Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΕΣΠΑ 2014-2020
ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
Γενική Δ/νση Περιβαλλοντικής Πολιτικής
Διεύθυνση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας
Τμήμα Προστατευόμενων Περιοχών

Έργο

Εκπόνηση Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών, Σύνταξη Προεδρικών Διαταγμάτων Προστασίας και Σχεδίων Διαχείρισης για τις Περιοχές του Δικτύου Natura 2000
(Έργο ΕΠΜ)

Μελέτη

Μελέτη 10: «Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Πελοποννήσου»

Παραδοτέο
Οριστικά Τεύχη ΕΠΜ 2ης ομάδας περιοχών (Τεύχος ΜΑ)

Ομάδα περιοχών Natura Περιφερειακών Ενοτήτων Κορινθίας, Αργολίδας, Αρκαδίας και Λακωνίας (μέρους)

Ανάδοχος:

NERCO – Ν. ΧΛΥΚΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ Α.Ε.Μ.

nerco

Έκδοση 2η, 5/12/2025

Το παρόν εκπονήθηκε στο πλαίσιο της Μελέτης 10 «Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Πελοποννήσου», με Αναθέτουσα Αρχή το Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας (ΥΠΕΝ), και Διευθύνουσα Υπηρεσία το Τμήμα Προστατευόμενων Περιοχών της Διεύθυνσης Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας

Το έργο είναι ενταγμένο στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020 (ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ)" και συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, ΕΤΠΑ).

Η πλήρης αναφορά στο παρόν κείμενο είναι:

Χλύκας Ν., Σκώκου Ν., (Συντονιστές Έκδοσης), *Παραδοτέο ΠΔ3 (Τεύχος ΜΑ). «Οριστικά Τεύχη ΕΠΜ 2ης ομάδας περιοχών». Μελέτη 10: «Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Πελοποννήσου».* Υπ. Περιβάλλοντος και Ενέργειας, NERCO – Ν. ΧΥΚΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ Α.Ε.Μ., *Αθήνα,* 3436 σελ.

This document may be cited as follows:

Chlykas N., Skokou N., (eds.) *Deliverable PD3 (Issue MA). «Final Issue of the Special Environmental Study of the 2nd Group of protected areas». Study 10: Special Environmental Studies and Management Plans for the Natura 2000 areas of the Peloponnese Region»*. Ministry of Environment & Energy, NERCO - N. CHLYKAS AND ASSOCIATES SA, Athens, 3436 p.

Μελέτη 10: «Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Πελοποννήσου»

Οριστικά Τεύχη ΕΠΜ 2ης ομάδας περιοχών

ΤΑ1: Εισαγωγή, Υφιστάμενη Κατάσταση, ΤΑ2 Εκτίμηση και Σύνθεση των Στοιχείων, ΤΑ3: Αξιολόγηση – Οριοθέτηση Περιοχής και Προστατευτέου Αντικειμένου και ΤΒ: Διαχείριση Προστατευτέου Αντικειμένου

(παραδοτέο ΠΔ3 – Τεύχος ΜΑ)

Ανάδοχος:
NERCO – Ν. ΧΛΥΚΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ Α.Ε.Μ.

Αριθμός Πρωτοκόλλου Ανάδοχου: 466/08-12-2025		
Σύνταξη	Έλεγχος	Έγκριση
Ονόματα υπεύθυνων σύνταξης	Ονόματα υπεύθυνων ελέγχου	Ονόματα υπεύθυνων έγκρισης
Σκώκου Ν., Κρινά, Ν.	Χλύκας Ν.	Μασίκα Κωνσταντίνα Αμαλία Ζαγκλιαβού Σταυρούλα Χριστοπούλου Παναγιώτα
Κωδικός παραδοτέου	Παρατηρήσεις	Ημερομηνία:
ΠΔ3 (Τεύχος ΜΑ) Έκδοση 2η		5/12/2025

ΟΜΑΔΑ ΜΕΛΕΤΗΣ

Όνομα	Ειδικότητα	Αντικείμενο
Χλύκας Νικόλαος	Δασολόγος – Περιβαλλοντολόγος	**Συντονιστής Έργου**
Σκώκου Θεοδώρα	Πτυχίο Τμήματος Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλοντος ΑΠΘ MSc Οικονομία Αειφόρος Ανάπτυξη Περιβάλλον και GIS Πανεπιστήμιο Μπάρι Ιταλίας	**Βοηθός Συντονιστή**
Σταματούκος Νικόλαος	Πτυχίο Τμήματος Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος Σχολής Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος ΑΠΘ Μεταπτυχιακό Περιφερειακής Ανάπτυξης/ Ινστιτούτο Περιφερειακής Ανάπτυξης Ανωτάτης Σχολής Πολιτικών Επιστημών Παντείου Πανεπιστημίου	**Ειδικός Επιστήμονας Χλωρίδας/ Τύπων Οικοτόπων**
Μπαρμπούτης Χρήστος	Πτυχίο Τμήματος Περιβάλλοντος Πανεπιστημίου Αιγαίου Μεταπτυχιακός Τίτλος Ειδίκευσης στην Οικολογία Τμήματος Βιολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης Διδάκτωρ Βιολογίας στην Οικολογία Τμήματος Βιολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης	**Ειδικός Επιστήμονας Ορνιθοπανίδας**
Παραγκαμιάν Καλούστ	Πτυχιούχος Βιολογίας Τμήματος Βιολογίας ΕΚΠΑ Μεταπτυχιακός Τίτλος Ειδίκευσης Πανεπιστημίου Κρήτης	**Ειδικός Επιστήμονας Πανίδας**
Ξυστράκης Φώτιος	Πτυχίο Τμήματος Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος Σχολής Γεωτεχνικών Επιστημών ΑΠΘ Διδακτορικό Δίπλωμα Τμήματος Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος Albert-Ludwigs Universität	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε χερσαίους τύπους οικοτόπων – Ζωνοποίηση – Διαχειριστικές δράσεις
Γεωργίου Κυριάκος	Διδάκτωρ Βιολογίας – Φυσιολόγος Φυτών Διδακτορικό Δίπλωμα Φυσικών και Μαθηματικών Επιστημών Κλάδος Βιολογίας Πανεπιστήμιο Αθηνών Πτυχίο Φυσιογνωσίας και Γεωγραφίας Πανεπιστήμιο Αθηνών	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη χλωρίδας
Θάνος Κωνσταντίνος	Πτυχιούχος Τμήματος Βιολογίας ΕΚΠΑ και Διδάκτωρ Βιολογίας Τμήματος Βιολογίας ΕΚΠΑ	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη χλωρίδας
Καλπουτζάκης Ελευθέριος	Πτυχίο Ανωτάτης Γεωπονικής Σχολής Αθηνών (ΑΓΣΑ) (Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών), Κλάδου Φυτοτεχνίας (1986). Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης, Φαρμακογνωσία Βιοδραστικών Φυσικών Προϊόντων, Τμήμα Φαρμακευτικής, Σχολής Επιστημών Υγείας, ΕΚΠΑ (1998). Διδακτορικό Δίπλωμα, Τμήμα φαρμακευτικής Σχολής Επιστημών Υγείας, ΕΚΠΑ (2007).	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη χλωρίδας
Ζήκος Ανδρέας	Πτυχιούχος Τμήματος Βιολογίας ΕΚΠΑ. Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (MSc) Horticultural Science Humboldt-Universitaet zu Berlin, BOKU Wien. Υποψήφιος Διδάκτωρ ΕΚΠΑ.	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη χλωρίδας
Ραδαίου Παναγιώτα	Πτυχίο Τμήματος Δασοπονίας & Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος Τ.Ε.Ι. Στερεάς Ελλάδας Σχολή Τεχνολογίας Γεωπονίας και Τεχνολογίας Τροφίμων Υποψήφια Διδάκτωρ Βιολογίας Τμήματος Βιολογίας ΕΚΠΑ	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη χλωρίδας
Ανδριόπουλος Παύλος	Πτυχιούχος Τμήματος Βιολογίας ΕΚΠΑ, Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης με τίτλο "Περιβάλλον και Ανάπτυξη" από τη Σχολή Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών του ΕΜΠ και Διδάκτωρ Βιολογίας Τμ. Βιολογίας ΕΚΠΑ	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη ορνιθοπανίδας – Καθορισμός ενδιαιτημάτων ειδών χαρακτηρισμού
Βαβύλης Δημήτριος	Πτυχίο Βιολογίας Τμήματος Βιολογίας ΑΠΘ	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη ορνιθοπανίδας
Μπούνας Αναστάσιος	Πτυχίο Τμήματος Βιολογίας Σχολής Θετικών Επιστημών ΑΠΘ Διδάκτωρ Μοριακής Οικολογίας και Γενετικής της Διατήρησης Πανεπιστημίου Ιωαννίνων	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη ορνιθοπανίδας

Όνομα	Ειδικότητα	Αντικείμενο
Πολύμερος Σταύρος	Πτυχίο Τμήματος Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος ΑΠΘ	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη ορνιθοπανίδας – Καθορισμός ενδιαιτημάτων άλλων σημαντικών ειδών
Λεγάκις Αναστάσιος	Πτυχίο Τμήματος Βιολογίας Φυσικομαθηματική Σχολή ΕΚΠΑ Διδακτορικό Δίπλωμα στη Βιολογία Σχολή Θετ. Επιστημών Πανεπιστημίου Southampton Hν. Βασίλειο	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη πανίδας
Καυκαλέτου- Ντίεζ Άρτεμις- Γεωργία- Γκιζέλα	Πτυχίο Τμήματος Δασολογίας & Διαχείρισης Περιβάλλοντος & Φυσικών Πόρων ΔΠΘ Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης Τμήματος Βιολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης «Περιβαλλοντική Βιολογία - Διαχείριση Χερσαίων και Θαλάσσιων Βιολογικών Πόρων»	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε θέματα χειροπτεροπανίδας - θηλαστικών
Αδαμοπούλου Χλόη-Άννα	Πτυχιούχος Τμήματος Βιολογίας ΕΚΠΑ και Διδάκτωρ Βιολογίας Τμήματος Βιολογίας ΕΚΠΑ	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη πανίδας (αμφίβια – ερπετά)
Ελευθεράκος Κάρολος	Πτυχιούχος Βιολογίας και Υποψήφιος Διδάκτορας Τμήματος Βιολογίας ΕΚΠΑ	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη πανίδας (αμφίβια – ερπετά)
Αναστασίου Ιωάννης	Πτυχιούχος Τμήματος Βιολογίας ΕΚΠΑ και Διδάκτωρ Βιολογίας Τμήματος Βιολογίας ΕΚΠΑ	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη ασπόνδυλων (έντομα)
Κοτσακιόζη Παναγιώτα	Πτυχιούχος Βιολογίας και Διδάκτωρ Βιολογίας Τμήμα Βιολογίας ΕΚΠΑ	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη ασπόνδυλων (γαστερόποδα)
Παρμακέλης Αριστείδης	Πτυχίο Βιολογίας Τμήματος Βιολογίας Σχολής Θετικών Επιστημών Πανεπιστημίου Κρήτης Μεταπτυχιακός Τίτλος Ειδίκευσης στην Οικολογία Τμήμα Βιολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης Διδάκτωρ Βιολογίας στη Διαχείριση Χερσαίων και Θαλάσσιων Βιολογικών Πόρων Τμήματος Βιολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη ασπόνδυλων (γαστερόποδα)
Ραδέα Κανέλλα	Πτυχιούχος Βιολογίας και Διδάκτωρ Βιολογίας Τμήματος Βιολογίας ΕΚΠΑ	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη ασπόνδυλων (υδρόβια γαστερόποδα)
Οικονόμου Ανθή	Πτυχίο Βιολογίας Τμήματος Βιολογίας Σχολής Θετικών Επιστημών, ΑΠΘ Διδακτορικός τίτλος Τμήματος Βιολογικών Επιστημών και Τεχνολογιών, Σχολή Υγείας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε θέματα ιχθυοπανίδας
Ευαγγελόπουλος Αθανάσιος	Πτυχιούχος Τμήματος Βιολογίας ΑΠΘ Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης στη Βιολογία με έμφαση στην Υδροβιολογία και Υδατοκαλλιέργειες, Τμήμα Βιολογίας, Α.Π.Θ. Διδακτορικό Δίπλωμα στη Θαλάσσια Οικολογία, Τμήμα Επιστημών της Θάλασσας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε θαλάσσιους τύπους οικοτόπων
Κουτσούμπας Δρόσος	Πτυχίο Τμήματος Βιολογίας Διδάκτωρ Βιολογίας Σχολή Θετικών Επιστημών, Α.Π.Θ.	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε θέματα διαχείρισης Θαλάσσιου Περιβάλλοντος
Μαρκαντωνάτου Βασιλική	Διδάκτωρ Έρευνας στη θαλάσσια Βιολογία και Οικολογία του Πολυτεχνικού Πανεπιστημίου της Μάρκε, Μεταπτυχιακός Τίτλος Ειδίκευσης στη Διαχείριση Θαλάσσιων Βιολογικών Πόρων Τμήματος Βιολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης, Πτυχιούχος Τμήματος Επιστημών της Θάλασσας Πανεπιστημίου Αιγαίου.	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε θέματα διαχείρισης Θαλάσσιου Περιβάλλοντος – Ανάλυση και αξιολόγηση προστατευτέου αντικειμένου / Πιέσεις & Απειλές - Διαχειριστικές δράσεις και ρυθμίσεις
Σίνη Μαρία	Δρ. Θαλάσσιας Οικολογίας Τμήματος Επιστημών της Θάλασσας Σχολής Περιβάλλοντος Πανεπιστημίου Αιγαίου «Οικολογία και ποικιλότητα κοραλλιογενών βιοκοινοτήτων στο Αιγαίο» (BSc) Marine Biology and Coastal Ecology Plymouth University Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Marine and Fisheries Science: for the sustainable management of living marine resources University of Aberdeen Scotland UK	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη θαλάσσιων θηλαστικών (*Monachus monachus*), θαλάσσιων ασπονδύλων, θαλάσσιας χλωρίδας

Όνομα	Ειδικότητα	Αντικείμενο
Τενεκετζής Κωνσταντίνος	Πτυχιούχος Τμήματος Ιατρικών Εργαστηρίων Σχολής Επαγγελμάτων Υγείας & Πρόνοιας, ΤΕΙ Θεσσαλονίκης Μεταπτυχιακός Τίτλος Ειδίκευσης (M.Sc.) «Διαχείριση Παράκτιων Περιοχών» Τμήματος Επιστημών της Θάλασσας Σχολής Περιβάλλοντος Πανεπιστημίου Αιγαίου	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός στα είδη θαλάσσιων χελωνών (*Caretta caretta, Chelonia mydas*) – Διαχείριση παράκτιων οικοσυστημάτων
Τρυγόνης Βασίλειος	Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος Ωκεανογραφίας και Θαλασσίων Βιοεπιστημών, Πανεπιστήμιο Αιγαίου Δίπλωμα Μηχανολόγου Μηχανικού Τμήματος Μηχανολόγων Μηχανικών Πολυτεχνικής Σχολής ΑΠΘ Μεταπτυχιακό Δίπλωμα «Υποβρύχια και Θαλάσσια Τεχνολογία» Cranfield University School of Industrial and Manufacturing Science United Kingdom	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη θαλάσσιων θηλαστικών (κητώδη)
Ζέρβας Νικόλαος	Πτυχίο Τμήματος Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος Σχολής Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος ΑΠΘ	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Διαχείριση Δασικών Οικοσυστημάτων – Τεχνικοί Έλεγχοι
Μπαλάφα Χριστίνα	Πτυχίο Τμήματος Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος Σχολής Γεωτεχνικών Επιστημών ΑΠΘ Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης Τμήματος Γεωγραφίας Χαροκοπείου Πανεπιστημίου «Εφαρμοσμένη Γεωγραφία και Διαχείριση του Χώρου» Κατεύθυνση: "Διαχείριση Φυσικών και Ανθρωπογενών Καταστροφών"	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Δασικοί τύποι οικοτόπων - Διαχείριση Δασικών Οικοσυστημάτων – Πιέσεις Απειλές – Διαχειριστικές Δράσεις
Διαμαντά Αποστολίνα	Πτυχίο Τμήματος Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος Σχολής Γεωτεχνικών Επιστημών ΑΠΘ	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ορνιθοπανίδα – Διαχείριση Ποιότητας & Εσωτερικές Επιθεωρήσεις
Καρκαμπούνας Αλέξανδρος	Πτυχίο Τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής Πανεπιστημίου Μακεδονίας	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Οικονομικά Περιβάλλοντος
Γκούτης Διονύσιος	Πτυχιούχος Τμήματος Γεωλογίας & Γεωπεριβάλλοντος Σχολής Θετικών Επιστημών ΕΚΠΑ Μεταπτυχιακός Τίτλος Ειδίκευσης στη Γεωτεχνική Μηχανική Department of Civil Engineering School of Engineering University of Birmingham United Kingdom	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Γεωλογία- Υδρογεωλογία
Παπανικολάου Γεώργιος	Πτυχίο Γεωπονικών Σπουδών Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών Διδάκτορας Τμήματος Γεωπονίας Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Γεωργική Παραγωγή – Έργα αγροτικής ανάπτυξης
Καρατζάς Μιχαήλ	Πτυχίο Τμήματος Μηχανικών Περιβάλλοντος Πολυτεχνικής Σχολής ΔΠΘ & Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης Τμήματος Περιβάλλοντος Πανεπιστημίου Αιγαίου "Περιβαλλοντική Πολιτική & Διαχείριση"	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ανθρωπογενές περιβάλλον – Έργα υποδομής και ανάπτυξης
Κρινά Αναστασία	Πτυχίο Δασοπονίας ΤΕΙ Καρπενησίου Μεταπτυχιακό δίπλωμα Ειδικής Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών του Πανεπιστημίου Πατρών	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Αβιοτικό και ανθρωπογενές περιβάλλον – Οικοσυστημικές υπηρεσίες – Σύνθεση και επιμέλεια κειμένων – Διαχειριστικές Δράσεις
Κωστόπουλος Μιχαήλ	Πτυχίο Τμήματος Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος Σχολής Γεωτεχνικών Επιστημών ΑΠΘ Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης Τμήματος Περιβάλλοντος "Περιβαλλοντική Πολιτική και Διαχείριση" Πανεπιστημίου Αιγαίου	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Αβιοτικό περιβάλλον
Μαρσέλλος Θεόδωρος	Πτυχίο Τμήματος Μηχανικών Περιβάλλοντος Πολυτεχνικής Σχολής ΔΠΘ	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Υδρολογία – Έργα Ανάπτυξης – Γενική περιγραφή – Στόχοι διαχείρισης
Μεντζελοπούλου Αγγελική	Πτυχίο Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας ΕΚΠΑ	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ιστορικά και πολιτιστικά στοιχεία
Μπαριωτάκη Βιργινία	Πτυχίο Τμήματος Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος Σχολής Γεωτεχνικών Επιστημών ΑΠΘ	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Αβιοτικό περιβάλλον
Μπούρας Γεώργιος	Πτυχίο Δασοπονίας ΤΕΙ Καρπενησίου Μεταπτυχιακό δίπλωμα Ειδικής Διαχείρισης Υδατικού Περιβάλλοντος Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας	Μέλος Ομάδας Μελέτης / GIS – παραγωγή χαρτών

Όνομα	Ειδικότητα	Αντικείμενο
Πανταζόπουλος Γεώργιος	Πτυχίο Τμήματος Πολιτικών Δομικών Έργων ΤΕΙ Πειραιά	Μέλος Ομάδας Μελέτης / GIS – Βάσεις Δεδομένων – Παραγωγή παραδοτέων γεωγραφικών αρχείων
Παπαποστόλου Μιχαήλ	Πτυχίο Σχολής Πολιτικών Μηχανικών Πανεπιστημίου Κάλλιαρι, Ιταλία	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Κοινωνικά και Οικονομικά Στοιχεία
Χλύκα Φωτεινή	Δικηγόρος Αθηνών Πτυχιούχος Νομικής Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης Μ.Δ.Ε. Δίκαιο Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης Université Paris I La Sorbonne – Université Paris II Assas	Νομικά Περιβάλλοντος, Δικαίου και Πολιτικής Περιβάλλοντος
Χλύκας Απόστολος	Πτυχίο Σχολής Πολιτικών Μηχανικών Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ανθρωπογενές περιβάλλον – Έργα υποδομών
Χριστόπουλος Ηνίοχος	Πτυχίο Τμήματος Γεωγραφίας Χαροκοπείου Πανεπιστημίου Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης Τμήματος Γεωγραφίας Χαροκοπείου Πανεπιστημίου «Εφαρμοσμένη Γεωγραφία και Διαχείριση του Χώρου»	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Διαχείριση δεδομένων και υλικού - GIS
Κανίρη Ανδρονίκη	Πτυχίο Τμήματος Διεθνών & Ευρωπαϊκών Σπουδών Πάντειο Πανεπιστήμιο	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Γραμματειακή υποστήριξη

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΤΕΥΧΟΣ Α: ΑΝΑΛΥΣΗ, ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΕΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ 1

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ 1

1.1 Γενικά στοιχεία 1

1.1.1 Στοιχεία ανάθεσης της μελέτης 1

1.1.2 Ιστορικό Προστασίας 4

1.2 Προσδιορισμός περιοχής μελέτης 11

1.3 Προσδιορισμός ευρύτερης περιοχής μελέτης 24

1.4 Στόχοι προστασίας του προστατευτέου αντικειμένου 33

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΕΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ 36

2.1 Αβιοτικό Περιβάλλον 36

2.1.1 Γεωμορφολογία, τοπίο 36

2.1.2 Γεωλογία, ορυκτοί πόροι/ κοιτάσματα και τύποι εδαφών 49

2.1.3 Υδρολογία και ποιότητα νερών 59

2.1.3.1 Επιφανειακά εσωτερικά νερά 59

2.1.3.2 Υπόγεια νερά 66

2.1.4 Ωκεανογραφικά χαρακτηριστικά 70

2.1.4.1 Μεταβατικά και παράκτια υδατικά συστήματα 70

2.1.4.2 Ωκεανογραφικά χαρακτηριστικά θαλάσσιων περιοχών 73

2.1.4.3 Ακτές Κολύμβησης 78

2.2 Βιοτικό Περιβάλλον 86

2.2.1 Τύποι φυσικών οικοτόπων 88

2.2.1.1 Πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων 88

GR2510003 - "Ακροναυπλία και Παλαμήδι" (ΕΖΔ) 89

GR2520001 - "Όρος Μαίναλο" (ΕΖΔ) 89

GR2520002 - "Λίμνη Τάκα" (ΕΖΔ) 90

GR2520003 - "Λιμνοθάλασσα Μουστού" (ΕΖΔ) 91

GR2520005 - "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη" (ΕΖΔ - ΤΚΣ) . 92

GR2520006 - "Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)" (ΕΖΔ) 94

GR2530001 - "Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα" (ΕΖΔ) 95

GR2530002 - "Λίμνη Στυμφαλία" (ΕΖΔ – ΖΕΠ) 97

GR2530003 -"Ακροκόρινθος" (ΕΖΔ) 98

GR2530004 - "Όρος Ολίγυρτος" (ΕΖΔ) 98

GR2530005 - "Όρη Γεράνεια" (ΕΖΔ) 99

GR2530007 - "Κορινθιακός Κόλπος" (ΤΚΣ) 100

GR2540001 - "Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι" (ΕΖΔ - ΤΚΣ) 102

GR2540002 - "Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος" (ΕΖΔ) 105

GR2540003 - "Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου" (ΕΖΔ-ΤΚΣ) 106

2.2.1.2 Άλλοι σημαντικοί τύποι οικοτόπων 108

GR2510003 - "Ακροναυπλία και Παλαμήδι" (ΕΖΔ) 108

GR2520001 - "Όρος Μαίναλο" (ΕΖΔ) 109
GR2520002 - "Λίμνη Τάκα" (ΕΖΔ) 109
GR2520003 - "Λιμνοθάλασσα Μουστού" (ΕΖΔ) 109
GR2520005 - "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη" (ΕΖΔ - ΤΚΣ) 109
GR2520006 - "Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)" (ΕΖΔ) 110
GR2530001 - "Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα" (ΕΖΔ) 110
GR2530002 - "Λίμνη Στυμφαλία" (ΕΖΔ – ΖΕΠ) 110
GR2530003 -"Ακροκόρινθος" (ΕΖΔ) 111
GR2530004 - "Όρος Ολίγυρτος" (ΕΖΔ) 111
GR2530005 - "Όρη Γεράνεια" (ΕΖΔ) 111
GR2530007 - "Κορινθιακός Κόλπος" (ΤΚΣ) 111
GR2540001 - "Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι" (ΕΖΔ - ΤΚΣ) 112
GR2540002 - "Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος" (ΕΖΔ) 112
GR2540003 - "Έκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου" (ΕΖΔ-ΤΚΣ) 112
2.2.2 Είδη χλωρίδας 113
2.2.2.1 Πολύ σημαντικά είδη χλωρίδας 113
2.2.2.2 Άλλα σημαντικά είδη χλωρίδας 120
GR2510003 - "Ακροναυπλία και Παλαμήδι" (ΕΖΔ) 121
GR2520001 - "Όρος Μαίναλο" (ΕΖΔ) 121
GR2520002 - "Λίμνη Τάκα" (ΕΖΔ) 122
GR2520003 - "Λιμνοθάλασσα Μουστού" (ΕΖΔ) 122
GR2520005 - "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη" (ΕΖΔ - ΤΚΣ) 122
GR2520006 - "Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)" (ΕΖΔ) 122
GR2530001 - "Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα" (ΕΖΔ) 123
GR2530002 - "Λίμνη Στυμφαλία" (ΕΖΔ – ΖΕΠ) 123
GR2530003 -"Ακροκόρινθος" (ΕΖΔ) 123
GR2530004 - "Όρος Ολίγυρτος" (ΕΖΔ) 124
GR2530005 - "Όρη Γεράνεια" (ΕΖΔ) 124
GR2530007 - "Κορινθιακός Κόλπος" (ΤΚΣ) 124
GR2540001 - "Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι" (ΕΖΔ - ΤΚΣ) 125
GR2540002 - "Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος" (ΕΖΔ) 126
GR2540003 - "Έκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου" (ΕΖΔ-ΤΚΣ) 126
2.2.3 Είδη πανίδας 127
2.2.3.1 Περιοχές ΕΖΔ ή ΤΚΣ 127
2.2.3.1.1 Πολύ σημαντικά είδη πανίδας 127
GR2510003 - "Ακροναυπλία και Παλαμήδι" (ΕΖΔ) 127
GR2520001 - "Όρος Μαίναλο" (ΕΖΔ) 128
GR2520002 - "Λίμνη Τάκα" (ΕΖΔ) 130

GR2520003 - "Λιμνοθάλασσα Μουστού" (ΕΖΔ) 132

GR2520005 - "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη" (ΕΖΔ - ΤΚΣ) 134

GR2520006 - "Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)" (ΕΖΔ) 136

GR2530001 - "Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα" (ΕΖΔ) 138

GR2530002 - "Λίμνη Στυμφαλία" (ΕΖΔ – ΖΕΠ) 141

GR2530003 -"Ακροκόρινθος" (ΕΖΔ) 143

GR2530004 - "Όρος Ολίγυρτος" (ΕΖΔ) 144

GR2530005 - "Όρη Γεράνεια" (ΕΖΔ) 146

GR2530007 - "Κορινθιακός Κόλπος" (ΤΚΣ) 147

GR2540001 - "Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι" (ΕΖΔ - ΤΚΣ) 150

GR2540002 - "Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος" (ΕΖΔ) 154

GR2540003 - "Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου" (ΕΖΔ-ΤΚΣ) 156

2.2.3.1.2 Άλλα σημαντικά είδη πανίδας 161

GR2510003 - "Ακροναυπλία και Παλαμήδι" (ΕΖΔ) 161

GR2520001 - "Όρος Μαίναλο" (ΕΖΔ) 161

GR2520002 - "Λίμνη Τάκα" (ΕΖΔ) 163

GR2520003 - "Λιμνοθάλασσα Μουστού" (ΕΖΔ) 164

GR2520005 - "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη" (ΕΖΔ - ΤΚΣ) 165

GR2520006 - "Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)" (ΕΖΔ) 166

GR2530001 - "Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα" (ΕΖΔ) 168

GR2530002 - "Λίμνη Στυμφαλία" (ΕΖΔ – ΖΕΠ) 169

GR2530003 -"Ακροκόρινθος" (ΕΖΔ) 170

GR2530004 - "Όρος Ολίγυρτος" (ΕΖΔ) 171

GR2530005 - "Όρη Γεράνεια" (ΕΖΔ) 172

GR2530007 - "Κορινθιακός Κόλπος" (ΤΚΣ) 173

GR2540001 - "Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι" (ΕΖΔ - ΤΚΣ) 175

GR2540002 - "Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος" (ΕΖΔ) 176

GR2540003 - "Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου" (ΕΖΔ-ΤΚΣ) 177

2.2.3.2 Περιοχές ΖΕΠ 179

GR2510004 - "Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο" (ΖΕΠ) 179

GR2530002 - "Λίμνη Στυμφαλία" (ΖΕΠ - ΕΖΔ) 180

GR2530006 - "Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)" (ΖΕΠ) 184

GR2540006 - "Υγρότοποι εκβολών Ευρώτα" (ΖΕΠ) 185

GR2540007 "Όρη Ανατολικής Λακωνίας" (ΖΕΠ) 192

2.2.4 Συσχέτιση οικοσυστημικών ενοτήτων με τα ενδιαιτήματα σημαντικών ειδών χλωρίδας και πανίδας (περιλαμβανομένων των πτηνών) 194

2.2.4.1 Μεθοδολογία γεωχωρικού προσδιορισμού επιμέρους χωρικών ενοτήτων – Δημιουργία ενιαίου γεωγραφικού αρχείου βάσης 194

2.2.4.2 Σύνδεση ειδών χλωρίδας και πανίδας (εκτός ορνιθοπανίδας) με χωρικές ενότητες 199

2.2.4.3 Προσδιορισμός κρίσιμων ενδιαιτημάτων ειδών χαρακτηρισμού και χωρική συσχέτιση ενδιαιτημάτων με ΟΧΕ για τα υπόλοιπα είδη ορνιθοπανίδας *199*

2.2.4.4 Παραγωγή παραδοτέων γεωγραφικών αρχείων *202*

2.3 Κοινωνικά και οικονομικά στοιχεία 203

2.3.1 Χαρακτηριστικά - Επιπτώσεις χρήσεων και δραστηριοτήτων 203

2.3.1.1 Χωροταξική οργάνωση, χρήσεις γης και διαχείριση του χώρου *203*

2.3.1.1.1 Κάλυψη γης – Χρήσεις γης 203

2.3.1.1.2 Δασικοί Χάρτες 205

2.3.1.1.3 Χωροταξικές Ρυθμίσεις 208

2.3.1.2 Οικονομικές δραστηριότητες και τάσεις *217*

2.3.1.2.1 Πρωτογενής τομέας 217

2.3.1.2.2 Δευτερογενής τομέας 239

2.3.1.2.3 Τριτογενής τομέας 250

2.3.1.3 Κοινωνικές δραστηριότητες και τάσεις *261*

2.3.1.3.1 Δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά 261

2.3.1.3.3 Δίκτυα τεχνικής υποδομής 262

2.3.1.3.4 Συστήματα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης 294

2.3.1.4 Προηγούμενες δράσεις προστασίας και διατήρησης φυσικού περιβάλλοντος *305*

2.3.1.5 Πιέσεις και απειλές στους τύπους οικοτόπων και τα είδη ανά προστατευόμενη περιοχή *330*

2.3.1.5.1 Γενικά στοιχεία - Μεθοδολογία *330*

GR2510003 - "Ακροναυπλία και Παλαμήδι" (ΕΖΔ) 336

GR2520001 - "Όρος Μαίναλο" (ΕΖΔ) 337

GR2520002 - "Λίμνη Τάκα" (ΕΖΔ) 338

GR2520003 - "Λιμνοθάλασσα Μουστού" (ΕΖΔ) 339

GR2520005 - "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη" (ΕΖΔ - ΤΚΣ) 339

GR2520006 - "Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)" (ΕΖΔ) 340

GR2530001 - "Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα" (ΕΖΔ) 342

GR2530002 - "Λίμνη Στυμφαλία" (ΕΖΔ – ΖΕΠ) 343

GR2530003 -"Ακροκόρινθος" (ΕΖΔ) 344

GR2530004 - "Όρος Ολίγυρτος" (ΕΖΔ) 345

GR2530005 - "Όρη Γεράνεια" (ΕΖΔ) 346

GR2540001 - "Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι" (ΕΖΔ - ΤΚΣ) 348

GR2540002 - "Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος" (ΕΖΔ) 349

GR2540003 - "Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου" (ΕΖΔ-ΤΚΣ) 350

2.3.1.6 Ανάλυση πιέσεων/απειλών για τους τύπους οικοτόπων και τα είδη *365*

GR2510003 - "Ακροναυπλία και Παλαμήδι" (ΕΖΔ) 401

GR2520001 - "Όρος Μαίναλο" (ΕΖΔ) 406

GR2520002 - "Λίμνη Τάκα" (ΕΖΔ) 409

GR2520003 - "Λιμνοθάλασσα Μουστού" (ΕΖΔ) 414

GR2520005 - "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη" (ΕΖΔ - ΤΚΣ) 420

GR2520006 - "Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)" (ΕΖΔ) 429

GR2530001 - "Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα" (ΕΖΔ) 439
GR2530002 - "Λίμνη Στυμφαλία" (ΕΖΔ – ΖΕΠ) 447
GR2530003 -"Ακροκόρινθος" (ΕΖΔ) 458
GR2530004 - "Όρος Ολίγυρτος" (ΕΖΔ) 461
GR2530005 - "Όρη Γεράνεια" (ΕΖΔ) 465
GR2530007 - "Κορινθιακός Κόλπος" (ΤΚΣ) 470
GR2540001 - "Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι" (ΕΖΔ - ΤΚΣ) 479
GR2540002 - "Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος" (ΕΖΔ) 492
GR2540003 - "Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου" (ΕΖΔ-ΤΚΣ) 502
GR2510004 - "Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο" (ΖΕΠ) 529
GR2530006 - "Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)" (ΖΕΠ) 534
GR2540006 - "Υγρότοποι εκβολών Ευρώτα" (ΖΕΠ) 538
GR2540007 - "Όρη Ανατολικής Λακωνίας" (ΖΕΠ) 540
2.3.1.6.1 Επαναξιολόγηση Πιέσεων / Απειλών ανά ΕΖΔ, ΤΚΣ και ΖΕΠ 544
2.3.2 Επιπτώσεις σχεδίων ανάπτυξης 588
2.3.2.1 Επιπτώσεις των σχεδίων ανάπτυξης στις ΕΖΔ/ΤΚΣ/ΖΕΠ 588
2.3.2.2 Επιπτώσεις των σχεδίων ανάπτυξης στην ευρύτερη περιοχή 605
2.3.2.3 Περιβαλλοντικός Σχεδιασμός με θετικές επιπτώσεις 612
2.3.3 Σχέση με στοιχεία πολιτιστικής κληρονομιάς 618
2.4 Συνοπτική περιγραφή προστατευτέου αντικειμένου ανά περιοχή 621
GR2510003 - "Ακροναυπλία και Παλαμήδι" (ΕΖΔ) 621
GR2520001 - "Όρος Μαίναλο" (ΕΖΔ) 622
GR2520002 - "Λίμνη Τάκα" (ΕΖΔ) 622
GR2520003 - "Λιμνοθάλασσα Μουστού" (ΕΖΔ) 623
GR2520005 - "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη" (ΕΖΔ - ΤΚΣ) 624
GR2520006 - "Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)" (ΕΖΔ) 625
GR2530001 - "Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα" (ΕΖΔ) 626
GR2530002 - "Λίμνη Στυμφαλία" (ΕΖΔ – ΖΕΠ) 628
GR2530003 -"Ακροκόρινθος" (ΕΖΔ) 629
GR2530004 - "Όρος Ολίγυρτος" (ΕΖΔ) 629
GR2530005 - "Όρη Γεράνεια" (ΕΖΔ) 630
GR2530007 - "Κορινθιακός Κόλπος" (ΤΚΣ) 631
GR2540001 - "Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι" (ΕΖΔ - ΤΚΣ) 633
GR2540002 - "Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος" (ΕΖΔ) 634
GR2540003 - "Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου" (ΕΖΔ-ΤΚΣ) 635
GR2510004 - "Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο" (ΖΕΠ) 636
GR2530006 - "Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)" (ΖΕΠ) 637
GR2540006 - "Υγρότοποι εκβολών Ευρώτα" (ΖΕΠ) 638

GR2540007 "Όρη Ανατολικής Λακωνίας" (ΖΕΠ) 638

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΘΕΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ 639

3.1 Αξιολόγηση του φυσικού περιβάλλοντος 639

3.1.1 Καθορισμός προτεραιοτήτων διαχείρισης 639

3.1.2 Οικολογικές απαιτήσεις και στόχοι διατήρησης προστατευτέου αντικειμένου 692

3.2 Αλληλεπιδράσεις με ευρύτερη περιοχή 699

3.3 Εκτίμηση και αξιολόγηση των δυνητικών συγκρούσεων μεταξύ της διατήρησης του φυσικού περιβάλλοντος και των οικονομικών δραστηριοτήτων 726

3.4 Φυσικές και αναπτυξιακές δυνατότητες της περιοχής μελέτης 728

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ – ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΕΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ 740

4.1 Σκοπιμότητα και στόχοι της προστασίας 740

4.2 Προτεινόμενο θεσμικό πλαίσιο για την προστασία 742

4.2.1 Θεσμικό υπόβαθρο χαρακτηρισμού προστατευόμενων περιοχών 742

4.2.2 Κριτήρια ομαδοποίησης και χαρακτηρισμού προστατευόμενων περιοχών 744

4.2.3 Πρόταση οριοθέτησης και χαρακτηρισμού προστατευόμενων περιοχών 751

4.3 Πρόταση καθορισμού ζωνών προστασίας και επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων 754

4.3.1 Θεσμικό πλαίσιο καθορισμού ζωνών προστασίας και επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων 754

4.3.1.1 Θεσμικό πλαίσιο καθορισμού ζωνών προστασίας 754

4.3.1.2 Θεσμικό πλαίσιο καθορισμού επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων 756

4.3.2 Γενικές κατευθύνσεις ζώνωσης – Μεθοδολογία ζωνοποίησης και καθορισμού επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων ανά ζώνη 767

4.3.2.1 Μεθοδολογία ιεράρχησης της σημασίας περιοχών/ θέσεων 767

4.3.2.1.1 Ιεράρχηση θέσεων/περιοχών (Στάδιο 1 και 2) 768

4.3.2.1.2 Συμπληρωματικότητα & ζωνοποίηση (Στάδιο 3) 770

4.3.2.1.3 Λοιπές παράμετροι που λαμβάνονται υπόψη στην τελική επιλογή ζώνωσης 771

4.3.2.2 Οριοθέτηση ζωνών και συσχέτισή τους με τύπους ζωνών του Ν. 4685/2020 772

4.3.2.3 Καθορισμός ορίων ζωνών 778

4.3.2.4 Οικισμοί 780

4.3.2.5 Οριστικοποίηση επιτρεπόμενων χρήσεων ανά ζώνη 781

4.3.3 Καθορισμός και οριοθέτηση ζωνών προστασίας ανά Προστατευόμενη Περιοχή 782

4.3.3.1 Καθορισμός και οριοθέτηση ζωνών στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Κορινθιακού Κόλπου» (ΠΠΒ-01) 784

4.3.3.1.1 Καθορισμός Ζωνών Προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 19 Ν. 1650/1986 στην ΠΠΒ-01 784

4.3.3.1.2 Καθορισμός Περιφερειακών Ζωνών και Οικολογικών Διαδρόμων (ΠΠΒ-01) 785

4.3.3.1.3 Χαρτογραφική απεικόνιση Ζωνών Προστασίας ΠΠΒ-01 786

4.3.3.2 Καθορισμός και οριοθέτηση ζωνών στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γεράνεια όρη » (ΠΠΒ-02) 787

4.3.3.2.1 Καθορισμός Ζωνών Προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 19 Ν. 1650/1986 στην ΠΠΒ-02 787

4.3.3.2.2 Καθορισμός Περιφερειακών Ζωνών και Οικολογικών Διαδρόμων (ΠΠΒ-02) 788

4.3.3.2.3 Χαρτογραφική απεικόνιση Ζωνών Προστασίας ΠΠΒ-02 789

4.3.3.3 Καθορισμός και οριοθέτηση ζωνών στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)» (ΠΠΒ-03) 790

4.3.3.3.1 Καθορισμός Ζωνών Προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 19 Ν. 1650/1986 στην ΠΠΒ-03.. 790

4.3.3.3.2 Καθορισμός Περιφερειακών Ζωνών και Οικολογικών Διαδρόμων (ΠΠΒ-03) 797

4.3.3.3.3 Χαρτογραφική απεικόνιση Ζωνών Προστασίας ΠΠΒ-03 798

4.3.3.4 Καθορισμός και οριοθέτηση ζωνών στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλία)» (ΠΠΒ-04) *802*

4.3.3.4.1 Καθορισμός Ζωνών Προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 19 Ν. 1650/1986 στην ΠΠΒ-04.. 802

4.3.3.4.2 Καθορισμός Περιφερειακών Ζωνών και Οικολογικών Διαδρόμων (ΠΠΒ-04) 803

4.3.3.4.3 Χαρτογραφική απεικόνιση Ζωνών Προστασίας ΠΠΒ-04 804

4.3.3.5 Καθορισμός και οριοθέτηση ζωνών στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκόρινθος» (ΠΠΒ-05) *805*

4.3.3.5.1 Καθορισμός Ζωνών Προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 19 Ν. 1650/1986 στην ΠΠΒ-05.. 805

4.3.3.5.2 Καθορισμός Περιφερειακών Ζωνών και Οικολογικών Διαδρόμων (ΠΠΒ-05) 806

4.3.3.5.3 Χαρτογραφική απεικόνιση Ζωνών Προστασίας ΠΠΒ-05 807

4.3.3.6 Καθορισμός και οριοθέτηση ζωνών στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρα Λεωνιδίου» (ΠΠΒ-06) *808*

4.3.3.6.1 Καθορισμός Ζωνών Προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 19 Ν. 1650/1986 στην ΠΠΒ-06.. 808

4.3.3.6.2 Καθορισμός Περιφερειακών Ζωνών και Οικολογικών Διαδρόμων (ΠΠΒ-06) 813

4.3.3.6.3 Χαρτογραφική απεικόνιση Ζωνών Προστασίας ΠΠΒ-06 815

4.3.3.7 Καθορισμός και οριοθέτηση ζωνών στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολική Λακωνία- Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή» (ΠΠΒ-07) *818*

4.3.3.7.1 Καθορισμός Ζωνών Προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 19 Ν. 1650/1986 στην ΠΠΒ-07.. 818

4.3.3.7.2 Καθορισμός Περιφερειακών Ζωνών και Οικολογικών Διαδρόμων (ΠΠΒ-07) 825

4.3.3.7.3 Χαρτογραφική απεικόνιση Ζωνών Προστασίας ΠΠΒ-07 827

4.3.3.8 Καθορισμός και οριοθέτηση ζωνών στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα» (ΠΠΒ-08) *829*

4.3.3.8.1 Καθορισμός Ζωνών Προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 19 Ν. 1650/1986 στην ΠΠΒ-08.. 829

4.3.3.8.2 Καθορισμός Περιφερειακών Ζωνών και Οικολογικών Διαδρόμων (ΠΠΒ-08) 833

4.3.3.8.3 Χαρτογραφική απεικόνιση Ζωνών Προστασίας ΠΠΒ-08 835

4.3.3.9 Τεκμηρίωση επιλογής ζωνών, με βάσει τα προστατευτέα αντικείμενα και τον καθορισμό των προτεραιοτήτων διαχείρισης σε θεσμικά μέτρα *836*

4.3.3.9.1 GR2510003 - "Ακροναυπλία και Παλαμήδι" (ΕΖΔ) 838

4.3.3.9.2 GR2520001 - "Όρος Μαίναλο" (ΕΖΔ) 839

4.3.3.9.3 GR2520002 - "Λίμνη Τάκα" (ΕΖΔ) 841

4.3.3.9.4 GR2520003 - "Λιμνοθάλασσα Μουστού" (ΕΖΔ) 842

4.3.3.9.5 GR2520005 - "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη" (ΕΖΔ - ΤΚΣ) και GR2520006 - "Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)" (ΕΖΔ) 844

4.3.3.9.6 GR2530001 - "Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα" (ΕΖΔ) και GR2530006 - "Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)" (ΖΕΠ) 847

4.3.3.9.7 GR2530002 - "Λίμνη Στυμφαλία" (ΕΖΔ – ΖΕΠ) 850

4.3.3.9.8 GR2530003 -"Ακροκόρινθος" (ΕΖΔ) 853

4.3.3.9.9 GR2530004 - "Όρος Ολίγυρτος" (ΕΖΔ) 854

4.3.3.9.10 GR2530005 - "Όρη Γεράνεια" (ΕΖΔ) 856

4.3.3.9.11 GR2530007 - "Κορινθιακός Κόλπος" (ΤΚΣ) 857

4.3.3.9.12 GR2540001 - "Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι" (ΕΖΔ - ΤΚΣ) και GR2540007 "Όρη Ανατολικής Λακωνίας" (ΖΕΠ) 860

4.3.3.9.13 GR2540002 – Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος (ΕΖΔ) 865

4.3.3.9.14 GR2540003 - "Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου" (ΕΖΔ- ΤΚΣ) και GR2540006 - "Υγρότοποι εκβολών Ευρώτα)" 867

4.3.3.10 Σύγκριση προτεινόμενων ζωνών με το υφιστάμενο καθεστώς, θεσμοθετημένων ζωνών προστασίας 879

4.3.4 Προσδιορισμός προτεινόμενων ειδικών χρήσεων ανά ζώνη προστασίας 894

4.3.4.1 Εισαγωγή 894

4.3.4.2 Διαπιστώσεις και παραδοχές κατά την εφαρμογή του ΠΔ 59/2018 στον προσδιορισμό των ειδικών χρήσεων ανά ζώνη 895

4.3.4.3 Γενικές ρυθμίσεις και ειδικές επισημάνσεις 904

4.3.4.4 Προτεινόμενες Επιτρεπόμενες χρήσεις / Ρυθμίσεις / Τεκμηρίωση / Εκτίμηση επιπτώσεων....907

4.3.4.4.1 Επιτρεπόμενες χρήσεις / Ρυθμίσεις / Τεκμηρίωση / Εκτίμηση επιπτώσεων στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Κορινθιακού Κόλπου» (ΠΠΒ-01) / Ρυθμίσεις, τεκμηρίωση, εκτίμηση επιπτώσεων 908

4.3.4.4.2 Επιτρεπόμενες χρήσεις / Ρυθμίσεις / Τεκμηρίωση / Εκτίμηση επιπτώσεων στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γεράνεια όρη » (ΠΠΒ-02)/ Ρυθμίσεις, τεκμηρίωση, εκτίμηση επιπτώσεων 950

4.3.4.4.3 Επιτρεπόμενες χρήσεις / Ρυθμίσεις / Τεκμηρίωση / Εκτίμηση επιπτώσεων στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)» (ΠΠΒ-03) / Ρυθμίσεις, τεκμηρίωση, εκτίμηση επιπτώσεων 979

4.3.4.4.4 Επιτρεπόμενες χρήσεις / Ρυθμίσεις / Τεκμηρίωση / Εκτίμηση επιπτώσεων στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλία)» (ΠΠΒ-04)/ Ρυθμίσεις, τεκμηρίωση, εκτίμηση επιπτώσεων 1084

4.3.4.4.5 Επιτρεπόμενες χρήσεις / Ρυθμίσεις / Τεκμηρίωση / Εκτίμηση επιπτώσεων στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκόρινθος» (ΠΠΒ-05)/ Ρυθμίσεις, τεκμηρίωση, εκτίμηση επιπτώσεων 1115

4.3.4.4.6 Επιτρεπόμενες χρήσεις / Ρυθμίσεις / Τεκμηρίωση / Εκτίμηση επιπτώσεων στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρα Λεωνιδίου» (ΠΠΒ-06)/ Ρυθμίσεις, τεκμηρίωση, εκτίμηση επιπτώσεων 1135

4.3.4.5 Ρυθμίσεις Περιφερειακών Ζωνών και Οικολογικών Διαδρόμων 1436

4.3.4.5.1 ΠΠΒ Κορινθιακού Κόλπου (ΠΠΒ-01) 1436

4.3.4.5.2 σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα) (ΠΠΒ-03)....1439

4.3.4.5.3 σΠΠΒ Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρα Λεωνιδίου (ΠΠΒ-06) 1443

4.3.4.5.4 σΠΠΒ Ανατολική Λακωνία- Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή (ΠΠΒ-07) 1453

4.3.4.5.5 σΠΠΒ Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα (ΠΠΒ-08) 1464

4.3.5 Εξέταση εναλλακτικών λύσεων 1466

4.3.5.1 Περιγραφή Εναλλακτικών Λύσεων στην ΠΠΒ «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Κορινθιακού Κόλπου» (ΠΠΒ-01) 1474

4.3.5.2 Περιγραφή Εναλλακτικών Λύσεων στην ΠΠΒ «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γεράνεια όρη» (ΠΠΒ-02) 1482

4.3.5.3 Περιγραφή Εναλλακτικών Λύσεων στην ΠΠΒ «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)» (ΠΠΒ-03)....1489

4.3.5.4 Περιγραφή Εναλλακτικών Λύσεων στην ΠΠΒ «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλία» (ΠΠΒ-04) *1503*

4.3.5.5 Περιγραφή Εναλλακτικών Λύσεων στην ΠΠΒ «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκόρινθος» (ΠΠΒ-05) *1511*

4.3.5.6 Περιγραφή Εναλλακτικών Λύσεων στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρα Λεωνιδίου» (ΠΠΒ-06)..... *1518*

4.3.5.7 Περιγραφή Εναλλακτικών Λύσεων στην σΠΠΒ «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολική Λακωνία- Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή» (ΠΠΒ-07) *1529*

4.3.5.8 Περιγραφή Εναλλακτικών Λύσεων στην σΠΠΒ «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα» (ΠΠΒ-08)..... *1548*

4.3.6 Εκτίμηση και αξιολόγηση των επιπτώσεων 1555

4.3.6.1 Εκτίμηση και αξιολόγηση επιπτώσεων στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Κορινθιακού Κόλπου» (ΠΠΒ-01)..... *1556*

4.3.6.2 Εκτίμηση και αξιολόγηση επιπτώσεων στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γεράνεια όρη » (ΠΠΒ-02)/ Ρυθμίσεις, τεκμηρίωση, εκτίμηση επιπτώσεων *1580*

4.3.6.3 Εκτίμηση και αξιολόγηση επιπτώσεων στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)» (ΠΠΒ-03) / Ρυθμίσεις, τεκμηρίωση, εκτίμηση επιπτώσεων..... *1589*

4.3.6.4 Εκτίμηση και αξιολόγηση επιπτώσεων στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλία)» (ΠΠΒ-04)/ Ρυθμίσεις, τεκμηρίωση, εκτίμηση επιπτώσεων..... *1616*

4.3.6.5 Εκτίμηση και αξιολόγηση επιπτώσεων στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκόρινθος» (ΠΠΒ-05)/ Ρυθμίσεις, τεκμηρίωση, εκτίμηση επιπτώσεων *1622*

4.3.6.6 Εκτίμηση και αξιολόγηση επιπτώσεων στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρα Λεωνιδίου» (ΠΠΒ-06)/ Ρυθμίσεις, τεκμηρίωση, εκτίμηση επιπτώσεων….
..... *1626*

4.3.6.7 Εκτίμηση και αξιολόγηση επιπτώσεων στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολική Λακωνία- Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή» (ΠΠΒ-07)/ Ρυθμίσεις, τεκμηρίωση, εκτίμηση επιπτώσεων..... *1656*

4.3.6.8 Εκτίμηση και αξιολόγηση επιπτώσεων στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Εκβολές και θαλάσσια περιοχή Ευρώτα» (ΠΠΒ-08) / Ρυθμίσεις, τεκμηρίωση, εκτίμηση επιπτώσεων… 1695

4.4 Διοίκηση της Προστατευόμενης Περιοχής 1718

ΤΕΥΧΟΣ Β: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΕΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ.....1721

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ.....1721

5.1 Ορισμός – Θεσμικό Πλαίσιο – Περιεχόμενο Σχεδίου Διαχείρισης 1721

5.2 Στόχοι Διαχείρισης 1723

5.2.1 Ανασκόπηση και οργάνωση στόχων διατήρησης προστατευτέου αντικειμένου.....1723

5.2.2 Καθορισμός Στόχων Διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών 1725

5.3 Μέτρα Διαχείρισης (ΜΔ).....1856

5.3.1 Κατάλογος Μέτρων Διαχείρισης ανά προστατευόμενη περιοχή 1857

5.3.2 Συνάφεια Μέτρων και Στόχων Διαχείρισης ανά Προστατευόμενη Περιοχή 1881

5.3.3 Μέτρα Διαχείρισης (ΜΔ) ανά προστατευόμενη περιοχή 1934

5.3.3.1 Μέτρα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής ΠΠΒ-01 (ELBA25307): Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Κορινθιακού Κόλπου *1936*

5.3.3.1.1 Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων 1936

5.3.3.1.2 Μέτρα διατήρησης ειδών 1953

5.3.3.1.3 Μέτρα διαχείρισης υδάτων..... 1983

5.3.3.1.4 Μέτρα ρύθμισης αλιείας 1992

5.3.3.1.5 Μέτρα διαχείρισης επισκεπτών 1996

5.3.3.1.6 Μέτρα Επικοινωνίας, Ενημέρωσης, Ευαισθητοποίησης....2001
5.3.3.1.7 Άλλα μέτρα....2017
5.3.3.1.8 Μέτρα κανονιστικού χαρακτήρα....2041
5.3.3.1.9 Μέτρα επόπτευσης/φύλαξης....2047
5.3.3.2 Μέτρα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής ΠΠΒ-02 (ELBA25305): Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γεράνεια όρη....2052
5.3.3.2.1 Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων....2052
5.3.3.2.2 Μέτρα διατήρησης ειδών....2066
5.3.3.2.3 Μέτρα διαχείρισης επισκεπτών....2086
5.3.3.2.4 Μέτρα Επικοινωνίας, Ενημέρωσης, Ευαισθητοποίησης....2092
5.3.3.2.5 Άλλα μέτρα....2099
5.3.3.2.6 Μέτρα κανονιστικού χαρακτήρα....2112
5.3.3.2.7 Μέτρα επόπτευσης/φύλαξης....2130
5.3.3.3 Μέτρα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής ΠΠΒ-03 (ELBA25301): Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)....2134
5.3.3.3.1 Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων....2134
5.3.3.3.2 Μέτρα διατήρησης ειδών....2166
5.3.3.3.3 Μέτρα διαχείρισης αγροτικών εκτάσεων....2249
5.3.3.3.4 Μέτρα διαχείρισης υδάτων....2257
5.3.3.3.5 Μέτρα διαχείρισης επισκεπτών....2263
5.3.3.3.6 Μέτρα Επικοινωνίας, Ενημέρωσης, Ευαισθητοποίησης....2269
5.3.3.3.7 Άλλα μέτρα....2288
5.3.3.3.8 Μέτρα κανονιστικού χαρακτήρα....2309
5.3.3.3.9 Μέτρα επόπτευσης/φύλαξης....2337
5.3.3.4 Μέτρα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής ΠΠΒ-04 (ELBA25103): Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλία....2342
5.3.3.4.1 Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων....2342
5.3.3.4.2 Μέτρα διατήρησης ειδών....2353
5.3.3.4.3 Μέτρα διαχείρισης αγροτικών εκτάσεων....2367
5.3.3.4.4 Μέτρα διαχείρισης επισκεπτών....2372
5.3.3.4.5 Μέτρα Επικοινωνίας, Ενημέρωσης, Ευαισθητοποίησης....2378
5.3.3.4.6 Άλλα μέτρα....2387
5.3.3.4.7 Μέτρα κανονιστικού χαρακτήρα....2394
5.3.3.4.8 Μέτρα επόπτευσης/φύλαξης....2420
5.3.3.5 Μέτρα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής ΠΠΒ-05 (ELBA25303): Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκόρινθος....2425
5.3.3.5.1 Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων....2425
5.3.3.5.2 Μέτρα διατήρησης ειδών....2432
5.3.3.5.3 Μέτρα διαχείρισης αγροτικών εκτάσεων....2436
5.3.3.5.4 Μέτρα διαχείρισης επισκεπτών....2441
5.3.3.5.5 Μέτρα Επικοινωνίας, Ενημέρωσης, Ευαισθητοποίησης....2447
5.3.3.5.6 Άλλα μέτρα....2459
5.3.3.5.7 Μέτρα κανονιστικού χαρακτήρα....2471

5.3.3.5.8 Μέτρα επόπτευσης/φύλαξης 2491

5.3.3.6 Μέτρα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής ΠΠΒ-06 (ELBA25206): Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρα Λεωνιδίου 2495

5.3.3.6.1 Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων 2495

5.3.3.6.2 Μέτρα διατήρησης ειδών 2530

5.3.3.6.3 Μέτρα διαχείρισης αγροτικών εκτάσεων 2618

5.3.3.6.4 Μέτρα διαχείρισης επισκεπτών 2623

5.3.3.6.5 Μέτρα Επικοινωνίας, Ενημέρωσης, Ευαισθητοποίησης 2629

5.3.3.6.6 Άλλα μέτρα 2642

5.3.3.6.7 Μέτρα κανονιστικού χαρακτήρα 2657

5.3.3.6.8 Μέτρα επόπτευσης/φύλαξης 2695

5.3.3.7 Μέτρα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής ΠΠΒ-07 (ELBA25401): Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολική Λακωνία- Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή 2700

5.3.3.7.1 Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων 2700

5.3.3.7.2 Μέτρα διατήρησης ειδών 2736

5.3.3.7.3 Μέτρα διαχείρισης υδάτων 2810

5.3.3.7.4 Μέτρα διαχείρισης αγροτικών εκτάσεων 2816

5.3.3.7.5 Μέτρα ρύθμισης αλιείας 2824

5.3.3.7.6 Μέτρα διαχείρισης επισκεπτών 2832

5.3.3.7.7 Μέτρα Επικοινωνίας, Ενημέρωσης, Ευαισθητοποίησης 2839

5.3.3.7.8 Άλλα μέτρα 2863

5.3.3.7.9 Μέτρα κανονιστικού χαρακτήρα 2899

5.3.3.7.10 Μέτρα επόπτευσης/φύλαξης 2937

5.3.3.8 Μέτρα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής ΠΠΒ-08 (ELBA25403): Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα. 2942

5.3.3.8.1 Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων 2942

5.3.3.8.2 Μέτρα διατήρησης ειδών 2988

5.3.3.8.3 Μέτρα διαχείρισης υδάτων 3040

5.3.3.8.4 Μέτρα διαχείρισης αγροτικών εκτάσεων 3052

5.3.3.8.5 Μέτρα ρύθμισης αλιείας 3057

5.3.3.8.6 Μέτρα διαχείρισης επισκεπτών 3065

5.3.3.8.7 Μέτρα Επικοινωνίας, Ενημέρωσης, Ευαισθητοποίησης 3072

5.3.3.8.8 Άλλα μέτρα 3093

5.3.3.8.9 Μέτρα κανονιστικού χαρακτήρα 3114

5.3.3.8.10 Μέτρα επόπτευσης/φύλαξης 3141

5.3.4 Συνάφεια μέτρων διαχείρισης με όρους και περιορισμούς άσκησης δραστηριοτήτων 3146

5.4 Σχέδιο Δράσης 3171

5.5 Πρόταση Προγράμματος Παρακολούθησης 3233

5.5.1 Πρόγραμμα Παρακολούθησης Προστατευτέου Αντικειμένου 3233

5.5.1.1 Χερσαίοι Τύποι Φυσικών οικοτόπων 3233

5.5.1.1.1 Μεθοδολογία επιλογής θέσεων και αντιπροσωπευτικότητας 3233

5.5.1.1.2 Σχέδιο παρακολούθησης 3247

5.5.1.1.3 Οργάνωση μελέτης οριστικοποίησης σχεδιασμού παρακολούθησης 3274

5.5.1.2 Θαλάσσιοι τύποι οικοτόπων 3275

5.5.1.2.1 Πρόγραμμα παρακολούθησης της οικολογικής κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)» 3275

5.5.1.2.2 Πρόγραμμα παρακολούθηση της οικολογικής κατάστασης του τ.ο. 1150* «Παράκτιες Λιμνοθάλασσες» 3277

5.5.1.2.3 Παρακολούθηση της οικολογικής κατάστασης του τ.ο. 1170 «Υφαλοι» 3279

5.5.1.2.4 Παρακολούθηση της οικολογικής κατάστασης του τ.ο. 8330 «Θαλάσσια Σπήλαια εξολοκλήρου ή κατά το ήμισυ κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας» 3282

5.5.1.3 Είδη χλωρίδας 3284

5.5.1.3.1 Γεωγραφική εξάπλωση 3284

5.5.1.3.2 Μέγεθος πληθυσμού 3285

5.5.1.3.3 Ενδιαίτημα 3289

5.5.1.3.4 Πιέσεις-Απειλές 3291

5.5.1.3.5 Ένταξη ειδών σε προγράμματα παρακολούθησης 3292

5.5.1.4 Είδη πανίδας (πλην ορνιθοπανίδας) 3293

5.5.1.4.1 Παρακολούθηση Θηλαστικών 3293

5.5.1.4.2 Παρακολούθηση Αμφίβιων/ Ερπετών 3306

5.5.1.4.3 Παρακολούθηση των θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas* και αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας του Σχεδίου Διαχείρισης 3314

5.5.1.4.4 Παρακολούθηση κητωδών 3325

5.5.1.4.5 Παρακολούθηση της θαλάσσιας Μεσογειακής φώκιας *Monachus monachus* 3332

5.5.1.4.6 Παρακολούθηση των πληθυσμών του δίθυρου μαλάκιου *Pinna nobilis* 3340

5.5.1.5 Είδη ορνιθοπανίδας 3344

5.5.2 Παρακολούθηση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του Σχεδίου Διαχείρισης 3359

5.5.2.1 Μελέτη βάσης για τον προσδιορισμό ποσοτικών και ποιοτικών δεικτών παρακολούθησης της αποτελεσματικότητας του Σχεδίου Διαχείρισης 3359

5.5.2.2 Συνυπολογισμός συνεργειών με άλλα έργα 3360

5.5.2.3 Δημιουργία ενιαίου πληροφοριακού συστήματος καταχώρησης των αποτελεσμάτων των προγραμμάτων παρακολούθησης 3360

5.5.2.4 Αποτίμηση και Αξιολόγηση του Σχεδίου Διαχείρισης 3361

5.5.2.5 Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης 3362

5.5.2.6 Δείκτες παρακολούθησης προτεινόμενων μέτρων Σχεδίου Διαχείρισης 3363

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΤΕΥΧΟΥΣ ΜΑ 3414

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 4: Επιτρεπόμενες χρήσεις ανά ζώνη, ανά προστατευόμενη περιοχή

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 5: Αντιμετώπιση των επιπτώσεων των πρόσφατων πυρκαγιών (2021) της 2ης ομάδας προστατευόμενων περιοχών

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1.1.2-1: Ιστορικό προστασίας 4

Πίνακας 1.1.2-2: Περιοχές χαρακτηρισμένες ως προστατευόμενες σε εθνικό και διεθνές επίπεδο 7

Πίνακας 1.2-1: Περιοχές του Εθνικού Δικτύου Natura 2000 που αποτελούν αντικείμενο της ΕΠΜ 10β 13

Πίνακας 1.2-2. Γεωγραφική και διοικητική υπαγωγή 20

Πίνακας 2.1.1-1: Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους (ΤΙΦΚ) με βάση τη μελέτη του ΕΜΠ εντός της περιοχής μελέτης 43

Πίνακας 2.1.2-2: Κυριότερα φαράγγια, χαράδρες και λοιποί σημαντικοί γεωλογικοί σχηματισμοί 45

Πίνακας 2.1.4.2-1: Συγκεντρώσεις Βαρέων μετάλλων στη στήλη του ύδατος στον Κορινθιακό Κόλπο. 75

Πίνακας 2.1.4.2-2: Συγκεντρώσεις Βαρέων μετάλλων στο ίζημα στον Κορινθιακό Κόλπο. 75

Πίνακας 2.1.5-1: Χαρακτηριστικά μετεωρολογικών σταθμών της περιοχής μελέτης 81

Πίνακας 2.1.5-2: Μετεωρολογικά δεδομένα των σταθμών της περιοχής μελέτης (ΕΜΥ, 2020) 82

Πίνακας 2.2.1.1-1: Πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2510003 - "Ακροναυπλία και Παλαμήδι" (ΕΖΔ) 89

Πίνακας 2.2.1.1-2: Πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2520001 - "Όρος Μαίναλο" (ΕΖΔ) 90

Πίνακας 2.2.1.1-3: Πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2520002 - "Λίμνη Τάκα" (ΕΖΔ) 91

Πίνακας 2.2.1.1-4: Πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2520003 - "Λιμνοθάλασσα Μουστού" (ΕΖΔ) 92

Πίνακας 2.2.1.1-5: Πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2520005 - "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη" (ΕΖΔ - ΤΚΣ) 93

Πίνακας 2.2.1.1-6: Πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2520006 - "Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)" (ΕΖΔ) 94

Πίνακας 2.2.1.1-7: Πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2530001 - "Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα" (ΕΖΔ) 96

Πίνακας 2.2.1.1-8: Πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2530002 - "Λίμνη Στυμφαλία" (ΕΖΔ – ΖΕΠ) 97

Πίνακας 2.2.1.1-9: Πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2530003 -"Ακροκόρινθος" (ΕΖΔ) 98

Πίνακας 2.2.1.1-10: Πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2530004 - "Όρος Ολίγυρτος" (ΕΖΔ) 99

Πίνακας 2.2.1.1-11: Πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2530005 - "Όρη Γεράνεια" (ΕΖΔ) 100

Πίνακας 2.2.1.1-12: Πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2530007 - "Κορινθιακός Κόλπος" (ΤΚΣ) 102

Πίνακας 2.2.1.1-13: Πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2540001 - "Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι" (ΕΖΔ - ΤΚΣ) 103

Πίνακας 2.2.1.1-14: Πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2540002 - "Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος" (ΕΖΔ) 105

Πίνακας 2.2.1.1-15: Πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2540003 - "Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου" (ΕΖΔ- ΤΚΣ) 107

Πίνακας 2.2.2.1-1: Πολύ Σημαντικά είδη χλωρίδας και κύρια χαρακτηριστικά αυτών στην ΕΖΔ - GR2510003 - "Ακροναυπλία και Παλαμήδι".....114

Πίνακας 2.2.2.1-2: Πολύ σημαντικά είδη χλωρίδας και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2520005 - "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη" (ΕΖΔ - ΤΚΣ).....115

Πίνακας 2.2.2.1-3: Πολύ σημαντικά είδη χλωρίδας και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2520006 - "Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)" (ΕΖΔ) 116

Πίνακας 2.2.2.1-4: Πολύ σημαντικά είδη χλωρίδας και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2530001 - "Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα" (ΕΖΔ) 117

Πίνακας 2.2.2.1-5: Πολύ σημαντικά είδη χλωρίδας και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2530004 - "Όρος Ολίγυρτος" (ΕΖΔ) 118

Πίνακας 2.2.2.1-6: Πολύ σημαντικά είδη χλωρίδας και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2530005 - "Όρη Γεράνεια" (ΕΖΔ) 118

Πίνακας 2.2.2.1-7: Πολύ σημαντικά είδη χλωρίδας και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2540002 - "Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος" (ΕΖΔ) 119

Πίνακας 2.2.3.1.1-1: Πολύ σημαντικά είδη πανίδας και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2510003 - "Ακροναυπλία και Παλαμήδι" (ΕΖΔ) 127

Πίνακας 2.2.3.1.1-2: Πολύ σημαντικά είδη πανίδας και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2520001 - "Όρος Μαίναλο" (ΕΖΔ) 129

Πίνακας 2.2.3.1.1-3: Πολύ σημαντικά είδη πανίδας και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2520002 - "Λίμνη Τάκα" (ΕΖΔ) 131

Πίνακας 2.2.3.1.1-4: Πολύ σημαντικά είδη πανίδας και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2520003 - "Λιμνοθάλασσα Μουστού" (ΕΖΔ).....132

Πίνακας 2.2.3.1.1-5: Πολύ σημαντικά είδη πανίδας και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2520005 - "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη" (ΕΖΔ - ΤΚΣ).....134

Πίνακας 2.2.3.1.1-6: Πολύ σημαντικά είδη πανίδας και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2520006 - "Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)" (ΕΖΔ) 136

Πίνακας 2.2.3.1.1-7: Πολύ σημαντικά είδη πανίδας και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2530001 - "Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα" (ΕΖΔ) 139

Πίνακας 2.2.3.1.1-8: Πολύ σημαντικά είδη πανίδας και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2530002 - "Λίμνη Στυμφαλία" (ΕΖΔ – ΖΕΠ) 141

Πίνακας 2.2.3.1.1-9: Πολύ σημαντικά είδη πανίδας και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2530003 -"Ακροκόρινθος" (ΕΖΔ) 143

Πίνακας 2.2.3.1.1-10: Πολύ σημαντικά είδη πανίδας και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2530004 - "Όρος Ολίγυρτος" (ΕΖΔ) 144

Πίνακας 2.2.3.1.1-11: Πολύ σημαντικά είδη πανίδας και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2530005 - "Όρη Γεράνεια" (ΕΖΔ) 146

Πίνακας 2.2.3.1.1-12: Πολύ σημαντικά είδη πανίδας και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2530007 - "Κορινθιακός Κόλπος" (ΤΚΣ) 147

Πίνακας 2.2.3.1.1-13: Πολύ σημαντικά είδη πανίδας και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2540001 - "Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι" (ΕΖΔ - ΤΚΣ) 150

Πίνακας 2.2.3.1.1-14: Πολύ σημαντικά είδη πανίδας και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2540002 - "Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος" (ΕΖΔ) 154

Πίνακας 2.2.3.1.1-15: Πολύ σημαντικά είδη πανίδας και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2540003 - "Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου" (ΕΖΔ- ΤΚΣ) 157

Πίνακας 2.2.3.2-1: Είδη ορνιθοπανίδας και κύρια χαρακτηριστικά αυτών στην περιοχή GR2510004 - "Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο" (ΖΕΠ) 179

Πίνακας 2.2.3.2-2: Είδη ορνιθοπανίδας και κύρια χαρακτηριστικά αυτών στην περιοχή GR2530002 - "Λίμνη Στυμφαλία" (ΖΕΠ - ΕΖΔ) 181

Πίνακας 2.2.3.2-3: Είδη ορνιθοπανίδας και κύρια χαρακτηριστικά αυτών στην περιοχή GR2530006 - "Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)" (ΖΕΠ) 184

Πίνακας 2.2.3.2-4: Είδη ορνιθοπανίδας και κύρια χαρακτηριστικά αυτών στην περιοχή GR2540006 - "Υγρότοποι εκβολών Ευρώτα" (ΖΕΠ) 186

Πίνακας 2.2.3.2-5: Είδη ορνιθοπανίδας και κύρια χαρακτηριστικά αυτών στην περιοχή GR2540007 "Όρη Ανατολικής Λακωνίας" (ΖΕΠ) 192

Πίνακας 2.3.1.1.2-1: Ποσοστό της έκτασης των περιοχών μελέτης για το οποίο έχει είτε κυρωθεί ο δασικός χάρτης είτε έχει εκπονηθεί η μελέτης για αυτόν, αλλά δεν έχει κυρωθεί. 206

Πίνακας 2.3.1.1.2-2: Η έκταση των περιοχών που διέπονται από τις διατάξεις της Δασικής Νομοθεσίας ανά περιοχή μελέτης (Κυρωμένος Δασικός Χάρτης) 206

Πίνακας 2.3.1.1.2-3: Η έκταση των μορφών σύμφωνα με τους κυρωμένους δασικούς χάρτες (προ ισχύος ν. 4685/2020) 207

Πίνακας 2.3.1.1.2-4: Η έκταση των μορφών σύμφωνα με τους μη κυρωμένους δασικούς χάρτες 208

Πίνακας 2.3.1.2.1-1: Χαρακτηριστικά των ευρείων μονάδων βόσκησης (Σιδηροπούλου et al., 2010) 223

Πίνακας 2.3.1.2.1-3: Ποσότητα αλιευμάτων στον Κορινθιακό και Λακωνικό Κόλπο (ΕΛΣΤΑΤ) 228

Πίνακας 2.3.1.2.2-1: Εξέλιξη της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας στην Περιφέρεια Πελοποννήσου την περίοδο 2005-2011, σε ότι αφορά τη μεταποίηση 241

Πίνακας 2.3.1.3.3-1: Άδειες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας Θερμικών Σταθμών και ΣΗΘΥΑ εντός των ορίων του Δήμου Διστόμου-Αράχοβας-Αντίκυρας (πηγή: ΡΑΕ) 272

Πίνακας 2.3.1.3.3-2: Άδειες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας Θερμικών Σταθμών και ΣΗΘΥΑ εντός των ορίων του Δήμου Θηβαίων (πηγή: ΡΑΕ) 272

Πίνακας 2.3.1.3.3-3: Φωτοβολταϊκά Πάρκα σε λειτουργία εντός των περιοχών Ν2000 του Ευρώτα 276

Πίνακας 2.3.1.3.3-4: Αιολικά Πάρκα σε λειτουργία στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Λακωνίας 277

Πίνακας 2.3.1.3.3-5: Αιολικά Πάρκα σε λειτουργία στην ευρύτερη περιοχή της Κεντρικής Πελ/σου 278

Πίνακας 2.3.1.3.3-6: Φωτοβολταϊκά Πάρκα σε λειτουργία στην ευρύτερη περιοχή της Κεντρικής Πελ/σου 278

Πίνακας 2.3.1.3.3-7: Φωτοβολταϊκά Πάρκα σε λειτουργία στην ευρύτερη περιοχή του Ευρώτα 278

Πίνακας 2.3.1.3.3-8: Φωτοβολταϊκά Πάρκα με άδεια εγκατάστασης στην ευρύτερη περιοχή Ευρώτα 279

Πίνακας 2.3.1.3.3-9: Αιολικά Πάρκα σε λειτουργία στην ευρύτερη περιοχή του Πάρνωνα-Μούστου 279

Πίνακας 2.3.1.3.3-10: Φωτοβολταϊκά Πάρκα σε λειτουργία στην ευρύτερη περιοχή του Πάρνωνα-Μούστου... 279

Πίνακας 2.3.1.3.4-1: Στοιχεία και ρυπαντικά φορτία δικτύων αποχέτευσης που δεν καταλήγουν σε ΕΕΛ στη ΛΑΠ Ρεμάτων Παραλίας Βόρ. Πελοποννήσου (EL0227) 295

Πίνακας 2.3.1.3.4-2: Ετήσια σημειακά ρυπαντικά φορτία ΕΕΛ στα επιφανειακά ΥΣ της ΛΑΠ Άμφισσας (EL0724) 296

Πίνακας 2.3.1.3.4-3: Ετήσια σημειακά ρυπαντικά φορτία ΕΕΛ στα επιφανειακά ΥΣ της ΛΑΠ Ευρώτα (EL0333) ..297

Πίνακας 2.3.1.3.4-4: Στοιχεία και ρυπαντικά φορτία δικτύων αποχέτευσης που δεν καταλήγουν σε ΕΕΛ στη ΛΑΠ Ευρώτα (EL0333) ..297

Πίνακας 2.3.1.3.4-5: Ετήσια σημειακά ρυπαντικά φορτία ΕΕΛ στα επιφανειακά ΥΣ της ΛΑΠ Ρεμάτων Αργολικού Κόλπου (EL0331) ..298

Πίνακας 2.3.1.5.3-1. Πιέσεις / Απειλές ανά ΕΖΔ, ΤΚΣ και ΖΕΠ όπως συγκεντρώνονται και επαναξιολογούνται στα πλαίσια του έργου των ΕΠΜ ..545

Πίνακας 2.3.2-1: Αιολικά Πάρκα με άδεια παραγωγής εντός των περιοχών της Ανατολικής Λακωνίας ..588

Πίνακας 2.3.2-2: Αιολικά Πάρκα με άδεια παραγωγής εντός των περιοχών της Κεντρικής Πελ/σου ..596

Πίνακας 2.3.2-3: Φωτοβολταϊκά Πάρκα με άδεια παραγωγής εντός της περιοχής του Ευρώτα ..600

Πίνακας 2.3.2-4: Αιολικά Πάρκα με άδεια παραγωγής εντός των περιοχών της Κεντρικής Πελ/σου ..603

Πίνακας 3.1.1-1: Τ.Ο. / είδη (εκτός ορνιθοπανίδας) για τα οποία τίθεται ως προτεραιότητα η συλλογή πρωτογενών δεδομένων και η βελτίωση της γνώσης μέσω μελετών βάσης..654

Πίνακας 3.1.1-2: Είδη ορνιθοπανίδας για τα οποία τίθεται ως προτεραιότητα η συλλογή πρωτογενών δεδομένων και η βελτίωση της γνώσης μέσω μελετών βάσης ..669

Πίνακας 3.1.1-3: Τύποι οικοτόπων και είδη ανά ΕΖΔ/ΤΚΣ που εντάσσονται σε ομάδες μέσης και υψηλής προτεραιότητας για τη θέσπιση θεσμικών μέτρων ..670

Πίνακας 3.1.1-4: Είδη ορνιθοπανίδας ανά ΖΕΠ που εντάσσονται σε ομάδες μέσης και υψηλής προτεραιότητας για τη θέσπιση θεσμικών μέτρων. ..674

Πίνακας 3.1.1-5: Τύποι οικοτόπων και είδη ανά ΕΖΔ/ΤΚΣ που εντάσσονται σε ομάδες μέσης και υψηλής προτεραιότητας για τη λήψη διαχειριστικών μέτρων ..675

Πίνακας 3.1.1-6: Είδη ορνιθοπανίδας ανά ΖΕΠ που εντάσσονται σε ομάδες μέσης και υψηλής προτεραιότητας για τη θέσπιση διαχειριστικών μέτρων ..681

Πίνακας 3.4-1: Οικοσυστημικές υπηρεσίες ανά περιοχή Natura..735

Πίνακας 4.3.2.1.1-1: Μήτρα μετατροπή της ονομαστικής μεταβλητής Ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων σε διατάξιμη μεταβλητή ..768

Πίνακας 4.3.2.1.1-2: Συντελεστές βαρύτητας αναγνωρισμένων ΟΧΕ ..769

Πίνακας 4.3.3.3.1 -1: Οριοθετημένοι οικισμοί εντός της Προστατευόμενης περιοχής (ELBA25301) ..795

Πίνακας 4.3.3.6.1-1: Οριοθετημένοι οικισμοί εντός της Προστατευόμενης περιοχής (ELBA25206) ..813

Πίνακας 4.3.3.7.1-1: Οριοθετημένοι οικισμοί εντός της Προστατευόμενης περιοχής (ELBA25401) ..823

Πίνακας 4.3.3.8.1-1: Οριοθετημένοι οικισμοί εντός της Προστατευόμενης περιοχής (ELBA25403) ..833

Πίνακας 4.3.3.10-1: Σύγκριση του προτεινόμενου βαθμού προστασίας σε σχέση με το υφιστάμενο καθεστώς προστασίας (ΚΥΑ υπ' αριθμ. 33999/2010 ..881

Πίνακας 4.4-1: Κατανομή των περιοχών Natura 2000 της μελέτης στις ΜΔΠΠ..1719

Πίνακας 5.2.2-1. Στόχοι Διαχείρισης στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Κορινθιακού Κόλπου» (ΠΠΒ-01) ..1727

Πίνακας 5.2.2-2. Στόχοι Διαχείρισης στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γεράνεια όρη » (ΠΠΒ-02) ..1739

Πίνακας 5.2.2-3. Στόχοι Διαχείρισης στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)» (ΠΠΒ-03) ..1748

Πίνακας 5.2.2-4. Στόχοι Διαχείρισης στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλία)» (ΠΠΒ-04) 1768

Πίνακας 5.2.2-5. Στόχοι Διαχείρισης στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκόρινθος» (ΠΠΒ-05) 1778

Πίνακας 5.2.2-6. Στόχοι Διαχείρισης στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρα Λεωνιδίου» (ΠΠΒ-06) 1787

Πίνακας 5.2.2-7. Στόχοι Διαχείρισης στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολική Λακωνία- Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή» (ΠΠΒ-07) 1798

Πίνακας 5.2.2-8. Στόχοι Διαχείρισης στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα» (ΠΠΒ-08) 1819

Πίνακας 5.3.1-1: Κατάλογος Μέτρων Διαχείρισης στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Κορινθιακού Κόλπου» (ΠΠΒ-01) 1857

Πίνακας 5.3.1-2: Κατάλογος Μέτρων Διαχείρισης στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γεράνεια όρη » (ΠΠΒ-02) 1860

Πίνακας 5.3.1-3: Κατάλογος Μέτρων Διαχείρισης στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)» (ΠΠΒ-03) 1862

Πίνακας 5.3.1-4: Κατάλογος Μέτρων Διαχείρισης στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλία)» (ΠΠΒ-04) 1866

Πίνακας 5.3.1-5: Κατάλογος Μέτρων Διαχείρισης στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκόρινθος» (ΠΠΒ-05) 1868

Πίνακας 5.3.1-6: Κατάλογος Μέτρων Διαχείρισης στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρα Λεωνιδίου» (ΠΠΒ-06) 1870

Πίνακας 5.3.1-7: Κατάλογος Μέτρων Διαχείρισης στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολική Λακωνία- Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή» (ΠΠΒ-07) 1874

Πίνακας 5.3.1-8: Κατάλογος Μέτρων Διαχείρισης στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα» (ΠΠΒ-08) 1878

Πίνακας 5.3.2-1α: Συνάφεια μέτρων και στόχων διαχείρισης στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Κορινθιακού Κόλπου» (ΠΠΒ-01)- Κατηγορία Α 1881

Πίνακας 5.3.2-1β: Συνάφεια μέτρων και στόχων διαχείρισης στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Κορινθιακού Κόλπου» (ΠΠΒ-01)- Κατηγορία Β και Γ 1883

Πίνακας 5.3.2-2: Συνάφεια μέτρων και στόχων διαχείρισης στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γεράνεια όρη » (ΠΠΒ-02) 1886

Πίνακας 5.3.2-3: Συνάφεια μέτρων και στόχων διαχείρισης στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)» (ΠΠΒ-03)- Κατηγορία Α 1887

Πίνακας 5.3.2-3: Συνάφεια μέτρων και στόχων διαχείρισης στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)» (ΠΠΒ-03)- Κατηγορία Β και Γ 1894

Πίνακας 5.3.2-4: Συνάφεια μέτρων και στόχων διαχείρισης στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλία)» (ΠΠΒ-04) 1897

Πίνακας 5.3.2-5: Συνάφεια μέτρων και στόχων διαχείρισης στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκόρινθος» (ΠΠΒ-05) 1899

Πίνακας 5.3.2-6α: Συνάφεια μέτρων και στόχων διαχείρισης στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρα Λεωνιδίου» (ΠΠΒ-06)- Κατηγορία Α 1900

Πίνακας 5.3.2-6β: Συνάφεια μέτρων και στόχων διαχείρισης στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρα Λεωνιδίου» (ΠΠΒ-06)- Κατηγορία Β και Γ 1903

Πίνακας 5.3.2-7α: Συνάφεια μέτρων και στόχων διαχείρισης στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολική Λακωνία- Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή» (ΠΠΒ-07) - Κατηγορία Α 1906

Πίνακας 5.3.2-7β: Συνάφεια μέτρων και στόχων διαχείρισης στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολική Λακωνία- Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή» (ΠΠΒ-07) - Κατηγορία Β και Γ 1915

Πίνακας 5.3.2-8α: Συνάφεια μέτρων και στόχων διαχείρισης στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα» (ΠΠΒ-08) - Κατηγορία Α 1924

Πίνακας 5.3.2-8β: Συνάφεια μέτρων και στόχων διαχείρισης στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα» (ΠΠΒ-08) - Κατηγορία Β και Γ 1931

Πίνακας 5.3.4-1. Κατάλογος Μέτρων Διαχείρισης στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Κορινθιακού Κόλπου» (ΠΠΒ-01) 3146

Πίνακας 5.3.4-2: Κατάλογος Μέτρων Διαχείρισης στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γεράνεια όρη » (ΠΠΒ-02) 3154

Πίνακας 5.3.4-3: Κατάλογος Μέτρων Διαχείρισης στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)» (ΠΠΒ-03) 3155

Πίνακας 5.3.4-4: Κατάλογος Μέτρων Διαχείρισης στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλία)» (ΠΠΒ-04) 3157

Πίνακας 5.3.4-5: Κατάλογος Μέτρων Διαχείρισης στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκόρινθος» (ΠΠΒ-05) 3158

Πίνακας 5.3.4-6: Κατάλογος Μέτρων Διαχείρισης στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρα Λεωνιδίου» (ΠΠΒ-06).....3159

Πίνακας 5.3.4-7: Κατάλογος Μέτρων Διαχείρισης στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολική Λακωνία- Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή» (ΠΠΒ-07) 3162

Πίνακας 5.3.4-8: Κατάλογος Μέτρων Διαχείρισης στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα» (ΠΠΒ-08) 3168

Πίνακας 5.4-1: Σύνοψη και ιεράρχηση προγράμματος μέτρων στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Κορινθιακού Κόλπου» (ΠΠΒ-01).....3172

Πίνακας 5.4-2: Σύνοψη και ιεράρχηση προγράμματος μέτρων στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γεράνεια όρη » (ΠΠΒ-02).....3180

Πίνακας 5.4-3: Σύνοψη και ιεράρχηση προγράμματος μέτρων στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)» (ΠΠΒ-03) 3184

Πίνακας 5.4-4: Σύνοψη και ιεράρχηση προγράμματος μέτρων στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλία)» (ΠΠΒ-04).....3194

Πίνακας 5.4-5: Σύνοψη και ιεράρχηση προγράμματος μέτρων στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκόρινθος» (ΠΠΒ-05) 3198

Πίνακας 5.4-6: Σύνοψη και ιεράρχηση προγράμματος μέτρων στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρα Λεωνιδίου» (ΠΠΒ-06).....3201

Πίνακας 5.4-7: Σύνοψη και ιεράρχηση προγράμματος μέτρων στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολική Λακωνία- Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή» (ΠΠΒ-07) 3212

Πίνακας 5.4-8: Σύνοψη και ιεράρχηση προγράμματος μέτρων στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα» (ΠΠΒ-08).....3225

Πίνακας 5.5.1.1.2-1: Αξιολόγηση του βαθμού διατήρησης των δομών και λειτουργιών. Προσαρμογή από Tsiripidis *et al.* (2018) 3239

Πίνακας 5.5.1.1.2-2: Κανόνες αξιολόγησης βαθμού διατήρησης δομών και λειτουργιών (συμπεριλαμβανομένων των τυπικών ειδών) στο πρωτόκολλο αξιολόγησης. Προσαρμογή από Tsiripidis *et al.* (2018) 3239

Πίνακας 5.5.1.1.2-3: Αξιολόγηση βαθμού διατήρησης δομικών στοιχείων του κάθε τύπου οικοτόπου σε επίπεδο ΕΖΔ 3239

Πίνακας 5.5.1.1.2-4: Αξιολόγηση επάρκειας της έκτασης του τύπου οικοτόπου σε επίπεδο ΕΖΔ 3240

Πίνακας 5.5.1.1.2-5: Αξιολόγηση βαθμού διατήρησης δομών και λειτουργιών τύπου οικοτόπου σε επίπεδο ΕΖΔ 3241

Πίνακας 5.5.1.1.2-6: Αξιολόγηση μελλοντικής τάσης δομών & λειτουργιών του κάθε τύπου οικοτόπου σε επίπεδο ΕΖΔ 3242

Πίνακας 5.5.1.1.2-7: Αξιολόγηση μελλοντικής τάσης διατήρησης δομών και λειτουργιών τύπου οικοτόπου σε επίπεδο ΕΖΔ 3243

Πίνακας 5.5.1.1.2-8: Αξιολόγηση μελλοντικού βαθμού διατήρησης δομών και λειτουργιών του κάθε τύπου οικοτόπου σε επίπεδο ΕΖΔ 3244

Πίνακας 5.5.2.1-9: Αξιολόγηση βαθμού διατήρησης μελλοντικής κατάστασης δομών και λειτουργιών τύπου οικοτόπου σε επίπεδο ΕΖΔ 3244

Πίνακας 5.5.1.1.2-10: Αξιολόγηση των προοπτικών διατήρησης του βαθμού διατήρησης δομών & λειτουργιών. 3245

Πίνακας 5.5.1.1.1-11: Δυνατότητα αποκατάστασης δομών & λειτουργιών στο επίπεδο της ΕΖΔ από την ανάλυση των θέσεων αξιολόγησης 3246

Πίνακας 5.5.1.1.1-12: Δυνατότητα αποκατάστασης της έκτασης του τύπου οικοτόπου στο επίπεδο της ΕΖΔ από την ανάλυση των θέσεων αξιολόγησης 3246

Πίνακας 5.5.1.1.1-13: Αξιολόγηση βαθμού διατήρησης μελλοντικής κατάστασης δομών και λειτουργιών τύπου οικοτόπου σε επίπεδο ΕΖΔ 3247

Πίνακας 5.5.1.1.2-1: Κελιά του ΕΠΑ 1x1 km σε κάθε ΕΖΔ της Β΄ ομάδας περιοχών 3248

Πίνακας 5.5.1.1.2-2: Επιλογή κελιών του Ε.Π.Α 1 km σε κάθε ΕΖΔ της Β΄ ομάδας περιοχών 3249

Πίνακας 5.5.1.1.2-3: Πλήθος κελιών 30x30 m για την παρακολούθηση δεικτών βλάστησης 3273

Πίνακας 5.5.1.4.1-1: Εργασίες παρακολούθησης Χειροπτέρων και εκτιμώμενο κόστος ανά περιοχή Natura 2000. 3300

Πίνακας 5.5.1.4.1-2: Εργασίες παρακολούθησης της Βίδρας και εκτιμώμενο κόστος ανά περιοχή Natura 2000. 3305

Πίνακας 5.5.1.4.1-3: Εκτιμώμενο κόστος παρακολούθησης του Τσακαλιού ανά περιοχή Natura 2000. 3305

Πίνακας 5.5.2.6-1: Δείκτες παρακολούθησης μέτρων στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Κορινθιακού Κόλπου» (ΠΠΒ-01) 3363

Πίνακας 5.5.2.6-2: Δείκτες παρακολούθησης μέτρων στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γεράνεια όρη » (ΠΠΒ-02) 3369

Πίνακας 5.5.2.6-3: Δείκτες παρακολούθησης μέτρων στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)» (ΠΠΒ-03) 3373

Πίνακας 5.5.2.6-4: Δείκτες παρακολούθησης μέτρων στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλία)» (ΠΠΒ-04) 3380

Πίνακας 5.5.2.6-5: Δείκτες παρακολούθησης μέτρων μέτρων στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκόρινθος» (ΠΠΒ-05) 3384

Πίνακας 5.5.2.6-6: Δείκτες παρακολούθησης μέτρων μέτρων στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρα Λεωνιδίου» (ΠΠΒ-06) 3387

Πίνακας 5.5.2.6-7: Δείκτες παρακολούθησης μέτρων στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολική Λακωνία- Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή» (ΠΠΒ-07) 3396

Πίνακας 5.5.2.6-8: Δείκτες παρακολούθησης μέτρων στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα» (ΠΠΒ-08) 3406

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΗΜΑΤΩΝ

Σχήμα 1.2-1: Περιοχή Μελέτης – Ομάδα Περιοχών 10β Β. Πελοποννήσου 18

Σχήμα 1.2-2: Περιοχή Μελέτης – Ομάδα Περιοχών 10β ΝΑ. Πελοποννήσου 19

Σχήμα 1.3-1: Ευρύτερη Περιοχή Μελέτης, Β. Πελοποννήσου 31

Σχήμα 1.3-2: Ευρύτερη Περιοχή Μελέτης, ΝΑ Πελοποννήσου 32

Σχήμα 2.1.1-1: Ποικιλότητα τοπίου (συγχώνευση των ανθρωπογενών και των (ημι)φυσικών καλύψεων/χρήσεων γης) ανά κελί του Ε.Π.Α. 1 km εφαρμόζοντας τους δείκτες «Shannon» (εικόνες στην άνω γραμμή) και «mutual entropy information» (εικόνες στην κάτω γραμμή) στις περιοχές του δικτύου Ν2000 του Βόρειου τμήματος (αριστερή στήλη) και του Νότιου τμήματος (δεξιά στήλη) της υπό μελέτη περιοχής 40

Σχήμα 2.1.1-2: Ποικιλότητα τοπίου (συγχώνευση ανθρωπογενών χρήσεων γης – διατήρηση χαρτογράφησης τύπων οικοτόπων) ανά κελί του Ε.Π.Α. 1 km εφαρμόζοντας τους δείκτες «Shannon» (εικόνες στην άνω γραμμή) και «mutual entropy information» (εικόνες στην κάτω γραμμή) στις περιοχές του δικτύου Ν2000 του Βόρειου τμήματος (αριστερή στήλη) και του Νότιου τμήματος (δεξιά στήλη) της υπό μελέτη περιοχής 41

Σχήμα 2.1.1-1 Απόσπασμα Χάρτη των γεωτεκτονικών ενοτήτων της Ελλάδας (Λαλεχός, 1974) 50

Σχήμα 2.1.2-2α: Λιθολογικοί σχηματισμοί ευρύτερης περιοχής μελέτης – Β.Πελοποννήσου (πηγή: http://hermes.survey.ntua.gr/web/FreeGeoData/maps/) 54

Σχήμα 2.1.2-2β: Λιθολογικοί σχηματισμοί ευρύτερης περιοχής μελέτης – ΝΑ.Πελοποννήσου (πηγή: http://hermes.survey.ntua.gr/web/FreeGeoData/maps/) 55

Σχήμα 2.1.2-2: Κατηγορίες εδαφών που απαντούν στις περιοχές μελέτης [Χάρτης εδαφικών ενώσεων της Ελλάδος (Yassoglou *et al.*, 2017)] 57

Σχήμα 2.1.4.3-1: Φαινόμενα πληθυσμιακών εκρήξεων μεδουσών (σημειώμενα με κόκκινο) το καλοκαίρι του 2022, όπως καταγράφεται από το πρόγραμμα καταγραφής Μεδουσών στην Ελλάδα του Ελληνικού Παρατηρητηρίου Βιοποικιλότητας που στηρίζεται στην επιστήμη των πολιτών (https://www.inaturalist.org) 80

Σχήμα 2.1.5-1: Μέση τιμή των ελάχιστων και των μέγιστων τιμών ανά μήνα για τους μετεωρολογικούς σταθμούς των περιοχών μελέτης. 82

Σχήμα 2.1.5-2: Μέσο Ετήσιο ύψος βροχής για τους μετεωρολογικούς σταθμούς των περιοχών μελέτης 83

Σχήμα 2.2.4.1-1: Συγκριτική αξιολόγηση χαρτογράφησης χρήσεων γης σύμφωνα με το πρόγραμμα Corine Land Cover 2018 (δεξιά) και του γεωχωρικού αρχείου Oxe_Basic που παράχθηκε για τη συσχέτιση ενδιαιτημάτων με χωρικές ενότητες (Ενδεικτική περίπτωση όπου υπάρχει χαρτογράφηση οικοτόπων – GR2530001) 196

Σχήμα 2.2.4.1-2: Συγκριτική αξιολόγηση χαρτογράφησης χρήσεων γης σύμφωνα με το πρόγραμμα Corine Land Cover 2018 (δεξιά) και του γεωχωρικού αρχείου Oxe_Basic που παράχθηκε για τη συσχέτιση ενδιαιτημάτων με χωρικές ενότητες (Ενδεικτική περίπτωση όπου πραγματοποιήθηκε προσαρμογή με φωτοερμηνεία - GR2510004) 198

Σχήμα 2.3.1.1-1: Ποσοστά κάλυψης, των περιοχών Natura, σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση του προγράμματος Corine Land Cover (ΕΚΧΑ, 2018) 204

Σχήμα 2.3.1.2.1-1: Χαρτογραφική απεικόνιση των συγκεντρώσεων ρυπογόνων ουσιών που οφείλονται στη χρήση Λιπασμάτων (ΥΠΕΝ 2019) 219

Σχήμα 2.3.1.2.1-2: Βιογεωγραφικές ζώνες της Ελλάδας με τις ενδεικτικές θέσεις των ευρείων μονάδων βόσκησης (Σιδηροπούλου *et al.*, 2010) 223

Σχήμα 2.3.1.2.1-3: Χάρτης βοσκοφόρτωσης των πυρόπληκτων δήμων, του έτους 2007, της Πελοποννήσου (Χουβαρδάς *et al.*, 2008) 224

Σχήμα 2.3.1.2.1-4: Χωροθέτηση στάβλων στην άμεση και ευρύτερη περιοχή μελέτης του Βόρειου τμήματος (ΟΠΕΚΕΠΕ 2015) 226

Σχήμα 2.3.1.2.1-5: Χωροθέτηση στάβλων στην άμεση και ευρύτερη περιοχή μελέτης του νότιου τμήματος (ΟΠΕΚΕΠΕ 2015) 227

Σχήμα 2.3.1.2.1-6: Αλιευτικά Καταφύγια, Μικτοί Λιμένες, Ιχθυοκαλλιέργειες και ζώνες ΠΑΥ των θαλάσσιων περιοχών....231

Σχήμα 2.3.1.2.1-7: Όρια των υπό διαχείριση δασικών συμπλεγμάτων....234

Σχήμα 2.3.1.2.2-1: Αποτύπωση των σημαντικών, όσον αφορά την όχληση στο περιβάλλον, μεταποιητικών και βιομηχανικών μονάδων στα όρια των υπολεκανών απορροής περιοχής μελέτης – Β. Πελοποννήσου...242

Σχήμα 2.3.1.2.2-2: Αποτύπωση των σημαντικών, όσον αφορά την όχληση στο περιβάλλον, μεταποιητικών και βιομηχανικών μονάδων στα όρια των υπολεκανών απορροής περιοχής μελέτης– ΝΑ. Πελοποννήσου 243

Σχήμα 2.3.1.2.2-3: Περιοχές εκμετάλλευσης ή ύπαρξης κοιτασμάτων ορυκτών πόρων Β. Πελοποννήσου. 248

Σχήμα 2.3.1.2.2-4: Περιοχές εκμετάλλευσης ή ύπαρξης κοιτασμάτων ορυκτών πόρων ΝΑ Πελοποννήσου.....249

Σχήμα 2.3.1.2.3-1: Χωρική και ποσοτική απεικόνιση των ξενοδοχειακών μονάδων, του έτους 2014, στις Π.Ε Αργολίδας, Κορινθίας, Αρκαδίας και Λακωνίας (http://www.insete.gr) 253

Σχήμα 2.3.1.3.3-1: Πυκνότητα ακτοπλοικών γραμμών για την ευρύτερη θαλάσσια περιοχή της Πελοποννήσου (Theodora, 2019) 263

Σχήμα 2.3.1.3.3-2: Υφιστάμενο Δίκτυο Μεταφορών (εκτός Οδικού) στην ευρύτερη περιοχή μελέτης - Β. Πελοπόννησος....265

Σχήμα 2.3.1.3.3-3: Υφιστάμενο Δίκτυο Μεταφορών (εκτός Οδικού) στην ευρύτερη περιοχή μελέτης - ΝΑ. Πελοπόννησος....266

Σχήμα 2.3.1.3.3-4: Υφιστάμενο Οδικό Δίκτυο στην ευρύτερη περιοχή μελέτης– Β Πελοποννήσου 268

Σχήμα 2.3.1.3.3-5: Υφιστάμενο Οδικό Δίκτυο στην ευρύτερη περιοχή μελέτης – ΝΑ Πελοποννήσου 269

Σχήμα 2.3.1.3.3-6: Σύστημα μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, υπαρκτό (συνεχής γραμμή) και προτεινόμενο (διακεκομμένη γραμμή) και μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από φυσικό αέριο στην ευρύτερη περιοχή μελέτης....273

Σχήμα 2.3.1.3.3-7: Χάρτης περιοχών με μεγάλη διείσδυση ΑΠΕ στο Διασυνδεδεμένο Σύστημα 274

Σχήμα 2.3.1.3.3-8: Υφιστάμενες εγκαταστάσεις ΑΠΕ εντός των περιοχών Ν2Κ και στην ευρύτερη περιοχή μελέτης – Β. Πελοπόννησος....280

Σχήμα 2.3.1.3.3-9: Υφιστάμενες εγκαταστάσεις ΑΠΕ εντός των περιοχών Ν2Κ και στην ευρύτερη περιοχή μελέτης - ΝΑ Πελοπόννησος 281

Σχήμα 2.3.1.3.3-10: Περιοχή Αιολικής Προτεραιότητας 3, σύμφωνα με το ΕΠΧΣΑΑ ΑΠΕ....282

Σχήμα 2.3.1.3.3-11: Υφιστάμενο δίκτυο αγωγών Φ/Α στην ευρύτερη περιοχή μελέτης, της Β. Πελοποννήσου ..283

Σχήμα 2.3.1.3.3-12: Υφιστάμενο δίκτυο αγωγών Φ/Α στην ευρύτερη περιοχή μελέτης, της ΝΑ Πελοποννήσου 284

Σχήμα 2.3.1.3.3-13: Περιοχές που παρέχεται ευρυζωνική υπηρεσία (με γκρί) 285

Σχήμα 2.3.1.3.3-14: Θέσεις σημείων υδροληψίας εντός των περιοχών NATURA (Πηγή: ΥΠΕΝ «Θέαση Σημείων Υδροληψίας») 286

Σχήμα 2.3.1.3.3-15: Θέσεις σημείων υδροληψίας εντός των περιοχών NATURA (Πηγή: ΥΠΕΝ «Θέαση Σημείων Υδροληψίας») 287

Σχήμα 2.3.1.3.3-16: Αποτύπωση του δικτύου μονοπατιών, καταφυγίων και οι λοιπών υποδομών εναλλακτικού τουρισμού στην περιοχή μελέτης- Β. Πελοπόννησος 292

Σχήμα 2.3.1.3.3-17: Αποτύπωση του δικτύου μονοπατιών, καταφυγίων και οι λοιπών υποδομών εναλλακτικού τουρισμού στην περιοχή μελέτης - ΝΑ. Πελοπόννησος....293

Σχήμα 2.3.1.3.4-1: Υφιστάμενες ΕΕΛ στην άμεση και ευρύτερη περιοχή μελέτης – Β. Πελοποννήσου....299

Σχήμα 2.3.1.3.4-2: Υφιστάμενες ΕΕΛ στην άμεση και ευρύτερη περιοχή μελέτης – Β. Πελοποννήσου 300

Σχήμα 2.3.1.3.4.-3: Υφιστάμενοι ΧΑΔΑ στην περιοχή μελέτης – Β. Πελοποννήσου..... 302

Σχήμα 2.3.1.3.4.-4: Υφιστάμενοι ΧΑΔΑ στην περιοχή μελέτης – ΝΑ. Πελοποννήσου 303

Σχήμα 2.3.1.4.-1:Αποτύπωση των ζωνών προστασίας της περιοχής του όρους Πάρνωνα- υγρότοπου Μουστού όπως αυτές καθορίζονται από την ΚΥΑ 33999/2010 (ΦΕΚ 353/ΤΑΑΠΘ/6.9.2010) 306

Σχήμα 2.3.1.4.-2: Καταγραφή των παράνομων δραστηριοτήτων 2011-2018 (http://www.fdparnonas.gr) 322

Σχήμα 2.3.1.5.1-1α: Αποτελέσματα παρεμβολής δείκτη πιέσεων (Pr) που υπολογίστηκε ανά πρωτόκολλο αξιολόγησης στις ΕΖΔ στο βόρειο τμήμα της υπό μελέτη περιοχής. Μεγαλύτερες τιμές του δείκτη φανερώνουν εντονότερη επίδραση στο οικοσύστημα (περισσότερες ή/και εντονότερες πιέσεις και απειλές) 334

Σχήμα 2.3.1.5.1-1β: Αποτελέσματα παρεμβολής δείκτη πιέσεων (Pr) που υπολογίστηκε ανά πρωτόκολλο αξιολόγησης στις ΕΖΔ στο νότιο τμήμα της υπό μελέτη περιοχής. Μεγαλύτερες τιμές του δείκτη φανερώνουν εντονότερη επίδραση στο οικοσύστημα (περισσότερες ή/και εντονότερες πιέσεις και απειλές) 335

Σχήμα 2.3.1.5.1-2: Η εκτίμηση του δείκτη πίεσης Pr, για κάθε πρωτόκολλο αξιολόγησης και η χωρική του παρεμβολή στο GR2510003 337

Σχήμα 2.3.1.5.1-3: Η εκτίμηση του δείκτη πίεσης Pr, για κάθε πρωτόκολλο αξιολόγησης και η χωρική του παρεμβολή στο GR2520001 338

Σχήμα 2.3.1.5.1-4: Η εκτίμηση του δείκτη πίεσης Pr, για κάθε πρωτόκολλο αξιολόγησης και η χωρική του παρεμβολή στο GR2520005 340

Σχήμα 2.3.1.5.1-5: Η εκτίμηση του δείκτη πίεσης Pr, για κάθε πρωτόκολλο αξιολόγησης και η χωρική του παρεμβολή στο GR2520006 342

Σχήμα 2.3.1.5.1-6: Η εκτίμηση του δείκτη πίεσης Pr, για κάθε πρωτόκολλο αξιολόγησης και η χωρική του παρεμβολή στο GR2530001 343

Σχήμα 2.3.1.5.1-7: Η εκτίμηση του δείκτη πίεσης Pr, για κάθε πρωτόκολλο αξιολόγησης και η χωρική του παρεμβολή στο GR2530002 344

Σχήμα 2.3.1.5.1-8: Η εκτίμηση του δείκτη πίεσης Pr, για κάθε πρωτόκολλο αξιολόγησης και η χωρική του παρεμβολή στο GR2530003 345

Σχήμα 2.3.1.5.1-9: Η εκτίμηση του δείκτη πίεσης Pr, για κάθε πρωτόκολλο αξιολόγησης και η χωρική του παρεμβολή στο GR2530004 346

Σχήμα 2.3.1.5.1-10: Η εκτίμηση του δείκτη πίεσης Pr, για κάθε πρωτόκολλο αξιολόγησης και η χωρική του παρεμβολή στο GR2530005 347

Σχήμα 2.3.1.5.1-11: Η εκτίμηση του δείκτη πίεσης Pr, για κάθε πρωτόκολλο αξιολόγησης και η χωρική του παρεμβολή στο GR2530005 349

Σχήμα 2.3.1.5.1-12: Η εκτίμηση του δείκτη πίεσης Pr, για κάθε πρωτόκολλο αξιολόγησης και η χωρική του παρεμβολή στο GR2540002 350

Σχήμα 2.3.1.5.1-13: Η εκτίμηση του δείκτη πίεσης Pr, για κάθε πρωτόκολλο αξιολόγησης και η χωρική του παρεμβολή στο GR2540003 352

Σχήμα 2.3.1.5.1-14: Αποτελέσματα ανάλυσης kernel density estimation (KED) εκφρασμένα ως τρεις κλάσεις επικινδυνότητας έναρξης πυρκαγιάς 354

Σχήμα 2.3.1.5.1-15: Υψηλή ζώνη επικινδυνότητας έναρξης πυρκαγιών 355

Σχήμα 2.3.1.5.1.-16: Κλάσεις ευφλεκτικότητας στις υπό μελέτη περιοχές..... 356

Σχήμα 2.3.1.5.1.-17: Τύποι βλάστησης με υψηλή ευφλεκτικότητα εντός της ζώνης υψηλής επικινδυνότητας έναρξης πυρκαγιών 357

Σχήμα 2.3.1.5.1-18: Αποτελέσματα πυκνότητας οδικού δικτύου για τις περιοχές μελέτης "Ακροναυπλία και Παλαμήδι" (αριστερά) και της περιοχής "Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο" (δεξιά) (έντονο κόκκινο σημαίνει έντονη πίεση και άσπρο σημαίνει καθόλου ή ελάχιστη πίεση) 358

Σχήμα 2.3.1.5.1-19: Αποτελέσματα πυκνότητας οδικού δικτύου για τις περιοχές μελέτης "Όρος Μαίναλο" (αριστερά) και της περιοχής "Λίμνη Τάκα" (δεξιά) (έντονο κόκκινο σημαίνει έντονη πίεση και άσπρο σημαίνει καθόλου ή ελάχιστη πίεση) 359

Σχήμα 2.3.1.5.1-20: Αποτελέσματα πυκνότητας οδικού δικτύου για τις περιοχές μελέτης "Λιμνοθάλασσα Μουστού" (αριστερά) και των περιοχών "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη" και "Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)" (δεξιά) (έντονο κόκκινο σημαίνει έντονη πίεση και άσπρο σημαίνει καθόλου ή ελάχιστη πίεση) 359

Σχήμα 2.3.1.5.1-21: Αποτελέσματα πυκνότητας οδικού δικτύου για τις περιοχές μελέτης "Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα" και "Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)" (αριστερά) και της περιοχής "Λίμνη Στυμφαλία" (δεξιά) (έντονο κόκκινο σημαίνει έντονη πίεση και άσπρο σημαίνει καθόλου ή ελάχιστη πίεση) 360

Σχήμα 2.3.1.5.1-22: Αποτελέσματα πυκνότητας οδικού δικτύου για τις περιοχές "Ακροκόρινθος" (αριστερά) και "Όρος Ολίγυρτος" (δεξιά) (έντονο κόκκινο σημαίνει έντονη πίεση και άσπρο σημαίνει καθόλου ή ελάχιστη πίεση) 360

Σχήμα 2.3.1.5.1-23: Αποτελέσματα πυκνότητας οδικού δικτύου για την περιοχή "Γεράνεια Όρη" (αριστερά) και τις περιοχές "Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι" και "Όρη Ανατολικής Λακωνίας" (δεξιά) (έντονο κόκκινο σημαίνει έντονη πίεση και άσπρο σημαίνει καθόλου ή ελάχιστη πίεση) 361

Σχήμα 2.3.1.5.1-24: Αποτελέσματα πυκνότητας οδικού δικτύου για την περιοχή "Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος" (αριστερά) και τις περιοχές των εκβολών του Ευρώτα (δεξιά) (έντονο κόκκινο σημαίνει έντονη πίεση και άσπρο σημαίνει καθόλου ή ελάχιστη πίεση) 361

Σχήμα 2.3.1.5.1.-25: Κλάσεις πυκνότητας ζωικών μονάδων στις υπό μελέτη περιοχές στη ΒΑ Πελοπόννησο, σε φυσικές και ημιφυσικές κατηγορίες χερσαίων χρήσεων/κάλυψης γης 363

Σχήμα 2.3.1.5.1.-26: Κλάσεις πυκνότητας ζωικών μονάδων στις υπό μελέτη περιοχές στη ΝΑ Πελοπόννησο, σε φυσικές και ημιφυσικές κατηγορίες χερσαίων χρήσεων/κάλυψης γης 363

Σχήμα 2.3.2-1: Εγκαταστάσεις ΑΠΕ με άδεια παραγωγής εντός των περιοχών N2K και στην ευρύτερη περιοχή μελέτης- Β. Πελοποννήσου....607

Σχήμα 2.3.2-2: Εγκαταστάσεις ΑΠΕ με άδεια παραγωγής εντός των περιοχών N2K και στην ευρύτερη περιοχή μελέτης – ΝΑ Πελοποννήσου....608

Σχήμα 2.3.2-3: Προτεινόμενο Δίκτυο Οπτικών Ινών στην ευρύτερη περιοχή μελέτης– Β Πελοποννήσου....609

Σχήμα 2.3.2-4: Προτεινόμενο Δίκτυο Οπτικών Ινών στην ευρύτερη περιοχή μελέτης – ΝΑ Πελοποννήσου 610

Σχήμα 2.3.2-5: Χάρτης προγραμματισμένων έργων για τη διαχείριση των αποβλήτων σύμφωνα με το Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (πηγή: ΦοΔΣΑ Πελοποννήσου) 614

Σχήμα 3.4-1: Οικονομική αποτίμηση των παρεχόμενων υπηρεσιών των δασικών οικοσυστημάτων στις περιοχές μελέτης (Πηγή: Ξανθόπουλος *et al.*, 2018)....734

Σχήμα: 4.2.2-1: Χωρική επικάλυψη περιοχών ΕΖΔ-ΤΚΣ με ΖΕΠ στη Βόρεια Πελοπόννησο....745

Σχήμα: 4.2.2-2: Χωρική επικάλυψη περιοχών ΕΖΔ-ΤΚΣ με ΖΕΠ στη Νότιο-ανατολική Πελοπόννησο 745

Σχήμα 4.3.3.9.1-1: Ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των υψηλής και μέσης σημασίας ΟΧΕ ειδών και των τύπων οικοτόπων (ταξινομημένα ανά ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων) στις ζώνες προστασίας της περιοχής GR2510003....838

Σχήμα 4.3.3.9.2-1: Ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των υψηλής και μέσης σημασίας ΟΧΕ ειδών και των τύπων οικοτόπων (ταξινομημένα ανά ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων) στις ζώνες προστασίας της περιοχής GR2520001....839

Σχήμα 4.3.3.9.3-1: Ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των υψηλής και μέσης σημασίας ΟΧΕ ειδών και των τύπων οικοτόπων (ταξινομημένα ανά ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων) στις ζώνες προστασίας της περιοχής GR2520002. 841

Σχήμα 4.3.3.9.4-1: Ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των υψηλής και μέσης σημασίας ΟΧΕ ειδών και των τύπων οικοτόπων (ταξινομημένα ανά ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων) στις ζώνες προστασίας της περιοχής GR2520003. 842

Σχήμα 4.3.3.9.5-1: Ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των υψηλής και μέσης σημασίας ΟΧΕ ειδών και των τύπων οικοτόπων (ταξινομημένα ανά ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων) στις ζώνες προστασίας των περιοχών GR2520005 και GR2520006. 844

Σχήμα 4.3.3.9.6-1: Ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των υψηλής και μέσης σημασίας ΟΧΕ ειδών (πλην ορνιθοπανίδας) και των τύπων οικοτόπων (ταξινομημένα ανά ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων) στις ζώνες προστασίας των περιοχών GR2530001 και GR2530006. 847

Σχήμα 4.3.3.9.6-2: Ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των υψηλής και μέσης σημασίας ΟΧΕ ειδών ορνιθοπανίδας (ταξινομημένα ανά ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων) στις ζώνες προστασίας των περιοχών GR2530001 και GR2530006. 849

Σχήμα 4.3.3.9.7-1: Ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των υψηλής και μέσης σημασίας ΟΧΕ ειδών (πλην ορνιθοπανίδας) και των τύπων οικοτόπων (ταξινομημένα ανά ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων) στις ζώνες προστασίας της περιοχής GR2530002. 850

Σχήμα 4.3.3.9.7-2: Ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των υψηλής και μέσης σημασίας ΟΧΕ ειδών (πλην ορνιθοπανίδας) και των τύπων οικοτόπων (ταξινομημένα ανά ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων) στις ζώνες προστασίας της περιοχής GR2530002. 851

Σχήμα 4.3.3.9.9-1: Ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των υψηλής και μέσης σημασίας ΟΧΕ ειδών και των τύπων οικοτόπων (ταξινομημένα ανά ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων) στις ζώνες προστασίας της περιοχής GR2530003. 853

Σχήμα 4.3.3.9.9-1: Ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των υψηλής και μέσης σημασίας ΟΧΕ ειδών και των τύπων οικοτόπων (ταξινομημένα ανά ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων) στις ζώνες προστασίας της περιοχής GR2530004. 854

Σχήμα 4.3.3.9.10-1: Ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των υψηλής και μέσης σημασίας ΟΧΕ ειδών και των τύπων οικοτόπων (ταξινομημένα ανά ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων) στις ζώνες προστασίας της περιοχής GR2530005. 856

Σχήμα 4.3.3.9.12-1: Ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των υψηλής και μέσης σημασίας ΟΧΕ ειδών και των τύπων οικοτόπων (ταξινομημένα ανά ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων) στις ζώνες προστασίας των περιοχών περιοχής GR2540001 και GR2540007 860

Σχήμα 4.3.3.9.12-2: Ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των υψηλής και μέσης σημασίας ΟΧΕ των ειδών *Caretta caretta* και *Monachus monachus* (ταξινομημένα ανά κατηγορία ΟΧΕ) στις ζώνες προστασίας των περιοχών περιοχής GR2540001 και GR2540007. 862

Σχήμα 4.3.3.9.12-3: Ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των υψηλής και μέσης σημασίας ΟΧΕ των ειδών χειροπτέρων (ταξινομημένα ανά κατηγορία ΟΧΕ) στις ζώνες προστασίας των περιοχών περιοχής GR2540001 και GR2540007 862

Σχήμα 4.3.3.9.13-1: Ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των υψηλής και μέσης σημασίας ΟΧΕ ειδών και των τύπων οικοτόπων (ταξινομημένα ανά ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων 1, 2, 3) στις ζώνες προστασίας της περιοχής GR2540002 865

Σχήμα 4.3.3.9.14-1: Ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των υψηλής και μέσης σημασίας ΟΧΕ ειδών και των τύπων οικοτόπων (ταξινομημένα ανά ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων) στις ζώνες προστασίας της περιοχής ELBA25403. 867

Σχήμα 4.3.3.9.14-2: Ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των ΟΧΕ τροφοληψίας και φωλεοποίησης των ειδών που απαντούν στην ΕΖΔ 869

Σχήμα 4.3.3.9.14-3: Ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των ΟΧΕ υψηλής και μέσης σημασίας ειδών ορνιθοπανίδας 1ης και 2ης ομάδας προτεραιότητας θεσμικών μέτρων στις ζώνες προστασίας της περιοχής ELBA25403. 870

Σχήμα 4.3.3.9.15-1: Ποσοστιαία (%) κατανομή των υψηλής και μέσης σημασίας ΟΧΕ ειδών ορνιθοπανίδας (ταξινομημένα ανά ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων) στις ζώνες προστασίας της περιοχής GR2510004. 871

Σχήμα 5.5.1.1.2-1: Σχηματική αναπαράσταση της εκτίμησης των προοπτικών διατήρησης των δομών και λειτουργιών του τύπου οικοτόπου σε σχέση με την υφιστάμενο βαθμό διατήρησης δομών και λειτουργιών, τη μελλοντική τάση και το μελλοντικό βαθμό διατήρησης. Απόδοση από (Evans and Arvela, 2011) 3241

Σχήμα 5.5.1.1.2-1: Επιλογή κελιών για παρακολούθηση με μεθόδους τηλεπισκόπησης στην ΕΖΔ GR25100033251

Σχήμα 5.5.1.1.2-2: Επιλογή κελιών για παρακολούθηση με μεθόδους τηλεπισκόπησης στην ΕΖΔ GR25200013252

Σχήμα 5.5.1.1.2-3: Επιλογή κελιών για παρακολούθηση με μεθόδους τηλεπισκόπησης στην ΕΖΔ GR25200023253

Σχήμα 5.5.1.1.2-4: Επιλογή κελιών για παρακολούθηση με μεθόδους τηλεπισκόπησης στην ΕΖΔ GR25200033254

Σχήμα 5.5.1.1.2-6: Επιλογή κελιών για παρακολούθηση με μεθόδους τηλεπισκόπησης στην ΕΖΔ GR25300013255

Σχήμα 5.5.1.1.2-7: Επιλογή κελιών για παρακολούθηση με μεθόδους τηλεπισκόπησης στις ΕΖΔ GR2530002 και GR2530004 3256

Σχήμα 5.5.1.1.2-8: Επιλογή κελιών για παρακολούθηση με μεθόδους τηλεπισκόπησης στην ΕΖΔ GR25300033257

Σχήμα 5.5.1.1.2-9: Επιλογή κελιών για παρακολούθηση με μεθόδους τηλεπισκόπησης στηνΕΖΔ GR2530005.3258

Σχήμα 5.5.1.1.2-10: Επιλογή κελιών για παρακολούθηση με μεθόδους τηλεπισκόπησης στην ΕΖΔ GR2540001 3259

Σχήμα 5.5.1.1.2-11: Επιλογή κελιών για παρακολούθηση με μεθόδους τηλεπισκόπησης στην ΕΖΔ GR2540002 3260

Σχήμα 5.5.1.1.2-12: Επιλογή κελιών για παρακολούθηση με μεθόδους τηλεπισκόπησης στην ΕΖΔ GR2540003 3261

Σχήμα 5.5.1.1.2-13: Δυνητικά κελιά για την παρακολούθηση δεικτών βλάστησης με μεθόδους τηλεπισκόπησης στην ΕΖΔ GR2510003 3263

Σχήμα 5.5.1.1.2-14: Δυνητικά κελιά για την παρακολούθηση δεικτών βλάστησης με μεθόδους τηλεπισκόπησης στην ΕΖΔ GR2520001 και GR2520002 3264

Σχήμα 5.5.1.1.2-15: Δυνητικά κελιά για την παρακολούθηση δεικτών βλάστησης με μεθόδους τηλεπισκόπησης στην ΕΖΔ GR2520005, GR2520006 και GR2520003 3265

Σχήμα 5.5.1.1.2-16: Δυνητικά κελιά για την παρακολούθηση δεικτών βλάστησης με μεθόδους τηλεπισκόπησης στην ΕΖΔ GR2530001 3266

Σχήμα 5.5.1.1.2-17: Δυνητικά κελιά για την παρακολούθηση δεικτών βλάστησης με μεθόδους τηλεπισκόπησης στην ΕΖΔ GR2530004 και GR2530002 3267

Σχήμα 5.5.1.1.2-18: Δυνητικά κελιά για την παρακολούθηση δεικτών βλάστησης με μεθόδους τηλεπισκόπησης στην ΕΖΔ GR2530003 3268

Σχήμα 5.5.1.1.2-19: Δυνητικά κελιά για την παρακολούθηση δεικτών βλάστησης με μεθόδους τηλεπισκόπησης στην ΕΖΔ GR2530005 3269

Σχήμα 5.5.1.1.2-20: Δυνητικά κελιά για την παρακολούθηση δεικτών βλάστησης με μεθόδους τηλεπισκόπησης στην ΕΖΔ GR2540001 3270

Σχήμα 5.5.1.1.2-21: Δυνητικά κελιά για την παρακολούθηση δεικτών βλάστησης με μεθόδους τηλεπισκόπησης στην ΕΖΔ GR2540002 3271

Σχήμα 5.5.1.1.2-22: Δυνητικά κελιά για την παρακολούθηση δεικτών βλάστησης με μεθόδους τηλεπισκόπησης στην ΕΖΔ GR2540003 3272

ΠΙΚΑΚΑΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

Συντομογραφία	Επεξήγηση
ΕΕΛ	Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων
ΕΖΔ	Ειδικές Ζώνες Διατήρησης
ΕΟΕ	Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία
ΕΠ	Εθνικά Πάρκα
ΕΠΜ	Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη
ΖΑΠΦ	Ζώνη Απόλυτης Προστασίας της Φύσης
ΖΔΟΕ	Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών
ΖΒΔΦΠ	Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων
ΖΕΠ	Ζώνη Ειδικής Προστασίας
ΖΠΦ	Ζώνη Προστασίας της Φύσης
ΚΑΖ	Καταφύγιο Άγριας Ζωής
ΟΠΕΚΕΠΕ	Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων
ΟΣΔΕ	Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου
ΟΤΑ	Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης
ΟΧΕ	Οικοσυστημική Χωρική Ενότητα
Π.Ε.	Περιφερειακή Ενότητα
ΠΔ	Προεδρικό Διάταγμα
ΠΠΒ	Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας
ΣΔ	Σχέδιο Διαχείρισης
ΣΔΚΠ	Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας
ΣΔΛΑΠ	Σχέδιο Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών
σΠΠΒ	σύνθετες Περιοχές Προστασίας της Βιοποικιλότητας
ΤΕΔ (SDF)	Τυποποιημένο Έντυπο Δεδομένων περιοχής Natura 2000
Τεύχος ΜΑ	Τεύχος μελέτης
Τεύχος ΤΤΑ	Τεύχος παράθεσης στοιχείων τεκμηρίωσης του τεύχους ΜΑ της μελέτης
ΤΙΦΚ	Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους
ΤΚΣ	Τόποι Κοινοτικής Σημασίας
Τ.Ο.	Τύποι Οικοτόπων
ΥΔ	Υδατικό Διαμέρισμα
ΥΠΕΝ	Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
GR	Περιοχή Natura 2000
IBAs	Important Bird Areas

ΤΕΥΧΟΣ Α: ΑΝΑΛΥΣΗ, ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΕΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Γενικά στοιχεία

1.1.1 Στοιχεία ανάθεσης της μελέτης

Σύμφωνα με το άρθρο 3 του Ν. 3937/2011 (ΦΕΚ Α 60/31.3.2011) προβλέπεται η δημιουργία ενός Εθνικού Συστήματος Προστατευόμενων Περιοχών, το οποίο περιλαμβάνει περιοχές που υπάγονται στις κατηγορίες προστασίας του άρθρου 19 του Ν. 1650/1986 (ΦΕΚ Α 160/16.10.1986), όπως αυτό αντικαταστάθηκε και ισχύει με το άρθρο 46 του Ν. 4685/2020 (ΦΕΚ Α 92/07.05.2020). Οι περιοχές που συμπεριλαμβάνονται στον Εθνικό Κατάλογο Περιοχών του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000 χαρακτηρίζονται δια της παραγράφου 1α του άρθρου 19 του Ν. 1650/1986, όπως ισχύει, ως φπροστασίας και σε τόπους ενωσιακής σημασίας, σύμφωνα με την ειδικότερη κατάταξή τους στο Παράρτημα Ι και τους συνημμένους σ' αυτόν Πίνακες 1 και 2 της κοινής απόφασης των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων υπ' αριθμ. 50743/2017 (Β' 4432). Οι ρυθμίσεις για την προστασία και διαχείριση απορρέουν από το άρθρο 9 του Ν. 3937/2011, όπως ισχύει. Σύμφωνα με το άρθρο 21 του Ν. 1650/1986, όπως αντικαταστάθηκε με την §1 του άρθρου 47 του Ν. 4685/2020, για την προστασία και τη διατήρηση των περιοχών προστασίας της βιοποικιλότητας (δίκτυο Natura 2000) απαιτούνται: α) Εκπόνηση Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών (§2 ΕΠΜ), β) Σύνταξη και έκδοση Προεδρικού Διατάγματος (§4 ΠΔ) και γ) Σύνταξη Σχεδίου Διαχείρισης (§3 ΣΔ). Σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 21 του Ν. 1650/1986, όπως ισχύει (Ν. 4685/2020), η Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη αποτελεί την επιστημονική μελέτη τεκμηρίωσης του Προεδρικού Διατάγματος μιας ή περισσότερων προστατευόμενων περιοχών και του Σχεδίου Διαχείρισης κάθε προστατευόμενης περιοχής. Ειδικότερα εστιάζει στον χαρακτηρισμό των προστατευόμενων περιοχών, στις ζώνες που ορίζονται εντός αυτών, στην αναγκαιότητα ή μη θεσμοθέτησης περιφερειακών ζωνών, οικολογικών διαδρόμων, καθώς και στην πρόταση ρύθμισης δραστηριοτήτων και λειτουργιών και πρόβλεψης κατάλληλων μέτρων και δράσεων για τη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου κάθε προστατευόμενης περιοχής

Με σκοπό την εφαρμογή των νομικών διατάξεων για τη θεσμοθέτηση των προστατευόμενων περιοχών της χώρας, τον Οκτώβριο του 2017 προκηρύχθηκε από το Τμήμα Βιοποικιλότητας και Προστατευόμενων Περιοχών της Διεύθυνσης Προστασίας Βιοποικιλότητας, Εδάφους και Διαχείρισης Αποβλήτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ), ανοικτός διεθνής διαγωνισμός για την ανάθεση και υλοποίηση του έργου **«Σύνταξη ΕΠΜ, Ειδικών Εκθέσεων και Σχεδίων Διαχείρισης για περιοχές του Δικτύου Natura 2000».**

Για την υλοποίηση του έργου έχουν ανατεθεί έντεκα (11) συνολικά Μελέτες, κάθε μία από τις οποίες υλοποιεί το αντικείμενο του έργου σε επιμέρους ομάδες περιοχών του δικτύου Natura 2000. Το παρόν Τεύχος αφορά τη μ**ελέτη 10: «Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Πελοποννήσου».** Σκοπός της Μελέτης 10 είναι η σύνταξη ΕΠΜ και η πρόταση μέτρων διαχείρισης στις ακόλουθες Ομάδες Περιοχών:

- **10α:** Ομάδα περιοχών Περιφερειακών Ενοτήτων Λακωνίας (μέρους) και Μεσσηνίας, με συνολική, μετά την αφαίρεση τυχόν αλληλοεπικαλύψεων, «καθαρή» έκταση 2.669,93 km^2.
- **10β:** Ομάδα περιοχών Περιφερειακών Ενοτήτων Κορινθίας, Αργολίδας, Αρκαδίας και Λακωνίας (μέρους), με συνολική, μετά την αφαίρεση τυχόν αλληλοεπικαλύψεων, «καθαρή» έκταση 4.447,82 km^2 (**παρούσα μελέτη**).

Σε συνέχεια του διαγωνισμού, με το από 25-02-2019 Ιδιωτικό Συμφωνητικό, ανατέθηκε από το Τμήμα Βιοποικιλότητας και Προστατευόμενων Περιοχών του ΥΠΕΝ η εκπόνηση της ως άνω μελέτης στο γραφείο μελετών **«NERCO – Ν. ΧΛΥΚΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ Α.Ε.Μ.».** Το αρχικό συμφωνητικό τροποποιήθηκε σύμφωνα με το υπ' αριθμ. Α.Π.: ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/124442/3058/24-12-2020 (ΑΔΑ: 644Ρ4653Π8-Ξ18) έγγραφο για την έγκριση του νέου χρονοδιαγράμματος του ΥΠΕΝ, σύμφωνα με το οποίο υπεγράφη στις 30-12-2020 τροποποιητική σύμβαση, μεταξύ της αναθέτουσας αρχής (ΥΠΕΝ) και του αναδόχου, τόσο ως προς το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης όσο και ως προς το φυσικό αντικείμενο. Η τροποποίηση αποσκοπούσε στην απρόσκοπτη συνέχιση και ολοκλήρωση του έργου «Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Πελοποννήσου», καθώς με την ψήφιση του νόμου 4685/2020 (ΦΕΚ 92Α/07-05-2020) επήλθαν σημαντικές αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο που διέπει τις προστατευόμενες περιοχές, όπως ο χαρακτηρισμός των προστατευόμενων περιοχών, η διάκριση ζωνών προστασίας και η εξειδίκευση χρήσεων γης - ανθρωπογενών δραστηριοτήτων εντός αυτών (άρθρα 44-47 του νόμου). Εν συνεχεία με το με αρ. πρωτ. ΔΔΦΠΒ/79478/2522/01.10.2021 έγγραφο του ΥΠΕΝ, δόθηκε παράταση της Β' και Γ' Φάσης της Μελέτης 10 μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2021, ενώ με το υπ. αριθμ. ΔΔΦΠΒ/18204/477/23-02-2022 έγγραφο του ΥΠΕΝ ορίστηκε νέος πρόσθετος χρόνος οκτώ (8) μηνών για την εκπόνηση της μελέτης (έως 08/2022) και συνολικός χρόνος, συμπεριλαμβανομένης της σύμβασης του Συντονιστή των ΕΠΜ, δώδεκα (12) μηνών (έως 12/22).

Εκπρόσωπος της Σύμβασης και Συντονιστής του έργου είναι ο κ. Χλύκας Νικόλαος και Βοηθός Συντονιστή η κα. Σκώκου Θεοδώρα. Η πολυπληθής ομάδα μελέτης, όπως αυτή καταγράφεται στη σελίδα i του παρόντος, απαρτίζεται από επιστήμονες, με μεγάλη εμπειρία στο ειδικό επιστημονικό τους πεδίο, οι οποίο καλύπτουν ως ομάδα μελέτης μεγάλο εύρος αντικειμένων επιστημονικών τομέων.

Σύμφωνα με το τροποποιημένο ιδιωτικό συμφωνητικό, ως ημερομηνία έναρξης των εργασιών ορίστηκε η 21η Μαρτίου 2019, ενώ η συνολική διάρκεια της σύμβασης είναι τριάντα τέσσερις (34) μήνες, από την έναρξη της Α' Φάσης. Η συνολική προθεσμία για την περαίωση του αντικειμένου της σύμβασης ορίστηκε σε 40 μήνες από την έναρξη της Α' φάσης.

Η ομάδα επίβλεψης των μελετών, βάσει της Απόφασης ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/136720/3110/03-12-2025, αποτελείται από τους:

- Μασίκα Κωνσταντίνα - Αμαλία, του κλάδου ΠΕ Περιβάλλοντος με βαθμό Α', υπάλληλο του Προϊσταμένη α/α του Τμήματος Προστατευόμενων Περιοχών, με αναπληρωτή τον Μαθιουδάκη Χρήστο, του κλάδου ΠΕ Γεωτεχνικών με βαθμό Α', υπάλληλο του Τμήματος Βιοποικιλότητας.
- Ζαγκλιαβού Σταυρούλα, του κλάδου Μηχανικών Περιβάλλοντος με βαθμό Γ', υπάλληλο του Τμήματος Προστατευόμενων Περιοχών, με αναπληρώτρια την Κουντουραδάκη Καλλιόπη, του κλάδου ΠΕ Γεωτεχνικών με βαθμό Α', υπάλληλο του Τμήματος Προστατευόμενων Περιοχών.
- Χριστοπούλου Παναγιώτα, του κλάδου ΠΕ Περιβάλλοντος με βαθμό Α', υπάλληλο του Τμήματος Προστατευόμενων Περιοχών, με αναπληρωτή τον Νέλλα Νικόλαο, του κλάδου ΠΕ Περιβάλλοντος με βαθμό Γ', υπάλληλο του Τμήματος Βιοποικιλότητας.

Ως συντονίστρια της ομάδας επιβλεπόντων, ορίζεται η κ. Μασίκα Κωνσταντίνα – Αμαλία.

Επισημαίνεται επίσης ότι, με την υπ' αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/49797/1920/27-07-2018 απόφαση (ΑΔΑ: 664Α4653Π8-9ΗΙ) κατακυρώθηκε το έργο «Τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός της εκπόνησης ΕΠΜ, Σχεδίων ΠΔ και Σχεδίων Διαχείρισης για τις περιοχές του δικτύου Natura 2000» στην εταιρεία «ENVECO ΑΕ Προστασίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος».

Η παρούσα συντάσσεται σύμφωνα με το ισχύον νομικό πλαίσιο, τα Τεύχη Τεχνικών Προδιαγραφών, καθώς και τις επιμέρους Οδηγίες που εστάλησαν από τη διευθύνουσα Υπηρεσία και τον ανάδοχο του έργου «Τεχνικός Και Επιστημονικός Συντονισμός Της Εκπόνησης ΕΠΜ, Σχεδίων Προεδρικών Διαταγμάτων (ΠΔ) Και Σχεδίων Διαχείρισης (ΣΔ) Για Τις Περιοχές Του Δικτύου Natura 2000». Ακολούθως αναφέρονται τα κυριότερα (Τεύχη Τεχνικών Προδιαγραφών και σημαντικές Οδηγίες):

- Εξειδίκευση Τεχνικών Προδιαγραφών ΕΠΜ, Τεύχη Α Και Β (Κοτζαγεώργης *et al.*, 2019)
- Βάση δεδομένων και σχετικά αρχεία GIS (εργασία Α8) Έκθεση με τα στοιχεία των ΕΠΜ που προτείνεται να καταχωρούνται στην ενιαία βάση δεδομένων και το σύστημα γεωγραφικών πληροφοριών (Μαρουλάκης *et al.*, 2020)
- Εγχειρίδιο Οδηγιών και Προτύπου για την εκπόνηση των ΕΠΜ (Παπάρα *et al.*, 2019)
- Εξειδίκευση τεχνικών προδιαγραφών για κάθε μία ΕΠΜ (Νεστορίδου *et al.*, 2019)
- Σχόλια και περαιτέρω κατευθύνσεις επί των κεφαλαίων 1,2 και 3 των ΕΠΜ μετά την εξέταση της πρώτης σειράς παραδοτέων των 11 Αναδόχων (ENVECO, 2019)
- Γραπτές εισηγήσεις προς τη Διευθύνουσα Υπηρεσία για ζητήματα που προέκυψαν κατά τη διάρκεια της εκπόνησης των ΕΠΜ (Νεστορίδου *et al.*, 2020)
- Προδιαγραφές ΕΠΜ Ομαδοποίησης – Χαρακτηρισμού Περιοχών Natura2000 [ΥΠΕΝ, Α.Π. ΔΔΦΠΒ/3675/140/15-1-2021]
- Προδιαγραφές ΕΠΜ Επιλογής Ζωνών και Χρήσεων εντός περιοχών Natura2000 [ΥΠΕΝ, Α.Π. ΔΔΦΠΒ/3675/140/15-1-2021]
- Προτεινόμενες μεθοδολογικές κατευθύνσεις σχετικά με το σχέδιο διαχείρισης περιοχών του δικτύου Natura 2000 και των προστατευόμενων περιοχών που θα προκύψουν στο πλαίσιο του έργου των ΕΠΜ (επικαιροποιημένες προδιαγραφές κεφαλαίου 5) [ΥΠΕΝ, Α.Π. ΔΔΦΠΒ/6914/255/25-1-2021]
- Επικαιροποίηση-συμπλήρωση ειδικών προδιαγραφών ΒΔ-GIS και κατευθύνσεων σύνταξης φύλλων προτεινόμενων διαχειριστικών μέτρων» (σχετικά: κεφάλαια 4 και 5 των ΕΠΜ) (Μαρουλάκης *et al.*, 2021b)
- Τεύχος Οδηγιών για τη διευκόλυνση της προσβασης του κοινού στην «Τεύχος Οδηγιών για τη διευκόλυνση της προσβασης του κοινού στην πληροφορία των ΕΠΜ. Οδηγίες προετοιμασίας των στοιχείων των ΕΠΜ για την ανάρτησή τους στη διαδικτυακή πλατφόρμα του έργου (Μαρουλάκης *et al.*, 2021a)
- «Τεύχος οδηγιών για τη διευκόλυνση της πρόσβασης του κοινού στην πληροφορία των ΕΠΜ και τη διενέργεια της δημόσιας διαβούλευσης». Έκδοση 4 (Αθηναίος *et al.*, 2022)
- Τεύχος που αφορά την «Περαιτέρω εξειδίκευση – κατευθύνσεις για τη συμπλήρωση συγκεκριμένων θεματικών αντικειμένων των κεφαλαίων 4 και 5 των ΕΠΜ μετά τη διαβούλευση της ΕΠΜ» (Κοτζαγεώργης, Γ Χριστοδούλου, Β Νεστορίδου *et al.*, 2022).

Τέλος, επισημαίνεται ότι η Διευθύνουσα Υπηρεσία απέστειλε στις **12/10/2021** το υπ' αριθμ. **ΔΔΦΠ/95399/2951** έγγραφό της με θέμα «Αναγκαιότητα συμπλήρωσης των υπό εκπόνηση ΕΠΜ με

προτάσεις διαχείρισης των καμένων εκτάσεων των περιοχών του δικτύου Natura 2000», με σκοπό να ληφθούν υπόψη στο παρόν οι καταστροφικές πυρκαγιές της θερινής περιόδου του 2021. Σύμφωνα με τις οδηγίες που έχουν χορηγηθεί με το ανωτέρω έγγραφο έχει προστεθεί ως Παράρτημα του Κεφαλαίου 5 της παρούσας, αυτόνομο τεύχος με τίτλο **«Αντιμετώπιση των επιπτώσεων των πρόσφατων πυρκαγιών (2021) της 2ης ομάδας προστατευόμενων περιοχών.**

1.1.2 Ιστορικό Προστασίας

Σύμφωνα με τον Ν. 937/2011 όπως ισχύει όλες οι περιοχές του δικτύου Natura που περιέχονται στον κατάλογο των τόπων κοινοτικής σημασίας, ο οποίος περιλαμβάνεται στο παράρτημα 1 της απόφασης 2006/613/ΕΚ της Επιτροπής (L 259), χαρακτηρίζονται ως Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (Special Areas of Conservation).

Στον **Πίνακα 1.1.2-1** παρουσιάζονται οι δράσεις που έχουν γίνει με στόχο την προστασία των επιμέρους περιοχών Natura της περιοχής μελέτης. Επισημαίνεται ότι, ενώ έχουν εκπονηθεί Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες για τις περιοχές του Πάρνωνα (**GR2520003**, **GR2520006** και **GR2520005**), του Ευρώτα (**GR2540003** και **GR2540006**), του Μαίναλου (**GR2520001**) και της Κυλλήνης (**GR2530001**), εντούτοις δεν έχει εκδοθεί ΠΔ χαρακτηρισμού και προστασίας αυτών, παρά μόνο για τον Πάρνωνα έχει εκδοθεί ΚΥΑ, της οποίας η ισχύς έχει παρέλθει. Το 2009, για τις ΖΕΠ **GR2510004** "Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο" και **GR2530006** "Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)", συντάχθηκε Σχέδιο Δράσης για τα είδη προτεραιότητας στο πλαίσιο του έργου «Πρόγραμμα επαναξιολόγησης 69 Σημαντικών Περιοχών για τα Πουλιά για τον χαρακτηρισμό τους ως Ζωνών Ειδικής Προστασίας της ορνιθοπανίδας. Σύνταξη σχεδίων δράσης για την προστασία των ειδών προτεραιότητας» (Κομηνός and Καστρίτης, 2009).

Στο πλαίσιο της μελέτης, με τα υπ'αριθμ πρωτ. 1219/08.10.2020 και 10/04.01.2022 έγγραφα, χορηγήθηκαν από τον πρώην Φορέα Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασιάς (νυν Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Νότιας Πελοποννήσου) βιβλιογραφικά δεδομένα και στοιχεία των εκπονημένων μελετών και δράσεις προστασίας που αφορούν τις περιοχές μελέτης αρμοδιότητάς του.

Στον **Πίνακα 1.1.2-2** καταγράφονται οι περιοχές οι οποίες έχουν χαρακτηριστεί ως προστατευόμενες σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και σε διεθνές επίπεδο (12 Καταφύγια Άγριας Ζωής, 1 Διατηρητέο Μνημείο της φύσης και 4 Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους, 3 αδιατάρακτες ΦυσικέςΠεριοχές).

Πίνακας 1.1.2-1: Ιστορικό προστασίας

Έτος	Ενέργεια	Ονομασία - Κωδικός περιοχής	Σχόλια – παρατηρήσεις (όπου απαιτείται)
1999	Στο πλαίσιο της μελέτης με τίτλο "Πρόγραμμα αντιμετώπισης ειδικών περιβαλλοντικών προβλημάτων και συστήματος λειτουργίας και διαχείρισης του όρους Πάρνωνα - υγροτόπου Μουστού (Οικολογικό Πάρκο)" εκπονήθηκε η ΕΠΜ με τίτλο «Ειδική περιβαλλοντική μελέτη του όρους Πάρνωνα – υγροτόπου Μουστού»	GR2520003, GR2520006, GR2520005	Χαρακτηρισμός της περιοχής ως Περιοχή Οικοανάπτυξης(ΦΕΚ 353/ΑΑΠ/6-9-2010) και τροποποίηση αυτής (ΦΕΚ 160/ΑΑΠΘ/16-6-2011 και ΦΕΚ 126/ΑΑΠ/15.4.2013 Παράταση ενός (1) έτους ΥΑ 24817/2013 (ΦΕΚ 156/ΤΑΑΠΘ/10-5-2013))
2009-2012	Υλοποιήθηκε το έργο «Αποκατάσταση δασών Όρους Πάρνωνα και κατευθύνσεις διατήρησης Όρους Ταϋγετου στη Λακωνία»	GR2520006	Το έργο αποσκοπούσε στην αειφορική διαχείριση του ορεινού χώρου της Λακωνικής πεδιάδας μέσω της αποκατάστασης των δασών του Πάρνωνα που επλήγησαν από τις μεγάλες πυρκαγιές του 2007

Έτος	Ενέργεια	Ονομασία - Κωδικός περιοχής	Σχόλια – παρατηρήσεις (όπου απαιτείται)
2009-2013	Εκπονήθηκε έργο LIFE+ ΦΥΣΗ LIFE07 NAT/GR/000286 με τίτλο «Αποκατάσταση των δασών *Pinus nigra* στον Πάρνωνα (GR2520006) μέσω μιας δομημένης προσέγγισης»	GR2520006	
2009-2013	Για την περιοχή του Οικολογικού Πάρκου Πάρνωνα – Υγρότοπου Μουστού καταρτίστηκε Σχέδιο Διαχείρισης	GR2520003, GR2520006, GR2520005	Η ισχύς είναι πενταετή και αφορά τη διαχειριστική περίοδο 2009-2013
2012	Υλοποιήθηκε το έργο «Επιστημονική αναγνώριση και αποτύπωση των επιμέρους μονάδων της λιμνοθάλασσας Μουστού και των λοιπών υγροτόπων του Οικολογικού Πάρκου και της ευρύτερης παράκτιας ζώνης του» (Φυτώκα and Χατζηιορδάνου, 2012)	GR2520003	
2010-2015	Εκπονήθηκε το έργο «Προστασία και Διατήρηση της Βιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωνα Υγροτόπου Μουστού» το οποίο υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη 2007-2013»	GR2520003, GR2520005, GR2520006, GR2540001, GR2540007	Το έργο υλοποιήθηκε από το Φορέα Διαχείρισης της περιοχής στο πλαίσιο του οποίου υλοποιήθηκαν οι εξής δράσεις: Α. Περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση, Β. Επικαιροποίηση-αναθεώρηση ΣΔ Γ. Καταγραφή και παρακολούθηση ειδών
2017-2019	Εκπονήθηκε το έργο SUPREME - Supporting Maritime Spatial Planning in the Eastern Mediterranean	GR2530007	Ο γενικός στόχος του έργου ήταν να υποστηρίξει την εφαρμογή του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού (ΘΧΣ) στα κράτη μέλη της ΕΕ στα θαλάσσια ύδατά τους και η ενίσχυση διασυνοριακών ΘΧΣ πρωτοβουλιών συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών στην Ανατολική Μεσόγειο. Μια από τις περιοχές μελέτης ήταν το Ιόνιο, όπου καταγράφικαν αναλυτικά το προστατευτέο αντικείμενο και οι πιέσεις/ απειλές στην περιοχή.
2017 -	Είναι σε εξέλιξη το έργο «Ολοκληρωμένες δράσεις για τη διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα (LIFE-IP 4 NATURA)	GR2530007, GR2530005, GR2510004, GR2520001, GR2520002, GR2530001, GR2530002, GR2530006, GR2530004, GR2510003, GR2530003, GR2520003, GR2520005, GR2520006, GR2540001, GR2540002, GR2540007, GR2540003, GR2540006	Το έργο συντονίζει το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, στο πλαίσιο του οποίου εκπονούνται και υλοποιούνται οι εξής δράσεις: Α. Εθνικά Σχέδια Δράσης για τα είδη και τύπους οικοτόπων κοινοτικού ενδιαφέροντος, Β. καθορισμός στόχων διατήρησης στις περιοχές Natura 2000 (ΕΖΔ/ΤΚΣ, ΖΕΠ), Γ. χαρτογράφηση και αξιολόγηση οικοσυστημικών υπηρεσιών σε εθνικό και τοπικό επίπεδο
2019-2023	Έχει ολοκληρωθεί το έργο «Εκτίμηση της δομής και της δυναμικής των πληθυσμών δενδρόκεδρου (*Juniperus*	GR2520006, GR2520005	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον & Αειφόρος Ανάπτυξη» (απόφαση ένταξης με αρ. πρωτ. ΕΥΔ/ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ 3629/17-04-

Έτος	Ενέργεια	Ονομασία - Κωδικός περιοχής	Σχόλια – παρατηρήσεις (όπου απαιτείται)
	drupacea) και της αναπαραγωγικής βιολογίας του είδους»		2019 και Κωδικό ΟΠΣ 5033190), Πράξη: «Επιχορήγηση του Φορέα Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας για Δράσεις Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, Ειδών και Οικοτόπων».
	Έχει ολοκληρωθεί το έργο «Υπηρεσίες εφαρμογής μέτρων ετήσιας (2021-2022) διαχείρισης καλαμιώνα (Τ.Ο. 72Α0) στην ΕΖΔ-ΖΕΠ - Λίμνη Στυμφαλία (κωδικός: GR2530002)».	GR2530002	
	Έχει ολοκληρωθεί το έργο «Υπηρεσίες εφαρμογής μέτρων ετήσιας (2023) διαχείρισης καλαμιώνα (Τ.Ο. 72Α0) στην ΕΖΔ-ΖΕΠ - Λίμνη Στυμφαλία (κωδικός: GR2530002)».	GR2530002	
	Έχει ολοκληρωθεί το έργο «Εκτίμηση επιπτώσεων της βόσκησης σε επιλεγμένα σπάνια και ενδημικά είδη και τύπους οικοτόπων και πρόταση διαχειριστικών μέτρων»	GR2520005 GR2530002	
	Έχει ολοκληρωθεί το έργο «Τεκμηρίωση παρουσίας τύπου οικοτόπου 6230, με βάση τη χλωριδική του σύνθεση και δομή και επικαιροποίηση του Τυποποιημένου Εντύπου Δεδομένων (ΤΕΔ)»	GR2520005	
	Έχει ολοκληρωθεί το πρόγραμμα «Διαχείριση αμμοθινικών οικοσυστημάτων (ΤΟ 2110, 2120 και 2250*)»	GR2540003 GR2540002	
	Έχει ολοκληρωθεί το πρόγραμμα «Βελτίωση του βαθμού διατήρησης των προστατευόμενων ειδών ιχθυοπανίδας *Squalius keadicus* (Κινδυνεύον) και *Pelasgus laconicus* (Κρισίμως Κινδυνεύον)»	GR2540003	
	Έχει ολοκληρωθεί το πρόγραμμα «Παρακολούθηση και καταγραφή παρουσίας του τσακαλιού (*Canis aureus*) και την διαχείριση συγκρούσεων από το τσακάλι στα κτηνοτροφικά ζώα»	GR2520003 GR2520006 GR2520002 GR2530002	
2002-2003	Εκπονήθηκε η Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη με τίτλο «Διατήρηση και διαχείριση του όρους Μαίναλο».	GR2520001	Δεν έχει δημοσιευθεί ΠΔ για τη θεσμοθέτηση της περιοχής μελέτης ως «Περιοχή Οικοανάπτυξης»
2009	Έκθεση Ορνιθολογικής αξιολόγησης περιοχής «GR118 Όρη Αρτεμήσιο και Λύρκειο» (Μπούσμπουρας, 2009a) και Σχέδιο Δράσης για τη ζώνη Ειδικής Προστασίας «GR Όρη Αρτεμήσιο και Λύρκειο» (Μπούσμπουρας, 2009b)	GR2510004	Στα πλαίσια του έργου: «Πρόγραμμα επαναξιολόγησης 69 Σημαντικών Περιοχών για τα Πουλιά για τον χαρακτηρισμό τους ως Ζωνών Ειδικής Προστασίας της ορνιθοπανίδας. Σύνταξη σχεδίων δράσης για την προστασία των ειδών προτεραιότητας» από το ΥΠΕΧΩΔΕ
2009	Έκθεση ορνιθολογικής αξιολόγησης της περιοχής «GR116 Όρη Ζήρεια – Κυλλήνη» (Παπακωνσταντίνου, 2009a)	GR2530006	Στα πλαίσια του έργου: «Πρόγραμμα επαναξιολόγησης 69 Σημαντικών Περιοχών για τα Πουλιά για τον χαρακτηρισμό τους ως Ζωνών Ειδικής

Έτος	Ενέργεια	Ονομασία - Κωδικός περιοχής	Σχόλια – παρατηρήσεις (όπου απαιτείται)
	και Σχέδιο δράσης για τη Ζώνη Ειδικής Προστασίας «GR2530006 Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)» (Παπακωνσταντίνου, 2009b)		Προστασίας της ορνιθοπανίδας. Σύνταξη σχεδίων δράσης για την προστασία των ειδών προτεραιότητας» από το ΥΠΕΧΩΔΕ
2009-2011	Εκπονήθηκε η Ειδική περιβαλλοντική μελέτη του όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και τη χαράδρα Φλαμπουρίτσα	GR2530001	Προτάθηκαν ζώνες προστασίας οι οποίες δεν οριστικοποιήθηκαν με ΠΔ
2013-2018	Εκπονήθηκε το έργο «Αειφόρος Διαχείριση και Χρηματοδότηση της Βιοποικιλότητας των Υγροτόπων- Η περίπτωση της Λίμνης Στυμφαλίας» LIFE12 NAT/GR/000275 – Life Stymfalia	GR2530002	
2000	Εκπονήθηκε ΕΠΜ με τίτλο «Ειδική περιβαλλοντική μελέτη Δέλτα Ευρώτα» (Κακούρος, 2000) LIFE-Nature «Implementation of Management Plans for Pylos Lagoon and Evrotas Delta, Natura 2000 Sites, Greece»	GR2540003, GR2540006	Δεν έχει δημοσιευθεί ΠΔ για τη θεσμοθέτηση της περιοχής μελέτης ως «Περιοχή Οικοανάπτυξης»
2000	Εκπονήθηκε το «Διαχειριστικό Σχέδιο Λακωνικού Κόλπου», από το ΑΡΧΕΛΩΝ, για την προστασία των θαλάσσιων χελωνών	GR2540003	Τα διαχειριστικά μέτρα έχουν θεσμοθετηθεί με ΚΥΑ για την παραχώρηση απλής χρήσης αιγιαλού (ΦΕΚ Β 1636/12-05-2017 και ΦΕΚ Β 1970/07-06-2017).
2009	Εκπονήθηκε η μελέτη «Ολοκληρωμένη Διαχείριση Υδατικών Πόρων Λεκάνης Απορροής Ποταμού Ευρώτα» (Νικολαΐδης *et al.*, 2009) LIFE05-EnviFriendly.	GR2540003, GR2540006	Έγινε οικολογική εκτίμηση και προτάθηκαν λύσεις και εναλλακτικές μορφές διαχείρισης
2016- 2021	Είναι σε εξέλιξη το έργο «LifeEUROTURTLES»	GR2540003	Το έργο χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση ενώ παράλληλα το Πράσινο Ταμείο (ΥΠΕΝ) κάλυψε μέρος της απαιτούμενης ίδιας εισφοράς του ΑΡΧΕΛΩΝ στο έργο LIFE EUROTURTLES για τα έτη 2017- 2020.

Πίνακας 1.1.2-2: Περιοχές χαρακτηρισμένες ως προστατευόμενες σε εθνικό και διεθνές επίπεδο

Έτος	Ενέργεια	Ονομασία - Κωδικός περιοχής	Σχόλια – παρατηρήσεις (όπου απαιτείται)
Καταφύγια Άγριας Ζωής			
1976	Εκδόθηκε η ΥΑ Αριθ. 32027/1630 (ΦΕΚ599/Β/76) περί «Ιδρύσεως μόνιμων καταφυγίων θηραμάτων εις περιοχήν Νομοδασαρχείου Λακωνίας»	εντός της περιοχής μελέτης GR2520006	Πρόκειται για το Καταφύγιο Άγριας Ζωής (ΚΑΖ) Κ475 «Κουφοβούνι-Τσικούλιο (Βαμβακούς-Καστανίτσας)» στον Πάρνωνα εντός της περιοχής μελέτης GR2520006
1976	Εκδόθηκε η ΥΑ Αριθ. 33635/1789 (ΦΕΚ604/Β/30-4-76) περί «Ιδρύσεως μόνιμων καταφυγίων θηραμάτων εις περιοχήν Αγίων Θεοδώρων Τριπόλεως και κοινότητας Περιθωρίου Αρκαδίας»	εντός της περιοχής μελέτης GR2520001	Πρόκειται για το Καταφύγιο Άγριας Ζωής (ΚΑΖ) Κ456 «Δασώδης περιοχή Αγ. Θεοδώρων (Τριπόλεως-Περιθωρίου)» στο Μαίναλο εντός της περιοχής μελέτης GR2520001

Έτος	Ενέργεια	Ονομασία - Κωδικός περιοχής	Σχόλια – παρατηρήσεις (όπου απαιτείται)
1985	Εκδόθηκε η ΥΑ Αριθ. 1757/78/2799 (ΦΕΚ566/Β/85) περί «Ιδρυσης μόνιμου καταφυγίου θηραμάτων στην περιοχή κοινότητας Αγ. Πέτρου Κυνουρίας»	εντός της περιοχής μελέτης GR2520006	Πρόκειται για το Καταφύγιο Άγριας Ζωής (ΚΑΖ) «Φονεμένοι-Κούτσουρα (Αγ. Πέτρου Επ.Κυνουρίας)», που εντοπίζεται στον Πάρνωνα εντός της περιοχής μελέτης GR2520006
1988	Εκδόθηκε η ΥΑ Αριθ. 83461/3539 (ΦΕΚ566/Β/85) περί «Επέκταση – τροποποίηση ορίων μόνιμου καταφυγίου θηραμάτων στην περιοχή Πισίων και Λουτρακίου Περαχώρας»	εντός της περιοχής μελέτης GR2530005	Πρόκειται για το Καταφύγιο Άγριας Ζωής (ΚΑΖ) Κ417 «Λουτρακίου Περαχώρας» που εντοπίζεται στα Γεράνεια Όρη εντός της περιοχής μελέτης GR2530005
1997	Εκδόθηκε η ΥΑ Αριθ.771 (ΦΕΚ 481/11-06-1997) περί «Κατάργηση καταφυγίου θηραμάτων και ίδρυση αλλού στην περιοχή Δήμου Λουτρακίου - Περαχώρας και Αγ. Θεοδώρων Ν. Κορινθίου»	εντός της περιοχής GR2530005	Κ590 «Πλάτανος-Πραθί-Μύλοι-Γαρβάτι (Λουτρακίου-Περαχώρας) » που εντοπίζεται εντός της περιοχής GR2530005
2001	Εκδόθηκε η ΥΑ Αριθ.1502 (ΦΕΚ 911/Β/16-07-01) περί «Τροποποίησης ορίων μόνιμου καταφυγίου άγριας ζωής στη θέση "Γαϊδουροβουνίου" περιοχής Δημ. Διαμερισμάτων Κρεμαστής - Λαμπόκαμπου Δήμων Νιάτων, Νομού Λακωνίας Περιφέρειας Πελοποννήσσου. »	εντός των περιοχών μελέτης GR2540001 και GR2540007	Πρόκειται για το Καταφύγιο Άγριας Ζωής (ΚΑΖ) Κ778 «Γαϊδουροβουνίου Δημοτικών Διαμερισμάτων Κρεμαστής - Λαμπόκαμπου Δήμων Νιάτων – Ζάρακα» που εντοπίζεται εντός των περιοχών μελέτης GR2540001 και GR2540007
2001	Εκδόθηκε η ΥΑ Αριθ. 629 (ΦΕΚ 329/Β/28-03-01) περί «Ιδρυσης μόνιμου καταφυγίου άγριας ζωής "Φαράγγι Μαζιάς" Δημοτικών Διαμερισμάτων Καστάνιτσας και Πραστού Δήμων Βόρειας Κυνουρίας Νομού Αρκαδίας Περιφέρειας Πελοποννήσσου»	εντός της περιοχής μελέτης GR2520006	Πρόκειται για το Καταφύγιο Άγριας Ζωής (ΚΑΖ) Κ725 «Φαράγγι Μαζιάς Δημοτικών Διαμερισμάτων Καστάνιτσας και Πραστού Δήμου Βόρειας Κυνουρίας» που εντοπίζεταιι στον Πάρνωνα εντός της περιοχής μελέτης GR2520006
2001	Εκδόθηκε η ΥΑ Αριθ.563 (ΦΕΚ 329/Β/28-03-01) περί «Τροποποίησης ορίων μόνιμου καταφυγίου άγριας ζωής "Υγροβιότοπου Μουστού" Δημοτικού Διαμερίσματος Μελιγούς και Κορακοβουνίου Δήμου Βόρειας Κυνουρίας Νομού Αρκαδίας Περιφέρειας Πελοποννήσσου»	περιοχής μελέτης GR2520003	Πρόκειται για το Καταφύγιο Άγριας Ζωής (ΚΑΖ) Κ709 «Υγροβιότοπος Μουστού Δημοτικού Διαμερίσματος Μελιγούς και Κορακοβουνίου Δήμου Βόρειας Κυνουρίας» που εκτείνεται στο σύνολο της περιοχής μελέτης GR2520003
2001	Εκδόθηκε η ΥΑ Αριθ.358 (ΦΕΚ 328/Β/28-03-01) περί «Τροποποίησης ορίων μόνιμου καταφυγίου άγριας ζωής στη θέση "Μπούτσι" Δήμου Ξυλοκάστρου Νομού Κορινθίας Περιφέρειας Πελοποννήσσου»	εντός των περιοχών GR2530001 και GR2530006	Πρόκειται για το Καταφύγιο Άγριας Ζωής (ΚΑΖ) Κ889 «Μπούτσι Δημοτικού Διαμερίσματος Καρυάς Δήμου Ξυλοκάστρου» εντοπίζεται εντός των περιοχών GR2530001 και GR2530006
2001	Εκδόθηκε η ΥΑ Αριθ.630 (ΦΕΚ 329/Β/28-03-01) περί «Τροποποίησης ορίων μόνιμου καταφυγίου άγριας ζωής "Κορομηλιάς - Βασκίνας" Δήμου Λεωνιδίου Νομού Αρκαδίας Περιφέρειας Πελοποννήσσου»	στα όρια της περιοχής GR2520005	Πρόκειται για το Καταφύγιο Άγριας Ζωής (ΚΑΖ) Κ710 «Κορομηλιά - Βασκίνας Δήμου Λεωνιδίου» στα όρια της περιοχής GR2520005

Έτος	Ενέργεια	Ονομασία - Κωδικός περιοχής	Σχόλια – παρατηρήσεις (όπου απαιτείται)
2001	Εκδόθηκε η ΥΑ Αριθ.2167 (ΦΕΚ918/Β/18-07-01 περί «Ίδρυσης μόνιμου καταφυγίου άγριας ζωής στη περιοχή Γερανείων Δήμου Μεγάρων Νομού Αττικής Περιφέρεια Αττικής»	εντός της περιοχής GR2530005	Πρόκειται για το Καταφύγιο Άγριας Ζωής (ΚΑΖ) Κ729 «Περιοχή Γερανείων Δήμου Μεγάρων» που εντοπίζεται εντός της περιοχής GR2530005
2003	Εκδόθηκε η ΥΑ Αριθ. 1610π.ε (ΦΕΚ170/Β/18-02-03) περί «Ίδρυσης μόνιμου καταφυγίου Άγριας Ζωής "Λίμνης Στυμφαλίας - Απελαύρου όρους» περιοχής Δήμου Στυμφαλίας Κορινθίας και Κοινότητας Αλέας Αργολίδας	εντός των περιοχών μελέτης GR2530002 και GR2530004	Πρόκειται για το Καταφύγιο Άγριας Ζωής (ΚΑΖ) Κ807 «Λίμνη Στυμφαλία - Απέλευρο όρος Δήμου Στυμφαλίας Κορινθίας και Κοινότητας Αλέας Αργολίδας» εντός των περιοχών μελέτης GR2530002 και GR2530004
Διατηρητέα Μνημεία της Φύσης			
1980	Εκδόθηκε η ΥΑ Αριθ.200995/7950 (ΦΕΚ 121/Δ/1980, τροπ. 1064/Β/1980) περί «κηρύξεως ιστορικών και αιωνόβιων δένδρων ή εξαιρετικής σημασίας δασικών εκτάσεων ως διατηρητέων μνημείων της φύσης»	εντός της περιοχή GR2520006	Πρόκειται για το Δάσος Δενδροκέρδων στην Κυνουρία Αρκαδίας εκτάσεως 740στρ.
Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους *[1]			
1962	Χαρακτηρίζεται ως τόπος ιδιαίτερου φυσικού κάλλους ολόκληρη η χερσόνησος της Μονεμβασιάς μαζί με τη στενή λωρίδα γης που συνδέει τη χερσόνησο με την Πελ/σο (ΦΕΚ 35/Β/02.02.1962 Αρχ. χώρος, ΦΕΚ 666/Β/23.09.1970 επεξήγηση ορίου, ΦΕΚ 910/Β/12.11.1971 χαρακτηρισμός ΤΙΦΚ).	εντός της περιοχής GR2540004	Αφορά το ΤΙΦΚ «Μονεμβασιά» (ΑΤ1010010)
1967	Χαρακτηρίζεται ως τόπος που παρουσιάζει ιδιαίτερο φυσικό κάλλος η Μονή Θεοτόκου Καλών Νήσων (Περαχώρας) με ζώνη προστασίας την κοιλάδα που περιβάλλει τη μονή και όριο κάθε σημείο ορατό από τη μονή (ΦΕΚ 353/Β/31.05.1967).	εντός της περιοχής GR2530005	Αφορά το ΤΙΦΚ «Μονή Θεοτόκου Περαχώρας» (ΑΤ1011026)
1967	Χαρακτηρίζεται ως τόπος που παρουσιάζει ιδιαίτερο φυσικό κάλλος το χωριό Καστανίτσα Κυνουρίας μαζί με τη γύρω περιοχή (ΦΕΚ 352/Β/31.05.1967).	εντός της περιοχής GR2520006	Αφορά το ΤΙΦΚ «Καστανίτσα Πάρνωνα» (ΑΤ1010003)
1978	Χαρακτηρίζεται ο λόφος «Στόχος» στην περιοχή του χωριού Νεστάνη (Τσιπιανά) Αρκαδίας, ως τόπο ιδιαίτερου φυσικού κάλλους (ΦΕΚ 1073/Β/01.12.1978)	εντός κατά το ήμισυ της περιοχής GR2510004	Αφορά το ΤΙΦΚ «Λόφος Στόχος Νεστάνης (Τσιπιανών)» (ΑΤ1080128)
Αδιατάρακτη Φυσική Περιοχή (περιοχή άνευ δρόμων)			
2023	Εκδόθηκε Υπουργική Απόφαση (Υ.Α. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/2525/101/10-1-2023 – ΦΕΚ Δ' 44/27.01.2023) όπου ορίζονται όροι και περιορισμοί για την προστασία της περιοχής άνευ δρόμων του όρους Μαίναλου στην Πελοπόννησο.	GR2520001	Ισχύ 2 χρόνια
2025	Εκδόθηκε Υπουργική Απόφαση (Υ.Α. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/2525/101/10-1-2023 –	GR2520006	Ισχύ 2 χρόνια

Έτος	Ενέργεια	Ονομασία - Κωδικός περιοχής	Σχόλια – παρατηρήσεις (όπου απαιτείται)
	ΦΕΚ Δ' 44/27.01.2023) όπου ορίζονται όροι και περιορισμοί για την προστασία της περιοχής άνευ δρόμων του όρους Πάρνωνα.		
2026	Εκδόθηκε Υπουργική Απόφαση (Υ.Α. ΥΠΕΝ/ΓΔΠΠ/45561/920/2026) όπου ορίζονται όροι και περιορισμοί για την προστασία της περιοχής άνευ δρόμων του ορεινού όγκου Χιονοβουνίου.	GR2540007	Ισχύ 2 χρόνια

*[1]: Τα Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους (ΤΙΦΚ) που καταγράφονται στον ανωτέρω πίνακα έχουν θεσμική ισχύ σύμφωνα με τον Ν. 1465/1950, όπως αυτός συμπλήρωσε τον Ν. 5351/1932 "Περί Αρχαιολογίας". Τα ΤΙΦΚ που εγκρίθηκαν με βάση τη μελέτη του ΕΜΠ "Οριοθέτηση και Καθορισμός Μέτρων Προστασίας Τοπίων Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους" (χωρίς θεσμική ισχύ) παρουσιάζονται στην **Ενότητα 2.1.1.** (Γεωμορφολογία – Τοπίο).

1.2 Προσδιορισμός περιοχής μελέτης

Ως περιοχή μελέτης ορίζεται η έκταση που καλύπτουν χωρικά οι δεκαεννέα (19) περιοχές Natura (**Πίνακας 1.2-1**), από τις οποίες οι 10 είναι Ειδικές Ζώνες Διατήρησης, οι 3 Ειδικές Ζώνες Διατήρησης – Τόποι Κοινοτικής Σημασίας, η 1 είναι Τόπος Κοινοτικής Σημασίας, οι 4 είναι Ζώνες Ειδικής Προστασίας και η 1 είναι Ειδική Ζώνη Διατήρησης- Ζώνη Ειδικής Προστασίας (**Σχήμα 1.2-1** και **2**). Η έκταση της περιοχής μελέτης (χωρίς τα επικαλυπτόμενα τμήματα αυτής) ανέρχεται σε 445150,822 ha, από τα οποία 195165,432 ha (43.84%) αντιστοιχούν σε χερσαίες περιοχές Natura και 249985,39 ha (56.16%) σε θαλάσσιες περιοχές Natura.

Οι περιοχές μελέτης εκτείνονται στις Περιφερειακές Ενότητες Λακωνίας, Αργολίδας, Αρκαδίας και Κορινθίας. Η θαλάσσια περιοχή του Κορινθιακού Κόλπου ανήκει διοικητικά στις Π.Ε. Βοιωτίας και Φωκίδας (στη βόρεια πλευρά του), στην Π.Ε. Αττικής (ανατολικά) και στις Π.Ε. Κορινθίας και Αχαΐας (νότια).

Οκτώ (8) από τις περιοχές μελέτης εμπίπτουν στην περιοχή ευθύνης της Μονάδας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Χελμού–Βουραϊκού και Προστατευόμενων Περιοχών Βόρειας Πελοποννήσου. Μία (1) περιοχή υπάγεται στη Μονάδα Διαχείρισης Εθνικών Πάρκων Πάρνηθας, Σχοινιά και Προστατευόμενων Περιοχών Σαρωνικού Κόλπου, μία (1) στη Μονάδα Διαχείρισης Κορινθιακού Κόλπου, ενώ εννέα (9) περιοχές υπάγονται στη Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Νότιας Πελοποννήσου.

Τα όρια των τριών Ειδικών Ζωνών Διατήρησης – Τόπων Κοινοτικής Σημασίας (ΕΖΔ – ΤΚΣ) GR2520005, GR2540001 και GR2540003 τροποποιήθηκαν βάσει της ΚΥΑ υπ' αριθμ. 50743 «Αναθεώρηση εθνικού καταλόγου περιοχών του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000» (ΦΕΚ 4432/Β/15.12.2017). Τα νέα τμήματα χαρακτηρίζονται ως Τόποι Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ). Όσον αφορά την περιοχή του Ευρώτα (GR2540003), τα νέα τμήματα που προστέθηκαν με σκοπό την προστασία της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* περιλαμβάνουν ένα θαλάσσιο τμήμα έως την ισοβαθή των 50 μέτρων έμπροσθεν των εκβολών του ποταμού Ευρώτα, καθώς και χερσαία ενδιαιτήματα του είδους κατά μήκος των παραλιακών περιοχών ανατολικά και δυτικά των εκβολών. Επιπλέον, προστέθηκε τμήμα ανάντη της κοίτης του ποταμού Ευρώτα, για την προστασία ειδών ιχθυοπανίδας. Για την προστασία των χειροπτέρων, προστέθηκε χερσαίο τμήμα νοτίως της περιοχής GR2520005, προκειμένου να περιληφθούν τα σπήλαια Γαλάζια Λίμνη και Μάνα. Αντίστοιχα, στην ανατολική Λακωνία, εντός της περιοχής GR2540001, εντάχθηκαν δύο νέα τμήματα που περιλαμβάνουν το Σπήλαιο Σολωμού (Τρύπα) και τον Πύργο Αγίου Στεφάνου. Ωστόσο, η περιοχή που αφορά το Σπήλαιο του Αγίου Στεφάνου, εκ παραδρομής, δεν απεικονίζεται στα επίσημα γεωχωρικά αρχεία της περιοχής Natura. Στο πλαίσιο της ίδιας αναθεώρησης, προστέθηκαν συνολικά τριάντα δύο νέες περιοχές στο δίκτυο Natura 2000, μία εκ των οποίων αφορά την περιοχή μελέτης: ο Κορινθιακός Κόλπος (GR2530007).

Σύμφωνα με τη διοικητική διαίρεση της χώρας, όλες οι περιοχές μελέτης (εκτός του Κορινθιακού Κόλπου) υπάγονται στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου – Δυτικής Ελλάδας – Ιονίου και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου, εξαιρουμένης της περιοχής «Γεράνεια Όρη», η οποία ανήκει εν μέρει και στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής και στην Περιφέρεια Αττικής. Όσον αφορά τις Περιφερειακές Ενότητες, οι περιοχές μελέτης κατανέμονται στις Π.Ε. Λακωνίας, Αργολίδας, Αρκαδίας, Κορινθίας και Αττικής. Αναφορικά με την περιοχή του Κορινθιακού Κόλπου, οι βόρειες ακτές του υπάγονται διοικητικά στις Π.Ε. Φωκίδας και Βοιωτίας της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας. Αντίστοιχα, οι νότιες ακτές υπάγονται διοικητικά στις Π.Ε. Αχαΐας και Κορινθίας, των Περιφερειών Δυτικής Ελλάδας και Πελοποννήσου. Επιπλέον, το ανατολικό τμήμα της θαλάσσιας περιοχής του Κορινθιακού Κόλπου υπάγεται στην Περιφέρεια Αττικής.

Σύμφωνα με τον Ν. 4519/2018, οι περιοχές μελέτης ενέπιπταν στις περιοχές ευθύνης των εξής Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών: α) του Φορέα Διαχείρισης Νότιας Πελοποννήσου – Κυθήρων, β) του Φορέα Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, γ) του Φορέα Διαχείρισης Χελμού – Βουραϊκού και δ) του Φορέα Διαχείρισης Κορινθιακού Κόλπου.

Με την ψήφιση του Νόμου 4685/2020 (ΦΕΚ 92/Α/7.5.2020), η αρμοδιότητα διαχείρισης των Προστατευόμενων Περιοχών μεταφέρθηκε στον Οργανισμό Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.), ο οποίος, σε περιφερειακό επίπεδο, συγκροτείται από 24 Μονάδες Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών (ΜΔΠΠ), τέσσερις (4) εκ των οποίων έχουν αρμοδιότητα στις περιοχές μελέτης (βλ. **Πίνακα 1.2-1**). Ο Οργανισμός Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής αποτελεί τον καθολικό διάδοχο του Εθνικού Κέντρου Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης (Ε.Κ.Π.Α.Α.) και των 36 Φ.Δ.Π.Π. Η διαδικασία διαδοχής και μετονομασία του Ε.Κ.Π.Α.Α. σε «Οργανισμό Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής» (Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.) καθορίστηκε με τις διατάξεις του ν. 4685/2020 (Α 92) όπως τροποποιήθηκε από τους ν. 4722/2020 (Α 177) & ν. 4819/2021 (Α 129). Ο Φορέας εποπτεύεται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, έχει διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια και λειτουργεί προς όφελος του δημοσίου συμφέροντος κατά τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας.

Πίνακας 1.2-1: Περιοχές του Εθνικού Δικτύου Natura 2000 που αποτελούν αντικείμενο της ΕΠΜ 10β

Κωδικός περιοχής	Ονομασία περιοχής	Τύπος περιοχής Natura	Φορέας Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών (ΦΔΠΠ) - Ν. 4519/2018	Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών (ΜΔΠΠ) – Ν. 4685/2020
GR2510003	Ακροναυπλία και Παλαμήδι	ΕΖΔ	Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας	**24.** Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Νότιας Πελοποννήσου
GR2510004	Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο	ΖΕΠ	Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας	**22.** Μονάδα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Χελμού – Βουραϊκού και Προστατευόμενων Περιοχών Βόρειας Πελοποννήσου
GR2520001	Όρος Μαίναλο	ΕΖΔ	Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας	**22.** Μονάδα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Χελμού – Βουραϊκού και Προστατευόμενων Περιοχών Βόρειας Πελοποννήσου
GR2520002	Λίμνη Τάκα	ΕΖΔ	Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας	**22.** Μονάδα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Χελμού – Βουραϊκού και Προστατευόμενων Περιοχών Βόρειας Πελοποννήσου
GR2520003	Λιμνοθάλασσα Μουστού	ΕΖΔ	Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας	**24.** Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Νότιας Πελοποννήσου
GR2520005	Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη	ΕΖΔ - ΤΚΣ	Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας	**24.** Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Νότιας Πελοποννήσου
GR2520006	Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)	ΕΖΔ	Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας	**24.** Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Νότιας Πελοποννήσου
GR2530001	Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα	ΕΖΔ	Φορέας Διαχείρισης Χελμού – Βουραϊκού	**22.** Μονάδα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Χελμού – Βουραϊκού και Προστατευόμενων Περιοχών Βόρειας Πελοποννήσου
GR2530002	Λίμνη Στυμφαλία	ΕΖΔ - ΖΕΠ	Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας	**22.** Μονάδα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Χελμού – Βουραϊκού και Προστατευόμενων Περιοχών Βόρειας Πελοποννήσου

Κωδικός περιοχής	Ονομασία περιοχής	Τύπος περιοχής Natura	Φορέας Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών (ΦΔΠΠ) - Ν. 4519/2018	Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών (ΜΔΠΠ) – Ν. 4685/2020
GR2530003	Ακροκόρινθος	ΕΖΔ	Φορέας Διαχείρισης Κορινθιακού Κόλπου	**22.** Μονάδα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Χελμού – Βουραϊκού και Προστατευόμενων Περιοχών Βόρειας Πελοποννήσου
GR2530004	Όρος Ολίγυρτος	ΕΖΔ	Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας	**22.** Μονάδα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Χελμού – Βουραϊκού και Προστατευόμενων Περιοχών Βόρειας Πελοποννήσου
GR2530005	Όρη Γεράνεια	ΕΖΔ	Φορέας Διαχείρισης Κορινθιακού Κόλπου	**15.** Μονάδα Διαχείρισης Εθνικών Πάρκων Πάρνηθας, Σχοινιά και Προστατευόμενων Περιοχών Σαρωνικού Κόλπου
GR2530006	Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)	ΖΕΠ	Φορέας Διαχείρισης Χελμού – Βουραϊκού	**22.** Μονάδα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Χελμού – Βουραϊκού και Προστατευόμενων Περιοχών Βόρειας Πελοποννήσου
GR2530007	Κορινθιακός Κόλπος	ΤΚΣ	Φορέας Διαχείρισης Κορινθιακού Κόλπου	**21.** Μονάδα Διαχείρισης Κορινθιακού Κόλπου
GR2540001	Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι	ΕΖΔ - ΤΚΣ	Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας	**24.** Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Νότιας Πελοποννήσου
GR2540002	Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος	ΕΖΔ	Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας	**24.** Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Νότιας Πελοποννήσου
GR2540003	Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου	ΕΖΔ - ΤΚΣ	Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας	**24.** Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Νότιας Πελοποννήσου
GR2540006	Υγρότοποι εκβολών Ευρώτα	ΖΕΠ	Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας	**24.** Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Νότιας Πελοποννήσου

Κωδικός περιοχής	Ονομασία περιοχής	Τύπος περιοχής Natura	Φορέας Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών (ΦΔΠΠ) - Ν. 4519/2018	Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών (ΜΔΠΠ) – Ν. 4685/2020
GR2540007	Όρη Ανατολικής Λακωνίας	ΖΕΠ	Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας	**24.** Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Νότιας Πελοποννήσου

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι αν και ο Πύργος Αγ,Στεφάνου εντάχθηκε με την τελευταία αναθεώρηση των περιοχών του Δικτύου Natura 2000 στην περιοχή GR2540001 «Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι» (Παπαμιχαήλ *et al.*, 2015), εντούτοις στα επίσημα γεωγραφικά αρχεία η συγκεκριμένη επέκταση δεν απεικονίζεται εκ παραδρομής. Αναλυτική τεκμηρίωση για τους λόγους ένταξης του σπηλαίου και της ευρύτερης περιοχής αυτού εντός του δικτύου, υπάρχουν στα σχετικά αρχεία της Διαβούλευσης που προηγήθηκε της αναθεώρησης του Δικτύου Natura 2000. Επισημαίνεται επίσης ότι οι αποικίες κάποιων ειδών χειροπτέρων που καταγράφονται στο ΤΕΔ της περιοχής, βρίσκονται μόνο στον Πύργο Αγίου Στεφάνου.

Το **θαλάσσιο τμήμα** της περιοχής μελέτης περιλαμβάνει εξολοκλήρου τον Κορινθιακό Κόλπο, από τον Ισθμό της Κορίνθου έως περίπου τη Γέφυρα Ρίου – Αντιρρίου. Στην Ανατολική Λακωνία, περιλαμβάνεται θαλάσσια ζώνη πλάτους περίπου 2 χλμ., η οποία εκτείνεται από τη χερσόνησο Άκρα Βαθύ έως το ύψος του Ακρωτηρίου Καμήλι. Στη Νότια Λακωνία, στην περιοχή των εκβολών του ποταμού Ευρώτα, περιλαμβάνεται θαλάσσιο τμήμα που εκτείνεται από την Παραλία Τρίνησα στα δυτικά έως το ύψος του οικισμού Κάτω Λυκόβρυση στα ανατολικά.

Το **χερσαίο τμήμα** της περιοχής μελέτης περιλαμβάνει διάσπαρτες περιοχές στην Ανατολική και Κεντρική Πελοπόννησο, καθώς και στη Δυτική Αττική. Πιο συγκεκριμένα:

- Δυτική Αττική: Στα όρια του Δήμου Λουτρακίου – Περαχώρας, εντοπίζεται η ορεινή περιοχή των Γερανείων. Ο ορεινός αυτός σχηματισμός εκτείνεται με διεύθυνση ανατολή–δύση, δυτικά του όρους Πατέρα στα Μέγαρα και βόρεια του Λουτρακίου, καταλήγοντας στο Ακρωτήριο των Ολμιών, στον Κορινθιακό Κόλπο.
- Βορειοανατολική Πελοπόννησος: Περιλαμβάνονται περιοχές νοτιοδυτικά της Κορίνθου, όπως ο λόφος της Ακροκορίνθου και ο ορεινός όγκος της Ζήρειας (Κυλλήνης). Η Ζήρεια οριοθετείται: βόρεια από τα όρη της Εβροστίνας και το όρος Μαύρο, ανατολικά φτάνει έως την κοιλάδα της Στυμφαλίας, νότια συνδέεται με τα όρη Ολίγυρτο και Σαΐτα, και δυτικά διαχωρίζεται από την κοιλάδα του Φενεού μέσω των Αροανίων Ορέων (Χελμού).
- Κεντρική και Ανατολική Πελοπόννησος: Η περιοχή μελέτης περιλαμβάνει τμήμα της παράκτιας ζώνης από την πόλη του Ναυπλίου έως το Τολό. Από τα ορεινά τμήματα, περιλαμβάνεται ο ορεινός όγκος του όρους Μαίναλο (ΝΔ της Τρίπολης), ο οποίος εκτείνεται εντός των Δήμων Τρίπολης, Βυτίνας, Λεβιδίου, Μαντινείας και Φαλάνθου. Περιλαμβάνεται επίσης ο ορεινός όγκος του Ολίγυρτου, ο οποίος οριοθετείται νότια από τη Ζήρεια, δυτικά από τα όρη Αρτεμίσιο και Φαρμακά, και ανατολικά από το όρος Σαΐτα.
- Λίμνη Τάκα: Στο κεντρικό τμήμα της Πελοποννήσου εντοπίζεται η λίμνη Τάκα, σε υψόμετρο 650 μ., στο οροπέδιο της Τεγέας, σε απόσταση περίπου 10 χλμ. από την Τρίπολη.
- Όρος Πάρνωνας: Στην Ανατολική Πελοπόννησο, εντάσσεται το όρος Πάρνωνας (ή Μαλεβός), το οποίο καλύπτει, έως περίπου τη μέση, τα όρια των Περιφερειακών Ενοτήτων Αρκαδίας και Λακωνίας. Βόρεια η περιοχή φτάνει μέχρι τον οικισμό Μελιγούς, νότια οριοθετείται από την επαρχιακή οδό Λεωνιδίου–Κοσμά, ενώ οι ανατολικές του πλαγιές καταλήγουν στις παραλίες του Αργολικού Κόλπου και του Μυρτώου Πελάγους, εκτεινόμενες από τον οικισμό Λιβάδι έως τα Πούλιθρα. Επιπλέον, περιλαμβάνεται το παραλιακό μέτωπο από το Άστρος έως την παραλία του Αγίου Ανδρέα και τον Υγρότοπο του Μουστού.
- Νότια και Νοτιοανατολική Λακωνία: Περιλαμβάνονται ορεινές περιοχές από τον Δήμο Νιάτων κατά μήκος της ακτογραμμής έως το νοτιότερο σημείο του Δήμου Ζάρακα, καθώς και το βορειοανατολικό τμήμα του Δήμου Μονεμβασίας.
- Ακρωτήριο Μαλέας και Ελαφόνησος: Νοτιότερα, στο Ακρωτήριο Μαλέα, περιλαμβάνεται τμήμα του Δήμου Βοιών, με παραλιακή έκταση από τον οικισμό Μαραθιάς έως τη Νεάπολη, καθώς και τμήμα του Δήμου Ελαφονήσου.
- Περιοχή εκβολών Ευρώτα: Στον Λακωνικό Κόλπο, οι εκβολές του ποταμού Ευρώτα χωροθετούνται εντός των Δήμων Σκάλας και Έλους, σχηματίζοντας παραλιακό μέτωπο μήκους περίπου 14 χλμ. Ανατολικά των εκβολών, περιλαμβάνεται ορεινό τμήμα των Δήμων Έλους και Μολάων.

Το φυσικό τοπίο της περιοχής μελέτης συγκεντρώνει τα χαρακτηριστικά του τυπικού μεσογειακού τοπίου, καθώς απαρτίζεται από ένα μωσαϊκό οικοσυστημάτων. Περιλαμβάνει θαμνώδεις εκτάσεις με αείφυλλα σκληρόφυλλα πλατύφυλλα (π.χ. στα όρη της Ανατολικής Λακωνίας), εκτεταμένες άνυδρες και ξηρικές εκτάσεις με ερημικούς θαμνώνες και φρύγανα (όπως στο Ακρωτήριο Μαλέα), δάση κωνοφόρων στα χαμηλότερα υψόμετρα και μικτά ή/και φυλλοβόλα δάση στα υψηλότερα, φυσικούς βοσκότοπους και γυμνά λιβάδια, υγροτοπικά οικοσυστήματα (όπως η λιμνοθάλασσα Μουστού και οι εκβολές του ποταμού Ευρώτα), καθώς και παράκτια αμμοθινικά οικοσυστήματα, τα οποία εναλλάσσονται με βραχώδεις ακτές. Ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό των μεσογειακών οικοσυστημάτων είναι η αλληλεπίδραση μεταξύ φύσης και ανθρώπου, η οποία έχει οδηγήσει στη διαμόρφωση μιας διαδραστικής ισορροπίας ανάμεσα στο ανθρωπογενές/πολιτισμικό και στο φυσικό περιβάλλον. Ως εκ τούτου, οι εκτάσεις φυσικής βλάστησης στην περιοχή μελέτης (και γενικότερα στην ευρύτερη περιοχή) διαδέχονται γεωργικές εκτάσεις, σύνθετες καλλιέργειες και δενδροκαλλιέργειες.

Όσον αφορά τις χρήσεις γης, η θαλάσσια περιοχή αντιστοιχεί στο 56,13% του συνολικού εμβαδού της περιοχής μελέτης. Σε ό,τι αφορά το χερσαίο τμήμα, κυρίαρχη είναι η σκληροφυλλική βλάστηση (14,54%), ακολουθούμενη από τα δάση κωνοφόρων (10,02%), τη γενική αγροτική γη (7,22%) και τις μεταβατικές δασώδεις–θαμνώδεις εκτάσεις (4,98%). Σε μικρότερα ποσοστά εντοπίζονται οι φυσικοί βοσκότοποι (2,76%) και οι εκτάσεις με αραιή βλάστηση (1,96%) (πηγή: Corine Land Cover, 2012).

Στον **Πίνακα 1.2-2** που ακολουθεί καταγράφονται ανά περιοχή (GR) τα κύρια στοιχεία γεωγραφικής και διοικητικής υπαγωγής.

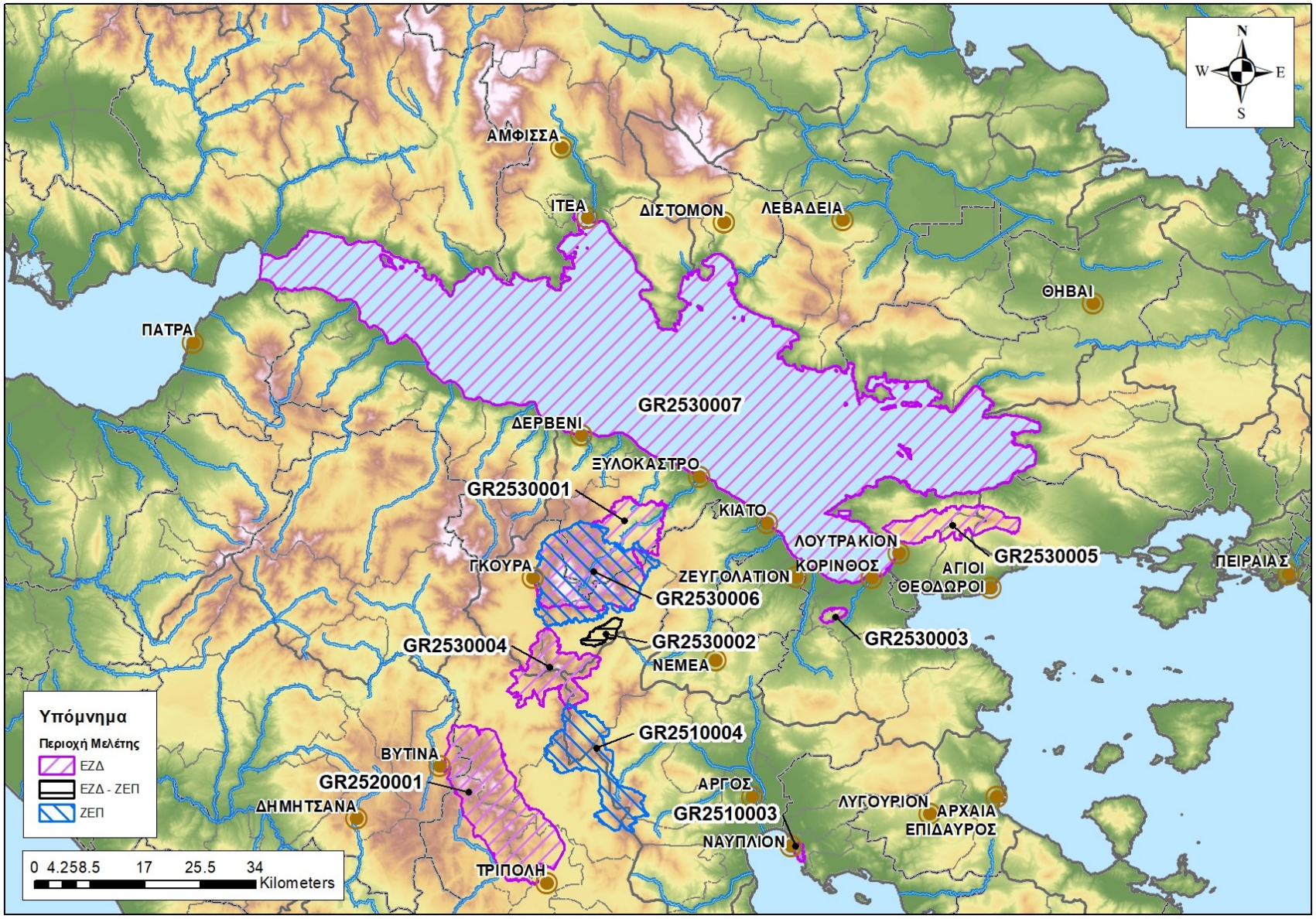

Σχήμα 1.2-1: Περιοχή Μελέτης – Ομάδα Περιοχών 10β Β. Πελοποννήσου

Σχήμα 1.2-2: Περιοχή Μελέτης – Ομάδα Περιοχών 10β ΝΑ. Πελοποννήσου

Πίνακας 1.2-2. Γεωγραφική και διοικητική υπαγωγή

Κωδικός περιοχής	Ονομασία περιοχής	Τύπος περιοχής Natura	Έκταση περιοχής (Ha) *1		Συντεταγμένες		ΟΤΑ Β' βαθμού*2		Πλησιέστερο αστικό κέντρο	Απόσταση από πλησιέστερο αστικό κέντρο (km)***	ΟΤΑ Α' βαθμού*2		Ποσοστό έκτασης Δήμου
			Χερσαία έκταση (Ha) *1	Θαλάς. έκταση (Ha) *1	Γεωγραφ. μήκος	Γεωγραφ. πλάτος	Περιφέρεια	Περιφερειακή ενότητα	(έδρα ΟΤΑ Α' βαθμού)		Δήμος	Δημοτική Ενότητα	εντός περιοχής *3
GR2510003	ΑΚΡΟΝΑΥΠΛΙΑ ΚΑΙ ΠΑΛΑΜΙΔΙ	ΕΖΔ	369,89		22,806422	37,562090	Πελοποννήσου	Αργολίδας	Ναύπλιο	0	Ναυπλιέων	Ναυπλίου	0,94
GR2510004	ΟΡΗ ΑΡΤΕΜΗΣΙΟ ΚΑΙ ΛΥΡΚΕΙΟ	ΖΕΠ	11514,87		22,502083	37,619463	Πελοποννήσου	Αργολίδας	Ναύπλιο	16	Άργους - Μυκήνων	Αλέας	6,48
												Άργους	
												Λυρκείας	
								Αρκαδίας	Τρίπολη	13	Τρίπολης	Λεβιδίου	3,41
												Μαντινείας	
GR2520001	ΟΡΟΣ ΜΑΙΝΑΛΟ	ΕΖΔ	22639,37		22,294735	37,600622	Πελοποννήσου	Αρκαδίας	Τρίπολη	2	Γορτυνίας	Βυτίνας	1,53
											Τρίπολης	Λεβιδίου	14,25
												Μαντινείας	
												Τρίπολης	
												Φαλάνθου	
GR2520002	ΛΙΜΝΗ ΤΑΚΑ	ΕΖΔ	1031,52		22,371056	37,437000	Πελοποννήσου	Αρκαδίας	Τρίπολη	8	Τρίπολης	Τεγέας	0,70
												Τρίπολης	
GR2520003	ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΜΟΥΣΤΟΥ	ΕΖΔ	339,15		22,752698	37,384199	Πελοποννήσου	Αρκαδίας	Τρίπολη	3	Βόρειας Κυνουρίας	Βόρειας Κυνουρίας	0,59
GR2520005	ΜΟΝΗ ΕΛΟΝΑΣ ΚΑΙ ΧΑΡΑΔΡΑ ΛΕΩΝΙΔΙΟΥ - ΣΠΗΛΑΙΟ ΜΑΝΑ ΚΑΙ ΓΑΛΑΖΙΑ ΛΙΜΝΗ	ΕΖΔ - ΤΚΣ	8383,83		22,868600	37,158939	Πελοποννήσου	Αρκαδίας	Τρίπολη	0	Νότιας Κυνουρίας	Κοσμά	14,12
												Λεωνιδίου	
GR2520006	ΟΡΟΣ ΠΑΡΝΩΝΑΣ (ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΑΛΕΒΗΣ)	ΕΖΔ	55651,47		22,634894	37,208106	Πελοποννήσου	Αρκαδίας	Τρίπολη	27	Βόρειας Κυνουρίας	Βόρειας Κυνουρίας	28,87
											Νότιας Κυνουρίας	Κοσμά	24,64
												Λεωνιδίου	

Κωδικός περιοχής	Ονομασία περιοχής	Τύπος περιοχής Natura	Έκταση περιοχής (Ha) *1		Συντεταγμένες		ΟΤΑ Β' βαθμού*2		Πλησιέστερο αστικό κέντρο	Απόσταση από πλησιέστερο αστικό κέντρο (km)***	ΟΤΑ Α' βαθμού*2		Ποσοστό έκτασης Δήμου
			Χερσαία έκταση (Ha) *1	Θαλάς. έκταση (Ha) *1	Γεωγραφ. μήκος	Γεωγραφ. πλάτος	Περιφέρεια	Περιφερειακή ενότητα	(έδρα ΟΤΑ Α' βαθμού)		Δήμος	Δημοτική Ενότητα	εντός περιοχής *3
								Λακωνίας	Σπάρτη	10	Ευρώτα	Γερόνθρων	4,65
											Σπάρτης	Θεράπνων	17,24
												Καρύων	
												Οινούντος	
GR2530001	ΚΟΡΥΦΕΣ ΟΡΟΥΣ ΚΥΛΛΗΝΗ (ΖΗΡΕΙΑ) ΚΑΙ ΧΑΡΑΔΡΑ ΦΛΑΜΠΟΥΡΙΤΣΑ	ΕΖΔ	23268,61		22,454554	37,961101	Πελοποννήσου	Κορινθίας	Κόρινθος	33	Ξυλοκάστρου - Ευρωστίνης	Ξυλοκάστρου	33,51
											Σικυωνιων	Σικυωνιων	15,73
												Στυμφαλίας	
												Φενεού	
GR2530002	ΛΙΜΝΗ ΣΤΥΜΦΑΛΙΑ	ΕΖΔ - ΖΕΠ	1283,13		22,460483	37,855585	Πελοποννήσου	Κορινθίας	Κόρινθος	39	Σικυωνιων	Στυμφαλίας	2,13
GR2530003	ΑΚΡΟΚΟΡΙΝΘΟΣ	ΕΖΔ	601,59		22,877894	37,891105	Πελοποννήσου	Κορινθίας	Κόρινθος	5	Κορινθίων	Κορινθίων	0,98
GR2530004	ΟΡΟΣ ΟΛΙΓΥΡΤΟΣ	ΕΖΔ	8637,10		22,378045	37,818993	Πελοποννήσου	Αργολίδας	Ναύπλιο	30	Άργους - Μυκήνων	Αλέας	1,48
								Αρκαδίας	Τρίπολη	27	Τρίπολης	Λεβιδίου	2,15
								Κορινθίας	Κόρινθος	43	Σικυωνιων	Στυμφαλίας	6,62
												Φενεού	
GR2530005	ΟΡΗ ΓΕΡΑΝΕΙΑ	ΕΖΔ	6987,00		23,070585	38,021521	Αττικής	Δυτικής Αττικής	Ελευσίνα	31	Μεγαρέων	Μεγαρέων	5,43
							Πελοποννήσου	Κορινθίας	Κόρινθος	9	Λουτρακίου - Αγίων Θεοδώρων	Αγίων Θεοδώρων	17,68
												Λουτρακίου-Περαχώρας	
GR2530006	ΟΡΟΣ ΖΗΡΕΙΑ (ΚΥΛΛΗΝΗ)	ΖΕΠ	20303,20		22,450728	37,943036	Πελοποννήσου	Κορινθίας	Κόρινθος	33	Ξυλοκάστρου - Ευρωστίνης	Ξυλοκάστρου	20,08
											Σικυωνιων	Σικυωνιων	20,00
												Στυμφαλίας	
												Φενεού	

Κωδικός περιοχής	Ονομασία περιοχής	Τύπος περιοχής Natura	Έκταση περιοχής (Ha) *1		Συντεταγμένες		ΟΤΑ Β' βαθμού*2		Πλησιέστερο αστικό κέντρο	Απόσταση από πλησιέστερο αστικό κέντρο (km)***	ΟΤΑ Α' βαθμού*2		Ποσοστό έκτασης Δήμου
			Χερσαία έκταση (Ha) *1	Θαλάς. έκταση (Ha) *1	Γεωγραφ. μήκος	Γεωγραφ. πλάτος	Περιφέρεια	Περιφερειακή ενότητα	(έδρα ΟΤΑ Α' βαθμού)		Δήμος	Δημοτική Ενότητα	εντός περιοχής *3
GR2530007	ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ	ΤΚΣ		236672,06	22,587168	38,204429	Πελοποννήσου	Κορινθίας	-	-	-	-	-
							Δυτικής Ελλάδας	Αχαΐας	-	-	-	-	-
							Αττικής	Δυτικής Αττικής	-	-	-	-	-
							Στερεάς Ελλάδας	Φωκίδας	-	-	-	-	-
								Βοιωτίας	-	-	-	-	-
GR2540001	ΟΡΗ ΓΙΔΟΒΟΥΝΙ, ΧΙΟΝΟΒΟΥΝΙ, ΓΑΪΔΟΥΡΟΒΟΥΝΙ, ΚΟΡΑΚΙΑ, ΚΑΛΟΓΕΡΟΒΟΥΝΙ, ΚΟΥΛΟΧΕΡΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ - ΣΠΗΛΑΙΟ ΣΟΛΩΜΟΥ ΤΡΥΠΑ ΚΑΙ ΠΥΡΓΟΣ ΑΓ. ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ ΕΩΣ ΑΚΡΩΤΗΡΙΟ ΚΑΜΗΛΙ	ΕΖΔ - ΤΚΣ	29445,23	9687,66	22,987179	36,890437	Πελοποννήσου	Αρκαδίας	Τρίπολη	67	Νότιας Κυνουρίας	Λεωνιδίου	0,60
								Λακωνίας	Σπάρτη	35	Ευρώτα	Νιάτων	7,35
											Μονεμβασίας	Βοϊών	23,93
												Ζάρακα	
												Μολάων	
												Μονεμβασίας	
GR2540002	ΠΕΡΙΟΧΗ ΝΕΑΠΟΛΗΣ ΚΑΙ ΝΗΣΟΣ ΕΛΑΦΟΝΗΣΟΣ	ΕΖΔ	5468,71		22,993603	36,545621	Πελοποννήσου	Λακωνίας	Σπάρτη	73	Ελαφονήσου	Ελαφονήσου	99,71
											Μονεμβασίας	Βοϊών	3,66
GR2540003	ΕΚΒΟΛΕΣ ΕΥΡΩΤΑ, ΠΕΡΙΟΧΗ ΒΡΟΝΤΑΜΑ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΛΑΚΩΝΙΚΟΥ ΚΟΛΠΟΥ	ΕΖΔ - ΤΚΣ	6975,90	3623,59	22,681904	36,824801	Πελοποννήσου	Λακωνίας	Σπάρτη	17	Ανατολικής Μάνης	Γυθείου	0,34
											Ευρώτα	Έλους	7,74
												Κροκέων	
												Σκάλας	
											Σπάρτης	Θεράπνων	0,04
GR2540006	ΥΓΡΟΤΟΠΟΙ ΕΚΒΟΛΩΝ ΕΥΡΩΤΑ	ΖΕΠ	2238,14		22,689601	36,815371	Πελοποννήσου	Λακωνίας	Σπάρτη	17	Ευρώτα	Έλους	2,58
												Σκάλας	

Κωδικός περιοχής	Ονομασία περιοχής	Τύπος περιοχής Natura	Έκταση περιοχής (Ha) *1		Συντεταγμένες		ΟΤΑ Β' βαθμού*2		Πλησιέστερο αστικό κέντρο	Απόσταση από πλησιέστερο αστικό κέντρο (km)***	ΟΤΑ Α' βαθμού*2		Ποσοστό έκτασης Δήμου
			Χερσαία έκταση (Ha) *1	Θαλάς. έκταση (Ha) *1	Γεωγραφ. μήκος	Γεωγραφ. πλάτος	Περιφέρεια	Περιφερειακή ενότητα	(έδρα ΟΤΑ Α' βαθμού)		Δήμος	Δημοτική Ενότητα	εντός περιοχής *3
GR2540007	ΟΡΗ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΛΑΚΩΝΙΑΣ	ΖΕΠ	37788,25		22,976390	36,881590	Πελοποννήσου	Αρκαδίας	Τρίπολη	67	Νότιας Κυνουρίας	Λεωνιδίου	0,60
								Λακωνίας	Σπάρτη	1	Ευρώτα	Έλους	8,89
												Νιάτων	
											Μονεμβασίας	Ζάρακα	31,31
												Μολάων	
												Μονεμβασίας	

Επισημάνσεις

*1: Οι εκτάσεις των περιοχών Natura έχουν υπολογιστεί σύμφωνα με τα ισχύοντα επικαιροποιημένα όρια (v31) στα οποία συμπεριλαμβάνονται και οι νέες περιοχές (ΤΚΣ). Στις περιπτώσεις των θαλάσσιων περιοχών έχει πραγματοποιηθεί στα πλαίσια της παρούσας μελέτης φωτοερμηνευτική προσαρμογή της ακτογραμμής επί των πρόσφατων ορθοφωτοχαρτών. Στους χερσαίους ΤΚΣ δεν έχουν πραγματοποιηθεί ανάλογες προσαρμογές. Στον ανωτέρω πίνακα αναγράφονται τα εμβαδά των προσαρμοσμένων ορίων που χρησιμοποιήθηκαν για την εκπόνηση της παρούσας.

*2: Στις περιπτώσεις θαλάσσιων περιοχών οι στήλες ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού έχουν συμπληρωθεί λαμβάνοντας υπόψη τους ΟΤΑ στους οποίους ανήκει το χερσαίο τμήμα που συμπίπτει με την ακτογραμμή.

*3: Το ποσοστό έκτασης περιοχής Natura εντός Δήμου υπολογίζεται μόνο για τις χερσαίες περιοχές Natura, ενώ δεν δύναται να υπολογιστεί για τις θαλάσσιες περιοχές. Στις περιπτώσεις περιοχών με θαλάσσιο και χερσαίο τμήμα, το ποσοστό αντιστοιχεί στο χερσαίο μέρος του site.

1.3 Προσδιορισμός ευρύτερης περιοχής μελέτης

Για τον χωρικό προσδιορισμό της ευρύτερης περιοχής μελέτης λαμβάνονται κυρίως υπόψη οι πιέσεις και απειλές που έχουν καταγραφεί και δύνανται να επηρεάσουν τα προστατευτέα αντικείμενα. Επιπλέον, συνυπολογίζονται εκτάσεις εκτός των ορίων των ΕΖΔ/ΤΚΣ και ΖΕΠ, οι οποίες αλληλοεπιδρούν άμεσα ή έμμεσα με τις περιοχές αυτές ή αποτελούν σημαντικά ενδιαιτήματα για τα προστατευόμενα είδη, συμπεριλαμβανομένων των οικολογικών διαδρόμων. Επισημαίνεται ότι στην περιοχή μελέτης δεν υφίστανται προστατευόμενες περιοχές που έχουν θεσμοθετηθεί βάσει των άρθρων 18 και 19 του Ν. 1650/1986, όπως τροποποιήθηκαν από τον Ν. 3937/2011 και ισχύουν.

Σε ότι αφορά τα σημαντικά στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος, που βρίσκονται εκτός των ορίων ΕΖΔ/ΤΚΣ και συνδέονται από οικολογική άποψη με τα προστατευτέα αντικείμενα, στην **ευρύτερη θαλάσσια περιοχή** περιλαμβάνονται τα εξής:

- Θαλάσσια ζώνη πλάτους 30 μ. έμπροσθεν των σπηλαίων Γαλάζια Λίμνη και Φουρνάτα, στην περιοχή GR2520005 «Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου – Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη». Η περιοχή αυτή θεωρείται σημαντική για τα χειρόπτερα, τα οποία χρησιμοποιούν τα σπήλαια ως καταφύγιο. Τα θαλάσσια αυτά τμήματα αξιολογούνται ως σημαντικοί ζωτικοί χώροι για τα είδη των χειροπτέρων που χρησιμοποιούν τις θαλάσσιες ζώνες για την είσοδο –έξοδο τους στα σπήλαια, καθώς και για τροφοληψία με έντομα κατά τη μετακίνησή τους πάνω από τη θάλασσα.
- Ένα σημαντικό σύνολο περιοχών που εντάσσονται στην ευρύτερη περιοχή μελέτης αφορά παραλίες ωοτοκίας της θαλάσσιας χελώνας προτεραιότητας *Caretta caretta* και τα παρακείμενα θαλάσσια τμήματα που λειτουργούν ως πεδία τροφοληψίας, ζευγαρώματος και ανάπαυσης (inter-nesting areas), ή ως διάδρομοι μετακίνησης προς και από τις παραλίες ωοτοκίας. Η ένταξη των περιοχών αυτών στην ευρύτερη περιοχή μελέτης κρίνεται απαραίτητη για την πλήρη προστασία των σημαντικών ενδιαιτημάτων του είδους. Σε πολλές από αυτές τις περιοχές καταγράφεται επίσης παρουσία του είδους προτεραιότητας *Chelonia mydas*. Ειδικότερα:
    - Στην ΕΖΔ GR2520003 «Λιμνοθάλασσα Μουστού», τμήμα της αμμώδους παραλίας νοτίως του Παράλιου Άστρους συνιστά παραλία ωοτοκίας της *Caretta caretta* μήκους περίπου 1,5 χλμ. Η παρακείμενη θαλάσσια περιοχή αποτελεί πεδίο διατροφής, ζευγαρώματος και ανάπαυσης των θηλυκών μεταξύ διαδοχικών ωοτοκιών (inter-nesting area) και χρησιμοποιείται για τις μετακινήσεις του είδους από τη θαλάσσια περιοχή προς τις παραλίες ωοτοκίας και αντιστρόφως. Ως εκ τούτου, στην ευρύτερη περιοχή μελέτης εντάσσεται θαλάσσιο τμήμα κατά μήκος της παραλίας αυτής και σε απόσταση 1 χλμ. από την ακτογραμμή, για την ενίσχυση της προστασίας του είδους. Επιπλέον, στη συγκεκριμένη θαλάσσια περιοχή καταγράφεται η παρουσία του είδους *Chelonia mydas*, όπως τεκμηριώνεται από καταγραφές του ΑΡΧΕΛΩΝ και ειδικότερα από δύο περιστατικά εκθαλάσσωσης του είδους που σημειώθηκαν το 2017, στο πλαίσιο του Εθνικού Δικτύου Διάσωσης Θαλάσσιων Χελωνών του ΑΡΧΕΛΩΝ.
    - Στην ΕΖΔ GR2540002 «Περιοχή Νεάπολης και Νήσος Ελαφόνησος», οι παραλίες δυτικά του λιμένα της Νεάπολης έως και τη λιμνοθάλασσα Στρογγύλη συνιστούν την παραλία ωοτοκίας «Βάτικα» του είδους *Caretta caretta*, συνολικού μήκους περίπου 8.800 μ. (συμπεριλαμβάνονται από ανατολικά προς δυτικά οι παραλίες Νεάπολη, Νερατζιώνας, Μάγγανο, Χαμόκελο, Παυλοπέτρι και Πούντα). Η θαλάσσια περιοχή που εκτείνεται μπροστά από την παραλία ωοτοκίας χρησιμοποιείται ως χώρος διατροφής καθώς και για ζευγάρωμα

και ανάπαυση των θηλυκών μεταξύ διαδοχικών ωοτοκιών (inter-nesting area). Ως εκ τούτου, για την ενίσχυση της προστασίας του είδους, στην ευρύτερη περιοχή μελέτης εντάσσεται το θαλάσσιο τμήμα κατά μήκος της παραλίας ωοτοκίας «Βάτικα» που οριοθετείται από αλιευτικό καταφύγιο "Αυλόσπηλος" (ανατολικά) έως τον Ι.Ν. Αγίου Στεφάνου στην Ελαφόνησο και τον Κάβο Σκάλας (δυτικά). Επιπρόσθετα, στη θαλάσσια περιοχή καταγράφεται η παρουσία του είδους *Chelonia mydas* όπως προκύπτει από πρόσφατες καταγραφές του ΑΡΧΕΛΩΝ (ενδεικτικά στοιχεία: 2 εκθαλασσώσεις *Chelonia mydas* κατά το 2021, Εθνικό Δίκτυο Διάσωσης Θαλάσσιων Χελωνών ΑΡΧΕΛΩΝ).

- Στο δυτικό τμήμα της περιοχής μελέτης GR2540003 «Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου» (ΕΖΔ), εντοπίζονται οι αμμώδεις παραλίες ωοτοκίας του είδους *Caretta caretta* Βαλτάκι και Σελινίτσα, όπως τεκμηριώνεται από συστηματικά προγράμματα καταγραφής (επικαιροποιημένα στοιχεία ΑΡΧΕΛΩΝ, 2016–2018). Η θαλάσσια περιοχή έμπροσθεν των παραλιών αυτών λειτουργεί ως τροφικό πεδίο του είδους, ενώ έχει καταγραφεί η παρουσία εκτεταμένων λιβαδιών *Posidonia oceanica* (τύπος οικοτόπου 1120)* (Topouzelis *et al.*, 2018). Παράλληλα, χρησιμοποιείται για ζευγάρωμα και ανάπαυση των θηλυκών μεταξύ διαδοχικών ωοτοκιών (inter-nesting area. Επιπλέον η περιοχή εφάπτεται με το θαλάσσιο τμήμα της περιοχής μελέτης (όπου σημειώνεται σταθερή παρουσία της *Caretta caretta*) και χρησιμοποιείται για τις μετακινήσεις του είδους από τη θαλάσσια περιοχή προς τις παραλίες ωοτοκίας και αντίστροφα. Κατά συνέπεια, στην ευρύτερη περιοχή μελέτης εντάσσεται η θαλάσσια ζώνη που περιβρέχει τις εν λόγω παραλίες ωοτοκίας, από το δυτικό όριο του θαλάσσιου τμήματος της GR2540003 έως το δυτικό άκρο της παραλίας Σελινίτσα, σε απόσταση 1 χλμ. από την ακτογραμμή, με σκοπό την ενίσχυση της προστασίας του είδους.
- Στο νοτιοδυτικό άκρο της περιοχής μελέτης GR2540003 «Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου» (ΕΖΔ) εντοπίζονται οι αμμώδεις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta* Βαθύ και Μαυροβούνι, όπως προκύπτει από συστηματικό πρόγραμμα καταγραφής (επικαιροποιημένα στοιχεία από ΑΡΧΕΛΩΝ 2016-2018). Η παρακείμενη θαλάσσια περιοχή χρησιμοποιείται ως πεδίο τροφοληψίας όπου έχει καταγραφεί η παρουσία εκτεταμένων λιβαδιών του οικότοπου 1120* (Topouzelis *et al.*, 2018) καθώς και για ζευγάρωμα και ανάπαυση των θηλυκών μεταξύ διαδοχικών ωοτοκιών (inter-nesting area) της *Caretta caretta*. Η εν λόγω θαλάσσια ζώνη εφάπτεται με την GR2540009 «Θαλάσσια Ζώνη Νότιας Μάνης» (όπου σημειώνεται σταθερή παρουσία της *Caretta caretta*) και λειτουργεί ως ενδιάμεση περιοχή για τις μετακινήσεις του είδους από τη θαλάσσια περιοχή προς τις παραλίες ωοτοκίας και αντίστροφα. Ως εκ τούτου, στην ευρύτερη περιοχή μελέτης, με σκοπό την ενίσχυση της προστασίας του είδους, εντάσσεται το θαλάσσιο τμήμα που περιβρέχει τις δύο παραλίες ωοτοκίας από το Ακρωτήριο Αγερανού (βορειοανατολικό άκρο της περιοχής GR2540009) έως το Ακρωτήριο Μούντα Μαυροβουνίου, σε απόσταση 1 χλμ. από την ακτογραμμή.
- Αντιστοίχως, το θαλάσσιο τμήμα κατά μήκος της παραλίας Ευρώτα στην περιοχή μελέτης GR2540003 «Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου» οριοθετείται ανατολικά στη θέση λιμανάκι Κοκκινιάς σε απόσταση από την ακτογραμμή περίπου 1,5 ν.μ. Η όμορη θαλάσσια περιοχή η οποία εφάπτεται στο ανατολικό θαλάσσιο τμήμα της περιοχής μελέτης συνιστά καλά τεκμηριωμένο τροφικό και αναπτυξιακό πεδίο για νεαρά άτομα *Caretta caretta* και *Chelonia mydas* (Τενεκετζής and Μαργαριτούλης, 2001; Margaritoulis and Teneketzis, 2003; Teneketzis *et al.*, 2006) και περιοχή για ζευγάρωμα και ανάπαυση κατά την αναπαραγωγή της *Caretta caretta* (inter-nesting area) μιας και

εκτείνεται κατά μήκος του τμήματος της παραλίας ωοτοκίας από το λιμανάκι Κοκκινιάς έως τη θέση «τέλος παραλίας Κοκκινιάς» (γεωγραφικές συντεταγμένες: x: 391597, y: 4072581).

Επιπροσθέτως στο θαλάσσιο τμήμα από το τέλος της παραλίας Κοκκινιάς έως την κοινότητα Ελαίας (Δήμος Μονεμβασίας) έχει καταγραφεί η παρουσία εκτεταμένων λιβαδιών του τύπου οικότοπου 1120* (Topouzelis *et al.*, 2018) τα οποία συνιστούν τεκμηριωμένο τροφικό επίπεδο για τα δύο είδη θαλάσσιων χελωνών. Ειδικότερα για το είδος *Chelonia mydas*, επισημαίνεται ότι ο Λακωνικός Κόλπος συνιστά το μοναδικό στην Ελλάδα, μέχρι στιγμής, καταγεγραμμένο τροφικό πεδίο ανάπτυξης («Το Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων στην Ελλάδα (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009), σελ.193-194). Πιο συγκεκριμένα στα «Μέτρα διατήρησης που απαιτούνται» αναφέρεται ότι: «*Στην Ελλάδα, και ειδικά στον Λακωνικό Κόλπο, πρέπει να μειωθεί η θνησιμότητα (τυχαία ή εσκεμμένη) μετά από εμπλοκή σε αλιευτικά εργαλεία και να προστατευτούν τα λιβάδια των θαλάσσιων αγγειόσπερμων. Χρειάζεται επίσης θεσμοθέτηση της θαλάσσιας περιοχής του Λακωνικού Κόλπου, που αποτελεί βεβαιωμένο ενδιαίτημα του είδους*». Συνεπώς, στην ευρύτερη περιοχή μελέτης, εντάσσεται η θαλάσσια περιοχή που οριοθετείται από τη νοητή γραμμή από το λιμάνι της Ελαίας έως το νοτιοανατολικό άκρο του πολυγώνου του θαλάσσιου τμήματος του GR2540003, η οποία αφενός χρησιμοποιείται για τις μετακινήσεις της *Caretta caretta* από τη θαλάσσια περιοχή προς την παραλία ωοτοκίας (και αντιστρόφως), και αφετέρου συνιστά αποδεδειγμένα τροφικό και αναπτυξιακό πεδίο για νεαρά άτομα *Caretta caretta* και *Chelonia mydas* καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου, με στόχο την αρτιότερη προστασία των ειδών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas*.

Σε ότι αφορά τις **χερσαίες περιοχές** που περιλαμβάνονται στην ευρύτερη περιοχή περιλαμβάνονται:

- Στην ΕΖΔ GR2540003 «Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου», η παραλία Ευρώτα αποτελεί μία από τις σημαντικότερες περιοχές ωοτοκίας της *Caretta caretta*. Η παραλία, μήκους περίπου 13 χλμ., εκτείνεται δυτικά από τη θέση Τρίνησα έως ανατολικά έως το λιμανάκι Κοκκινιάς, το οποίο αποτελεί το ανατολικό όριο της περιοχής μελέτης (χερσαίου και θαλάσσιου τμήματος). Βάσει επικαιροποιημένων στοιχείων του ΑΡΧΕΛΩΝ (2016–2018 και προγενέστερα – βλ. SDF 2017), καταγράφονται ετησίως περίπου 305 φωλιές κατά μήκος της παραλίας. Ωστόσο, η παραλία ωοτοκίας εκτείνεται κατά 1.000 μ. ανατολικότερα του ορίου της GR2540003, έως τη θέση «τέλος παραλίας Κοκκινιάς» (Lat: 36.795463, Long: 22.78661), όπου καταγράφονται κατά μέσο όρο 33 φωλιές ετησίως (επικαιροποιημένα στοιχεία 2016-2018 του ΑΡΧΕΛΩΝ). Συνεπώς, προτείνεται η ένταξη του χερσαίου τμήματος της παραλίας, μεταξύ του λιμανιού Κοκκινιάς και της θέσης «τέλος παραλίας Κοκκινιάς», μήκους 1.000 μ., στην ευρύτερη περιοχή μελέτης. Η ένταξη αυτή τεκμηριώνεται δεδομένου ότι συνιστά φυσική συνέχεια και τμήμα της παραλίας ωοτοκίας Ευρώτα, η οποία είναι μία από τις σημαντικότερες περιοχές φωλεοποίησης της *Caretta caretta* στην Ελλάδα με ετήσιο αριθμό φωλιών >100 ('major' nesting area, Casale and Margaritoulis, 2010).
- Στην ευρύτερη περιοχή μελέτης στο χερσαίο τμήμα που είναι όμορο της θαλάσσιας προστατευόμενης περιοχής ΕΖΔ – ΤΚΣ GR2540001 εντοπίζονται σημαντικές περιοχές ωοτοκίας του είδους προτεραιότητας *Caretta caretta* στο παράκτιο τμήμα νοτίως του κάστρου Μονεμβασιάς. Συγκεκριμένα, πρόκειται για τις ακόλουθες αμμώδεις παραλίες φωλεοποίησης (από βορά προς νότο): Αγία Θέκλα, Αμπελάκια, Πρωτοψάλτης (Αστακός), Λειβάδια (Ξιφιάς), Καστέλα και Αγ. Φωκάς. Οι παραλίες αυτές λειτουργούν ως οικολογικός διάδρομος κατά τις μετακινήσεις του είδους από τη θαλάσσια περιοχή προς τις παραλίες φωλεοποίησης και αντίστροφα. Σύμφωνα με νεότερα διαθέσιμα στοιχεία (ΑΡΧΕΛΩΝ / Σύλλογος «ΤΟΥΛΙΠΑ

ΓΟΥΛΙΜΗ» 2018-2022) τα οποία χαρακτηρίζονται ανεπαρκή (Data quality: P), παραλίες αυτές με συνολικό μήκος 1,4 km παρουσιάζουν ετήσιο μέσο όρος φωλιών 40 και ετήσια πυκνότητα ωοτοκίας 28,6 φωλιές/km. Σχετικά με το μέγεθος του πληθυσμού, ο μέσος όρος αναπαραγόμενων ατόμων διαμορφώνεται σε 20 bfemales (υπολογίζοντας μέσο όρο δύο φωλιές ανά αναπαραγόμενο άτομο).

- Στην ευρύτερη περιοχή μελέτης περιλαμβάνονται χερσαία τμήματα τα οποία λειτουργούν ως οικολογικοί διάδρομοι που εξασφαλίζουν τη διασύνδεση προστατευόμενων περιοχών και τη μετακίνηση ειδών πανίδας με υψηλή οικολογική σημασία, όπως τα χειρόπτερα, το τσακάλι (*Canis aureus*), η βίδρα (*Lutra lutra*), καθώς και ειδών ιχθυοπανίδας.
    - Συγκεκριμένα, περιλαμβάνεται το χερσαίο τμήμα της κεντρικής ορεινής Πελοποννήσου, το οποίο ορίζεται βόρεια από το όριο της περιοχής GR2530001, νότια από το όριο της περιοχής GR2530004 και ανατολικά από την περιοχή GR2530002. Επιπλέον, περιλαμβάνεται το χερσαίο τμήμα που συνδέει τις περιοχές GR2530004 και GR2520001, καθώς και εκείνο που ενώνει τις περιοχές GR2520001 και GR2520002. Οι εκτάσεις αυτές αποτελούν φυσικό οικολογικό διάδρομο διασύνδεσης για τις μετακινήσεις των ειδών χειροπτέρων και των λοιπών ειδών πανίδας που διαβιούν στις περιοχές μελέτης.
    - Αντίστοιχη λειτουργία επιτελεί το χερσαίο τμήμα που συνδέει τον υγρότοπο του Μουστού με τον Πάρνωνα, το οποίο αποτελεί οικολογικό διάδρομο για το τσακάλι (*Canis aureus*), είδος με σταθερή παρουσία στην περιοχή.
    - Ιδιαίτερη σημασία για την προστασία και διατήρηση του είδους *Barbastella barbastellus*, αλλά και άλλων ειδών χειροπτέρων και του τσακαλιού, έχει η χερσαία περιοχή μεταξύ των περιοχών GR2520006, GR2520005 και GR2540001.
    - Το χερσαίο τμήμα που συνδέει το Σπήλαιο Σολωμού Τρύπα με το κεντρικό τμήμα της περιοχής GR2540001 αποτελεί οικολογικό διάδρομο ο οποίος συνενώνει δύο αποκομμένα τμήματα της ίδιας περιοχής μελέτης. Ο διάδρομος αυτός συνδέει σημαντικές θέσεις τροφοληψίας με το καταφύγιο χειροπτέρων του Σπηλαίου Σολωμού Τρύπα και ενισχύει τη συνοχή του δικτύου Natura. Επιπρόσθετα αποτελεί περιοχή με σημαντική παρουσία τσακαλιών τα οποία είτε διαβιούν μόνιμα εντός του διαδρόμου, είτε τον χρησιμοποιούν κατά τις μετακινήσεις τους. Το σύνολο του συγκεκριμένου οικολογικού διαδρόμου αποτελεί ήδη προστατευόμενη περιοχή καθώς περιλαμβάνεται στη ΖΕΠ GR2540007.
    - Επιπλέον, ο οικολογικός διάδρομος μεταξύ του Σπηλαίου Σολωμού Τρύπα (GR2540001) και της περιφερειακής ζώνης του Πύργου Αγίου Στεφάνου, καθώς και η ίδια η περιφερειακή ζώνη, έχουν διαμορφωθεί με σκοπό τη σύνδεση δύο σημαντικών καταφυγίων χειροπτέρων μεταξύ τους, αλλά και με βασικές θέσεις τροφοληψίας. Επιπρόσθετα, ο συγκεκριμένος οικολογικός διάδρομος, αποτελεί περιοχή με σημαντική παρουσία τσακαλιών (*Canis aureus*) τα οποία είτε διαβιούν μόνιμα εντός του διαδρόμου, είτε τον χρησιμοποιούν κατά τις μετακινήσεις τους. Ο οικολογικός διάδρομος εμπίπτει εξ' ολοκλήρου ΖΕΠ GR2540007 όπως και ένα μικρό τμήμα της περιφερειακής ζώνης.
    - Ανάλογη λειτουργία έχει και ο οικολογικός διάδρομος/περιφερειακή ζώνη μεταξύ των περιοχών GR2540001 και GR2540002, ο οποίος δεν συνδέει μόνο δύο περιοχές του δικτύου Natura, αλλά αποτελεί συνεχή φυσική ενότητα που ενώνει πολλά σημαντικά καταφύγια χειροπτέρων μεταξύ τους. Όπως είναι γνωστό, τα χειρόπτερα είναι είδη τα οποία μετακινούνται σε ετήσια βάση μεταξύ χειμερινών και θερινών καταφυγίων, ενώ συχνά μετακινούνται μεταξύ των διαφόρων διαθέσιμων καταφυγίων σε μια περιοχή. Οι αποστάσεις που διανύουν για αυτές τις μετακινήσεις είναι της τάξης των 5 - 60 χλμ.. ανάλογα με το είδος

(Hutterer *et al.*, 2005). Στην εν λόγω ζώνη περιλαμβάνονται δύο πολύ σημαντικά καταφύγια: το σπήλαιο του Κότωνα στο όρος Κούνος και το σπήλαιο Κισσός πλησίον του όρους Κρανί. Το σπήλαιο Κισσός αποτελεί σημαντική μητρική αποικία τουλάχιστον τριών ειδών (*Miniopterus schreibersii, Myotis blythii ή Myotis myotis, Rhinolophus euryale ή Rhinolophus mehelyi*), ενώ το καταφύγιο του Κότωνα φιλοξενεί τουλάχιστον επτά είδη (*Miniopterus schreibersii, Rhinolophus hipposideros, R. ferrumequinum, R. blasii, R. euryale ή R. mehelyi, Myotis blythii ή M. myotis*, Myotis spp.). Το καταφύγιο του Κότωνα δεν έχει ακόμα πλήρως αξιολογηθεί (προσωπικά, αδημοσίευτα δεδομένα). Ο συγκεκριμένος διάδρομος/ζώνη είναι μια καρστικοποιημένη περιοχή πλούσια σε σπήλαια και άλλες υπόγειες ή επιφανειακές καρστικές γεωμορφές. Μεγάλο μέρος των σπηλαίων αυτών αποτελούν εν δυνάμει καταφύγια για τα χειρόπτερα, αν και στη συντριπτική τους πλειονότητα δεν έχουν επιθεωρηθεί με εξαίρεση τα σπήλαια Κότωνας και Κισσός.

- Τέλος, στην ευρύτερη περιοχή μελέτης περιλαμβάνεται το χερσαίο τμήμα που λειτουργεί ως οικολογικός διάδρομος και ακολουθεί την κοίτη του ποταμού Ευρώτα, με ζώνη πλάτους 20 μ. κατά μήκος του υδατορεύματος που συνδέει τον Ταΰγετο με τον ποταμό Ευρώτα και το Δέλτα του (περιοχές GR2540005 και GR2540003). Πρόκειται για τον υδάτινο διάδρομο του ποταμού Ευρώτα όπως αυτός συνδέεται με τον συμβάλλοντα από την GR2540005 «Λαγκάδα Τρύπης» (ρέμα Μαγουλίτσα). Η εν λόγω έκταση αποτελεί τμήμα του υδατορεύματος που βρίσκεται στα ανάντη της προστατευόμενης περιοχής με κωδικό GR2540003 και η διατήρηση της οποίας βρίσκεται σε απόλυτη συνάφεια με αυτόν. Η ποιότητα των υδάτων που καταλήγουν στην προστατευόμενη περιοχή, το υδρολογικό καθεστώς και τυχόν βιογεωγραφικοί φραγμοί (πχ εμπόδια για τα ψάρια) επηρεάζουν απόλυτα τη διατήρηση των προστατευταίων αντικειμένων όπως η βίδρα, το τσακάλι, η ιχθυοπανίδα και τα χειρόπτερα.

- Σύμφωνα με το παραδοτέο 2.1 του έργου «*Εκτίμηση της δομής και της δυναμικής των πληθυσμών δενδρόκεδρου (*Juniperus drupacea*) και της αναπαραγωγικής βιολογίας του είδους*» (Αλεξανδροπούλου, Ε. Γιάννη & Κελλάρης, 2020), εντάσσεται επίσης στην ευρύτερη περιοχή η ευρύτερη χερσαία περιοχή περιμετρικά και βόρεια της Μονής Μαλεβής, η οποία συνιστά περιοχή κυρίαρχης εξάπλωσης του δενδρόκεδρου, με πολύ καλή κατάσταση διατήρησης. Όπως καταγράφεται στην εν λόγω μελέτη, όσο απομακρύνεται κανείς προς βορρά, παρατηρείται έντονη παρουσία του είδους σε εγκαταλελειμμένους αγρούς. Η εν λόγω έκταση εμπίπτει εντός των παλαιών ορίων του Φορέα Διαχείρισης Πάρνωνα–Υγροτόπου Μουστού (παρ. 10 του άρθρου 15 του ν. 2742/1999) και σύμφωνα με την ΚΥΑ υπ' αριθμ. 33999/2010 για τον «*Καθορισμό χρήσεων όρων και περιορισμών δόμησης για την προστασία χερσαίων και υδάτινων εκτάσεων των Δήμων Βόρειας Κυνουρίας, Λεωνιδίου, Σκιρίτιδας και Τυρού του Ν. Αρκαδίας, των Δήμων Θεραπνών, Οινούντος και Γερόνθρων του Ν. Λακωνίας και των κοινοτήτων Κοσμά (Ν. Αρκαδίας) και Καρυών (Ν. Λακωνίας) της περιοχής όρους Πάρνωνα-υγροτόπου Μουστού*» (ΦΕΚ 353/ΑΑΠ/6-9-2010), όπως τροποποιήθηκε με τα ΦΕΚ 160/ΑΑΠΘ/16-6-2011 και ΦΕΚ 126/ΑΑΠ/15.4.2013, η περιοχή χαρακτηρίζεται ως ζώνη απολύτου προστασίας.

- Στην ευρύτερη περιοχή μελέτης εντάσσονται και παράκτιες περιοχές που γειτνιάζουν με τη θαλάσσια ΕΖΔ/ΤΚΣ του Κορινθιακού Κόλπου, καθώς και με θαλάσσια τμήματα μικτών (χερσαίων–θαλάσσιων) ΕΖΔ/ΤΚΣ της Ανατολικής Λακωνίας. Ειδικότερα, περιλαμβάνονται οι ακτές των πρώην Καποδιστριακών Δήμων Μονεμβασιάς και Βοιών, από το ύψος της πόλης της Μονεμβασιάς έως τη χερσόνησο Άκρα Καμήλι, καθώς και όλες οι παράκτιες περιοχές περιμετρικά του Κορινθιακού Κόλπου. Οι τελευταίες ανήκουν χωροταξικά στην Περιφερειακή Ενότητα Βοιωτίας και Φωκίδας στη βόρεια πλευρά του κόλπου, στην Περιφερειακή Ενότητα

Αττικής στα ανατολικά, και στις Περιφερειακές Ενότητες Κορινθίας και Αχαΐας στη νότια πλευρά του.

- Επιπλέον, η ευρύτερη περιοχή περιλαμβάνει τις λεκάνες απορροής που περιβάλλουν την περιοχή του ποταμού Ευρώτα, τον υγρότοπο Μουστού, τη λίμνη Στυμφαλίας και τη λίμνη Τάκα, καθώς εκτιμάται ότι οι ανθρώπινες δραστηριότητες που πραγματοποιούνται σε αυτές τις περιοχές ενδέχεται να επηρεάσουν, τόσο ποιοτικά όσο και ποσοτικά, την υδρολογική κατάσταση των αντίστοιχων υγροτοπικών συστημάτων.
- Τέλος, στην ευρύτερη περιοχή εντάσσονται και οι λεκάνες απορροής περιμετρικά του Κορινθιακού Κόλπου, καθώς τεκμηριώνεται ότι οι δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα στις περιοχές αυτές δύναται να επηρεάσουν ποιοτικά και ποσοτικά τις υδρολογικές και οικολογικές διεργασίες, την ποιότητα των υδατικών πόρων και τη γενικότερη κατάσταση του θαλάσσιου περιβάλλοντος. Ο Κορινθιακός Κόλπος λειτουργεί ως τελικός αποδέκτης των επιφανειακών απορροών και κατακρημνίσεων από τη χέρσο, γεγονός που καθιστά τις όμορες λεκάνες απορροής σημαντικό τμήμα της ευρύτερης περιοχής μελέτης

Στο πλαίσιο της ανάλυσης των χερσαίων περιοχών που περιλαμβάνονται στην ευρύτερη περιοχή μελέτης, επισημαίνεται η περίπτωση **χωρικής και διοικητικής αλληλοεπικάλυψης** που προκύπτει με την παρουσία του **πρώην Καποδιστριακού Δήμου Γυθείου**. Συγκεκριμένα, το δυτικό τμήμα του εν λόγω δήμου εμπίπτει εντός της περιοχής GR2540008 «Νότια Μάνη» (Α' ομάδα περιοχών), ενώ η ανατολική του πλευρά εντάσσεται στην περιοχή GR2540003 «Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου» (Β' ομάδα περιοχών). Ως εκ τούτου, η ένταξη του Δήμου Γυθείου στην ευρύτερη περιοχή και των δύο ομάδων περιοχών καθίσταται αναγκαία, καθώς δραστηριότητες και έργα που υλοποιούνται εντός των διοικητικών του ορίων δύνανται να επηρεάσουν αμφότερες τις περιοχές μελέτης GR2540008 (Α' ομάδα) και GR2540003 " (Β' ομάδα).

Σε ότι αφορά τις πιέσεις/απειλές, ελήφθησαν υπόψη όσες εντοπίζονται εκτός της περιοχής μελέτης και δύναται να την επηρεάσουν (π.χ. ρύπανση λεκανών απορροής ποταμών, βιομηχανικές δραστηριότητες, λατομεία, ΧΥΤΑ/ΧΑΔΑ, μεγάλα αστικά κέντρα κ.λπ.). Επιπρόσθετα, ελήφθησαν υπόψη πιέσεις/απειλές που εντοπίζονται εκτός των ορίων κάθε τόπου, αλλά τον επηρεάζουν, σύμφωνα με τα πλέον επικαιροποιημένα ΤΕΔ, όπως αυτές καταγράφονται στον **Πίνακα 1.3-1 του Τεύχους Τεκμηρίωσης** ανά ΕΖΔ/ΤΚΣ και ΖΕΠ (πιέσεις εκτός GR και πιέσεις εντός/εκτός GR).

Οι κυριότερες πιέσεις στην ευρύτερη περιοχή (outside site) οι οποίες επηρεάζουν την κατάσταση διατήρησης του οικοσυστήματος, αφορούν:

- Ρύπανση επιφανειακών και υπόγειων υδάτων, κυρίως λόγω γεωργικών δραστηριοτήτων, βιομηχανικών εγκαταστάσεων και ανεπαρκούς επεξεργασίας οικιακών λυμάτων (ιδίως στη λεκάνη του ποταμού Ευρώτα και τις λεκάνες απορροής γύρω από τον Κορινθιακό κόλπο).
- Εντατική γεωργία, με χρήση φυτοφαρμάκων, απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (π.χ. φράκτες, ξερολιθιές, μεμονωμένα δέντρα) και μετατροπή φυσικών οικοσυστημάτων σε καλλιεργήσιμες εκτάσεις.
- Απουσία διαχείρισης της βόσκησης, που οδηγεί κατά θέσεις σε υπερβόσκηση ή υποβόσκηση.
- Παραγωγή αιολικής ενέργειας, κυρίως σε περιοχές ΖΕΠ (Αρτεμίσιο, Λύκρειο, Ζήρεια, Ευρώτας, όρη Ανατολικής Λακωνίας, Στυμφαλία),

- Μέθοδοι άσκησης της αλιείας που ασκούν πιέσεις, η μακρο-ρύπανση και τα πετρελαϊκά απόβλητα στις θαλάσσιες περιοχές.
- Παράνομες δραστηριότητες, όπως παγιδεύσεις, δηλητηριάσεις, λαθροθηρία και λαθροϋλοτομία.
- Ανεξέλεγκτη τουριστική και οικιστική ανάπτυξη, περιλαμβανομένου και του εναλλακτικού τουρισμού, κυρίως σε ορεινές περιοχές.
- Φυσικούς και ανθρωπογενείς κινδύνους, όπως διάβρωση, σεισμοί, δασικές πυρκαγιές και η επίδραση της κλιματικής αλλαγής.

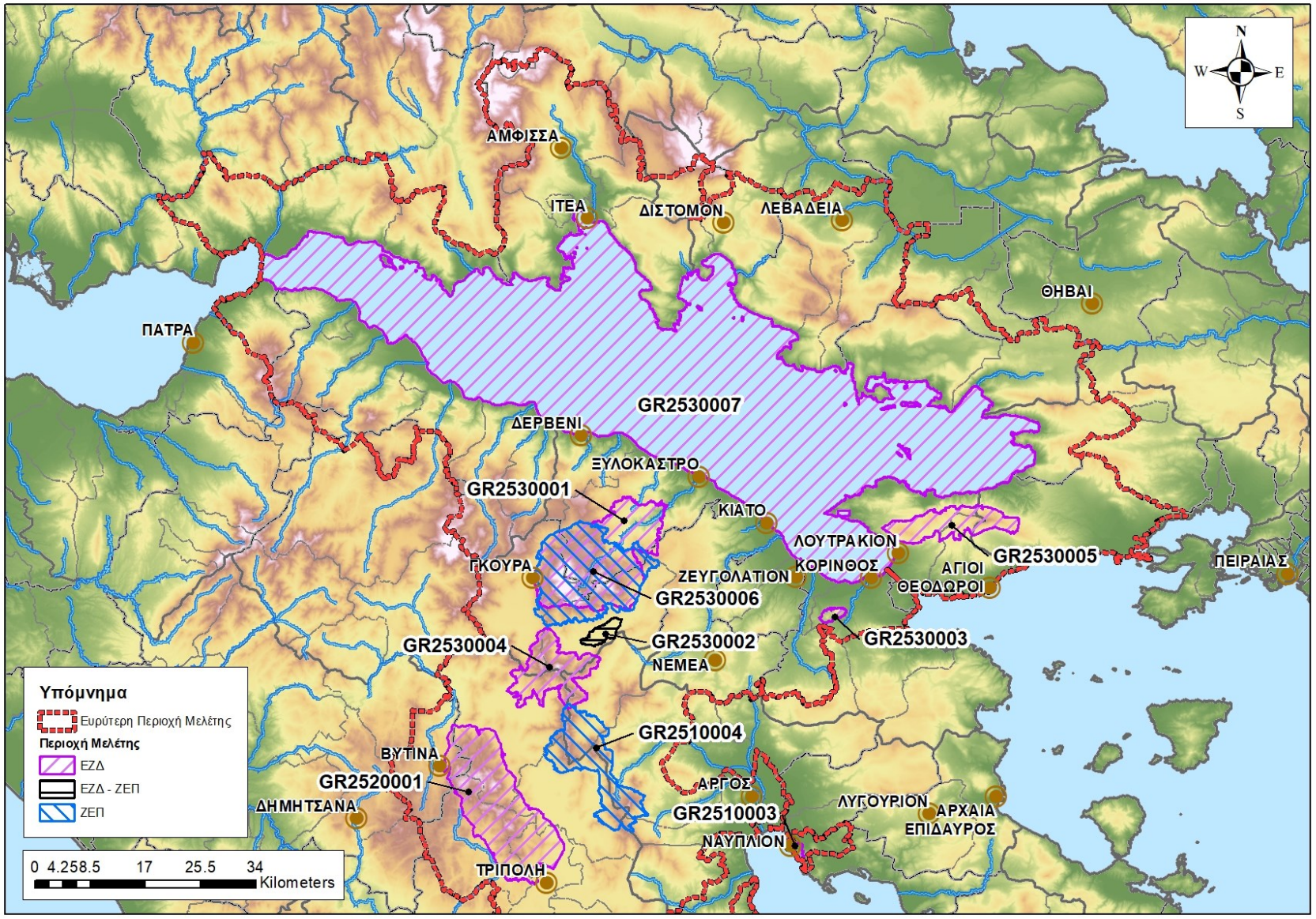

Σχήμα 1.3-1: Ευρύτερη Περιοχή Μελέτης, Β. Πελοποννήσου

Σχήμα 1.3-2: Ευρύτερη Περιοχή Μελέτης, ΝΑ Πελοποννήσου

1.4 Στόχοι προστασίας του προστατευτέου αντικειμένου

Ο σκοπός προστασίας αφορά στη διασφάλιση του καθεστώτος διατήρησης για τις περιοχές του Δικτύου Natura 2000. Για τις Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (ΕΖΔ), ο σκοπός αφορά στην προστασία και διατήρηση των τύπων οικοτόπων του Παρ. Ι, καθώς των ειδών χλωρίδας και πανίδας των Παρ. ΙΙ & IV της Οδηγίας 92/43/ΕΚ. Για τις Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ), ο σκοπός αφορά στην προστασία και διατήρηση των ειδών Ορνιθοπανίδας (ΖΕΠ) του Παρ. Ι της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ και των μεταναστευτικών με τακτική έλευση, δηλαδή αυτών που περιλαμβάνονται στον κατάλογο ειδών χαρακτηρισμού ΖΕΠ στην Ελλάδα.

Βάσει αυτού, οι επιμέρους στόχοι προστασίας περιλαμβάνουν:

- Τη διατήρηση στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος που είναι μοναδικά σε διεθνές, κοινοτικό, εθνικό και τοπικό επίπεδο.
- Την ανταπόκριση της χώρας στις κοινοτικές δεσμεύσεις όσον αφορά στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.

Στην περιοχή μελέτης περιλαμβάνονται αξιόλογοι χερσαίοι και θαλάσσιοι τύποι οικοτόπων, όπου ενδιαιτούν σπάνια, ενδημικά, απειλούμενα είδη ζώων και φυτών με ιδιαίτερο βιογεωγραφικό ενδιαφέρον και τα οποία θα πρέπει να προστατευθούν, είτε με εφαρμογή άμεσων μέτρων περιορισμού και ελέγχου των δραστηριοτήτων που επιδρούν αρνητικά σ' αυτά, είτε έμμεσα με μέτρα διατήρησης/διαχείρισης συγκεκριμένων περιοχών-ζωνών στις οποίες τα εν λόγω στοιχεία εντοπίζονται. Η συγκεκριμένη προσέγγιση προστασίας συμβαδίζει με το πνεύμα της Οδηγίας 92/43 του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ).

Ενδεικτικά και συνοπτικά αναφέρονται τα ακόλουθα επιλεγμένα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος που αποδίδουν τη σημαντικότητα της περιοχής μελέτης:

- Η ποικιλομορφία του τοπίου η οποία περιλαμβάνει θαλάσσιες, παράκτιες, πεδινές, ημιορεινές και ορεινές περιοχές, νησιά, υγροτοπικά οικοσυστήματα, καθώς και μια μίξη δασών, θαμνωδών και αγροτικών εκτάσεων καθώς και στην ποικιλότητα του παράκτιου τοπίου με συνδυασμό βραχωδών ακτών, αμμωδών παραλίων και θαλάσσιων σπηλαίων.
- Η παρουσία πέντε θαλάσσιων και τριάντα τριών χερσαίων τύπων οικοτόπων του παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, εκ των οποίων δύο θαλάσσιοι (1120* & 1150*) και εφτά χερσαίοι (2250*, 3170*, 6230*, 9530* & 9560*) είναι τύποι οικοτόπων προτεραιότητας, καθώς και η παρουσία του εθνικού ενδιαφέροντος τύπων οικοτόπων 951Β (Ελληνικά δάση με *Abies cephalonica*) και 934Α (Ελληνικά δάση πρίνου) που αποτελούν οικοσυστήματα ιδιαίτερης σημασίας για την περιοχή.
- Η παρουσία σημαντικών ειδών χλωρίδας, έξι (6) εκ των οποίων αποτελούν είδη του παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ και πέντε (5) είναι είδη προτεραιότητας, αλλά και πλήθος ενδημικών και προστατευόμενων ειδών, εκ των οποίων κάποια είναι στενοενδημικά της περιοχής.
- Η ποικιλότητα της πανίδας με την παρουσία πλήθους σημαντικών ή/και απειλούμενων ειδών και ειδών προτεραιότητας. Στην περιοχή απαντώνται τριάντα οχτώ (38) συνολικά είδη του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43, εκ των οποίων τέσσερα (4) είναι είδη προτεραιότητας. Συγκεκριμένα απαντώνται δεκαεφτά (17) θηλαστικά, δέκα (10) ερπετά, δύο (6) ασπόνδυλα και πέντε (5) είδη ιχθυοπανίδας.

- Η ύπαρξη παραλιών ωοτοκίας της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* (είδος προτεραιότητας), καθώς και η παρουσία κατακλυζόμενων ή εν μέρει κατακλυζόμενων θαλάσσιων σπηλαίων (Τ.Ο. 8330), τα οποία χρησιμοποιούνται ως ενδιαίτημα από τη Μεσογειακή φώκια *Monachus monachus* (είδος προτεραιότητας). Επιπλέον, στην περιοχψή εντοπίζονται θαλάσσια τμήματα που αποτελούν μόνιμα πεδία ανάπτυξης και τροφοληψίας των ειδών προτεραιότητας *Chelonia mydas* και *Caretta caretta*.
- Η ποικιλότητα της ορνιθοπανίδας με την παρουσία πλήθους σημαντικών ή/και απειλούμενων αρπακτικών και υδρόβιων ειδών. Επίσης απαντώνται αρκετά στρουθιόμορφα είδη της Μεσογειακής Μεγαδιάπλασης. Έχουν καταγραφεί 133 είδη τα οποία είτε περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ, είτε είναι μεταναστευτικά είδη, ενώ τα: Πετροπέρδικα (*Alectoris gracea*), Χρυσαετός (*Aquila chrysaetos*), Σπιζαετός (*Aquila fasciata*), Βαλτόπαπια (*Aythya nyroca*), Μπούφος (*Bubo bubo*), Φιδαετός(*Circaetus gallic*us), Φρυγανοτσίχλονο (*Emberiza caesia*), Χρυσογέρακο (*Falco biarmicus*) Λιοστριτσίδα (*Hippolais olivetorum*), Μικροτσικνιάς (*Ixobrychus minutus*), Αετομάχος (*Lanius collurio*), Χαλκόκοτα (*Plegadis falcinellus*), Αιγαιοτσιροβάκος (*Sylvia rueppelli*) έχουν οριστεί ως είδη χαρακτηρισμού.
- Το πλήθος μεταναστευτικών ειδών και κυρίως αρπακτικών πουλιών που διέρχονται από την περιοχή καθιστώντας την έναν σημαντικό μεταναστευτικό διάδρομο. Επίσης αρκετά παρυδάτια πουλιά χρησιμοποιούν την περιοχή ως σταθμό ανεφοδιασμού κατά τη μετανάστευση.

Στην περιοχή περιλαμβάνονται επίσης:

- 1 Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης: «Το Δάσος Δενδρόκεδρων στην Κυνουρία Αρκαδίας» έκτασης 74 εκταρίων, θεσμοθετημένο με την ΥΑ Αριθ.200995/7950 (ΦΕΚ 121/Δ/1980).
- 12 καταφύγια άγριας ζωής (ΚΑΖ): «Φονεμένοι-Κούτσουρα (Αγ. Πέτρου Επ.Κυνουρίας)», Κ725 «Φαράγγι Μαζιάς Δημοτικών Διαμερισμάτων Καστάνιτσας και Πραστού Δήμου Βόρειας Κυνουρίας», Κ778 «Γαϊδουροβουνίου Δημοτικών Διαμερισμάτων Κρεμαστής - Λαμπόκαμπου Δήμων Νιάτων – Ζάρακα», Κ475 «Κουφοβούνι-Τσικούλιο (Βαμβακούς-Καστανίτσας)», Κ710 «Κορομηλιά - Βασκίνας Δήμου Λεωνιδίου», Κ709 «Υγροβιότοπος Μουστού Δημοτικού Διαμερίσματος Μελιγούς και Κορακοβουνίου Δήμου Βόρειας Κυνουρίας», Κ456 «Δασώδης περιοχή Αγ. Θεοδώρων (Τριπόλεως-Περιθωρίου)», Κ807 «Λίμνη Στυμφαλία - Απέλευρο όρος Δήμου Στυμφαλίας Κορινθίας και Κοινότητας Αλέας Αργολίδας», Κ889 «Μπούτσι Δημοτικού Διαμερίσματος Καρυάς Δήμου Ξυλοκάστρου», Κ590 «Πλάτανος-Πραθί-Μύλοι-Γαρβάτι (Λουτρακίου-Περαχώρας)», Κ729 «Περιοχή Γερανείων Δήμου Μεγάρων» και το Κ417 «Λουτρακίου Περαχώρας».
- 13 Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους (ΤΙΦΚ), εκ των οποίων τα 4 είναι θεσμοθετημένα: ΑΤ1010010 Μονεμβασιά (ΦΕΚ 910/Β/12.11.1971), ΑΤ1010003 Καστανίτσα Πάρνωνα (ΦΕΚ 352/Β/31.05.1967), ΑΤ1011093 Ακροναυπλία και Παλαμίδι, ΑΤ1080128 Λόφος Στόχος Νεστάνης (Τσιπιανών) (ΦΕΚ 1073/Β/01.12.1978), ΑΤ1011000 Λίμνη Στυμφαλία, ΑΤ1011001 Κοιλάδα Φενεού, ΑΤ1011002 Μετέωρα Κορινθίας, ΑΤ1011004 Υψώματα βόρεια του χωριού Στενό Κορινθίας, ΑΤ1011006 Ακροκόρινθος, ΑΤ1011096 Πέτρα Περαχώρας (Βράχος Βουνού), ΑΤ1011026 Μονή Θεοτόκου Περαχώρας (ΦΕΚ 353/Β/31.05.1967), ΑΤ2011108 Αλεποχώρι-Ψάθα-Πόρτο Γερμενό και ΑΤ1010006 Περιοχή Ηραίου Περαχώρας.
- 3 Αδιατάρακτες Φυσικές Περιοχές (περιοχές άνευ δρόμων): Περιοχές άνευ δρόμων των ορέων Μαίναλου (Υ.Α. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/2525/101/10-1-2023 - ΦΕΚ Δ' 44/27-01-2023), Πάρνωνα (Υ.Α. ΥΠΕΝ/ΓΔΠΠ/140337/2845/2025 - ΦΕΚ Δ' 1051/22-12-2025) και Χιονοβουνίου (Υ.Α. ΥΠΕΝ/ΓΔΠΠ/45561/920/2026) στην Πελοπόννησο, στις οποίες έχουν προσδιοριστεί όροι και περιορισμοί για την προστασία τους.

- Πλήθος κηρυγμένων μνημείων, που καλύπτουν την περίοδο από τα αρχαία χρόνια έως και τη μεταβυζαντινή εποχή.

Οι θεσμικές, κανονιστικές, διοικητικές και διαχειριστικές προτάσεις που θα προταθούν, θα διέπονται από την αρχή της αειφορικής χρήσης των φυσικών πόρων και θα αποσκοπούν στην πρόταση ενός κατάλληλου μοντέλου διαχείρισης, το οποίο θα εμπεριέχει πρακτικές που δεν αλλοιώνουν και δεν προκαλούν βλάβες στο φυσικό περιβάλλον».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΕΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ

2.1 Αβιοτικό Περιβάλλον

2.1.1 Γεωμορφολογία, τοπίο

Το γεωμορφολογικό ανάγλυφο της ευρύτερης περιοχής είναι κυρίως ορεινό και απότομο. Στα βόρεια της Πελοποννήσου ο ορεινός όγκος της Ζήρεια υψώνεται πάνω από τα 2000m. Στην κεντρική Πελοπόννησο κυριαρχεί το όρος Μαίναλο και ο Πάρνωνας ενώ νοτιότερα βρίσκονται τα όρη της Ανατολικής Λακωνίας. Στην περιοχή της Αρκαδίας βρίσκονται οι πόλγες της Τρίπολης, του Λεβιδίου και της Κανδήλας. Το οροπέδιο της Τρίπολης αποτελεί μία κλειστή τυπική καρστική λεκάνη, η οποία χαρακτηρίζεται από μέτρια ανάπτυξη υδρογραφικού δικτύου. Οι μεγαλύτερες πεδιάδες αναπτύσσονται παραλιακά στα ανατολικά, η πεδιάδα του Άργους και στο νότιο τμήμα η πεδιάδα του Έλους, η οποία προς τα βόρεια συνεχίζεται με την κοιλάδα του Ευρώτα και προς τα νότια με τις παραλιακές πεδιάδες Ασωπού και Νεάπολης Βοιών. Οι μεγαλύτερες εσωτερικές λίμνες είναι η Στυμφαλία και η τεχνητή λίμνη Τάκα. Στα **Σχήματα 2.1.1-1 έως 4 του Τεύχους Τεκμηρίωσης** παρουσιάζονται οι χάρτες κλίσεων και υψομέτρων στην ευρύτερη περιοχή.

Το γεωμορφολογικό ανάγλυφο χαρακτηρίζεται γενικά ορεινό και απότομο στο εσωτερικό, ημιορεινό στην εξωτερική του περίμετρο και πεδινό στην παράκτια ζώνη του. Στην περιοχή της Αρκαδίας βρίσκονται οι πόλγες της Τρίπολης, του Λεβιδίου και της Κανδήλας. Το οροπέδιο της Τρίπολης αποτελεί μία κλειστή τυπική καρστική λεκάνη, η οποία χαρακτηρίζεται από μέτρια ανάπτυξη υδρογραφικού δικτύου. Σημαντικές πεδιάδες εντοπίζονται στην περιοχή του Άργους, στην περιοχή του Άστρους Βόρειας Κυνουρίας και στο Λεωνίδιο. Τέλος προς το νότο απαντώνται οι πεδιάδες των Μολάων, της Νεάπολης και οι μεγάλες πεδιάδες της Σπάρτης και της Σκάλας. Βορειότερα, η περιοχή της Κορινθίας, χαρακτηρίζεται γενικά από ένα ήπιο ανάγλυφο, με εξαίρεση τη νότιες παρυφές της καθώς και μεμονωμένες τοπογραφικές εξάρσεις όπως της Ακροκορίνθου, του Κουταλά-Μαψού και των Ονείων, που οφείλονται στη αποκάλυψη του προνεογενούς υποβάθρου λόγω τεκτονικής. Σχεδόν κατακόρυφες κλίσεις δημιουργούνται σε ορισμένες περιπτώσεις σε πρανή του σχηματισμού των μαργών, λόγω της ποτάμιας αλλά και της αιολικής διαβρωτικής δράσης και του ευδιάβρωτου χαρακτήρα των σχηματισμών αυτών. Το μέγιστο υψόμετρο της περιοχής ανέρχεται σε 1.600 μέτρα (όρος Φαρμακάς). Στην περιοχή της Κορινθίας ο κυρίαρχος παράγοντας διαμόρφωσης της γεωμορφολογίας φαίνεται ότι είναι η ιδιαίτερα έντονη τεκτονική δραστηριότητα. Πιο συγκεκριμένα, η ισοστατική ανύψωση που υφίσταται το νότιο τμήμα της Κορινθιακής τάφρου καθ' όλη τη διάρκεια του Τεταρτογενούς, λόγω της λειτουργίας των εφελκυστικών τάσεων αλλά και της γενικότερης νεοτεκτονικής εξέλιξης του ελληνικού τόξου και του ευρύτερου Αιγιακού χώρου και η συνακόλουθη δημιουργία και δράση των ΔΒΔ-ΑΝΑ διεύθυνσης κανονικών ρηγμάτων και των κάθετων σε αυτά ρηγμάτων μετασχηματισμού έχουν επιδράσει καθοριστικά τόσο τη διαμόρφωση του αναγλύφου όσο και την ανάπτυξη του υδρογραφικού δικτύου. Η μέση κλίση της περιοχής ανέρχεται σε 20,7%. Σύμφωνα με διάφορους ερευνητές η ανύψωση που έχει υποστεί το νότιο τμήμα της Κορινθιακής τάφρου κυμαίνεται από 600 έως και 1700 μέτρα (Doutsos and Piper, 1990; Kelletat et al., 1987; Zelilidis, 2000; Seger and Alexander, 1993; Keraudren and Sorel, 1987; Armijio et al., 1996), ενώ συνεχίζεται καθ' όλη τη διάρκεια του Ολοκαίνου με ρυθμούς που κυμαίνονται από 2,2 mm/year για την περιοχή του Αιγίου (Frydas, 1991; Poulimenos et al., 1993) έως 0,3 mm/year για την περιοχή της Κορίνθου (Keraudren and Sorel, 1987; Armijio et al., 1996; Dia et al., 1997).

Συγκεκριμένα, σε ότι αφορά τις περιοχές μελέτης:

Τα Γεράνεια Όρη (**GR2530005**) έχουν κατεύθυνση από τα δυτικά προς τα ανατολικά και οι τρεις πλευρές τους καταλήγουν στη θάλασσα. Η ψηλότερη κορφή του βουνού είναι το Μακρυπλάγι (1351 μ.) και σχηματίζει μια εκτεταμένη επιμήκη κορυφογραμμή, ενώ άλλες 6 κορφές περνάνε τα 1.000 μ. Τα πετρώματα του βουνού είναι κυρίως ασβεστολιθικά, ενώ σε κάποια πιο χαμηλά σημεία εμφανίζονται οφιόλιθοι και διάφορα ηφαιστειακά πετρώματα. Η μορφολογία του βουνού έχει μεγάλη ποικιλία σε σχέση με το μέγεθος του και περιλαμβάνει πολλά φαράγγια, μικρά οροπέδια, κάθετα βράχια, χειμάρρους, ρυάκια, μικρούς καταρράκτες και δασωμένες πλαγιές. Από αυτά ξεχωρίζουν χαράδρα της Γκούρας, το ημιορεινό οροπέδιο Σέλκι, η Μονή Περαχώρας (AT1011026) και το ηφαίστειο Σουσάκι στους νότιους πρόποδες.

Η περιοχή του Πάρνωνα (**GR2520003**, **GR2520005** και **GR2520006**) θεωρείται κατ' εξοχή ορεινή και διαμορφώνεται απότομα από τη θάλασσα μέχρι το ύψος των 1934 μ. Γενικό χαρακτηριστικό της περιοχής από άποψη μορφολογίας είναι το απότομο, αδρό, με βαθιές κοιλάδες, χωρίς σημαντικές διακλαδώσεις ανάγλυφο, φαινόμενο το οποίο αποδίδεται στην παρουσία των περατών ανθρακικών σχηματισμών.

Πεδινά τμήματα μικρής έκτασης αναπτύσσονται παράκτια στις περιοχές Παραλίου Άστρους - Αγίου Ανδρέα και Λεωνιδίου – Πούλιθρα όπου η κλίση του ανάγλυφου κυμαίνεται από 0 - 10%, ενώ το υψόμετρο φθάνει τα 120 μ. Ημιορεινή μπορεί να χαρακτηρισθεί η περιοχή στους πρόβουνους του Πάρνωνα, το υψόμετρο φθάνει τα 900 μ ενώ η μορφολογική κλίση κυμαίνεται από 10 - 40 %. Ορεινή θεωρείται η περιοχή της οροσειράς του Πάρνωνα, όπου το υψόμετρο κυμαίνεται από 900 έως 1930 μ, ενώ η μορφολογική κλίση φτάνει τοπικά το 65%. Από τα πιο εντυπωσιακά φαράγγια είναι αυτό του Λούλουγκα, της Μάζας, των Σπηλακίων και της Ζαρμπάνιτσας - κατά μήκος του Βρασιάτη - που καταλήγει στον Άγιο Ανδρέα. Επιπλέον, χαρακτηριστική είναι και η χαράδρα του Δαφνώνα η οποία αναπτύσσεται κυρίως στους ιδιαίτερα καρστικοποιημένους ανθρακικούς σχηματισμούς της ενότητας Τρίπολης, και αποτελεί την πιο χαρακτηριστική μορφή καρστικής κατακόρυφης διάβρωσης σε ευρεία έκταση στην περιοχή με δημιουργία απότομων κλιτύων και μαιανδρισμών του ποταμού και ξεχωρίζει για τη βιοποικιλότητα της. Στην περιοχή του Παλαιοχωρίου εντοπίζεται το Βάραθρο Πρόπαντες, βάθους 315m.

Ιδιαίτερη σημασία στην περιοχή μελέτης έχει η περιοχή του υγρότοπου Μουστού (**GR2520003**), ο οποίος σχηματίστηκε από την υπερύψωση της παραλιακής ζώνης με αμμώδεις η αμμοχαλικοειδής αποθέσεις της θάλασσας (θίνες) και από πηγαία πόσιμα η υφάλμυρα νερά προερχόμενα από καρστικές πηγές στη στάθμη περίπου της θάλασσας.

Βορειότερα, η περιοχή της Κορινθίας, χαρακτηρίζεται γενικά από ένα ήπιο ανάγλυφο, με εξαίρεση τη νότιες παρυφές της καθώς και μεμονωμένες τοπογραφικές εξάρσεις όπως της Ακροκορίνθου, του Κουταλά-Μαψού και των Ονείων, που οφείλονται στη αποκάλυψη του προνεογενούς υποβάθρου λόγω τεκτονικής. Το Κάστρο της Ακροκορίνθου (**GR2530003**), κτισμένο στην κορυφή του ομώνυμου βραχώδους λόφου, ύψους 550 μέτρων, βρίσκεται σε απόσταση 2 χλμ.. νοτιοδυτικά του οικισμού της Αρχαίας Κορίνθου και η γεωμορφολογία του χαρακτηρίζεται από απότομες κλιτύες, αλλά ευρεία πλατώματα στην κορυφή. Στην περιοχή της Κορινθίας ο κυρίαρχος παράγοντας διαμόρφωσης της γεωμορφολογίας φαίνεται ότι είναι η ιδιαίτερα έντονη τεκτονική δραστηριότητα. Πιο συγκεκριμένα, η ισοστατική ανύψωση που υφίσταται το νότιο τμήμα της Κορινθιακής τάφρου καθ' όλη τη διάρκεια του Τεταρτογενούς, λόγω της λειτουργίας των εφελκυστικών τάσεων αλλά και της γενικότερης νεοτεκτονικής εξέλιξης του ελληνικού τόξου και του ευρύτερου Αιγιακού χώρου και η συνακόλουθη δημιουργία και δράση των ΔΒΔ-ΑΝΑ διεύθυνσης κανονικών ρηγμάτων και των κάθετων σε αυτά ρηγμάτων μετασχηματισμού έχουν επιδράσει καθοριστικά τόσο τη διαμόρφωση του αναγλύφου όσο και την ανάπτυξη του υδρογραφικού δικτύου.

Η Ζήρεια (**GR2530006** και **GR2530001**) χωρίζεται με έναν διακριτό τρόπο στη μεγάλη Ζήρια στα δυτικά και στη μικρή Ζήρια στα ανατολικά. Ανάμεσα τους βρίσκεται η περίφημη κοιλάδα της Φλαμπουρίτσας, μια δασωμένη χαράδρα που κατεβαίνει κάθετα στον ορεινό όγκο δημιουργώντας ένα σχήμα πετάλου. Οι ψηλότερες κορυφές στη μεγάλη Ζήρεια είναι η Ψηλή Κορυφή ή Σημείο (2.374 μ.), ο Προφήτης Ηλίας (2.257 μ.),ενώ η Μικρή Ζήρεια έχει για ψηλότερες κορυφές τον Ντουσιά (2.086 μ.) και το Χιόνι (2.082 μ.) Τα πετρώματα του βουνού είναι ασβεστολιθικά με δεκάδες σπηλιές, καταβόθρες και δολίνες, ενώ ο φλύσχης εμφανίζεται σε χαμηλότερα υψόμετρα. Χαρακτηριστικά είναι τα πολλά οροπέδια της περιοχής, όπως ο μεγάλος Μακρύλακκος ανάμεσα στα δύο τμήματα του βουνού, η Σκαφιδιά στα νοτιοδυτικά, το Λιβάδι στα βόρεια, το Ξερολίβαδο στα βορειοανατολικά και τα Ισώματα στα ανατολικά. Τα νερά που κατεβαίνουν από τις κορυφές δημιουργούν δύο ρηχές εποχικές λίμνες, τη λίμνη Δασίου και τη λίμνη Μεγαγιάννη. Στα νότια του Μακρύλακκου βρίσκεται το εντυπωσιακό σπήλαιο του Ερμή και στους πρόποδες του βουνού βρίσκονται η λίμνη Στυμφαλία (**GR2530002**) και το οροπέδιο του Φενεού.

Η ορεινή περιοχή της κεντρικής Πελοποννήσου περιλαμβάνει τα όρη Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Ολίγυρτο και Μαίναλο (**GR2510004**, **GR2520001** και **GR2530004**). Το Μαίναλο απλώνεται σε έναν σχεδόν κυκλικό σχηματισμό και η ψηλότερη κορυφή του είναι η Οστρακίνα ή Προφήτης Ηλίας (1.980 μ.) και ακολουθεί η Φραντζέτα (1.942 μ.). Κυρίαρχο πέτρωμα του βουνού είναι ο ασβεστόλιθος, ενώ στα δυτικά τμήματα εμφανίζεται σχιστόλιθος και φλύσχης. Στα δυτικά του βουνού πηγάζει και ρέει ο ποταμός Λούσιος δημιουργώντας ένα εντυπωσιακό πυκνόφυτο φαράγγι, ενώ από εδώ πηγάζει και ο ποταμός Ελισσώνας. Το ανάγλυφο του βουνού είναι έντονο και εναλλάσσεται με απότομες χαράδρες, κωνικές κορυφές, ορεινά οροπέδια, μεγάλες δολίνες, δεκάδες μικρά ποτάμια και πλούσια δάση. Το Αρτεμίσιο λόγω του μικρού σχετικά ορεινού όγκου, έχει λίγα ποτάμια τα περισσότερα με τη μορφή χειμάρρου και η ψηλότερη κορυφή του έχει ύψος 1771 μέτρα ενώ, στα δυτικά του ανοίγεται το οροπέδιο της Μαντίνειας όπου, ξεχωρίζει ο λόφος «Στόχος» στην περιοχή του χωριού Νεστάνη (ΑΤ1080128). Το Λύκρειο όρος σημειώνει το μεγαλύτερο υψόμετρό του στα 1.755 μ. και την κορυφή «Λεσοβίτι», ενώ άλλα σημαντικά γεωγραφικά σημεία αναφοράς είναι η κορυφή «Φραγκοκούκουρα» (1.647 μ.) και τα οροπέδια «Αρμενιά» και «Γουπάτα». Καλύπτεται σε μεγάλο ποσοστό από βραχώδη εδάφη, απόκρημνους βράχους και σάρες (λιθώνες). Οι κορυφές του Ολίγυρτου φτάνουν σε μεγάλα υψόμετρα (Σκίπιζα 1.935μ., Γκριμπίνι 1.831μ., Σκίαθις 1.777μ., Μαυροβούνι 1.694μ.) το τοπίο του έχει απόκρημνα και βραχώδη πρανή και χαρακτηρίζεται επίσης από μικρά αλπικά λιβάδια, ενώ η κορυφή του έχει ήπιο ανάγλυφο. Το όρος, εκτός των άλλων, διαθέτει πολλές πηγές προς τα νότια, όπως η πηγή στην περιοχή της Λαύκας.

Η λίμνη Τάκα (**GR2520002**) βρίσκεται σε υψόμετρο 657 μέτρων στα νότια του Μαντινειακού οροπεδίου, νότια της Τρίπολης. Πρόκειται για μια περιοδικά κατακλυζόμενη λίμνη που δημιουργείται μέσα σε ένα τεκτονικό βύθισμα, το οποίο με τη σειρά του τροφοδοτείται με βρόχινο νερό, πηγές και ρέματα, με μεγαλύτερο το Βαλτετσόρεμα.

Οι ορεινές περιοχές τη ΝΑ Πελοποννήσου (**GR2540001**, **GR2540007**) και το ακρωτήριο του Μαλέα (**GR2540002**), διακρίνονται από τα απόκρημνα βράχια, τις βραχώδεις παραλίες, θαλάσσιους γκρεμούς και φαράγγια. Ως Τοπίο Ιδιαίτερου φυσικού κάλους έχει χαρακτηριστεί η Μονεμβασιά ((ΑΤ1010010). Το βασικό μορφολογικό χαρακτηριστικό της Ελαφονήσου είναι το ήπιο ανάγλυφο. Εξαίρεση αποτελούν ορισμένες μορφολογικά απότομες κλιτείς που αποτελούν μέτωπα θαλάσσιων αναβαθμίδων ή τις παρυφές τεκτονικών τάφρων όπως είναι το νότιο μέρος του νησιού και συγκεκριμένα στις βόρειες παρυφές της Λεύκης. Η Ελαφόνησος παρουσιάζει και ορεινό ανάγλυφο. Το ψηλότερο σημείο της είναι η Βάρδια, ύψους 275μ. Οι ακτές της είναι κυρίως βραχώδεις αλλά υπάρχουν και σημαντικές αμμώδεις παραλίες.

Ο Ευρώτας (**GR2540003** και **GR2540006**), πηγάζει από τη νότια πλευρά του οροπεδίου της Μεγαλόπολης (Σκορτσινού) και δέχεται στο ρου του πολλούς μικρούς παραποτάμους εφήμερου και διακοπτόμενου κυρίως χαρακτήρα. Κυριότερος παραπόταμός του είναι ο Οινούντας ο οποίος τροφοδοτεί τον Ευρώτα κατά τη μεγαλύτερη διάρκεια του χρόνου. Τα παράλια της Λακωνίας παρουσιάζουν πολλές κολπώσεις. Στην περιοχή της λεκάνης απορροής του ποταμού Ευρώτα βρίσκονται δυο κύριες κοιλάδες: της Σπάρτης και της Σκάλας. Η περιοχή της Σκάλας περιλαμβάνει μια πεδιάδα που καταλήγει στο Λακωνικό κόλπο (νότος) και ορίζεται από μια βόρειο και δυτική λοφώδη περιοχή. Ο Ευρώτας παρουσιάζεται εγκιβωτισμένος στις εκβολές του στον Λακωνικό κόλπο. Χαρακτηριστική είναι η λίμνη Βιβάρι η οποία ανήκει στο ευρύτερο Δέλτα του Ευρώτα που παρά την αλλαγή της φυσιογνωμίας των εκβολών του ποταμού, καταφέρνει να διατηρεί ένα ιδιαίτερο οικολογικό ενδιαφέρον, πρόκειται είναι μία μικρή λωρίδα υφάλμυρου νερού που συνδέεται εποχικά με τη θάλασσα και φιλοξενεί έναν μεγάλο αριθμό από πτηνά, λόγω της γεωγραφικής της θέσης. Βρίσκεται στα ανατολικά της μεγάλης παραλίας που δημιουργεί ο ποταμός Ευρώτας στον Λακωνικό κόλπο. Πρόκειται για μια οφιοειδή γραμμή υφάλμυρου νερού που βγαίνει στη θάλασσα, μήκους 1,5 χλμ.. και πλάτους που φτάνει μέχρι τα 50 μέτρα. Από τη μεριά της θάλασσας, χωρίζεται από αυτήν από μια αμμολωρίδα που φτάνει τα 80 μέτρα στο τέλος του καλοκαιριού η οποία χάνεται την άνοιξη όταν τα νερά της θάλασσας ενώνονται με τα γλυκά νερά.

Η περιοχή της Ακροναυπλίας και του Παλαμιδίου (**GR2510003**) χαρακτηρίζεται από τους βραχώδης σχηματισμούς/ορθοπλαγιές. Στα δυτικά του σχηματίζεται ένα χαμηλότερο ύψωμα πάνω από την παλιά πόλη του Ναυπλίου. Η βραχώδης παραλία της Αρβανιτιάς είναι ένα ακόμη στοιχείο φυσικού κάλλους για την περιοχή.

Στα **Σχήματα 2.1.1-1 και 2.1.1-2** παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της μελέτης που διενεργήθηκε με στόχο την ποσοτικοποίηση και τη χωρική απεικόνιση της ποικιλότητας του τοπίου για τις περιοχές μελέτης. Η μέθοδος και η περαιτέρω ανάλυση των δεικτών που επιλέχθηκαν, για την εν λόγω μελέτη, παρατίθενται στην **Ενότητα 2.1.1** Γεωμορφολογία, τοπίο **του Τεύχος Τεκμηρίωσης ΤΤΑ**. Από την ανάλυση προκύπτει πως υπάρχουν ΕΖΔ που χαρακτηρίζονται από ιδιαίτερα υψηλή ποικιλότητα τοπίου, είτε λαμβάνεται υπόψη μόνο η διαφοροποίηση σε ανθρωπογενή έναντι (ημι)φυσικών στοιχείων είτε λαμβάνεται υπόψη η λεπτομερής χαρτογράφηση των τύπων οικοτόπων.

Γενικά, η ποικιλότητα του τοπίου δείχνει τάση μείωσης με την αύξηση του υψομέτρου ενώ φαίνεται να μειώνεται αισθητά στα πολύ μεγάλα υψόμετρα (πχ στην περιοχή GR2530001 – Κορυφές Όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα) όπου κυριαρχούν ομοιογενή φυσικά οικοσυστήματα και η ανθρωπογενής επέμβαση στο τοπίο είναι πιο ήπια, σε αντίθεση με τα χαμηλά υψόμετρα.

Επίσης είναι χαρακτηριστική και η σχετικά μικρή τιμή των δεικτών ποικιλότητας τοπίου για την ΕΖΔ GR2530005 – Γεράνεια Όρη. Η ΕΖΔ χαρακτηρίζεται από ομοιογενή οικοσυστήματα και χαμηλή ποικιλότητα φυσικών τύπων οικοτόπων. Δεν έχει αρκετά μεγάλα υψόμετρα ώστε να παρατηρηθεί μεταβολή προς τύπους οικοτόπων μεγάλων υψομέτρων (πχ. 6230* ή 4090) η οποία συνεπαγόταν αύξηση της ποικιλότητας στη σύνθεση του τοπίου. Αν και η αυξημένη ποικιλότητα στη σύνθεση του τοπίου γενικά σχετίζεται με αυξημένες τιμές βιοποικιλότητας (αυτή η θεώρηση είναι ιδιαίτερα απλουστευμένη και βασίζεται σε πλήθος παραδοχών) δεν είναι απαραίτητο να ισχύει το ίδιο και με το βαθμό ή την κατάσταση διατήρησης των τύπων οικοτόπων. Εξάλλου δεν έχει μελετηθεί εκτενώς η όποια συσχέτιση μπορεί να υπάρχει μεταξύ σύνθεσης και διάταξης τοπίου και βαθμού διατήρησης. Μπορεί βέβαια εύκολα κάποιος να υποθέσει πως, ακόμη και σε ομοιόμορφα τοπία με κλιματικές (climax) φυτοκοινότητες, ο βαθμός διατήρησης μπορεί να είναι καλός.

Έτσι το γεγονός πως η ΕΖΔ GR2520003 παρουσιάζει μικρές τιμές ποικιλότητας στη σύνθεση του τοπίου, κυριαρχείται από δάση χαλεπίου πεύκης με υψηλή αισθητική και βιολογική αξία που χαρακτηρίζονται από καλό βαθμό διατήρησης.

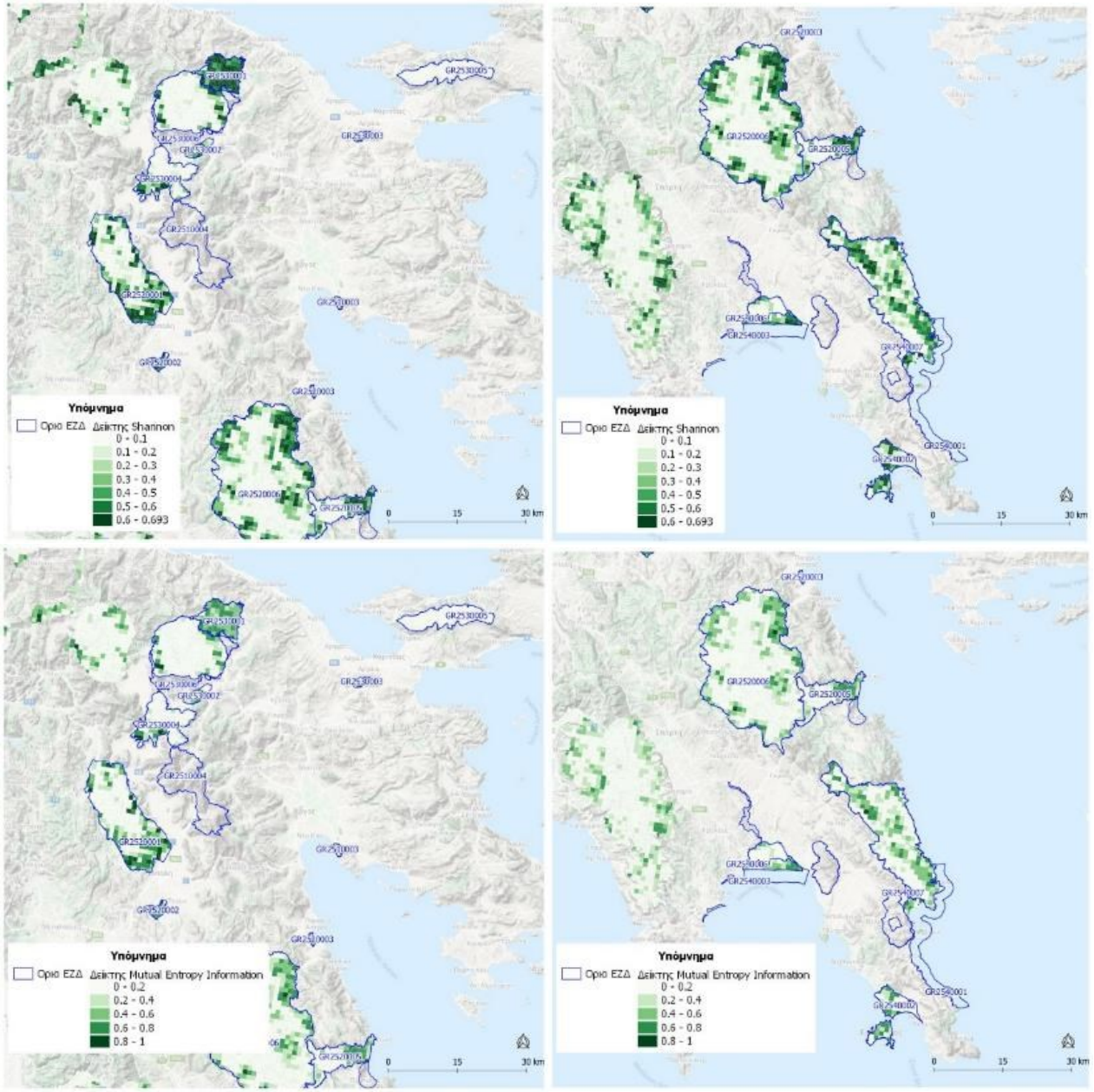

Σχήμα 2.1.1-1: Ποικιλότητα τοπίου (συγχώνευση των ανθρωπογενών και των (ημι)φυσικών καλύψεων/χρήσεων γης) ανά κελί του Ε.Π.Α. 1 km εφαρμόζοντας τους δείκτες «Shannon» (εικόνες στην άνω γραμμή) και «mutual entropy information» (εικόνες στην κάτω γραμμή) στις περιοχές του δικτύου Ν2000 του Βόρειου τμήματος (αριστερή στήλη) και του Νότιου τμήματος (δεξιά στήλη) της υπό μελέτη περιοχής

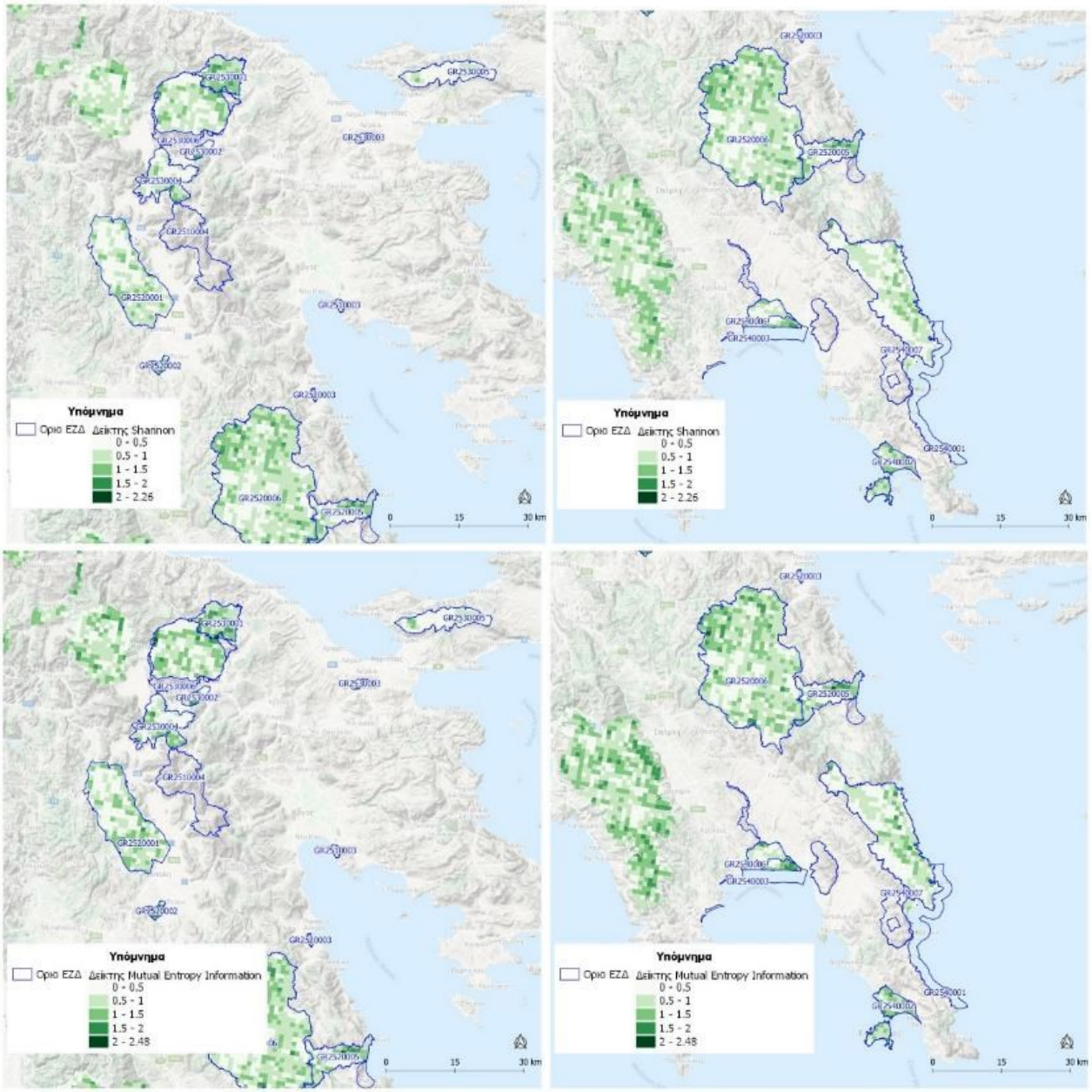

Σχήμα 2.1.1-2: Ποικιλότητα τοπίου (συγχώνευση ανθρωπογενών χρήσεων γης – διατήρηση χαρτογράφησης τύπων οικοτόπων) ανά κελί του Ε.Π.Α. 1 km εφαρμόζοντας τους δείκτες «Shannon» (εικόνες στην άνω γραμμή) και «mutual entropy information» (εικόνες στην κάτω γραμμή) στις περιοχές του δικτύου Ν2000 του Βόρειου τμήματος (αριστερή στήλη) και του Νότιου τμήματος (δεξιά στήλη) της υπό μελέτη περιοχής

Σχετικά υψηλές τιμές ποικιλότητας στη σύνθεση του τοπίου τουλάχιστον κατά θέσει παρουσιάζουν οι υγροτοπικές περιοχές GR2520003 – Υγρότοπος Μουστού, GR2520002 – Λίμνη Τάκα, GR2530002 – Λίμνη Στυμφαλία και GR2540003 – εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή λακωνικού κόλπου. Η συνεχής εναλλαγή μεταξύ υγροτοπικών και χερσαίων οικοσυστημάτων χωρίς κάποιος τύπος οικοτόπου να καλύπτει μεγάλες και ομοιογενείς εκτάσεις, ευνοεί την αύξηση της ποικιλότητας στη σύνθεση του τοπίου.

Επίσης, σημαντικό στοιχείο για τη διατήρησης της βιοποικιλότητας στην περιοχή αποτελούν οι υψηλές κορυφές. Είναι γνωστό πως τα υψηλότερα ποσοστά ενδημισμού στη λεκάνη της Μεσογείου απαντούν σε περιοχές με μεγάλα υψόμετρα (Medail and Quezel, 1997; Steinbauer *et al.*, 2013). Στην

ευρύτερη περιοχή που περιλαμβάνει όλες τις ΕΖΔ και ΖΕΠ σχηματίζονται 4 πολύγωνα με υψόμετρο μεγαλύτερο από 2000 m, τα οποία βρίσκονται στην ΕΖΔ GR2530001 (Κορυφές Όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα) και, αντίστοιχα στην επικαλυπτόμενη ΖΕΠ GR2530006 (Όρος Ζήρεια – Κυλλήνη) (**Σχήματα 2.1.1-1 και 2.1.1-2**). Αυτά περικλείουν το σύμπλεγμα των υψηλών κορυφών της μικρής και μεγάλης Ζήρειας. Στις παραπάνω θέσεις εντοπίζεται πλήθος ενδημικών, σπάνιων και κινδυνευόντων φυτικών taxa. Ενδεικτικά αναφέρεται η παρουσία περισσότερων από 402 και 125 φυτικών taxa στη Μεγάλη και Μικρή Ζήρεια αντίστοιχα σε υψόμετρα >1700 m. Από τα παραπάνω taxa στη μεγάλη Ζήρεια, ο αριθμός ειδών σε κατηγορία κινδύνου της IUCN είναι 7 (2 Κινδυνεύοντα, 4 τρωτά, 1 Σχεδόν απειλούμενο, ενώ το αντίστοιχο πλήθος ειδών στη μικρή Ζήρεια είναι 6 (2 κινδυνεύοντα, 1 Τρωτό και 3 Σχεδόν απειλούμενα). Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να δοθεί και στην περιοχή των υψηλών κορυφών του Πάρνωνα οι οποίες αν και δεν ξεπερνάνε τα 2000m (Μεγάλη Τούρλα: 1935 m, Ράχη Ψαρή: 1.839 m, Ρούσα Πέτρα: 1.820 m), χλωριδικά είναι πολύ σημαντικές περιοχές (Κωνσταντινίδης and Καλπουτζάκης, 2015).

Στην περιοχή μελέτης εντοπίζεται πληθώρα σημαντικών και αξιόλογων τοπίων τα οποία σχετίζονται κατά κύριο λόγο με διαφόρων τύπων δασικές περιοχές, καταφύγια άγριας ζωής, φυσικούς βοσκότοπους, φαράγγια, λιμνοθάλασσες, αλλά και αρχαιολογικούς – ιστορικούς χώρους. Σε ότι αφορά στα σημαντικά και αξιόλογα τοπία που απαντούν στις περιοχές μελέτης, εντοπίζονται **δεκατρία (13) Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους (ΤΙΦΚ).**

Κατά την περίοδο 1996-1999, το ΥΠΕΧΩΔΕ (νυν ΥΠΕΝ) ανέθεσε στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (ΕΜΠ) το ερευνητικό πρόγραμμα με τίτλο "Οριοθέτηση και Καθορισμός Μέτρων Προστασίας Τοπίων Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους". Συνολικά προτάθηκαν και οριοθετήθηκαν 449 Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους (ΤΙΦΚ) με συνολική έκταση 6.270 km^2 ή το 4,8% της χερσαίας έκτασης της χώρας. Όλα τα στοιχεία που αφορούν τα ΤΙΦΚ, βρίσκονται στη βάση δεδομένων του ΕΜΠ με την επωνυμία ΦΙΛΟΤΗΣ[1].

Επισημαίνεται ότι τα ΤΙΦΚ θεσμοθετήθηκαν με τον Ν. 1465/1950, ο οποίος αποτελεί συμπλήρωμα του Ν. 5351/1932 "Περί Αρχαιοτήτων". Στη συνέχεια, με βάση το ΠΔ 161/1984 (ΦΕΚ 54 Α') η αρμοδιότητα πέρασε στο ΥΠΕΝ. Τα στοιχεία του προγράμματος της παραπάνω παραγράφου δεν έχουν θεσμοθετηθεί επίσημα μετά την εναλλαγή της αρμοδιότητας ανάμεσα στα Υπουργεία Πολιτισμού και Περιβάλλοντος, αλλά αποτελούν μια πρόταση εγκεκριμένων μελετών, με ιδιαίτερες αναφορές στο φυσικό και ανθρωπογενές τοπίο, οι οποίες κρίνεται σκόπιμο να ληφθούν υπόψη κατά τον καθορισμό των ζωνών και των επιτρεπόμενων χρήσεων και δραστηριοτήτων στις επιμέρους περιοχές NATURA.

Το ΤΙΦΚ είναι ένας τόπος που διακρίνεται για την αισθητική του αξία και παραμένει σε αξιόλογο βαθμό φυσικός, αν και συχνά είναι δομημένος. Επίσης, τα ΤΙΦΚ μπορεί να περιλαμβάνουν παραδοσιακούς οικισμούς, αρχαιολογικούς ή ιστορικούς χώρους. Τα κριτήρια επιλογής και αξιολόγησης των ΤΙΦΚ συνδέονται με φυσικά και οικολογικά χαρακτηριστικά, όπως το ανάγλυφο, η βλάστηση και η χλωρίδα, η παρουσία πανίδας, τα νερά, οι μετεωρολογικές συνθήκες, η πανοραμική θέα και με ανθρωπογενή χαρακτηριστικά, όπως η ύπαρξη μνημείων, η ιστορική αναφορά, ο παραδοσιακός χαρακτήρας, οι χρήσεις γης, οι δυνατότητες χρήσης του ΤΙΦΚ για αναψυχή και εκπαίδευση, η ύπαρξη μονοπατιών, η διαχρονικότητα, η αίσθηση φυγής ή απομόνωσης, η δημιουργία συναισθημάτων, η επαφή με τη φύση και η δυνατότητα κατανόησης φυσικών διεργασιών. Στον **Πίνακα 2.1.1-1** που ακολουθεί, καταγράφονται τα ΤΙΦΚ ανά περιοχή NATURA.

[1] https://filotis.itia.ntua.gr/

Πίνακας 2.1.1-1: Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους (ΤΙΦΚ) με βάση τη μελέτη του ΕΜΠ εντός της περιοχής μελέτης

Περιοχή NATURA	Κωδικός ΤΙΦΚ	Ονομασία	Χαρακτηριστικά τοπίου
GR2540001 "Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κορακιά, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα, & Περιοχή Μονεμβασιάς – Σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου & Θαλάσσια ζώνη έως Καμήλι" - ΕΖΔ	ΑΤ1010010	Μονεμβασιά	Ιστορικός και Αρχαιολογικός χώρος, Διατηρητέος και Παραδοσιακός οικισμός, Περιοχή Προστασίας Ορνιθοπανίδας
GR2520006 "Όρος Πάρνωνας (και Περιοχή Μαλέβης)" - ΕΖΔ	ΑΤ1010003	Καστανίτσα Πάρνωνα	Βραχώδεις σχηματισμοί, Δάσος Φυλλοβόλων, Ορεινό τοπίο, Οικισμός ομοιόμορφος με φυσικό τοπίο
GR2510003 "Ακροναυπλία και Παλαμίδι" - ΕΖΔ	ΑΤ1011093	Ακροναυπλία και Παλαμίδι	Ιστορικός και Αρχαιολογικός χώρος, Βυζαντινά/Μεσαιωνικά κτίσματα Βραχώδεις σχηματισμοί/ακτή, Μακία
GR2510004 "Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο" - ΖΕΠ	ΑΤ1080128	Λόφος Στόχος Νεστάνης (Τσιπιανών)	Βραχώδεις σχηματισμοί, Μακία, Ορεινό τοπίο, Δάσος Κωνοφόρων, Εκκλησίες και Μοναστήρια, Αμφιθεατρικός οικισμός, Κτίσματα τουρκοκρατίας
GR2530002 "Λίμνη Στυμφαλία" – ΕΖΔ - ΖΕΠ	ΑΤ1011000	Λίμνη Στυμφαλία	Αρχαιολογικός χώρος, Περιοχή Προστασίας Ορνιθοπανίδας
GR2550003 "Όρος Ολίγυρτος" - ΕΖΔ	ΑΤ1011001	Κοιλάδα Φενεού	Αρχαιολογικός χώρος – Αρχαία κτίσματα, Αμφιθεατρικός οικισμός, Λιβάδι, Μακία, Μικτές καλλιέργειες με φυτοφράκτες/περιβόλια, Οπωρώνας, Ορεινό τοπίο & Βοσκότοπος
GR2530001 "Κορυφές Όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) & Χαράδρα Φλαμπουρίτσα" - ΕΖΔ	ΑΤ1011001	Κοιλάδα Φενεού	Αρχαιολογικός χώρος – Αρχαία κτίσματα, Αμφιθεατρικός οικισμός, Λιβάδι, Μακία, Μικτές καλλιέργειες με φυτοφράκτες/περιβόλια, Οπωρώνας, Ορεινό τοπίο & Βοσκότοπος
	ΑΤ1011004	Υψώματα βόρεια του χωριού Στενό Κορινθίας	Βραχώδεις σχηματισμοί, Ελατόδασος, Ορεινό τοπίο
	ΑΤ1011002	Μετέωρα Κορινθίας	Βραχώδεις σχηματισμοί, Ορεινό τοπίο
GR2530006 "Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)" - ΖΕΠ	ΑΤ1011001	Κοιλάδα Φενεού	Αρχαιολογικός χώρος – Αρχαία κτίσματα, Αμφιθεατρικός οικισμός, Λιβάδι, Μακία, Μικτές καλλιέργειες με φυτοφράκτες/περιβόλια, Οπωρώνας, Ορεινό τοπίο & Βοσκότοπος
	ΑΤ1011004	Υψώματα βόρεια του χωριού Στενό Κορινθίας	Βραχώδεις σχηματισμοί, Ελατόδασος, Ορεινό τοπίο
	ΑΤ1011002	Μετέωρα Κορινθίας	Βραχώδεις σχηματισμοί, Ορεινό τοπίο
GR2530003 "Ακροκόρινθος" - ΕΖΔ	ΑΤ1011006	Ακροκόρινθος	Ιστορικός και Αρχαιολογικός χώρος, Βυζαντινά/Μεσαιωνικά κτίσματα Βραχώδεις σχηματισμοί, Φρυγανότοπος
GR2530005 "Όρη Γεράνεια" - ΕΖΔ	ΑΤ1011096	Πέτρα Περαχώρας (Βράχος Βουνού)	Βραχώδεις σχηματισμοί, Ορεινό τοπίο, Πευκόδασος
	ΑΤ1011026	Μονή Θεοτόκου Περαχώρας	Αρχαιολογικός χώρος, Ελατόδασος, Ορεινό τοπίο, Λιβάδι
	ΑΤ2011108	Αλεποχώρι-Ψάθα-Πόρτο Γερμενό	Αμμώδης παραλία/αμμοθίνες, Βραχώδεις σχηματισμοί/ακτή, Ελατοδάσος, Πευκοδάσος, Μακία, Φρυγανότοπος, Ελαιώνας, Όρμος, Μόνιμο ή Εποχικό Έλος
GR2530007 'Κορινθιακός Κόλπος"	ΑΤ1010006	Περιοχή Ηραίου Περαχώρας	Βραχώδεις σχηματισμοί/ακτή, Λιμνοθάλασσα, Μακία, Παραθαλάσσιο Τοπίο

Αναλυτική περιγραφή για τις περιοχές ΤΙΦΚ παρουσιάζεται στην αντίστοιχη ενότητα **2.1.1** του **Τεύχους Τεκμηρίωσης (ΤΤΑ).**

Επίσης, στην ευρύτερη περιοχή μελέτης εντοπίζονται **δώδεκα (12) καταφύγια άγριας ζωής (ΚΑΖ)** (βλ. **Σχήματα 2.1.1-5 και 6 Τεύχους Τεκμηρίωσης**) τα οποία αποτελούν περιοχές ιδιαίτερης σημασίας για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Συγκεκριμένα, το ΚΑΖ Κ777 «Βαβίλα - Κούνος περιοχής Νεαπόλεος, Λαχίου, Αγ. Νικολάου, Βελανιδιών Καστανιάς - Φαρακλού Δήμου Βοιών», έκτασης 18.31 km^2 περίπου και το ΚΑΖ Κ524 «Πράταγος-Αετοφωλιά (Έλικας-Αγ. Νικολάου)» έκτασης 30,09km^2, εντοπίζονται στη νότια-ανατολική Λακωνία πλησίον των περιοχών μελέτης GR2540001, GR2540007 και GR2540002, το ΚΑΖ Κ778 «Γαϊδουροβουνίου Δημοτικών Διαμερισμάτων Κρεμαστής - Λαμπόκαμπου Δήμων Νιάτων – Ζάρακα» έκτασης 25,02km^2 εντοπίζεται εντός των περιοχών μελέτης GR2540001 και GR2540007, το ΚΑΖ Κ497 «Άγ. Γεώργιος ή Κάστρο (Γερακίου)» έκτασης 4,52 km^2 εντοπίζεται στην ευρύτερη περιοχή νοτίως των GR2520006 και GR2520005, τα ΚΑΖ «Φονεμένοι-Κούτσουρα (Αγ. Πέτρου Επ.Κυνουρίας)», Κ725 «Φαράγγι Μαζιάς Δημοτικών Διαμερισμάτων Καστάνιτσας και Πραστού Δήμου Βόρειας Κυνουρίας» και Κ475 «Κουφοβούνι-Τσικούλιο (Βαμβακούς-Καστανίτσας)» έκτασης 6,5km2, 15,68km^2 και 8,47km^2, αντίστοιχα, εντοπίζονται στον ορεινό όγκο του Πάρνωνα εντός της περιοχής μελέτης GR2520006 και περιμετρικά αυτής εντοπίζονται επιπλέον άλλα 4 ΚΑΖ (Κ710 «Κορομηλιά - Βασκίνας Δήμου Λεωνιδίου» (12,25km^2), Κ469 «Μονή Παλαιοπαναγιάς (Μελιγούς-Κορακοβουνίου-Άστρους)» (6,32km^2), Κ471 «Κάμπος (Καρυών)» (15,39km^2) και Κ474 «Σελλασίας-Βρεσθένων» (8,49km^2)), η περιοχή μελέτης GR2520003 έχει χαρακτηριστεί ως ΚΑΖ Κ709 «Υγροβιότοπος Μουστού Δημοτικού Διαμερίσματος Μελιγούς και Κορακοβουνίου Δήμου Βόρειας Κυνουρίας», στο Μαίναλο εντός της περιοχής μελέτης GR2520001, στα νότια όρια της, εντοπίζεται το ΚΑΖ Κ456 «Δασώδης περιοχή Αγ. Θεοδώρων (Τριπόλεως-Περιθωρίου)» έκτασης 4,52km^2 και στη ευρύτερη περιοχή του Μαίναλου, στα δυτικά, το ΚΑΖ Κ452 «Αρκουδόρεμα-Χαλίκι (Πιάνας-Χρυσοβιτσίου)» έκτασης 17 km^2 περίπου, το μεγαλύτερο τμήμα της περιοχής μελέτης GR2530002 και τμήμα του εφάπτεται αυτής, στη περιοχή μελέτης GR2530004 έχει χαρακτηριστεί ως ΚΑΖ Κ807 «Λίμνη Στυμφαλία - Απέλευρο όρος Δήμου Στυμφαλίας Κορινθίας και Κοινότητας Αλέας Αργολίδας» έκτασης 32,93 km^2, το ΚΑΖ Κ889 «Μπούτσι Δημοτικού Διαμερίσματος Καρυάς Δήμου Ξυλοκάστρου» εντοπίζεται εντός των περιοχών GR2530001 και GR2530006 στη Ζήρεια και έχει έκταση 11,13 km^2, τα ΚΑΖ Κ590 «Πλάτανος-Πραθί-Μύλοι-Γαρβάτι (Λουτρακίου-Περαχώρας)», το Κ729 «Περιοχή Γερανείων Δήμου Μεγάρων» και το Κ417 «Λουτρακίου Περαχώρας» εντοπίζονται εντός της περιοχής GR2530005 και έχουν έκταση 16,2 km^2, 19,46 km^2 και 22,97 km^2 αντίστοιχα, τέλος περιμετρικά του Κορινθιακού Κόλπου εντός των Π.Ε Αχαίας, Φωκίδας, Αιτολωακαρνανίας και Βοιωτίας εντοπίζονται επιπλέον 13 ΚΑΖ. Τέλος, στην περιοχή γύρω από τη Μονή Μαλεβής και κυρίως στα νότιά της, απαντά ένα από τα πιο αξιόλογα δάση δενδρόκεδρου, συνολικής έκτασης 740 στρεμμάτων, που έχει κηρυχθεί, από το 1980 ως Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης.

Άλλες αξιόλογες περιοχές, όπως εθνικοί δρυμοί, αισθητικά δάση, εθνικά και περιφερειακά πάρκα δεν εντοπίζονται στην περιοχή μελέτης.

Αναφορικά με τους σημαντικούς γεωλογικούς σχηματισμούς, η επικράτηση ασβεστολιθικών πετρωμάτων στην ευρύτερη περιοχή ευνοεί τη δημιουργία φαραγγιών, ορθοπλαγιών και χαρακτηριστικών τοπίων (βλ. **Πίνακα 2.1.2-2**). Ειδικότερα, στην περιοχή μελέτης απαντώνται, μεταξύ άλλων, τα φαράγγια Λούλουγκα, Ζαρμπάνιτσας και Βρασιάτη (**GR2520006**), το φαράγγι και ο καταρράκτης της Λεπίδας (**GR2520006**), η χαράδρα του Λεωνιδίου (**GR2520005**) και οι ορθοπλαγιές του Λεωνιδίου «Τσακώνικοι Βράχοι» (**GR2520005**).

Πίνακας 2.1.2-2: Κυριότερα φαράγγια, χαράδρες και λοιποί σημαντικοί γεωλογικοί σχηματισμοί

Κωδικός N2000	Ονομασία	Σχόλια
GR2520006	Φαράγγι του Λούλουγκα Φαράγγι της Ζαρμπάνιτσας Φαράγγι των Σπηλακίων Φαράγγι της Λεπίδας	Απαντούν τουλάχιστον 15 σπάνια και ενδημικά είδη χλωρίδας (Κωνσταντινίδης και Καλπουτζάκης, 2015)
GR2520006	Φαράγγι Μαζιάς	Καταφύγιο Άγριας Ζωής (ΚΑΖ) Κ725
GR2520006	Καταρράκτης Λεπίδας	
GR2530003	Ακροκόρινθος	Τεκτονικό κέρας
GR2540007 - GR2540001	Γέρακα	Φιορδ
GR2540007 - GR2540001	Μονεμβασιά	Τεκτονικό κέρας
GR2540007 - GR2540001	Χαράδρα Σταυρού	
GR2520005	Χαράδρα Λεωνιδίου – Ορθοπλαγιές Λεωνιδίου ("Τσακώνικοι βράχοι") - Φαράγγι Δαφνώνα	Πλήθος ενδημικών και κινδυνευόντων ειδών στο φαράγγι (Κωνσταντινίδης και Καλπουτζάκης, 2015)
GR2530001 - GR2530006	Χαράδρα Φλαμπουρίτσα	
GR2540003	Χαράδρα Βρονταμά	Ασβεστολιθικό φαράγγι κατά μήκος του οποίου ρέει ο π. Ευρώτας
GR2530007	Παράκτιες Γεωμορφές Κορινθιακού	Παράκτιες γεωμορφές στην ακτή Περαχώρας
GR2530007	Λίμνη της Βουλιαγμένης	Λιμνοθάλασσα τεκτονικό βύθισμα
GR2530007	Σπηλιά της Φώκιας	Παράκτιο σπήλαιο στους πρόποδες των Γερανείων
GR2530007	Δόρυγα της Κορίνθου	Τεχνητή γεωλογική τομή

Αναφορικά με τα **σπήλαια**, στην άμεση και ευρύτερη περιοχή μελέτης απαντάται πλήθος σπηλαίων και βαράθρων στην πλειοψηφία των περιοχών μελέτης. Κάποια από τα σπήλαια είναι επισκέψιμα (τουριστικές επισκέψεις και εναλλακτικός τουρισμός), ενώ άλλα, με εντοπισμένες ή μη θέσεις, είναι μη επισκέψιμα και φιλοξενούν σημαντικά είδη θηλαστικών (χειροπτέρων) και ασπονδύλων του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43, καθώς και άλλων ενδημικών και κινδυνευόντων ειδών. Για την καταγραφή των σπηλαίων αξιοποιήθηκαν μεταξύ άλλων δεδομένα του Ινστιτούτου Σπηλαιολογικών Ερευνών Ελλάδας (Παραγκαμιάν, 2019) και δεδομένα του Υπουργείου Πολιτισμού και συγκεκριμένα της Εφορίας Παλαιοανθρωπολογίας- Σπηλαιολογίας Ν. Ελλάδος (Οικονόμου, 2008). Πληθώρα άλλων λιγότερο γνωστών σπηλαίων, τα οποία αποτελούν δυνητικά καταφύγια χειρόπτερων και σπηλαιόβιων ασπόνδυλων, χωροθετούνται εντός των περιοχών. Στη διδακτορική διατριβή Άτλας Γεωμυθολογίας της Πελοποννήσου (Φαρμάκη, 2013), σελ. 404 και 433] παρατίθεται λίστα και ενδεικτική χωροθέτηση των σπηλαίων των ΠΕ Λακωνίας, Αργολίδας, Αρκαδίας και Κορινθίας. Ακολούθως παρουσιάζονται τα πλέον γνωστά και καταγεγραμμένα σπήλαια τα οποία εντοπίζονται εντός ή πολύ κοντά στις περιοχές μελέτης:

Στις περιοχές μελέτης **GR2540001** "Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ.

Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι" και **GR2540007** "Όρη Ανατολικής Λακωνίας" και στην ευρύτερη περιοχή αυτών, εντοπίζονται τα ακόλουθα σπήλαια:

- Το **Βάραθρο Σφενδάμι** το οποίο βρίσκεται πλησίον του οικισμού Μπελεσαίικα και το Σπήλαιο Βρη πλησίον του οικισμού Κρεμμύδι, στα οποία έχει καταγραφεί η παρουσία δολιχόποδων (Paragamian, 2020d).
- Το **σπήλαιο Σολωμού Τρύπα** το οποίο εντοπίζεται ανάμεσα στους οικισμούς Αγία Κυριακή και Βέλιες και έχουν εντοπιστεί πολύ σημαντικά είδη Χειρόπτερων (Paragamian, 2020b).
- Σε απόσταση μικρότερη των 500 m από την περιοχή εντοπίζεται **το Σπήλαιο Καστανιά**, το οποίο είναι από τα πιο εντυπωσιακά σπήλαια της Ελλάδας. Το σπήλαιο είναι τουριστικά αξιοποιήσιμο και η έκταση του είναι 1.500 m^2, χωρίζεται σε δύο επίπεδα και ο επισκέπτης το περιέρχεται με μια διαδρομή 500 μ. Σπάνιες παρουσίες όπως δίσκοι, επίπεδοι σταλαγμίτες, εκκεντρίτες και ελικτίτες, έχουν τον ιδιαίτερο τόπο τους στο σπήλαιο και αποτελούν σημαντικούς σταθμούς της ξενάγησης. Εντός του σπηλαίου είναι διαδεδομένη η παρουσία του είδους *Dolichopoda Petrochilosi* (Οικονόμου, 2008), ενώ καταγράφονται και πολλά σπηλαιόβια μυριάποδα. Οι νυχτερίδες είναι σπάνιες, αλλά λόγω της ύπαρξης πολλών σωρών από guano φαίνεται ότι παλαιότερα ήταν περισσότερες.
- Επιπλέον των προαναφερθέντων, στην ευρύτερη περιοχή εντοπίζονται δύο γνωστά πολύ σημαντικά καταφύγια χειροπτέρων, το Σπήλαιο του Κότωνα στο όρος Κούνος και το Σπήλαιο Κισσός πλησίον του όρους Κρανί. Ειδικότερα, το σπήλαιο Κισσός αποτελεί σημαντική μητρική αποικία τριών τουλάχιστον ειδών (*Miniopterus schreibersii, Myotis blythii* ή *Myotis myotis, Rhinolophus euryale* ή *Rhinolophus mehelyi*), ενώ το καταφύγιο του Κότωνα φιλοξενεί 7 τουλάχιστον είδη (*Miniopterus schreibersii, Rhinolophus hipposideros, Rhinolophus ferrumequinum, Rhinolophus blasii, Rhinolophus euryale* ή *Rhinolophus mehelyi, Myotis blythii* ή *Myotis myotis* και *Myotis spp*) χειροπτέρων.

Στην περιοχή μελέτης **GR2520001** "Όρος Μαίναλο" εντοπίζονται τα ακόλουθα:

- Το **Σπήλαιο Δρακοτρυπιά** είναι ένα μικρό σπήλαιο πλησίον του οικισμού της Βυτίνας εντός της προστατευόμενης περιοχής, δεν είναι επισκέψιμο και αποτελεί σημαντικό βιότοπο στενοενδημικών σπηλαιόβιων ασπονδύλων (Παραγκαμιάν, 2019).
- Το **Σπήλαιο Κάψια** βρίσκεται στο νομό Αρκαδίας, σε απόσταση 1,5 χλμ.. από τον ομώνυμο οικισμό και περίπου 15 km βόρεια της Τρίπολης, εντοπίζεται στην Ευρύτερη περιοχή σε απόσταση 1,5 km περίπου από τα ανατολικά όρια της περιοχής μελέτης. Αποτελεί τμήμα συστήματος ενεργών και μη ενεργών καταβοθρών, που αποστράγγιζαν τη λεκάνη της Μαντίνειας. Μπροστά από την είσοδό του αναπτύσσονται τρεις καταβόθρες, τις οποίες σήμερα περικλείει προστατευτικό πέτρινο φράγμα ημικυκλικού σχήματος που χτίστηκε τον 19ο αιώνα. Όταν οι καταβόθρες έφραζαν, το σπήλαιο πλημμύριζε, όπως αποδεικνύουν ίχνη παλαιάς πλημμύρας στα τοιχώματά του.

  Το σπήλαιο διαθέτει πλούσιο σταλαγμιτικό διάκοσμο με σπάνιους χρωματισμούς. Από επιφανειακά ευρήματα προκύπτει ότι χρησιμοποιήθηκε σποραδικά κατά τη Νεολιθική περίοδο (4η χιλιετία π.Χ.), την Ελληνιστική (330-146 π.Χ.) και το διάστημα από τον 4ο έως τον 6ο αιώνα μ.Χ. και αποτελεί οργανωμένο αρχαιολογικό χώρο.

  Στο σπήλαιο εντοπίζονται αράχνες, μυριάποδα και αρκετά δολιχόποδα (Οικονόμου, 2008). Σε φυσική τομή στο επιφανειακό στρώμα της λάσπης, βρέθηκαν κελύφη που ανήκουν σε τρία είδη

από αρτίγονα γαστερόποδα: i) Οικογένεια Planorbitae: Anisus (Tropidiscus) sp., ii) Οικογένεια Hydrobidae: Bythinia sp., iii) Οικογένεια Valvatidae: Valvata sp.

- Εντός των ορίων της περιοχής μελέτης, ανατολικά του Λεβιδίου και Νότια του οικισμού Βλαχέρνας εντοπίζεται το **Σπήλαιο Τρινολένος** και στην ευρύτερη περιοχή του Μαινάλου πλησίον των οικισμών Ελάτης και υργάκι εντοπίζεται το Σπήλαιο **Τρύπα του Κολοκοτρώνη** στα οποία εντοπίζονται Αρθρόποδα (Paragamian, 2020c).

Σημαντικά σπήλαια εντοπίζονται και στην Ανατολική Λακωνία, εντός περιοχών μελέτης **GR2520005** "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη", **GR2520006** "Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)", **GR2540001** "Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι" και **GR2540007** "Όρη Ανατολικής Λακωνίας" εντός των ορίων του Καποδιστριακού Δήμου του Λεωνιδίου:

- Το **Σπήλαιο Φουρνιάτα**[2] (GR2520005) βρίσκεται Ανατολικά του Λεωνιδίου στην τοποθεσία Πέλια και σε απόσταση περίπου 4χμ από αυτό, πλησίον του οδικού δικτύου Αθηνών Λεωνιδίου είναι οριζόντιο σπήλαιο και αποτελεί σημαντικό βιότοπος χειρόπτερων.
- Τα **Σπήλαιο Μάνα** (Βρύση του Νερόμυλου) (GR2520005) βρίσκεται στο μέσω του οικισμού Πούλιθρα Αρκαδίας. Είναι ένα οριζόντιο σπήλαιο μήκους ~1,5χλμ., χωρίς ιδιαίτερες δυσκολίες, πλημμυρισμένο με νερό και κατακρημνίσεις σε ένα σημείο στο εσωτερικό του. Δεν έχει πρόσβαση το ευρύ κοινά παρά μόνο Σπηλαιολόγοι και αποτελεί σημαντικό καταφύγιο για τα χειρόπτερα.
- Το Σπήλαιο **Γαλάζια Λίμνη** (GR2520005) βρίσκεται στη παραλία του οικισμού Πούλιθρα Αρκαδίας και αποτελεί σημαντικό βιότοπο για τα χειρόπτερα.
- Το **Βάραθρο "Πρόπαντες"**, (GR2520006) όπου στο εσωτερικό του έχουν παρατηρηθεί αρκετά δολιχόποδα και νυχτερίδες (Οικονόμου, 2008).

Στη ευρύτερη περιοχή των προαναφερθέντων περιοχών μελέτης εντοπίζονται τα σημαντικά σπήλαια- βάραθρα:

- Η **Καταβόθρα των Πελετών** η οποία είναι πρώτη σε βάθος στην Πελοπόννησο, 2η στη Χερσαία Ελλάδα και 4η σε όλη τη χώρα μετά από δύο βάραθρα της Κρήτης και βρίσκεται 1,5χμ. ΝΑ από το χωριό Πελετά στον "Κάτω Κάμπο" στο χαμηλότερο σημείο του.
- και τα Σπήλαια Αγίων Αναργύρων και Πηγάζα στα οποία έχει καταγραφή η παρουσία Δολιχόποδων (Paragamian, 2020a).

Στο νησί της Ελαφονήσου (**GR2540002),** σε βραχώδη περιοχή στα δυτικά της παραλίας του Σίμου εντοπίζεται το σπήλαιο Σίμος, το οποίο αποτελεί τουριστικό αξιοθέατο και είναι συνδεδεμένο με τη λαογραφία του τόπου.

Στην περιοχή μελέτης **GR2530004** «Ολίγυρτος» εντοπίζονται:

- το **Σπήλαιο Γαρζενίκου**, σύμφωνα με το Δελτίο Της Ελληνικής Σπηλαιολογικής Εταιρείας[3] κατά το έτος 1959, έχει μήκος 98 μέτρα και το μεγαλύτερο βάθος του είναι 14,20μ., μέχρι το έτος καταγραφής δεν είχε διενεργηθεί ειδική έρευνα ως προς την πανίδα το σπηλαίου και

[2] Δελτίο Ελληνικής Σπηλαιολογικής Εταιρείας, Τόμος XIII, Τεύχος 6-7-8, 1976 https://digital.lib.usf.edu//content/SF/S0/05/54/19/00001/K26-04970-1976_6_7_8.pdf

[3] https://digital.lib.usf.edu//content/SF/S0/05/53/69/00001/K26-04920-1959_4.pdf

καταγράφηκε μόνο η παρουσία χειρόπτερων. Εντούτοις, μετέπειτα (Παραγκαμιάν, 2019) επιβεβαιώθηκε η παρουσία σημαντικών ειδών και ως εκ τούτου αποτελεί σημαντικό βιότοπο στενοενδημικών σπηλαιόβιων ασπονδύλων.

- Οι **Καταβόθρες του Φενεού** βρίσκονται περιμετρικά της παλιάς, αποξηραμένης πλέον, λίμνης του Φενεού, υπήρχαν 3-4 φυσικές καταβόθρες από τις οποίες, διέφευγαν τα πλεονάζοντα νερά της λίμνης προς τον υδροφόρο ορίζοντα και τη θάλασσα, η μόνη από αυτές που «λειτουργεί» ακόμα για τον σκοπό αυτό, βρίσκεται κοντά στο χωριό Μάτι του οροπεδίου του Φενεού, σε απόσταση μικρότερη των 500 μέτρων από τα όρια της περιοχής μελέτης και, παροχετεύει, με πολύ εντυπωσιακό τρόπο, τα παφλάζοντα νερά μεγάλου ρυακιού, στο εσωτερικό της γης!

Εντός των περιοχών μελέτης **GR2530001** "Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα", **GR2530006** "Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη) " και **GR2530002** "Λίμνη Στυμφαλίας" εντοπίζονται τα ακόλουθα Σπήλαια - Βάραθρα:

- Το **σπήλαιο του Ερμή** (GR2530001, GR2530006) το οποίο βρίσκεται σε υψόμετρο 1700 περίπου μ. επάνω από το οροπέδιο της Ζήρειας. Είναι σπηλαιοβάραθρο, μήκους περίπου 100 μ. και βάθους 70 μ. Η μορφολογία του σπηλαίου καθιστά προβληματική την αρχαιολογική έρευνα. Ένας μικρός, όμως, αριθμός αρχαίων αντικειμένων ενισχύουν αυτή την άποψη, καθώς ανάλογα ευρήματα απαντούν και σε άλλους λατρευτικούς χώρους της Κορινθίας. Το σπήλαιο του Ερμή βρίσκεται στη δυτική πλευρά της Φλαμπουρίτσας και είναι από τα λίγα σπήλαια στην Ελλάδα σε υψόμετρο 1.700 μ. Έχει έκταση 1.200 τ.μ και διακλαδίζεται σε 8 θαλάμους με συμπλέγματα πολύχρωμων σταλαγμιτών και σταλακτιτών. Χαρακτηρίζεται από λιθωματικό διάκοσμο σπάνιας μορφής, το σπηλαιόγαλα. Αποτελεί σημαντικό βιότοπο στενοενδημικών σπηλαιόβιων ασπονδύλων (Παραγκαμιάν, 2019).
- Το **Σπήλαιο λίμνης Στυμφαλίας**, βρίσκεται εντός της περιοχής μελέτης «Λίμνη Στυμφαλίας» στη δεξιά πλευρά του δρόμου Κιάτου-Γκούρας, ανάμεσα στα χωριά Στυμφαλία και Καστανιά σε υψόμετρο 650 μέτρα. Το σπήλαιο εκτείνεται από Ν προς Β σε ευθεία γραμμή 20 m οι διάδρομοί του έχουν μήκος 25-30 m η έκταση που καλύπτει είναι 265 m^2.

  Το σπήλαιο αυτό, όταν ανακαλύφθηκε, κατά τη διάνοιξη του δρόμου, μετά από έρευνα και μελέτη της Άννας Πετροχείλου το 1978, αποδείχθηκε ότι, ήταν πανέμορφο, με πολύ αξιόλογο σταλακτιτικό και σταλαγμιτικό διάκοσμο και οδηγούσε σε υπόγεια λίμνη. Αυτή η λίμνη, στην πραγματικότητα, δεν ήταν άλλη από την ίδια τη στυμφαλία, που εισέδυε στο εσωτερικό της γης.

  Δεν αξιοποιείται πλέον τουριστικά αλλά κατά τις εργασίες διάνοιξης δεύτερης -ευρύχωρης- τεχνητής εισόδου, από τα εκρηκτικά που χρησιμοποιήθηκαν, αλλά και από την, αμέσως μετά, εγκατάλειψη του όλου εγχειρήματος και του ίδιου του σπηλαίου, έχει υποστεί ανεπανόρθωτες καταστροφές από κατακρημνίσεις στο εσωτερικό του.

Στη ευρύτερη περιοχή των προαναφερθέντων περιοχών τα σημαντικότερα σπήλαια - βάραθρα που εντοπίζονται έχουν ως ακολούθως:

- Το **Σπήλαιο «Παναγιάς του βράχου»,** βρίσκεται λίγο πιο έξω από το χωριό Κάτω Ταρσός, πάνω στον -σαν των Μετεώρων- τεράστιο βράχο-λόφο που δεσπόζει πάνω από αυτό. Εντοπίζεται σε απόσταση περίπου 1,3 χλμ. από τις περιοχές μελέτης GR2530006 και GR2530001. Πρόκειται για «διώροφο» σπήλαιο, στον κάτω όροφο του οποίου είναι χτισμένο παμπάλαιο ασκηταριό-εκκλησάκι αφιερωμένο στην Παναγία «του βράχου». Ο επάνω όροφος, χρησίμευε σαν αποθήκη τροφίμων κλπ, αλλά και, σαν καταφύγιο των κατοίκων της περιοχής κατά τη δύσκολη περίοδο της Τουρκοκρατίας.

- Το **Σπήλαιο «Των Άγγλων»** βρίσκεται στον ίδιο βραχώδη όγκο με την «Παναγία του βράχου» και σε απόσταση μικρότερη του ενός χιλιομέτρου από αυτήν, το εν λόγω σπήλαιο το οποίο είναι κοίτη υπόγειου ποταμού που τους περισσότερους χειμερινούς μήνες λειτουργεί βγάζοντας ορμητικά τα νερά του από τα σπλάχνα του βουνού στην επιφάνεια του εδάφους. Τους καλοκαιρινούς μήνες το λιγοστό νερό του υπόγειου ποταμού, βγαίνει αρκετά χαμηλότερα από τη μεγαλειώδη είσοδο του σπηλαίου και, χάνεται σε κοντινό χείμαρρο. Το σπήλαιο, μετά την τεράστια ωοειδή είσοδό του και τις δύο αρκετά μεγάλες αίθουσές, συνεχίζει προς το εσωτερικό του βουνού με τη στοά-κοίτη του νερού να έχει διαστάσεις, όχι μεγαλύτερες από, 30-35 εκατοστά ύψος και πλάτος.
- Το **Ανώνυμο βάραθρο Άνω Ταρσού** βρίσκεται κοντά στο χωριό Άνω Ταρσός και έχει βάθος 35-40 m. Στον πυθμένα του, διανοίγεται μεγάλη αίθουσα, το έδαφος της οποίας, είναι καλυμμένο εξ' ολοκλήρου από σκουπίδια και μπάζα. Τα τοιχώματα και η οροφή της τεράστιας αίθουσας, είναι στολισμένα από κόκκινους σταλακτίτες. Το εν λόγω σπήλαιο εντοπίζεται πλησίον των περιοχών μελέτης GR2530006 και GR2530001
- Το **Σπήλαιο-βάραθρο «Τρύπα» Φενεού»** βρίσκεται σε υψόμετρο 1800 m, περίπου, μέτρων πάνω στο βουνό Ντουρντουβάνα (απόληξη του Χελμού στην Κορινθία) εντός της ευρύτερης περιοχής και σε απόσταση περίπου 7 km και την περιοχή μελέτης Κυλληνη (GR2530001, GR2530006). Αποτελείται από 3-4 συνολικά «πηγάδια» με συνολικό βάθος πάνω από 200 m, 7-8 μεγάλες, σταλακτιτικά καταστόλιστες, αίθουσες, καθώς και μία πανέμορφη υπόγεια λίμνη, ανάμεσά τους.

Στον **Πίνακα 2.1.1-1 του Τεύχους Τεκμηρίωση** παρατίθεται λίστα με τα σπήλαια και τα βάραθρα όπως αυτά καταγράφηκαν κατά την εκπόνηση της ΕΠΜ Πάρνωνα.

2.1.2 Γεωλογία, ορυκτοί πόροι/ κοιτάσματα και τύποι εδαφών

Οι γεωλογικοί σχηματισμοί της περιοχής μελέτης εντάσσονται σε γεωτεκτονικές ενότητες των Εξωτερικών Ελληνίδων και περιλαμβάνουν τόσο αλπικούς, αμεταμόρφωτους έως μέσου βαθμού μεταμόρφωσης, σχηματισμούς όσο και μεταλπικούς. Οι γεωτεκτονικές ενότητες (**Σχήμα 2.1.2-1 Τεύχους Τεκμηρίωσης**) που καταγράφονται και οι κύριοι γεωλογικοί σχηματισμοί που τις απαρτίζουν, συνοπτικά, είναι: i) Ενότητα Πίνδου: κλαστικός (κατω- Κρητιδικός) σχηματισμός προϊόν τεκτονικής αποκόλλησης, πελαγικοί ασβεστόλιθοι, ραδιολαρίτες, ii) Ενότητα Τρίπολης: ασβεστόλιθοι, δολομίτες, χαρακτηριστική σειρά στρωματολίθων (νηριτικής φάσης ιζηματογένεσης), iii) Πελαγονική ζώνη: κρυσταλλοσχιστώσες υπόβαθρο (γνεύσιους, γνευσιοσχιστόλιθους και αμφιβολίτες με μεγάλες γρανιτικές διεισδύσεις), μάρμαρα, φυλλίτες, σχιστόλιθους, ψαμμίτες, ασβεστόλιθους και δολομίτες. Χαρακτηριστική είναι η ύπαρξη τεκτονικά τοποθετημένων μεγάλων οφιολιθικών μαζών.

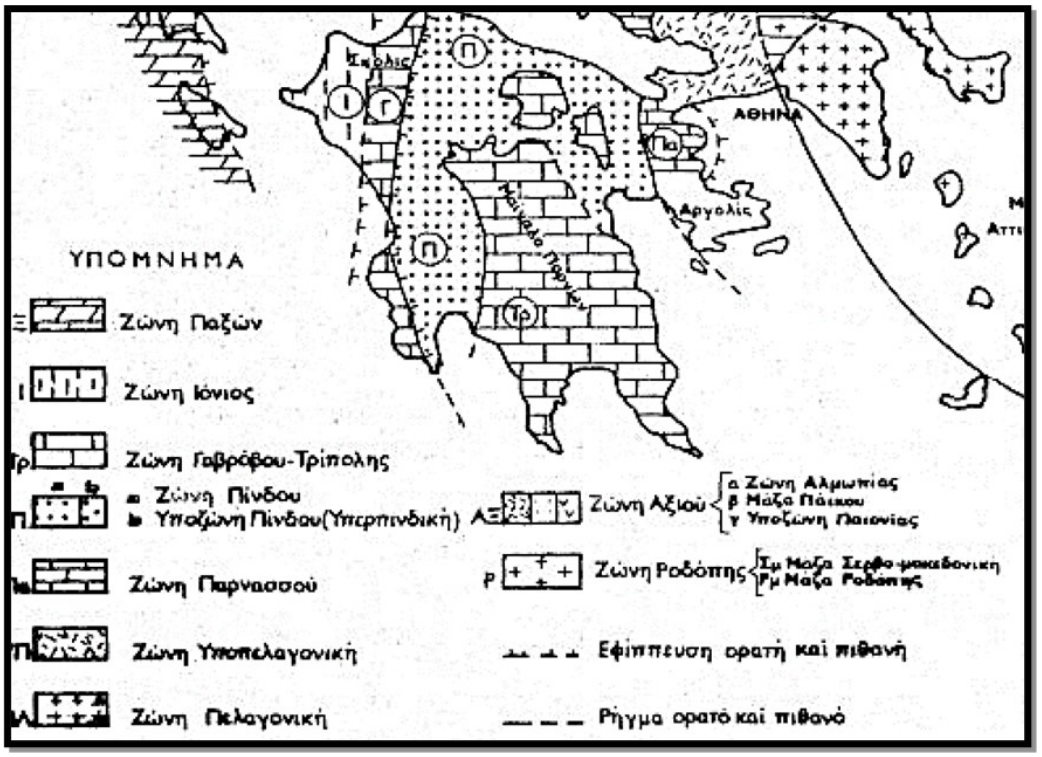

Σχήμα 2.1.1-1 Απόσπασμα Χάρτη των γεωτεκτονικών ενοτήτων της Ελλάδας (Λαλεχός, 1974)

Στον ορεινό όγκο της Κυλλήνης ή Ζήρειας[4] (**GR2530001**, **GR2530006**) εμφανίζονται πετρώματα που ανήκουν σε διαφορετικές τεκτονικές ενότητες: την ενότητα Ωλονού–Πίνδου, την ενότητα Γαβρόβου–Τριπόλεως, καθώς και τη μεταμορφωμένη σειρά της Ζαρούχλας, η οποία υπάγεται στην ενότητα Φυλλιτών–Χαλαζιτών. Στο δυτικό και νότιο τμήμα του όγκου συναντώνται εκρηξιγενή πετρώματα απροσδιόριστης ηλικίας. Ο σχηματισμός της Γκούρας αποτελείται από εναλλαγές γαλαζόμαυρων και σκοτεινών ασβεστόλιθων. Τα εκρηξιγενή πετρώματα κυρίως στο νότιο τμήμα είναι πρασινίτες, οι οποίοι εναλλάσσονται με μαύρους σχιστόλιθους. Μεγάλη έκταση στο κεντρικό τμήμα καταλαμβάνουν οι πλακώδεις ασβεστόλιθοι της ενότητας Ωλονού–Πίνδου, σε αποχρώσεις λευκού ή ερυθρού, που χρονολογούνται στο Κονιάσιο–Μαιστρίχτιο. Στο βόρειο και ανατολικό άκρο εντοπίζονται κροκαλοπαγή ιζήματα Πλειοκαινικής ηλικίας. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η παρουσία μεγάλων ογκόλιθων διαμέτρου από 1 μέτρο έως και 100 μέτρα, οι οποίοι προέρχονται από πετρώματα των παραπάνω τεκτονικών ενοτήτων, αλλά και από τα εκρηξιγενή. Τέλος, η ενότητα Τριπόλεως αντιπροσωπεύεται από μαύρους ή τεφρούς ασβεστόλιθους του Κενομάνιου, καθώς και από ασβεστόλιθους και δολομίτες (Α. Τριαδικό- Κ. Κρητιδικό).

Σύμφωνα με την τεκμηρίωση επιστημονικής πληροφορίας Σχεδίου Διαχείρισης για την προστατευόμενη περιοχή «Λίμνη Στυμφαλία» (Παππάς *et al.*, 2015) στην περιοχή (**GR2530002**) διακρίνονται τρεις υδρογεωλογικές ενότητες πετρωμάτων: α) οι ασβεστόλιθοι του τεκτονικού καλύμματος της ζώνης Ωλονού όπου, στους πλακώδεις πτυχωμένους ασβεστόλιθους του καλύμματος αναπτύσσονται πολλές ανεξάρτητες μεταξύ τους υδρογεωλογικές ενότητες, που κάποιες αποστραγγίζονται προς τους υποκείμενους ασβεστόλιθους της Τρίπολης και άλλες εκφορτίζονται από μικρές πηγές στην επαφή τους με το τεκτονοϊζηματογενές σύμπλεγμα, β) η ανθρακική σειρά της ζώνης της Τρίπολης όπου, Διαμορφώνονται δύο κύριες υδρογεωλογικές ενότητες. μία μεγάλη βόρεια που καταλαμβάνει το μεγάλο όγκο της Κυλλήνης και εκτονώνεται από τις πηγές της Στυμφαλίας και την πηγή Κεφαλαρίου (που αποκαλούμε μεγάλη καρστική ενότητα Κυλλήνης) και μία νότια πολύ

[4] https://fdchelmos.gr/geology/

μικρότερη, που χωρίζεται υδραυλικά από την προηγούμενη με τα στεγανά πετρώματα του μεταμορφωμένου υποβάθρου της ζώνης Καστανιάς – Δροσοπηγής - Κιονίων και συνδέεται με τις πηγές Βελατσούρι (αρχαία Στύμφαλος) και Φόρστα στη ΝΔ πλευρά της λίμνης, που λειτουργούν ως εσταβέλες. και γ) οι νεότερες αποθέσεις του Νεογενούς και Τεταρτογενούςό που αποτελούνται από ενότητες κροκαλοπαγών και ψαμμιτών, οι οποίες αποτελούν αυτόνομες υδρογεωλογικές μονάδες στα κροκαλοπαγή και στους ψαμμίτες των πλειστοκαινικών αποθέσεων και δημιουργούνται μόνο στις περιοχές Β και ΒΑ της Κυλλήνης. Αντίθετα τα κροκαλοπαγή της ΝΑ Κυλλήνης (Καλλιάνοι – Στυμφαλία - Δροσοπηγή) βρίσκονται σε στενή υδραυλική αλληλοεξάρτηση με τα εφαπτόμενα ανθρακικά πετρώματα. Στις βόρειες παρυφές της Κυλλήνης, στο άμεσο περιβάλλον των ανθρακικών πετρωμάτων, εκεί που τα κροκαλοπαγή κάθονται απευθείας πάνω σ' αυτά, τροφοδοτούν με τις κατεισδύσεις που πραγματοποιούνται στην έκτασή τους, τους υποκείμενους καρστικούς ορίζοντες. Από την περιοχή Καίσαρι – Κλημέντι προς Κεφαλάρι αυξάνουν οι ψαμμίτες και τα κροκαλοπαγή, που τελικά στη περιοχή του Κεφαλαρίου έχουν αποτεθεί απευθείας πάνω στους ασβεστόλιθους των δυο ζωνών. Ακριβώς στη ζώνη αυτή επαφής αβεστολίθων και κροκαλοπαγών, ανατολικά του Κεφαλαρίου στη χαμηλότερη μορφολογικά θέση (υψόμετρα +674) όπου οι ασβεστόλιθοι και τα κροκαλοπαγή, καλυμμένα με προσχώσεις, έρχονται σε επαφή μέσω ορύγματος με βαθύτερους μαργαϊκούς νεογενείς ορίζοντες, αναβλύζει η ομώνυμη πηγή και οι Προσχωματικοί υδροφόροι όπου, αυτοί σχηματίζονται στις αλουβιακές αποθέσεις του βυθίσματος της Στυμφαλίας, το πάχος των οποίων ξεπερνά κατά θέσεις τα 150 m και βρίσκονται σε υδραυλική επικοινωνία τόσο με τη λίμνη όσο και με τους ασβεστόλιθους που τις περιβάλλουν.

Σύμφωνα με την (Γιαννακοπούλου, 2019) τα Γεράνεια Όρη (**GR2530005**) ανήκουν στην Πελαγονική ζώνη των εσωτερικών Ελληνίδων και αποτελούνται από τα κατώτερα προς τα ανώτερα στρώματα από τις εξής λιθολογίες: ιζηματογενή και ηφαιστειακά πετρώματα του Περμίου (Bornovas *et al.*, 1984) (Bornovas et al., 1984), ενότητα σκούρων γκρι νηριτικών ασβεστολίθων και δολομιτών πάχους 500 m, ηλικίας Ανώτερου Τριαδικού- Κατώτερου Ιουρασικού, μία ακολουθία ηλικίας Ανώτερου Ιουρασικού η οποία υπέρκειται σε αμμωνίτικο rosso ή σε ραδιολαρίτες (Clément, 1983) (Clement, 1983), από τον Βοιωτιτικό φλύσχη και από μια οφιολιθική ακολουθία.

Η περιοχή της Ακροκορίνθου (**GR2530003**) ανήκει γεωλογικά στις αρχαίες περιοχές της Πελοποννήσου και έχει όμοια χαρακτηριστικά με τα όρη Πάρνωνα και Ταΰγετο. Η περιοχή διαμορφώνεται σε έναν λόφο με υψόμετρο 574μ.και καλύπτεται κυρίως από σκληρό ασβεστολιθικό υπόστρωμα, σχηματίζοντας απότομες πλαγιές πλούσιες σε χασμοφυτική βλάστηση.

Η οροσειρά του Πάρνωνα (**GR2530003**, **GR2520005**, **GR2520006**) ανήκει γεωλογικά στη ζώνη Γαύροβο-Τρίπολη και αποτελείται κυρίως από ασβεστολιθικό υπόστρωμα. Στην περιοχή της οροσειράς του Πάρνωνα, από κάτω προς τα πάνω απαντούν οι παρακάτω τεκτονικές ενότητες: Κρήτης-Μάνης (μεταμορφωμένη Ιόνιος), Φυλλιτών-Χαλαζιτών, Τρίπολης και Πίνδου. Λεπτομερής γεωλογική χαρτογράφηση σε κλίμακα 1:5000 του μεγαλύτερου τμήματος της οροσειράς του Πάρνωνα (Σκούρτσος *et al.*, 2001) έδειξε ότι το ανώτερο τεκτονικό κάλυμμα στην περιοχή αυτή, αποτελεί το κάλυμμα της Γλυπίας (από την αρχαία πόλη που απαντούσε στην περιοχή αυτή), η επιφανειακή εξάπλωση της οποίας, περιορίζεται ανάμεσα στα χωριά Παλαιοχώρι και Άγιος Βασίλειος, δυτικά του Λεωνιδίου, όπου και στην αρχαιότητα απαντούσε η πόλη της Γλυπίας. Προς τη βόρεια πλευρά το κάλυμμα υπέρκειται των ανωκρητιδικών, πλακωδών ασβεστόλιθων της Πίνδου, με τη μεσολάβηση ενός μικρής κλίσης (<30°) κανονικού ρήγματος, ενώ δυτικά, νότια και ανατολικά, έρχεται σε επαφή μέσω κανονικών ρηγμάτων ενδιάμεσης κλίσης (30°-60°), με ανθρακικά και με μεταβατικά προς το φλυσχη ιζήματα της ενότητας της Τρίπολης, ηλικίας Κατωτέρου Κρητιδικού – Ηωκαίνου. Η όλη περιοχή αποτελεί μία τεκτονική τάφρο, η οποία βρίσκεται ανατολικά της κορυφογραμμής του

Πάρνωνα. Είναι βέβαιο ότι αυτή η δομή προστάτεψε το κάλυμμα της Γλυπίας, όπως και αυτό της Πίνδου, από τη διάβρωση και επέτρεψε τη διατήρηση του μέχρι σήμερα.

Στο νότιο τμήμα της λεκάνης του Ευρώτα (**GR2540003** και **GR2540006**) και στην ευρύτερη περιοχή εκτός από λιμναίοι σχηματισμοί απαντούν πλέον και θαλάσσιοι αποτελούμενοι από ασβεστοψαμμιτικούς και αμιγείς αργίλους, τεφρές μάργες και αραιές στρώσεις οργανογενών ψαμμιτικών ασβεστολίθων Πλειοκαινικής ηλικίας (Νικολαΐδης *et al.*, 2009). Πάνω από όλους τους προαναφερθέντες σχηματισμούς απαντούν οι αλλουβιακές αποθέσεις που καταλαμβάνουν μεγάλη έκταση εξαιτίας της μεγάλης μεταφορικής ικανότητας του ποτάμιου συστήματος του Ευρώτα (Νικολαΐδης *et al.*, 2009).

Στο Ακρωτήριο Μαλέα η περιοχή της Νεαπόλεως (**GR2540002**), το γεωλογικό υπόβαθρο, θεωρείται συνέχεια της οροσειράς του Πάρνωνα. Το μεταμορφωμένο υπόβαθρο των χαλαζιτών –φυλλιτών, αργιλικών σχιστολίθων εμφανίζεται στην ανατολική πλευρά του εν λόγω κόλπου. Τα ανθρακικά πετρώματα της σειράς Γαβρόβου-Τρίπολης που υπέρκεινται του μεταμορφωμένου υποβάθρου εντοπίζονται στο ανατολικό τμήμα της Ελαφονήσου (Γκίκα, 2017). Επιπλέον, ασβεστόλιθοι εμφανίζονται στην ακτή της Πούντας, όπου κάποτε λειτουργούσε λατομείο. Οι ορεινές περιοχές στην Ανατολική Πελοπόννησο (**GR2540001** και **GR2540007**) ανήκουν γεωλογικά στη ζώνη Γαύροβο-Τρίπολης και αποτελούνται κυρίως από φυλλίτες και ασβεστόλιθους σκούρου χρώματος της ιουρασικής εποχής καθώς επίσης και φλύσχη της Ηώκαινου και Ολιγόκαινου εποχής.

Στην κεντρική Πελοπόννησο το όρος Μαίναλο (**GR2520001**), ανήκει γεωλογικά στη ζώνη Γαύροβο - Τρίπολη πλην ορισμένων τμημάτων που ανήκουν στη ζώνη Ωλονού – Πίνδου και εμφανίζονται πιθανώς ως επωθημένα τμήματα της επί της προηγούμενης. Η πλειονότητα των πετρωμάτων του Μαίναλου είναι ασβεστόλιθοι ηλικίας από το Δογγέριο – Μέσο Τριαδικό έως το Παλαιόκαινο - Λουτήσιο. Οι ασβεστόλιοθοι και οι δολομιτικοί και νηριδικοί ασβεστόλιθοι των παραπάνω ηλικιών συνίσταται από τέφρους έως μαύρους ασβεστόλιθους και συνήθως λευκούς λεπτοστρωματώδης δολομίτες. Ασβεστόλιθοι νεότερης ηλικίας του Κονιασίου – Καμπάνιου που ανήκουν στη ζώνη Ολόκαινου – Πίνδου εμφανίζονται κυρίως στο κεντρικό Μαίναλο. Ο Φλύσχης σου Μαινάλου ανήκει εξ'ολοκλήρου στη ζώνη Γαβροβού – Τριπόλεως και είναι αδιαίρετος ηλικίας Πριαμπονίου – Ολιγόκαινου. Εμφανίζεται κατά ζώνες με κατεύθυνση βορειοδυτική προς νοτιοαναλοτική. Στις επίπεδες θέσεις των κοιλάδων της περιοχής, έχουμε συνήθως εμφάνιση αλουβιανών αποθέσεων του τεταρτογενούς, με σημαντικότερη την περιοχή του Κάμπου μεταξύ Σιλίμνας και Ροεινού και δευτερευόντως μεταξύ Καψιά και Λεβιδίου. Η περιοχή μελέτης στο όρος Ολίγυρτο (**GR2530004**) γεωτεκτονικά ανήκει κυρίως στη Ζώνη της Τρίπολης. Το μεγαλύτερο βόρειο και κεντρικό τμήμα του βουνού αποτελείται από έντονα καρστικοποιημένους ασβεστόλιθους, ενώ λιγότερο εκτεταμένα εντοπίζονται μεταμορφικά πετρώματα (σχιστόλιθοι). Στο νότιο τμήμα κυριαρχούν οι ασβεστόλιθοι της ζώνης της Πίνδου με τοπικές εξάρσεις από πυριτόλιθο και φλύσχη. Στην περιοχή μελέτης **GR2510004** "Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο" το μεγαλύτερο τμήμα ανήκει γεωλογικά στη Ζώνη της Πίνδου και από τους σχηματισμούς που εντοπίζονται το Ανώτερο Κρητιδικό αποτελεί το κάλυμμα με τη σημαντικότερη εξάπλωση στο Αρτεμίσιο. Πρόκειται για πολυπτυχωμένους λεπτοπλακώδεις ασβεστόλιθους λευκού, κίτρινου, και ερυθρού χρώματος, πελαγικής φάσης με ενστρώσεις και κονδύλους κερατολίθων, ενώ μικρό τμήμα στη Νοτια πλευρά ανήκει γεωλογικά στη ζώνη της Τρίπολη όπου απαντούν κυριως παχυστρωματώδεις ασβεστόλιθοι, δολομίτες και δολομιτικοί ασβεστόλιθοι ανοιχτόχρωμοι έως υπόλευκοι κατά θέσεις κυρίως στιφροί και κλαστικοί οι οποίοι μεταβαίνουν στους μέλανους βιτουμενιούχους νουμουλιτοφόρους ασβεστόλιθους. Μεταξύ της ενότητας της Τρίπολης και της τεκτονικά υπερκείμενης ενότητας της Πίνδου μεσολαβεί κατά θέσεις (ιδιαίτερα στην περιοχή του Αρτεμισίου) μια τεκτονοϊζηματογενής ακολουθία που δομείται από ογκόλιθους ποικίλου μεγέθους και

σύστασης. Κυριαρχούν τμήματα του φλύσχη της υποκείμενης ενότητας, τεμάχη της ενότητας της Πίνδου καθώς και εκρηξιγενή πετρώματα.

Η ιδιαιτερότητα του Κορινθιακού Κόλπου (**GR2530007**), από τεκτονική άποψη, είναι ότι αποτελεί μία εγκάρσια δομή ως προς το Ελληνικό Τόξο σε αντίθεση με τις συνήθεις παράλληλες δομές που αναπτύσσονται στα ορογενετικά τόξα. Η συγκεκριμένη δομή οφείλεται, μαζί με κάποιες υποπαράλληλες της, στη διαφορική παραμόρφωση που έχει προκαλέσει η κίνηση της Αιγαίας πλάκας σε σχέση με την Ευρασιατική, βόρεια και την πλάκα της Ανατολίας, ανατολικά μέσα στη διατμητική Ζώνη Κεντρικής Ελλάδας (Papanikolaou and Royden, 2007). Η ευρύτερη περιοχή του Κορινθιακού εμφανίζει έντονη σεισμική δραστηριότητα και υψηλή σεισμικότητα. Η ιστορική και η σύγχρονη, ενόργανα καταγεγραμμένη, σεισμικότητα επιβεβαιώνουν ότι το Ελληνικό Τόξο και ιδιαίτερα η τάφρος του Κορινθιακού κόλπου αποτελεί μια από τις περισσότερο ενεργές σεισμικά περιοχές στο κόσμο (Papazachos and Papazachou, 1989, 1997; Ambraseys and Jackson, 1990, 1997; Papadopoulos *et al.*, 2000).

Στους **Πίνακες 2.1.2-1 και 2.1.2-2 του Τεύχους Τεκμηρίωσης** παρουσιάζεται ποσοστιαία κατανομή των λιθολογικών σχηματισμών της ευρύτερης περιοχής και των περιοχών ΕΖΔ, ΤΚΣ και ΖΕΠ της περιοχής μελέτης, ενώ στον **Πίνακα 2.1.2-3 (ΤΤΑ)** διακρίνεται η κατανομή της έκτασης που καλύπτει κάθε τύπος μητρικού υλικού σε κάθε επιμέρους περιοχή. Η έκταση εμφανίζεται ως ποσοστό της συνολικής έκτασης του χερσαίου τμήματος (εκτός λιμνών) κάθε περιοχής, ενώ η χωρική κατανομή των λιθολογικών σχηματισμών παρουσιάζεται στα **Σχήματα 2.1.2-2α και β** που ακολουθούν.

Παρατηρείται ότι εντός της περιοχής μελέτης, επικρατούν οι σκληροί ασβεστόλιθοι με ποσοστό 69,83% και ακολουθούν οι τριτογενείς αποθέσεις (10,63%) και οι σχιστόλιθοι (6,58%). Από τον Πίνακα 2.1.2-3 του Τεύχους Τεκμηρίωσης προκύπτει ότι στις ορεινές περιοχές Natura (**GR2510004**, **GR2520001**, **GR2520005**, **GR2520006**, **GR2530004**, **GR2540001** και **GR2540007**) επικρατούν οι σκληροί ασβεστόλιθοι σε ποσοστό υψηλότερο του 70%, εξαίρεση αποτελούν τα Γεράνεια όρη (**GR2530005**) όπου ενώ υπερτερούν και πάλι οι σκληροί ασβεστόλιθοι παρατηρείται και υψηλό ποσοστό (38,5%) πυριγενών πετρωμάτων (Περιδοτίτες-γάβροι) και οι περιοχές του όρους Κυλλήνη (**GR2530001** και **GR2530006**) όπου σε εξίσου υψηλό ποσοστό εμφανίζονται τριτογενείς αποθέσεις. Σε ότι αφορά τις λίμνες της περιοχής μελέτης και τις εκβολές του Ευρώτα (**GR2520003**, **GR2540003**, **GR2530002** και **GR2540006**) επικρατούν όπως είναι αναμενόμενο οι αλλούβιες αποθέσεις, με εξαίρεση τη λίμνη Τάκα όπου επικρατούν ελαφρώς οι σκληροί ασβεστόλιθοι. Στην περιοχής της χερσονήσου Μαλέα (**GR2540002**) επικρατούν ελαφρώς οι σκληροί ασβεστόλιθοι σε ποσοστό 39,48%, αλλά σημαντική είναι η παρουσία Τριτογενών και Αλλούβιων αποθέσεων (35,14% και 22,49%). Στην περιοχή της Ακροκορίνθου (**GR2530003**) επικρατούν οι τριτογενείς αποθέσεις (78,92%) και τέλος, στην περιοχή του Ναυπλίου (**GR2510003**) επικρατούν οι σκληροί ασβεστόλιθοι και ακολουθούν οι αλλούβιες αποθέσεις.

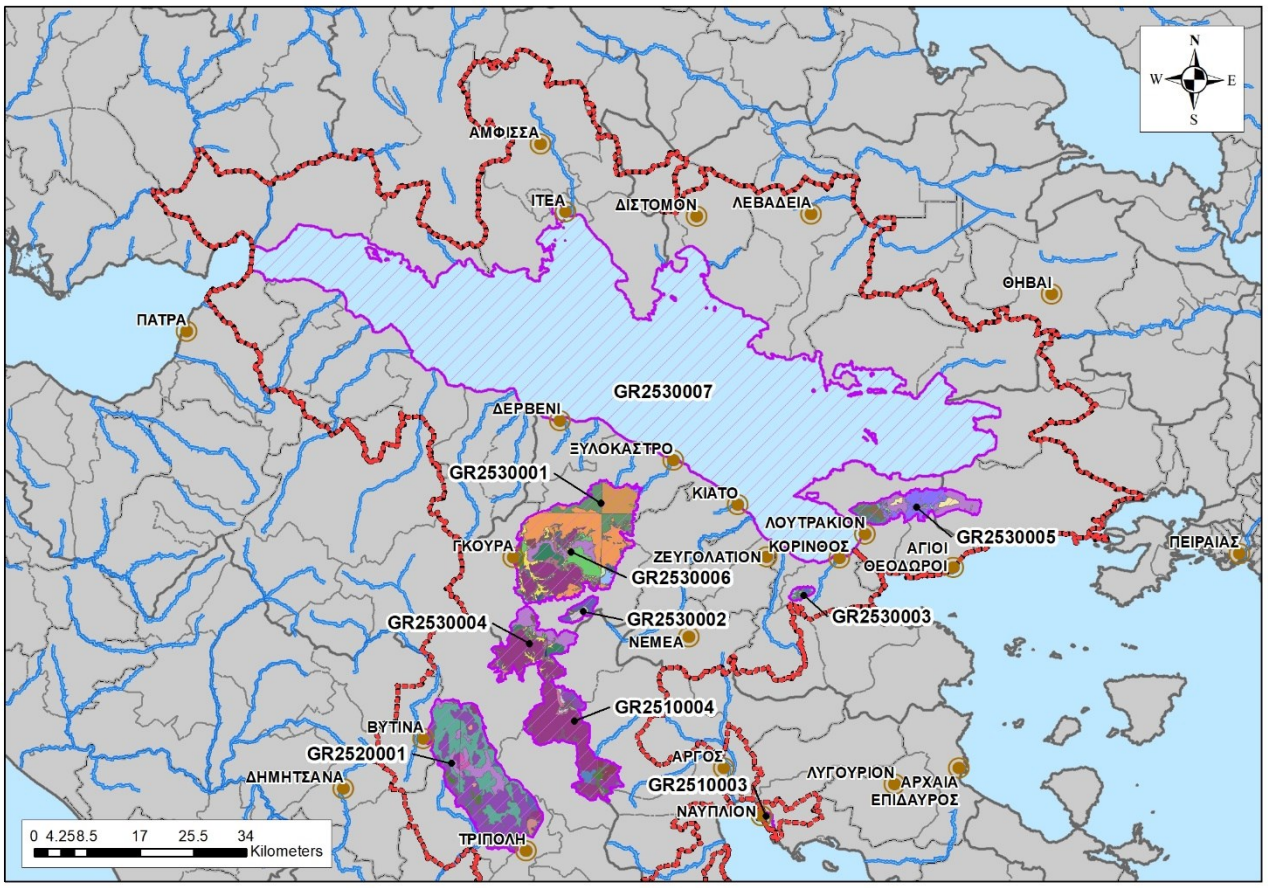

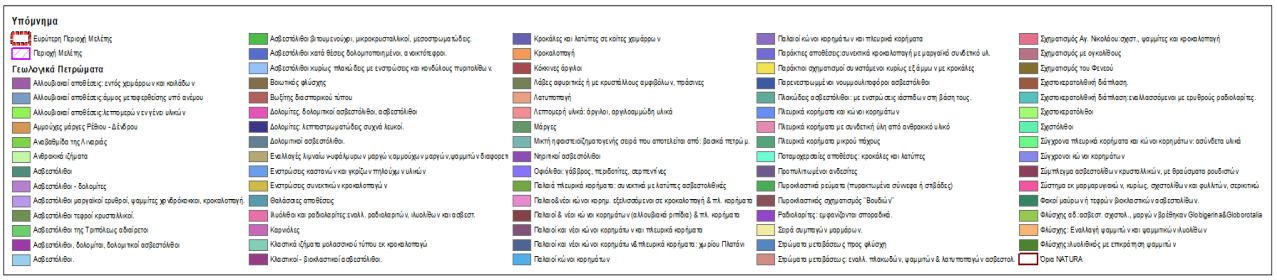

Σχήμα 2.1.2-2α: Λιθολογικοί σχηματισμοί ευρύτερης περιοχής μελέτης – Β.Πελοποννήσου (πηγή: http://hermes.survey.ntua.gr/web/FreeGeoData/maps/)

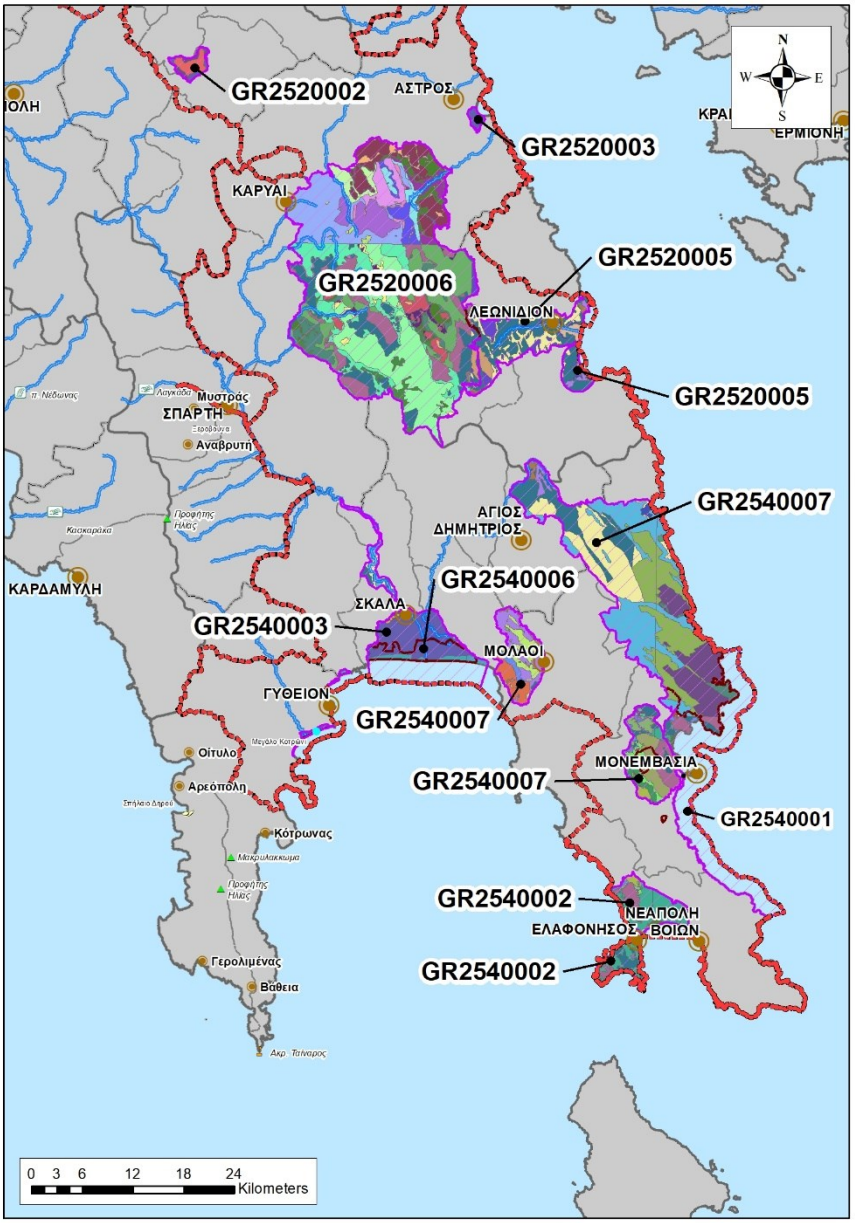

Σχήμα 2.1.2-2β: Λιθολογικοί σχηματισμοί ευρύτερης περιοχής μελέτης – ΝΑ.Πελοποννήσου (πηγή: http://hermes.survey.ntua.gr/web/FreeGeoData/maps/)

Ειδικότερα, στις περιοχές μελέτης που καλύπτονται ως επί το πλείστον από ασβεστολιθικούς σχηματισμούς, είναι πολύ συνηθισμένα τα καρστικά φαινόμενο και η δημιουργία καρστικών σχηματισμών (αύλακες, έγκοιλα, φρέατα κ.λπ. μέχρι καταβόθρες και σπήλαια) τα οποία δημιουργήθηκαν με την πάροδο των αιώνων από την εκλεκτική χημική διάλυση του πετρώματος λόγω της επίδρασης των νερών της βροχής. Η δημιουργία των καρστικών σχηματισμών σχετίζεται επίσης και με τεκτονικά αίτια που προκάλεσαν αρχικά κατακερματισμό του πετρώματος. Σε ότι αφορά τις τριτογενείς αποθέσεις τις οποίες συναντάμε κυρίως στις περιοχές μελέτης της Κορινθίας σημειώνουμε ότι δίνουν εδάφη, κατά κανόνα, βαθιά, με ποικίλη υφή, όξινα (pH<7) ή αλκαλικά (pH>7) (Παπαγεωργίου *et al.*, 2012). Μεγάλες εκτάσεις αυτής της κατηγορίας των εδαφών καλλιεργούνται γεωργικά στις χαμηλότερες κυρίως περιοχές ή είναι βοσκότοποι χωρίς μέτρα προστασίας, με αποτέλεσμα να εμφανίζουν, κατά θέσεις, φαινόμενα διάβρωσης ή φέρουν δάση χαλεπίου και τραχείας πεύκης, φυλλοβόλων δρυών και ορεινών κωνοφόρων, καθώς και πλατύφυλλων. Τέλος, οι αλουβιες αποθέσεις απαντώνται σε σχεδόν επίπεδα εδάφη, κατά κανόνα πλούσια σε θρεπτικά

συστατικά, βαθιά και ποικίλης υφής και είναι τα πλέον ενδεδειγμένα εδάφη για εντατική γεωργική εκμετάλλευση.

Σε ότι αφορά τους γεωτόπους, εντοπίζεται πλήθος διαφορετικών κατηγοριών (γεωμορφολογικές δομές και τοπία, γεωπολιτιστικές θέσεις, θέσεις αντιπροσωπευτικές για παλαιοπεριβάλλον, θέσεις ορυκτολογικού και οικονομικού ενδιαφέροντος, θέσεις πετρολογικού ενδιαφέροντος, απολιθωματοφόρες θέσεις και θέσεις υδρογεωλογικού ενδιαφέροντος) όπως καταγράφονται στον **Πίνακα 2.1.2-4 του Τεύχους Τεκμηρίωσης**.

Επίσης, σημαντικές κρίνονται οι αναφορές σχετικά με τις περιοχές που εντοπίζεται ορυκτός πλούτος, καθώς είτε δυνητικά, εφόσον δεν αξιοποιούνται, είτε με το τρέχον καθεστώς εκμετάλλευσης μπορούν να αποτελέσουν απειλή για τα προστατευτέα αντικείμενα. Στην **Ενότητα 2.3.1.2.2** Δευτερογενής τομέας, αναλύεται το καθεστώς εκμετάλλευσης και τα χαρακτηριστικά των ορυκτών-μεταλλευμάτων-κοιτασμάτων στην ευρύτερη περιοχή μελέτης, ενώ στο **Σχήμα 2.3.1.2.2-2** της αντίστοιχης ενότητας παρουσιάζονται χωρικά οι υφιστάμενες λατομικές ζώνες αδρανών υλικών, οι περιοχές μεταλλευτικού ενδιαφέροντος καθώς και οι δυνητικές περιοχές έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων και κοιτασμάτων λιγνίτη στην ευρύτερη περιοχή μελέτης. Σε ότι αφορά τις παραχωρήσεις εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων, αξίζει να τονισθεί ότι η χωροθέτηση του «οικοπέδου 11» καθώς δύναται να επηρεάσει την περιοχή μελέτης **GR2540003** "Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου".

Τέλος, οι τύποι εδαφών που καταγράφονται στην περιοχή μελέτης σύμφωνα με τον Χάρτη Εδαφικών Ενώσεων της Ελλάδας (βλ**. Σχήμα 2.1.2-2**), παρουσιάζονται συνοπτικά στη συνέχεια και αναλυτικά στην **Ενότητα 2.1.2.στο Τεύχος Τεκμηρίωσης** (ΤΤΑ).

Στην ευρύτερη περιοχή απαντώνται μεγάλη ποικιλία εδαφικών ενώσεων, τα οποία ταξινομούνται ως εξής με βάση το σύστημα ταξινόμησης FAO-WRB:

- LEPTOSOLS [LP] [2 & 3]: Στην περιοχή μελέτης εντοπίζονται στο κέντρο της περιοχής των Γερανείων και του Μαίναλου, στο βόρειο τμήμα των εκβολών του Ευρώτα, καταλαμβάνουν τη Νότια πλευρά του όρους Κυλλήνη και σχεδόν εξολοκλήρου τις υπόλοιπες ορεινές περιοχές μελέτης.
- REGOSOLS [RG] [12]: Στην περιοχή μελέτης εντοπίζονται σε ένα μικρό τμήμα στη βόρεια πλευρά του Πάρνωνα και στην περιοχή της Νεάπολης
- CAMBISOLS [CM] [27 & 30]: Στην περιοχή μελέτης εντοπίζονται στο βόρειο τμήμα του όρους Κυλλήνη και την Ακροκόρινθο
- LUVISOLS [LV] [37]: Στην περιοχή μελέτης εντοπίζονται στη βόρεια- δυτική πλευρά του όρους Κυλλήνη
- ROCK OUTCROPS – ΒΡΑΧΟΙ: Στην περιοχή μελέτης εντοπίζονται σε μεγάλο τμήμα περιμετρικά του Μαίναλου και εξολοκλήρου στην περιοχή του Ναυπλίου
- FLUVISOLS: Στην περιοχή μελέτης εντοπίζονται στο νότιο τμήμα της περιοχής των εκβολών του Ευρώτα και καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο τμήμα της εν λόγων περιοχής.

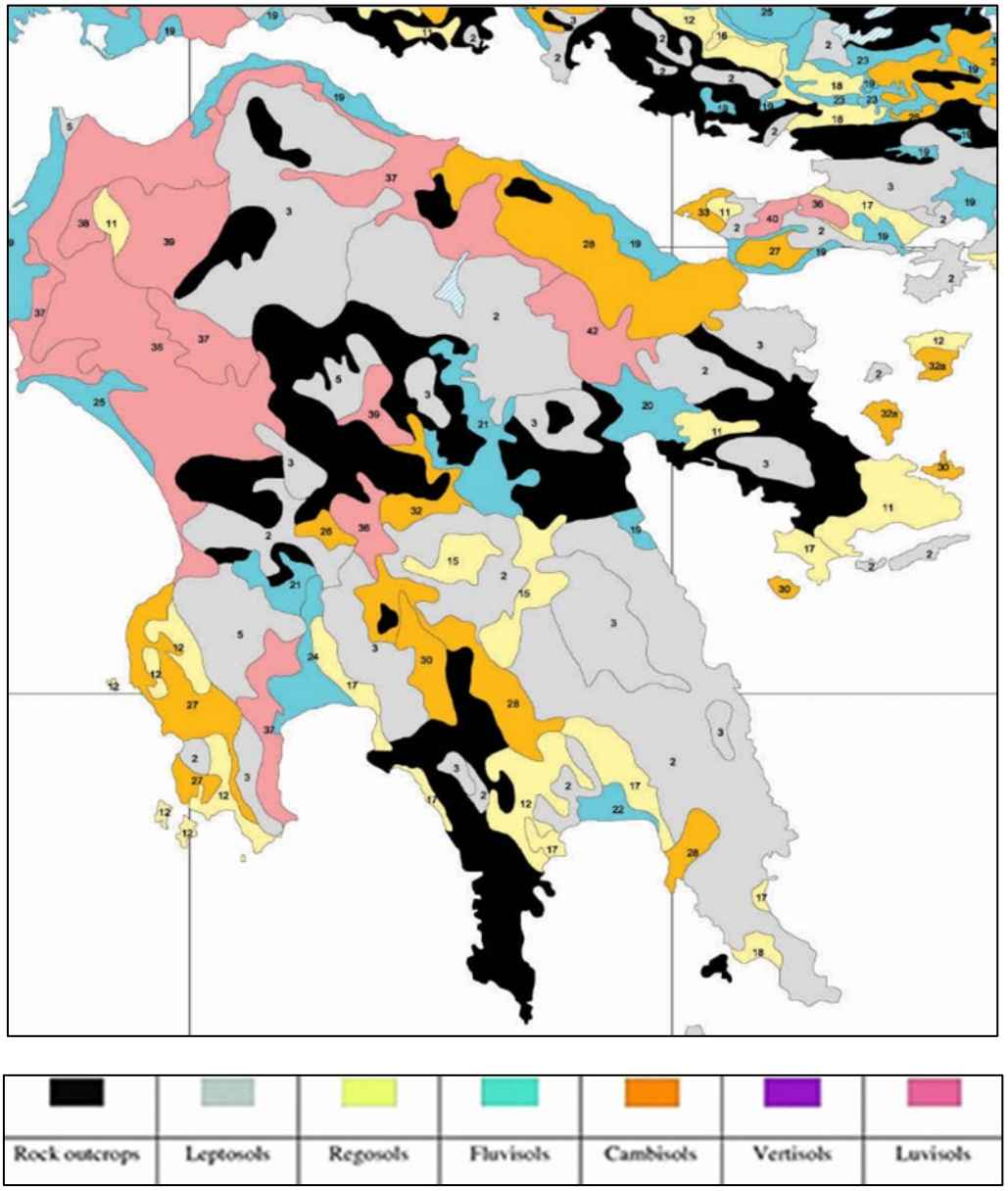

Σχήμα 2.1.2-2: Κατηγορίες εδαφών που απαντούν στις περιοχές μελέτης [Χάρτης εδαφικών ενώσεων της Ελλάδος (Yassoglou *et al.*, 2017)]

Όσον αφορά τη διάβρωση των ακτών, η ακτογραμμή διαμορφώνεται από το θετικό ισοζύγιο φερτών υλικών από τη στεριά (ποτάμια, χείμαρροι) και το αρνητικό ισοζύγιο των υλικών που μεταφέρονται στον βυθό από τον κυματισμό της θάλασσας. Η απώλεια υλικού από τις ακτές ενισχύεται από την έντονη σεισμικότητα που υπάρχει στη θαλάσσια περιοχή του Κορινθιακού Κόλπου, την οικιστική εξάπλωση του ανθρώπου πλησίον ή και δίπλα στην ακτογραμμή όπως και τα φερτά υλικά των ποταμών τα οποία δεν καταλήγουν στη θάλασσα.

Η προερχόμενη από φυσικές διεργασίες διάβρωση των ακτών, στις περιοχές μελέτης, σύμφωνα με τους (Tragaki *et al.*, 2018) το παραλιακό μέτωπο των εκβολών του Ευρώτα, οι αμμώδεις παραλίες στην περιοχή του Γυθείου και οι παραλίες της Νεάπολης παρουσιάζουν εξαιρετικά υψηλή ευπάθεια στις φυσικές διεργασίες (δείκτης CVI). Εντούτοις όταν συνυπολογίζονται κοινωνικά κριτήρια (δείκτης SVI), τα οποία σύμφωνα με την ως άνω μελέτη αποτελούν σημαντικό παράγοντα για την επιτάχυνση των φαινομένων διάβρωσης των ακτών, από το σύνολο των περιοχών της παρούσας φάσης η περιοχή που διατρέχει εξαιρετικά υψηλό κίνδυνο διάβρωσης εντοπίζεται στα όρια του Δήμου Έλους

(**GR2540003**, **GR2540006** και εν μέρη **GR2540007**). Τα αποτελέσματα της εν λόγω μελέτης παρατίθενται στην **Ενότητα 2.1.2 του Τεύχους Τεκμηρίωσης.** Το υψηλό επίπεδο κινδύνου διάβρωσης στον Ευρώτα επιβεβαιώνεται και από παλαιότερες μελέτες, όπως για παράδειγμα των Valente *et al.* (2014) οι οποίοι κατέληξαν από εκτίμηση ανθρωπογενών και φυσικών παραμέτρων σε όλο το παραλιακό μέτωπο της Πελοποννήσου, ότι τα δέλτα και οι εκβολές των ποταμών αποτελούν τις πιο εκτεθειμένες στη διάβρωση περιοχές που στερούνται εισροής ιζημάτων από τα ποτάμια. Η ίδια μελέτη μάλιστα, αναγνωρίζει και το νότιο τμήμα του Κορινθιακού κόλπου (**GR2530007**) από το Αίγιο μέχρι την Κόρινθο ως σημαντικά ευάλωτο με σημαντικό βαθμό διάβρωσης, με κύριες αιτίες τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες, τις καταιγίδες και τις τοπικές πλημμύρες. Από υδροδυναμικής και γεωλογικής άποψης, οι Karymbalis *et al.* (2012) αποδίδουν τον υψηλό κίνδυνο διάβρωσης του νότιου τμήματος του Κορινθιακού (με έμφαση στις περιοχές Ψαθόπυργος, από Λαμπίρι μέχρι Διακοφτό, και από Κιάτο έως Κόρινθο) κυρίως στα γεωλογικά ή δομικά χαρακτηριστικά της περιοχής (γεωμορφολογία, παράκτια κλίση και μεταβολή ακτογραμμής) και λιγότερο στη σχετική μεταβολή της θαλάσσιας στάθμης και το μέσο σημαντικό ύψος του κύματος.

Η Ελλάδα ανήκει στις Μεσογειακές χώρες της ΕΕ οι οποίες αντιμετωπίζουν σοβαρό κίνδυνο από την ερημοποίηση. Στο σύνολό τους οι τύποι των εδαφών που απαντούν στις περιοχές ενδιαφέροντος χαρακτηρίζονται από μέτρια έως χαμηλή ποιότητα. Μελέτες έχουν δείξει ότι το 35% του Ελλαδικού χώρου, μεταξύ των οποίων και το μεγαλύτερο μέρος της Πελοποννήσου, χαρακτηρίζονται ως υψηλής επικινδυνότητας για ερημοποίηση (Γιάσσογλου, 2004, Χάρτης ευαισθησίας περιοχών της Ελλάδας στην ερημοποίηση - **Σχήμα 2.1.2-6 ΤΤΑ**).

Σύμφωνα με τους Karamesouti et al. (2018) κατά την περίοδο 1970-2015 οι περιοχές που κινδυνεύουν με ερημοποίηση αυξήθηκαν κατά 6,1%, ενώ παράλληλα οι μη επηρεαζόμενες ή αυτές που θεωρείται ότι είναι πιθανό να επηρεαστούν μειώθηκαν κατά 2,5% και 3,6%, αντίστοιχα. Στο Τεύχος Τεκμηρίωσης **Ενότητα 2.1.2** παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της μελέτης και αναλύονται, σε επίπεδο Περιφερειακών Ενοτήτων, οι διαχρονικές αλλαγές που εντοπίζονται για τις χρονικές περιόδους 1970-1985, 1985-2000 και 2000-2015. Σε ότι αφορά τις Π.Ε της περιοχής μελέτης, για την περίοδο έρευνας 2000 – 2015 (**Σχήματα 2.1.2-11 και 2.1.2-12 του ΤΤΑ**), προέκυψαν τα ακόλουθα συμπεράσματα:

- Από τις περιοχές μελέτης σε κρίσιμη κατάσταση χαρακτηρίζονται ορισμένα τμήματα στις ορεινές περιοχές της Ανατολικής Λακωνίας (**GR2540007**, **GR2540001**), τμήμα της περιοχής του Πάρνωνα (**GR2520005**) πλησίον του Λεωνιδίου και τμήμα στη βόρεια πλευρά της περιοχής του Όρους Κυλλήνη (**GR2530001**).
- Ως ευαίσθητες χαρακτηρίζονται εξ ολοκλήρου οι περιοχές του Ευρώτα (**GR2540003** και **GR2540006**) και του Ακρωτηρίου Μαλέα (**GR2540002**), και το μεγαλύτερο μέρος των περιοχών της κεντρικής Πελοποννήσου.
- Τα υπόλοιπα τμήματα των περιοχών μελέτης θεωρείται ότι είναι πιθανό να επηρεαστούν με εξαίρεση την κεντρική Ζήρεια (**GR2530006** και **GR2530001**) η οποία σχεδόν εξολοκλήρου φαίνεται να ανήκει στις περιοχές που δεν έχουν επηρεαστεί, ομοίως, ένα μικρό τμήμα του Πάρνωνα (**GR2520006**) στη βόρεια πλευρά του και μικρές περιοχές εντός των Γερανείων (**GR2530005**).

2.1.3 Υδρολογία και ποιότητα νερών

2.1.3.1 Επιφανειακά εσωτερικά νερά

Σύμφωνα με:

- την 1η Αναθεώρηση των Σχεδίων Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών των Υδατικών Διαμερισμάτων (ΥΔ) Δυτικής Πελοποννήσου (EL01) (Αριθμ. Ε.Γ.: οικ. 898, ΦΕΚ 4678Β΄/29-12-2017), Βόρειας Πελοποννήσου (EL02) (Αριθμ. Ε.Γ.: οικ. 894, ΦΕΚ 4665Β΄/29-12-2017), Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03) (Αριθμ. Ε.Γ.: οικ. 899, ΦΕΚ 4674Β΄/29-12-2017), Δυτικής Στερεάς Ελλάδας (EL04) (Αριθμ. Ε.Γ.: οικ. 901, ΦΕΚ 4681Β΄/29-12-2017) Αττικής (EL06) (Αριθμ. Ε.Γ.: οικ. 903, ΦΕΚ 4672Β΄/29-12-2017) και Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας (EL07) (Αριθμ. Ε.Γ.: οικ. 902, ΦΕΚ 4673Β΄/29-12-2017),
- την 2η Αναθεώρηση των Σχεδίων Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών των Υδατικών Διαμερισμάτων (ΥΔ) Δυτικής Πελοποννήσου (EL01) (ΦΕΚ Α 86/12.06.2024), Βόρειας Πελοποννήσου (EL02) (ΦΕΚ Α 85/12.06.2024), Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03) (ΦΕΚ Α 113/23.07.2024), Δυτικής Στερεάς Ελλάδας (EL04) (ΦΕΚ Α 84/12.06.2024), Αττικής (EL06) (ΦΕΚ Α 73/20.05.2024) και Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας (EL07) (ΦΕΚ Α 74/20.05.2024),

η περιοχή μελέτης εκτείνεται εντός της Λεκάνης Απορροής Ποταμών (ΛΑΠ) Αλφειού (EL0129) του ΥΔ Δυτικής Πελοποννήσου (EL01), της ΛΑΠ Ρεμάτων Παραλίας Βόρειας Πελοποννήσου (EL0227) του ΥΔ Βόρειας Πελοποννήσου (EL02), των ΛΑΠ Οροπεδίου Τρίπολης (EL0330), Ρεμάτων Αργολικού Κόλπου (EL0331) και Ευρώτα (EL0333) του ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03), της ΛΑΠ Μόρνου (EL0421) του ΥΔ Δυτικής Στερεάς Ελλάδας (EL04), της ΛΑΠ Λεκανοπεδίου Αττικής (EL0626) του ΥΔ Αττικής (EL06) και των ΛΑΠ Ασωπού (EL0725) και Άμφισσας (EL0724) του ΥΔ Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας (EL07).

Σε ότι αφορά τον **Κορινθιακό Κόλπο (GR2530007)**, εκτείνεται κατά μήκος των ακτών (και ως εκ τούτου δέχεται τις εκβολές ποτάμιων υδατικών συστημάτων), εκτός από τις ΛΑΠ Ρεμάτων Παραλίας Βόρειας Πελοποννήσου (EL0227) και Λεκανοπεδίου Αττικής (EL0626), και των ΛΑΠ Μόρνου (EL0421) του ΥΔ Δυτικής Στερεάς Ελλάδας (EL04) και ΛΑΠ Άμφισσας (EL0724) και Ασωπού (EL0725) του ΥΔ Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας (EL07).

Εντός των χερσαίων Natura της περιοχής μελέτης εντοπίζονται **είκοσι τρία (23) Ποτάμια Υδατικά Συστήματα**:

- **Τρικαλίτικος Π._1 (EL0227R002300024N) και Τρικαλίτικος Π._2 (EL0227R002300025N):** το ανάντη τμήμα του Τρικαλίτικου Π. (Τρικαλίτικος Π._2) εντοπίζεται εντός των περιοχών **GR2530001** «Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα» και **GR2530006** «Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)». Το πρώτο μισό του κατάντη τμήματος (Τρικαλίτικος Π._1) εντοπίζεται εντός της περιοχής **GR2530001** «Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα» και στη συνέχεια εκβάλει στην περιοχή **GR2530007** «Κορινθιακός Κόλπος». Ουσιαστικά ο Τρικαλίτικος Π. διασχίζει τη χαράδρα Φλαμπουρίτσα και εκβάλλει στον Κορινθιακό Κόλπο. Ο **Τρικαλίτικος Π._2** παρουσιάζει **«Καλή»** οικολογική και χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η και τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 85/12.06.2024) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Βόρειας Πελοποννήσου (EL02). Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται επίσης ως **«Καλή»** σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση.. Ο **Τρικαλίτικος Π._1** παρουσιάζει **«Μέτρια»** οικολογική και **«Καλή»** χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Βόρειας Πελοποννήσου (EL02). Ωστόσο, σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 85/12.06.2024), παρουσιάζει **«Μέτρια»** οικολογική κατάσταση /

δυναμικό και **«Κατώτερη της Καλής»** χημική κατάσταση. Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται ως **«Μέτρια»**.

- **Φόνισσα Ρ. (EL0227R002100023N):** το ρέμα εκκινεί εντός της περιοχής **GR2530001** «Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα» και εκβάλει στην περιοχή **GR2530007** «Κορινθιακός Κόλπος». Παρουσιάζει **«Μέτρια»** οικολογική και **«Άγνωστη»** χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Βόρειας Πελοποννήσου (EL02). Ωστόσο, σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 85/12.06.2024), παρουσιάζει **«Καλή»** οικολογική κατάσταση / δυναμικό και **«Καλή»** χημική κατάσταση. Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται ως **«Καλή»**.
- **Ίναχος Π._6 (EL0331R000205030N):** το ανάντη τμήμα του Ίναχου Π. (στις πηγές του) εντοπίζεται εντός της περιοχής **GR2510004** «Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο». Παρουσιάζει **«Καλή»** οικολογική και χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η και τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 113/23.07.2024) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03). Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται επίσης ως **«Καλή»** σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση.
- **Μαριόρρεμα Ρ._1 (EL0331R000700001A), Μαριόρρεμα Ρ._2 (EL0331R000700002H),Μαριόρρεμα Ρ._3 (EL0331R000700003H), Μαριόρρεμα Ρ._4 (EL0331R000700004N) και Μαριόρρεμα Ρ._5 (EL0331R000700005N):** Τα τρία χαμηλότερα τμήματα του Μαριορρέματος, ήτοι το Μαριόρρεμα Ρ._3 το οποίο στη συνέχεια διαχωρίζεται στα τμήματα Μαριόρρεμα Ρ._2 και Μαριόρρεμα Ρ._1 που καταλήγουν αμφότερα στη λιμνοθάλασσα Βιβάρι, εντοπίζονται εντός της περιοχής **GR2540003** «Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου». Τα δύο τελευταία τμήματα Μαριόρρεμα Ρ._2 και Μαριόρρεμα Ρ._1 εντοπίζονται εν μέρει και εντός της περιοχής **GR2540006** «Υγρότοποι εκβολών Ευρώτα». Σε ότι αφορά το ενδιάμεσο τμήμα του ρέματος (Μαριόρρεμα Ρ._4), ένα μικρό τμήμα στα ανάντη (ακριβώς πριν το Μαριόρρεμα Ρ._5) εντοπίζεται εντός των περιοχών **GR2540001** «Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι» και **GR2540007** «Όρη Ανατολικής Λακωνίας», ενώ ένα μικρό τμήμα στα κατάντη (πριν το πριν το Μαριόρρεμα Ρ._3) εντοπίζεται εντός της περιοχής **GR2540003** «Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου». Τέλος, το Μαριόρρεμα Ρ._5 (από τις πηγές έως το Μαριόρρεμα Ρ._4) εντοπίζεται εντός των περιοχών **GR2540001** «Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι» και **GR2540007** «Όρη Ανατολικής Λακωνίας», Το **Μαριόρρεμα Ρ._1** παρουσιάζει **«Άγνωστη»** οικολογική και **«Καλή»** χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03). Ωστόσο, σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 113/23.07.2024), παρουσιάζει **«Μέτρια»** οικολογική κατάσταση / δυναμικό και **«Καλή»** χημική κατάσταση. Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται ως **«Μέτρια»**. Το **Μαριόρρεμα Ρ._2** παρουσιάζει **«Άγνωστη»** οικολογική και **«Καλή»** χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03). Ωστόσο, σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 113/23.07.2024), παρουσιάζει **«Ελλιπή»** οικολογική κατάσταση / δυναμικό και **«Καλή»** χημική κατάσταση. Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται ως **«Ελλιπής».Το Μαριόρρεμα Ρ._3** παρουσιάζει **«Άγνωστη»** οικολογική και **«Καλή»** χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03). Ωστόσο, σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 113/23.07.2024), παρουσιάζει **«Καλή»** οικολογική και χημική κατάσταση. Η συνολική κατάσταση / δυναμικό

εκτιμάται ως **«Καλή»**, ενώ τα **Μαριόρρεμα Ρ._4,** και **Μαριόρρεμα Ρ._5** παρουσιάζουν **«Καλή»** οικολογική και χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η και τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 113/23.07.2024) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03). Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται επίσης ως **«Καλή»** σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση.

- **Δαφνών Ρ._1 (EL0331R001100006N), Δαφνών Ρ._2 (EL0331R001100007H) και Δαφνών Ρ._3 (EL0331R001100008N):** και τα τρία τμήματα του ρέματος εντοπίζονται εντός της περιοχής **GR2520005** «Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη». Τα τμήματα **Δαφνών Ρ._1** (εκβολές) και **Δαφνών Ρ._3** (πηγές) παρουσιάζουν **«Καλή»** οικολογική και χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η και τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 113/23.07.2024) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03). Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται επίσης ως **«Καλή»** σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση. Το μεσαίο τμήμα **Δαφνών Ρ._2** παρουσιάζει **«Άγνωστο»** οικολογικό δυναμικό και **«Καλή»** χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03). Ωστόσο, σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 113/23.07.2024), παρουσιάζει **«Καλή»** οικολογική και χημική κατάσταση. Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται ως **«Καλή»**.
- **Βρασιάτης Ρ._2 (EL0331R001500010N):** το ανάντη τμήμα του Βρασιάτη Ρ. εντοπίζεται εντός της περιοχής **GR2520006** «Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)». Παρουσιάζει **«Μέτρια»** οικολογική και **«Άγνωστη»** χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03). Ωστόσο, σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 113/23.07.2024), παρουσιάζει **«Καλή»** οικολογική και χημική κατάσταση. Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται ως **«Καλή»**.
- **Τάνος Π._5 (EL0331R001900015N):** το ανάντη τμήμα του Τάνου Π. εντοπίζεται εντός της περιοχής **GR2520006** «Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)». Παρουσιάζει **«Καλή»** οικολογική και χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η και τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 113/23.07.2024) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03). Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται επίσης ως **«Καλή»** σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση.
- **Ευρώτας Π._1 (EL0333R000201006H), Ευρώτας Π._2 (EL0333R000201007N), Ευρώτας Π._3 (EL0333R000201008N), Ευρώτας Π._4 (EL0333R000201009N):** Τα τέσσερα τελευταία τμήματα του Π. Ευρώτα, μέχρι και τις εκβολές του ποταμού στον Λακωνικό Κόλπο, εντοπίζονται εντός της περιοχής **GR2540003** «Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου». Το τελευταίο τμήμα (Ευρώτας Π._1) μέχρι τις εκβολές εντοπίζεται εν μέρει και εντός της περιοχής **GR2540006** «Υγρότοποι εκβολών Ευρώτα». Ο **Ευρώτας Π._1,** παρουσιάζει **«Μέτρια»** οικολογική και **«Καλή»** χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03). Ωστόσο, σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 113/23.07.2024), παρουσιάζει **«Κακή»** οικολογική κατάσταση / δυναμικό και **«Κατώτερη της Καλής»** χημική κατάσταση. Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται ως **«Κακή»**. Ο **Ευρώτας Π._2,** παρουσιάζει **«Κακή»** οικολογική και **«Καλή»** χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03). Ωστόσο, σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 113/23.07.2024), παρουσιάζει **«Μέτρια»** οικολογική κατάσταση / δυναμικό και **«Καλή»** χημική κατάσταση. Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται ως **«Μέτρια»**. Ο **Ευρώτας Π._3,** παρουσιάζει **«Καλή»** οικολογική και χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής

Πελοποννήσου (EL03). Ωστόσο, σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 113/23.07.2024), παρουσιάζει **«Μέτρια»** οικολογική κατάσταση / δυναμικό και **«Καλή»** χημική κατάσταση. Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται ως **«Μέτρια».** Ο **Ευρώτας Π._4,** παρουσιάζει **«Μέτρια»** οικολογική και **«Άγνωστη»** χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03). Ωστόσο, σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 113/23.07.2024), παρουσιάζει **«Ελλιπή»** οικολογική κατάσταση / δυναμικό και **«Καλή»** χημική κατάσταση. Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται ως **«Ελλιπής»**.

- **Πλατύς Π._1 (EL0333R000300001N):** Το τμήμα του ποταμού στις εκβολές αυτού στον Λακωνικό Κόλπο εντοπίζεται εντός της περιοχής **GR2540003** «Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου». Παρουσιάζει **«Καλή»** οικολογική και χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η και τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 113/23.07.2024) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03). Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται επίσης ως **«Καλή»** σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση.
- **Αραχωβίτικο Ρ._3 (EL0333R000210237N):** Αφορά το ανώτερο τμήμα του ρέματος και εντοπίζεται εντός της περιοχής **GR2520006** «Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)». Παρουσιάζει **«Μέτρια»** οικολογική και **«Καλή»** χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03). Ωστόσο, σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 113/23.07.2024), παρουσιάζει **«Καλή»** οικολογική και χημική κατάσταση. Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται ως **«Καλή»**.
- **Οινούς Π._4 (EL0333R000210039N):** Αφορά το ανώτερο τμήμα του ποταμού και εντοπίζεται εντός της περιοχής **GR2520006** «Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)». Παρουσιάζει **«Καλή»** οικολογική και χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η και τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 113/23.07.2024) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03). Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται επίσης ως **«Καλή»** σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση.
- **Σοφρώνη Ρ._2 (EL0333R000210132N) και Σοφρώνη Ρ._3 (EL0333R000210133N):** Αφορά τα δύο ανώτερα τμήμα του ρέματος και εντοπίζονται εντός της περιοχής **GR2520006** «Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)». Παρουσιάζουν αμφότερα **«Καλή»** οικολογική και χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η και τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 113/23.07.2024) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03). Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται επίσης ως **«Καλή»** σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση.

Επίσης, εντός των χερσαίων Natura της περιοχής μελέτης εντοπίζονται **δύο (2) Λιμναία Υδατικά Συστήματα**:

- **Λίμνη Στυμφαλία (EL0227L000000002N):** Εντοπίζεται εντός της περιοχής **GR2530002** «Λίμνη Στυμφαλία». Παρουσιάζει **«Άγνωστη»** οικολογική και **«Καλή»** χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Βόρειας Πελοποννήσου (EL02). Ωστόσο, σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 85/12.06.2024), παρουσιάζει **«Μέτρια»** οικολογική κατάσταση / δυναμικό και **«Κατώτερη της Καλής»** χημική κατάσταση. Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται ως **«Μέτρια»**.
- **Τεχνητή Λίμνη Τάκα (EL0330L000000001H):** Εντοπίζεται εντός της περιοχής **GR2520002** «Λίμνη Τάκα». Παρουσιάζει **«Άγνωστη»** οικολογική και χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03). Ωστόσο, σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 113/23.07.2024),

παρουσιάζει **«Μέτρια»** οικολογική κατάσταση / δυναμικό και **«Καλή»** χημική κατάσταση. Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται ως **«Μέτρια»**.

Σε ότι αφορά τη θαλάσσια περιοχή **GR2530007 «Κορινθιακός Κόλπος»,** σε αυτήν εκβάλουν τα εξής είκοσι ένα (21) Ποτάμια Υδατικά Συστήματα από τρία (3) συνολικά Υδατικά Διαμερίσματα:

ΥΔ Βόρειας Πελοποννήσου (EL02) (15 Ποτάμια Υδατικά Συστήματα):

- **Σελινούς Π._3 (EL0227R000900008N):** Αφορά το τμήμα του ποταμού στις εκβολές. Παρουσιάζει **«Καλή»** οικολογική και χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Βόρειας Πελοποννήσου (EL02). Ωστόσο, σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 85/12.06.2024), παρουσιάζει **«Ελλιπή»** οικολογική κατάσταση / δυναμικό και **«Καλή»** χημική κατάσταση. Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται ως **«Ελλιπής»**.
- **Ασωπός Π._1 (EL0227R002900027N):** Αφορά το τμήμα του ποταμού στις εκβολές. Παρουσιάζει **«Ελλιπή»** οικολογική και **«Καλή»** χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Βόρειας Πελοποννήσου (EL02). Ωστόσο, σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 85/12.06.2024), παρουσιάζει **«Καλή»** οικολογική κατάσταση / δυναμικό και **«Κατώτερη της Καλής»** χημική κατάσταση. Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται ως **«Μέτρια»**.
- **Βουραϊκός Π._1 (EL0227R001300011N):** Αφορά το τμήμα του ποταμού στις εκβολές. Παρουσιάζει **«Καλή»** οικολογική και χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Βόρειας Πελοποννήσου (EL02). Ωστόσο, σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 85/12.06.2024), παρουσιάζει **«Μέτρια»** οικολογική κατάσταση / δυναμικό και **«Κατώτερη της Καλής»** χημική κατάσταση. Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται ως **«Μέτρια»**.
- **Τρικαλίτικος Π._1 (EL0227R002300024N):** Αφορά το τμήμα του ποταμού στις εκβολές. Παρουσιάζει **«Μέτρια»** οικολογική και **«Καλή»** χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Βόρειας Πελοποννήσου (EL02). Ωστόσο, σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 85/12.06.2024), παρουσιάζει **«Μέτρια»** οικολογική κατάσταση / δυναμικό και **«Κατώτερη της Καλής»** χημική κατάσταση. Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται ως **«Μέτρια»**.
- **Φόνισσα Ρ. (EL0227R002100023N):** Παρουσιάζει **«Μέτρια»** οικολογική και **«Άγνωστη»** χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Βόρειας Πελοποννήσου (EL02). Ωστόσο, σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 85/12.06.2024), παρουσιάζει **«Καλή»** οικολογική και χημική κατάσταση καθώς και **«Καλή»** συνολική κατάσταση / δυναμικό.
- **Ραιζάνη Ρ. (EL0227R003300032N):** Παρουσιάζει **«Μέτρια»** οικολογική και **«Καλή»** χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Βόρειας Πελοποννήσου (EL02). Ωστόσο, σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 85/12.06.2024), παρουσιάζει **«Ελλιπή»** οικολογική κατάσταση / δυναμικό και **«Κατώτερη της Καλής»** χημική κατάσταση. Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται ως **«Ελλιπής»**.
- **Ποταμιά Ρ._1 (EL0227R003700033H):** Αφορά το τμήμα του ρέματος στις εκβολές. Παρουσιάζει **«Καλή»** οικολογική και χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η και τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 85/12.06.2024) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Βόρειας

Πελοποννήσου (EL02). Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται επίσης ως **«Καλή»** σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση.

- **Κράθις Π._1 (EL0227R001700016N):** Αφορά το τμήμα του ρέματος στις εκβολές. Παρουσιάζει **«Μέτρια»** οικολογική και **«Καλή»** χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Βόρειας Πελοποννήσου (EL02). Ωστόσο, σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 85/12.06.2024), παρουσιάζει **«Κακή»** οικολογική κατάσταση / δυναμικό και **«Καλή»** χημική κατάσταση. Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται ως **«Κακή»**.
- **Κριός Π._1 (EL0227R001900019N):** Αφορά το τμήμα του ποταμού στις εκβολές. Παρουσιάζει **«Καλή»** οικολογική και χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Βόρειας Πελοποννήσου (EL02). Ωστόσο, σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 85/12.06.2024), παρουσιάζει **«Κακή»** οικολογική κατάσταση / δυναμικό και **«Καλή»** χημική κατάσταση. Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται ως **«Κακή»**.
- **Φοίνικας Π._1 (EL0227R000500005N):** Αφορά το τμήμα του ποταμού στις εκβολές. Παρουσιάζει **«Μέτρια»** οικολογική και **«Άγνωστη»** χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Βόρειας Πελοποννήσου (EL02). Ωστόσο, σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 85/12.06.2024), παρουσιάζει **«Μέτρια»** οικολογική κατάσταση / δυναμικό και **«Καλή»** χημική κατάσταση. Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται ως **«Μέτρια»**.
- **Μεγανείτας Ρ. (EL0227R000700007N):** Παρουσιάζει **«Μέτρια»** οικολογική και **«Καλή»** χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Βόρειας Πελοποννήσου (EL02). Ωστόσο, σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 85/12.06.2024), παρουσιάζει **«Ελλιπή»** οικολογική κατάσταση / δυναμικό και **«Καλή»** χημική κατάσταση. Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται ως **«Ελλιπής»**.
- **Κυρίλλου Ρ. (EL0227R002700026N):** Παρουσιάζει **«Μέτρια»** οικολογική και **«Καλή»** χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Βόρειας Πελοποννήσου (EL02). Ωστόσο, σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 85/12.06.2024), παρουσιάζει **«Καλή»** οικολογική και χημική κατάσταση καθώς και **«Καλή»** συνολική κατάσταση / δυναμικό.
- **Δερβένιο Ρ. (EL0227R002100021N):** Παρουσιάζει **«Μέτρια»** οικολογική και **«Άγνωστη»** χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Βόρειας Πελοποννήσου (EL02). Ωστόσο, σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 85/12.06.2024), παρουσιάζει **«Καλή»** οικολογική και χημική κατάσταση καθώς και **«Καλή»** συνολική κατάσταση / δυναμικό.
- **Σκουπαίικο Ρ. (EL0227R002100022N):** Παρουσιάζει **«Καλή»** οικολογική και χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η και τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 85/12.06.2024) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Βόρειας Πελοποννήσου (EL02). Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται επίσης ως **«Καλή»** σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση.
- **Θολοπόταμο Ρ. (EL0227R001900018N):** Παρουσιάζει **«Καλή»** οικολογική και χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η και τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 85/12.06.2024) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Βόρειας Πελοποννήσου (EL02). Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται επίσης ως **«Καλή»** σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση.

ΥΔ Δυτικής Στερεάς Ελλάδας (EL04) (2 Ποτάμια Υδατικά Συστήματα):

- **Ερατεινής Ρ. (EL0421R000101083N):** Παρουσιάζει **«Καλή»** οικολογική και χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η και τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 84/12.06.2024) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Δυτικής Στερεάς Ελλάδας (EL04). Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται επίσης ως **«Καλή»** σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση.
- **Μόρνος Π._1 (EL0421R000201084N):** Αφορά το τμήμα του ποταμού που εκβάλει στον Κορινθιακό Κόλπο. Παρουσιάζει **«Μέτρια»** οικολογική και **«Καλή»** χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Δυτικής Στερεάς Ελλάδας (EL04). Ωστόσο, σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 84/12.06.2024), παρουσιάζει **«Μέτρια»** οικολογική κατάσταση / δυναμικό και **«Κατώτερη της Καλής»** χημική κατάσταση. Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται ως **«Μέτρια»**.

ΥΔ Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας (EL07) (4 Ποτάμια Υδατικά Συστήματα):

- **Λιβαδόστρας Ρ. (Στραβοπόταμος) (EL0725R000100027N):** Παρουσιάζει **«Μέτρια»** οικολογική και **«Καλή»** χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας (EL07). Ωστόσο, σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 74/20.05.2024), παρουσιάζει **«Καλή»** οικολογική και χημική κατάσταση. Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται ως **«Καλή»**.
- **Κλεισούρας Ρ. (EL0725R000300028N):** Παρουσιάζει **«Μέτρια»** οικολογική και **«Καλή»** χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η και τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 74/20.05.2024) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας (EL07). Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται επίσης ως **«Μέτρια»** σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση.
- **Καταφύγι Ρ. (EL0724R000300030N):** Παρουσιάζει **«Μέτρια»** οικολογική και **«Άγνωστη»** χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας (EL07). Ωστόσο, σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 74/20.05.2024), παρουσιάζει **«Μέτρια»** οικολογική κατάσταση / δυναμικό και **«Καλή»** χημική κατάσταση. Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται ως **«Μέτρια»**.
- **Σκίτσα Ρ. (EL0724R000100029N):** Παρουσιάζει **«Άγνωστη»** οικολογική και χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας (EL07). Ωστόσο, σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 74/20.05.2024), παρουσιάζει **«Μέτρια»** οικολογική κατάσταση / δυναμικό και **«Κατώτερη της Καλής»** χημική κατάσταση. Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται ως **«Μέτρια»**.

Τα χαρακτηριστικά των ποτάμιων και λιμναίων υδατικών συστημάτων της περιοχής μελέτης παρουσιάζονται στην **Ενότητα 2.1.3.1** "Επιφανειακά νερά" και **στους Πίνακες 2.1.3.1-1 έως 3 του Τεύχους Τεκμηρίωσης (ΤΤΑ)**.

Σε ότι αφορά τον κίνδυνο εμφάνισης πλημμυρικών φαινομένων στην περιοχή μελέτης, σύμφωνα με τα **εγκεκριμένα Σχέδια Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας (ΣΔΚΠ)** των Υδατικών Διαμερισμάτων Δυτικής Πελοποννήσου (EL01) (Αριθμ. ΥΠΕΝ/ΓρΕΓΥ/41346/322, ΦΕΚ 2640Β'/5.7.2018), Βόρειας Πελοποννήσου (EL02) (Αριθμ. ΥΠΕΝ/ΓρΕΓΥ/41356/323, ΦΕΚ 2691Β'/6.7.2018), Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03) (Αριθμ. ΥΠΕΝ/ΓρΕΓΥ/41364/324, ΦΕΚ 2692Β'/6.7.2018), Δυτικής Στερεάς Ελλάδας (EL04) (Αριθμ. ΥΠΕΝ/ΓρΕΓΥ/41366/325, ΦΕΚ 2686Β'/6.7.2018), Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας (EL07) (Αριθμ. ΥΠΕΝ/ΓρΕΓΥ/41375/328, ΦΕΚ 2682Β'/6.7.2018) και Αττικής (EL06) (Αριθμ. ΥΠΕΝ/ΓρΕΓΥ/41369/327, ΦΕΚ 2693Β'/6.7.2018) και τους αντίστοιχους Χάρτες Κινδύνων Πλημμύρας αυτών, εντοπίζονται οι κάτωθι **ζώνες πιθανής κατάκλυσης (περίοδος αναφοράς Τ=100)** από

πλημμυρικά φαινόμενα από εσωτερικά υδατικά συστήματα (ποτάμια, λίμνες, λιμνοθάλασσες) εντός των περιοχών Natura 2000:

- **Ζώνη κατάκλυσης της λίμνης Στυμφαλίας, εντός της ΖΔΥΚΠ «Χαμηλής ζώνης λεκάνης λίμνης Στυμφαλίας»,** που καταλαμβάνει μεγάλο τμήμα της περιοχής **ΕΖΔ-ΖΕΠ GR2530002** «Λίμνη Στυμφαλία». Η Ζώνη Κατάκλυσης περιλαμβάνει τη λίμνη και τις αγροτικές εκτάσεις γύρω από τη λίμνη και προς τα βορειοανατολικά αυτής.
- **Ζώνη κατάκλυσης της «Πεδινής περιοχής Βλαχέρνας»,** που καταλαμβάνει πολύ μικρά τμήματα των περιοχών **ΕΖΔ GR25300024** «Όρος Ολίγυρτος» και **GR2520001** «Όρος Μαίναλο». Η ζώνη κατάκλυσης αφορά μικρά τμήματα στις παρυφές των Ορέων και ουσιαστικά δεν επηρεάζει το προστατευτέο αντικείμενο των περιοχών Natura.
- **Ζώνη κατάκλυσης του «Οροπεδίου Τρίπολης»,** που καταλαμβάνει το σύνολο της περιοχής **ΕΖΔ GR2520002** «Λίμνη Τάκα» και πολύ μικρά τμήματα των περιοχών **ΕΖΔ GR2520001** «Όρος Μαίναλο» και **ΖΕΠ GR2510004** «Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο».
- **Ζώνη κατάκλυσης του ρ. Πλακούλα, του ρ. Βρασιάτη και της λιμνοθάλασσας Μουστού της «Πεδινής περιοχής Άστρους»,** που καταλαμβάνει σημαντικό τμήμα της περιοχής **ΕΖΔ GR2520003** «Λιμνοθάλασσα Μουστού» και πολύ μικρό τμήμα στις παρυφές της περιοχής **ΕΖΔ GR2520006** «Όρος Πάρνωνα (και περιοχή Μαλεβής)». Η Ζώνη Κατάκλυσης περιλαμβάνει τις παραρεμάτιες περιοχές του ρ. Πλακούλα, τη λιμνοθάλασσα Μουστού και τις ελώδεις υγροτοπικές εκτάσεις βόρεια-βορειοανατολικά αυτής μέχρι την ακτή, καθώς και τις παραρεμάτιες εκτάσεις του ρ. Βρασιάτη.
- **Ζώνη κατάκλυσης της «Χαμηλής ζώνης π. Ευρώτα (περιοχές οικισμών Σκάλας, Έλους)»,** που καταλαμβάνει σημαντικά τμήματα των περιοχών **ΕΖΔ GR2540003** «Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου» και **ΖΕΠ GR2540006** «Υγρότοποι εκβολών Ευρώτα». Η Ζώνη Κατάκλυσης περιλαμβάνει τις παραποτάμιες περιοχές και τις εκβολές του π. Ευρώτα και του ρ. Μαριορρέματος, τη λιμνοθάλασσα Βιβάρι, αλλά και τις πεδινές περιοχές νότια των οικισμών Σκάλα και Βλαχιώτη μέχρι τον Λακωνικό Κόλπο.

Δεν προκύπτουν ζώνες κατάκλυσης από την άνοδο της στάθμης της θάλασσας.

2.1.3.2 Υπόγεια νερά

Σύμφωνα με:

- την 1η Αναθεώρηση των Σχεδίων Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών των Υδατικών Διαμερισμάτων (ΥΔ) Δυτικής Πελοποννήσου (EL01) (Αριθμ. Ε.Γ.: οικ. 898, ΦΕΚ 4678Β΄/29-12-2017), Βόρειας Πελοποννήσου (EL02) (Αριθμ. Ε.Γ.: οικ. 894, ΦΕΚ 4665Β΄/29-12-2017), Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03) (Αριθμ. Ε.Γ.: οικ. 899, ΦΕΚ 4674Β΄/29-12-2017), Δυτικής Στερεάς Ελλάδας Αττικής (EL06) (Αριθμ. Ε.Γ.: οικ. 903, ΦΕΚ 4672Β΄/29-12-2017),
- την 2η Αναθεώρηση των Σχεδίων Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών των Υδατικών Διαμερισμάτων (ΥΔ) Δυτικής Πελοποννήσου (EL01) (ΦΕΚ Α 86/12.06.2024), Βόρειας Πελοποννήσου (EL02) (ΦΕΚ Α 85/12.06.2024), Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03) (ΦΕΚ Α 113/23.07.2024), Αττικής (EL06) (ΦΕΚ Α 73/20.05.2024)

εντός της περιοχής μελέτης εντοπίζονται **είκοσι οκτώ (28) υπόγεια υδατικά συστήματα (ΥΥΣ):**

- **Σύστημα Λάδωνα (EL0100030):** εκτείνεται εν μέρει εντός της περιοχής **GR2530004** «Όρος Ολίγυρτος», ενώ και ένα πολύ μικρό τμήμα του προς τα νότια εκτείνεται εντός της περιοχής **GR2520001** «Όρος Μαίναλο». Παρουσιάζει **«Καλή»** ποιοτική και ποσοτική κατάσταση

σύμφωνα με την 1η και τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 86/12.06.2024) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Δυτικής Πελοποννήσου (EL01).

- **Σύστημα Ελισσώνα (EL0100060):** μικρό τμήμα του στα ανατολικά όρια εκτείνεται εν μέρει εντός της περιοχής **GR2520001** «Όρος Μαίναλο». Παρουσιάζει **«Καλή»** ποιοτική και ποσοτική κατάσταση σύμφωνα με την 1η και τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 86/12.06.2024) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Δυτικής Πελοποννήσου (EL01).
- **Σύστημα Βάλτου – Εβροστίνας (EL0200160):** εντοπίζεται εν μέρει εντός των περιοχών **GR2530001** «Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα» και **GR2530006** «Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)». Παρουσιάζει **«Καλή»** ποιοτική και ποσοτική κατάσταση σύμφωνα με την 1η και τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 85/12.06.2024) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Βόρειας Πελοποννήσου (EL02).
- **Σύστημα Βόρειας Κορινθίας (EL0200171 και EL0200173):** Το ανατολικό τμήμα EL0200171 εκτείνεται εντός της περιοχής **GR2530003** «Ακροκόρινθος». Παρουσιάζει **«Κακή»** ποιοτική και **«Καλή»** ποσοτική κατάσταση σύμφωνα με την 1η και τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 85/12.06.2024) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Βόρειας Πελοποννήσου (EL02). Το δυτικό τμήμα EL0200173 εκτείνεται εντός των περιοχών **GR2530001** «Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα» και **GR2530006** «Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)». Παρουσιάζει **«Κακή»** ποιοτική και **«Καλή»** ποσοτική κατάσταση σύμφωνα με την 1η και τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 85/12.06.2024) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Βόρειας Πελοποννήσου (EL02).
- **Σύστημα Ζήρειας (EL0200220):** εντοπίζεται εν μέρει εντός των περιοχών **GR2530001** «Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα», **GR2530002** «Λίμνη Στυμφαλία», **GR2530006** «Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)» και ένα πολύ μικρό τμήμα στα νότια εντός της περιοχής **GR2530004** «Όρος Ολίγυρτος». Παρουσιάζει **«Καλή»** ποιοτική και ποσοτική κατάσταση σύμφωνα με την 1η και τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 85/12.06.2024) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Βόρειας Πελοποννήσου (EL02).
- **Σύστημα Κανδήλας (EL0300010):** εντοπίζεται εντός της περιοχής **GR2530004** «Όρος Ολίγυρτος». Παρουσιάζει **«Καλή»** ποιοτική και ποσοτική κατάσταση σύμφωνα με την 1η και τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 113/23.07.2024) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03).
- **Σύστημα Αν. Αρκαδίας – Δυτ. Αργολίδας (EL0300020):** εντός των ορίων του απαντώνται οι περιοχές **GR2520001** «Όρος Μαίναλο», **GR2520002** «Λίμνη Τάκα», **GR2510004** «Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο» και το ανατολικό τμήμα της περιοχής **GR2530004** «Όρος Ολίγυρτος». Παρουσιάζει **«Καλή»** ποιοτική και ποσοτική κατάσταση σύμφωνα με την 1η και τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 113/23.07.2024) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03).
- **Σύστημα οροπεδίου Τρίπολης (EL0300030):** μικρό τμήμα του στα δυτικά όρια εκτείνεται εντός της περιοχής **GR2520001** «Όρος Μαίναλο». Παρουσιάζει **«Κακή»** ποιοτική και **«Καλή»** ποσοτική κατάσταση σύμφωνα με την 1η και τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 113/23.07.2024) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03).
- **Σύστημα Αργολικού Πεδίου (EL0300040):** ένα μικρό τμήμα του συστήματος στα νοτιοανατολικά εκτείνεται εντός της περιοχής **GR2510003** «Ακροναυπλία και Παλαμήδι». Παρουσιάζει **«Κακή»** ποιοτική και ποσοτική κατάσταση σύμφωνα με την 1η και τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 113/23.07.2024) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03).

- **Σύστημα Μαυροβουνίου - Διδύμων (EL0300050):** ένα μικρό τμήμα του συστήματος στα δυτικά εκτείνεται εντός της περιοχής **GR2510003** «Ακροναυπλία και Παλαμήδι». Παρουσιάζει **«Κακή»** ποιοτική και **«Καλή»** ποσοτική κατάσταση σύμφωνα με την 1η και τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 113/23.07.2024) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03).
- **Σύστημα Άστρους (EL0300090):** εκτείνεται εντός της περιοχής **GR2520003** «Λιμνοθάλασσα Μουστού». Παρουσιάζει **«Κακή»** ποιοτική και ποσοτική κατάσταση σύμφωνα με την 1η και τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 113/23.07.2024) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03).
- **Σύστημα Πάρνωνα (EL0300100):** εκτείνεται εντός των περιοχών **GR2520005** «Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου – Σπήλαιο Μάνα και Γαλάζια Λίμνη», **GR2520006** «Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)» και εντός ενός μικρού τμήματος των περιοχών **GR254001** «Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι» και **GR2540007** «Όρη Ανατολικής Λακωνίας». Παρουσιάζει **«Καλή»** ποιοτική και ποσοτική κατάσταση σύμφωνα με την 1η και τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 113/23.07.2024) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03).
- **Σύστημα Ζάρακα – Μονεμβασιάς (EL0300110):** εκτείνεται εντός των περιοχών **GR254001** «Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι» και **GR2540007** «Όρη Ανατολικής Λακωνίας». Παρουσιάζει **«Καλή»** ποιοτική και ποσοτική κατάσταση σύμφωνα με την 1η και τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 113/23.07.2024) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03).
- **Σύστημα Νοτιοανατολικής Λακωνίας (EL0300120):** εκτείνεται εντός τμήματος της περιοχής **GR2540007** «Όρη Ανατολικής Λακωνίας» και της περιοχής **GR2540002** «Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος». Παρουσιάζει **«Καλή»** ποιοτική και ποσοτική κατάσταση σύμφωνα με την 1η και τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 113/23.07.2024) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03).
- **Σύστημα Νεάπολης (EL0300130):** εκτείνεται εντός της περιοχής **GR2540002** «Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος». Παρουσιάζει **«Κακή»** ποιοτική και ποσοτική κατάσταση σύμφωνα με την 1η και τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 113/23.07.2024) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03).
- **Σύστημα Ασωπού – Γλυκόβρυσης (EL0300150):** εκτείνεται εντός τμήματος της περιοχής **GR2540007** «Όρη Ανατολικής Λακωνίας». Παρουσιάζει **«Κακή»** ποιοτική και ποσοτική κατάσταση σύμφωνα με την 1η και τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 113/23.07.2024) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03).
- **Σύστημα Γερακίου - Γκοριτσάς (EL0300160):** εκτείνεται εν μέρει εντός της περιοχής **GR2520006** «Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)» και εντός ενός μικρού τμήματος της περιοχής **GR254003** «Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου». Παρουσιάζει **«Καλή»** ποιοτική και ποσοτική κατάσταση σύμφωνα με την 1η και τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 113/23.07.2024) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03).
- **Σύστημα Έλους – Βασιλοποτάμου (EL0300170):** εκτείνεται εντός των περιοχών **GR2540003** «Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου» και

GR2540006 «Υγρότοποι εκβολών Ευρώτα». Παρουσιάζει **«Καλή»** ποιοτική και ποσοτική κατάσταση σύμφωνα με την 1η και τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 113/23.07.2024) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03).

- **Σύστημα Σκάλας (EL0300180):** εκτείνεται εντός της περιοχής **GR2540003** «Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου». Παρουσιάζει **«Καλή»** ποιοτική και ποσοτική κατάσταση σύμφωνα με την 1η και τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 113/23.07.2024) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03).
- **Σύστημα Κροκεών – Γυθείου (EL0300190):** μικρά τμήματα στα νότια και νοτιοανατολικά εκτείνονται εντός των περιοχών **GR2540003** «Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου» και **GR2540006** «Υγρότοποι εκβολών Ευρώτα». Παρουσιάζει **«Καλή»** ποιοτική και ποσοτική κατάσταση σύμφωνα με την 1η και τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 113/23.07.2024) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03).
- **Σύστημα π. Βαρδούνια (π. Πλατύ) (EL0300200):** εκτείνεται στο νότιο τμήμα του εντός της περιοχής **GR2540003** «Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου». Παρουσιάζει **«Καλή»** ποιοτική και ποσοτική κατάσταση σύμφωνα με την 1η και τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 113/23.07.2024) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03).
- **Σύστημα Σκουταρίου (EL0300210):** ένα πολύ μικρό τμήμα στα ανατολικά εκτείνεται εντός της περιοχής **GR2540003** «Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου». Παρουσιάζει **«Καλή»** ποιοτική και ποσοτική κατάσταση σύμφωνα με την 1η και τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 113/23.07.2024) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03).
- **Σύστημα Αγ. Πέτρου - Βουτιάνων (EL0300240):** εκτείνεται εν μέρει εντός της περιοχής **GR2520006** «Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)». Παρουσιάζει **«Καλή»** ποιοτική και ποσοτική κατάσταση σύμφωνα με την 1η και τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 113/23.07.2024) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03).
- **Σύστημα Ελαφονήσου (EL0300290):** εκτείνεται εντός της περιοχής **GR2540002** «Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος». Παρουσιάζει **«Καλή»** ποιοτική και ποσοτική κατάσταση σύμφωνα με την 1η και τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 113/23.07.2024) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03).
- **Σύστημα Δυτικών Γερανείων (EL0600020):** εκτείνεται εντός της περιοχής **GR2530005** «Γεράνεια Όρη». Παρουσιάζει **«Καλή»** ποιοτική και ποσοτική κατάσταση σύμφωνα με την 1η και τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 73/20.05.2024) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Αττικής (EL06).
- **Σύστημα Κεντρικών Γερανείων – Καλαμακίου (EL0600030):** εκτείνεται εντός της περιοχής **GR2530005** «Γεράνεια Όρη». Παρουσιάζει **«Καλή»** ποιοτική και ποσοτική κατάσταση σύμφωνα με την 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Αττικής (EL06). Ωστόσο, σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 73/20.05.2024), παρουσιάζει **«Καλή»** ποιοτική και **«Κακή»** ποσοτική κατάσταση.
- **Σύστημα Ανατολικών Γερανείων – Μαυροβουνίου (EL0600040):** εκτείνεται εντός της περιοχής **GR2530005** «Γεράνεια Όρη». Παρουσιάζει **«Καλή»** ποιοτική και ποσοτική κατάσταση σύμφωνα

με την 1η και τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 73/20.05.2024) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Αττικής (EL06).

Τα χαρακτηριστικά των υπόγειων υδατικών συστημάτων της περιοχής μελέτης παρουσιάζονται στην **Ενότητα 2.1.3.2** "Υπόγεια νερά" και στον **Πίνακα 2.1.3.2-1 του Τεύχους Τεκμηρίωσης** (ΤΤΑ).

2.1.4 Ωκεανογραφικά χαρακτηριστικά

2.1.4.1 Μεταβατικά και παράκτια υδατικά συστήματα

Το θαλάσσιο τμήμα της περιοχής μελέτης εκτείνεται σε τρεις διακριτές περιοχές: α) στο Λακωνικό Κόλπο στην ευρύτερη περιοχή των εκβολών του Ευρώτα, β) στις ανατολικές ακτές της Λακωνίας από το Ακρωτήρι Καμήλι και τον Κόλπο της Μονεμβασιάς έως το Ακρωτήρι Βαθύ και γ) στον Κορινθιακό Κόλπο από τις δυτικές ακτές της Αττικής έως τις εκβολές του Μόρνου. Εντός της περιοχής μελέτης (θαλάσσιο και παράκτιο τμήμα) εντοπίζονται:

- **τρία (3) Μεταβατικά Υδατικά Συστήματα**: Υδροβιότοπος Μούστου (EL0331T0005N), Λιμνοθάλασσα Στρογγύλης Λίμνης (EL0331T0003N) κα Λιμνοθάλασσα Βιβάρι (Δέλτα Ευρώτα) (EL0331T0004N) και
- **δέκα (10) Παράκτια Υδατικά Συστήματα**: Ανατολικές Ακτές Πελοποννήσου (EL0331C0005N), Ακτές Λακωνικού Κόλπου (EL0333C0007N), Όρμος Κορίνθου (EL0227C0006N), Κορινθιακός Κόλπος – Ακτές Πελοποννήσου (EL0227C0005N), Κόλπος Αλκυονίδων (EL0626C0005N), Όρμος Δόμβραινας (EL0725C0018N), Κορινθιακός Κόλπος – Βοιωτία (EL0725C0019N), Όρμος Αντίκυρας (EL0724C0017N), Όρμος Ιτέας (EL0724C0016N) και Κορινθιακός Κόλπος – Ακτές Αιτωλοακαρνανίας (EL0421C0001N).

Ο **Υδροβιότοπος Μούστου (EL0331T0005N)** εντοπίζεται εντός της περιοχής **GR2520003** «Λιμνοθάλασσα Μούστου». Καταλαμβάνει έκταση 1,6 km^2, έχει περίμετρο 6,2 km και κατατάσσεται στον τύπο TW1 που αφορά αβαθείς (< 30m) λιμνοθάλασσες με εύρος παλίρροιας μικρό (<1m), προστατευόμενο βαθμό έκθεσης και χαρακτηριστικά ανάμιξης μερικώς στρωματοποιημένα έως πλήρως αναμειγμένα. Παρουσιάζει «Άγνωστη» οικολογική και χημική κατάσταση, σύμφωνα με την 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03). Ωστόσο, σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 113/23.07.2024), παρουσιάζει **«Μέτρια» οικολογική** κατάσταση / δυναμικό και **«Καλή» χημική** κατάσταση. Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται ως «**Μέτρια**».

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο τέως Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωνα -υγροτόπου Μουστού υλοποίησε το έτος 2015 τη «*Μελέτη παρακολούθησης ποιοτικών παραμέτρων υγροτόπου Μουστού*» (Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α.). Η επιλογή των φυσικοχημικών παραμέτρων που εξετάστηκαν βασίστηκε στο Π.Δ. 51/2007 (Παράρτημα ΙΙΙ), ώστε τα αποτελέσματα των δειγματοληψιών και μετρήσεων να μπορούν να χρησιμοποιηθούν κατά την επικαιροποίηση του Σχεδίου Διαχείρισης του ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του έργου στον υγρότοπο Μουστού, από όπου είχαν ληφθεί τέσσερα (4) δείγματα νερού, από κάθε θέση (4 θέσεις), ανά τέσσερις (4) μήνες του και έπειτα από ανάλυση διαπιστώθηκαν τα εξής:

- Οι παρατηρούμενες συνθήκες οξύτητας είναι εντός φυσιολογικών ορίων και είναι ευνοϊκές για την ανάπτυξη και διαβίωση των υδρόβιων οργανισμών.
- Τα ύδατα στον υγρότοπο είναι υφάλμυρα λόγω της εισροής της θάλασσας αλλά και της τροφοδοσίας της λιμνοθάλασσας Μουστού από υφάλμυρες πηγές.

- Η αγωγιμότητα και αλατότητα είναι ο κύριος παράγοντας ελέγχου της συγκέντρωσης των βασικών κατιόντων (πλην ασβεστίου) και ανιόντων.
- Λόγω της υψηλής σκληρότητας και αλατότητας, τα ύδατα στον υγρότοπο είναι ακατάλληλα για ανθρώπινη κατανάλωση και άρδευση των γειτνιαζόντων καλλιεργειών.
- Καταγράφηκαν υψηλές συγκεντρώσεις θρεπτικών ουσιών αζώτου και φωσφόρου (νιτρικών και φωσφορικών ιόντων) που κυρίως στην περίπτωση των νιτρικών φαίνεται να οφείλονται σε ρύπανση γεωργικής προέλευσης, ενώ τα επίπεδα του φωσφόρου ενδεχομένως να ελέγχονται και από εσωτερικές διεργασίες εντός της υδάτινης στήλης, με πιθανότερη την αποδέσμευση του φωσφόρου από το ίζημα και την εσωτερική τροφοδοσία.
- Λόγω των υψηλών συγκεντρώσεων θρεπτικών ουσιών, ο κίνδυνος ευτροφισμού των υδάτων στον υγρότοπο είναι υπαρκτός και σοβαρός και χρήζουν περαιτέρω διερεύνησης τα επίπεδα χλωροφύλλης και ο όγκος και η σύσταση της βιομάζας του φυτοπλανγκτόν.

Η **Λιμνοθάλασσα Στρογγύλης Λίμνης (EL0331T0003N)** εντοπίζεται εντός της περιοχής **GR2540002** «Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος». Καταλαμβάνει έκταση 0,4 km^2, έχει περίμετρο 4,4 km και κατατάσσεται στον τύπο TW1 που αφορά αβαθείς (< 30m) λιμνοθάλασσες με εύρος παλίρροιας μικρό (<1m), προστατευόμενο βαθμό έκθεσης και χαρακτηριστικά ανάμιξης μερικώς στρωματοποιημένα έως πλήρως αναμειγμένα. Παρουσιάζει «Άγνωστη» οικολογική και χημική κατάσταση, σύμφωνα με την 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03). Ωστόσο, σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση [ΦΕΚ Α 113/23.07.2024 (ΦΕΚ Α 113/23.07.2024), παρουσιάζει **«Καλή» οικολογική** κατάσταση / δυναμικό και **«Καλή» χημική** κατάσταση. Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται επίσης ως «**Καλή**».

Η **Λιμνοθάλασσα Βιβάρι (Δέλτα Ευρώτα) (EL0331T0004N)** εντοπίζεται εντός των περιοχών **GR2540003** «Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου» και **GR2540006** «Υγρότοποι εκβολών Ευρώτα». Καταλαμβάνει έκταση 2,2 km^2, έχει περίμετρο 9,0 km και κατατάσσεται στον τύπο TW1 που αφορά αβαθείς (< 30m) λιμνοθάλασσες με εύρος παλίρροιας μικρό (<1m), προστατευόμενο βαθμό έκθεσης και χαρακτηριστικά ανάμιξης μερικώς στρωματοποιημένα έως πλήρως αναμειγμένα. Παρουσιάζει «Άγνωστη» οικολογική και χημική κατάσταση, σύμφωνα με την 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03). Ωστόσο, σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 113/23.07.2024), παρουσιάζει **«Καλή» οικολογική** κατάσταση / δυναμικό και **«Καλή» χημική** κατάσταση. Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται επίσης ως «**Καλή».**

Οι **Ανατολικές Ακτές Πελοποννήσου (EL0331C0005N)** εντοπίζονται εν μέρει εντός της περιοχής **GR2540001** «Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι». Έχουν μήκος ακτογραμμής 430,98 km και καταλαμβάνουν επιφάνεια 307,63 km^2. Παρουσιάζουν «Υψηλή» οικολογική και «Καλή» χημική κατάσταση, σύμφωνα με την 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03). Ωστόσο, σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 113/23.07.2024), παρουσιάζει **«Καλή» οικολογική** κατάσταση / δυναμικό και **«Καλή» χημική** κατάσταση. Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται επίσης ως «**Καλή**».

Οι **Ακτές Λακωνικού Κόλπου (EL0333C0007N)** εντοπίζονται εν μέρει εντός της περιοχής **GR2540003** «Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου». Έχουν μήκος ακτογραμμής 115,33 km και καταλαμβάνουν επιφάνεια 432,01 km^2. Παρουσιάζουν **«Μέτρια»**

οικολογική και **«Καλή»** χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η και την 2η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03). Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται ως «**Μέτρια**» σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση.

Ο **Όρμος Κορίνθου (EL0227C0006N)** εντοπίζεται εντός της περιοχής **GR2530007** «Κορινθιακός Κόλπος». Έχει μήκος ακτογραμμής 54,9 km και καταλαμβάνει επιφάνεια 132,6 km^2. Παρουσιάζει **«Καλή»** οικολογική και **«Καλή»** χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η και τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 85/12.06.2024) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Βόρειας Πελοποννήσου (EL02). Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται επίσης ως «**Καλή**» σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση.

Ο **Κορινθιακός Κόλπος – Ακτές Πελοποννήσου (EL0227C0005N)** εντοπίζεται εντός της περιοχής **GR2530007** «Κορινθιακός Κόλπος». Έχει μήκος ακτογραμμής 139,7 km και καταλαμβάνει επιφάνεια 831,9 km^2. Παρουσιάζει «Καλή» οικολογική και χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Βόρειας Πελοποννήσου (EL02). Ωστόσο, σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 85/12.06.2024), παρουσιάζει **«Μέτρια» οικολογική** κατάσταση / δυναμικό και **«Καλή» χημική** κατάσταση. Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται επίσης ως «**Μέτρια**».

Ο **Κόλπος Αλκυονίδων (EL0626C0005N)** εντοπίζεται εντός της περιοχής **GR2530007** «Κορινθιακός Κόλπος». Έχει μήκος ακτογραμμής 107,8 km και καταλαμβάνει επιφάνεια 214,0 km^2. Παρουσιάζει **«Καλή»** οικολογική και χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η και την 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 73/20.05.2024) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Αττικής (EL06). Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται επίσης ως «**Καλή**».

Ο **Όρμος Δόμβραινας (EL0725C0018N)** εντοπίζεται εντός της περιοχής **GR2530007** «Κορινθιακός Κόλπος». Καταλαμβάνει επιφάνεια 28,4 km^2. Παρουσιάζει **«Καλή»** οικολογική και χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η και την 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 74/20.05.2024) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας (EL07). Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται επίσης ως «**Καλή**».

Ο **Κορινθιακός Κόλπος – Βοιωτία (EL0725C0019N)** εντοπίζεται εντός της περιοχής **GR2530007** «Κορινθιακός Κόλπος». Καταλαμβάνει επιφάνεια 859,6 km^2. Παρουσιάζει **«Καλή»** οικολογική και χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η και την 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 74/20.05.2024) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας (EL07). Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται επίσης ως «**Καλή**».

Ο **Όρμος Αντίκυρας (EL0724C0017N)** εντοπίζεται εντός της περιοχής **GR2530007** «Κορινθιακός Κόλπος». Καταλαμβάνει επιφάνεια 15,1 km^2. Παρουσιάζει «Καλή» οικολογική και χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας (EL07). Ωστόσο, σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 74/20.05.2024), παρουσιάζει **«Μέτρια» οικολογική** κατάσταση / δυναμικό και **«Καλή» χημική** κατάσταση. Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται επίσης ως «**Μέτρια**».

Ο **Όρμος Ιτέας (EL0724C0016N)** εντοπίζεται εντός της περιοχής **GR2530007** «Κορινθιακός Κόλπος». Καταλαμβάνει επιφάνεια 5,6 km^2. Παρουσιάζει «Καλή» οικολογική και χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας (EL07). Ωστόσο, σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 74/20.05.2024),

παρουσιάζει **«Μέτρια» οικολογική** κατάσταση / δυναμικό και **«Καλή» χημική** κατάσταση. Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται επίσης ως «**Μέτρια**».

Ο **Κορινθιακός Κόλπος – Ακτές Αιτωλοακαρνανίας (EL0421C0001N)** εντοπίζεται εντός της περιοχής **GR2530007** «Κορινθιακός Κόλπος». Καταλαμβάνει επιφάνεια 329,98 km^2. Παρουσιάζει «Καλή» οικολογική και χημική κατάσταση σύμφωνα με την 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Δυτικής Στερεάς Ελλάδας (EL04). Ωστόσο, σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση (ΦΕΚ Α 84/12.06.2024), παρουσιάζει **«Μέτρια» οικολογική** κατάσταση / δυναμικό και **«Καλή» χημική** κατάσταση. Η συνολική κατάσταση / δυναμικό εκτιμάται επίσης ως «**Μέτρια**».

Ο τύπος όλων των παράκτιων υδατικών συστημάτων είναι ο **IIIE «Παράκτια Ύδατα της Ανατολικής Μεσογείου που δεν επηρεάζονται από εισροή γλυκών υδάτων»**. Επίσης, σε όλα τα παράκτια υδατικά συστήματα το σύνολο των πιέσεων εκτιμάται ως χαμηλής έντασης, εκτός από τα Υδατικά Συστήματα Ανατολικές Ακτές Πελοποννήσου (EL0331C0005N), Κορινθιακός Κόλπος – Ακτές Πελοποννήσου και Κορινθιακός Κόλπος – Ακτές Αιτωλοακαρνανία**.**

Τα χαρακτηριστικά των μεταβατικών και παράκτιων υδατικών συστημάτων της περιοχής μελέτης και περαιτέρω ανάλυση για τους δείκτες που παρουσιάζουν μικρότερες τιμές παρουσιάζονται στην **Ενότητα 2.1.4.1** "Μεταβατικά και παράκτια υδατικά συστήματα" και **στους Πίνακες 2.1.4.1-1 και 2.1.4.1-2** αντίστοιχα του **Τεύχους Τεκμηρίωσης** (ΤΤΑ).

2.1.4.2 Ωκεανογραφικά χαρακτηριστικά θαλάσσιων περιοχών

Ακολούθως παρουσιάζονται συνοπτικά τα ωκεανογραφικά χαρακτηριστικά των θαλάσσιων περιοχών της ευρύτερης περιοχής μελέτης, όπως έχουν καταγραφεί στην «Τεχνική Έκθεση του 1ου εξαετούς Κύκλου (2012-2018) της Οδηγίας Πλαίσιο για τη θαλάσσια Στρατηγική (2008/56/ΕΚ)» (ΕΓΥ/ΥΠΕΝ, 2018) και στην «Συνοδευτική Τεχνική Έκθεση για το Στάδιο της "Προετοιμασίας" του Σχεδίου Δράσης των Θαλάσσιων Στρατηγικών στην Ελλάδα για την εφαρμογή της Οδηγίας – Πλαίσιο για τη Θαλάσσια Στρατηγική 2008/56/ΕΚ» (ΕΓΥ/ΥΠΕΚΑ, 2012). Τα περισσότερα διαθέσιμα στοιχεία αφορούν το Βόρειο Ιόνιο, το Πατραϊκό Κόλπο και τον Κορινθιακό Κόλπο.

Οι περιοχές με θαλάσσιες ζώνες είναι:

- **GR2540001 (ΖΕΠ)** «Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κορακιά, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα, & Περιοχή Μονεμβασιάς – Σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου & Θαλάσσια ζώνη έως Καμήλι» που καλύπτει το θαλάσσιο χώρο Ανατολικά της ακτογραμμής της Λακωνίας στο Μυρτώο Πέλαγος, ξεκινώντας Βόρεια από την περιοχή του Ιέρακα, έως το ακρωτήριο Καμήλι στα Νότια. Το μέγιστο βάθος της περιοχής είναι τα 500 περίπου μέτρα στο Βόρειο τμήμα της, ενώ η βαθυμετρία ακολουθεί κατά κανόνα την ακτογραμμή.
- **GR2540003 (ΖΕΠ)** «Εκβολές Ευρώτα, Περιοχή Βροντάμα & Θαλάσσια περιοχή Λακωνικού κόλπου» που καλύπτει το Βόρειο τμήμα του Λακωνικού κόλπου, από την ακτογραμμή έως την ισοβαθή των 50 μέτρων στα Νότια.
- **GR2530007 (ΤΚΣ)** «Κορινθιακός Κόλπος». Ουσιαστικά πρόκειται για έναν κλειστό κόλπο με μοναδική φυσική διέξοδο στα Ανατολικά προς τον Πατραϊκό κόλπο, ενώ Δυτικά επικοινωνεί με τον Σαρωνικό κόλπο μέσω του Ισθμού της Κορίνθου. Ο Κορινθιακός κόλπος παρουσιάζει ασύμμετρη μορφολογία όπου το εύρος και το βάθος του αυξάνονται από δυτικά προς ανατολικά. Στο δυτικό τμήμα ο Κορινθιακός Κόλπος είναι ρηχότερος από 400 μέτρα βάθος, ενώ στα Βόρεια αναπτύσσονται εσωτερικοί κόλποι βάθους 100-120 μέτρων (Ιτέα και Αντίκυρα) και στα ανατολικά σχηματίζονται οι κόλποι των Αλκυονίδων και νοτιότερα του Λέχαιου με βάθη 200

και 100 μέτρα αντίστοιχα. Το μεγαλύτερο βάθος των 800-880 μέτρων συναντάται στο κεντρικό–ανατολικό τμήμα του Κόλπου, όπου και συγκεντρώνεται το μεγαλύτερο πάχος ιζημάτων.

Θρεπτικά συστατικά

Στην Ελλάδα οι σημαντικότερες ανθρωπογενείς δραστηριότητες που επηρεάζουν τα παράκτια οικοσυστήματα είναι οι ιχθυοκαλλιέργειες, οι εισροές αστικών και βιομηχανικών αποβλήτων, οι δραστηριότητες στα λιμάνια, η αλιεία, οι γεωργικές καλλιέργειες, κλπ., ενώ από αυτές, οι εισροές θρεπτικών αλάτων από τις γεωργικές καλλιέργειες, τις ιχθυοκαλλιέργειες, την αλιεία, τα ποτάμια κλπ. σχετίζονται με τον ευτροφισμό.

Το παράκτιο και θαλάσσιο περιβάλλον του Εσωτερικού Ιονίου – Κορινθιακού Κόλπου δέχεται έντονες πιέσεις από ποικίλες ανθρωπογενείς δραστηριότητες, οι οποίες συμβάλλουν στη ρύπανση και την υποβάθμιση των θαλάσσιων και παράκτιων οικοσυστημάτων. Ο όρμος της Ιτέας δέχεται τις περισσότερες ανθρωπογενείς πιέσεις στον Κορινθιακό κόλπο. Γενικά στον Κορινθιακό κόλπο, καταγράφονται υψηλότερες μέσες συγκεντρώσεις νιτρικών από τον εθνικό μέσο όρο. Σύμφωνα με τους Paramana *et al.* (2021)οι τιμές TN (4.3–8.36 μmol/L) και TP (0.08–0.22 μmol/L) είναι κυρίως οργανικής προέλευσης. Τα επίπεδα χλωροφύλλης-α (0.08–0.61), ο δείκτης ευτροφισμού EI (0.17–1.18) και ο βιολογικός δείκτης Bentix (3.16–5.04) δείχνουν γενικά καλή έως μέτρια κατάσταση ευτροφισμού και οικολογική κατάσταση. Συνεπώς, η ολοκληρωμένη κατάσταση θεωρείται καλή ή μέτρια όπου είναι δυνατόν να εκτιμηθεί (Simboura *et al.*, 2016). Κύρια κενά γνώσης παραμένουν η ανεπαρκής καταγραφή της οργανικής ύλης και των φορτίων θρεπτικών, καθώς και η απουσία επίσημου μητρώου όλων των σημειακών και διάχυτων πηγών.

Στην άμεση περιοχή μελέτης του Μυρτώου δεν υπάρχουν μετρήσεις των συγκεντρώσεων των θρεπτικών συστατικών. Το θαλάσσιο περιβάλλον της ευρύτερης περιοχής (Κεντρικό Αιγαίο), χαρακτηρίζεται γενικά ως ολιγοτροφικό και καλά οξυγονωμένο. Παρόλα αυτά στις παράκτιες περιοχές υπάρχει τοπικός εμπλουτισμός σε θρεπτικά συστατικά και οργανική ύλη που περιστασιακά οδηγεί σε φαινόμενα ευτροφισμού.

Στην άμεση περιοχή μελέτης του Λακωνικού Κόλπου δεν υπάρχουν μετρήσεις των συγκεντρώσεων των θρεπτικών συστατικών. Στην ευρύτερη περιοχή, οι συγκεντρώσεις των θρεπτικών στο ανώτερο τμήμα της υδάτινης στήλης (0-50m) είναι χαμηλότερες από αυτές που συναντώνται στα βαθιά νερά. Εντούτοις, το Ιόνιο-Αδριατική έχει ολιγοτροφικό χαρακτήρα και είναι καλά οξυγονωμένο. Η συνολική κατάσταση της περιοχής είναι καλή.

Βαρέα Μέταλλα

Στην κατηγορία αυτή ανήκουν κυρίως τα Cd (Κάδμιο), Cr (Χρώμιο), Cu (Χαλκός), Hg (Υδράργυρος), Ni (Νικέλιο), Pb (Μόλυβδος) και Zn (Ψευδάργυρος) που σχετίζονται με προβλήματα ρύπανσης και τοξικότητας. Οι φυσικές πηγές των μετάλλων είναι η αποσάθρωση (άμμος Σαχάρας) και διάβρωση των εδαφών και η ηφαιστειακή δραστηριότητα. Οι κυριότερες ανθρωπογενείς πηγές είναι η εξόρυξη και επεξεργασία μεταλλευμάτων, οι βιομηχανικές δραστηριότητες σε πολλούς κλάδους, τα αστικά λύματα, τα αγροτικά υλικά, όπως φυτοφάρμακα που περιέχουν μέταλλα, η καύση ορυκτών καυσίμων, η άντληση και επεξεργασία του πετρελαίου, οι υδατοκαλλιέργειες κλπ. Έχει παρατηρηθεί ότι τα ιζήματα κάτω ή σε μικρή απόσταση από ιχθυοκαλλιεργητικούς κλωβούς μπορεί να εμπλουτιστούν σε βαρέα μέταλλα, όπως Zn, Cu, Cd, Pb, Ni και Fe.

Στην άμεση περιοχή μελέτης του Λακωνικού Κόλπου και του Μυρτώου δεν υπάρχουν μετρήσεις των συγκεντρώσεων των Βαρέων Μετάλλων στην υδάτινη στήλη. Οι συγκεντρώσεις των Βαρέων

μετάλλων στην υδάτινη στήλη των περιοχών αξιολόγησης του Ιονίου βρίσκονται γενικά σε χαμηλά επίπεδα.

Αντίστοιχα, σε χαμηλά επίπεδα κυμαίνονται και οι συγκεντρώσεις των Βαρέων μετάλλων στα ιζήματα των περιοχών αξιολόγησης του Ιονίου. Στις παράκτιες περιοχές η επιβάρυνση είναι μεγαλύτερη, οπότε και οι συγκεντρώσεις είναι γενικά υψηλότερες. Στον Λακωνικό κόλπο, μετρήσεις στα ιζήματα έδειξαν: Pb 25-50 μg/l, Zn 31-101 μg/l και Cu 7-37 μg/l.

Στον Κορινθιακό κόλπο, οι συγκεντρώσεις των Βαρέων μετάλλων στη στήλη του ύδατος για τρεις διαφορετικές περιοχές, δίνονται στον **Πίνακα 2.1.4.2-1**.

Πίνακας 2.1.4.2-1: Συγκεντρώσεις Βαρέων μετάλλων στη στήλη του ύδατος στον Κορινθιακό Κόλπο.

Περιοχή (έτος μέτρησης)	**Συγκέντρωση Βαρέων Μετάλλων (μg/l)**			
	Cd	**Pb**	**Zn**	**Cu**
Αντίκυρα (2002)	0,01-0,05		0,17-1,36	0,06-0,11
Κορινθιακός (2005)	0,06-0,95	0,13-1,4	0,9-62	0,18-1,34
Κ. Ιτέας (2011)	0,004-0,15			

Αντίστοιχα στον **πίνακα 2.1.4.2-2**, δίνονται οι συγκεντρώσεις των Βαρέων μετάλλων στο ίζημα για τον Κορινθιακό κόλπο.

Πίνακας 2.1.4.2-2: Συγκεντρώσεις Βαρέων μετάλλων στο ίζημα στον Κορινθιακό Κόλπο.

Περιοχή (έτος μέτρησης)	**Συγκέντρωση Βαρέων Μετάλλων (μg/gr)**							
	Fe (%)	**Mn**	**Cr**	**Ni**	**Cu**	**Zn**	**Cd**	**Pb**
Αντίκυρα (2002)	0,6	113	38,7	26,3	43	132	0,199	5,6
Κορινθιακός (2005)	1,07-6,59	383-2935	33-297		4,7-47,9	34,3-102		11,1-36,3
Κ. Ιτέας (2011)	1,84	353	125	93,6	203	150	0,172	14,5

Υδρογονάνθρακες (PAHs) και Οργανοχλωριωμένες Ενώσεις (Φυτοφάρμακα και PCBs)

Οι PAHs εισέρχονται στη θάλασσα μέσω των υγρών αποβλήτων της πετρελαϊκής διύλισης, της ναυτιλίας, της άντλησης πετρελαίου σε θαλάσσιες πλατφόρμες, των αποβλήτων βιομηχανιών και βιολογικών καθαρισμών, των "στραγγισμάτων" των ΧΥΤΑ και της έκπλυσης των εθνικών οδών. Οι κύριες ανθρωπογενείς δραστηριότητες που συμβάλλουν στην εισροή των συγκεκριμένων ρυπογόνων ουσιών (οργανοχλωριωμένες) στο υδάτινο περιβάλλον είναι η ναυτιλία, η γεωργία και η εξόρυξη μεταλλευμάτων.

Στην άμεση περιοχή μελέτης του Λακωνικού Κόλπου και του Μυρτώου δεν υπάρχουν μετρήσεις των συγκεντρώσεων στην υδάτινη στήλη και στα ιζήματα. Οι συγκεντρώσεις των Βαρέων Μετάλλων στην υδάτινη στήλη των περιοχών αξιολόγησης του Ιονίου βρίσκονται γενικά σε χαμηλά επίπεδα.

Στον Κορινθιακό Κόλπο οι συγκεντρώσεις των PAHs κυμαίνονται από 0,167 ως 0,312 μg/l. Στα ιζήματα του Κορινθιακού Κόλπου οι συγκεντρώσεις των PAHs είναι από 200 ως 26.632 μg/kg dw. Οι

συγκεντρώσεις των PCBs στα ιζήματα κυμαίνονται από 0,46 ως 33,37 μg/kg, ενώ των DDTs από 0,24-1,7 μg/kg dw. Δεν ανιχνεύτηκαν ενώσεις της ομάδας της διελδρίνης. Οι συγκεντρώσεις, δηλαδή, όλων των ορχανοχλωριωμένων ενώσεων είναι χαμηλές.

Σημαντικό στοιχείο ρύπανσης είναι η «κόκκινη λάσπη» (ερυθρά ιλύς, red mud) που προκύπτει ως στερεό απόβλητο κατά τη διαδικασία παραγωγής αλουμίνας, η οποία καλύπτει σημαντικό τμήμα του πυθμένα του Κορινθιακού Κόλπου και περιέχει αυξημένες συγκεντρώσεις βαρέων μετάλλων και ραδιονουκλιδίων (Papatheodorou *et al.*, 2005). Το βιομηχανικό υπόλειμμα μετά την εξόρυξη αλουμινίου, ή ερυθρά ιλύς (red mud) ή κοινώς «κόκκινη λάσπη», προκύπτει ως στερεό απόβλητο κατά τη διαδικασία παραγωγής αλουμινίου / αλουμίνας από βωξίτη με τη μέθοδο Bayer. Η ερυθρά ιλύς είναι ένα λεπτόκοκκο υλικό, πιο συγκεκριμένα αργιλούχος πηλός, εμπλουτισμένο με ποσότητες βαρέων μετάλλων (οξείδια σιδήρου, αλουμίνιο και τιτάνιο) με μεγάλη διασπορά στο νερό (Tsakiridis *et al.*, 2004). Η αλουμίνα είναι οξείδιο του αλουμινίου και μπορεί να είναι ένυδρη ή άνυδρη, ανάλογα με το βαθμό επεξεργασίας της. Από τη δεκαετία του 1960, το εργοστάσιο παραγωγής Αλουμινίου της Εταιρείας «Αλουμίνιον της Ελλάδος» εγκατέστησε ένα σύστημα υποθαλάσσιας έκχυσης μεταλλευτικών αποβλήτων για την έκχυση ερυθράς ιλύος (red mud) στον κόλπο της Αντίκυρας το 2006 η Εταιρεία περιόρισε την απόθεση των καταλοίπων βωξίτη στον πυθμένα της θάλασσας, ενώ το 2011 η απευθείας απόθεση σταμάτησε εντελώς (Issaris *et al.*, 2012; Bearzi *et al.*, 2016)[5]. Η περιοχή απόθεσης της ερυθράς ιλύος στον κόλπο της Αντίκυρας, σύμφωνα με μελέτη του τμήματος Γεωλογίας του Πανεπιστημίου Πατρών το 2010, εκτιμάται ότι καταλαμβάνει έκταση 300.000 στρεμμάτων του θαλάσσιου πυθμένα και έχει εκτιμώμενο όγκο πάνω από 2 εκατομμύρια m^3 (Iatrou *et al.*, 2010a, 2010b), σε βάθη που φτάνουν στα 860μ που μεταφέρονται από την κύρια πηγή απόθεσης (βάθη 90-140μ) , σύμφωνα με μελέτη του ΕΛΚΕΘΕ κατά τα έτη 2000-2002, 2004 και 2007 (Σακελλαρίου, 2007). Υποθαλάσσια έρευνα του ΕΛΚΕΘΕ στην περιοχή (Σακελλαρίου, 2007) έδειξε ότι η επίδραση της ερυθράς ιλύος είναι σχετικά μικρή σε σχέση με τα διεθνώς ισχύοντα κριτήρια και όρια τοξικότητας στους θαλάσσιους οργανισμούς σε επίπεδο κυττάρου, οργανισμού και πληθυσμού. Επίσης, η μελέτη κατέληξε ότι η παρατηρούμενη διατάραξη των βενθικών βιοκοινωνιών στην ευρύτερη περιοχή μπορεί να συνδέεται με άλλες ανθρωπογενείς πιέσεις (αστικά λύματα, υπεραλίευση, ξενικά είδη κτλ.), ενώ στα ψάρια λόγω του μικρού δείγματος δεν μπόρεσαν να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα σχετικά με τη βιοσυσσώρευση βαρέων μετάλλων από την κόκκινη λάσπη παρόλο που οι μέσες και μέγιστες τιμές σε συγκέντρωση των βαρέων μετάλλων στα δείγματα που αναλύθηκαν ήταν χαμηλότερες από τα διεθνώς επιτρεπόμενα όρια, και παρόμοιες με αντίστοιχες συγκεντρώσεις μετάλλων από άλλες περιοχές της Ελλάδος χωρίς προβλήματα ρύπανσης. Περισσότερες λεπτομέρειες για το θέμα της ερυθράς ιλύως αναφέρονται στην υπο-Ενότητα 2.3.1.2.2 («Δευτερογενής παραγωγή»).

Ραδιοϊσότοπα

Πηγές των ραδιοϊσοτόπων είναι οι παγκόσμιες ατμοσφαιρικές επιπτώσεις (world wide fallout) των πυρηνικών δοκιμών (1945–1960), τα πυρηνικά ατυχήματα όπως αυτό του αντιδραστήρα του Chernobyl το 1986 στην πρώην Σοβιετική Ένωση, τα απόβλητα από πυρηνικές εγκαταστάσεις, τα ατυχήματα πυρηνικών υποβρυχίων και οι εφαρμογές στην ιατρική. Οι δύο πρώτες είναι και οι πιο σημαντικές.

Στην άμεση περιοχή μελέτης δεν υπάρχουν διαθέσιμες μετρήσεις ραδιοϊσοτόπων (^{137}Cs). Οι συγκεντρώσεις του ^{137}Cs στα νερά του Κεντρικού Αιγαίου κυμαίνονται από 2,1 ως 16,5 Bq/m3, ενώ η μέση τιμή είναι 6,2 Bq/m3. Η δόση ραδιενέργειας που μεταφέρεται στον άνθρωπο μέσω της

[5] www.alhellas.gr

κατανάλωσης ψαριών ετησίως υπολογίζεται ότι είναι 0,1 μSv (μέση τιμή). Οι συγκεντρώσεις του ^{137}Cs στα νερά του Ιονίου κυμαίνονται από 2,2 ως 12,7 Bq/m3, ενώ η μέση τιμή είναι 4,23 Bq/m. Η μεταφερόμενη στον άνθρωπο δόση ραδιενέργειας μέσω της κατανάλωσης ψαριών ετησίως υπολογίζεται ότι είναι 0,08 μSv (μέση τιμή). Αποτελεί μόνο ένα μικρό κλάσμα της συνολικής (προερχόμενης από κάθε πιθανή πηγή) ετήσιας επιτρεπόμενης δόσης του 1 mSv και συνεπώς, τα επίπεδα ^{137}Cs στα ψάρια είναι μέσα στα επιτρεπόμενα όρια.

Περιοχές θερμών σημείων ρύπανσης (Hot Spots)

Θερμά σημεία ρύπανσης (hot spots) είναι οι περιοχές που επηρεάζονται από έντονες πιέσεις που προέρχονται από σημειακές και διάχυτες πηγές ρύπανσης και χαρακτηρίζονται από αυξημένη οργανική ρύπανση ή φορτία επιβλαβών ουσιών. Τέτοιες περιοχές είναι συνήθως κλειστοί κόλποι κοντά σε αστικά κέντρα. Στην άμεση περιοχή μελέτης Hot Spot θεωρείται ο κόλπος της Αντίκυρας στον Κορινθιακό, εξαιτίας του εργοστασίου παραγωγής αλουμίνας και της παρουσίας.

Θαλάσσια απορρίμματα

Οι χερσαίες πηγές περιλαμβάνουν τη χρήση των ακτών για αναψυχή, τη βιομηχανία (διαφυγή στερεών αποβλήτων), τις τοπικές επιχειρήσεις, τα διασκορπισμένα σκουπίδια, τα λιμάνια και τους ΧΥΤΑ παράκτιων περιοχών. Οι κύριες θαλάσσιες πηγές απορριμμάτων περιλαμβάνουν εμπορικά πλοία, κρουαζιερόπλοια, φεριμπότ, αλιευτικά σκάφη, πολεμικά σκάφη, σκάφη αναψυχής, πλατφόρμες πετρελαίου και εγκαταστάσεις ιχθυοκαλλιεργειών.

Στην περιοχή του κεντρικού Αιγαίου, η μέση ποσότητα απορριμμάτων είναι 237kg/km^2, ενώ στο Ιόνιο η μέση ποσότητα απορριμμάτων είναι 136kg/km^2.

Όσον αφορά τα απορρίμματα του υποθαλάσσιου πυθμένα τα στοιχεία είναι σχετικά περιορισμένα. Σύμφωνα με τους Katsanevakis S. και Katsarou A. (2004) η πυκνότητα των απορριμμάτων στο θαλάσσιο πυθμένα ρηχών (<25m), παράκτιων περιοχών της περιοχής κυμαίνεται από 0 ως 46i/1000m^2, ενώ η μέση τιμή είναι 12i/1000m^2, όπου το Μυρτώο παρουσιάζει την υψηλότερη τιμή και ο θαλάσσιος πυθμένας δυτικά των Κυθήρων την ελάχιστη. Αντίστοιχα ο Κορινθιακός έχει πυκνότητα υποθαλασσίων απορριμμάτων 116i/km^2 και ο Λακωνικός κόλπος έχει <100i/km^2.

Μικρο-απορρίμματα/μικροπλαστικά

Όσον αφορά τα επιπλέοντα μικρο-απορρίμματα/μικροπλαστικά (ανθρωπογενή σωματίδια με μεγέθη από 300 έως ≤ 5 mm), από μετρήσεις που πραγματοποιήθηκαν τον Ιούλιο του 2017 στο Νότιο Ιόνιο προέκυψε μέση τιμή 146.416 ± 121.762 i/km^2 (min: 60.317 – max: 232.515) (Adamopoulou *et al.*, 2018), η οποία είναι μικρότερη ή κοντά στο κατώτερο όριο της αντίστοιχης προτεινόμενης τιμής βάσης για τη μεσόγειο, ήτοι 200.000-500.000 i/km^2 (UNEP, 2015).

Περιστατικά οξείας θαλάσσιας ρύπανσης

Τα σημαντικά ρυπαντικά επεισόδια που καταγράφηκαν στην περιοχή του Ιονίου την περίοδο 1997-2011 διοχετεύοντας ρύπους στην περιοχή ήταν δύο και έγιναν αμφότερα στο θαλάσσιο περιβάλλον της Νότιας Πελοποννήσου, στον Λακωνικό Κόλπο και στην ανοιχτή θάλασσα ανάμεσα στον Λακωνικό και το Μεσσηνιακό Κόλπο. Η έκταση της ρυπασμένης περιοχής εκτιμήθηκε σε περίπου 19 km^2, ενώ δεν υπάρχουν στοιχεία για τον όγκο των υδρογονανθράκων που διέρρευσαν.

Στην **Ενότητα 2.3.1.5.2** αναλύονται οι επιπτώσεις της θαλάσσιας ρύπανσης στα είδη της θαλάσσιας πανίδας.

2.1.4.3 Ακτές Κολύμβησης

Σύμφωνα με το Μητρώο Ταυτοτήτων των Υδάτων Κολύμβησης[6] (ΕΓΥ/ΥΠΕΝ), στο παράκτιο τμήμα της περιοχής μελέτης απαντώνται συνολικά **89 Ακτές Κολύμβησης**. Ειδικότερα:

- Εντός των ορίων της **GR2510003 (ΕΖΔ)** «Ακροναυπλία και Παλαμήδι» εντοπίζονται 4 ακτές: GRBW039236076 «Καθαρώνα», GRBW039236079 «Αρβανιτιά», GRBW039236075 ¨Μπανιέρες και GRBW039236077 «Ναυτικός Όμιλος». οι οποίες στο σύνολό τους χαρακτηρίζονται ως «εξαιρετικής ποιότητας» (ΕΓΥ/ΥΠΕΝ, 2019). Εντούτοις, κατά την επιτόπια επίσκεψη για τη διερεύνηση της ποιότητας των υδάτων και των ακτών στις ακτές Καθαρώνας και Ναυτικός όμιλος εντοπίσθηκαν λίγα οικιακά και οικοδομικά απορρίμματα.
- Εντός των ορίων της **GR2540003 (ΕΖΔ-ΤΚΣ)** «Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βροντάμα και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου», εντοπίζονται **7 ακτές**, οι: GRBW039248018 «Βαθύ», GRBW039248019 «Μαυροβούνι», GRBW039248013 «Συκίτσα», GRBW039248016 «Σελινίτσα», GRBW039250050 «Τρίνησα», GRBW039250049 «Κυανή Ακτή Έλους», και GRBW039250048 «Κοκκινιά», οι οποίες στο σύνολό τους χαρακτηρίζονται ως «εξαιρετικής ποιότητας» (ΕΓΥ/ΥΠΕΝ, 2019) και αποτελούν όλες τους πολύ σημαντικές παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta*.
- Εντός των ορίων της **GR2540001 (ΕΖΔ)** «Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κορακιά, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα, & Περιοχή Μονεμβασιάς – Σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου & Θαλάσσια ζώνη έως Καμήλι», εντοπίζονται **3 ακτές**, οι: GRBW039251070 «Καστράκι-Πόρι», GRBW039251064 «Μονεμβασιά» και GRBW039251072 «Αμπελάκια», οι οποίες στο σύνολό τους χαρακτηρίζονται ως «εξαιρετικής ποιότητας» (ΕΓΥ/ΥΠΕΝ, 2019). Επιπρόσθετα η *Caretta caretta* ωοτοκεί στην παραλία Καστράκι – Πορί»
- Εντός των ορίων της **GR2530007 (ΤΚΣ)** «Κορινθιακός κόλπος», εντοπίζονται **78 ακτές**.
    - Στην **Π.Ε. Δυτικής Αττικής (7 ακτές)** οι: GRBW069231070 «Αιγειρούσα», GRBW069230054 «Αλεποχώρι Δυτικά», GRBW069230050 «Αλεποχώρι Ανατολικά», GRBW069230051 «Ψάθα», GRBW069230052 «Πόρτο Γερμενό-Αγ. Νικόλαος», GRBW069230049 «Πόρτο Γερμενό» και GRBW069230053 «Προσήλι», οι οποίες στο σύνολό τους χαρακτηρίζονται ως «εξαιρετικής ποιότητας» (ΕΓΥ/ΥΠΕΝ, 2019) », οι οποίες στο σύνολό τους χαρακτηρίζονται ως «εξαιρετικής ποιότητας» (ΕΓΥ/ΥΠΕΝ, 2019).
    - Στην **Π.Ε. Βοιωτίας (6 ακτές)** οι: GRBW079144040 «Αλυκή», GRBW079144041 «Σαράντης», GRBW079143031 «Άγιος Νικόλαος», GRBW079143029 «Δίστομο», GRBW079143028 «Αντίκυρα», GRBW079143028 «Άγιος Ισίδωρος»», οι οποίες στο σύνολό τους χαρακτηρίζονται ως «εξαιρετικής ποιότητας» (ΕΓΥ/ΥΠΕΝ, 2019).
    - Στην **Π.Ε. Φωκίδας (27 ακτές)** οι: GRBW079165026 « Βραχάκια», GRBW079165020 «Άη Γιάννης», GRBW079165023 «Ιτέα 1», GRBW079165028 «Ιτέα 2», GRBW079165021 «Τροκαντερό-Αγκάλη-Ευαγγελίστρια 1», GRBW079165027 «Τροκαντερό-Αγκάλη-Ευαγγελίστρια 2», GRBW079165019 «Ακτή Καλαφάτη», GRBW079165024 «Όμιλος Γαλαξιδίου», GRBW079165024 «Κεντρί 1», GRBW079165022 «Κεντρί 2», GRBW049165014 «Άγιοι Πάντες», GRBW049166026 «Πάνορμο», GRBW049166021 «Ερατεινή», GRBW049166020 «Τολοφώνας 1», GRBW049166030 «Τολοφώνας 2», GRBW049166015 «Αγ. Νικόλαος», GRBW049166029 «Κλοβίνο», GRBW049166022 «Αγ. Σπυρίδωνας», GRBW049166028 «Σπηλιά», GRBW049166016 «Χάνια», GRBW049166019 «Γλυφάδα», GRBW049166017 «Σεργούλα-Πλατανιά», GRBW049166023 «Σεργούλα», GRBW049166023 «Μαραθιά», GRBW049166025 «Κάτω

[6] Μητρώο ταυτοτήτων υδάτων κολύμβησης της Ελλάδας (ΕΓΥ/ΥΠΕΝ) http://www.bathingwaterprofiles.gr

Μαραθιά», GRBW049166027 «Μοναστηράκι» και GRBW049166018 «Χιλιαδού»»», οι οποίες στο σύνολό τους χαρακτηρίζονται ως «εξαιρετικής ποιότητας» (ΕΓΥ/ΥΠΕΝ, 2019).

- Στην **Π.Ε. Αχαΐας (18 ακτές)** οι: GRBW029130110 «Ροδινή», GRBW029130011 «Λαμπίρι», GRBW029130007 «Λόγγος», GRBW029130009 «Σελιανίτικα», GRBW029130005 «Ροδοδάφνη», GRBW029130003 «Αίγιο», GRBW029130008 « Αίγιο-Αλυκές», GRBW029130004 «Διγελιώτικα 1», GRBW029130018 «Διγελιώτικα 2», GRBW029130013 «Βαλιμίτικα», GRBW029130016 «Νικολεΐκων», GRBW029130015 «Ελαιώνας», GRBW029130017 «Εγκάλη», GRBW029130010 «Τράπεζα», GRBW029130006 «Πλάτανος», GRBW029130020 «Ακράτα 2», GRBW029130012 «Ακράτα 1» και GRBW029130014 «Αιγείρα», οι οποίες χαρακτηρίζονται ως «εξαιρετικής ποιότητας», εκτός από τις GRBW029130011 «Λαμπίρι», GRBW029130003 «Αίγιο» και GRBW029130018 «Διγελιώτικα 2» που χαρακτηρίζονται ως «καλής ποιότητας» (ΕΓΥ/ΥΠΕΝ, 2019).
- Στην **Π.Ε. Κορινθίας (20 ακτές)** οι: GRBW029246104 «Δερβένι», GRBW029246103 «Ξυλόκαστρο-Καμάρι», GRBW029246105 «Μελίσσι-Συκιά 2», GRBW029246102 «Μελίσσι-Συκιά 1», GRBW029247121 «Δυτική Διμηνιό», GRBW029247120 «Κεντρική Παραλία Κιάτο», GRBW029247119 «Κιάτο», GRBW029242018 «Κοκκώνι-Νεράντζα», GRBW029242019 «Βραχάτι 1», GRBW029242020 «Βραχάτι 2», GRBW029243096 «Περιγιάλι», GRBW029243095 «Περιγιάλι-Λεχαίο», GRBW029243098 «Κανταρέ», GRBW029243099 «Καλάμια», GRBW069244046 Λουτράκι», GRBW069244047 «Νεράιδα», GRBW069244044 «Μπούτσι», GRBW069244043 «Λίμνη Ηραίου Ανατολικά», GRBW069244048 «Λίμνη Ηραίου Δυτικά» και GRBW069244049 «Αγίου Σωτήρα», οι οποίες στο σύνολό τους χαρακτηρίζονται ως «εξαιρετικής ποιότητας» (ΕΓΥ/ΥΠΕΝ, 2019).

- Τέλος, στα όρια της **GR2520003 (ΕΖΔ)** «Λιμνοθάλασσα Μούστου», εντοπίζεται **μία** ακτή, η «Μελιγού-Παράλιο Άστρος», η οποία χαρακτηρίζεται ως «εξαιρετικής ποιότητας». Η παραλία αυτή θεωρείται επίσης σημαντική για τη θαλάσσια χελώνα *Caretta caretta*.

Τα τελευταία χρόνια υπάρχει μια αυξητική τάση φαινομένων πληθυσμιακών εκρήξεων μεδουσών σε πολλές παράκτιες περιοχές στη χώρα κατά την περίοδο των καλοκαιρινών μηνών (Σχήμα 2.1.4.3-1) λόγω της αύξησης της θερμοκρασίας. Τα φαινόμενα αυτά δημιουργούν σημαντικό πρόβλημα στην αλιεία, αλλά ταυτόχρονα οι εκρήξεις συγκεκριμένων ειδών αποτελούν σημαντικό κίνδυνο για τους λουόμενους καθώς το τσίμπημά τους είναι επώδυνο, λόγω των νευροτοξικών ουσιών που παράγουν, γεγονός που προκαλεί ιδιαίτερα προβλήματα στον τοπικό τουρισμό. Η τοποθέτηση ειδικών προστατευτικών διχτυών σε παραλίες για λουόμενους (με εξαίρεση τις παραλίες φωλεοποίησης θαλασσίων χελωνών), αν και δεν αποτελεί δράση μετριασμού του φαινομένου, αποτελεί έναν τρόπο για να διαφυλαχθούν οι χρήστες παραλίας από τέτοια περιστατικά καθιστώντας εφικτή την ανάπτυξη θαλάσσιων δραστηριοτήτων στην περιοχή που αποτελούν πόλο έλξης για τους τουρίστες, εξασφαλίζοντας ως έναν βαθμό τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής. Σημαντική είναι επίσης και η ανάπτυξη συστημάτων έγκαιρης ειδοποίησης τέτοιων φαινομένων ώστε να υπάρχει έγκαιρη κινητοποίηση των αρμόδιων αρχών, καθώς και η ενημέρωση των λουόμενων, των διαχειριστών παραλιών και της τοπικής κοινωνίας για τα περιστατικά αυτά και τη βέλτιστη αντιμετώπισή τους.

Σχήμα 2.1.4.3-1: Φαινόμενα πληθυσμιακών εκρήξεων μεδουσών (σημειώμενα με κόκκινο) το καλοκαίρι του 2022, όπως καταγράφεται από το πρόγραμμα καταγραφής Μεδουσών στην Ελλάδα του Ελληνικού Παρατηρητηρίου Βιοποικιλότητας που στηρίζεται στην επιστήμη των πολιτών (https://www.inaturalist.org)

2.1.5 Μετεωρολογικά στοιχεία - ποιότητα ατμόσφαιρας

Σύμφωνα με τις κλιματικές ζώνες της Ελλάδας (Kotinis-Zambakas *et al.*, 1984), οι περιοχές μελέτης που βρίσκονται στη Ν και ΝΑ Πελοπόννησο, ήτοι οι περιοχές του Ποταμού Ευρώτα (GR2540003 και GR2540006), του Ακρωτήριου Μαλέα (GR2540001, GR2540002 και GR2540007) και εν μέρη του Πάρνωνα (GR2520003, GR2520005 και GR2520006) ανήκουν στη ζ**ώνη C1 με «Θαλάσσιο ή Μεσογειακό Υποτροπικό Κλίμα»** ενώ το βόρειο τμήμα του Πάρνωνα (GR2520006), η Ακροκόρινθος (GR2530003), τα Γεράνεια όρη (GR2530005) και η Ακροναυπλία (GR2510003) εμπίπτουν στη **Ζώνη Β με «Καθαρά μεταβατικό Ηπειρωτικό – Μεσογειακό Ηπειρωτικό Κλίμα»**. Οι περιοχές μελέτης που εντοπίζονται στην κεντρική Πελοπόννησο δηλαδή, το όρος Μαίναλο (GR2520001), ο Ολίγυρτος (GR2530004), τα Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο (GR2510004) και η Κυλλήνη (GR2530006 και GR2530001)ανήκουν εν μέρη (περιμετρικά)στη **Ζώνη Α2 με «Ηπειρωτικό Μεσογειακό κλίμα επηρεαζόμενο από τη θάλασσα»** και εν μέρη, στο κέντρο τμήμα συνολικά της περιοχής, στη ζ**ώνη Α1 με «Ηπειρωτικό Μεσογειακό κλίμα με ζεστό καλοκαίρι και όχι τόσο ξηρό όπως το μεσογειακό υποτροπικό»** (**Σχήμα 2.1.5-1 του Τεύχους Τεκμηρίωσης** - Χαρτογραφική απεικόνιση κλιματικών ζωνών της Ελλάδας).

Σύμφωνα με την κλιματική κατάταξη κατά Köppen – Geiger (Κρινά *et al.*, 2017), στην Πελοπόννησο και ειδικότερα στην περιοχή μελέτης κυριαρχεί, από άποψη έκτασης, η κλιματική ζώνη Csa **«Κλίμα της ενδοχώρας της Μεσογείου (Εύκρατο Κλίμα)»** (Εύκρατο θερμό κλίμα με ξηρό και πολύ θερμό θέρος) και ακολουθεί η ζώνη Csb **«Παράκτιο Μεσογειακό Κλίμα**» (Εύκρατο θερμό κλίμα με ξηρό και θερμό θέρος). Μόνο στην ΕΖΔ **GR2530001** – Κορυφές όρους Κυλλήνης (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα (και στην αντίστοιχη ΖΕΠ **GR2530006** – Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)) εμφανίζεται η ζώνη των υψηλών ορέων (Dsb) που χαρακτηρίζεται από έντονη Ηπειρωτικότητα. Βέβαια η έκταση που καταλαμβάνει είναι ιδιαίτερα μικρή (1% της συνολικής έκτασης των περιοχών) και δεν είναι αρκετή ώστε να επιτρέψει το σχηματισμό ιδιαίτερης βλάστησης. Για τις χερσαίες ΕΖΔ και ΖΕΠ τα αναλυτικά δεδομένα φαίνονται στον **Πίνακα 2.1.5-1 του Τεύχους Τεκμηρίωσης.**

Στοιχεία σχετικά με τη μέση μηνιαία, ελάχιστη και μέγιστη θερμοκρασία και σχετική υγρασία και την ετήσια βροχόπτωση από τα μετεωρολογικά δεδομένα των Σταθμών **Τρίπολης, Άργους, Βελού Κορινθίας, Άστρους και Λεωνιδίου** (Πίνακας 2.1.5-1) , παρουσιάζονται στον Πίνακα 2.1.5-1 (ΕΜΥ 2020, ίδια επεξεργασία).

Πίνακας 2.1.5-1: Χαρακτηριστικά μετεωρολογικών σταθμών της περιοχής μελέτης

Σταθμός	Θέση		Υψόμετρο	Natura	περίοδος δεδομένων
	Γεωγ. Μήκος	Γεωγ. Πλάτος			
Βελό	22,45	37,58	19	Ευρύτερη (πλησίον GR2530007)	1987 - 2012
Άργος	22,76	37,63	12	Ευρύτερη (πλησίον GR2510003)	1980 - 2019
Άστρος	22,72	37,41	25	Ευρύτερη (πλησίον GR2520003)	1974 - 2019
Τρίπολη	22,4	37,52	653	Ευρύτερη (πλησίον GR2520001)	1957 - 2019
Λεωνίδιο	22,89	37,15	3	GR2520005	1981 - 2019

Πίνακας 2.1.5-2: Μετεωρολογικά δεδομένα των σταθμών της περιοχής μελέτης (ΕΜΥ, 2020)

Σταθμός	Μέση Μηνιαία Σχετική υγρασία (%)		Μέση μηνιαία Θερμοκρασία αέρα (C°)			Ύψος βροχής (χιλιοστά)	
	Ελάχιστη	Μέγιστη	Μέση	Ελάχιστη	Μέγιστη	Ετήσιο	Μέγιστο Μηνιαίο
Βελό	53,26 (Ιούλιος)	76,55 (Δεκέμβριος)	Από 9,15 έως 28,72	6,53	30,55	Από 302,5 έως 714,5	372,5
Άργος	51,09 (Ιούλιο)	76,36 (Νοέμβριο)	Από 8,09 έως 27,75	4,67	29,48	Από 211,9 έως 637,8	342
Άστρος	51,15 (Ιούλιο)	74,44 (Δεκέμβριο)	Από 10,07 έως 29,15	6,28	31,29	Από 256 έως 869,5	286,6
Τρίπολη	44,48 (Ιούλιο)	78,24 (Δεκέμβριο)	Από 4,98 έως 24,72	27,91	-0,43	Από 359,9 έως 1192,8	346,3
Λεωνίδιο	48,29 (Αύγουστο)	65,32 (Δεκέμβριο)	Από 10,73 έως 28,38	7,09	30,88	Από 475,3 έως 1060,5	394,7

Σε ότι αφορά τα ανεμολογικά δεδομένα, στον Μ.Σ. Τρίπολης επικρατούντες άνεμοι είναι οι ΝΔ και ακολουθούν οι Β, με μέση μηνιαία ταχύτητα ανέμου που κυμαίνεται από 2,0 m/sec έως 2,9 m/sec (περίοδος 1993-2003) [7,8].

Στοιχεία σχετικά με τις ακραίες απόλυτες τιμές (ελάχιστη και μέγιστη) θερμοκρασίας αέρα ανά μήνα και τη μέση ετήσια βροχόπτωση προκύπτουν από τα μετεωρολογικά δεδομένα στις περιοχές μελέτης των σταθμών[9] Βυτίνας (**GR2520001**), Κεχρωτής Μαίναλου (**GR2520001**), Λεβιδίου (**GR2520001**), Μολάων (**GR2540007**), Μονεμβασιάς (**GR2540001**) και Τρίκαλα Κορινθίας (**GR2530001** και **GR2530006**), από τα έτη 2010 έως 2018 και παρουσιάζονται γραφικά στα **Σχήματα 2.1.5-1 και 2** που ακολουθούν.

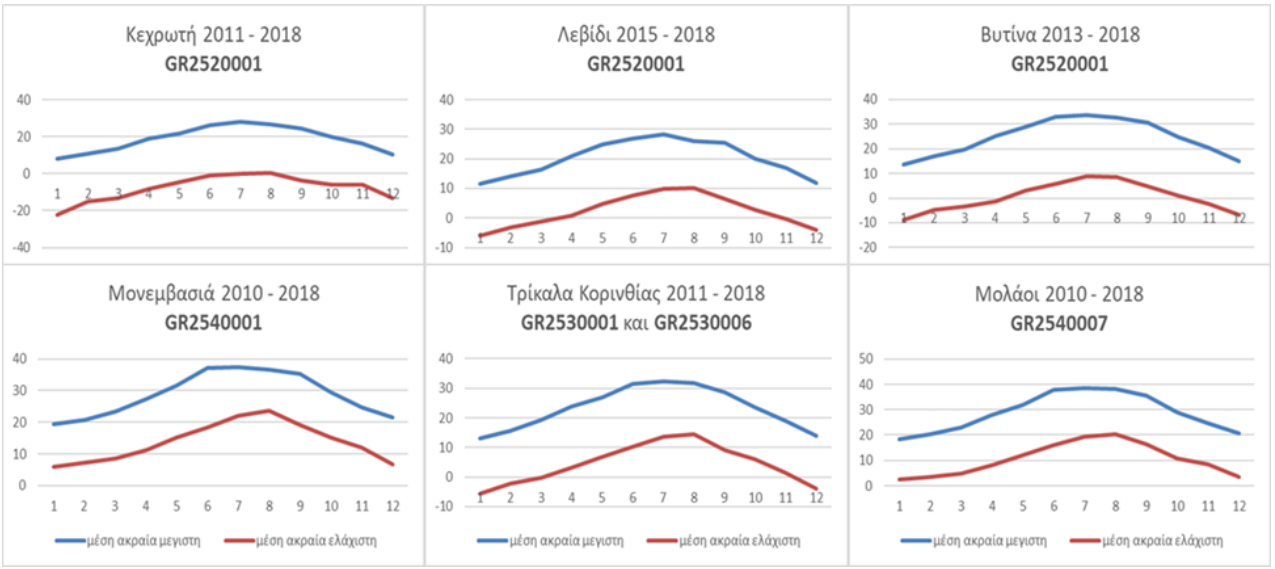

Σχήμα 2.1.5-1: Μέση τιμή των ελάχιστων και των μέγιστων τιμών ανά μήνα για τους μετεωρολογικούς σταθμούς των περιοχών μελέτης.

[7] http://www.emy.gr/emy/el/climatology/climatology_city?perifereia=Peloponnese&poli=Tripoli
[8] http://portal.tee.gr/portal/page/portal/tptee/totee/TOTEE-20701-3-Final-TEE%202nd.pdf
[9] https://meteosearch.meteo.gr/

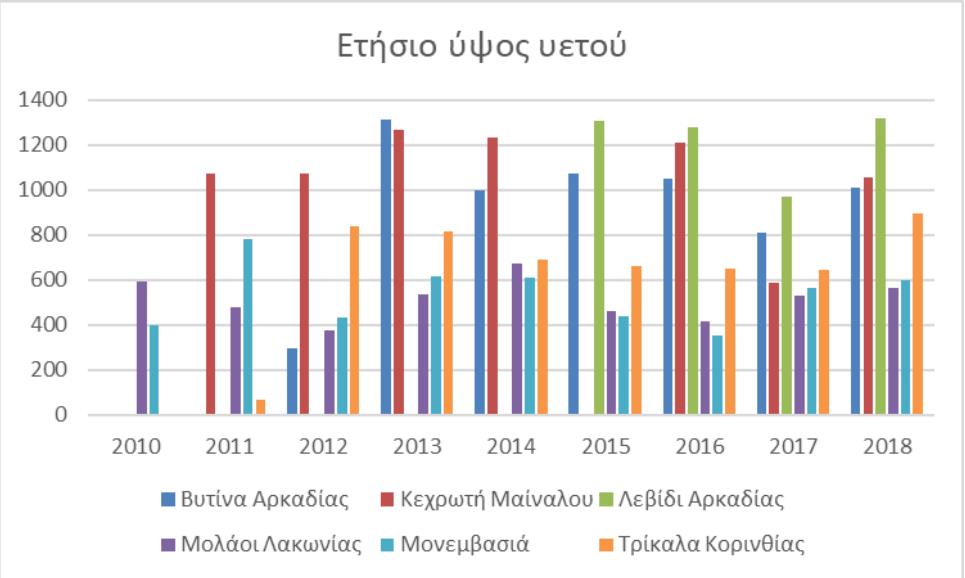

Σχήμα 2.1.5-2: Μέσο Ετήσιο ύψος βροχής για τους μετεωρολογικούς σταθμούς των περιοχών μελέτης

Σύμφωνα με τα κλιματικά διαγράμματα έξι μετεωρολογικών σταθμών (Μ/Σ) της Ε.Μ.Υ. (**Σχήμα 2.1.5-2 ΤΤΑ**), στην Ανατολική Πελοπόννησο, προκύπτει ότι στα χαμηλότερα υψόμετρα λαμβάνουν χώρα έντονες και μακριές ξηροθερμικές περίοδοι (Σχήμα 2.1.5-2). Ο Μ/Σ Τρίπολης χαρακτηρίζεται από τη συντομότερη ξηροθερμική περίοδο λόγω αυξημένου υπερθαλάσσιου υψομέτρου, ενώ ο Μ/Σ Κυθήρων αφενός παρουσιάζει υψηλά ύψη κατακρημνισμάτων κατά τη χειμερινή περίοδο, όμως χαρακτηρίζεται από μακρά ξηροθερμική θερινή περίοδο. Από τα διαγράμματα φαίνεται η από νότο προς Βορρά και από χαμηλά προς υψηλά υψόμετρα μείωση της μέσης θερμοκρασίας αέρα. Αν και οι Μ/Σ Καλαμάτας και Σπάρτης βρίσκονται περίπου στο ίδιο γεωγραφικό πλάτος και ο Μ/Σ Σπάρτης σε ελαφρά μεγαλύτερο υψόμετρο, ο Μ/Σ Καλαμάτας δέχεται περισσότερα κατακρημνίσματα. Αυτό φανερώνει τη διαφορά στα κατακρημνίσματα που παρουσιάζεται ανάμεσα στις Ανατολικές και Δυτικές κλιτύες του όρους Ταΰγετος, ο οποίος αποτελεί το βασικό υδροκρίτη της περιοχής.

Σχετικά με τα βιοκλιματικά χαρακτηριστικά της περιοχής μελέτης, επισημαίνονται τα εξής:

- Σύμφωνα με το Κλιματικό διάγραμμα Emberger, ο Μ.Σ. της Βυτίνας ανήκει στον **Υγρό βιοκλιματικό όροφο με δρίμη χειμώνα**. Οι Μ.Σ. της Τρίπολης και της Καλαμάτας ανήκουν στον **Ύφυγρο βιοκλιματικό όροφο με ψυχρό και θερμό χειμώνα**, αντίστοιχα και οι Μ.Σ. του Αιγίου, του Ναυπλίου και της Κορίνθου ανήκουν στον **Ημί-ξηρο βιοκλιματικό όροφο με ήπιο χειμώνα**.
- Σύμφωνα με τον Βιοκλιματικό Χάρτη της Ελλάδας (Μαυρομμάτης, 1978): **α)** οι περιοχές του Ευρώτα (GR2540003 και GR2540006), της Νεάπολης (GR2540002) και τμήμα της περιοχής όρη Ανατολικής Πελοποννήσου, στους Μολάους (GR2540007) έχουν **Ασθενές θερμο-μεσογειακό βιοκλίμα** με αριθμό βιολογικώς ξηρών ημερών κατά τη θερμή και ξηρά περίοδο 100 < X < 125, ενώ τα δυτικά τμήματα των Ανατολικών όρων (GR2540007 και GR2540001) **Έντονο μέσο-Μεσογειακό βιοκλίμα** με αριθμό βιολογικώς ξηρών ημερών κατά τη θερμή και ξηρά περίοδο 75 < X < 100. **β)** στην περιοχή του Πάρνωνα (GR2520003, GR2520005 και GR2520006), ο υγρότοπος Μουστού και η το Παραλιακό τμήμα του Λεωνιδίου εμφανίζουν **Ασθενές θερμο-μεσογειακό βιοκλίμα** με αριθμό βιολογικώς ξηρών ημερών κατά τη θερμή και ξηρά περίοδο 100 < X < 125, το δυτικό τμήμα του Λεωνιδίου και τα χαμηλότερα υψόμετρα του Πάρνωνα εμφανίζουν **Έντονο μέσο-Μεσογειακό βιοκλίμα** με αριθμό βιολογικώς ξηρών ημερών κατά τη θερμή και ξηρά περίοδο 75 < X < 100, το μεγαλύτερο τμήμα του ορεινού όγκου του Πάρνωνα, εκτός από τα

υψηλότερα σημεία, εμφανίζει **Ασθενές μέσο-Μεσογειακό βιοκλίμα** με αριθμό βιολογικώς ξηρών ημερών κατά τη θερμή και ξηρά περίοδο 40 < X < 75 και στα ψηλότερα τμήματα **Υπο-Μεσογειακό βιοκλίμα** με αριθμό βιολογικώς ξηρών ημερών κατά τη θερμή και ξηρά περίοδο 0 < X < 40, **γ)** Το Μαίναλο (GR2520001) εμφανίζει **Ασθενές μέσο-Μεσογειακό βιοκλίμα** με αριθμό βιολογικώς ξηρών ημερών κατά τη θερμή και ξηρά περίοδο 40 < X < 75 και στα ψηλότερα τμήματα **Υπο-Μεσογειακό βιοκλίμα** με αριθμό βιολογικώς ξηρών ημερών κατά τη θερμή και ξηρά περίοδο 0 < X < 40 **δ)** η περιοχή της Λίμνης Τάκα (GR2520002) και τμήματα ανατολικά των περιοχών του Ολίγυρτου (GR2530004), του Αρτεμισίου και του Λύρκειου (GR2510004) εμφανίζουν **Έντονο μέσο-Μεσογειακό βιοκλίμα** με αριθμό βιολογικώς ξηρών ημερών κατά τη θερμή και ξηρά περίοδο 75 < X < 100, ενώ στα δυτικά των όρων Ολίγυρτου,Αρτεμισίου και Λύρκειου εμφανίζουν **Ασθενές μέσο-Μεσογειακό βιοκλίμα** με αριθμό βιολογικώς ξηρών ημερών κατά τη θερμή και ξηρά περίοδο 40 < X < 75, **ε)** η Κυλλήνη εμφανίζει **Ασθενές μέσο-Μεσογειακό βιοκλίμα** με αριθμό βιολογικώς ξηρών ημερών κατά τη θερμή και ξηρά περίοδο 40 < X < 75 (GR2530002, GR2530001 και GR2530006), ενώ στις περιοχές με ψηλότερο υψόμετρο (GR2530001 και GR2530006) **Υπο-Μεσογειακό βιοκλίμα** με αριθμό βιολογικώς ξηρών ημερών κατά τη θερμή και ξηρά περίοδο 0 < X < 40, ενώ στην κορυφή εμφανίζει **Υπο-αξηρικό ψυχρό με περίοδο υπόξηρη βιοκλίμα** με αριθμό βιολογικώς ξηρών ημερών κατά τη θερμή και ξηρά περίοδο X = 0 **στ)** η Ακροκόρινθος και το Ναύπλιο εμφανίζουν **Έντονο -θερμό μεσογειακό βιοκλίμα** με αριθμό βιολογικώς ξηρών ημερών κατά τη θερμή και ξηρά περίοδο 125 < X < 150 και τέλος **ζ)** τα Γεράνεια όρη (GR2530005) εμφανίζουν **Ασθενές μέσο-Μεσογειακό βιοκλίμα** με αριθμό βιολογικώς ξηρών ημερών κατά τη θερμή και ξηρά περίοδο 40 < X < 75.

- Σύμφωνα με τον Χάρτη Βιοκλιματικών Ορόφων της Ελλάδας (Μαυρομμάτης, 1978): **α)** οι περιοχές του Ευρώτα (GR2540003 και GR2540006), της Νεάπολης (GR2540002) και τμήμα της περιοχής όρη Ανατολικής Πελοποννήσου, στους Μολάους (GR2540007) ανήκουν στον **Ημίξηρο βιοκλιματικό όροφο με Θερμό χειμώνα (m>7°C), β)** Το παραλιακό τμήμα των Ανατολικών όρων (GR2540001 και GR2540007), της περιοχής GR2520005 - "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη", ο Υγρότοπος Μουστού (GR2520003), η περιοχή του Ναυπλίου (GR2510003) και η Ακροκόρινθος (GR2530003) ανήκουν στον **Ημίξηρο βιοκλιματικό όροφο με Ήπιο χειμώνα (3<m<7°C),** ενώ τα υπόλοιπα τμήματα της περιοχής GR2520005 - "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη" και των Ανατολικών όρων (GR2540001 και GR2540007) στα δυτικά ανήκουν ομοίως, στον **Ημίξηρο βιοκλιματικό όροφο αλλά, με Ψυχρό χειμώνα (0<m<3°C), γ)** Η Περιοχή του Πάρνωνα (GR2520006) σχεδόν εξολοκλήρου ανήκει **Υγρό βιοκλιματικό όροφο με Ψυχρό χειμώνα (0<m<3°C), δ)** η περιοχή της Λίμνης Τάκα (GR2520002) και τμήματα ανατολικά των περιοχών του Ολίγυρτου (GR2530004), του Αρτεμισίου και του Λύρκειου (GR2510004) και τμήματα βόρεια των Γεράνειων όρων (GR2530005) ανήκουν στον **'Υφυγρο βιοκλιματικό όροφο με Ψυχρό χειμώνα (0<m<3°C)**, **ε)** οι περιοχές του όρους Κυλλήνη (GR2530001, GR2530002 και GR2530006), του Μαίναλου (GR2520001) και τα κεντρικά και ανατολικά τμήματα των όρων Ολίγυρτου (GR2530004), Αρτεμισίου και Λύρκειου (GR2510004) ανήκουν στον **Υγρό βιοκλιματικό όροφο με Δριμύ χειμώνα (m<0°C)** και τέλος, **στ)** το μεγαλύτερο τμήμα των Γεράνειων όρων (GR2530005) ανήκει στο **'Υφυγρο βιοκλιματικό όροφο με Ήπιο χειμώνα (3<m<7°C).**

Σε ότι αφορά την ποιότητα του ατμοσφαιρικού περιβάλλοντος, η περιοχή μελέτης εμφανίζει μικρή συμμετοχή στις εκπομπές αερίων του φαινομένου του θερμοκηπίου της χώρας, αφού οι μεγαλύτερες εκπομπές παράγονται στα μεγάλα αστικά κέντρα αυτής ή σε οργανωμένες Βιομηχανικές Περιοχές και Ζώνες. Δεν υπάρχει σταθμός μέτρησης των αέριων ρύπων του Εθνικού Δικτύου Παρακολούθησης της Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης (ΕΔΠΑΡ) στην περιοχή μελέτης, με πλησιέστερους τους δύο Σταθμούς

της πόλης της Πάτρας και τον σταθμό της Ελευσίνας. Εντούτοις, σύμφωνα με την «Ετήσια Έκθεση Ποιότητας της Ατμόσφαιρας 2019» (ΥΠΕΝ, 2020)[10] στο πλαίσιο του έργου «*Επικαιροποίηση της χαρτογραφικής απεικόνισης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης μέσω της καταγραφής ατμοσφαιρικών εκπομπών των πηγών και ανάπτυξης κατάλληλου υπολογιστικού εργαλείου*» πραγματοποιήθηκαν δειγματοληψίες και σε διάφορες άλλες περιοχές για τη χρονική περίοδο Σεπτεμβρίου 2014 – Οκτωβρίου 2015, μεταξύ των οποίων η Καλαμάτα και η Μεγαλόπολη (εργοστάσιο ΔΕΗ). Στην Καλαμάτα (υψόμετρο: 5 μ.) μετρήθηκαν C_6H_6, $AΣ_{10}$, Pb, As, Ni, Cd, B[a]P, ενώ στη Μεγαλόπολη (υψόμετρο: 8 μ.) μετρήθηκαν $AΣ_{10}$, Pb, As, Ni, Cd, B[a]P. Παρατηρήθηκαν από 2 ημερήσιες υπερβάσεις των ορίων των ανωτέρω ρύπων τόσο στην Καλαμάτα, όσο και στη Μεγαλόπολη, ενώ δεν παρατηρήθηκαν υπερβάσεις των ορίων των ετήσιων τιμών για τους εν λόγω ρύπους. Τόσο η πόλη της Καλαμάτας, όσο και το εργοστάσιο της ΔΕΗ στη Μεγαλόπολη αποτελούν εν δυνάμει σημαντικές πηγές αέριας ρύπανσης στην ευρύτερη περιοχή. Τα αποτελέσματα του εν λόγω έργου σε ότι αφορά τη ρύπανση της ατμόσφαιρας η οποία προκαλείται από τη χρήση Λιπασμάτων και την καύση Βιομάζας από γεωργικές δραστηριότητες, παρατίθενται στην **Ενότητα 2.3.1.2.1** Πρωτογενής τομέας.

<u>Κλιματική Αλλαγή</u>

Τέλος, σε ότι αφορά την Κλιματική Αλλαγή, έπειτα από μελέτη του Κέντρου Ερεύνης Φυσικής της Ατμόσφαιρας και Κλιματολογίας της Ακαδημίας Αθηνών, για τους σκοπούς της σύνταξης της Εθνικής Στρατηγικής Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή (ΥΠΕΝ, 2016), εκτιμήθηκε η εξέλιξη της κλιματικής παραμέτρου της θερμοκρασίας (μέση ετήσια, μέση χειμερινή και μέση θερινή θερμοκρασία) στην Περιφέρεια Πελοποννήσου για τις επερχόμενες δεκαετίες (μέχρι το 2100), λαμβάνοντας υπόψη ένα σύνολο 12 προσομοιώσεων με Περιοχικά Κλιματικά Πρότυπα Προσομοίωσης (RCMs) του Ευρωπαϊκού Προγράμματος ENSEMBLES[11]. Τα βασικά συμπεράσματα της μελέτης και της Εθνικής Στρατηγικής Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή, για την Περιφέρεια Πελοποννήσου, έχουν ως εξής:

- η μέση ετήσια θερμοκρασία θα ανέβει έως και κατά 4,0°C την περίοδο 2091- 2100 (σε σύγκριση με την περίοδο 1961-1990),
- μεγαλύτερη προβλέπεται η άνοδος της θερμοκρασίας το θέρος (κατά 5,0°C) και το φθινόπωρο και μικρότερη την άνοιξη και το χειμώνα (κατά 3,0°C),
- θα ενταθούν τα ακραία καιρικά φαινόμενα, με συχνότερους και μεγαλύτερης διάρκειας και έντασης καύσωνες, επιμήκυνση των περιόδων ξηρασίας, συχνότερες υψηλής έντασης βροχοπτώσεις και αύξηση των ξαφνικών πλημμυρικών φαινομένων λόγω των πιο συχνών έντονων τοπικών βροχοπτώσεων,
- τομείς με τη μεγαλύτερη ευπάθεια στην αύξηση της θερμοκρασίας (ζημία από την κλιματική αλλαγή) είναι η γεωργία, τα δάση και η αλιεία, ενώ λιγότερο ευπαθής τομέας είναι η ύδρευση,
- η Περιφέρεια Πελοποννήσου είναι η τρίτη πιο τρωτή Περιφέρεια στην Κλιματική Αλλαγή, μετά την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας και την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας.

Αναλυτικότερα τα αποτελέσματα της μελέτης ΠεΣΠΚΑ[12] της Περιφέρειας Πελοποννήσου παρατίθενται στο Τεύχος Τεκμηρίωσης (ΤΤΑ), στην ενότητα 2.1.5 Μετεωρολογικά στοιχεία – ποιότητα ατμόσφαιρας

[10] https://ypen.gov.gr/perivallon/poiotita-tis-atmosfairas/ektheseis/
[11] http://ensemblesrt3.dmi.dk/
[12] https://ppel.gov.gr/wp-content/uploads/2020/10/%CE%A0%CE%B5%CE%A3%CE%A0%CE%9A%CE%91-%CE%A0%CE%B5%CE%BB%CE%BF%CF%80%CE%BF%CE%BD%CE%BD%CE%B7%CC%81%CF%83%CE%BF%CF%85_v1.pdf

2.2 Βιοτικό Περιβάλλον

Το βιοτικό περιβάλλον παρουσιάζεται ξεχωριστά για κάθε ΕΖΔ/ΤΚΣ και ΖΕΠ και περιλαμβάνει σχολιασμό των σημαντικότερων δεδομένων – στοιχείων ανάλυσης κάθε προστατευόμενης περιοχής. Αναλυτικά στοιχεία και σχετικοί πίνακες περιλαμβάνονται στις αντίστοιχες ενότητες του Τεύχους Τεκμηρίωσης (ΤΤΑ).

Τα στοιχεία ανάλυσης του βιοτικού περιβάλλοντος στα οποία επικεντρώνεται η ΕΠΜ προκύπτουν κατά κύριο λόγο από τις εξής πηγές (Θεσμικά κείμενα, Βάσεις Δεδομένων ή έγκυρες δημοσιευμένες πηγές):

I. Οδηγία 92/43/ΕΚ, όπως ισχύει

II. Οδηγία 2009/147/ΕΚ, όπως ισχύει

III. Τυποποιημένα Έντυπα Δεδομένων περιοχών του Εθνικού Καταλόγου του δικτύου Natura (τελευταία επικαιροποιημένη έκδοση – 12/2019)

IV. Κατάλογοι τύπων οικοτόπων και ειδών και αποτελέσματα εργασιών πεδίου έργου «Εποπτεία και Αξιολόγηση της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα» (ΥΠΕΝ, 2016) και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων.

V. Κατάλογοι τύπων οικοτόπων και ειδών της εθνικής έκθεσης του άρθρου 17 για την περίοδο 2013-2018 (ΥΠΕΝ, 2019).

VI. Χαρτογραφικά δεδομένα χωρικής αποτύπωσης χερσαίων τύπων οικοτόπων. Έργο «Ανάπτυξη υποδομής χωρικών δεδομένων μεγάλης κλίμακας (1:5000) για τις χερσαίες προστατευόμενες περιοχές του δικτύου «Natura 2000» (ΕΚΧΑ, 2015).

VII. Εθνικά Κόκκινα Βιβλία απειλούμενων ειδών (διάφορα)

VIII. Αποτελέσματα χαρτογράφησης θαλάσσιων τύπων οικοτόπων Biomap (ΥΠΕΧΩΔΕ, 2001)

IX. Αποτελέσματα χαρτογράφησης λιβαδιών ποσειδωνίας (μελέτες και δημοσιευμένες εργασίες των τελευταίων 5 ετών)

X. Θαλάσσια είδη του Παραρτήματος II της Συνθήκης της Βαρκελώνης

Οι διαφορετικές κατηγορίες βιοτικών στοιχείων που εντάσσονται στο πλαίσιο της παρούσας ΕΠΜ και οι σχετικές προαναφερθείσες πηγές από τις οποίες αντλούνται στοιχεία για αυτά είναι:

Α) **Χερσαίοι και υγροτοπικοί τύποι φυσικών οικοτόπων του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΚ** οι οποίοι ανήκουν στη μεσογειακή βιογεωγραφική περιοχή (MED) σύμφωνα με τον κατάλογο της έκθεσης του άρθρου 17 για την περίοδο 2013-2018 (I, III, IV και V).

Β) **Θαλάσσιοι τύποι φυσικών οικοτόπων του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΚ** οι οποίοι ανήκουν στη θαλάσσια Μεσογειακή βιογεωγραφική περιοχή (MMED) σύμφωνα με τον κατάλογο της έκθεσης του άρθρου 17 για την περίοδο 2013-2018 (I, III, IV, VII και VIII).

Γ) **Είδη χλωρίδας και πανίδας του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ** (I, III και IV).

Δ) **Είδη ορνιθοπανίδας του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ και μεταναστευτικά είδη με συχνή παρουσία καθώς και όλα τα είδη χαρακτηρισμού για περιοχές ΖΕΠ** (II, III, IV). Στο Παράρτημα ΙΙ του Τεύχους Εξειδίκευσης Τεχνικών Προδιαγραφών (Κοτζαγεώργης *et al.*, 2019) παρατίθεται κατάλογος 320 ειδών ορνιθοπανίδας που αποτέλεσαν αντικείμενο της μελέτης 9 του έργου της Εποπτείας (είδη κοινοτικής και μη σημασίας).

Ε) **Ελληνικοί Τύποι χερσαίων Φυσικών Οικοτόπων που έχουν καταγραφεί στις περιοχές του δικτύου Natura 2000** (III, IV και V), όπως αυτοί προσδιορίζονται στο έργο χαρτογράφησης της ΕΚΧΑ (2017).

ΣΤ) **Άλλα σημαντικά χερσαία είδη (χλωρίδας και πανίδας, που έχουν καταγραφεί στις περιοχές του δικτύου Natura 2000** (I, III, IV και VI). Περιλαμβάνει τα είδη των Παραρτημάτων IV και V της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, καθώς και είδη εθνικού ενδιαφέροντος.

Ζ) **Άλλα σημαντικά θαλάσσια είδη που έχουν καταγραφεί στις περιοχές του δικτύου Natura 2000** (I, III, VI, IX). Περιλαμβάνει τα θαλάσσια είδη των Παραρτημάτων IV και V της Οδηγίας 92/43/ΕΚ καθώς και είδη εθνικού ενδιαφέροντος.

Πέραν των προαναφερθεισών κατηγοριών στοιχείων έχουν συμπεριληφθεί στο αντικείμενο της παρούσας και άλλα είδη για τα οποία συντρέχουν κατ' ελάχιστον τα εξής:

- **Είναι εξαιρετικά σπάνια και κινδυνεύοντα** (EN, CR, VU) στην Ελλάδα ή στον βιογεωγραφικό τους χώρο,
- **αποτελούν στενοενδημικά είδη** σε επίπεδο περιοχής και
- **υπάρχουν αξιόπιστα στοιχεία σχετικά με την παρουσία τους στη συγκεκριμένη περιοχή Natura**

Στις περιπτώσεις που υφίστανται πιο πρόσφατα επιστημονικά δεδομένα ή τεκμηριωμένα δεδομένα που διαφοροποιούν τα προερχόμενα από τις ανωτέρω πηγές στοιχεία, αυτά περιλαμβάνονται στις αντίστοιχες ενότητες με κατάλληλη τεκμηρίωση και επισήμανση.

Η δομή της παρούσας ενότητας ακολουθεί τα αναφερόμενα στο **Τεύχος Εξειδίκευσης Τεχνικών Προδιαγραφών** (Κοτζαγεώργης *et al.*, 2019), καθώς και συμπληρωματικές διευκρινιστικές οδηγίες που χορηγήθηκαν.

2.2.1 Τύποι φυσικών οικοτόπων

2.2.1.1 Πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων

Στο παρόν κεφάλαιο συνοψίζεται για τις Ειδικές Ζώνες Διατήρησης και τους Τόπους Κοινοτικής Σημασίας η πληροφορία που αφορά στους «**πολύ σημαντικούς τύπους οικοτόπων**», δηλαδή σε αυτούς: **α)** που περιλαμβάνονται στο **Παράρτημα Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΚ** και **β)** σε **«άλλους σημαντικούς»** τύπους οικοτόπων οι οποίοι, σε συνέχεια τεκμηριωμένης αξιολόγησης, κρίνεται ότι **χρήζουν λήψης ειδικών θεσμικών ή/και διαχειριστικών μέτρων για την προστασία τους**.

Επισημαίνεται ότι η ένταξη κάποιων από τους «άλλους σημαντικούς τύπους οικοτόπων» στην κατηγορία των «πολύ σημαντικών» προϋποθέτει, αφενός την ύπαρξη διαθέσιμων από επίσημες πηγές στοιχείων εξάπλωσης ή/και αξιολόγησης αυτών και αφετέρου την αναγκαιότητα λήψης εξειδικευμένων μέτρων, πέραν αυτών που θα ληφθούν για τα άλλα προστατευτέα αντικείμενα και για το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής. Τύποι οικοτόπων ανεξαρτήτου κατηγορίας (πολύ σημαντικοί ή άλλοι σημαντικοί), για τους οποίους υπάρχει έλλειψη διαθέσιμων δεδομένων βασικών παραμέτρων και αναγκαιότητα εκπόνησης ειδικής μελέτης βάσης ή προγράμματος παρακολούθησης για την καταγραφή αυτών, επισημαίνονται διακριτά και δεν δύναται να αποτελέσουν αντικείμενο εξειδικευμένων θεσμικών ή διαχειριστικών μέτρων στα πλαίσια της παρούσας.

Αναλυτικά στοιχεία για τους «πολύ σημαντικούς» τύπους οικοτόπων ανά ΕΖΔ και ΤΚΣ καταγράφονται στους **Πίνακες 2.2.1.1-1 έως 2.2.1.1-15 του Τεύχους Τεκμηρίωσης**, σύμφωνα με το υπόδειγμα του Πίνακα 2.2-1 του Τεύχους Εξειδίκευσης Τεχνικών Προδιαγραφών. Στις περιπτώσεις που η ύπαρξη επιστημονικών δεδομένων τεκμηριώνει μεταβολές από τα υφιστάμενα στοιχεία του **Πίνακα 3.1** των Τυποποιημένων Εντύπων Δεδομένων (ΤΕΔ – SDF), αυτές διατυπώνονται και τεκμηριώνονται διακριτά στην **Ενότητα 2.2.1.1 του Τεύχους Τεκμηρίωσης** και ενσωματώνονται στους αντίστοιχους Πίνακες του Πίνακες του ΜΑ και ΤΤΑ.

Αναλυτικά στοιχεία για τους «άλλους σημαντικούς» τύπους οικοτόπων ανά ΕΖΔ και ΤΚΣ, καθώς και για τα κριτήρια ένταξης κάποιων από αυτών στους «πολύ σημαντικούς», αναλύονται στην **Ενότητα 2.2.1.2** στη συνέχεια, καθώς και στην **αντίστοιχη ενότητα του ΤΤΑ** όπου συμπεριλαμβάνονται και οι σχετικοί **Πίνακες 2.2.1.2-1 έως 2.2.1.2-14** των άλλων σημαντικών τύπων οικοτόπων.

Επισημαίνεται ότι η Διευθύνουσα Υπηρεσία απέστειλε στις 12/10/2021 το υπ' αριθμ. ΔΔΦΠ/95399/2951 έγγραφό της με θέμα «Αναγκαιότητα συμπλήρωσης των υπό εκπόνηση ΕΠΜ με προτάσεις διαχείρισης των καμένων εκτάσεων των περιοχών του δικτύου Natura 2000», με σκοπό να ληφθούν υπόψη στο παρόν οι καταστροφικές πυρκαγιές της θερινής περιόδου του έτους 2021. Σύμφωνα με τις οδηγίες που έχουν χορηγηθεί με το ανωτέρω έγγραφο έχει προστεθεί ως Παράρτημα του Κεφαλαίου 5 της παρούσας, αυτόνομο τεύχος με τίτλο «Αντιμετώπιση των επιπτώσεων των πρόσφατων πυρκαγιών (2021) της 2ης ομάδας προστατευόμενων περιοχών.

GR2510003 - "Ακροναυπλία και Παλαμήδι" (ΕΖΔ)

Η ΕΖΔ GR2510003 – Ακροναυπλία και Παλαμίδι παρουσιάζει ενδιαφέρον διατήρησης καθώς συνδυάζει ιστορικά, φυσικά και αισθητικά στοιχεία. Η περιοχή έχει σχετικά μικρή έκταση (18η μικρότερη χερσαία ΕΖΔ στην Ελλάδα) και βρίσκεται εντός τουριστικής και αστικής ζώνης. Χαρακτηριστικό της περιοχής είναι τα σχετικά εκτεταμένα βραχώδη οικοσυστήματα πάνω στα οποία δεσπόζει το φρούριο και που φιλοξενούν πλήθος ενδημικών ειδών, φυτικών και ζωϊκών. Εντούτοις, παρατηρείται έντονη η παρουσία εισβλητικών/χωροκατακτητικών φυτικών ειδών στα βραχώδη οικοσυστήματα της περιοχής.

Στον **Πίνακα 2.2.1.1-1** που ακολουθεί παρουσιάζονται οι πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων που απαντούν στην ΕΖΔ.

Πίνακας 2.2.1.1-1: Πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2510003 - "Ακροναυπλία και Παλαμήδι" (ΕΖΔ)

Α/Α	Κωδικός Τ. Ο.	Όνομα Τ.Ο.	Τ.Ο. Προτεραιότητας (0 ή 1)	Έκταση Τ.Ο. (ha)	Σχετική επιφάνεια (περιοχές Natura)	Βαθμός διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
1.	**5420**	Φρύγανα από *Sarcopoterium spinosum*	0	150,47	C	B	FV
2.	**8210**	Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση	0	3,45	C	C	FV
3.	**9540**	Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά είδη πεύκων της Μεσογείου	0	43,64	C	A	FV

Όπως φαίνεται από τον **Πίνακα 2.2.1.1-1**, στην περιοχή έχουν καταγραφεί τρεις Τ.Ο. του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΚ (5420, 8210, 9540). Ο τύπος οικοτόπου 9540 έχει αξιολογηθεί με βαθμό διατήρησης «Α», ο Τ.Ο. 5420 με βαθμό διατήρησης «Β» και, τέλος ο Τ.Ο. 8210 με βαθμό διατήρησης «C» που υποδηλώνει έντονη διαταραχή.

GR2520001 - "Όρος Μαίναλο" (ΕΖΔ)

Η ΕΖΔ GR2520001 - "Όρος Μαίναλο" βρίσκεται στην Κεντρική Πελοπόννησο και περιλαμβάνει ο ομώνυμο όρος με την υψηλότερη κορυφή στα 1980 m. Η ΕΖΔ δεν χαρακτηρίζεται από υψηλή ποικιλότητα τύπων οικοτόπων, όμως περιλαμβάνει εκτεταμένα και σε καλή κατάσταση διατήρησης δάση κεφαλληνιακής ελάτης (*Abies cephalonica*) τα οποία εντάσσονται στον Εθνικού ενδιαφέροντος τύπο οικοτόπου 951Β. Μάλιστα θεωρείται πως τα δάση ελάτης του Μαινάλου είναι τα πλέον αντιπροσωπευτικά στην Πελοπόννησο. Σημαντικό πρόβλημα αναφορικά με το βαθμό διατήρησης των δασών ελάτης στο Μαίναλο ήταν οι εκτεταμένες ξηράνσεις που παρατηρήθηκαν τις περασμένες δεκαετίες. Το φαινόμενο που παρατηρήθηκε στο Μαίναλο αλλά και σε άλλα βουνά της Ν. Ελλάδας έπληττε άτομα ελάτης σε οριακές θέσεις (Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 2012) Αν και το φαινόμενο τα τελευταία έτη έχει περιοριστεί, είναι απαραίτητη η στενή παρακολούθησή του. Τέλος, σημαντική έκταση καλύπτουν και τα ανωδασικά οικοσυστήματα στο όρος (Τ.Ο. 4090) τα οποία αποτελούν και ενδιαίτημα ενδημικών ειδών. Αξίζει επίσης να σημειωθεί πως στην ΕΖΔ απαντά σχετικά μεγάλο τμήμα της συνολικής έκτασης του τύπου οικοτόπου 951Β-Δάση ελληνικής ελάτης (*Abies cephalonica*) στο δίκτυο NATURA 2000, γεγονός που υποδηλώνει τη μεγάλη σημασία της ΕΖΔ για τη διατήρησή του.

Στον **Πίνακα 2.2.1.1-2** που ακολουθεί παρουσιάζονται οι πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων που απαντούν στην ΕΖΔ.

Πίνακας 2.2.1.1-2: Πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2520001 - "Όρος Μαίναλο" (ΕΖΔ)

Α/Α	Κωδικός Τ. Ο.	Όνομα Τ.Ο.	Τ.Ο. Προτεραιότητας (0 ή 1)	Έκταση Τ.Ο. (ha)	Σχετική επιφάνεια (περιοχές Natura)	Βαθμός διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
1.	**4090**	Ενδημικά ορεινά μεσογειακά χέρσα εδάφη με ακανθώδεις θάμνους	0	557,16	C	A	FV
2.	**5210**	Δενδροειδή *Juniperus* spp.	0	895,57	C	A	FV
3.	**8210**	Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση	0	22,43	C	A	FV
4.	**8310**	Σπήλαια των οποίων δεν γίνεται τουριστική εκμετάλλευση	0	-	-	-	FV
5.	**951B**	Δάση ελληνικής ελάτης (*Abies cephalonica*)	0	10393.70	B	A	FV

Σημείωση: *Τα στοιχεία τα οποία επισημαίνονται με φόντο γκρι αφορούν τύπους οικοτόπων που εμπίπτουν στο προστατευτέο αντικείμενο της παρούσας μετά από σχετική οικολογική αξιολόγηση (άλλοι σημαντικοί τύποι οικοτόπων που πληρούν τις προϋποθέσεις για τη λήψη εξειδικευμένων θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων).*

Όπως φαίνεται από τον **Πίνακα 2.2.1.1-2**, στην περιοχή έχουν καταγραφεί τέσσερις Τ.Ο. του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΚ (4090, 5210, 8210, 8310) και ένας σημαντικός Τ.Ο. Εθνικού ενδιαφέροντος (951Β). Οι τύποι οικοτόπων 4090, 5210 και 8210 έχουν αξιολογηθεί με βαθμό διατήρησης «Α», γεγονός που φανερώνει την καλή κατάσταση των ενδιαιτημάτων. Σε ότι αφορά τον Τ.Ο. 8310, για τον οποίο δεν υπάρχουν διαθέσιμες πληροφορίες βαθμού διατήρησης και λοιπών στοιχείων, η παρουσία του αφορά το σπήλαιο Δρακοτρυπιάς, στο οποίο έχουν καταγραφεί σπηλαιόβια ασπόνδυλα (Παραγκαμιάν, 2019).

Ο τύπος οικοτόπου 8310 έχει προστεθεί στην τελευταία έκδοση των ΤΕΔ, υποδηλώνοντας την ύπαρξη του σπηλαίου Δρακοτρυπιά στην περιοχή (Παραγκαμιάν, 2019), χωρίς να έχουν καταγραφεί λοιπά στοιχεία έκτασης και αξιολόγησης.

Στα ΤΕΔ καταγράφονται επιπλέον οι τύποι οικοτόπων 3290, 9340, 9540 οι οποίοι θεωρείται ότι προστέθηκαν εκ παραδρομής, χαρακτηρίζονται ως non-present στην ΕΖΔ, δεν περιλαμβάνονται στη χαρτογράφηση των τύπων οικοτόπων και δεν αποτελούν αντικείμενο της παρούσας.

GR2520002 - "Λίμνη Τάκα" (ΕΖΔ)

Η ΕΖΔ GR2520002 - "Λίμνη Τάκα" αποτελεί ένα από τα λίγα υγροτοπικά οικοσυστήματα στη Ν. Ελλάδα. Η Λίμνη έχει πλέον τη μορφή ταμιευτήρα και η επίδραση των ανθρώπινων δραστηριοτήτων είναι ιδιαίτερα έντονη. Εντούτοις η περιοχή χαρακτηρίζεται από εκτεταμένα υγρολίβαδα (Τύπος οικοτόπου 6420 - Υγροί μεσογειακοί λειμώνες με υψηλές πόες από Molinio-Holoschoenion) σε θέσεις που παραμένουν πλημμυρισμένα μέχρι και τις αρχές του καλοκαιριού αλλά και από υπολειμματικές συστάδες Λευκής ιτιάς (Salix alba), οι οποίες εντάσσονται στον τύπο οικοτόπου 92Α0 (Δάση-στοές με *Salix alba* και *Populus alba*). Ο πλούτος σε είδη των υγρολίβαδων είναι αρκετά υψηλός και σε αυτά

ενδημεί σημαντικός πληθυσμός ορχεοειδών (πχ *Anacamptis laxiflora*). Οι συστάδες του τύπου οικοτόπου 92A0 καταλαμβάνουν πολύ μικρή έκταση στην περιοχή και εμφανίζονται γύρω από φυσικές ή τεχνητές λιμνούλες που υπάρχουν διάσπαρτες σε όλη την έκταση που καταλάμβανε η φυσική λίμνη πριν τη δημιουργία του ταμιευτήρα. Η οικολογική τους σημασία όμως είναι ιδιαίτερα σημαντική καθώς αποτελούν το μοναδικό οικοσύστημα με δασογενές περιβάλλον στην ΕΖΔ.

Στον **Πίνακα 2.2.1.1-3** που ακολουθεί παρουσιάζονται οι πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων που απαντούν στην ΕΖΔ.

Πίνακας 2.2.1.1-3: Πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2520002 - "Λίμνη Τάκα" (ΕΖΔ)

Α/Α	Κωδικός Τ. Ο.	Όνομα Τ.Ο.	Τ.Ο. Προτεραιότητας (0 ή 1)	Έκταση Τ.Ο. (ha)	Σχετική επιφάνεια (περιοχές Natura)	Βαθμός διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
1.	**3150**	Ευτροφικές φυσικές λίμνες με βλάστηση τύπου Magnopotamion ή Hydrocharition	0	31	C	B	FV
2.	**6420**	Υγροί μεσογειακοί λειμώνες με υψηλές πόες από Molinio-Holoschoenion	0	71,53	C	B	U1
3.	**92A0**	Δάση-στοές με *Salix alba* και *Populus alba*	0	8,91	C	C	U1

Η έντονη διαταραχή που έχει επιφέρει την υποβάθμιση της ποιότητας των φυσικών οικοσυστημάτων γίνεται άμεσα αντιληπτή καθώς κανένας τύπος οικοτόπου δεν έχει αξιολογηθεί με βαθμό διατήρησης «Α». Οι τύποι οικοτόπων 3150 και 6420 αξιολογούνται με βαθμό διατήρησης «Β», ενώ ο Τ.Ο. 92Α0 με βαθμό διατήρησης «C».

GR2520003 - "Λιμνοθάλασσα Μουστού" (ΕΖΔ)

Η ΕΖΔ GR2520003 - Λιμνοθάλασσα Μουστού είναι ιδιαίτερα σημαντική περιοχή για τα πτηνά, ιδιαίτερα τα μεταναστευτικά, καθώς αποτελεί ένα από τους ελάχιστους υγροτόπους της Νότιας-Ανατολικής Πελοποννήσου. Στην ΕΖΔ εμφανίζεται πλήθος χερσαίων και θαλάσσιων τύπων οικοτόπων. Τη λιμνοθάλασσα (τύπος οικοτόπου προτεραιότητας 1150*), που συνδέεται με τη θάλασσα με τις δύο τάφρους (κανάλια) που υπάρχουν στην περιοχή, τη διαδέχονται αλίπεδα (τύποι οικοτόπων 1410 και 1420) και εκτάσεις που καλύπτονται από φρύγανα (τύπος οικοτόπου 5420) και κέδρα (*Juniperus phoenicea*) με δενδρώδη μορφή (τύπος οικοτόπου 5210). Σημαντικοί είναι και οι εκτεταμένοι αλμυρικώνες (Τ.Ο. 92D0) οι οποίοι πολύ συχνά εμφανίζονται σε κατά χώρο μίξη με τα αλίπεδα. Έχει προηγηθεί φυτοκοινωνιολογική ανάλυση των τύπων οικοτόπων που απαντούν στην περιοχή (Δημόπουλος *et al.*, 2018α). Άλλες επιστημονικές εργασίες καταδεικνύουν τη δυναμική των υγροτοπικών τύπων οικοτόπων και το ευμετάβλητο της έκτασής τους, απόρροια φυσικών φαινομένων ή ανθρωπογενών πιέσεων (Φυτώκα *et al.*, 2018).

Η περιοχή περιλαμβάνει ως κυρίαρχο τύπο οικοτόπου προτεραιότητας τη λιμνοθάλασσα (**1150*** - Παράκτιες λιμνοθάλασσες), η οποία αποτελεί τη μόνη επιφάνεια ελεύθερης υδρόβιας βλάστησης, περιστοιχιζόμενη από αμμοθινικά οικοσυστήματα, καλαμιώνες και εκτεταμένες επιφάνειες μεσογειακών αλίπεδων, κ.α. Αποτελεί μοναδικό οικοσύστημα στην παράκτια ζώνη του Δήμου Αρκαδίας όπου λαμβάνουν χώρα σημαντικές δράσεις περιβαλλοντικής εκπαίδευσης. Αν και σημαντικός τύπος οικοτόπου, δεν υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα για την υδρόβια βιοποικιλότητα που

φιλοξενεί (χλωρίδα & πανίδα) καθώς οι μόνες επιστημονικές εργασίες που υπάρχουν αφορούν χερσαία μαλάκια, χερσαία χλωρίδα και καταγραφές ορνιθοπανίδας.

Στον **Πίνακα 2.2.1.1-4** που ακολουθεί παρουσιάζονται οι πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων που απαντούν στην ΕΖΔ.

Πίνακας 2.2.1.1-4: Πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2520003 - "Λιμνοθάλασσα Μουστού" (ΕΖΔ)

Α/Α	Κωδικός Τ. Ο.	Όνομα Τ.Ο.	Τ.Ο. Προτεραιότητας (0 ή 1)	Έκταση Τ.Ο. (ha)	Σχετική επιφάνεια (περιοχές Natura)	Βαθμός διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
1.	**1150**	Παράκτιες λιμνοθάλασσες	1	15,78	C	B	U2
2.	**1410**	Μεσογειακά αλίπεδα (Juncetalia maritimi)	0	45,63	C	A	U1
3.	**1420**	Μεσογειακές και θερμοατλαντικές αλόφιλες λόχμες (Sarcocornetea fruticosi)	0	62,81	C	A	U1
4.	**2110**	Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες	0	4,51	C	A	U1
5.	**5210**	Δενδροειδή *Juniperus* spp.	0	6,32	C	A	FV
6.	**5420**	Φρύγανα από *Sarcopoterium spinosum*	0	2,82	C	A	FV
7.	**92D0**	Νότια παρόχθια δάση-στοές και λόχμες (Nerio-Tamaricetea και Securinegion tinctoriae)	0	2,31	C	A	FV

Όπως φαίνεται από τον **Πίνακα 2.2.1.1-4**, στην περιοχή έχουν καταγραφεί επτά Τ.Ο. του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΚ (1150,1410, 1420, 2110, 5210, 5420, 92D0), εκ των οποίων ένας (1150*) είναι οικότοπος προτεραιότητας. Όλοι οι χερσαίοι τύποι οικοτόπων στην ΕΖΔ έχουν αξιολογηθεί με βαθμό διατήρησης «Α», υποδηλώνοντας την καλή κατάσταση στην οποία βρίσκεται η ΕΖΔ, ενώ ο Τ.Ο. 1150* αξιολογήθηκε με βαθμό διατήρησης «Β».

Στο ΤΕΔ καταγράφεται επιπλέον ο τύπος οικοτόπου 3290 ο οποίος θεωρείται ότι προστέθηκε εκ παραδρομής, χαρακτηρίζεται ως non-present στην ΕΖΔ, δεν περιλαμβάνεται στη χαρτογράφηση των τύπων οικοτόπων και δεν αποτελεί αντικείμενο της παρούσας.

GR2520005 - "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη" (ΕΖΔ - ΤΚΣ)

Η ΕΖΔ GR2520005 - "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη" χαρακτηρίζεται από την επιμήκη χαράδρα στις ανατολικές κλιτύες του όρους Πάρνωνα η οποία ξεκινά από το επίπεδο της θάλασσας στον οικισμό Λεωνίδιο και φτάνει μέχρι τον οικισμό "Κοσμάς" σε υψόμετρο περίπου του Λεωνιδίου 1000 m. Η χαράδρα χαρακτηρίζεται από εκτεταμένες ορθοπλαγιές ασβεστολιθικών βράχων οι οποίες φιλοξενούν πλήθος ενδημικών και προστατευόμενων ειδών. Η έκταση που καταλαμβάνει ο τύπος οικοτόπου 8210 είναι σχετικά μεγάλη ενώ σημειώνεται πως, κατά μέσο όρο, η σύνθεση του Τ.Ο. 8210 σε είδη είναι σχετικά πλούσια. Χαρακτηριστικό της περιοχής επίσης είναι και η παρουσία του τύπου οικοτόπου προτεραιότητας 9560* (Ενδημικά δάση με *Juniperus spp.*), στον οποίο εντάσσονται οι συστάδες που κυριαρχούνται από το ενδημικό είδος *Junuperus drupacea*. Εκτεταμένοι καστανεώνες στην ευρύτερη περιοχή του οικισμού Κοσμά συγκροτούν τον

τύπο οικοτόπου 9260 (Δάση με *Castanea* sativa). Οι εκτάσεις εκατέρωθεν της κοίτης του ρέματος Δαφνών καλύπτονται από τον τύπο οικοτόπου 9340 Δάση με *Quercus ilex* και *Quercus rotundifolia*, ενώ κατά θέσεις, στην κοίτη του ρέματος απαντά ο τύπος οικοτόπου 92D0 Νότια παρόχθια δάση-στοές και λόχμες (Nerio-Tamaricetea και Securinegion tinctoriae). Τέλος σημαντικές εκτάσεις καλύπτονται και από τον τύπο οικοτόπου εθνικού ενδιαφέροντος 951Β (Δάση κεφαλληνιακής ελάτης).

Στον **Πίνακα 2.2.1.1-5** που ακολουθεί παρουσιάζονται οι πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων που απαντούν στην ΕΖΔ-ΤΚΣ.

Πίνακας 2.2.1.1-5: Πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2520005 - "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη" (ΕΖΔ - ΤΚΣ)

Α/Α	Κωδικός Τ. Ο.	Όνομα Τ.Ο.	Τ.Ο. Προτεραιότητας (0 ή 1)	Έκταση Τ.Ο. (ha)	Σχετική επιφάνεια (περιοχές Natura)	Βαθμός διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
1.	**8210**	Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση	0	88,77	C	A	FV
2.	**8310**	Σπήλαια των οποίων δεν γίνεται τουριστική εκμετάλλευση	0	-	-	-	FV
3.	**9260**	Δάση με *Castanea sativa*	0	57,92	C	A	FV
4.	**9320**	Δάση με *Olea* και *Ceratonia*	0	169,56	C	B	FV
5.	**9340**	Δάση με *Quercus ilex* και *Quercus rotundifolia*	0	912,25	B	A	FV
6.	**9560**	Ενδημικά δάση με *Juniperus* spp.	1	153,53	C	B	U1
7.	**92D0**	Νότια παρόχθια δάση-στοές και λόχμες (Nerio-Tamaricetea και Securinegion tinctoriae)	0	73,33	C	A	FV

Σημείωση: *Τα στοιχεία τα οποία επισημαίνονται με θαλασσί φόντο και κόκκινη γραμματοσειρά παρουσιάζουν τεκμηριωμένες μεταβολές από τα ΤΕΔ της περιοχής, όπως αυτά τεκμηριώνονται στο τεύχος ΤΤΑ (Ενότητα 2.2.1.1).*

Όπως φαίνεται από τον **Πίνακα 2.2.1.1-5**, στην περιοχή έχουν καταγραφεί επτά Τ.Ο. του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΚ (8210, 8310, 9260, 9320, 9340, 9560, 92D0), εκ των οποίων ένας (9560*) είναι οικότοπος προτεραιότητας. Από τους επτά χερσαίους τύπους οικοτόπων κοινοτικού ενδιαφέροντος που έχουν καταγραφεί στην ΕΖΔ-ΤΚΣ, οι τέσσερις (8210, 9260, 9340 και 92D0) έχουν αξιολογηθεί με βαθμό διατήρησης «Α», ενώ δύο (9320 και 9560*) έχουν αξιολογηθεί με βαθμό διατήρησης «Β».

Σε ότι αφορά τον Τ.Ο. 8310, για τον οποίο δεν υπάρχουν διαθέσιμες πληροφορίες βαθμού διατήρησης και λοιπών στοιχείων, η παρουσία του αφορά τα σπήλαια Μάνα, Γαλάζια Λίμνη και Φουρνάτα στα οποία έχει καταγραφεί πλήθος χειρόπτερων, μεταξύ αυτών και τυπικών ειδών του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ (Παραγκαμιάν, 2020).

Αξίζει επίσης να σημειωθεί πως στην ΕΖΔ-ΤΚΣ απαντά σχετικά μεγάλο τμήμα της συνολικής έκτασης του τύπου οικοτόπου 9340-Δάση με *Quercus ilex* και *Quercus rotundifolia* στο δίκτυο NATURA 2000, γεγονός που αυξάνει τη σημασία της περιοχής για τη διατήρησή του.

Στο ΤΕΔ καταγράφεται επιπλέον ο τύπος οικοτόπου 92C0 ο οποίος θεωρείται ότι προστέθηκε εκ παραδρομής, χαρακτηρίζεται ως non-present στην ΕΖΔ, δεν περιλαμβάνεται στη χαρτογράφηση των τύπων οικοτόπων και δεν αποτελεί αντικείμενο της παρούσας.

GR2520006 - "Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)" (ΕΖΔ)

Η ΕΖΔ GR2520006 - "Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)" περιλαμβάνει την οροσειρά του Πάρνωνα, μια από τις πρώτες περιοχές που αναδύθηκαν στην Πελοπόννησο μαζί με τον Ταΰγετο. Περιλαμβάνει τις υψηλότερες κορυφές της οροσειράς (Ψαρή Ράχη, Μεγάλη Τούρλα, Ρούσα Πέτρα) Τόσο η μεγάλη έκταση της περιοχής, όσο και η ποικιλία σε μικροπεριβάλλοντα ευνοούν την παρουσία πλήθους τύπων οικοτόπων. Έχουν καταγραφεί δώδεκα τύποι οικοτόπων κοινοτικού ενδιαφέροντος (Παράρτημα Ι Οδηγίας 92/43/ΕΚ) εκ των οποίων τρεις (6230 (Χλοώδεις διαπλάσεις με *Nardus*, ποικίλων ειδών, σε πυριτιούχα υποστρώματα των ορεινών ζωνών (και των υποορεινών ζωνών της ηπειρωτικής Ευρώπης)), 9530 [(Υπο)μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά μαυρόπευκα] και 9560 (Ενδημικά δάση με Juniperus spp.)) είναι τύποι οικοτόπων προτεραιότητας. Κυρίαρχος από πλευράς έκτασης είναι ο τύπος οικοτόπου 9530* με δάση καλή δομής και πλούσια σε χλωριδική σύνθεση. Σημαντικό στοιχείο από πλευράς έκτασης είναι και οι εκτάσεις με μονάδες βλάστησης της Quercion ilicis. Επίσης η ΕΖΔ περιλαμβάνει τη μεγαλύτερη έκταση της εξάπλωσης των συστάδων *Juniperus drupacea* (Τ.Ο. 9560*) στην ευρύτερη περιοχή της μονής Μαλεβής. Τέλος, αξιοσημείωτη είναι και η παρουσία πολλών οροπεδίων, μικρών και μεγάλων, σε όλη την έκταση του όρους. Στο οροπέδιο του Προφήτη Ηλία στη «Μεγάλη Τούρλα» απαντά, σε μικρή έκταση και σε κακό βαθμό διατήρησης, και ο τύπος οικοτόπου προτεραιότητας 6230*.

Στον **Πίνακα 2.2.1.1-6** που ακολουθεί παρουσιάζονται οι πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων που απαντούν στην ΕΖΔ.

Πίνακας 2.2.1.1-6: Πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2520006 - "Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)" (ΕΖΔ)

Α/Α	Κωδικός Τ. Ο.	Όνομα Τ.Ο.	Τ.Ο. Προτεραιότητας (0 ή 1)	Έκταση Τ.Ο. (ha)	Σχετική επιφάνεια (περιοχές Natura)	Βαθμός διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
1.	**4090**	Ενδημικά ορεινά μεσογειακά χέρσα εδάφη με ακανθώδεις θάμνους	0	2034,96	C	A	FV
2.	**5210**	Δενδροειδή *Juniperus* spp.	0	21,94	C	A	FV
3.	**5420**	Φρύγανα από *Sarcopoterium spinosum*	0	1049,9	C	B	FV
4.	**6230**	Χλοώδεις διαπλάσεις με Nardus, ποικίλων ειδών, σε πυριτιούχα υποστρώματα των ορεινών ζωνών (και των υποορεινών ζωνών της ηπειρωτικής Ευρώπης)	1	62,56	C	C	FV
5.	**8210**	Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση	0	12,72	C	A	FV
6.	**9260**	Δάση με *Castanea sativa*	0	726,46	B	B	FV
7.	**9340**	Δάση με *Quercus ilex* και *Quercus rotundifolia*	0	3702,5	B	B	FV

Α/Α	Κωδικός Τ. Ο.	Όνομα Τ.Ο.	Τ.Ο. Προτεραιότητας (0 ή 1)	Έκταση Τ.Ο. (ha)	Σχετική επιφάνεια (περιοχές Natura)	Βαθμός διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
8.	**9530**	(Υπο)μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά μαυρόπευκα	1	4201,15	B	A	FV
9.	**9540**	Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά είδη πεύκων της Μεσογείου	0	171,73	C	A	FV
10.	**9560**	Ενδημικά δάση με *Juniperus* spp.	1	3038,99	A	B	U1
11.	**91M0**	Παννωνικά-βαλκανικά δάση τουρκικής δρυός – κοινής δρυός	0	996,6	C	A	FV
12.	**92C0**	Δάση *Platanus orientalis* και *Liquidambar orientalis* (Platanion orientalis)	0	350,98	B	A	FV

Από τον **Πίνακα 2.2.1.1-6** γίνεται αντιληπτό πως στην ΕΖΔ απαντούν τρεις τύποι οικοτόπων προτεραιότητας, με ιδιαίτερα σημαντικό το γεγονός πως πολύ μεγάλο τμήμα της συνολικής έκτασης του τύπου οικοτόπου 9560* στο δίκτυο NATURA 2000 εντοπίζεται στην ΕΖΔ. Αντίστοιχα, εντός της ΕΖΔ, εντοπίζεται σχετικά μεγάλο τμήμα της συνολικής έκτασης που καταλαμβάνουν στο δίκτυο NATURA 2000 οι τύποι οικοτόπων 9260 (Δάση με *Castanea sativa*), 9340 (Δάση με *Quercus ilex* και *Quercus rotundifolia*), 9530* [(Υπο)μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά μαυρόπευκα] και 92C0 (Δάση *Platanus orientalis* και *Liquidambar orientalis* (Platanion orientalis)). Τα παραπάνω καταδεικνύουν τη σημαντικότητα της περιοχής για τη διατήρηση πλήθους τύπων οικοτόπων, μεταξύ αυτών και Τ.Ο. προτεραιότητας.

Από τους δώδεκα χερσαίους τύπους οικοτόπων κοινοτικού ενδιαφέροντος που έχουν καταγραφεί στην ΕΖΔ-ΤΚΣ, επτά τύποι οικοτόπων (4090, 5210, 8210, 9530*, 9540, 91M0 και 92C0) έχουν αξιολογηθεί με βαθμό διατήρησης «Α», τέσσερις τύποι οικοτόπων (5420, 9260, 9340 και 9560*) έχουν αξιολογηθεί με βαθμό διατήρησης «Β» και ένας (6230*) με βαθμό διατήρησης «C».

GR2530001 - "Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα" (ΕΖΔ)

Η ΕΖΔ GR2530001 - Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα περιλαμβάνει την ευρύτερη περιοχή τους όρους Ζήρεια. Είναι η μοναδική περιοχή στη Βόρεια-Ανατολική Πελοπόννησο με υψόμετρα >2000 m. Το όρος κυριαρχείται από δάση κεφαλληνιακής ελάτης και μαύρης πεύκης (τύπος οικοτόπου προτεραιότητας 9530*-(Υπο)μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά μαυρόπευκα). Στα ανωδασικά οικοσυστήματα κυριαρχεί ο τύπος οικοτόπου 4090 (Ενδημικά ορεινά μεσογειακά χέρσα εδάφη με ακανθώδεις θάμνους) ενώ κατά θέσεις και με μικρή έκταση απαντούν και οι τύποι οικοτόπων 6230* (Χλοώδεις διαπλάσεις με *Nardus*, ποικίλων ειδών, σε πυριτιούχα υποστρώματα των ορεινών ζωνών (και των υποορεινών ζωνών της ηπειρωτικής Ευρώπης)) ο οποίος είναι και τύπος οικοτόπου προτεραιότητας και 8140 (Λιθώνες της ανατολικής Μεσογείου). Σε χαμηλότερα υψόμετρα ο τύπος οικοτόπου 5210 (Δενδροειδή *Juniperus* spp.) καταλαμβάνει σημαντικές εκτάσεις. Στην ΕΖΔ επίσης δεσπόζει και η χαράδρα «Φλαμπουρίτσα» την οποία διατρέχει ο ποταμός «Σίθος» και κατά θέσεις κατά μήκος της κοίτης του κυριαρχεί υδροχαρής βλάστηση με πλατάνια (τύπος οικοτόπου 92C0 (Δάση *Platanus orientalis* και *Liquidambar orientalis* (Platanion orientalis)). Τέλος με μικρή παρουσία εμφανίζονται και οι τύποι οικοτόπων 8210 (Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση), 9540 (Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά είδη πεύκων της Μεσογείου),

9560* Ενδημικά δάση με *Juniperus* spp. (τύπος οικοτόπου προτεραιότητας) και 91M0 Παννωνικά-βαλκανικά δάση τουρκικής δρυός – κοινής δρυός).

Στον **Πίνακα 2.2.1.1-7** που ακολουθεί παρουσιάζονται οι πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων που απαντούν στην ΕΖΔ.

Πίνακας 2.2.1.1-7: Πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2530001 - "Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα" (ΕΖΔ)

Α/Α	Κωδικός Τ. Ο.	Όνομα Τ.Ο.	Τ.Ο. Προτεραιότητας (0 ή 1)	Έκταση Τ.Ο. (ha)	Σχετική επιφάνεια (περιοχές Natura)	Βαθμός διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
1.	**4090**	Ενδημικά ορεινά μεσογειακά χέρσα εδάφη με ακανθώδεις θάμνους	0	2668,32	B	A	FV
2.	**5210**	Δενδροειδή *Juniperus* spp.	0	4414,72	B	A	FV
3.	**6230**	Χλοώδεις διαπλάσεις με Nardus, ποικίλων ειδών, σε πυριτιούχα υποστρώματα των ορεινών ζωνών (και των υποορεινών ζωνών της ηπειρωτικής Ευρώπης)	1	9,8	C	A	FV
4.	**8140**	Λιθώνες της ανατολικής Μεσογείου	0	2,02	C	A	FV
5.	**8210**	Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση	0	370,68	C	A	FV
6.	**8310**	Σπήλαια των οποίων δεν γίνεται τουριστική εκμετάλλευση	0	-	-	-	FV
7.	**9530**	(Υπο)μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά μαυρόπευκα	1	2928,37	B	A	FV
8.	**9540**	Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά είδη πεύκων της Μεσογείου	0	151,72	C	C	FV
9.	**9560**	Ενδημικά δάση με *Juniperus* spp.	1	22,36	C	A	U1
10.	**91M0**	Παννωνικά-βαλκανικά δάση τουρκικής δρυός – κοινής δρυός	0	48,22	C	B	FV
11.	**92C0**	Δάση *Platanus orientalis* και *Liquidambar orientalis* (Platanion orientalis)	0	174,65	C	A	FV

Όπως φαίνεται από τον **Πίνακα 2.2.1.1-7**, στην περιοχή έχουν καταγραφεί έντεκα Τ.Ο. του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, εκ των οποίων τρεις (6230*, 9530* και 9560*) είναι προτεραιότητας. Από τους έντεκα χερσαίους τύπους οικοτόπων κοινοτικού ενδιαφέροντος που έχουν καταγραφεί στην ΕΖΔ, οχτώ (4090, 5210, 6230*, 8140, 8210, 9530*, 9560 και 92C0) έχουν αξιολογηθεί με βαθμό διατήρησης «Α», ένας (91M0) έχει αξιολογηθεί με βαθμό διατήρησης «Β» και ένας (9540) με βαθμό διατήρησης «C». Σε ότι αφορά τον Τ.Ο. 8310, για τον οποίο δεν υπάρχουν διαθέσιμες πληροφορίες βαθμού διατήρησης και λοιπών στοιχείων, η παρουσία του αφορά το σπήλαιο Ερμή, στο οποίο έχουν καταγραφεί σπηλαιόβια ασπόνδυλα (Παραγκαμιάν, 2019).

Επίσης, από τον παραπάνω πίνακα γίνεται αντιληπτό πως στην ΕΖΔ απαντά σχετικά μεγάλο τμήμα της συνολικής έκτασης των τύπων οικοτόπων 4090 (Ενδημικά ορεινά μεσογειακά χέρσα εδάφη με ακανθώδεις θάμνους), 5210 (Δενδροειδή *Juniperus* spp.) και 9530* [(Υπο)μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά μαυρόπευκα] στο δίκτυο NATURA 2000, γεγονός που αυξάνει τη σημασία της περιοχής για τη διατήρησή τους. Ο τελευταίος είναι και τύπος οικοτόπου προτεραιότητας.

Στο ΤΕΔ καταγράφονται επιπλέον οι τύποι οικοτόπων 3290 και 9340 οι οποίοι θεωρείται ότι προστέθηκαν εκ παραδρομής, χαρακτηρίζονται ως non-present στην ΕΖΔ, δεν περιλαμβάνονται στη χαρτογράφηση των τύπων οικοτόπων και δεν αποτελούν αντικείμενο της παρούσας.

GR2530002 - "Λίμνη Στυμφαλία" (ΕΖΔ – ΖΕΠ)

Η ΕΖΔ-ΖΕΠ GR2530002 - Λίμνη Στυμφαλία περιλαμβάνει την ίσως πιο σημαντική φυσική λίμνη της βόρειας Πελοποννήσου που βρίσκεται στο νότιο τμήμα του οροπεδίου της Στυμφαλίας και περιβάλλεται από τα όρη Ζήρεια, Ολίγυρτος και Μαυροβούνι (Κουσουρής, 2014). Η λίμνη χαρακτηρίζεται από μεγάλες διακυμάνσεις της στάθμης της ενώ κατά χρονιές, ανάλογα και τις μετεωρολογικές συνθήκες έχει παρατηρηθεί και η πλήρης ξήρανσή της. Είναι υποβαθμισμένη καθώς έχει επηρεαστεί έντονα το υδατικό της ισοζύγιο καθώς σημαντικό μέρος των καρστικών νερών που θα κατέληγαν στη λίμνη τροφοδοτούν άλλες περιοχές μέσω καναλιών και ορυγμάτων. Η κυρίαρχη βλάστηση στη λίμνη είναι οι καλαμιές ενώ λίγες είναι οι ελεύθερες επιφάνειες νερών (τύπος οικοτόπου 3150-Ευτροφικές φυσικές λίμνες με βλάστηση τύπου Magnopotamion ή Hydrocharition). Στη ζώνη αυξομείωσης της στάθμης της λίμνης κατά θέσεις απαντά ο τύπος οικοτόπου 6420 (Υγροί μεσογειακοί λειμώνες με υψηλές πόες από Molinio-Holoschoenion) ενώ σημαντικά οικολογική παρουσία έχουν και οι μικρές συστάδες λευκής ιτιάς που εντάσσονται στον τύπο οικοτόπου 92Α0 (Δάση-στοές με *Salix alba* και *Populus alba*). Τέλος, κατά θέσεις σε κατακόρυφες βραχώδεις εξάρσεις που αφθονούν στην ΕΖΔ-ΖΕΠ απαντά και ο τύπος οικοτόπου 8210 (Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση) που φιλοξενεί πλήθος ενδημικών χασμόφυτων.

Στον **Πίνακα 2.2.1.1-8** που ακολουθεί παρουσιάζονται οι πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων που απαντούν στην ΕΖΔ.

Πίνακας 2.2.1.1-8: Πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2530002 - "Λίμνη Στυμφαλία" (ΕΖΔ – ΖΕΠ)

Α/Α	Κωδικός Τ. Ο.	Όνομα Τ.Ο.	Τ.Ο. Προτεραιότητας (0 ή 1)	Έκταση Τ.Ο. (ha)	Σχετική επιφάνεια (περιοχές Natura)	Βαθμός διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
1.	**3150**	Ευτροφικές φυσικές λίμνες με βλάστηση τύπου Magnopotamion ή Hydrocharition	0	72,99	C	B	FV
2.	**6420**	Υγροί μεσογειακοί λειμώνες με υψηλές πόες από Molinio-Holoschoenion	0	61,11	C	B	U1
3.	**8210**	Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση	0	0,58	C	A	FV
4.	**92A0**	Δάση-στοές με *Salix alba* και *Populus alba*	0	24,34	C	C	U1

Όπως φαίνεται από τον **Πίνακα 2.2.1.1-8**, στην περιοχή έχουν καταγραφεί τέσσερις Τ.Ο. (3150, 6420, 8210, 92Α0) του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΚ. Από αυτούς μόνο ένας (8210) έχει

αξιολογηθεί με βαθμό διατήρησης «Α». Δύο (3150 και 6420) έχουν αξιολογηθεί με βαθμό διατήρησης «Β» και ένας (92Α0) με βαθμό διατήρησης «C».

GR2530003 -"Ακροκόρινθος" (ΕΖΔ)

Η ΕΖΔ GR2530003 -"Ακροκόρινθος" περιλαμβάνει μια λοφώδη έκταση με μέγιστο υψόμετρο τα 574 m που συγκροτείται από σκληρό ασβεστόλιθο και χαρακτηρίζεται από την παρουσία πρανών με έντονες κλίσεις με χασμοφυτική βλάστηση. Η ΕΖΔ εκτός από το έντονο αρχαιολογικό ενδιαφέρον που παρουσιάζει φιλοξενεί πλήθος ενδημικών φυτικών taxa στα βραχώδη πρανή της. Έχουν καταγραφεί τρεις πολύ σημαντικό τύποι οικοτόπων χωρίς κανένας να είναι τύπος οικοτόπου προτεραιότητας. Από πλευράς έκτασης, πιο σημαντικό είναι τα φρύγανα από *Sarcopoterium spinosum* (5420). Ακολουθεί ο τύπος οικοτόπου 8210 (Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση), στον οποίο εντοπίζεται και το μεγαλύτερο πλήθος από φυτικά taxa που παρουσιάζουν ενδιαφέρον διατήρησης και τέλος ο τύπος οικοτόπου 9540 (Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά είδη πεύκων της Μεσογείου).

Στον **Πίνακα 2.2.1.1-9** που ακολουθεί παρουσιάζονται οι πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων που απαντούν στην ΕΖΔ.

Πίνακας 2.2.1.1-9: Πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2530003 -"Ακροκόρινθος" (ΕΖΔ)

Α/Α	Κωδικός Τ. Ο.	Όνομα Τ.Ο.	Τ.Ο. Προτεραιότητας (0 ή 1)	Έκταση Τ.Ο. (ha)	Σχετική επιφάνεια (περιοχές Natura)	Βαθμός διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
1.	**5420**	Φρύγανα από *Sarcopoterium spinosum*	0	298,53	C	A	FV
2.	**8210**	Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση	0	53,63	C	A	FV
3.	**9540**	Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά είδη πεύκων της Μεσογείου	0	30,76	C	B	FV

Όπως φαίνεται από τον **Πίνακα 2.2.1.1-9**, στην περιοχή έχουν καταγραφεί τρεις Τ.Ο. (5420, 8210, 9540) του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΚ. Από αυτούς δύο (5420 και 8210) έχουν αξιολογηθεί με βαθμό διατήρησης «Α» και ένας (9540) έχει αξιολογηθεί με βαθμό διατήρησης «Β».

GR2530004 - "Όρος Ολίγυρτος" (ΕΖΔ)

Η ΕΖΔ GR2530004 - Όρος Ολίγυρτος εκτείνεται στο βορειοανατολικό τμήμα της κεντρικής Πελοποννήσου με ψηλότερη κορυφή τη Σκίπιζα (1935 m). Η ΕΖΔ καλύπτεται από εκτεταμένα δάση κεφαλληνιακής ελάτης, ενώ τα μεγαλύτερά του υψόμετρα χαρακτηρίζονται από ανοιχτές, βραχώδεις εκτάσεις. Ο τύπος οικοτόπου 4090 (Ενδημικά ορεινά μεσογειακά χέρσα εδάφη με ακανθώδεις θάμνους) καλύπτει τις μεγαλύτερες εκτάσεις μεταξύ των τύπων οικοτόπων κοινοτικού ενδιαφέροντος. Σημαντική έκταση καταλαμβάνουν και τα ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση (Τ.Ο. 8210), όπως και ο τύπος οικοτόπου 5210 (Δενδροειδή *Juniperus* spp.). Αξίζει να σημειωθεί η παρουσία του τύπου οικοτόπου προτεραιότητας 9560* (Ενδημικά δάση με *Juniperus* spp.) που απαντά στην ΕΖΔ, έστω και με υπολειμματικό χαρακτήρα.

Στον **Πίνακα 2.2.1.1-10** που ακολουθεί παρουσιάζονται οι πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων που απαντούν στην ΕΖΔ.

Πίνακας 2.2.1.1-10: Πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2530004 - "Όρος Ολίγυρτος" (ΕΖΔ)

Α/Α	Κωδικός Τ. Ο.	Όνομα Τ.Ο.	Τ.Ο. Προτεραιότητας (0 ή 1)	Έκταση Τ.Ο. (ha)	Σχετική επιφάνεια (περιοχές Natura)	Βαθμός διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
1.	**4090**	Ενδημικά ορεινά μεσογειακά χέρσα εδάφη με ακανθώδεις θάμνους	0	1181,91	C	A	FV
2.	**5210**	Δενδροειδή *Juniperus* spp.	0	35,88	C	B	FV
3.	**8210**	Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση	0	92,9	C	A	FV
4.	**8310**	Σπήλαια των οποίων δεν γίνεται τουριστική εκμετάλλευση	0				FV
5.	**9560**	Ενδημικά δάση με *Juniperus* spp.	1	44,25	C	B	U1

Όπως φαίνεται από τον **Πίνακα 2.2.1.1-10**, στην περιοχή έχουν καταγραφεί πέντε Τ.Ο. (4090, 5210, 8210, 8310, 9560*) του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, εκ των οποίων ένας (9560*) είναι προτεραιότητας. Από αυτούς δύο (4090 και 8210) έχουν αξιολογηθεί με βαθμό διατήρησης «Α» και δύο (5210 και 9560*) έχουν αξιολογηθεί με βαθμό διατήρησης «Β». Σε ότι αφορά τον Τ.Ο. 8310, για τον οποίο δεν υπάρχουν διαθέσιμες πληροφορίες βαθμού διατήρησης και λοιπών στοιχείων, η παρουσία του αφορά το σπήλαιο Γαρζενίκου, στο οποίο έχουν καταγραφεί σπηλαιόβια ασπόνδυλα (Παραγκαμιάν, 2019).

Στο ΤΕΔ καταγράφονται επιπλέον οι τύποι οικοτόπων 3290 και 9540 οι οποίοι θεωρείται ότι προστέθηκαν εκ παραδρομής, χαρακτηρίζονται ως non-present στην ΕΖΔ, δεν περιλαμβάνονται στη χαρτογράφηση των τύπων οικοτόπων και δεν αποτελούν αντικείμενο της παρούσας.

GR2530005 - "Όρη Γεράνεια" (ΕΖΔ)

Η ΕΖΔ GR2530005 - Όρη Γεράνεια αποτελείται από τον ομώνυμο ορεινό όγκο που μοιράζεται μεταξύ των νομών Αττικής και Κορινθίας. Αποτελείται κυρίως από ασβεστόλιθους και φλύσχη. Η μεγαλύτερη έκταση της ΕΖΔ καλύπτεται από εκτεταμένα δάση *Pinus halepensis* (τύπος οικοτόπου 9540) και κεφαλληνιακής ελάτης (τύπος οικοτόπου Εθνικού ενδιαφέροντος 951Β). Κατά μήκος των ρεμάτων εμφανίζονται μικροί σχηματισμοί υδρόφιλων ειδών (*Nerium oleander* και *Vitex agnus castus* καθώς και παραποτάμια δάση *Platanus orientalis* που εντάσσονται στον τύπο οικοτόπου 92C0 (Δάση *Platanus orientalis* και *Liquidambar orientalis* (Platanion orientalis)). Τέλος κατά θέσεις απαντά και φρυγανική βλάστηση (τύπος οικοτόπου 5420 - Φρύγανα από *Sarcopoterium spinosum*) ενώ κατά θέσεις απαντούν και Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση (τύπος οικοτόπου 8210). Σημαντική είναι και η παρουσία του τύπου οικοτόπου προτεραιότητας 3170* (Μεσογειακά εποχικά τέλματα) στην ΕΖΔ.

Στον **Πίνακα 2.2.1.1-11** που ακολουθεί παρουσιάζονται οι πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων που απαντούν στην ΕΖΔ.

Πίνακας 2.2.1.1-11: Πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2530005 - "Όρη Γεράνεια" (ΕΖΔ)

Α/Α	Κωδικός Τ. Ο.	Όνομα Τ.Ο.	Τ.Ο. Προτεραιότητας (0 ή 1)	Έκταση Τ.Ο. (ha)	Σχετική επιφάνεια (περιοχές Natura)	Βαθμός διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
1.	**3170***	Μεσογειακά εποχικά τέλματα	1	0,01	C	A	FV
2.	**5420**	Φρύγανα από *Sarcopoterium spinosum*	0	15,07	C	B	FV
3.	**8210**	Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση	0	0,17	C	B	FV
4.	**9540**	Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά είδη πεύκων της Μεσογείου	0	5850,3	B	C	FV
5.	**92C0**	Δάση *Platanus orientalis* και *Liquidambar orientalis* (Platanion orientalis)	0	11,59	C	B	FV

Όπως φαίνεται από τον **Πίνακα 2.2.1.1-11**, στην περιοχή έχουν καταγραφεί πέντε Τ.Ο. (3170*, 5420, 8210, 9540, 92C0) του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, εκ των οποίων ένας (3170*) είναι προτεραιότητας. Από τους πέντε χερσαίους τύπους οικοτόπων μόνο ένας (3170*) έχει αξιολογηθεί με βαθμό διατήρησης «Α», τρεις (5420, 8210 και 92C0) έχουν αξιολογηθεί με βαθμό διατήρησης «Β» και ένας (9540) με βαθμό διατήρησης «C».

Σημαντικό τμήμα της συνολικής έκτασης που καλύπτει ο τύπος οικοτόπου 9540 (Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά είδη πεύκων της Μεσογείου) στο δίκτυο των περιοχών NATURA 2000 εντοπίζεται στην ΕΖΔ, γεγονός που καταδεικνύει τη σημαντικότητα της περιοχής για τη διατήρηση του Τ.Ο.

Στο ΤΕΔ καταγράφεται επιπλέον ο τύπος οικοτόπου 3290 ο οποίος θεωρείται ότι προστέθηκε εκ παραδρομής, χαρακτηρίζεται ως non-present στην ΕΖΔ, δεν περιλαμβάνεται στη χαρτογράφηση των τύπων οικοτόπων και δεν αποτελεί αντικείμενο της παρούσας.

GR2530007 - "Κορινθιακός Κόλπος" (ΤΚΣ)

Η ΕΖΔ GR2530007 "Κορινθιακός Κόλπος" είναι μια αμιγώς θαλάσσια περιοχή με έκταση τα 2.365,7km^2. Πρόκειται για μια μικρή, μακρά και ημίκλειστη θάλασσα της ηπειρωτικής Ελλάδας, μεταξύ Ιονίου και Αιγαίου με μέγιστο βάθος τα 935 μέτρα. Η περιοχή αποτελεί θέση υψηλής ναυτιλιακής σημασίας καθώς σχεδόν όλα τα εμπορικά πλοία περνούν από τη διώρυγα της Κορίνθου με προορισμό το Ιόνιο Πέλαγος αποφεύγοντάς τον περίπολου της Πελοποννήσου. Τα νερά του κόλπου είναι γενικώς ολιγοτροφικά με ποτάμια εποχιακής ροής και περιορισμένης ροής μικρών ρυάκων.

Ο τύπος οικοτόπου «ύφαλοι» 1170 συμπεριλαμβάνει βραχώδη υποστρώματα που εξαπλώνονται κατά μήκος της ακτογραμμής στη μεσοπαραλιακή, υποπαραλιακή, και περιπαραλιακή ζώνη, υποθαλάσσιους σχηματισμούς σκληρού υποστρώματος που προβάλλουν από τον πυθμένα στην υποπαραλιακή και περιπαραλιακή ζώνη, καθώς και βιογενή σκληρά υποστρώματα (Commission of the European Communities, 2013). Βασικό χαρακτηριστικό των φυσικών υφάλων είναι η οικολογική ζώνωση, δηλαδή η βαθυμετρική διαίρεση του βραχώδους υποστρώματος σε παράλληλες ζώνες όπου επικρατούν διαφορετικά είδη χλωρίδας και πανίδας, κυρίως σύμφωνα με το βαθμό ηλιακού

φωτισμού καθώς και άλλων αβιοτικών παραμέτρων (π.χ. κυματισμός, ρεύματα, έκθεση στον αέρα). Έτσι στις ρηχότερες περιοχές της ανώτερης υποπαραλιακής ζώνης απαντώνται οι φωτόφυλλες βιοκοινότητες, όπως είναι οι φωτόφυλλες βιοκοινότητες με επικράτηση δενδροειδών μακροφυκών, ενώ στις βαθύτερες περιοχές της κατώτερης υποπαραλιακής και ανώτερης περιπαραλικής ζώνης παρατηρείται επικράτηση των σκιόφιλων βιοκοινοτήτων, όπως είναι οι κοραλλιγενείς βιοκοινότες που δημιουργούν βιογενή υποστρώματα υψηλής οικολογικής σημασίας (“ευαίσθητος οικότοπος” σύμφωνα με Mediterranean Fisheries Regulation 1967/2006) με επικράτηση ενασβεστωμένων κρουστοδών μαρκοφυκών και άλλων μακρόβιων βενθικών ασπονδύλων όπως κοράλλια, βρυόζωα και σπόγγοι. Λόγω αυτής της ζώνωσης, ο συγκεκριμένος Τύπος Οικοτόπου με κωδικό 1170 κατά την Οδηγία για τους Οικοτόπους 92/43/ΕΟΚ, αντιστοιχεί σε 25 διαφορετικούς τύπους βιοκοινοτήτων κατά το Ευρωπαϊκό σύστημα ταξινόμησης EUNIS (Davies *et al.*, 2004). Σε διάφορες θέσεις, κυρίως κατά μήκος των βορειοδυτικών ακτών της Πελοποννήσου εντοπίζονται οι μεσογειακοί ύφαλοι (τύπος οικοτόπου 1170) όπου σε βάθη μεγαλύτερα των 20m αναπτύσσονται κοραλλιγενείς σχηματισμοί είτε με υγιείς και καλά δομημένους πληθυσμούς υψηλής βιοποικιλότητας και αντιπροσωπευτικότητας, είτε με σοβαρά υποβαθμισμένες ζώνες. Χαρακτηριστικά μέτωπα, τοπικά πυκνά, των οκτοκοραλιών *Eunicella cavolinii* και *Paramuricea clavata* εμφανίζονται σε βάθη που κυμαίνονται μεταξύ 20-60m (Σαλωμίδη *et al.*, 2006; Issaris *et al.*, 2012). Οι φυσικοί ύφαλοι αποτελούν έναν από τους πιο παραγωγικούς θαλάσσιους τύπους οικοτόπων της παράκτιας ζώνης, καθώς παίζουν σημαντικό ρόλο στη δομική πολυπλοκότητα του υποθαλάσσιου τοπίου, αποτελούν θερμά σημεία θαλάσσιας βιοποικιλότητας, προσφέρουν πεδία τροφοληψίας και καταφύγια για ανάπτυξη και αναπαραγωγή σε πληθώρα εμπορικών και προστατευόμενων ειδών. Ως εκ τούτου παρέχουν πολλαπλές οικοσυστημικές υπηρεσίες και αγαθά (Salomidi *et al.*, 2012).

Διάσπαρτες επιφάνειες με λιβάδια ποσειδωνίας αποτελούμενα από τα φανερόγαμα *Posidonia oceanica* (τύπος οικοτόπου 1120*) και *Cymodocea nodosa* εμφανίζονται επίσης στην περιοχή, κυρίως στις βόρειες ακτές του κόλπου σε θέσεις που είναι προστατευμένες από έντονα ρεύματα (Issaris *et al.*, 2012; Δρακοπούλου *et al.*, 2016). Περιοχές που διατηρούν σημαντική βιοποικιλότητα εντοπίζονται στον τύπο οικοτόπου 1110 σε βαθιές ιζηματογενείς ζώνες του πυθμένα φιλοξενώντας μαλακά κοράλλια [Alcyonium sp. & Pennatula sp. (Σαλωμίδη *et al.*, 2006)].

Ο οικότοπος 1150* (Λιμνοθάλασσα Βουλιαγμένης) αν και αποτελεί ένα ποσοστό της επιφάνειας της συνολικής περιοχής, είναι μοναδικός στο σύνολο της GR2530007 καθώς φιλοξενεί τον μεγαλύτερο πληθυσμό του ενδημικού δίθυρου *Pinna nobilis* (Katsanevakis, 2005). Νεότερες μελέτες σχετικά με το ενδημικό δίθυρο αναφέρουν πως ο φιλοξενούμενος πληθυσμός έχει αφανιστεί (Zotou *et al.*, 2020).

Στον **Πίνακα 2.2.1.1-12** που ακολουθεί παρουσιάζονται οι πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων που απαντούν στην ΕΖΔ.

Όπως φαίνεται από τον **Πίνακα 2.2.1.1-12**, στην περιοχή έχουν καταγραφεί έξι (6) θαλάσσιοι τύποι οικοτόπων του Παραρτήματος Ι της οδηγίας 92/43/ΕΚ, εκ των οποίων δυο είναι τύποι οικοτόπων προτεραιότητας (1120* & 1150*). Πέντε (1110, 1120*, 1150*, 1170 & 8330) έχουν αξιολογηθεί με βαθμό διατήρησης «Β». Ο τύπος οικοτόπου 1130 δεν έχει αξιολογηθεί καθώς στην περιοχή εμφανίζεται με χαμηλή αντιπροσωπευτικότητα (representativity).

Πίνακας 2.2.1.1-12: Πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2530007 - "Κορινθιακός Κόλπος" (ΤΚΣ)

Α/Α	Κωδικός Τ. Ο.	Όνομα Τ.Ο.	Τ.Ο. Προτεραιότητας (0 ή 1)	Έκταση Τ.Ο. (ha)	Σχετική επιφάνεια (περιοχές	Βαθμός διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
1.	**1110**	Αμμοσύρσεις που καλύπτονται διαρκώς από θαλάσσιο νερό μικρού βάθους	0	10175	-	B	U1
2.	**1120**	Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia* (Posidonion oceanicae)	1	1109	-	B	U1
3.	**1130**	Εκβολές ποταμών	0	-	-	-	U1
4.	**1150**	Παράκτιες λιμνοθάλασσες	1	54	C	B	U2
5.	**1170**	Ύφαλοι	0	2267	-	B	U2
6.	**8330**	Θαλάσσια σπήλαια εξ ολοκλήρου ή εν μέρει κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας	0	-	-	B	U1

Επισημαίνεται ότι δεν έχει πραγματοποιηθεί χωρική αποτύπωση των θαλάσσιων οικοτόπων ενώ για τον Τ.Ο. 8330 για τον οποίο δεν υπάρχουν στοιχεία ΒΔ και αξιολόγησης, θα πρέπει να γίνει μελέτη βάσης.

GR2540001 - "Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι" (ΕΖΔ - ΤΚΣ)

Η ΕΖΔ-ΤΚΣ GR2540001 εκτείνεται στη Νότιο-Ανατολική Πελοπόννησο και χαρακτηρίζεται από μεγάλη ποικιλότητα χερσαίων και θαλάσσιων οικοσυστημάτων, τύπων βλάστησης και ειδών χλωρίδας και πανίδας, καθώς εντός των ορίων της απαντούν υγροτοτοπικοί, ξηροφυτικοί, αμμοθινικοί, παράκτιοι, χασμοφυτικοί, θαμνώδεις και δενδρώδεις σχηματισμοί, καθώς και θαλάσσιοι τύποι οικοτόπων και είδη.

Στο χερσαίο τμήμα της αποτελείται, κυρίως, από αραιά δασωμένες εκτάσεις ή θαμνώνες στα χαμηλά υψόμετρα και από δάση κεφαλληνιακής ελάτης. Η ακτογραμμή χαρακτηρίζεται συχνά από κατακόρυφα, απόκρημνα βράχια. Επίσης στην περιοχή του λιμένα του γέρακα εμφανίζονται και κάποιοι υγροτοπικοί σχηματισμοί. Η ΕΖΔ-ΤΚΣ έχει σχετικά μεγάλη έκταση και εμφανίζει μεγάλη ποικιλότητα τύπων οικοτόπων κοινοτικού ενδιαφέροντος (13 χερσαίοι τύποι οικοτόπων). Τα δάση με *Olea* και *Ceratonia* (Τ.Ο. 9320) και τα δάση με *Quercus ilex* και *Quercus rotundifolia* (Τ.Ο. 9340) κυριαρχούν από άποψη χερσαίας έκτασης στην ΕΖΔ-ΤΚΣ. Σημαντικοί παρουσία έχουν και οι τύποι οικοτόπων 5330 (Θερμομεσογειακές και προερημικές λόχμες), 8210 (Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση) και 92C0 (Δάση *Platanus orientalis* και *Liquidambar orientalis* (Platanion orientalis)). Με έκτασης μικρότερη των 10 εκταρίων απαντούν στην περιοχή και οι τύποι οικοτόπων κοινοτικού ενδιαφέροντος 1240 (Απόκρημνες βραχώδεις ακτές με βλάστηση στη Μεσόγειο με ενδημικά *Limonium* spp.), 1410 (Μεσογειακά αλίπεδα (Juncetalia maritimi)), 1420 (Μεσογειακές και θερμοατλαντικές αλόφιλες λόχμες (Sarcocornetea fruticosi), 2110 (Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες), 2260 (Θίνες με βλάστηση σκληρόφυλλων θάμνων Cisto-Lavenduletalia), 9350 (Δάση με *Quercus*

macrolepis), 9540 (Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά είδη πεύκων της Μεσογείου) και 92D0 (Νότια παρόχθια δάση-στοές και λόχμες (Nerio-Tamaricetea και Securinegion tinctoriae)).

Στο θαλάσσιο τμήμα της περιοχής έχει καταγραφεί και αποτυπωθεί η παρουσία του Τ.Ο. 1110 - Αμμοσύρσεις που καλύπτονται διαρκώς από θαλάσσιο νερό μικρού βάθους, του Τ.Ο. προτεραιότητας 1120* - Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia* (Posidonion oceanicae), (Topouzelis *et al.*, 2018) και του Τ.Ο. 1170 – Ύφαλοι.

Ο τύπος οικοτόπου 8330 - Θαλάσσια σπήλαια εξ ολοκλήρου ή εν μέρει κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας, αν και επίσημα δεν αναφέρεται στο SDF, εντούτοις αναφέρεται από ντόπιους στην περιοχή και θα πρέπει με μελέτη βάσης να επιβεβαιωθεί η παρουσία του. Θα πρέπει τέλος να επισημανθεί η σημασία του ΤΟ 1120* ως ενδιαίτημα για τις θαλάσσιες χελώνες *Caretta caretta* και *Chelonia mydas* και του ΤΟ 8330 για τη Μεσογειακή φώκια (*Monachus monachus*), τριών πολύ σημαντικών ειδών προτεραιότητας που απαντώνται στην περιοχή.

Αν και η θαλάσσια έκταση της περιοχής GR2540001 είναι μεγάλη και καλύπτει πολλούς θαλάσσιους τύπους οικοτόπους, εντούτοις υπάρχει απουσία δεδομένων για τη φιλοξενούμενη βιοποικιλότητα αλλά και για την οικολογική κατάσταση αυτών.

Στον **Πίνακα 2.2.1.1-13** που ακολουθεί παρουσιάζονται οι πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων που απαντούν στην ΕΖΔ.

Πίνακας 2.2.1.1-13: Πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2540001 - "Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι" (ΕΖΔ - ΤΚΣ)

Α/Α	Κωδικός Τ. Ο.	Όνομα Τ.Ο.	Τ.Ο. Προτεραιότητας (0 ή 1)	Έκταση Τ.Ο. (ha)	Σχετική επιφάνεια (περιοχές Natura)	Βαθμός διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
1.	**1110**	Αμμοσύρσεις που καλύπτονται διαρκώς από θαλάσσιο νερό μικρού βάθους	0	3817	-	A	U1
2.	**1120***	Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia* (Posidonion oceanicae)	1	2863	-	A	U1
3.	**1170**	Ύφαλοι	0	1909	-	A	U2
4.	**1240**	Απόκρημνες βραχώδεις ακτές με βλάστηση στη Μεσόγειο με ενδημικά *Limonium* spp.	0	2,9	C	A	FV
5.	**1410**	Μεσογειακά αλίπεδα (Juncetalia maritimi)	0	0,61	C	B	U1
6.	**1420**	Μεσογειακές και θερμοατλαντικές αλόφιλες λόχμες (Sarcocornetea fruticosi)	0	6,59	C	B	U1
7.	**2110**	Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες	0	2,15	C	B	U1
8.	**2260**	Θίνες με βλάστηση σκληρόφυλλων θάμνων Cisto-Lavenduletalia	0	1,42	-	-	U1
9.	**5330**	Θερμομεσογειακές και προερημικές λόχμες	0	33,16	C	A	FV

Α/Α	Κωδικός Τ. Ο.	Όνομα Τ.Ο.	Τ.Ο. Προτεραιότητας (0 ή 1)	Έκταση Τ.Ο. (ha)	Σχετική επιφάνεια (περιοχές Natura)	Βαθμός διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
10.	**8210**	Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση	0	29,25	C	A	FV
11.	**8310**	Σπήλαια των οποίων δεν γίνεται τουριστική εκμετάλλευση	0	-	-	-	FV
12.	**9320**	Δάση με *Olea* και *Ceratonia*	0	7186,69	A	B	FV
13.	**9340**	Δάση με *Quercus ilex* και *Quercus rotundifolia*	0	2447,92	B	B	FV
14.	**9350**	Δάση με *Quercus macrolepis*	0	3,63	C	B	FV
15.	**9540**	Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά είδη πεύκων της Μεσογείου	0	8,77	C	B	FV
16.	**92C0**	Δάση *Platanus orientalis* και *Liquidambar orientalis* (Platanion orientalis)	0	33,48	C	B	FV
17.	**92D0**	Νότια παρόχθια δάση-στοές και λόχμες (Nerio-Tamaricetea και Securinegion tinctoriae)	0	9,8	C	A	FV
Σημείωση: *Τα στοιχεία τα οποία επισημαίνονται με θαλασσί φόντο και κόκκινη γραμματοσειρά παρουσιάζουν τεκμηριωμένες μεταβολές από τα ΤΕΔ της περιοχής, όπως αυτά τεκμηριώνονται στο τεύχος ΤΠΑ (Ενότητα 2.2.1.1).*							

Όπως φαίνεται από τον **Πίνακα 2.2.1.1-13**, η περιοχή παρουσιάζει μεγάλη ποικιλότητα τύπων οικοτόπων, αφού έχουν καταγραφεί 14 χερσαίοι Τ.Ο. (1240, 1410, 1420, 2110, 2260, 5330, 8210, 8310, 9320, 9340, 9350, 9540, 92C0, 92D0) και τρεις θαλάσσιοι Τ.Ο. (1110, 1120*, 1170) του Παραρτήματος Ι της οδηγίας 92/43/ΕΚ. Παρά τη μεγάλη ποικιλότητα σε τύπους οικοτόπων, στην ΕΖΔ-ΤΚΣ απαντά μόνο ένας θαλάσσιος τύπος οικοτόπου προτεραιότητας (1120*).

Από τους δεκατέσσερις χερσαίους τύπους οικοτόπων που απαντούν στην ΕΖΔ τέσσερις (1240, 5330, 8210 και 92D0) έχουν αξιολογηθεί με βαθμό διατήρησης «Α», οχτώ (1410, 1420, 2110, 9320, 9340, 9350, 9540 και 92C0) έχουν αξιολογηθεί με βαθμό διατήρησης «Β» και ένας (9540) με βαθμό διατήρησης «C». Ο τύπος οικοτόπου 2260 δεν έχει αξιολογηθεί καθώς στην περιοχή εμφανίζεται με χαμηλή αντιπροσωπευτικότητα (representativity).

Σε ότι αφορά τον Τ.Ο. 8310, για τον οποίο δεν υπάρχουν διαθέσιμες πληροφορίες βαθμού διατήρησης και λοιπών στοιχείων, η παρουσία του αφορά το σπήλαιο Σολωμού στο οποίο έχουν καταγραφεί τρία τυπικά είδη χειροπτέρων του Παραρτήματος ΙΙ Οδηγίας 92/43/ΕΚ (Παραγκαμιάν, 2020).

Για τους θαλάσσιους Τ.Ο. 1110, 1120* και 1170 ο βαθμός διατήρησης είναι «Α», ενώ δεν έχει πραγματοποιηθεί χωρική αποτύπωση αυτών. Τέλος, επισημαίνεται ότι σύμφωνα με πληροφορίες από προσωπικές επαφές με κατοίκους της περιοχής, οι οποίες πρέπει να επαληθευτούν με μελέτη βάσης, πιθανή είναι η παρουσία του Τ.Ο. 8330 «Θαλάσσια σπήλαια εξ ολοκλήρου ή κατά το ήμισυ κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας», γεγονός που ενισχύεται από την παρουσία στη θαλάσσια περιοχή (ΤΚΣ) της μεσογειακής φώκιας (*Monachus monachus*).

GR2540002 - "Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος" (ΕΖΔ)

Η ΕΖΔ GR2540002 - "Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος" καλύπτει το Νοτιότερο άκρο του ακρωτηρίου Μαλέας και το νησί Ελαφόνησος. Σχηματισμοί με *Euphorbia dendroides* οι οποίοι εντάσσονται στον τύπο οικοτόπου 5330 (Θερμομεσογειακές και προερημικές λόχμες) εναλλάσσονται με φρυγανική βλάστηση (Τ.Ο. 5420-Φρύγανα από *Sarcopoterium spinosum*) στο ηπειρωτικό τμήμα της ΕΖΔ ενώ στους παράκτιους αμμόλοφους που αφθονούν στην ΕΖΔ απαντούν οι τύποι οικοτόπων 2110-Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες, 2120-Κινούμενες θίνες της ακτογραμμής με *Ammophila arenaria* («λευκές θίνες») και 2250*-Θίνες των παραλίων με *Juniperus* spp. Είναι χαρακτηριστική η παρουσία πλήθους αμμοθινικών τύπων οικοτόπων, γεγονός που υποδηλώνει τη ζώνωση των αμμοθινικών οικοσυστημάτων, από τις εμβρυονικές μέχρι τις σταθεροποιημένες θίνες, στην ΕΖΔ. Σε υγρές θέσεις, περιμετρικά της λίμνης Στρογγύλης σε σχετικά μεγάλη έκταση απαντά και ο τύπος οικοτόπου 1410 (Μεσογειακά αλίπεδα (Juncetalia maritimi)), ενώ σε κατακόρυφα ασβεστολιθικά βράχια απαντά ο τύπος οικοτόπου 8210 (Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση). Με ιδιαίτερα μικρή έκταση απαντά και οι τύπος οικοτόπου 9320-Δάση με *Olea* και *Ceratonia*.

Στον **Πίνακα 2.2.1.1-14** που ακολουθεί παρουσιάζονται οι πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων που απαντούν στην ΕΖΔ.

Πίνακας 2.2.1.1-14: Πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2540002 - "Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος" (ΕΖΔ)

Α/Α	Κωδικός Τ. Ο.	Όνομα Τ.Ο.	Τ.Ο. Προτεραιότητας (0 ή 1)	Έκταση Τ.Ο. (ha)	Σχετική επιφάνεια (περιοχές Natura)	Βαθμός διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
1.	**1410**	Μεσογειακά αλίπεδα (Juncetalia maritimi)	0	34,82	C	B	U1
2.	**2110**	Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες	0	38,4	B	B	U1
3.	**2120**	Κινούμενες θίνες της ακτογραμμής με *Ammophila arenaria* («λευκές θίνες»)	0	31,62	B	A	U1
4.	**2190**	Υγρές κοιλότητες μεταξύ των θινών	0	-	-	-	U1
5.	**2250***	Θίνες των παραλίων με *Juniperus* spp.	1	38,54	B	A	U1
6.	**2260**	Θίνες με βλάστηση σκληρόφυλλων θάμνων Cisto-Lavenduletalia	0	-	-	-	U1
7.	**3170**	Μεσογειακά εποχικά τέλματα	1	0,01	-	-	FV
8.	**5420**	Φρύγανα από *Sarcopoterium spinosum*	0	2074,18	C	A	FV
9.	**8210**	Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση	0	0,29	C	B	FV
10.	**9320**	Δάση με *Olea* και *Ceratonia*	0	0,3	C	B	FV

Σημείωση: *Τα στοιχεία τα οποία επισημαίνονται με θαλασσί φόντο και κόκκινη γραμματοσειρά παρουσιάζουν τεκμηριωμένες μεταβολές από τα ΤΕΔ της περιοχής, όπως αυτά τεκμηριώνονται στο τεύχος ΤΤΑ (Ενότητα 2.2.1.1).*

Όπως φαίνεται από τον **Πίνακα 2.2.1.1-14**, στην περιοχή έχουν καταγραφεί 10 χερσαίοι Τ.Ο. (1410, 2110, 2120, 2190, 2250*, 2260 3170*, 5420, 8210 και 9320) του Παραρτήματος Ι της οδηγίας 92/43/ΕΚ, εκ των οποίων δύο (2250* και 3170*) είναι τύποι οικοτόπων προτεραιότητας.

Σημαντικό τμήμα της συνολικής έκτασης που καλύπτει ο τύπος οικοτόπου 2250* στο δίκτυο των περιοχών NATURA 2000 εντοπίζεται στην ΕΖΔ. Επιπλέον του προηγούμενου, σημαντικό τμήμα της συνολικής έκτασης που καλύπτουν και οι τύποι οικοτόπων 2110 και 2120 στο δίκτυο των περιοχών NATURA 2000 εντοπίζεται στην ΕΖΔ, αναδεικνύοντας έτσι τη σημαντικότητα της περιοχής για τη διατήρηση αυτών.

Από τους δέκα χερσαίους τύπους οικοτόπων που απαντούν στην ΕΖΔ, τρεις (2120, 2250* και 5420) έχουν αξιολογηθεί με βαθμό διατήρησης «Α», τέσσερις (1410, 2110, 8210 και 9320) έχουν αξιολογηθεί με βαθμό διατήρησης «Β». Ο τύπος οικοτόπου προτεραιότητας 3170*, ο οποίος χαρακτηρίζεται από χαμηλή αντιπροσωπευτικότητα σύμφωνα με τα στοιχεία του ΤΕΔ, δεν έχει αξιολογηθεί. Δεδομένου ότι πρόκειται για Τ.Ο. προτεραιότητας θα πρέπει να γίνει μελέτη βάσης για να εκτιμηθεί και να αξιολογηθεί η παρουσία του στην περιοχή. Σε ότι αφορά τους τύπους οικοτόπων 2260 και 2190 η παρουσία τους καταγράφηκε κατά τις δειγματοληψίες έργου που αφορούσε την προκαταρκτική εκτίμηση για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα & Υγροτόπου Μουστού (Δημόπουλος *et al.*, 2020) και απαιτείται περαιτέρω έρευνα για τη συνολική αξιολόγησή τους στην περιοχή.

GR2540003 - "Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου" (ΕΖΔ- ΤΚΣ)

Η ΕΖΔ-ΤΚΣ GR2540003 - "Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου" εκτείνεται κυρίως κατά μήκος του ποταμού Ευρώτα, ένα από τα πιο ιστορικά ποτάμια της Πελοποννήσου. Εν γένει, οι φυσικοί βιότοποι της περιοχής έχουν περιοριστεί εκατέρωθέν της κοίτης του ποταμού και η δελταϊκή του περιοχή έχει μετατραπεί σε καλλιέργειες, κυρίως εσπεριδοειδών. Τη μεγαλύτερη έκταση από τους καταγεγραμμένους τύπους οικοτόπων κοινοτικού ενδιαφέροντος καταλαμβάνουν οι τύπου οικοτόπων 1410-Μεσογειακά αλίπεδα (Juncetalia maritimi) και 92D0-Νότια παρόχθια δάση-στοές και λόχμες (Nerio-Tamaricetea και Securinegion tinctoriae). Ο τελευταίος απαντά κυρίως σε θέσεις κατά μήκος της κοίτης στον άνω ρου του π. Ευρώτα, ενώ στον κάτω ρου (κατάντι του οικισμού Σκάλα) αντικαθίσταται από τον τύπο οικοτόπου 92A0 (Δάση-στοές με *Salix alba* και *Populus alba*). Κατά μήκος της κοίτης του π. Ευρώτα επίσης απαντά και ο Τ.Ο. 3280-Ποταμοί της Μεσογείου με μόνιμη ροή του Paspalo-Agrostidion και πυκνή βλάστηση με μορφή παραπετάσματος από *Salix* και *Populus alba* στις όχθες τους. Στις παράκτιες περιοχές της ΕΖΔ-ΤΚΣ απαντούν οι τύποι οικοτόπων 2110-Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες και 2120-Κινούμενες θίνες της ακτογραμμής με *Ammophila arenaria* («λευκές θίνες»). Άλλοι τύποι οικοτόπων κοινοτικού ενδιαφέροντος που απαντούν στην περιοχή είναι οι 5420-Φρύγανα από *Sarcopoterium spinosum*, 6420-Υγροί μεσογειακοί λειμώνες με υψηλές πόες από Molinio-Holoschoenion και 1210-Μονοετής βλάστηση μεταξύ των ορίων πλημμυρίδας και άμπωτης. Στην ΕΖΔ-ΤΚΣ δεν έχει καταγραφεί τύπος οικοτόπου προτεραιότητας.

Σε ότι αφορά τη θαλάσσια περιοχή, παρότι στο ΤΕΔ της περιοχής δεν καταγράφονται θαλάσσιοι τύποι οικοτόπων, η παρουσία του Τ.Ο. προτεραιότητας 1120* - Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia* (Posidonion oceanicae) έχει προκύψει από νεότερα στοιχεία (Topouzelis *et al.*, 2018). Ο Τ.Ο. 1120* συνδέεται με θέσεις τροφοληψίας της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*. Επισημαίνεται ότι η παραλία Ευρώτα (μήκους περίπου 13 km) καθώς και τέσσερις παραλίες στο δυτικό Λακωνικό Κόλπο συνολικού μήκους περίπου 8,4 km (Βαλτάκι, Σελινίτσα, Μαυροβούνι και Βαθύ), συνιστούν μία

από τις σημαντικότερες περιοχές φωλεοποίησης της *Caretta caretta* στην Ελλάδα (Casale and Margaritoulis, 2010).

Τέλος, σύμφωνα με φωτοερμηνεία δορυφορικών δεδομένων από την πλατφόρμα Google Earth Pro & BING Imagery (Πουρσανίδης, προσωπικές παρατηρήσεις) η ύπαρξη του Τ.Ο. 1110 – Αμμοσύρσεις, θεωρείται πιθανή και θα πρέπει να διερευνηθεί περαιτέρω μέσω μελέτης βάσης. Ο οικότοπος 1110 συνδέεται με θέσεις ανάπαυσης της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* πριν την έξοδο στις αμμώδεις παραλίες για φωλεοποίηση.

Στον **Πίνακα 2.2.1.1-15** που ακολουθεί παρουσιάζονται οι πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων που απαντούν στην ΕΖΔ.

Πίνακας 2.2.1.1-15: Πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2540003 - "Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου" (ΕΖΔ- ΤΚΣ)

Α/Α	Κωδικός Τ. Ο.	Όνομα Τ.Ο.	Τ.Ο. Προτεραιότητας (0 ή 1)	Έκταση Τ.Ο. (ha)	Σχετική επιφάνεια (περιοχές Natura)	Βαθμός διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
1.	**1120***	Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia* (Posidonion oceanicae)	1	-	-	-	U1
2.	**1210**	Μονοετής βλάστηση μεταξύ των ορίων πλημμυρίδας και άμπωτης	0	0,93	C	B	U1
3.	**1410**	Μεσογειακά αλίπεδα (Juncetalia maritimi)	0	198,36	B	C	U1
4.	**2110**	Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες	0	32,32	B	C	U1
5.	**2120**	Κινούμενες θίνες της ακτογραμμής με *Ammophila arenaria* («λευκές θίνες»)	0	6,81	C	B	U1
6.	**2190**	Υγρές κοιλότητες μεταξύ των θινών	0	-	-	-	U1
7.	**3280**	Ποταμοί της Μεσογείου με μόνιμη ροή του Paspalo-Agrostidion και πυκνή βλάστηση με μορφή παραπετάσματος από *Salix* και *Populus alba* στις όχθες τους	0	64,11	B	C	FV
8.	**5420**	Φρύγανα από *Sarcopoterium spinosum*	0	66,95	C	C	FV
9.	**6420**	Υγροί μεσογειακοί λειμώνες με υψηλές πόες από Molinio-Holoschoenion	0	2,53	C	C	U1
10.	**92A0**	Δάση-στοές με *Salix alba* και *Populus alba*	0	11,97	C	B	U1
11.	**92D0**	Νότια παρόχθια δάση-στοές και λόχμες (Nerio-Tamaricetea και Securinegion tinctoriae)	0	176,88	B	C	FV

Σημείωση: *Τα στοιχεία τα οποία επισημαίνονται με θαλασσί φόντο και κόκκινη γραμματοσειρά παρουσιάζουν τεκμηριωμένες μεταβολές από τα ΤΕΔ της περιοχής, όπως αυτά τεκμηριώνονται στο τεύχος ΤΤΑ (Ενότητα 2.2.1.1).*

Όπως φαίνεται από τον **Πίνακα 2.2.1.1-15**, στην περιοχή έχουν καταγραφεί δέκα χερσαίοι Τ.Ο. (1210, 1410, 2110, 2120, 2190, 3280, 5420, 6420, 92A0 και 92D0) του Παραρτήματος Ι της οδηγίας 92/43/ΕΚ, καθώς και ένας θαλάσσιος τύπος οικοτόπου προτεραιότητας (1120*).

Γίνεται αντιληπτό πως σημαντικό τμήμα της συνολικής έκτασης που καλύπτουν οι τύποι οικοτόπων 1410, 2110, 3280 και 92D0 στο δίκτυο των περιοχών NATURA 2000 εντοπίζεται στην ΕΖΔ.

Από τους δέκα χερσαίους τύπους οικοτόπων που απαντούν στην ΕΖΔ κανένας δεν έχει αξιολογηθεί με βαθμό διατήρησης «Α», γεγονός που αποτυπώνει την έντονη υποβάθμιση των φυσικών οικοσυστημάτων της περιοχής. Τρεις τύποι οικοτόπων (1210, 2120 και 92A0) έχουν αξιολογηθεί με βαθμό διατήρησης «Β» και οι υπόλοιποι έξι (1410, 2110, 3280, 5420, 6420 και 92D0) με βαθμό διατήρησης «C». Ο θαλάσσιος τύπος οικοτόπου προτεραιότητας 1120* δεν έχει αξιολογηθεί και τα στοιχεία αξιολόγησης θα πρέπει να καταγραφούν και εκτιμηθούν στα πλαίσια μελέτης βάσης. Σε ότι αφορά τον τύπο οικοτόπου 2190 η παρουσία του καταγράφηκε κατά τις δειγματοληψίες έργου που αφορούσε την προκαταρκτική εκτίμηση για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα & Υγροτόπου Μουστού (Δημόπουλος *et al.*, 2020) και απαιτείται περαιτέρω έρευνα για τη συνολική αξιολόγησή του στην περιοχή.

2.2.1.2 Άλλοι σημαντικοί τύποι οικοτόπων

Στο παρόν κεφάλαιο συνοψίζεται για τις Ειδικές Ζώνες Διατήρησης και τους Τόπους Κοινοτικής Σημασίας η πληροφορία που αφορά στους «**άλλους σημαντικούς τύπους οικοτόπων**», ήτοι στους **ελληνικούς τύπους οικοτόπων** (εθνικού ενδιαφέροντος).

Σε ότι αφορά τους ελληνικούς χερσαίους τύπους οικοτόπων, η πληροφορία αντλείται από τα αποτελέσματα του έργου «Ανάπτυξη υποδομής χωρικών δεδομένων μεγάλης κλίμακας (1:5.000) για τις χερσαίες προστατευόμενες περιοχές του δικτύου «NATURA 2000» (ΕΚΧΑ, 2017).

Σε ότι αφορά στους ελληνικούς θαλάσσιους τύπους οικοτόπων, διαθέσιμη επίσημη πληροφορία υπάρχει μόνο για την περιοχή GR2530007 – «Κορινθιακός Κόλπος», από χαρτογραφήσεις που έλαβαν χώρα στα πλαίσια του προγράμματος BIOMAP (2001). Καθώς η περιοχή πλέον έχει συμπεριλάβει τις προηγούμενες κατά τόπους χαρτογραφήσεις (πρώην περιοχή N2000 GR2450004), απαιτείται η επικαιροποίηση σε όλη την έκταση της περιοχής GR2530007. Για τις υπόλοιπες περιοχές, απαιτείται μελέτη βάσης για τη χωρική αποτύπωση των θαλάσσιων οικοτόπων.

Ακολούθως αναφέρονται οι τύποι οικοτόπων εθνικού ενδιαφέροντος ανά ΕΖΔ με ιδιαίτερη μνεία σε εκείνους που κρίνονται ως σημαντικοί και θα ληφθούν υπόψη για το χαρακτηρισμό, τους όρους προστασίας και τη λήψη διαχειριστικών μέτρων. Αναλυτικότερα στοιχεία για τους άλλους σημαντικούς τύπους οικοτόπων ανά ΕΖΔ και ΤΚΣ καταγράφονται στους **Πίνακες 2.2.1.2-1 έως 2.2.1.2-14 του Τεύχους Τεκμηρίωσης,** σύμφωνα με το υπόδειγμα του Πίνακα 2.2-2 του Τεύχους Εξειδίκευσης Τεχνικών Προδιαγραφών.

GR2510003 - "Ακροναυπλία και Παλαμήδι" (ΕΖΔ)

Στην ΕΖΔ GR2510003 - "Ακροναυπλία και Παλαμήδι" έχει καταγραφεί ένας τύπος οικοτόπου εθνικού ενδιαφέροντος (**Πίνακας 2.2.1.2-1 του ΤΤΑ**), ο **21B0** (Παράκτιες θίνες και αμμώδεις παραλίες. Αμμώδεις παραλίες χωρίς βλάστηση.). Αυτός ο τύπος οικοτόπου περιλαμβάνει παραλιακές εκτάσεις με αμμοθίνες χωρίς βλάστηση. Μπορεί να υποδηλώνει πολύ διαταραγμένες θέσεις άλλων αμμοθινικών τύπων οικοτόπων στις οποίες έχει καταστραφεί η βλάστηση, Αυτές οι θέσεις μπορεί να αποτελούν τμήμα του εύρους εξάπλωσης αμμοθινικών τύπων οικοτόπων και μπορεί να αποτελέσουν θέσεις για

την αποκατάστασης τους. Έχει ευρεία εξάπλωση στην Ελλάδα και δεν κρίνεται η ανάγκη λήψης εστιασμένων θεσμικών ή διαχειριστικών μέτρων στην ΕΖΔ.

GR2520001 - "Όρος Μαίναλο" (ΕΖΔ)

Στην ΕΖΔ GR2520001 - "Όρος Μαίναλο" έχουν καταγραφεί τρεις τύποι οικοτόπων εθνικού ενδιαφέροντος (**Πίνακας 2.2.1.2-2 του ΠΤΑ**). Αυτοί είναι οι **5340** (Garrigues της Ανατολικής Μεσογείου), **934A** (Ελληνικά δάση πρίνου) και **951B** (Δάση ελληνικής ελάτης (*Abies cephalonica*)). Ο Τ.Ο. 5340 περιλαμβάνει θαμνώνες αείφυλλων πλατύφυλλων με ευρεία εξάπλωση στην Ελλάδα. Ο Τ.Ο. 934A αφορά δενδρώδεις σχηματισμούς στους οποίους κυριαρχεί το πουρνάρι (*Quercus coccifera*) ή άλλα αείφυλλα πλατύφυλλα που κατά κανόνα απαντούν με μορφή θάμνων. Ο Τ.Ο. 951B περιλαμβάνει τα φυσικά δάση κεφαλληνιακής ελάτης (*Abies cephalonica*). Ο τύπος οικοτόπου 951B στην ΕΖΔ χαρακτηρίζεται από καλή κατάστασης διατήρησης, υψηλή αντιπροσωπευτικότητα και, όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στο ΤΕΔ, στο όρος Μαίναλο τα δάση ελάτης είναι τα πλέον αντιπροσωπευτικά της Πελοποννήσου, αν όχι της Ελλάδας. Παράλληλα τα ελατοδάση της περιοχής παίζουν ένα συμπληρωματικό αλλά σημαντικό ρόλο στην οικονομία της περιοχής για την παραγωγή του ΠΟΠ μελιού «βανίλια» Μαινάλου από το παρασιτικό δασικό έντομο *Physokermes hellenicas (P. hemicryphus)* (Papanastasiou *et al.*, 2018). Ο καλός βαθμός διατήρησης, η υψηλή αντιπροσωπευτικότητά του και η μεγάλη οικονομική σημασία του τύπου οικοτόπου 951B στην ΕΖΔ προκρίνουν την ένταξή του στους «πολύ σημαντικούς» τύπους οικοτόπων

GR2520002 - "Λίμνη Τάκα" (ΕΖΔ)

Στην ΕΖΔ GR2520002 - "Λίμνη Τάκα" έχουν καταγραφεί δύο τύποι οικοτόπων εθνικού ενδιαφέροντος (**Πίνακας 2.2.1.2-3 του ΠΤΑ**), οι **5340** (Garrigues της Ανατολικής Μεσογείου και **72A0** (καλαμώνες). Ο πρώτος περιλαμβάνει θαμνώνες αείφυλλων πλατύφυλλων ενώ ο δεύτερος περιλαμβάνει εκτάσεις που καλύπτονται από καλαμώνες από το είδος *Phragmites australis* ή *Arundo donax*. Οι δύο τύποι οικοτόπων έχουν ευρεία εξάπλωση στην Ελλάδα και δεν κρίνεται η ανάγκη λήψης εστιασμένων θεσμικών ή διαχειριστικών μέτρων στους τύπους οικοτόπων εθνικού ενδιαφέροντος στην περιοχή.

GR2520003 - "Λιμνοθάλασσα Μουστού" (ΕΖΔ)

Στην ΕΖΔ GR2520003 - "λιμνοθάλασσα Μουστού" έχει καταγραφεί ένας τύπος οικοτόπου εθνικού ενδιαφέροντος (**Πίνακας 2.2.1.2-4 του ΠΤΑ**), ο **72A0** (καλαμώνες). Αυτός ο τύπος οικοτόπου περιλαμβάνει εκτάσεις που καλύπτονται από καλαμώνες από το είδος *Phragmites australis*. Έχει ευρεία εξάπλωση στην Ελλάδα και δεν κρίνεται η ανάγκη λήψης εστιασμένων θεσμικών ή διαχειριστικών μέτρων στην ΕΖΔ.

GR2520005 - "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη" (ΕΖΔ - ΤΚΣ)

Στην ΕΖΔ-ΤΚΣ "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη" έχουν καταγραφεί πέντε τύποι οικοτόπων εθνικού ενδιαφέροντος (**Πίνακας 2.2.1.2-5 του ΠΤΑ**): οι **5340** (Garrigues της Ανατολικής Μεσογείου, **8250** (Βραχώδη οικοσυστήματα χωρίς βλάστηση), **9620** (Κοίτη ποταμού χωρίς βλάστηση), **21B0** (Παράκτιες θίνες και αμμώδεις παραλίες. Αμμώδεις παραλίες χωρίς βλάστηση) και **951B** (Δάση ελληνικής ελάτης (*Abies cephalonica*)). Ο Τ.Ο. 5340 περιλαμβάνει θαμνώνες αείφυλλων πλατύφυλλων με ευρεία γεωγραφική εξάπλωση στον ελλαδικό χώρο. Ο Τ.Ο. 8250 περιλαμβάνει εκτάσεις χωρίς ή με ιδιαίτερα σποραδική βλάστηση που δεν εντάσσονται σε κάποιον τύπο οικοτόπου, παρόμοια με τον Τ.Ο. 21B0 ο οποίος περιλαμβάνει παράκτιες αμμοθίνες

χωρίς βλάστησης. Ο Τ.Ο. 9620 περιλαμβάνει κοίτες ποταμών με χαλίκια ή λάτυπες στις οποίες δεν παρατηρείται βλάστηση που μπορεί να ενταχθεί σε κάποιο τύπο οικοτόπου. Τέλος ο τύπος οικοτόπου 951Β περιλαμβάνει δάση κεφαλληνιακής ελάτης, τα οποία αφθονούν στην ευρύτερη περιοχή του Πάρνωνα. Δεν κρίνεται η ανάγκη λήψης εστιασμένων θεσμικών ή διαχειριστικών μέτρων στους τύπους οικοτόπων εθνικού ενδιαφέροντος στην περιοχή.

GR2520006 - "Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)" (ΕΖΔ)

Στην ΕΖΔ GR2520006 - "Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)" έχουν καταγραφεί έξι τύποι οικοτόπων εθνικού ενδιαφέροντος (**Πίνακας 2.2.1.2-6 του ΠΤΑ**): οι **5340** (Garrigues της Ανατολικής Μεσογείου, **6290** (Μεσογειακοί υπονιτρόφιλοι λειμώνες), **8250** (Βραχώδη οικοσυστήματα χωρίς βλάστηση), **9620** (Κοίτη ποταμού χωρίς βλάστηση), **934Α** (Ελληνικά δάση πρίνου) και **951Β** (Δάση ελληνικής ελάτης (*Abies cephalonica*)). Ο Τ.Ο. 5340 περιλαμβάνει θαμνώνες αείφυλλων πλατύφυλλων με ευρεία γεωγραφική εξάπλωση στον ελλαδικό χώρο. Ο Τ.Ο. 6290 περιλαμβάνει λιβαδικές εκτάσεις, συνήθως σε επίπεδες θέσεις, που βρίσκονται σε πρώτες φάσεις διαδοχής μετά την εγκατάλειψη της γεωργίας. Στην ΕΖΔ καταλαμβάνουν σημαντικές εκτάσεις στα οροπέδιο χαμηλών υψομέτρων. Ο Τ.Ο. 8250 περιλαμβάνει εκτάσεις χωρίς ή με ιδιαίτερα σποραδική βλάστηση που δεν εντάσσονται σε κάποιον άλλο τύπο οικοτόπου. Ο Τ.Ο. 9620 περιλαμβάνει κοίτες ποταμών με χαλίκια ή λάτυπες στις οποίες δεν παρατηρείται βλάστηση που μπορεί να ενταχθεί σε κάποιο τύπο οικοτόπου. Ο τύπος οικοτόπου 934Α αφορά δενδρώδεις σχηματισμούς στους οποίους κυριαρχεί το πουρνάρι (*Quercus coccifera*) ή άλλα αείφυλλα πλατύφυλλα που κατά κανόνα απαντούν με μορφή θάμνων. Τέλος ο τύπος οικοτόπου 951Β περιλαμβάνει δάση κεφαλληνιακής ελάτης, τα οποία αφθονούν στην ευρύτερη περιοχή του Πάρνωνα. Δεν κρίνεται η ανάγκη λήψης εστιασμένων θεσμικών ή διαχειριστικών μέτρων στους τύπους οικοτόπων εθνικού ενδιαφέροντος στην περιοχή.

GR2530001 - "Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα" (ΕΖΔ)

Στην ΕΖΔ GR2530001 - "Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα")" έχουν καταγραφεί έξι τύποι οικοτόπων εθνικού ενδιαφέροντος (**Πίνακας 2.2.1.2-7 του ΠΤΑ**): οι **5340** (Garrigues της Ανατολικής Μεσογείου, **8250** (Βραχώδη οικοσυστήματα χωρίς βλάστηση), **9620** (Κοίτη ποταμού χωρίς βλάστηση), **72Α0** (καλαμώνες), **934Α** (Ελληνικά δάση πρίνου) και **951Β** (Δάση ελληνικής ελάτης (*Abies cephalonica*)). Ο Τ.Ο. 5340 περιλαμβάνει θαμνώνες αείφυλλων πλατύφυλλων με ευρεία γεωγραφική εξάπλωση στον ελλαδικό χώρο. Ο Τ.Ο. 8250 περιλαμβάνει εκτάσεις χωρίς ή με ιδιαίτερα σποραδική βλάστηση που δεν εντάσσονται σε κάποιον τύπο οικοτόπου κοινοτικού ενδιαφέροντος. Ο Τ.Ο. 9620 περιλαμβάνει κοίτες ποταμών με χαλίκια ή λάτυπες στις οποίες δεν παρατηρείται βλάστηση που μπορεί να ενταχθεί σε κάποιο τύπο οικοτόπου. Ο τύπος οικοτόπου 72Α0 περιλαμβάνει εκτάσεις που καλύπτονται από καλαμώνες από το είδος *Phragmites australis* ή και *Arundo donax*. Ο τύπος οικοτόπου 934Α αφορά δενδρώδεις σχηματισμούς στους οποίους κυριαρχεί το πουρνάρι (*Quercus coccifera*) ή άλλα αείφυλλα πλατύφυλλα που κατά κανόνα απαντούν με μορφή θάμνων. Τέλος ο τύπος οικοτόπου 951Β περιλαμβάνει δάση κεφαλληνιακής ελάτης, τα οποία αφθονούν στην ευρύτερη περιοχή της Β. Πελοποννήσου. Δεν κρίνεται η ανάγκη λήψης εστιασμένων θεσμικών ή διαχειριστικών μέτρων στους τύπους οικοτόπων εθνικού ενδιαφέροντος στην περιοχή.

GR2530002 - "Λίμνη Στυμφαλία" (ΕΖΔ – ΖΕΠ)

Στην ΕΖΔ-ΖΕΠ GR2530002 - "Λίμνη Στυμφαλία" έχουν καταγραφεί τρεις τύποι οικοτόπων εθνικού ενδιαφέροντος (**Πίνακας 2.2.1.2-8 του ΠΤΑ**): οι **5340** (Garrigues της Ανατολικής Μεσογείου, **72Α0** (καλαμώνες) και **951Β** (Δάση ελληνικής ελάτης (*Abies cephalonica*)). Ο Τ.Ο. 5340 περιλαμβάνει θαμνώνες αείφυλλων πλατύφυλλων με ευρεία γεωγραφική εξάπλωση στον ελλαδικό χώρο. Ο τύπος

οικοτόπου 72A0 περιλαμβάνει εκτάσεις που καλύπτονται από καλαμώνες από το είδος *Phragmites australis*. Ιδιαίτερα στη λίμνη Στυμφαλία, η έντονη διατάραξη του υδρολογικού καθεστώτος προκαλεί τη μεγάλη εξάπλωση των καλαμώνων εις βάρος άλλων τύπων οικοτόπων κοινοτικού ενδιαφέροντος (Papastergiadou *et al.*, 2007). Είναι απαραίτητος ο περιορισμός της εξάπλωσής του τύπου οικοτόπου στην ΕΖΔ και η βελτίωση του υδρολογικού της καθεστώτος (Pireaus Bank LIFE12 NAT/GR/000275, 2019). Τέλος ο τύπος οικοτόπου 951Β περιλαμβάνει δάση κεφαλληνιακής ελάτης, τα οποία αφθονούν στην ευρύτερη περιοχή της Β. Πελοποννήσου. Δεν κρίνεται η ανάγκη λήψης εστιασμένων θεσμικών ή διαχειριστικών μέτρων στους τύπους οικοτόπων εθνικού ενδιαφέροντος στην περιοχή.

GR2530003 -"Ακροκόρινθος" (ΕΖΔ)

Στην ΕΖΔ GR2530003 -"Ακροκόρινθος" έχει καταγραφεί ένας τύπος οικοτόπου εθνικού ενδιαφέροντος (**Πίνακας 2.2.1.2-9 του ΤΤΑ**), ο **5340** (Garrigues της Ανατολικής Μεσογείου). Περιλαμβάνει θαμνώνες αείφυλλων πλατύφυλλων με ευρεία γεωγραφική εξάπλωση στον ελλαδικό χώρο και δεν κρίνεται η ανάγκη λήψης εστιασμένων θεσμικών ή διαχειριστικών μέτρων στους τύπους οικοτόπων εθνικού ενδιαφέροντος στην περιοχή.

GR2530004 - "Όρος Ολίγυρτος" (ΕΖΔ)

Στην ΕΖΔ GR2530004 - "Όρος Ολίγυρτος" έχουν καταγραφεί δυο τύποι οικοτόπων εθνικού ενδιαφέροντος (**Πίνακας 2.2.1.2-10 του ΤΤΑ**),: οι **5340** (Garrigues της Ανατολικής Μεσογείου και **951Β** (Δάση ελληνικής ελάτης (*Abies cephalonica*)). Ο Τ.Ο. 5340 περιλαμβάνει θαμνώνες αείφυλλων πλατύφυλλων με ευρεία γεωγραφική εξάπλωση στον ελλαδικό χώρο ενώ ο τύπος οικοτόπου 951Β περιλαμβάνει δάση κεφαλληνιακής ελάτης, τα οποία αφθονούν στην ευρύτερη περιοχή της Β. Πελοποννήσου. Δεν κρίνεται η ανάγκη λήψης εστιασμένων θεσμικών ή διαχειριστικών μέτρων στους τύπους οικοτόπων εθνικού ενδιαφέροντος στην περιοχή.

GR2530005 - "Όρη Γεράνεια" (ΕΖΔ)

Στην ΕΖΔ GR2530005 - "Όρη Γεράνεια" έχουν καταγραφεί τέσσερις τύποι οικοτόπων εθνικού ενδιαφέροντος (**Πίνακας 2.2.1.2-11 του ΤΤΑ**),: οι **6290** (Μεσογειακοί υπονιτρόφιλοι λειμώνες), **8250** (Βραχώδη οικοσυστήματα χωρίς βλάστηση), **9620** (Κοίτη ποταμού χωρίς βλάστηση) και **951Β** (Δάση ελληνικής ελάτης (*Abies cephalonica*)). Ο Τ.Ο. 6290 περιλαμβάνει λιβαδικές εκτάσεις, συνήθως σε επίπεδες θέσεις, που βρίσκονται σε πρώτες φάσεις διαδοχής μετά την εγκατάλειψη της γεωργίας. Ο Τ.Ο. 8250 περιλαμβάνει εκτάσεις χωρίς ή με ιδιαίτερα σποραδική βλάστηση που δεν εντάσσονται σε κάποιον άλλο τύπο οικοτόπου. Παρομοίως, ο Τ.Ο. 9620 περιλαμβάνει κοίτες ποταμών με χαλίκια ή λάτυπες στις οποίες δεν παρατηρείται βλάστηση η οποία να μπορεί να ενταχθεί σε κάποιο τύπο οικοτόπου. Τέλος ο τύπος οικοτόπου 951Β περιλαμβάνει δάση κεφαλληνιακής ελάτης, τα οποία αφθονούν στην ευρύτερη περιοχή του Πάρνωνα. Δεν κρίνεται η ανάγκη λήψης εστιασμένων θεσμικών ή διαχειριστικών μέτρων στους τύπους οικοτόπων εθνικού ενδιαφέροντος στην περιοχή.

GR2530007 - "Κορινθιακός Κόλπος" (ΤΚΣ)

Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για τύπους οικοτόπων εθνικού ενδιαφέροντος στην περιοχή.

GR2540001 - "Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι" (ΕΖΔ - ΤΚΣ)

Στην ΕΖΔ GR2540001 - "Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι" έχουν καταγραφεί έξι τύποι οικοτόπων εθνικού ενδιαφέροντος(**Πίνακας 2.2.1.2-12 του ΤΤΑ**): οι **5340** (Garrigues της Ανατολικής Μεσογείου, **8250** (Βραχώδη οικοσυστήματα χωρίς βλάστηση), **9620** (Κοίτη ποταμού χωρίς βλάστηση), **21B0** (Παράκτιες θίνες και αμμώδεις παραλίες. Αμμώδεις παραλίες χωρίς βλάστηση), **72A0** (καλαμώνες) και **951B** (Δάση ελληνικής ελάτης (*Abies cephalonica*)). Ο Τ.Ο. 5340 περιλαμβάνει θαμνώνες αείφυλλων πλατύφυλλων με ευρεία γεωγραφική εξάπλωση στον ελλαδικό χώρο. Ο Τ.Ο. 8250 περιλαμβάνει εκτάσεις χωρίς ή με ιδιαίτερα σποραδική βλάστηση που δεν εντάσσονται σε κάποιον τύπο οικοτόπου, παρόμοια με τον Τ.Ο. 21B0 ο οποίος περιλαμβάνει παράκτιες αμμοθίνες χωρίς βλάστησης. Ο Τ.Ο. 9620 περιλαμβάνει κοίτες ποταμών με χαλίκια ή λάτυπες στις οποίες δεν παρατηρείται βλάστηση που μπορεί να ενταχθεί σε κάποιο τύπο οικοτόπου. Ο τύπος οικοτόπου 72A0 περιλαμβάνει εκτάσεις που καλύπτονται από καλαμώνες από το είδος *Phragmites australis* ή και *Arundo donax*. Τέλος, ο τύπος οικοτόπου 951B περιλαμβάνει δάση κεφαλληνιακής ελάτης, τα οποία αφθονούν στην ευρύτερη περιοχή του Πάρνωνα. Δεν κρίνεται η ανάγκη λήψης εστιασμένων θεσμικών ή διαχειριστικών μέτρων στους τύπους οικοτόπων εθνικού ενδιαφέροντος στην περιοχή.

GR2540002 - "Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος" (ΕΖΔ)

Στην ΕΖΔ GR2540002 - "Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος" έχουν καταγραφεί δυο τύποι οικοτόπων εθνικού ενδιαφέροντος (**Πίνακας 2.2.1.2-13 του ΤΤΑ**): οι **5340** (Garrigues της Ανατολικής Μεσογείου) και **8250** (Βραχώδη οικοσυστήματα χωρίς βλάστηση). Ο Τ.Ο. 5340 περιλαμβάνει θαμνώνες αείφυλλων πλατύφυλλων με ευρεία γεωγραφική εξάπλωση στον ελλαδικό χώρο ενώ ο Τ.Ο. 8250 περιλαμβάνει εκτάσεις χωρίς ή με ιδιαίτερα σποραδική βλάστηση που δεν εντάσσονται σε κάποιον τύπο οικοτόπου κοινοτικού ενδιαφέροντος. Δεν κρίνεται η ανάγκη λήψης εστιασμένων θεσμικών ή διαχειριστικών μέτρων στους τύπους οικοτόπων εθνικού ενδιαφέροντος στην περιοχή.

GR2540003 - "Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου" (ΕΖΔ- ΤΚΣ)

Στην GR2540003 - "Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου" έχουν καταγραφεί δύο τύποι οικοτόπων εθνικού ενδιαφέροντος (**Πίνακας 2.2.1.2-14 του ΤΤΑ**): οι **5340** (Garrigues της Ανατολικής Μεσογείου και **72A0** (καλαμώνες) Ο πρώτος περιλαμβάνει θαμνώνες αείφυλλων πλατύφυλλων με ευρεία γεωγραφική εξάπλωση στον ελλαδικό χώρο ενώ ο δεύτερος περιλαμβάνει εκτάσεις που καλύπτονται από καλαμώνες από το είδος Arundo donax κυρίως. Η παρουσία του *είδους Arundo donax* προσδίδει χαρακτηριστικά χερσοποίησης και η κυριαρχία του είναι δείκτης υποβάθμισης του οικοσυστήματος. Στον κάτω ρου του Ευρώτα, (νότια του οικισμού «Σκάλα»), όπου και εντοπίζεται η σημαντικότερη εξάπλωση του τύπου οικοτόπου 72A0, αυτός σχηματίζει μωσαϊκό με τον τύπο οικοτόπου 92A0 (Δάση-στοές με *Salix alba* και *Populus alba*) και κυριαρχεί στις θέσεις που έχουν υποστεί τις πλέον πρόσφατες και έντονες επεμβάσεις. Δεν κρίνεται η ανάγκη λήψης εστιασμένων θεσμικών ή διαχειριστικών μέτρων στους τύπους οικοτόπων εθνικού ενδιαφέροντος στην περιοχή.

2.2.2 Είδη χλωρίδας

2.2.2.1 Πολύ σημαντικά είδη χλωρίδας

Στο παρόν κεφάλαιο συνοψίζεται για τις Ειδικές Ζώνες Διατήρησης και τους Τόπους Κοινοτικής Σημασίας η πληροφορία που αφορά στα «πολύ σημαντικά είδη χλωρίδας», δηλαδή σε αυτά: **α)** που περιλαμβάνονται στο **Παράρτημα ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ** και **β)** σε **«άλλα σημαντικά»** είδη χλωρίδας, τα οποία σε συνέχεια τεκμηριωμένης αξιολόγησης, κρίνεται ότι **χρήζουν λήψης ειδικών θεσμικών ή/και διαχειριστικών μέτρων για την προστασία τους**.

Επισημαίνεται ότι η ένταξη κάποιων από τα «άλλα σημαντικά είδη χλωρίδας» στην κατηγορία των «πολύ σημαντικών» προϋποθέτει, αφενός την ύπαρξη διαθέσιμων από επίσημες πηγές στοιχείων εξάπλωσης, πληθυσμών ή/και αξιολόγησης αυτών και αφετέρου την αναγκαιότητα λήψης εξειδικευμένων μέτρων, πέραν αυτών που θα ληφθούν για τα άλλα προστατευτέα αντικείμενα και για το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής. Είδη χλωρίδας ανεξαρτήτου κατηγορίας (πολύ σημαντικά ή άλλα σημαντικά), για τα οποία υπάρχει έλλειψη διαθέσιμων δεδομένων βασικών παραμέτρων και αναγκαιότητα εκπόνησης ειδικής μελέτης βάσης ή προγράμματος παρακολούθησης για την καταγραφή αυτών, επισημαίνονται διακριτά και δεν δύναται να αποτελέσουν αντικείμενο εξειδικευμένων θεσμικών ή διαχειριστικών μέτρων στα πλαίσια της παρούσας.

Αναλυτικά στοιχεία ανά ΕΖΔ και ΤΚΣ καταγράφονται στους **Πίνακες 2.2.2.1-1 έως 2.2.2.1-7 του Τεύχους Τεκμηρίωσης**, σύμφωνα με το υπόδειγμα του Πίνακα 2.2-3 του Τεύχους Εξειδίκευσης Τεχνικών Προδιαγραφών. Στις περιπτώσεις που η ύπαρξη επιστημονικών δεδομένων τεκμηριώνει μεταβολές από τα υφιστάμενα στοιχεία του Πίνακα 3.1 των Τυποποιημένων Εντύπων Δεδομένων (ΤΕΔ), αυτές διατυπώνονται και τεκμηριώνονται διακριτά στην **Ενότητα 2.2.2.1 του Τεύχους Τεκμηρίωσης** και ενσωματώνονται στους αντίστοιχους Πίνακες του ΜΑ και ΤΤΑ.

Είδη χερσαίας χλωρίδας του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ **καταγράφονται σε τέσσερις ΕΖΔ**, την GR2520006 "Όρος Πάρνωνας και περιοχή Μαλεβής", την GR2530001 "Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα", την GR2530004 " Γεράνεια Όρη", και την GR2540002 "Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος". Σε καμία θαλάσσια ΕΖΔ/ΤΚΣ δεν απαντούν είδη χλωρίδας του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ.

Στις ΕΖΔ της περιοχής μελέτης απαντούν *έξι* είδη του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, όπως αυτά αναλύονται στη συνέχεια ανά ΕΖΔ:

- ***Centaurea attica** Nyman subsp. **megarensis** (Halácsy & Hayek) Dostal
- ***Clinopodium taygeteum** (P.H. Davis) Bräuchler & Heubl (=*Micromeria taygetea* P.H. Davis)
- ***Himantoglossum jankae** Somlyay & al. *[= Himantoglossum caprinum* (M. Bieb.) Spreng.]
- ***Globularia stygia** Boiss.
- ***Linaria tenuis** (Viv.) Spreng. (=Linaria hellenica Turrill)
- ***Phitosia crocifolia** (Boiss. & Heldr.) Kamari & Greuter (=Crepis crocifolia Boiss. & Heldr.)

Επισημαίνεται ότι, στην παρούσα μελέτη επιλέχθηκε η χρήση της ισχύουσας ονοματολογίας των ειδών, ενώ ως συνώνυμο αναφέρεται η ονοματολογία που έχει χρησιμοποιηθεί στα ΤΕΔ και στην 4η Έκθεση Αναφοράς της χώρας (Οδηγίας 92/43/ΕΚ). Επίσης, στο παρόν κείμενο για λόγους εξοικονόμησης χώρου, θα αναφερόμαστε στα φυτικά είδη χωρίς την αναφορά του αναδόχου.

Αναλυτικά στοιχεία για τα «άλλα σημαντικά» είδη χλωρίδας ανά ΕΖΔ και ΤΚΣ, καθώς και για τα κριτήρια ένταξης κάποιων εξ' αυτών στα «πολύ σημαντικά» είδη, αναλύονται στην **Ενότητα 2.2.2.2** στη συνέχεια, καθώς και στην **αντίστοιχη ενότητα του ΤΤΑ**.

GR2510003 - "Ακροναυπλία και Παλαμήδι" (ΕΖΔ)

Η ΕΖΔ GR2510003 είναι μια σχετικά μικρή περιοχή που περιλαμβάνει την παλαιά πόλη του Ναυπλίου, τη χερσόνησο της Ακροναυπλίας και το κάστρο του Παλαμιδίου με τους γύρω λόφους. Παρά το μικρό της μέγεθος, η περιοχή έχει έντονο ανάγλυφο, με εκτεταμένους βραχώδεις σχηματισμούς που φιλοξενούν αρκετά ενδημικά είδη σε σχέση με το μικρό της μέγεθος. Με βάση τα υφιστάμενα και επιβεβαιωμένα δεδομένα, στην ΕΖΔ GR2510003 παρότι δεν καταγράφονται είδη του Παραρτήματος ΙΙ της οδηγίας 92/43/ΕΚ εξαπλώνεται ένα σημαντικό είδος (***Ophrys argolica*** subsp. ***argolica***) του παραρτήματος IV (**Πίνακας 2.2.2.1-1**), τα πρότυπα χωρικής εξάπλωσης και η κατηγορία κινδύνου του οποίου (Τρωτό) προκρίνουν τη λήψη εξειδικευμένων θεσμικών ή/και διαχειριστικών μέτρων. Συγκεκριμένα: α) πρόκειται για υποείδος που χαρακτηρίζεται ως Τρωτό, β) διαθέτει μικρούς μόνο πληθυσμούς, τόσο επιμέρους όσο και στο σύνολό του και γ) επιδρούν συγκεκριμένες πιέσεις / απειλές στους πληθυσμούς τους που θα υποβαθμίσουν την κατάσταση διατήρησής του στην περίπτωση που δεν ληφθούν θεσμικά ή/και διαχειριστικά μέτρα. Ο βαθμός διατήρησης του είδους έχει εκτιμηθεί ως «Α». Παρότι το είδος δεν συμπεριλαμβάνεται στο ΤΕΔ της περιοχής, έχει καταγραφεί στα πλαίσια του έργου της Εποπτείας ειδών χλωρίδας (Γεωργίου *et al.*, 2015b) και ως εκ τούτου έχουν εκτιμηθεί και αξιολογηθεί οι παράμετροι αυτού.

Πίνακας 2.2.2.1-1: Πολύ Σημαντικά είδη χλωρίδας και κύρια χαρακτηριστικά αυτών στην ΕΖΔ - GR2510003 - "Ακροναυπλία και Παλαμήδι"

α/α	Λατινική Ονομασία	Είδος προτεραιότητας	Πληθυσμός	Βαθμός Διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
1.	*Ophrys argolica* subsp. *argolica*	0	B	A	FV

Σημείωση: *Τα στοιχεία που επισημαίνονται με φόντο γκρι αφορούν είδη που εμπίπτουν στο προστατευτέο αντικείμενο της παρούσας μετά από σχετική οικολογική αξιολόγηση (άλλα σημαντικά είδη που πληρούν τις προϋποθέσεις για τη λήψη εξειδικευμένων θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων).*

GR2520001 - "Όρος Μαίναλο" (ΕΖΔ)

Στην περιοχή δεν φύονται είδη του Παραρτήματος ΙΙ Οδηγίας 92/43/ΕΚ, ούτε άλλα σημαντικά είδη των οποίων να κρίνεται απαραίτητη η λήψη ειδικών μέτρων για τη διατήρησή τους.

GR2520002 - "Λίμνη Τάκα" (ΕΖΔ)

Στην περιοχή δεν φύονται είδη του Παραρτήματος ΙΙ Οδηγίας 92/43/ΕΚ, ούτε άλλα σημαντικά είδη των οποίων να κρίνεται απαραίτητη η λήψη ειδικών μέτρων για τη διατήρησή τους.

GR2520003 - "Λιμνοθάλασσα Μουστού" (ΕΖΔ)

Στην περιοχή δεν φύονται είδη του Παραρτήματος ΙΙ Οδηγίας 92/43/ΕΚ, ούτε άλλα σημαντικά είδη των οποίων να κρίνεται απαραίτητη η λήψη ειδικών μέτρων για τη διατήρησή τους.

GR2520005 - "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη" (ΕΖΔ - ΤΚΣ)

Η ΕΖΔ-ΤΚΣ GR2520005 περιλαμβάνει μία περιοχή σημαντικού υψομετρικού εύρους (> 1.000 m) που χαρακτηρίζεται από έντονο ανάγλυφο και στην οποία δεσπόζει μία σημαντική χαράδρα με πολλές πλευρικές διακλαδώσεις. Η διαμόρφωση ενός τοπίου με πληθώρα διαφορετικών μικροενδιαιτημάτων, η ύπαρξη κατακόρυφων βράχων και το γεωλογικό υπόστρωμα συντελούν στη διαμόρφωση μιας χλωρίδας με πολλά ενδημικά είδη, ορισμένα από τα οποία περιεγράφηκαν ή εντοπίστηκαν τις τελευταίες λίγες δεκαετίες.

Στην περιοχή δεν έχουν καταγραφεί είδη του Παραρτήματος ΙΙ ή IV της οδηγίας 92/43/ΕΚ, ωστόσο στα «πολύ σημαντικά είδη» εντάσσονται δύο τοπικά ενδημικά είδη χλωρίδας επειδή πληρούν κριτήρια σπανιότητας και αναγκαιότητας διατήρησης. Τα είδη ***Centaurea leonidia*** και ***Stachys virgata*** εντάσσονται στα πολύ σημαντικά είδη, καθώς υπάρχουν τεκμηριωμένα δεδομένα που δείχνουν ότι: α) είναι στενοενδημικά είδη με μικρούς έως πολύ μικρούς πληθυσμού, β) η ΕΖΔ Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη περιλαμβάνει σημαντικό τμήμα ή/και το σύνολο τους πληθυσμού τους και γ) υπάρχουν συγκεκριμένες πιέσεις / απειλές στους πληθυσμούς τους που θα υποβαθμίσουν περαιτέρω την κατάσταση διατήρησης των ειδών στην περίπτωση που δεν ληφθούν θεσμικά ή/και διαχειριστικά μέτρα. Το είδος *Centaurea leonidia* είναι τοπικό ενδημικό από την Τσακωνιά του Πάρνωνα, γνωστό από τρεις θέσεις κοντά στην πόλη του Λεωνιδίου. Εντάσσεται στην κατηγορία απειλής (Κινδυνεύον) σύμφωνα με τα Βιβλία Ερυθρών Δεδομένων των Σπάνιων και Απειλούμενων Φυτών της Ελλάδας (Φοίτος *et al.*, 2009). Το είδος *Stachys virgata* είναι ενδημικό τα Πελοποννήσου και είχε θεωρηθεί ως εξαφανισμένο για σχεδόν ενάμιση αιώνα. Όλοι οι πληθυσμοί του ολιγομελείς, με σημαντικό κίνδυνο εξαφάνισης.

Πίνακας 2.2.2.1-2: Πολύ σημαντικά είδη χλωρίδας και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2520005 - "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη" (ΕΖΔ - ΤΚΣ)

α/α	Λατινική Ονομασία	Είδος προτεραιότητας	Πληθυσμός	Βαθμός Διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
1.	*Centaurea leonidia*	0	A	B	U1
2.	*Stachys virgata*	0	A	C	U2

Σημείωση: *Τα στοιχεία που επισημαίνονται με φόντο γκρι αφορούν είδη που εμπίπτουν στο προστατευτέο αντικείμενο της παρούσας μετά από σχετική οικολογική αξιολόγηση (άλλα σημαντικά είδη που πληρούν τις προϋποθέσεις για τη λήψη εξειδικευμένων θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων).*

Για το πρώτο είδος, την *Centaurea leonidia*, είδος πολύ τοπικό που υπόκειται σε απειλές και πιέσεις, η ΕΖΔ περιλαμβάνει το 100% του πληθυσμού. Για το δεύτερο είδος, το *Stachys virgata*, περιλαμβάνεται στην ΕΖΔ σημαντικό τμήμα (μεταξύ 35-65%) του γνωστού πληθυσμού του, ο οποίος διαθέτει πολύ μικρό αριθμό ατόμων που υπόκειται σε απειλές και πιέσεις στο σύνολό του. Ο Βαθμός Διατήρησης του είδους *Centaurea leonidia* εκτιμάται ως «Β», ενώ του είδους *Stachys virgata* ως «C».

GR2520006 - "Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)" (ΕΖΔ)

Η ΕΖΔ GR2520006 περιλαμβάνει τις υψηλότερες κορυφές του Πάρνωνα, έχει σημαντική έκταση, ποικίλο ανάγλυφο και αποτελεί σημαντική περιοχή για τα είδη χλωρίδας. Ορισμένα σημαντικά είδη κοινοτικού ενδιαφέροντος που εμφανίζονται εδώ είναι κοινά με την αντίστοιχη περιοχή των υψηλών κορυφών

του Ταϋγέτου (GR2550006)και της Λαγκάδας Τρύπης (GR2540005), ωστόσο οι πληθυσμοί του Πάρνωνα είναι συνήθως μικρότεροι σε έκταση και σε αριθμό ατόμων. Η μεγαλύτερη συγκέντρωση πολύ σημαντικών ειδών και άλλων σημαντικών ειδών εμφανίζεται σε ανωδασικές εκτάσεις.

Πίνακας 2.2.2.1-3: Πολύ σημαντικά είδη χλωρίδας και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2520006 - "Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)" (ΕΖΔ)

α/α	Λατινική Ονομασία	Είδος προτεραιότητας	Πληθυσμός	Βαθμός Διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
1.	*Clinopodium taygeteum*	1	A	A	FV
2.	*Phitosia crocifolia*	1	B	C	U1
3.	*Himantoglossum jankae*	0	C	C	FV
4.	*Ophrys argolica ssp. argolica*	0	C	C	FV

Σημείωση: *Τα στοιχεία που επισημαίνονται με φόντο γκρι αφορούν είδη που εμπίπτουν στο προστατευτέο αντικείμενο της παρούσας μετά από σχετική οικολογική αξιολόγηση (άλλα σημαντικά ειδή που πληρούν τις προϋποθέσεις για τη λήψη εξειδικευμένων θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων).*

:Τα στοιχεία τα οποία επισημαίνονται με θαλασσί φόντο και κόκκινη γραμματοσειρά παρουσιάζουν τεκμηριωμένες μεταβολές από τα ΤΕΔ της περιοχής, όπως αυτές αναλύονται στο τεύχος ΠΑ (Ενότητα 2.2.2.1).

Στην ΕΖΔ GR2520006 φύονται τρία πολύ σημαντικά είδη του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, το ***Clinopodium taygeteum,*** η ***Phitosia crocifolia*** και το ***Himantoglossum jankae***. Το είδος *Clinopodium taygeteum* (προτεραιότητας) φύεται σε βραχώδεις θέσεις, συχνά σε όψεις ασβεστολιθικών βράχων ή σε σχισμές βραχωδών εξάρσεων, το είδος *Phitosia crocifolia* (προτεραιότητας) σε περιορισμένες θέσεις με πετρώδες ή βραχώδες ασβεστολιθικό υπόστρωμα πάνω από το δασοόριο στην κύρια κορυφή του Πάρνωνα, ενώ το είδος *Himantoglossum jankae* είναι πολύ περιορισμένης έκτασης και καταγράφηκε σε πετρώδη ασβεστολιθικά ανοίγματα δάσους *Abies cephalonica*. Η κατάσταση διατήρησης των ειδών *Clinopodium taygeteum* είναι ευνοϊκή (FV) ενώ του είδους *Phitosia crocifolia* είναι Μη ικανοποιητική-Ανεπαρκής (U1), παρεμφερείς με τις αντίστοιχες της Χαράδρας Τρύπης (GR2540005). Ο Βαθμός Διατήρησης του είδους *Clinopodium taygeteum* είναι «Α», ενώ της *Phitosia crocifolia* «C». Το *Himantoglossum jankae* εμφανίζει έναν πολύ μικρό πληθυσμό στην περιοχή, με βάση τα γνωστά δεδομένα (Καλπουτζάκης, προσωπικά στοιχεία πεδίου), που πιθανότατα δεν ξεπερνά τα 50 άτομα.

Στα πολύ σημαντικά είδη περιλαμβάνεται και το είδος ***Ophrys argolica*** subsp. ***argolica***, του παραρτήματος IV της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, τα πρότυπα χωρικής εξάπλωσης και η κατηγορία κινδύνου του οποίου προκρίνουν τη λήψη εξειδικευμένων θεσμικών ή/και διαχειριστικών μέτρων. Συγκεκριμένα: α) πρόκειται για υποείδος που χαρακτηρίζεται ως Τρωτό, β) διαθέτει μικρούς μόνο πληθυσμούς, τόσο επιμέρους όσο και στο σύνολό του και γ) επιδρούν συγκεκριμένες πιέσεις / απειλές στους πληθυσμούς τους που θα υποβαθμίσουν περαιτέρω την κατάσταση διατήρησής του στην περίπτωση που δεν ληφθούν θεσμικά ή/και διαχειριστικά μέτρα. Ο βαθμός διατήρησης του είδους έχει εκτιμηθεί ως «C».

GR2530001 - "Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα" (ΕΖΔ)

Η ΕΖΔ GR2530001 χαρακτηρίζεται από μεγάλο υψομετρικό εύρος και ποικιλία ενδιαιτημάτων που φιλοξενούν μια εξαιρετικά πλούσια χλωρίδα με πολλά ενδημικά είδη. Τα κατακόρυφα βράχια που βρίσκονται σε αρκετές περιοχές του όρους και οι βραχώδεις/πετρώδεις πλαγιές των μεγαλύτερων υψομέτρων φιλοξενούν την πλειοψηφία των ενδημικών ειδών που απαντούν στην περιοχή.

Πίνακας 2.2.2.1-4: Πολύ σημαντικά είδη χλωρίδας και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2530001 - "Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα" (ΕΖΔ)

α/α	Λατινική Ονομασία	Είδος προτεραιότητας	Πληθυσμός	Βαθμός Διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
1.	*Globularia stygia*	1	B	A	FV
2.	*Biebersteinia orphanidis*	0	A	B	U1

Σημείωση: *Τα στοιχεία που επισημαίνονται με φόντο γκρι αφορούν είδη που εμπίπτουν στο προστατευτέο αντικείμενο της παρούσας μετά από σχετική οικολογική αξιολόγηση (άλλα σημαντικά ειδή που πληρούν τις προϋποθέσεις για τη λήψη εξειδικευμένων θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων).*

Στην ΕΖΔ εξαπλώνεται ένα είδος του Παραρτήματος ΙΙ της οδηγίας 92/43/ΕΚ (***Globularia stygia***), το οποίο είναι είδος προτεραιότητας. Το κύριο ενδιαίτημά του είναι τα κατακόρυφα ασβεστολιθικά βράχια που εντάσσονται στον τύπο οικοτόπου 8210, αλλά συχνά αναπτύσσεται και σε πετρώδεις/βραχώδεις πλαγιές ή επίπεδες θέσεις. Ο βαθμός διατήρησης του είδους είναι «Α» και η κατάσταση διατήρησής του είναι ευνοϊκή (FV).

Στα «πολύ σημαντικά είδη» έχει συμπεριληφθεί επίσης το είδος ***Biebersteinia orphanidis*** με σκοπό τη λήψη εξειδικευμένων θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων. Η αξιολόγηση βασίστηκε στην ανάλυση δεδομένων που αφορούν την εξάπλωση του είδους και το μέγεθος των πληθυσμών του (Yannitsaros *et al.*, 1996; Tan *et al.*, 1997; Vassiliades and Yannitsaros, 2000; Φοίτος *et al.*, 2009) καθώς και την κατηγορία απειλής (Κινδυνεύον) στην οποία εντάσσεται σύμφωνα με τα Βιβλία Ερυθρών Δεδομένων των Σπάνιων και Απειλούμενων Φυτών της Ελλάδας (Phitos *et al.*, 1995; Φοίτος *et al.*, 2009).

GR2530002 - "Λίμνη Στυμφαλία" (ΕΖΔ – ΖΕΠ)

Στην περιοχή δεν φύονται είδη του Παραρτήματος ΙΙ Οδηγίας 92/43/ΕΚ, ούτε άλλα σημαντικά είδη των οποίων να κρίνεται απαραίτητη η λήψη ειδικών μέτρων για τη διατήρησή τους.

GR2530003 -"Ακροκόρινθος" (ΕΖΔ)

Στην περιοχή δεν φύονται είδη του Παραρτήματος ΙΙ Οδηγίας 92/43/ΕΚ, ούτε άλλα σημαντικά είδη των οποίων να κρίνεται απαραίτητη η λήψη ειδικών μέτρων για τη διατήρησή τους.

GR2530004 - "Όρος Ολίγυρτος" (ΕΖΔ)

Στην περιοχή δεν έχουν καταγραφεί είδη του Παραρτήματος ΙΙ της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Στα «πολύ σημαντικά είδη» έχει συμπεριληφθεί το είδος ***Biebersteinia orphanidis*** με σκοπό τη λήψη εξειδικευμένων θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων. Η αξιολόγηση βασίστηκε στην ανάλυση δεδομένων που αφορούν την εξάπλωση του είδους και το μέγεθος των πληθυσμών του (Yannitsaros *et al.*, 1996; Tan *et al.*, 1997; Vassiliades and Yannitsaros, 2000; Φοίτος *et al.*, 2009) καθώς και την κατηγορία απειλής

(Κινδυνεύον) στην οποία εντάσσεται σύμφωνα με τα Βιβλία Ερυθρών Δεδομένων των Σπάνιων και Απειλούμενων Φυτών της Ελλάδας (Phitos *et al.*, 1995; Φοίτος *et al.*, 2009). Ο Βαθμός Διατήρησης του είδους εκτιμάται σε «Β».

Πίνακας 2.2.2.1-5: Πολύ σημαντικά είδη χλωρίδας και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2530004 - "Όρος Ολίγυρτος" (ΕΖΔ)

α/α	Λατινική Ονομασία	Είδος προτεραιότητας	Πληθυσμός	Βαθμός Διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
1.	*Biebersteinia orphanidis*	0	B	B	U1
Σημείωση: *Τα στοιχεία που επισημαίνονται με φόντο γκρι αφορούν είδη που εμπίπτουν στο προστατευτέο αντικείμενο της παρούσας μετά από σχετική οικολογική αξιολόγηση (άλλα σημαντικά είδη που πληρούν τις προϋποθέσεις για τη λήψη εξειδικευμένων θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων).*					

GR2530005 - "Όρη Γεράνεια" (ΕΖΔ)

Η ΕΖΔ GR2530004 περιλαμβάνει τον κύριο ορεινό όγκο των Γερανείων Ορέων που καλύπτεται σε σημαντικό βαθμό από δάση χαλεπίου πεύκης στα χαμηλά και μεσαία και κεφαλληνιακής ελάτης στα υψηλότερα τμήματά της. Η περιοχή έχει πλούσιο τοπογραφικό διαμελισμό, σημαντική υψομετρική διαφοροποίηση και παρουσιάζει γεωλογικό ενδιαφέρον, καθώς το γεωλογικό υπόστρωμα που εμφανίζεται είναι ποικίλο, με τα ασβεστολιθικά και τα οφιολιθικά πετρώματα να κυριαρχούν.

Πίνακας 2.2.2.1-6: Πολύ σημαντικά είδη χλωρίδας και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2530005 - "Όρη Γεράνεια" (ΕΖΔ)

α/α	Λατινική Ονομασία	Είδος προτεραιότητας	Πληθυσμός	Βαθμός Διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
1.	*Centaurea attica ssp. megarensis*	1	A	A	FV

Στην περιοχή φύεται σχεδόν το σύνολο του πληθυσμού του υποείδους κοινοτικού ενδιαφέροντος ***Centaurea attica*** subsp. ***megarensis*** (*C. megarensis*), είδος προτεραιότητας του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ. Το φυτό εμφανίζεται αποκλειστικά σε περιοχές που καλύπτονται με σερπεντινικό (οφιολιθικό) γεωλογικό υπόστρωμα και είναι ένα παράδειγμα εδαφικού ενδημισμού. Το υποείδος βρίσκεται σε καλή κατάσταση διατήρησης («FV») και διατηρεί σημαντικό αριθμό ατόμων στην περιοχή.

GR2530007 - "Κορινθιακός Κόλπος" (ΤΚΣ)

Στην περιοχή δεν φύονται είδη του Παραρτήματος ΙΙ Οδηγίας 92/43/ΕΚ, ούτε άλλα σημαντικά είδη των οποίων να κρίνεται απαραίτητη η λήψη ειδικών μέτρων για τη διατήρησή τους.

GR2540001 - "Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι" (ΕΖΔ - ΤΚΣ)

Στην περιοχή δεν φύονται είδη του Παραρτήματος ΙΙ Οδηγίας 92/43/ΕΚ, ούτε άλλα σημαντικά είδη των οποίων να κρίνεται απαραίτητη η λήψη ειδικών μέτρων για τη διατήρησή τους.

GR2540002 - "Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος" (ΕΖΔ)

Χαρακτηριστικό γνώρισμα της ΕΖΔ GR2540002 αναφορικά με τα πολύ σημαντικά είδη χλωρίδας αποτελούν οι θέσεις που χαρακτηρίζονται από την παρουσία αμμόφιλης βλάστησης, καθώς αυτό είναι το ενδιαίτημα των πολύ σημαντικών ειδών χλωρίδας που απαντούν στην περιοχή.

Στην ΕΖΔ απαντά ένα είδος του Παραρτήματος ΙΙ της οδηγίας 92/43/ΕΚ και πιο συγκεκριμένα η ***Linaria tenuis*** η οποία είναι είδος προτεραιότητας. Η *Linaria tenuis* περιλαμβάνεται και στο Βιβλίο Ερυθρών Δεδομένων των φυτών της Ελληνικής χλωρίδας (Phitos *et al.*, 1995). Ενδιαίτημα του είδους είναι οι αμμώδεις παράκτιες θέσεις (αμμώδεις παραλίες, σταθεροποιημένες θίνες) και άλλοι βιότοποι σε αμμώδες υπόστρωμα (καλλιεργημένοι και εγκαταλειμένοι αγροί, ελαιώνες, άκρες δρόμων). Η κατάσταση διατήρησης του είδους «Μη ικανοποιητική-Ανεπαρκής» (U1) και ο βαθμός διατήρησης είναι «C».

Στα «πολύ σημαντικά είδη» περιλαμβάνεται επίσης το ενδημικό είδος της Ελαφονήσου ***Saponaria jagelii***, με σκοπό τη λήψη εξειδικευμένων θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων. Η *Saponaria jagelii* περιλαμβάνεται στο Βιβλίο Ερυθρών Δεδομένων των φυτών της Ελληνικής χλωρίδας (Phitos *et al.*, 1995) ως Κινδυνεύον, στον Ερυθρό Κατάλογο Κινδυνευόντων ειδών της IUCN, ως Κρισίμως Κινδυνεύον (CR), καθώς και στα 50 πιο σημαντικά φυτά της Μεσογείου (The Top 50 Mediterranean island plants). Η απόφαση για να συμπεριληφθεί το παραπάνω είδος στα «πολύ σημαντικά» και να οριστούν για αυτό ιδιαίτερα θεσμικά και διαχειριστικά μέτρα βασίστηκε στην ανάλυση των προτύπων ενδημισμού του και στην κατηγορία απειλής στην οποία εντάσσεται.

Πίνακας 2.2.2.1-7: Πολύ σημαντικά είδη χλωρίδας και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2540002 - "Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος" (ΕΖΔ)

α/α	Λατινική Ονομασία	Είδος προτεραιότητας	Πληθυσμός	Βαθμός Διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
1.	*Linaria tenuis*	1	A	C	U1
2.	*Saponaria jagelii*	0	A	C	U1

Σημείωση: *Τα στοιχεία που επισημαίνονται με φόντο γκρι αφορούν είδη που εμπίπτουν στο προστατευτέο αντικείμενο της παρούσας μετά από σχετική οικολογική αξιολόγηση (άλλα σημαντικά ειδή που πληρούν τις προϋποθέσεις για τη λήψη εξειδικευμένων θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων).*

:Τα στοιχεία τα οποία επισημαίνονται με θαλασσί φόντο και κόκκινη γραμματοσειρά παρουσιάζουν τεκμηριωμένες μεταβολές από τα ΤΕΔ της περιοχής, όπως αυτές αναλύονται στο τεύχος ΤΠΑ (Ενότητα 2.2.2.1).

GR2540003 - "Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου" (ΕΖΔ-ΤΚΣ)

Στην περιοχή δεν φύονται είδη του Παραρτήματος ΙΙ Οδηγίας 92/43/ΕΚ, ούτε άλλα σημαντικά είδη των οποίων να κρίνεται απαραίτητη η λήψη ειδικών μέτρων για τη διατήρησή τους.

2.2.2.2 Άλλα σημαντικά είδη χλωρίδας

Στο παρόν κεφάλαιο συνοψίζεται για τις Ειδικές Ζώνες Διατήρησης και τους Τόπους Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ) η πληροφορία που αφορά στα «άλλα σημαντικά είδη χλωρίδας», δηλαδή σε αυτά που περιλαμβάνονται στον πίνακα 3.3 του ΤΕΔ και σε μία ή περισσότερες από τις παρακάτω κατηγορίες: **α)** περιλαμβάνονται στα παραρτήματα IV και V της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, **β)** είναι εθνικού ενδιαφέροντος και εντάσσονται στις κατηγορίες κινδύνου/απειλής Κρισίμως κινδυνεύοντα (CR), Κινδυνεύοντα (EN), Τρωτά (VU), και **γ)** είναι στενοενδημικά.

Αναλυτικά στοιχεία ανά ΕΖΔ και ΤΚΣ καταγράφονται στους **Πίνακες 2.2.2.2-1 έως 2.2.2.2-14 του Τεύχους Τεκμηρίωσης**, σύμφωνα με το υπόδειγμα του Πίνακα 2.2-4 του Τεύχους Εξειδίκευσης Τεχνικών Προδιαγραφών.

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται επιλεγμένα και εφόσον είναι ιδιαίτερα σημαντικά ή καθοριστικά για τον χαρακτηρισμό και τους όρους προστασίας επιλεγμένα στοιχεία του σχετικού πίνακα του Τεύχους Τεκμηρίωσης, δηλαδή αυτά που **προτείνεται να συμπεριληφθούν στο προστατευτέο αντικείμενο**.

<u>Είδη χερσαίας χλωρίδας</u>

Σε ότι αφορά τη χερσαία χλωρίδα της περιοχής μελέτης, ανάμεσα στα άλλα σημαντικά είδη συμπεριλαμβάνονται είδη των παραρτημάτων IV και V της οδηγίας 92/43/ΕΚ καθώς και πλήθος ειδών που εν δυνάμει θα μπορούσε να ενταχθεί στα πολύ σημαντικά είδη. Πρόκειται για είδη τα οποία: **α)** περιλαμβάνονται στον πίνακα 3.3 των ΤΕΔ ως «other species», **β)** πρόσφατες πληροφορίες έδειξαν πως απαντούν στις ΕΖΔ της περιοχής, ή εντάσσονται σε κάποια από τις κατηγορίες κινδύνου της IUCN, **γ)** συντρέχει άλλος τεκμηριωμένος λόγος για τη θεώρησή τους ως προστατευτέο αντικείμενο. Για τη σύνταξη του καταλόγου άλλων ειδών ελέγχθηκε η χωρολογία ειδών που απαντούν στις φυτογεωγραφικές περιοχές της Πελοποννήσου και της Στερεάς Ελλάδας (Dimopoulos *et al.*, 2013; Georghiou and Delipetrou, 2019) και εξετάστηκε η ένταξή τους σε κάποια από τις κατηγορίες κινδύνου της IUCN («Κρισίμως Κινδυνεύοντα», «Κινδυνεύοντα» ή «Τρωτά»). Για την ένταξή τους σε κάποια από τις κατηγορίες κινδύνου εξετάστηκε πλήθος βιβλιογραφικών αναφορών (Phitos, 1995; Phitos and Greuter, 1993; Trigas et al., 2012; ου et al., Κωνσταντινίδης, Θ, Καλπουτζάκης, 2015; Φοίτος et al., 2009). Στο προστατευτέα αντικείμενο εντάχθηκαν όσα είδη απαντούν με επιβεβαιωμένους πληθυσμούς στις ΕΖΔ της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε περιγράφεται στην αναρτημένη ανακοίνωση στο 16ο Πανελλήνιο Συνέδριο της Ελληνικής Βοτανικής Εταιρείας (Ξυστράκης *et al.*, 2019).

Τα είδη που ανήκουν στα παραρτήματα IV & V της Οδηγίας 92/43/ΕΚ εξετάστηκαν με διαφορετική μεθοδολογία σε σχέση με τα υπόλοιπα είδη (ενδημικά, σπάνια, απειλούμενα) καθώς η υφιστάμενη πληροφορία είναι διαφορετική. Για τα είδη των παραρτημάτων IV και V έχουν αξιολογηθεί η κατάσταση και ο βαθμός διατήρησης, υπάρχει εκτίμηση πληθυσμού που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της εποπτείας κ.ο.κ. ενώ για τα υπόλοιπα είδη η αναζήτηση σημαντικών πληροφοριών για την ένταξή τους ή όχι στο προστατευτέο αντικείμενο βασίστηκε στην ανασκόπηση της βιβλιογραφίας, σε προσωπικές παρατηρήσεις ή παρατηρήσεις άλλων ερευνητών.

Σε ότι αφορά την αιτιολόγηση ένταξης στο προστατευτέο αντικείμενο των ειδών που δεν περιλαμβάνονται στα Παραρτήματα IV & V της Οδηγίας 92/43/ΕΚ εξετάστηκαν οι ακόλουθες παράμετροι/στοιχεία (βλέπε **Πίνακες 2.2.2.2-1 έως 2.2.2.2-14 (α και β) Τεύχους τεκμηρίωσης**:

- Εθνικό Κόκκινο Βιβλίο (1995 και 2009)
- Σύμβαση Βέρνης και κατάλογος ειδών CITES
- Ένταξη είδους σε κάποια κατηγορία κινδύνου (CR, EN, VU)
- Κατηγορία κινδύνου με βάση την κρίση ειδικού λαμβάνοντας υπόψη τα δεδομένα εξάπλωσης και κατηγορία απειλής με βάση άλλες βιβλιογραφικές αναφορές
- Κατηγορία κινδύνου με βάση την επικαιροποιημένη πληροφορία από την IUCN.
- Βιβλιογραφικές αναφορές άντλησης δεδομένων
- Προστατευόμενα και είδη που περιλαμβάνονται στον κατάλογο ειδών του Προεδρικού Διατάγματος 67/1981

Οι **Πίνακες 2.2.2.2-1 έως 2.2.2.2-14 του Τεύχους Τεκμηρίωσης** διαχωρίζονται σε δύο επιμέρους υπο-πίνακες (α και β) για τα χερσαία είδη χλωρίδας. Στους πίνακες (α) παρουσιάζονται τα άλλα σημαντικά είδη χλωρίδας και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή μελέτης ανά GR σύμφωνα με το υπόδειγμα του Πίνακα 2.2-4 του Τεύχους Εξειδίκευσης Τεχνικών Προδιαγραφών, ενώ στους πίνακες (β) αναλύονται όλες οι επιμέρους παράμετροι που εξετάστηκαν και αναφέρονται ανωτέρω (αιτιολόγηση στηλών A, C και D).

GR2510003 - "Ακροναυπλία και Παλαμήδι" (ΕΖΔ)

Στην ΕΖΔ εξαπλώνονται 7 «άλλα σημαντικά είδη. Έξι από τα είδη που απαντούν στην περιοχή είναι ενδημικά. Ένα είδος (*Daphne jasminea*) έχει περιορισμένη εξάπλωση στη Νότια Ελλάδα και την Κυρηναϊκή (Λιβύη) και σχετικά ολιγομελείς πληθυσμούς. Η εξάπλωσή του, ωστόσο, στην ΕΖΔ χρειάζεται επιβεβαίωση. Η πλειοψηφία των άλλων σημαντικών ειδών απαντά σε κατακόρυφα ασβεστολιθικά βράχια, γεγονός που φανερώνει τη σημασία της διατήρησης αυτών των οικοσυστημάτων για τη διατήρηση της χλωρίδας της περιοχής. Τα ασβεστολιθικά βράχια της περιοχής έχουν καταλυφθεί σε σημαντικό ποσοστό από το εισβλητικό είδος *Opuntia ficus-indica* και εκτιμάται ότι οι πληθυσμοί όλων των «άλλων σημαντικών ειδών» έχουν συρρικνωθεί σημαντικά κατά τις τελευταίες δεκαετίες λόγω αυτής της σημαντικής βιολογικής εισβολής.

Στους **Πίνακες 2.2.2.2.-1 (α) και (β), του ΤΤΑ**, παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά και οι επιμέρους παράμετροι που εξετάστηκαν για όλα τα «άλλα σημαντικά είδη» της ΕΖΔ – ΤΚΣ GR2510003 - "Ακροναυπλία και Παλαμίδι".

GR2520001 - "Όρος Μαίναλο" (ΕΖΔ)

Στην ΕΖΔ απαντούν 57 taxa (είδη και υποείδη) φυτών από τα οποία κανένα δεν ανήκει στα είδη των παραρτημάτων IV και V. Ένα είδος (*Gymnospermium peloponnesiacum*) περιλαμβάνεται στον Εθνικό Ερυθρό Κατάλογο, 52 είναι ενδημικά και 3 (*Erodium chrysanthum*, *Fritillaria graeca* και *Orchis pallens*) καλύπτονται από διεθνείς συμβάσεις για την προστασία τους. Επιπλέον 16 φυτά περιλαμβάνονται στο Προεδρικό Διάταγμα 67/1981.

Από την ανάλυση των χωρικών προτύπων εξάπλωσης και του καθεστώτος επικινδυνότητας των «άλλων σημαντικών ειδών» προκύπτει πως δεν υφίσταται η ανάγκη ένταξης κάποιου από τα «άλλα σημαντικά είδη» στα πολύ σημαντικά είδη με στόχο τη θέσπιση ιδιαίτερων θεσμικών ή διαχειριστικών μέτρων για τη διατήρησή τους.

Στους **Πίνακες 2.2.2.2.-2 (α) και (β), του ΤΤΑ**, παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά και οι επιμέρους παράμετροι που εξετάστηκαν για όλα τα «άλλα σημαντικά είδη» της ΕΖΔ GR2520001 - "Όρος Μαίναλο".

GR2520002 - "Λίμνη Τάκα" (ΕΖΔ)

Στην περιοχή δεν περιλαμβάνεται κανένα φυτικό είδος το οποίο να πληροί τις προϋποθέσεις για την ένταξή του στα «άλλα σημαντικά είδη».

GR2520003 - "Λιμνοθάλασσα Μουστού" (ΕΖΔ)

Στην ΕΖΔ GR2520003 απαντούν 3 «άλλα σημαντικά είδη» (βλέπε **Πίνακα 2.2.2.2-3 (α) και (β), Τεύχους Τεκμηρίωσης**) από τα οποία κανένα δεν είναι είδος των παραρτημάτων IV και V της Οδηγίας 92/43/ΕΚ.

Από το σύνολο των ειδών, ένα είναι ενδημικό (*Allium callimischon* subsp. *callimischon*) και τα άλλα δύο είναι είδη του ΠΔ 67/1981. Το taxon *Allium callimischon* subsp. *callimischon* χαρακτηρίζεται ως «χαμηλού κινδύνου» (IUCN).

Από την ανάλυση των χωρικών προτύπων εξάπλωσης και του καθεστώτος επικινδυνότητας των «άλλων σημαντικών ειδών» προκύπτει πως δεν υφίσταται η ανάγκη ένταξης κάποιου από τα «άλλα σημαντικά είδη» στα πολύ σημαντικά είδη με στόχο τη θέσπιση ιδιαίτερων θεσμικών ή διαχειριστικών μέτρων για τη διατήρησή τους.

Στους **Πίνακες 2.2.2.2.-3 (α) και (β), του ΤΤΑ**, παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά και οι επιμέρους παράμετροι που εξετάστηκαν για όλα τα «άλλα σημαντικά είδη» της ΕΖΔ GR2520003 – «Λιμνοθάλασσα Μουστού».

GR2520005 - "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη" (ΕΖΔ - ΤΚΣ)

Στην ΕΖΔ Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη έχουν περαιτέρω καταγραφεί τουλάχιστον 35 ακόμη σημαντικά είδη χλωρίδας «άλλα σημαντικά είδη»(βλέπε **Πίνακα 2.2.2.2-4 (α) και (β), Τεύχους Τεκμηρίωσης**), τα οποία περιλαμβάνουν είτε είδη ενδημικά της Πελοποννήσου και της Ελλάδας (πρόκειται για την πλειονότητα, με εξαίρεση αυτά που ακολουθούν) είτε είδη σημαντικού φυτογεωγραφικού ενδιαφέροντος με τοπικούς πληθυσμούς στην Ελλάδα (π.χ. ***Ornithogalum prasinantherum***, ***Thalictrum orientale***).

Με το σκεπτικό ότι η καταγραφή και η αξιολόγηση των πληθυσμών ορισμένων από τα άλλα σημαντικά είδη είναι σημαντικές παράμετροι για την έγκαιρη κατανόηση των τάσεών τους και τη λήψη πιθανών θεσμικών ή διαχειριστικών μέτρων, προτείνεται η μελέτη βάσης για τα είδη ***Minuartia pichleri*** (ενδημικό χασμόφυτο με ελλιπή δεδομένα) ***Polygala crista-galli*** (δε βρέθηκε πρόσφατος πληθυσμός στην περιοχή τα τελευταία 5 έτη, μετά από ενδελεχή αναζήτηση), ***Potentilla arcadiensis*** (ενδημικό χασμόφυτο με μικρούς πληθυσμούς).

GR2520006 - "Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)" (ΕΖΔ)

Στην ΕΖΔ GR2520006 φύονται τουλάχιστον 98 ακόμη «άλλα σημαντικά είδη» χλωρίδας (βλέπε **Πίνακα 2.2.2.2-5 (α) και (β), Τεύχους Τεκμηρίωσης**), τα οποία περιλαμβάνουν είτε τοπικά είδη του Πάρνωνα (όπως η ***Nepeta orphanidea***), είδη ενδημικά της Πελοποννήσου και της Ελλάδας (η πλειονότητά τους), είτε είδη σημαντικού φυτογεωγραφικού ενδιαφέροντος με τοπικούς πληθυσμούς στην Ελλάδα (***Astragalus hellenicus, A. lacteus, Juniperus drupacea, Orobanche baumanniorum, Poa thessala, Sibthorpia europaea, Tulipa orphanidea,*** κ.ά.).

Για 13 φυτικά taxa της ΕΖΔ GR2520006 απαιτείται μελέτη βάσης είτε διότι οι γνώσεις μας πάνω στα πληθυσμιακά μεγέθη και τις πιέσεις/απειλές που αντιμετωπίζουν είναι ελλιπείς, είτε διότι μεταβολές σε ορισμένες παραμέτρους (πρότυπα βόσκησης, αλλαγές χρήσης γης, συλλογή) καθιστούν αναγκαία την επικαιροποίηση παλαιότερων δεδομένων.

GR2530001 - "Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα" (ΕΖΔ)

Στην ΕΖΔ GR2530001 εξαπλώνονται 120 «άλλα σημαντικά είδη» (βλέπε **Πίνακα 2.2.2.2-6 (α) και (β), Τεύχους Τεκμηρίωσης**). Από το σύνολο των ειδών, 101 είναι ενδημικά, και 17 περιλαμβάνονται στον Εθνικό Κόκκινο Κατάλογο, ενώ 33 είδη δεν περιλαμβάνονταν στα SDFs και προστέθηκαν κατά τη διάρκεια της παρούσας μελέτης. Τα είδη *Adonis cyllenea*, *Colchicum pulchellum*, *Gymnospermium peloponnesiacum* και *Teucrium aroanium* χαρακτηρίζονται ως «σχεδόν απειλούμενα», τα *Amelanchier parviflora* subsp. *chelmea*, *Dianthus androsaceus* και *Pulmonaria cesatiana* ως «σπάνια», τα *Astragalus drupaceus*, *Beta nana*, *Campanula asperuloides*, *Cicer graecum, Convolvulus mairei, Minuartia pichleri, Verbascum cylleneum* χαρακτηρίζονται ως «τρωτά», τα είδη *Draba laconica* και *Rhaponticoides amplifolia* ως «κινδυνεύοντα», και το είδος *Geocaryum divaricatum* ως πιθανώς «εξαφανισμένο».

Επιπλέον, προτείνεται η δημιουργία μελετών βάσης για τα είδη *Adonis cyllenea*, *Astragalus drupaceus*, *Beta nana*, *Rhaponticoides amplifolia, Chaerophyllum heldreichii, Cicer graecum, Cirsium zarkosii, Geocaryum divaricatum, Gypsophila nana, Pulmonaria cesatiana*, *Verbascum cylleneum* και *Veronica contandriopouli*. Τα παραπάνω είδη πληρούν τα κριτήρια για να συμπεριληφθούν στα «πολύ σημαντικά είδη», αλλά απαιτείται επιπλέον γνώση ώστε να είναι δυνατός ο προσδιορισμός συγκεκριμένων διαχειριστικών μέτρων για τη βελτίωση της κατάστασης διατήρησής τους.

Στους **Πίνακες 2.2.2.2.-6 (α) και (β), του ΤΤΑ**, παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά και οι επιμέρους παράμετροι που εξετάστηκαν για όλα τα «άλλα σημαντικά είδη» της ΕΖΔ GR2530001 - "Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα".

GR2530002 - "Λίμνη Στυμφαλία" (ΕΖΔ – ΖΕΠ)

Στην ΕΖΔ GR2530002 – "Λίμνη Στυμφαλία" εξαπλώνονται 7 «άλλα σημαντικά είδη». Από αυτά πέντε είδη είναι ενδημικά, δύο είδη περιλαμβάνονται στο Εθνικό Κόκκινο Κατάλογο, ενώ τρία είδη δεν περιλαμβάνονταν στα SDFs και προστέθηκαν κατά τη διάρκεια της παρούσας μελέτης. Μεταξύ των τελευταίων περιλαμβάνονται τα είδη *Convolvulus mairei* και *Utricularia australis* που έχουν χαρακτηριστεί ως «τρωτά».

Στους **Πίνακες 2.2.2.2.-7 (α) και (β), του ΤΤΑ,** παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά και οι επιμέρους παράμετροι που εξετάστηκαν για όλα τα «άλλα σημαντικά είδη» της ΕΖΔ GR2530002 - " Λίμνη Στυμφαλία ".

GR2530003 -"Ακροκόρινθος" (ΕΖΔ)

Στην ΕΖΔ GR2530003 – "Ακροκόρινθος" εξαπλώνονται 15 «άλλα σημαντικά είδη». Όλα τα «άλλα σημαντικά είδη» της ΕΖΔ είναι ενδημικά, ενώ 10 είδη δεν περιλαμβάνονταν στα SDFs και προστέθηκαν κατά τη διάρκεια της παρούσας μελέτης. Στην πλειοψηφία τους τα ενδημικά είδη της περιοχής αναπτύσσονται στα κάθετα ασβεστολιθικά βράχια το λόφου της Ακροκορίνθου. Μία ιστορική αναφορά του κινδυνεύοντος είδους *Stachys virgata* από την περιοχή δεν έχει επιβεβαιωθεί και το είδος θα πρέπει να θεωρείται εξαφανισμένο από την ΕΖΔ. Στους **Πίνακες 2.2.2.2.-8 (α) και (β), του ΤΤΑ**,

παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά και οι επιμέρους παράμετροι που εξετάστηκαν για όλα τα «άλλα σημαντικά είδη»

GR2530004 - "Όρος Ολίγυρτος" (ΕΖΔ)

Στην περιοχή απαντούν 48 «άλλα σημαντικά είδη», από τα οποία 4 περιέχονται στον Εθνικό Κόκκινο Κατάλογο (Κατηγορία Κινδύνουν VU), 14 είναι ενδημικά της Πελοποννήσου και 25 είναι ενδημικά της Ελλάδας, ένα καλύπτεται από τη Σύμβαση της Βέρνης ενώ τρία περιλαμβάνονται στο Προεδρικό Διάταγμα 67/81. Στους **Πίνακες 2.2.2.2.-9 (α) και (β), του ΤΤΑ**, παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά και οι επιμέρους παράμετροι που εξετάστηκαν για όλα τα «άλλα σημαντικά είδη»

GR2530005 - "Όρη Γεράνεια" (ΕΖΔ)

Στην περιοχή GR2530005: "Γεράνεια Όρη" έχουν καταγραφεί τουλάχιστον 26 ακόμη σημαντικά είδη χλωρίδας («άλλα σημαντικά είδη»), η πλειονότητα των οποίων είναι είτε ενδημικά μικρών γεωγραφικών περιοχών, είτε χαρακτηρίζονται σε κάποια κατηγορία απειλούμενων ειδών κατά IUCN (CR, EN, VU) μετά από ανάλυση των βιολογικών και οικολογικών τους δεδομένων, είτε είναι ελληνικά ενδημικά είδη με μικρούς πληθυσμούς. Για δύο είδη με στενή εξάπλωση (***Consolida tuntasiana***, ***Gypsophila nana***) απαιτείται μελέτη βάσης διότι παρουσιάζουν περιορισμένη εξάπλωση και μικρούς πληθυσμούς στα Γεράνεια Όρη αλλά και σε άλλες περιοχές της Ελλάδας. Ειδικότερα για τα Γεράνεια Όρη (GR2520006) και συγκεκριμένα για τα δύο προαναφερθέντα είδη, είτε οι γνώσεις μας πάνω στα πληθυσμιακά μεγέθη και τις πιέσεις/απειλές που αντιμετωπίζουν είναι ελλιπείς, είτε δεν έγινε εφικτό να εντοπιστούν πρόσφατοι πληθυσμοί τους μετά από ενδελεχή αναζήτηση τις προηγούμενες δύο δεκαετίες.

Στους **Πίνακες 2.2.2.2.-10 (α) και (β), του ΤΤΑ**, παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά και οι επιμέρους παράμετροι που εξετάστηκαν για όλα τα «άλλα σημαντικά είδη»

GR2530007 - "Κορινθιακός Κόλπος" (ΤΚΣ)

Στην ΕΖΔ GR2530007 παρατηρούνται δύο άλλα σημαντικά είδη, εκ των οποίων 1 ομάδα μακροφυκών, και 1 είδος θαλάσσιων αγγειόσπερμων φυτών (βλέπε **Πίνακα 2.2.2.2-11 (α) και (β)**, **Τεύχους Τεκμηρίωσης**).

Σε ότι αφορά τα είδη που ανήκουν στο γένος ***Cystoseira* spp.**, κρίνεται ότι θα καλυφθούν από τα θεσμικά και διαχειριστικά μέτρα που θα ληφθούν για το θαλάσσιο **Τ.Ο. 1170**. Σημειώνεται ότι όλα τα είδη του γένους θεωρούνται ως είδη υψηλής οικολογικής σημασίας, καθώς λειτουργούν ως 'ιδρυτικά είδη' που διαμορφώνουν το υποθαλάσσιο τοπίο και παρέχουν σημαντικές οικοσυστημικές υπηρεσίες και αγαθά. Τις τελευταίες δεκαετίες η κατανομή τους παρουσιάζει δραματική μείωση κυρίως λόγω των ανθρωπογενών πιέσεων. Τα περισσότερα από τα είδη αυτά συμπεριλαμβάνονται στη Συνθήκη της Βέρνης ως 'αυστηρώς προστατευόμενα είδη' (Annex I), ενώ η Συνθήκη της Βαρκελώνης (Μεσογειακό Πλάνο Δράσης) προστατεύει όλα τα είδη πέραν της *Cystoseira compressa*. Ωστόσο, **όλα** τα είδη του γένους *Cystoseira* χρησιμοποιούνται **για το χαρακτηρισμό του Τ.Ο. 1170** (Montesanto and Panayotidis, 2000; Panayotidis *et al.*, 2001; Commission of the European Communities, 2013), και ως δείκτες καλής οικολογικής κατάστασης στον υπολογισμό των οικολογικών δεικτών EEI (Orfanidis *et al.*, 2003) και CARLIT (Ballesteros *et al.*, 2007; Blanfuné *et al.*, 2017), στα πλαίσια εφαρμογής της Οδηγίας για τα Ύδατα (2000/60/EEC) στη Μεσόγειο.

Σε ότι αφορά το είδος του θαλάσσιου φανερόγαμου φυτού ***Cymodocea nodosa*** κρίνεται ότι θα καλυφθεί από τα θεσμικά και διαχειριστικά μέτρα που θα ληφθούν για τους θαλάσσιους **Τ.Ο. 1110 ή και 1120*** όπου συνήθως απαντάται το είδος.

GR2540001 - "Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι" (ΕΖΔ - ΤΚΣ)

Χερσαία χλωρίδα: Στην ΕΖΔ GR2540001 απαντούν 65 «άλλα σημαντικά είδη» (βλέπε **Πίνακα 2.2.2.2-12 (α) και (β), Τεύχους Τεκμηρίωσης**) από τα οποία κανένα δεν είναι είδος των παραρτημάτων IV και V της Οδηγίας 92/43/ΕΚ.

Από το σύνολο των ειδών, 56 είναι ενδημικά και εικοσιένα (21) περιλαμβάνονται στον Εθνικό Κόκκινο Κατάλογο. Τα taxa *Amelanchier parviflora* subsp. *chelmea* και *Valeriana crinii* subsp. *crinii* χαρακτηρίζονται ως «σπάνια», το είδος *Asperula elonea* χαρακτηρίζεται ως «χαμηλού κινδύνου», τα είδη *Klasea moreana*, *Minuartia parnonia*, *Omphalodes runemarkii* και *Teucrium aroanium* χαρακτηρίζονται ως «σχεδόν απειλούμενα», τα είδη *Achillea occulta*, *Bubon arachnoideum*, *Bupleurum greuteri*, *Campanula asperuloides*, *Centaurea pseudocadmea*, *Draba strasseri*, *Hypericum taygeteum*, *Linum hellenicum*, *Minuartia pichleri*, *Moluccella spinosa*, *Potentilla arcadiensis* και *Tulipa goulimyi* χαρακτηρίζονται ως «τρωτά», τα είδη – taxa *Consolida tuntasiana* και *Stachys spreitzenhoferi* subsp. *virella* ως «κινδυνεύοντα».

Για τα είδη – taxa *Achillea occulta*, *Allium ritsii*, *Consolida tuntasiana*, *Draba strasseri*, *Hypericum taygeteum*, *Klasea moreana*, *Linum hellenicum*, *Plygala sfikasiana* και *Stachys spreitzenhoferi* subsp. *virella* προτείνεται η εκπόνηση Μελέτης Βάσης ώστε να συμπληρωθεί η υπάρχουσα γνώση για την παρουσία και την κατάσταση τους στην περιοχή, και να διαπιστωθεί ποια από αυτά πληρούν τα κριτήρια σπανιότητας και σημασίας προκειμένου να ενταχθούν μελλοντικά στα «πολύ σημαντικά είδη».

Στους **Πίνακες 2.2.2.2.-12 (α) και (β), του ΤΤΑ**, παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά και οι επιμέρους παράμετροι που εξετάστηκαν για όλα τα «άλλα σημαντικά είδη» της ΕΖΔ GR2540001.

Θαλάσσια χλωρίδα: Στην ΕΖΔ GR2540001 παρατηρούνται 2 άλλα σημαντικά είδη, εκ των οποίων 1 ομάδα μακροφυκών και 1 είδος θαλάσσιων αγγειόσπερμων φυτών και 2 είδη βενθικών ασπόνδυλων (βλέπε **Πίνακα 2.2.2.2-12 Τεύχους Τεκμηρίωσης**).

Σε ότι αφορά τα είδη που ανήκουν στο γένος ***Cystoseira* spp.**, κρίνεται ότι θα καλυφθούν από τα θεσμικά και διαχειριστικά μέτρα που θα ληφθούν για το θαλάσσιο **Τ.Ο. 1170**. Σημειώνεται ότι όλα τα είδη του γένους θεωρούνται ως είδη υψηλής οικολογικής σημασίας, καθώς λειτουργούν ως ιδρυτικά είδη που διαμορφώνουν το υποθαλάσσιο τοπίο και παρέχουν σημαντικές οικοσυστημικές υπηρεσίες και αγαθά. Τις τελευταίες δεκαετίες η κατανομή τους παρουσιάζει δραματική μείωση κυρίως λόγω των ανθρωπογενών πιέσεων. Τα περισσότερα από τα είδη αυτά συμπεριλαμβάνονται στη Συνθήκη της Βέρνης ως αυστηρώς προστατευόμενα είδη (Annex I), ενώ η Συνθήκη της Βαρκελώνης (Μεσογειακό Πλάνο Δράσης) προστατεύει όλα τα είδη πέραν της *Cystoseira compressa*. Ωστόσο, **όλα** τα είδη του γένους *Cystoseira* χρησιμοποιούνται **για το χαρακτηρισμό του Τ.Ο. 1170** (Montesanto and Panayotidis, 2000; Panayotidis *et al.*, 2001; Commission of the European Communities, 2013), και ως δείκτες καλής οικολογικής κατάστασης στον υπολογισμό των οικολογικών δεικτών EEI EEI (Orfanidis *et al.*, 2003) και CARLIT (Ballesteros *et al.*, 2007; Blanfuné *et al.*, 2017), στα πλαίσια εφαρμογής της Οδηγίας για τα Ύδατα (2000/60/EEC) στη Μεσόγειο.

Σε ότι αφορά το είδος φανερόγαμου φυτού ***Cymodocea nodosa*** κρίνεται ότι θα καλυφθεί από τα θεσμικά και διαχειριστικά μέτρα που θα ληφθούν για τους θαλάσσιους **Τ.Ο. 1110 ή και 1120*** όπου συνήθως απαντάται το είδος.

GR2540002 - "Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος" (ΕΖΔ)

Στην ΕΖΔ GR2540002 απαντούν 53 «άλλα σημαντικά είδη» από τα οποία κανένα δεν ανήκει στα είδη των παραρτημάτων IV και V. Από τα παραπάνω taxa (είδη και υποείδη), τέσσερα (*Centaurea pumilio*, *Crocus goulimyi*, *Saponaria jagelii* και *Tulipa goulimyi* είναι είδη του Εθνικού Ερυθρού Καταλόγου, 34 είναι ενδημικά και 18 καλύπτονται από διεθνείς συμβάσεις για την προστασία τους. Επιπλέον, 29 περιλαμβάνονται στο Προεδρικό Διάταγμα 67/1981.

Από τη μέχρι σήμερα ανάλυση των δεδομένων προκύπτει πως στην περιοχή GR2540002 – Περιοχή Νεάπολη και νήσος Ελαφόνησος (ΕΖΔ), εκτός από το ένα πολύ σημαντικά είδος του Παραρτήματος II, στο προστατευτέο αντικείμενο θα συμπεριληφθεί και το είδος ***Saponaria jagelii***. Στους **Πίνακες 2.2.2.2.-13 (α) και (β), του ΤΤΑ**, παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά αυτών και οι επιμέρους παράμετροι που εξετάστηκαν.

Η απόφαση για να συμπεριληφθεί το παραπάνω είδος στα «πολύ σημαντικά είδη» και να οριστούν για αυτό ιδιαίτερα θεσμικά και διαχειριστικά μέτρα βασίστηκε στην ανάλυση των προτύπων ενδημισμού του και στην κατηγορία απειλής στην οποία εντάσσεται. Το είδος ***Saponaria jagelii*** περιλαμβάνεται στο Βιβλίο Ερυθρών Δεδομένων των φυτών της Ελληνικής χλωρίδας (Phitos *et al.*, 1995) ως Κινδυνεύον, ενώ χαρακτηρίζεται ως Κρισίμως Κινδυνεύον (CR) στον ηλεκτρονικό Ερυθρό Κατάλογο της IUCN. Στους Πίνακες 2.2.2.2.-13 (α) και (β), του ΤΤΑ, παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά και οι επιμέρους παράμετροι που εξετάστηκαν για όλα τα «άλλα σημαντικά είδη» της ΕΖΔ GR2540002 - "Περιοχή Νεάπολη και νήσος Ελαφόνησος".

GR2540003 - "Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου" (ΕΖΔ- ΤΚΣ)

Στην ΕΖΔ-ΤΚΣ GR2540003 απαντούν 4 «άλλα σημαντικά είδη» από τα οποία κανένα δεν ανήκει στα είδη των παραρτημάτων IV και V. Από τα παραπάνω taxa (είδη και υποείδη) και τα 4 καλύπτονται από διεθνείς συμβάσεις για την προστασία τους.

Ο Ευρώτας παρουσιάζει μία ιδιαίτερα πλούσια υφυδατική και υδροχαρή βλάστηση, που περιλαμβάνει σημαντικό αριθμό υδροφύτων και ελοφύτων. Παρότι η καταγραφή της χλωρίδας δεν έχει μελετηθεί ολοκληρωμένα, λεπτομερής καταγραφή του κάτω τμήματος του ποταμού έχει πραγματοποιηθεί από τους Koumpli-Sovantzi, Vallianatou and Yannitsaros (1997). Σε ότι αφορά την υδρόβια χλωρίδα στον π. Ευρώτα έχουν αναγνωριστεί περίπου 100 είδη διατόμων σε χαμηλές αφθονίες (Karaouzas *et al.*, 2017). Τα είδη *Achnanthidium minutissimum*, το οποίο έχει την ευρύτερη κατανομή και μεγαλύτερη αφθονία, μαζί με τα είδη *Achnanthidium affinis* και *Achnanthidium pyrenaicum* αποτελούν περίπου το 90% της κοινότητας των διατόμων στα ανώτερα τμήματα του ποταμού, ενώ στα κατάντη εμφανίζουν χαμηλές αφθονίες και συνυπάρχουν με είδη των γενών Cocconeis, Encyonema και Encyonopsis.

Από την ανάλυση των χωρικών προτύπων εξάπλωσης και του καθεστώτος επικινδυνότητας των «άλλων σημαντικών ειδών» προκύπτει πως δεν υφίσταται η ανάγκη ένταξης κάποιου από τα «άλλα σημαντικά είδη» στα πολύ σημαντικά είδη με στόχο τη θέσπιση ιδιαίτερων θεσμικών ή διαχειριστικών μέτρων για τη διατήρησή τους.

Στους **Πίνακες 2.2.2.2.-14 (α) και (β), του ΤΤΑ,** παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά και οι επιμέρους παράμετροι που εξετάστηκαν για όλα τα «άλλα σημαντικά είδη» της ΕΖΔ-ΤΚΣ GR2540003 - "Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου".

2.2.3 Είδη πανίδας

2.2.3.1 Περιοχές ΕΖΔ ή ΤΚΣ

2.2.3.1.1 Πολύ σημαντικά είδη πανίδας

Στο παρόν κεφάλαιο συνοψίζεται για τις Ειδικές Ζώνες Διατήρησης και τους Τόπους Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ) η πληροφορία που αφορά στα «πολύ σημαντικά είδη πανίδας», δηλαδή σε αυτά: **α)** που περιλαμβάνονται στο **Παράρτημα ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ** και **β)** σε **«άλλα σημαντικά»** είδη πανίδας, τα οποία σε συνέχεια τεκμηριωμένης αξιολόγησης, κρίνεται ότι **χρήζουν λήψης ειδικών θεσμικών ή/και διαχειριστικών μέτρων για την προστασία τους**.

Επισημαίνεται ότι η ένταξη κάποιων από τα «άλλα σημαντικά είδη πανίδας» στην κατηγορία των «πολύ σημαντικών» προϋποθέτει, αφενός την ύπαρξη διαθέσιμων από επίσημες πηγές στοιχείων εξάπλωσης, πληθυσμών ή/και αξιολόγησης αυτών και αφετέρου την αναγκαιότητα λήψης εξειδικευμένων μέτρων, πέραν αυτών που θα ληφθούν για τα άλλα προστατευτέα αντικείμενα και για το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής. Είδη πανίδας, ανεξαρτήτου κατηγορίας (πολύ σημαντικά ή άλλα σημαντικά), για τα οποία υπάρχει έλλειψη διαθέσιμων δεδομένων βασικών παραμέτρων και αναγκαιότητα εκπόνησης ειδικής μελέτης βάσης ή προγράμματος παρακολούθησης για την καταγραφή αυτών, επισημαίνονται διακριτά και δεν δύναται να αποτελέσουν αντικείμενο εξειδικευμένων θεσμικών ή διαχειριστικών μέτρων στα πλαίσια της παρούσας.

Αναλυτικά στοιχεία ανά ΕΖΔ και ΤΚΣ καταγράφονται στους **Πίνακες 2.2.3.1.1-1 έως 2.2.3.1.1-15 του Τεύχους Τεκμηρίωσης**, σύμφωνα με το υπόδειγμα του Πίνακα 2.2-3 του Τεύχους Εξειδίκευσης Τεχνικών Προδιαγραφών. Στις περιπτώσεις που η ύπαρξη επιστημονικών δεδομένων τεκμηριώνει μεταβολές από τα υφιστάμενα στοιχεία του πίνακα 3.2 των Τυποποιημένων Εντύπων Δεδομένων (ΤΕΔ), αυτές διατυπώνονται και τεκμηριώνονται διακριτά στην **Ενότητα 2.2.3.1.1 του Τεύχους Τεκμηρίωσης** και ενσωματώνονται στους αντίστοιχους Πίνακες του ΜΑ και ΤΤΑ.

Ακολουθεί σύνοψη των στοιχείων που περιέχονται στο Τεύχος Τεκμηρίωσης (πίνακας 2.2-3) ανά GR για τις ΤΚΣ/ΕΖΔ. Η παρουσίαση των στοιχείων διαφοροποιείται, όπου απαιτείται, ανά ομάδα είδους (Ασπόνδυλα, Αμφίβια – Ερπετά, Θαλάσσιες χελώνες, Θηλαστικά, Ιχθυοπανίδα).

GR2510003 - "Ακροναυπλία και Παλαμήδι" (ΕΖΔ)

Στον **Πίνακα 2.2.3.1.1-1** καταγράφονται τα πολύ σημαντικά είδη πανίδας που απαντώνται στην περιοχή και ακολουθεί συνοπτικός σχολιασμός των στοιχείων του πίνακα.

Πίνακας 2.2.3.1.1-1: Πολύ σημαντικά είδη πανίδας και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2510003 - "Ακροναυπλία και Παλαμήδι" (ΕΖΔ)

α/α	Ομάδα είδους	Λατινική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Είδος προτεραιότητας	Πληθυσμός	Βαθμός Διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
1.	**M**	*Monachus monachus*	Μεσογειακή φώκια	1	B	C	U1
2.	**R**	*Testudo hermanni*	Μεσογειακή χελώνα	0	C	B	U1
3.	**R**	*Testudo marginata*	Κρασπεδοχελώνα	0	C	B	U1

α/α	Ομάδα είδους	Λατινική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Είδος προτεραιότητας	Πληθυσμός	Βαθμός Διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
Σημείωση: Τα στοιχεία τα οποία επισημαίνονται με θαλασσί φόντο και κόκκινη γραμματοσειρά παρουσιάζουν τεκμηριωμένες μεταβολές από τα ΤΕΔ της περιοχής, όπως αυτές αναλύονται στο τεύχος ΤΠΑ (Ενότητα 2.2.3.1.1).							

Αμφίβια – ερπετά: Σύμφωνα με την τελευταία έκδοση του ΤΕΔ, στην περιοχή δεν καταγράφονται ερπετά και αμφίβια του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ. Ωστόσο, σε παλαιότερη έκδοση (3/2/2016) καταγράφονται δύο είδη ερπετοπανίδας, με Βαθμό Διατήρησης «Β», των οποίων η παρουσία στην περιοχή θεωρείται σίγουρη (***Mauremys rivulata*** και ***Testudo hermanni***). Τα είδη αυτά περιλαμβάνονται στα «πολύ σημαντικά» είδη της περιοχής στα πλαίσια της παρούσας.

Ασπόνδυλα / Ιχθυοπανίδα: Στην περιοχή δεν απαντώνται είδη ασπονδύλων ή ιχθυοπανίδας τα οποία να εντάσσονται στα «πολύ σημαντικά» είδη, όπως αυτά ορίζονται στα πλαίσια της παρούσας.

Χερσαία θηλαστικά: Σύμφωνα με την υφιστάμενη πληροφορία του ΤΕΔ στην περιοχή δεν έχει καταγραφεί κανένα είδος θηλαστικού του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ. Επισημαίνεται ότι στην περιοχή μελέτης έχει αναφερθεί η παρουσία των ειδών χειροπτέρων ***Myotis blythii*** και ***Rhinolophus blasii*** (Miller, 1912). Καθώς η αναφορά των συγκεκριμένων χειροπτέρων είναι αρκετά παλιά, κρίνεται απαραίτητη η εκπόνηση μελέτης βάσης ώστε να επιβεβαιωθεί η παρουσία των ειδών αυτών στην περιοχή και να αξιολογηθούν. Επιπλέον, από την εκπόνηση μελέτης βάσης αναμένεται να αποκτηθούν σημαντικά δεδομένα για τη σύνθεση της χειροπτεροπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς και τη χρήση του χώρου από τα είδη (θέσεις τροφοληψίας, θέσεις καταφυγίων, κ.α) καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρηση τους δεδομένα.

Θαλάσσια θηλαστικά: Στην περιοχή μελέτης υπάρχουν καταγραφές παρουσίας της Μεσογειακής Φώκιας ***Monachus monachus*****,** είδος προτεραιότητας (Παράρτημα ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ), όπως προκύπτει από δεδομένα του ΤΕΔ της συγκεκριμένης περιοχής αλλά και από δεδομένα της MOm/Εταιρεία για τη Μελέτη και Προστασία της Μεσογειακής Φώκιας. Η παρουσία του είδους χαρακτηρίζεται ως πολύ σπάνια (V), και ο Βαθμός Διατήρησης των τύπων οικοτόπων που είναι σημαντικοί για το είδος έχει κριθεί ως μέτριος ή περιορισμένος («C»), ενώ η περιοχή βρίσκεται εντός των ορίων εξάπλωσης του είδους. Δεδομένου ότι η ΕΖΔ GR2510003 περιλαμβάνει μόνο χερσαία ή και παράκτια ενδιαιτήματα, ως βασική ΟΧΕ του είδους στη συγκεκριμένη περιοχή θεωρείται η ΟΧΕ αναπαραγωγής. Ωστόσο το ΤΕΔ δεν περιέχει πληροφορία σχετικά με την παρουσία θαλάσσιων σπηλαίων (Τ.Ο. 8330), τα οποία θεωρούνται ως κρίσιμο ενδιαίτημα αναπαραγωγής και ανάπαυσης του είδους (Dendrinos *et al.*, 2007).

GR2520001 - "Όρος Μαίναλο" (ΕΖΔ)

Στον **Πίνακα 2.2.3.1.1-2** καταγράφονται τα πολύ σημαντικά είδη πανίδας που απαντώνται στην περιοχή και ακολουθεί συνοπτικός σχολιασμός των στοιχείων του πίνακα.

Πίνακας 2.2.3.1.1-2: Πολύ σημαντικά είδη πανίδας και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2520001 - "Όρος Μαίναλο" (ΕΖΔ)

α/α	Ομάδα είδους	Λατινική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Είδος προτεραιότητας	Πληθυσμός	Βαθμός Διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
1.	**I**	*Euplagia quadripunctaria*	Πεταλούδα της Ρόδου	1	C	A	U1
2.	**I**	*Pseudophilotes bavius*	-	0	B	B	FV
3.	**I**	*Zonites labiosus*	-	0	B	C	U2
4.	**R**	*Testudo hermanni*	Μεσογειακή χελώνα	0	C	B	U1
5.	**R**	*Testudo marginata*	Κρασπεδοχελώνα	0	C	B	U1
6.	**R**	*Zamenis situla*	Σπιτόφιδο	0	C	B	FV
7.	**M**	*Canis aureus*	Τσακάλι	0	-	-	U1

Σημείωση: *Τα στοιχεία που επισημαίνονται με φόντο γκρι αφορούν είδη που εμπίπτουν στο προστατευτέο αντικείμενο της παρούσας μετά από σχετική οικολογική αξιολόγηση (άλλα σημαντικά ειδή που πληρούν τις προϋποθέσεις για τη λήψη εξειδικευμένων θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων).*

Αμφίβια – ερπετά: Στην περιοχή εμφανίζονται τρία είδη ερπετών, ένα φίδι (***Zamenis situla***) και δύο χελώνες (***Testudo marginata, Testudo hermanni***), όλα με βαθμό διατήρησης: «Β».

Ασπόνδυλα: Στην περιοχή καταγράφονται δύο είδη πεταλούδων του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, το είδος ***Euplagia quadripunctaria*** (πεταλούδα της Ρόδου) με Βαθμό Διατήρησης «Α» και το ***Pseudophilotes bavius*** με Βαθμό Διατήρησης «Β». Το είδος *Euplagia quadripunctaria* είναι είδος προτεραιότητας.

Το είδος *Euplagia quadripunctaria* είναι ευρέως διαδεδομένο σε όλη την Ευρώπη και στην Ελλάδα έχει ευρεία κατανομή τόσο στην ηπειρωτική όσο και στη νησιωτική χώρα. Παρότι δεν φαίνεται να δέχεται σημαντικές απειλές, ωστόσο τόσο οι πληθυσμοί του, όσο και η κατάσταση των ενδιαιτημάτων τους στις μεσογειακές περιοχές δεν έχουν εκτιμηθεί. Το είδος *Pseudophilotes bavius* εμφανίζει τοπικούς πληθυσμούς στη νοτιοανατολική Ευρώπη από τη Ρουμανία έως τη νότια Ελλάδα, με διαπιστωμένη κατανομή στις δύο αυτές χώρες και διάσπαρτους ενδιάμεσα, ενώ έχει βρεθεί στην Κριμαία, την Τουρκία και τον Καύκασο. Προστατεύεται από τα παραρτήματα ΙΙ και IV της Οδηγίας 92/43/ΕΚ και δεν υπάρχουν δεδομένα για την κατανομή και την κατάσταση των πληθυσμών του στην Ελλάδα. Απειλείται από την κλιματική αλλαγή και πιθανή μελλοντική απώλεια μεγάλου ποσοστού των κατάλληλων ενδιαιτημάτων. Στις περιοχές που κατανέμεται δεν πιστεύεται ότι υπάρχουν σημαντικές απειλές για το είδος, ωστόσο πρέπει να προστατευτούν και να διαχειριστούν κατάλληλα καθώς και να πραγματοποιηθεί περεταίρω έρευνα για την οικολογία, την κατάσταση και κατανομή των πληθυσμών του.

Στα «πολύ σημαντικά είδη», με σκοπό τη λήψη εξειδικευμένων θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων, περιλαμβάνεται επίσης και το ενδημικό του βόρειου τμήματος της Πελοποννήσου, χερσαίο γαστερόποδο, ***Zonites labiosus*** [IUCN status: EN – Κινδυνεύοντα, Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009): EN – Κινδυνεύοντα]. Το είδος έχει περιορισμένη έκταση εξάπλωσης (περίπου 2.100 km^2) και η παρουσία του είναι γνωστή από λίγα μονάχα άτομα.

Οι υποπληθυσμοί περιορίζονται σε μια σχετικά απομονωμένη περιοχή (Riedel, 1985, 1992) με φυσική κάλυψη βλάστησης μεσογειακού τύπου. Οι εκτιμήσεις που βασίζονται σε στοιχεία βιβλιογραφίας (Riedel, 1985, 1992; Riedel and Mylonas, 1997) δείχνουν ότι υπάρχει μια συνεχής μείωση της έκτασης και της ποιότητας των τύπων οικοτόπων που προτιμά το είδος. Η υποβάθμιση αυτή οφείλεται κυρίως στις αλλαγές στη χρήση γης, στις διαρκώς αυξανόμενες γεωργικές εκτάσεις, στη βόσκηση και στις πυρκαγιές. Επιπλέον, η κατανομή του είδους θεωρείται έντονα κατακερματισμένη. Μέρος της κατανομής του είδους βρίσκεται εντός (3) περιοχών Natura. Ωστόσο, με βάση βιβλιογραφικά δεδομένα, οι πληθυσμοί του είδους εντός και εκτός των περιοχών αυτών, διαρκώς μειώνονται σε μέγεθος κυρίως λόγω υποβάθμισης του ενδιαιτήματος του είδους (Riedel, 1985, 1992; Kornilios *et al.*, 2009). Εδώ αξίζει να επισημανθεί ότι το γένος *Zonites* είναι το μόνο γένος στον Ελλαδικό χώρο όπου έχουν καταγραφεί εξαφανίσεις δύο νησιωτικών ειδών, των *Zonites* siphnicus και *Zonites* santoriniensis (Neubert *et al.*, 2019).

Θηλαστικά: Σύμφωνα με το ΤΕΔ και τη σχετική βιβλιογραφία, στην περιοχή δεν έχουν καταγραφεί είδη θηλαστικών του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ. Δεδομένου ότι η περιοχή μελέτης αποτελεί κατάλληλο ενδιαίτημα για αρκετά είδη θηλαστικών (περιλαμβανομένων ειδών του Παραρτήματος ΙΙ) και καθώς τα δεδομένα που αφορούν τα είδη αυτά είναι ελλιπή, η διεξαγωγή μελέτης βάσης κρίνεται αναγκαία ώστε να κατανοηθεί πλήρως η πραγματική σύνθεση της θηλαστικοπανίδας και η κατανομή της στην περιοχή.

Στα «πολύ σημαντικά είδη» της περιοχής, για τα οποία απαιτείται η λήψη εξειδικευμένων θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων, περιλαμβάνεται το τσακάλι (***Canis aureus***), το οποίο έχει καταχωρηθεί ως Κινδυνεύον (ΕΝ) στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009). Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία κατά την έναρξη της μελέτης, ο πληθυσμός του *Canis aureus* είχε μειωθεί σημαντικά κυρίως λόγω θήρας και δηλητηριασμένων δολωμάτων και η εξάπλωση του στην Πελοπόννησο, όπως και στην υπόλοιπη Ελλάδα, ήταν κατακερματισμένη (Γιαννάτος, 2014; Kominos et al., 2018). Ωστόσο, νεότερα στοιχεία που προέκυψαν κατά τη διάρκεια υλοποίησης της παρούσας ΕΠΜ, στο πλαίσιο έργου που εκπονήθηκε από τη Μονάδα Διαχείρισης (ως Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασίας) μέσω του Υ.ΜΕ.ΠΕΡ.Α.Α. (Γιαννάτος, 2020), επιβεβαιώνουν την παρουσία του τσακαλιού τόσο στην ΕΖΔ GR2520001 (με δείγματα αναπαραγωγής) όσο και σε άλλες περιοχές Natura της Πελοποννήσου εντός της περιοχής μελέτης. Οι καταγραφές του είδους ήταν πολυάριθμες και κατανεμημένες σε διαφορετικές θέσεις, γεγονός που υποδηλώνει υψηλή κινητικότητα και πυκνό πληθυσμό. Παρότι οι πρόσφατες παρατηρήσεις υποδεικνύουν ότι οι πληθυσμοί του ανακάμπτουν και μειώνεται ο κατακερματισμός της εξάπλωσής του, η ιστορική του συρρίκνωση σε συνδυασμό με την ευαλωτότητα του σε ανθρωπογενείς πιέσεις συνηγορούν στην ανάγκη παρακολούθησης του πληθυσμού και υιοθέτησης στοχευμένων μέτρων προστασίας και διαχείρισης. Το είδος είναι ευαίσθητο καθώς προτιμά περιορισμένο αριθμό ενδιαιτημάτων με αποτέλεσμα αλλαγές στα ενδιαιτήματα αυτά, να απομονώνουν τους πληθυσμούς των τσακαλιών σε μικρές ομάδες κάνοντας το είδος ευάλωτο σε τοπικές απειλές όπως επιδημίες, τροχαία, δηλητηριασμένα δολώματα και λαθροθηρία (Γρίβας *et al.*, 2012).

Ιχθυοπανίδα: Στην περιοχή δεν απαντώνται είδη ιχθυοπανίδας τα οποία να εντάσσονται στα «πολύ σημαντικά» είδη, όπως αυτά ορίζονται στα πλαίσια της παρούσας.

GR2520002 - "Λίμνη Τάκα" (ΕΖΔ)

Στον **Πίνακα 2.2.3.1.1-3** καταγράφονται τα πολύ σημαντικά είδη πανίδας που απαντώνται στην περιοχή και ακολουθεί συνοπτικός σχολιασμός των στοιχείων του πίνακα.

Πίνακας 2.2.3.1.1-3: Πολύ σημαντικά είδη πανίδας και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2520002 - "Λίμνη Τάκα" (ΕΖΔ)

α/α	Ομάδα είδους	Λατινική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Είδος προτεραιότητας	Πληθυσμός	Βαθμός Διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
1.	**M**	*Canis aureus*	Τσακάλι	0	C	-	U1
2.	**M**	*Lutra lutra*	Βίδρα	0	-	-	FV
3.	**M**	*Miniopterus schreibersii*	Πτερυγονυχτερίδα	0	-	B	U1

Σημείωση: *Τα στοιχεία που επισημαίνονται με φόντο γκρι αφορούν είδη που εμπίπτουν στο προστατευτέο αντικείμενο της παρούσας μετά από σχετική οικολογική αξιολόγηση (άλλα σημαντικά ειδή που πληρούν τις προϋποθέσεις για τη λήψη εξειδικευμένων θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων).*

Τα στοιχεία τα οποία επισημαίνονται με θαλασσί φόντο και κόκκινη γραμματοσειρά παρουσιάζουν τεκμηριωμένες μεταβολές από τα ΤΕΔ της περιοχής, όπως αυτές αναλύονται στο τεύχος ΤΤΑ (Ενότητα 2.2.3.1.1).

Αμφίβια – ερπετά: Σύμφωνα με το τελευταίο ισχύον, όσο και με παλαιότερες εκδόσεις του ΤΕΔ, στην περιοχή δεν παρατηρούνται είδη ερπετοπανίδας του Παρ. ΙΙ Οδηγίας 92/43/ΕΚ. Ωστόσο, σύμφωνα με πληροφορίες από το Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα & Υγροτόπου Μουστού επιβεβαιώνεται η ύπαρξη «νεροχελώνων», αγνώστου όμως είδους. Ως εκ τούτου, προτείνεται μελέτη βάσης για την επιβεβαίωση της ύπαρξης ειδών νεροχελωνών, καθώς και άλλων ειδών του Παραρτήματος ΙΙ που, σύμφωνα με τη σύνθεση των Τ.Ο., πιθανών να διαβιούν στην περιοχή.

Ασπόνδυλα / Ιχθυοπανίδα: Στην περιοχή δεν απαντώνται είδη ασπονδύλων ή ιχθυοπανίδας τα οποία να εντάσσονται στα «πολύ σημαντικά» είδη, όπως αυτά ορίζονται στα πλαίσια της παρούσας.

Θηλαστικά: Σύμφωνα με το ΤΕΔ και τη σχετική βιβλιογραφία, στην περιοχή έχει καταγραφεί ένα μόνο είδος χειροπτέρου του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, το ***Miniopterus schreibersii***, με βαθμό διατήρησης «Β».

Στα «πολύ σημαντικά είδη» της περιοχής, για τα οποία απαιτείται η λήψη εξειδικευμένων θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων, περιλαμβάνεται το τσακάλι (***Canis aureus***), το οποίο έχει καταχωρηθεί ως Κινδυνεύον (ΕΝ) στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009). Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία κατά την έναρξη της μελέτης, ο πληθυσμός του *Canis aureus* είχε μειωθεί σημαντικά κυρίως λόγω θήρας και δηλητηριασμένων δολωμάτων και η εξάπλωση του στην Πελοπόννησο, όπως και στην υπόλοιπη Ελλάδα, ήταν κατακερματισμένη (Γιαννάτος, 2014; Kominos et al., 2018). Ωστόσο, νεότερα στοιχεία που προέκυψαν κατά τη διάρκεια υλοποίησης της παρούσας ΕΠΜ, στο πλαίσιο έργου που εκπονήθηκε από τη Μονάδα Διαχείρισης (ως Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασίας) μέσω του Υ.ΜΕ.ΠΕΡ.Α.Α. (Γιαννάτος, 2020), επιβεβαιώνουν την παρουσία του τσακαλιού τόσο στην ΕΖΔ GR2520002 (με δείγματα αναπαραγωγής) όσο και σε άλλες περιοχές Natura της Πελοποννήσου εντός της περιοχής μελέτης. Οι καταγραφές του είδους ήταν πολυάριθμες και κατανεμημένες σε διαφορετικές θέσεις, γεγονός που υποδηλώνει υψηλή κινητικότητα και πυκνό πληθυσμό. Παρότι οι πρόσφατες παρατηρήσεις υποδεικνύουν ότι οι πληθυσμοί του ανακάμπτουν και μειώνεται ο κατακερματισμός της εξάπλωσής του, η ιστορική του συρρίκνωση σε συνδυασμό με την ευαλωτότητα του σε ανθρωπογενείς πιέσεις συνηγορούν στην ανάγκη παρακολούθησης του πληθυσμού και υιοθέτησης στοχευμένων μέτρων προστασίας και διαχείρισης. Το είδος είναι ευαίσθητο καθώς προτιμά περιορισμένο αριθμό

ενδιαιτημάτων με αποτέλεσμα αλλαγές στα ενδιαιτήματα αυτά, να απομονώνουν τους πληθυσμούς των τσακαλιών σε μικρές ομάδες κάνοντας το είδος ευάλωτο σε τοπικές απειλές όπως επιδημίες, τροχαία, δηλητηριασμένα δολώματα και λαθροθηρία (Γρίβας *et al.*, 2012).

Επιπλέον, αν και η βίδρα (***Lutra lutra***) δεν περιλαμβάνεται στο Τυποποιημένο Έντυπο Δεδομένων (ΤΕΔ), σύμφωνα με τους Γεωργιακάκη & Παπαμιχαήλ (2020) έχει αναφερθεί παρουσία του είδους στην περιοχή, η οποία περιλαμβάνει κατάλληλα ενδιαιτήματα. Η παρουσία του είδους επιβεβαιώθηκε και στο πλαίσιο έργου που υλοποιήθηκε από τη Μονάδα Διαχείρισης (ως Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασίας), μέσω του Υ.ΜΕ.ΠΕΡ.Α.Α. (Γιαννάτος, 2020). Δεδομένης της απουσίας επαρκών δεδομένων για την κατανομή και κατάσταση του πληθυσμού της βίδρας στην περιοχή, κρίνεται αναγκαία η διεξαγωγή μελέτης βάσης, με σκοπό τον εμπλουτισμό της γνώσης.

GR2520003 - "Λιμνοθάλασσα Μουστού" (ΕΖΔ)

Στον **Πίνακα 2.2.3.1.1-4** καταγράφονται τα πολύ σημαντικά είδη πανίδας που απαντώνται στην περιοχή και ακολουθεί συνοπτικός σχολιασμός των στοιχείων του πίνακα.

Πίνακας 2.2.3.1.1-4: Πολύ σημαντικά είδη πανίδας και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2520003 - "Λιμνοθάλασσα Μουστού" (ΕΖΔ)

α/α	Ομάδα είδους	Λατινική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Είδος προτεραιότητας	Πληθυσμός	Βαθμός Διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
1.	**F**	*Aphanius almiriensis*	Ζαχαριάς Αλμυρής	0	B	B	U2
2.	**M**	*Canis aureus*	Τσακάλι	0	-	-	U1
3.	**M**	*Lutra lutra*	Βίδρα	0	C	B	FV
4.	**M**	*Miniopterus schreibersii*	Πτερυγονυχτερίδα	0	C	B	U1
5.	**M**	*Monachus monachus*	Μεσογειακή φώκια	1	C	C	U1
6.	**M**	*Myotis blythii*	Μικρομυωτίδα	0	C	B	U1
7.	**M**	*Myotis capaccinii*	Ποδαρομυωτίδα	0	C	B	U1
8.	**M**	*Myotis emarginatus*	Πυρρομυωτίδα	0	C	B	U1
9.	**R**	*Caretta caretta*	Χελώνα Καρέτα	1	C	B	U2
10.	**R**	*Emys orbicularis*	Βαλτοχελώνα	0	C	B	U1
11.	**R**	*Mauremys rivulata*	Ποταμοχελώνα	0	C	A	U1
12.	**R**	*Testudo marginata*	Κρασπεδοχελώνα	0	C	B	U1
13.	**R**	*Zamenis situla*	Σπιτόφιδο	0	-	-	FV

Σημείωση: *Τα στοιχεία που επισημαίνονται με φόντο γκρι αφορούν είδη που εμπίπτουν στο προστατευτέο αντικείμενο της παρούσας μετά από σχετική οικολογική αξιολόγηση (άλλα σημαντικά ειδή που πληρούν τις προϋποθέσεις για τη λήψη εξειδικευμένων θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων).*

Θαλάσσια πανίδα: Στην περιοχή μελέτης αναπαράγεται η **θαλάσσια χελώνα *Caretta caretta***, είδος προτεραιότητας (Παράρτημα ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ). Ο Βαθμός Διατήρησης του είδους έχει αξιολογηθεί ως «Β». Σύμφωνα με τα λίγα διαθέσιμα στοιχεία τα οποία χαρακτηρίζονται ανεπαρκή (Data quality: P), η παραλία ωοτοκίας της λιμνοθάλασσας Μουστού με μήκος 1,5 km παρουσιάζει ετήσιο μέσο όρο 8 φωλιές με πυκνότητα 5,3 φωλιές/km. Σχετικά με το μέγεθος του πληθυσμού, ο μέσος όρος αναπαραγόμενων ατόμων διαμορφώνεται σε 4 bfemales, όπως προκύπτει από τα υφιστάμενα στοιχεία (ΤΕΔ) υπολογίζοντας μέσο όρο δύο φωλιές ανά αναπαραγόμενο άτομο. Για την περιοχή μελέτης δεν καθορίζονται Ειδικοί Στόχοι Διατήρησης και ισχύουν οι Γενικοί Στόχοι.

Σύμφωνα με το ΤΕΔ η **Μεσογειακή Φώκια *Monachus monachus*,** είδος προτεραιότητας (Παράρτημα ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ), χαρακτηρίζεται ως απλά παρόν (P) στην περιοχή, ο Βαθμός Διατήρησης των τύπων οικοτόπων που είναι σημαντικοί για το είδος έχει κριθεί ως μέτριος ή περιορισμένος (C), ενώ η περιοχή βρίσκεται εντός των ορίων εξάπλωσης του είδους. Δεδομένου ότι η GR2520003 περιλαμβάνει μόνο χερσαία ή και παράκτια ενδιαιτήματα, ως βασική ΟΧΕ του είδους στη συγκεκριμένη περιοχή θα πρέπει να θεωρηθεί η ΟΧΕ αναπαραγωγής. Ωστόσο το ΤΕΔ δεν περιέχει πληροφορία σχετικά με την παρουσία θαλάσσιων σπηλαίων (Τ.Ο. 8330), τα οποία θεωρούνται ως κρίσιμο ενδιαίτημα αναπαραγωγής και ανάπαυσης του είδους (Dendrinos *et al.*, 2007). Η όμορη θαλάσσια περιοχή, η οποία δεν συμπεριλαμβάνεται στη GR2520003, πιθανόν να αποτελεί πεδίο τροφοληψίας ή/και διάδρομο μετακίνησης του είδους, το οποίο θα πρέπει να ληφθεί υπόψη σε περίπτωση μελλοντικού σχεδιασμού οικολογικού διαδρόμου που συνδέει το GR2520003 με όμορες περιοχές αναπαραγωγής της μεσογειακής φώκιας, κατόπιν μελέτης και αξιολόγησης της σημαντικότητας των περιοχών αυτών για το είδος.

Αμφίβια – ερπετά (εκτός θαλάσσιων χελωνών): Σε ότι αφορά την ερπετοπανίδα του Παραρτήματος ΙΙ, Οδηγίας 92/43/ΕΚ, στην περιοχή απαντώνται οι δύο νεροχελώνες (***Mauremis rivulata, Emys orbicularis***) με Βαθμό Διατήρησης «Α» και «Β» αντίστοιχα, η κρασπεδοχελώνα (***Testudo marginata***) με Βαθμό Διατήρησης «Β» και το σπιτόφιδο (***Zamenis situla***) χωρίς στοιχεία σχετικά με το βαθμό διατήρησης.

Ασπόνδυλα: Στην περιοχή δεν απαντώνται είδη ασπονδύλων τα οποία να εντάσσονται στα «πολύ σημαντικά» είδη, όπως αυτά ορίζονται στα πλαίσια της παρούσας.

Θηλαστικά: Σύμφωνα με το πλέον επικαιροποιημένο ΤΕΔ στην περιοχή εμφανίζονται πέντε είδη θηλαστικών του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, η βίδρα (***Lutra lutra***) και τέσσερα είδη χειροπτέρων (***Miniopterus schreibersii***, ***Myotis blythii***, ***Myotis capaccinii*** και ***Myotis emarginatus***). Όλα τα προαναφερθέντα είδη έχουν βαθμό διατήρησης «Β».

Στα «πολύ σημαντικά είδη» της περιοχής, για τα οποία απαιτείται η λήψη εξειδικευμένων θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων, περιλαμβάνεται το τσακάλι (***Canis aureus***), το οποίο έχει καταχωρηθεί ως Κινδυνεύον (EN) στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009). Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία κατά την έναρξη της μελέτης, ο πληθυσμός του *Canis aureus* είχε μειωθεί σημαντικά κυρίως λόγω θήρας και δηλητηριασμένων δολωμάτων και η εξάπλωση του στην Πελοπόννησο, όπως και στην υπόλοιπη Ελλάδα, ήταν κατακερματισμένη (Γιαννάτος, 2014; Kominos et al., 2018). Ωστόσο, νεότερα στοιχεία που προέκυψαν κατά τη διάρκεια υλοποίησης της παρούσας ΕΠΜ, στο πλαίσιο έργου που εκπονήθηκε από τη Μονάδα Διαχείρισης (ως Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασίας) μέσω του Υ.ΜΕ.ΠΕΡ.Α.Α. (Γιαννάτος, 2020), επιβεβαιώνουν την παρουσία του τσακαλιού τόσο στην ΕΖΔ GR2520003 (με δείγματα αναπαραγωγής) όσο και σε άλλες περιοχές Natura της Πελοποννήσου εντός της περιοχής μελέτης. Οι καταγραφές του είδους ήταν πολυάριθμες και κατανεμημένες σε διαφορετικές θέσεις, γεγονός που υποδηλώνει υψηλή κινητικότητα και πυκνό πληθυσμό. Παρότι οι πρόσφατες παρατηρήσεις

υποδεικνύουν ότι οι πληθυσμοί του ανακάμπτουν και μειώνεται ο κατακερματισμός της εξάπλωσής του, η ιστορική του συρρίκνωση σε συνδυασμό με την ευαλωτότητα του σε ανθρωπογενείς πιέσεις συνηγορούν στην ανάγκη παρακολούθησης του πληθυσμού και υιοθέτησης στοχευμένων μέτρων προστασίας και διαχείρισης. Το είδος είναι ευαίσθητο καθώς προτιμά περιορισμένο αριθμό ενδιαιτημάτων με αποτέλεσμα αλλαγές στα ενδιαιτήματα αυτά, να απομονώνουν τους πληθυσμούς των τσακαλιών σε μικρές ομάδες κάνοντας το είδος ευάλωτο σε τοπικές απειλές όπως επιδημίες, τροχαία, δηλητηριασμένα δολώματα και λαθροθηρία (Γρίβας *et al.*, 2012).

Ιχθυοπανίδα: Στην περιοχή μελέτης έχει καταγραφεί το είδος ***Aphanius almiriensis*** (Ζαχαριάς Αλμυρής) το οποίο φέρει βαθμό διατήρησης «Β». Ο πληθυσμός του είδους είναι μη απομονωμένος, αλλά βρίσκεται στις παρυφές της περιοχής εξάπλωσης και η κατάσταση διατήρησής του σε εθνικό επίπεδο είναι Κακή (U2). Το είδος είναι ενδημικό της Αν. Πελοποννήσου και έχει βρεθεί μόνο στην πηγή Κοκόση, στην αμμουδιά της Αλμυρής Κορινθίας (Σαρωνικός), κοντά στα λουτρά Ελένης, και στη λιμνοθάλασσα Μουστού (ή Μελιγού) της παραλίας Άστρους Κυνουρίας. Ως εκ τούτου, έχει ταξινομηθεί ως Κρισίμως κινδυνεύον στην τελευταία έκδοση του Κόκκινου Βιβλίου των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις and Μαραγκού, 2009) και από τη Διεθνή Ένωση για την προστασία της φύσης (IUCN).

GR2520005 - "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη" (ΕΖΔ - ΤΚΣ)

Στον **Πίνακα 2.2.3.1.1-5** καταγράφονται τα πολύ σημαντικά είδη πανίδας που απαντώνται στην περιοχή και ακολουθεί συνοπτικός σχολιασμός των στοιχείων του πίνακα.

Πίνακας 2.2.3.1.1-5: Πολύ σημαντικά είδη πανίδας και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2520005 - "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη" (ΕΖΔ - ΤΚΣ)

α/α	Ομάδα είδους	Λατινική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Είδος προτεραιότητας	Πληθυσμός	Βαθμός Διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
1.	**I**	*Tsoukatosia liae*		0	A	B	FV
2.	**M**	*Monachus monachus*	Μεσογειακή φώκια	1	C	C	U1
3.	**M**	*Canis aureus*	Τσακάλι	0	B	-	U1
4.	**M**	*Myotis blythii*	Μικρομυωτίδα	0	C	B	U1
5.	**M**	*Miniopterus schreibersii*	Πτερυγονυχτερίδα	0	C	B	U1
6.	**M**	*Myotis emarginatus*	Πυρρομυωτίδα	0	C	B	U1
7.	**M**	*Myotis myotis*	Τρανομυωτίδα	0	C	B	U1
8.	**M**	*Rhinolophus blasii*	Ρινόλοφος του Blasius	0	C	B	U1
9.	**M**	*Rhinolophus euryale*	Μεσορινόλοφος	0	C	B	U1
10.	**M**	*Rhinolophus ferrumequinum*	Τρανορινόλοφος	0	C	B	U1
11.	**M**	*Rhinolophus hipposideros*	Μικρορινόλοφος	0	C	B	FV

α/α	Ομάδα είδους	Λατινική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Είδος προτεραιότητας	Πληθυσμός	Βαθμός Διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
12.	**R**	*Elaphe quatuorlineata*	Λαφιάτης	0	C	B	FV
13.	**R**	*Testudo hermanni*	Μεσογειακή χελώνα	0	C	B	U1
14.	**R**	*Testudo marginata*	Κρασπεδοχελώνα	0	C	B	U1
15.	**R**	*Zamenis situla*	Σπιτόφιδο	0	C	B	FV
Σημείωση: *Τα στοιχεία που επισημαίνονται με φόντο γκρι αφορούν είδη που εμπίπτουν στο προστατευτέο αντικείμενο της παρούσας μετά από σχετική οικολογική αξιολόγηση (άλλα σημαντικά ειδή που πληρούν τις προϋποθέσεις για τη λήψη εξειδικευμένων θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων).*							

Αμφίβια – ερπετά: Στην περιοχή καταγράφονται τέσσερα (4) ερπετά του Παραρτήματος ΙΙ Οδηγίας 92/43/ΕΚ (***Elaphe quatuorlineata Testudo hermanni, Testudo marginata, Zamenis situla***), όλα με Βαθμό Διατήρησης «Β».

Ασπόνδυλα: Στην περιοχή δεν εμφανίζεται κανένα ασπόνδυλο είδος του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ. Στα «πολύ σημαντικά είδη», με σκοπό τη λήψη εξειδικευμένων θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων, εντάσσεται το τρωγλόβιο είδος ***Tsoukatosia liae***. Το είδος έχει μια πολύ περιορισμένη εξάπλωση στην Πελοπόννησο. Αναφέρεται από δυο μόνο τοποθεσίες. Έχει χαρακτηριστεί ως Κρισίμως Κινδυνεύων (CR) στο Κόκκινο Βιβλίο Απειλουμένων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009) και ως Τρωτό (VU) από την IUCN. Γενικότερα, το είδος πρέπει να θεωρηθεί πολύ σπάνιο. Απαντά σε υπόγεια ενδιαιτήματα όπως σπήλαια, καρστικές σχισμές και ασβεστολιθικές σάρες. Παρά το ότι η δημιουργία λατομείων, η διάνοιξη δρόμων και η φωτιά μπορούν να δράσουν ως απειλή για τους τοπικούς πληθυσμούς, ουσιαστικά η σοβαρότερη απειλή για το σύνολο των πληθυσμών του είδους, είναι υποβάθμιση των υπόγειων ενδιαιτημάτων λόγω της αυξημένης ξηρασίας που θα χαρακτηρίζει την περιοχή αν ισχύσουν τα δυνητικά σενάρια κλιματικής αλλαγής.

Θηλαστικά: Στην περιοχή εμφανίζονται οχτώ (8) είδη θηλαστικών του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, στο σύνολο τους χειρόπτερα (***Rhinolophus ferrumequinum***, ***Rhinolophus hipposideros***, ***Rhinolophus blasii***, ***Rhinolophus euryale***, ***Myotis myotis***, ***Myotis blythii***, ***Myotis emarginatus*** και ***Miniopterus schreibersii***). Για όλα τα είδη ο Βαθμός Διατήρησης εκτιμάται ως «Β» και οι πληθυσμοί τους δεν θεωρούνται απομονωμένοι εντός της ευρύτερης περιοχής εξάπλωσης.

Επισημαίνεται ότι οι καταγραφές των χειροπτέρων προέρχονται, στο σύνολό τους, από τρία πολύ σημαντικά καταφύγια που βρίσκονται εντός της περιοχής μελέτης, το **Σπήλαιο Φουρνάτα**, το **Σπήλαιο Γαλάζια Λίμνη** και το **Σπήλαιο Μάνα.** Τα δυο τελευταία αποτέλεσαν και τον λόγο επέκτασης της περιοχής GR2520005, η οποία μετά την αναθεώρηση του δικτύου Natura 2000 φέρει και το όνομα των σπηλαίων. Και τα τρία σπήλαια κρίνονται εξαιρετικής σημασίας για τη διατήρηση της χειροπτεροπανίδας στην περιοχή.

Στα «πολύ σημαντικά είδη» της περιοχής, για τα οποία απαιτείται η λήψη εξειδικευμένων θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων, περιλαμβάνεται το τσακάλι (***Canis aureus***), το οποίο έχει καταχωρηθεί ως Κινδυνεύον (ΕΝ) στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009). Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία κατά την έναρξη της μελέτης, ο πληθυσμός του *Canis*

aureus είχε μειωθεί σημαντικά κυρίως λόγω θήρας και δηλητηριασμένων δολωμάτων και η εξάπλωση του στην Πελοπόννησο, όπως και στην υπόλοιπη Ελλάδα, ήταν κατακερματισμένη (Γιαννάτος, 2014; Kominos et al., 2018). Ωστόσο, νεότερα στοιχεία που προέκυψαν κατά τη διάρκεια υλοποίησης της παρούσας ΕΠΜ, στο πλαίσιο έργου που εκπονήθηκε από τη Μονάδα Διαχείρισης (ως Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασίας) μέσω του Υ.ΜΕ.ΠΕΡ.Α.Α. (Γιαννάτος, 2020), επιβεβαιώνουν την παρουσία του τσακαλιού τόσο στην ΕΖΔ GR2520005 (με δείγματα αναπαραγωγής) όσο και σε άλλες περιοχές Natura της Πελοποννήσου εντός της περιοχής μελέτης. Οι καταγραφές του είδους ήταν πολυάριθμες και κατανεμημένες σε διαφορετικές θέσεις, γεγονός που υποδηλώνει υψηλή κινητικότητα και πυκνό πληθυσμό. Παρότι οι πρόσφατες παρατηρήσεις υποδεικνύουν ότι οι πληθυσμοί του ανακάμπτουν και μειώνεται ο κατακερματισμός της εξάπλωσής του, η ιστορική του συρρίκνωση σε συνδυασμό με την ευαλωτότητα του σε ανθρωπογενείς πιέσεις συνηγορούν στην ανάγκη παρακολούθησης του πληθυσμού και υιοθέτησης στοχευμένων μέτρων προστασίας και διαχείρισης. Το είδος είναι ευαίσθητο καθώς προτιμά περιορισμένο αριθμό ενδιαιτημάτων με αποτέλεσμα αλλαγές στα ενδιαιτήματα αυτά, να απομονώνουν τους πληθυσμούς των τσακαλιών σε μικρές ομάδες κάνοντας το είδος ευάλωτο σε τοπικές απειλές όπως επιδημίες, τροχαία, δηλητηριασμένα δολώματα και λαθροθηρία (Γρίβας *et al.*, 2012).

Ιχθυοπανίδα: Στην περιοχή δεν απαντώνται είδη ιχθυοπανίδας τα οποία να εντάσσονται στα «πολύ σημαντικά» είδη, όπως αυτά ορίζονται στα πλαίσια της παρούσας.

GR2520006 - "Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)" (ΕΖΔ)

Στον **Πίνακα 2.2.3.1.1-6** καταγράφονται τα πολύ σημαντικά είδη πανίδας που απαντώνται στην περιοχή και ακολουθεί συνοπτικός σχολιασμός των στοιχείων του πίνακα.

Πίνακας 2.2.3.1.1-6: Πολύ σημαντικά είδη πανίδας και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2520006 - "Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)" (ΕΖΔ)

α/α	Ομάδα είδους	Λατινική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Είδος προτεραιότητας	Πληθυσμός	Βαθμός Διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
1.	**I**	*Euplagia quadripunctaria*	-	1	-	-	U1
2.	**M**	*Barbastella barbastellus*	Μπαρμπαστέλλος	0	C	A	U1
3.	**M**	*Canis aureus*	Τσακάλι	0	-	-	U1
4.	**M**	*Miniopterus schreibersii*	Πτερυγονυχτερίδα	0	C	A	U1
5.	**M**	*Myotis blythii*	Μικρομυωτίδα	0	C	A	U1
6.	**M**	*Myotis emarginatus*	Πυρρομυωτίδα	0	C	B	U1
7.	**M**	*Nyctalus lasiopterus*	Μεγάλος νυκτοβάτης	0	-	-	U1
8.	**M**	*Rhinolophus blasii*	Ρινόλοφος του Blasius	0	C	A	U1
9.	**M**	*Rhinolophus euryale*	Μεσορινόλοφος	0	C	A	U1
10.	**M**	*Rhinolophus ferrumequinum*	Τρανορινόλοφος	0	C	B	U1
11.	**M**	*Rhinolophus hipposideros*	Μικρορινόλοφος	0	C	B	FV

α/α	Ομάδα είδους	Λατινική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Είδος προτεραιότητας	Πληθυσμός	Βαθμός Διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
12.	**R**	*Elaphe quatuorlineata*	Λαφιάτης	0	C	B	FV
13.	**R**	*Testudo hermanni*	Μεσογειακή χελώνα	0	C	B	U1
14.	**R**	*Testudo marginata*	Κρασπεδοχελώνα	0	C	A	U1
15.	**R**	*Zamenis situla*	Σπιτόφιδο	0	C	A	FV
Σημείωση: *Τα στοιχεία που επισημαίνονται με φόντο γκρι αφορούν είδη που εμπίπτουν στο προστατευτέο αντικείμενο της παρούσας μετά από σχετική οικολογική αξιολόγηση (άλλα σημαντικά ειδή που πληρούν τις προϋποθέσεις για τη λήψη εξειδικευμένων θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων).*							

Αμφίβια – ερπετά: Στην περιοχή καταγράφονται τέσσερα (4) είδη ερπετών. Τα ***Elaphe quatuorlineata*** και ***Testudo hermanni*** με Βαθμό Διατήρησης «Β» και τα ***Testudo marginata*** και ***Zamenis sítula*** με εξαιρετικό Βαθμό Διατήρησης «Α».

Ασπόνδυλα: Στην περιοχή καταγράφεται ένα είδος πεταλούδας του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, το είδος προτεραιότητας ***Euplagia quadripunctaria*** (πεταλούδα της Ρόδου). Τα δεδομένα για το είδος στην περιοχή κρίνονται ως ανεπαρκή, δεν έχει εκτιμηθεί ο πληθυσμός και δεν έχει αξιολογηθεί ο Βαθμός Διατήρησης. Ως εκ τούτου θα πρέπει να υλοποιηθεί μελέτη βάσης για το είδος προτεραιότητας για να εκτιμηθούν οι βασικοί παράμετροι της παρουσίας του στην περιοχή. Το είδος είναι ευρέως διαδεδομένο σε όλη την Ευρώπη και στην Ελλάδα έχει ευρεία κατανομή τόσο στην ηπειρωτική όσο και στη νησιωτική χώρα. Παρότι δεν φαίνεται να δέχεται σημαντικές απειλές, ωστόσο τόσο οι πληθυσμοί του, όσο και η κατάσταση των ενδιαιτημάτων τους στις μεσογειακές περιοχές δεν έχουν εκτιμηθεί. Επισημαίνεται ότι το είδος είναι ευρέως διαδεδομένο σε όλη την Ευρώπη και στην Ελλάδα έχει ευρεία κατανομή τόσο στην ηπειρωτική όσο και στη νησιωτική χώρα. Παρότι δεν φαίνεται να δέχεται σημαντικές απειλές, ωστόσο τόσο οι πληθυσμοί του, όσο και η κατάσταση των ενδιαιτημάτων τους στις μεσογειακές περιοχές δεν έχουν εκτιμηθεί.

Θηλαστικά: Σύμφωνα με το ΤΕΔ και τη σχετική βιβλιογραφία, στην περιοχή εμφανίζονται οχτώ (8) είδη θηλαστικών του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, στο σύνολο τους χειρόπτερα (***Rhinolophus ferrumequinum***, ***Rhinolophus hipposideros***, ***Rhinolophus blasii***, ***Rhinolophus euryale***, ***Myotis blythii***, ***Myotis emarginatus***, ***Barbastella barbastellus*** και ***Miniopterus schreibersii***). Ο βαθμός διατήρησης των ειδών *Barbastella barbastellus, Miniopterus schreibersii*, *Myotis blythii*, *Rhinolophus blasii* και *Rhinolophus euryale* είναι εξαιρετικός «Α», ενώ για τα είδη *Myotis emarginatus*, *Rhinolophus ferrumequinum* και *Rhinolophus hipposideros* είναι καλός «Β». Οι πληθυσμοί όλων των προαναφερθέντων ειδών δεν θεωρούνται απομονωμένοι εντός της ευρύτερης περιοχής εξάπλωσης.

Στα «πολύ σημαντικά είδη», με σκοπό τη λήψη εξειδικευμένων θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων περιλαμβάνεται και ο Μεγάλος νυκτοβάτης (***Nyctalus lasiopterus***). Πρόκειται για το μεγαλύτερο σε μέγεθος είδος μικροχειρόπτερου της Ευρώπης, το οποίο έχει καταχωρηθεί ως Τρωτό (VU) στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009). Πρόκειται για είδος με κατακερματισμένη κατανομή τόσο στην Ευρώπη όσο και στην Ελλάδα, στην οποία έχει εντοπιστεί σε σχετικά λίγες θέσεις και κατά κύριο λόγο αρσενικά άτομα. Απαντάται σε πλατύφυλλα ή μικτά δάση με μεγάλο ποσοστό ώριμων δέντρων και σε ορεινές περιοχές το συναντάμε σε ώριμα ελατοδάση, σε υψόμετρο ως και 2000μ. Κυνηγά σε ανοιχτές εκτάσεις πάνω από τα δάση στα οποία απαντάται,

καθώς και σε περιοχές με εκτεταμένες υγροτοπικές εκτάσεις. Βρίσκει καταφύγιο κυρίως σε δέντρα, αλλά και σε εισόδους σπηλαίων (σε σχισμές των βράχων) ή σε κτήρια (Dietz and Kiefer, 2016). Δεδομένης της περιορισμένης γνώσης για το είδος, τόσο στη χώρα μας όσο και στο σύνολο της κατανομής του (Wilson and Mittermeier, 2019), η διενέργεια μελέτης βάσης κρίνεται απαραίτητη ώστε να αποκτηθούν δεδομένα που θα εμπλουτίσουν τη γνώση μας για το είδος, για τους πληθυσμούς του και για την οικολογία του (θέσεις τροφοληψίας, θέσεις καταφυγίων, μετανάστευση, κ.α.), ενώ θα αντληθούν και άλλα σημαντικά για τη διατήρηση του είδους δεδομένα.

Στα «πολύ σημαντικά είδη» της περιοχής, για τα οποία απαιτείται η λήψη εξειδικευμένων θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων, περιλαμβάνεται το τσακάλι (***Canis aureus***), το οποίο έχει καταχωρηθεί ως Κινδυνεύον (EN) στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009). Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία κατά την έναρξη της μελέτης, ο πληθυσμός του *Canis aureus* είχε μειωθεί σημαντικά κυρίως λόγω θήρας και δηλητηριασμένων δολωμάτων και η εξάπλωση του στην Πελοπόννησο, όπως και στην υπόλοιπη Ελλάδα, ήταν κατακερματισμένη (Γιαννάτος, 2014; Kominos et al., 2018). Ωστόσο, νεότερα στοιχεία που προέκυψαν κατά τη διάρκεια υλοποίησης της παρούσας ΕΠΜ, στο πλαίσιο έργου που εκπονήθηκε από τη Μονάδα Διαχείρισης (ως Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασίας) μέσω του Υ.ΜΕ.ΠΕΡ.Α.Α. (Γιαννάτος, 2020), επιβεβαιώνουν την παρουσία του τσακαλιού τόσο στην ΕΖΔ GR2520006 (με δείγματα αναπαραγωγής) όσο και σε άλλες περιοχές Natura της Πελοποννήσου εντός της περιοχής μελέτης. Οι καταγραφές του είδους ήταν πολυάριθμες και κατανεμημένες σε διαφορετικές θέσεις, γεγονός που υποδηλώνει υψηλή κινητικότητα και πυκνό πληθυσμό. Παρότι οι πρόσφατες παρατηρήσεις υποδεικνύουν ότι οι πληθυσμοί του ανακάμπτουν και μειώνεται ο κατακερματισμός της εξάπλωσής του, η ιστορική του συρρίκνωση σε συνδυασμό με την ευαλωτότητα του σε ανθρωπογενείς πιέσεις συνηγορούν στην ανάγκη παρακολούθησης του πληθυσμού και υιοθέτησης στοχευμένων μέτρων προστασίας και διαχείρισης. Το είδος είναι ευαίσθητο καθώς προτιμά περιορισμένο αριθμό ενδιαιτημάτων με αποτέλεσμα αλλαγές στα ενδιαιτήματα αυτά, να απομονώνουν τους πληθυσμούς των τσακαλιών σε μικρές ομάδες κάνοντας το είδος ευάλωτο σε τοπικές απειλές όπως επιδημίες, τροχαία, δηλητηριασμένα δολώματα και λαθροθηρία (Γρίβας *et al.*, 2012).

Ιχθυοπανίδα: Στην περιοχή δεν απαντώνται είδη ιχθυοπανίδας τα οποία να εντάσσονται στα «πολύ σημαντικά» είδη, όπως αυτά ορίζονται στα πλαίσια της παρούσας.

GR2530001 - "Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα" (ΕΖΔ)

Η ΕΖΔ περιλαμβάνει πλούσια πανίδα, η οποία, μεταξύ άλλων, συμπεριλαμβάνει εννέα πολύ σημαντικά είδη και συγκεκριμένα: έξι θηλαστικά εκ των οποίων πέντε περιλαμβάνονται στο Παράρτημα ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, δύο ερπετά του Παρατήματος ΙΙ και ένα αμφίβιο.

Στον **Πίνακα 2.2.3.1.1-7** καταγράφονται τα πολύ σημαντικά είδη πανίδας που απαντώνται στην περιοχή και ακολουθεί συνοπτικός σχολιασμός των στοιχείων του πίνακα.

Πίνακας 2.2.3.1.1-7: Πολύ σημαντικά είδη πανίδας και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2530001 - "Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα" (ΕΖΔ)

α/α	Ομάδα είδους	Λατινική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Είδος προτεραιότητας	Πληθυσμός	Βαθμός Διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
1.	**M**	*Canis aureus*	Τσακάλι	0			U1
2.	**M**	*Lutra lutra*	Βίδρα	0	C	B	FV
3.	**M**	*Miniopterus schreibersii*	Πτερυγονυχτερίδα	0		B	U1
4.	**M**	*Myotis blythii*	Μικρομυωτίδα	0		B	U1
5.	**M**	*Rhinolophus ferrumequinum*	Τρανορινόλοφος	0		B	U1
6.	**M**	*Rhinolophus hipposideros*	Μικρορινόλοφος	0	C	B	FV
7.	**R**	*Ichthyosaura alpestris*	Αλπικός Τρίτωνας	0	C	B	XX
8.	**R**	*Testudo marginata*	Κρασπεδοχελώνα	0	C		U1
9.	**R**	*Zamenis situla*	Σπιτόφιδο	0	C		FV

Σημείωση: *Τα στοιχεία που επισημαίνονται με φόντο γκρι αφορούν είδη που εμπίπτουν στο προστατευτέο αντικείμενο της παρούσας μετά από σχετική οικολογική αξιολόγηση (άλλα σημαντικά ειδή που πληρούν τις προϋποθέσεις για τη λήψη εξειδικευμένων θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων).*

:Τα στοιχεία τα οποία επισημαίνονται με θαλασσί φόντο και κόκκινη γραμματοσειρά παρουσιάζουν τεκμηριωμένες μεταβολές από τα ΤΕΔ της περιοχής, όπως αυτές αναλύονται στο τεύχος ΤΤΑ (Ενότητα 2.2.3.1.1).

Αμφίβια – ερπετά: Στη ΕΖΔ GR2530001 δεν υπάρχουν δεδομένα που να αφορούν ερπετοπανίδα του Παραρτήματος ΙΙ Οδηγίας 92/43/ΕΚ σε καμία έκδοση του ΤΕΔ. Ωστόσο, στην Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη που έχει συνταχθεί για την περιοχή [Παππάς και Σιγαλός (Ανάδοχοι), 2009] αναφέρεται ερπετοπανίδα στην περιοχή απαρτιζόμενη από είδη του Παραρτήματος ΙΙ. Η παρουσία δύο εξ' αυτών (***Testudo marginata*** *και* ***Elaphe situla***) είναι επιβεβαιωμένη και ως εκ τούτου θα συμπεριληφθούν στα πολύ σημαντικά είδη της ερπετοπανίδας της περιοχής.

Επίσης, στα «πολύ σημαντικά είδη», με σκοπό τη λήψη εξειδικευμένων θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων περιλαμβάνεται το είδος ουρόδηλου αμφιβίου ***Ichthyosaura alpestris***, -Αλπικός Τρίτωνας- (Laurenti, 1768) (συνώνυμα: *Mesotriton alpestris, Triturus alpestris*), το οποίο στον Ελλαδικό χώρο εκπροσωπείται από το υποείδος *Ichthyosaura alpestris veluchiensis.* Το είδος δεν αναφέρεται στο ΤΕΔ της ΕΖΔ GR2530001, όμως διαθέτει πληθυσμούς στην περιοχή, που πιστοποιούνται από διάφορες πηγές [Sotiropoulos *et al.*, (2007, 2008), προσωπική παρατήρηση, διάφορες ιστοσελίδες περιήγησης, δειγματοληψίες στα πλαίσια του παρόντος έργου κ.α.]. Από τους πληθυσμούς στην Πελοπόννησο (οι οποίοι βρίσκονται σε μόλις 5-10 τοποθεσίες), ένας (τοποθεσία Ρακίτα στο Παναχαϊκό) θεωρείται πλέον εξαφανισμένος, γεγονός που καταδεικνύει την ανάγκη προστασίας των πληθυσμών του ενδημικού υποείδους στην Πελοπόννησο, με απώτερο στόχο τη διατήρηση της γενετικής ποικιλότητας του είδους στο Νότιο άκρο της Ευρωπαϊκής του εξάπλωσης.

Το είδος έχει ενταχθεί στο Ελληνικό Κόκκινο Βιβλίο με το χαρακτηρισμό «Τρωτό» (VU [B1ab(I, ii, iii, iv, v)c + B2ab(I, ii, iii, iv, v)c(I, ii, iii, iv)]), και στην Πελοπόννησο χαρακτηρίζεται ως «Κινδυνεύον» EN [B2ab(I,

ii, iii, iv, v)c(I, ii, iii, iv)] (Ιωαννίδης *et al.*, 2015). Ο πληθυσμός της Ζήρειας συγκεκριμένα εμφανίζει τη μικρότερη γενετική διαφοροποίηση. Σύμφωνα με γενετικές μελέτες οι πληθυσμοί αυτοί συγκροτούν διακριτή διαχειριστική μονάδα (Conservation unit) από τους υπόλοιπους πληθυσμούς της ηπειρωτικής Ελλάδας λόγω σημαντικών διαφορών με αυτούς σε επίπεδο mtDNA και συχνότητες αλλοενζύμων (Sotiropoulos *et al.*, 2007, 2008). Το είδος συμπεριλήφθηκε ως εθνικής σημασίας στον κατάλογο των ειδών για παρακολούθηση στα πλαίσια του τελευταίου προγράμματος της εποπτείας (βλέπε Ενότητα 2.2.3.1.1 – Τεύχος ΤΤΑ).

Τα άτομα που συλλέχθηκαν από την περιοχή της Ζήρειας το 2008 (Sotiropoulos *et al.*, 2008) βρέθηκαν στο ακριβές σημείο, όπου αργότερα ανεγέρθηκε το χιονοδρομικό κέντρο Ζήρειας, με άγνωστες επιπτώσεις για τον τοπικό πληθυσμό του Αλπικού Τρίτωνα. Η παρουσία του είδους στην περιοχή της Ζήρειας επιβεβαιώθηκε και από δειγματοληψία στα πλαίσια του παρόντος έργου κατά την οποία βρέθηκαν άτομα σε τρείς θέσεις, σε δύο τοποθεσίες (Μεγάλη βρύση – ορειβατικό καταφύγιο, Λυκολάγκαδο) (βλέπε Ενότητα 2.2.3.1.1 – Τεύχος ΤΤΑ).

Ασπόνδυλα / Ιχθυοπανίδα: Στην περιοχή δεν απαντώνται είδη ασπονδύλων ή ιχθυοπανίδας τα οποία να εντάσσονται στα «πολύ σημαντικά» είδη, όπως αυτά ορίζονται στα πλαίσια της παρούσας.

Θηλαστικά: Στην περιοχή εμφανίζονται πέντε (5) είδη θηλαστικών του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, η βίδρα (***Lutra lutra***) και τέσσερα χειρόπτερα (***Miniopterus schreibersii***, ***Myotis blythii***, ***Rhinolophus ferrumequinum*** και ***Rhinolophus hipposideros***). Όλα τα προαναφερθέντα είδη έχουν βαθμό διατήρησης «Β» και οι πληθυσμοί τους δεν θεωρούνται απομονωμένοι εντός της ευρύτερης περιοχής εξάπλωσης.

Στα «πολύ σημαντικά είδη» της περιοχής, για τα οποία απαιτείται η λήψη εξειδικευμένων θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων, περιλαμβάνεται το τσακάλι (***Canis aureus***), το οποίο έχει καταχωρηθεί ως Κινδυνεύον (ΕΝ) στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009). Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία κατά την έναρξη της μελέτης, ο πληθυσμός του *Canis aureus* είχε μειωθεί σημαντικά κυρίως λόγω θήρας και δηλητηριασμένων δολωμάτων και η εξάπλωση του στην Πελοπόννησο, όπως και στην υπόλοιπη Ελλάδα, ήταν κατακερματισμένη (Γιαννάτος, 2014; Kominos et al., 2018). Ωστόσο, νεότερα στοιχεία που προέκυψαν κατά τη διάρκεια υλοποίησης της παρούσας ΕΠΜ, στο πλαίσιο έργου που εκπονήθηκε από τη Μονάδα Διαχείρισης (ως Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασίας) μέσω του Υ.ΜΕ.ΠΕΡ.Α.Α. (Γιαννάτος, 2020), επιβεβαιώνουν την παρουσία του τσακαλιού (με δείγματα αναπαραγωγής) σε περιοχές Natura της Πελοποννήσου εντός της περιοχής μελέτης. Παρότι οι πρόσφατες παρατηρήσεις υποδεικνύουν ότι οι πληθυσμοί του ανακάμπτουν και μειώνεται ο κατακερματισμός της εξάπλωσής του, η ιστορική του συρρίκνωση σε συνδυασμό με την ευαλωτότητα του σε ανθρωπογενείς πιέσεις συνηγορούν στην ανάγκη παρακολούθησης του πληθυσμού και υιοθέτησης στοχευμένων μέτρων προστασίας και διαχείρισης. Το είδος είναι ευαίσθητο καθώς προτιμά περιορισμένο αριθμό ενδιαιτημάτων με αποτέλεσμα αλλαγές στα ενδιαιτήματα αυτά, να απομονώνουν τους πληθυσμούς των τσακαλιών σε μικρές ομάδες κάνοντας το είδος ευάλωτο σε τοπικές απειλές όπως επιδημίες, τροχαία, δηλητηριασμένα δολώματα και λαθροθηρία (Γρίβας *et al.*, 2012).

Επιπρόσθετα, δεδομένου ότι η περιοχή μελέτης διαθέτει κατάλληλα ενδιαιτήματα για αρκετά είδη θηλαστικών και λαμβάνοντας υπόψη ότι τα δεδομένα που αφορούν τα είδη αυτά είναι ελλιπή, η διεξαγωγή μελέτης βάσης κρίνεται αναγκαία ώστε να κατανοηθεί πλήρως η πραγματική σύνθεση των ειδών θηλαστικών, η κατανομή τους στην περιοχή.

GR2530002 - "Λίμνη Στυμφαλία" (ΕΖΔ – ΖΕΠ)

Στον **Πίνακα 2.2.3.1.1-8** καταγράφονται τα πολύ σημαντικά είδη πανίδας που απαντώνται στην περιοχή και ακολουθεί συνοπτικός σχολιασμός των στοιχείων του πίνακα.

Πίνακας 2.2.3.1.1-8: Πολύ σημαντικά είδη πανίδας και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2530002 - "Λίμνη Στυμφαλία" (ΕΖΔ – ΖΕΠ)

α/α	Ομάδα είδους	Λατινική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Είδος προτεραιότητας	Πληθυσμός	Βαθμός Διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
1.	**F**	*Pelasgus stymphalicus*	Στυμφαλικός Πελασγός	0	C	A	U1
2.	**M**	*Canis aureus*	Τσακάλι	0	C	-	U1
3.	**M**	*Lutra lutra*	Βίδρα	0	-	-	FV
4.	**M**	*Miniopterus schreibersii*	Πτερυγονυχτερίδα	0	-	B	U1
5.	**M**	*Myotis capaccinii*	Ποδαρομυωτίδα	0	-	B	U1
6.	**M**	*Myotis myotis*	Τρανομυωτίδα	0	-	B	U1
7.	**M**	*Rhinolophus blasii*	Ρινόλοφος του Blasius	0	C	B	U1
8.	**M**	*Rhinolophus hipposideros*	Μικρορινόλοφος	0	-	B	FV
9.	**R**	*Elaphe quatuorlineata*	Λαφιάτης	0	C	B	FV
10.	**R**	*Emys orbicularis*	Βαλτοχελώνα	0	C	B	U1
11.	**R**	*Mauremys rivulata*	Ποταμοχελώνα	0	C	B	U1
12.	**R**	*Testudo hermanni*	Μεσογειακή χελώνα	0	C	A	U1
13.	**R**	*Testudo marginata*	Κρασπεδοχελώνα	0	C	A	U1
14.	**R**	*Zamenis situla*	Σπιτόφιδο	0	C	B	FV

Σημείωση: *Τα στοιχεία που επισημαίνονται με φόντο γκρι αφορούν είδη που εμπίπτουν στο προστατευτέο αντικείμενο της παρούσας μετά από σχετική οικολογική αξιολόγηση (άλλα σημαντικά ειδή που πληρούν τις προϋποθέσεις για τη λήψη εξειδικευμένων θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων).*

:Τα στοιχεία τα οποία επισημαίνονται με θαλασσί φόντο και κόκκινη γραμματοσειρά παρουσιάζουν τεκμηριωμένες μεταβολές από τα ΤΕΔ της περιοχής, όπως αυτές αναλύονται στο τεύχος ΤΠΑ (Ενότητα 2.2.3.1.1).

Αμφίβια – ερπετά: Στην περιοχή απαντώνται δύο είδη φιδιών του Παραρτήματος ΙΙ Οδηγίας 92/43/ΕΚ (***Elaphe quatuorlineata, Zamenis situla***) με Βαθμό Διατήρησης «Β», δύο χερσαίες χελώνες (***Testudo hermanni, Testudo marginata***) με εξαίρετο Βαθμό Διατήρησης «Α» και δύο νεροχελώνες (***Emys orbicularis, Mauremys rivulata***) με Βαθμό Διατήρησης «Β».

Ασπόνδυλα: Στην περιοχή δεν απαντώνται είδη ασπονδύλων τα οποία να εντάσσονται στα «πολύ σημαντικά» είδη, όπως αυτά ορίζονται στα πλαίσια της παρούσας.

Θηλαστικά: Σύμφωνα με το ΤΕΔ της περιοχής εμφανίζονται τέσσερα (4) είδη θηλαστικών του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ στο σύνολο τους χειρόπτερα (***Miniopterus schreibersii***, ***Myotis capaccinii***, ***Myotis myotis*** και ***Rhinolophus hipposideros***). Όλα τα προαναφερθέντα είδη έχουν βαθμό διατήρησης «Β» και οι πληθυσμοί τους δεν θεωρούνται απομονωμένοι εντός της ευρύτερης περιοχής εξάπλωσης.

Στην περιοχή μελέτης έχει επίσης εντοπιστεί ένα ακόμα είδος χειροπτέρου, το ***Rhinolophus blasii***, η καταγραφή του οποίου έγινε το έτος 2016 κατά τη διάρκεια εργασιών πεδίου στα πλαίσια του έργου LIFE-Stymfalia (LIFE12 NAT/GR/000275)[13] (Γεωργιακάκης, Καυκαλέτου – Ντιέζ και Παπαδάτου, 2019). Επιπρόσθετα, η βίδρα (***Lutra lutra***), ενώ φαίνεται να έχει καταγραφεί στην περιοχή, η οποία εμπεριέχει κατάλληλα ενδιαιτήματα για το είδος [Κατσιγιάννης and Bonetti (2009), ιστοσελίδα προγράμματος LIFE-Stymfalia http://www.lifestymfalia.gr/thelakearea/species], δεν αναφέρεται στο ΤΕΔ της περιοχής. Δεδομένου ότι δεν υπάρχουν επαρκή δεδομένα για τα είδη αυτά στη περιοχή, η διεξαγωγή μελέτης βάσης κρίνεται αναγκαία ώστε να εμπλουτιστεί η γνώση για την παρουσία και την κατάσταση των πληθυσμών των ειδών αυτών στην περιοχή.

Στα «πολύ σημαντικά είδη» της περιοχής, για τα οποία απαιτείται η λήψη εξειδικευμένων θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων, περιλαμβάνεται το τσακάλι (***Canis aureus***), το οποίο έχει καταχωρηθεί ως Κινδυνεύον (ΕΝ) στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009). Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία κατά την έναρξη της μελέτης, ο πληθυσμός του *Canis aureus* είχε μειωθεί σημαντικά κυρίως λόγω θήρας και δηλητηριασμένων δολωμάτων και η εξάπλωση του στην Πελοπόννησο, όπως και στην υπόλοιπη Ελλάδα, ήταν κατακερματισμένη (Γιαννάτος, 2014; Kominos et al., 2018). Ωστόσο, νεότερα στοιχεία που προέκυψαν κατά τη διάρκεια υλοποίησης της παρούσας ΕΠΜ, στο πλαίσιο έργου που εκπονήθηκε από τη Μονάδα Διαχείρισης (ως Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασίας) μέσω του Υ.ΜΕ.ΠΕΡ.Α.Α. (Γιαννάτος, 2020), επιβεβαιώνουν την παρουσία του τσακαλιού τόσο στην ΕΖΔ GR2320002 (με δείγματα αναπαραγωγής) όσο και σε άλλες περιοχές Natura της Πελοποννήσου εντός της περιοχής μελέτης. Οι καταγραφές του είδους ήταν πολυάριθμες και κατανεμημένες σε διαφορετικές θέσεις, γεγονός που υποδηλώνει υψηλή κινητικότητα και πυκνό πληθυσμό. Παρότι οι πρόσφατες παρατηρήσεις υποδεικνύουν ότι οι πληθυσμοί του ανακάμπτουν και μειώνεται ο κατακερματισμός της εξάπλωσής του, η ιστορική του συρρίκνωση σε συνδυασμό με την ευαλωτότητα του σε ανθρωπογενείς πιέσεις συνηγορούν στην ανάγκη παρακολούθησης του πληθυσμού και υιοθέτησης στοχευμένων μέτρων προστασίας και διαχείρισης. Το είδος είναι ευαίσθητο καθώς προτιμά περιορισμένο αριθμό ενδιαιτημάτων με αποτέλεσμα αλλαγές στα ενδιαιτήματα αυτά, να απομονώνουν τους πληθυσμούς των τσακαλιών σε μικρές ομάδες κάνοντας το είδος ευάλωτο σε τοπικές απειλές όπως επιδημίες, τροχαία, δηλητηριασμένα δολώματα και λαθροθηρία (Γρίβας *et al.*, 2012).

Ιχθυοπανίδα: Στην περιοχή μελέτης έχει καταγραφεί το είδος ***Pelasgus stymphalicus*** (Στυμφαλικός Πελασγός) το οποίο έχει αξιολογηθεί με βαθμό διατήρησης «Α». Ο πληθυσμός του είδους είναι απομονωμένος, και η κατάσταση διατήρησής του σε εθνικό επίπεδο είναι Ανεπαρκής (U1). Το είδος είναι ενδημικό της Πελοποννήσου και της της Δυτικής Ελλάδας. Ως εκ τούτου, έχει ταξινομηθεί ως Μειωμένου ενδιαφέροντος στην τελευταία έκδοση του Κόκκινου Βιβλίου των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας και από τη Διεθνή Ένωση για την προστασία της φύσης (IUCN).

[13]«LIFE-Stymfalia - Αειφόρος Διαχείριση και Χρηματοδότηση της Βιοποικιλότητας των Υγροτόπων: Η περίπτωση της Λίμνης Στυμφαλίας» http://www.lifestymfalia.gr/

GR2530003 -"Ακροκόρινθος" (ΕΖΔ)

Στον **Πίνακα 2.2.3.1.1-9** καταγράφονται τα πολύ σημαντικά είδη πανίδας που απαντώνται στην περιοχή και ακολουθεί συνοπτικός σχολιασμός των στοιχείων του πίνακα.

Πίνακας 2.2.3.1.1-9: Πολύ σημαντικά είδη πανίδας και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2530003 -"Ακροκόρινθος" (ΕΖΔ)

α/α	Ομάδα είδους	Λατινική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Είδος προτεραιότητας	Πληθυσμός	Βαθμός Διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
1.	**I**	*Euplagia quadripunctaria*	-	1	C	B	U1
2.	**M**	*Canis aureus*	Τσακάλι	0	C	-	U1
3.	**M**	*Rhinolophus blasii*	Ρινόλοφος του Blasius	0	C	-	U1
4.	**M**	*Rhinolophus euryale*	Μεσορινόλοφος	0	C	-	U1
5.	**M**	*Rhinolophus ferrumequinum*	Τρανορινόλοφος	0	-	-	U1
6.	**M**	*Rhinolophus hipposideros*	Μικρορινόλοφος	0	-	-	FV
7.	**R**	*Testudo marginata*	Κρασπεδοχελώνα	0	C	B	U1
8.	**R**	*Zamenis situla*	Σπιτόφιδο	0	C	B	FV

Σημείωση: *Τα στοιχεία που επισημαίνονται με φόντο γκρι αφορούν είδη που εμπίπτουν στο προστατευτέο αντικείμενο της παρούσας μετά από σχετική οικολογική αξιολόγηση (άλλα σημαντικά ειδή που πληρούν τις προϋποθέσεις για τη λήψη εξειδικευμένων θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων).*

Αμφίβια – ερπετά: Στην περιοχή απαντώνται δύο είδη ερπετών του Παραρτήματος ΙΙ Οδηγίας 92/43/ΕΚ (***Testudo marginata*** και ***Zamenis sítula***, με Βαθμό Διατήρησης «Β».

Ασπόνδυλα: Στην περιοχή καταγράφεται ένα είδος πεταλούδας του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ [***Euplagia quadripunctaria*** (πεταλούδα της Ρόδου)], το οποίο είναι προτεραιότητας και έχει αξιολογηθεί με Βαθμό Διατήρησης «Β». Το είδος είναι ευρέως διαδεδομένο σε όλη την Ευρώπη και στην Ελλάδα έχει ευρεία κατανομή τόσο στην ηπειρωτική όσο και στη νησιωτική χώρα. Παρότι δεν φαίνεται να δέχεται σημαντικές απειλές, ωστόσο τόσο οι πληθυσμοί του, όσο και η κατάσταση των ενδιαιτημάτων τους στις μεσογειακές περιοχές δεν έχουν εκτιμηθεί.

Θηλαστικά: Στην περιοχή εμφανίζονται τέσσερα (4) είδη θηλαστικών του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, στο σύνολο τους χειρόπτερα (***Rhinolophus ferrumequinum***, ***Rhinolophus hipposideros***, ***Rhinolophus blasii*** και ***Rhinolophus euryale***). Οι πληθυσμοί των προαναφερθέντων ειδών δεν θεωρούνται απομονωμένοι εντός της ευρύτερης περιοχής εξάπλωσης. Τα διαθέσιμα δεδομένα για τα είδη αυτά είναι ελλιπή και επιπρόσθετα προέρχονται από παλιές αναφορές (2 έως 3 δεκαετιών), επομένως κρίνεται αναγκαία η διεξαγωγή μελέτης βάσης ώστε να αποκτηθούν δεδομένα που θα εμπλουτίσουν τη γνώση μας για τη σύνθεση της χειροπτεροπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς και τη χρήση του χώρου από τα είδη αυτά (θέσεις τροφοληψίας, θέσεις καταφυγίων, διάδρομοι μετακίνησης, κα) καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρησή τους δεδομένα.

Στα «πολύ σημαντικά είδη» της περιοχής, για τα οποία απαιτείται η λήψη εξειδικευμένων θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων, περιλαμβάνεται το τσακάλι (***Canis aureus***), το οποίο έχει καταχωρηθεί ως Κινδυνεύον (EN) στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009). Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία κατά την έναρξη της μελέτης, ο πληθυσμός του *Canis aureus* είχε μειωθεί σημαντικά κυρίως λόγω θήρας και δηλητηριασμένων δολωμάτων και η εξάπλωση του στην Πελοπόννησο, όπως και στην υπόλοιπη Ελλάδα, ήταν κατακερματισμένη (Γιαννάτος, 2014; Kominos et al., 2018). Ωστόσο, νεότερα στοιχεία που προέκυψαν κατά τη διάρκεια υλοποίησης της παρούσας ΕΠΜ, στο πλαίσιο έργου που εκπονήθηκε από τη Μονάδα Διαχείρισης (ως Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασίας) μέσω του Υ.ΜΕ.ΠΕΡ.Α.Α. (Γιαννάτος, 2020), επιβεβαιώνουν την παρουσία του τσακαλιού και σε άλλες περιοχές Natura της Πελοποννήσου εντός της περιοχής μελέτης. Οι καταγραφές του είδους ήταν πολυάριθμες και κατανεμημένες σε διαφορετικές θέσεις, γεγονός που υποδηλώνει υψηλή κινητικότητα και πυκνό πληθυσμό. Παρότι οι πρόσφατες παρατηρήσεις υποδεικνύουν ότι οι πληθυσμοί του ανακάμπτουν και μειώνεται ο κατακερματισμός της εξάπλωσής του, η ιστορική του συρρίκνωση σε συνδυασμό με την ευαλωτότητα του σε ανθρωπογενείς πιέσεις συνηγορούν στην ανάγκη παρακολούθησης του πληθυσμού και υιοθέτησης στοχευμένων μέτρων προστασίας και διαχείρισης. Το είδος είναι ευαίσθητο καθώς προτιμά περιορισμένο αριθμό ενδιαιτημάτων με αποτέλεσμα αλλαγές στα ενδιαιτήματα αυτά, να απομονώνουν τους πληθυσμούς των τσακαλιών σε μικρές ομάδες κάνοντας το είδος ευάλωτο σε τοπικές απειλές όπως επιδημίες, τροχαία, δηλητηριασμένα δολώματα και λαθροθηρία (Γρίβας *et al.*, 2012).

Ιχθυοπανίδα: Στην περιοχή δεν απαντώνται είδη ιχθυοπανίδας τα οποία να εντάσσονται στα «πολύ σημαντικά» είδη, όπως αυτά ορίζονται στα πλαίσια της παρούσας.

GR2530004 - "Όρος Ολίγυρτος" (ΕΖΔ)

Στον **Πίνακα 2.2.3.1.1-10** καταγράφονται τα πολύ σημαντικά είδη πανίδας που απαντώνται στην περιοχή και ακολουθεί συνοπτικός σχολιασμός των στοιχείων του πίνακα.

Πίνακας 2.2.3.1.1-10: Πολύ σημαντικά είδη πανίδας και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2530004 - "Όρος Ολίγυρτος" (ΕΖΔ)

α/α	Ομάδα είδους	Λατινική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Είδος προτεραιότητας	Πληθυσμός	Βαθμός Διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
1.	**M**	*Barbastella barbastellus*	Μπαρμπαστέλλος	0		B	U1
2.	**M**	*Canis aureus*	Τσακάλι	0	C		U1
3.	**M**	*Myotis blythii*	Μικρομυωτίδα	0			U1
4.	**M**	*Myotis emarginatus*	Πυρρομυωτίδα	0		B	U1
5.	**M**	*Rhinolophus euryale*	Μεσορινόλοφος	0		B	U1
6.	**M**	*Rhinolophus ferrumequinum*	Τρανορινόλοφος	0		B	U1
7.	**R**	*Elaphe quatuorlineata*	Λαφιάτης	0	C	B	FV
8.	**R**	*Testudo hermanni*	Μεσογειακή χελώνα	0	C	B	U1

α/α	Ομάδα είδους	Λατινική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Είδος προτεραιότητας	Πληθυσμός	Βαθμός Διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
9.	**R**	*Testudo marginata*	Κρασπεδοχελώνα	0	C	B	U1
10.	**R**	*Zamenis situla*	Σπιτόφιδο	0	C	B	FV

Σημείωση: *Τα στοιχεία που επισημαίνονται με φόντο γκρι αφορούν είδη που εμπίπτουν στο προστατευτέο αντικείμενο της παρούσας μετά από σχετική οικολογική αξιολόγηση (άλλα σημαντικά ειδή που πληρούν τις προϋποθέσεις για τη λήψη εξειδικευμένων θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων).*

:Τα στοιχεία τα οποία επισημαίνονται με θαλασσί φόντο και κόκκινη γραμματοσειρά παρουσιάζουν τεκμηριωμένες μεταβολές από τα ΤΕΔ της περιοχής, όπως αυτές αναλύονται στο τεύχος ΤΤΑ (Ενότητα 2.2.3.1.1).

Αμφίβια – ερπετά: Στην περιοχή απαντάται ερπετοπανίδα του Παραρτήματος ΙΙ 92/43/ΕΚ και συγκεκριμένα δύο φίδια (***Elaphe quatuorlineata*** και ***Zamenis situla***) και δύο χερσαίες χελώνες (***Testudo hermanni*** και ***Testudo marginata***), όλα με Βαθμό Διατήρησης «Β».

Ασπόνδυλα / Ιχθυοπανίδα: Στην περιοχή δεν απαντώνται είδη ασπονδύλων ή ιχθυοπανίδας τα οποία να εντάσσονται στα «πολύ σημαντικά» είδη, όπως αυτά ορίζονται στα πλαίσια της παρούσας.

Θηλαστικά: Στο ΤΕΔ (2019) της περιοχής εμφανίζονται δύο είδη θηλαστικών του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, στο σύνολο τους χειρόπτερα (***Barbastella barbastellus*** και ***Rhinolophus euryale***). Και τα δύο είδη έχουν βαθμό διατήρησης «Β» ενώ οι πληθυσμοί τους δεν θεωρούνται απομονωμένοι εντός της ευρύτερης περιοχής εξάπλωσης.

Σύμφωνα με τη Βάση Δεδομένων για τα Χειρόπτερα της Ελλάδας του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Κρήτης[14], σε απόσταση λιγότερο από 300 μ. από τα όρια της GR2530004 και κατά τη διάρκεια εργασιών πεδίου που έλαβαν χώρα στα πλαίσια του έργου LIFE-Stymfalia (LIFE12 NAT/GR/000275) [15], εντοπίστηκε καταφύγιο των ειδών ***Myotis emarginatus*** και ***Rhinolophus ferrumequinum***, ενώ σε απόσταση 600 περίπου μ. από το όριο της περιοχής Natura έχει καταγραφεί και το είδος ***Myotis blythii*** (von Helversen 1999, αδημοσίευτα δεδομένα). Δεδομένης της βιολογίας των ειδών αυτών και ειδικότερα το γεγονός ότι διανύουν αποστάσεις πολύ μεγαλύτερες από 600 μ. από τα καταφύγια τους προς τις θέσεις τροφοληψίας ή μεταξύ των θέσεων τροφοληψίας τους (Dietz and Kiefer, 2016), κρίνεται σκόπιμο να συμπεριληφθούν στην παρούσα, με σκοπό να μελετηθεί η παρουσία τους στην περιοχή και να συλλεχθούν δεδομένα μέσω έρευνας και προγραμμάτων παρακολούθησης (μελέτη βάσης).

Στα «πολύ σημαντικά είδη» της περιοχής, για τα οποία απαιτείται η λήψη εξειδικευμένων θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων, περιλαμβάνεται το τσακάλι (***Canis aureus***), το οποίο έχει καταχωρηθεί ως Κινδυνεύον (EN) στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009). Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία κατά την έναρξη της μελέτης, ο πληθυσμός του *Canis aureus* είχε μειωθεί σημαντικά κυρίως λόγω θήρας και δηλητηριασμένων δολωμάτων και η εξάπλωση του στην Πελοπόννησο, όπως και στην υπόλοιπη Ελλάδα, ήταν κατακερματισμένη (Γιαννάτος, 2014; Kominos et al., 2018). Ωστόσο, νεότερα στοιχεία που προέκυψαν κατά τη διάρκεια υλοποίησης της παρούσας ΕΠΜ, στο πλαίσιο έργου που εκπονήθηκε από τη Μονάδα Διαχείρισης (ως Φορέας

[14] https://database.inspee.gr/

[15]«LIFE-Stymfalia - Αειφόρος Διαχείριση και Χρηματοδότηση της Βιοποικιλότητας των Υγροτόπων: Η περίπτωση της Λίμνης Στυμφαλίας» http://www.lifestymfalia.gr/

Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασίας) μέσω του Υ.ΜΕ.ΠΕΡ.Α.Α. (Γιαννάτος, 2020), επιβεβαιώνουν την παρουσία του τσακαλιού τόσο στην ΕΖΔ GR2550005 (με δείγματα αναπαραγωγής) όσο και σε άλλες περιοχές Natura της Πελοποννήσου εντός της περιοχής μελέτης. Οι καταγραφές του είδους ήταν πολυάριθμες και κατανεμημένες σε διαφορετικές θέσεις, γεγονός που υποδηλώνει υψηλή κινητικότητα και πυκνό πληθυσμό. Παρότι οι πρόσφατες παρατηρήσεις υποδεικνύουν ότι οι πληθυσμοί του ανακάμπτουν και μειώνεται ο κατακερματισμός της εξάπλωσής του, η ιστορική του συρρίκνωση σε συνδυασμό με την ευαλωτότητα του σε ανθρωπογενείς πιέσεις συνηγορούν στην ανάγκη παρακολούθησης του πληθυσμού και υιοθέτησης στοχευμένων μέτρων προστασίας και διαχείρισης. Το είδος είναι ευαίσθητο καθώς προτιμά περιορισμένο αριθμό ενδιαιτημάτων με αποτέλεσμα αλλαγές στα ενδιαιτήματα αυτά, να απομονώνουν τους πληθυσμούς των τσακαλιών σε μικρές ομάδες κάνοντας το είδος ευάλωτο σε τοπικές απειλές όπως επιδημίες, τροχαία, δηλητηριασμένα δολώματα και λαθροθηρία (Γρίβας *et al.*, 2012).

GR2530005 - "Όρη Γεράνεια" (ΕΖΔ)

Στον **Πίνακα 2.2.3.1.1-11** καταγράφονται τα πολύ σημαντικά είδη πανίδας που απαντώνται στην περιοχή και ακολουθεί συνοπτικός σχολιασμός των στοιχείων του πίνακα.

Πίνακας 2.2.3.1.1-11: Πολύ σημαντικά είδη πανίδας και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2530005 - "Όρη Γεράνεια" (ΕΖΔ)

α/α	Ομάδα είδους	Λατινική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Είδος προτεραιότητας	Πληθυσμός	Βαθμός Διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
1.	**M**	*Rhinolophus ferrumequinum*	Τρανορινόλοφος	0		B	U1
2.	**R**	*Testudo graeca*	Γραικοχελώνα	0	C	B	U1
3.	**R**	*Testudo marginata*	Κρασπεδοχελώνα	0	C	B	U1
4.	**R**	*Zamenis situla*	Σπιτόφιδο	0	C	B	FV

Αμφίβια – ερπετά: Στην περιοχή εμφανίζονται τρία (3) είδη ερπετοπανίδας του Παραρτήματος ΙΙ, Οδηγίας 92/43/ΕΚ, δύο χερσαίες χελώνες (***Testudo graeca*** και ***Testudo marginata***) και ένα φίδι ***Zamenis situla***, όλα με Βαθμό Διατήρησης «Β».

Ασπόνδυλα / Ιχθυοπανίδα: Στην περιοχή δεν απαντώνται είδη ασπονδύλων ή ιχθυοπανίδας τα οποία να εντάσσονται στα «πολύ σημαντικά» είδη, όπως αυτά ορίζονται στα πλαίσια της παρούσας.

Θηλαστικά: Σύμφωνα με το ΤΕΔ και τη σχετική βιβλιογραφία, στην περιοχή εμφανίζεται ένα μόνο είδος θηλαστικού του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ. Πρόκειται για το είδος χειροπτέρου ***Rhinolophus ferrumequinum***, ο βαθμός διατήρησης του οποίου είναι «Β» ενώ ο πληθυσμός του δεν θεωρείται απομονωμένος εντός της ευρύτερης περιοχής εξάπλωσης.

Δεδομένου ότι τα διαθέσιμα δεδομένα για τα είδη θηλαστικών στην περιοχή μελέτης είναι ελλιπή, κρίνεται αναγκαία η διεξαγωγή μελέτης βάσης ώστε να αποκτηθούν δεδομένα που θα εμπλουτίσουν τη γνώση μας για τη σύνθεση της θηλαστικοπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρηση δεδομένα.

GR2530007 - "Κορινθιακός Κόλπος" (ΤΚΣ)

Στον **Πίνακα 2.2.3.1.1-12** καταγράφονται τα πολύ σημαντικά είδη πανίδας που απαντώνται στην περιοχή και ακολουθεί συνοπτικός σχολιασμός των στοιχείων του πίνακα.

Πίνακας 2.2.3.1.1-12: Πολύ σημαντικά είδη πανίδας και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2530007 - "Κορινθιακός Κόλπος" (ΤΚΣ)

α/α	Ομάδα είδους	Λατινική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Είδος προτεραιότητας	Πληθυσμός	Βαθμός Διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
1.	**I**	*Pinna nobilis*	Πίνα	0	-	C	U2
2.	**M**	*Monachus monachus*	Μεσογειακή φώκια	1	-	C	U1
3.	**M**	*Tursiops truncatus*	Ρινοδέλφινο	0	C	-	U1
4.	**M**	*Stenella coeruleoalba*	Ζωνοδέλφινο	0	C	-	XX
5.	**M**	*Delphinus delphis*	Κοινό δελφίνι	0	B	-	U2
6.	**M**	*Grampus griseus*	Σταχτοδέλφινο	0	-	-	U1
7.	**R**	*Caretta caretta*	Χελώνα Καρέτα	1	-	-	U2
8.	**R**	*Chelonia mydas*	Πράσινη θαλασσοχελώνα	1	-	-	U2

Σημείωση: *Τα στοιχεία που επισημαίνονται με φόντο γκρι αφορούν είδη που εμπίπτουν στο προστατευτέο αντικείμενο της παρούσας μετά από σχετική οικολογική αξιολόγηση (άλλα σημαντικά ειδή που πληρούν τις προϋποθέσεις για τη λήψη εξειδικευμένων θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων).*

Τα στοιχεία τα οποία επισημαίνονται με θαλασσί φόντο και κόκκινη γραμματοσειρά παρουσιάζουν τεκμηριωμένες μεταβολές από τα ΤΕΔ της περιοχής, όπως αυτές αναλύονται στο τεύχος ΤΠΑ (Ενότητα 2.2.3.1.1).

Στην περιοχή μελέτης καταγράφονται δύο είδη **θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta*** και ***Chelonia mydas***, είδη προτεραιότητας (Παράρτημα II της Οδηγίας 92/43/ΕΚ). Η *Caretta caretta* χαρακτηρίζεται κοινό είδος ενώ η *Chelonia mydas* χαρακτηρίζεται σπάνιο. Και τα δύο είδη καταγράφονται από εκθαλασσώσεις ανήλικων και νεαρών ατόμων (ελλιπή δεδομένα).

Σε ότι αφορά τη παρουσία της **Μεσογειακής Φώκιας *Monachus monachus***, είδος προτεραιότητας (Παράρτημα II της Οδηγίας 92/43/ΕΚ), το είδος δεν αναφέρεται στο ΤΕΔ της περιοχής. Ωστόσο, σύμφωνα με δεδομένα της MOm/Εταιρεία για τη Μελέτη και Προστασία της Μεσογειακής Φώκιας, από το 2015 υπάρχουν σταθερές αναφορές παρουσίας του είδους σε διαφορετικές περιοχές του Κορινθιακού Κόλπου, οι οποίες δείχνουν αυξητική τάση από το 2017 και μετά. Συγκεκριμένα, πρόκειται για 2 αναφορές κατά το 2015, 1 κατά το 2016, 5 κατά το 2017, 2 κατά το 2018, 2 κατά το 2019, και 8 αναφορές από τον Ιανουάριο έως και το Μάιο του 2020. Οι παρατηρήσεις αυτές προέρχονται από περιοχές που βρίσκονται στις περιφερειακές ενότητες Βοιωτίας, Κορινθίας, και Φωκίδας. Ωστόσο προέρχονται από τυχαίες παρατηρήσεις και όχι από συστηματική διερεύνηση της κατάστασης του πληθυσμού του είδους. Η αυξητική τάση που φαίνεται να παρουσιάζει το είδος εντός του Κορινθιακού Κόλπου τονίζει την ανάγκη για μελέτη βάσης, η οποία θα επιτρέψει την καλύτερη εκτίμηση της πληθυσμιακής και οικολογικής κατάστασης του είδους στην περιοχή, τον καθορισμό γενικών και ειδικών στόχων διατήρησης, καθώς και την άμεση εφαρμογή κατάλληλων διαχειριστικών μέτρων. Επιπλέον τονίζεται η ανάγκη χαρτογράφησης των Θαλάσσιων σπηλαίων (Τ.Ο. 8330) της περιοχής,

και εκτίμησης της καταλληλόλητας τους ως κρίσιμο ενδιαίτημα αναπαραγωγής και ανάπαυσης για τη φώκια (Dendrinos *et al.*, 2007).

Ο Κορινθιακός Κόλπος φιλοξενεί ταυτόχρονα και τα 4 είδη δελφινιών που διαβιούν μόνιμα στην Ελλάδα και στη Μεσόγειο: το **ρινοδέλφινο** (***Tursiops truncatus***, Annex II 92/43/EEC), το **ζωνοδέλφινο** (***Stenella coeruleoalba***, Annex IV 92/43/EEC), το **κοινό δελφίνι** (***Delphinus delphis***, Annex IV 92/43/EEC), και το **σταχτοδέλφινο** (***Grampus griseus***, Annex IV 92/43/EEC).

Ο Κορινθιακός έχει χαρακτηριστεί από την Παγκόσμια Επιτροπή Προστατευόμενων Περιοχών της Διεθνούς Ένωσης για τη Διατήρηση της Φύσης (IUCN) ως «**Σημαντική Περιοχή για τα Θαλάσσια Θηλαστικά (Important Marine Mammal Area, IMMA)** που χρήζουν προστασίας και διαχείρισης λόγω της παρουσίας των ζωνοδέλφινων (*Stenella coeruleoalba*) και των κοινών δελφινιών (*Delphinus delphis*), αλλά και λόγω της μοναδικότητας της περιοχής για τις ποικίλες και μικτές κοινωνίες δελφινιών.

Ιδιαίτερα για το κοινό δελφίνι, του οποίου ο πληθυσμός έχει υποστεί δραματική μείωση τα τελευταία χρόνια σε Μεσόγειο και Ελλάδα (Bearzi *et al.*, 2005, 2008), η περιοχή είναι ιδιαίτερα υψηλής σημασίας. Περιστασιακές ή μακροχρόνιες επιστημονικές αποστολές που έλαβαν χώρα κατά τα τελευταία 25 χρόνια (π.χ. Frantzis and Herzing, 2002; Frantzis *et al.*, 2003; Podiadis *et al.*, 2003; Frantzis, 2009; Bearzi *et al.*, 2011, 2016) αποκάλυψαν ότι ο Κορινθιακός κόλπος είναι η περιοχή της Ελλάδας με την υψηλότερη πιθανότητα παρατήρησης κοπαδιών δελφινιών με μεγάλο αριθμό ατόμων (ως και 225 άτομα/κοπάδι, Bearzi *et al.*, 2016), ότι οι πληθυσμοί των εν λόγω δελφινιών είναι μόνιμοι στην περιοχή, και <u>ότι ο Κόλπος παρουσιάζει 3 μοναδικές ιδιαιτερότητες σε **παγκόσμιο** επίπεδο</u>:

1. Ο Κορινθιακός είναι το μοναδικό σημείο, σε παγκόσμιο επίπεδο, όπου παρατηρείται συστηματικά ένας απομονωμένος πληθυσμός από ζωνοδέλφινα σε έναν ημίκλειστο κόλπο και περιορισμένη θαλάσσια περιοχή. Το ζωνοδέλφινο είναι πελαγικό είδος που προτιμά τα βαθειά νερά (>200 m) της ανοικτής θάλασσας, ωστόσο στη συγκεκριμένη περιοχή ο πληθυσμός είναι μόνιμος και απομονωμένος από τα ζωνοδέλφινα που διαβιούν στο Ιόνιο Πέλαγος.
2. Τρία από τα είδη που διαβιούν στον Κορινθιακό κόλπο (ζωνοδέλφινο, κοινό δελφίνι, σταχτοδέλφινο) σχηματίζουν μικτά κοπάδια, σε μόνιμο επίπεδο, γεγονός που επίσης έχει οδηγήσει σε μια μοναδική ιδιομορφία για το κοινό δελφίνι: αυτό, τυπικά προτιμά τα ρηχά, παράκτια νερά (<200 m), ωστόσο στον Κορινθιακό κόλπο απαντάται σε πολύ μεγαλύτερα βάθη (>500 m) και μεγαλύτερη απόσταση από την ακτή.
3. Ο μόνιμος σχηματισμός μικτών κοπαδιών ζωνοδέλφινου και κοινού δελφινιού στη συγκεκριμένη περιοχή έχει οδηγήσει στη γενετική διασταύρωση των δύο ειδών (Antoniou *et al.*, 2018), και την εμφάνιση <u>γόνιμων</u> υβριδίων με ενδιάμεσα χαρακτηριστικά της εξωτερικής τους μορφολογίας (Bearzi *et al.*, 2016).

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, τα ακόλουθα είδη κητωδών τα οποία έχουν ευάλωτους πληθυσμούς τοπικά, αλλά και σε επίπεδο Ανατολικής Μεσογείου, κρίνεται σημαντικό να ενταχθούν στα «πολύ σημαντικά είδη» της περιοχής GR2530007 «Κορινθιακός Κόλπος»:

- Ζωνοδέλφινο - ***Stenella coeruleoalba***, (Annex IV 92/43/EEC, IUCN status: VU - Τρωτό, Ελληνικό Κόκκινο Βιβλίο, κατηγορία κινδύνου στην Ελλάδα: VU – Τρωτό). Σύμφωνα με στοιχεία που προέρχονται από μακροχρόνια επιτόπια έρευνα σε βάθος πενταετίας (2011-2015), με 211 συνολικές ημέρες πλόων, 1344 ώρες προσπάθειας οπτικής παρατήρησης, και 21,435 km πλοήγησης σε όλη την έκταση του Κορινθιακού κόλπου (Bearzi *et al.*, 2016), εκτιμάται ότι οι βασικές παράμετροι για το είδος είναι: α) Μέγεθος (min – max) 1158-1515, β) Unit: I, γ) Category:

p, δ) Data Quality: Καλή (G), ε) Πληθυσμός: C (2%>=p>0) και στ) Isolation: A (απομονωμένος πληθυσμός).

- Κοινό δελφίνι – ***Delphinus delphis*** (Annex IV 92/43/EEC, IUCN status: En – Κινδυνεύον, Ελληνικό Κόκκινο Βιβλίο, κατηγορία κινδύνου στην Ελλάδα: EN – Κινδυνεύον). Σύμφωνα με την ίδια ανωτέρω μακροχρόνια έρευνα (Bearzi *et al.*, 2016) εκτιμάται ότι οι βασικές παράμετροι για το είδος είναι: α) Μέγεθος (min – max) 16-31, β) Unit: I, γ) Category: p, δ) Data Quality: Καλή (G), ε) Πληθυσμός: B (15%>=p>2%) και στ) Isolation: A (απομονωμένος πληθυσμός).

Όσον αφορά στο σταχτοδέλφινο (***Grampus griseus***) [Annex IV 92/43/EEC, IUCN status: DD – Ανεπαρκή Στοιχεία, Ελληνικό Κόκκινο Βιβλίο, κατηγορία κινδύνου στην Ελλάδα: VU – Τρωτό] οι παρατηρήσεις του στον Κορινθιακό αφορούσαν 2 συγκεκριμένα φωτο-αναγνωρισμένα άτομα (Frantzis and Herzing, 2002) που συμμετείχαν πάντοτε σε μικτά κοπάδια με ζωνοδέλφινα και κοινά δελφίνια, ωστόσο, πρόσφατες, μακροχρόνιες, έρευνες (2011 – 2015) εντόπισαν μόνο ένα από αυτά (Bearzi *et al.*, 2016). Συνεπώς, με την τρέχουσα γνώση, δεν μπορεί να τεκμηριωθεί με βεβαιότητα ότι άτομα σταχτοδέλφινου συνεχίζουν να διαβιούν στον Κορινθιακό κόλπο. Παρ' 'όλα αυτά, δεδομένης της επιβεβαιωμένης παρουσίας τους κατά το παρελθόν, το είδος εντάσσεται στα «πολύ σημαντικά» με σκοπό τη συλλογή πρωτογενών δεδομένων, την επιβεβαίωση της παρουσίας του και τη βελτίωση της γνώσης μέσω μελέτης βάσης. Επισημαίνεται ότι, σε κάθε περίπτωση, εφόσον επιβεβαιωθεί η παρουσία του είδους, τα θεσμικά και διαχειριστικά μέτρα που θα ληφθούν για τα υπόλοιπα κητώδη είδη, θα ευνοήσουν και το είδος αυτό.

Στα «πολύ σημαντικά είδη», με σκοπό τη λήψη θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων εντάσσεται η **πίννα *Pinna nobilis***, η οποία βρίσκεται σε κρίσιμη κατάσταση λόγω της εξάπλωσης του επιβλαβούς παρασίτου *Haplosporidium pinnae* που έχει επιφέρει μαζικές θανατώσεις των πληθυσμών του είδους σε Μεσογειακό επίπεδο, ενώ έντονα φαινόμενα μαζικής θνησιμότητας έχουν καταγραφεί και στην Ελλάδα (Katsanevakis *et al.*, 2019; Lattos *et al.*, 2020; Zotou *et al.*, 2020). Σύμφωνα με εκτεταμένες έρευνες και αναλύσεις που πραγματοποιήθηκαν τα τελευταία χρόνια, οι μαζικές θνησιμότητες αποδίδονται στη συνέργεια προσβολής του μαλάκιου από παθογόνα όπως βακτήρια και παράσιτα (Andree *et al.*, 2021; Lattos *et al.*, 2021b, 2021a, 2023), ενώ παράλληλα οι υψηλές θερμοκρασίες και η κλιματική αλλαγή έχουν επίσης αναγνωριστεί ως αιτία αύξησης της συγκέντρωσης των άνωθι παθογόνων, αλλά και της επιρροής τους στις πρωτεΐνες που είναι υπεύθυνες για τις διαδικασίες ομοιόστασης και του ανοσοποιητικού μηχανισμού των μαλακίων ως απόκριση σε διάφορες συνθήκες στρες από παθογόνα (Lattos *et al.*, 2021b, 2023). Σύμφωνα με την πιο πρόσφατη αξιολόγηση της IUCN το είδος έχει πλέον ενταχθεί στην κόκκινη λίστα της IUCN ως 'κρισίμως κινδυνεύον' (Kersting *et al.*, 2019). Τα φαινόμενα μαζικής θνησιμότητας έχουν γίνει πιο έντονα στις ελληνικές θάλασσες από την άνοιξη του 2018 (Katsanevakis *et al.*, 2019), με ταχύτατη εξάπλωση το 2019. Μέχρι σήμερα, ένα σημαντικό μέρος των πληθυσμών της πίνας έχει εκλείψει (Zotou *et al.*, 2020).

Ειδικά στον Κορινθιακό Κόλπο, κατά την πιο πρόσφατη καταγραφή (Μάιος – Οκτώβριος 2019; Zotou *et al.*, 2020), διαπιστώθηκε 100% νέκρωση του πληθυσμού της πίνας. Μεγάλα ποσοστά θνησιμότητας του είδους έχουν καταγραφεί και στη Λίμνη Βουλιαγμένης, όπου το 2004 αναφέρονταν παρουσία πυκνού πληθυσμού που είχε υπολογιστεί στα 501 ± 4395 (μέση τιμή ± 1 τυπική απόκλιση) άτομα (Katsanevakis, 2005). Κρίνεται επιτακτική η ανάγκη εκπόνησης προγραμμάτων παρακολούθησης (μελέτη βάσης) για την εκτίμηση της κατάστασης των πληθυσμών και τον εντοπισμό πιθανώς ανθεκτικών ατόμων που έχουν επιβιώσει και ενδέχεται να έχουν αναπτύξει αντισώματα σε άλλες παθήσεις που φαίνεται να σχετίζονται με τα περιστατικά θνησιμότητας. Οι μελέτες αυτές θα πρέπει να πραγματοποιηθούν σε όλη την περιοχή μελέτης όπου υπάρχουν

κατάλληλα ενδιαιτήματα για την ανάπτυξη του είδους, με ιδιαίτερη έμφαση σε περιοχές όπως η Λίμνη Βουλιαγμένης, λόγω της ιστορικά υψηλής πυκνότητας πληθυσμού έως πρότινος (π.χ. Katsanevakis, 2006, 2016). Τα αποτελέσματα των προγραμμάτων παρακολούθησης θα αποτελέσουν τη βάση για την εφαρμογή επιτακτικών θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων. Επίσης θα καθοδηγήσουν δράσεις αποκατάστασης και ενίσχυσης του πληθυσμού (π.χ. με επανεισαγωγή, Katsanevakis 2016) τόσο σημειακά στον Κορινθιακό όσο και σε ολόκληρη της Λίμνη Βουλιαγμένης, τα οποία σύμφωνα με τους Katsanevakis et al. (2016) ενδέχεται να επιτύχουν την επαναφορά του είδους στην περιοχή.

GR2540001 - "Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι" (ΕΖΔ - ΤΚΣ)

Η περιοχή καλύπτει τη χέρσο στο μεγαλύτερο τμήμα της, και έχει ένα περιορισμένο θαλάσσιο τμήμα που εκτείνεται περίπου 1.8 km από την ακτή. Αποτελεί περιοχή με πλούσια πανίδα (χερσαία και θαλάσσια), στην οποία περιλαμβάνονται συνολικά δεκαέξι πολύ σημαντικά είδη (4 θαλάσσια και 12 χερσαία), εκ των οποίων δεκατέσσερα είναι είδη του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ και τέσσερα είναι είδη προτεραιότητας. Στον **Πίνακα 2.2.3.1.1-13** καταγράφονται τα πολύ σημαντικά είδη πανίδας που απαντώνται στην περιοχή και ακολουθεί συνοπτικός σχολιασμός των στοιχείων του πίνακα.

Πίνακας 2.2.3.1.1-13: Πολύ σημαντικά είδη πανίδας και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2540001 - "Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι" (ΕΖΔ - ΤΚΣ)

α/α	Ομάδα είδους	Λατινική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Είδος προτεραιότητας	Πληθυσμός	Βαθμός Διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
1.	I	*Euplagia quadripunctaria*		1	B	A	U1
2.	I	*Pinna nobilis*	Πίνα	0	-	-	U2
3.	M	*Barbastella barbastellus*	Μπαρμπαστέλλος	0	-	-	U1
4.	M	*Canis aureus*	Τσακάλι	0	C	-	U1
5.	M	*Miniopterus schreibersii*	Πτερυγονυχτερίδα	0	C	B	U1
6.	M	*Monachus monachus*	Μεσογειακή φώκια	1	C	C	U1
7.	M	*Myotis blythii*	Μικρομυωτίδα	0	B	B	U1
8.	M	*Myotis emarginatus*	Πυρρομυωτίδα	0	B	B	U1
9.	M	*Rhinolophus euryale*	Μεσορινόλοφος	0	B	B	U1
10.	M	*Rhinolophus ferrumequinum*	Τρανορινόλοφος	0	C	B	U1
11.	M	*Rhinolophus hipposideros*	Μικρορινόλοφος	0	C	B	FV
12.	R	*Caretta caretta*	Χελώνα Καρέτα	1	-	-	U2

α/α	Ομάδα είδους	Λατινική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Είδος προτεραιότητας	Πληθυσμός	Βαθμός Διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
13.	**R**	*Caretta caretta*	Χελώνα Καρέτα	1	C	B	U2
14.	**R**	*Chelonia mydas*	Πράσινη θαλασσοχελώνα	1	-	-	U2
15.	**R**	*Mauremys rivulata*	Ποταμοχελώνα	0	C	B	U1
16.	**R**	*Testudo hermanni*	Μεσογειακή χελώνα	0	C	B	U1
17.	**R**	*Testudo marginata*	Κρασπεδοχελώνα	0	C	B	U1

Σημείωση: *Τα στοιχεία που επισημαίνονται με φόντο γκρι αφορούν είδη που εμπίπτουν στο προστατευτέο αντικείμενο της παρούσας μετά από σχετική οικολογική αξιολόγηση (άλλα σημαντικά ειδή που πληρούν τις προϋποθέσεις για τη λήψη εξειδικευμένων θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων).*

:Τα στοιχεία τα οποία επισημαίνονται με θαλασσί φόντο και κόκκινη γραμματοσειρά παρουσιάζουν τεκμηριωμένες μεταβολές από τα ΤΕΔ της περιοχής, όπως αυτές αναλύονται στο τεύχος ΠΑ (Ενότητα 2.2.3.1.1).

Θαλάσσια πανίδα: Στην περιοχή μελέτης σημειώνεται **σταθερή παρουσία** των θαλάσσιων χελωνών ***Caretta caretta*** και ***Chelonia mydas***, είδη προτεραιότητας (Παράρτημα ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ), τα οποία δεν καταγράφονται στο ΤΕΔ της περιοχής. Πιο συγκεκριμένα στο θαλάσσιο χώρο καταγράφονται και τα δύο είδη από εκθαλασσώσεις ανήλικων και νεαρών ατόμων (ενδεικτικά στοιχεία: 11 εκθαλασσώσεις *Caretta caretta* και 1 *Chelonia mydas* κατά έτη 2018-2019, ΑΡΧΕΛΩΝ / Σύλλογος 'ΤΟΥΛΙΠΑ ΓΟΥΛΙΜΗ').

Επιπρόσθετα η *Caretta caretta* ωοτοκεί στην παραλία Καστράκι – Πορί, βορείως της Μονεμβασιάς καθώς και σε άλλες αμμώδεις παραλίες της όμορης περιοχής νοτίως του κάστρου Μονεμβασιάς οι οποίες εφάπτονται στο θαλάσσιο τμήμα της περιοχής μελέτης. Η θαλάσσια περιοχή μπροστά στις παραλίες ωοτοκίας χρησιμοποιείται για ζευγάρωμα και ανάπαυση των θηλυκών μεταξύ διαδοχικών ωοτοκιών (inter-nesting area). Παρόλο που η παρουσία του είδους στο θαλάσσιο χώρο τεκμηριώνεται ως μόνιμη εντούτοις τα δεδομένα για την περιοχή ως θαλάσσιο πεδίο διατροφής της *Caretta caretta* αλλά και της *Chelonia mydas* είναι ελλιπή.

Σύμφωνα με νεότερα διαθέσιμα στοιχεία που αναζητήθηκαν από τον ΑΡΧΕΛΩΝ (ΑΡΧΕΛΩΝ / Σύλλογος 'ΤΟΥΛΙΠΑ ΓΟΥΛΙΜΗ' 2018-2022) τα οποία χαρακτηρίζονται ανεπαρκή (Data quality: P), η παραλία ωοτοκίας Καστράκι – Πορί με μήκος 1,9 km (χερσαίο τμήμα) παρουσιάζει ετήσιο μέσο όρο φωλιών 8 (min: 3 , max: 21) και ετήσια πυκνότητα ωοτοκίας 4,2 φωλιές/km. Σχετικά με το μέγεθος του πληθυσμού, ο μέσος όρος αναπαραγόμενων ατόμων διαμορφώνεται σε 6 bfemales (min: 2 , max: 11) (υπολογίζοντας μέσο όρο δύο φωλιές ανά αναπαραγόμενο άτομο).

Στην περιοχή μελέτης υπάρχουν καταγραφές παρουσίας της **Μεσογειακής Φώκιας *Monachus monachus*,** είδος προτεραιότητας (Παράρτημα ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ), όπως προκύπτει από δεδομένα του ΤΕΔ της συγκεκριμένης περιοχής αλλά και από δεδομένα της MOm/Εταιρεία για τη Μελέτη και Προστασία της Μεσογειακής Φώκιας. Το είδος έχει χαρακτηριστεί ως απλά παρόν (P) στην περιοχή, και ο Βαθμός Διατήρησης των τύπων οικοτόπων που είναι σημαντικοί για το είδος έχει κριθεί ως μέτριος ή περιορισμένος («C»). Η περιοχή βρίσκεται εντός των ορίων εξάπλωσης του είδους, ωστόσο τα δεδομένα σχετικά με τη σημαντικότητα της περιοχής ως πεδίο τροφοληψίας και αναπαραγωγής είναι ελλιπή, ενώ στο ΤΕΔ δεν υπάρχει καταγραφή του Τ.Ο. 8330 ο οποίος θεωρείται ως κρίσιμο ενδιαίτημα αναπαραγωγής και ανάπαυσης του είδους (Dendrinos *et al.*, 2007).

Στα «πολύ σημαντικά είδη», με σκοπό τη λήψη θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων εντάσσεται επίσης και η πίνα ***Pinna nobilis*** (θαλάσσιο ασπόνδυλο) η οποία βρίσκεται σε κρίσιμη κατάσταση λόγω της εξάπλωσης επιβλαβούς παρασίτου που έχει προκαλέσει μαζικές θανατώσεις των πληθυσμών του είδους σε Μεσογειακό επίπεδο, ενώ έντονα φαινόμενα μαζικής θνησιμότητας έχουν καταγραφεί και στην Ελλάδα (Katsanevakis *et al.*, 2019; Lattos *et al.*, 2020; Zotou *et al.*, 2020). Σύμφωνα με την πιο πρόσφατη αξιολόγηση της IUCN το είδος έχει πλέον ενταχθεί στην κόκκινη λίστα της IUCN ως 'κρισίμως κινδυνεύον' (Kersting *et al.*, 2019). Τα φαινόμενα μαζικής θνησιμότητας έχουν γίνει εντονότερα στις ελληνικές θάλασσες από την άνοιξη του 2018 (Katsanevakis *et al.*, 2019), εξαπλώθηκαν ταχύτατα κατά το 2019, και μέχρι σήμερα ένας σημαντικός αριθμός των πληθυσμών στις ελληνικές θάλασσες έχει εξοντωθεί (Zotou *et al.*, 2020). Η παρουσία του είδους στην παραλία Καστράκι – Πορί, βορείως της Μονεμβασιάς καθώς και σε άλλες αμμώδεις παραλίες της όμορης περιοχής νοτίως του κάστρου Μονεμβασιάς οι οποίες εφάπτονται στο θαλάσσιο τμήμα της περιοχής GR2540001 έχει τεκμηριωθεί μέσω συνεντεύξεων με αλιείς, καθώς και από τα χαρακτηριστικά της βυθομετρίας και της παρουσίας πυκνών λιβαδιών φανερόγαμων φυτών *Posidonia oceanica* (ΤΟ 1120*). Κρίνεται αναγκαία η υλοποίηση μελέτης βάσης για την επιβεβαίωση παρουσίας και την εκτίμηση της κατάστασης των πληθυσμών του είδους. Τα δεδομένα που θα συλλεχθούν θα αποτελέσουν τη βάση για τη λήψη και εφαρμογή θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων. Σε περίπτωση εντοπισμού ακόμη και περιορισμένου αριθμού ζωντανών ατόμων, απαιτείται η άμεση εφαρμογή αυστηρών μέτρων προστασίας. Τα αποτελέσματα της μελέτης βάσης θα καθοδηγήσουν και τις δράσεις αποκατάστασης και ενίσχυσης του πληθυσμού (π.χ. με επανεισαγωγή, Katsanevakis 2016), εστιάζοντας σε περιοχές που διαθέτουν κατάλληλα ενδιαιτήματα ανάπτυξης του είδους και σε σημεία όπου καταγράφεται ιστορικά η παρουσία του είδους.

Σε ότι αφορά τα κητώδη, το ΤΕΔ δεν αναφέρει κανένα είδος, και οι πιο κοντινές βιβλιογραφικές καταγραφές κητωδών αφορούν λιγοστές παρατηρήσεις ζωνοδέλφινου (*Stenella coeruleoalba*) και φυσητήρα (*Physeter macrocephalus*) σε μεγάλη απόσταση από τις ακτές και στα ανοικτά ύδατα του Μηρτώου Πελάγους (Frantzis, 2009). Οι χάρτες κατανομής (distribution) κητωδών από την 4η Έκθεση Αναφοράς καλύπτουν μεν τη θαλάσσια περιοχή της GR2540001 –ή μέρος αυτής– για τα είδη ρινοδέλφινο (*Tursiops truncatus*), ζωνοδέλφινο (*Stenella coeruleoalba*), κοινό δελφίνι (*Delphinus delphis*), και σταχτοδέλφινο (*Grampus griseus*), ωστόσο πρόκειται περισσότερο για την απεικόνιση της δυνητικής εξάπλωσης των ανωτέρω ειδών σύμφωνα με τις οικολογικές τους απαιτήσεις. Συνεπώς, δεν προτείνεται καμία τροποποίηση ή ενσωμάτωση κητωδών στο προστατευτέο αντικείμενο της περιοχής.

Αμφίβια – ερπετά (εκτός θαλάσσιων χελωνών): Στην περιοχή απαντώνται τρία είδη ερπετών του Παραρτήματος ΙΙ Οδηγίας 92/43/ΕΚ δύο χερσαίες χελώνες (***Testudo hermanni*** και ***Testudo marginata***) και μια νεροχελώνα (***Mauremys rivulata***), όλα με Βαθμό Διατήρησης «Β».

Ασπόνδυλα: Στην περιοχή καταγράφεται ένα είδος πεταλούδας του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ [***Euplagia quadripunctaria*** (πεταλούδα της Ρόδου)], το οποίο είναι προτεραιότητας και έχει αξιολογηθεί με Βαθμό Διατήρησης «Α». Το είδος είναι ευρέως διαδεδομένο σε όλη την Ευρώπη και στην Ελλάδα έχει ευρεία κατανομή τόσο στην ηπειρωτική όσο και στη νησιωτική χώρα. Παρότι δεν φαίνεται να δέχεται σημαντικές απειλές, ωστόσο τόσο οι πληθυσμοί του, όσο και η κατάσταση των ενδιαιτημάτων τους στις μεσογειακές περιοχές δεν έχουν εκτιμηθεί.

Θηλαστικά: Σύμφωνα με την υφιστάμενη πληροφορία ΤΕΔ στην περιοχή εμφανίζονται έξι (6) είδη θηλαστικών του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, στο σύνολο τους χειρόπτερα (***Miniopterus schreibersii***, ***Myotis blythii***, ***Myotis emarginatus***, ***Rhinolophus euryale***, ***Rhinolophus ferrumequinum*** και

Rhinolophus hipposideros). Όλα τα προαναφερθέντα είδη έχουν βαθμό διατήρησης «Β» και οι πληθυσμοί τους δεν θεωρούνται απομονωμένοι εντός της ευρύτερης περιοχής εξάπλωσης.

Επιπλέον, όπως προκύπτει από τις εργασίες πεδίου που διενεργήθηκαν το 2015 στα πλαίσια του έργου «Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών θηλαστικών» (2015, Υποέργο 4, έργου Προστασία και διατήρηση τηςΒιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωνακαι Υγροτόπου Μουστού) που διενήργησε ο Φορέας Διαχείρισης, στην περιοχή έχει καταγραφεί το είδος χειροπτέρου του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, ***Barbastella barbastellus*** (Βάση Δεδομένων για τα Χειρόπτερα της Ελλάδας του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Κρήτης[16]). Οι πληθυσμοί του είδους *Barbastella barbastellus* δε θεωρούνται απομονωμένοι, παρ' όλα αυτά βρίσκονται στο όριο της κατανομής τους. Πρόκειται για ένα από τα πιο σπάνια είδη της Ελλάδας που απαντάται σε ώριμα δάση και στα κράσπεδα δασών, σε υψόμετρο έως 2000 μ. Το είδος κυνηγά σε κοντινή απόσταση από τα καταφύγια του (έως 7 χλμ..) και αναζητά την τροφή του ακριβώς πάνω από τη κομοστέγη ή κάτω από αυτήν, αλλά και κατά μήκος των οικοτόνων στα κράσπεδα των δασών. Σχηματίζει αναπαραγωγικές αποικίες σε δέντρα, κάτω από τον χαλαρό φλοιό ή σε σχισμές δέντρων ή βράχων, ενώ συνήθως διατηρεί ένα δίκτυο κατάλληλων θέσεων για κούρνιασμα, τις οποίες εναλλάσει ανά λίγες μέρες. Το χειμώνα εντοπίζεται να διαχειμάζει σε δέντρα, υπόγεια καταφύγια, βράχια και ερείπια (Dietz and Kiefer, 2016).

Πολύ σημαντικό καταφύγιο στην περιοχή αποτελεί το σπήλαιο **Σολωμού Τρύπα** στο οποίο έχουν βρεθεί τρία από τα προαναφερθέντα είδη χειροπτέρων (*Miniopterus schreibersii*, *Myotis blythii* και *Rhinolophus euryale*), και για το λόγο αυτό κρίνεται εξαιρετικής σημασίας για τη διατήρηση της χειροπτεροπανίδας στην περιοχή. Η ύπαρξη της αποικίας στο σπήλαιο Σολωμού Τρύπα ήταν και ο λόγος επέκτασης της περιοχής GR2540001. Επιπροσθέτως, πολύ σημαντικό καταφύγιο για χειρόπτερα αποτελεί και η θέση **Πύργος Αγ. Στεφάνου**, η οποία φιλοξενεί τρία είδη Χειροπτέρων του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43 (*Rhinolophus ferrumequinum*, *Rhinolophus hipposideros* και *Myotis emarginatus*), το οποίο επίσης αποτέλεσε το λόγο επέκτασης της συγκεκριμένης περιοχής που μετά την αναθεώρηση του δικτύου Natura 2000 φέρει και το όνομα της εν λόγω θέσης (Παπαμιχαήλ *et al.*, 2015). Αναλυτική τεκμηρίωση για τους λόγους ένταξης του σπηλαίου εντός του δικτύου, υπάρχει στα σχετικά αρχεία της Διαβούλευσης που προηγήθηκε της αναθεώρησης του Δικτύου Natura2000. Επισημαίνεται ότι στα επίσημα γεωγραφικά αρχεία η συγκεκριμένη επέκταση εκ παραδρομής δεν απεικονίζεται, όπως επιβεβαιώνεται και από τις παρατηρήσεις και προτάσεις για τις ΕΖΔ/ΤΚΣ του δικτύου NATURA 2000 στην Ελλάδα που εκδόθηκαν στα πλαίσια του προγράμματος LIFE GRECABAT (Παραγκαμιάν, 2020). Επισημαίνεται ότι η αναφορά των ειδών *Rhinolophus ferrumequinum* και *Myotis emarginatus* προέρχεται μόνο από τη θέση Πύργος Αγ. Στεφάνου, και επομένως στα πλαίσια της παρούσας η περιοχή έχει θεωρηθεί ως εντός ορίων της ΕΖΔ-ΤΚΣ.

Δεδομένου ότι το μεγαλύτερο μέρος της περιοχής δεν έχει ερευνηθεί χειροπτερολογικά σε συνδυασμό με τη σημαντικότητα των υφιστάμενων ευρημάτων (χαρακτηριστικά αποικιών, αριθμός ειδών κλπ), καθιστά τη διενέργεια μιας μελέτης βάσης απαραίτητη. Από αυτήν αναμένεται να αποκτηθούν σημαντικά δεδομένα που θα εμπλουτίσουν τη γνώση μας για τη σύνθεση της χειροπτεροπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς και τη χρήση του χώρου από τα είδη αυτά (θέσεις τροφοληψίας, θέσεις καταφυγίων, διάδρομοι μετακίνησης, κα) καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρησή τους δεδομένα. Κρίνεται σκόπιμο η μελέτη αυτή να επεκταθεί και στα υπόλοιπα είδη θηλαστικών που αποτελούν το προστατευτέο αντικείμενο της συγκεκριμένης περιοχής.

Στα «πολύ σημαντικά είδη» της περιοχής, για τα οποία απαιτείται η λήψη εξειδικευμένων θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων, περιλαμβάνεται το τσακάλι (***Canis aureus***), το οποίο έχει καταχωρηθεί ως

[16] https://database.inspee.gr/

Κινδυνεύον (EN) στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009). Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία κατά την έναρξη της μελέτης, ο πληθυσμός του *Canis aureus* είχε μειωθεί σημαντικά κυρίως λόγω θήρας και δηλητηριασμένων δολωμάτων και η εξάπλωση του στην Πελοπόννησο, όπως και στην υπόλοιπη Ελλάδα, ήταν κατακερματισμένη (Γιαννάτος, 2014; Kominos et al., 2018). Ωστόσο, νεότερα στοιχεία που προέκυψαν κατά τη διάρκεια υλοποίησης της παρούσας ΕΠΜ, στο πλαίσιο έργου που εκπονήθηκε από τη Μονάδα Διαχείρισης (ως Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασίας) μέσω του Υ.ΜΕ.ΠΕΡ.Α.Α. (Γιαννάτος, 2020), επιβεβαιώνουν την παρουσία του τσακαλιού τόσο στην ΕΖΔ GR2540001 (με δείγματα αναπαραγωγής) όσο και σε άλλες περιοχές Natura της Πελοποννήσου εντός της περιοχής μελέτης. Οι καταγραφές του είδους ήταν πολυάριθμες και κατανεμημένες σε διαφορετικές θέσεις, γεγονός που υποδηλώνει υψηλή κινητικότητα και πυκνό πληθυσμό. Παρότι οι πρόσφατες παρατηρήσεις υποδεικνύουν ότι οι πληθυσμοί του ανακάμπτουν και μειώνεται ο κατακερματισμός της εξάπλωσής του, η ιστορική του συρρίκνωση σε συνδυασμό με την ευαλωτότητα του σε ανθρωπογενείς πιέσεις συνηγορούν στην ανάγκη παρακολούθησης του πληθυσμού και υιοθέτησης στοχευμένων μέτρων προστασίας και διαχείρισης. Το είδος είναι ευαίσθητο καθώς προτιμά περιορισμένο αριθμό ενδιαιτημάτων με αποτέλεσμα αλλαγές στα ενδιαιτήματα αυτά, να απομονώνουν τους πληθυσμούς των τσακαλιών σε μικρές ομάδες κάνοντας το είδος ευάλωτο σε τοπικές απειλές όπως επιδημίες, τροχαία, δηλητηριασμένα δολώματα και λαθροθηρία (Γρίβας *et al.*, 2012).

Ιχθυοπανίδα: Στην περιοχή δεν απαντώνται είδη ιχθυοπανίδας τα οποία να εντάσσονται στα «πολύ σημαντικά» είδη, όπως αυτά ορίζονται στα πλαίσια της παρούσας.

GR2540002 - "Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος" (ΕΖΔ)

Στον **Πίνακα 2.2.3.1.1-14** καταγράφονται τα πολύ σημαντικά είδη πανίδας που απαντώνται στην περιοχή και ακολουθεί συνοπτικός σχολιασμός των στοιχείων του πίνακα.

Πίνακας 2.2.3.1.1-14: Πολύ σημαντικά είδη πανίδας και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2540002 - "Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος" (ΕΖΔ)

α/α	Ομάδα είδους	Λατινική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Είδος προτεραιότητας	Πληθυσμός	Βαθμός Διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
1.	**M**	*Canis aureus*	Τσακάλι	0	-	-	U1
2.	**M**	*Miniopterus schreibersii*	Πτερυγονυχτερίδα	0	-	-	U1
3.	**M**	*Monachus monachus*	Μεσογειακή φώκια	1	B	C	U1
4.	**R**	*Caretta caretta*	Χελώνα Καρέτα	1	C	B	U2
5.	**R**	*Mauremys rivulata*	Ποταμοχελώνα	0	C	B	U1
6.	**R**	*Testudo marginata*	Κρασπεδοχελώνα	0	C	B	U1
7.	**R**	*Zamenis situla*	Σπιτόφιδο	0	C	B	FV

Σημείωση: *Τα στοιχεία που επισημαίνονται με φόντο γκρι αφορούν είδη που εμπίπτουν στο προστατευτέο αντικείμενο της παρούσας μετά από σχετική οικολογική αξιολόγηση (άλλα σημαντικά ειδή που πληρούν τις προϋποθέσεις για τη λήψη εξειδικευμένων θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων).*

α/α	Ομάδα είδους	Λατινική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Είδος προτεραιότητας	Πληθυσμός	Βαθμός Διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
:Τα στοιχεία τα οποία επισημαίνονται με θαλασσί φόντο και κόκκινη γραμματοσειρά παρουσιάζουν τεκμηριωμένες μεταβολές από τα ΤΕΔ της περιοχής, όπως αυτές αναλύονται στο τεύχος ΠΑ (Ενότητα 2.2.3.1.1).							

Θαλάσσια πανίδα: Στην περιοχή μελέτης αναπαράγεται η θαλάσσια χελώνα ***Caretta caretta***, είδος προτεραιότητας (Παράρτημα ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ) η οποία όμως δεν καταγράφεται στο ΤΕΔ της περιοχής.

Οι παραλίες δυτικά του λιμένα της Νεάπολης και έως τη λιμνοθάλασσα Στρογγύλη συνιστούν την παραλία ωοτοκίας Βάτικα της *Caretta caretta*. Πιο συγκεκριμένα πρόκειται για διαδοχικές παραλίες συνολικού μήκους 8800m που διακόπτονται από χαμηλούς βραχώδεις σχηματισμούς (από ανατολικά προς δυτικά είναι Νεάπολη, Νερατζιώνας, Μάγγανο, Χαμόκελο, Παυλοπέτρι, Πούντα). Σύμφωνα με τα λίγα διαθέσιμα στοιχεία (ΑΡΧΕΛΩΝ / Σύλλογος 'ΤΟΥΛΙΠΑ ΓΟΥΛΙΜΗ' 2018-2019) τα οποία χαρακτηρίζονται ανεπαρκή (Data quality: P), η παραλία ωοτοκίας Βάτικα έχει ετήσιο μέσο όρο φωλιών 8 (min 5 και max 11 φωλιές) με ετήσια πυκνότητα ωοτοκίας 1 φωλιά/km. Σχετικά με το μέγεθος του πληθυσμού, ο μέσος όρος αναπαραγόμενων ατόμων διαμορφώνεται σε 4 b-females, min: 3 και max: 6 (υπολογίζοντας μέσο όρο δύο φωλιές ανά αναπαραγόμενο άτομο). Σε αμμουδιές της Ελαφονήσου έχει καταγραφεί σποραδική ωοτοκία (ΑΡΧΕΛΩΝ / Σύλλογος 'ΤΟΥΛΙΠΑ ΓΟΥΛΙΜΗ' 2018-2019). Τα δεδομένα είναι ελλιπή επειδή δεν έχει γίνει συστηματική καταγραφή της φωλεοποίησης και δεν υπάρχει εκτίμηση του συνολικού αριθμού φωλιών.

Στην περιοχή μελέτης υπάρχουν καταγραφές παρουσίας της **Μεσογειακής Φώκιας *Monachus monachus*,** είδος προτεραιότητας (Παράρτημα ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ), όπως προκύπτει από δεδομένα του ΤΕΔ και της MOm (Εταιρεία για τη Μελέτη και Προστασία της Μεσογειακής Φώκιας). Το είδος έχει χαρακτηριστεί ως σπάνιο (V) στην περιοχή, και ο Βαθμός Διατήρησης των τύπων οικοτόπων που είναι σημαντικοί για το είδος έχει κριθεί ως μέτριος ή περιορισμένος («C»), ενώ η περιοχή βρίσκεται εντός των ορίων εξάπλωσης του είδους. Δεδομένου ότι η GR2540002 περιλαμβάνει μόνο χερσαία ή και παράκτια ενδιαιτήματα, ως βασική ΟΧΕ του είδους στη συγκεκριμένη περιοχή θεωρείται η ΟΧΕ αναπαραγωγής. Ωστόσο το ΤΕΔ δεν περιέχει πληροφορία σχετικά με την παρουσία θαλάσσιων σπηλαίων (Τ.Ο. 8330), τα οποία θεωρούνται ως κρίσιμο ενδιαίτημα αναπαραγωγής και ανάπαυσης του είδους (Dendrinos *et al.*, 2007). Η όμορη θαλάσσια περιοχή, η οποία δεν συμπεριλαμβάνεται στη GR2510003, φαίνεται να αποτελεί πεδίο τροφοληψίας ή/και διάδρομο μετακίνησης του είδους, καθώς τα πιο ενημερωμένα διαθέσιμα δεδομένα (MOm/Εταιρεία για τη Μελέτη και Προστασία της Μεσογειακής Φώκιας) αφορούν καταγραφές στο θαλάσσιο χώρο. Αυτό θα πρέπει να ληφθεί υπόψη σε περίπτωση μελλοντικής επέκτασης της παρούσας GR στη θαλάσσια ζώνη.

Αμφίβια – ερπετά (εκτός θαλάσσιων χελωνών): Στην περιοχή απαντώνται τρία είδη ερπετών του Παραρτήματος ΙΙ Οδηγίας 92/43/ΕΚ, ένα φίδι (***Zamenis situla***), μια χερσαία χελώνα (***Testudo marginata***) και μια νεροχελώνα (***Mauremys rivulata***), όλα με Βαθμός Διατήρησης «Β».

Ασπόνδυλα / Ιχθυοπανίδα: Στην περιοχή δεν απαντώνται είδη ασπονδύλων ή ιχθυοπανίδας τα οποία να εντάσσονται στα «πολύ σημαντικά» είδη, όπως αυτά ορίζονται στα πλαίσια της παρούσας.

Θηλαστικά: Σύμφωνα με την υφιστάμενη πληροφορία ΤΕΔ και τις υφιστάμενες βιβλιογραφικές αναφορές στην περιοχή εμφανίζεται ένα μόνο είδος θηλαστικού του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ. Πρόκειται για το είδος χειροπτέρου ***Miniopterus schreibersii***, ο πληθυσμός του οποίου δεν θεωρείται απομονωμένος εντός της ευρύτερης περιοχής εξάπλωσης.

Λόγω έλλειψης στοιχείων για τα είδη χειροπτέρων και άλλων θηλαστικών στην περιοχή μελέτης, προτείνεται η εκπόνηση μελέτης βάσης ώστε να εμπλουτιστεί η γνώση για την παρουσία του συγκεκριμένου είδους, όπως και άλλων ειδών στην περιοχή. Επιπλέον μια τέτοια μελέτη θα συγκεντρώσει στοιχεία για τη χρήση του χώρου από τη θηλαστικοπανίδα της περιοχής, για τις πιέσεις/απειλές που δέχονται τα διάφορα είδη, και για τα μέτρα και δράσεις που θα πρέπει να ληφθούν για την επίτευξη ή/και διατήρηση της ΚΔ των ειδών αυτών σε ικανοποιητικό επίπεδο.

Στα «πολύ σημαντικά είδη» της περιοχής, για τα οποία απαιτείται η λήψη εξειδικευμένων θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων, περιλαμβάνεται το τσακάλι (***Canis aureus***), το οποίο έχει καταχωρηθεί ως Κινδυνεύον (ΕΝ) στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009). Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία κατά την έναρξη της μελέτης, ο πληθυσμός του *Canis aureus* είχε μειωθεί σημαντικά κυρίως λόγω θήρας και δηλητηριασμένων δολωμάτων και η εξάπλωση του στην Πελοπόννησο, όπως και στην υπόλοιπη Ελλάδα, ήταν κατακερματισμένη (Γιαννάτος, 2014; Kominos et al., 2018). Ωστόσο, νεότερα στοιχεία που προέκυψαν κατά τη διάρκεια υλοποίησης της παρούσας ΕΠΜ, στο πλαίσιο έργου που εκπονήθηκε από τη Μονάδα Διαχείρισης (ως Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασίας) μέσω του Υ.ΜΕ.ΠΕΡ.Α.Α. (Γιαννάτος, 2020), επιβεβαιώνουν την παρουσία του τσακαλιού τόσο στην ΕΖΔ GR2540001 (με δείγματα αναπαραγωγής) όσο και σε άλλες περιοχές Natura της Πελοποννήσου εντός της περιοχής μελέτης. Οι καταγραφές του είδους ήταν πολυάριθμες και κατανεμημένες σε διαφορετικές θέσεις, γεγονός που υποδηλώνει υψηλή κινητικότητα και πυκνό πληθυσμό. Παρότι οι πρόσφατες παρατηρήσεις υποδεικνύουν ότι οι πληθυσμοί του ανακάμπτουν και μειώνεται ο κατακερματισμός της εξάπλωσής του, η ιστορική του συρρίκνωση σε συνδυασμό με την ευαλωτότητα του σε ανθρωπογενείς πιέσεις συνηγορούν στην ανάγκη παρακολούθησης του πληθυσμού και υιοθέτησης στοχευμένων μέτρων προστασίας και διαχείρισης. Το είδος είναι ευαίσθητο καθώς προτιμά περιορισμένο αριθμό ενδιαιτημάτων με αποτέλεσμα αλλαγές στα ενδιαιτήματα αυτά, να απομονώνουν τους πληθυσμούς των τσακαλιών σε μικρές ομάδες κάνοντας το είδος ευάλωτο σε τοπικές απειλές όπως επιδημίες, τροχαία, δηλητηριασμένα δολώματα και λαθροθηρία (Γρίβας *et al.*, 2012).

GR2540003 - "Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου" (ΕΖΔ- ΤΚΣ)

Η ΕΖΔ-ΤΚΣ αποτελεί περιοχή με πλούσια πανίδα (χερσαία και θαλάσσια), στην οποία περιλαμβάνονται συνολικά δεκαέξι πολύ σημαντικά είδη (3 θαλάσσια και 13 χερσαία), εκ των οποίων δεκατέσσερα είναι είδη του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ και τρία είναι είδη προτεραιότητας. Στον **Πίνακα 2.2.3.1.1-15** καταγράφονται τα πολύ σημαντικά είδη πανίδας που απαντώνται στην περιοχή και ακολουθεί συνοπτικός σχολιασμός των στοιχείων του πίνακα.

Πίνακας 2.2.3.1.1-15: Πολύ σημαντικά είδη πανίδας και χαρακτηριστικά αυτών που απαντούν στην περιοχή GR2540003 - "Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου" (ΕΖΔ- ΤΚΣ)

α/α	Ομάδα είδους	Λατινική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Είδος προτεραιότητας	Πληθυσμός	Βαθμός Διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης
1.	**F**	*Pelasgus laconicus*	Λακωνικός Πελασγός	0	-	-	U1
2.	**F**	*Squalius keadicus*	Καιαδική Μενίδα	0	B	C	U1
3.	**F**	*Tropidophoxinellus spartiaticus*	Χρυσή Μένιδα	0	-	-	U1
4.	**I**	*Albinaria haessleini*	-	0	A	B	XX
5.	**M**	*Canis aureus*	Τσακάλι	0	C	-	U1
6.	**M**	*Lutra lutra*	Βίδρα	0	C	C	FV
7.	**M**	*Monachus monachus*	Μεσογειακή φώκια	1	C	C	U1
8.	**M**	*Myotis capaccinii*	Ποδαρομυωτίδα	0	-	B	U1
9.	**R**	*Caretta caretta*	Χελώνα Καρέτα	1	-	-	U2
10.	**R**	*Caretta caretta*	Χελώνα Καρέτα	1	B	B	U2
11.	**R**	*Chelonia mydas*	Πράσινη θαλασσοχελώνα	1	-	-	U2
12.	**R**	*Elaphe quatuorlineata*	Λαφιάτης	0	C	B	FV
13.	**R**	*Emys orbicularis*	Βαλτοχελώνα	0	C	B	U1
14.	**R**	*Mauremys rivulata*	Ποταμοχελώνα	0	C	B	U1
15.	**R**	*Testudo hermanni*	Μεσογειακή χελώνα	0	C	B	U1
16.	**R**	*Testudo marginata*	Κρασπεδοχελώνα	0	C	B	U1
17.	**R**	*Zamenis situla*	Σπιτόφιδο	0	C	B	FV

Σημείωση: *Τα στοιχεία που επισημαίνονται με φόντο γκρι αφορούν είδη που εμπίπτουν στο προστατευτέο αντικείμενο της παρούσας μετά από σχετική οικολογική αξιολόγηση (άλλα σημαντικά ειδή που πληρούν τις προϋποθέσεις για τη λήψη εξειδικευμένων θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων).*

Θαλάσσια πανίδα: Στην περιοχή μελέτης σημειώνεται **σταθερή παρουσία** των θαλάσσιων χελωνών ***Caretta caretta*** και ***Chelonia mydas***, είδη προτεραιότητας (Παράρτημα ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ). Στο θαλάσσιο χώρο καταγράφονται και τα δύο είδη από εκθαλασσώσεις ανήλικων και νεαρών ατόμων ενώ μόνο η *Caretta caretta* αναπαράγεται στην περιοχή.

Η παραλία Ευρώτα (μήκους περίπου 13 km) καθώς και τέσσερις παραλίες στο δυτικό Λακωνικό Κόλπο συνολικού μήκους περίπου 8,4 km (από ανατολικά προς δυτικά: Βαλτάκι μήκους περίπου 1,2 km, Σελινίτσα μήκους περίπου 1,5 km, Μαυροβούνι μήκους περίπου 3,9 km και Βαθύ μήκους περίπου 1,8 km), συνιστούν μία από τις σημαντικότερες περιοχές φωλεοποίησης της *Caretta caretta* στην Ελλάδα με ετήσιο αριθμό φωλιών >100 ('major' nesting area) (Casale and Margaritoulis, 2010). Οι

παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta* στο Λακωνικό Κόλπο με συνολικό μήκος 21,4 km συγκεντρώνουν ετήσιο αριθμό 503 φωλιές (πυκνότητα 23,5 φωλιές/km) όπως προκύπτει από συστηματικά προγράμματα καταγραφής (επικαιροποιημένα στοιχεία 2016-2018 του ΑΡΧΕΛΩΝ και νωρίτερα - βλ. ΤΕΔ). Πιο συγκεκριμένα, η παραλία Ευρώτα συγκεντρώνει ετησίως 305 φωλιές και οι περιφερειακές παραλίες ωοτοκίας του Λακωνικού Κόλπου 198 φωλιές. Σχετικά με το μέγεθος του πληθυσμού, ο μέσος όρος αναπαραγόμενων ατόμων διαμορφώνεται συνολικά σε 252 bfemales (υπολογίζοντας μέσο όρο δύο φωλιές ανά αναπαραγόμενο άτομο). Ο βαθμός διατήρησης έχει αξιολογηθεί ως «Β».

Το θαλάσσιο τμήμα της περιοχής μελέτης, μπροστά από την παραλία Ευρώτα και σε απόσταση από την ακτογραμμή περίπου 1,5 ν.μ., συνιστά καλά τεκμηριωμένο τροφικό και αναπτυξιακό πεδίο για νεαρά άτομα *Caretta caretta* και *Chelonia mydas* (Τενεκετζής και Μαργαριτούλης, 2001; Margaritoulis and Teneketzis, 2003) καθώς και περιοχή για ζευγάρωμα και ανάπαυση κατά την αναπαραγωγή της *Caretta caretta* (inter-nesting area).

Επιπρόσθετα ο Λακωνικός Κόλπος έχει ταυτοποιηθεί ως σημαντικό τροφικό πεδίο ανάπτυξης (important developmental habitat) της *Chelonia mydas* λόγω της σημαντικής παρουσίας του είδους (συνιστά το 40% του συνόλου των θαλάσσιων χελωνών που καταγράφονται σε τυχαίες συλλήψεις σε αλιευτικά εργαλεία ή σε εκθαλασσώσεις στην περιοχή) καθώς και λόγω του μικρού μεγέθους των ατόμων που έχουν μέσο όρος καμπύλου μήκους καβουκιού: 36,4 cm (Margaritoulis and Teneketzis, 2003; Teneketzis *et al.*, 2006). Σημειώνεται ότι σχετικά με πληθυσμιακά δεδομένα σε εθνικό επίπεδο από δείγμα 226 τραυματισμένων χελωνών από όλη την Ελλάδα που εισήχθησαν για θεραπεία στο Κέντρο Διάσωσης του ΑΡΧΕΛΩΝΑ στη Γλυφάδα, το 3,5% ήταν *Chelonia mydas* και το 96,5% *Caretta caretta* (Panagopoulos *et al.*, 2003).

Στην περιοχή υπάρχουν επίσης καταγραφές παρουσίας της **Μεσογειακής Φώκιας *Monachus monachus*,** είδος προτεραιότητας (Παράρτημα ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ), όπως προκύπτει από δεδομένα του ΤΕΔ της συγκεκριμένης περιοχής. Το είδος έχει χαρακτηριστεί ως απλά παρόν (P) στην περιοχή, και ο Βαθμός Διατήρησης των τύπων οικοτόπων που είναι σημαντικοί για το είδος έχει κριθεί ως μέτριος ή περιορισμένος («C»). Η περιοχή βρίσκεται εντός των ορίων εξάπλωσης του είδους, ωστόσο τα δεδομένα σχετικά με τη σημαντικότητα της περιοχής ως πεδίο τροφοληψίας είναι ελλιπή, ενώ σύμφωνα με τη διαθέσιμη πληροφορία δε φαίνεται να υπάρχουν σημεία αναπαραγωγής του είδους καθώς ο Τ.Ο. 8330 που θεωρείται ως κρίσιμο ενδιαίτημα αναπαραγωγής και ανάπαυσης του είδους (Dendrinos *et al.*, 2007), δεν απαντάται στην παράκτια ζώνη της συγκεκριμένης περιοχής.

Αμφίβια – ερπετά (εκτός θαλάσσιων χελωνών): Στην περιοχή εμφανίζονται συνολικά έξι (6) είδη ερπετοπανίδας του Παραρτήματος ΙΙ Οδηγίας 92/43, δύο φίδια (***Elaphe quatuorlineata, Zamenis situla***), δύο χερσαίες χελώνες (***Testudo hermanni, Testudo marginata***) και δύο νεροχελώνες (***Emys orbicularis, Mauremys rivulata***). Όλα τα είδη αξιολογούνται με Βαθμό Διατήρησης «Β». Τα είδη των νεροχελώνων απαντούν στην εκβολική περιοχή με έντονη παρουσία και ίση περίπου πληθυσμιακή αναλογία.

Σε ότι αφορά τα κητώδη, το ΤΕΔ δεν αναφέρει κανένα είδος, και οι πιο κοντινές βιβλιογραφικές καταγραφές κητωδών αφορούν λιγοστές παρατηρήσεις ζωνοδέλφινου (*Stenella coeruleoalba*) σε μεγάλη απόσταση από την ακτή (στον κεντρικό Λακωνικό κόλπο, εκτός GR2540003), και δύο εκβρασμούς σταχτοδέλφινου (*Grampus griseus*) στην ευρύτερη περιοχή (Frantzis, 2009). Οι χάρτες κατανομής (distribution) κητωδών από την 4η Έκθεση Αναφοράς καλύπτουν τη θαλάσσια περιοχή της GR2540003 –ή μέρος αυτής– για τα είδη ρινοδέλφινο (*Tursiops truncatus*), ζωνοδέλφινο (*Stenella coeruleoalba*), και κοινό δελφίνι (*Delphinus delphis*), ωστόσο πρόκειται περισσότερο για την

απεικόνιση της δυνητικής εξάπλωσης των ανωτέρω ειδών σύμφωνα με τις γενικές οικολογικές τους απαιτήσεις. Συνεπώς, δεν προτείνεται καμία τροποποίηση ή ενσωμάτωση κητωδών στο προστατευτέο αντικείμενο της περιοχής.

Ασπόνδυλα: Στην περιοχή δεν εμφανίζεται κανένα ασπόνδυλο είδος του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ. Στα «πολύ σημαντικά είδη», με σκοπό τη λήψη εξειδικευμένων θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων, περιλαμβάνεται το ενδημικό της Πελοποννήσου, χερσαίο γαστερόποδο, ***Albinaria haessleini*** [IUCN status: VU – Τρωτό, Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009): EN – Κιδυνεύον]. Το είδος έχει πολύ περιορισμένη κατανομή στη νοτιοανατολική Πελοπόννησο και συγκεκριμένα στο Λακωνικό Κόλπο (Gittenberger, 1987), όπου έχουν αναφερθεί μόνο δύο θέσεις. Στην περιοχή μελέτης η εξάπλωσή του περιορίζεται νοτιανατολικά στο Βιβάρι. Δεν υπάρχει επαρκής πληροφορία για την οικολογία του είδους. Ωστόσο, ως τυπικό είδος *Albinaria* έχει παρουσία επάνω σε ασβεστολιθικούς βράχους και πιθανόν κάτω από μεγάλες πέτρες. Δεν υπάρχουν άμεσες απειλές για το είδος. Η απώλεια και η υποβάθμιση των οικοτόπων μέσω ανθρώπινων δραστηριοτήτων όπως η αστικοποίηση, η ψυχαγωγική και τουριστική πίεση, καθώς και οι φωτιές, μπορούν να θεωρηθούν ως οι κύριες απειλές. Δεδομένου ότι το είδος είναι γνωστό μόνο από δυο τοποθεσίες, και έχει ένα πολύ περιορισμένο εύρος, είναι επιρρεπές στις επιπτώσεις των ανθρώπινων δραστηριοτήτων ή στοχαστικών γεγονότων. Ως εκ τούτου, μπορεί να προβλεφθεί ότι σε σύντομο χρονικό διάστημα ο πληθυσμός των ειδών θα μπορούσε να υποβαθμιστεί έντονα.

Θηλαστικά: Σύμφωνα με το ΤΕΔ και τη σχετική βιβλιογραφία, στην περιοχή εμφανίζονται δύο είδη θηλαστικών του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, η Βίδρα (***Lutra lutra***) και η Ποδαρομυωτίδα (***Myotis capaccinii***). Ο βαθμός διατήρησης της βίδρας είναι μέτριος ή περιορισμένος (C), ενώ του είδους *Myotis capaccinii* είναι καλός (B). Οι πληθυσμοί και των δύο ειδών δεν θεωρούνται απομονωμένοι εντός της ευρύτερης περιοχής εξάπλωσης.

Όσον αφορά τη βίδρα (***Lutra lutra***), οι εκβολές του ποταμού Ευρώτα αποτελούν σημαντικό οικοσύστημα που εμπεριέχει κατάλληλα ενδιαιτήματα για το είδος και κρίνεται πολύ μεγάλης σημασίας για τη διαβίωση και διατήρηση του είδους. Παρ' όλα αυτά, πρακτικές όπως η απομάκρυνση της παρόχθιας βλάστησης, η εκβάθυνση και ο καθαρισμός των αρδευτικών καναλιών, οι καύσεις κ.α. περιορίζουν τις διαθέσιμες θέσεις για ανάπαυση και φωλεοποίηση της βίδρας. Επιπλέον, η έντονη παρουσία σκυλιών στο Δέλτα του ποταμού, ο ευτροφισμός και η ρύπανση από αγροχημικά και υπολείμματα αγροτικών δραστηριοτήτων αποτελούν σημαντικές πιέσεις για το είδος (Galanaki, 2000). Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω και δεδομένης της έντονης παρουσίας του ανθρώπου και των εκτεταμένων δραστηριοτήτων του στις εκβολές του ποταμού Ευρώτα, κρίνεται απαραίτητη τόσο η συνεχής συλλογή δεδομένων παρουσίας του είδους μέσω έρευνας και προγραμμάτων παρακολούθησης, όσο και η παρακολούθηση των διαθέσιμων τροφικών αποθεμάτων, των θέσεων τροφοληψίας αλλά και των θέσεων φωλεοποίησης και μετακίνησης των ατόμων βίδρας που διαβιούν στην περιοχή.

Στα «πολύ σημαντικά είδη» της περιοχής, για τα οποία απαιτείται η λήψη εξειδικευμένων θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων, περιλαμβάνεται το τσακάλι (***Canis aureus***), το οποίο έχει καταχωρηθεί ως Κινδυνεύον (EN) στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009). Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία κατά την έναρξη της μελέτης, ο πληθυσμός του *Canis aureus* είχε μειωθεί σημαντικά κυρίως λόγω θήρας και δηλητηριασμένων δολωμάτων και η εξάπλωση του στην Πελοπόννησο, όπως και στην υπόλοιπη Ελλάδα, ήταν κατακερματισμένη (Γιαννάτος, 2014; Kominos et al., 2018). Ωστόσο, νεότερα στοιχεία που προέκυψαν κατά τη διάρκεια υλοποίησης της παρούσας ΕΠΜ, στο πλαίσιο έργου που εκπονήθηκε από τη Μονάδα Διαχείρισης (ως Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασίας) μέσω του Υ.ΜΕ.ΠΕΡ.Α.Α. (Γιαννάτος,

2020), επιβεβαιώνουν την παρουσία του τσακαλιού τόσο στην ΕΖΔ GR2540001 (με δείγματα αναπαραγωγής) όσο και σε άλλες περιοχές Natura της Πελοποννήσου εντός της περιοχής μελέτης. Οι καταγραφές του είδους ήταν πολυάριθμες και κατανεμημένες σε διαφορετικές θέσεις, γεγονός που υποδηλώνει υψηλή κινητικότητα και πυκνό πληθυσμό. Παρότι οι πρόσφατες παρατηρήσεις υποδεικνύουν ότι οι πληθυσμοί του ανακάμπτουν και μειώνεται ο κατακερματισμός της εξάπλωσής του, η ιστορική του συρρίκνωση σε συνδυασμό με την ευαλωτότητα του σε ανθρωπογενείς πιέσεις συνηγορούν στην ανάγκη παρακολούθησης του πληθυσμού και υιοθέτησης στοχευμένων μέτρων προστασίας και διαχείρισης. Το είδος είναι ευαίσθητο καθώς προτιμά περιορισμένο αριθμό ενδιαιτημάτων με αποτέλεσμα αλλαγές στα ενδιαιτήματα αυτά, να απομονώνουν τους πληθυσμούς των τσακαλιών σε μικρές ομάδες κάνοντας το είδος ευάλωτο σε τοπικές απειλές όπως επιδημίες, τροχαία, δηλητηριασμένα δολώματα και λαθροθηρία (Γρίβας *et al.*, 2012).

Ιχθυοπανίδα: Στην περιοχή έχει καταγραφεί το είδος ***Squalius keadicus*** (Καιαδική Μένιδα) το οποίο φέρει βαθμό διατήρησης «C». Το είδος εντοπίζεται αποκλειστικά στον ποταμό Ευρώτα και τον Βασιλοπόταμο. Ο πληθυσμός του είδους είναι μη απομονωμένος, αλλά βρίσκεται στις παρυφές της περιοχής εξάπλωσης και η κατάσταση διατήρησής του σε εθνικό επίπεδο είναι Ανεπαρκής (U1). Το είδος είναι ενδημικό του ποταμού Ευρώτα (Πελοπόννησος), όπου όμως εμφανίζει κερματισμένη εξάπλωση εξαιτίας της διακοπτόμενης ροής του ποταμού. Κατά μήκος του ποταμού Ευρώτα την περίοδο μειωμένης στάθμης των υδάτων το είδος εμφανίζεται σε μικρές λεκάνες, όπου επιβιώνουν λίγα άτομα, τα οποία θα διαχυθούν αργότερα, την περίοδο των βροχών, σε ευρύτερες περιοχές. Γενικά, ο πληθυσμός του είδους εμφανίζει μείωση, ως εκ τούτου, έχει ταξινομηθεί ως Κινδυνεύον στην τελευταία έκδοση του Κόκκινου Βιβλίου των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009) και από τη Διεθνή Ένωση για την προστασία της φύσης (IUCN).

Επίσης, σύμφωνα με την τελευταία έκδοση των ΤΕΔ, στην περιοχή απαντώνται και τα είδη ***Pelasgus laconicus*** και ***Tropidophoxinellus spartiaticus*** του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ. Για τα είδη στη δεν έχει εκτιμηθεί ο πληθυσμός και ο Βαθμός Διατήρησής τους στην περιοχή και ως εκ τούτου απαιτείται η διενέργεια μελέτης βάσης. Επισημαίνεται ότι και τα δύο είδη είναι ενδημικά του Ευρώτα και η περιοχή κρίνεται ως ιδιαιτέρως σημαντική για τη διατήρησή τους. Το είδος *Pelasgus laconicus* είναι ενδημικό του Ευρώτα και του άνω ρου του Αλφειού (Kottelat and Barbieri, 2004), χαρακτηρίζεται ως CR – Κρισίμως Κινδυνεύον στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009) και από τη Διεθνή Ένωση για την προστασία της φύσης (IUCN). Το είδος *Tropidophoxinellus spartiaticus* είναι ενδημικό της Νότιας Πελοποννήσου καθώς η κατανομή του περιορίζεται στους ποταμούς Ευρώτα, Βασιλοπόταμο, Πάμισσο, Περιστερά και Νέδα, και σε κάποια μικρά ρέματα της Μεσσηνίας (Economou *et al.*, 2007; Barbieri *et al.*, 2015). Χαρακτηρίζεται ως VU – Κινδυνεύον στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009) και από τη IUCN.

2.2.3.1.2 Άλλα σημαντικά είδη πανίδας

Στο παρόν κεφάλαιο συνοψίζεται για τις Ειδικές Ζώνες Διατήρησης και τους Τόπους Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ) η πληροφορία που αφορά στα «άλλα σημαντικά είδη πανίδας», δηλαδή σε αυτά που περιλαμβάνονται στον πίνακα 3.3 του ΤΕΔ και σε μία ή περισσότερες από τις παρακάτω κατηγορίες: **α)** περιλαμβάνονται στα παραρτήματα IV και V της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, **β)** είναι εθνικού ενδιαφέροντος και εντάσσονται στις κατηγορίες κινδύνου/απειλής Κρισίμως κινδυνεύοντα (CR), Κινδυνεύοντα (EN), Τρωτά (VU), και **γ)** είναι στενοενδημικά.

Αναλυτικά στοιχεία ανά ΕΖΔ και ΤΚΣ καταγράφονται στους **Πίνακες 2.2.3.1.2-1 έως 2.2.3.1.2-15 του Τεύχους Τεκμηρίωσης**, σύμφωνα με το υπόδειγμα του Πίνακα 2.2-4 του Τεύχους Εξειδίκευσης Τεχνικών Προδιαγραφών. Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται επιλεγμένα και εφόσον είναι ιδιαίτερα σημαντικά ή καθοριστικά για τον χαρακτηρισμό και τους όρους προστασίας επιλεγμένα στοιχεία του σχετικού πίνακα του Τεύχους Τεκμηρίωσης. Η παρουσίαση των στοιχείων διαφοροποιείται, όπου απαιτείται, ανά ομάδα είδους (Ασπόνδυλα, Αμφίβια – Ερπετά, Θηλαστικά, Ιχθυοπανίδα).

GR2510003 - "Ακροναυπλία και Παλαμήδι" (ΕΖΔ)

Αμφίβια – ερπετά: Στην περιοχή εντοπίζονται έξι συνολικά είδη ερπετών (βλ. **Τεύχος Τεκμηρίωσης, Πίνακας 2.2.3.1.2-1**), ενώ καθόλου είδη αμφιβίων. Τέσσερα είναι είδη του Παραρτήματος IV της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, ενώ το σύνολο αυτών είναι καταχωρημένα στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009).

Ιδιαίτερα σημαντικά ανάμεσα σε αυτά θεωρούνται τα ενδημικά είδη πελοποννησιακή γουστέρα (***Podarcis peloponnesiaca***) και μωραϊτόσαυρα (***Algyroides moreoticus***). Το τελευταίο είδος αναφέρεται ως σπάνιο (R) στην περιοχή. Τα ανωτέρω είδη εμφανίζουν ίδιες οικολογικές απαιτήσεις με κάποια από τα «πολύ σημαντικά είδη», και ως εκ τούτου κρίνεται ότι θα καλυφθούν από τα μέτρα προστασίας και διαχείρισης που θα προταθούν για αυτά.

Ασπόνδυλα: Σύμφωνα με το ΤΕΔ (2019) και τη σχετική βιβλιογραφία στην περιοχή δεν έχουν καταγραφεί είδη ασπονδύλων που εμπίπτουν στις προβλεπόμενες κατηγορίες.

Θηλαστικά: Σύμφωνα με το ΤΕΔ (2019) και τη σχετική βιβλιογραφία στην περιοχή δεν έχουν καταγραφεί είδη θηλαστικών που εμπίπτουν στις προβλεπόμενες κατηγορίες (βλ. **Τεύχος Τεκμηρίωσης, Πίνακας 2.2.3.1.2-1**). Να σημειωθεί ότι για την περιοχή μελέτης δεν υπάρχουν επαρκή δεδομένα ώστε να είναι δυνατή η πλήρης κατανόηση της χρήσης του χώρου ή η πραγματική σύνθεση των ειδών χειροπτέρων της περιοχής και του πληθυσμού αυτών. Μια μελέτη βάσης, όπως έχει προταθεί για τα πολύ σημαντικά είδη της περιοχής, αναμένεται να συγκεντρώσει δεδομένα που αφορούν και τα είδη που εμπίπτουν στις προβλεπόμενες κατηγορίες της ενότητας αυτής, καθώς η μεθοδολογία καταγραφής είναι παρόμοια για όλα τα είδη χειροπτέρων της χώρας.

GR2520001 - "Όρος Μαίναλο" (ΕΖΔ)

Αμφίβια – ερπετά: Στην περιοχή απαντούν δεκαοκτώ συνολικά είδη (βλ. **Τεύχος Τεκμηρίωσης, Πίνακας 2.2.3.1.2-2**), εκ των οποίων δεκατέσσερα είδη ερπετών και τέσσερα αμφιβίων. Δεκατρία είδη (δέκα ερπετά και τρία αμφίβια) είναι είδη του Παραρτήματος IV της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, ενώ το σύνολο αυτών είναι καταχωρημένα στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009). Δύο αμφίβια (*Bufo bufo* και *Rana graeca)* και τέσσερα ερπετά (*Coronella austriaca, Platyceps najadum, Typhlops vermicularis* και *Vipera ammodytes*) θεωρούνται σπάνια (R) στην περιοχή.

Ιδιαίτερα σημαντικά ανάμεσα σε αυτά θεωρούνται τα ενδημικά είδη ερπετών, πελοποννησιακή γουστέρα (***Podarcis peloponnesiaca***), μωραϊτόσαυρα (***Algyroides moreoticus***), ελληνική σαύρα (***Hellenolacerta graeca***) και το Κονάκι του Ιονίου (***Anguis cephallonica***). Το τελευταίο είδος θεωρείται παρόν (P) στην περιοχή. Το είδος *Hellenolacerta graeca* έχει καταχωρηθεί ως «VU – Τρωτό» στο Κόκκινο Βιβλίο, διότι αν και παρατηρείται σε όλη σχεδόν την Πελοπόννησο, διατηρεί μικρούς, έντονα κερματισμένους και απομονωμένους πληθυσμούς και μόνο σε συγκεκριμένου τύπου ενδιαιτήματα (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009). Τα ανωτέρω είδη εμφανίζουν ίδιες οικολογικές απαιτήσεις με κάποια από τα «πολύ σημαντικά είδη», και ως εκ τούτου κρίνεται ότι θα καλυφθούν από τα μέτρα προστασίας και διαχείρισης που θα προταθούν για αυτά.

Ασπόνδυλα: Εντοπίζονται επτά συνολικά είδη ασπονδύλων που εμπίπτουν στις προβλεπόμενες κατηγορίες (βλ. **Τεύχος Τεκμηρίωσης, Πίνακας 2.2.3.1.2-2**) και αξιολογούνται ως «άλλα σημαντικά είδη». Τρία είναι είδη του Παραρτήματος IV της Οδηγίας 92/43/ΕΚ και τέσσερα είναι ενδημικά της Πελοποννήσου. Τα τέσσερα ενδημικά είδη, περιλαμβάνονται επίσης στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009) ως Τρωτά (VU).

Επίσης, τα ακόλουθα τέσσερα ενδημικά χερσαία γαστερόποδα κρίνεται σκόπιμο να ενταχθούν στη λίστα των «άλλων σημαντικών ειδών» για τους λόγους που αναλύονται ακολούθως. Πρόκειται για σημαντικά είδη με μη επαρκή δεδομένα για τη λήψη εξειδικευμένων θεσμικών ή/και διαχειριστικών μέτρων και ως εκ τούτου κρίνεται απαραίτητη η διενέργεια μελέτης βάσης με σκοπό την αξιολόγησή του βαθμού διατήρησης αυτών και λοιπών παραμέτρων τους.

- ***Codringtonia elisabethae, Codringtonia eucineta, Codringtonia gittenbergeri, Codringtonia helenae***: Ενδημικά είδη της Ελλάδας και πιο συγκεκριμένα της Πελοποννήσου. Μέρος της κατανομής τους εντοπίζεται εντός της περιοχής Natura GR2520001. Τόσο στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις and Μαραγκού, 2009) όσο και στην IUCN, είναι καταχωρημένα ως Τρωτά (VU) είδη. Σύμφωνα με την τελευταία πληθυσμιακή μελέτη των ειδών (Hadjicharalambous, 1996) οι πληθυσμοί τους υποβαθμίζονται διαρκώς και τα είδη γενικότερα θεωρούνται σπάνια. Επιπρόσθετα, κατά τις δειγματοληψίες που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο διδακτορικής διατριβής (Kotsakiozi, 2013), επιβεβαιώθηκε η μειούμενη τάση στο μέγεθος των πληθυσμών τους.

  Η βόσκηση και η φωτιά μπορούν να περιορίσουν μέσω της υποβάθμισης του ενδιαιτήματός τους, τους πληθυσμούς των ειδών *Codringtonia*. Ωστόσο, δεν έχει καταγραφεί κάποια άμεση απειλή στα είδη αυτά, εκτός ίσως την υπερβολική συλλογή για βρώση που λάμβανε χώρα κατά το παρελθόν. Παρόλα αυτά, τα είδη της *Codringtonia* έχουν έναν ασυνήθιστο βιολογικό κύκλο για είδη της νότιας Ευρώπης, καθόσον αναπαράγονται κυρίως την άνοιξη και όχι το φθινόπωρο όπως συμβαίνει με άλλα είδη. Αυτό το ασυνήθιστο πρότυπο δεν θα μπορέσει να εναρμονιστεί εύκολα με τις επερχόμενες αλλαγές του κλίματος στη νότια Ελλάδα (Hadjicharalambous, 1996). Αυτή η αδυναμία προσαρμογής αποτελεί μια απειλή εξαφάνισης με δεδομένες και τις ανθρωπογενείς μεταβολές στο ενδιαίτημα των ειδών της *Codringtonia* (Giokas *et al.*, 2007).

Τέλος, θα πρέπει να επισημανθεί ότι σύμφωνα με τον Παραγκαμιάν (2019) στην περιοχή και συγκεκριμένα στο σπήλαιο Δρακοτρυπιά (Τ.Ο. 8310), έχουν καταγραφεί σπηλαιόβια είδη και συγκεκριμένα:

- ***Duvalius wichmanni*** Jeannel, 1929 [Arthropoda: Insecta, Coleoptera, Carabidae]
- ***Neobisium casalei*** Gardini, 1985 [Arthropoda: Arachnida, Pseudoscorpionida, Neobisiidae]
- **Serradium spiliarum** Strasser, 1974 [Arthropoda: Diplopoda, Polydesmida, Polydesmidae]

Τα είδη εμφανίζουν σημειακή εξάπλωση στο χώρο και καταλαμβάνουν πολύ ευαίσθητα ενδιαιτήματα (σπήλαια), ενώ σύμφωνα με αξιολόγηση του Παραγκαμιάν (2019) έχουν εξαιρετικά περιορισμένη κατανομή αφού είναι γνωστά μόνο από το ανωτέρω σπήλαιο. Για τα είδη αυτά θα πρέπει να γίνει μελέτης βάσης για την επιβεβαίωση της παρουσίας τους και την αξιολόγηση αυτών.

Θηλαστικά: Στην περιοχή απαντούν συνολικά επτά είδη θηλαστικών (αντί για 5 είδη που αναφέρονται στο ΤΕΔ) που εμπίπτουν στις προβλεπόμενες κατηγορίες, εκ των οποίων τέσσερα είδη χειροπτέρων, ένα θηλαστικό και δύο είδη τρωκτικών (βλ. **Τεύχος Τεκμηρίωσης, Πίνακας 2.2.3.1.2-2**). Και τα επτά είναι είδη του Παραρτήματος IV της Οδηγίας 92/43/ΕΕ και προστατεύονται από διεθνή Σύμβαση της Βόννης. Τα χειρόπτερα προστατεύονται επιπλέον και από τη Σύμβαση της Βέρνης και τη Συμφωνία για την Προστασία των Ευρωπαϊκών Πληθυσμών Χειροπτέρων (UNEP/EUROBATS). Κανένα από αυτά δεν είναι στενοενδημικό ή εξαιρετικά σπάνιο, ούτε βρίσκεται σε κάποια κατηγορία υψηλού κινδύνου (EN, CR, VU) ώστε να απαιτείται η λήψη εξειδικευμένων μέτρων προστασίας και διαχείρισης.

Σύμφωνα με στοιχεία που προέκυψαν κατά τη διάρκεια υλοποίησης της παρούσας ΕΠΜ, στο πλαίσιο έργου που εκπονήθηκε από τη Μονάδα Διαχείρισης (ως Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασίας) μέσω του Υ.ΜΕ.ΠΕΡ.Α.Α. (Γιαννάτος, 2020) στην περιοχή καταγράφηκε άτομο αγριόγατας (*Felis silvestris*), χωρίς να είναι γνωστό αν το είδος έχει σημαντική παρουσία ή όχι στην περιοχή.

GR2520002 - "Λίμνη Τάκα" (ΕΖΔ)

Αμφίβια – ερπετά: Για την ερπετοπανίδα της περιοχής δεν υπάρχουν δεδομένα στα πλέον επικαιροποιημένα ΤΕΔ. Σύμφωνα με παλαιότερη έκδοση του ΤΕΔ (12/2016) στην περιοχή απαντούν πέντε είδη ερπετοπανίδας (βλ. **Τεύχος Τεκμηρίωσης, Πίνακας 2.2.3.1.2-3**) ένα είδος αμφιβίου και τέσσερα είδη ερπετών. Δύο είδη (ένα ερπετό και ένα αμφίβιο) είναι είδη του Παραρτήματος IV της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, ενώ το σύνολο αυτών είναι καταχωρημένα στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009).

Η πελοποννησιακή γουστέρα (***Podarcis peloponnesiaca***) είναι ενδημικό της Πελοποννήσου και αναφέρεται ως σπάνιο (R) στην περιοχή. Το είδος εμφανίζει παρόμοιες οικολογικές απαιτήσεις με τα «πολύ σημαντικά είδη» και ως εκ τούτου η προστασία του θα καλυφθεί από τα μέτρα προστασίας και διαχείρισης που θα προταθούν για αυτά. Κανένα από τα είδη της περιοχής δεν είναι στενοενδημικό ή εξαιρετικά σπάνιο, ούτε βρίσκεται σε κάποια κατηγορία υψηλού κινδύνου (EN, CR, VU) ώστε να απαιτείται η λήψη εξειδικευμένων μέτρων προστασίας και διαχείρισης.

Ασπόνδυλα: Σύμφωνα με το ΤΕΔ στην περιοχή δεν καταγράφονται είδη ασπονδύλων. Παρ' όλα αυτά πέντε συνολικά είδη ασπονδύλων, στο σύνολό τους ενδημικά και σε κατάσταση κινδύνου (χερσαία γαστερόποδα ***Codringtonia elisabethae, Codringtonia eucineta, Codringtonia gittenbergeri, Codringtonia helenae*** και ***Tsoukatosia christinae***) που εμπίπτουν στις προβλεπόμενες κατηγορίες (βλ. **Τεύχος Τεκμηρίωσης, Πίνακας 2.2.3.1.2-3**) κρίνεται σκόπιμο να ενταχθούν στα «άλλα σημαντικά είδη» για τους λόγους που αναλύονται ακολούθως. Πρόκειται για σημαντικά είδη με μη επαρκή δεδομένα για τη λήψη εξειδικευμένων θεσμικών ή/και διαχειριστικών μέτρων και ως εκ τούτου κρίνεται απαραίτητη η διενέργεια μελέτης βάσης με σκοπό την αξιολόγησή του βαθμού διατήρησης αυτών και λοιπών παραμέτρων τους.

Για τα είδη ***Codringtonia elisabethae, Codringtonia eucineta, Codringtonia gittenbergeri, Codringtonia helenae***, ενδημικά της Πελοποννήσου [IUCN status: VU - Τρωτό, Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009): VU – Τρωτό], η τεκμηρίωση ένταξής τους αναλύθηκε ανωτέρω, στο GR2520001.

Σε ότι αφορά το είδος ***Tsoukatosia christinae***, πρόκειται για τρωγλόβιο είδος με πολύ περιορισμένη εξάπλωση στην Πελοπόννησο. Πρακτικά αναφέρεται σε 5 θέσεις. Το είδος έχει χαρακτηριστεί ως Κρισίμως Κινδυνεύον (CR) στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις and Μαραγκού, 2009). Ωστόσο, χαρακτηρίζεται ως Μειωμένου Ενδιαφέροντος (LC) από την IUCN. Γενικότερα, το είδος πρέπει να θεωρηθεί πολύ σπάνιο. Απαιτούνται μελέτες βάσης για την πραγματική πληθυσμιακή κατάσταση του είδους. Παρά το ότι η δημιουργία λατομείων, η διάνοιξη δρόμων και η φωτιά μπορούν να δράσουν ως απειλή για τους τοπικούς πληθυσμούς, ουσιαστικά η σοβαρότερη απειλή για το σύνολο των πληθυσμών του είδους, είναι υποβάθμιση των υπόγειων ενδιαιτημάτων λόγω της αυξημένης ξηρασίας που θα χαρακτηρίζει την περιοχή αν ισχύσουν τα δυνητικά σενάρια κλιματικής αλλαγής.

Θηλαστικά: Στην περιοχή απαντούν 6 είδη θηλαστικών (ένα εκ των οποίων δεν αναφέρεται στο ΤΕΔ) και συγκεκριμένα χειροπτέρων που εμπίπτουν στις προβλεπόμενες κατηγορίες (βλ. **Τεύχος Τεκμηρίωσης, Πίνακας 2.2.3.1.2-3**). Και τα έξι χειρόπτερα είναι είδη του Παραρτήματος IV της Οδηγίας 92/43/ΕΕ και προστατεύονται από διεθνείς συμβάσεις (Συμβάσεις της Βόνης και της Βέρνης) και τη Συμφωνία για την Προστασία των Ευρωπαϊκών Πληθυσμών Χειροπτέρων (UNEP/EUROBATS). Κανένα από αυτά δεν είναι στενοενδημικό ή εξαιρετικά σπάνιο, ούτε βρίσκεται σε κάποια κατηγορία υψηλού κινδύνου (EN, CR, VU) ώστε να απαιτείται η λήψη εξειδικευμένων μέτρων προστασίας και διαχείρισης.

GR2520003 - "Λιμνοθάλασσα Μουστού" (ΕΖΔ)

Αμφίβια – ερπετά: Στην περιοχή απαντούν δεκατέσσερα συνολικά είδη (βλ. **Τεύχος Τεκμηρίωσης, Πίνακας 2.2.3.1.2-4**), εκ των οποίων έντεκα είδη ερπετών και τρία αμφιβίων. Δέκα είδη (εννέα ερπετά και ένα αμφίβιο) είναι είδη του Παραρτήματος IV της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, ενώ το σύνολο αυτών είναι καταχωρημένα στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009). Εννέα ερπετά καταγράφονται ως σπάνια (R) στην περιοχή.

Η μωραϊτόσαυρα (***Algyroides moreoticus***) είναι ενδημικό είδος και αναφέρεται ως σπάνιο (R) στην περιοχή. Το είδος εμφανίζει παρόμοιες οικολογικές απαιτήσεις με τα «πολύ σημαντικά είδη» και ως εκ τούτου η προστασία του θα καλυφθεί από τα μέτρα προστασίας και διαχείρισης που θα προταθούν για αυτά. Κανένα από τα είδη της περιοχής δεν είναι στενοενδημικό ή εξαιρετικά σπάνιο, ούτε βρίσκεται σε κάποια κατηγορία υψηλού κινδύνου (EN, CR, VU) ώστε να απαιτείται η λήψη εξειδικευμένων μέτρων προστασίας και διαχείρισης.

Ασπόνδυλα: Στην περιοχή εντοπίζονται είκοσι συνολικά είδη ασπονδύλων που εμπίπτουν στις προβλεπόμενες κατηγορίες (βλ. **Τεύχος Τεκμηρίωσης, Πίνακας 2.2.3.1.2-4**) και αξιολογούνται ως «άλλα σημαντικά είδη». Η προστασία των περισσοτέρων ειδών εκτιμάται ότι θα καλυφθεί από τα γενικότερα μέτρα που θα ληφθούν για την περιοχή και δεν κρίνεται απαραίτητη η λήψη πρόσθετων εξειδικευμένων μέτρων, δεδομένου ότι πρόκειται για είδη με ευρεία εξάπλωση τα οποία δε βρίσκονται σε υψηλό κίνδυνο. Δέκα είναι ενδημικά, εκ των οποίων 6 είναι ενδημικά της Πελοποννήσου. Επτά ενδημικά είδη περιλαμβάνονται στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009), τα πέντε ως Τρωτά (VU).

Εξ' αυτών, τέσσερα ενδημικά χερσαία γαστερόποδα που δεν περιλαμβανόντουσαν στο ΤΕΔ κρίνεται σκόπιμο να ενταχθούν στη λίστα των «άλλων σημαντικών ειδών» (***Codringtonia elisabethae, Codringtonia eucineta, Codringtonia gittenbergeri, Codringtonia helenae***). Πρόκειται για σημαντικά είδη με μη επαρκή δεδομένα για τη λήψη εξειδικευμένων θεσμικών ή/και διαχειριστικών μέτρων και ως εκ τούτου κρίνεται απαραίτητη η διενέργεια μελέτης βάσης με σκοπό την αξιολόγησή του βαθμού διατήρησης αυτών και λοιπών παραμέτρων τους. Για τα είδη *Codringtonia elisabethae,*

Codringtonia eucineta, Codringtonia gittenbergeri, Codringtonia helenae, ενδημικά της Πελοποννήσου [IUCN status: VU - Τρωτό, Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009): VU – Τρωτό], η τεκμηρίωση ένταξής τους αναλύθηκε ανωτέρω, στο GR2520001.

Θηλαστικά: Σύμφωνα με το ΤΕΔ (2019) στην περιοχή εντοπίζονται εννέα είδη θηλαστικών που εμπίπτουν στις προβλεπόμενες κατηγορίες, το σύνολο των οποίων ανήκει στην τάξη των χειροπτέρων (βλ. **Τεύχος Τεκμηρίωσης, Πίνακας 2.2.3.1.2-4**). Όλα τα χειρόπτερα είναι είδη του Παραρτήματος IV της Οδηγίας 92/43/ΕΚ και προστατεύονται από διεθνείς συμβάσεις (Συμβάσεις της Βόνης και της Βέρνης) και τη Συμφωνία για την Προστασία των Ευρωπαϊκών Πληθυσμών Χειροπτέρων (UNEP/EUROBATS), ενώ κανένα από αυτά δεν είναι στενοενδημικό ή εξαιρετικά σπάνιο, ούτε βρίσκεται σε κάποια κατηγορία υψηλού κινδύνου (EN, CR, VU) ώστε να απαιτείται η λήψη εξειδικευμένων μέτρων προστασίας και διαχείρισης. Επιπλέον, πρόκειται για είδη με παρόμοιες οικολογικές απαιτήσεις με τα πολύ σημαντικά είδη και ως εκ τούτου κρίνεται ότι θα καλυφθούν από τα μέτρα και τους στόχους που θα προταθούν για αυτά.

GR2520005 - "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη" (ΕΖΔ - ΤΚΣ)

Αμφίβια – ερπετά: Στην περιοχή απαντούν δέκα συνολικά είδη (βλ. **Τεύχος Τεκμηρίωσης, Πίνακας 2.2.3.1.2-5**), εκ των οποίων οκτώ είδη ερπετών και δύο αμφιβίων. Εννέα (οκτώ ερπετά και ένα αμφίβιο) είναι είδη του Παραρτήματος IV της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, ενώ το σύνολο αυτών είναι καταχωρημένα στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009). Τέσσερα ερπετά (*Algyroides moreoticus, Mediodactylus kotschyi, Platyceps najadum, Vipera ammodytes*) θεωρούνται σπάνια (R) στην περιοχή.

Ιδιαίτερα σημαντικά ανάμεσα σε αυτά θεωρούνται τα ενδημικά είδη σαυρών, πελοποννησιακή γουστέρα (***Podarcis peloponnesiaca***), μωραϊτόσαυρα (***Algyroides moreoticus***) και ελληνική σαύρα (***Hellenolacerta graeca***). Το τελευταίο είδος θεωρείται σπάνιο (R) στην περιοχή. Το είδος *Hellenolacerta graeca* έχει καταχωρηθεί ως «VU – Τρωτό» στο Κόκκινο Βιβλίο, διότι αν και παρατηρείται σε όλη σχεδόν την Πελοπόννησο, διατηρεί μικρούς, έντονα κερματισμένους και απομονωμένους πληθυσμούς και μόνο σε συγκεκριμένου τύπου ενδιαιτήματα (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009). Τα ανωτέρω είδη εμφανίζουν ίδιες οικολογικές απαιτήσεις με κάποια από τα «πολύ σημαντικά είδη», και ως εκ τούτου κρίνεται ότι θα καλυφθούν από τα μέτρα προστασίας και διαχείρισης που θα προταθούν για αυτά.

Ασπόνδυλα: Εντοπίζονται είκοσι δύο συνολικά είδη ασπόνδυλων που εμπίπτουν στις προβλεπόμενες κατηγορίες (βλ. **Τεύχος Τεκμηρίωσης, Πίνακας 2.2.3.1.2-5**) και αξιολογούνται ως «άλλα σημαντικά είδη». Η προστασία των περισσοτέρων ειδών εκτιμάται ότι θα καλυφθεί από τα γενικότερα μέτρα που θα ληφθούν για την περιοχή και δεν κρίνεται απαραίτητη η λήψη πρόσθετων εξειδικευμένων μέτρων, δεδομένου ότι πρόκειται για είδη με ευρεία εξάπλωση τα οποία δε βρίσκονται σε υψηλό κίνδυνο. Δεκαεπτά είναι ενδημικά, εκ των οποίων δεκατρία είναι ενδημικά της Πελοποννήσου. Επτά ενδημικά είδη περιλαμβάνονται στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009), τα τέσσερα ως Τρωτά (VU) και ένα ως Κινδυνεύον (EN).

Τρία ενδημικά είδη (***Codringtonia gittenbergeri, Albinaria butoti*** και ***Albinaria solicola***) αποτελούν σημαντικά είδη με μη επαρκή δεδομένα για τη λήψη εξειδικευμένων θεσμικών ή/και διαχειριστικών μέτρων και ως εκ τούτου κρίνεται απαραίτητη η διενέργεια μελέτης βάσης με σκοπό την αξιολόγησή του βαθμού διατήρησης και λοιπών παραμέτρων τους. Δύο εξ' αυτών δεν περιλαμβανόταν στην αρχική λίστα των ΤΕΔ

Για το είδος *Codringtonia gittenbergeri*, ενδημικό της Πελοποννήσου [IUCN status: VU - Τρωτό, Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009): VU – Τρωτό], η τεκμηρίωση ένταξής του αναλύθηκε ανωτέρω, στο GR2520001. Για τα υπόλοιπα δύο είδη, ισχύουν τα ακόλουθα:

- ***Albinaria butoti***: Το είδος είναι ενδημικό της Πελοποννήσου και έχει αναφερθεί από πέντε τοποθεσίες συνολικά. Αυτές οι τοποθεσίες έχουν μεγάλη απόσταση μεταξύ τους δίνοντας στο είδος μια συνολική περιοχή εξάπλωσης που ανέρχεται στα 300 τετρ. χιλιόμετρα. Μέρος της κατανομής του εντοπίζεται εντός της περιοχής Natura GR2520005. Παράλληλα, το είδος εκτιμάται ότι είναι παρόν και σε θέσεις ανάμεσα στις θέσεις αναφοράς του. Για το λόγο αυτό, σύμφωνα με την IUCN το είδος είναι Ελαχίστου Ενδιαφέροντος (LC). Στο Κόκκινο Βιβλίο Απειλουμένων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις and Μαραγκού, 2009) το είδος χαρακτηρίζεται ως Τρωτό (VU) και αυτός είναι ο μόνος λόγος ένταξης του στα σημαντικά είδη. Δεν υπάρχει επαρκής πληροφορία για την οικολογία του είδους. Ωστόσο, ως τυπικό είδος *Albinaria* έχει παρουσία επάνω σε ασβεστολιθικούς βράχους και πιθανόν κάτω από μεγάλες πέτρες. Η υποβάθμιση του ενδιαιτήματος λόγω ανθρωπογενών δραστηριοτήτων και αλλαγής κλίματος, μπορούν να θεωρηθούν οι σημαντικότερες απειλές για το είδος.
- ***Albinaria solicola***: Το είδος είναι ενδημικό της Πελοποννήσου. Η κατανομή του έχει αρκετά περιορισμένη έκταση. Στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις and Μαραγκού, 2009) είναι καταχωρημένο ως Κινδυνεύων (EN). Ωστόσο, σύμφωνα με την IUCN το είδος, θεωρείται Τρωτό (VU). Δεν γνωρίζουμε πολλά για την οικολογία και το ενδιαίτημα του είδους. Κατά την πρώτη αναφορά του το είδος είχε βρεθεί κάτω από πέτρες σε περιοχή με βραχώδες υπόστρωμα. Ως τυπικό είδος *Albinaria* έχει παρουσία επάνω σε ασβεστολιθικούς βράχους και πιθανόν κάτω από μεγάλες πέτρες. Δεν υπάρχουν άμεσες απειλές για το είδος. Η υποβάθμιση του ενδιαιτήματος του κυρίως μέσω ανθρώπινων δραστηριοτήτων όπως η αστικοποίηση, οι ψυχαγωγικές δραστηριότητες και η τουριστική πίεση, καθώς και οι πυρκαγιές, μπορούν να θεωρηθούν ως οι κύριες απειλές.

Θηλαστικά: Σύμφωνα με το ΤΕΔ (2019) στην περιοχή εντοπίζονται τέσσερα είδη θηλαστικών (ένα τρωκτικό και τρία χειρόπτερα) που εμπίπτουν στις προβλεπόμενες κατηγορίες (βλ. **Τεύχος Τεκμηρίωσης, Πίνακας 2.2.3.1.2-5**). Πρόκειται για είδη του Παραρτήματος IV της Οδηγίας 92/43/ΕΕ που προστατεύονται επίσης από τη διεθνή Σύμβαση της Βόννης. Τα χειρόπτερα προστατεύονται επιπλέον και από τη Σύμβαση της Βέρνης και τη Συμφωνία για την Προστασία των Ευρωπαϊκών Πληθυσμών Χειροπτέρων (UNEP/EUROBATS). Κανένα από αυτά δεν είναι στενοενδημικό ή εξαιρετικά σπάνιο, ούτε βρίσκεται σε κάποια κατηγορία υψηλού κινδύνου (EN, CR, VU) ώστε να απαιτείται η λήψη εξειδικευμένων μέτρων προστασίας και διαχείρισης.

GR2520006 - "Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)" (ΕΖΔ)

Αμφίβια – ερπετά: Στην περιοχή απαντούν είκοσι έξι συνολικά είδη (βλ. **Τεύχος Τεκμηρίωσης**, **Πίνακας 2.2.3.1.2-6**), εκ των οποίων είκοσι είδη ερπετών και έξι αμφιβίων. Είκοσι δύο (δεκαοκτώ ερπετά και τέσσερα αμφίβια) είναι είδη του Παραρτήματος IV της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, ενώ το σύνολο αυτών είναι καταχωρημένα στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009). Εννέα ερπετά και ένα αμφίβιο καταγράφονται ως σπάνια (R) στην περιοχή.

Ιδιαίτερα σημαντικά ανάμεσα σε αυτά θεωρούνται τα ενδημικά είδη σαυρών, πελοποννησιακή γουστέρα (***Podarcis peloponnesiaca***), μωραϊτόσαυρα (***Algyroides moreoticus***) και ελληνική σαύρα (***Hellenolacerta graeca***). Το είδος *Hellenolacerta graeca* έχει καταχωρηθεί ως «VU – Τρωτό» στο Κόκκινο Βιβλίο, διότι αν και παρατηρείται σε όλη σχεδόν την Πελοπόννησο, διατηρεί μικρούς, έντονα

κερματισμένους και απομονωμένους πληθυσμούς και μόνο σε συγκεκριμένου τύπου ενδιαιτήματα (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009). Τα ανωτέρω είδη εμφανίζουν ίδιες οικολογικές απαιτήσεις με κάποια από τα «πολύ σημαντικά είδη», και ως εκ τούτου κρίνεται ότι θα καλυφθούν από τα μέτρα προστασίας και διαχείρισης που θα προταθούν για αυτά.

Ασπόνδυλα: Η περιοχή εμφανίζει μεγάλη ποικιλότητα σε ασπόνδυλα είδη, με παρουσία συνολικά 65 ειδών που εμπίπτουν στις προβλεπόμενες κατηγορίες (βλ. **Τεύχος Τεκμηρίωσης, Πίνακας 2.2.3.1.2-6**) και αξιολογούνται ως «άλλα σημαντικά είδη». Η προστασία των περισσοτέρων ειδών εκτιμάται ότι θα καλυφθεί από τα γενικότερα μέτρα που θα ληφθούν για την περιοχή και δεν κρίνεται απαραίτητη η λήψη πρόσθετων εξειδικευμένων μέτρων, δεδομένου ότι πρόκειται για είδη με ευρεία εξάπλωση τα οποία δε βρίσκονται σε υψηλό κίνδυνο. Ένα είναι είδος του Παραρτήματος IV της Οδηγίας 92/43/ΕΚ και 27 είναι ενδημικά (εκ των οποίων 16 ενδημικά της Πελοποννήσου). Έντεκα ενδημικά είδη περιλαμβάνονται επίσης στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009), τα πέντε ως Τρωτά (VU), δύο ως Κινδυνεύοντα (EN) και δύο ως Κρισίμως Κινδυνεύοντα (CR).

Έξι ενδημικά είδη (***Albinaria adriani, Albinaria butoti, Albinaria mixta, Albinaria solicola, Codringtonia elisabethae*** και ***Doraegopis parnonicus***) αποτελούν σημαντικά είδη με μη επαρκή δεδομένα για τη λήψη εξειδικευμένων θεσμικών ή/και διαχειριστικών μέτρων και ως εκ τούτου κρίνεται απαραίτητη η διενέργεια μελέτης βάσης με σκοπό την αξιολόγησή του βαθμού διατήρησης και λοιπών παραμέτρων τους. Δύο εξ' αυτών δεν περιλαμβανόταν στην αρχική λίστα των ΤΕΔ.

Για το είδος ***Codringtonia elisabethae***, ενδημικό της Πελοποννήσου [IUCN status: VU - Τρωτό, Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009): VU – Τρωτό], η τεκμηρίωση ένταξής του αναλύθηκε ανωτέρω, στο GR2520001. Για τα είδη ***Albinaria butoti*** [IUCN status: LC – Μειωμένου ενδιαφέροντος, Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009): VU – Τρωτό] και ***Albinaria solicola*** [IUCN status: VU - Τρωτό, Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009): EN – Κινδυνεύων] η τεκμηρίωση ένταξής τους αναλύθηκε ανωτέρω, στο GR2520005.

Για τα υπόλοιπα τέσσερα είδη, ισχύουν τα ακόλουθα:

- ***Albinaria adriani***: Το είδος είναι ενδημικό της Πελοποννήσου. Πρτιμάει βραχώδη ενδιαιτήματα και αναφέρεται από μια τοποθεσία στο ανατολικό τμήμα της κεντρικής Πελοποννήσου. Με βάση την πολύ περιορισμένη κατανομή του το είδος έχει χαρακτηριστεί ως Τρωτό (VU) τόσο από την IUCN όσο και στο Κόκκινο Βιβλίο Απειλουμένων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009). Δεν υπάρχουν άμεσες απειλές για το είδος. Η απώλεια και η υποβάθμιση των ενδιαιτημάτων του μέσω ανθρώπινων παρεμβάσεων (π.χ. ψυχαγωγικές και τουριστικές δραστηριότητες) μπορούν να θεωρηθούν ως οι κύριες απειλές. Δεδομένου ότι το είδος είναι γνωστό από μια μόνο θέση, και έχει μια πολύ περιορισμένη έκταση κατανομής, είναι επιρρεπές στις επιπτώσεις των ανθρώπινων δραστηριοτήτων ή στοχαστικών γεγονότων. Ως εκ τούτου, μπορεί να προβλεφθεί ότι σε σύντομο χρονικό διάστημα ο πληθυσμός του είδους θα μπορούσε να μειωθεί.
- ***Albinaria idyllica***: Το είδος είναι ενδημικό της Πελοποννήσου Ελλάδα. Αναφέρεται από δύο μόνο περιοχές στην ανατολική Πελοπόννησο (Gittenberger, 1987). Με βάση την IUCN το είδος χαρακτηρίζεται ως Τρωτό (VU). Ωστόσο, στο Κόκκινο Βιβλίο Απειλουμένων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009), το είδος αναφέρεται ως Κρισίμως Κινδυνεύων (CR). Δεν υπάρχει επαρκής πληροφορία για την οικολογία του είδους. Ωστόσο, ως τυπικό είδος *Albinaria* έχει παρουσία επάνω σε ασβεστολιθικούς βράχους και πιθανόν κάτω από μεγάλες πέτρες. Δεν υπάρχουν άμεσες απειλές για το είδος. Η υποβάθμιση των ενδιαιτημάτων του μέσω της

ανθρώπινης δραστηριότητας (ψυχαγωγικές, τουριστικές δραστηριότητες) και της φωτιάς μπορεί να θεωρηθεί ως η κύρια δυνητική απειλή για το μέλλον. Δεδομένου ότι το είδος είναι γνωστό μόνο από δύο τοποθεσίες, και έχει ένα πολύ περιορισμένο εύρος, είναι επιρρεπές στις επιπτώσεις των ανθρώπινων δραστηριοτήτων ή στοχαστικών γεγονότων. Ως εκ τούτου, μπορεί να προβλεφθεί ότι σε σύντομο χρονικό διάστημα ο πληθυσμός των ειδών θα μπορούσε να μειωθεί σε ανησυχητικά επίπεδα.

- ***Albinaria mixta***: Το είδος είναι ενδημικό της Πελοποννήσου, όπου εμφανίζεται σε δύο περιοχές που απέχουν η μία από την άλλη, στην ανατολική Πελοπόννησο (Neubert, 1998). Αναμένεται ότι υπάρχουν περισσότερες θέσεις παρουσίας μεταξύ αυτών των δύο περιοχών. Ως εκ τούτου, το είδος με βάση την IUCN χαρακτηρίζεται ως Ελαχίστου Ενδιαφέροντος (LC), ενώ με βάση το Κόκκινο Βιβλίο Απειλουμένων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009), ως Κινδυνεύων (EN). Δεν υπάρχει επαρκής πληροφορία για την οικολογία του είδους. Ωστόσο, ως τυπικό είδος *Albinaria* έχει παρουσία επάνω σε ασβεστολιθικούς βράχους και πιθανόν κάτω από μεγάλες πέτρες. Η υποβάθμιση του ενδιαιτήματος λόγω ανθρωπογενών δραστηριοτήτων και αλλαγής κλίματος, μπορούν να θεωρηθούν οι σημαντικότερες απειλές.
- ***Doraegopis parnonicus***: Το είδος είναι γνωστό μόνο από μια περιοχή περιορισμένης έκτασης (4 θέσεις) στον Πάρνωνα (Riedel, 1992) και περιορίζεται μεταξύ 700-1300μ υψόμετρο. Με βάση το Κόκκινο Βιβλίο Απειλουμένων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009) το είδος χαρακτηρίζεται ως Κρισίμως Κινδυνεύων (CR), αλλά σύμφωνα με την IUCN πρόκειται για Τρωτό (VU) είδος. Δεν εμφανίζει κάποια εξειδίκευση σε ενδιαίτημα. Βρίσκεται κρυμμένο κάτω από πέτρες και σε ασβεστολιθικές σάρες στα μεγαλύτερα υψόμετρα των βουνών του Πάρνωνα. Η ζώνη παρουσίας του είδους δέχεται υψηλές πιέσεις λόγω βόσκησης (αίγες και βοοειδή) όσο και λόγω ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων, γεγονός που μπορεί να προκαλέσει υποβάθμιση των τύπων οικοτόπων. Οι πυρκαγιές μπορεί επίσης να αποτελέσουν τοπική απειλή για το είδος, ενώ η αυξημένη ξηρασία λόγω της κλιματικής αλλαγής μπορεί να επηρεάσει την κατανομή αυτού του είδους στο μέλλον.

Θηλαστικά: Σύμφωνα με το ΤΕΔ στην περιοχή εντοπίζονται έντεκα είδη θηλαστικών (ένα τρωκτικό και δέκα χειρόπτερα) που εμπίπτουν στις προβλεπόμενες κατηγορίες (βλ. **Τεύχος Τεκμηρίωσης**, **Πίνακας 2.2.3.1.2-6**). Όλα είναι είδη του Παραρτήματος IV της Οδηγίας 92/43/ΕΕ και προστατεύονται από τη διεθνή Σύμβαση της Βόννης. Τα χειρόπτερα προστατεύονται επιπλέον και από τη Σύμβαση της Βέρνης και τη Συμφωνία για την Προστασία των Ευρωπαϊκών Πληθυσμών Χειροπτέρων (UNEP/EUROBATS).

GR2530001 - "Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα" (ΕΖΔ)

Αμφίβια – ερπετά: Για την ερπετοπανίδα της περιοχής δεν υπάρχουν δεδομένα στα πλέον επικαιροποιημένα ΤΕΔ. Σύμφωνα με παλαιότερη έκδοση του ΤΕΔ (12/2016) στην περιοχή απαντούν έντεκα είδη ερπετοπανίδας (βλ. **Τεύχος Τεκμηρίωσης**, **Πίνακας 2.2.3.1.2-7**) πέντε είδη αμφιβίων και έξι είδη ερπετών. Οκτώ είδη (πέντε ερπετά και τρία αμφίβια) είναι είδη του Παραρτήματος IV της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, ενώ ένα αμφίβιο αποτελεί είδους του Παραρτήματος V. Όλα τα είδη είναι καταχωρημένα στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009). Ένα αμφίβιο και δύο ερπετά χαρακτηρίζονται ως σπάνια (R).

Σημαντικό είδος θεωρείται η μωραϊτόσαυρα (***Algyroides moreoticus***), το οποίο είναι ενδημικό. Το είδος εμφανίζει παρόμοιες οικολογικές απαιτήσεις με τα «πολύ σημαντικά είδη» και ως εκ τούτου η προστασία του θα καλυφθεί από τα μέτρα προστασίας και διαχείρισης που θα προταθούν για αυτά. Κανένα από τα είδη της περιοχής δεν είναι στενοενδημικό ή εξαιρετικά σπάνιο, ούτε βρίσκεται σε

κάποια κατηγορία υψηλού κινδύνου (EN, CR, VU) ώστε να απαιτείται η λήψη εξειδικευμένων μέτρων προστασίας και διαχείρισης.

Ασπόνδυλα: Σύμφωνα με το ΤΕΔ στην περιοχή δεν καταγράφονται είδη ασπονδύλων. Παρ' όλα αυτά δύο ενδημικά είδη ασπονδύλων (***Codringtonia eucineta*** και ***Arnadillidium stymphalicum***) που εμπίπτουν στις προβλεπόμενες κατηγορίες (βλ. **Τεύχος Τεκμηρίωσης, Πίνακας 2.2.3.1.2-7**) κρίνεται σκόπιμο να ενταχθούν στα «άλλα σημαντικά είδη» για τους λόγους που αναλύονται ακολούθως. Πρόκειται για σημαντικά είδη με μη επαρκή δεδομένα για τη λήψη εξειδικευμένων θεσμικών ή/και διαχειριστικών μέτρων και ως εκ τούτου κρίνεται απαραίτητη η διενέργεια μελέτης βάσης με σκοπό την αξιολόγησή του βαθμού διατήρησης αυτών και λοιπών παραμέτρων τους.

Για το είδος ***Codringtonia eucineta*,** ενδημικό της Πελοποννήσου [IUCN status: VU - Τρωτό, Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009): VU – Τρωτό], η τεκμηρίωση ένταξής του αναλύθηκε ανωτέρω, στο GR2520001.

Σε ότι αφορά το ενδημικό της Πελοποννήσου χερσαίο ισόποδο ***Arnadillidium stymphalicum***, πρόκειται για είδος με πολύ μικρό πληθυσμό, το οποίο είναι ευάλωτο ακόμα και σε μικρές πληθυσμιακές διακυμάνσεις. Έχει χαρακτηριστεί ως Τρωτό (VU) στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009). Ελάχιστα είναι γνωστά για την πληθυσμιακή δυναμική του και μελέτη βάσης κρίνεται επιβεβλημένη. Εξαιτίας του μικρού μεγέθους των πληθυσμών του, το είδος είναι ευάλωτο στις ανθρώπινες δραστηριότητες και σε στοχαστικά φαινόμενα (πυρκαγιές, κατολισθήσεις κ.τλ.) που θα μπορούσαν να διαταράξουν τη συνοχή των ενδιαιτημάτων του.

Τέλος, θα πρέπει να επισημανθεί ότι σύμφωνα με τον Παραγκαμιάν (2019) στην περιοχή και συγκεκριμένα στο σπήλαιο Ερμή (Τ.Ο. 8310), έχουν καταγραφεί σπηλαιόβια είδη και συγκεκριμένα:

- ***Duvalius kyllenicus*** Scheibel, 1937 [Arthropoda: Insecta, Coleoptera, Carabidae]
- ***Duvalius lucarellii*** Casale & Vigna Tagliandi, 1990 [Arthropoda: Insecta, Coleoptera, Carabidae]
- ***Laemostenus peloponnesiacus*** Casale, 1982 [Arthropoda: Insecta, Coleoptera, Carabidae]

Τα είδη εμφανίζουν σημειακή εξάπλωση στο χώρο και καταλαμβάνουν πολύ ευαίσθητα ενδιαιτήματα (σπήλαια), ενώ σύμφωνα με αξιολόγηση του Παραγκαμιάν (2019) έχουν εξαιρετικά περιορισμένη κατανομή αφού είναι γνωστά μόνο από το ανωτέρω σπήλαιο τα δύο πρώτα και από λίγες θέσεις στον Χελμό, Μαίναλο και όρη Κυλλήνης το τελευταίο. Για τα είδη αυτά θα πρέπει να γίνει μελέτης βάσης για την επιβεβαίωση της παρουσίας τους και την αξιολόγηση αυτών.

Θηλαστικά: Στην περιοχή, με βάση το ΤΕΔ (2019), απαντούν εννέα συνολικά είδη θηλαστικών που εμπίπτουν στις προβλεπόμενες κατηγορίες, εκ των οποίων δύο είδη τρωκτικών και επτά είδη χειροπτέρων (βλ. **Τεύχος Τεκμηρίωσης, Πίνακας 2.2.3.1.2-7**). Όλα είναι είδη του Παραρτήματος IV της Οδηγίας 92/43/ΕΕ και προστατεύονται από διεθνή Σύμβαση της Βόννης. Τα χειρόπτερα προστατεύονται επιπλέον και από τη Σύμβαση της Βέρνης και τη Συμφωνία για την Προστασία των Ευρωπαϊκών Πληθυσμών Χειροπτέρων (UNEP/EUROBATS).

GR2530002 - "Λίμνη Στυμφαλία" (ΕΖΔ – ΖΕΠ)

Αμφίβια – ερπετά: Στην περιοχή απαντούν δεκαοκτώ συνολικά είδη (βλ. **Τεύχος Τεκμηρίωσης, Πίνακας 2.2.3.1.2-8**), εκ των οποίων δεκατρία είδη ερπετών και πέντε αμφιβίων. Δεκατρία (εννέα ερπετά και τέσσερα αμφίβια) είναι είδη του Παραρτήματος IV της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, ενώ το σύνολο αυτών είναι

καταχωρημένα στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009). Τρία ερπετά και τρία αμφίβια καταγράφονται ως σπάνια (R) στην περιοχή.

Ιδιαίτερα σημαντικά ανάμεσα σε αυτά θεωρούνται τα ενδημικά είδη σαυρών, πελοποννησιακή γουστέρα (***Podarcis peloponnesiaca***), μωραϊτόσαυρα (***Algyroides moreoticus***) και ελληνική σαύρα (***Hellenolacerta graeca***). Τα είδη *Hellenolacerta graeca* και *Algyroides moreoticus* καταγράφονται ως σπάνια (R) στην περιοχή. Το είδος *Hellenolacerta graeca* έχει καταχωρηθεί ως «VU – Τρωτό» στο Κόκκινο Βιβλίο, διότι αν και παρατηρείται σε όλη σχεδόν την Πελοπόννησο, διατηρεί μικρούς, έντονα κερματισμένους και απομονωμένους πληθυσμούς και μόνο σε συγκεκριμένου τύπου ενδιαιτήματα (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009). Τα ανωτέρω είδη εμφανίζουν ίδιες οικολογικές απαιτήσεις με κάποια από τα «πολύ σημαντικά είδη», και ως εκ τούτου κρίνεται ότι θα καλυφθούν από τα μέτρα προστασίας και διαχείρισης που θα προταθούν για αυτά.

Ασπόνδυλα: Σύμφωνα με το ΤΕΔ στην περιοχή δεν καταγράφονται είδη ασπονδύλων. Παρ' όλα αυτά τρία ενδημικά είδη χερσαίων γαστερόποδων (***Codringtonia elisabethae, Codringtonia eucineta, Codringtonia gittenbergeri***) που εμπίπτουν στις προβλεπόμενες κατηγορίες (βλ. **Τεύχος Τεκμηρίωσης, Πίνακας 2.2.3.1.2-8**) κρίνεται σκόπιμο να ενταχθούν στα «άλλα σημαντικά είδη» για τους λόγους που αναλύονται ακολούθως. Πρόκειται για σημαντικά είδη με μη επαρκή δεδομένα για τη λήψη εξειδικευμένων θεσμικών ή/και διαχειριστικών μέτρων και ως εκ τούτου κρίνεται απαραίτητη η διενέργεια μελέτης βάσης με σκοπό την αξιολόγησή του βαθμού διατήρησης αυτών και λοιπών παραμέτρων τους.

Για τα τρία ανωτέρω είδη, ενδημικά της Πελοποννήσου [IUCN status: VU - Τρωτό, Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009): VU – Τρωτό], η τεκμηρίωση ένταξής τους αναλύθηκε ανωτέρω, στο GR2520001.

Θηλαστικά: Στην περιοχή απαντούν δέκα είδη θηλαστικών (ένα εκ των οποίων δεν αναφέρεται στο ΤΕΔ), εκ των οποίων δύο είδη τρωκτικών και οχτώ είδη χειροπτέρων (βλ. **Τεύχος Τεκμηρίωσης, Πίνακας 2.2.3.1.2-8).** Πρόκειται για είδη του Παραρτήματος IV της Οδηγίας 92/43/ΕΕ και προστατεύονται από διεθνή Σύμβαση της Βόννης. Τα χειρόπτερα προστατεύονται επιπλέον και από τη Σύμβαση της Βέρνης και τη Συμφωνία για την Προστασία των Ευρωπαϊκών Πληθυσμών Χειροπτέρων (UNEP/EUROBATS). Κανένα από αυτά τα είδη δεν είναι στενοενδημικό ή εξαιρετικά σπάνιο, ούτε βρίσκεται σε κάποια κατηγορία υψηλού κινδύνου (EN, CR, VU) ώστε να απαιτείται η λήψη εξειδικευμένων μέτρων προστασίας και διαχείρισης.

GR2530003 -"Ακροκόρινθος" (ΕΖΔ)

Αμφίβια – ερπετά: Στην περιοχή απαντούν δεκατρία συνολικά είδη (βλ. **Τεύχος Τεκμηρίωσης, Πίνακας 2.2.3.1.2-9**), εκ των οποίων έντεκα είδη ερπετών και δύο αμφιβίων. Δέκα (εννέα ερπετά και ένα αμφίβιο) είναι είδη του Παραρτήματος IV της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, ενώ το σύνολο αυτών είναι καταχωρημένα στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009).

Ιδιαίτερα σημαντικό ανάμεσα σε αυτά θεωρείται το είδος σαύρας πελοποννησιακή γουστέρα (***Podarcis peloponnesiaca***), το οποίο είναι ενδημικό της Πελοποννήσου. Το είδος εμφανίζει παρόμοιες οικολογικές απαιτήσεις με τα «πολύ σημαντικά είδη» και ως εκ τούτου η προστασία του θα καλυφθεί από τα μέτρα προστασίας και διαχείρισης που θα προταθούν για αυτά. Κανένα από τα είδη της περιοχής δεν είναι στενοενδημικό ή εξαιρετικά σπάνιο, ούτε βρίσκεται σε κάποια κατηγορία υψηλού κινδύνου (EN, CR, VU) ώστε να απαιτείται η λήψη εξειδικευμένων μέτρων προστασίας και διαχείρισης.

Ασπόνδυλα: Στην περιοχή εντοπίζονται τρία ενδημικά είδη ασπόνδυλων που εμπίπτουν στις προβλεπόμενες κατηγορίες (βλ. **Τεύχος Τεκμηρίωσης, Πίνακας 2.2.3.1.2-9**) και αξιολογούνται ως «άλλα σημαντικά είδη», δύο εκ των οποίων δεν περιλαμβανόντουσαν στο ΤΕΔ της περιοχής.

Δύο εξ' αυτών (***Codringtonia elisabethae, Codringtonia eucineta***) είναι σημαντικά είδη με μη επαρκή δεδομένα για τη λήψη εξειδικευμένων θεσμικών ή/και διαχειριστικών μέτρων και ως εκ τούτου κρίνεται απαραίτητη η διενέργεια μελέτης βάσης με σκοπό την αξιολόγησή του βαθμού διατήρησης αυτών και λοιπών παραμέτρων τους. Για τα ανωτέρω είδη, ενδημικά της Πελοποννήσου [IUCN status: VU - Τρωτό, Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009): VU – Τρωτό], η τεκμηρίωση ένταξής τους αναλύθηκε ανωτέρω, στο GR2520001.

Θηλαστικά: Σύμφωνα με το ΤΕΔ (2019) στην περιοχή εντοπίζονται δύο είδη θηλαστικών που εμπίπτουν στις προβλεπόμενες κατηγορίες και ανήκουν στην τάξη των χειροπτέρων (βλ. **Τεύχος Τεκμηρίωσης, Πίνακας 2.2.3.1.2-9**). Πρόκειται για είδη του Παραρτήματος IV της Οδηγίας 92/43/ΕΚ που προστατεύονται από διεθνείς συμβάσεις (Συμβάσεις της Βόνης και της Βέρνης) και τη Συμφωνία για την Προστασία των Ευρωπαϊκών Πληθυσμών Χειροπτέρων (UNEP/EUROBATS), ενώ κανένα από αυτά δεν είναι στενοενδημικό ή εξαιρετικά σπάνιο, ούτε βρίσκεται σε κάποια κατηγορία υψηλού κινδύνου (EN, CR, VU) ώστε να απαιτείται η λήψη εξειδικευμένων μέτρων προστασίας και διαχείρισης. Επιπλέον, πρόκειται είτε για είδη πολύ κοινά είτε με παρόμοιες οικολογικές απαιτήσεις με τα πολύ σημαντικά είδη και ως εκ τούτου κρίνεται ότι θα καλυφθούν από τα μέτρα και τους στόχους που θα προταθούν για αυτά.

GR2530004 - "Όρος Ολίγυρτος" (ΕΖΔ)

Αμφίβια – ερπετά: Στην περιοχή απαντούν δέκα συνολικά είδη (βλ. **Τεύχος Τεκμηρίωσης, Πίνακας 2.2.3.1.2-10**), εκ των οποίων επτά είδη ερπετών και τρία αμφιβίων. Οκτώ (έξι ερπετά και δύο αμφίβια) είναι είδη του Παραρτήματος IV της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, ενώ το σύνολο αυτών είναι καταχωρημένα στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009). Τρία ερπετά και δύο αμφίβια αναφέρονται ως σπάνια (R) στην περιοχή.

Ιδιαίτερα σημαντικά ανάμεσα σε αυτά θεωρούνται τα ενδημικά είδη σαυρών, πελοποννησιακή γουστέρα (***Podarcis peloponnesiaca***), μωραϊτόσαυρα (***Algyroides moreoticus***) και ελληνική σαύρα (***Hellenolacerta graeca***). Το είδος *Algyroides moreoticus* αναφέρεται ως σπάνιο (R) στην περιοχή. Το είδος *Hellenolacerta graeca* έχει καταχωρηθεί ως «VU – Τρωτό» στο Κόκκινο Βιβλίο, διότι αν και παρατηρείται σε όλη σχεδόν την Πελοπόννησο, διατηρεί μικρούς, έντονα κερματισμένους και απομονωμένους πληθυσμούς και μόνο σε συγκεκριμένου τύπου ενδιαιτήματα (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009). Τα ανωτέρω είδη εμφανίζουν ίδιες οικολογικές απαιτήσεις με κάποια από τα «πολύ σημαντικά είδη», και ως εκ τούτου κρίνεται ότι θα καλυφθούν από τα μέτρα προστασίας και διαχείρισης που θα προταθούν για αυτά.

Ασπόνδυλα: Σύμφωνα με το ΤΕΔ στην περιοχή δεν καταγράφονται είδη ασπονδύλων. Παρ' όλα αυτά πέντε ενδημικά είδη που εμπίπτουν στις προβλεπόμενες κατηγορίες (βλ. **Τεύχος Τεκμηρίωσης, Πίνακας 2.2.3.1.2-10**) κρίνεται σκόπιμο να ενταχθούν στα «άλλα σημαντικά είδη». Τέσσερα εξ' αυτών (***Codringtonia elisabethae, Codringtonia eucineta, Codringtonia gittenbergeri, Codringtonia helenae***) αξιολογούνται ως σημαντικά είδη με μη επαρκή δεδομένα για τη λήψη εξειδικευμένων θεσμικών ή/και διαχειριστικών μέτρων και ως εκ τούτου κρίνεται απαραίτητη η διενέργεια μελέτης βάσης με σκοπό την αξιολόγησή του βαθμού διατήρησης και λοιπών παραμέτρων τους.

Για τα τέσσερα ανωτέρω είδη, ενδημικά της Πελοποννήσου [IUCN status: VU - Τρωτό, Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009): VU – Τρωτό], η τεκμηρίωση ένταξής τους αναλύθηκε ανωτέρω, στο GR2520001.

Τέλος, θα πρέπει να επισημανθεί ότι σύμφωνα με τον Παραγκαμιάν (2019) στην περιοχή και συγκεκριμένα στο σπήλαιο Γαρζενίκου (Τ.Ο. 8310), έχουν καταγραφεί σπηλαιόβια είδη και συγκεκριμένα:

- ***Acanthocreagris lycaonis*** Mahnert, 1978 [Arthropoda: Arachnida, Pseudoscorpionida, Neobisiidae]
- ***Alpioniscus henroti*** Vandel, 1964 [Arthropoda: Malacostraca, Isopoda, Trichoniscidae]
- ***Bythinus hauseri*** Besuchet, 1978 [Arthropoda: Insecta, Coleoptera, Staphylinidae]
- ***Chthonius imperator*** Mahnert, 1978 [Arthropoda: Arachnida, Pseudoscorpionida, Chthoniidae]

Τα είδη εμφανίζουν σημειακή εξάπλωση στο χώρο και καταλαμβάνουν πολύ ευαίσθητα ενδιαιτήματα (σπήλαια), ενώ σύμφωνα με αξιολόγηση του Παραγκαμιάν (2019) έχουν εξαιρετικά περιορισμένη κατανομή αφού σε ότι αφορά τα είδη *Acanthocreagris lycaonis, Bythinus hauseri*, *Chthonius imperator* είναι γνωστά μόνο από το ανωτέρω σπήλαιο, ενώ το είδος *Alpioniscus henroti* είναι γνωστό από το σπήλαιο Γαρζενίκου και τρία σπήλαια στην Όρθου. Για τα είδη αυτά θα πρέπει να γίνει μελέτης βάσης για την επιβεβαίωση της παρουσίας τους και την αξιολόγηση αυτών.

Θηλαστικά: Στην περιοχή απαντούν τέσσερα είδη θηλαστικών (το ένα δεν αναφέρεται στο ΤΕΔ) που εμπίπτουν στις προβλεπόμενες κατηγορίες, εκ των οποίων ένα είδος τρωκτικού και τρία είδη χειροπτέρων (βλ. **Τεύχος Τεκμηρίωσης, Πίνακας 2.2.3.1.2-10**). Πρόκειται για είδη του Παραρτήματος IV της Οδηγίας 92/43/ΕΕ που προστατεύονται από τη διεθνή Σύμβαση της Βόννης. Τα χειρόπτερα προστατεύονται επιπλέον από τη Σύμβαση της Βέρνης και τη Συμφωνία για την Προστασία των Ευρωπαϊκών Πληθυσμών Χειροπτέρων (UNEP/EUROBATS). Κανένα από αυτά τα είδη δεν είναι στενοενδημικό ή εξαιρετικά σπάνιο, ούτε βρίσκεται σε κάποια κατηγορία υψηλού κινδύνου (EN, CR, VU) ώστε να απαιτείται η λήψη εξειδικευμένων μέτρων προστασίας και διαχείρισης. Επιπλέον, όσο αφορά τα χειρόπτερα, πρόκειται είτε για είδη με παρόμοιες οικολογικές απαιτήσεις με τα πολύ σημαντικά είδη και ως εκ τούτου κρίνεται ότι θα καλυφθούν από τα μέτρα και τους στόχους που θα προταθούν για αυτά, ενώ το είδος τρωκτικού κρίνεται ότι θα καλυφθεί από τα θεσμικά και διαχειριστικά μέτρα που θα ληφθούν για τους Τ.Ο. στους οποίους απαντάται.

GR2530005 - "Όρη Γεράνεια" (ΕΖΔ)

Αμφίβια – ερπετά: Στην περιοχή απαντούν εννέα συνολικά είδη (βλ. **Τεύχος Τεκμηρίωσης, Πίνακας 2.2.3.1.2-11**), εκ των οποίων επτά είδη ερπετών και δύο αμφιβίων. Έξι ερπετά είναι είδη του Παραρτήματος IV της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, ενώ το σύνολο αυτών είναι καταχωρημένα στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009).

Ιδιαίτερα σημαντικό ανάμεσα σε αυτά θεωρείται το είδος σαύρας πελοποννησιακή γουστέρα (***Podarcis peloponnesiaca***), το οποίο είναι ενδημικό της Πελοποννήσου και αναφέρεται ως σπάνιο (R) στην περιοχή. Το είδος εμφανίζει παρόμοιες οικολογικές απαιτήσεις με τα «πολύ σημαντικά είδη» και ως εκ τούτου η προστασία του θα καλυφθεί από τα μέτρα προστασίας και διαχείρισης που θα προταθούν για αυτά. Κανένα από τα είδη της περιοχής δεν είναι στενοενδημικό ή εξαιρετικά σπάνιο, ούτε βρίσκεται σε κάποια κατηγορία υψηλού κινδύνου (EN, CR, VU) ώστε να απαιτείται η λήψη εξειδικευμένων μέτρων προστασίας και διαχείρισης.

Ασπόνδυλα: Στην περιοχή εντοπίζονται τρία ενδημικά είδη ασπόνδυλων που εμπίπτουν στις προβλεπόμενες κατηγορίες (βλ. **Τεύχος Τεκμηρίωσης, Πίνακας 2.2.3.1.2-11**) και αξιολογούνται ως «άλλα σημαντικά είδη», δύο εκ των οποίων δεν περιλαμβανόντουσαν στο ΤΕΔ της περιοχής.

Δύο εξ' αυτών (***Codringtonia elisabethae, Codringtonia eucineta***) είναι σημαντικά είδη με μη επαρκή δεδομένα για τη λήψη εξειδικευμένων θεσμικών ή/και διαχειριστικών μέτρων και ως εκ τούτου κρίνεται απαραίτητη η διενέργεια μελέτης βάσης με σκοπό την αξιολόγησή του βαθμού διατήρησης αυτών και λοιπών παραμέτρων τους. Για τα ανωτέρω είδη, ενδημικά της Πελοποννήσου [IUCN status: VU - Τρωτό, Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009): VU – Τρωτό], η τεκμηρίωση ένταξής τους αναλύθηκε ανωτέρω, στο GR2520001.

Θηλαστικά: Στην περιοχή απαντούν τέσσερα είδη που εμπίπτουν στις προβλεπόμενες κατηγορίες, εκ των οποίων ένα είδος τρωκτικού και τρία είδη χειροπτέρων (βλ. **Τεύχος Τεκμηρίωσης, Πίνακας 2.2.3.1.2-11**). Όλα αποτελούν είδη του Παραρτήματος IV της Οδηγίας 92/43/ΕΕ και προστατεύονται από τη διεθνή Σύμβαση της Βόννης. Τα χειρόπτερα προστατεύονται επιπλέον από τη Σύμβαση της Βέρνης και τη Συμφωνία για την Προστασία των Ευρωπαϊκών Πληθυσμών Χειροπτέρων (UNEP/EUROBATS). Κανένα από αυτά τα είδη δεν είναι στενοενδημικό ή εξαιρετικά σπάνιο, ούτε βρίσκεται σε κάποια κατηγορία υψηλού κινδύνου (EN, CR, VU) ώστε να απαιτείται η λήψη εξειδικευμένων μέτρων προστασίας και διαχείρισης. Επιπλέον, όσο αφορά τα χειρόπτερα, πρόκειται είτε για είδη με παρόμοιες οικολογικές απαιτήσεις με τα πολύ σημαντικά είδη και ως εκ τούτου κρίνεται ότι θα καλυφθούν από τα μέτρα και τους στόχους που θα προταθούν για αυτά, ενώ το είδος τρωκτικού κρίνεται ότι θα καλυφθεί από τα θεσμικά και διαχειριστικά μέτρα που θα ληφθούν για τους Τ.Ο. στους οποίους απαντάται.

GR2530007 - "Κορινθιακός Κόλπος" (ΤΚΣ)

Θηλαστικά: Στον Κορινθιακό Κόλπο, πέρα από τα τρία είδη κητωδών του Παραρτήματος IV της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, τα οποία έχουν ήδη ενταχθεί στα πολύ σημαντικά προστατευτέα αντικείμενα (βλ. Ενότητα 2.2.3.1.1), δηλαδή το ζωνοδέλφινο (*Stenella coeruleoalba*), το κοινό δελφίνι (*Delphinus delphis*) και το σταχτοδέλφινο (*Grampus griseus*), δεν καταγράφονται άλλα σημαντικά είδη θηλαστικών σύμφωνα με τα διαθέσιμα δεδομένα των ΤΕΔ.

Ιχθυοπανίδα: Στην περιοχή έχει αναφερθεί η συχνή παρουσία ειδών καρχαριών στο εσωτερικό του κόλπου, και κυρίως του είδους ***Prionace glauca*** **(Blue shark – Γλαυκοκαρχαρίας ή Γαλάζιος καρχαρίας**) κατά τους μήνες Φλεβάρη και Μάρτη στην περιοχή της Ψάθας, ενώ υπάρχει και η υποψία ότι το συγκεκριμένο είδος γεννάει εντός του κόλπου (Megalofonou *et al.*, 2009). Πρόκειται για είδος πελαγικό του οποίου ο υπο-πληθυσμός στα νερά της Μεσογείου εντοπίζεται από την επιφάνεια έως και τα 1.160 μέτρα βάθος. Ο Γαλάζιος καρχαρίας έχει χαρακτηριστεί ως Κρισίμως Κινδυνεύον (Critically Endangered) σε μεσογειακό επίπεδο, ενώ στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις and Μαραγκού, 2009) έχει αξιολογηθεί ως Τρωτό (VU). Το είδος περιλαμβάνεται στο παράρτημα III της Σύμβασης της Βέρνης και στο παράρτημα III του Πρωτοκόλλου για τις Ειδικές Προστατευόμενες Περιοχές και τη Βιολογική Ποικιλότητα στη Μεσόγειο της Σύμβασης της Βαρκελώνης. Ο μεσογειακός υποπληθυσμός εμφανίζει μειούμενη τάση, ενώ σε επίπεδο αφθονίας σημειώνεται ότι μείωση 78–90% τα τελευταία 30 χρόνια (περίοδος τριών γενεών), ως αποτέλεσμα της συνεχιζόμενης υπεραλίευσης. Η μείωση του πληθυσμού στην περιοχή της Μεσογείου μπορεί να αποδοθεί εν μέρει στη σύλληψη ανώριμων ατόμων από την πελαγική αλιεία κυρίως ως παρεμπίπτον αλίευμα (Megalofonou *et al.*, 2000, 2005; Ferretti *et al.*, 2008) αφήνοντας αυτόν τον διακριτό υποπληθυσμό εξαντλημένο με αμφισβητήσιμη αύξηση του πληθυσμού στο μέλλον. Στην ελληνική αλιεία του ξιφία με παραγάδι οι συλλήψεις του είδους ανά μονάδα αλιευτικής προσπάθειας ανέρχονται περίπου στα 0.5 άτομα/1000 αγκίστρια, ενώ τα περισσότερα άτομα τα οποία πιάνονται

είναι μικρότερα των 200 cm σε μεσουραίο μήκος και επομένως ανώριμα (Megalofonou *et al.*, 2005). Για το είδος αυτό τίθεται ως προτεραιότητα η εκπόνηση μελέτης βάσης για καταγραφή και εκτίμηση του πληθυσμού του στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, εκτίμηση του βαθμού πιέσεων (με κύριες την επαγγελματική αλιεία με πελαγικά παραγάδια και το παράπλευρο αλίευμα), και τον σχεδιασμό και εφαρμογή ειδικών διαχειριστικών μέτρων για τον περιορισμό της αλληλεπίδρασης με την αλιεία.

Ασπόνδυλα: Στην ΕΖΔ GR2530007 καταγράφονται 25 άλλα σημαντικά είδη βενθικών ασπόνδυλων (βλέπε **Πίνακα 2.2.2.2-12 Τεύχους Τεκμηρίωσης**). Ένα εξ' αυτών (*Lithophaga lithophaga*) είναι είδος του Παραρτήματος IV της Οδηγίας 92/43/ΕΚ και ένα του Παραρτήματος V (*Scyllarides latus*). Ένα είναι ενδημικό της Μεσογείου, ενώ 16 περιλαμβάνονται σε κάποια Διεθνή Σύμβαση (CITES, Συνθήκη της Βέρνης, Συνθήκη της Βαρκελώνης).

Σε ό,τι αφορά τα θαλάσσια ασπόνδυλα, η προστασία των ειδών *Aplysina aerophoba, Axinella damicornis, Axinella polypoides, Axinella* spp., *Arca noae*, *Balanophylia europaea, Caryophyllia (Caryophyllia) inornata, Caryophyllia (Caryophyllia) smithii, Cladocora caespitosa, Dendrophylia ramea, Eunicella cavolini, Holothuria* spp., *Lithophaga lithophaga, Madracis pharensis, Paracentrotus lividus*, *Paramuricea clavata*, *Polycyanthus muellerae, Savalia savaglia*, *Spondylus gaederopus*, *Tethya* spp., *Tonna galea,* κρίνεται ότι θα καλυφθεί από τα μέτρα προστασίας και διαχείρισης που θα ληφθούν για τους Τ.Ο. **1110, 1120*,** και **1170** ανάλογα τις οικολογικές απαιτήσεις του εκάστοτε είδους.

Από τον παραπάνω κατάλογο ασπόνδυλων ζώων, ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί σε είδη τα οποία, αν και δεν είναι είδη προτεραιότητας, καλύπτονται από διεθνείς Συμβάσεις, κάποια περιλαμβάνονται στο παράρτημα IV της Οδηγίας 92/43, αποτελούν είδη με πολύ ιδιαίτερα οικολογικά χαρακτηριστικά, και παίζουν σημαντικό ρόλο στην καλή λειτουργία των θαλάσσιων οικοσυστημάτων. Τα παρακάτω είδη είναι ιδιαίτερα σπάνια στις ελληνικές θάλασσες, καθώς η γεωγραφική και βαθυμετρική τους κατανομή έχει περιοριστεί σημαντικά τις τελευταίες δεκαετίες. Επιπλέον είναι ιδιαίτερα ευάλωτα στη μηχανική διαταραχή και στις αλλαγές τις θερμοκρασίας της θάλασσας.

Πρόκειται για τα είδη:

- ***Cladocora caespitosa***: είδος κοραλλιού, ενδημικό της Μεσογείου, χαρακτηρισμένο ως 'κινδυνεύον' από την IUCN (Otero *et al.*, 2017). Πρόκειται για το μοναδικό είδος κραλλιού στη Μεσόγειο που μπορεί να δημιουργήσει υφάλους από τα 0 έως τα 50 μέτρα βάθος.
- ***Eunicella cavolini***: η κίτρινη γοργονία είναι είδος κοραλλιού, χαρακτηρισμένο ως 'σχεδόν απειλούμενο' από την IUCN (Otero *et al.*, 2017). Πρόκειται για είδος το οποίο υπό κατάλληλες συνθήκες δημιουργεί πυκνά δάση υψηλής οικολογικής σημασίας συνήθως σε βάθη κάτω των 30 μέτρων.
- ***Paramuricea clavata***: η μωβ γοργονία είναι είδος κοραλλιού, χαρακτηρισμένο ως 'τρωτό' από την IUCN (Otero *et al.*, 2017). Πρόκειται για είδος το οποίο υπό κατάλληλες συνθήκες δημιουργεί πυκνά δάση υψηλής οικολογικής σημασίας σε βάθη κάτω των 40 μέτρων.
- ***Savalia savaglia***: χαρακτηρισμένο ως 'τρωτό' από την IUCN (Otero *et al.*, 2017). Πρόκειται για είδος το οποίο υπό κατάλληλες συνθήκες δημιουργεί πυκνά δάση υψηλής οικολογικής σημασίας σε βάθη κάτω των 40 μέτρων.

- ***Dendrophyllia ramea***: χαρακτηρισμένο ως 'τρωτό' από την IUCN (Otero *et al.*, 2017). Πρόκειται για είδος πάρα πολύ σπάνιο στις ελληνικές θάλασσες, με μοναδική καταγραφή ζωντανής αποικίας στον Κορινθιακό Κόλπο, σε 40 μέτρα βάθος (Salomidi *et al.*, 2010).
- ***Lithophaga lithophaga*: ο πετροσωλήνας είναι είδος δίθυρου μαλακίου που ανήκει στο **Παράρτημα IV της Οδηγίας 92/4**, ενώ βάσει της 4ης Εθνικής Εκθεσης, η κατάσταση διατήρησης του είδους σε εθνικό επίπεδο ορίζεται ως **Ανεπαρκής (U1) με τάση Μείωσης (D)**. Η αλιεία του είδους είναι ιδιαίτερα καταστρεπτική και για τον Τ.Ο. 1170, καθώς λόγω της οικολογίας του είδους, απαιτεί το σπάσιμο μεγάλων κομματιών βράχου, για τη συλλογή των οστράκων που αναπτύσσονται σε τρύπες εντός του βράχου.

GR2540001 - "Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι" (ΕΖΔ - ΤΚΣ)

Αμφίβια – ερπετά: Στην περιοχή απαντούν δεκαέξι συνολικά είδη (βλ. **Τεύχος Τεκμηρίωσης, Πίνακας 2.2.3.1.2-13**), εκ των οποίων δώδεκα είδη ερπετών και τέσσερα αμφιβίων. Έντεκα (οκτώ ερπετά και τρία αμφίβια) είναι είδη του Παραρτήματος IV της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, ενώ το σύνολο αυτών είναι καταχωρημένα στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009). Τρία ερπετά και ένα αμφίβιο αναφέρονται ως σπάνια (R) στην περιοχή.

Ιδιαίτερα σημαντικά ανάμεσα σε αυτά θεωρούνται τα ενδημικά είδη σαυρών, πελοποννησιακή γουστέρα (***Podarcis peloponnesiaca***), μωραϊτόσαυρα (***Algyroides moreoticus***) και ελληνική σαύρα (***Hellenolacerta graeca***). Το είδος *Algyroides moreoticus* αναφέρεται ως σπάνιο (R) στην περιοχή. Το είδος *Hellenolacerta graeca* έχει καταχωρηθεί ως «VU – Τρωτό» στο Κόκκινο Βιβλίο, διότι αν και παρατηρείται σε όλη σχεδόν την Πελοπόννησο, διατηρεί μικρούς, έντονα κερματισμένους και απομονωμένους πληθυσμούς και μόνο σε συγκεκριμένου τύπου ενδιαιτήματα (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009). Τα ανωτέρω είδη εμφανίζουν ίδιες οικολογικές απαιτήσεις με κάποια από τα «πολύ σημαντικά είδη», και ως εκ τούτου κρίνεται ότι θα καλυφθούν από τα μέτρα προστασίας και διαχείρισης που θα προταθούν για αυτά.

Χερσαία Ασπόνδυλα: Στην περιοχή εντοπίζονται πέντε συνολικά είδη ασπόνδυλων που εμπίπτουν στις προβλεπόμενες κατηγορίες (βλ. **Τεύχος Τεκμηρίωσης, Πίνακας 2.2.3.1.2-13**) και αξιολογούνται ως «άλλα σημαντικά είδη». Δύο είναι είδη του Παραρτήματος IV της Οδηγίας 92/43 και δύο είναι ενδημικά της Πελοποννήσου.

Ένα εξ' αυτών (***Albinaria campylauchen***), το οποίο δεν περιλαμβανόταν στο ΤΕΔ της περιοχής, είναι σημαντικό είδος με μη επαρκή δεδομένα για τη λήψη εξειδικευμένων θεσμικών ή/και διαχειριστικών μέτρων και ως εκ τούτου κρίνεται απαραίτητη η διενέργεια μελέτης βάσης με σκοπό την αξιολόγησή του βαθμού διατήρησης και λοιπών παραμέτρων του.

Το είδος *Albinaria campylauchen* είναι ενδημικό της Πελοποννήσου, όπου σήμερα βρίσκεται μόνο σε τρεις τοποθεσίες σε μια περιορισμένη έκταση στη νοτιοανατολική Πελοπόννησο. Δεδομένου ότι το είδος είναι πιθανώς ελλιπώς μελετημένο, περισσότερες τοποθεσίες είναι πιθανό να υπάρχουν. Με βάση την κατανομή το είδος χαρακτηρίζεται ως Κρισίμως Κινδυνεύων (CR) στο Κόκκινο Βιβλίο Απειλουμένων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις and Μαραγκού, 2009) και ως Μειωμένου Ενδιαφέροντος (LC) στην IUCN. Δεν υπάρχει επαρκής πληροφορία για την οικολογία του είδους. Ωστόσο, ως τυπικό είδος *Albinaria* έχει παρουσία επάνω σε ασβεστολιθικούς βράχους και πιθανόν κάτω από μεγάλες πέτρες. Δεν υπάρχουν άμεσες απειλές για το είδος. Η απώλεια και η υποβάθμιση των οικοτόπων μέσω

ανθρώπινων δραστηριοτήτων όπως η αστικοποίηση, η ψυχαγωγική και τουριστική πίεση, καθώς και οι φωτιές, μπορούν να θεωρηθούν ως οι κύριες απειλές.

Θαλάσσια ασπόνδυλα: Στην ΕΖΔ GR2540001 καταγράφεται ένα είδος βενθικού ασνόνδυλου, το ***Paracentrotus lividus*** το οποίο περιλαμβάνεται στις Συμβάσεις της Βαρκελώνης και της Βέρνης (βλέπε **Πίνακα 2.2.2.2-13 Τεύχους Τεκμηρίωσης**). Η προστασία του θαλάσσιου ασπόνδυλου κρίνεται ότι θα καλυφθεί από τα μέτρα προστασίας και διαχείρισης που θα ληφθούν για τον Τ. Ο. **1170**.

Θηλαστικά: Στην περιοχή απαντούν έξι είδη θηλαστικών (δύο δεν αναφέρονται στο ΤΕΔ) που εμπίπτουν στις προβλεπόμενες κατηγορίες, στο σύνολό τους χειρόπτερα (βλ. **Τεύχος Τεκμηρίωσης, Πίνακας 2.2.3.1.2-13**). Πρόκειται για είδη του Παραρτήματος IV της Οδηγίας 92/43/ΕΚ που προστατεύονται από διεθνείς συμβάσεις (Συμβάσεις της Βόνης και της Βέρνης) και τη Συμφωνία για την Προστασία των Ευρωπαϊκών Πληθυσμών Χειροπτέρων (UNEP/EUROBATS), ενώ κανένα από αυτά δεν είναι στενοενδημικό ή εξαιρετικά σπάνιο, ούτε βρίσκεται σε κάποια κατηγορία υψηλού κινδύνου (EN, CR, VU) ώστε να απαιτείται η λήψη εξειδικευμένων μέτρων προστασίας και διαχείρισης. Επιπλέον, πρόκειται για είδη με παρόμοιες οικολογικές απαιτήσεις με τα πολύ σημαντικά είδη και ως εκ τούτου κρίνεται ότι θα καλυφθούν από τα μέτρα και τους στόχους που θα προταθούν για αυτά.

GR2540002 - "Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος" (ΕΖΔ)

Αμφίβια – ερπετά: Στην περιοχή απαντούν δεκαοκτώ συνολικά είδη (βλ. **Τεύχος Τεκμηρίωσης, Πίνακας 2.2.3.1.2-14**), εκ των οποίων δεκατέσσερα είδη ερπετών και τέσσερα αμφιβίων. Έντεκα (εννέα ερπετά και δύο αμφίβια) είναι είδη του Παραρτήματος IV της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, ενώ το σύνολο αυτών είναι καταχωρημένα στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009). Πέντε ερπετά και ένα αμφίβιο αναφέρονται ως σπάνια (R) στην περιοχή.

Ιδιαίτερα σημαντικά ανάμεσα σε αυτά θεωρούνται τα ενδημικά είδη σαυρών, πελοποννησιακή γουστέρα (***Podarcis peloponnesiaca***), μωραϊτόσαυρα (***Algyroides moreoticus***) και ελληνική σαύρα (***Hellenolacerta graeca***). Το είδος *Hellenolacerta graeca* έχει καταχωρηθεί ως «VU – Τρωτό» στο Κόκκινο Βιβλίο, διότι αν και παρατηρείται σε όλη σχεδόν την Πελοπόννησο, διατηρεί μικρούς, έντονα κερματισμένους και απομονωμένους πληθυσμούς και μόνο σε συγκεκριμένου τύπου ενδιαιτήματα (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009). Τα ανωτέρω είδη εμφανίζουν ίδιες οικολογικές απαιτήσεις με κάποια από τα «πολύ σημαντικά είδη», και ως εκ τούτου κρίνεται ότι θα καλυφθούν από τα μέτρα προστασίας και διαχείρισης που θα προταθούν για αυτά.

Ασπόνδυλα: Σύμφωνα με το ΤΕΔ στην περιοχή δεν καταγράφονται είδη ασπονδύλων. Παρ' όλα αυτά δύο είδη ασπονδύλων, ενδημικά της Πελοποννήσου (***Albinaria campylauchen*** και ***Albinaria confusa***) που εμπίπτουν στις προβλεπόμενες κατηγορίες (βλ. **Τεύχος Τεκμηρίωσης, Πίνακας 2.2.3.1.2-14**), κρίνεται σκόπιμο να ενταχθούν στα «άλλα σημαντικά είδη» για τους λόγους που αναλύονται ακολούθως. Πρόκειται για σημαντικά είδη με μη επαρκή δεδομένα για τη λήψη εξειδικευμένων θεσμικών ή/και διαχειριστικών μέτρων και ως εκ τούτου κρίνεται απαραίτητη η διενέργεια μελέτης βάσης με σκοπό την αξιολόγησή του βαθμού διατήρησης αυτών και λοιπών παραμέτρων τους.

Για το είδος ***Albinaria campylauchen***, ενδημικό της Πελοποννήσου [IUCN status: LC – Μειωμένου ενδιαφέροντος, Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009): CR – Κρισίμως Κινδυνεύων], η τεκμηρίωση ένταξής του αναλύθηκε ανωτέρω, στο GR2540001.

Σε ότι αφορά το ενδημικό της Πελοποννήσου ***Albinaria confusa***, πρόκειται για είδος που αναφέρεται από μια σχετικά μικρή περιοχή στη νότια Πελοπόννησο. Το είδος είναι γνωστό από τρεις τοποθεσίες εντός αυτής της περιοχής, ωστόσο μπορεί να μην έχουν καταγραφεί όλες οι θέσεις παρουσίας του. Η παρουσία του είδους στο νησί των Κυθήρων δεν έχει επαληθευτεί (Vardinoyannis, 1994). Δεν

υπάρχει επαρκής πληροφορία για την οικολογία του είδους. Ωστόσο, ως τυπικό είδος *Albinaria* έχει παρουσία επάνω σε ασβεστολιθικούς βράχους και πιθανόν κάτω από μεγάλες πέτρες. Δεν υπάρχουν άμεσες απειλές για το είδος. Η απώλεια και η υποβάθμιση των τύπων οικοτόπων μέσω ανθρώπινων δραστηριοτήτων όπως η αστικοποίηση, η ψυχαγωγική και τουριστική πίεση, καθώς και οι φωτιές, μπορούν να θεωρηθούν ως οι κύριες απειλές. Δεδομένου ότι το είδος είναι γνωστό μόνο από τρεις τοποθεσίες, και έχει ένα πολύ περιορισμένο εύρος, είναι επιρρεπές στις επιπτώσεις των ανθρώπινων δραστηριοτήτων ή στοχαστικών γεγονότων. Ως εκ τούτου, μπορεί να προβλεφθεί ότι σε σύντομο χρονικό διάστημα ο πληθυσμός των ειδών θα μπορούσε να υποβαθμιστεί έντονα.

Θηλαστικά: Σύμφωνα με το ΤΕΔ (2019), στην περιοχή απαντούν τέσσερα είδη θηλαστικών (χειρόπτερα) που εμπίπτουν στις προβλεπόμενες κατηγορίες (βλ. **Τεύχος Τεκμηρίωσης, Πίνακας 2.2.3.1.2-14**). Τα χειρόπτερα είναι είδη του Παραρτήματος IV της Οδηγίας 92/43/ΕΚ και προστατεύονται από διεθνείς συμβάσεις (Συμβάσεις της Βόνης και της Βέρνης) και τη Συμφωνία για την Προστασία των Ευρωπαϊκών Πληθυσμών Χειροπτέρων (UNEP/EUROBATS), ενώ κανένα από αυτά δεν είναι στενοενδημικό ή εξαιρετικά σπάνιο, ούτε βρίσκεται σε κάποια κατηγορία υψηλού κινδύνου (EN, CR, VU) ώστε να απαιτείται η λήψη εξειδικευμένων μέτρων προστασίας και διαχείρισης. Επιπλέον πρόκειται είτε για είδη κοινά είτε για είδη με παρόμοιες οικολογικές απαιτήσεις με τα πολύ σημαντικά είδη και ως εκ τούτου κρίνεται ότι θα καλυφθούν από τα μέτρα και τους στόχους που θα προταθούν για αυτά.

GR2540003 - "Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βροντεμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου" (ΕΖΔ- ΤΚΣ)

Αμφίβια – ερπετά: Στην περιοχή απαντούν μεγάλοι πληθυσμοί αμφίβιων και ερπετών από δεκαεπτά συνολικά είδη (βλ. **Τεύχος Τεκμηρίωσης, Πίνακας 2.2.3.1.2-15**), εκ των οποίων δεκατρία είδη ερπετών και τέσσερα αμφιβίων. Έντεκα (εννέα ερπετά και δύο αμφίβια) είναι είδη του Παραρτήματος IV της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, ενώ το σύνολο αυτών είναι καταχωρημένα στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009). Επτά ερπετά και δύο αμφίβια αναφέρονται ως σπάνια (R) στην περιοχή.

Ιδιαίτερα σημαντικά ανάμεσα σε αυτά θεωρούνται τα ενδημικά είδη σαυρών, πελοποννησιακή γουστέρα (***Podarcis peloponnesiaca***), μωραϊτόσαυρα (***Algyroides moreoticus***) και ελληνική σαύρα (***Hellenolacerta graeca***), τα οποία αναφέρονται ως σπάνια (R) στην περιοχή. Το είδος *Hellenolacerta graeca* έχει καταχωρηθεί ως «VU – Τρωτό» στο Κόκκινο Βιβλίο, διότι αν και παρατηρείται σε όλη σχεδόν την Πελοπόννησο, διατηρεί μικρούς, έντονα κερματισμένους και απομονωμένους πληθυσμούς και μόνο σε συγκεκριμένου τύπου ενδιαιτήματα (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009). Τα ανωτέρω είδη εμφανίζουν ίδιες οικολογικές απαιτήσεις με κάποια από τα «πολύ σημαντικά είδη», και ως εκ τούτου κρίνεται ότι θα καλυφθούν από τα μέτρα προστασίας και διαχείρισης που θα προταθούν για αυτά.

Ασπόνδυλα: Εντοπίζονται τρία συνολικά είδη χερσαίων ασπονδύλων που εμπίπτουν στις προβλεπόμενες κατηγορίες (βλ. **Τεύχος Τεκμηρίωσης, Πίνακας 2.2.3.1.2-15**) και αξιολογούνται ως «άλλα σημαντικά είδη». Δύο είναι είδη του Παραρτήματος IV της Οδηγίας 92/43 και ένα είναι ενδημικό της Πελοποννήσου.

Το είδος ***Albinaria campylauchen***, το οποίο δεν περιλαμβανόταν στο ΤΕΔ, αξιολογείται ως είδος με μη επαρκή δεδομένα για τη λήψη εξειδικευμένων θεσμικών ή/και διαχειριστικών μέτρων και ως εκ τούτου κρίνεται απαραίτητη η διενέργεια μελέτης βάσης με σκοπό την αξιολόγησή του βαθμού διατήρησης και λοιπών παραμέτρων του. Για το ανωτέρω είδος, ενδημικό της Πελοποννήσου [IUCN status: LC – Μειωμένου ενδιαφέροντος, Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις

και Μαραγκού, 2009): CR – Κρισίμως Κινδυνεύων], η τεκμηρίωση ένταξής του αναλύθηκε ανωτέρω, στο GR2540001.

Σε ότι αφορά τα υδρόβια βενθικά ασπόνδυλα η έρευνα και αναγνώριση των ειδών είναι περιορισμένη στον π. Ευρώτα, με τον μεγαλύτερο αριθμό να εντοπίζεται κυρίως στα ανώτερα τμήματα της λεκάνης του Ευρώτα (μεγάλες αφθονίες από Πλεκόπτερα και Τριχόπτερα) ενώ στα μεσαία τμήματα κυριαρχούν τα Εφημερόπτερα και τα Δίπτερα (Karaouzas *et al.*, 2017). Το καλοκαίρι, η ποικιλότητα των βενθικών ασπόνδυλων μειώνεται, ενώ η αφθονία των Γαστερόποδων, Ετερόπτερων και των Ολιγόχαιτων αυξάνεται στα κατώτερα τμήματα του ποταμού (Karaouzas *et al.*, 2017).

Θηλαστικά: Σύμφωνα με το ΤΕΔ (2019), στην περιοχή απαντούν τέσσερα είδη θηλαστικών (χειρόπτερα) που εμπίπτουν στις προβλεπόμενες κατηγορίες (βλ. **Τεύχος Τεκμηρίωσης, Πίνακας 2.2.3.1.2-15**). Τα χειρόπτερα είναι είδη του Παραρτήματος IV της Οδηγίας 92/43/ΕΚ και προστατεύονται από διεθνείς συμβάσεις (Συμβάσεις της Βόνης και της Βέρνης) και τη Συμφωνία για την Προστασία των Ευρωπαϊκών Πληθυσμών Χειροπτέρων (UNEP/EUROBATS), ενώ κανένα από αυτά δεν είναι στενοενδημικό ή εξαιρετικά σπάνιο, ούτε βρίσκεται σε κάποια κατηγορία υψηλού κινδύνου (EN, CR, VU) ώστε να απαιτείται η λήψη εξειδικευμένων μέτρων προστασίας και διαχείρισης. Επιπλέον πρόκειται είτε για είδη κοινά είτε για είδη με παρόμοιες οικολογικές απαιτήσεις με τα πολύ σημαντικά είδη και ως εκ τούτου κρίνεται ότι θα καλυφθούν από τα μέτρα και τους στόχους που θα προταθούν για αυτά.

2.2.3.2 Περιοχές ΖΕΠ

Στο παρόν κεφάλαιο συνοψίζεται για τις **Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ)** η πληροφορία που αφορά στα «πολύ σημαντικά» είδη ορνιθοπανίδας, δηλαδή στα **είδη χαρακτηρισμού** και στα είδη που περιλαμβάνονται στο **Παράρτημα Ι της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ**. Αναλυτικά στοιχεία ανά ΖΕΠ καταγράφονται στους **Πίνακες 2.2.3.2-1 έως 2.2.3.2-5 (ΜΑ και ΤΤΑ)**, σύμφωνα με το υπόδειγμα του Πίνακα 2.2-5 του Τεύχους Εξειδίκευσης Τεχνικών Προδιαγραφών. Στις περιπτώσεις που η ύπαρξη επιστημονικών δεδομένων τεκμηριώνει μεταβολές από τα υφιστάμενα στοιχεία του πίνακα 3.2 των Τυποποιημένων Εντύπων Δεδομένων (ΤΕΔ – SDF), αυτές διατυπώνονται και τεκμηριώνονται διακριτά στην **Ενότητα 2.2.3.2 του ΤΤΑ** και ενσωματώνονται στους **Πίνακες 2.2.3.2-1 έως 2.2.3.2-5 του ΜΑ και του ΤΤΑ.**

Στους **2.2.3.2-1 έως 2.2.3.2-5** που ακολουθούν αναλύονται ανά ΖΕΠ τα δεδομένα των «πολύ σημαντικών ειδών ορνιθοπανίδας και τα χαρακτηριστικά αυτών.

Υπόμνημα Πινάκων 2.2.3.2-1 έως 2.2.3.2-3 του ΜΑ

Είδος χαρακτηρισμού: 1= είδος χαρακτηρισμού, 0= λοιπά είδη

Τύπος: p = μόνιμο, r = αναπαραγωγή, c = συγκέντρωση, w = διαχείμαση

Πληθυσμός: A: 100%>=p> 15%, B: 15%>=p>2%, C: 2%>=p>0, D: μη σημαντικός πληθυσμός.

Βαθμός διατήρησης: A: εξαίρετη διατήρηση, B: καλή διατήρηση, C: μέτρια ή περιορισμένη διατήρηση.

GR2510004 - "Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο" (ΖΕΠ)

Όπως παρουσιάζεται στον **Πίνακα 2.2.3.2-1** στη ΖΕΠ GR2510004 καταγράφονται **22 είδη ορνιθοπανίδας** εκ των οποίων μόνο ένα, η Δεντροσταρήθρα (*Lullula arborea*) εμφανίζεται με διπλό τύπο παρουσίας-συγκέντρωση/μόνιμο (c,p).

Από τα εν λόγω 22 είδη τα **2 είναι είδη χαρακτηρισμού** (Χρυσαετός *Aquila chrysaetos*, Μπούφος *Bubo bubo*), Αξίζει να σημειωθεί ότι ο Χρυσαετός εμφανίζει επιδεινούμενη μακροχρόνια και βραχυχρόνια τάση του αναπαραγωγικού του πληθυσμού στη χώρα.

Στο σύνολο των **ειδών/τύπων** που απαντούν στην περιοχή, **5** εμφανίζουν βαθμό διατήρησης **«Α»**, **12** εμφανίζουν βαθμό διατήρησης **«Β»** και **2** εμφανίζουν βαθμό διατήρησης **«C»**. Για τέσσερα (4) δεν είναι γνωστός ο βαθμός διατήρησης.

Πίνακας 2.2.3.2-1: Είδη ορνιθοπανίδας και κύρια χαρακτηριστικά αυτών στην περιοχή GR2510004 - "Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο" (ΖΕΠ)

Α/Α	Λατινική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Είδος χαρακτηρισμού	Τύπος	Πληθυσμός	Βαθμός Διατήρησης
1.	*Accipiter brevipes*	Σαΐνι	0	r	D	
2.	*Alectoris graeca*	Πετροπέρδικα	0	p	C	B

Α/Α	Λατινική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Είδος χαρακτηρισμού	Τύπος	Πληθυσμός	Βαθμός Διατήρησης
3.	*Anthus campestris*	Ωχροκελάδα	0	r	C	
4.	*Aquila chrysaetos*	Χρυσαετός	1	p	C	C
5.	*Bubo bubo*	(Κοινός) Μπούφος	1	p	C	A
6.	*Buteo buteo*	Γερακίνα	0	p	D	B
7.	*Caprimulgus europaeus*	Γιδοβύζι	0	r	C	
8.	*Circaetus gallicus*	Φιδαετός	0	r	C	
9.	*Circus cyaneus*	Χειμωνοκιρκος	0	c	D	A
10.	*Circus macrourus*	Στεπόκιρκος	0	c	D	B
11.	*Delichon urbicum*	Ασπροχελίδονο	0	r	C	B
12.	*Emberiza hortulana*	Βλαχοτσίχλονο	0	r	C	B
13.	*Falco biarmicus*	Χρυσογέρακας	0	p	D	B
14.	*Falco naumanni*	Κιρκινέζι	0	r	C	B
15.	*Falco peregrinus*	Πετρίτης	0	p	D	A
16.	*Falco vespertinus*	Μαυρικιρκίνεζο	0	c	D	B
17.	*Hirundo rustica*	Σταβλοχελίδονο	0	r	C	B
18.	*Lanius collurio*	Αετομάχος	0	r	D	B
19.	*Leiopicus medius*	Μεσαίος Δρυοκολάπτης	0	p	D	B
20.	*Lullula arborea*	Δεντροσταρήθρα	0	c	C	A
21.	*Lullula arborea*	Δεντροσταρήθρα	0	p	C	A
22.	*Streptopelia turtur*	Τρυγόνι	0	r	C	C
23.	*Tachymarptis melba*	Βουνοσταχτάρα	0	r	C	B

Σημείωση: *Τα στοιχεία τα οποία επισημαίνονται με θαλασσί φόντο και κόκκινη γραμματοσειρά παρουσιάζουν τεκμηριωμένες μεταβολές από τα ΤΕΔ της περιοχής, όπως αυτές αναλύονται στο τεύχος ΠΑ (Ενότητα 2.2.3.2).*

GR2530002 - "Λίμνη Στυμφαλία" (ΖΕΠ - ΕΖΔ)

Όπως παρουσιάζεται στον **Πίνακα 2.2.3.2-2** στη ΖΕΠ GR2530002 καταγράφονται **60** είδη ορνιθοπανίδας εκ των οποίων τα **19** εμφανίζονται με πολλαπλούς τύπους παρουσίας.

Από τα εν λόγω 60 είδη τα **2** είναι **είδη χαρακτηρισμού** (Βαλτόπαπια *Aythya nyroca* και Μικροτσικνιάς *Ixobrychus minutus)*.

Στο σύνολο των **ειδών/τύπων** που απαντούν στην περιοχή, **6** εμφανίζουν βαθμό διατήρησης **«Α»**, **69** εμφανίζουν βαθμό διατήρησης **«Β»** και **4** εμφανίζουν βαθμό διατήρησης **«C»**. Για πέντε (5) δεν είναι γνωστός ο βαθμός διατήρησης.

Πίνακας 2.2.3.2-2: Είδη ορνιθοπανίδας και κύρια χαρακτηριστικά αυτών στην περιοχή GR2530002 - "Λίμνη Στυμφαλία" (ΖΕΠ - ΕΖΔ)

Α/Α	Λατινική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Είδος χαρακτηρισμού	Τύπος	Πληθυσμός	Σημείωση Σχετικά με Διατήρηση
1.	*Actitis hypoleucos*	Ακτίτης	0	c	C	B
2.	*Alauda arvensis*	Σταρήθρα	0	w	C	B
3.	*Alcedo atthis*	Αλκυώνη	0	c	C	B
4.	*Anas crecca*	Κιρκίρι	0	w	C	B
5.	*Anas platyrhynchos*	Πρασινοκέφαλη	0	r	C	B
6.	*Anas platyrhynchos*	Πρασινοκέφαλη	0	w	C	B
7.	*Apus apus*	(Κοινή) Σταχτάρα	0	r	C	B
8.	*Aquila chrysaetos*	Χρυσαετός	0	w	C	C
9.	*Ardea alba*	Αργυροτσικνιάς	0	w	C	B
10.	*Ardea cinerea*	Σταχτοτσικνιάς	0	c	C	B
11.	*Ardea cinerea*	Σταχτοτσικνιάς	0	r	C	B
12.	*Ardea cinerea*	Σταχτοτσικνιάς	0	w	C	B
13.	*Ardea purpurea*	Πορφυροτσικνιάς	0	r	C	B
14.	*Ardeola ralloides*	Κρυπτοτσικνιάς	0	c	C	B
15.	*Ardeola ralloides*	Κρυπτοτσικνιάς	0	r	C	B
16.	*Aythya ferina*	Κυνηγόπαπια	0	w	C	B
17.	*Aythya fuligula*	Τσικνόπαπια	0	w	C	
18.	*Aythya nyroca*	Βαλτόπαπια	1	c	B	B
19.	*Aythya nyroca*	Βαλτόπαπια	1	r	B	B
20.	*Aythya nyroca*	Βαλτόπαπια	1	w	B	B
21.	*Botaurus stellaris*	(Ευρασιατικός) Ήταυρος	0	w	B	B
22.	*Bubo bubo*	(Κοινός) Μπούφος	0	p	C	B
23.	*Buteo buteo*	Γερακίνα	0	c	C	B
24.	*Buteo buteo*	Γερακίνα	0	r	C	B
25.	*Calidris pugnax*	Μαχητής	0	c	C	B
26.	*Caprimulgus europaeus*	Γιδοβύζι	0	r	C	A

Α/Α	Λατινική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Είδος χαρακτηρισμού	Τύπος	Πληθυσμός	Βαθμός Διατήρησης
27.	*Chlidonias niger*	Μαυρογλάρονο	0	c	C	B
28.	*Ciconia ciconia*	Λευκός πελαργός	0	c	C	B
29.	*Ciconia ciconia*	Λευκός πελαργός	0	r	C	B
30.	*Circaetus gallicus*	Φιδαετός	0	r	C	B
31.	*Circus aeruginosus*	Καλαμόκιρκος	0	c	C	B
32.	*Circus aeruginosus*	Καλαμόκιρκος	0	r	C	B
33.	*Circus aeruginosus*	Καλαμόκιρκος	0	w	C	B
34.	*Circus cyaneus*	Χειμωνόκιρκος	0	c	C	B
35.	*Circus cyaneus*	Χειμωνόκιρκος	0	w	C	A
36.	*Cygnus olor*	(Κοινός) Κύκνος	0	w	C	
37.	*Delichon urbicum*	Ασπροχελίδονο	0	r	C	A
38.	*Egretta garzetta*	(Κοινός) Λευκοτσικνιάς	0	c	C	B
39.	*Emberiza caesia*	Φρυγανοτσίχλονο	0	r	C	C
40.	*Emberiza hortulana*	Βλαχοτσίχλονο	0	r	C	B
41.	*Falco peregrinus*	Πετρίτης	0	p	C	B
42.	*Falco vespertinus*	Μαυροκιρκίνεζο	0	c	C	B
43.	*Falco vespertinus*	Μαυροκιρκίνεζο	0	w	C	B
44.	*Fulica atra*	Φαλαρίδα	0	c	C	B
45.	*Fulica atra*	Φαλαρίδα	0	r	C	B
46.	*Fulica atra*	Φαλαρίδα	0	w	C	B
47.	*Gallinago gallinago*	(Κοινό) Μπεκατσίνι	0	C	C	B
48.	*Gallinago gallinago*	(Κοινό) Μπεκατσίνι	0	w	C	B
49.	*Gelochelidon nilotica*	Γελογλάρονο	0	c	C	B
50.	*Gyps fulvus*	Όρνιο	0	c	C	C
51.	*Himantopus himantopus*	Καλαμοκανάς	0	c	C	
52.	*Hirundo rustica*	Σταβλοχελίδονο	0	c	C	A
53.	*Hirundo rustica*	Σταβλοχελίδονο	0	r	C	A
54.	*Ixobrychus minutus*	Μικροτσικνιάς	1	r	B	B
55.	*Lanius collurio*	Αετομάχος	0	c	C	B
56.	*Leiopicus medius*	Μεσαίος Δρυοκολάπτης	0	p	C	B
57.	*Limosa limosa*	Λιμόζα ή Οχθοτούρλι	0	c	C	B

Α/Α	Λατινική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Είδος χαρακτηρισμού	Τύπος	Πληθυσμός	Βαθμός Διατήρησης
58.	*Lullula arborea*	Δεντροσταρήθρα	0	p	C	B
59.	*Lullula arborea*	Δεντροσταρήθρα	0	r	C	B
60.	*Mareca penelope*	Σφυριχτάρι	0	w	C	B
61.	*Mareca strepera*	Φλυαρόπαπια	0	w	C	B
62.	*Merops apiaster*	Μελισσοφάγος	0	c	C	A
63.	*Motacilla flava*	Κιτρινοσουσουράδα	0	c	C	B
64.	*Nycticorax nycticorax*	Νυχτοκόρακας	0	c	C	B
65.	*Nycticorax nycticorax*	Νυχτοκόρακας	0	r	C	B
66.	*Passer hispaniolensis*	Χωραφοσπουργίτης	0	c	C	B
67.	*Passer hispaniolensis*	Χωραφοσπουργίτης	0	r	C	B
68.	*Pernis apivorus*	Σφηκιάρης	0	r	C	C
69.	*Plegadis falcinellus*	Χαλκόκοτα	0	c	C	B
70.	*Podiceps cristatus*	Σκουφοβουτηχτάρι	0	c	B	B
71.	*Podiceps cristatus*	Σκουφοβουτηχτάρι	0	r	B	B
72.	*Podiceps cristatus*	Σκουφοβουτηχτάρι	0	w	B	B
73.	*Podiceps nigricollis*	Μαυροβουτηχτάρι	0	c	C	B
74.	*Podiceps nigricollis*	Μαυροβουτηχτάρι	0	w	C	B
75.	*Spatula clypeata*	Χουλιαρόπαπια	0	w	C	B
76.	*Streptopelia turtur*	Τρυγόνι	0	c	C	
77.	*Streptopelia turtur*	Τρυγόνι	0	r	C	
78.	*Tringa erythropus*	Μαυρότρυγγας	0	c	C	B
79.	*Tringa glareola*	Λασπότριγγας	0	c	C	B
80.	*Tringa nebularia*	Πρασινοσκέλης	0	c	C	B
81.	*Tringa ochropus*	Δασότρυγγας	0	c	C	B
82.	*Tringa ochropus*	Δασότρυγγας	0	w	C	B
83.	*Tringa totanus*	Κοκκινοσκέλης	0	c	C	B
84.	*Vanellus vanellus*	Καλημάνα	0	w	C	B

Σημείωση: *Τα στοιχεία τα οποία επισημαίνονται με θαλασσί φόντο και κόκκινη γραμματοσειρά παρουσιάζουν τεκμηριωμένες μεταβολές από τα ΤΕΔ της περιοχής, όπως αυτές αναλύονται στο τεύχος ΤΤΑ (Ενότητα 2.2.3.2).*

GR2530006 - "Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)" (ΖΕΠ)

Όπως παρουσιάζεται στον **Πίνακα 2.2.3.2-3** στη ΖΕΠ GR2530006 καταγράφονται **32** είδη ορνιθοπανίδας εκ των οποίων τα **4** εμφανίζονται με πολλαπλούς τύπους παρουσίας.

Από τα εν λόγω 32 είδη τα **3** είναι **είδη χαρακτηρισμού** (Πετροπέρδικα *Alectoris graeca*, Χρυσογέρακο *Falco biarmicus* και Αετομάχος *Lanius collurio*)

Στο σύνολο των **ειδών/τύπων** που απαντούν στην περιοχή, **6** εμφανίζουν βαθμό διατήρησης **«Α»**, **27** εμφανίζουν βαθμό διατήρησης **«Β»** και **3** εμφανίζουν βαθμό διατήρησης **«C»**.

Πίνακας 2.2.3.2-3: Είδη ορνιθοπανίδας και κύρια χαρακτηριστικά αυτών στην περιοχή GR2530006 - "Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)" (ΖΕΠ)

Α/Α	Λατινική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Είδος χαρακτηρισμού	Τύπος	Πληθυσμός	Βαθμός διατήρησης
1.	*Accipiter brevipes*	Σαΐνι	0	r	D	B
2.	*Alauda arvensis*	Σταρήθρα	0	w	C	B
3.	*Alectoris graeca*	Πετροπέρδικα	1	p	C	B
4.	*Anthus campestris*	Ωχροκελάδα	0	r	D	B
5.	*Apus apus*	(Κοινή) Σταχτάρα	0	r	D	C
6.	*Aquila chrysaetos*	Χρυσαετός	0	p	C	C
7.	*Bubo bubo*	(Κοινός) Μπούφος	0	p	C	A
8.	*Buteo buteo*	Γερακίνα	0	c	D	B
9.	*Buteo buteo*	Γερακίνα	0	p	D	B
10.	*Caprimulgus europaeus*	Γιδοβύζι	0	c	D	A
11.	*Caprimulgus europaeus*	Γιδοβύζι	0	r	D	A
12.	*Circaetus gallicus*	Φιδαετός	0	c	C	A
13.	*Circaetus gallicus*	Φιδαετός	0	r	C	A
14.	*Circus aeruginosus*	Καλαμόκιρκος	0	c	C	B
15.	*Delichon urbicum*	Ασπροχελίδονο	0	r	D	B
16.	*Dendrocopos leucotos*	Λευκονώτης Δρυοκολάπτης	0	p	C	B
17.	*Emberiza caesia*	Φρυγανοτσίχλονο	0	r	C	C
18.	*Emberiza hortulana*	Βλαχοτσίχλονο	0	r	D	B
19.	*Falco biarmicus*	Χρυσογέρακας	1	p	C	B
20.	*Falco eleonorae*	Μαυροπετρίτης	0	c	C	B
21.	*Falco naumanni*	Κιρκινέζι	0	r	C	B

Α/Α	Λατινική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Είδος χαρακτηρισμού	Τύπος	Πληθυσμός	Βαθμός διατήρησης
22.	*Falco peregrinus*	Πετρίτης	0	p	C	B
23.	*Falco vespertinus*	Μαυρικιρκίνεζο	0	c	C	B
24.	*Hirundo rustica*	Σταβλοχελίδονο	0	r	D	B
25.	*Lanius collurio*	Αετομάχος	1	r	C	B
26.	*Lanius minor*	Σταχτοκεφαλάς	0	r	D	B
27.	*Leiopicus medius*	Μεσαίος Δρυοκολάπτης	0	p	D	B
28.	*Lullula arborea*	Δεντροσταρήθρα	0	p	C	B
29.	*Merops apiaster*	Μελισσοφάγος	0	c	C	B
30.	*Merops apiaster*	Μελισσοφάγος	0	r	C	B
31.	*Motacilla flava*	Κιτρινοσουσουράδα	0	c	C	B
32.	*Oriolus oriolus*	Συκοφάγος	0	c	C	B
33.	*Passer hispaniolensis*	Χωραφοσπουργίτης	0	c	C	B
34.	*Pernis apivorus*	Σφηκιάρης	0	c	C	A
35.	*Riparia riparia*	Οχθοχελίδονο	0	c	C	B
36.	*Tachymarptis melba*	Βουνοσταχτάρα	0	r	C	B

Σημείωση: *Τα στοιχεία τα οποία επισημαίνονται με θαλασσί φόντο και κόκκινη γραμματοσειρά παρουσιάζουν τεκμηριωμένες μεταβολές από τα ΤΕΔ της περιοχής, όπως αυτές αναλύονται στο τεύχος ΤΠΑ (Ενότητα 2.2.3.2).*

GR2540006 - "Υγρότοποι εκβολών Ευρώτα" (ΖΕΠ)

Όπως παρουσιάζεται στον **Πίνακα 2.2.3.2-4** στη ΖΕΠ GR2540006 καταγράφονται **123** είδη ορνιθοπανίδας εκ των οποίων τα **50** εμφανίζονται με πολλαπλούς τύπους παρουσίας.

Από τα εν λόγω 123 είδη το **1**, η Χαλκόκοτα (*Plegadis falcinelus*) είναι **είδος χαρακτηρισμού.**

Στο σύνολο των **ειδών/τύπων** που απαντούν στην περιοχή, **48** εμφανίζουν βαθμό διατήρησης **«Α»**, **118** εμφανίζουν βαθμό διατήρησης **«Β»** και **9** εμφανίζουν βαθμό διατήρησης **«C»**. Για τρία (3) δεν είναι γνωστός ο βαθμός διατήρησης.

Πίνακας 2.2.3.2-4: Είδη ορνιθοπανίδας και κύρια χαρακτηριστικά αυτών στην περιοχή GR2540006 - "Υγρότοποι εκβολών Ευρώτα" (ΖΕΠ)

Α/Α	Λατινική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Είδος χαρακτηρισμού	Τύπος	Πληθυσμός	Βαθμός διατήρησης
1.	*Accipiter brevipes*	Σαΐνι	0	c	C	B
2.	*Acrocephalus melanopogon*	Ψαθοποταμίδα	0	w	C	B
3.	*Alauda arvensis*	Σταρήθρα	0	w	C	A
4.	*Alcedo atthis*	Αλκυόνη	0	c	C	B
5.	*Alcedo atthis*	Αλκυόνη	0	w	C	B
6.	*Anas acuta*	Σουβλόπαπια	0	w	D	A
7.	*Anas crecca*	Κιρκίρι	0	w	C	A
8.	*Anas platyrhynchos*	Πρασινοκέφαλη	0	w	C	A
9.	*Anthus campestris*	Ωχροκελάδα	0	c	C	B
10.	*Apus apus*	(Κοινή) Σταχτάρα	0	r	C	
11.	*Apus apus*	(Κοινή) Σταχτάρα	0	c	C	B
12.	*Aquila chrysaetos*	Χρυσαετός	0	p	C	C
13.	*Aquila fasciata*	Σπιζαετός	0	c	B	C
14.	*Aquila fasciata*	Σπιζαετός	0	p	B	C
15.	*Aquila heliaca*	Βασιλαετός	0	w	B	C
16.	*Ardea cinerea*	Σταχτοτσικνιάς	0	c	C	B
17.	*Ardea cinerea*	Σταχτοτσικνιάς	0	w	C	B
18.	*Ardea purpurea*	Πορφυροτσικνιάς	0	c	C	B
19.	*Ardeola ralloides*	Κρυπτοτσικνιάς	0	c	C	B
20.	*Ardeola ralloides*	Κρυπτοτσικνιάς	0	r	C	B
21.	*Arenaria interpres*	Χαλικοκυλιστής	0	c	C	B
22.	*Aythya ferina*	Κυνηγόπαπια	0	w	D	B
23.	*Aythya nyroca*	Βαλτόπαπια	0	c	C	B
24.	*Botaurus stellaris*	(Ευρασιατικός) Ήταυρος	0	c	C	B
25.	*Bubo bubo*	(Κοινός) Μπούφος	0	p	C	B
26.	*Burhinus oedicnemus*	Πετροτριλίδα	0	c	C	B
27.	*Burhinus oedicnemus*	Πετροτριλίδα	0	r	C	B
28.	*Buteo buteo*	Γερακίνα	0	c	C	B
29.	*Buteo buteo*	Γερακίνα	0	p	C	B

Α/Α	Λατινική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Είδος χαρακτηρισμού	Τύπος	Πληθυσμός	Βαθμός διατήρησης
30.	*Buteo buteo*	Γερακίνα	0	r	C	B
31.	*Buteo buteo*	Γερακίνα	0	w	C	B
32.	*Buteo rufinus*	Αετογερακίνα	0	c	C	C
33.	*Buteo rufinus*	Αετογερακίνα	0	p	C	C
34.	*Calandrella brachydactyla*	Μικρογαλιάντρα	0	r	C	A
35.	*Calandrella brachydactyla*	Μικρογαλιάντρα	0	c	C	B
36.	*Calidris alba*	Λευκοσκαλίδρα	0	c	C	B
37.	*Calidris alba*	Λευκοσκαλίδρα	0	w	C	B
38.	*Calidris alpina*	Λασποσκαλίδρα	0	c	D	A
39.	*Calidris alpina*	Λασποσκαλίδρα	0	w	D	A
40.	*Calidris ferruginea*	Δρεπανοσκαλίδρα	0	c	C	A
41.	*Calidris minuta*	Νανοσκαλίδρα	0	c	C	B
42.	*Calidris pugnax*	Μαχητής	0	c	C	A
43.	*Calidris pugnax*	Μαχητής	0	w	C	B
44.	*Calidris temminckii*	Σταχτιά Νανοσκαλίδρα	0	c	C	B
45.	*Calonectris diomedea*	Αρτέμης	0	c	C	B
46.	*Caprimulgus europaeus*	Γιδοβύζι	0	r	C	A
47.	*Caprimulgus europaeus*	Γιδοβύζι	0	c	C	B
48.	*Charadrius alexandrinus*	Θαλασσοσφυριχτής	0	c	C	B
49.	*Charadrius alexandrinus*	Θαλασσοσφυριχτής	0	r	C	B
50.	*Charadrius alexandrinus*	Θαλασσοσφυριχτής	0	w	C	B
51.	*Charadrius hiaticula*	Αμμοσφυριχτής	0	c	C	B
52.	*Charadrius hiaticula*	Αμμοσφυριχτής	0	w	C	B
53.	*Chlidonias hybrida*	Μουστακογλάρονο	0	c	C	B
54.	*Chlidonias leucopterus*	Αργυρογλάρονο	0	c	C	B
55.	*Chlidonias niger*	Μαυρογλάρονο	0	c	C	B
56.	*Ciconia ciconia*	Λευκός Πελαργός	0	c	C	B
57.	*Ciconia ciconia*	Λευκός Πελαργός	0	r	C	B
58.	*Ciconia nigra*	Μαύρος Πελαργός	0	c	A	B
59.	*Ciconia nigra*	Μαύρος Πελαργός	0	w	A	B

Α/Α	Λατινική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Είδος χαρακτηρισμού	Τύπος	Πληθυσμός	Βαθμός διατήρησης
60.	*Circaetus gallicus*	Φιδαετός	0	c	C	B
61.	*Circaetus gallicus*	Φιδαετός	0	r	C	B
62.	*Circus aeruginosus*	Καλαμόκιρκος	0	c	C	B
63.	*Circus aeruginosus*	Καλαμόκιρκος	0	w	C	B
64.	*Circus cyaneus*	Χειμωνοκιρκος	0	w	C	A
65.	*Circus cyaneus*	Χειμωνοκιρκος	0	c	C	B
66.	*Circus macrourus*	Στεπόκιρκος	0	c	C	B
67.	*Circus pygargus*	Λιβαδόκιρκος	0	c	C	B
68.	*Clanga clanga*	Στικταετός	0	w	C	C
69.	*Clanga pomarina*	Κραυγαετός	0	c	C	C
70.	*Coracias garrulus*	Χαλκοκουρούνα	0	c	C	B
71.	*Coturnix coturnix*	Ορτύκι	0	c	C	B
72.	*Coturnix coturnix*	Ορτύκι	0	w	C	B
73.	*Crex crex*	Ορτυκομάνα	0	c	C	B
74.	*Cygnus olor*	(Κοινός) Κυκνός	0	w	C	B
75.	*Delichon urbicum*	Λευκοχελίδονο	0	c	D	A
76.	*Delichon urbicum*	Λευκοχελίδονο	0	r	D	A
77.	*Egretta garzetta*	Λευκοτσικνιάς	0	c	C	A
78.	*Egretta garzetta*	Λευκοτσικνιάς	0	w	C	A
79.	*Egretta garzetta*	Λευκοτσικνιάς	0	r	C	A
80.	*Emberiza caesia*	Φρυγανοτσίχλονο	0	c	C	B
81.	*Emberiza hortulana*	Βλαχοτσίχλονο	0	c	C	B
82.	*Falco columbarius*	Νανογέρακο	0	w	C	B
83.	*Falco eleonorae*	Μαυροπετρίτης	0	c	C	B
84.	*Falco naumanni*	Κιρκινέζι	0	c	C	A
85.	*Falco naumanni*	Κιρκινέζι	0	r	C	A
86.	*Falco peregrinus*	Πετρίτης	0	c	C	B
87.	*Falco peregrinus*	Πετρίτης	0	p	C	B
88.	*Falco vespertinus*	Μαυροκιρκίνεζο	0	c	C	A
89.	*Ficedula albicollis*	Κρικομυγοχάφτης	0	c	C	B

Α/Α	Λατινική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Είδος χαρακτηρισμού	Τύπος	Πληθυσμός	Βαθμός διατήρησης
90.	*Ficedula parva*	Νανομυγοχάφτης	0	c	C	B
91.	*Fulica atra*	Φαλαρίδα	0	w	C	A
92.	*Fulica atra*	Φαλαρίδα	0	c	C	B
93.	*Fulica atra*	Φαλαρίδα	0	r	C	B
94.	*Gallinago gallinago*	(Κοινό) Μπεκατσίνι	0	c	C	A
95.	*Gallinago gallinago*	(Κοινό) Μπεκατσίνι	0	w	C	A
96.	*Gelochelidon nilotica*	Γελογλάρονο	0	c	C	A
97.	*Glareola pratincola*	Νεροχελίδονο	0	c	C	A
98.	*Haematopus ostralegus*	Στρειδοφάγος	0	c	C	B
99.	*Hieraaetus pennatus*	Σταυραετός	0	c	C	C
100.	*Himantopus himantopus*	Καλαμοκανάς	0	c	C	A
101.	*Himantopus himantopus*	Καλαμοκανάς	0	r	C	A
102.	*Hippolais olivetorum*	Λιοστριτσίδα	0	c	C	B
103.	*Hirundo rustica*	Σταβλοχελίδονο	0	r	C	A
104.	*Hirundo rustica*	Σταβλοχελίδονο	0	c	C	B
105.	*Hydrocoloeus minutus*	Νανόγλαρος	0	c	C	B
106.	*Hydrocoloeus minutus*	Νανόγλαρος	0	w	C	B
107.	*Hydroprogne caspia*	Καρατζάς	0	c	C	B
108.	*Hydroprogne caspia*	Καρατζάς	0	w	C	B
109.	*Ixobrychus minutus*	Μικροτσικνιάς	0	r	C	A
110.	*Jynx torquilla*	Στραβολαίμης	0	c	C	B
111.	*Jynx torquilla*	Στραβολαίμης	0	w	C	B
112.	*Lanius collurio*	Αετομάχος	0	c	C	B
113.	*Lanius minor*	Σταχτοκεφαλάς	0	c	C	B
114.	*Lanius nubicus*	Παρδαλοκεφαλάς	0	c	C	B
115.	*Larus audouinii*	Αιγαιόγλαρος	0	c	C	B
116.	*Larus audouinii*	Αιγαιόγλαρος	0	w	C	B
117.	*Larus canus*	Θυελλόγλαρος	0	w	D	B
118.	*Larus genei*	Λεπτόραμφος γλάρος	0	c	D	B
119.	*Larus melanocephalus*	Μαυροκέφαλος γλάρος	0	c	C	A

Α/Α	Λατινική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Είδος χαρακτηρισμού	Τύπος	Πληθυσμός	Βαθμός διατήρησης
120.	*Larus melanocephalus*	Μαυροκέφαλος γλάρος	0	w	C	A
121.	*Larus ridibundus*	Καστανοκέφαλος γλάρος	0	c	D	
122.	*Larus ridibundus*	Καστανοκέφαλος γλάρος	0	w	D	
123.	*Limosa limosa*	Λιμόζα ή Οχθοτούρλι	0	c	C	B
124.	*Lullula arborea*	Δεντροσταρήθρα	0	w	C	A
125.	*Mareca penelope*	Σφυριχτάρι	0	w	D	A
126.	*Mergus serrator*	Θαλασσοπρίστης	0	w	D	B
127.	*Milvus migrans*	Τσίφτης	0	c	C	B
128.	*Motacilla flava*	Κιτρινοσουσουράδα	0	r	C	A
129.	*Motacilla flava*	Κιτρινοσουσουράδα	0	c	C	B
130.	*Numenius arquata arquata*	Τουρλίδα	0	c	C	A
131.	*Numenius arquata arquata*	Τουρλίδα	0	w	C	B
132.	*Numenius tenuirostris*	Λεπτομύτα	0	c	A	A
133.	*Nycticorax nycticorax*	Νυχτοκόρακας	0	c	C	B
134.	*Oriolus oriolus*	Συκοφάγος	0	c	C	B
135.	*Pandion haliaetus*	Ψαραετός	0	c	C	A
136.	*Pandion haliaetus*	Ψαραετός	0	w	C	B
137.	*Passer hispaniolensis*	Χωραφοσπουργίτης	0	c	C	B
138.	*Passer hispaniolensis*	Χωραφοσπουργίτης	0	w	C	B
139.	*Pernis apivorus*	Σφηκιάρης	0	c	C	B
140.	*Pernis apivorus*	Σφηκιάρης	0	r	C	B
141.	*Phalacrocorax aristotelis desmarestii*	Θαλασσοκόρακας	0	w	C	B
142.	*Phalacrocorax carbo sinensis*	Κορμοράνος	0	w	C	A
143.	*Phoenicopterus roseus*	Φοινικόπτερο	0	c	D	B
144.	*Plegadis falcinellus*	Χαλκόκοτα	1	c	A	A
145.	*Pluvialis apricaria*	Βροχοπούλι	0	c	C	A
146.	*Pluvialis apricaria*	Βροχοπούλι	0	w	C	A
147.	*Pluvialis squatarola*	Αργυροπούλι	0	c	C	B
148.	*Pluvialis squatarola*	Αργυροπούλι	0	w	C	B
149.	*Podiceps cristatus*	Σκουφοβουτηχτάρι	0	w	D	B

Α/Α	Λατινική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Είδος χαρακτηρισμού	Τύπος	Πληθυσμός	Βαθμός διατήρησης
150.	*Podiceps nigricollis*	Μαυροβουτηχτάρι	0	w	D	A
151.	*Puffinus yelkouan*	Μύχος	0	c	C	B
152.	*Puffinus yelkouan*	Μύχος	0	w	C	B
153.	*Recurvirostra avosetta*	Αβοκέτα	0	c	D	B
154.	*Riparia riparia*	Οχθοχελίδονο	0	c	C	B
155.	*Spatula clypeata*	Χουλιαρόπαπια	0	w	C	A
156.	*Spatula querquedula*	Σαρσέλα	0	c	C	A
157.	*Sterna hirundo*	Ποταμογλάρονο	0	c	C	B
158.	*Sternula albifrons*	Νανογλάρονο	0	c	C	B
159.	*Sternula albifrons*	Νανογλάρονο	0	r	C	B
160.	*Streptopelia turtur*	Τρυγόνι	0	c	C	B
161.	*Streptopelia turtur*	Τρυγόνι	0	r	C	B
162.	*Sylvia rueppelli*	Αιγαιοτσιροβάκος	0	c	C	B
163.	*Sylvia rueppelli*	Αιγαιοτσιροβάκος	0	r	C	B
164.	*Tachymarptis melba*	Βουνοσταχτάρα	0	c	C	B
165.	*Tetrax tetrax*	Χαμωτίδα	0	w	C	B
166.	*Thalasseus sandvicensis*	Χειμωνογλάρονο	0	c	C	B
167.	*Thalasseus sandvicensis*	Χειμωνογλάρονο	0	w	C	B
168.	*Tringa erythropus*	Μαυρότρυγγας	0	c	C	B
169.	*Tringa glareola*	Λασπότρυγγας	0	c	C	A
170.	*Tringa nebularia*	Πρασινοσκέλης	0	w	C	A
171.	*Tringa nebularia*	Πρασινοσκέλης	0	c	C	B
172.	*Tringa ochropus*	Δασότρυγγας	0	w	C	A
173.	*Tringa ochropus*	Δασότρυγγας	0	c	C	B
174.	*Tringa stagnatilis*	Βαλτότρυγγας	0	c	C	A
175.	*Tringa totanus*	Κοκκινοσκέλης	0	c	C	B
176.	*Tringa totanus*	Κοκκινοσκέλης	0	w	C	B
177.	*Vanellus vanellus*	Καλημάνα	0	w	C	A
178.	*Zapornia parva*	Μικροπουλάδα	0	c	C	B

Σημείωση: *Τα στοιχεία τα οποία επισημαίνονται με θαλασσί φόντο και κόκκινη γραμματοσειρά παρουσιάζουν τεκμηριωμένες μεταβολές από τα ΤΕΔ της περιοχής, όπως αυτές αναλύονται στο τεύχος ΤΠΑ (Ενότητα 2.2.3.2).*

GR2540007 "Όρη Ανατολικής Λακωνίας" (ΖΕΠ)

Όπως παρουσιάζεται στον **Πίνακα 2.2.3.2-5** στη ΖΕΠ GR2540007 καταγράφονται **30** είδη ορνιθοπανίδας εκ των οποίων τα **5** εμφανίζονται με πολλαπλούς τύπους παρουσίας.

Από τα εν λόγω 30 είδη, τα **5 είδη χαρακτηρισμού** (Σπιζαετός *Aquila fasciata*, Φιδαετός *Circaetus gallicus*, Φρυγανοτσίχλονο *Emberiza caesia*, Λιοστριτσίδα *Hippolais olivetorum* και Αιγιοτσιροβάκος *Sylvia rueppelli*)

Στο σύνολο των **ειδών/τύπων** που απαντούν στην περιοχή, **4** εμφανίζουν βαθμό διατήρησης **«Α»**, **27** εμφανίζουν βαθμό διατήρησης **«Β»** και **4** εμφανίζουν βαθμό διατήρησης **«C»**.

Πίνακας 2.2.3.2-5: Είδη ορνιθοπανίδας και κύρια χαρακτηριστικά αυτών στην περιοχή GR2540007 "Όρη Ανατολικής Λακωνίας" (ΖΕΠ)

Α/Α	Λατινική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Είδος χαρακτηρισμού	Τύπος	Πληθυσμός	Βαθμός διατήρησης
1.	*Alectoris graeca*	Πετροπέρδικα	0	p	C	B
2.	*Apus apus*	(Κοινή) Σταχτάρα	0	c	C	B
3.	*Aquila chrysaetos*	Χρυσαετός	0	p	C	C
4.	*Aquila fasciata*	Σπιζαετός	1	p	B	C
5.	*Bubo bubo*	(Κοινός) Μπούφος	0	p	C	B
6.	*Buteo buteo*	Γερακίνα	0	c	C	C
7.	*Buteo buteo*	Γερακίνα	0	r	C	C
8.	*Calonectris diomedea*	Αρτέμης	0	r	D	A
9.	*Caprimulgus europaeus*	Γιδοβύζι	0	r	C	A
10.	*Circaetus gallicus*	Φιδαετός	1	c	B	A
11.	*Circaetus gallicus*	Φιδαετός	1	r	B	B
12.	*Circus aeruginosus*	Καλαμόκιρκος	0	c	C	B
13.	*Crex crex*	Ορτυκομάνα	0	c	C	B
14.	*Delichon urbicum*	Ασπροχελίδονο	0	r	C	B
15.	*Emberiza caesia*	Φρυγανοτσίχλονο	1	r	C	B
16.	*Emberiza hortulana*	Βλαχοτσίχλονο	0	r	C	B
17.	*Falco peregrinus*	Πετρίτης	0	p	C	B
18.	*Falco vespertinus*	Μαυροκιρκίνεζο	0	c	C	B
19.	*Hippolais olivetorum*	Λιοστριτσίδα	1	r	C	B

Α/Α	Λατινική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Είδος χαρακτηρισμού	Τύπος	Πληθυσμός	Βαθμός διατήρησης
20.	*Hirundo rustica*	Σταβλοχελίδονο	0	r	C	B
21.	*Lanius collurio*	Αετομάχος	0	c	C	B
22.	*Lanius nubicus*	Παρδαλοκεφαλάς	0	c	C	B
23.	*Larus canus*	Θυελόγλαρος	0	w	D	B
24.	*Larus melanocephalus*	Μαυροκέφαλος γλάρος	0	w	D	B
25.	*Lullula arborea*	Δεντροσταρήθρα	0	p	C	A
26.	*Oriolus oriolus*	Συκοφάγος	0	c	C	B
27.	*Pernis apivorus*	Σφηκιάρης	0	c	B	B
28.	*Pernis apivorus*	Σφηκιάρης	0	r	B	B
29.	*Phalacrocorax aristotelis desmarestii*	Θαλασσοκόρακας	0	p	C	B
30.	*Podiceps cristatus*	Σκουφοβουτηχτάρι	0	w	D	B
31.	*Streptopelia turtur*	Τρυγόνι	0	c	C	B
32.	*Streptopelia turtur*	Τρυγόνι	0	r	C	B
33.	*Sylvia rueppelli*	Αιγαιοτσιροβάκος	1	r	C	B
34.	*Tachymarptis melba*	Βουνοσταχτάρα	0	c	C	B
35.	*Tachymarptis melba*	Βουνοσταχτάρα	0	r	C	B

Σημείωση: *Τα στοιχεία τα οποία επισημαίνονται με θαλασσί φόντο και κόκκινη γραμματοσειρά παρουσιάζουν τεκμηριωμένες μεταβολές από τα ΤΕΔ της περιοχής, όπως αυτές αναλύονται στο τεύχος ΤΤΑ (Ενότητα 2.2.3.2).*

2.2.4 Συσχέτιση οικοσυστημικών ενοτήτων με τα ενδιαιτήματα σημαντικών ειδών χλωρίδας και πανίδας (περιλαμβανομένων των πτηνών)

Αντικείμενο της παρούσας ενότητας αποτελεί η συσχέτιση βασικών οικοσυστημικών ή φυσικογεωγραφικών ενοτήτων με την πιθανότητα παρουσίας σημαντικών ειδών ανά ΕΖΔ/ΤΚΣ και ΖΕΠ, με σκοπό την προσέγγιση σύνδεσης ενδιαιτημάτων ειδών με διαφορετικές χωρικές ενότητες, οι οποίες δύναται να οριοθετηθούν με βάση τα κύρια χαρακτηριστικά αβιοτικών συνθηκών και κάλυψης. Σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές (Κοτζαγεώργης et al., 2019, Παπάρα et al., 2019), η χωρική αυτή συσχέτιση είναι απαραίτητη για τη διαμόρφωση μιας αρχικής εικόνας σχετικά με την παρουσία των σημαντικών ειδών στις επιμέρους χωρικές ενότητες μιας περιοχής και ο κατά το δυνατόν προσδιορισμός των θέσεων που το κάθε είδος έχει μεγάλη πιθανότητα να είναι παρών σε μεγάλο μέρος ή σε κρίσιμα στάδια του κύκλου ζωής του εντός των υπό μελέτη περιοχών Natura.

Η διαδικασία αυτή δεν σε καμία περίπτωση **δεν αποτελεί οριοθέτηση ενδιαιτημάτων ή προσδιορισμό εξάπλωσης των σημαντικών ειδών**, αλλά μία αρχική προσέγγιση που θα εξυπηρετήσει κατά το δυνατόν τους στόχους της παρούσας μελέτης, λαμβάνοντας πάντα υπόψη τους περιορισμούς που προέρχονται από την έλλειψη σε αρκετές περιπτώσεις επαρκών πρωτογενών δεδομένων, κυρίως σε ότι αφορά την παρουσία και τις θέσεις αναπαραγωγής των ειδών πανίδας, συμπεριλαμβανομένης της ορνιθοπανίδας.

2.2.4.1 Μεθοδολογία γεωχωρικού προσδιορισμού επιμέρους χωρικών ενοτήτων – Δημιουργία ενιαίου γεωγραφικού αρχείου βάσης

Για τον κατ' αρχήν προσδιορισμό των επιμέρους χωρικών ενοτήτων αξιοποιήθηκαν οι ακόλουθες διαθέσιμες πληροφορίες:

- Χαρτογραφικά δεδομένα χωρικής αποτύπωσης χερσαίων τύπων οικοτόπων. Έργο «Ανάπτυξη υποδομής χωρικών δεδομένων μεγάλης κλίμακας (1:5000) για τις χερσαίες προστατευόμενες περιοχές του δικτύου «Natura 2000», Σύμβαση Ν1-02 (ΕΚΧΑ, 2015).
- Τα στοιχεία της πιο πρόσφατης (2018) καταγραφής των διαφορετικών κατηγοριών κάλυψης-χρήσεων γης στο πλαίσιο του προγράμματος Corine Land Cover.
- Χαρτογραφικά υπόβαθρα πρόσφατης λήψης (πρόσφατες ορθοφωτογραφίες) της ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ (LSO25).
- Ψηφιακό μοντέλο εδάφους (DEM) ανάλυσης 5μ. (ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ)
- Σύστημα Αναγνώρισης Αγροτεμαχίων LPIS (ΟΠΕΚΕΠΕ, 2019)
- Δεδομένα χαρτών βλάστησης και χρήσεων γης του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
- Λοιπά στοιχεία αβιοτικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος (π.χ. ποτάμια, τεχνικά έργα κ.λπ) που συμβάλουν στη διάκριση χωρικών ενοτήτων

Με σκοπό την κατά το δυνατόν ακριβέστερη χωρικά σύνδεση των ενδιαιτημάτων με χωρικές ενότητες δημιουργήθηκε στα πλαίσια της παρούσας μελέτης ενιαίο γεωγραφικό αρχείο, το οποίο αξιοποιεί με τον βέλτιστο τρόπο τη διαθέσιμη πληροφορία, συνδυάζοντας τις επιμέρους πηγές. Το αρχείο αυτό βάσης, εφεξής **OXE_Basic** (shapefile) **περιλαμβάνει για το σύνολο των περιοχών του έργου πληροφορία οικοτόπων ή/και χρήσεων γης και χρησιμοποιήθηκε ως βάση για τις εργασίες προσδιορισμού ενδιαιτημάτων**.

Το αρχείο έχει παραχθεί με άξονα τα ακόλουθα:

Περιοχές (χερσαίες ΕΖΔ) για τις οποίες υπάρχουν διαθέσιμα χαρτογραφικά δεδομένα χωρικής αποτύπωσης χερσαίων τύπων οικοτόπων (ΕΚΧΑ, 2015)**:**

Στο αρχείο OXE_Basic έχει συμπεριληφθεί η χαρτογράφηση των τύπων οικοτόπων που παράχθηκε στα πλαίσια του έργου της ΕΚΧΑ (2015). Η χαρτογράφηση των τύπων οικοτόπων (χερσαίες ΕΖΔ) αποτελεί λεπτομερή χαρτογραφική πληροφορία μεγάλης ακρίβειας, η οποία κρίθηκε ως ιδιαιτέρως σημαντική για την αντιστοίχιση ενδιαιτημάτων ειδών με χωρικές ενότητες, διατηρώντας μεγάλο βαθμό λεπτομέρειας (επίπεδο οικοτόπου), όπου αυτό κρίθηκε ότι απαιτείται.

Κάθε πολύγωνο τύπου οικοτόπου και ανθρωπογενούς χρήσης έχει αντιστοιχηθεί σε χρήσεις γης Corine Land Cover, σύμφωνα επίσης με τα αποτελέσματα του έργου χαρτογράφησης χερσαίων οικοτόπων. Η κατάταξη σε χρήσεις Corine, περιλαμβάνει το 1ο, 2ο και 3ο επίπεδο (level) ταξινόμησης, καθώς και το 4ο επίπεδο το οποίο είναι αναλυτικότερο, άμεσα συνδεδεμένο με τύπους οικοτόπων και προσδιορίστηκε στα πλαίσια του ανωτέρου έργου. Επισημαίνεται ότι η χαρτογράφηση χρήσεων κατά Corine που παράχθηκε στα πλαίσια του έργου χαρτογράφησης χερσαίων τύπων οικοτόπων, **είναι πολύ πιο αξιόπιστη ως προς την ακρίβεια των χρήσεων και της οριοθέτησης αυτών επί εδάφους**, σε σχέση με τα στοιχεία της πιο πρόσφατης (2018) καταγραφής κάλυψης-χρήσεων γης στο πλαίσιο του προγράμματος Corine Land Cover κυρίως λόγω χρήσης **μεθόδων διαφορετικής ακρίβειας** (δειγματοληψίες / αυτοψίες και φωτοερμηνεία πρόσφατων ορθοφωτοχαρτών για το έργο της χαρτογράφησης, ανάλυση δορυφορικών εικόνων για το πρόγραμμα CLC). Στο **Σχήμα 2.2.4.1-1** παρουσιάζεται χαρακτηριστικό συγκριτικό αποτέλεσμα των δύο μεθόδων (CLC 3ου επιπέδου) για την περιοχή GR2530001 «Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα». Παρατηρείται ότι, εκτός από την εμφανώς λεπτομερή καταγραφή επιμέρους χρήσεων στη μέγιστη δυνατή ακρίβεια (δεδομένα προερχόμενα από τη χαρτογράφηση οικοτόπων), υπάρχει και ουσιαστική διαφοροποίηση στις κατηγορίες μορφών/χρήσεων γης, λόγω του ότι προέρχονται από άμεση αντιστοίχιση οικοτόπων – κατηγοριών CLC.

Ως εκ τούτου για τις περιπτώσεις όπου το ενδιαίτημα ενός είδους δεν είναι δυνατόν να συσχετιστεί με κάποιον τύπο οικοτόπου αλλά με μία ευρύτερη χρήση γης (π.χ. 3ο επίπεδο CLC), **διασφαλίζεται ο προσδιορισμός της επιμέρους χωρικής ενότητας με μεγάλη ακρίβεια**.

Η τυπολογία MAES κρίθηκε ότι είναι ιδιαίτερα αδρομερής (περιλαμβάνει μόλις 10 κατηγορίες) και δεν επιλέχθηκε να χρησιμοποιηθεί ως βάση για τον διαχωρισμό χωρικών ενοτήτων, διότι εκτιμάται ότι θα οδηγήσει σε γενίκευση της χωρικής πληροφορίας. Ο μικρός αριθμός κατηγοριών της τυπολογίας MAES εκτιμάται ότι θα δημιουργήσει σημαντικές στρεβλώσεις στη σύνδεση των ενδιαιτημάτων με χωρικές ενότητες, καθώς στην ίδια κλάση μπορεί να εντάσσονται ετερογενείς τύποι οικοτόπων και κατηγορίες χρήσεων/γης, μέρος των οποίων να αποτελεί ενδιαίτημα κάποιου είδους.

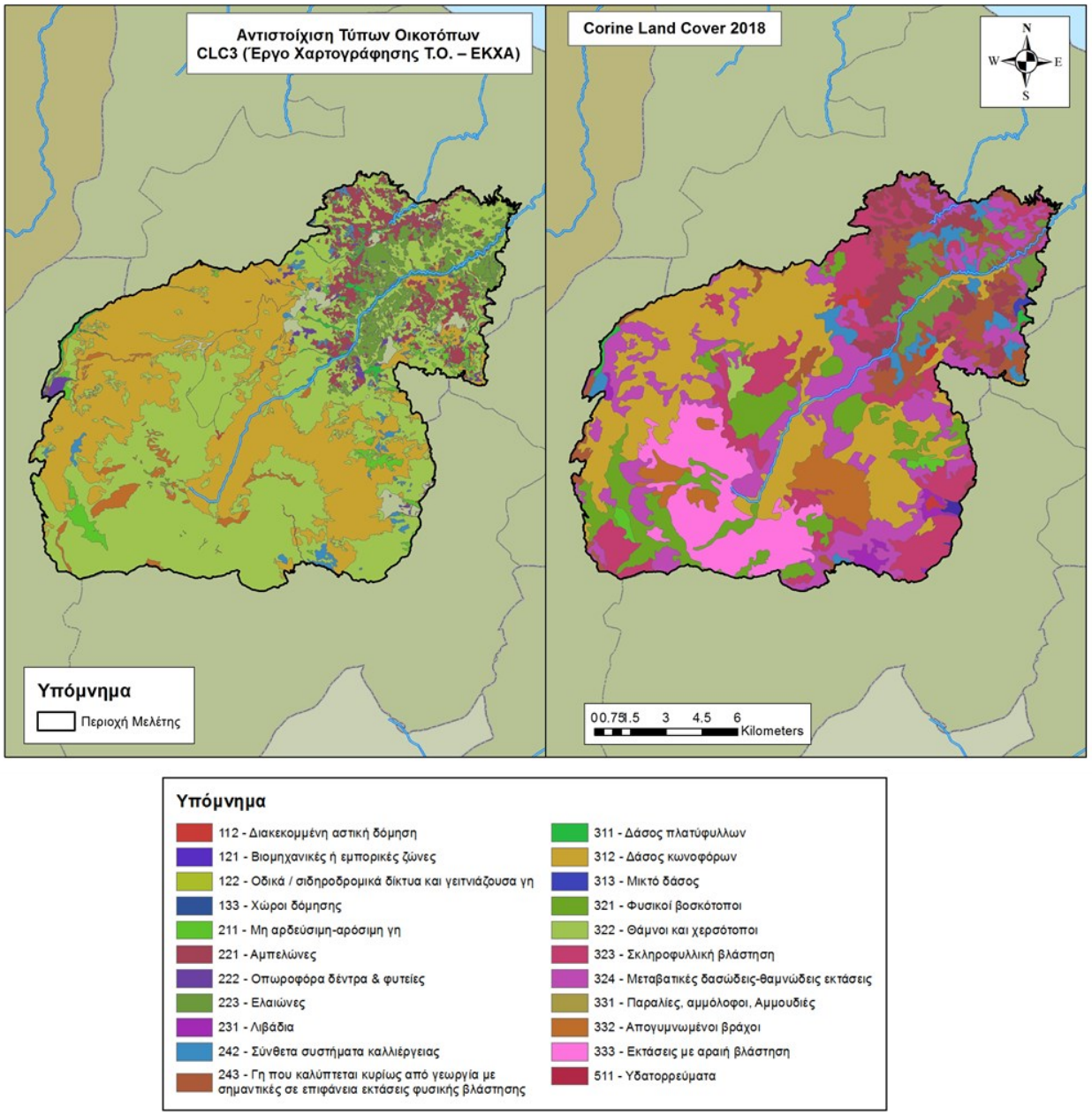

Σχήμα 2.2.4.1-1: Συγκριτική αξιολόγηση χαρτογράφησης χρήσεων γης σύμφωνα με το πρόγραμμα Corine Land Cover 2018 (δεξιά) και του γεωχωρικού αρχείου Oxe_Basic που παράχθηκε για τη συσχέτιση ενδιαιτημάτων με χωρικές ενότητες (Ενδεικτική περίπτωση όπου υπάρχει χαρτογράφηση οικοτόπων – GR2530001)

Περιοχές για τις οποίες δεν υπάρχει χαρτογράφηση οικοτόπων (ΖΕΠ μη επικαλυπτόμενες με ΕΖΔ και νέες ΤΚΣ):

Για τις περιοχές αυτές έχουν ληφθεί υπόψη τα στοιχεία της πιο πρόσφατης (2018) καταγραφής κάλυψης-χρήσεων γης στο πλαίσιο του προγράμματος Corine Land Cover, τα οποίο όμως κρίθηκαν **μη επαρκή λόγω σημαντικής απόκλισης από την πραγματική κατάσταση** (όπως αναλύθηκε ανωτέρω). Για το λόγο αυτό **οι χρήσεις γης έχουν επικαιροποιηθεί με φωτοερμηνεία** και έχει δημιουργηθεί μία νέα χαρτογράφηση χρήσεων με ψηφιοποίηση επί των ορθοφωτοχαρτών για τις ανάγκες της παρούσας ενότητες. Για την τελική μορφή των χρήσεων έχουν ληφθεί επίσης υπόψη και στοιχεία του ΟΠΕΚΕΠΕ, σχετικά με τις καλλιεργούμενες εκτάσεις της περιοχής, καθώς και τα

δεδομένα χαρτών βλάστησης και χρήσεων γης του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Τα αποτελέσματα αν και δεν προσεγγίζουν το βαθμό λεπτομέρειας χαρτογράφησης που μπορεί να επιτευχθεί στην περίπτωση που είναι γνωστοί οι τύποι οικοτόπων, κρίνονται ως σημαντικά βελτιωμένα από τη χρήση των δεδομένων του CLC και ικανοποιητικά για την περίπτωση προσδιορισμού των ενδιαιτημάτων της ορνιθοπανίδας στις περιοχές ΖΕΠ (βλ. **Σχήμα 2.2.4.1-2**).

Λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες της περιοχής και τα ενδιαιτήματα που χρησιμοποιούν τα είδη της ορνιθοπανίδας που απαντώνται στην περιοχή, δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στον εντοπισμό: α) Απογυμνωμένων βράχων με μεγάλη κλίση τα οποία παρουσιάζουν ορνιθολογικό ενδιαφέρον. Αρχικώς εντοπίστηκαν τα σημεία με μεγάλες κλίσεις (>40%) με αξιοποίηση του Ψηφιακού Μοντέλου Εδάφους της περιοχής. Ακολούθως πραγματοποιήθηκε φωτοερμηνευτική εκτίμηση για να επιλεχθούν μόνο τα γυμνά βράχια ή αυτά που φέρουν αραιή βλάστηση. Τέλος, πραγματοποιήθηκε εκτίμηση της ορνιθολογικής αξίας των βράχων και επιλέχθηκαν τα δυνητικά πλέον κατάλληλα για την ορνιθοπανίδα της περιοχής. β) Δάση δρυός. Έγινε προσπάθεια να εντοπιστούν και να οριοθετηθούν πολύγωνα βλάστησης με δρυ, με συνδυασμό πληροφορίας από τους χάρτες δασοπονικών μορφών του Υπ. Γεωργίας και φωτοερμηνείας (LSO ορθοφωτοχάρτες και Google Earth).

Όλες οι ανωτέρω πληροφορίες καταγράφονται στον πίνακα περιγραφικών δεδομένων του αρχείου OXE_Basic, αποτελώντας ένα σημαντικό εργαλείο βάσης για τον περαιτέρω προσδιορισμό των χωρικών ενοτήτων που συνδέονται με τα είδη.

Δεδομένου ότι οι οικοσυστημικές χωρικές ενότητες (ΟΧΕ) διαφέρουν τόσο γεωγραφικά, όσο και στον τρόπο εννοιολογικής προσέγγισής τους, ανά είδος ή ανά ομάδες ειδών που αποτελούν το προστατευτέο αντικείμενο, **επιλέχθηκε να μη γίνει μία εξ' αρχής φυσικογεωγραφική γενίκευση των χωρικών ενοτήτων** (π.χ. διαχωρισμός της περιοχής με βάσει το υψόμετρο και την παρουσία ευρύτερων κατηγοριών MAES) **αλλά να προσδιοριστούν οι επιμέρους ΟΧΕ για κάθε είδος ή ομάδα ειδών**, βάσει των ιδιαίτερων οικολογικών αναγκών τους και του αρχείου βάσης OXE_basic.

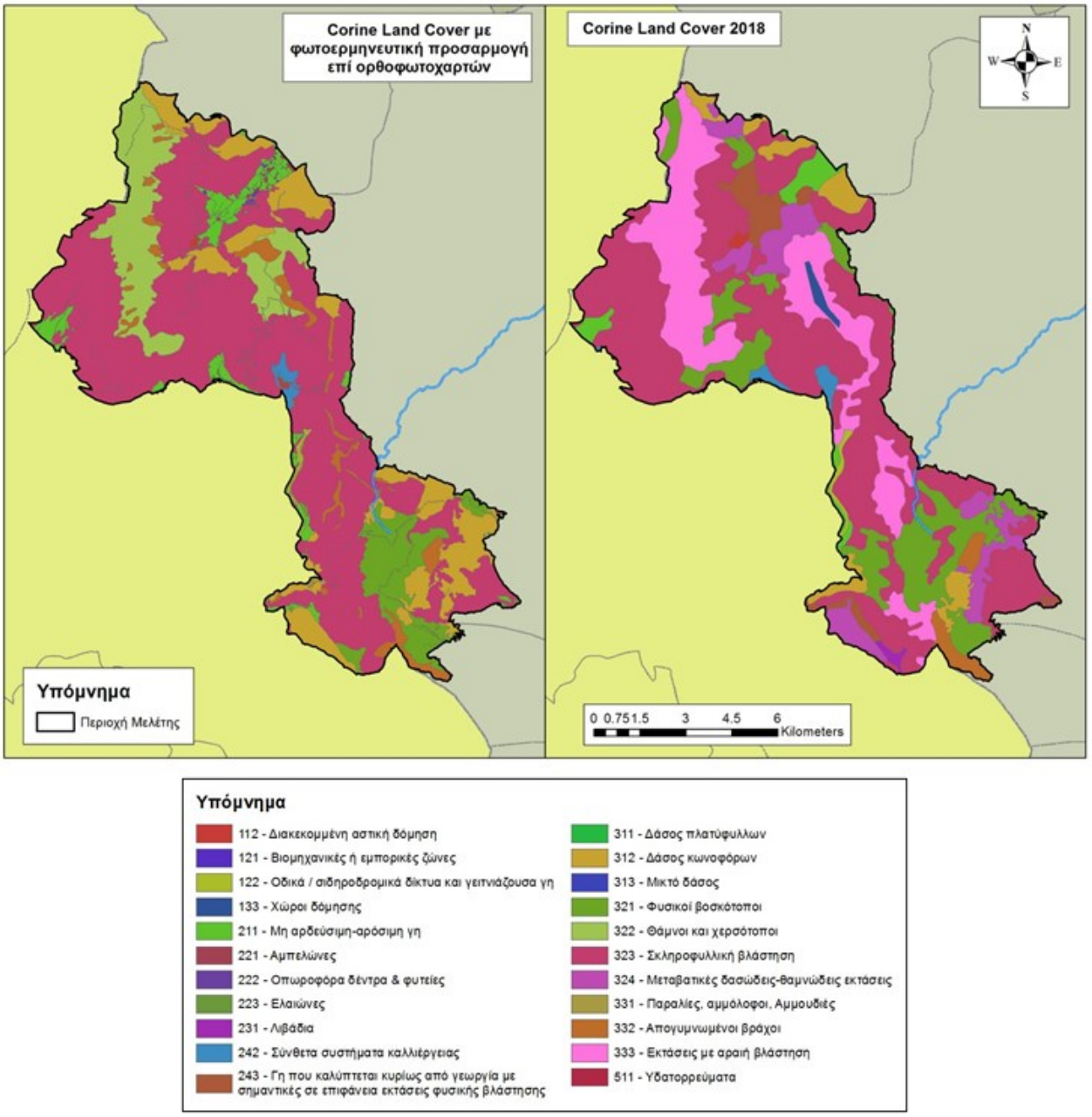

Σχήμα 2.2.4.1-2: Συγκριτική αξιολόγηση χαρτογράφησης χρήσεων γης σύμφωνα με το πρόγραμμα Corine Land Cover 2018 (δεξιά) και του γεωχωρικού αρχείου Oxe_Basic που παράχθηκε για τη συσχέτιση ενδιαιτημάτων με χωρικές ενότητες (Ενδεικτική περίπτωση όπου πραγματοποιήθηκε προσαρμογή με φωτοερμηνεία - GR2510004)

2.2.4.2 Σύνδεση ειδών χλωρίδας και πανίδας (εκτός ορνιθοπανίδας) με χωρικές ενότητες

Η μεθοδολογία που ακολουθείται αφορά τα «πολύ σημαντικά» είδη χλωρίδας και πανίδας για τα οποία είναι εφικτός ο χωρικός προσδιορισμός, εκτός της ορνιθοπανίδας που αναλύεται στην ενότητα 2.2.4.3.

Για τη συσχέτιση των ειδών με χωρικές ενότητες του αρχείου OXE_basic λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα:

- Στοιχεία της οικολογίας των ειδών και της εξάπλωσής τους στην Ελλάδα και σχετική βιβλιογραφία
- Αποτελέσματα εργασιών πεδίου (πρωτόκολλα δειγματοληψιών) έργου Εποπτείας ειδών και οικοτόπων και στοιχεία βιβλιογραφικής βάσης δεδομένων
- Ειδικές περιβαλλοντικές μελέτες και λοιπές μελέτες για την περιοχή

Σε συνέχεια ανάλυσης όλης της διαθέσιμης βιβλιογραφίας και των υφιστάμενων δεδομένων πεδίου πραγματοποιείται σύνδεση των ειδών με χωρικές ενότητες του OXE_basic με τη χρήση κατάλληλων ερωτημάτων στην περιγραφική βάση δεδομένων. Σκοπός της σύνδεσης αυτής είναι η παραγωγή ενός γεωγραφικού αρχείου για κάθε είδος το οποίο αφενός να προσδιορίζει τη σύνδεση του ενδιαιτήματος με μία χωρική ενότητα όσο το δυνατόν ακριβέστερα και αφετέρου να περιλαμβάνει στον πίνακα των περιγραφικών δεδομένων όλη τη διαθέσιμη πληροφορία (Habitat, Corine κλπ).

Επισημαίνονται ότι σε περιπτώσεις ειδών όπου η παρουσία ή η συσχέτιση με συγκεκριμένη οικοσυστημική ενότητα μπορεί να προσδιοριστεί με μεγάλη ακρίβεια χωρικά (π.χ. ένα στενοενδημικό είδος που η εξάπλωσή του περιορίζεται σε μία συγκεκριμένη θέση εντός της περιοχής μελέτης), αυτό αποτυπώνεται μεμονωμένα με τη μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια.

Στις περιπτώσεις των θαλάσσιων ΤΚΣ για τις οποίες δεν υπάρχουν στοιχεία χαρτογράφησης οικοτόπων, ούτε λοιπά στοιχεία χρήσεων, δεν είναι εφικτή η ανωτέρω σύνδεση χωρικών ενοτήτων με ενδιαιτήματα ειδών.

Στο **Τεύχος Τεκμηρίωσης αναλύονται για κάθε είδος οι οικολογικές του απαιτήσεις**, το επίπεδο χωρικής αναφοράς και η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε και τα **αποτελέσματα της σύνδεσης των ενδιαιτημάτων των ειδών με χωρικές ενότητες (ΟΧΕ) για κάθε ΕΖΔ/ΤΚΣ της περιοχής μελέτης**.

2.2.4.3 Προσδιορισμός κρίσιμων ενδιαιτημάτων ειδών χαρακτηρισμού και χωρική συσχέτιση ενδιαιτημάτων με ΟΧΕ για τα υπόλοιπα είδη ορνιθοπανίδας

Σε ότι αφορά την ορνιθοπανίδα, σκοπός της παρούσας ενότητας είναι:

- Ο προσδιορισμός των κρίσιμων ενδιαιτημάτων για τα είδη χαρακτηρισμού όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 2 της ΚΥΑ Αριθμ. Η.Π. 8353/276/Ε103 «Τροποποίηση και συμπλήρωση της υπ' αριθ. 37338/1807/2010 κοινής υπουργικής απόφασης «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση της άγριας ορνιθοπανίδας και των τύπων οικοτόπων/ενδιαιτημάτων της, σε συμμόρφωση με την Οδηγία 79/409/ΕΟΚ....» (Β' 1495), σε συμμόρφωση με τις διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 4 της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ «Για τη διατήρηση των άγριων πτηνών» του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 2ας Απριλίου 1979, όπως κωδικοποιήθηκε με την οδηγία 2009/147/ΕΚ» (ΦΕΚ 415/Β/23-2-2012)

- Η συσχέτιση συγκεκριμένων χωρικών ενοτήτων με τα ενδιαιτήματα και τις οικολογικές απαιτήσεις των ειδών ορνιθοπανίδας, για τα υπόλοιπα είδη του Παραρτήματος Ι Οδηγίας 2009/147/ΕΚ και των μεταναστευτικών με συχνή παρουσία.

Για την **οικολογία των ειδών** και ειδικότερα, ως προς το ενδιαίτημα αναπαραγωγής, καταφυγίου, τροφοληψίας, πτερόρροιας, στάθμευσης κατά τη μετανάστευση, διαχείμασης αξιοποιήθηκαν οι εξής πηγές:

- Η διαδικτυακή βάση HBW Alive[17] (Del Hoyo *et al.*, 2019)
- Η ηλεκτρονική έκδοση του βιβλίου "Birds of the Western Palearctic" (Perrins and Snow, 1998)
- Ο "Οδηγός οικολογικών απαιτήσεων, απειλών και ενδεδειγμένων μέτρων για τα είδη χαρακτηρισμού" (Δημαλέξης Α - Γραφείο Μελετών, 2009)
- Σχέδια Δράσης, εάν έχουν εκπονηθεί για είδη ορνιθοπανίδας
- Δημοσιευμένες εργασίες για την οικολογία των ειδών
- Το βιβλίο "The Birds of Greece" (Handrinos and Akriotis, 1997)
- Το "Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Σπονδυλοζώων της Ελλάδας" (Λεγάκις και Μαραγκού, 2009) και το "Κόκκινο Βιβλίο των Πουλιών στην Ευρώπη" (BirdLife International, 2015)

Σε ότι αφορά τη διαθέσιμη πληροφορία για την **παρουσία των ειδών εντός της ΖΕΠ**, συγκεκριμένα, ως προς το καθεστώς παρουσίας τους, την αφθονία, την εξάπλωση και τους τύπους των βιοτόπων που αξιοποιούν. Η διαθέσιμη πληροφορία αναζητήθηκε από τις εξής πηγές:

- Το Τυποποιημένο Έντυπο Δεδομένων της ΖΕΠ, όπως αυτό έχει επικαιροποιηθεί από την 3η Εθνική Έκθεση εφαρμογής της οδηγίας 2009/147/ΕΚ.
- Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες ή άλλες μελέτες, εφόσον είναι διαθέσιμες
- Τα αποτελέσματα των δειγματοληψιών πεδίου του έργου της «Εποπτεία και αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης ειδών ορνιθοπανίδας στην Ελλάδα» (ΥΠΕΚΑ, 2015)
- Τα αποτελέσματα του παραδοτέου «Χάρτες υφιστάμενης κατανομής και εύρους εξάπλωσης για κάθε είδος» του έργου Εποπτείας ειδών ορνιθοπανίδας (ΥΠΕΚΑ, 2015), για τα κρίσιμα ενδιαιτήματα των ειδών χαρακτηρισμού (πεδίο Eval2 του σχηματικού αρχείου δεδομένων) (Βλάχος *et al.*, 2015)
- Τη διαδικτυακή βάση δεδομένων ορνιθολογικών παρατηρήσεων Ebird[18]

Για τη θέσπιση **κανόνων προσδιορισμού των ενδιαιτημάτων** αξιοποιείται η διαθέσιμη πληροφορία για τους βιοτόπους εντός της ΖΕΠ, η πληροφορία για την οικολογία του είδους και την παρουσία του εντός της ΖΕΠ.

Στα κρίσιμα ενδιαιτήματα ειδών χαρακτηρισμού περιλαμβάνονται τα ενδιαιτήματα που αντιστοιχούν σε σημαντικές θέσεις (φωλιάσματος, πεδία τροφοληψίας κ.λπ.) εντός ενεργών (ή προσφάτως ενεργών) χωροκρατειών και ζωτικών χώρων ζευγαριών. Στόχος είναι να οριοθετηθεί το πιο σημαντικό μέρος του ζωτικού χώρου (home range) των ζευγαριών (δηλ. η έκταση η οποία εντός της περιλαμβάνει τη θέση φωλιάσματος και τα κυριότερα διατροφικά πεδία) χρησιμοποιώντας ως βάση την παρουσία του είδους σε αυτόν. Δίδεται προτεραιότητα στα ενδιαιτήματα αναπαραγωγής (σε σχέση με αυτά της τροφοληψίας), αλλά και στο ότι οι διαχειριστικές ζώνες γύρω από φωλιές θα πρέπει

[17] https://www.hbw.com/
[18] https://ebird.org/map

να αφορούν ευαίσθητες φωλιές/αποικίες (είδη ευαίσθητα σε όχληση ή/ και με μικρότερη ευελιξία ως προς τις θέσεις φωλιάσματος, πχ. είδη που φωλιάζουν σε βράχια).

Ο προσδιορισμός των Οικολογικών Χωρικών Ενοτήτων (ΟΧΕ) στις οποίες εμπίπτει κάθε τύπος ενδιαιτήματος των ειδών ορνιθοπανίδας, δηλαδή κάθε πολύγωνο, βασίζεται στην αναλυτικότερη διαθέσιμη τυπολογία χαρτογράφησης χωρικών ενοτήτων εντός κάθε ΖΕΠ (βλέπε ενότητα 2.2.4.1). Για όλες τις ΖΕΠ είναι διαθέσιμη η χαρτογράφηση των τύπων κάλυψης γης του προγράμματος Corine Land Cover. Για τις ΖΕΠ που είναι διαθέσιμη και η χαρτογράφηση των τύπων οικοτόπων (ΕΚΧΑ ΑΕ, 2017) ο προσδιορισμός των ΟΧΕ, εφόσον κρίνεται απαραίτητο, βασίζεται και στους τύπους οικοτόπων. Ανάλογα με την οικολογία των ειδών, όπου κρίνεται απαραίτητο, στον προσδιορισμό των ΟΧΕ λαμβάνεται υπόψη και το υψόμετρο.

Σε ότι αφορά το ενδιαίτημα αναπαραγωγής διευκρινίζονται τα ακόλουθα:

- Η έννοια του ενδιαιτήματος αναπαραγωγής (breeding habitat) στα πλαίσια της παρούσας μελέτης αναφέρεται συγκεκριμένα στο ενδιαιτήμα φωλεοποίησης (nesting habitat), όπου δηλαδή τα πουλιά κατασκευάζουν τη φωλιά τους.
- Για τα είδη χαρακτηρισμού που δεν προστατεύονται ως αναπαραγόμενα στις ΖΕΠ, αλλά ως διαχειμάζοντα ή μεταναστευτικά, καμία ΟΧΕ δεν χαρακτηρίστηκε ότι φιλοξενεί ενδιαίτημα αναπαραγωγής τους σε αυτές τις ΖΕΠ, ακόμα κι αν μπορεί κάποια ΟΧΕ δυνητικά να χρησιμοποιηθεί για την αναπαραγωγή του είδους εντός αυτής της ΖΕΠ ή αλλού. Κι αυτό γιατί κρίσιμο ενδιαίτημα χαρακτηρίζεται ΟΧΕ μόνο εφόσον το είδος είναι είδος χαρακτηρισμού για το εκάστοτε καθεστώς παρουσίας.
- Η διάκριση μεταξύ του ενδιαιτήματος αναπαραγωγής και των άλλων ενδιαιτημάτων, πχ τροφοληψίας, δεν υποδηλώνει προτεραιότητα διατήρησης των μεν έναντι των δε.

Σε ότι αφορά την ιεράρχηση των κρίσιμων ενδιαιτημάτων διευκρινίζονται τα ακόλουθα:

- Η ιεράρχηση βασίζεται στη γενική οικολογία των ειδών και δεν απεικονίζει απαραίτητα την κατάσταση που επικρατεί στην εκάστοτε ΖΕΠ μιας και απουσιάζουν σχετικά τοπικά δεδομένα για τη δραστηριότητα των πτηνών εκεί.
- Η ιεράρχηση αποτελεί μια αδρή και ποιοτική εκτίμηση ταξινόμησης στις κλάσεις μεγάλη-μέση-μικρή συχνότητα χρήσης του χώρου από τα είδη, η οποία βασίστηκε στην έμπειρη γνώμη για την οικολογία των ειδών και δεν είναι βέβαιο ότι αντιστοιχεί πάντοτε στα ποσοτικά κατώφλια τιμών που έχουν τεθεί από τον συντονιστή μεταξύ των τριών κλάσεων συχνότητας χρήσης του χώρου (0-10%, 10%-50% και 50%-100%).
- Η ιεράρχηση αφορά στη φάση του κύκλου ζωής για την οποία το εκάστοτε είδος είναι είδος χαρακτηρισμού στην εκάστοτε ΖΕΠ. Για παράδειγμα, για τα αναπαραγόμενα είδη, η ιεράρχηση αναφέρεται στην περίοδο της αναπαραγωγής τους κι όχι σε όλες τις περιόδους του έτους.

Αναλυτικά στοιχεία τόσο για τον προσδιορισμό των κρίσιμων ενδιαιτημάτων ειδών ορνιθοπανίδας, όσο και της χωρικής συσχέτιση ενδιαιτημάτων με ΟΧΕ για τα υπόλοιπα είδη ορνιθοπανίδας Παραρτήματος Ι Οδηγίας 2009/147/ΕΚ και των μεταναστευτικών, παρουσιάζονται ανά είδος ή ανά ομάδα ειδών στην **ενότητα 2.2.4.3.1 του Τεύχος Τεκμηρίωσης**.

2.2.4.4 Παραγωγή παραδοτέων γεωγραφικών αρχείων

Ως τελικό αποτέλεσμα όλων των ανωτέρω, παράγονται τα παραδοτέα γεωγραφικά αρχεία σύμφωνα με τις σχετικές οδηγίες που έχουν χορηγηθεί από το Συντονιστή (Μαρουλάκης *et al.*, 2020):

- Ενδιαιτήματα σημαντικών ειδών πανίδας και χλωρίδας: EPM10b_L16a_Species_Hab_v01.shp
- Ενδιαιτήματα σημαντικών ειδών ορνιθοπανίδας: EPM10b _L16b_ Birds_Hab_v01.shp
- Κρίσιμα ενδιαιτήματα ειδών ορνιθοπανίδας: EPM10b_L17_Bird_Cr_Hab_v01.shp

2.3 Κοινωνικά και οικονομικά στοιχεία

2.3.1 Χαρακτηριστικά - Επιπτώσεις χρήσεων και δραστηριοτήτων

2.3.1.1 Χωροταξική οργάνωση, χρήσεις γης και διαχείριση του χώρου

2.3.1.1.1 Κάλυψη γης – Χρήσεις γης

Στην ευρύτερη περιοχή μελέτης, η θαλάσσια έκταση είναι 322,932 km^2 ενώ η χερσαία περιοχή έχει συνολική έκταση 10809,24 km^2, Στη χερσαία περιοχή διακρίνονται οι παρακάτω βασικές κατηγορίες χρήσεων γης του προγράμματος Corine Land Cover (ΕΚΧΑ, 2018):

- Οι φυσικές χερσαίες περιοχές καλύπτουν συνολικά το 66,44% από το οποίο το14,90% είναι Δάση ενώ οι δασικές εκτάσεις καταλαμβάνουν το 38,68%. Το μεγαλύτερο μέρος των δασών εμφανίζεται εντός των ορίων των Δήμων Τρίπολης, Σπάρτης και Σικυωνιών όπου και υπάγονται τα μεγαλύτερα μέρη των Όρων Μαίναλου, Πάρνωνα και Ολίγυρτου, αντίστοιχα. Ενώ, τα υψηλότερα ποσοστά δασικών εκτάσεων εμφανίζονται στους Δήμους Τρίπολης, Μονεμβασιάς και Ευρώτα.
- Γεωργική γη, σε ποσοστό 32.22%. Εκτεταμένες καλλιεργήσιμες εκτάσεις έχουμε κυρίως στην περιοχή του Ευρώτα, όπου και καλύπτουν το 43,86% της περιοχής και αποτελούν το 10,91% των καλλιεργήσιμων εκτάσεων που εντοπίζονται στην ευρύτερη περιοχή.
- Αστικές και εν γένει περιοχές κατασκευών και υποδομών, σε ποσοστό 2,21%. Τα μεγαλύτερα ποσοστά αυτών των εκτάσεων εντοπίζονται στα όρια του Δήμου Τρίπολης, του Δήμου Μεγαρέων και στα Νότιο-Δυτικά παράλια του Κορινθιακού Κόλπου εντός των ορίων του Δήμου Αιγιαλίας.
- Υγροτοπικές περιοχές, σε ποσοστό 0,26%, εντοπίζονται κατά 17,98% στον Δήμο Ευρώτα, κατά 16,91% στο Δήμου Σικυωνιών όπου υπάγεται η Λίμνη Στυμφαλία και κατά 11,21% στο Δήμο Βόρειας Κυνουρίας όπου και υπάγεται η Λιμνοθάλασσα Μουστού.

Αναλυτικά, η έκταση που καταλαμβάνουν οι κατηγορίες κάλυψης ανά Καλλικρατικό Δήμο παρατίθενται στο **Τεύχος Τεκμηρίωσης** (**Πίνακας 2.3.1.1.1-1)** και η χωρική τους κατανομή αποτυπώνεται στο **Σχήμα 2.3.1.1-1 και 2 του ΤΤΑ.**

Εντός των περιοχών Natura της περιοχής μελέτης οι χρήσεις γης κατανέμονται ως ακολούθως (βλ. **Σχήμα 2.3.1.1-1** που ακολουθεί:

- στην περιοχή του Κορινθιακού Κόλπου (GR2530007) η κυρίαρχη κατηγορία είναι η Θάλασσα η οποία καλύπτει το 99,94% το υπόλοιπο ποσοστό της έκτασης ανήκει στη κατηγορία παράκτιες λιμνοθάλασσες
- στην Ανατολική Λακωνία (GR2540001, GR2540007 και GR2540002) κυρίαρχη κατηγορία κάλυψης είναι η σκληρόφυλλη βλάστηση καθώς καταλαμβάνει το 59,94% της περιοχής, ενώ οι καλλιεργούμενες εκτάσεις το 17,52, οι δασικές και εν γένει φυσικές χερσαίες εκτάσεις το 70,27% και οι υγροβιότοποι και η θάλασσά το 11,91%.
- στην περιοχή του Ευρώτα (GR2540003 και GR2540006) κυρίαρχη κατηγορία κάλυψης είναι τα οπωροφόρα δέντρα και οι φυτείες καθώς καταλαμβάνουν το 29,41% της περιοχής, ενώ οι καλλιεργούμενες εκτάσεις εν γένει το 56,33%, οι δασικές και εν γένει φυσικές χερσαίες εκτάσεις

το 7,89% και οι υγροβιότοποι και η θάλασσά το 38,43% με τη θάλασσα να αποτελεί και τη δεύτερη σε έκταση κατηγορία κάλυψης της περιοχής με 28,10%.

- στην περιοχή του Πάρνωνα και του Υγροτόπου Μουστου (GR2520003, GR2520005 και GR2520006), κυρίαρχη κατηγορία κάλυψης είναι τα δάση κωνοφόρων και η σκληρόφυλλη βλάστηση καθώς καταλαμβάνουν το 28,02% και 27,24%, αντίστοιχα, της περιοχής, ενώ οι καλλιεργούμενες εκτάσεις το 9,31%, οι δασικές και εν γένει φυσικές χερσαίες εκτάσεις το 89,93% και οι υγροβιότοποι το 0,26%.
- στην κεντρική Πελοπόννησο (GR2510004, GR2520001, GR2520002, GR2530001, GR2530002, GR2530004 και GR2530006) κυρίαρχη κατηγορία κάλυψης είναι τα δάση κωνοφόρων και η σκληρόφυλλη βλάστηση καθώς καταλαμβάνουν το 29,09% και 20,76%, αντίστοιχα, της περιοχής, οι δασικές και εν γένει φυσικές χερσαίες εκτάσεις συνολικά το 85,98% και οι υγροβιότοποι το 0,70%.
- στην περιοχή μελέτης GR2510003 "Ακροναυπλία και Παλαμήδι", κυρίαρχη κατηγορία κάλυψης είναι η σκληρόφυλλη βλάστηση καθώς καταλαμβάνει το 41,87% της περιοχής, ενώ οι καλλιεργούμενες εκτάσεις το 4,57, οι δασικές και εν γένει φυσικές χερσαίες εκτάσεις το 50,90% και οι υγροβιότοποι το 1% και τέλος σημαντική έκταση καταλαμβάνουν οι αστικές περιοχές και οι εν γένει κατασκευές (43,53%).
- στην περιοχή μελέτης GR2530003 "Ακροκόρινθος", κυρίαρχη κατηγορία κάλυψης είναι οι φυσικές χερσαίες περιοχές οι οποίες καλύπτονται εξολοκλήρου από σκληρόφυλλη βλάστηση που στο σύνολο της περιοχής καταλαμβάνει το 41,61% της περιοχής, ενώ οι καλλιεργούμενες εκτάσεις το 39,66%, και οι εγκαταστάσεις αθλητισμού και αναψυχής το 18,73%
- στην περιοχή μελέτης GR2530005 "Γεράνεια Όρη", κυρίαρχη κατηγορία κάλυψης είναι κατά 99,93% είναι οι φυσικές χερσαίες περιοχές, οι οποίες κατά 67,91% αποτελούνται από δάση κωνοφόρων και κατά 25,55 από σκληρόφυλλη βλάστηση.

Στους **Πίνακες 2.3.1.1.1-2 έως 9 του Τεύχους Τεκμηρίωσης (ΤΤΑ)** καταγράφονται για κάθε ενιαία εδαφική επιφάνεια των ΕΖΔ/ΖΕΠ της περιοχής μελέτης (ομάδες περιοχών), αναλυτικά στοιχεία των κατηγοριών κάλυψης / χρήσεων γης με αναφορά στις εκτάσεις και τα ποσοστά που καταλαμβάνει κάθε επιμέρους χρήση.

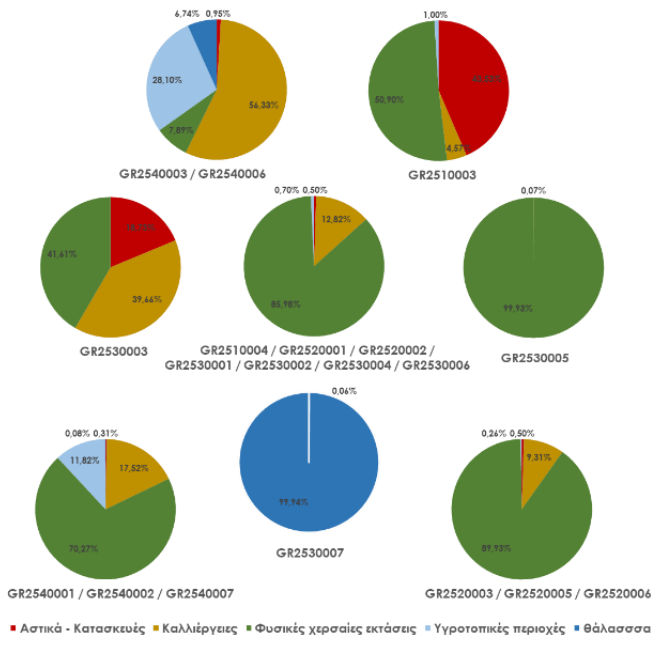

Σχήμα 2.3.1.1-1: Ποσοστά κάλυψης, των περιοχών Natura, σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση του προγράμματος Corine Land Cover (ΕΚΧΑ, 2018)

2.3.1.1.2 Δασικοί Χάρτες

Οι δασικοί χάρτες της Π.Ε. Λακωνίας, Αρκαδίας, τμήματα της Αττικής και τμήμα της Αργολίδας και της Κορινθίας έχουν μερικώς κυρωθεί, κατ' εφαρμογή του άρθρου 17 του Ν. 3889/2010. Από την ημερομηνία δημοσίευσης των αποφάσεων μερικής κύρωσης οι δασικοί χάρτες είναι οριστικοί και έχουν πλήρη αποδεικτική ισχύ σε κάθε διοικητική ή δικαστική αρχή για όλα τα τμήματα που αποτυπώνονται σε αυτούς με πράσινο περίγραμμα και πράσινη διαγράμμιση, τα οποία αποτελούν δασικές εν γένει εκτάσεις των παραγράφων 1, 2, 3, 4 και 5 του άρθρου 3 του ν. 998/1979, όπως ισχύει. Επί των ανωτέρω εκτάσεων εφαρμόζονται οι διατάξεις της δασικής νομοθεσίας, με την επιφύλαξη των προβλεπόμενων στην παράγραφο 5 του άρθρου 3 του Ν. 998/79, ως προς τις χορτολιβαδικές και τις πετρώδεις και βραχώδεις εκτάσεις των περιπτώσεων α' και β'.

Μετά την έκδοση του ν. 4685/2020 (ΦΕΚ 92/Β/2020) και σύμφωνα με τα αναγραφόμενα στο άρθρο 48 και ειδικότερα στην παράγραφο 10, όλοι οι δασικοί χάρτες τελούν υπό καθεστώς υποχρεωτικής αναμόρφωσης. Συγκεκριμένα, το πρώτο εδάφιο αναφέρει ότι "*Μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δύο (2) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος αναμορφώνονται υποχρεωτικά οι μερικώς ή ολικώς κυρωθέντες και οι αναρτηθέντες δασικοί χάρτες, όπως και οι δασικοί χάρτες που βρίσκονται σε οποιοδήποτε στάδιο κατάρτισης ή θεώρησης, προκειμένου να συμπεριληφθούν σε αυτούς διοικητικές πράξεις, οι οποίες είχαν παραλειφθεί κατά την αρχική κύρωση, ανάρτηση ή επεξεργασία, αντίστοιχα*".

Οι διευκρινίσεις περί της εφαρμογής της ανωτέρω παραγράφου περιέχονται στην υπ' αριθ. ΥΠΕΝ/ΔΠΔ/64663/2956/03-07-2020 (ΦΕΚ 2773/Β/2020). Επισημαίνεται δε, ότι σύμφωνα με το άρθρο 11 της υπουργικής απόφασης η προθεσμία της παραγράφου 10 του άρθρου 48 ν. 4685/2020 παρατάθηκε έως τις 30-09-2020.

Συνέπεια των ανωτέρω, δεν υπάρχει κυρωμένος δασικός χάρτης σε καμία από τις επιμέρους περιοχές των Περιφερειακών Ενοτήτων που αποτελούν την περιοχή μελέτης.

Σύμφωνα με τα στοιχεία των μερικώς κυρωμένων δασικών χαρτών- ως αυτά καταγράφονται προ της ισχύος του ν. 4685/2020- τα ποσοστά των εκτάσεων που υπάγονται στις διατάξεις της Δασικής νομοθεσίας (δασικών εν γένει εκτάσεων των παρ. 1,2,3,4 και 5 του άρθρου 3 Ν. 998/79, όπως ισχύει), καθώς και αυτών που δεν υπάγονται στις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας (ανέκαθεν μη δασικές εκτάσεις) καταγράφονται ανά ομάδα περιοχών με κοινά γεωγραφικά όρια στον **Πίνακα 2.3.1.1.2-2**. Στις εκτάσεις που διέπονται από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας περιλαμβάνονται τα δάση, οι δασικές εκτάσεις, οι χορτολιβαδικές εκτάσεις και οι εκτάσεις που είναι κηρυγμένες αναδασωτέες.

Επισημαίνεται, ότι τμήματα ορισμένων περιοχών μελέτης χωροταξικά υπάγονται σε περιοχές για τις οποίες δεν έχει κυρωθεί ο δασικός χάρτης. Στον **Πίνακα 2.3.1.1.2-1** που ακολουθεί, παρατίθενται οι συνολικές εκτάσεις και τα ποσοστά των περιοχών μελέτης που έχουν κυρωθεί οι δασικοί Χάρτες καθώς επίσης και τα ποσοστά και οι εκτάσεις των περιοχών μελέτης για τις οποίες έχουν εκπονηθεί μελέτες για δασικούς χάρτες και είναι θεωρημένοι από την αρμόδια Διεύθυνση Δασών της εκάστοτε περιοχής, αλλά δεν έχει γίνει η ανάρτηση αυτών και ως εκ τούτου τα αποτελέσματα που παρουσιάζονται, σε ό,τι αφορά στις αλλαγές χρήσης/κάλυψης, ενδέχεται κατά την ανάρτηση να μεταβληθούν.

Πίνακας 2.3.1.1.2-1: Ποσοστό της έκτασης των περιοχών μελέτης για το οποίο έχει είτε κυρωθεί ο δασικός χάρτης είτε έχει εκπονηθεί η μελέτης για αυτόν, αλλά δεν έχει κυρωθεί.

	Έκταση σε στρ.			Ποσοστά		
Περιοχή μελέτης	**Μερικώς Κυρωμένος ΔΧ**	**Μελέτη ΔΧ**	**Συνολική έκταση GR (στρ.)**	**Μερικώς Κυρωμένος ΔΧ**	**Μελέτη ΔΧ**	**Ποσοστό επί του συνόλου που δεν έχει Κυρωθεί*1**
GR2510003	2457,31611	0	1241,579	66,43	0,00	33,57
GR2510004	50014,86257	64817,87	315,9574	43,44	56,29	0,27
GR2520001	218532,8159	0	7860,919	96,53	0,00	3,47
GR2520002	10272,55016	0	42,65557	99,59	0,00	0,41
GR2520003	3378,304915	0	13,2071	99,61	0,00	0,39
GR2520005	80057,83975	0	3780,433	95,49	0,00	4,51
GR2520006	544870,8731	0	11643,8	97,91	0,00	2,09
GR2530001	0	229010,7	3675,424	0,00	98,42	1,58
GR2530002	0	12494,22	337,1197	0,00	97,37	2,63
GR2530003	0	6015,888	0	0,00	100,00	0,00
GR2530004	31725,73133	54570,14	75,11332	36,73	63,18	0,09
GR2530005	17920,82981	51949,2	0	25,65	74,35	0,00
GR2530006	0	202295,5	736,4983	0,00	99,64	0,36
GR2530007	0	0	2366721	0,00	0,00	100,00
GR2540001	287592,8474	0	103736	73,49	0,00	26,51
GR2540002	45789,4807	0	8897,649	83,73	0,00	16,27
GR2540003	63055,48237	0	43224,91	59,33	0,00	40,67
GR2540006	22213,00651	0	168,4274	99,25	0,00	0,75
GR2540007	366107,5207	0	11774,98	96,88	0,00	3,12

**1: συμπεριλαμβανομένων των εκτάσεων που δεν περιλαμβάνονται στην κύρωση (αντιρρήσεις, οικισμοί)*

Πίνακας 2.3.1.1.2-2: Η έκταση των περιοχών που διέπονται από τις διατάξεις της Δασικής Νομοθεσίας ανά περιοχή μελέτης (Κυρωμένος Δασικός Χάρτης)

Περιοχές Natura	**Εκτάσεις που δεν διέπονται από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας**		**Εκτάσεις που διέπονται από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας *1**	
	Έκταση (στρ) *2	**Ποσοστό %**	**Έκταση (στρ) *2**	**Ποσοστό %**
GR2540001, GR2540002, GR2540007	117753,43	14,29	581796,90	70,62
GR2540003, GR2540006	76008,85	59,08	9259,64	7,20
GR2520003, GR2520005, GR2520006	85681,05	13,31	542625,97	84,29
GR2510004, GR2520001, GR2520002, GR2530001, GR2530002, GR2530004, GR2530006	49949,93	5,63	260596,03	29,39
GR2510003	756,14	20,44	1701,18	45,99
GR2530005	4,51	0,01	17916,32	25,64

**1: δασικές εν γένει εκτάσεις των παραγράφων 1, 2, 3, 4 και 5 του άρθρου 3 του ν. 998/1979*

**2: εξαιρουμένων των εκτάσεων που δεν περιλαμβάνονται στην κύρωση (αντιρρήσεις, οικισμοί)*

Για τη διερεύνηση των μεταβολών χρήσεων γης (ΑΑ: Ανέκαθεν μη δασικές εκτάσεις, ΑΔ: Διασωθέντες αγροί, ΔΑ: Εκχερσώσεις, ΔΔ: Ανέκαθεν δασικές εκτάσεις, ΧΧ: Ανέκαθεν χορτολιβαδικές και Π: Πράξεις χαρακτηρισμού) από το έτος 1945 έως σήμερα αξιοποιήθηκαν τα δεδομένα των προαναφερθέντων αναρτημένων δασικών χαρτών (**Πίνακας 2.3.1.1.2-3**) της Αρκαδίας, της Λακωνίας, της Αττικής και τμήμα της Αργολίδας, ενώ για τις περιοχές μελέτης που εντοπίζονται εντός των Π.Ε Αργολίδας (τμήμα) και Κορινθίας αξιοποιήθηκαν τα δεδομένα των μελετών που έχουν εκπονηθεί και είναι θεωρημένοι από την αρμόδια Διεύθυνση Δασών, αλλά δεν έχουν αναρτηθεί **(Πίνακας 2.3.1.1.2-4).**

Πίνακας 2.3.1.1.2-3: Η έκταση των μορφών σύμφωνα με τους κυρωμένους δασικούς χάρτες (προ ισχύος ν. 4685/2020)

Μορφές Κυρωμένου Δασικού Χάρτη			
Περιοχές Natura	**Μορφή Δασικού Χάρτη**	**Έκταση (στρ)** *2	**Ποσοστό %**
GR2540001, GR2540002, GR2540007	ΑΑ	78886,55	18,72
	ΑΔ	25826,08	6,13
	ΔΑ	2855,02	0,68
	ΔΔ	308524,98	73,20
	ΠΑ	2754,49	0,65
	ΠΔ	2646,51	0,63
GR2540003, GR2540006	ΑΑ	52861,90	83,83
	ΑΔ	565,21	0,90
	ΔΑ	215,20	0,34
	ΔΔ	8092,66	12,83
	ΠΑ	1272,07	2,02
	ΠΔ	48,44	0,08
GR2520003, GR2520005, GR2520006	ΑΑ	76575,57	12,19
	ΑΔ	73636,51	11,72
	ΔΑ	5029,16	0,80
	ΔΔ	462458,15	73,60
	ΠΑ	9105,48	1,45
	ΠΔ	1369,14	0,22
	ΧΧ	133,01	0,02
GR2510004, GR2520001, GR2520002, GR2530001, GR2530002, GR2530004, GR2530006	ΑΑ	43767,25	14,10
	ΑΔ	12979,15	4,18
	ΔΑ	804,47	0,26
	ΔΔ	235660,32	75,90
	ΠΑ	6182,68	1,99
	ΠΔ	11084,23	3,57
GR2510003	ΑΑ	543,35	22,11
	ΑΔ	3,78	0,15
	ΔΑ	51,90	2,11
	ΔΔ	1109,12	45,14
	ΠΑ	212,79	8,66
	ΠΔ	1,76	0,07
	ΠΧ	379,16	15,43
	ΧΑ	7,74	0,31
	ΧΧ	147,73	6,01

Μορφές Κυρωμένου Δασικού Χάρτη			
Περιοχές Natura	**Μορφή Δασικού Χάρτη**	**Έκταση (στρ)** *2	**Ποσοστό %**
GR2530005	ΑΑ	4,51	0,03
	ΑΔ	38,27	0,21
	ΔΑ	16,16	0,09
	ΔΔ	17861,89	99,67

Πίνακας 2.3.1.1.2-4: Η έκταση των μορφών σύμφωνα με τους μη κυρωμένους δασικούς χάρτες

Μορφές μη Κυρωμένου Δασικού Χάρτη			
Περιοχές Natura	**Μορφή Δασικού Χάρτη**	**Έκταση (στρ)** *2	**Ποσοστό %**
GR2510004, GR2520001, GR2520002, GR2530001, GR2530002, GR2530004, GR2530006	ΑΑ	59700,91	6,73
	ΑΔ	44608,48	5,03
	ΔΑ	1206,75	0,14
	ΔΔ	411876,76	46,45
	ΠΑ	9239,68	1,04
	ΠΔ	36464,36	4,11
	ΠΧ	0,96	0,00
	ΧΑ	3,11	0,00
	ΧΧ	87,40	0,01
GR2530003	ΑΑ	1805,54	30,01
	ΑΔ	499,65	8,31
	ΔΑ	348,51	5,79
	ΔΔ	3218,90	53,51
	ΠΑ	12,46	0,21
	ΠΔ	4,83	0,08
	ΠΧ	126,00	2,09
GR2530005	ΑΑ	153,63	0,22
	ΑΔ	353,23	0,51
	ΔΑ	64,21	0,09
	ΔΔ	51240,95	73,34
	ΠΑ	6,37	0,01
	ΠΔ	130,82	0,19

2.3.1.1.3 Χωροταξικές Ρυθμίσεις

Η Χωροταξική πολιτική στην Ελλάδα χωρίζεται σε τρία χωρικά επίπεδα, Εθνικό, Περιφερειακό και κατώτερο του περιφερειακού. Στο Εθνικό ανήκουν το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού & Αειφόρου Ανάπτυξης (ΓΠΧΣΑΑ) και τα Ειδικά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού & Αειφόρου Ανάπτυξης (ΕΠΧΣΑΑ). Το Περιφερειακό και τα κατώτερα επίπεδα χωρικού σχεδιασμού, που επηρεάζουν άμεσα την περιοχή μελέτης, αναλύονται στις υπό- ενότητες Β έως Δ παρακάτω.

Σε ότι αφορά τα κατώτερα επίπεδα χωρικού σχεδιασμού, επισημαίνεται ότι στην άμεση και ευρύτερη περιοχή μελέτης δεν υπάρχουν ΖΟΕ και Ρυθμιστικά Σχέδια. Επίσης δεν έχουν συσταθεί Περιοχές Ειδικά Ρυθμιζόμενης Πολεοδόμησης (ΠΕΡΠΟ) (αρθ. 24 Ν. 2508/97), που είναι ο μηχανισμός που στοχεύει στην οικιστική οργάνωση περιοχών για την εξυπηρέτηση μιας ή περισσοτέρων κατηγοριών χρήσεων

γης. Επισημαίνεται ότι η δημιουργία ΠΕΡΠΟ είναι δυνατή σε συγκεκριμένες περιοχές (όπως πχ σε περιοχές ΠΕΠΔ Τουριστικής Ανάπτυξης) βάσει των εγκεκριμένων ΓΠΣ και ΣΧΟΟΑΠ.

Α. Ειδικά πλαίσια χωροταξικού σχεδιασμού

Τα ΕΠΧΣΑΑ που έχουν συνταχθεί μέχρι σήμερα στην Ελλάδα είναι:

- Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις υδατοκαλλιέργειες - ΦΕΚ 2505/Β/04.11.2011 (**Ενότητα 2.3.1.2.1**, Πρωτογενής τομέας, Αλιεία-Υδατοκαλλιέργειες). Σημειώνεται ότι η Γεν. Δ/νση Χωρικού Σχεδιασμού του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας προκηρύσσει νέο έργο για την αξιολόγηση – αναθεώρηση του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις Υδατοκαλλιέργειες.
- Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό - Το μέχρι πρότινος ισχύον ειδικό πλαίσιο θεσπίστηκε με την Κ.Υ.Α. 67659/2013 (ΦΕΚ 3155 Β) και αποτελεί τροποποίηση του προηγούμενου ειδικού πλαισίου για τον τουρισμό της ΚΥΑ 24208/2009 (ΦΕΚ 1138 Β). Η εν λόγω τροποποίηση μετά την 519/2017 Απόφαση του Σ.τ.Ε. ακυρώθηκε και προκύπτει η υποχρέωση της διοικήσεως να προβεί σε έγκριση νέου Ειδικού Πλαισίου μετά από τήρηση της νόμιμης διαδικασίας.
- Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τη βιομηχανία - ΦΕΚ 151 /ΑΑΠ/13.04.2009 (**Ενότητα 2.3.1.2.2**, Δευτερογενής τομέας, Βιομηχανία)
- Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) - ΦΕΚ 2464/Β/03.12.2008 (**Ενότητα 2.3.1.3.3**, Δίκτυα Τεχνικής Υποδομής, ΑΠΕ).
- Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης των Καταστημάτων Κράτησης. - ΦΕΚ 1575/Β/28.11.2001 (δεν αφορά την Περιοχή Μελέτης)

Τα ανωτέρω ΕΠΧΣΑΑ και οι προτεινόμενες επεμβάσεις που δύναται να επηρεάσουν τις προστατευόμενες περιοχές αναλύονται είτε στις επιμέρους ενότητες, είτε στην Ενότητα 2.3.2.

Β. Χωροταξικές ρυθμίσεις περιφερειακού επιπέδου

Το Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΠΠΧΣΑΑ), για την Περιφέρεια Πελοποννήσου, καθορίζει και αξιολογεί τη θέση και το ρόλο της Περιφέρειας στον Διεθνή, Ευρωπαϊκό και Εθνικό χώρο καθώς και τις χωρικές επιπτώσεις των πολιτικών που εφαρμόζονται σε αυτήν. Επίσης καταγράφονται οι παράγοντες που επηρεάζουν την ανάπτυξη και ορίζονται οι μεσο-μακροπρόθεσμες (ορίζοντας 15ετίας) προτεραιότητες και στρατηγικές επιλογές για την αειφόρο ανάπτυξη. Το εγκεκριμένο ΠΠΣΧΑΑ (ΦΕΚ 1485/Β'/10.10.2003) για την Πελοπόννησο είναι **σε διαδικασία αξιολόγησης και αναθεώρησης** σύμφωνα με την Υπουργική Απόφαση 51949/2010 για την «*Παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμογής του Γενικού, των Ειδικών και των Περιφερειακών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης*», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει (ΦΕΚ1925 Β/2010, ΦΕΚ 811 Β/2012).

Στο πλαίσιο του Προγράμματος εκπόνησης των μελετών για την «Αξιολόγηση, Αναθεώρηση και Εξειδίκευση των εγκεκριμένων Περιφερειακών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης» για το σύνολο των Περιφερειών της Χώρας (εκτός της Αττικής), σε εφαρμογή του Ν. 2742/1999 - ΦΕΚ Α 207 / 07.10.1999 και σύμφωνα με την Υ.Α. 51949/2010 - ΦΕΚ 1925/Β/13.12.2010 για την «Παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμογής του Γενικού των Ειδικών και των Περιφερειακών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης» έχει ήδη συνταχθεί το Πορίσματα της

Έκθεσης Αξιολόγησης του ισχύοντος Περιφερειακού Πλαισίου για την Πελοπόννησο[19] και καταλήγει ότι η αναθεώρηση του θεσμοθετημένου ΠΠΣΧΑΑ κρίνεται αναγκαία καθώς έκτοτε έχουν διαμορφωθεί σημαντικές εξελίξεις τόσο στο εξωτερικό όσο και στο εσωτερικό περιβάλλον.

Για τις περιοχές Natura στο θεσμοθετημένο ΠΠΣΧΑΑ (2003) ορίζονται οι ακόλουθες κατευθύνσεις: α) Θεσμοθέτηση όλων των περιοχών προστασίας εντός της παράκτιας ζώνης και σύσταση και λειτουργία φορέων διαχείρισης, β) Μελέτη οριστικοποίησης του καταλόγου Natura και οριοθέτησής τους, γ) Ειδική Περιβαλλοντική μελέτη για όλες τις περιοχές Natura Α', δ) Σύσταση φορέα διαχείρισης σε επίπεδο Περιφέρειας για τις περιοχές Natura.

Οι κατευθύνσεις οι οποίες προτείνονται στη μελέτη για την Αναθεώρηση και αξιολόγηση του ισχύοντος ΠΠΣΧΑΑ (ΦΕΚ 1485/Β'/10.10.2003), για την ολοκληρωμένη προστασία της βιοποικιλότητας στην Περιφέρεια Πελοποννήσου, είναι συνοπτικά οι ακόλουθες:

- Άμεση ολοκλήρωση και θεσμοθέτηση των διαχειριστικών σχεδίων των προστατευόμενων περιοχών του δικτύου NATURA 2000. Άμεση και αποτελεσματική ενεργοποίηση των Φορέων Διαχείρισης. Προγραμματισμός και υλοποίηση των προβλεπόμενων δράσεων στα εγκεκριμένα διαχειριστικά σχέδια.
- Δημιουργία περιφερειακού παρατηρητηρίου προστατευόμενων περιοχών, θεμάτων βιοποικιλότητας και περιβάλλοντος.
- Η Περιφέρεια θα πρέπει να έχει μια ολοκληρωμένη πολιτική και πλαίσιο ενεργειών για την προστασία και αποκατάσταση των ενδημικών ειδών και των ειδών που εντάσσονται στους καταλόγους των απειλούμενων ειδών και των τύπων οικοτόπων αυτών.
- Η Περιφέρεια θα πρέπει να καθορίσει πλαίσιο δράσεων, σχεδίων και πολιτικών σε σχέση με θέματα προστασίας ενδημικής βιοποικιλότητας, της αγροτικής βιοποικιλότητας, περιβαλλοντικής βιοασφάλειας, ρυθμίσεις για τα εισβάλλοντα ξενικά είδη (ιδίως για ξενικά χωροκατακτητικά είδη).
- Δημιουργία προϋποθέσεων – χώρων για τη διαφύλαξη πρωτογενούς υλικού όπως: σπόρων μη μεταλλαγμένων φυτών και ειδών πανίδας που δεν έχουν αλλοιωθεί με ανάμειξη άλλων φυλών, κ.λπ.) και ανάπτυξη έρευνας και καινοτομίας στον τομέα αυτό.
- Δημιουργία σχεδίων ανάπτυξης του πρωτογενούς τομέα, στο πλαίσιο προστασίας της γης υψηλής παραγωγικότητας.

Οι προαναφερθείσες κατευθύνσεις και οι κατευθύνσεις για τις ΠΕ Λακωνίας, Αρκαδίας, Κορινθίας και Αργολίδος αναλύονται εκτενώς στο κεφάλαιο για τις Στρατηγικές κατευθύνσεις Χωρικής ανάπτυξης της μελέτης για την Αξιολόγηση-Αναθεώρηση και Εξειδίκευση του Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της Περιφέρειας Πελοποννήσου (Β' Φάση, σελ. 82 και σελ. 181-192).

Γ. Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΓΠΣ) & Σχέδια Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης (ΣΧΟΟΑΠ)

Το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (ΓΠΣ) στον Ν. 1337/83 ήταν ένα κατευθυντήριο σχέδιο για την ορθολογική οργάνωση και ανάπτυξη μιας πόλης ή οικισμού. Το νέο ΓΠΣ του Ν. 2508/97 (άρθ. 4 &6) είναι διευρυμένο και περιλαμβάνει ολόκληρη την εδαφική περιφέρεια ενός Καποδιστριακού Δήμου. Σε

[19] http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=514&language=el-GR

ανάλογο πνεύμα κινούνται και τα Σχέδια Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης (ΣΧΟΟΑΠ) των άρθρων 5 & 6 του Ν. 2508/97.

Τα ΓΠΣ & ΣΧΟΟΑΠ οφείλουν να ακολουθούν τις υποδείξεις και τις κατευθύνσεις των Σχεδίων Χωροταξικού Σχεδιασμού & Αειφόρου Ανάπτυξης(ΠΧΣΑΑ), είτε αυτό είναι το γενικό, είτε το ειδικό ή τέλος το περιφερειακό. Τα σχέδια αυτά συντάσσονται σε επίπεδο Δημοτικής Ενότητας (πρώην καποδιστριακός δήμος) και η διαφορά ΓΠΣ & ΣΧΟΟΑΠ είναι ότι τα δεύτερα εκπονούνται όταν δεν υπάρχει οικισμός εντός της ΔΕ με πληθυσμό μεγαλύτερο των 2.000 κατοίκων.

Με βάση το Ν.2508/97, τα ΓΠΣ και ΣΧΟΟΑΠ προσδιορίζουν/περιλαμβάνουν τον καθορισμό τεσσάρων (4) ειδών περιοχών:

- Περιοχές Ειδικής Προστασίας (ΠΕΠ). Η προστασία μπορεί να είναι απόλυτη (δεν επιτρέπεται η ανέγερση μόνιμων κατασκευών) ή να συνάδει με το εκάστοτε προστατευτέο αντικείμενο.
- Περιοχές Ελέγχου και Περιορισμού Δόμησης (ΠΕΠΔ), όπου ζητούμενο είναι η προστασία του περιαστικού και εξωαστικού χώρου από την ανεξέλεγκτη διασπορά της εκτός σχεδίου δόμησης.
- Περιοχές Οικιστικής Ανάπτυξης (ήδη θεσμοθετημένων ή προς πολεοδόμηση, επέκταση, κ.λπ.).
- Περιοχές παραγωγικών δραστηριοτήτων, εφόσον τεκμηριώνονται σχετικές ανάγκες καθώς και γενικές χρήσεις γης ή/και κανονιστικές ρυθμίσεις για τις παραπάνω ζώνες καθώς και για περιοχές που βρίσκονται εκτός των ζωνών αυτών.

Στην περιοχή μελέτης οι Δημοτικές Ενότητες με εγκεκριμένα ΓΠΣ ή ΣΧΟΟΑΠ είναι:

ΔΕ Κορίνθου, ΓΠΣ (ΦΕΚ 255_ΑΑΠ_5.7.2013)

Εντός των ορίων των Περιοχών Ειδικής Προστασίας (ΠΕΠ) και των Περιοχών Ελέγχου και Περιορισμού Δόμησης (ΠΕΠΔ) του **Γ.Π.Σ. Κορίνθου** περικλείονται ή εμπεριέχονται τμήματα της περιοχής μελέτης. Πιο συγκεκριμένα, η περιοχή **GR2530003-ΕΖΔ** "Ακροκόρινθος", βρίσκεται εντός του ΓΠΣ Κορίνθου και κατά το μεγαλύτερο μέρος αυτής έχει οριστεί ως ζώνη Ζ6 Προστασίας Φυσικού Περιβάλλοντος (ΠΕΠ).

Η ζώνη αυτή περιλαμβάνει τον Λόφο της Ακροκορίνθου, όπου βρίσκεται το Βυζαντινό κάστρο της Ακροκορίνθου. Πρόκειται για περιοχή με μεγάλες κλίσεις εδάφους και έκταση 5.725 στρεμμάτων. Η περιοχή αυτή ήδη προστατεύεται από το Υπουργείο Πολιτισμού διότι περιλαμβάνεται σε Ζώνη προστασίας Αρχαιολογικού Χώρου, ενώ επιτρέπεται η δημιουργία πολιτιστικών εγκαταστάσεων (Μουσείο κ.λπ.) για τη βελτίωση της υποδοχής στον Αρχαιολογικό Χώρο του Κάστρου της Ακροκορίνθου.

Άλλες μικρότερες σε έκταση ζώνες καλύπτουν την περιοχή **GR2530003**, όπως η ΠΕΠ Ζ5-Ζώνη Προστασίας Ορεινών Όγκων, η ΠΕΠ Α-Αρχαιολογική Ζώνη Απολύτου Προστασίας και οι ΠΕΠΔ Ζ2-Ζώνη Γεωργικής Γης Α' Προτεραιότητας και Ζ3-Απλή Γεωργική Γη.

Στην **Ενότητα 2.3.1.1.3** Χωροταξικές ρυθμίσεις του **Τεύχους Τεκμηρίωσης** παρουσιάζεται αναλυτικότερα το καθεστώς προστασίας, οι όροι δόμησης και οι λοιπές ζώνες που ορίζονται από το Γ.Π.Σ. του Δήμου Κορίνθου.

ΔΕ Μονεμβασιάς, ΣΧΟΟΑΠ (ΦΕΚ 231/ΑΑΠ/19.06.2013)

Εντός των περιοχών **GR2540001 (ΕΖΔ)** «Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κορακιά, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα, & Περιοχή Μονεμβασιάς – Σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ.

Στεφάνου & Θαλάσσια ζώνη έως Καμήλι» και **GR2540007 (ΖΕΠ)** «Όρη Ανατολικής Λακωνίας» υπάρχει το **ΣΧΟΟΑΠ Μονεμβασιάς**, το οποίο καθορίζει τρεις (3) Περιοχές Ειδικής Προστασίας (ΠΕΠ), τέσσερις (4) περιοχές ελέγχου και περιορισμού δόμησης (ΠΕΠΔ), μία (1) περιοχή παραγωγικών δραστηριοτήτων και τους οικισμούς με τις τυχόν επεκτάσεις.

Επισημαίνεται ότι στο εν λόγω ΣΧΟΟΑΠ υπάρχει ειδική πρόβλεψη σε όλες τις περιοχές οι οποίες περιλαμβάνουν τμήματα περιοχών του δικτύου Natura, στην οποία αναφέρεται το εξής: «*Οι παραπάνω χρήσεις και όροι δόμησης ι**σχύουν μέχρι τη σύνταξη και θεσμοθέτηση των αντίστοιχων περιβαλλοντικών μελετών (Ε.Π.Μ. ή ειδικής έκθεσης)** και τον χαρακτηρισμό τους βάσει του Ν. 3937/2011, **και θα υπερισχύουν μόνο εφόσον είναι αυστηρότεροι***».

Από τις παραπάνω ζώνες, αυτές που βρίσκονται εντός των ΕΖΔ/ΖΕΠ είναι οι:

- ΠΕΠ Φυσικού Περιβάλλοντος, συγκεκριμένα οι ΠΕΠ 1 «Ορεινός Όγκος Ζάρακα», στο Βόρειο τμήμα της Δ.Ε., εντός της GR2540001 και GR2540007 κατά ένα μεγάλο μέρος της και η ΠΕΠ 2 «Ορεινοί Όγκοι Λαχανιά, Σουμάνι, και Χαλκού», στο Ανατολικό και Κεντρικό τμήμα της Δ.Ε., εντός της GR2540007.
- ΠΕΠΔ Προστασίας Γεωργικής Γης και Φυσικού Περιβάλλοντος, συγκεκριμένα οι ΠΕΠΔ 1 «Αγ. Ιωάννης», βόρεια του ομώνυμου οικισμού και κατά ένα μεγάλο μέρος εντός των περιοχών GR2540001 και GR2540007 και η ΠΕΠΔ 2 «Χούνες, Λακκούδες», στο κέντρο της Δ.Ε., η οποία βρίσκεται εντός της περιοχής GR2540007.
- ΠΕΠΔ Προστασίας και Ανάδειξης Αγροτικών Δραστηριοτήτων, συγκεκριμένα οι ΠΕΠΔ 3 «Βελιές, Αγ. Δημήτριος», στο Δυτικό τμήμα της Δ.Ε., στα Δυτικά όρια της περιοχής GR2540007 και η ζώνη ΠΕΠΔ 4 «Σέση, Καλογερίνα», στο Βόρειο τμήμα της Δ.Ε. και αυτή στα όρια της περιοχής GR2540007.
- ΠΕΠΔ Οικοτουρισμού, συγκεκριμένα η ΠΕΠΔ 5 «Ελληνικό», στο κεντρικό και νότιο τμήμα της Δ.Ε. Η Δυτική πλευρά της ζώνης έχει χαρακτηριστεί Καταφύγιο Άγριας Ζωής και βρίσκεται στα Νότια όρια της περιοχής GR2540007.
- ΠΕΠΔ Παραλιακής Ζώνης Ήπιας Ανάπτυξης Τουρισμού – Αναψυχής, συγκεκριμένα η ΠΕΠΔ 6 «Παραλιακή Ζώνη», στην Ανατολική Ακτογραμμή της Δ.Ε. Το βόρειο τμήμα της βρίσκεται εντός της GR2540001.

Στην **Ενότητα 2.3.1.1.3** Χωροταξικές ρυθμίσεις του **Τεύχους Τεκμηρίωσης** παρουσιάζεται αναλυτικότερα το καθεστώς προστασίας, οι όροι δόμησης και οι λοιπές ζώνες που ορίζονται από το ΣΧΟΟΑΠ της Δ.Ε. Μονεμβασιάς.

Οικισμοί Γυθείου και Μαυροβουνία του Δήμου Γυθείου, ΓΠΣ ΦΕΚ 209/Δ/87

Το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (ΓΠΣ) των οικισμών Γυθείου και Μαυροβουνίου καταρτίστηκε και εγκρίθηκε με το ΦΕΚ 209/Δ/1987. Σημειώνεται ότι το εν λόγω ΓΠΣ δεν είναι διαθέσιμο σε ψηφιακή μορφή, ούτε στην ιστοσελίδα «Ηλεκτρονική Πολεοδομία» (e-Πολεοδομία), ούτε στον Ψηφιακό Χάρτη του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας (ΤΕΕ). Το εν λόγω ΓΠΣ περιλαμβάνει:

- Την πολεοδομική οργάνωση των οικισμών και ειδικότερα α)την επέκταση του σχεδίου πόλεως και την ένταξη σε αυτό συνολικής έκτασης 1500 στρεμμάτων, β)τον προσδιορισμός των χρήσεων γης, γ)τη γενική εκτίμηση της χωρητικότητας των πολεοδομικών ενοτήτων, την οργάνωση των μεταφορικών υποδομών, και δ)τον καθορισμό ζωνών. Επισημαίνεται ότι η προβλεπόμενη δόμηση σύμφωνα με το ΦΕΚ εκτείνεται εκτός της περιοχής μελέτης.

- Την πρόταση λήψης μέτρων για την προστασία του περιβάλλοντος, όπου οι βασικότερες παρεμβάσεις αφορούν α) την προστασία της ακτής του **Μαυροβουνίου** και της **Σελινίτσας** μέχρι τα Τρίνησα, β) την προστασία του λόφου Ακούμαρου από υποβάθμισης του δασικού οικοσυστήματος και γ) την προστασία του αρχαιολογικού χώρου στο **Μαυροβούνι** και τη **Σελινίτσα.** Οι παραπάνω παραλίες που προτείνεται η προστασία τους περιλαμβάνονται στην Ειδική Ζώνη Διατήρησης (ΕΖΔ) GR2540003.
- Προτάσεις για απαραίτητα έργα και μελέτες δικτύων υποδομής
- Και τις προτάσεις για ασφάλεια και προστασία

<u>ΔΕ Ναυπλίου, ΓΠΣ (ΦΕΚ Δ΄210/24.3.2023)</u>

Το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιου (Γ.Π.Σ.) Δημοτικής Ενότητας Ναυπλίου Δήμου Ναυπλιέων Νομού Αργολίδας (ΦΕΚ Δ΄210/24.3.2023), περιλαμβάνει το σύνολο της περιοχής natura **GR2510003** «Ακροναυπλία και Παλαμίδη».

Ακολούθως παρατίθενται οι ζώνες προστασίας που απαντούν εντός των ορίων της περιοχή μελέτης:

- ΠΟΑΠΔ 1 «Παραλία Καραθώνας»: Εντός της περιοχής Natura στα νότια της περιοχής εμπίπτει τμήμα της ζώνης, στην οποία επιτρέπονται χρήσεις γης που δεν συνιστούν κτιριακή ανάπτυξη, όπως εγκαταστάσεις τουριστικού λιμένα, υπαίθριες αθλητικές εγκαταστάσεις κ.λπ. Επιπλέον, στις επιτρεπόμενες χρήσεις περιλαμβάνονται και Ξενοδοχεία Κατοικία, Εμπορικές Δραστηριότητες, Camping, Προστατευόμενος Όρμος ή Λιμένας
- ΠΕΠΔ 2 «Ζώνης Λιμένα»: Το μεγάλο μέρος της ζώνης εμπίπτει εντός της περιοχής Natura και αφορά τις λιμενικές εγκαταστάσεις της περιοχής. Για τον λιμένα Ναυπλίου ισχύουν οι διατάξεις που περιλαμβάνονται στην κοινή υπουργική απόφαση (ΚΥΑ) υπ' αρ. 67659/9-12-2013 έγκρισης της τροποποίησης του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό (Β' 3155).
- ΠΕΠΔ 1 «Γεωργικών δραστηριοτήτων – απλή γεωργική γη»: οι περιοχές αυτές εντοπίζονται στα βόρεια και ανατολικά της περιοχής Natura και αφορούν σε γεωργικές χρήσεις και δραστηριότητες. Οι περιοχές αυτές χαρακτηρίζουν τον ευρύτερο περιβάλλοντα χώρο των οικισμών της ενδοχώρας, κατά κανόνα αγροτικών περιοχών και ο καθορισμός τους αποσκοπεί στην προστασία και ανάδειξη της γεωργικής γης και του αγροτικού τοπίου. Στη ζώνη αυτή επιτρέπονται οι χρήσεις γης του άρθρου 14 του π.δ. 59/2018.
- ΠΕΠ 2 «Δασικών περιοχών»: Οι περιοχές αυτές εντοπίζονται στα βόρεια και ανατολικά της περιοχής Natura και περιλαμβάνουν δάση και δασικές εκτάσεις, σύμφωνα με τους κυρωμένους δασικούς χάρτες, όπως έχουν καθοριστεί με την υπ' αρ. 320509/21-12-2017 απόφαση Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου (Δ' 52/2018) και εκτάσεις που κρίθηκαν ως δασικές σύμφωνα με την ανάρτηση των δασικών χαρτών τους έτους 2021. Στις παραπάνω περιοχές ισχύουν οι διατάξεις της Δασικής Νομοθεσίας (ν. 998/1979). Εκτάσεις που περιλαμβάνονται εντός της ΠΕΠ2 και χαρακτηρίζονται ή θα χαρακτηριστούν ως μη εμπίπτουσες στις διατάξεις της Δασικής Νομοθεσίας (δασικές ή αναδασωτέες) λαμβάνουν αυτοδίκαια τα χαρακτηριστικά (χρήσεις και όρους δόμησης) των περιοχών ΠΕΠΔ1. Επιτρεπόμενες χρήσεις γης: Επιτρέπονται οι χρήσεις γης του άρθρου 14Α του π.δ. 59/2018.
- ΠΕΠ 1 «Αρχαιολογικών χώρων»: Περιλαμβάνει το μεγαλύτερο μέρος της περιοχής Natura και αφορά τους θεσμοθετημένους αρχαιολογικούς χώρους εντός της Δ.Ε. Ναυπλιέων. Συγκεκριμένα περιλαμβάνουν: i) τμήμα του αρχαιολογικού χώρου Ναυπλίου, εξαιρουμένων των

εντός σχεδίου πόλεως περιοχών, της περιοχής που εμπίπτει στη χερσαία ζώνη του λιμένα - ΠΕΠΔ 2, της παραλίας Καραθώνα - ΠΟΑΠΔ 1 και της Παράκτιας Ζώνης - ΠΕΠ 3, ii) τον αρχαιολογικό χώρο Αγίου Ιωάννη και Λευκακίων, iii) τον αρχαιολογικό χώρο Καστρακίων. Σε ότι αφορά τις επιτρεπόμενες χρήσεις αυτές ορίζονται από τις καθορισμένες ζώνες προστασίας (Α) και (Β), ισχύουν τα προβλεπόμενα από τις σχετικές αρμοδιότητες και διατάξεις του ΥΠΠΟ.

Στην **Ενότητα 2.3.1.1.3** Χωροταξικές ρυθμίσεις του **Τεύχους Τεκμηρίωσης** παρουσιάζεται αναλυτικότερα το καθεστώς προστασίας, οι όροι δόμησης και οι λοιπές ζώνες που ορίζονται από το ΓΠΣ Ναυπλίου.

Δ. Πρόγραμμα Πολεοδομικών Μεταρρυθμίσεων «Κωνσταντίνος Δοξιάδης»

Τα Προγράμματα Πολεοδομικού Σχεδιασμού της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4759/2020 «Εκσυγχρονισμός της Χωροταξικής και Πολεοδομικής Νομοθεσίας και άλλες διατάξεις» σκοπό έχουν την ταχεία ολοκλήρωση του πολεοδομικού σχεδιασμού της χώρας και παράλληλα την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, της βιοποικιλότητας, την αειφόρο χρήση των φυσικών πόρων και εν γένει την ορθολογική οργάνωση του χώρου με όρους βιωσιμότητας.

Προς τον σκοπό της ταχείας και αποτελεσματικής ολοκλήρωσης του πολεοδομικού σχεδιασμού για το σύνολο της Χώρας καταρτίζονται:

- προγράμματα εκπόνησης Τοπικών και Ειδικών Πολεοδομικών Σχεδίων,
- προγράμματα οριοθέτησης οικισμών προ του 1923 ή κάτω των 2.000 κατοίκων,
- προγράμματα Ζωνών Υποδοχής Συντελεστών Δόμησης,
- προγράμματα αναγνώρισης οδών

Τα Προγράμματα αυτά καταρτίζονται και εγκρίνονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Η χρηματοδότηση των μελετών των Προγραμμάτων Πολεοδομικού Σχεδιασμού καλύπτεται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΠΔΕ) – ΣΑΤΑ 075 του Υ.Π.ΕΝ. Η ολοκλήρωση του συνόλου των μελετών των ανωτέρω προγραμμάτων αναμένεται εντός του 2025.

Για το σύνολο σχεδόν των Δ.Ε της περιοχής μελέτης έχουν προκηρυχθεί αντίστοιχες μελέτες.

Ε. Όρια οικισμών

Σύμφωνα με το άρθρο 23, παρ. α του Ν. 3889/10 τα εγκεκριμένα όρια οικισμών με πράξεις της Διοίκησης, είναι αυτά που προέρχονται από τις διατάξεις των προεδρικών διαταγμάτων (ΠΔ) της 21.11-1.12.1979 (Δ΄ 693), της 2.3-13.3.1981 (Δ΄ 138) ή της 24.4-3.5.1985 (Δ΄ 181) καθώς και τα όρια των εγκεκριμένων πολεοδομικών μελετών ή ρυμοτομικών σχεδίων και όπως τα όρια αυτά έχουν εφαρμοσθεί στο έδαφος. Στον **Πίνακα 2.3.1.1.3 του Τεύχους Τεκμηρίωσης** καταγράφονται οι οικισμοί της περιοχής μελέτης που εντάσσονται στο άρθρο 23α του Ν. 3889/10 (οικισμοί με εγκεκριμένα όρια), όπως αναρτήθηκαν από τις αρμόδιες Πολεοδομίες στην ειδική διαδικτυακή εφαρμογή της Ελληνικό Κτηματολόγιο και συμπεριλήφθηκαν στους Δασικούς Χάρτες που αναρτήθηκαν.

Όσοι οικισμοί έχουν οριοθετηθεί με διαδικασίες πέραν αυτών που περιγράφονται στην προηγούμενη παράγραφο, θεωρούνται μεν νόμιμοι, αλλά τα όριά τους δεν θεωρούνται επίσημα (δεν έχουν θεσμική ισχύ). Τέτοιες περιπτώσεις ορίων οικισμών είναι: α) οι νόμιμοι υφιστάμενοι οικισμοί, προ του 1923, για τους οποίους δεν έχει καθοριστεί όριο, β)οι οικισμοί για τους οποίους έχει ορισθεί μόνο ακτίνα, με βάση το άρθρο 4 παράγραφος β΄ του προεδρικού διατάγματος της 24.4.-3.5.1985 (Δ΄181) και γ) οι οικισμοί που η πολεοδομική μελέτη είναι υπό εκπόνηση.

ΣΤ. Καθορισμός αιγιαλού

Ο καθορισμός τους Αιγιαλού υπόκειται στις διατάξεις των άρθρων 4 του ν. 2971/2001 (ΦΕΚ 285/τ.Α'/19-12-2001), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 11 του ν. 4281/2014 (ΦΕΚ 160/Α'/08-08-2014) και του άρθρου 27 του ν. 4321/2015 (ΦΕΚ 32/Α' 2015) και το άρθρο 62 του ν. 4403/2016 (ΦΕΚ 125/Α'/2016).

Σε μέρος των περιοχών μελέτης έχει γίνει χάραξη αιγιαλού παραλίας από παλαιότερες αρμόδιες επιτροπές και έχει δημοσιευθεί σε ΦΕΚ, ενώ για την υπόλοιπη περιοχή στο πλαίσιο της επίσπευσης της διαδικασίας χάραξης αιγιαλού, το Υπουργείο Οικονομικών προχώρησε στην «ηλεκτρονική» χάραξη της οριογραμμής αιγιαλού επί των ψηφιακών χαρτών του Κτηματολογίου (έτους 2007 -2009). Η εν λόγω διαδικασία έχει ολοκληρωθεί και έχουν δημοσιευθεί και τα ΦΕΚ για την οριστικοποίηση των Προκαταρκτικών Ορίων Αιγιαλού (Π.Ο.Α). Στην ενότητα 2.3.1.1.3 Χωροταξικές Ρυθμίσεις, του ΤΤΑ παρατίθενται τα ΦΕΚ καθορισμών ορίων αιγιαλού ανά Περιφερειακή ενότητα και Δήμο που εμπίπτει εντός των περιοχών μελέτης.

Ζ. Χαρακτηρισμός, οριοθέτηση και έγκριση οργανωμένων υποδοχέων δραστηριοτήτων

Στην περιοχή του Κορινθιακού Κόλπου σχεδιάζεται ο χαρακτηρισμός και η οριοθέτηση Περιοχών Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών (Π.Ο.Α.Υ.). Οι σχετικοί φάκελοι για την οριοθέτησή των εν λόγω Π.Ο.Α.Υ. είναι ακόμα σε φάση αξιολόγησης. Πιο συγκεκριμένα ο φάκελος για την θεσμοθέτηση της ΠΟΑΥ Φωκίδας-Βοιωτίας (σε ΠΑΥ Β3, Β4, Β5) βρίσκεται στη φάση της ενεργοποίησης της διαδικασίας ΣΠΕ, ενώ για τον φάκελο της ΠΟΑΥ Βουρλιά Βοιωτίας έχει ήδη γίνει η εισήγηση για την περιβαλλοντική του έγκριση από την αρμόδια Υπηρεσία του ΥΠΕΝ. Ακολούθως παρουσιάζονται τα γενικά χαρακτηριστικά των υπό αξιολόγηση προτάσεων για τη θεσμοθέτηση των Π.Ο.Α.Υ.

ΠΟΑΥ σε Φωκίδα – Βοιωτία (σε ΠΑΥ Β3, Β4, Β5) σύμφωνα με τον υπό αξιολόγηση φάκελο:

Εντός της ΠΑΥ Β3 (Ερατεινή Φωκίδας) προβλέπεται η δημιουργία 3 ζωνών:

- Ζώνη Β.3.1, συνολικής έκτασης 884,494 στρεμμάτων, μέγιστης συνολικής μισθωμένης έκτασης ζώνης 100 στρεμμάτων και μέγιστης ετήσιας συνολικής δυναμικότητας ζώνης 2.900 τόνων/έτος για εκτροφή Θαλάσσιων Μεσογειακών Ιχθύων.
- Ζώνη Β.3.2, συνολικής έκτασης 200 στρεμμάτων, μέγιστης συνολικής μισθωμένης έκτασης ζώνης 20 στρεμμάτων και μέγιστης ετήσιας συνολικής δυναμικότητας ζώνης 500 τόνων/έτος για εκτροφή Θαλάσσιων Μεσογειακών Ιχθύων.
- Ζώνη Β.3.3, συνολικής έκτασης 1.131,372 στρεμμάτων, μέγιστης συνολικής μισθωμένης έκτασης ζώνης 100 στρεμμάτων και μέγιστης ετήσιας συνολικής δυναμικότητας ζώνης 3.000 τόνων/έτος για εκτροφή Θαλάσσιων Μεσογειακών Ιχθύων. Εντός της ζώνης ορίζεται μία θέση υδρανάπαυσης έκτασης 336,942 στρεμμάτων.

Εντός της ΠΑΥ Β4 (Γαλαξίδι Φωκίδας) προβλέπεται η δημιουργία 5 ζωνών:

- Ζώνη Β.4.1, συνολικής έκτασης 128,033 στρεμμάτων, μέγιστης συνολικής μισθωμένης έκτασης ζώνης 20 στρεμμάτων και μέγιστης ετήσιας συνολικής δυναμικότητας ζώνης 500 τόνων/έτος για εκτροφή Θαλάσσιων Μεσογειακών Ιχθύων.
- Ζώνη Β.4.2, συνολικής έκτασης 387,581 στρεμμάτων, μέγιστης συνολικής μισθωμένης έκτασης ζώνης 60 στρεμμάτων και μέγιστης ετήσιας συνολικής δυναμικότητας ζώνης 1.650 τόνων/έτος για εκτροφή Θαλάσσιων Μεσογειακών Ιχθύων.

- Ζώνη Β.4.3, συνολικής έκτασης 304,146 στρεμμάτων, μέγιστης συνολικής μισθωμένης έκτασης ζώνης 40 στρεμμάτων και μέγιστης ετήσιας συνολικής δυναμικότητας ζώνης 880 τόνων/έτος για εκτροφή Θαλάσσιων Μεσογειακών Ιχθύων.
- Ζώνη Β.4.4, συνολικής έκτασης 1.475,621 στρεμμάτων, μέγιστης συνολικής μισθωμένης έκτασης ζώνης 170 στρεμμάτων και μέγιστης ετήσιας συνολικής δυναμικότητας ζώνης 7.700 τόνων/έτος για εκτροφή Θαλάσσιων Μεσογειακών Ιχθύων.
- Ζώνη Β.4.5, συνολικής έκτασης 1.045,827 στρεμμάτων, μέγιστης συνολικής μισθωμένης έκτασης ζώνης 100 στρεμμάτων και μέγιστης ετήσιας συνολικής δυναμικότητας ζώνης 3.300 τόνων/έτος για εκτροφή Θαλάσσιων Μεσογειακών Ιχθύων.

Εντός της ΠΑΥ Β5 (Αντίκυρα Βοιωτίας) προβλέπεται η δημιουργία 3 ζωνών:

- Ζώνη Β.5.1, συνολικής έκτασης 2.062,073 στρεμμάτων, μέγιστης συνολικής μισθωμένης έκτασης ζώνης 140 στρεμμάτων και μέγιστης ετήσιας συνολικής δυναμικότητας ζώνης 4.380 τόνων/έτος για εκτροφή Θαλάσσιων Μεσογειακών Ιχθύων.
- Ζώνη Β.5.2, συνολικής έκτασης 3.785,477 στρεμμάτων, μέγιστης συνολικής μισθωμένης έκτασης ζώνης 200 στρεμμάτων και μέγιστης ετήσιας συνολικής δυναμικότητας ζώνης 7.000 τόνων/έτος για εκτροφή Θαλάσσιων Μεσογειακών Ιχθύων. Εντός της ζώνης ορίζεται μία θέση υδρανάπαυσης έκτασης 400 στρεμμάτων.
- Ζώνη Β.5.3, συνολικής έκτασης 1.827,253 στρεμμάτων, μέγιστης συνολικής μισθωμένης έκτασης ζώνης 160 στρεμμάτων και μέγιστης ετήσιας συνολικής δυναμικότητας ζώνης 6.000 τόνων/έτος για εκτροφή Θαλάσσιων Μεσογειακών Ιχθύων.

Συνολικά, η προτεινόμενη ΠΟΑΥ βάσει του υπό αξιολόγηση φακέλου αποτελείται από 11 ζώνες εντός των ΠΑΥ Β.3 (Ερατεινή), Β.4 (Γαλαξίδι) και Β.5 (Αντίκυρα) για εκτροφή κύρια ιχθύων σε συνολική θαλάσσια έκταση 13.231,877 στρεμμάτων (παραγωγική έκταση 1.110 στρέμματα) και συνολικής ετήσιας δυναμικότητας 37.810 τόνων.

ΠΟΑΥ Βουρλιά Βοιωτίας (σε ΠΑΥ Β6):

Εντός της ΠΑΥ Β6 (Βουρλιά Βοιωτίας) προβλέπεται η δημιουργία 4 ζωνών:

- Ζώνη Π1 (Ακρωτήριο Τράχηλος-Όρμος Σπηλιάς), συνολικής έκτασης 1.615,62 στρεμμάτων, μέγιστης συνολικής μισθωμένης έκτασης ζώνης 255,50 στρεμμάτων και μέγιστης ετήσιας συνολικής δυναμικότητας ζώνης 8.559 τόνων/έτος για εκτροφή Θαλάσσιων Μεσογειακών Ιχθύων.
- Ζώνη Π2 (Όρμος Χρυσαΐτη), συνολικής έκτασης 576,471 στρεμμάτων, μέγιστης συνολικής μισθωμένης έκτασης ζώνης 100 στρεμμάτων και μέγιστης ετήσιας συνολικής δυναμικότητας ζώνης 3.084,38 τόνων/έτος για εκτροφή Θαλάσσιων Μεσογειακών Ιχθύων.
- Ζώνη Π3 (Νήσος Φονιάς), συνολικής έκτασης 370,401 στρεμμάτων, μέγιστης συνολικής μισθωμένης έκτασης ζώνης 160 στρεμμάτων και μέγιστης ετήσιας συνολικής δυναμικότητας ζώνης 6.382,80 τόνων/έτος για εκτροφή Θαλάσσιων Μεσογειακών Ιχθύων.
- Υ1 (ζώνη υδρανάπαυσης μεταξύ Όρμου Ξυλοκέριζα και Όρμου Χρυσαΐτη) έκτασης 562,137 στρεμμάτων.

Συνολικά, η προτεινόμενη ΠΟΑΥ βάσει του υπό αξιολόγηση φακέλου αποτελείται από 4 ζώνες εντός της ΠΑΥ Β6 (Βουρλιά Βοιωτίας) για εκτροφή κύρια ιχθύων σε συνολική θαλάσσια έκταση 515,50 στρεμμάτων και συνολικής ετήσιας δυναμικότητας 18.026,18 τόνων.

2.3.1.2 Οικονομικές δραστηριότητες και τάσεις

Σύμφωνα με το Στατιστικό Μητρώο Επιχειρήσεων της ΕΛΣΤΑΤ (στοιχεία 2017), η οικονομική δραστηριότητα με τον μεγαλύτερο αριθμό απασχολούμενων για τις Π.Ε. Κορινθίας, Αρκαδίας, Αργολίδας και Λακωνίας είναι η Γεωργία, Δασοκομία και Αλιεία με 11.225, 5.121, 11.559 και 17.059 απασχολούμενους, αντιστοίχως. Στο Τεύχος Τεκμηρίωσης παρουσιάζεται η κατανομή των εργαζομένων και στους υπόλοιπούς κλάδους για τις 4 Περιφερειακές Ενότητες, ενώ στον **Πίνακα 2.3.1.2-1 του ΤΤΑ** παρουσιάζεται ο αριθμός των νέων θέσεων εργασίας ετησίως, από το 2014, ανά Δήμο, σύμφωνα με το Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού. Παράλληλα, σημαντική, για την οικονομική ευμάρεια των πολιτών, είναι η συμβολή του αναπτυσσόμενου τουρισμού, ο οποίος λειτουργεί και ως μοχλός στήριξης της μεταποιητικής δραστηριότητας και της ανάπτυξης, περαιτέρω, της αγοράς των αγροτικών προϊόντων.

2.3.1.2.1 Πρωτογενής τομέας

Α. Γεωργία

Η συμμετοχή της Περιφέρειας Πελοποννήσου στα εθνικά μεγέθη της γεωργίας είναι σημαντική σύμφωνα με τη μελέτη αναθεώρησης του ΠΠΧΣΑΑ Πελοποννήσου, ενώ ταυτόχρονα καταδεικνύεται ότι ο πολυτεμαχισμός και το μικρό μέγεθος του κλήρου αποτελεί διαρθρωτικό πρόβλημα για την Περιφέρεια. Σύμφωνα με την 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών των ΥΔ Δυτικής Πελοποννήσου (EL01), Βόρειας Πελοποννήσου (EL02), Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03) και Αττικής, η συνολική έκταση που καταλαμβάνουν ιδιωτικές και συλλογικές καλλιεργήσιμες και αρδευθείσες εκτάσεις (ευρύτερη περιοχή) ανέρχεται σε 2.321.252 στρέμματα και κατανέμεται ως εξής: 279.775στρέμματα καταλαμβάνουν οι εκτάσεις φυτών μεγάλης καλλιέργειας και λοιπών καλλιεργειών, 59.123 στρέμματα οι κηπευτικές εκτάσεις, 971.636 στρέμματα οι δενδρώδεις εκτάσεις και 227.843 στρέμματα οι εκτάσεις αμπέλων/σταφιδάμπελων. Εξ αυτών, οι συνολικές αρδευθείσες εκτάσεις ανέρχονται σε 772.389 στρέμματα. Σε ότι αφορά τις ετήσιες απαιτήσεις σε νερό, αυτές ανέρχονται σε 634.774.000m3/έτος για τις καλλιεργήσιμες εκτάσεις, εκ των οποίων 344.801.045m3/έτος καλύπτουν τις ανάγκες των αρδευθεισών εκτάσεων. Η κατανομή των ανωτέρω εκτάσεων ανά δημοτική ενότητα παρουσιάζεται στον **Πίνακα 2.3.1.2.1-1 του Τεύχους Τεκμηρίωσης (ΤΤΑ).**

Σύμφωνα με τα πλέον επικαιροποιημένα δεδομένα του ΟΠΕΚΕΠΕ, εντός της περιοχής μελέτης η έκταση που καταλαμβάνουν οι καλλιεργήσιμες περιοχές καθώς και το ποσοστό αυτών που δηλώθηκαν από τους αγρότες στο Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου ΟΣΔΕ, εντός των περιοχών Natura έχουν ως ακολούθως:

- στην Ανατολική Λακωνία (GR2540001, GR2540007 και GR2540002) η συνολική έκταση, επί του συνόλου των δύο περιοχών, των καλλιεργούμενων εκτάσεων είναι 11,38%, ενώ δηλώθηκε από τους αγρότες το 46,78% της έκτασης της καλλιεργήσιμης γης.
- στην περιοχή του Ευρώτα (GR2540003 και GR2540006) η συνολική έκταση των καλλιεργούμενων εκτάσεων είναι 66,76%, ενώ δηλώθηκε από τους αγρότες το 56,32% της έκτασης της καλλιεργήσιμης γης.
- στη περιοχή του Πάρνωνα και του Υγροτόπου Μουστου (GR2520003, GR2520005 και GR2520006), η συνολική έκταση που καταλαμβάνουν οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις, είναι 6,09% ενώ δηλώθηκε από τους αγρότες το 47,72.% της έκτασης της καλλιεργήσιμης γης.

- στην κεντρική Πελοπόννησο (GR2510004, GR2520001, GR2520002, GR2530001, GR2530002, GR2530004 και GR2530006) η συνολική έκταση που καταλαμβάνουν οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις είναι το 7,51%, ενώ δηλώθηκε από τους αγρότες μόνο το 46,78% της έκτασης της καλλιεργήσιμης γη.
- στην περιοχή μελέτης GR2510003 "Ακροναυπλία και Παλαμήδι", η συνολική έκταση που καταλαμβάνουν οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις, είναι 12,07% ενώ δηλώθηκε από τους αγρότες το 9,23 % της έκτασης της καλλιεργήσιμης γης
- στην περιοχή μελέτης GR2530003 "Ακροκόρινθος", η συνολική έκταση που καταλαμβάνουν οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις, είναι 34,16 % ενώ δηλώθηκε από τους αγρότες το 65,19 % της έκτασης της καλλιεργήσιμης γης και τέλος
- στην περιοχή μελέτης GR2530005 "Γεράνεια Όρη", η συνολική έκταση που καταλαμβάνουν οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις, είναι 0,08% ενώ δηλώθηκε από τους αγρότες το 27,76% της έκτασης της καλλιεργήσιμης γης.

Αναλυτικότερα στοιχεία για τη γεωργία αναλύονται στην **Ενότητα 2.3.1.2.1** Πρωτογενής τομέας του **Τεύχους Τεκμηρίωσης** ενώ στους **Πίνακες 2.3.1.2.1-2 έως 8 του ΠΑ** παρουσιάζονται αναλυτικά οι κατηγορίες κάλυψης όπως αυτές προκύπτουν σύμφωνα με το Σύστημα Αναγνώρισης Αγροτεμαχίων του ΟΠΕΚΕΠΕ και η κατανομή τους στις περιοχές Natura της άμεσης περιοχής μελέτης.

Στο πλαίσιο του έργου «Επικαιροποίηση της χαρτογραφικής απεικόνισης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης μέσω της καταγραφής ατμοσφαιρικών εκπομπών των πηγών και ανάπτυξης κατάλληλου υπολογιστικού εργαλείου» έχουν εκπονηθεί και διατίθενται χάρτες για όλη την επικράτεια σε επίπεδο Π.Ε για τη ρύπανση της ατμόσφαιρας σε ότι αφορά τη χρήση λιπασμάτων και την καύση βιομάζας από τις γεωργικές καλλιέργειες. Στις περιοχές μελέτης οι τιμές των ρύπων από την καύση βιομάζας κυμαίνονται σε χαμηλές τιμές ενώ σε ότι αφορά τη χρήση λιπασμάτων στο **Σχήμα 2.3.1.2.1** που ακολουθεί παρουσιάζονται τα αποτελέσματα, του εν λόγω έργου, όπως αυτά παρατίθενται από την ιστοσελίδα του ΥΠΕΝ[20], αξιοποιώντας δεδομένα του 2012.

[20] http://mapsportal.ypen.gr/maps/623

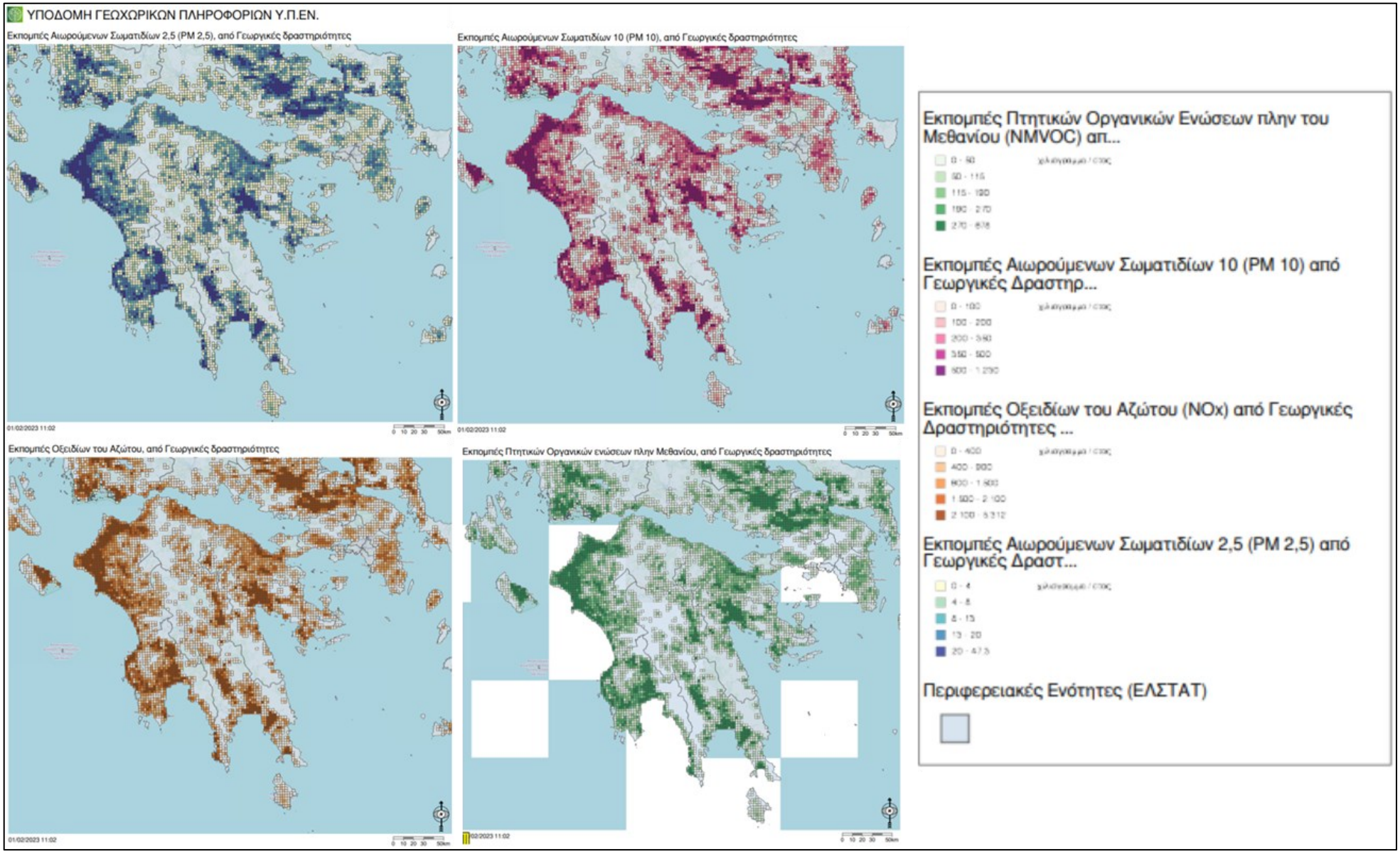

Σχήμα 2.3.1.2.1-1: Χαρτογραφική απεικόνιση των συγκεντρώσεων ρυπογόνων ουσιών που οφείλονται στη χρήση Λιπασμάτων (ΥΠΕΝ 2019)

Γεωργική Γη Υψηλής Παραγωγικότητας

Με τη με αριθμό 168040/3.9.2010 (ΦΕΚ Τ.Ε., α.φ. 1528/7.9.2010) κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίστηκαν μόνον τα κριτήρια με τα οποία διαβαθμίζεται η αγροτική γη σε ποιότητες και κατατάσσεται σε κατηγορίες παραγωγικότητας με κατηγοριοποίηση της γεωργικής γης σε υψηλής παραγωγικότητας, μέσης παραγωγικότητας και σε γεωργική γη απλή με κριτήρια, μεταξύ των οποίων, η άρδευση ή αρδευσιμότητα και τα εγγειοβελτιωτικά έργα (υπάρχοντα ή προγραμματιζόμενα) ο αναδασμός ή ο προγραμματισμός αναδασμού και η νησιωτικότητα (λόγω της ιδιαιτέρως τοπικής σημασίας) όπως και η γειτνίαση με κάθε μορφής προστατευόμενες περιοχές: α) των παρ. 1,2,3 και 4 του άρθρου 19 του ν.1650/1986 "για την προστασία του περιβάλλοντος" όπως ισχύουν β) των ορίων των υγροτόπων Διεθνούς Σημασίας (Υγρότοποι Ράμσαρ) και γ) των ορίων των περιοχών του Δικτύου ΦΥΣΗ, 2000 και με τη διευκρίνιση ότι η ύπαρξη και μόνο ενός από τα δύο πρώτα από τα παραπάνω κριτήρια (αρδευσιμότητα, αναδασμός) σε οποιαδήποτε περίπτωση ποιότητας χαρακτηρίζει τη γεωργική γη ως υφισταμένη γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας.

Οι εκτάσεις που έχουν χαρακτηριστεί ως γη υψηλής παραγωγικότητας δεν έχουν καταγραφεί αναλυτικά στα πλαίσια της παρούσας. Το γεγονός αυτό δεν κρίνεται ότι θα επηρεάσει το αποτέλεσμα της μελέτης (ζωνοποίηση / επιτρεπόμενες χρήσεις και σχέδιο διαχείρισης). Η μελέτη θα καταλήξει σε επιτρεπόμενες χρήσεις ανά ζώνη προστασίας (Κεφ 4) στην οποία θα επιτρέπει για παράδειγμα την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων και την εκτός σχεδίου δόμηση σε μία ευρύτερη ζώνη. Οι ειδικότερες δεσμεύεις που απορρέουν από τον ορισμό εκτάσεων ως γη υψηλής παραγωγικότητας (σημερινές ή μελλοντικές) δεν αναιρούνται και δεν εξειδικεύονται στα πλαίσια της παρούσας.

Σύμφωνα με τα δεδομένα της μελέτης για την αναθεώρηση του ΠΣΧΑΑ Πελοποννήσου και του ΓΠΣ Κορίνθου, εντός των περιοχών μελέτης οι εκτάσεις που χαρακτηρίζονται ως Γεωργική Γη Υψηλής Παραγωγικότητας (ΓΓΥΠ) έχουν ως ακολούθως:

Στην περιοχή **GR2530003**, υφίσταται το ΓΠΣ Κορίνθου (**Σχήμα 2.3.1.1.3-1 του ΤΤΑ**), το οποίο καθορίζει τρεις (3) Περιοχές Ειδικής Προστασίας (ΠΕΠ), τέσσερις (4) περιοχές ελέγχου και περιορισμού δόμησης (ΠΕΠΔ), δύο (2) περιοχές παραγωγικών δραστηριοτήτων και τους οικισμούς με τις τυχόν επεκτάσεις. Η Ζ2-Ζώνη Γεωργικής Γης Α' Προτεραιότητας (ΠΕΠΔ), όπως ορίζεται από το ως άνω ΓΠΣ επιμερίζεται σε δύο (2) επί μέρους Ζώνες λόγω της ύπαρξης μεγάλων τεχνικών έργων (αυτοκινητόδρομος Αθηνών – Κορίνθου – Πατρών). Συγκεκριμένα η πρώτη Ζώνη βρίσκεται βόρεια του αυτοκινητοδρόμου Αθηνών – Κορίνθου – Πατρών. Η δεύτερη Ζώνη βρίσκεται νότια του αυτοκινητοδρόμου και εκτείνεται δυτικά της Αρχαίας Κορίνθου μέχρι το όριο του Δήμου και Ανατολικά μέχρι τον αυτοκινητόδρομο Κορίνθου – Τριπόλεως και περιλαμβάνει μικρό τμήμα της περιοχής μελέτης **GR2530003** «Ακροκόρινθος», στις βόρειες παρυφές του Λόφου της Ακροκορίνθου. Η συνολική έκταση της ζώνης είναι 9.912 στρέμματα από τα οποία τα 43,43 στρ εντοπίζονται εντός της περιοχής μελέτης. Στην εν λόγω περιοχή ισχύουν οι όροι και οι περιορισμοί που ορίζονται από το ως άνω ΓΠΣ, οι οποίοι αναλύονται περαιτέρω στην **Ενότητα 2.3.1.1.3** Χωροταξικές ρυθμίσεις του **ΤΤΑ,** καθώς και οι λοιποί περιορισμοί της κείμενης νομοθεσίας.

Σύμφωνα με τα χωρικά δεδομένα της μελέτης για την αναθεώρηση του ΠΣΧΑΑ Πελοποννήσου εντός των περιοχών μελέτης οι εκτάσεις που χαρακτηρίζονται ως Γεωργική Γη Υψηλής Παραγωγικότητας (ΓΓΥΠ) έχουν ως ακολούθως:

- στην Ανατολική Λακωνία (GR2540001, GR2540007 και GR2540002) η συνολική έκταση που καταλαμβάνουν οι εκτάσεις ΓΓΥΠ είναι 7,34 km2 και εμφανίζονται κατακερματισμένες, διάσπαρτες σε όλη την περιοχή.

- στην περιοχή του Ευρώτα (GR2540003 και GR2540006) η συνολική έκταση που καταλαμβάνουν οι εκτάσεις ΓΓΥΠ είναι 26,06 km2 και αποτελούν το μεγαλύτερο ποσοστό των καλλιεργούμενων εκτάσεων της περιοχής.
- στην περιοχή του Πάρνωνα και του Υγροτόπου Μουστού (GR2520003, GR2520005 και GR2520006), η συνολική έκταση που καταλαμβάνουν οι εκτάσεις ΓΓΥΠ είναι 6,36 km2 και εμφανίζονται κατακερματισμένες, διάσπαρτες σε όλη την περιοχή.
- στην κεντρική Πελοπόννησο (GR2510004, GR2520001, GR2520002, GR2530001, GR2530002, GR2530004 και GR2530006), η συνολική έκταση που καταλαμβάνουν οι εκτάσεις ΓΓΥΠ είναι 30,43 km^2 και αποτελούν το μεγαλύτερο ποσοστό των καλλιεργούμενων εκτάσεων, στις Λίμνες Τάκα και Στυμφαλία, επιπλέον εμφανίζονται στις παρυφές του Όρους Μαίναλου και στο όρος Κυλλήνη, στο Νότιο ανατολικό μέρος του Δήμου Ξυλοκάστρου-Ευρωστίνης.
- Τέλος στις περιοχές GR2510003 "Ακροναυπλία και Παλαμήδι", GR2530003 "Ακροκόρινθος" και GR2530005 "Γεράνεια Όρη" εντοπίζονται πολύ μικρές περιοχές.

Περιοχές Υψηλής Φυσικής Αξίας (ΥΦΑ) γεωργικής γης

Η ποικιλία του αβιοτικού περιβάλλοντος της Ελλάδας, σε συνδυασμό με την άσκηση παραδοσιακών μεθόδων γεωργίας κατά το παρελθόν, συντέλεσε σε μια υψηλή ποικιλότητα αγροτικών οικοσυστημάτων. Η φυσική αξία των ελληνικών αγροτικών οικοσυστημάτων τεκμηριώνεται και από τις περιοχές Υψηλής Φυσικής Αξίας (ΥΦΑ) γεωργικής γης της χώρας Το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020 αποτελεί τον 2ο πυλώνα της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής και βασικό χρηματοδοτικό μέσο για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

Επισημαίνεται ότι τμήματα των περιοχών μελέτης όπως για παράδειγμα η περιοχή της Στυμφαλίας, το Δέλτα του Ευρώτα ή στην Ανατολική Λακωνία τα Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα, περιοχή Μονεμβασιάς κ.λπ, συγκεντρώνουν κάποια από τα χαρακτηριστικά περιοχής υψηλής φυσικής αξίας, όπου οι γεωργικές και κτηνοτροφικές εκτάσεις έχουν σημασία για τη διατήρηση σημαντικών ειδών ορνιθοπανίδας και πανίδας ενωσιακού ενδιαφέροντος ή για σπάνια και απειλούμενα ενδημικά είδη. Η επιβίωση πολλών ειδών ορνιθοπανίδας, ερπετών, θηλαστικών (χειρόπτερα και τσακάλι) εξαρτάται από τη διατήρηση ή τη συνεχή παρουσία των χαρακτηριστικών των περιοχών, δεδομένου ότι οι καλλιεργούμενες εκτάσεις αποτελούν σημαντικά ενδιαιτήματα των ειδών αυτών. Η μωσαϊκότητα χρήσεων γης και τοπίου, τα είδη των καλλιεργούμενων εκτάσεων και η ένταση και μέθοδοι της καλλιέργειας αποτελούν σημαντικά στοιχεία της περιοχής που ευνοούν τη διατήρηση σημαντικών ειδών της περιοχής, εφόσον η άσκησή τους γίνεται με μεθόδους συμβατές με τη διατήρηση της βιοποικιλότητας.

Το ΠΑΑ 2014-2020 περιλάμβανε 6 Μέτρα και 37 Υπομέτρα από τα οποία ορισμένα εξειδικεύονται σε 29 Δράσεις. Μέτρα του ΠΑΑ 2014-2020 έχουν ταξινομηθεί στις ακόλουθες πέντε κατηγορίες: α) Επενδυτικά/Επιχειρηματικά (παρεμβάσεις ιδιωτικών επενδύσεων), β) Αγροπεριβαλλοντικά (παρεμβάσεις που συνδέονται με έκταση ή αριθμό ζώων) γ) Κατάρτιση/Συμβουλές/Συνεργασίες (οριζόντιες παρεμβάσεις), δ) Δημόσιες Παρεμβάσεις (δημόσιες επενδύσεις) και ε)LEADER/CLLD (παρεμβάσεις τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων-Μέτρο 19).

Στην παρούσα φάση το εν λόγω Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Ανάπτυξης έχει ολοκληρωθεί και αναμένεται η κατάρτιση νέου για την επόμενη περίοδο 2023-2027. Εντούτοις σχεδιάζεται η λειτουργία μεταβατικού ΠΑΑ για την περίοδο 2021-2023. Σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα του Υ.Π.Α.Τ και της

Διαχειριστικής Αρχής για το ΠΑΑ[21], ο σχεδιασμός και η υλοποίηση της νέας Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΚΓΠ) μετά το 2020 θα έχει μια πιο ολοκληρωμένη και συνεκτική προσέγγισης η οποία θα υλοποιηθεί μέσω της θέσπισης και έγκρισης ενός Στρατηγική Σχεδίου ΚΓΠ ανά Κράτος Μέλος (ΚΜ) που θα καλύπτει τόσο τον Πυλώνα Ι (άμεσες ενισχύσεις, τομεακές παρεμβάσεις ανά τομείς γεωργικών προϊόντων) όσο και τον Πυλώνα ΙΙ (αγροτική ανάπτυξη) της ΚΓΠ.

Το νέο μοντέλο λειτουργίας της νέας ΚΓΠ θα εστιάσει μεταξύ άλλων: α) στη μεγιστοποίηση της συμβολής της ΚΓΠ στη προστασία του περιβάλλοντος και στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής («πράσινη αρχιτεκτονική») μέσω θέσπισης φιλόδοξων περιβαλλοντικών και κλιματικών στόχων από τα ΚΜ, β) στην εγκαθίδρυση μιας νέας σχέση με τα ΚΜ, ενισχύοντας την αρχή της επικουρικότητας και την ευελιξία σχεδιασμού των ΚΜ, με ταυτόχρονη μετάβαση από ένα σύστημα που στηρίζεται στη συμμόρφωση σε ένα σύστημα που πιο στοχευμένο που στηρίζεται «στην επίτευξη των αποτελεσμάτων» (με καθορισμό και επίτευξη σχετικών στόχων και οροσήμων από τα ΚΜ) και γ) στην προώθηση της καινοτομίας, της γνώσης και των νέων τεχνολογιών (βλ. ψηφιοποίηση) στη γεωργία.

Β. Κτηνοτροφία

Σύμφωνα με τους Σιδηροπούλου et al., (2010) η ορεινή Βόρεια Πελοπόννησος και το μεγαλύτερο τμήμα της Νοτιοανατολικής Πελοποννήσου αποτελούν δύο από τις 10 περιοχές της Ελλάδας που χαρακτηρίζονται ως Ε.ΜΟ.Β (Ευρείες Μονάδες Βόσκησης). Η περιοχή του τομέα 1γ της Βόρειας Πελοποννήσου (**Σχήμα 2.3.1.2.1-2**) περιλαμβάνει τις περιοχές: **GR2530001**, **GR2530002** και **GR2530006**. Στον τομέα 1γ, σύμφωνα με τους προαναφερθέντες, ο νομαδισμός δεν είναι συνηθισμένη πρακτική, ιδίως για τα πρόβατα, τα οποία βόσκουν στα λιβάδια όλο το χρόνο, το καλοκαίρι αξιοποιούν τις γεωργικές καλλιέργειες μετά το θερισμό, ενώ το χειμώνα τρέφονται με σανό και συμπυκνωμένες τροφές για τουλάχιστον πέντε μήνες. Η μονάδα της Νοτιοανατολικής Πελοποννήσου, 3γ (**Σχήμα 2.3.1.2.1-2**) περιλαμβάνει τόσο παραθαλάσσιες όσο και ορεινές περιοχές και στα όρια του τομέα εντοπίζονται οι περιοχές μελέτης: **GR2520006, GR2540003** και **GR2540006**. Οι βοσκότοποι του τομέα 3γ σύμφωνα με την προαναφερθείσα μελέτη είναι δημόσιες δασικές εκτάσεις, όπου εφαρμόζεται κοινόχρηστη βόσκηση. Οι αίγες είναι τα κύρια αγροτικά ζώα, ενώ τα πρόβατα είναι λιγότερα. Στις παραθαλάσσιες περιοχές και στα πεδινά, η βόσκηση εφαρμόζεται κατά τους χειμερινούς μήνες, ενώ το καλοκαίρι τα ζώα μετακινούνται σε μεγαλύτερα υψόμετρα της μονάδας. Οι πυρκαγιές χρησιμοποιούνται κυρίως για το άνοιγμα των πρινώνων, ώστε οι αίγες να μπορούν να διεισδύσουν. Περαιτέρω στοιχεία για τα χαρακτηριστικά των Ε.ΜΟ.Β, που αφορούν την παρούσα μελέτη, παρατίθενται στον **Πίνακα 2.3.1.2.1-1**

[21] http://www.agrotikianaptixi.gr/el

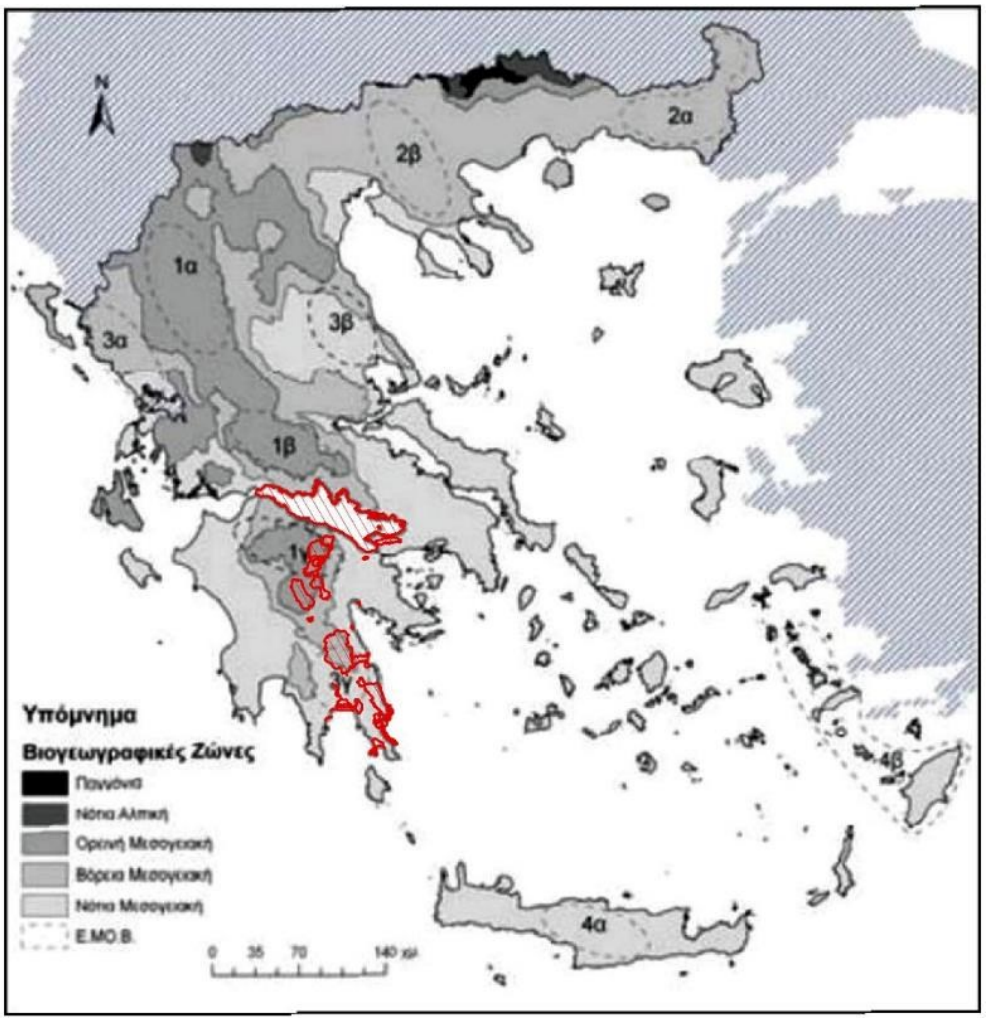

Σχήμα 2.3.1.2.1-2: Βιογεωγραφικές ζώνες της Ελλάδας με τις ενδεικτικές θέσεις των ευρείων μονάδων βόσκησης (Σιδηροπούλου *et al.*, 2010)

Πίνακας 2.3.1.2.1-1: Χαρακτηριστικά των ευρείων μονάδων βόσκησης (Σιδηροπούλου et al., 2010)

Βιογεωγραφική Ζώνη	Ευρείες Μονάδες Βόσκησης	Συνολική έκταση (km²)	Έκταση Βοσκοτόπων (km²)	Βοσκοφόρτωση (ΖΜ/ha)	Τύποι βλάστησης που συνδέονται άμεσα με την κτηνοτροφία	Κύριοι Τύποι Οικοτόπων
Ορεινή Μεσογειακή	Βόρεια Πελοπόννησος (1γ)	5500	1950	0,75	Daphno-Festucetea	9280, 92A0, 92C0, 92D0, 9340, 9350, 9530, 9540, 9560
Νότια Μεσογειακή (ηπειρωτικός τομέας)	Νοτιοανατολική Πελοπόννησος (3γ)	8000	2800	0,2	Cisto-Micromerietea, Daphno-Festucetea	9260, 9280, 92D0, 92C0, 9320, 9530, 9540, 9560

Σύμφωνα με τον χάρτη βοσκοφόρτωσης των Χουβαρδάς et al. (2008), η περιοχή της ευρύτερης και της άμεσης περιοχής μελέτης που η βοσκοφόρτωση θεωρείται πολύ υψηλή είναι ο Δήμος Κορινθίων, υψηλή βοσκοφόρτωση εντοπίζεται στους Δήμους Θεραπνών και Γερονθρών ενώ για τις υπόλοιπες περιοχές η βοσκοφόρτωση είναι μέτρια, χαμηλή ή δεν έχει μελετηθεί στο πλαίσιο της συγκεκριμένης έρευνας που αφορούσε τις πυρόπληκτες περιοχές της Πελοποννήσου το έτος 2007 (βλ. **Σχήμα 2.3.1.2.1-3**).

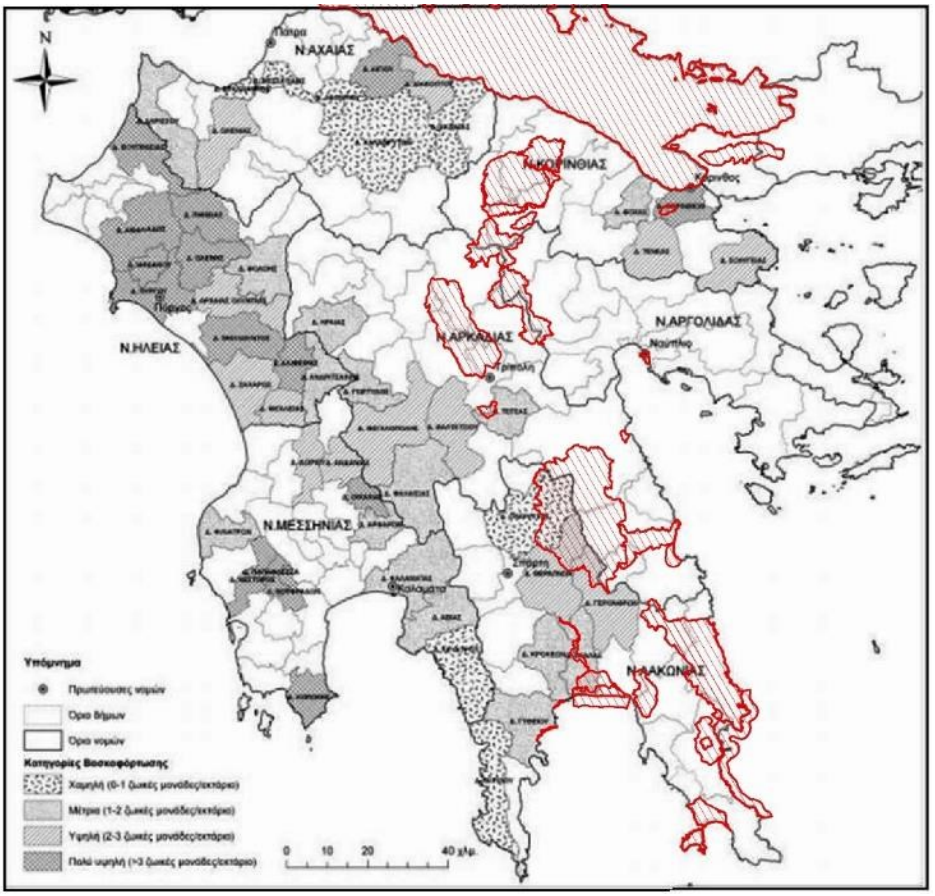

Σχήμα 2.3.1.2.1-3: Χάρτης βοσκοφόρτωσης των πυρόπληκτων δήμων, του έτους 2007, της Πελοποννήσου (Χουβαρδάς *et al.*, 2008)

Στην ευρύτερη περιοχή μελέτης σύμφωνα με τα γεωχωρικά δεδομένα του ΟΠΕΚΕΠΕ του έτους 2015 έχουν καταγραφεί 613.456 ζωικές μονάδες ελευθέρας βοσκής εκ των οποίων το 78.5% είναι αιγοπρόβατα ενώ σταβλισμένα εκτρέφονται 2.838.850 ζωικές μονάδες εκ των οποίων το 99% είναι ορνιθοειδή, αν εξαιρεθούν τα ορνιθοειδή η πλειοψηφία των σταβλισμένων ζώων είναι αιγοπρόβατα κατά 61% (13.444 ζωικές μονάδες). Σύμφωνα με τα ως άνω δεδομένα προκύπτει ότι η σταβλισμένη κτηνοτροφία είναι περιορισμένη ενώ αντιθέτως η ποιμενική αιγοπροβατοτροφία είναι η πλέον διαδεδομένη μέθοδος εκτροφής. Η κατανομή των ζωικών μονάδων ελευθέρας βοσκής εντός των ορίων των περιοχών μελέτης, ομαδοποιημένες χωρικά, έχει ως ακολούθως: στην Ανατολική Λακωνία (**GR2540001**, **GR2540007** και **GR2540002**) έχουν απογραφεί συνολικά 69085 ζωικές μονάδες εκ των οποίων το 99,4% είναι ελευθέρας βοσκής, στην περιοχή του Ευρώτα (**GR2540003** και **GR2540006**) έχουν απογραφεί συνολικά 2746 ζωικές μονάδες οι οποίες είναι όλες ελευθέρας βοσκής, στη περιοχή του Πάρνωνα και του Υγροτόπου Μουστου (**GR2520003**, **GR2520005** και **GR2520006**) έχουν απογραφεί συνολικά 24083 ζωικές μονάδες εκ των οποίων η συντριπτική πλειοψηφία κατά 99,3 είναι ελευθέρας βοσκής, στις περιοχές που βρίσκονται στην κεντρική Πελοπόννησο (**GR2510004**, **GR2520001**, **GR2520002**, **GR2530001**, **GR2530002**, **GR2530004** και **GR2530006**) έχουν απογραφεί συνολικά 24083 ζωικές μονάδες και κατά 99,3% είναι ελευθέρας βοσκής, στην περιοχή μελέτης **GR2510003** "Ακροναυπλία και Παλαμήδι" έχουν απογραφεί 567 ζωικές μονάδες οι οποίες κατά 83,2% είναι σταβλισμένες, στην περιοχή μελέτης **GR2530003** "Ακροκόρινθος" έχουν απογραφεί 375 μονάδες από τις οποίες το 68,3% είναι ελευθέρας βοσκής και τέλος στην περιοχή μελέτης **GR2530005** "Γεράνεια Όρη" δεν έχουν απογραφεί ζωικές μονάδες.

Σύμφωνα με τον Μπούσμπουρας (2008) σε ότι αφορά την κτηνοτροφία στις περιοχές του Πάρνωνα (**GR2520003**, **GR2520005** και **GR2520006**) αναφέρεται ότι η κτηνοτροφία στην περιοχή ήταν μετακινούμενη στο μεγαλύτερο ποσοστό. Στις νότιες και δυτικές περιοχές εξακολουθεί να είναι μετακινούμενη. Υπάρχουν επίσης ορισμένες μετακινήσεις από την ημιορεινή κεντρική περιοχή προς την ορεινή ζώνη (κορυφές και οροπέδιο του Πάρνωνα) κατά τη θερινή περίοδο. Στην περιοχή της βόρειας Κυνουρίας οι μετακινήσεις έχουν περιοριστεί και έχει αναπτυχθεί η ελαιοκαλλιέργεια. Η βόσκηση στις εκτάσεις που περιέβαλαν τις υγροτοπικές ζώνες έχει παραμείνει σ' ένα μικρό τμήμα του υγροτόπου σε εκτάσεις με σχετικά υψηλή αλατότητα. Στην περιοχή του κάμπου του Λεωνιδίου δεν υπάρχουν πλέον μετακινήσεις, καθώς αναπτύσσεται πολύ δυναμικά η γεωργία με δενδροκαλλιέργειες και θερμοκήπια. Στα δυσπρόσιτα μέρη της χαράδρας της Έλωνας (Λεωνιδίου) η κτηνοτροφία φαίνεται να περιορίζεται, αλλά διατηρείται στο οροπέδιο, που βρίσκεται δυτικά του Λεωνιδίου και του όρους Ορίωντα.

Η χωρική κατανομή των στάβλων σύμφωνα με τα γεωχωρικά δεδομένα του ΟΠΕΚΕΠΕ (2015) για την ευρύτερη και την άμεση περιοχή μελέτης αποτυπώνονται χωρικά στα **Σχήματα 2.3.1.2.1-4 και 5** ενώ αναλυτικότερα δεδομένα που αφορούν τις ζωικές μονάδες και το είδος της εκτροφής ανά Δημοτική ενότητα παρουσιάζονται στους **Πίνακες 2.3.1.2.1-9 και 10 του Τεύχους Τεκμηρίωσης (ΤΤΑ)**, για την άμεση (ανά ΕΖΔ/ΖΕΠ) και ευρύτερη περιοχή.

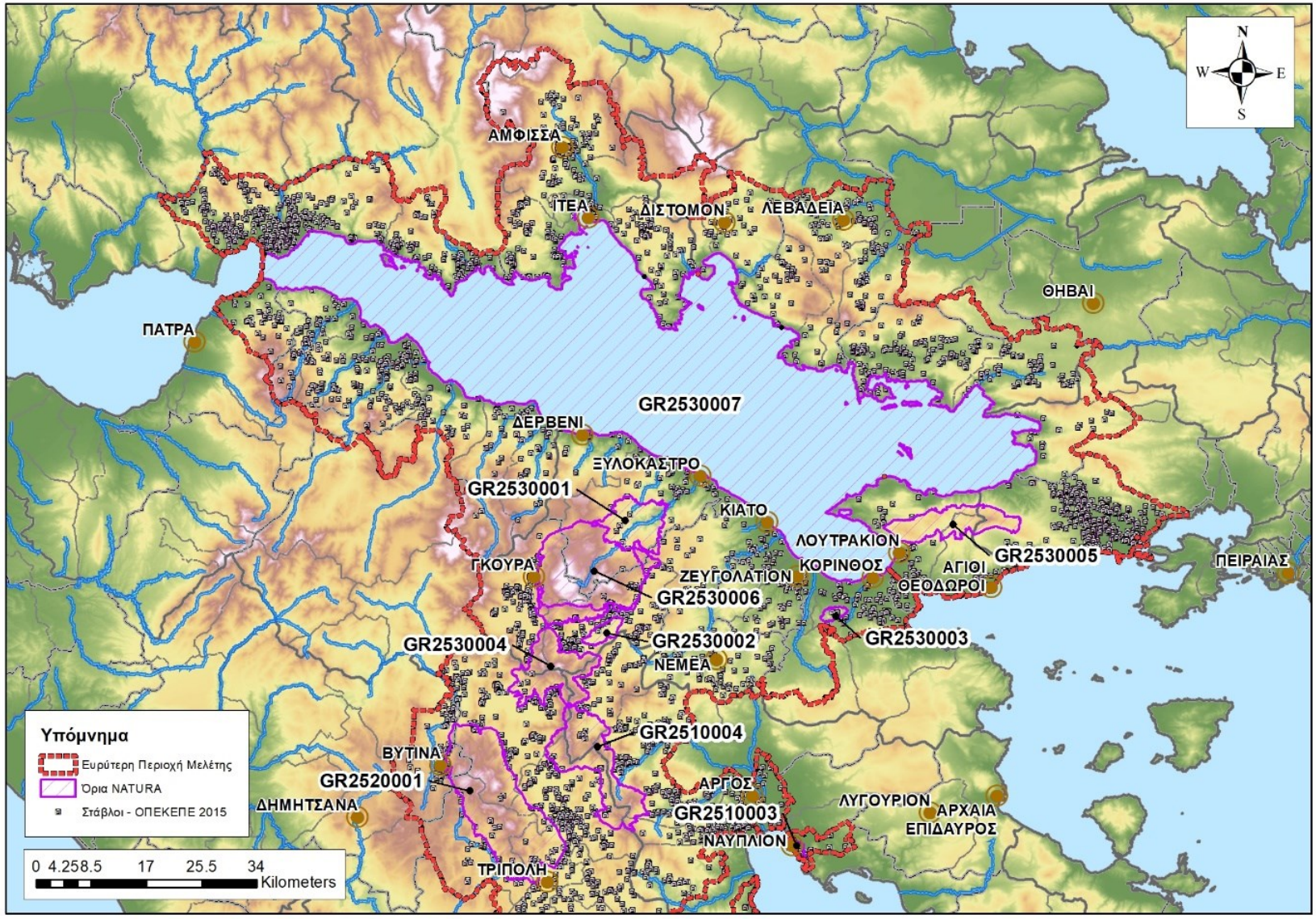

Σχήμα 2.3.1.2.1-4: Χωροθέτηση στάβλων στην άμεση και ευρύτερη περιοχή μελέτης του Βόρειου τμήματος (ΟΠΕΚΕΠΕ 2015)

Σχήμα 2.3.1.2.1-5: Χωροθέτηση στάβλων στην άμεση και ευρύτερη περιοχή μελέτης του νότιου τμήματος (ΟΠΕΚΕΠΕ 2015)

Σύμφωνα με τα χαρτογραφικά δεδομένα του ΟΠΕΚΕΠΕ έτους 2018, η ευρύτερη περιοχή μελέτης καλύπτεται κατά 3.579,26 km^2 από βοσκοτόπους ενώ ειδικότερα στις ΕΖΔ/ΖΕΠ της περιοχής μελέτης, η έκταση των βοσκοτόπων κατανέμεται ως εξής: στην Ανατολική Λακωνία (GR2540001, GR2540007 και GR2540002) η συνολική έκτασή τους είναι 374052,93 στρ., δηλαδή το 51,50% της έκτασης, στην περιοχή του Ευρώτα (GR2540003 και GR2540006) η συνολική έκτασή τους είναι 18536,68 στρ., δηλαδή το 20,15% της έκτασης, στη περιοχή του Πάρνωνα και του Υγροτόπου Μουστου (GR2520003, GR2520005 και GR2520006) η συνολική έκτασή τους είναι 201993,77 στρ., δηλαδή το 31,38% της έκτασης, στις περιοχές που βρίσκονται στην κεντρική Πελοπόννησο (GR2510004, GR2520001, GR2520002, GR2530001, GR2530002, GR2530004 και GR2530006) η συνολική έκτασή τους είναι 356279,05 στρ., δηλαδή το 40,18% της έκτασης, στην περιοχή μελέτης GR2510003 "Ακροναυπλία και Παλαμήδι" η συνολική έκτασή τους είναι 1717,16 στρ., δηλαδή το 46,45% της έκτασης, στην περιοχή μελέτης GR2530003 "Ακροκόρινθος" η συνολική έκτασή τους είναι 2219,80 στρ., δηλαδή το 36,90% της έκτασης και τέλος στην περιοχή μελέτης GR2530005 "Γεράνεια Όρη" η συνολική έκτασή τους είναι 7734,22 στρ., δηλαδή το 11,07% της έκτασης.

Στην Περιφέρεια Πελοποννήσου δεν έχουν προχωρήσει διαδικασίες για τη δημιουργία κτηνοτροφικών πάρκων σύμφωνα με τον νόμο 4235/2014 (ΦΕΚ 32/Α/11-2-2014).

Γ. Αλιεία – Υδατοκαλλιέργειες - Αλυκές

Αλιεία – Υδατοκαλλιέργειες

Για θαλάσσιες ΕΖΔ/ΤΚΣ της περιοχής μελέτη δεν υπάρχουν επαρκή δεδομένα σχετικά με την **ενεργότητα** και την **αλιευτική προσπάθεια** των αλιευτικών σκαφών δεδομένου ότι η παράκτια αλιεία ασκείται από διάσπαρτα (τυπικά και άτυπα) αλιευτικά καταφύγια κατά μήκος της ακτογραμμής και ο αριθμός των τυπικά ενεργών επαγγελματικών αδειών αλιείας δεν συσχετίζεται με την αλιευτική προσπάθεια. Στο πλαίσιο του Εθνικού Προγράμματος Συλλογής Αλιευτικών Δεδομένων που εκπονείται από το Ελληνικό Κέντρο Θαλασσίων Ερευνών (2013-2020), στις περιοχές μελέτης γίνονται συστηματικές καταγραφές της αλιευτικής δραστηριότητας σε περιορισμένο βαθμό. Παρόλο που από το 2019 τέθηκε σε εφαρμογή από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων το «Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Αλιείας-ΟΣΠΑ» οπότε ξεκίνησε η δήλωση αλιευμάτων από όλους τους επαγγελματίες αλιείς, δεν έχει γίνει γνωστή ακόμα επεξεργασία των αλιευτικών δεδομένων.

Οι ποσότητες αλιευμάτων στον Κορινθιακό και Λακωνικό κόλπο, για την περίοδο 2010 έως 2018, δίνονται στον παρακάτω **Πίνακα 2.3.1.2.1-3** (πηγή ΕΛΣΤΑΤ, ιδία επεξεργασία):

Πίνακας 2.3.1.2.1-3: Ποσότητα αλιευμάτων στον Κορινθιακό και Λακωνικό Κόλπο (ΕΛΣΤΑΤ)

Περιοχές Αλιείας	**Ποσότητα αλιευμάτων (σε τόνους)**								
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Κορινθιακός Κόλπος	356,7	562,4	913,5	887,6	806,1	631,1	594,6	978,2	1085,9
Λακωνικός κόλπος	239,1	214,1	254,3	244,9	413,4	215,8	491,9	394,6	299,5

Η ποσότητα των αλιευμάτων στον Κορινθιακό κόλπο παρουσιάζει γενικά μια ανοδική πορεία, με το 2018 να καταγράφονται τριπλάσιες ποσότητες αλιευμάτων σε σχέση με το 2010, αν και υπάρχουν κάποιες διακυμάνσεις τη διετία 2015-2016. Στον Λακωνικό κόλπο επίσης, οι ποσότητες των αλιευμάτων φαίνεται να αυξάνονται με την πάροδο του χρόνου, αν και υπάρχουν σημαντικές διακυμάνσεις. Σε γενικές γραμμές στον Λακωνικό κόλπο οι ποσότητες είναι μικρότερες απ' ότι στον Κορινθιακό.

Στην παρούσα ενότητα, παρουσιάζονται δεδομένα που αφορούν την **αλιεία** και τις **υδατοκαλλιέργειες** των περιοχών NATURA. Τα στοιχεία αυτά συλλέχθηκαν από το ΕΠΧΣΑΑ Υδατοκαλλιεργειών[22], την 1η αναθεώρηση των Σχεδίων Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής της Ανατολικής Πελ/σου[23], της Δυτικής Στερεάς[24], της Ανατολικής Στερεάς[25] και της Αττικής[26], καθώς και λοιπές βιβλιογραφικές αναφορές που αφορούν στην περιοχή μελέτης. Ειδικότερα:

i. **GR2540001 (ΖΕΠ) «Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κορακιά, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα, & Περιοχή Μονεμβασιάς – Σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου & Θαλάσσια ζώνη έως Καμήλι»**

Η περιοχή αυτή βρίσκεται στα νοτιοανατολικά του νομού Λακωνίας και η θαλάσσια περιοχή βρίσκεται στο Μυρτώο πέλαγος, νότια του Αργολικού κόλπου. Δεν υπάρχουν εγκαταστάσεις ιχθυοκαλλιέργειας υπό μελέτη ή σε λειτουργία και δεν υπάρχουν υφιστάμενοι ή υπό μελέτη ΠΑΥ (Περιοχές Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών)[27] και ΠΟΑΥ (Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών) [28]στην περιοχή. Εντός της περιοχής βρίσκονται οι μικτοί λιμένες της Μονεμβασιάς και του Ιέρακα, καθώς και τα αλιευτικά καταφύγια του Αγ. Ιωάννη και του Αδιάκοπου (Αγ. Φωκά).

ii. **GR2540003 (ΖΕΠ) «Εκβολές Ευρώτα, Περιοχή Βροντάμα & Θαλάσσια περιοχή Λακωνικού κόλπου»**

Βρίσκεται στο Βόρειο μέρος του Λακωνικού κόλπου. Δεν υπάρχουν εγκαταστάσεις ιχθυοκαλλιέργειας υπό μελέτη ή σε λειτουργία και δεν υπάρχουν υφιστάμενες ή υπό μελέτη ΠΑΥ και ΠΟΑΥ στην περιοχή. Εντός της περιοχής βρίσκεται το αλιευτικό καταφύγιο Τρίνησα (στο Δυτικό άκρο, θέση Αγιαννάκη). Εκτός και ανατολικά των ορίων της περιοχής αλλά σε πολύ μικρή απόσταση (περίπου 1 χλμ..), βρίσκεται το αλιευτικό καταφύγιο Κοκκινιά. Επιπλέον, δυτικά του λιμένα Κοκκινιάς, πλησίον των ορίων της περιοχής μελέτης, έμπροσθεν της παραλίας Κοκκινιάς, το έτος 2017 ολοκληρώθηκε η κατασκευή του νέου αλιευτικού καταφυγίου στη θέση Κοκκινιά Γλυκόβρυση του Δήμου Έλους Λακωνίας, σύμφωνα με την Απόφαση Ολοκλήρωσης πράξης του Γενικού Γραμματέα Αγροτικής Πολιτικής και Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων (ΑΔΑ Ω6Μ94653ΠΓ-33Α). Αλιευτική δραστηριότητα στην εν λόγω περιοχή ασκείται και από τον λιμένα Γυθείου (μικτός λιμένας περιφερειακής σημασίας), όπου ελλιμενίζεται ένας από τους δύο μεγαλύτερους στόλους ενεργών παράκτιων αλιευτικών σκαφών στη Λακωνία (Γυθείου και Νεάπολης/Ελαφονήσου), καθώς και από το αλιευτικό καταφύγιο του Ελίκα, 4 χλμ.. Νοτιοανατολικά της περιοχής.

Στην **ευρύτερη περιοχή** μελέτης των περιοχών **GR2540001** «Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κορακιά, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα, & Περιοχή Μονεμβασιάς – Σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου & Θαλάσσια ζώνη έως Καμήλι» και **GR2540003** «Εκβολές Ευρώτα, Περιοχή Βροντάμα & Θαλάσσια περιοχή Λακωνικού κόλπου» δεν υπάρχουν εγκαταστάσεις ιχθυοκαλλιέργειας υπό μελέτη ή σε λειτουργία και δεν υφίσταται, ούτε και προτείνεται η δημιουργία ζωνών ΠΑΥ και ΠΟΑΥ.

[22] Κ.Υ.Α. 31722/4.11.2011, ΦΕΚ 2505/Β/2011

[23] Απόφαση ΕΕΥ Αριθμ. Ε.Γ.: οικ. 899, ΦΕΚ 4674Β΄/29.12.2017

[24] Απόφαση ΕΕΥ Αριθμ. Ε.Γ.: οικ. 901, ΦΕΚ 4681Β΄/29.12.2017

[25] Απόφαση ΕΕΥ Αριθμ. Ε.Γ.: οικ. 902, ΦΕΚ 4673Β΄/29.12.2017

[26] Απόφαση ΕΕΥ Αριθμ. Ε.Γ.: οικ. 903, ΦΕΚ 4672Β΄/29.12.2017

[27] ΠΑΥ: Θαλάσσιες περιοχές που πληρούν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά για την ανάπτυξη των υδατοκαλλιεργειών, εντός των οποίων χωροθετούνται μονάδες σε α) οργανωμένους υποδοχείς, με τη μορφή Π.Ο.Α.Υ., β) Περιοχές Άτυπης Συγκέντρωσης Μονάδων (Π.Α.Σ.Μ) και γ) μεμονωμένα.

[28] ΠΟΑΥ: θαλάσσιες εκτάσεις εντός Π.Α.Υ., οργανωμένες κατά την έννοια του άρθρου 10 του Ν. 2742/1999, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει (Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων - ΠΟΑΠΔ), εντός των οποίων η συνολική έκταση μίσθωσης των μονάδων υδατοκαλλιέργειας της ΠΟΑΥ, ανεξαρτήτως εκτρεφόμενου είδους, είναι μεγαλύτερη των 100 στρεμμάτων.

iii. GR2530007 (ΤΚΣ) «Κορινθιακός Κόλπος»

Περιλαμβάνει σχεδόν ολόκληρο τον Κορινθιακό κόλπο, εκτός από ένα μικρό τμήμα στα Δυτικά. Εντός της περιοχής βρίσκονται 6 Μικτοί Λιμένες, Κόρινθος, Αίγιο, Κιάτο, Βραχάτι, Γαλαξίδι και Ιτέα, όπου ασκείται αλιευτική δραστηριότητα[29]. Τέλος, εντός του Κορινθιακού, βρίσκονται 36 Μαρίνες και Αλιευτικά καταφύγια.

Η ακανόνιστη ακτογραμμή με την παρουσία πολλών κολπίσκων στα βόρεια του κόλπου, ευνοεί την εγκατάσταση ιχθυοκαλλιεργειών. Σήμερα υπάρχουν συνολικά 27 πλωτές μονάδες εκτροφής θαλασσινών ψαριών σε λειτουργία εντός της περιοχής, σύμφωνα με το χάρτη μονάδων θαλάσσιων υδατοκαλλιεργειών στην Ελλάδα της APC s.a, (Έκδοση 2023), την 1η Αναθεώρηση ΣΔΛΑΠ και το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Θαλάσσιας Παρατήρησης και Δεδομένων (EMODnet, όλες στο βόρειο τμήμα του κόλπου).

Σύμφωνα με το ΕΠΧΣΑΑ Υδατοκαλλιεργειών, στην περιοχή του Κορινθιακού κόλπου, υπάρχουν 4 περιοχές ΠΑΥ, που ανήκουν στην κατηγορία των περιοχών με περεταίρω περιθώρια ανάπτυξης. Οι περιοχές αυτές είναι η Ερατείνη (Β.3) και το Γαλαξίδι (Β.4) στην Π. Ε. Φωκίδας και τα Αντίκυρα (Β.5) και τα Βούρλια (Β.6) στην Π.Ε. Βοιωτίας. Όλες έχουν σαν κύρια Υδατοκαλλιεργητική Δραστηριότητα την ιχθυοκαλλιέργεια.

Στην χερσαία **ευρύτερη περιοχή**, στο βόρειο τμήμα, του Κορινθιακού Κόλπου εντοπίζονται 4 ιχθυογεννητικοί σταθμοί, καθώς και 3 συσκευαστήρια νωπών ιχθύων.

Τα αλιευτικά καταφύγια και οι μικτοί λιμένες καθώς και οι ιχθυοκαλλιέργειες και οι ΠΑΥ, εμφανίζονται στο **Σχήμα 2.3.1.2.1-6**. Στην **Ενότητα 2.3.1.2** «Οικονομικές δραστηριότητες και τάσεις» **του Τεύχους Τεκμηρίωσης**, παρατίθεται σχετική λίστα με τις πλωτές μονάδες εκτροφής, τους ΙΧΣ καθώς και τα συσκευαστήρια στην περιοχή του Κορινθιακού κόλπου.

Σε ότι αφορά τις **απαγορεύσεις που ισχύουν κατά τόπους για τις μεθόδους αλιείας** [30], το ισχύον πλαίσιο ανά τοπική λιμενική αρχή (Κορίνθου, Πάτρας, Ιτέας, Γυθείου, Νεάπολης Βοΐων) παρατίθεται στους Πίνακες **2.3.1.2.1-11 έως 2.3.1.2.1-15 του Τεύχους Τεκμηρίωσης**.

[29] Εντός του Κορινθιακού Κόλπου, υπάρχει και ο εμπορικός λιμένας της Θίσβης, όπου όμως δεν ασκείται αλιευτική δραστηριότητα.
[30] http://www.hcg.gr/alieia/prohibitions/local/local17.php

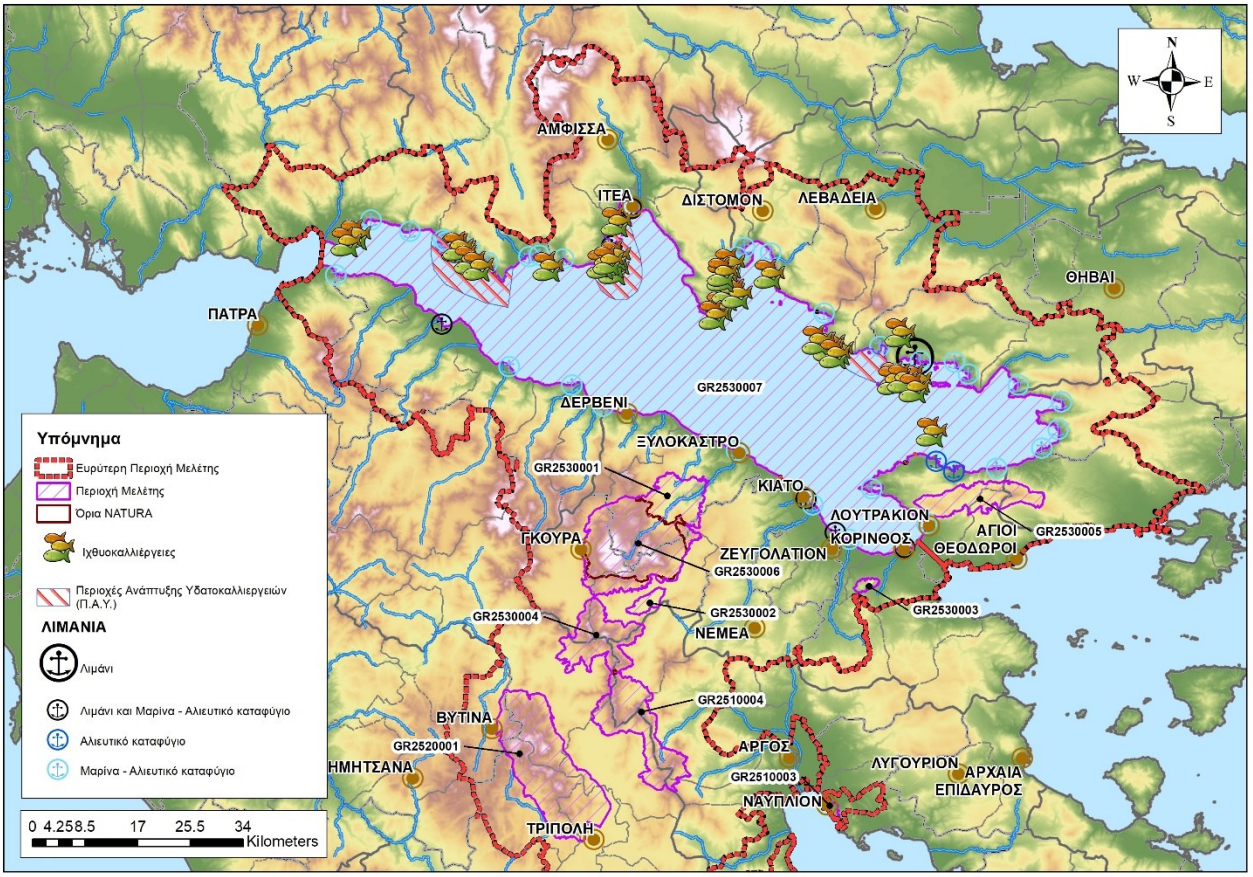

Σχήμα 2.3.1.2.1-6: Αλιευτικά Καταφύγια, Μικτοί Λιμένες, Ιχθυοκαλλιέργειες και ζώνες ΠΑΥ των θαλάσσιων περιοχών

Οι **μεθόδοι άσκησης της αλιείας στο Λακωνικό Κόλπο**, οι οποίες παίζουν καθοριστικό ρόλο στις πιέσεις που ασκούνται στους θαλάσσιους οικοτόπους και είδη, επισημαίνεται ότι χρησιμοποιούνται κυρίως τα ακόλουθα επαγγελματικά **αλιευτικά εργαλεία**:

- Στατικά δίχτυα: κυρίως μανωμένα και πολύ λιγότερα απλάδια. Τα μανωμένα δίχτυα αποτελούν το πιο διαδεδομένο αλιευτικό εργαλείο στη Λακωνία.
- Παραγάδια βυθού
- Μηχανότρατα, κατά τόπους, όπου επιτρέπεται από τις κείμενες διατάξεις (γενική απαγόρευση: «Απαγορεύεται η χρήση των διχτυών τράτας εντός των 3 ν.μ. από την ακτή ή σε βάθος μικρότερο των 50 m στην περίπτωση που το βάθος αυτό συναντάται σε μικρότερη απόσταση από την ακτή και οπωσδήποτε εντός του 1,5 ν.μ. από την ακτή, ανεξαρτήτως βάθους» ΚΑΝ ΕΚ 1967/2006[31] και «Απαγορεύεται η αλιεία με δίχτυα τράτας πάνω από βυθούς με θαλάσσια βλάστηση, ιδίως *Posidonia oceanica* ή άλλα θαλάσσια φανερόγαμα» ΚΑΝ ΕΚ 1967/2006). Μόνο ένα (1) αλιευτικό σκάφος (Γύθειο,) χρησιμοποιεί το εργαλείο στις περιοχές μελέτης τα τελευταία χρόνια (τουλάχιστον από το 2013 έως και το 2019).
- Βιντζότρατα, σε περιορισμένα αλιευτικά πεδία στο πλαίσιο του εθνικού σχεδίου διαχείρισης με ετήσια αδειοδότηση του αλιευτικού σκάφους. Μόνο πέντε (5) αλιευτικά σκάφη (1 στο Γύθειο, 3 στη Νεάπολη και 1 στη Μονεμβασία) χρησιμοποιούν το εργαλείο στις περιοχές μελέτης τα

[31] http://www.hcg.gr/alieia/prohibitions/mhx/1967-2006_1_28.png

τελευταία χρόνια (2017-2019). Ως συρόμενο εργαλείο υπόκειται στην απαγόρευση αλιείας σε λιβάδια φανερογάμων.

- Στις περιοχές μελέτης η αλιεία με παγίδες είναι εξαιρετικά περιορισμένη ενώ αλιεύει αποσπασματικά και πολύ περιορισμένα το εργαλείο κυκλικά δίχτυα (Γρι-γρι).
- Η παράκτια ερασιτεχνική αλιεία κατά τόπους και εποχικά συνιστά σημαντική ανθρώπινη δραστηριότητα όμως δεν υπάρχουν επαρκή δεδομένα. Η αλιεία με ψαροντούφεκο (νόμιμη και παράνομη) συνιστά συχνά αντικείμενο τριβής με τους επαγγελματίες παράκτιους αλιείς ιδιαιτέρως στις πιο τουριστικές περιοχές εποχικά.

Στον **Κορινθιακό Κόλπο** η ετήσια συνολική ποσότητα αλιεύματος όπως αναφέρεται από την ΕΛΣΤΑΤ για το έτος 2020 ήταν 1.108,3 τόνους αντιπροσωπεύοντας μόλις το 1,6% του συνολικού εθνικού αλιεύματος. Είναι σημαντικό όμως να τονιστεί ότι στον Κορινθιακό κόλπο ισχύουν διαχρονικά αυστηρές αλιευτικές απαγορεύσεις και περιορισμοί γεγονός που κάνει τα ποσοστά αυτά μη αντιπροσωπευτικά για την παραγωγικότητα του κόλπου σε σχέση με άλλες περιοχές της Ελλάδας. Σημαντικό είναι επίσης να τονιστεί ότι στην πάροδο του χρόνου παρατηρείται μια σταθερή αύξηση εκφορτώσεων στον κόλπο η οποία τα τελευταία 8 έτη έχει τριπλασιαστεί (Πίνακας 2.3.1.2.1-3). Με μια πιο εξειδικευμένη ματιά, ο Κορινθιακός κόλπος για την παράκτια αλιεία παρόλα αυτά έχει εξαιρετική σημασία: το συνολικό αλίευμα αντιπροσωπεύει πάνω από το 65,6 και το 7,4 % των συνολικών εκφορτώσεων στην περιοχή και στο ελληνικό Ιόνιο Πέλαγος αντίστοιχα καταγράφοντας πάνω από 70 είδη (Moutopoulos and Stergiou, 2012; Moutopoulos *et al.*, 2014).

Σύμφωνα με τον Χριστοδούλου (2009) η μικρή παράκτια αλιεία στο διάστημα 1991- 1998 είχε ρυθμό μείωσης του αριθμού των σκαφών 13% ενώ στο διάστημα 1999- 2007 ο ρυθμός μείωσης αυξάνει και φτάνει το 17%. Όσον αφορά τη μέση αλιεία, ο αριθμός των σκαφών της μηχανότρατας τα δύο ενεργά σκάφη έγιναν ένα. Ο αριθμός των γρι- γρι παραμένει περίπου σταθερός μέχρι το 1999 ενώ από το 2000 μέχρι το 2007 παρατηρείται μείωση του αριθμού των σκαφών με ρυθμό μείωσης 26%. Ο αριθμός των σκαφών της βιντζότρατας μειώθηκε κατά πέντε σκάφη με συνολικό ρυθμό μείωσης περίπου 14%. Εποχικά το γρι γρι και η μηχανότρατα παρουσιάζουν εντατική αλιευτική προσπάθεια, παρόλα αυτά χρήζει διερεύνησης η πίεση από τα δύο εργαλεία και η αλληλεπίδρασή τους με το προστατευτέο αντικείμενο.

Όσον αφορά την εξέλιξη του στόλου ανά λιμάνι για την παράκτια αλιεία η τάση μείωσης του αριθμού των σκαφών που παρατηρείται ισχύει για όλα τα λιμάνια. Σύμφωνα με δεδομένα από το Μητρώο αλιευτικών δεδομένων της ΕΕ το 2016 τα εγγεγραμμένα σκάφη παράκτιων επαγγελματιών αλιέων ήταν 487 (Keramidas *et al.*, 2018) παρόλα αυτά ο αριθμός αυτός αποτελεί υπερεκτίμηση των ενεργών σκαφών. Σύμφωνα με τους Bearzi *et al.* (2016) το 77% των παράκτιων αλιέων χρησιμοποιεί στατικά δίχτυα (μανωμένα ή απλάδια) και το 12% χρησιμοποιούν παραγάδια, ενώ το 6% χρησιμοποιεί και τα δύο εργαλεία αναλόγως με την τοποθεσία, την εποχή και το είδος στόχο. Μικρή παράκτια αλιεία εξασκείται από αλιείς μεγάλους σε ηλικία και τα παιδιά τους δεν εξασκούν ή δεν προτίθενται να εξασκήσουν το επάγγελμα, γεγονός που σηματοδοτεί τη συρρίκνωση του επαγγέλματος. Η παράκτια αλιεία στον Κορινθιακό κόλπο εξασκείται όλο το χρόνο και μάλιστα σημειώνεται υψηλή αλιευτική προσπάθεια σε ημέρες ανά έτος (Moutopoulos *et al.*, 2020), η μέγιστη αλιευτική προσπάθεια και αλίευμα σημειώνεται κατά τους καλοκαιρινούς μήνες (Moutopoulos *et al.*, 2014).

Η ρύπανση αναδεικνύεται το κυριότερο πρόβλημα της περιοχής και ακολουθούν η μέση και ερασιτεχνική αλιεία όπου αναπτύσσεται ανταγωνισμός για τα αποθέματα και τα πεδία αλιείας. Η μικρή παράκτια αλιεία δραστηριοποιείται σχεδόν κατά μήκος όλης της ακτογραμμής και τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται είναι κατά κύριο λόγω δίχτυα, απλάδια και μανωμένα, καθώς και παραγάδια

αφρού. Κύριο είδος στόχος είναι ο μπακαλιάρος και δευτερεύοντα ένας μεγάλος αριθμός ειδών που συλλαμβάνεται σχεδόν από όλα τα εργαλεία, γεγονός που επιβεβαιώνει τον πολύ- εργαλειακό και πολύ- ειδικό χαρακτήρα της μικρής παράκτιας αλιείας. Για τον μπακαλιάρο αναπτύσσεται και ο μεγαλύτερος ανταγωνισμός ανάμεσα στους διάφορους τύπους αλιείας λόγω της σταθερά υψηλής τιμής του είδους στην αγορά. Ένα σημαντικό πεδίο ανάπτυξης γόνου του μπακαλιάρου εντοπίζεται στο άνοιγμα του κόλπου προς το Ιόνιο (Issaris *et al.*, 2012). Ο πολύ-ειδικός και πολύ- εργαλειακός χαρακτήρας επίσης αναδεικνύει και τη μεγάλη ετερογένεια των βιοτόπων αφού σε κοντινές περιοχές παρατηρήθηκε αλλαγή στη σύνθεση των αλιευμάτων, αλλά και τη μεγάλη εμπειρία και γνώση των παράκτιων αλιέων στην περιοχή (Tzanatos *et al.*, 2006; Moutopoulos and Stergiou, 2012).

Όσον αφορά τους ερασιτέχνες αλιείς, σύμφωνα με τη δορυφορική ανάλυση των Keramidas *et al.* (2018) μια εκτίμηση του συνολικού αριθμού σκαφών ερασιτεχνικής αλιείας από λιμάνια και μαρίνες απαριθμεί στον Κορινθιακό 1872 σκάφη, ενώ οι Moutopoulos *et al.* (2020) έχουν εκτιμήσει συνολικά 1203 εγγεγραμμένα σκάφη ερασιτεχνών αλιέων μόνο για τα λιμάνια της Κορίνθου και Ιτέας. Τα νούμερα αυτά σε κάθε περίπτωση αναδεικνύουν το γεγονός ότι ο Κορινθιακός κόλπος αποτελεί σημαντικό πόλο έλξης για τους ερασιτέχνες αλιείς. Όπως αναφέρουν οι Moutopoulos *et al.* (2020) στην περιοχή σημειώνεται σημαντικός αριθμός αλιευτικών παραβάσεων από τους ερασιτέχνες αλιείς (19 παραβιάσεις ανά έτος όπως αναφέρονται στους λιμένες Κορίνθου και Ιτέας) με το μεγαλύτερο ποσοστό να συμβαίνει στο νότιο τμήμα του κόλπου.

Αλυκές

Κατά το παρελθόν στην Ελαφόνησο, στα βράχια γύρω από το Λεπτό Κάβο όπου σχηματίζονται αλυκές, οι κάτοικοι συνέλλεγαν αλάτι, στα σημεία όπου οι βραχώδεις ακτές δημιουργούν φυσικές κοιλότητες κοντά στη στάθμη της θάλασσας, η συγκεκριμένη δραστηριότητα εξασκείται ακόμη και σήμερα με τον παλιό παραδοσιακό τρόπο χωρίς καμιά τεχνική μεσολάβηση. Εντός των υπολοίπων περιοχών μελέτης, δεν εντοπίζονται περιοχές ή βραχώδης εξάρσεις στις οποίες πλέον να ασκούνται αλοπηγικές δραστηριότητες.

Δ. Δασικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες

Εντός των ορίων των υπό μελέτη περιοχών εντοπίζονται δύο διαχειριζόμενα δασικά συμπλέγματα, το Δημόσιο Δασικό Σύμπλεγμα του Πάρνωνα και της Κρεμαστής. Εν συνεχεία, **παρατίθενται οι κύριοι στόχοι και τα διαχειριστικά μέτρα τα οποία λαμβάνονται σύμφωνα με τις τελευταίες διαχειριστικές μελέτες των εκάστοτε Δασικών Υπηρεσιών**. Στην εικόνα που ακολουθεί (Σχήμα 2.3.1.2.1-7) παρουσιάζονται τα όρια των διαχειριζόμενων Δασικών Συμπλεγμάτων καθώς και οι εκτάσεις, εντός αυτών, που υπόκεινται ή όχι σε δασοκομικούς χειρισμούς.

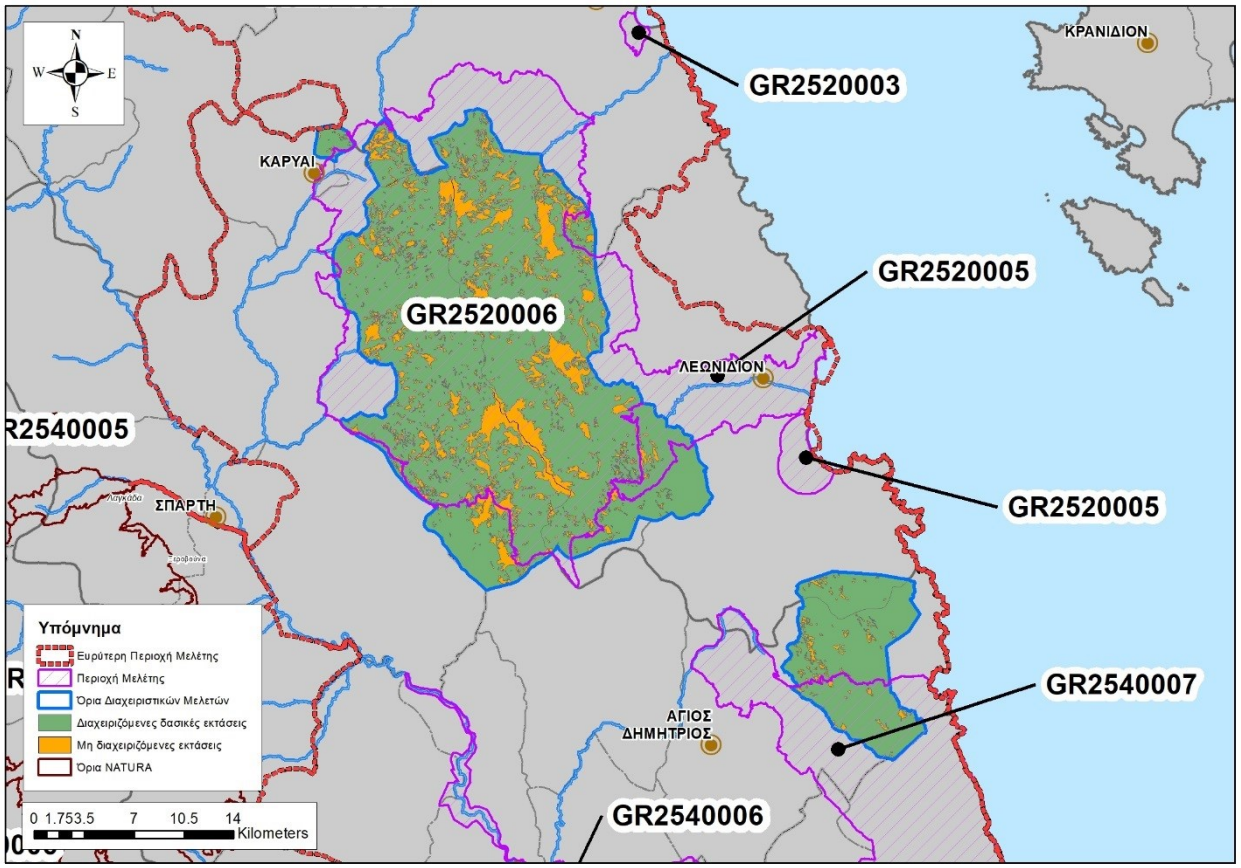

Σχήμα 2.3.1.2.1-7: Όρια των υπό διαχείριση δασικών συμπλεγμάτων.

Δημόσιο Δασικό Σύμπλεγμα Πάρνωνα (Πηγή: Διαχειριστική μελέτη)

Η έκταση του δασικού συμπλέγματος Πάρνωνα ανήκει στο Δημόσιο και διαχειρίζεται από το Δασαρχείο Σπάρτης. Η Μελέτη Προστασίας και Διαχείρισης του Δημόσιου Δασικού Συμπλέγματος Πάρνωνα συντάχθηκε το έτος 2006 και έχει ισχύ έως το έτος 2015. Το μεγαλύτερο μέρος της έκτασης του δασικού συμπλέγματος Πάρνωνα εντοπίζεται εντός των ορίων της περιοχής μελέτης «Όρος Πάρνωνα (και περιοχή Μαλεβής)» **GR2520006.**

Οι κύριοι στόχοι της εν λόγω διαχειριστική μελέτης όπως αυτοί περιγράφονται, ως ακολούθως, είναι: Η συντήρηση – ανόρθωση του δάσους, η υποβοήθηση της αναγέννησής του, η βελτίωση των συνθηκών ανάπτυξής του, η αύξηση της αποδοτικότητάς του και η αποκατάσταση της κανονικότητάς του, με τις μεθόδους που προτείνονται, ώστε να μπορεί να ανταποκριθεί στον **επιδιωκόμενο σκοπό**, που καθορίζεται από: α) Την ποιοτική και ποσοτική αύξηση της παραγωγής, β) Την αύξηση του ξυλώδους κεφαλαίου, γ) Τη διατήρηση και βελτίωση της δασοσκεπούς μορφής η οποία είναι η κηπευτή μορφή για τις συστάδες Ελάτης που παρουσιάζουν ακανόνιστη μορφή και η

ακανόνιστη υποκηπευτή μορφή για τις συστάδες Μ. Πεύκης. Όμως, η ύπαρξη ενός υγιούς και κανονικά αναπτυσσόμενου δάσους, καλύπτει και τους άλλους σκοπούς που είναι:

- Η διατήρηση και βελτίωση του υδρονομικού και προστατευτικού ρόλου του δάσους
- Η βελτίωση της παραγωγικότητας των δασικών εδαφών
- Η διασφάλιση του κοινωνικού του ρόλου, μέσω της παροχής κοινωφελών υπηρεσιών στο κοινωνικό σύνολο
- Η ρύθμιση του ζητήματος της βοσκής, η οποία είναι αρνητικός παράγων σε ότι αφορά την προσπάθεια ανόρθωσης και βελτίωσης του δάσους. Θα πρέπει να μην επιτρέπεται στις συστάδες Ελάτης – Μαύρης Πεύκης και τις μικτές Μαύρης Πεύκης – Ελάτης και να περιορίζεται στις εκτάσεις που καλύπτονται από αείφυλλα πλατύφυλλα και την αλπική ζώνη
- Η κάλυψη των ατομικών αναγκών των κατοίκων των οικισμών που περιλαμβάνονται στα όρια του δασικού συμπλέγματος σε καυσόξυλο και τεχνική ξυλεία, στο βαθμό που είναι δυνατόν

Τα προτεινόμενα δασοκομικά μέτρα για την ανίδρυση του ξυλώδους κεφαλαίου ανά δασικό κυρίαρχο είδος έχουν ως ακολούθως.

Σε ότι αφορά την **ελάτη** για την αναγέννηση του δάσους, την εξυγίανση και τη σταδιακή αναβάθμισή του πρέπει κατά περίπτωση να λαμβάνονται και τα ακόλουθα μέτρα:

- Απομάκρυνση όλων των ξηραμένων ατόμων Ελάτης,
- Απαγόρευση της βοσκής,
- Η ανίδρυση του ξυλώδους κεφαλαίου θα επιτυγχάνεται με τη φυσική αναγέννηση και μόνο σε ειδικές περιπτώσεις όπου αποτυγχάνει η φυσική αναγέννηση θα γίνει παρέμβαση με τεχνητές αναδασώσεις.

Επίσης, θα πρέπει να υποβοηθηθεί η φυσική αναγέννηση κατά θέσεις και όπου απαιτείται, με μικρή κατεργασία – αναμόχλευση του εδάφους, ώστε να διευκολύνεται η διείσδυση των σπόρων στο έδαφος. Όπου αποτυγχάνει η φυσική αναγέννηση θα γίνονται συμπληρώσεις με φυτεύσεις βωλοφύτων.

Η καλλιέργεια των δασοσυστάδων πρέπει να εφαρμοστεί σε όλα τα στάδια της ζωής του, δηλαδή της νεοφυτείας, πυκνοφυτείας, κορμιδίων και κορμών. Όπως προαναφέρθηκε, στόχος των διαχειριστικών μέτρων είναι να οδηγηθούμε στο κηπευτό δάσος και αυτό επιτυγχάνεται με την επίτευξη κατ' αρχήν κλιμακωτής δομής της συστάδας με κηπεύσεις και τη διασφάλιση της φυσικής αναγέννησης. Στο στάδιο των κορμιδίων οι επεμβάσεις έχουν ως σκοπό τη δημιουργία συστάδων λεπτών κορμών οι οποίες να αποτελούνται από άτομα του μέλλοντος. Ενεργητικά μέτρα που εφαρμόζονται στο στάδιο αυτό είναι τα ακόλουθα:

- Αρνητική επιλογή: Η απομάκρυνση των βαριά προσβεβλημένων ατόμων κατά την καλλιέργεια θα είναι άμεση προτεραιότητα καθώς και των κακόμορφων και κουφαλερών ατόμων και η ευνόηση των ποιοτικά καλύτερων ατόμων σε όλους τους ορόφους για την επίτευξη κλιμακωτής δομής της συστάδας.
- Θετική επιλογή: Μετά την επίτευξη κλιμακωτής δομής της συστάδας, κηπεύσεις με θετική επιλογή στο στάδιο των κορμιδίων.
- Κλαδεύσεις: Σε θέσεις με αισθητικό ενδιαφέρον από περιηγητές και επισκέπτες θα πρέπει να γίνονται κλαδεύσεις που θα ικανοποιούν την ανάδειξη της περιοχής. Βέβαια, η αποκλάδωση όπως και η κλαδοβρίθεια σχετίζονται άμεσα με το βαθμό συγκόμωσης. Σε συστάδες με χαμηλή

συγκόμωση οι πλάγιοι κλάδοι είναι δυνατόν να φθάνουν μέχρι το έδαφος με αποτέλεσμα το ξύλο να έχει ρόζους και μειωμένη αξία ενώ στις συστάδες με υψηλή συγκόμωση τα άτομα της Ελάτης είναι ευθυτενή με φυσική αποκλάδωση και ξύλο καλής ποιότητας και μεγαλύτερης αξίας. Οι κλαδεύσεις δεν πρέπει να γίνονται κατά τη βλαστητική περίοδο και η κοπή των κλάδων στη βάση τους θα γίνεται με λεία τομή. Θα απομακρύνονται οι ξεροί και χλωροί κλάδοι στη βάση τους 4 εκ. και σε ύψος 3-5 μ. μέχρι και τα 2/3 του ύψους του δένδρου.

Στα μεγάλα διάκενα, όπου η τεχνητή εισαγωγή της Ελάτης είναι επισφαλής, πρέπει σε πρώτη φάση να εισαχθεί η Μαύρη Πεύκη της οποίας η επιτυχία είναι εξασφαλισμένη και η ανάπτυξή της ικανοποιητική. Τα παραγόμενα από το υπό μελέτη δασικό σύμπλεγμα προϊόντα είναι κύρια καύσιμο ξύλο και τεχνική ξυλεία διαφόρων χρήσεων (οικοδομές, παλέτες, στύλοι ΟΤΕ/ΔΕΗ κ.α.).

Σε ότι αφορά τη **μαύρη πεύκη**, κρίνεται ότι η φυσική αναγέννηση είναι ικανοποιητική, εντούτοις προτείνεται η ότι η υποβοήθηση της φυσικής αναγέννησης με μηχανικά μέσα (μικρός προωθητήρας) είναι ένα πολύ καλό μέτρο, διότι πέραν της υποβοήθησης της φυσικής αναγέννησης, εξασφαλίζεται και η προστασία του δάσους με την αναμόχλευση του ξηροτάπητα.

Για την επίτευξη του επιδιωκόμενου δασοπονικού σκοπού, απαραίτητη προϋπόθεση είναι η καλλιέργεια του δάσους γιατί μια επιτυχής καλλιέργεια εξασφαλίζει την ποιοτική και ποσοτική αύξηση των συστάδων και παράλληλα συμβάλει στη δημιουργία κατάλληλων συνθηκών για την αναγέννηση, διατήρηση, βελτίωση του εδάφους και την αύξηση της αντίστασης του δάσους σε διάφορους κινδύνους. Η καλλιέργεια των συστάδων πρέπει να εφαρμοστεί σε όλα τα στάδια της ζωής του, δηλαδή στη νεοφυτεία, πυκνοφυτεία, κορμιδίων και κορμών. α) Στο στάδιο της νεοφυτείας οι δασοκομικές παρεμβάσεις έχουν ως σκοπό τη δημιουργία πυκνοφυτείας άριστης ποιότητας γι' αυτό και απομακρύνονται όλα τα καχεκτικά και ασθενικά άτομα τα οποία θα συνθέσουν στο μέλλον το ξυλώδες κεφάλαιο της συστάδας. β) Στο στάδιο της πυκνοφυτείας η καλλιέργεια στοχεύει στη δημιουργία συστάδων λεπτών κορμών οι οποίες να αποτελούνται από τα άτομα του μέλλοντος. Ενεργητικά μέτρα που εφαρμόζονται στο στάδιο αυτό είναι τα ακόλουθα:

- Εξυγιαντικές αραιώσεις: αποτελούν θετική επιλογή με σκοπό την επιλογή των αρίστων ατόμων τα οποία θα αποτελέσουν την παραγωγική βάση της συστάδας και τα οποία θα ευνοηθούν. Πρέπει να ληφθεί ιδιαίτερη μέριμνα στο στάδιο των εργασιών αυτών ιδιαίτερα στα κράσπεδα των επιφανειών που επηρεάζονται από ισχυρούς ανέμους. Η εργασία αυτή θα συνεχιστεί και στο στάδιο των λεπτών κορμών και θα σταματήσει στο στάδιο των μέσων κορμών οπότε θα έχουμε άτομα ύψους 10-12 μέτρων.
- Υπεραραιώσεις: Στο στάδιο των μετρίων κορμών (III κλάση διαμέτρου) θα γίνουν υπεραραιώσεις οι οποίες θα στοχεύουν στη διάσπαση της συγκόμωσης για την υποβοήθηση της μεγαλύτερης κατά το δυνατόν κατά πάχος αύξησης των κορμών. Οι υπεραραιώσεις παίζουν ρόλο προπαρασκευαστικών υλοτομιών διότι με τη διάσπαση της συγκόμωσης υποβοηθείται η αναγέννηση και η δημιουργία νέων συστάδων.
- Κλαδεύσεις: Σε θέσεις με αισθητικό ενδιαφέρον από περιηγητές και επισκέπτες θα πρέπει να γίνονται κλαδεύσεις που θα ικανοποιούν την ανάδειξη της περιοχής. Βέβαια, η αποκλάδωση όπως και η κλαδοβρίθεια σχετίζονται άμεσα με το βαθμό συγκόμωσης. Σε συστάδες με χαμηλή συγκόμωση οι πλάγιοι κλάδοι είναι δυνατόν να φθάνουν μέχρι το έδαφος με αποτέλεσμα το ξύλο να έχει ρόζους και μειωμένη αξία ενώ στις συστάδες με υψηλή συγκόμωση τα άτομα της Μ. Πεύκης είναι ευθυτενή με φυσική αποκλάδωση και ξύλο καλής ποιότητας και μεγαλύτερης αξίας. Οι κλαδεύσεις δεν πρέπει να γίνονται κατά τη βλαστητική περίοδο και η κοπή των κλάδων στη βάση τους θα γίνεται με λεία τομή. Θα απομακρύνονται οι ξεροί και χλωροί κλάδοι στη βάση τους 4 εκ. και σε ύψος 3-5 μ. μέχρι και τα 2/3 του ύψους του δένδρου.

Σε ότι αφορά τις μεικτές συστάδες **μαύρης πεύκης - ελάτης** προτείνεται ότι για την ανίδρυση του δάσους, την υποβοήθηση της αναγέννησης και την επίτευξη του ποσοστού μίξης 60-40% αντίστοιχα για Μ. Πεύκη και Ελάτη, που πρέπει να αποτελεί κύριο μέλημα για τον διαχειριστή όπως και η αποκατάσταση της υποκηπευτής μορφής, απαιτείται καλλιέργεια των συστάδων σε όλα τα στάδια.

Σε ότι αφορά τις συστάδες όπου κυρίαρχο είδος είναι η **χαλέπιος πεύκη** όλα τα μέτρα στοχεύουν στη σταδιακή είσοδο του ανθρώπου στο δάσος διότι η εγκατάλειψη της ρητίνευσης και η μείωση των ασχολούμενων με την κτηνοτροφία ευνοεί τη συσσώρευση ξηρής βιομάζας και αυξάνει τους κινδύνους έναρξης και εξάπλωσης των πυρκαγιών. Τα παραγόμενα δασικά προϊόντα (κυρίως καυσόξυλα) να διατίθενται για ατομικές ανάγκες των κατοίκων της περιοχής. Ενεργητικά μέτρα που θα εφαρμοστούν στην κατεύθυνση αυτή είναι τα ακόλουθα:

- Συντήρηση του υπάρχοντος οδικού δικτύου και διάνοιξη νέου για λόγους ανάπτυξης υποδομής αντιμετώπισης πυρκαγιών λόγω του πυρόφιλου χαρακτήρα του είδους.
- Καθαρισμό της υφιστάμενης αντιπυρικής ζώνης και τεχνητή φύτευση στα κράσπεδα του δάσους πλατύφυλλων ειδών τα οποία μπορεί να λειτουργήσουν σαν ασπίδα προστασίας σε πιθανή πυρκαγιά.
- Ενημέρωση των κατοίκων της περιοχής για τους κινδύνους από την πυρκαγιά και τις επιπτώσεις των προληπτικών μέτρων.
- Καθαρισμοί - αραιώσεις και απομάκρυνση του υπόροφου των αείφυλλων – πλατύφυλλων με σκοπό τη μείωση της συσσωρευμένης βιομάζας η οποία αποτελεί καθοριστικό παράγοντα στην έναρξη και επέκταση της πυρκαγιάς.
- Δημιουργία υποδομών για την αντιμετώπιση πυρκαγιάς π.χ. εγκατάσταση δεξαμενών σε κατάλληλα σημεία στο δάσος.
- Ενθάρρυνση βόσκησης του δάσους με στόχο τη μείωση της πυκνότητας του υπορόφου.

Ο **δρυπώδης άρκευθος** (δενδρόκεδρος) πρέπει να προστατευτεί γιατί είναι σπάνιο είδος και τον καθιστά ιδιαίτερα σπάνιο αφού απαντάται σε αμιγείς συστάδες. Παράλληλα, πρέπει να υποβοηθηθεί η ανάπτυξή του με την απομάκρυνση των αείφυλλων πλατύφυλλων. Στις συστάδες που βρίσκεται σε μίξη με άτομα Ελάτης ή και Μαύρης Πεύκης πρέπει να υποβοηθηθεί η ανάπτυξη των ειδών αυτών και γι' αυτό μπορεί από κάθε συστάδα να γίνεται απόληψη όγκου Κέδρου μέχρι και 10 κ.μ. ανά συστάδα για την κάλυψη ατομικών αναγκών των κατοίκων και μέχρι 5 κ.μ. για τις ανάγκες μικροβιοτεχνών.

Για την **πλατύφυλλος δρυ** προτείνεται η υλοτομία μετά παρακρατημάτων ενώ το υπόλοιπο τίθεται σε αναγωγή για δημιουργία υψηλού σπερμοφυούς δάσους. Η υλοτομία μετά παρακρατημάτων θα αφορά παραγωγή ξύλου ίσου με την ποσότητα που απαιτείται για την κάλυψη των ατομικών αναγκών των κατοίκων των Καρυών.

Όσον αφορά τις συστάδες που τίθενται σε αναγωγή, θα γίνουν καλλιεργητικές υλοτομίες με στόχο την ποιοτική βελτίωση του ξυλώδους κεφαλαίου και την κατά πάχος αύξησή του, όπου θα απομακρύνονται τα κουφαλερά κακόμορφα άτομα και θα ευνοούνται τα καλλίκορμα άτομα, τόσο στον ανώροφο όσο και στον υπόροφο. Στις υλοτομίες αυτές θα αφαιρείται όγκος ίσος με το 15-20% του ξυλώδους κεφαλαίου ανά 5ετία και αυτό σε δύο φάσεις, για να μη διασπάται η συγκόμωση της συστάδας και κινδυνεύουν τα άτομα από ανεμοριψίες και χιονοθλασίες.

Οι συστάδες που καλύπτονται με τα **αείφυλλα πλατύφυλλα** χρησιμοποιούνται ως βοσκότοποι. Κρίνεται απαραίτητη η απομάκρυνση των αείφυλλων πλατύφυλλων που αποτελούν υπόροφο στη

χαλέπιο Πεύκη καθώς και ο υπόροφος στα κράσπεδα του υψηλού δάσους Μ. Πεύκης – Ελάτης για λόγους προστασίας του δάσους.

Δημόσιο Δασικό Σύμπλεγμα «Δάσος Κρεμαστής» (Πηγή: Διαχειριστική μελέτη)

Το Δημόσιο Δάσος Κρεμαστής αποτελεί τμήμα του συμπλέγματος Δημοσίων Δασών «Ζάρακος Όρους», το οποίο στο σύνολό του ανήκει κατά νομή και κυριότητα στο Ελληνικό Δημόσιο. Το διαχειριζόμενο «Δάσος Κρεμαστής», εκτείνεται στα όρια της εξάπλωσης της ελάτης στην ευρύτερη περιοχή της Κρεμαστής, η έκταση της περιοχής, που αποτέλεσε αντικείμενο της εν λόγω διαχειριστικής, ανέρχεται σε 8.517,6 ha και υπάγεται στα δασαρχεία Μολάων και Κυνουρίας. Η Μελέτη προστασίας και διαχείρισης Δημόσιου Δάσους Κρεμαστής συντάχθηκε το έτος 2004 και έχει ισχύ έως το έτος 2013. Τμήμα, νοτίως του Δάσους της Κρεμαστής, εντοπίζεται εντός των περιοχών μελέτης «Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιά - σπήλαιο Σολωμού Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι» **GR2540001** και «Όρη Ανατολικής Λακωνίας» **GR2540007.**

Σύμφωνα με τη διαχειριστική μελέτη, από το «Δάσος Κρεμαστής» σε συνάρτηση με την παραγωγή και την αξία που αυτό πρεσβεύει σαν υπόσταση τίθεται ως κύριος σκοπός η ορθολογική διαχείρισή του με στόχο την **προστασία** και **ανόρθωσή** του που θα έχουν ως αποτέλεσμα τη διατήρηση και βελτίωση του σταθμού, του δασικού οικοσυστήματος, των τύπων οικοτόπων και των ειδών των Παραρτημάτων της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ της περιοχής ενώ ταυτόχρονα θα επιτρέψουν την άσκηση ήπιων δραστηριοτήτων αναψυχής και οικοτουρισμού.

Ως **ειδικοί στόχοι** της διαχείρισης του δάσους τίθενται:

- η εξασφάλιση συνεχούς αναγέννησης, η οποία είναι πρωταρχικής σημασίας κατ' αρχήν για την επιβίωση του δάσους και στη συνέχεια για την ανάπτυξή του.
- η αύξηση κατά το δυνατό της συγκόμωσης ως κύριο μέτρο προστασίας του εδάφους και κατ' επέκταση του οικοσυστήματος.
- η δημιουργία και διατήρηση κηπευτών και υποκηπευτών συστάδων ελάτης, μέσω της οποίας μπορεί να αυξηθεί η παραγωγικότητα του εδάφους κατά το μέγιστο δυνατό και να εξασφαλιστεί η συνεχής βελτίωση του δασικού οικοσυστήματος.
- η εξασφάλιση κατάλληλων συνθηκών για την επιβίωση των ειδών πανίδας στην περιοχή.

Οι παραπάνω στόχοι **επιτυγχάνονται** με:

- Τη βελτίωση του σταθμού, προτείνεται η αποφυγή απομάκρυνσης οιουδήποτε ξυλώδους όγκου από το δάσος, καθώς κάτι τέτοιο θα σήμαινε απώλεια των σημαντικών θρεπτικών στοιχείων και κυρίως αζώτου.
- Την αποτελεσματική αντιπυρική προστασία του δάσους. Απαιτείται η δημιουργία συνθηκών πρόσβασης και διακίνησης εντός του δασικού χώρου, ώστε αφενός να είναι δυνατή η επόπτευση και επιτήρηση του χώρου και αφετέρου, σε περίπτωση πυρκαγιάς, να είναι δυνατή η άμεση επέμβαση για την κατάσβεσή της. Σε περίπτωση διάνοιξης δρόμων θα πρέπει οπωσδήποτε αυτοί να συνοδεύονται από καθαρισμούς (εστεγασμένες ζώνες) κατά μήκος αυτών και σε βάθος 30-50 μ. εκατέρωθεν, με παράλληλη διευθέτηση του παραγόμενου οργανικού υλικού.

Επιπλέον των προαναφερθέντων σε ότι αφορά τις μερικώς δασοσκεπείς εκτάσεις, οι οποίες ανέρχονται σε 4.052,9 στρ. και καταλαμβάνουν ποσοστό 47,58 % της συνολικής επιφάνειας του

δασοκτήματος, αυτές εκτείνονται σε θέσεις χαμηλής κυρίως παραγωγικότητας, με μικρό βάθος εδάφους και αποτελούν το μοναδικό μέσο προστασίας του εδάφους από περαιτέρω διάβρωση και ως εκ τούτου **χρήζουν προστασίας από τη βοσκή** καθώς και λήψη κατάλληλων μέτρων ώστε να μην υποβαθμιστούν σε άγονες και βραχώδεις θέσεις.

2.3.1.2.2 Δευτερογενής τομέας

Α. Βιομηχανία

Στην Π.Ε. Κορίνθου το ηπειρωτικό τμήμα, κυρίως, είναι λειτουργικά ενσωματωμένο στη Μητροπολιτική Περιοχή της Αθήνας (Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Ανάπτυξης για τη βιομηχανία (ΦΕΚ 151/ΑΑΠ/13.04.2009)) και συγκεντρώνει μεγάλες βιομηχανικές μονάδες μητροπολιτικής χωροθέτησης. Σύμφωνα με τα γεωχωρικά δεδομένα της μελέτης για την αναθεώρηση του ΠΠΣΧΑΑ Πελοποννήσου εντός των ορίων της ευρύτερης περιοχής της Π.Ε. Κορίνθου δραστηριοποιούντα συνολικά 16 μεμονωμένες βιομηχανικές μονάδες εκ των οποίων οι 9 υπάγονται στη νομοθεσία Seveso, η οποία καθορίζει μέτρα και περιορισμούς για την αντιμετώπιση κινδύνων από ατυχήματα μεγάλης έκτασης, όπως διαρροή, πυρκαγιά ή έκρηξη που προκύπτουν από ανεξέλεγκτες εξελίξεις κατά τη λειτουργία των εγκαταστάσεων, άμεσους ή απώτερους για την ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον, εντός ή εκτός της εγκατάστασης και σχετίζεται με μια ή περισσότερες επικίνδυνες ουσίες. Έχει ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο με την ΚΥΑ 172058/2016 (ΦΕΚ 354/Β/17.2.2016). Αποτελεί αποτελεσματικό εργαλείο για την προστασία του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας και είναι προϊόν συνεργασίας συναρμόδιων αρχών, φορέα εγκατάστασης και συμμετοχής του κοινού.

Στο Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Ανάπτυξης για τη βιομηχανία (ΦΕΚ 151/ΑΑΠ/13.04.2009), τονίζεται ότι η παρουσία μεγάλων βιομηχανιών απαιτεί την κατάρτιση-προετοιμασία Σχεδίων Αντιμετώπισης Τεχνολογικών Ατυχημάτων Μεγάλης Έκτασης (Σ.Α.Τ.Α.Μ.Ε). Όσον αφορά την ενδονομαρχιακή ανισότητα που εντοπίζεται στην Π.Ε Κορίνθου προτείνεται στις ορεινές περιοχές η ενίσχυση της οινοπαραγωγής.

Σύμφωνα με τα χωρικά δεδομένα της μελέτης αναθεώρησης του ΠΠΣΧΑΑ Πελοποννήσου, εντός της ευρύτερης περιοχής μελέτης έχουν χωροθετηθεί δύο περιοχές ΒΙΟΠΑ στους Δ. Κορινθίων και Αγ. Θεοδώρων και μία περιοχή ΒΙΠΑ εντός του Δ. Λουτρακίου -Περαχώρας

Στις Π.Ε Αργολίδας, Λακωνίας και Αρκαδίας εντός των ορίων της ευρύτερης περιοχής μελέτης, σύμφωνα με το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Ανάπτυξης για τη βιομηχανία (ΦΕΚ 151/ΑΑΠ/13.04.2009) η ανάπτυξη της βιομηχανίας δεν παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον και οι μονάδες μεταποίησης που εδρεύουν στην περιοχή είναι τοπικού ενδιαφέροντος. Σύμφωνα με τα χωρικά δεδομένα της μελέτης αναθεώρησης του ΠΠΣΧΑΑ Πελοποννήσου, στην Π.Ε. Αργολίδας έχουν οριοθετηθεί μία περιοχή ΒΙΠΑ και μία ΒΙΟΠΑ στα όρια του Δ. Άργους και στην Π.Ε. Αρκαδίας έχει θεσμοθετηθεί η ΒΙΠΕ Τρίπολης (632/Δ/9-10-1985), συνολικά εντοπίζονται δύο βιομηχανικές μονάδες οι οποίες υπάγονται στην οδηγία Seveso, σύμφωνα με τα χωρικά δεδομένα τα οποία παρέχονται από τη διαδικτυακή πύλη του Υπουργείου Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας[32], εκ των οποίων η μία εντοπίζεται εντός των ορίων του **GR2510004** "Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο", στο Δ. Μαντινείας.

Σε ότι αφορά την Π.Ε Βοιωτίας σύμφωνα με Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Ανάπτυξης για τη βιομηχανία (ΦΕΚ 151/ΑΑΠ/13.04.2009), είναι ισχυρός βιομηχανικός πόλος ολοκληρωμένου χαρακτήρα, με μονάδες μητροπολιτικής χωροθέτησης καθώς και μεγάλες μονάδες βαριάς

[32] http://geodata.gov.gr/dataset/egkatastaseis-opou-epharmozetai-e-odegia-seveso

βιομηχανίας που υποστηρίζεται και από την ανάπτυξη μονάδων ηλεκτροπαραγωγής από φυσικό αέριο. Ενώ σύμφωνα με το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Ανάπτυξης για τη βιομηχανία (ΦΕΚ 151/ΑΑΠ/13.04.2009) καθώς η Π.Ε Βοιωτίας συγκεντρώνει μεγάλο ποσοστό οχλουσών βιομηχανιών, καθώς και αρκετές μονάδες Seveso, απαιτείται να δοθεί ιδιαίτερη σημασία σε μέτρα αντιρρύπανσης, καθώς και στην αποτελεσματική προετοιμασία Σ.Α.Τ.Α.Μ.Ε.

Από το σύνολο της Π.Ε Βοιωτίας οι βιομηχανικές μονάδες οι οποίες δύναται να επηρεάσουν την προστατευόμενη περιοχή του Κορινθιακού κόλπου εντοπίζονται εντός των Καποδιστριακών δήμων Αντικύρας, Διστόμου, Κυριακίου, Λειβαδέων, Κορώνειας, Θίσβης και Πλαταιών. Συγκεκριμένα, εντός των προαναφερθέντων Καποδιστριακών Δήμων σύμφωνα με την Αναθεώρηση του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου της Περιφέρειας της Στερεάς Ελλάδας (αρ. 76104/1176,ΦΕΚ 299/ΑΑΠ/14-12-2018) εντοπίζονται: δύο εκτεταμένες ζώνες με διάσπαρτες βιομηχανικές μονάδες εκ των οποίων η μία βρίσκεται εντός των ορίων των Καποδιστριακών Δήμων Θίσβης και Πλαταιών (κόλπος Δομβαίνης) και είναι εθνικού ενδιαφέροντος ενώ η δεύτερη στο βόρειο τμήμα του Καποδιστριακού Δήμου Λεβαδέων και είναι Περιφερειακού ενδιαφέροντος, εντός της ζώνης στο Δ. Θίσβης χωροθετούνται και οι δύο ΒΙΠΕ της περιοχής. Στο παραλιακό μέτωπο της Δ.Ε Διστόμου-Αράχοβας-Αντίκυρας εντοπίζονται δύο μεμονωμένες βιομηχανικές μονάδες εθνικού ενδιαφέροντος εκ των οποίων η μία μονάδα υπάγεται στην οδηγία SEVESO. Επιπλέον στο Δήμο Θηβαίων εντοπίζονται συνολικά 3 βιομηχανικές μονάδες εκ των οποίων οι δύο βρίσκονται πλησίον του Κορινθιακού Κόλπου.

Από το σύνολο της Π.Ε Δυτικής Αττικής οι βιομηχανικές μονάδες οι οποίες εντοπίζονται στη ευρύτερη περιοχή, ανέρχονται στις 9, εκ των οποίων οι δύο υπάγονται στην οδηγία SEVESO και όλες βρίσκονται στο Δήμο Μεγαρέων

Σε ότι αφορά την Π.Ε Φωκίδας εντός της ευρύτερης περιοχής εντοπίζονται συνολικά 12 βιομηχανικές μονάδες η πλειοψηφία των οποίων (εκτός από δύο) βρίσκονται πλησίον του Κορινθιακού κόλπου και χωροθετούνται εντός των προστατευόμενων περιοχών GR2450009 «Ευρύτερη περιοχή Γαλαξειδίου» (ΖΕΠ) και GR2450004 'Παραλιακή ζώνη Ιτέας-Ναυπάκτου', η οποίες δεν αποτελούν αντικείμενο της παρούσας μελέτης.

Τέλος, σε ότι αφορά το τμήμα της Π.Ε Αιτωλοακαρνανίας και δει τον Δήμο Ναύπακτου, πλησίον του Κορινθιακού Κόλπου χωροθετούνται συνολικά 8 βιομηχανικές μονάδες.

Όσον αφορά τις μονάδες μεταποίησης στην ενότητα για τη μεταποίηση, που ακολουθεί, αναλύεται χωρικά και ποιοτικά η παρουσία τους στην ευρύτερη και άμεση περιοχή μελέτης σύμφωνα με τα δεδομένα της 1ης Αναθεώρησης Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών των Υδατικών Διαμερισμάτων της Δυτικής και Ανατολικής Πελοποννήσου.

Στον **Πίνακα 2.3.1.2.2-1 του Τεύχους Τεκμηρίωσης** παρουσιάζονται τα γενικά χαρακτηριστικά των προαναφερθέντων βιομηχανιών, ενώ στα **Σχήματα 2.3.1.2.2-1 και 2** που ακολουθούν παρουσιάζεται η χωρική κατανομή αυτών.

Β. Μεταποίηση

Η Εξέλιξη της Ακαθάριστης Προστιθέμενης αξίας κατά την περίοδο 2005-2011[33] όσον αφορά τη μεταποίηση στη Λακωνία, στην Αρκαδία, στην Αργολίδα και στην Κορινθία παρουσιάζεται στον **Πίνακα 2.3.1.2.2-1** που ακολουθεί. Ποσά που εκτός της ανοδικής τάσης του κλάδου δείχνουν και την έκταση και συμμετοχή του κλάδου στην οικονομία της Πελοποννήσου και της Ελλάδας.

Στο Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Ανάπτυξης για τη βιομηχανία (ΦΕΚ 151/ΑΑΠ/13.04.2009) αναφέρεται για την Αργολίδα ότι η μεταποίηση συγκεντρώνεται σε μια ζώνη με επίκεντρο το Άργος και τη Ν. Κίο, για την Αρκαδία με εξαίρεση τη δυνατότητα μεταποίησης αγροτικών διατροφικών προϊόντων και ειδικότερα την προώθηση των επώνυμων τυροκομικών προϊόντων του νομού, δεν υπάρχει σαφής φυσιογνωμία, ούτε συγκεκριμένα συγκριτικά πλεονεκτήματα στη μεταποίηση. Για την Κορινθία τονίζεται η ισχυρή ζώνη μεταποίησης, στο ηπειρωτικό τμήμα του Νομού και μερικώς στην άμεση ζώνη νότια του Ισθμού, που λειτουργικά αποτελεί τμήμα της Μητροπολιτικής Περιοχής της Αθήνας (Μ.Π.Α.) και ότι θα εξακολουθήσει να έχει τέτοιο χαρακτήρα και υπάρχει δυνατότητα ισχυροποίησής της, δεδομένου ότι στην επόμενη προγραμματική περίοδο η Πελοπόννησος παραμένει ως περιοχή υψηλών κινήτρων του αναπτυξιακού νόμου. Για τη λακωνία με εξαίρεση τον προσανατολισμό στην τυποποίηση των παραγόμενων αγροτικών προϊόντων (ελαιοπαραγωγή και εσπεριδοειδή) δεν υπάρχει σαφής κλαδική φυσιογνωμία, ούτε συγκεκριμένα συγκριτικά πλεονεκτήματα στη μεταποίηση, ούτε έδαφος για τη διατύπωση κλαδικών προτεραιοτήτων, πλην της υποστήριξης της διασύνδεσης πρωτογενή – δευτερογενή (μεταποίησης αγροτικών προϊόντων και ιδιαίτερα των επώνυμων ποιοτικών αγροτοδιατροφικών).

Πίνακας 2.3.1.2.2-1: Εξέλιξη της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας στην Περιφέρεια Πελοποννήσου την περίοδο 2005-2011[34], σε ότι αφορά τη μεταποίηση

Χωρική Ενότητα	2005	2006	2007	2008*	2009*	2010*	2011*
Πελοπόννησος	962,41	1.076,14	1.175,24	1.143,97	1.143,65	1.216,82	1.083,52
Αργολίδα	43,77	42,15	61,21	110,17	109,73	153,08	126,98
Αρκαδία	32,99	34,9	35,75	35,69	35,54	46,97	46,43
Κορινθία	734,22	830,75	897,11	761,83	729,65	760,51	673,41
Λακωνία	10,98	10,05	8,65	12,91	12,85	18,37	17,31
Σύνολο Ελλάδος	16.428,29	17.611,86	18.282,08	18.245,80	18.242,04	19.412,01	16.804,09

Εντός των ορίων της ευρύτερης περιοχής μελέτης, σύμφωνα με 1η Αναθεώρηση Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών των Υδατικών Διαμερισμάτων της Δυτικής και Ανατολικής Πελοποννήσου και της ΛΑΠ Ρεμάτων Παραλίας Βόρ. Πελοποννήσου εντοπίζονται 171 μονάδες που έχουν αξιολογηθεί ως σημαντικές. Η πλειοψηφία αυτών αφορούν την παραγωγή ελαιόλαδου, σε

[33] https://www.espa.gr/elibrary/RIS3_Peloponnisos_20140804.pdf
[34] https://www.espa.gr/elibrary/RIS3_Peloponnisos_20140804.pdf

ποσοστό 20%, ενώ υψηλή είναι και η παρουσία μονάδων παραγωγής μαρμελάδας κλπ (17%), επεξεργασίας και συντήρηση κρέατος (16%) και παραγωγής τυριού και τυροπήγματος (10%).

Από τις προαναφερθείσες μεταποιητικές μονάδες εντός των περιοχών μελέτης εντοπίζονται: 1 μονάδα επεξεργασία και συντήρηση κρέατος, εντός του **GR2520006** "Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)", 1 μονάδα παραγωγής ελαιόλαδου, εντός του **GR2540002** "Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος", 2 μονάδες παραγωγής μαρμελάδων, εντός του **GR2540003** "Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου" και τρεις μονάδες, εκ των οποίων η μία είναι παραγωγής ελαιόλαδου και οι δύο επεξεργασία κρεάτων, εντοπίζονται εντός του **GR2540007** "Όρη Ανατολικής Λακωνίας". Στα **Σχήματα 2.3.1.2.2-1 και 2** παρουσιάζεται η χωρική κατανομή τον μεταποιητικών μονάδων που εντοπίζονται εντός των ορίων των υπολεκανών απορροής.

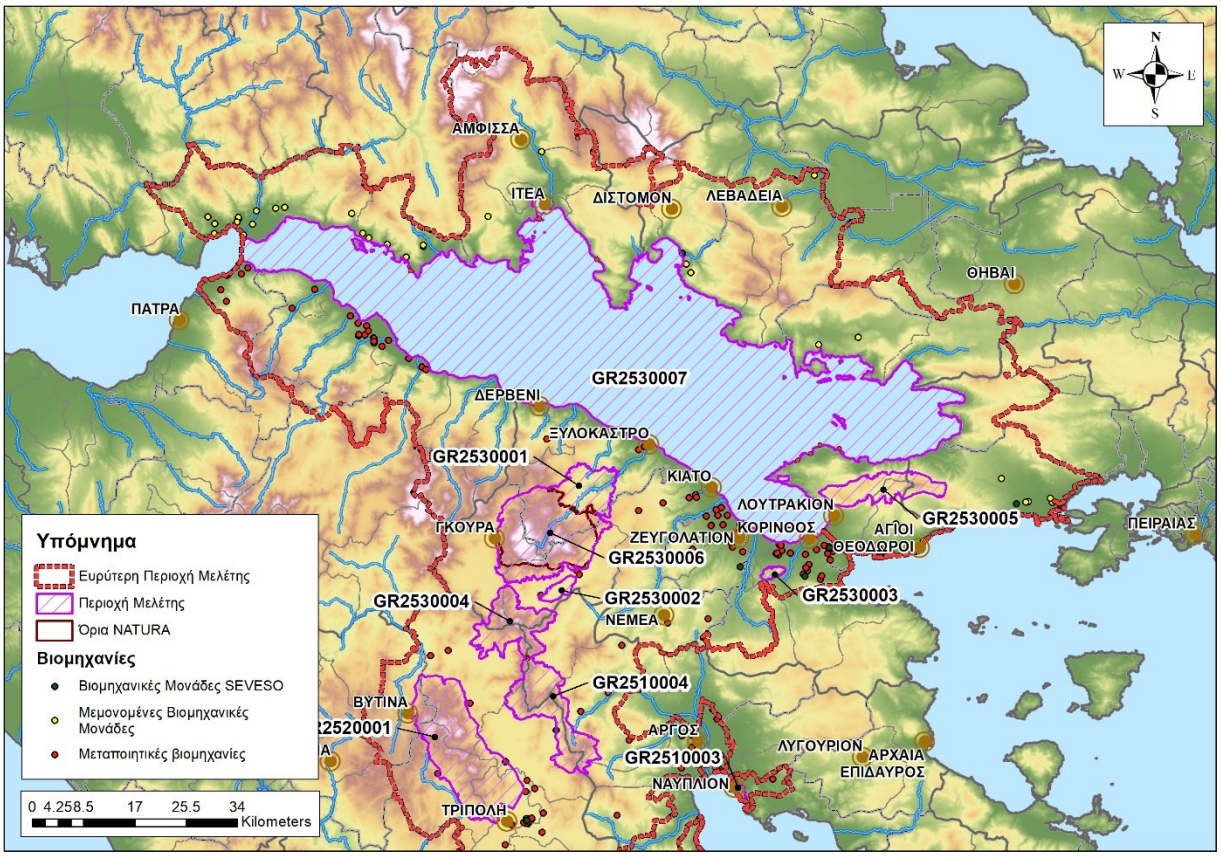

Σχήμα 2.3.1.2.2-1: Αποτύπωση των σημαντικών, όσον αφορά την όχληση στο περιβάλλον, μεταποιητικών και βιομηχανικών μονάδων στα όρια των υπολεκανών απορροής περιοχής μελέτης – Β. Πελοποννήσου

Σύμφωνα με Ετήσια Έκθεση Αναφοράς Δράσεων του Φορέα Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου, Μονεμβασιάς για το έτος 2019 σε ότι αφορά κυρίως υγρά απόβλητα ελαιοτριβείων, στα ρέματα Τάνου και Βρασιάτη, από ελαιοτριβεία της περιοχής κατά τους μήνες συγκομιδής ελαιοκάρπων. Υπάρχουν σταθερά σημεία απόρριψης των εν λόγω λυμάτων και ο Φορέας κατήγγειλε το γεγονός με επιστολές προς τις αρμόδιες υπηρεσίες κατά τα προηγούμενα έτη. Η απόθεση των αποβλήτων στις συγκεκριμένες περιοχές κατά τα έτη 2017 & 2018 έπαψε να εμφανίζεται διότι πολλά ελαιοτριβεία έπαψαν να λειτουργούν καθώς δεν πληρούσαν τις προδιαγραφές της κείμενης νομοθεσίας. Τα ελαιοτριβεία που συνεχίζουν τη λειτουργία τους εναρμονίστηκαν με την κείμενη νομοθεσία, βάσει της οποίας κάθε ελαιοτριβείο πρέπει να έχει σταθερές αδειοδοτημένες δεξαμενές απόθεσης των λυμάτων, έτσι ώστε να μην εισχωρούν αυτά στον υδροφόρο ορίζοντα. Δεν

εντοπίστηκε κανένα περιστατικό παράνομης απόθεσης λυμάτων εντός της προστατευόμενης περιοχής του ΦΔ για το έτος 2019.

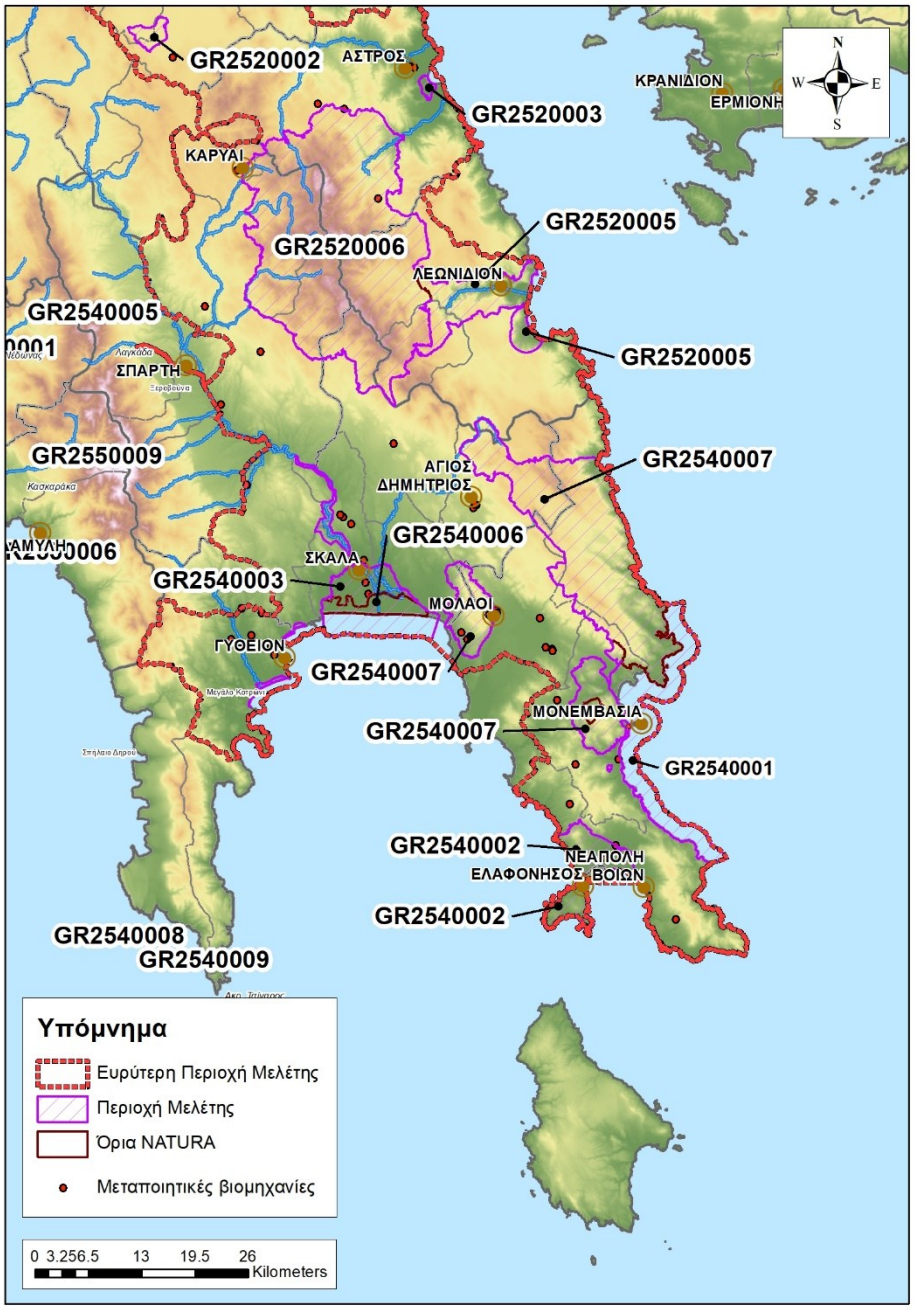

Σχήμα 2.3.1.2.2-2: Αποτύπωση των σημαντικών, όσον αφορά την όχληση στο περιβάλλον, μεταποιητικών και βιομηχανικών μονάδων στα όρια των υπολεκανών απορροής περιοχής μελέτης– ΝΑ. Πελοποννήσου

Οι επιπτώσεις στο περιβάλλον, των αποβλήτων των ελαιοτριβείων, εμφανίζονται κυρίως στο νερό, όπου προκαλούν αλλοίωση του χρώματος, μείωση του διαλυμένου οξυγόνου και ευτροφισμό. Είναι τοξικά για τους υδρόβιους οργανισμούς και η άμεση διάθεσή τους στη θάλασσα προκαλεί παθολογικές μεταβολές στους θαλάσσιους οργανισμούς (Φωτεινόπουλος και Νταρακάς, 2018). Ως εκ τούτου η μελέτη για τη ρύπανση του περιβάλλοντος που αφορά τη μεταποίηση και τη βιομηχανία οφείλει να γίνει στο σύνολο της έκτασης των υπολεκανών απορροής στις οποίες εντάσσονται οι προστατευόμενες περιοχές της Β' φάσης. Αναλυτικά οι μεταποιητικές μονάδες παρουσιάζονται στον **Πίνακα 2.3.1.2.2-2 του Τεύχους Τεκμηρίωσης**.

Η ΕΕ έδωσε τη δυνατότητα μέσα από κανονισμούς σε πολλά προϊόντα που παράγονται στις περιφέρειες των κρατών μελών της και συνεπώς και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου να βγουν στις αγορές ως προϊόντα Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ) ή Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης (ΠΓΕ) λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών που αυτά φέρουν από την περιοχή προέλευσής τους και του τρόπου παραλαβής τους. Στον **Πίνακα 2.3.1.2.2-3 του Τεύχους Τεκμηρίωσης** παρατίθεται λίστα με τα ΠΟΠ και ΠΓΕ προϊόντα της ευρύτερης περιοχής μελέτης.

Γ. Ορυκτοί πόροι

Σε ότι αφορά την ευρύτερη περιοχή μελέτης αξίζει να γίνει αναφορά όσον αφορά τους ορυκτούς πόρους, στις παράλιες περιοχές του Βόρειου Κορινθιακού οι οποίες υπάγονται στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας. Σύμφωνα με το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Ανάπτυξης για τη βιομηχανία (ΦΕΚ 151/ΑΑΠ/13.04.2009) η Π.Ε Βοιωτίας διακρίνεται για την πολύ υψηλή παρουσία των κλάδων της εξόρυξης (μεταλλούχα μεταλλεύματα), λιγότερο έντονα τις λοιπές εξορυκτικές και λατομικές δραστηριότητες, ενώ παράλληλα λόγω των προαναφερθέντων έχει προσελκύσει μονάδες των κλάδων 'βασική μεταλλουργία', όπου κατέχει την υψηλότερη σχετική συγκέντρωση στην Ελλάδα και μονάδες του κλάδου 'μη μεταλλικά ορυκτά/οικοδομικά υλικά'. Τονίζεται δε ότι οι διασυνδέσεις αυτές πρέπει να στηρίζονται από το σχεδιασμό τόσο λόγω του ότι αντιπροσωπεύουν περιπτώσεις αναγκαστικής πρόσδεσης σε πρώτες ύλες όσο και λόγω της σημασίας τους για την εθνική οικονομία. Ενώ σε ότι αφορά την Π.Ε. Φωκίδας το προαναφερθέν ειδικό πλαίσιο αναφέρει ότι δεν υπάρχει σαφής φυσιογνωμία, πλην της ειδίκευσης στον κλάδο 'παραγωγή βασικών μετάλλων' σε συνάρτηση της πολύ υψηλής παρουσίας στον κλάδο 'μεταλλούχα μεταλλεύματα' της εξόρυξης (βωξίτης). Το ειδικό αυτό χαρακτηριστικό άκαμπτα χωροθετημένης πρώτης ύλης πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στον υποκείμενο σχεδιασμό. Συνοπτικά, στις εν λόγω περιοχές εντοπίζονται:

- Στην Π.Ε Βοιωτίας στο παραλιακό μέτωπο των Δήμων Θίσβης και Κυριακίου εντοπίζονται δύο Θεσμοθετημένοι υποδοχείς Δευτερογενούς τομέα οι οποίοι αποτελούν λατομικές ζώνες η πρώτη βιομηχανική και η δεύτερη στον Δήμο Κυριακίου για αδρανή υλικά. Εντός των ορίων των Δήμων Κυριακίου και Διστόμου εντοπίζονται 4 ευρείες περιοχές εξόρυξης βιομηχανικών ορυκτών
- Στην Π.Ε Φωκίδας εντοπίζονται εντός των ορίων του Δήμου Άμφισσας και σε απόσταση περίπου 2χλμ. από τον Κορινθιακό κόλπο μία μονάδα εξόρυξης βιομηχανικών ορυκτών, η εν λόγω μονάδα βρίσκεται εντός της προστατευόμενης περιοχής GR2450009 'Ευρύτερη περιοχή Γαλαξιδίου' (ΖΕΠ), η οποία δεν αποτελεί αντικείμενο της παρούσας μελέτης. Στο βόρειο παραλιακό μέτωπο του κόλπου εντοπίζονται στα όρια του Δήμου Δεσφίνας 2 θεσμοθετημένοι υποδοχείς δευτερογενούς τομέα οι οποίοι αποτελούν μεταλλευτικές ζώνες, ενώ εντός του Δήμου Ιτέας εντοπίζονται άλλοι δύο θεσμοθετημένοι υποδοχείς δευτερογενούς τομέα οι οποίοι αποτελούν μεταλλευτικές ζώνες, τμήματα των οποίων εισέρχονται εντός των ορίων της προστατευόμενης περιοχής GR2450009 'Ευρύτερη περιοχή Γαλαξιδίου' (ΖΕΠ), η οποία δεν αποτελεί αντικείμενο της παρούσας μελέτης. Και τέλος, στο παραλιακό χερσαίο τμήμα στο όρμο Ιτέας εντοπίζεται μια εκτεταμένη περιοχή επιφανειακής εξόρυξης βιομηχανικών ορυκτών, η οποία βρίσκεται εντός των ορίων των προστατευόμενων περιοχών GR2450009 'Ευρύτερη περιοχή Γαλαξιδίου» (ΖΕΠ) και GR2450004 'Παραλιακή ζώνη Ιτέας-Ναύπακτου', οι οποίες δεν αποτελούν αντικείμενο της παρούσας μελέτης.

Επιπλέον, σύμφωνα με τα γεωχωρικά δεδομένα της μελέτης αναθεώρησης ΠΣΧΑΑ Πελοποννήσου στην ευρύτερη περιοχή της Π.Ε Κορινθίας χωροθετείται περιοχή για την οποία έχει γίνει αίτημα ερευνάς, για Γεωθερμικό πεδίο, στο ΙΓΜΕ, η εν λόγω περιοχή βρίσκεται εντός των ορίων των Δήμων Αγ.

Θεοδώρων και Λουτρακίου- Περαχώρας σε κοντινή απόσταση από την περιοχή μελέτης **GR2530005** "Γεράνεια Όρη".

Συγκεκριμένα σε ότι αφορά τις περιοχές μελέτης οι δραστηριότητες που σχετίζονται με την εξόρυξη ορυκτών πόρων, έχουν ως ακολούθως:

Α) Αδρανή Υλικά

Σύμφωνα με την έκθεση συγκεντρωτικών στοιχείων σχετικά με τη μεταλλευτική και λατομική δραστηριότητα στην Ελλάδα κατά το έτος 2017, η Ελλάδα είναι αυτάρκης σε αδρανή υλικά. Όμως η διασφάλιση της πρόσβασης σε αδρανή υλικά σε περιφερειακό επίπεδο, είναι σημαντική για την οικονομική ανάπτυξη, λαμβανομένων υπόψη των υλικοτεχνικών περιορισμών και του μεταφορικού κόστους. Η μέση ετήσια ζήτηση αδρανών υλικών είναι 5 τόνοι ανά κάτοικο.

Στο Όρος Μαίναλο (**GR2520001**) εντοπίζεται μία Λατομική περιοχή Αδρανών Υλικών σύμφωνα με τα δεδομένα της πύλης latomet.gr, στη θέση Αΐλάκη του Δ. Τρίπολης.

Στη περιοχή **GR2520005** "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη" εντός του Δήμου Κυνουρίας και βόρεια της κοινότητας Μονής Έλωνας, σύμφωνα με την ΕΠΜ του Πάρνωνα (1999), εντοπίζεται μία λατομική περιοχή αδρανών υλικών, μη αποκατεστημένη, εντούτοις στα νεότερα επικαιροποιημένα δεδομένα της πύλης latomet.gr δεν αναφέρεται καμία άδεια εξόρυξης σε ισχύ στην εν λόγω περιοχή.

Στην ΕΖΔ **GR2520006** "Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)" εντοπίζονται δύο Λατομεία αδρανών υλικών πλησίον του Δ. Δ. Αγίου Πέτρου, σύμφωνα με την πύλη latomet.gr και επιπλέον ένα εγκαταλελειμμένο λατομείο το οποίο δεν έχει αποκατασταθεί, στα βόρεια της περιοχής πλησίον της Μονής Μαλεβής, σύμφωνα με την ΕΠΜ του Πάρνωνα.

Β) Λιγνίτης

Στα Βόρειο-δυτικά όρια της περιοχής μελέτης στο Δ.Δ Κάτων Ταρσού, Δήμου Φενεού, του Όρους Κυλλήνης (GR2530001 και GR2530006) εντοπίζονται δύο (2) Δημόσιοι μεταλλευτικοί χώροι εξόρυξης Λιγνίτη σύμφωνα με τα αρχεία της latomet.gr. Οι εν λόγω χώροι παραχωρήθηκαν προς έρευνα και εκμετάλλευση το έτος 1972 (Φ.Ε.Κ.88/τευχ.Α), εντούτοις δεν εντοπίζονται πλέον χώροι εξόρυξης στην περιοχή και δεν αναφέρονται στην πρόσφατη Ειδική περιβαλλοντική μελέτη του όρους Κυλλήνη(Ζήρεια) και τη χαράδρα Φλαμπουρίτσα (2015).

Γ) Μάρμαρα

Στο **GR2520006** "Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)" σύμφωνα με τα αρχεία τις latomet.gr, έχουν παραχωρηθεί 5 άδειες εκμετάλλευσης λατομείων μαρμάρου στο Δ. Οινούντος, η μία είναι στο Δ. Δ. Βαμβακούς η οποία δεν είναι σε ισχύ και οι υπόλοιπες τέσσερις στο Δ. Δ. Βαρβίτσης, εκ των οποίων οι δύο έχουν λήξει. Επιπλέον, εντοπίζονται δύο Λατομεία Σχιστολιθικών πλακών για τα οποία είναι σε ισχύ οι άδειες εξόρυξης. Σύμφωνα με την ΕΠΜ Πάρνωνα 1999) κοντά στη μονή Μαλεβής εντοπίζεται ένα μη αποκατεστημένο εγκαταλελειμμένο λατομείο και ένα ακόμη λατομείο μαρμάρου, δυτικά του χωριού Σίταινα στη θέση Καμάρα, το οποίο ήταν σε λειτουργία κατά το έτος καταγραφής, όμως, σύμφωνα με τα νεότερα στοιχεία της πύλης latomet.gr δεν υπάρχουν άδειες εξόρυξης, πλέον, σε ισχύ στη θέση αυτή εντούτοις, η περιοχή εξόρυξης δεν έχει αποκατασταθεί.

Δ) Μεταλλευτικά Ορυκτά

Κοιτάσματα μικτών θειούχων μεταλλευμάτων υπάρχουν στην περιοχή των Μολάων στην Π.Ε Λακωνίας. Ο εντοπισμός των εν λόγω κοιτασμάτων έγινε από το ΙΓΜΕ μετά από συστηματικό ερευνητικό πρόγραμμα που άρχισε το 1980. Στο κεντρικό τμήμα του κοιτάσματος έγινε πειραματική εκμετάλλευση από την εταιρία ΜΕΤΒΑ ΑΕ στο διάστημα 1985-1990. Η εκμετάλλευση όμως αποδείχθηκε οικονομικά ασύμφορη για τις συνθήκες της εποχής και η εταιρία δεν προχώρησε στην ανάπτυξη του μεταλλείου αυτού. Στην περιοχή έχουν οριστεί δύο μεταλλευτικοί δημόσιοι χώροι, ενώ, τμήμα αυτών εντοπίζεται εντός του **GR2540007** Όρη Ανατολικής Λακωνίας", πλησίον του οικισμού των Μολάων.

Στην περιοχή μελέτης Λίμνη Τάκα (**GR2520002)**, σύμφωνα με 1η Αναθεώρηση Σχεδίου Διαχείρισης Λεκάνων Απορροής Ποταμών (EL03) έχουν εκδοθεί (2002 και 2013) δύο όμορες άδειες εκμετάλλευσης λατομείων βιομηχανικών ορυκτών (άργιλος κεραμοποιίας), 500 περίπου μέτρα ανατολικά της λίμνης. στα όρια του Δήμου Ταγέας.

Στον Κορινθιακό Κόλπο (**GR2530007**) το εργοστάσιο παραγωγής Αλουμινίου λειτουργεί από τη δεκαετία του 1960 στον κόλπο της Αντίκυρας βόρεια του Κορινθιακού. Σήμερα, σύμφωνα με το Γεωλογικό Ινστιτούτο των ΗΠΑ (USGS), η Ελλάδα θεωρείται η 16η παραγωγός αλουμίνας (Al_2O_3) στον κόσμο και η 4η μεταξύ των κρατών μελών της Ε.Ε. Στην Ελλάδα παράγονται 750000 τόνοι ένυδρης αλουμίνας, εκ των οποίων το 90 % χρησιμοποιείται για την παραγωγή αλουμινίου. Στην Ελλάδα, η παραγωγή αλουμίνας από την «Αλουμίνιο Ελλάδος Α.Ε.» λαμβάνει χώρα στο εργοστάσιο επεξεργασίας της στην περιοχή του Αγίου Νικολάου (όρμος Αντίκυρας, Κορινθιακός Κόλπος). Για τις ανάγκες της βιομηχανίας στο Λαρνάκι, που βρίσκεται στον παραλιακό δρόμο Ιτέας – Γαλαξιδίου, έχουν χωροθετηθεί λιμενικές εγκαταστάσεις σε παράκτια σημεία πλησίον των σημείων εξόρυξης, ώστε να διευκολυνθεί και να γίνεται αμεσότερα η μεταφορά του μεταλλεύματος προς επεξεργασία. Μετά την εξόρυξή του ο βωξίτης μεταφέρεται στη βιομηχανική μονάδα Αλουμίνιον της Ελλάδας προς επεξεργασία, είτε με φορτηγά τύπου Dumper τα οποία έχουν μεγάλη χωρητικότητα, είτε μέσω θαλάσσης από το λιμάνι της Ιτέας στο λιμάνι που έχει δημιουργηθεί ειδικά για αυτό το σκοπό στο εργοστάσιο Αλουμινίου στην Παραλία Διστόμου.

Το βιομηχανικό υπόλειμμα μετά την εξόρυξη αλουμινίου, ή ερυθρά ιλύς (red mud) ή κοινώς «κόκκινη λάσπη», προκύπτει ως στερεό απόβλητο κατά τη διαδικασία παραγωγής αλουμινίου / αλουμίνας από βωξίτη με τη μέθοδο Bayer. Η ερυθρά ιλύς είναι ένα λεπτόκοκκο υλικό, πιο συγκεκριμένα αργιλούχος πηλός, εμπλουτισμένο με ποσότητες βαρέων μετάλλων (οξείδια σιδήρου, αλουμίνιο και τιτάνιο) με μεγάλη διασπορά στο νερό (Tsakiridis *et al.*, 2004). Η αλουμίνα είναι οξείδιο του αλουμινίου και μπορεί να είναι ένυδρη ή άνυδρη, ανάλογα με το βαθμό επεξεργασίας της. Το αλουμίνιο είναι το πρωτόχυτο που παράγεται από την ηλεκτρόλυση της άνυδρης αλουμίνας. Μέχρι το 1969, η ερυθρά ιλύς απορρίπτονταν στα νερά του Κορινθιακού μέχρι και σε βάθη 100 μ. (Papatheodorou *et al.*, 2003; Bearzi *et al.*, 2016). Μέχρι το 2006, οι απορρίψεις της ερυθράς ιλύος από την «Αλουμίνιο Ελλάδος Α.Ε.» στη θάλασσα κυμαίνονταν μεταξύ 500.000 και 700.000 τόνων ετησίως στον όρμο Αντίκυρας (Varvanas *et al.*, 1986; Varnavas and Achilleopoulos, 1995; Papatheodorou *et al.*, 1999; Vavadakis *et al.*, 2006; Pontikes, 2007; Agatzini-Leonardou *et al.*, 2008). Το 2006 η Εταιρεία περιόρισε την απόθεση των καταλοίπων βωξίτη στον πυθμένα της θάλασσας τα οποία πλέον διηθούνταν σε φίλτρο υψηλής πιέσεως και παραλαμβάνονται σαν στερεό προϊόν, ενώ το 2011 τη σταμάτησε εντελώς καθώς το υλικό από τη διαδικασία παραγωγής αλουμινίου διαχειρίζεται από την Εταιρεία σε χερσαίες εγκαταστάσεις (Issaris *et al.*, 2012; Bearzi *et al.*, 2016)[35]. Η περιοχή απόθεσης της ερυθράς ιλύος κατά την παραγωγή αλουμινίου που μέχρι τότε απορρίπτονταν στον κόλπο της Αντίκυρας,

[35] www.alhellas.gr

σύμφωνα με μελέτη του τμήματος Γεωλογίας του Πανεπιστημίου Πατρών το 2010, εκτιμάται ότι καταλαμβάνει έκταση 300.000 στρεμμάτων του θαλάσσιου πυθμένα και έχει εκτιμώμενο όγκο πάνω από 2 εκατομμύρια m^3 (Iatrou *et al.*, 2010a, 2010b)., σε βάθη που φτάνουν στα 860μ που μεταφέρονται από την κύρια πηγή απόθεσης (βάθη 90-140μ) , σύμφωνα με μελέτη του ΕΛΚΕΘΕ κατά τα έτη 2000-2002, 2004 και 2007 (Σακελλαρίου, 2007). Ωστόσο, έχει αποδειχθεί ότι οι διεργασίες εναπόθεσης καθορίζονται από τη βαρύτητα και ο κύριος μηχανισμός ενεργοποίησής τους είναι η σεισμική δραστηριότητα, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις η απότομη κλίση και τα πλημμυρικά περιστατικά που σχετίζονται με υψηλές εισροές ιζημάτων (από εφήμερους ποταμούς και ρέματα) συμβάλλουν στη διαδικασία (Iatrou *et al.* 2007, 2010a). Μελέτες έχουν δείξει ότι η λάσπη περιλαμβάνει συγκεντρώσεις ραδιενεργών στοιχείων (π.χ. ^{238}U, ^{232}Th) σε υψηλές τιμές (Papatheodorou *et al.*, 2005; Karagiannidi *et al.*, 2009). Πρόσφατες έρευνες σε συνεργασία με διεθνή επιστημονικά ινστιτούτα (Gamaletsos *et al.*, 2016) απέδειξαν ότι η ερυθρά ιλύς παραμένει ραδιενεργά ενεργή κυρίως λόγω της παρουσίας του ασθενώς ραδιενεργού μεταλλικού χημικού στοιχείου Θόριο (Th) παρόλο που ενδεχομένως δεν αποτελεί απειλή για το θαλάσσιο περιβάλλον υπό συγκεκριμένες συνθήκες σύμφωνα με πειράματα με έκπλυση Θορίου σε επαφή για περισσότερους από 12 μήνες με το μεσογειακό νερό. Ωστόσο η παρουσία του στοιχείου Βαναδίου (V) και Ουρανίου (^{238}U) προκαλεί ανησυχία (Karagiannidi et al. 2009, Gamaletsos *et al.* 2016). Για τους ανωτέρω λόγους η περαιτέρω μελέτη των πιθανών επιπτώσεων στο θαλάσσιο περιβάλλον και την πιθανή μεταφορά τοξικών ουσιών στην τροφική αλυσίδα κρίνεται απαραίτητη για τη βέλτιστη κατανόηση της υφιστάμενης κατάστασης και την πιθανή λήψη μέτρων μετριασμού με στόχο της μείωση ενδεχόμενου κινδύνου για την ανθρώπινη υγεία και τα οικοσυστήματα.

Ε) Υδρογονάνθρακες

Η Ελληνική Διαχειριστική Εταιρεία Υδρογονανθράκων Α.Ε. (ΕΔΕΥ Α.Ε., ν. 4001/2011) διαχειρίζεται τα δικαιώματα του Ελληνικού Δημοσίου σχετικά με την έρευνα και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων στην Ελληνική Επικράτεια. Η ΕΔΕΥ Α.Ε. κατέχει την τεχνική γνώση των κύριων πετρελαιοπιθανών περιοχών της Ελλάδας, δύναται να συνδράμει τους επενδυτές ώστε να λάβουν αποφάσεις βασιζόμενες σε ορθή πληροφόρηση και είναι ο μοναδικός ιδιοκτήτης του αρχείου δεδομένων της χώρας.

Η περιοχή μελέτης **GR2530007** "Κορινθιακός Κόλπος" ενδέχεται να επηρεαστεί από την έρευνα και την εξόρυξη υδρογονανθράκων καθώς τμήμα του Κορινθιακού κόλπου στη νοτιοδυτική πλευρά του, συνορεύει με το χερσαίο οικόπεδο ΒΔ Πελοποννήσου. Το εν λόγω οικόπεδο έχει συνολική έκταση 3,778.3 km2 και έχει παραχωρηθεί για έρευνα και εκμετάλλευση στην εταιρεία Ελληνικά Πετρέλαια (ΕΛΠΕ).

Επιπλέον, η περιοχή μελέτης **GR2540003** "Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου", ενδέχεται να επηρεαστεί από τις εργασίες για την έρευνα και εκμετάλλευση των υδρογονανθράκων καθώς νοτίως των ακτών της Μεσσηνία και της Λακωνικής Μάνης οροθετείται το «Οικόπεδο 11» (περιοχή έρευνας «Δυτικά Κρήτης»). Η περιοχή αυτή ανήκει προς έρευνα στις TOTAL, EXXON MOBIL & ΕΛΠΕ.

Στο **Σχήμα 2.3.1.2.2-3 και 4** παρουσιάζονται οι υφιστάμενες λατομικές ζώνες αδρανών υλικών, οι περιοχές μεταλλευτικού ενδιαφέροντος καθώς και οι δυνητικές περιοχές έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων και κοιτασμάτων λιγνίτη στην ευρύτερη περιοχή μελέτης.

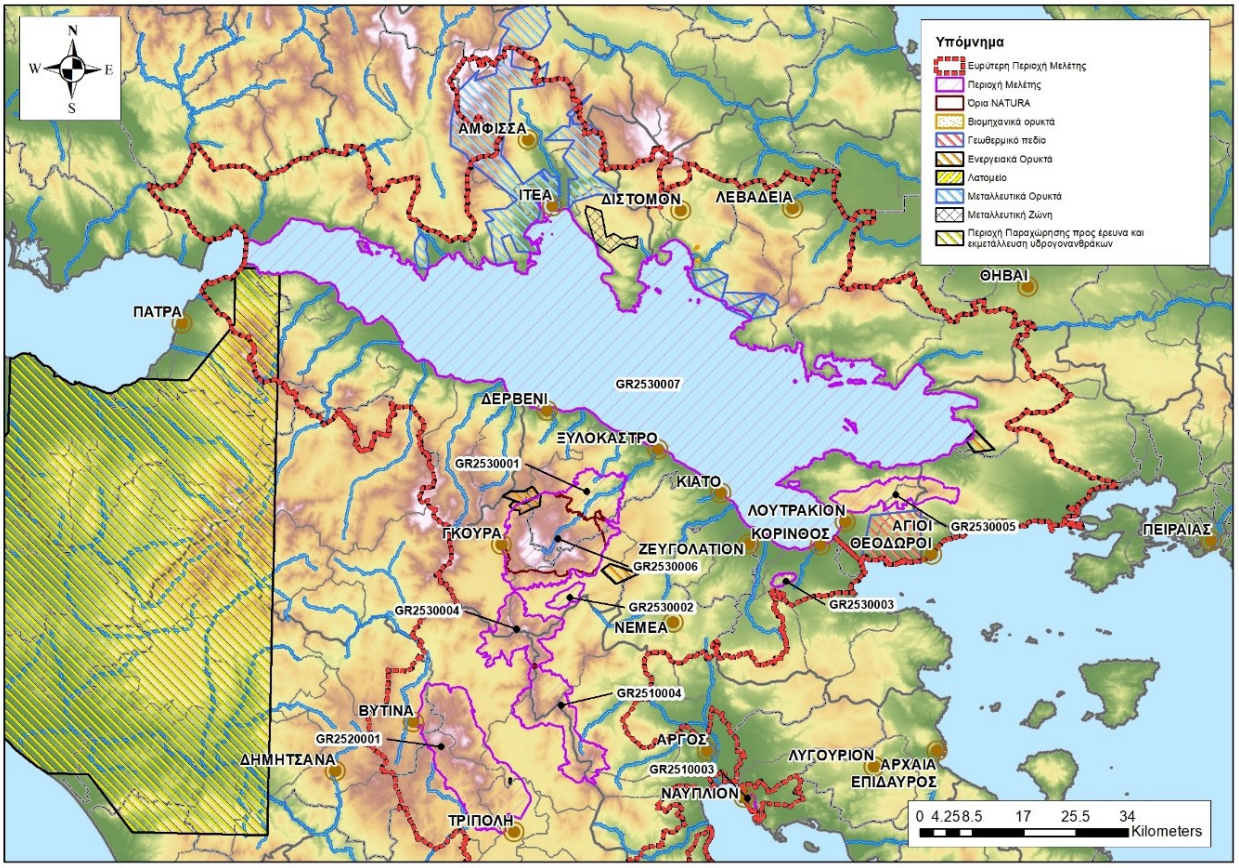

Σχήμα 2.3.1.2.2-3: Περιοχές εκμετάλλευσης ή ύπαρξης κοιτασμάτων ορυκτών πόρων Β. Πελοποννήσου.

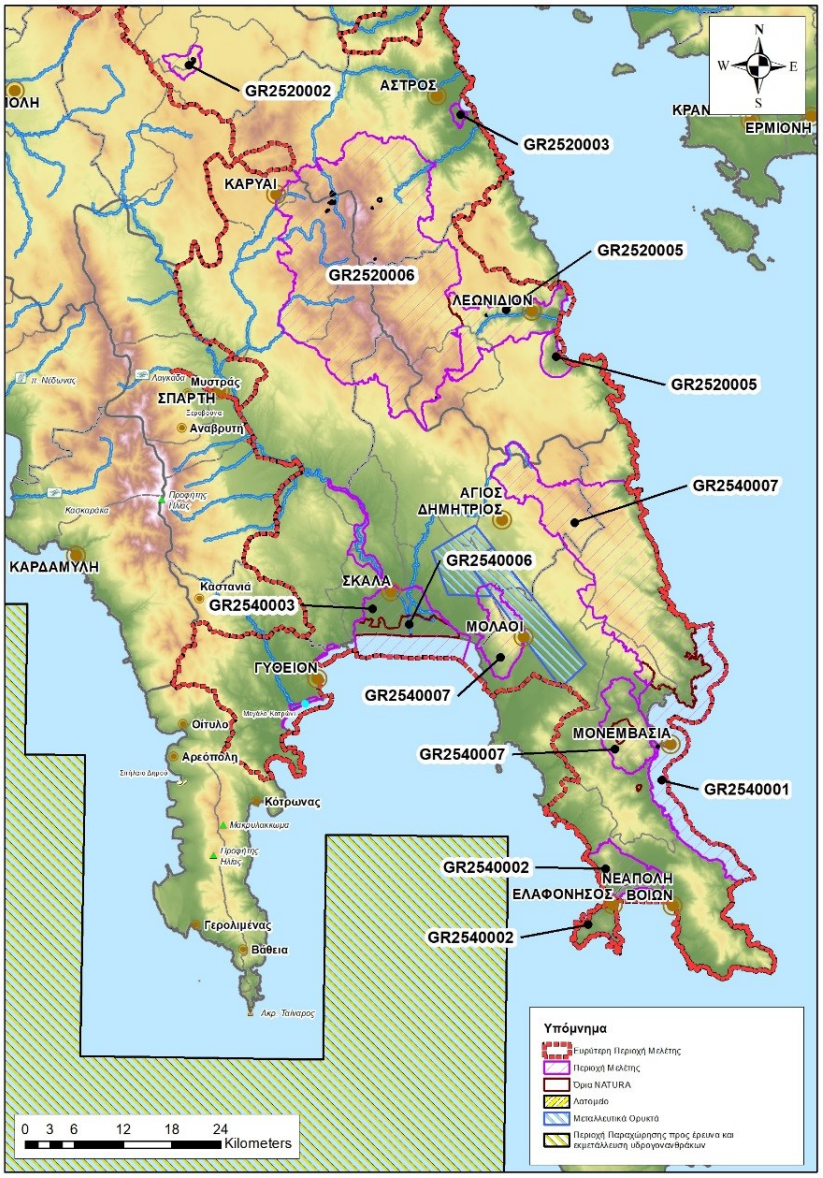

Σχήμα 2.3.1.2.2-4: Περιοχές εκμετάλλευσης ή ύπαρξης κοιτασμάτων ορυκτών πόρων ΝΑ Πελοποννήσου.

2.3.1.2.3 Τριτογενής τομέας

Όσον αφορά τον τριτογενή τομέα, στη περιοχή μελέτης ιδιαίτερα αναπτυγμένος είναι ο τομέας του τουρισμού. Οι περιοχές μελέτης στο σύνολό τους ανήκουν στις τουριστικά αναπτυσσόμενες περιοχές της Ελλάδας, ιδίως στις εναλλακτικές μορφές τουρισμού όπως είναι ο αγροτουρισμός, οικοτουρισμός, οικοτουρισμός, αθλητικός, πολιτιστικός, θρησκευτικός και αρχαιολογικός τουρισμός. Συγκεκριμένα για τις περιοχές της μελέτης, συνοπτικά, οι κύριες κατευθύνσεις έχουν ως ακολούθως:

Στις περιοχές μελέτης οι οποίες εντοπίζονται στην Ανατολική Λακωνία, **GR2540001** "Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι", **GR2540007** "Όρη Ανατολικής Λακωνίας" και **GR2540002** "Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος" ξεχωρίζουν η καστροπολιτεία της Μονεμβασιάς και η περιοχή της Ελαφονήσου. Ο βράχος της Μονεμβασιάς με το κάστρο και τον παραδοσιακό οικισμό θεωρείται ένας από τους κορυφαίους ταξιδιωτικούς προορισμούς στον κόσμο. Σε ολόκληρη την ακτογραμμή του Μυρτώου, στο Κυπαρρίσι, τη Ρειχιά, το Γέρακα, τον Άγιο Ιωάννη και τα Νόμια, πολυάριθμες παραλίες προσφέρονται για κολύμπι και θαλάσσια σπορ. Η περιοχή συγκαταλέγεται ανάμεσα στους καλύτερους προορισμούς για γουίντσερφ, κάιτ και ελεύθερες καταδύσεις. Η Ελαφόνησος βρίσκεται στο νοτιότερο άκρο της Πελοποννήσου θεωρείται ένας από τους διασημότερους καλοκαιρινούς προορισμούς με χαρακτηριστικά τις πανέμορφες αμμουδιές με τα κρυστάλλινα νερά, το σπάνιο οικολογικό ενδιαφέρον, την πλούσια ναυτική παράδοση και τη θαλασσινή γαστρονομία.

Στο μυχό του Λακωνικού κόλπου, το Δέλτα του ποταμού Ευρώτα (**GR2540003** και **GR2540006**) αποτελεί έναν από τους τελευταίους σημαντικούς υγροβιότοπους στη νότια Ελλάδα. Στον Περιβαλλοντικό Επιστημονικό Σταθμό του Ευρώτα, που λειτουργεί στο κτίριο του παλιού δημοτικού σχολείου Αγ. Ταξιαρχών ο επισκέπτης μπορεί να ενημερωθεί για τη σημασία του Δέλτα αλλά και των προστατευόμενων οικότοπων ανά την Ελλάδα και να γνωρίσει τα σημαντικότερα προστατευόμενα είδη και τους βιότοπους που τα φιλοξενούν. Στο πλαίσιο του ενημερωτικού του προγράμματος που προβάλει ο Σταθμός, οργανώνονται ομαδικές περιηγήσεις στους προστατευόμενους βιότοπους, στους υγρότοπους και στους αμμόλοφους της περιοχής αλλά και παρατήρηση πουλιών με παροχή κατάλληλου εξοπλισμού, συνοδεία έμπειρων οδηγών της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρίας.

Στην περιοχή του Πάρνωνα εντοπίζονται οι περιοχές μελέτης **GR2520003** "Λιμνοθάλασσα Μουστού", **GR2520005** "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη" και **GR2520006** "Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)" Η Λιμνοθάλασσα Μουστού (**GR2520003**) η οποία βρίσκεται πλησίον του παραλιακού οικισμού του Άστρους ξεχωρίζει, επιπλέον της αισθητικής και οικολογικής της αξίας, για την περιεκτικότητα των νερών σε θειούχα άλατα τα οποία προσδίδουν θεραπευτικές ιδιότητες. Μικρό τμήμα της λίμνης στη δυτική πλευρά της, πλησίον του οδικού δικτύου, φέρει πλινθόκτιστη οριοθέτηση και χρησιμοποιείται περιστασιακά από επισκέπτες για λουτρά. Το Λεωνίδιο αποτελεί έναν από τους πιο δημοφιλείς αναρριχητικούς προορισμούς της Ελλάδας. Η ιστορία της αναρρίχησης ξεκίνησε στα μέσα της δεκαετίας του 1980 με κυρίαρχο πεδίο δράσης τον Κοκκινόβραχο. Πλέον, θεωρείται από τις μεγαλύτερες σε εξέλιξη αναρριχητικές περιοχές σε Ελλάδα και Ευρώπη καθώς αριθμεί πάνω από 800 διαδρομές με εύρος δυσκολίας από 4α έως 9α. Στον Πάρνωνα εκτός των άλλων, διοργανώνονται αστρονομικές εξορμήσεις από το έτος 2001 με διαρκώς αυξανόμενο αριθμό αστροπαρατηρητών και γενικά επισκεπτών, που προσεγγίζει τον αριθμό των 1.000 ατόμων. Επιπλέον τον Πάρνωνα κοσμούν μικρά παραδοσιακά χωριά στα οποία ο επισκέπτης έχει τη δυνατότητα να αθληθεί και να περιηγηθεί μέσω του πυκνού δικτύου μονοπατιών στη γύρω περιοχή.

Όσον αφορά τα Όρη και τις Λίμνες της Κεντρικής Πελοποννήσου τα οποία περιλαμβάνουν τις περιοχές μελέτης **GR2520001** "Όρος Μαίναλο", **GR2520002** "Λίμνη Τάκα", **GR2530004** "Όρος Ολίγυρτος" και **GR2510004** "Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο". Στην περιοχή μελέτης εντοπίζεται ο υγροβιότοπος της Λίμνη Τάκα η οποία συμβάλει στον τουρισμό της περιοχής, καθώς η οικολογική και αισθητική της αξία είναι εξαιρετικά υψηλή και προσελκύει επισκέπτες τονώνοντας την οικονομία της ευρύτερης περιοχής. Ο ορεινός όγκος του Μαίναλου και του Ολιγυρτου αποτελούν εξαιρετικούς προορισμούς για εναλλακτικό τουρισμό καθώς έχουν διεθνώς αναγνωρισμένα μονοπάτια για περιπατητικές και ορειβατικές περιηγήσεις, σπήλαια για εξερεύνηση και παράλληλα πληθώρα οικοτουριστικών εγκαταστάσεων.

Το όρος Ζήρεια περιλαμβάνει 3 προστατευόμενες περιοχές,**GR2530001** (Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα), **GR2530002** (Λίμνη Στυμφαλία), - **GR2530006** (Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)) είναι ένας από τους σημαντικότερους ορειβατικούς και οικοτουριστικούς προορισμούς της χώρας και προσφέρεται για πολλές δραστηριότητες εναλλακτικού ορεινού τουρισμού καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Οι ποικιλότητα των τοπίων (λίμνες, φαράγγια, σπήλαια, πυκνόφυτες δασικές περιοχές κ.α), οι πολυάριθμοι παραδοσιακοί οικισμοί και οι εγκαταστάσεις εναλλακτικού τουρισμού (χιονοδρομικό κέντρο και το κέντρο ελεύθερης ιππασίας) καθιστούν τη Ζήρεια ως ιδανικό προορισμό για αθλητικό και φυσιολατρικό τουρισμό. Η λίμνη Στυμφαλία προσφέρεται για ορνιθοπαρατήρηση και περιβάλλεται από οργανωμένα μονοπάτια τα οποία οδηγούν προς τα γύρω βουνά, τη Ζήρια και τον Ολίγυρτο. Ο επισκέπτης μπορεί να ενημερωθεί εκτός από τις πληροφορίες των ενημερωτικών πινακίδων για τις διαδρομές, τη χλωρίδα και την πανίδα της περιοχής, από το σύγχρονο Μουσείο Περιβάλλοντος Στυμφαλίας που αντιμετωπίζει μουσειολογικά και βιωματικά το φαινόμενο του βιότοπου της λίμνης και τα προβλήματά του.

Το Ναύπλιο **(GR2510003)**, είναι η πρωτεύουσα του Νομού Αργολίδας και πρώτη πρωτεύουσα της Ελλάδας, είναι μια γραφική πόλη με σπουδαία ιστορική και πολιτισμική παράδοση. Χτισμένη στους πρόποδες δύο φρουρίων, του Παλαμηδίου και της Ακροναυπλίας, αριθμεί σήμερα περίπου 19.000 κατοίκους και παρουσιάζει διαρκώς αυξανόμενη τουριστική ανάπτυξη. Ο χαρακτήρας της πόλης με τη μεγάλη παράδοση και την ιστορία αιώνων ταξιδεύει τον επισκέπτη σε ένα νεοκλασικό περιβάλλον του 19ου αι.. Κύρια πηγή εσόδων είναι ο τουρισμός, καθώς αποτελεί σημαντικό προορισμό για όλες τις εποχές του χρόνου.

Το κάστρο Ακροκορίνθου (**GR2530003**) είχε ανακηρυχθεί ως προέχον βυζαντινό μνημείο από το 1922 σύμφωνα με το ΒΔ 25-2-1922 - ΦΕΚ 28/Α/26-2-1922. Πλέον το κάστρο περιλαμβάνεται στον αναοριοθετημένο αρχαιολογικό χώρο της Αρχαίας Κορίνθου (ΥΑ ΥΠΠΟ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Β1/Φ31/42301/2538/26-5-2005 - ΦΕΚ 756/Β/6-6-2005). Από το 2000 έως και το 2013, εκτελέστηκαν εργασίες στο πλαίσιο των έργων του Γ΄ΚΠΣ και του ΕΣΠΑ από την 6η ΕΒΑ και στη συνέχεια 25η ΕΒΑ για την προστασία του μνημείου και την ασφαλή περιήγηση των επισκεπτών στα τμήματα του κάστρου με τη μεγαλύτερη επισκεψιμότητα[36]

Τα Γεράνεια Όρη (**GR2530005**) είναι μια από τις πιο ξεχωριστές οροσειρές της Πελοποννήσου και βρίσκονται σε κοντινή απόσταση από την Αθήνα, γεγονός που αυξάνει την επισκεψιμότητά τους. Παρέχουν ένα ευρύ φάσμα υπαίθριων δραστηριοτήτων για λάτρεις της φύσης όπως πεζοπορία, ορεινή ποδηλασία, canyoning και για τους επισκέπτες που αγαπούν τον αεραθλητισμό, parapente και αλεξίπτωτο πλαγιάς. Επιπλέον, οι κορυφές των Γερανείων είναι ιδανικές για ορνιθοπαρατήρηση

[36] http://ecastles.culture.gr/mobilecontent/-/asset_publisher/XHdEYy6aof01/content/kastro-akrokorinthou

κατά τη διάρκεια των μεταναστεύσεων καθώς βρίσκονται πάνω σε ένα μεγάλο αποδημητικό πέρασμα.

Στο **GR2530007** "Κορινθιακός Κόλπος" επιπλέον των στοιχείων πολιτιστικής κληρονομιάς που προσελκύουν επισκέπτες εντός και εκτός Ελλάδας, αναπτύσσεται τουριστική δραστηριότητα σχετιζόμενη με το θαλάσσιο περιβάλλον, το φυσικό τοπίο και τη θρησκευτική παράδοση. Η πολυποίκιλη παράκτια ζώνη του προσφέρει πληθώρα παραθαλάσσιων προορισμών, ενώ οι απομονωμένες περιοχές κάνουν ιδανική τη χρήση ιστιοπλοϊκού σκάφους. Οι ιδιαίτερες γεωμορφολογικές, θαλάσσιες και περιβαλλοντικές συνθήκες που επικρατούν στην περιοχή, προσδίδουν υψηλή βιοποικιλότητα και παραγωγικότητα των θαλάσσιων οικοτόπων, γεγονός το οποίο καθιστά τον Κορινθιακό κόλπο ως έναν εξαιρετικά δημοφιλή καταδυτικό προορισμό.

Σύμφωνα με το ΙΝΣΕΤΕ (Ινστιτούτο του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων) η κύρια τουριστική περίοδος για την Αργολίδα είναι από τον Απρίλιο έως τον Σεπτέμβριο, με τον Ιούλιο και κυρίως τον Αύγουστο να εμφανίζουν τον υψηλότερο αριθμό αφίξεων. Η κύρια τουριστική περίοδος για την περιοχή της Κορινθίας είναι τους μήνες Ιούνιο και Σεπτέμβριο, όπου σημειώνεται περίπου το 50% των αφίξεων τουριστών στα τοπικά ξενοδοχεία. Για τη Π.Ε Λακωνίας η κύρια τουριστική περίοδος είναι από τον Απρίλιο μέχρι τον Σεπτέμβριο με τον Αύγουστο να κατέχει διαχρονικά τον υψηλότερο αριθμό αφίξεων, ενώ για την Αρκαδία είναι δύσκολο να οριστεί κύρια τουριστική περίοδος καθώς οι αφίξεις είναι περίπου στα ίδια επίπεδα καθ' όλη τη διάρκεια του έτους και διαχρονικά διαφοροποιούνται. Αναλυτικά, σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, οι αφίξεις και οι διανυκτερεύσεις αντίστοιχα, σε ξενοδοχειακά καταλύματα πλην κάμπινγκ, της τελευταίας πενταετίας (2014-2018), ανά Καλλικρατικό Δήμο της ευρύτερης περιοχής μελέτης, παρατίθενται στους **Πίνακες 2.3.1.2.3-2 και 3 του Τεύχους Τεκμηρίωσης (ΤΤΑ).**

Στο **Σχήμα 2.3.1.2.3-1** απεικονίζεται η χωρική κατανομή και ο βαθμός συγκέντρωσης των ξενοδοχειακών μονάδων στις Περιφερειακές Ενότητες στις οποίες περιλαμβάνονται οι περιοχές μελέτης. Στην Π.Ε Αργολίδας η μεγαλύτερη συγκέντρωση ξενοδοχείων βρίσκεται στο Ναύπλιο (**GR2510003**) και το Τολό, ενώ κάποια παραλιακά ξενοδοχεία υπάρχουν επίσης στο Πόρτο Χέλι. Τα περισσότερα ξενοδοχεία στην Π.Ε. Κορινθίας βρίσκονται παραλιακά στον Κορινθιακό κόλπο (**GR2530007**), από το Λουτράκι μέχρι το Ξυλόκαστρο. Στα ηπειρωτικά υπάρχει μικρή συγκέντρωση ξενοδοχείων στα Άνω Τρίκαλα (**GR2530001**, **GR2530006**). Στην Π.Ε Λακωνίας υπάρχει μεγάλη συγκέντρωση ξενοδοχείων τόσο στο δυτικό άκρο στην Αρεόπολη και το Γύθειο, όπως επίσης και στο ανατολικό άκρο, κυρίως στη Μονεμβασιά (**GR2540001**, **GR2540007**). Τέλος, εκτός από το Λεωνίδιο (**GR2520005**), δεν υπάρχουν περιοχές με μεγάλη συγκέντρωση ξενοδοχειακών μονάδων στην Π.Ε Αρκαδίας. Αναλυτικότερα, σύμφωνα με στοιχεία του Μητρώου Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΜΗΤΕ) για το 2019, στον **Πίνακα 2.3.1.2.3-1 του Τεύχους Τεκμηρίωσης (ΤΤΑ)** παρουσιάζονται τα τουριστικά καταλύματα/κλίνες και κρεβάτια ανά Δήμο της ευρύτερης περιοχής μελέτης.

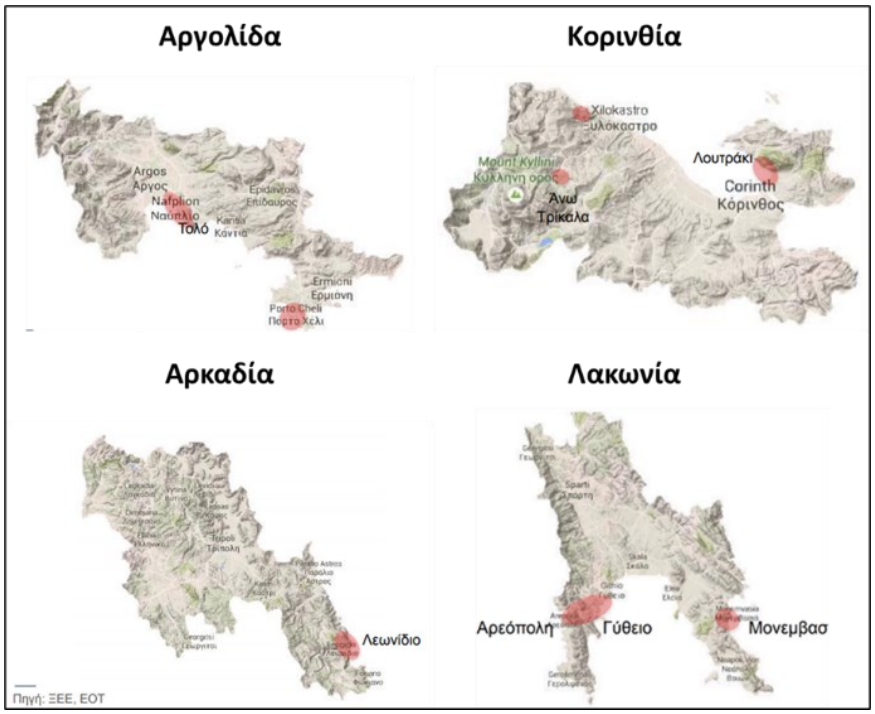

Σχήμα 2.3.1.2.3-1: Χωρική και ποσοτική απεικόνιση των ξενοδοχειακών μονάδων, του έτους 2014, στις Π.Ε Αργολιδας, Κορινθίας, Αρκαδίας και Λακωνίας (http://www.insete.gr)

Εναλλακτικός τουρισμός

Στην περιοχή υπάρχει πληθώρα δραστηριοτήτων εναλλακτικού τουρισμού που σχετίζονται με τον αθλητισμό. Ενδεικτικά παρουσιάζονται μερικές από τις δραστηριότητες που μπορεί να κάνει ο επισκέπτης:

Καταδύσεις: Οι περισσότερες παραλίες της Λακωνίας έχουν μεγάλη ποικιλία υποθαλάσσιας ζωής και ανεβάζουν το επίπεδο της υποβρύχιας εμπειρίας. Σημεία Κατάδυσης:

- Ο κόλπος Επιδαύρου Λιμηράς που ξεκινά από τη Μονεμβασιά και περιλαμβάνει τις ακτές του Μυρτώου (**GR2540001**)
- Νότια του ακρωτηρίου Ψηφιά, από την Τρινησά έως την Κοκκινιά (**GR2540003**)
- Ανάμεσα στη νησίδα και την παραλία της Πούντας **(GR2540002)**
- Στη θαλάσσια περιοχή στη νησίδα Παυλοπέτρι, (**GR2540002**) διοργανώνονται καταδύσεις με στόχο την εξερεύνηση της πλέον αρχαίας υποβρύχιας πόλης.

Στην Αρκαδία καταδύσεις γίνονται στην ευρύτερη περιοχή της Λιμνοθάλασσας Μουστού (**GR2520003**) στις παραλίες του Αρκαδικού Χωριού, στο Παράλιο Άστρος και στο Ξηροπήγαδο.

Στην Κορινθία (**GR2530007**) τα περισσότερα σημεία κατάδυσης βρίσκονται στα όρια του Δήμου Λουτρακίου-Αγίων Θεοδώρων και κρύβουν αξεπέραστες ομορφιές και ξεχωριστά μυστικά του υποβρύχιου.

Rafting και kayaking: Στην Αρκαδία αθλητικές-ψυχαγωγικές δραστηριότητες λαμβάνουν χώρα στους ποταμούς Λούσιος, Ερύμανθος, Λάδωνας και Αλφειός.

Αεραθλητισμός: Τα Γεράνεια όρη (**GR2530005)** προσφέρουν ένα ευρύ φάσμα υπαίθριων δραστηριοτήτων, για τους επισκέπτες που αγαπούν τον αεραθλητισμό, διοργανώνονται πτήσεις με parapente και αλεξίπτωτο πλαγιάς.

Αναρρίχηση - Αναρριχητικά πεδία [37]**:** [38]**:** Εντός της περιοχής μελέτης στο **GR2530001** (Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα) και στο **GR2530006** [Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)] εντοπίζεται το αναρριχητικό πεδίο της Φρύγανης. Η Φρύγανη είναι μια εκτεταμένη ασβεστολιθική ορθοπλαγιά με κροκαλοπαγείς ενσωματώσεις και βρίσκεται στους Ανατολικούς πρόποδες του όρους Ζήρεια στις αρχές του οροπεδίου της λίμνης Στυμφαλίας. Μετά από πρόσκληση των κατοίκων της περιοχής, διοργανώθηκε στις αρχές του 2016 μια ημερίδα στο Μουσείο Περιβάλλοντος Στυμφαλίας για ενημέρωση σχετικά με τις δυνατότητες του αναρριχητικού τουρισμού. Η ανταπόκριση ήταν εντυπωσιακή και για πρώτη φορά στο χώρο της αναρρίχησης στην Ελλάδα υλοποιήθηκε ένα τέτοιο έργο με συνεργασία και συνεισφορά (crowdfunding) επαγγελματιών και μικρών επιχειρήσεων, αλλά και του Δήμου Σικυωνίων. Σε πρώτη φάση ανοίχτηκαν 50 περίπου νέες διαδρομές εκ των οποίων οι 40 βρίσκονται στο κύριο πεδίο (Φρύγανη) και οι 10 στο απέναντι πεδίο (Μύλος). Στα όρια των προστατευόμενων περιοχών, εντός της ευρύτερης περιοχή εντοπίζεται και το αναρριχητικό πεδίο του Ταρσού το οποίο βρίσκεται κοντά στο χωριό Κάτω Ταρσός στο οροπέδιο του Φενεού της Κορινθίας.

Στο **GR2510004** (Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο) πλησίον του χωριού Νεστάνη υπάρχουν τρία πεδία αναρρίχησης εκ των οποίων το πεδίο στη θέση Νεστάνη είναι εντός της περιοχής μελέτης, ενώ τα πεδία Καταβόθρα και Αγία Μαρίνα εντός της ευρύτερης περιοχής. Το πεδίο στη θέση Νεστάνη διαθέτει περίπου 100 διαδρομές σε ασβεστολιθικό πέτρωμα, αλλά έχει τη δυνατότητα να ανοιχτούν σε αυτό πολλές περισσότερες. Το πεδίο έχει νότιο προσανατολισμό και προσφέρεται για αναρρίχηση όλες τις εποχές του έτους.

Κοντά στο χωριό Κυπαρίσσι, στην Ανατολική Πελοπόννησο μεταξύ Λεωνιδίου και Μονεμβασιάς, εντός των **GR2540001** (Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι) και **GR2540007** (Όρη Ανατολικής Λακωνίας), από την άνοιξη του έτους 2015 έχουν δημιουργηθεί περίπου 120 νέες αναρριχητικές διαδρομές. Τα σημαντικότερα αναρριχητικά πεδία βρίσκονται:

- Στη θέση Καστράκι, το οποίο βρίσκεται σχεδόν μέσα στον οικισμό 'Παραλία' του Κυπαρισσίου, λίγο πιο πάνω από το κοιμητήριο. Αναμένεται να γίνει το πιο δημοφιλές πεδίο του Κυπαρισσίου τόσο λόγω της τοποθεσίας του μέσα στο χωριό, όσο και λόγω της ποιοτικής αναρρίχησης που προσφέρει σε χαμηλές και μέσες βαθμολογίες, 5c-6c.
- Το πεδίο Νερόμυλος το οποίο είναι το κύριο πεδίο του Κυπαρισσιού, μια εντυπωσιακή ζώνη βράχου με σφαιράτο κόκκινο ασβεστόλιθο με σταλακτίτες που βρίσκεται σε μια χαρακτηριστική στροφή, λίγο πιο πάνω από την είσοδο του χωριού.
- Το πεδίο JEROME'S HOUSE το οποίο βρίσκεται κοντά στο χωριό Χάρακας, εκεί που ο δρόμος αρχίζει να κατηφορίζει προς το Κυπαρίσσι. Το πεδίο δεν φαίνεται από το δρόμο, μιας και βρίσκεται ακριβώς από κάτω. Πρόκειται για ένα συμπαγή τοίχο με γκρίζο κυρίως βράχο. Στη βάση του πεδίου υπάρχει μια μικρή σπηλιά και ένα φαρδύ επίπεδο ζωνάρι. Πλησίον αυτού εντοπίζονται και τα το αναρριχητικά πεδία «ψηλόβραχος» και «Playground».
- Το πεδίο Μπαμπάλα, που πήρε την ονομασία του από ένα παλιό εγκαταλελειμμένο αγροτικό οικισμό που βρίσκεται σε οροπέδιο πάνω από το Κυπαρίσσι. Κατά τη διαδρομή του παλιού μονοπατιού για τη Μπαπάλα υπάρχουν συνεχόμενες εκτεταμένες ζώνες βράχων που χρησιμοποιούνται για διαδρομές sport climbing. Σήμερα έχουν ήδη ανοιχτεί 20 διαδρομές.

[37] http://www.vrahomania.gr/category/pedia/page/7/
[38] http://www.vrahomania.gr/category/pedia/page/7/

Εντός της περιοχής μελέτης Ακροναυπλία και Παλαμήδι (**GR2510003**), βρίσκονται τα εξής αναρριχητικά πεδία:

- Το Αναρριχητικό πεδίο Ανατολή (Ναυπλιο). Πρόκειται για ένα πεδίο για εύκολες και μέσης βαθμολογίας αναρριχητικές διαδρομές 20-25 μέτρων. Ο βράχος είναι κυρίως γκρίζος αλλά και κόκκινος γεμάτος μικρές τσέπες. Στα αριστερά έχουν δημιουργηθεί μερικές πολύ εύκολες εκπαιδευτικές διαδρομές κατάλληλες για σχολές και νέους αναρριχητές.
- Το αναρριχητικό πεδίο Νεράκι και Μυθολογία το οποίο βρίσκεται στην παραλία Νεράκι και χαρακτηρίζεται ως ένα από τα πιο ζεστά πεδία και ως εκ τούτου είναι ιδανικό για σκαρφάλωμα τις πιο κρύες μέρες του χειμώνα. Το πέτρωμα στο βράχο είναι ασβεστολιθικό άριστης ποιότητας για αναρρίχηση.
- Στην ίδια περιοχή αλλά εκτός της άμεσης περιοχής μελέτης, εντός της ευρύτερης εντοπίζεται το αναρριχητικό πεδίο του Καθαρώνα. Το πεδίο απευθύνεται κυρίως σε αρχάριους αναρριχητές και αναρριχητές μέσου επιπέδου.

Στην ευρύτερη περιοχή πλησίον του **GR2530003** (Ακροκόρινθος), εντοπίζεται το αναρριχητικό πεδίο του Σολωμού. Ο βράχος είναι κυρίως συμπαγής γκρίζος ασβεστόλιθος εξαιρετικής ποιότητας, διάσπαρτος από βολικές μικρές τσέπες. Οι διαδρομές είναι πολύ καλά ασφαλισμένες και απευθύνονται κυρίως σε νέους αναρριχητές.

Εντός των ορίων του **GR2520006** "Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)" εντοπίζεται το αναρριχητικό πεδίο Ζοναγκα το οποίο βρίσκεται κοντά στον οικισμό του Αγίου Πέτρου και έχει όλα τα χαρακτηριστικά ενός δημοφιλούς πεδίου: Ασβεστόλιθο πολύ καλής ποιότητας, εύκολες και μεσαίας δυσκολίας διαδρομές (από 5α εώς 7c) σε πλάκες, κάθετα και ελαφρώς αρνητικά και πρόσβαση μόλις 3 λεπτά από το parking. Επιπλέον λειτουργεί αναρριχητικό πεδίο, στους καταρράκτες της Λεπίδας, στο ομώνυμο φαράγγι, κοντά στον Άγιο Ιωάννη Κυνουρίας. Στη ευρύτερη περιοχή του Όρους Πάρνωνα εντοπίζεται και το αναρριχητικό πεδίο Κάκαβος, το οποίο είναι αρκετά μεγάλο πεδίο ακριβώς απέναντι από τον μικρό οικισμό της Μεσοράχης. Τα βράχια στο Κάκαβο έχουν πολλές δυνατότητες για νέες διαδρομές όλων των βαθμών δυσκολίας και προσφέρουν τα πάντα: Ψηλές διαδρομές σε κάθετα, σταλακτίτες, μεγάλες σπηλιές, αρνητικά, στέγες κ.α.

Το Λεωνίδιο (**GR2520005**) αποτελεί έναν από τους πιο δημοφιλείς αναρριχητικούς προορισμούς της Ελλάδας[39]. Η ιστορία της αναρρίχησης ξεκίνησε στα μέσα της δεκαετίας του 1980 με κυρίαρχο πεδίο δράσης τον Κοκκινόβραχο. Σήμερα θεωρείται από τις μεγαλύτερες σε εξέλιξη αναρριχητικές περιοχές σε Ελλάδα και Ευρώπη καθώς αριθμεί πάνω από 800 διαδρομές με εύρος δυσκολίας από 4α έως 9α. Το ήπιο κλίμα και η υψηλή ποιότητα ασβεστόλιθου δίνει τη δυνατότητα για διάνοιξη νέων πεδίων και διαδρομών. Ο προσανατολισμός των πεδίων ποικίλει, με αυτά του Λεωνιδίου να έχουν κυρίως νότιο προσανατολισμό. Η ιστοσελίδα «Climb in Leonidio»[40] περιλαμβάνει αναλυτικά στοιχεία (θέσεις και χαρακτηριστικά) των αναρριχητικών πεδίων και διαδρομών. Αξίζει να σημειωθεί, ότι στα αναρριχητικά πεδία στο Μοναστήρι Σιντζας και στον Κοκκινόβραχο φύεται το στενοενδημικό είδος *Centaurea leonidia*, (Τ.Ο. 8210) και ότι η ΕΖΔ (**GR2520005**) περιλαμβάνει το 100% του πληθυσμού του είδους. Τα κυριότερα αναρριχητικά της περιοχής έχουν ως ακολούθως:

- Πλησίον του οικισμού του Λεωνιδίου στην περιοχή Κόκκινος Βράχος εντοπίζονται συνολικά 11 αναρριχητικά πεδία με 129 διαδρομές
- Στην περιοχή Βασκίνα εντοπίζονται συνολικά 3 αναρριχητικά πεδία με 57 διαδρομές

[39] https://www.troumpasfamily.gr/activities/climbing-leonidion/
[40] https://climbinleonidio.com/wp/sectors/gr/

- Στην περιοχή Νεκροταφείο Αγίων Πάντων εντοπίζονται 2 αναρριχητικά πεδία με 13 διαδρομές
- Στην περιοχή Πέλια εντοπίζονται 4 αναρριχητικά πεδία με 48 διαδρομές
- Στην περιοχή Μοναστήρι Σίντζας στον Άγιο Νικόλαο εντοπίζονται 4 αναρριχητικά πεδία με 40 διαδρομές
- Στην επαρχιακή οδό Κοσμά Λεωνιδίου εντοπίζονται 10 αναρριχητικά πεδία με 113 διαδρομές
- Στην περιοχή της Μονής Έλωνας εντοπίζονται 2 αναρριχητικά πεδία με 31 Διαδρομές
- Και τέλος, στην επαρχιακή οδό Κοσμάς Παλαιοχώρι εντοπίζονται 2 αναρριχητικά πεδία με 13 διαδρομές.

Στον τομέα του αθλητικού τουρισμού εντός της άμεσης περιοχής μελέτης διεξάγονται σε ετήσια βάση πληθώρα **αθλητικών διοργανώσεων,** ενδεικτικά αναφέρονται οι ακόλουθες:

- Στο Πάρνωνα ετησίως διοργανώνεται ο αγώνας υπεραπόστασης «Κρόνιο Πέρασμα»[41]. Πρόκειται για κυκλική διαδρομή η οποία ουσιαστικά αποτελεί έναν μεγάλο κύκλο γύρω από τη μεγάλη Τούρλα, τη βουνοκορφή του Πάρνωνα, με αφετηρία και τερματισμό τον Αγ.Πέτρο Αρκαδίας.
- Η Αγωνιστική Διάσχιση Ζήρειας[42] είναι ένας ορεινός αγώνας τρεξίματος σε ορειβατικά μονοπάτια και δασικούς δρόμους της Ορεινής Κορινθίας. Με εκκίνηση το χωριό Γκούρα στους πρόποδες της Ζήρειας, η διαδρομή διασχίζει τον ορεινό όγκο της μέχρι τα Άνω Τρίκαλα, περνώντας από την κορυφή της στα 2.376μ αλλά και την προστατευόμενη από τη Natura 2000 χαράδρα της Φλαμπουρίτσας.Ζήρεια
- Ο Δήμος Νότιας Κυνουρίας υπό την αιγίδα της Περιφέρεια Πελοποννήσου την «Πελοπόννησος Α.Ε» και την «Μυθική Πελοπόννησος» πραγματοποίησε για τρίτη συνεχόμενη χρονιά το Φεστιβάλ Αναρρίχησης Λεωνιδίου[43], συνεχίζοντας τη μεγάλη και ουσιαστική προσπάθεια προώθησης του Αναρριχητικού Πάρκου Λεωνιδίου καθώς και των εναλλακτικών – ειδικών μορφών τουρισμού, την ανάδειξη του φυσικού κάλλους της περιοχής κα τη διάδοση, σε πολλές χώρες του εξωτερικού, όλων των δυνατοτήτων και προτερημάτων της περιοχής. Ο αριθμός των εγγεγραμμένων για το Φεστιβάλ ήταν 721 εκ των οποίων οι 451 ήταν άλλων εθνικοτήτων.
- Στη περιοχή του Ευρώτα διεξάγονται οι αθλητικές αγώνες Evrotathlon και Νικόλεια. Το Evrotathlon είναι αγώνες κολύμβησης – ποδηλασίας – τρεξίματος 'Τριαθλο Ευρώτα'. Ο αγώνας διοργανώθηκε για πρώτη φορά τον Ιούλιο του 2016 και από τότε καθιερώθηκε κάθε δεύτερη Κυριακή του Ιουλίου. Ο αγώνας διεξήχθη τις 3 πρώτες φορές στην παραλία Τρινήσων και την 4η στην παραλία Έλους. Τα δε ΝΙΚΟΛΕΙΑ διεξήχθησαν το 2019 στην ακτή Κοκκινίας του Δ. Ευρώτα. Για τις εν λόγω αθλητικές διοργανώσεις έχει γνωμοδοτήσει θετικά ο Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασιάς υπό την προϋπόθεση ότι η οργανωτική επιτροπή θα μεριμνήσει:
  - για την καθαριότητα των διαδρομών (τρέξιμο/ποδηλασία) και τη συλλογή πιθανών απορριφθέντων σκουπιδιών κατά μήκος αυτών, καθώς και από το σημείο έναρξης/τερματισμού, μετά το πέρας των αγώνων.
  - για την οριοθέτηση του χώρου διεξαγωγής των αγώνων με εμφανή σήμανση και τη στάθμευση των οχημάτων στις ειδικές θέσεις ή επί των κοντινών οδών. Απαγορεύεται η στάθμευση και η κίνηση τροχοφόρων επί του αιγιαλού.

[41] https://www.kronionperasma.com/
[42] https://www.xylokastro-evrostini.gov.gr/events
[43] https://climbinleonidio.com/wp/leonidio-climbing-festival/gr/

- κατά μήκος της ακτής να μη χρησιμοποιηθούν μηχανοκίνητα μέσα (π.χ. γουρούνες), που μπορεί να επιφέρουν διατάραξη της διαδικασίας ωοτοκίας των θαλάσσιων χελωνών καρέτα σε περίπτωση φωλεοποίησης ή περαιτέρω υποβάθμιση του οικοτόπου προτεραιότητας 2110.

Επιπλέον, από το 2014 και έπειτα καθιερώθηκε η δεύτερη Κυριακή του χρόνου για τη διεξαγωγή του Evrotas Run (Ημιμαραθώνιος Ευρώτα). Ο κύριος αγώνας είναι απόστασης 21 χλμ. και οι παράλληλοι αγώνες είναι 10χλμ. , 5 χλμ. και 1 χλμ. παιδικος αγώνας. Η αφετηρία και ο τερματισμός των αγώνων είναι το Περιστέρι Δήμου Ευρώτα Λακωνίας. Ο αγώνας των 21χλμ. διασχίζει 6 χωριά του Δ.Ευρώτα ξεκινώντας από το Περιστέρι – Φιλίσι – Άγιος Γεώργιος – Σκάλα – Λέημονας – Έλος – Βλαχιώτη και περνά από τις 2 γέφυρες του ποταμού Ευρώτα.

Αξιοσημείωτο είναι, ότι το έτος 2017 ο Δήμος Ευρώτα ανακηρύχθηκε σε «Ευρωπαϊκή Πόλη του Αθλητισμού 2017» γεγονός που συμβάλλει στην προβολή του Δήμου, σε πανελλαδικό, αλλά και σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Αναδεικνύοντας τα πολιτιστικά αξιοθέατα του Δήμου, αλλά και τα τοπικά παραδοσιακά του προϊόντα.

- Στο Ναύπλιο διοργανώνονται οι αθλητικοί αγώνες Παλαμήδειος Άθλος και Nafplio Action με θετική γνωμοδότηση του Φορέα Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασιάς με την προϋπόθεση η οργανωτική επιτροπή να μεριμνήσει για την καθαριότητα των διαδρομών και τη συλλογή πιθανών απορριφθέντων σκουπιδιών κατά μήκος αυτών, καθώς και από το σημείο έναρξης/τερματισμού, μετά το πέρας των αγώνων.
- Στην Ελαφόνησο διοργανώνονται ετησίως (4η χρονιά) οι αγώνες δρόμου των 2.5, 5 και 10 χλμ. «Elafonisos run» όπου οι συμμετέχοντες μπορούν να τρέξουν ή να περπατήσουν στην προκαθορισμένη διαδρομή από την πόλη της Ελαφονήσου έως την είσοδο του κάμπινγκ, στην παραλία Σίμου.
- Στα Γεράνεια διοργανώνεται ετησίως ο Ορεινός Αγώνας Γερανείων μήκους 22 χλμ.. Η διαδρομή ξεκινάει από τη θάλασσα και αφού βγει από την πόλη κινείται στο δασωμένο ορεινό όγκο των Γερανείων, διασχίζει την κορυφογραμμή με το ελατοδάσος και καταλήγει πάλι στη θάλασσα. Το 92% της διαδρομής είναι μονοπάτι, το ψηλότερο σημείο της 1.056 μέτρα και η θετική υψομετρική 1380μ.

Στην περιοχή του Πάρνωνα διοργανώνονται επίσης **αστρονομικές εξορμήσεις και αστροπαρατηρήσεις** οι οποίες συγκεντρώνουν πληθώρα επισκεπτών και μεγάλο ενδιαφέρον. Συγκεκριμένα:

- Ο Πάρνωνας εδώ και δεκαετίες αποτελεί σημείο συνάντησης των Ελλήνων ερασιτεχνών αστρονόμων καθώς διαθέτει έναν από τους σκοτεινότερους ουρανούς στην Ελλάδα κατάλληλο για αστρονομικές παρατηρήσεις ο οποίος αποτελεί σημαντική πολιτιστική και επιστημονική κληρονομιά. Στην περιοχή πραγματοποιούνται αστρονομικές εξορμήσεις από το 2001, με συνεχώς αυξανόμενο αριθμό συμμετεχόντων, ο οποίος προσεγγίζει τα 1.000 άτομα.

  Σημαντικός σταθμός αποτέλεσε η 6η Πανελλήνια Εξόρμηση Ερασιτεχνών Αστρονόμων, η οποία φιλοξενήθηκε το 2012 στο Ορειβατικό Καταφύγιο του Ε.Ο.Σ. Σπάρτης. Κατά τη διάρκειά της διοργανώθηκαν εργαστήρια αστροφωτογραφίας, ηλιακές παρατηρήσεις, ομιλίες από καθηγητές αστροφυσικής, δραστηριότητες ουρανογραφίας, πεζοπορίες, καθώς και εκπαιδευτικά προγράμματα αστρονομίας για παιδιά. Ο τέως Φορέας Διαχείρισης (νυν ΜΔΠΠ) συμμετείχε ως υποστηρικτής, με παρουσιάσεις αφιερωμένες στην Προστατευόμενη Περιοχή Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού, δίνοντας έμφαση στη χλωρίδα, την πανίδα και στα ερπετά της περιοχής. Οι εξορμήσεις λαμβάνουν χώρα κοντά στο Ορειβατικό Καταφύγιο του

Ε.Ο.Σ. Σπάρτης, σε υψόμετρο 1.420 μ., με τον χώρο αστροπαρατήρησης να βρίσκεται ακριβώς από κάτω, περιβαλλόμενος από δάσος. Μέχρι σήμερα, ο Πάρνωνας έχει φιλοξενήσει τη διοργάνωση τέσσερις φορές, με πιο πρόσφατη την **15η Πανελλήνια Εξόρμηση Ερασιτεχνών Αστρονόμων τον Ιούλιο του 2023**, στην οποία συμμετείχε ενεργά και η Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Νότιας Πελοποννήσου. Στη διοργάνωση εκείνη καταγράφηκαν περίπου 800 συμμετέχοντες και εκατοντάδες επισκέπτες.

Οι αστρονομικές εξορμήσεις που έχουν λάβει χώρα στον Πάρνωνα έχουν βοηθήσει την εξάπλωση της επιστήμης της αστρονομίας στην Ελλάδα, έχουν κάνει γνωστή την περιοχή πανελληνίως, ενώ έχουν βοηθήσει και στην ενημέρωση για την προστατευόμενη περιοχή.

Στην περιοχή μελέτης διοργανώνονται ετησίως πληθώρα **εκδηλώσεων πολιτιστικού ενδιαφέροντος**, ενδεικτικά παρατίθενται ορισμένες από αυτές:

- Αρχές Σεπτέμβρη κάθε χρόνο γίνεται η 3μερη γιορτή των κρασιών της Νεμέας, οι «Μεγάλες Μέρες της Νεμέας». Οι εκδηλώσεις διοργανώνονται από το Δήμο Νεμέας και το Σύνδεσμο Οινοποιών Νεμέας και είναι αφιερωμένες στην προβολή του οινικού πλούτου της περιοχής και το Αγιωργήτικο, μια από τις διασημότερες και πιο δυναμικές ποικιλίες κρασιού διεθνώς.
- Το Ziria Music Festival «Νίκος Δόικας»[44] διοργανώνεται το προτελευταίο Σαββατοκύριακο του Αυγούστου, στο Αθλητικό Κέντρο Ζήρειας, σε υψόμετρο 1600 μέτρα. Στο πλαίσιο του διημέρου διοργανώνεται πεζοπορία στη χαράδρα της Φλαμπουρίτσας αλλά και κατάβαση στο Σπήλαιο του Ερμή, με εξειδικευμένο οδηγό της ΣΠΕΛΕΟ.
- Γιορτή Γίδας στους Μολάους είναι αφιερωμένη στην κτηνοτροφία και διοργανώνεται στις αρχές Ιουλίου, έχει διάρκεια 10 ημέρες. Πολλές παράλληλες εκδηλώσεις οργανώνονται από τοπικούς φορείς.
- Το Φεστιβάλ Τσακωνιάς έλαβε χώρα για πρώτη φορά το καλοκαίρι του 2011 στο Λεωνίδιο της Αρκαδίας υπό τη διοργάνωση του Δήμου Νότιας Κυνουρίας.

Κρουαζιέρα και yachting:

Την περίοδο 2015-2018 τα πέντε λιμάνια της Περιφέρειας Πελοποννήσου υποδέχτηκαν 687 κρουαζιερόπλοια που μετέφεραν 354.632 επισκέπτες. Τα περισσότερα κρουαζιερόπλοια και τους περισσότερους επισκέπτες τους έχουμε στο Ναύπλιο και ακολουθούν η Καλαμάτα, η Μονεμβασιά, το Γύθειο και η Πύλος. Την περίοδο 2015-2018 έχουμε 185.209 επισκέπτες στο Ναύπλιο και 40.191 επισκέπτες στη Μονεμβασιά. Οι υποδομές για **κρουαζιέρα και yachting** στην ευρύτερη και άμεση περιοχή μελέτης σύμφωνα με το Χαρτοφυλάκιο Τουριστικών Προϊόντων για την Πελοπόννησο[45] έχουν ως ακολούθως:

- Το λιμάνι του Ναυπλίου (**GR2510003**) είναι εμπορικό λιμάνι που φιλοξενεί κρουαζιερόπλοια. Το 2018 κατείχε την 11η θέση πανελλαδικά σε αφίξεις κρουαζιερόπλοιων καθώς το επισκέφτηκαν 57.894 επιβάτες. Δεν υπάρχει οργανωμένη μαρίνα όμως επιτρέπεται ο ελλιμενισμός. Δεν υπάρχει σύνδεση με ferry boats.
- Το λιμάνι της Κορίνθου (**GR2530007**) διαθέτει προστατευμένο χώρο ελλιμενισμού για σκάφη έως και 20 μέτρα, ενώ τα υπόλοιπα μπορούν να δέσουν στην κεντρική προβλήτα του λιμανιού.

[44] https://www.xylokastro-evrostini.gov.gr/events
[45] http://regional-tourism-plans.insete.gr/

- Το λιμάνι του Κιάτου (**GR2530007**) διαθέτει μερικές θέσεις ελλιμενισμού για σκάφη.
- Η Μαρίνα Ξυλόκαστρου (**GR2530007**) διαθέτει μερικές θέσεις για σκάφη μεσαίου μεγέθους.
- Ο Ισθμός Κορίνθου (**GR2530007**) συνδέει τον Κορινθιακό κόλπο με την Αθήνα και τον Πειραιά με μέγιστο πλάτος πλοίου τα 21,9 μέτρα και μέγιστο βύθισμα τα 6,5 μέτρα.
- Η μαρίνα της Μονεμβασιάς (**GR2540001**) παραμένει ένα ανολοκλήρωτο έργο εδώ και πολλά χρόνια. Με τις παρούσες υποδομές υπάρχει χώρος ελλιμενισμού για λίγα σκάφη. Η Μονεμβασιά συνδέεται ακτοπλοϊκώς με την Κρήτη και τον Πειραιά.

Το λιμάνι του Γύθειου (στην ευρύτερη περιοχή πλησίον του **GR2540003**) συνδέεται με τα Κύθηρα και την Κρήτη και διαθέτει μερικές θέσεις ελλιμενισμού για σκάφη.

Υποδομές εναλλακτικού τουρισμού

Μονοπάτια – Πεζοπορικό δίκτυο

Η πεζοπορία είναι μία εκ των ειδικών – εναλλακτικών μορφών τουρισμού και είναι κρίσιμη για την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου. Στην καθιέρωση του περιπατητικού τουρισμού σαν ανεξάρτητης εναλλακτικής μορφής τουρισμού, συνετέλεσε η απόφαση της Ευρωπαϊκής Ένωσης Ορειβασίας-Πεζοπορίας να καθιερώσει με τη βοήθεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα Ευρωπαϊκά Μονοπάτια Μεγάλων διαδρομών τα οποία διασχίζουν όλες τις χώρες της ΕΕ και έχουν επισημανθεί επί του εδάφους. Το πεζοπορικό δίκτυο είναι πλούσιο στην πλειοψηφία των χερσαίων περιοχών μελέτης, η συνολική έκταση των μονοπατιών ανά περιοχή μελέτης και η χαρτογραφική απεικόνιση των μονοπατιών και λοιπών υποδομών εναλλακτικού τουρισμού παρουσιάζονται στην **Ενότητα 2.3.1.3.3 Δίκτυα τεχνικής υποδομής**. Ενδεικτικά αναφέρονται οι πλέον γνωστές και δημοφιλής πεζοπορικές διαδρομές:

- Το Μονοπάτι του Μαινάλου[46] (**GR2520001**) εκτείνεται σε μήκος 75 χλμ.. Περνάει μέσα από τα χωριά της Στεμνίτσας, Δημητσάνας, Ζιγοβίστι, Ελάτη, Βυτίνα, Νυμφασία, Μαγούλιανα, Βαλτεσινίκο και τα Λαγκάδια, ενεργοποιώντας το σύνολο της τουριστικής υποδομής και των υπηρεσιών του νομού Γορτυνίας.

  Τόσο ο σχεδιασμός και η οργάνωση του μονοπατιού, όσο και η γενική υποδομή του, πληροί τα πλαίσια που ορίζει το πρότυπο που έθεσε η European Ramblers Association (ERA), που συγκεντρώνει 33 εθνικές ομοσπονδίες ευρωπαϊκών χωρών και με περίπου 3.000.000 μέλη. Αφού το Μονοπάτι του Μαινάλου αξιολογήθηκε σύμφωνα με 41 σημεία-παραμέτρους μέτρησης, για την ποιότητα και τα τεχνικά κριτήρια, έλαβε το πιστοποιητικό ικανότητας ως ένα από τα Trails Master Quality (Leading Quality Trails - Best of Europe) και προτάθηκε και από την ERA στους Ευρωπαίους πεζοπόρους ως ένα συνεκτικό, ενδιαφέρον και ασφαλές βουνό για περιπέτεια. Το Μονοπάτι του Μαινάλου είναι το 10ο Ευρωπαϊκό μονοπάτι που παίρνει αυτή τη σημαντική εγγύηση ποιότητας και ασφάλειας. Το Menalo Trail περνά από τους με τουριστικό ενδιαφέρον οικισμούς Στεμίτσα, Δημητσάνα, Ζυγοβίτσι, Ελάτη, Βυτίνα, Νυμφασία, Μαγούλιανα, Βαλτετσινίκο, Λαγκάδια. Διέρχεται από όλες τις ιστορικές και πολιτισμικές εστίες της περιοχής που διασχίζει και συνδέεται με ένα ατελείωτο παράπλευρο δίκτυο μονοπατιών, αναδεικνύοντας και αναζωογονώντας την περιοχή, μέσα από τη δραστηριότητας της πεζοπορίας.
- Τα Εθνικά μονοπάτια μεγάλων αποστάσεων σχεδιάσθηκαν παράλληλα με τα Ευρωπαϊκά αποτελώντας παρακάμψεις για νέες διαδρομές. Στο νομό Λακωνίας το εθνικό μονοπάτι Ε32

[46] https://menalontrail.eu/el/

αποτελεί παρακλάδι του Ευρωπαϊκού μονοπατιού Ε4 που με αφετηρία τη Βυτίνα, διασχίζει το φαράγγι του Λούσιου, τα χωριά και τις μονές της Ορεινής Αρκαδίας για να καταλήξει στην Καρδαμύλη.

- Οι πεζοπορικές προτάσεις των Γερανείων περιλαμβάνουν παράκτιές διαδρομές στον κόλπο των Αλκυονιδών, αναβάσεις και διασκελισμούς στα δυτικά Γεράνεια με βάση το Λουτράκι, την Περαχώρα ή τα Πίσια και διασχίσεις στο ανατολικό συγκρότημα με επίκεντρο το Πράρθι και το Μακρυπλάγι.

Καταφύγια

Για να διευκολυνθούν οι αναβάσεις των ορειβατών στα βουνά από τη δεκαετία του '30 άρχισαν να χτίζονται στις πλαγιές τους καταφύγια, όμορφα και λιτά πέτρινα καταλύματα που δένουν αρμονικά με το γύρο περιβάλλον. Ορειβατικό καταφύγιο είναι κτιριακή εγκατάσταση με ογδόντα (80) το πολύ κλίνες, σε υψόμετρο πάνω από εννιακόσια (900) μέτρα που εξυπηρετεί την πεζοπορία, την ορειβασία και την αναρρίχηση. Τα ορειβατικά καταφύγια είναι εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής κατά την έννοια της παραγράφου 3 του άρθρου 2 του νόμου 2160/1993, όπου, ο εκάστοτε διερχόμενος ορειβάτης ή ταξιδιώτης θα μπορέσει να ανακτήσει τις δυνάμεις του μέσα στη ζεστασιά, την ασφάλεια και τις βασικές, ανέσεις που προσφέρει ένα καταφύγιο.

Στις περιοχές μελέτης εντοπίζονται εφτά (9) καταφύγια τα οποία κατανέμονται ως ακολούθως:

- ένα (1) καταφύγιο στο όρος Μαίναλο(**GR2520001**)
- τρία (3) καταφύγια στο όρος Ζήρεια (**GR2530006** και **GR2530001**)
- τρία (3) καταφύγια στο Όρος Πάρνωνα (**GR2520006)**
- δύο (2) καταφύγια στα Γεράνεια όρη (**GR2530005)**

Περισσότερες πληροφορίες και χωρική απεικόνιση των μονοπατιών και των καταφυγίων στις περιοχές μελέτης παρατίθεται στην **Ενότητα 2.3.1.3.3** «Δίκτυα τεχνικής υποδομής».

Χιονοδρομικά κέντρα

Το χιονοδρομικό κέντρο του Μαινάλου (**GR2520001**) είναι το νοτιότερο της Ελλάδας, κατασκευάστηκε στο οροπέδιο της Οστρακίνας και έχει υψόμετρο 1.600 μέτρα.

Το χιονοδρομικό κέντρο στη Ζήρεια (**GR2530006** και **GR2530001**), βρίσκεται στη βορειοδυτική πλευρά της Κυλλήνης, στο οροπέδιο μεταξύ των δύο κορυφών της, στο σημείο όπου η Μικρή Ζήρεια και η Μεγάλη Ζήρεια χωρίζονται από τη χαράδρα της Φλαμπουρίτσας. Στην Ενότητα 2.3.1.2.3 του ΤΤΑ, παρατίθενται οι Περιβαλλοντικοί όροι για τον εκσυγχρονισμό και τη λειτουργία του υφιστάμενου Χιονοδρομικού Κέντρου Ζήρειας, στη δασική θέση Α' Καταφυγίου του Όρους Ζήρειας (Κυλλήνης), της Τ.Κ. Άνω Τρικάλων της Δ.Ε. Ξυλοκάστρου, του Δήμου Ξυλοκάστρου – Ευρωστίνης, της Π.Ε. Κορινθίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσσου, με φορέα του έργου τη «Ζήρεια Α.Ε. Ο.Τ.Α.».

2.3.1.3 Κοινωνικές δραστηριότητες και τάσεις

2.3.1.3.1 Δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά

Ο συνολικός **πληθυσμός** των Δήμων της ευρύτερης περιοχής μελέτης σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για το έτος 2011, ανέρχεται στα 376.654 άτομα, ποσό που μειώθηκε κατά 6% περίπου από το 2001. Η αρνητική μεταβολή του πληθυσμού είναι περισσότερο εμφανής στις ορεινές Δημοτικές Ενότητες και η θετική μεταβολή σε συγκεκριμένες περιοχές, όπως τα αστικά κέντρα (Κόρινθος, Λουτράκι, Ναύπλιο, και Τρίπολη) και σε κάποιους τουριστικούς υποδοχείς (Βόχα, Ελαφόνησος και Λεωνίδιο). Τα παραπάνω υποδεικνύουν την έντονη αστυφιλία και την εγκατάλειψη των παραδοσιακών επαγγελμάτων, πιθανώς, ως απόρροια της οικονομικής ύφεσης των τελευταίων ετών και τη μεταστροφή στον τουριστικό κλάδο. Στο **Τεύχος Τεκμηρίωσης (ΤΤΑ) στον Πίνακα 2.3.1.3.1-1** παρατίθενται αναλυτικά τα ως άνω στοιχεία, ανά Καλλικρατικό Δήμο και Δημοτική Ενότητα.

Το **Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν (ΑΕΠ)** των τεσσάρων περιφερειακών ενοτήτων όπου ανήκουν οι περιοχές NATURA, φαίνεται να επαληθεύει και να ακολουθεί τη γενικότερη τάση της Ελληνικής Επικράτειας καθώς σταθεροποιείται από το 2014 και μετά, ύστερα από τις συνεχείς μειώσεις που παρουσίαζε από το 2009. Στη Κορινθία μάλιστα παρουσιάζεται και μια μικρή αύξηση μετά το 2015. Αναλυτικά τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, για τις Π.Ε. Κορινθίας, Αργολίδας. Αρκαδίας και Λακωνίας παρουσιάζονται στον **Πίνακα 2.3.1.3.1-2 του Τεύχους Τεκμηρίωσης (ΤΤΑ)**, από το 2000 έως το 2016.

Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ (απογραφή 2011) η **ανεργία** στην Π.Ε. Κορινθίας το 2011 ήταν στο 17,4% και συγκεκριμένα στους Δήμους της περιοχής, η ανεργία ήταν: Δήμος Κορίνθου 18,27%, Δήμος Βέλου-Βόχας 16,77%, Δήμος Νεμέας 12,04%, Δήμος Λουτρακίου-Αγ. Θεοδώρων 20,11%, Δήμος Σικιώνιων 16,05% και Δήμος Ξυλοκάστρου-Ευρωστίνης 15,61%. Στην Π.Ε. Αργολίδας, η ανεργία ήταν στο 16,09% και συγκεκριμένα στους Δήμους της περιοχής, η ανεργία ήταν: Δήμος Ναυπλιέων 15,93%, Δήμος Άργους-Μυκηνών 17,04%. %. Στην Π.Ε. Αρκαδίας, η ανεργία ήταν στο 15,28% και συγκεκριμένα στους Δήμους της περιοχής, η ανεργία ήταν: Δήμος Τρίπολης 13,96%, Δήμος Γορτυνίας 18,86%, Δήμος Βόρειας Κυνουρίας 17,48% και Δήμος Νότιας Κυνουρίας 15,67%. Τέλος, στην Π.Ε. Λακωνίας ήταν 13,18% και συγκεκριμένα στους Δήμους της περιοχής, η ανεργία ήταν: Δήμος Σπάρτης 14,54%, Δήμος Ελαφονήσου 15,47%, Δήμος Ευρώτα 10,08% και Δήμος Μονεμβασιάς 12,45%.

2.3.1.3.2 Οικιστική δομή

Στις περιοχές της **Ανατολικής Λακωνίας**, **GR2540001 (ΕΖΔ)** «Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κορακιά, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα, & Περιοχή Μονεμβασιάς – Σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου & Θαλάσσια ζώνη έως Καμήλι», **GR2540002 (ΕΖΔ) «Περιοχή Νεάπολης και Νήσος Ελαφόνησος»** και **GR2540007 (ΖΕΠ)** «Όρη Ανατολικής Λακωνίας», υπάρχουν 36 οικισμοί, οι οποίοι είναι συνεκτικοί και περιβάλλονται είτε από αγροτικές, είτε από δασικές εκτάσεις. Μεμονωμένες ή διάσπαρτες κατοικίες εμφανίζονται σε πολύ μικρό ποσοστό, το οποίο δεν δύναται να επηρεάσει το τοπίο.

Στις περιοχές της **Κεντρικής Πελ/σου**, **GR2510004 (ΖΕΠ)** «Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο», **GR2520001 (ΕΖΔ)** «Όρος Μαίναλο», **GR2520002 (ΕΖΔ)** «Λίμνη Τάκα», **GR2530002 (ΕΖΔ-ΖΕΠ)** «Λίμνη Στυμφαλία» και **GR2530004 (ΕΖΔ)** «Όρος Ολίγυρτος», υπάρχουν 25 οικισμοί, οι οποίοι εμφανίζουν συνεκτικότητα και περιβάλλονται είτε από αγροτικές, είτε από δασικές εκτάσεις. Οι περισσότεροι από αυτούς βρίσκονται στα όρια των περιοχών NATURA και μόνο 5 από αυτούς εξολοκλήρου εντός των περιοχών και συγκεκριμένα στην **GR2520001 (ΕΖΔ)** «Όρος Μαίναλο». Μεμονωμένες ή διάσπαρτες κατοικίες εμφανίζονται σε εξαιρετικά μικρό ποσοστό, το οποίο δεν δύναται να επηρεάσει το τοπίο.

Στις περιοχές του **Ευρώτα**, **GR2540003 (ΕΖΔ-ΤΚΣ)** «Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βροντάμα και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου» και **GR2540006 (ΖΕΠ)** «Υγρότοποι Εκβολών Ευρώτα», υπάρχουν 12 οικισμοί, οι οποίοι περιβάλλονται κυρίως από αγροτικές εκτάσεις. Μεμονωμένες ή διάσπαρτες κατοικίες, εμφανίζονται κυρίως στις τέσσερις παραλίες στα δυτικά της περιοχής **GR2540003 (ΕΖΔ-ΤΚΣ)**, όπου υπάρχει μεγαλύτερη πίεση από τον τουρισμό.

Στις περιοχές του **Πάρνωνα-Μούστου**, **GR2520003 (ΕΖΔ)** «Λιμνοθάλασσα Μούστου», και **GR2520005 (ΕΖΔ-ΤΚΣ)** «Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα και Γαλάζια Λίμνη» και **GR2520006 (ΕΖΔ)** «Όρος Πάρνωνας (και Περιοχή Μαλέβης)», υπάρχουν 30 οικισμοί, οι οποίοι είναι συνεκτικοί και περιβάλλονται κυρίως από δασικές και λιγότερο από αγροτικές εκτάσεις. Στα Ανατολικά της περιοχής, κυριαρχεί η κωμόπολη του Λεωνιδίου, εντός της περιοχής **GR2520005 (ΕΖΔ-ΤΚΣ)** «Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα και Γαλάζια Λίμνη». Μεμονωμένες ή διάσπαρτες κατοικίες εμφανίζονται σε πολύ μικρό ποσοστό στις παραλιακές ζώνες, οι οποίες δεν δύναται όμως να επηρεάσουν το τοπίο.

Στις περιοχές του **Όρους Κυλλήνη**, **GR2530001 (ΕΖΔ)** «Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα», και **GR2530006 (ΖΕΠ)** «Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)», υπάρχουν 18 οικισμοί, οι παρουσιάζουν συνεκτικότητα και περιβάλλονται κυρίως από δασικές και λιγότερο από αγροτικές εκτάσεις. Εξαίρεση αποτελεί ο οικισμός των Τρικάλων Κορινθίας (Άνω, Μέση συνοικία, Κάτω συνοικία), όπου υπάρχει μια χαλαρή συνεκτικότητα και μεγαλύτερη διασπορά των οικημάτων, εξαιτίας της τουριστικής ανάπτυξης. Οι οικισμοί απαντώνται κυρίως στην περιφέρεια των περιοχών NATURA, με εξαίρεση αυτούς που βρίσκονται στην εκατέρωθεν της χαράδρας Φλαμπουρίτσα.

Στην περιοχή **GR2530005 (ΕΖΔ)** « Γεράνεια Όρη», δεν απαντώνται οικισμοί εντός των ορίων της, αλλά μόνο ο οικισμός των Πισίων στα Βόρεια όρια της.

Στην περιοχή **GR2530003 (ΕΖΔ)** «Ακροκόρινθος», επίσης δεν απαντώνται οικισμοί, αλλά ένα μεγάλο ποσοστό αυτής κυριαρχείται από τα εκτεταμένα τείχη του κάστρου της Ακροκορίνθου.

Στην περιοχή **GR2510003 (ΕΖΔ)** «Ακροναυπλία και Παλαμίδι», απαντάται το κέντρο και ένα μεγάλο ποσοστό της πόλης του Ναυπλίου, ενώ το τοπίο κυριαρχείται από τα ιστορικά κάστρα του Παλαμηδίου και της Ακροναυπλίας.

2.3.1.3.3 Δίκτυα τεχνικής υποδομής

Α. Συγκοινωνίες - Μεταφορές

Αεροδρόμια

Εντός της περιοχής μελέτης, δεν υπάρχουν αεροδρόμια (είτε πολιτικά, είτε πολεμικά) σύμφωνα με τη ΥΠΑ[47] και σύμφωνα με το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Μεταφορών (Φεβ. 2019)[48] δεν προγραμματίζεται ή προτείνεται κάποιο σχετικό έργο (στοιχεία και από μελέτη αναθεώρησης του ΠΠΧΣΑΑ Πελ/σου).

Στην ευρύτερη περιοχή μελέτης υφίσταται το αεροδρόμιο της Τρίπολης, το οποίο σύμφωνα με τη μελέτη αναθεώρησης του ΠΠΧΣΑΑ Πελ/σου αποτελεί στρατιωτικό αεροδρόμιο και ειδικό εμπορευματικό, επιβατικό αερολιμένα εξυπηρέτησης αεροσκαφών χαμηλού κόστους, ενώ οι μεταφορικές υποδομές βρίσκονται σε κακή / αναντίστοιχη με το ρόλο τους κατάσταση.

[47] http://www.ypa.gr/our-airports
[48] http://www.nationaltransportplan.gr/wp-content/uploads/2019/03/NTPG-Summary-Feb2019_gr.pdf

Λιμένες

Τα στοιχεία που παρουσιάζονται στην παρούσα ενότητα προέρχονται από τη μελέτη αναθεώρησης του ΠΠΧΣΑΑ Πελοποννήσου, την Έγκριση Αναθεώρησης του ΠΠΧΣΑΑ Στερεάς Ελλάδας[49] και την 1η αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής της Ανατολικής Πελ/σου[50].

Εντός της περιοχής GR2540001 (ΕΖΔ) «Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κορακιά, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα, & Περιοχή Μονεμβασιάς – Σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου & Θαλάσσια ζώνη έως Καμήλι» βρίσκονται οι μικτοί λιμένες της Μονεμβασιάς και του Ιέρακα, καθώς και τα αλιευτικά καταφύγια του Αγ. Ιωάννη και του Αδιάκοπου (Αγ. Φωκά).

Εντός της περιοχής GR2540003 (ΕΖΔ-ΤΚΣ) «Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βροντάμα και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου» βρίσκεται το αλιευτικό καταφύγιο Τρίνησα (στο Δυτικό άκρο)

Εντός της περιοχής GR2530007 (ΤΚΣ) «Κορινθιακός κόλπος» βρίσκονται 7 Μικτοί Λιμένες, Κόρινθος, Αίγιο, Κιάτο, Βραχάτι, Θίσβη, Γαλαξίδι και Ιτέα και 36 Μαρίνες και Αλιευτικά καταφύγια.

Τα προγραμματιζόμενα και προτεινόμενα λιμενικά έργα όλης της περιοχής αναλύονται στην **Ενότητα 2.3.2** «Επιπτώσεις Σχεδίων Ανάπτυξης», στις εκάστοτε περιοχές GR ή στην ενότητα «Ευρύτερη περιοχή», υπό-ενότητα «Λιμένες».

Στο **Σχήμα 2.3.1.3.3-1** παρουσιάζεται η πυκνότητα των ακτοπλοϊκών γραμμών για τις περιοχές μελέτης και συγκεκριμένα για τις θαλάσσιες περιοχές του Κορινθιακού κόλπου **(GR2530007)**, του Ευρώτα (**GR2540003)** και της Ανατολικής Λακωνίας (**GR2540001)**.

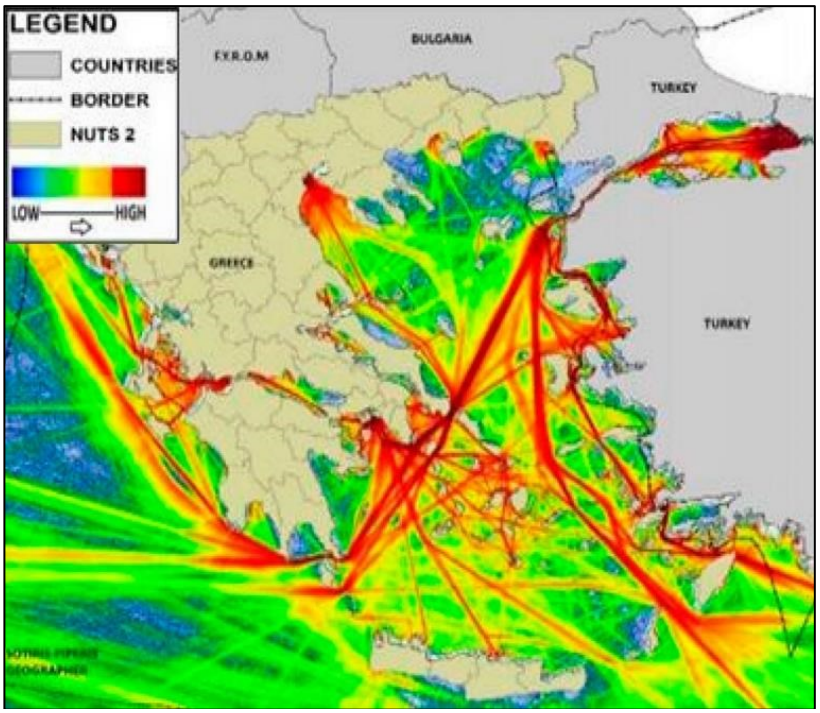

Σχήμα 2.3.1.3.3-1: Πυκνότητα ακτοπλοικών γραμμών για την ευρύτερη θαλάσσια περιοχή της Πελοποννήσου (Theodora, 2019)

[49] Αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΧΩΡΣ/76104/1176, ΦΕΚ ΑΑΠ/299/14.12.2018
[50] Απόφαση ΕΕΥ Αριθμ. Ε.Γ.: οικ. 899, ΦΕΚ 4674Β΄/29.12.2017

Σιδηροδρομικό δίκτυο

Τα στοιχεία που παρουσιάζονται στην παρούσα ενότητα προέρχονται από τη μελέτη αναθεώρησης του ΠΠΧΣΑΑ Πελοποννήσου και την ιστοσελίδα του ΟΣΕ[51].

Εντός της περιοχής μελέτης δεν υπάρχει σιδηροδρομικό δίκτυο σε λειτουργία. Η γραμμή Άργος-Ναύπλιο που εισέρχεται εντός της περιοχής **GR2510003 (ΕΖΔ)** «Ακροναυπλία και Παλαμίδι» έχει σταματήσει από το 2011.

Στην **ευρύτερη περιοχή** των **GR2530005 (ΕΖΔ)** « Γεράνεια Όρη», **GR2530003 (ΕΖΔ)** «Ακροκόρινθος», και των περιοχών του Όρους Κυλλήνη, **GR2530001 (ΕΖΔ)** «Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα», και **GR2530006 (ΖΕΠ)** «Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)» λειτουργεί ο προαστιακός σιδηρόδρομος από Αθήνα έως Κιάτο. Επίσης έχει ήδη κατασκευαστεί και είναι έτοιμη προς λειτουργία η σιδηροδρομική γραμμή Κιάτο – Αίγιο.

Επίσης στην **ευρύτερη περιοχή** των **GR2530003 (ΕΖΔ)** «Ακροκόρινθος», **GR2510003 (ΕΖΔ)** «Ακροναυπλία και Παλαμίδι» και των περιοχών της **Κεντρικής Πελ/σου**, **GR2510004 (ΖΕΠ)** «Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο», **GR2520001 (ΕΖΔ)** «Όρος Μαίναλο» και **GR2520002 (ΕΖΔ)** «Λίμνη Τάκα», υπάρχει η σιδηροδρομική γραμμή Κορίνθου - Τρίπολης (συν τα 9,6 km Άργους- Ναυπλίου), η οποία έχει παύσει τη λειτουργία της από το 2011.

Τα προγραμματιζόμενα και προτεινόμενα σιδηροδρομικά έργα όλης της περιοχής αναλύονται στην **Ενότητα 2.3.2** «Επιπτώσεις Σχεδίων Ανάπτυξης», στις εκάστοτε περιοχές GR ή στην ενότητα «Ευρύτερη περιοχή», υπό-ενότητα «Σιδηροδρομικό δίκτυο».

Τα αεροδρόμια, οι λιμένες και το σιδηροδρομικό δίκτυο, παρουσιάζονται στα **Σχήματα 2.3.1.3.3-2 & 3**

[51] https://www.ose.gr/el/

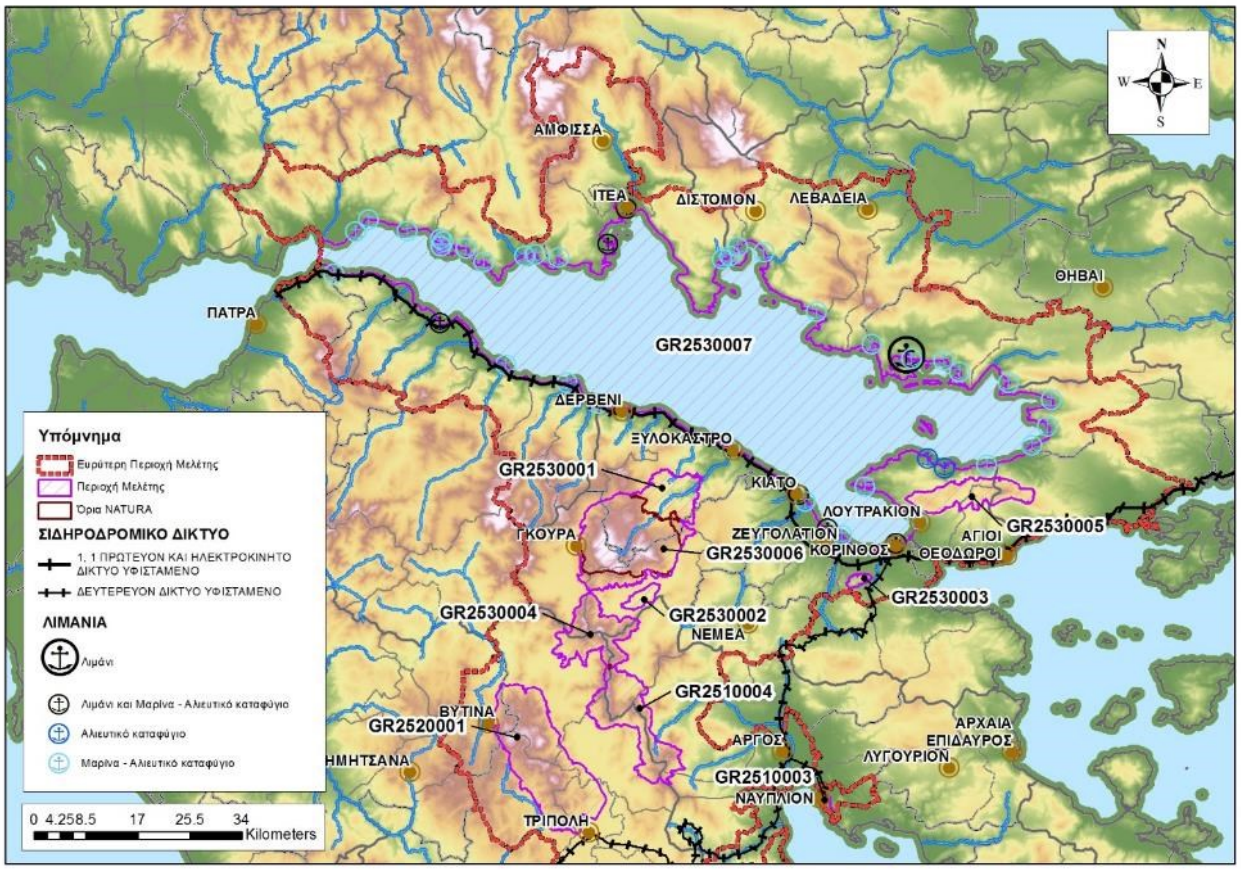

Σχήμα 2.3.1.3.3-2: Υφιστάμενο Δίκτυο Μεταφορών (εκτός Οδικού) στην ευρύτερη περιοχή μελέτης - Β. Πελοπόννησος

Σχήμα 2.3.1.3.3-3: Υφιστάμενο Δίκτυο Μεταφορών (εκτός Οδικού) στην ευρύτερη περιοχή μελέτης - ΝΑ. Πελοπόννησος

Οδικό δίκτυο

Εντός των ΕΖΔ/ΤΚΣ και ΖΕΠ των περιοχών NATURA, δεν υπάρχουν και ούτε σχεδιάζονται αυτοκινητόδρομοι και πρωτεύοντες εθνικοί οδοί σύμφωνα με το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Μεταφορών (Φεβ. 2019)[52]. Οι πιο σημαντικοί οδικοί άξονες που διέρχονται μέσα από την περιοχή μελέτης δίνονται παρακάτω και παρουσιάζονται στο **Σχήμα 2.3.1.3.3-4 και 5**. Επίσης πρέπει να τονιστεί ότι κατά τη θερινή περίοδο αυξάνεται σημαντικά η κυκλοφορία σε όλο το οδικό δίκτυο, εξαιτίας της αυξημένης τουριστικής κίνησης.

Από την περιοχή της **Κεντρικής Πελ/σου**, **GR2510004 (ΖΕΠ)** «Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο», διέρχεται ο Αυτοκινητόδρομος Α7 (Χ1) στο τμήμα Κορίνθου-Τρίπολης, για περίπου 5,3 χλμ.., εκ των οποίων τα 1,4 χλμ.. σε σήραγγα (Αρτεμισίου). Επίσης από την περιοχή **GR2520001 (ΕΖΔ)** «Όρος Μαίναλο», διέρχεται η δευτερεύουσα **Εθνική Οδός 74** (Ε.Ο. 74) στο τμήμα Λεβίδι-Βυτίνα για 1.380 μ., ενώ εφάπτεται των ορίων της για άλλα 7,2 χλμ.. Η ίδια Ε.Ο. 74, στο τμήμα Τρίπολη-Λεβίδι εφάπτεται της περιοχής για 6,5 χλμ..

[52] http://www.nationaltransportplan.gr/wp-content/uploads/2019/03/NTPG-Summary-Feb2019_gr.pdf

Από την περιοχή **GR2510003 (ΕΖΔ)** «Ακροναυπλία και Παλαμίδι», διέρχεται η δευτερεύουσα **Εθνική Οδός 70** (Ε.Ο. 79) στο τμήμα Άργους- Ναυπλίου-Θεάτρου Επιδαύρου για 1.300 περίπου μέτρα, εντός αστικής περιοχής.

Από την περιοχή **του Ευρώτα**, **GR2540003 (ΕΖΔ-ΤΚΣ)** «Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βροντάμα και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου», διέρχεται η δευτερεύουσα **Εθνική Οδός 86** (Ε.Ο. 86) στο τμήμα Κροκέες-Μολάοι για περίπου 6 χλμ. και εφάπτεται των ορίων της για άλλα 1,8 χλμ..

Η παραπάνω Ε.Ο. 86, διέρχεται και από τις περιοχές της **Ανατολικής Λακωνίας**, **GR2540007 (ΖΕΠ)** «Όρη Ανατολικής Λακωνίας» στο τμήμα Μολάοι-Μονεμβασιά για 4 περίπου χλμ.. και εφάπτεται των ορίων της για άλλα 3,2 χλμ. και **GR2540001 (ΕΖΔ)** «Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κορακιά, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα, & Περιοχή Μονεμβασιάς – Σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου & Θαλάσσια ζώνη έως Καμήλι» για 1,4 χλμ.. στο βράχο της Μονεμβασιάς, ενώ εφάπτεται των ορίων της για περίπου 4,8 χλμ..

Από την **ευρύτερη περιοχή** του **Όρους Κυλλήνη**, **GR2530001 (ΕΖΔ)** «Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα», και **GR2530006 (ΖΕΠ)** «Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)», καθώς και των **GR2530003 (ΕΖΔ)** «Ακροκόρινθος» και **GR2530005 (ΕΖΔ)** «Γεράνεια Όρη», διέρχεται ο αυτοκινητόδρομος **ΠΑΘΕ (Α8)** στο τμήμα του Αθήνα-Κόρινθος-Αίγιο, όπως και η παλιά Εθνική οδός Π.Ε.Ο. 08 στο τμήμα Αθήνα-Κόρινθος-Αίγιο.

Επίσης από την **ευρύτερη περιοχή** της **Κεντρικής Πελ/σου** **GR2510004 (ΖΕΠ)** «Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο», **GR2520001 (ΕΖΔ)** «Όρος Μαίναλο» και **GR2520002 (ΕΖΔ)** «Λίμνη Τάκα», καθώς και της **GR2530003 (ΕΖΔ)** «Ακροκόρινθος» διέρχεται η δευτερεύουσα **Εθνική Οδός 07** (Ε.Ο. 07) στα τμήματα Κόρινθος-Τρίπολη και Τρίπολη-Μεγαλόπολη.

Τέλος από την **ευρύτερη περιοχή** της **Κεντρικής Πελ/σου** **GR2520001 (ΕΖΔ)** «Όρος Μαίναλο» και **GR2520002 (ΕΖΔ)** «Λίμνη Τάκα», καθώς και από την **ευρύτερη περιοχή** του **Πάρνωνα-Μούστου**, **GR2520006 (ΕΖΔ)** «Όρος Πάρνωνας (και Περιοχή Μαλέβης)», διέρχεται η δευτερεύουσα **Εθνική Οδός 39** (Ε.Ο. 39) στο τμήμα Τρίπολη-Σπάρτη.

Τα προγραμματιζόμενα και προτεινόμενα οδικά έργα όλης της περιοχής αναλύονται στην **Ενότητα 2.3.2** «Επιπτώσεις Σχεδίων Ανάπτυξης», στις εκάστοτε περιοχές GR ή στην ενότητα «Ευρύτερη περιοχή», υπό-ενότητα «Οδικό δίκτυο».

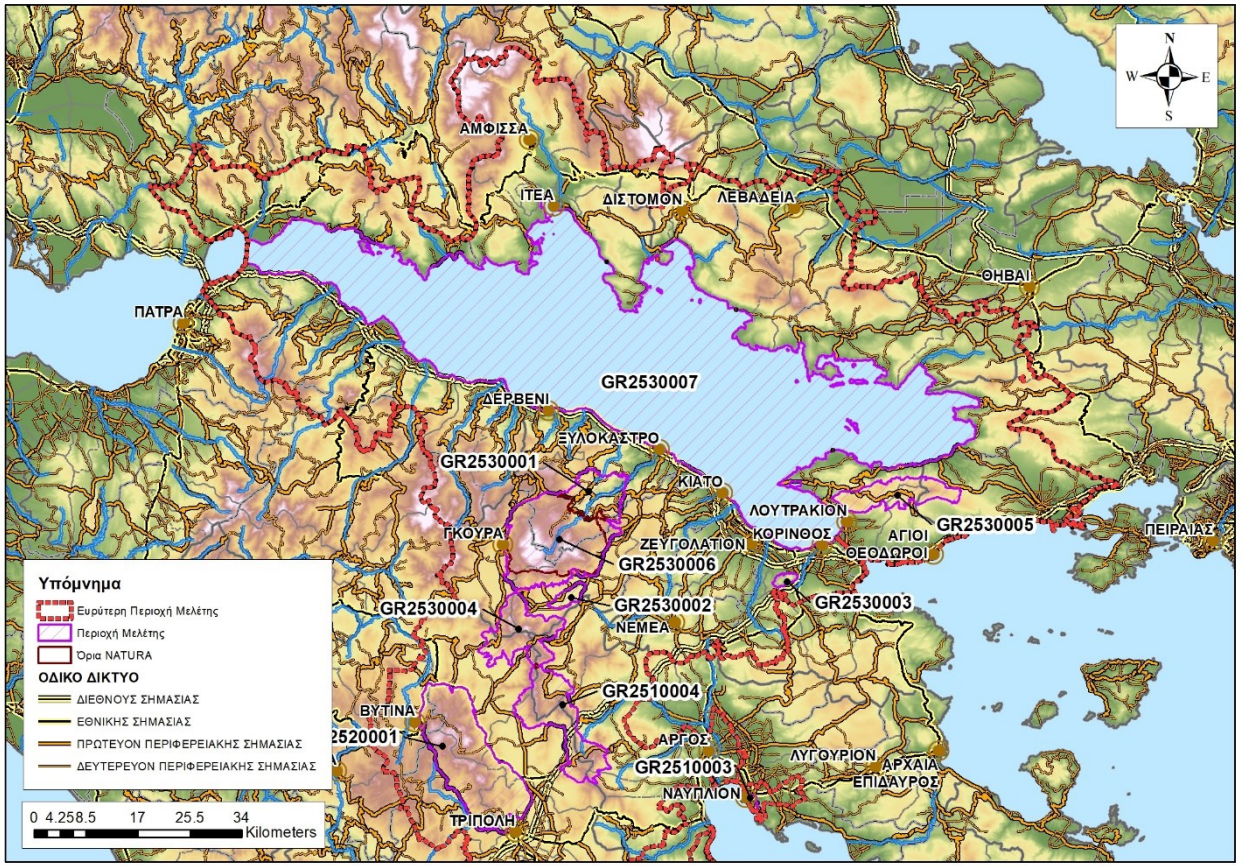

Σχήμα 2.3.1.3.3-4: Υφιστάμενο Οδικό Δίκτυο στην ευρύτερη περιοχή μελέτης– Β Πελοποννήσου

Σχήμα 2.3.1.3.3-5: Υφιστάμενο Οδικό Δίκτυο στην ευρύτερη περιοχή μελέτης – ΝΑ Πελοποννήσου

Β. Στρατιωτικές εγκαταστάσεις

Εντός των περιοχών μελέτης δεν εντοπίζονται στρατιωτικές εγκαταστάσεις.

Γ. Ενέργεια – Κάλυψη ενεργειακών αναγκών

Ολοκληρώθηκε η ηλεκτρική διασύνδεση της Κρήτης με την Πελοπόννησο τον Μάιο του έτους 2021 όπως ανακοινώθηκε από το υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας και τον ΑΔΜΗΕ, χωρίς ωστόσο να προσδιορίζεται ακριβής χρόνος έναρξης της λειτουργίας της, ενώ το έργο έχει τεθεί σε δοκιμαστική λειτουργία την ίδια περίοδο. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη σε μήκος υποβρύχια/υπόγεια καλωδιακή διασύνδεση εναλλασσόμενου ρεύματος παγκοσμίως (174 χλμ..), ενώ το μέγιστο βάθος πόντισης (1.000 μέτρα) την τοποθετεί στην κορυφή των πλέον απαιτητικών τεχνικά έργων ηλεκτρικής διασύνδεσης διεθνώς. Το συνολικό κόστος, καλύφθηκε με συγχρηματοδότηση από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ενωση και με δανεισμό από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.

Η θέση προσαιγιάλωσης, στο ακρωτήριο του Μαλέα, εντοπίζεται εντός της περιοχής μελέτης **GR2540002 (ΕΖΔ)** «Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος» στην παραλία της Νεάπολης. Για το εν λόγω έργο έχουν εγκριθεί οι Περιβαλλοντικοί όροι με την απόφαση υπ. αριθμ. 40349/29-09-2017,

ενώ έχει κατατεθεί και μελέτη τροποποίησης, για την οποία επί του παρόντος δεν έχει δημοσιευθεί απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων. Αναλυτικά οι Περιβαλλοντικοί όροι παρουσιάζονται στο Τεύχος Τεκμηρίωσης ΠΑ (Ενότητα 2.3.1.3.3 Δίκτυα Τεχνικής Υποδομής)

Εντός των περιοχών Natura διέρχονται γραμμές **μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας** Υψηλής Τάσης (150kV), σύμφωνα με τον ΑΔΜΗΕ[53].

Πιο συγκεκριμένα, από τις περιοχές της **κεντρικής Πελ/σου** **GR2520001 (ΕΖΔ)** «Όρος Μαίναλο» και **GR2510004 (ΖΕΠ)** «Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο», διέρχεται γραμμή μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας υψηλής τάσης (150 kV διπλού κυκλώματος) για περίπου 8,2 χλμ.. στο Νότιο τμήμα και 2,8 χλμ.. στο κεντρικό τμήμα αντίστοιχα, που συνδέει το ΚΥΤ Μεγαλόπολης με τον Υ/Σ Κορίνθου.

Από την περιοχή του **Πάρνωνα** **GR2520005 (ΕΖΔ-ΤΚΣ)** «Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα και Γαλάζια Λίμνη» διέρχεται γραμμή μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας υψηλής τάσης (150 kV διπλού κυκλώματος) για περίπου 7,3 χλμ. στο δυτικό τμήμα της, που συνδέει τον Υ/Σ του Άστρος με τον Υ/Σ στους Μολάους.

Επίσης από τις περιοχές της **Ανατολικής Λακωνίας**, **GR2540001 (ΕΖΔ)** «Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κορακιά, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα, & Περιοχή Μονεμβασιάς – Σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου & Θαλάσσια ζώνη έως Καμήλι» και **GR2540007 (ΖΕΠ)** «Όρη Ανατολικής Λακωνίας», διέρχεται η παραπάνω γραμμή μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας υψηλής τάσης (150 kV διπλού κυκλώματος) για περίπου 5,6 χλμ. στο Βόρειο-δυτικό τμήμα αυτών. Επίσης από την περιοχή **GR2540007 (ΖΕΠ)** «Όρη Ανατολικής Λακωνίας» διέρχεται γραμμή μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας υψηλής τάσης (150 kV απλού κυκλώματος) για περίπου 2,9 χλμ. στο Βόρειο τμήμα της, που συνδέει τον Υ/Σ των Μολάων με τον Υ/Σ στη Σκάλα Λακωνίας.

Από την περιοχή του **Ευρώτα**, **GR2540003 (ΕΖΔ-ΤΚΣ)** «Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βροντάμα και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου», διέρχεται γραμμή μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας υψηλής τάσης (150 kV απλού κυκλώματος) για περίπου 3,3 χλμ. στο Βόρειο τμήμα της, που συνδέει τον Υ/Σ των Μολάων με τον Υ/Σ στη Σκάλα Λακωνίας.

Τέλος από την περιοχή **GR2530003 (ΕΖΔ)** «Ακροκόρινθος», διέρχεται γραμμή μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας υψηλής τάσης (150 kV απλού κυκλώματος) για περίπου 350 μ. στο ΝοτιοΑνατολικό τμήμα της, που συνδέει το ΚΥΤ Μεγαλόπολης με τον Υ/Σ Κορίνθου.

Από την **ευρύτερη περιοχή** μελέτης, εκτός των παραπάνω γραμμών υψηλής τάσης, διέρχονται και άλλες γραμμές μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας υψηλής τάσης(150 kV διπλού κυκλώματος), όπως η γραμμή που συνδέει τον Υ/Σ Κορίνθου με τον Υ/Σ Αιγίου και η γραμμή που συνδέει το ΚΥΤ Μεγαλόπολης με τον Υ/Σ Κορίνθου, μέσω Άργους.

Τα προτεινόμενα/προγραμματιζόμενα σχετικά έργα στην ευρύτερη περιοχή που αφορούν την Ενέργεια και Κάλυψη ενεργειακών αναγκών περιγράφονται στην **Ενότητα 2.3.2** «Επιπτώσεις Σχεδίων Ανάπτυξης», στις εκάστοτε περιοχές GR.

Στο **Σχήμα 2.3.1.3.3-6** που ακολουθεί παρουσιάζεται το υπαρκτό αλλά και το προτεινόμενο δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας για την ευρύτερη περιοχή.

[53] Στοιχεία ΑΔΜΗΕ: Απρίλης 2017 http://www.admie.gr/to-systima-metaforas/dedomena-stoicheia-systimatos/chartis/

Σε ότι αφορά τις υποδομές ενέργειας και την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από φυσικό αέριο, στη ευρύτερη περιοχή του Κορινθιακού κόλπου (**GR2530007**), πλησίον του παραλιακού μετώπου, έχουν εκδοθεί, σύμφωνα με τα αρχεία της ΡΑΕ (Απρίλιος 2020) συνολικά 5 άδειες.

Στο παραλιακό μέτωπο της Δ.Ε Διστόμου-Αράχοβας-Αντίκυρας, σύμφωνα με τα αρχεία της ΡΑΕ, έχουν παραχωρηθεί τρεις (3) άδειες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Φυσικό Αέριο, τα στοιχεία αυτών παρατίθενται στον **Πίνακα 2.3.1.3.3-1** που ακολουθεί. Στη δ.Ε Θηβαίων έχουν παραχωρηθεί δύο άδειες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Φυσικό Αέριο, τα στοιχεία των οποίων παρατίθενται στον **Πίνακα 2.3.1.3.3-2**. Από τις ως άνω άδειες παραγωγής μόνο οι τρείς είναι ήδη σε λειτουργία και οι θέσεις των θερμοηλεκτρικών σταθμών παραγωγής παρουσιάζονται στο **Σχήμα 2.3.1.3.-6**

Πίνακας 2.3.1.3.3-1: Άδειες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας Θερμικών Σταθμών και ΣΗΘΥΑ εντός των ορίων του Δήμου Διστόμου-Αράχοβας-Αντίκυρας (πηγή: ΡΑΕ)

Αίτηση	Εταιρεία	Μητρώο Αδειών	Ημερ. Εκδοσης Αδειας Παραγωγής	Ημερ. Λήξης Αδειας παραγωγής	Αρ. Απόφασης Υπουργείου/ΡΑΕ	Θέση	Ισχύς (MW)	Τεχνολογία	Λειτουργία
Γ-00039	Αλουμίνιον της Ελλάδος ΒΕΑΕ	ΑΔ-00135	08/10/2001	08/10/2026	Δ5/ΗΛ/Γ/Φ28/86/15346 ΑΠΟΦ ΡΑΕ 516/2016	Βιομηχανικές εγκαταστάσεις στον Άγιο Νικόλαο ή Άσπρα Σπίτια	334	Μονάδα Μερικής ΣΗΘΥΑ με καύσιμο Φ.Α.	ΝΑΙ
Γ-00844	PROTERGIA Θερμοηλεκτρική Αγίου Νικολάου Ανωνυμη Εταιρεία Παραγωγής και Προμήθειας Ηλεκτρικής Ενέργειας	ΑΔ-00813	08/07/2005	08/07/2035	Δ5/ΗΛ/Γ/Φ28/2661/141Π	Άγιος Νικόλαος Βοιωτίας (εντός των εγκαταστάσεων της ΑΤΕ σε μισθωμένο οικόπεδο παραπλεύρως του βιομηχανικού συγκροτήματος της ΑΤΕ ΒΕΑΕ)	444,48	Συνδυασμένου κύκλου με καύσιμο Φ.Α.	ΝΑΙ
Γ-06517	ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ Α.Ε. - Όμιλος Επιχειρήσεων	ΑΔ-03668	27/07/2018	27/07/2053	ΑΠΟΦ 744/2018 ΑΠΟΦ 904/2019	Άγιος Νικόλαος Βοιωτίας (εντός των εγκαταστάσεων της ΑΤΕ)	826	Συνδυασμένου κύκλου με καύσιμο Φ.Α.	ΟΧΙ

Πίνακας 2.3.1.3.3-2: Άδειες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας Θερμικών Σταθμών και ΣΗΘΥΑ εντός των ορίων του Δήμου Θηβαίων (πηγή: ΡΑΕ)

Αίτηση	Εταιρεία	Μητρώο Αδειών	Ημερ. Εκδοσης Αδειας Παραγωγής	Ημερ. Λήξης Αδειας παραγωγής	Αρ. Απόφασης Υπουργείου/ΡΑΕ	Θέση	Ισχύς (MW)	Τεχνολογία	Λειτουργία
Γ-00450	ELPEDISON Παραγωγή Ηλεκτρικής Ενέργειας Ανώνυμη Εταιρεία (ELPEDISON ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ Α.Ε.)	ΑΔ-00529	21/07/2003	21/07/2033	Δ5/ΗΛ/Γ/Φ28/536/9766/92Π	Ιδιόκτητο οικόπεδο (Θίσβη)	421,6	Συνδυασμένου κύκλου με καύσιμο Φ.Α.	ΝΑΙ
Γ-07726	ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ Ελληνική Βιομηχανία Αλουμινίου Ανώνυμος Εταιρεία (δ.τ. ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ Α.Ε.)	ΑΔ-03833	13/12/2019	13/12/2054	ΑΠΟΦ 1216/2019	ΒΙ.ΠΕ. Θίσβης	566	Συνδυασμένου κύκλου με καύσιμο Φ.Α.	ΟΧΙ

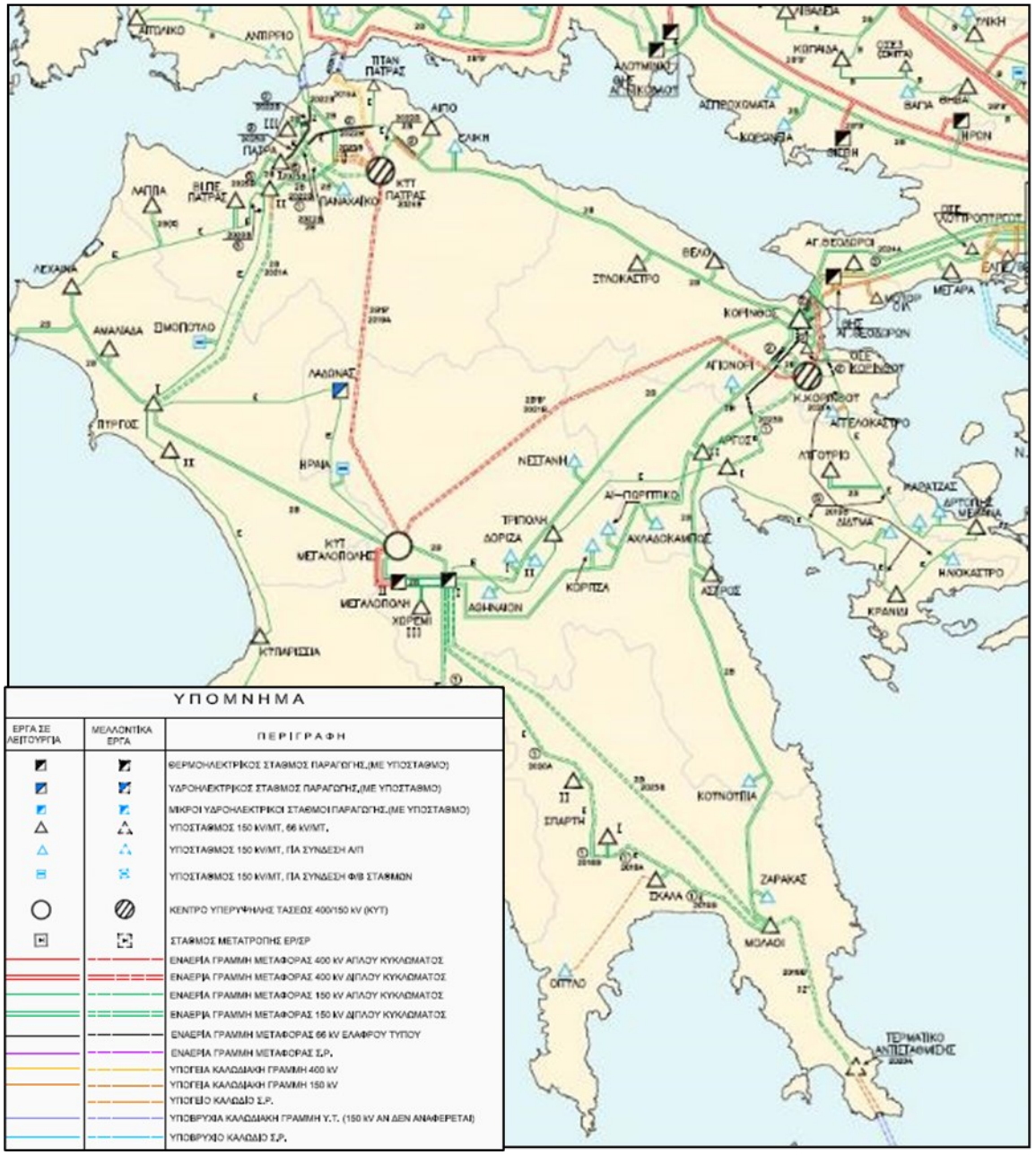

Σχήμα 2.3.1.3.3-6: Σύστημα μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, υπαρκτό (συνεχής γραμμή) και προτεινόμενο (διακεκομμένη γραμμή) και μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από φυσικό αέριο στην ευρύτερη περιοχή μελέτης

Η Πελοπόννησος κατατάσσεται στις περιοχές με κορεσμένα δίκτυα και η δυνατότητα απορρόφησης ισχύος με απόφαση της ΡΑΕ (Αποφάσεις ΡΑΕ 699/2012[54] & 663/2019[55]), γεγονός το οποίο αποκλείει την ανάπτυξη νέων Σταθμών ΑΠΕ σε αυτή την περιφέρεια. Στην κατεύθυνση για την άρση του κορεσμού θα συμβάλλει η ολοκλήρωση της νέας γραμμής μεταφοράς 400 kV η οποία θα συνδέει τη Μεγαλόπολη με τη Δυτική Στερεά Ελλάδα. Αυτή η Γ.Μ. θα αυξήσει τα περιθώρια για την εγκατάσταση νέων Σταθμών παραγωγής από ΑΠΕ στην Πελοπόννησο. Ο ΑΔΜΗΕ, έχοντας τη θεσμική υποχρέωση να εξασφαλίσει πρόσβαση στο Σύστημα για όλους τους κατόχους Αδειών Παραγωγής στην περιοχή, θα δρομολογήσει, εάν απαιτηθεί, τη σύνδεση των αντίστοιχων Σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής

[54] https://helapco.gr/pdf/2012_A0699.pdf
[55] https://eletaen.gr/wp-content/uploads/2019/10/perithoria_isxuos_pel_fek_3660.pdf

ενέργειας στο ήδη υφιστάμενο Σύστημα 150 kV της περιοχής (στα ανάντη του Υποσταθμού Μολάων). **Επισημαίνεται**, ότι η ανάλυση, σε σχέση με τις κορεσμένες περιοχές, αφορά μόνο την ηλεκτρική ικανότητα της απορρόφησης της ισχύος και σε καμία περίπτωση δε θεωρεί τυχόν άλλους περιορισμούς σχετικά με τη φέρουσα ικανότητα μιας περιοχής (περιβαλλοντικούς, κοινωνικούς κ.ά.), παράγοντες οι οποίοι εκφεύγουν του ελέγχου και της αρμοδιότητας του ΑΔΜΗΕ.

Εκτός των προαναφερθέντων ζητημάτων κορεσμού τον οποίο εμφανίζει το δίκτυο μεταφοράς της Πελοποννήσου συνολικά, προβλήματα κορεσμού εμφανίζονται και τοπικά σε ορισμένες περιοχές του δικτύου μεταφοράς της Πελοποννήσου (κυρίως στην περιοχή της Τροιζηνίας και δευτερευόντος της **Μάνης**), τα οποία δεν αίρονται με την ένταξη των προγραμματισμένων έργων των 400 kV τα οποία προαναφέρθηκαν. Ο τοπικός κορεσμός αντιμετωπίζεται με επιμέρους έργα ενίσχυσης στο Σύστημα των 150 kV. Το εν λόγω έργο έχει ενταχθεί στα προγραμματιζόμενα έργα της ΑΔΜΗΕ, δεν εντοπίζεται στην περιοχή μελέτης και εκκρεμεί η Απόφαση Έγκρισης των Περιβαλλοντικών όρων.

Στο **Σχήμα 2.3.1.3.3-7** που ακολουθεί παρουσιάζονται οι περιοχές με κορεσμό δικτύου στη Ελλάδα σύμφωνα με τη ρΑΕ

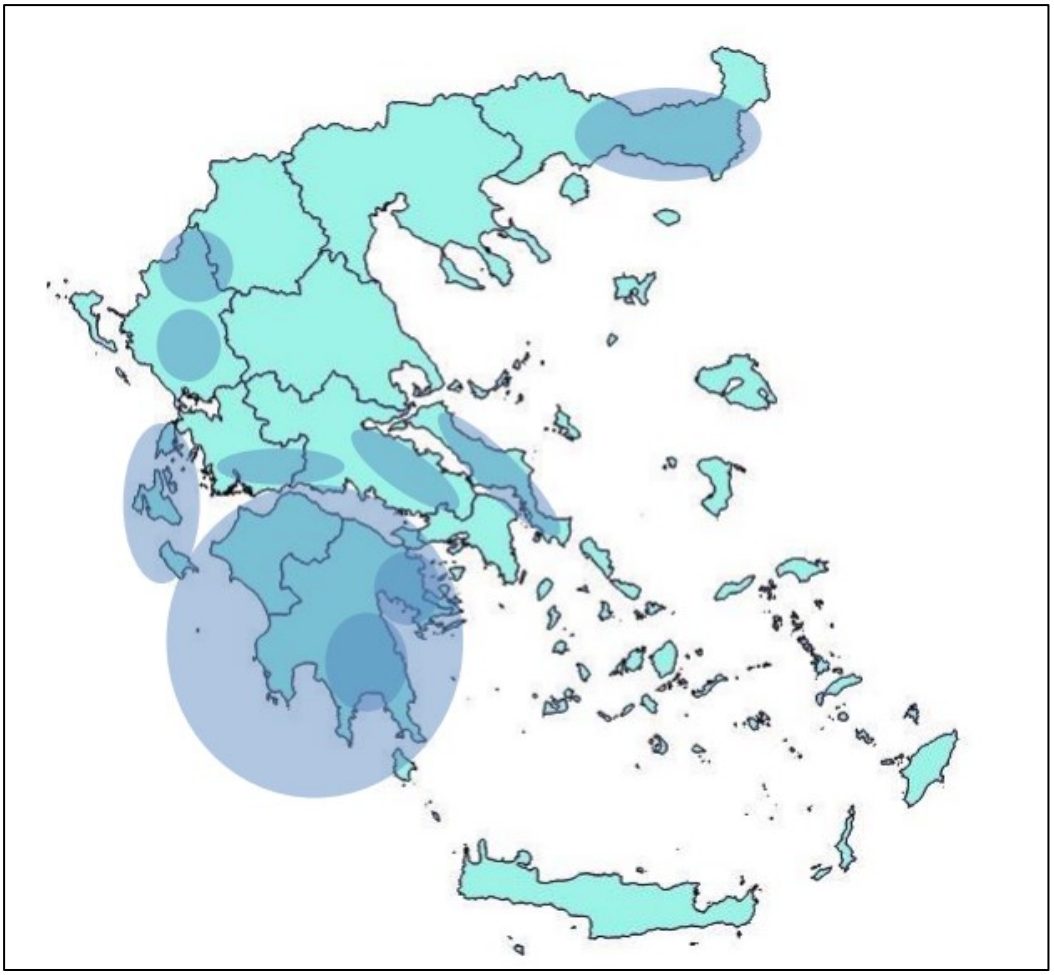

Σχήμα 2.3.1.3.3-7: Χάρτης περιοχών με μεγάλη διείσδυση ΑΠΕ στο Διασυνδεδεμένο Σύστημα

Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας

Α. Εντός των περιοχών NATURA, υπάρχουν σε λειτουργία σύμφωνα με στοιχεία της ΡΑΕ[56] εγκαταστάσεις Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ). Οι εγκαταστάσεις ΑΠΕ αφορούν αιολικά πάρκα (Α/Π), φωτοβολταϊκά πάρκα/σταθμούς με ισχύ ≥ 1 MW(Φ/Β), μικρά υδροηλεκτρικά (ΜΥΗΣ), σταθμούς βιομάζας/βιοαερίου (ΒΙΟ) και γεωθερμικούς σταθμούς (Γ/Θ).

Στις περιοχές της **Ανατολικής Λακωνίας**, **GR2540001 (ΕΖΔ)** «Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κορακιά, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα, & Περιοχή Μονεμβασιάς – Σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου & Θαλάσσια ζώνη έως Καμήλι» και **GR2540007 (ΖΕΠ)** «Όρη Ανατολικής Λακωνίας» υπάρχει **σε λειτουργία Α/Π** στη θέση Καλογεροβούνι, Δ.Ε. Ζαράκας, Δήμου Μονεμβασιάς Λακωνίας, ισχύος **17,1 MW**, το οποίο αποτελείτε από 19 ανεμογεννήτριες (ΑΜ Αδείας ΡΑΕ ΑΔ-00290). Επιπλέον, εντοπίζονται σύμφωνα με τα αρχεία της ΡΑΕ 13 Φωτοβολταϊκά πάρκα ισχύος < 1MW, τα οποία εξαιρούνται από την υποχρέωση περιβαλλοντικής αδειοδότησης λόγω των αμελητέων επιπτώσεων που έχουν (άρθρο 126 του Ν.4685/2020, ΥΑ Αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/17185/1069, ΦΕΚ 841Β, 24.2.2022).

Στην περιοχή **GR2540002 (ΕΖΔ)** «Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος», δεν υπάρχουν εγκαταστάσεις ΑΠΕ σε λειτουργία, εκτός 3 Φωτοβολταϊκών πάρκων ισχύος < 1MW, τα οποία εξαιρούνται από την υποχρέωση περιβαλλοντικής αδειοδότησης λόγω των αμελητέων επιπτώσεων που έχουν (άρθρο 126 του Ν.4685/2020, ΥΑ Αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/17185/1069, ΦΕΚ 841Β, 24.2.2022).

Εντός των παραπάνω περιοχών δεν υπάρχουν σε λειτουργία φωτοβολταϊκά πάρκα, μικρά υδροηλεκτρικά, σταθμοί βιομάζας/βιοαερίου και γεωθερμικοί σταθμοί.

Στην περιοχή της **Κεντρικής Πελ/σου**, **GR2510004 (ΖΕΠ)** «Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο», υπάρχει **σε λειτουργία Α/Π** στη θέση Λύρκειο Όρος, Δ.Ε. Μαντίνειας και Λύρκειας, Δήμων Τριπόλεως και Άργους-Μυκηνών αντίστοιχα, ισχύος **39 MW**, το οποίο αποτελείτε από 12 ανεμογεννήτριες (ΑΜ Αδείας ΡΑΕ ΑΔ-01023).

Στις υπόλοιπες περιοχές **GR2520001 (ΕΖΔ)** «Όρος Μαίναλο», **GR2520002 (ΕΖΔ)** «Λίμνη Τάκα», **GR2530002 (ΕΖΔ-ΖΕΠ)** «Λίμνη Στυμφαλία», **GR2530004 (ΕΖΔ)** «Όρος Ολίγυρτος», δεν υπάρχουν εγκαταστάσεις ΑΠΕ σε λειτουργία, εκτός από 5 Φωτοβολταϊκά πάρκα ισχύος < 1MW, τα οποία εξαιρούνται από την υποχρέωση περιβαλλοντικής αδειοδότησης λόγω των αμελητέων επιπτώσεων που έχουν (άρθρο 126 του Ν.4685/2020, ΥΑ Αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/17185/1069, ΦΕΚ 841Β, 24.2.2022). το ένα από αυτά εντοπίζεται στα όρια της περιοχής της Λίμνης Τάκα και τα υπόλοιπα στα νότια όρια της περιοχής του Μαινάλου.

Στις περιοχές του **Ευρώτα**, **GR2540003 (ΕΖΔ-ΤΚΣ)** «Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βροντάμα και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου» και **GR2540006 (ΖΕΠ)** «Υγρότοποι Εκβολών Ευρώτα», υπάρχουν **4 Φ/Β πάρκα σε λειτουργία** εκ των οποίων τα τρία είναι εν μέρη εντός των περιοχών και 4 Φωτοβολταϊκά πάρκα ισχύος < 1MW, τα οποία εξαιρούνται από την υποχρέωση περιβαλλοντικής αδειοδότησης λόγω των αμελητέων επιπτώσεων που έχουν (άρθρο 126 του Ν.4685/2020, ΥΑ Αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/17185/1069, ΦΕΚ 841Β, 24.2.2022). Τα χαρακτηριστικά των 4 Φ/Β, τα οποία υποχρεούνται σε περιβαλλοντική αδειοδότηση, δίνονται στον Πίνακα 2.3.1.3.3-3 παρακάτω,

[56] Στοιχεία ΡΑΕ: Απρίλιος 2020 (πίνακας excel) & Μάιος 2020 (γεωχωρικά)
http://www.rae.gr/site/system/docs/registry/ape_registry.csp?viewMode=normal
http://www.rae.gr/geo/?tab=viewport_maptab

Εντός των παραπάνω περιοχών δεν υπάρχουν σε λειτουργία αιολικά πάρκα, μικρά υδροηλεκτρικά, σταθμοί βιομάζας/βιοαερίου και γεωθερμικοί σταθμοί.

Πίνακας 2.3.1.3.3-3: Φωτοβολταϊκά Πάρκα σε λειτουργία εντός των περιοχών Ν2000 του Ευρώτα

Α/Α	Περιοχή NATURA	ΑΜ Αδείας ΡΑΕ	Θέση	Δημοτική Ενότητα	Δήμος	Ισχύς (MW)	Έκταση (στρ)
1	GR2540003 GR2540006	ΑΔ-01399	Άνοιμα	Έλους	Ευρώτα	2,199	75,434
2	GR2540003 (εν μέρει)	ΑΔ-01542	Αλογομάνδρα	Κροκέων	Ευρώτα	9	2.483,782
3	GR2540003 (εν μέρει)	ΑΔ-01224	Παλαιοχώρα	Σκάλας	Ευρώτα	9	1.493,256
4	GR2540003 (εν μέρει)	ΑΔ-01787	Λυκοράχη	Σκάλας	Ευρώτα	6	304,974
Συνολική Ισχύς και Έκταση Φ/Β Πάρκων (ΡΑΕ)						**26,199**	**4.357,446**

Οι περιοχές του **Πάρνωνα-Μούστου**, **GR2520003 (ΕΖΔ)** «Λιμνοθάλασσα Μούστου», και **GR2520005 (ΕΖΔ-ΤΚΣ)** «Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα και Γαλάζια Λίμνη» και **GR2520006 (ΕΖΔ)** «Όρος Πάρνωνας (και Περιοχή Μαλέβης)» δεν έχουν εγκαταστάσεις ΑΠΕ σε λειτουργία εντός των ορίων τους, εκτός από 11 Φωτοβολταϊκά πάρκα ισχύος < 1MW, τα οποία εξαιρούνται από την υποχρέωση περιβαλλοντικής αδειοδότησης λόγω των αμελητέων επιπτώσεων που έχουν (άρθρο 126 του Ν.4685/2020, ΥΑ Αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/17185/1069, ΦΕΚ 841Β, 24.2.2022).

Οι περιοχές του **Όρους Κυλλήνη**, **GR2530001 (ΕΖΔ)** «Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα», και **GR2530006 (ΖΕΠ)** «Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)» δεν έχουν εγκαταστάσεις ΑΠΕ σε λειτουργία, τόσο εντός των ορίων τους, όσο και στην αντίστοιχη ευρύτερη περιοχή.

Εντός της θαλάσσιας περιοχής του **Κορινθιακού Κόλπου GR2530007 (ΤΚΣ)**, και συγκεκριμένα στον Κόλπο Δομβραίνης, έχουν προγραμματιστεί, με σχετική άδεια από το ΥΠΕΝ, δύο πιλοτικά πλωτά φωτοβολταϊκά πάρκα ισχύος 1 MW το καθένα, σε εκτάσεις 10.000 m^2 επί της υδάτινης επιφάνειας. Οι πλωτές μεμβράνες θα αγκυρωθούν κατάλληλα στον πυθμένα της θάλασσας, θα αναπτυχθούν μεμβράνες διαμέτρου 70 μέτρων καθεμία εκ των οποίων μπορεί να φιλοξενήσει Φ/Β πάνελ συνολικής ισχύος 500 kWp. Το έργο περιλαμβάνει και οικίσκο στέγασης ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού επί χερσαίου χώρου που περιλαμβάνει τον υποσταθμό διασύνδεσης με το δίκτυο και λοιπό ηλεκτρομηχανολογικό εξοπλισμό, καθώς και καλώδια σύνδεσης των πλωτών φωτοβολταϊκών εγκαταστάσεων με τον οικίσκο στέγασης ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού. Συγκεκριμένα σε έκταση 200 m^2 επί της χερσαίας παραθαλάσσιας περιοχής στην Δόμβραινα (πλησίον των μεμβρανών με τα Φ/Β πάνελ), θα τοποθετηθεί ο υποσταθμός με τα πεδία Μέσης Τάσης και Χαμηλής Τάσης, καθώς και ο Μετασχηματιστής ανύψωσης τάσης 1500 V/20 kV, όπως επίσης οι απαραίτητες κολώνες σύνδεσης του πάρκου με το δίκτυο διανομής ηλεκτρικής ενέργειας.

Τέλος, οι περιοχές» **GR2530003 (ΕΖΔ)** «Ακροκόρινθος», **GR2530005 (ΕΖΔ)** «Γεράνεια Όρη» και **GR2510003 (ΕΖΔ)** «Ακροναυπλία και Παλαμίδι» δεν έχουν εγκαταστάσεις ΑΠΕ σε λειτουργία εντός των ορίων τους.

Εντός των περιοχών Natura δεν υπάρχουν εγκαταστάσεις ΑΠΕ με **άδεια εγκατάστασης** από τη ΡΑΕ.

Στο Τεύχος Τεκμηρίωσης ΠΑ (Ενότητα 2.1.3.3 Δίκτυα τεχνικής υποδομής) παρατίθενται οι **ισχύοντες περιβαλλοντικοί όροι** των σε λειτουργία Α/Π εντός των περιοχών μελέτης.

Β. Στην <u>ευρύτερη περιοχή</u> της Ανατολικής Λακωνίας, υπάρχουν επίσης **9 Α/Π σε λειτουργία**, τα χαρακτηριστικά των οποίων δίνονται στον παρακάτω Πίνακα 2.3.1.3.3-4 και **ένα Φ/Β πάρκο σε λειτουργία** στη θέση Λογγάρια, Δ.Ε. Γερόνθων, Δήμου Ευρώτα Λακωνίας, ισχύος **1,008 MW** έκτασης 60,310 στρ (ΑΜ Αδείας ΡΑΕ ΑΔ-01323).

Τα αιολικά πάρκα της ευρύτερης περιοχής, βρίσκονται όλα περιμετρικά της **GR2540007 (ΖΕΠ)** «Όρη Ανατολικής Λακωνίας».

<u>Πίνακας 2.3.1.3.3-4: Αιολικά Πάρκα σε λειτουργία στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Λακωνίας</u>

Α/Α	ΑΜ Αδείας ΡΑΕ	Θέση	Δημοτική Ενότητα	Δήμος	Ισχύς (MW)	Αριθμός Α/Γ
1	ΑΔ-00256	Λεύκες	Λεωνιδίου	Ν. Κυνουρίας	24	8
2	ΑΔ-01723	Λουπουναριά	Νιάτων	Ευρώτα	6,2	2
3	ΑΔ-00644	Μπελεχέρι	Νιάτων	Ευρώτα	19,8	7
4	ΑΔ-00288	Ράχη Λούτσα - Ράχη Γκιώνη	Μολάων	Μονεμβασιάς	10,2	12
5	ΑΔ-00267	Γκρόπες – Ράχη Γκιώνη	Μολάων	Μονεμβασιάς	18,9	21
6	ΑΔ-00195	Μουτζούρι Κουπίων	Μολάων	Μονεμβασιάς	5,1	6
7	ΑΔ-00272	Τούρλα – Κορδελίζα Κουπίων	Μολάων	Μονεμβασιάς	9,35	11
8	ΑΔ-00159	Μάλι/Μάδι Μεταμορφώσεως	Μολάων	Μονεμβασιάς	7,65	9
9	ΑΔ-00164	Αλώνια Ελληνικού	Μονεμβασιάς	Μονεμβασιάς	4,8	6
Συνολική Ισχύς και Αριθμός Α/Γ					**106**	**82**

Στο Τεύχος Τεκμηρίωσης ΤΠΑ (Ενότητα 2.1.3.3 Δίκτυα τεχνικής υποδομής) παρατίθενται οι ισχύοντες περιβαλλοντικοί όροι των Α/Π Μάλι/Μάδι Μεταμορφώσεως, Λουπουναριά και Αλώνια.

Η περιοχή είναι ζωτικής σημασίας για τα μεταναστευτικά είδη ως βασικό κομμάτι του μεταναστευτικού διαδρόμου της νοτιοανατολικής Πελοποννήσου-Κυθήρων-Αντικυθήρων-Βορειοδυτικής Κρήτης τον οποίο χρησιμοποιούν χιλιάδες αρπακτικά κάθε χρόνο. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα αιολικά πάρκα που προτείνονται εντός της ΖΕΠ, επικαλύπτονται επ' ακριβώς με τα κρίσιμα ενδιαιτήματα του Χρυσαετού (*Aquila chrysaetos*), του Σπιζαετού (*Aquila fasciata*) και του Φιδαετού (*Circaetus gallicus*). Συγκεντρωτικά, τα είδη που επηρεάζονται είναι τα: *Alectoris graeca, Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Buteo buteo, Circaetus gallicus, Circus aeruginosus, Falco peregrinus, Falco vespertinus, Pernis apivorus*.

Στην <u>ευρύτερη περιοχή της Κεντρικής Πελ/σου</u>, υπάρχουν επίσης **7 Α/Π σε λειτουργία**, τα χαρακτηριστικά των οποίων δίνονται στον πίνακα 2.3.1.3.3-5 και **8 Φ/Β πάρκα σε λειτουργία**, τα χαρακτηριστικά των οποίων δίνονται στον πίνακα 2.3.1.3.3-6. Επίσης υπάρχει και **ένας ΜΥΗΣ** στη θέση Ελαφογκρέμι, Δ.Ε. Αλέας, Δήμου Άργους-Μυκηνών, ισχύος **2 MW** (ΑΜ ΡΑΕ ΑΔ-00192).

Το Α/Π με ΑΔ: 00928 βρίσκεται σε απόσταση 2,5 χλμ.. Ν-ΝΑ της **GR2510004 (ΖΕΠ)** «Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο»

Πίνακας 2.3.1.3.3-5: Αιολικά Πάρκα σε λειτουργία στην ευρύτερη περιοχή της Κεντρικής Πελ/σου

Α/Α	ΑΜ Αδείας ΡΑΕ	Θέση	Δημοτική Ενότητα	Δήμος	Ισχύς (MW)	Αριθμός Α/Γ
1	ΑΔ-00423	Κακό Τσούρμο-Μιχαλορράχη	Βαλτετσίου, Τρίπολης	Τρίπολης	24	8
2	ΑΔ-00737	Βουβάλα	Αχλαδόκαμπου	Άργους- Μυκηνών	7,2	4
3	ΑΔ-00902	Παρθένιο	Κορυθίου	Τρίπολης	26,4	8
4	ΑΔ-04375	Πλατυσέρα	Αχλαδόκαμπου	Άργους- Μυκηνών	18	
5	ΑΔ-00928	Ψηλό λιθάρι – Κοντοδιάσελλα Όρους Κτένιας	Αχλαδόκαμπου	Άργους- Μυκηνών	20	10
6	ΑΔ-00555	Προφήτη Ηλία	Αχλαδόκαμπου	Άργους- Μυκηνών	42	14
7	ΑΔ-00736	Μποζίκι	Σκυρίτιδας, Τεγέας	Τρίπολης	3,6	2
Συνολική Ισχύς και Αριθμός Α/Γ					**141,2**	

Πίνακας 2.3.1.3.3-6: Φωτοβολταϊκά Πάρκα σε λειτουργία στην ευρύτερη περιοχή της Κεντρικής Πελ/σου

Α/Α	ΑΜ Αδείας ΡΑΕ	Θέση	Δημοτική Ενότητα	Δήμος	Ισχύς (MW)	Έκταση (στρ)
1	ΑΔ-01339	Ράχη	Κορυθίου	Τρίπολης	1,301	20,771
2	ΑΔ-01040	ΒΙ.ΠΕ. Τρίπολης	Τρίπολης	Τρίπολης	1,999	50,338
3	ΑΔ-01342	Κολλιά Ράχη	Βαλτετσίου, Τρίπολης	Τρίπολης	1,99	100,046
4	ΑΔ-01401	Ψηλό Κοτρώνι	Λύρκειας	Άργους- Μυκηνών	1,967	51,492
5	ΑΔ-01380	Ψηλό Κοτρώνι	Λύρκειας	Άργους- Μυκηνών	1,995	46,239
6	ΑΔ-01379	Ψηλό Κοτρώνι	Λύρκειας	Άργους- Μυκηνών	1,995	42,478
7	ΑΔ-01037	Λεκάνα	Κοτσοποδίου, Λύρκειας	Άργους- Μυκηνών	2,19	246,924
8	ΑΔ-01425	Μπούζι	Λύρκειας	Άργους- Μυκηνών	1,576	34,027
Συνολική Ισχύς και Έκταση Φ/Β Πάρκων (ΡΑΕ)					**13,712**	**539,093**

Στην ευρύτερη περιοχή του Ευρώτα, υπάρχουν επίσης **5 Φ/Β πάρκα σε λειτουργία**, τα χαρακτηριστικά των οποίων δίνονται στον πίνακα 2.3.1.3.3-7.

Πίνακας 2.3.1.3.3-7: Φωτοβολταϊκά Πάρκα σε λειτουργία στην ευρύτερη περιοχή του Ευρώτα

Α/Α	ΑΜ Αδείας ΡΑΕ	Θέση	Δημοτική Ενότητα	Δήμος	Ισχύς (MW)	Έκταση (στρ)
1	ΑΔ-01597	Κρεββατάς	Σκάλας	Ευρώτα	5	400,383
2	ΑΔ-01312	Κοκκινάτσες	Κροκέων	Ευρώτα	1,99	40,410
3	ΑΔ-01792	Λάμπραινα	Σκάλας	Ευρώτα	1,843	36,321
4	ΑΔ-01077	Ξηροκάμπι	Σκάλας	Ευρώτα	6	119,231
5	ΑΔ-01335	Μετόχι	Γερόνθρων	Ευρώτα	1,993	74,218
Συνολική Ισχύς και Έκταση Φ/Β Πάρκων (ΡΑΕ)					**16,826**	**670,563**

Επίσης, υπάρχουν **2 Φ/Β πάρκα με άδεια εγκατάστασης**, τα χαρακτηριστικά των οποίων δίνονται στον **Πίνακα 2.3.1.3.3-8.**

Πίνακας 2.3.1.3.3-8: Φωτοβολταϊκά Πάρκα με άδεια εγκατάστασης στην ευρύτερη περιοχή Ευρώτα

Α/Α	ΑΜ Αδείας ΡΑΕ	Θέση	Δημοτική Ενότητα	Δήμος	Ισχύς (MW)	Έκταση (στρ)
1	ΑΔ-01789	Ξερόδημα	Κροκέων	Ευρώτα	9	705,512
2	ΑΔ-01634	Βαλτάκι	Κροκέων	Ευρώτα	5,016	294,712
Συνολική Ισχύς και Έκταση Φ/Β Πάρκων (ΡΑΕ)					**14,016**	**1.000,224**

Στην ευρύτερη περιοχή του Πάρνωνα-Μούστου υπάρχουν επίσης **2 Α/Π σε λειτουργία**, τα χαρακτηριστικά των οποίων δίνονται στον πίνακα 2.3.1.3.3-9 και **8 Φ/Β πάρκα σε λειτουργία**, τα χαρακτηριστικά των οποίων δίνονται στον πίνακα 2.3.1.3.3-10.

Πίνακας 2.3.1.3.3-9: Αιολικά Πάρκα σε λειτουργία στην ευρύτερη περιοχή του Πάρνωνα-Μούστου

Α/Α	ΑΜ Αδείας ΡΑΕ	Θέση	Δημοτική Ενότητα	Δήμος	Ισχύς (MW)	Αριθμός Α/Γ
1	ΑΔ-01154	Κούκουρα	Β. Κυνουρία	Β. Κυνουρία	15,3	5
2	ΑΔ-00738	Δραγούνι	Β. Κυνουρία	Β. Κυνουρία	5,4	3
Συνολική Ισχύς και Αριθμός Α/Γ					**207**	**8**

Πίνακας 2.3.1.3.3-10: Φωτοβολταϊκά Πάρκα σε λειτουργία στην ευρύτερη περιοχή του Πάρνωνα-Μούστου

Α/Α	ΑΜ Αδείας ΡΑΕ	Θέση	Δημοτική Ενότητα	Δήμος	Ισχύς (MW)	Έκταση (στρ)
1	ΑΔ-01332	Μαραχιδιάς - Βοσκίνα	Λεωνιδίου	Ν. Κυνουρία	1,99	68,585
2	ΑΔ-01296	Μπελτέκου - Σιδερόπορτο	Λεωνιδίου	Ν. Κυνουρία	1,66	52,741
3	ΑΔ-01121	Αρκούδι - Κάτω Βοσκίνα	Λεωνιδίου	Ν. Κυνουρία	1,66	38,892
4	ΑΔ-01419	Σιντοβίστρα Αγ. Ανδρέα	Β. Κυνουρία	Β. Κυνουρία	1,971	83,937
5	ΑΔ-01126	Δραγούνι	Β. Κυνουρία	Β. Κυνουρία	2,1	45,797
6	ΑΔ-01950	Σκούπα	Καρυών	Σπάρτης	1,5	247,346
7	ΑΔ-01371	Λόφος Λιμπέρι - Παλιάμπελα	Οινούντος	Σπάρτης	1,482	43,030
8	ΑΔ-02316	Τσίλια	Γερόνθρων	Ευρώτα	2,995	74,901
Συνολική Ισχύς και Έκταση Φ/Β Πάρκων (ΡΑΕ)					**15,358**	**655,229**

Επίσης, υπάρχει **ένα Φ/Β πάρκο με άδεια εγκατάστασης**, στη θέση Πυργούδι, Δ.Ε. Λεωνιδίου, Δήμου Ν. Κυνουρίας ισχύος **1 MW**, με έκταση 31,145 στρέμματα (ΑΜ Αδείας ΡΑΕ ΑΔ-01307).

Οι υφιστάμενες εγκαταστάσεις ΑΠΕ εντός των περιοχών Natura 2000, αλλά και της ευρύτερης περιοχής, δίνονται στο **Σχήμα 2.3.1.3.3-8 και 9** παρακάτω.

Στον **Πίνακα 2.3.1.3.3-1**, του ΤΤΑ, παρατίθεται η λίστα (στοιχεία Οκτώβριος 2021) των ΑΠΕ, αρμοδιότητας ΑΔΜΗΕ, στις περιοχές μελέτης και την ευρύτερη και σε σχέση με Προσφορές Σύνδεσης και τους Σταθμούς σε λειτουργία.

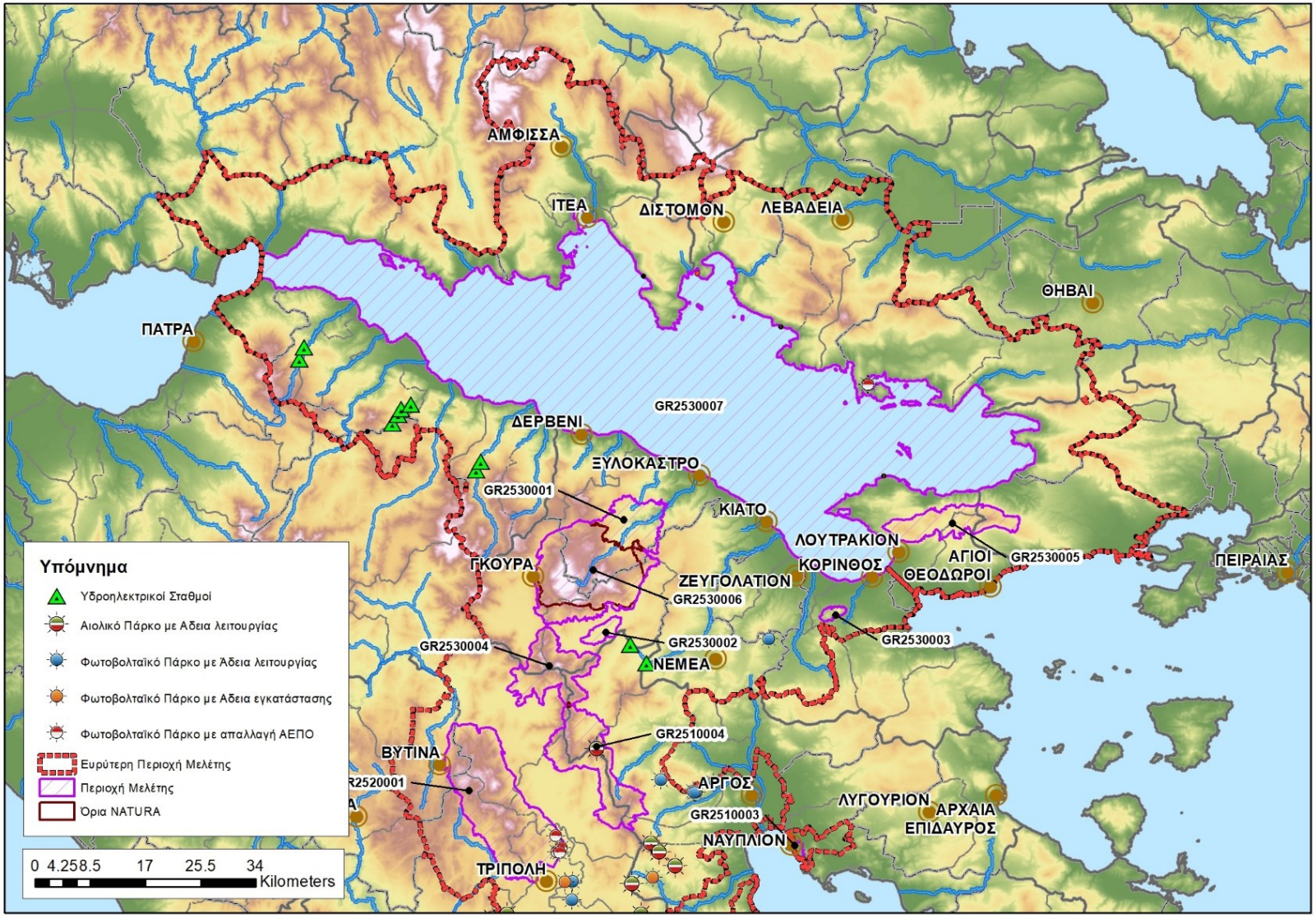

Σχήμα 2.3.1.3.3-8: Υφιστάμενες εγκαταστάσεις ΑΠΕ εντός των περιοχών N2K και στην ευρύτερη περιοχή μελέτης – Β. Πελοπόννησος

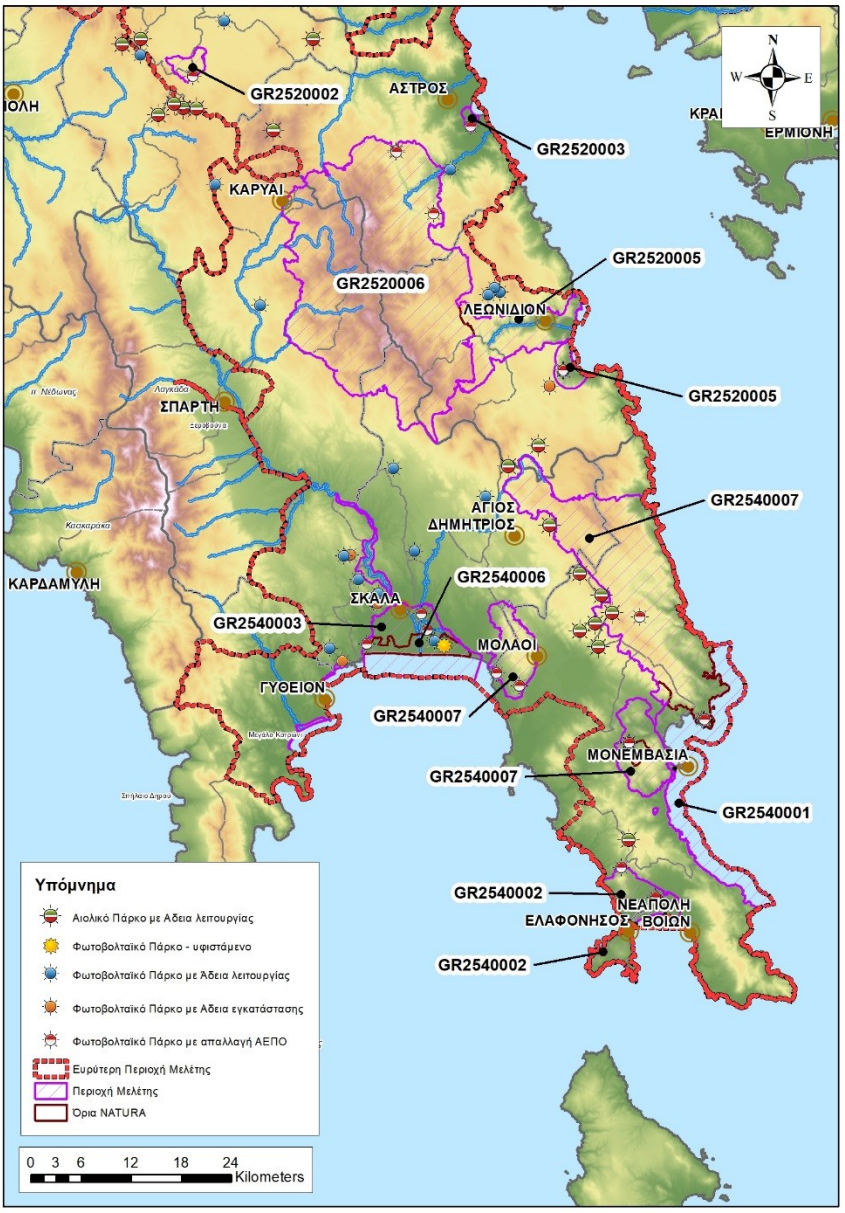

Σχήμα 2.3.1.3.3-9: Υφιστάμενες εγκαταστάσεις ΑΠΕ εντός των περιοχών Ν2Κ και στην ευρύτερη περιοχή μελέτης - ΝΑ Πελοπόννησος

Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας (ΠΑΠ)

Σύμφωνα με το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΕΠΧΣΑΑ ΑΠΕ)[57] και τη στρατηγική μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων αυτού, εντός των Π.Ε. Λακωνίας και Αρκαδίας, έχει χωροθετηθεί η **Περιοχή Αιολικής Προτεραιότητας 3 (ΠΑΠ 3)**, η οποία και απεικονίζεται στο **Σχήμα 2.3.1.3.3-10** παρακάτω.

Η περιοχή αυτή επικαλύπτει τις περιοχές **GR2540001 (ΕΖΔ)** «Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κορακιά, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα, & Περιοχή Μονεμβασιάς – Σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου & Θαλάσσια ζώνη έως Καμήλι», εκτός του θαλάσσιου τμήματος, το ηπειρωτικό τμήμα της **GR2540002 (ΕΖΔ)** «Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος», την **GR2540007 (ΖΕΠ)** «Όρη Ανατολικής Λακωνίας» εκτός του τμήματος που ανήκει στο Δήμο Ευρώτα, ολόκληρη την

[57] ΕΠΧΣΑΑ ΑΠΕ (ΦΕΚ 2464 Β 03.12.2008)

GR2520005 (ΕΖΔ-ΤΚΣ) «Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα και Γαλάζια Λίμνη» και το ΝΑ τμήμα της **GR2520006 (ΕΖΔ)** «Όρος Πάρνωνας (και Περιοχή Μαλέβης)» που βρίσκεται εντός των Δήμων Νότιας Κυνουρίας και Ευρώτα.

Σχήμα 2.3.1.3.3-10: Περιοχή Αιολικής Προτεραιότητας 3, σύμφωνα με το ΕΠΧΣΑΑ ΑΠΕ

Σύμφωνα με το άρθρο 5 του ΕΠΧΣΑΑ ΑΠΕ, οι περιοχές ΠΑΠ διαθέτουν συγκριτικά πλεονεκτήματα για την εγκατάσταση Α/Π, ενώ ταυτόχρονα προσφέρονται από απόψεως επίτευξης των χωροταξικών στόχων. Στις περιοχές αυτές, εκτιμάται η μέγιστη δυνατότητα χωροθέτησης αιολικών εγκαταστάσεων (φέρουσα ικανότητα). Για την ΠΑΠ 3, η φέρουσα ικανότητα ή αιολικό δυναμικό εκτιμάται σε 438 τυπικές Α/Γ (ενδεικτικά 876 MWe, αν υποτεθεί ότι μια τυπική Α/Γ έχει ισχύ 2 MW).

Τέλος είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι σύμφωνα με την παρ. 1, άρθρο 6 του ΕΠΧΣΑΑ ΑΠΕ, ότι αποκλείεται η χωροθέτηση Α/Π σε οικοτόπους προτεραιότητας περιοχών της επικράτειας που έχουν ενταχθεί ως τόποι κοινοτικής σημασίας στο δίκτυο ΦΥΣΗ 2000 σύμφωνα με την απόφαση 2006/613/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 259 της 21.9.2006, σ. 1). Αντιθέτως, στην παρ. 3 του ιδίου άρθρου,

δηλώνεται ότι επιτρέπεται η χωροθέτηση Α/Π εντός των Ζωνών Ειδικής Προστασίας (Ζ.Ε.Π.) της ορνιθοπανίδας της οδηγίας 79/409/ΕΟΚ ύστερα από τη σύνταξη ειδικής ορνιθολογικής μελέτης και σύμφωνα με τις ειδικότερες προϋποθέσεις και περιορισμούς που θα καθορίζονται στην οικεία πράξη έγκρισης περιβαλλοντικών όρων.

Αγωγοί Φυσικού Αερίου (Φ/Α)

Εντός των περιοχών Natura δεν διέρχονται **αγωγοί Φυσικού Αερίου** (Φ/Α) σύμφωνα με στοιχεία της ΔΕΣΦΑ[58].

Από το όριο της περιοχής **GR2530005 (ΕΖΔ)** «Γεράνεια Όρη» και για 1.000 περίπου μέτρα, διέρχεται ο αγωγός Φ/Α που συνδέει την Κόρινθο με την Αθήνα.

Επίσης, σε μικρή απόσταση (περίπου 200 μ) από το Βόρειο όριο της **GR2520002 (ΕΖΔ)** «Λίμνη Τάκα», διέρχεται ο αγωγός Φ/Α που συνδέει την Κόρινθο με τη μεγαλόπολη. Ο ίδιος αγωγός διέρχεται και περίπου 500 μ. Νοτιοδυτικά της περιοχής **GR2530003 (ΕΖΔ)** «Ακροκόρινθος».

Στα **Σχήματα 2.3.1.3.3-11 και 12** που ακολουθούν, παρουσιάζεται το υφιστάμενο δίκτυο αγωγών Φ/Α για την ευρύτερη περιοχή.

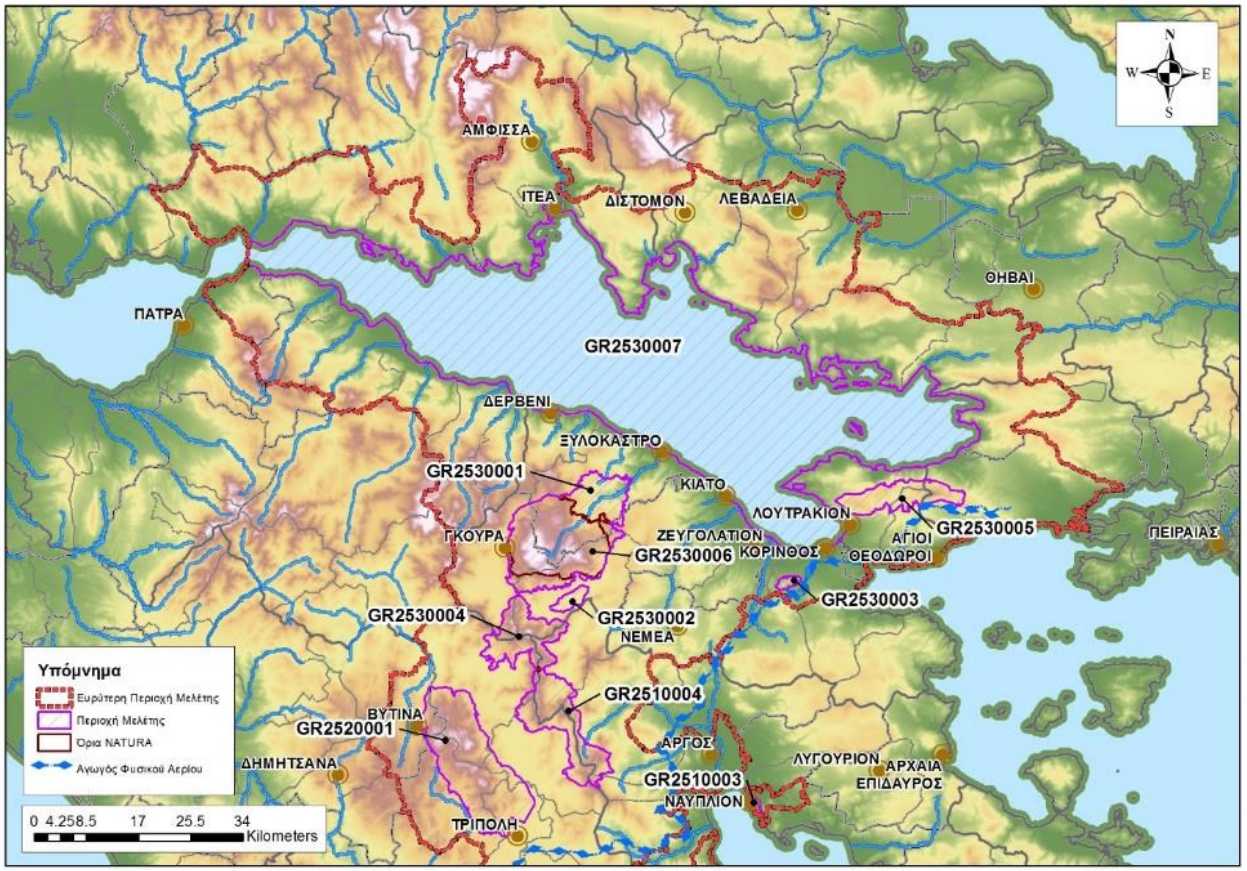

Σχήμα 2.3.1.3.3-11: Υφιστάμενο δίκτυο αγωγών Φ/Α στην ευρύτερη περιοχή μελέτης, της Β. Πελοποννήσου

[58] Στοιχεία ΔΕΣΦΑ: Φλεβάρης 2015 http://www.desfa.gr/national-natural-gas-system/transmission

Σχήμα 2.3.1.3.3-12: Υφιστάμενο δίκτυο αγωγών Φ/Α στην ευρύτερη περιοχή μελέτης, της ΝΑ Πελοποννήσου

Τα προτεινόμενα/προγραμματιζόμενα σχετικά έργα στην ευρύτερη περιοχή που αφορούν τους αγωγούς φυσικού αερίου περιγράφονται στην **Ενότητα 2.3.2** «Επιπτώσεις Σχεδίων Ανάπτυξης».

Δ. Τηλεπικοινωνιακό δίκτυο

Σύμφωνα με την Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ) και το Γεωγραφικό Σύστημα Ευρυζωνικότητας[59], οι περιοχές Natura με την καλύτερη κάλυψη είναι αυτές που βρίσκονται στα κυριότερα αστικά κέντρα της περιφέρειας (βλ. **Σχήμα 2.3.1.3.3-13**).

Στην **Ενότητα 2.3.2**, περιγράφονται τα προτεινόμενα/προγραμματιζόμενα έργα που αφορούν το τηλεπικοινωνιακό δίκτυο της ευρύτερης περιοχής.

[59] http://mapsrv1.terra.gr/eettutilities/mapnew.aspx

Σχήμα 2.3.1.3.3-13: Περιοχές που παρέχεται ευρυζωνική υπηρεσία (με γκρί)

Στην περιοχή Γεράνεια Όρη (**GR2530005**) εντοπίζεται ο πύργος επικοινωνιών του ΟΤΕ στη θέση Μακρυπλάγι στα 1.369 μέτρα.

Στην περιοχή μελέτης **GR2540001** "Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι" εντοπίζεται ο σταθμός βάσης κινητής τηλεφωνίας της εταιρείας ΟΤΕ ΑΕ, με κωδική ονομασία «ΚΡΕΜΑΣΤΗ Τ/Κ 0350046»**,** ο οποίος βρίσκεται σε εκτός σχεδίου περιοχή και ανήκει στη δ.Ε Νιάτων -Δ. Ευρώτα. Έχει εγκατασταθεί επί εδάφους σε έκταση 500τμ και η πρόσβαση στο χώρο εγκατάστασης του σταθμού ξηράς εξασφαλίζεται μέσω υφιστάμενης επαρχιακής οδού.

Ε. Ύδρευση - Άρδευση

Οι πιέσεις που δέχονται τα υπόγεια υδατικά συστήματα της λεκάνης, από την άντληση των αποθεμάτων τους για την κάλυψη των αναγκών σε νερό της περιοχής, αποτελούν το κύριο λόγο επιδείνωσης της ποσοτικής και στη συνέχεια και της ποιοτικής τους κατάστασης. Οι πιέσεις αυτές που συνδέονται με απολήψεις είναι σημαντικές και λόγω της επίδρασης τους στη μείωση των διακινούμενων ποσοτήτων νερού και επομένως στη μειωμένη διάλυση των ρύπων, στην επέκταση

της υφαλμύρινσης στην ενδοχώρα και στην αλλαγή της σχέσης των υπόγειων συστημάτων με τα επιφανειακά συνδεόμενα υδατικά συστήματα.

Στα **Σχήματα 2.3.1.3.3-14 και 15** παρουσιάζεται η χωρική κατανομή των σημείων υδροληψίας εντός της ευρύτερης περιοχής μελέτης, σύμφωνα με τη διαδικτυακή πύλη του ΥΠΕΝ «Θέαση Σημείων Υδροληψίας» [60]. Η πυκνότητα και η ένταση των υδροληψιών μέσω γεωτρήσεων θέτει σε κίνδυνο τα αποθέματα των υπόγειων υδατικών πόρων.

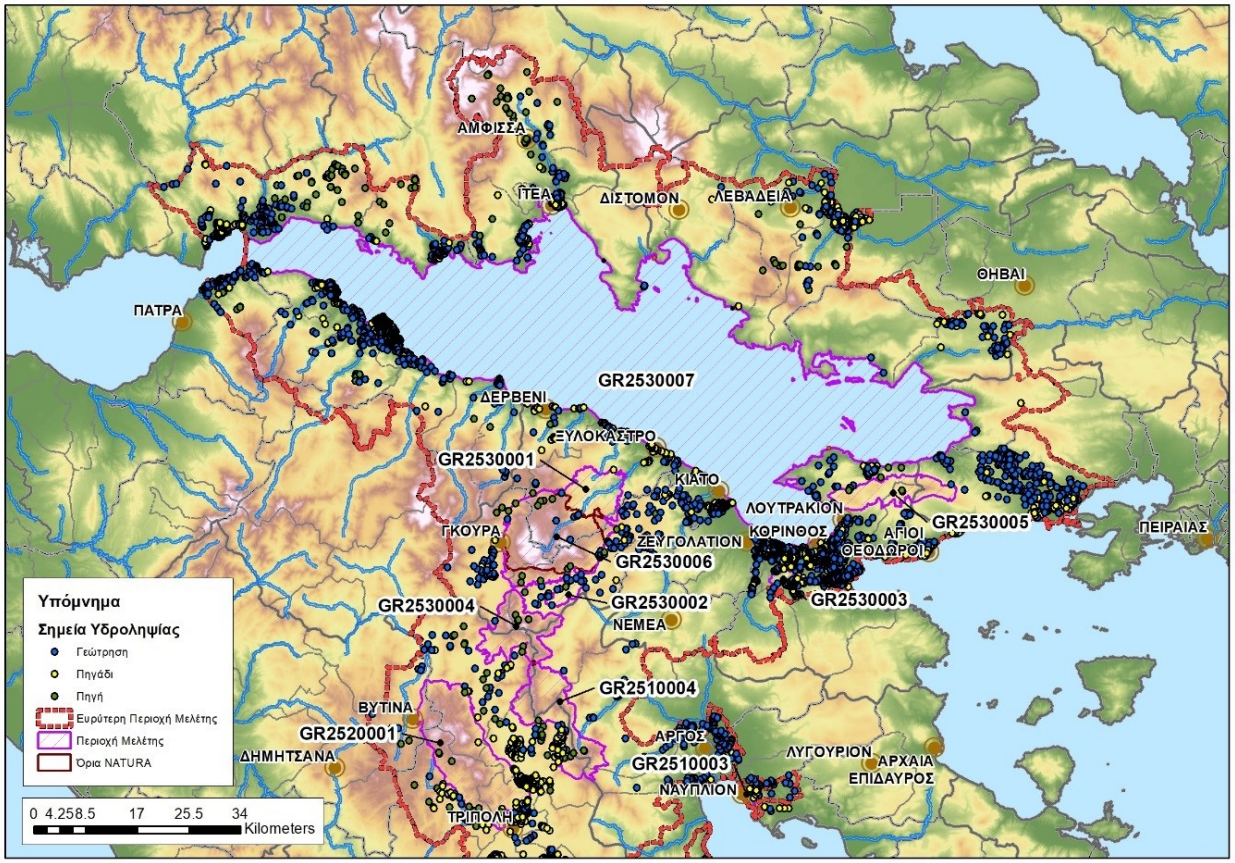

Σχήμα 2.3.1.3.3-14: Θέσεις σημείων υδροληψίας εντός των περιοχών NATURA (Πηγή: ΥΠΕΝ «Θέαση Σημείων Υδροληψίας»)

[60] http://lmt.ypeka.gr/public_view.html

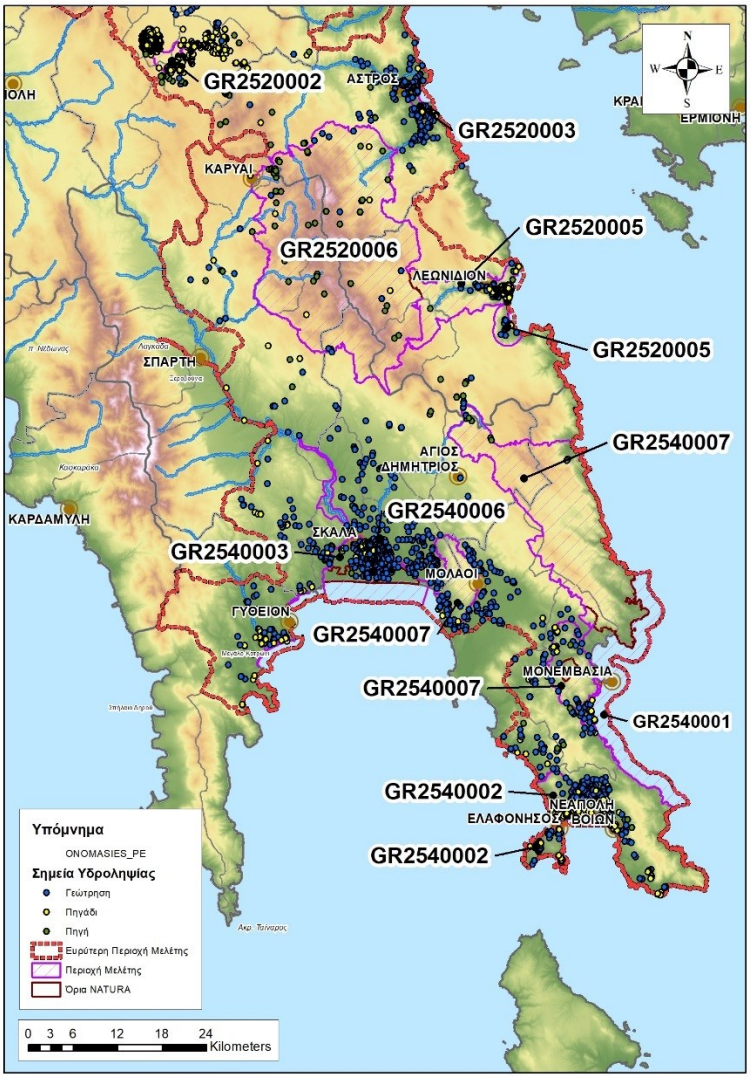

Σχήμα 2.3.1.3.3-15: Θέσεις σημείων υδροληψίας εντός των περιοχών NATURA (Πηγή: ΥΠΕΝ «Θέαση Σημείων Υδροληψίας»)

Στο **Υδατικό Διαμέρισμα Βόρειας Πελοποννήσου (EL02)** αναπτύσσονται σημαντικές καρστικές και προσχωματικές υδροφορίες που εκμεταλλεύονται για την κάλυψη των υδατικών αναγκών στην περιοχή είτε μέσω υδροληπτικών έργων είτε με απευθείας απόληψη πηγαίων υδάτων. Η ύδρευση ικανοποιείται στο μεγαλύτερο τμήμα από τοπικές πηγές και γεωτρήσεις. Οι αρδευτικές ανάγκες καλύπτονται από επιφανειακά ύδατα, πηγές και γεωτρήσεις που υπάγονται σε ΤΟΕΒ ή είναι ιδιωτικές. Αξίζει να σημειωθεί ότι το υπόγειο υδατικό σύστημα Κορίνθου - Κιάτου (EL0200190) της περιοχής είναι σε κακή ποσοτική κατάσταση. Οι πιέσεις που δέχονται τα υπόγεια υδατικά συστήματα της λεκάνης, από την άντληση των αποθεμάτων τους για την κάλυψη των αναγκών σε νερό της περιοχής, αποτελούν το κύριο λόγο επιδείνωσης της ποσοτικής και στη συνέχεια και της ποιοτικής τους κατάστασης. Οι πιέσεις αυτές που συνδέονται με απολήψεις είναι σημαντικές και λόγω της επίδρασης τους στη μείωση των διακινούμενων ποσοτήτων νερού και επομένως στη μειωμένη διάλυση των ρύπων, στην επέκταση της υφαλμύρινσης στην ενδοχώρα και στην αλλαγή της σχέσης των υπόγειων συστημάτων με τα επιφανειακά συνδεόμενα υδατικά συστήματα. Εντούτοις, από την τεχνητή λίμνη Ασωπού, εκτός από τις απολήψεις για άρδευση και ύδρευση, όταν θα ολοκληρωθεί η κατασκευή του έργου, πρόκειται να πραγματοποιούνται απολήψεις για τον τεχνητό εμπλουτισμό του υπόγειου υδατικού συστήματος Κορίνθου – Κιάτου, καθώς επίσης και για τη διατήρηση της οικολογικής παροχής του ποταμού κατάντη του φράγματος. Οι συνολικές ετήσιες απολήψεις από τον ταμιευτήρα

θα είναι ~96,5 106 m3 νερού/έτος. Επιφανειακές απολήψεις για κάλυψη γεωργικών αναγκών, συνολικού ύψους ~27 106 m3 νερού/έτος, γίνονται επίσης και από τους ποταμούς Σελινούντα, Γλαύκο, Κράθι, Κριό κ.ά. Η σημαντικότερη επιφανειακή απόληψη νερού για ύδρευση πραγματοποιείται από τον π. Γλαύκο (Υ.Σ: EL0227R000100002N) με ~7,1 106 m3 νερού, για την υδροδότηση της Πάτρας.

Σύμφωνα με τα δεδομένα της 1ης Αναθεώρησης του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών Σημαντικό έλλειμα στην ύδρευση εντοπίζεται στις Δ.Ε. Βόχας, Κορινθίων και Ευρωστίνης ενώ Μέτριο στις Δ.Ε Διακοπτού, Λουτρακίου – Περαχώρας και Σικυωνιών. Σε ότι αφορά την άρδευση Σημαντικό έλλειμα εντοπίζεται στις Δ.Ε. Βέλου, Βόχας, Κορινθίων, Νεμέας, Ξυλοκάστρου, Σικυωνιών και Στυμφαλίας ενώ Μέτριο στις Δ.Ε Διακοπτού, Άσσου – Λεχαιού και Ευρωστίνης. Οι ακριβείς ανάγκες σε νερό για ύδρευση και άρδευση ανά Δημοτική Ενότητα παρουσιάζονται στους **Πίνακες 2.3.1.3.3-2 έως 11 του Τεύχους Τεκμηρίωσης**.

Στο **Υδατικό Διαμέρισμα Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03)** αναπτύσσονται σημαντικές καρστικές και προσχωματικές υδροφορίες που εκμεταλλεύονται για την κάλυψη των υδατικών αναγκών στην περιοχή είτε μέσω υδροληπτικών έργων είτε με απευθείας απόληψη πηγαίων υδάτων.

Η ύδρευση ικανοποιείται στο μεγαλύτερο τμήμα από τοπικές πηγές και γεωτρήσεις. Οι αρδευτικές ανάγκες καλύπτονται από επιφανειακά ύδατα, πηγές και γεωτρήσεις που υπάγονται σε ΤΟΕΒ ή είναι ιδιωτικές. Από τα υπόγεια υδατικά συστήματα του διαμερίσματος EL03 μόνο στη ΛΑΠ Ρεμάτων Αργολικού Κόλπου σημειώνονται φαινόμενα υπερεκμετάλλευσης (τοπικά ή πιο εκτεταμένα) στα ΥΥΣ Αργολικού Πεδίου (EL0300040), Τροιζηνίας (EL0300060), Πορτοχελίου (EL0300080), Αστρους (EL0300090), Νεάπολης (EL0300130) και Ασωπού-Γλυκόβρυσης (EL0300150) καθώς και τοπικά στο σύστημα οροπεδίου Τρίπολης (EL0300030), στο παράκτιο τμήμα του συστήματος Μαυροβουνίου-Διδύμων (EL0300050) και Ερμιόνης (EL0300070) που έχουν ως αποτέλεσμα την εντονότερη ή τοπική υφαλμύρινση στα παράκτια συστήματα.

Σύμφωνα με τα δεδομένα της 1ης Αναθεώρησης του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών στη ΛΑΠ Οροπεδίου Τρίπολης (EL0330), σημαντικό έλλειμα στην ύδρευση εντοπίζεται στις Δ.Ε. Μαντινείας και Φλάνθου. Σε ότι αφορά την άρδευση σημαντικό έλλειμα εντοπίζεται στο τμήμα της Δ.Ε. Βόρειας Κυνουρίας που βρίσκεται εντός της ευρύτερης περιοχής μελέτης ενώ Μέτριο στη Τεγέας. Οι ακριβείς ανάγκες σε νερό για ύδρευση και άρδευση ανά Δημοτική Ενότητα παρουσιάζονται στους **Πίνακες 2.3.1.3.3-3 και 4 του Τεύχους Τεκμηρίωσης**.

Σε ότι αφορά τις απολήψεις από τα επιφανειακά ΥΣ στην εν λόγω ΛΑΠ δεν πραγματοποιούνται επι του παρόντος απολήψεις από επιφανειακά υδατικά συστήματα, εντούτοις με την κατασκευή των αρδευτικών δικτύων της Τάκας, θα γίνονται απολήψεις από την τεχνητή λίμνη (EL0330L000000001H), για την κάλυψη των αρδευτικών αναγκών συνολικής καλλιεργήσιμης έκτασης 30.500στρ. στο νότιο τμήμα του Μαντινειακού λεκανοπεδίου.

Στη ΛΑΠ Ρεμάτων Αργολικού Κόλπου (EL0331), σημαντικό έλλειμα στην ύδρευση εντοπίζεται στις Δ.Ε Έλους, Ζάρακα και Μολάων, ενώ μέτριο στη Δ.Ε. Σκάλας. Σε ότι αφορά την άρδευση σημαντικό έλλειμα εντοπίζεται στις Δ.Ε. Άργους, Βόρειας Κυνουρίας, Γερονθρών, Έλους, Βοΐων, Μολάων, Μονεμβασιάς και Ελαφονήσου, ενώ μέτριο στη Δ.Ε. Σκάλας. Οι ακριβείς ανάγκες σε νερό για ύδρευση και άρδευση ανά Δημοτική Ενότητα παρουσιάζονται στους **Πίνακες 2.3.1.3.3-5 και 6 του Τεύχους Τεκμηρίωσης**.

Στην περιοχή αναμένεται να υλοποιηθεί το έργο με κύρια πηγή υδροδότησης τον ταμιευτήρα Τάκας το οποίο έχει αντικείμενο την κατασκευή του συνόλου των έργων υδροληψίας, μεταφοράς, άντλησης, ρύθμισης και διανομής του νερού για άρδευση. Οι προς άρδευση εκτάσεις βρίσκονται στο νοτιοδυτικό άκρο του Μαντινειακού οροπεδίου και περιλαμβάνουν αγροκτήματα των Δημοτικών Ενοτήτων Τεγέας και Τριπόλεως του Δήμου Τριπόλεως. Στη συγκεκριμένη ΛΑΠ, πραγματοποιούνται απολήψεις από παράκτια ύδατα για την κάλυψη τοπικών υδρευτικών αναγκών μέσω αφαλατώσεων. Πρόκειται για τις μονάδες αφαλάτωσης στα Βελανίδια Βοιών και στην Ύδρα και οι δύο αυτές θέσεις είναι εκτός της ευρύτερης περιοχής μελέτης.

Στη ΛΑΠ του Ευρώτα, σημαντικό έλλειμα στην ύδρευση εντοπίζεται στις Δ.Ε Γυθείου, Γερονθρών και Θεραπνών. Σε ότι αφορά την άρδευση σημαντικό έλλειμα εντοπίζεται στις Δ.Ε. Βόρειας Κυνουρίας, Γερονθρών και Θεραπνών, ενώ μέτριο χαρακτηρίζεται το έλλειμα στη Δ.Ε. Οινούντος. Οι ακριβείς ανάγκες σε νερό για ύδρευση και άρδευση ανά Δημοτική Ενότητα παρουσιάζονται **στους Πίνακες 2.3.1.3.3-7 και 8 του Τεύχους Τεκμηρίωσης.**

Στη συγκεκριμένη ΛΑΠ, πραγματοποιούνται απολήψεις υδάτων από επιφανειακά ύδατα για την κάλυψη αρδευτικών αναγκών. Οι θέσεις των απολήψεων εντοπίζονται τόσο στην κύρια κοίτη του ποταμού Ευρώτα όσο και σε παραποτάμους του. Πιο συγκεκριμένα, το αρδευτικό Φ.Ζαχαριά καλύπτει τις αρδευτικές ανάγκες 807στρ. εκτάσεων με απολήψεις ~0,7 106 m3 /y από τον π. Ευρώτα (Υ.Σ. EL0333R000207025N). Επίσης, οι αρδευτικές ανάγκες στην Κοινότητα Βρονταμά καλύπτονται με απολήψεις από το ΥΣ EL0333R000201009N του Ευρώτα, μέσω μικρού τσιμεντένιου αρδευτικού φράγματος. Επιπλέον, με δέσεις εξασφαλίζονται οι απαιτούμενες ποσότητες υδάτων για την κάλυψη των αναγκών συλλογικών αρδευτικών δικτύων.

Στη ΛΑΠ Ευρώτα (EL0333), οι συνολικές ετήσιες απολήψεις νερού για όλες τις δραστηριότητες και χρήσεις ανέρχονται σε ~114,2εκ.μ3 . Στη γεωργία (αρδευθείσες εκτάσεις), που είναι και ο βασικός χρήστης νερού, καταναλώνεται ~91,4% (~104,4εκ.μ3) των συνολικών απολήψεων νερού, στη βιομηχανία το ~1,6% (~1,8εκ.μ3), στην ύδρευση ~6,6% (~7,5εκ.μ3) και στην κτηνοτροφία ~0,4% (~0,5εκ.μ3). Γεγονός που αντικατοπτρίζεται στο πλήθος και την πυκνότητα τον σημείων υδροληψίας (όπως αυτά απεικονίζονται στην επίσημη ιστοσελίδα του ΥΠΕΝ) στη δελταϊκή περιοχή του ποταμού Ευρώτα, η οποία εν μέρη εμπίπτει εντός της λεκάνης απορροής του Ευρώτα και εν μέρη εντός της λεκάνης απορροής των ρεμάτων του Αργολικού Κόλπου.

Στο **Υδατικό Διαμέρισμα Δυτικής Πελοποννήσου (EL01)** αναπτύσσονται σημαντικές καρστικές και κοκκώδεις υδροφορίες όσο και μικρότερης σημασίας υπόγειες υδροφορίες στους ρωγματώδεις σχηματισμούς, που εκμεταλλεύονται για την κάλυψη των υδατικών αναγκών στην περιοχή είτε μέσω υδροληπτικών έργων (γεωτρήσεων) είτε με απευθείας απόληψη πηγαίων υδάτων. Η ύδρευση ικανοποιείται στο μεγαλύτερο τμήμα από πηγές και γεωτρήσεις. Μικρό τμήμα των υδρευτικών αναγκών καλύπτεται από επιφανειακές υδροληψίες, αλλά σε αυτό δεν περιλαμβάνονται οι περιοχές που εντάσσονται στην ευρύτερη περιοχή μελέτης. Αξίζει να σημειωθεί ότι όλα τα υπόγεια υδατικά συστήματα της περιοχής είναι σε καλή ποσοτική κατάσταση.

Στη ΛΑΠ του Αλφειού σημαντικό έλλειμα στην ύδρευση εντοπίζεται στη Δ.Ε Φαλάνθου. Οι ακριβείς ανάγκες σε νερό για ύδρευση και άρδευση ανά Δημοτική Ενότητα παρουσιάζονται στους **Πίνακες 2.3.1.3.3-9 και 10 του Τεύχους Τεκμηρίωσης**.

Στο **Τεύχος Τεκμηρίωσης** στους **Πίνακες 2.3.1.3.3-11** και **2.3.1.3.3-12** παρουσιάζονται οι εγκεκριμένες προτάσεις, με γνώμονα τη βελτίωση και εκσυγχρόνιση των υπαρχόντων δικτύων ύδρευσης, των κατά τόπους ΔΕΥΑ και Δήμων των περιοχών μελέτης, στα προγράμματα ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ Ι και ΥΜΕΠΕΡΑΑ (Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη) του ΕΣΠΑ 2014-2020.

Ε. Υποδομές εναλλακτικού τουρισμού και λοιπές υποδομές

Πεζοπορικό δίκτυο

Το δίκτυο μονοπατιών στις περιοχές Natura στην Ανατολική Λακωνία (**GR2540001**, **GR2540007** και **GR2540002**) δεν είναι ιδιαίτερα πυκνό καθώς τα Ορη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κορακιά, Καλογεροβούνι και Κουλοχέρα καλύπτονται ως επί το πλείστον από σκληρόφυλλη βλάστηση, η οποία δεν ευνοεί τον επισκέπτη για να περιηγηθεί και επιπλέον η περιοχή έχει λίγους οικισμούς, γεγονός που δε βοηθά στη διάνοιξη νέων μονοπατιών και συντήρηση των παλαιότερων. Το κύριο μονοπάτι που εντοπίζεται (Εθνικό μονοπάτι Ο33) διασχίζει κατά μήκος τα Όρη και συνδέει όλους τους ορεινούς και παράκτιους οικισμούς. Το συνολικό μήκος των μονοπατιών σε όλη την έκταση των περιοχών είναι 119,7km.

Στην περιοχή του Πάρνωνα και του Υγροτόπου Μουστού (**GR2520003**, **GR2520005** και **GR2520006**), το μεγάλο πλάτος της ορεινής ζώνης, τα εκτεταμένα δάση, η μεγάλη απόσταση των οικισμών από την κορυφογραμμή και το περίπλοκο ανάγλυφο του Πάρνωνα συνηγορούν σε ένα άβολο πεζοπορικό πεδίο, ως εκ τούτου οι ορειβατικές και πεζοπορικές διαδρομές είναι λίγες σε σχέση με το μέγεθος του βουνού, εντούτοις, διασώζεται ένα μεγάλο μέρος από το πλέγμα μονοπατιών που συνέδεαν τα χωριά με τους ορεινούς πόρους ή άλλους προορισμούς. Με βάση τα μονοπάτια αυτά (μεταξύ των οποίων το Εθνικό μονοπάτι Ο33), έχουν διαμορφωθεί μερικές ενδιαφέρουσες πεζοπορικές ενότητες, οι πιο αξιόλογες από τις οποίες είναι οι 16 διαδρομές γύρω από τα Τσίτσινα, που σηματοδότησαν το 2000 ο ΕΟΣ Σπάρτης και η Υπαίθριος Ζωή και η ομάδα 4 διαδρομών γύρω από τα χωριά Κατάνιτσα, Πραστός, Σίταινα και Πλάτανος. Το συνολικό μήκος των μονοπατιών σε όλη την έκταση της περιοχής είναι 144,2km.

Στην κεντρική Πελοπόννησο (**GR2510004**, **GR2520001**, **GR2520002**, **GR2530001**, **GR2530002**, **GR2530004** και **GR2530006**) σε ότι αφορά το Όρος Μαίναλο το δίκτυο μονοπατιών είναι πλούσιο και σε εξαιρετική κατάσταση, με σημαντικότερο όλων το «Menalon Trail» μια μεγάλη ορεινή πεζοπορία που διατρέχει σημεία εξαιρετικού φυσικού κάλους, μεταξύ άλλων το φαράγγι του Λούσιου ποταμού, τα δυτικά ανάγλυφα του Μαινάλου, την κοιλάδα Μυλάοντα ποταμού και τα νοτιοανατολικά Γορτυνιακά Βουνά μήκους 75km. Ο σχεδιασμός και η οργάνωση της διαδρομής, καθώς και η γενικότερη υποδομή που την πλαισιώνει ακολουθούν τα πρότυπα που έχει θέσει η Ευρωπαϊκή Συνομοσπονδία Πεζοπορίας (ERA), αξιολογήθηκε με βάση 41 μετρητικά, ποιοτικά και τεχνικά κριτήρια και έλαβε πιστοποιητικό επάρκειας ως ένα από τα Μονοπάτια Κορυφαίας Ποιότητας (Leading Quality Trails – Best of Europe) και προτείνεται πλέον από την ERA στους ευρωπαίους πεζοπόρους ως μια συνεκτική, ενδιαφέρουσα και ασφαλής ορεινή περιπέτεια. Από το Μαίναλο διέρχεται επίσης σε δύο τμήματά του και το διεθνές ορειβατικό μονοπάτι Ε4.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει το πεζοπορικό δίκτυο στο όρος Ολίγυρτος και τη Ζήρεια με κέντρο τη Λίμνη Στυμφαλίας όπου από τα περισσότερα χωριά γύρω από τη λίμνη ξεκινούν περιβαλλοντικά μονοπάτια προς τα γύρω βουνά, τη Ζήρια και τον Ολίγυρτο. Στη Ζήρεια υπάρχουν μονοπάτια, με οργανωμένη σήμανση, πάνω από 50 χλμ... επιπλέον αυτών εντοπίζονται και μονοπάτια τα οποία δεν είναι συστηματικά σηματοδοτημένα. Το συνολικό μήκος των μονοπατιών σε όλη της έκταση της κεντρική Πελοποννήσου είναι 284,7km.

Στην περιοχή μελέτης **GR2510003** "Ακροναυπλία και Παλαμήδι" το συνολικό μήκος των μονοπατιών είναι 2,6km και ουσιαστικά διακρίνονται δύο μονοπάτια αυτό που κατεβαίνει απ' την Ακροναυπλία προς την παραλία της Καραθώνας και το μονοπάτι που ανεβαίνει στο κάστρο του Παλαμιδιού.

Στην περιοχή μελέτης **GR2530003** "Ακροκόρινθος ο περιηγητής ακολουθεί το μονοπάτι που αποτελεί μέρος του αρχαίου δρόμου που οδηγούσε από την αρχαία αγορά της Αρχαίας Κορίνθου επάνω στην ακρόπολη/κάστρο του Ακροκορίνθου. Το συνολικό μήκος τω μονοπατιών που εντοπίζονται στην περιοχή είναι περίπου 5,24km

Στην περιοχή μελέτης **GR2530005** "Γεράνεια Όρη" το συνολικό μήκος των μονοπατιών είναι περίπου 66km. Το δίκτυο είναι πλούσιο και σε πολλά σημεία καλά συντηρημένο. Οι πεζοπορικές προτάσεις των Γερανείων περιλαμβάνουν παράκτιές διαδρομές στον κόλπο των Αλκυονιδών, αναβάσεις και διασκελισμούς στα δυτικά Γεράνεια με βάση το Λουτράκι, την Περαχώρα ή τα Πίσια και διασχίσεις στο ανατολικό συγκρότημα με επίκεντρο το Πράρθι και το Μακρυπλάγι. Το πιο ενδιαφέρον πεζοπορικό πεδίο των Γερανείων είναι τα Δυτικά βουνά του συγκροτήματος δηλαδή η μικρή κορυφογραμμή Παλιοβούνα – Πίντιζα – Πέτρα Περαχώρας και οι δύο Ντούσκιες.

Καταφύγια

Το ορειβατικό Καταφύγιο του Μαινάλου (**GR2520001**) "Πάνος Αλεξόπουλος" βρίσκεται στο οροπέδιο της Οστρακίνας, σε υψόμετρο 1600 μ. κάτω από την υψηλότερη κορυφή του όρους, τον προφήτη Ηλία (1981 μ.). Τα έργα οικοδόμησής του άρχισαν το καλοκαίρι του '64 ενώ τα επίσημα εγκαίνια πραγματοποιήθηκαν από τον Ε.Ο.Σ. Τρίπολης το 1969. Η προσέγγιση στην περιοχή του καταφυγίου μπορεί να γίνει με δύο τρόπους. Ο πρώτος είναι από το χωριό Άνω Καρδαρά και ο δεύτερος από τη Βυτίνα. Το καταφύγιο είναι σε καλή κατάσταση.

Στα **GR2530006** (Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)) και GR2530001 (Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα)εντοπίζονται τρία καταφύγια:

- Στη θέση Κεφαλάρι, όπου λειτουργεί ο Ορειβατικός Ξενώνας της ΕΟΦ
- Στη θέση Οροπέδιο (καταφύγιο Α), εντοπίζεται το κύριο καταφύγιο της Ζήρειας, το οποίο επί του παρόντος δεν είναι σε καλή κατάσταση και είναι ανενεργό από το έτος 2000, εντούτοις, προβλέπεται η ανακατασκευή του από την Ομοσπονδία Ορειβασίας
- Στη θέση Πόρτες (καταφύγιο Β) όπου αν και μικρότερο από το καταφύγιο Α είναι σε καλύτερη κατάσταση και μπορεί να φιλοξενήσει ορειβατικές ομάδες.

Στο **GR2520006** (Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)) εντοπίζονται τρία καταφύγια:

- Το βασικό ορειβατικό καταφύγιο στη θέση Ασπρόμουσγα, σε υψόμετρο 1420μ το οποίο τα διαχειρίζεται ο Ε.Ο.Σ Σπάρτης. Το εν λόγων καταφύγιο χτίστηκε στις αρχές της δεκαετία του 1970 και πρωτο-λειτούργησε τρία χρόνια αργότερα.
- Το καταφύγιο της Δασικής υπηρεσίας στη θέση Αυριαλού, κοντά στον κεντρικό δρόμο Πολύδροσου-Καστάνιτσας και σε υψόμετρο 1490μ το οποίο' είναι κλειστό και
- Το καταφύγιο των Βεροίων (υψόμετρο 950μ) το οποίο βρίσκεται στο χωριό Βέροια και στεγάζεται στο παλιό δημοτικό σχολείο και είναι σε καλή κατάσταση.

Στα Γεράνεια όρη (**GR2530005**) εντοπίζονται δύο καταφύγια:

- Το καταφύγιο έκτακτης ανάγκης του Κυνηγητικού Συλλόγου Λουτρακίου στη θέση Φανερωμένη, το οποίο δεν διαθέτει νερό.

- Και το καταφύγιο έκτακτης ανάγκης στο λιβάδι Πίντιζας στη θέση Καλύβια Μέξη το οποίο κτίστηκε μεταπολεμικά και αποτελεί ιδιοκτησία των κληρονόμων του Γαλανόπουλου. Ο εν λόγω

ξενώνας δεν αποτελεί κοινόχρηστο χώρο, εντούτοις είναι καταγεγραμμένος ως καταφύγιο ανάγκης.

Στα **Σχήματα 2.3.1.3.3-16 και 17** απεικονίζεται το δίκτυο των μονοπατιών, τα καταφύγια και οι λοιπές υποδομές εναλλακτικού τουρισμού (χιονοδρομικά κέντρα, αναρριχητικά πεδία, κατασκηνώσεις κλπ), όπως αυτές αναλύονται στην ενότητα 2.3.1.2.3. Τριτογενής τομέας, που εντοπίζονται εντός της περιοχής.

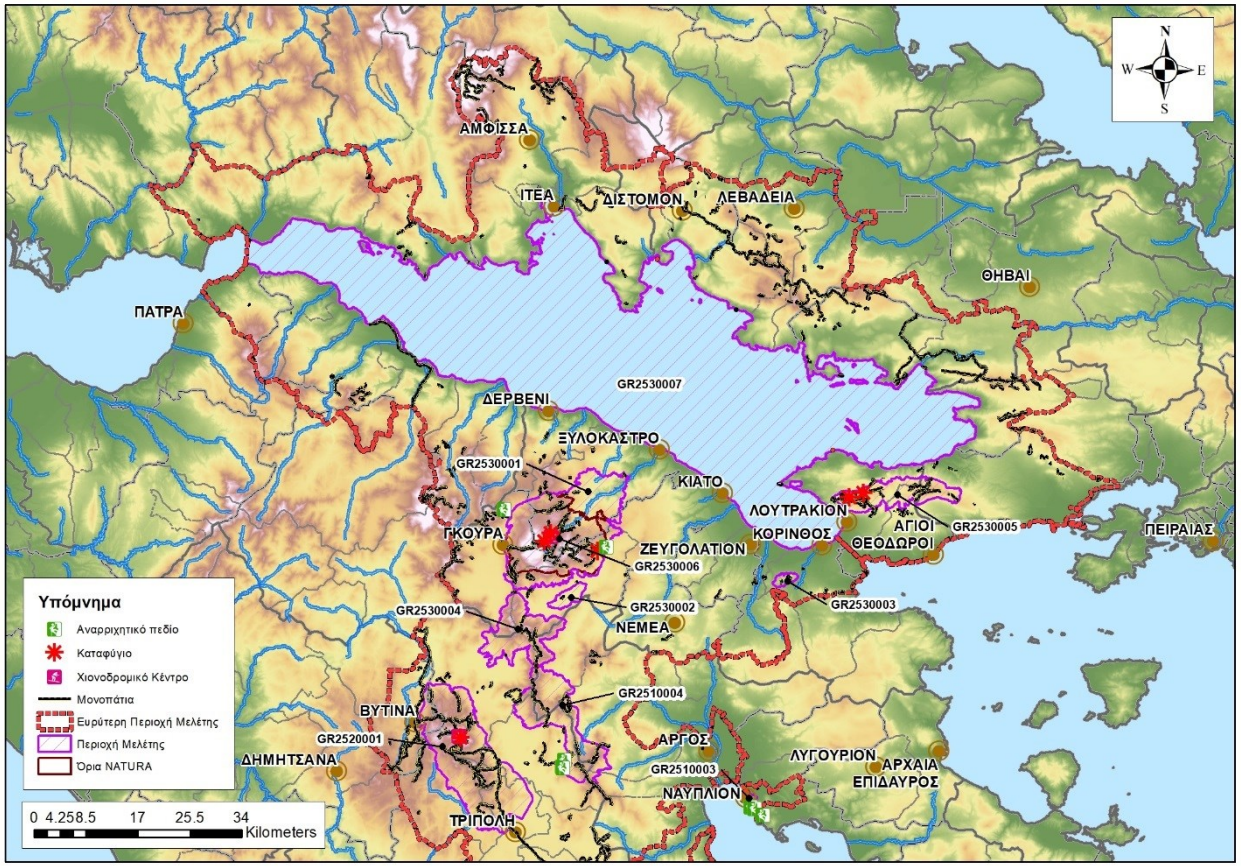

Σχήμα 2.3.1.3.3-16: Αποτύπωση του δικτύου μονοπατιών, καταφυγίων και οι λοιπών υποδομών εναλλακτικού τουρισμού στην περιοχή μελέτης- Β. Πελοπόννησος

Σχήμα 2.3.1.3.3-17: Αποτύπωση του δικτύου μονοπατιών, καταφυγίων και οι λοιπών υποδομών εναλλακτικού τουρισμού στην περιοχή μελέτης - ΝΑ. Πελοπόννησος

2.3.1.3.4 Συστήματα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης

Στα συστήματα περιβαλλοντικών υποδομών και διαχείρισης περιλαμβάνονται οι υποδομές διαχείρισης στερεών και υγρών αποβλήτων.

Α. Διαχείριση Υγρών Αποβλήτων

Στην Πελοπόννησο, σχεδόν όλες οι Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων (ΕΕΛ) διαθέτουν τα επεξεργασμένα λύματα σε επιφανειακά ύδατα. Συνεπώς, τα αστικά λύματα, τα οποία προέρχονται από περιοχές που είναι συνδεδεμένες με ΕΕΛ, μετά την επεξεργασία τους, καταλήγουν σημειακά σε επιφανειακά υδατικά συστήματα. Σε ορισμένες μόνο περιπτώσεις, μέρος των επεξεργασμένων λυμάτων χρησιμοποιείται για την άρδευση εκτάσεων πλησίον των ΕΕΛ. Σύμφωνα με το Εθνικό Επιχειρησιακό Σχέδιο Λυμάτων Οικισμών Γ' Προτεραιότητας (2019) στην Π. Πελοποννήσου, για την εφαρμογή της οδηγίας 91/271/ΕΟΚ «για την επεξεργασία αστικών λυμάτων», πέντε (5) οικισμοί έχουν χαρακτηριστεί ως Β' προτεραιότητας (οικισμοί με ισοδύναμο πληθυσμό άνω των 15.000 κατοίκων (ΜΙΠ>15.000) και οι οποίοι αποχετεύουν τα λύματά τους σε κανονικούς αποδέκτες) και τριαντα ένα (31) οικισμοί ως Γ' προτεραιότητας (οικισμοί με ισοδύναμο πληθυσμό άνω των 2.000 κατοίκων και οι οποίοι αποχετεύουν τα λύματά τους σε κανονικούς (2.000<ΜΙΠ<15.000) ή ευαίσθητους αποδέκτες (2.000<ΜΙΠ<10.000).

Σε ότι αφορά τις περιοχές μελέτης και είτε τις εγκαταστάσεις των ΕΕΛ (**Σχήματα 2.3.1.3.4-1 και 2**) που εντοπίζονται εντός αυτών είτε ως αποδέκτες των ΕΕΛ περιφερειακά αυτών, έχουν ως ακολούθως:

Ο Κορινθιακός Κόλπος (**GR2530007**) δέχεται ως αποδέκτης τα επεξεργασμένα λύματα όλων των παραθαλάσσιων οικισμών της Β. Πελοποννήσου και της Στερεάς που εντοπίζονται στην περίμετρό του. Οι οικισμοί που τον περιβάλλου και διαθέτουν ΕΕΛ, σύμφωνα με 1η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ των Λεκανών Απορροής Ποταμών των Υδατικών Διαμερισμάτων της Δυτ. Στερεάς Ελλάδας (EL04), της Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας (EL 07) και της Βόρειας Πελοποννήσου (EL02) και όπως τα δεδομένα των ως άνω Σχεδίων Διαχείρισης διαμορφώθηκαν μεταγενέστερα σύμφωνα με το Εθνικό Επιχειρησιακό Σχέδιο Διαχείρισης Αστικών Λυμάτων οικισμών Γ' προτεραιότητας για την Περιφέρεια Πελοποννήσου (2019), έχουν ως ακολούθως:

Στη **ΛΑΠ Ρεμάτων Παραλίας Βόρ. Πελοποννήσου (EL0227)** υπάρχουν 4 οικισμοί Β προτεραιότητας στους οποίους σήμερα είναι κατασκευασμένες και λειτουργούν ΕΕΛ. Τα κυριότερα αστικά κέντρα που εξυπηρετούνται από τις ΕΕΛ στη ΛΑΠ Ρεμάτων Παραλίας Βόρ. Πελοποννήσου είναι η πόλη της Κορίνθου, το Ξυλόκαστρο, το Αίγιο και το Κιάτο.

Στη ΛΑΠ (EL0227) υπάρχουν οικισμοί Γ προτεραιότητας, στους οποίους δεν υπάρχουν κατασκευασμένες ΕΕΛ, αν και εντάσσονται από την Οδηγία 91/271 στις περιοχές όπου απαιτείται η κατασκευή τέτοιας μονάδας. Οι οικισμοί Γ προτεραιότητας Ροδοδάφνη, Λόγγος, Σελινιάτικα, και Διακοπτό συνδέονται με την ΕΕΛ Αιγίου, οι οικισμοί Άσσος, Αθίκια και Λέχαιο συνδέονται με την υφιστάμενη ΕΕΛ Κορίνθου-Λουτρακίου, ενώ οι οικισμοί Αγ. Βασίλειος και Ρίο συνδέονται με την ΕΕΛ Πάτρας που βρίσκεται στη ΛΑΠ (EL0228). Σε ότι αφορά του υπόλοιπους οικισμούς Γ προτεραιότητας, οι οικισμού Βραχάτι και Ζευγολατιό δεν έχουν πλήρη ωριμότητα των απαιτούμενων έργων υποδομής, ενώ δεν έχει προβλεφθεί η αναγκαία χρηματοδότηση των υποδομών τους, η Νεμέα έχει πλήρη ωριμότητα των απαιτούμενων έργων υποδομής και έχει ενταχθεί για χρηματοδότηση των υποδομών της από εθνικούς πόρους (ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ) και θα επιδιωχθεί η μεταφορά της στο ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ, Καλάβρυτα απαιτείται η κατασκευή νέας ΕΕΛ και στον οικισμό Βέλο δεν υπάρχει ΕΕΛ και δεν έχει πλήρη ωριμότητα των απαιτούμενων έργων υποδομής, ενώ δεν έχει προβλεφθεί η αναγκαία χρηματοδότηση των υποδομών του. Τα αστικά λύματα, των δύο τελευταίων οικισμών, διοχετεύονται

στους ποτάμιους επιφανειακούς αποδέκτες Βουραϊκό και Ασωπό, μέσω των κατασκευασμένων δικτύων αποχέτευσης, καθώς αυτά δεν καταλήγουν σε ΕΕΛ. Το 10% του πληθυσμού εξυπηρετείται από το δίκτυο αποχέτευσης Καλαβρύτων και το 70% του πληθυσμού του οικισμού Βέλο εξυπηρετείται από δίκτυο αποχέτευσης που δεν καταλήγει σε ΕΕΛ. Στον **Πίνακα 2.3.1.3.4-1** που ακολουθεί, παρατίθενται τα ρυπαντικά φορτία δικτύων αποχέτευσης που δεν καταλήγουν σε ΕΕΛ.

Οι πιο σημαντικές ΕΕΛ ως προς την ποσότητα του ρυπαντικού φορτίου που καταλήγει σε αυτές είναι η μονάδα Κορίνθου-Λουτρακίου, η οποία εξυπηρετεί την Κόρινθο και το Λουτράκι που βρίσκεται εκτός της ΛΑΠ (EL0227) και στη συνέχεια ακολουθούν οι ΕΕΛ του Αιγίου, του Κιάτου και του Ξυλοκάστρου.

Από τις ΕΕΛ στη ΛΑΠ (EL0227), οι 3 μονάδες Κορίνθου-Λουτρακίου, Αιγίου και Ξυλοκάστρου λειτουργούν με δευτεροβάθμια επεξεργασία με απομάκρυνση αζώτου (2N), και η μονάδα του Κιάτου λειτουργεί με τριτοβάθμια επεξεργασία (3). Το αποτέλεσμα της επεξεργασίας λυμάτων από αυτές τις ΕΕΛ καταλήγει σε επιφανειακούς παράκτιους αποδέκτες και συγκεκριμένα στον Κορινθιακό Κόλπο και στον Όρμο Κορίνθου. Η εγκατάσταση του Κιάτου διαθέτει τα επεξεργασμένα λύματα εκτός από τον Κορινθιακό κόλπο και στο έδαφος για άρδευση καλλιεργήσιμων εκτάσεων πλησίον της ΕΕΛ (~15.000m3/y). Τμήμα των δικτύων αποχέτευσης των οικισμών που εξυπηρετούνται από τις ΕΕΛ της ΛΑΠ (EL0227) δεν έχουν κατασκευαστεί και στα τμήματα αυτά τα αστικά λύματα καταλήγουν σε βόθρους. Μεταφορά βοθρολυμάτων με βυτία πραγματοποιείται σήμερα στις ΕΕΛ Κορίνθου-Λουτρακίου, Ξυλοκάστρου και Αιγίου.

Ο **Πίνακας 2.3.1.3.4-1 του Τεύχους Τεκμηρίωσης** παρουσιάζει συγκεντρωτικά για τη ΛΑΠ Ρεμάτων Παραλίας Βόρ. Πελοποννήσου (EL0227), τους οικισμούς προτεραιότητας που έχουν ΕΕΛ σε οποιαδήποτε φάση λειτουργίας (λειτουργία, υπό κατασκευή, σε αδράνεια). Επίσης εμφανίζονται τα υπολογισμένα ρυπαντικά φορτία των ΕΕΛ που λειτουργούν και οι ΜΙΠ τους.

Πίνακας 2.3.1.3.4-1: Στοιχεία και ρυπαντικά φορτία δικτύων αποχέτευσης που δεν καταλήγουν σε ΕΕΛ στη ΛΑΠ Ρεμάτων Παραλίας Βόρ. Πελοποννήσου (EL0227)

Περιγραφή Κοινότητας	Αποδέκτης	Κωδικός Αποδέκτη	BOD (τόνοι/ έτος)	N (τόνοι/ έτος)	P (τόνοι/ έτος)	Ποσοστό πληθυσμού οικισμού που εξυπηρετείται από Δ.Α. χωρίς ΕΕΛ
Καλαβρύτων	ΒΟΥΡΑΪΚΟΣ Π._3	EL0227R001300013N	4,41	0,88	0,18	10%
Βέλου	ΑΣΩΠΟΣ Π._1	EL0227R002900027N	50,12	10,02	2,09	70%

Στη ΛΑΠ Ρεμάτων Παραλίας Βόρ. Πελοποννήσου (EL0227) υπάρχουν 2 μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες δυναμικότητας άνω των 300 κλινών και 1 μεγάλο ξενοδοχειακό συγκρότημα. Σε όλα τα τουριστικά καταλύματα που παρουσιάζονται στον **Πίνακα 2.3.1.3.4-7 του Τεύχους Τεκμηρίωσης** γίνεται επαναχρησιμοποίηση των επεξεργασμένων λυμάτων με σκοπό την άρδευση στον ευρύτερο χώρο των ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων.

Στη **Λεκάνη Απορροής Μόρνου (EL0421),** οι περιοχές της τεχνητής λίμνης Μόρνου και τα ρέματα που εισρέουν σε αυτήν αποτελούν «ευαίσθητες περιοχές». Συγκεκριμένα οι «ευαίσθητοι αποδέκτες» αντιστοιχούν στα παρακάτω υδατικά συστήματα: Τεχνητή λίμνη Μόρνου (EL0421RL00200006H), Κόκκινος ρ. (EL0421R000206088N), Γρανιτσόρρεμα (EL0421R000208089N), Μόρνος π. – Παραπόταμος μέγα ρ. (EL0421R000212092N), Μόρνος Π.3 (EL0421R000200091N) και Μπελεσίτσα ρ. (EL0421R000210090N).

Σύμφωνα με την κατάταξη των οικισμών, όπως αυτή ορίζεται στην ΚΥΑ 5673/400/97, στη Λεκάνη Απορροής Μόρνου απαντάται στην ευρύτερη περιοχή μελέτης ένας (1) οικισμός Β' προτεραιότητας, της Ναυπάκτου, ο οποίος εξυπηρετείται από την ΕΕΛ Ναυπακτίας.

Στη λεκάνη Απορροής Ποταμού Μόρνου (EL0421) λειτουργούν συνολικά δύο (2) Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων: οι ΕΕΛ Ναυπακτίας και η ΕΕΛ Τολοφώνος. Η ΕΕΛ Ναυπακτίας εξυπηρετεί τον οικισμό της Ναυπάκτου, που αποτελεί οικισμό Β' Προτεραιότητας και τους οικισμούς: Λυγιάς και Καστράκι και η ΕΕΛ Τολοφώνος εξυπηρετεί τον οικισμό της Ερατεινής. Τέλος, διευκρινίζεται ότι οι οικισμοί που οδηγούν τα βοθρολύματά τους προς την ΕΕΛ Ναυπακτίας είναι: το Αντίρριο, ο Πλατανίτης και η Δάφνη. Στον **Πίνακα 2.3.1.3.4-2 του Τεύχους Τεκμηρίωσης** παρουσιάζονται συνοπτικά πληροφορίες για τις εν λόγω ΕΕΛ. Στη ΛΑΠ Μόρνου δεν καταγράφονται οικισμοί που διαθέτουν κατασκευασμένο και λειτουργικό δίκτυο αποχέτευσης χωρίς αυτό να είναι συνδεδεμένο με ΕΕΛ, εντός της ευρύτερης περιοχής μελέτης.

Στη **Λεκάνη Απορροής της Άμφισσας (EL0724)** εξυπηρετούνται οικισμοί Γ' Προτεραιότητας από συνολικά 6 ΕΕΛ. Πρόκειται για τις ΕΕΛ Αράχωβας, Άμφισσας, Ιτέας, Γαλαξιδίου, Δεσφίνας και Δελφών. Εξ αυτών οι ΕΕΛ Ιτέας και Γαλαξιδίου διαθέτουν την εκροή τους σε παράκτια κανονικά ύδατα και ειδικότερα στον Όρμο Ιτέας και τον Κορινθιακό Κόλπο αντίστοιχα. Στον **Πίνακα 2.3.1.3.4-3 του Τεύχους Τεκμηρίωση** παρατίθενται τα συγκεντρωτικά στοιχεία για τις ΕΕΛ εν λειτουργία που βρίσκονται εντός της ΛΑΠ Άμφισσας και εντός της ευρύτερης περιοχής μελέτης και ο **Πίνακας 2.3.1.3.4-2** τα υπολογισμένα ρυπαντικά φορτία των επεξεργασμένων λυμάτων που απορρίπτονται από τις ΕΕΛ.

Πίνακας 2.3.1.3.4-2: Ετήσια σημειακά ρυπαντικά φορτία ΕΕΛ στα επιφανειακά ΥΣ της ΛΑΠ Άμφισσας (EL0724)

ΚΩΔΙΚΟΣ ΥΣ	ΥΔΑΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	BOD ετήσιο (τόνοι/ έτος)	N ετήσιο (τόνοι/ έτος)	P ετήσιο (τόνοι/ έτος)
EL0724C0016 N	ΟΡΜΟΣ ΙΤΕΑΣ	12,47	19,96	4,16
EL0725C0019 N	ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ - ΒΟΙΩΤΙΑ	28,08	8,60	1,24
	ΣΥΝΟΛΟ	40,55	28,56	5,4

Στις περιοχές μελέτης στη νότια Λακωνία **GR2540003** "Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου" και **GR2540006** "Υγρότοποι εκβολών Ευρώτα" (ΖΕΠ) εντοπίζεται η ΕΕΛ Σκάλας εντός των ορίων της περιοχής μελέτης. Στη Σκάλα, η οποία αποτελεί οικισμό Γ προτεραιότητας, λειτουργεί ΕΕΛ, από το έτος 2019 καθώς εντάσσεται από την Οδηγία 91/271. Η ΕΕΛ Σκάλας εξυπηρετεί τόσο τη Σκάλα όσο και τον οικισμό Βλαχιώτη.

Σε ότι αφορά την ευρύτερη περιοχή εντοπίζεται εντός της **ΛΑΠ του Ποταμού Ευρώτα (EL0333)** 2 οικισμοί Γ' προτεραιότητας (Γεράκι και Γύθειο) και 1 οικισμός Β προτεραιότητας (Σπάρτη). Σε όλες τους οικισμούς είναι κατασκευασμένες και λειτουργούν ΕΕΛ. Ο οικισμός της Σπάρτης είναι και το κυριότερο αστικό κέντρο που εξυπηρετείται από ΕΕΛ εντός της ευρύτερης περιοχής μελέτης. Η συγκέντρωση λυμάτων στις ΕΕΛ γίνεται είτε μέσω αποχετευτικού δικτύου είτε μεταφέρονται με βυτία. Τα επεξεργασμένα λύματα από τις εν λόγω ΕΕΛ καταλήγουν σε επιφανειακούς ποτάμιους αποδέκτες και συγκεκριμένα στον ποταμό Ευρώτα της ΕΕΛ Σπάρτης, στο ρέμα Σμίνου (παραπόταμος του Ευρώτα) της ΕΕΛ Γυθείου και στο ρέμα Καμίνι (παραπόταμος του Ευρώτα) της ΕΕΛ Γερακίου. Η μονάδα της Σπάρτης λειτουργεί με δευτεροβάθμια επεξεργασία με απομάκρυνση αζώτου και φωσφόρου (2NP), η ΕΕΛ στο Γύθειο λειτουργεί με δευτεροβάθμια επεξεργασία και απομάκρυνση αζώτου (2N) και εξυπηρετεί τόσο την πόλη του Γυθείου, όσο και κάποιες από τις κοντινές αναπτυσσόμενες τουριστικά περιοχές και η ΕΕΛ Γερακίου στην οποία μεταφέρονται καθημερινά με βυτία περίπου 30-40μ3 απ' όλο το Δήμο Ευρώτα, λειτουργεί με τριτοβάθμια επεξεργασία.

Στη ΛΑΠ Ευρώτα δεν έχουν θεσμοθετηθεί ευαίσθητοι αποδέκτες. Η παραγόμενη ιλύς από τις ΕΕΛ στη λΑΠ GR33 διατίθεται με τη συνήθη πρακτική σε ΧΥΤΑ ή όπου δεν υπάρχει, σε άλλους χώρους εναπόθεσης απορριμμάτων. Ο **Πίνακας 2.3.1.3.4-4 του Τεύχους Τεκμηρίωσης** παρουσιάζει

συγκεντρωτικά για τη ΛΑΠ Ευρώτα, τους οικισμούς προτεραιότητας που έχουν ΕΕΛ σε οποιαδήποτε κατάσταση λειτουργίας (λειτουργία, υπό κατασκευή, σε αδράνεια). Εμφανίζονται τα υπολογισμένα ρυπαντικά φορτία των ΕΕΛ που λειτουργούν και οι ΜΙΠ τους.

Στους **Πίνακες 2.3.1.3.4-3 και 4** παρατίθενται, αντίστοιχα τα ετήσια σημειακά ρυπαντικά φορτία των ΕΕΛ στα επιφανειακά ΥΣ και τα στοιχεία και ρυπαντικά φορτία δικτύων αποχέτευσης που δεν καταλήγουν σε ΕΕΛ της ΛΑΠ του Ευρώτα

Πίνακας 2.3.1.3.4-3: Ετήσια σημειακά ρυπαντικά φορτία ΕΕΛ στα επιφανειακά ΥΣ της ΛΑΠ Ευρώτα (EL0333)

ΚΩΔΙΚΟΣ ΥΣ	ΥΔΑΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	BOD ετήσιο (τόνοι/ έτος)	N ετήσιο (τόνοι/ έτος)	P ετήσιο (τόνοι/ έτος)
EL0333R000300003N	ΠΛΑΤΥΣ Π._3	0,00	0,00	0,00
EL0333R000201009N	ΕΥΡΩΤΑΣ Π._4	1,84	1,47	0,31
EL0333R000209029N	ΕΥΡΩΤΑΣ Π._10	6,97	11,35	2,23

Στη ΛΑΠ Ευρώτα (EL0333) οι διαδικασίες κατασκευής της ΕΕΛ Γυθείου δεν έχουν ολοκληρωθεί ενώ το μεγαλύτερο τμήμα (~95%) του δικτύου αποχέτευσης είναι κατασκευασμένο. Για το λόγο αυτό, σήμερα τα αστικά λύματα από το Γύθειο καταλήγουν μέσω του δικτύου αποχέτευσης στο Λακωνικό Κόλπο.

Πίνακας 2.3.1.3.4-4: Στοιχεία και ρυπαντικά φορτία δικτύων αποχέτευσης που δεν καταλήγουν σε ΕΕΛ στη ΛΑΠ Ευρώτα (EL0333)

Περιγραφή Κοινότητας	Αποδέκτης	Κωδικός Αποδέκτη	BOD (τόνοι/ έτος)	N (τόνοι/ έτος)	P (τόνοι/ έτος)	Ποσοστό πληθυσμού οικισμού που εξυπηρετείται από Δ.Α. χωρίς ΕΕΛ
Γυθείου	ΑΚΤΕΣ ΛΑΚΩΝΙΚΟΥ ΚΟΛΠΟΥ	EL0333C0007N	110,66	22,13	4,61	95%

Εντός της ευρύτερης περιοχής, επιπλέον των προαναφερθέντων εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων, εντοπίζονται τρεις ΕΕΛ.

Στη **ΛΑΠ των Ρεμάτων Αργολικού Κόλπου (EL0331)** υπάρχουν 9 οικισμοί Γ προτεραιότητας (Νέα Επίδαυρος, Κρανίδι, Κύθηρα, Αρχαία Επίδαυρος, Ερμιόνη, Λυγουριό, Μονεμβασιά, Μέθανα και Άστρος) και 3 οικισμοί Β προτεραιότητας (Άργος-Ναύπλιο, Τολό, Πόρος-Γαλατάς). Σήμερα είναι κατασκευασμένες και λειτουργούν ΕΕΛ σε όλους αυτούς τους οικισμούς. Η συγκέντρωση λυμάτων στις ΕΕΛ γίνεται μέσω αποχετευτικού δικτύου αλλά και με μεταφορά βοθρολυμάτων με βυτία.

Από τις προαναφερθείσες ΕΕΛ εντός της περιοχής μελέτης βρίσκεται η ΕΕΛ Μονεμβασιάς και στην ευρύτερη η ΕΕΛ Αργούς - Ναυπλίου. Η πιο σημαντική ΕΕΛ ως προς τη ποσότητα του ρυπαντικού φορτίου που καταλήγει σε αυτή είναι η μονάδα Άργους-Ναυπλίου, η οποία εξυπηρετεί τις κοινότητες Άργους, Ναυπλίου, Αρίας και Νέας Κίου με δίκτυο αποχέτευσης (Δ.Α.) καθώς και όλους τους οικισμούς του Αργολικού Πεδίου που ανήκουν στους Δήμους Άργους-Μυκηνών και Ναυπλίου, εκτός της Δ.Ε. Ασίνης, με μεταφορά βοθρολυμάτων με βυτία.

Οι μονάδες της Μονεμβασιάς και της Βόρειας Κυνουρίας λειτουργούν με δευτεροβάθμια επεξεργασία και απομάκρυνση αζώτου (2N) και η μονάδα Άργους-Ναυπλίου, λειτουργεί με δευτεροβάθμια επεξεργασία με απομάκρυνση αζώτου και φωσφόρου (2NP).

Στην υπό μελέτη ΛΑΠ υπάρχουν οικισμοί Γ προτεραιότητας, οι οποίοι, αν και εντάσσονται από την Οδηγία 91/271 στις περιοχές όπου απαιτείται η κατασκευή ΕΕΛ, δεν διαθέτουν τέτοια μονάδα. Η

κατασκευή έργων αποχέτευσης και ΕΕΛ για τη Νεάπολη και το Λεωνίδιο έχει ενταχθεί σε αντίστοιχα χρηματοδοτικά προγράμματα.

Η κατασκευή της ΕΕΛ του Λεωνιδίου (GR2520005) που βρίσκεται στη θέση Άνω Τσουμιάς τη δ.Ε Λεωνιδίου, έχει σχεδόν ολοκληρωθεί και βρίσκεται σε δοκιμαστική λειτουργία (Μάρτιος 2023). Αφορά στην κατασκευή Μονάδας δυναμικότητας 6.440 ικ με την οποία θα εξυπηρετείται η οικιστική ενότητα Λεωνιδίου (Λεωνίδιο, Πλάκα, Λάκκος) εκ των οποίων περίπου 600 ικ με βοθρολύματα. Η ΕΕΛ διαθέτει μονάδα υποδοχής και προεπεξεργασίας βοθρολυμάτων και η διάθεση των επεξεργασμένων θα γίνεται με αγωγό διάθεσης μήκους περίπου 3,1 χλμ.. σε παρακείμενο ρέμα ή για άρδευση.

Επίσης, επίκειται η ένταξη έργων αποχέτευσης για τους Μολάους. Οι υπόλοιποι οικισμοί Γ προτεραιότητας, για τους οποίους απαιτείται ΕΕΛ, είναι ο Βλαχιώτης (Έλος).

Επιπλέον αυτών επίκειται η κατασκευή ΕΕΛ και στη Νήσο Ελαφόνησο για την οποία υπάρχει ωριμότητα μελετών και έχουν εγκριθεί οι Περιβαλλοντικοί Όροι σύμφωνα με την Απόφαση υπ. αριθμ πρωτ. 221396/15-12-2020.

Στον **Πίνακα 2.3.1.3.4-5** παρατίθενται τα ετήσια σημειακά ρυπαντικά φορτία των ΕΕΛ στα επιφανειακά ΥΣ, ενώ στον **Πίνακα 2.3.1.3.4-5 του Τεύχους Τεκμηρίωσης** παρουσιάζονται συγκεντρωτικά για τη ΛΑΠ Ρεμάτων Αργολικού Κόλπου (EL0331), τους οικισμούς προτεραιότητας που έχουν ΕΕΛ σε οποιαδήποτε κατάσταση λειτουργίας (λειτουργία, υπό κατασκευή, σε αδράνεια). Εμφανίζονται τα υπολογισμένα ρυπαντικά φορτία των ΕΕΛ που λειτουργούν και οι ΜΙΠ τους.

Πίνακας 2.3.1.3.4-5: Ετήσια σημειακά ρυπαντικά φορτία ΕΕΛ στα επιφανειακά ΥΣ της ΛΑΠ Ρεμάτων Αργολικού Κόλπου (EL0331)

ΚΩΔΙΚΟΣ ΥΣ	ΥΔΑΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	BOD ετήσιο (τόνοι/ έτος)	N ετήσιο (τόνοι/ έτος)	P ετήσιο (τόνοι/ έτος)
EL0331C0001N	ΑΡΓΟΛΙΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ	33,86	44,68	5,55
EL0331C0005N	ΑΝΑΤ. ΑΚΤΕΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	0,47	0,71	0,31
Υπόλοιπα EL0331	-	54,07	22,25	4,63

Στη **ΛΑΠ του Οροπεδίου Τρίπολης (EL0330)** υπάρχει 1 οικισμός Β προτεραιότητας, η Τρίπολη, όπου έχει κατασκευαστεί και λειτουργεί η αντίστοιχη ΕΕΛ. Η ΕΕΛ της Τρίπολης λειτουργεί με δευτεροβάθμια επεξεργασία, απομάκρυνση αζώτου και φωσφόρου (2NP). Το αποτέλεσμα της επεξεργασίας των λυμάτων καταλήγει σε επιφανειακό αποδέκτη και συγκεκριμένα στο ρέμα Βολίμη, το οποίο δεν είναι ορισμένο σαν υδατικό σύστημα.

Το σύνολο των λυμάτων που παράγονται στον οικισμό καταλήγουν μέσω του δικτύου αποχέτευσης στην ΕΕΛ. Δεν πραγματοποιείται μεταφορά βοθρολυμάτων με βυτία. Στη ΛΑΠ Οροπεδίου Τρίπολης δεν έχουν θεσμοθετηθεί ευαίσθητοι αποδέκτες.

Ο **Πίνακας 2.3.1.3.4-6 του Τεύχους Τεκμηρίωσης** παρουσιάζει συγκεντρωτικά στοιχεία για την ΕΕΛ Τρίπολης που βρίσκεται εντός της ΛΑΠ Οροπεδίου Τρίπολης. Συγκεκριμένα, δίνονται οι οικισμοί εξυπηρέτησης (με Δ.Α. ή βυτία), η προτεραιότητα του οικισμού, ο βαθμός επεξεργασίας της ΕΕΛ, ο πληθυσμός αιχμής και οι ΜΙΠ σχεδιασμού, τυχόν διαθέσιμα στοιχεία μέσης ετήσιας εισερχόμενης παροχής και συγκέντρωσης ρύπων στις επεξεργασμένες εκροές καθώς και τα υπολογισμένα ρυπαντικά φορτία των επεξεργασμένων λυμάτων που απορρίπτονται από την ΕΕΛ.

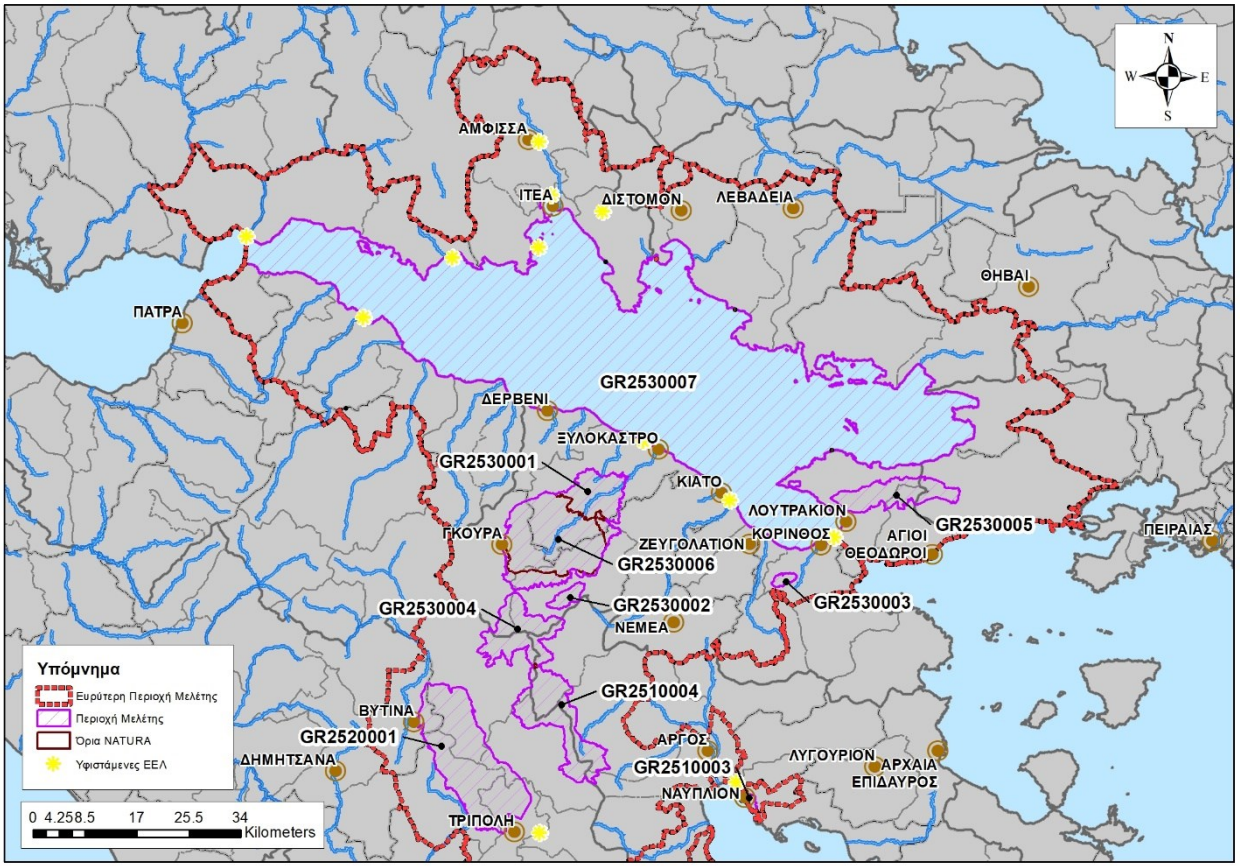

Σχήμα 2.3.1.3.4-1: Υφιστάμενες ΕΕΛ στην άμεση και ευρύτερη περιοχή μελέτης – Β. Πελοποννήσου

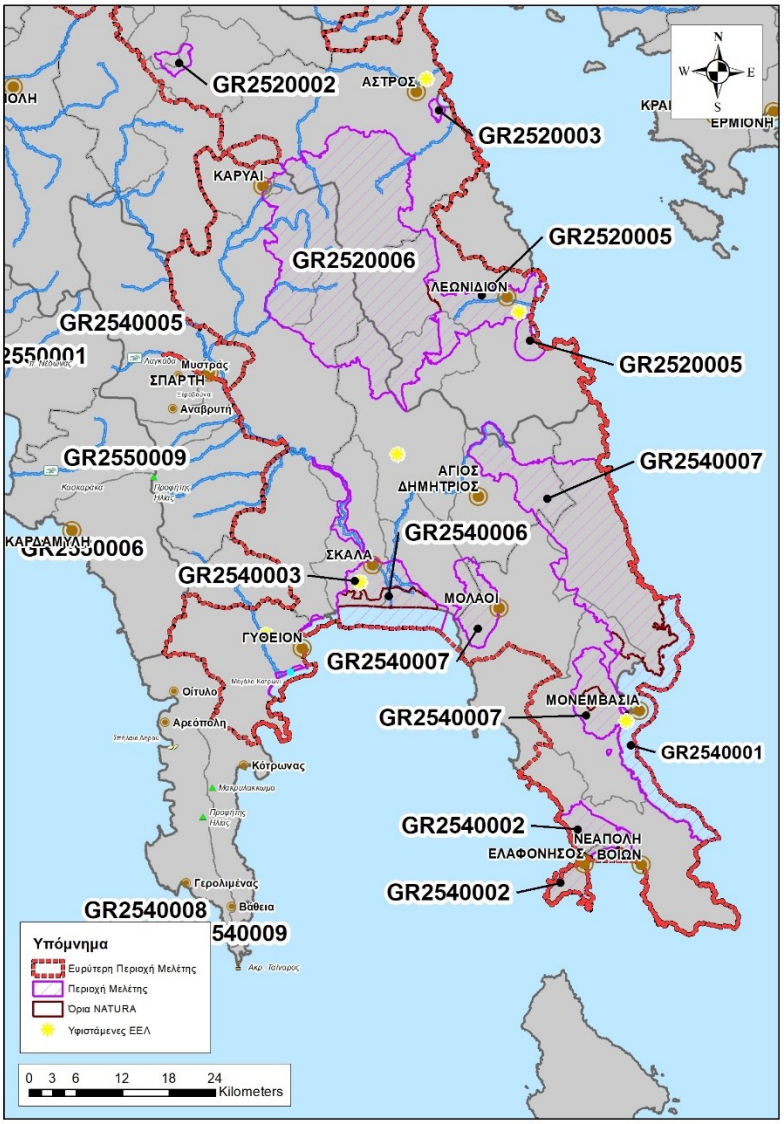

Σχήμα 2.3.1.3.4-2: Υφιστάμενες ΕΕΛ στην άμεση και ευρύτερη περιοχή μελέτης – Β. Πελοποννήσου

Β. Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων

Σύμφωνα με το **ΠΕΣΔΑ Πελοποννήσου**[61], η ευρύτερη περιοχή μελέτης διαθέτει ελάχιστα υφιστάμενα έργα υποδομής για τη διαχείριση των ΑΣΑ. Στο σύνολο της, λειτουργεί ένας μόνο ΧΥΤ στο Δήμο Ξυλοκάστρου – Ευρωστίνης, στην ευρύτερη περιοχή του **Όρους Κυλλήνη**. Ο ΧΥΤ ξεκίνησε τη λειτουργία του στις αρχές του 2015 (14/1/2015) και δέχεται ΑΣΑ από το Δήμο Ξυλοκάστρου και σποραδικά και από γειτονικούς Δήμους που δεν διαθέτουν σχετικές υποδομές. Ο ΧΥΤ Ξυλοκάστρου έχει δυναμικότητα 380.280 m^3 και προβλέπεται ότι θα λειτουργεί για τα επόμενα 20-30 χρόνια με βάση την παρούσα χρήση του. Μέχρι το τέλος του 2014 λειτουργούσε επίσης ο ΧΥΤΑ Κιάτου, ο οποίος έχει κλείσει.

Όσον αφορά στη διαχείριση των ανακυκλώσιμων υλικών, στην ευρύτερη περιοχή λειτουργούν δύο ΚΔΑΥ συμβεβλημένα με την Ε.Ε.Α.Α. Α.Ε.[62] (ΠΕΛ.ΑΝ. Α.Ε. στην Τρίπολη και ECORAP Α.Ε. στην Κόρινθο),

[61] http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=938&language=elGR&SkinSrc=%5BG%5DSkins%2F_default%2FNo+Skin&ContainerSrc=%5BG%5DContainers%2F_default%2FNo+Container&dnnprintmode=true
[62] Ελληνική Εταιρία Αξιοποίησης Ανακύκλωσης https://www.herrco.gr/

τα οποία δέχονται κατά βάση το περιεχόμενο των μπλε κάδων, αλλά διαχειρίζονται και άλλα επιμέρους ρεύματα αποβλήτων.

Επίσης, υπάρχει πλήθος εταιρειών και ομάδων κοινωνικής οικονομίας, οι οποίες πραγματοποιούν διαλογή και προσωρινή αποθήκευση μικρότερης κλίμακας ΑΥ (Ανακυκλώσιμων Υλικών) και ΥΣ (Υλικών Συσκευασίας), αλλά και άλλων εναλλακτικών ρευμάτων όπως ΟΤΚΖ (Οχήματα Τέλους Κύκλου Ζωής), ΑΗΗΕ (Απόβλητα ειδών Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού), ΜΕΟ (Μεταχειρισμένα Ελαστικά Οχημάτων), ΑΣΟΒ (Απόβλητα Συσσωρευτών Οχημάτων και Βιομηχανίας), ΑΦΗΣ (Ανακύκλωση Φορητών Ηλεκτρικών Συσκευών) και ΑΕΚΚ (Απόβλητα Εκσκαφών, Κατασκευών, Κατεδαφίσεων)

Κάποιοι Δήμοι έχουν προχωρήσει στην υπογραφή συμβάσεων συνεργασίας με ιδιωτική εταιρία, η οποία αναλαμβάνει να εγκαταστήσει εξοπλισμό διαχείρισης των ΑΣΑ, που περιλαμβάνει τη διαλογή ανακυκλώσιμων υλικών και την κομποστοποίηση του οργανικού κλάσματος. Ωστόσο, και σε αυτές τις περιπτώσεις παραμένει ένα σημαντικό ποσοστό των ΑΣΑ ως υπόλειμμα, για το οποίο υπάρχει δυσκολία διαχείρισης, καθώς σε κάποιες περιπτώσεις δεματοποιείται και αποθηκεύεται προσωρινά μέχρι να υλοποιηθεί κάποιος συνολικός σχεδιασμός για την Περιφέρεια, ενώ σε κάποιες άλλες περιπτώσεις οδηγείται για ταφή σε ΧΥΤΑ/ΧΥΤΥ εκτός της Περιφέρειας. Επιπλέον, το παραγόμενο κομπόστ δεν είναι πιστοποιημένο, με αποτέλεσμα να περιορίζεται το εύρος των χρήσεων και να είναι δύσκολη η διάθεσή του. Η βασική χρήση του ήταν προς τις εργασίες αποκατάστασης των ΧΑΔΑ.

Σημειώνεται ότι στην περιοχή μελέτης, εντοπίστηκαν 13 ΧΑΔΑ (εκτός ευρύτερης Κορινθιακού Κόλπου), εκ των οποίων οι 5 είναι ακόμη ενεργοί και ο ένας εξ αυτών εντός περιοχής NATURA. Πρέπει επίσης να τονιστεί, ότι στην περιοχή μελέτης υπάρχουν και μικρότεροι χώροι περιστασιακής εναπόθεσης αστικών απορριμμάτων η/και αδρανών υλικών.

Εντός της περιοχής **GR2540002 (ΕΖΔ)** «Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος», υπάρχουν δύο ΧΑΔΑ εκ των οποίων ο ένας εντοπίζεται στη θέση «Βάρδια-Βίγκλα», Δ.Ε. Ελαφονήσου, Δ. Ελαφονήσου, έκτασης 13 στρεμμάτων. Ο εν λόγω ΧΑΔΑ δεν είναι ενεργός εντούτοις δεν έχει αποκατασταθεί επί του παρόντος. Ο δεύτερος εκ των προαναφερθέντων ΧΑΔΑ είναι επίσης ανενεργός και εντοπίζεται στη θέση «Αγραπιδόλουτσα», Δ.Ε. Βοιών, Δ. Μονεμβασιάς, έκτασης 38 στρεμμάτων.

Εντός των περιοχών της της **<u>Ανατολικής Λακωνίας</u>**, **GR2540001 (ΕΖΔ)** «Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κορακιά, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα, & Περιοχή Μονεμβασιάς – Σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου & Θαλάσσια ζώνη έως Καμήλι» και **GR2540007 (ΖΕΠ)** «Όρη Ανατολικής Λακωνίας» υπάρχουν **2 ανενεργοί ΧΑΔΑ**, οι οποίοι δεν έχουν αποκατασταθεί πλήρως. Αυτοί βρίσκονται, ο ένας στη θέση «Λαχανιάς», Δ.Ε. Μονεμβασιάς, Δ. Μονεμβασιάς, έκτασης 6 στρεμμάτων και ο άλλος στη θέση «Μονοδένδρι», Δ.Ε. Ζάρακα, Δ. Μονεμβασιάς, έκτασης 6 στρεμμάτων.

Εντός της περιοχής **GR2520001 (ΕΖΔ)** «Όρος Μαίναλο», εντοπίζεται 1 ανενεργός ΧΑΔΑ στη θέση «Μαγούλα», Δ.Ε. Λεβιδίου, Δ. Τριπόλεως, εκτάσεως 9 στρεμμάτων.

Στην **ευρύτερη περιοχή μελέτης** απαντώνται 4 ενεργοί ΧΑΔΑ. Ο ένας στη θέση «Σκούρτιζα-Ασπρόχωμα», Δ.Ε. Αγ. Θεοδώρων, Δήμου Λουτρακίου – Αγ. Θεοδώρων, σε απόσταση περίπου 3 χλμ.. Νότια από το όριο της περιοχής **GR2530005 (ΕΖΔ)** « Γεράνεια Όρη», ο δεύτερος στη θέση «Αγ. Βλάσσης», Δ.Ε. Φαλάνθων, Δήμου Τριπόλεως, σε απόσταση περίπου 250 μ. Νότια από το όριο της περιοχής **GR2520001 (ΕΖΔ)** «Όρος Μαίναλο», ο τρίτος στη θέση «Τάνος-Καϊάφας», Δ.Ε. Β. Κυνουρίας,

Δ. Β. Κυνουρίας, σε απόσταση περίπου 2,5 χλμ.. Βόρεια του ορίου της περιοχής **GR2520003 (ΕΖΔ)** «Λιμνοθάλασσα Μούστου» και ο τέταρτος στη θέση «Σκεπάρνι-Κάτω Πέτσινα», Δ.Ε. Β. Κυνουρίας, Δ. Β. Κυνουρίας, σε απόσταση μικρότερη του 1 χλμ.. Βόρεια της περιοχής **GR2520005 (ΕΖΔ-ΤΚΣ)** «Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου – Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια λίμνη».

Επιπλέον των παραπάνω, στην ευρύτερη περιοχή, υπάρχουν 4 ακόμη ανενεργοί ΧΑΔΑ που δεν έχουν αποκατασταθεί πλήρως. Αυτοί βρίσκονται, ο ένας στη θέση «Πλάτωμα», Δ.Ε. Τριπόλεως, Δήμου Τρίπολης, σε απόσταση περίπου 1 km από το όριο της περιοχής **GR2520001 (ΕΖΔ)** «Όρος Μαίναλο», ο δεύτερος στη θέση «Προβατομάνδρα», Δ.Ε. Θεραπνών, Δήμου Σπάρτης, σε απόσταση περίπου 5 km από το όριο της περιοχής **GR2520006 (ΕΖΔ)** «Όρος Πάρνωνας (και Περιοχή Μαλέβης)», ο τρίτος στη θέση «Χειλόρεμα», Δ.Ε. Μολάων, Δ. Μονεμβασιάς, σε απόσταση περίπου 1,5 χλμ.. Ανατολικά του ορίου της περιοχής **GR2540007 (ΕΖΔ)** «Όρη Ανατολικής Λακωνίας» και ο τέταρτος στη θέση «Βεδούχια», Δ.Ε. Βυτίνας, Δ. Γορτυνίας, σε απόσταση μικρότερη του 1 χλμ.. Δυτικά της περιοχής **GR2520001 (ΕΖΔ)** «Όρος Μαίναλο».

Τέλος, στην ευρύτερη περιοχή του **Κορινθιακού Κόλπου** εντοπίζονται 7 ανενεργοί ΧΑΔΑ.

Στο κεφάλαιο 2.3.2. «Επιπτώσεις Σχεδίων Ανάπτυξης», στην ενότητα «Ευρύτερη περιοχή», υπό-ενότητα «Στερεά Απόβλητα», περιγράφονται τα προγραμματιζόμενα σχετικά έργα. Οι ΧΥΤΑ & ΧΑΔΑ της ευρύτερης περιοχής μελέτης παρουσιάζονται στον **Πίνακα 2.3.1.3.4-4 του Τεύχους Τεκμηρίωσης (ΤΤΑ)** και στα **Σχήματα 2.3.1.3.4.-3 και 4** παρακάτω.

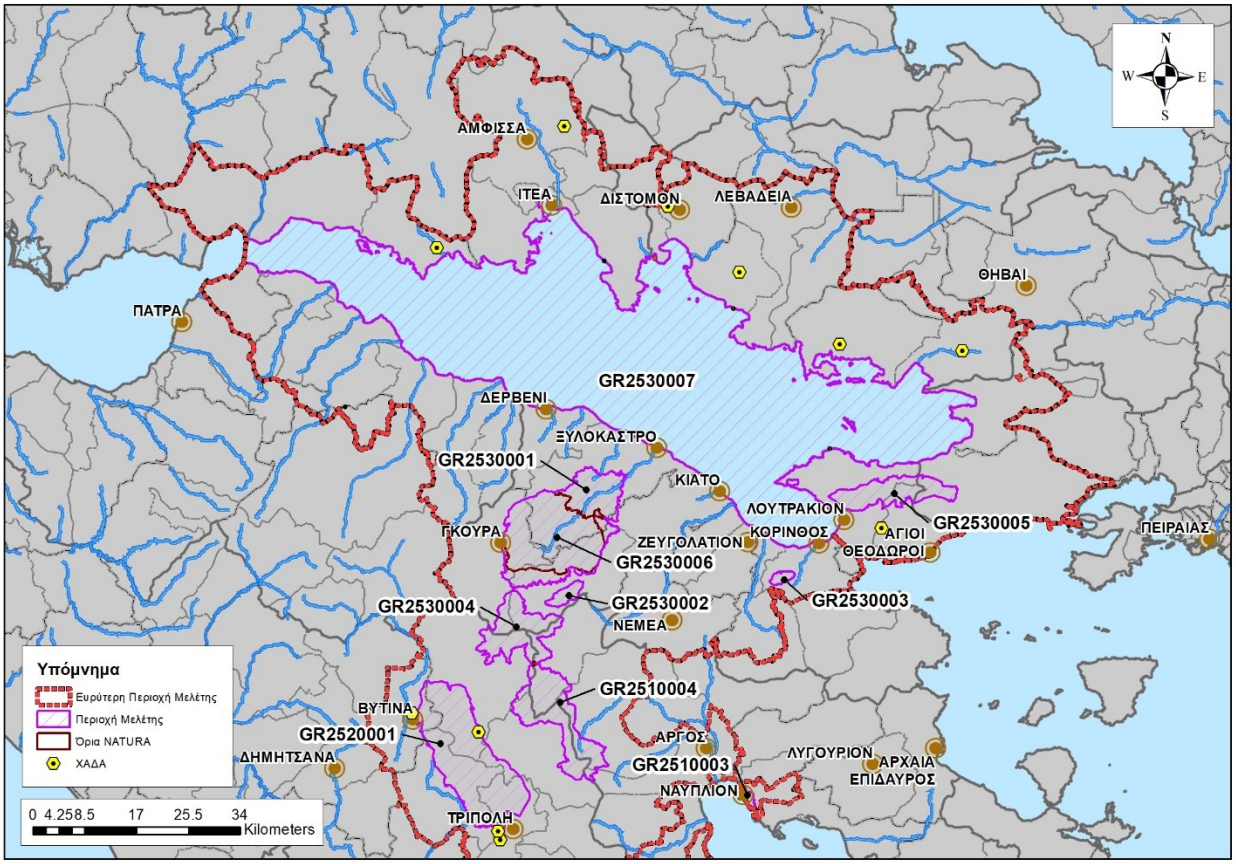

Σχήμα 2.3.1.3.4.-3: Υφιστάμενοι ΧΑΔΑ στην περιοχή μελέτης – Β. Πελοποννήσου

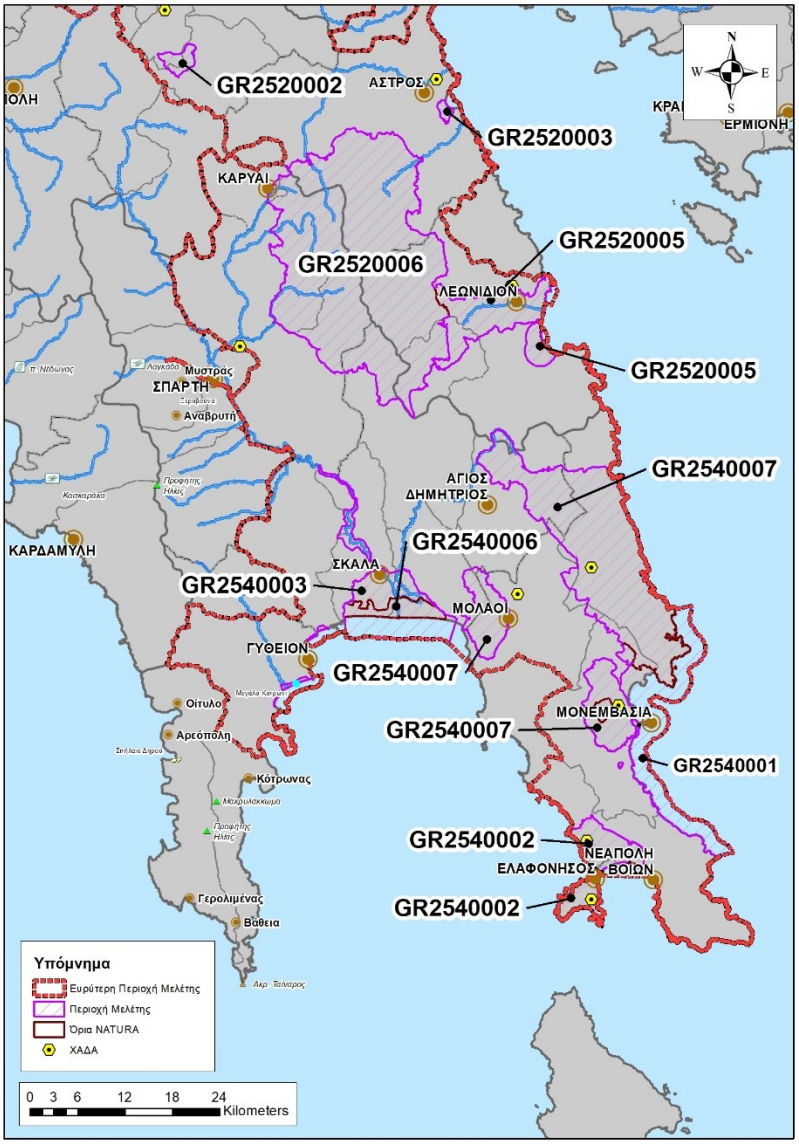

Σχήμα 2.3.1.3.4.-4: Υφιστάμενοι ΧΑΔΑ στην περιοχή μελέτης – ΝΑ. Πελοποννήσου

Πράσινα Σημεία

Στην ευρύτερη περιοχή του Κορινθιακού κόλπου, σύμφωνα με το Τοπικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (Τ.Σ.Δ.) του Δήμου Λουτρακίου – Περαχώρας – Αγίων Θεοδώρων, προβλέπεται η δημιουργία πράσινου σημείου. Έχει προταθεί ως χώρος εγκατάστασης του κεντρικού «Πράσινου Σημείου» του Λουτρακίου ελεύθερος χώρος έκτασης 9,28 στρεμμάτων περίπου, ιδιοκτησίας του Δήμου, στη θέση «Θρουβάλα». Πρόκειται για τμήμα του γηπέδου στο οποίο λειτουργούσε εργοστάσιο εμφιάλωσης χυμών. Στο πράσινο σημείο θα υλοποιούνται:

- Υποδοχή και διαλογή των προδιαλεγμένων ανακυκλώσιμων υλικών. Με την αύξηση των ρευμάτων θα μειώνεται το υπόλειμμα, δηλαδή τα ανεπιθύμητα υλικά στους κάδους των ανακυκλώσιμων.
- Συγκέντρωση υλικών που δεν κατευθύνονται στους κάδους, όπως
  - ηλεκτρικές και ηλεκτρονικές συσκευές, συσσωρευτές, ελαστικά, ογκώδη αντικείμενα
  - τυχόν συγκεντρωμένες μεγάλες ποσότητες ανακυκλώσιμων από πολίτες, επιχειρήσεις, υπηρεσίες, σχολεία

- συγκέντρωση υλικών προς επαναχρησιμοποίηση – ανταλλαγή όπως ρουχισμού επίπλων και παλαιών αντικειμένων.

- Εργαστήριο ανάκτησης ανταλλακτικών, επισκευής – ανακατασκευής υλικών.

Επιπλέον η πόλη του Ναυπλίου συμμετέχει στο Ολοκληρωμένο Πιλοτικό Πρόγραμμα Ανακύκλωσης του Υπουργείου Εσωτερικών. Στο πλαίσιο του εν λόγω προγράμματος εγκαθίστανται συστήματα ανταποδοτικής ανακύκλωσης νέας καινοτόμου τεχνικής «Διαλογή στην Πηγή». Δηλαδή, επιτόπια ανακύκλωση συσκευασιών από πλαστικό, μέταλλο, γυαλί και χαρτί χωρίς υπολείμματα. Στόχος η ανάκτηση 100% ανακυκλώσιμων υλικών, η οποία θα πιστοποιείται από το Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο.

2.3.1.4 Προηγούμενες δράσεις προστασίας και διατήρησης φυσικού περιβάλλοντος

Στην περιοχή μελέτης έχουν εκπονηθεί **Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες** (ΕΠΜ)για την περιοχή του όρους Πάρνωνα-υγροτόπου Μουστού (GR2520003, GR2520006 και GR2520005), το όρος Ζήρια (GR2530001), το όρος Μαίναλο (GR2520001) και το Δέλτα του Ευρώτα (GR2540003 και GR2540006).

Η προστατευόμενη περιοχή του όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού (GR2520006, GR2520003) θεσμοθετήθηκε το 2010 δυνάμει της υπ' αριθμ. 33999/2010 Κ.Υ.Α. (Φ.Ε.Κ. 353 Α.Α.Π.Π./6.09.2010) και τροποποίηση αυτής (δυνάμει των ΦΕΚ 160/ΑΑΠΘ/16-6-2011 και ΦΕΚ 226/ΑΑΠ/15-4-2013) και ισχύει βάσει της υπ' αρ. οικ. 81516/968/25.2.2000 απόφασης έγκρισης του Γενικού Διευθυντή Περιβάλλοντος του ΥΠΕΧΩΔΕ της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης όρους Πάρνωνα-υγροτόπου Μουστού και το Νόμο 3937/2011 (ΦΕΚ 60/Α/31-03-2011) περί «Διατήρησης της Βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις», με σκοπό την προστασία της περιοχής ως εθνική φυσική κληρονομιά.

Επιπλέον για τις περιοχές μελέτης του Πάρνωνα και της Στυμφαλίας έχουν εκπονηθεί **Σχέδια Διαχείρισης**.

Για τη ΖΕΠ GR2510004 «Όρη Αρτεμήσιο και Λύρκειο» και τη ΖΕΠ GR2530006 «Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)» έχει συνταχθεί Σχέδιο Δράσης στο πλαίσιο του έργου «Πρόγραμμα επαναξιολόγησης 69 Σημαντικών Περιοχών για τα Πουλιά για τον χαρακτηρισμό τους ως Ζωνών Ειδικής Προστασίας της ορνιθοπανίδας.

Α. Προηγούμενες Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες στην περιοχή

Το έτος 1999 εκπονήθηκε η **Ειδική περιβαλλοντική μελέτη του όρους Πάρνωνα – υγροτόπου Μουστού**, και περιλαμβάνει τις περιοχές μελέτης **GR2520003**, **GR2520006** και **GR2520005**. Από την εν λόγω μελέτη προέκυψε ο χαρακτηρισμός του συνόλου της περιοχής εντός των παλαιών ορίων του Φορέα Διαχείρισης Πάρνωνα- υγροτόπου Μουστού (παρ. 10 του άρθρου 15 του ν. 2742/1999) ως Περιοχή Οικοανάπτυξης, σύμφωνα με τα άρθρα 18 και 19 (παρ. 5) του ν. 1650/86 (ΦΕΚ 160 Α) με την ονομασία «Οικολογικό Πάρκο Πάρνωνα - Μουστού» (Ο.Π. Π-Μ). Εντός των ορίων της περιοχής οικοανάπτυξης οροθετούνται ζώνες προστασίας οι οποίες ορίζονται από την Κ.Υ.Α. υπ' αριθμ. 33999/2010 «Καθορισμός χρήσεων όρων και περιορισμών δόμησης για την προστασία χερσαίων και υδάτινων εκτάσεων των Δήμων Βόρειας Κυνουρίας, Λεωνιδίου, Σκιρίτιδας και Τυρού του Ν. Αρκαδίας, των Δήμων Θεραπνών, Οινούντος και Γερόνθρων του Ν. Λακωνίας και των κοινοτήτων Κοσμά (Ν. Αρκαδίας) και Καρυών (Ν. Λακωνίας) της περιοχής όρους Πάρνωνα-υγροτόπου Μουστού» (ΦΕΚ 353/ΑΑΠ/6-9-2010) και τροποποίηση αυτής (ΦΕΚ 160/ΑΑΠΘ/16-6-2011 και ΦΕΚ 126/ΑΑΠ/15.4.2013 Παράταση ενός (1) έτους ΥΑ 24817/2013 (ΦΕΚ 156/ΤΑΑΠΘ/10-5-2013)).

Εντός της Περιοχής Οικοανάπτυξης περιλαμβάνονται οι κάτωθι περιοχές προστασίας σύμφωνα με τα άρθρα 18 και 19 του Ν. 1650/86, που περιλαμβάνουν τις εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών προ του 1923 και κάτω των 2000 κατοίκων εκτάσεις των Δήμων Βόρειας Κυνουρίας και Λεωνιδίου του Ν. Αρκαδίας, των Δήμων Θεραπνών, Οινούντος και Γερόνθρων του Ν. Λακωνίας και της Κοινότητας Κοσμά Ν. Αρκαδίας:

- Χαρακτηρίζονται ως Περιοχές Απόλυτης Προστασίας της Φύσης, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 19 του ν. 1650/86 (ΦΕΚ 160 Α), οι κάτωθι: α) Περιοχή Απόλυτης Προστασίας της Φύσης 2.Ι (Συστάδα Δενδρόκεδρου Μονής Μαλεβής) β) Περιοχή Απόλυτης Προστασίας της Φύσης 2.ΙΙ (Υγρότοπος Μουστού)

- Χαρακτηρίζονται ως Περιοχές Προστασίας της Φύσης, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 19 του ν. 1650/86 (ΦΕΚ 160 Α), οι κάτωθι: α) Περιοχή Προστασίας της Φύσης 3.Ι (Δάση Δενδρόκεδρου Πραστού) β) Περιοχή Προστασίας της Φύσης 3.ΙΙ (Δάση Δενδρόκεδρου Αγίου Βασιλείου – Πλατανακίου) γ) Περιοχή Προστασίας της Φύσης 3.ΙΙΙ (Δάση Δενδρόκεδρου Παλαιοχωρίου) δ) Περιοχή Προστασίας της Φύσης 3.IV (Σημαντική περιοχή χλωρίδας κορυφών Πάρνωνα) ε) Περιοχή Προστασίας της Φύσης 3.V (Σημαντική περιοχή χλωρίδας Καστάνιτσας) στ) Περιοχή Προστασίας της Φύσης 3.VI (Σημαντική περιοχή χλωρίδας Αγ. Ιωάννη - Ορεινής Μελιγούς) ζ) Περιοχή Προστασίας της Φύσης 3.VII (Περιοχή Χαράδρας Δαφνώνα και Μονών Ελώνης και Σίντζας) η) Περιοχές Προστασίας Ρεμάτων. Κατά μήκος των ρεμάτων Δαφνώνα, Βρασιάτη και Τάνου ορίζονται γραμμικές περιοχές προστασίας πλάτους 50 μέτρων από τις όχθες των ρεμάτων θ) Περιοχή Προστασίας 4.Ι (Περιοχή Προστασίας Υγροτόπου Μουστού)

Στο **Σχήμα 2.3.1.4.-1** που ακολουθεί απεικονίζονται τα όρια των προαναφερθέντων ζωνών προστασίας καθώς και του συνόλου της περιοχής οικοανάπτυξης.

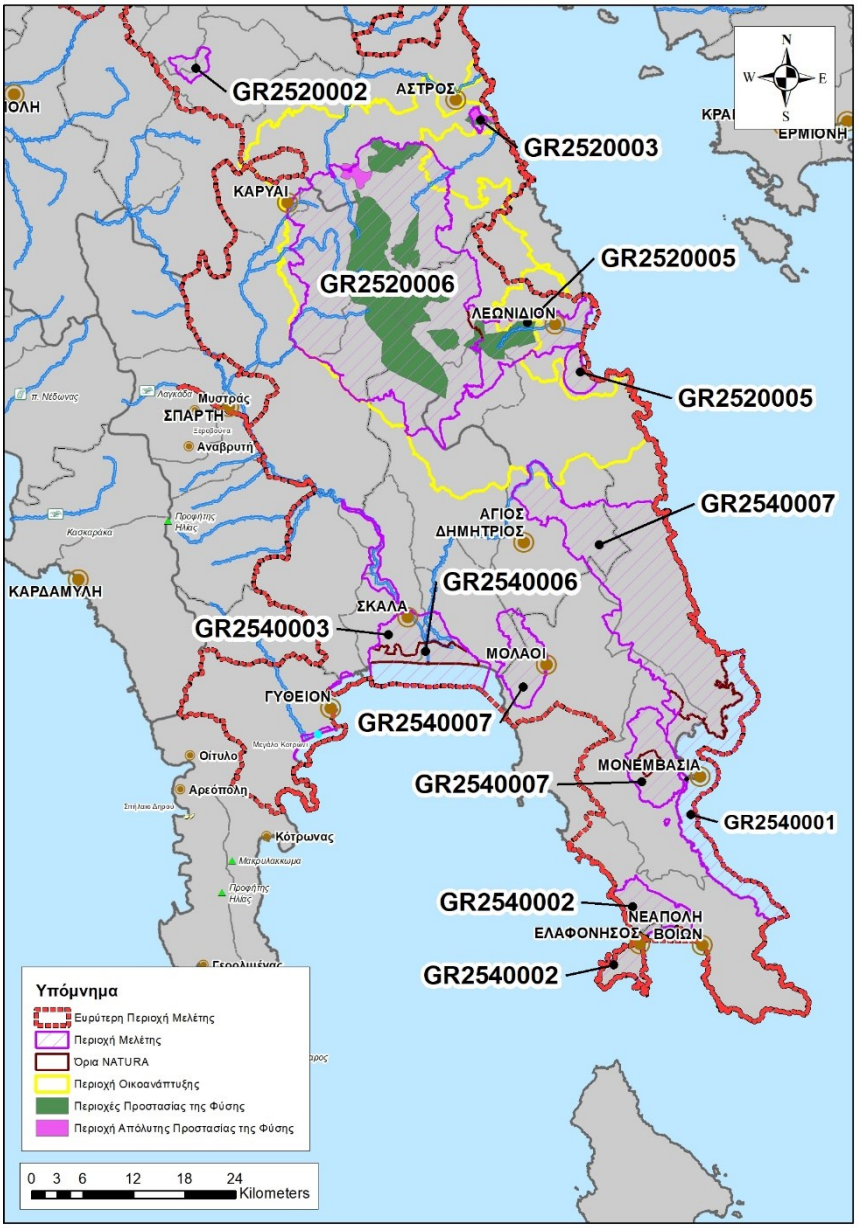

Σχήμα 2.3.1.4.-1:Αποτύπωση των ζωνών προστασίας της περιοχής του όρους Πάρνωνα-υγρότοπου Μουστού όπως αυτές καθορίζονται από την ΚΥΑ 33999/2010 (ΦΕΚ 353/ΤΑΑΠΘ/6.9.2010)

Το έτος 2000 εκπονήθηκε η **Ειδική περιβαλλοντική μελέτη Δέλτα Ευρώτα** στο πλαίσιο του κοινοτικού προγράμματος LIFE-Nature «Implementation of Management Plans for Pylos Lagoon and Evrotas Delta, Natura 2000 Sites, Greece», το οποίο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση 11η, το Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ., Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος και τους φορείς υλοποίησης. Ανάδοχος του προγράμματος είναι η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία (Ε.Ο.Ε.) και συνεργαζόμενοι φορείς ο Αρχέλων-Σύλλογος για την προστασία της Θαλάσσιας Χελώνας (Αρχέλων-Σ.Π.Θ.Χ.) και το Ινστιτούτο Θαλάσσιας Βιολογίας Κρήτης (ΙΘΑΒΙΚ). Από την εν λόγω μελέτη, προέκυψε πρόταση σχεδίου Προεδρικού Διατάγματος για τη θεσμοθέτηση της περιοχής ως «Περιοχή Οικοανάπτυξης» σύμφωνα με την τότε ισχύουσα νομοθεσία (Ν 1650/86). Εντούτοις, δεν έχει δημοσιευθεί ΠΔ για τη θεσμοθέτηση της περιοχής μελέτης ως «Περιοχή Οικοανάπτυξης».

Το έτος 2002-2003 εκπονήθηκε η **Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη με τίτλο «Διατήρηση και διαχείριση του όρους Μαίναλο».** Η μελέτη αυτή εγκρίθηκε με την οικ. 141352/2359/12-8-2010 απόφαση της Γενικής Δ/ντριας Περιβάλλοντος του ΥΠΕΧΩΔΕ. Από τη μελέτη αυτή προέκυψε πρόταση σχεδίου Προεδρικού Διατάγματος για τη θεσμοθέτηση της περιοχής ως «Περιοχή Οικοανάπτυξης» σύμφωνα με την τότε ισχύουσα νομοθεσία (Ν 1650/86). Εντούτοις, δεν έχει δημοσιευθεί ΠΔ για τη θεσμοθέτηση της περιοχής μελέτης ως «Περιοχή Οικοανάπτυξης».

Την περίοδο 2009-2011 εκπονήθηκε η **Ειδική περιβαλλοντική μελέτη του όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και τη χαράδρα Φλαμπουρίτσα**. από την εν λόγω μελέτη προτάθηκαν ζώνες προστασίας οι οποίες εντούτοις, δεν επικαιροποιήθηκαν με ΠΔ, ωστόσο έχει συνταχθεί και δημοσιοποιηθεί το σχέδιο του ΠΔ.

Β. Προηγούμενα Σχέδια Διαχείρισης στην περιοχή

Το έτος 2000 εκπονήθηκε το **Διαχειριστικό Σχέδιο Λακωνικού Κόλπου**, από τον ΑΡΧΕΛΩΝ στο πλαίσιο υλοποίησης κοινοτικών προγραμμάτων LIFE-Nature και περιλαμβάνει προτάσεις για δράσεις προστασίας των θαλάσσιων χελωνών στους χώρους αναπαραγωγής τους καθώς και δράσεις για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού. Το ως άνω Διαχειριστικό Σχέδιο υποβλήθηκε στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, ωστόσο ποτέ δεν κατοχυρώθηκε νομικά ούτε εντάχτηκε σε κάποιο ευρύτερο πλαίσιο προστασίας για τις περιοχές αυτές. Ωστόσο κάποιες δράσεις για τη διαχείριση των χερσαίων ενδιαιτημάτων περιλήφθηκαν σε ειδική εγκύκλιο που εκδόθηκε από τη Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος το 2000 (αρ. πρωτ. οικ.81352/1063/1-3-2000). Τα περιλαμβανόμενα στην εγκύκλιο διαχειριστικά μέτρα έχουν θεσμοθετηθεί με Κοινή Υπουργική Απόφαση για την παραχώρηση απλής χρήσης αιγιαλού (βλ. ΦΕΚ Β 1636/12-05-2017 και ΦΕΚ Β 1970/07-06-2017). Ο ΑΡΧΕΛΩΝ εξακολουθεί να προωθεί την εφαρμογή τους με τη συμμετοχή και συνεργασία εμπλεκόμενων φορέων όπως οι τοπικές αυτοδιοικήσεις, ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, τουριστικά πρακτορεία, σύλλογοι αλιέων, κλπ.

Για την περιοχή του Οικολογικού Πάρκου Πάρνωνα – Υγρότοπου Μουστού έχει καταρτιστεί **Σχέδιο Διαχείρισης** για το οποίο έχει καταρτιστεί και Σχέδιο για έγκρισης, του οποίου η ισχύς είναι πενταετή και αφορά τη διαχειριστική περίοδο **2009-2013.**

Γ. Σχέδιο δράσης για την προστασία των ειδών προτεραιότητας

Το 2009 εκπονήθηκε από το τότε ΥΠΕΧΩΔΕ το έργο **«Πρόγραμμα επαναξιολόγησης 69 Σημαντικών Περιοχών για τα Πουλιά για τον χαρακτηρισμό τους ως Ζωνών Ειδικής Προστασίας της ορνιθοπανίδας. Σύνταξη σχεδίων δράσης για την προστασία των ειδών προτεραιότητας»**, στο οποίο εξετάσθηκαν οι περιοχές GR2510004 «Όρη Αρτεμήσιο και Λύρκειο» και συντάχθηκε Σχέδιο Δράσης αυτής και GR2530006 «Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)» για την οποία συντάχθηκε Σχέδιο Δράσης (Παπακωνσταντίνου, 2009b).

Δ. «LIFE Environment» - Ολοκληρωμένη Διαχείριση Υδατικών Πόρων Λεκάνης Απορροής Ποταμού Ευρώτα»

Στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE Environment της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το έτος 2009 εκπονήθηκε η μελέτη «**Ολοκληρωμένη Διαχείριση Υδατικών Πόρων Λεκάνης Απορροής Ποταμού Ευρώτα**»[63]. Στην εν λόγω μελέτη αφού μελετήθηκαν οι πιέσεις που ασκούνται στη λεκάνη απορροής του Ευρώτα, έγινε οικολογική εκτίμηση και προτάθηκαν λύσει και εναλλακτικές μορφές διαχείρισης σε ότι αφορά την Αγροτική παραγωγή, την ύδρευση, την άρδευση, τη μείωση της ρύπανσης, τη συντονισμένη Αντιμετώπιση Πλημμύρων & Λειψυνδρίας, την Προστασία της Βιοποικιλότητας και τέλος την Αποκατάσταση των Οικοσυστημάτων.

Ε. «Αποκατάσταση δασών όρους Πάρνωνα και κατευθύνσεις διατήρησης όρους Ταϋγέτου στη Λακωνία»

Το χρονικό διάστημα 2009-2012 στην περιοχή του Ταϋγέτου υλοποιήθηκε το έργο «**Αποκατάσταση δασών Όρους Πάρνωνα και κατευθύνσεις διατήρησης Όρους Ταϋγετου στη Λακωνία**» [64]. Το εν λόγω έργο υλοποιήθηκε από την Περιφέρεια Πελοποννήσου, με τη συνεργασία του Δασαρχείου Σπάρτης, της Γενική Διεύθυνσης Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ, της Τοπικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Νομού Λακωνίας και του Μουσείου Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας, Ελληνικού Κέντρου Βιοτόπων-Υγροτόπων του (ΕΚΒΥ). Χρηματοδοτήθηκε κατά 50% από πόρους του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου περιόδου 2004-2009 και 2009-2014 και κατά 50% από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.

Το έργο αποσκοπούσε στην αειφορική διαχείριση του ορεινού χώρου της Λακωνικής πεδιάδας μέσω της αποκατάστασης των δασών του Πάρνωνα που επλήγησαν από τις μεγάλες πυρκαγιές του 2007 και της ολοκλήρωσης της οικολογικής αποτύπωσης του Όρους Ταϋγέτου. Ειδικότερα, για τον Πάρνωνα έγινε α) μελέτη αποκατάστασης των καμένων εκτάσεων σε 250 ha δάσους μαύρης πεύκης και μεικτού δάσους μαύρης πεύκης και ελάτης, και β) μελέτη εγκατάστασης προγράμματος παρακολούθησης της αποκατάστασης των δασών στον Πάρνωνα.

Με βάση τα αποτελέσματα του έργου: α) η επιτυχία των φυτεύσεων φαίνεται ότι είναι υψηλή εκτός από τις θέσεις χαμηλότερου υψομέτρου που ήταν ήδη γνωστό ότι αντιμετωπίζουν αυξημένους κινδύνους, β) τα αποτελέσματα των φυτεύσεων και οι γενικά αποδεκτές εδαφικές συνθήκες (βάθος εδάφους, απουσία έντονων φαινομένων διάβρωσης), σε συνδυασμό με τη συνεχή προστασία της περιοχής από τη βόσκηση και τις πυρκαγιές, επιτρέπουν την εκτίμηση ότι οι επεμβάσεις θα έχουν υψηλή επιτυχία και γ) εκτιμάται ότι ο συνδυασμός της επιτυχίας των φυτεύσεων με την εξελισσόμενη φυσική διαδοχή της βλάστησης θα οδηγήσει σε αποκατάσταση του τύπου οικοτόπου «(Υπο)Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά μαυρόπευκα».

[63] ec.europa.eu/environment/life/project/Projects/index.cfm?fuseaction=home.showFile&rep=file&fil=ENVIFriendly_Mngmt_Plans_GR.pdf
[64] http://biodiversity-info.gr/index.php/el/taygetos

ΣΤ. Λοιπές δράσεις του τέως Φορέα Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας (νυν Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Νότιας Πελοποννήσου)

ΣΤ.1. Έργα που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Ε.Π. Υ.ΜΕ.ΠΕΡ.Α.Α. 2019-2023

Στην ενότητα αυτή αναφέρονται τα έργα που υλοποίησε ο τέως Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασίας νυν Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Νότιας Πελοποννήσου (ΟΦΥΠΕΚΑ) στο πλαίσιο του Ε.Π. Υ.ΜΕ.ΠΕΡ.Α.Α. Το σύνολο των προγραμμάτων και των δράσεων υλοποιήθηκαν εντός της περιόδου 2019-2023 και έχουν ολοκληρωθεί.

Ο τέως Φορέα Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας ανταποκρίθηκε στην πρόσκληση του Ε.Υ.Δ. Ε.Π. «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον & Αειφόρος Ανάπτυξη» (Ε.Π.Υ.ΜΕ.ΠΕΡ.Α) για υποβολή προτάσεων με τίτλο «*Επιχορήγηση του Φορέα Διαχείριση Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασίας για δράσεις διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών, ειδών και οικοτόπων*». Η αίτηση χρηματοδότησης αφορούσε στην επιχορήγηση του Φορέα Διαχείρισης για την υλοποίηση διαχειριστικών δράσεων για τη βελτίωση του βαθμού διατήρησης προστατευόμενων οικοτόπων και ειδών (Οδηγίες 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ), αλλά και εθνικού ενδιαφέροντος, των οποίων ο σημερινός βαθμός κρίνεται μη ικανοποιητικός ή χρήζουν επαναλαμβανόμενης διαχείρισης. Στόχος είναι η ανάσχεση της απώλειας της Βιοποικιλότητας και προστασία αυτής και της υποβάθμισης των Λειτουργιών των Οικοσυστημάτων. Η προστασία της βιοποικιλότητας θα επιτευχθεί μέσω της διατήρησης σε ικανοποιητική κατάσταση των τύπων οικοτόπων και των πληθυσμών των απειλούμενων και κινδυνευόντων ειδών στην περιοχή ευθύνης του ΦΔ. Η καινοτομία της Πράξης έγκειται στο γεγονός πως για πρώτη φορά εφαρμόζονται διαχειριστικές δράσεις σε περιοχές Natura 2000 με στόχο τη βελτίωση του βαθμού διατήρησης ειδών και τύπων οικοτόπων, των οποίων ο βαθμός κρίθηκε ως μη ικανοποιητικός. Στόχος της Πράξης ήταν να συμβάλει στην ενίσχυση επιφάνειας οικοτόπων έκτασης 3.437,63 ha, για να αποκτήσουν καλύτερο καθεστώς διατήρησης, ενώ το γεγονός ότι όλες οι δράσεις υλοποιήθηκαν σε περιοχές του δικτύου Natura 2000 εξασφαλίζει εργαλεία διαχείρισης στο σύνολο των περιοχών αυτών.

Τα προγράμματα και οι δράσεις που υλοποιήθηκαν, έχουν ως ακολούθως:

- **<u>Διαχείριση συγκρούσεων από το τσακάλι (*Canis aureus*) στα κτηνοτροφικά ζώα για αποφυγή χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων</u>**

Αρχικά διενεργήθηκαν δειγματοληψίες για παρουσία τσακαλιών στις 10 Ειδικές Ζώνες Διατήρησης του δικτύου Natura 2000 χωρικής αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας (Γιαννάτος, 2020), τα αποτελέσματα των οποίων αντανακλούν την πολύ μεγάλη κινητικότητα και σημαντική πυκνότητα πληθυσμού του είδους στην περιοχή, καθιστώντας το στις περισσότερες θέσεις το πιο κοινό μεσο-σαρκοφάγο θηλαστικό. Εν συνεχεία, με την ολοκλήρωση του προγράμματος προτάθηκαν, για την επίσχεση του φαινομένου, οι εξής δράσεις (Γιαννάτος, 2021):

- Η απόκτηση και ενσωμάτωση ποιμενικών σκύλων που να μπορούν να επιβιώσουν στις ακραίες συνθήκες των άγονων, βουνών ώστε να είναι δραστήριοι και σε εγρήγορση κατά τη διάρκεια της βόσκησης των κατσικιών. Οι σκύλοι μπορούν σε κατάλληλη αναλογία ατόμων σε σχέση με τον αριθμό των βοσκόντων ζώων και με εκπαίδευση, να είναι πολύ αποτελεσματικοί φύλακες απέναντι σε ζώα όπως το τσακάλι, χωρίς την απαραίτητη παρουσία του βοσκού. Οι απώλειες μπορούν εύκολα να μηδενιστούν μ' αυτό τον τρόπο.

- Η ενημέρωση των κτηνοτρόφων όσον αφορά τη σημασία της «καταστροφής» των νεκρών κτηνοτροφικών ζώων για την πρόληψη της διασποράς ασθενειών στα εκτρεφόμενα ζώα. Σημαντικό είναι να «διδαχθούν» εύκολους και φθηνούς τρόπους καταστροφής των πτωμάτων από κτηνίατρους στο πεδίο.
- Η ενημέρωση ότι η διασπορά δηλητηριασμένων δολωμάτων δεν «λύνει» το πρόβλημα με τα τσακάλια εφόσον δεν είναι καθόλου αποτελεσματικός τρόπος μείωσης του αριθμού τους όπως πιστεύουν. Δεν μειώνει τον πληθυσμό των τσακαλιών που είναι πολύ επιφυλακτικά σε δολώματα, ενώ αντίθετα μπορεί να είναι καταστροφικό σε πουλιά και κατοικίδια ζώα. Επίσης η καταδίωξη των τσακαλιών με συστηματικό κυνήγι δεν είναι αποτελεσματική για τη μείωση του πληθυσμού τους, εφόσον οι συνθήκες διατροφής τους παραμένουν στο ίδιο επίπεδο (μεγάλη διαθεσιμότητα ανθρωπογενών τροφών).

➢ **<u>Εκτίμηση της δομής και της δυναμικής των πληθυσμών δενδρόκεδρου (*Juniperus drupacea*) και της αναπαραγωγικής βιολογίας του είδους</u>**

Γενικός σκοπός του έργου (ΟΙΚΟΜ, 2021) ήταν η εκτίμηση της φυσικής αναγέννησης σε συστάδες δενδρόκεδρου (*Juniperus drupacea*) και η χαρτογράφηση και μελέτη της δομής των πληθυσμών δενδρόκεδρου στον Πάρνωνα. Στο πλαίσιο της ανατεθείσας υπηρεσίας, υλοποιήθηκε η εκτίμηση της φυσικής αναγέννησης και η χαρτογράφηση και μελέτη της πληθυσμιακής δομής του δενδρόκεδρου στην περιοχή μελέτης. Λαμβάνοντας υπόψη την περιορισμένη διαθέσιμη γνώση σε ζητήματα αναπαραγωγικής βιολογίας και οικολογίας του είδους, στο έργο εφαρμόστηκε πιλοτικά η παρακολούθηση (monitoring) των φυσικών οικοσυστημάτων του, σε ανταπόκριση προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ στην Ελλάδα.

Οι περιοχές του Δικτύου Natura 2000 στις οποίες πραγματοποιήθηκε η υλοποίηση της δράσης, και οι οποίες εμπίπτουν στη χωρική αρμοδιότητα της ΜΔΠΠ Νότιας Πελοποννήσου, ήταν οι εξής: α) ΕΖΔ/ΤΚΣ – Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου, Σπήλαιο Μάνα και Γαλάζια Λίμνη (GR2520005) και β) ΕΖΔ – Κορυφές όρους Πάρνωνα και περιοχή Μονής Μαλεβής (GR2520006).

Το είδος απαντάται στην περιοχή περιμετρικά της Μονής Μαλεβής και σε έκταση 740 στρεμμάτων αυτοφυούς δάσους απαντά, ως κυρίαρχο είδος σε αμιγείς ή μικτές συστάδες με μαύρη πεύκη (*Pinus nigra* J.F. Arnold subsp. nigra) και κεφαλληνιακή ελάτη (*Abies cephalonica* Loudon). Πρόκειται για ένα εξαιρετικά ευαίσθητο δασικό οικοσύστημα, το οποίο λόγω της μοναδικότητάς του, με βάση την εθνική νομοθεσία, έχει χαρακτηρισθεί ως περιοχή Απόλυτης Προστασίας της Φύσης (ΚΥΑ 33999/2010) και έχει κηρυχθεί ως Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης (ΦΕΚ 121/Δ/1980). Το είδος έχει κηρυχθεί προστατευτέο είδος της αυτοφυούς χλωρίδας της Ελλάδας στην κατηγορία των Σπάνιων και Κινδυνευόντων (ΠΔ 67/1981), ενώ περιλαμβάνεται και στον Κόκκινο Κατάλογο των Απειλούμενων Ειδών της Διεθνούς Ένωσης για την Προστασία της Φύσης (2006). Επίσης, δάση δενδρόκεδρου εμφανίζονται σε μίξη με την ελάτη και με τα αείφυλλα πλατύφυλλα στις περιοχές Πραστού, Κοσμά, Πλατανακίου και Αγ. Βασιλείου, περιοχές που έχουν χαρακτηρισθεί ως περιοχές Προστασίας της Φύσης (ΚΥΑ 33999/2010).

Βάσει των ανωτέρω, οι στόχοι και τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα της δράσης επικεντρώθηκαν στην απόκτηση ενός τεκμηριωμένου εργαλείου για τη λήψη διαχειριστικών μέτρων με σκοπό την προστασία και διατήρηση του δενδρόκεδρου, στην εκτίμηση της φυσικής του αναγέννησης σε επιλεγμένες συστάδες, καθώς και στη χαρτογραφική αποτύπωση της εξάπλωσής του και τη μελέτη της δομής των πληθυσμών του στον Πάρνωνα.

Η υλοποίηση του έργου συνέβαλε στη στήριξη της λήψης αποφάσεων για την προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας, και ειδικότερα του δενδρόκεδρου, καθώς ο Πάρνωνας αποτελεί τον κύριο πυρήνα φυσικής εξάπλωσης του είδους στην Ελλάδα και την Ευρώπη. Τα δάση δενδρόκεδρου, σε συνδυασμό με τα εκτεταμένα δάση μαύρης πεύκης, χαρακτηρίζονται ως οικοτόποι προτεραιότητας για προστασία και διαχείριση βάσει της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, προσδίδοντας ιδιαίτερη οικολογική αξία στις προστατευόμενες περιοχές του Πάρνωνα.

- **<u>Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων</u>**

Η δράση αφορούσε τη διαχείριση αμμοθινικών οικοσυστημάτων (Τύποι Οικοτόπων 2110, 2120 και 2250*) στις περιοχές ΕΖΔ/ΤΚΣ με κωδικό GR2540003 (Εκβολές Ευρώτα) και GR2540002 (Περιοχή Νεάπολης και Νήσος Ελαφόνησος). Σκοπός της μελέτης ήταν η προκαταρκτική εκτίμηση των περιβαλλοντικών συνθηκών με στόχο την υποστήριξη διαχειριστικών παρεμβάσεων, προκειμένου να διασφαλιστεί η ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης των ευαίσθητων τύπων οικοτόπων και οικοσυστημάτων εντός των προστατευόμενων περιοχών. Πιο συγκεκριμένα, η μελέτη επικεντρώθηκε στην προκαταρκτική αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης διατήρησης των αμμοθινικών οικοτόπων, καθώς και του βαθμού απόκλισής τους από την επιθυμητή κατάσταση, στις περιοχές του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000 που εμπίπτουν στη χωρική αρμοδιότητα του τέως Φορέα Διαχείρισης.

Η συγκεκριμένη αξιολόγηση πραγματοποιήθηκε προκειμένου να καθοριστούν οι κατάλληλες διαχειριστικές δράσεις και παρεμβάσεις για τη βελτίωση ή αποκατάσταση της κατάστασης διατήρησης των εν λόγω τύπων οικοτόπων, καθώς και για την παρακολούθηση και επίβλεψη της υλοποίησης των προβλεπόμενων δράσεων.

Οι προτεινόμενες διαχειριστικές παρεμβάσεις, όπως αυτές προέκυψαν από το παραδοτέο της μελέτης που εκπονήθηκε στο πλαίσιο της προκαταρκτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και του προσδιορισμού των απαραίτητων διαχειριστικών μέτρων (Δημόπουλος *et al.*, 2020), αφορούσαν στα εξής:

- Διαχείριση των επισκεπτών και υποδομών με σκοπό τη μείωση των αρνητικών επιπτώσεων που προκαλούν οι επισκέπτες στον οικότοπο μέσω του ελέγχου των σημείων πρόσβασης, της σήμανσης ή κατασκευής μονοπατιών, της δημιουργίας «σημείων ξεκούρασης» κατά μήκος των κύριων διαδρομών και της τοποθέτησης κάδων απορριμμάτων έξω από τα όρια του οικοτόπου. Το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα είναι να κατευθύνεται η κίνηση των επισκεπτών σε συγκεκριμένες διαδρομές, προκειμένου να αποφευχθεί η υπερβολική καταπάτηση και οι ζημιές στη βλάστηση σε όλο τον οικότοπο.
- Οριοθέτηση των οικοτόπων με τοποθέτηση ξύλινων πασσάλων στα όρια των οικοτόπων.
- Περιορισμός/εξάλειψη σημειακών και διάχυτων πηγών ρύπανσης (απομάκρυνση απορριμμάτων). Τα απορρίμματα μέσα στο όρια των οικοτόπων προέρχονται, είτε από την παράνομη εναπόθεση άχρηστων υλικών των περιοίκων, είτε από σκουπίδια που αφήνουν οι επισκέπτες. Η απομάκρυνση φερτών υλικών και σκουπιδιών αποτελεί από τα πρωταρχικά βήματα διαχείρισης μιας περιοχής. Μπορεί να γίνει χειρωνακτικά σε τακτά χρονικά διαστήματα στο τέλος της θερινής περιόδου, με τη συμβολή διάφορων φορέων και εθελοντών και σε συνδυασμό με περιβαλλοντικές δράσεις.
- Σταθεροποίηση των πρόσθιων αμμοθινών.
- Ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων των επισκεπτών.

- Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης φυτικών ειδών (π.χ. *Pancratium maritimum, Saponaria jagelii)*.

Πιο συγκεκριμένα, στο πλαίσιο της μελέτης προτάθηκαν: **α)** οριζόντια μέτρα περιορισμού δραστηριοτήτων και παραγόντων που απειλούσαν τους τύπους οικοτόπων, τα οποία είχαν κανονιστικό χαρακτήρα και η θεσμοθέτησή τους προϋπέθετε διαδικασίες διοικητικών ρυθμίσεων, **β)** οριζόντια μέτρα και δράσεις αποκατάστασης ή/και βελτίωσης της κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων, και **γ)** χωρικά στοχευμένα μέτρα και δράσεις, με σκοπό την αποκατάσταση των βλαβών που προέρχονταν από σημειακά εντοπισμένες πιέσεις.

Στο πλαίσιο του συγκεκριμένου έργου οι δράσεις που υλοποιήθηκαν έχουν ως ακολούθως:

α. Απομάκρυνση ανταγωνιστικής βλάστησης ξενικών ειδών "*Caprobotus Edulis - Agave Americana*" στο μονοπάτι που οδηγεί στη Παραλία Καλογέρα της Ελαφονήσου (κωδικός: GR2540002) σε έκταση περίπου 2,5 στρ.

β. Τοποθέτηση ανασχετικών πετασμάτων συνολικού μήκους 200 μ. για τη συγκράτηση της άμμου (πιλοτική εφαρμογή) στα αμμοθινικά οικοσυστήματα της Πούντας

γ. Τοποθέτηση 10 κάδων συλλογή απορριμμάτων

δ. τοποθέτηση ξύλινων διαδρόμων (συνολικό μήκος 510 μ.) για την διευκόλυνση και κατεύθυνση κίνησης των επισκεπτών και ε) τοποθέτηση τάπητα από ειδικό υλικό (μήκους 78 μ.) για την διευκόλυνση πρόσβασης στην παραλία Μικρό Σίμο των ατόμων ΑΜΕΑ. Οι διάδρομοι είναι αφαιρούμενοι και τοποθετούνται την καλοκαιρινή περίοδο.

- **<u>Επιστημονική τεκμηρίωση συνδεσιμότητας περιοχών NATURA με τα φυσικά και ημιφυσικά οικοσυστήματα της περιοχής ευθύνης του ΦΔ.</u>**

Στο πλαίσιο του Υποέργου 1 «Διαχειριστικές δράσεις για την προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας» και σε συνεργασία με το ΕΚΒΥ, πραγματοποιήθηκε ο σχεδιασμός δειγματοληψιών για τη διερεύνηση και επιστημονική τεκμηρίωση της συνδεσιμότητας των περιοχών του Δικτύου Natura 2000 με τα φυσικά και ημιφυσικά οικοσυστήματα εντός της περιοχής ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης.

Το έργο ολοκληρώθηκε σε τρεις φάσεις και είχε διάρκεια υλοποίησης μέχρι 14/12/2022. Ο σχεδιασμός και προγραμματισμός εργασιών πεδίου αφορά συνολικά 54 υγροτόπους. Περιλαμβάνονται 10 υγρότοποι που ανήκουν στα όρια ευθύνης του τέως ΦΔΠΜΜ και 44 φυσικοί υγρότοποι οι οποίοι εντοπίζονται στην εκτεταμένη περιοχή μελέτης (γεωγραφική έκταση Πελοποννήσου), έχουν έκταση μεγαλύτερη από 80 στρ. και βρίσκονται είτε εκτός περιοχών του Δικτύου NATURA 2000 (N2K) ή έχουν κάποια επικάλυψη με αυτές. Πραγματοποιήθηκε χαρτογραφική αποτύπωση 44 υγροτόπων εκτός περιοχών του Δικτύου Natura 2000 (N2K) και αξιολόγηση της συνδεσιμότητας τους. Οι 44 υγρότοποι που αποτυπώθηκαν, αξιολογήθηκαν ως νησίδες βιοποικιλότητας και οικολογικοί διάδρομοι. Συγκεκριμένα 28 από τους 44 επιτελούν ρόλο νησίδων για τη βιοποικιλότητα, δηλαδή βρίσκονται σε περιοχές που δεν κυριαρχούν τα φυσικά και ημι-φυσικά οικοσυστήματα και η κατάσταση των οικοσυστημάτων στο ευρύτερο τοπίο αξιολογήθηκε ως μέτρια, κακή ή και πολύ κακή, ή πρόκειται για περιοχές όπου η κατάσταση των οικοσυστημάτων αξιολογήθηκε ως καλή ή πολύ καλή αλλά δεν συνιστούν μέρος του Δικτύου ΔΠ. Οι υπόλοιποι 16 από 44 υγροτόπους, ενέχουν ρόλο οικολογικών διαδρόμων, είτε ως τμήμα μιας διασυνδεδεμένης περιοχής σε περίπτωση που περιλαμβάνονται πλήρως, είτε ως συνέχεια αυτής σε περίπτωση που επικαλύπτονται μερικώς (Μερικώς Εντός) (Φυτώκα *et al.*, 2022).

- **<u>Δράσεις βελτίωσης καθεστώτος διατήρησης των προστατευόμενων ειδών ιχθυοπανίδας *Squalius keadicus* (Κινδυνεύον) και *Pelasgus laconicus* (Κρισίμως Κινδυνεύον)</u>**

Στόχος του έργου ήταν η υλοποίηση δράσεων βελτίωσης του καθεστώτος διατήρησης των προστατευόμενων ιχθυοειδών ειδών *Squalius keadicus* (Κινδυνεύον) και *Pelasgus laconicus* (Κρισίμως Κινδυνεύον), τα οποία απαντούν στον ποταμό Ευρώτα (GR2540003).

Στο πλαίσιο του έργου πραγματοποιήθηκαν:

α. Βιβλιογραφική, υδρολογική και ιχθυολογική προκαταρκτική έρευνα (Καλογιάννη *et al.*, 2020),

β. Έρευνα πεδίου για τη συλλογή υδρολογικών και βιολογικών δεδομένων (Καλογιάννη *et al.*, 2021),

γ. Σύνταξη τεχνικών προδιαγραφών και σχεδιασμός δράσεων για τη βελτίωση των ενδιαιτημάτων, διενέργεια εμπλουτισμών και δημιουργία αποθέματος ψαριών (Παπαϊωάννου *et al.*, 2021; Καλογιάννη *et al.*, 2022a, 2022b, 2022c)

δ. Παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας των δράσεων διατήρησης.

Το έργο, συνολικής διάρκειας 36 μηνών, υλοποιήθηκε από τις 31 Ιανουαρίου 2020 έως τις 31 Ιανουαρίου 2023. Κατά την εκπόνησή του, αξιολογήθηκε η καταλληλότητα των υφιστάμενων καταφυγίων των ειδών και επιλέχθηκαν τα βέλτιστα εξ αυτών. Ακολούθησε τεχνητή βελτίωση των υδρομορφολογικών συνθηκών για την περίοδο της θερινής ανομβρίας, ενώ σε δεύτερο στάδιο πραγματοποιήθηκε εμπλουτισμός των πληθυσμών από περιοχές που δεν κρίθηκαν βιώσιμες ως καταφύγια.

Η πορεία των εργασιών είχε ως εξής: Αρχικώς προσδιορίστηκαν οι θέσεις δειγματοληψίας οι οποίες παράλληλα αξιολογούνταν για την καταλληλότητά τους ως θέσεις συλλογής και υποδοχής ψαριών κατά τους εμπλουτισμούς, που θα ακολουθούσαν, με βάση σειράς κριτηρίων που σχετίζονται με τις οικολογικές απαιτήσεις των ειδών στόχων, τις ανθρωπογενείς πιέσεις, την παρουσία ξενικών ειδών, κλπ. Ακολούθως, διενεργήθηκαν οι δράσεις:

- Προστασίας και βελτίωσης του υδρολογικού καθεστώτος και των περιβαλλοντικών συνθηκών των θερινών καταφυγίων, υλοποιώντας το δεύτερο από τα προτεινόμενα σενάρια, το οποίο διατηρεί στα ποταμολίμνια ποσότητες νερού τουλάχιστον 20 φορές μεγαλύτερες από τις σημερινές.
- Προπαρασκευαστικές δράσεις βελτίωσης (πιλοτική μείωση/εξάλειψη του εισβολικού κουνουπόψαρου *Gambusia holbrooki*) των ενδιαιτημάτων που διενεργήθηκαν εμπλουτισμοί εντός των ορίων της φορέα διαχείρισης. Τον Μάρτιο 2021 εξαλείφθηκαν συνολικά 1309 άτομα *G. holbrooki* από τα πέντε ρέματα του Βασιλοπόταμου καθώς και 748 άτομα από το τσιμεντένιο κανάλι που ξεκινά από τις πηγές της Σκάλας, οι οποίες όμως είχαν αποξηρανθεί και είχε διακοπεί η επικοινωνία του καναλιού με το ρέμα Σκάλας. Τον Ιούλιο 2021 εξαλείφθηκαν επιπλέον 2750 άτομα *G. holbrooki* από τα πέντε ρέματα του Βασιλοπόταμου. Το ρέμα στο οποίο πραγματοποιήθηκε η μεγαλύτερη χωρική εξάλειψη σε σχέση με το μήκος του ήταν το ρ. Κυνός όπου από τα 350μ. συνολικού μήκους του ρέματος καλύφθηκαν τα 270 (77.1%). Αντίθετα, το ρέμα με τη μικρότερη χωρική εξάλειψη ήταν το ρ. Σκάλας (17.6%) εξαιτίας κυρίως τις πυκνής παρόχθιας βλάστησης η οποία δεν επέτρεπε τη διενέργεια εξάλειψης. Τα ποσοστά κάλυψης των άλλων ρεμάτων (ρ. Μετανοίας, ρ. Αγίου Νικολάου και ρ. Φοίνικος) κυμάνθηκαν από 36.7% εώς 49.5%.
- Εμπλουτισμού κατάλληλων ενδιαιτημάτων με τα είδη *S. keadicus* και *P. Laconicus* όπου διενεργήθηκαν δράσεις επανεισαγωγής/τόνωσης σε τρία ρέματα του Βασιλοπόταμου, ρέμα

Αγίου Νικολάου, ρέμα Φοίνικος και ρέμα Κυνός. Συλλέχθηκαν συνολικά 265 άτομα *S. keadicus* και 250 άτομα *P. laconicus* (από δύο θέσεις στον ποταμό Ευρώτα, θέσεις Vivari και Gef-Spartis) τα οποία και απελευθερώθηκαν σε τρία ρέματα του Βασιλοπόταμου

- Δημιουργίας αποθέματος των απειλουμένων ειδών *S. keadicus* και *P. Laconicus*, για τους σκοπούς του οποίου συλλέχθηκαν 36 άτομα *S. keadicus* και 31 άτομα *P. laconicus* που μεταφέρθηκαν στα ενυδρεία του ΕΛΚΕΘΕ στην Ανάβυσσο.

Οι προαναφερόμενες δράσεις ολοκληρώθηκαν τον Ιανουάριο 2023 (Δ Φάση) με την παράδοση της τελικής τεχνικής έκθεσης (Kalogianni *et al.*, 2023) η οποία περιλάμβανε ανάλυση αποτελεσμάτων από την παρακολούθηση των δράσεων βελτίωσης του υδρολογικού καθεστώτος των θερινών καταφυγίων του Ευρώτα, αποτελέσματα από την παρακολούθηση δράσεων βελτίωσης ενδιαιτήματος ψαριών και επαναεισαγωγής/τόνωσης ιχθυοπληθυσμών στη λεκάνη του Βασιλοπόταμου και τέλος, αποτελέσματα από την παρακολούθηση της δράσης δημιουργίας αποθέματος των *S. keadicus* και *P. Laconicus* σε ενυδριακές εγκαταστάσεις.

Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με την τελική έκθεση, διενεργήθηκαν υδρολογικές και βιολογικές μετρήσεις που αφορούσαν την καταγραφή των ποσοτικών και ποιοτικών χαρακτηριστικών του ποταμολιμνίου (θέση Refugia στον κυρίως ρου του Ευρώτα) για την εκτίμηση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων βελτίωσης του ενδιαιτήματος (Οκτώβριος 2021) για την προστασία και διατήρηση της ιχθυοπανίδας και ιδιαίτερα των ειδών στόχων (*P. laconicus* και *S. keadicus*). Έτσι, εκτιμήθηκε και συγκρίθηκε η υγρή επιφάνεια του ποταμολινίου καθώς και των φυσικοχημικών και βιολογικών (βένθος) παραμέτρων του πριν τις ενέργειες βελτίωσης (θερινή περίοδος 2021) του ενδιαιτήματος και κατόπιν αυτών (θερινή περίοδος 2022).

Παράλληλα, στη διάρκεια της φάσης αυτής και στα πλαίσια των δράσεων παρακολούθησης των δράσεων βελτίωσης (πιλοτική μείωση/εξάλειψη του εισβολικού κουνουπόψαρου *Gambusia holbrooki*) των ενδιαιτημάτων όπου πραγματοποιήθηκαν εμπλουτισμοί ψαριών και της επανεισαγωγής/τόνωσης των αυτοχθόνων ειδών, διενεργήθηκαν ιχθυολογικές δειγματοληψίες στα ρέματα των πηγών του Βασιλοποτάμου τον Μάρτιο και τον Ιούλιο 2022 με στόχο: α) την παρακολούθηση της πληθυσμιακής κατάστασης του *P. laconicus* μετά την πληθυσμιακή του τόνωση, β) την παρακολούθηση της πληθυσμιακής κατάστασης του *S. keadicus* μετά την επανεισαγωγή του καθώς και γ) την παρακουλούθηση της αποτελεσματικότητας της εξάλειψης/μείωσης του ξενικού είδους *G. holbrooki* από τα υδάτινα σώματα του Βασιλοπόταμου.

Σε ότι αφορά την ιχθυοπανίδα και τα είδη στόχους των δράσεων: (α) η πληθυσμιακή τόνωση του *P. laconicus* φαίνεται πως είχε θετικό αντίκτυπο στην πληθυσμιακή του κατάσταση μόνο σε ένα ρέμα (ρ. Φοίνικος) όπου η πυκνότητα του είδους έδειξε μια περιορισμένη αύξηση τον Ιούλιο 2022. Αντίθετα, στο ρ. Κυνός και στο ρ. Αγίου Νικολάου η πληθυσμιακή τόνωση του είδος δεν έδειξε να αυξάνει την αφθονία του. Στα εναπομείναντα ρέματα όπου δεν πραγματοποιήθηκε πληθυσμιακή τόνωση παρατηρήθηκαν διάφορες διακυμάνσεις η οποίες οφείλονται κυρίως στην φυσική εποχιακή πληθυσμιακή διακύμανση του είδους.

Από την άλλη πλευρά, η επανεισαγωγή του *S. keadicus* μπορεί να θεωρηθεί επιτυχημένη καθώς βρέθηκαν άτομα του είδους να επιβιώνουν σε όλους τους σταθμούς απελευθέρωσης, με μια ελαφρώς μεγαλύτερη αφθονία να παρατηρείται στο ρ. Φοίνικος. Παρόλα αυτά, δεν παρατηρήθηκαν νεαρά ιχθύδια (μικρότερα από 5εκ) τα οποία θα επιβεβαίωναν την επιτυχημένη αναπαραγωγή του είδους στα σημεία απελευθέρωσης. Αυτό υποδηλώνει ότι είτε δεν διενεργήθηκε αναπαραγωγή του είδους την περίοδο της άνοιξης 2022 είτε δεν ήταν εφικτό να επιβεβαιωθεί αυτή λόγω μικρού αριθμού γεννητόρων ή/και απογόνων.

Σε ότι αφορά την πιλοτική εξάλειψη/δραστική μείωση του ξενικού είδους αυτή ήταν επιτυχημένη σε ότι αφορά τον στόχο της βραχυπρόθεσμης μείωσης του ξενικού είδους, ακριβώς κατά την φάση επανεισαγωγής και τόνωσης των δυο ενδημικών ειδών στόχων.

Όσον αφορά την δράση της δημιουργίας αποθέματος των δυο ειδών στόχων σε ενυδρειακές εγκαταστάσεις, μετά την μεταφορά τους και τα δυο είδη προσαρμόστηκαν επιτυχώς, με το *P. laconicus* να αναπαράγεται μετά από σύντομο χρονικό διάστημα.

- **Βελτίωση/ανόρθωση ενδιαιτημάτων ΤΟ 92Α0 «Δάση-στοές με *Salix alba* και *Populus alba*».**

Απώτερος στόχος του έργου ήταν η αποτελεσματική διαχείριση του Τ.Ο μέσω της εξάλειψης ή τον μετριασμό των πιέσεων / απειλών που επιδρούν στον Τ.Ο, της εξάλειψης ή μετριασμό των σημειακών ή διάχυτων πηγών υδατικής ρύπανσης και τέλος την εφαρμογή μέτρων που αποσκοπούν στην ανόρθωση της δομής και την αποκατάσταση της χλωριδικής σύνθεσης και δομής του Τ.Ο.

Για την επίτευξη αυτών διενεργήθηκε «Προκαταρκτική εκτίμηση για επεμβάσεις βελτίωσης της κατάστασης διατήρησης του Τύπου Οικοτόπου 92Α0 «Δάση-στοές με *Salix alba* και *Populus alba*» και εξάπλωσης εμφάνισής του». Σκοπός της μελέτης ήταν η επικαιροποίηση του βαθμού διατήρησης του Τύπου Οικοτόπου 92Α0, στις προστατευόμενες περιοχές του Δικτύου «NATURA 2000», στην περιοχή χωρικής αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης ώστε να ληφθούν αποφάσεις για την υλοποίηση δράσεων - επεμβάσεων για τη βελτίωση του ΒΔ και την αποκατάσταση του οικοτόπου όπου κρίνεται αναγκαίο. Ο εν λόγω Τ.Ο. εντοπίζεται στις περιοχές μελέτης του ποταμού Ευρώτα, της λίμνης Στυμφαλίας και της λίμνης Τάκα. Η μελέτη υλοποιήθηκε σε 6 αλληλένδετες δράσεις και αφορούσε προπαρασκευαστικές εργασίες, τη συλλογή δεδομένων, τη διαχρονική χαρτογραφική απεικόνιση της εξάπλωσης του Τ.Ο., την ανάλυση προτύπου χωρικής εξάπλωσης, την ανάλυση του υδρολογικού καθεστώτος και τέλος την τελική αξιολόγηση και έκθεση των αποτελεσμάτων της έρευνας.

Η εν λόγω μελέτη ολοκληρώθηκε το 2021 και σύμφωνα με τα τελικά παραδοτέα της (Ξυστράκης *et al.*, 2021) προέκυψαν, συνοπτικά, τα ακόλουθα αποτελέσματα -συμπεράσματα:

- Ο βαθμός διατήρησης του τύπου οικοτόπου πρέπει να μεταβληθεί στο σύνολο των περιοχών, σε σχέση με τα ΤΕΔ των περιοχών, καθώς υπερεκτιμάται στα ΤΕΔ.
- Κατά την επικαιροποίηση της χαρτογραφικής απεικόνισης του Τ.Ο. προέκυψαν διαφορές σε σχέση με τα ΤΕΔ των περιοχών τόσο στην έκταση όσο και κατανομή τους στο χώρο. Οι σημαντικότερες διαφορές σε έκταση εντοπίστηκαν στη λίμνη Στυμφαλία, όπου στα ΤΕΔ υπερεκτιμάται η έκταση, και στην κατανομή τους στο χώρο στη λίμνη Τάκα και στο Ευρώτα.
- Καταγράφηκε πλήθος πιέσεων και απειλών που επιδρούν στον τύπο οικοτόπου σε κάθε ΕΖΔ
- Ο κακός βαθμός διατήρησης του τύπου οικοτόπου στην ΕΖΔ GR2520002 οφείλεται κυρίως στη μικρή έκταση που καταλαμβάνει ο τύπος οικοτόπου και στο κατατετμημένο πρότυπο εξάπλωσής του. Ο υποβαθμισμένος βαθμός διατήρησης στις άλλες δύο ΕΖΔ (GR2530002 και GR2540030) αποτελεί συνδυασμό του κατατετμημένου προτύπου εξάπλωσής του αλλά και των πιέσεων μέτριας και υψηλής έντασης που επιδρούν κατά θέσεις. Κρίνεται όμως απαραίτητη και η αύξηση της έκτασης στις δύο αυτές ΕΖΔ.
- Συγκροτήθηκε νέος κατάλογος τυπικών ειδών, κοινός για όλες τις υπό εξέταση ΕΖΔ, ο οποίος προτείνεται να ενσωματωθεί στα πρωτόκολλα αξιολόγησης.
- Τέλος, σε κάθε ΕΖΔ παρατίθενται προτάσεις διαχειριστικών μέτρων, είτε άμεσα εφαρμόσιμων είτε με τη μορφή ευρύτερου σχεδιασμού με στόχο τη βελτίωση των δομών.

- **<u>Υπηρεσίες παροχής συμβουλών για περιβαλλοντικά ζητήματα – Τμήμα 1 (Τ.Ο. 6230*)</u>**

Το Τμήμα 1 του έργου αφορά στην τεκμηρίωση παρουσίας τύπου οικοτόπου 6230*, με βάση τη χλωριδική του σύνθεση και δομή και επικαιροποίηση του Τυποποιημένου Εντύπου Δεδομένων (ΤΕΔ), το οποίο αποσκοπεί στην αποσαφήνιση της παρουσίας ή όχι του τύπου οικοτόπου στην περιοχή, που θα καθορίσει και την ανάγκη ή όχι λήψης διαχειριστικών μέτρων αποκατάστασης για τη βελτίωση της κατάστασης διαχείρισής του. Περιοχή μελέτης είναι ο Πάρνωνας (GR2520005) και το πρόγραμμα ολοκληρώθηκε τον Οκτώβριο 2023.

Στη φάση Β του έργου πραγματοποιήθηκαν εργασίες πεδίου προκειμένου να πραγματοποιηθεί φυτοκοινωνιολογική τεκμηρίωση της παρουσίας του εξεταζόμενου Τ.Ο. Οι θέσεις που επιλέχτηκαν και όπου έγινε δειγματοληψία βλάστησης ήταν: α) στο οροπέδιο της Μεγάλης Τούρλας με 5 θέσεις δειγματοληψίας, όπου και έχει χαρτογραφηθεί ο τύπος οικοτόπου 6230*, (β) η θέση «ανταρτοκαλύβες» (μια θέση δειγματοληψίας) στις κορυφές «Μεγαηλιάς» και «Ψαρή ράχη» όπου πραγματοποιήθηκαν επιτόπιες παρατηρήσεις και (γ) οι θέσεις επιτόπιων παρατηρήσεων (χωρίς δειγματοληψία βλάστησης) στη θέση «Γαϊτανόραχη» αλλά και στις κορυφές «Μεγαηλιάς» και «Ψαρή ράχη».

Σύμφωνα με τις επιτόπιες παρατηρήσεις, η παρουσία του Τ.Ο. 6230* επιβεβαιώθηκε στις χαρτογραφημένες θέσεις στο οροπέδιο της Μεγάλης Τούρλας, ενώ στις θέσεις «Μεγαηλιάς»- «Ψαρή ράχη» και «Γαϊτανοράχη» είναι εμφανές πως η δομής και η χλωριδική σύνθεση της φυτοκοινότητας στην περιοχή δεν παραπέμπει στον τύπο οικοτόπου 6230* (Καρμίρης *et al.*, 2023). Από τις αναλύσεις των δειγμάτων προέκυψε ότι η βλάστηση του οροπεδίου της Μεγάλης Τούρλας, δεν είναι τυπική του τύπου οικοτόπου 6230*, όμως δεν μπορεί να αποκλειστεί η παρουσία του εκεί. Η αντιπροσωπευτικότητά του και ο βαθμός διατήρησης είναι σε κακή κατάσταση (C) και δεν τίθεται θέμα αλλαγής της υφιστάμενης τιμής τους στο ΤΕΔ (Καρμίρης *et al.*, 2023).

Στο οροπέδια της Μεγάλης Τούρλας επιδρούν πιέσεις με σημαντικές επιπτώσεις στη βλάστηση. Η σημαντική παρουσία φυτικών ειδών που είναι χαρακτηριστικά φυτοκοινωνιολογικών κλάσεων που σχετίζονται με περισσότερο ή λιγότερο διαταραγμένα οικοσυστήματα φανερώνει ότι η σύνθεση της βλάστησης έχει διαμορφωθεί και από την πολυετή άσκηση βόσκησης (Καρμίρης *et al.*, 2023).

Η μορφή του εξεταζόμενου τύπου οικοτόπου, που όπως προαναφέρθηκε δεν είναι η τυπική, πιθανόν να οφείλεται στη βόσκηση. Το οροπέδιο της Μεγάλης Τούρλας (GR2520006) χρησιμοποιείται ως θερινός βοσκότοπος αιγοπροβάτων επί σειρά ετών. Η περίοδος που ασκείται βόσκηση συνήθως εκτείνεται από τις αρχές Ιουνίου έως τα μέσα του φθινοπώρου. Σύμφωνα με τους Καρμίρης, κ.α. (2023), στο οροπέδιο της Μεγάλης Τούρλας η ένταση της βόσκησης κατατάσσεται στα ανώτερα όρια της βαριάς έντασης βόσκηση, καθώς το ποσοστό χρησιμοποίησης της βοσκήσιμης ύλης ανήλθε στο 64,1%, δηλ. ελάχιστα κάτω του ορίου (65%) της πολύ βαριάς έντασης βόσκηση.

Προς το παρόν η πίεση σημειώνεται με μέσης ένταση επίπτωση, καθώς ο τύπος οικοτόπου 6230* απαιτεί βόσκηση της οποίας η ένταση πρέπει να μεταβάλλεται ανάλογα την παραλλαγή που εξετάζεται. Η σημαντική παρουσία χαρακτηριστικών ειδών των κλάσεων Poetea bulbosae και Artemisietea vulgaris υποδηλώνει την εντατική χρήση του οροπεδίου και ίσως την ανάγκη μείωσης της έντασης βόσκησης. Από την άλλη, η υψηλής έντασης βόσκηση διατηρεί την κάλυψη ξυλωδών ειδών σε πολύ χαμηλά επίπεδα στο οροπέδιο, γεγονός που είναι πολύ σημαντικό εφόσον το οροπέδιο βρίσκεται κάτω από τα δενδροόρια/θαμνοόρια. Δεν είναι δυνατόν με τα υφιστάμενα δεδομένα να καθοριστεί ακριβώς η ένταση της επίπτωσης της βόσκησης στον τύπο οικοτόπου. Είναι απαραίτητη η εντατική παρακολούθηση της βλάστησης με πυκνό δίκτυο ΔΕΒ (δειγματοληπτικές επιφάνειες

βλάστησης) και την αποτύπωση διαφορών στη βλάστηση σε θέσεις με διάφορες εντάσεις βόσκησης, συμπεριλαμβανομένης και της απουσίας βόσκησης. Η ρύθμιση της βόσκησης, στο οροπέδιο του Πάρνωνα όπου καταγράφεται ο Τ.Ο. 6230*, με διάφορες εντάσεις και σε οριοθετημένες θέσεις, αποτελεί ένα προτεινόμενο διαχειριστικό μέτρο για την επιβεβαίωση της επίδρασης της στην παρουσία ή μη, χαρακτηριστικών της σύνθεσης του, ειδών. Για την εξαγωγή συμπερασμάτων, η υλοποίησης της διαχειριστικής πρότασης απαιτεί διάρκεια τουλάχιστον 5 ετών.

- **<u>Υπηρεσίες παροχής συμβουλών για περιβαλλοντικά ζητήματα – Τμήμα 2</u>**

Το Τμήμα 2 του έργου αφορούσε στην εκτίμηση των επιπτώσεων της βόσκησης σε επιλεγμένα σπάνια και ενδημικά είδη και τύπους οικοτόπων και πρόταση διαχειριστικών μέτρων. Περιοχή μελέτης ήταν ο Πάρνωνας (GR2520005, GR2520006) και η Λίμνη Στυμφαλία (GR2530002). Το πρόγραμμα ολοκληρώθηκε τον Οκτώβριο 2023.

Σκοπός της έρευνας ήταν η διερεύνηση των επιπτώσεων της υφιστάμενης βόσκησης αγροτικών ζώων στα προαναφερθέντα σπάνια και ενδημικά είδη χλωρίδας και τύπους οικοτόπων σε τρεις περιοχές του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου «Natura 2000» (GR2520005, GR2520006, GR2530002), ώστε να προσδιοριστούν οι θέσεις που δέχονται ισχυρές πιέσεις και να προταθούν κατάλληλα διαχειριστικά μέτρα, η υλοποίηση των οποίων αναμένεται να συμβάλλει στην προστασία και διατήρηση των επιλεγμένων σπάνιων και ενδημικών ειδών (*Achillea taygetea, Nepeta orphanidea, Phitosia crocfolia, Sideritis clandestina, Viola parnonia*).

Από την ανάλυση των αποτελεσμάτων προκύπτει ότι (Καρμίρης *et al.*, 2023):

- Μεταξύ των περιοχών έρευνας, η μικρότερη παραγωγή και διαθεσιμότητα βοσκήσιμης ύλης διαπιστώθηκε στις πλαγιές της Μεγάλης και Μικρής Τούρλας ενώ η υψηλότερη στις θέσεις Πλατανάκι, Άγιος Βασίλειος και Μονή Μαλεβής. Ενδιάμεση ποσότητα παραγωγής και διαθεσιμότητας βοσκήσιμης ύλης παρατηρήθηκε στο οροπέδιο της Μεγάλης Τούρλας, καθώς και στην περιοχή Παλαιοχωρίου. Στην περιοχή αυτή παρατηρήθηκε και το μεγαλύτερο ποσοστό χρησιμοποίησης της βλάστησης, κατά κύριο λόγο από αίγες, ενώ αμελητέα θεωρείται η επίπτωση από το λαγό που επίσης χρησιμοποιεί την περιοχή αυτή, αλλά το πληθυσμιακό του μέγεθος είναι πολύ μικρό.
- Σε όλες τις περιοχές, η κάλυψη του εδάφους από βλάστηση κυμαίνεται σε ικανοποιητικά επίπεδα (65,7%-78,2%), εκτός από τις Πλαγιές της Μεγάλης και Μικρής Τούρλας όπου η κάλυψη είναι ιδιαίτερα περιορισμένη (39,0%) και το συνολικό ποσοστό των βράχων, πετρών και εδάφους ανέρχεται στο 61,0%.
- Στην περιοχή Παλαιοχώρι παρατηρήθηκε υψηλή ένταση βόσκησης από αίγες, σε αντίθεση με όλες τις άλλες περιοχές έρευνας όπου η ένταση βόσκησης κυμαίνεται από μηδενική έως μέτρια. Στην ευρύτερη περιοχή της λίμνης Στυμφαλίας η άσκηση βόσκησης αγροτικών ζώων βρίσκεται πλέον στα όρια της πλήρους εγκατάλειψης. Η επίπτωση της βόσκησης γενικότερα στη βλάστηση της περιοχής έρευνας ήταν ασήμαντη και όσο απομακρυνόμαστε από τους δρόμους και τα μονοπάτια των ζώων τόσο ελαχιστοποιείται η ένταση της βόσκησης. Σε απόσταση περίπου 40 m κατά μέσο όρο σε ευθεία γραμμή από τους δρόμους, η ένταση της βόσκησης πρακτικά μηδενίζονταν.
- Τα έτη εκπόνησης του έργου στο οροπέδιο της Μεγάλης Τούρλας, η ένταση της βόσκησης κατατάσσεται στα ανώτερα όρια της βαριάς έντασης βόσκηση, καθώς το ποσοστό χρησιμοποίησης της βοσκήσιμης ύλης ανήλθε στο 64,1%, δηλ. ελάχιστα κάτω του ορίου (65%) της πολύ βαριάς έντασης βόσκηση. Ωστόσο παρατηρήθηκε ότι στις πλαγιές της Μεγάλης

Τούρλας και έως το ήμισυ σχεδόν της απόστασης προς την κορυφή η ένταση της βόσκησης είναι μέτρια. Από εκεί και πάνω και έως την κορυφή η ένταση της βόσκησης ελαχιστοποιείται περαιτέρω και κατατάσσεται στην κατηγορία της ελαφριάς έντασης. Αποτέλεσμα είναι η σταδιακή κατά χώρο ελάττωση της έντασης βόσκησης από το οροπέδιο έως την κορυφή της Μεγάλης Τούρλας και η υποχρησιμοποίηση της παραγόμενης βοσκήσιμης ύλης στις ανώτερα υψομετρικά θέσεις από τις αίγες.

- Η μεγαλύτερη επίπτωση της βόσκησης των κυριότερων φυτοφάγων ειδών διαπιστώθηκε για τον δενδρόκεδρο, του οποίου η ετήσια παραγόμενη υπέργεια βιομάζα χρησιμοποιείται από τις αίγες σε ποσοστό 44% κατά μέσο όρο, στις περιοχές Οροπέδιο Μεγάλης Τούρλας, Πλαγιές Μεγάλης και Μικρής Τούρλας, Παλαιοχώρι και Μονή Μαλεβής. Ιδιαίτερα στην περιοχή του Παλαιοχωρίου, λόγω της υψηλής έντασης βόσκησης (η υψηλότερη από όλες τις περιοχές έρευνας) το ποσοστό αυτό ανέρχονταν σχεδόν στο 70%, γεγονός που υποδηλώνει ότι υπάρχει σοβαρός κίνδυνος υποβάθμισης και μη αναστρέψιμων επιπτώσεων στην περιοχή έρευνας.
- Αναφορικά με τα πέντε σπάνια και ενδημικά ποώδη είδη που αποτελούν αντικείμενο έρευνας στο εν λόγω έργο, η μεγαλύτερη επίπτωση έως σήμερα καταγράφηκε για το είδος *Nepeta orphanidea* του οποίου η ετήσια παραγόμενη βοσκήσιμη ύλη (κυρίως ανθοφόροι βλαστοί) καταναλώθηκαν μόνο από αίγες σε ποσοστό 14,3%. Ιδιαίτερα περιορισμένη επίπτωση της βόσκησης παρατηρήθηκε για το είδος *Phitosia crocifolia* στις Πλαγιές της Μεγάλης Τούρλας από αίγες, αλλά και τον λαγό με ποσοστό χρησιμοποίησης 4,1% και <1% αντίστοιχα. Αντίθετα, για τα άλλα τρία στοχευμένα ποώδη είδη, δηλ. τα είδη *Achillea taygetea*, *Sideritis clandestina* και *Viola parnonia* η επίπτωση της βόσκησης είναι μηδενική καθώς δεν εντοπίστηκαν σημάδια βόσκησης σε κανένα άτομο αλλά και δεν ανιχνεύθηκαν στα περιττώματα των ζωικών ειδών με τη μέθοδο της μικροϊστολογικής ανάλυσης.

➢ **<u>Διαχειριστική δράση για την προστασία ατόμων δενδρόκεδρου από την υπερβόσκηση.</u>**

Σε συνέχεια των ανωτέρω αποτελεσμάτων και καθώς η μεγαλύτερη επίπτωση της βόσκησης των κυριότερων φυτοφάγων ειδών διαπιστώθηκε για τον δενδρόκεδρο στην περιοχή του Παλαιοχωρίου η Μονάδα Διαχείρισης προχώρησε στη λήψη μέτρων για την προστασία ατόμων του είδους. Συγκεκριμένα, υλοποίησε την εφαρμογή διαχειριστικής στρατηγικής που να ανταποκρίνεται σε εθνικούς στόχους και να είναι απολύτως συμβατή με τις διεθνείς συμφωνίες προκειμένου να μετριαστούν οι επιπτώσεις της βόσκησης των αιγών στον δενδρόκεδρο. Επιλέχθηκε η εφαρμογή ατομικής περίφραξης ατόμων δενδρόκεδρου ανά μονάδα επιφάνειας ώστε να προστατευτούν από τις αρνητικές επιπτώσεις της βόσκησης προσωρινά και έως ότου αναπτυχθούν σε ικανοποιητικό μέγεθος (>180 - 200 cm), δηλ. να αναπτυχθούν σε ύψος που δε θα κινδυνεύει η επιβίωσή τους από τη βόσκηση των αιγών.

<u>Μεθοδολογία υλοποίησης</u>

Η ατομική περίφραξη εφαρμόστηκε σε άτομα δενδρόκεδρου σε μία έκταση περίπου 45 στρεμμάτων στην περιοχή του Παλαιοχωρίου όπου καταγράφηκε και η υψηλότερη αρνητική επίδραση της βόσκησης των αιγών. Συγκεκριμένα, επιλέχτηκαν 4-6 άτομα δενδρόκεδρου ανά στρέμμα (συνολικά 220-230 άτομα για όλη την περιοχή εφαρμογής), τα οποία περιφράχτηκαν ατομικά, και καθώς πρόκειται για δίοικο είδος η αναλογία θηλυκών / αρσενικών ατόμων επιλέχθηκε να είναι περίπου 2-3 / 1 υπέρ των θηλυκών ατόμων. Η περίφραξη θα παραμείνει για όσο χρονικό διάστημα απαιτηθεί ώστε το ύψος των προστατευμένων ατόμων να υπερβεί τα 2,0 m. Προφανώς, για ήδη ανεπτυγμένα άτομα κατά την έναρξη της εφαρμογής της ατομικής προστασίας από τη βόσκηση (π.χ. άτομα ύψους 1,5 m) το χρονικό αυτό διάστημα εκτιμάται στα 1-2 έτη. Για μικρού σχετικά μεγέθους άτομα όμως (π.χ. για άτομα ύψους <0,7 m), αναμένεται να απαιτηθεί μεγαλύτερος χρόνος για την παραμονή της ατομικής

περίφραξης, ακόμα και έως 4-5 έτη. Στη συνέχεια, η περίφραξη θα απομακρυνθεί και εφόσον οι συνθήκες βόσκησης δεν μεταβληθούν, τότε τα ίδια υλικά θα μπορέσουν να αξιοποιηθούν για την περίφραξη νέων ατόμων. Με την προσέγγιση αυτή αναμένεται να διασφαλιστεί η προστασία και διατήρηση του τύπου οικοτόπου 9560* - Μεσογειακά δάση με ενδημικά Juniperus spp. ακόμα και αν οι συνθήκες βόσκησης διατηρηθούν ως έχουν σήμερα.

- **<u>Υπηρεσίες εφαρμογής μέτρων ετήσιας (2021-2022) διαχείρισης καλαμιώνα (Τ.Ο. 72Α0) στην ΕΖΔ-ΖΕΠ - Λίμνη Στυμφαλία (κωδικός: GR 2530002)» (Υποέργο 3)</u>**

Σε συνέχεια των εργασιών του προγράμματος LIFE-Stymfalia «Αειφόρος Διαχείριση και Χρηματοδότηση της Βιοποικιλότητας των Υγροτόπων: Η περίπτωση της Λίμνης Στυμφαλία», (LIFE12 NAT/GR/000275), και σε εφαρμογή της υπ' αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/108073/2755 Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ 49/Δ/5-2-2020) περί "Καθορισμός όρων και περιορισμών δραστηριοτήτων για την προστασία της Λίμνης Στυμφαλίας του Δήμου Σικυωνίων Κορινθίας", ο τέως Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασίας υλοποίησε το έργο «**Υπηρεσίες εφαρμογής μέτρων ετήσιας (2021-2022) διαχείρισης καλαμιώνα (Τ.Ο. 72Α0) στην ΕΖΔ-ΖΕΠ - Λίμνη Στυμφαλία (κωδικός: GR 2530002)**» που ολοκληρώθηκε, ύστερα από τροποποίηση της σύμβασης εξαιτίας έκτακτων λόγων, στις 15/12/2022. Το έργο περιλάμβανε την σύνταξη ορνιθολογικής έκθεσης και τι εργασίες κοπής καλαμιώνα 100 στρ. συνολικά κατά τη χειμερινή περίοδο, βάσει του Σχεδίου Διαχείρισης Καλαμιώνα που είχε κατατεθεί στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE Stymfalia. Με την τροποποίηση της σύμβασης, η κοπή του καλαμιώνα εν τέλει πραγματοποιήθηκε το καλοκαίρι του 2022. Μετά την εκτέλεση των εργασιών κοπής, υποχρέωση του αναδόχου ήταν η παράδοση τεύχους παρουσίασης των αποτελεσμάτων της διαχείρισης του καλαμιώνα - Παρακολούθηση / αξιολόγηση της διαχειριστικής παρέμβασης.

- **<u>Υπηρεσίες εφαρμογής μέτρων ετήσιας (2023) διαχείρισης καλαμιώνα (Τ.Ο. 72Α0) στην ΕΖΔ-ΖΕΠ - Λίμνη Στυμφαλία (κωδικός: GR 2530002)» (Υποέργο 2)</u>**

Ανάλογη διαχειριστική δράση υλοποιήθηκε και το έτος 2023 «Υπηρεσίες εφαρμογής μέτρων ετήσιας (2023) διαχείρισης καλαμιώνα (Τ.Ο. 72Α0) στην ΕΖΔ-ΖΕΠ - Λίμνη Στυμφαλία (κωδικός: GR 2530002)», έπειτα από τροποποίηση της Πράξης «Διαχειριστικές Δράσεις Προστατευόμενων Περιοχών, Ειδών και Οικοτόπων στην περιοχή ευθύνης του τέως Φορέα Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαίναλου και Μονεμβασιάς» με κωδικό ΟΠΣ (MIS) 5033190, του Υποέργου 2, με την αριθμ. Πρωτ. οικ. ΕΥΔ/ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ 4225/19-04-2022 Απόφαση 1ης Τροποποίησης. Το έργο αναμένεται να ολοκληρωθεί στις 30/11/2023.

ΣΤ.2. Προηγούμενα έργα και δράσεις προστασία, περιόδου 2009-2015

Την περίοδο 2009-2013 εκπονήθηκε το έργο LIFE+ ΦΥΣΗ LIFE07 NAT/GR/000286 με τίτλο **«Αποκατάσταση των δασών *Pinus nigra* στον Πάρνωνα (GR2520006) μέσω μιας δομημένης προσέγγισης»** το οποίο και υλοποιήθηκε από το Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων –Υγροτόπων, το Δασαρχείο Σπάρτης/Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου-Δυτικής Ελλάδας & Ιονίου, τον Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγρότοπου Μουστου και την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας-Θράκης. Οι διαχειριστικές δράσεις είχαν ως κύριο στόχο το μετριασμό των επιπτώσεων της καταστροφικής πυρκαγιάς του 2007 στην περιοχή που έπληξε σημαντικό τμήμα της έκτασης του του τύπου οικοτόπου προτεραιότητας 9530* στην ΕΖΔ. Οι στόχοι του εν λόγω έργου είναι α. η επίδειξη της εφαρμογής μιας δομημένης προσέγγισης για την αποκατάσταση του τύπου οικοτόπου προτεραιότητας «(Υπο-) Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά μαυρόπευκα» με κωδικό *9530 και στη διάδοση της χρήσης της στην Ελλάδα και στις άλλες χώρες της Μεσογείου όπου απαντά η μαύρη πεύκη και β. η αποκατάσταση 290 ha του τύπου οικοτόπου προτεραιότητας «(Υπο-) Μεσογειακά

πευκοδάση με ενδημικά μαυρόπευκα» στον Τόπο Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ) **GR2520006** Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)» που αντιστοιχεί στο 68% της καμένης έκτασης του τύπου οικοτόπου στον ΤΚΣ.

Σύμφωνα με τη διαδικτυακή πύλη του προγράμματος[65] για την αξιολόγηση της αποκατάστασης εγκαταστάθηκαν 13 επιφάνειες για την παρακολούθηση της φυσικής αναγέννησης και 20 επιφάνειες παρακολούθησης της τεχνητής αποκατάστασης. Η παρακολούθηση της τεχνητής αποκατάστασης έδειξε ότι η επιβίωση των φυταρίων εξαρτάται έντονα από το υψόμετρο αφού στα χαμηλά υψόμετρα τα ποσοστά επιβίωσης ήταν χαμηλά σε αντίθεση με τα υψόμετρα πάνω από 1000 m όπου σημειώθηκαν και ποσοστά επιτυχίας έως και σχεδόν 80%. Τέλος, σύμφωνα με την τελική έκθεση αξιολόγησης των δράσεων εκτιμήθηκε ότι η φυσική βλάστηση έχει επανεγκατασταθεί πρακτικά όπου αυτό ήταν εφικτό από τις κλιματεδαφικές συνθήκες. Δείχνουν επίσης ότι η ξυλώδης βλάστηση έχει μεγάλο ποσοστό συμμετοχής στη βλάστηση μετά την πυρκαγιά, κάτι ιδιαίτερα θετικό για την αποκατάσταση του δάσους και την προστασία του εδάφους. Υπάρχει ωστόσο το ενδεχόμενο μέρος των εκτάσεων που πριν την πυρκαγιά καλύπτονταν από δάση μαύρης πεύκης να καταληφθούν από βλάστηση με εντονότερο μεσογειακό χαρακτήρα.

Η μακροπρόθεσμη εφαρμογή του προγράμματος παρακολούθησης αναγέννησης στην περιοχή μελέτης του έργου LIFE+ ΦΥΣΗ LIFE07 NAT/GR/000286, καθώς και η συντήρηση των επιφανειών παρακολούθησης αναγέννησης, αποτελεί δέσμευση / υποχρέωση του Φορέα Διαχείρισης (After LIFE conservation plan). Στο πλαίσιο αυτό ο Φορέας Διαχείρισης συνεχίζει, έως και σήμερα, την παρακολούθηση αποκατάστασης καμένων εκτάσεων τύπου οικοτόπου προτεραιότητας 9530 «(ΥΠΟ)Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά μαυρόπευκα».

Το 2012 το ΕΚΒΥ σε συνεργασία με τον τότε Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού, υλοποίησε το έργο **«Επιστημονική αναγνώριση και αποτύπωση των επιμέρους μονάδων της λιμνοθάλασσας Μουστού και των λοιπών υγροτόπων του Οικολογικού Πάρκου και της ευρύτερης παράκτιας ζώνης του»**. Το έργο χρηματοδοτήθηκε από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Περιβάλλον & Αειφόρος Ανάπτυξη». Σκοπός του έργου ήταν η επιστημονική τεκμηρίωση των ορίων του υγροτοπικού συμπλέγματος και η διατύπωση προτεραιοτήτων για τη διατήρηση των υγροτοπικών λειτουργιών και αξιών του.

Στο πλαίσιο του έργου [66] έγινε φυτοκοινωνιολογική έρευνα που συμπεριέλαβε και εκπονήθηκε μελέτη αλλαγής χρήσεων/καλύψεων από την οποία προέκυψε ότι η έκταση του υγροτοπικού συμπλέγματος κατά τα τελευταία 40 έτη (1973-2012) μειώθηκε κατά 44%, γεγονός που οφείλεται στην επέκταση μόνιμων δενδρωδών καλλιεργειών. Σε αυτές τις χρήσεις / καλύψεις γης, μετατράπηκαν κυρίως οι εκτάσεις πέριξ της Λιμνοθάλασσας Μουστού. Μικρότερες εκτάσεις μετατράπηκαν σε αγροικίες και αστική οικοδόμηση. Σε αστική γη μετατράπηκε κυρίως η υγροτοπική περιοχή Ατσίγγανος. Ενώ, κατά το διάστημα 2003 - 2012, η υγροτοπική έκταση μειώθηκε μόλις κατά 3 %. Τέλος, διατυπώθηκαν οι κατευθύνσεις και οι προτεραιότητες που πρέπει να δοθούν για τη διατήρηση του υγροτόπου, οι οποίες συμπεριέλαβαν: 1) το νομικό πλαίσιο που διέπει τη διατήρηση του υγροβιότοπου, 2) τον επαναπροσδιορισμό της οριοθέτησης των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής, 3) προτεινόμενες ρυθμίσεις για τη διέλευση των οχημάτων, 4) την ενίσχυση ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού και 5) την ενθάρρυνση υιοθέτησης αγροπεριβαλλοντικών μέτρων.

[65] http://www.parnonaslife.gr/el/results#%CE%92
[66] http://biodiversity-info.gr/index.php/el/2014-04-21-15-39-8/2014-04-22-18-47-36/2014-04-22-18-51-01

Το έργο «**Παρακολούθηση των ποιοτικών παραμέτρων και τον καθορισμό σημείων δειγματοληψίας στην ευρύτερη περιοχή του Υγροτόπου Μουστού»** (Γκάγκας, 2015) εκπονήθηκε το έτος 2014 και χρηματοδοτήθηκε στο πλαίσιο του Υποέργου 1 «Πρόγραμμα για την Προστασία και Διατήρηση της Βιοποικιλότητας» από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Περιβάλλον & Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ: 9 «Προστασία Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας» ΠΡΑΞΗ: Προστασία και Διατήρηση της Βιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωνα – Υγροτόπου Μουστού). Το έργο συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ). αφορά στις εξής υπηρεσίες:

- Ανάλυση φυσικοχημικών παραμέτρων εσωτερικών υδάτων Περιοχής Απολύτου Προστασίας της Φύσης «Υγρότοπος Μουστού», σε τέσσερις (4) τοποθεσίες ανά τετράμηνο (συνολικά 16 αναλύσεις δειγμάτων).
- Σύνταξη Μελέτης επί του έργου για την παρακολούθηση των ποιοτικών παραμέτρων στην ευρύτερη περιοχή του υγροτόπου Μουστού, με προθεσμία παράδοσης μετά το πέρας των φυσικοχημικών αναλύσεων.

Ο σκοπός της εκπόνησης της Μελέτης Παρακολούθησης Ποιοτικών Παραμέτρων στον υγρότοπο Μουστού είναι η περιγραφή των περιβαλλοντικών παραμέτρων της περιοχής μελέτης, η επεξεργασία των αποτελεσμάτων των δειγματοληψιών και των αναλύσεων των φυσικοχημικών παραμέτρων και η εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με την ποιότητα των υδάτων στον υγρότοπο και τη διαμόρφωση του προγράμματος παρακολούθησης της ποιότητας των υδάτων.

Την περίοδο 2010-2015, στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη 2007-2013» υλοποιήθηκε το έργο **«Προστασία και Διατήρηση της Βιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωνα Υγροτόπου Μουστού»** από το Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού. Σύμφωνα με την εξαετή έκθεση αναφορά (Μπόγλης *et al.*, 2016) στο πλαίσιο του εν λόγω έργου πραγματοποιήθηκαν, μεταξύ άλλων, οι εξής δράσεις:

- προώθησης του ΕΠΠΕΡΑΑ, και την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας σχετικά με την προστασία της βιοποικιλότητας και την ανεκτίμητη αξία της προστατευόμενης περιοχής. Περιλαμβάνει δράσεις δημοσιότητας και προβολής του προγράμματος, δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, διοργάνωση ημερίδων σχετικών με την προώθηση της προστατευόμενης περιοχής και δράσεις οργάνωσης εθελοντών.
- παρακολούθηση της εφαρμογής του κανονιστικού πλαισίου που διέπει τον Φορέα Διαχείρισης, την αναθεώρηση του υπάρχοντος διαχειριστικού σχεδίου και τη σύνταξη του Κανονισμού Λειτουργίας της προστατευόμενης περιοχής, όπως και τη μετατροπή της Κ.Υ.Α. σε Προεδρικό Διάταγμα χαρακτηρισμού της προστατευόμενης περιοχής. Από τις ως άνω δράσεις η μετατροπή της ΚΥΑ σε Προεδρικό Διάταγμα δεν έχει ολοκληρωθεί και έχει συνταχθεί το παραδοτέο: «Αναθεώρηση Διαχειριστικού Σχεδίου της Προστατευόμενης Περιοχής» και ελεγχθεί από το Φορέα από τις 03/12/2015.
- Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών χλωρίδας, πανίδας, ορνιθοπανίδας και οικοτόπων. Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης δράσης πραγματοποιήθηκε αυτοψία στα αναρριχητικά πεδία της περιοχής του Λεωνιδίου, με στόχο τη διερεύνηση και αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης και ενδεχόμενων απειλών για τα ενδημικά φυτά της περιοχής. Πιστοποιώντας, ότι σε ορισμένες διαδρομές που έχουν ήδη διανοιχτεί ή επίκειται η διάνοιξή τους εντοπίζονται σημαντικά σπάνια ή απειλούμενα ενδημικά είδη του Πάρνωνα, ως εκ τούτου συστήθηκε από το Φορέα να γίνουν οι εξής ενέργειες:

(α) Την αναστολή της διαδικασίας σχεδιασμού και διάνοιξης νέων ή την επέκταση των ήδη υπαρχόντων αναρριχητικών διαδρομών.

(β) Την κατάργηση ορισμένων διαδρομών των οποίων η χρήση θα δημιουργήσει ανεπανόρθωτη ζημιά σε ενδημικά και σημαντικά είδη χλωρίδας.

(γ) Την υποχρέωση ώστε η όποια νέα σχεδίαση και διάνοιξη αναρριχητικών διαδρομών να γίνει με τη συνεργασία του Φορέα Διαχείρισης και των συνεργαζόμενων με αυτών ειδικών επιστημόνων.

Αντίστοιχα, αυτοψία διενεργήθηκε και στο αναρριχητικό πεδίο στη Νεστάνη, το οποίο εντοπίζεται εντός ΖΕΠ (GR2510004) και δεν προέκυψαν στοιχεία ότι η χρήση των χαραγμένων διαδρομών αποτελούν απειλή για την ορνιθοπανίδα, καθώς δεν κατέστη δυνατός ο εντοπισμός πιθανών σημείων φωλεοποίησης αυτών..

- Σήμανση και οριοθέτηση της περιοχής με απειλούμενους κρίνους της θάλασσας (Pancratium maritimum).
- Σήμανση και οριοθέτηση περιοχών ωοτοκίας θαλάσσιας χελώνας (*Caretta caretta*).

Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του Φορέα διαχείρισης είναι και η φύλαξη των προστατευόμενων περιοχών ευθύνης του. Σύμφωνα με την Έκθεση Πεπραγμένων Φύλαξης για το έτος 2018, η φύλαξη κρίνεται επαρκής αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα για την τέλεση παράνομων ενεργειών και αυτό αποδεικνύεται από το σύνολο των καταγεγραμμένων περιστατικών από τον Απρίλιος 2011 έως τον Δεκέμβριος 2018 (**Σχήμα 2.3.1.4.-2**) τα οποία είχαν φθίνουσα πορεία.

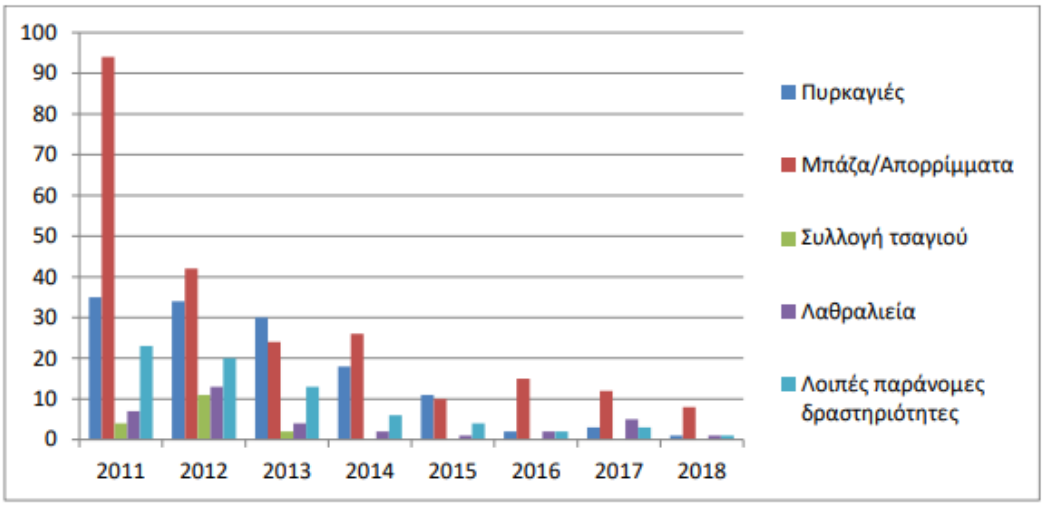

Σχήμα 2.3.1.4.-2: Καταγραφή των παράνομων δραστηριοτήτων 2011-2018 (http://www.fdparnonas.gr)

ΣΤ.3. Φάκελος υποψηφιότητας στο Παγκόσμιο Δίκτυο Αποθεμάτων Βιόσφαιρας της UNESCO

Στο πλαίσιο της κοινής προσπάθειας των φορέων της περιοχής Πάρνωνα – Μαλέα να συνδέσουν τη βιοποικιλότητα με την επιχειρηματικότητα, συντάχθηκε ο φάκελος υποψηφιότητας από την Επιτροπή Διαχείρισης προκειμένου η περιοχή να ενταχθεί στο **Παγκόσμιο Δίκτυο Αποθεμάτων Βιόσφαιρας της UNESCO.**

Για την περιοχή του προτεινόμενου Αποθέματος Βιόσφαιρας, οι στόχοι που έχουν περιγραφεί και εφαρμόζονται είναι:

- Προστασία και διατήρηση της φύσης/ έρευνα, επιστημονική παρακολούθηση, δράσεις αειφόρου διαχείρισης της φύσης και των πόρων, μέσω των δράσεων του Φορέα Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας.
- Ανάδειξη της τοπικής ταυτότητας, βελτίωση της ποιότητας ζωής, προώθηση της τοπικής επιχειρηματικότητας (τη συνεργασία, τη μεταφορά τεχνογνωσίας και την ενίσχυση της καινοτομίας και της εξωστρέφειας) μέσω των δράσεων της Αναπτυξιακής Πάρνωνα Α.Ε.

Σε αυτό το πλαίσιο, η περιοχή εκπληρώνει τις τρεις αλληλοσυνδεόμενες θεμελιώδεις λειτουργίες που σύμφωνα με το Πρόγραμμα MAB της UNESCO είναι:

- η προώθηση της οικονομικής & κοινωνικής ανάπτυξης στο πλαίσιο της αειφορίας,
- η συνεισφορά στη διατήρηση των τοπίων, των οικοσυστημάτων, των ειδών και γενικά της βιοποικιλότητας, και, υποστήριξη προγραμμάτων, περιβαλλοντική εκπαίδευση, έρευνα και
- η παρακολούθηση για θέματα περιβάλλοντος και αειφόρου ανάπτυξης.

Η Αναπτυξιακή Εταιρία Πάρνωνας Α.Ε. σε συνεργασία με τον Φορέα Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασιάς βρίσκονται στη διαδικασία σύνταξης φακέλου υποψηφιότητας για την ανακήρυξη ενός νέου Αποθέματος Βιόσφαιρας στην περιοχή της Νοτιοανατολικής Πελοποννήσου. Το όνομα του προτεινόμενου ΑΒ είναι **«Απόθεμα Βιόσφαιρας ΠΑΡΝΩΝΑ – ΜΑΛΕΑ»**. Οριοθετείται γεωγραφικά και διοικητικά περιλαμβάνοντας τους δήμους: Βόρειας Κυνουρίας, Νότιας Κυνουρίας, Σπάρτης, Ευρώτα, Μονεμβασιάς και Ελαφονήσου.

Το πρόγραμμα Άνθρωπος και Βιόσφαιρα (Man and the Biosphere Programme – MAB) της UNESCO εγκαινιάστηκε στις αρχές της δεκαετίας του 1970 και είναι ένα διακυβερνητικό πρόγραμμα που έχει ως στόχο τη βελτίωση των σχέσεων μεταξύ ανθρώπου και περιβάλλοντος. Οι περιοχές που αποκτούν τον χαρακτηρισμό του Αποθέματος Βιόσφαιρας είναι πλέον ενεργά μέλη ενός δικτύου ανάπτυξης και ως εκ τούτου αποκτούν αναγνώριση με παγκόσμια εμβέλεια, έχουν την ευκαιρία για συνεργασίες με άλλα Αποθέματα σε πολλαπλά επίπεδα, μπορούν να ακολουθήσουν καινοτόμες προσεγγίσεις οικονομικής ανάπτυξης και έχουν τη δυνατότητα για διάκριση των προϊόντων και των υπηρεσιών τους χάρη στην αναγνωρισιμότητα του δικτύου.

Στην πρόταση που κατατέθηκε προτείνεται για την περιοχή του Πάρνωνα- υγροτόπου Μουστού, όλες οι ζώνες Προστασία της φύσης και Απολύτου προστασίας όπως ορίζονται από την Κ.Υ.Α. υπ' αριθμ. 33999 «Καθορισμός χρήσεων όρων και περιορισμών δόμησης για την προστασία χερσαίων και υδάτινων εκτάσεων των Δήμων Βόρειας Κυνουρίας, Λεωνιδίου, Σκιρίτιδας και Τυρού του Ν. Αρκαδίας, των Δήμων Θεραπνών, Οινούντος και Γερόνθρων του Ν. Λακωνίας και των κοινοτήτων Κοσμά (Ν. Αρκαδίας) και Καρυών (Ν. Λακωνίας) (ΦΕΚ 353/ΑΑΠ/6-9-2010), να αποτελούν τον πυρήνα της περιοχής για την εν λόγω περιοχή, ενώ επιπλέον αυτών προτείνεται μέρος τους πυρήνα να αποτελούν τα αμμοθινικά οικοσυστήματα της Ελαφονήσου και τις Νεάπολης και η λίμνη Στρογγυλή και τέλος για τον Ευρώτα ορριοθετείται μέρος του δέλτα του ποταμού και η κοίτη του.

Ζ. «Ειδικό Σχέδιο Ολοκληρωμένες Ανάπλασης, Ανάπτυξης των περιοχών Natura Πελοποννήσου Α, Β, Γ, Δ, Χάρτες»

Επίσης έχει εκπονηθεί **«Ειδικό Σχέδιο Ολοκληρωμένες Ανάπλασης, Ανάπτυξης των περιοχών Natura Πελοποννήσου** Α, Β, Γ, Δ, Χάρτες» το οποίο αφορά το σύνολο των περιοχών Natura της Πελοποννήσου, έτους 2009.

Η. «LIFE12 NAT/GR/000275 – Life Stymfalia - Αειφόρος Διαχείριση και Χρηματοδότηση της Βιοποικιλότητας των Υγροτόπων- Η περίπτωση της Λίμνης Στυμφαλίας»

Την περίοδο 2013-2018 εκπονήθηκε το έργο **«Αειφόρος Διαχείριση και Χρηματοδότηση της Βιοποικιλότητας των Υγροτόπων- Η περίπτωση της Λίμνης Στυμφαλίας»** στο πλαίσιο του πρόγραμμα LIFE12 NAT/GR/000275 – Life Stymfalia[67]. Βασικός άξονας αποτελούσε η διαχείριση του καλαμιώνα και είχε στόχο να συμβάλλει στη βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των ειδών και των τύπων οικοτόπων για τα οποία έχει χαρακτηριστεί η περιοχή της λίμνης Στυμφαλίας ως ΕΖΔ (Οδηγία 92/43/ΕΟΚ) και ΖΕΠ (Οδηγία 2009/147/ΕΚ) του Δικτύου Natura 2000. Στο πλαίσιο αυτό, πραγματοποιήθηκε ένα επιχειρησιακό σχέδιο σε τρεις (3) διακριτές φάσεις με σκοπό την αύξηση της ελεύθερης επιφάνειας της λίμνης και, κατά συνέπεια, την αύξηση της έκτασης που καταλαμβάνουν οι τύποι οικοτόπων 3150 και 6420, που περιλάμβανε: (1) την πιλοτική ερευνητική φάση με κοπή 12 στρ. καλαμιώνα, (2) την ενδιάμεση φάση (2016-2017) με ένα μεγαλύτερο ερευνητικό πρόγραμμα του τρόπου διαχείρισης με κοπή και (3) τελική φάση (2018), όπου υλοποιήθηκε η εφαρμογή της διαχείρισης. Επιπλέον της διαχείρισης του Καλαμιώνα στο πλαίσιο του έργου, έγινε οικονομική αποτίμηση των οικοσυστημικών Υπηρεσιών της Λίμνη Στυμφαλίας, διενεργήθηκαν σεμινάρια για το Δίκτυο Αγροτών Στυμφαλίας, σημάνθηκε μονοπάτι οδηγεί το οποίο οδηγεί τον επισκέπτη από το Μουσείο Περιβάλλοντος Στυμφαλίας στην αρχαία Στύμφαλο και τη λίμνη, με στόχο την ενημέρωση των επισκεπτών και τέλος παρήχθησαν οι 3 Τεχνικοί Οδηγοί για τη Διαχείριση του Καλαμιώνα στη Λίμνη Στυμφαλία, την Παρακολούθηση Ειδών Ορνιθοπανίδας και Τύπων Οικοτόπων, καθώς και την Αειφόρο Χρηματοδότηση των Προστατευόμενων Περιοχών.

Θ. LIFE EUROTURTLES

Το έργο **LIFE EUROTURTLES**[68] εκπονήθηκε την περίοδο 2016 - 2021. Στόχος του εν λόγω έργου ήταν η βελτίωση των συνδέσεων και των συνεργειών σε σημαντικά θέματα διατήρησης των θαλάσσιων χελωνών ανάμεσα στην Ελλάδα, την Κύπρο, την Ιταλία, τη Σλοβενία, την Κροατία και τη Μάλτα. Το έργο χρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση ενώ παράλληλα το Πράσινο Ταμείο (ΥΠΕΝ) κάλυψε μέρος της απαιτούμενης ίδιας εισφοράς του ΑΡΧΕΛΩΝ στο έργο LIFE EUROTURTLES για τα έτη 2017- 2020.

Ο ΑΡΧΕΛΩΝ συμμετείχε ως εταίρος στην υλοποίηση του έργου LIFE EUROTURTLES και στις δράσεις που υλοποίησε περιλαμβάνονται:

- η ενίσχυση του Δικτύου Εκβρασμών Θαλάσσιων Χελωνών σε συνεργασία με το Λιμενικό Σώμα και η ενίσχυση των υποδομών περίθαλψης του Κέντρου Διάσωσης στη Γλυφάδα,
- η προστασία φωλιών της καρέτα στις περιοχές Βόρειου Κυπαρισσιακού κόλπου, Κοτυχίου, Πρέβεζας και Δέλτα Ευρώτα, καθώς και
- καινοτόμες δράσεις για την απελευθέρωση θαλασσίων χελωνών από αλιευτικά εργαλεία σε συνεργασία με το ΕΛΚΕΘΕ, στην Κρήτη και τη λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου.

[67] http://www.lifestymfalia.gr/
[68] http://www.euroturtles.eu/index.html

Ι. «Κορινθιακός - η δική μας θάλασσα»

Το έτος 2019 ξεκίνησαν οι δράσεις του έργο **«Κορινθιακός - η δική μας θάλασσα»** το οποίο αφορά την έρευνα και την καταγραφή της συσσώρευσης απορριμμάτων στις ακτές και τη θάλασσα του Κορινθιακού κόλπου. Το έργο ολοκληρώθηκε τον Φεβρουάριο του 2020 με τέσσερις ημερίδες που πραγματοποιήθηκαν σε ισάριθμους δήμους του Κορινθιακού. Το εν λόγω έργο υλοποιείται από τη μΚΟ «ΟΖΟΝ» σε συνεργασία με τον Σύνδεσμο Προστασίας και Ορθολογικής Ανάπτυξης του Κορινθιακού Κόλπου (Σ.Π.Ο.Α.Κ.) «ο Αρίων», τη ΜΚΟ «ΠΡΑΣΙΝΟ+ΜΠΛΕ», το Σύλλογος Ελεύθερων και Αυτόνομων Δυτών Νομού Φωκίδας «Κρισσαίος» και τον Οικιστικό και Πολιτιστικό Σύλλογο Αλυκής Βοιωτίας «η Αργώ». Το έργο χρηματοδοτείται από το Πράσινο Ταμείο και εντάσσεται σε μία ευρύτερη προσπάθεια για την προστασία και ανάδειξη του Κορινθιακού κόλπου.

Σκοπός της πρωτοβουλίας είναι η συλλογή πολύτιμων επιστημονικών δεδομένων για τη δρομολόγηση λύσεων που θα αντιμετωπίζουν το διογκούμενο πρόβλημα της απόρριψης και συσσώρευσης των σκουπιδιών στο φυσικό περιβάλλον. Για την επίτευξη του σκοπού της, η ομάδα έργου δημιούργησε σταθμούς καταγραφής σε επιλεγμένες ακτές του Κορινθιακού ενώ ταυτόχρονα προέβη στη συστηματική συλλογή επιπλεόντων μικροπλαστικών από το θαλάσσιο χώρο. Τα αποτελέσματα της συλλογής των απορριμμάτων ανά θέση δειγματοληψίας παρουσιάζονται στη διαδικτυακή πλατφόρμα της ΜΚΟ ΟΖΟΝ (http://www.ozon-ngo.gr/news.php).

Κ. Ενημέρωση για το είδος *Biebersteinia orphanidis*

Τέλος, σύμφωνα με την υπάρχουσα βιβλιογραφία (Vassiliades and Yannitsaros, 2000; Φοίτος *et al.*, 2009), στην ΕΖΔ **GR2530004** έχει γίνει στο παρελθόν προσπάθεια ενημέρωσης για το είδος ***Biebersteinia orphanidis*** από ερευνητές βοτανικούς της τοπικής κοινωνίας (που συλλέγει το φυτό αυτό ως φαρμακευτικό, με καταστροφικές συνέπειες για τον πληθυσμό του) για τη σπανιότητά του και τη σημασία της διατήρησής του στην περιοχή.

Λ. ΠΑΥΛΟΠΕΤΡΙ-Σχέδιο ολοκληρωμένης διαχείρισης του ενάλιου αρχαιολογικού χώρου και του φυσικού περιβάλλοντός του

Το εν λόγω σχέδιο, έχει εκπονήσει η Εφορεία Ενάλιων Αρχαιοτήτων, στο πλαίσιο του έργου **INHERIT** του Ευρωπαϊκού προγράμματος Interreg Med 2014-2020, το οποίο συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και στο οποίο η Περιφέρεια Πελοποννήσου συμμετέχει ως επικεφαλής εταίρος, η δε Εφορεία Εναλίων Αρχαιοτήτων ως συνεργαζόμενος εταίρος.

Το έργο INHERIT προωθεί δραστηριότητες βιώσιμου τουρισμού σε περιοχές της Μεσογείου με πλούσια φυσική κληρονομία. Το Παυλοπέτρι Ελαφονήσου συμπεριλαμβάνεται στους παράκτιους τόπους της Μεσογείου που συνδυάζουν τουριστικό ενδιαφέρον και πλούσια φυσική κληρονομιά και στις οποίες εφαρμόζονται μέτρα προστασίας του περιβάλλοντος. Στο πλαίσιο του προγράμματος INHERIT, που αφορά την από κοινού προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς και του φυσικού περιβάλλοντος στην Ευρώπη, απονεμήθηκε ο τίτλος «**περιοχή INHERITURA**» στο Παυλοπέτρι Ελαφονήσου, ενώ χρηματοδοτήθηκαν και οι πρώτες εργασίες ανάδειξης του αρχαιολογικού χώρου. Με συνεργασία της Περιφέρειας Πελοποννήσου, της Εφορείας Εναλίων Αρχαιοτήτων και του Δήμου Ελαφονήσου, και τη χρηματοδότηση του προγράμματος, υλοποιήθηκαν οι πρώτες υποβρύχιες διαδρομές στον βυθισμένο προϊστορικό οικισμό Παυλοπετρίου, με σήμανση και υποβρύχιες πινακίδες που βοηθούν όλους τους κολυμβητές να περιηγηθούν στον αρχαιολογικό χώρο.

Οι δράσεις προστασίας που προτείνονται στα πλαίσια του σχεδίου ολοκληρωμένης διαχείρισης έχουν ως ακολούθως:

Άμεσες ενέργειες

- Προκειμένου να εφαρμοστεί η απαγόρευση των χρήσεων, όπως προβλέπεται στον 3028/02 και στον 2971/01 (να πάψει η παράνομη αλιεία και το ψαροντούφεκο, η αγκυροβολία, η παράνομη κατασκήνωση, το αυθαίρετο πάρκιγκ), είναι απαραίτητη η σήμανση της περιοχής του βυθισμένου οικισμού (σήμανση του θαλάσσιου χώρου με βάση τις προδιαγραφές της Υδρογραφικής Υπηρεσίας) και των απαγορεύσεων στο σύνολο του κηρυγμένου χώρου (τοποθέτηση πινακίδων απαγόρευσης αγκυροβολίας, πάρκιγκ, κάμπιγκ, ψαροντούφεκου κλπ) και αστυνόμευση των μη επιτρεπόμενων χρήσεων (η εφαρμογή των απαγορεύσεων εποπτεύεται από το Λιμενικό Σώμα και την Αστυνομία). Η χερσαία σήμανση θα γίνει με πινακίδες που θα έχουν από κοινού τη σήμανση απαγορευμένων χρήσεων για τον αρχαιολογικό χώρο και την περιοχή NATURA 2000.
- Για τη διευκόλυνση της απομάκρυνσης της αυθαίρετης στάθμευσης στην περιοχή της Στρογγύλης, αλλά και γενικότερα για την εξυπηρέτηση και την προσέλκυση των επισκεπτών, είναι αναγκαίο να διαμορφωθούν χώροι στάθμευσης εκτός των ορίων του κηρυγμένου αρχαιολογικού χώρου (με ευθύνη των Δήμων και της Περιφέρειας, που μπορούν να εξασφαλίσουν τους κατάλληλους χώρους). Οι χώροι στάθμευσης θα επιλεγούν με κριτήριο την κίνηση των επισκεπτών (λχ στην προβλήτα της Πούντας, όπου επιβιβάζονται και αποβιβάζονται οι επισκέπτες της Ελαφονήσου), αλλά και τις πορείες των προτεινόμενων περιπατητικών διαδρομών επίσκεψης (βλ. παρακάτω).
- Διαμορφώνονται περιπατητικές διαδρομές επισκεπτών από την Πούντα και τα Βιγκλάφια ως τον αρχαιολογικό χώρο, τη λίμνη Στρογγύλη και το Μάγγανο (με ενιαία μορφή διαδρομών για την πρόσβαση στον αρχαιολογικό χώρο, τον υγρότοπο και τις αμμοθινικές εκτάσεις, που θα λαμβάνουν υπόψη τους την προσαρμογή στο φυσικό περιβάλλον και την αναστρεψιμότητα, για παράδειγμα: φορητοί ξύλινοι διάδρομοι). Η εκκίνηση των διαδρομών θα συσχετιστεί με τις θέσεις στάθμευσης για τα οχήματα των επισκεπτών και με την περιοχή διακίνησης κοινού από και προς την Ελαφόνησο και τη Νεάπολη, αλλά και σε σύνδεση με το νέο δρόμο Μονεμβασίας-Νεάπολης.
- Σωστική ανασκαφή στις ταφές που βρίσκονται εκτεθειμένες στο χειμέριο κύμα. Στόχος είναι να σωθούν τα αρχαιολογικά δεδομένα και να απομακρυνθούν τυχόν ευρήματα.
- Οριοθέτηση του χερσαίου τμήματος του κηρυγμένου αρχαιολογικού χώρου (που συμπίπτει με τα χερσαία όρια της περιοχής NATURA 2000) ώστε να μην υπάρχει δυνατότητα καταπατήσεων (λχ χαμηλός αραιός φράχτης).
- Λαμβάνεται πρόνοια για την καθαριότητα του χώρου (Δήμος Ελαφονήσου), με την τοποθέτηση κάδων απορριμμάτων ειδικά σχεδιασμένων για την περιοχή.

Όλες οι κατασκευές θα είναι αναστρέψιμες και προσωρινές, ώστε να μπορούν να απομακρύνονται τον χειμώνα, χωρίς θεμέλια και χωρίς μόνιμες κατασκευές, με χρήση εναλλακτικών πηγών ενέργειας (βλ. και γενικές παρατηρήσεις). Για την επιλογή χώρων στάθμευσης, τις κατασκευές, τις πινακίδες την οριοθέτηση κλπ θα εκπονηθεί ειδική μελέτη.

Μεσοπρόθεσμες δράσεις

- Παρακολούθηση και μελέτη της διάβρωσης και των αλλαγών της ακτογραμμής, καθώς και της επίδρασης του κυματισμού και των ιζημάτων στα βυθισμένα αρχαιολογικά κατάλοιπα. Στόχος είναι να καταγραφούν οι παράγοντες που μπορεί να προκαλέσουν περαιτέρω βλάβη στις αρχαιότητες. Από μια τέτοια ειδική μελέτη μπορούν να παραχθούν προτάσεις για την (σε μακροπρόθεσμο επίπεδο) προστασία και αποκατάσταση της ακτογραμμής και του παράκτιου

αρχαιολογικού χώρου, σημεία του οποίου σήμερα κινδυνεύουν από την έκθεση στον κυματισμό, στα ιζήματα και τα διάβρωση.

- Μελέτη και σωστικές δράσεις συντήρησης, στερέωσης και αποκατάστασης των βυθισμένων αρχαιοτήτων και των αρχαιοτήτων στην ακτογραμμή, όπου είναι αναγκαίο. Σε σύγκριση με την αποτύπωση και τις φωτογραφίες της έρευνας του 1968, στην περιοχή του οικισμού υπάρχουν φθορές και μετακινήσεις σε λίθους κτιρίων και ταφών, που χρήζουν αποκατάστασης, μετά από ειδική μελέτη και πρόταση.

Επιπλέον, των προαναφερθέντων προτείνονται πληθώρα δράσεων με στόχο την ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου καθώς και την αύξηση της επισκεψιμότητας, με γνώμονα την προστασία της περιοχής και την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού.

Μ. Παλαιότερες δράσεις στον Ευρώτα για τη βελτίωση του περιβάλλοντος

Το έτος 1990, με φορέα υλοποίησης τη Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης Δήμου Σπαρτιατών, για την περιοχή του Ευρώτα εκπονήθηκε το «Πρόγραμμα προστασίας περιβάλλοντος και ανάπτυξης της λεκάνης του ποταμού Ευρώτα και των βορείων ακτών του Λακωνικού κόλπου», το οποίο πραγματευότανε τη Βιομηχανική Ρύπανση στα υδατικά συστήματα της περιοχής.

Ακολούθως, το έτος 1994 με δικαιούχο τη Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης Δήμου Σπαρτιατών υλοποιήθηκε το πρόγραμμα LIFE – Environment 1994[69], «Ανάπτυξη Οικοτουρισμού στο παρόχθιο Οικοσύστημα του Ευρώτα στη Σπάρτη». Το έργο αυτό αφορούσε την ανάπτυξη υποδομών για τον οικοτουρισμό στη Σπάρτη και την ίδρυση κέντρου ενημέρωσης οικοτουριστικών δραστηριοτήτων στο νομό Λακωνίας. Στόχος του ήταν η ανάπτυξη ενός οικολογικού πάρκου εντός του παρόχθιου οικοσυστήματος του ποταμού Ευρώτα, το οποίο είχε υποστεί σημαντική καταστροφή και υποβάθμιση από ανθρωπογενείς δραστηριότητες. Η αποκατάσταση του οικοσυστήματος περιλάμβανε επί τόπου εργασίες χαρτογράφησης και καταγραφής ακινήτων, ανάκτηση των πρόσφατων καταπατημένων περιοχών και διενέργεια μελετών για την αποκατάσταση της περιοχής. Σύμφωνα με την ιστοσελίδα του προγράμματος προβλεπόταν να πραγματοποιηθούν μια σειρά από εργασίες αποκατάστασης μεταξύ των οποίων ήταν φύτευση ενδημικών ειδών, περίφραξη, καθαρισμό του οικοσυστήματος και της κοίτης του ποταμού, κατασκευή λιμνών και οικολογικών νησιών, κατασκευή δημόσιων εγκαταστάσεων και ανάδειξη των κοντινών αρχαιολογικών χώρων. Τέλος, το έργο περιλάμβανε την κατασκευή κέντρου πληροφόρησης εξοπλισμένου με οπτικοακουστικό υλικό και με ειδικό λογισμικό που παρέχει πληροφορίες για τις οικοτουριστικές δραστηριότητες στο νομό.

Ν. LIFE-IP 4 NATURA – Σχέδια Δράσης

Στα πλαίσια του LIFE-IP 4 NATURA (Κωδ. LIFE16 IPE/GR/000002) ολοκληρώθηκαν 8 Σχέδια Δράσης για είδη και τύπους οικοτόπων, τα οποία εγκρίθηκαν από το Υπουργείο Περιβάλλοντος. Η θεσμοθέτηση των Σχεδίων Δράσης από το ΥΠΕΝ και η μετέπειτα υλοποίησή τους αποτελεί μία σημαντική προσπάθεια της χώρας για την εφαρμογή της εθνικής και της ευρωπαϊκής περιβαλλοντικής νομοθεσίας, για τη συντονισμένη προστασία των συστατικών της βιοποικιλότητας και για την εκπλήρωση των σκοπών της Στρατηγικής για τη βιοποικιλότητα. Ειδικότερα, τα Σχέδια Δράσης που αφορούν είδη και τύπους οικοτόπων της περιοχής μελέτης είναι:

- «Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη θαλάσσια χελώνα (*Caretta caretta*)». Θεσμοθετήθηκε με την Αριθμ. οικ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/68083/2147/16-7-21 απόφαση (ΦΕΚ 3678/10-8-21)

[69] https://cordis.europa.eu/project/id/94-GR-A152-GR-01263-PEL

- «Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τον τύπο οικοτόπου προτεραιότητας 2250 *Θίνες των παραλίων με *Juniperus* spp». Θεσμοθετήθηκε με την Αριθμ. οικ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/68092/2152/16-7-2021 (ΦΕΚ 3723/12-8-21)
- «Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα πτωματοφάγα είδη ορνιθοπανίδας Γυπαετό (*Gypaetus barbatus*), Όρνιο (*Gyps fulvus*) και Μαυρόγυπα (*Aegypius monachus*) στην Ελλάδα». Θεσμοθετήθηκε με την Αριθμ. οικ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/68086/2149/16-7-2021 (ΦΕΚ 3663/9-8-21)
- «Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα είδη φώκαινα (*Phocoena phocoena*) και ρινοδέλφινο (*Tursiops truncatus*)». Θεσμοθετήθηκε με την Κ.Υ.Α. υπ'αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/2921/70/13-1-2025 (ΦΕΚ 73/Β/2025).
- «Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη Μεσογειακή φώκια (*Monachus monachus*)» Θεσμοθετήθηκε με την Κ.Υ.Α. υπ'αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/95178/2431/5-9-2024 (ΦΕΚ 5100/Β/2024).

Σε ότι αφορά τις περιοχές μελέτης, τα είδη και τους τύπους οικοτόπων που περιλαμβάνονται στα εν λόγω σχέδια διαχείρισης, έχουν ως ακολούθως:

- Στο Σχέδιο δράσης το οποίο συντάχθηκε στο πλαίσιο του LIFE EUROTURTLES «Collective Actions for Improving the Conservation Status of The Eu Sea Turtle Populations» περιλαμβάνονται περιοχές με ενδιαιτήματα της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*. Γενικός στόχος του Σ.Δ. είναι να βελτιωθεί η κατάσταση διατήρησης των χελωνών μέσω της ανάκαμψης των πληθυσμών τους στην Ελλάδα και της βελτίωσης της βιωσιμότητάς τους στα χερσαία και θαλάσσια ενδιαιτήματά τους στην Ελλάδα. Αυτό θα επιτευχθεί μειώνοντας τον αντίκτυπο ή εξαλείφοντας σημαντικές απειλές και πιέσεις για τις θαλάσσιες χελώνες με κυριότερη την τυχαία σύλληψη σε αλιευτικά εργαλεία. Ειδικοί στόχοι του Σ.Δ. είναι: (1) Η διατήρηση των αναπαραγωγικών πληθυσμών της *Caretta caretta* στα σημερινά επίπεδα (ειδικά στη Ζάκυνθο, το **Νότιο Κυπαρισσιακό Κόλπο** και το **Λακωνικό Κόλπο**) εξασφαλίζοντας ότι το δυνατόν περισσότεροι νεοσσοί θα φτάνουν στη θάλασσα (2) Έμφαση στις δράσεις προστασίας στα ενδιαιτήματα στο Ρέθυμνο και τα Χανιά ώστε να ανατραπεί η τάση μείωσης που παρουσιάζεται τα τελευταία χρόνια (3) Διαχείριση των βιοτόπων αναπαραγωγής της *Caretta caretta* ώστε να εξασφαλιστεί η βιωσιμότητά τους και στο μέλλον (4) Η διαχείριση σημαντικών απειλών και πιέσεων (με έμφαση στην αλληλεπίδραση των χελωνών με αλιευτικά εργαλεία) ώστε να υπάρξει ανάσχεση των απωλειών στη θάλασσα
- Στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τον τύπο οικοτόπου 2250* (Θίνες των παραλίων με *Juniperus spp*.) Προκειμένου να επιτευχθεί ο γενικός σκοπός και οι επιμέρους ειδικοί στόχοι του Σχεδίου Δράσης για τον τύπο οικοτόπου 2250*, μετά την αποτίμηση όλων των παραμέτρων αξιολόγησης της ΚΔ του οικοτόπου με βάση τα διαθέσιμα (ποιοτικά και ποσοτικά) δεδομένα με βάση τη μέθοδο πλήρους καταγραφής ή της στατιστικά ισχυρής εκτίμησης, προτείνονται 2 Μέτρα και 14 Δράσεις διατήρησης, οι οποίες διακρίνονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες, άμεσα αλληλεξαρτώμενες και διαδοχικά εφαρμοζόμενες. Η πρώτη (Α) κατηγορία αφορά προπαρασκευαστικές δράσεις (βελτίωση και τεκμηρίωση της υφιστάμενης γνώσης) που είναι απαραίτητες για εφαρμογή δράσεων αύξησης της έκτασής του, περιορισμού των πιέσεων και των απειλών και έργων αποκατάστασης και βελτίωσης της δομής, των λειτουργιών του οικοτόπου. Η δεύτερη (Β) κατηγορία αφορά σε έργα και εργασίες σχετικές με τη βελτίωση της ΚΔ του τύπου οικοτόπου και στηρίζονται στα αποτελέσματα των προπαρασκευαστικών δράσεων.
- Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα πτωματοφάγα είδη ορνιθοπανίδας Γυπαετό (*Gypaetus barbatus*), Όρνιο (Gyps fulvus) και Μαυρόγυπα (*Aegypius monachus*) στην Ελλάδα. Το οποίο αφορά μέτρα και δράσεις που πρέπει να υλοποιηθούν σε όλη την επικράτεια. Οι κύριες ενέργειες του

προαναφερθέντος ΣΔ στοχεύουν στη βελτίωση της γνώσης για την αναπαραγωγή των Γυπών και τις εποχικές μετακινήσεις τους για τροφοληψία, την αντιμετώπιση και μετριασμό των επιπτώσεων από τις σημαντικότερες πιέσεις/απειλές που αντιμετωπίζουν (αντιμετώπιση χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων, περιορισμός θνησιμότητας σε υποδομές ηλεκτρικής ενέργειας και από άλλες αιτίες), υποβοήθηση στην παροχή τροφής (π.χ. κατασκευή ταϊστρών) και ενίσχυση των πληθυσμών με επανένταξη – εισαγωγή νέων ατόμων.

Ξ. Προστασία περιοχών ωοτοκίας και αναπαραγωγής της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*

Στην περιοχή μελέτης δραστηριοποιείται η Περιβαλλοντική Οργάνωση ΑΡΧΕΛΩΝ, Σύλλογος για την Προστασία της Θαλάσσιας Χελώνας, η οποία διεξάγει ετήσια συστηματικά προγράμματα καταγραφής και προστασίας της αναπαραγωγικής δραστηριότητας της Caretta caretta στο Λακωνικό Κόλπο για περισσότερα από 35 χρόνια, αλλά και σε άλλες παραλίες της περιοχής. Ειδικά για την περιοχή Μονεμβάσιας-Νεάπολης τα προγράμματα καταγραφής και αναπαραγωγικής προστασίας γίνονται σε συνεργασία του ΑΡΧΕΛΩΝ με τον τοπικό σύλλογο Τουλίπα Γουλιμή. Επιπρόσθετα ο ΑΡΧΕΛΩΝ από το 1992 λειτουργεί το Εθνικό Δίκτυο Διάσωσης Θαλάσσιων Χελωνών που, μεταξύ άλλων, συλλέγει στοιχεία εκθαλασσώσεων νεκρών και τραυματισμένων ατόμων των ειδών των θαλάσσιων χελωνών σε συνεργασία με τις λιμενικές αρχές, αλιευτικούς συλλόγους και άλλους τοπικούς φορείς και ευαισθητοποιημένους πολίτες.

2.3.1.5 Πιέσεις και απειλές στους τύπους οικοτόπων και τα είδη ανά προστατευόμενη περιοχή

2.3.1.5.1 Γενικά στοιχεία - Μεθοδολογία

Σκοπός της παρούσας ενότητας είναι η εκτίμηση των πιέσεων/απειλών που καταγράφονται στα προστατευτέα αντικείμενα, κυρίως από τις υφιστάμενες χρήσεις γης και δραστηριότητες που ασκούνται στην περιοχή, όπως αυτές αναλύθηκαν στις προηγούμενες ενότητες.

Οι πιέσεις και οι απειλές κατατάσσονται στα πλαίσια της παρούσας ΕΠΜ με βάση τη σχετική **προτυποποίηση** που αναφέρεται στο «**Reference Portal for Article 17 of the Habitats Directive**», και συγκεκριμένα στην ενότητα «Threats & Pressures», λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα του έργου της εποπτείας. Για την απόδοση στα Ελληνικά των ανωτέρω πιέσεων, ακολουθήθηκε ο κατάλογος που παρατίθεται στο Παράρτημα ΙΙ του Εγχειριδίου για την εκπόνηση των ΕΠΜ (Παπάρα *et al.*, 2019), με μοναδική εξαίρεση τις πιέσεις με κωδικό Α10 και Α11, οι οποίες στα πλαίσια της παρούσας θα χρησιμοποιούνται με τους όρους «υπερβόσκηση» (Α09) και «υποβόσκηση» (Α10), όπως αναλύεται στο Τεύχος Τεκμηρίωσης (ΤΤΑ).

Για την εκτίμηση των πιέσεων/απειλών **λαμβάνονται υπόψη** τα ακόλουθα στοιχεία:

Α. Πιέσεις και απειλές στους τύπους οικοτόπων και τα είδη χλωρίδας και πανίδας όπως αυτά καταγράφηκαν στα πρωτόκολλα δειγματοληψίας του έργου Εποπτείας τύπων οικοτόπων και ειδών κοινοτικού ενδιαφέροντος (ΥΠΕΝ, 2016):

Αρχικώς συγκεντρώθηκαν και αναλύθηκαν οι πιέσεις και απειλές που καταγράφηκαν κατά τις δειγματοληψίες του έργου της Εποπτείας τύπων οικοτόπων και ειδών και αντιστοιχήθηκαν με τις νέες κατηγορίες πιέσεων και απειλών της ΕΕ. Για την αντιστοίχιση συνεκτιμήθηκαν οι ιδιαιτερότητες της περιοχής, οι πιέσεις / απειλές όπως αυτές καταγράφηκαν σύμφωνα με την ισχύουσα κωδικοποίηση στις τελευταίες Εκθέσεις Αναφοράς (4η για τους τύπους οικοτόπων και τα είδη και 3η για την ορνιθοπανίδα), καθώς και πληροφορίες από τους ερευνητές που διενέργησαν τις δειγματοληψίες. Τα αποτελέσματα της ανωτέρω ανάλυσης ανά τύπο οικοτόπου και είδος καταγράφονται ανά ΕΖΔ και ΖΕΠ στον **Πίνακα 2.3.1.5.2-1 του Τεύχους Τεκμηρίωσης**, σύμφωνα με το υπόδειγμα του Πίνακα 2.3.1-1 του Τεύχους Εξειδίκευσης Τεχνικών Προδιαγραφών.

Στα πρωτόκολλα αξιολόγησης, σημειώθηκαν οι πιέσεις που επιδρούν ή οι απειλές που δύναται να επιδράσουν σε κάθε θέση δειγματοληψίας. Οι αξιολογητές παράλληλα εκτίμησαν και την ένταση με την οποία επιδρούσε η κάθε απειλή χρησιμοποιώντας κλίμακα τριών τομών (L-low, M-medium, H-high). Η πληροφορία των πιέσεων και απειλών που επιδρούν σε κάθε θέση δειγματοληψίας αφενός επιτρέπει τη συγκεντρωτική παρουσίαση των πιέσεων και απειλών σε επίπεδο περιοχής Ν2000, αφετέρου παρέχει και πληροφορία της χωρικής κατανομής των πιέσεων/απειλών, τουλάχιστον στις ευρύτερες περιοχές των θέσεων δειγματοληψίας. Επίσης, από τη καταγραφή των πιέσεων και απειλών σε κάθε θέση δειγματοληψίας δύναται να προκύψει κι ένας ευρύτερος δείκτης πίεσης των οικοσυστημάτων καθώς σε περιοχές που επιδρούν περισσότερες και μεγαλύτερες έντασης πιέσεις/απειλές αναμένεται να έχουν ευρύτερη επιβάρυνση. Στον Πίνακα 2.3.1.5-1 του Τεύχους Τεκμηρίωσης συμπεριλαμβάνονται και οι πιέσεις που χαρακτηρίστηκαν ως Low στα πλαίσια του έργου της εποπτείας.

Σε ότι αφορά τις καταγεγραμμένες στα πρωτόκολλα δειγματοληψιών πληροφορίες πιέσεων/απειλών ανά ομάδα είδους επισημαίνονται τα ακόλουθα:

- Αμφίβια – Ερπετά: Δεν υπάρχουν καταγεγραμμένες πιέσεις/απειλές από τα πρωτόκολλα δειγματοληψίας, σε καμία από τις ΕΖΔ της περιοχής μελέτης.

- Ασπόνδυλα: καταγράφονται συνολικά 17 πιέσεις / απειλές στις περιοχές GR2520001, GR2530003 και GR2540001. Μόνο οι 2 εξ' αυτών αφορούν σε είδη του Παραρτήματος ΙΙ και συγκεκριμένα το είδος *Euplagia quadripunctaria* στο GR2540001. Οι υπόλοιπες καταγραφές αφορούν τα «άλλα σημαντικά είδη» της περιοχής.
- Ιχθυοπανίδα: Για τα είδη της ιχθυοπανίδας δεν υπάρχουν δειγματοληψίες στην περιοχή μελέτης και ως εκ τούτου δεν υπάρχουν στοιχεία για πιέσεις/απειλές.
- Θηλαστικά: καταγράφονται συνολικά 12 πιέσεις / απειλές (114 εγγραφές), εκ των οποίων οι 6 (35 εγγραφές) αφορούν είδη τα οποία ανήκουν στα «πολύ σημαντικά» (συμπεριλαμβανομένου του είδους *Canis aureus*. 44 εγγραφές αφορούν άγνωστη πίεση (Xu).
- Χλωρίδα: καταγράφονται συνολικά 8 πιέσεις / απειλές (33 εγγραφές). Σε ότι αφορά τα «πολύ σημαντικά είδη» πιέσεις / απειλές καταγράφονται μόνο για τα είδη: α) *Linaria tenuis* (4 πιέσεις στο GR2540002), β) *Ophrys argolica* (2 πιέσεις στο GR2520006), γ) *Globularia stygia* (2 πιέσεις στο GR2530001 και δ) *Phitosia crocifolia* (1 πίεση στο GR2520006).
- Σε ότι αφορά τις θαλάσσιες περιοχές (ΕΖΔ και ΤΚΣ) δεν υπάρχουν καταγεγραμμένες πιέσεις και απειλές σε θαλάσσιους οικοτόπους και θαλάσσια είδη πανίδας.
- Ορνιθοπανίδα: καταγράφονται συνολικά 18 πιέσεις / απειλές (60 εγγραφές)
- Τύποι οικοτόπων: καταγράφονται 42 συνολικά πιέσεις / απειλές, σε όλες τις ΕΖΔ/ΤΚΣ της περιοχής, εκτός των περιοχών GR2520003 και GR2520002. Η πληροφορία των πιέσεων από τις δειγματοληψίες είναι επαρκής για περαιτέρω αξιοποίηση, χωρίς να είναι πλήρης για την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων.

Συμπερασματικά, λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο της διαθέσιμης πληροφορίας, κρίνεται ότι υπάρχει σοβαρή έλλειψη πληροφορίας σε ότι αφορά τις πιέσεις / απειλές που καταγράφηκαν από τις εργασίες πεδίου του έργου της εποπτείας, με εξαίρεση τους τύπους οικοτόπων για τους οποίους υπάρχει διαθέσιμη προς αξιοποίηση πληροφορία. Το γεγονός αυτό δημιουργεί σημαντική έλλειψη επιβεβαιωμένης πληροφορίας σχετικά με τις πιέσεις που ασκούνται στα είδη της περιοχής.

Β. Πιέσεις και απειλές ανά ΕΖΔ, ΤΚΣ και ΖΕΠ σύμφωνα με την υφιστάμενη πληροφορία που περιέχεται στα Τυποποιημένα Έντυπα Δεδομένων (ΤΕΔ, 12/2019):

Παρόμοια διαδικασία ανάλυσης με τα πρωτόκολλα δειγματοληψιών πραγματοποιήθηκε και για τις πιέσεις/απειλές που καταγράφονται στην τρέχουσα έκδοση των ΤΕΔ (12/2019) οι οποίες αντιστοιχήθηκαν με τις νέες κατηγορίες πιέσεων και απειλών της ΕΕ. Σημαντική διαφοροποίηση είναι ότι η πληροφορία δεν είναι γεωχωρική και ως εκ τούτου δεν δύναται να υπάρξει σχετική επεξεργασία και εξαγωγή συμπερασμάτων για συγκεκριμένες θέσεις εντός της κάθε περιοχής του δικτύου NATURA 2000. Τα αποτελέσματα της ανωτέρω ανάλυσης ανά τύπο οικοτόπου και είδος καταγράφονται ανά ΕΖΔ και ΖΕΠ στον **Πίνακα 2.3.1.5.2-2 του Τεύχους Τεκμηρίωσης**, σύμφωνα με το υπόδειγμα του Πίνακα 2.3.1-2 του Τεύχους Εξειδίκευσης Τεχνικών Προδιαγραφών.

Γ. Πιέσεις και απειλές όπως περιέχονται στα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών:

Ακολούθως αναλύθηκαν και αξιολογήθηκαν οι ανθρωπογενείς πιέσεις στα επιφανειακά και στα υπόγεια υδατικά συστήματα σε επίπεδο λεκάνης απορροής, οι οποίες επίσης αντιστοιχήθηκαν με τους κωδικούς πιέσεων/απειλών της φύσης, με τη χρήση των πρότυπων καταλόγων της ΕΕ.

Οι ανθρωπογενείς πιέσεις στα επιφανειακά και υπόγεια ύδατα της περιοχής μελέτης (σε επίπεδο λεκανών απορροής) που σχετίζονται με τις περιοχές Natura, σύμφωνα με την 1η Αναθεώρηση των Σχεδίων Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών των Υδατικών Διαμερισμάτων (ΥΔ) Δυτικής

Πελοποννήσου (EL01) (Αριθμ. Ε.Γ.: οικ. 898, ΦΕΚ 4678Β΄/29-12-2017), Βόρειας Πελοποννήσου (EL02) (Αριθμ. Ε.Γ.: οικ. 894, ΦΕΚ 4665Β΄/29-12-2017), Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03) (Αριθμ. Ε.Γ.: οικ. 899, ΦΕΚ 4674Β΄/29-12-2017), Δυτικής Στερεάς Ελλάδας (EL04) (Αριθμ. Ε.Γ.: οικ. 901, ΦΕΚ 4681Β΄/29-12-2017) Αττικής (EL06) (Αριθμ. Ε.Γ.: οικ. 903, ΦΕΚ 4672Β΄/29-12-2017) και Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας (EL07) (Αριθμ. Ε.Γ.: οικ. 902, ΦΕΚ 4673Β΄/29-12-2017), και καταγράφονται σε όλες τις ΕΖΔ/ΖΕΠ/ΤΚΣ της περιοχής, εκτός των GR2520005, GR2520006 και GR2530005 όπου δεν καταγράφονται σημαντικές πιέσεις όπως αξιολογήθηκαν στα ΣΔΛΑΠ της 1ης Αναθεώρησης.

Στον **Πίνακα 2.3.1.5.2-3 του Τεύχους Τεκμηρίωσης** (ΤΤΑ) αναλύονται, σύμφωνα με το υπόδειγμα του Πίνακα 2.3.1-3 του Τεύχους Εξειδίκευσης Τεχνικών Προδιαγραφών, οι πιέσεις σε όλες τις ΕΖΔ/ΖΕΠ/ΤΚΣ της περιοχής, όπως αυτές καταγράφηκαν και περιέχονται στα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής.

Ιδιαιτερότητες / Προβλήματα από την επεξεργασία των δειγματοληψιών πεδίου και την αντιστοίχιση παλαιάς και νέας κωδικοποίησης

Επισημαίνονται τα ακόλουθα:

- Κατά την προσπάθεια αντιστοίχισης των υφιστάμενων κωδικών πιέσεων/απειλών με νέους σε ότι αφορά τους χερσαίους τύπους οικοτόπων, παρατηρήθηκε μια ασυνέχεια που προτείνουμε να διορθωθεί ομοιογενώς σε όλες τις ΕΖΔ: Η πίεση/απειλή με κωδικό B06 (grazing in forests/ woodland) έχει 1:1 αντιστοίχιση με τον κωδικό «A10 - Υποβόσκηση*» (Extensive grazing or undergrazing by livestock). Αυτή όμως η αντιστοίχιση έρχεται σε αντίθεση με την πεποίθησή μας πως όταν οι ερευνητές σημειώνουν τη βόσκηση σε δασικές εκτάσεις ως πίεση και απειλή στους δασικούς τύπους οικοτόπων, δεν εννοούσαν την εκτατική μορφή βόσκησης ή την υποβόσκηση αλλά μάλλον την υπερβόσκηση. Αυτό, σε αρκετές περιπτώσεις τεκμαίρεται από τα σχόλια που έχουν σημειωθεί σε θέσεις αξιολόγησης στις οποίες σημειώνεται η συγκεκριμένη πίεση/απειλή (πχ: «Μονοπάτια λόγω βόσκησης ζώων. Έντονη βόσκηση, υλοτομία, σημάδια ρητινοσυλλογής. Υπάρχουν πολλά σημαντικά είδη χλωρίδας», «Δίπλα σε μαντρί, βόσκηση, σκουπίδια»). Ως εκ τούτου η πίεση/απειλή με τον παλιό κωδικό «B06» μετατράπηκε σε κωδικό «A09 - Υπερβόσκηση*».

- Κατά την ανάλυση των δεδομένων παρατηρήθηκαν περιπτώσεις στις οποίες η πίεση/απειλή G05.01 (trampling/overuse) στις παρατηρήσεις των αξιολογητών πεδίου συνδέεται με την υπερβόσκηση. Καθώς αυτός ο κωδικός ανήκει στην κατηγορία «G - Εξόρυξη και καλλιέργεια βιοτικών πόρων (εκτός από γεωργία και δασοκομία)», η αντιστοιχία που προτείνεται από την Ε.Ε. στην πίεση με κωδικό «F07 - Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής» δεν αποτυπώνει την πραγματικότητα σε αυτές τις περιπτώσεις. Ειδικότερα, εντοπίστηκαν περιπτώσεις που η πίεση/απειλή G05.01 σχετίζεται στην πραγματικότητα με τη βόσκηση και ως εκ τούτου θεωρήθηκαν ως πιέσεις με παλιό κωδικό A04.01 (Intensive grazing), οι οποίες αντιστοιχήθηκαν σε κωδικό «A09 - Υπερβόσκηση*». Η απειλή trampling/overuse σχετίζεται με ανθρώπινες δραστηριότητες σε αμμοθινικούς ή γενικότερα παραλιακούς τύπους οικοτόπων (π.χ. Τ.Ο 2250, 2120) ενώ σε θαμνώνες και δασικούς τύπους οικοτόπων, η συμπίεση του εδάφους συνήθως προκαλείται από τη βόσκηση.

- Κατά την ανάλυση των δεδομένων παρατηρήθηκαν περιπτώσεις στις οποίες οι ερευνητές κατά τη διενέργεια δειγματοληψιών για τους Τ.Ο. σημείωσαν την απειλή «K01.03» (drying out) με στόχο να περιγράψουν την ξήρανση δασικών ειδών (όταν δεν αφορά την προσβολή από παθογόνους οργανισμούς). Η πίεση όμως αυτή αφορά αβιοτικές διαδικασίες που συνήθως συνδέονται με ξήρανση υγρών θέσεων. Έτσι, η αντιστοιχία της συγκεκριμένης πίεσης/απειλής με τον νέο κωδικό «L01 - Αβιοτικές φυσικές διεργασίες (π.χ. διάβρωση, συσσώρευση ιλύος, ξήρανση, βύθιση,

αλάτωση)» δεν αποτυπώνει σωστά την υφιστάμενη πίεση. Στις περιπτώσεις που η σημείωση της πίεσης/απειλής K01.03 αφορά την ξήρανση δασικών ειδών θεωρήθηκε πίεση με παλιό κωδικό M02.01 (habitat shifting and alteration) και αντιστοιχήθηκε σε κωδικό «N05 - Αλλαγή της θέσης, του μεγέθους και / ή της ποιότητας των ενδιαιτημάτων λόγω κλιματικής αλλαγής» η οποία περιγράφει καλύτερα την ξήρανση των δασικών ειδών.

Καταγραφή και επεξεργασία πιέσεων πρωτοκόλλων αξιολόγησης χερσαίων τύπων οικοτόπων

Δεδομένου ότι τα πρωτόκολλα αξιολόγησης του έργου της εποπτείας για τους τύπους οικοτόπων παρέχουν πληροφορία σχετικά με τις πιέσεις που καταγράφηκαν, κρίθηκε σκόπιμο να εφαρμοστεί περαιτέρω επεξεργασία αυτών για την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τις πιέσεις/απειλές στους Τ.Ο. κάθε περιοχής, οι οποίοι ταυτόχρονα αποτελούν ενδιαίτημα των σημαντικών ειδών χλωρίδας και πανίδας.

Ειδικότερα, σημειώθηκαν πιέσεις που επιδρούν ή απειλές που δύναται να επιδράσουν σε κάθε θέση δειγματοληψίας με παράλληλη εκτίμηση της έντασης με την οποία επιδρούν ή που αναμένεται να επιδράσουν. Η ένταση εκτιμήθηκε σε τρεις βαθμίδες: L-low, M-medium, H-high. Αυτή η πληροφορία τοπικού χαρακτήρα επιτρέπει τη συγκεντρωτική παρουσίαση των υφιστάμενων πιέσεων και απειλών σε επίπεδο περιοχής N2000 και παρέχει πληροφορία της πραγματικής χωρικής κατανομής τους. Δηλαδή, γνωρίζουμε ποιες πιέσεις/απειλές επιδρούν η αναμένεται να επιδράσουν σε ποιες θέσεις και με ποια ένταση. Από την καταγραφή των πιέσεων και απειλών στις δειγματοληψίες προκύπτει κι ένας ευρύτερος δείκτης πίεσης των οικοσυστημάτων καθώς, σε περιοχές που επιδρούν περισσότερες και εντονότερες πιέσεις/απειλές αναμένεται να έχουν μεγαλύτερη επιβάρυνση. Με βάση αυτό το σκεπτικό, για κάθε πρωτόκολλο δειγματοληψίας εκτιμήθηκε ο «δείκτης πίεσης» (Pr) μετατρέποντας την κλίμακα τριών κλάσεων της έντασης πιέσεων/απειλών σε αριθμητικές μεταβλητές ως εξής:

- Πίεση/Απειλή (pt) υψηλής έντασης = 3
- Πίεση/Απειλή (pt) μέτριας έντασης = 2
- Πίεση/Απειλή (pt) χαμηλής έντασης = 1

Έπειτα για κάθε πρωτόκολλο αξιολόγησης αθροίστηκαν οι επιμέρους αριθμητικές τιμές πιέσεων/απειλών ώστε να προκύψει ο δείκτης πίεσης:

$$Pr_i = \sum_1^n pt$$

Ο δείκτης πίεσης Pr μπορεί να λάβει τιμές από το 0 έως το μέγιστο άθροισμα των επί μέρους πιέσεων/απειλών που καταγράφονται σε κάθε πρωτόκολλο αξιολόγησης. Όσο μεγαλύτερη τιμή τόσο περισσότερες ή υψηλότερης έντασης πιέσεις/απειλές επιδρούν σε κάθε θέση δειγματοληψίας. Σε αυτή τη μετασχηματισμένη αριθμητική μεταβλητή εφαρμόστηκε χωρική παρεμβολή (interpolation) με τη μέθοδο Σταθμισμένης Αντίστροφης Απόστασης (inverse distance weighted). Τα αποτελέσματα απεικονίζονται στο **Σχήμα 2.3.1.5.1-1(α και β)**. Η παρεμβολή εφαρμόστηκε σε τοπική κλίμακα κατά την οποία η παρεμβολή πραγματοποιείται χρησιμοποιώντας τιμές μόνο από σημεία που εμπίπτουν εντός μιας προκαθορισμένης ακτίνας. Θεωρούμε πως οι πιέσεις και απειλές που καταγράφονται στα πρωτόκολλα αξιολόγησης έχουν σαφώς τοπικό χαρακτήρα. Η ακτίνα που επιλέχθηκε ισούται με 1000 m. Η συνάρτηση βάρους (distance weighting) για τον καθορισμό της φθίνουσας επίδρασης των σημείων που βρίσκονται μακρύτερα από τη θέση που εκτιμάται κάθε φορά η τιμή του δείκτη P_r θεωρήθηκε το αντίστροφο του τετραγώνου (inverse distance power = 2) της απόστασης. Η ανάλυση πραγματοποιήθηκε σε περιβάλλον QGIS (QGIS Development Team, 2021).

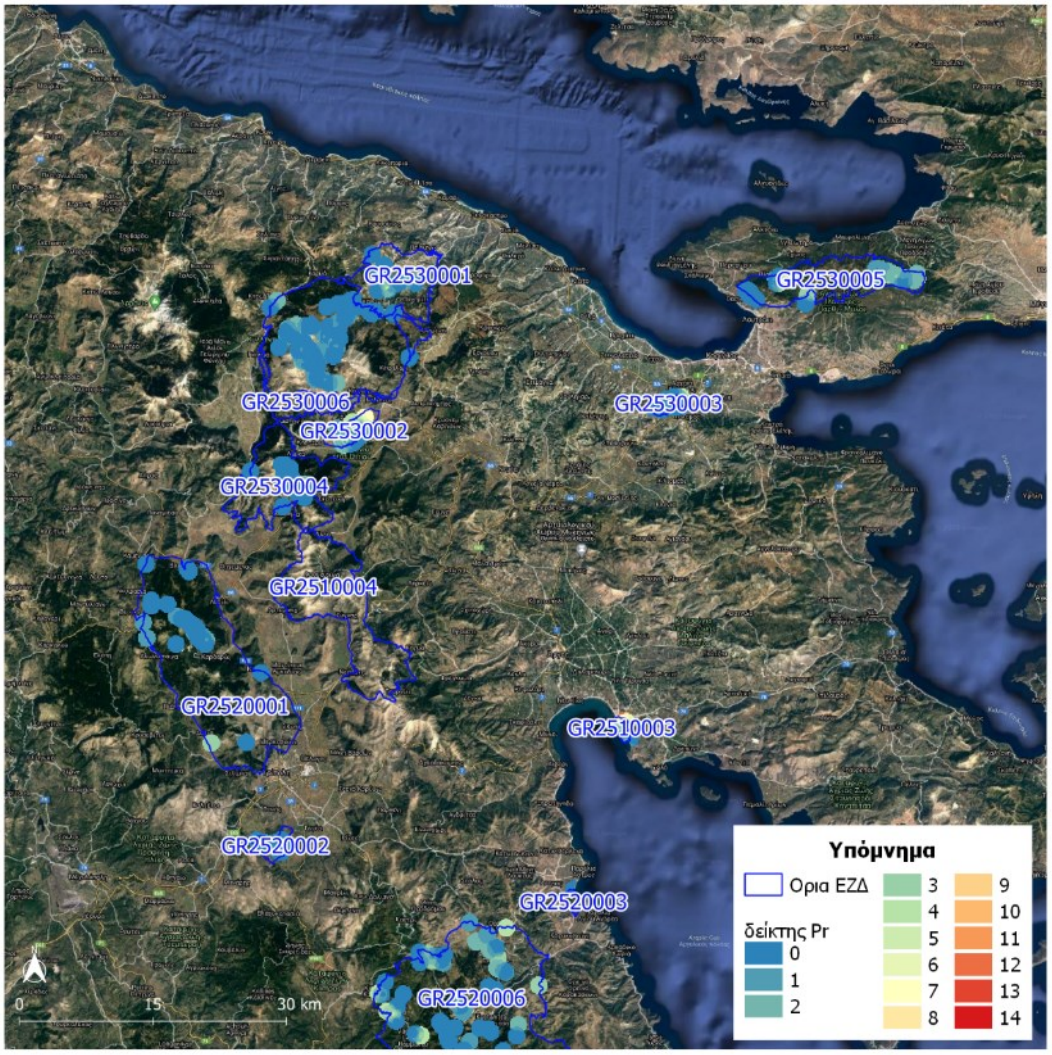

Σχήμα 2.3.1.5.1-1α: Αποτελέσματα παρεμβολής δείκτη πιέσεων (Pr) που υπολογίστηκε ανά πρωτόκολλο αξιολόγησης στις ΕΖΔ στο βόρειο τμήμα της υπό μελέτη περιοχής. Μεγαλύτερες τιμές του δείκτη φανερώνουν εντονότερη επίδραση στο οικοσύστημα (περισσότερες ή/και εντονότερες πιέσεις και απειλές)

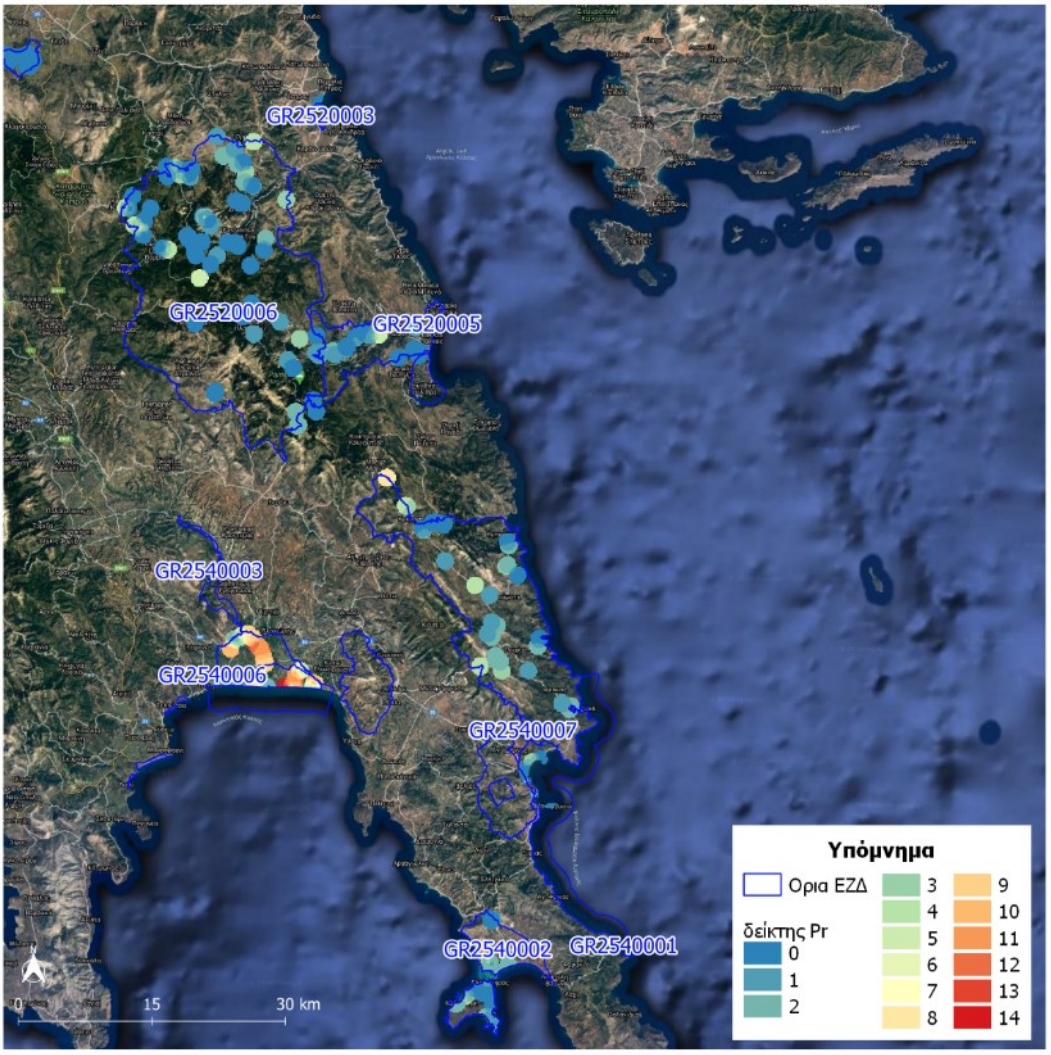

Σχήμα 2.3.1.5.1-1β: Αποτελέσματα παρεμβολής δείκτη πιέσεων (Pr) που υπολογίστηκε ανά πρωτόκολλο αξιολόγησης στις ΕΖΔ στο νότιο τμήμα της υπό μελέτη περιοχής. Μεγαλύτερες τιμές του δείκτη φανερώνουν εντονότερη επίδραση στο οικοσύστημα (περισσότερες ή/και εντονότερες πιέσεις και απειλές)

Τα αποτελέσματα της ανάλυσης δείχνουν τις περιοχές που κατά την αξιολόγηση των τύπων οικοτόπων συγκεντρώνουν πολλές και έντονες πιέσεις και απειλές. Η χωρική τους κατανομή, όπως είναι κατανοητό σχετίζεται άμεσα με τη διενέργεια δειγματοληψιών. Σε θέσεις που δεν έχουν συμπληρωθεί πρωτόκολλα αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων, ο δείκτης δεν μπορεί να υπολογιστεί. Επομένως, σε εκείνες τις περιοχές δεν πρέπει να θεωρηθεί πως δεν ασκούνται πιέσεις και απειλές, αλλά πρέπει να θεωρηθούν ως περιοχές έλλειψης δεδομένων. Όμως, σε θέσεις εντός των ΕΖΔ που καλύπτονται από δειγματοληψία, ο δείκτης πράγματι φανερώνει τη συγκεντρωτική επίδραση των πιέσεων και απειλών στην ευρύτερη περιοχή (1km, όσο και η τοπική ακτίνα που επιλέχθηκε). Τα παραπάνω αποτελέσματα δύναται να χρησιμοποιηθούν για τη στοχευμένη εφαρμογή διαχειριστικών μέτρων με σκοπό την άρση της **επίδρασης πιέσεων και απειλών, τόσο για τη βελτίωση του βαθμού διατήρησης των τύπων οικοτόπων, όσο και των ειδών (μέσω βελτίωσης κρίσιμων ενδιαιτημάτων τους).**

Από την ανάλυση των πιέσεων και απειλών που έχουν καταγραφεί στα πρωτόκολλα αξιολόγησης προκύπτουν τα παρακάτω συμπεράσματα

GR2510003 - "Ακροναυπλία και Παλαμήδι" (ΕΖΔ)

Η ΕΖΔ αποτελεί μια από τις περιοχές στην οποία έχουν καταγραφεί μεγάλο πλήθος πιέσεων και απειλών. Η ΕΖΔ είναι μια μικρή σε έκταση περιοχή, πολύ κοντά σε έναν σχετικά μεγάλο οικισμό (Ναύπλιο), αξιοποιείται τουριστικά με μεγάλη ένταση και σε μεγάλη έκταση (παραλίες, κάστρο Ακροναυπλίας κ.ο.κ.) κα ασκείται γεωργία και κτηνοτροφία. Οι τύποι οικοτόπων που δέχονται πιέσεις υψηλής ή μέτριας έντασης είναι οι 5420, 8210 και 9540. Οι σημαντικότερες, από σκοπιάς έντασης, πιέσεις και απειλές που έχουν καταγραφεί είναι οι A08-Κούρεμα ή χορτοκοπή βοσκοτόπων, A09-Εντατική βόσκηση ή υπερβόσκηση από ζώα, A36-Γεωργικές δραστηριότητες που δεν αναφέρονται παραπάνω (μεταβολή χρήσεων γης), J04-Μεικτής προέλευσης εδαφική ρύπανση και στερεά απόβλητα (εξαιρουμένων των απορρίψεων), I02-Άλλα εισβλητικά ξενικά είδη (εκτός των ειδών που αφορούν την ΕΕ), A01-Μετατροπή σε γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης) και M09-Φωτιά (φυσικής προέλευσης).

Γίνεται αντιληπτό πως πλήθος πιέσεων σχετίζεται με την έντονη οικιστική και τουριστική δραστηριότητα που έχει αναπτυχθεί στην ευρύτερη περιοχή. Η εδαφική ρύπανση είναι έντονη σε παραλίες που αξιοποιούνται τουριστικά αλλά και στις διόδους του κάστρου της Ακροναυπλίας. Ιδιαίτερη σημασία έχει και η συστηματική και συχνή καταγραφή ξενικών φυτικών ειδών που είτε έχουν φυτευτεί ως καλλωπιστικά (πχ *Eucalyptus spp.),* είτε έχουν εισέρθει ακούσια στο οικοσύστημα αλλά έχουν την τάση να λειτουργούν ως εισβολείς και να εκτοπίζουν τη φυσική βλάστηση. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η παρουσία του είδους *Opuntia ficus-indica* στα βραχώδη οικοσυστήματα κάτω από το κάστρο της Ακροναυπλίας. Είναι απαραίτητη και η αξιολόγηση της πίεσης που ενδεχομένως να ασκείται στους τύπους οικοτόπων με χασμοφυτική βλάστηση από τη λειτουργία αναρριχητικού πεδίου στη θέση «Ανατολή».

Η εκτίμηση του δείκτη πίεσης Pr, για κάθε πρωτόκολλο αξιολόγησης και η χωρική του παρεμβολή διακρίνονται στο **Σχήμα 2.3.1.5.1-2** που ακολουθεί.

Γίνεται αντιληπτό πώς στην ΕΖΔ GR2510003 σχεδόν στο σύνολο των πρωτοκόλλων αξιολόγησης έχει καταγραφεί τουλάχιστον μια πίεση/απειλή. Στο Βόρειο τμήμα της περιοχής, όπου υπάρχει και ο οικισμός, παρατηρούνται οι περισσότερες πιέσεις και απειλές, ενώ οι λιγότερες στο Νότιο-Ανατολικό

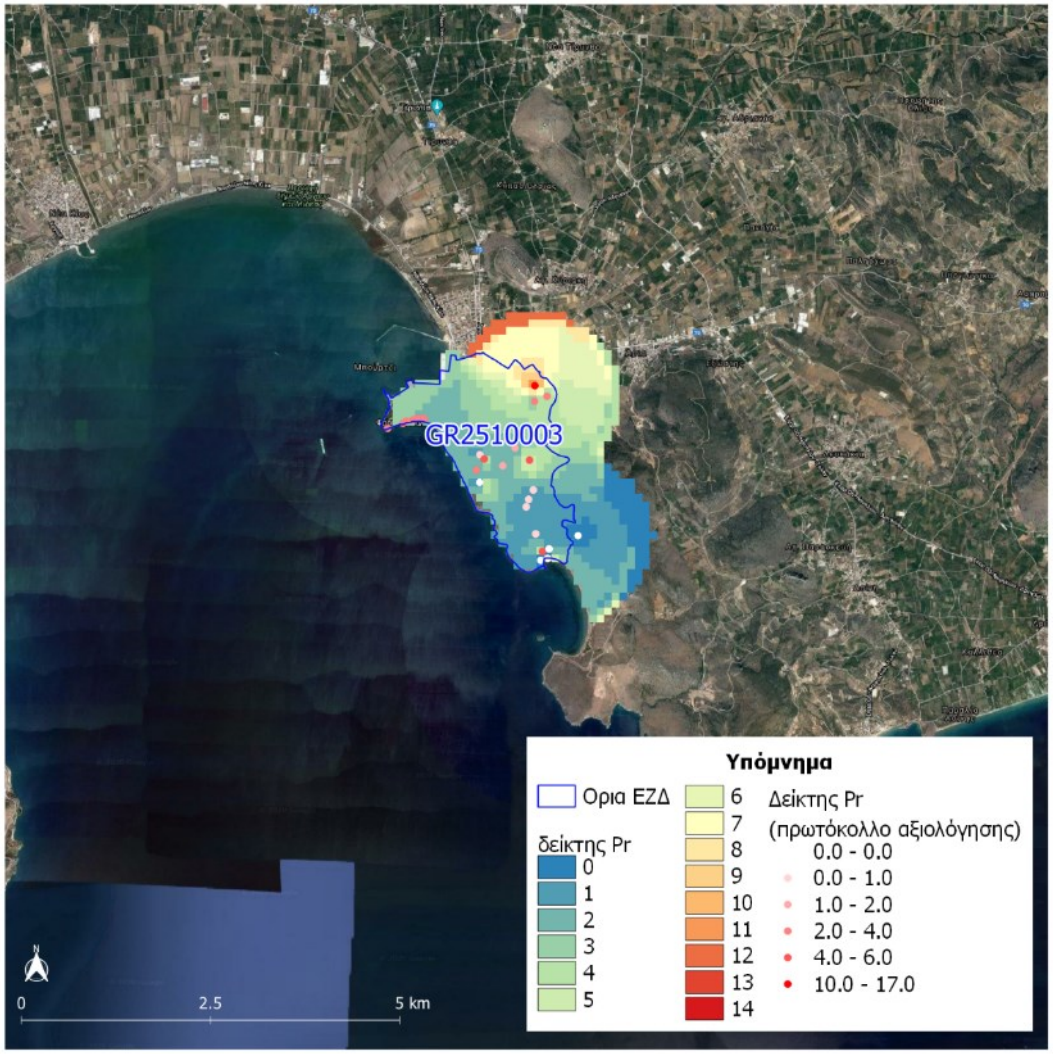

Σχήμα 2.3.1.5.1-2: Η εκτίμηση του δείκτη πίεσης Pr, για κάθε πρωτόκολλο αξιολόγησης και η χωρική του παρεμβολή στο GR2510003

GR2520001 - "Όρος Μαίναλο" (ΕΖΔ)

Στην ΕΖΔ GR2520001 η μόνη πίεση/απειλή που έχει καταγραφεί στα πρωτόκολλα αξιολόγησης να επιδρά με μεγάλη ή μέτρια ένταση είναι η A09- Εντατική βόσκηση ή υπερβόσκηση από ζώα. Η πίεση αυτή έχει καταγραφεί στους τύπους οικοτόπων 4090 και 934A. Άλλες πιέσεις που έχουν καταγραφεί στα πρωτόκολλα αξιολόγησης αφορούν τον τρόπο εκμετάλλευσης των δασών ελάτης (πίεση B05- Υλοτομία χωρίς αναφύτευση ή φυσική αναγέννηση στον τύπο οικοτόπου 951B). Η λειτουργία χιονοδρομικού κέντρου στην περιοχή φαίνεται πως δεν αποτελεί σημαντική πίεση.

Η εκτίμηση του δείκτη πίεσης Pr, για κάθε πρωτόκολλο αξιολόγησης και η χωρική του παρεμβολή διακρίνονται στο **Σχήμα 2.3.1.5.1-3** που ακολουθεί.

Γίνεται αντιληπτό σε σημαντικό πλήθος πρωτοκόλλων αξιολόγησης δεν έχει καταγραφεί κάποια πίεση ή απειλή. Η σημαντικότερη θέση που χρήσει προσοχής είναι η καταγραφή υψηλής έντασης βόσκηση κοντά στον οικισμό «Κάτω Δαβιά», το Νότιο-Δυτικό τμήμα της ΕΖΔ, χωρίς όμως το φαινόμενο να επιδρά σε μεγάλη έκταση. Γενικότερα στην ΕΖΔ, όπως και σε άλλες περιοχές, κοντά σε θέσεις σταβλισμού και τροφοληψίας οικόσιτων ζώων παρατηρείται έντονη πίεση στους τύπους οικοτόπων λόγω της μεγάλης πυκνότητας των ζώων

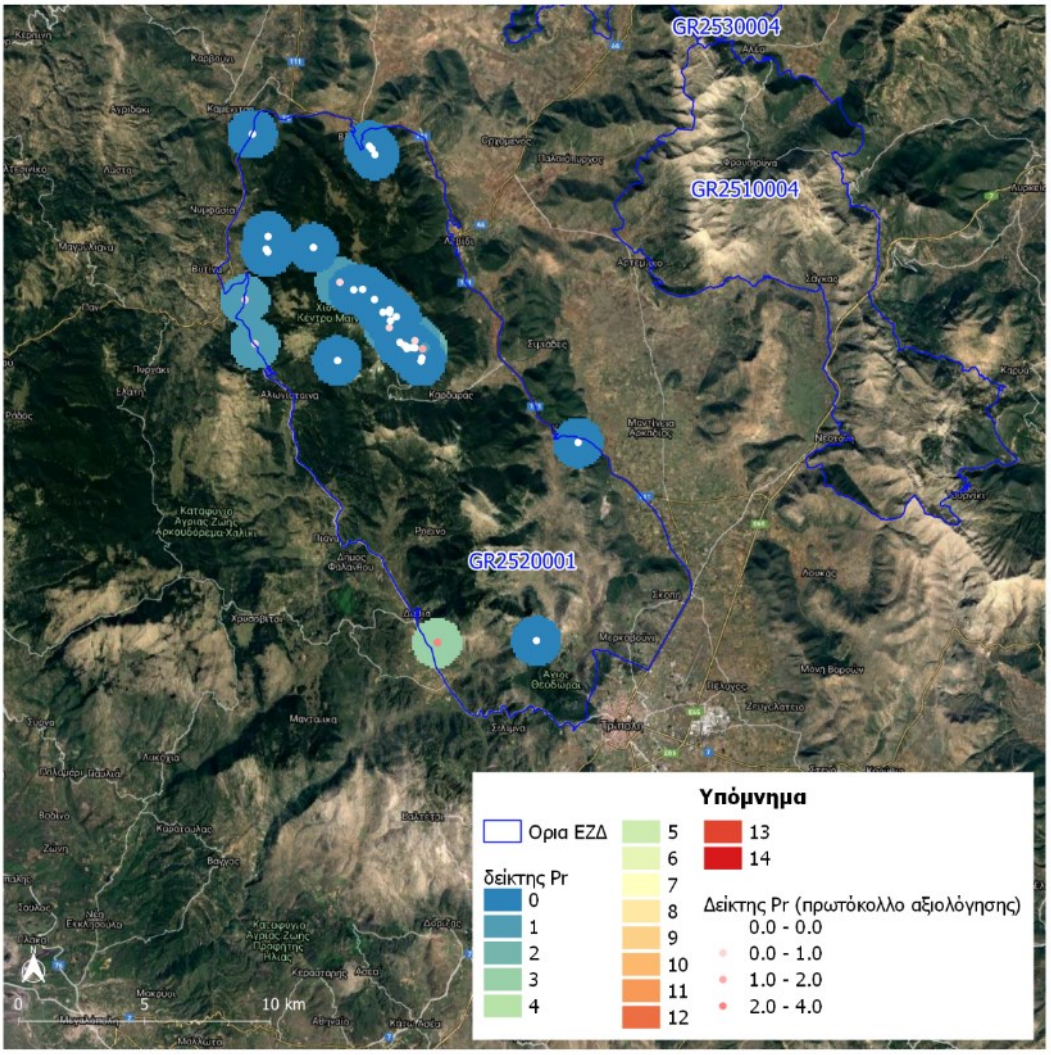

Σχήμα 2.3.1.5.1-3: Η εκτίμηση του δείκτη πίεσης Pr, για κάθε πρωτόκολλο αξιολόγησης και η χωρική του παρεμβολή στο GR2520001

GR2520002 - "Λίμνη Τάκα" (ΕΖΔ)

Στην ΕΖΔ GR2520002 δεν έχουν σημειωθεί πιέσεις-απειλές στα πρωτόκολλα αξιολόγησης. Αυτό είναι πιθανά παραδρομή εισαγωγής των δεδομένων στη βάση.

Η ΕΖΔ περιοχή ίσως είναι μια από τις περισσότερο επηρεασμένες στην ευρύτερη περιοχή. Η σημαντικότερη πίεση στο λιμναίο οικοσύστημα της ΕΖΔ είναι η έντονη μεταβολή στο υδρολογικό καθεστώς από τη δημιουργία του λιμνοταμιευτήρα. Από αυτό το έργο προκύπτουν οι περισσότερες πιέσεις στα φυσικά οικοσυστήματα που σχετίζονται λιγότερο ή περισσότερο με την παρουσία λιμναίου περιβάλλοντος. Το έργο κατασκευής είναι ιδιαίτερα μεγάλο και έχει μεταβάλει την υδρολογία της λίμνης σε μεγάλο βαθμό. Έχει επιτρέψει τη χρήση τμήματος της περιοχής για καλλιέργεια, όμως η πλημμελής λειτουργία του ταμιευτήρα δημιουργεί προβλήματα κυρίως στις δενδρώδεις καλλιέργειες από συχνές πλημμύρες και υψηλή υπόγεια στάθμη υδροφορέα.

Επίσης έντονη είναι και η επίδραση του εργοστασίου πλινθοποιίας/κεραμοποιίας στην ευρύτερη περιοχή καθώς από τις δραστηριότητες εξόρυξης έχουν δημιουργηθεί πλήθος μικρών λιμνών (χωμάτινες δεξαμενές) σε διάφορα μεγέθη (Αλεξίου, 2009; Μητρόπουλος, 2018). Αυτά τα λιμνία αποτελούν στοιχεία στο τοπίο που ευνοούν την παρουσία του τύπου οικοτόπου 92A0 και μπορεί να αποτελούν καταφύγια για την ιχθυοπανίδα. Χρειάζεται περεταίρω μελέτη για να εξακριβωθούν οι

ακριβείς επιδράσεις τους, θετικές ή αρνητικές, στην ΕΖΔ και στο προστατευτέο αντικείμενο. Τέλος, σημαντική επίδραση στην ποιότητα του οικοσυστήματος έχουν και οι ανεξέλεγκτες αποθέσεις απορριμμάτων (στερεών ή υπολειμμάτων αγροχημικών) στην ευρύτερη περιοχή της λίμνης

GR2520003 - "Λιμνοθάλασσα Μουστού" (ΕΖΔ)

Στην ΕΖΔ GR2520003 δεν έχουν εισαχθεί πιέσεις-απειλές στα πρωτόκολλα αξιολόγησης. Αυτό είναι πιθανά παραδρομή εισαγωγής των δεδομένων στη βάση.

Σύμφωνα όμως με τα παραδοτέα του έργου «Καταγραφή και παρακολούθηση των τύπων οικοτόπων» της πράξης «Προστασία και διατήρηση της Βιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού» (2015) δεν έχουν καταγραφεί πιέσεις και απειλές μέτριας ή υψηλής έντασης στην ΕΖΔ GR2520003. Διάφορα θεσμικά και διαχειριστικά μέτρα που έχει λάβει ο Φ.Δ. όρους Πάρνωνα και Υγρότοπου Μουστού, όπως για παράδειγμα η οριοθέτηση ζωνών προστασίας με την Κ.Υ.Α. υπ' αριθμ. 33999 «Καθορισμός χρήσεων όρων και περιορισμών δόμησης για την προστασία χερσαίων και υδάτινων εκτάσεων των Δήμων Βόρειας Κυνουρίας, Λεωνιδίου, Σκιρίτιδας και Τυρού του Ν. Αρκαδίας, των Δήμων Θεραπνών, Οινούντος και Γερόνθρων του Ν. Λακωνίας και των κοινοτήτων Κοσμά (Ν. Αρκαδίας) και Καρυών (Ν. Λακωνίας) της περιοχής όρους Πάρνωνα-υγροτόπου Μουστού» (ΦΕΚ 353/ΑΑΠ/6-9-2010) και τροποποίηση αυτής (ΦΕΚ 160/ΑΑΠΘ/16-6-2011 και ΦΕΚ 126/ΑΑΠ/15.4.2013 Παράταση ενός (1) έτους ΥΑ 24817/2013 (ΦΕΚ 156/ΤΑΑΠΘ/10-5-2013)), σύμφωνα με τα οποία σημαντικό τμήμα του υγροτόπου χαρακτηρίζεται ως «Περιοχή Απολύτου Προστασίας της Φύσης» ή «Περιοχή Προστασίας της Φύσης».

GR2520005 - "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη" (ΕΖΔ - ΤΚΣ)

Πληροφορίες για την ΕΖΔ-ΤΚΣ GR2520005 αντλήθηκαν από τα αποτελέσματα του έργου «Καταγραφή και παρακολούθηση των τύπων οικοτόπων» της πράξης «Προστασία και διατήρηση της Βιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού» (2015). Αναφορικά με τους τύπους οικοτόπων, στα πρωτόκολλα αξιολόγησης έχουν καταγραφεί τέσσερις πιέσεις/απειλές που επιδρούν με μέτρια ή υψηλή ένταση: A09-Εντατική βόσκηση ή υπερβόσκηση από ζώα, A36-Γεωργικές δραστηριότητες που δεν αναφέρονται παραπάνω, A09-Εντατική βόσκηση ή υπερβόσκηση από ζώα και J04-Μεικτής προέλευσης εδαφική ρύπανση και στερεά απόβλητα (εξαιρουμένων των απορρίψεων). Όλες οι παραπάνω απειλές αφορούν τον τύπο οικοτόπου 9320. Συγκεκριμένα σε δύο θέσεις συμπλήρωσης πρωτοκόλλων αξιολόγησης, κοντά στον οικισμό «Λεωνίδιο» η επίδραση της υπερβόσκησης και της παρουσίας κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων στη δομή και τη χλωριδική σύνθεση του τύπου οικοτόπου ήταν ιδιαίτερα εμφανής.

Η εκτίμηση του δείκτη πίεσης Pr, για κάθε πρωτόκολλο αξιολόγησης και η χωρική του παρεμβολή διακρίνονται στο **Σχήμα 2.3.1.5.1-4** που ακολουθεί.

Σε σημαντικό πλήθος πρωτοκόλλων αξιολόγησης δεν έχει καταγραφεί κάποια πίεση ή απειλή ή τουλάχιστον, όσες έχουν καταγραφεί έχουν μικρή ένταση. Η μορφολογία και τοπογραφία της περιοχής ευνοεί την παρουσία τύπων οικοτόπων σε θέσεις που είναι δυσπρόσιτες (κατά μήκους της χαράδρας το Λεωνιδίου) και οι ανθρωπογενείς επεμβάσεις, οι οποίες συνήθως συνδέονται με τις σημαντικότερες πιέσεις/απειλές στους τύπους οικοτόπων) είναι περιορισμένες. Οι μόνες θέσεις εντός της ΕΖΔ στις οποίες έχουν καταγραφεί σχετικά έντονες πιέσεις είναι θέσεις κοντά στον οικισμό Λεωνίδιο όπου αναπτύσσεται κτηνοτροφία. Τέλος αναφορικά με την πίεση/απειλή J04-Μεικτής προέλευσης εδαφική ρύπανση και στερεά απόβλητα (εξαιρουμένων των απορρίψεων) πρέπει να

επισημανθεί η παρουσία ανενεργού χώρου απόθεσης αστικών απορριμμάτων κοντά στον οικισμό «Λεωνίδιο» ο οποίος όμως συνεχίζει, να και με μειωμένη ένταση, να ρυπαίνει το ρέμα Δαφνών με υπολείμματα σκουπιδιών.

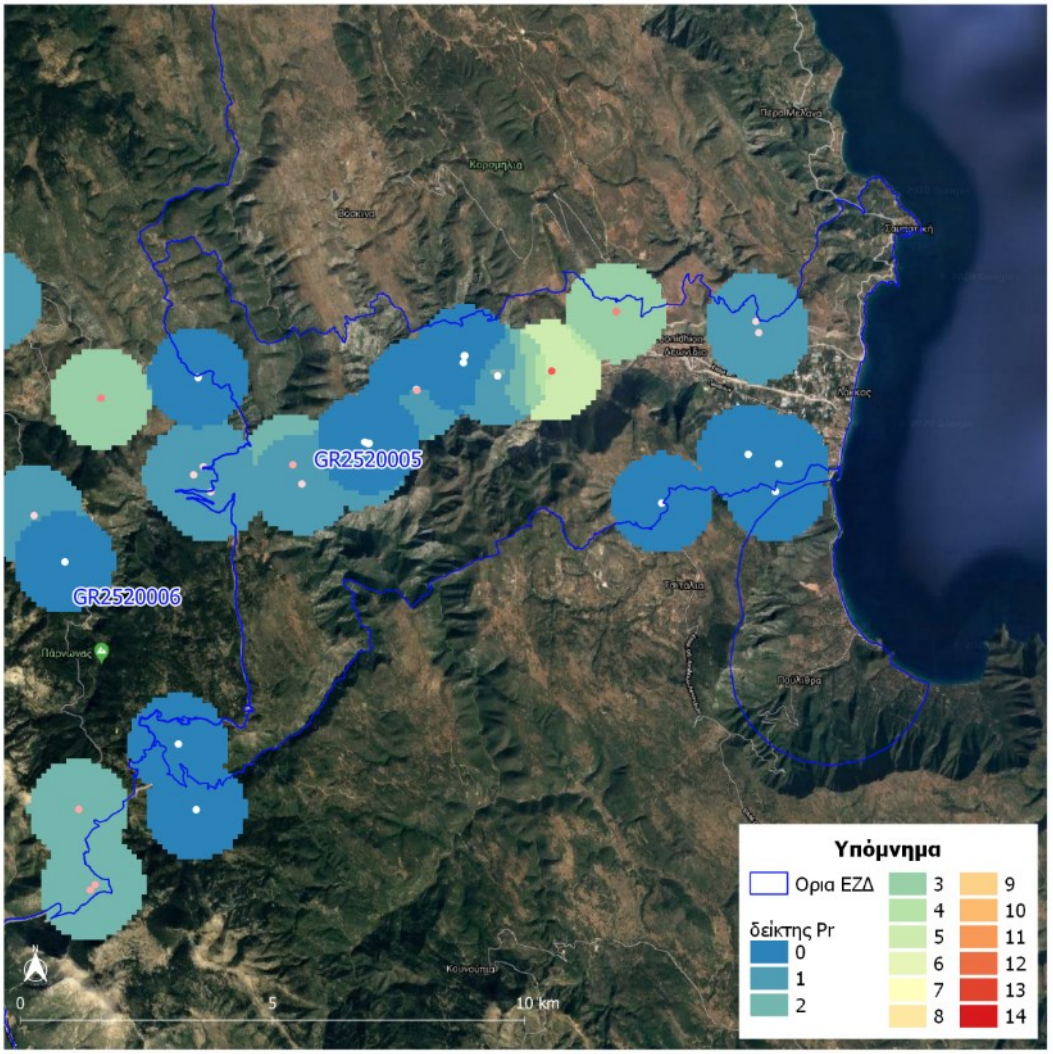

Σχήμα 2.3.1.5.1-4: Η εκτίμηση του δείκτη πίεσης Pr, για κάθε πρωτόκολλο αξιολόγησης και η χωρική του παρεμβολή στο GR2520005

GR2520006 - "Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)" (ΕΖΔ)

Πληροφορίες για την ΕΖΔ GR2520006 αντλήθηκαν από τα αποτελέσματα του έργου «Καταγραφή και παρακολούθηση των τύπων οικοτόπων» της πράξης «Προστασία και διατήρηση της Βιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού» (2015). Στις θέσεις συμπλήρωσης πρωτοκόλλων αξιολόγησης, όπως ήταν αναμενόμενα λόγω του μεγέθους της περιοχής, έχει καταγραφεί πλήθος πιέσεων και απειλών που επιδρούν με μέτρια ή υψηλή ένταση σε πλήθος τύπων οικοτόπων: A09-Εντατική βόσκηση ή υπερβόσκηση από ζώα, L02-Φυσική διαδοχή που έχει ως αποτέλεσμα τη μεταβολή της σύνθεσης των ειδών (εκτός από τις άμεσες αλλαγές στις γεωργικές ή δασοκομικές πρακτικές), M09-Φωτιά (φυσικής προέλευσης), H06-απαγόρευση εισόδου ή περιορισμένη πρόσβαση σε προστατευόμενη περιοχή/βιότοπο, J04-Μεικτής προέλευσης εδαφική ρύπανση και στερεά απόβλητα (εξαιρουμένων των απορρίψεων), M07-Καταιγίδες, κυκλώνες, N05-Αλλαγή της θέσης, του μεγέθους και / ή της ποιότητας των ενδιαιτημάτων λόγω κλιματικής αλλαγής, E01-Δρόμοι,

μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες) και I05-Ασθένειες φυτών και ζώων, παθογόνα και παράσιτα.

Οι περισσότερες πιέσεις και απειλές σχετίζονται με ανθρωπογενείς δραστηριότητες, όμως σημειώνονται πιέσεις από φυσικά αίτια, όπως ανεμοριψίες και ανεμοθλασίες. Η έλλειψη σχεδίου βόσκησης η συγκέντρωση μεγάλου αριθμού ζώων γύρω από κάποιους οικισμούς όπου η κτηνοτροφία είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένη συντελεί στο φαινόμενο της υπερβόσκησης κατά θέσεις σε διάφορα τμήματα της περιοχής. Αξίζει να σημειωθεί πως βόσκηση καταγράφεται και σε τμήμα της ΕΖΔ στο οποίο κυριαρχεί η *Juniperus drupacea* (τύπος οικοτόπου 9560*). Κοντά στον οικισμό «Παλαιοχώρι» καταγράφεται η σημαντικότερη θέση στην οποία η υπερβόσκηση έχει υποβαθμίσει τις δομές & λειτουργίες του τύπου οικοτόπου 9560*. Σημαντικός παράγοντας πίεσης στην ΕΖΔ είναι και οι πυρκαγιές ενώ έχουν υλοποιηθεί προγράμματα για την αποκατάσταση των δασών μαύρης πεύκης του Πάρνωνα (Κακούρος *et al.*, 2013) που κάηκαν κατά τη μεγάλη πυρκαγιά του 2007. Αξίζει να σημειωθεί πως η πυκνότητα συμπλήρωσης θέσεων αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων σε περιοχές της ΕΖΔ οι οποίες είχαν πληγεί από την καταστροφική πυρκαγιάς του 2007 είναι μικρή γεγονός που οδηγεί στην υποεκτίμησης της πυρκαγιάς ως πίεση/απειλή στην περιοχή αν ληφθούν υπόψη μόνο τα δεδομένα των πρωτοκόλλων αξιολόγησης. Τέλος, κατά θέσεις παρατηρείται διαδοχή της βλάστησης που ευνοεί την εξάπλωση των συστάδων ελάτης σε βάρος συστάδων μαύρης πεύκης του τύπου οικοτόπου προτεραιότητας 9530*. Σε διάφορες θέσεις έχει παρατηρηθεί η κυριαρχία της μαύρης πεύκης στον ανώροφο με κυριαρχία της ελάτης στον υπώροφο γεγονός που υποδηλώνει πως μακροπρόθεσμα θα παρατηρηθεί μεταβολή του τύπου οικοτόπου αν δεν ληφθούν ειδικά διαχειριστικά μέτρα.

Η εκτίμηση του δείκτη πίεσης Pr, για κάθε πρωτόκολλο αξιολόγησης και η χωρική του παρεμβολή διακρίνονται στο **Σχήμα 2.3.1.5.1-5** που ακολουθεί.

Γίνεται αντιληπτό πως δεν υπάρχουν θέσεις στις οποίες συγκεντρωτικά να έχουν καταγραφεί πλήθος πιέσεων/απειλών με μεγάλη ή μέτρια ένταση. Σε περιοχές κοντά σε οικισμούς που είναι ανεπτυγμένη η κτηνοτροφία, συνήθως ο δείκτης πιέσεων/απειλών λαμβάνει συγκριτικά υψηλές τιμές (πχ περιοχή μεταξύ οικισμών Ξηροκάμπι και Αγ. Ιωάννη, στο βόρειο-Ανατολικό τμήμα της περιοχής) λόγω της παρατηρούμενης έντονης επίδρασης της βόσκησης.

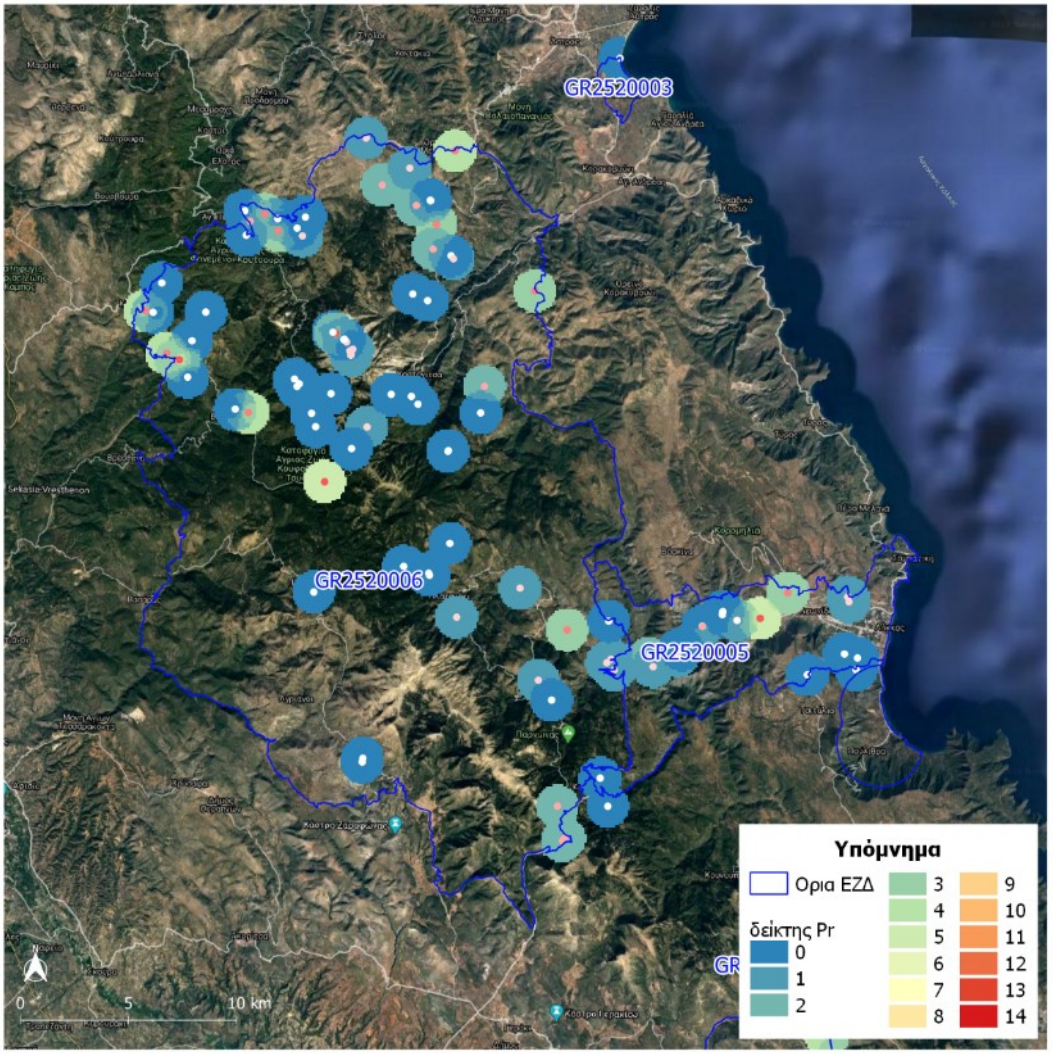

Σχήμα 2.3.1.5.1-5: Η εκτίμηση του δείκτη πίεσης Pr, για κάθε πρωτόκολλο αξιολόγησης και η χωρική του παρεμβολή στο GR2520006

GR2530001 - "Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα" (ΕΖΔ)

Στην ΕΖΔ GR2530001-Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα δεν έχουν καταγραφεί πιέσεις και απειλές υψηλής έντασης στα πρωτόκολλα αξιολόγησης: A09-Εντατική βόσκηση ή υπερβόσκηση από ζώα, F07-Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής, E01-Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες), I02-Άλλα εισβλητικά ξενικά είδη (εκτός των ειδών που αφορούν την ΕΕ), M09-Φωτιά (φυσικής προέλευσης), H06-Απαγόρευση εισόδου ή περιορισμένη πρόσβαση σε προστατευόμενη περιοχή/βιότοπο. Εντατική βόσκηση με μέτρια ένταση επιδρά σε πλήθος τύπων οικοτόπων (4090, 5210 και 92C0).

Η εκτίμηση του δείκτη πίεσης Pr, για κάθε πρωτόκολλο αξιολόγησης και η χωρική του παρεμβολή διακρίνονται στο **Σχήμα 2.3.1.5.1-6** που ακολουθεί.

Η έλλειψη πιέσεων και απειλών με υψηλή ένταση αντικατοπτρίζεται και στο δείκτη Pr, ο οποίος στην ΕΖΔ έχει σχετικά χαμηλές τιμές. Κάποιες σποραδικές θέσεις με υψηλές τιμές του δείκτη Pr είναι η ευρύτερη περιοχή γύρω από τον οικισμό «Ταρσό», στο Δυτικό τμήμα τη ς περιοχής όπου σημειώνεται η παρουσία έντονης βόσκησης. Παρόμοια, στον τύπο οικοτόπου 4090, στα μεγάλα υψόμετρα και

όπου υπάρχουν κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις (μαντριά, ποτίστρες κ.ο.κ) σημειώνεται η επίδραση της υπερβόσκησης στον τύπο οικοτόπου. Οι θέσεις αυτές είναι διάσπαρτες. Τέλος, στη χαράδρα Φλαμπουρίτσας παρατηρείται αφενός έντονη κατάτμηση του τύπου οικοτόπου 9540 από καλλιέργειες αλλά και δρόμους ενώ έχει καταγραφεί και η παρουσία εισβλητικών/ξενικών ειδών.

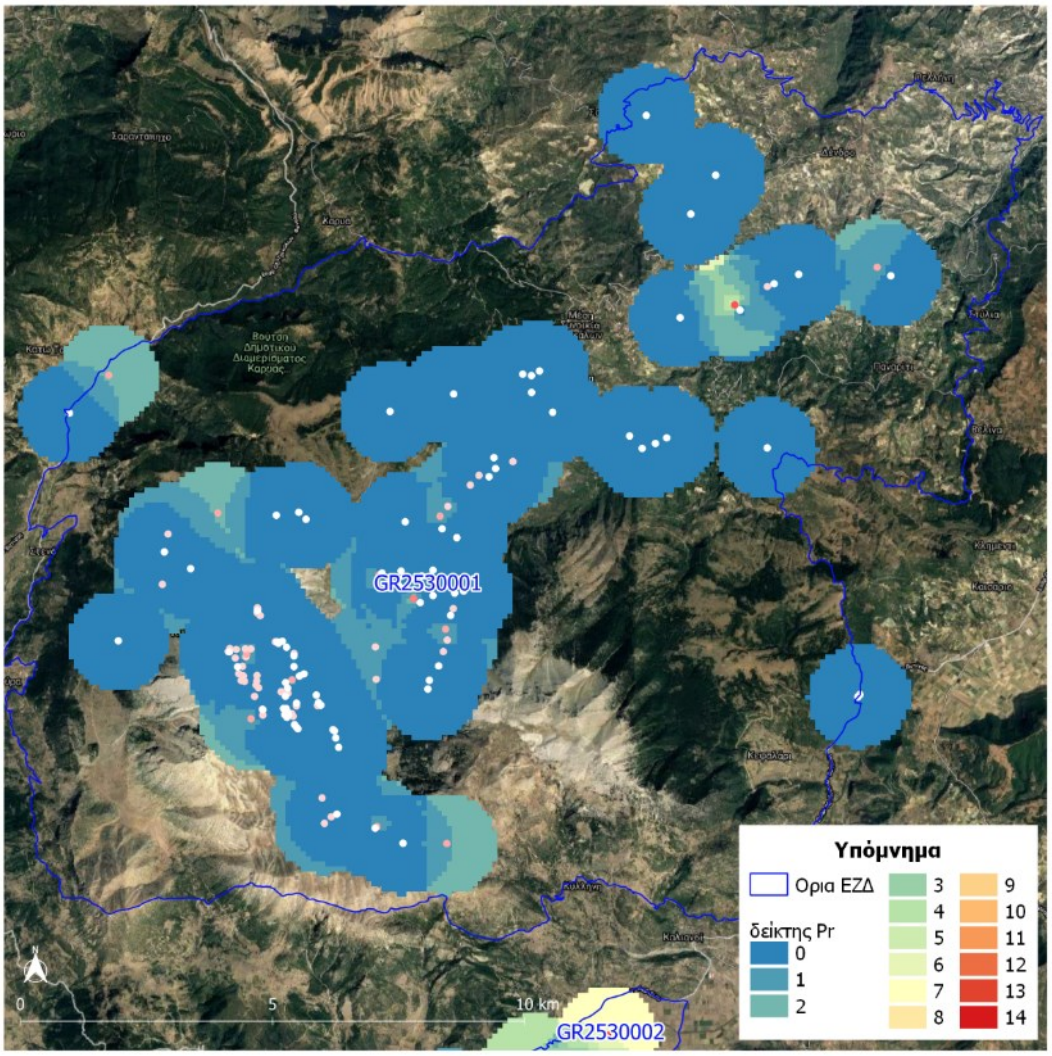

Σχήμα 2.3.1.5.1-6: Η εκτίμηση του δείκτη πίεσης Pr, για κάθε πρωτόκολλο αξιολόγησης και η χωρική του παρεμβολή στο GR2530001

GR2530002 - "Λίμνη Στυμφαλία" (ΕΖΔ – ΖΕΠ)

Στην ΕΖΔ GR2530002-Λίμνη Στυμφαλία έχουν καταγραφεί σχετικά τέσσερις πιέσεις και απειλές με μέτια ή υψηλή ένταση στα πρωτόκολλα αξιολόγησης. Αυτές είναι οι: Κ04-Τροποποίηση της υδρολογικής ροής, Κ01-Άντληση από υπόγεια, επιφανειακά ή μεικτά ύδατα, Α09-Εντατική βόσκηση ή υπερβόσκηση από ζώα, F02-Κατασκευή ή τροποποίηση (π.χ. στέγασης και οικισμών) σε υφιστάμενους αστικούς ή χώρους ψυχαγωγίας. ΤΟ υδρολογικό καθεστώς της λίμνης έχει διαταραχθεί σε πολύ μεγάλο βαθμό καθώς μεγάλος όγκος της επιφανειακής απορροής από τις φυσικές πηγές προς τη λίμνη διοχετεύεται σε άλλες περιοχές μέσω καναλιών. Το πρόβλημα είναι έντονο και γνωστό και είναι από τους πλέον καθοριστικούς παράγοντες που εντείνουν τα φαινόμενα ξηρασίας και της χερσοποίησης της λίμνης με την κυριαρχία των καλαμιώνων. Επίσης κατά θέσεις έχει σημειωθεί υπερβόσκησης, κυρίως στα υγρά λιβάδια που παρεμβάλλονται μεταξύ των καλαμώνω και των αγροτικών καλλιεργειών.

Η εκτίμηση του δείκτη πίεσης Pr, για κάθε πρωτόκολλο αξιολόγησης και η χωρική του παρεμβολή διακρίνονται στο **Σχήμα 2.3.1.5.1-7** που ακολουθεί:

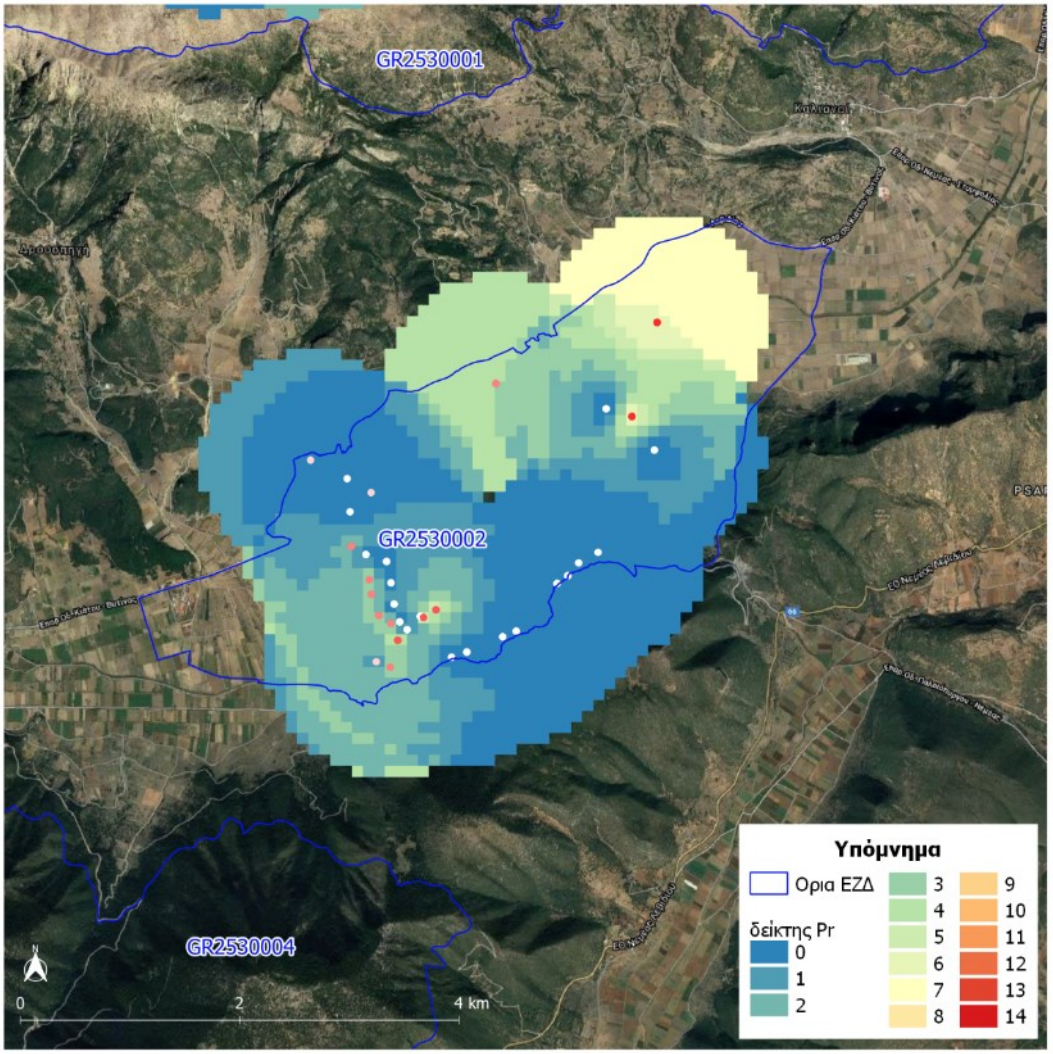

Σχήμα 2.3.1.5.1-7: Η εκτίμηση του δείκτη πίεσης Pr, για κάθε πρωτόκολλο αξιολόγησης και η χωρική του παρεμβολή στο GR2530002

Γίνεται αντιληπτό πως ο δείκτης Pr, σε σχέση με άλλες ΕΖΔ της Πελοποννήσου έχει σχετικά υψηλές τιμές και αυτό αντικατοπτρίζεται και στον μέτριο ή κακό βαθμό διατήρησης των περισσότερων τύπων οικοτόπων στην ΕΖΔ. Μεγάλη πίεση, κυρίως από υπερβόσκηση δέχεται το Βόρειο-Ανατολικό και το Νότιο-Δυτικό τμήμα της ΕΖΔ, στις θέσεις που κυριαρχεί ο τύπος οικοτόπου 6420.

GR2530003 -"Ακροκόρινθος" (ΕΖΔ)

Στην ΕΖΔ GR2530003-Ακροκόρινθος δεν έχουν καταγραφεί πολλές πιέσεις και απειλές υψηλής ή μέτριας έντασης στα πρωτόκολλα αξιολόγησης. Στην ΕΖΔ αφενός επικρατούν τύποι οικοτόπων που έχουν μεγάλη πλαστικότητα αναφορικά με τις σύνηθες ανθρωπογενείς πιέσεις (πχ. υπερβόσκηση) και αφετέρου η προστασία της περιοχής ως αρχαιολογικός χώρο επιτρέπει και την παράλληλη προστασία των τύπων οικοτόπων από έντονες παρεμβάσεις. Οι δύο πιέσεις/απειλές με μέτρια ή υψηλή ένταση είναι οι: Ε01-Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες) και Μ09-Φωτιά (φυσικής προέλευσης).

Η εκτίμηση του δείκτη πίεσης Pr, για κάθε πρωτόκολλο αξιολόγησης και η χωρική του παρεμβολή διακρίνονται στο **Σχήμα 2.3.1.5.1-8** που ακολουθεί:

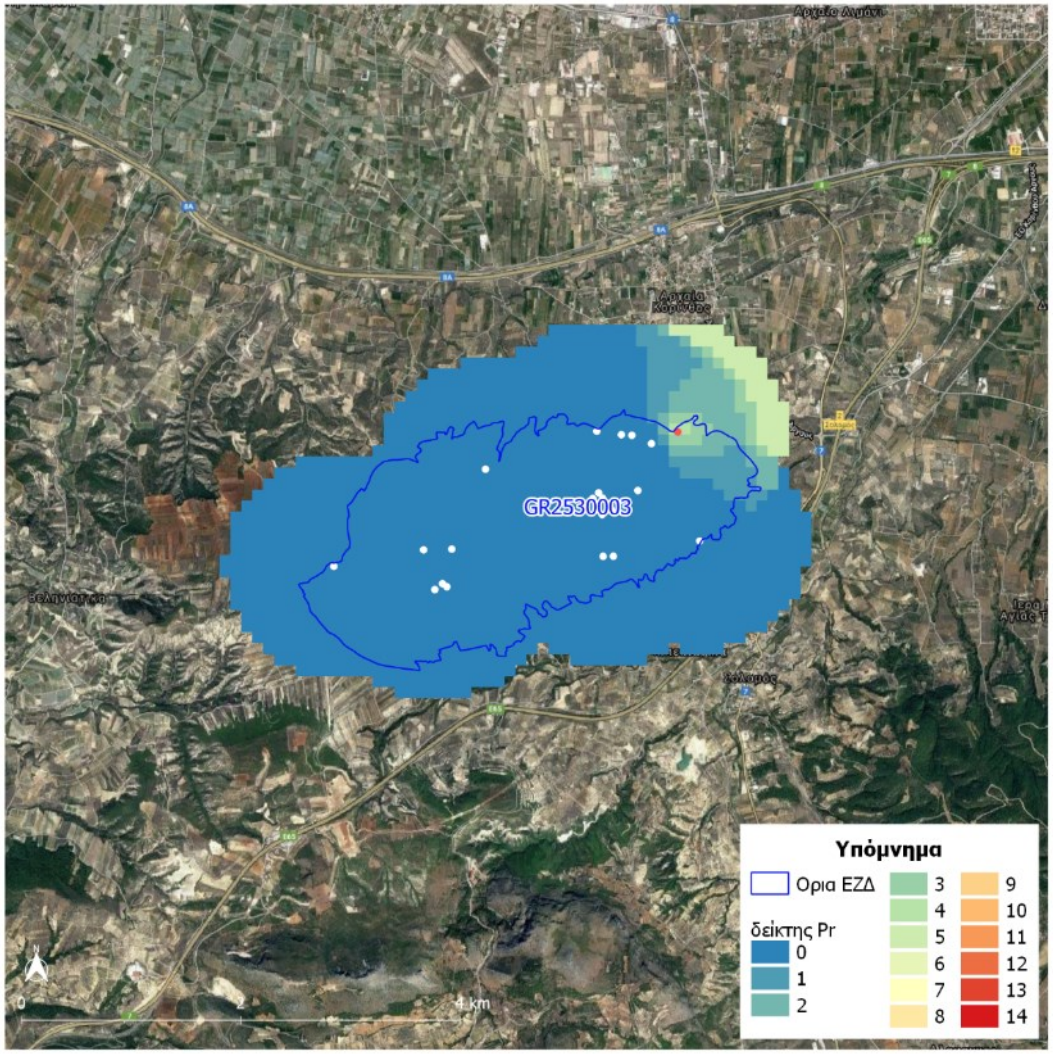

Σχήμα 2.3.1.5.1-8: Η εκτίμηση του δείκτη πίεσης Pr, για κάθε πρωτόκολλο αξιολόγησης και η χωρική του παρεμβολή στο GR2530003

Από την παραπάνω εικόνα φαίνεται πως και οι δύο πιέσεις/απειλές με μέτρια ή υψηλή ένταση εντοπίζονται σε μια μόνο θέση από αυτές που έχουν αξιολογηθεί και αφορούν μια υπολειμματική συστάδα με *Pinus halepensis* (Τ.Ο. 9540) στο Βόρειο-Ανατολικό τμήμα της ΕΖΔ.

GR2530004 - "Όρος Ολίγυρτος" (ΕΖΔ)

Στην ΕΖΔ GR2530004 δεν σημειώνονται πιέσεις & απειλές σημαντικής έντασης ή σημασίας στα πρωτόκολλα αξιολόγησης. Κατά θέσεις παρατηρούνται φαινόμενα βόσκησης (Α09-Εντατική βόσκηση ή υπερβόσκηση από ζώα) ή, παλαιότερα, ξήρανση ατόμων ελάτης (Ν05-Αλλαγή της θέσης, του μεγέθους και / ή της ποιότητας των ενδιαιτημάτων λόγω κλιματικής αλλαγής). Ο ορεινός χαρακτήρας της ΕΖΔ και η σχετικά μεγάλη απόσταση από μεγάλα αστικά κέντρα ή τουριστικούς προορισμούς ευνοούν τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων σε καλή κατάσταση.

Η εκτίμηση του δείκτη πίεσης Pr, για κάθε πρωτόκολλο αξιολόγησης και η χωρική του παρεμβολή διακρίνονται **Σχήμα 2.3.1.5.1-9** που ακολουθεί:

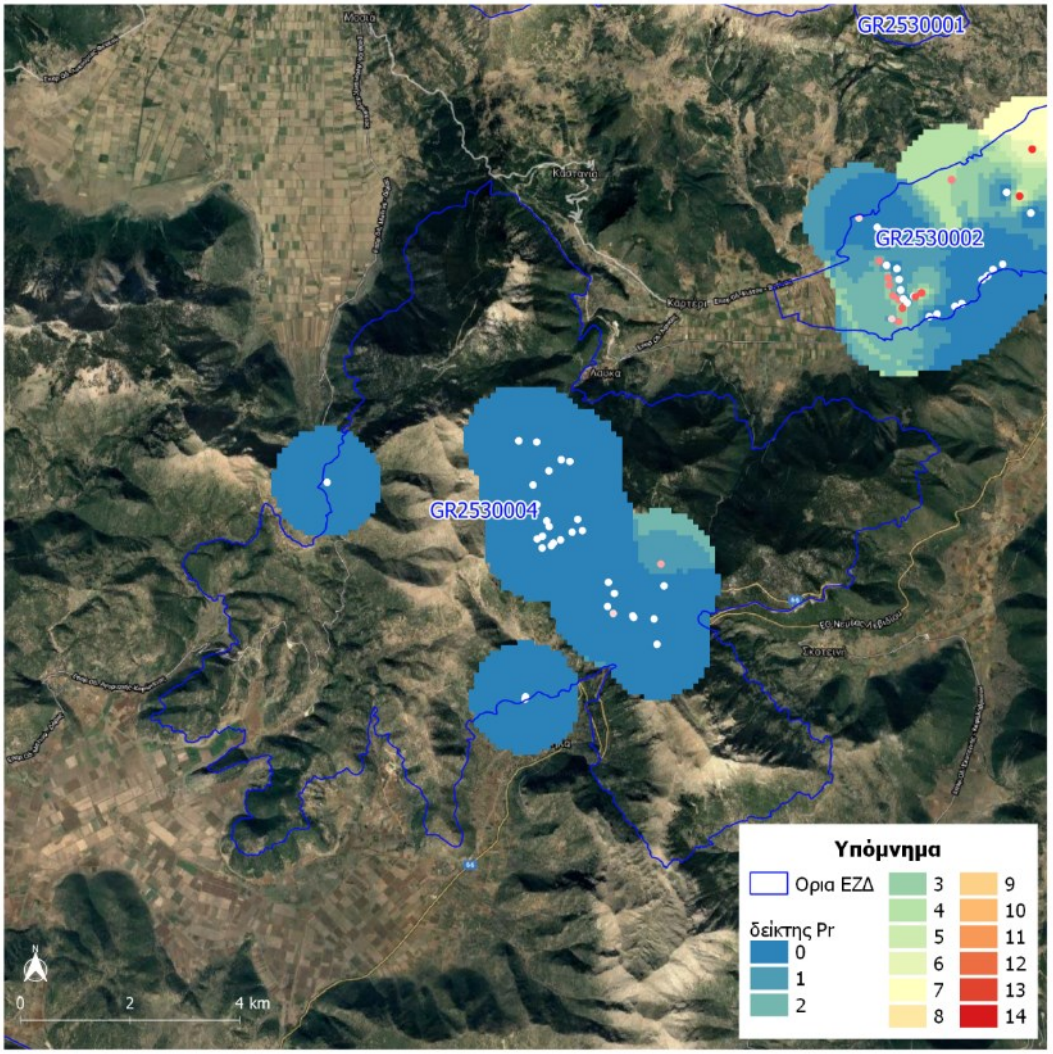

Σχήμα 2.3.1.5.1-9: Η εκτίμηση του δείκτη πίεσης Pr, για κάθε πρωτόκολλο αξιολόγησης και η χωρική του παρεμβολή στο GR2530004

Από την παραπάνω εικόνα φαίνεται πως σε μια θέση αξιολόγησης, κοντά στο μεγαλύτερο οικισμός της περιοχής, την «Κανδύλα» έχουν συγκεντρωτικά σημειωθεί κάποιες πιέσεις. Εκεί βρίσκονται και κάποιες σχετικά εκτεταμένες (σε σχέση με το συνολικό μέγεθος της ΕΖΔ) αναδασώσεις με πεύκη και κυπάρισσο.

GR2530005 - "Όρη Γεράνεια" (ΕΖΔ)

Στην ΕΖΔ GR2530005 έχουν καταγραφεί 8 πιέσεις και απειλές με υψηλή ή μέτρια ένταση. Αυτές είναι οι: A09-Εντατική βόσκηση ή υπερβόσκηση από ζώα, A10-Υποβόσκηση ή βόσκηση μικρότερη της προδιαγραφείσας, B09-Αποψίλωση δασών, αφαίρεση όλων των δέντρων, B07-Απομάκρυνση των νεκρών και ασθενών δένδρων, συμπεριλαμβανομένων των υπολειμμάτων αυτών, B12-Αραίωση του υπωρόφου των δένδρων, A33-Τροποποίηση της υδρολογικής ροής ή φυσικής μετατροπής των υδάτινων σωμάτων για τη γεωργία (εξαιρουμένης της ανάπτυξης και της λειτουργίας των φραγμάτων), E01-Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες) και G07-Κυνήγι.

Οι περισσότερες πιέσεις και απειλές σχετίζονται με την άσκηση της δασοκομίας. Η ρητίνευση των δασών, όπως και η πυροπροστασία απαιτούν την απομάκρυνση του υπωρόφου και τα δάση της περιοχής υπόκεινται σε συχνές υλοτομίες, τουλάχιστον κατά θέσεις. Σε πολλές θέσεις που αφορούν

τις συστάδες ελάτης έχει καταγραφεί πίεση από βόσκηση. Αν και ο τύπος οικοτόπου 951Β, ο οποίος περιλαμβάνει τα δάση κεφαλληνιακής ελάτης, δεν συγκαταλέγεται ανάμεσα στους πολύ σημαντικούς τύπους οικοτόπων, εντούτοις η βόσκησης πρέπει να ρυθμιστεί. Τέλος, κατά θέσεις σημειώνεται και η υψηλή πυκνότητα οδικού δικτύου ως πίεση στα οικοσυστήματα κυρίως λόγω της προκαλούμενης κατάτμισης των τύπων οικοτόπων αλλά και λόγω της αυξημένης προσβασιμότητας η οποία συνοδεύεται από αυξημένη πιθανότητα εμφάνισης άλλων πιέσεων και απειλών που σχετίζονται με την ανθρωπογενή δραστηριότητα.

Η εκτίμηση του δείκτη πίεσης Pr, για κάθε πρωτόκολλο αξιολόγησης και η χωρική του παρεμβολή διακρίνονται στο **Σχήμα 2.3.1.5.1-10** που ακολουθεί:

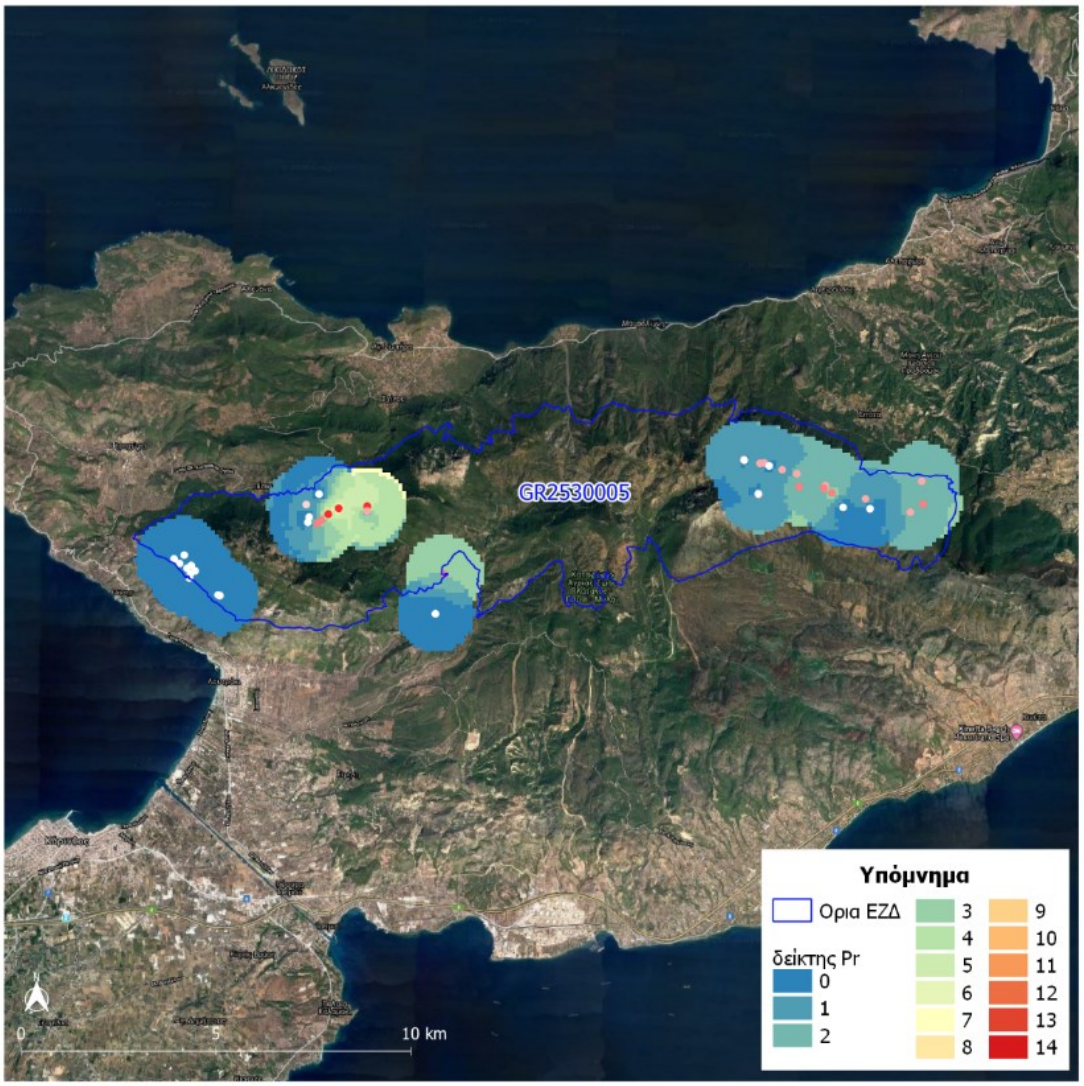

Σχήμα 2.3.1.5.1-10: Η εκτίμηση του δείκτη πίεσης Pr, για κάθε πρωτόκολλο αξιολόγησης και η χωρική του παρεμβολή στο GR2530005

Από την παραπάνω εικόνα φαίνεται πως στην ΕΖΔ γενικά αποτυπώνονται πιέσεις και απειλές σχεδόν σε όλη τις επιμέρους περιοχές εντός της ΕΖΔ που έχουν συμπληρωθεί πρωτόκολλα αξιολόγησης, όμως σε κάποιες από αυτές φαίνεται να καταγράφονται περισσότερες ή με μεγαλύτερη ένταση πιέσεις & απειλές σε σχέση με άλλες.

Οι περισσότερες ή πιο έντονες καταγράφονται σε πευκοδάση του τύπου οικοτόπου 9540 στο Βόρειο-δυτικό τμήμα της περιοχής σε θέσεις που πραγματοποιούνται συστηματικές υλοτομίες και απομάκρυνση του υπωρόφου.

Επίσης σημαντική πίεση και απειλή για τους τύπους οικοτόπων της ΕΖΔ αποτελούν και ο δασικές πυρκαγιές. Μεγάλες εκτάσεις, κυρίως πευκοδασών και θαμνώνων, έχουν αποτεφρωθεί ή συνεχίζουν να αποτεφρώνονται. Η πυρκαγιά για τα μεσογειακά πευκοδάση (π.χ. τύπος οικοτόπου 9540) αποτελεί παράγοντα πίεσης μόνο όταν υπερβαίνει τη συχνότητα (περίοδο επαναφοράς) και την ένταση που μπορούν να ανταπεξέλθουν τα οικοσυστήματα. Δυστυχώς στην ευρύτερη περιοχή, λόγω και της έντονης οικιστικής ανάπτυξης, οι πυρκαγιές είναι ιδιαίτερα συχνές κα κατά περιπτώσεις εκτεταμένες και έντονες (πχ. 2018). Αυτό συντελεί στη δημιουργία ενός κύκλου υποβάθμισης με καταστροφικά αποτελέσματα σε θέσεις ου οι πυρκαγιές είναι συχνές και δεν ευνοείται η φυσική αναγέννηση του δάσους. Σε αυτές τις θέσεις παρατηρείται οπισθοδρομική διαδοχή και μείωση της δασικής κάλυψης.

GR2540001 - "Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι" (ΕΖΔ - ΤΚΣ)

Στην ΕΖΔ GR2530005 έχουν καταγραφεί 6 πιέσεις και απειλές με υψηλή ή μέτρια ένταση. Αυτές είναι οι: A09-Εντατική βόσκηση ή υπερβόσκηση από ζώα, J04-Μεικτής προέλευσης εδαφική ρύπανση και στερεά απόβλητα (εξαιρουμένων των απορρίψεων), E01-Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες), A01-Μετατροπή σε γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης), A02-Μετατροπή σε διαφορετικού είδους γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης), A30-Άντληση από υπόγεια, επιφανειακά ή μικτά ύδατα για γεωργία.

Αξίζει να σημειωθεί πως αναλογικά με το μέγεθος της περιοχής και τη μεγάλη ποικιλότητα σε τύπους οικοτόπων αυτό το πλήθος καταγεγραμμένων πιέσεων και απειλών είναι μάλλον μικρό γεγονός που φανερώνει πως τα οικοσυστήματα έχουν καλή κατάσταση. Εξάλλου, μεγάλο τμήμα της περιοχής έχει μεγάλες κλίσεις και είναι δυσπρόσιτο, αν και με χαμηλά υψόμετρα και καλύπτεται από πυκνούς θαμνώνες.

Η εκτίμηση του δείκτη πίεσης Pr, για κάθε πρωτόκολλο αξιολόγησης και η χωρική του παρεμβολή διακρίνονται στο **Σχήμα 2.3.1.5.1-11** που ακολουθεί.

Γίνεται αντιληπτό πως στην ΕΖΔ, αν και υπάρχουν πρωτόκολλα αξιολόγησης στα οποία σημειώνονται πιέσεις και απειλές με μέτρια ή υψηλή ένταση σε αρκετές θέσεις, σε γειτονική απόσταση από αυτά έχουν συμπληρωθεί πρωτόκολλα αξιολόγησης σε διαφορετικούς τύπους οικοτόπων στα οποία δεν σημειώνονται πιέσεις και απειλές. Αυτό μπορεί να μειώσει το δείκτη Pr κατά τη διαδικασία της χωρικής παρεμβολής (interpolation).

Περιοχές με τις περισσότερες ή εντονότερες πιέσεις και απειλές στην περιοχή είναι ο κόλπος του ιέρακα στον οποίο εμφανίζονται κάποιοι υγροτοπικοί τύποι οικοτόπων (1410, 1420), αλλά και παραλιακές θέσεις όπου οι αμμοθινικοί τύποι οικοτόπων καταγράφονται με μη ικανοποιητικό βαθμό διατήρησης. Στο Βόρειο τμήμα της περιοχής, στον τύπο οικοτόπου 92C0 επίσης καταγράφονται αρκετές πιέσεις που σχετίζονται με την απόρριψη απορριμμάτων και την απόληψη ύδατος. Τέλος, σε αρκετές περιοχές εντός της ΕΖΔ καταγράφεται σχετικά υψηλή πίεση βόσκησης.

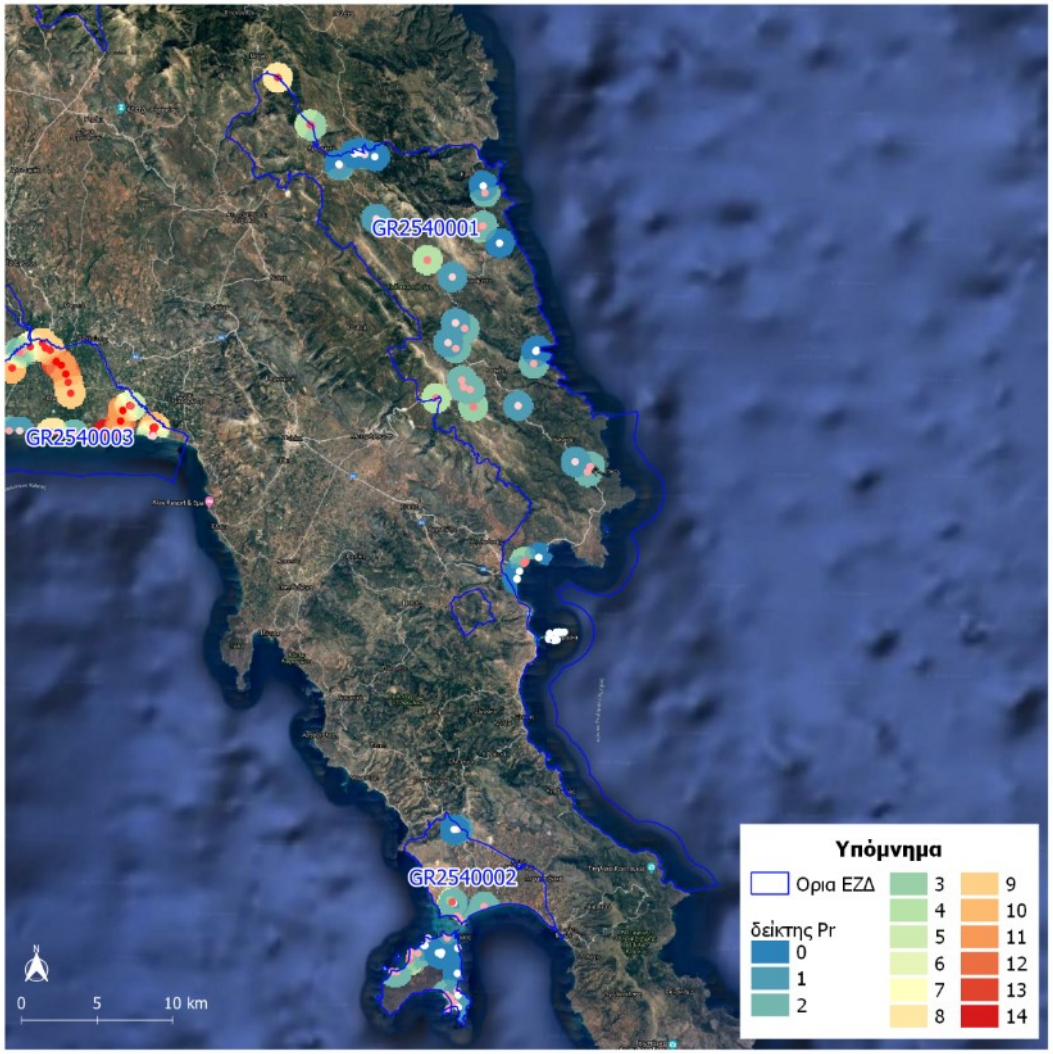

Σχήμα 2.3.1.5.1-11: Η εκτίμηση του δείκτη πίεσης Pr, για κάθε πρωτόκολλο αξιολόγησης και η χωρική του παρεμβολή στο GR2530005

GR2540002 - "Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος" (ΕΖΔ)

Στην ΕΖΔ GR2540002 έχουν καταγραφεί 6 πιέσεις και απειλές με υψηλή ή μέτρια ένταση. Αυτές είναι οι: A36-Γεωργικές δραστηριότητες που δεν αναφέρονται παραπάνω, F07-Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής, F01-Μετατροπή από άλλες χρήσεις γης σε κατοικίες, οικισμούς ή περιοχές αναψυχής (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της τροποποίησης των ακτών, των εκβολών και των παράκτιων συνθηκών), A14-Κτηνοτροφία (χωρίς βόσκηση), I02-Άλλα εισβλητικά ξενικά είδη (εκτός των ειδών που αφορούν την ΕΕ).

Η ευρύτερη περιοχή είναι ιδιαίτερα αναπτυγμένη τουριστικά και αυτό αντικατοπτρίζεται άμεσα στις καταγεγραμμένες πιέσεις και απειλές. Μετατροπή φυσικών τύπων οικοτόπων σε οικιστικές περιοχές, πίεση στα αμμοθινικά οικοσυστήματα από αθλητικές δραστηριότητες και τουρισμό καθώς και η παρουσία εισβλητικών ειδών αποτελούν πιέσεις και απειλές που είναι συχνά συνυφασμένες με την έντονη τουριστική αξιοποίηση.

Η εκτίμηση του δείκτη πίεσης Pr, για κάθε πρωτόκολλο αξιολόγησης και η χωρική του παρεμβολή διακρίνονται στο **Σχήμα 2.3.1.5.1-12** που ακολουθεί:

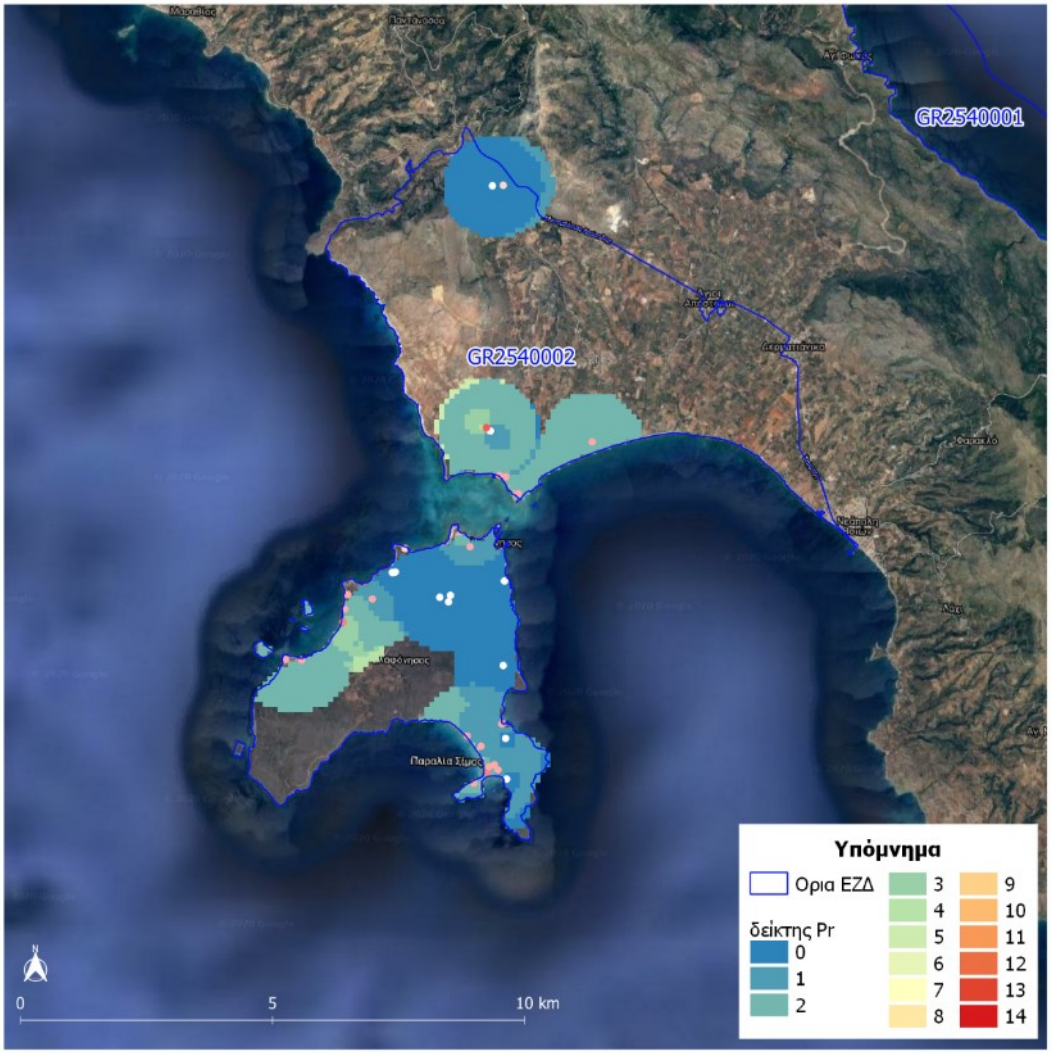

Σχήμα 2.3.1.5.1-12: Η εκτίμηση του δείκτη πίεσης Pr, για κάθε πρωτόκολλο αξιολόγησης και η χωρική του παρεμβολή στο GR2540002

Από την παραπάνω εικόνα γίνεται αντιληπτό πως στην ΕΖΔ, οι εντονότερες πιέσεις που σχετίζονται με τις δραστηριότητες αναψυχής καταγράφονται στη Ν. Ελαφόνησο και πιο συγκεκριμένα στην περιοχή «παραλία Σίμος», ενώ επιπρόσθετα, σε μικρότερο βαθμό και στην παραλία Παναγιάς. Αντίθετα, στις κεντρικές περιοχές της Ελαφονήσου δεν καταγράφονται πιέσεις και απειλές στα πρωτόκολλα αξιολόγησης. Από το χωρικό πρότυπο συσχετίζεται με το πρότυπο κατανομής των δραστηριοτήτων αναψυχής.

Επίσης, στο ηπειρωτικό τμήμα της ΕΖΔ, κυρίως καταγράφονται πιέσεις και απειλές οι οποίες σχετίζονται με την κτηνοτροφία ή και τις γεωργικές χρήσεις.

GR2540003 - "Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου" (ΕΖΔ- ΤΚΣ)

Στην ΕΖΔ-ΤΚΣ GR2540003 έχουν καταγραφεί 18 πιέσεις και απειλές μέτριας ή υψηλής σημασίας στα πρωτόκολλα αξιολόγησης του τύπου οικοτόπου. Αυτές είναι οι: Α10-Υπερβολική βόσκηση ή βόσκηση μικρότερη της προδιαγραφείσας, Ε01-Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες), Κ02-Αποστράγγιση, Α33-Τροποποίηση της υδρολογικής ροής ή φυσικής μετατροπής των υδάτινων σωμάτων για τη γεωργία (εξαιρουμένης της ανάπτυξης και της λειτουργίας των φραγμάτων), Κ01-Άντληση από υπόγεια, επιφανειακά ή μεικτά ύδατα, Ν09-Άλλες

μεταβολές των αβιοτικών συνθηκών που σχετίζονται με το κλίμα, A02-Μετατροπή σε διαφορετικού είδους γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης), B01-Μετατροπή σε δάση από άλλες χρήσεις γης ή αναδάσωση (εξαιρουμένης της αποστράγγισης), A36-Γεωργικές δραστηριότητες που δεν αναφέρονται παραπάνω, H06-απαγόρευση εισόδου ή περιορισμένη πρόσβαση σε προστατευόμενη περιοχή/βιότοπο, L02-Φυσική διαδοχή που έχει ως αποτέλεσμα τη μεταβολή της σύνθεσης των ειδών (εκτός από τις άμεσες αλλαγές στις γεωργικές ή δασοκομικές πρακτικές), F01-Μετατροπή από άλλες χρήσεις γης σε κατοικίες, οικισμούς ή περιοχές αναψυχής (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της τροποποίησης των ακτών, των εκβολών και των παράκτιων συνθηκών), F08-Τροποποίηση των συνθηκών των ακτών, των εκβολών και των παράκτιων περιοχών, για ανάπτυξη, χρήση και προστασία των οικιστικών, εμπορικών, βιομηχανικών και ψυχαγωγικών υποδομών και περιοχών (συμπεριλαμβανομένων έργων προστασίας από την άνοδο της στάθμης της θάλασσας ή των έργων και υποδομών προστασίας των ακτών), L01-Αβιοτικές φυσικές διεργασίες (π.χ. διάβρωση, συσσώρευση ιλύος, ξήρανση, βύθιση, αλάτωση), A09- Εντατική βόσκηση ή υπερβόσκηση από ζώα, A30-Άντληση από υπόγεια, επιφανειακά ή μικτά ύδατα για γεωργία, Xu-Άγνωστη πίεση, K04-Τροποποίηση της υδρολογικής ροής.

Καθώς η περιοχή ουσιαστικά αποτελεί το δελταϊκό ριπίδιο ενός ποταμού ο οποίος έχει εξολοκλήρου διευθετηθεί στο τελευταίο τμήμα του και οι δελταϊκές εκτάσεις έχουν αποδοθεί στην καλλιέργεια, είναι φυσιολογική η καταγραφή τόσων πολλών πιέσεων και απειλών. Αυτό το πλήθος πιέσεων, ουσιαστικά αντικατοπτρίζει την έντονη ανθρωπογενή επέμβαση στα φυσικά οικοσυστήματα της περιοχής. Αξίζει να σημειωθεί βέβαια πως τα χερσαία φυσικά οικοσυστήματα στο τμήμα στα ανάντη του π. Ευρώτα βρίσκονται σε καλύτερη κατάσταση σε σύγκριση με αυτή που βρίσκονται τα οικοσυστήματα στις εκβολές, όμως, ο π. Ευρώτας δέχεται πλήθος λυμάτων κυρίως από την κατεργασία της ελιάς και δεν έχουν εξεταστεί τυχόν επιπτώσεις αυτού στα χερσαία, παραποτάμια οικοσυστήματα που απαντούν στην περιοχή (πχ. Τ.Ο. 92D0, 92A0, 92C0).

Η εκτίμηση του δείκτη πίεσης Pr, για κάθε πρωτόκολλο αξιολόγησης και η χωρική του παρεμβολή διακρίνονται στο **Σχήμα 2.3.1.5.1-13** που ακολουθεί.

Από την εικόνα γίνεται άμεσα αντιληπτό πως στην ΕΖΔ εμφανίζονται πολύ έντονες και σε ευρεία έκταση πιέσεις και απειλές. Είναι λίγες οι περιοχές που καταγράφονται περιορισμένες πιέσεις και απειλές, κυρίως παραλιακές, νότιες θέσεις της ΕΖΔ-ΤΚΣ.

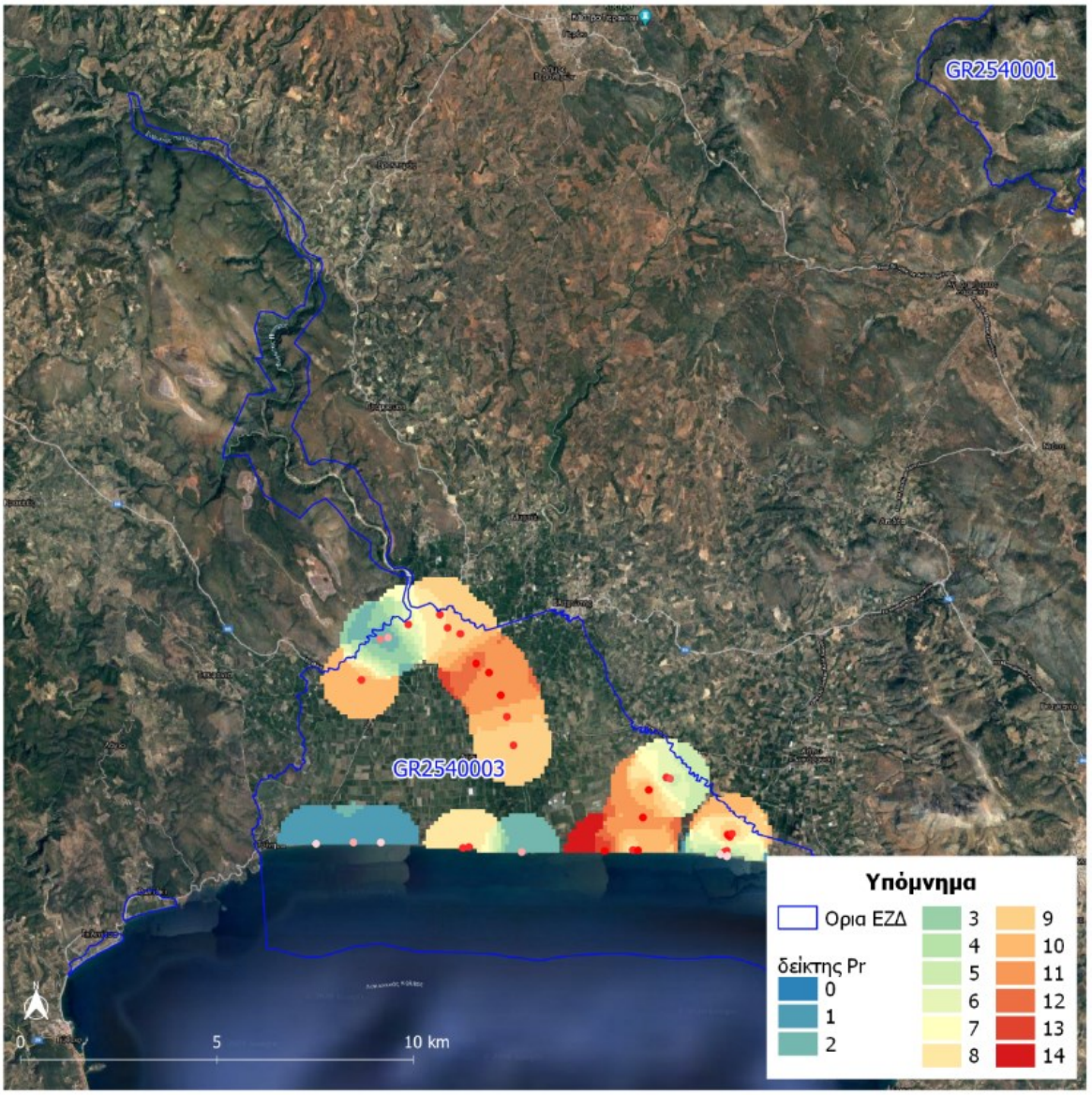

Σχήμα 2.3.1.5.1-13: Η εκτίμηση του δείκτη πίεσης Pr, για κάθε πρωτόκολλο αξιολόγησης και η χωρική του παρεμβολή στο GR2540003

Εκτίμηση πιέσεων / απειλών που επηρεάζουν την καλή κατάσταση των οικοσυστημάτων και ως εκ τούτου το σύνολο του προστατευτέου αντικειμένου

Α. Εκτίμηση ζωνών επικινδυνότητας εκδήλωσης πυρκαγιάς

Οι δασικές πυρκαγιές αποτελούν μια από τις εντονότερες πιέσεις και απειλές που έχουν καταγραφεί στην περιοχή. Κατά τις τελευταίες δεκαετίες οι δασικές πυρκαγιές φαίνεται πως επηρεάζουν ορεινά οικοσυστήματα, όπως για παράδειγμα τον τύπο οικοτόπου 9530* (Koutsias *et al.*, 2012), που δεν επηρεάζονταν παλαιότερα σε τόσο μεγάλο βαθμό. Επίσης οι δασικές πυρκαγιές δεν κατανέμονται τυχαία στο χώρο. Η έναρξη μιας πυρκαγιάς εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το κλίμα και την υφιστάμενη βλάστηση. Είναι λοιπόν φυσιολογικό να αναμένεται πως περιοχές με παρόμοιο κλίμα και βλάστηση θα έχουν παρόμοια πρότυπα δασικών πυρκαγιών. Για να αναπτυχθούν χάρτες που θα αποτυπώνουν ζώνες επικινδυνότητας έναρξης πυρκαγιών μπορεί να εφαρμοστεί και η μέθοδος kernel density estimation (KDE) η οποία βασίζεται στη γεωστατιστική ανάλυση των σημείων έναρξης πυρκαγιάς (de la Riva *et al.*, 2004; Koutsias *et al.*, 2016). Στο Τεύχος τεκμηρίωσης αναλύεται εκτενέστερα η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε καθώς και ο τρόπος εφαρμογής της ανάλυσης KDE για τον καθορισμό των ζωνών επικινδυνότητας εκδήλωσης πυρκαγιών για την ευρύτερη περιοχή της Πελοποννήσου (συμπεριλαμβανομένης της ευρύτερης περιοχής των Γεράνειων όρων). Τα αποτελέσματα της μεθόδου και οι ζώνες υψηλής επικινδυνότητας για την έναρξη πυρκαγιάς φαίνονται στα **Σχήματα 2.3.1.5.1-14 και 2.3.1.5.1-15**.

Επιπλέον από τον καθορισμό ζωνών υψηλής επικινδυνότητας για την έναρξη πυρκαγιών, ως δεύτερο στάδιο ανάλυσης, πραγματοποιήθηκε ο καθορισμός της ευφλεκτικότητας των τύπων οικοτόπων και των χρήσεων γης που απαντούν στις υπό μελέτη περιοχές και η ένταξή τους σε μια από τις κλάσεις ευφλεκτικότητας «χαμηλή», «μέση» και «υψηλή». Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε παρατίθεται στο **Τεύχος Τεκμηρίωσης ΠΑ (ενότητα 2.3.1.5)**. Τέλος, όλες οι χρήσεις/κάλυψης γης καθώς και οι τύποι οικοτόπων που απαντούν σε όλες τις υπό μελέτη περιοχές εντάχθηκαν σε μια κατηγορία ευφλεκτικότητας και τα αποτελέσματα παρουσιάζονται χωρικά στο **Σχήμα 2.3.1.5.1-16**.

Τα δεδομένα ευφλεκτικότητας συνδυάστηκαν με τα δεδομένα πιθανότητας έναρξης πυρκαγιάς και τελικά προέκυψαν χωρικά δεδομένα που υποδεικνύουν τις περιοχές που αφενός ιστορικά δέχονται ιδιαίτερα έντονη πίεση από δασικές πυρκαγιές και αφετέρου χαρακτηρίζονται από τύπους βλάστησης με πολύ υψηλή ευφλεκτικότητα (**Σχήμα 2.3.1.5.1-17**).

Οι περιοχές αυτές ουσιαστικά περιλαμβάνουν τις εκτάσεις με αείφυλλη σκληρόφυλλη βλάστηση και συστάδες κωνοφόρων σε χαμηλά και μέσα υψόμετρα κοντά σε περιοχές που ιστορικά εμφανίζουν μεγάλη πυκνότητα πυρκαγιών. Αυτές οι περιοχές αποτελούν τις θέσεις που απειλούνται περισσότερο από τις δασικές πυρκαγιές και πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά τη σύνταξη σχεδίων πυροπροστασίας. Σε αυτές τις περιοχές υπάρχει όχι μόνο πιθανότητα εμφάνισης δασικής πυρκαγιάς, αλλά λόγω υψηλής ευφλεκτικότητα η επίδραση μια πυρκαγιάς στο οικοσύστημα μπορεί να είναι καταστροφική και να λάβει μεγάλες διαστάσεις.

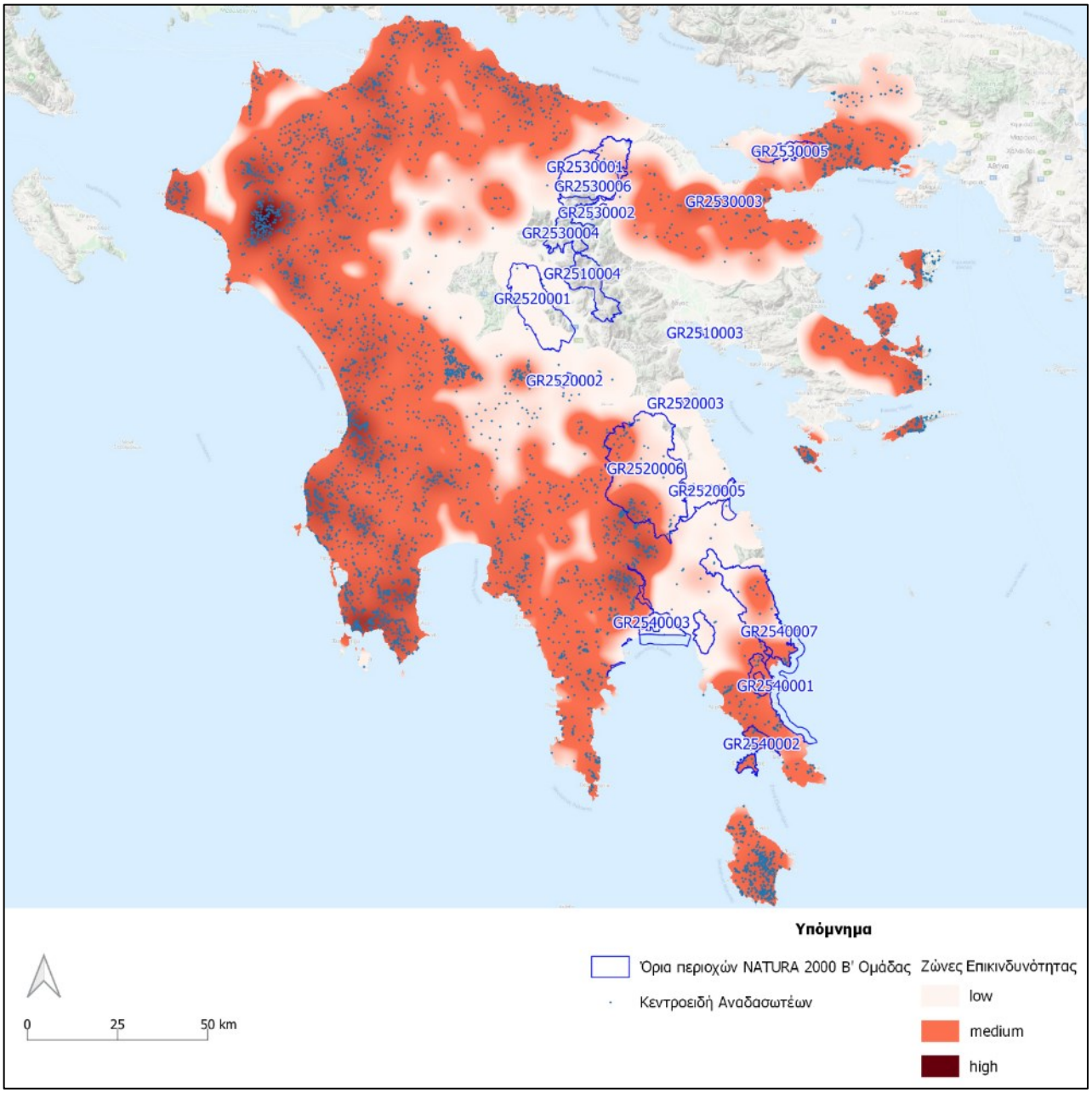

Σχήμα 2.3.1.5.1-14: Αποτελέσματα ανάλυσης kernel density estimation (KED) εκφρασμένα ως τρεις κλάσεις επικινδυνότητας έναρξης πυρκαγιάς

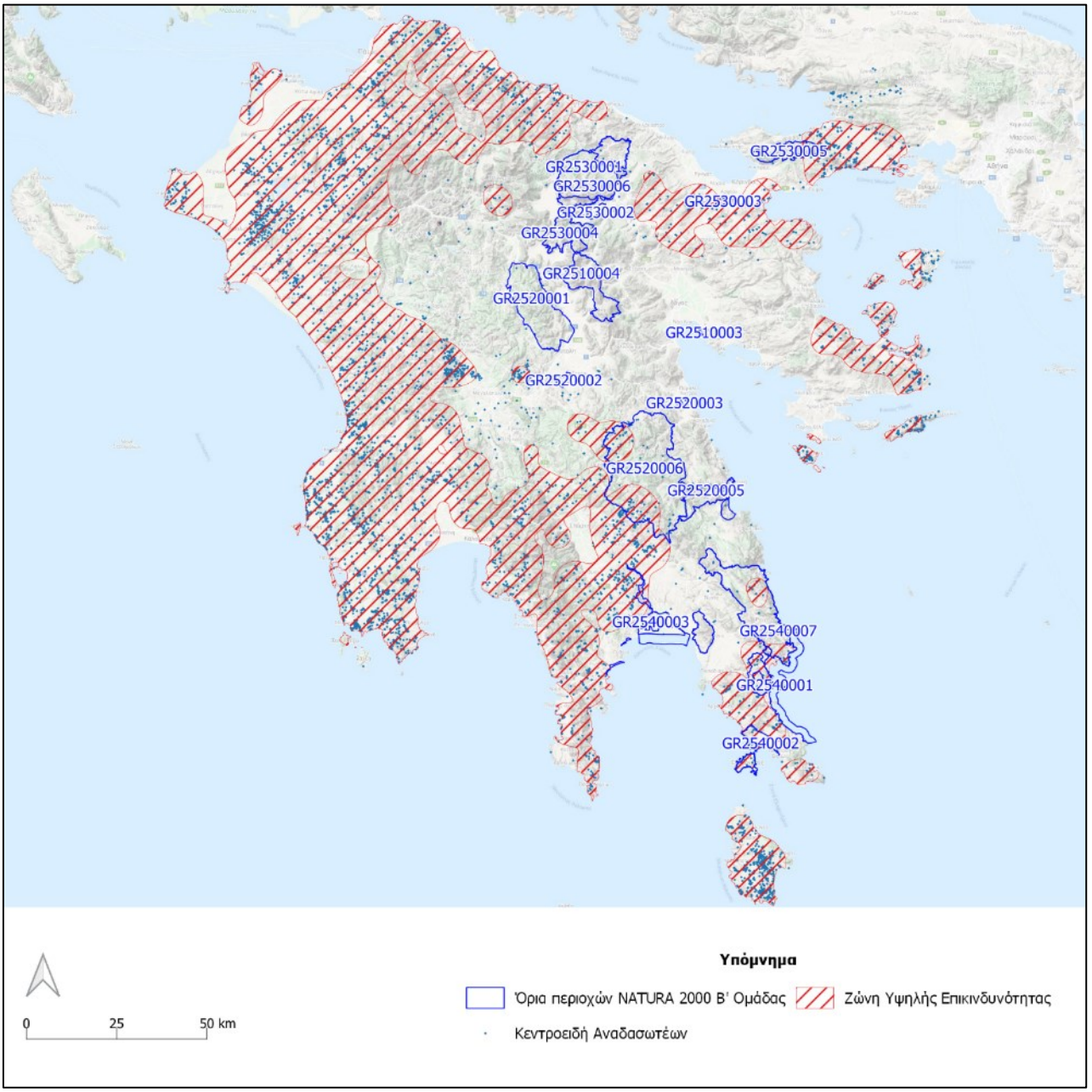

Σχήμα 2.3.1.5.1-15: Υψηλή ζώνη επικινδυνότητας έναρξης πυρκαγιών

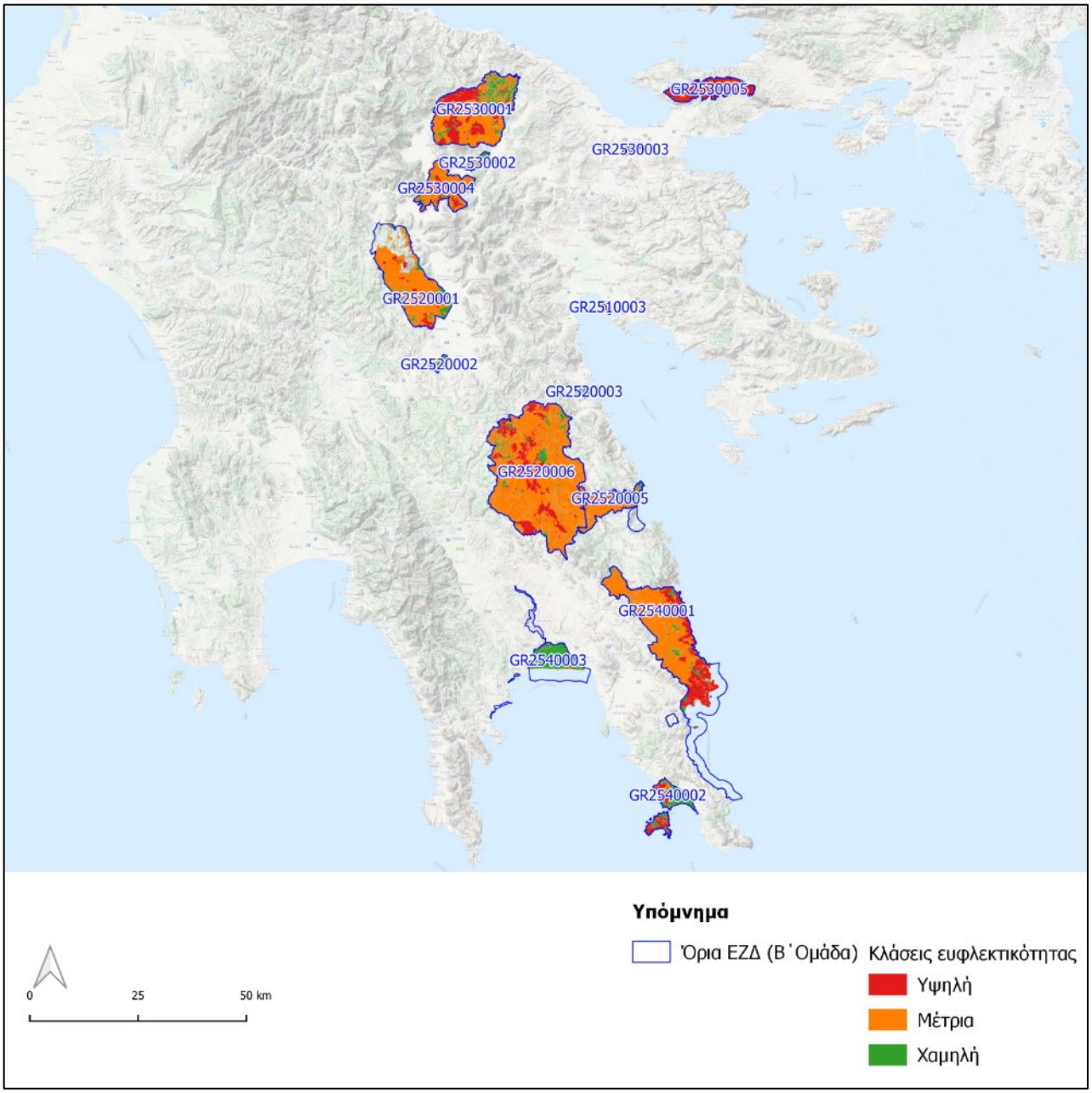

Σχήμα 2.3.1.5.1.-16: Κλάσεις ευφλεκτικότητας στις υπό μελέτη περιοχές

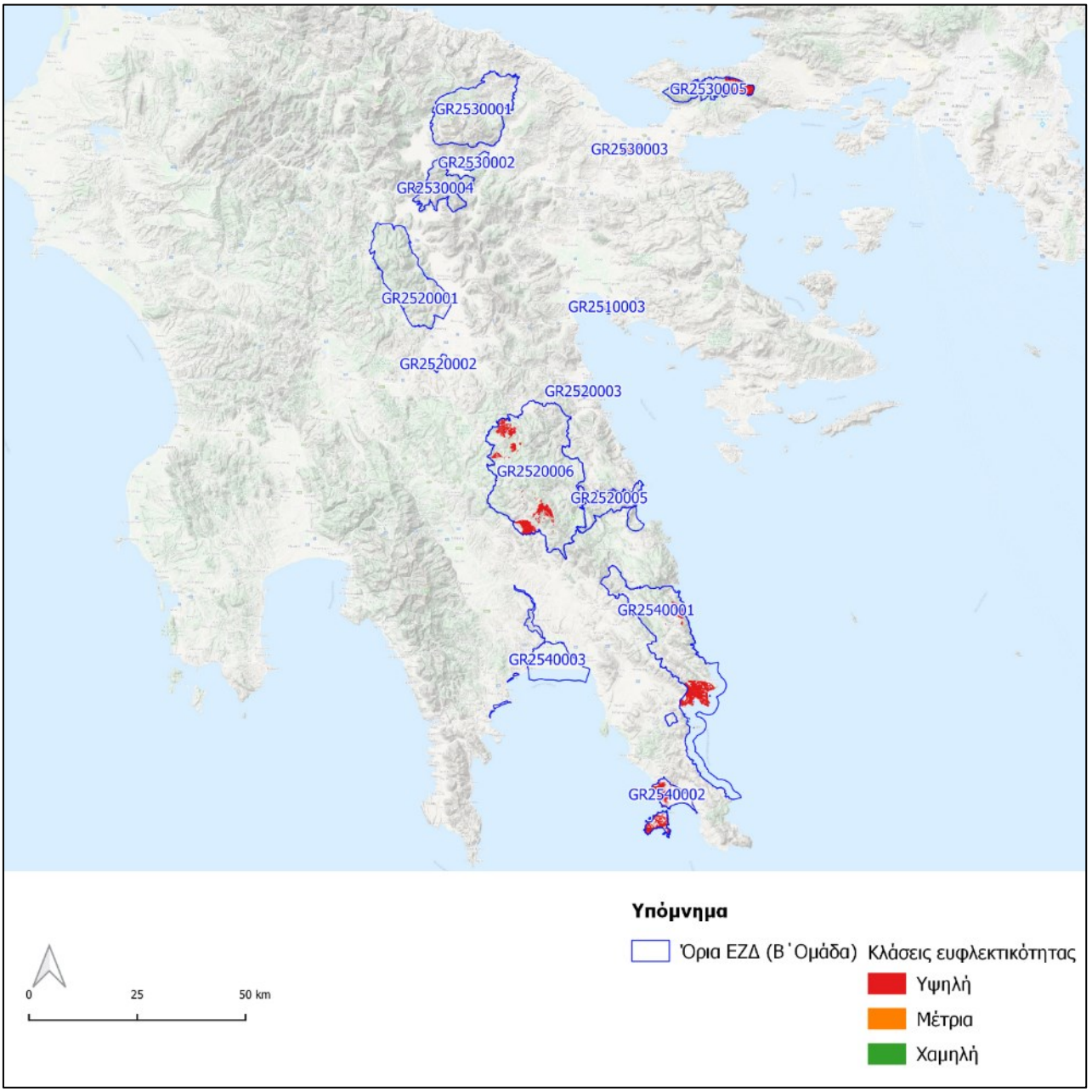

Σχήμα 2.3.1.5.1.-17: Τύποι βλάστησης με υψηλή ευφλεκτικότητα εντός της ζώνης υψηλής επικινδυνότητας έναρξης πυρκαγιών

Β. Πυκνότητα οδικού δικτύου

Είναι γνωστό πως οι περιοχές χωρίς οδικό δίκτυο ή με χαμηλή πυκνότητα δικτύου σχετίζονται με καλή κατάσταση διατήρησης των οικοσυστημάτων (Selva *et al.*, 2011; Ibisch *et al.*, 2016) κυρίως επειδή η απουσία οδικού δικτύου σχετίζεται με τη σειρά της με την απουσία ανθρωπογενών επιδράσεων και ανθρωπογενών πιέσεων και απειλών. Σε αυτό το πλαίσιο υπολογίστηκε η πυκνότητα του οδικού δικτύου (m δρόμων/km^2) σε επίπεδο κελιού του Ευρωπαϊκού Πλέγματος Αναφοράς (Ε.Π.Α.) 1x1km. Τα δεδομένα του οδικού δικτύου ελήφθησαν από την πηγή Open Street Map (OSM) καθώς σύγκριση της πληρότητας της καταγραφής του οδικού δικτύου από διάφορες πηγές (OSM, ΔΜΕΟ, ΟΠΕΚΕΠΕ) έδειξε πως η πρώτη υπερτερεί. Για την εκτίμηση της πυκνότητας του οδικού δικτύου υπολογίστηκε το μήκος του οδικού δικτύου που διατρέχει κάθε κελί του Ε.Π.Α. 1x1 km. Τα αποτελέσματα χωρίστηκαν σε τρείς κλάσεις:

- Μήκος δρόμων (m) / Km^2 ≤ 1414 (Διαγώνιος): Καθόλου ή ελάχιστη πίεση
- Μήκος δρόμων (m) / Km^2 μεταξύ 1414 και 4000 (περίμετρος): Μέτρια πίεση
- Μήκος δρόμων (m) / Km^2 > 4000: Έντονη πίεση

Η διάθεση συμπληρωματικής πληροφορίας, όπως η κατηγορία δρόμων του οδικού δικτύου ή το φορτίο κίνησης σε κάθε δρόμο, θα αποτελούσε σημαντική συμβολή στη βελτίωση της εκτίμησης της επίδρασης του οδικού δικτύου ως παράγοντας κατάτμηση του τοπίου και ως δείκτης προσβασιμότητας στα φυσικά οικοσυστήματα. Είναι προφανές πως δεν έχει την ίδια επίδραση στο φυσικό οικοσύστημα ένα δασικός δρόμος κατηγορίας Γ' με έναν ασφαλτοστρωμένο δρόμο του επαρχιακού οδικού δικτύου. Αυτή όμως η πληροφορία δεν υφίσταται έτσι αναγκαστικά υιοθετείται η παραδοχή πως η πυκνότητα οδικού δικτύου, ανεξαρτήτου χρήσης, κατηγορίας και χαρακτηριστικών των δρόμων αποτελεί δείκτη πίεσης των τύπων οικοτόπων και των ειδών απόρροια της προσβασιμότητας και κατάτμισης που δημιουργεί. Τα αποτελέσματα των αναλύσεων για κάθε χερσαία περιοχή του δικτύου NATURA 2000 δίνονται στα **Σχήματα 2.3.1.5.1-18 έως 24**, που ακολουθούν.

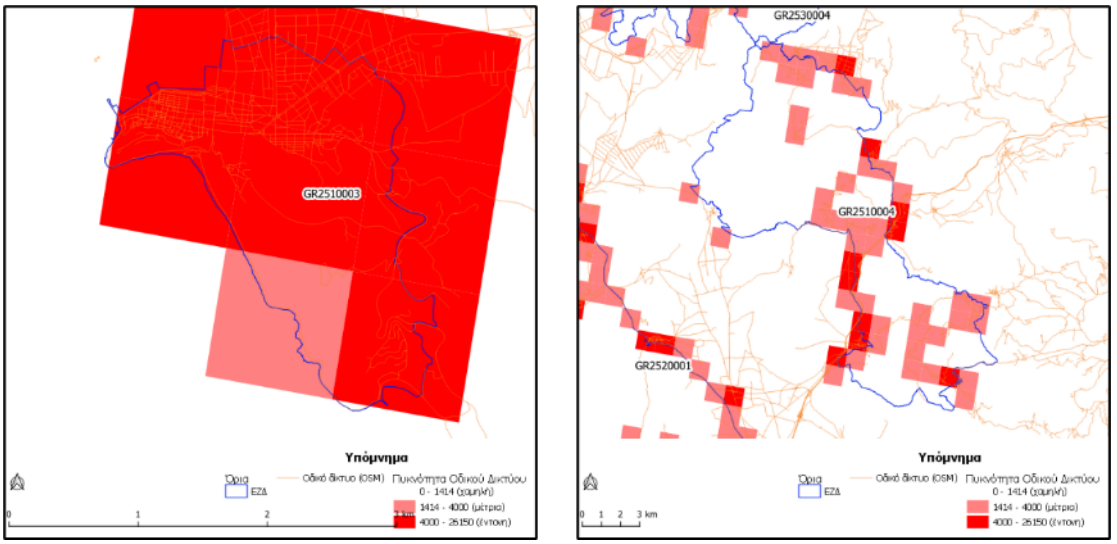

Σχήμα 2.3.1.5.1-18: Αποτελέσματα πυκνότητας οδικού δικτύου για τις περιοχές μελέτης "Ακροναυπλία και Παλαμήδι" (αριστερά) και της περιοχής "Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο" (δεξιά) (έντονο κόκκινο σημαίνει έντονη πίεση και άσπρο σημαίνει καθόλου ή ελάχιστη πίεση)

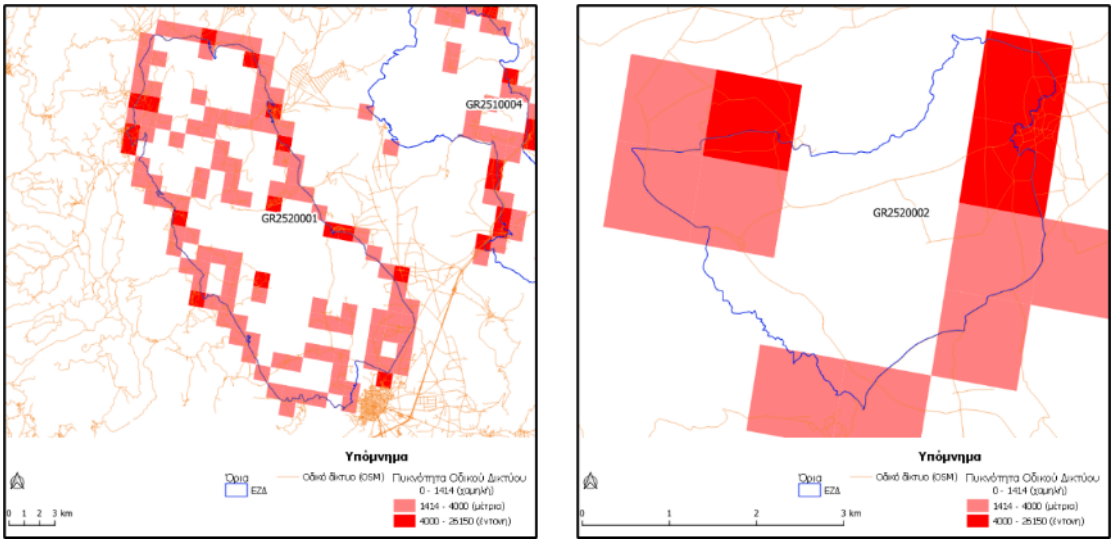

Σχήμα 2.3.1.5.1-19: Αποτελέσματα πυκνότητας οδικού δικτύου για τις περιοχές μελέτης "Όρος Μαίναλο" (αριστερά) και της περιοχής "Λίμνη Τάκα" (δεξιά) (έντονο κόκκινο σημαίνει έντονη πίεση και άσπρο σημαίνει καθόλου ή ελάχιστη πίεση)

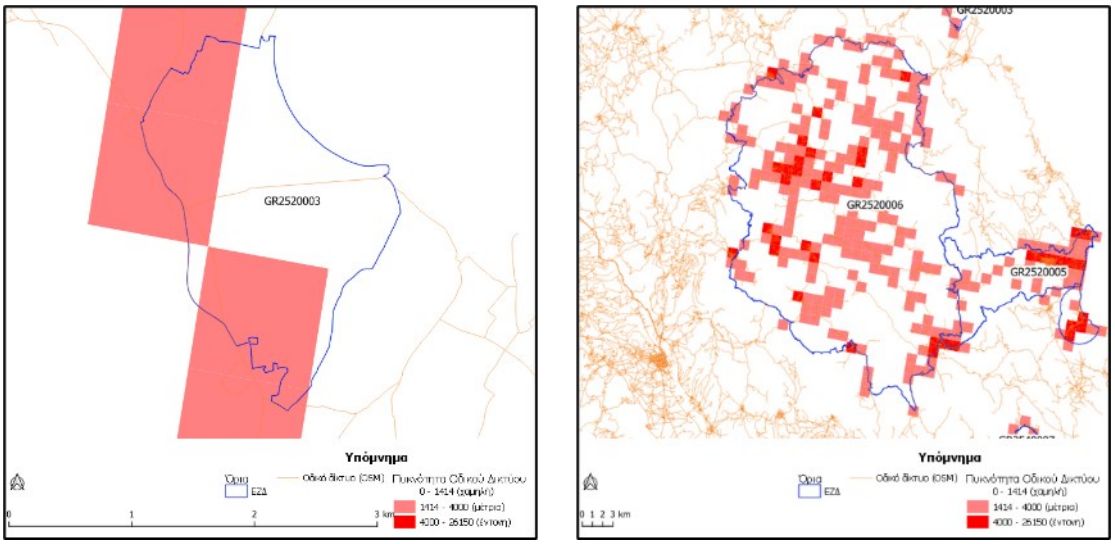

Σχήμα 2.3.1.5.1-20: Αποτελέσματα πυκνότητας οδικού δικτύου για τις περιοχές μελέτης "Λιμνοθάλασσα Μουστού" (αριστερά) και των περιοχών "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη" και "Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)" (δεξιά) (έντονο κόκκινο σημαίνει έντονη πίεση και άσπρο σημαίνει καθόλου ή ελάχιστη πίεση)

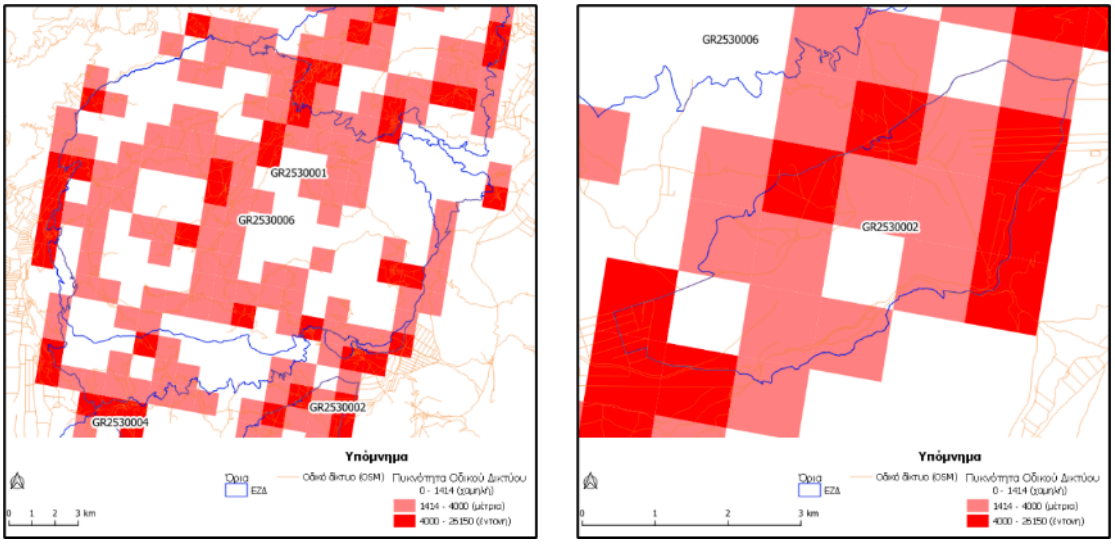

Σχήμα 2.3.1.5.1-21: Αποτελέσματα πυκνότητας οδικού δικτύου για τις περιοχές μελέτης "Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα" και "Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)" (αριστερά) και της περιοχής "Λίμνη Στυμφαλία" (δεξιά)(έντονο κόκκινο σημαίνει έντονη πίεση και άσπρο σημαίνει καθόλου ή ελάχιστη πίεση)

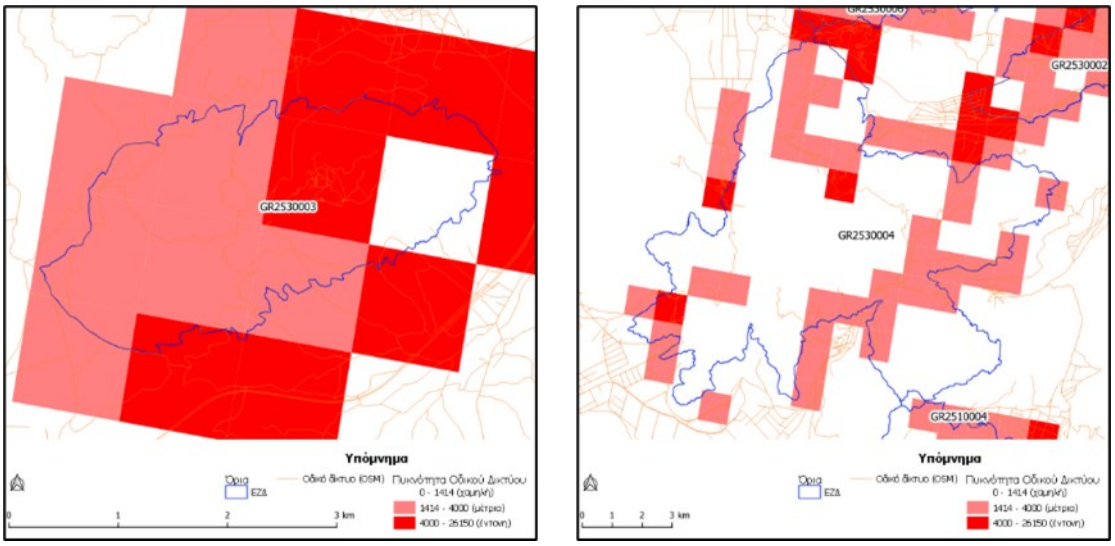

Σχήμα 2.3.1.5.1-22: Αποτελέσματα πυκνότητας οδικού δικτύου για τις περιοχές "Ακροκόρινθος" (αριστερά) και "Όρος Ολίγυρτος" (δεξιά)(έντονο κόκκινο σημαίνει έντονη πίεση και άσπρο σημαίνει καθόλου ή ελάχιστη πίεση)

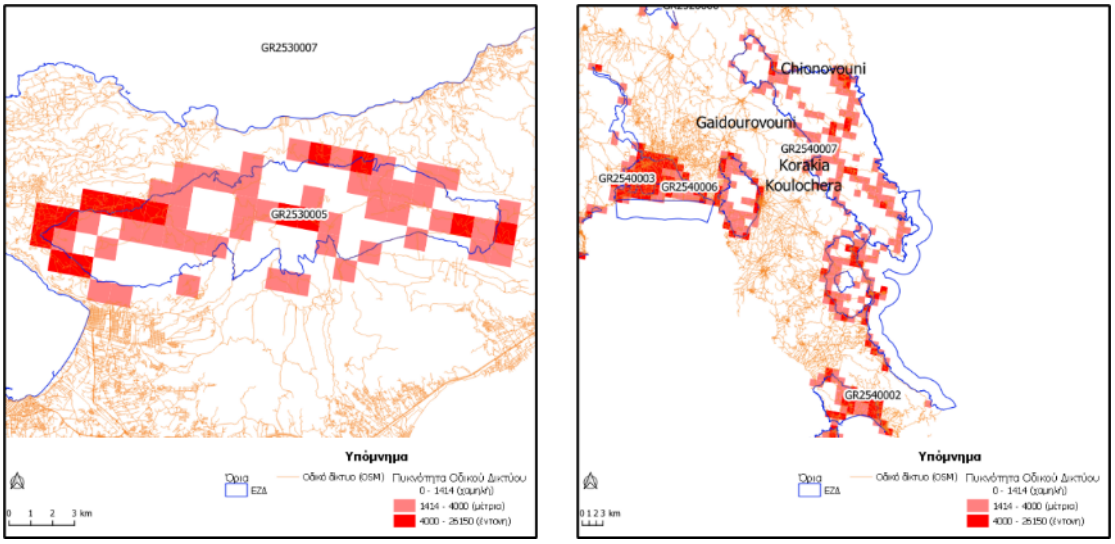

Σχήμα 2.3.1.5.1-23: Αποτελέσματα πυκνότητας οδικού δικτύου για την περιοχή "Γεράνεια Όρη" (αριστερά) και τις περιοχές "Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι" και "Όρη Ανατολικής Λακωνίας" (δεξιά)(έντονο κόκκινο σημαίνει έντονη πίεση και άσπρο σημαίνει καθόλου ή ελάχιστη πίεση)

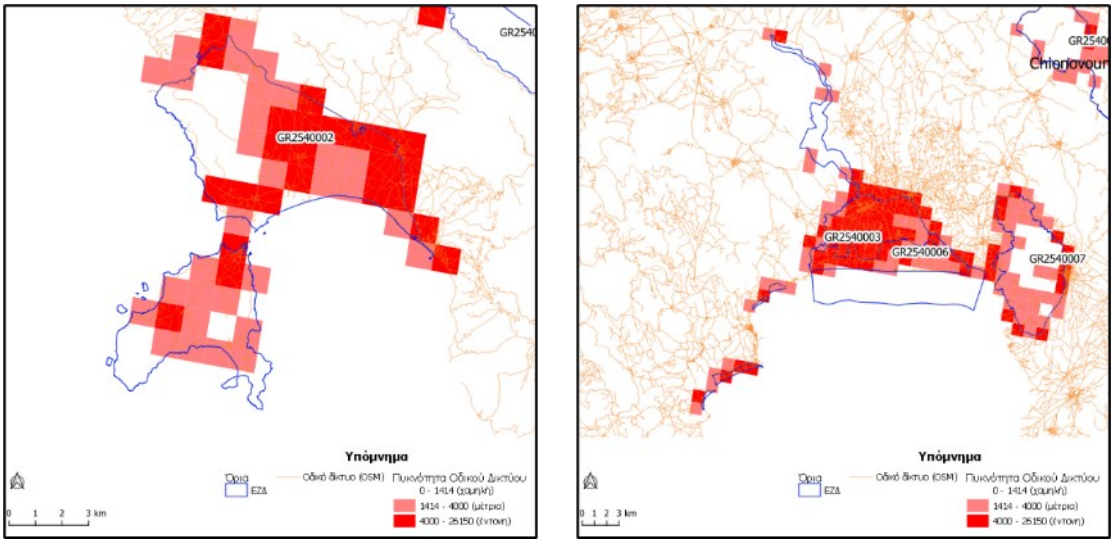

Σχήμα 2.3.1.5.1-24: Αποτελέσματα πυκνότητας οδικού δικτύου για την περιοχή "Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος" (αριστερά) και τις περιοχές των εκβολών του Ευρώτα (δεξιά)(έντονο κόκκινο σημαίνει έντονη πίεση και άσπρο σημαίνει καθόλου ή ελάχιστη πίεση)

Γ. Αξιολόγηση έντασης βοσκής

Μια από τις βασικότερες πιέσεις και απειλές και συγχρόνως ένα από τα βασικότερα διαχειριστικά εργαλεία για τη διαχείριση και τη διατήρηση καλού βαθμού διατήρησης για τους τύπους οικοτόπων, τη χλωρίδα και κατ' επέκταση την πανίδα μιας περιοχής είναι η βόσκηση. Πλήθος τύπων οικοτόπων εξαρτώνται σε μικρό η μεγάλο βαθμό από τη βόσκηση (Halada *et al.*, 2011). Όμως η ένταση και η κατά χώρο και χρόνο οργάνωση της βόσκησης επηρεάζει με διαφορετικό τρόπο τους διάφορους τύπους οικοτόπων. Για παράδειγμα ο τύπος οικοτόπου 6220* απαιτεί την εφαρμογή μέτριας προς έντονης βόσκησης από αιγοπρόβατα καθ' όλη τη διάρκεια του έτους (San Miguel and Commission, 2008), ενώ ο τύπος οικοτόπου 6230* απαιτεί ελαφριά προς μέτρια βόσκηση (Galvánek and Janák, 2008). Δεν έχει μελετηθεί όμως η επίδραση της βόσκησης σε όλους τους υποτύπους οικοτόπων στην Ελλάδα κι έτσι δεν είναι δυνατή η παράθεση συγκεκριμένων διαχειριστικών ή θεσμικών μέτρων που αφορούν τη βόσκηση με ασφάλεια.

Με σκοπό την αξιολόγηση της περιοχής σε σχέση με την ένταση της βόσκησης, επιλέχτηκε η ανάλυση δεδομένων που θα μπορούσαν έμμεσα να αποτυπώσουν την κατανομή της βοσκοφόρτωσης στην υπό μελέτη περιοχή, κάνοντας την παραδοχή πως η βοσκοφόρτωση αποτελεί δείκτη πίεσης των τύπων οικοτόπων και κατ' επέκταση των ενδιαιτημάτων των ειδών.

Για την εκτίμηση της πυκνότητας των αγροτικών ζώων στην υπό μελέτη περιοχή χρησιμοποιήθηκαν τα δεδομένα των σταβλικών εγκαταστάσεων της Πελοποννήσου, όπως παραδόθηκαν από τον ΟΠΕΚΕΠΕ για τις ανάγκες του έργου. Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε παρουσιάζεται εκτενώς στο ΤΤΑ στην **Ενότητα 2.3.1.5.1** Γενικά στοιχεία μεθοδολογία.

Καθώς δεν είναι δυνατόν να υποθέσουμε με ασφάλεια τις ακριβείς περιοχές στις οποίες υπάρχει έντονη πίεση από τη βόσκηση, τα αποτελέσματα της ανάλυσης, ήτοι οι κλάσεις πυκνότητας ζωικών μονάδων στις υπό μελέτη περιοχές, σε φυσικές και ημιφυσικές κατηγορίες χρήσεων/κάλυψης γης, όπως αυτά παρουσιάζονται στα **Σχήματα 2.3.1.5.1.-25 και 26** που ακολουθούν, πρέπει να θεωρηθούν ως περιοχές διαβάθμισης της πιθανότητας να υπάρχει έντονη επίδραση στους τύπους οικοτόπων από τη βόσκηση και πρέπει να ληφθεί υπόψη σε συνδυασμό με τις υπόλοιπες αναλύσεις που σχετίζονται με τις πιέσεις που σχετίζονται με τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες.

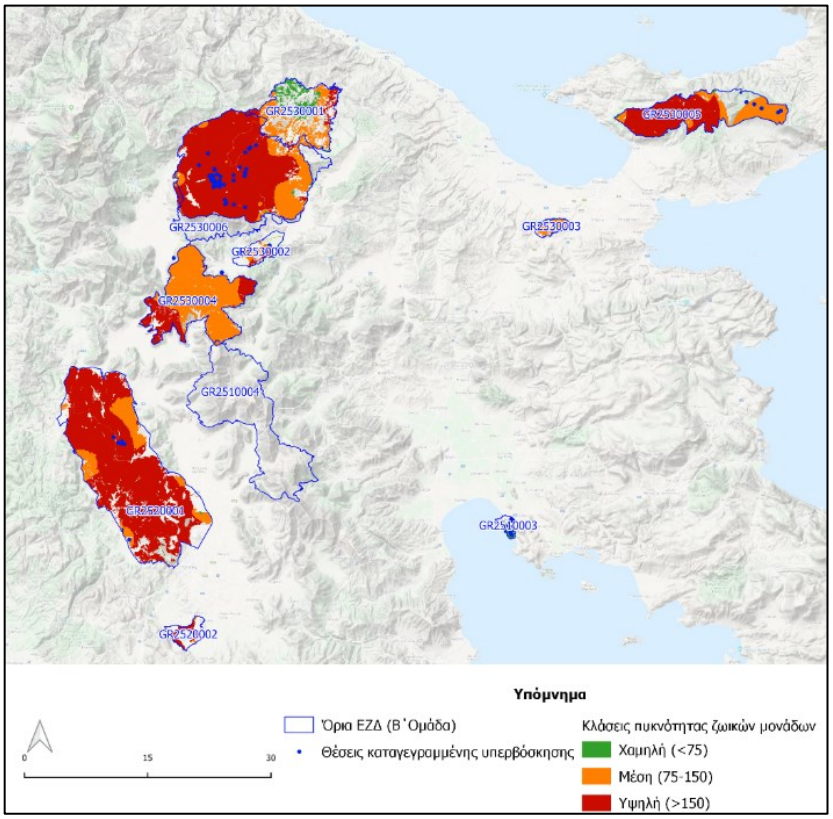

Σχήμα 2.3.1.5.1.-25: Κλάσεις πυκνότητας ζωικών μονάδων στις υπό μελέτη περιοχές στη ΒΑ Πελοπόννησο, σε φυσικές και ημιφυσικές κατηγορίες χερσαίων χρήσεων/κάλυψης γης

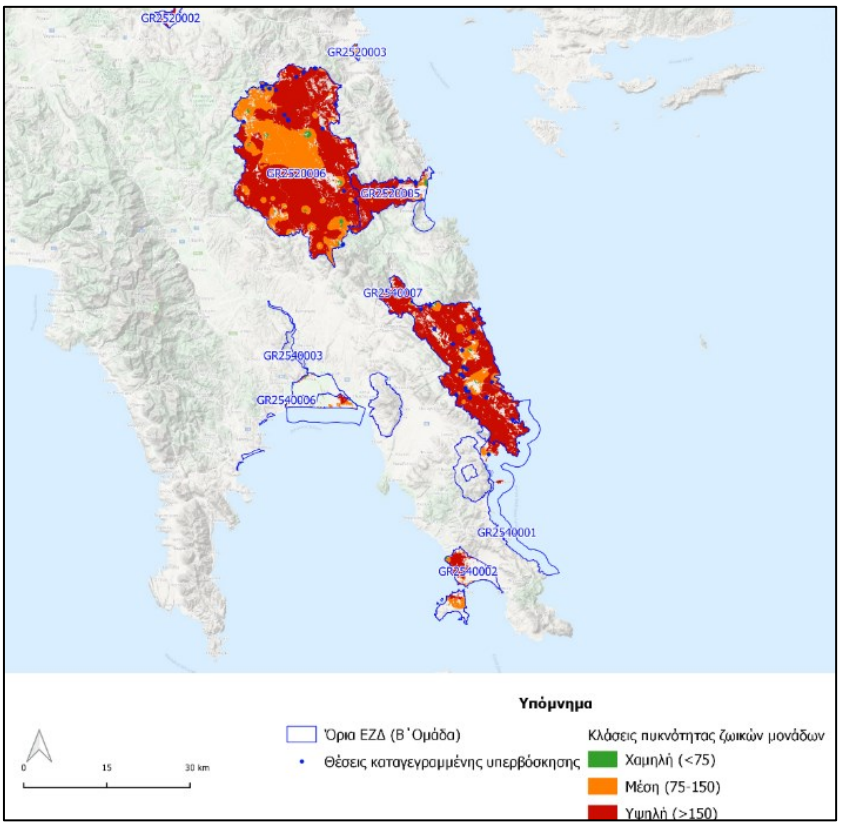

Σχήμα 2.3.1.5.1.-26: Κλάσεις πυκνότητας ζωικών μονάδων στις υπό μελέτη περιοχές στη ΝΑ Πελοπόννησο, σε φυσικές και ημιφυσικές κατηγορίες χερσαίων χρήσεων/κάλυψης γης

Βιβλιογραφία και λοιπά στοιχεία που χρησιμοποιούνται για την εκτίμηση πιέσεων/απειλών

Επιπροσθέτως, με σκοπό τη διαμόρφωση πληρέστερης εικόνας, αντλήθηκαν πληροφορίες για τις δυνητικές πιέσεις / απειλές ανά τύπο οικοτόπου και είδος, από τις ακόλουθες πηγές:

- 4η Έκθεση Αναφοράς για τους οικοτόπους και τα είδη (Άρθρο 17 Οδηγίας 92/43/ΕΚ) και 3η Έκθεση Αναφοράς για την ορνιθοπανίδα (Άρθρο 12 Οδηγίας 2009/147/ΕΚ). Παρέχουν πληροφορίες πιέσεων/απειλών σε επίπεδο χώρας σύμφωνα με τη νέα κωδικοποίηση.
- Παραδοτέο «Στόχων Διατήρησης» έργου Εποπτείας ειδών και οικοτόπων: Αναλόγως του ειδικού αντικειμένου παρέχονται πληροφορίες για πιέσεις / απειλές σε εθνικό επίπεδο ή ανά ΕΖΔ/ΖΕΠ.
- Εθνικά Κόκκινα Βιβλία για τους οικοτόπους και τα είδη.
- Επιστημονικές δημοσιεύσεις.

Η άντληση πληροφοριών από τις ανωτέρω πηγές κρίθηκε ιδιαίτερα χρήσιμη ειδικά λόγω των προαναφερόμενων σημαντικών ελλείψεων πρωτογενών πληροφοριών που αφορούν σε πιέσεις / απειλές από τις δειγματοληψίες στην περιοχή.

2.3.1.6 Ανάλυση πιέσεων/απειλών για τους τύπους οικοτόπων και τα είδη

Για λόγους αποφυγής επαναληψιμότητας των κειμένων η παρούσα ενότητα διαρθρώνεται ως εξής:

- Αρχικώς παρουσιάζονται οι πιέσεις/απειλές που καταγράφονται σε επιλεγμένα προστατευτέα αντικείμενα και οι επιπτώσεις αυτών **ανά προστατευτέο αντικείμενο** ή ομάδα ομοιογενών προστατευτέων αντικειμένων, αναλόγως της διαθέσιμης πληροφορίας και των ιδιαιτεροτήτων των επιμέρους αντικειμένων. Οι ενότητες που αναλύονται είναι:

  Α) «Πιέσεις που καταγράφονται στο Θαλάσσιο περιβάλλον και στις χερσαίες θέσεις αναπαραγωγής θαλάσσιων ειδών»

  Β) «Πιέσεις Θηλαστικών»

  Γ) «Πιέσεις Ερπετών».

  Δ) «Πιέσεις Ασπόνδυλων»

- Επισημαίνεται ότι για λόγους εννοιολογικής συνέχειας οι πιέσεις/απειλές που καταγράφονται στο θαλάσσιο περιβάλλον, παρουσιάζονται στην ίδια ενότητα με τις επιπτώσεις των χερσαίων θέσεων αναπαραγωγής των ειδών *Caretta caretta και Monachus monachus*, παρότι αυτές καταγράφονται σε χερσαίες περιοχές. Σε ότι αφορά τους τύπους οικοτόπων η ανάλυση έχει προηγηθεί, ενώ για τα υπόλοιπα αντικείμενα η ανάλυση περιορίζεται και διαφοροποιείται ανά GR (Δ).

- Ακολούθως στην **υποενότητα (Ε), συνοψίζονται οι πιέσεις / απειλές που καταγράφονται ανά ΕΖΔ, ΤΚΣ και ΖΕΠ** της περιοχής, εστιάζοντας στα εξής: α) είδη που επηρεάζονται, β) χωρικό προσδιορισμό της πίεσης και γ) πληροφορίες που αφορούν ειδικά τις επιμέρους περιοχές. Στην ενότητα αυτή δεν επαναλαμβάνεται η πληροφορία που αφορά στο τρόπο που επιδρά η πίεση στα προστατευτέα αντικείμενα.

Α. Πιέσεις/απειλές που καταγράφονται στο Θαλάσσιο περιβάλλον και στις χερσαίες θέσεις αναπαραγωγής θαλάσσιων ειδών

Οι σοβαρότερες πιέσεις που δέχεται η *Caretta caretta* στη Μεσόγειο είναι η τουριστική ανάπτυξη των παραλιών ωοτοκίας και η τυχαία σύλληψη σε αλιευτικά εργαλεία (Arianoutsou, 1988; Margaritoulis *et al.*, 2003; Panagopoulos *et al.*, 2003; Casale and Margaritoulis, 2010; Casale *et al.*, 2018). Παρόλο που για τον πληθυσμό της *Chelonia mydas* και την ποιότητα ενδιαιτήματος απαιτείται συλλογή περισσότερων στοιχείων μέσω έρευνας και προγραμμάτων παρακολούθησης (όπως καθορίζεται στους Εθνικούς στόχους διατήρησης), η σοβαρότερη απειλή για το είδος είναι η τυχαία σύλληψη σε αλιευτικά εργαλεία, δεδομένου ότι δεν έχουν εντοπιστεί παραλίες φωλεοποίησης στον ελλαδικό χώρο και η παρουσία του είδους περιορίζεται στο θαλάσσιο χώρο όπου καταγράφεται σημαντικός αριθμός εκθαλασσώσεων. Οι πιέσεις που αντιμετωπίζουν οι θαλάσσιες χελώνες διακρίνονται σε αυτές στο θαλάσσιο περιβάλλον (ΟΧΕ τροφοληψίας για την *Caretta caretta* και την *Chelonia mydas*) και σε αυτές στην παραλία (ΟΧΕ φωλεοποίησης για την *Caretta caretta*).

Οι σοβαρότερες πιέσεις που δέχεται η Μεσογειακή Φώκια *Monachus monachus* είναι η καταστροφή και υποβάθμιση των βιοτόπων της, η ηθελημένη/εσκεμμένη θανάτωση, και η τυχαία παγίδευση σε αλιευτικά εργαλεία (Karamanlidis and Dendrinos, 2015). Οι πιέσεις που αντιμετωπίζουν οι Μεσογειακές Φώκιες διακρίνονται σε αυτές στο θαλάσσιο περιβάλλον (ΟΧΕ τροφοληψίας) και σε αυτές που λαμβάνουν χώρα στο χερσαίο περιβάλλον, κατά μήκος της ακτογραμμής και κατά κύριο λόγο στις σπηλιές (ΟΧΕ αναπαραγωγής).

Σε ότι αφορά τα είδη Ζωνοδέλφινο (*Stenella coeruleoalba*) και κοινό δελφίνι (*Delphinus delphis*) επισημαίνεται ότι οι πιέσεις/απειλές αναφέρονται ταυτόχρονα και για τα δύο είδη, καθώς αυτά είναι συμπατρικά στην περιοχή μελέτης GR2530007 «Κορινθιακός Κόλπος», και σχηματίζουν μόνιμα μικτά κοπάδια.

Πιέσεις / απειλές στο θαλάσσιο περιβάλλον

1. Κατασκευή και λειτουργία συστημάτων μεταφορών

Πιέσεις από τους δίαυλους ναυσιπλοΐας (συγκρούσεις με σκάφη και ηχορύπανση)	
E02	«Μεταφορικές δραστηριότητες ναυσιπλοΐας και οχηματαγωγών»
E03	«Δίαυλοι ακτοπλοϊκών γραμμών (εμπορικών και επιβατικών) και η υποδομή αγκυροβόλησης (π.χ. κανάλια, βυθοκόρηση)»

Η Ελλάδα είναι σημαντικό διαμετακομιστικό κέντρο προϊόντων που διακινούνται στη Μεσόγειο μέσω θαλάσσης. Ιδιαίτερα ο Κορινθιακός (GR2530007) αποτελεί σημείο σύνδεσης μεταξύ Ιόνιου και Σαρωνικού και συνεπώς κεντρικό δίαυλο ποντοπόρας ναυτιλίας, όπου απαντώνται και τα είδη κητωδών *Stenella coeruleoalba, Delphinus delphis* και *Grampus griseus* σε βάθη > 500 μέτρων (Bearzi *et al.*, 2016). Το δεδομένο αυτό ενδέχεται να προκαλέσει αυξημένο κίνδυνο τραυματισμού των ζώων από πρόσκρουση με πλοία και αυξημένη όχληση μέσω του ανθρωπογενούς υποβρύχιου περιβαλλοντικού θορύβου. Επίσης, η συχνή έκθεση σε επαναλαμβανόμενους ή παρατεταμένους ήχους επιβλαβούς στάθμης ή/και συχνότητας προκαλεί στρες και τραυματισμούς στα θαλάσσια θηλαστικά και μπορεί να οδηγήσει σε προσωρινή ή μόνιμη απώλεια ακοής και αλλαγή της συμπεριφοράς των ζώων. Σημαντικές ενδέχεται να είναι και οι επιπτώσεις από τη ρύπανση και τον κίνδυνο πρόκλησης ατυχήματος ρύπανσης στον κλειστό κόλπο με περιορισμένη ανανέωση υδάτων όπως είναι ο Κορινθιακός. Είναι σημαντικό όμως να τονιστεί ότι στην παρούσα κατάσταση δεν φαίνεται να υπάρχει αυξημένη θνησιμότητα ούτε σημαντικός εκτοπισμός των πληθυσμών των ειδών κητωδών στον κόλπο. Συνεπώς, η σημασία / επίπτωση της των πιέσεων/απειλών E02 και E03 για τα είδη κητωδών ***Tursiops truncatus***, ***Stenella coeruleoalba***, ***Delphinus delphis*** και ***Grampus griseus*** στον Κορινθιακό (**GR2530007**) είναι **M** (Μέτρια) και μέτριας έντασης.

Οι πιέσεις/απειλές E02 και E03 έχουν επιπτώσεις επίσης και για τις θαλάσσιες χελώνες ***Caretta caretta*** και ***Chelonia mydas***, λόγω κινδύνου συγκρούσεων με σκάφη. Συνιστούν μακροχρόνιες και μόνιμες άμεσες **πιέσεις** μέτριας σημασίας / επίπτωσης (**M**) στις ΟΧΕ τροφοληψίας των δύο ειδών, στη θαλάσσια περιοχή **GR2530007 - Κορινθιακός Κόλπος** όπου αποτελεί μόνιμο ενδιαίτημα ανάπτυξης και τροφοληψίας για τα δύο είδη.

2. Ανάπτυξη, κατασκευή και χρήση οικιστικών, εμπορικών υποδομών και υποδομών αναψυχής

Πιέσεις από θαλάσσια αναψυχή, θαλάσσιες ψυχαγωγικές δραστηριότητες (κίνηση ταχύπλοων σκαφών)	
F07	«Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής»

Η πίεση/απειλή F07 αφορά στην κίνηση ταχύπλοων σκαφών ως δραστηριότητα αναψυχής είτε ιδιωτών, είτε επιχειρήσεων ενοικίασης μηχανοκίνητων μέσων θαλάσσιας αναψυχής και έχει επιπτώσεις στις θαλάσσιες χελώνες (***Caretta caretta*** και ***Chelonia mydas***), το ρινοδέλφινο (***Tursiops truncatus***), το ζωνοδέλφινο (***Stenella coeruleoalba***), το κοινό δελφίνι (***Delphinus delphis***), το σταχτοδέλφινο (***Grampus griseus***), τη μεσογειακή Φώκια (***Monachus monachus***) και το δίθυρο μαλάκιο πίννα (***Pinna nobilis***). Δεδομένου ότι οι παραθαλάσσιες περιοχές μελέτης αποτελούν κατά θέσεις τουριστικούς

πόλους μεγάλης επισκεψιμότητας και θαλάσσιας αναψυχής (βλέπε ενότητα 2.3.1.2.3), η κίνηση των ταχύπλοων σκαφών είναι υψηλή ιδιαίτερα τους καλοκαιρινούς μήνες, ενώ σύμφωνα με στοιχεία του λιμενικού σώματος καταγράφονται παραβάσεις.

Θαλάσσιες χελώνες: Η πίεση/απειλή F07 προέρχεται κυρίως από την κίνηση ταχύπλοων σκαφών, με ταχύτητα >6ν.μ./ώρα, ως δραστηριότητα αναψυχής είτε ιδιωτών, είτε επιχειρήσεων ενοικίασης μηχανοκίνητων μέσων θαλάσσιας αναψυχής και έχει επιπτώσεις στις θαλάσσιες χελώνες (***Caretta caretta*** και ***Chelonia mydas***). Συνιστά μακροχρόνια και μόνιμη άμεση **πίεση.** Η κίνηση των ταχύπλοων σκαφών είναι δυνατόν να προκαλέσει τον άμεσο τραυματισμό ή και το θάνατο με τυχαία πρόσκρουση. Σημειώνεται ότι επειδή οι θαλάσσιες χελώνες αναπνέουν με πνεύμονες, κινούνται συχνά κοντά στην επιφάνεια της θάλασσας. Ιδιαίτερα έντονη είναι η πίεση κοντά σε παραλίες φωλεοποίησης της *Caretta caretta* δεδομένου ότι οι ενήλικες θαλάσσιες χελώνες συγκεντρώνονται σε σχετικά περιορισμένη γεωγραφικά περιοχή και συχνά κολυμπούν επιφανειακά και σε σχετικά μικρή απόσταση από την ακτή κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου (από Απρίλιο έως και Οκτώβριο).

Μεσογειακή φώκια: Η κίνηση σκαφών (F07) αποτελεί πίεση/απειλή και για τη μεσογειακή φώκια *Monachus monachus* (ΟΧΕ τροφοληψίας), κυρίως λόγω όχλησης από τον υποθαλάσσιο θόρυβο, ενώ κατά την περίοδο αναπαραγωγής η ανθρώπινη παρουσία στα αναπαραγωγικά καταφύγια έχει πολύ σημαντικές επιπτώσεις. Τα σπήλαια αποτελούν το μοναδικό γνωστό ενδιαίτημα της μεσογειακής φώκιας όπου γεννάει και γαλουχεί τα μικρά της. Η περαιτέρω υποβάθμιση αυτών των σπηλαίων (Karamanlidis *et al.*, 2016) από την ανθρώπινη παρουσία και τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες κατά την αναπαραγωγική περίοδο του είδους, δύναται να επιφέρει αυξημένη θνησιμότητα των νεογνών, ενώ μπορεί να έχει και αρνητικές επιδράσεις στην κοινωνική και αναπαραγωγική συμπεριφορά της φώκιας (Δενδρινός *et al.*, 2021). Συνιστά μακροχρόνια και μόνιμη άμεση **πίεση** μέτριας σημασίας / επίπτωσης (**M**) στις περιοχές τροφοληψίας του είδους και Υψηλής σημασίας/ επίπτωσης κατά τους θερινούς μήνες όπου παρατηρείται αυξημένη κίνηση σκαφών στις περιοχές αναπαραγωγής του είδους (από Αύγουστο έως και Δεκέμβριο η αναπαραγωγική περίοδος της φώκιας).

Ρινοδέλφινο, Ζωνοδέλφινο, Κοινό δελφίνι και Σταχτοδέλφινο: Η κίνηση ταχύπλοων σκαφών (F07) αποτελεί για τα είδη *Tursiops truncatus* (στον παράκτιο χώρο), *Stenella coeruleoalba, Delphinus delphis* και *Grampus griseus* σημαντική πηγή όχλησης και ηχορύπανσης σε τοπικό επίπεδο, ενώ σε πιο σπάνιες περιπτώσεις μπορεί να προκαλέσει τραυματισμό ή και θάνατο λόγω τυχαίας πρόσκρουσης. Μακροχρόνιες παρατηρήσεις στην GR2530007 «Κορινθιακός Κόλπος» έδειξαν ότι πολλά κητώδη είχαν σημάδια από προπέλες, υποδεικνύοντας κάποια μορφή σύγκρουσης με ταχύπλοο σκάφος (Bearzi *et al.*, 2016). Ειδικά για το ρινοδέλφινο που αποτελεί παράκτιο είδος, ο κίνδυνος πρόσκρουσης με ταχύπλοα και σκάφη αναψυχής είναι αυξημένος κυρίως κατά τους θερινούς μήνες που η κίνηση των σκαφών είναι υψηλή. Η πίεση είναι μακροχρόνια, μόνιμη και άμεση, ενώ η συνέχισή της συνιστά μεσοπρόθεσμη απειλή.

Πίννα: Η κίνηση ταχύπλοων σκαφών (F07) εγκυμονεί σημαντικούς κινδύνους για το είδος *Pinna nobilis*, το μεγαλύτερο δίθυρο της Μεσογείου, κυρίως μέσω φυσικών διαταραχών, ρύπανσης και εισαγωγής χωροκατακτητικών ειδών. Η κυκλοφορία των σκαφών μπορεί να οδηγήσει σε υποβάθμιση των οικοτόπων του είδους (οικότοπος προτεραιότητας 1120*) μέσω δραστηριοτήτων αγκυροβολίας, οι οποίες διαταράσσουν τον πυθμένα και απειλούν τους πληθυσμούς της πίννας (Hendriks *et al.*, 2013; Vázquez-Luis *et al.*, 2015). Στο ίδιο το είδος, οι προπέλες και οι άγκυρες των σκαφών μπορεί να προκαλέσουν μηχανικές ζημιές στο κέλυφος και αναμόχλευση ιζημάτων. Επιπλέον, η απόρριψη έρματος στη ναυσιπλοΐα μπορεί να εισαγάγει χωροκατακτητικά είδη που ανταγωνίζονται την πίννα ή

ενδέχεται να αποτελούν παθογόνα, θέτοντας σε περαιτέρω κίνδυνο το είδος (Ferrario *et al.*, 2016; Ulman *et al.*, 2019). Η ρύπανση από πετρελαιοκηλίδες, βαρέα μέταλλα και πλαστικά που σχετίζονται με τα σκάφη απειλεί επίσης την ποιότητα του νερού, επηρεάζοντας την υγεία και την αναπαραγωγική επιτυχία του (Vázquez-Luis *et al.*, 2015). Δεδομένης της κατάστασής του ως απειλούμενου είδους («Κρισίμως Κινδυνεύον» στον Κόκκινο Κατάλογο της IUCN), οι σωρευτικές επιπτώσεις των δραστηριοτήτων που συνδέονται με την αυξημένη κίνηση σκαφών αποτελούν σοβαρό κίνδυνο για την επιβίωση των πληθυσμών του σε ολόκληρη τη λεκάνη της Μεσογείου.

Εκτίμηση σημασίας / επίπτωσης των πιέσεων:

- Η σημασία / επίπτωση της πίεσης F07 είναι **Η (Υψηλή)** και μέτριας έντασης για τις θαλάσσιες ζώνες μπροστά στις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta*, ιδιαιτέρως για το διάστημα από Φεβρουάριο έως και Αύγουστο οπότε και καταγράφεται ζευγάρωμα και ανάπαυση των θηλυκών μεταξύ διαδοχικών ωοτοκιών (inter-nesting areas), καθώς και για τις περιοχές εν γένει που παρουσιάζουν έντονη τουριστική δραστηριότητα κατά τους θερινούς μήνες.

  Περιοχές: GR2540001 και GR2540003 (οι οποίες περιλαμβάνουν και παραλίες ωοτοκίας) και GR2530007.

- Η σημασία / επίπτωση της πίεσης F07 είναι **Μ (Μέτρια)** και ασθενούς έντασης σε όλη τη διάρκεια του έτους και για όλες τις περιοχές (χερσαίες/θαλάσσιες και αμιγώς θαλάσσιες) με παρουσία των ειδών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas*, εκτός της περιόδου και των ζωνών που η πίεση είναι Υψηλή, όπως αναλύεται ανωτέρω (GR2540001, GR2540003 GR2530007).

- Η σημασία / επίπτωση της πίεσης F07 είναι **Μ (μέτρια)** καθ' όλη τη διάρκεια του έτους για όλες τις περιοχές όπου απαντάται το είδος *Tursiops truncatus* και **Η (Υψηλή)** τους θερινούς μήνες στις περιοχές που παρουσιάζουν έντονη τουριστική δραστηριότητα (GR2530007).

- Η σημασία / επίπτωση της πίεσης F07 είναι **Μ (Μέτρια)** στην περιοχή μελέτης που απαντώνται τα είδη *Stenella coeruleoalba*, *Delphinus delphis* και *Grampus griseus* (GR2530007).

- Η σημασία / επίπτωση της πίεσης F07 είναι **Μ (μέτρια)** καθ' όλη τη διάρκεια του έτους για όλες τις περιοχές όπου απαντάται το είδος *Monachus monachus* και χαρακτηρίζονται από ήπια έως μέτρια τουριστική δραστηριότητα και **Η (Υψηλή)** τους θερινούς μήνες στις περιοχές που παρουσιάζουν έντονη τουριστική δραστηριότητα (GR2540002, GR2540003, GR2530007).

- Η σημασία / επίπτωση της πίεσης F07 είναι **Η (Υψηλή)** καθ' όλη τη διάρκεια του έτους για όλες τις περιοχές όπου απαντάται το είδος *Pinna nobilis* (GR2530007. GR2540001).

3. Δραστηριότητες αλιείας – Παράνομη θανάτωση θαλάσσιων ειδών

Πιέσεις από άσκηση αλιευτικών δραστηριοτήτων (ερασιτεχνική και επαγγελματική αλιεία)	
G01	«Συγκομιδή θαλάσσιων αλιευμάτων και οστρακοειδών (επαγγελματική, ερασιτεχνική) που προκαλεί μείωση πληθυσμών ειδών/θηραμάτων και όχληση των ειδών»
G03	«Συλλογή θαλάσσιων αλιευμάτων και οστρακοειδών (επαγγελματική, ερασιτεχνική) που προκαλεί φυσικές απώλειες και διαταραχή των βενθικών ενδιαιτημάτων»
G10	«Παράνομο κυνήγι/θανάτωση»
G11	«Παράνομη συγκομιδή, συλλογή και λήψη»
G12	«Τυχαία θανάτωση (λόγω δραστηριοτήτων αλιείας και κυνηγιού».

Στοιχεία για τις πιέσεις από την άσκηση των αλιευτικών δραστηριοτήτων:

Στις περιοχές μελέτης η αλιεία με μηχανότρατα και με κυκλικά δίχτυα (γρι-γρι) αποτελούν τα πιο αντιπροσωπευτικά εργαλεία για τη μέση αλιεία. Και τα δύο εργαλεία υπόκεινται σε κατά τόπους ρυθμίσεις, με περισσότερους εποχικούς και χωρικούς περιορισμούς να λαμβάνουν χώρα στον Κορινθιακό κόλπο (GR2530007). Εποχικά το γρι γρι και η μηχανότρατα παρουσιάζουν εντατική αλιευτική προσπάθεια, παρόλα αυτά χρήζει διερεύνησης η πίεση από τα δύο εργαλεία και η αλληλεπίδρασή τους με το προστατευτέο αντικείμενο. Η βιντζότρατα εξασκείται σε περιορισμένα αλιευτικά πεδία στο πλαίσιο του εθνικού σχεδίου διαχείρισης με ετήσια αδειοδότηση του αλιευτικού σκάφους. Τα συρόμενα εργαλεία (τράτα βυθού και βιντζότρατα) απαγορεύονται από τη νομοθεσία σε λιβάδια φανερογάμων (Τ.Ο. 1120*). Η αλιεία με παγίδες είναι εξαιρετικά περιορισμένη. Στην παράκτια αλιεία τα μανωμένα δίχτυα και τα απλάδια αποτελούν τα πιο διαδεδομένα αλιευτικά εργαλεία, ακολουθούμενα από τα παραγάδια βυθού. Η παράκτια ερασιτεχνική αλιεία κατά τόπους και εποχικά συνιστά σημαντική ανθρώπινη δραστηριότητα, τόσο με σκάφη όσο και από την ξηρά. Η αλιεία με ψαροντούφεκο (νόμιμη και παράνομη) συνιστά συχνά αντικείμενο τριβής με τους επαγγελματίες παράκτιους αλιείς ιδιαιτέρως στις πιο τουριστικές περιοχές εποχικά. Παρόλο που τα αλιευτικά δεδομένα είναι περιορισμένα στις περιοχές μελέτης και ιδιαίτερα στον Κορινθιακό, μελέτες αναφέρουν ότι το συνολικό αλίευμα στην περιοχή GR2530007 για την παράκτια αλιεία αντιπροσωπεύει πάνω από το 65,6 και το 7,4 % των συνολικών εκφορτώσεων στην περιοχή και στο ελληνικό Ιόνιο Πέλαγος αντίστοιχα (Moutopoulos and Stergiou, 2012; Moutopoulos *et al.*, 2014) η μέγιστη αλιευτική προσπάθεια και το μέγιστο αλίευμα σημειώνονται κατά τους καλοκαιρινούς μήνες (Moutopoulos *et al.*, 2014). Η υπεραλίευση, η υποβάθμιση των ενδιαιτημάτων, τα απολεσθέντα αλιευτικά εργαλεία είναι κάποια από τις βασικές πιέσεις που ασκεί η δραστηριότητα στα θαλάσσια οικοσυστήματα.

Στοιχεία για τη δραστηριότητα της αλιείας στην περιοχή μελέτης αναλύθηκαν στην **ενότητα 2.3.1.2.1 (ΜΑ και ΤΤΑ)**.

Στοιχεία για τις πιέσεις από την άσκηση των αλιευτικών δραστηριοτήτων:

Οι πιέσεις G01, G10 και G12 αφορούν στις επιπτώσεις που έχουν οι επαγγελματικές και ερασιτεχνικές αλιευτικές δραστηριότητες στις θαλάσσιες χελώνες (***Caretta caretta*** και ***Chelonia mydas***), το ρινοδέλφινο (***Tursiops truncatus***), το ζωνοδέλφινο (***Stenella coeruleoalba***), το κοινό δελφίνι (***Delphinus delphis***), το σταχτοδέλφινο (***Grampus griseus***) και τη μεσογειακή φώκια (***Monachus monachus***), είτε μέσω τυχαίας ή σκόπιμης θανάτωσης των ειδών κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων, είτε λόγω μειωμένης διαθεσιμότητα τροφής που οφείλεται σε υπεραλίευση. Οι επαγγελματικές και ερασιτεχνικές αλιευτικές δραστηριότητες (G01, G03, G11 και G12) έχουν επίσης επιπτώσεις στην πίνα (***Pinna nobilis***) λόγω της συστηματικής παράνομης αλίευσής της, λόγω ευνόησης των θηρευτών της και λόγω μηχανικής διαταραχής και καταστροφής του ενδιαιτήματος του είδους. Τέλος οι πιέσεις G01, G11 και G12 αφορούν στις επιπτώσεις των αλιευτικών δραστηριοτήτων σε όλους τους **θαλάσσιους τύπους οικοτόπων.** Πίεση επίσης αποτελεί για όλα τα είδη θαλάσσιας πανίδας και η σκόπιμη ή ηθελημένη θανάτωση/τραυματισμός αυτών από αλιείς (**G10**).

Θαλάσσιες χελώνες: Οι θαλάσσιες χελώνες (*Caretta caretta* και *Chelonia mydas*) είναι δυνατόν να εμπλακούν τυχαία σε σχοινιά, δίχτυα και άλλα αλιευτικά εργαλεία (π.χ. παραγάδια), στις ΟΧΕ τροφοληψίας τους, στην πορεία τους από και προς την παραλία ωοτοκίας (G01 και G12). Τέτοια εμπλοκή μπορεί να οδηγήσει σε πνιγμό δεδομένου ότι οι θαλάσσιες χελώνες αναπνέουν με πνεύμονες. Επίσης οι νεοσσοί που κολυμπούν επιφανειακά είναι δυνατόν να εμπλακούν στο πάνω μέρος των διχτυών. Ιδιαίτερα έντονη είναι η πίεση κοντά σε παραλίες φωλεοποίησης της *Caretta*

caretta δεδομένου ότι οι ενήλικες θαλάσσιες χελώνες συχνά κολυμπούν επιφανειακά και σε σχετικά μικρή απόσταση από την ακτή (έως την ισοβαθή των 50 m) κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου (Φεβρουάριος-Αύγουστος) και εκκόλαψης των νεοσσών (Ιούλιος- Οκτώβριος) οπότε υπάρχει αλληλεπίδραση με την παράκτια αλιεία. Επίσης, οι θαλάσσιες χελώνες *Caretta caretta* και *Chelonia mydas* ως πιο αργοκίνητα ζώα, είναι αυτά που συλλαμβάνονται συχνότερα, συγκριτικά με τα κητώδη και τις φώκιες, και για αυτό το λόγο κάποιες φορές τραυματίζονται ή/και θανατώνονται σκοπίμως από αλιείς οι οποίοι τις αντιμετωπίζουν εχθρικά επειδή προκαλούν ζημιές στα αλιευτικά εργαλεία και στα αλιεύματα (G10).

Συνιστά μακροχρόνια και μόνιμη άμεση πίεση στις κατηγορίες «G01: Συγκομιδή θαλάσσιων αλιευμάτων και οστρακοειδών (επαγγελματική, ερασιτεχνική) που προκαλεί μείωση πληθυσμών ειδών/θηραμάτων και όχληση των ειδών», «G10: Παράνομο κυνήγι/θανάτωση» και «G12: Τυχαία θανάτωση (λόγω δραστηριοτήτων αλιείας και κυνηγιού)». Επιπρόσθετα η συνέχιση των πιέσεων συνιστά μεσοπρόθεσμη απειλή. Εκτίμηση σημασίας / επίπτωσης των πιέσεων G01, G10 και G12:

Η σημασία / επίπτωση των πιέσεων είναι **Η (Υψηλή)** και μέτριας έντασης για τις θαλάσσιες ζώνες μπροστά στις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta* ιδιαιτέρως για το διάστημα από Φεβρουάριο έως και Αύγουστο οπότε καταγράφεται ζευγάρωμα και ανάπαυση των θηλυκών μεταξύ διαδοχικών ωοτοκιών (inter-nesting areas) αλλά και για τους μήνες Ιούλιο και Οκτώβριο κατά την έξοδο των νεοσσών από τις παραλίες ωοτοκίας (GR2540001 και GR2540003).

- Επίσης η σημασία / επίπτωση των πιέσεων είναι **Μ (Μέτρια)** και ασθενούς έντασης σε όλη τη διάρκεια του έτους και για όλες τις περιοχές (χερσαίες/θαλάσσιες και αμιγώς θαλάσσιες) με παρουσία των ειδών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas,* εκτός της περιόδου και των ζωνών που η πίεση είναι Υψηλή, όπως αναλύεται ανωτέρω.

  Περιοχές: GR2540001 (η οποία περιλαμβάνει και παραλίες ωοτοκίας) και GR2530007.

- Επίσης η σημασία / επίπτωση των πιέσεων είναι **Μ (Μέτρια)** και μέτριας έντασης σε όλη τη διάρκεια του έτους για τα είδη *Caretta caretta* και *Chelonia mydas* στην περιοχή GR2540003.

Σημειώνεται ότι ο Τ.Ο. προτεραιότητας 1120* συνιστά σημαντικό τροφικό ενδιαίτημα για τις θαλάσσιες χελώνες *Caretta caretta* και *Chelonia mydas*. Επισημαίνεται ότι η τυχαία θανάτωση λόγω της αλιευτικής δραστηριότητας είναι βασική πίεση/απειλή σε εθνική κλίμακα για τα είδη.

Ρινοδέλφινο και φώκια: Τα είδη *Tursiops truncatus* και *Monachus monachus* γενικώς απαντώνται, διαβιούν, και μετακινούνται κοντά στις ακτές του Κορινθιακού Κόλπου, συνεπώς έχουν σημαντική αλληλεπίδραση με αλιευτικές δραστηριότητες. Οι πιο σημαντικές πιέσεις/απειλές που αντιμετωπίζουν είναι η μειωμένη διαθεσιμότητα τροφής λόγω υπεραλίευσης (G12), η τυχαία παγίδευση σε αλιευτικά εργαλεία (G01) και η ηθελημένη θανάτωση από αλιείς λόγω πραγματικής ή υποτιθέμενης ζημιάς που προκαλούν τα είδη στα αλιευτικά εργαλεία ή/και στην αλιευτική παραγωγή. Οι πιέσεις G01, G10 και G12 είναι μακροχρόνιες, μόνιμες και άμεσες, ενώ η συνέχισή τους συνιστά μεσοπρόθεσμη απειλή.

Ζωνοδέλφινο, κοινό δελφίνι και σταχτοδέλφινο: Λόγω της ημίκλειστης φύσης του Κορινθιακού Κόλπου τα είδη *Stenella coeruleoalba*, *Delphinus delphis* και *Grampus griseus* επηρεάζονται από τις αλιευτικές δραστηριότητες. Οι πιο σημαντικές πιέσεις/απειλές είναι η μειωμένη διαθεσιμότητα τροφής λόγω υπεραλίευσης (G12), η τυχαία παγίδευση σε αλιευτικά εργαλεία (G01) και η ηθελημένη θανάτωση από αλιείς λόγω πραγματικής ή υποτιθέμενης ζημιάς που προκαλούν τα είδη στα αλιευτικά εργαλεία ή/και στην αλιευτική παραγωγή. Οι πιέσεις G01, G10 και G12 είναι μακροχρόνιες, μόνιμες και άμεσες, ενώ η συνέχισή τους συνιστά μεσοπρόθεσμη απειλή.

Πίνα (*Pinna nobilis*): Το είδος *Pinna nobilis* αλιεύεται συστηματικά παράνομα (δεδομένου του καθεστώτος προστασίας του) για το κρέας του το οποίο προωθείται ως εκλεπτυσμένο έδεσμα από πολλά εστιατόρια, καθώς και για τη χρήση του οστράκου του ως διακοσμητικό (G01, G10, G11). Επιπλέον, η επαγγελματική αλιεία επιφέρει σημαντικές αλλαγές στις τροφικές αλυσίδες, οι οποίες φαίνεται να ευνοούν τους θηρευτές της πίννας, και άρα το ρυθμό θήρευσής τους (G01). Επίσης πίεση για το είδος αποτελεί η μηχανική διαταραχή που προκαλείται από το σύρσιμο των αλιευτικών εργαλείων (τράτες και δίχτυα βυθού), σχοινιών, καδένων, και αγκυρών στο βυθό από επαγγελματικά αλιευτικά σκάφη ή σκάφη αναψυχής, τα οποία προκαλούν σοβαρή διαταραχή τόσο στο είδος όσο και στο ενδιαίτημα του, και μπορεί να επιφέρει τη θανάτωση του είδους και τη σταδιακή καταστροφή του ενδιαιτήματος (G03, G12).

Θαλάσσιοι τύποι οικοτόπων: Η αλιεία με στατικά δίχτυα, αλλά και παραγάδια βυθού, πραγματοποιείται σε όλους τους θαλάσσιους **Τ.Ο. 1110, 1120*, 1170 και 1150*** (απαντάται μόνο στον Κορινθιακό Κόλπο). Η ακριβής εκτίμηση και χωρικός προσδιορισμός της πραγματικά υφιστάμενης έντασης της πίεσης/απειλής από τα διάφορα αλιευτικά εργαλεία σε μια θαλάσσια περιοχή (G01, G11 και G12) απαιτεί τη συλλογή χωρικής πληροφορίας της αλιευτικής προσπάθειας. Η τελευταία είναι συνάρτηση της αλιευτικής ικανότητας (ιπποδύναμη, χωρητικότητα, χαρακτηριστικά αλιευτικού εργαλείου) του σκάφους και της αλιευτικής δραστηριότητας (χρόνος αλιείας). Στο πλαίσιο του «Εθνικού Προγράμματος Συλλογής Αλιευτικών Δεδομένων» (ΕΠΣΑΔ) που εκπονείται από το Ελληνικό Κέντρο Θαλασσίων Ερευνών, στις περιοχές μελέτης γίνονται συστηματικές καταγραφές της αλιευτικής δραστηριότητας από το 2013. Το ΕΠΣΑΔ δεν καταλήγει σε επεξεργασία δεδομένων αλιευτικής προσπάθειας στην περιορισμένη έκταση της περιοχής μελέτης. Σε ότι αφορά ειδικά την πίεση G12 και τα παρεμπίπτοντα και ψ αλιεύματα αναφέρονται τα εξής:

Σύμφωνα με την επιστημονική βιβλιογραφία, το αλιευτικό εργαλείο της μηχανότρατας έχει γενικά μεγάλο εύρος ποσοστού απορριπτόμενων αλιευμάτων, 18-70% της συνολικής αλιευμένης βιομάζας. Το ποσοστό απορριπτόμενων αλιευμάτων στο Αιγαίο και το Ιόνιο κυμαίνεται από 39% ως 49% της συνολικής αλιευμένης βιομάζας, ενώ το ποσοστό των αλιευμένων ειδών που απορρίπτονται κυμαίνεται από 34% - 44% (Machias *et al.*, 2001). Η αλιεία με μηχανότρατα στο Ιόνιο με είδη-στόχους τον μπακαλιάρο και τη κουτσομούρα έχει ποσοστό απορριπτόμενων αλιευμάτων με μέση τιμή 38% και εύρος 6.5 - 55% (Tsagarakis *et al.*, 2008). Η μικρή παράκτια αλιεία έχει συγκριτικά με την αλιεία με μηχανότρατα χαμηλότερο ποσοστό απορριπτόμενων αλιευμάτων. Τα απορριπτόμενα αλιεύματα της μικρής παράκτιας αλιείας στον Πατραϊκό Κόλπο αποτελούν κατά μέσο όρο το 10% της συνολικής αλιευμένης βιομάζας (Tzanatos *et al.*, 2007). Μεταξύ των εργαλείων που χρησιμοποιούνται από τη μικρή παράκτια αλιεία, τα παραγάδια και τα μανωμένα δίχτυα με μικρό μάτι έχουν υψηλότερα ποσοστά απορριπτόμενων αλιευμάτων. Γενικά, μεταξύ των στατικών διχτυών, τα μανωμένα είναι μειωμένης επιλεκτικότητας αλιευτικό εργαλείο σε σχέση με τα απλάδια (FAO, 2019). Η αλιεία με βιντζότρατα έχει ποσοστό αποριπτόμενων μικρότερο από αυτό της μηχανότρατας με μέση τιμή 10% της συνολικής αλιευμένης βιομάζας (Petrakis *et al.*, 2009), τα αλιευτικά της πεδία είναι περιορισμένα. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι η αλίευση με βιντζότρατα απαγορεύεται στον Τ.Ο. 1120*. Συγκεκριμένα σύμφωνα με το ΦΕΚ 105/Δ/2019 (όπως ισχύει) «*Καθορισμός θαλάσσιων περιοχών, με βλάστηση ιδίως από Ποσειδωνία (Posidonia oceanica), στις οποίες απαγορεύεται η αλιεία με συγκεκριμένα εργαλεία*» προσδιορίζονται χωρικά απαγορεύσεις συρόμενων και γρι – γρι για όλη τη χώρα, συμπεριλαμβάνοντας τις περιοχές όπου απαντάται ο Τ.Ο. 1120*. Επίσης, οι βιντζότρατες αλιεύουν υποχρεωτικά λειτουργώντας διαρκώς το VMS (Vessel Monitoring System) και η ετήσια ανανέωση της άδειάς τους (από το 2017) γίνεται ξεχωριστά για κάθε σκάφος μετά από την αξιολόγηση των στοιχείων από το Υπουργείο. Ως εκ τούτου, δεν αναμένεται έντονη πίεση από τυχόν παράνομες δραστηριότητες πάνω στον **Τ.Ο. 1120*.**

Σε ότι αφορά **ειδικά τον Τ.Ο. 1170**, οι αλιευτικές δραστηριότητες (**G01**, **G03**, **G11**, **G12**) που σχετίζονται κυρίως με την παράκτια επαγγελματική και ερασιτεχνική αλιεία (συμπεριλαμβανομένου και του ψαροντούφεκου) σε φυσικούς βραχώδεις υφάλους ή πέριξ αυτών, επιφέρει μία σειρά σημαντικών πιέσεων. Το φαινόμενο της υπεραλίευσης στην περίπτωση των υφάλων δεν επηρεάζει μόνο τα είδη που αποτελούν στόχους αλιείας αλλά ολόκληρο τον οικότοπο, μέσω της διαταραχής του τροφικού πλέγματος. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η ολοένα αυξανόμενη μετατροπή βραχωδών εκτάσεων με πυκνά δενδροειδή μακροφύκη (κυρίως φαιοφύκη του γένους Cystoseira και Sargassum) σε αποψιλωμένες περιοχές με επικράτηση γυμνού βράχου και χλοοτάπητα. Ο βασικός λόγος της δραστικής αυτής μείωσης των δενδροειδών μακροφυκών, και της αντικατάστασης τους από αποψιλωμένο βράχο, είναι η αύξηση των βοσκητών (αχινοί και άλλα φυτοφάγα ψάρια) λόγω της υπεραλίευσης των θηρευτών τους (όπως ροφοί και σαργοί) που οδηγεί στην υπερβόσκηση της θαλάσσιας χλωρίδας (Sala *et al.*, 1998, 2011; Ruitton *et al.*, 2000; Guidetti, 2006). Για το λόγο αυτό, οι βιοκοινότητες φωτόφυλων δενδροειδών μακροφυκών τείνουν να εξαφανιστούν σε Μεσογειακό επίπεδο (Airoldi *et al.*, 2014; Thibaut *et al.*, 2015) και ως εκ τούτου έχουν χαρακτηριστεί ως 'Κινδυνεύοντες' οικότοποι από την Ευρωπαϊκή Κόκκινη Λίστα των Οικοτόπων (Rodwell *et al.*, 2016).

Παράλληλα στις βαθύτερες κοραλλιγενείς βιοκοινότες, όπως αυτές που απαντώνται στον **Κορινθιακό Κόλπο**, όπου επικρατούν βενθικοί οργανισμοί με τρισδιάστατη, και συχνά αργή ανάπτυξη, όπως κοράλλια, γοργονίες, σπόγγοι και βρυόζωα, υπάρχει το πρόβλημα της μηχανικής καταστροφής των οργανισμών και των βιογενών δομών, που προκαλείται από τα αλιευτικά εργαλεία (ενεργά ή και εγκαταλελειμμένα). Τα αλιευτικά εργαλεία (δίχτυα, παραγάδια, πετονιές) επιφέρουν σημαντικές βλάβες, κυρίως σε βενθικά είδη που έχουν διακλαδισμένη μορφή ή κάθετη ανάπτυξη (π.χ. γοργονίες, σπόγγοι), καθώς μπλέκονται πάνω στους οργανισμούς προκαλώντας εκρίζωση, σπάσιμο, ή και φθορές του σκελετού οι οποίες ευνοούν την επικάλυψη των οργανισμού από άλλα επιβιωτικά είδη και επιφέρουν τη σταδιακή νέκρωση του οργανισμού (Angiolillo and Fortibuoni, 2020). Επιπλέον τα εγκαταλελειμμένα αλιευτικά εργαλεία και τα λοιπά θαλάσσια απορρίμματα, τα οποία συγκεντρώνονται συνήθως σε μεγαλύτερες ποσότητες στις βαθύτερες περιοχές των υφάλων, μπορεί να επιφέρουν τις ίδιες μηχανικές βλάβες που έχουν σημειωθεί παραπάνω, ενώ ταυτόχρονα συνεχίζουν να λειτουργούν ως αλιευτικά εργαλεία που αιχμαλωτίζουν είδη αλιευτικού ενδιαφέροντος ή μη, και καλύπτουν τους βενθικούς οργανισμούς επιφέροντας προβλήματα λόγω της μείωσης των επιπέδων φωτισμού και οξυγόνου (Angiolillo and Fortibuoni, 2020).

Εκτίμηση σημασίας / επίπτωσης των πιέσεων στη κητώδη, τα θηλαστικά και τους θαλάσσιους τύπους οικοτόπων:

- Η σημασία της πίεσης G01 είναι **Μ (Μέτρια)** για όλες τις περιοχές που απαντώνται τα είδη *Tursiops truncatus, Grampus griseus Stenella coeruleoalba*, *Delphinus delphis* (GR2530007) και *Monachus monachus*. Παρότι αποτελεί υψηλή πίεση για τα είδη, τα δεδομένα παρουσίας τους και τα διαθέσιμα αλιευτικά δεδομένα δεν τεκμηριώνουν υψηλής προτεραιότητας μέτρα αλιευτικής διαχείρισης. Όπως προαναφέρθηκε απαιτούνται μελέτες βάσεις, οι οποίες θα αναθεωρήσουν δυνητικά την αξιολόγηση της πίεσης στο μέλλον. Η συνέχιση των πιέσεων αυτών τις καθιστά μεσοπρόθεσμες απειλές
- Η σημασία των πιέσεων G01, G3, G10, G11 και G12 εκτιμάται σε **Η (Υψηλή)** για τις περιοχές που απαντάται το είδος *Pinna nobilis*.
- Η σημασία των πιέσεων G10 και G12 είναι **Μ (Μέτρια)** για όλες τις περιοχές που απαντώνται τα είδη *Tursiops truncatus, Stenella coeruleoalba* και *Delphinus delphis* (GR2530007) και *Monachus monachus*.

- Η σημασία των πιέσεων G01 και G03 και G11 είναι **Η (Υψηλή)** για τον τύπο οικοτόπου 1170 και 1150*. Συνιστούν μόνιμες μακροχρόνιες πιέσεις υψηλής (Η) έντασης, ενώ ταυτόχρονα συνιστούν και άμεση απειλή.
- Η σημασία των πιέσεων G01 και G03 και G11 είναι **Μ (Μέτρια)** για τους τύπους οικοτόπων 1120*, 1110.

4. Μείωση/εξάλειψη της θαλάσσιας ρύπανσης από τις θαλάσσιες υδατοκαλλιέργειες

Υδατοκαλλιέργειες	
G15	«Τροποποίηση των παράκτιων συνθηκών για θαλάσσια υδατοκαλλιέργεια»
G16	«Θαλάσσια υδατοκαλλιέργεια που προκαλεί θαλάσσια ρύπανση»
G19	«Άλλες επιπτώσεις από τη θαλάσσια υδατοκαλλιέργεια, συμπεριλαμβανομένων των υποδομών

Στην περιοχή **GR2530007** «Κορινθιακός κόλπος» υπάρχουν συνολικά 27 πλωτές μονάδες εκτροφής θαλασσινών ψαριών σε λειτουργία εντός της περιοχής, ενώ σύμφωνα με το ΕΠΧΣΑΑ Υδατοκαλλιεργειών υπάρχουν 4 περιοχές ΠΑΥ, που ανήκουν στην κατηγορία των περιοχών με περεταίρω περιθώρια ανάπτυξης. Οι περιοχές ανάπτυξης υδατοκαλλιεργειών λόγω της χωροθέτησής τους επηρεάζουν το παράκτιο περιβάλλον, με κύριες επιπτώσεις να ασκούνται στον θαλάσσιο πυθμένα και τα βενθικά οικοσυστήματα, ενώ αλληλεπίδραση υπάρχει και με είδη θαλασσίων θηλαστικών (μεσογειακή φώκια, κητώδη) που είναι παρόντα στην ευρύτερη περιοχή.

Μεσογειακή φώκια, Ρινοδέλφινο: Η τοποθέτηση κλωβών στην παράκτια ζώνη αποτελεί πόλο έλξης για τροφή για τα θαλάσσια θηλαστικά *Monachus monachus* και *Tursiops truncatus* που είναι παρόντα στην περιοχή. Η αλληλεπίδραση των ειδών αυτών τα οποία θηρεύουν περιμετρικά των κλωβών σκίζοντας δίχτυα ιχθυοκλωβών και καταναλώνοντας τα ψάρια καλλιέργειας, αποτελεί πολύ συχνό φαινόμενο. Η αλληλεπίδραση αυτή μπορεί να οδηγήσει στον τραυματισμό ή/και το θάνατο τους (ηθελημένο ή όχι), ιδιαίτερα δε στις περιπτώσεις που δεν εφαρμόζονται κατάλληλες διαχειριστικές πρακτικές για την προστασία των αποθεμάτων και των θηρευτών.

Πίνα (*Pinna nobilis*): Το είδος *Pinna nobilis* αποτελεί ενδημικό είδος της Μεσογείου συνεπώς η προτεραιότητα για την προστασία του συγκεκριμένου εμβληματικού είδους είναι εξαιρετικά σημαντική. Τα τελευταία χρόνια το είδος αξιολογήθηκε από την IUCN ως «Κρισίμως Κινδυνεύον» σε Μεσογειακό επίπεδο (Kersting et al., 2019), λόγω των φαινομένων μαζικής θνησιμότητας που λαμβάνουν χώρα τόσο στη Μεσόγειο όσο και στην ελληνική επικράτεια. Το φαινόμενο είναι ιδιαίτερα έντονο στην περιοχή **GR2530007** «Κορινθιακός κόλπος», όπου οι επιστημονικές εργασίες αναφέρουν συντριπτικό ποσοστό θνησιμότητας των πληθυσμών της πίνας στον Κορινθιακό (Zotou *et al.*, 2020). Η θνησιμότητα έχει αποδοθεί στην εξάπλωση επιβλαβών παρασίτων (πρωτόζωα και βακτήρια), τα οποία προσβάλλουν τα άτομα της πίνας ανεξαρτήτως ηλικιακής κλάσης, και προκαλούν σταδιακά τη νέκρωση ολόκληρου του πληθυσμού.

Καθώς οι υδατοκαλλιέργειες επιβαρύνουν τοπικά τους βενθικούς οργανισμούς δημιουργώντας φαινόμενα ευτροφισμού και ανοξίας, ενώ συχνά είναι αιτία εισαγωγής χημικών ουσιών, φαρμάκων και παθογόνων οργανισμών, κρίνεται ότι αυξάνει ισχυρά τον κίνδυνο επιδείνωσης της κατάστασης των πληθυσμών ενώ μειώνουν δραματικά το ενδεχόμενο πιθανής αποκατάστασης των νεκρωμένων πληθυσμών στην περιοχή. Για τον λόγο αυτόν, ο χαρακτηρισμός των πιέσεων/απειλών που σχετίζονται με την Υδατοκαλλιέργεια (G15, G16, G19) αξιολογείται ως «υψηλός» για το δίθυρο μαλάκιο *Pinna nobilis*. Επισημαίνεται ότι η εκτίμηση αυτή βασίστηκε στην κρίσιμη κατάσταση των πληθυσμών της πίνας τα τελευταία χρόνια, τόσο σε τοπικό επίπεδο (Κορινθιακός) όσο και σε εθνικό επίπεδο,

καθώς και στην ιδιαίτερη ευαισθησία/τρωτότητα του είδους σε περαιτέρω πιέσεις, σύμφωνα με την αρχή της πρόληψης.

Θαλάσσιοι τύποι οικοτόπων: Οι υδατοκαλλιέργειες δημιουργούν φαινόμενα ευτροφισμού και ανοξικότητας των ιζημάτων που οφείλονται κυρίως στις ιχθυοτροφές και τα υπολείμματα τόσο των τροφών (οργανική ρύπανση), των ιχθύων με ποσότητες αμμωνίας, των φαρμάκων αλλά και άλλων χημικών ουσιών που χρησιμοποιούνται για την καλλιέργεια. Οι υδατοκαλλιέργειες έχουν σημαντικές επιπτώσεις τοπικά στους τύπους οικοτόπων, δημιουργώντας αλλαγές στη δομή και λειτουργίες των βενθικών βιοκοινοτήτων, ενώ δημιουργούν αυξημένο κίνδυνο για την εισαγωγή ξενικών/ αλλόχθονων/ μεταλλαγμένων ειδών και παθογόνων οργανισμών στο οικοσύστημα που δύναται να υποβαθμίσει σημαντικά ευαίσθητους τύπους οικοτόπων όπως ο 1120* και 1170. Ωστόσο, στην Ελλάδα δεν επιτρέπεται η καλλιέργεια των εν λόγω ειδών (μη αυτόχθονων), βάσει του ισχύοντος νομικού πλαισίου αδειοδότησης των υδατοκαλλιεργειών, (Καν.(ΕΚ) 708/2007 και υπ' αριθ. 1333/153983/8.11.2018 ΥΑ-ΦΕΚ 5158Β/2018). Σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, η χωροθέτηση νέων μονάδων θαλάσσιας υδατοκαλλιέργειας δεν επιτρέπεται σε εκτάσεις με παρουσία του Τ.Ο. 1120* που βρίσκονται εντός προστατευόμενων περιοχών του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου NATURA 2000 (ΕΠΣΧΑΑ για τις Υδατοκαλλιέργειες, ΦΕΚ 2505/Β/4-11-2011). Αναλυτικά η σημασία / επίπτωση των πιέσεων και απειλών των υφιστάμενων και μελλοντικών μονάδων υδατοκαλλιέργειας στην περιοχή GR2530007 περιγράφεται στην καταγραφή των πιέσεων / απειλών που ακολουθεί.

Εκτίμηση σημασίας / επίπτωσης των πιέσεων:

- Η σημασία των πιέσεων G15, G16 και G19 είναι **M** (Μέτρια) για όλες τις περιοχές που απαντώνται τα είδη *Tursiops truncatus* και *Monachus monachus* (GR2530007). Η συνέχιση των πιέσεων αυτών τις καθιστά μεσοπρόθεσμες απειλές
- Η σημασία των πιέσεων G15, G16 και G19 εκτιμάται σε **H** (Υψηλή) για τις περιοχές που απαντάται το είδος *Pinna nobilis,* λαμβάνοντας υπόψη της κρίσιμη κατάσταση του είδους λόγω φαινομένων μαζικής θνησιμότηταςσε εθνικό και μεσογειακό επίπεδο .
- Η σημασία των πιέσεων G15, G16 και G19 είναι **M** (Μέτρια) για τους τύπους οικοτόπων 1110, 1120* και 1170.

5. Θαλάσσια ρύπανση (χημική ρύπανση και ρύπανση από πλαστικά και άλλα υλικά)

Ρύπανση του θαλάσσιου/παράκτιου περιβάλλοντος	
A28	«Γεωργικές δραστηριότητες που προκαλούν θαλάσσια ρύπανση»
F20	«Οικιακές δραστηριότητες ή δραστηριότητες αναψυχής και σχετιζόμενες δομές που προκαλούν θαλάσσια ρύπανση (εξαιρουμένης της μακρο- και μικρο-σωματιδιακής ρύπανσης)»,
F21	«Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που προκαλούν θαλάσσια ρύπανση (εξαιρουμένης της θαλάσσιας μακρο- και μικρο- σωματιδιακής ρύπανση)»
F22	«Οικιστικές ή ψυχαγωγικές δραστηριότητες και δομές που προκαλούν θαλάσσια μακρο- και μικρο-σωματιδιακή ρύπανση (π.χ. πλαστικές σακούλες, πολυστερίνη)»
F23	«Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που προκαλούν θαλάσσια μικρο- και μακρο-σωματιδιακή ρύπανση (π.χ. πλαστικές σακούλες, πολυστερίνη)»
J02	«Μεικτής προέλευσης ρύπανση θαλάσσιων υδάτων (θαλάσσια και παράκτια)»

Η θαλάσσια ρύπανση αφορά:

- Χημική ρύπανση του θαλάσσιου περιβάλλοντος: Προέρχεται κυρίως από απόβλητα ελαιοτριβείων και βιομηχανιών, ανεπαρκή επεξεργασία αστικών λυμάτων (έλλειψη ΕΕΛ), ρύπανση από γεωργικές και κτηνοτροφικές δραστηριότητες.
- Θαλάσσια απορρίμματα: Αποτελεί παγκόσμιο ζήτημα θαλάσσιας ρύπανσης και μία από τις σοβαρές απειλές για τα είδη θαλάσσιας πανίδας της περιοχής. Θαλάσσια απορρίμματα μπορεί να είναι: πλαστικά και μικροπλαστικά, λοιπά στερεά υλικά που έχουν απορριφθεί, αποτεθεί ή εγκαταλειφθεί στο θαλάσσιο και παράκτιο περιβάλλον, αποτσίγαρα, αλιευτικά εργαλεία που έχουν εγκαταλειφθεί ή χαθεί στη θάλασσα κ.α. Απορρίμματα δύναται να μεταφέρονται επίσης έμμεσα στη θάλασσα, μέσω ποταμών, αποχετευτικών δικτύων και δικτύων όμβριων υδάτων.

Στην **Ενότητα 2.1.4.2** (Τεύχος ΜΑ και ΤΤΑ) καταγράφονται στοιχεία σχετικά με τη ρύπανση των υδάτιων αποδεκτών σύμφωνα με την «Τεχνική Έκθεση του 1ου εξαετούς Κύκλου (2012-2018) της Οδηγίας Πλαίσιο για τη θαλάσσια Στρατηγική (2008/56/ΕΚ)» (ΕΓΥ/ΥΠΕΝ, 2018) και στην «Συνοδευτική Τεχνική Έκθεση για το Στάδιο της "Προετοιμασίας" του Σχεδίου Δράσης των Θαλάσσιων Στρατηγικών στην Ελλάδα για την εφαρμογή της Οδηγίας – Πλαίσιο για τη Θαλάσσια Στρατηγική 2008/56/ΕΚ» (ΕΓΥ/ΥΠΕΚΑ, 2012).

<u>Σε ότι αφορά τις επιπτώσεις της θαλάσσιας ρύπανσης στα είδη της θαλάσσιας πανίδας ισχύουν τα εξής:</u>

<u>Ρινοδέλφινο, Ζωνοδέλφινο, Κοινό δελφίνι και Σταχτοδέλφινο:</u> Σημαντικές πιέσεις/απειλές για τα είδη *Tursiops truncatus, Stenella coeruleoalba*, *Delphinus delphis* και *Grampus griseus* είναι: α) η χημική ρύπανση του θαλάσσιου περιβάλλοντος (π.χ. από δραστηριότητες καλλιέργειας γης) η οποία οδηγεί σε αναπαραγωγικές δυσλειτουργίες και εξασθένηση του ανοσοποιητικού συστήματος (Λεγάκις and Μαραγκού, 2009), β) τα πλαστικά ή άλλα υλικά (π.χ. ύφασμα) που καταλήγουν στη θάλασσα ως απορρίμματα και καταναλώνονται ως τροφή τα ζώα ή τα θηράματά τους, γ) η ρύπανση των θαλασσών από βιομηχανικά απόβλητα και χημικά.

Σημαντική επίσης πηγή ρύπανσης είναι η «κόκκινη λάσπη» (ερυθρά ιλύς, *red mud*), στερεό απόβλητο που παράγεται κατά τη διαδικασία παραγωγής αλουμίνας, το οποίο καλύπτει σημαντικό τμήμα του πυθμένα του Κορινθιακού Κόλπου και περιέχει αυξημένες συγκεντρώσεις βαρέων μετάλλων και ραδιονουκλιδίων (Papatheodorou *et al.*, 2005). Το ρινοδέλφινο είναι ευκαιριακός θηρευτής που τρέφεται κυρίως με βενθικά/παραβενθικά ψάρια, και έχει καταγραφεί οπτική παρατήρηση ατόμου με «κόκκινη λάσπη» στο σώμα του κατά την ανάδυση στην επιφάνεια της θάλασσας (Bearzi *et al.*, 2016). Όσον αφορά τα είδη *Stenella coeruleoalba* και *Delphinus delphis*, τρέφονται κυρίως με επιπελαγικά ή μεσοπελαγικά ψάρια, αλλά στον Κορινθιακό Κόλπο πιθανόν και με κεφαλόποδα (Bearzi *et al.*, 2016). Ωστόσο, η μεταφορά βαρέων μετάλλων προς τα ανώτερα τροφικά επίπεδα και τελικά στους ανώτερους θηρευτές δεν μπορεί να αποκλειστεί. Η χημική ρύπανση έχει επίσης συνδεθεί με ασθένειες στα θαλάσσια θηλαστικά, οι οποίες αποδυναμώνουν τα άτομα και τα καθιστούν πιο ευάλωτα σε άλλες απειλές.

<u>Θαλάσσιες χελώνες</u>: Συχνά οι χελώνες συγχέουν τα επιπλέοντα και αιωρούμενα πλαστικά αντικείμενα με μέδουσες και τις πίσσες με κάτι φαγώσιμο. Τέτοια υλικά υπάρχει κίνδυνος να φράξουν το πεπτικό τους σύστημα και να προκαλέσουν το θάνατο. Νεκροψία σε θαλάσσια χελώνα αποκάλυψε ποσότητα πλαστικού αρκετή για να καλύψει επιφάνεια μεγαλύτερη από έξι τετραγωνικά μέτρα. Επιπλέοντα πλαστικά αντικείμενα εμφανίζονται περισσότερο κοντά σε τουριστικές παραλίες και αστικά κέντρα, κοντά σε μικρά και μεγάλα εκβολικά συστήματα καθώς και σε περιοχές με σημαντική

παρουσία σκαφών αναψυχής και κοντινών οδών κίνησης εμπορικών και τουριστικών σκαφών, χαρακτηριστικά που καταγράφονται σε όλες τις παράκτιες και θαλάσσιες περιοχές μελέτης.

Συνιστά μακροχρόνια και μόνιμη άμεση πίεση στις κατηγορίες «J02: Μεικτής προέλευσης ρύπανση θαλάσσιων υδάτων (θαλάσσια και παράκτια)», «F22: Οικιστικές ή ψυχαγωγικές δραστηριότητες και δομές που προκαλούν θαλάσσια μακρο- και μικρο-σωματιδιακή ρύπανση (π.χ. πλαστικές σακούλες, πολυστερίνη)», «F23: Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που προκαλούν θαλάσσια μικρο- και μακρο-σωματιδιακή ρύπανση (π.χ. πλαστικές σακούλες, πολυστερίνη)".

Μεσογειακή φώκια: Η ρύπανση από βαρέα μέταλλα και οργανικούς ρυπαντές αποτελεί σημαντικό παράγοντα απειλής για τη μεσογειακή φώκια (*Monachus monachus*), επηρεάζοντας άμεσα την υγεία και την αναπαραγωγική της ικανότητα. Η βιοσυσσώρευση τοξικών στοιχείων όπως ο υδράργυρος (Hg), το κάδμιο (Cd) και ο μόλυβδος (Pb) στους ιστούς (ήπαρ, νεφρά, λιπώδη ιστό) έχει συσχετιστεί με ανοσοκαταστολή, νευρολογικές διαταραχές και ενδοκρινικές δυσλειτουργίες, οι οποίες μπορούν να επηρεάσουν αρνητικά τη γονιμότητα και την επιβίωση των νεαρών ατόμων. Στη Μεσόγειο έχουν καταγραφεί άτομα με εξαιρετικά υψηλές συγκεντρώσεις Hg, γεγονός που ενδέχεται να σχετίζεται με αυξημένη θνησιμότητα ή τη μείωση της αναπαραγωγικής επιτυχίας (Formigaro *et al.*, 2017). Παράλληλα, η παρουσία οργανικών ρυπαντών όπως PCBs, DDTs και PAHs σε επίπεδα που έχουν αποδειχθεί επιβλαβή σε άλλα θαλάσσια θηλαστικά υποδεικνύει αυξημένο κίνδυνο για την αναπαραγωγική δυναμική του είδους, καθώς οι ενώσεις αυτές συσχετίζονται με μειωμένη αναπαραγωγική επιτυχία, διαταραχές στην παραγωγή γάλακτος και αυξημένη τρωτότητα σε λοιμώξεις. Οι χρόνιες αυτές επιδράσεις, σε συνδυασμό με το μικρό μέγεθος και τον κατακερματισμό των υπαρχόντων πληθυσμών, αποτελούν σημαντική απειλή για τη βιωσιμότητα των πληθυσμών της *Monachus monachus* στη Μεσόγειο (Capanni *et al.*, 2024). Τέλος, σημαντική βιοσυσσώρευση μικροπλαστικών σωματιδίων έχει αποδειχθεί σε άτομα του είδους από αναλύσεις κοπράνων (Hernandez-Milian *et al.*, 2023) ή τμήματα του πεπτικού συστήματος (Pietroluongo *et al.*, 2022), κάτι που υποδεικνύει εισαγωγή πλαστικών μέσω διατροφής ή περιβάλλοντος και πιθανές επιπτώσεις όπως μειωμένη πέψη, δυνητική μεταφορά χημικών ενώσεων και υποβάθμιση της υγείας των ατόμων.

Πίνα: Το δίθυρο μαλάκιο *Pinna nobilis* πλήττεται σοβαρά από τη ρύπανση, η οποία απειλεί σημαντικά τους πληθυσμούς του. Έχει αποδειχθεί ότι ρύποι όπως βαρέα μέταλλα, υδρογονάνθρακες, φυτοφάρμακα καθώς και μικρο-πλαστικά συσσωρεύονται στους ιστούς του, οδηγώντας σε στρες, αναπαραγωγική αποτυχία και αυξημένα ποσοστά θνησιμότητας (Vázquez-Luis *et al.*, 2016). Η ρύπανση προκαλεί ευτροφισμό και υποβάθμιση των ενδιαιτημάτων, δημιουργώντας υποξικές συνθήκες που μειώνουν περαιτέρω την ικανότητα του είδους να ευδοκιμήσει. Επιπλέον, οι ρύποι μπορούν να μειώσουν την ικανότητα διήθησης του είδους *Pinna nobilis*, διαταράσσοντας την ικανότητά τους να τρέφονται και την πρόσληψη θρεπτικών συστατικών, επιτείνοντας περαιτέρω τη μείωση των πληθυσμών (Ward *et al.*, 2019). Μελέτες δείχνουν ότι οι πετρελαιοκηλίδες και η απόρριψη χημικών ουσιών από γεωργικές και βιομηχανικές δραστηριότητες είναι ιδιαίτερα επιζήμιες, προκαλώντας τόσο άμεση τοξικότητα όσο και μακροχρόνιες οικολογικές επιπτώσεις (Sureda *et al.*, 2013). Οι αυξημένες συγκεντρώσεις ρύπων, σε συνδυασμό με την υποβάθμιση των ενδιαιτημάτων και την εξάπλωση ασθενειών, έχουν συμβάλει στη δραματική μείωση των πληθυσμών του είδους τα τελευταία χρόνια (Vázquez-Luis *et al.*, 2016).

Επιπρόσθετα η συνέχιση της πίεσης συνιστά μεσοπρόθεσμη απειλή.

Εκτίμηση σημασίας / επίπτωσης των πιέσεων:

- Η σημασία / επίπτωση των πιέσεων J02, F22 και F23 είναι **M** (μέτρια) μέτριας έντασης και σε όλη τη διάρκεια του έτους για όλες τις περιοχές (χερσαίες/θαλάσσιες και αμιγώς θαλάσσιες) με

παρουσία των ειδών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas* (ΟΧΕ τροφοληψίας). Περιοχές: GR2530007, GR2540001 GR2540003.

- Η σημασία / επίπτωση των πιέσεων A28, F20, F21, J02 είναι **Μ** (μέτρια) σε όλες τις περιοχές μελέτης που απαντώνται τα κητώδη είδη *Tursiops truncatus, Stenella coeruleoalba*, *Delphinus delphis* και *Grampus griseus* (GR2530007) και τα είδη *Pinna nobilis* και *Monachus monachus.* Η συνέχιση των πιέσεων αυτών τις καθιστά μεσοπρόθεσμες απειλές.
- Η σημασία / επίπτωση των πιέσεων F22 και F23, που αφορούν ρύπανση από πλαστικά και άλλα υλικά είναι **Μ (μέτριας)** έντασης σε όλες τις περιοχές μελέτης που απαντώνται τα κητώδη είδη *Tursiops truncatus, Stenella coeruleoalba, Delphinus delphis* και *Grampus griseus* (GR2530007) και σε όλες τις περιοχές τροφοληψίας της μεσογειακής φώκιας (*Monachus monachus*). Η συνέχιση των πιέσεων αυτών τις καθιστά μεσοπρόθεσμες απειλές.

<u>Σε ότι αφορά τις επιπτώσεις της θαλάσσιας ρύπανσης στους θαλάσσιους τύπους οικοτόπων, ισχύουν τα εξής</u>:

Η παράκτια ζώνη είναι ο αποδέκτης της μεγαλύτερης ποσότητας θαλασσίων απορριμμάτων. Παράκτιοι τύποι οικοτόπων, όπως τα υποθαλάσσια λιβάδια του φυτού ποσειδωνία (οικότοπος προτεραιότητας 1120*) αποτελούν σημαντικό αποδέκτη της πλαστικής ρύπανσης (πιέσεις με κωδικό F22 και F23) με τον μηχανισμό της απόθεσης μικροπλαστικών και θραυσμάτων πλαστικού μέσα στους πυκνούς θόλους που τον χαρακτηρίζουν. Πρόσφατη έρευνα του πανεπιστημίου της Βαρκελώνης στα λιβάδια ποσειδωνίας των ακτών της Μαγιόρκας απέδειξε ότι υπάρχει σημαντικός βαθμός συσσώρευσης πλαστικών που συγκεντρώνεται στις ωοειδείς, πεπλατυσμένες μπάλες ινώδους υλικού από τον μίσχο του αγγειόσπερμου, που ξεβράζονται στις ακτές. Υπολογίστηκε ότι κατά μέσον όρο συγκεντρώνονται 1.470 κομμάτια πλαστικού ανά κιλό ινώδους υλικού, ενώ σύμφωνα με εκτιμήσεις, στη Μεσόγειο αιχμαλωτίζουν έως και 867 εκατ. κομμάτια πλαστικού τον χρόνο (Sanchez-Vidal *et al.*, 2021). Τέλος, η θαλάσσια ρύπανση που σχετίζεται με την οργανική ρύπανση και προκαλείται από τη διάθεση ανεπεξέργαστων αστικών, γεωργικών και βιομηχανικών λυμάτων στη θάλασσα αποτελεί βασικό λόγο υποβάθμισης του τ.ο. 1120* τις τελευταίες δεκαετίες. Οι πιέσεις **A28, F20, F21, F22, F23** και **J02** συνιστούν μόνιμες μακροχρόνιες πιέσεις για τον Τ.Ο. 1120*, **υψηλής σημασίας / επίπτωσης (Η),** και **μέτριας (Μ) έντασης**, ενώ ταυτόχρονα συνιστούν και άμεση απειλή.

Τα θαλάσσια απορρίμματα, και συγκεκριμένα τα μάκρο-απορρίμματα, συνήθως παρουσιάζουν μεγαλύτερες συγκεντρώσεις στα βαθύτερα σημεία των υφάλων (Τ.Ο. 1170), και προκαλούν αντίστοιχες μηχανικές διαταραχές με αυτές που επιφέρουν τα αλιευτικά εργαλεία (δες παραπάνω) αντίστοιχης σημασίας και έντασης (Angiolillo and Fortibuoni, 2020). Επιπλέον, μάκρο-απορρίμματα καθώς και φερτά υλικά ως αποτέλεσμα δομικών και κατασκευαστικών δραστηριοτήτων στην παράκτια ζώνη δύναται να επιφέρουν σημειακή ή και ολική καταστροφή του οικοτόπου με νέκρωση των χαρακτηριστικών ειδών που τείνουν να συσσωρεύουν απορρίμματα και ιδιαίτερα πλαστικά λόγω της περίπλοκης και τρισδιάστατης (δενδροειδούς) δομής τους, καθώς και των γύρω οικοτόπων, και να υπονομεύσουν την αισθητική του τοπίου, τόσο του παράκτιου όσο και του υποθαλάσσιου. Τέλος η χημική ρύπανση, αποτελεί έναν από τους λόγους που ευθύνονται για τη μείωση τόσο των δεδροειδών μακροφυκών όσο και των κοραλλιγενών βιοκοινοτήτων, κυρίως σε βιομηχανικά, εμπορικά και οικιστικά ανεπτυγμένες περιοχές (Bevilacqua *et al.*, 2018; Orfanidis *et al.*, 2021). Οι πιέσεις **A28, F20, F21, F22, F23 και J02** συνιστούν μόνιμες μακροχρόνιες πιέσεις για τον Τ.Ο. 1170, **υψηλής σημασίας / επίπτωσης (Η),** και **μέτριας (Μ) έντασης**, ενώ ταυτόχρονα συνιστούν και άμεση απειλή.

6. Άλλες ανθρωπογενείς Πιέσεις / Απειλές

Ηχορύπανση από γεωλογικές ακουστικές έρευνες	
H08	Άλλες ανθρώπινες οχλήσεις και διαταραχές

Η αύξηση του ανθρωπογενούς υποβρύχιου περιβαλλοντικού θορύβου και η συχνή έκθεση σε επαναλαμβανόμενους ή παρατεταμένους ήχους επιβλαβούς στάθμης ή/και συχνότητας προκαλεί στρες και τραυματισμούς στα θαλάσσια θηλαστικά. Επίσης, μπορεί να οδηγήσει σε προσωρινή ή μόνιμη απώλεια ακοής και αλλαγή της συμπεριφοράς των ζώων. Ο Κορινθιακός κόλπος αποτελεί περιοχή υψηλού γεωλογικού ενδιαφέροντος, και οι αντίστοιχες ακουστικές έρευνες δεν είναι σπάνιες (Taylor *et al.*, 2011; Beckers *et al.*, 2015). Οι δραστηριότητες αυτές αποτελούν μεσοπρόθεσμη απειλή, μέτριας (M) έντασης για τα είδη *Tursiops truncatus, Stenella coeruleoalba*, *Delphinus delphis* και *Grampus griseus* στην περιοχή που απαντώνται (GR2530007).

7. Ξενικά και χωροκατακτητικά είδη

Πιέσεις και απειλές που οφείλονται σε εισβλητικά είδη	
I01	«Εισβλητικά ξενικά είδη που αφορούν την ΕΕ»
I02	«Άλλα εισβλητικά ξενικά είδη (εκτός των ειδών που αφορούν την ΕΕ)»

Πληροφορίες σχετικά με τα θαλάσσια χωροκατακτητικά ξενικά είδη και το βαθμό αρνητικών επιπτώσεων αυτών έχουν ληφθεί από το Ευρωπαϊκό δίκτυο EASIN [70](European Alien Species Information Network / Ευρωπαϊκό δίκτυο πληροφοριών για τα αλλόχθονα είδη), το οποίο ανανεώνεται διαρκώς.

Στην Ελλάδα, όπου ο αριθμός των ενδημικών ειδών είναι μεγάλος, τα χωροκατακτητικά ξενικά είδη προκαλούν την εξαφάνιση των ενδημικών ειδών μέσω της θήρευσης, του ανταγωνισμού, των παθογόνων οργανισμών και παρασίτων που είναι φορείς και του φαινομένου του υβριδισμού. Οι οικολογικές επιπτώσεις της παρουσίας τους κυμαίνονται από αλληλεπιδράσεις με μεμονωμένα είδη και μείωση της υγείας των ενδημικών ειδών έως την ολική κατάρρευση των πληθυσμών τους, τις τοπικές εξαφανίσεις, τις αλλαγές στη σύνθεση των βιοκοινοτήτων και τις μεταβολές των οικοσυστημικών λειτουργιών (Korakaki *et al.*, 2021). Στη Μεσόγειο η μεγαλύτερη πηγή εισόδου χωροκατακτητικών ξενικών ειδών αποτελεί αρχικά η ναυσιπλοΐα, και ακολουθούν οι υδατοκαλλιέργειες και το πέρασμα από τη διώρυγα του Σουέζ (Katsanevakis *et al.*, 2016). Ωστόσο, θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι στην Ελλάδα δεν επιτρέπεται πλέον η καλλιέργεια των εν λόγω ειδώ (μη αυτόχθονων), βάσει του ισχύοντος νομικού πλαισίου αδειοδότησης των υδατοκαλλιεργειών, (Καν.(ΕΚ) 708/2007 και υπ' αριθ. 1333/153983/8.11.2018 ΥΑ-ΦΕΚ 5158Β/2018).

Σημαντικός είναι ο ανταγωνισμός που διαπιστώνεται από το αλλόχθονο χλωροφύκος *Caulerpa cylindracea* και το ροδοφύκος *Womerseyella setacea* στους λειμώνες φανερογάμων *Posidonia oceanica* (Τ.Ο. 1120*) και στον Τ.Ο. 1170 («Ύφαλοι»). Το είδος *Caulerpa cylindracea* (εισοδος στη Μεσόγειο από το 1990) επεκτάθηκε γρήγορα σε διαφορετικούς τύπους υποστρώματος που βρίσκονται οι Τ.Ο. 1120* και 1170 που στην Ελλάδα φτάνουν μέχρι τα 75 μέτρα βάθος (Dailianis *et al.*, 2016). Το είδος φτιάχνει πυκνά στρώματα έως 15 εκ. πάχος, προκαλώντας ανοξικές συνθήκες για τα είδη που βρίσκονται κάτω από αυτό, προκαλώντας σημαντικές αλλαγές στη σύνθεση των βιοκοινοτήτων έως και την ολοκληρωτική εξαφάνιση των οικοτόπων σημασίας ακόμα και όταν αυτοί

[70] https://easin.jrc.ec.europa.eu/easin

βρίσκονται σε καλή κατάσταση διατήρησης (Ceccherelli *et al.*, 2000; Katsanevakis *et al.*, 2014; Korakaki *et al.*, 2021). Όσον αφορά ροδοφύκος *W. setacea*, δύναται να σχηματίσουν ένα πυκνό κάλυμμα στα (νεκρά ή ζωντανά) ριζώματα της *P. oceanica* ακόμα και σε λειμώνες με υψηλή πυκνότητα, αλλά και στους Υφάλους, προκαλώντας μειώνοντας την πολυπλοκότητα, τις λειτουργίες και τη βιοποικιλότητα του οικοτόπου (μείωση του φωτός για τους αυτότροφους οργανισμούς, μεταβολές στη σύνθεση των βενθικών βιοκοινωνιών τις τροφικές σχέσεις) και γενικότερα μειώνει τη βιοποικιλότητα μιας περιοχής (Díaz-Almela and Duarte, 2008; Boudouresque *et al.*, 2012; Katsanevakis *et al.*, 2014; Korakaki *et al.*, 2021).

Τα εισβολικά είδη έχουν την τάση να εξαπλώνονται εις βάρος των αυτόχθονων βιοκοινοτήτων επιφέροντας σημαντικές αλλαγές στη σύνθεση της βιοποικιλότητας μίας περιοχής. Για παράδειγμα, στους βραχώδεις υφάλους των ελληνικών θαλασσών και της ανατολικής Μεσογείου γενικότερα, η εξάπλωση των εισβολικών ψαριών του γένους Siganus συμβάλουν στο πρόβλημα της υπερβόσκησης, καθώς πρόκειται για δεινούς βοσκητές των δενδροειδών μακροφυκών (Sala *et al.*, 2011), ενώ παράλληλα ανταγωνίζονται ή και εκτοπίζουν αυτόχθονους βοσκητές, με αποτέλεσμα κάποιες φορές να οδηγούν τους πληθυσμούς των αυτόχθονων σε κατάρρευση (Sini *et al.*, 2019). Παράλληλα, η πρόσφατη εισβολή και ταχύτατη εξάπλωση του λεοντόψαρου (*Pterois miles*) στο Αιγαίο - ένας σημαντικός θηρευτής που έχει ήδη επιφέρει σημαντικές οικολογικές επιπτώσεις στους υφάλους της Καραϊβικής -, επίσης αναμένεται να φέρει ανάλογα προβλήματα στους υφάλους της περιοχής. Το πρόβλημα των εισβολικών ειδών ενισχύεται από την άνοδο της θερμοκρασίας του νερού, καθώς με τον τρόπο αυτό εντείνεται η εξάπλωση θερμόφιλων εισβολικών ειδών σε περιοχές που κάποτε δεν ήταν κατάλληλες για την επιβίωση τους. Οι πιέσεις **I01, και I02** συνιστούν μόνιμες μακροχρόνιες πιέσεις, (**H**) υψηλής σημασίας / επίπτωσης, και (**M**) μέτριας έντασης για τον Τ.Ο. 1170, ενώ ταυτόχρονα συνιστούν και άμεση απειλή.

Τα πιο σημαντικά εισβλητικά είδη ιχθυοπανίδας είναι τα *Fistularia commersonii, Lagocephalus sceleratus («λαγοκέφαλος»), Siganus luridus, Siganus rivulatus («Γερμανός»), Pterois miles* («Λεοντόψαρο») (Zenetos *et al.*, 2018). Πολλά από αυτά τα είδη (π.χ. *F. commersonii, P. miles)* αποτελούν αποτελεσματικούς θηρευτές που τρέφονται με σημαντικά είδη υψηλής εμπορικής αξίας για την αλιεία, και σε μεγάλες ποσότητες. Άλλα είδη είναι τοξικά ως προς την κατανάλωσή τους (π.χ. λαγοκέφαλος), και έχουν σημαντικές επιπτώσεις στην τοπική οικονομία, καθώς επηρεάζουν την αλιεία (προκαλούν ζημιές στα αλιευτικά εργαλεία, μείωση ιχθυαποθεμάτων) και τον τουρισμό (Katsanevakis *et al.*, 2014; Zenetos *et al.*, 2018; Korakaki *et al.*, 2021). Τα είδη αυτά έχουν δυσμενείς επιπτώσεις στη δομή και δυναμική των τοπικών ιχθυοπληθυσμών και των ενδιαιτημάτων τους, ενώ δύναται να εκτοπίσουν εντελώς πολλά ενδημικά είδη ψαριών (Kalogirou *et al.*, 2007; Bariche *et al.*, 2009). Σημαντικό όμως είναι να τονιστεί ότι υπάρχουν και αλλόχθονα είδη όπως το είδος *Callinectes sapidus («*Μπλε κάβουρας») που έχει αποκτήσει σημαντική εμπορική αξία (Korakaki *et al.*, 2021).

Σε ότι αφορά το είδος ***Pinna nobilis*** πιθανολογείται πως το *Haplosporidium pinnae*, το παράσιτο που ευθύνεται για τις μαζικές θανατώσεις της πίννας, είναι είδος ξενικό. Πέραν αυτού, υπάρχουν παραδείγματα και άλλων αλλόχθονων ειδών (κυρίως μακροφυκών) που φαίνεται πως επηρεάζουν την πίννα σε επίπεδο φυσιολογίας (Basso *et al.*, 2015). Η πίεση από ξενικά/εισβλητικά είδη (**I01**) θα πρέπει να θεωρηθεί **H** (υψηλή) σε όλες τις περιοχές μελέτης που απαντάται το είδος, **στην περίπτωση που το *H. pinnae* έχει όντως επηρεάσει τους πληθυσμούς στη συγκεκριμένη περιοχή**. Η πίεση I01 επίσης εκτιμάται σε **L** (ασθενής) σε όλες τις περιοχές μελέτης που απαντάται το είδος για τις περιπτώσεις των λοιπών ξενικών ειδών που είναι γνωστό ότι υπάρχουν στην περιοχή.

Η σημασία / επίπτωση της πίεσης από χωροκατακτητικά ξενικά είδη (**I01**) θα πρέπει να θεωρηθεί **H** (**Υψηλή**) και υψηλής έντασης σε όλες τις περιοχές μελέτης που απαντάται το είδος *Pinna nobilis*,

καθώς το *H. pinnae* έχει όντως επηρεάσει τους πληθυσμούς της πίννας τουλάχιστον σε κάποιες περιοχές που έχουν μελετηθεί (Zotou *et al.*, 2020).

Η σημασία / επίπτωση της πίεσης I01 εκτιμάται σε **H** (**Υψηλή**) και μέτριας έντασης σε όλες τις περιοχές μελέτης που απαντάται ο Τ.Ο. 1120*.

Η σημασία / επίπτωση των πιέσεων I01 και I02 εκτιμάται σε **H** (**Υψηλή**) και (**M**) μέτριας έντασης σε όλες τις περιοχές μελέτης που απαντάται ο Τ.Ο. 1170.

Η σημασία / επίπτωση της πίεσης I01 εκτιμάται σε **L** (ασθενής) και χαμηλής έντασης σε όλες τις περιοχές μελέτης για τις περιπτώσεις των λοιπών ξενικών ειδών που είναι γνωστό ότι υπάρχουν στην περιοχή.

8. Φυσικές διεργασίες (εκτός καταστροφών και διαδικασιών που προκλήθηκαν από ανθρωπογενή δραστηριότητα ή κλιματική αλλαγή)

Πιέσεις και απειλές από Διαειδικές σχέσεις στο θαλάσσιο περιβάλλον	
L06	«Διαειδικές σχέσεις (ανταγωνισμός, θήρευση, παρασιτισμός, παθογόνα»

Πίννα: Το είδος *Pinna nobilis* αυτή τη στιγμή θεωρείται ως ένα από τα κρισίμως κινδυνεύοντα είδη της Μεσογείου καθώς οι περισσότεροι πληθυσμοί του έχουν καταρρεύσει σε Μεσογειακό επίπεδο λόγω της εξάπλωσης του παθογόνου παράσιτου *Haplosporidium pinnae* το οποίο έχει προκαλέσει μαζικές θανατώσεις πληθυσμών, εντός και εκτός του Ελλαδικού χώρου (IUCN, 2019[71]; Kersting *et al.*, 2019). Αποτελεί άμεση **απειλή, Υψηλής (H)** σημασίας και υψηλής έντασης για όλες τις περιοχές που απαντάται το είδος.

9. Κλιματική αλλαγή

Απειλές από την κλιματική αλλαγή	
N01	«Μεταβολές θερμοκρασίας (π.χ. άνοδος θερμοκρασίας & ακραίες τιμές) λόγω κλιματικής αλλαγής»
N04	«Μεταβολές της στάθμης της θάλασσας και της έκθεσης (παράκτιων βιοκοινοτήτων) στον κυματισμό λόγω κλιματικής αλλαγής»
N05	«Αλλαγή της θέσης, του μεγέθους και / ή της ποιότητας των ενδιαιτημάτων λόγω κλιματικής αλλαγής»
N06	«Αποσυγχρονισμός των βιολογικών / οικολογικών διεργασιών λόγω κλιματικής αλλαγής»

Παρότι δεν επιβεβαιώνεται ότι οι μεταβολές από την κλιματική αλλαγή θα έχουν συντελεστεί μέσα στις δύο επόμενες περιόδους αναφοράς (εντός 12 ετών από το τέλος της τρέχουσας περιόδου αναφοράς) κρίθηκε σκόπιμο να παρουσιαστούν κάποιες από τις δυνητικές επιπτώσεις που μπορεί να επιφέρουν αυτές.

Πίννα (*Pinna nobilis*): Η άνοδος της θερμοκρασίας της θάλασσας μπορεί να προκαλέσει φθορά στα λιβάδια *Posidonia oceanica* (Marba and Duarte, 2010; Jordà *et al.*, 2012) που αποτελούν κύριο ενδιαίτημα της πίννας (*Pinna nobilis*), να επηρεάσει σημαντικά την αναπαραγωγή, το ποσοστό επιβίωσης των προνυμφικών σταδίων, καθώς και τις μεταβολικές λειτουργίες της πίννας. Επιπλέον η σταδιακή οξίνιση της θάλασσας μπορεί να επηρεάσει την ανάπτυξη του κελύφους του δίθυρου

[71] https://www.iucn.org/news/mediterranean/201907/mediterranean-noble-pen-shell-crisis-pinna-nobilis-june-2019-update

μαλάκιου *P. nobilis*. Όλοι αυτοί οι παράγοντες λειτουργούν συνδυαστικά και μπορεί να οδηγήσουν στην κατάρρευση των πληθυσμών της πίννας (**N01, N05, N06**), είτε ως μεμονωμένοι παράγοντες είτε σωρευτικά αποδυναμώνοντας την καλή κατάσταση και υγεία των οργανισμών και καθιστώντας τους πιο ευάλωτους σε άλλες απειλές όπως ασθένειες, ρύπανση κτλ. Συνιστούν μακροχρόνιες και μόνιμες **πιέσεις**, και η συνέχιση τους συνιστά μακροπρόθεσμη απειλή.

Χερσαίες θέσεις φωλεοποίησης της Καρέτα (*Caretta caretta*): Η κλιματική αλλαγή επηρεάζει σημαντικά τις θαλάσσιες χελώνες, κυρίως μέσω της αύξησης των παγκόσμιων θερμοκρασιών, η οποία έχει επιπτώσεις στις περιοχές φωλεοποίησης και τα ποσοστά επιβίωσης των νεοσσών. Οι αυξημένες θερμοκρασίες στην άμμο μπορούν να στρέψουν την αναλογία φύλων προς τα θηλυκά, διαταράσσοντας δυνητικά τη δυναμική του πληθυσμού (Fuentes *et al.*, 2024). Επιπλέον, η αυξημένη συχνότητα και ένταση των καταιγίδων απειλεί τις παραλίες ωοτοκίας μέσω της διάβρωσης και της καταστροφής των ενδιαιτημάτων , ενώ σε συνδυασμό με την άνοδο της θαλάσσιας στάθμης οι περιοχές ωοτοκίας απειλούνται περαιτέρω λόγω της κατάκλυσης τόσο των φωλιών όσο και των παραλιών, μειώνοντας το διαθέσιμο ενδιαίτημα ωοτοκίας (Dewald and Pike, 2014; Martins *et al.*, 2022; Simantiris, 2024). Η οξίνιση των ωκεανών και η αύξηση της θερμοκρασίας επηρεάζουν επίσης την υγεία των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας, όπως οι κοραλλιογενείς ύφαλοι (τ.ο. 110) και τα λιβάδια φανερογάμων (π.χ. τ.ο. 1120*), που είναι ζωτικής σημασίας για ορισμένα είδη θαλάσσιων χελωνών. Συνολικά, η κλιματική αλλαγή αποτελεί μακροχρόνια και μόνιμη πίεση και απειλή.

Χερσαίες θέσεις αναπαραγωγής της *Monachus monachus* (τ.ο. 8330): Η κλιματική αλλαγή επηρεάζει σημαντικά τα θαλάσσια σπήλαια μέσω διαφόρων μηχανισμών, όπως η άνοδος της στάθμης της θάλασσας, η αύξηση της θερμοκρασίας του νερού και η οξίνιση των ωκεανών. Οι αυξημένες θερμοκρασίες μπορούν να μεταβάλουν την κατανομή των θαλάσσιων βενθικών ειδών, να διαταράξουν τους αναπαραγωγικούς τους κύκλους και να προκαλέσουν λεύκανση των ειδών που συγκροτούν τα κοραλλιγενή, όπως κοράλια και γοργονίες (Cerrano *et al.*, 2000). Μελέτες έχουν δείξει επίσης ότι η κλιματική αλλαγή ευνοεί την ανάπτυξη παθογόνων που πλήττει θεμελιώδεις οργανισμούς των σπηλαίων όπως οι σπόγγοι, υποβαθμίζοντας τελικά τη δομική πολυπλοκότητα των θαλάσσιων σπηλαίων (Cerrano *et al.*, 2001; Bertolino *et al.*, 2017), ενώ υπάρχουν αναφορές για μετάδοση ιών στο είδος από τα κητώδη (van de Bildt *et al.*, 2000). Η άνοδος της στάθμης της θάλασσας μπορεί να οδηγήσει στην πλημμύρα ή στην απώλεια πρόσβασης σε ορισμένα σπήλαια, μειώνοντας έτσι τη διαθεσιμότητα ενδιαιτημάτων για τη μεσογειακή φώκια (Karamanlidis *et al.*, 2004; Saydam and Güçlüsoy, 2023). Αποτελούν μακροχρόνιες και μόνιμες πιέσεις, και η συνέχιση τους συνιστά μακροπρόθεσμη απειλή.

Επισημαίνεται ότι οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στις χερσαίες θέσεις αναπαραγωγής της *Monachus monachus* (τ.ο. 8330) και φωλεοποίησης της *Caretta caretta*, αναλύονται στις αντίστοιχες ενότητες που ακολουθούν.

Σε ότι αφορά τους τύπους οικοτόπων επισημαίνεται ότι απειλές λόγω κλιματικής αλλαγής αποτελούν: α) η επιρροή των μεταβολών της θερμοκρασίας στη φυσιολογία στενόθερμων ειδών (N01), β) η επιρροή των μεταβολών της στάθμης της θάλασσας (N04), γ) αλλαγές στην κατανομή και τη δομή των τύπων οικοτόπων (N05 και N06), καθώς και γ) η αλλαγή σε ενδιαιτήματα που χρησιμοποιούνται από είδη για καταφύγιο/τροφοληψία/αναπαραγωγή (N05).

Συγκεκριμένα για τον οικότοπο προτεραιότητας 1120*, το είδος *P. oceanica* έχει ανώτατο όριο θερμικής ανοχής 28°C. Αυξήσεις στη θερμοκρασία της επιφάνειας της θάλασσας (SST) πάνω από αυτό το όριο προκαλούν θερμική καταπόνηση, η οποία βλάπτει το μεταβολισμό των φυτών (Lee *et al.*, 2007; Procaccini *et al.*, 2012; Tuya *et al.*, 2016), προκαλεί διαταραχή της φωτοσυνθετικής

ισορροπίας μεταξύ της ποσότητας άνθρακα που σταθεροποιείται και της αναπνοής του φυτού προκαλώντας θνησιμότητα του χαρακτηριστικού δομικού είδους του τύπου οικοτόπου, *P. oceanica* (Lee *et al.*, 2007; Jordà *et al.*, 2012; Collier and Waycott, 2014) και μείωση της αναπαραγωγικής ικανότητας του φανερόγαμου (Ruiz *et al.*, 2018). Επίσης ο συνδυασμός αυξημένων θερμοκρασιών με αυξημένη συγκέντρωση θρεπτικών ουσιών μπορεί να οδηγήσει στη δημιουργία ενός τοξικού ιζήματος στο οποίο ο τ.ο. 1120* δεν μπορεί να αναπτυχθεί (Duarte, 2002). Επίσης, η άνοδος της θαλάσσιας στάθμης επηρεάζει τη διαθεσιμότητα του φωτός που είναι απαραίτητος παράγοντας για την ανάπτυξη των αγγειόσπερμων (*P. oceanica*), γεγονός που λόγω προκαλεί μειωμένη διείσδυση φωτός στα βαθύτερα στρώματα της κατανομής του οικότοπου (Church *et al.*, 2013) και μείωση της αναπαραγωγικής επιτυχίας του είδους λόγω έλλειψης διαθέσιμης ενέργειας (DIAZ-ALMELA *et al.*, 2007). Περιστατικά θερμικού στρες (κύματα καύσωνα) λόγω απότομων αυξήσεων της θερμοκρασίας μπορεί να επιφέρουν νέκρωση στην *P. oceanica*, ενώ οι απότομες ισχυρές καταιγίδες οδηγούν σε μειωμένη διαθεσιμότητα φωτός για φωτοσύνθεση, καλύπτουν τα φυτά με ίζημα ή τα ξεριζώνουν λόγω του ισχυρού κυματισμού (Giorgi and Lionello, 2008; Côté-Laurin *et al.*, 2017).

Η μεταβολή της θερμοκρασίας του νερού αποτελεί σημαντική πίεση για όλα τα θαλάσσια οικοσυστήματα της Μεσογείου και ευθύνεται για την αύξηση των περιστατικών μαζικής θανάτωσης βενθικών οργανισμών σε Μεσογειακό επίπεδο. Το θερμικό στρες από απότομες αυξήσεις της θερμοκρασίας κατά το φαινόμενο κυμάτων ζέστης (heat waves) δεν επηρεάζουν μόνο για τον τ.ο. 1120* αλλά πολύ έντονες επιπτώσεις αυτού του φαινομένου έχουν παρατηρηθεί και στον τ.ο. 1170. Ως περιστατικό μαζικής θανάτωσης ορίζεται η παρουσία νέκρωσης σε >10% των ατόμων/αποικιών ενός πληθυσμού, και συνδέεται άμεσα με επαναλαμβανόμενους, δυνατούς καύσωνες, οι οποίοι παρουσιάζουν αύξηση παγκοσμίως (Garrabou *et al.*, 2019). Στη Μεσόγειο, η πρώτη καταγραφή του φαινομένου για τον τ.ο. 1170 είχε γίνει στις αρχές της δεκαετίας του '80 σε κάποιες περιοχές της δυτικής λεκάνης, ωστόσο η συχνότητα εμφάνισης περιστατικών μαζικής θανάτωσης φαίνεται να αυξάνεται ολοένα και περισσότερο. Το πιο ακραίο περιστατικό μαζικής θανάτωσης των κοραλλιγενών σχηματισμών στη Μεσόγειο έλαβε χώρα το 1999, όπου καταγράφηκαν μαζικές θανατώσεις σε πληθυσμούς περισσότερων από 30 ειδών στις ακτές της Γαλλίας και της Ιταλίας. Έκτοτε, πολλά περιστατικά αντίστοιχης έκτασης έχουν καταγραφεί, μαζί με πολλά άλλα, πιο περιορισμένα σε γεωγραφική έκταση και αριθμό ειδών που επηρεάστηκαν. Τα περισσότερα από τα είδη που έχουν καταγραφεί να επηρεάζονται από την αύξηση της θερμοκρασίας του νερού είναι είδη που απαντώνται σε βραχώδεις υφάλους (Garrabou *et al.*, 2019). Σημαντικός παράγοντας της κλιματικής αλλαγής επίσης που επηρεάζει έντονα τον τ.ο. 1170, και όχι τόσο πολύ τον τ.ο. 1120*, είναι η όξυνση των ωκεανών λόγω των ασβεστολιθικών οργανισμών που χαρακτηρίζουν τον οικότοπο μειώνοντας τη δομή και τις λειτουργίες τους. Σημαντικό ρόλο στον τύπο οικοτόπου 1170 παίζουν και οι καταιγίδες που επηρεάζουν τη διαθεσιμότητα του φωτός, την έντονη επαναιώρηση ιζήματος, και τη μηχανική καταστροφή των δενδροειδών οργανισμών από τον κυματισμό. Η πίεση **N01** συνιστά μόνιμη μακροχρόνια πίεση, **υψηλής σημασίας / επίπτωσης (Η), και μέτριας (Μ) έντασης**, ενώ ταυτόχρονα συνιστά και μεσοπρόθεσμη απειλή.

Η σημασία / επίπτωση της πίεσης από την κλιματική αλλαγή (**N01, N05, N06**) θα πρέπει να θεωρηθεί **Η** (**Υψηλή**) και μέτριας έντασης σε όλες τις περιοχές μελέτης που απαντάται το είδος ***Pinna nobilis***, καθώς το *H. pinnae* έχει όντως επηρεάσει τους πληθυσμούς της πίννας τουλάχιστον σε κάποιες περιοχές που έχουν μελετηθεί (Zotou *et al.*, 2020).

Η σημασία / επίπτωση της πίεσης από την κλιματική αλλαγή (**N01, N04, N05, N06**) εκτιμάται σε **Μ (Μέτρια)** και μέτριας έντασης σε όλες τις περιοχές μελέτης που απαντώνται τα είδη ***Caretta caretta*** και ***Chelonia mydas***.

Η σημασία / επίπτωση της πίεσης από την κλιματική αλλαγή (**N01, N04, N05, N06**) εκτιμάται σε **Μ (Μέτρια)** και μέτριας έντασης σε όλες τις περιοχές μελέτης που απαντάται το είδος ***Monachus monachus***.

Η σημασία / επίπτωση των πιέσεων N01, N04, N05, N06 εκτιμάται σε **Μ (Μέτρια)** και μέτριας έντασης σε όλες τις περιοχές μελέτης που απαντώνται οι τύποι οικοτόπων **Τ.Ο. 1120*, 1170, 1110, 1150*, 8330**

10. Πιέσεις / Απειλές με προέλευση εκτός χώρας

Απειλές που προέρχονται από τις μετακινήσεις θαλάσσιων ειδών πανίδας (εντός και εκτός ΕΕ)	
Xe	«Πιέσεις και απειλές έξω από το έδαφος της ΕΕ»
Xo	«Πιέσεις και απειλές έξω από το κράτος μέλος της ΕΕ»

Οι απειλές αυτές στοιχειοθετούνται από το γεγονός ότι οι θαλάσσιες χελώνες (***Caretta caretta*** και ***Chelonia mydas***) και η φώκια (***Monachus monachus***) μετακινούνται σε πολύ μεγάλες αποστάσεις εντός του ευρύτερου ενδιαιτήματός τους. Τα δύο είδη θαλάσσιων χελωνών μετακινούνται σε μεγάλες αποστάσεις εντός της ανατολικής, ενίοτε και της δυτικής, λεκάνης της Μεσογείου από και προς τροφικά πεδία τόσο σε χωρικά ύδατα κρατών μελών της ΕΕ (όπως η Ιταλία και αλλού), όσο και εκτός της ΕΕ (όπως παράλια αφρικανικών χωρών και αλλού). Η φώκια καλύπτει μεγάλες αποστάσεις κατά κύριο λόγο σε τοπικό επίπεδο. Ωστόσο, υπάρχουν καταγραφές από μετακινήσεις μεμονωμένων ατόμων σε χωρικά ύδατα άλλων χωρών, κυρίως της Τουρκίας, αλλά και σε πιο σπάνιες περιπτώσεις, της Κροατίας και του Λιβάνου (Adamantopoulou *et al.*, 2011). Πρόκειται για μακροχρόνιες μεσοπρόθεσμες **απειλές** μέτριας έντασης/επίπτωσης (**Μ**) για όλα τα είδη, οι οποίες εντοπίζονται εκτός των ΕΖΔ και ΤΚΣ της περιοχής μελέτης.

Πιέσεις / απειλές στα χερσαία ενδιαιτήματα αναπαραγωγής του είδους *Monachus monachus*

Το κύριο χερσαίο ενδιαίτημα ανάπαυσης και αναπαραγωγής του είδους είναι τα θαλάσσια σπήλαια (Τ.Ο. 8330), και κατά κύριο λόγο αυτά που απαντώνται σε σχετικά απομονωμένες περιοχές. Η καταστροφή και υποβάθμιση των χερσαίων βιοτόπων της φώκιας λόγω όχλησης, ρύπανσης και ανάπτυξης τουριστικών και άλλων υποδομών, καθώς και το παράνομο κυνήγι/θανάτωση των ενήλικων ατόμων αποτελούν τις βασικότερες απειλές της φώκιας στην ΟΧΕ αναπαραγωγής, ενώ η ενδεχόμενη καταστροφή / μη-διαθεσιμότητα των χερσαίων ενδιαιτημάτων λόγω ανόδου της στάθμης της θάλασσας αποτελεί μακροπρόθεσμη απειλή στα πλαίσια της κλιματικής αλλαγής.

1. Παράνομο κυνήγι / θανάτωση

Θανάτωση μέσα στα θαλάσσια σπήλαια	
G10	«Παράνομο κυνήγι/θανάτωση»

Το παράνομο κυνήγι ή θανάτωση των ενηλίκων (κατά κύριο λόγο) ατόμων της φώκιας στα χερσαία ενδιαιτήματα αναπαραγωγής ήταν και συνεχίζει να είναι ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα του είδους, και ο κύριος λόγος συρρίκνωσης της ΟΧΕ αναπαραγωγής.

Η **πίεση** είναι μακροχρόνια, μόνιμη και άμεση, ενώ η συνέχισή της συνιστά μεσοπρόθεσμη απειλή. Η σημασία / επίπτωση της πίεσης είναι **Μ (Μέτρια)** για όλα τα θαλάσσια σπήλαια που αναπαράγεται το είδος.

2. Πιέσεις / Απειλές λόγω αναψυχικών – τουριστικών δραστηριοτήτων και των εμπορικών χρήσεων, υποδομών, δραστηριοτήτων εξυπηρέτησης αυτών

Καταστροφή και υποβάθμιση βιοτόπων αναπαραγωγής (ανθρωπογενείς παράγοντες που καθιστούν την ΟΧΕ αναπαραγωγής μη-κατάλληλη ή μη-προσβάσιμη)	
F07	«Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής»
F08	«Τροποποίηση των συνθηκών των ακτών, των εκβολών και των παράκτιων περιοχών, για ανάπτυξη, χρήση και προστασία των οικιστικών, εμπορικών, βιομηχανικών και ψυχαγωγικών υποδομών και περιοχών (συμπεριλαμβανομένων έργων προστασίας από την άνοδο της στάθμης της θάλασσας ή των έργων και υποδομών προστασίας των ακτών)»
F24	«Οικιστικές ή ψυχαγωγικές δραστηριότητες και δομές που παράγουν θόρυβο, φως, θερμότητα ή άλλες μορφές ρύπανσης»
F25	«Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που παράγουν θόρυβο, φως ή θερμότητα ή άλλες μορφές ρύπανσης»

Αλλοίωση βιοτόπων: Η τροποποίηση των συνθηκών των θαλάσσιων σπηλαίων λόγω έργων προστασίας ή για την ανάπτυξη, χρήση και προστασία των οικιστικών, εμπορικών και ψυχαγωγικών υποδομών (**F08**), συνιστά μόνιμη άμεση **πίεση** για τη φώκια, ενώ η συνέχισή της συνιστά μεσοπρόθεσμη απειλή. Η σημασία / επίπτωση της πίεσης εκτιμάται σε **Η** (υψηλή) για όλες τις περιοχές αναπαραγωγής της *Monachus monachus* στις ΕΖΔ, ΤΚΣ της περιοχής μελέτης.

Όχληση: Δεδομένης της οικολογίας και συμπεριφοράς του είδους, δραστηριότητες όπως το κολύμπι, η αυτόνομη / ελεύθερη κατάδυση, οι εξερευνήσεις με σκάφος και το καγιάκ, όταν συνδυάζονται με διείσδυση σε θαλάσσια σπήλαια δύναται να επιφέρουν σημαντική όχληση (**F7, F24, F25**) ιδίως κατά τις περιόδους αναπαραγωγής (Αύγουστο – Δεκέμβριο). Οι **πιέσεις** είναι μακροχρόνιες, άμεσες και μόνιμες, ενώ η συνέχισή τους συνιστά μεσοπρόθεσμη απειλή. Η σημασία / επίπτωση των πιέσεων είναι **Μ (Μέτρια)** για όλα τα θαλάσσια σπήλαια που αναπαράγεται το είδος.

3. Φυσικές καταστροφές

Απειλές καταστροφής και υποβάθμισης βιοτόπων αναπαραγωγής (φυσικοί παράγοντες που καθιστούν την ΟΧΕ αναπαραγωγής μη-κατάλληλη ή μη-προσβάσιμη)	
Μ07	«Καταιγίδες, κυκλώνες»

Στη διάρκεια ισχυρών φυσικών φαινομένων, όπως καταιγίδας ή/και ισχυρής φουσκοθαλασσιάς, η στάθμη της θάλασσας ανεβαίνει και τα κύματα είναι δυνατόν να καλύψουν πλήρως το τμήμα των παραλιών εντός των σπηλαίων, ή να κατακλύσει τους διαθέσιμους θύλακες αέρα. Δεδομένου ότι τα νεογνά παραμένουν εντός των σπηλιών για διάστημα μερικών μηνών, ο κατακλυσμός των σπηλιών μπορεί να οδηγήσει σε πνιγμό των νεαρών ατόμων (**Μ07**).

Ο κίνδυνος πλημμυρισμού συνιστά **απειλή** με **Μ** (μέτρια) σημασία / επίπτωση για τις σπηλιές στις οποίες αναπαράγεται η *Monachus monachus*.

4. Κλιματική αλλαγή

Απειλές λόγω κλιματικής αλλαγής	
N04	«Μεταβολές της στάθμης της θάλασσας και της έκθεσης (παράκτιων βιοκοινοτήτων) στον κυματισμό λόγω κλιματικής αλλαγής»
N05	«Αλλαγή της θέσης, του μεγέθους και / ή της ποιότητας των ενδιαιτημάτων λόγω κλιματικής αλλαγής»

Ο κατακλυσμός των θαλάσσιων σπηλαίων λόγω της ανόδου της στάθμης της θάλασσας στο πλαίσιο της κλιματικής αλλαγής συνιστά μακροπρόθεσμη απειλή λόγω της ενδεχόμενης καταστροφής / μη-διαθεσιμότητας των χερσαίων ενδιαιτημάτων αναπαραγωγής της φώκιας. Η σημασία / επίπτωση είναι **Μ** (μέτρια) για όλες τις σπηλιές όπου αναπαράγεται η φώκια.

Πιέσεις / απειλές στις χερσαίες θέσεις φωλεοποίησης του είδους *Caretta caretta*

1. Φυσικές διεργασίες (εκτός καταστροφών και διαδικασιών που προκλήθηκαν από ανθρωπογενή δραστηριότητα ή κλιματική αλλαγή)

Υποβάθμιση παραλιών λόγω διάβρωσης	
L01	«Αβιοτικές φυσικές διεργασίες (π.χ. διάβρωση, συσσώρευση ιλύος, ξήρανση, βύθιση, αλάτωση)»

Η υποβάθμιση των παραλιών λόγω έργων που πραγματοποιούνται χωρίς μελέτες (F06), προκαλεί διάβρωση των παραλιών η οποία είναι δυνατόν να επιτείνεται και από φυσικά αίτια (μείωση μεταφοράς αδρανών υλικών από ποταμούς/ρέματα κ.λπ.). Υπάρχουν καταγεγραμμένες περιπτώσεις στη Μεσόγειο, όπου η υποβάθμιση της παραλίας οδήγησε στη μείωση της αναπαραγωγικής δραστηριότητας των χελωνών σε αυτές (Margaritoulis *et al.*, 2009). Συνιστά μακροχρόνια και μόνιμη άμεση πίεση με σημασία / επίπτωση Μ (μέτρια) μέτριας έντασης για τις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta*. Περιοχές: **GR2520003** - Λιμνοθάλασσα Μουστού, **GR2540001** - Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι, **GR2540002** - Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος και **GR2540003** - Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου.

Θήρευση	
L06	«Διαειδικές σχέσεις (ανταγωνισμός, θήρευση, παρασιτισμός, παθογόνα)».

Θηλαστικά, όπως ο σκύλος, η αλεπού και το τσακάλι, είναι δυνατόν να θηρεύσουν τις φωλιές ή/και τους νεοσσούς στη διάρκεια της περίπου δίμηνης επώασης των αυγών. Επίσης το σκάψιμο είναι δυνατό να αλλάξει τις συνθήκες υγρασίας και θερμοκρασίας στη φωλιά μειώνοντας την επιτυχία εκκόλαψης. Συνιστά μακροχρόνια και μόνιμη άμεση **πίεση** με σημασία / επίπτωση **Η** (υψηλή) μέτριας έντασης για όλες τις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta* κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου από το Μάιο έως και τον Οκτώβριο. Περιοχές: **GR2520003** - Λιμνοθάλασσα Μουστού, **GR2540001** - Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι, **GR2540002** - Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος και **GR2540003** - Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου.

2. Φυσικές καταστροφές

Φυσικά φαινόμενα - Πλημμυρισμός	
M07	«Καταιγίδες, κυκλώνες»
M08	«Πλημμύρες (φυσικές διεργασίες)»

Στη διάρκεια ισχυρών φυσικών φαινομένων, όπως καταιγίδας ή/και ισχυρής φουσκοθαλασσιάς, η στάθμη της θάλασσας ανεβαίνει και τα κύματα είναι δυνατόν να καλύψουν μεγάλο τμήμα της παραλίας, κατά πλάτος. Δεδομένου ότι οι φωλιές της *Caretta caretta* επωάζονται στην παραλία για διάστημα περίπου δύο μηνών, είναι δυνατόν σε αυτό το διάστημα να καλυφθούν από τη θάλασσα γεγονός που απειλεί την εκκόλαψή τους (αλλάζοντας τις συνθήκες υγρασίας και θερμοκρασίας και μειώνοντας την επιτυχία εκκόλαψης) ενώ μπορεί να προκαλέσει ακόμα και την άμεση καταστροφή των αυγών. Είναι μακροχρόνιες, μόνιμες, άμεσες **πιέσεις Η** (υψηλής) σημασίας / επίπτωσης για τις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta* αναλόγως των ιδιαίτερων συνθηκών αυτών. Σε κάθε περίπτωση η ένταση της πίεσης κρίνεται **μέτρια** δεδομένου ότι αντιμετωπίζεται με διαχειριστικά μέτρα. Περιοχές: **GR2520003** - Λιμνοθάλασσα Μουστού, **GR2540001** - Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι, **GR2540002** - Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος και GR2540003 - Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου.

3. Πιέσεις / Απειλές λόγω αναψυχικών – τουριστικών δραστηριοτήτων και των εμπορικών χρήσεων, υποδομών, δραστηριοτήτων εξυπηρέτησης αυτών

Κίνηση τροχοφόρων	
F07	«Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής»

Η κίνηση των τροχοφόρων στην παραλία, είναι δυνατόν να καταστρέψουν τις φωλιές και να παγιδεύσουν τους νεοσσούς στις αυλακώσεις των τροχών τους. Η συμπίεση της άμμου μεταβάλλει την ισορροπία των αερίων στη φωλιά επηρεάζοντας την επώαση, ενώ εμποδίζει τους νεοσσούς να βγουν από τη φωλιά. Οι νεοσσοί, περιμένοντας κάτω από την επιφάνεια τη στιγμή της εξόδου, που συνήθως γίνεται τη νύχτα όταν πέφτει η θερμοκρασία, είναι δυνατό να ενεργοποιηθούν νωρίτερα από δονήσεις στην επιφάνεια της άμμου, όπως αυτές που προκαλεί ένα όχημα στο πέρασμά του δίπλα από τη φωλιά. Η παρουσία τροχοφόρων στην παραλία σχετίζεται με την ανεξέλεγκτη τουριστική κίνηση για αναψυχή εκτός οδικού δικτύου. Ανάλογο κίνδυνο συνιστά η κίνηση αλόγων στην παραλία για λόγους αναψυχής. Είναι μακροχρόνια, μόνιμη, άμεση **πίεση** η συνέχιση της οποίας συνιστά μεσοπρόθεσμη απειλή. Η **πίεση** εκδηλώνεται κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου από το Μάιο έως και τον Οκτώβριο και χαρακτηρίζεται ως:

Η (υψηλής) σημασίας / επίπτωσης για τις παραλίες ωοτοκίας στις περιοχές **GR2520003** - Λιμνοθάλασσα Μουστού, **GR2540001** - Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι), **GR2540002** - Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος καθώς και για τις παραλίες Ευρώτα και Μαυροβούνι (**GR2540003** - Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου)

Μ (μέτριας) σημασίας / επίπτωσης για τις παραλίες ωοτοκίας Βαλτάκι, Σελινίτσα και Βαθύ (**GR2540003 - Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου**)

Σε κάθε περίπτωση η ένταση της πίεσης κρίνεται **μέτρια** δεδομένου ότι αντιμετωπίζεται με διαχειριστικά μέτρα.

Φωτορρύπανση – Εξοπλισμός θαλάσσιας αναψυχής – Ημερήσιες και νυχτερινές δραστηριότητες	
F07	«Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής»
F24	«Οικιστικές ή ψυχαγωγικές δραστηριότητες και δομές που παράγουν θόρυβο, φως, θερμότητα ή άλλες μορφές ρύπανσης»
F25	«Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που παράγουν θόρυβο, φως ή θερμότητα ή άλλες μορφές ρύπανσης»

Φωτορρύπανση: Η ύπαρξη φωτεινών πηγών (F07, F24, F25) αποπροσανατολίζει τους νεοσσούς στην πορεία τους προς τη θάλασσα εκθέτοντάς τους, παράλληλα, στους διάφορους θηρευτές. Σε τέτοιες περιπτώσεις συχνά βρίσκονται στις θίνες πίσω από τις φωλιές, νεοσσοί νεκροί από εξάντληση και αφυδάτωση στην προσπάθειά τους να βρουν το δρόμο προς τη θάλασσα. Επίσης, οι φωτεινές πηγές λειτουργούν ανασταλτικά στην έξοδο των ενήλικων χελωνών για να ωοτοκήσουν στην παραλία. Η φωτορρύπανση είναι δυνατόν να προέρχεται από τουριστικές δραστηριότητες αναψυχής (όπως διάφορες εκδηλώσεις αναψυχής κ.λπ.) ή/και από φωτεινές πηγές κατοικιών, οικισμών, οδών, χώρων στάθμευσης καθώς και παράκτιων τουριστικών επιχειρήσεων (όπως εστιατόρια, ξενοδοχεία, εποχικά αναψυκτήρια κ.ο.κ.).

Εξοπλισμός θαλάσσιας αναψυχής: Ομπρέλες, ξαπλώστρες, κουβούκλια, κάδοι απορριμμάτων, κανό και ποδήλατα θαλάσσης, τέντες, καντίνες κ.λπ. (F07, F24, F25) καταλαμβάνουν ζωτικό χώρο για την ωοτοκία της θαλάσσιας χελώνας παρεμποδίζοντας άμεσα τις νυχτερινές εξόδους των θηλυκών. Εγκαταστάσεις ντους και πηγών υδροδότησης στο αμμώδες τμήμα της παραλίας αλλοιώνουν τις συνθήκες θερμοκρασίας, υγρασίας καθώς και τη συμπίεση της άμμου επηρεάζοντας την επώαση των αυγών. Ο εξοπλισμός θαλάσσιας αναψυχής είναι δυνατόν να προέρχεται από εποχικές τουριστικές δραστηριότητες αναψυχής ή/και από κατοικίες και παράκτιες τουριστικές επιχειρήσεις (όπως εστιατόρια, ξενοδοχεία, εποχικά αναψυκτήρια κ.ο.κ.).

Ημερήσιες δραστηριότητες (F07, F24, F25). Παιχνίδια στην άμμο όπως κάστρα, πηγαδάκια κ.λπ., είναι δυνατόν να παγιδεύσουν τους νεοσσούς στο δρόμο τους προς τη θάλασσα. Αθλοπαιδιές και κραδασμοί από άλλες αιτίες είναι δυνατό να ενεργοποιήσουν τους νεοσσούς προκαλώντας την πρόωρη έξοδό τους από τη φωλιά στη διάρκεια της ημέρας και το σχεδόν βέβαιο θάνατο από αφυδάτωση. Επίσης, η συμπίεση της άμμου μεταβάλλει την ισορροπία των αερίων στη φωλιά επηρεάζοντας την επώαση, ενώ είναι δυνατό να εμποδίσει τους νεοσσούς να βγουν από τη φωλιά. Οι φορητές ομπρέλες, πέρα από τη θερμοκρασιακή διατάραξη που προκαλούν, είναι πιθανό να τρυπήσουν κάποια φωλιά. Σε αυτήν την περίπτωση, ακόμη κι αν σπάσει μόνο ένα αυγό, η φωλιά σαπίζει και καταστρέφεται. Ημερήσιες δραστηριότητες που μπορεί να θέσουν σε κίνδυνο το είδος είναι δυνατόν να προέρχονται από χρήστες της παραλίας για εποχικές τουριστικές δραστηριότητες αναψυχής ή/και από κατοικίες και παράκτιες τουριστικές επιχειρήσεις (όπως εστιατόρια, ξενοδοχεία, εποχικά αναψυκτήρια κ.ο.κ.).

Νυχτερινή όχληση (F07, F24, F25). Θόρυβος, κίνηση και παραμονή επισκεπτών στην παραλία κατά τις νυχτερινές ώρες με οχλούσες δραστηριότητες (όπως άναμμα φωτιών, νυχτερινή παράκτια αλιεία, beach parties κ.ά.) ενοχλούν και αποτρέπουν την έξοδο των θηλυκών για να γεννήσουν και αυξάνουν τη θνησιμότητα των νεοσσών. Νυχτερινή όχληση είναι δυνατόν να προκαλείται από χρήστες της παραλίας για εποχικές τουριστικές δραστηριότητες αναψυχής ή/και από κατοικίες και παράκτιες τουριστικές επιχειρήσεις (όπως εστιατόρια, ξενοδοχεία, εποχικά αναψυκτήρια κ.ο.κ.).

Πρόκειται για μακροχρόνιες, μόνιμες, άμεσες **πιέσεις** η συνέχιση των οποίων συνιστά μεσοπρόθεσμη απειλή. Η **πιέσεις** εκδηλώνονται κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου από το Μάιο έως και τον Οκτώβριο και χαρακτηρίζονται ως:

Η (υψηλής) σημασίας / επίπτωσης για τις παραλίες Σελινίτσα, Μαυροβούνι και Βαθύ (**GR2540003 - Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου**)

Μ (μέτριας) σημασίας / επίπτωσης για τις παραλίες ωοτοκίας στις περιοχές **GR2520003** - Λιμνοθάλασσα Μουστού, **GR2540001** - Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι), **GR2540002** - Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος καθώς και για τις παραλίες ωοτοκίας Ευρώτα και Βαλτάκι (**GR2540003** - Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου)

Σε κάθε περίπτωση η ένταση της πίεσης κρίνεται **μέτρια** δεδομένου ότι αντιμετωπίζεται με διαχειριστικά μέτρα.

Μηχανοκίνητοι καθαρισμοί παραλίας	
F06	«Ανάπτυξη και συντήρηση παραλιών για τουρισμό και αναψυχή, αποκατάσταση και καθαρισμός παραλίας»

Καθαρισμοί ακτών από σκουπίδια και υλικά που ξεβράζει η θάλασσα (π.χ. φύλλα Ποσειδωνίας) με μηχανικά μέσα είναι δυνατό να προκαλέσουν καταστροφή φωλιών και διατάραξη της διαστρωμάτωσης της άμμου. Τα ίχνη των οχημάτων μπορεί να παγιδεύσουν τους νεοσσούς στην πορεία τους προς τη θάλασσα. Οι μηχανοκίνητοι καθαρισμοί συνήθως εκτελούνται από τους ΟΤΑ ή/και ιδιοκτήτες παράκτιων τουριστικών επιχειρήσεων σε τουριστικές παραλίες στην αρχή του καλοκαιριού.

Είναι μακροχρόνια, μόνιμη, άμεση πίεση η συνέχιση της οποίας συνιστά μεσοπρόθεσμη απειλή. Η πίεση εκδηλώνεται κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου από το Μάιο έως και τον Οκτώβριο και χαρακτηρίζεται ως Μ (μέτριας) σημασίας / επίπτωσης για όλες τις παραλίες ωοτοκίας. Σε κάθε περίπτωση η ένταση της πίεσης κρίνεται μέτρια δεδομένου ότι αντιμετωπίζεται με διαχειριστικά μέτρα. Περιοχές: GR2520003 - Λιμνοθάλασσα Μουστού, GR2540001 - Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι, GR2540002 - Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος και GR2540003 - Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου.

Υποβάθμιση της παραλίας	
F06	«Ανάπτυξη και συντήρηση παραλιών για τουρισμό και αναψυχή, αποκατάσταση και καθαρισμός παραλίας»

Έργα που πραγματοποιούνται χωρίς τις απαιτούμενες μελέτες και προδιαγραφές, όπως μαρίνες, δεξαμενές ανεφοδιασμού σκαφών, διάνοιξη δρόμων και διάφορα υδραυλικά έργα, τοιχία και διαμορφώσεις εδαφών, φυτεύσεις υποβαθμίζουν οικολογικά την παραλία. Η συνεπακόλουθη διάβρωση μειώνει το διαθέσιμο χώρο φωλεοποίησης και επηρεάζει την επιτυχία εκκόλαψης των φωλιών. Η διάβρωση των παραλιών είναι δυνατόν να επιτείνεται και από φυσικά αίτια (μείωση μεταφοράς αδρανών υλικών από ποταμούς/ρέματα κ.λπ.). Υπάρχουν καταγεγραμμένες περιπτώσεις στη Μεσόγειο, όπου η υποβάθμιση της παραλίας οδήγησε στη μείωση της αναπαραγωγικής δραστηριότητας των χελωνών σε αυτές (Margaritoulis *et al.*, 2009).

Πρόκειται για μακροχρόνια και μόνιμη άμεση πίεση η συνέχιση της οποίας συνιστά μεσοπρόθεσμη απειλή. Η σημασία / επίπτωση της πίεσης είναι Μ (μέτρια) για όλες τις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta*. Περιοχές: GR2520003 - Λιμνοθάλασσα Μουστού, GR2540001 - Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι, GR2540002 - Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος και GR2540003 - Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου.

Ειδικότερα για την παραλία Μαυροβούνι η σημασία / επίπτωση της πίεσης είναι **Η** (υψηλή).

Σε κάθε περίπτωση η ένταση της πίεσης κρίνεται μέτρια δεδομένου ότι αντιμετωπίζεται μερικώς με διαχειριστικά μέτρα. Ειδικότερα στην παραλία ωοτοκίας Βαλτάκι (GR2540003 - Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου) η ένταση της πίεσης κρίνεται ασθενής.

Υποβάθμιση της ζώνης των αμμόλοφων	
F08	«Τροποποίηση των συνθηκών των ακτών, των εκβολών και των παράκτιων περιοχών, για ανάπτυξη, χρήση και προστασία των οικιστικών, εμπορικών, βιομηχανικών και ψυχαγωγικών υποδομών και περιοχών (συμπεριλαμβανομένων έργων προστασίας από την άνοδο της στάθμης της θάλασσας ή των έργων και υποδομών προστασίας των ακτών)»

Οι αμμόλοφοι είναι ένα ευαίσθητο σύστημα το οποίο εύκολα μπορεί να καταστραφεί με την απομάκρυνση της άμμου και την αλλοίωση της βλάστησης. Σε σημεία όπου ισοπεδώνονται οι αμμόλοφοι από τον άνθρωπο, ο άνεμος λειτουργεί διαβρωτικά καταστρέφοντας τη συνέχεια αυτού του φυσικού προστατευτικού φράγματος. Οι αμμόλοφοι απειλούνται από έργα (γήπεδα αθλοπαιδιών κ.λπ.), καταπατήσεις, αμμοληψίες, διέλευση τροχοφόρων, ποδοπάτηση από επισκέπτες της παραλίας. Έχει διαπιστωθεί ότι σε περιοχές όπου οι αμμόλοφοι καταστρέφονται, το θαλασσινό νερό διεισδύει βαθμιαία στον υδροφόρο ορίζοντα ενώ παράλληλα διαβρώνεται η παραλία.

Είναι μακροχρόνια, μόνιμη, άμεση **πίεση** η συνέχιση της οποίας συνιστά μεσοπρόθεσμη απειλή. Η **πίεση** χαρακτηρίζεται ως:

Πρόκειται για μακροχρόνια και μόνιμη άμεση **πίεση** η συνέχιση της οποίας συνιστά μεσοπρόθεσμη απειλή. Η σημασία / επίπτωση της πίεσης είναι **Μ** (μέτρια) για όλες τις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta*. Περιοχές: **GR2520003** - Λιμνοθάλασσα Μουστού, **GR2540001** - Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι, **GR2540002** - Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος και **GR2540003** - Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου.

Ειδικότερα για την παραλία Μαυροβούνι η σημασία / επίπτωση της πίεσης είναι **Η** (υψηλή). Σε κάθε περίπτωση η ένταση της πίεσης κρίνεται **μέτρια** δεδομένου ότι αντιμετωπίζεται μερικώς με διαχειριστικά μέτρα.

4. Κλιματική αλλαγή

Απειλές λόγω κλιματικής αλλαγής	
N01	«Μεταβολές θερμοκρασίας (π.χ. άνοδος θερμοκρασίας και ακραίες τιμές) λόγω κλιματικής αλλαγής»

N04	«Μεταβολές της στάθμης της θάλασσας και της έκθεσης (παράκτιων βιοκοινοτήτων) στον κυματισμό λόγω κλιματικής αλλαγής»

Και οι δύο απειλές είναι δυνατό να επηρεάσουν την επιτυχία εκκόλαψης στο διάστημα περίπου δύο μηνών που διαρκεί η επώαση των φωλιών στις αμμώδεις παραλίες (ΟΧΕ φωλεοποίησης). Αποτελούν μακροχρόνιες και μόνιμες μεσοπρόθεσμες **απειλές** (σε δύο μελλοντικές περιόδους αναφοράς, δηλαδή εντός 12 ετών από το τέλος της τρέχουσας περιόδου αναφοράς) μέτριας σημασίας/επίπτωσης **(Μ)** για όλες τις παραλίες φωλεοποίησης της *Caretta caretta*. Η ένταση της απειλής κρίνεται **υψηλή** δεδομένου ότι χαρακτηρίζεται ως μη αντιμετωπίσιμη.

Β. Πιέσεις Θηλαστικών

Χειρόπτερα

Οι πιέσεις και απειλές που αφορούν τα είδη χειρόπτερων που περιλαμβάνονται στον πυρήνα του προστατευτέου αντικειμένου, **θα εξεταστούν από κοινού καθώς λόγω της παρόμοιας βιολογίας τους, αντιμετωπίζουν σε σημαντικό βαθμό τις ίδιες πιέσεις ή απειλές**. Ειδικότερα, οι πιέσεις και οι απειλές που ασκούνται σε όλα τα χειρόπτερα της παρούσας μελέτης, μπορούν να διακριθούν στις πιέσεις – απειλές που αφορούν τα καταφύγια και σε αυτές που αφορούν τα πεδία τροφοληψίας. Όσον αφορά τα καταφύγια, το σύνολο των ειδών που απαντώνται στις περιοχές μελέτης σχηματίζουν αποικίες σε σπήλαια που αποτελεί το σπουδαιότερο φυσικό τους καταφύγιο, ενώ σχηματίζουν αποικίες και σε ανθρώπινες κατασκευές όπως ορυχεία, κτίρια, κ.ά. (Dietz et al. 2011). Δεδομένου ότι το ενδιαίτημα «καταφύγιο» είναι εν πολλοίς κοινό για όλα τα είδη χειροπτέρων που περιλαμβάνονται στον πυρήνα του προστατευτέου αντικειμένου, οι πιέσεις και οι απειλές που αφορούν το ενδιαίτημα αυτό είναι επίσης κοινές σε σημαντικό βαθμό. Άλλωστε ένα και μόνο καταφύγιο μπορεί να χρησιμοποιείται από πολλά είδη χειροπτέρων, τα οποία μάλιστα συχνά σχηματίζουν μικτές αποικίες. Αντίστοιχα, οι θέσεις τροφοληψίας είναι επίσης σε σημαντικό βαθμό κοινές στα διάφορα είδη αφού λόγω της δυνατότητας ενεργητικής πτήσης οι νυχτερίδες εκμεταλλεύονται ουσιαστικά τον χώρο σε επίπεδο τοπίου ανάλογα και με τη διαθεσιμότητα τροφής. Επομένως οι πιέσεις και οι απειλές πρέπει να εξεταστούν σε επίπεδο τοπίου για όλα τα είδη. Τα κοινά χαρακτηριστικά τους ως προς τις διατροφικές συνήθειες (όλα τα είδη τρέφονται με έντομα) τα καθιστά επίσης ευάλωτα στις ίδιες πιέσεις και απειλές (π.χ. χρήση εντομοκτόνων). Με βάση όλα τα παραπάνω, κρίθηκε σκόπιμο οι πιέσεις και οι απειλές για τα είδη χειροπτέρων να εξεταστούν σε επίπεδο ομάδας ειδών (χειρόπτερα) και όχι ξεχωριστά για κάθε είδος, κάτι το οποίο θα οδηγούσε αναπόφευκτα σε ανούσιες επαναλήψεις,

Καταφύγια

Σε γενικό πλαίσιο, η σημαντικότερη απειλή για τα είδη χειροπτέρων είναι η καταστροφή αλλά και η υποβάθμιση των καταφυγίων τους, είτε αυτά είναι φυσικά (π.χ. σπήλαια) είτε είναι τεχνητά (π.χ. ορυχεία) (Kunz, 1982; Dietz *et al.*, 2011). Εντός των καταφυγίων τους τα χειρόπτερα μπορούν να καταστούν ιδιαίτερα ευάλωτα, τόσο λόγω της βιολογίας τους όσο και από το γεγονός ότι εντός των καταφυγίων μπορεί να συναθροίζονται δεκάδες, εκατοντάδες ή ακόμα και χιλιάδες άτομα. Οι πιο ευαίσθητες περίοδοι για τα χειρόπτερα σε ένα καταφύγιο είναι κατά τη διάρκεια των θερινών μηνών, δηλαδή την εποχή κατά την οποία τα θηλυκά τεκνοποιούν και η περίοδος του χειμώνα κατά την οποία τα χειρόπτερα διαχειμάζουν. Κατά τις δυο αυτές περιόδους, οι πιέσεις έχουν υψηλότερη σημασία σε σχέση με οποιαδήποτε άλλη περίοδο του έτους. Σημαντικότερες πιέσεις και απειλές που ασκούνται στα χειρόπτερα εντός των καταφυγίων τους είναι η παρεμπόδιση της εισόδου ή εξόδου των ζώων (π.χ. τοποθέτηση ακατάλληλου τρόπου φραγής της εισόδου σε ένα σπήλαιο) και η όχληση των ζώων (π.χ. λόγω δραστηριοτήτων αναψυχής).

Δραστηριότητες εντός του καταφυγίου, όπως η σπηλαιολογία ή οι αρχαιολογικές έρευνες αλλά και γενικότερα η παρουσία επισκεπτών σε εποχές του έτους κατά τις οποίες ένα σπήλαιο αποτελεί σημαντικό καταφύγιο για τα χειρόπτερα, μπορεί να έχει αρνητικές επιπτώσεις στην καταλληλότητα του ενδιαιτήματος. Ειδικά για τις μητρικές αποικίες, η διατάραξη μπορεί να οδηγήσει σε θανάτωση νεογνών, καθώς υπό καθεστώς στρες τα μικρά συχνά καταπίπτουν από την οροφή του καταφυγίου. Αντίστοιχα, η όχληση κατά την περίοδο της διαχείμασης μπορεί να προκαλέσει αφύπνιση των ζώων με συνέπεια τη μεγάλη κατανάλωση ενέργειας κάτι που σε συνδυασμό με την έλλειψη επαρκούς τροφής κατά τη συγκεκριμένη περίοδο, μπορεί να οδηγήσει στο θάνατο των ζώων.

Η όχληση εντός των καταφυγίων αποτελεί όμως ισχυρή πίεση και απειλή και κατά τις άλλες περιόδους του κύκλου ζωής των χειροπτέρων. Σε ορισμένες μάλιστα περιπτώσεις συχνών και έντονων οχλήσεων τα ζώα ενδέχεται να εγκαταλείψουν το καταφύγιο καθώς καθίσταται πλέον ακατάλληλο. Πέρα του φαινομένου της όχλησης και της παρεμπόδισης της εισόδου του καταφυγίου, οι διαταράξεις μπορεί να αφορούν στη μεταβολή των συνθηκών που επικρατούν στο καταφύγιο. Για παράδειγμα τέτοιες πιέσεις ή/και απειλές μπορεί να είναι ο φωτισμός της εισόδου του καταφυγίου, η διάνοιξη νέων εισόδων (π.χ. κατά τη διέλευση ενός δρόμου) κ.ά.

Εκτός από τις ανθρωπογενείς πιέσεις και απειλές που ενδέχεται να ασκηθούν στα καταφύγια των χειροπτέρων μπορούν να εκδηλωθούν και πιέσεις ή/και απειλές φυσικής προελεύσεως, οι οποίες όμως λόγω της σπανιότητας τους αξιολογούνται ως μικρής σημασίας. Τέτοιες μπορεί να είναι η κατάρρευση ενός σπηλαίου ή ορυχείου, η φραγή της εισόδου του καταφυγίου από τη φυσική βλάστηση, η κίνηση υπόγειων υδάτων κατά τους χειμερινούς μήνες και γενικότερα οποιοδήποτε φυσικό φαινόμενο μπορεί να μεταβάλει την καταλληλότητα του ενδιαιτήματος ως καταφύγιο για τα χειρόπτερα.

Θέσεις τροφοληψίας

Η δεύτερη βασική ομάδα πιέσεων και απειλών που αφορά τα χειρόπτερα σχετίζεται με τα ενδιαιτήματα τροφοληψίας των ειδών αυτών, καθώς και με τη λεία που καταναλώνουν. Όλα τα είδη χειροπτέρων στην περιοχή είναι κατά κύριο λόγο εντομοφάγα και τρέφονται σε μια ποικιλία ενδιαιτημάτων. Η καταλληλότητα του πεδίου τροφοληψίας δεν εξαρτάται μόνο από την ύπαρξη συγκεκριμένων τύπων βλάστησης ή κάλυψης γης, αλλά πολύ συχνά καθορίζεται από τα τοπιακά χαρακτηριστικά του πεδίου. Για παράδειγμα, για να εξασφαλιστεί η μακροχρόνια διατήρηση του είδους *Rhinolophus ferrumequinum* σε μια περιοχή προϋποτίθεται η ύπαρξη ενός τοπίου που χαρακτηρίζεται από μωσαικότητα (Dietz *et al.*, 2011). Στις δραστηριότητες που προκαλούν υποβάθμιση του ενδιαιτήματος τροφοληψίας των ειδών χειροπτέρων πολύ σημαντική είναι η απώλεια και υποβάθμιση των υδάτινων επιφανειών γιατί πρώτον αυτό οδηγεί στη μείωση της διαθέσιμης τροφής και δεύτερον γιατί τα ζώα έχουν ανάγκη από τέτοιες επιφάνειες προκειμένου να καλύψουν τις απαιτήσεις τους σε κατανάλωση νερού.

Αν και μεταξύ των ειδών υπάρχει διαφοροποίηση ως προς τα είδη εντόμων που καταναλώνουν, οι πιέσεις ή/και απειλές είναι σε μεγάλο βαθμό κοινές. Αυτές μπορούν να διακριθούν σε δυο βασικές κατηγορίες: α) πιέσεις ή/και απειλές που τείνουν να υποβαθμίσουν την καταλληλότητα των πεδίων τροφοληψίας (π.χ. μείωση ετερογένειας τοπίου) και β) πιέσεις ή/και απειλές που προκαλούν άμεσες επιπτώσεις στη διαθεσιμότητα τροφής (π.χ. χρήση εντομοκτόνων). Επομένως, οποιαδήποτε δραστηριότητα προκαλεί άμεσα ή έμμεσα μείωση της διαθέσιμης τροφής αποτελεί εν δυνάμει πίεση ή/και απειλή για τα είδη χειροπτέρων. Επίσης, ως απειλή ή/και πίεση μπορεί να χαρακτηριστεί οποιαδήποτε ενέργεια μεταβάλει την κατανομή της διαθέσιμης τροφής στην περίοδο του έτους ή την ποικιλία της διαθέσιμης τροφής, ανεξάρτητα αν η συνολική διαθεσιμότητα τροφής είναι ίδια. Οι πιέσεις ή/και απειλές που επηρεάζουν την καταλληλότητα των πεδίων τροφοληψίας κοντά στα καταφύγια μπορεί να έχουν σημαντικά μεγαλύτερες επιπτώσεις συγκριτικά με τις πιέσεις ή απειλές που λαμβάνουν χώρα σε απομακρυσμένες θέσεις, καθώς αρκετά είδη χειροπτέρων κυνηγούν σε μια ακτίνα λίγων χιλιομέτρων (1,5 – 7 ή 15 χιλ. ανάλογα με το είδος) από το καταφύγιο τους (Dietz and Kiefer, 2016). Εάν τα πεδία τροφοληψίας γύρω από ένα καταφύγιο καταστούν λιγότερα κατάλληλα ή ανεπαρκή για να τροφοδοτήσουν τα ζώα με επαρκή τροφή μπορεί να οδηγήσουν ακόμη και στην εγκατάλειψη της μητρικής αποικίας (Jan *et al.*, 2019).

Άλλα αίτια θανάτωσης

Η τρίτη ομάδα πιέσεων και απειλών για τα χειρόπτερα αφορά τις ενέργειες που μπορεί να προκαλέσουν άμεση θανάτωση ζώων. Η σκόπιμη θανάτωση/τραυματισμός χειροπτέρων από τον άνθρωπο, αν και δεν μπορεί να αποκλειστεί, είναι σπάνιο γενικά φαινόμενο που λαμβάνει χώρα σε ιδιαίτερες περιπτώσεις (όπως π.χ. όταν ένα ζώο εισέρχεται σε ένα σπίτι ή κατά τη διάρκεια συλλογής δειγμάτων για μουσεία ή ερευνητικούς σκοπούς). Σε κάθε περίπτωση σπάνια αυτές οι πιέσεις ή/και απειλές είναι καθοριστικής σημασίας για τη διατήρηση των ειδών. Αυτό μπορεί να συμβεί για παράδειγμα όταν η σκόπιμη θανάτωση/τραυματισμός ζώων λάβει χώρα με τη χρήση πυροβόλου σε συναθροίσεις εντός των καταφυγίων (κάτι που συνέβαινε παλιότερα με σκοπό τη συλλογή δειγμάτων, αλλά όχι πλέον).

Άλλη αιτία θανατώσεων αποτελεί η σύγκρουση με οχήματα κατά μήκος οδών ταχείας κυκλοφορίας (Altringham and Kerth, 2016). Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι σημαντική αιτία άμεσης θανάτωσης χειροπτέρων αποτελούν τα αιολικά πάρκα (Georgiakakis *et al.*, 2012; Hein and Hale, 2019), λόγω της σύγκρουσης των χειροπτέρων στις ανεμογεννήτριες ή/και βαροτραύματος (Rodrigues *et al.*, 2017). Αυτό δεν αφορά μόνο τα αιολικά πάρκα που βρίσκονται εντός των περιοχών Natura αλλά και αυτά που βρίσκονται σε κάποια απόσταση από αυτές. Ορισμένα είδη χειροπτέρων αναζητούν την τροφή τους σε μεγάλες αποστάσεις από τα καταφύγια, όπως για παράδειγμα τα είδη *Miniopterus schreibersii* και *Myotis blythii* που κινούνται σε αποστάσεις έως 25 και 30 – 40 χιλ. αντίστοιχα. Επίσης, σημαντικές επιπτώσεις μπορεί να υπάρχουν και κατά τη διάρκεια κατασκευής των ανεμογεννητριών και των συνοδών έργων (διάνοιξη δρόμων, κ.λπ.) καθώς μπορεί να καταστραφούν καταφύγια χειροπτέρων, διάδρομοι μετακίνησης και περιοχές τροφοληψίας.

Σε καμία από τις περιοχές που αφορά η παρούσα μελέτη, δεν υπάρχουν αναλυτικά ή επαρκή στοιχεία για τις πιέσεις και απειλές που υφίστανται τα είδη. Για το λόγο αυτό αξιολογήθηκαν τα δεδομένα που αφορούν τις δυνητικές πιέσεις ή/και απειλές που μπορεί να ασκούνται στην κάθε περιοχή Natura2000 ανάλογα με τη σχετική τους σημασία.

Βίδρα

Οι σημαντικότερες πιέσεις και απειλές για τη βίδρα είναι αυτές που σχετίζονται με την καταλληλότητα των διαθέσιμων ενδιαιτημάτων. Ενέργειες που υποβαθμίζουν τα υδάτινα ρεύματα και οδηγούν στη μείωση των ιχθυοαποθεμάτων ή τον περιορισμό της παρόχθιας βλάστησης αποτελούν σημαντικές πιέσεις ή/και απειλές για το είδος. Παραδείγματα ενεργειών που μπορούν να οδηγήσουν σε υποβάθμιση τα ενδιαιτήματα της βίδρας αποτελούν η υπεράντληση υδάτων, η ρύπανση των υδάτων, κ.ά. Η ηθελημένη ή μη θανάτωση των ζώων αποτελεί επίσης μια εν δυνάμει πίεση ή/και απειλή που μπορεί να λάβει χώρα με διάφορους τρόπους όπως η παγίδευση σε αλιευτικά εργαλεία, η τυχαία θανάτωση από αυτοκίνητα κ.λπ. (Galanaki, 2000; Λεγάκις and Μαραγκού, 2009).

Τσακάλι

Το τσακάλι είναι ένα είδος που αλληλοεπιδρά σε σημαντικό βαθμό με τον άνθρωπο. Ως εκ τούτου οι μεταβολές των ανθρώπινων δραστηριοτήτων συχνά οδηγούν σε ευμενείς ή δυσμενείς επιπτώσεις στους πληθυσμούς των τσακαλιών. Η εγκατάλειψη της υπαίθρου και των παραδοσιακών γεωργοκτηνοτροφικών δραστηριοτήτων αποτελούν αιτίες μείωσης των πληθυσμών του είδους. Ο κατακερματισμός ή απώλεια ενδιαιτημάτων, όπως η δημιουργία οδικών αρτηριών ταχείας κυκλοφορίας και η αποξήρανση υγροτόπων, μπορούν να περιορίσουν σε σημαντικό βαθμό την καταλληλότητα των ενδιαιτημάτων του είδους. Επίσης, το τσακάλι αποτελεί στόχο των κατοίκων της υπαίθρου, οι οποίοι συχνά το αντιμετωπίζουν ως ανεπιθύμητο είδος, κάτι που οφείλεται στις

οικονομικές ζημιές που μπορεί να προκαλέσει (π.χ. κατανάλωση σύκων ή σταφυλιών (Μίγκλη and Γαληνός, 2010). Τέλος, ένας μεγάλος αριθμών θανάτων του τσακαλιού λαμβάνει χώρα είτε τυχαία (π.χ. σύγκρουση με αυτοκίνητα) είτε από ενέργειες που στοχεύουν σε άλλα είδη ζώων (π.χ. δηλητηριασμένα δολώματα για σκυλιά ή αλεπούδες). Μια δευτερογενής απειλή για το είδος είναι η εκδήλωση φαινομένων ενδογαμίας στους πληθυσμούς που ως αποτέλεσμα ανθρώπινων ενεργειών (όπως οι ανωτέρω) έχουν οδηγηθεί στην απομόνωση.

Γ. Πιέσεις Ερπετών

Α.Χερσαίες χελώνες και Φίδια (*Testudo marginata, Testudo hermanni, Zamenis situla, Elaphe quatuorlineata*)

Τα παραπάνω είδη δεν διαφοροποιούνται σημαντικά ως προς την αντιμετώπισή τους σε σχέση με τις πιέσεις και απειλές καθότι συνήθως απαντούν σε κοινούς οικοτόπους, και έχουν αντίστοιχες οικολογικές απαιτήσεις. Επίσης, λόγω της βιολογίας τους, απειλούνται από παρόμοιες δράσεις και φαινόμενα. Οι πιέσεις/απειλές που καταγράφονται σε αυτή την ομάδα των ερπετών είναι:

1. Γεωργία – Κτηνοτροφία

Πιέσεις από γεωργικές και κτηνοτροφικές δραστηριότητες	
A02	«Μετατροπή σε διαφορετικού είδους γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)»
A03	«Μετατροπή από μικτές γεωργικές εκμεταλλεύσεις και αγροδασοκομικά συστήματα σε εξειδικευμένη παραγωγή (π.χ. μονοκαλλιέργειες)»
A05	«Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κλπ.)»
A06	«Εγκατάλειψη διαχείρισης βοσκοτόπων (π.χ. διακοπή βόσκησης ή κουρέματος)»
A09	«Υπερβόσκηση»
A11	«Καύση για γεωργικούς σκοπούς»
A21	«Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία»

Η εντατικοποίηση των καλλιεργειών (π.χ. ανάπτυξη μονοκαλλιεργειών) αποτελεί μία από τις σημαντικότερες αιτίες της απώλειας της βιοποικιλότητας στην Ευρώπη (A03).

Η απομάκρυνση των φυτοφρακτών και ξερολιθιών για την ενοποίηση αγροτεμαχίων (A05) έχει σαν αποτέλεσμα την απώλεια διαθέσιμων καταφυγίων για τις χερσαίες χελώνες και τα φίδια. Τα καταφύγια αυτά χρησιμοποιούνται κατά τις θερμές ώρες της ημέρας για την αποφυγή υπερθέρμανσης (βλέπε οικολογικές απαιτήσεις, ενότητα 2.2.4). Πρόκειται για μέτριας έντασης μακροχρόνια πίεση μόνιμου χαρακτήρα που αφορά στις περιοχές που διαθέτουν καλλιέργειες (π.χ. δενδρώδεις, εγκαταλελειμμένες).

Η εγκατάλειψη της διαχείρισης των βοσκοτόπων (π.χ. διακοπή της βόσκησης) μπορεί να οδηγήσει στη γρήγορη πύκνωση της βλάστησης και κατά συνέπεια έχει σαν αποτέλεσμα την κατάργηση του μωσαϊκού βλάστησης που είναι αναγκαίο για την ύπαρξη πληθυσμών χερσαίων χελωνών και φιδιών σε μια περιοχή αφού καταργεί τα ξέφωτα που είναι απαραίτητα για θερμορύθμιση (A06). Η εγκατάλειψη διαχείρισης βοσκοτόπων αποτελεί μία μέτριας έντασης, μακροχρόνια και μόνιμη πίεση που αφορά στις εγκαταλειμμένες καλλιέργειες και λειμώνες (τ.ο. 1062) καθώς και στους διάφορους τύπους θαμνώνων (π.χ. τ.ο. 5210, 5420, 5340) και στις χλοώδεις διαπλάσεις (6290).

Η υπερβόσκηση (A09) αποτελεί μια σοβαρή πίεση και λειτουργεί με τον αντίθετο τρόπο από την πίεση A06 (εγκατάλειψη βοσκής), καθώς καταργεί το μωσαϊκό των ενδιαιτημάτων που είναι απαραίτητο για τις χερσαίες χελώνες και τα φίδια (βλέπε οικολογικές απαιτήσεις, ενότητα 2.2.4) και σε συνδυασμό μάλιστα με τις στοχευμένες πυρκαγιές που χρησιμοποιούνται κυρίως για το "άνοιγμα" των πρινώνων γίνεται ακόμα εντονότερη. Η υπερβόσκηση υποβαθμίζει τη φυτοκάλυψη, και άρα τη δυνατότητα κάλυψης που έχουν ανάγκη τα ερπετά, καθώς επίσης και την ποώδη βλάστηση που αποτελεί την τροφή π.χ. των χελωνών. Το οικοσύστημα υποβαθμίζεται συνολικά, μαζί με όλες τις τροφικές αλληλεπιδράσεις, συνεπώς επηρεάζεται αρνητικά το σύνολο της βιοποικιλότητας της περιοχής.

Η καύση για γεωργικούς σκοπούς (A11) αποτελεί απειλή μακροχρόνια και μόνιμου χαρακτήρα και αφορά στις καλλιέργειες τύπου 1050, 1051.

Η χρήση των φυτοφαρμάκων (A21) μειώνει άμεσα τις πηγές τροφής και μακροχρόνια τους ίδιους τους πληθυσμούς των ειδών. Άμεσα, επηρεάζεται η ομάδα των χελωνών μέσω της διατροφής, ενώ έμμεσα επηρεάζεται η ομάδα των φιδιών διαμέσου της τροφικής αλυσίδας.

2. Κατασκευή και λειτουργία συστημάτων μεταφορών

Πιέσεις / απειλές από οδικά δίκτυα	
E01	«Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες»

Το υφιστάμενο οδικό δίκτυο καθώς και η ενδεχόμενη επέκταση του αποτελούν σημαντικό παράγοντα θνησιμότητας των χελωνών και των υπολοίπων ειδών ερπετών εν γένει, είτε γίνεται ακούσια είτε εκούσια. Πέρα από την προφανή άμεση επίδραση στους πληθυσμούς λόγω της θανάτωσης ατόμων (roadkills) το οδικό δίκτυο έχει και έμμεσες επιπτώσεις στου πληθυσμούς της ερπετοπανίδας με κυριότερη τον κερματισμό των ενδιαιτημάτων (Andrews *et al.*, 2008). Με δεδομένη την επέκταση του οδικού δικτύου κάθε χρόνο, η απειλή της θανάτωσης (Van Gelder, 1973; Rosen and Lowe, 1994; Ashley and Robinson, 1996; Aresco, 2005) και του κερματισμού (Andrews and Gibbons, 2005) βαίνει αυξανόμενη σε ετήσια βάση. Πολλά είδη φιδιών κινδυνεύουν ιδιαίτερα από τη θανάτωση στο οδικό δίκτυο, δεδομένου ότι 'παγώνουν' κατά τη διέλευση οχημάτων (Andrews and Gibbons, 2005), θερμορυθμίζουν στην άσφαλτο (Andrews *et al.*, 2008) ή αποφεύγουν τη διέλευση εντελώς, με αποτέλεσμα ο δρόμος να επιδρά ως φραγμός (barrier), εμποδίζοντας την πρόσβαση σε σημαντικά ενδιαιτήματα, κερματίζοντας το βιότοπο και επηρεάζοντας έτσι τη γενετική ποικιλότητα (Shine *et al.*, 2004; Rouse *et al.*, 2011; Robson and Blouin-Demers, 2013).

Όσον αφορά τις χελώνες, είναι ιδιαίτερα ευάλωτες στη θανάτωση από οχήματα λόγω του κύκλου ζωής τους: μεγάλη διάρκεια ζωής, καθυστερημένη ωρίμανση και υψηλή επιβίωση ενηλίκων. Σαν αποτέλεσμα, ακόμα και μικρές αυξήσεις στη θανάτωση των ενηλίκων μπορεί να οδηγήσουν σε πληθυσμιακή μείωση (Congdon *et al.*, 1993), ενώ η ανάκτηση είναι αργή (Brooks *et al.*, 1991). Οι αρνητικές επιπτώσεις στην ερπετοπανίδα είναι σημαντικότερες σε ασφαλτοστρωμένους δρόμους (αν και δεν περιορίζονται σε αυτούς) και η πίεση γίνεται εντονότερη σε δρόμους υψηλών ταχυτήτων. Η πίεση εκδηλώνεται εντός της εκάστοτε περιοχής και είναι μακροχρόνια και μόνιμου χαρακτήρα. Η ένταση της πίεσης εκτιμάται βάσει του οικιστικού χαρακτήρα της περιοχής, της επισκεψιμότητάς της (π.χ. τουριστικές, αθλητικές εγκαταστάσεις) ή του βαθμού ανάπτυξης του οδικού δικτύου.

3. Ανάπτυξη, κατασκευή και χρήση οικιστικών, εμπορικών, βιομηχανικών υποδομών και υποδομών αναψυχής

Επιπτώσεις από οικιστικές χρήσεις και από την άσκηση τουρισμού / αναψυχής	
F01	«Μετατροπή από άλλες χρήσεις γης σε κατοικίες, οικισμούς ή περιοχές αναψυχής (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της τροποποίησης των ακτών, των εκβολών και των παράκτιων συνθηκών)».
F07	«Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής»
F09	«Εναπόθεση και επεξεργασία αποβλήτων / απορριμμάτων από οικιακές / ψυχαγωγικές εγκαταστάσεις»

Η μετατροπή χρήσεων (F01) έχει σαν άμεσο αποτέλεσμα τον κερματισμό ή την απώλεια ενδιαιτημάτων για την ερπετοπανίδα. Αποτελεί μακροχρόνια και μόνιμου χαρακτήρα πίεση ή και απειλή. Η πίεση F07 αφορά στην κίνηση των τροχοφόρων εκτός οδικού δικτύου.

4. Κυνήγι –Θανάτωση ειδών πανίδας

Παράνομη συλλογή ειδών πανίδας	
G09	«Συγκομιδή ή συλλογή άλλων άγριων φυτών και ζώων (εξαιρουμένης της θήρας και της ερασιτεχνικής αλιείας)»

Η συλλογή από τη φύση έχει σαν αποτέλεσμα την άμεση μείωση των πληθυσμών των χελωνών μέσω της αφαίρεσης ατόμων. Η ενέργεια αυτή διευκολύνεται ιδιαίτερα από την ύπαρξη οδικού δικτύου που ευνοεί την πρόσβαση και στις πιο δυσπρόσιτες περιοχές. Η πίεση εκδηλώνεται εντός των εκάστοτε περιοχών Ν2000.

5. Μεταβολές σε Υδατικά Σώματα

Φυσική αλλοίωση των υδάτινων σωμάτων	
K05	«Φυσική αλλοίωση των υδάτινων σωμάτων»

Οι χερσαίες χελώνες και τα φίδια επηρεάζονται από την πιθανή τροποποίηση ή περιορισμό των παρακείμενων στα υδάτινα σώματα ενδιαιτημάτων τους (π.χ. Παραποτάμια δάση 92A0, 92D0).

6. Φυσικές διεργασίες (εκτός καταστροφών και διαδικασιών που προκλήθηκαν από ανθρωπογενή δραστηριότητα ή κλιματική αλλαγή)

Αβιοτικές φυσικές διεργασίες	
L01	«Αβιοτικές φυσικές διεργασίες (π.χ. διάβρωση, συσσώρευση ιλύος, ξήρανση, βύθιση, αλάτωση)»

Τα διαθέσιμα ενδιαιτήματα για την ερπετοπανίδα περιορίζονται ως αποτέλεσμα της τροποποίησής τους μέσω της δράσης αυτών των διεργασιών.

7. Φυσικές καταστροφές

Απειλή από πυρκαγιές	
M09	«Φωτιά (φυσικής προέλευσης)»

Οι πυρκαγιές προκαλούν άμεσα τη θανάτωση ατόμων, κυρίως των πιο δυσκίνητων ειδών όπως οι χελώνες, και έμμεσα την καταστροφή της βλάστησης που λειτουργεί ως καταφύγιο για τα ερπετά. Η χαμηλή βλάστηση, κυρίως θαμνώδης, είναι αναγκαία για την αποφυγή της υπερθέρμανσής τους (βλέπε οικολογικές απαιτήσεις, ενότητα 2.2.4), την προστασία και τροφοληψία τους. Η φωτιά αποτελεί προσωρινού χαρακτήρα απειλή για την ομάδα των ερπετών διότι αφού κάψει τη βλάστηση μιας περιοχής, οπότε και παροδικά μειώνει τη βιοποικιλότητα, στη συνέχεια τα περισσότερα είδη ευνοούνται λόγω της δημιουργίας ξέφωτων (βλέπε και Γρίβας et al., 2012) και της έξαρσης εδώδιμων ειδών π.χ. για τις χελώνες. Επίσης, η ένταση της απειλής σχετίζεται άμεσα με την κλιματική αλλαγή («N01. Μεταβολές θερμοκρασίας (π.χ. άνοδος θερμοκρασίας και ακραίες τιμές) λόγω κλιματικής αλλαγής») η οποία μπορεί να αυξήσει τη συχνότητα των πυρκαγιών, υποβαθμίζοντας τη δυνατότητα μεταπυρικής αναγέννησης, καθώς επίσης επεκτείνοντας την απειλή της φωτιάς σε οικότοπους που σήμερα δεν κινδυνεύουν. Σε γενικές γραμμές, οι θαμνότοποι και τα δάση που αποτελούν βιότοπους για τα ερπετά στα μεσογειακά οικοσυστήματα, είναι προσαρμοσμένα για μεταπυρική αναγέννηση (Αριανούτσου–Φαραγγιτάκη, 2001), οπότε η απειλή είναι συνήθως παροδική. Από την άλλη πλευρά, οι οικότοποι αυτοί καίγονται σε περιοδική βάση, και άρα η πίεση που προκαλείται από την πυρκαγιά έχει μακροχρόνιο χαρακτήρα. Η πυρκαγιά μπορεί να εκδηλωθεί εντός ή και εκτός της εκάστοτε περιοχής Natura.

8. Κλιματική αλλαγή

Απειλές λόγω κλιματικής αλλαγής	
N01	«Μεταβολές θερμοκρασίας (π.χ. άνοδος θερμοκρασίας και ακραίες τιμές) λόγω κλιματικής αλλαγής»
N02	«Ξηρασίες και μειώσεις βροχοπτώσεων λόγω κλιματικής αλλαγής»
N05	«Αλλαγή της θέσης, του μεγέθους και / ή της ποιότητας των ενδιαιτημάτων λόγω κλιματικής αλλαγής»

Το φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής (απειλή) είναι ιδιαίτερα περίπλοκο και περιλαμβάνει αλληλεπίδραση διαφόρων παραγόντων. Μεταξύ των πιο ευαίσθητων περιοχών στην κλιματική αλλαγή περιλαμβάνεται και η Μεσογειακή λεκάνη, όπου με βάση πρόσφατα κλιματικά σενάρια της IPCC (Διακυβερνητική Επιτροπή για την Κλιματική Αλλαγή) προβλέπεται περαιτέρω μείωση του ετήσιου ύψους βροχόπτωσης. Η κλιματική αλλαγή επηρεάζει το σύνολο των οικοτόπων, ενώ αποτελεί σημαντικότατη απειλή ιδίως για τα περισσότερο τρωτά οικοσυστήματα (Millennium Ecosystem Assessment, 2005). Οι παρατεταμένες και έντονες ξηρασίες, που παρατηρούνται τα τελευταία χρόνια, επηρεάζουν αρνητικά την αύξηση των μεσογειακών οικοσυστημάτων χαμηλού υψομέτρου, όπως έχει βρεθεί για παράδειγμα, για τα δάση χαλεπίου πεύκης (Sarris *et al.*, 2011). Η κλιματική αλλαγή συνδέεται με την αύξηση της συχνότητας, της δριμύτητας και της έκτασης των δασικών πυρκαγιών (Piñol *et al.*, 1998; Ordóñez *et al.*, 2005), καθώς και με την αύξηση των περιστατικών φωτιάς στα υγρότερα και ψυχρότερα περιβάλλοντα των ορεινών δασικών οικοσυστημάτων (Ordóñez *et al.*, 2006; Αριανούτσου *et al.*, 2009). Τόσο η αύξηση της θερμοκρασίας όσο και οι μεγαλύτερες περίοδοι ξηρασίας επιδρούν άμεσα στη βιολογία των ερπετών. Όντας εξώθερμα ζώα, τα ερπετά επηρεάζονται άμεσα από τις έντονες θερμοκρασιακές αλλαγές, ενώ η ξήρανση του κλίματος επηρεάζει την υδατική τους ισορροπία. Έμμεσα, η κλιματική αλλαγή επιδρά μέσω της α. αύξησης της πιθανότητας πρόκλησης φυσικών πυρκαγιών, β. μείωσης της βλάστησης και συνεπώς των διαθέσιμων καταφυγίων (βλέπε οικολογικές απαιτήσεις, ενότητα 2.2.4), γ. δυσκολίας εύρεσης τροφής λόγω μείωσης της λείας.

Β.Χελώνες του γλυκού νερού (*Emys orbicularis* και *Mauremys rivulata*)

Επισημαίνεται ότι λόγω των οικολογικών απαιτήσεων των νεροχελωνών (υδρόβια είδη) τόσο η ρύπανση των εσωτερικών υδάτων όσο και η αποστράγγισή τους αποτελούν τη σημαντικότερη κατηγορία πιέσεων για τους πληθυσμούς τους.

1. Γεωργία – Κτηνοτροφία

Πιέσεις από γεωργικές και κτηνοτροφικές δραστηριότητες	
A21	«Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία»
A26	«Γεωργικές δραστηριότητες που προκαλούν σημειακή ρύπανση στην πηγή, σε επιφανειακά ή υπόγεια ύδατα»
A30	«Άντληση από υπόγεια, επιφανειακά ή μικτά ύδατα για γεωργία»
A31	«Αποστράγγιση για χρήση ως γεωργική γη»

Η χρήση των φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών επιδρά στους πληθυσμούς των νεροχελωνών και μέσω της τροφικής αλυσίδας και μέσω της ποιότητας του νερού (A21). Σε ότι αφορά τη ρύπανση των υδάτων (A26) πλήττει ιδιαίτερα το είδος *Emys orbicularis*. Άντληση από υπόγεια, επιφανειακά ή μικτά ύδατα για τις γεωργικές δραστηριότητες (A30) καταγράφεται κυρίως σε περιοχές που χαρακτηρίζονται από εκτεταμένες καλλιέργειες. Εφόσον επηρεάζει το υδρολογικό καθεστώς αφορά και τα δύο είδη νεροχελωνών.

2. Ανάπτυξη, κατασκευή και χρήση οικιστικών, εμπορικών, βιομηχανικών υποδομών και υποδομών αναψυχής

Επιπτώσεις από οικιστικές χρήσεις και από την άσκηση τουρισμού / αναψυχής	
F01	«Μετατροπή από άλλες χρήσεις γης σε κατοικίες, οικισμούς ή περιοχές αναψυχής (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της τροποποίησης των ακτών, των εκβολών και των παράκτιων συνθηκών)».
F07	«Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής»
F09	«Εναπόθεση και επεξεργασία αποβλήτων / απορριμμάτων από οικιακές / ψυχαγωγικές εγκαταστάσεις»

Η μετατροπή χρήσεων (F01) έχει σαν άμεσο αποτέλεσμα τον κερματισμό ή την απώλεια ενδιαιτημάτων για την ερπετοπανίδα. Αποτελεί μακροχρόνια και μόνιμου χαρακτήρα πίεση ή και απειλή. Η πίεση F07 αφορά στην κίνηση των τροχοφόρων εκτός οδικού δικτύου.

3. Κυνήγι –Θανάτωση ειδών πανίδας

Παράνομη συλλογή ειδών πανίδας	
G11	«Παράνομη συγκομιδή συλλογή και λήψη»

Η συλλογή από τη φύση έχει σαν αποτέλεσμα την άμεση μείωση των πληθυσμών των χελωνών μέσω της αφαίρεσης ατόμων. Η ενέργεια αυτή διευκολύνεται ιδιαίτερα από την ύπαρξη οδικού δικτύου που ευνοεί την πρόσβαση και στις πιο δυσπρόσιτες περιοχές. Η πίεση εκδηλώνεται εντός των εκάστοτε περιοχών Ν2000.

4. Μεταβολές σε Υδατικά Σώματα

Φυσική αλλοίωση των υδάτινων σωμάτων	
K04	«Τροποποίηση της υδρολογικής ροής»
K05	«Φυσική αλλοίωση των υδάτινων σωμάτων»

Οι νεροχελώνες και τα φίδια επηρεάζονται από την πιθανή τροποποίηση ή περιορισμό των υδάτινων σωμάτων.

5. Φυσικές διεργασίες (εκτός καταστροφών και διαδικασιών που προκλήθηκαν από ανθρωπογενή δραστηριότητα ή κλιματική αλλαγή)

Αβιοτικές φυσικές διεργασίες	
L01	«Αβιοτικές φυσικές διεργασίες (π.χ. διάβρωση, συσσώρευση ιλύος, ξήρανση, βύθιση, αλάτωση)»
L04	«Φυσικές διεργασίες ευτροφισμού ή οξίνισης»

Έχουν αποτέλεσμα την τροποποίηση των πληττόμενων ενδιαιτημάτων και συνεπώς τον περιορισμό της διαθεσιμότητας τους.

9. Κλιματική αλλαγή

Απειλές λόγω κλιματικής αλλαγής	
N01	«Μεταβολές θερμοκρασίας (π.χ. άνοδος θερμοκρασίας και ακραίες τιμές) λόγω κλιματικής αλλαγής»
N02	«Ξηρασίες και μειώσεις βροχοπτώσεων λόγω κλιματικής αλλαγής»
N05	«Αλλαγή της θέσης, του μεγέθους και / ή της ποιότητας των ενδιαιτημάτων λόγω κλιματικής αλλαγής»

Ισχύουν τα ανωτέρω αναφερόμενα για τις χερσαίες χελώνες και φίδια (Α).

Δ. Πιέσεις Ασπόνδυλων

Απειλές και πιέσεις στα χερσαία γαστερόποδα

Τα χερσαία Γαστερόποδα επηρεάζονται από μια σειρά ανθρώπινων δραστηριοτήτων τόσο σήμερα όσο και στο πρόσφατο παρελθόν. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο η τροποποίηση και υποβάθμιση των φυσικών οικοσυστημάτων καθώς και η οικιστική ανάπτυξη -και σε σχέση με τον τουρισμό- αποτελούν τις κύριες απειλές. Στην Ελλάδα, τα χερσαία Γαστερόποδα απειλούνται κυρίως από την καταστροφή, τροποποίηση και/ή τον κατακερματισμό των φυσικών οικοσυστημάτων και κατά συνέπεια των ενδιαιτημάτων τους, ως αποτέλεσμα δραστηριοτήτων, όπως ο τουρισμός και η κατασκευή οδικών αρτηριών. Με δεδομένο ότι πολλά είδη στην Ελλάδα έχουν περιορισμένες και εντοπισμένες εξαπλώσεις, οι τροποποιήσεις των ενδιαιτημάτων τους μπορούν να καταστούν αποφασιστικές. Ιδιαίτερα ευάλωτα είναι τα σπηλαιόβια είδη. Θα πρέπει πάντως να σημειωθεί πως υπάρχουν είδη τα οποία είναι ανθεκτικά τόσο στην καταστροφή/τροποποίηση των φυσικών οικοσυστημάτων όσο και σε εισβλητικά είδη. Τέλος, παρά το γεγονός ότι κάποια από τα απειλούμενα είδη βρίσκονται εντός προστατευόμενων περιοχών, για τη συντριπτική πλειονότητα δεν υπάρχουν συγκεκριμένα σχέδια προστασίας και διαχείρισης. Συνεπώς, συγκεκριμένα μέτρα θα πρέπει να ληφθούν άμεσα, συμπεριλαμβάνοντας περιορισμούς σε δραστηριότητες που επηρεάζουν τα ενδιαιτήματα των ειδών. Επιπλέον, πιο εκτεταμένη και εντατική έρευνα απαιτείται σε σχέση, με το πληθυσμιακό μέγεθος και την τάση του καθώς και την οικολογία των απειλούμενων ειδών, ώστε να καταστούν τα μέτρα προστασίας πιο αποτελεσματικά.

Ε. Ανάλυση πιέσεων ανά ΕΖΔ/ΤΚΣ/ΖΕΠ

GR2510003 - "Ακροναυπλία και Παλαμήδι" (ΕΖΔ)

1. Γεωργία – Κτηνοτροφία

Πιέσεις από την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων	
A01	Μετατροπή σε γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)
M (Μέτρια): Τ.Ο. 9540 και *Ophrys argolica*	
A05	Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κλπ.)
M (Μέτρια): *Testudo hermanni, Testudo marginata*	

Τύποι οικοτόπων - χλωρίδα: Στην ΕΖΔ ως πίεση και απειλή αναφέρεται κυρίως στον τύπο οικοτόπου 9540. Οι υπολειμματικές και μικρής έκτασης συστάδες πεύκης στην περιοχή δέχονται πιέσεις που αφορούν τη μείωση της έκτασής τους και απόδοση τμήματος του εύρους εξάπλωσής τους σε καλλιέργειες. Σε περιορισμένη έκταση η πίεση υφίσταται και για το είδος χλωρίδας *Ophrys argolica* (βλέπε Πιέσεις /απειλές του είδους *Ophrys argolica* στην ίδια ενότητα).

Ερπετά: Η απομάκρυνση των φυτοφρακτών και ξερολιθιών για την ενοποίηση αγροτεμαχίων (A05) έχει σαν αποτέλεσμα την απώλεια διαθέσιμων καταφυγίων για τις χερσαίες χελώνες [βλέπε ανάλυση παραγράφου Γ. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2].

Πιέσεις από κτηνοτροφικές δραστηριότητες	
A06	Εγκατάλειψη διαχείρισης βοσκοτόπων (π.χ. διακοπή βόσκησης ή κουρέματος)
M (Μέτρια): *Ophrys argolica*	
A08	Κούρεμα ή χορτοκοπή βοσκοτόπων
H (Υψηλή): Τ.Ο. 9540	
A09	«Υπερβόσκηση»
H (Υψηλή): Τ.Ο. 5420, 9540 / **M (Μέτρια)**: *Ophrys argolica*	

Και οι τρεις αυτές πιέσεις εντάσσονται στο ευρύτερο πλαίσιο της διαχείρισης της βόσκησης και της επίπτωσης που μπορεί να έχει αυτή στο προστατευτέο αντικείμενο και καταδεικνύουν την απουσία Διαχειριστικού Σχεδίου Βόσκησης. Για το είδος χλωρίδας *Ophrys argolica* βλέπε Πιέσεις /απειλές του είδους στην ίδια ενότητα.

Α. Επιβεβαιωμένες θέσεις με υπερβόσκηση

Σύμφωνα με τα πρωτόκολλα αξιολόγησης του έργου εποπτείας τύπων οικοτόπων, πίεση A09 καταγράφεται σε πέντε θέσεις συμπλήρωσης πρωτοκόλλων αξιολόγησης του Τ.Ο. 5420 και σε μια του Τ.Ο. 9540. Δεν υπάρχουν άλλα επιβεβαιωμένα στοιχεία για θέσεις με υπερβόσκηση στην περιοχή.

Β. Εκτίμηση έντασης βοσκής

Τα διαθέσιμα δεδομένα που αφορούν στη βόσκηση έχουν αναλυθεί στην ενότητα 2.3.1.2.1 (βοσκήσιμες γαίες, σταβλικές εγκαταστάσεις, αριθμός και είδος βοσκόντων ζώων ανά εγκατάσταση), ενώ η αξιολόγηση της έντασης της βοσκής με βάση τα διαθέσιμα δεδομένα αναλύθηκε στην ενότητα 2.3.1.5 - Αξιολόγηση έντασης βοσκής. Σύμφωνα με τα ανωτέρω στοιχεία στο μεγαλύτερο μέρος της περιοχής μελέτης (κεντρικό και ανατολικό τμήμα) καταγράφεται χαμηλή κλάση πυκνότητας ζωϊκών

μονάδων (<75 μΖΜ). Στο βόρειο τμήμα της ΕΖΔ δυτικό τμήμα που απαντά και το κύριο μέρος εξάπλωσης του Τ.Ο. 5420, καταγράφεται μέση (75-150 μΖΜ) κλάση. Τα πρωτόκολλα αξιολόγησης με επιβεβαιωμένες θέσεις που καταγράφεται υπερβόσκση, κατανέμονται και στις δυο κλάσεις. Παρότι τα στοιχεία αυτά αποτελούν μία ένδειξη σχετικά με το που αναμένεται να υπάρχει μεγαλύτερη βοσκοφόρτωση, δεν είναι ακριβή ως προς την πραγματική κατάσταση που ισχύει, ενώ δεν δύναται να αποτελέσουν βάση για την εκτίμηση των επιπτώσεων που μπορεί να έχει κατά θέσεις η υπερβόσκηση ή η υποβόσκηση στους τύπους οικοτόπων και στις επιμέρους ΟΧΕ των ειδών που απαντώνται στην περιοχή.

Γ. Έλλειψη Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης

Από το σύνολο των διαθέσιμων δεδομένων της περιοχής, αλλά και τις πιέσεις και απαιτήσεις των επιμέρους προστατευτέων αντικειμένων, γίνεται σαφής η έλλειψη Διαχειριστικού Σχεδίου Βόσκησης για την περιοχή, το οποίο θα οδηγήσει σε ορθολογική άσκηση της βόσκησης, λαμβάνοντας υπόψη τη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων της περιοχής.

Δ. Χωρική αποτύπωση: Εκτός των επιβεβαιωμένων θέσεων υπερβόσκησης στους Τ.Ο. 5420 και 9540, η χωρική αποτύπωση της πίεσης στα επιμέρους προστατευτέα αντικείμενα δεν είναι εφικτή. Παρ' όλα αυτά έχει αποτυπωθεί χωρικά η εκτίμηση της βοσκοφόρτωσης στην περιοχή σύμφωνα με τα διαθέσιμα δεδομένα (ενότητα 2.3.1.5 - Αξιολόγηση έντασης βοσκής).

2. Κατασκευή και λειτουργία συστημάτων μεταφορών

E01	**Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες**
L (Ασθενής): Τ.Ο. 5420, 8210, 9540 **/ M (Μέτρια):** *Testudo hermanni, Testudo marginata*	

Αφορά στη μεγάλη πυκνότητα επαρχιακού και αγροτικού δικτύου που υπάρχει στην περιοχή για την εξυπηρέτηση των αναγκών αναψυχής και οικονομικής δραστηριότητας και έχει υψηλή πυκνότητα (βλέπε ενότητα 2.3.1.5 - Πυκνότητα οδικού δικτύου). Ενδεχόμενη επέκταση του οδικού δικτύου αποτελεί απειλή και θα επιφέρει αρνητικές επιπτώσεις στους τύπους οικοτόπων και τα είδη της περιοχής.

Χερσαίες χελώνες και φίδια: Η δευτερεύουσα Ε.Ο. Ναυπλίου – Παλαμιδίου, καθώς και η Ε.Ο. Ναυπλίου – Φρουρίου Παλαμιδίου θεωρούνται πίεση για τα είδη *Testudo hermanni* και *Testudo marginata* για τις ΟΧΕ των ειδών από τις οποίες διέρχονται. Το κύριο οδικό δίκτυο της περιοχής, η έντονη επισκεψιμότητα που παρατηρείται όλο το χρόνο, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι η περιοχή εφάπτεται της πόλης του Ναυπλίου, καθιστούν την πίεση μέσης σημασίας και υψηλής έντασης, μακροχρόνια και μόνιμου χαρακτήρα.

Χωρική αποτύπωση: Ως πίεση αποτυπώνεται κατά μήκος του υφιστάμενου οδικού δικτύου.

3. Πιέσεις / Απειλές λόγω ανάπτυξης, κατασκευής και χρήσης οικιστικών, εμπορικών, βιομηχανικών υποδομών και υποδομών αναψυχής.

F01	**Μετατροπή από άλλες χρήσεις γης σε κατοικίες, οικισμούς ή περιοχές αναψυχής (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της τροποποίησης των ακτών, των εκβολών και των παράκτιων συνθηκών)**
M (Μέτρια): Τ.Ο. 5420, 9540 **H (Υψηλή):** *Testudo hermanni, Testudo marginata*	

F03	Μετατροπή από άλλες χρήσεις γης σε εμπορικές / βιομηχανικές περιοχές (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της τροποποίησης των ακτών, των εκβολών και των παράκτιων συνθηκών)
Μ (Μέτρια): Τ.Ο. 5420, 9540 Ερπετά: *Testudo hermanni*, *Testudo marginata*	
F07	Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής
Μ (Μέτρια): Τ.Ο. 8210 και είδη χλωρίδας που φιλοξενεί / *Ophrys argolica*	

Στην ΕΖΔ και για το σύνολο των προστατευτεών αντικειμένων, η παρατηρούμενη έντονη οικιστική και εμπορική ανάπτυξη στην ευρύτερη περιοχή αποτελεί σημαντική πίεση. Φυσικά οικοσυστήματα διαταράσσονται καθώς η τουριστική αξιοποίηση της περιοχής είναι έντονη (**F01**, **F03**). Το ίδιο ισχύει και για την πίεση από την άσκηση τουρισμού και αναψυχή στην περιοχή (**F07**). Η επισκεψιμότητα στις αρχαιότητες της περιοχής είναι μεγάλη και με άνιση χρονική κατανομή κατά τη διάρκεια το έτους. Η ανάγκη για υποδοχή και διαχείριση μεγάλου πλήθους επισκεπτών προκαλεί πιέσεις στο οικοσύστημα.

Επίσης στην περιοχή λειτουργούν οργανωμένα αναρριχητικά πεδία στις θέσεις «Ανατολή» και «Νεράκι». Οι επιπτώσεις της δραστηριότητας της αναρρίχησης στην περιοχή στους τύπους οικοτόπων και στη χλωρίδα είναι άγνωστη και πρέπει να εκτιμηθεί. Σε άλλες περιοχές έχει παρατηρηθεί πως οι φυτοκοινότητες σε κατακόρυφα βράχια επηρεάζονται σημαντικά από την εντατική αναρρίχηση (Camp and Knight, 1998) με κοινότερα και λιγότερο σημαντικά φυτά να κυριαρχούν περισσότερο σε θέσεις που πραγματοποιείται αναρρίχηση (Müller *et al.*, 2004). Βέβαια, έχουν παρατηρηθεί και εξαιρέσεις κατά τις οποίες οι αλλοιώσεις στη βιοκοινότητα κατακόρυφων βράχων από την αναρρίχηση εντοπίζονται στις κοινότητες των λειχήνων κι όχι των αγγειοσπέρμων (Nuzzo, 1996) ή πως μπορεί να οφείλονται σε διαφορετικούς παράγοντες (Kuntz and Larson, 2006). Έτσι, αν και εν γένει πρέπει να θεωρηθεί πως η αναρρίχηση επηρεάζει τους πληθυσμούς και τη βιωσιμότητα των χασμόφυτων, είναι απαραίτητος ο έλεγχος των επιδράσεων που έχει στη συγκεκριμένη περιοχή και στα συγκεκριμένα προστατευτέα φυτικά είδη ή τύπο οικοτόπου. Εφόσον κριθεί απαραίτητο, η λήψη κατάλληλων διαχειριστικών, όπως προτείνεται στους (Müller *et al.*, 2004) θα προταθεί για την περιοχή και θα καθοριστούν κανόνες για την κατά χώρο και χρόνο λειτουργία του και θα περιγραφούν ορθές αναρριχητικές πρακτικές.

Σε ότι αφορά την ερπετοπανίδα η μετατροπή χρήσεων (F01) έχει σαν άμεσο αποτέλεσμα τον κερματισμό ή την απώλεια ενδιαιτημάτων. Για το είδος χλωρίδας *Ophrys argolica* (βλέπε Πιέσεις /απειλές του είδους *Ophrys argolica* στην ίδια ενότητα.

Χωρική αποτύπωση: Οι μόνες θέσεις που μπορούν να οριοθετηθούν χωρικά είναι το αναρριχητικό πεδίο στη θέση Ανατολή και τα ευρύτερα βράχια όπου πραγματοποιείται αναρρίχηση χωρίς όμως να είναι επιβεβαιωμένη τυχόν αρνητική επίδραση.

4. Ξενικά και προβληματικά είδη

I02	**Άλλα εισβλητικά ξενικά είδη (εκτός των ειδών που αφορούν την ΕΕ)**
Η (Υψηλή): για τον τύπο οικοτόπου 8210.	

Σχεδόν στο σύνολο των πρωτοκόλλων αξιολόγησης του τύπου οικοτόπου και κατά την εκτίμησή μας, στο σύνολο της εμφάνισης του τύπου οικοτόπου 8210 στην ΕΖΔ παρατηρείται η εμφάνιση προβληματικών ειδών. Το κύριο είδος που εμφανίζεται, κυριαρχεί και, κατά θέσεις, εκτοπίζει άλλα είδη

που μπορεί να είναι σπάνια και ενδημικά στα χασμοφυτικά οικοσυστήματα της περιοχής είναι η *Opuntia ficus-indica*.

Χωρική αποτύπωση: Η πίεση δύναται να καταγραφεί ως πιο σημαντική στην έκταση που καταλαμβάνει ο τύπος οικοτόπου 8210.

5. Ρύπανση

J04	**Μεικτής προέλευσης εδαφική ρύπανση και στερεά απόβλητα (εξαιρουμένων των απορρίψεων)**
Μ (Μέτρια): Τ.Ο. 5420	

Σύμφωνα με τα πρωτόκολλα αξιολόγησης του έργου εποπτείας τύπων οικοτόπων η πίεση J04 εμφανίζεται ως υψηλή σε μία θέση του Τ.Ο. 5420 κοντά στην παραλία Καραθώνα. Δεν έχει σημειωθεί η φύση των υλικών που προκαλούν τη ρύπανση.

Χωρική αποτύπωση: Χωρίς να αποκλείεται η ύπαρξή της και σε άλλες θέσεις, μπορεί να χωροθετηθεί μόνο στη θέση που έχει καταγραφεί κοντά στην παραλία Καραθώνα.

6. Πιέσεις /απειλές στα είδη χλωρίδας

Πιέσεις /απειλές του είδους *Ophrys argolica*	
A01	Μετατροπή σε γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)
A06	Εγκατάλειψη διαχείρισης βοσκοτόπων (π.χ. διακοπή βόσκησης ή κουρέματος)
A09	Υπερβόσκηση (*)
F07	Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής
L06	Διαειδικές σχέσεις (ανταγωνισμός, θήρευση, παρασιτισμός, παθογόνα)

Το είδος σχηματίζει ολιγάριθμες ομάδες ατόμων σε πλήθος περιοχών του δικτύου NATURA 2000 (9). Γενικότερα, οι κύριες πιέσεις που παρατηρούνται είναι η αλλαγή χρήσης γης (μετατροπή περιοχών με φυσική βλάστηση σε γεωργική γη) (**A01** - Μέτριας σημασίας) που έχει παρατηρηθεί σε περιορισμένη έκταση, η υπερβόσκηση (**A09** – Μέτριας σημασίας), η μείωση των ανοιγμάτων λόγω έλλειψης φωτιάς, βόσκησης ή αλλαγών στις χρήσεις γης (**A06** – Μέτριας σημασίας) που προκαλεί απώλεια ενδιαιτήματος και αύξηση του ανταγωνισμού (**L06**), και οι τουριστικές δραστηριότητες στην περιοχή που σχετίζονται με ποδοπάτημα ατόμων εντός του κάστρου του Παλαμιδίου, αλλά και με ενδεχόμενους καθαρισμούς εντός και περιφερειακά του κάστρου. Οι επιπτώσεις των πιέσεων/απειλών που σχετίζονται με την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων εκτιμούνται ως χαμηλές στην περιοχή, λόγω της μικρής έκτασης των αγροτικών εκτάσεων. Από τα παραπάνω συμπεραίνεται πως η κατά χώρο, χρόνο και ένταση ρύθμιση της βόσκησης και η προστασία του ενδιαιτήματος του είδους από αλλαγές χρήσεις γης μπορούν να εξασφαλίσουν τον καλό βαθμό διατήρησης στις θέσεις που εμφανίζεται το είδος.

7. Πιέσεις /απειλές στα χειρόπτερα

Δεν υπάρχουν δεδομένα όσο αφορά τις πιέσεις και απειλές για τα είδη χειροπτέρων στην περιοχή, καθώς η μοναδική διαθέσιμη πληροφορία αποτελεί η αναφορά της παρουσίας των ειδών *Myotis blythii* και *Rhinolophus blasii* στις αρχές του 20ου αιώνα.

8. Πιέσεις /απειλές στη μεσογειακή φώκια (*Monachus monachus*)

Στην περιοχή μελέτης υπάρχουν καταγραφές παρουσίας της Μεσογειακής Φώκιας ***Monachus monachus*** (ΤΕΔ και δεδομένα της ΜΟm), χωρίς όμως να είναι διαθέσιμη πληροφορία για την ΟΧΕ αναπαραγωγής του είδους, ήτοι τα θαλάσσια σπήλαια (Τ.Ο. 8330), τα οποία θεωρούνται κρίσιμο ενδιαίτημα αναπαραγωγής και ανάπαυσης του είδους (Dendrinos *et al.*, 2007). Παρότι για την καταγραφή και την εκτίμηση της κατάστασης του Τ.Ο. 8330 θα χρειαστούν μελέτες βάσης, στην αρχή της παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2 (παράγραφος Α) αναλύονται οι πιέσεις/απειλές που σύμφωνα με τη βιβλιογραφία και την επιστημονική γνώση εκτιμάται ότι θα υπάρχουν στα χερσαία ενδιαιτήματα αναπαραγωγής του είδους *Monachus monachus* της περιοχής.

9. Γεωλογικά γεγονότα, φυσικές καταστροφές

M09	**Φωτιά (φυσικής προέλευσης)**
Η (Υψηλή): Τ.Ο. 9540 & 5420	

Οι πυρκαγιές στην ευρύτερη περιοχή της Πελοποννήσου αποτελούν σημαντική πίεση και απειλή στα φυσικά οικοσυστήματα. Εκείνα που δέχονται τη μεγαλύτερη πίεση είναι οι φυσικοί τύποι οικοτόπων της Ευμεσογειακής ζώνης βλάστησης αν και πρόσφατες μελέτες δείχνουν πως οι πυρκαγιές πια αποτελούν απειλή και για οικοσυστήματα της παραμεσογειακής ζώνης βλάστησης (π.χ. τύπος οικοτόπου 9530*).

Ανάλυση της απειλής της πυρκαγιάς δίνεται στην ενότητα 2.3.1.5 (Εκτίμηση ζωνών επικινδυνότητας εκδήλωσης πυρκαγιάς). Εκεί φαίνεται πως η ΕΖΔ έχει οικοσυστήματα που εντάσσονται στην υψηλή κλάση ευφλεκτικότητας, όμως, δεν ανήκει στη ζώνη υψηλής επικινδυνότητας έναρξης πυρκαγιάς. Η ζώνη επικινδυνότητας έντασης πυρκαγιάς εξαρτάται από το ιστορικό καταγραφών πυρκαγιών στην εκάστοτε περιοχή. Έτσι περιοχές με πολύ έντονη οικιστική ανάπτυξη και τουριστική αξιοποίηση είναι φυσιολογικό να μην εντάσσονται στην κλάση υψηλής επικινδυνότητας καθώς τυχόν συμβάντα πυρκαγιάς αντιμετωπίζονται εγκαίρως.

Γ. Χωρική αποτύπωση: Αν και η πίεση αναφέρεται κυρίως για τον τύπο οικοτόπου 9540, θεωρούμε πως αφορά όλους τους τους φυσικούς τύπους οικοτόπων της ΕΖΔ και κυρίως εκείνους που εντάσσονται στην υψηλή κλάση ευφλεκτικότητας.

GR2520001 - "Όρος Μαίναλο" (ΕΖΔ)

1. Γεωργία – Κτηνοτροφία

Πιέσεις από την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων	
A01	Μετατροπή σε γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)
M (Μέτρια): Τ.Ο. 951Β	**Η (Υψηλή)**: *Zonites labiosus*
A05	Μετατροπή σε διαφορετικού είδους γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)
M (Μέτρια): *Testudo hermanni, Testudo marginata, Zamenis situla* **Η (Υψηλή)**: *Zonites labiosus*	

Η πίεση Α01 αναφέρεται ως γενικότερη πίεση στην ΕΖΔ που επηρεάζει πλήθος τύπων οικοτόπων και είδη. Αφορά κυρίως τη μείωση της έκτασης που καταλαμβάνουν οι τύποι οικοτόπων ή τη μείωση θέσεων τροφοληψίας, αναπαραγωγής και κάλυψη ειδών.

Ερπετά: Η απομάκρυνση των φυτοφρακτών και ξερολιθιών για την ενοποίηση αγροτεμαχίων (Α05) έχει σαν αποτέλεσμα την απώλεια διαθέσιμων καταφυγίων για τις χερσαίες χελώνες [βλέπε ανάλυση παραγράφου Γ. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2].

Ασπόνδυλα: Κύρια απειλή για το είδος *Zonites labiosus* αποτελεί η μείωση της έκτασης των φυσικών οικοτόπων (Α01) με καλά διατηρημένη μεσογειακή βλάστηση λόγω της αύξησης της χρήσης γεωργικής γης, της πίεσης της βόσκησης και των πυρκαγιών από φυσικά και μη αίτια. Ιδιαίτερη σημασία ως απειλή έχει και η απομάκρυνση/καταστροφή των χαρακτηριστικών ξερολιθιών που αποτελούν δευτερεύων ενδιαίτημα του είδους, κατά τη προσπάθεια ενοποίησης αγροτεμαχίων (Α05).

Πιέσεις από κτηνοτροφικές δραστηριότητες	
A06	Εγκατάλειψη διαχείρισης βοσκοτόπων (π.χ. διακοπή βόσκησης ή κουρέματος)
A09	Υπερβόσκηση
M (Μέτρια): Τ.Ο. 4090	
A14	Κτηνοτροφία (χωρίς βόσκηση)
Η (Υψηλή): *Zonites labiosus*	

Και οι τρεις αυτές πιέσεις εντάσσονται στο ευρύτερο πλαίσιο της διαχείρισης της βόσκησης και της επίπτωσης που μπορεί να έχει αυτή στο προστατευτέο αντικείμενο. Γίνεται άμεσα αντιληπτό πως η ένταση της βόσκησης μπορεί να μεταβάλλεται χωρικά με τρόπου που να επιφέρει αντίθετες επιπτώσεις στο οικοσύστημα. Η επίδραση της βόσκησης εξάλλου εξαρτάται και από τον τύπο οικοτόπου στον οποίο επιδρά, ανάλογα με την οικολογική του πλαστικότητα. Στην ΕΖΔ κατά θέσεις η εγκατάλειψη της βόσκησης ευνοεί τη δευτερογενή διαδοχή, την πύκνωση θαμνώνων και την εγκατάσταση θαμνωδών και δενδρωδών ειδών σε λιβαδικούς τύπους οικοτόπων. Αντίθετα, που αυτή επιδρά με μεγάλη ένταση (πχ γύρω από κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις) μπορεί να επηρεάζει αρνητικά τη δομή και τη χλωριδική σύνθεση των τύπων οικοτόπων.

Επισημαίνεται ότι κύρια απειλή για το ασπόνδυλο είδος *Zonites labiosus* αποτελεί η μείωση της έκτασης των φυσικών οικοτόπων (Α01) με καλά διατηρημένη μεσογειακή βλάστηση λόγω της πίεσης της βόσκησης.

Α. Επιβεβαιωμένες θέσεις με υπερβόσκηση

Σύμφωνα με τα πρωτόκολλα αξιολόγησης του έργου εποπτείας τύπων οικοτόπων υπάρχει επιβεβαιωμένη θέση στην οποία εντοπίζεται επίδραση υπερβόσκησης στον τύπο οικοτόπου 4090.

Β. Εκτίμηση έντασης βοσκής

Τα διαθέσιμα δεδομένα που αφορούν στη βόσκηση έχουν αναλυθεί στην ενότητα 2.3.1.2.1 (βοσκήσιμες γαίες, σταβλικές εγκαταστάσεις, αριθμός και είδος βοσκόντων ζώων ανά εγκατάσταση), ενώ η αξιολόγηση της έντασης της βοσκής με βάση τα διαθέσιμα δεδομένα αναλύθηκε στην ενότητα 2.3.1.5 - Αξιολόγηση έντασης βοσκής. Σύμφωνα με τα ανωτέρω στοιχεία στο μεγαλύτερο μέρος της περιοχής μελέτης (κεντρικό και ανατολικό τμήμα) καταγράφεται υψηλή κλάση πυκνότητας ζωϊκών μονάδων (<150 μΖΜ) στο μεγαλύτερο τμήμα της ΕΖΔ. Τα ανωδασικά οικοσυστήματα (τύπος Οικοτόπου 4090) δέχονται μεγαλύτερη πίεση. Παρότι τα στοιχεία αυτά αποτελούν μία ένδειξη σχετικά με το που αναμένεται να υπάρχει μεγαλύτερη βοσκοφόρτωση, δεν είναι ακριβή ως προς την πραγματική κατάσταση που ισχύει, ενώ δεν δύναται να αποτελέσουν βάση για την εκτίμηση των επιπτώσεων που μπορεί να έχει κατά θέσεις η υπερβόσκηση ή η υποβόσκηση στους τύπους οικοτόπων και στις επιμέρους ΟΧΕ των ειδών που απαντώνται στην περιοχή.

Γ. Έλλειψη Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης

Από το σύνολο των διαθέσιμων δεδομένων της περιοχής, αλλά και τις πιέσεις και απαιτήσεις των επιμέρους προστατευτέων αντικειμένων, γίνεται σαφής η έλλειψη Διαχειριστικού Σχεδίου Βόσκησης για την περιοχή, το οποίο θα οδηγήσει σε ορθολογική άσκηση της βόσκησης, λαμβάνοντας υπόψη τη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων της περιοχής.

Δ. Χωρική αποτύπωση: Η χωρική αποτύπωση της πίεσης στα επιμέρους προστατευτέα αντικείμενα δεν είναι εφικτή. Παρ' όλα αυτά έχει αποτυπωθεί χωρικά η εκτίμηση της βοσκοφόρτωσης στην περιοχή σύμφωνα με τα διαθέσιμα δεδομένα (ενότητα 2.3.1.5 - Αξιολόγηση έντασης βοσκής).

2. Διαδικασίες παραγωγής ενέργειας και σχετική ανάπτυξη υποδομών

Δρόμοι - μονοπάτια	
D01	Αιολική, κυματική και παλιρροιακή ενέργεια, συμπεριλαμβανομένης της υποδομής
L (Ασθενής): Τ.Ο. 4090, 951Β	

Οι υποδομές για τη μεταφορά του εξοπλισμού και την τελική εγκατάσταση αιολικών πάρκων (απειλή) επιδρά κυρίως στους τύπους οικοτόπων 4090 και 951Β. Κύρια αιτία υποβάθμισης του οικοσυστήματος δύναται να είναι η διάνοιξη οδικού δικτύου αλλά και η άμεση και οριστική καταστροφή τμήματος της έκτασης των τύπων οικοτόπων στην περιοχή.

3. Γεωλογικά γεγονότα, φυσικές καταστροφές

M09	**Φωτιά (φυσικής προέλευσης)**
Όλοι οι τύποι οικοτόπων. **M (Μέτρια):** *Testudo hermanni, Testudo marginata, Zamenis situla.* **H (Υψηλή):** *Zonites labiosus*	

Οι πυρκαγιές στην ευρύτερη περιοχή της Πελοποννήσου αποτελούν σημαντική πίεση και απειλή στα φυσικά οικοσυστήματα. Εκείνα που δέχονται τη μεγαλύτερη πίεση είναι οι φυσικοί τύποι οικοτόπων της ευμεσογειακής ζώνης βλάστησης αν και πρόσφατες μελέτες δείχνουν πως οι πυρκαγιές πια αποτελούν απειλή και για οικοσυστήματα της παραμεσογειακής ζώνης βλάστησης (π.χ. τύπος

οικοτόπου 9530*). Οι πυρκαγιές αποτελούν απειλή για όλα τα προστατευτέα αντικείμενα. Η απειλή μπορεί να προέρχεται από πυρκαγιά που έχει έναρξη εντός ή εκτός της ΕΖΔ-ΤΚΣ.

Ανάλυση της απειλής της πυρκαγιάς δίνεται στην ενότητα 2.3.1.5 Εκτίμηση ζωνών επικινδυνότητας εκδήλωσης πυρκαγιάς. Εκεί φαίνεται πως η ΕΖΔ έχει οικοσυστήματα που εντάσσονται στην υψηλή κλάση ευφλεκτικότητας (Τ.Ο. 4090, αναδασώσεις με κωνοφόρα), όμως, δεν ανήκει στη ζώνη υψηλής επικινδυνότητας έναρξης πυρκαγιάς. Οι κλιματικές συνθήκες που επικρατούν στην ΕΖΔ δεν ευνοούν την έναρξη πυρκαγιών, μολαταύτα το ενδεχόμενο έναρξης πυρκαγιάς θα είχε καταστροφικές συνέπειες για Τ.Ο Εθνικού ενδιαφέροντος όπως ο 951Β και εν γένει, για όλους τους φυσικούς οικοτόπους της περιοχής που αποτελούν ενδιαιτήματα ειδών πανίδας.

Ασπόνδυλα: Κύρια απειλή για το είδος *Zonites labiosus* αποτελεί η μείωση της έκτασης των φυσικών οικοτόπων με καλά διατηρημένη μεσογειακή βλάστηση λόγω πυρκαγιών από φυσικά και μη αίτια.

Ερπετοπανίδα: Σε ότι αφορά τις χερσαίες χελώνες και τα φίδια, αποτελεί απειλή για τα είδη *Testudo hermanni, Testudo marginata* και *Zamenis situla* στις ΟΧΕ παρουσίας τους και κυρίως στις ΟΧΕ όπου αναμένεται να έχουν υψηλή παρουσία (δάση και δασικές εκτάσεις). Η πυρκαγιά προκαλεί άμεσα τη θανάτωση ατόμων, κυρίως των πιο δυσκίνητων ειδών όπως οι χελώνες, και έμμεσα την καταστροφή της βλάστησης που λειτουργεί ως καταφύγιο για τα ερπετά. Για την ομάδα των ερπετών αποτελεί προσωρινού χαρακτήρα απειλή, δεδομένου ότι μετά την πυρκαγιά τα περισσότερα είδη ευνοούνται λόγω της δημιουργίας ξέφωτων και της έξαρσης εδώδιμων ειδών [βλέπε ανάλυση παραγράφου Γ. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2].

Χωρική αποτύπωση: Η απειλή αφορά κυρίως οικοσυστήματα με υψηλή ευφλεκτικότητα, σημαντικό μέρος της περιοχής του Μαίναλου εντάσσεται στις περιοχές μέσης ευφλεκτικότητας (ανάλυση «Α. Εκτίμηση ζωνών επικινδυνότητας εκδήλωσης πυρκαγιάς» της Ενότητας 2.3.1.5.1), εντούτοις, οι συνέπειες μίας πυρκαγιάς στην περιοχή θα είναι καταστροφικές για τύπους οικοτόπων Εθνικού ενδιαφέροντος όπως ο 951Β ή ο 5340 οι οποίοι έχουν εκτεταμένη παρουσία στην περιοχή και συνάμα αποτελούν σημαντικά ενδιαιτήματα ειδών. Τα εκτεταμένα δάση ελάτης ανήκουν στη μέση ζώνη ευφλεκτικότητας, όμως η άμεση γειτνίασή τους με πιο εύφλεκτη βλάστησης αυξάνει το βαθμό επικινδυνότητας έναρξης και εξάπλωσης μιας μεγάλης πυρκαγιάς.

4. Κλιματική αλλαγή

N01	**Μεταβολές θερμοκρασίας (π.χ. άνοδος θερμοκρασίας & ακραίες τιμές) λόγω κλιματικής αλλαγής**
N02	Ξηρασίες και μειώσεις βροχοπτώσεων λόγω κλιματικής αλλαγής
N05	Αλλαγή της θέσης, του μεγέθους και / ή της ποιότητας των ενδιαιτημάτων λόγω κλιματικής αλλαγής
Μ (Μέτρια): *Testudo hermanni, Testudo marginata, Zamenis sítula* **Η (Υψηλή)**: *Zonites labiosus*	

Τόσο η αύξηση της θερμοκρασίας όσο και οι μεγαλύτερες περίοδοι ξηρασίας επιδρούν άμεσα στη βιολογία των ερπετών και των αμφιβίων. Όντας εξώθερμα ζώα, τα ερπετά επηρεάζονται άμεσα από τις έντονες θερμοκρασιακές αλλαγές, ενώ η ξήρανση του κλίματος επηρεάζει την υδατική τους ισορροπία. Έμμεσα, η κλιματική αλλαγή επιδρά μέσω της α. αύξησης της πιθανότητας πρόκλησης φυσικών πυρκαγιών, β. μείωσης της βλάστησης και συνεπώς των διαθέσιμων καταφυγίων (βλέπε οικολογικές απαιτήσεις), γ. δυσκολίας εύρεσης τροφής λόγω μείωσης της λείας. Πρόκειται για μακροχρόνια απειλή μόνιμου χαρακτήρα [βλέπε ανάλυση παραγράφου Γ. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2].

GR2520002 - "Λίμνη Τάκα" (ΕΖΔ)

Η ΕΖΔ GR2520002 αποτελεί μια ιδιαίτερα υποβαθμισμένη περιοχή αναφορικά με την κατάσταση φυσικών οικοσυστημάτων καθώς η δημιουργία ταμιευτήρα έχει διαταράξει ριζικά το φυσικό υδρολογικό καθεστώς. Στα πρωτόκολλα αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων δεν έχει σημειωθεί κάποια συγκεκριμένη πίεση και απειλή (πέρα από τη έντονη διαταραχή του υδρολογικού καθεστώτος, πραγματοποιήθηκε όμως επιτόπια επίσκεψη για τον εντοπισμό υφιστάμενων σημειακών πηγών πιέσεων/απειλών.

1. Γεωργία – Κτηνοτροφία

Πιέσεις από την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων	
A01	Μετατροπή σε γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)
A05	Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κλπ.)
A20	Χρήση συνθετικών (ορυκτών) λιπασμάτων σε γεωργικές εκτάσεις
M (Μέτρια): T.O. 6420, 92A0, 3150	
A21	Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία
M (Μέτρια): T.O. 6420, 92A0, 3150 / *Miniopterus schreibersii*	
A30	Άντληση από υπόγεια, επιφανειακά ή μικτά ύδατα για γεωργία
A33	Τροποποίηση της υδρολογικής ροής ή φυσικής μετατροπής των υδάτινων σωμάτων για τη γεωργία (εξαιρουμένης της ανάπτυξης και της λειτουργίας των φραγμάτων)
M (Μέτρια): T.O. 6420, 92A0, 3150	

Μεγάλο τμήμα της φυσικής έκτασης λίμνης έχει αποδοθεί για καλλιέργεια και για βόσκηση (A01). Η έκταση των φυσικών οικοσυστημάτων έχει συρρικνωθεί και ιδιαίτερα μετά τη μεταβολή του υδρολογικού καθεστώτος και τον περιορισμών των εκτάσεων που περιοδικά πλημμυρίζουν το μεγαλύτερη τμήμα της περιοχής έχει αποδοθεί στη γεωργία ή την κτηνοτροφία (A33).

Η απόδοση σημαντικής έκτασης των φυσικών οικοσυστημάτων της ΕΖΔ στην καλλιέργεια επίσης προκαλεί ομογενοποίηση του αγροτικού τοπίου (A05). Ακόμη και με την κατασκευή του ταμιευτήρα, μικρά λιμνία, βαλτότοποι που δεν καλλιεργούνταν και ευνοούσαν την ποικιλότητα του τοπίου πλέον έχουν αποδοθεί σε καλλιέργειες. Η μείωση της ετερογένειας του τοπίου, με τη σειρά της προκαλεί πίεση στη βιοποικιλότητα.

Επίσης, πρέπει να σημειωθεί πως οι καλλιέργειες στην ΕΖΔ δεν είναι βιολογικές (A20, A21). Χρησιμοποιούνται διάφορα αγροχημικά (λιπάσματα και φυτοπροστατευτικά σκευάσματα) για τη στήριξη της παραγωγής. Αυτό έχει άμεσες επιπτώσεις στο βιολογικό πλούτο της ΕΖΔ, ιδιαίτερα όταν η χρήση είναι αλόγιστη και δεν είναι αποτέλεσμα συστηματικών μετρήσεων και αναλύσεων. Απαιτείται τακτικός έλεγχος για την ορθή χρήση των αγροχημικών ώστε να περιοριστεί κατά το δυνατόν η επίδρασή τους στους ζωικούς και φυτικούς οργανισμούς. Η χρήση αγροχημικών επηρεάζει το χειρόπτερο *Miniopterus schreibersii*, λόγω μείωσης της διαθέσιμης τροφής και αύξησης της πιθανότητας θανάτωσης από δηλητηρίαση. Επίσης πρέπει να οργανωθεί σχέδιο προώθησης της βιολογικής καλλιέργειας, τουλάχιστον εντός της ΕΖΔ.

Επιπρόσθετα, παρατηρείται ανεξέλεγκτη άντληση υδάτων από τον υπόγειο υδροφόρο ορίζοντα ή από επιφανειακά ύδατα (Α30). Αν και έχουν πραγματοποιηθεί κάποιες σχετικά πρόσφατες μελέτες (Μητρόπουλος, 2018) εντός της ΕΖΔ απαιτείται λεπτομερέστερη καταγραφή και σχεδιασμός και συχνή επικαιροποίηση των στοιχείων. Ακόμη και πριν την κατασκευή του ταμιευτήρα η λειτουργία πηγαδιών ήταν κοινή στην περιοχή. Μετά την κατασκευή του ταμιευτήρα, τα πηγάδια γεμίζουν με άντληση νερού από τον ταμιευτήρα εφόσον αυτό καταστεί αναγκαίο.

Τέλος, ίσως η πλέον σημαντική απειλή που μάλιστα έχει και αμετάκλητες επιδράσεις στο φυσικό οικοσύστημα είναι η κατασκευή τη ταμιευτήρα και των συνοδών του έργων. Αυτό έχει προκαλέσει σημαντική μείωση των φυσικών υγροτοπικών τύπων οικοτόπων και σημαντική υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος σε μεγάλο τμήμα της περιοχής. Η επιστροφή σε προηγούμενη κατάσταση είναι αδύνατη κα διαχειριστικά σχέδια πρέπει να προσβλέπουν πλέον στην κατά το δυνατόν βελτίωση του βαθμού διατήρησης των τύπων οικοτόπων στις εκτάσεις που δεν έχουν υποβαθμιστεί.

	Πηγάδι στη λίμνη Τάκα. Σε περιόδους μείωσης της στάθμης γεμίζει με άντληση υδάτων από τον ταμιευτήρα.

Πιέσεις από κτηνοτροφικές δραστηριότητες	
Α09	Υπερβόσκηση
Μ (Μέτρια): Τ.Ο. 6420	

Η πίεση εντάσσεται στο ευρύτερο πλαίσιο της διαχείρισης της βόσκησης και της επίπτωσης που μπορεί να έχει αυτή στο προστατευτέο αντικείμενο. Η ένταση της βόσκησης μπορεί να μεταβάλλεται χωρικά με τρόπο που να επιφέρει αντίθετες επιπτώσεις στο οικοσύστημα. Η επίδραση της βόσκησης εξάλλου εξαρτάται και από τον τύπο οικοτόπου στον οποίο επιδρά, ανάλογα με την οικολογική του πλαστικότητα. Στην ΕΖΔ, κατά θέσεις, η εγκατάλειψη της βόσκησης ευνοεί τη δευτερογενή διαδοχή, την πύκνωση θαμνώνων και την εγκατάσταση θαμνωδών και δενδρωδών ειδών σε λιβαδικούς τύπους οικοτόπων (6420). Αντίθετα, όπου αυτή επιδρά με μεγάλη ένταση (πχ γύρω από κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις) μπορεί να επηρεάζει αρνητικά τη δομή και τη χλωριδική σύνθεση των τύπων οικοτόπων.

Β. Εκτίμηση έντασης βοσκής

Τα διαθέσιμα δεδομένα που αφορούν στη βόσκηση έχουν αναλυθεί στην ενότητα 2.3.1.2.1 (βοσκήσιμες γαίες, σταβλικές εγκαταστάσεις, αριθμός και είδος βοσκόντων ζώων ανά εγκατάσταση),

ενώ η αξιολόγηση της έντασης της βοσκής με βάση τα διαθέσιμα δεδομένα αναλύθηκε στην ενότητα 2.3.1.5 - Αξιολόγηση έντασης βοσκής. Επιτόπιες παρατηρήσεις και συζητήσεις με χρήστες της περιοχής έδειξαν πως βόσκηση ασκείται στο βόρειο τμήμα του ταμιευτήρα, ενώ αντίθετα, το νότιο-ανατολικό τμήμα δε βόσκεται από οικόσιτα ζώα. Δεν έχει πραγματοποιηθεί μελέτη βοσκοϊκανότητας ή βοσκοφόρτωσης στην ΕΖΔ. Η βόσκηση πρέπει να ρυθμιστεί κατά χώρο και χρόνο ώστε να μην επηρεάζει ευαίσθητα δασικά οικοσυστήματα (πχ. Τ.Ο. 92Α0) των οποίω η έκταση στην ΕΖΔ πρέπει να αυξηθεί.

2. Εξόρυξη πόρων (ορυκτά, τύρφη, μη ανανεώσιμοι ενεργειακοί πόροι).

C01	**Εξόρυξη ορυκτών (π.χ. πετρώματα, μεταλλεύματα, χαλίκια, άμμος)**
Μ (Μέτρια): Τ.Ο. 3150, 6420, 92Α0,	

Τύποι Οικοτόπων: Αυτή η πίεση και απειλή δεν καταγράφεται στα ΤΕΔ ή στα πρωτόκολλα αξιολόγησης, όμως επιτόπιες παρατηρήσεις την αναδεικνύουν ως μια πίεση με διττό αποτέλεσμα. Εργοστάσιο πλινθοποιίας κατά διαστήματα εξόρυσσε επιφανειακά άργιλο και πηλό με αποτέλεσμα τη δημιουργία λιμνίων που διατηρούσαν νερό και κατά τη θερινή περίοδο.

Τεχνητό λιμνίο στη ΕΖΔ GR2520002 από την εξόρυξη αργίλου και πηλού.

Αυτά τα λιμνία αφενός **α**) διαταράσσον το φυσικό υδρολογικό καθεστώς της περιοχής και **β**) μειώνουν την έκταση από φυσικούς τύπους οικοτόπων, όμως αφετέρου, **α**) δημιουργούν λιμναία μικροπεριβάλλοντα ευνοώντας την ποικιλότητα του τοπίου και ευνοούν την αναπαραγωγή υδρόβιων οργανισμών και **β**) δρουν έμμεσα προστατευτικά καθώς αυτές οι θέσεις, σε αντίθεση με τις άμεσα γειτονικές δεν μπορούν να καλλιεργηθούν. Αποτελούν τις μοναδικές θέσεις στην ΕΖΔ που διατηρείται ακόμη παρυδάτιο δάσος (έστω και με μη ικανοποιητικό βαθμό διατήρησης) του Τ.Ο. 92Α0. Πιθανή επαναλειτουργία του εργοστασίου (επίκειται σύμφωνα με προφορική επικοινωνία) πρέπει να συνδυαστεί με καθορισμό των δραστηριοτήτων εξόρυξης ώστε να μην διαταράσσεται το οικοσύστημα. Στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης δεν είναι δυνατή η εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων αναφορικά με τη δυνατότητα ή όχι περαιτέρω εξόρυξης αργίλου και πηλού από την περιοχή.

3. Ανάπτυξη, κατασκευή και χρήση οικιστικών, εμπορικών, βιομηχανικών υποδομών και υποδομών αναψυχής

F10	**Εναπόθεση και επεξεργασία αποβλήτων / απορριμμάτων από εμπορικές και βιομηχανικές εγκαταστάσεις**
F30	Κατασκευή ή ανάπτυξη δεξαμενών και φραγμάτων για βιομηχανική ή εμπορική ανάπτυξη
Η (Υψηλή): 3150, 6420 και 92A0	

Αναφορικά με τη πίεση F10, στην περιοχή κατά θέσεις παρατηρείται η ανεξέλεγκτη απόθεση απορριμμάτων που σχετίζονται με τη γεωργία ή άλλες οικονομικές δραστηριότητες. Αν και η πίεση / απειλή δεν καταγράφεται στα ΤΕΔ ή στα πρωτόκολλα αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων, επιτόπιες παρατηρήσεις έδειξαν πως αποτελεί σημαντική πίεση σε διάφορες θέσεις της ΕΖΔ και αποτελεί παράγοντα υποβάθμισης του οικοσυστήματος. Το φαινόμενο της ρύπανσης με στερεά απορρίμματα πρέπει να εξαλειφθεί από την ΕΖΔ.

Βορειοδυτικά του ταμιευτήρα, σε έκταση που είχε χρησιμοποιηθεί παλαιότερα ως εργοταξιακός χώρος κατά την κατασκευή του, παρατηρείται χρήση της περιοχής για απόθεση και καύση φυτικών υπολειμμάτων και άλλων απορριμμάτων, γεγονός που επιφέρει αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και ειδικότερα στον γειτνιάζοντα τύπο οικοτόπου 3150 «Ευτροφικές φυσικές λίμνες με βλάστηση τύπου Magnopotamion ή Hydrocharition».

Στερεά απορρίμματα στην ΕΖΔ. Από πάνω αριστερά, δεξιόστροφα: α) Κάδος απορριμμάτων σε τεχνητό λιμνίο, β)παράνομη απόθεση και καύση απορριμμάτων, γ)απορρίμματα αγροχημικών

Αναφορικά με την πίεση F30, αυτή σχετίζεται άμεσα με την πίεση/απειλή Α33 (Τροποποίηση της υδρολογικής ροής ή φυσικής μετατροπής των υδάτινων σωμάτων για τη γεωργία (εξαιρουμένης της ανάπτυξης και της λειτουργίας των φραγμάτων). Αφορά την κατασκευή και λειτουργία του ταμιευτήρα και των συνοδών του έργων σε έκταση. Η κατασκευή έχει προκαλέσει ανεπανόρθωτη

μείωση των φυσικών υγροτοπικών τύπων οικοτόπων και σημαντική υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος σε μεγάλο τμήμα της περιοχής. Η επιστροφή σε προηγούμενη κατάσταση είναι αδύνατη κα διαχειριστικά σχέδια πρέπει να προσβλέπουν πλέον στην κατά το δυνατόν βελτίωση του βαθμού διατήρησης των τύπων οικοτόπων στις εκτάσεις που δεν έχουν υποβαθμιστεί.

4. Πιέσεις /απειλές στα θηλαστικά

Πιέσεις / απειλές στα χειρόπτερα	
A21	Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία
D01	Αιολική, κυματική και παλιρροιακή ενέργεια, συμπεριλαμβανομένης της υποδομής
E01	Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες)
M (Μέτρια): *Miniopterus schreibersii*	
F07	Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής
H06	Απαγόρευση εισόδου ή περιορισμένη πρόσβαση σε προστατευόμενη περιοχή/βιότοπο
H (Υψηλή): *Miniopterus schreibersii*	

Οι κυριότερες πιέσεις/απειλές του είδους *Miniopterus schreibersii* αφορούν τα καταφύγια του, στα οποία συνήθως απαντάται σε μεγάλους αριθμούς, κάνοντας το είδος ιδιαίτερα ευάλωτο στις περιπτώσεις υποβάθμισης των καταφυγίων του. Καθώς στην περιοχή μελέτης, όπως και στην ευρύτερη περιοχή, δεν έχουν εντοπιστεί σημαντικά καταφύγια χειροπτέρων, οι **απειλές** που αφορούν αυτά («**H06**: Απαγόρευση εισόδου ή περιορισμένη πρόσβαση σε προστατευόμενη περιοχή/βιότοπο» και «**F07**: Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής») αναφέρονται ενδεικτικά. Υψηλής σημασίας πίεση και απειλή που εντοπίζεται εκτός της περιοχής Natura αποτελούν τα αιολικά πάρκα («**D01**:Αιολική, κυματική και παλιρροιακή ενέργεια, συμπεριλαμβανομένης της υποδομής») που έχουν εγκατασταθεί ή πρόκειται να εγκατασταθούν σε ακτίνα 15 – 20 χλμ.. από τα όρια της περιοχής. Το είδος *Miniopterus schreibersii* μπορεί να αναζητά την τροφή του σε αποστάσεις που αγγίζουν τα 30 – 40 χιλ., κάτι το οποίο καθιστά εξαιρετικά πιθανό τον επηρεασμό του τόσο από την ύπαρξη των αιολικών πάρκων, όσο και από τα συνοδά έργα. Επίσης σημαντική **απειλή** αποτελεί η εκτεταμένη διάνοιξη δρόμων που αναμένεται να λάβει για την εγκατάσταση αιολικών πάρκων στη γύρω περιοχή, η οποία συνιστά πίεση κατηγορίας «**E01**: Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες».

Εντός της περιοχής, ως μέτριας σημασίας πίεση/απειλή, η οποία αφορά τις θέσεις τροφοληψίας, μπορεί να αναφερθεί η χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία (**A21**), όπως αυτή αναλύθηκε ανωτέρω.

Πιέσεις / απειλές στο τσακάλι	
H08	Άλλες ανθρώπινες οχλήσεις και διαταραχές
G10	Παράνομο κυνήγι/θανάτωση
M (Μέτρια): *Canis aureus*	
G13	Δηλητηρίαση ζώων (εξαιρουμένης της δηλητηρίασης με μόλυβδο)
H (Υψηλή): *Canis aureus*	

Εκτιμάται ότι η θανάτωση από δηλητηριασμένα δολώματα (**G13**) αποτελεί μια πίεση και απειλή για το είδος *Canis aureus* στην περιοχή. Το παράνομο κυνήγι/θανάτωση (**G10**) επίσης αποτελεί μια ενδεχόμενη πίεση και απειλή, ενώ εκτιμάται ότι άλλες ανθρώπινες οχλήσεις και διαταραχές (**H08**) εντάσσονται επίσης στις πιέσεις και απειλές για το είδος.

GR2520003 - "Λιμνοθάλασσα Μουστού" (ΕΖΔ)

1. Γεωργία – Κτηνοτροφία

Πιέσεις από την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων	
A05	Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κλπ.)
M (Μέτρια): *Testudo marginata, Zamenis situla*	
A21	Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία
M (Μέτρια): *Miniopterus schreibersii, Monachus monachus, Myotis blythii, Myotis capaccinii, Myotis emarginatus, Lutra lutra*	
A26	Γεωργικές δραστηριότητες που προκαλούν διάχυτη ρύπανση σε επιφανειακά ή υπόγεια ύδατα
M (Μέτρια): Έμεσα, όλοι οι τύποι οικοτόπων, ιδιαίτερα ο 1150 / *Miniopterus schreibersii, Monachus monachus, Myotis blythii, Myotis capaccinii, Myotis emarginatus, Lutra lutra* **H (Υψηλή):** *Emys orbicularis, Mauremys rivulata*	

Τύποι οικοτόπων: Η κύρια πηγή ρύπανσης των υδάτων είναι οι εκτεταμένες καλλιέργειες ελιάς που υπάρχουν στην ευρύτερη περιοχή της ΕΖΔ στις οποίες δεν εφαρμόζονται πρακτικές βιολογικής καλλιέργειας.

Ερπετοπανίδα: Η απομάκρυνση των φυτοφρακτών και ξερολιθιών για την ενοποίηση αγροτεμαχίων (A05) έχει σαν αποτέλεσμα την απώλεια διαθέσιμων καταφυγίων για τα ερπετά *Testudo marginata, Zamenis situla* [βλέπε ανάλυση παραγράφου Γ. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2]. Επίσης η ρύπανση από τις γεωργικές δραστηριότητες (A26) αποτελεί σημαντική πίεση για τις νεροχελώνες (*Emys orbicularis, Mauremys rivulata*) στην περιοχή. Πλήττει ιδιαίτερα το είδος *Emys orbicularis*.

Χειρόπτερα: Εντός της συγκεκριμένης περιοχής του δικτύου, οι σημαντικότερες πιέσεις και απειλές αφορούν το ενδιαίτημα τροφοληψίας των χειροπτέρων. Τα ζώα χρησιμοποιούν τον υγρότοπο είτε για να τραφούν (οι υγρότοποι έχουν συνήθως μεγάλες πυκνότητες εντόμων), είτε για να πιούν νερό. Επομένως οτιδήποτε ενδέχεται να προκαλέσει υποβάθμιση του υγροτόπου αποτελεί επίσης και πίεση ή απειλή για τα χειρόπτερα της περιοχής. Οι πιέσεις και απειλές που εντοπίζονται στον συγκεκριμένο υγρότοπο φαίνεται να περιορίζονται στη ρύπανση των υδάτων η οποία σχετίζεται με τις παρακείμενες καλλιέργειες (A26) αλλά και στη χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία (A21) και ειδικότερα των εντομοκτόνων, τα οποία από τη μια μπορούν αν προκαλέσουν μείωση της τροφικής διαθεσιμότητας και από την άλλη συμπτώματα τοξικότητας στα χειρόπτερα μέσω της διαδικασίας της τοξικότητας.

Βίδρα: Οι πιέσεις και απειλές που εντοπίζονται για το είδος *Lutra lutra* στη συγκεκριμένη περιοχή σχετίζονται με την υποβάθμιση των ενδιαιτημάτων του. Δεδομένου ότι το είδος είναι άμεσα συνδεδεμένο με το υγροτοπικό οικοσύστημα, οι εκτιμώμενες πιέσεις και απειλές σχετίζονται με

ρύπανση προερχόμενη από τις παρακείμενες καλλιέργειες (Α21 και Α26), η οποία έχει ως συνέπεια τη μείωση διαθέσιμης τροφής και την πιθανότητα θανάτωσης από δηλητηρίαση.

2. Κατασκευή και λειτουργία συστημάτων μεταφορών

Ε01	**Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες**
Μ (μέτρια): Τ.Ο. 2110, 5420, 1410	

Η πίεση αφορά κυρίως την (παράνομη) οδοποιία κατά μήκος του παραλιακού μετώπου της περιοχής, από την παραλία «Πόρτες Μελιγούς» μέχρι σχεδόν την παραλία «Καζάρμα» ή «Βιζάρι», η οποία υποβαθμίζει τα αμμοθινικά οικοσυστήματα της περιοχής (Τ.Ο. 2110) αλλά και διαπλάσεις με φρύγανα σε αμμοθίνες (Τ.Ο. 5420). Επίσης, ενδεχόμενη επέκταση του οδικού δικτύου αποτελεί απειλή και θα επιφέρει αρνητικές επιπτώσεις στους τύπους οικοτόπων και τα είδη της περιοχής.

Χερσαίες χελώνες και φίδια: Το κύριο οδικό δίκτυο είναι περιορισμένο, συνεπώς η πίεση για τις χελώνες και τα φίδια είναι ασθενής, μακροχρόνια και μόνιμου χαρακτήρα. Ενδεχόμενη επέκταση του οδικού δικτύου (απειλή) θα δημιουργήσει εντονότερη πίεση.

3. Πιέσεις / Απειλές λόγω ανάπτυξης, κατασκευής και χρήσης οικιστικών, εμπορικών, βιομηχανικών υποδομών και υποδομών αναψυχής.

Πιέσεις/απειλές στις θέσεις ωοτοκίας της *Caretta caretta* από δραστηριότητες τουρισμού και αναψυχής, καθώς και υποδομών και εμπορικών δραστηριοτήτων στις παράκτιες περιοχές	
F06	Ανάπτυξη και συντήρηση παραλιών για τουρισμό και αναψυχή, αποκατάσταση και καθαρισμός παραλίας
Μ (Μέτρια): *Caretta caretta*	
F07	«Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής»
Μ (Μέτρια) και Η (Υψηλή): *Caretta caretta*	
F08	«Τροποποίηση των συνθηκών των ακτών, των εκβολών και των παράκτιων περιοχών, για ανάπτυξη, χρήση και προστασία των οικιστικών, εμπορικών, βιομηχανικών και ψυχαγωγικών υποδομών και περιοχών (συμπεριλαμβανομένων έργων προστασίας από την άνοδο της στάθμης της θάλασσας ή των έργων και υποδομών προστασίας των ακτών)»
Μ (Μέτρια): *Caretta caretta*	
F24	«Οικιστικές ή ψυχαγωγικές δραστηριότητες και δομές που παράγουν θόρυβο, φως, θερμότητα ή άλλες μορφές ρύπανσης»
F25	«Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που παράγουν θόρυβο, φως ή θερμότητα ή άλλες μορφές ρύπανσης»
Μ (Μέτρια): για τις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta* κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου από το Μάιο έως και τον Οκτώβριο	

Καθαρισμοί και έργα στις παραλίες: Η πίεση / απειλή F06 αφορά τα εξής: α) Καθαρισμοί παραλίας με μηχανοκίνητα μέσα που αποτελεί πίεση μέτριας σημασίας για τις παραλίες ωοτοκίας κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου από το Μάιο έως και τον Οκτώβριο. β) Υποβάθμιση παραλιών: Υλοποίηση έργων χωρίς τις απαιτούμενες μελέτες και προδιαγραφές (μαρίνες, δεξαμενές ανεφοδιασμού σκαφών, διάνοιξη δρόμων, υδραυλικά έργα, τοιχία, διαμορφώσεις εδαφών,

φυτεύσεις), που αποτελεί πίεση μέτριας σημασίας για τις παραλίες ωοτοκίας [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2).

Κίνηση τροχοφόρων: Αφορά στην ανεξέλεγκτη κίνηση των τροχοφόρων εκτός οδικού δικτύου για λόγους αναψυχής (F07) και εκτιμάται σε πίεση υψηλής σημασίας. Η ανεξέλεγκτη κίνηση των τροχοφόρων έχει σημαντικές επιπτώσεις στη φωλεοποίηση της *Caretta caretta* (καταστροφή φωλιών, συμπίεση άμμου, παρεμπόδιση εξόδου από τις φωλιές) [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2).

Φωτορρύπανση – Εξοπλισμός θαλάσσιας αναψυχής – Ημερήσιες και νυχτερινές δραστηριότητες: Οι πιέσεις αφορούν όχληση από ανθρωπογενείς δραστηριότητες (περιορισμός ζωτικού χώρου φωλεοποίησης, όχληση κ.ο.κ) οι οποίες δυσχεραίνουν την επιτυχή αναπαραγωγική δραστηριότητα στις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta* (ΟΧΕ φωλεοποίησης) και χαρακτηρίζονται ως μέτριες [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2). Ειδικότερα η φωτορρύπανση είναι δυνατόν να προέρχεται από τουριστικές δραστηριότητες αναψυχής (όπως διάφορες εκδηλώσεις αναψυχής κ.λπ.) ή/και από φωτεινές πηγές κατοικιών, οικισμών, οδών, χώρων στάθμευσης καθώς και παράκτιων τουριστικών επιχειρήσεων (όπως εστιατόρια, ξενοδοχεία, εποχικά αναψυκτήρια κ.ο.κ.) [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2).Οι υπόλοιπες πιέσεις είναι δυνατόν να προέρχονται από εποχικές τουριστικές δραστηριότητες αναψυχής ή/και από κατοικίες και παράκτιες τουριστικές επιχειρήσεις (όπως εστιατόρια, ξενοδοχεία, εποχικά αναψυκτήρια κ.ο.κ.) καθώς και από μεμονωμένους χρήστες της παραλίας [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2).

Υποβάθμιση της ζώνης των αμμολόφων (F08): Οι αμμόλοφοι απειλούνται από έργα (γήπεδα αθλοπαιδιών κ.λπ.), καταπατήσεις, αμμοληψίες, διέλευση τροχοφόρων, ποδοπάτηση από επισκέπτες της παραλίας [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2).

H06	**Απαγόρευση εισόδου ή περιορισμένη πρόσβαση σε προστατευόμενη περιοχή/βιότοπο**
Η (Υψηλή): *Myotis blythii, Miniopterus schreibersii, Myotis emarginatus, Myotis capaccinii*	

Μία πιθανή απειλή για τα χειρόπτερα είναι η φραγή της εισόδου των σπηλαίων που ενδέχεται να το καταστήσει ακατάλληλο ή μη προσβάσιμο (H06). Δεδομένου ότι τα είδη που εντοπιστεί στην περιοχή είναι στη πλειονότητα τους σπηλαιόβια (αν και εντός της περιοχής δεν έχει εντοπιστεί κάποιο καταφύγιο) οποιαδήποτε παρεμπόδισή της εξόδου ή εισόδου τους από τα καταφύγια (όπου και να εντοπίζονται) θα μπορούσε να έχει σημαντικές επιπτώσεις στον πληθυσμό που έχει καταγραφεί στην περιοχή μελέτης.

4. Εξόρυξη και καλλιέργεια βιοτικών πόρων (εκτός από γεωργία και δασοκομία).

G01	**Συγκομιδή θαλάσσιων αλιευμάτων και οστρακοειδών (επαγγελματική, ερασιτεχνική) που προκαλεί μείωση πληθυσμών ειδών/θηραμάτων και όχληση των ειδών**
G11	Παράνομη συγκομιδή, συλλογή και λήψη
G12	Τυχαία θανάτωση (λόγω δραστηριοτήτων αλιείας και κυνηγιού)
Μ (Μέτρια): Τ.Ο. 1150*	

Αφορά επιπτώσεις των αλιευτικών δραστηριοτήτων στον Τ.Ο προτεραιότητας. Αναμένεται μέτρια αλιευτική πίεση στη λιμνοθάλασσα από ερασιτέχνες αλιείς, καθώς και πιθανή παράνομη συλλογή προστατευόμενων ειδών και τυχαίες θανατώσεις ειδών μη εμπορικής αξίας.

G09	**Συγκομιδή ή συλλογή άλλων άγριων φυτών και ζώων (εξαιρουμένης της θήρας και της ερασιτεχνικής αλιείας)**
Μ (Μέτρια): *Emys orbicularis, Mauremys rivulata, Testudo marginata* **L (Ασθενής)**: *Zamenis situla*	

Η συλλογή από τη φύση έχει σαν αποτέλεσμα την άμεση μείωση των πληθυσμών της ερπετοπανίδας της περιοχής μέσω της αφαίρεσης ατόμων. Αποτελεί απειλή μακροχρόνια και μόνιμου χαρακτήρα.

5. Φυσικές διεργασίες (εκτός καταστροφών και διαδικασιών που προκλήθηκαν από ανθρωπογενή δραστηριότητα ή κλιματική αλλαγή)

L01	**Αβιοτικές φυσικές διεργασίες (π.χ. διάβρωση, συσσώρευση ιλύος, ξήρανση, βύθιση, αλάτωση)**
Μ (Μέτρια): για τις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta* (θέσεις φωλεοποίησης) κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου από το Μάιο έως και τον Οκτώβριο, σε συνδυασμό με την F06	

Αφορά τη διάβρωση των παραλιών η οποία προκαλείται από την πίεση F06 και είναι δυνατόν να επιτείνεται και από φυσικά αίτια (μείωση μεταφοράς αδρανών υλικών από ποταμούς/ρέματα κ.λπ.), υποβαθμίζοντας τις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta* κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου από το Μάιο έως και τον Οκτώβριο [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2].

Πιέσεις από Διαειδικές σχέσεις	
L06	«Διαειδικές σχέσεις (ανταγωνισμός, θήρευση, παρασιτισμός, παθογόνα)»
Η (Υψηλή): για τις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta* (θέσεις φωλεοποίησης) κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου από το Μάιο έως και τον Οκτώβριο	

Αφορά στη θήρευση των φωλιών ή/και των νεοσσών του είδους ***Caretta caretta*** από φυσικούς θηρευτές θηλαστικά όπως ο σκύλος, η αλεπού και το τσακάλι [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2).

6. Πιέσεις /απειλές στη μεσογειακή φώκια (*Monachus monachus*)

Στην περιοχή μελέτης υπάρχουν καταγραφές παρουσίας της Μεσογειακής Φώκιας ***Monachus monachus*** (ΤΕΔ και δεδομένα της ΜΟm), χωρίς όμως να είναι διαθέσιμη πληροφορία για την ΟΧΕ αναπαραγωγής του είδους, ήτοι τα θαλάσσια σπήλαια (Τ.Ο. 8330), τα οποία θεωρούνται κρίσιμο ενδιαίτημα αναπαραγωγής και ανάπαυσης του είδους (Dendrinos *et al.*, 2007). Παρότι για την καταγραφή και την εκτίμηση της κατάστασης του Τ.Ο. 8330 θα χρειαστούν μελέτες βάσης, στην αρχή της παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2 (παράγραφος Α) αναλύονται οι πιέσεις/απειλές που σύμφωνα με τη βιβλιογραφία και την επιστημονική γνώση εκτιμάται ότι θα υπάρχουν στα χερσαία ενδιαιτήματα αναπαραγωγής του είδους *Monachus monachus* της περιοχής.

7. Γεωλογικά γεγονότα, φυσικές καταστροφές

Απειλές από φυσικά φαινόμενα - Πλημμυρισμός	
M07	«Καταιγίδες, κυκλώνες»
M08	«Πλημμύρες (φυσικές διεργασίες)»
Η (Υψηλή): για τις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta,* ειδικά για το διάστημα επώασης (Μάιος-Οκτώβριος)	

Αφορούν στις επιπτώσεις από ενδεχόμενα ακραία καιρικά φαινόμενα (καταιγίδες, φουσκοθαλασσιάς) τα οποία οδηγούν σε άνοδο της στάθμης της θάλασσας και έντονους κυματισμούς με αποτέλεσμα να καλυφθεί μεγάλο τμήμα των παραλιών φωλεοποίησης της ***Caretta caretta*** [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2).

8. Κλιματική αλλαγή

N01	**«Μεταβολές θερμοκρασίας (π.χ. άνοδος θερμοκρασίας και ακραίες τιμές) λόγω κλιματικής αλλαγής»**
Μ (Μέτρια): για τις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta* / για τα είδη *Testudo marginata Zamenis situla* **Η (Υψηλή):** *Emys orbicularis, Mauremys rivulata* / Τ.Ο. 1150*	
N02	Ξηρασίες και μειώσεις βροχοπτώσεων λόγω κλιματικής αλλαγής
Μ (Μέτρια): είδη *Testudo marginata, Zamenis situla* **Η (Υψηλή):** *Emys orbicularis, Mauremys rivulata* / Τ.Ο. 1150*	
N04	«Μεταβολές της στάθμης της θάλασσας και της έκθεσης (παράκτιων βιοκοινοτήτων) στον κυματισμό λόγω κλιματικής αλλαγής»
Μ (Μέτρια): για τις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta*	
N05	«Αλλαγή της θέσης, του μεγέθους και / ή της ποιότητας των ενδιαιτημάτων λόγω κλιματικής αλλαγής»
Η (Υψηλή): Τ.Ο. 1150*	

Τύποι οικοτόπων: Οι απειλές αφορούν τον ευρύτερο κίνδυνο που διατρέχουν όλα τα υγροτοπικά οικοσυστήματα (1150*) από τις μεταβολές που αναμένεται να φέρει η κλιματική αλλαγή στο υδρολογικό καθεστώς. Αυτή η απειλή είναι ιδιαίτερα σημαντική για την ΕΖΔ αν αναλογιστούμε πως ο υγρότοπος του Μουστού είναι ίσως ο σημαντικότερος υγρότοπος που συναντάνε τα πουλιά στην ανατολική Πελοπόννησο κατά τη μετανάστευσή τους. Η αντιμετώπιση αυτής της απειλής απαιτεί συντονισμένες προσπάθειες όλων των παραγωγικών τομέων: α) Μείωση κατανάλωσης νερού κατά την αγροτική παραγωγή, την παροχή τουριστικών υπηρεσιών και στην καθημερινότητα των μόνιμων κατοίκων της περιοχής, β)Μελέτη επιφανειακής και υπόγειας παροχής στη λιμνοθάλασσα Μουστού, δημιουργία σεναρίων για πιθανή μεταβολή της υδατοπαροχής και προτάσεις μέτρων που θα εξασφαλίζουν τη διατήρησης οικολογικής παροχής και ικανής στάθμης στη λιμνοθάλασσα.

Επισημαίνεται ότι απειλές λόγω κλιματικής αλλαγής δύναται να αφορούν επίσης: α) την επιρροή των μεταβολών της θερμοκρασίας στη φυσιολογία στενόθερμων ειδών (N01), β) την επιρροή των μεταβολών της στάθμης της θάλασσας στη στάθμη της λιμνοθάλασσας και της επικοινωνίας με το θαλάσσιο σύστημα (N04), καθώς και γ) την αλλαγή σε ενδιαιτήματα εντός της λιμνοθάλασσας που χρησιμοποιούνται από είδη για καταφύγιο/τροφοληψία/αναπαραγωγή (N05).

Ερπετοπανίδα: Τόσο η αύξηση της θερμοκρασίας όσο και οι μεγαλύτερες περίοδοι ξηρασίας επιδρούν άμεσα στη βιολογία των ερπετών. Όντας εξώθερμα ζώα, τα ερπετά επηρεάζονται άμεσα από τις έντονες θερμοκρασιακές αλλαγές, ενώ η ξήρανση του κλίματος επηρεάζει την υδατική τους ισορροπία. Έμμεσα, η κλιματική αλλαγή επιδρά μέσω της α. αύξησης της πιθανότητας πρόκλησης φυσικών πυρκαγιών, β. μείωσης της βλάστησης και συνεπώς των διαθέσιμων καταφυγίων (βλέπε οικολογικές απαιτήσεις), γ. δυσκολίας εύρεσης τροφής λόγω μείωσης της λείας. Πρόκειται για μακροχρόνια απειλή μόνιμου χαρακτήρα [βλέπε ανάλυση παραγράφου Γ. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2].

Caretta caretta: Και οι δύο απειλές είναι δυνατό να επηρεάσουν την επιτυχία εκκόλαψης στο διάστημα περίπου δύο μηνών που διαρκεί η επώαση των φωλιών στις αμμώδεις παραλίες (ΟΧΕ φωλεοποίησης).

GR2520005 - "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη" (ΕΖΔ - ΤΚΣ)

Ο βαθμός διατήρησης των τύπων οικοτόπων και γενικότερα του φυσικού περιβάλλοντος στην ΕΖΔ είναι καλός, ιδιαίτερα για τους τύπους οικοτόπων που χαρακτηρίζουν την ΕΖΔ (Τ.Ο. 8210, 951Β). Εντούτοις πλήθος πιέσεων και απειλών επιδρούν στην ΕΖΔ υποβαθμίζοντας τα φυσικά οικοσυστήματα.

1. Γεωργία – Κτηνοτροφία

Πιέσεις από την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων	
A02	Μετατροπή σε διαφορετικού είδους γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)
Μ (Μέτρια): Τ.Ο. 951Β, 9560*, 9260 / *Elaphe quatuorlineata, Testudo hermanni, Testudo marginata, Zamenis situla*	
A05	Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κλπ.)
Μ (Μέτρια): Τ.Ο. 9560*, 9260 / *Elaphe quatuorlineata, Testudo hermanni, Testudo marginata, Zamenis situla*	
A07	Εγκατάλειψη διαχείρισης / χρήσης άλλων γεωργικών και αγροδασικών συστημάτων (όλα εκτός από βοσκοτόπους)
Μ (Μέτρια): Τ.Ο. 9260	
A15	Καλλιεργητικές πρακτικές (π.χ όργωμα) στη γεωργία
Μ (Μέτρια): *Stachys virgata*	
A21	Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία
Μ (Μέτρια): Τ.Ο. 951Β, 9560*, 9260 / *Elaphe quatuorlineata, Testudo hermanni, Testudo marginata, Zamenis sítula, Myotis blythii, Miniopterus schreibersii, Myotis emarginatus, Myotis myotis, Rhinolophus blasii, Rhinolophus euryale, Rhinolophus ferrumequinum, Rhinolophus hipposideros,, Stachys virgata*	

Όλες οι παραπάνω πιέσεις και απειλές σχετίζονται με την πίεση που επιφέρει η γεωργική παραγωγή στα φυσικά οικοσυστήματα. Τμήμα των φυσικών οικοσυστημάτων της ΕΖΔ έχει αποδοθεί στην καλλιέργεια (πίεση Α02) ενώ εντατικοποίηση αυτή κυρίως στο πεδινό τμήμα της ΕΖΔ (Λεωνίδιο) έχει επιδράσει δραστικά στην ομογενοποίηση του αγροτικού τοπίου με την καταστροφή φυτοφραχτών, αναβαθμίδων κ.ο.κ. (πίεση Α05). Παράλληλα, κυρίως στο ορεινό τμήμα της περιοχής (οικισμός «Κοσμάς», αλλά και σε άλλες ορεινές περιοχές) παρατηρείται τάση εγκατάλειψης των ορεινών καλλιεργειών που έχουν χαμηλή απόδοση με στροφή προς τις τουριστικές επιχειρήσεις (πίεση Α07). Το φαινόμενο αυτό είναι αισθητό κατά μήκος της επαρχιακής οδού Κοσμά-Λεωνιδίου όπου διακρίνεται η εγκατάλειψη πολλών καλλιεργειών σε αναβαθμίδες. Τέλος, κατά θέσεις και κυρίως στους Καστανεώνες γύρω από τον οικισμό «Κοσμά» καθώς και σε εντατικοποιημένες καλλιέργειες στο πεδινό τμήμα της περιοχής σε κάποιες περιπτώσεις γίνεται χρήση αγροχημικών (λίπανση καστανεώνων και φυτοπροστασία) (πίεση Α21) γεγονός που επιβαρύνει το φυσικό περιβάλλον της περιοχής. Προτείνεται η προώθηση μέτρων που θα προωθήσουν τη βιολογική καλλιέργεια και την αποκατάσταση ιστορικών στοιχείων του τοπίου (αναβαθμίδες) στην ΕΖΔ.

Ερπετά: Η απομάκρυνση των φυτοφρακτών και ξερολιθιών (Α05) για την ενοποίηση αγροτεμαχίων έχει σαν αποτέλεσμα την απώλεια διαθέσιμων καταφυγίων για τις χερσαίες χελώνες και τα φίδια [βλέπε

ανάλυση παραγράφου Γ. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2]. Η πίεση Α02 αποτελεί μέτριας έντασης, μόνιμη και μακροχρόνιου χαρακτήρα απειλή για τις περιοχές που παρουσιάζουν έντονη καλλιεργητική δραστηριότητα, λόγω περιορισμού των ενδιαιτημάτων των ειδών.

Χειρόπτερα: Η παρουσία καλλιεργειών πολύ κοντά στο καταφύγιο Σπήλαιο Φουρνάτα, σχετίζεται με τις πιέσεις και απειλές που αφορούν στη χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία (Α21).

Πιέσεις από κτηνοτροφικές δραστηριότητες	
A06	Εγκατάλειψη διαχείρισης βοσκοτόπων (π.χ. διακοπή βόσκησης ή κουρέματος)
Μ (Μέτρια): Τ.Ο. 9320, 9560* (5340, 951Β Εθνικού ενδιαφέροντος) / *Testudo hermanni, Testudo marginata, Canis aureus* **L (χαμηλή)**: *Elaphe quatuorlineata, Zamenis situla*	
A09	Υπερβόσκηση
Μ (Μέτρια): Τ.Ο. 9320, 9560* (5340, 951Β Εθνικού ενδιαφέροντος)	

Τόσο οι συχνές και έντονες διαταραχές όσο και η ολική έλλειψη διαταραχών μπορεί να επηρεάσει αρνητικά τα φυσικά οικοσυστήματα μιας περιοχής. Έτσι και στην ΕΖΔ GR2520005 κατά θέσεις παρατηρείται βόσκηση λιγότερη από την κανονική με αποτέλεσμα την πύκνωση των θαμνώνων, την εισαγωγή ξυλωδών ειδών σε ποολίβαδα και γενικότερα την αλλοίωση στοιχείων δομής και της χλωριδικής σύνθεσης τύπων οικοτόπων που σχετίζονται με τη βόσκηση. Αυτό συχνότερα παρατηρείται στις πλέον ορεινές περιοχές της ΕΖΔ, κοντά στον οικισμό «Κοσμάς». Από την άλλη κατά θέσεις και κυρίως εκεί που υπάρχουν κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις (ταΐστρες, ποτίστρες, στάνες) παρατηρείται υποβάθμιση των τύπων οικοτόπων λόγω της υπερβόσκησης.

Σε ότι αφορά την ερπετοπανίδα, η κατά θέσεις εγκατάλειψη διαχείρισης βοσκοτόπων (Α06) αποτελεί μία μέτριας έντασης για τις χελώνες και χαμηλής για τα φίδια, μακροχρόνια και μόνιμη πίεση που αφορά στις εγκαταλειμμένες καλλιέργειες και λειμώνες (τ.ο. 1062) καθώς και στους διάφορους τύπους θαμνώνων. Η εγκατάλειψη κατά θέσεις των βοσκοτόπων κρίνεται ότι εμπίπτει στις πιέσεις και απειλές για το τσακάλι (*Canis aureus*) δεδομένου ότι το είδος ευνοείται από την εκτατική κτηνοτροφία.

Α. Επιβεβαιωμένες θέσεις με υπερβόσκηση:

Σύμφωνα με τα πρωτόκολλα αξιολόγησης του έργου εποπτείας τύπων οικοτόπων, πίεση Α09 καταγράφεται σε δυο θέσεις συμπλήρωσης πρωτοκόλλων αξιολόγησης του τύπου οικοτόπου 9320 και σε μια του Τ.Ο. 92D0. Καταγράφονται τρεις επιπλέον θέσεις σε τύπο οικοτόπου εθνικού ενδιαφέροντος (Τ.Ο. 5340 – Garrigues της Αν. Μεσογείου). Και οι τρεις βρίσκονται πλησίον επί επαρχιακού δρόμου Κοσμά-Λεωνιδίου, προς τον οικισμό Λεωνίδιο, κοντά σε κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις.

Β. Εκτίμηση έντασης βοσκής

Τα διαθέσιμα δεδομένα που αφορούν στη βόσκηση έχουν αναλυθεί στην ενότητα 2.3.1.2.1 (βοσκήσιμες γαίες, σταβλικές εγκαταστάσεις, αριθμός και είδος βοσκόντων ζώων ανά εγκατάσταση), ενώ η αξιολόγηση της έντασης της βοσκής με βάση τα διαθέσιμα δεδομένα αναλύθηκε στην ενότητα 2.3.1.5 - Αξιολόγηση έντασης βοσκής. Σύμφωνα με τα ανωτέρω στοιχεία στο μεγαλύτερο μέρος της περιοχής μελέτης καταγράφεται υψηλή κλάση πυκνότητας ζωϊκών μονάδων (>150 μΖΜ), εκτός από την ευρύτερη περιοχή του Λεωνιδίου η οποία εντάσσεται στη μέτρια κλάση. Είναι όμως απαραίτητο να σημειωθεί πως στην ΕΖΔ γενικά απαντούν κλιτύες με μεγάλες κλίσεις γεγονός που αποτρέπει την έντονη βόσκηση. Τα κοπάδια βόσκουν σε σχετικά περιορισμένη έκταση σε οροπέδιο κοντά στον οικισμό

Κοσμά ή προς το πεδινό τμήμα της περιοχής, κοντά στον Οικισμό Λεωνίδιο. Δεν θεωρούμε πως η βόσκησης έχει σημαντικές επιδράσεις σε όλη την έκταση της περιοχής, όμως είναι απαραίτητη η εκπόνηση σχεδίου βόσκησης που θα λαμβάνει υπόψη τις ιδιαιτερότητες των τύπων οικοτόπων που απαντούν στην ΕΖΔ.

2. Εξόρυξη πόρων (ορυκτά, τύρφη, μη ανανεώσιμοι ενεργειακοί πόροι)

C01	**Εξόρυξη ορυκτών (π.χ. πετρώματα, μεταλλεύματα, χαλίκια, άμμος)**
Η (Υψηλή): *Tsoukatosia liae*	

Η ενδεχόμενη δημιουργία λατομείων αποτελεί υψηλή απειλή για τους τοπικούς πληθυσμούς του τρογλώβιου είδους *Tsoukatosia liae* το οποίο έχει πολύ περιορισμένη εξάπλωση στην Πελοπόννησο (δύο τοποθεσίες).

3. Διαδικασίες παραγωγής ενέργειας και σχετική ανάπτυξη υποδομών

D01	**Αιολική, κυματική και παλιρροιακή ενέργεια, συμπεριλαμβανομένης της υποδομής**
Μ (Μέτρια): *Myotis blythii, Miniopterus schreibersii, Myotis emarginatus, Myotis myotis, Rhinolophus blasii, Rhinolophus euryale, Rhinolophus ferrumequinum, Rhinolophus hipposideros*	

Εκτός των ορίων αλλά σε κοντινές αποστάσεις από τα όρια της περιοχής Natura, έχουν χορηγηθεί άδειες παραγωγής για την εγκατάσταση αιολικών πάρκων, κάτι που αποτελεί απειλή τόσο κατά τη φάση εγκατάστασης όσο και κατά τη φάση λειτουργίας. Στην πρώτη περίπτωση, η κατασκευή δρόμων (E01) ενδέχεται να οδηγήσει σε κατακερματισμό ή/και καταστροφή ενδιαιτημάτων (πχ υπόγεια καταφύγια, θέσεις τροφοληψίας), ενώ στη δεύτερη περίπτωση η λειτουργία των αιολικών πάρκων μπορεί να οδηγήσει σε άμεση θανάτωση χειροπτέρων ή/και κατακερματισμό των ενδιαιτημάτων τους, και συνιστά απειλή της κατηγορίας (D01).

4. Κατασκευή και λειτουργία συστημάτων μεταφορών

E01	**Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες**
L (Χαμηλή) πίεση: T.O. 92D0 **Μ (Μέτρια)**: *Elaphe quatuorlineata, Testudo hermanni, Testudo marginata, Zamenis sítula, Myotis blythii, Miniopterus schreibersii, Myotis emarginatus, Myotis myotis, Rhinolophus blasii, Rhinolophus euryale, Rhinolophus ferrumequinum, Rhinolophus hipposideros* **Η (Υψηλή):** *Tsoukatosia liae*	

Γενικότερα η πυκνότητα του οδικού δικτύου (επαρχιακού και αγροτικού) που υπάρχει στην περιοχή είναι χαμηλή στο ορεινό τμήμα της περιοχής κα μεγάλη στα κατάντη, όπου κυριαρχούν αγροτικές και οικιστικές χρήσεις γης (βλέπε ενότητα 2.3.1.5 - Πυκνότητα οδικού δικτύου). Ενδεχόμενη επέκταση του οδικού δικτύου αποτελεί απειλή και θα επιφέρει αρνητικές επιπτώσεις στους τύπους οικοτόπων και τα είδη της περιοχής, όμως δεν θεωρούμε πως το υφιστάμενο οδικό δίκτυο αποτελεί σημαντική πίεση για τα φυσικά οικοσυστήματα της περιοχής.

Τύποι οικοτόπων: Η κύρια πίεση στους τύπους οικοτόπων είναι η διάσπαση της συνέχειας της εξάπλωσής τους. Η κύρια πίεση αφορά την κύρια επαρχιακή οδό Κοσμά-Λεωνιδίου η οποία διατρέχει την ΕΖΔ παράλληλα με το ρέμα Δαφνώνα. Η οδός, κυρίως στης θέσεις που διέρχεται από ρεματιές

επηρεάζει έντονα τον τύπο οικοτόπου 92D0, όμως η έκταση που συμβαίνει αυτό είναι μικρή και πλέον η πίεση αυτή έχει σταθεροποιηθεί.

Ασπόνδυλα: Η ενδεχόμενη διάνοιξη δρόμων αποτελεί υψηλή απειλή για τους τοπικούς πληθυσμούς του τρογλώβιου είδους *Tsoukatosia liae* το οποίο έχει πολύ περιορισμένη εξάπλωση στην Πελοπόννησο (δύο τοποθεσίες).

Ερπετά: Οι αρνητικές επιπτώσεις στην ερπετοπανίδα είναι σημαντικότερες σε ασφαλτοστρωμένους δρόμους (αν και δεν περιορίζονται σε αυτούς) και η πίεση γίνεται εντονότερη σε δρόμους υψηλών ταχυτήτων [βλέπε ανάλυση παραγράφου Γ. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2]. Η πίεση εκδηλώνεται εντός της περιοχής, εντονότερα κατά μήκος της επαρχιακής οδού Λεωνιδίου – Κοσμά και στα κατάντη, στην ευρύτερη περιοχή του Λεωνιδίου και ανατολικά αυτού (οικιστικές και γεωργικές χρήσεις), είναι μακροχρόνια και μόνιμου χαρακτήρα. Λαμβάνοντας υπόψη την πυκνότητα και την ποιότητα του οδικού δικτύου, αλλά και την επισκεψιμότητα της περιοχής, η πίεση εκτιμάται ως μέτρια.

Χειρόπτερα: Επίσης, απειλή αποτελεί η διάνοιξη δρόμων καθώς ενδέχεται να οδηγήσει σε κατακερματισμό ή/και καταστροφή ενδιαιτημάτων (πχ υπόγεια καταφύγια, θέσεις τροφοληψίας) για τα είδη των χειροπτέρων.

5. Πιέσεις / Απειλές λόγω ανάπτυξης, κατασκευής και χρήσης οικιστικών, εμπορικών, βιομηχανικών υποδομών και υποδομών αναψυχής.

F07	**Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής**
Η (Υψηλή): Τ.Ο. 8210 και είδη χλωρίδας που φιλοξενεί / *Centaurea leonidia, Myotis blythii, Miniopterus schreibersii, Myotis emarginatus, Myotis myotis, Rhinolophus blasii, Rhinolophus euryale, Rhinolophus ferrumequinum, Rhinolophus hipposideros*	

Τύποι οικοτόπων – χλωρίδα: Στην περιοχή λειτουργούν οργανωμένα αναρριχητικά πεδία, κυρίως στον οικισμό Λεωνίδιο. Οι επιπτώσεις της δραστηριότητας της αναρρίχησης στην περιοχή στους τύπους οικοτόπων και στη χλωρίδα είναι άγνωστη και πρέπει να εκτιμηθεί. Σε άλλες περιοχές έχει παρατηρηθεί πως οι φυτοκοινότητες σε κατακόρυφα βράχια επηρεάζονται σημαντικά από την εντατική αναρρίχηση (Camp and Knight, 1998) με κοινότερα και λιγότερο σημαντικά φυτά να κυριαρχούν περισσότερο σε θέσεις που πραγματοποιείται αναρρίχηση (Müller *et al.*, 2004). Βέβαια, έχουν παρατηρηθεί και εξαιρέσεις κατά τις οποίες οι αλλοιώσεις στη βιοκοινότητα κατακόρυφων βράχων από την αναρρίχηση εντοπίζονται στις κοινότητες των λειχήνων κι όχι των αγγειοσπέρμων (Nuzzo, 1996) ή πως μπορεί να οφείλονται σε διαφορετικούς παράγοντες (Kuntz and Larson, 2006). Έτσι, αν και εν γένει πρέπει να θεωρηθεί πως η αναρρίχηση επηρεάζει τους πληθυσμούς και τη βιωσιμότητα των χασμόφυτων, είναι απαραίτητος ο έλεγχος των επιδράσεων που έχει στη συγκεκριμένη περιοχή και στα συγκεκριμένα προστατευτέα φυτικά είδη ή τύπους οικοτόπων. Εφόσον κριθεί απαραίτητο, η λήψη κατάλληλων διαχειριστικών, όπως προτείνεται στους (Müller *et al.*, 2004) θα προταθεί για την περιοχή και θα καθοριστούν κανόνες για την κατά χώρο και χρόνο λειτουργία του και θα προσδιοριστούν ορθές αναρριχητικές πρακτικές. Ειδικότερα οι επιπτώσεις της αναρρίχησης στο είδος *Centaurea leonidia* περιγράφονται στη συνέχεια, στην ανάλυση / πιέσεων απειλών για το είδος.

Χειρόπτερα: Εντός της περιοχής, οι σημαντικότερες πιέσεις και απειλές αφορούν τα ενδιαιτήματα των χειροπτέρων που χρησιμοποιούνται ως καταφύγια. Τα σημαντικότερα καταφύγια που εντοπίζονται στην περιοχή είναι το σπήλαιο Φουρνάτα, το σπήλαιο Μάνα και το σπήλαιο Γαλάζια Λίμνη. Όσον αφορά τα σπήλαια Φουρνάτα και Μάνα, σημαντική υψηλή πίεση και απειλή αποτελεί η συχνή επίσκεψη ανθρώπων σε αυτά.

6. Παράνομες ενέργειες / οχλήσεις πανίδας

Αλόγιστη συγκομιδή άγριων ζώων	
G09	Συγκομιδή ή συλλογή άλλων άγριων φυτών και ζώων (εξαιρουμένης της θήρας και της ερασιτεχνικής αλιείας)
M (Μέτρια): *Testudo hermanni, Testudo marginata* **L (Ασθενής)**: *Zamenis sítula, Elaphe quatuorlineata*	

Η συλλογή από τη φύση έχει σαν αποτέλεσμα την άμεση μείωση των πληθυσμών της ερπετοπανίδας της περιοχής μέσω της αφαίρεσης ατόμων. Αποτελεί απειλή μακροχρόνια και μόνιμου χαρακτήρα η οποία πλήττει εντονότερα τις χερσαίες χελώνες.

Θανάτωση / Δηλητηρίαση	
H08	Άλλες ανθρώπινες οχλήσεις και διαταραχές
M (Μέτρια): *Canis aureus*	
G10	Παράνομο κυνήγι/θανάτωση
M (Μέτρια): *Canis aureus*	
G13	Δηλητηρίαση ζώων (εξαιρουμένης της δηλητηρίασης με μόλυβδο)
H (Υψηλή): *Canis aureus*	

Η παράνομη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων (G13) που στοχεύουν στο τσακάλι ή σε άλλα είδη, αποτελεί μια πίεση και απειλή του είδος στην περιοχή. Το παράνομο κυνήγι/θανάτωση (G10) είναι ενδεχομένως μια ακόμη πίεση και απειλή εξαιτίας της αλληλεπίδρασης του είδους με τον άνθρωπο. Η φύση των ενδιαιτημάτων του τσακαλιού και η συχνή παρουσία του εντός ανθρωπογενών οικοσυστημάτων η φυσικών οικοσυστημάτων που συχνά αξιοποιούν και οι άνθρωποι για τις δραστηριότητές τους, ενδέχεται να επιφέρει επιπλέον οχλήσεις (H08) για το είδος που απορρέουν από την αλληλεπίδραση του είδους με τον άνθρωπο..

7. Στρατιωτική δράση, μέτρα για τη δημόσια ασφάλεια και άλλες ανθρώπινες παραβιάσεις / εισβολές

H04	**Βανδαλισμός ή εμπρησμός**
H06	Απαγόρευση εισόδου ή περιορισμένη πρόσβαση σε προστατευόμενη περιοχή/βιότοπο
H (Υψηλή): *Myotis blythii, Miniopterus schreibersii, Myotis emarginatus, Myotis myotis, Rhinolophus blasii, Rhinolophus euryale, Rhinolophus ferrumequinum, Rhinolophus hipposideros*	

Μία πιθανή απειλή για τα χειρόπτερα είναι η φραγή της εισόδου των σπηλαίων που ενδέχεται να το καταστήσει ακατάλληλο ή μη προσβάσιμο (H06). Και στα τρία καταφύγια ως απειλή θα πρέπει να θεωρηθεί ο βανδαλισμός (H04). Ειδικά μετά την πανδημία του SARS-CoV-2, έχουν παρατηρηθεί τέτοια φαινόμενα τόσο στην Ελλάδα όσο και παγκοσμίως. Σε πολλές χώρες στο εξωτερικό παρατηρήθηκαν μαζικές θανατώσεις χειροπτέρων στα καταφύγια τους εξαιτίας της προκατάληψης ως προς τη μετάδοση ζωονόσεων στον άνθρωπο και ειδικότερα του SARS-CoV-2.

8. Μεικτή ρύπανση

J04	**Μεικτής προέλευσης εδαφική ρύπανση και στερεά απόβλητα (εξαιρουμένων των απορρίψεων)**
Μ (Μέτρια): Τ.Ο. 92D0, 9340, 9320	

Η πίεση αφορά ρύπανση με στερεά απόβλητα που βρίσκονται κατά μήκος του ρέματος δαφνών κα επηρεάζει τους τύπους οικοτόπων 92D0, 9340, 9320. Στα πρωτόκολλα αξιολόγησης έχουν εντοπιστεί και επισημαίνονται θέσεις στις οποίες παρατηρούνται στερεά απορρίμματα σε φυσικούς τύπους οικοτόπων, ενώ αξιοσημείωτη είναι και η παρουσία χώρου ανεξέλεγκτης απόθεσης απορριμμάτων έξω από τον οικισμό Λεωνίδιο, επί της επαρχιακής οδού. Αν και η απόθεση εκεί απαγορεύεται και ο χώρος δεν λειτουργεί επίσημα, τα απορρίμματα από παλιότερη χρήση του χώρου ρυπαίνουν τα φυσικά οικοσυστήματα της περιοχή.

9. Πιέσεις /απειλές στα είδη χλωρίδας

Πιέσεις /απειλές του είδους *Centaurea leonidia*	
F07	«Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής»
K04	« Τροποποίηση της υδρολογικής ροής»
L01	«Αβιοτικές φυσικές διεργασίες (π.χ. διάβρωση, συσσώρευση ιλύος, ξήρανση, βύθιση, αλάτωση)»
L05	«Μειωμένη γονιμότητα/ γενετική κατάπτωση (π.χ. αιμομιξία ή ενδογαμία)»

Σχεδόν το σύνολο του πληθυσμού του είδους φύεται σε απόκρημνους έως απρόσιτους ασβεστολιθικούς βράχους και υπό αυτές τις συνθήκες το ενδιαίτημά του θα έπρεπε να λειτουργεί ως καταφύγιο που προστατεύει το φυτό από πολλές πιέσεις και απειλές. Η ανάπτυξη οργανωμένων αναρριχητικών δραστηριοτήτων στους ίδιους απόκρημνους ασβεστολιθικούς βράχους που φύεται το φυτό (Κοκκινόβραχος, Μονή Σίντζας) δημιουργεί σημαντικές πιέσεις και απειλές στους υποπληθυσμούς του. Χρειάζεται εδώ να αναφερθεί ότι συνήθως η αναρριχητική δραστηριότητα δεν είναι στατική σε μία μόνο περιοχή και δεν περιλαμβάνει συγκεκριμένες αναρριχητικές διαδρομές αλλά αναπτύσσεται σε βάθος χρόνου και επεκτείνεται στη διάνοιξη νέων διαδρομών που μπορεί να επηρεάσουν περισσότερες φυτικές ομάδες του είδους. Η συγκεκριμένη πίεση και απειλή (**F07**) αξιολογείται ως υψηλή και μακροπρόθεσμα μπορεί να προκαλέσει ανεπανόρθωτη βλάβη στο φυτό. Περαιτέρω, η επανα-αποίκηση των ασβεστολιθικών βράχων με νέα άτομα του είδους, ως αποτέλεσμα της φύτρωσης των σπερμάτων από φυτά που έχουν διασωθεί, κρίνεται ως δύσκολη και αργή διαδικασία. Οι καρποί του είδους (αχαίνια) είναι σχετικά βαρείς, χωρίς προσαρμογές προσάρτησης στους βράχους. Επιπλέον, η διαθεσιμότητα σε μικρά ανοίγματα και ρωγμές βράχων, όπου θα μπορούσε δυνητικά ένα αχαίνιο να φυτρώσει, είναι μικρή. Η αργή ανανέωση ενός ήδη μικρού πληθυσμού ενδέχεται να δημιουργήσει προβλήματα γενετικής κατάπτωσης (**L05**). Ωστόσο, προς το παρόν δεν υπάρχουν δεδομένα για τη γενετική ποικιλότητα του είδους.

Ακόμη, το γεγονός πως το είδος εξαρτάται άμεσα από την παρουσία νερού στον πορώδη ασβεστόλιθο σε συνδυασμό με το ιδιαίτερα περιορισμένο εύρος εξάπλωσής του το καθιστούν ιδιαίτερα ευάλωτο σε τυχόν μεταβολές του υδρολογικού καθεστώτος λόγω ανθρωπογενών επεμβάσεων (**K04** - Τροποποίηση της υδρολογικής ροής) ή φυσικών διεργασιών [**L01** - Αβιοτικές φυσικές διεργασίες (π.χ. διάβρωση, συσσώρευση ιλύος, ξήρανση, βύθιση, αλάτωση)]. Προς το παρόν, τέτοιες απειλές θεωρούνται μικρής έντασης.

Η κύρια προσέγγιση αναφορικά με τη διαχείριση του είδους προϋποθέτει τη διατήρηση του ενδιαιτήματός του κατά το δυνατόν ανεπηρέαστο από αναρριχητικές δραστηριότητες ώστε να αποφευχθούν δυσμενείς επιπτώσεις στον πληθυσμό του είδους. Απαιτείται επιστημονική πληροφόρηση όλων των οργανώσεων / ομάδων αναρριχήσεων για της ύπαρξη του συγκεκριμένου είδους (και άλλων σπάνιων συνοδών ειδών) σε συγκεκριμένες θέσεις των αναρριχητικών πεδίων. Εναλλακτικά, οι αναρριχητές (συχνά με ανεπτυγμένη οικολογική συνείδηση και επιθυμία για συμβολή σε δράσεις διατήρησης) μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ακριβή καταμέτρηση και αξιολόγηση των ατόμων του είδους και για την παρακολούθηση των πληθυσμών του.

Πιέσεις /απειλές του είδους *Stachys virgata*	
A15	«Καλλιεργητικές πρακτικές (π.χ όργωμα) στη γεωργία»
A21	« Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία»
L02	«Φυσική διαδοχή που έχει ως αποτέλεσμα τη μεταβολή της σύνθεσης των ειδών (εκτός από τις άμεσες αλλαγές στις γεωργικές ή δασοκομικές πρακτικές)»

Το είδος *Stachys virgata* έχει παρατηρηθεί να αποικίζει κατά προτίμηση δύο διαφορετικά ενδιαιτήματα: είτε θέσεις με παλαιές (κυρίως) καλλιέργειες (κυρίως ελαιώνες και δενδρώδεις καλλιέργειες που μπορεί να βρίσκονται εν μερική ενεργεία ή να έχουν εγκαταλειφθεί για μικρό ή μεγάλο διάστημα) είτε ημιφυσικές συστάδες με ελιές, χαρουπιές και πολλά είδη μακίας βλάστησης και garrigue. Πολλές καλλιεργητικές τεχνικές όπως το όργωμα (**A15**), η μηχανική αφαίρεση των ζιζανίων (προς το παρόν δεν έχει παρατηρηθεί) και η χρήση βιοκτόνων (**A21**) προκαλούν μεγάλες καταστροφές των πληθυσμών. Τα διαχειριστικά μέτρα σε τέτοιες περιοχές μπορεί να είναι δύσκολα διότι χρειάζεται να εφαρμοστούν σε ιδιωτικές εκτάσεις (Constantinidis *et al.*, 2015).
Οι πληθυσμοί που απαντούν σε δομές φυσικών ή ημιφυσικών σχηματισμών βλάστησης πάντοτε εμφανίζονται σε μικρά ή μεγαλύτερα ανοίγματα ή στις παρυφές αυτών των σχηματισμών. Η φυσική διαδοχή που έχει ως αποτέλεσμα την πύκνωση αυτών των σχηματισμών οδηγεί σε υποχώρηση των πληθυσμών του *Stachys virgata* (**L02**).Ηεφαρμογή διαχειριστικών πρακτικών χρειάζεται, κατά το δυνατόν, να διαχωρίσει τις ιδιωτικές από τις δημόσιες εκτάσεις και να στηριχθεί στη βάση της διατήρησης ανοιγμάτων στις περιπτώσεις φυσικής/ημιφυσικής βλάστησης.

10. Πιέσεις /απειλές στη μεσογειακή φώκια (*Monachus monachus*)

Στην περιοχή μελέτης υπάρχουν καταγραφές παρουσίας της Μεσογειακής Φώκιας ***Monachus monachus*** (ΤΕΔ και δεδομένα της ΜΟm), χωρίς όμως να είναι διαθέσιμη πληροφορία για την ΟΧΕ αναπαραγωγής του είδους, ήτοι τα θαλάσσια σπήλαια (Τ.Ο. 8330), τα οποία θεωρούνται κρίσιμο ενδιαίτημα αναπαραγωγής και ανάπαυσης του είδους (Dendrinos *et al.*, 2007). Παρότι για την καταγραφή και την εκτίμηση της κατάστασης του Τ.Ο. 8330 θα χρειαστούν μελέτες βάσης, στην αρχή της παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2 (παράγραφος Α) αναλύονται οι πιέσεις/απειλές που σύμφωνα με τη βιβλιογραφία και την επιστημονική γνώση εκτιμάται ότι θα υπάρχουν στα χερσαία ενδιαιτήματα αναπαραγωγής του είδους *Monachus monachus* της περιοχής.

11. Γεωλογικά γεγονότα, φυσικές καταστροφές

M05	**Κατάρρευση εδάφους, κατολίσθηση**
M (Μέτρια): *Myotis blythii, Miniopterus schreibersii, Myotis emarginatus, Myotis myotis, Rhinolophus blasii, Rhinolophus euryale, Rhinolophus ferrumequinum, Rhinolophus hipposideros*	

Στο σπήλαιο Γαλάζια Λίμνη μια ενδεχόμενη κατάρρευση του λόγω της δράσης του κυματισμού αποτελεί φυσική απειλή για τα χειρόπτερα που το χρησιμοποιούν ως καταφύγιο.

M09	Φωτιά (φυσικής προέλευσης)
L (ασθενής): *Elaphe quatuorlineata, Testudo hermanni, Testudo marginata, Zamenis situla* **M (Μέτρια):** Τ.Ο. 9320 **H (Υψηλή):** *Tsoukatosia liae*	

Οι πυρκαγιές στην ευρύτερη περιοχή της Πελοποννήσου αποτελούν σημαντική πίεση και απειλή στα φυσικά οικοσυστήματα. Εκείνα που δέχονται τη μεγαλύτερη πίεση είναι οι φυσικοί τύποι οικοτόπων της ευμεσογειακής ζώνης βλάστησης αν και πρόσφατες μελέτες δείχνουν πως οι πυρκαγιές πια αποτελούν απειλή και για οικοσυστήματα της παραμεσογειακής ζώνης βλάστησης (π.χ. τύπος οικοτόπου 9530*).

Ανάλυση της απειλής της πυρκαγιάς δίνεται στην ενότητα 2.3.1.5 Εκτίμηση ζωνών επικινδυνότητας εκδήλωσης πυρκαγιάς. Εκεί φαίνεται πως η ΕΖΔ έχει οικοσυστήματα που εντάσσονται στην υψηλή κλάση ευφλεκτικότητας (Τ.Ο. 9320), όμως οι περισσότερες χρήσεις και καλύψεις γης που απαντούν στην ΕΖΔ εντάσσονται στη μέση κλάση ευφλεκτικότητας.

Ερπετοπανίδα: Σε ότι αφορά τις χερσαίες χελώνες και τα φίδια, αποτελεί απειλή για τα είδη *Elaphe quatuorlineata, Testudo hermanni, Testudo marginata, Zamenis situla*, στις ΟΧΕ παρουσίας τους και κυρίως στις ΟΧΕ όπου αναμένεται να έχουν υψηλή παρουσία (δάση και δασικές εκτάσεις). Η πυρκαγιά προκαλεί άμεσα τη θανάτωση ατόμων, κυρίως των πιο δυσκίνητων ειδών όπως οι χελώνες, και έμμεσα την καταστροφή της βλάστησης που λειτουργεί ως καταφύγιο για τα ερπετά. Για την ομάδα των ερπετών αποτελεί προσωρινού χαρακτήρα απειλή, δεδομένου ότι μετά την πυρκαγιά τα περισσότερα είδη ευνοούνται λόγω της δημιουργίας ξέφωτων και της έξαρσης εδώδιμων ειδών [βλέπε ανάλυση παραγράφου Γ. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2].

Ασπόνδυλα: Η πυρκαγιά (φυσική ή μη) μπορεί να δράσει ως σημαντική απειλή για τους τοπικούς πληθυσμούς του τρογλώβιου είδους *Tsoukatosia liae* το οποίο έχει πολύ περιορισμένη εξάπλωση στην Πελοπόννησο (δύο τοποθεσίες).

Χωρική αποτύπωση: Η πίεση αφορά κυρίως οικοσυστήματα με υψηλή ευφλεκτικότητα όπως ο τύπος οικοτόπου 9320. Επίσης, τα δάση ελάτης (Τ.Ο. εθνικού ενδιαφέροντος 951Β και αριάς (Τ.Ο. 9340))ανήκουν στη μέση ζώνη ευφελκτικότητας, όμως η άμεση γειτνίασή τους με πιο εύφλεκτη βλάστησης αυξάνει το βαθμό επικινδυνότητας έναρξης και εξάπλωσης μιας μεγάλης πυρκαγιάς.

12. Κλιματική αλλαγή

N01	Μεταβολές θερμοκρασίας (π.χ. άνοδος θερμοκρασίας & ακραίες τιμές) λόγω κλιματικής αλλαγής
M (Μέτρια): Τ.Ο Εθνικού Ενδιαφέροντος 951Β / *Elaphe quatuorlineata, Testudo hermanni, Testudo marginata, Zamenis sítula* **H (Υψηλή)**: *Tsoukatosia liae*	
N02	Ξηρασίες και μειώσεις βροχοπτώσεων λόγω κλιματικής αλλαγής
M (Μέτρια): Τ.Ο Εθνικού Ενδιαφέροντος 951Β / *Elaphe quatuorlineata, Testudo hermanni, Testudo marginata, Zamenis sítula* **H (Υψηλή)**: *Tsoukatosia liae*	

Τύποι οικοτόπων: Οι απειλές αυτές αφορούν τον ευρύτερο κίνδυνο που διατρέχουν όλα τα χερσαία οικοσυστήματα από τις μεταβολές που αναμένεται να φέρει η κλιματική αλλαγή στην ένταση ξηρασίας. Τα εκτεταμένα δάση ελάτης (τύπος οικοτόπου εθνικού ενδιαφέροντος 951Β) είναι ίσως τα πιο ευάλωτα

φυσικά οικοσυστήματα της ΕΖΔ καθώς ήδη η ελάτη σε παλαιότερες εποχές είχε εμφανίσει σημάδια ξήρανσης στην ευρύτερη περιοχή της Πελοποννήσου τα οποία αποδίδονταν στην αυξανόμενη ένταση ξηρασίας λόγω κλιματικής αλλαγής (Μπεξή, 2016).

Ασπόνδυλα: Παρά το ότι η δημιουργία λατομείων, η διάνοιξη δρόμων και η φωτιά μπορούν να δράσουν ως απειλή για τους τοπικούς πληθυσμούς, ουσιαστικά η σοβαρότερη απειλή για το σύνολο των πληθυσμών του είδους, είναι υποβάθμιση των υπόγειων ενδιαιτημάτων λόγω της αυξημένης ξηρασίας που θα χαρακτηρίζει την περιοχή αν ισχύσουν τα δυνητικά σενάρια κλιματικής αλλαγής.

Ερπετοπανίδα: Τόσο η αύξηση της θερμοκρασίας όσο και οι μεγαλύτερες περίοδοι ξηρασίας επιδρούν άμεσα στη βιολογία των ερπετών. Όντας εξώθερμα ζώα, τα ερπετά επηρεάζονται άμεσα από τις έντονες θερμοκρασιακές αλλαγές, ενώ η ξήρανση του κλίματος επηρεάζει την υδατική τους ισορροπία. Έμμεσα, η κλιματική αλλαγή επιδρά μέσω της α. αύξησης της πιθανότητας πρόκλησης φυσικών πυρκαγιών, β. μείωσης της βλάστησης και συνεπώς των διαθέσιμων καταφυγίων (βλέπε οικολογικές απαιτήσεις), γ. δυσκολίας εύρεσης τροφής λόγω μείωσης της λείας. Πρόκειται για μακροχρόνια απειλή μόνιμου χαρακτήρα [βλέπε ανάλυση παραγράφου Γ. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2].

N04	**Μεταβολές της στάθμης της θάλασσας και της έκθεσης (παράκτιων βιοκοινοτήτων) στον κυματισμό λόγω κλιματικής αλλαγής**
Μ (Μέτρια): *Myotis blythii, Miniopterus schreibersii, Myotis emarginatus, Myotis myotis, Rhinolophus blasii, Rhinolophus euryale, Rhinolophus ferrumequinum, Rhinolophus hipposideros*	

Στο σπήλαιο Γαλάζια Λίμνη πιθανή άνοδος της θάλασσας λόγω κλιματικής αλλαγής, ενδέχεται να καταστήσει το καταφύγιο ακατάλληλο και αποτελεί σημαντική απειλή για τα χειρόπτερα που χρησιμοποιούν το σπήλαιο ως καταφύγιο.

GR2520006 - "Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)" (ΕΖΔ)

Ο βαθμός διατήρησης των τύπων οικοτόπων και γενικότερα του φυσικού περιβάλλοντος στην ΕΖΔ είναι καλός, ιδιαίτερα για τους τύπους οικοτόπων που χαρακτηρίζουν την ΕΖΔ (Τ.Ο. 8210, 951Β). Εντούτοις πλήθος πιέσεων και απειλών επιδρούν στην ΕΖΔ υποβαθμίζοντας τα φυσικά οικοσυστήματα.

1. Γεωργία – Κτηνοτροφία

Πιέσεις από την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων	
A01	Μετατροπή σε γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)
L (Χαμηλή): Τ.Ο. 951Β, 9560*, 9260 / **Η (Υψηλή):** *Ophrys argolica ssp. argolica*	
A02	Μετατροπή σε διαφορετικού είδους γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)
Μ (Μέτρια): *Elaphe quatuorlineata, Testudo hermanni, Testudo marginata, Zamenis sítula* **Η (Υψηλή):** *Ophrys argolica ssp. argolica*	
A05	Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κλπ.)
L (Χαμηλή): Τ.Ο. 951Β, 9560*, 9260 **Μ (Μέτρια)**: *Elaphe quatuorlineata, Testudo hermanni, Testudo marginata, Zamenis sítula*	
A07	Εγκατάλειψη διαχείρισης / χρήσης άλλων γεωργικών και αγροδασικών συστημάτων (όλα εκτός από βοσκοτόπους)
L (Χαμηλή): 9260 / **Η (Υψηλή):** *Ophrys argolica ssp. argolica*	
A21	Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία
L (Χαμηλή): 9260 / **Η (Υψηλή):** *Ophrys argolica ssp. argolica*	
A23	Χρήση άλλων μεθόδων καταπολέμησης των παρασίτων στη γεωργία (εκτός από την καλλιέργεια του εδάφους)
Η (Υψηλή): *Ophrys argolica ssp. argolica*	

Τύποι οικοτόπων – χλωρίδα: Όλες οι παραπάνω πιέσεις και απειλές σχετίζονται με την πίεση που επιφέρει η γεωργική παραγωγή στα φυσικά οικοσυστήματα. Τμήμα των φυσικών οικοσυστημάτων της ΕΖΔ έχει αποδοθεί στην καλλιέργεια (πίεση Α01) ενώ εντατικοποίηση αυτής , όπως πχ. η μετατροπή ελαιώνων σε άλλες καλλιέργειες, έχει επιδράσει δραστικά στην ομογενοποίηση του αγροτικού τοπίου με την καταστροφή φυτοφραχτών, αναβαθμίδων κ.ο.κ. (πίεση Α05). Παράλληλα, κυρίως στο ορεινό τμήμα της περιοχής, παρατηρείται τάση εγκατάλειψης ορεινών καλλιεργειών που έχουν χαμηλή απόδοση με στροφή προς τις τουριστικές επιχειρήσεις (πίεση Α07). Τέλος, κατά θέσεις στους Καστανεώνες (Τ.Ο. 9260) γύρω από τον οικισμό «Καστάνιτσα» ή και σε άλλες περιοχές που η καλλιέργεια είναι εντατικοποιημένη, σε κάποιες περιπτώσεις γίνεται χρήση αγροχημικών (λίπανση καστανεώνων και φυτοπροστασία) (πίεση Α21) γεγονός που επιβαρύνει το φυσικό περιβάλλον της περιοχής. Σημειώνεται όμως πως στην ΕΖΔ δεν παρατηρούνται μεγάλες εκτάσεις με εντατικές καλλιέργειες, γεγονός που δικαιολογεί τη χαμηλή ένταση και σημασία των παραπάνω απειλών. Προτείνεται η προώθηση μέτρων που θα προωθήσουν τη βιολογική καλλιέργεια και την αποκατάσταση ιστορικών στοιχείων του τοπίου (αναβαθμίδες) στην ΕΖΔ.

Ειδικότερα οι επιπτώσεις που αφορούν στο είδος *Ophrys argolica ssp. argolica* περιγράφονται στη συνέχεια, στην ανάλυση / πιέσεων απειλών για το είδος.

Ερπετά: Η απομάκρυνση των φυτοφρακτών και ξερολιθιών για την ενοποίηση αγροτεμαχίων (A05) έχει σαν αποτέλεσμα την απώλεια διαθέσιμων καταφυγίων για τις χερσαίες χελώνες [βλέπε ανάλυση παραγράφου Γ. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2].

Πιέσεις από κτηνοτροφικές δραστηριότητες	
A06	Εγκατάλειψη διαχείρισης βοσκοτόπων (π.χ. διακοπή βόσκησης ή κουρέματος)
L (Χαμηλή): Τ.Ο. 4090 / *Elaphe quatuorlineata, Zamenis situla* **M (Μέτρια)**: *Testudo hermanni, Testudo marginata* **H (Υψηλή):** *Phitosia crocifolia*	
A09	Υπερβόσκηση
L (Χαμηλή): Τ.Ο. 4090, 9560* **H (Υψηλή):** Τ.Ο. 6230* / *Phitosia crocifolia, Himantoglossum jankae, Ophrys argolica ssp. argolica*	

Τόσο οι συχνές και έντονες διαταραχές όσο και η ολική έλλειψη διαταραχών μπορεί αν επηρεάσει αρνητικά τα φυσικά οικοσυστήματα μιας περιοχής. Έτσι και στην ΕΖΔ GR2520006 κατά θέσεις παρατηρείται βόσκηση λιγότερη από την κανονική με αποτέλεσμα την πύκνωση των θαμνώνων, την εισαγωγή ξυλωδών ειδών σε ποολίβαδα και γενικότερα την αλλοίωση στοιχείων δομής και της χλωριδικής σύνθεσης τύπων οικοτόπων που σχετίζονται με τη βόσκηση (A06). Αυτό συχνότερα παρατηρείται στις πλέον ορεινές περιοχές της ΕΖΔ. Χαρακτηριστικό γνώρισμα της περιοχής είναι το πλήθος ορεινών ποολίβαδων τα οποία εντάσσονται στον τύπο οικοτόπου εθνικού ενδιαφέροντος σε οροπέδια ή αναβαθμίδες τα οποία σε αρκετές περιπτώσεις υποβόσκονται. Από την άλλη κατά θέσεις και κυρίως εκεί που υπάρχουν κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις (ταΐστρες, ποτίστρες, στάνες) παρατηρείται υποβάθμιση των τύπων οικοτόπων λόγω της υπερβόσκησης (A09).

Σε ότι αφορά την ερπετοπανίδα, η κατά θέσεις εγκατάλειψη διαχείρισης βοσκοτόπων (A06) αποτελεί μία μέτριας έντασης για τις χελώνες και χαμηλής για τα φίδια, μακροχρόνια και μόνιμη πίεση που αφορά στις εγκαταλειμμένες καλλιέργειες και λειμώνες (Τ.Ο. 1062), στους διάφορους τύπους θαμνώνων (π.χ. Τ.Ο. 5420) και στις χλοώδεις διαπλάσεις (Τ.Ο. 6230*). Ειδικότερα οι επιπτώσεις που αφορούν στα είδη *Phitosia crocifolia, Himantoglossum jankae, Ophrys argolica ssp. argolica* περιγράφονται στη συνέχεια, στην ανάλυση / πιέσεων απειλών για τα είδη.

Α. Επιβεβαιωμένες θέσεις με υπερβόσκηση:

Σύμφωνα με τα πρωτόκολλα αξιολόγησης του έργου εποπτείας τύπων οικοτόπων, πίεση A09 με υψηλή ένταση καταγράφεται σε δύο θέσεις αξιολόγησης: Μια στον τύπο οικοτόπου 9560* κοντά στον οικισμό Παλαιοχώρι και μια στον τύπο οικοτόπου 6230* κοντά στην κορυφή Μεγάλη Τούρλα. Αυτές οι θέσεις αφορούν τύπους οικοτόπων προτεραιότητας και είναι επιτακτική η ανάγκη ρύθμισης του της βόσκησης στην ευρύτερη περιοχή. Επιπλέον, με μέτρια ένταση καταγράφεται σε άλλες δύο θέσεις του τύπου οικοτόπου προτεραιότητας 9560* ΝΔ του οικισμού Κοσμά, σε μία θέση στον τύπο οικοτόπου 5420 κοντά στον καταρράκτη «Λεπίδα» και σε άλλες τρεις θέσεις στον τύπο οικοτόπου εθνικού ενδιαφέροντος 5340. Ως γενικό συμπέρασμα, κατά θέσεις η ΕΖΔ δέχεται πολύ σημαντικές πιέσεις από την υπερβόσκηση και τμήματα της έκτασης που καλύπτουν τύποι οικοτόπων προτεραιότητας παρουσιάζουν υποβαθμισμένο βαθμό διατήρησης λόγω της υπερβόσκησης. Η βόσκηση δεν εντάσσεται στην κατηγορία υψηλής έντασης και σημασίας σε όλη την περιοχή καθώς έντονη επίδραση έχει μόνο κατά θέσεις. Σε αυτές στις θέσεις όμως είναι απαραίτητη η λήψη διαχειριστικών μέτρων.

Β. Εκτίμηση έντασης βοσκής

Τα διαθέσιμα δεδομένα που αφορούν στη βόσκηση έχουν αναλυθεί στην ενότητα 2.3.1.2.1 (βοσκήσιμες γαίες, σταβλικές εγκαταστάσεις, αριθμός και είδος βοσκόντων ζώων ανά εγκατάσταση), ενώ η αξιολόγηση της έντασης της βοσκής με βάση τα διαθέσιμα δεδομένα αναλύθηκε στην ενότητα 2.3.1.5 - Αξιολόγηση έντασης βοσκής. Σύμφωνα με τα ανωτέρω στοιχεία στο μεγαλύτερο μέρος της περιοχής μελέτης καταγράφεται υψηλή κλάση πυκνότητας ζωϊκών μονάδων (>150 μΖΜ), εκτός από κεντρικό τμήμα της ΕΖΔ που καλύπτεται κυρίως από δασικά οικοσυστήματα. Η βόσκηση επηρεάζει τουλάχιστον δύο τύπους οικοτόπων προτεραιότητας και είναι απαραίτητη η εκπόνηση σχεδίου βόσκησης που θα λαμβάνει υπόψη τις ιδιαιτερότητες των τύπων οικοτόπων που απαντούν στην ΕΖΔ.

2. Δασοκομία

B07	**Απομάκρυνση των νεκρών και ασθενών δένδρων, συμπεριλαμβανομένων των υπολειμμάτων αυτών**
B08	Απομάκρυνση μεγάλων σε ηλικία δέντρων (εξαιρουμένων των νεκρών δένδρων)
Μ (Μέτρια): *Barbastella barbastellus, Nyctalus lasiopterus*	

Στην περιοχή έχουν εντοπιστεί δασόβια είδη χειροπτέρων (*Barbastella barbastellus* και *Nyctalus lasiopterus*) τα οποία έχουν ιδιαίτερες απαιτήσεις όσο αφορά το ενδιαίτημα (δάσος). Για τα συγκεκριμένα είδη σημαντικές απειλές ή/και πιέσεις αποτελούν η απομάκρυση μεγάλων σε ηλικία (B07) ή/και νεκρών και ασθενών δένδρων (B07).

3. Διαδικασίες παραγωγής ενέργειας και σχετική ανάπτυξη υποδομών

D01	**Αιολική, κυματική και παλιρροιακή ενέργεια, συμπεριλαμβανομένης της υποδομής**
Μ (Μέτρια): *Phitosia crocifolia* **Η (Υψηλή)**: *Barbastella barbastellus, Miniopterus schreibersii, Myotis blythii, Myotis emarginatus, Nyctalus lasiopterus, Rhinolophus blasii, Rhinolophus euryale, Rhinolophus ferrumequinum, Rhinolophus hipposideros*	

Ιδιαίτερη σημαντική πίεση και απειλή για τα χειρόπτερα της περιοχής αποτελούν τα αιολικά πάρκα που έχουν εγκατασταθεί ή πρόκειται να εγκατασταθούν βόρεια και νότια της περιοχής μελέτης (τόσο εκτός όσο και εντός αυτής) και αποτελούν πίεση/απειλή της κατηγορίας D01. Επίσης, η διάνοιξη ή διαπλάτυνση δρόμων που απαιτούνται για την εγκατάσταση των αιολικών πάρκων, ενδέχεται να οδηγήσει σε κατακερματισμό ή/και καταστροφή ενδιαιτημάτων (πχ υπόγεια καταφύγια, θέσεις τροφοληψίας) [«Ε01: Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες»]. Ειδικότερα οι επιπτώσεις που αφορούν στο είδος *Phitosia crocifolia* περιγράφονται στη συνέχεια, στην ανάλυση / πιέσεων απειλών για το είδος.

4. Κατασκευή και λειτουργία συστημάτων μεταφορών

E01	**Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες**
L (Χαμηλή) πίεση: Όλοι οι τύποι οικοτόπων πλην του 4090 / *Elaphe quatuorlineata, Testudo hermanni, Testudo marginata, Zamenis situla* **Η (Υψηλή)**: *Barbastella barbastellus, Miniopterus schreibersii, Myotis blythii, Myotis emarginatus, Nyctalus lasiopterus, Rhinolophus blasii, Rhinolophus euryale, Rhinolophus ferrumequinum, Rhinolophus hipposideros*	

Τύποι οικοτόπων: Η κύρια πίεση στους τύπους οικοτόπων είναι η διάσπαση της συνέχειας της εξάπλωσής τους. Η ΕΖΔ είναι ορεινή, δεν υπάρχουν εκτεταμένες εκτάσεις με γεωργική παραγωγή ή ανεπτυγμένο αστικό ιστό και έτσι η πυκνότητα του οδικού δικτύου, όπως φαίνεται και από ενότητα 2.3.1.5 (Πυκνότητα οδικού δικτύου) είναι μικρή έως μεσαία, εκτός από ορισμένες περιοχές, συνήθως γύρω από τους οικισμούς. Επίσης πρέπει να σημειωθεί πως σημαντικό μέρος του οδικού δικτύου είναι δασικοί δρόμοι με μέτρια ή ακόμη και κακή βατότητα. Το οδικό δίκτυο αυξάνει τη δυνατότητα πρόσβασης σε περιοχές της ΕΖΔ και εμμέσως επιτρέπει άλλες πιέσεις που σχετίζονται με ανθρωπογενείς δραστηριότητες. Δεν μπορεί όμως να θεωρηθεί πως το υφιστάμενο οδικό δίκτυο αποτελεί πίεση υψηλής ή μέτριας σημασίας για τους τύπους οικοτόπων στην ευρύτερη έκταση της ΕΖΔ.

Ερπετά: Οι αρνητικές επιπτώσεις στην ερπετοπανίδα είναι σημαντικότερες σε ασφαλτοστρωμένους δρόμους (αν και δεν περιορίζονται σε αυτούς) και η πίεση γίνεται εντονότερη σε δρόμους υψηλών ταχυτήτων. Η πίεση εκδηλώνεται εντός και στα όρια της περιοχής, εντονότερα κατά μήκος της επαρχιακής οδού Λεωνιδίου – Κοσμά στο νοτιοανατολικό όριο και της επαρχιακής οδού Τρίπολης – Παράλιο Άστρος στο βόρειο όριο. Λαμβάνοντας υπόψη τη χαμηλή πυκνότητα και την ποιότητα του οδικού δικτύου, η πίεση εκτιμάται ως χαμηλής σημασίας.

Χειρόπτερα: Επίσης, απειλή αποτελεί η διάνοιξη ή διαπλάτυνση δρόμων που απαιτούνται για την εγκατάσταση των αιολικών πάρκων, καθώς ενδέχεται να οδηγήσει σε κατακερματισμό ή/και καταστροφή ενδιαιτημάτων (πχ υπόγεια καταφύγια, θέσεις τροφοληψίας) για τα είδη των χειροπτέρων.

5. Πιέσεις / Απειλές λόγω ανάπτυξης, κατασκευής και χρήσης οικιστικών, εμπορικών, βιομηχανικών υποδομών και υποδομών αναψυχής.

F02	**Κατασκευή ή τροποποίηση (π.χ. στέγασης και οικισμών) σε υφιστάμενους αστικούς ή χώρους ψυχαγωγίας**
M (Μέτρια): *Barbastella barbastellus, Miniopterus schreibersii, Myotis blythii, Myotis emarginatus, Nyctalus lasiopterus, Rhinolophus blasii, Rhinolophus euryale, Rhinolophus ferrumequinum, Rhinolophus hipposideros*	
F07	Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής
M (Μέτρια) πίεση: Τ.Ο. 8210	

Τύποι οικοτόπων: Στην ΕΖΔ εντοπίζονται τα αναρριχητικά πεδία «Ζοναγκα» και «Κάκαβος» κοντά στους οικισμούς «Άγ. Πέτρος» και «Μεσοράχης» αντίστοιχα. Δεν έχει εκτιμηθεί η ένταση της πίεσης στους τύπους οικοτόπων ή στα είδη της περιοχής και δεν θεωρούμε πως η αναρρίχηση (F07) αποτελεί σημαντικό πρόβλημα για την ΕΖΔ. Είναι απαραίτητη όμως η εκτίμηση της έντασης και σημασίας πίεσης και η χωρική και χρονική οργάνωσή αυτής της δραστηριότητας.

Χειρόπτερα: Στη συγκεκριμένη περιοχή σε αρκετές περιπτώσεις έχουν εντοπιστεί αποικίες χειροπτέρων σε εγκαταλελειμμένα κτήρια, τόσο εντός όσο και εκτός της περιοχής μελέτης, ως εκ τούτου οι παρεμβάσεις στα κτήρια αυτά ή η κατάρρευση τους αποτελεί μια ενδεχόμενη απειλή μέτριας σημασίας (F02). Η απειλή ενδέχεται να οδηγήσει σε απώλεια καταφυγίου και πιθανή θανάτωση κατά τις εργασίες. Επηρεάζονται άμεσα τα είδη που σχηματίζουν συχνά αποικίες σε κτήρια (*Rhinolophus hipposideros, Rhinolophus ferrumequinum, Myotis emarginatus*, όπως και αρκετά άλλα είδη του Παρ. IV).

6. Εξόρυξη και καλλιέργεια βιοτικών πόρων (εκτός από γεωργία και δασοκομία)

G09	**Συγκομιδή ή συλλογή άλλων άγριων φυτών και ζώων (εξαιρουμένης της θήρας και της ερασιτεχνικής αλιείας)**
Μ (Μέτρια): *Testudo hermanni, Testudo marginata,* **L (Ασθενής)**: *Zamenis sítula, Elaphe quatuorlineata, Clinopodium taygeteum*	

Η συλλογή από τη φύση έχει σαν αποτέλεσμα την άμεση μείωση των πληθυσμών της ερπετοπανίδας της περιοχής μέσω της αφαίρεσης ατόμων. Αποτελεί απειλή μακροχρόνια και μόνιμου χαρακτήρα η οποία πλήττει εντονότερα τις χερσαίες χελώνες. Ειδικότερα οι επιπτώσεις που αφορούν στο είδος *Clinopodium taygeteum* περιγράφονται στη συνέχεια, στην ανάλυση / πιέσεων απειλών για το είδος

7. Στρατιωτική δράση, μέτρα για τη δημόσια ασφάλεια και άλλες ανθρώπινες παραβιάσεις / εισβολές

H04	**Βανδαλισμός ή εμπρησμός**
Μ (Μέτρια) πίεση: *Barbastella barbastellus, Miniopterus schreibersii, Myotis blythii, Myotis emarginatus, Nyctalus lasiopterus, Rhinolophus blasii, Rhinolophus euryale, Rhinolophus ferrumequinum, Rhinolophus hipposideros*	

Βανδαλισμός ή εμπρησμός αποτελούν μια ενδεχόμενη απειλή δεδομένου ότι αν λάβουν χώρα θα οδηγήσουν πιθανότατα σε καταστροφή ενδιαιτημάτων (θέσεις τροφοληψίας και καταφύγια).

8. Ξενικά και προβληματικά είδη

I05	**Ασθένειες φυτών και ζώων, παθογόνα και παράσιτα**
Μ (Μέτρια) πίεση & απειλή: 9260	

Αφορά τον τύπο οικοτόπου 9260 και τις μαρτυρίες των παραγωγών καστάνων για την παλαιότερη παρουσία του έλκους της καστανιάς και την πλέον πρόσφατης απειλής από τη Σφήκα της Καστανιάς (*Dryocosmus kuriphilus* Yasumatsu). Για τη σημαντική αυτή απειλή του τύπου οικοτόπου 9260 λαμβάνονται ήδη μέτρα από το Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα & Υγροτόπου Μουστού για την ευαισθητοποίηση και την ενημέρωση όλων των ενδιαφερομένων με οργάνωση ημερίδων κ.ο.κ. Αν και η απειλή έχει υψηλή σημασία, λόγω της στενής παρακολούθησης και των δράσεων αντιμετώπισης που υλοποιούνται ήδη από τους αρμόδιος φορείς (εισαγωγή του παράσιτου *Torymus sinensis)*, υποβαθμίζεται σε μέτρια. Είναι απαραίτητο να συνεχιστεί η στενή παρακολούθηση της πληθυσμιακής εξέλιξης τόσο της Σφήκας τη Καστανιάς, όσο και του παρασίτου της,

9. Μεικτή ρύπανση

J04	**Μεικτής προέλευσης εδαφική ρύπανση και στερεά απόβλητα (εξαιρουμένων των απορρίψεων)**
Μ (Μέτρια): Τ.Ο. 92C0	

Η πίεση αφορά ρύπανση με στερεά απόβλητα που βρίσκονται κατά μήκος κυρίως του ρέματος Βρασιάτη, κοντά στον οικισμό Πλάτανος όπως προκύπτει από την ανάλυση των καταγραφών πιέσεων και απειλών στα πρωτόκολλα αξιολόγησης που έχουν συμπληρωθεί στην περιοχή. Η πίεση

και απειλή αυτή γενικά παρατηρείται στις πλέον προσβάσιμες θέσεις σε ρεματιές και χειμάρρους κοντά σε οικισμούς. Δεν αξιολογείται ως πίεση μεγάλης σημασίας ή έντασης.

10. Φυσικές διεργασίες (εκτός καταστροφών και διαδικασιών που προκλήθηκαν από ανθρωπογενή δραστηριότητα ή κλιματική αλλαγή)

L02	**«Φυσική διαδοχή που έχει ως αποτέλεσμα τη μεταβολή της σύνθεσης των ειδών (εκτός από τις άμεσες αλλαγές στις γεωργικές ή δασοκομικές πρακτικές)»**
Η (Υψηλή): Τ.Ο. 9530*	

Αφορά την εξέλιξη τη φυσικής διαδοχής που παρατηρείται σε διάφορες θέσεις εντός της ΕΖΔ. Η ελάτη (*Abies cephalonica*) ως σκιόφυτο είναι κατά θέσει πιο ανταγωνιστικό στην αναγέννηση σε συστάδες μαύρης πεύκης (Τ.Ο. 9530*), επικρατεί στον υπώροφο και μεσώροφο έναντι της μαύρης πεύκης και τελικά μπορεί να οδηγήσει σε σταδιακή απομάκρυνση της μαύρης πεύκης και μείωση της έκτασης του τύπου οικοτόπου προτεραιότητας 9530*.

Στα πρωτόκολλα αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης έχει σημειωθεί μια θέση στον τύπο οικοτόπου 9530* (βόρεια του οικισμού Πλάτανος) που το φαινόμενο είναι έντονο. Πρέπει όμως να σημειωθεί πως το φαινόμενο απαιτεί ευρύτερη αντιμετώπιση με την προσαρμογή της δασοκομικής διαχείρισης των συστάδων που εντάσσονται στον τύπου οικοτόπου 9530* με στόχο την ανάσχεση της δευτερογενούς διαδοχής.

L06	**«Διαειδικές σχέσεις (ανταγωνισμός, θήρευση, παρασιτισμός, παθογόνα)»**
Η (Υψηλή): Τ.Ο εθνικού ενδιαφέροντος 951Β / όλα τα είδη πανίδας των οποίων τα δάση ελάτης αποτελούν ενδιαίτημα	

Έχει παρατηρηθεί εκτεταμένη νέκρωση ατόμων ελάτης στην περιοχή του Πάρνωνα μεταξύ των οικισμών της Σίταινας και του Πλατάνου. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της αυτοψίας με αριθμ. πρωτ. 568/18805/12-04-2022, που διενεργήθηκε από το Δρ. Δημήτριο Ν. Αβτζή, Εντομολόγο του ΙΔΕ Θεσσαλονίκης, μεμονωμένα διάσπαρτα άτομα ελάτης φαίνεται να έχουν προσβληθεί από το φλοιοφάγο έντομο *Pityokteines curvidens*. Η εν λόγω προσβολή έχει δυναμικό χαρακτήρα και εντείνεται και επεκτείνεται με την πάροδο του χρόνου, προσβάλοντας ολοένα και περισσότερα γειτνιάζοντα άτομα ελάτης. Τα πολύγαμα φλοιοφάγα έντομα της υποοικογένειας των Scolytinae εντοπίζουν και προσβάλουν δέντρα των οποίων η φυσιολογία είναι διαταραγμένη (από αβιοτικούς ή άλλους βιοτικούς παράγοντας), στην προκειμένη περίπτωση ο λόγος της διαταραχής χρήζει διερεύνησης. Εικάζεται ότι μπορεί να συνδέεται με τις ιδιαίτερα ξηροθερμικές συνθήκες που επικράτησαν κατά τα τελευταία έτη, εντούτοις, θα πρέπει να διερευνηθεί σε βάθος με τη λήψη σχετικών στοιχείων. Συνεπώς, κρίνεται απαραίτητη η άμεση λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση του φαινομένου σε αυτή τη πρώιμη σχετικά φάση δηλαδή πριν ακόμη να δημιουργηθούν νεκρωτικές κηλίδες.

Αριστερά: διάσπαρτα νεκρά άτομα ελάτης. Δεξία: Στοές φλοιοφάγων εντόμων μετά την αφαίρεση του φλοιού (πηγή: Αυτοψία με υπ'αριθμ. 568/18805/12-04-2022)

11. Πιέσεις /απειλές στα είδη χλωρίδας

Πιέσεις /απειλές του είδους *Clinopodium taygeteum*	
G09	«Συγκομιδή ή συλλογή άλλων άγριων φυτών και ζώων (εξαιρουμένης της θήρας και της ερασιτεχνικής αλιείας)»

Το είδος περιορίζεται χωρικά σε μία μικρή περιοχή, εντός της οποίας, όμως, δεν παρατηρήθηκε κάποια συγκεκριμένη πίεση ή ισχυρή απειλή. Η επιτόπια εργασία δεν επιβεβαίωσε ιδιαίτερες εντομολογικές προσβολές στο είδος, όπως είχε στο παρελθόν παρατηρηθεί σε υποπληθυσμό του Ταϋγέτου (Γρίβας *et al.*, 2012). Ως απειλή, μπορεί να θεωρηθεί πιθανή η συλλογή τμημάτων του είδους (**G09**) από βοτανικούς και συλλέκτες, με σκοπό τη δημιουργία δειγμάτων καθώς και η συλλογή σημαντικής ποσότητας φυτικού ιστού για τη μελέτη των χημικών του ιδιοτήτων (ανάλυση αιθέριων ελαίων, φυτοχημική ανάλυση). Ωστόσο, τέτοιες απειλές αξιολογούνται ως χαμηλής έντασης και σημασίας για τη διαιώνιση των φυσικών πληθυσμών του είδους.

Οι απειλές του είδους θα μπορούσαν να εφαρμοστούν χωρικά στο όριο εξάπλωσης αυτού, χωρίς να δύναται να εξειδικευτούν περαιτέρω.

Πιέσεις /απειλές του είδους *Phitosia crocifolia*	
A06	«Εγκατάλειψη διαχείρισης βοσκοτόπων (π.χ. διακοπή βόσκησης ή κουρέματος)»
A09	«Υπερβόσκηση»
D01	«Αιολική, κυματική και παλιρροιακή ενέργεια, συμπεριλαμβανομένης της υποδομής»
L05	«Μειωμένη γονιμότητα/ γενετική κατάπτωση (π.χ. αιμομιξία ή ενδογαμία)»

Οι κύριες πιέσεις και απειλές που σχετίζονται με το είδος αφορούν την υπερβόσκηση (**A09**) και την εγκατάλειψη των παραδοσιακών πρακτικών διαχείρισης ορεινών λιβαδιών (**A06**), πιέσεις που είναι σημαντικές. Η υπερβόσκηση αφορά όλο τον πληθυσμό του φυτού και μπορεί να οδηγήσει σε πλήρη απώλεια των φύλλων, των βλαστών και των αναπαραγωγικών σχηματισμών, ιδιαίτερα αργά το

καλοκαίρι. Σε αντίθεση με τον Ταΰγετο, δεν παρατηρήθηκε συλλογή του είδους στον Πάρνωνα. Η πιθανότητα χωροθέτησης / λειτουργίας αιολικού πάρκου (απειλή **D01**) χρειάζεται να λάβει οπωσδήποτε υπόψη την έκταση εξάπλωσης του είδους.

Αναφορικά με τις δύο πρώτες πιέσεις (**A09, A06**), στις προσβάσιμες θέσεις το είδος βόσκεται από τα κτηνοτροφικά ζώα και ιδιαίτερα κατά την περίοδο της ανθοφορίας είναι δυνατόν να μειωθεί σημαντικά η εγγενής αναπαραγωγική ικανότητά του (Κωνσταντινίδης and Καλπουτζάκης, 2015). Το είδος πολλαπλασιάζεται αγενώς, όμως με αυτό τον τρόπο απειλείται να μειωθεί η γενετική του ποικιλότητα (**L05**), απειλή που έχει καταγραφεί ως μέτριας έντασης. Η κύρια προσέγγιση αναφορικά με τη διαχείριση του είδους προϋποθέτει την κατά χώρο χρόνο και ένταση ρύθμιση της βόσκησης ώστε να αποφευχθούν δυσμενείς επιπτώσεις στον πληθυσμό του είδους. Απαιτείται σύνταξη διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης, στα οποία θα λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαίτερες απαιτήσεις του είδους. Οι απειλές του είδους θα μπορούσαν να εφαρμοστούν χωρικά στο όριο εξάπλωσης αυτού, αλλά και σε θέσεις όπου δυνητικά θα μπορούσαν να εμφανίζονται νέοι υποπληθυσμοί.

Πιέσεις /απειλές του είδους *Himantoglossum jankae*	
A09	«Υπερβόσκηση»

Σύμφωνα με τα γνωστά δεδομένα μέχρι σήμερα, ο πληθυσμός του *Himantoglossum jankae* στην περιοχή GR2520006 είναι πολύ μικρός. Αυτό επιβεβαιώνεται από τη συλλογή μόνο ενός άνθους στη μελέτη του Tsiftsis (2016). Η υπερβόσκηση (**A09**) ενδέχεται να έχει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στη διατήρηση και πιθανή επέκταση του γνωστού πληθυσμού, ωστόσο, προς το παρόν, η συγκεκριμένη πίεση/απειλή, παρότι υψηλής σημασίας, έχει μέτρια ένταση στην περιοχή. Η ανάγκη για την κατά χώρο, χρόνο και ένταση ρύθμιση της βόσκησης έχει σημαντική αξία καθώς το ενδιαίτημά του είδους (αλλά και άλλων ειδών) αποτελούν τύποι οικοτόπων που η καλή κατάσταση διατήρησης σχετίζεται με την εφαρμογή συγκεκριμένου προτύπου βόσκησης. Απαιτείται σύνταξη διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης στα οποία θα λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαίτερες απαιτήσεις του είδους.

Πιέσεις /απειλές του υποείδους *Ophrys argolica* ssp. *argolica*	
A01	«Μετατροπή σε γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)»
A02	«Μετατροπή σε διαφορετικού είδους γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)»
A07	«Εγκατάλειψη διαχείρισης / χρήσης άλλων γεωργικών και αγροδασικών συστημάτων (όλα εκτός από βοσκοτόπους)»
A09	«Υπερβόσκηση»
A21	«Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία»
A23	«Χρήση άλλων μεθόδων καταπολέμησης των παρασίτων στη γεωργία (εκτός από την καλλιέργεια του εδάφους)»
L06	«Διαειδικές σχέσεις (ανταγωνισμός, θήρευση, παρασιτισμός, παθογόνα)»
L07	«Απουσία ή μείωση των διαειδικών αλληλεπιδράσεων μεταξύ χλωρίδας και πανίδας (π.χ. επικονιαστές)»

Το συγκεκριμένο υποείδος σχηματίζει ολιγάριθμες ομάδες ατόμων σε πλήθος περιοχών του δικτύου NATURA 2000. Απαντά σε εύρος ενδιαιτημάτων, στα οποία μπορεί να δρουν πιέσεις και απειλές διαφόρων τύπων. Στην περιοχή GR2520006 (Όρος Πάρνωνας και περιοχή Μαλεβής) προσδιορίστηκαν ως πιέσεις και απειλές η υπερβόσκηση (**A09**) αλλά και η μείωση των ανοιγμάτων λόγω έλλειψης φωτιάς, βόσκησης ή αλλαγών στις χρήσεις γης (**A07**) που προκαλεί απώλεια ενδιαιτήματος και αύξηση του ανταγωνισμού (**L06**), η μετατροπή περιοχών σε αγροτικές γαίες και η

εντατικοποίηση της γεωργίας (**A01**, **A02**) καθώς και η χρήση γεωργικών φυτοπροστατευτικών προϊόντων (**A21, A23**) που υποβαθμίζουν το ενδιαίτημα και ενδεχομένως μειώνουν τους φυσικούς επικονιαστές (**L07**). Από τα παραπάνω συμπεραίνεται πως η κατά χώρο, χρόνο και ένταση ρύθμιση της βόσκησης και η προστασία του ενδιαιτήματος του είδους από αλλαγές χρήσεις γης (π.χ. με προσπάθεια οριοθέτησης των καλλιεργημένων εκτάσεων, υιοθέτηση ορθών καλλιεργητικών πρακτικών) μπορούν να εξασφαλίσουν τον καλό βαθμό διατήρησης στις θέσεις που εμφανίζεται το είδος.

12. Γεωλογικά γεγονότα, φυσικές καταστροφές

M09	**Φωτιά (φυσικής προέλευσης)**
L (ασθενής): *Elaphe quatuorlineata, Testudo hermanni, Testudo marginata, Zamenis situla* **M (Μέτρια):** *Barbastella barbastellus, Miniopterus schreibersii, Myotis blythii, Myotis emarginatus, Nyctalus lasiopterus, Rhinolophus blasii, Rhinolophus euryale, Rhinolophus ferrumequinum, Rhinolophus hipposideros* **H (Υψηλή):** T.O. 5420, 9530*, 9540	

Οι πυρκαγιές στην ευρύτερη περιοχή της Πελοποννήσου αποτελούν σημαντική πίεση και απειλή στα φυσικά οικοσυστήματα. Εκείνα που δέχονται τη μεγαλύτερη πίεση είναι οι φυσικοί τύποι οικοτόπων της ευμεσογειακής ζώνης βλάστησης αν και πρόσφατες μελέτες δείχνουν πως οι πυρκαγιές πια αποτελούν απειλή και για οικοσυστήματα της παραμεσογειακής ζώνης βλάστησης (π.χ. τύπος οικοτόπου 9530*). Ανάλυση της απειλής της πυρκαγιάς δίνεται στην ενότητα 2.3.1.5 Εκτίμηση ζωνών επικινδυνότητας εκδήλωσης πυρκαγιάς. Εκεί φαίνεται πως η ΕΖΔ έχει οικοσυστήματα που εντάσσονται στην υψηλή κλάση ευφλεκτικότητας (Τ.Ο. 9530* 9540 και 5420), όμως οι περισσότερες χρήσεις και καλύψεις γης που απαντούν στην ΕΖΔ εντάσσονται στη μέση κλάση ευφλεκτικότητας.

Ερπετοπανίδα: Σε ότι αφορά τις χερσαίες χελώνες και τα φίδια, αποτελεί απειλή για τα είδη *Elaphe quatuorlineata, Testudo hermanni, Testudo marginata, Zamenis sítula* στις ΟΧΕ παρουσίας τους και κυρίως στις ΟΧΕ όπου αναμένεται να έχουν υψηλή παρουσία (δάση και δασικές εκτάσεις). Η πυρκαγιά προκαλεί άμεσα τη θανάτωση ατόμων, κυρίως των πιο δυσκίνητων ειδών όπως οι χελώνες, και έμμεσα την καταστροφή της βλάστησης που λειτουργεί ως καταφύγιο για τα ερπετά. Για την ομάδα των ερπετών αποτελεί προσωρινού χαρακτήρα απειλή, δεδομένου ότι μετά την πυρκαγιά τα περισσότερα είδη ευνοούνται λόγω της δημιουργίας ξέφωτων και της έξαρσης εδώδιμων ειδών [βλέπε ανάλυση παραγράφου Γ. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2].

Χειρόπτερα: Οι πυρκαγιές αποτελούν μια ενδεχόμενη απειλή, μέτριας σημασίας για τα χειρόποτερα της περιοχής, δεδομένου ότι αν λάβουν χώρα θα οδηγήσουν πιθανότατα σε καταστροφή ενδιαιτημάτων.

Χωρική αποτύπωση: Η πίεση αφορά κυρίως οικοσυστήματα με υψηλή ευφλεκτικότητα όπως ο τύπος οικοτόπου 9530*. Αξίζει να σημειωθεί πως η μεγάλη πυρκαγιά του 2007 που έκαψε μεγάλη έκταση δασών μαύρης πεύκης (Κακούρος *et al.*, 2009) εντάσσεται χωρικά στη ζώνη με υψηλές πιθανότητας έναρξης πυρκαγιάς. Δυστυχώς η πληγείσα περιοχή δε έχει επανέλθει σε ολόκληρη στην προηγούμενη κατάσταση κάτι που φανερώνει πως οι πυρκαγιές αποτελούν παράγοντα πίεσης με υψηλή σημασία για τα οικοσυστήματα της περιοχής.

13. Κλιματική αλλαγή

N01	**Μεταβολές θερμοκρασίας (π.χ. άνοδος θερμοκρασίας & ακραίες τιμές) λόγω κλιματικής αλλαγής**
N02	Ξηρασίες και μειώσεις βροχοπτώσεων λόγω κλιματικής αλλαγής
Μ (Μέτρια): Τ.Ο. 9530*, 6230*, Τ.Ο Εθνικού Ενδιαφέροντος 951Β / *Elaphe quatuorlineata, Testudo hermanni, Testudo marginata, Zamenis situla*	
N05	Αλλαγή της θέσης, του μεγέθους και / ή της ποιότητας των ενδιαιτημάτων λόγω κλιματικής αλλαγής
Μ (Μέτρια) πίεση: 9530*, 6230*, Τ.Ο Εθνικού Ενδιαφέροντος 951Β,	

Τύποι οικοτόπων: Οι απειλές αυτές αφορούν τον ευρύτερο κίνδυνο που διατρέχουν όλα χερσαία οικοσυστήματα από τις μεταβολές που αναμένεται να φέρει η κλιματική αλλαγή στην ένταση ξηρασίας. Τα εκτεταμένα δάση ελάτης (τύπος οικοτόπου εθνικού ενδιαφέροντος 951Β) είναι ίσως τα πιο ευάλωτα φυσικά οικοσυστήματα της ΕΖΔ καθώς ήδη η ελάτη σε παλαιότερες εποχές είχε εμφανίσει σημάδια ξήρανσης στην ευρύτερη περιοχή της Πελοποννήσου τα οποία αποδίδονταν στην αυξανόμενη ένταση ξηρασίας λόγω κλιματικής αλλαγής (Μπεξή, 2016). Ευάλωτα στην κλιματική αλλαγή είναι και τα δάση μαύρης πεύκης του τύπου οικοτόπου 9530* καθώς δεν είναι προσαρμοσμένα σε υψηλές εντάσεις ξηρασίας, αλλά ούτε και στην επίδραση δασικών πυρκαγιών που φαίνεται πως σταδιακά πλήττουν ολοένα και περισσότερο οικοσυστήματα ης παραμεσογειακής ζώνης.

Ερπετοπανίδα: Τόσο η αύξηση της θερμοκρασίας όσο και οι μεγαλύτερες περίοδοι ξηρασίας επιδρούν άμεσα στη βιολογία των ερπετών. Όντας εξώθερμα ζώα, τα ερπετά επηρεάζονται άμεσα από τις έντονες θερμοκρασιακές αλλαγές, ενώ η ξήρανση του κλίματος επηρεάζει την υδατική τους ισορροπία. Έμμεσα, η κλιματική αλλαγή επιδρά μέσω της α. αύξησης της πιθανότητας πρόκλησης φυσικών πυρκαγιών, β. μείωσης της βλάστησης και συνεπώς των διαθέσιμων καταφυγίων (βλέπε οικολογικές απαιτήσεις), γ. δυσκολίας εύρεσης τροφής λόγω μείωσης της λείας. Πρόκειται για μακροχρόνια απειλή μόνιμου χαρακτήρα [βλέπε ανάλυση παραγράφου Γ. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2].

GR2530001 - "Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα" (ΕΖΔ)

Ο βαθμός διατήρησης των τύπων οικοτόπων και γενικότερα του φυσικού περιβάλλοντος στην ΕΖΔ είναι καλός, ιδιαίτερα για τους τύπους οικοτόπων που χαρακτηρίζουν την ΕΖΔ (Τ.Ο. 951Β). Εντούτοις πλήθος πιέσεων και απειλών επιδρούν στην ΕΖΔ υποβαθμίζοντας τα φυσικά οικοσυστήματα.

1. Γεωργία – Κτηνοτροφία

Πιέσεις από την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων	
A01	Μετατροπή σε γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)
Μ (Μέτρια): Όλοι οι τύποι οικοτόπων / *Ichthyosaura alpestris*	
A05	Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κλπ.)
Μ (Μέτρια): Όλοι οι τύποι οικοτόπων / *Testudo marginata, Zamenis situla*	
A21	Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία
Μ (Μέτρια): *Miniopterus schreibersii, Myotis blythii, Rhinolophus ferrumequinum, Rhinolophus hipposideros, Ichthyosaura alpestris*	

Οι παραπάνω πιέσεις και απειλές σχετίζονται με την πίεση που επιφέρει η γεωργική παραγωγή στα φυσικά οικοσυστήματα. Τμήμα των φυσικών οικοσυστημάτων της ΕΖΔ, βόρεια αυτής προς τα κατάντη, έχει αποδοθεί στην καλλιέργεια (πίεση Α01) ενώ εντατικοποίηση αυτή κυρίως στο πεδινό τμήμα της ΕΖΔ έχει επιδράσει δραστικά στην ομογενοποίηση του αγροτικού τοπίου με την καταστροφή φυτοφραχτών, αναβαθμίδων κ.ο.κ. (πίεση Α05). Σημειώνεται όμως πως στην ΕΖΔ δεν παρατηρούνται μεγάλες εκτάσεις με εντατικές καλλιέργειες, γεγονός που δικαιολογεί τη χαμηλή ένταση και σημασία των παραπάνω απειλών. Προτείνεται η προώθηση μέτρων που θα προωθήσουν τη βιολογική καλλιέργεια και την αποκατάσταση ιστορικών στοιχείων του τοπίου (αναβαθμίδες) στην ΕΖΔ.

Αμφίβια - Ερπετά: Η απομάκρυνση των φυτοφρακτών και ξερολιθιών για την ενοποίηση αγροτεμαχίων (Α05) έχει σαν αποτέλεσμα την απώλεια διαθέσιμων καταφυγίων για τις χερσαίες χελώνες [βλέπε ανάλυση παραγράφου Γ. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2]. Η απώλεια υδατικών ενδιαιτημάτων αναπαραγωγής, λόγω γεωργικών δραστηριοτήτων (Α01) και χρήσης αγροχημικών (Α21) αποτελούν σημαντικές απειλές για το είδος *Ichthyosaura alpestris*.

Χειρόπτερα: Η χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία (Α21) και ειδικότερα των εντομοκτόνων, αποτελεί απειλή για τα χειρόπτερα της περιοχής, μέσω μείωσης της διαθέσιμης τροφής και της πιθανότητας θανάτωσης από δηλητηρίαση.

Πιέσεις από κτηνοτροφικές δραστηριότητες	
A09	Υπερβόσκηση
Μ (Μέτρια) πίεση: Τ.Ο. 4090, 5210, 951Β (τύπος οικοτόπου εθνικού ενδιαφέροντος) **Η (Υψηλή)**: *Biebersteinia orphanidis*	
A14	Κτηνοτροφία (χωρίς βόσκηση)
Η (Υψηλή): *Ichthyosaura alpestris*	

Τόσο οι συχνές και έντονες διαταραχές όσο και η ολική έλλειψη διαταραχών μπορεί να επηρεάσει αρνητικά τα φυσικά οικοσυστήματα μιας περιοχής. Στην ΕΖΔ GR2530001, κατά θέσεις και κυρίως εκεί που υπάρχουν κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις (ταΐστρες, ποτίστρες, στάνες), παρατηρείται υποβάθμιση των τύπων οικοτόπων λόγω της υπερβόσκησης (A09). Οι τύποι οικοτόπων στους οποίους παρατηρείται υπερβόσκηση είναι οι 5210 και 4090 καθώς και ο τύπος οικοτόπου εθνικού ενδιαφέροντος 951Β. Στην Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη της περιοχής (Παππάς και Σιγαλός (Ανάδοχοι), 2011) αναφέρεται η σταδιακή μείωση της έντασης βόσκησης τα τελευταία έτη στην περιοχή και θεωρείται πως το πλήθος ζώων που εκτιμάται πως υπάρχουν στην περιοχή και ανέρχεται σε περίπου 9000 αιγοπρόβατα είναι πολύ χαμηλότερο της βοσκοϊκανότητας. Βέβαια, πρέπει να σημειωθεί πως εντός των ορίων της ΕΖΔ τα σταβλισμένα ζώα που έστω και μερικώς βόσκουν ελεύθερα ανέρχονται σε 10000 αιγοπρόβατα και 500 βοοειδή. Σε αυτόν τον αριθμό πρέπει να προστεθεί και το πλήθος των σταβλισμένων ζώων που βρίσκονται σε κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις ακριβώς σε μικρή απόσταση από τα όρια της ΕΖΔ. Βέβαια, δεν είναι βέβαιο πως όλα τα σταβλισμένα ζώα βόσκουν στον ορεινό όγκο της Ζήρειας ή δεν μεταφέρονται σε άλλες περιοχές.

Σε ότι αφορά το είδος χλωρίδας ***Biebersteinia orphanidis*** η πίεση A09 επεξηγείται στη συνέχεια της ενότητας, όπου αναλύονται οι πιέσεις / απειλές για το είδος.

Σε ότι αφορά το είδος ουρόδηλου αμφιβίου ***Ichthyosaura alpestris*** και την πίεση A14 (κτηνοτροφία χωρίς βόσκηση) επισημαίνονται τα εξής:

Σε όλες τις τοποθεσίες που απαντάται το είδος είναι έντονη η παρουσία βοοειδών, αφού σε αυτές τις θέσεις βρίσκονται ποτίστρες. Στη λίμνη Μεγαγιάννη επίσης εντοπίζονται λιμνία, τα οποία όμως δεν διαθέτουν συνεχή εισροή καθαρού νερού, με συνέπεια τα νερά να ανακατεύονται από τα βοοειδή, να εμπλουτίζονται με οργανικά κατάλοιπα και άρα να μην αποτελούν πλέον κατάλληλο ενδιαίτημα για τον αλπικό τρίτωνα. Το ίδιο φαίνεται να συμβαίνει και στην άλλη εποχική λίμνη της περιοχής του οροπεδίου, τη λίμνη Δασίου, αφού και εκεί κυκλοφορούν ελεύθερα μεγάλα θηλαστικά (άλογα, αγελάδες) που δημιουργούν ακατάλληλες συνθήκες στο υδάτινο σώμα για τον τρίτωνα.

Λίμνη Δασίου. Διακρίνονται τα ελεύθερα άλογα και βοοειδή

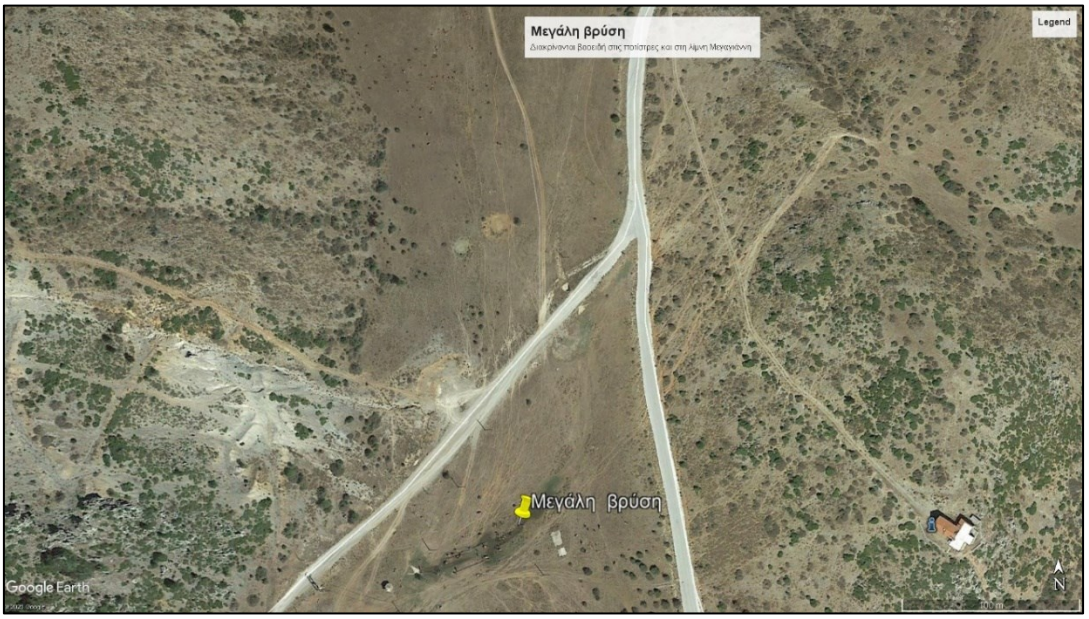

Δορυφορική εικόνα λίμνης Μεγαγιάννη. Διακρίνονται βοοειδή σε όλη την περιοχή.

Α. Επιβεβαιωμένες θέσεις με υπερβόσκηση:

Σύμφωνα με τα πρωτόκολλα αξιολόγησης του έργου εποπτείας τύπων οικοτόπων, πίεση Α09 με υψηλή ή μέτρια ένταση καταγράφεται σε τρεις θέσεις αξιολόγησης του τύπου οικοτόπου 4090, δύο θέσεις αξιολόγησης στον τύπο οικοτόπου 5210 και δυο θέσεις στον τύπο οικοτόπου 951Β. Όλες οι θέσεις εντοπίζονται στο κεντρικό τμήμα της ΕΖΔ, σε ανωδασικά οικοσυστήματα σε υψόμετρα > 1600 m. Εκτός φυσικά από τις θέσεις που εντοπίζονται στον τύπο οικοτόπου 951Β. Η υπερβόσκηση δεν εντάσσεται στην κατηγορία υψηλής έντασης και σημασίας στην ΕΖΔ καθώς έντονη επίδραση έχει μόνο κατά θέσεις. Σε αυτές στις θέσεις όμως είναι απαραίτητη η λήψη διαχειριστικών μέτρων.

Β. Εκτίμηση έντασης βοσκής

Τα διαθέσιμα δεδομένα που αφορούν στη βόσκηση έχουν αναλυθεί στην ενότητα 2.3.1.2.1 (βοσκήσιμες γαίες, σταβλικές εγκαταστάσεις, αριθμός και είδος βοσκόντων ζώων ανά εγκατάσταση), ενώ η αξιολόγηση της έντασης της βοσκής με βάση τα διαθέσιμα δεδομένα αναλύθηκε στην ενότητα 2.3.1.5 - Αξιολόγηση έντασης βοσκής. Σύμφωνα με τα ανωτέρω στοιχεία στο μεγαλύτερο μέρος της ΕΖΔ εντάσσεται στη ζώνη υψηλής πυκνότητας ζωϊκών μονάδων (>150 μΖΜ), εκτός τμήμα της ΕΖΔ στα βόρεια (βόρεια τοι οικισμού «Τρίκαλα» που εντάσσεται στη ζώνη χαμηλής πυκνότητας. Εκεί κυριαρχούν καλλιέργειες και οικισμοί και είναι φυσιολογικό να είναι μικρός ο αριθμός κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων. Η Εκτίμηση των ζωνών πυκνότητας ζωϊκών μονάδων συμβαδίζει με τις παρατηρήσεις στο πεδίο και τα δεδομένα από τα συμπληρωμένα πρωτόκολλα αξιολόγησης, καθώς υπερβόσκηση έχει παρατηρηθεί σε τμήματα της ΕΖΔ τα οποία εντάσσονται στη ζώνη υψηλής πυκνότητας ζωϊκών μονάδων.

Κρίνεται απαραίτητη η εκπόνηση σχεδίου βόσκησης που θα λαμβάνει υπόψη τις ιδιαιτερότητες των τύπων οικοτόπων που απαντούν στην ΕΖΔ.

2. Διαδικασίες παραγωγής ενέργειας και σχετική ανάπτυξη υποδομών

D01	**Αιολική, κυματική και παλιρροιακή ενέργεια, συμπεριλαμβανομένης της υποδομής**
Μ (Μέτρια): *Miniopterus schreibersii, Myotis blythii, Rhinolophus ferrumequinum, Rhinolophus hipposideros*	

Εντός της συγκεκριμένης περιοχής του δικτύου, ως μέτριας σημασίας πίεση και απειλή θεωρείται το αιολικό πάρκο στη θέση Τσούμα-Χιόνι-Στέκος, ΔΕ Ξυλόκαστρου-Στυμφαλίας, Δήμου Ξυλόκαστρου-Ευρωστίνης, Σικυωνίων με άδεια παραγωγής ΑΜ: ΑΔ-03766, λόγω κατακερματισμού των ενδιαιτημάτων, καταστροφή καταφυγίων, όχληση, θανατώσεις εξαιτίας συγκρούσεων κ.α. Αποτελεί απειλή της κατηγορίας D01 και E01 (Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες).

3. Κατασκευή και λειτουργία συστημάτων μεταφορών

E01	**Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες**
Μ (Μέτρια): Όλοι οι τύποι οικοτόπων / *Testudo marginata, Zamenis situla/ Miniopterus schreibersii, Myotis blythii, Rhinolophus ferrumequinum, Rhinolophus hipposideros*	

Η κύρια πίεση στους τύπους οικοτόπων είναι η διάσπαση της συνέχειας της εξάπλωσής τους. Αν και η ΕΖΔ είναι ορεινή και δεν υπάρχουν εκτεταμένες εκτάσεις με γεωργική παραγωγή (εκτός στην ευρύτερη περιοχή των οικισμών Δένδρο, Ρέθι, Τρίκαλα Κορινθίας) η πυκνότητα του οδικού δικτύου, όπως φαίνεται και από ενότητα 2.3.1.5 (Πυκνότητα οδικού δικτύου) είναι αναλογικά μεγάλη. Αυτό οφείλεται εν μέρει στην αρκετά ανεπτυγμένη οδοποιία που εξυπηρετεί την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής λόγω της λειτουργίας του χιονοδρομικού αλλά και στο γεγονός πως, γενικά, η Ζήρεια είναι ένα βουνό ήπιων κλίσεων που επιτρέπει τη δημιουργία πυκνού δικτύου δασικών δρόμων. Πολλοί από τους υφιστάμενους δρόμους εξυπηρετούν και τη μετακίνηση των κτηνοτρόφων. Λόγω της ήδη υψηλής πυκνότητας του υφιστάμενου δικτύου, αυτή η πίεση χαρακτηρίζεται ως υψηλής έντασης και σημασίας. Θα πρέπει να αποφευχθεί η επέκτασή του καθώς σε πολλές θέσεις εντός της ΕΖΔ έχει ήδη υψηλή πυκνότητα.

Ερπετά: Οι αρνητικές επιπτώσεις στην ερπετοπανίδα είναι σημαντικότερες σε ασφαλτοστρωμένους δρόμους (αν και δεν περιορίζονται σε αυτούς) και η πίεση γίνεται εντονότερη σε δρόμους υψηλών ταχυτήτων. Λαμβάνοντας υπόψη τη μεγάλη πυκνότητα και την ποιότητα του οδικού δικτύου, αλλά και την υψηλή επισκεψιμότητα της περιοχής, η πίεση εκτιμάται ως μέτρια.

Χειρόπτερα: Επίσης, απειλή αποτελεί η διάνοιξη ή διαπλάτυνση δρόμων που απαιτούνται για την εγκατάσταση των αιολικών πάρκων, καθώς ενδέχεται να οδηγήσει σε κατακερματισμό ή/και καταστροφή ενδιαιτημάτων (πχ υπόγεια καταφύγια, θέσεις τροφοληψίας) για τα είδη των χειροπτέρων.

4. Πιέσεις / Απειλές λόγω ανάπτυξης, κατασκευής και χρήσης οικιστικών, εμπορικών, βιομηχανικών υποδομών και υποδομών αναψυχής.

F02	**Κατασκευή ή τροποποίηση (π.χ. στέγασης και οικισμών) σε υφιστάμενους αστικούς ή χώρους ψυχαγωγίας**
Μ (Μέτρια): *Miniopterus schreibersii, Myotis blythii, Rhinolophus ferrumequinum, Rhinolophus hipposideros*	

Στη βΑ πλευρά της GR2530001, οι παρεμβάσεις σε εγκαταλελειμμένα κτήρια ή η κατάρρευση τους αποτελούν μια ενδεχόμενη απειλή. Η απειλή ενδέχεται να οδηγήσει σε απώλεια καταφυγίου και πιθανή θανάτωση κατά τις εργασίες. Επηρεάζονται άμεσα τα είδη που σχηματίζουν συχνά αποικίες σε κτήρια (*Rhinolophus hipposideros, Rhinolophus ferrumequinum*), όπως και αρκετά άλλα είδη του Παρ. IV).

F07	**Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής**
Μ (Μέτρια): Τ.Ο. 5210, 8310	

Η καταγραφή της πίεσης στον Τ.Ο. 5210 αφορά την παρουσία και λειτουργία του χιονοδρομικού κέντρου στην ΕΖΔ (F07). Εντοπίζεται και καταγράφεται στα πρωτόκολλα αξιολόγησης στον τύπο οικοτόπου 5210 καθώς αυτό περιβάλλει το χιονοδρομικό κέντρο και το καταφύγιο Α' στη Ζήρεια. Η πίεση χαρακτηρίζεται ως μέτριας έντασης και σημασίας καθώς επιδρά μόνο τοπικά σε έναν τύπο οικοτόπου ο οποίος έχει ευρεία εξάπλωση στην περιοχή και ο βαθμός διατήρησης του είναι καλός (Α).

Επίσης στην περιοχή υπάρχει και αναρριχητικό πεδίο στη θέση «Φρύγανη». Δεν έχει εκτιμηθεί η ένταση της πίεσης στους τύπους οικοτόπων ή στα είδη της περιοχής και δεν θεωρούμε πως η αναρρίχηση αποτελεί σημαντικό πρόβλημα για την ΕΖΔ. Είναι απαραίτητη όμως η εκτίμηση της έντασης και σημασίας πίεσης και η χωρική και χρονική οργάνωσή αυτής της δραστηριότητας.

Σε ότι αφορά τον Τ.Ο. 8310, η πίεση αφορά το σπήλαιο Ερμή, στο οποίο έχουν καταγραφεί σπηλαιόβια ασπόνδυλα (Παραγκαμιάν, 2019). Το σπήλαιο παρότι δεν έχει αξιοποιηθεί τουριστικά, καταγράφει αύξηση ανεξέλεγκτων μεμονωμένων επισκεπτών, άναρχα, χωρίς οργάνωση και επίβλεψη, κυρίως στο πρώτο τμήμα του που είναι ευκολότερα προσβάσιμο. Στο τμήμα αυτό έχουν καταγραφεί βανδαλισμοί εντός του σπηλαίου όπως χάραξη επιγραφών με αιχμηρά αντικείμενα πάνω στους σταλαγμίτες (π.χ. ονόματα), σπάσιμο σταλακτιτών κ.λπ. Τα ανωτέρω καταδεικνύουν την ανάγκη της εκπόνησης μελέτης βάσης για την εκτίμηση του ΒΔ και λοιπών παραμέτρων και πιέσεων στα ασπόνδυλα, αλλά και τη ρύθμιση ενεργειών για οργανωμένη και προστατευόμενη πρόσβαση στο σπήλαιο.

5. Παράνομες ενέργειες / οχλήσεις πανίδας

Πιέσεις / απειλές στο τσακάλι	
H08	Άλλες ανθρώπινες οχλήσεις και διαταραχές
G10	Παράνομο κυνήγι/θανάτωση
Μ (Μέτρια): *Canis aureus*	
G13	Δηλητηρίαση ζώων (εξαιρουμένης της δηλητηρίασης με μόλυβδο)
Η (Υψηλή): *Canis aureus*	

Η παράνομη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων (G13) που στοχεύουν στο τσακάλι ή σε άλλα είδη, αποτελεί μια πίεση και απειλή του είδος στην περιοχή. Το παράνομο κυνήγι/θανάτωση (G10) είναι

ενδεχομένως μια ακόμη πίεση και απειλή εξαιτίας της αλληλεπίδρασης του είδους με τον άνθρωπο. Η φύση των ενδιαιτημάτων του τσακαλιού και η συχνή παρουσία του εντός ανθρωπογενών οικοσυστημάτων η φυσικών οικοσυστημάτων που συχνά αξιοποιούν και οι άνθρωποι για τις δραστηριότητές τους, ενδέχεται να επιφέρει επιπλέον οχλήσεις (H08) για το είδος που απορρέουν από την αλληλεπίδραση του είδους με τον άνθρωπο.

6. Ξενικά και προβληματικά είδη

I02	**Άλλα εισβλητικά ξενικά είδη (εκτός των ειδών που αφορούν την ΕΕ)**
Μ (μέτρια): Τ.Ο. 9540	

Η απειλή αυτή αφορά κυρίως τις υπολειμματικές συστάδες από χαλέπιο πεύκη (*Pinus halepensis*) οι οποίες εντάσσονται στον τύπο οικοτόπου 9540 στη χαράδρα Φλαμπουρίτσα, κοντά στον οικισμό «Παναρίτι». Σε μια θέση συμπλήρωσης πρωτοκόλλου αξιολόγησης του τύπου οικοτόπου έχει αναφερθεί η απειλεί με μέτρια ένταση. Οι συστάδες αυτές είναι υπολειμματικές και δέχονται πλήθος ανθρωπογενών επιδράσεων καθώς βρίσκονται σε άμεση γειτνίαση με εκτεταμένες καλλιέργειες και οικιστικές περιοχές. Είναι λοιπόν φυσιολογικό εκεί να εντοπίζονται εισβλητικά ή προβληματικά είδη. Δεν θεωρούμε πως αυτή η πίεση έχει υψηλή ένταση ή σημασία για το σύνολο της ΕΖΔ.

7. Φυσικές διεργασίες (εκτός καταστροφών και διαδικασιών που προκλήθηκαν από ανθρωπογενή δραστηριότητα ή κλιματική αλλαγή)

L01	**Αβιοτικές φυσικές διεργασίες (π.χ. διάβρωση, συσσώρευση ιλύος, ξήρανση, βύθιση, αλάτωση)**
Η (Υψηλή): *Ichthyosaura alpestris*	

Το αμφίβιο ζει σε εποχικές λίμνες και πλημμυρισμένα λιβάδια, οπότε η διάβρωση μπορεί να οδηγήσει σε απώλεια ενδιαιτήματος.

8. Πιέσεις και απειλές στα είδη χλωρίδας

Πιέσεις /απειλές του είδους *Biebersteinia orphanidis*	
A09	Υπερβόσκηση
G09	Συγκομιδή ή συλλογή άλλων άγριων φυτών και ζώων (εξαιρουμένης της θήρας και της ερασιτεχνικής αλιείας)

Η γνωστές πιέσεις που σχετίζονται με το είδος σε όλες τις θέσεις εμφάνισής του είναι η υπερβόσκηση (**A09**) και η καταστροφική συλλογή των υπόγειων τμημάτων του (**G09**). Υπάρχουν μαρτυρίες πως η συλλογή των ριζών έχει εξαφανίσει ολόκληρους υποπληθυσμούς του είδους. Καθώς απαντά σε προσβάσιμες θέσεις, το είδος βόσκεται από τα κτηνοτροφικά ζώα και ιδιαίτερα κατά την περίοδο της ανθοφορίας είναι δυνατόν να μειωθεί σημαντικά η εγγενής αναπαραγωγική ικανότητά του. Σε συνδυασμό με τους ιδιαίτερα ολιγομελείς υποπληθυσμούς του, οι παραπάνω πιέσεις θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε μεγάλη μείωση της γενετικής του ποικιλότητας, με σημαντικές επιπτώσεις για την επιβίωση του είδους.

9. Γεωλογικά γεγονότα, φυσικές καταστροφές

M09	Φωτιά (φυσικής προέλευσης)
M (μέτρια): Τ.Ο. 9530*, 9540 **L (Ασθενής)**: *Ichthyosaura alpestris, Testudo marginata, Zamenis situla*	

Οι πυρκαγιές στην ευρύτερη περιοχή της Πελοποννήσου αποτελούν σημαντική πίεση και απειλή στα φυσικά οικοσυστήματα. Εκείνα που δέχονται τη μεγαλύτερη πίεση είναι οι φυσικοί τύποι οικοτόπων της ευμεσογειακής ζώνης βλάστησης αν και πρόσφατες μελέτες δείχνουν πως οι πυρκαγιές πια αποτελούν απειλή και για οικοσυστήματα της παραμεσογειακής ζώνης βλάστησης (π.χ. τύπος οικοτόπου 9530*).

Ανάλυση της απειλής της πυρκαγιάς δίνεται στην ενότητα 2.3.1.5 Εκτίμηση ζωνών επικινδυνότητας εκδήλωσης πυρκαγιάς. Εκεί φαίνεται πως η ΕΖΔ δεν ανήκει στη ζώνη με υψηλή πιθανότητα εμφάνισης πυρκαγιάς, λόγω των μεγάλων υψομέτρων, έχει όμως οικοσυστήματα που εντάσσονται στην υψηλή (κυρίως Τ.Ο. 9530* και 9540) και στη μέση (Τ.Ο. εθνικού ενδιαφέροντος 5304 και 951Β) κλάση ευφλεκτικότητας. Κατά το παρελθόν έχουν σημειωθεί εμπρησμοί στην περιοχή της χαράδρας της Φλαμπουρίτσας [Παππάς και Σιγαλός (Ανάδοχοι), 2011] καθώς και σε άλλες περιοχές κυρίως στα χαμηλότερα υψόμετρα της ΕΖΔ. έχουν πληγεί δάση μαύρης πεύκης (Τ.Ο. προτεραιότητας 9530* και Τ.Ο. εθνικού ενδιαφέροντος 951Β). Οι καμένες εκτάσεις κηρύσσονται αναδασωτέες, πραγματοποιήθηκα αναδασώσεις όπου κρίθηκε απαραίτητο ενώ υπάρχουν εγκαταστάσεις πυροφυλάκιων και υδατοδεξαμενές.

Καθώς στις επόμενες δεκαετίες με την επίδραση και της κλιματικής αλλαγής οι δασικές πυρκαγιές αναμένεται να είναι εντονότερες και να αφορούν ολοένα και συχνότερα οικοσυστήματα της παραμεσογειακής ή ορομεσογειακής ζώνης κρίνεται απαραίτητη η εκπόνηση σχεδίου δασοπροστασίας και βελτίωση των υφιστάμενων εγκαταστάσεων δασοπυρόσβεσης.

Ερπετοπανίδα: Σε ότι αφορά τις χερσαίες χελώνες και τα φίδια, αποτελεί ασθενή για τα είδη *Testudo hermanni, Testudo marginata* και *Zamenis situla* στις ΟΧΕ παρουσίας τους και κυρίως στις ΟΧΕ όπου αναμένεται να έχουν υψηλή παρουσία (δάση και δασικές εκτάσεις). Η πυρκαγιά προκαλεί άμεσα τη θανάτωση ατόμων, κυρίως των πιο δυσκίνητων ειδών όπως οι χελώνες, και έμμεσα την καταστροφή της βλάστησης που λειτουργεί ως καταφύγιο για τα ερπετά. Για την ομάδα των ερπετών αποτελεί προσωρινού χαρακτήρα απειλή, δεδομένου ότι μετά την πυρκαγιά τα περισσότερα είδη ευνοούνται λόγω της δημιουργίας ξέφωτων και της έξαρσης εδώδιμων ειδών [βλέπε ανάλυση παραγράφου Γ. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2]. Η πυρκαγιές αποτελούν απειλή και για το αμφίβιο *Ichthyosaura alpestris* (αλπικός τρίτωνας).

10. Κλιματική αλλαγή

N01	Μεταβολές θερμοκρασίας (π.χ. άνοδος θερμοκρασίας & ακραίες τιμές) λόγω κλιματικής αλλαγής
N02	Ξηρασίες και μειώσεις βροχοπτώσεων λόγω κλιματικής αλλαγής
M (Μέτρια): *Testudo hermanni, Testudo marginata, Zamenis sítula* **H (Υψηλή):** *Ichthyosaura alpestris*	

Τόσο η αύξηση της θερμοκρασίας όσο και οι μεγαλύτερες περίοδοι ξηρασίας επιδρούν άμεσα στη βιολογία των ερπετών και των αμφιβίων. Όντας εξώθερμα ζώα, τα ερπετά επηρεάζονται άμεσα από τις έντονες θερμοκρασιακές αλλαγές, ενώ η ξήρανση του κλίματος επηρεάζει την υδατική τους

ισορροπία. Έμμεσα, η κλιματική αλλαγή επιδρά μέσω της α. αύξησης της πιθανότητας πρόκλησης φυσικών πυρκαγιών, β. μείωσης της βλάστησης και συνεπώς των διαθέσιμων καταφυγίων (βλέπε οικολογικές απαιτήσεις), γ. δυσκολίας εύρεσης τροφής λόγω μείωσης της λείας. Πρόκειται για μακροχρόνια απειλή μόνιμου χαρακτήρα [βλέπε ανάλυση παραγράφου Γ. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2].

GR2530002 - "Λίμνη Στυμφαλία" (ΕΖΔ – ΖΕΠ)

Α. ΠΙΕΣΕΙΣ / ΑΠΕΙΛΕΣ ΕΙΔΩΝ ΚΑΙ ΤΥΠΩΝ ΟΙΚΟΤΟΠΩΝ (εκτός των ειδών ορνιθοπανίδας)

1. Γεωργία – Κτηνοτροφία

Πιέσεις από την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων	
A01	Μετατροπή σε γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)
M (Μέτρια): T.O. 3150, 6420, 92A0/ *Emys orbicularis, Mauremys rivulata*	
A05	Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κλπ.)
M (Μέτρια): T.O. 3150, 6420, 92A0 / *Elaphe quatuorlineata, Testudo hermanni, Testudo marginata, Zamenis sítula, Canis aureus, Miniopterus schreibersii, Myotis capaccinii, Myotis myotis, Rhinolophus blasii, Rhinolophus hipposideros, Emys orbicularis, Mauremys rivulata*	
A20	Χρήση συνθετικών (ορυκτών) λιπασμάτων σε γεωργικές εκτάσεις
M (Μέτρια): T.O. 3150, 6420, 92A0, *Emys orbicularis, Mauremys rivulata*	
A21	Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία
M (Μέτρια): T.O. 3150, 6420, 92A0 / *Elaphe quatuorlineata, Testudo hermanni, Testudo marginata, Zamenis situla, Miniopterus schreibersii, Myotis capaccinii, Myotis myotis, Rhinolophus blasii, Rhinolophus hipposideros* **H (Υψηλή):** *Emys orbicularis, Mauremys rivulata*	
A26	Γεωργικές δραστηριότητες που προκαλούν διάχυτη ρύπανση σε επιφανειακά ή υπόγεια ύδατα
M (Μέτρια): T.O. 3150, 6420, 92A0 / *Lutra lutra, Miniopterus schreibersii, Myotis capaccinii, Myotis myotis, Rhinolophus blasii, Rhinolophus hipposideros, Emys orbicularis, Mauremys rivulata*	

Οι παραπάνω πιέσεις και απειλές σχετίζονται με τις επιπτώσεις που επιφέρει η γεωργική παραγωγή στα φυσικά οικοσυστήματα. Τμήμα των φυσικών οικοσυστημάτων της ΕΖΔ έχει αποδοθεί στην καλλιέργεια (Α01). Μεγάλο τμήμα της λίμνης που αποξηραίνεται καλλιεργείται περιοδικά ενώ γενικότερα οι καλλιέργειες στην έκταση της ΕΖΔ έχουν επιδράσει δραστικά στην ομογενοποίηση του τοπίου με την καταστροφή φυτοφραχτών, αναβαθμίδων κ.ο.κ. (πίεση Α05). Επίσης, η ανάπτυξη καλλιεργειών έχει περιορίσει σημαντικά και στοιχεία του τοπίου που σχετίζονται με την υδρολογία όπως λιμνία, φυσικά κανάλια κ.ο.κ.. (πχ. παρακάτω εικόνα).

Επίσης, στην ΕΖΔ, οι περισσότερες εκμεταλλεύσεις αφορούν συμβατικές καλλιέργειες και η χρήση συνθετικών λιπασμάτων (πίεση Α20) και αγροχημικών (πίεση Α21) είναι συνηθισμένη και εκτεταμένη. Παράλληλα γεωργικά απόβλητα από υπέρμετρη χρήση φυτοφαρμάκων και λιμασμάτων ρέουν ελεύθερα προς τη λίμνη, χωρίς όμως να έχει παρατηρηθεί έντονα αυτό το φαινόμενο

Αν και το αγροτικό στοιχείο αφορά σημαντικό τμήμα του τοπίου, εντούτοις δεν θεωρούμε πως η πίεση αυτή είναι υψηλή καθώς αφενός οι πιέσεις και απειλές που σχετίζονται με τη διαταραχή του υδρολογικού κύκλου έχουν σαφώς υψηλότερη ένταση και σημασία και αφετέρου, στη λίμνη Στυμφαλία, υπάρχουν δενδρώδεις καλλιέργειες με καρυδιές και φυτείες με λεύκες, αρώσιμες εκτάσεις, μονοετής καλλιέργειες, φυσικοί βοσκότοποι κ.ο.κ. δημιουργώντας ένα σύνθετο τοπίο. Βέβαια, η έκταση που καταλαμβάνουν οι καλλιέργειες βρίσκονται εντός τους εύρους εξάπλωσης φυσικών τύπων οικοτόπων.

Για τους παραπάνω λόγους, θεωρούμε πως η ένταση και σημασία των παραπάνω απειλών στους τύπους οικοτόπων είναι μέτρια.

	Λιμνίο ανάμεσα σε καλλιέργειες στη λίμνη Στυμφαλία

Χειρόπτερα: Η παρουσία καλλιεργούμενων εκτάσεων περιφερειακά της λίμνης δημιουργεί επίσης συνθήκες που μπορούν να χαρακτηριστούν ως πιέσεις ή απειλές και συγκεκριμένα αφορούν στη χρήση χημικών προστατευτικών ουσιών και κυρίως εντομοκτόνων (A21), στην πρόκληση ρύπανσης λόγω γεωργικών δραστηριοτήτων (η νιτροποίηση αποτελεί παράγοντα επέκτασης των καλάμινων) (A26) και στην αλλαγή του τοπίου μέσω της απομάκρυνσης χαρακτηριστικών στοιχείων όπως οι φυτοφράχτες στα όρια μεταξύ των αγροτεμαχίων [A05].

Τσακάλι: Η απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κλπ. (A05) αποτελεί επίσης πίεση και απειλή για το είδος *Canis aureus* δεδομένου ότι το είδος ευνοείται από τέτοια τοπιακά χαρακτηριστικά.

Βίδρα: Δεν υπάρχουν δεδομένα όσο αφορά τις πιέσεις και απειλές για το είδος *Lutra lutrra* στην περιοχή, εντούτοις οποιαδήποτε υποβάθμιση του υγροτόπου που προκαλείται από τις αγροτικές δραστηριότητες περιμετρικά της λίμνης αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις για το είδος στην περιοχή (A26).

Ερπετά: Η απομάκρυνση των φυτοφρακτών και ξερολιθιών για την ενοποίηση αγροτεμαχίων (A05) έχει σαν αποτέλεσμα την απώλεια διαθέσιμων καταφυγίων για τις χερσαίες χελώνες [βλέπε ανάλυση παραγράφου Γ. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2]. Επίσης η χρήση χημικών ουσιών κατά την άσκηση των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων άμεσα επηρεάζεται η ομάδα των χελωνών μέσω της διατροφής, ενώ έμμεσα επηρεάζεται η ομάδα των φιδιών διαμέσου της τροφικής αλυσίδας (A21).

Πιέσεις από κτηνοτροφικές δραστηριότητες	
A09	Υπερβόσκηση
M (Μέτρια): T.O. 6420 / *Zamenis sítula* **H (Υψηλή)**: *Elaphe quatuorlineata, Testudo hermanni, Testudo marginata*	

Τύποι οικοτόπων: Τόσο οι συχνές και έντονες διαταραχές όσο και η ολική έλλειψη διαταραχών μπορεί να επηρεάσει αρνητικά τα φυσικά οικοσυστήματα μιας περιοχής. Στην ΕΖΔ GR2530002, κατά θέσεις

στα υγρολίβαδα της περιοχής παρατηρείται υποβάθμιση του τύπου οικοτόπου 6420 από την υπερβόσκηση. Παρατηρείται ήδη τάση για μεταβολή στη χλωριδική σύνθεση των υγρολίβαδων με την κυριαρχία του είδους *Cirsium creticum*, ενός ενδείκτη διαταραχών.

Επικράτηση Cirsium creticum στα υγρολίβαδα στη λίμνη Στυμφαλία

Υπερβόσκηση παρατηρείται στα υγρολίβαδα στο βόρειο τμήμα της λίμνης

Δεν θεωρούμε πως η υπερβόσκηση συγκαταλέγεται ανάμεσα στις πιέσεις/απειλές με υψηλή ένταση ή σημασία καθώς, αφορά μικρό σχετικά τμήμα της ΕΖΔ. Όμως είναι απαραίτητη η λήψη διαχειριστικών μέτρων για τη ρύθμιση της βοσκής

Ερπετά: Η υπερβόσκηση αποτελεί σημαντική πίεση για την ερπετοπανίδα καθώς καταργεί το μωσαϊκό των ενδιαιτημάτων που είναι απαραίτητο για τα φίδια οδηγώντας στην απώλεια των καταφυγίων βλάστησης [βλέπε ανάλυση παραγράφου Γ. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2].

2. Διαδικασίες παραγωγής ενέργειας και σχετική ανάπτυξη υποδομών

D14	**Άλλες δραστηριότητες παραγωγής και μεταφοράς ενέργειας**
M (Μέτρια): T.O. 6420 **L (Χαμηλή):** T.O. 72A0	

Κατά τα τελευταία έτη γίνεται προσπάθεια πρότυπης διαχείρισης των εκτεταμένων καλαμώνων στη λίμνη Στυμφαλία με την αποκοπή και χρήση τους για την παραγωγή ενέργειας. Η δράση αυτή χρηματοδοτείται από την Ε.Ε. και έχει ενταχθεί στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE+ («Αειφόρος Διαχείριση και Χρηματοδότηση της Βιοποικιλότητας των Υγροτόπων- Η περίπτωση της Λίμνης Στυμφαλίας» - LIFE12 NAT/GR/000275). Αυτή η διαχειριστική δράση είναι ιδιαίτερα θετική, όμως κατά τη συνέχισή της τα επόμενα έτη θα πρέπει να εξασφαλιστεί η συνέχιση της παρακολούθησης της επίδρασης όλων των εργασιών κοπής και συγκομιδής, στοίβαξης και μεταφοράς των καλαμιών στα φυσικά οικοσυστήματα της περιοχής. Είναι απαραίτητο να μην υπάρχουν επιπτώσεις στα υγρολίβαδα ή σε άλλους τύπους κοινοτικού ενδιαφέροντος και να διασφαλιστεί πως θα τηρούνται όλα τα μέτρα που προβλέπονται στο διαχειριστικό σχέδιο.

3. Πιέσεις / Απειλές λόγω ανάπτυξης, κατασκευής και χρήσης οικιστικών, εμπορικών, βιομηχανικών υποδομών και υποδομών αναψυχής.

F02	**Κατασκευή ή τροποποίηση (π.χ. στέγασης και οικισμών) σε υφιστάμενους αστικούς ή χώρους ψυχαγωγίας**
Μ (Μέτρια) πίεση: Τ.Ο. 92Α0	

Η πίεση αφορά την επέκταση και ανανέωση των υποδομών άντλησης και αποθήκευσης νερού εντός της ΕΖΔ, κοντά στον οικισμό «Στύμφαλος». Το αντλιοστάσιο υπήρχε ήδη όμως πρόσφατα έγιναν εργασίες επέκτασής του. Επίσης σε παραπλήσια θέση έγιναν εργασίες κατασκευής υδατοδεξαμενής. Η εγκατάσταση του αντλιοστασίου βρίσκεται σε θέση που επικρατεί παραποτάμιο δάσος Ιτιάς και λεύκης (Τ.Ο. 92Α0). Κρίνεται πως η ένταση και σημασία αυτής της απειλής είναι μέτρια λόγω της μικρής της έκτασης. Είναι όμως απαραίτητο περεταίρω επεκτάσεις ή παρεμβάσεις να αποφευχθούν στη θέση εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου 92Α0.

4. Παράνομες δραστηριότητες / Οχλήσεις πανίδας

Θανάτωση / Δηλητηρίαση	
G10	Παράνομο κυνήγι/θανάτωση
Μ (Μέτρια): *Canis aureus*	
G13	Δηλητηρίαση ζώων (εξαιρουμένης της δηλητηρίασης με μόλυβδο)
Η (Υψηλή): *Canis aureus*	
H08	Άλλες ανθρώπινες οχλήσεις και διαταραχές
Μ (Μέτρια): *Canis aureus*	

Η παράνομη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων (G13) που στοχεύουν στο τσακάλι ή σε άλλα είδη, αποτελεί μια πίεση και απειλή του είδος στην περιοχή. Το παράνομο κυνήγι/θανάτωση (G10) είναι ενδεχομένως μια ακόμη πίεση και απειλή εξαιτίας της αλληλεπίδρασης του είδους με τον άνθρωπο. Η φύση των ενδιαιτημάτων του τσακαλιού και η συχνή παρουσία του εντός ανθρωπογενών οικοσυστημάτων η φυσικών οικοσυστημάτων που συχνά αξιοποιούν και οι άνθρωποι για τις δραστηριότητές τους, ενδέχεται να επιφέρει επιπλέον οχλήσεις (H08) για το είδος που απορρέουν από την αλληλεπίδραση του είδους με τον άνθρωπο.

5. Ξενικά και προβληματικά είδη

I04	**Προβληματικά ιθαγενή είδη**
Η (Υψηλή) πίεση: Τ.Ο. 3150 / *Miniopterus schreibersii, Myotis capaccinii, Myotis myotis, Rhinolophus blasii, Rhinolophus hipposideros* **Μ (Μέτρια) πίεση:** Τ.Ο. 92Α0, 6420	

Η πίεση αυτή αφορά την ομογενοποίηση το τοπίου από τη ραγδαία εξάπλωση των καλαμώνων (Τ.Ο. εθνικού ενδιαφέροντος 72Α0). Η εξάπλωση οφείλεται σειρά άλλων πιέσεων και απειλών (K04 – Τροποποίηση υδρολογικής ροής, L01 -Αβιοτικές φυσικές διεργασίες (ξήρανση, πρόσχωση)). Η έντονη αλλαγή στη σύνθεση του τοπίου έχει παρατηρηθεί εδώ και δεκαετίες (Papastergiadou *et al.*, 2007).

Στην παρακάτω εικόνα από τη λίμνη Στυμφαλία διακρίνεται η επικράτηση του καλαμώνα και η συρρίκνωση των ελεύθερων επιφανειών νερού (Τ..Ο. 3150). Η ομογενοποίηση του τοπίου προκαλεί αντίστοιχη μείωσης της βιοποικιλότητας καθώς οι καλαμώνες αν και θεωρείται σημαντικός τύπους

οικοτόπου για την τροφοληψία και φωλεοποίηση ειδών πανίδας, έχει χαμηλές τιμές βιοποικιλότητας και η επικράτησή του στο υγροτοπικό τοπίο συνιστά σημαντικό πρόβλημα.

Λόγω εκτεταμένων καλαμώνων υπάρχουν ελάχιστες διαθέσιμες επιφάνειες νερού (οι οποίες και αποτελούν ενδιαίτημα τροφοληψίας και υδροληψίας χειροπτέρων). Η κάλυψη με αυτή σημαντικού μέρους του υγροτόπου καθιστά υποβάθμιση του ενδιαιτήματος τροφοληψίας των χειροπτέρων, καθώς αυτά προτιμούν ανοιχτές επιφάνειες νερού (Παπαδάτου *et al.*, 2014).

Για την αντιμετώπιση της απειλής έχουν προταθεί διάφορες διαχειριστικές δράσεις Η πλέον πρόσφατη είναι η μελέτη που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του έργου LIFE «Αειφόρος Διαχείριση και Χρηματοδότηση της Βιοποικιλότητας των Υγροτόπων- Η περίπτωση της Λίμνης Στυμφαλίας» (LIFE12 NAT/GR/000275 – Life Stymfalia). Η περιγραφή και οι προτάσεις αντιμετώπισης του προβλήματος δίνονται στο σχέδιο διαχείρισης (Παππάς *et al.*, 2018) που έχει προκύψει από το παραπάνω πρόγραμμα.

6. Μεικτή ρύπανση

J04	**Μεικτής προέλευσης εδαφική ρύπανση και στερεά απόβλητα (εξαιρουμένων των απορρίψεων)**
Μ (Μέτρια) πίεση: Τ.Ο. 3150, 92Α0, 6420	

Οι πιέσεις αφορούν τη ρύπανση που παρατηρείται στο νερό της λίμνης αλλά και στις χερσαίες παραλίμνιες περιοχές από την εναπόθεση υγρών και στερεών αποβλήτων. Τα απόβλητα αυτά αφορούν υλικά κατασκευών, συσκευασίες φυτοφαρμάκων κ.ο.κ. (βλέπε εικόνα που ακολουθεί). Η απειλή δεν θεωρείται υψηλής έντασης και σημασίας καθώς αφενός αφορά πολύ μικρή έκτασης της ΕΖΔ και αφετέρου η αναίρεση των επιπτώσεων της είναι εύκολη.

7. Ανθρωπογενείς Αλλαγές σε Υδατικά Σώματα

K01	**Άντληση από υπόγεια, επιφανειακά ή μεικτά ύδατα**
K04	Τροποποίηση της υδρολογικής ροής
Η (Υψηλή) απειλή: Τ.Ο. 3150, 6420, 92Α0 / Ερπετά: *Emys orbicularis, Mauremys rivulata*	

Αυτές οι δύο πιέσεις αφορούν το «Στυμφαλιακό ζήτημα» (Φιλιππουπολίτη, 2014) στο οποίο έχουν αφιερωθεί πλήθος μελετών. Η διαχείριση των υδάτων στη λίμνη Στυμφαλία αποτελεί το κυρίαρχο πρόβλημα του φυσικού αλλά και του κοινωνικοοικονομικού περιβάλλοντος της λίμνης. Το πρόβλημα της διαχείρισης των υδάτων της λίμνης είναι διαχρονικό και έντονο και συνοψίζεται σε τρεις βασικούς άξονες που αλληλοεπιδρούν: 1. Η λίμνη έχει δεχτεί και δέχεται προσχώσεις που μειώνουν το βάθος της (βλέπε πίεση L01), 2. Στη λίμνη δεν υπάρχει σχέδιο διαχείρισης των υφιστάμενων υδάτων της και 3. τμήμα των υδάτων των πηγών της λίμνης διοχετεύεται στον κάμπο της Βόχας τροποποιώντας σημαντικά το υδατικό ισοζύγιο της λίμνης.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του LIFE12 NAT/GR/000275 – Life Stymfalia (Παππάς *et al.*, 2018) οι απαιτήσεις των ορεινών παραλίμνιων κοινοτήτων σε αρδευτικό νερό είναι σημαντικές και έχουν αυξηθεί λόγω της αύξησης καλλιεργειών με κηπευτικά.

Η άντληση από επιφανειακά ύδατα γίνεται με φορητές αντλίες (βλέπε παρακάτω φωτό) οι οποίες εκτός των άλλων, ρυπαίνουν την ατμόσφαιρα, το έδαφος και προκαλούν ηχορύπανση.

Η άντληση των υδάτων γίνεται χωρίς σχεδιασμό και έλεγχο. Είναι απαραίτητη η εκπόνηση ενός σχεδίου χρήσης υδάτων και η δημιουργία υποδομών με στόχο την παύση λειτουργίας των ρυπογόνων φορητών αντλιών.

Σε ότι αφορά την τροποποίηση του υδατικού ισοζυγίου, υπάρχουν πολλές μελέτες αναφορικά με τα προβλήματα και τα διαχειριστικά μέτρα που απαιτούνται για τον μετριασμό των επιπτώσεών τους στο φυσικό περιβάλλον. Η πλέον πρόσφατη είναι η μελέτη που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του έργου LIFE «Αειφόρος Διαχείριση και Χρηματοδότηση της Βιοποικιλότητας των Υγροτόπων- Η περίπτωση της Λίμνης Στυμφαλίας» (LIFE12 NAT/GR/000275 – Life Stymfalia). Η περιγραφή και οι προτάσεις αντιμετώπισης του προβλήματος δίνονται στο ειδικό σχέδιο δράσης για την επίτευξη επιθυμητής διακύμανσης της στάθμης του νερού στη Λίμνη Στυμφαλία (Σοφιός *et al.*, 2014) που έχει προκύψει από το παραπάνω πρόγραμμα.

8. Φυσικές διεργασίες (εκτός καταστροφών και διαδικασιών που προκλήθηκαν από ανθρωπογενή δραστηριότητα ή κλιματική αλλαγή)

L01	**Αβιοτικές φυσικές διεργασίες (π.χ. διάβρωση, συσσώρευση ιλύος, ξήρανση, βύθιση, αλάτωση)**
Μ (Μέτρια) απειλή: Τ.Ο. 3150, 6420, 92A0	

Αυτή η απειλή αφορά τις **προσχώσεις** από φερτά υλικά τα οποία συγκεντρώνονται στον πυθμένα της λίμνης κατά τη διάρκεια πλημμυρικών απορροών. Κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, οι προσχώσεις ευνοούν και τη γρήγορη εξάπλωση του είδους *Phragmites australis* (Τ.Ο. εθνικού ενδιαφέροντος 72Α0) το οποίο κυριαρχεί σε εκτεταμένες εκτάσεις βάρος άλλων τύπων οικοτόπων

κοινοτικού ενδιαφέροντος. Σημειώνεται πως ο ρυθμός εξάπλωσης του καλαμώνα, τουλάχιστον κατά τα πρώτα στάδια εξάπλωσής τους σχετίστηκε έντονα με το ρυθμό αύξηση των προσχώσεων. Επίσης οι προσχώσεις συντελούν στη γενικότερη μείωση του βάθους της λίμνης που με τη σειρά της επιτείνει τα φαινόμενα **ξήρανσης** της λίμνης.

Η πίεση και απειλή L01 θεωρείται πως έχει μέτρια ένταση και σημασία για τους τύπους οικοτόπων 3150, 6420, 92A0 καθώς επιδρά κυρίως έμμεσα σε αυτούς καθώς ευνοεί την εξάπλωση του καλαμώνα.

9. Γεωλογικά γεγονότα, φυσικές καταστροφές

M09	**Φωτιά (φυσικής προέλευσης)**
M (μέτρια): T.O. 8210, 6420, *Emys orbicularis, Mauremys rivulata,* **L (Χαμηλή):** *Elaphe quatuorlineata, Testudo hermanni, Testudo marginata, Zamenis situla*	

Συστηματικά, τα τελευταία χρόνια κατά τους χειμερινούς μήνες ξεσπούν φωτιές στον υγροβιότοπο της Στυμφαλίας. Φωτιές έχουν ξεσπάσει τα έτη 2012, 2015, 2020 και 2022 όπου καταστρέφουν, ως επί το πλείστον, καλαμώνες. Η περίοδος που έχουν καταγραφεί τα συμβάντα καθώς και η περιοδικότητά τους υποδηλώνουν ανθρώπινη επέμβαση, είτε με δόλο είτε από αμέλεια, εντούτοις δεν υπάρχουν συγκεκριμένες πληροφορίες που να συνηγορούν σε αυτή την υπόθεση. Οι φωτιές, πέραν της προφανούς καταστροφής που επιφέρουν στα είδη πανίδας της περιοχής, προκαλούν περαιτέρω απομείωση της έκτασης των καλαμώνων, πέραν της προβλεπόμενης που ορίζεται στο σχέδιο διαχείρισης και επιπλέον αυτού ενδέχεται να επιφέρουν επιπτώσεις στα υγρολίβαδα τα οποία γειτνιάζουν με τους καλαμώνες σε όλη την περιοχή και κατ' επέκτασιν στα είδη πανίδας που ενδιατούν στις καιόμενες εκτάσεις λιβαδιών και καλαμώνων.

Β. ΠΙΕΣΕΙΣ / ΑΠΕΙΛΕΣ ΕΙΔΩΝ ΟΡΝΙΘΟΠΑΝΙΔΑΣ

1. Γεωργία – Κτηνοτροφία

Πιέσεις/Απειλές από την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων	
A11	Καύση για γεωργικούς σκοπούς
A20	Χρήση συνθετικών (ορυκτών) λιπασμάτων σε γεωργικές εκτάσεις
A33	Τροποποίηση της υδρολογικής ροής ή φυσικής μετατροπής των υδάτινων σωμάτων για τη γεωργία (εξαιρουμένης της ανάπτυξης και της λειτουργίας των φραγμάτων)
K01	Άντληση από υπόγεια, επιφανειακά ή μεικτά ύδατα
K02	Αποστράγγιση
H (Υψηλή) & M (Μέτρια): παρυδάτια και υδρόβια πτηνά	

Η πλειοψηφία των πιέσεων/απειλών της περιοχής που αφορούν τα πουλιά σχετίζονται με τη διαχείριση του καλαμώνα και του νερού.

Όπως σε πολλά υγροτοπικά συστήματα για πληθώρα λόγων υπάρχει μια σύγκρουση ανάμεσα στην αλόγιστη επέκταση του καλαμώνα που καλύπτει την ελεύθερη επιφάνεια νερού και την επαρκή του έκταση ώστε να καλύπτονται οι βιολογικές ανάγκες των πουλιών που σχετίζονται με αυτόν. Έτσι ενώ η ελεγχόμενη καύση του καλαμώνα μπορεί να θεωρηθεί ένα διαχειριστικό εργαλείο, όταν γίνεται αυθαίρετα και εκτός κάποιου διαχειριστικού σχεδίου (πχ κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου) μπορεί να οδηγήσει σε άμεση θανάτωση πολλών ειδών που και απώλεια βιοτόπου. Αν και η απειλή της ηθελημένης καύσης για γεωργικούς σκοπούς (A11) δεν είναι πολύ συχνή στην περιοχή

μπορεί να προκαλέσει σημαντική ζημιά στα είδη για αυτό και η σημασία της αξιολογείται ως Υψηλή και η ένταση της ως Μέτρια. Σχετιζόμενη με την επέκταση του καλαμώνα είναι η εισροή από τα γειτονικά αγροτικά συστήματα λιπασμάτων μέσω της απορροής (Πίεση Α20). Τα εν λόγω λιπάσματα προμηθεύουν με πληθώρα θρεπτικών στοιχείων τα καλάμια τα οποία επεκτείνονται. Ενώ αρχικά φαίνεται ότι αυτήν η επέκταση ευνοεί κάποια είδη που είναι εξειδικευμένα στη διαβίωση στα καλάμια, όπως το είδος χαρακτηρισμού *Ixobrychus minutus*, όταν ο καλαμώνας επεκταθεί και πυκνώσει σε υπέρμετρο βαθμό δρα αρνητικά ακόμα και σε αυτά τα είδη, καθώς αρχικά επηρεάζει τη διαθεσιμότητα λείας των συγκεκριμένων πουλιών (ψάρια, αμφίβια) και επιπλέον δεν υπάρχουν αρκετές περιοχές με ελεύθερο νερό για τροφοληψία. Οι συγκεκριμένες πιέσεις/απειλές επηρεάζουν είδη που σχετίζονται με την ύπαρξη τόσο του καλαμώνα όσο και με την ύπαρξη ελεύθερων επιφανειών νερού και υγρολίβαδων όπως τα: *Actitis hypoleucos, Alcedo atthis, Anas crecca, Anas platyrhynchos, Ardea alba, Ardea cinerea, Ardea cinerea, Ardea purpurea, Ardeola ralloides, Aythya ferina, Aythya nyroca, Botaurus stellaris, Calidris pugnax, Chlidonias niger, Ciconia ciconia, Circaetus gallicus, Circus aeruginosus, Circus cyaneus, Circus cyaneus, Egretta garzetta, Fulica atra, Gallinago gallinago, Gelochelidon nilotica, Himantopus himantopus, Ixobrychus minutus, Mareca penelope, Mareca strepera, Motacilla flava, Nycticorax nycticorax, Nycticorax nycticorax, Plegadis falcinellus, Podiceps cristatus, Podiceps cristatus, Podiceps nigricollis, Spatula clypeata, Tringa erythropus, Tringa glareola, Tringa nebularia, Tringa ochropus, Tringa totanus, Vanellus vanellus*

Ένα έτερο πρόβλημα είναι η διαθεσιμότητα νερού. Η εκτροπή των νερών των πηγών σε κανάλια για άρδευση και η χρήση τους για ύδρευση (Πίεση Α33) συνδυαστικά με την υπεράντληση των υπόγειων υδάτων για άρδευση (Πίεση Κ01) οδηγούν στη σημαντική μείωση των ελεύθερων επιφανειών νερού και του βάθους της λίμνης που ξεραίνεται εντελώς σε περιόδους ξηρασίας. Η μείωση των ελεύθερων επιφανειών νερού είναι ακόμη πιο έντονη λόγω της μεγάλης επέκτασης του καλαμώνα. Οι συγκεκριμένες πιέσεις επιδρούν σε είδη που κάποιο κομμάτι του κύκλου ζωής τους σχετίζεται με το νερό όπως τα: *Himantopus himantopus, Ixobrychus minutus, Limosa limosa, Nycticorax nycticorax, Tringa erythropus, Tringa glareola, Tringa nebularia, Tringa ochropus, Tringa totanus, Ardea alba, Ardea cinerea, Ardea purpurea, Ardeola ralloides, Alcedo atthis, Anas crecca, Anas platyrhynchos, Aythya ferina, Aythya fuligula, Aythya nyroca, Cygnus olor, Fulica atra, Mareca penelope, Mareca strepera, Podiceps cristatus, Podiceps cristatus, Podiceps nigricollis*

Τέλος μια ακόμη πίεση/απειλή είναι η αποστράγγιση υδάτινων επιφανειών (Κ02) για γεωργικούς ή κτηνοτροφικούς σκοπούς. Η εν λόγω πίεση/απειλή αφορά κυρίως υγρά λιβάδια περιφερειακά της λίμνης τα οποία είναι ζωτικής σημασίας για ομάδες πουλιών όπως τα Παρυδάτια (Charadriidae) και τους Ερωδιούς και συναφή είδη (Ciconiiformes). Λόγω της ζωτικότητας των συγκεκριμένων ενδιαιτημάτων για τα εν λόγω είδη η Σημασία της συγκεκριμένης πίεσης κρίνεται ως Υψηλή όπως και η Ένταση της λόγω της πολύ δύσκολης αποκατάστασης των συγκεκριμένων επεμβάσεων.

Συνοψίζοντας τις προαναφερθείσες απειλές και πιέσεις είναι πρόδηλη η ανάγκη ενός πολύ-παραγοντικού σχεδίου διαχείρισης που θα λαμβάνει υπόψη την ορθή διαχείριση του καλαμώνα σε συνδυασμό με τη διαχείριση των υδάτων της περιοχής. Έχουν ήδη γίνει βήματα προς αυτή την κατεύθυνση μέσω του προγράμματος LIFE+ («Αειφόρος Διαχείριση και Χρηματοδότηση της Βιοποικιλότητας των Υγροτόπων- Η περίπτωση της Λίμνης Στυμφαλίας» - LIFE12 NAT/GR/000275) κυρίως όσον αφορά τον καλαμώνα.

2. Διαδικασίες παραγωγής ενέργειας και σχετική ανάπτυξη υποδομών

D01	**Αιολική, κυματική και παλιρροιακή ενέργεια, συμπεριλαμβανομένης της υποδομής**
Μ (Μέτρια) απειλή: Αρπακτικά πτηνά	

Αν και τη δεδομένη στιγμή δεν υπάρχει στην περιοχή εγκατεστημένο Α/Π, ούτε σχεδιάζεται στο άμεσο μέλλον, με βάση τον χάρτη της ΡΑΕ υπάρχει άδεια παραγωγής για Α/Π, συνολικά 21 Α/Γ στη θέση Τσούμα-Χιόνι-Στέκος. Οπότε το συγκεκριμένο μπορεί να δράσει ως απειλή Μέτριας έντασης και σημασία για τα αρπακτικά πτηνά της ΖΕΠ τα οποία παρουσιάζουν έντονη κινητικότητα και εκτός αυτής.

D06	**Μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας και επικοινωνιών (καλώδια)**
Η (Υψηλή): *Aquila chrysaetos, Bubo bubo, Buteo buteo, Ciconia Ciconia, Circaetus gallicus, Circus aeruginosus, Circus cyaneus, Gyps fulvus, Pernis apivorus*	

Η ηλεκτροπληξία και η σύγκρουση με ηλεκτροφόρα καλώδια είναι μια πίεση/απειλή κυρίως για πουλιά μεσαίου και μεγαλύτερου μεγέθους. Η ηλεκτροπληξία προκαλείται όταν ένα πουλί ακουμπήσει δύο καλώδια και το ρεύμα κάνει κύκλωμα. Αυτό συμβαίνει συνήθως στις κολώνες μέσης τάσης, τι οποίες τα αρπακτικά πουλιά χρησιμοποιούν ως σημεία επόπτευσης. Από την άλλη η πρόσκρουση με τα καλώδια είναι πιο συχνή για τα αρπακτικά πουλιά στις κολώνες υψηλής τάσης, χωρίς βέβαια να αποκλείεται και το δίκτυο μέσης τάσης.

Η σημασία της πίεσης/απειλής κρίνεται Υψηλή ενώ η ένταση μέτρια, η διάρκεια μακροχρόνια και ο χαρακτήρας μόνιμος.

3. Άλλες πιέσεις

Πιέσεις από παράνομες δραστηριότητες	
G13	Δηλητηρίαση ζώων (εξαιρουμένης της δηλητηρίασης με μόλυβδο)
Μ (Μέτρια) πίεση: Αρπακτικά πτηνά	

Η συγκεκριμένη πίεση αφορά τα είδη αρπακτικών πτηνών της περιοχής όπως τα: *Aquila chrysaetos, Buteo buteo, Falco peregrinus, Gyps fulvus*. Τα εν λόγω πτηνά μπορούν να τραφούν με νεκρά ζώα τα οποία είτε αποτελούν το ίδιο το δηλητηριασμένο δόλωμα είτε έχουν δηλητηριαστεί τα ίδια από κάποιο δόλωμα. Η πίεση δεν αναμένεται να ασκείται εντός της ΖΕΠ αλλά εκτός αυτής και ιδιαίτερα στη γειτνιάζουσα ΖΕΠ Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη) όμως επειδή λόγω της βιολογίας τους τα αρπακτικά πτηνά καλύπτουν μεγάλες εκτάσεις κατά την τροφοληψία τους μπορεί να επηρεάσει και είδη της ΖΕΠ. Η πίεση αναμένεται να είναι πιο έντονη σε απομονωμένες περιοχές με έντονη κτηνοτροφική και κυνηγετική δραστηριότητα που όμως φτάνουν δρόμοι (καθώς συνήθως η εν λόγω πρακτική εκτελείται κοντά σε δρόμους).

4. Γεωλογικά γεγονότα, φυσικές καταστροφές

M09	**Φωτιά (φυσικής προέλευσης)**
Μ (μέτρια): παρυδάτια και υδρόβια πτηνά	

Συστηματικά, τα τελευταία χρόνια κατά τους χειμερινούς μήνες ξεσπούν φωτιές στον υγροβιότοπο της Στυμφαλίας. Φωτιές έχουν ξεσπάσει τα έτη 2012, 2015, 2020 και 2022 όπου κατακαίουν, ως επί το

πλείστων, καλαμώνες. Η περίοδος που έχουν καταγραφεί τα συμβάντα καθώς και η περιοδικότητά τους υποδηλώνουν ανθρώπινη επέμβαση, είτε με δόλο είτε από αμέλεια, εντούτοις δεν υπάρχουν συγκεκριμένες πληροφορίες που να συνηγορούν σε αυτή την υπόθεση. Οι φωτιές προκαλούν περαιτέρω απομείωση της έκτασης των καλαμώνων, πέραν της προβλεπόμενης που ορίζεται στο σχέδιο διαχείρισης και μπορεί να οδηγήσει σε άμεση θανάτωση πολλών ειδών ορνιθοπανίδας που φωλιάζουν στους καλαμώνες και απώλεια βιοτόπου.

GR2530003 -"Ακροκόρινθος" (ΕΖΔ)

Ο βαθμός διατήρησης των τύπων οικοτόπων και γενικότερα του φυσικού περιβάλλοντος στην ΕΖΔ είναι καλός, ιδιαίτερα για τους τύπους οικοτόπων που χαρακτηρίζουν την ΕΖΔ (Τ.Ο. 5420 και 8210) και μόνο ο τύπος οικοτόπου 9540 έχει υπολειμματικό χαρακτήρα και μη ικανοποιητικό βαθμό διατήρησης.

1. Γεωργία – Κτηνοτροφία

Πιέσεις από την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων	
A05	Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κλπ.)
Μ (Μέτρια): *Testudo marginata, Zamenis situla, Canis aureus*	
A20	Χρήση συνθετικών (ορυκτών) λιπασμάτων σε γεωργικές εκτάσεις
Μ (Μέτρια): Τ.Ο. 5420, 9540	
A21	Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία
Μ (Μέτρια): *Rhinolophus blasii, Rhinolophus euryale, Rhinolophus ferrumequinum, Rhinolophus hipposideros*	

Οι παραπάνω πιέσεις και απειλές σχετίζονται με την πίεση που επιφέρει η γεωργική παραγωγή στα φυσικά οικοσυστήματα. Η ΕΖΔ βρίσκεται σε γεωργική περιοχή που χαρακτηρίζεται κυρίως από συμβατική γεωργία. Αν και εντός της ΕΖΔ δεν υπάρχουν πολλές αγροτικές καλλιέργειες, η χρήση συνθετικών λιπασμάτων στην ευρύτερη περιοχή επηρεάσει το φυσικό οικοσύστημα της ΕΖΔ. Προτείνεται η προώθηση μέτρων που θα προωθήσουν τη βιολογική στην ΕΖΔ.

Ερπετά: Η απομάκρυνση των φυτοφρακτών και ξερολιθιών για την ενοποίηση αγροτεμαχίων (A05) έχει σαν αποτέλεσμα την απώλεια διαθέσιμων καταφυγίων για τις χερσαίες χελώνες [βλέπε ανάλυση παραγράφου Γ. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2].

Χειρόπτερα: Η χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία (A21) και ειδικότερα των εντομοκτόνων, αποτελεί απειλή για τα χειρόπτερα της περιοχής, μέσω μείωσης της διαθέσιμης τροφής και της πιθανότητας θανάτωσης από δηλητηρίαση. Η θέση της περιοχής, η οποία περιβάλλεται από αγροτικές καλλιέργειες, καθιστά τους πληθυσμούς της περιοχής ευάλωτους στη χρήση εντομοκτόνων, αφού τα ζώα τρέφονται τόσο εντός όσο και εκτός της περιοχής Natura.

Τσακάλι: Η απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κλπ (A05) αποτελεί επίσης πίεση και απειλή για το είδος *Canis aureus* δεδομένου ότι το είδος ευνοείται από τέτοια τοπιακά χαρακτηριστικά.

2. Κατασκευή και λειτουργία συστημάτων μεταφορών

E01	**Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες**
Μ (Μέτρια): Τ.Ο. 9540, 5420 / **Η (Υψηλή):** *Canis aureus*	

Η κύρια πίεση στους τύπους οικοτόπων είναι η διάσπαση της συνέχειας της εξάπλωσής τους. Η ΕΖΔ βρίσκεται στην πεδινή-ημιορεινή ζώνη, και σε ευρύτερη περιοχή που κυριαρχεί η γεωργική χρήση γης, Είναι φυσιολογικό η πυκνότητα του οδικού δικτύου να είναι μεγάλη (βλέπε ενότητα 2.3.1.5-Πυκνότητα οδικού δικτύου). Καθώς όμως η ΕΖΔ παράλληλα έχει αρχαιότητες, σημαντικό τμήματα της δεν έχει

δρόμους και ο έλεγχος τη κυκλοφορίας είναι πιο εντατικός. Η πυκνότητα του υφιστάμενου οδικού δικτύου εντός της ΕΖΔ είναι σαφώς μικρότερη σε σχέση με την όμορη περιοχή και υπάρχουν οργανωμένες θέσεις στάθμευσης σε περιοχή που έχουν μεγάλο οδικό φορτίο, τουλάχιστον κατά την τουριστική περίοδο. Θα πρέπει να αποφευχθεί η επέκταση του οδικού δικτύου και κατά την τουριστική περίοδο θα πρέπει να ληφθεί μέριμνα για την επάρκεια των οργανωμένων χώρων στάθμευσης.

Σημαντική πίεση και απειλή είναι η παρουσία δρόμων και για το τσακάλι (*Canis aureus*), η οποία από τη μια μπορεί να οδηγήσει σε τυχαίες θανατώσεις λόγω σύγκρουσης με διερχόμενα οχήματα και από την άλλη αποτελεί σοβαρό στοιχείο κατακερματισμού των ενδιαιτημάτων του είδους.

3. Πιέσεις / Απειλές λόγω ανάπτυξης, κατασκευής και χρήσης οικιστικών, εμπορικών, βιομηχανικών υποδομών και υποδομών αναψυχής.

F07	**Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής**
Μ (Μέτρια) πίεση: 8210. 5420	

Η πίεση αφορά τη λειτουργία του αρχαιολογικού χώρου της Ακροκορίνθου, η οποία έχει διπτό χαρακτήρα: Αφενός προσελκύει επισκέπτες αυξάνοντας την πιθανότητα ανθρωπογενών πιέσεων που οφείλονται στην έντονη παρουσία ανθρώπων (πχ. εισαγωγή εισβλητικών ειδών, καταστροφή βλάστησης κ.ο.κ.) αφετέρου όμως αποτελεί μια επιπλέον προστασία για την ευρύτερη περιοχή από αυθαιρεσίες και κακές πρακτικές. Είναι απαραίτητο να συνδυαστεί η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος μέσα από την προστασία του αρχαιολογικού περιβάλλοντος και να αναδειχθεί η αξία των υφιστάμενων τύπων και ειδών της ΕΖΔ στους επισκέπτες του αρχαιολογικού χώρου. Επίσης, είναι απαραίτητο, κατά τις διαδικασίες συντήρησης των αρχαιοτήτων και του αρχαιολογικού χώρου, να τηρούνται ορθές περιβαλλοντικές πρακτικές, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα τη συντήρηση/διατήρηση των αρχαιοτήτων. Είναι σημαντικό να σημειωθεί πως δεν υπάρχει τύπος οικοτόπου προτεραιότητας στην ΕΖΔ. Η πίεση χαρακτηρίζεται ως μέτρια καθώς επιδρά μόνο τοπικά σε δύο τύπους οικοτόπων οι οποίοι έχουν ευρεία εξάπλωση στην περιοχή και ο βαθμός διατήρησής τους είναι καλός (Α).

Επίσης, στην περιοχή απαντά και το αναρριχητικό πεδίο «Σολομού». Δεν έχει εκτιμηθεί η ένταση της πίεσης στους τύπους οικοτόπων ή στα είδη της περιοχής και δεν θεωρούμε πως η αναρρίχηση αποτελεί σημαντικό πρόβλημα για την ΕΖΔ. Είναι απαραίτητη όμως η εκτίμηση της έντασης και σημασίας πίεσης και η χωρική και χρονική οργάνωσή αυτής της δραστηριότητας.

4. Εξόρυξη και καλλιέργεια βιοτικών πόρων (εκτός από γεωργία και δασοκομία).

Θανάτωση / Δηλητηρίαση	
G10	Παράνομο κυνήγι/θανάτωση
Μ (Μέτρια): *Canis aureus*	
G13	Δηλητηρίαση ζώων (εξαιρουμένης της δηλητηρίασης με μόλυβδο)
Η (Υψηλή): *Canis aureus*	

Η παράνομη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων (G13) που στοχεύουν στο τσακάλι ή σε άλλα είδη, αποτελεί μια πίεση και απειλή του είδος στην περιοχή. Το παράνομο κυνήγι/θανάτωση (G10) είναι ενδεχομένως μια ακόμη πίεση και απειλή εξαιτίας της αλληλεπίδρασης του είδους με τον άνθρωπο.

5. Στρατιωτική δράση, μέτρα για τη δημόσια ασφάλεια και άλλες ανθρώπινες παραβιάσεις / εισβολές

H04	**Βανδαλισμός ή εμπρησμός**
H06	Απαγόρευση εισόδου ή περιορισμένη πρόσβαση σε προστατευόμενη περιοχή/βιότοπο
H08	Άλλες ανθρώπινες οχλήσεις και διαταραχές
L (Χαμηλή) πίεση: Όλοι οι τύποι οικοτόπων και τα είδη	

Όλες οι παραπάνω σχετίζονται έμμεσα με τη λειτουργία του αρχαιολογικού χώρου σύμφωνα με την οποία απαγορεύεται η ελεύθερη πρόσβαση σε όλο την έκταση της ΕΖΔ αλλά και το γεγονός πως έντονη ανθρώπινη παρουσία πολλές φορές οδηγεί σε βανδαλισμούς, καταστροφές υποδομών (πχ πινακίδες) κ.ο.κ. Γενικότερα η παρουσία του αρχαιολογικού χώρου και η εύκολη πρόσβαση στην ΕΖΔ ευνοεί την ύπαρξη πλήθους μικρο-οχλήσεων και διαταραχών χωρίς όμως να θεωρούμε πως αυτές έχουν σημαντική επίδραση στα οικοσυστήματα.

6. Γεωλογικά γεγονότα, φυσικές καταστροφές

M09	**Φωτιά (φυσικής προέλευσης)**
M (Μέτρια): Τ.Ο. 5420, 9540 **L (Ασθενής)**: *Testudo marginata, Zamenis situla*	

Οι πυρκαγιές στην ευρύτερη περιοχή της Πελοποννήσου αποτελούν σημαντική πίεση και απειλή στα φυσικά οικοσυστήματα. Εκείνα που δέχονται τη μεγαλύτερη πίεση είναι οι φυσικοί τύποι οικοτόπων της ευμεσογειακής ζώνης βλάστησης αν και πρόσφατες μελέτες δείχνουν πως οι πυρκαγιές πια αποτελούν απειλή και για οικοσυστήματα της παραμεσογειακής ζώνης βλάστησης (π.χ. τύπος οικοτόπου 9530*).

Ανάλυση της απειλής της πυρκαγιάς δίνεται στην ενότητα 2.3.1.5 Εκτίμηση ζωνών επικινδυνότητας εκδήλωσης πυρκαγιάς. Εκεί φαίνεται πως η το μεγαλύτερο τμήμα της ΕΖΔ ανήκει στη ζώνη με υψηλή πιθανότητα εμφάνισης πυρκαγιάς, λόγω των μεγάλων υψομέτρων και έχει τύπους οικοτόπων οι οποίοι εντάσσονται στην υψηλή κλάση ευφλεκτικότητας (5420 και 9540). Από την άλλη η λειτουργία ελεγχόμενου αρχαιολογικού χώρου, η εύκολη πρόσβαση στην ΕΖΔ και η γειτνίαση με μεγάλο αστικό κέντρο (Κόρινθος) είναι χαρακτηριστικά που ευνοούν την πρόληψη και έγκαιρη κατάσβεση τυχόν πυρκαγιών.

Με βάση τα παραπάνω, θεωρούμε πως η απειλή από πυρκαγιά έχει μέτρια ένταση και σημασία για τους τύπους οικοτόπων της ΕΖΔ.

Ερπετοπανίδα: Σε ότι αφορά τις χερσαίες χελώνες και τα φίδια, αποτελεί απειλή για τα είδη *Testudo marginata* και *Zamenis situla* στις ΟΧΕ παρουσίας τους και κυρίως στις ΟΧΕ όπου αναμένεται να έχουν υψηλή παρουσία (δάση και δασικές εκτάσεις). Η πυρκαγιά προκαλεί άμεσα τη θανάτωση ατόμων, κυρίως των πιο δυσκίνητων ειδών όπως οι χελώνες, και έμμεσα την καταστροφή της βλάστησης που λειτουργεί ως καταφύγιο για τα ερπετά. Για την ομάδα των ερπετών αποτελεί προσωρινού χαρακτήρα απειλή, δεδομένου ότι μετά την πυρκαγιά τα περισσότερα είδη ευνοούνται λόγω της δημιουργίας ξέφωτων και της έξαρσης εδώδιμων ειδών [βλέπε ανάλυση παραγράφου Γ. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2].

GR2530004 - "Όρος Ολίγυρτος" (ΕΖΔ)

Ο βαθμός διατήρησης των τύπων οικοτόπων και γενικότερα του φυσικού περιβάλλοντος στην ΕΖΔ είναι καλός, ιδιαίτερα για τους τύπους οικοτόπων που χαρακτηρίζουν την ΕΖΔ (Τ.Ο. 951Β). Εντούτοις πλήθος πιέσεων και απειλών επιδρούν στην ΕΖΔ υποβαθμίζοντας τα φυσικά οικοσυστήματα.

1. Γεωργία – Κτηνοτροφία

Πιέσεις από την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων	
Α05	Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κλπ.)
L (Χαμηλή): Όλοι οι τύποι οικοτόπων / **M (Μέτρια):** *Elaphe quatuorlineata, Testudo hermanni, Testudo marginata, Zamenis situla, Canis aureus*	

Αφορούν τις πιέσεις που επιφέρει η γεωργική παραγωγή στα φυσικά οικοσυστήματα. Τμήμα των φυσικών οικοσυστημάτων της ΕΖΔ έχει αποδοθεί στην καλλιέργεια ενώ εντατικοποίηση αυτή κυρίως στο πεδινό τμήμα της ΕΖΔ έχει επιδράσει δραστικά στην ομογενοποίηση του αγροτικού τοπίου με την καταστροφή φυτοφραχτών, αναβαθμίδων κ.ο.κ. (Α05). Σημειώνεται όμως πως στην ΕΖΔ δεν παρατηρούνται μεγάλες εκτάσεις με εντατικές καλλιέργειες, γεγονός που δικαιολογεί τη χαμηλή ένταση και σημασία που αποδίδεται στην απειλή. Προτείνεται η προώθηση μέτρων που θα προωθήσουν τη βιολογική καλλιέργεια και την αποκατάσταση ιστορικών στοιχείων του τοπίου (αναβαθμίδες) στην ΕΖΔ.

Ερπετά: Η απομάκρυνση των φυτοφρακτών και ξερολιθιών για την ενοποίηση αγροτεμαχίων (Α05) έχει σαν αποτέλεσμα την απώλεια διαθέσιμων καταφυγίων για τις χερσαίες χελώνες και τα φίδια [βλέπε ανάλυση παραγράφου Γ. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2].

Τσακάλι: Δεδομένου ότι το τσακάλι (*Canis aureus*) είναι ένα ζώο που προτιμά τις χαμηλού υψομέτρου περιοχές και πιθανότατα δραστηριοποιείται στις πεδινές εκτάσεις περιφερειακά της περιοχής Natura, ως πίεση και απειλή θα μπορούσε να χαρακτηριστεί η απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων, καθώς η ομογενοποίηση του τοπίου (Α05) αποτελεί δυσμενή εξέλιξη για το τσακάλι (περιορισμός διαδρόμων μετακίνησης, θέσεων κάλυψης, ποικιλίας διατροφής κ.α).

Πιέσεις από κτηνοτροφικές δραστηριότητες	
Α09	Υπερβόσκηση
M (Μέτρια) πίεση: Τ.Ο. εθνικού ενδιαφέροντος 5340	

Τόσο οι συχνές και έντονες διαταραχές όσο και η ολική έλλειψη διαταραχών μπορεί να επηρεάσει αρνητικά τα φυσικά οικοσυστήματα μιας περιοχής. Στην ΕΖΔ GR2530004, κατά θέσεις και κυρίως εκεί που υπάρχουν κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις (ταΐστρες, ποτίστρες, στάνες), παρατηρείται υποβάθμιση των τύπων οικοτόπων λόγω της υπερβόσκησης. Οι τύποι οικοτόπων στους οποίους παρατηρείται υπερβόσκηση είναι κυρίως ο τύπος οικοτόπου εθνικού ενδιαφέροντος 5340.

Α. Επιβεβαιωμένες θέσεις με υπερβόσκηση:

Σύμφωνα με τα πρωτόκολλα αξιολόγησης του έργου εποπτείας τύπων οικοτόπων, δεν έχει καταγραφεί σε καμιά θέση συμπλήρωσης πρωτοκόλλου αξιολόγησης πίεση που σχετίζεται με την υπερβόσκησης, όμως η ανάλυση όλων των διαθέσιμων δεδομένων που παρουσιάζεται στις ενότητες 2.3.1.2.1-βοσκήσιμες γαίες, σταβλικές εγκαταστάσεις, αριθμός και είδος βοσκόντων ζώων ανά

εγκατάσταση και 2.3.1.5 - Αξιολόγηση έντασης βοσκής φανερώνει πως κυρίως το νότιο τμήμα της ΕΖΔ, γύρω από τον οικισμούς «Κανδήλα» και «Διακόπι» έχει μεγάλη πυκνότητα ζωικών μονάδων. Το τμήμα αυτό της περιοχής καλύπτεται με από συστάδες του τύπου οικοτόπου εθνικού ενδιαφέροντος 5340-Garrigues της ανατολικής Μεσογείου. Το υπόλοιπο τμήμα της ΕΖΔ εντάσσεται στη μέση κλάση πυκνότητας ζωικών μονάδων. Από τα παραπάνω συμπεραίνεται πως η υπερβόσκηση θεωρείται μέσης έντασης και σημασίας πίεση/απειλή για τους τύπους οικοτόπων που απαντούν στην ΕΖΔ.

2. Δασοκομία

B07	**Απομάκρυνση των νεκρών και ασθενών δένδρων, συμπεριλαμβανομένων των υπολειμμάτων αυτών**
B08	Απομάκρυνση μεγάλων σε ηλικία δέντρων (εξαιρουμένων των νεκρών δένδρων)
Μ (Μέτρια): *Barbastella barbastellus*	

Η συγκεκριμένη περιοχή εμφανίζει σημαντική δασοκάλυψη με αποτέλεσμα την εμφάνιση δασόβιων ειδών όπως το είδος χειροπτέρου *Barbastella barbastellus*. Σημαντικές απειλές ή/και πιέσεις για το είδος αυτό αποτελούν η απομάκρυνση μεγάλων σε ηλικία δέντρων (B08) ή/και νεκρών και ασθενών δένδρων, συμπεριλαμβανομένων των υπολειμμάτων αυτών (B07), καθώς οδηγούν σε υποβάθμιση του ενδιαιτήματός του.

3. Διαδικασίες παραγωγής ενέργειας και σχετική ανάπτυξη υποδομών

D01	**Αιολική, κυματική και παλιρροιακή ενέργεια, συμπεριλαμβανομένης της υποδομής**
Μ (Μέτρια): *Myotis blythii, Myotis emarginatus, Rhinolophus euryale, Rhinolophus ferrumequinum, Barbastella barbastellus*	

Τόσο εντός όσο και εκτός, αλλά σε πολύ κοντινή απόσταση από την περιοχή, έχουν χορηγηθεί άδειες παραγωγής για την εγκατάσταση αιολικών πάρκων, κάτι που αποτελεί απειλή τόσο κατά τη φάση εγκατάστασης όσο και κατά τη φάση λειτουργίας. Στην πρώτη περίπτωση, η κατασκευή δρόμων [«E01: Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες»] ενδέχεται να οδηγήσει σε κατακερματισμό ή/και καταστροφή ενδιαιτημάτων (πχ υπόγεια καταφύγια, θέσεις τροφοληψίας), ενώ στη δεύτερη περίπτωση η λειτουργία των αιολικών πάρκων μπορεί να οδηγήσει σε άμεση θανάτωση χειροπτέρων ή/και κατακερματισμό των ενδιαιτημάτων τους, και συνιστά απειλή της κατηγορίας D01.

4. Κατασκευή και λειτουργία συστημάτων μεταφορών

E01	**Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες**
Μ (Μέτρια): *Myotis blythii, Myotis emarginatus, Rhinolophus euryale, Rhinolophus ferrumequinum, Barbastella barbastellus*	

Η κατασκευή δρόμων για την εξυπηρέτηση των εγκαταστάσεων αιολικών πάρκων ενδέχεται να οδηγήσει σε κατακερματισμό ή/και καταστροφή ενδιαιτημάτων (πχ υπόγεια καταφύγια, θέσεις τροφοληψίας) για τα είδη των χειροπτέρων.

5. Παράνομες δραστηριότητες / Όχληση πανίδας

Θανάτωση / Δηλητηρίαση	
G10	Παράνομο κυνήγι/θανάτωση
Μ (Μέτρια): *Canis aureus*	
G13	Δηλητηρίαση ζώων (εξαιρουμένης της δηλητηρίασης με μόλυβδο)
Η (Υψηλή): *Canis aureus*	

Η παράνομη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων (G13) που στοχεύουν στο τσακάλι ή σε άλλα είδη, αποτελεί μια πίεση και απειλή του είδος στην περιοχή. Το παράνομο κυνήγι/θανάτωση (G10) είναι ενδεχομένως μια ακόμη πίεση και απειλή εξαιτίας της αλληλεπίδρασης του είδους με τον άνθρωπο.

H08	**Άλλες ανθρώπινες οχλήσεις και διαταραχές**
Μ (Μέτρια): *Canis aureus*	

Η φύση των ενδιαιτημάτων του τσακαλιού και η συχνή παρουσία του εντός ανθρωπογενών οικοσυστημάτων η φυσικών οικοσυστημάτων που συχνά αξιοποιούν και οι άνθρωποι για τις δραστηριότητές τους, ενδέχεται να επιφέρει επιπλέον οχλήσεις (H08) για το είδος που απορρέουν από την αλληλεπίδραση του είδους με τον άνθρωπο.

6. Πιέσεις και απειλές στα είδη χλωρίδας

Πιέσεις /απειλές του είδους *Biebersteinia orphanidis*	
A09	Υπερβόσκηση
G09	Συγκομιδή ή συλλογή άλλων άγριων φυτών και ζώων (εξαιρουμένης της θήρας και της ερασιτεχνικής αλιείας)

Οι κύριες πιέσεις και απειλές που σχετίζονται με το είδος αφορούν την υπερβόσκηση (A09) και τη συγκομιδή ή συλλογή άλλων άγριων φυτών και ζώων (εξαιρουμένης της θήρας και της ερασιτεχνικής αλιείας) (G09), με τη δεύτερη να αποτελεί τη σημαντικότερη (Vassiliades and Yannitsaros, 2000; Φοίτος *et al.*, 2009). Το είδος έχει παρατηρηθεί ότι βόσκεται από οικόσιτα ζώα, αφού δεν έχει κάποιο μηχανισμό απώθησης των ζώων-καταναλωτών, όπως αγκάθια ή τοξικές ουσίες, ούτε έχει αναπτυχθεί κάποια στρατηγική επιβίωσης σε απρόσιτες από τα ζώα θέσεις. Μεγαλύτερη πίεση και απειλή για το είδος ωστόσο αποτελεί η εκρίζωση ώριμων ατόμων από κτηνοτρόφους της περιοχής, για χρήση του υπόγειου τμήματος ως φαρμακευτικού. Λόγω του περιορισμένου αριθμού ατόμων του φυτού και της σπανιότητάς του στην περιοχή, συχνά οι κτηνοτρόφοι όταν συναντούν έναν υποπληθυσμό, συλλέγουν όλα τα άτομα (Vassiliades and Yannitsaros, 2000).

7. Γεωλογικά γεγονότα, φυσικές καταστροφές

M09	**Φωτιά (φυσικής προέλευσης)**
L (Χαμηλή): T.O. 4090, 5210, 9560* / *Elaphe quatuorlineata, Testudo hermanni, Testudo marginata, Zamenis situla*	

Οι πυρκαγιές στην ευρύτερη περιοχή της Πελοποννήσου αποτελούν σημαντική πίεση και απειλή στα φυσικά οικοσυστήματα. Εκείνα που δέχονται τη μεγαλύτερη πίεση είναι οι φυσικοί τύποι οικοτόπων της ευμεσογειακής ζώνης βλάστησης αν και πρόσφατες μελέτες δείχνουν πως οι πυρκαγιές πια

αποτελούν απειλή και για οικοσυστήματα της παραμεσογειακής ζώνης βλάστησης (π.χ. τύπος οικοτόπου 9530*).

Ανάλυση της απειλής της πυρκαγιάς δίνεται στην ενότητα 2.3.1.5 Εκτίμηση ζωνών επικινδυνότητας εκδήλωσης πυρκαγιάς. Εκεί φαίνεται πως στην ΕΖΔ, απαντούν τύποι οικοτόπων (Τ.Ο. 4090) αλλά και αναδασώσεις με ευμεσογειακά κωνοφόρα κοντά στον οικισμό Κανδήλα που είναι καλύψεις γης οι οποίες εντάσσονται στην υψηλή κλάση ευφελκτικότητας. Όμως αφενός δεν ανήκει στη ζώνη με υψηλή πιθανότητα έναρξης πυρκαγιάς καθώς χαρακτηρίζεται από μεγάλα υψόμετρα και αφετέρου δεν έχει καταγραφεί σε κάποιο πρωτόκολλο αξιολόγησης η πυρκαγιά ως απειλή μέτριας ή υψηλής έντασης. Με βάση τα παραπάνω δεν θεωρούμε πως η πυρκαγιά αποτελεί πίεση ή απειλή με υψηλή ένταση ή σημασία για τους τύπους οικοτόπων της ΕΖΔ.

Ερπετοπανίδα: Σε ότι αφορά τις χερσαίες χελώνες και τα φίδια, αποτελεί απειλή για τα είδη *Elaphe quatuorlineata, Testudo hermanni, Testudo marginata, Zamenis situla* στις ΟΧΕ παρουσίας τους και κυρίως στις ΟΧΕ όπου αναμένεται να έχουν υψηλή παρουσία (δάση και δασικές εκτάσεις). Η πυρκαγιά προκαλεί άμεσα τη θανάτωση ατόμων, κυρίως των πιο δυσκίνητων ειδών όπως οι χελώνες, και έμμεσα την καταστροφή της βλάστησης που λειτουργεί ως καταφύγιο για τα ερπετά. Για την ομάδα των ερπετών αποτελεί προσωρινού χαρακτήρα απειλή, δεδομένου ότι μετά την πυρκαγιά τα περισσότερα είδη ευνοούνται λόγω της δημιουργίας ξέφωτων και της έξαρσης εδώδιμων ειδών [βλέπε ανάλυση παραγράφου Γ. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2].

GR2530005 - "Όρη Γεράνεια" (ΕΖΔ)

Ο βαθμός διατήρησης των τύπων οικοτόπων και γενικότερα του φυσικού περιβάλλοντος στην ΕΖΔ είναι καλός, ιδιαίτερα για τους τύπους οικοτόπων που χαρακτηρίζουν την ΕΖΔ (Τ.Ο. 951Β). Εντούτοις πλήθος πιέσεων και απειλών επιδρούν στην ΕΖΔ υποβαθμίζοντας τα φυσικά οικοσυστήματα.

1. Γεωργία – Κτηνοτροφία

Πιέσεις από την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων	
Α33	Τροποποίηση της υδρολογικής ροής ή φυσικής μετατροπής των υδάτινων σωμάτων για τη γεωργία (εξαιρουμένης της ανάπτυξης και της λειτουργίας των φραγμάτων)
Μ (Μέτρια): Τ.Ο. 3170, 92C0	

Πίεση αποτελεί η ανεξέλεγκτη άντληση επιφανειακών υδάτων για την άρδευση καλλιεργειών της ευρύτερης περιοχής ιδιαίτερα όταν η υδρολογική ροή ρεμάτων ή ποταμών διαταράσσεται και δεν εξασφαλίζεται η οικολογική απορροή προς τα κατάντη. Η πίεση έχει σημειωθεί σε ένα πρωτόκολλο αξιολόγησης του Τ.Ο. 92CO.

Πιέσεις από κτηνοτροφικές δραστηριότητες	
Α09	Υπερβόσκηση
Μ (Μέτρια): Τ.Ο. 9540, 951Β (τύπος οικοτόπου εθνικού ενδιαφέροντος) **Η (Υψηλή):** Τ.Ο. 3170*	

Τόσο οι συχνές και έντονες διαταραχές όσο και η ολική έλλειψη διαταραχών μπορεί να επηρεάσει αρνητικά τα φυσικά οικοσυστήματα μιας περιοχής. Στην ΕΖΔ GR2530005, κατά θέσεις και κυρίως εκεί που υπάρχουν κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις (ταΐστρες, ποτίστρες, στάνες), παρατηρείται υποβάθμιση των τύπων οικοτόπων λόγω της υπερβόσκησης. Οι τύποι οικοτόπων στους οποίους παρατηρείται υπερβόσκηση στην ΕΖΔ είναι οι 3170*, 9540 καθώς και ο τύπος οικοτόπου εθνικού ενδιαφέροντος 951Β.

Α. Επιβεβαιωμένες θέσεις με υπερβόσκηση:

Σύμφωνα με τα πρωτόκολλα αξιολόγησης του έργου εποπτείας τύπων οικοτόπων, πίεση Α09 με υψηλή ή μέτρια ένταση καταγράφεται σε μια θέση αξιολόγησης του τύπου οικοτόπου προτεραιότητας 3170*, επτά του τύπο οικοτόπου 9540 και εννέα του τύπου οικοτόπου 951Β. Όλες οι θέσεις εντοπίζονται στο ανατολικό τμήμα της ΕΖΔ, σε λιβάδια της δασικής ζώνης. Είναι αξιοσημείωτο πως οι θέσεις με καταγεγραμμένη υπερβόσκηση δεν συμπίπτουν με τα αποτελέσματα που παρουσιάζονται στις ενότητες 2.3.1.2.1 (βοσκήσιμες γαίες, σταβλικές εγκαταστάσεις, αριθμός και είδος βοσκόντων ζώων ανά εγκατάσταση) και 2.3.1.5 - Αξιολόγηση έντασης βοσκής. Οι θέσεις με καταγεγραμμένη ένταση βόσκησης χωρικά τοποθετούνται σε περιοχές μέτριας βοσκοφόρτωσης. Αντίθετα, στο δυτικό τμήμα της περιοχής, το οποίοι θεωρείται να έχει μεγάλη βοσκοφόρτωση δεν έχουν καταγραφεί πρωτόκολλα αξιολόγησης με υπερβόσκηση. Αυτό προφανώς συμβαίνει λόγω της μετακίνησης των ζώων από την περιοχή σταβλισμού σε άλλες περιοχές για ελεύθερη βόσκηση. Αυτό φανερώνει πως αν και οι αναλύσεις βοσκοφόρτωσης μπορούν να χρησιμοποιηθούν για εποπτική γνώση της περιοχής όμως η επιτυχημένη ρύθμιση της βόσκησης απαιτεί περισσότερη και λεπτομερέστερη πληροφορία.

Επίσης, είναι απαραίτητο να δοθεί ιδιαίτερη μνεία στο θέμα της υπερβόσκησης στην περιοχή του εποχικού λιμνίου που εντάσσεται στον τύπο οικοτόπου 3170* έχει παρατηρηθεί γενικότερα πως στον

τύπο οικοτόπου 3170* καταγράφεται υπερβόσκηση. Αυτό συμβαίνει επειδή ο τύπος οικοτόπου μπορεί να είναι πηγή υδροληψίας για τα οικόσιτα σε περιοχές και εποχές που το νερό να βρίσκεται υπό έλλειψη. Αυτό συνεπάγεται τη μεγάλη συγκέντρωση ζώων σε μικρή έκταση, ακόμη και αν στην ευρύτερη περιοχή γενικότερα ο αριθμός των ζώων μπορεί να είναι μικρός. Αυτό συνεπάγεται την ανάγκη λήψης ιδιαίτερων μέτρων που θα αποτρέπουν τη συγκέντρωση μεγάλου πλήθους ζώων στον τύπο οικοτόπου ή που θα μετριάζουν την επίδραση αυτής της συγκέντρωσης στη δομή και τη χλωριδική σύνθεση του τύπου οικοτόπου.

2. Δασοκομία

B07	Απομάκρυνση των νεκρών και ασθενών δένδρων, συμπεριλαμβανομένων των υπολειμμάτων αυτών
B09	Αποψίλωση δασών, αφαίρεση όλων των δέντρων
B12	Αραίωση του υπορόφου των δένδρων
M (Μέτρια): 9540, 92C0	

Όλες οι παραπάνω πιέσεις σχετίζονται με την άσκηση δασοκομικών χειρισμών που δεν είναι ενδεδειγμένοι για τα δασικά οικοσυστήματα της περιοχής ή πραγματοποιούνται με τέτοια ένταση/συχνότητας που τελικά δημιουργεί προβλήματα στο οικοσύστημα.

Για λόγους φυτοπροστασίας, προσβεβλημένα ή νεκρά δέντρα πρέπει να απομακρύνονται από το οικοσύστημα για την αποφυγή εξάρσεων παθογόνων, όμως η απομάκρυνση δεν πρέπει να είναι ολοκληρωτική ώστε να προστατευτεί και η βιοποικιλότητα με τη διατήρηση και πληθυσμών των «παθογόνων». Επίσης, η αραίωση του υπορόφου μπορεί να αποτελεί προσφιλή δασοκομικό χειρισμό τακτικής για την προστασία από τις πυρκαγιές, όμως δεν πρέπει να εφαρμόζεται άκριτα και χωρίς χωρικό σχεδιασμό ο οποίος να προβλέπει τις επιπτώσεις στο βαθμό διατήρησης ων τύπων οικοτόπων. Οι αποψιλωτικές υλοτομίες πρέπει να αποφεύγονται, ιδιαίτερα στα οικοσυστήματα της ΕΖΔ (δάση κωνοφόρων) που δεν μπορεί να πρεμνοβλαστήσουν. Τα πρωτόκολλα αξιολόγησης στα οποία σημειώνονται οι παραπάνω πιέσεις βρίσκονται όλα στο δυτικό τμήμα της ΕΖΔ και αφορούν τον τύπο οικοτόπου 9540, εκτός από ένα που αφορά τον τύπο οικοτόπου 92C0. Καθώς όλα τα πρωτόκολλα στα οποία σημειώνονται οι παραπάνω πιέσεις είναι συγκεντρωμένα σε σχετικά μικρή έκταση, θεωρούμε πως οι πιέσεις επιδρούν με μέτρια ένταση και σημασία αν εξεταστεί η συνολική έκταση της ΕΖΔ.

Μελλοντικά δασοκομικά σχέδια πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την επίδραση των δασοκομικών χειρισμών στο βαθμό διατήρησης των τύπων οικοτόπων.

3. Διαδικασίες παραγωγής ενέργειας και σχετική ανάπτυξη υποδομών

D01	**Αιολική, κυματική και παλιρροιακή ενέργεια, συμπεριλαμβανομένης της υποδομής**
M (Μέτρια): *Rhinolophus ferrumequinum* **H (Υψηλή):** *Centaurea attica ssp. megarensis*	

Τα αιολικά πάρκα που πρόκειται να εγκατασταθούν εντός αλλά και εκτός σε κοντινή απόσταση από την περιοχή, αποτελούν για τα χειρόπτερα απειλή της κατηγορίας «**D01**: Αιολική, κυματική και παλιρροιακή ενέργεια, συμπεριλαμβανομένης της υποδομής» και «**E01**: Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες».

Η δυνητική εγκατάσταση αιολικών πάρκων αποτελεί επίσης σημαντική απειλή υψηλής σημασίας και έντασης για το είδος προτεραιότητας *Centaurea attica ssp. megarensis* του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43. Στην περιοχή των Γερανείων φύεται σχεδόν το σύνολο του πληθυσμού του υποείδους, το οποίο βρίσκεται σε καλή κατάσταση διατήρησης («FV») και διατηρεί σημαντικό αριθμό ατόμων στην περιοχή. Ειδικότερα, οποιαδήποτε ενέργεια (π.χ. διάνοιξη δρόμου ή εγκατάσταση ανεμογεννήτριας) υλοποιηθεί στην περιοχή εξάπλωσης του είδους (περιοχές που καλύπτονται με σερπεντινικό (οφιολιθικό) γεωλογικό υπόστρωμα) θα επιφέρει σημαντικές και μη αναστρέψιμες επιπτώσεις και υποβάθμιση του βαθμού διατήρησης αυτού. Χαρακτηριστική περίπτωση αποτελεί το αιολικό πάρκο με άδεια παραγωγής ΑΔ-01078 στη θέση Πράθι, τμήμα του οποίου χωροθετείται σε θέση με επιβεβαιωμένη παρουσία του είδους σύμφωνα με τα δεδομένα του έργου «Εποπτεία και αξιολόγηση ειδών χλωρίδας κοινοτικού ενδιαφέροντος» (Γεωργίου *et al.*, 2015α).

4. Κατασκευή και λειτουργία συστημάτων μεταφορών

E01	**Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες**
Μ (Μέτρια): *Rhinolophus ferrumequinum* / Τ.Ο.9540, Τ.Ο. εθνικού ενδιαφέροντος 951Β	

Η κύρια πίεση στους τύπους οικοτόπων είναι η διάσπαση της συνέχειας της εξάπλωσής τους με η δημιουργία εκτεταμένης ζώνης κατάληψης. Η πυκνότητα του οδικού δικτύου δεν είναι ιδιαίτερα μεγάλη (βλέπε ενότητα 2.3.1.5-Πυκνότητα οδικού δικτύου) καθώς η ΕΖΔ είναι ορεινή και υπάρχουν πολλές περιοχές με έντονες κλίσεις. Όμως υπάρχουν δασικοί δρόμοι με μεγάλο πλάτος οι οποίοι οδηγούν στις εγκαταστάσεις κεραιών (Πύργος ΟΤΕ). Αυτοί οι δρόμοι προσφέρουν εύκολη πρόσβαση στα μεγαλύτερα υψόμετρα της ΕΖΔ. Από την άλλη, ένα πυκνό και συντηρημένο δασικό οδικό δίκτυο εξυπηρετεί την οργάνωση της δασοπυρόσβεσης και μειώνει το χρόνο απόκρισης των πυροσβεστικών οχημάτων. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για μια ΕΖΔ που αποτελείται κατεξοχήν από οικοσυστήματα με μεγάλη ευφλεκτικότητα. Θα πρέπει να αποφευχθεί η επέκταση του οδικού δικτύου σε περιοχές που η πυκνότητά του είναι ήδη μεγάλη ενώ τυχόν επέκτασή του σε άλλες περιοχές θα πρέπει να συνοδεύεται από μελέτες κόστους-οφέλους οι οποίες θα δικαιολογούν την αναγκαιότητα επέκτασής του.

5. Πιέσεις / Απειλές λόγω ανάπτυξης, κατασκευής και χρήσης οικιστικών, εμπορικών, βιομηχανικών υποδομών και υποδομών αναψυχής.

F01	Μετατροπή από άλλες χρήσεις γης σε κατοικίες, οικισμούς ή περιοχές αναψυχής (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της τροποποίησης των ακτών, των εκβολών και των παράκτιων συνθηκών)
F03	Μετατροπή από άλλες χρήσεις γης σε εμπορικές / βιομηχανικές περιοχές (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της τροποποίησης των ακτών, των εκβολών και των παράκτιων συνθηκών)
L (Χαμηλή) πίεση: Τ.Ο. 3170, 5420, 92C0 / *Testudo graeca, Testudo marginata, Zamenis situla*	

Οι παραπάνω πιέσεις αφορούν τη μετατροπή τη κάλυψης γης από φυσικούς τύπους οικοτόπων σε οικιστικές, εμπορικές η βιομηχανικές χρήσεις γης με συνέπεια τη μείωση της έκτασης που καταλαμβάνουν στην ΕΖΔ. Εντός της ΕΖΔ δεν υπάρχουν καλλιέργειες ούτε οικισμοί. Όμως για την εγκατάσταση των κεραιών στο ανατολικό τμήμα της ΕΖΔ έχει καταστραφεί τμήμα της έκτασης του τύπου οικοτόπου, τόσο στη θέση λειτουργίας των κεραιών όσο και με τη ζώνη κατάληψης του δασικού δρόμου. Βέβαια εκτιμούμε πως η πίεση αυτή δεν είναι σημαντική καθώς αφορά μικρή σχετικά έκταση του τύπου οικοτόπου.

6. Πιέσεις και απειλές στα είδη χλωρίδας

Πιέσεις /απειλές του είδους *Centaurea attica* ssp. *megarensis*	
L05	«Μειωμένη γονιμότητα/ γενετική κατάπτωση (π.χ. αιμομιξία ή ενδογαμία)»
M09	«Φωτιά (φυσικής προέλευσης)»

Η *Centaurea attica* ssp. *megarensis* δαθέτει υγιή πληθυσμό που εκτείνεται σχεδόν σε όλη την έκταση της GR2530005 που καλύπτεται από σερπεντινικά πετρώματα και έχει υψόμετρο μεγαλύτερο των 450-500 m.

Το υποείδος ανταποκρίνεται καλά σε ορισμένες τυχαίες ή εσκεμμένες μεταβολές του ενδιαιτήματός του (π.χ. διάνοιξη ή διαπλάτυνση / συντήρηση δασικών δρόμων, λήψη του σερπεντινικού γεωλογικού πετρώματος για διάφορες χρήσεις) και ο πληθυσμός του δεν επηρεάζεται αρνητικά.

Ως απειλές προσδιορίζονται η πιθανή πρόκληση μεγάλης δασικής πυρκαγιάς (**M09**) που αν κάψει μεγάλη έκταση, ιδιαίτερα εντός του δάσους *Pinus halepensis*, μπορεί να οδηγήσει σε υποβάθμιση του πληθυσμού. Η πυρκαγιά μπορεί να έχει είτε φυσικά είτε ανθρωπογενή αίτια (π.χ. εμπρησμός ή αθέλητη επέκταση εξαιτίας γεωργικών εργασιών ή δραστηριοτήτων αναψυχής). Διαχειριστικά, προτείνονται ενέργειες που αποτρέπουν, προλαμβάνουν ή αντιμετωπίζουν νωρίς τις δασικές πυρκαγιές. Η παρουσία συγγενικών υποειδών της *Centaurea attica* αλλά και άλλων συγγενικών ειδών του ίδιου γένους στο όρος (π.χ. *C. pelia*) μπορεί να οδηγήσει σε φαινόμενα υβριδισμού και γενετικής διάβρωσης του υποείδους *Centaurea attica* ssp. *megarensis* (**L05**). Το φαινόμενο μπορεί να είναι ήδη υπεύθυνο για την παρατηρούμενη φαινοτυπική ποικιλότητας της *C. attica* ssp. *megarensis* και χρειάζεται περισσότερη μελέτη.

7. Γεωλογικά γεγονότα, φυσικές καταστροφές

M09	**Φωτιά (φυσικής προέλευσης)**
L (Ασθενής): *Testudo graeca, Testudo marginata, Zamenis sítula* **M (Μέτρια):** T.O. 951B / *Rhinolophus ferrumequinum, Centaurea attica ssp. megarensis* **H (Υψηλή):** T.O. 9540	

Οι πυρκαγιές στην ευρύτερη περιοχή αποτελούν σημαντική πίεση και απειλή στα φυσικά οικοσυστήματα. Εκείνα που δέχονται τη μεγαλύτερη πίεση είναι οι φυσικοί τύποι οικοτόπων της ευμεσογειακής ζώνης βλάστησης αν και πρόσφατες μελέτες δείχνουν πως οι πυρκαγιές πια αποτελούν απειλή και για οικοσυστήματα της παραμεσογειακής ζώνης βλάστησης (π.χ. τύπος οικοτόπου 9530*). Ανάλυση της απειλής της πυρκαγιάς δίνεται στην ενότητα 2.3.1.5 Εκτίμηση ζωνών επικινδυνότητας εκδήλωσης πυρκαγιάς. Εκεί φαίνεται πως σχεδόν στο σύνολο της έκτασης της ΕΖΔ απαντούν τύποι οικοτόπων (Τ.Ο. 9540) ο οποίοι διακρίνονται από υψηλή ευφλεκτικότητα. Επίσης, σημαντική έκταση της ΕΖΔ, κυρίως στο ανατολικό της τμήμα εντάσσεται στη ζώνη υψηλής επικινδυνότητας έναρξης πυρκαγιάς.

Αξίζει να σημειωθεί πως το σημείο έναρξης της μεγάλη πυρκαγιάς που ξεκίνησε από τα Γεράνεια όρη την 23η Ιουλίου 2018 (βλέπε εικόνα που ακολουθεί), οφειλόταν σε βραχυκύκλωμα σε κολόνα της ΔΕΗ και έκαψε πάνω από 6000 ha βρισκόταν μέσα στη ζώνη υψηλής επικινδυνότητας έναρξης πυρκαγιάς.

Η πυρκαγιά έκαψε περίπου 750 ha εντός της ΕΖΔ GR2530005. Η καμένη έκταση του τύπου οικοτόπου 9540 ανέρχεται σε 687 ha, ενώ αυτή του τύπου οικοτόπου εθνικού ενδιαφέροντος 951B ανέρχεται σε

63 ha. Εντός της ευρύτερη καμένης έκτασης παρατηρούνται νησίδες από θέσεις που δεν κάηκαν και μπορεί να λειτουργήσουν ως θέσεις διασποράς σπερμάτων για την αναγέννηση των πευκοδασών.

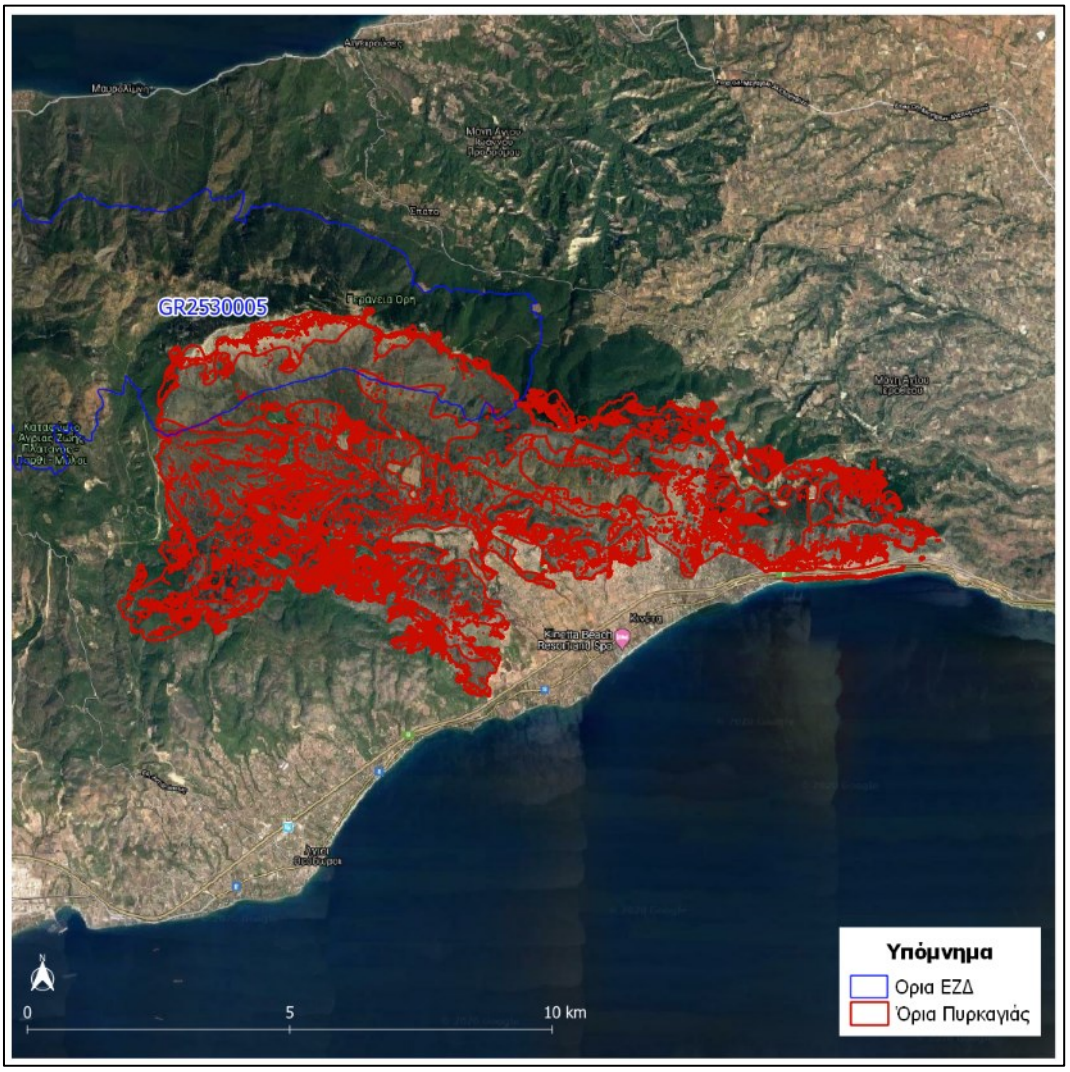

Με βάση τα παραπάνω θεωρούμε πως η πυρκαγιά αποτελεί πίεση ή απειλή με υψηλή ένταση ή σημασία για τους τύπους οικοτόπων της ΕΖΔ και πρέπει να καταρτιστεί επικαιροποιημένο σχέδιο δασοπυρόσβεσης της περιοχής, να επανεκτιμηθεί η επικινδυνότητας των εγκαταστάσεων διανομής ηλεκτρικής ενέργειας και να εκτιμηθεί η αναγέννηση των πληγέντων οικοσυστημάτων στην περιοχή ώστε να εξεταστεί η αναγκαιότητα τεχνητής υποστήριξης της αναγέννησης με αναδασώσεις ή άλλες ενέργειες.

Ερπετοπανίδα: Σε ότι αφορά τις χερσαίες χελώνες και τα φίδια, αποτελεί απειλή για τα είδη στις ΟΧΕ παρουσίας τους και κυρίως στις ΟΧΕ όπου αναμένεται να έχουν υψηλή παρουσία (δάση και δασικές εκτάσεις). Η πυρκαγιά προκαλεί άμεσα τη θανάτωση ατόμων, κυρίως των πιο δυσκίνητων ειδών όπως οι χελώνες, και έμμεσα την καταστροφή της βλάστησης που λειτουργεί ως καταφύγιο για τα ερπετά. Για την ομάδα των ερπετών αποτελεί προσωρινού χαρακτήρα απειλή, δεδομένου ότι μετά την πυρκαγιά τα περισσότερα είδη ευνοούνται λόγω της δημιουργίας ξέφωτων και της έξαρσης εδώδιμων ειδών [βλέπε ανάλυση παραγράφου Γ. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2].

GR2530007 - "Κορινθιακός Κόλπος" (ΤΚΣ)

1. Θαλάσσια συστήματα μεταφοράς

Πιέσεις από τους δίαυλους ναυσιπλοΐας (συγκρούσεις με σκάφη και ηχορύπανση)	
Ε02	«Μεταφορικές δραστηριότητες ναυσιπλοΐας και οχηματαγωγών»
Ε03	«Δίαυλοι ακτοπλοϊκών γραμμών (εμπορικών και επιβατικών) και η υποδομή αγκυροβόλησης (π.χ. κανάλια, βυθοκόρηση)»
Μ (Μέτρια): θαλάσσια περιοχή όπου απαντάται τα είδη *Caretta caretta* και *Chelonia mydas* (ΟΧΕ τροφοληψίας) **Μ (Μέτρια):** θαλάσσια περιοχή όπου απαντώνται τα είδη *Tursiops truncatus*, *Stenella coeruleoalba, Delphinus delphis* και *Grampus griseus* (ΟΧΕ τροφοληψίας)	

Αφορά στις επιπτώσεις από την πίεση / απειλή των θαλάσσιων μεταφορικών δραστηριοτήτων: α) στα είδη ***Caretta caretta*** και ***Chelonia mydas*** λόγω συγκρούσεων με σκάφη και β)στα είδη ***Tursiops truncatus*, *Stenella coeruleoalba, Delphinus delphis*** και ***Grampus griseus*** λόγω αυξημένου κινδύνου τραυματισμού από πρόσκρουση με πλοία, αυξημένη όχληση μέσω του ανθρωπογενούς υποβρύχιου περιβαλλοντικού θορύβου, στρες και τραυματισμούς, καθώς και προσωρινή ή μόνιμη απώλεια ακοής και αλλαγή της συμπεριφοράς των ζώων (βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2).

2. Ανάπτυξη, κατασκευή και χρήση οικιστικών, εμπορικών υποδομών και υποδομών αναψυχής

Πιέσεις από θαλάσσια αναψυχή, θαλάσσιες ψυχαγωγικές δραστηριότητες (κίνηση ταχύπλοων σκαφών)	
F07	«Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής»
Μ (Μέτρια): - σε περιοχές που απαντάται το είδος *Monachus monachus* (ΟΧΕ τροφοληψίας) και χαρακτηρίζονται από ήπια έως μέτρια τουριστική δραστηριότητα - σε περιοχές που απαντώνται τα είδη *Caretta caretta* και *Chelonia mydas* (ΟΧΕ τροφοληψίας) - σε περιοχές που απαντάται το είδος *Pinna nobilis* - σε περιοχές που απαντώνται τα κητώδη είδη *Tursiops truncates, Stenella coeruleoalba, Delphinus delphis, Grampus griseus*	**Η (Υψηλή):** - τους θερινούς μήνες σε περιοχές που απαντάται το είδος *Monachus monachus* (ΟΧΕ τροφοληψίας) και καταγράφεται έντονη τουριστική δραστηριότητα - τους θερινούς μήνες σε περιοχές που απαντώνται τα είδη *Caretta caretta* και *Chelonia mydas* (ΟΧΕ τροφοληψίας) και καταγράφεται έντονη τουριστική δραστηριότητα - τους θερινούς μήνες σε περιοχές που απαντάται το είδος *Tursiops truncatus* και καταγράφεται έντονη τουριστική δραστηριότητα

Αφορά κυρίως στην κίνηση ταχύπλοων σκαφών, ως δραστηριότητα αναψυχής είτε ιδιωτών, είτε επιχειρήσεων ενοικίασης μηχανοκίνητων μέσων θαλάσσιας αναψυχής και έχει επιπτώσεις στη θαλάσσια χελώνα ***Caretta caretta***, στην πράσινη χελώνα (***Chelonia mydas***), στη φώκια (***Monachus monachus***), το ρινοδέλφινο (***Tursiops truncatus***), το ζωνοδέλφινο (***Stenella coeruleoalba,*** το σταχτοδέλφινο (***Grampus griseus)*** και το κοινό δελφίνι (***Delphinus delphis)*** και την πίννα (***Pinna nobilis***) (βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2).

Καταστροφή και υποβάθμιση βιοτόπων αναπαραγωγής *Monachus monachus* λόγω ανθρωπογενών παραγόντων	
F07	«Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής»
F24	«Οικιστικές ή ψυχαγωγικές δραστηριότητες και δομές που παράγουν θόρυβο, φως, θερμότητα ή άλλες μορφές ρύπανσης»
F25	«Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που παράγουν θόρυβο, φως ή θερμότητα ή άλλες μορφές ρύπανσης»
Μ (Μέτρια): Για τα θαλάσσια σπήλαια που αποτελούν ΟΧΕ αναπαραγωγής του είδους *Monachus monachus*	**Η (Υψηλή):** - τους θερινούς μήνες σε περιοχές που απαντάται το είδος *Monachus monachus* (ΟΧΕ αναπαραγωγής) και παρουσιάζουν έντονη τουριστική δραστηριότητα

Αφορά ανθρωπογενείς παράγοντες που καθιστούν την ΟΧΕ αναπαραγωγής μη-κατάλληλη ή μη-προσβάσιμη (πιέσεις και απειλές). Σχετίζονται με την αλλοίωση βιοτόπων των θαλάσσιων σπηλαίων (βιοτόπων αναπαραγωγής *Monachus monachus*) λόγω και όχληση της φώκιας στις θέσεις αναπαραγωγής από δραστηριότητες όπως το κολύμπι, η αυτόνομη / ελεύθερη κατάδυση, οι εξερευνήσεις με σκάφος και το καγιάκ, σε συνδυασμό με διείσδυση σε θαλάσσια σπήλαια (F07, F24, F25).

3. Άλλες ανθρωπογενείς Πιέσεις / Απειλές

Ηχορύπανση από γεωλογικές ακουστικές έρευνες	
H08	Άλλες ανθρώπινες οχλήσεις και διαταραχές
Μ (Μέτρια): *Tursiops truncatus, Stenella coeruleoalba, Delphinus delphis* και *Grampus griseus*	

Ο Κορινθιακός κόλπος αποτελεί περιοχή υψηλού γεωλογικού ενδιαφέροντος, και οι αντίστοιχες ακουστικές έρευνες δεν είναι σπάνιες (*Taylor et al.*, 2011; Beckers *et al.*, 2015). Οι δραστηριότητες αυτές αποτελούν μεσοπρόθεσμη απειλή, μέτριας (Μ) έντασης για τα είδη *Tursiops truncatus, Stenella coeruleoalba*, *Delphinus delphis* και *Grampus griseus* (βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2).

4. Δραστηριότητες αλιείας – Παράνομη θανάτωση θαλάσσιων ειδών

Πιέσεις από άσκηση αλιευτικών δραστηριοτήτων (ερασιτεχνική και επαγγελματική αλιεία)	
G01	«Συγκομιδή θαλάσσιων αλιευμάτων και οστρακοειδών (επαγγελματική, ερασιτεχνική) που προκαλεί μείωση πληθυσμών ειδών/θηραμάτων και όχληση των ειδών»
Μ (Μέτρια): - σε όλη τη διάρκεια του έτους για τη θαλάσσια περιοχή όπου απαντώνται τα είδη *Caretta caretta* και *Chelonia mydas* - θαλάσσια περιοχή όπου απαντώνται τα κητώδη *Tursiops truncatus, Stenella coeruleoalba, Delphinus delphis, Grampus griseus* και το είδος *Monachus monachus.* - για τους Τ.Ο. 1110, 1120*	**Η (Υψηλή):** - για τον Τ.Ο. 1170, 1150* - θαλάσσια περιοχή όπου απαντάται το είδος *Pinna nobilis*

G03	«Συλλογή θαλάσσιων αλιευμάτων και οστρακοειδών (επαγγελματική, ερασιτεχνική) που προκαλεί φυσικές απώλειες και διαταραχή των βενθικών ενδιαιτημάτων»
Η (Υψηλή): θαλάσσια περιοχή όπου απαντάται το είδος *Pinna nobilis* / Τ.Ο. 1170, 1150*	
G10	«Παράνομο κυνήγι/θανάτωση»
Μ (Μέτρια): - σε όλη τη διάρκεια του έτους για τη θαλάσσια περιοχή όπου απαντώνται τα είδη *Monachus monachus* (ΟΧΕ τροφοληψίας και αναπαραγωγής), *Chelonia mydas* και *Caretta caretta* (ΟΧΕ τροφοληψίας) - θαλάσσια περιοχή όπου απαντώνται τα κητώδη *Tursiops truncatus, Stenella coeruleoalba, Delphinus delphis, Grampus griseus*	**Η (Υψηλή):** θαλάσσια περιοχή όπου απαντάται το είδος *Pinna nobilis*
G11	«Παράνομη συγκομιδή, συλλογή και λήψη»
Μ (Μέτρια): για τους Τ.Ο. 1110, 1120*	**Η (Υψηλή):** - θαλάσσια περιοχή όπου απαντάται το είδος *Pinna nobilis* - για τον Τ.Ο. 1170, 1150* - θαλάσσια περιοχή όπου απαντάται το είδος *Lithophaga lithophaga* (Τ.Ο. 1170)
G12	«Τυχαία θανάτωση (λόγω δραστηριοτήτων αλιείας και κυνηγιού)».
Μ (Μέτρια): - σε όλη τη διάρκεια του έτους για τη θαλάσσια περιοχή όπου απαντώνται τα είδη *Caretta caretta, Chelonia mydas* και *Monachus monachus* (ΟΧΕ τροφοληψίας) - θαλάσσια περιοχή όπου απαντώνται τα κητώδη *Tursiops truncatus, Stenella coeruleoalba, Delphinus delphis, Grampus griseus*	**Η (Υψηλή):** θαλάσσια περιοχή όπου απαντάται το είδος *Pinna nobilis*
G15	Τροποποίηση των παράκτιων συνθηκών για θαλάσσια υδατοκαλλιέργεια
Μ (Μέτρια): - για τους Τ.Ο. 1110, 1120*, 1170 - θαλάσσια περιοχή όπου απαντώνται τα κητώδη *Tursiops truncatus* και *Monachus monachus*	**Η (Υψηλή):** θαλάσσια περιοχή όπου απαντάται το είδος *Pinna nobilis*
G16	Θαλάσσια υδατοκαλλιέργεια που προκαλεί θαλάσσια ρύπανση
Μ (Μέτρια): - για τους Τ.Ο. 1110, 1120*, 1170 - θαλάσσια περιοχή όπου απαντώνται τα κητώδη *Tursiops truncatus* και *Monachus monachus*	**Η (Υψηλή):** - για τη θαλάσσια περιοχή όπου απαντάται το είδος *Pinna nobilis* - για τον Τ.Ο. 1150*
G19	Άλλες επιπτώσεις από τη θαλάσσια υδατοκαλλιέργεια, συμπεριλαμβανομένων των υποδομών
Μ (Μέτρια): - για τους Τ.Ο. 1110, 1120*, 1170	**Η (Υψηλή):** - για τη θαλάσσια περιοχή όπου απαντάται το είδος *Pinna nobilis*

- θαλάσσια περιοχή όπου απαντώνται τα κητώδη *Tursiops truncatus* και *Monachus monachus*	- για τον Τ.Ο. 1150*

Αφορά στις επιπτώσεις που έχουν οι επαγγελματικές και ερασιτεχνικές αλιευτικές δραστηριότητες στους θαλάσσιους τύπους οικοτόπων Τ.Ο. **1150*** «Λιμνοθάλασσες», **1120*** «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia* (Posidonion oceanicae)», **1170** «Ύφαλοι» και **1110** «Αμμώδεις εκτάσεις». Οι πιέσεις είναι μακροχρόνιες, μόνιμες και άμεσες, ενώ η συνέχισή τους συνιστά μεσοπρόθεσμη απειλή. Υπάρχουν περιοχές απαγόρευσης αλιείας όπως περιγράφονται από τα κατά τόπους λιμεναρχεία (βλ. **Πίνακες 2.3.1.2.1-11 έως 13 του Τεύχους Τεκμηρίωσης**) με τις σχετικές τοπικές απαγορεύσεις αλλά η αλιευτική πίεση παραμένει μεγάλη τόσο από επαγγελματίες όσο και από ερασιτέχνες καθώς και από παράνομη συλλογή ειδών, κυρίως η συλλογή πετροσωλήνα *Lithophaga lithophaga* με καταστροφή του βιοτόπου (Τ.Ο. 1170).

Αφορά επίσης στις επιπτώσεις που έχουν οι επαγγελματικές και ερασιτεχνικές αλιευτικές δραστηριότητες στη θαλάσσια χελώνα (***Caretta caretta)***, στην πράσινη χελώνα (***Chelonia mydas***), στη φώκια (***Monachus monachus***), το ρινοδέλφινο (***Tursiops truncatus***), το ζωνοδέλφινο (***Stenella coeruleoalba)***, το κοινό δελφίνι (***Delphinus delphis)*** και το σταχτοδέλφινο (***Grampus griseus***) είτε μέσω τυχαίας θανάτωσης των ειδών κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων, είτε μέσω σκόπιμης θανάτωσης/τραυματισμού αυτών, είτε μέσω έμμεσης μείωσης της διαθεσιμότητας τροφής [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2]. Οι πιέσεις είναι μακροχρόνιες, μόνιμες και άμεσες, ενώ η συνέχισή τους συνιστά μεσοπρόθεσμη απειλή. Τέλος, αφορά τις επιπτώσεις στο είδος ***Pinna nobilis*** από τη μηχανική διαταραχή που προκαλείται από το σύρσιμο των αλιευτικών εργαλείων (τράτες και δίχτυα βυθού), σχοινιών, καδένων, και αγκυρών στο βυθό από επαγγελματικά αλιευτικά σκάφη ή σκάφη αναψυχής [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2). Οι πιέσεις είναι μακροχρόνιες, μόνιμες και άμεσες, ενώ η συνέχισή τους συνιστά μεσοπρόθεσμη απειλή.

Οι επιπτώσεις των υδατοκαλλιεργειών χαρακτηρίζονται ως μέτριες για τους τύπους οικοτόπων 1110, 1120*, 1170, καθώς και για τα θαλάσσια θηλαστικά *Tursiops truncatus* και *Monachus monachus*. Εξαίρεση αποτελεί ο τ.ο. 1150* όπου η απειλή είναι υψηλή λόγω του κλειστού χαρακτήρα της λιμνοθάλασσας που περιορίζει σημαντικά την ανανέωση υδάτων. Η απειλή αυτή είναι μακροχρόνια, μόνιμη και άμεση. Σε ότι αφορά το είδος *Pinna nobilis* οι επιπτώσεις των υδατοκαλλιεργιών χαρακτηρίζονται ως υψηλές λαμβάνοντας υπόψη το κρίσιμο καθεστώς του είδους τα τελευταία χρόνια, εξαιτίας των μαζικών περιστατικών θνησιμότητας που έχουν καταγραφεί σε εθνικό και μεσογειακό επίπεδο. Ειδικότερα στον Κορινθιακό, πρόσφατες μελέτες (Zotou et al., 2020) έχουν δείξει ότι οι πληθυσμοί της πίνας έχουν υποστεί δραματική μείωση. Και σε αυτήν την περίπτωση, οι πιέσεις θεωρούνται μακροχρόνιες, μόνιμες και άμεσες, ενώ η συνέχισή τους συνιστά μεσοπρόθεσμη απειλή.

5. Θαλάσσια ρύπανση (χημική ρύπανση και ρύπανση από πλαστικά και άλλα υλικά)

Χημική ρύπανση του θαλάσσιου/παράκτιου περιβάλλοντος	
Α28	«Γεωργικές δραστηριότητες που προκαλούν θαλάσσια ρύπανση»
Μ (Μέτρια): - Για το είδος *Monachus monachus* - *Για τα κητώδη Tursiops truncatus, Stenella coeruleoalba, Delphinus delphis, Grampus griseus* - Σε περιοχές που απαντάται το είδος *Pinna nobilis* - Τ.Ο. 1120*, 1170	

F20	«Οικιακές δραστηριότητες ή δραστηριότητες αναψυχής και σχετιζόμενες δομές που προκαλούν θαλάσσια ρύπανση (εξαιρουμένης της μακρο- και μικρο-σωματιδιακής ρύπανσης)»,
Μ (Μέτρια): - Για το είδος *Monachus monachus* - *Για τα κητώδη Tursiops truncatus, Stenella coeruleoalba, Delphinus delphis, Grampus griseus* - Σε περιοχές που απαντάται το είδος *Pinna nobilis* - Τ.Ο. 1120*, 1170	
F21	«Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που προκαλούν θαλάσσια ρύπανση (εξαιρουμένης της θαλάσσιας μακρο- και μικρο- σωματιδιακής ρύπανση)»
Μ (Μέτρια): - Για το είδος *Monachus monachus* - *Για τα κητώδη Tursiops truncatus, Stenella coeruleoalba, Delphinus delphis, Grampus griseus* - Σε περιοχές που απαντάται το είδος *Pinna nobilis* - Τ.Ο. 1120*, 1170	
J02	«Μεικτής προέλευσης ρύπανση θαλάσσιων υδάτων (θαλάσσια και παράκτια)»
Μ (Μέτρια): - Για το είδος *Monachus monachus* - *Για τα κητώδη Tursiops truncatus, Stenella coeruleoalba, Delphinus delphis, Grampus griseus* - Σε περιοχές που απαντάται το είδος *Pinna nobilis* - Για τις θαλάσσιες χελώνες *Caretta caretta* και *Chelonia mydas* - Τ.Ο. 1120*, 1170	

Μελέτες της ΜΚΟ ΟΖΟΝ[72] καταδεικνύουν το γεγονός πως η συσσώρευση απορριμμάτων σε δυσπρόσιτες και απρόσιτες ακτές είναι μεγάλη - συχνά μεγαλύτερη απ' ότι στις προσβάσιμες-επισκέψιμες ακτές οι οποίες καθαρίζονται - έστω και σποραδικά - από δήμους, εθελοντικές οργανώσεις και ιδιώτες. Χαρακτηριστικό της ρύπανσης στις δυσπρόσιτες και απρόσιτες ακτές είναι η μεγάλη συγκέντρωση ελαφριών αντικειμένων όπως διογκωμένη πολυστερίνη (φελιζόλ) και πάσης φύσεως συσκευασίες, κυρίως ζελατίνες.

Κύριες πηγές από πλευράς πλαστικών είναι η ιχθυοκαλλιέργεια (σημαδούρες, πλωτήρες, διογκωμένη πολυστερίνη που χρησιμοποιείται ως γέμιση σε σημαδούρες, πλωτήρες και δακτύλιους κλωβών για τη βελτίωση της πλευστότητας αυτών, συνθετικά σχοινιά, σάκοι ιχθυοτροφών, ιχθυοκιβώτια από διογκωμένη πολυστερίνη, καδρόνια από παλέτες, δίχτυα ιχθυοκαλλιέργειας κ.α.), από την επαγγελματική αλιεία (ιχθυοκιβώτια από διογκωμένη πολυστερίνη, συνθετικά σχοινιά, δίχτυα αλιείας κ.α.) αλλά και από άλλες πηγές (όπως δραστηριότητες αναψυχής, γεωργία καθώς επίσης και τα δίκτυα όβριων υδάτων) καθώς τα απορρίμματα μεταφέρονται σε μεγάλες αποστάσεις με τη βοήθεια του ανέμου, του κυμματισμού και των ρευμάτων.

Στη νοτιοανατολική ακτή του Κορινθιακού λόγω των κυρίαρχων βορειοδυτικών ανέμων, εκτός από τους μεγάλους όγκους απορριμμάτων στις ακτές και την ταχεία αναπλήρωση των ρυπαντικών φορτίων μετά από καθαρισμούς παρατηρούνται υψηλές συγκεντρώσεις επιπλεόντων μακροαπορριμμάτων αλλά και επιπλεόντων μικροπλαστικών.

Οι πιέσεις αφορούν στις επιπτώσεις της θαλάσσιας ρύπανσης στα είδη *Tursiops truncatus, Stenella coeruleoalba, Delphinus delphis, Grampus griseus, Monachus monachus, Pinna nobilis, Caretta caretta, Chelonia mydas*, καθώς και στους τύπους οικοτόπων 1120* και 1170. Αναλυτικά στοιχεία για τη ρύπανση της περιοχής καθώς και για τις επιπτώσεις της ρύπανσης στα θαλάσσια είδη πανίδας αναλύθηκαν στην παράγραφο Α. της παρούσας ενότητας (2.3.1.5.2). Επισημαίνεται ότι σημαντικό

[72] https://www.ozon-ngo.gr/news_det.php?id=61

στοιχείο ρύπανσης είναι η «κόκκινη λάσπη» (ερυθρά ιλύς, red mud) που προκύπτει ως στερεό απόβλητο κατά τη διαδικασία παραγωγής αλουμίνας, η οποία καλύπτει σημαντικό τμήμα του πυθμένα του Κορινθιακού Κόλπου και περιέχει αυξημένες συγκεντρώσεις βαρέων μετάλλων και ραδιονουκλιδίων (Papatheodorou *et al.*, 2005) [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2).

Ρύπανση από πλαστικά και άλλα υλικά και κατάποση στερεών απορριμμάτων	
F22	«Οικιστικές ή ψυχαγωγικές δραστηριότητες και δομές που προκαλούν θαλάσσια μακρο- και μικρο-σωματιδιακή ρύπανση (π.χ. πλαστικές σακούλες, πολυστερίνη)»
Μ (Μέτρια): - Για το είδος *Monachus monachus* - *Για τα κητώδη Tursiops truncatus, Stenella coeruleoalba, Delphinus delphis, Grampus griseus* - Για τις θαλάσσιες χελώνες *Caretta caretta* και *Chelonia mydas* - Τ.Ο. 1120*, 1170	
F23	«Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που προκαλούν θαλάσσια μικρο- και μακρο-σωματιδιακή ρύπανση (π.χ. πλαστικές σακούλες, πολυστερίνη)»
Μ (Μέτρια): - Για το είδος *Monachus monachus* - *Για τα κητώδη Tursiops truncatus, Stenella coeruleoalba, Delphinus delphis, Grampus griseus* - Για τις θαλάσσιες χελώνες *Caretta caretta* και *Chelonia mydas* - Τ.Ο. 1120*, 1170	

Οι πιέσεις αφορούν στις επιπτώσεις της θαλάσσιας ρύπανσης από στερεά απορρίμματα (αιωρούμενα πλαστικά αντικείμενα, μικροπλαστικά, υφάσματα κ.λπ.) στα είδη *Tursiops truncatus, Stenella coeruleoalba, Delphinus delphis, Grampus griseus, Monachus monachus, Caretta caretta, Chelonia mydas* και στους τύπους οικοτόπων 1120* και 1170. Αφορούν επίσης και στις πιέσεις από τη ρίψη στερεών υλικών και υπολειμμάτων στην παράκτια ζώνη κατά τη διάρκεια χερσαίων κατασκευαστικών έργων. [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2). Οι δραστηριότητες που παράγουν πλαστικά και άλλα υλικά που παράγουν θαλάσσια μακρο- και μικρο-σωματιδιακή ρύπανση ασκούνται εκτός ΤΚΣ.

6. Πιέσεις / Απειλές σχετικές με διαδικασίες παραγωγής ενέργειας και σχετική ανάπτυξη υποδομών

D03	**Ηλιακή ενέργεια, συμπεριλαμβανομένης της υποδομής**
Η (Υψηλή): *Pinna nobilis, Caretta caretta, Chelonia mydas* / Τ.Ο. 1150*, 1110, 1120*, 1170 **Μ (Μέτρια):** *Monachus monachus, Tursiops truncatus, Stenella coeruleoalba, Delphinus delphis, Grampus griseus*	
D06	«Μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας και επικοινωνιών (καλώδια)»
Μ (Μέτρια): Τ.Ο. *Pinna nobilis* / 1150*, 1110, 1120*, 1170, 8330	
D11	«Παραγωγή ενέργειας και δραστηριότητες μεταφοράς που προκαλούν ηχορύπανση»
Η (Υψηλή): *Tursiops truncatus, Stenella coeruleoalba, Delphinus delphis, Grampus griseus* **Μ (Μέτρια):** *Monachus monachus, Caretta caretta, Chelonia mydas*	
D12	«Παραγωγή ενέργειας και δραστηριότητες μεταφοράς που παράγουν φωτορύπανση, θερμότητα ή άλλες μορφές ρύπανσης»
Η (Υψηλή): *Pinna nobilis, Caretta caretta, Chelonia mydas* / Τ.Ο. 1150*, 1110, 1120*, 1170 **Μ (Μέτρια):** *Monachus monachus, Tursiops truncatus, Stenella coeruleoalba, Delphinus delphis, Grampus griseus*	

Οι υπεράκτιες φωτοβολταϊκές εγκαταστάσεις μπορούν να συμβάλουν στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής· ωστόσο, σε περιοχές με σημαντικούς θαλάσσιους τύπους οικοτόπων η παρουσία τους ενδέχεται να επηρεάσει τοπικά τα θαλάσσια οικοσυστήματα. Κατά τις φάσεις κατασκευής και λειτουργίας μπορεί να προκληθούν φυσικές αλλοιώσεις του βυθού, οι οποίες ενδέχεται να βλάψουν τις βενθικές κοινότητες και να διαταράξουν τα ενδιαιτήματα των θαλάσσιων ειδών (Benjamins *et al.*, 2024). Επιπλέον, η σκίαση από τους ηλιακούς συλλέκτες μπορεί να μεταβάλει τη διείσδυση του φωτός, επηρεάζοντας τους φωτοσυνθετικούς οργανισμούς και το ευρύτερο τροφικό πλέγμα (Hooper *et al.*, 2020; Karpouzoglou *et al.*, 2020).

Προβληματισμός υπάρχει και για τα πιθανά ηλεκτρομαγνητικά πεδία και τον θόρυβο που παράγονται κατά την εγκατάσταση και τη συντήρηση, οι οποίοι μπορεί να επηρεάσουν τη συμπεριφορά των θαλάσσιων θηλαστικών και των ψαριών. Για τα θαλάσσια θηλαστικά, οι επιπτώσεις συνδέονται με την αλλοίωση των ενδιαιτημάτων, τους κινδύνους σύγκρουσης και τις αλλαγές στη διαθεσιμότητα της λείας, γεγονός που μπορεί να επηρεάσει τα πρότυπα τροφοληψίας των κητωδών (Benjamins *et al.*, 2024). Η φυσική παρουσία των ηλιακών συλλεκτών δύναται επίσης να τροποποιήσει το τοπικό ακουστικό περιβάλλον, επηρεάζοντας την πλοήγηση και την επικοινωνία των κητωδών. Επιπλέον, οι κατασκευαστικές δραστηριότητες, όπως η αγκύρωση και η εγκατάσταση θεμελίων, μπορούν να προκαλέσουν ηχορύπανση που διαταράσσει τη συμπεριφορά των κητωδών ή να οδηγήσουν σε εκτόπισή τους από κρίσιμα ενδιαιτήματα. Επιπλέον, οι κατασκευαστικές δραστηριότητες, όπως η αγκύρωση και η εγκατάσταση θεμελίων, μπορεί να προκαλέσουν ηχορύπανση που διαταράσσει τη συμπεριφορά των κητωδών ή προκαλεί εκτόπιση από κρίσιμα ενδιαιτήματα (Reilly *et al.*, 2022; Benjamins *et al.*, 2024).

Στην περιοχή του Κορινθιακού, όπου προγραμματίζεται η εγκατάσταση πλωτών φωτοβολταϊκών, απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή ως προς τις πιθανές επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα.

7. Ξενικά και χωροκατακτητικά είδη

Πιέσεις και απειλές που οφείλονται σε εισβλητικά είδη	
I01	«Εισβλητικά ξενικά είδη που αφορούν την ΕΕ»
Η (Υψηλή) απειλή: Τ.Ο 1120*, 1170 / για τις θαλάσσιες περιοχές με παρουσία του είδους *Pinna nobilis* όπου είναι γνωστή η παρουσία άλλων ξενικών ειδών εκτός του *Haplosporidium pinnae*	
I02	«Άλλα εισβλητικά ξενικά είδη (εκτός των ειδών που αφορούν την ΕΕ)»
Η (Υψηλή): Τ.Ο. 1120*, 1170	

Δεν αναφέρεται η παρουσία στην περιοχή GR2530007 θαλάσσιων ειδών που περιλαμβάνονται στον σήμερα ισχύοντα κατάλογο εισβλητικών ξενικών ειδών που αφορούν την Ευρωπαϊκή Ένωση[73] (**I01**) . Όμως, ο κατάλογος επικαιροποιείται συνεχώς, τελευταία και με θαλάσσια είδη. Στην περιοχή GR2530007 η βασική αιτία εισβολής είναι από τη διώρυγα του Σουέζ και τη ναυσιπλοΐα και λιγότερο από τις υδατοκαλλιέργειες (Katsanevakis *et al.*, 2016). Ωστόσο, θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι στην Ελλάδα δεν επιτρέπεται πλέον η καλλιέργεια των εν λόγω ειδών (μη αυτόχθονων), βάσει του ισχύοντος νομικού πλαισίου αδειοδότησης των υδατοκαλλιεργειών, (Καν.(ΕΚ) 708/2007 και υπ' αριθ. 1333/153983/8.11.2018 ΥΑ-ΦΕΚ 5158Β/2018).

Τα εισβλητικά ξενικά είδη που αφορούν την ΕΕ (I01) κρίνονται ως **απειλή Η** (Υψηλής) σημασίας/επίπτωσης για τους θαλάσσιους Τ.Ο 1120 και 1170. Κατά συνέπεια, η σημασία/επίπτωση

[73] https://ec.europa.eu/environment/nature/invasivealien/list/index_en.htm

της πίεσης/απειλής από την παρουσία άλλων εισβλητικών ξενικών ειδών (I02) στους Τ.Ο. 1110, 1120, 1170, ιδιαίτερα στον 1170, κρίνεται σύμφωνα με τα διαθέσιμα δεδομένα **Η** (Υψηλή).

Τέλος, υπάρχουν επιβεβαιωμένες μελέτες και καταγραφές που αναφέρουν υψηλό ποσοστό μαζικής θνησιμότητας των πληθυσμών του είδους ***Pinna nobilis***, και για το λόγο αυτό η πίεση από ξενικά/εισβλητικά είδη (I01) αξιολογείται ως Η (υψηλή).

8. Φυσικές διεργασίες (εκτός καταστροφών και διαδικασιών που προκλήθηκαν από ανθρωπογενή δραστηριότητα ή κλιματική αλλαγή)

Απειλές από Διαειδικές σχέσεις	
L06	«Διαειδικές σχέσεις (ανταγωνισμός, θήρευση, παρασιτισμός, παθογόνα)»
Η (Υψηλή): για όλες τις περιοχές στις οποίες απαντάται το είδος *Pinna nobilis*	

Αφορά στην απειλή εξάπλωσης του παρασίτου *Haplosporidium pinnae* που προκαλεί μαζικές θανατώσεις των πληθυσμών του είδους ***Pinna nobilis*** και έχουν καταγραφεί στην περιοχή σε μεγάλο ποσοστό των πληθυσμών, και αποτελεί άμεση υπό εξέλιξη απειλή [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2].

9. Φυσικές καταστροφές

Απειλές καταστροφής και υποβάθμισης βιοτόπων αναπαραγωγής του *Monachus monachus* (φυσικοί παράγοντες που καθιστούν την ΟΧΕ αναπαραγωγής μη-κατάλληλη ή μη-προσβάσιμη)	
M07	«Καταιγίδες, κυκλώνες»
Μ (Μέτρια): για τις θέσεις αναπαραγωγής (θαλάσσια σπήλαια)	

Αφορά στο ενδεχόμενο η στάθμη της θάλασσας να ανέβει λόγω έντονων φυσικών φαινομένων και τα κύματα να καλύψουν το τμήμα των παραλιών εντός των σπηλαίων που αναπαράγεται η φώκια, ή να κατακλύσει τους διαθέσιμους θύλακες αέρα, ειδικά για το διάστημα που τα νεογνά παραμένουν εντός των σπηλαίων.

10. Κλιματική αλλαγή

N01	**«Μεταβολές θερμοκρασίας (π.χ. άνοδος θερμοκρασίας και ακραίες τιμές) λόγω κλιματικής αλλαγής»**
Μ (Μέτρια): *Caretta caretta, Chelonia mydas* / Τ.Ο. 1150*, 1110, 1120*, 1170, 8330 **Η (Υψηλή):** *Pinna nobilis*	
N04	«Μεταβολές της στάθμης της θάλασσας και της έκθεσης (παράκτιων βιοκοινοτήτων) στον κυματισμό λόγω κλιματικής αλλαγής»
Μ (Μέτρια): *Monachus monachus, Caretta caretta, Chelonia mydas* / Τ.Ο. 1150*, 1110, 1120*, 1170, 8330	
N05	«Αλλαγή της θέσης, του μεγέθους και / ή της ποιότητας των ενδιαιτημάτων λόγω κλιματικής αλλαγής»
Μ (Μέτρια): *Monachus monachus, , Caretta caretta, Chelonia mydas* / Τ.Ο. 1150*, 1110, 1120*, 1170, 8330 **Η (Υψηλή):** *Pinna nobilis*	
N06	Αποσυγχρονισμός των βιολογικών / οικολογικών διεργασιών λόγω κλιματικής αλλαγής

Μ (Μέτρια): Τ.Ο. 1150*, 1110, 1120*, 1170, 8330 **Η (Υψηλή):** *Pinna nobilis*

Τύποι οικοτόπων: Οι απειλές αφορούν τον ευρύτερο κίνδυνο που διατρέχουν όλοι οι τύποι οικοτόπων από τις μεταβολές που αναμένετε να φέρει η κλιματική αλλαγή. Επισημαίνεται ότι απειλές λόγω κλιματικής αλλαγής δύναται να αφορούν: α) την επιρροή των μεταβολών της θερμοκρασίας (απότομης αύξησης θερμοκρασίας κατά τη διάρκεια θερμών κυμάτων, και μη) στη φυσιολογία στενόθερμων ειδών (N01), β) την επιρροή των μεταβολών της στάθμης της θάλασσας και την έκθεση στον κυματισμό (N04), γ) την οξύνιση των θαλασσίων υδάτων καθώς και δ) την αλλαγή σε ενδιαιτήματα εντός της θαλάσσιας περιοχής που χρησιμοποιούνται από είδη για καταφύγιο/τροφοληψία/αναπαραγωγή (N05).

Θαλάσσια πανίδα: Αφορά τον κατακλυσμό των θαλάσσιων σπηλαίων που αποτελούν βιότοπο αναπαραγωγής της φώκιας (***Monachus monachus***) λόγω της ανόδου της στάθμης της θάλασσας (N01, N04). Οδηγεί σε καταστροφή / μη-διαθεσιμότητα των χερσαίων ενδιαιτημάτων αναπαραγωγής της φώκιας (Τ.Ο. 8330). Όμοια η άνοδος της θαλάσσιας στάθμης προκαλεί τη διάβρωση των ακτών μειώνοντας τον διαθέσιμο χώρο στις περιοχές ωοτοκίας της καρέτα (***Caretta caretta***) και δύναται να κατακλύσει τις φωλιές με νερό μειώνοντας την αναπραγωγική τους επιτυχία. Η αύξηση της θερμοκρασίας επηρεάζει τη διαθεσιμότητα τροφής, την επιβίωση και την αναπαραγωγική επιτυχία τους ευνοώντας το ποσοστό θηλυκών νεοσσών *C. caretta*. η άνοδος της θερμοκρασίας έχει επίπτωση στα θαλάσσια ενδιαιτήματα της *C. caretta* και ***Chelonia mydas***. Η άνοδος της θερμοκρασίας και η όξυνση της θάλασσας λειτουργούν συνδυαστικά και μπορεί να οδηγήσουν στην κατάρρευση των πληθυσμών του είδους ***Pinna nobilis*** (N01, N05, N06) [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2].

11. Πιέσεις / Απειλές με προέλευση εκτός χώρας

Απειλές που προέρχονται από τις μετακινήσεις θαλάσσιων ειδών πανίδας (εντός και εκτός ΕΕ)	
Xe	«Πιέσεις και απειλές έξω από το έδαφος της ΕΕ»
Μ (Μέτρια): για τις θαλάσσιες περιοχές που απαντώνται τα είδη *Monachus monachus*, *Caretta caretta*, *Chelonia mydas* (ΟΧΕ τροφοληψίας)	
Xo	«Πιέσεις και απειλές έξω από το κράτος μέλος της ΕΕ»
Μ (Μέτρια): για τις θαλάσσιες περιοχές που απαντώνται τα είδη *Monachus monachus*, *Caretta caretta* και *Chelonia mydas* (ΟΧΕ τροφοληψίας)	

Οι απειλές αυτές στοιχειοθετούνται από το γεγονός ότι οι θαλάσσιες χελώνες (***Caretta caretta*** και ***Chelonia mydas***)και η φώκια (***Monachus monachus***) μετακινούνται σε πολύ μεγάλες αποστάσεις εντός του ευρύτερου ενδιαιτήματός τους (βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2).

GR2540001 - "Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι" (ΕΖΔ - ΤΚΣ)

1. Γεωργία – Κτηνοτροφία

Πιέσεις από την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων	
A01	Μετατροπή σε γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)
M (Μέτρια): Όλοι οι τύποι οικοτόπων	
A02	Μετατροπή σε διαφορετικού είδους γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)
M (Μέτρια): T.O 9320, 9540, 92C0, 92D0, 1410	
A05	Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κλπ.)
M (Μέτρια): *Testudo hermanni, Testudo marginata*	
A11	Καύση για γεωργικούς σκοπούς
M (Χαμηλή): *Testudo hermanni, Testudo marginata*	
A21	Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία
M (Μέτρια): Όλοι οι τύποι οικοτόπων / *Testudo hermanni, Testudo marginata, Barbastella barbastellus, Miniopterus schreibersii, Myotis blythii, Myotis emarginatus, Rhinolophus euryale, Rhinolophus ferrumequinum, Rhinolophus hipposideros* **H (Υψηλή):** *Mauremys rivulata*	
A30	Άντληση από υπόγεια, επιφανειακά ή μικτά ύδατα για γεωργία
M (Μέτρια): Όλοι οι τύποι οικοτόπων / *Mauremys rivulata, Testudo hermanni, Testudo marginata*	

Οι παραπάνω πιέσεις και απειλές σχετίζονται με τις επιπτώσεις που επιφέρει η γεωργική παραγωγή στα φυσικά οικοσυστήματα. Τμήμα των φυσικών οικοσυστημάτων της ΕΖΔ έχει αποδοθεί στην καλλιέργεια (πιέσεις A01 και A02) ενώ εντατικοποίηση αυτής, κυρίως στο πεδινό τμήμα της ΕΖΔ, έχει επιδράσει δραστικά στην ομογενοποίηση του αγροτικού τοπίου (A05). Η συμβατική γεωργία συχνά απαιτεί τη χρήση φυτοπροστατευτικών (πίεση A21) ενώ στην περιοχή, όμως και σε πολλές άλλες περιοχές της Ελλάδα παρατηρείται υπερ-άντληση των υδροφορέων για τη διατήρηση της παραγωγής σε υψηλά επίπεδα (πίεση A30). Ειδικότερα, η ανεξέλεγκτη άντληση επιφανειακών υδάτων αν δε γίνει με σχεδιασμό και δεν εξασφαλιστεί η οικολογική απορροή μπορεί να έχει πολύ σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στους παρυδάτιους τύπους οικοτόπων. Αξίζει βέβαια να σημειωθεί πως στην ΕΖΔ δεν παρατηρούνται μεγάλες εκτάσεις με εντατικές και ομοιογενείς καλλιέργειες. Οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις περιορίζονται γύρω από τους οικισμούς και συνήθως αφορούν καλλιέργειες ελιάς ή άλλες δενδρώδεις καλλιέργειες με σημαντικά τμήματα φυσικής βλάστησης. Για αυτό το λόγο θεωρούμαι πως οι πιέσεις και απειλές που σχετίζονται με τη γεωργία έχουν μέτρια ένταση και σημασία στην ΕΖΔ.

Ερπετά: Η απομάκρυνση των φυτοφρακτών και ξερολιθιών για την ενοποίηση αγροτεμαχίων (A05) έχει σαν αποτέλεσμα την απώλεια διαθέσιμων καταφυγίων για τις χερσαίες χελώνες [βλέπε ανάλυση παραγράφου Γ. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2]. Επίσης η χρήση χημικών ουσιών κατά την άσκηση των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων άμεσα επηρεάζεται η ομάδα των χελωνών μέσω της διατροφής, ενώ έμμεσα επηρεάζεται η ομάδα των φιδιών διαμέσου της τροφικής αλυσίδας (A21). Η καύση για γεωργικούς σκοπούς (A11) αποτελεί απειλή μακροχρόνια και μόνιμου χαρακτήρα και αφορά στις καλλιέργειες τύπου 1050, 1051. Στην περιοχή εκτιμάται ότι είναι υψηλής σημασίας.

Θηλαστικά: Ως μέτριας έντασης πίεση και απειλή για τα χειρόπτερα της περιοχής αποτελεί και η χρήση χημικών προστατευτικών ουσιών και κυρίως εντομοκτόνων (A21).

Πιέσεις από κτηνοτροφικές δραστηριότητες	
A09	Υπερβόσκηση
A10	Υποβόσκηση
M (Μέτρια): Τ.Ο. 1410, 9320, 9340, 9350, 9540 και στους τύπους οικοτόπων εθνικού ενδιαφέροντος (951Β και 5340) **Η (Υψηλή)**: *Testudo hermanni, Testudo marginata*	

Τύποι οικοτόπων: Τόσο οι συχνές και έντονες διαταραχές όσο και η ολική έλλειψη διαταραχών μπορεί να επηρεάσει αρνητικά τα φυσικά οικοσυστήματα μιας περιοχής. Στην ΕΖΔ GR2540001, κατά θέσεις και κυρίως εκεί που υπάρχουν κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις (ταΐστρες, ποτίστρες, στάνες), παρατηρείται υποβάθμιση των τύπων οικοτόπων λόγω της υπερβόσκησης. Οι τύποι οικοτόπων στους οποίους παρατηρείται υπερβόσκηση στην ΕΖΔ είναι οι 1410, 9320, 9340, 9350, 9540 και στους τύπους οικοτόπων εθνικού ενδιαφέροντος 951Β και 5340).

Ερπετά: Η υπερβόσκηση αποτελεί σημαντική πίεση για την ερπετοπανίδα καθώς καταργεί το μωσαϊκό των ενδιαιτημάτων που είναι απαραίτητο για τα φίδια οδηγώντας στην απώλεια των καταφυγίων βλάστησης [βλέπε ανάλυση παραγράφου Γ. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2].

Α. Επιβεβαιωμένες θέσεις με υπερβόσκηση:

Σύμφωνα με τα πρωτόκολλα αξιολόγησης του έργου εποπτείας τύπων οικοτόπων, πίεση Α09 με υψηλή ή μέτρια ένταση καταγράφεται σε 18 συνολικά θέσεις αξιοόγησης τύπων οικοτόπων κοινοτικού ή εθνικού ενδιαφέροντος. Αυτές κατανέμονται σε όλη την έκταση της ΕΖΔ.

Β. Εκτίμηση έντασης βοσκής

Τα διαθέσιμα δεδομένα που αφορούν στη βόσκηση έχουν αναλυθεί στην ενότητα 2.3.1.2.1 (βοσκήσιμες γαίες, σταβλικές εγκαταστάσεις, αριθμός και είδος βοσκόντων ζώων ανά εγκατάσταση), ενώ η αξιολόγηση της έντασης της βοσκής με βάση τα διαθέσιμα δεδομένα αναλύθηκε στην ενότητα 2.3.1.5 - Αξιολόγηση έντασης βοσκής. Σύμφωνα με τα ανωτέρω στοιχεία στο μεγαλύτερο μέρος της ΕΖΔ εντάσσεται στη ζώνη υψηλής πυκνότητας ζωϊκών μονάδων (>150 μΖΜ). Μόνο μικρά τμήματα της ΕΖΔ γύρω από κάποιους μεγάλους οικισμούς φαίνεται να έχουν μικρή πυκνότητα βοσκοφόρτωσης, πιθανά λόγω της απομάκρυνσης των σταβλικών εγκαταστάσεων από αυτές τις περιοχές.

Η υπερβόσκηση πρέπει να ενταχθεί στην κατηγορία υψηλής έντασης και σημασίας στην ΕΖΔ καθώς αφορά πολλούς τύπους οικοτόπων και κυρίως, αφορά και δασικά οικοσυστήματα. Σχέδιο βόσκησης το οποίο θα λαμβάνει υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες του κάθε τύπου οικοτόπου, πρέπει να υλοποιηθεί στην ΕΖΔ.

2. Δασοκομία

B07	**Απομάκρυνση των νεκρών και ασθενών δένδρων, συμπεριλαμβανομένων των υπολειμμάτων αυτών**
B08	Απομάκρυνση μεγάλων σε ηλικία δέντρων (εξαιρουμένων των νεκρών δένδρων)
M (Μέτρια): *Barbastella barbastellus*	

Στην περιοχή, όπου υπάρχει δασοκάλυψη εντοπίζονται δασόβια είδη όπως το είδος χειροπτέρου *Barbastella barbastellus*. Σημαντικές απειλές ή/και πιέσεις για το είδος αυτό αποτελούν η απομάκρυνση μεγάλων σε ηλικία δέντρων (B08) ή/και νεκρών και ασθενών δένδρων,

συμπεριλαμβανομένων των υπολειμμάτων αυτών (B07), καθώς οδηγούν σε υποβάθμιση του ενδιαιτήματός του.

3. Διαδικασίες παραγωγής ενέργειας και σχετική ανάπτυξη υποδομών

D01	**Αιολική, κυματική και παλιρροιακή ενέργεια, συμπεριλαμβανομένης της υποδομής**
Η (Υψηλή): *Miniopterus schreibersii, Myotis blythii, Myotis emarginatus, Rhinolophus euryale, Rhinolophus ferrumequinum, Rhinolophus hipposideros*	

Τόσο εντός όσο και εκτός της περιοχής μελέτης έχουν εγκατασταθεί ή βρίσκονται σε κάποιο στάδιο αδειοδότησης αιολικά πάρκα, κάτι που δημιουργεί σημαντικές πιέσεις και απειλές για τους πληθυσμούς των χειροπτέρων. Οι πιέσεις και απειλές αυτές σχετίζονται τόσο με την εγκατάσταση όσο και με τη λειτουργία των αιολικών πάρκων. Στην πρώτη περίπτωση, η κατασκευή δρόμων [«**E01**: Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες»] ενδέχεται να οδηγήσει σε κατακερματισμό ή/και καταστροφή ενδιαιτημάτων (πχ υπόγεια καταφύγια, θέσεις τροφοληψίας), ενώ στη δεύτερη περίπτωση η λειτουργία των αιολικών πάρκων μπορεί να οδηγήσει σε άμεση θανάτωση χειροπτέρων ή/και κατακερματισμό των ενδιαιτημάτων τους, και συνιστά απειλή της κατηγορίας «**D01**: Αιολική, κυματική και παλιρροιακή ενέργεια, συμπεριλαμβανομένης της υποδομής».

4. Κατασκευή και λειτουργία συστημάτων μεταφορών

E01	**Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες**
Μ (Μέτρια) πίεση: Όλοι οι τύποι οικοτόπων / *Canis aureus* **Η (Υψηλή):** *Myotis blythii, Myotis emarginatus, Rhinolophus euryale, Rhinolophus ferrumequinum, Rhinolophus hipposideros*	

Η κύρια πίεση στους τύπους οικοτόπων είναι η διάσπαση της συνέχειας της εξάπλωσής τους με η δημιουργία εκτεταμένης ζώνης κατάληψης. Η πυκνότητα του οδικού δικτύου δεν είναι ιδιαίτερα μεγάλη (βλέπε ενότητα 2.3.1.5-Πυκνότητα οδικού δικτύου) καθώς η ΕΖΔ είναι ορεινή και υπάρχουν πολλές περιοχές με έντονες κλίσεις. Μεγάλη πυκνότητα οδικού δικτύου παρατηρείται γύρω από τους οικισμούς ή κοντά σε περιοχές με ήπιες κλίσεις και αγροτικές καλλιέργειες.

Πρέπει όμως να σημειωθεί πως πυκνό και συντηρημένο οδικό δίκτυο εξυπηρετεί την οργάνωση της δασοπυρόσβεσης και μειώνει το χρόνο απόκρισης των πυροσβεστικών οχημάτων. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για μια ΕΖΔ που αποτελείται κατεξοχήν από οικοσυστήματα με μεγάλη ευφλεκτικότητα ενώ σημαντικό τμήμα της έκτασής της εντάσσεται στην κλάση υψηλής πιθανότητας έναρξης πυρκαγιών.

Θα πρέπει να αποφευχθεί η επέκταση του οδικού δικτύου σε περιοχές που η πυκνότητά του είναι ήδη μεγάλη ενώ τυχόν επέκτασή του σε άλλες περιοχές θα πρέπει να συνοδεύεται από μελέτες κόστους-οφέλους οι οποίες θα δικαιολογούν την αναγκαιότητα επέκτασής του.

Το, κατά θέσεις, εκτεταμένο οδικό δίκτυο στην περιοχή αποτελεί σημαντική πίεση και απειλή για το είδος *Canis aureus* καθώς οι συγκρούσεις με διερχόμενα οχήματα προκαλούν άμεσες θανατώσεις ατόμων του είδους, αλλά επίσης το ίδιο το οδικό δίκτυο οδηγεί σε κατακερματισμό των ενδιαιτημάτων του.

Σε ότι αφορά τα χειρόπτερα η διάνοιξη ή διαπλάτυνση δρόμων για την κατασκευή νέων αιολικών πάρκων δύναται να προκαλέσει κατακερματισμό των ενδιαιτημάτων, καταστροφή καταφυγίων, όχληση κ.α.

5. Πιέσεις / Απειλές λόγω ανάπτυξης, κατασκευής και χρήσης οικιστικών, εμπορικών, βιομηχανικών υποδομών και υποδομών αναψυχής.

Α. Πιέσεις από τουριστικές δραστηριότητες στο θαλάσσιο περιβάλλον

Πιέσεις από θαλάσσια αναψυχή, θαλάσσιες ψυχαγωγικές δραστηριότητες (κίνηση ταχύπλοων σκαφών)	
F07	«Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής»
M (Μέτρια): - καθ' όλη τη διάρκεια του έτους σε περιοχές που απαντάται το είδος *Monachus monachus* (ΟΧΕ τροφοληψίας) και χαρακτηρίζονται από ήπια έως μέτρια τουριστική δραστηριότητα - καθ' όλη τη διάρκεια του έτους σε περιοχές που απαντώνται τα είδη *Caretta caretta* (ΟΧΕ τροφοληψίας) και *Chelonia mydas* (ΟΧΕ τροφοληψίας)	**Η (Υψηλή):** - τους θερινούς μήνες σε περιοχές που απαντάται το είδος *Monachus monachus* (ΟΧΕ τροφοληψίας) και παρουσιάζουν έντονη τουριστική δραστηριότητα - Καθ' όλη τη διάρκεια του έτους σε περιοχές που απαντάται το δίθυρο μαλάκιο *Pinna nobilis*

Αφορά στην κίνηση ταχύπλοων σκαφών, με ταχύτητα >6ν.μ./ώρα, ως δραστηριότητα αναψυχής είτε ιδιωτών, είτε επιχειρήσεων ενοικίασης μηχανοκίνητων μέσων θαλάσσιας αναψυχής και έχει επιπτώσεις στις θαλάσσιες χελώνες **(*Caretta caretta, Chelonia mydas*)**, στην πίννα **(*Pinna nobilis*)** και στη φώκια (***Monachus monachus*)** (βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2).

Καταστροφή και υποβάθμιση βιοτόπων αναπαραγωγής *Monachus monachus* λόγω τουριστικών δραστηριοτήτων	
F07	«Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής»
F08	«Τροποποίηση των συνθηκών των ακτών, των εκβολών και των παράκτιων περιοχών, για ανάπτυξη, χρήση και προστασία των οικιστικών, εμπορικών, βιομηχανικών και ψυχαγωγικών υποδομών και περιοχών (συμπεριλαμβανομένων έργων προστασίας από την άνοδο της στάθμης της θάλασσας ή των έργων και υποδομών προστασίας των ακτών)»
F24	«Οικιστικές ή ψυχαγωγικές δραστηριότητες και δομές που παράγουν θόρυβο, φως, θερμότητα ή άλλες μορφές ρύπανσης»
F25	«Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που παράγουν θόρυβο, φως ή θερμότητα ή άλλες μορφές ρύπανσης»
M (Μέτρια): Για τα θαλάσσια σπήλαια που αποτελούν ΟΧΕ αναπαραγωγής του είδους *Monachus monachus*	

Αφορούν ανθρωπογενείς παράγοντες που καθιστούν την ΟΧΕ αναπαραγωγής μη-κατάλληλη ή μη-προσβάσιμη και οδηγούν στην αλλοίωση βιοτόπων των θαλάσσιων σπηλαίων (βιοτόπων αναπαραγωγής *Monachus monachus*) λόγω έργων προστασίας ή για την ανάπτυξη, χρήση και προστασία των οικιστικών, εμπορικών και ψυχαγωγικών υποδομών (F08), καθώς και όχληση της φώκιας στις θέσεις αναπαραγωγής από δραστηριότητες όπως το κολύμπι, η αυτόνομη / ελεύθερη κατάδυση, οι εξερευνήσεις με σκάφος και το καγιάκ, σε συνδυασμό με διείσδυση σε θαλάσσια σπήλαια (F7, F24, F25), [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2).

Β. Πιέσεις από τουριστικές και άλλες δραστηριότητες στο χερσαίο περιβάλλον

F01	**Μετατροπή από άλλες χρήσεις γης σε κατοικίες, οικισμούς ή περιοχές αναψυχής (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της τροποποίησης των ακτών, των εκβολών και των παράκτιων συνθηκών)**
F03	Μετατροπή από άλλες χρήσεις γης σε εμπορικές / βιομηχανικές περιοχές (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της τροποποίησης των ακτών, των εκβολών και των παράκτιων συνθηκών)
Μ (Μέτρια) πίεση: Όλοι οι τύποι οικοτόπων	
F07	Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής
L (Ασθενής): Τ.Ο. 8210, 1410 **Μ (Μέτρια) πίεση:** Τ.Ο. 2110 / *Barbastella barbastellus, Miniopterus schreibersii, Myotis blythii, Myotis emarginatus, Rhinolophus euryale, Rhinolophus ferrumequinum, Rhinolophus hipposideros*	
F09	Εναπόθεση και επεξεργασία αποβλήτων / απορριμμάτων από οικιακές / ψυχαγωγικές εγκαταστάσεις
L (Ασθενής): Τ.Ο. 1410, 2110, 5330, 92C0	

Τύποι οικοτόπων: Οι παραπάνω πιέσεις αφορούν τη μετατροπή τη κάλυψης γης από φυσικούς τύπους οικοτόπων σε οικιστικές, εμπορικές η βιομηχανικές χρήσεις γης με συνέπεια τη μείωση της έκτασης που καταλαμβάνουν στην ΕΖΔ. Σημαντική επίπτωση από την παραπάνω απειλεί έχουν οι αμμοθινικοί τύπου οικοτόπων που δέχονται πιέσεις από την αλόγιστη ανάπτυξη τουριστικών δραστηριοτήτων σε αυτούς. Στην ΕΖΔ οι αμμοθινικοί τύποι οικοτόπων έχουν υπολειμματικό χαρακτήρα σε πολλές θέσεις εμφάνισής τους, απόρροια είτε της παλαιότερης κατασκευής δρόμων είτε, πιο πρόσφατα από την κατασκευή τουριστικών εγκαταστάσεων. Το παραλιακό μέτωπο βόρεια του οικισμού της Αγίας Κυριακής ή στην περιοχή του λιμένα Γέρακα είναι κάποια παραδείγματα.

Επίσης, αναφορικά με την απειλή F07, πρέπει να σημειωθεί και η λειτουργία τουλάχιστον τεσσάρων αναρριχητικών πεδίων σε διάφορες θέσεις εντός της ΕΖΔ. Δεν έχει εκτιμηθεί η ένταση της πίεσης στους τύπους οικοτόπων ή στα είδη της περιοχής και δεν θεωρούμε πως η αναρρίχηση αποτελεί σημαντικό πρόβλημα για την ΕΖΔ. Είναι απαραίτητη όμως η εκτίμηση της έντασης και σημασίας πίεσης και η χωρική και χρονική οργάνωσή αυτής της δραστηριότητας.

Οι παραπάνω πιέσεις κατά θέσεις μπορεί να έχουν σημαντική επίδραση, όμως γενικότερα στην ΕΖΔ θεωρούμε πως έχουν μέτρια ένταση και σημασία στους τύπους οικοτόπων.

Χειρόπτερα: Οι σημαντικότερες πιέσεις και απειλές για τα χειρόπτερα της περιοχής αφορούν το καταφύγιο σπήλαιο Σολωμού Τρύπα (F07). Υποβάθμιση του καταφυγίου προκαλείται από δραστηριότητες τουρισμού – αναψυχής (σπηλαιολογία)

F02	**Κατασκευή ή τροποποίηση (π.χ. στέγασης και οικισμών) σε υφιστάμενους αστικούς ή χώρους ψυχαγωγίας**
Μ (Μέτρια): *Barbastella barbastellus, Miniopterus schreibersii, Myotis blythii, Myotis emarginatus, Rhinolophus euryale, Rhinolophus ferrumequinum, Rhinolophus hipposideros*	

Οι παρεμβάσεις σε εγκαταλελειμμένα κτήρια ή η κατάρρευση τους αποτελούν μια ενδεχόμενη απειλή. Η απειλή ενδέχεται να οδηγήσει σε απώλεια καταφυγίου και πιθανή θανάτωση κατά τις εργασίες. Επηρεάζονται άμεσα τα είδη που σχηματίζουν συχνά αποικίες σε κτήρια (*Rhinolophus hipposideros, Rhinolophus ferrumequinum, Myotis emarginatus*).

Πιέσεις/απειλές στις θέσεις ωοτοκίας της *Caretta caretta* από δραστηριότητες τουρισμού και αναψυχής, καθώς και υποδομών και εμπορικών δραστηριοτήτων στις παράκτιες περιοχές	
F06	Ανάπτυξη και συντήρηση παραλιών για τουρισμό και αναψυχή, αποκατάσταση και καθαρισμός παραλίας
Μ (Μέτρια): *Caretta caretta*	
F07	«Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής»
Μ (Μέτρια) και Η (Υψηλή): *Caretta caretta*	
F08	«Τροποποίηση των συνθηκών των ακτών, των εκβολών και των παράκτιων περιοχών, για ανάπτυξη, χρήση και προστασία των οικιστικών, εμπορικών, βιομηχανικών και ψυχαγωγικών υποδομών και περιοχών (συμπεριλαμβανομένων έργων προστασίας από την άνοδο της στάθμης της θάλασσας ή των έργων και υποδομών προστασίας των ακτών)»
Μ (Μέτρια): *Caretta caretta*	
F24	«Οικιστικές ή ψυχαγωγικές δραστηριότητες και δομές που παράγουν θόρυβο, φως, θερμότητα ή άλλες μορφές ρύπανσης»
F25	«Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που παράγουν θόρυβο, φως ή θερμότητα ή άλλες μορφές ρύπανσης»
Μ (Μέτρια): για τις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta* κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου από το Μάιο έως και τον Οκτώβριο	

Καθαρισμοί και έργα στις παραλίες: Η πίεση / απειλή F06 αφορά τα εξής: α) Καθαρισμοί παραλίας με μηχανοκίνητα μέσα που αποτελεί πίεση μέτριας σημασίας για τις παραλίες ωοτοκίας κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου από το Μάιο έως και τον Οκτώβριο. β) Υποβάθμιση παραλιών: Υλοποίηση έργων χωρίς τις απαιτούμενες μελέτες και προδιαγραφές (μαρίνες, δεξαμενές ανεφοδιασμού σκαφών, διάνοιξη δρόμων, υδραυλικά έργα, τοιχία, διαμορφώσεις εδαφών, φυτεύσεις), που αποτελεί πίεση μέτριας σημασίας για τις παραλίες ωοτοκίας [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2).

Κίνηση τροχοφόρων: Αφορά στην ανεξέλεγκτη κίνηση των τροχοφόρων εκτός οδικού δικτύου για λόγους αναψυχής (F07) και εκτιμάται σε πίεση υψηλής σημασίας. Η ανεξέλεγκτη κίνηση των τροχοφόρων έχει σημαντικές επιπτώσεις στη φωλεοποίηση της *Caretta caretta* (καταστροφή φωλιών, συμπίεση άμμου, παρεμπόδιση εξόδου από τις φωλιές) [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2).

Φωτορρύπανση – Εξοπλισμός θαλάσσιας αναψυχής – Ημερήσιες και νυχτερινές δραστηριότητες: Οι πιέσεις αφορούν όχληση από ανθρωπογενείς δραστηριότητες (περιορισμός ζωτικού χώρου φωλεοποίησης, όχληση κ.ο.κ) οι οποίες δυσχεραίνουν την επιτυχή αναπαραγωγική δραστηριότητα στις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta* (ΟΧΕ φωλεοποίησης) και χαρακτηρίζονται ως μέτριες [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2). Ειδικότερα η φωτορρύπανση είναι δυνατόν να προέρχεται από τουριστικές δραστηριότητες αναψυχής (όπως διάφορες εκδηλώσεις αναψυχής κ.λπ.) ή/και από φωτεινές πηγές κατοικιών, οικισμών, οδών, χώρων στάθμευσης καθώς και παράκτιων τουριστικών επιχειρήσεων (όπως εστιατόρια, ξενοδοχεία, εποχικά αναψυκτήρια κ.ο.κ.) [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2).Οι υπόλοιπες πιέσεις είναι δυνατόν να προέρχονται από εποχικές τουριστικές δραστηριότητες αναψυχής ή/και από κατοικίες και παράκτιες τουριστικές επιχειρήσεις (όπως εστιατόρια, ξενοδοχεία, εποχικά αναψυκτήρια κ.ο.κ.) καθώς και από μεμονωμένους χρήστες της παραλίας [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2).

Επισημαίνεται ότι στην παραλία Καστράκι-Πορί σημειακά εκδηλώνεται σημαντικό πρόβλημα φωτορύπανσης από δημοτικό φωτισμό σε οδικές προσβάσεις της παραλίας, από δύο καταστήματα εστίασης και από ορισμένες οικίες στη γειτονική περιοχή. Ενίοτε σημειακά εκδηλώνεται πρόβλημα από κίνηση και παραμονή επισκεπτών στην παραλία κατά τις νυχτερινές ώρες με οχλούσες δραστηριότητες. Κάποιες φορές κατά τη θερινή περίοδο γίνεται μηχανικός καθαρισμός των παραλιών από τον Δήμο ενώ κατά τόπους συχνή είναι η παράνομη κίνηση τροχοφόρων στην παραλία.

Υποβάθμιση της ζώνης των αμμολόφων (F08): Οι αμμόλοφοι απειλούνται από έργα (γήπεδα αθλοπαιδιών κ.λπ.), καταπατήσεις, αμμοληψίες, διέλευση τροχοφόρων, ποδοπάτηση από επισκέπτες της παραλίας [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2).

6. Θαλάσσια ρύπανση (χημική ρύπανση και ρύπανση από πλαστικά και άλλα υλικά)

Χημική ρύπανση του θαλάσσιου/παράκτιου περιβάλλοντος	
A28	«Γεωργικές δραστηριότητες που προκαλούν θαλάσσια ρύπανση»
Μ (Μέτρια): *Monachus monachus, Pinna nobilis*	
F20	«Οικιακές δραστηριότητες ή δραστηριότητες αναψυχής και σχετιζόμενες δομές που προκαλούν θαλάσσια ρύπανση (εξαιρουμένης της μακρο- και μικρο-σωματιδιακής ρύπανσης)»,
Μ (Μέτρια): *Monachus monachus, Pinna nobilis*	
F21	«Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που προκαλούν θαλάσσια ρύπανση (εξαιρουμένης της θαλάσσιας μακρο- και μικρο- σωματιδιακής ρύπανση)»
Μ (Μέτρια): *Monachus monachus, Pinna nobilis*	
J02	«Μεικτής προέλευσης ρύπανση θαλάσσιων υδάτων (θαλάσσια και παράκτια)»
Μ (Μέτρια): *Monachus monachus, Caretta caretta, Chelonia mydas, Pinna nobilis*	

Οι πιέσεις αφορούν στις επιπτώσεις της θαλάσσιας ρύπανσης στα είδη *Monachus monachus, Pinna nobilis, Caretta caretta, Chelonia mydas.* Αναλυτικά στοιχεία για τη ρύπανση της περιοχής καθώς και για τις επιπτώσεις της ρύπανσης στα θαλάσσια είδη πανίδας αναλύθηκαν στην παράγραφο Α. της παρούσας ενότητας (2.3.1.5.2).

Ρύπανση από πλαστικά και άλλα υλικά και κατάποση στερεών απορριμμάτων	
F22	«Οικιστικές ή ψυχαγωγικές δραστηριότητες και δομές που προκαλούν θαλάσσια μακρο- και μικρο-σωματιδιακή ρύπανση (π.χ. πλαστικές σακούλες, πολυστερίνη)»
Μ (Μέτρια): *Monachus monachus, Caretta caretta, Chelonia mydas*	
F23	«Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που προκαλούν θαλάσσια μικρο- και μακρο-σωματιδιακή ρύπανση (π.χ. πλαστικές σακούλες, πολυστερίνη)»
Μ (Μέτρια): *Monachus monachus, Caretta caretta, Chelonia mydas*	

Οι πιέσεις αφορούν στις επιπτώσεις της θαλάσσιας ρύπανσης από στερεά απορρίμματα (αιωρούμενα πλαστικά αντικείμενα, μικροπλαστικά, υφάσματα κ.λπ.) στα είδη *Monachus monachus,, Caretta caretta, Chelonia mydas.* [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2).

Οι δραστηριότητες που παράγουν πλαστικά και άλλα υλικά που παράγουν θαλάσσια μακρο- και μικρο-σωματιδιακή ρύπανση ασκούνται εκτός ΤΚΣ.

7. Εξόρυξη και καλλιέργεια βιοτικών πόρων (εκτός από γεωργία και δασοκομία)

Πιέσεις από άσκηση αλιευτικών δραστηριοτήτων (ερασιτεχνική και επαγγελματική αλιεία)	
G01	«Συγκομιδή θαλάσσιων αλιευμάτων και οστρακοειδών (επαγγελματική, ερασιτεχνική) που προκαλεί μείωση πληθυσμών ειδών/θηραμάτων και όχληση των ειδών»
Η (Υψηλή): για τις θαλάσσιες ζώνες μπροστά στις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta*, ιδιαιτέρως για το διάστημα από Φεβρουάριο έως και Αύγουστο **Μ (Μέτρια):** - ΟΧΕ τροφοληψίας των ειδών *Caretta caretta, Chelonia mydas* και *Monachus monachus.* - θαλάσσια περιοχή όπου απαντάται το είδος *Pinna nobilis* - για τους Τ.Ο. 1110, 1120* και 1170	
G03	«Συλλογή θαλάσσιων αλιευμάτων και οστρακοειδών (επαγγελματική, ερασιτεχνική) που προκαλεί φυσικές απώλειες και διαταραχή των βενθικών ενδιατημάτων»
Η (Υψηλή): θαλάσσια περιοχή όπου απαντάται το είδος *Pinna nobilis*	
G10	«Παράνομο κυνήγι/θανάτωση»
Μ (Μέτρια): για όλες τις περιοχές που απαντώνται τα είδη *Monachus monachus* (ΟΧΕ τροφοληψίας και αναπαραγωγής), *Chelonia mydas* και *Caretta caretta* (ΟΧΕ τροφοληψίας) **Η (Υψηλή):** - θαλάσσια περιοχή όπου απαντάται το είδος *Pinna nobilis* - για τις θαλάσσιες ζώνες μπροστά στις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta*, ιδιαιτέρως για το διάστημα από Φεβρουάριο έως και Αύγουστο	
G11	«Παράνομη συγκομιδή, συλλογή και λήψη»
Μ (Μέτρια): για τους Τ.Ο. 1110, 1120* και 1170 **Η (Υψηλή):** θαλάσσια περιοχή όπου απαντάται το είδος *Pinna nobilis*	
G12	«Τυχαία θανάτωση (λόγω δραστηριοτήτων αλιείας και κυνηγιού)».
Η (Υψηλή): - για τους Τ.Ο. 1120* και 1170 - για το είδος *Pinna nobilis* - για τις θαλάσσιες ζώνες μπροστά στις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta*, ιδιαιτέρως για το διάστημα από Φεβρουάριο έως και Αύγουστο **Μ (Μέτρια):** - σε όλη τη διάρκεια του έτους για τη θαλάσσια περιοχή όπου απαντώνται τα είδη *Caretta caretta, Chelonia mydas* και *Monachus monachus* (ΟΧΕ τροφοληψίας) - για τον Τ.Ο. 1110	

Αφορά στις επιπτώσεις που έχουν οι επαγγελματικές και ερασιτεχνικές αλιευτικές δραστηριότητες στους θαλάσσιους τύπους οικοτόπων Τ.Ο. **1120*** «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia* (Posidonion oceanicae)», **1170** «Ύφαλοι» και **1110** «Αμμώδεις εκτάσεις». Οι πιέσεις είναι μακροχρόνιες, μόνιμες και άμεσες, ενώ η συνέχισή τους συνιστά μεσοπρόθεσμη απειλή.

Αφορά επίσης στις επιπτώσεις που έχουν οι επαγγελματικές και ερασιτεχνικές αλιευτικές δραστηριότητες στη θαλάσσια χελώνα ***Caretta caretta***, στην πράσινη χελώνα (***Chelonia mydas***) και στη φώκια (***Monachus monachus*** είτε μέσω τυχαίας θανάτωσης των ειδών κατά την άσκηση των

δραστηριοτήτων, είτε μέσω σκόπιμης θανάτωσης/τραυματισμού αυτών, είτε μέσω έμμεσης μείωσης της διαθεσιμότητας τροφής [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2. Τέλος, αφορά τις επιπτώσεις στο είδος ***Pinna nobilis*** από τη μηχανική διαταραχή που προκαλείται από το σύρσιμο των αλιευτικών εργαλείων (τράτες και δίχτυα βυθού), σχοινιών, καδένων, και αγκυρών στο βυθό από επαγγελματικά αλιευτικά σκάφη ή σκάφη αναψυχής [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2). Οι πιέσεις είναι μακροχρόνιες, μόνιμες και άμεσες, ενώ η συνέχισή τους συνιστά μεσοπρόθεσμη απειλή.

8. Παράνομες δραστηριότητες / Όχληση πανίδας

Πιέσεις από παράνομο κυνήγι και άλλες παράνομες ενέργειες	
G10	Παράνομο κυνήγι/θανάτωση
Μ (Μέτρια): *Canis aureus*	
G13	Δηλητηρίαση ζώων (εξαιρουμένης της δηλητηρίασης με μόλυβδο)
Η (Υψηλή): *Canis aureus*	

Η παράνομη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων (G13) που στοχεύουν στο τσακάλι ή σε άλλα είδη, αποτελεί μια πίεση και απειλή του είδος στην περιοχή. Το παράνομο κυνήγι/θανάτωση (G10) είναι ενδεχομένως μια ακόμη πίεση και απειλή εξαιτίας της αλληλεπίδρασης του είδους με τον άνθρωπο.

H08	**Άλλες ανθρώπινες οχλήσεις και διαταραχές**
Μ (Μέτρια): *Canis aureus*	

Η φύση των ενδιαιτημάτων του τσακαλιού και η συχνή παρουσία του εντός ανθρωπογενών οικοσυστημάτων η φυσικών οικοσυστημάτων που συχνά αξιοποιούν και οι άνθρωποι για τις δραστηριότητές τους, ενδέχεται να επιφέρει επιπλέον οχλήσεις (H08) για το είδος που απορρέουν από την αλληλεπίδραση του είδους με τον άνθρωπο.

9. Στρατιωτική δράση, μέτρα για τη δημόσια ασφάλεια και άλλες ανθρώπινες παραβιάσεις / εισβολές

H04	**Βανδαλισμός ή εμπρησμός**
Η (Υψηλή): *Barbastella barbastellus, Miniopterus schreibersii, Myotis blythii, Myotis emarginatus, Rhinolophus euryale, Rhinolophus ferrumequinum, Rhinolophus hipposideros*	
H08	Άλλες ανθρώπινες οχλήσεις και διαταραχές
Μ (Μέτρια): *Barbastella barbastellus, Miniopterus schreibersii, Myotis blythii, Myotis emarginatus, Rhinolophus euryale, Rhinolophus ferrumequinum, Rhinolophus hipposideros*	

Όσο αφορά το καταφύγιο Πύργος Αγ. Στεφάνου, η χρήση του χώρου για οποιοδήποτε λόγο (αποθήκευση εργαλείων, σταυλισμός ζώων κ.α.) και η συχνή είσοδος στο κτήριο, αποτελεί πίεση και απειλή της κατηγορίας «**H08**: Άλλες ανθρώπινες οχλήσεις και διαταραχές». Και στα δύο καταφύγια (σπήλαιο Σολωμού Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου) ως απειλή θα πρέπει να θεωρηθεί η κατηγορία «**H04**:Βανδαλισμός ή εμπρησμός» καθώς, ειδικά μετά την πανδημία του SARS-CoV-2, έχουν παρατηρηθεί τέτοια φαινόμενα καταστροφής αποικιών τόσο στην Ελλάδα όσο και παγκοσμίως. Σε πολλές χώρες στο εξωτερικό παρατηρήθηκαν μαζικές θανατώσεις χειροπτέρων στα καταφύγια τους εξαιτίας της προκατάληψης ως προς τη μετάδοση ζωονόσεων στον άνθρωπο και ειδικότερα του SARS-CoV-2.

10. Μεικτή ρύπανση

J04	**Μεικτής προέλευσης εδαφική ρύπανση και στερεά απόβλητα (εξαιρουμένων των απορρίψεων)**
L (Ασθενής): Τ.Ο. 2110 & 92C0	

Η πίεση αφορά ρύπανση με στερεά απόβλητα που βρίσκονται κατά μήκος ρεμάτων αλλά και σε παραλίες που αξιοποιούνται τουριστικά. Από την ανάλυση των καταγραφών πιέσεων και απειλών στα πρωτόκολλα αξιολόγησης που έχουν συμπληρωθεί στην περιοχή, προκύπτει πως η πίεση αυτή αφορά τις οργανωμένες παραλίες της ΕΔΖ (π.χ. παραλία Πόρι). Επίσης, ρεματιές κυρίως που γειτνιάζουν με αγροτικές περιοχές ή οικισμούς έχουν αυξημένη πιθανότητα να ρυπαίνονται από στερεά απόβλητα. Γενικότερα, η πίεση και απειλή παρατηρείται στις πλέον προσβάσιμες θέσεις κοντά σε οικισμούς. Δεν αποτελεί πίεση υψηλής σημασίας ή έντασης.

11. Εισβλητικά είδη

Πιέσεις και απειλές που οφείλονται σε εισβλητικά είδη	
I01	«Εισβλητικά ξενικά είδη που αφορούν την ΕΕ»
Η (Υψηλή) απειλή: Τ.Ο 1110, 1120*, 1170 / για τις θαλάσσιες περιοχές με παρουσία του είδους *Pinna nobilis* όπου είναι γνωστή η παρουσία άλλων ξενικών ειδών εκτός του *Haplosporidium pinnae*	
I02	«Άλλα εισβλητικά ξενικά είδη (εκτός των ειδών που αφορούν την ΕΕ)»
Η (Υψηλή): Τ.Ο. 1110, 1120*, 1170	

Δεν αναφέρεται η παρουσία στην περιοχή θαλάσσιων ειδών που περιλαμβάνονται στον σήμερα ισχύοντα κατάλογο εισβλητικών ξενικών ειδών που αφορούν την Ευρωπαϊκή Ένωση [74](**I01**) . Όμως, ο κατάλογος επικαιροποιείται συνεχώς, τελευταία και με θαλάσσια είδη. Τα εισβλητικά ξενικά είδη που αφορούν την ΕΕ (I01) κρίνονται ως **απειλή Η** (Υψηλής) σημασίας/επίπτωσης για τους θαλάσσιους Τ.Ο 1110, 1120, 1170. Κατά συνέπεια, η σημασία/επίπτωση της πίεσης/απειλής από την παρουσία άλλων εισβλητικών ξενικών ειδών (I02) στους Τ.Ο. 1110, 1120, 1170, ιδιαίτερα στον 1170, κρίνεται σύμφωνα με τα διαθέσιμα δεδομένα **Η** (Υψηλή).

Τέλος, παρότι δεν υπάρχουν επιβεβαιωμένες μελέτες και καταγραφές, η πίεση από ξενικά/εισβλητικά είδη (I01) θα πρέπει να θεωρηθεί Η (υψηλή) για το είδος ***Pinna nobilis*** στην περίπτωση που το παράσιτο που ευθύνεται για τις μαζικές θανατώσεις της πίννας *(Haplosporidium pinnae)* έχει όντως επηρεάσει τους πληθυσμούς στη συγκεκριμένη περιοχή.

12. Φυσικές διεργασίες (εκτός καταστροφών και διαδικασιών που προκλήθηκαν από ανθρωπογενή δραστηριότητα ή κλιματική αλλαγή)

Υποβάθμιση παραλιών λόγω διάβρωσης	
L01	«Αβιοτικές φυσικές διεργασίες (π.χ. διάβρωση, συσσώρευση ιλύος, ξήρανση, βύθιση, αλάτωση)»
Μ (Μέτρια): για τις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta* (θέσεις φωλεοποίησης) κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου από το Μάιο έως και τον Οκτώβριο, σε συνδυασμό με την F06	

[74] https://ec.europa.eu/environment/nature/invasivealien/list/index_en.htm

Αφορά τη διάβρωση των παραλιών η οποία είναι δυνατόν να επιτείνεται και από φυσικά αίτια (μείωση μεταφοράς αδρανών υλικών από ποταμούς/ρέματα κ.λπ.), υποβαθμίζοντας τις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta* κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου από το Μάιο έως και τον Οκτώβριο [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2].

L05	**Μειωμένη γονιμότητα/ γενετική κατάπτωση (π.χ. αιμομιξία ή ενδογαμία)**
L (Ασθενής): *Canis aureus*	

Δεδομένου ότι στην περιοχή υπάρχουν απομονωμένοι πληθυσμοί, η «**L05**: Μειωμένη γονιμότητα/ γενετική κατάπτωση (π.χ. αιμομιξία ή ενδογαμία)» εκτιμάται ως πίεση και απειλή λαμβάνοντας υπόψη και το εκτιμώμενο μέγεθος των πληθυσμών αυτών.

Πιέσεις και Απειλές από Διαειδικές σχέσεις	
L06	«Διαειδικές σχέσεις (ανταγωνισμός, θήρευση, παρασιτισμός, παθογόνα)»
Η (Υψηλή): - για όλες τις περιοχές στις οποίες απαντάται το είδος *Pinna nobilis* - για τις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta* (θέσεις φωλεοποίησης) κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου από το Μάιο έως και τον Οκτώβριο	

Αφορά στη **πίεση** από τη θήρευση των φωλιών ή/και των νεοσσών του είδους ***Caretta caretta*** από φυσικούς θηρευτές (θηλαστικά όπως ο σκύλος και η αλεπού [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2].

Αφορά επίσης στην **απειλή** εξάπλωσης του παρασίτου *Haplosporidium pinnae* που προκαλεί μαζικές θανατώσεις των πληθυσμών του είδος ***Pinna nobilis*** και αποτελεί άμεση υπό εξέλιξη απειλή, όπως αναλύθηκε ανωτέρω συνολικά για το θαλάσσιο περιβάλλον [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2].

13. Γεωλογικά γεγονότα, φυσικές καταστροφές

Φυσικά φαινόμενα - Πλημμυρισμός	
M07	«Καταιγίδες, κυκλώνες»
M (Μέτρια): για τις θέσεις αναπαραγωγής της *Monachus monachus* (θαλάσσια σπήλαια) **Η (Υψηλή):** για τις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta* κατά τη διάρκεια επώασης των φωλιών από το Μάιο έως και τον Οκτώβριο	
M08	«Πλημμύρες (φυσικές διεργασίες)»
Η (Υψηλή): για τις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta* κατά τη διάρκεια επώασης των φωλιών από το Μάιο έως και τον Οκτώβριο	

Αφορούν τις επιπτώσεις από ενδεχόμενα ακραία καιρικά φαινόμενα (καταιγίδες, φουσκοθαλασσιάς) τα οποία οδηγούν σε άνοδο της στάθμης της θάλασσας και έντονους κυματισμούς με αποτέλεσμα: α) να καλύψουν το τμήμα των παραλιών εντός των σπηλαίων που αναπαράγεται η ***Monachus monachus***, ή να κατακλύσει τους διαθέσιμους θύλακες αέρα, ειδικά για το διάστημα που τα νεογνά παραμένουν εντός των σπηλαίων και β) να καλυφθεί μεγάλο τμήμα των παραλιών φωλεοποίησης της ***Caretta caretta*** [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2].

Πυρκαγιές	
M09	Φωτιά (φυσικής προέλευσης)
L (Ασθενής): Τ.Ο. 9540, 951Β	

Οι πυρκαγιές στην ευρύτερη περιοχή της Πελοποννήσου αποτελούν σημαντική πίεση και απειλή στα φυσικά οικοσυστήματα. Εκείνα που δέχονται τη μεγαλύτερη πίεση είναι οι φυσικοί τύποι οικοτόπων της ευμεσογειακής ζώνης βλάστησης αν και πρόσφατες μελέτες δείχνουν πως οι πυρκαγιές πια αποτελούν απειλή και για οικοσυστήματα της παραμεσογειακής ζώνης βλάστησης.

Ανάλυση της απειλής της πυρκαγιάς δίνεται στην ενότητα 2.3.1.5 Εκτίμηση ζωνών επικινδυνότητας εκδήλωσης πυρκαγιάς. Εκεί φαίνεται πως κάποια τμήματα της ΕΖΔ εντάσσονται στη ζώνη υψηλής επικινδυνότητας έναρξης πυρκαγιών. Ένα τμήμα ορίζεται από τους οικισμούς «Κυπαρίσσι», «Πιστάματα», και «Λαμπόκαμπος» ενώ το δεύτερο και μεγαλύτερο τμήμα καταλαμβάνει το νότιο τμήμα της ΕΖΔ, νότια της νοητής ευθείας που ορίζεται από τους οικισμούς «Ιέρακας» κα «Συκιά».

Επιπρόσθετα, η ΕΖΔ χαρακτηρίζεται από πλήθος τύπων οικοτόπων που θεωρείται πως έχουν υψηλή ή μέτρια ευφλεκτικότητα με το μεγαλύτερο τμήμα της έκτασης να καταλαμβάνεται από τύπους οικοτόπων με μέτρια ευφελκτικότητα.

Λόγω της θέσης της περιοχής στην ευμεσογειακή ζώνης και της μεγάλης έκτασης που καλύπτουν οι φυσικοί τύποι οικοτόπων στην ΕΖΔ, η απειλή από δασικές πυρκαγιές πρέπει να θεωρηθεί υψηλής έντασης και σημασίας.

14. Κλιματική αλλαγή

N01	**«Μεταβολές θερμοκρασίας (π.χ. άνοδος θερμοκρασίας και ακραίες τιμές) λόγω κλιματικής αλλαγής»**
M (Μέτρια): για τις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta* / για τα είδη *Testudo marginata Testudo hermanni, Pinna nobilis, Chelonia mydas* **H (Υψηλή):** *Mauremys rivulata* / Τ.Ο. 1110, 1120*, 1170, 8330	
N04	«Μεταβολές της στάθμης της θάλασσας και της έκθεσης (παράκτιων βιοκοινοτήτων) στον κυματισμό λόγω κλιματικής αλλαγής»
M (Μέτρια): για τις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta/ θέσεις αναπαραγωγής Monachus monachus/* για το είδος *Chelonia mydas* **H (Υψηλή):** Τ.Ο. 1110, 1120, 1170, 8330	
N05	«Αλλαγή της θέσης, του μεγέθους και / ή της ποιότητας των ενδιαιτημάτων λόγω κλιματικής αλλαγής»
M (Μέτρια): για τις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta / θέσεις αναπαραγωγής Monachus monachus* /για τα είδη *Testudo marginata, Testudo hermanni, Pinna nobilis, Chelonia mydas* **H (Υψηλή):** *Mauremys rivulata* / Τ.Ο. 1110, 1120*, 1170, 8330	
N06	Αποσυγχρονισμός των βιολογικών / οικολογικών διεργασιών λόγω κλιματικής αλλαγής
M (Μέτρια): *Pinna nobilis*	

Ερπετοπανίδα: Τόσο η αύξηση της θερμοκρασίας όσο και οι μεγαλύτερες περίοδοι ξηρασίας επιδρούν άμεσα στη βιολογία των ερπετών. Όντας εξώθερμα ζώα, τα ερπετά επηρεάζονται άμεσα από τις έντονες θερμοκρασιακές αλλαγές, ενώ η ξήρανση του κλίματος επηρεάζει την υδατική τους ισορροπία. Έμμεσα, η κλιματική αλλαγή επιδρά μέσω της α. αύξησης της πιθανότητας πρόκλησης

φυσικών πυρκαγιών, β. μείωσης της βλάστησης και συνεπώς των διαθέσιμων καταφυγίων (βλέπε οικολογικές απαιτήσεις), γ. δυσκολίας εύρεσης τροφής λόγω μείωσης της λείας. Πρόκειται για μακροχρόνια απειλή μόνιμου χαρακτήρα [βλέπε ανάλυση παραγράφου Γ. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2].

Θαλάσσια πανίδα: Αφορά τον κατακλυσμό των θαλάσσιων σπηλαίων που αποτελούν βιότοπο αναπαραγωγής της φώκιας (***Monachus monachus***) λόγω της ανόδου της στάθμης της θάλασσας (N01, N04). Οδηγεί σε καταστροφή / μη-διαθεσιμότητα των χερσαίων ενδιαιτημάτων αναπαραγωγής της φώκιας. Επιπλέον επηρεάζουν την επιτυχία εκκόλαψης στο διάστημα περίπου δύο μηνών που διαρκεί η επώαση των φωλιών της ***Caretta caretta*** στις αμμώδεις παραλίες (κατά το διάστημα Μάιος-Οκτώβριος), ενώ η άνοδος της θερμοκρασίας έχει επίπτωση στα θαλάσσια ενδιαιτήματα της *C. caretta* και ***Chelonia mydas***. Η άνοδος της θερμοκρασίας και η όξυνση της θάλασσας λειτουργούν συνδυαστικά και μπορεί να οδηγήσουν στην κατάρρευση των πληθυσμών του είδους ***Pinna nobilis*** (N01, N05, N06) [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2].

15. Πιέσεις / Απειλές με προέλευση εκτός χώρας

Απειλές που προέρχονται από τις μετακινήσεις θαλάσσιων ειδών πανίδας (εντός και εκτός ΕΕ)	
Xe	«Πιέσεις και απειλές έξω από το έδαφος της ΕΕ»
M (Μέτρια): για τις θαλάσσιες περιοχές που απαντώνται τα είδη *Monachus monachus*, *Caretta caretta, Chelonia mydas* (ΟΧΕ τροφοληψίας)	
Xo	«Πιέσεις και απειλές έξω από το κράτος μέλος της ΕΕ»
M (Μέτρια): για τις θαλάσσιες περιοχές που απαντώνται τα είδη *Monachus monachus*, *Caretta caretta, Chelonia mydas* (ΟΧΕ τροφοληψίας)	

Οι απειλές αυτές στοιχειοθετούνται από το γεγονός ότι οι θαλάσσιες χελώνες ***Caretta caretta*** και ***Chelonia mydas***, καθώς και η φώκια (***Monachus monachus***) μετακινούνται σε πολύ μεγάλες αποστάσεις εντός του ευρύτερου ενδιαιτήματός τους (βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2).

GR2540002 - "Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος" (ΕΖΔ)

1. Γεωργία – Κτηνοτροφία

Πιέσεις από την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων	
A01	Μετατροπή σε γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)
Μ (Μέτρια): Όλοι οι τύποι οικοτόπων / **Η (Υψηλή):** *Linaria tenuis*	
A02	Μετατροπή σε διαφορετικού είδους γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)
Μ (Μέτρια): Τ.Ο. 1410	
A03	Μετατροπή από μικτές γεωργικές εκμεταλλεύσεις και αγροδασοκομικά συστήματα σε εξειδικευμένη παραγωγή (π.χ. μονοκαλλιέργειες)
Μ (Μέτρια): *Testudo marginata, Zamenis situla*	
A05	Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κλπ.)
Μ (Μέτρια): *Testudo marginata, Zamenis situla*	
A21	Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία
Μ (Μέτρια): Τ.Ο. 1410 / *Testudo marginata, Zamenis situla, Miniopterus schreibersii, Linaria tenuis* **Η (Υψηλή):** *Mauremys rivulata*	
A24	Πρακτικές διαχείρισης αποβλήτων στη γεωργία
Μ (Μέτρια): *Miniopterus schreibersii*	

Οι παραπάνω πιέσεις και απειλές σχετίζονται με τις επιπτώσεις που επιφέρει η γεωργική παραγωγή στα φυσικά οικοσυστήματα. Τμήμα των φυσικών οικοσυστημάτων της ΕΖΔ έχει αποδοθεί στην καλλιέργεια (πιέσεις Α01 και Α02) ενώ αυτή εντατικοποίηση έχει επιδράσει δραστικά στην ομογενοποίηση του αγροτικού τοπίου με την καταστροφή φυτοφραχτών, αναβαθμίδων κ.ο.κ. (Α05). Σημαντική επίσης πίεση είναι και η χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών (πίεση Α21) αφού οι περισσότερες καλλιέργειες στην περιοχή είναι συμβατικές. Η ανατολική περιοχή του χερσαίου τμήματος της ΕΖΔ (ανατολικά της ευθείας γραμμής που ορίζεται από τους οικισμούς «Βιγκλάφια», «Μεγάλη σπηλιά», και «Κουντουριάνικα» είναι αυτή που δέχεται τις περισσότερες πιέσεις από την αγροτική παραγωγή αφού εκεί συγκεντρώνεται και η μεγαλύτερη έκταση των καλλιεργειών. Προτείνεται να ληφθούν μέτρα για την προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας στην περιοχή ώστε να μετριαστεί η επίδραση των παραπάνω πιέσεων/απειλών.

Ερπετά: Η απομάκρυνση των φυτοφρακτών και ξερολιθιών για την ενοποίηση αγροτεμαχίων έχει σαν αποτέλεσμα την απώλεια διαθέσιμων καταφυγίων για τις χερσαίες χελώνες [βλέπε ανάλυση παραγράφου Γ. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2]. Η εντατικοποίηση των καλλιεργειών (π.χ. ανάπτυξη μονοκαλλιεργειών) αποτελεί μία από τις σημαντικότερες αιτίες της απώλειας της βιοποικιλότητας στην Ευρώπη για τα ερπετά (Α03). Στην περιοχή αποτελεί πίεση, μακροχρόνιας διάρκειας και μόνιμου χαρακτήρα που αφορά τις καλλιέργειες (τ.ο. 1050, 1051) και τις δενδρώδεις καλλιέργειες και φυτείες (1068, 1069) της περιοχής.

Χειρόπτερα: Οι κυριότερες πιέσεις και απειλές που εμφανίζονται στην περιοχή αφορούν την υποβάθμιση των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας των χειροπτέρων από αγροτικές δραστηριότητες, όπως η χρήση χημικών προστατευτικών ουσιών και κυρίως εντομοκτόνων στη γεωργία (Α21) καθώς και η απόθεση αποβλήτων των ελαιουργείων σε υδάτινους ή μη αποδέκτες (Α24).

Πιέσεις από κτηνοτροφικές δραστηριότητες	
A09	Υπερβόσκηση (*)
Μ (Μέτρια): Τ.Ο. / *Saponaria jagelii*	
A14	Κτηνοτροφία (χωρίς βόσκηση)
Μ (Μέτρια): Τ.Ο. 8210	

Τόσο οι συχνές και έντονες διαταραχές όσο και η ολική έλλειψη διαταραχών μπορεί να επηρεάσει αρνητικά τα φυσικά οικοσυστήματα μιας περιοχής. Στην ΕΖΔ GR2540002, κατά θέσεις και κυρίως εκεί που υπάρχουν κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις (ταΐστρες, ποτίστρες, στάνες), παρατηρείται υπερβόσκηση και πίεση που σχετίζεται με τη μεγάλη συγκέντρωση ζώων, όμως το φαινόμενο αυτό δεν είναι εκτεταμένο. Δεν έχει καταγραφεί υπερβόσκηση στα συμπληρωμένα πρωτόκολλα αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων στην περιοχή. Εντούτοις, σημαντικό τμήμα της ΕΖΔ εντάσσεται στη ζώνη υψηλής πυκνότητας ζώων, όπως προκύπτει από τις αναλύσεις στις ενότητες 2.3.1.2.1 (βοσκήσιμες γαίες, σταβλικές εγκαταστάσεις, αριθμός και είδος βοσκόντων ζώων ανά εγκατάσταση) και 2.3.1.5 - Αξιολόγηση έντασης βοσκής. Η ζώνη υψηλής πυκνότητας βοσκοφόρτωσης περιλαμβάνει την Αγραπιδόλουτσα.

Η υπερβόσκηση πρέπει να ενταχθεί στην κατηγορία μέτριας έντασης και σημασίας στην ΕΖΔ δεν αφορά πολλούς τύπους οικοτόπων. Παρ' όλα αυτά πρέπει να εκπονηθεί σχέδιο βόσκησης το οποίο θα λαμβάνει υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες του κάθε τύπου οικοτόπου της ΕΖΔ.

2. Κατασκευή και λειτουργία συστημάτων μεταφορών

E01	Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες
Μ (μέτρια): *Canis aureus, Miniopterus schreibersii*	

Το εκτεταμένο οδικό δίκτυο στην περιοχή αποτελεί πίεση και απειλή για το είδος *Canis aureus* καθώς οι πιθανές συγκρούσεις με διερχόμενα οχήματα προκαλούν άμεσες θανατώσεις ατόμων του είδους, αλλά επίσης το ίδιο το οδικό δίκτυο οδηγεί σε κατακερματισμό των ενδιαιτημάτων [«**E01**: Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες)»], επηρεάζοντας αμφότερα το τσακάλι και τα χειρόπτερα. Σημειώνεται ότι τα παραπάνω δεν αφορούν τη νήσο Ελαφόνησο καθώς το τσακάλι δεν εξαπλώνεται σε αυτή.

Στην περιοχή της Ελαφονήσου και του παραλιακού μετώπου της Πούντας καταγράφονται σημαντικές πιέσεις στους παράκτιους τύπους οικοτόπων, ιδίως στους τύπους 2110 και 2120, που σχετίζονται με τη λειτουργία, χρήση και, ενδεχομένως, τη χάραξη νέου οδικού δικτύου. Η ύπαρξη εκτεταμένου οδικού δικτύου κατά μήκος της ακτογραμμής της ΕΖΔ έχει ενισχύσει την ανθρώπινη πρόσβαση και αυξήσει την επισκεψιμότητα σε ευαίσθητα παράκτια οικοσυστήματα, προκαλώντας σοβαρές επιπτώσεις. Συγκεκριμένα, η απουσία ρυθμιστικών υποδομών έχει οδηγήσει σε ανεξέλεγκτη στάθμευση σε θέσεις με υψηλή οικολογική αξία, ακόμη και απευθείας εντός των αμμόλοφων, κυρίως στην περιοχή της παραλίας Πούντας. Παράλληλα, στην ίδια περιοχή και σε γειτονικές θέσεις όπως το Βαλτάκι, εντοπίζονται περιπτώσεις χρήσης οχημάτων στους αμμόλοφους για λόγους τουρισμού ή παραμονής επισκεπτών, με προσωρινή ή ακόμη και νυχτερινή κατασκήνωση. Οι πινακίδες ενημέρωσης του δικτύου Natura 2000 που έχουν τοποθετηθεί για την ενημέρωση του κοινού έχουν υποστεί φθορές ή απομακρυνθεί, περιορίζοντας την αποτελεσματικότητα της ενημέρωσης. Αν και η παραλία του Σίμου αποτελεί θετικό παράδειγμα διαχείρισης, με χωροθετημένο και ελεγχόμενο χώρο στάθμευσης, στις υπόλοιπες περιοχές η ανεξέλεγκτη πρόσβαση και χρήση των οχημάτων συνεχίζεται,

απειλώντας τη φυσική ακεραιότητα των παράκτιων οικοτόπων. Η χρήση του υφιστάμενου οδικού δικτύου σε άμεση γειτνίαση με τους παράκτιους τύπους οικοτόπων και η πιθανή μελλοντική διάνοιξη νέων οδικών αξόνων ενέχουν κινδύνους για την περαιτέρω υποβάθμιση αυτών των ευαίσθητων οικοσυστημάτων. Η απειλή επιτείνεται λόγω της πιθανής όχλησης, της διάσπασης των ενδιαιτημάτων, της υποβάθμισης του υποστρώματος και της ενθάρρυνσης μη συμβατών χρήσεων, όπως η διέλευση και στάθμευση οχημάτων εντός των προστατευτέων εκτάσεων.

3. Πιέσεις / Απειλές λόγω ανάπτυξης, κατασκευής και χρήσης οικιστικών, εμπορικών, βιομηχανικών υποδομών και υποδομών αναψυχής.

F01	Μετατροπή από άλλες χρήσεις γης σε κατοικίες, οικισμούς ή περιοχές αναψυχής (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της τροποποίησης των ακτών, των εκβολών και των παράκτιων συνθηκών)
Μ (Μέτρια): 5420, 9320 **Η (Υψηλή)**: Τ.Ο. 2110, 2120, 2250* / *Linaria tenuis, Saponaria jagelii*	
F05	Δημιουργία ή ανάπτυξη υποδομών αθλητισμού, τουρισμού και αναψυχής (εκτός των αστικών ή ψυχαγωγικών περιοχών)
Μ (Μέτρια): Τ.Ο. 2250*, 2260	
F06	Ανάπτυξη και συντήρηση παραλιών για τουρισμό και αναψυχή, αποκατάσταση και καθαρισμός παραλίας
Η (Υψηλή): Τ.Ο. 2110, 2120, 2250*, 2260 / *Linaria tenuis, Saponaria jagelii*	
F07	Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής
Μ (Μέτρια): 5420, 9320 **Η (Υψηλή)**: Τ.Ο. 2110, 2120, 2250*, 2190, 2260 / *Saponaria jagelii*	

Οι παραπάνω πιέσεις/απειλές σχετίζονται με την τουριστική αξιοποίηση και ανάπτυξη των παράκτιων κυρίως τμημάτων της ΕΖΔ. Αφορούν τη μετατροπή της κάλυψης γης από φυσικούς τύπους οικοτόπων σε οικιστικές περιοχές (F01) ή περιοχές αναψυχής (F05) και σχετίζονται άμεσα με την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής και κυρίως την παράκτια, τις επιπτώσεις από τις τουριστικές/αναψυχικές δραστηριότητες (F07), καθώς και τις ενέργειες που υλοποιούνται επί των παραλιών για την υποδοχή και εξυπηρέτηση του τουρισμού (F06). Χωρικά εντοπίζονται τόσο το χερσαίο όσο και το νησιωτικό τμήμα της ΕΖΔ σε θέσεις στις οποίες παρατηρείται μεγάλη και ανεξέλεγκτη προσέλευση επισκεπτών, κυρίως σε παραλιακές περιοχές. Αφορούν όλες τις μεγάλες οργανωμένες παραλίες της ΕΖΔ όπως οι παραλίες Σίμου, Πούντα, Κάτω Νησί κ.α. Η πίεση F01 αναφέρεται σε τουλάχιστον 17 θέσεις αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων, η συντριπτική πλειοψηφία των οποίων στις μεγάλες οργανωμένες παραλίες της ΕΖΔ. Η χρήση αυτού το κωδικού αποτελεί μια προσπάθεια περιγραφής της άναρχης δόμησης και οικιστικής ανάπτυξης που παρατηρείται στις παραλιακές θέσεις της ΕΖΔ.

Ιδιαίτερα έντονη είναι η πίεση που δέχονται και οι παραλίες της περιοχής και κυρίως οι αμμοθινικοί τύποι οικοτόπων (Τ.Ο. 2110, 2120) από την τουριστική κίνηση της περιοχής (F07). Δρόμοι διατρέχουν σχεδόν το σύνολο του παραλιακού μετώπου της ΕΖΔ προσφέροντας εύκολη πρόσβαση σε επισκέπτες ενώ, κατά θέσεις, σε σημεία ενδιαφέροντος (οργανωμένες παραλίες) καταγράφονται αυτοσχέδιοι χώροι στάθμευσης (κυρίως στην ευρύτερη περιοχή της Πούντας) καθώς και στάθμευση επί των αμμοθινών, εκτός από την παραλία του Σίμου όπου η διαμόρφωση χώρου στάθμευσης έχει ρυθμίσει την πίεση. Στην Πούντα και το Βαλτάκι (Ηπειρωτική περιοχή) συχνή είναι η παράνομη κίνηση τροχοφόρων στην παραλία και στις θίνες (τζιπ καθώς και τρακτέρ) κυρίως λόγω της άσκησης της

τουριστικής δραστηριότητας, καθώς και για την εξυπηρέτηση γεωργικής δραστηριότητας, παρόλο που υπάρχει αγροτικός δρόμος. Τα αμμοθινικά οικοσυστήματα θα πρέπει να προστατευτούν από την παράνομη είσοδο τροχοφόρων με τη δημιουργία κατάλληλων υποδομών (μπάρες, δημιουργία ελεγχόμενων χώρων στάθμευσης κ.οκ). Πίεση που εντάσσεται στις δραστηριότητες αναψυχής (F07) επίσης αποτελεί η ανεξέλεγκτη απόρριψη απορριμμάτων από την άσκηση αναψυχής στις παραλίες, η οποία θα πρέπει να ρυθμιστεί με τις κατάλληλες υποδομές και οργάνωση, καθώς και με δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης.

Εκτός από τα πρωτόκολλα του έργου της εποπτείας και τις αυτοψίες στα πλαίσια του παρόντος έργου, οι ανωτέρω πιέσεις έχουν επιβεβαιωθεί και από πρόσφατες δειγματοληψίες που πραγματοποιήθηκαν στην περιοχή (Δημόπουλος *et al.*, 2020) και συγκεκριμένα: **α)** η πίεση F01 σε 2 θέσεις του Τ.Ο. 2120 (Medium), σε 2 θέσεις του Τ.Ο. 2250* (Medium), **β)** η πίεση F05 σε 2 θέσεις του Τ.Ο. 2250* (Low), σε 2 θέσεις του Τ.Ο. 2260 (Low), **γ)** η πίεση F06 σε 1 θέση του Τ.Ο. 2110 (High), **δ)** η πίεση που αφορά στην κίνηση μηχανοκίνητων τροχοφόρων σε 3 θέσεις του Τ.Ο. 2110 (2 High και 1 Medium), σε 1 θέση του Τ.Ο. 2120 (Medium), σε 5 θέσεις του Τ.Ο. 2250* (Medium), σε 1 θέση του Τ.Ο. 2260 (Medium), **ε)** η πίεση που προέρχεται από το ποδοπάτημα και τη συχνή χρήση των αμμοθινών (F07) σε 18 θέσεις του Τ.Ο. 2110 (12 Medium, 6 Low), σε 15 θέσεις του Τ.Ο. 2120 (8 Medium, 7 Low), σε 5 θέσεις του Τ.Ο. 2190 (Low), σε 20 θέσεις του Τ.Ο. 2250* (9 Medium, 11 Low), σε 6 θέσεις του Τ.Ο. 2260 (5 Medium, 1 Low), **στ)** η πίεση από την απόρριψη απορριμμάτων από την άσκηση αναψυχής στις παραλίες (F07) σε 10 θέσεις του Τ.Ο. 2110 (6 Low και 4 Medium), σε 10 θέσεις του Τ.Ο. 2120 (6 Low και 4 Medium), σε 5 θέσεις του Τ.Ο. 2190 (3 Low και 2 Medium), σε 19 θέσεις του Τ.Ο. 2250* (1 High, 8 Medium, 10 Low), σε 3 θέσεις του Τ.Ο. 2260 (Low) και **ζ)** γενικότερα η πίεση που προέρχεται από τον τουρισμό και την αναψυχή (F07) σε 5 θέσεις του Τ.Ο. 2110 (2 Medium, 3 Low), σε 7 θέσεις του Τ.Ο. 2120 (4 Medium και 3 Low), σε 1 θέση του Τ.Ο. 2250* (Low).

Ειδικότερα οι επιπτώσεις που αφορούν στο είδος *Linaria tenuis* περιγράφονται στη συνέχεια, στην ανάλυση / πιέσεων απειλών για το είδος.

F33	Άντληση των υπόγειων και επιφανειακών υδάτων (συμπεριλαμβανομένου του θαλάσσιου) για δημόσια ύδρευση και ψυχαγωγική χρήση
Μ (Μέτρια): Τ.Ο. 2110, 2120, 2250, 3170, 5420 / *Saponaria jagelii, Linaria tenuis, Miniopterus schreibersii, Testudo marginata, Zamenis situla*	

Στο πλαίσιο της μελέτης «Εκπόνηση Μελέτης του Ειδικού Πολεοδομικού Σχεδίου (ΕΠΣ) του Δήμου Ελαφονήσου», συντάχθηκε η «Προκαταρκτική Μελέτη Γεωλογικής Καταλληλόλητας», η οποία κατέδειξε έντονη υφαλμύρινση των υπόγειων υδάτων που οφείλεται στην υπεράντληση υδάτων για σκοπούς ύδρευσης του νησιού (F33). Σύμφωνα με την προαναφερθείσα μελέτη η υπόγεια υδροφορία αξιοποιείται μέσω πηγαδιών και γεωτρήσεων. Το μεγαλύτερο μέρος του νησιού και οι τουριστικά αναπτυγμένες περιοχές των παραλιών «Σίμου-Λεύκι» και «Κάτω Νησί – Παναγίτσα» δεν καλύπτονται από δίκτυο ύδρευσης του Δήμου, το οποίο εξυπηρετείται από τρεις υδρογεωτρήσεις, και για τις υδρευτικές και λοιπές ανάγκες χρησιμοποιείται μεγάλος αριθμός ιδιωτικών υδρογεωτρήσεων από τις οποίες αντλείται υφάλμυρο νερό. Η ποσότητα των αντλήσεων από το υδατικό σύστημα είναι πολύ υψηλή και προσεγγίζει τα ανανεώσιμα υδατικά αποθέματα και βρίσκεται υπό καθεστώς υπερεκμετάλλευσης. Παρατηρείται συνεχής υπεράντληση με συνέπεια όχι μόνο την έναρξη απόληψης ρυθμιστικών αποθεμάτων αλλά και την εμφάνιση τάσης μείωσης των μόνιμων αποθεμάτων και την εμφάνιση εκτεταμένων φαινομένων υφαλμύρινσης στην παράκτια ζώνη, κυρίως το δυτικό τμήμα όπου η παρουσία των ανθρακικών πετρωμάτων σε συνδυασμό με τις αυξημένες αντλήσεις έχουν οδηγήσει σε εμφάνιση υφαλμύρινσης. Το φαινόμενο της υφαλμύρινσης των υπόγειων υδάτων κρίνεται ότι δύναται να επηρεάσει αρνητικά όλους του τύπου οικοτόπων της περιοχής και κατ'

επέκτασιν να υποβαθμίσει τα ενδιαιτήματα των ειδών, εφόσον, δεν ληφθούν άμεσα μέτρα (εναλλακτικές λύσεις για την υδροδότηση του νησιού). Η πίεση/απειλή κρίνεται υψηλή, μακροχρόνια και μόνιμη.

Πιέσεις/απειλές στις θέσεις ωοτοκίας της *Caretta caretta* από δραστηριότητες τουρισμού και αναψυχής, καθώς και υποδομών και εμπορικών δραστηριοτήτων στις παράκτιες περιοχές	
F06	Ανάπτυξη και συντήρηση παραλιών για τουρισμό και αναψυχή, αποκατάσταση και καθαρισμός παραλίας
Μ (Μέτρια): *Caretta caretta*	
F07	«Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής»
Μ (Μέτρια) και Η (Υψηλή): *Caretta caretta*	
F08	«Τροποποίηση των συνθηκών των ακτών, των εκβολών και των παράκτιων περιοχών, για ανάπτυξη, χρήση και προστασία των οικιστικών, εμπορικών, βιομηχανικών και ψυχαγωγικών υποδομών και περιοχών (συμπεριλαμβανομένων έργων προστασίας από την άνοδο της στάθμης της θάλασσας ή των έργων και υποδομών προστασίας των ακτών)»
Μ (Μέτρια): *Caretta caretta*	
F24	«Οικιστικές ή ψυχαγωγικές δραστηριότητες και δομές που παράγουν θόρυβο, φως, θερμότητα ή άλλες μορφές ρύπανσης»
F25	«Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που παράγουν θόρυβο, φως ή θερμότητα ή άλλες μορφές ρύπανσης»
Μ (Μέτρια): για τις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta* κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου από το Μάιο έως και τον Οκτώβριο	

Καθαρισμοί και έργα στις παραλίες: Η πίεση / απειλή F06 αφορά τα εξής: α) Καθαρισμοί παραλίας με μηχανοκίνητα μέσα που αποτελεί πίεση μέτριας σημασίας για τις παραλίες ωοτοκίας κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου από το Μάιο έως και τον Οκτώβριο. β) Υποβάθμιση παραλιών: Υλοποίηση έργων χωρίς τις απαιτούμενες μελέτες και προδιαγραφές (μαρίνες, δεξαμενές ανεφοδιασμού σκαφών, διάνοιξη δρόμων, υδραυλικά έργα, τοιχία, διαμορφώσεις εδαφών, φυτεύσεις), που αποτελεί πίεση μέτριας σημασίας για τις παραλίες ωοτοκίας [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2). Κάποιες φορές κατά τη θερινή περίοδο γίνεται μηχανικός καθαρισμός των παραλιών από τον Δήμο ενώ κατά τόπους.

Κίνηση τροχοφόρων: Αφορά στην ανεξέλεγκτη κίνηση των τροχοφόρων εκτός οδικού δικτύου για λόγους αναψυχής (F07) και εκτιμάται σε πίεση υψηλής σημασίας. Η ανεξέλεγκτη κίνηση των τροχοφόρων έχει σημαντικές επιπτώσεις στη φωλεοποίηση της *Caretta caretta* (καταστροφή φωλιών, συμπίεση άμμου, παρεμπόδιση εξόδου από τις φωλιές) [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2).

Συχνή είναι η παράνομη κίνηση τροχοφόρων στην παραλία και στις θίνες (τζιπ καθώς και τρακτέρ για εξυπηρέτηση γεωργικής δραστηριότητας παρόλο που υπάρχει παράλληλος αγροτικός δρόμος).

Φωτορρύπανση – Εξοπλισμός θαλάσσιας αναψυχής – Ημερήσιες και νυχτερινές δραστηριότητες: Οι πιέσεις αφορούν όχληση από ανθρωπογενείς δραστηριότητες (περιορισμός ζωτικού χώρου φωλεοποίησης, όχληση κ.ο.κ) οι οποίες δυσχεραίνουν την επιτυχή αναπαραγωγική δραστηριότητα στις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta* (ΟΧΕ φωλεοποίησης) και χαρακτηρίζονται ως μέτριες [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2). Ειδικότερα η φωτορρύπανση είναι

δυνατόν να προέρχεται από τουριστικές δραστηριότητες αναψυχής (όπως διάφορες εκδηλώσεις αναψυχής κ.λπ.) ή/και από φωτεινές πηγές κατοικιών, οικισμών, οδών, χώρων στάθμευσης καθώς και παράκτιων τουριστικών επιχειρήσεων (όπως εστιατόρια, ξενοδοχεία, εποχικά αναψυκτήρια κ.ο.κ.) [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2).Οι υπόλοιπες πιέσεις είναι δυνατόν να προέρχονται από εποχικές τουριστικές δραστηριότητες αναψυχής ή/και από κατοικίες και παράκτιες τουριστικές επιχειρήσεις (όπως εστιατόρια, ξενοδοχεία, εποχικά αναψυκτήρια κ.ο.κ.) καθώς και από μεμονωμένους χρήστες της παραλίας [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2).

Επισημαίνεται ότι στη παραλία Βάτικα σημειακά εκδηλώνεται σημαντικό πρόβλημα φωτορρύπανσης από δημοτικό και αστικό φωτισμό στο τμήμα της παραλίας εντός της Νεάπολης, στη θέση Νερατζιώνα από δημοτικά φώτα, από τροχήλατο αναψυκτήριο, από τρία καταστήματα εστίασης, τουριστικά καταλύματα και μικρή ξενοδοχειακή μονάδα καθώς και από ορισμένες οικίες στη γειτονική περιοχή και, τέλος, στη θέση Μάγγανο από τροχήλατο αναψυκτήριο και από ορισμένες οικίες στη γειτονική περιοχή. Ενίοτε σημειακά εκδηλώνεται πρόβλημα από κίνηση και παραμονή επισκεπτών στην παραλία κατά τις νυχτερινές ώρες με οχλούσες δραστηριότητες.

Υποβάθμιση της ζώνης των αμμολόφων (F08): Οι αμμόλοφοι απειλούνται από έργα (γήπεδα αθλοπαιδιών κ.λπ.), καταπατήσεις, αμμοληψίες, διέλευση τροχοφόρων, ποδοπάτηση από επισκέπτες της παραλίας [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2).

4. Παράνομες δραστηριότητες / Όχληση πανίδας

Θανάτωση / Δηλητηρίαση	
G10	Παράνομο κυνήγι/θανάτωση
M (Μέτρια): *Canis aureus*	
G13	Δηλητηρίαση ζώων (εξαιρουμένης της δηλητηρίασης με μόλυβδο)
H (Υψηλή): *Canis aureus*	

Η παράνομη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων (G13) που στοχεύουν στο τσακάλι ή σε άλλα είδη, αποτελεί μια πίεση και απειλή του είδος στην περιοχή. Το παράνομο κυνήγι/θανάτωση (G10) είναι ενδεχομένως μια ακόμη πίεση και απειλή εξαιτίας της αλληλεπίδρασης του είδους με τον άνθρωπο.

H08	Άλλες ανθρώπινες οχλήσεις και διαταραχές
M (Μέτρια): *Canis aureus*	

Η φύση των ενδιαιτημάτων του τσακαλιού και η συχνή παρουσία του εντός ανθρωπογενών οικοσυστημάτων η φυσικών οικοσυστημάτων που συχνά αξιοποιούν και οι άνθρωποι για τις δραστηριότητές τους, ενδέχεται να επιφέρει επιπλέον οχλήσεις (H08) για το είδος που απορρέουν από την αλληλεπίδραση του είδους με τον άνθρωπο.

5. Ξενικά και προβληματικά είδη

I02	Άλλα εισβλητικά ξενικά είδη (εκτός των ειδών που αφορούν την ΕΕ)
L (Ασθενής): T.O. 8210, 2110 **M (μέτρια):** 2120, 2250*, 2190	

Η πίεση/απειλή έχει επιβεβαιωθεί από πρόσφατες δειγματοληψίες που πραγματοποιήθηκαν στην περιοχή (Δημόπουλος *et al.*, 2020) και συγκεκριμένα σε 2 θέσεις του T.O. 2110 (Low) σε 3 θέσεις του

Τ.Ο. 2120 (2 Medium, 1 Low), σε 4 θέσεις του Τ.Ο. 2250* (Medium) και μία θέση του Τ.Ο. 2190 (Medium). Στους αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων έχουν καταγραφεί τα ξενικά είδη *Carpobrotus edulis* και *Acacia saligna*, τουλάχιστον στις παραλίες του Σίμου και της Παναγιάς στην Ελαφόνησο. Στα πλαίσια αυτοψιών του παρόντος έργου το είδος *Carpobrotus edulis* καταγράφηκε στην παραλία Κάτω Νησί, εφαπτόμενα με τις οικείες της παραλιακής ζώνης. Το είδος *Carpobrotus edulis* καλλιεργείται ως καλλωπιστικό και εξαπλώνεται με ταχείς ρυθμούς αποτελώντας απειλή για τα αυτόχθονα είδη των αμμοθινών.

Σε ότι αφορά τον Τ.Ο. 8210 έχει καταγραφεί στα πρωτόκολλα του έργου της εποπτείας και αφορά κυρίως μια θέση δυτικά του οικισμού «Βιγκλάφια» στον τύπο οικοτόπου 8210. Η θέση είναι ιδιαίτερα υποβαθμισμένη καθώς βρίσκεται πολύ κοντά σε κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις. Δεν κρίνεται πως η πίεση αυτή είναι μείζονος σημασίας και έντασης για την ΕΖΔ λόγω της περιορισμένης της εμφάνισης.

6. Φυσικές διεργασίες (εκτός καταστροφών και διαδικασιών που προκλήθηκαν από ανθρωπογενή δραστηριότητα ή κλιματική αλλαγή)

Υποβάθμιση παραλιών λόγω διάβρωσης	
L01	«Αβιοτικές φυσικές διεργασίες (π.χ. διάβρωση, συσσώρευση ιλύος, ξήρανση, βύθιση, αλάτωση)»
M (Μέτρια): για τις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta* (θέσεις φωλεοποίησης) κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου από το Μάιο έως και τον Οκτώβριο, σε συνδυασμό με την F06	

Αφορά τη διάβρωση των παραλιών η οποία είναι δυνατόν να επιτείνεται και από φυσικά αίτια (μείωση μεταφοράς αδρανών υλικών από ποταμούς/ρέματα κ.λπ.), υποβαθμίζοντας τις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta* κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου από το Μάιο έως και τον Οκτώβριο [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2].

L05	Μειωμένη γονιμότητα/ γενετική κατάπτωση (π.χ. αιμομιξία ή ενδογαμία)
L (Ασθενής): *Canis aureus*	

Δεδομένου ότι στην περιοχή υπάρχουν απομονωμένοι πληθυσμοί, η «**L05**: Μειωμένη γονιμότητα/ γενετική κατάπτωση (π.χ. αιμομιξία ή ενδογαμία)» εκτιμάται ως πίεση και απειλή λαμβάνοντας υπόψη και το εκτιμώμενο μέγεθος των πληθυσμών αυτών.

Πιέσεις και Απειλές από Διαειδικές σχέσεις	
L06	«Διαειδικές σχέσεις (ανταγωνισμός, θήρευση, παρασιτισμός, παθογόνα)»
H (Υψηλή): για τις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta* (θέσεις φωλεοποίησης) κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου από το Μάιο έως και τον Οκτώβριο	

Αφορά στη **πίεση** από τη θήρευση των φωλιών ή/και των νεοσσών του είδους ***Caretta caretta*** από φυσικούς θηρευτές (θηλαστικά όπως ο σκύλος και η αλεπού [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2].

7. Πιέσεις και απειλές στα είδη χλωρίδας

Πιέσεις /απειλές του είδους *Linaria tenuis*	
A01	«Μετατροπή σε γεωργική γη»
A21	«Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία»
F01	«Μετατροπή από άλλες χρήσεις γης σε κατοικίες, οικισμούς ή περιοχές αναψυχής»
F06	«Ανάπτυξη και συντήρηση παραλιών για τουρισμό και αναψυχή, αποκατάσταση και καθαρισμός παραλίας»
I	«Ξενικά και προβληματικά είδη»
L06	«Διαειδικές σχέσεις (ανταγωνισμός, θήρευση, παρασιτισμός, παθογόνα)»

Ο πληθυσμός της *Linaria tenuis* στην Ελλάδα είναι οι μοναδικοί επί Ευρωπαϊκού εδάφους. Φύεται σε αμμώδεις ακτές και σε αμμώδεις θέσεις στις άκρες ελαιώνων καθώς και σε καλλιεργημένους και ακαλλιέργητους αγρούς. Καθώς πρόκειται για ετήσιο είδος οι ετήσιες διακυμάνσεις στο μέγεθος του πληθυσμού του μπορεί να είναι έντονες. Οι κύριες πιέσεις/απειλές του είδους σχετίζονται με την αλλαγή των χρήσεων γης (μετατροπή αμμωδών εκτάσεων σε γεωργική γη, ανάπτυξη και επέκταση οικιστικών δραστηριοτήτων, ανάπτυξη τουριστικών δραστηριοτήτων), με τη μεταβολή των καλλιεργητικών πρακτικών (χρήση ζιζανιοκτόνων) καθώς και με την εμφάνιση ανταγωνιστικά ικανότερων φυτικών ειδών και ειδικότερα ξενικών ειδών. Όλα τα παραπάνω μπορεί να οδηγήσουν σε υποβάθμιση καθώς και σε απώλεια των ενδιαιτημάτων του φυτού.

Πιέσεις /απειλές του είδους *Saponaria jagelii*	
A09	«Υπερβόσκηση»
F01	«Μετατροπή από άλλες χρήσεις γης σε κατοικίες, οικισμούς ή περιοχές αναψυχής»
F06	«Ανάπτυξη και συντήρηση παραλιών για τουρισμό και αναψυχή, αποκατάσταση και καθαρισμός παραλίας»
F07	Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής
H08	Άλλες ανθρώπινες οχλήσεις και διαταραχές

Η *Saponaria jagelli* είναι στενότοπο ενδημικό της Ελαφονήσου γνωστό μέχρι στιγμής από δύο θέσεις στα δυτικά του νησιού (οικισμός Κάτω Νησί). Οι δύο υποπληθυσμοί του αριθμούν σύμφωνα με πρόσφατες εκτιμήσεις (Κουγιουμουτζής προσωπική επικοινωνία) 1400 και 250 άτομα αντιστοίχως Οι κύριες πιέσεις και απειλές που αντιμετωπίζει το συγκεκριμένο είδος είναι η οικιστική ανάπτυξη της περιοχής η οποία σε μεγάλο βαθμό σχετίζεται και με την τουριστική ανάπτυξη του νησιού. Άλλες ανθρώπινες δραστηριότητες που συμβάλουν στην υποβάθμιση και τη μείωση των ενδιαιτημάτων του είδους καθώς και στην καταστροφή ατόμων του φυτού είναι η παρουσία τροχοφόρων οχημάτων στις αμμώδεις ακτές και το ποδοπάτημα (Iatrou, 2013). Σε μικρότερο βαθμό φαίνεται ότι είναι επιβαρυντική και η βόσκηση καθώς σε πρόσφατες έρευνες στο πεδίο έχουν παρατηρηθεί βοσκημένα άτομα.

8. Πιέσεις /απειλές στη μεσογειακή φώκια (*Monachus monachus*)

Στην περιοχή μελέτης υπάρχουν καταγραφές παρουσίας της Μεσογειακής Φώκιας ***Monachus monachus*** (ΤΕΔ και δεδομένα της ΜΟm), χωρίς όμως να είναι διαθέσιμη πληροφορία για την ΟΧΕ αναπαραγωγής του είδους, ήτοι τα θαλάσσια σπήλαια (Τ.Ο. 8330), τα οποία θεωρούνται κρίσιμο ενδιαίτημα αναπαραγωγής και ανάπαυσης του είδους (Dendrinos *et al.*, 2007). Παρότι για την καταγραφή και την εκτίμηση της κατάστασης του Τ.Ο. 8330 θα χρειαστούν μελέτες βάσης, στην αρχή της παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2 (παράγραφος Α) αναλύονται οι πιέσεις/απειλές που σύμφωνα με

τη βιβλιογραφία και την επιστημονική γνώση εκτιμάται ότι θα υπάρχουν στα χερσαία ενδιαιτήματα αναπαραγωγής του είδους *Monachus monachus* της περιοχής.

9. Γεωλογικά γεγονότα, φυσικές καταστροφές

Φυσικά φαινόμενα - Πλημμυρισμός	
M07	«Καταιγίδες, κυκλώνες»
H (Υψηλή): για τις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta* κατά τη διάρκεια επώασης των φωλιών από το Μάιο έως και τον Οκτώβριο	
M08	«Πλημμύρες (φυσικές διεργασίες)»
H (Υψηλή): για τις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta* κατά τη διάρκεια επώασης των φωλιών από το Μάιο έως και τον Οκτώβριο	

Αφορούν τις επιπτώσεις από ενδεχόμενα ακραία καιρικά φαινόμενα (καταιγίδες, φουσκοθαλασσιάς) τα οποία οδηγούν σε άνοδο της στάθμης της θάλασσας και έντονους κυματισμούς με αποτέλεσμα να καλυφθεί μεγάλο τμήμα των παραλιών φωλεοποίησης της ***Caretta caretta*** [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2].

Πυρκαγιές	
M09	Φωτιά (φυσικής προέλευσης)
M (μέτρια) απειλή: Τ.Ο. 5420, 9320 **L (χαμηλή) απειλή**: *Testudo marginata, Zamenis situla*	

Αυτή η πίεση/απειλή δεν έχει καταγραφεί στα πρωτόκολλα αξιολόγησης της ΕΖΔ, ενώ καταγράφεται ως πίεση/απειλή χαμηλής σημασίας στο ΤΕΔ που αφορά την ΕΖΔ. Θεωρούμε πως η πρόσφατη πυρκαγιά τον Αύγουστο του 2019 επιτάσσει την αναθεώρηση του επιπέδου σημαντικότητας αυτής της πίεσης/απειλής σε μέτρια.

Η πυρκαγιά έκαψε περίπου 511 εκτάρια (25% της έκτασης της Ν. Ελαφονήσου) κυρίως τους τύπους οικοτόπων 5420 και 5340 (τ.ο. εθνικού ενδιαφέροντος). Η θέση έναρξης της φωτιάς ορίζεται ως η χωματερή του νησιού, η οποία δεν είναι πλέον ενεργή, εντούτοις δεν έχει αποκατασταθεί. Δεν επηρεάστηκαν τύποι οικοτόπων προτεραιότητας ή αμμοθινικά οικοσυστήματα. Η πυρκαγιά, αν και μεγάλη σε έκταση, δεν θεωρείται πως προξένησε μη αναστρέψιμες βλάβες στα φυσικά οικοσυστήματα της περιοχής (Μπόγλης και Μήλιος, 2019). Αξίζει να σημειωθεί η ΕΖΔ, σχεδόν στο σύνολό της εντάσσεται στην υψηλή ζώνη επικινδυνότητας για έναρξη πυρκαγιάς ενώ έχει και σημαντική έκταση από οικοσυστήματα υψηλής ευφλεκτικότητας (βλέπε ενότητα 2.3.1.5 Εκτίμηση ζωνών επικινδυνότητας εκδήλωσης πυρκαγιάς). Είναι απαραίτητη η εκπόνηση σχεδίου πυροπροστασίας της ΕΖΔ.

Ερπετοπανίδα: Σε ότι αφορά τις χερσαίες χελώνες και τα φίδια, αποτελεί απειλή για τα είδη *Testudo marginata* και *Zamenis situla* στις ΟΧΕ παρουσίας τους και κυρίως στις ΟΧΕ όπου αναμένεται να έχουν υψηλή παρουσία (δάση και δασικές εκτάσεις). Η πυρκαγιά προκαλεί άμεσα τη θανάτωση ατόμων, κυρίως των πιο δυσκίνητων ειδών όπως οι χελώνες, και έμμεσα την καταστροφή της βλάστησης που λειτουργεί ως καταφύγιο για τα ερπετά. Για την ομάδα των ερπετών αποτελεί προσωρινού χαρακτήρα απειλή, δεδομένου ότι μετά την πυρκαγιά τα περισσότερα είδη ευνοούνται λόγω της δημιουργίας ξέφωτων και της έξαρσης εδώδιμων ειδών [βλέπε ανάλυση παραγράφου Γ. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2].

10. Κλιματική αλλαγή

N01	«Μεταβολές θερμοκρασίας (π.χ. άνοδος θερμοκρασίας και ακραίες τιμές) λόγω κλιματικής αλλαγής»
Η (Υψηλή): *Mauremys rivulata* **Μ (Μέτρια):** για τις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta / Testudo marginata, Zamenis situla*	
N04	«Μεταβολές της στάθμης της θάλασσας και της έκθεσης (παράκτιων βιοκοινοτήτων) στον κυματισμό λόγω κλιματικής αλλαγής»
Μ (Μέτρια): Τ.Ο. 2110, 2120, 2190, 2250*, 2260 / για τις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta*	
N09	Άλλες μεταβολές των αβιοτικών συνθηκών που σχετίζονται με το κλίμα
Μ (Μέτρια): 1410, 3170	

Τόσο η αύξηση της θερμοκρασίας όσο και οι μεγαλύτερες περίοδοι ξηρασίας επιδρούν άμεσα στη βιολογία των ερπετών. Όντας εξώθερμα ζώα, τα ερπετά επηρεάζονται άμεσα από τις έντονες θερμοκρασιακές αλλαγές, ενώ η ξήρανση του κλίματος επηρεάζει την υδατική τους ισορροπία. Έμμεσα, η κλιματική αλλαγή επιδρά μέσω της α. αύξησης της πιθανότητας πρόκλησης φυσικών πυρκαγιών, β. μείωσης της βλάστησης και συνεπώς των διαθέσιμων καταφυγίων (βλέπε οικολογικές απαιτήσεις), γ. δυσκολίας εύρεσης τροφής λόγω μείωσης της λείας. Πρόκειται για μακροχρόνια απειλή μόνιμου χαρακτήρα [βλέπε ανάλυση παραγράφου Γ. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2].

Πιθανή αύξηση της στάθμης της θάλασσας (N04), σε συνδυασμό με τη διάβρωση των ακτών και των αμμοθινών λόγω ανθρωπογενών πιέσεων που καταγράφονται στην περιοχή, μπορεί να επιφέρει σημαντικές επιπτώσεις τόσο στους αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων, όσο και στις καλλιεργούμενες εκτάσεις της παράκτιας περιοχής, είτε λόγω πλημμυρισμών, είτε λόγω υφαλμύρωσης των εδαφών, ειδικά σε συνδυασμό με την υπεράντληση των υπόγειων υδροφορέων λόγω ύδρευσης που καταγράφεται στην Ελαφόνησο.

Οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής (N01 και N04) επηρεάζουν επίσης την επιτυχία εκκόλαψης στο διάστημα περίπου δύο μηνών που διαρκεί η επώαση των φωλιών της ***Caretta caretta*** στις αμμώδεις παραλίες (κατά το διάστημα Μάιος- Οκτώβριος) [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2].

Η κλιματική αλλαγή μπορεί να επηρεάσει σημαντικά τύπους οικοτόπων υγροτοπικών οικοσυστημάτων κυρίως με τη δραστική μεταβολή του υδατικού ισοζυγίου των περιοχών. Αναμένεται ξήρανση υγροτόπων, μείωση επιφανειακής απορροής αλλά και αύξηση των πλημμυρικών φαινομένων από την αύξηση των καταρρακτωδών βροχοπτώσεων (Solomon *et al.*, 2007).

GR2540003 - "Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου" (ΕΖΔ- ΤΚΣ)

Η ΕΖΔ-ΤΚΣ GR2540003 θεωρείται μια από τις πλέον οικολογικά επιβαρυμένες υγροτοπικές περιοχές της Ελλάδας. Πλήθος μελετών και δημοσιεύσεων (π.χ. Angelidis *et al.*, 1996; Karaouzas *et al.*, 2017) καταδεικνύει πως η οικονομική εκμετάλλευση της ευρύτερης περιοχής, στο σύνολο της λεκάνης απορροής του π. Ευρώτα αλλά και εντός της ΕΖΔ έχουν οδηγήσει σε επιβάρυνση του οικοσυστήματος με σημαντικές πιέσεις για τα είδη και τους τύπους οικοτόπων που απαντώνται στην περιοχή. Λόγω των έντονων ανθρωπογενών δραστηριοτήτων, πιέσεων και παρεμβάσεων στην περιοχή οι περισσότεροι τύποι οικοτόπων έχουν μειωθεί σημαντικά ή είναι έντονα κατακερματισμένοι με αποτέλεσμα να απειλούνται με περαιτέρω συρρίκνωση της εξάπλωσής τους. Στην παρακάτω ενότητα παρουσιάζονται οι κύριες πιέσεις και απειλές που έχουν καταγραφεί και επηρεάζουν τα είδη και τους τύπους οικοτόπων της ΕΖΔ. Αυτό επιβεβαιώνεται και από την καταγραφή και επεξεργασία των πιέσεων από τα πρωτόκολλα αξιολόγησης χερσαίων τύπων οικοτόπων που προηγήθηκε και η οποία κατέγραψε πλήθος πιέσεων στην περιοχή, οι οποίες αντικατοπτρίζουν την έντονη ανθρωπογενή επέμβαση στα φυσικά οικοσυστήματα, κυρίως στις εκβολές του ποταμού. Ουσιαστικά το δέλτα του π. Ευρώτα έχει εξολοκλήρου διευθετηθεί στο τελευταίο τμήμα του και οι δελταϊκές εκτάσεις έχουν αποδοθεί στην καλλιέργεια. Οι σημαντικές πιέσεις που δέχεται το οικοσύστημα επιβεβαιώνονται επίσης και από την παλιά ΕΠΜ που έχει εκπονηθεί για την περιοχή (Κακούρος, 2000).

1. Γεωργία – Κτηνοτροφία

Πιέσεις από την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων	
A01	Μετατροπή σε γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)
H (Υψηλή): 3280, 92A0, 92D0 και ο τύπος οικοτόπου εθνικού ενδιαφέροντος 72A0 / *Albinaria haessleini* **M (Μέτρια):** 1410, 2110, 2120, 2190, 6420	
A02	Μετατροπή σε διαφορετικού είδους γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)
H (Υψηλή): 3280, 92A0, 92D0 και ο τύπος οικοτόπου εθνικού ενδιαφέροντος 72A0 **M (Μέτρια):** 1410, 2110, 2120, 6420	
A03	Μετατροπή από μικτές γεωργικές εκμεταλλεύσεις και αγροδασοκομικά συστήματα σε εξειδικευμένη παραγωγή (π.χ. μονοκαλλιέργειες)
M (Μέτρια): *Elaphe quatuorlineata, Testudo hermanni, Testudo marginata, Zamenis situla*	
A05	Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κλπ.)
H (Υψηλή): 3280, 92A0, 92D0 και ο τύπος οικοτόπου εθνικού ενδιαφέροντος 72A0 **M (Μέτρια):** 1410, 2110, 2120, 6420 / *Elaphe quatuorlineata, Testudo hermanni, Testudo marginata, Zamenis situla*	
A11	Καύση για γεωργικούς σκοπούς
M (Μέτρια): *Lutra lutra*	
A20	Χρήση συνθετικών (ορυκτών) λιπασμάτων σε γεωργικές εκτάσεις

Η (Υψηλή): 3280, 92A0, 92D0 και ο τύπος οικοτόπου εθνικού ενδιαφέροντος 72A0 **Μ (Μέτρια):** 1410, 2110, 2120, 6420/ *Elaphe quatuorlineata, Testudo hermanni, Testudo marginata, Zamenis sítula, Emys orbicularis, Mauremys rivulata, Lutra lutra, Myotis capaccinsideii*	
A21	Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία
Η (Υψηλή): 3280, 92A0, 92D0 και ο τύπος οικοτόπου εθνικού ενδιαφέροντος 72A0 / *Emys orbicularis, Mauremys rivulata* **Μ (Μέτρια):** 1410, 2110, 2120, 2190, 6420 / *Elaphe quatuorlineata, Testudo hermanni, Testudo marginata, Zamenis sítula, Lutra lutra, Myotis capaccinsideii*	
A26	Γεωργικές δραστηριότητες που προκαλούν διάχυτη ρύπανση σε επιφανειακά ή υπόγεια ύδατα
Η (Υψηλή): 3280, 92A0, 92D0 και ο τύπος οικοτόπου εθνικού ενδιαφέροντος 72A0 / *Emys orbicularis, Mauremys rivulata* **Μ (Μέτρια):** *Lutra lutra, Myotis capaccinsideii,*	
A30	Άντληση από υπόγεια, επιφανειακά ή μικτά ύδατα για γεωργία
Η (Υψηλή): 3280, 92A0, 92D0 και ο τύπος οικοτόπου εθνικού ενδιαφέροντος 72A0 / *Emys orbicularis, Mauremys rivulata, Lutra lutra* **Μ (Μέτρια):** 1410, 6420 **L (Ασθενής):** *Elaphe quatuorlineata, Testudo hermanni, Testudo marginata, Zamenis sítula, Myotis capaccinsideii*	
A33	Τροποποίηση της υδρολογικής ροής ή φυσικής μετατροπής των υδάτινων σωμάτων για τη γεωργία (εξαιρουμένης της ανάπτυξης και της λειτουργίας των φραγμάτων)
Η (Υψηλή): 3280, 92A0, 92D0 και ο τύπος οικοτόπου εθνικού ενδιαφέροντος 72A0 **Μ (Μέτρια):** 1410, 2110, 2120, 2190, 6420 / *Lutra lutra, Emys orbicularis, Mauremys rivulata*	

Οι παραπάνω πιέσεις και απειλές σχετίζονται με τις επιπτώσεις που επιφέρει η γεωργική παραγωγή στα φυσικά οικοσυστήματα της περιοχής. Σημαντικό τμήμα των φυσικών οικοσυστημάτων της ΕΖΔ έχει αποδοθεί στην καλλιέργεια (πιέσεις Α01 και Α02) ενώ εντατικοποίηση αυτή κυρίως στο πεδινό τμήμα της ΕΖΔ έχει επιδράσει δραστικά στην ομογενοποίηση του αγροτικού τοπίου με την καταστροφή φυτοφραχτών, αναβαθμίδων κ.ο.κ. (πίεση Α05).

Τα παρόχθια και υγροτοπικά οικοσυστήματα έχουν συρρικνωθεί σημαντικά. Προσφάτως έχουν διαπιστωθεί εκτεταμένες εκχερσώσεις της υγροτοπικής βλάστησης, καθώς και παρεμβάσεις διαμόρφωσης υγροτοπικών περιοχών σε καλλιεργήσιμες εκτάσεις, μέσω χωματουργικών εργασιών (διάνοιξη αυλακιών και χαντακιών) που συμβάλλουν στην αποστράγγιση των υγροτόπων, με σκοπό την εγκατάσταση καλλιεργειών.

Η ζώνη των αμμολόφων δέχεται επίσης πιέσεις λόγω παρεμβάσεων ισοπέδωσης για την εξυπηρέτηση γεωργικής δραστηριότητας (τμήμα Τρίνησα - Πούγκα Λεήμονα και Κυανή Ακτή Διβάρι). Η φωτοερμηνευτική σύγκριση της περιοχής το έτος 1945 και σήμερα καταδεικνύει ότι: α) σημαντικές εκτάσεις των Τ.Ο. 1410 και 6420 κυρίως στην περιοχή δυτικά του Βιβαρίου, καθώς και εκατέρωθεν της παλιάς κοίτης του Ευρώτα έχουν αντικατασταθεί με αγροτικές καλλιέργειες, μειώνοντας σημαντικά την έκταση των υγροτοπικών εκτάσεων, β) σημαντικό μέρος των αμμοθινικών οικοσυστημάτων έχει επίσης μειωθεί δραστικά λόγω επέκτασης των καλλιεργειών, περιορίζοντας την αμμοθινική ζώνη, η οποία δρα προστατευτικά για την περιοχή και γ) έχει μειωθεί και κατακερματιστεί έντονα η εξάπλωση των τύπων οικοτόπων 92Α0 και 92D0 λόγω των παρεμβάσεων που έχουν πραγματοποιηθεί στην περιοχή.

Επίσης, στην ΕΖΔ, οι περισσότερες εκμεταλλεύσεις αφορούν συμβατικές καλλιέργειες εσπεριδοειδών και η χρήση αγροχημικών (πίεση Α21) και η χρήση συνθετικών λιπασμάτων (Α20) είναι συνηθισμένη και εκτεταμένη. Η πλειοψηφία των φυτοπροστατευτικών και λιπασμάτων ανήκει στην κατηγορία των οργανοφωσφορικών, κάτι που συνάδει με τις καλλιέργειες στην ευρύτερη λεκάνη απορροής (Karaouzas *et al.*, 2017). Εν γένει η ρύπανση σε επιφανειακά και υπόγεια ύδατα από τις μεθόδους άσκησης των γεωργικών δραστηριοτήτων είναι σημαντικές σχεδόν για όλα τα είδη και τους τύπους οικοτόπων που εξαρτώνται από τα υδάτινα οικοσυστήματα (Α26). Ιδιαίτερα δε τα είδη που χρησιμοποιούν υδάτινα ενδιαιτήματα, λόγω του μικρού μεγέθους τους και της απομόνωσής τους, εκτιμάται ότι είναι ιδιαίτερα ευάλωτα στη ρύπανση.

Η παρουσία του π. Ευρώτα, ενός ποταμού μόνιμης ροής επιτρέπει την εύκολη και κατά συνθήκες ανεξέλεγκτη άντληση υδάτων (πίεση Α30). Η άντληση υδάτων γίνεται χωρίς χωρικό ή χρονικό σχεδιασμό ενώ σημαντικές εκτάσεις φυσικής βλάστησης καταστρέφονται για την πρόσβαση την κοίτη του π. Ευρώτα, όπως φαίνεται και στις παρακάτω εικόνες. Αναλυτικότερα στοιχεία για την άντληση από επιφανειακά και υπόγεια ύδατα καταγράφονται στη συνέχεια (πίεση με κωδικό Κ01).

Επιπλέον αυτών, στη δελταϊκή περιοχή εντοπίζονται πλήθος γεωτρήσεων και πηγαδιών (σύμφωνα με την υπηρεσία θέασης σημείων υδροληψίας του ΥΠΕΝ) που εξυπηρετούν την άρδευση των καλλιεργειών.

Επίσης δεν υπάρχει μνεία για την εκτίμηση της οικολογικής απορροής του ποταμού (πίεση Α33) κατά την άντληση των υδάτων.

Πρέπει να σημειωθεί πως το μεγαλύτερο τμήμα της ΕΖΔ καλύπτεται από καλλιέργειες. Ιδιαίτερα στις εκβολές του π. Ευρώτα, το 88% της κάλυψης της ΕΖΔ αφορά καλλιέργειες ή οικιστικές χρήσεις γης και μόλις το 12& της έκτασης αφορά φυσικούς τύπους οικοτόπων. Αυτή η σύνθεση του τοπίου αποτελεί μεγάλο πρόβλημα για την προστασία της βιοποικιλότητας της περιοχής και οι περισσότερες και σημαντικότερες πιέσεις και απειλές σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με την τόσο εντατικοποιημένη αγροτική παραγωγή. Η έκταση των υγροτοπικών οικοσυστημάτων κατά το παρελθόν ήταν πολύ μεγαλύτερη, όπως επιβεβαιώνεται και από τους ορθοφωτοχάρτες έτους 1945.

Σημαντικές εκτάσεις φυσικής βλάστησης καταστρέφονται για την πρόσβαση στην κοίτη του π. Ευρώτα και την άντληση υδάτων

Τύποι οικοτόπων: Για τους παραπάνω λόγους, θεωρούμε πως αφενός επηρεάζεται μεγάλος αριθμός τύπων οικοτόπων που καταγράφονται στην περιοχή με διαβάθμιση όσον αφορά την ένταση και σημασία της επίδρασης των πιέσεων αυτών. Η ένταση και σημασία των παραπάνω πιέσεων/απειλών στους τύπους οικοτόπων 3280, 92A0, 92D0 και 72A0 (τύπος οικοτόπου εθνικού ενδιαφέροντος) είναι υψηλή ενώ για τους τύπους οικοτόπων 1410, 2110, 2120 και 6420 είναι μέτρια. Εκτός από τα πρωτόκολλα του έργου της εποπτείας και τις αυτοψίες στα πλαίσια του παρόντος έργου, η πίεση έχει επιβεβαιωθεί και από πρόσφατες δειγματοληψίες που πραγματοποιήθηκαν στην περιοχή (Δημόπουλος *et al.*, 2020) και συγκεκριμένα σε 1 θέση του Τ.Ο. 2110 (Medium).

Ερπετά: Η απομάκρυνση των φυτοφρακτών και ξερολιθιών για την ενοποίηση αγροτεμαχίων έχει σαν αποτέλεσμα την απώλεια διαθέσιμων καταφυγίων για τις χερσαίες χελώνες [βλέπε ανάλυση παραγράφου Γ. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2]. Η εντατικοποίηση των καλλιεργειών (π.χ. ανάπτυξη μονοκαλλιεργειών) αποτελεί μία από τις σημαντικότερες αιτίες της απώλειας της βιοποικιλότητας στην Ευρώπη. Από τη χρήση των φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία (A20, A21) άμεσα επηρεάζεται η ομάδα των χελωνών μέσω της διατροφής, ενώ έμμεσα επηρεάζεται η ομάδα των φιδιών διαμέσου της τροφικής αλυσίδας. Σε ότι αφορά τις νεροχελώνες (*Emys orbicularis, Mauremys rivulata*) η χρήση των ουσιών επιδρά στους πληθυσμούς και μέσω της τροφικής αλυσίδας και μέσω της ποιότητας του νερού και η πίεση εκτιμάται ως υψηλή (A20, A21, A26). Υψηλή μακροχρόνια και μόνιμου χαρακτήρα πίεση που καταγράφεται στην περιοχή, η οποία χαρακτηρίζεται από μεγάλης έκτασης καλλιέργειες, αποτελεί η άντληση από υπόγεια, επιφανειακά ή μικτά ύδατα για γεωργία (A30). Οποιαδήποτε ενέργεια επηρεάζει το υδρολογικό καθεστώς αφορά και τα δύο είδη νεροχελωνών που υπάρχουν στην περιοχή (A33).

Ασπόνδυλα: Σε αυτή την περιοχή μπορεί κανείς να διαπιστώσει ότι υπάρχει έντονη γεωργική δραστηριότητα η οποία εντοπίζεται στο σύνολο της κατανομής του είδους που βρίσκεται εντός της περιοχής. Κατάλληλα ενδιαιτήματα για το είδος βρίσκονται πλέον απομονωμένα εντός αφιλόξενων γεωργικών εκτάσεων. Για το λόγο αυτό η μετατροπή των φυσικών εκτάσεων σε γεωργική γη (A01) χαρακτηρίστηκε ως υψηλή πίεση για το είδος.

Χειρόπτερα: Οι σημαντικότερες πιέσεις και απειλές που εμφανίζονται στην περιοχή για το είδος *Myotis capaccinii* αφορούν το ενδιαίτημα τροφοληψίας. Πρόκειται για αγροτικές κυρίως δραστηριότητες που προκαλούν ρύπανση των επιφανειακών υδάτων, όπως η εκτεταμένη χρήση αγροχημικών και λιπασμάτων (A26), αλλά και καλλιεργητικών πρακτικών που μειώνουν τις διαθέσιμες ποσότητες εντόμων με τη χρήση χημικών προστατευτικών ουσιών και κυρίως εντομοκτόνων (A21).

Βίδρα: Τα ενδιαιτήματα της βίδρας (*Lutra lutra*) στην περιοχή περιβάλλονται από αγροτικές καλλιέργειες και ως εκ τούτου οι κύριες πιέσεις και απειλές του είδους σχετίζονται με τη γεωργία.

Δραστηριότητες που προκαλούν ρύπανση σε επιφανειακά και υπόγεια ύδατα (A21, A26) αναμένεται να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στον πληθυσμό του είδους στην περιοχή. Άλλες γεωργικές δραστηριότητες που συμβάλουν στη μεταβολή του υδρολογικού καθεστώτος των επιφανειακών υδάτων (A33) σωμάτων για τη γεωργία (εξαιρουμένης της ανάπτυξης και της λειτουργίας των φραγμάτων)»], η άντληση για γεωργικούς σκοπούς (A30) και στην αλλοίωση του παρόχθιου ενδιαιτήματος του είδους, όπως η καύση για γεωργικούς σκοπούς (A11) αποτελούν επίσης παράγοντες υποβάθμισης των ενδιαιτημάτων της βίδρας.

Πιέσεις από κτηνοτροφικές δραστηριότητες	
A09	Υπερβόσκηση
Μ (Μέτρια) πίεση: 1410, 72A0, 92A0 και 92D0	

Τόσο οι συχνές και έντονες διαταραχές όσο και η ολική έλλειψη διαταραχών μπορεί να επηρεάσει αρνητικά τα φυσικά οικοσυστήματα μιας περιοχής. Στην ΕΖΔ GR2540003, κατά θέσεις και κυρίως εκεί που υπάρχουν κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις (ταΐστρες, ποτίστρες, στάνες), παρατηρείται υποβάθμιση των τύπων οικοτόπων λόγω της υπερβόσκησης. Οι τύποι οικοτόπων στους οποίους παρατηρείται υπερβόσκηση στην ΕΖΔ είναι οι 1410, 72A0, 92A0 και 92D0. Υπερβόσκηση παρατηρείται κατά θέσεις σε όλο το μήκος το μήκος του π. Ευρώτα, ακόμη και σε υπολειμματικές συστάδες παραποτάμιου δάσους (βλέπε παρακάτω εικόνα). Εκεί η επίδρασή της στη σύνθεση και τη δομή της συστάδας είναι πολύ έντονη. Δεν θεωρούμε πως η υπερβόσκηση συγκαταλέγεται ανάμεσα στις πιέσεις/απειλές με υψηλή ένταση ή σημασία καθώς, γενικά δεν αφορά εκτεταμένες περιοχές της ΕΖΔ.

Συστάδα με λεύκες (Τ.Ο 92A0) με έντονα σημάδια υπερβόσκησης. Διακρίνεται η δραστική μεταβολή στη χλωριδική σύνθεση του τύπου οικοτόπου

2. Δασοκομία

B01	**Επαναφύτευση με ή εισαγωγή ξένων ή μη τυπικών ειδών (συμπεριλαμβανομένων των νέων ειδών και των ΓΤΟ)**
Μ (Μέτρια): 2110	

Η πίεση αυτή αφορά τη φύτευση αρμυρικιών ή/και ευκαλύπτων σε παραλίες με στόχο τη δημιουργία σκίασης για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών. Δεν είναι γνωστό αν χρησιμοποιούνται αυτόχθονα ή αλλόχθονα είδη. Η πίεση, με βάση τις θέσεις συμπλήρωσης πρωτοκόλλων αξιολόγησης, εντοπίζεται χωρικά στην παραλία «κυανή ακτή έλους», όμως δεν αποκλείεται να εντοπίζεται και σε άλλες παραλίες.

Επίσης, αυτή η πίεση/απειλή αφορά την αναδάσωση με ευκάλυπτους σε έκταση 0,5 ha στις εκβολές του Ευρώτα με στόχο τη μερική ανάπλαση ανεξέλεγκτου χώρου απόθεσης απορριμμάτων, όπως φαίνεται στην παρακάτω εικόνα.

Αν και είναι άγνωστο το αν αυτή η αποκατάσταση θα πετύχει ή όχι, όμως προφανώς έχει γίνει χωρίς σχεδιασμό. Η χρήση αλλόχθονων ειδών πρέπει κατά το δυνατόν να αποφεύγεται. Προτείνεται να γίνει εκ νέου μελέτη αποκατάστασης της περιοχής με τη χρήση αυτόχθονων δασικών ειδών.

Θεωρούμε πως αυτή η πίεση έχει μέτρια ένταση και σημασία τους τύπους οικοτόπων της ΕΖΔ.

Φυτεύσεις με ξενικά είδη στην περιοχή

3. Εξόρυξη πόρων (ορυκτά, τύρφη, μη ανανεώσιμοι ενεργειακοί πόροι).

C01	**Εξόρυξη ορυκτών (π.χ. πετρώματα, μεταλλεύματα, χαλίκια, άμμος)**
Μ (Μέτρια): Τ.Ο. 3280, 1410, 92Α0 / *Emys orbicularis, Mauremys rivulata, Lutra lutra*	

Αυτή η πίεση και απειλή αφορά τις απολήψεις αδρανών υλικών που κατά καιρούς λαμβάνουν χώρα στην κοίτη του π. Ευρώτα. Οι απολήψεις που δεν πραγματοποιούνται με σχεδιασμό δύναται να διαταράξουν το ρου και την ποσότητα απορροής του ποταμού, μια παράμετρο που είναι ιδιαίτερα

σημαντική ειδικά κατά τους θερινούς μήνες. Κατά καιρούς σημειώνονται και παράνομες αμμοληψίες, οι οποίες σε συνδυασμό με άλλες ενέργειες (π.χ. διέλευση οχημάτων, ισοπέδωση αμμολόφων κ.λπ) έχουν ως αποτέλεσμα την κατά τόπους διάβρωση των θινών.

4. Κατασκευή και λειτουργία συστημάτων μεταφορών

E01	**Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες**
L (Ασθενής): *Elaphe quatuorlineata, Testudo hermanni, Testudo marginata, Zamenis situla* **M (Μέτρια):** *Canis aureus* **H (Υψηλή):** 1410, 2110, 2120, 92A0	

Τύποι οικοτόπων: Η κύρια πίεση στους τύπους οικοτόπων είναι η διάσπαση της συνέχειας της εξάπλωσής τους με τη δημιουργία εκτεταμένης ζώνης κατάληψης. Η πυκνότητα του οδικού δικτύου στην ΕΖΔ είναι ιδιαίτερα μεγάλη απόρροια των εκτεταμένων καλλιεργούμενων εκτάσεων στις εκβολές του π. Ευρώτα (βλέπε ενότητα 2.3.1.5-Πυκνότητα οδικού δικτύου). Παράλληλα όμως, δρόμοι και γενικότερα εγκαταστάσεις για την οδική εξυπηρέτηση των λουόμενων παρατηρούνται και στις παραλίες της περιοχής. Δρόμοι διατρέχουν σχεδόν το σύνολο του παραλιακού μετώπου της ΕΖΔ προσφέροντας εύκολη πρόσβαση σε επισκέπτες ενώ, κατά θέσεις, σε σημεία ενδιαφέροντος (οργανωμένες παραλίες, beech bar, εστιατόρια κ.ο.κ.) διαπλατύνσεις λειτουργούν ως αυτοσχέδιοι χώροι στάθμευσης.

Είναι εξαιρετικά δύσκολο και χρειάζονται εκτεταμένες παρεμβάσεις με πράσινες υποδομές για τη μείωση της πυκνότητας του οδικού δικτύου, κάτι που θα προκαλέσει και προβλήματα στην εκμετάλλευση των καλλιεργειών. Όμως, τουλάχιστον οι παραλίες και ιδιαίτερα στα αμμοθινικά οικοσυστήματα της περιοχής (Τ.Ο. 2110, 2120) πρέπει να προστατευτούν από την παράνομη είσοδο τροχοφόρων με τη δημιουργία κατάλληλων υποδομών (μπάρες, δημιουργία ελεγχόμενων χώρων στάθμευσης κ.οκ). Τέλος θα πρέπει να αποφευχθεί η επέκταση του οδικού δικτύου στην ΕΖΔ.

Ερπετά: Οι αρνητικές επιπτώσεις στην ερπετοπανίδα είναι σημαντικότερες σε ασφαλτοστρωμένους δρόμους (αν και δεν περιορίζονται σε αυτούς) και η πίεση γίνεται εντονότερη σε δρόμους υψηλών ταχυτήτων. Λαμβάνοντας υπόψη την πυκνότητα και την ποιότητα του οδικού δικτύου στις ΟΧΕ των ειδών, αλλά και την επισκεψιμότητα της περιοχής, η πίεση εκτιμάται ως ασθενής σημασίας και μέτριας έντασης.

Τσακάλι: Το εκτεταμένο οδικό δίκτυο στην περιοχή αποτελεί σημαντική πίεση και απειλή για το είδος *Canis aureus* καθώς οι συγκρούσεις με διερχόμενα οχήματα προκαλούν άμεσες θανατώσεις ατόμων του είδους, αλλά επίσης το ίδιο το οδικό δίκτυο οδηγεί σε κατακερματισμό των ενδιαιτημάτων του.

5. Πιέσεις / Απειλές λόγω ανάπτυξης, κατασκευής και χρήσης οικιστικών, εμπορικών, βιομηχανικών υποδομών και υποδομών αναψυχής.

Α. Πιέσεις από τουριστικές δραστηριότητες στο θαλάσσιο περιβάλλον

Πιέσεις από θαλάσσια αναψυχή, θαλάσσιες ψυχαγωγικές δραστηριότητες (κίνηση ταχύπλοων σκαφών)	
F07	«Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής»
M (Μέτρια): - καθ' όλη τη διάρκεια του έτους σε περιοχές που απαντάται το είδος *Monachus*	**H (Υψηλή):** - τους θερινούς μήνες σε περιοχές που απαντάται το είδος *Monachus monachus*

monachus (ΟΧΕ τροφοληψίας) και χαρακτηρίζονται από ήπια έως μέτρια τουριστική δραστηριότητα - καθ' όλη τη διάρκεια του έτους σε περιοχές που απαντώνται τα είδη *Caretta caretta* (ΟΧΕ τροφοληψίας) και *Chelonia mydas* (ΟΧΕ τροφοληψίας)	(ΟΧΕ τροφοληψίας) και παρουσιάζουν έντονη τουριστική δραστηριότητα - για τις θαλάσσιες ζώνες μπροστά στις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta*, ιδιαιτέρως για το διάστημα από Φεβρουάριο έως και Αύγουστο

Αφορά στην κίνηση ταχύπλοων σκαφών, με ταχύτητα >6ν.μ./ώρα, ως δραστηριότητα αναψυχής είτε ιδιωτών, είτε επιχειρήσεων ενοικίασης μηχανοκίνητων μέσων θαλάσσιας αναψυχής και έχει επιπτώσεις στις θαλάσσιες χελώνες **(*Caretta caretta, Chelonia mydas*)** και στη φώκια (***Monachus monachus*)** (βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2).

Β. Πιέσεις από τουριστικές και άλλες δραστηριότητες στο χερσαίο περιβάλλον

F01	Μετατροπή από άλλες χρήσεις γης σε κατοικίες, οικισμούς ή περιοχές αναψυχής (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της τροποποίησης των ακτών, των εκβολών και των παράκτιων συνθηκών)
Η (Υψηλή): 1210, 2110, 2120, 5420, 6420, 92A0, 92D0 και 72A0 (τύπος οικοτόπου Εθνικού ενδιαφέροντος) **L (Ασθενής):** *Emys orbicularis, Mauremys rivulata, Elaphe quatuorlineata, Testudo hermanni, Testudo marginata, Zamenis sítula*	
F05	Δημιουργία ή ανάπτυξη υποδομών αθλητισμού, τουρισμού και αναψυχής (εκτός των αστικών ή ψυχαγωγικών περιοχών)
Η (Υψηλή): 1210, 2110, 2120, 5420, 6420, 92A0, 92D0 και 72A0 (τύπος οικοτόπου Εθνικού ενδιαφέροντος)	
F07	Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής
Η (Υψηλή): 1210, 2110, 2120, 2190, 5420, 6420, 92A0, 92D0 και 72A0 (τύπος οικοτόπου Εθνικού ενδιαφέροντος) / *Albinaria haessleini* **Μ (Μέτρια):** *Emys orbicularis, Mauremys rivulata,* **L (Ασθενής):** *Elaphe quatuorlineata, Testudo hermanni, Testudo marginata, Zamenis sítula*	
F08	Τροποποίηση των συνθηκών των ακτών, των εκβολών και των παράκτιων περιοχών, για ανάπτυξη, χρήση και προστασία των οικιστικών, εμπορικών, βιομηχανικών και ψυχαγωγικών υποδομών και περιοχών (συμπεριλαμβανομένων έργων προστασίας από την άνοδο της στάθμης της θάλασσας ή των έργων και υποδομών προστασίας των ακτών)
Η (Υψηλή) πίεση: 1210, 2110, 2120, 5420, 6420, 92A0, 92D0 και 72A0 (τύπος οικοτόπου Εθνικού ενδιαφέροντος)	
F32	Άλλες τροποποιήσεις των υδρολογικών συνθηκών για βιομηχανική ή εμπορική ανάπτυξη
Η (Υψηλή) πίεση: 1210, 2110, 2120, 5420, 6420, 92A0, 92D0 και 72A0 (τύπος οικοτόπου Εθνικού ενδιαφέροντος)	

Όλες οι παραπάνω πιέσεις αφορούν στις ενέργειες που σχετίζονται κυρίως με την τουριστική αξιοποίηση των παράκτιων κυρίως τμημάτων της ΕΖΔ, καθώς και με έργα / παρεμβάσεις στις εκβολές του Ευρώτα. Οι περισσότερες αφορούν καταστροφές ή μετατροπές των φυσικών οικοσυστημάτων με στόχο την ανάπτυξη υποδομών τουρισμού και αναψυχής, στις οποίες μπορεί να περιλαμβάνονται παράκτιοι χώροι διασκέδασης και εστίασης, εξοχικές κατοικίες, χρήση παραλιών κ.ο.κ. Χωρικά αυτές οι πιέσεις αφορούν το παραλιακό μέτωπο της ΕΖΔ, εκατέρωθεν του π. Ευρώτα.

Επιπλέον η πίεση με κωδικό F01 έχει χρησιμοποιηθεί για να περιγράψει και την επέκταση οικισμών (Σκάλα) και εν γένει της οικιστικής παραθεριστικές χρήσης (παράκτια ζώνη, π.χ. Τρίνησα) εις βάρος φυσικών τύπων οικοτόπων. Η ανάπτυξη αυθαίρετων παραγκών επί των αμμοθινικών οικοσυστημάτων ασκεί υψηλή πίεση κυρίως στους Τ.Ο. 2120 και 2110, έχοντας οδηγήσει σε διάβρωση των αμμοθινών και συρρίκνωση της έκτασης των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων. Εκτεταμένα η πίεση αυτή εντοπίζεται στην Τρίνησα, στη σκάλα και στην Κυανή Ακτή Έλους. Όπου πλήθος αυθαίρετων κατασκευών εντοπίζεται επί του αιγιαλού. Αυθαίρετες κατασκευές υπήρχαν και στην παραλία Πούγκα οι οποίες όμως πλέον έχουν απομακρυνθεί. Χαρακτηριστικό είναι ότι σε σχετική απογραφή αυθαιρέτων από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου το 2013, ο Δήμος Ευρώτας καταγράφηκε ως ο Δήμος με τα περισσότερα αυθαίρετα (1047 αυθαίρετα, εκ των οποίων 880 βρίσκονται στον αιγιαλό). Εκτός της ανάπτυξης κατοικιών καταγράφονται και πιέσεις από τη δημιουργία και ανάπτυξη υποδομών τουρισμού και αναψυχής (F05).

Ιδιαίτερα έντονη είναι η πίεση που δέχονται και οι παραλίες της περιοχής και κυρίως οι αμμοθινικοί τύποι οικοτόπων (Τ.Ο. 2110, 2120) από την τουριστική κίνηση της περιοχής (F07). Δρόμοι διατρέχουν σχεδόν το σύνολο του παραλιακού μετώπου της ΕΖΔ προσφέροντας εύκολη πρόσβαση σε επισκέπτες ενώ, κατά θέσεις, σε σημεία ενδιαφέροντος (οργανωμένες παραλίες, beech bar, εστιατόρια κ.ο.κ.) διαπλατύνσεις λειτουργούν ως αυτοσχέδιοι χώροι στάθμευσης. Συχνή είναι η παράνομη κίνηση τροχοφόρων στην παραλία και στις θίνες (τζιπ καθώς και τρακτέρ) για εξυπηρέτηση γεωργικής δραστηριότητας, παρόλο που υπάρχει αγροτικός δρόμος. Τα αμμοθινικά οικοσυστήματα θα πρέπει να προστατευτούν από την παράνομη είσοδο τροχοφόρων με τη δημιουργία κατάλληλων υποδομών (μπάρες, δημιουργία ελεγχόμενων χώρων στάθμευσης κ.οκ). Πίεση που εντάσσεται στις δραστηριότητες αναψυχής (F07) επίσης αποτελεί η ανεξέλεγκτη απόρριψη απορριμμάτων από την άσκηση αναψυχής στις παραλίες, η οποία θα πρέπει να ρυθμιστεί με τις κατάλληλες υποδομές και οργάνωση, καθώς και με δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης.

Εκτός από τα πρωτόκολλα του έργου της εποπτείας και τις αυτοψίες στα πλαίσια του παρόντος έργου, οι ανωτέρω πιέσεις έχουν επιβεβαιωθεί και από πρόσφατες δειγματοληψίες που πραγματοποιήθηκαν στην περιοχή (Δημόπουλος *et al.*, 2020) και συγκεκριμένα: **α)** η πίεση F01 σε 9 θέσεις του Τ.Ο. 2110 (4 High και 5 Medium), **β)** η πίεση F05 σε 2 θέσεις του Τ.Ο. 2110 (Medium), **γ)** η πίεση που αφορά στην κίνηση μηχανοκίνητων τροχοφόρων σε 5 θέσεις του Τ.Ο. 2110 (2 High και 3 Medium), σε 3 θέσεις του Τ.Ο. 2120 (1 High και 2 Low) και σε 3 θέσεις του Τ.Ο. 2190 (2 Medium και 1 Low), **δ)** η πίεση που προέρχεται από το ποδοπάτημα και τη συχνή χρήση των αμμοθινών (F07) σε 21 θέσεις του Τ.Ο. 2110 (17 Medium, 4 Low), σε 6 θέσεις του Τ.Ο. 2120 (Low) και σε 5 θέσεις του Τ.Ο. 2190 (1 Medium, 4 Low), **ε)** η πίεση από την απόρριψη απορριμμάτων από την άσκηση αναψυχής στις παραλίες (F07) σε 19 θέσεις του Τ.Ο. 2110 (14 Low και 5 Medium), σε 16 θέσεις του Τ.Ο. 2120 (14 Low και 2 Medium) και σε 7 θέσεις του Τ.Ο. 2190 (1 Low και 6 Medium) και **στ)** γενικότερα η πίεση που προέρχεται από τον τουρισμό και την αναψυχή (F07) σε 3 θέσεις του Τ.Ο. 2110 (Medium), σε μία θέση του Τ.Ο. 2120 (Medium).

Πίεση αποτελεί και η τροποποίηση των ακτών του π. Ευρώτα με τεχνικά έργα κοντά στις εκβολές του (F08).

Τέλος, σε αυτή την ομάδα πιέσεων/απειλών πρέπει να ενταχθεί κα η κατασκευή προβόλου στις εκβολές του π. Ευρώτα (βλέπε παρακάτω εικόνα) που έχει ως στόχο τη διατήρηση υψηλής στάθμης στον ποταμό και την αποτροπή εισροής θαλασσινού νερού στον ποταμό.

Αν και ο πρόβολος καταστρέφεται κατά τη χειμερινή περίοδο (μέγιστη απορροή) και κατασκευάζεται κατά την ξηρή περίοδο, η κατασκευή της πρέπει να συνοδεύεται από μελέτη τυχόν επιπτώσεων.

Θεωρούμε πως η κατασκευή του προβόλου δεν επηρεάζει αρνητικά τους τύπους οικοτόπων την περιοχής και τελικά μπορεί να έχει θετικές επιδράσεις. Όμως αυτό πρέπει να μελετηθεί εκτενώς τόσο για τους τύπους οικοτόπων όσο και για τα είδη της περιοχής.

Κατασκευή προβόλου στις εμβολές του π. Ευρώτα

Οι παραπάνω πιέσεις και απειλές έχουν επιδράσει πολύ έντονα στη διαμόρφωση του τοπίου της ΕΖΔ και, όπως και εκείνες που σχετίζονται με την αγροτική παραγωγή, χαρακτηρίζουν ολόκληρη τη σημερινή κατάσταση που επικρατεί στην περιοχή. Η ένταση και σημασία τους για τους τύπους οικοτόπων είναι υψηλή.

Ασπόνδυλα: Βόρεια της παραλίας Κοκκινιά στο όριο της περιοχής μελέτης (ΕΓΣΑ 390786, 4073809) έχει διαμορφωθεί γήπεδο ποδοσφαίρου επάνω σε μια εκτεταμένη ασβεστολιθική έξαρση που αποτελεί εν δυνάμει ενδιαίτημα του είδους. Για το λόγο αυτό και η F07 "Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής" χαρακτηρίστηκε ως πίεση.

Ερπετοπανίδα: Η μετατροπή των φυσικών οικοσυστημάτων σε άλλες χρήσεις λόγω της τουριστικής και οικιστικής ανάπτυξης της περιοχής έχει σαν άμεσο αποτέλεσμα τον κερματισμό ή την απώλεια ενδιαιτημάτων για την ερπετοπανίδα (F01). Η κίνηση των τροχοφόρων εκτός του οδικού δικτύου που παρατηρείται στους τουριστικούς πόλους της περιοχής (F07), αποτελεί επίσης πίεση μέτριας έντασης, μακροχρόνια και μόνιμου χαρακτήρα κυρίως για τα είδη *Emys orbicularis, Mauremys rivulata*. Τέλος, ασθενής, μακροχρόνια και μόνιμη είναι η πίεση που προκαλείται από την απόθεση απορριμμάτων (F09) για τα είδη της ερπετοπανίδας.

Πιέσεις/απειλές στις θέσεις ωοτοκίας της *Caretta caretta* από δραστηριότητες τουρισμού και αναψυχής, καθώς και υποδομών και εμπορικών δραστηριοτήτων στις παράκτιες περιοχές	
F06	Ανάπτυξη και συντήρηση παραλιών για τουρισμό και αναψυχή, αποκατάσταση και καθαρισμός παραλίας
Μ (Μέτρια): για τις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta* κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου από τα Μάιο έως και τον Οκτώβριο - για τις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta* Ευρώτα, Βαλτάκι, Σελινίτσα, Βαθύ, Ειδικότερα στην παραλία Βαλτάκι η ένταση της πίεσης κρίνεται ασθενής. **Η (Υψηλή):** για την παραλία ωοτοκίας της *Caretta caretta* «Μαυροβούνι»	
F07	«Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής»
Μ (Μέτρια) και Η (Υψηλή): *Caretta caretta* αναλόγως την παραλία (βλ. κείμενο που ακολουθεί)	
F08	«Τροποποίηση των συνθηκών των ακτών, των εκβολών και των παράκτιων περιοχών, για ανάπτυξη, χρήση και προστασία των οικιστικών, εμπορικών, βιομηχανικών και ψυχαγωγικών υποδομών και περιοχών (συμπεριλαμβανομένων έργων προστασίας από την άνοδο της στάθμης της θάλασσας ή των έργων και υποδομών προστασίας των ακτών)»
Μ (Μέτρια): για τις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta* «Ευρώτα», «Βαλτάκι», «Σελινίτσα», «Βαθύ». **Η (Υψηλή):** για την παραλία ωοτοκίας της *Caretta caretta* «Μαυροβούνι»	
F24	«Οικιστικές ή ψυχαγωγικές δραστηριότητες και δομές που παράγουν θόρυβο, φως, θερμότητα ή άλλες μορφές ρύπανσης»
F25	«Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που παράγουν θόρυβο, φως ή θερμότητα ή άλλες μορφές ρύπανσης»
Μ (Μέτρια): για τις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta* Ευρώτα και Βαλτάκι και της *Caretta caretta* κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου από το Μάιο έως και τον Οκτώβριο. **Η (Υψηλή):** για τις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta* Σελινίτσα, Μαυροβούνι και Βαθύ και της *Caretta caretta* κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου από το Μάιο έως και τον Οκτώβριο.	

Πληροφορίες ανά παραλία:

Στην **παραλία Ευρώτα** σημειακά εκδηλώνεται σημαντικό πρόβλημα φωτορρύπανσης από δημοτικό φωτισμό σε οδικές προσβάσεις της παραλίας (θέσεις Τρίνησα, Κυανή Ακτή) όπου τοποθετούνται μόνιμες αυθαίρετες κατασκευές για παραθεριστικά καταλύματα του τοπικού πληθυσμού οπότε και εκδηλώνεται πρόβλημα από κίνηση και παραμονή επισκεπτών στην παραλία κατά τις νυχτερινές ώρες με οχλούσες δραστηριότητες. Ενίοτε κατά τη θερινή περίοδο γίνεται μηχανικός καθαρισμός των παραλιών από τον Δήμο ενώ κατά τόπους συχνή είναι η παράνομη κίνηση τροχοφόρων στην παραλία και στις θίνες (τζιπ καθώς και τρακτέρ) για εξυπηρέτηση γεωργικής δραστηριότητας παρόλο που υπάρχει αγροτικός δρόμος. Κατά τόπους η ζώνη των αμμολόφων έχει υποστεί παρεμβάσεις ισοπέδωσης για την εξυπηρέτηση γεωργικής δραστηριότητας (τμήμα Τρίνησα - Πούγκα Λεήμονα και Κυανή Ακτή Διβάρι) ενώ κατά καιρούς σημειώνονται παράνομες αμμοληψίες, ενέργειες που αθροιστικά έχουν ως αποτέλεσμα την κατά τόπους διάβρωση των θινών. Ο εγκιβωτισμός της εκβολής του Ευρώτα καθώς και η κατασκευή λιμενοβραχίονα στο ανατολικό άκρο της περιοχής μελέτης επί της παραλίας Ευρώτα (θέση Κοκκινιά) επιτείνουν την κατά τόπους διάβρωση της παραλίας φαινόμενο που οξύνεται κατά καιρούς από δυνατές φουσκοθαλασσιές και ισχυρές καταιγίδες.

Η **παραλία Βαλτάκι** συνιστά την παραλία με τις ασθενέστερες επιπτώσεις από ανθρωπογενείς δραστηριότητες δεδομένου ότι εμπίπτει εντός του Αρχαιολογικού χώρου «Περιοχή Αγίου Κωνσταντίνου, Σελινίτσας, Βαλτακίου, Γλώσσας Βαλτακίου, Μαυρομαντηλούς και Τρινήσων

Λακωνίας» και έχει χαρακτηριστεί ως Ζώνη Α (ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ05/36389/2323, ΦΕΚ: 1658/Β/1999-08-25) και διέπεται ήδη από περιορισμούς. Στο δυτικό άκρο όπου βρίσκεται η μοναδική οδική πρόσβαση της παραλίας σημειώνεται περιορισμένη υποβάθμιση των θινών και λειτουργεί κατάστημα εστίασης και καφέ που ενίοτε προκαλεί φωτορρύπανση και νυχτερινή όχληση.

Η **παραλία Σελινίτσα** είναι μια από τις πιο τουριστικές παραλίες του Γυθείου στην οποία σημειακά εκδηλώνεται σημαντικό πρόβλημα φωτορρύπανσης από τουριστικά καταλύματα καθώς και από ορισμένες οικίες στη γειτονική περιοχή και εκδηλώνεται πρόβλημα από κίνηση και παραμονή επισκεπτών στην παραλία κατά τις νυχτερινές ώρες με οχλούσες δραστηριότητες. Ιδιαίτερα αυξημένος κρίνεται ο εξοπλισμός θαλάσσιας αναψυχής: ενδεικτικά αναφέρεται ότι κατά το καλοκαίρι του 2019 από τα τουριστικά καταλύματα είχαν αναπτυχθεί 111 ομπρέλες, 305 ξαπλώστρες, 12 ξύλινα κρεβάτια και 7 μεγάλα σκίαστρα (στοιχεία ΑΡΧΕΛΩΝ 2019). Κάποιες φορές κατά τη θερινή περίοδο γίνεται μηχανικός καθαρισμός των παραλιών από τον Δήμο ενώ είναι σπάνια η παράνομη κίνηση τροχοφόρων στην παραλία.

Η **παραλία Μαυροβούνι** είναι μια από τις πιο τουριστικές παραλίες του Γυθείου με έντονο πρόβλημα σε μεγάλα τμήματά της από φωτορρύπανση από δημοτικό φωτισμό, καταστήματα εστίασης και καφέ, τουριστικά καταλύματα και οικίες. Επιπλέον στην παραλία λειτουργούν τρία κάμπινγκ με αποτέλεσμα εξοπλισμός θαλάσσιας αναψυχής, ανθρώπινες δραστηριότητες και νυχτερινή όχληση να συνιστούν σημαντικές πιέσεις κατά την αναπαραγωγική δραστηριότητα της *Caretta caretta*. Ιδιαίτερα αυξημένος κρίνεται ο εξοπλισμός θαλάσσιας αναψυχής: ενδεικτικά αναφέρεται ότι κατά το καλοκαίρι του 2019 από τα τουριστικά καταλύματα είχαν αναπτυχθεί 887 ομπρέλες, 1866 ξαπλώστρες (στοιχεία ΑΡΧΕΛΩΝ 2019). Κάποιες φορές κατά τη θερινή περίοδο γίνεται μηχανικός καθαρισμός των παραλιών από τον Δήμο ενώ κατά τόπους συχνή είναι η παράνομη κίνηση τροχοφόρων στην παραλία, στις θίνες αλλά και σε αυθαίρετες διανοίξεις τροχοφόρων επί των θινών με αποτέλεσμα την έντονη υποβάθμιση του οικοσυστήματος.

Η **παραλία Βαθύ** είναι επίσης μια από τις πιο τουριστικές παραλίες στην ευρύτερη περιοχή του Γυθείου με έντονο πρόβλημα σε μεγάλα τμήματά της από φωτορρύπανση από τουριστικά καταλύματα και οικίες, καταστήματα εστίασης και καφέ, δημοτικό φωτισμό. Επιπλέον στην παραλία λειτουργούν ένα ξενοδοχείο και τρία κάμπινγκ με αποτέλεσμα εξοπλισμός θαλάσσιας αναψυχής, ανθρώπινες δραστηριότητες και ειδικότερα η νυχτερινή όχληση να συνιστούν σημαντικές πιέσεις κατά την αναπαραγωγική δραστηριότητα της *Caretta caretta*. Ιδιαίτερα αυξημένος κρίνεται ο εξοπλισμός θαλάσσιας αναψυχής: ενδεικτικά αναφέρεται ότι κατά το καλοκαίρι του 2019 από τα τουριστικά καταλύματα είχαν αναπτυχθεί 199 ομπρέλες, 496 ξαπλώστρες (στοιχεία ΑΡΧΕΛΩΝ 2019). Στο νότιο τμήμα της παραλίας όπου συγκεντρώνεται ο μεγαλύτερος αριθμός τουριστικών υποδομών απαντώνται μόνο υπολείμματα θινικών σχηματισμών και κάποιες φορές κατά τη θερινή περίοδο γίνεται μηχανικός καθαρισμός των παραλιών από τον Δήμο ενώ είναι συχνή η παράνομη κίνηση τροχοφόρων στην παραλία. Το βόρειο τμήμα έχει περιορισμένη οδική πρόσβαση λόγω του φυσικού ορίου που δημιουργεί μικρός ποταμός με συνεχή ροή, συγκεντρώνει μικρότερη τουριστική κίνηση και ανθρωπογενή πίεση, και σε αυτό διατηρούνται κατά τόπους σε καλή κατάσταση θινικοί σχηματισμοί (Τ.Ο. 2110).

Καθαρισμοί και έργα στις παραλίες: Η πίεση / απειλή F06 αφορά τα εξής: α) Καθαρισμοί παραλίας με μηχανοκίνητα μέσα που αποτελεί πίεση μέτριας σημασίας για τις παραλίες ωοτοκίας κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου από το Μάιο έως και τον Οκτώβριο. β) Υποβάθμιση παραλιών: Υλοποίηση έργων χωρίς τις απαιτούμενες μελέτες και προδιαγραφές (μαρίνες, δεξαμενές ανεφοδιασμού σκαφών, διάνοιξη δρόμων, υδραυλικά έργα, τοιχία, διαμορφώσεις εδαφών,

φυτεύσεις), που αποτελεί πίεση μέτριας σημασίας για τις παραλίες ωοτοκίας [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2).

Κίνηση τροχοφόρων: Αφορά στην ανεξέλεγκτη κίνηση των τροχοφόρων εκτός οδικού δικτύου για λόγους αναψυχής (F07) και εκτιμάται σε πίεση υψηλής σημασίας. Η ανεξέλεγκτη κίνηση των τροχοφόρων έχει σημαντικές επιπτώσεις στη φωλεοποίηση της *Caretta caretta* (καταστροφή φωλιών, συμπίεση άμμου, παρεμπόδιση εξόδου από τις φωλιές) [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2). Η σημασία της πίεσης διαφοροποιείται ανά παραλία ως ακολούθως:

- Υψηλής σημασίας για τις παραλίες ωοτοκίας Ευρώτα και Μαυροβούνι κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου από το Μάιο έως και τον Οκτώβριο.
- Μέτριας σημασίας για τις παραλίες ωοτοκίας Βαλτάκι, Σελινίτσα και Βαθύ κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου από το Μάιο έως και τον Οκτώβριο.

Φωτορρύπανση – Εξοπλισμός θαλάσσιας αναψυχής – Ημερήσιες και νυχτερινές δραστηριότητες: Οι πιέσεις αφορούν όχληση από ανθρωπογενείς δραστηριότητες (περιορισμός ζωτικού χώρου φωλεοποίησης, όχληση κ.ο.κ) οι οποίες δυσχεραίνουν την επιτυχή αναπαραγωγική δραστηριότητα στις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta* (ΟΧΕ φωλεοποίησης) και χαρακτηρίζονται ως μέτριες [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2). Ειδικότερα η φωτορρύπανση είναι δυνατόν να προέρχεται από τουριστικές δραστηριότητες αναψυχής (όπως διάφορες εκδηλώσεις αναψυχής κ.λπ.) ή/και από φωτεινές πηγές κατοικιών, οικισμών, οδών, χώρων στάθμευσης καθώς και παράκτιων τουριστικών επιχειρήσεων (όπως εστιατόρια, ξενοδοχεία, εποχικά αναψυκτήρια κ.ο.κ.) [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2).Οι υπόλοιπες πιέσεις είναι δυνατόν να προέρχονται από εποχικές τουριστικές δραστηριότητες αναψυχής ή/και από κατοικίες και παράκτιες τουριστικές επιχειρήσεις (όπως εστιατόρια, ξενοδοχεία, εποχικά αναψυκτήρια κ.ο.κ.) καθώς και από μεμονωμένους χρήστες της παραλίας [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2). Η σημασία της πίεσης διαφοροποιείται ανά παραλία ως ακολούθως:

- Υψηλής σημασίας για τις παραλίες ωοτοκίας Σελινίτσα, Μαυροβούνι και Βαθύ και της *Caretta caretta* κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου από το Μάιο έως και τον Οκτώβριο.
- Μέτριας σημασίας για τις παραλίες ωοτοκίας Ευρώτα και Βαλτάκι και της *Caretta caretta* κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου από το Μάιο έως και τον Οκτώβριο.

Υποβάθμιση της ζώνης των αμμολόφων (F08): Οι αμμόλοφοι απειλούνται από έργα (γήπεδα αθλοπαιδιών κ.λπ.), καταπατήσεις, αμμοληψίες, διέλευση τροχοφόρων, ποδοπάτηση από επισκέπτες της παραλίας [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2).

6. Θαλάσσια ρύπανση (χημική ρύπανση και ρύπανση από πλαστικά και άλλα υλικά)

Χημική ρύπανση του θαλάσσιου/παράκτιου περιβάλλοντος	
A28	«Γεωργικές δραστηριότητες που προκαλούν θαλάσσια ρύπανση»
F20	«Οικιακές δραστηριότητες ή δραστηριότητες αναψυχής και σχετιζόμενες δομές που προκαλούν θαλάσσια ρύπανση (εξαιρουμένης της μακρο- και μικρο-σωματιδιακής ρύπανσης)»,
F21	«Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που προκαλούν θαλάσσια ρύπανση (εξαιρουμένης της θαλάσσιας μακρο- και μικρο- σωματιδιακής ρύπανση)»
M (Μέτρια): *Monachus monachus*	

J02	«Μεικτής προέλευσης ρύπανση θαλάσσιων υδάτων (θαλάσσια και παράκτια)»
Μ (Μέτρια): *Monachus monachus, Caretta caretta, Chelonia mydas*	

Οι πιέσεις αφορούν στις επιπτώσεις της θαλάσσιας ρύπανσης στα είδη *Monachus monachus, Caretta caretta, Chelonia mydas.* Αναλυτικά στοιχεία για τη ρύπανση της περιοχής καθώς και για τις επιπτώσεις της ρύπανσης στα θαλάσσια είδη πανίδας αναλύθηκαν στην παράγραφο Α. της παρούσας ενότητας (2.3.1.5.2).

Ρύπανση από πλαστικά και άλλα υλικά και κατάποση στερεών απορριμμάτων	
F22	«Οικιστικές ή ψυχαγωγικές δραστηριότητες και δομές που προκαλούν θαλάσσια μακρο- και μικρο-σωματιδιακή ρύπανση (π.χ. πλαστικές σακούλες, πολυστερίνη)»
Μ (Μέτρια): *Monachus monachus, Caretta caretta, Chelonia mydas*	
F23	«Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που προκαλούν θαλάσσια μικρο- και μακρο-σωματιδιακή ρύπανση (π.χ. πλαστικές σακούλες, πολυστερίνη)»
Μ (Μέτρια): *Monachus monachus, Caretta caretta, Chelonia mydas*	

Οι πιέσεις αφορούν στις επιπτώσεις της θαλάσσιας ρύπανσης από στερεά απορρίμματα (αιωρούμενα πλαστικά αντικείμενα, μικροπλαστικά, υφάσματα κ.λπ.) στα είδη *Monachus monachus,, Caretta caretta, Chelonia mydas.* [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2). Οι δραστηριότητες που παράγουν πλαστικά και άλλα υλικά που παράγουν θαλάσσια μακρο- και μικρο-σωματιδιακή ρύπανση ασκούνται εκτός της περιοχής.

7. Εξόρυξη και καλλιέργεια βιοτικών πόρων (εκτός από γεωργία και δασοκομία).

Πιέσεις από άσκηση αλιευτικών δραστηριοτήτων (ερασιτεχνική και επαγγελματική αλιεία)	
G01	«Συγκομιδή θαλάσσιων αλιευμάτων και οστρακοειδών (επαγγελματική, ερασιτεχνική) που προκαλεί μείωση πληθυσμών ειδών/θηραμάτων και όχληση των ειδών»
Η (Υψηλή): για τις θαλάσσιες ζώνες μπροστά στις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta*, ιδιαιτέρως για το διάστημα από Φεβρουάριο έως και Αύγουστο/ Τ.Ο. 1120* **Μ (Μέτρια):** ΟΧΕ τροφοληψίας των ειδών *Caretta caretta, Chelonia mydas* και *Monachus monachus.*	
G10	«Παράνομο κυνήγι/θανάτωση»
Μ (Μέτρια): για όλες τις περιοχές που απαντώνται τα είδη *Monachus monachus* (ΟΧΕ τροφοληψίας και αναπαραγωγής), *Chelonia mydas* και *Caretta caretta* (ΟΧΕ τροφοληψίας) **Η (Υψηλή):** για τις θαλάσσιες ζώνες μπροστά στις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta*, ιδιαιτέρως για το διάστημα από Φεβρουάριο έως και Αύγουστο	
G12	«Τυχαία θανάτωση (λόγω δραστηριοτήτων αλιείας και κυνηγιού)».
Η (Υψηλή): για τις θαλάσσιες ζώνες μπροστά στις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta*, ιδιαιτέρως για το διάστημα από Φεβρουάριο έως και Αύγουστο **Μ (Μέτρια):** σε όλη τη διάρκεια του έτους για τη θαλάσσια περιοχή όπου απαντώνται τα είδη *Caretta caretta, Chelonia mydas* και *Monachus monachus* (ΟΧΕ τροφοληψίας)	

Αφορά στις επιπτώσεις που έχουν οι επαγγελματικές και ερασιτεχνικές αλιευτικές δραστηριότητες στη θαλάσσια χελώνα ***Caretta caretta***, στην πράσινη χελώνα (***Chelonia mydas***) και στη φώκια (***Monachus monachus*** είτε μέσω τυχαίας θανάτωσης των ειδών κατά την άσκηση των

δραστηριοτήτων, είτε μέσω σκόπιμης θανάτωσης/τραυματισμού αυτών, είτε μέσω έμμεσης μείωσης της διαθεσιμότητας τροφής. Επιπτώσεις από την αλιεία υπάρχουν επίσης στον οικότοπο προτεραιότητας 1120* μέσω διχτυών, ο οποίος αποτελεί και τροφικό πεδίο των θαλασσίων χελωνών [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2].

Θανάτωση / Δηλητηρίαση	
G10	Παράνομο κυνήγι/θανάτωση
M (Μέτρια): *Canis aureus*	
G12	Τυχαία θανάτωση (λόγω δραστηριοτήτων αλιείας και κυνηγιού)
H (Υψηλή): *Lutra lutra*	
G13	Δηλητηρίαση ζώων (εξαιρουμένης της δηλητηρίασης με μόλυβδο)
H (Υψηλή): *Canis aureus*	

Τσακάλι: Η παράνομη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων (G13) που στοχεύουν στο τσακάλι (*Canis aureus*) ή σε άλλα είδη, αποτελεί μια πίεση και απειλή του είδος στην περιοχή. Το παράνομο κυνήγι/θανάτωση (G10) είναι ενδεχομένως μια ακόμη πίεση και απειλή εξαιτίας της αλληλεπίδρασης του είδους με τον άνθρωπο.

Βίδρα: Η τυχαία θανάτωση ατόμων *Lutra lutra* κατά την άσκηση άλλων δραστηριοτήτων εκτιμάται ως πίεση και απειλή για το είδος, μέτριας σημασίας.

8. Όχληση ειδών πανίδας

H08	**Άλλες ανθρώπινες οχλήσεις και διαταραχές**
M (Μέτρια): *Canis aureus, Lutra lutra*	

Η φύση των ενδιαιτημάτων του τσακαλιού και η συχνή παρουσία τους εντός ανθρωπογενών οικοσυστημάτων η φυσικών οικοσυστημάτων που συχνά αξιοποιούν και οι άνθρωποι για τις δραστηριότητές τους, ενδέχεται να επιφέρει επιπλέον οχλήσεις (H08) για το είδος που απορρέουν από την αλληλεπίδραση του είδους με τον άνθρωπο. Ομοίως, σε ότι αφορά τη βίδρα η συνεχής και μόνιμη παρουσία του ανθρώπου στην περιοχή αποτελεί χαμηλής έντασης πίεση και απειλή διότι προκαλεί όχληση για το είδος.

9. Ξενικά και προβληματικά είδη

I02	Άλλα εισβλητικά ξενικά είδη (εκτός των ειδών που αφορούν την ΕΕ)
H (Υψηλή): Τ.Ο. 1210, 2110, 2120, 92A0, 92D0 **M (Μέτρια):** Τ.Ο. 2190 / *Pelasgus laconicus, Squalius keadicus, Tropidophoxinellus spartiaticus*	
I04	Προβληματικά ιθαγενή είδη
H (Υψηλή): Τ.Ο. 92A0, 92D0 **M (Μέτρια):** Τ.Ο. 2110, 2120, 2190	

Τύποι οικοτόπων: Σε ότι αφορά τους τύπους οικοτόπων η πίεση/απειλή I02 αφορά τη χρήση αλλόχθονων ειδών ως καλλωπιστικά ή για την αποκατάσταση διαταραγμένων περιοχών στην ΕΖΔ. Η χρήση αρμυρικιών (*Tamarix* spp, *Acacia* spp) και ευκαλύπτων σε παραλίες για τη δημιουργία χώρων σκίασης για τους λουόμενους, η αποκατάσταση διαταραγμένων περιοχών με τη φύτευση ευκαλύπτων (*Eucalyptus* spp) η παρουσία αλλόχθονων ειδών (*Opuntia ficus-indica*) – βλέπε παρακάτω εικόνα σε διάφορες θέσεις στην ΕΖΔ είναι μερικά παραδείγματα στην περιοχή.

Εκτός από τα πρωτόκολλα του έργου της εποπτείας και τις αυτοψίες στα πλαίσια του παρόντος έργου, η πίεση έχει επιβεβαιωθεί και από πρόσφατες δειγματοληψίες που πραγματοποιήθηκαν στην περιοχή (Δημόπουλος *et al.*, 2020) και συγκεκριμένα σε 11 θέσεις του Τ.Ο. 2110 (5 High, 3 Medium, 3 Low) σε 5 θέσεις του Τ.Ο. 2120 (4 Medium, 1 Low) και σε 4 θέσεις του Τ.Ο. 2190 (Medium), χωρίς να διευκρινίζεται ποια είδη αφορά η καταγραφή.

Σημαντική μνεία πρέπει να δοθεί και για την εξάπλωση του είδους *Arundo donax* (καλάμι). Αν και αφορά ένα είδος αυτόχθονο (I04), λόγω των εκτεταμένων εκχερσώσεων των τύπων οικοτόπων 92A0 και 92D0 και της κοίτης του π. Ευρώτα και λόγω της δραστικής μεταβολής του υδατικού ισοζυγίου του ποταμού, πλέον τείνει να επεκταθεί ανεξέλεγκτα και να εποικίσει εκτάσεις που, υπό φυσιολογικές συνθήκες, θα καλύπτονταν από τον τύπο οικοτόπου 92A0 ή 92D0.

Η επικράτηση του *Arundo donax* σχετίζεται με πλήθος άλλων πιέσεων και απειλών για τη βιοποικιλότητα (Frandsen, 1997; Bruno *et al.*, 2019) και η ανάσχεση της επέκτασης του είδους εις βάρος άλλων φυσικών οικοσυστημάτων είναι κάτι που πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο διαχειριστικών μελετών.

Η πίεση που αφορά στα προβληματικά ιθαγενή είδη (I04) έχει καταγραφεί επίσης σε αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων, σύμφωνα με πρόσφατες δειγματοληψίες που πραγματοποιήθηκαν στην περιοχή (Δημόπουλος *et al.*, 2020) και συγκεκριμένα σε 4 θέσεις του Τ.Ο. 2110 (1 Medium, 3 Low) σε 10 θέσεις του Τ.Ο. 2120 (Medium) όπου αναφέρεται σημαντική κάλυψη από προβληματικά ιθαγενή είδη (π.χ. ανθρωπόχωρα) και σε 3 θέσεις του Τ.Ο. 2190 (Medium).

Αυτές οι πιέσεις και απειλές σχετίζονται με τη γεωργική παραγωγή και με τη δημιουργία εγκαταστάσεων και την άσκηση της αναψυχής και της παραθεριστικής κατοικίας (βλέπε και προηγούμενες αναλύσεις). Θεωρούμε πως και οι απειλές που αφορούν ξενικά ή προβληματικά είδη έχουν υψηλή ένταση και σημασία, όμως η διαχείρισή τους πρέπει να ενταχθεί σε γενικότερο πλαίσιο διαχείρισης των φυσικών τύπων οικοτόπων της ΕΖΔ.

	Εκτάσεις που σταδιακά καταλαμβάνονται από ο είδος Arundo donax στην κοίτη του π. Ευρώτα κοντά τις εκβολές

Ιχθυοπανίδα: Στην περιοχή καταγράφεται η παρουσία δύο ξενικών ειδών ιχθυοπανίδας του κουνουπόψαρου (*Gambusia holbrooki*) που έχει δημιουργήσει βιώσιμους, αναπαραγωγικούς πληθυσμούς και της ιριδίζουσας πέστροφας (*Oncorhynchus mykiss*) η οποία δεν έχει εγκαταστήσει βιώσιμο πληθυσμό στη λεκάνη και η συνεχιζόμενη παρουσία της εξαρτάται από εμπλουτισμούς ή/και διαφυγές από υδατοκαλλιέργειες.

Το κουνουπόψαρο εισήχθη στην Ελλάδα τη δεκαετία 1927-1937 για τον έλεγχο των κουνουπιών και είναι το πιο διαδεδομένο εισαχθέν είδος στην Ελληνική επικράτεια, έχοντας επιβεβαιωμένη παρουσία σε περισσότερες από 50 μεγάλες υδρολογικές λεκάνες (Economou *et al.*, 2007). Ανταγωνίζεται τα ενδημικά είδη των εσωτερικών υδάτων της Μεσογειακής λεκάνης (Ελλάδα, Κύπρος, Τουρκία κ.λπ) και φαίνεται να υπερέχει έναντι των αυτοχθόνων ειδών επειδή είναι θερμόφιλο είδος, έχει υψηλή αντοχή σε ρυπασμένα ύδατα, έχει υψηλό ρυθμό αναπαραγωγής και μεγάλο εύρος διατροφής. Φαίνεται ότι λειτουργεί ανταγωνιστικά σε μικρόσωμα είδη όπως τα είδη του γένους Pelasgus και τα είδη του γένους Valencia, ενώ μπορεί να επηρεάζει και άλλα μικρόσωμα ψάρια εκεί που οι συγκεντρώσεις των πληθυσμών του είναι υψηλές. Στον Ευρώτα η κατανομή του είδους περιορίζεται στην εκβολική περιοχή, στο Βασιλοπόταμο, και στις πηγές τις Σκάλας, καθώς και σε άλλες μικρές πηγές, αυλάκια και κανάλια στην περιοχή της Σκάλας (Καλογιάννη *et al.*, 2020).

Το είδος *Oncorhynchus mykiss* εισήχθη στη χώρα στις αρχές του 1950 από την Ελβετία και μέχρι σήμερα γίνονται εμπλουτισμοί του είδους για τόνωση της ερασιτεχνικής αλιείας. Το είδος αποτελεί προϊόν εντατικής καλλιέργειας σε αρκετές υδατοκαλλιέργειες σε όλη τη Ελλάδα, με αποτέλεσμα ένας σημαντικός αριθμός ψαριών να διαφεύγει στα παρακείμενα υδάτινα οικοσυστήματα (Economou *et al.*, 2007). Η παρουσία του είδους στη λεκάνη του Ευρώτα πιθανόν να οφείλεται κυρίως σε μη καταγεγραμμένους εμπλουτισμούς, ενώ λαμβάνοντας υπόψη αναφορές για διαφυγές ατόμων από τη μονάδα υδατοκαλλιέργειας στην περιοχή του Καστορίου όπου εκτρέφεται, πιθανόν αυτά να έχουν ακολουθήσει αθοδική πορεία προς τη περιοχή του Βιβαρίου, όπου το είδος έχει εντοπιστεί αρκετές φορές κατά το παρελθόν, με πιο πρόσφατη καταγραφή το 2014 (Καλογιάννη *et al.*, 2020).

I05	**Ασθένειες φυτών και ζώων, παθογόνα και παράσιτα**
Η (Υψηλή): Τ.Ο. 92Α0	

Πίεση και απειλή σημαντικής έντασης και σημασίας είναι και η παρατηρούμενη προσβολή ατόμων *Platanus orientalis* από το παθογόνο *Ceratocystis platani* το οποίο προκαλεί το μεταχρωματικό έλκος του πλατάνου. Στην περιοχή ήδη εντοπίζονται προσβεβλημένα πλατάνια (βλέπε παρακάτω εικόνα).

Το πλήθος των ατόμων πλατάνου στην ευρύτερη περιοχή είναι περιορισμένο και αυτή η πίεση δημιουργεί ιδιαίτερα έντονα προβλήματα στον τύπο οικοτόπου 92C0, ο οποίος δεν απαντά στην ΕΖΔ. Εντούτοις, το είδος *Platanus orientalis* είναι σημαντικό στοιχείο και του τύπου οικοτόπου 92Α0 και υπάρχει άμεση ανάγκη για την προστασία του και την εξακρίβωση της εξάπλωσης του παθογόνου και να ληφθούν άμεσες δράσεις αντιμετώπισής του.

Προσβεβλημένο πλατάνι στη θέση γέφυρα Βρονταμά

Πιέσεις και απειλές που οφείλονται σε εισβλητικά είδη στο θαλάσσιο περιβάλλον	
I01	«Εισβλητικά ξενικά είδη που αφορούν την ΕΕ»
I02	«Άλλα εισβλητικά ξενικά είδη (εκτός των ειδών που αφορούν την ΕΕ)»
Η (Υψηλή): Τ.Ο. 1110, 1120*	

Δεν αναφέρεται η παρουσία στην περιοχή θαλάσσιων ειδών που περιλαμβάνονται στον σήμερα ισχύοντα κατάλογο εισβλητικών ξενικών ειδών που αφορούν την Ευρωπαϊκή Ένωση [75] (**I01**) . Όμως, ο κατάλογος επικαιροποιείται συνεχώς, τελευταία και με θαλάσσια είδη, ενώ υπάρχει εύρος βιβλιογραφίας που καταγράφει εισβλητικά ξενικά είδη στον θαλάσσιο ελλαδικό χώρο (Katsanevakis *et al.*, 2013, 2020, 2023). Τα εισβλητικά ξενικά είδη που αφορούν την ΕΕ (I01) κρίνονται ως **απειλή Η** (Υψηλής) σημασίας/επίπτωσης για τους θαλάσσιους Τ.Ο 1110 & 1120*.

10. Μεικτή ρύπανση

J01	Ρύπανση μεικτής προέλευσης σε επιφανειακά και υπόγεια ύδατα (λιμναία και χερσαία)
Υ (Υψηλή): *Pelasgus laconicus, Squalius keadicus, Tropidophoxinellus spartiaticus* **Μ (Μέτρια):** *Canis aureus, Lutra lutra, Emys orbicularis, Mauremys rivulata*	
J04	Μεικτής προέλευσης εδαφική ρύπανση και στερεά απόβλητα (εξαιρουμένων των απορρίψεων)
Μ (Μέτρια): Τ.Ο. 1410, 3280, 92A0, 92D0 / *Elaphe quatuorlineata, Testudo hermanni, Testudo marginata, Zamenis sítula, Lutra lutra, Myotis capaccinsideii*	

Σύμφωνα με τους Kalogianni *et al.* (2017) οι πληθυσμοί των ψαριών καταρρέουν σε συνθήκες υψηλής ρύπανσης και ταυτόχρονης ξηρασίας. Συγκεκριμένα σε τμήματα ποταμού με υψηλά επίπεδα ρύπανσης, ο συνδυασμός της ρύπανσης και της υδρολογικής διαταραχής οδηγεί σε υποξικές συνθήκες που θεωρείται η κύρια αιτία της σχεδόν πλήρους εξάλειψης των ψαριών στα τμήματα αυτά, σε αντίθεση με τμήματα μόνιμης ροής με σχετικά σταθερές φυσικοχημικές συνθήκες, τα οποία φαίνεται να λειτουργούν ως καταφύγια για τα ψάρια κατά τη διάρκεια των πολύ χαμηλών ροών. Οι συνδυασμένες επιπτώσεις της ξηρασίας και της ρύπανσης είναι πιο εμφανείς επίσης στα ψάρια σε σύγκριση με τα είδη διατόμων, μακροφύτων και μακροασπόνδυλων (Karaouzas *et al.*, 2018).

Γεωργικές δραστηριότητες που προκαλούν διάχυτη ρύπανση σε επιφανειακά ή υπόγεια ύδατα (J01) αναμένεται να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στον πληθυσμό των ειδών *Canis aureus*, *Lutra lutra*, *Emys orbicularis* και *Mauremys rivulata* στην περιοχή. Ιδιαίτερα τα είδη που χρησιμοποιούν υδάτινα ενδιαιτήματα, λόγω του μικρού μεγέθους τους και της απομόνωσής τους, εκτιμάται ότι είναι ιδιαίτερα ευάλωτα στη ρύπανση.

Η πίεση J04 αφορά την πληθώρα απορριμμάτων που απορρίπτονται στην περιοχή, είτε αυτά προκύπτουν από ανθρωπογενείς δραστηριότητες στην περιοχή είτε μεταφέρονται από τον άνεμο ή το νερό σε παραποτάμιες ή παράκτιες θέσεις.

Τα κύρια υλικά που παρατηρούνται κυρίως είναι υπολείμματα συσκευασιών φυτοφαρμάκων (βλέπε παρακάτω εικόνα) ή υλικά συσκευασιών γενικότερα.

[75] https://ec.europa.eu/environment/nature/invasivealien/list/index_en.htm

Επίσης, κάποιες εποχικές δραστηριότητες στην περιοχή μπορεί να ρυπαίνουν, όμως φαίνεται από την εγκατάλειψη ελαστικών που χρησιμοποιούνται ως αυτοσχέδιες βάσεις για κυψέλες μελισσοκομίας (βλέπε εικόνα παρακάτω).

Επίσης, σε αγροτικούς δρόμους της περιοχής, πολλές φορές παρατηρείται το φαινόμενο της ρύπανσης με ορυκτέλαιο που ρίχνουν οι χρήστες της περιοχής για τον περιορισμό της σκόνης κατά τη διέλευση των οχημάτων (βλέπε παρακάτω εικόνα).

Θέσεις απόρριψης στερεών και υγρών εντοπίζονται σε όλο το μήκος του π. Ευρώτα, με μεγαλύτερη συχνότητα στο τμήμα των εκβολών του, αλλά και στο παραλιακό τμήμα της ΕΖΔ.

Αυτή η πίεση δεν αφορά μόνο την αισθητική του τοπίου, αλλά και έχει και σημαντικές επιδράσεις στους τύπους οικοτόπων και τα είδη καθώς τα απορρίμματα φυτοφαρμάκων ή τα ορυκτέλαια προκαλούν μεγαλύτερη ρύπανση. Η πίεση εκτιμάται πως με απλά διαχειριστικά μέτρα, φύλαξη και δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης μπορεί να περιοριστεί σημαντικά η επίδρασή της.

11. Ανθρωπογενείς Αλλαγές σε Υδατικά Σώματα

K01	Άντληση από υπόγεια, επιφανειακά ή μεικτά ύδατα
K04	Τροποποίηση της υδρολογικής ροής
Η (Υψηλή): Τ.Ο. 1410, 3280, 92A0, 92D0 / *Emys orbicularis, Mauremys rivulata, Lutra lutra, Pelasgus laconicus, Squalius keadicus και Tropidophoxinellus spartiaticus* **L (χαμηλή):** *Elaphe quatuorlineata, Testudo hermanni, Testudo marginata, Zamenis situla*	

Στη λεκάνη απορροής του Ευρώτα η χρήση του νερού σταδιακά εντατικοποιείται για πάνω από 100 χρόνια. Βιβλιογραφικά η ροή του ποταμού ήταν μόνιμη ενώ σήμερα είναι διακοπτόμενη ως αποτέλεσμα φυσικών αιτιών αλλά και ανθρωπογενών παρεμβάσεων, που αποτελούν και την κύρια αιτία (Σκουλικίδης *et al.*, 2008). Η αύξηση των καλλιεργούμενων εκτάσεων και κατ' επέκταση των αναγκών σε αρδεύσεις στο σύνολο της λεκάνης απορροής του π. Ευρώτα έχει οδηγήσει σε εντατικοποιημένες απολήψεις τόσο των επιφανειακών, όσο και των υπόγειων υδροφορέων, οι οποίες, σε συνδυασμό με τις κλιματικές συνθήκες, έχουν επιφέρει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στο υδατικό δυναμικό της λεκάνης. Απολήψεις επιφανειακού νερού καταγράφονται από τις πηγές, την κύρια κοίτη του Ευρώτα, και των παραπόταμών του, με αντλιοστάσια και παροδικά μικρά χωμάτινα αναχώματα ή ανασχετικά φράγματα για επιφανειακή απόληψη νερού, οι οποίες είναι διάσπαρτες σε όλο το μήκος του υδρογραφικού δικτύου και ταυτόχρονα, πολυάριθμες γεωτρήσεις έχουν οδηγήσει στη ταπείνωση του υδροφόρου ορίζοντα και κατά συνέπεια συμβάλλουν στην αύξηση της ξήρανσης του επιφανειακού υδρογραφικού δικτύου (Καλογιάννη *et al.*, 2020). Σε περιόδους ξηρασίας, τμήματα του ποταμού ξηραίνονται, σε άλλες θέσεις η παροχή είναι χαμηλή, ενώ κατά περίπτωση μπορεί να εμφανιστεί διακοπή της ροής και παρουσία στάσιμων νερών. Ομοίως οι παραπόταμοι του Ευρώτα εμφανίζουν στο μεγαλύτερο μέρος τους διακοπτόμενη ροή και ξεραίνονται κατά τμήμα κατά τις περιόδους ξηρασίας.

Εντός της ΕΖΔ σε όλη την έκταση του ποταμού, κυρίως όμως στο πεδινό τμήμα και κοντά στις εκβολές του π. Ευρώτα παρατηρείται άντληση υδάτων από την κοίτη του π. Ευρώτα αλλά και άντληση υπόγειου νερού για σκοπούς άρδευσης. Η υπεράντληση των υπόγειων και επιφανειακών υδάτων προκαλεί πιέσεις σε όλα τα είδη και τους τύπους οικοτόπων της περιοχής, ιδιαίτερα δε σε εκείνα που σχετίζονται άμεσα με τα υδάτινα οικοσυστήματα.

Ειδικά σε ότι αφορά την ιχθυοπανίδα, τα αποτελέσματα πρόσφατης έρευνας (Vardakas *et al.*, 2017b) που αποσκοπούσε στον προσδιορισμό της χρήσης ενδιαιτήματος των ειδών ιχθυοπανίδας *Pelasgus laconicus, Squalius keadicus* και *Tropidophoxinellus spartiaticus* στον Ευρώτα, όσον αφορά το βάθος, την ταχύτητα του νερού, το υπόστρωμα και τη μακροφυτική κάλυψη, στις αρχές του καλοκαιριού (πριν από την έναρξη της ξηρής περιόδου), καταδεικνύουν τη σημασία της διατήρησης ενδιαιτημάτων μεγάλου βάθος για την προστασία των ειδών κατά τη διάρκεια της ξηρής περιόδου. Συγκεκριμένα σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας τα τρία είδη έδειξαν υψηλή επικάλυψη στη χρήση ενδιαιτήματος καθώς και υψηλότερες πυκνότητες σε βαθύτερα ενδιαιτήματα, με χαμηλές ταχύτητες νερού και λεπτόκοκκο υπόστρωμα. Με βάση τις καμπύλες χρήσης ενδιαιτήματος, τα είδη *Tropidophoxinellus spartiaticus*, *Pelasgus laconicus* και τα ενήλικα *Squalius keadicus* έδειξαν να επιλέγουν ενδιαιτήματα μεγάλου βάθους. Επιπλέον, τα είδη *Tropidophoxinellus spartiaticus* και *Pelasgus laconicus* φαίνεται ότι επιλέγουν ενδιαιτήματα με χαμηλή ροή, λεπτόκοκκο υπόστρωμα και υψηλή κάλυψη από φυτά κοντά στις όχθες, ενώ το *Squalius keadicus* δεν έδειξε να επιλέγει κάποια συγκεκριμένη ταχύτητα ροής ή μορφή υποστρώματος.

Σύμφωνα με το Σχέδιο Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Ανατολικής Πελοποννήσου (Παραδοτέο 7) της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων (2013) παλαιά έργα διευθετήσεων και εκτροπών του ποταμού έχουν πραγματοποιηθεί σε μήκος 6χλμ. περίπου πριν την εκβολή του στη θάλασσα. Τα έργα αυτά έχουν κατασκευαστεί σε προηγούμενες δεκαετίες (1970) με σκοπό την αντιπλημμυρική προστασία των περιοχών της εκβολής του ποταμού και τη διαφύλαξη των τοπικών καλλιεργήσιμων εκτάσεων. Οι χρήσεις γης στο δελταϊκό πεδίο έχουν αλλάξει, με τις ελώδεις εκτάσεις να έχουν εξαλειφθεί και να έχουν μετατραπεί κυρίως σε καλλιεργήσιμες εκτάσεις. Η παλαιότερη κοίτη του ποταμού και οι μικροί μαίανδροι έχουν πλέον αποκοπεί από τον κύριο κλάδο του ποταμού και μάλλον λειτουργούν σαν αποστραγγιστικά κανάλια. Τη δεκαετία του '90 έγιναν έργα διάνοιξης της κοίτης του κοντά στις εκβολές του και οι όχθες του ενισχύθηκαν και ανυψώθηκαν. Το συνολικό έργο της εκτροπής έγινε σε μήκος περίπου 1,3 χλμ. πριν την εκβολή του ποταμού. Κάποιες φορές, πάντως, έχει υπάρξει κίνδυνος υπερχείλισης του ποταμού τον χειμώνα. Το 1999 μεγάλες καλλιεργούμενες εκτάσεις της κοιλάδας του Ευρώτα πλημμύρισαν, όπως και αρκετά χωριά στην ίδια περιοχή. Το μήκος της νέας κοίτης του Ευρώτα, μετά τα προαναφερθέντα έργα (διευθετήσεις και εκτροπή) που έγιναν από τον οικισμό Σκάλα μέχρι την εκβολή του στη θάλασσα, είναι περίπου 6,2χλμ. και το συνολικό πλάτος της πλημμυρικής κοίτης είναι περίπου 60μ. Τα έργα που έχουν γίνει στον κάτω ρου του Ευρώτα εξυπηρετούν τις αγροτικές ανάγκες αντιπλημμυρικής προστασίας της πεδιάδας της Σκάλας, η οποία αναπτύσσεται εκεί. Η περιοχή έχει αγροτικό χαρακτήρα, με καλλιέργειες που αρδεύονται από οργανωμένα συλλογικά αρδευτικά δίκτυα αλλά και ιδιωτικές γεωτρήσεις. Το σημαντικότερο αρδευτικό έργο στην περιοχή είναι το αρδευτικό στραγγιστικό Τρινάσου, που διαχειρίζεται ο ΤΟΕΒ Τρινάσου. Η συνολική αρδευθείσα του οργανωμένου δικτύου ανέρχεται σε 13.800 στρέμματα περίπου.

Επίσης σε πολλές περιπτώσεις παρατηρείται τροποποίηση της υδρολογικής ροής του π. Ευρώτα. Αυτό μπορεί να αφορά την κατασκευή προβόλου στις εκβολές του για την αντιμετώπιση της εισόδου θαλασσινού νερού στον ποταμό ή τη δημιουργία μικρών φραγμάτων κατά μήκος της κοίτης του ποταμού εντός της ΕΖΔ, κυρίως στις εκβολές (βλέπε παρακάτω εικόνα).

Οι τροποποιήσεις στη φυσική ροή του ποταμού δεν έχουν πάντα αρνητικές επιπτώσεις, αφού μικρά φράγματα που επιτρέπουν τη μετακίνηση των υδρόβιων οργανισμών από και προς τα ανάντη, μπορεί να έχουν σημαντική θετική επίδραση στην οξυγόνωση του νερού. Είναι όμως απαραίτητο τα έργα αυτά να γίνονται κατόπιν μελέτης, καθώς και το να εξακριβωθεί αν τα προαναφερόμενα έργα εξυπηρετούν στους στόχους της προστασίας της ΕΖΔ και της διατήρησης των προστατευτέων αντικειμένων. Οι παραπάνω πιέσεις και απειλές χαρακτηρίζονται ως υψηλής σημασίας και έντασης για τους τύπους οικοτόπων και τα είδη που βρίσκονται σε άμεση συσχέτιση με τα υδάτινα οικοσυστήματα. Η αντιμετώπισή τους πρέπει να εκτιμηθεί συνδυαστικά με τις πιέσεις απειλές που αφορούν την αγροτική παραγωγή στην ΕΖΔ.

Οι πρακτικές άρδευσης με χωμάτινες δέσεις για επιφανειακή απόληψη νερού αποτελούν μια υδρομορφολογική αλλοίωση του ποτάμιου οικοσυστήματος, καθώς διακόπτουν τη συνεκτικότητα της υδάτινης επιφάνειας και έτσι εμποδίζεται η ελευθεροεπικοινωνία των ψαριών, δημιουργούν λιμνάζοντα νερά με επιπτώσεις στην υδροχημεία των υδάτων και αλλοιώνουν τα φυσικά ενδιαιτήματα (Καλογιάννη *et al.*, 2020).

Οι χερσαίες χελώνες και τα φίδια, επηρεάζονται από την πιθανή τροποποίηση ή περιορισμό των παρακείμενων στα υδάτινα σώματα ενδιαιτημάτων τους (π.χ. παραποτάμια δάση 92A0, 92D0).

12. Φυσικές διεργασίες (εκτός καταστροφών και διαδικασιών που προκλήθηκαν από ανθρωπογενή δραστηριότητα ή κλιματική αλλαγή)

Φυσική διαδοχή	
L01	Αβιοτικές φυσικές διεργασίες (π.χ. διάβρωση, συσσώρευση ιλύος, ξήρανση, βύθιση, αλάτωση)
Η (Υψηλή): Τ.Ο. 2110, 2120, 6420, 92A0, 92D0/ *Emys orbicularis, Mauremys rivulata* **Μ (Μέτρια):** *Elaphe quatuorlineata, Testudo hermanni, Testudo marginata, Zamenis sítula*	
L02	Φυσική διαδοχή που έχει ως αποτέλεσμα τη μεταβολή της σύνθεσης των ειδών (εκτός από τις άμεσες αλλαγές στις γεωργικές ή δασοκομικές πρακτικές)
Μ (Μέτρια): Τ.Ο. 6420, 2110, 92A0, 92D0	

Η πίεση L02 αφορά στην εξέλιξη τη φυσικής διαδοχής που παρατηρείται σε διάφορες θέσεις εντός της ΕΖΔ. Διαδοχή παρατηρείται τόσο στα αμμοθινικά όσο και στα παραποτάμια οικοσυστήματα. Στα

αμμοθινικά οικοσυστήματα παρατηρείται μεταβολή στη σύνθεση της βλάστησης σε ορισμένες θέσεις που δέχονται ανθρωπογενείς επιδράσεις και ποώδη αμμοθινική βλάστηση αντικαθίσταται από θαμνώδη είδη στην παραλία «κυανή ακτή Έλους». Σε δύο θέσεις συμπλήρωσης πρωτοκόλλων αξιολόγησης καταγράφεται πως παρατηρείται διαδοχή από εμβρυονικές θίνες προς γκρίζες (σταθεροποιημένες) θίνες.

Αναφορικά με τα υγροτοπικά οικοσυστήματα, σε θέσεις συμπλήρωσης πρωτοκόλλων αξιολόγησης κοντά στη λίμνη «Βιβάρι», σε υγρά λιβάδια παρατηρείται μεταβολή στη σύνθεση της βλάστησης με την είσοδο αρμυρικιών (*Tamarix* spp) και αντίστοιχα μεταβολή στις φυσικές διεργασίες.

Οι αβιοτικές φυσικές διεργασίες (L01) αφορά κυρίως την αλάτωση και αποτελούν πίεση/απειλή υψηλής έντασης και μέτριας σημασίας για τους Τ.Ο. 2110, 2120, 6420, 92A0, 92D0 και μέτριας έντασης και χαμηλής σημασίας απειλή, μακροχρόνια και μόνιμου χαρακτήρα για τα είδη της ερπετοπανίδας καθώς, τα διαθέσιμα ενδιαιτήματα των ειδών περιορίζονται ως αποτέλεσμα της τροποποίησής τους μέσω της δράσης αυτών των διεργασιών. Στην περιοχή καταγράφεται πρόβλημα υφαλμύρυνσης των υπόγειων υδάτων, ιδιαίτερα μάλιστα στην περιοχή του έλους Αστερίου (Βιβάρι). Επίσης, σημαντική διάβρωση καταγράφεται στο παράκτιο τμήμα μεταξύ της παλιάς και νέας κοίτης του ποταμού Ευρώτα, αλλά και δυτικά της παλιάς κοίτης επηρεάζοντας κυρίως τους αμμοθινικούς (2110, 2120) αλλά και παράκτιους τύπους οικοτόπων. Κατά το παρελθόν στις θέσεις αυτές καταγραφόντουσαν υγροτοπικοί και αμμοθινικοί τύποι οικοτόπων.

Υποβάθμιση παραλιών λόγω διάβρωσης	
L01	«Αβιοτικές φυσικές διεργασίες (π.χ. διάβρωση, συσσώρευση ιλύος, ξήρανση, βύθιση, αλάτωση)»
Μ (Μέτρια): για τις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta* (θέσεις φωλεοποίησης) κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου από το Μάιο έως και τον Οκτώβριο, σε συνδυασμό με την F06 / Τ.Ο. 2110, 2120, 2190	

Αφορά τη διάβρωση των παραλιών η οποία είναι δυνατόν να επιτείνεται και από φυσικά αίτια (μείωση μεταφοράς αδρανών υλικών από ποταμούς/ρέματα κ.λπ.), υποβαθμίζοντας τους αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων (Τ.Ο. 2110, 2120 και 2190) και τις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta* κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου από το Μάιο έως και τον Οκτώβριο [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2].

Πιέσεις και Απειλές από Διαειδικές σχέσεις	
L06	«Διαειδικές σχέσεις (ανταγωνισμός, θήρευση, παρασιτισμός, παθογόνα)»
Η (Υψηλή): για τις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta* (θέσεις φωλεοποίησης) κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου από το Μάιο έως και τον Οκτώβριο	

Αφορά στη **πίεση** από τη θήρευση των φωλιών ή/και των νεοσσών του είδους ***Caretta caretta*** από φυσικούς θηρευτές (θηλαστικά όπως ο σκύλος και η αλεπού [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2].

13. Γεωλογικά γεγονότα, φυσικές καταστροφές

Φυσικά φαινόμενα - Πλημμυρισμός	
M07	«Καταιγίδες, κυκλώνες»
Η (Υψηλή): για τις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta* κατά τη διάρκεια επώασης των φωλιών από το Μάιο έως και τον Οκτώβριο	

M08	Πλημμύρες (φυσικές διεργασίες)
Μ (Μέτρια): Τ.Ο. 1410, 3280, 6420, 92A0, 92D0 **Η (Υψηλή):** για τις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta* κατά τη διάρκεια επώασης των φωλιών από το Μάιο έως και τον Οκτώβριο	

Οι πλημμύρες (Μ08) αποτελούν συχνό φαινόμενο στα υγροτοπικά οικοσυστήματα καθώς η συχνότητα και η έντασή τους καθορίζουν τη χωρική κατανομή πολλών υγροτοπικών τύπων οικοτόπων. Σε περιοχές όμως που υπάρχει ανθρωπογενής δραστηριότητα, οι πλημμύρες μπορεί να αποτελέσουν σημαντικό πρόβλημα για την ευρύτερη περιοχή με σημαντικές επιπτώσεις και ζημιές στις κατοικίες και τις οικονομικές δραστηριότητες, αλλά και με κινδύνους ακόμη και για τον ίδιο τον άνθρωπο. Στην ΕΖΔ, ο π. Ευρώτας έχει διευθετηθεί πλήρως, όμως είναι συχνά τα φαινόμενα πλημμυρικών απορροών που προκαλούν πολλά προβλήματα σε καλλιέργειες και οικισμούς. Στη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών, οι καλλιέργειες επεκτάθηκαν και κάλυψαν φυσικές εκτάσεις με αποτέλεσμα οι πλημμυρικές ζώνες του Ευρώτα να περιορισθούν σημαντικά. Τα τελευταία 30 χρόνια τα πλημμυρικά φαινόμενα έχουν ενταθεί, ως αποτέλεσμα των μεταβολών που έχουν πραγματοποιηθεί (εκτροπή της κοίτης, εγκιβωτισμός κοίτης, κάλυψη κοίτης των χειμάρρων, μείωση παρόχθιας βλάστησης, κάλυψη πλημμυρικής ζώνης με καλλιέργειες). Στο διάστημα 1999-2006 εκδηλώθηκαν πέντε σημαντικές πλημμύρες, ενώ η τελευταία μεγάλη πλημμύρα το 2016 είχε και ανθρώπινες απώλειες.

Η αντιμετώπιση του φαινομένου απαιτεί δραστικές μεταβολές στη δομή του τοπίου και τη δημιουργία εκτεταμένων πράσινων υποδομών οι οποίες αφενός θα εξασφαλίσουν προστασία στις ανθρωπογενείς χρήσεις γης και αφετέρου θα επιτρέψουν την παρουσία πλημμυρικού κύκλου που θα συντελέσει στη διατήρηση των οικοσυστημάτων που εξαρτώνται από αυτόν. Μέχρι σήμερα οι τοπικές αρχές κατά καιρούς επεμβαίνουν στην κοίτη του ποταμού με εκχερσώσεις και απομάκρυνση βλάστησης με αποτελέσματα που είναι προσωρινά και μπορεί να έχουν αρνητικές επιδράσεις στο προστατευτέο αντικείμενο της ΕΖΔ. Το φαινόμενο στην περιοχή είναι πολυσύνθετο και χρήζει ολιστικής μελέτης και αντιμετώπισης καθώς αφορά την προστασία ειδών και τύπων οικοτόπων αλλά και το μετριασμό της επίδρασης των πλημυρών σε ανθρωπογενείς χρήσεις που είναι καιρό εδραιωμένες στην ΕΖΔ.

Σε ότι αφορά τις θαλάσσιες χελώνες οι πιέσεις Μ07 και Μ08 σχετίζονται με τις επιπτώσεις από ενδεχόμενα ακραία καιρικά φαινόμενα (καταιγίδες, φουσκοθαλασσιάς) τα οποία οδηγούν σε άνοδο της στάθμης της θάλασσας και έντονους κυματισμούς με αποτέλεσμα να καλυφθεί μεγάλο τμήμα των παραλιών φωλεοποίησης της ***Caretta caretta*** [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2].

14. Κλιματική αλλαγή

N01	«Μεταβολές θερμοκρασίας (π.χ. άνοδος θερμοκρασίας και ακραίες τιμές) λόγω κλιματικής αλλαγής»
Η (Υψηλή): *Mauremys rivulata, Emys orbicularis* / Τ.Ο. 1110, 1120* **Μ (Μέτρια):** για τις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta* / για τα είδη *Elaphe quatuorlineata, Testudo marginata, Testudo hermanni, Zamenis sítula, Pelasgus laconicus, Squalius keadicus, Tropidophoxinellus spartiaticus, Chelonia mydas*	
N04	«Μεταβολές της στάθμης της θάλασσας και της έκθεσης (παράκτιων βιοκοινοτήτων) στον κυματισμό λόγω κλιματικής αλλαγής»
Η (Υψηλή): Τ.Ο. 1110, 1120*	

Μ (Μέτρια): για τις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta*	
N05	«Αλλαγή της θέσης, του μεγέθους και / ή της ποιότητας των ενδιαιτημάτων λόγω κλιματικής αλλαγής»
(Υψηλή): Τ.Ο. 1110, 1120* **Μ (Μέτρια):** *Caretta caretta, Chelonia mydas*	
N09	Άλλες μεταβολές των αβιοτικών συνθηκών που σχετίζονται με το κλίμα
Μ (Μέτρια): 1410, 3280, 6420, 92A0, 92D0 / *Pelasgus laconicus, Squalius keadicus, Tropidophoxinellus spartiaticus*	

Τόσο η αύξηση της θερμοκρασίας όσο και οι μεγαλύτερες περίοδοι ξηρασίας επιδρούν άμεσα στη βιολογία των ερπετών. Όντας εξώθερμα ζώα, τα ερπετά επηρεάζονται άμεσα από τις έντονες θερμοκρασιακές αλλαγές, ενώ η ξήρανση του κλίματος επηρεάζει την υδατική τους ισορροπία. Έμμεσα, η κλιματική αλλαγή επιδρά μέσω της α) αύξησης της πιθανότητας πρόκλησης φυσικών πυρκαγιών, β) μείωσης της βλάστησης και συνεπώς των διαθέσιμων καταφυγίων (βλέπε οικολογικές απαιτήσεις), γ) δυσκολίας εύρεσης τροφής λόγω μείωσης της λείας. Πρόκειται για μακροχρόνια απειλή μόνιμου χαρακτήρα [βλέπε ανάλυση παραγράφου Γ. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2].

Η αύξηση της θερμοκρασίας (N01) θα επιφέρει επιπτώσεις στα διαθέσιμα αποθέματα επιφανειακών υδάτων και κατ' επέκταση στον εμπλουτισμό των υπόγειων υδροφορέων, ενώ ταυτόχρονα οι ανάγκες των καλλιεργειών στη χρήση νερού θα αυξηθούν, όπως και ο κίνδυνος υπεράντλησης των υπόγειων υδροφορέων για την κάλυψη αυτών των αναγκών. Επίσης, η άνοδος της θερμοκρασίας, σε συνδυασμό με τις πιέσεις που αναλύονται (διάβρωση ακτών, μείωση βλάστησης κλπ) ενισχύει μακροχρόνια τον κίνδυνο ερημοποίησης της περιοχής και ειδικά στο δελταϊκό τμήμα της περιοχής.

Πιθανή αύξηση της στάθμης της θάλασσας (N04), σε συνδυασμό με τη διάβρωση των ακτών και των αμμοθινών λόγω ανθρωπογενών πιέσεων που καταγράφονται στην περιοχή, μπορεί να επιφέρει σημαντικές επιπτώσεις τόσο στους αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων, όσο και στις καλλιεργούμενες εκτάσεις της παράκτιας περιοχής, είτε λόγω πλημμυρισμών, είτε λόγω υφαλμύρωσης των εδαφών, ειδικά σε συνδυασμό με την υπεράντληση των υπόγειων υδροφορέων.

Οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής (N01, N04 και N05) επηρεάζουν επίσης την επιτυχία εκκόλαψης στο διάστημα περίπου δύο μηνών που διαρκεί η επώαση των φωλιών της ***Caretta caretta*** στις αμμώδεις παραλίες (κατά το διάστημα Μάιος- Οκτώβριος). Η άνοδος της θαλάσσιας στάθμης προκαλεί τη διάβρωση των ακτών μειώνοντας τον διαθέσιμο χώρο στις περιοχές ωοτοκίας της καρέτα (*Caretta caretta*) και δύναται να κατακλύσει τις φωλιές με νερό μειώνοντας την αναπραγωγική τους επιτυχία. Η άνοδος της θερμοκρασίας έχει επίπτωση στα θαλάσσια ενδιαιτήματα των ειδών ***Caretta caretta*** και ***Chelonia mydas***.

Η αύξηση της μέσης και των μέγιστων θερμοκρασιών της θάλασσας έχει οδηγήσει σε σημαντική μείωση της πρωτογενούς παραγωγής στα λιβάδια ποσειδωνίας (**Τ.Ο. 1120***), με αρνητικές συσχετίσεις όταν αυτές υπερβαίνουν τους ~20 °C και τη μέγιστη καλοκαιρινή θερμοκρασία (~26,5 °C) που συνδέονται με υποχώρηση της βιομάζας, αυξημένα ποσοστά θνησιμότητας με σοβαρό κίνδυνο εξαφάνισης (Jordà *et al.*, 2012; Litsi-Mizan *et al.*, 2023) και μεταβολές στην παραγωγή των καρπών και τη καρποφορία (Stipcich *et al.*, 2024). Ο τ.ο. 1110, είναι ευάλωτος στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, όπως η άνοδος της θαλάσσια στάθμης η οποία μπορεί να μεταβάλει την έκταση, το σχήμα και τη δυναμική των ιζημάτων του, οδηγώντας ενδεχομένως σε απώλεια ή μετασχηματισμό του οικοτόπου. Επιπλέον, η αυξημένη συχνότητα και ένταση των καταιγίδων μπορεί να διαταράξει τις

βενθικές κοινότητες και τη σταθερότητα των ιζημάτων, επηρεάζοντας τη λειτουργική του ποικιλότητα (Agulles *et al.*, 2021).

Η κλιματική αλλαγή μπορεί να επηρεάσει σημαντικά τύπους οικοτόπων υγροτοπικών οικοσυστημάτων κυρίως με τη δραστική μεταβολή του υδατικού ισοζυγίου των περιοχών. Αναμένεται ξήρανση υγροτόπων, μείωση επιφανειακής απορροής αλλά και αύξηση των πλημμυρικών φαινομένων από την αύξηση των καταρρακτωδών βροχοπτώσεων (Solomon *et al.*, 2007).

Η απειλή αυτή θα γίνει ορατή πρώτα στις οριακές θέσεις εντός του εύρους εξάπλωσης των τύπων οικοτόπων, δηλ. σε εκείνες που τα αβιοτικά τους χαρακτηριστικά ικανοποιούν οριακά τις οικολογικές απαιτήσεις των τύπων οικοτόπων αναφορικά με το υδατικό ισοζύγιο. Είναι μια σημαντική απειλή που εν δυνάμει μπορεί να μεταβάλει δραστικά το τοπίο, στην ΕΖΔ, θεωρούμε πως η πίεσή της έχει μέτρια ένταση και σημασία κυρίως επειδή άλλες πιέσεις και απειλές επιδρούν (ή αναμένεται να επιδράσουν) με πολύ μεγαλύτερη ένταση και έχουν μεγαλύτερη επίδραση.

Η διακύμανση των χαρακτηριστικών των ειδών ιχθυοπανίδας (πυκνότητα, αφθονία, ηλικιακές κατανομές και θνησιμότητα) κατά τη διάρκεια της ξηρασίας και του επαναπλημμυρισμού, τόσο σε επίπεδο ποτάμιου τμήματος (reach) όσο και σε επίπεδο ενδιαιτήματος (habitat) εξετάστηκαν στα πλαίσια μιας διετούς επιτόπιας έρευνας σε ένα τμήμα διαλείπουσας ροής στο άνω-μέσο τμήμα του Ευρώτα (Vardakas *et al.*, 2017a). Η προοδευτική συρρίκνωση του υγρού τμήματος οδήγησε αρχικά στον περιορισμό των τριών ειδών στα βαθύτερα ενδιαιτήματα. Τα δύο μικρότερα, λιμνόφιλα είδη (*Tropidophoxinellus spartiaticus*, *Pelasgus laconicus*), παρουσίασαν υψηλότερη αντοχή κατά την αρχική φάση της ξηρασίας, η οποία αποδίδεται στις στρατηγικές ζωής τους, ενώ το είδος *Squalius keadicus* εμφάνισε υψηλά ποσοστά θνησιμότητας, ήδη στην αρχή της ξηρασίας. Παρά τη μεγάλη μείωση στην αφθονία των ψαριών, η πυκνότητα τους αρχικά αυξήθηκε λόγω της συγκέντρωσής τους στα περιορισμένα υγρά τμήματα (crowding effects). Με την αποκατάσταση της ροής το επόμενο έτος, και τα τρία είδη γρήγορα επανεποίκισαν το υπό μελέτη τμήμα του ποταμού. Ωστόσο, η συνολική αφθονία και η ηλικιακή κατανομή των ιχθυοπληθυσμών δεν αποκαταστάθηκαν. Η μελέτη των προτύπων απόκρισης των ψαριών κατά τη διάρκεια της ξηρασίας και του επαναπλημμυρισμού στα μεσογειακά ποτάμια διαλείπουσας ροής είναι εξαιρετικά σημαντική από την άποψη της διατήρησης της βιοποικιλότητας, ειδικά υπό το πρίσμα των σεναρίων κλιματικής αλλαγής η οποία ενδέχεται να οδηγήσει σε μείωση ή και ακόμη και εξαφάνιση πολλών απειλούμενων ειδών ψαριών.

15. Πιέσεις / Απειλές με προέλευση εκτός χώρας

Απειλές που προέρχονται από τις μετακινήσεις θαλάσσιων ειδών πανίδας (εντός και εκτός ΕΕ)	
Xe	«Πιέσεις και απειλές έξω από το έδαφος της ΕΕ»
M (Μέτρια): για τις θαλάσσιες περιοχές που απαντώνται τα είδη *Monachus monachus*, *Caretta caretta, Chelonia mydas* (ΟΧΕ τροφοληψίας)	
Xo	«Πιέσεις και απειλές έξω από το κράτος μέλος της ΕΕ»
M (Μέτρια): για τις θαλάσσιες περιοχές που απαντώνται τα είδη *Monachus monachus*, *Caretta caretta, Chelonia mydas* (ΟΧΕ τροφοληψίας)	

Οι απειλές αυτές στοιχειοθετούνται από το γεγονός ότι οι θαλάσσιες χελώνες ***Caretta caretta*** και ***Chelonia mydas***, καθώς και η φώκια (***Monachus monachus***) μετακινούνται σε πολύ μεγάλες αποστάσεις εντός του ευρύτερου ενδιαιτήματός τους (βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. παρούσας ενότητας 2.3.1.5.2).

GR2510004 - "Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο" (ΖΕΠ)

Η περιοχή «Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο» περιλαμβάνεται στη λίστα με τις 255 πιο απειλούμενες παγκοσμίως Σημαντικές Περιοχές για Πουλιά (IBA- Important Bird Areas), σύμφωνα με την έκθεση του Birdlife International "Important Bird and Biodiversity Areas in Danger"[76]. Η έκθεση του 2019 περιλαμβάνει 255 περιοχές που εκτείνονται σε 48 χώρες, δέχονται έντονες πιέσεις και χρήζουν άμεσων δράσεων.

1. Γεωργία – Κτηνοτροφία

Πιέσεις/Απειλές από την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων	
A06	Εγκατάλειψη διαχείρισης βοσκοτόπων (π.χ. διακοπή βόσκησης ή κουρέματος)

Η πίεση A06 ασκείται στη ΖΕΠ σε εκτάσεις που χαρακτηρίζονται από αραιή βλάστηση και χρησιμοποιούνται ως φυσικοί βοσκότοποι, όπου πλέον δεν υπάρχουν αρκετά κτηνοτροφικά ζώα με αποτέλεσμα τη δημιουργία πυκνής μακκίας ή θαμνώνων. Τα είδη που επηρεάζονται στην περιοχή είναι τα: *Alectoris graeca, Anthus campestris, Aquila chrysaetos*, και *Lullula arborea*, μέσω της απώλειας βιοτόπων αναπαραγωγής/τροφοληψίας. Η ένταση της πίεσης είναι ασθενής ενώ ο χαρακτήρας της μόνιμος και η διάρκεια της μακροχρόνια.

2. Διαδικασίες παραγωγής ενέργειας και σχετική ανάπτυξη υποδομών

Πιέσεις και απειλές από την εγκατάσταση αιολικών πάρκων	
D01	Αιολική, κυματική και παλιρροιακή ενέργεια συμπεριλαμβανομένης της υποδομής

Η συγκεκριμένη απειλή ασκείται τόσο εντός όσο και εκτός της ΖΕΠ και σχεδόν σε όλη την έκταση της, αφού έχουν δοθεί συνολικά έξι άδειες παραγωγής και δύο άδειες λειτουργίας για αιολικά πάρκα στην περιοχή. Συγκεκριμένα, εντός της ΖΕΠ έχουν δοθεί πέντε άδειες παραγωγής για αιολικά πάρκα στις εξής προτεινόμενες θέσεις εγκατάστασης: 1) Θέση Δυτικό Λύρκειον-Τραχύ όρος, ΔΕ Αλέας, Λεβιδίου και Μαντινείας, Δήμου Άργους-Μυκηνών, Τρίπολης, ισχύος 44 MW (ΑΜ Αδείας ΡΑΕ 04230). 2) Θέση Καφούρια, ΔΕ Αλέας, Λεβιδίου και Μαντινείας, Δήμου Άργους-Μυκηνών, Τρίπολης, ισχύος 21MW (ΑΜ Αδείας ΡΑΕ 03606). 3) Θέση Κριτσοβα, ΔΕ Άργους και Μαντινείας, Δήμου Άργους-Μυκηνών, Τρίπολης, ισχύος 21 MW (ΑΜ Αδείας ΡΑΕ 03604), 4) Θέση Αγιος Πέτρος - Βαλτέτσι - Νεστάνη – Τσεμπερού, Δήμων Τρίπολης, Άργους – Μυκηνών, Β.Κυνουρίας, Μεγαλόπολης (ΑΜ Αδείας ΡΑΕ 0489).

Εντός της ΖΕΠ υπάρχει και αιολικό με άδεια λειτουργίας στη θέση Λύρκειον Όρος, ΔΕ Αλέας, Λυρκείας και Μαντινείας, Δήμου Άργους-Μυκηνών, Τρίπολης, ισχύος 39 MW (ΑΜ Αδείας ΡΑΕ 01023).

Εκτός της ΖΕΠ και συγκεκριμένα στο νότιο κομμάτι της έχουν δοθεί τρεις άδειες παραγωγής για αιολικά πάρκα, στις εξής προτεινόμενες θέσεις εγκατάστασης: 1) Θέση Δυτικός Κτενιάς, ΔΕ Κορυθίου-Μαντινείας, Δήμου Τρίπολης, ισχύος 32 MW (ΑΜ Αδείας ΡΑΕ 04010). 2) Θέση Μέσον, ΔΕ Κορυθίου-Μαντινείας, Δήμου Τρίπολης, ισχύος 19,95 MW (ΑΜ Αδείας ΡΑΕ 03670). 3) Θέση Ψηλή Ράχη-Μεσοκορφή-Αγ. Κυριακή, ΔΕ Κορυθίου, Δήμου Τρίπολης, ισχύος 33 MW (ΑΜ Αδείας ΡΑΕ 00978), καθώς και μία άδεια λειτουργίας στη θέση Ψηλό Λιθάρι-Κοντοδιάσελα, ΔΕ Άργους, Αχλαδόκαμπου, Μαντινείας, Δήμου Άργους-Μυκηνών, Τρίπολης, ισχύος 36,8 MW (ΑΜ Αδείας ΡΑΕ 00928).

[76] http://datazone.birdlife.org/site/factsheet/artemisio-and-lyrkeio-mountains-iba-greece

Η συγκεκριμένη απειλή επηρεάζει κυρίως τα αρπακτικά πτηνά που αναπαράγονται στην περιοχή τόσο μέσω της θανάτωσης τους από πρόσκρουση στα πτερύγια της ανεμογεννήτριας όσο και μέσω της εκτόπισης τους και της συρρίκνωσης του ζωτικού τους χώρου. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα αιολικά πάρκα που προτείνονται βόρεια εντός της ΖΕΠ καθώς και νότια εκτός της ΖΕΠ, επικαλύπτονται επ' ακριβώς με τα κρίσιμα ενδιαιτήματα του Χρυσαετού (*Aquila chrysaetos*) όπως περιγράφονται στα αποτελέσματα του έργου της εποπτείας (Βλάχος *et al.*, 2015).

Ο Χρυσαετός είναι είδος χαρακτηρισμού της περιοχής και η χωροθέτηση των εν λόγω αιολικών πάρκων απειλεί άμεσα και τα δυο ζευγάρια που αναπαράγονται εκεί. Εκτός του Χρυσαετού, τα είδη που επηρεάζονται είναι τα: *Bubo bubo, Circaetus gallicus, Falco naumanni, Tachymarptis melba.* Η ένταση της απειλής ορίζεται ως υψηλή, ο χαρακτήρας της μόνιμος και η διάρκεια της μακροχρόνια. Ακόμη και εάν εφαρμοστούν όλα τα αναγκαία διαχειριστικά μέτρα ο κίνδυνος υποβάθμισης παραμένει υψηλός.

Οι αρνητικές επιπτώσεις των αιολικών σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας (ΑΣΠΗΕ) στη βιοποικιλότητα, είναι ένα θέμα που έχει απασχολήσει και απασχολεί έντονα την επιστημονική κοινότητα και είναι γνωστές από σχετικές δημοσιεύσεις (π.χ. Schuster et al., 2015). Οι βασικές αρνητικές επιπτώσεις των ΑΣΠΗΕ στα είδη ορνιθοπανίδας συμπεριλαμβάνουν θνησιμότητα εξαιτίας σύγκρουσης (Drewitt and Langston, 2006; Marques et al., 2014), απώλεια ενδιαιτήματος και εκτοπισμό από περιοχές φωλεοποίησης και τροφοληψίας (Drewitt and Langston, 2006; Fernández-Bellon et al., 2019), κατακερματισμό και υποβάθμιση ενδιαιτήματός (Drewitt and Langston, 2006; Dai *et al.*, 2015) και δημιουργία οικολογικών φραγμάτων στις μετακινήσεις ή και στη μετανάστευσή τους (Drewitt and Langston, 2006; Masden *et al.*, 2009; Marques *et al.*, 2020).

Για τα πουλιά, το πρόβλημα άμεσης θνησιμότητας από σύγκρουση σε ΑΣΠΗΕ είναι ιδιαίτερα αυξημένο και αποδεδειγμένο (π.χ. Drewitt and Langston, 2006; Dürr, 2020; Thaxter et al., 2017) και ιδιαίτερα σε περιοχές που παρουσιάζουν μεγάλες συγκεντρώσεις πουλιών όπως οι μεταναστευτικοί στενωποί (Pearce-Higgins *et al.*, 2014). Η θνησιμότητα από συγκρούσεις με ΑΣΠΗΕ έχει αποδειχτεί ότι αποτελεί αιτία σημαντικής μείωσης πληθυσμών πουλιών, με είδη που έχουν μικρή παραγωγικότητα και μεγάλη διάρκεια ζωής να επηρεάζονται περισσότερο (Carrete et al., 2009).

Σχετική Βιβλιογραφία:

- Arikan K, Turan SL. (2017). Estimation of bird fatalities caused by wind turbines in Turkey. Fresenius Environmental Bulletin, 26(11), 6543-6550.
- AVES environnement, GCP. (2010). Etude de la mortalité des Chiroptères. Parc éolien du Mas de Leuze, commune de Saint-Martin-de-Crau (13), 17/03-27/11 2009. 38 pp.
- Barrios L, Rodriguez A. (2004). Behavioural and environmental correlates of soaring-bird mortality at on-shore wind turbines. J. Appl. Ecol. 41, 72-81.
- Carrete M, Sanchez-Zapata JA, Benitez JR, Lobon M, Donazar JA. (2009). Large scale risk-assessment of wind-farms on population viability of a globally endangered long-lived raptor. Biol. Conserv. 142, 2954–2961.
- Dai K, Bergot A, Liang C, Xiang WN, Huang Z. (2015). Environmental issues associated with wind energy–A review. Renewable Energy, 75, 911-921.
- De Lucas M, Janss GF, Ferrer M. (2004). The effects of a wind farm on birds in a migration point: the Strait of Gibraltar. Biodiversity & Conservation, 13(2), 395-407.
- De Lucas, M., Janss, G. F., Whitfield, D. P., & Ferrer, M. (2008). Collision fatality of raptors in wind farms does not depend on raptor abundance. Journal of applied ecology, 45(6), 1695-1703.

- Drewitt A, Langston RHW. 2006 Assessing the impacts of wind farms on birds. Ibis 148, 29–42.
- Dürr T. (2020) Bird fatalities at wind turbines in Europe (Landesamt für Umwelt database). Brandenburg, Germany
- estMed (2020) Bonelli's Eagle found dead near wind farm in Cyprus. Conservation & Management of the Bonelli's eagle population in east Mediterranean. Reference: LIFE17 NAT/GR/000514. accessed 02 March 2022 https://lifebonelli.eu/en/news/135-nekros-spizaetos-apo-proskroysh-se-anemogennhtria-sthn-kypro
- Fernández-Bellon, D., Wilson, M. W., Irwin, S., & O'Halloran, J. (2019). Effects of development of wind energy and associated changes in land use on bird densities in upland areas. Conservation Biology, 33(2), 413-422.
- Ferrer M, de Lucas M, Janss GFE, Casado E, Munoz AR, Bechard MJ, Calabuig CP. 2012 Weak relationship between risk assessment studies and recorded mortality in wind farms. J. Appl. Ecol. 49: 38-46.
- Grodsky, S. M., Jennelle, C. S., & Drake, D. (2013). Bird mortality at a wind-energy facility near a wetland of international importance. The Condor, 115(4), 700-711
- Lukuona JM. 2001 Uso del'espacio por la avifauna y control de la mortalidad de aves y murciélagos en los Parques Eólicos de Navarra Durante un ciclo anual. Cologio Oficial de Biólogos, Pamplona, Navarra, Spain, por la Departamento de Medio Ambiente, Gobierno de Navarra.
- Marques, A. T., Batalha, H., Rodrigues, S., Costa, H., Pereira, M. J. R., Fonseca, C., ... & Bernardino, J. (2014). Understanding bird collisions at wind farms: An updated review on the causes and possible mitigation strategies. Biological Conservation, 179, 40-52.
- Marques, A. T., Santos, C. D., Hanssen, F., Muñoz, A. R., Onrubia, A., Wikelski, M., ... & Silva, J. P. (2020). Wind turbines cause functional habitat loss for migratory soaring birds. Journal of Animal Ecology, 89(1), 93-103.
- Martin GR, Portugal SJ, Murn CP. 2012 Visual fields, foraging and collision vulnerability in Gyps vultures. Ibis 154, 626–631
- Masden, E. A., Haydon, D. T., Fox, A. D., Furness, R. W., Bullman, R., & Desholm, M. (2009). Barriers to movement: impacts of wind farms on migrating birds. ICES Journal of marine Science, 66(4), 746-753.
- Pearce-Higgins JW, Green RE. 2014 Birds and climate change: impacts and conservation responses. Cambridge, UK: Cambridge University Press,
- Schuster E, Bulling L, Köppel J. 2015 Consolidating the state of knowledge: a synoptical review of wind energy' wildlife effects. Environ. Manage. 56, 300–331
- Smallwood KS. 2013 Comparing Bird and Bat Fatality-Rate Estimates Among North American Wind-Energy Projects. Wildl. Soc. Bull. 37: 19-33.
- Thaxter, C. B., Buchanan, G. M., Carr, J., Butchart, S. H., Newbold, T., Green, R. E., ... & Pearce-Higgins, J. W. (2017). Bird and bat species' global vulnerability to collision mortality at wind farms revealed through a trait-based assessment. Proceedings of the Royal Society B: Biological Sciences, 284(1862), 20170829.
- Watson RT, Kolar PS, Ferrer M, Nygård T, Johnston N, Hunt WG, ... Katzner TE (2018). Raptor interactions with wind energy: case studies from around the world. Journal of Raptor Research, 52(1), 1-18.

Πιέσεις και απειλές από τις υποδομές μεταφοράς ενέργειας και επικοινωνιών	
D06	Μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας και επικοινωνιών (καλώδια)
Η (Υψηλή): *Accipiter brevipes, Aquila chrysaetos, Bubo bubo, Buteo buteo, Circaetus gallicus, Circus cyaneus, Circus macrourus*	

Η ηλεκτροπληξία και η σύγκρουση με ηλεκτροφόρα καλώδια είναι μια πίεση/απειλή κυρίως για πουλιά μεσαίου και μεγαλύτερου μεγέθους. Η ηλεκτροπληξία προκαλείται όταν ένα πουλί ακουμπήσει δύο καλώδια και το ρεύμα κάνει κύκλωμα. Αυτό συμβαίνει συνήθως στις κολώνες μέσης τάσης, τι οποίες τα αρπακτικά πουλιά χρησιμοποιούν ως σημεία επόπτευσης. Από την άλλη η πρόσκρουση με τα καλώδια είναι πιο συχνή για τα αρπακτικά πουλιά στις κολώνες υψηλής τάσης, χωρίς βέβαια να αποκλείεται και το δίκτυο μέσης τάσης.

Η σημασία της πίεσης/απειλής κρίνεται Υψηλή ενώ η ένταση μέτρια, η διάρκεια μακροχρόνια και ο χαρακτήρας μόνιμος.

3. Κατασκευή και λειτουργία συστημάτων μεταφορών

E01	**Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες**
Μ (Μέτρια): εδαφόβια είδη και αρπακτικά πουλιά	

Η κατασκευή του δρόμου επηρεάζει τα είδη τόσο μέσω της κατασκευής τους (απώλεια βιοτόπου) όσο και μέσω της λειτουργίας τους καθώς διευκολύνουν την ανθρώπινη παρουσία η οποία με τη σειρά της προκαλεί εκούσια ή ακούσια όχληση. Η εύκολη πρόσβαση σε απομονωμένα σημεία επίσης διευκολύνει παράνομες ενέργειες όπως η λαθροθηρία και τα δηλητηριασμένα δολώματα. Η κατασκευή δρόμων δρα επίσης σαν απειλή με την έννοια της κατασκευής νέων δρόμων σε νέα σημεία στο μέλλον. Οποιαδήποτε νέα διάνοιξη δρόμου πρέπει να γίνεται με τη μικρότερη δυνατή επέμβαση και μόνο όταν είναι απολύτως αναγκαία. Η κατασκευή και λειτουργία τον δρόμων επηρεάζει όλα τα είδη αλλά ειδικά για τα είδη που φωλιάζουν στο έδαφος ή κοντά σε αυτό προκαλεί απώλεια βιοτόπου και εκτόπιση ενώ τα αρπακτικά πτηνά πλήττονται τόσο μέσω τον ατυχημάτων με διερχόμενα οχήματα, είτε λόγω της όχλησης τους σε περιοχές αναπαραγωγής τους είτε μέσω τον παράνομων ενεργειών που διευκολύνουν οι δρόμοι. Συνολικά, τα είδη που πλήττονται άμεσα είναι: *Alectoris graeca, Anthus campestris, Aquila chrysaetos, Bubo, Buteo, Caprimulgus europaeus, Circaetus gallicus, Circus cyaneus, Circus macrourus, Falco biarmicus, Falco naumanni, Falco peregrinus, Falco vespertinus, Lullula arborea, Lullula arborea, Streptopelia turtur*.

4. Ανάπτυξη, κατασκευή και χρήση οικιστικών, εμπορικών υποδομών και υποδομών αναψυχής

Πιέσεις / απειλές από τουριστικές δραστηριότητες	
F07	Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής

Η συγκεκριμένη πίεση αφορά τον εναλλακτικό τουρισμό και συγκεκριμένα την αναρρίχηση. Στη ΖΕΠ ως πίεση ασκείται στην περιοχή «Αναρριχητικό πεδίο Βουλωμένης», νότια του οικισμού της Νεστάνης. Η εν λόγω δραστηριότητα μπορεί να προκαλέσει όχληση σε είδη πουλιών που φωλιάζουν σε βράχια και να προκαλέσει αποτυχία της αναπαραγωγής. Στην περιοχή, όλος ο αναπαραγωγικός πληθυσμός του είδους *Falco naumanni*, αναπαράγεται στα συγκεκριμένα ασβεστολιθικά βράχια με αποτέλεσμα η συγκεκριμένη πίεση να είναι υψηλής σημασίας για το είδος. Άλλο ένα είδος που δυνητικά επηρεάζεται (λιγότερο έντονα) είναι το *Bubo bubo*. Η ένταση της απειλής ορίζεται από χαμηλή έως

μέτρια για την περίπτωση του *Falco naumanni*, ο χαρακτήρας της μόνιμος και η διάρκεια της μακροχρόνια.

5. Άλλες πιέσεις

Πιέσεις από παράνομες δραστηριότητες	
G10	Παράνομο κυνήγι/θανάτωση
G13	Δηλητηρίαση ζώων (εξαιρουμένης της δηλητηρίασης με μόλυβδο)

G10: Η πίεση αυτή ασκείται στα είδη *Aquila chrysaetos, Falco naumanni και Streptopelia turtur*. Για τα δυο αρπακτικά η πίεση θεωρείται ότι έχει χαμηλή ένταση και εντοπίζεται στις περιοχές τροφοληψίας του είδους με κτηνοτροφική-κυνηγετική δραστηριότητα ενώ η θανάτωση τους συμβαίνει λόγω υπόνοιας επιθέσεων σε κτηνοτροφικά ζώα ή/και θηράματα. Για το είδος *Streptopelia turtur* η πίεση αναμένεται να έχει μεγαλύτερη ένταση την Άνοιξη σε αγροτικές περιοχές χαμηλών υψομέτρων (Μη Αρδεύσιμη Αρόσιμη γη, Αμπελώνες, Ελαιώνες, Σκληροφυλλική βλάστηση). Ο χαρακτήρας της εν λόγω πίεσης είναι μόνιμος και η διάρκεια της μακρυχρόνια.

G13: Η συγκεκριμένη πίεση αφορά κυρίως τη δευτερογενή δηλητηρίαση των ειδών από δηλητηριασμένα δολώματα, μπορεί να ασκηθεί σε ένα μεγάλο εύρος περιοχών και είναι απρόβλεπτη. Αφορά σε περιοχές στις οποίες υπάρχει κτηνοτροφική και κυνηγετική δραστηριότητα και δευτερευόντως σε περιοχές με αγροτική δραστηριότητα. Μιας και τα αρπακτικά πουλιά που επηρεάζονται από αυτήν την πρακτική καλύπτουν μεγάλες αποστάσεις κατά τη διαδικασία ανεύρεσης τροφής θεωρούμε ότι σε όλες τις ΟΧΕ τροφοληψίας των εν λόγω ειδών στη ΖΕΠ είναι πιθανό να ασκηθεί η εν λόγω πίεση. Για τον ίδιο λόγο η πίεση μπορεί να ασκείται στην ευρύτερη περιοχή εκτός ΖΕΠ και να επηρεάζει είδη εντός αυτής. Το κύριο είδος που επηρεάζεται είναι το *Aquila chrysaetos.* Η ένταση της απειλής ορίζεται ως μέτρια, ο χαρακτήρας της μόνιμος και η διάρκεια της μακροχρόνια.

GR2530006 - "Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)" (ΖΕΠ)

1. Γεωργία – Κτηνοτροφία

Πιέσεις/Απειλές από την άσκηση των γεωργικών/κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων	
A01	Μετατροπή σε γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)
A06	Εγκατάλειψη διαχείρισης βοσκοτόπων (π.χ. διακοπή βόσκησης ή κουρέματος)
A09	Υπερβόσκηση (*)
M (Μέτρια): εδαφόβια είδη	

Η μετατροπή φυσικών οικοτόπων σε γεωργική γη (A01) αποτελεί μια πίεση Μέτριας σημασίας και χαμηλής έντασης που απειλεί κάποια είδη όπως τα: *Bubo bubo, Alectoris graeca, Emberiza caesia*. Λόγω του ορεινού ανάγλυφου της περιοχής αυτήν περιορίζεται κυρίως στους πρόποδες του βουνού. Επιπλέον αν αυτήν γίνεται με ορθολογικό τρόπο και όχι με εντατικό τρόπο μπορεί να ευνοήσει τα είδη καθώς συνεισφέρει στη δημιουργία μωσαϊκού στο τοπίο.

Στην περιοχή υπάρχει το παράδοξο να συνυπάρχουν οι αντίθετες πιέσεις της υπερβόσκησης (A01) και της εγκατάλειψης της βόσκησης (A06). Το παράδοξο αυτό συμβαίνει λόγω της απουσίας ενός ολοκληρωμένου και αειφόρου σχεδίου βοσκής. Η υπερβόσκηση είναι ιδιαιτέρως έντονη στην περιοχή της Κυλλήνης-Παράγκας στα Νότια της ΖΕΠ. Η ορθολογική διαχείριση βοσκοτόπων λαμβάνοντας υπόψιν και τις ανάγκες της βιοποικιλότητας είναι ουσιαστικής σημασίας για το οικοσύστημα και η μη άσκηση της μπορεί να επηρεάσει έμμεσα και άμεσα πληθώρα οργανισμών. Τα είδη που επηρεάζονται άμεσα από την υπερβόσκηση ή την έλλειψη βοσκής είναι αυτά που γεννούν στο έδαφος ή αυτά που απαιτούν μωσαϊκό στο τοπίο όπως τα: *Lullula arborea, Alauda arvensis, Alectoris graeca, Emberiza caesia, Lanius collurio*.

2. Δασική διαχείριση

Πιέσεις/Απειλές από την άσκηση της δασική διαχείρισης	
B07	Απομάκρυνση των νεκρών και ασθενών δένδρων, συμπεριλαμβανομένων των υπολειμμάτων αυτών
B08	Απομάκρυνση μεγάλων σε ηλικία δέντρων (εξαιρουμένων των νεκρών δένδρων)
M (Μέτρια): *Dendrocopos leucotos*	

Οι συγκεκριμένες πιέσεις αφορούν μόνο ένα είδος από τα πολύ σημαντικά είδη του προστατευτέου αντικειμένου, τον Δρυοκολάπτη *Dendrocopos leucotos*. Αφορά κυρίως σε απομάκρυνση ώριμων δέντρων (B08) και νεκρών δέντρων (B07) στα Βόρεια της ΖΕΠ σε μεγάλα υψόμετρα (>1000μ) και κυρίως αφορά δέντρα Ελάτης. Αν και φαίνεται ότι η πίεση επηρεάζει μόνο ένα είδος η διατήρηση μεγάλων σε ηλικία δέντρων και νεκρών δέντρων είναι ουσιαστικής σημασίας για το οικοσύστημα και έμμεσα επηρεάζει πολύ περισσότερους οργανισμούς.

3. Διαδικασίες παραγωγής ενέργειας και σχετική ανάπτυξη υποδομών

D01	**Αιολική, κυματική και παλιρροιακή ενέργεια, συμπεριλαμβανομένης της υποδομής**
H (Υψηλή) απειλή: Αρπακτικά πτηνά	

Η απειλή αφορά τη δημιουργία Α/Π. Αν και τη δεδομένη στιγμή στη ΖΕΠ δεν υπάρχει υφιστάμενο Α/Π με βάση τον χάρτη της ΡΑΕ έχει δοθεί Άδεια Παραγωγής σε Α/Π, συνολικά 21 Α/Γ στη θέση Τσούμα-

Χιόνι-Στέκος στη μικρή Ζήρεια στα Κεντρικά και Ανατολικά της ΖΕΠ. Η ενδεχόμενη λειτουργία Α/Π στο κέντρο ουσιαστικά της ΖΕΠ απειλεί όλα τα αρπακτικά πουλιά που διαβιούν σε αυτή καθώς υπάρχει κίνδυνος πρόσκρουσης με τα πτερύγια των Α/Γ. Ιδιαίτερα για τον Χρυσαετό (*Aquila chrysaetos*) που εκτελεί μεγάλες μετακινήσεις και χρησιμοποιεί την προτεινόμενη θέση ανέγερσης του Α/Π για τροφοληψία, ο κίνδυνος είναι ιδιαίτερα αυξημένος. Για τον λόγο αυτό η σημασία της απειλής τοποθετείται ως Υψηλή όπως και η Ένταση της καθώς ακόμη και αν τοποθετηθούν συστήματα εκδίωξης των πουλιών ο κίνδυνος παραμένει υψηλός.

Οι αρνητικές επιπτώσεις των αιολικών σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας (ΑΣΠΗΕ) στη βιοποικιλότητα, είναι ένα θέμα που έχει απασχολήσει και απασχολεί έντονα την επιστημονική κοινότητα και είναι γνωστές από σχετικές δημοσιεύσεις (π.χ. Schuster et al., 2015). Οι βασικές αρνητικές επιπτώσεις των ΑΣΠΗΕ στα είδη ορνιθοπανίδας συμπεριλαμβάνουν θνησιμότητα εξαιτίας σύγκρουσης (Drewitt and Langston, 2006; Marques et al., 2014), απώλεια ενδιαιτήματος και εκτοπισμό από περιοχές φωλεοποίησης και τροφοληψίας (Drewitt and Langston, 2006; Fernández-Bellon et al., 2019), κατακερματισμό και υποβάθμιση ενδιαιτήματός (Drewitt and Langston, 2006; Dai *et al.*, 2015) και δημιουργία οικολογικών φραγμάτων στις μετακινήσεις ή και στη μετανάστευσή τους (Drewitt and Langston, 2006; Masden *et al.*, 2009; Marques *et al.*, 2020).

Για τα πουλιά, το πρόβλημα άμεσης θνησιμότητας από σύγκρουση σε ΑΣΠΗΕ είναι ιδιαίτερα αυξημένο και αποδεδειγμένο (π.χ. Drewitt and Langston, 2006; Dürr, 2020; Thaxter et al., 2017) και ιδιαίτερα σε περιοχές που παρουσιάζουν μεγάλες συγκεντρώσεις πουλιών όπως οι μεταναστευτικοί στενωποί (Pearce-Higgins *et al.*, 2014). Η θνησιμότητα από συγκρούσεις με ΑΣΠΗΕ έχει αποδειχτεί ότι αποτελεί αιτία σημαντικής μείωσης πληθυσμών πουλιών, με είδη που έχουν μικρή παραγωγικότητα και μεγάλη διάρκεια ζωής να επηρεάζονται περισσότερο (Carrete et al., 2009).

Σχετική Βιβλιογραφία [βλέπε ανάλυση πίεσης D1 στο GR2510004 - "Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο"]

Πιέσεις και απειλές από τις υποδομές μεταφοράς ενέργειας και επικοινωνιών	
D06	Μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας και επικοινωνιών (καλώδια)
Η (Υψηλή): *Accipiter brevipes, Aquila chrysaetos, Bubo bubo, Buteo buteo, Circaetus gallicus, Circus aeruginosus, Pernis apivorus*	

Η ηλεκτροπληξία και η σύγκρουση με ηλεκτροφόρα καλώδια είναι μια πίεση/απειλή κυρίως για πουλιά μεσαίου και μεγαλύτερου μεγέθους. Η ηλεκτροπληξία προκαλείται όταν ένα πουλί ακουμπήσει δύο καλώδια και το ρεύμα κάνει κύκλωμα. Αυτό συμβαίνει συνήθως στις κολώνες μέσης τάσης, τι οποίες τα αρπακτικά πουλιά χρησιμοποιούν ως σημεία επόπτευσης. Από την άλλη η πρόσκρουση με τα καλώδια είναι πιο συχνή για τα αρπακτικά πουλιά στις κολώνες υψηλής τάσης, χωρίς βέβαια να αποκλείεται και το δίκτυο μέσης τάσης.

Η σημασία της πίεσης/απειλής κρίνεται υψηλή ενώ η ένταση μέτρια, η διάρκεια μακροχρόνια και ο χαρακτήρας μόνιμος.

4. Κατασκευή και λειτουργία συστημάτων μεταφορών

E01	**Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες**
Μ (Μέτρια): εδαφόβια είδη και αρπακτικά πουλιά	

Το βουνό όπως φαίνεται και στην ενότητα 2.3.1.5 (Πυκνότητα οδικού δικτύου) έχει ένα εξαιρετικά εκτεταμένο δίκτυο δρόμων τόσο στα χαμηλότερα τμήματα του όσο και στα δασικά και αλπικά. Η

κατασκευή του δρόμου επηρεάζει τα είδη τόσο μέσω της κατασκευής τους (απώλεια βιοτόπου) όσο και μέσω της λειτουργίας τους καθώς διευκολύνουν την ανθρώπινη παρουσία η οποία με τη σειρά της προκαλεί εκούσια ή ακούσια όχληση. Η εύκολη πρόσβαση σε απομονωμένα σημεία επίσης διευκολύνει παράνομες ενέργειες όπως η λαθροθηρία και τα δηλητηριασμένα δολώματα. Η κατασκευή δρόμων δρα επίσης σαν απειλή με την έννοια της κατασκευής νέων δρόμων σε νέα σημεία στο μέλλον. Οποιαδήποτε νέα διάνοιξη δρόμου πρέπει να γίνεται με τη μικρότερη δυνατή επέμβαση και μόνο όταν είναι απολύτως αναγκαία. Επιπροσθέτως δύναται να αποκλειστεί η πρόσβαση π.χ. με μπάρες, σε κάποιους δρόμους για το ευρύ κοινό. Η κατασκευή και λειτουργία τον δρόμων επηρεάζει όλα τα είδη αλλά ειδικά για τα είδη που φωλιάζουν στο έδαφος ή κοντά σε αυτό (*Alauda arvensis, Alectoris graeca, Lullula arborea*) προκαλεί απώλεια βιοτόπου και εκτόπιση ενώ τα αρπακτικά πτηνά (*Aquila chrysaetos, Bubo bubo, Circaetus gallicus, Falco biarmicus, Falco peregrinus*) πλήττονται τόσο μέσω τον ατυχημάτων με διερχόμενα οχήματα, είτε λόγω της όχλησης τους σε περιοχές αναπαραγωγής τους είτε μέσω τον παράνομων ενεργειών που διευκολύνουν οι δρόμοι.

5. Αθλητισμός/Τουρισμός

F07	Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής
Μ (Μέτρια)	

Ο ορεινός όγκος της Ζήρειας δέχεται κάθε χρόνο έναν αυξανόμενο αριθμό επισκεπτών. Η έντονη παρουσία των ανθρώπων μπορεί να επηρεάσει όλα τα είδη για τον λόγο αυτό απαιτείται ένα ολοκληρωμένο σχέδιο διαχείρισης του τουρισμού. Πέρα από την παρουσία του τουρισμού σε όλο τον ορεινό όγκο εντοπίζονται δύο σημεία έντονης ανθρώπινης δραστηριότητας και αθλητισμού. Αρχικά στο χιονοδρομικό της Ζήρειας πέρα από την απώλεια βιοτόπου που προκαλέστηκε από την κατασκευή του και είναι μη αντιστρεπτή πλέον η έντονη παρουσία ανθρώπων στο χιονοδρομικό και ιδιαίτερα στην ευρύτερη περιοχή μπορεί να δράσει αρνητικά προς τα είδη μέσω της όχλησης. Είδη που μπορούν να επηρεαστούν ιδιαίτερα από τη λειτουργία του χιονοδρομικού είναι τα (*Alauda arvensis, Alectoris graeca, Lullula arborea*). Παρόλα αυτά η ένταση της πίεσης κρίνεται ως Χαμηλή. Ένα δεύτερο σημείο άσκησης έντονης αθλητικής δραστηριότητας είναι το αναρριχητικό πεδίο της Φρύγανης στο ΝΑ άκρο της ΖΕΠ και του Μύλους στην ίδια περιοχή λίγο έξω από τα όρια της ΖΕΠ. Αν και τη δεδομένη στιγμή στο αναρριχητικό πεδίο της Φρύγανης αναπαράγονται μόνο δύο ζευγάρια Βραχοκιρκίνεζων (*Falco tinnunculus*) που δεν ανήκει στα Πολύ Σημαντικά Είδη του προστατευτέου αντικειμένου τον ενδιαίτημα είναι κατάλληλο για την αναπαραγωγή ειδών όπως τα *Falco peregrinus, Falco biarmicus* & *Aquila chrysaetos*. Για τον λόγο αυτό πρέπει κάθε έτος πριν την έναρξη της αναπαραγωγής του κάθε είδους να ελέγχονται τα αναρριχητικά πεδία για πιθανές φωλιές των ειδών και αν υπάρχουν να ορίζονται εποχικές απαγορεύσεις. Η ακούσια όχληση κατά την αναπαραγωγή μπορεί να προκαλέσει την αποτυχία αυτής. Επιπλέον η αναρρίχηση δρα ως απειλή καθώς η πιθανή διάνοιξη νέων διαδρομών στο μέλλον σε νέες τοποθεσίες πρέπει να γίνει με προσοχή και μακριά από επικράτειες αναπαραγωγής των ειδών του προστατευτέου αντικειμένου.

6. Κυνήγι

G07	Κυνήγι
Μ (Μέτρια): *Alectoris graeca, Alauda arvensis, Lullula arborea*	

Η πίεση αφορά τα είδη *Alectoris graeca, Alauda arvensis* και *Lullula arborea* και προκύπτει κυρίως από την όχληση που προκαλείται κατά την αναπαραγωγική περίοδο και την περίοδο πτέρωσης των νεοσσών από την εκπαίδευση των κυνηγετικών σκύλων εκτός των προβλεπόμενων περιοχών και ημερομηνιών. Η πίεση ασκείται κυρίως σε αλπικές και υποαλπικές ΟΧΕ.

7. Παράνομες δραστηριότητες

G10	**Παράνομο κυνήγι/θανάτωση**
G13	Δηλητηρίαση ζώων (εξαιρουμένης της δηλητηρίασης με μόλυβδο)
Η (Υψηλή): *Alectoris graeca* & Αρπακτικά	

Το παράνομο κυνήγι (G10) αφορά τη θανάτωση θηρεύσιμων ειδών πέραν της επιτρεπόμενης κάρπωσης και περιόδου και αφορά κυρίως την Πετροπέρδικά (*Alectoris graeca*) στις αλπικές και υποαλπικές περιοχές τροφοληψίας του είδους. Η παράνομη θανάτωση αφορά κυρίως τη θανάτωση μη θηρεύσιμων ειδών και κυρίως αρπακτικών πουλιών στις ΟΧΕ τροφοληψίας και αναπαραγωγής των ειδών σε απομονωμένες περιοχές. Αν και η σημασία της απειλής κρίνεται ως Υψηλή, η ένταση της κρίνεται ως Μέτρια.

Η τοποθέτηση δηλητηριασμένων δολωμάτων (G13) αποτελεί μια πίεση που επηρεάζει κυρίως τα αρπακτικά/πτωματοφάγα πτηνά της περιοχής. Η δηλητηρίαση μπορεί να είναι πρωτογενής (τα είδη να τραφούν από το ίδιο το δηλητηριασμένο δόλωμα) ή δευτερογενής (τα είδη να τραφούν με δηλητηριασμένο ζώο). Η συγκεκριμένη πρακτική είναι αρκετά διαδεδομένη σε όλα τα ορεινά συγκροτήματα της περιοχής και μιας και τα αρπακτικά πουλιά πραγματοποιούν μεγάλες μετακινήσεις δρα τόσο εντός όσο και εκτός της ΖΕΠ. Η πίεση αναμένεται να είναι πιο έντονη σε απομονωμένες περιοχές με έντονη κτηνοτροφική και κυνηγετική δραστηριότητα στην οποία όμως υπάρχει πρόσβαση με δρόμο, μιας και συνήθως το συγκεκριμένο έγκλημα εκτελείται κοντά σε δασικούς δρόμους. Συγκεκριμένα στην περιοχή έχει ήδη αναγνωριστεί ένα «θερμό σημείο» όσον αφορά την τοποθέτηση δηλητηριασμένων δολωμάτων. Πρόκειται για το οροπέδιο των Ισιωμάτων πάνω από το χωριό Κεφαλάρι. Εκεί στις 15/3/2019 πολίτης εντόπισε νεκρά και δηλητηριασμένα μια αλεπού και έναν σκύλο καθώς και 10 δηλητηριασμένα δολώματα. Η εν λόγω περιοχή πρέπει να τεθεί σε προτεραιότητα όσον αφορά την επιτήρηση της καθώς είναι συνηθισμένο η τοποθέτηση των δηλητηριασμένων να ακολουθεί ένα μοτίβο και να τοποθετούνται επανειλημμένως στο ίδιο σημείο. Επιπλέον είναι επιτακτικό να ενεργοποιηθεί το Τοπικό Σχέδιο Δράσης ενάντια στα Δηλητηριασμένα δολώματα από το οικείο Δασαρχείο όπως προβλέπεται από την Υ.Α. 168599/1495/27.08.2018 (Β΄ 3793).

GR2540006 - "Υγρότοποι εκβολών Ευρώτα" (ΖΕΠ)

1. Γεωργία – Κτηνοτροφία

Πιέσεις/Απειλές από την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων	
A01	*Μετατροπή σε γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)*
A05	*Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κ.λπ.*
A21	*Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία*

Α01: Η πίεση εντοπίζεται κυρίως στο ανατολικό τμήμα της ΖΕΠ, στα όρια του υγροτόπου, όπου περιβάλλεται από γεωργικές εκτάσεις. Η επέκταση της γεωργίας σε βάρος των υγροτοπικών εκτάσεων επηρεάζει ποικιλία ειδών που χρησιμοποιούν τις υγροτοπικές ΟΧΕ είτε ως περιοχές φωλιάσματος, τροφοληψίας και διαχείμασης. Συγκεκριμένα επηρεάζονται όλα τα είδη των τάξεων Anseriformes, Ciconiiformes, Pelecaniformes και Charadriiformes καθώς και είδη αρπακτικών. Η πίεση θεωρείται ότι έχει μόνιμο χαρακτήρα και μακροχρόνια διάρκεια ενώ η έντασή της εκτιμάται ως μέτρια.

Α05: Η συγκεκριμένη πίεση ασκείται στις περιοχές της ΖΕΠ με αγροτική δραστηριότητα και επηρεάζει δυνητικά ένα ευρύ φάσμα ειδών κυρίως μέσω της απώλειας κατάλληλου ενδιαιτήματος καθώς και μέσω της μείωσης της διαθέσιμης λείας. Τα είδη που επηρεάζονται είναι τα*: Accipiter brevipes, Acrocephalus melanopogon, Alauda arvensis, Alcedo atthis, Anthus campestris, Botaurus stellaris, Buteo buteo, Buteo rufinus, Calandrella brachydactyla, Caprimulgus europaeus, Circus aeruginosus, Coracias garrulus, Coturnix coturnix, Crex crex, Ficedula albicollis, Ficedula parva, Hippolais olivetorum, Ixobrychus minutus, Jynx torquilla, Lanius collurio, Lanius minor, Lanius nubicus, Lullula arborea, Motacilla flava*. Η πίεση θεωρείται ότι έχει μόνιμο χαρακτήρα και μακροχρόνια διάρκεια ενώ η έντασή της εκτιμάται ως ασθενής.

Α21: Η πίεση εντοπίζεται στις γεωργικές περιοχές που εκτείνονται στη ΖΕΠ. Η πίεση μπορεί να ασκείται δυνητικά εντός και εκτός ΖΕΠ και να επηρεάζει είδη εντός αυτής. Τα είδη που επηρεάζονται είναι αυτά τα οποία χρησιμοποιούν τις γεωργικές περιοχές ως περιοχές τροφοληψίας και συγκεκριμένα τα είδη: *Alauda arvensis, Anthus campestris, Calandrella brachydactyla, Coracias garrulus, Coturnix coturnix, Crex crex, Falco naumanni, Falco vespertinus, Ficedula albicollis, Ficedula parva, Lanius collurio, Lanius minor, Lanius nubicus, Lullula arborea, Motacilla flava, Oriolus oriolus, Tetrax tetrax, Vanellus vanellus*. Η πίεση θεωρείται ότι έχει μόνιμο χαρακτήρα και μακροχρόνια διάρκεια ενώ η έντασή της εκτιμάται ως ασθενής.

2. Διαδικασίες παραγωγής ενέργειας και σχετική ανάπτυξη υποδομών

Πιέσεις και απειλές από την εγκατάσταση ΑΠΕ	
D03	Ηλιακή ενέργεια, συμπεριλαμβανομένης της υποδομής

Η πίεση αφορά τον φωτοβολταικό σταθμό στη θέση Ανοιμα, ΔΕ Έλους, Δήμου Ευρώτα, ισχύος 2,19 MW (ΑΜ Αδείας ΡΑΕ 01399). Η πίεση επηρεάζει το είδος χαρακτηρισμού *Plegadis falcinellus* μέσω της συρρίκνωσης του ζωτικού του χώρου.

Πιέσεις και απειλές από τις υποδομές μεταφοράς ενέργειας και επικοινωνιών	
D06	Μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας και επικοινωνιών (καλώδια)
Η (Υψηλή): *Accipiter brevipes, Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Aquila heliaca, Bubo bubo, Buteo buteo, Buteo rufinus, Ciconia ciconia, Ciconia nigra, Circaetus gallicus, Circus aeruginosus, Circus cyaneus, Circus macrourus, Circus pygargus, Clanga clanga, Clanga pomarine, Milvus migrans, Pandion haliaetus, Pernis apivorus*	

Η ηλεκτροπληξία και η σύγκρουση με ηλεκτροφόρα καλώδια είναι μια πίεση/απειλή κυρίως για πουλιά μεσαίου και μεγαλύτερου μεγέθους. Ειδικά στην περίπτωση του Σπιζαετού (*Aquila fasciata*) μπορούν να απειλήσουν τη βιωσιμότητα των πληθυσμών του (Hernández-Matías *et al.*, 2015) ενώ και στην Ελλάδα το είδος φαίνεται ότι πέφτει συχνά θύμα ηλεκτροπληξίας/πρόσκρουσης (π.χ. περιπτώσεις που έχουν καταγραφεί στα πλαίσια του προγράμματος LIFE Bonelli eastMed «Διαχείριση και Διατήρηση των Πληθυσμών του Σπιζαετού στην Ανατολική Μεσόγειο» (LIFE17 NAT/GR/000514)[77]. Η ηλεκτροπληξία προκαλείται όταν ένα πουλί ακουμπήσει δύο καλώδια και το ρεύμα κάνει κύκλωμα. Αυτό συμβαίνει συνήθως στις κολώνες μέσης τάσης, τι οποίες τα αρπακτικά πουλιά χρησιμοποιούν ως σημεία επόπτευσης. Από την άλλη η πρόσκρουση με τα καλώδια είναι πιο συχνή για τα αρπακτικά πουλιά στις κολώνες υψηλής τάσης, χωρίς βέβαια να αποκλείεται και το δίκτυο μέσης τάσης.

Η σημασία της πίεσης/απειλής κρίνεται υψηλή ενώ η ένταση μέτρια, η διάρκεια μακροχρόνια και ο χαρακτήρας μόνιμος.

3. Ανάπτυξη, κατασκευή και χρήση οικιστικών, εμπορικών υποδομών και υποδομών αναψυχής

Πιέσεις / απειλές από τουριστικές δραστηριότητες	
F07	Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής

Η συγκεκριμένη πίεση αφορά καταστροφές ή μετατροπές των φυσικών οικοσυστημάτων με στόχο την ανάπτυξη υποδομών τουρισμών και εντοπίζεται στο παραλιακό μέτωπο της ΖΕΠ. Η πίεση επηρεάζει τα είδη με παράκτιες ΟΧΕ και συγκεκριμένα τα: *Burhinus oedicnemus, Calandrella brachydactyla, Glareola pratincola, Larus audouinii, Pluvialis apricaria, Pluvialis squatarola, Sternula albifrons, Thalasseus sandvicensis*. Η ένταση της απειλής ορίζεται ως μέτρια, ο χαρακτήρας της μόνιμος και η διάρκεια της μακροχρόνια.

4. Άλλες πιέσεις

Πιέσεις από παράνομες δραστηριότητες	
G10	Παράνομο κυνήγι/θανάτωση

Η πίεση αυτή ασκείται σε όλες τις υγροτοπικές ΟΧΕ και επηρεάζει δυνητικά τα είδη των τάξεων Anseriformes και Pelecaniformes καθώς και τα περισσότερα είδη αρπακτικών (Accipitriformes). Η ένταση της απειλής ορίζεται ως μάλλον χαμηλή, ο χαρακτήρας της μόνιμος και η διάρκεια της μακροχρόνια.

[77] https://www.lifebonelli.eu/el/ta-nea-mas/169-tycherh-mesa-sthn-atychia-ths-nearh-spizaetina-sth-manh
https://www.lifebonelli.eu/el/ta-nea-mas/11-oi-aetoi-pethainoyn%E2%80%A6-sta-hlektrofora-kalwdia

GR2540007 - "Όρη Ανατολικής Λακωνίας" (ΖΕΠ)

1. Γεωργία – Κτηνοτροφία

Πιέσεις/Απειλές από την άσκηση των γεωργικών/κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων	
A01	*Μετατροπή σε γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)*
A21	*Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία*
A06	Εγκατάλειψη διαχείρισης βοσκοτόπων (π.χ. διακοπή βόσκησης ή κουρέματος)

A01: Η πίεση εντοπίζεται σε φυσικές/ημι-φυσικές περιοχές περιμετρικά γεωργικών εκτάσεων (ανοιχτά λιβάδια, δασο-όρια, περιοχές με σκληροφυλλική βλάστηση). Τα είδη που επηρεάζονται είναι αυτά τα οποία χρησιμοποιούν τις συγκεκριμένες περιοχές είτε ως περιοχές φωλιάσματος είτε ως τροφοληψίας και συγκεκριμένα τα είδη: *Caprimulgus europaeus, Crex crex, Emberiza caesia, Emberiza hortulana, Lanius collurio, Lullula arborea, Oriolus oriolus, Streptopelia turtur*. Η πίεση θεωρείται ότι έχει μόνιμο χαρακτήρα και μακροχρόνια διάρκεια ενώ η έντασή της εκτιμάται ως ασθενής.

A21: Η πίεση εντοπίζεται στις γεωργικές περιοχές που εκτείνονται στη ΖΕΠ, κυρίως σε χαμηλά υψόμετρα. Η πίεση μπορεί να ασκείται δυνητικά εντός και εκτός ΖΕΠ και να επηρεάζει είδη εντός αυτής. Τα είδη που επηρεάζονται είναι αυτά τα οποία χρησιμοποιούν τις γεωργικές περιοχές ως περιοχές τροφοληψίας και συγκεκριμένα τα είδη: *Apus apus, Caprimulgus europaeus, Delichon urbicum, Emberiza caesia, Falco vespertinus, Hippolais olivetorum, Hirundo rustica, Lanius collurio, Lanius nubicus, Streptopelia turtur, Sylvia rueppelli, Tachymarptis melba*. Η πίεση θεωρείται ότι έχει μόνιμο χαρακτήρα και μακροχρόνια διάρκεια ενώ η έντασή της εκτιμάται από ασθενής έως μέτρια, ανάλογα με το είδος που εξετάζεται.

A06: Η πίεση A06 ασκείται στη ΖΕΠ σε εκτάσεις που χαρακτηρίζονται από αραιή βλάστηση ή σε μεταβατικές δασικές-λιβαδικές εκτάσεις οι οποίες χρησιμοποιούνται ως φυσικοί βοσκότοποι και όπου πλέον δεν υπάρχουν αρκετά κτηνοτροφικά ζώα με αποτέλεσμα τη δημιουργία πυκνής μακκίας ή θαμνώνων. Τα είδη που επηρεάζονται στην περιοχή είναι τα: *Alectoris graeca, Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Buteo buteo, Circaetus gallicus, Lanius collurio, Lanius nubicus, Streptopelia turtur*, μέσω της απώλειας βιοτόπων αναπαραγωγής/τροφοληψίας. Η ένταση της πίεσης είναι μέτρια ενώ ο χαρακτήρας της μόνιμος και η διάρκεια της μακροχρόνια.

2. Διαδικασίες παραγωγής ενέργειας και σχετική ανάπτυξη υποδομών

Πιέσεις και απειλές από την εγκατάσταση αιολικών πάρκων	
D01	Αιολική, κυματική και παλιρροιακή ενέργεια συμπεριλαμβανομένης της υποδομής

Η συγκεκριμένη απειλή ασκείται τόσο εντός όσο και εκτός της ΖΕΠ και σχεδόν σε όλη την έκταση της, αφού έχουν δοθεί συνολικά πολυάριθμες άδειες παραγωγής και άδειες λειτουργίας για αιολικά πάρκα στην περιοχή, τόσο εντός, όσο και όμορα αυτής, αλλά και στην ευρύτερη περιοχή. Συγκεκριμένα, εντός της ΖΕΠ έχουν δοθεί επτά άδειες παραγωγής για αιολικά πάρκα στις εξής προτεινόμενες θέσεις εγκατάστασης: 1) Θέση Σπαρτίλα/Κάρκανο Ρειχέας, ΔΕ Ζάρακα, Δήμου Μονεμβασιας, ισχύος 7,2 MW (ΑΜ Αδείας ΡΑΕ 00257). 2) Θέση Καλογεροβούνι, ΔΕ Ζάρακα, Δήμου Μονεμβασιας, ισχύος 2,7MW (ΑΜ Αδείας ΡΑΕ 04005). 3) Θέση Κοντορράχη Λαμποκαμπου, ΔΕ Ζάρακα, Δήμου Μονεμβασιας, ισχύος 11,7 MW (ΑΜ Αδείας ΡΑΕ 00258). 4) Θέση Γαιδουροβούνι, ΔΕ Ζάρακα-Μολάων-Νιάτων, Δήμου Μονεμβασιας-Ευρώτα, ισχύος 22,95 MW (ΑΜ Αδείας ΡΑΕ 00597). 5) Θέση Τούρλα, ΔΕ Νιάτων, Δήμου Ευρώτα, ισχύος 15,9 MW (ΑΜ Αδείας ΡΑΕ 01714). 6) Θέση

Κρεμαστή, ΔΕ Νιάτων, Δήμου Ευρώτα, ισχύος 2,55 MW (ΑΜ Αδείας ΡΑΕ 03828) και 7) Θέση Τραγάνα Δήμων Ευρώτα, Μονεμβασιάς, Ν. Κυνουρίας (ΑΜ Αδείας ΡΑΕ 010622). Από τα ανωτέρω έργα περιβαλλοντική αδειοδότηση έχουν πάρει τα αιολικά με ΑΜ ΑΔ-00257, ΑΔ-00258, ΑΔ-00597 και ΑΔ-01714. Εντός της περιοχής υπάρχει και υφιστάμενο αιολικό πάρκο με άδεια λειτουργίας στη θέση Καλογεροβούνι, ΔΕ Ζάρακα, Δήμου Μονεμβασιας, ισχύος 17,1MW (ΑΜ Αδείας ΡΑΕ 00290).

Επίσης 9 αιολικά πάρκα βρίσκονται σε λειτουργία στην ευρύτερη περιοχή, αρκετά εκ των οποίων βρίσκονται σε μικρή απόσταση από το εξωτερικό όριο της ΖΕΠ (ΑΜ Αδείας ΡΑΕ ΑΔ-00256, ΑΔ-01723, ΑΔ-00644, ΑΔ-00288, ΑΔ-00267, ΑΔ-00195, ΑΔ-00272, ΑΔ-00159, ΑΔ-00164). Στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Λακωνίας, έχουν εκδοθεί επίσης 29 άδειες παραγωγής για Α/Π, εκ των οποίων οι 9 βρίσκονται βόρεια της GR2540007 (ΖΕΠ) «Όρη Ανατολικής Λακωνίας».

Η συγκεκριμένη απειλή επηρεάζει κυρίως τα αρπακτικά πτηνά που αναπαράγονται στην περιοχή τόσο μέσω της θανάτωσης τους από πρόσκρουση στα πτερύγια της ανεμογεννήτριας όσο και μέσω της εκτόπισης τους και της συρρίκνωσης του ζωτικού τους χώρου. Η περιοχή είναι ζωτικής σημασίας για τα μεταναστευτικά είδη ως βασικό κομμάτι του μεταναστευτικού διαδρόμου της νοτιοανατολικής Πελοποννήσου-Κυθήρων-Αντικυθήρων-Βορειοδυτικής Κρήτης τον οποίο χρησιμοποιούν χιλιάδες αρπακτικά κάθε χρόνο. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα αιολικά πάρκα που προτείνονται εντός της ΖΕΠ, επικαλύπτονται επ' ακριβώς με τα κρίσιμα ενδιαιτήματα του Χρυσαετού (*Aquila chrysaetos*), του Σπιζαετού (*Aquila fasciata*) και του Φιδαετού (*Circaetus gallicus*). Συγκεντρωτικά, τα είδη που επηρεάζονται είναι τα: *Alectoris graeca, Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Buteo buteo, Circaetus gallicus, Circus aeruginosus, Falco peregrinus, Falco vespertinus, Pernis apivorus*. Η ένταση της απειλής ορίζεται ως υψηλή, ο χαρακτήρας της μόνιμος και η διάρκεια της μακροχρόνια. Ακόμη και εάν εφαρμοστούν όλα τα αναγκαία διαχειριστικά μέτρα ο κίνδυνος υποβάθμισης παραμένει υψηλός.

Οι αρνητικές επιπτώσεις των αιολικών σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας (ΑΣΠΗΕ) στη βιοποικιλότητα, είναι ένα θέμα που έχει απασχολήσει και απασχολεί έντονα την επιστημονική κοινότητα και είναι γνωστές από σχετικές δημοσιεύσεις (π.χ. Schuster et al., 2015). Οι βασικές αρνητικές επιπτώσεις των ΑΣΠΗΕ στα είδη ορνιθοπανίδας συμπεριλαμβάνουν θνησιμότητα εξαιτίας σύγκρουσης (Drewitt and Langston, 2006; Marques et al., 2014), απώλεια ενδιαιτήματος και εκτοπισμό από περιοχές φωλεοποίησης και τροφοληψίας (Drewitt and Langston, 2006; Fernández-Bellon et al., 2019), κατακερματισμό και υποβάθμιση ενδιαιτήματός (Drewitt and Langston, 2006; Dai *et al.*, 2015) και δημιουργία οικολογικών φραγμάτων στις μετακινήσεις ή και στη μετανάστευσή τους (Drewitt and Langston, 2006; Masden *et al.*, 2009; Marques *et al.*, 2020).

Για τα πουλιά, το πρόβλημα άμεσης θνησιμότητας από σύγκρουση σε ΑΣΠΗΕ είναι ιδιαίτερα αυξημένο και αποδεδειγμένο (π.χ. Drewitt and Langston, 2006; Dürr, 2020; Thaxter et al., 2017) και ιδιαίτερα σε περιοχές που παρουσιάζουν μεγάλες συγκεντρώσεις πουλιών όπως οι μεταναστευτικοί στενωποί (Pearce-Higgins *et al.*, 2014). Η θνησιμότητα από συγκρούσεις με ΑΣΠΗΕ έχει αποδειχτεί ότι αποτελεί αιτία σημαντικής μείωσης πληθυσμών πουλιών, με είδη που έχουν μικρή παραγωγικότητα και μεγάλη διάρκεια ζωής να επηρεάζονται περισσότερο (Carrete et al., 2009).

Σχετική Βιβλιογραφία [βλέπε ανάλυση πίεσης D1 στο GR2510004 - "Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο"]

Πιέσεις και απειλές από τις υποδομές μεταφοράς ενέργειας και επικοινωνιών	
D06	Μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας και επικοινωνιών (καλώδια)
Η (Υψηλή): *Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Bubo bubo, Buteo buteo, Circaetus gallicus, Circus aeruginosus, Pernis apivorus*	

Η ηλεκτροπληξία και η σύγκρουση με ηλεκτροφόρα καλώδια είναι μια πίεση/απειλή κυρίως για πουλιά μεσαίου και μεγαλύτερου μεγέθους. Ειδικά στην περίπτωση του Σπιζαετού (*Aquila fasciata*), το οποίο είναι είδος χαρακτηρισμού, μπορούν να απειλήσουν τη βιωσιμότητα των πληθυσμών του (Hernández-Matías *et al.*, 2015) ενώ και στην Ελλάδα το είδος φαίνεται ότι πέφτει συχνά θύμα ηλεκτροπληξίας/πρόσκρουσης (π.χ. περιπτώσεις που έχουν καταγραφεί στα πλαίσια του προγράμματος LIFE Bonelli eastMed «Διαχείριση και Διατήρηση των Πληθυσμών του Σπιζαετού στην Ανατολική Μεσόγειο» (LIFE17 NAT/GR/000514)[78]. Η ηλεκτροπληξία προκαλείται όταν ένα πουλί ακουμπήσει δύο καλώδια και το ρεύμα κάνει κύκλωμα. Αυτό συμβαίνει συνήθως στις κολώνες μέσης τάσης, τι οποίες τα αρπακτικά πουλιά χρησιμοποιούν ως σημεία επόπτευσης. Από την άλλη η πρόσκρουση με τα καλώδια είναι πιο συχνή για τα αρπακτικά πουλιά στις κολώνες υψηλής τάσης, χωρίς βέβαια να αποκλείεται και το δίκτυο μέσης τάσης.

Η σημασία της πίεσης/απειλής κρίνεται υψηλή ενώ η ένταση μέτρια, η διάρκεια μακροχρόνια και ο χαρακτήρας μόνιμος.

3. Κατασκευή και λειτουργία συστημάτων μεταφορών

E01	**Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες**
Μ (Μέτρια): εδαφόβια είδη και αρπακτικά πουλιά	

Η κατασκευή του δρόμου επηρεάζει τα είδη τόσο μέσω της κατασκευής τους (απώλεια βιοτόπου) όσο και μέσω της λειτουργίας τους καθώς διευκολύνουν την ανθρώπινη παρουσία η οποία με τη σειρά της προκαλεί εκούσια ή ακούσια όχληση. Η εύκολη πρόσβαση σε απομονωμένα σημεία επίσης διευκολύνει παράνομες ενέργειες όπως η λαθροθηρία και τα δηλητηριασμένα δολώματα. Η κατασκευή δρόμων δρα επίσης σαν απειλή με την έννοια της κατασκευής νέων δρόμων σε νέα σημεία στο μέλλον. Οποιαδήποτε νέα διάνοιξη δρόμου πρέπει να γίνεται με τη μικρότερη δυνατή επέμβαση και μόνο όταν είναι απολύτως αναγκαία. Η κατασκευή και λειτουργία τον δρόμων επηρεάζει όλα τα είδη αλλά ειδικά για τα είδη που φωλιάζουν στο έδαφος ή κοντά σε αυτό προκαλεί απώλεια βιοτόπου και εκτόπιση ενώ τα αρπακτικά πτηνά πλήττονται τόσο μέσω τον ατυχημάτων με διερχόμενα οχήματα, είτε λόγω της όχλησης τους σε περιοχές αναπαραγωγής τους είτε μέσω τον παράνομων ενεργειών που διευκολύνουν οι δρόμοι. Συνολικά, τα είδη που πλήττονται άμεσα είναι: *Alectoris graeca, Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Bubo bubo, Buteo buteo, Caprimulgus europaeus, Circaetus gallicus, Crex crex, Emberiza caesia, Emberiza hortulana, Hippolais olivetorum, Lanius collurio, Lanius nubicus, Lullula arborea, Streptopelia turtur, Sylvia rueppelli*

4. Άλλες πιέσεις

Πιέσεις από παράνομες δραστηριότητες	
G10	Παράνομο κυνήγι/θανάτωση
G13	Δηλητηρίαση ζώων (εξαιρουμένης της δηλητηρίασης με μόλυβδο)

[78] https://www.lifebonelli.eu/el/ta-nea-mas/169-tycherh-mesa-sthn-atychia-ths-nearh-spizaetina-sth-manh
https://www.lifebonelli.eu/el/ta-nea-mas/11-oi-aetoi-pethainoyn%E2%80%A6-sta-hlektrofora-kalwdia

G10: Η πίεση αυτή ασκείται στα είδη *Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Circaetus gallcus, Falco peregrinus και Streptopelia turtur*. Για τα αρπακτικά η πίεση θεωρείται ότι έχει χαμηλή ένταση και εντοπίζεται στις περιοχές τροφοληψίας του είδους με κτηνοτροφική-κυνηγετική δραστηριότητα ενώ η θανάτωση τους συμβαίνει λόγω υπόνοιας επιθέσεων σε κτηνοτροφικά ζώα ή/και θηράματα. Για το είδος *Streptopelia turtur* η πίεση αναμένεται να έχει μεγαλύτερη ένταση την Άνοιξη σε αγροτικές περιοχές χαμηλών υψομέτρων (Μη Αρδεύσιμη Αρόσιμη γη, Αμπελώνες, Ελαιώνες, Σκληροφυλλική βλάστηση). Ο χαρακτήρας της εν λόγω πίεσης είναι μόνιμος και η διάρκεια της μακρυχρόνια.

G13: Η συγκεκριμένη πίεση αφορά κυρίως τη δευτερογενή δηλητηρίαση των ειδών από δηλητηριασμένα δολώματα, μπορεί να ασκηθεί σε ένα μεγάλο εύρος περιοχών και είναι απρόβλεπτη. Αφορά σε περιοχές στις οποίες υπάρχει κτηνοτροφική και κυνηγετική δραστηριότητα και δευτερευόντως σε περιοχές με αγροτική δραστηριότητα. Μιας και τα αρπακτικά πουλιά που επηρεάζονται από αυτήν την πρακτική καλύπτουν μεγάλες αποστάσεις κατά τη διαδικασία ανεύρεσης τροφής θεωρούμε ότι σε όλες τις ΟΧΕ τροφοληψίας των εν λόγω ειδών στη ΖΕΠ είναι πιθανό να ασκηθεί η εν λόγω πίεση. Για τον ίδιο λόγο η πίεση μπορεί να ασκείται στην ευρύτερη περιοχή εκτός ΖΕΠ και να επηρεάζει είδη εντός αυτής. Τα είδη που επηρεάζεται είναι τα: *Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Buteo buteo*. Η ένταση της απειλής ορίζεται ως μέτρια, ο χαρακτήρας της μόνιμος και η διάρκεια της μακροχρόνια.

2.3.1.6.1 Επαναξιολόγηση Πιέσεων / Απειλών ανά ΕΖΔ, ΤΚΣ και ΖΕΠ

Η επεξεργασία και ανάλυση των προαναφερόμενων στοιχείων (δειγματοληψίες, ΤΕΔ, Σχέδια Διαχείρισης Υδάτων), σε συνδυασμό με: α) πληροφορίες που αφορούν το κοινωνικό-οικονομικό σύστημα, δηλαδή δραστηριότητες και έργα που επηρεάζουν ή δύναται να επηρεάσουν το προστατευτέο αντικείμενο (ενότητες 2.3.1.1 έως 2.3.1.4) και β) γνώση των ιδιαιτεροτήτων της περιοχής, οδήγησε σε επαναξιολόγηση των πιέσεων / απειλών των προστατευτέων περιοχών.

Στον **Πίνακα 2.3.1.5.3-1** καταγράφεται η τελική επικαιροποιημένη λίστα των πιέσεων/απειλών ανά ΕΖΔ, ΤΚΣ και ΖΕΠ, σύμφωνα με τη σχετική προτυποποίηση που αναφέρεται στο «Reference Portal for Article 17 of the Habitats Directive[79]», μαζί και σχετική εκτίμηση της έντασής τους, η οποία βαθμονομείται ως ακολούθως:

- **H (Υψηλή σημασία / επίπτωση):** Σημαντική άμεση επίδραση ή / και με εκτεταμένο εύρος (η πίεση είναι η κύρια αιτία ή μία από τις κυριότερες αιτίες, εάν ενεργεί σε συνδυασμό με άλλες, για σημαντική μείωση του μεγέθους, της εμβέλειας, του οικοτόπου του πληθυσμού, για υποβάθμιση της ποιότητας των ενδιαιτημάτων σε βιογεωγραφική κλίμακα ή ασκείται σε μεγάλες εκτάσεις που εμποδίζουν την αποκατάσταση του πληθυσμού των ειδών ή των τύπων οικοτόπων σε ευνοϊκή κατάσταση διατήρησης σε βιογεωγραφική κλίμακα).
- **M (Μέτρια σημασία / επίπτωση):** Μέτρια άμεση επιρροή, κυρίως έμμεση επιρροή ή / και σε μέτριο τμήμα της περιοχής / ενεργώντας μόνο σε περιφερειακό επίπεδο (πίεση που δεν προκαλεί άμεσα σημαντικές μειώσεις).

Ο Πίνακας 2.3.1.5-1 ακολουθεί το υπόδειγμα του Πίνακα 2.2.1-4 του Τεύχους Εξειδίκευσης Τεχνικών Προδιαγραφών (P: Πίεση, T: Απειλή).

[79] http://cdr.eionet.europa.eu/help/habitats_art17

Πίνακας 2.3.1.5.3-1. Πιέσεις / Απειλές ανά ΕΖΔ, ΤΚΣ και ΖΕΠ όπως συγκεντρώνονται και επαναξιολογούνται στα πλαίσια του έργου των ΕΠΜ

Κωδικός περιοχής NATURA 2000	Πίεση / Απειλή	Πιέσεις/ απειλές		Σημασία πίεσης / απειλής	Είδος/Τ.Ο. που επηρεάζεται από την πίεση / απειλή
		Κωδικός Πίεσης / Απειλής	Ονομασία Πίεσης/ Απειλής		
GR2510003	P	A01	Μετατροπή σε γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)	M - Μέτρια	Χλωρίδα: *Ophrys argolica,* Τύπος Οικοτόπου: 9540
GR2510003	T	A01	Μετατροπή σε γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)	M - Μέτρια	Τύπος Οικοτόπου: 9540
GR2510003	P	A05	Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κλπ.)	M - Μέτρια	*Ερπετά: Testudo hermanni, Testudo marginata*
GR2510003	P	A06	Εγκατάλειψη διαχείρισης βοσκοτόπων (π.χ. διακοπή βόσκησης ή κουρέματος)	M - Μέτρια	Χλωρίδα: *Ophrys argolica*
GR2510003	P και T	A08	Κούρεμα ή χορτοκοπή βοσκοτόπων	H - Υψηλή	Τύπος Οικοτόπου: 9540
GR2510003	P	A09	Υπερβόσκηση (*)	M - Μέτρια	Χλωρίδα: *Ophrys argolica*
GR2510003	P και T	A09	Υπερβόσκηση (*)	H - Υψηλή	Τύπος Οικοτόπου: 5420, 9540
GR2510003	P και T	A28	Γεωργικές δραστηριότητες που προκαλούν θαλάσσια ρύπανση	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2510003	P	E01	Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες)	M - Μέτρια	Ερπετά: *Testudo hermanni, Testudo marginata*
GR2510003	P και T	F01	Μετατροπή από άλλες χρήσεις γης σε κατοικίες, οικισμούς ή περιοχές αναψυχής (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της τροποποίησης των ακτών, των εκβολών και των παράκτιων συνθηκών)	H - Υψηλή	Ερπετά: *Testudo hermanni, Testudo marginata*
GR2510003	P και T	F01	Μετατροπή από άλλες χρήσεις γης σε κατοικίες, οικισμούς ή περιοχές αναψυχής (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της τροποποίησης των ακτών, των εκβολών και των παράκτιων συνθηκών)	M - Μέτρια	Τύπος Οικοτόπου: 5420, 9540
GR2510003	P και T	F03	Μετατροπή από άλλες χρήσεις γης σε εμπορικές / βιομηχανικές περιοχές (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της τροποποίησης των ακτών, των εκβολών και των παράκτιων συνθηκών)	M - Μέτρια	Τύπος Οικοτόπου: 5420, 9540 Ερπετά: *Testudo hermanni, Testudo marginata*
GR2510003	P	F07	Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus.* *Χλωρίδα: Ophrys argolica.* Τύπος Οικοτόπου: *8210*
GR2510003	T	F07	Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus.* Τύπος Οικοτόπου: 8210

Κωδικός περιοχής NATURA 2000	Πίεση / Απειλή	Πιέσεις/ απειλές		Σημασία πίεσης / απειλής	Είδος/Τ.Ο. που επηρεάζεται από την πίεση / απειλή
		Κωδικός Πίεσης / Απειλής	Ονομασία Πίεσης/ Απειλής		
GR2510003	P και T	F08	Τροποποίηση των συνθηκών των ακτών, των εκβολών και των παράκτιων περιοχών, για ανάπτυξη, χρήση και προστασία των οικιστικών, εμπορικών, βιομηχανικών και ψυχαγωγικών υποδομών και περιοχών (συμπεριλαμβανομένων έργων προστασίας από την άνοδο της στάθμης της θάλασσας ή των έργων και υποδομών προστασίας των ακτών)	H - Υψηλή	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2510003	P και T	F20	Οικιακές δραστηριότητες ή δραστηριότητες αναψυχής και σχετιζόμενες δομές που προκαλούν θαλάσσια ρύπανση (εξαιρουμένης της μακρο- και μικρο- σωματιδιακής ρύπανσης)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2510003	P και T	F21	Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που προκαλούν θαλάσσια ρύπανση (εξαιρουμένης της θαλάσσιας μακρο- και μικρο-σωματιδιακής ρύπανσης)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2510003	P και T	F23	Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που προκαλούν θαλάσσια μικρο- και μακρο-σωματιδιακή ρύπανση (π.χ. πλαστικές σακούλες, πολυστερίνη)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2510003	P και T	F24	Οικιστικές ή ψυχαγωγικές δραστηριότητες και δομές που παράγουν θόρυβο, φως, θερμότητα ή άλλες μορφές ρύπανσης	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2510003	P και T	F25	Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που παράγουν θόρυβο, φως ή θερμότητα ή άλλες μορφές ρύπανσης	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2510003	P και T	G10	Παράνομο κυνήγι/θανάτωση	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2510003	P και T	I02	Άλλα εισβλητικά ξενικά είδη (εκτός των ειδών που αφορούν την ΕΕ)	H - Υψηλή	Τύπος Οικοτόπου: 8210
GR2510003	P και T	J02	Μεικτής προέλευσης ρύπανση θαλάσσιων υδάτων (θαλάσσια και παράκτια)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2510003	P και T	J04	Μεικτής προέλευσης εδαφική ρύπανση και στερεά απόβλητα (εξαιρουμένων των απορρίψεων)	M - Μέτρια	Τύπος Οικοτόπου: 5420
GR2510003	P και T	M07	Καταιγίδες, κυκλώνες	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2510003	T	M09	Φωτιά (φυσικής προέλευσης)	H - Υψηλή	Τύποι Οικοτόπου: 5420, 9540
GR2510003	P και T	N04	Μεταβολές της στάθμης της θάλασσας και της έκθεσης (παράκτιων βιοκοινοτήτων) στον κυματισμό λόγω κλιματικής αλλαγής	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2510003	P και T	N05	Αλλαγή της θέσης, του μεγέθους και / ή της ποιότητας των ενδιαιτημάτων λόγω κλιματικής αλλαγής	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2510003	P	Xp	Ανεπαρκείς πληροφορίες για πιέσεις		Θηλαστικά: *Myotis blythii, Rhinisideolophus blasii*

Κωδικός περιοχής NATURA 2000	Πίεση / Απειλή	Πιέσεις/ απειλές		Σημασία πίεσης / απειλής	Είδος/Τ.Ο. που επηρεάζεται από την πίεση / απειλή
		Κωδικός Πίεσης / Απειλής	Ονομασία Πίεσης/ Απειλής		
GR2510003	T	Xt	Ανεπαρκείς πληροφορίες για απειλές		Θηλαστικά: *Myotis blythii, Rhinisideolophus blasii*
GR2510004	P	A06	Εγκατάλειψη διαχείρισης βοσκοτόπων (π.χ. διακοπή βόσκησης ή κουρέματος)	M - Μέτρια	Ορνιθοπανίδα: *Alectoris graeca, Anthus campestris, Aquila chrysaetos, Lullula arborea*
GR2510004	P και T	D01	Αιολική, κυματική και παλιρροιακή ενέργεια, συμπεριλαμβανομένης της υποδομής	H - Υψηλή	Ορνιθοπανίδα: *Aquila chrysaetos, Bubo bubo, Circaetus gallicus, Falco naumanni, Tachymarptis melba*
GR2510004	P	F07	Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής	M - Μέτρια	Ορνιθοπανίδα: *Bubo bubo*
GR2510004	P και T	E01	Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες)	M - Μέτρια	*Ορνιθοπανίδα: Alectoris graeca, Anthus campestris, Aquila chrysaetos, Bubo bubo, Buteo buteo, Caprimulgus europaeus, Circaetus gallicus, Circus cyaneus, Circus macrourus, Falco biarmicus, Falco naumanni, Falco peregrinus, Falco vespertinus, Lullula arborea, Lullula arborea, Streptopelia turtur*
GR2510004	P	F07	Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής	H - Υψηλή	Ορνιθοπανίδα: *Falco naumanni*
GR2510004	P	G10	Παράνομο κυνήγι/θανάτωση	M - Μέτρια	Ορνιθοπανίδα: *Aquila chrysaetos, Falco naumanni, Streptopelia turtur*
GR2510004	P	G13	Δηλητηρίαση ζώων (εξαιρουμένης της δηλητηρίασης με μόλυβδο)	M - Μέτρια	Ορνιθοπανίδα: *Aquila chrysaetos*
GR2520001	P	A01	Μετατροπή σε γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)	H - Υψηλή	Ασπόνδυλα: *Zonites labiosus*
GR2520001	P και T	A01	Μετατροπή σε γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)	M - Μέτρια	Τύπος Οικοτόπου: 951B
GR2520001	P	A05	Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κλπ.)	M - Μέτρια	Ερπετά: *Testudo hermanni, Testudo marginata, Zamenis situla*
GR2520001	P	A05	Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κλπ.)	H - Υψηλή	Ασπόνδυλα: *Zonites labiosus*
GR2520001	P και T	A06	Εγκατάλειψη διαχείρισης βοσκοτόπων (π.χ. διακοπή βόσκησης ή κουρέματος)	M - Μέτρια	Τύπος Οικοτόπου: 4090
GR2520001	P και T	A09	Υπερβόσκηση (*)	M - Μέτρια	Τύπος Οικοτόπου: 4090
GR2520001	P	A14	Κτηνοτροφία (χωρίς βόσκηση)	H - Υψηλή	Ασπόνδυλα: *Zonites labiosus*

Κωδικός περιοχής NATURA 2000	Πίεση / Απειλή	Πιέσεις/ απειλές		Σημασία πίεσης / απειλής	Είδος/Τ.Ο. που επηρεάζεται από την πίεση / απειλή
		Κωδικός Πίεσης / Απειλής	Ονομασία Πίεσης/ Απειλής		
GR2520001	T	M09	Φωτιά (φυσικής προέλευσης)	H - Υψηλή	Ασπόνδυλα: *Zonites labiosus,*
GR2520001	T	M09	Φωτιά (φυσικής προέλευσης)	M - Μέτρια	Ερπετά: *Testudo hermanni, Testudo marginata και Zamenis situla*
GR2520001	P	N01	Μεταβολές θερμοκρασίας (π.χ. άνοδος θερμοκρασίας & ακραίες τιμές) λόγω κλιματικής αλλαγής	H - Υψηλή	Ασπόνδυλα: *Zonites labiosus*
GR2520001	P	N01	Μεταβολές θερμοκρασίας (π.χ. άνοδος θερμοκρασίας & ακραίες τιμές) λόγω κλιματικής αλλαγής	M - Μέτρια	Ερπετά: *Testudo hermanni, Testudo marginata και Zamenis situla*
GR2520001	P	N02	Ξηρασίες και μειώσεις βροχοπτώσεων λόγω κλιματικής αλλαγής	H - Υψηλή	Ασπόνδυλα: *Zonites labiosus*
GR2520001	P	N02	Ξηρασίες και μειώσεις βροχοπτώσεων λόγω κλιματικής αλλαγής	M - Μέτρια	Ερπετά: *Testudo hermanni, Testudo marginata και Zamenis situla*
GR2520001	P	N05	Αλλαγή της θέσης, του μεγέθους και / ή της ποιότητας των ενδιαιτημάτων λόγω κλιματικής αλλαγής	H - Υψηλή	Ασπόνδυλα: *Zonites labiosus*
GR2520001	P	N05	Αλλαγή της θέσης, του μεγέθους και / ή της ποιότητας των ενδιαιτημάτων λόγω κλιματικής αλλαγής	M - Μέτρια	Ερπετά: *Testudo hermanni, Testudo marginata και Zamenis situla*
GR2520002	P και T	A01	Μετατροπή σε γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 3150, 6420, 92A0
GR2520002	P και T	A09	Υπερβόσκηση (*)	M - Μέτρια	Τύπος Οικοτόπου: 6420
GR2520002	P και T	A20	Χρήση συνθετικών (ορυκτών) λιπασμάτων σε γεωργικές εκτάσεις	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 3150, 6420, 92A0
GR2520002	P και T	A21	Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Miniopterus schreibersii.* Τύποι Οικοτόπου: *3150, 6420, 92A0*
GR2520002	P και T	A30	Άντληση από υπόγεια, επιφανειακά ή μικτά ύδατα για γεωργία	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 3150, 6420, 92A0
GR2520002	P και T	A33	Τροποποίηση της υδρολογικής ροής ή φυσικής μετατροπής των υδάτινων σωμάτων για τη γεωργία (εξαιρουμένης της ανάπτυξης και της λειτουργίας των φραγμάτων)	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 3150, 6420, 92A0
GR2520002	P και T	C01	Εξόρυξη ορυκτών (π.χ. πετρώματα, μεταλλεύματα, χαλίκια, άμμος)	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 3150, 6420, 92A0
GR2520002	P και T	D01	Αιολική, κυματική και παλιρροιακή ενέργεια, συμπεριλαμβανομένης της υποδομής	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Miniopterus schreibersii*
GR2520002	T	E01	Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Miniopterus schreibersii*

Κωδικός περιοχής NATURA 2000	Πίεση / Απειλή	Πιέσεις/ απειλές		Σημασία πίεσης / απειλής	Είδος/Τ.Ο. που επηρεάζεται από την πίεση / απειλή
		Κωδικός Πίεσης / Απειλής	Ονομασία Πίεσης/ Απειλής		
GR2520002	T	F07	Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής	H - Υψηλή	Θηλαστικά: *Miniopterus schreibersii*
GR2520002	P και T	F10	Εναπόθεση και επεξεργασία αποβλήτων / απορριμμάτων από εμπορικές και βιομηχανικές εγκαταστάσεις	H - Υψηλή	Τύποι Οικοτόπου: 3150, 6420, 92A0
GR2520002	P και T	F30	Κατασκευή ή ανάπτυξη δεξαμενών και φραγμάτων για βιομηχανική ή εμπορική ανάπτυξη	H - Υψηλή	Τύποι Οικοτόπου: 3150, 6420, 92A0
GR2520002	P και T	G10	Παράνομο κυνήγι/θανάτωση	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Canis aureus*
GR2520002	P και T	G13	Δηλητηρίαση ζώων (εξαιρουμένης της δηλητηρίασης με μόλυβδο)	H - Υψηλή	Θηλαστικά: *Canis aureus*
GR2520002	T	H06	Απαγόρευση εισόδου ή περιορισμένη πρόσβαση σε προστατευόμενη περιοχή/βιότοπο	H - Υψηλή	Θηλαστικά: *Miniopterus schreibersii*
GR2520002	P και T	H08	Άλλες ανθρώπινες οχλήσεις και διαταραχές	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Canis aureus*
GR2520003	P	A05	Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κλπ.)	M - Μέτρια	Ερπετά: *Testudo marginata, Zamenis situla*
GR2520003	P και T	A21	Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Chiroptera, Lutra lutra*
GR2520003	P	A26	Γεωργικές δραστηριότητες που προκαλούν διάχυτη ρύπανση σε επιφανειακά ή υπόγεια ύδατα	H - Υψηλή	Ερπετά: *Emys orbicularis, Mauremys rivulata*
GR2520003	P και T	A26	Γεωργικές δραστηριότητες που προκαλούν διάχυτη ρύπανση σε επιφανειακά ή υπόγεια ύδατα	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Chiroptera, Lutra lutra*
GR2520003	P και T	A28	Γεωργικές δραστηριότητες που προκαλούν θαλάσσια ρύπανση	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2520003	P και T	E01	Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες)	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 1410, 2110, 5420
GR2520003	P και T	F06	Ανάπτυξη και συντήρηση παραλιών για τουρισμό και αναψυχή, αποκατάσταση και καθαρισμός παραλίας	M - Μέτρια	Ερπετά: *Caretta caretta*
GR2520003	P και T	F07	Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus.* *Ερπετά: Caretta caretta*
GR2520003	P και T	F07	Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής	H - Υψηλή	Ερπετά: *Caretta caretta*
GR2520003	P και T	F08	Τροποποίηση των συνθηκών των ακτών, των εκβολών και των παράκτιων περιοχών, για ανάπτυξη, χρήση και προστασία των οικιστικών, εμπορικών, βιομηχανικών και ψυχαγωγικών υποδομών και περιοχών (συμπεριλαμβανομένων έργων προστασίας από την	M - Μέτρια	Ερπετά: *Caretta caretta*

Κωδικός περιοχής NATURA 2000	Πίεση / Απειλή	Πιέσεις/ απειλές		Σημασία πίεσης / απειλής	Είδος/Τ.Ο. που επηρεάζεται από την πίεση / απειλή
		Κωδικός Πίεσης / Απειλής	Ονομασία Πίεσης/ Απειλής		
			άνοδο της στάθμης της θάλασσας ή των έργων και υποδομών προστασίας των ακτών)		
GR2520003	P και T	F08	Τροποποίηση των συνθηκών των ακτών, των εκβολών και των παράκτιων περιοχών, για ανάπτυξη, χρήση και προστασία των οικιστικών, εμπορικών, βιομηχανικών και ψυχαγωγικών υποδομών και περιοχών (συμπεριλαμβανομένων έργων προστασίας από την άνοδο της στάθμης της θάλασσας ή των έργων και υποδομών προστασίας των ακτών)	Η - Υψηλή	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2520003	P και T	F20	Οικιακές δραστηριότητες ή δραστηριότητες αναψυχής και σχετιζόμενες δομές που προκαλούν θαλάσσια ρύπανση (εξαιρουμένης της μακρο- και μικρο- σωματιδιακής ρύπανσης)	Μ - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2520003	P και T	F21	Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που προκαλούν θαλάσσια ρύπανση (εξαιρουμένης της θαλάσσιας μακρο- και μικρο-σωματιδιακής ρύπανσης)	Μ - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2520003	P και T	F23	Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που προκαλούν θαλάσσια μικρο- και μακρο-σωματιδιακή ρύπανση (π.χ. πλαστικές σακούλες, πολυστερίνη)	Μ - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2520003	P και T	F24	Οικιστικές ή ψυχαγωγικές δραστηριότητες και δομές που παράγουν θόρυβο, φως, θερμότητα ή άλλες μορφές ρύπανσης	Μ - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus.* Ερπετά: *Caretta caretta*
GR2520003	P και T	F25	Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που παράγουν θόρυβο, φως ή θερμότητα ή άλλες μορφές ρύπανσης	Μ - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus.* Ερπετά: *Caretta caretta*
GR2520003	P και T	G01	Συγκομιδή θαλάσσιων αλιευμάτων και οστρακοειδών (επαγγελματική, ερασιτεχνική) που προκαλεί μείωση πληθυσμών ειδών/θηραμάτων και όχληση των ειδών	Μ - Μέτρια	Τύπος Οικοτόπου: 1150
GR2520003	T	G09	Συγκομιδή ή συλλογή άλλων άγριων φυτών και ζώων (εξαιρουμένης της θήρας και της ερασιτεχνικής αλιείας)	Μ - Μέτρια	Ερπετά: *Testudo marginata, Emys orbicularis, Mauremys rivulata*
GR2520003	P και T	G10	Παράνομο κυνήγι/θανάτωση	Μ - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2520003	P και T	G11	Παράνομη συγκομιδή, συλλογή και λήψη	Μ - Μέτρια	Τύπος Οικοτόπου: 1150
GR2520003	P και T	G12	Τυχαία θανάτωση (λόγω δραστηριοτήτων αλιείας και κυνηγιού)		Τύπος Οικοτόπου: 1150
GR2520003	T	H06	Απαγόρευση εισόδου ή περιορισμένη πρόσβαση σε προστατευόμενη περιοχή/βιότοπο	Η - Υψηλή	Θηλαστικά: *Chiroptera*

Κωδικός περιοχής NATURA 2000	Πίεση / Απειλή	Πιέσεις/ απειλές		Σημασία πίεσης / απειλής	Είδος/Τ.Ο. που επηρεάζεται από την πίεση / απειλή
		Κωδικός Πίεσης / Απειλής	Ονομασία Πίεσης/ Απειλής		
GR2520003	P και T	J02	Μεικτής προέλευσης ρύπανση θαλάσσιων υδάτων (θαλάσσια και παράκτια)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2520003	P	L01	Αβιοτικές φυσικές διεργασίες (π.χ. διάβρωση, συσσώρευση ιλύος, ξήρανση, βύθιση, αλάτωση)	M - Μέτρια	Ερπετά: *Caretta caretta*
GR2520003	P	L06	Διαειδικές σχέσεις (ανταγωνισμός, θήρευση, παρασιτισμός, παθογόνα)	H - Υψηλή	Ερπετά: *Caretta caretta*
GR2520003	P	M07	Καταιγίδες, κυκλώνες	H - Υψηλή	Ερπετά: *Caretta caretta*
GR2520003	P και T	M07	Καταιγίδες, κυκλώνες	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2520003	P	M08	Πλημμύρες (φυσικές διεργασίες)	H - Υψηλή	Ερπετά: *Caretta caretta*
GR2520003	T	N01	Μεταβολές θερμοκρασίας (π.χ. άνοδος θερμοκρασίας & ακραίες τιμές) λόγω κλιματικής αλλαγής	H - Υψηλή	Ερπετά: *Emys orbicularis, Mauremys rivulata.* *Τύπος Οικοτόπου: 1150*
GR2520003	T	N01	Μεταβολές θερμοκρασίας (π.χ. άνοδος θερμοκρασίας & ακραίες τιμές) λόγω κλιματικής αλλαγής	M - Μέτρια	Ερπετά: *Testudo marginata, Zamenis situla, Caretta caretta*
GR2520003	T	N01	Μεταβολές θερμοκρασίας (π.χ. άνοδος θερμοκρασίας & ακραίες τιμές) λόγω κλιματικής αλλαγής	H - Υψηλή	Τύπος Οικοτόπου: 1150
GR2520003	T	N02	Ξηρασίες και μειώσεις βροχοπτώσεων λόγω κλιματικής αλλαγής	H - Υψηλή	Ερπετά: *Emys orbicularis, Mauremys rivulata*
GR2520003	P και T	N02	Ξηρασίες και μειώσεις βροχοπτώσεων λόγω κλιματικής αλλαγής	H - Υψηλή	Τύπος Οικοτόπου: 1150
GR2520003	T	N02	Ξηρασίες και μειώσεις βροχοπτώσεων λόγω κλιματικής αλλαγής	M - Μέτρια	Ερπετά: *Testudo marginata, Zamenis situla.* Τύπος Οικοτόπου: 1150
GR2520003	T	N04	Μεταβολές της στάθμης της θάλασσας και της έκθεσης (παράκτιων βιοκοινοτήτων) στον κυματισμό λόγω κλιματικής αλλαγής	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus.* Ερπετά: *Caretta caretta*
GR2520003	P	N04	Μεταβολές της στάθμης της θάλασσας και της έκθεσης (παράκτιων βιοκοινοτήτων) στον κυματισμό λόγω κλιματικής αλλαγής	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2520003	P και T	N05	Αλλαγή της θέσης, του μεγέθους και / ή της ποιότητας των ενδιαιτημάτων λόγω κλιματικής αλλαγής	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2520003	P και T	N05	Αλλαγή της θέσης, του μεγέθους και / ή της ποιότητας των ενδιαιτημάτων λόγω κλιματικής αλλαγής	H - Υψηλή	Τύπος Οικοτόπου: 1150
GR2520005	T	A02	Μετατροπή σε διαφορετικού είδους γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)	M - Μέτρια	Ερπετά: *Testudo marginata, Testudo hermanni, Zamenis situla, Elaphe quatuorlineata.*

Κωδικός περιοχής NATURA 2000	Πίεση / Απειλή	Πιέσεις/ απειλές		Σημασία πίεσης / απειλής	Είδος/Τ.Ο. που επηρεάζεται από την πίεση / απειλή
		Κωδικός Πίεσης / Απειλής	Ονομασία Πίεσης/ Απειλής		
					Τύποι Οικοτόπου: 9260, 951B, 9560
GR2520005	P	A02	Μετατροπή σε διαφορετικού είδους γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 9260, 951B, 9560
GR2520005	T	A05	Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κλπ.)	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 9260, 9560
GR2520005	P	A05	Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κλπ.)	M - Μέτρια	Ερπετά: *Testudo marginata, Testudo hermanni, Zamenis situla, Elaphe quatuorlineata.* Τύποι Οικοτόπου: 9260, 9560
GR2520005	T	A06	Εγκατάλειψη διαχείρισης βοσκοτόπων (π.χ. διακοπή βόσκησης ή κουρέματος)	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 9320, 9560. Θηλαστικά: *Canis aureus*
GR2520005	P	A06	Εγκατάλειψη διαχείρισης βοσκοτόπων (π.χ. διακοπή βόσκησης ή κουρέματος)	M - Μέτρια	Ερπετά: *Testudo marginata, Testudo hermanni*
GR2520005	P και T	A07	Εγκατάλειψη διαχείρισης / χρήσης άλλων γεωργικών και αγροδασικών συστημάτων (όλα εκτός από βοσκοτόπους)	M - Μέτρια	Τύπος Οικοτόπου: 9260
GR2520005	P και T	A09	Υπερβόσκηση (*)	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 9320, 9560
GR2520005	P και T	A15	Καλλιεργητικές πρακτικές (π.χ όργωμα) στη γεωργία	M - Μέτρια	Χλωρίδα: *Stachys vigrata*
GR2520005	T	A21	Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: *9260, 951B, 9560.* Θηλαστικά: *Chiroptera.* *Χλωρίδα: Stachys vigrata*
GR2520005	P	A21	Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία	M - Μέτρια	Ερπετά: *Testudo marginata, Testudo hermanni, Zamenis situla, Elaphe quatuorlineata.* Τύποι Οικοτόπου: 9260, 951B, 9560. Θηλαστικά: *Chiroptera.* Χλωρίδα: *Stachys vigrata*
GR2520005	P και T	A28	Γεωργικές δραστηριότητες που προκαλούν θαλάσσια ρύπανση	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2520005	T	C01	Εξόρυξη ορυκτών (π.χ. πετρώματα, μεταλλεύματα, χαλίκια, άμμος)	H - Υψηλή	Ασπόνδυλα: *Tsoukatosia liae*
GR2520005	P και T	D01	Αιολική, κυματική και παλιρροιακή ενέργεια, συμπεριλαμβανομένης της υποδομής	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Chiroptera*

Κωδικός περιοχής NATURA 2000	Πίεση / Απειλή	Πιέσεις/ απειλές		Σημασία πίεσης / απειλής	Είδος/Τ.Ο. που επηρεάζεται από την πίεση / απειλή
		Κωδικός Πίεσης / Απειλής	Ονομασία Πίεσης/ Απειλής		
GR2520005	P	E01	Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες)	M - Μέτρια	Ερπετά: *Testudo marginata, Testudo hermanni, Zamenis situla, Elaphe quatuorlineata*
GR2520005	T	E01	Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Chiroptera*
GR2520005	T	E01	Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες)	H - Υψηλή	Ασπόνδυλα: *Tsoukatosia liae*
GR2520005	P και T	F07	Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2520005	P και T	F07	Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής	H - Υψηλή	Θηλαστικά: *Chiroptera.* Χλωρίδα: *Centaurea leonidia.* Τύπος Οικοτόπου: 8210
GR2520005	P και T	F08	Τροποποίηση των συνθηκών των ακτών, των εκβολών και των παράκτιων περιοχών, για ανάπτυξη, χρήση και προστασία των οικιστικών, εμπορικών, βιομηχανικών και ψυχαγωγικών υποδομών και περιοχών (συμπεριλαμβανομένων έργων προστασίας από την άνοδο της στάθμης της θάλασσας ή των έργων και υποδομών προστασίας των ακτών)	H - Υψηλή	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2520005	P και T	F20	Οικιακές δραστηριότητες ή δραστηριότητες αναψυχής και σχετιζόμενες δομές που προκαλούν θαλάσσια ρύπανση (εξαιρουμένης της μακρο- και μικρο- σωματιδιακής ρύπανσης)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2520005	P και T	F21	Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που προκαλούν θαλάσσια ρύπανση (εξαιρουμένης της θαλάσσιας μακρο- και μικρο-σωματιδιακής ρύπανσης)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2520005	P και T	F23	Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που προκαλούν θαλάσσια μικρο- και μακρο-σωματιδιακή ρύπανση (π.χ. πλαστικές σακούλες, πολυστερίνη)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2520005	P και T	F24	Οικιστικές ή ψυχαγωγικές δραστηριότητες και δομές που παράγουν θόρυβο, φως, θερμότητα ή άλλες μορφές ρύπανσης	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2520005	P και T	F25	Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που παράγουν θόρυβο, φως ή θερμότητα ή άλλες μορφές ρύπανσης	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2520005	T	G09	Συγκομιδή ή συλλογή άλλων άγριων φυτών και ζώων (εξαιρουμένης της θήρας και της ερασιτεχνικής αλιείας)	M - Μέτρια	Ερπετά: *Testudo marginata, Testudo hermanni*
GR2520005	P και T	G10	Παράνομο κυνήγι/θανάτωση	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus, Canis aureus*

Κωδικός περιοχής NATURA 2000	Πίεση / Απειλή	Πιέσεις/ απειλές		Σημασία πίεσης / απειλής	Είδος/Τ.Ο. που επηρεάζεται από την πίεση / απειλή
		Κωδικός Πίεσης / Απειλής	Ονομασία Πίεσης/ Απειλής		
GR2520005	P και T	G13	Δηλητηρίαση ζώων (εξαιρουμένης της δηλητηρίασης με μόλυβδο)	H - Υψηλή	Θηλαστικά: *Canis aureus*
GR2520005	T	H04	Βανδαλισμός ή εμπρησμός	H - Υψηλή	Θηλαστικά: *Chiroptera*
GR2520005	T	H06	Απαγόρευση εισόδου ή περιορισμένη πρόσβαση σε προστατευόμενη περιοχή/βιότοπο	H - Υψηλή	Θηλαστικά: *Chiroptera*
GR2520005	P και T	H08	Άλλες ανθρώπινες οχλήσεις και διαταραχές	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Canis aureus*
GR2520005	P και T	J02	Μεικτής προέλευσης ρύπανση θαλάσσιων υδάτων (θαλάσσια και παράκτια)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2520005	P και T	J04	Μεικτής προέλευσης εδαφική ρύπανση και στερεά απόβλητα (εξαιρουμένων των απορρίψεων)	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: *9320, 9340, 92D0*
GR2520005	T	K04	Τροποποίηση της υδρολογικής ροής	H - Υψηλή	Χλωρίδα: *Centaurea leonidia*
GR2520005	T	L01	Αβιοτικές φυσικές διεργασίες (π.χ. διάβρωση, συσσώρευση ιλύος, ξήρανση, βύθιση, αλάτωση)	H - Υψηλή	Χλωρίδα: *Centaurea leonidia*
GR2520005	P και T	L02	Φυσική διαδοχή που έχει ως αποτέλεσμα τη μεταβολή της σύνθεσης των ειδών (εκτός από τις άμεσες αλλαγές στις γεωργικές ή δασοκομικές πρακτικές)	M - Μέτρια	Χλωρίδα: *Stachys vigrata*
GR2520005	T	L05	Μειωμένη γονιμότητα/ γενετική κατάπτωση (π.χ. αιμομιξία ή ενδογαμία)	M - Μέτρια	Χλωρίδα: *Centaurea leonidia*
GR2520005	T	M05	Κατάρρευση εδάφους, κατολίσθηση	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Chiroptera*
GR2520005	P και T	M07	Καταιγίδες, κυκλώνες	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2520005	T	M09	Φωτιά (φυσικής προέλευσης)	M - Μέτρια	Τύπος Οικοτόπου: 9320
GR2520005	T	M09	Φωτιά (φυσικής προέλευσης)	H - Υψηλή	Ασπόνδυλα: *Tsoukatosia liae*
GR2520005	T	N01	Μεταβολές θερμοκρασίας (π.χ. άνοδος θερμοκρασίας & ακραίες τιμές) λόγω κλιματικής αλλαγής	M - Μέτρια	Ερπετά: *Testudo marginata, Testudo hermanni, Zamenis situla, Elaphe quatuorlineata.* Τύπος Οικοτόπου: 951B
GR2520005	P	N01	Μεταβολές θερμοκρασίας (π.χ. άνοδος θερμοκρασίας & ακραίες τιμές) λόγω κλιματικής αλλαγής	H - Υψηλή	Ασπόνδυλα: *Tsoukatosia liae*
GR2520005	T	N02	Ξηρασίες και μειώσεις βροχοπτώσεων λόγω κλιματικής αλλαγής	M - Μέτρια	Ερπετά: *Testudo marginata, Testudo hermanni, Zamenis situla, Elaphe quatuorlineata.* Τύπος Οικοτόπου: 951B

Κωδικός περιοχής NATURA 2000	Πίεση / Απειλή	Πιέσεις/ απειλές		Σημασία πίεσης / απειλής	Είδος/Τ.Ο. που επηρεάζεται από την πίεση / απειλή
		Κωδικός Πίεσης / Απειλής	Ονομασία Πίεσης/ Απειλής		
GR2520005	P	N02	Ξηρασίες και μειώσεις βροχοπτώσεων λόγω κλιματικής αλλαγής	H - Υψηλή	Ασπόνδυλα: *Tsoukatosia liae*
GR2520005	T	N04	Μεταβολές της στάθμης της θάλασσας και της έκθεσης (παράκτιων βιοκοινοτήτων) στον κυματισμό λόγω κλιματικής αλλαγής	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus, Chiroptera*
GR2520005	P	N04	Μεταβολές της στάθμης της θάλασσας και της έκθεσης (παράκτιων βιοκοινοτήτων) στον κυματισμό λόγω κλιματικής αλλαγής	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2520005	P και T	N05	Αλλαγή της θέσης, του μεγέθους και / ή της ποιότητας των ενδιαιτημάτων λόγω κλιματικής αλλαγής	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2520006	P και T	A01	Μετατροπή σε γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)	H - Υψηλή	Χλωρίδα: *Ophrys argolica ssp. argolica*
GR2520006	T	A02	Μετατροπή σε διαφορετικού είδους γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)	M - Μέτρια	Ερπετά: *Testudo marginata, Testudo hermanni, Zamenis situla, Elaphe quatuorlineata*
GR2520006	P και T	A02	Μετατροπή σε διαφορετικού είδους γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)	H - Υψηλή	Χλωρίδα: *Ophrys argolica ssp. argolica*
GR2520006	P	A05	Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κλπ.)	M - Μέτρια	Ερπετά: *Testudo marginata, Testudo hermanni, Zamenis situla, Elaphe quatuorlineata*
GR2520006	P	A06	Εγκατάλειψη διαχείρισης βοσκοτόπων (π.χ. διακοπή βόσκησης ή κουρέματος)	M - Μέτρια	Ερπετά: *Testudo marginata, Testudo hermanni*
GR2520006	P και T	A06	Εγκατάλειψη διαχείρισης βοσκοτόπων (π.χ. διακοπή βόσκησης ή κουρέματος)	H - Υψηλή	Χλωρίδα: *Phitosia crocifolia*
GR2520006	P και T	A07	Εγκατάλειψη διαχείρισης / χρήσης άλλων γεωργικών και αγροδασικών συστημάτων (όλα εκτός από βοσκοτόπους)	H - Υψηλή	Χλωρίδα: *Ophrys argolica ssp. argolica*
GR2520006	P και T	A09	Υπερβόσκηση (*)	H - Υψηλή	Χλωρίδα: *Ophrys argolica ssp. argolica, Phitosia crocifolia, Himantoglossum jankae*. Τύπος Οικοτόπου: 6230
GR2520006	P και T	A21	Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία	H - Υψηλή	Χλωρίδα: *Ophrys argolica ssp. argolica*
GR2520006	P και T	A21	Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία	M - Μέτρια	Τύπος Οικοτόπου: 9260
GR2520006	P και T	A23	Χρήση άλλων μεθόδων καταπολέμησης των παρασίτων στη γεωργία (εκτός από την καλλιέργεια του εδάφους)	H - Υψηλή	Χλωρίδα: *Ophrys argolica ssp. argolica*
GR2520006	P και T	B07	Απομάκρυνση των νεκρών και ασθενών δένδρων, συμπεριλαμβανομένων των υπολειμμάτων αυτών	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Barbastella barbastellus, Nyctalus lasiopterus*

Κωδικός περιοχής NATURA 2000	Πίεση / Απειλή	Πιέσεις/ απειλές		Σημασία πίεσης / απειλής	Είδος/Τ.Ο. που επηρεάζεται από την πίεση / απειλή
		Κωδικός Πίεσης / Απειλής	Ονομασία Πίεσης/ Απειλής		
GR2520006	P και T	B08	Απομάκρυνση μεγάλων σε ηλικία δέντρων (εξαιρουμένων των νεκρών δένδρων)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Barbastella barbastellus, Nyctalus lasiopterus*
GR2520006	T	D01	Αιολική, κυματική και παλιρροιακή ενέργεια, συμπεριλαμβανομένης της υποδομής	M - Μέτρια	Χλωρίδα: *Phitosia crocifolia*
GR2520006	P και T	D01	Αιολική, κυματική και παλιρροιακή ενέργεια, συμπεριλαμβανομένης της υποδομής	H - Υψηλή	Θηλαστικά: *Chiroptera*
GR2520006	T	E01	Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες)	H - Υψηλή	Θηλαστικά: *Chiroptera*
GR2520006	T	F02	Κατασκευή ή τροποποίηση (π.χ. στέγασης και οικισμών) σε υφιστάμενους αστικούς ή χώρους ψυχαγωγίας	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Chiroptera*
GR2520006	P και T	F07	Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής	M - Μέτρια	Τύπος Οικοτόπου: 8210
GR2520006	T	G09	Συγκομιδή ή συλλογή άλλων άγριων φυτών και ζώων (εξαιρουμένης της θήρας και της ερασιτεχνικής αλιείας)	M - Μέτρια	Ερπετά: *Testudo marginata, Testudo hermanni*
GR2520006	T	H04	Βανδαλισμός ή εμπρησμός	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Chiroptera*
GR2520006	P και T	I05	Ασθένειες φυτών και ζώων, παθογόνα και παράσιτα	M - Μέτρια	Τύπος Οικοτόπου: 9260
GR2520006	P και T	J04	Μεικτής προέλευσης εδαφική ρύπανση και στερεά απόβλητα (εξαιρουμένων των απορρίψεων)	M - Μέτρια	Τύπος Οικοτόπου: 92C0
GR2520006	P και T	L02	Φυσική διαδοχή που έχει ως αποτέλεσμα τη μεταβολή της σύνθεσης των ειδών (εκτός από τις άμεσες αλλαγές στις γεωργικές ή δασοκομικές πρακτικές)	H - Υψηλή	Τύπος Οικοτόπου: 9530
GR2520006	P και T	L05	Μειωμένη γονιμότητα/ γενετική κατάπτωση (π.χ. αιμομιξία ή ενδογαμία)	M - Μέτρια	Χλωρίδα: *Phitosia crocifolia*
GR2520006	P και T	L06	Διαειδικές σχέσεις (ανταγωνισμός, θήρευση, παρασιτισμός, παθογόνα)	H - Υψηλή	Χλωρίδα: *Ophrys argolica ssp. argolica* Τύπος Οικοτόπου: 951B
GR2520006	P και T	L07	Απουσία ή μείωση των διαειδικών αλληλεπιδράσεων μεταξύ χλωρίδας και πανίδας (π.χ. επικονιαστές)	H - Υψηλή	Χλωρίδα: *Ophrys argolica ssp. argolica*
GR2520006	T	M09	Φωτιά (φυσικής προέλευσης)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Chiroptera*
GR2520006	P και T	M09	Φωτιά (φυσικής προέλευσης)	H - Υψηλή	Τύποι Οικοτόπου: 4520, 9530, 9540
GR2520006	T	N01	Μεταβολές θερμοκρασίας (π.χ. άνοδος θερμοκρασίας & ακραίες τιμές) λόγω κλιματικής αλλαγής	M - Μέτρια	Ερπετά: *Testudo marginata, Testudo hermanni, Zamenis situla, Elaphe quatuorlineata*.

Κωδικός περιοχής NATURA 2000	Πίεση / Απειλή	Πιέσεις/ απειλές		Σημασία πίεσης / απειλής	Είδος/Τ.Ο. που επηρεάζεται από την πίεση / απειλή
		Κωδικός Πίεσης / Απειλής	Ονομασία Πίεσης/ Απειλής		
					Τύποι Οικοτόπου: 6230, 951B, 9530
GR2520006	T	N02	Ξηρασίες και μειώσεις βροχοπτώσεων λόγω κλιματικής αλλαγής	M - Μέτρια	Ερπετά: *Testudo marginata, Testudo hermanni, Zamenis situla, Elaphe quatuorlineata.* Τύποι Οικοτόπου: 6230, 951B, 9531
GR2520006	T	N05	Αλλαγή της θέσης, του μεγέθους και / ή της ποιότητας των ενδιαιτημάτων λόγω κλιματικής αλλαγής	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 6230, 951B, 9532
GR2530001	P και T	A01	Μετατροπή σε διαφορετικού είδους γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 5210, 91M0, 92C0, 9530, 9540, 9560
GR2530001	T	A01	Μετατροπή σε διαφορετικού είδους γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)	M - Μέτρια	Αμφίβια: *Ichthyosaura alpestris*
GR2530001	P	A05	Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κλπ.)	M - Μέτρια	Ερπετά: *Testudo marginata, Zamenis situla*
GR2530001	P	A05	Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κλπ.)	M - Μέτρια	Ερπετά: *Testudo marginata, Zamenis situla.* Τύποι Οικοτόπου: 4090, 5210, 6230, 91M0, 92C0, 9530, 9540, 9560
GR2530001	T	A05	Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κλπ.)	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 4090, 5210, 6230, 91M0, 92C0, 9530, 9540, 9560
GR2530001	P	A09	Υπερβόσκηση (*)	H - Υψηλή	Χλωρίδα: *Biebersteinia orphanidis*
GR2530001	P και T	A09	Υπερβόσκηση (*)	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 4090, 5210, 951B
GR2530001	P και T	A14	Κτηνοτροφία (χωρίς βόσκηση)	H - Υψηλή	Αμφίβια: *Ichthyosaura alpestris*
GR2530001	P και T	A21	Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Chiroptera*
GR2530001	T	A21	Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία	M - Μέτρια	Αμφίβια: *Ichthyosaura alpestris*
GR2530001	T	D01	Αιολική, κυματική και παλιρροιακή ενέργεια, συμπεριλαμβανομένης της υποδομής	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Chiroptera*
GR2530001	T	E01	Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Chiroptera.* Τύποι Οικοτόπου: 4090, 5210, 6230, 91M0, 92C0, 9530, 9540, 9560
GR2530001	P	E01	Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες)	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 4090, 5210, 6230, 91M0, 92C0, 9530, 9540, 9560

Κωδικός περιοχής NATURA 2000	Πίεση / Απειλή	Πιέσεις/ απειλές		Σημασία πίεσης / απειλής	Είδος/Τ.Ο. που επηρεάζεται από την πίεση / απειλή
		Κωδικός Πίεσης / Απειλής	Ονομασία Πίεσης/ Απειλής		
GR2530001	T	F02	Κατασκευή ή τροποποίηση (π.χ. στέγασης και οικισμών) σε υφιστάμενους αστικούς ή χώρους ψυχαγωγίας	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Chiroptera*
GR2530001	P και T	F07	Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής	M - Μέτρια	Τύπος Οικοτόπου: 5210
GR2530001	P	G09	Συγκομιδή ή συλλογή άλλων άγριων φυτών και ζώων (εξαιρουμένης της θήρας και της ερασιτεχνικής αλιείας)	H - Υψηλή	Χλωρίδα: *Biebersteinia orphanidis*
GR2530001	P και T	G10	Παράνομο κυνήγι/θανάτωση	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Canis aureus*
GR2530001	P και T	G13	Δηλητηρίαση ζώων (εξαιρουμένης της δηλητηρίασης με μόλυβδο)	H - Υψηλή	Θηλαστικά: *Canis aureus*
GR2530001	P και T	H08	Άλλες ανθρώπινες οχλήσεις και διαταραχές	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Canis aureus*
GR2530001	P και T	I02	Άλλα εισβλητικά ξενικά είδη (εκτός των ειδών που αφορούν την ΕΕ)	M - Μέτρια	Τύπος Οικοτόπου: 9540
GR2530001	T	L01	Αβιοτικές φυσικές διεργασίες (π.χ. διάβρωση, συσσώρευση ιλύος, ξήρανση, βύθιση, αλάτωση)	H - Υψηλή	Ερπετά: *Ichthyosaura alpestris*
GR2530001	T	M09	Φωτιά (φυσικής προέλευσης)	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 9530, 9540
GR2530001	T	N01	Μεταβολές θερμοκρασίας (π.χ. άνοδος θερμοκρασίας & ακραίες τιμές) λόγω κλιματικής αλλαγής	H - Υψηλή	Ερπετά: *Ichthyosaura alpestris*
GR2530001	T	N01	Μεταβολές θερμοκρασίας (π.χ. άνοδος θερμοκρασίας & ακραίες τιμές) λόγω κλιματικής αλλαγής	M - Μέτρια	Ερπετά: *Testudo marginata, Zamenis situla*
GR2530001	T	N02	Μεταβολές θερμοκρασίας (π.χ. άνοδος θερμοκρασίας & ακραίες τιμές) λόγω κλιματικής αλλαγής	M - Μέτρια	Ερπετά: *Testudo marginata, Zamenis situla*
GR2530001	P	Xp	Ανεπαρκείς πληροφορίες για πιέσεις		Θηλαστικά: *Lutra lutra*
GR2530001	T	Xt	Ανεπαρκείς πληροφορίες για απειλές		Θηλαστικά: *Lutra lutra*
GR2530002	P και T	A01	Μετατροπή σε γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 3150, 6420, 92A0 Ερπετά: *Emys orbicularis, Mauremys rivulata*
GR2530002	P	A05	Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κλπ.)	M - Μέτρια	Ερπετά: *Testudo marginata, Testudo hermanni, Zamenis situla, Elaphe quatuorlineata, Emys orbicularis, Mauremys rivulata.* Θηλαστικά: *Canis aureus, Chiroptera.* Τύποι Οικοτόπου: 3150, 6420, 92A0

Κωδικός περιοχής NATURA 2000	Πίεση / Απειλή	Πιέσεις/ απειλές		Σημασία πίεσης / απειλής	Είδος/Τ.Ο. που επηρεάζεται από την πίεση / απειλή
		Κωδικός Πίεσης / Απειλής	Ονομασία Πίεσης/ Απειλής		
GR2530002	T	A05	Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κλπ.)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Canis aureus, Chiroptera.* Τύποι Οικοτόπου: 3150, 6420, 92A0 Ερπετά: *Emys orbicularis, Mauremys rivulata*
GR2530002	P	A09	Υπερβόσκηση (*)	M - Μέτρια	Ερπετά: *Zamenis situla, Elaphe quatuorlineata.* Τύπος Οικοτόπου: 6420
GR2530002	P	A09	Υπερβόσκηση (*)	H - Υψηλή	Ερπετά: *Testudo marginata, Testudo hermanni*
GR2530002	T	A09	Υπερβόσκηση (*)	M - Μέτρια	Τύπος Οικοτόπου: 6420
GR2530002	P και T	A11	Καύση για γεωργικούς σκοπούς	H - Υψηλή	*Ορνιθοπανίδα: Anas crecca, Anas platyrhynchos, Ardea purpurea, Ardeola ralloides, Aythya ferina, Aythya nyroca, Botaurus stellaris, Circus aeruginosus, Circus cyaneus, Gallinago gallinago, Ixobrychus minutus, Mareca penelope, Mareca strepera, Nycticorax nycticorax, Podiceps cristatus, Podiceps nigricollis, Spatula clypeata*
GR2530002	P	A20	Χρήση συνθετικών (ορυκτών) λιπασμάτων σε γεωργικές εκτάσεις	M - Μέτρια	Ορνιθοπανίδα: *Actitis hypoleucos, Alcedo atthis, Anas crecca, Anas platyrhynchos, Ardea alba, Ardea cinerea, Ardea purpurea, Ardeola ralloides, Aythya ferina, Aythya nyroca, Botaurus stellaris, Calidris pugnax, Chlidonias niger, Ciconia ciconia, Circaetus gallicus, Circus aeruginosus, Circus cyaneus, Egretta garzetta, Fulica atra, Gallinago gallinago, Gelochelidon nilotica, Ixobrychus minutus, Mareca penelope, Mareca strepera, Motacilla flava, Nycticorax nycticorax, Plegadis falcinellus, Podiceps cristatus, Podiceps nigricollis, Spatula clypeata, Tringa erythropus, Tringa glareola, Tringa nebularia, Tringa ochropus, Tringa totanus, Vanellus vanellus* Τύποι Οικοτόπου: 3150, 6420, 92A0 Ερπετά: *Emys orbicularis, Mauremys rivulata*
GR2530002	T	A20	Χρήση συνθετικών (ορυκτών) λιπασμάτων σε γεωργικές εκτάσεις	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 3150, 6420, 92A0 Ερπετά: *Emys orbicularis, Mauremys rivulata*
GR2530002	P	A21	Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία	M - Μέτρια	Ερπετά: *Testudo marginata, Testudo hermanni, Zamenis situla, Elaphe quatuorlineata.* *Θηλαστικά: Chiroptera.*

Κωδικός περιοχής NATURA 2000	Πίεση / Απειλή	Πιέσεις/ απειλές		Σημασία πίεσης / απειλής	Είδος/Τ.Ο. που επηρεάζεται από την πίεση / απειλή
		Κωδικός Πίεσης / Απειλής	Ονομασία Πίεσης/ Απειλής		
					Τύποι Οικοτόπου: 3150, 6420, 92A0
GR2530002	P	A21	Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία	H - Υψηλή	Ερπετά: *Emys orbicularis, Mauremys rivulata*
GR2530002	T	A21	Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Chiroptera.* Τύποι Οικοτόπου: 3150, 6420, 92A0
GR2530002	P και T	A26	Γεωργικές δραστηριότητες που προκαλούν διάχυτη ρύπανση σε επιφανειακά ή υπόγεια ύδατα	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Chiroptera, Lutra lutra.* Τύποι Οικοτόπου: 3150, 6420, 92A0 Ερπετά: *Emys orbicularis, Mauremys rivulata*
GR2530002	P και T	A33	Τροποποίηση της υδρολογικής ροής ή φυσικής μετατροπής των υδάτινων σωμάτων για τη γεωργία (εξαιρουμένης της ανάπτυξης και της λειτουργίας των φραγμάτων)	H - Υψηλή	Ορνιθοπανίδα: *Actitis hypoleucos, Alcedo atthis, Anas crecca, Anas platyrhynchos, Ardea alba, Ardea cinerea, Ardea purpurea, Ardeola ralloides, Aythya ferina, Aythya nyroca, Calidris pugnax, Ciconia ciconia, Egretta garzetta, Fulica atra, Gallinago gallinago, Gelochelidon nilotica, Ixobrychus minutus, Mareca penelope, Mareca strepera, Limosa limosa, Nycticorax nycticorax, Podiceps cristatus, Podiceps nigricollis, Tringa erythropus, Tringa glareola, Tringa nebularia, Tringa ochropus, Tringa totanus*
GR2530002	T	D01	Αιολική, κυματική και παλιρροιακή ενέργεια, συμπεριλαμβανομένης της υποδομής	M - Μέτρια	Ορνιθοπανίδα: *Aquila chrysaetos, Buteo buteo, Falco peregrinus, Gyps fulvus*
GR2530002	P και T	D14	Άλλες δραστηριότητες παραγωγής και μεταφοράς ενέργειας	M - Μέτρια	Τύπος Οικοτόπου: 6420
GR2530002	P και T	F02	Κατασκευή ή τροποποίηση (π.χ. στέγασης και οικισμών) σε υφιστάμενους αστικούς ή χώρους ψυχαγωγίας	M - Μέτρια	Τύπος Οικοτόπου: 92A0
GR2530002	P και T	G10	Παράνομο κυνήγι/θανάτωση	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Canis aureus*
GR2530002	P και T	G13	Δηλητηρίαση ζώων (εξαιρουμένης της δηλητηρίασης με μόλυβδο)	H - Υψηλή	Θηλαστικά: *Canis aureus*
GR2530002	P	G13	Δηλητηρίαση ζώων (εξαιρουμένης της δηλητηρίασης με μόλυβδο)	M - Μέτρια	Ορνιθοπανίδα: *Aquila chrysaetos, Buteo buteo, Falco peregrinus, Gyps fulvus*
GR2530002	P και T	H08	Άλλες ανθρώπινες οχλήσεις και διαταραχές	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Canis aureus*
GR2530002	P και T	I04	Προβληματικά ιθαγενή είδη	H - Υψηλή	Τύπος Οικοτόπου: 3150
GR2530002	P και T	I04	Προβληματικά ιθαγενή είδη	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 6420, 92A0

Κωδικός περιοχής NATURA 2000	Πίεση / Απειλή	Πιέσεις/ απειλές		Σημασία πίεσης / απειλής	Είδος/Τ.Ο. που επηρεάζεται από την πίεση / απειλή
		Κωδικός Πίεσης / Απειλής	Ονομασία Πίεσης/ Απειλής		
GR2530002	P και T	J04	Μεικτής προέλευσης εδαφική ρύπανση και στερεά απόβλητα (εξαιρουμένων των απορρίψεων)	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 3150, 6420, 92A0
GR2530002	P και T	K01	Άντληση από υπόγεια, επιφανειακά ή μεικτά ύδατα	H - Υψηλή	Τύποι Οικοτόπου: 3150, 6420, 92A0 Ερπετά: *Emys orbicularis, Mauremys rivulata*
GR2530002	P και T	K02	Αποστράγγιση	H - Υψηλή	Ορνιθοπανίδα: *Actitis hypoleucos, Alcedo atthis, Anas crecca, Anas platyrhynchos, Ardea alba, Ardea cinerea, Ardea purpurea, Ardeola ralloides, Aythya ferina, Aythya nyroca, Calidris pugnax, Ciconia ciconia, Egretta garzetta, Fulica atra, Gallinago gallinago, Gelochelidon nilotica, Ixobrychus minutus, Limosa limosa, Mareca penelope, Mareca strepera, Nycticorax nycticorax, Podiceps cristatus, Podiceps nigricollis, Tringa erythropus, Tringa glareola, Tringa nebularia, Tringa ochropus, Tringa totanus*
GR2530002	P	K04	Τροποποίηση της υδρολογικής ροής	H - Υψηλή	Ερπετά: *Emys orbicularis, Mauremys rivulata*. Τύποι Οικοτόπου: 3150, 6420, 92A0
GR2530002	T	K04	Τροποποίηση της υδρολογικής ροής	H - Υψηλή	Τύποι Οικοτόπου: 3150, 6420, 92A0
GR2530002	P και T	L01	Αβιοτικές φυσικές διεργασίες (π.χ. διάβρωση, συσσώρευση ιλύος, ξήρανση, βύθιση, αλάτωση)	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 3150, 6420, 92A0
GR2530002	P και T	L02	Φυσική διαδοχή που έχει ως αποτέλεσμα τη μεταβολή της σύνθεσης των ειδών (εκτός από τις άμεσες αλλαγές στις γεωργικές ή δασοκομικές πρακτικές)	H - Υψηλή	Θηλαστικά: *Chiroptera*
GR2530002	P και T	M09	Φωτιά (φυσικής προέλευσης)	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 6420, 8210 Ορνιθοπανίδα: *Anas crecca, Anas platyrhynchos, Ardea purpurea, Ardeola ralloides, Aythya ferina, Aythya nyroca, Botaurus stellaris, Circus aeruginosus, Circus cyaneus, Gallinago gallinago, Ixobrychus minutus, Mareca penelope, Mareca strepera, Nycticorax nycticorax, Podiceps cristatus, Podiceps nigricollis, Spatula clypeata* Ερπετά: *Emys orbicularis, Mauremys rivulata*
GR2530002	P	Xp	Ανεπαρκείς πληροφορίες για πιέσεις		Θηλαστικά: *Lutra lutra*
GR2530002	T	Xt	Ανεπαρκείς πληροφορίες για απειλές		Θηλαστικά: *Lutra lutra*

Κωδικός περιοχής NATURA 2000	Πίεση / Απειλή	Πιέσεις/ απειλές		Σημασία πίεσης / απειλής	Είδος/Τ.Ο. που επηρεάζεται από την πίεση / απειλή
		Κωδικός Πίεσης / Απειλής	Ονομασία Πίεσης/ Απειλής		
GR2530003	P	A05	Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κλπ.)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Canis aureus.* Ερπετά: *Testudo marginata, Zamenis situla*
GR2530003	T	A05	Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κλπ.)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Canis aureus*
GR2530003	P και T	A20	Χρήση συνθετικών (ορυκτών) λιπασμάτων σε γεωργικές εκτάσεις	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 5420, 9540
GR2530003	P και T	A21	Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Chiroptera*
GR2530003	P και T	E01	Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Canis aureus.* *Τύποι Οικοτόπου: 1353, 5420, 9540*
GR2530003	P και T	F02	Κατασκευή ή τροποποίηση (π.χ. στέγασης και οικισμών) σε υφιστάμενους αστικούς ή χώρους ψυχαγωγίας	M - Μέτρια	Τύπος Οικοτόπου: 5420
GR2530003	P και T	F07	Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής	M - Μέτρια	Τύπος Οικοτόπου: 8210
GR2530003	P και T	G10	Παράνομο κυνήγι/θανάτωση	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Canis aureus*
GR2530003	P και T	G13	Δηλητηρίαση ζώων (εξαιρουμένης της δηλητηρίασης με μόλυβδο)	H - Υψηλή	Θηλαστικά: *Canis aureus*
GR2530003	P	H06	Απαγόρευση εισόδου ή περιορισμένη πρόσβαση σε προστατευόμενη περιοχή/βιότοπο	M - Μέτρια	Ερπετά: *Testudo marginata*
GR2530003	P και T	H08	Άλλες ανθρώπινες οχλήσεις και διαταραχές	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Canis aureus*
GR2530003	T	M09	Φωτιά (φυσικής προέλευσης)	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 5420, 9540
GR2530003	P	Xp	Ανεπαρκείς πληροφορίες για πιέσεις		Θηλαστικά: *Chiroptera*
GR2530003	T	Xt	Ανεπαρκείς πληροφορίες για απειλές		Θηλαστικά: *Chiroptera*
GR2530004	P	A05	Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κλπ.)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Canis aureus.* *Ερπετά: Testudo marginata, Testudo hermanni, Zamenis situla, Elaphe quatuorlineata*
GR2530004	T	A05	Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κλπ.)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Canis aureus*
GR2530004	P και T	A09	Υπερβόσκηση (*)	M - Μέτρια	Χλωρίδα: *Biebersteinia orphanidis.* Τύπος Οικοτόπου: 5340

Κωδικός περιοχής NATURA 2000	Πίεση / Απειλή	Πιέσεις/ απειλές		Σημασία πίεσης / απειλής	Είδος/Τ.Ο. που επηρεάζεται από την πίεση / απειλή
		Κωδικός Πίεσης / Απειλής	Ονομασία Πίεσης/ Απειλής		
GR2530004	P και T	B07	Απομάκρυνση των νεκρών και ασθενών δένδρων, συμπεριλαμβανομένων των υπολειμμάτων αυτών	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Barbastella barbastellus*
GR2530004	P και T	B08	Απομάκρυνση μεγάλων σε ηλικία δέντρων (εξαιρουμένων των νεκρών δένδρων)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Barbastella barbastellus*
GR2530004	P και T	D01	Αιολική, κυματική και παλιρροιακή ενέργεια, συμπεριλαμβανομένης της υποδομής	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Chiroptera*
GR2530004	T	E01	Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Chiroptera*
GR2530004	P και T	G09	Συγκομιδή ή συλλογή άλλων άγριων φυτών και ζώων (εξαιρουμένης της θήρας και της ερασιτεχνικής αλιείας)	H - Υψηλή	Χλωρίδα: *Biebersteinia orphanidis*
GR2530004	P και T	G10	Παράνομο κυνήγι/θανάτωση	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Canis aureus*
GR2530004	P και T	G13	Δηλητηρίαση ζώων (εξαιρουμένης της δηλητηρίασης με μόλυβδο)	H - Υψηλή	Θηλαστικά: *Canis aureus*
GR2530004	P και T	H08	Άλλες ανθρώπινες οχλήσεις και διαταραχές	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Canis aureus*
GR2530005	P και T	A09	Υπερβόσκηση (*)	H - Υψηλή	Τύπος Οικοτόπου: 3170
GR2530005	P και T	A09	Υπερβόσκηση (*)	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 9540, 951B
GR2530005	P και T	A33	Τροποποίηση της υδρολογικής ροής ή φυσικής μετατροπής των υδάτινων σωμάτων για τη γεωργία (εξαιρουμένης της ανάπτυξης και της λειτουργίας των φραγμάτων)	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 3170, 92C0
GR2530005	P και T	B07	Απομάκρυνση των νεκρών και ασθενών δένδρων, συμπεριλαμβανομένων των υπολειμμάτων αυτών	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 9540, 92C0
GR2530005	P και T	B09	Αποψίλωση δασών, αφαίρεση όλων των δέντρων	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 9540, 92C0
GR2530005	P και T	B12	Αραίωση του υπορόφου των δένδρων	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 9540, 92C1
GR2530005	P και T	D01	Αιολική, κυματική και παλιρροιακή ενέργεια, συμπεριλαμβανομένης της υποδομής	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Rhinolophus ferrumequinum*
GR2530005	T	D01	Αιολική, κυματική και παλιρροιακή ενέργεια, συμπεριλαμβανομένης της υποδομής	H - Υψηλή	Χλωρίδα: *Centaurea attica ssp. Megarensis.*
GR2530005	P και T	E01	Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Rhinolophus ferrumequinum*, Τύποι Οικοτόπου: 9540, 951B
GR2530005	T	H04	Βανδαλισμός ή εμπρησμός	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Rhinolophus ferrumequinum*

Κωδικός περιοχής NATURA 2000	Πίεση / Απειλή	Πιέσεις/ απειλές		Σημασία πίεσης / απειλής	Είδος/Τ.Ο. που επηρεάζεται από την πίεση / απειλή
		Κωδικός Πίεσης / Απειλής	Ονομασία Πίεσης/ Απειλής		
GR2530005	P	L05	Μειωμένη γονιμότητα/ γενετική κατάπτωση (π.χ. αιμομιξία ή ενδογαμία)	M - Μέτρια	Χλωρίδα: *Centaurea attica ssp. Megarensis*
GR2530005	P	M09	Φωτιά (φυσικής προέλευσης)	M - Μέτρια	Τύπος Οικοτόπου: 951B
GR2530005	T	M09	Φωτιά (φυσικής προέλευσης)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Rhinolophus ferrumequinum.* Χλωρίδα: *Centaurea attica ssp. Megarensis.* Τύπος Οικοτόπου: 951B
GR2530005	P και T	M09	Φωτιά (φυσικής προέλευσης)	H - Υψηλή	Τύπος Οικοτόπου: 9540
GR2530006	P και T	A01	Μετατροπή σε γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)	M - Μέτρια	Ορνιθοπανίδα: *Alectoris graeca, Bubo bubo, Emberiza caesia*
GR2530006	P	A06	Εγκατάλειψη διαχείρισης βοσκοτόπων (π.χ. διακοπή βόσκησης ή κουρέματος)	M - Μέτρια	Ορνιθοπανίδα: *Alauda arvensis, Alectoris graeca, Emberiza caesia, Lanius collurio, Lullula arborea*
GR2530006	P	A09	Υπερβόσκηση (*)	M - Μέτρια	Ορνιθοπανίδα: *Alectoris graeca, Emberiza caesia, Lanius collurio, Lullula arborea*
GR2530006	P	B07	Απομάκρυνση των νεκρών και ασθενών δένδρων, συμπεριλαμβανομένων των υπολειμμάτων αυτών	M - Μέτρια	Ορνιθοπανίδα: *Dendrocopos leucotos*
GR2530006	P	B08	Απομάκρυνση μεγάλων σε ηλικία δέντρων (εξαιρουμένων των νεκρών δένδρων)	M - Μέτρια	Ορνιθοπανίδα: *Dendrocopos leucotos*
GR2530006	T	D01	Αιολική, κυματική και παλιρροιακή ενέργεια, συμπεριλαμβανομένης της υποδομής	H - Υψηλή	Ορνιθοπανίδα: *Aquila chrysaetos, Bubo bubo, Circaetus gallicus, Circus aeruginosus, Falco biarmicus, Falco naumanni, Falco eleonorae, Falco peregrinus, Falco vespertinus, Pernis apivorus*
GR2530006	P και T	E01	Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες)	M - Μέτρια	Ορνιθοπανίδα: *Alauda arvensis, Alectoris graeca, Aquila chrysaetos, Bubo bubo, Circaetus gallicus, Falco biarmicus, Falco peregrinus, Lullula arborea*
GR2530006	P	F07	Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής	M - Μέτρια	Ορνιθοπανίδα: *Alauda arvensis, Alectoris graeca, Lullula arborea, Aquila chrysaetos, Falco biarmicus, Falco peregrinus*
GR2530006	T	F07	Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής	M - Μέτρια	Ορνιθοπανίδα: *Aquila chrysaetos, Falco biarmicus, Falco peregrinus*
GR2530006	P	G07	Κυνήγι	M - Μέτρια	Ορνιθοπανίδα: *Alauda arvensis, Alectoris graeca, Lullula arborea*

Κωδικός περιοχής NATURA 2000	Πίεση / Απειλή	Πιέσεις/ απειλές		Σημασία πίεσης / απειλής	Είδος/Τ.Ο. που επηρεάζεται από την πίεση / απειλή
		Κωδικός Πίεσης / Απειλής	Ονομασία Πίεσης/ Απειλής		
GR2530006	P	G10	Παράνομο κυνήγι/θανάτωση	H - Υψηλή	Ορνιθοπανίδα: *Alectoris graeca, Aquila chrysaetos, Bubo bubo, Circaetus gallicus, Circus aeruginosus, Falco biarmicus, Falco naumanni, Falco eleonorae, Falco peregrinus, Falco vespertinus, Pernis apivorus*
GR2530006	P	G13	Δηλητηρίαση ζώων (εξαιρουμένης της δηλητηρίασης με μόλυβδο)	H - Υψηλή	Ορνιθοπανίδα: *Aquila chrysaetos, Bubo bubo, Falco biarmicus,Falco peregrinus*
GR2530007	P και T	A28	Γεωργικές δραστηριότητες που προκαλούν θαλάσσια ρύπανση	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus, Tursiops truncatus, Stenella coeruleoalba, Delphinus delphis, Grampus griseus* *Ασπόνδυλα: Pinna nobilis* *Τύποι Οικοτόπου:* 1120,1170
GR2530007	T	D03	Ηλιακή ενέργεια, συμπεριλαμβανομένης της υποδομής	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus, Tursiops truncatus, Stenella coeruleoalba, Delphinus delphis, Grampus griseus*
GR2530007	T	D03	Ηλιακή ενέργεια, συμπεριλαμβανομένης της υποδομής	H - Υψηλή	Ασπόνδυλα: *Pinna nobilis,* Ερπετά: *Caretta caretta, Chelonia mydas* Τ.Ο.: *1150*, 1110, 1120*, 1170*
GR2530007	T	D06	Μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας και επικοινωνιών (καλώδια)	M - Μέτρια	Ασπόνδυλα: *Pinna nobilis,* Τ.Ο.: *1150*, 1110, 1120*, 1170, 8330*
GR2530007	T	D11	Παραγωγή ενέργειας και δραστηριότητες μεταφοράς που προκαλούν ηχορύπανση	H - Υψηλή	Θηλαστικά: *Tursiops truncatus, Stenella coeruleoalba, Delphinus*
GR2530007	T	D11	Παραγωγή ενέργειας και δραστηριότητες μεταφοράς που προκαλούν ηχορύπανση	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus* Ερπετά: *Caretta caretta, Chelonia mydas*
GR2530007	T	D12	Παραγωγή ενέργειας και δραστηριότητες μεταφοράς που παράγουν φωτορύπανση, θερμότητα ή άλλες μορφές ρύπανσης	H - Υψηλή	Ασπόνδυλα: *Pinna nobilis,* Ερπετά: *Caretta caretta, Chelonia mydas* Τ.Ο.: *1150*, 1110, 1120*, 1170*
GR2530007	T	D12	Παραγωγή ενέργειας και δραστηριότητες μεταφοράς που παράγουν φωτορύπανση, θερμότητα ή άλλες μορφές ρύπανσης	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus, Tursiops truncatus, Stenella coeruleoalba, Delphinus delphis, Grampus griseus*
GR2530007	P και T	E02	Μεταφορικές δραστηριότητες ναυσιπλοΐας και οχηματαγωγών	M - Μέτρια	Ερπετά: *Caretta caretta, Chelonia mydas*

Κωδικός περιοχής NATURA 2000	Πίεση / Απειλή	Πιέσεις/ απειλές		Σημασία πίεσης / απειλής	Είδος/Τ.Ο. που επηρεάζεται από την πίεση / απειλή
		Κωδικός Πίεσης / Απειλής	Ονομασία Πίεσης/ Απειλής		
					Θηλαστικά: Tursiops truncatus, Stenella coeruleoalba, Delphinus delphis, Grampus griseus
GR2530007	P και T	E03	Δίαυλοι ακτοπλοϊκών γραμμών (εμπορικών και επιβατικών) και η υποδομή αγκυροβόλησης (π.χ. κανάλια, βυθοκόρηση)	M - Μέτρια	Ερπετά: *Caretta caretta, Chelonia mydas* *Θηλαστικά: Tursiops truncatus, Stenella coeruleoalba, Delphinus delphis, Grampus griseus*
GR2530007	P και T	F07	Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus, Tursiops truncatus, Stenella coeruleoalba, Delphinus delphis, Grampus griseus* *Ασπόνδυλα: Pinna nobilis*
GR2530007	P και T	F07	Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής	H - Υψηλή	Θερινούς μήνες Ερπετά: *Caretta caretta, Chelonia mydas* Θηλαστικά: *Monachus monachus, Tursiops truncatus* Ασπόνδυλα: *Pinna nobilis*
GR2530007	P και T	F20	Οικιακές δραστηριότητες ή δραστηριότητες αναψυχής και σχετιζόμενες δομές που προκαλούν θαλάσσια ρύπανση (εξαιρουμένης της μακρο- και μικρο- σωματιδιακής ρύπανσης)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus. Tursiops truncatus, Stenella coeruleoalba, Delphinus delphis, Grampus griseus* *Ασπόνδυλα: Pinna nobilis* *Τύποι Οικοτόπου:* 1120, 1170
GR2530007	P και T	F21	Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που προκαλούν θαλάσσια ρύπανση (εξαιρουμένης της θαλάσσιας μακρο- και μικρο-σωματιδιακής ρύπανσης)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus. Tursiops truncatus, Stenella coeruleoalba, Delphinus delphis, Grampus griseus* *Ασπόνδυλα: Pinna nobilis* *Τύποι Οικοτόπου:* 1120, 1170
GR2530007	P και T	F22	Οικιστικές ή ψυχαγωγικές δραστηριότητες και δομές που προκαλούν θαλάσσια μακρο- και μικρο-σωματιδιακή ρύπανση (π.χ. πλαστικές σακούλες, πολυστερίνη)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*. *Tursiops truncatus*, *Stenella coeruleoalba*, *Delphinus delphis*, *Grampus griseus* Τύποι Οικοτόπου: 1120, 1170 Ερπετά: *Caretta caretta*, *Chelonia mydas*

Κωδικός περιοχής NATURA 2000	Πίεση / Απειλή	Πιέσεις/ απειλές		Σημασία πίεσης / απειλής	Είδος/Τ.Ο. που επηρεάζεται από την πίεση / απειλή
		Κωδικός Πίεσης / Απειλής	Ονομασία Πίεσης/ Απειλής		
GR2530007	P και T	F23	Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που προκαλούν θαλάσσια μικρο- και μακρο-σωματιδιακή ρύπανση (π.χ. πλαστικές σακούλες, πολυστερίνη)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*. *Tursiops truncatus*, *Stenella coeruleoalba*, *Delphinus delphis*, *Grampus griseus* Τύποι Οικοτόπου: 1120, 1170 Ερπετά: *Caretta caretta*, *Chelonia mydas*
GR2530007	P και T	F24	Οικιστικές ή ψυχαγωγικές δραστηριότητες και δομές που παράγουν θόρυβο, φως, θερμότητα ή άλλες μορφές ρύπανσης	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2530007	P και T	F24	Οικιστικές ή ψυχαγωγικές δραστηριότητες και δομές που παράγουν θόρυβο, φως, θερμότητα ή άλλες μορφές ρύπανσης	H - Υψηλή	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2530007	P και T	F25	Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που παράγουν θόρυβο, φως ή θερμότητα ή άλλες μορφές ρύπανσης	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2530007	P και T	F25	Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που παράγουν θόρυβο, φως ή θερμότητα ή άλλες μορφές ρύπανσης	H - Υψηλή	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2530007	P και T	G01	Συγκομιδή θαλάσσιων αλιευμάτων και οστρακοειδών (επαγγελματική, ερασιτεχνική) που προκαλεί μείωση πληθυσμών ειδών/θηραμάτων και όχληση των ειδών	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*. *Tursiops truncatus*, *Stenella coeruleoalba*, *Delphinus delphis*. *Ερπετά: Caretta caretta, Chelonia mydas.* *Τύποι Οικοτόπου: 1110, 1150*
GR2530007	P και T	G01	Συγκομιδή θαλάσσιων αλιευμάτων και οστρακοειδών (επαγγελματική, ερασιτεχνική) που προκαλεί μείωση πληθυσμών ειδών/θηραμάτων και όχληση των ειδών	H - Υψηλή	Ασπόνδυλα: *Pinna nobilis* Τύποι Οικοτόπου: 1170, 1120, 1150
GR2530007	P και T	G03	Συλλογή θαλάσσιων αλιευμάτων και οστρακοειδών (επαγγελματική, ερασιτεχνική) που προκαλεί φυσικές απώλειες και διαταραχή των βενθικών ενδιαιτημάτων	H - Υψηλή	Ασπόνδυλα: *Pinna nobilis* Τύποι Οικοτόπου: 1170, 1150
GR2530007	P και T	G10	Παράνομο κυνήγι/θανάτωση	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*. *Tursiops truncatus*, *Stenella coeruleoalba*, *Delphinus delphis*, *Grampus griseus* Ερπετά: *Caretta caretta*, *Chelonia mydas*
GR2530007	P και T	G10	Παράνομο κυνήγι/θανάτωση	H - Υψηλή	Ασπόνδυλα: *Pinna nobilis*
GR2530007	P και T	G11	Παράνομη συγκομιδή, συλλογή και λήψη	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 1110, 1120, 1150
GR2530007	P και T	G11	Παράνομη συγκομιδή, συλλογή και λήψη	H - Υψηλή	Ασπόνδυλα: *Pinna nobilis* Τύποι Οικοτόπου: 1170, 1150

Κωδικός περιοχής NATURA 2000	Πίεση / Απειλή	Πιέσεις/ απειλές		Σημασία πίεσης / απειλής	Είδος/Τ.Ο. που επηρεάζεται από την πίεση / απειλή
		Κωδικός Πίεσης / Απειλής	Ονομασία Πίεσης/ Απειλής		
GR2530007	P και T	G12	Τυχαία θανάτωση (λόγω δραστηριοτήτων αλιείας και κυνηγιού)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus. Tursiops truncatus, Stenella coeruleoalba, Delphinus delphis, Grampus griseus* Ερπετά: *Caretta caretta, Chelonia mydas*
GR2530007	P και T	G12	Τυχαία θανάτωση (λόγω δραστηριοτήτων αλιείας και κυνηγιού)	H - Υψηλή	Ασπόνδυλα: *Pinna nobilis*
GR2530007	P και T	G15	Τροποποίηση των παράκτιων συνθηκών για θαλάσσια υδατοκαλλιέργεια	M - Μέτρια	Τύπος Οικοτόπου: 1110, 1120, 1170 Θηλαστικά: *Tursiops truncatus, Monachus monachus*
GR2530007	P και T	G15	Τροποποίηση των παράκτιων συνθηκών για θαλάσσια υδατοκαλλιέργεια	H - Υψηλή	Ασπόνδυλα: *Pinna nobilis*
GR2530007	P και T	G16	Θαλάσσια υδατοκαλλιέργεια που προκαλεί θαλάσσια ρύπανση	M - Μέτρια	Τύπος Οικοτόπου: 1110, 1120, 1170 Θηλαστικά: *Tursiops truncatus, Monachus monachus*
GR2530007	P και T	G16	Θαλάσσια υδατοκαλλιέργεια που προκαλεί θαλάσσια ρύπανση	H - Υψηλή	Ασπόνδυλα: *Pinna nobilis*
GR2530007	T	G16	Θαλάσσια υδατοκαλλιέργεια που προκαλεί θαλάσσια ρύπανση	H - Υψηλή	Τύπος Οικοτόπου: 1150
GR2530007	P και T	G19	Άλλες επιπτώσεις από τη θαλάσσια υδατοκαλλιέργεια, συμπεριλαμβανομένων των υποδομών	M - Μέτρια	Τύπος Οικοτόπου: 1110, 1120, 1170 Θηλαστικά: *Tursiops truncatus, Monachus monachus*
GR2530007	P και T	G19	Άλλες επιπτώσεις από τη θαλάσσια υδατοκαλλιέργεια, συμπεριλαμβανομένων των υποδομών	H - Υψηλή	Ασπόνδυλα: *Pinna nobilis*
GR2530007	T	G19	Άλλες επιπτώσεις από τη θαλάσσια υδατοκαλλιέργεια, συμπεριλαμβανομένων των υποδομών	H - Υψηλή	Τύπος Οικοτόπου: 1150
GR2530007	T	H08	Άλλες ανθρώπινες οχλήσεις και διαταραχές	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Tursiops truncatus, Stenella coeruleoalba, Delphinus delphis και Grampus griseus*
GR2530007	P	I01	Εισβλητικά ξενικά είδη που αφορούν την ΕΕ	H - Υψηλή	Ασπόνδυλα: *Pinna nobilis*
GR2530007	T	I01	Εισβλητικά ξενικά είδη που αφορούν την ΕΕ	H - Υψηλή	Τύποι Οικοτόπου: 1120, 1170. Ασπόνδυλα: *Pinna nobilis*
GR2530007	P και T	I02	Άλλα εισβλητικά ξενικά είδη (εκτός των ειδών που αφορούν την ΕΕ)	H - Υψηλή	Τύποι Οικοτόπου: 1120, 1170

Κωδικός περιοχής NATURA 2000	Πίεση / Απειλή	Πιέσεις/ απειλές		Σημασία πίεσης / απειλής	Είδος/Τ.Ο. που επηρεάζεται από την πίεση / απειλή
		Κωδικός Πίεσης / Απειλής	Ονομασία Πίεσης/ Απειλής		
GR2530007	P και T	J02	Μεικτής προέλευσης ρύπανση θαλάσσιων υδάτων (θαλάσσια και παράκτια)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*. *Tursiops truncatus*, *Stenella coeruleoalba*, *Delphinus delphis*, *Grampus griseus* Ασπόνδυλα: *Pinna nobilis* Τύποι Οικοτόπου: 1120, 1170 Ερπετά: *Caretta caretta, Chelonia mydas*
GR2530007	T	L06	Διαειδικές σχέσεις (ανταγωνισμός, θήρευση, παρασιτισμός, παθογόνα)	H - Υψηλή	Ασπόνδυλα*: Pinna nobilis*
GR2530007	P και T	M07	Καταιγίδες, κυκλώνες	M - Μέτρια	Θηλαστικά*: Monachus monachus*
GR2530007	P και T	N01	Μεταβολές θερμοκρασίας (π.χ. άνοδος θερμοκρασίας & ακραίες τιμές) λόγω κλιματικής αλλαγής	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 1110, 1120, 1150, 1170, 8330 Ερπετά: *Caretta caretta, Chelonia mydas*
GR2530007	P και T	N01	Μεταβολές θερμοκρασίας (π.χ. άνοδος θερμοκρασίας & ακραίες τιμές) λόγω κλιματικής αλλαγής	H - Υψηλή	Ασπόνδυλα*: Pinna nobilis*
GR2530007	P και T	N04	Μεταβολές της στάθμης της θάλασσας και της έκθεσης (παράκτιων βιοκοινοτήτων) στον κυματισμό λόγω κλιματικής αλλαγής	M - Μέτρια	Ερπετά: *Caretta caretta, Chelonia mydas* Θηλαστικά*: Monachus monachus* Τύποι Οικοτόπου: 1110, 1120, 1150, 1170, 8330
GR2530007	P και T	N05	Αλλαγή της θέσης, του μεγέθους και / ή της ποιότητας των ενδιαιτημάτων λόγω κλιματικής αλλαγής	M - Μέτρια	Ερπετά: *Caretta caretta, Chelonia mydas* Θηλαστικά*: Monachus monachus.* Τύποι Οικοτόπου: 1110, 1120, 1150, 1170, 8330
GR2530007	P και T	N05	Αλλαγή της θέσης, του μεγέθους και / ή της ποιότητας των ενδιαιτημάτων λόγω κλιματικής αλλαγής	H - Υψηλή	*Ασπόνδυλα: Pinna nobilis*
GR2530007	P και T	N06	Αποσυγχρονισμός των βιολογικών / οικολογικών διεργασιών λόγω κλιματικής αλλαγής	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 1110, 1120, 1150, 1170, 8330
GR2530007	P και T	N06	Αποσυγχρονισμός των βιολογικών / οικολογικών διεργασιών λόγω κλιματικής αλλαγής	H - Υψηλή	Ασπόνδυλα*: Pinna nobilis*
GR2530007	T	Xe	Πιέσεις και απειλές έξω από το έδαφος της ΕΕ	M - Μέτρια	Θηλαστικά*: Monachus monachus.* *Ερπετά: Caretta caretta, Chelonia mydas*
GR2530007	T	Xo	Πιέσεις και απειλές έξω από το κράτος μέλος της ΕΕ	M - Μέτρια	Θηλαστικά*: Monachus monachus.* *Ερπετά: Caretta caretta, Chelonia mydas*

Κωδικός περιοχής NATURA 2000	Πίεση / Απειλή	Πιέσεις/ απειλές		Σημασία πίεσης / απειλής	Είδος/Τ.Ο. που επηρεάζεται από την πίεση / απειλή
		Κωδικός Πίεσης / Απειλής	Ονομασία Πίεσης/ Απειλής		
GR2540001	P και T	A01	Μετατροπή σε γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 1410, 92C0, 92D0, 9320, 9540
GR2540001	P και T	A02	Μετατροπή σε διαφορετικού είδους γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 1410, 92C0, 92D0, 9320, 9540
GR2540001	P	A05	Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κλπ.)	M - Μέτρια	Ερπετά: *Testudo marginata, Testudo hermanni*
GR2540001	P	A09	Υπερβόσκηση (*)	H - Υψηλή	Ερπετά: *Testudo marginata, Testudo hermanni*
GR2540001	P και T	A09	Υπερβόσκηση (*)	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 1410, 5340, 9320, 9340, 9350, 951B, 9540
GR2540001	P και T	A10	Υποβόσκηση (*)	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 5340, 9320, 9340, 9350, 951B, 9540
GR2540001	P	A21	Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία	H - Υψηλή	Ερπετά: *Mauremys rivulata*
GR2540001	P	A21	Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία	M - Μέτρια	Ερπετά: *Testudo marginata, Testudo hermanni*
GR2540001	P και T	A21	Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*. Τύποι Οικοτόπου: 1410, 92C0, 92D0, 9320, 9540
GR2540001	P και T	A28	Γεωργικές δραστηριότητες που προκαλούν θαλάσσια ρύπανση	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2540001	P και T	A30	Άντληση από υπόγεια, επιφανειακά ή μικτά ύδατα για γεωργία	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 1410, 92C0, 92D0, 9320, 9540
GR2540001	P	A31	Αποστράγγιση για χρήση ως γεωργική γη	H - Υψηλή	Ερπετά: *Mauremys rivulata*
GR2540001	P και T	B07	Απομάκρυνση των νεκρών και ασθενών δένδρων, συμπεριλαμβανομένων των υπολειμμάτων αυτών	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Barbastella barbastellus*
GR2540001	P και T	B08	Απομάκρυνση μεγάλων σε ηλικία δέντρων (εξαιρουμένων των νεκρών δένδρων)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Barbastella barbastellus*
GR2540001	P και T	D01	Αιολική, κυματική και παλιρροιακή ενέργεια, συμπεριλαμβανομένης της υποδομής	H - Υψηλή	Θηλαστικά: *Chiroptera*
GR2540001	P και T	E01	Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Canis aureus*. Τύποι Οικοτόπου: 1410, 92C0, 92D0, 9320, 9340, 9350, 9540.
GR2540001	P και T	E01	Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες)	H - Υψηλή	Θηλαστικά: *Chiroptera*.

Κωδικός περιοχής NATURA 2000	Πίεση / Απειλή	Πιέσεις/ απειλές		Σημασία πίεσης / απειλής	Είδος/Τ.Ο. που επηρεάζεται από την πίεση / απειλή
		Κωδικός Πίεσης / Απειλής	Ονομασία Πίεσης/ Απειλής		
					Τύπος Οικοτόπου: 2110
GR2540001	P και T	F01	Μετατροπή από άλλες χρήσεις γης σε κατοικίες, οικισμούς ή περιοχές αναψυχής (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της τροποποίησης των ακτών, των εκβολών και των παράκτιων συνθηκών)	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 1410, 2110, 2120, 92C0, 92D0, 9320, 9340, 9350, 9540.
GR2540001	T	F02	Κατασκευή ή τροποποίηση (π.χ. στέγασης και οικισμών) σε υφιστάμενους αστικούς ή χώρους ψυχαγωγίας	H - Υψηλή	Θηλαστικά: *Chiroptera*
GR2540001	P και T	F03	Μετατροπή από άλλες χρήσεις γης σε εμπορικές / βιομηχανικές περιοχές (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της τροποποίησης των ακτών, των εκβολών και των παράκτιων συνθηκών)	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 1410, 2110, 5330, 92C0, 92D0, 9320, 9340, 9350, 9540.
GR2540001	P και T	F06	Ανάπτυξη και συντήρηση παραλιών για τουρισμό και αναψυχή, αποκατάσταση και καθαρισμός παραλίας	M - Μέτρια	Ερπετά: *Caretta caretta*
GR2540001	P και T	F07	Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής	M - Μέτρια	Ερπετά: *Caretta caretta* (θαλάσσιο και χερσαίο περιβάλλον), *Chelonia mydas* *Θηλαστικά: Monachus monachus.*
GR2540001	P και T	F07	Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής	H - Υψηλή	Θηλαστικά: *Chiroptera, Monachus monachus (θερινούς μήνες)* Ασπόνδυλα: *Pinna nobilis* *Ερπετά: Caretta caretta* (θαλάσσιο και χερσαίο περιβάλλον- θερινούς μήνες)
GR2540001	P και T	F08	Τροποποίηση των συνθηκών των ακτών, των εκβολών και των παράκτιων περιοχών, για ανάπτυξη, χρήση και προστασία των οικιστικών, εμπορικών, βιομηχανικών και ψυχαγωγικών υποδομών και περιοχών (συμπεριλαμβανομένων έργων προστασίας από την άνοδο της στάθμης της θάλασσας ή των έργων και υποδομών προστασίας των ακτών)	M - Μέτρια	Ερπετά: *Caretta caretta* (χερσαίο περιβάλλον), Θηλαστικά: *Monachus monachus.*
GR2540001	P και T	F20	Οικιακές δραστηριότητες ή δραστηριότητες αναψυχής και σχετιζόμενες δομές που προκαλούν θαλάσσια ρύπανση (εξαιρουμένης της μακρο- και μικρο- σωματιδιακής ρύπανσης)	M - Μέτρια	Ασπόνδυλα: *Pinna nobilis* *Θηλαστικά: Monachus monachus.*
GR2540001	P και T	F21	Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που προκαλούν θαλάσσια ρύπανση (εξαιρουμένης της θαλάσσιας μακρο- και μικρο-σωματιδιακής ρύπανσης)	M - Μέτρια	Ασπόνδυλα: *Pinna nobilis* *Θηλαστικά: Monachus monachus.*
GR2540001	P και T	F22	Οικιστικές ή ψυχαγωγικές δραστηριότητες και δομές που προκαλούν θαλάσσια μακρο- και μικρο-σωματιδιακή ρύπανση (π.χ. πλαστικές σακούλες, πολυστερίνη)	M - Μέτρια	Ερπετά: *Caretta caretta* (θαλάσσιο περιβάλλον), *Chelonia mydas*,

Κωδικός περιοχής NATURA 2000	Πίεση / Απειλή	Πιέσεις/ απειλές		Σημασία πίεσης / απειλής	Είδος/Τ.Ο. που επηρεάζεται από την πίεση / απειλή
		Κωδικός Πίεσης / Απειλής	Ονομασία Πίεσης/ Απειλής		
					Θηλαστικά: Monachus monachus.
GR2540001	P και T	F23	Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που προκαλούν θαλάσσια μικρο- και μακρο-σωματιδιακή ρύπανση (π.χ. πλαστικές σακούλες, πολυστερίνη)	M - Μέτρια	Ερπετά: *Caretta caretta* (θαλάσσιο περιβάλλον), *Chelonia mydas,* *Θηλαστικά: Monachus monachus.*
GR2540001	P και T	F24	Οικιστικές ή ψυχαγωγικές δραστηριότητες και δομές που παράγουν θόρυβο, φως, θερμότητα ή άλλες μορφές ρύπανσης	M - Μέτρια	Ερπετά: *Caretta caretta* (χερσαίο περιβάλλον) Θηλαστικά: *Monachus monachus*.
GR2540001	P και T	F25	Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που παράγουν θόρυβο, φως ή θερμότητα ή άλλες μορφές ρύπανσης	M - Μέτρια	Ερπετά: *Caretta caretta* (χερσαίο περιβάλλον), Θηλαστικά: *Monachus monachus.*
GR2540001	P και T	G01	Συγκομιδή θαλάσσιων αλιευμάτων και οστρακοειδών (επαγγελματική, ερασιτεχνική) που προκαλεί μείωση πληθυσμών ειδών/θηραμάτων και όχληση των ειδών	M - Μέτρια	Ερπετά: *Caretta caretta* (θαλάσσιο περιβάλλον), *Chelonia mydas.* *Ασπόνδυλα: Pinna nobilis.* Τύποι Οικοτόπου: 1110, 1170, Θηλαστικά: *Monachus monachus.*
GR2540001	P και T	G01	Συγκομιδή θαλάσσιων αλιευμάτων και οστρακοειδών (επαγγελματική, ερασιτεχνική) που προκαλεί μείωση πληθυσμών ειδών/θηραμάτων και όχληση των ειδών	H - Υψηλή	Ερπετά: *Caretta caretta* (θαλάσσιο περιβάλλον)
GR2540001	P και T	G03	Συλλογή θαλάσσιων αλιευμάτων και οστρακοειδών (επαγγελματική, ερασιτεχνική) που προκαλεί φυσικές απώλειες και διαταραχή των βενθικών ενδιαιτημάτων	H - Υψηλή	Ασπόνδυλα: *Pinna nobilis*
GR2540001	P και T	G10	Παράνομο κυνήγι/θανάτωση	H - Υψηλή	Ερπετά: *Caretta caretta* (θαλάσσιο περιβάλλον). *Ασπόνδυλα: Pinna nobilis*
GR2540001	P και T	G10	Παράνομο κυνήγι/θανάτωση	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Canis aureus.* *Ερπετά: Caretta caretta* (θαλάσσιο περιβάλλον), *Chelonia mydas*, *Θηλαστικά: Monachus monachus.*
GR2540001	P και T	G11	Παράνομη συγκομιδή, συλλογή και λήψη	H - Υψηλή	Ασπόνδυλα: *Pinna nobilis*
GR2540001	P και T	G11	Παράνομη συγκομιδή, συλλογή και λήψη	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 1110, 1120, 1170
GR2540001	P και T	G12	Τυχαία θανάτωση (λόγω δραστηριοτήτων αλιείας και κυνηγιού)	H - Υψηλή	Ερπετά: *Caretta caretta* (θαλάσσιο περιβάλλον). Ασπόνδυλα: *Pinna nobilis.* Τύπος Οικοτόπου: 1170

Κωδικός περιοχής NATURA 2000	Πίεση / Απειλή	Πιέσεις/ απειλές		Σημασία πίεσης / απειλής	Είδος/Τ.Ο. που επηρεάζεται από την πίεση / απειλή
		Κωδικός Πίεσης / Απειλής	Ονομασία Πίεσης/ Απειλής		
GR2540001	P και T	G12	Τυχαία θανάτωση (λόγω δραστηριοτήτων αλιείας και κυνηγιού)	M - Μέτρια	Ερπετά: *Caretta caretta* (θαλάσσιο περιβάλλον), *Chelonia mydas*. Τύποι Οικοτόπου: 1110, 1120, Θηλαστικά: *Monachus monachus*.
GR2540001	P και T	G13	Δηλητηρίαση ζώων (εξαιρουμένης της δηλητηρίασης με μόλυβδο)	H - Υψηλή	Θηλαστικά: *Canis aureus*
GR2540001	T	H04	Βανδαλισμός ή εμπρησμός	H - Υψηλή	Θηλαστικά: *Chiroptera*
GR2540001	P και T	H08	Άλλες ανθρώπινες οχλήσεις και διαταραχές	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Canis aureus, Chiroptera*
GR2540001	Π	I01	Εισβλητικά ξενικά είδη που αφορούν την ΕΕ	H - Υψηλή	Ασπόνδυλα: *Pinna nobilis*
GR2540001	T	I01	Εισβλητικά ξενικά είδη που αφορούν την ΕΕ	H - Υψηλή	Ασπόνδυλα: *Pinna nobilis*. Τύποι Οικοτόπου: 1110, 1120, 1170
GR2540001	P και T	I02	Άλλα εισβλητικά ξενικά είδη (εκτός των ειδών που αφορούν την ΕΕ)	H - Υψηλή	Τύποι Οικοτόπου: 1110, 1120, 1170
GR2540001	P και T	J02	Μεικτής προέλευσης ρύπανση θαλάσσιων υδάτων (θαλάσσια και παράκτια)	M - Μέτρια	Ερπετά: *Caretta caretta* (θαλάσσιο περιβάλλον), *Chelonia mydas*. Ασπόνδυλα: *Pinna nobilis*, Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2540001	P	L01	Αβιοτικές φυσικές διεργασίες (π.χ. διάβρωση, συσσώρευση ιλύος, ξήρανση, βύθιση, αλάτωση)	M - Μέτρια	Ερπετά: *Caretta caretta* (χερσαίο περιβάλλον)
GR2540001	P και T	L05	Μειωμένη γονιμότητα/ γενετική κατάπτωση (π.χ. αιμομιξία ή ενδογαμία)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Canis aureus*
GR2540001	P	L06	Διαειδικές σχέσεις (ανταγωνισμός, θήρευση, παρασιτισμός, παθογόνα)	H - Υψηλή	Ερπετά: *Caretta caretta* (χερσαίο περιβάλλον)
GR2540001	T	L06	Διαειδικές σχέσεις (ανταγωνισμός, θήρευση, παρασιτισμός, παθογόνα)	M - Μέτρια	Ασπόνδυλα: *Pinna nobilis*
GR2540001	P	M07	Καταιγίδες, κυκλώνες	H - Υψηλή	Ερπετά: *Caretta caretta* (χερσαίο περιβάλλον)
GR2540001	P και T	M07	Καταιγίδες, κυκλώνες	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2540001	P	M08	Πλημμύρες (φυσικές διεργασίες)	H - Υψηλή	Ερπετά: *Caretta caretta* (χερσαίο περιβάλλον)
GR2540001	P	N01	Μεταβολές θερμοκρασίας (π.χ. άνοδος θερμοκρασίας & ακραίες τιμές) λόγω κλιματικής αλλαγής	H - Υψηλή	Τύποι Οικοτόπου: 1110, 1120, 1170, 8330

Κωδικός περιοχής NATURA 2000	Πίεση / Απειλή	Πιέσεις/ απειλές		Σημασία πίεσης / απειλής	Είδος/Τ.Ο. που επηρεάζεται από την πίεση / απειλή
		Κωδικός Πίεσης / Απειλής	Ονομασία Πίεσης/ Απειλής		
GR2540001	P	N01	Μεταβολές θερμοκρασίας (π.χ. άνοδος θερμοκρασίας & ακραίες τιμές) λόγω κλιματικής αλλαγής	M - Μέτρια	Ασπόνδυλα: *Pinna nobilis*
GR2540001	T	N01	Μεταβολές θερμοκρασίας (π.χ. άνοδος θερμοκρασίας & ακραίες τιμές) λόγω κλιματικής αλλαγής	H - Υψηλή	Ερπετά: *Mauremys rivulata.* Τύποι Οικοτόπου: 1110, 1120, 1170, 8330
GR2540001	T	N01	Μεταβολές θερμοκρασίας (π.χ. άνοδος θερμοκρασίας & ακραίες τιμές) λόγω κλιματικής αλλαγής	M - Μέτρια	Ερπετά: *Chelonia mydas, Caretta caretta* (χερσαίο περιβάλλον), *Testudo hermanni, Testudo marginata.* Ασπόνδυλα: *Pinna nobilis*
GR2540001	P και T	N04	Μεταβολές της στάθμης της θάλασσας και της έκθεσης (παράκτιων βιοκοινοτήτων) στον κυματισμό λόγω κλιματικής αλλαγής	H - Υψηλή	Τύποι Οικοτόπου: 1110, 1120, 1170, 8330
GR2540001	T	N04	Μεταβολές της στάθμης της θάλασσας και της έκθεσης (παράκτιων βιοκοινοτήτων) στον κυματισμό λόγω κλιματικής αλλαγής	M - Μέτρια	Ερπετά: *Chelonia mydas, Caretta caretta* (χερσαίο περιβάλλον) Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2540001	P	N04	Μεταβολές της στάθμης της θάλασσας και της έκθεσης (παράκτιων βιοκοινοτήτων) στον κυματισμό λόγω κλιματικής αλλαγής	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2540001	P	N05	Αλλαγή της θέσης, του μεγέθους και / ή της ποιότητας των ενδιαιτημάτων λόγω κλιματικής αλλαγής	H - Υψηλή	Τύποι Οικοτόπου: 1110, 1120, 1170, 8330
GR2540001	P	N05	Αλλαγή της θέσης, του μεγέθους και / ή της ποιότητας των ενδιαιτημάτων λόγω κλιματικής αλλαγής	M - Μέτρια	Ασπόνδυλα: *Pinna nobilis,* Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2540001	T	N05	Αλλαγή της θέσης, του μεγέθους και / ή της ποιότητας των ενδιαιτημάτων λόγω κλιματικής αλλαγής	H - Υψηλή	Ερπετά: *Mauremys rivulata.* Τύποι Οικοτόπου: 1110, 1120, 1170, 8330
GR2540001	T	N05	Αλλαγή της θέσης, του μεγέθους και / ή της ποιότητας των ενδιαιτημάτων λόγω κλιματικής αλλαγής	M - Μέτρια	Ερπετά: *Testudo hermanni, Testudo marginata, Chelonia mydas, Caretta caretta* Ασπόνδυλα: *Pinna nobilis* Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2540001	P και T	N06	Αποσυγχρονισμός των βιολογικών / οικολογικών διεργασιών λόγω κλιματικής αλλαγής	M - Μέτρια	Ασπόνδυλα: *Pinna nobilis*
GR2540001	P	Xe	Πιέσιες και απειλές έξω από το έδαφος της ΕΕ	M - Μέτρια	*Ερπετά: Caretta caretta* (θαλάσσιο περιβάλλον), *Chelonia mydas*
GR2540001	T	Xe	Πιέσιες και απειλές έξω από το έδαφος της ΕΕ	M - Μέτρια	*Ερπετά: Caretta caretta* (θαλάσσιο περιβάλλον), *Chelonia mydas,* Θηλαστικά: *Monachus monachus*

Κωδικός περιοχής NATURA 2000	Πίεση / Απειλή	Πιέσεις/ απειλές		Σημασία πίεσης / απειλής	Είδος/Τ.Ο. που επηρεάζεται από την πίεση / απειλή
		Κωδικός Πίεσης / Απειλής	Ονομασία Πίεσης/ Απειλής		
GR2540001	P	Xo	Πιέσεις και απειλές έξω από το κράτος μέλος της ΕΕ	M - Μέτρια	Ερπετά: *Caretta caretta* (θαλάσσιο περιβάλλον), *Chelonia mydas*
GR2540001	T	Xo	Πιέσεις και απειλές έξω από το κράτος μέλος της ΕΕ	M - Μέτρια	Ερπετά: *Caretta caretta* (θαλάσσιο περιβάλλον), *Chelonia mydas,* Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2540002	P και T	A01	Μετατροπή σε γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)	H - Υψηλή	Χλωρίδα: *Linaria tenuis*
GR2540002	P και T	A01	Μετατροπή σε γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 1410, 3170, 5420, 9320
GR2540002	P και T	A02	Μετατροπή σε διαφορετικού είδους γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)	M - Μέτρια	Τύπος Οικοτόπου: 1410
GR2540002	P	A03	Μετατροπή από μικτές γεωργικές εκμεταλλεύσεις και αγροδασοκομικά συστήματα σε εξειδικευμένη παραγωγή (π.χ. μονοκαλλιέργειες)	M - Μέτρια	Ερπετά: *Testudo marginata, Zamenis situla*
GR2540002	P	A05	Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κλπ.)	M - Μέτρια	Ερπετά: *Testudo marginata, Zamenis situla*
GR2540002	P και T	A14	Κτηνοτροφία (χωρίς βόσκηση)	M - Μέτρια	Τύπος Οικοτόπου: 8210
GR2540002	P	A21	Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία	H - Υψηλή	Ερπετά: *Mauremys rivulata*
GR2540002	P	A21	Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Miniopterus schreibersii.* Ερπετά: *Testudo marginata, Zamenis situla.* Χλωρίδα: *Linaria tenuis.* Τύπος Οικοτόπου: 1410
GR2540002	T	A21	Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Miniopterus schreibersii.* *Χλωρίδα: Linaria tenuis.* Τύπος Οικοτόπου: 1410
GR2540002	P και T	A24	Πρακτικές διαχείρισης αποβλήτων στη γεωργία	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Miniopterus schreibersii*
GR2540002	P και T	A28	Γεωργικές δραστηριότητες που προκαλούν θαλάσσια ρύπανση	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2540002	P	E01	Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Canis aureus*

Κωδικός περιοχής NATURA 2000	Πίεση / Απειλή	Πιέσεις/ απειλές		Σημασία πίεσης / απειλής	Είδος/Τ.Ο. που επηρεάζεται από την πίεση / απειλή
		Κωδικός Πίεσης / Απειλής	Ονομασία Πίεσης/ Απειλής		
GR2540002	T	E01	Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Canis aureus, Miniopterus schreibersii*
GR2540002	P και T	F01	Μετατροπή από άλλες χρήσεις γης σε κατοικίες, οικισμούς ή περιοχές αναψυχής (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της τροποποίησης των ακτών, των εκβολών και των παράκτιων συνθηκών)	H - Υψηλή	Χλωρίδα: *Linaria tenuis, Saponaria jagelii.* Τύποι Οικοτόπου: 2110, 2250
GR2540002	P και T	F01	Μετατροπή από άλλες χρήσεις γης σε κατοικίες, οικισμούς ή περιοχές αναψυχής (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της τροποποίησης των ακτών, των εκβολών και των παράκτιων συνθηκών)	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 5420, 9320
GR2540002	P και T	F05	Δημιουργία ή ανάπτυξη υποδομών αθλητισμού, τουρισμού και αναψυχής (εκτός των αστικών ή ψυχαγωγικών περιοχών)	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 2250, 2260
GR2540002	P και T	F06	Ανάπτυξη και συντήρηση παραλιών για τουρισμό και αναψυχή, αποκατάσταση και καθαρισμός παραλίας	H - Υψηλή	Χλωρίδα: *Linaria tenuis, Saponaria jagelii* Τύποι Οικοτόπου:2110, 2120, 2250, 2260
GR2540002	P και T	F06	Ανάπτυξη και συντήρηση παραλιών για τουρισμό και αναψυχή, αποκατάσταση και καθαρισμός παραλίας	M - Μέτρια	Ερπετά: *Caretta caretta*
GR2540002	P και T	F07	Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής	H - Υψηλή	Θηλαστικά: *Monachus monachus.* Ερπετά: *Caretta caretta.* *Χλωρίδα: Saponaria jagelii.* Τύποι Οικοτόπου: 2110, 2120, 2250, 2190, 2260
GR2540002	P και T	F07	Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus.* Ερπετά: *Caretta caretta.* Τύποι Οικοτόπου: 5420, 9320
GR2540002	P και T	F08	Τροποποίηση των συνθηκών των ακτών, των εκβολών και των παράκτιων περιοχών, για ανάπτυξη, χρήση και προστασία των οικιστικών, εμπορικών, βιομηχανικών και ψυχαγωγικών υποδομών και περιοχών (συμπεριλαμβανομένων έργων προστασίας από την άνοδο της στάθμης της θάλασσας ή των έργων και υποδομών προστασίας των ακτών)	M - Μέτρια	Ερπετά: *Caretta caretta*
GR2540002	P και T	F08	Τροποποίηση των συνθηκών των ακτών, των εκβολών και των παράκτιων περιοχών, για ανάπτυξη, χρήση και προστασία των οικιστικών, εμπορικών, βιομηχανικών και ψυχαγωγικών υποδομών και περιοχών (συμπεριλαμβανομένων έργων προστασίας από την άνοδο της στάθμης της θάλασσας ή των έργων και υποδομών προστασίας των ακτών)	H - Υψηλή	Θηλαστικά: *Monachus monachus*

Κωδικός περιοχής NATURA 2000	Πίεση / Απειλή	Πιέσεις/ απειλές		Σημασία πίεσης / απειλής	Είδος/Τ.Ο. που επηρεάζεται από την πίεση / απειλή
		Κωδικός Πίεσης / Απειλής	Ονομασία Πίεσης/ Απειλής		
GR2540002	P και T	F20	Οικιακές δραστηριότητες ή δραστηριότητες αναψυχής και σχετιζόμενες δομές που προκαλούν θαλάσσια ρύπανση (εξαιρουμένης της μακρο- και μικρο- σωματιδιακής ρύπανσης)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2540002	P και T	F21	Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που προκαλούν θαλάσσια ρύπανση (εξαιρουμένης της θαλάσσιας μακρο- και μικρο-σωματιδιακής ρύπανσης)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2540002	P και T	F23	Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που προκαλούν θαλάσσια μικρο- και μακρο-σωματιδιακή ρύπανση (π.χ. πλαστικές σακούλες, πολυστερίνη)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2540002	P και T	F24	Οικιστικές ή ψυχαγωγικές δραστηριότητες και δομές που παράγουν θόρυβο, φως, θερμότητα ή άλλες μορφές ρύπανσης	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus.* Ερπετά: *Caretta caretta*
GR2540002	P και T	F25	Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που παράγουν θόρυβο, φως ή θερμότητα ή άλλες μορφές ρύπανσης	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus.* Ερπετά: *Caretta caretta*
GR2540002	P και T	F33	Άντληση των υπόγειων και επιφανειακών υδάτων (συμπεριλαμβανομένου του θαλάσσιου) για δημόσια ύδρευση και ψυχαγωγική χρήση	M - Μέτρια	Χλωρίδα: *Saponaria jagelii, Linaria tenuis* Τύποι Οικοτόπου: 2110, 2120, 2250, 3170, 5420 Θηλαστικά: *Miniopterus schreibersii* Ερπετά: *Testudo marginata, Zamenis situla*
GR2540002	P και T	G10	Παράνομο κυνήγι/θανάτωση	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus, Canis aureus*
GR2540002	P και T	G13	Δηλητηρίαση ζώων (εξαιρουμένης της δηλητηρίασης με μόλυβδο)	H - Υψηλή	Θηλαστικά: *Canis aureus*
GR2540002	P και T	H08	Άλλες ανθρώπινες οχλήσεις και διαταραχές	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Canis aureus.* *Χλωρίδα: Saponaria jagelii*
GR2540002	P και T	I	Ξενικά και προβληματικά είδη	M - Μέτρια	Χλωρίδα: *Linaria tenuis*
GR2540002	P και T	I02	Άλλα εισβλητικά ξενικά είδη (εκτός των ειδών που αφορούν την ΕΕ)	M - Μέτρια	Τύπος Οικοτόπου: 2120, 2250, 2190
GR2540002	P και T	J02	Μεικτής προέλευσης ρύπανση θαλάσσιων υδάτων (θαλάσσια και παράκτια)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2540002	P	L01	Αβιοτικές φυσικές διεργασίες (π.χ. διάβρωση, συσσώρευση ιλύος, ξήρανση, βύθιση, αλάτωση)	M - Μέτρια	Ερπετά: *Caretta caretta*
GR2540002	P	L05	Μειωμένη γονιμότητα/ γενετική κατάπτωση (π.χ. αιμομιξία ή ενδογαμία)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Canis aureus*

Κωδικός περιοχής NATURA 2000	Πίεση / Απειλή	Πιέσεις/ απειλές		Σημασία πίεσης / απειλής	Είδος/Τ.Ο. που επηρεάζεται από την πίεση / απειλή
		Κωδικός Πίεσης / Απειλής	Ονομασία Πίεσης/ Απειλής		
GR2540002	P και T	L06	Διαειδικές σχέσεις (ανταγωνισμός, θήρευση, παρασιτισμός, παθογόνα)	H - Υψηλή	Ερπετά: *Caretta caretta*
GR2540002	P	L06	Διαειδικές σχέσεις (ανταγωνισμός, θήρευση, παρασιτισμός, παθογόνα)	M - Μέτρια	Χλωρίδα: *Linaria tenuis*
GR2540002	P	M07	Καταιγίδες, κυκλώνες	H - Υψηλή	Ερπετά: *Caretta caretta*
GR2540002	P και T	M07	Καταιγίδες, κυκλώνες	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2540002	P	M08	Πλημμύρες (φυσικές διεργασίες)	H - Υψηλή	Ερπετά: *Caretta caretta*
GR2540002	P και T	M09	Φωτιά (φυσικής προέλευσης)	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 5420, 9320
GR2540002	T	N01	Μεταβολές θερμοκρασίας (π.χ. άνοδος θερμοκρασίας & ακραίες τιμές) λόγω κλιματικής αλλαγής	M - Μέτρια	Ερπετά: *Caretta caretta, Testudo marginata, Zamenis situla*
GR2540002	T	N01	Μεταβολές θερμοκρασίας (π.χ. άνοδος θερμοκρασίας & ακραίες τιμές) λόγω κλιματικής αλλαγής	H - Υψηλή	Ερπετά: *Mauremys rivulata*
GR2540002	P	N04	Μεταβολές της στάθμης της θάλασσας και της έκθεσης (παράκτιων βιοκοινοτήτων) στον κυματισμό λόγω κλιματικής αλλαγής	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2540002	T	N04	Μεταβολές της στάθμης της θάλασσας και της έκθεσης (παράκτιων βιοκοινοτήτων) στον κυματισμό λόγω κλιματικής αλλαγής	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus.* Ερπετά: *Caretta caretta* Τύποι Οικοτόπου:2110, 2120, 2190, 2250, 2260
GR2540002	P και T	N05	Αλλαγή της θέσης, του μεγέθους και / ή της ποιότητας των ενδιαιτημάτων λόγω κλιματικής αλλαγής	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2540002	T	N09	Άλλες μεταβολές των αβιοτικών συνθηκών που σχετίζονται με το κλίμα	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 1410, 3170
GR2540003	P	A01	Μετατροπή σε γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)	H - Υψηλή	Ασπόνδυλα: *Albinaria haessleini*
GR2540003	P και T	A01	Μετατροπή σε γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)	H - Υψηλή	Τύποι Οικοτόπου: 3280, 72A0, 92A0, 92D0
GR2540003	P και T	A01	Μετατροπή σε γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 1410, 2110, 2120, 2190, 6420
GR2540003	P και T	A02	Μετατροπή σε διαφορετικού είδους γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)	H - Υψηλή	Τύποι Οικοτόπου: 3280, 72A0, 92A0, 92D0

Κωδικός περιοχής NATURA 2000	Πίεση / Απειλή	Πιέσεις/ απειλές		Σημασία πίεσης / απειλής	Είδος/Τ.Ο. που επηρεάζεται από την πίεση / απειλή
		Κωδικός Πίεσης / Απειλής	Ονομασία Πίεσης/ Απειλής		
GR2540003	P και T	A02	Μετατροπή σε διαφορετικού είδους γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 1410, 2110, 2120, 6420
GR2540003	R	A03	Μετατροπή από μικτές γεωργικές εκμεταλλεύσεις και αγροδασοκομικά συστήματα σε εξειδικευμένη παραγωγή (π.χ. μονοκαλλιέργειες)	M - Μέτρια	Ερπετά: *Testudo marginata, Testudo hermanni, Zamenis situla, Elaphe quatuorlineata*
GR2540003	P και T	A05	Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κλπ.)	H - Υψηλή	Τύποι Οικοτόπου: 3280, 72A0, 92A0, 92D0
GR2540003	P και T	A05	Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κλπ.)	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 1410, 2110, 2120, 6420
GR2540003	P	A05	Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κλπ.)	M - Μέτρια	Ερπετά: *Testudo marginata, Testudo hermanni, Zamenis situla, Elaphe quatuorlineata*
GR2540003	P και T	A09	Υπερβόσκηση (*)	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 1410, 72A0, 92A0, 92D0
GR2540003	P και T	A11	Καύση για γεωργικούς σκοπούς	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Lutra lutra*
GR2540003	P και T	A20	Χρήση συνθετικών (ορυκτών) λιπασμάτων σε γεωργικές εκτάσεις	H - Υψηλή	Τύποι Οικοτόπου: 3280, 72A0, 92A0, 92D0
GR2540003	P και T	A20	Χρήση συνθετικών (ορυκτών) λιπασμάτων σε γεωργικές εκτάσεις	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 1410, 6420, 2110, 2120 Ερπετά: *Elaphe quatuorlineata, Testudo hermanni, Testudo marginata, Zamenis sítula, Emys orbicularis, Mauremys rivulata* Θηλαστικά: *Lutra lutra, Myotis capaccinsideii*
GR2540003	P	A21	Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία	H - Υψηλή	Ερπετά: *Emys orbicularis, Mauremys rivulata.* Τύποι Οικοτόπου: 3280, 72A0, 92A0, 92D0
GR2540003	P	A21	Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Lutra lutra, Myotis capaccinsideii.* *Ερπετά: Testudo marginata, Testudo hermanni, Zamenis situla, Elaphe quatuorlineata.* Τύποι Οικοτόπου: 1410, 2110, 2120, 2190, 6420
GR2540003	T	A21	Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία	H - Υψηλή	Τύποι Οικοτόπου: 3280, 72A0, 92A0, 92D0
GR2540003	T	A21	Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Lutra lutra, Myotis capaccinsideii.* Τύποι Οικοτόπου: 1410, 2110, 2120, 2190, 6420

Κωδικός περιοχής NATURA 2000	Πίεση / Απειλή	Πιέσεις/ απειλές		Σημασία πίεσης / απειλής	Είδος/Τ.Ο. που επηρεάζεται από την πίεση / απειλή
		Κωδικός Πίεσης / Απειλής	Ονομασία Πίεσης/ Απειλής		
GR2540003	P και T	A26	Γεωργικές δραστηριότητες που προκαλούν διάχυτη ρύπανση σε επιφανειακά ή υπόγεια ύδατα	Η - Υψηλή	Ερπετά: *Emys orbicularis, Mauremys rivulata* Τύποι Οικοτόπου: 3280, 72A0, 92A0, 92D0
GR2540003	P και T	A26	Γεωργικές δραστηριότητες που προκαλούν διάχυτη ρύπανση σε επιφανειακά ή υπόγεια ύδατα	Μ - Μέτρια	Θηλαστικά: *Lutra lutra, Myotis capaccinsideii*
GR2540003	P και T	A28	Γεωργικές δραστηριότητες που προκαλούν θαλάσσια ρύπανση	Μ - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2540003	P	A30	Άντληση από υπόγεια, επιφανειακά ή μικτά ύδατα για γεωργία	Η - Υψηλή	Θηλαστικά: *Lutra lutra, Myotis capaccinsideii.* Τύποι Οικοτόπου: 3280, 72A0, 92A0, 92D0
GR2540003	T	A30	Άντληση από υπόγεια, επιφανειακά ή μικτά ύδατα για γεωργία	Η - Υψηλή	Τύποι Οικοτόπου: 3280, 72A0, 92A0, 92D0
GR2540003	P και T	A30	Άντληση από υπόγεια, επιφανειακά ή μικτά ύδατα για γεωργία	Μ - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 1410, 6420
GR2540003	P και T	A33	Τροποποίηση της υδρολογικής ροής ή φυσικής μετατροπής των υδάτινων σωμάτων για τη γεωργία (εξαιρουμένης της ανάπτυξης και της λειτουργίας των φραγμάτων)	Η - Υψηλή	Τύποι Οικοτόπου: 3280, 72A0, 92A0, 92D0
GR2540003	P και T	A33	Τροποποίηση της υδρολογικής ροής ή φυσικής μετατροπής των υδάτινων σωμάτων για τη γεωργία (εξαιρουμένης της ανάπτυξης και της λειτουργίας των φραγμάτων)	Μ - Μέτρια	Θηλαστικά: *Lutra lutra.* Τύποι Οικοτόπου: 1410, 2110, 2120, 2190, 6420 Ερπετά: *Emys orbicularis, Mauremys rivulata*
GR2540003	P και T	B01	Μετατροπή σε δάση από άλλες χρήσεις γης ή αναδάσωση (εξαιρουμένης της αποστράγγισης)	Μ - Μέτρια	Τύπος Οικοτόπου: 2110
GR2540003	P και T	C01	Εξόρυξη ορυκτών (π.χ. πετρώματα, μεταλλεύματα, χαλίκια, άμμος)	Μ - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 1410, 3280, 92A0 Ερπετά: *Emys orbicularis, Mauremys rivulata* Θηλαστικά: *Lutra lutra.*
GR2540003	P και T	E01	Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες)	Μ - Μέτρια	Θηλαστικά: *Canis aureus*
GR2540003	P και T	E01	Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες)	Η - Υψηλή	Τύποι Οικοτόπου: 1410, 2110, 92A0, 2120
GR2540003	P και T	F01	Μετατροπή από άλλες χρήσεις γης σε κατοικίες, οικισμούς ή περιοχές αναψυχής (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της τροποποίησης των ακτών, των εκβολών και των παράκτιων συνθηκών)	Η - Υψηλή	Τύποι Οικοτόπου: 1210, 2110, 2120, 5420, 6420, 92A0, 92D0, 72A0
GR2540003	P και T	F05	Δημιουργία ή ανάπτυξη υποδομών αθλητισμού, τουρισμού και αναψυχής (εκτός των αστικών ή ψυχαγωγικών περιοχών)	Η - Υψηλή	Τύποι Οικοτόπου: 1210, 2110, 2120, 5420, 6420, 92A0, 92D0, 72A0

Κωδικός περιοχής NATURA 2000	Πίεση / Απειλή	Πιέσεις/ απειλές		Σημασία πίεσης / απειλής	Είδος/Τ.Ο. που επηρεάζεται από την πίεση / απειλή
		Κωδικός Πίεσης / Απειλής	Ονομασία Πίεσης/ Απειλής		
GR2540003	P και T	F06	Ανάπτυξη και συντήρηση παραλιών για τουρισμό και αναψυχή, αποκατάσταση και καθαρισμός παραλίας	H - Υψηλή	Ερπετά: *Caretta caretta*
GR2540003	P και T	F06	Ανάπτυξη και συντήρηση παραλιών για τουρισμό και αναψυχή, αποκατάσταση και καθαρισμός παραλίας	M - Μέτρια	Ερπετά: *Caretta caretta*
GR2540003	P	F07	Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής	H - Υψηλή	Θηλαστικά: *Monachus monachus.* Ερπετά: *Caretta caretta* (χερσαίο & θαλάσσιο). *Ασπόνδυλα: Albinaria haessleini.* Τύποι Οικοτόπου: 1210, 2110, 2120, 2190, 5420, 6420, 92A0, 92D0, 72A0
GR2540003	P	F07	Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus.* Ερπετά: *Caretta caretta* (χερσαίο & θαλάσσιο), *Chelonia mydas, Emys orbicularis, Mauremys rivulata*
GR2540003	T	F07	Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής	H - Υψηλή	Θηλαστικά: *Monachus monachus.* Ερπετά: *Caretta caretta* (χερσαίο & θαλάσσιο). Τύποι Οικοτόπου: 1210, 2110, 2120, 2190, 5420, 6420, 92A0, 92D0, 72A0
GR2540003	T	F07	Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus.* Ερπετά: *Caretta caretta* (χερσαίο & θαλάσσιο), *Chelonia mydas*
GR2540003	P και T	F08	Τροποποίηση των συνθηκών των ακτών, των εκβολών και των παράκτιων περιοχών, για ανάπτυξη, χρήση και προστασία των οικιστικών, εμπορικών, βιομηχανικών και ψυχαγωγικών υποδομών και περιοχών (συμπεριλαμβανομένων έργων προστασίας από την άνοδο της στάθμης της θάλασσας ή των έργων και υποδομών προστασίας των ακτών)	H - Υψηλή	Ερπετά: *Caretta caretta* (χερσαία). Τύποι Οικοτόπου: 1210, 1410, 2110, 2120, 5420, 6420, 92A0, 92D0, 72A0
GR2540003	P και T	F08	Τροποποίηση των συνθηκών των ακτών, των εκβολών και των παράκτιων περιοχών, για ανάπτυξη, χρήση και προστασία των οικιστικών, εμπορικών, βιομηχανικών και ψυχαγωγικών υποδομών και περιοχών (συμπεριλαμβανομένων έργων προστασίας από την άνοδο της στάθμης της θάλασσας ή των έργων και υποδομών προστασίας των ακτών)	M - Μέτρια	Ερπετά: *Caretta caretta (χερσαία)*

Κωδικός περιοχής NATURA 2000	Πίεση / Απειλή	Πιέσεις/ απειλές		Σημασία πίεσης / απειλής	Είδος/Τ.Ο. που επηρεάζεται από την πίεση / απειλή
		Κωδικός Πίεσης / Απειλής	Ονομασία Πίεσης/ Απειλής		
GR2540003	P και T	F20	Οικιακές δραστηριότητες ή δραστηριότητες αναψυχής και σχετιζόμενες δομές που προκαλούν θαλάσσια ρύπανση (εξαιρουμένης της μακρο- και μικρο- σωματιδιακής ρύπανσης)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2540003	P και T	F21	Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που προκαλούν θαλάσσια ρύπανση (εξαιρουμένης της θαλάσσιας μακρο- και μικρο-σωματιδιακής ρύπανσης)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2540003	P και T	F22	Οικιστικές ή ψυχαγωγικές δραστηριότητες και δομές που προκαλούν θαλάσσια μακρο- και μικρο-σωματιδιακή ρύπανση (π.χ. πλαστικές σακούλες, πολυστερίνη)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus.* Ερπετά: *Caretta caretta* (θαλάσσιο), *Chelonia mydas*
GR2540003	P και T	F23	Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που προκαλούν θαλάσσια μικρο- και μακρο-σωματιδιακή ρύπανση (π.χ. πλαστικές σακούλες, πολυστερίνη)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus.* Ερπετά: *Caretta caretta* (θαλάσσιο), *Chelonia mydas*
GR2540003	P και T	F24	Οικιστικές ή ψυχαγωγικές δραστηριότητες και δομές που παράγουν θόρυβο, φως, θερμότητα ή άλλες μορφές ρύπανσης	H - Υψηλή	Θηλαστικά: *Monachus monachus.* Ερπετά: *Caretta caretta* (χερσαία)
GR2540003	P και T	F24	Οικιστικές ή ψυχαγωγικές δραστηριότητες και δομές που παράγουν θόρυβο, φως, θερμότητα ή άλλες μορφές ρύπανσης	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus.* Ερπετά: *Caretta caretta* (χερσαία)
GR2540003	P και T	F25	Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που παράγουν θόρυβο, φως ή θερμότητα ή άλλες μορφές ρύπανσης	H - Υψηλή	Ερπετά: *Caretta caretta* (χερσαία)
GR2540003	P και T	F25	Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που παράγουν θόρυβο, φως ή θερμότητα ή άλλες μορφές ρύπανσης	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus.* Ερπετά: *Caretta caretta (χερσαία)*
GR2540003	P και T	F32	Άλλες τροποποιήσεις των υδρολογικών συνθηκών για βιομηχανική ή εμπορική ανάπτυξη	H - Υψηλή	Τύποι Οικοτόπου: 1210, 2110, 2120, 5420, 6420, 92A0, 92D0, 72A0
GR2540003	P και T	G01	Συγκομιδή θαλάσσιων αλιευμάτων και οστρακοειδών (επαγγελματική, ερασιτεχνική) που προκαλεί μείωση πληθυσμών ειδών/θηραμάτων και όχληση των ειδών	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus.* Ερπετά: *Caretta caretta* (θαλάσσιο), *Chelonia mydas*
GR2540003	P και T	G01	Συγκομιδή θαλάσσιων αλιευμάτων και οστρακοειδών (επαγγελματική, ερασιτεχνική) που προκαλεί μείωση πληθυσμών ειδών/θηραμάτων και όχληση των ειδών	H - Υψηλή	Τύποι Οικοτόπου:1120 Ερπετά: *Caretta caretta* (χερσαία)
GR2540003	P και T	G10	Παράνομο κυνήγι/θανάτωση	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus, Canis aureus.* Ερπετά: *Caretta caretta* (θαλάσσιο), *Chelonia mydas*

Κωδικός περιοχής NATURA 2000	Πίεση / Απειλή	Πιέσεις/ απειλές		Σημασία πίεσης / απειλής	Είδος/Τ.Ο. που επηρεάζεται από την πίεση / απειλή
		Κωδικός Πίεσης / Απειλής	Ονομασία Πίεσης/ Απειλής		
GR2540003	P και T	G10	Παράνομο κυνήγι/θανάτωση	H - Υψηλή	Ερπετά: *Caretta caretta* (θαλάσσιο)
GR2540003	P και T	G12	Τυχαία θανάτωση (λόγω δραστηριοτήτων αλιείας και κυνηγιού)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus, Lutra lutra.* Ερπετά: *Caretta caretta* (θαλάσσιο), *Chelonia mydas*
GR2540003	P και T	G12	Τυχαία θανάτωση (λόγω δραστηριοτήτων αλιείας και κυνηγιού)	H - Υψηλή	Ερπετά: *Caretta caretta (θαλάσσιο)*
GR2540003	P και T	G13	Δηλητηρίαση ζώων (εξαιρουμένης της δηλητηρίασης με μόλυβδο)	H - Υψηλή	Θηλαστικά: *Canis aureus*
GR2540003	P και T	H08	Άλλες ανθρώπινες οχλήσεις και διαταραχές	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Canis aureus, Lutra lutra*
GR2540003	P και T	I02	Άλλα εισβλητικά ξενικά είδη (εκτός των ειδών που αφορούν την ΕΕ)	H - Υψηλή	Τύποι Οικοτόπου: 1210, 2110, 2120, 92A0, 92D0
GR2540003	P και T	I02	Άλλα εισβλητικά ξενικά είδη (εκτός των ειδών που αφορούν την ΕΕ)	M - Μέτρια	Ιχθυοπανίδα: *Pelasgus laconicus, Squalius keadicus, Tropidophoxinellus spartiaticus*
GR2540003	P και T	I04	Προβληματικά ιθαγενή είδη	H - Υψηλή	Τύποι Οικοτόπου: 92A0, 92D0
GR2540003	P και T	I04	Προβληματικά ιθαγενή είδη	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 2110, 2120, 2190
GR2540003	P και T	I05	Ασθένειες φυτών και ζώων, παθογόνα και παράσιτα	H - Υψηλή	Τύποι Οικοτόπου: 92A0
GR2540003	P και T	J01	Ρύπανση μεικτής προέλευσης σε επιφανειακά και υπόγεια ύδατα (λιμναία και χερσαία)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Canis aureus, Lutra lutra,* Ερπετά: *Emys orbicularis, Mauremys rivulata*
GR2540003	P και T	J01	Ρύπανση μεικτής προέλευσης σε επιφανειακά και υπόγεια ύδατα (λιμναία και χερσαία)	H - Υψηλή	Ιχθυοπανίδα: *Pelasgus laconicus, Squalius keadicus, Tropidophoxinellus spartiaticus*
GR2540003	P και T	J02	Μεικτής προέλευσης ρύπανση θαλάσσιων υδάτων (θαλάσσια και παράκτια)	M - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus.* Ερπετά: *Caretta caretta* (θαλάσσιο), *Chelonia mydas*
GR2540003	P και T	J04	Μεικτής προέλευσης εδαφική ρύπανση και στερεά απόβλητα (εξαιρουμένων των απορρίψεων)	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 1410, 3280, 92A0, 92D0 Θηλαστικά: *Lutra lutra, Myotis capaccinsideii.* Ερπετά: *Elaphe quatuorlineata, Testudo hermanni, Testudo marginata, Zamenis sítula*
GR2540003	P και T	K01	Άντληση από υπόγεια, επιφανειακά ή μεικτά ύδατα	H - Υψηλή	Τύποι Οικοτόπου: 1410, 3280, 6420, 92A0, 92D0
GR2540003	P και T	K04	Τροποποίηση της υδρολογικής ροής	H - Υψηλή	Τύποι Οικοτόπου: 1410, 3280, 92A0, 92D0 Ιχθυοπανίδα: *Pelasgus laconicus, Squalius keadicus, Tropidophoxinellus spartiaticus* Θηλαστικά: *Lutra lutra*
GR2540003	P και T	K05	Φυσική αλλοίωση των υδάτινων σωμάτων	H - Υψηλή	Ερπετά: *Emys orbicularis, Mauremys rivulata*

Κωδικός περιοχής NATURA 2000	Πίεση / Απειλή	Πιέσεις/ απειλές		Σημασία πίεσης / απειλής	Είδος/Τ.Ο. που επηρεάζεται από την πίεση / απειλή
		Κωδικός Πίεσης / Απειλής	Ονομασία Πίεσης/ Απειλής		
GR2540003	P	L01	Αβιοτικές φυσικές διεργασίες (π.χ. διάβρωση, συσσώρευση ιλύος, ξήρανση, βύθιση, αλάτωση)	Η - Υψηλή	Τύπος Οικοτόπου: 2110, 2120, 6420, 92A0, 92D0 Ερπετά: *Emys orbicularis, Mauremys rivulata*
GR2540003	P	L01	Αβιοτικές φυσικές διεργασίες (π.χ. διάβρωση, συσσώρευση ιλύος, ξήρανση, βύθιση, αλάτωση)	Μ - Μέτρια	Ερπετά: *Caretta caretta (χερσαία), Elaphe quatuorlineata, Testudo hermanni, Testudo marginata, Zamenis sítula*
GR2540003	P και T	L02	Φυσική διαδοχή που έχει ως αποτέλεσμα τη μεταβολή της σύνθεσης των ειδών (εκτός από τις άμεσες αλλαγές στις γεωργικές ή δασοκομικές πρακτικές)	Μ - Μέτρια	Τύπος Οικοτόπου: 6420, 2110, 92A0, 92D0
GR2540003	P	L06	Διαειδικές σχέσεις (ανταγωνισμός, θήρευση, παρασιτισμός, παθογόνα)	Η - Υψηλή	Ερπετά: *Caretta caretta (χερσαία)*
GR2540003	P	M07	Καταιγίδες, κυκλώνες	Η - Υψηλή	Ερπετά: *Caretta caretta (χερσαία)*
GR2540003	P και T	M07	Καταιγίδες, κυκλώνες	Μ - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2540003	P	M08	Πλημμύρες (φυσικές διεργασίες)	Η - Υψηλή	Ερπετά: *Caretta caretta (χερσαία)*
GR2540003	P και T	M08	Πλημμύρες (φυσικές διεργασίες)	Μ - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 1410, 3280, 6420, 92A0, 92D0
GR2540003	T	N01	Μεταβολές θερμοκρασίας (π.χ. άνοδος θερμοκρασίας & ακραίες τιμές) λόγω κλιματικής αλλαγής	Η - Υψηλή	Ερπετά: *Emys orbicularis, Mauremys rivulata.* Τύποι Οικοτόπου: 1110, 1120
GR2540003	P	N01	Μεταβολές θερμοκρασίας (π.χ. άνοδος θερμοκρασίας & ακραίες τιμές) λόγω κλιματικής αλλαγής	Η - Υψηλή	Τύποι Οικοτόπου: 1110, 1120
GR2540003	T	N01	Μεταβολές θερμοκρασίας (π.χ. άνοδος θερμοκρασίας & ακραίες τιμές) λόγω κλιματικής αλλαγής	Μ - Μέτρια	Ερπετά: *Caretta caretta (χερσαία), Testudo marginata, Testudo hermanni, Zamenis situla, Elaphe quatuorlineata* Ιχθυοπανίδα: *Pelasgus laconicus, Squalius keadicus, Tropidophoxinellus spartiaticus*
GR2540003	P και T	N04	Μεταβολές της στάθμης της θάλασσας και της έκθεσης (παράκτιων βιοκοινοτήτων) στον κυματισμό λόγω κλιματικής αλλαγής	Η - Υψηλή	Τύποι Οικοτόπου: 1110, 1120
GR2540003	P και T	N04	Μεταβολές της στάθμης της θάλασσας και της έκθεσης (παράκτιων βιοκοινοτήτων) στον κυματισμό λόγω κλιματικής αλλαγής	Μ - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus*
GR2540003	P και T	N05	Αλλαγή της θέσης, του μεγέθους και / ή της ποιότητας των ενδιαιτημάτων λόγω κλιματικής αλλαγής	Η - Υψηλή	Τύποι Οικοτόπου: 1110, 1120
GR2540003	P και T	N05	Αλλαγή της θέσης, του μεγέθους και / ή της ποιότητας των ενδιαιτημάτων λόγω κλιματικής αλλαγής	Μ - Μέτρια	Θηλαστικά: *Monachus monachus* Ερπετά: *Caretta caretta, Chelonia mydas*

Κωδικός περιοχής NATURA 2000	Πίεση / Απειλή	Πιέσεις/ απειλές		Σημασία πίεσης / απειλής	Είδος/Τ.Ο. που επηρεάζεται από την πίεση / απειλή
		Κωδικός Πίεσης / Απειλής	Ονομασία Πίεσης/ Απειλής		
GR2540003	T	N09	Άλλες μεταβολές των αβιοτικών συνθηκών που σχετίζονται με το κλίμα	M - Μέτρια	Τύποι Οικοτόπου: 1410, 3280, 6420, 92A0, 92D0 Ιχθυοπανίδα: *Pelasgus laconicus, Squalius keadicus, Tropidophoxinellus spartiaticus*
GR2540003	P	Xe	Πιέσιες και απειλές έξω από το έδαφος της ΕΕ	M - Μέτρια	*Ερπετά: Caretta caretta (θαλάσσιο), Chelonia mydas*
GR2540003	T	Xe	Πιέσιες και απειλές έξω από το έδαφος της ΕΕ	M - Μέτρια	*Θηλαστικά: Monachus monachus. Ερπετά: Caretta caretta (θαλάσσιο), Chelonia mydas*
GR2540003	P	Xo	Πιέσιες και απειλές έξω από το κράτος μέλος της ΕΕ	M - Μέτρια	*Ερπετά: Caretta caretta (θαλάσσιο), Chelonia mydas*
GR2540003	T	Xo	Πιέσιες και απειλές έξω από το κράτος μέλος της ΕΕ	M - Μέτρια	*Θηλαστικά: Monachus monachus.* *Ερπετά: Caretta caretta (θαλάσσιο), Chelonia mydas*
GR2540006	P	A01	Μετατροπή σε γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)	H - Υψηλή	Ορνιθοπανίδα: *Acrocephalus melanopogon, Alcedo atthis, Anas crecca, Anas platyrhynchos, Ardea cinerea, Ardea purpurea, Ardeola ralloides, Arenaria interpres, Aythya nyroca, Botaurus stellaris, Burhinus oedicnemus, Calidris alba, Calidris ferruginea, Calidris minuta, Calidris pugnax, Calidris temminckii, Charadrius alexandrinus, Charadrius hiaticula, Chlidonias hybrida, Chlidonias leucopterus, Chlidonias niger, Ciconia ciconia, Ciconia nigra, Circus aeruginosus, Clanga clanga, Clanga pomarina, Cygnus olor, Egretta garzetta, Falco columbarius, Fulica atra, Gallinago gallinago, Gelochelidon nilotica, Glareola pratincola, Haematopus ostralegus, Himantopus himantopus, Hydrocoloeus minutus, Hydroprogne caspia, Ixobrychus minutus, Larus audouinii, Larus melanocephalus, Limosa limosa, Numenius arquata arquata, Numenius tenuirostris, Nycticorax nycticorax, Pandion haliaetus, Phalacrocorax aristotelis desmarestii, Phalacrocorax carbo sinensis, Plegadis falcinellus, Pluvialis apricaria, Pluvialis squatarola, Spatula clypeata, Spatula querquedula, Sterna hirundo, Sternula albifrons, Thalasseus sandvicensis, Tringa erythropus, Tringa glareola, Tringa nebularia,*

Κωδικός περιοχής NATURA 2000	Πίεση / Απειλή	Πιέσεις/ απειλές		Σημασία πίεσης / απειλής	Είδος/Τ.Ο. που επηρεάζεται από την πίεση / απειλή
		Κωδικός Πίεσης / Απειλής	Ονομασία Πίεσης/ Απειλής		
					Tringa ochropus, Tringa stagnatilis, Tringa totanus, Vanellus vanellus, Zapornia parva
GR2540006	P	A05	Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κλπ.)	M - Μέτρια	Ορνιθοπανίδα: *Accipiter brevipes, Acrocephalus melanopogon, Alauda arvensis, Alcedo atthis, Anthus campestris, Botaurus stellaris, Buteo buteo, Buteo rufinus, Calandrella brachydactyla, Caprimulgus europaeus, Circus aeruginosus, Coracias garrulus, Coturnix coturnix, Crex crex, Ficedula albicollis, Ficedula parva, Hippolais olivetorum, Ixobrychus minutus, Jynx torquilla, Lanius collurio, Lanius minor, Lanius nubicus, Lullula arborea, Motacilla flava*
GR2540006	P	A21	Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία	M - Μέτρια	Ορνιθοπανίδα: *Alauda arvensis, Anthus campestris, Calandrella brachydactyla, Coracias garrulus, Coturnix coturnix, Crex crex, Falco naumanni, Falco vespertinus, Ficedula albicollis, Ficedula parva, Lanius collurio, Lanius minor, Lanius nubicus, Lullula arborea, Motacilla flava, Oriolus oriolus, Tetrax tetrax, Vanellus vanellus*
GR2540006	P	D03	Ηλιακή ενέργεια, συμπεριλαμβανομένης της υποδομής	H - Υψηλή	Ορνιθοπανίδα: *Plegadis falcinellus*
GR2540006	P	F07	Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής	H - Υψηλή	Ορνιθοπανίδα: *Burhinus oedicnemus, Calandrella brachydactyla, Glareola pratincola, Larus audouinii, Pluvialis apricaria, Pluvialis squatarola, Sternula albifrons, Thalasseus sandvicensis*
GR2540006	P	G10	Παράνομο κυνήγι/θανάτωση	M - Μέτρια	Ορνιθοπανίδα: *Anas crecca, Anas platyrhynchos, Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Aquila heliaca, Ardea cinerea, Ardea purpurea, Ardeola ralloides, Aythya nyroca, Botaurus stellaris, Buteo buteo, Buteo rufinus, Circaetus gallicus, Circus aeruginosus, Circus cyaneus, Circus macrourus, Circus pygargus, Clanga clanga, Clanga pomarina, Cygnus olor, Egretta garzetta, Fulica atra, Hieraaetus pennatus, Ixobrychus minutus, Milvus migrans, Nycticorax nycticorax, Pandion haliaetus, Pernis apivorus, Plegadis falcinellus, Spatula clypeata, Spatula querquedula*
GR2540007	P	A01	Μετατροπή σε γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)	M - Μέτρια	Ορνιθοπανίδα: *Caprimulgus europaeus, Crex crex, Emberiza caesia, Emberiza hortulana, Lanius*

Κωδικός περιοχής NATURA 2000	Πίεση / Απειλή	Πιέσεις/ απειλές		Σημασία πίεσης / απειλής	Είδος/Τ.Ο. που επηρεάζεται από την πίεση / απειλή
		Κωδικός Πίεσης / Απειλής	Ονομασία Πίεσης/ Απειλής		
					collurio, Lullula arborea, Oriolus oriolus, Streptopelia turtur
GR2540007	P	A06	Εγκατάλειψη διαχείρισης βοσκοτόπων (π.χ. διακοπή βόσκησης ή κουρέματος)	M - Μέτρια	Ορνιθοπανίδα: *Alectoris graeca, Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Buteo buteo, Circaetus gallicus, Lanius collurio, Lanius nubicus, Streptopelia turtur*
GR2540007	P	A21	Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία	M - Μέτρια	Ορνιθοπανίδα: *Apus apus, Caprimulgus europaeus, Delichon urbicum, Emberiza caesia, Falco vespertinus, Hippolais olivetorum, Hirundo rustica, Lanius collurio, Lanius nubicus, Streptopelia turtur, Sylvia rueppelli, Tachymarptis melba*
GR2540007	P και T	D01	Αιολική, κυματική και παλιρροιακή ενέργεια, συμπεριλαμβανομένης της υποδομής	H - Υψηλή	Ορνιθοπανίδα: *Alectoris graeca, Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Buteo buteo, Circaetus gallicus, Circus aeruginosus, Falco peregrinus, Falco vespertinus, Pernis apivorus*
GR2540007	P	G10	Παράνομο κυνήγι/θανάτωση	M - Μέτρια	Ορνιθοπανίδα: *Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Circaetus gallicus, Falco peregrinus, Streptopelia turtur*
GR2540008	P	G13	Δηλητηρίαση ζώων (εξαιρουμένης της δηλητηρίασης με μόλυβδο)	M - Μέτρια	Ορνιθοπανίδα: *Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Buteo buteo*

2.3.2 Επιπτώσεις σχεδίων ανάπτυξης

2.3.2.1 Επιπτώσεις των σχεδίων ανάπτυξης στις ΕΖΔ/ΤΚΣ/ΖΕΠ

Τα Σχέδια Ανάπτυξης και Προγράμματα που εξετάστηκαν για την εκτίμηση των επιπτώσεων στο προστατευτέο αντικείμενο συνοψίζονται στην Ενότητα 2.3.2 του ΤΤΑ. Οι ενδεχόμενες πιέσεις/απειλές από τα σχέδια ανάπτυξης καταγράφονται στον **Πίνακα 2.3.2-1 του Τεύχους Τεκμηρίωσης** (ΤΤΑ) και παρουσιάζονται ακολούθως ανά περιοχή/ομάδα περιοχών Natura.

Περιοχές Ανατολικής Λακωνίας: GR2540001 (ΕΖΔ-ΤΚΣ), GR2540007 (ΖΕΠ), GR2540002 (ΕΖΔ)

1.Υδατοδρόμιο στη Μονεμβασιά

Σύμφωνα με τη μελέτη αναθεώρησης του ΠΠΧΣΑΑ Πελ/σου, έχει προταθεί για τον λιμένα της Μονεμβασιάς η δημιουργία υδατοδρομίου. Αυτή η προτεινόμενη παρέμβαση ενδέχεται να αυξήσει τις πιέσεις F06, F07, F08, F21, F23 και F25, στην περιοχή **GR2540001**.

2.Αιολικά Πάρκα με άδεια παραγωγής

Σύμφωνα με τη ΡΑΕ, έχουν εκδοθεί **7 άδειες παραγωγής για Α/Π**, τα χαρακτηριστικά των οποίων δίνονται στον παρακάτω **Πίνακα 2.3.2-1.**

Πίνακας 2.3.2-1: Αιολικά Πάρκα με άδεια παραγωγής εντός των περιοχών της Ανατολικής Λακωνίας

Α/Α	ΑΜ Αδείας ΡΑΕ	Θέση	Δημοτική Ενότητα	Δήμος	ΑΕΠΟ
1	ΑΔ-04005	Καλογεροβούνι	Ζάρακα	Μονεμβασιάς	ΟΧΙ
2	ΑΔ-00257	Σπαρτίλα, Κάρκανο Ρείχεας	Ζάρακα	Μονεμβασιάς	ΝΑΙ
3	ΑΔ-00258	Κοντορράχη Λαμπόκαμπου	Ζάρακα	Μονεμβασιάς	ΝΑΙ
4	ΑΔ-00597	Γαϊδουροβούνι	Ζάρακα	Μονεμβασιάς	ΝΑΙ
5	ΑΔ-010622	Τραγάνα	Γερονθών, Ζάρακα, Κοσμά, Νιάτων	Ευρώτα, Μονεμβασιάς, Ν.Κυνουρίας	ΟΧΙ
6	ΑΔ-01714	Τούρλα	Ευρώτα	Νιάτων	ΝΑΙ
7	ΑΔ-03828	Κρεμαστή	Ευρώτα	Νιάτων	ΟΧΙ

Σε ότι αφορά την Περιβαλλοντική αδειοδότηση των προαναφερόμενων αιολικών πάρκων, σημειώνεται ότι:

- Το αιολικό πάρκο στη θέση Καλογεροβούνι (ΑΔ-04005), διαθέτει πρόσφατη άδεια παραγωγής (2020), σύμφωνα με τα αναρτημένα δεδομένα της ΡΑΕ, εντούτοις επί του παρόντος δεν διαθέτει περιβαλλοντική αδειοδότηση, καθώς δεν έχει δημοσιευθεί Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών όρων.
- Τα αιολικά πάρκα στις θέσεις Σπαρτίλα, Κάρκανο Ρείχεας (ΑΔ-00257) και Κοντορράχη Λαμπόκαμπου (ΑΔ-00258), έλαβαν περιβαλλοντική αδειοδότηση δυνάμει της υπ. αριθμ. 202889/01-11-2012 (ΑΔΑ Β42Χ0-ΙΨΠ) Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων και πήραν Οριστική Προσφορά Σύνδεσης από την ΑΔΜΗΕ, σύμφωνα με τα δημοσιευμένα στοιχεία, της ΑΔΜΗΕ, για «Σταθμούς Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) και Σταθμούς Συμπαραγωγής Ηλεκτρικής ενέργειας & και Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης (ΣΗΘΥΑ), οι οποίοι βρίσκονται σε λειτουργία καθώς και για αυτούς που έχουν εκδοθεί Προσφορές Σύνδεσης στο Σύστημα» (Οκτ 2022).

- Το αιολικό πάρκο στη θέση Γαϊδουροβούνι (ΑΔ-00597) αρχικώς έλαβε Περιβαλλοντική αδειοδότηση δυνάμει της υπ. αριθμ πρωτ. 202888/01-11-2012 Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών όρων. Εν συνεχεία το προαναφερθέν έργο έλαβε εκ νέου περιβαλλοντική αδειοδότηση δυνάμει της υπ. αριθ. πρωτ. 93164/20-01-2023 (ΑΔΑ 9ΒΦΜΟΡ1Φ-Λ6Ψ0) Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών όρων. Σημειώνεται επίσης ότι έχει λάβει Οριστική Προσφορά σύνδεσης από τη ΑΔΜΗΕ σύμφωνα με τα δημοσιευμένα στοιχεία, για Σταθμούς Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας από ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ, οι οποίοι βρίσκονται σε λειτουργία καθώς και για αυτούς που έχουν εκδοθεί Προσφορές Σύνδεσης στο Σύστημα (Οκτ 2022).
- Το αιολικό πάρκο στη θέση Τούρλα έλαβε Περιβαλλοντική αδειοδότηση δυνάμει της υπ.αριθμ πρωτ. 103313/02-12-16 ΑΕΠΟ, η οποία εν συνεχεία Τροποποιήθηκε – επικαιροποιήθηκε με την υπ. αριθμ. πρωτ. 200529/12-11-2020 (ΑΔΑ: Ψ7ΗΟΟΡ1Φ-ΔΓ5) ΑΕΠΟ.
- Το Αιολικό Πάρκο Κρεμαστής διαθέτει άδεια παραγωγού, εντούτοις δεν διαθέτει περιβαλλοντική αδειοδότηση.

Οι προγραμματιζόμενες ΑΠΕ με άδεια παραγωγής εντός του Δικτύου Natura 2000, αλλά και της ευρύτερης περιοχής, παρουσιάζονται στα **Σχήματα 2.3.2-1 και 2.** Στο **Τεύχος Τεκμηρίωσης** παρατίθενται αναλυτικά οι Εγκεκριμένοι Περιβαλλοντικοί όροι για όσα Αιολικά Πάρκα διαθέτουν.

3. Βελτίωση της Γέφυρας Μονεμβασιάς – πύλη Κάστρου

Σε εξέλιξη και σε φάση υλοποίησης είναι η μελέτη και το έργο που αφορά στη βελτίωση της Ε.Ο 86 Κροκέες – Μολάοι - Μονεμβασιάς στο τμήμα «Γέφυρα Μονεμβασιάς – πύλη Κάστρου». Για το έργο έχει υπογραφεί προγραμματική σύμβαση μεταξύ του υπουργείου Πολιτισμού, του Δήμου Μονεμβασίας και του ΑΟΤΑ "Πάρνωνας Α.Ε.". Ο δρόμος που οδηγεί προς και από το Κάστρο θα διαμορφωθεί σε οδό με δύο λωρίδες κυκλοφορίας οχημάτων με διαχωριστική γραμμή και πεζοδρόμιο για πεζούς με κιγκλίδωμα προς την πλευρά της θάλασσας για την ασφάλειά τους. Αναμένεται όχληση των ειδών πανίδας κατά τη φάση κατασκευής, η οποία θα πρέπει να μετριαστεί με τη λήψη όλων των απαραίτητων μέτρων, όπως αυτά θα περιγράφονται στην περιβαλλοντική αδειοδότηση. Παρότι δεν είναι διαθέσιμα τα ακριβή σχέδια της παρέμβασης η περιοχή δεν αναμένεται να περιλαμβάνει ευαίσθητους τύπους οικοτόπων ή σημαντικά ενδιαιτήματα ειδών πανίδας. Από τη φάση λειτουργίας δεν αναμένονται επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα.

4. Φωτισμός του βράχου της Μονεμβασιάς

Ο Δήμος Μονεμβασίας, η Περιφέρεια Πελοποννήσου, το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, ο Αναπτυξιακός Οργανισμός Τ.Α. Πάρνωνας Α.Ε. και το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης Περιφέρειας Πελοποννήσου συμβλήθηκαν μέσω Προγραμματικής Σύμβασης Πολιτισμικής Ανάπτυξης για τον ήπιο και ομοιόμορφο φωτισμό του βράχου της Μονεμβασίας, με στόχο την ανάδειξή του, διατηρώντας παράλληλα αναλλοίωτη την φυσιογνωμία του. Η χρηματοδότηση του έργου γίνεται από την Περιφέρεια Πελοποννήσου. Το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο (ΚΑΣ) ενέκρινε την προμελέτη της πράξης «Σχεδιασμός προμήθεια και εγκατάσταση φωτιστικών σωμάτων για τον φωτισμό του βράχου Μονεμβασιάς (φυσικό και πολιτισμικό περιβάλλον)». Με αυτό τον τρόπο ολοκληρώθηκε η Α' Φάση της πράξης και εξελίσσονται οι διαγωνιστικές διαδικασίες για την οριστική μελέτη του φωτισμού και την προμήθεια και την εγκατάσταση του ηλεκτρολογικού υλικού φωτισμού.

Το σχέδιο φωτιστικής ανάδειξης της Μονεμβασιάς αφορά τοπόσημα και σημεία ιστορικού ενδιαφέροντος: το συγκρότημα της κεντρικής πύλης της Κάτω Πόλης, τις βόλτες που οδηγούν στην Άνω Πόλη, το συγκρότημα της Άνω Πόλης, τον βράχο εσωτερικά, στα όρια της Κάτω Πόλης, τον ναό της Αγίας Σοφίας, τμήμα της οχύρωσης στη βόρεια πλευρά του βράχου και την ακρόπολη. Σύμφωνα με την προμελέτη του έργου «*η ένταση του φωτός θα πρέπει να περιοριστεί σε χαμηλά επίπεδα για*

την ήπια, πλην σαφή ανάδειξή του και να εκτείνεται σε όλο το μήκος του βράχου ώστε να παραμένει αδιάσπαστη η φόρμα του (…). Η αναγλυφότητα του βράχου θα πρέπει να διατηρηθεί και να αναδειχθεί».

Λαμβάνοντας υπόψη ότι δεν έχει εκπονηθεί η οριστική μελέτη δεν μπορούν να εκτιμηθούν οι δυνητικές επιπτώσεις στο προστατευτέο αντικείμενο. Παρ' όλα αυτά, δεδομένου ότι η περιοχή είναι αρχαιολογικός χώρος και η μελέτη θα εγκριθεί από το ΚΑΣ αναμένεται οι παρεμβάσεις να είναι ήπιες. Στην περιοχή δεν καταγράφονται κρίσιμα ενδιαιτήματα ειδών ορνιθοπανίδας ή καταφύγια ειδών χειροπτέρων ως εκ τούτου δεν αναμένονται σημαντικές επιπτώσεις στο προστατευτέο αντικείμενο. Τυχόν επιπτώσεις στο προστατευτέο αντικείμενο αναμένεται να εκτιμηθούν κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση αυτού και, εφόσον απαιτηθεί, θα ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία των ειδών.

5. Λιμενικά έργα στην περιοχή της Μονεμβασιάς

Έχει προκηρυχθεί από το Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Μονεμβασιάς (έγγραφο με αρ.πρωτ. 433/09-06-2022 και έγγραφο με αρ.πρωτ 123/02-02-2022) το έργο για τη "Βελτίωση Λιμενικών Υποδομών Αλιευτικών Καταφυγίων «ΑΥΛΟΣΠΗΛΟΥ» Νεάπολης & «ΜΑΝΔΡΑΚΙ» Μονεμβασίας" και το έργο «Αποκατάσταση ζημιών και υποσκαφών σε λιμενικές εγκαταστάσεις» Μονεμβασιάς και Νεάπολης. Σε ότι αφορά το έργο για τη βελτίωση Λιμενικών Υποδομών Αλιευτικών Καταφυγίων αποσκοπεί στην εκτέλεση των εργασιών που απαιτούνται στα αλιευτικά καταφύγια προκειμένου να καταστούν πιο λειτουργικά και ασφαλή για τους αλιείς. Σύμφωνα με την τεχνική έκθεση[80] του προκηρυχθέντος έργου κρίνεται ότι πρέπει να γίνει αποκατάσταση των λειτουργικών βαθών σε όλο το τμήμα της λεκάνης των καταφυγίων. Λόγω της μεταφοράς φερτών υλικών στον πυθμένα, εξαιτίας των κυματισμών καθώς και της κλειστής μορφής (σχήμα και θέση) των δύο καταφυγίων, έχουν δημιουργηθεί προσχώσεις εντός της λιμενολεκάνης, και στην είσοδο αυτής, με αποτέλεσμα ο ελλιμενισμός των σκαφών να γίνεται επισφαλής και μη λειτουργικός. Επιπρόσθετα σε ότι αφορά το Αλιευτικό Καταφύγιο της Νεάπολης προβλέπεται η ενίσχυση της θωράκισης σε δύο τμήματα του προβλήτα, ήτοι κατά μήκος του ΝΑ τμήματος του και του ακρομωλίου του προβλήτα στο Ν τμήμα με φυσικούς ογκολίθους. Ενώ, το έργο για την αποκατάσταση των λιμενικών εγκαταστάσεων αφορά σε εργασίες αποκατάστασης των ζημιών και υποσκαφών, που δημιουργήθηκαν μετά από έντονα καιρικά φαινόμενα που έπληξαν το παραλιακό μέτωπο Νεάπολης και Μονεμβασίας, αλλά και λόγο παλαιότητας από τη συνήθη χρήση των λιμενικών υποδομών.

6. Έργα στο Δήμο Ελαφονήσου

Στη περιοχή μελέτης **GR2540002** (Περιοχή Νεάπολη και νήσος Ελαφόνησος), εντός της νήσου Ελαφόνησος, σε περιοχή εκτός σχεδίου, στην ανατολική πλευρά, σχεδιάζεται η δημιουργία νέων εγκαταστάσεων Σχολικών Συγκροτημάτων (δημοτικό, γυμνάσιο, λύκειο) με βάση τους ισχύοντες όρους δόμησης για εκπαιδευτήρια (Διατάγματα: Π.Δ. 24-5-1985 (ΦΕΚ 270Δ'/31-5-1985), Π.Δ. 6-10-1978 (ΦΕΚ 538 Δ'/6-10-1978) άρθρο 5 για εκπαιδευτικά-ευαγή ιδρύματα). Λίγο βορειότερα από τις σχολικές εγκαταστάσεις και σε μικρή απόσταση από τον οικισμό της Ελαφονήσου, σχεδιάζεται η δημιουργία νέας Παιδικής χαράς. Τα εν λόγω σχέδια έχουν ενταχθεί σε χρηματοδοτικά προγράμματα και επίκειται η δημοπράτηση και υλοποίηση τους. Σε ότι αφορά τις σχολικές εγκαταστάσεις, προβλέπεται η δημιουργία τους σε δημόσια δασική έκταση έχει παραχωρηθεί κατά κυριότητα στην κοινότητα Ελαφονήσου, ενώ για την παιδική χαρά έχει δοθεί απόφαση έγκρισης επέμβασης

[80] https://www.dltmonemvasias.gr/wp-content/uploads/2022/06/%CE%9C%CE%95%CE%9B%CE%95%CE%A4%CE%97-%CE%A4%CE%95%CE%A7%CE%9D.-%CE%A0%CE%95%CE%A1%CE%99%CE%93%CE%A1%CE%91%CE%A6%CE%97.pdf

(αρ.πρωτ. 08/2021, ΑΔΑ: ΩΣΨΕΟΡ1Φ-40Η) από το δασαρχείο των Μολάων , για τους σκοπούς αυτούς.

Επιπλέον των προαναφερόμενων έργων για το Δήμο Ελαφονήσου προγραμματίζεται το έργο αναβάθμισης και επέκτασης των υποδομών ύδρευσης του Δήμου. Στόχος του έργου, σύμφωνα με την τεχνική μελέτη, είναι η επέκταση και βελτίωση των υποδομών υδροδότησης της Ελαφονήσου, οι οποίες κρίνονται ανεπαρκής κατά τους θερινούς μήνες και με φθορές που οδηγούν σε σπατάλη υδάτων και μειωμένη ποιότητα υδροδότησης. Παράλληλα τονίζεται ότι επί του παρόντος στο υπόλοιπο νησί, δεν υφίσταται υποδομή ύδρευσης. Η κατασκευή των έργων, θα επιτρέψει την απρόσκοπτη υδροδότηση της Ελαφονήσου συνολικά και ιδιαίτερα κατά τους θερινούς μήνες. Θα έχει θετικό πρόσημο στον τομέα της εκμετάλλευσης των φυσικών πόρων. Θα βελτιώσει το βιοτικό επίπεδο των κατοίκων καθώς και των απαιτούμενων συνθηκών για την παραμονή των παραθεριστών και των τουριστών στο νησί. Στο πλαίσιο του εν λόγω έργου προβλέπεται η εγκατάσταση δύο νέων δεξαμενών και σταθμός αφαλάτωσης στο νότιο τμήμα του νησιού. Οι εν λόγω εγκαταστάσεις θα συνδέονται με τις υφιστάμενες δεξαμενές του Δήμου Ελαφονήσου, πλησίον της Χώρας και με περιοχές ανατολικά του νησιού και Νότια-δυτικά στην περιοχή του Σίμου, με συνολικά 7 αγωγούς. Όλοι οι προτεινόμενοι αγωγοί κατασκευάζονται σε υφιστάμενες οδούς χωμάτινες ή ασφαλτοστρωμένες, με εξαίρεση τον Αγωγό Ι ο οποίος εντοπίζεται στην έξοδο των Εγκαταστάσεων Αφαλάτωσης και για την κατασκευή του οποίου απαιτείται η δημιουργία χωματόδρομου στα πρώτα 140 περίπου μέτρα με κατεύθυνση δυτική μέχρι τη διασταύρωσή του με τον υφιστάμενο χωματόδρομο που έχει διανοίξει η ΔΕΗ. Για το εν λόγω έργο έχουν συνταχθεί **Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων** (ΜΠΕ), **Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση** (ΕΟΑ) και όλες οι απαιτούμενες **τεχνικές (υδραυλικές και κτιριακές) μελέτες.**

Σε ότι αφορά την ηλεκτροδότηση της νήσου Ελαφόνησος και με σκοπό την ενεργειακή αυτονομία του νησιού, εξετάζεται το ενδεχόμενο πιθανής εγκατάστασης από το Δήμο φωτοβολταϊκών μετά από παραχώρηση δημόσιας έκτασης, πιθανώς στο νότιο άκρο της νήσου, πλησίον της προτεινόμενης θέσης για την εγκατάσταση της αφαλάτωσης.

Τέλος, σε ότι αφορά τα λιμενικά έργα, ο Δήμος Ελαφονήσου έχει καταθέσει αίτηση για νομιμοποίηση λιμενικών εγκαταστάσεων Δήμου Ελαφονήσου, καθώς και εξομοίωση χερσαίας ζώνης με ζώνη λιμένος. Επίσης διερευνά και σχεδιάζει την κατασκευή και συντήρηση των αναγκαίων λιμενικών έργων στα όρια της δικαιοδοσίας του. Επισημαίνεται ότι τα λιμάνια της περιοχής δεν έχουν αναβαθμιστεί για δεκαετίες, ενώ το λιμάνι της Ελαφονήσου δεν είναι αναγνωρισμένο σαν αλιευτικό καταφύγιο. Επισημαίνεται πως έχει ήδη εγκριθεί η εξομοίωση χώρου με ζώνη λιμένα των λιμενικών εγκαταστάσεων Πούντας Τοπικής Κοινότητας Αγίου Γεωργίου Δημοτικής Ενότητας Βοιών Δήμου Μονεμβασίας, (Απόφαση 32840/2178/2016, ΦΕΚ 99/ΑΑΠ/2016).

7. Πεδίο Απογείωσης – Προσγείωσης Αεραθλητικών μέσων

Στα σχεδιαζόμενα έργα του Δήμου Μονεμβασιάς περιλαμβάνεται και η κατασκευή του έργου «Πεδίο Απογείωσης – Προσγείωσης Αεραθλητικών μέσων» στη θέση Αγραπιδόλουτσα της Τ.Κ. Αγίου Γεωργίου Βοιών του Δήμου Μονεμβάσιας, επί δασικής εκτάσεως της παραγράφου 2 του άρθρου 3 του νόμου 998/1979, υπαγόμενης στις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας και εμπίπτει εντός της περιοχής Νεάπολη και νήσος Ελαφόνησος - GR2540002. Αφορά την κατασκευή διαδρόμου προσγείωσης – απογείωσης ελαφρών αεροσκαφών μήκους 720 μέτρων και πλάτους 20 μέτρων συνολικού εμβαδού 14,40 στρ. και την κατασκευή στην ανατολική πλευρά της ζώνης ασφαλείας πλατώματος διαστάσεων 60μΧ50μ και εμβαδού 3 στρ. για την αναστροφή των αεροσκαφών με συνολική έκταση 49,800 στρεμμάτων

Για το έργο έχει χορηγηθεί έγκριση επέμβασης (Α.Π.: ΥΠΕΝ/ΔΠΔ/50749/2804/29.11.2021), από την οικεία δασική υπηρεσία για την κατασκευή του «Πεδίου Απογείωσης – Προσγείωσης Αεραθλητικών μέσων» μετά του συνοδού αυτού έργου «Διάνοιξη δασικού δρόμου πρόσβασης», συνολικής εκτάσεως έργου 49800 τ.μ και των συνοδού έργου αυτού 4971,79 τμ. Επιπλέον, έχει γνωμοδοτήσει θετικά ο Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασίας επί της Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης (Ε.Ο.Α.) που αφορά στην κατασκευή και λειτουργία του έργου «Πεδίο Απογείωσης – Προσγείωσης Αεραθλητικών μέσων» (ΑΔΑ: ΨΜΚ446Μ9Θ5-ΨΜΧ) και επί της Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης (ΕΟΑ) που αφορά στην «Διάνοιξη Δασικού Δρόμου» (ΑΔΑ: 96ΕΩ46Μ9Θ5-46Ν), συνοδού έργου πρόσβασης στην περιοχή του σχεδιαζόμενου αερολιμένα.

Η θετική Γνωμοδότηση του Φορέα δόθηκε υπό την προϋπόθεση τήρησης των ακόλουθων πρόσθετων περιβαλλοντικών δεσμεύσεων:

- Να αποφευχθεί πάσης φύσεως υποβάθμιση της χλωρίδας όπου βρίσκεται η ευρύτερη περιοχή του έργου.
- Απαγορεύεται η χρήση του ακάλυπτου χώρου για τοποθέτηση μηχανημάτων, αχρήστων υλικών εργαλείων κ.λ.π.
- Να ληφθούν τα προβλεπόμενα από τις κείμενες διατάξεις μέτρα πυρασφάλειας/ πυροπροστασίας.
- Αν για οποιοδήποτε λόγο ο φορέας εκμετάλλευσης της εγκατάστασης δεν επιθυμεί ή δεν δύναται να συνεχίσει την νόμιμη λειτουργία του σταθμού βάσης, είναι υποχρεωμένος να αποκαταστήσει τον χώρο και να απομακρύνει την κεραία εντός εξαμήνου, εκτός αν υπάρχει ειδικός διακανονισμός με τον ιδιοκτήτη του χώρου για την ταχύτερη αποκατάσταση του.
- Όλη η εγκατάσταση θα είναι σύμφωνη με την μελέτη ΕΟΑ που υποβλήθηκε στις διάφορες υπηρεσίες για την έκδοση της σχετικής θετικής γνωμάτευσης της.
- Απαγορεύεται η καύση εντός του έργου κάθε μορφής άχρηστου ή μη υλικού.
- Ο κύριος του έργου φέρει ακέραια την ευθύνη για την τήρηση των περιβαλλοντικών όρων που θα εγκριθούν έστω και αν μέρος των εργασιών κατασκευής και λειτουργίας του έργου γίνει από οποιονδήποτε τρίτο και οφείλει την διευκόλυνση των αρμόδιων Υπηρεσιών σε περιπτώσεις ελέγχων.
- Να τηρηθούν όλα τα προβλεπόμενα σχετικά με την αδειοδότηση του παρόντος έργου.
- Μετά το πέρας της κατασκευής, θα απομακρυνθούν οι πάσης φύσεως εργοταξιακές εγκαταστάσεις.
- Πριν την εκκίνηση των εργασιών κατασκευής των έργων, να ενημερωθούν οι κάτοικοι της περιοχής σχετικά με αυτά (μέγεθος, εύρος εργασιών, χρονική διάρκεια έργου) και να καταβληθούν όλες οι αναγκαίες προσπάθειες τήρησης των όρων και του χρονοδιαγράμματος των εργασιών.
- Απαγορεύεται αυστηρά κάθε μπάζωμα ποταμού, χειμάρρου ή ρέματος – μισγάγγειας. Αποκλείεται κάθε εργασία απόληψης ή απόθεσης χώματος ή γενικά αδρανών υλικών σε παρακείμενες δασικές εκτάσεις και κυρίως από και σε ποταμούς, χείμαρρους και ρέματα.
- Οι εργασίες τυχόν εκσκαφών – κατασκευών θα πρέπει να συντονίζονται με τέτοιο τρόπο, ώστε να περιορίζεται κατά το δυνατόν η δημιουργία σκόνης. Στις προσωρινές αποθέσεις υλικών να λαμβάνεται μέριμνα για την αποφυγή παράσυρσης από την βροχή και τον αέρα.

- Να τηρούνται επακριβώς οι περιβαλλοντικοί όροι που έχουν τεθεί, από την αρμόδια υπηρεσία Εκδόσεως της Απόφασης Περιβαλλοντικών Όρων

Σύμφωνα με τη Γνωμοδότηση του Φορέα Διαχείρισης η κατασκευή του εν λόγω αεροδιαδρόμου και του σύνοδου δασικού δρόμου που εξασφαλίζει την πρόσβαση στον αεροδιάδρομο και τις λοιπές εγκαταστάσεις, δεν αναμένεται να έχει επιπτώσεις είτε στους οικοτόπους είτε στα ενδιαιτήματα της ορνιθοπανίδας και των λοιπών ειδών της περιοχής.

8. Έργα οδοποιίας – Συντήρηση και βελτίωση βατότητας παραλιακού αγροτικού δρόμου.

Στα σχεδιαζόμενα έργα με ώριμο στάδιο μελετών περιλαμβάνεται και το έργο «Βελτίωση βατότητας παραλιακού αγροτικού δρόμου στη Δημοτική Ενότητα Μονεμβασίας», το οποίο χωροθετείται εντός της περιοχής Νεάπολη και νήσος Ελαφόνησος (GR2540002). Το έργο αφορά την αναβάθμιση του παραλιακού αγροτικού δρόμου στη Νεάπολη, από το βορειοδυτικό όριο του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου της πόλης — αμέσως μετά το αλιευτικό καταφύγιο και το ρέμα Αυλόσπηλου — με κατεύθυνση προς Άγιο Γεώργιο/Αγίους Αποστόλους, έως τη θέση Νερατζίωνας.

Η ανάγκη υλοποίησης του έργου προκύπτει από το γεγονός ότι το μεγαλύτερο τμήμα της υφιστάμενης οδού παρουσιάζει κυκλοφοριακή ανεπάρκεια λόγω ακατάλληλων γεωμετρικών χαρακτηριστικών, στενής διατομής και ανεπαρκών πλευρικών κατασκευών. Η μελέτη στοχεύει στη βελτίωση και συμπλήρωση της υπάρχουσας χωμάτινης παραλιακής αγροτικής οδού, μέσω ορθολογικότερης χάραξης. Σκοπός είναι η αναβάθμιση των λειτουργικών χαρακτηριστικών της οδού και η βελτίωση των κυκλοφοριακών συνθηκών, είτε μέσω της αύξησης της προσβασιμότητας και της μείωσης του χρόνου διέλευσης, είτε μέσω της ενίσχυσης της οδικής ασφάλειας για τους χρήστες.

Με το υπ' αρ. πρωτ. 628/01-06-2021 έγγραφο (ΑΔΑ: Ψ2ΝΔ46Μ9Θ5-ΚΜΠ), ο πρώην Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας — νυν Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Νότιας Πελοποννήσου — γνωμοδότησε θετικά επί της Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης (Ε.Ο.Α.) του έργου. Σύμφωνα με τη γνωμοδότηση, το έργο δεν αναμένεται να επιφέρει αρνητικές επιπτώσεις στους γειτνιάζοντες τύπους οικοτόπων.

Περιοχές Κεντρικής Πελοποννήσου: GR2520001 (ΕΖΔ), GR2520002 (ΕΖΔ), GR2530002 (ΕΖΔ-ΖΕΠ), GR2530004 (ΕΖΔ), GR2510004 (ΖΕΠ)

1. Έργα μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας

Σύμφωνα με το Δεκαετές Πρόγραμμα Ανάπτυξης Συστήματος Μεταφοράς 2019-2028[81] εντός των περιοχών N2K **GR2520001 (ΕΖΔ) και GR2510004 (ΖΕΠ)**, έχει προγραμματιστεί γραμμή μεταφοράς Ηλεκτρικού Ρεύματος 400kV από το ΚΥΤ Μεγαλόπολης στο ΚΥΤ Κορίνθου, το οποίο ΚΥΤ αναμένεται να ολοκληρωθεί το Α' εξάμηνο του 2021. Προβλεπόμενη περάτωση των έργων της γραμμής, εντός του Β' εξαμήνου του 2021. Η όδευση **αναμένεται** να ακολουθήσει την ήδη υπάρχουσα γραμμή των 150 kV, που συνδέει το ΚΥΤ Μεγαλόπολης με τον Υ/Σ Κορίνθου, εντός των περιοχών της κεντρικής Πελ/σου.

2. Αρδευτικά δίκτυα Τάκας Ν. Αρκαδίας

Στην περιοχή μελέτης **GR2520002** - "Λίμνη Τάκα" έχει προγραμματιστεί το έργο με τίτλο: «Αρδευτικά δίκτυα Τάκας Ν. Αρκαδίας» έχει αντικείμενο την κατασκευή του συνόλου των έργων υδροληψίας,

[81] Έγκριση του Δεκαετούς Προγράμματος Ανάπτυξης (ΔΠΑ) του Εθνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΕΣΜΗΕ) περιόδου 2019-2028. Αριθμός απόφασης ΡΑΕ 1097/2019 (ΦΕΚ Β'1049/27.03.2020) http://www.admie.gr/to-systima-metaforas/anaptyxi-systimatos/meleti-anaptyxis-systimatos-metaforas/archeio/document/216828/doccat/detail/Document/

μεταφοράς, άντλησης, ρύθμισης και διανομής του νερού για άρδευση, με κύρια πηγή υδροδότησης τον ταμιευτήρα Τάκας, τα οποία απαιτούνται για την αξιοποίηση της περιοχής γύρω από τον ταμιευτήρα, εντός συνολικής δεσποζόμενης έκτασης 33.300 στρ. και καθαρής γεωργικής έκτασης 24.640 στρ. Το εν λόγω έργο εντάχθηκε τον Ιούλιο του 2019 στη δράση 4.3.1. του ΠΑΑ 2014- 2020 με την υπ' αριθ. πρωτ. 4702/2/7/2019 Απόφαση ένταξης της Πράξης, συνολικού προϋπολογισμού 20.050.000 € και θα έχει ολοκληρωθεί έως τον Οκτώβριο του 2023[82]. Για το εν λόγω έργο έγινε ανανέωση της ισχύος και τροποποίηση των περιβαλλοντικών όρων του έργου: «Δημιουργία ταμιευτήρα στην περιοχή Τάκας – Τεγέας Επαρχίας Μαντινείας Ν. Αρκαδίας με σκοπό την κάλυψη των αρδευτικών αναγκών του νότιου τμήματος του Μαντινειακού Οροπεδίου»[83] (ΑΔΑ: Β4910-ΧΜΦ) που εγκρίθηκαν με την υπ' αρ. 44569/20-3-1997 Κοινή Υπουργική Απόφαση και ανανεώθηκαν και τροποποιήθηκαν με την υπ' αρ. 127271/25-6-2010 Κοινή Υπουργική Απόφαση. Αναλυτικά οι ισχύοντες περιβαλλοντικοί όροι παρατίθενται στο Τεύχος Τεκμηρίωσης ΤΤΑ (Ενότητα 2.3.2 Επιπτώσεις σχεδίων ανάπτυξης).

Στην προαναφερθείσα (ΑΔΑ: Β4910-ΧΜΦ) απόφαση ανανέωσης και τροποποίησης των περιβαλλοντικών όρων του εν λόγω έργου εκτός άλλων αναφέρονται τα εξής:

- Τα έργα προβλέπονται στο νοτιοδυτικό τμήμα του Μαντινειακού οροπεδίου, νοτίως της πόλης της Τρίπολης, στις περιοχές Τάκας και Τεγέας της Επαρχίας Μαντινείας του Νομού Αρκαδίας. Έχουν σχεδιαστεί τόσο εντός του χώρου της λίμνης Τάκα, όσο και περιμετρικά σχεδόν Λίμνης Τάκα. Στο σύνολό τους τα έργα υπάγονται διοικητικά στα όρια των Δήμων Τριπόλεως και Τεγέας.
- Τα έργα περιλαμβάνουν τον ταμιευτήρα, έργα υδροληψίας, τις διώρυγες προσαγωγής Βαλτετσορέματος και Μανθυρέας, το αντλιοστάσιο υδροληψίας και αποχέτευσης Α0, έργα αποχέτευσης, δεξαμενή αναρρύθμισης, αγωγό αποχέτευσης και δίκτυα άρδευσης σε καθαρή έκταση 24.000 στρεμμάτων περίπου. Στα δίκτυα άρδευσης ως επιμέρους έργα περιλαμβάνονται αγωγοί υδροληψίας- προσαγωγής στα αντλιοστάσια, τρία αντλιοστάσια Α1, Α2 και Α3, αγωγοί ρύθμισης αντλιοστασίων, τρεις δεξαμενές Δ1, Δ2 και Δ3, σωληνωτά δίκτυα μήκους 81.569 μέτρων, συσκευές ελέγχου και ασφάλειας των δικτύων – φρεατίων και υδροληψίες άρδευσης. Επιπλέον προβλέπονται συνολικά 6.000 μέτρα νέων αγροτικών δρόμων. Από τα προαναφερόμενα έργα έχουν κατασκευαστεί ο ταμιευτήρας, οι διώρυγες προσαγωγής, οι υδροληψίες, το αντλιοστάσιο Α0, τα έργα αποχέτευσης, ο αγωγός αποχέτευσης και η δεξαμενή αναρρύθμισης.
- Προβλέπονται έργα αποκατάστασης του περιβάλλοντος χώρου των κατασκευών αλλά και των προσωρινών εγκαταστάσεων και όροι που αφορούν την απόθεση, απομάκρυνση και προμήθεια υλικών.
- Τέλος, σε ότι αφορά την ποιότητα και την ποσότητα των υδάτων που παρέχονται προβλέπεται η συνεχής παρακολούθηση και καταγραφή όλων των παραμέτρων που βεβαιώνουν την κατάσταση του Υδατικού συστήματος, καθώς και η παύση λειτουργίας των πρότερων μέσων άρδευσης (γεωτρήσεις) και η απαγόρευση ανόρυξης νέων αρδευτικών γεωτρήσεων για την άρδευση περιοχών που εξυπηρετούνται από το έργο.

3. Αρδευτικά έργα της λίμνης Στυμφαλίας

Στην περιοχή "Λίμνη Στυμφαλία" **GR2530002** αναμένεται να ξεκινήσουν τα αρδευτικά έργα της Στυμφαλίας. Για τα εν λόγω έργα υπάρχει απόλυτη ωριμότητα μελετών και προβλέπεται με τη μελέτη αυτή να εξοπλισθούν 5 υπάρχουσες γεωτρήσεις, η κατασκευή δύο δεξαμενών και η κατασκευή

[82] https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/67715b2c-ec81-4f0c-ad6a-476a34d732bd/11248319.pdf

[83] http://static.diavgeia.gov.gr/doc/Β4910-ΧΜΦ?.pdf

αρδευτικών δικτύων για τη άρδευση των περιοχών Καλλιανών, Κυλλήνης και Ψαρίου εκτάσεως 4430 στρ.

Για το εν λόγω έργο ισχύει η Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων υπ' αριθ. 84075/3215/28-01-2014 (ΑΔΑ ΒΙΕ9ΟΡ1Φ-ΤΜ2)[84], όπου, εκτός των άλλων άλλων (αναλυτικά οι Π.Ο παρατίθενται στο ΤΤΑ, ΕΝΌΤΗΤΑ 2.3.2), σε ότι αφορά τους περιορισμούς σε σχέση με την προστατευόμενη περιοχή, αναφέρονται τα εξής:

- Να ληφθούν όλα τα απαραίτητα θεσμικά και διαχειριστικά μέτρα για την αποφυγή αποξήρανσης ή σημαντικού περιορισμού των νερών της λίμνης, ιδιαίτερα κατά τη φθινοπωρινή περίοδο, όταν η λίμνη μπορεί να προσφέρει καταφύγιο και ξεκούραση στη μεταναστευτική ορνιθοπανίδα.
- Να διατηρηθούν οι υπάρχουσες συστάδες από δασικά και οπωροφόρα είδη. Σε περίπτωση μείωσης της υπάρχουσας βλάστησης από τα προγραμματιζόμενα τεχνικά έργα (εκσκαφές) θα πρέπει να γίνει άμεση αποκατάσταση με τα φυτικά είδη της περιοχής.
- Η αρδεύσιμη έκταση του έργου αφορά μόνο τις αναδασμωθείσες περιοχές Καλιάνων, Ψαριού και Κυλλήνης και απαγορεύεται η επέκταση του έργου εκτός των ορίων αυτών.
- Επίσης απαγορεύεται η χρήση της παραλίμνιας ζώνης της Λίμνης Στυμφαλίας καθώς και των προστατευόμενων περιοχών.
- Οι εντατικές μέθοδοι καλλιέργειας να περιοριστούν και να αντικατασταθούν σταδιακά με μεθόδους φιλικές προς το περιβάλλον (όπως μέθοδος ολοκληρωμένης διαχείρισης και βιολογική γεωργίας). 6) Να προστατευτούν και να διατηρηθούν οι καλαμώνες τις περιοχής.
- Να εκπονηθεί μελέτη διαχείρισης των καλαμώνων της λίμνης. 8) Οποιεσδήποτε (μόνιμες ή μη) εγκαταστάσεις να προσαρμοστούν στο αγροτικό και φυσικό περιβάλλον της περιοχής.
- Όσο αναφορά το κυνήγι, θα πρέπει να τηρούνται αυστηρά οι διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας και οι εκάστοτε όροι και περιορισμού που εκδίδονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες.
- Να τηρηθεί η εφαρμογή του προγράμματος βασικών μέτρων του Υ.Δ. 02 (Βόρειας Πελοποννήσου) και ειδικότερα των Β.Μ. με κωδικό ΟΜ05-6 και ΟΜ07-1 του αρ. οικ. 391/08.04.2013 (ΦΕΚ 1004/Β/24.04.2013).

Επιπλέον αυτών, στην περιοχή της Στυμφαλίας έχουν εγκριθεί οι περιβαλλοντικοί όροι με την υπ' αριθμ. Απόφαση 53671/2307/ 11-12-13 (ΑΔΑ: ΒΛΛΞΟΡ1Φ-ΧΥ8) όπως τροποποιήθηκαν με την Απόφαση 125293/26-07-2021 (ΑΔΑ: ΩΞΤΨΟΡ1Φ-12Χ) για την περαιτέρω ενίσχυση Υδροδότησης (υδρομάστευση των πηγών Δρίζας, γεώτρηση Κεφαλαρίου, δεξαμενές αποθήκευσης νερού, αγωγοί) του Δήμου Σικυωνίων. Αντικείμενο του έργου είναι η ενίσχυση της υδροδότησης των πεδινών περιοχών του Δήμου Σικυωνίων με την εκμετάλλευση των πηγών Δρίζας στην περιοχή της Στυμφαλίας, καθώς και με τη χρήση υφιστάμενης γεώτρησης που βρίσκεται περίπου 1.850 μέτρα Νότια – Νοτιανατολικά του οικισμού του Κεφαλαρίου. Αναλυτικά οι ισχύοντες περιβαλλοντικοί όροι παρατίθενται στο Τεύχος Τεκμηρίωσης ΤΤΑ (Ενότητα 2.3.2 Επιπτώσεις σχεδίων ανάπτυξης).

4. Αιολικά πάρκα με άδεια παραγωγής

Τέλος, εντός της περιοχής της **<u>Κεντρικής Πελ/σου</u>**, **GR2510004 (ΖΕΠ)** «Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο», έχουν εκδοθεί **4 άδειες παραγωγής για Α/Π** από τη ρΑΕ, τα χαρακτηριστικά των οποίων δίνονται στον

[84] https://diavgeia.gov.gr/search?query=q:%22%CE%92%CE%99%CE%959%CE%9F%CE%A11%CE%A6-%CE%A4%CE%9C2%22&page=0

παρακάτω **Πίνακα 2.3.2-2**. Σημειώνεται ότι, κανένα από τα αναφερόμενα Αιολικά Πάρκα δεν διαθέτει Περιβαλλοντική Αδειοδότηση.

Πίνακας 2.3.2-2: Αιολικά Πάρκα με άδεια παραγωγής εντός των περιοχών της Κεντρικής Πελ/σου

Α/Α	ΑΜ Αδείας ΡΑΕ	Θέση	Δημοτική Ενότητα	Δήμος	ΑΕΠΟ
1	ΑΔ-04230	Τραχύ Όρος	Μαντίνειας, Λεβιδίου, Αλέας	Τρίπολης, Άργους - Μυκηνών	ΟΧΙ
2	ΑΔ-03606	Καφούρια	Μαντίνειας, Λύρκειας	Τρίπολης, Άργους - Μυκηνών	ΟΧΙ
3	ΑΔ-03604	Κρίτσοβα	Μαντίνειας, Άργους	Τρίπολης, Άργους - Μυκηνών	ΟΧΙ
4	ΑΔ-04891	Αγιος Πέτρος - Βαλτέτσι - Νεστάνη - Τσεμπερού	Άγιος Πέτρος-Βαλτέτσι-Νεστάνη-Τσεμπερού	Τρίπολης, Άργους – Μυκηνών, Β.Κυνουρίας, Μεγαλόπολης	ΟΧΙ

Οι προγραμματιζόμενες ΑΠΕ με άδεια παραγωγής εντός των περιοχών του δικτύου Natura 2000, αλλά και της ευρύτερης περιοχής, παρουσιάζονται στα **Σχήματα 2.3.2-1 και 2**

Οι επιπτώσεις από τη δυνητική λειτουργία νέων αιολικών πάρκων στην περιοχή, που κατατάσσονται στην απειλή D01 - «Αιολική, κυματική και παλιρροιακή ενέργεια συμπεριλαμβανομένης της υποδομής» επηρεάζει κυρίως τα αρπακτικά πτηνά και άλλα μεταναστευτικά είδη τόσο μέσω της θανάτωσης τους από πρόσκρουση στα πτερύγια της ανεμογεννήτριας όσο και μέσω της εκτόπισης τους και της συρρίκνωσης του ζωτικού τους χώρου. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα αιολικά πάρκα που προτείνονται βόρεια εντός της ΖΕΠ καθώς και νότια εκτός της ΖΕΠ, επικαλύπτονται επ' ακριβώς με τα κρίσιμα ενδιαιτήματα του Χρυσαετού (*Aquila chrysaetos*) όπως περιγράφονται στα αποτελέσματα του έργου της εποπτείας (Βλάχος *et al.*, 2015). Ο Χρυσαετός είναι είδος χαρακτηρισμού της περιοχής και η χωροθέτηση των εν λόγω αιολικών πάρκων απειλεί άμεσα και τα δυο ζευγάρια που αναπαράγονται εκεί. Εκτός του Χρυσαετού, τα είδη που επηρεάζονται είναι τα: *Bubo bubo, Circaetus gallicus, Falco naumanni, Tachymarptis melba*.

Περιοχές Ευρώτα: GR2540003 (ΕΖΔ-ΤΚΣ), GR2540006 (ΖΕΠ)

1. Αγωγός μεταφοράς νερού από Ευρώτα και πηγές Βασιλοπόταμου για την αντιμετώπιση υφαλμύρωσης περιοχών Δ. Έλους και επέκτασης στις πεδιάδες Μολάων και Ασωπού Λακωνίας

Στις περιοχές μελέτης **GR2540003** και **GR2540006** αναμένεται να ξεκινήσει το έργο «Αγωγός μεταφοράς νερού από Ευρώτα και πηγές Βασιλοπόταμου για την αντιμετώπιση υφαλμύρωσης περιοχών Δ. Έλους και επέκτασης στις πεδιάδες Μολάων και Ασωπού Λακωνίας». Έχει ολοκληρωθεί το σύνολο των μελετών και των αδειοδοτήσεων, έχει ολοκληρωθεί η διαγωνιστική διαδικασία και εκκρεμεί η ανάθεση σύμβασης. Για το εν λόγω έργο έχει εκπονηθεί Μελέτη Περιβαλλοντικών επιπτώσεων για την οποία έχει δημοσιευθεί Απόφαση Έγκρισης των Περιβαλλοντικών Όρων του Υπουργού Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (ΑΔΑ: 7ΖΚ50-ΨΑΞ, οικ.175787/29-10-2014). Το έργο, προϋπολογισμού 44.000.000 ευρώ έχει αποσταλεί στις προτάσεις της Περιφέρειας Πελοποννήσου για τα εγγειοβελτιωτικά έργα στο πλαίσιο του σχεδιασμού και της υλοποίησης του Εθνικού Σχεδίου Ανασυγκρότησης ΑγροΠεριβαλλοντικών Υποδομών (ΕΣΑΑΥ).

Σύμφωνα με το σχέδιο διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Ανατολικής Πελοποννήσου[85] Υδατικά συστήματα που επηρεάζονται τα υδατικά συστήματα που

[85] http://wfdver.ypeka.gr/wp-content/uploads/2017/04/files/GR03/GW03_P12_Katalogos_Ergwn.pdf

επηρεάζονται είναι ο ποταμός Ευρώτας (GR0333R000201007N), και τα υπόγεια συστήματα Σκάλας (GR0300180) και Ασωπού –Γλυκόβρυσης (GR0300150). Πρόκειται να αυξηθούν οι απολήψεις από τα ΥΣ Ευρώτα και Σκάλας, ενώ σκοπός του έργου αποτελεί η μείωση των αντλήσεων από το υπόγειο σύστημα Ασωπού –Γλυκόβρυσης με στόχο την αύξηση βαθμού διήθησης και εμπλουτισμός, βελτίωση της χημικής και ποσοτικής κατάστασης των υπόγειων συστημάτων.

Σύμφωνα με το ως άνω Σχέδιο Διαχείρισης δεν τίθενται εναλλακτικοί περιβαλλοντικοί στόχοι για τα ΥΣ Ασωπού – Γλυκόβρυσης, του ποτάμιου ΥΣ του Ευρώτα και του υπόγειου συστήματος Σκάλας καθώς το εν λόγω έργο δεν αναμένεται να μεταβάλει αρνητικά την κατάσταση τους.

Αναλυτικά οι περιβαλλοντικοί όροι που ορίζονται στην εν λόγω ΑΕΠΟ (ΑΔΑ: 7ΖΚ50-ΨΑΞ) παρατίθενται στο Τεύχος Τεκμηρίωσης (ΤΤΑ), Ενότητα 2.3.2 Επιπτώσεις σχεδίων ανάπτυξης, συνοπτικά έχουν ως ακολούθως:

- Σε ότι αφορά τη φάση κατασκευής του έργου τίθενται περιορισμοί, εκτός των άλλων, που αφορούν τον περιορισμό εκπομπών στην ατμόσφαιρα, δονήσεων, θορύβου και ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας, ενώ σε ότι αφορά τον Περιορισμό των επιπτώσεων στο φυσικό περιβάλλον και στη χλωρίδα και πανίδα της περιοχής α. Η οποιαδήποτε φθορά φυσικής βλάστησης κατά την υλοποίηση του έργου να περιορισθεί στην ελάχιστη δυνατή, και εντός της ζώνης κατάληψής του β. Η υλοτομία, εκρίζωση και γενικότερα οποιαδήποτε φθορά δασικών θάμνων και δένδρων, και η διάθεση των προϊόντων υλοτομίας, να γίνει σύμφωνα με τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας και τις υποδείξεις της αρμόδιας Δασίκης Υπηρεσίας γ. Τα εργοτάξια να εγκατασταθούν σε γήπεδα στερούμενα φυσικής θαμνώδους ή δενδρώδους βλάστησης δ. Κατά τις εκσκαφές που θα γίνουν για την κατασκευή των έργων , το στρώμα του εδάφους που περιέχει τη φυτική γη να συλλέγεται και να αποθηκεύεται ξεχωριστά, σε προσωρινές ή μόνιμες θέσεις απόθεσης υλικών, προκειμένου να χρησιμοποιηθεί στις εργασίες επανεπίχωσης (π.χ του αγωγού) και αποκατάστασης του εδάφους ε. Να διεξαχθούν φυτεύσεις με χρήση δενδρωδών θαμνωδών και ποωδών ειδών στην περιοχή επέμβασης, προς αντιστάθμισμα της καταστροφής βλάστησης κατά την κατασκευή των έργων στ. Να διατηρηθεί, όπου αυτό είναι δυνατόν, η υφιστάμενη βλάστηση με κατάλληλη προσαρμογή αυτής στα υπό εκτέλεση έργα ζ. Τα γήπεδα εργοταξίων που πρόκειται να αποδοθούν σε καλλιέργεια μετά το πέρας της χρήσης τους, να αποκατασταθούν με απλή διάστρωση φυτικής γης επί του συνόλου της επιφανείας που αποψιλώθηκε για την εγκατάστασή τους. Στην περίπτωση που δεν πρόκειται να αποδοθούν σε καλλιέργεια η διάστρωση φυτικής γης θα πρέπει να συνδυασθεί κατ' ελάχιστον με σπορά αγρωστωδών ειδών και τέλος η. Οι φυτεύσεις θα πρέπει να εκτελεσθούν βάσει φυτοτεχνικής μελέτης, η οποία σε περίπτωση εκτέλεσής τους εντός εκτάσεων δασικού χαρακτήρα θα πρέπει να εγκριθεί από την Δασίκη Υπηρεσία. Επιπλέον, κατά τις χωματουργικές εργασίες να ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την αποφυγή οποιουδήποτε είδους διαρροής ή διασκορπισμού υλικών του έργου, και αύξησης της θολότητας του νερού των υδάτινων σωμάτων της περιοχής (όπως του Βασιλοπόταμου) πλησίον των οποίων εκτελούνται εργασίες λόγω παράσυρσης αδρανών υλικών του έργου.
- Στη Φάση λειτουργίας τους έργου δεν αναμένεται να επιφέρει πρόσθετες επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον, στη χλωρίδα και πανίδα της περιοχής πέραν των αναφερομένων κατά τη φάση της κατασκευής. Ο φορέας λειτουργίας του έργου οφείλει καθόλη τη διάρκεια της αντίστοιχης φάσης να προβαίνει στις εργασίες που είναι απαραίτητες για τη λειτουργία του κατά τα προβλεπόμενα από το σχεδιασμό του, προς εξασφάλιση του εμπλουτισμού του υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα, με αξιοποίηση των επιφανειακών νερών της χειμερινής περιόδου των πηγών Βασιλοπόταμου, την ποσοτική βελτίωση και ποιοτική αναβάθμιση του υπόγειου

υδατικού δυναμικού της ευρείας περιοχής Δ. Έλους, πεδιάδων Μολάων και Ασωπού Ν. Λακωνίας. Επιπλέον ο Φορέας οφείλει λειτουργίας του έργου να παρακολουθεί τακτικά την κατάσταση των αρδευτικών δικτύων αλλά και την ποιότητα των υδάτων των Υ/Σ και του απολήψιμου ύδατος.

- Στην εν λόγω ΑΕΠΟ δεν προβλέπονται πρόσθετοι περιβαλλοντικοί όροι, μέτρα και περιορισμοί για έργα και δραστηριότητες εντός περιοχών του δικτύου Natura 2000, καθώς θεωρείται ότι αρκούν οι περιβαλλοντικοί όροι, τα μέτρα και οι περιορισμοί που επιβάλλονται δια της ΑΕΠΟ καθώς και εκείνοι που αναφέρονται στην αποβληθείσα ΜΠΕ (και στα παραρτήματα αυτής) εφ' όσον δεν έρχονται σε αντίθεση με τους όρους της ΑΕΠΟ.

2. Μελέτη αρδευτικού δικτύου Τρίνασου Ν. Λακωνίας

Επιπλέον, του προαναφερόμενου έργου για την κάλυψη των αναγκών άρδευσης και τη βελτίωση των ήδη υπάρχοντών δικτύων έχει εκπονηθεί μελέτη και έχουν προσφάτως εγκριθεί οι Περιβαλλοντικοί όροι (Απόφαση 23588/1526/11-03-2022, ΑΔΑ: ΨΦ994653Π8-832) για το έργο «Μελέτη αρδευτικού δικτύου Τρίνασου Ν. Λακωνίας», και το οποίο περιλαμβάνει έργα απόληψης, μεταφοράς, προσωρινής αποθήκευσης και διανομής νερού για άρδευση από τις πηγές Βασιλοποτάμου, για συνολική μικτή αρδευόμενη έκταση 23.715 στρεμμάτων. Το έργο αφορά στην αξιοποίηση των πηγών Βασιλοποτάμου με τον εκσυγχρονισμό του υπάρχοντος προβληματικού αρδευτικού δικτύου Τρινάσου, που αποτελείται από ανοιχτές επενδεδυμένες διώρυγες (πρωτεύουσες – δευτερεύουσες – τριτεύουσες), συνολικού μήκους περίπου 161 km, μέσω των οποίων με βαρύτητα ή άντληση μεταφέρεται το αρδευτικό νερό στην κεφαλή των κτημάτων της περιοχής, με την αντικατάσταση των ανωτέρω διωρύγων από κλειστούς αγωγούς, υπό πίεση. Αναλυτικά οι Περιβαλλοντικοί Όροι για το εν λόγω έργο περιγράφονται στο Τεύχος Τεκμηρίωσης (Ενότητα 2.3.2 Επιπτώσεις σχεδίων ανάπτυξης).

Σε ότι αφορά το συγκεκριμένο έργο, σύμφωνα με την εγκεκριμένη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και την Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση, τα οποία εκπονήθηκαν στο πλαίσιο της Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης του έργου, δεν αναμένονται σημαντικές επιπτώσεις για τα προστατευτέα αντικείμενα.

3. Κατασκευή νέας γέφυρας στον ποταμό Ευρώτα, πλησίον υπάρχουσας μεταλλικής γέφυρας στη Σκάλα Λακωνίας

Επίκειται, η κατασκευή νέας γέφυρας στον ποταμό Ευρώτα, πλησίον υπάρχουσας μεταλλικής γέφυρας στη Σκάλα Λακωνίας. Για το εν λόγω έργο έχει ολοκληρωθεί η Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση (ΕΟΑ) επί της οποίας έχει γνωμοδοτήσει θετικά ο Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασίας (Απόφαση 1410/02-11-2021 ΑΔΑ: Ψ9ΓΒ46Μ9Θ5-ΖΕ8), αναγνωρίζοντας την αναγκαιότητα και τη σημαντικότητα του εν λόγω έργου, διασφαλίζοντας την ασφαλή διέλευση τόσο των οχημάτων, όσο και των πεζών (μέσω της παλαιάς γέφυρας). Σύμφωνα με τη γνωμοδότηση του Φορέα από την κατασκευή της νέας γέφυρας Ευρώτα δεν αναμένονται σημαντικές αλλοιώσεις στην ακεραιότητα της περιοχής του Δικτύου «NATURA 2000», με την προϋπόθεση τήρησης των ακόλουθων (γενικών) περιβαλλοντικών όρων (Π.Ο.):

- Να τηρηθούν οι προτάσεις για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και οι τεχνικές προδιαγραφές που προτείνονται στην ΕΟΑ.
- Ο κύριος του έργου να επισημάνει με πινακίδα πληροφόρησης εμφανή στο κοινό, ότι το έργο λαμβάνει χώρα εντός του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000 με κωδικό GR 2540003 "Εκβολές Ευρώτα, Περιοχή Βρονταμά & Θαλάσσια Περιοχή Λακωνικού Κόλπου".

- Απαγορεύεται η χρήση του ακάλυπτου χώρου για τοποθέτηση μηχανημάτων, αχρήστων υλικών εργαλείων κ.λ.π.
- Να ληφθούν τα προβλεπόμενα, από τις κείμενες διατάξεις, μέτρα πυρασφάλειας/ πυροπροστασίας.
- Απαγορεύεται η καύση εντός του έργου κάθε μορφής άχρηστου ή μη υλικού.
- Να εξασφαλίζεται η υγεία και η ασφάλεια των εργαζομένων μέσω της τήρησης των κανονισμών που προβλέπονται από τις ελέγχουσες Αρχές.
- Όλη η εγκατάσταση θα είναι σύμφωνη με τη μελέτη που υποβλήθηκε στις αρμόδιες υπηρεσίες για την έκδοση της σχετικής θετικής γνωμάτευσης της.
- Δεν θα εναποτεθούν ανεξέλεγκτα (ελάχιστη όχληση) τα υλικά εκσκαφών στον ποταμό Ευρώτα, ρέματα, υδάτινους αποδέκτες και σε ζώνες με φυσική βλάστηση και θα ληφθεί κάθε απαραίτητο μέτρο για την αποτροπή παράσυρσης του αποτιθέμενου υλικού.
- Τυχόν προσωρινές εγκαταστάσεις, απορρίμματα, εργαλεία, μηχανήματα, πλεονάζοντα υλικά, προσωρινές εγκαταστάσεις μηχανημάτων, που προέκυψαν από την κατασκευή του έργου, να απομακρυνθούν πλήρως και να διαχειριστούν σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, ανά είδος αποβλήτου.
- Οι επεμβάσεις να περιοριστούν στις απολύτως αναγκαίες για την κατασκευή των προβλεπομένων στη μελέτη (ΕΟΑ) τεχνικών έργων και να προβλεφτεί η αποκατάσταση των περιοχών επέμβασης (βλάστηση - γεωμορφολογικές αλλοιώσεις) μετά το πέρας της εργολαβίας.
- Ο κύριος του έργου φέρει ακέραια την ευθύνη για την τήρηση των περιβαλλοντικών όρων που θα εγκριθούν έστω και αν μέρος των εργασιών κατασκευής και λειτουργίας του έργου γίνει από οποιονδήποτε τρίτο και οφείλει τη διευκόλυνση των αρμόδιων Υπηρεσιών σε περιπτώσεις ελέγχων.
- Όλες οι μηχανολογικές εγκαταστάσεις να είναι προστατευμένες σε ανεξέλεγκτη είσοδο τόσο των ανθρώπων όσο και της ορνιθοπανίδας και πανίδας της περιοχής.

Παράλληλα, θετικά γνωμοδότησε (αρ.αποφ. 211/2022, ΑΔΑ: 6ΠΩΞ7Λ1-9ΞΜ) και η Οικονομική Επιτροπή Περιφέρειας Πελοποννήσου σε ότι αφορά τις επί μέρους μελέτες του 2ου Σταδίου της μελέτης του έργου και συγκεκριμένα:

- Οριστική μελέτη Γεωμετρικού Σχεδιασμού οδού
- Οριστική μελέτη τεχνικών έργων
- Οριστική μελέτη αποχέτευσης αποστράγγισης
- Σήμανση Ασφάλιση

Επιπλέον, στα σχεδιαζόμενα έργα που ενδέχεται να επηρεάσουν τις περιοχές μελέτης του Ευρώτα συμπεριλαμβάνεται η Μελέτη και το Έργο Αντιπλημμυρικής Προστασίας Αστικών και Γεωργικών Παραποτάμιων Εκτάσεων στο κάτω ρου του Ευρώτα. Για το προαναφερθέν έργο δεν δύναται να προσδιοριστούν τυχόν επιπτώσεις στις προστατευόμενες περιοχές, τα είδη και τους οικοτόπους αυτών καθώς δεν έχει ολοκληρωθεί η μελέτη και συνεπώς, δεν έχει δημοσιευθεί Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών όρων.

4. Φωτοβολταικά Πάρκα με Άδεια Παραγωγής

Τέλος, εντός της περιοχής του **Ευρώτα**, **GR2540003 (ΕΖΔ-ΤΚΣ)** «Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βροντάμα και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου», έχουν εκδοθεί **2 άδειες παραγωγής για Φ/Β πάρκα**, τα χαρακτηριστικά των οποίων δίνονται στον **Πίνακα 2.3.2-3** παρακάτω. Τα Φ/Β πάρκα βρίσκονται εν μέρει εντός της περιοχής.

Πίνακας 2.3.2-3: Φωτοβολταϊκά Πάρκα με άδεια παραγωγής εντός της περιοχής του Ευρώτα

Α/Α	ΑΜ Αδείας ΡΑΕ	Θέση	Δημοτική Ενότητα	Δήμος	Ισχύς (MW)	Έκταση (στρ)
1	ΑΔ-02736	Ξηροκάμπι	Σκάλας	Ευρώτα	70	1.661,837
2	ΑΔ-02777	Ζένιο	Σκάλας	Ευρώτα	13,262	267,653
Συνολική Ισχύς και Έκταση Φ/Β Πάρκων (ΡΑΕ)					**83,262**	**1.929,49**

Οι προγραμματιζόμενες ΑΠΕ με άδεια παραγωγής εντός των περιοχών Natura 2000, αλλά και της ευρύτερης περιοχής, παρουσιάζονται στα **Σχήματα 2.3.2-1 και 2**

Περιοχές Πάρνωνα – Μούστου: GR2520003 (ΕΖΔ), GR2520005 (ΕΖΔ-ΤΚΣ), GR2520006 (ΕΖΔ)

1. Κατασκευή του Φράγματος της Κελεφίνας

Εκκρεμεί η κατασκευή του Φράγματος της Κελεφίνας για το οποίο έχουν ολοκληρωθεί οι μελέτες, έχουν εγκριθεί περιβαλλοντικοί όροι από το 2015 (ΑΔΑ 6ΜΩ0465ΦΘΗ-ΛΛΜ) και υπάρχει απόφαση ένταξης (κωδικός ΟΠΣ: 0011409243). Το έργο έχει προϋπολογισμό 24.000.000 ευρώ και έχει αποσταλεί στις προτάσεις της Περιφέρειας Πελοποννήσου για τα εγγειοβελτιωτικά έργα στο πλαίσιο του σχεδιασμού και της υλοποίησης του Εθνικού Σχεδίου Ανασυγκρότησης Αγροπεριβαλλοντικών Υποδομών (ΕΣΑΑΥ). Αφορά στην κατασκευή φράγματος επί του υδατορέματος Κελεφίνα στο Ν. Λακωνίας περίπου 6,0 Km ΝΔ του Δημοτικού Διαμερίσματος των Βρεσθένων και 11,0 Km ΒΑ της πόλης της Σπάρτης, πλησίον των Δημοτικών Διαμερισμάτων Σελασσίας, Βρονταμά και Βρεσθένων. Τμήμα της λεκάνης απορροής που εκτείνεται ανάντη της προτεινόμενης θέσης του φράγματος βρίσκεται μέσα στα όρια της περιοχής «Όρος Πάρνωνα και περιοχή Μονή Μαλεβή» με κωδικό **GR2520006.**

Σύμφωνα με την προαναφερθείσα ΑΕΠΟ έχουν οριστεί όροι και περιορισμοί για το έργο οι οποίοι αφορούν το σύνολο των δραστηριοτήτων και των εργασιών τόσο κατά την κατασκευή αλλά και λειτουργία του Φράγματος, σε ότι αφορά το φυσικό περιβάλλον, συνοπτικά έχουν ως ακολούθως:

- Η οποιαδήποτε φθορά φυσικής βλάστησης κατά την υλοποίηση του έργου να περιορισθεί στην ελάχιστη δυνατή, και εντός της ζώνης κατάληψής του. Προβλέπεται η αποκατάσταση με φυτευσεις οι οποίες θα πρέπει να εκτελεσθούν βάσει φυτοτεχνικής μελέτης, η οποία σε περίπτωση εκτέλεσής τους εντός εκτάσεων δασικού χαρακτήρα θα πρέπει να εγκριθεί από την Δασική Υπηρεσία κατά την τήρηση της διαδικασίας της ΥΑ 15277/2012 (ΦΕΚ 1077/Β/2012) προς αντιστάθμισμα της καταστροφής βλάστησης κατά την κατασκευή των έργων.
- Τίθενται περιορισμοί και όροι που αφορούν τη χρήση φυσικών πόρων και εξοικονόμηση ενέργειας καθώς και περιορισμός εκπομπών στην ατμόσφαιρα, δονήσεων, θορύβου και ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας και τη διαχείρηση στερεών και υγρών παοβλήτων καθως και των αστικών λυμάτων που θα προκύψουν στη φάση της κατασκευής.
- Κατά τη φάση λειτουργία ο Φορέας υλοποίησης του έργου αναλαμβάνει την ευθύνη συντήρησης του έργου και την εξασφάλιση και διατήρηση καθ' όλη τη διάρκεια του έτους της

ελάχιστης οικολογικής παροχής προς το κατάντη τμήμα του ποταμού, η οποία με βάση το σχεδιασμό του έργου είναι 0.066m3/s.

- Επιπλέον αυτών, με ευθύνη του φορέα λειτουργίας του έργου να παρακολουθούνται συστηματικά, μέσω κατάλληλου καταγραφικού εξοπλισμού, οι ποσότητες νερού που: α) εισρέουν στον ταμιευτήρα, β) λαμβάνονται προς χρήση (άρδευση, ύδρευση), γ) υπερχειλίζουν, δ) αποδίδονται ως οικολογική παροχή, ε) είναι ταμιευμένες σε κάθε συγκεκριμένη στιγμή, καθώς και η παρακολούθηση και καταμέτρηση όλων των παραγόντων ελέγχου ποιότητας των υδάτων.

2. Βελτίωση – συντήρηση του επαρχιακού δρόμου Άστρους – Λεωνίδιο στην Π.Ε. Αρκαδίας

Εγκρίθηκαν οι Περιβαλλοντικοί όροι (Αρ. Πρωτ. οικ.44325/18-03-2022, ΑΔΑ: 9ΜΣΞΟΡ1Φ-ΨΛΚ) το έργο «**Βελτίωση – συντήρηση του επαρχιακού δρόμου Άστρους – Λεωνίδιο στην Π.Ε. Αρκαδίας**» το οποίο κατά τμήματα διέρχεται από την περιοχή GR2520005. Για τη διαμόρφωση των επιμέρους βελτιώσεων προβλέπονται επεμβάσεις μικρής κλίμακας κατά μήκος της υφιστάμενης Επαρχιακής Οδού που αφορούν κατά κύριο λόγο σε διαπλατύνσεις, υψομετρικές τροποποιήσεις και εξομάλυνση των κλίσεων της οδού σε τμήματα αυτής που περιλαμβάνουν στροφές.

Επιπλέον αυτών, σε φάση εκπόνησης μελετών βρίσκονται και τα ακόλουθα έργα:

- Μελέτη αντιμετώπισης καταστροφών από φαινόμενα διάβρωσης παράλιας Λάκκου Δ.Ε. Λεωνιδίου, Δήμου Νότιας Κυνουρίας
- Μελέτες για το έργο «Εμπλουτισμός του Υπόγειου Υδροφορέα του Πεδίου Λεωνιδίου και αντιπλημμυρική Προστασία αυτού».
- Μελέτες του έργου με τίτλο «Δημιουργία Σταθμού Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων στη θέση ΕΕΛ»
- Μελέτη Άρδευσης Λεωνιδίου
- Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του έργου με τίτλο «Παράκτια Έργα Παραλίας Λάκκου – Λεωνιδίου»
- Διερεύνηση τεχνικών δυνατοτήτων και διοικητικών ενεργειών για την εκτέλεση έργου δημιουργίας παραποτάμιας οδού οικισμού Λεωνιδίου

3.Αιολικά Πάρκα με άδεια παραγωγής

Σύμφωνα με τη ΡΑΕ, εντός της περιοχής, έχει εκδοθεί **μία άδεια παραγωγής για Α/Π** στη θέση Τραγάνα, Νότιας Κυνουρίας, ισχύος **315 MW** (ΑΜ Αδείας ΡΑΕ ΑΔ-010622) και δεν έχει Περιβαλλοντική Αδειοδότηση.

4. Έργα προστασίας λιμένα Πλάκας Λεωνιδίου

Η Διεύθυνση Τεχνικών Έργων της Γενικής Διεύθυνσης Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος και Υποδομών της Περιφέρειας Πελοποννήσου έχει σε εξέλιξη διαδικασία για την υλοποίηση των έργων προστασίας του λιμένα Πλάκας. Ο λιμένας αποτελείται από αβαθές παραλιακό κρηπίδωμα, μικρό προβλήτα αλιευτικών σκαφών και τον προσήνεμο μώλο, εκτεινόμενο προς Νότο συνολικά για 120 μ περίπου και από πρόσθετο κεκαμμένο αναφερθέν τμήμα μήκους 60 περίπου μέτρων. Η αναγκαιότητα προστασίας του υφιστάμενου προσήνεμου μώλου είναι μεγάλης σημασίας για τον λιμένα του Λεωνιδίου αφενός μεν διότι για την επέκταση των 60 μ. έχουν χρησιμοποιηθεί τεράστιες ποσότητες λατομικών υλικών και φυσικών ογκολίθων και αν αυτά παρασυρθούν θα επέλθει καταστροφή τμήματος του υφιστάμενου λιμένα, πέραν της απώλειας σε

σημερινές αξίες του κόστους που δαπανήθηκε το 2000 για το τμήμα αυτό του έργου. Αφετέρου δε, εάν δεν ενισχυθεί, θα καταστραφεί το λειτουργικό κρηπίδωμα με απρόβλεπτα λειτουργικά και λοιπά προβλήματα που θα συνεπάγονται και καταστροφή τμήματος της σημερινής αμμώδους παραλίας στα βόρεια του μώλου.

Το έργο δεν αναμένεται να έχει επιπτώσεις στο προστατευτέο αντικείμενο της προστατευόμενης περιοχής.

Περιοχές Κυλλήνης (Ζήρεια): GR2530006 (ΖΕΠ), GR2530001 (ΕΖΔ)

1. Εγκαταστάσεις ανανεώσιμων πηγών με Άδεια Παραγωγής

Σύμφωνα με τη ΡΑΕ, εντός των περιοχών, έχει εκδοθεί **μία άδεια παραγωγής για Α/Π** στη θέση Τσούμα,-Χιόνι-Στέκος, Δ.Ε. Στυμφαλίας & Ξυλοκάστρου, Δήμου Σικυώνιων & Ξυλοκάστρου-Ευρωστίνης, ισχύος **48,3 MW**, το οποίο αποτελείτε από 21 ανεμογεννήτριες (ΑΜ Αδείας ΡΑΕ ΑΔ-03766) και δεν έχει Περιβαλλοντική Αδειοδότηση καθώς και **μία άδεια παραγωγής για ΜΥΗΣ**, στον Τρικαλίτικο ποταμό, Δ.Ε. Ξυλοκάστρου, Δήμου Ξυλοκάστρου-Ευρωστίνης, ισχύος **0,95 MW**.

Οι προγραμματιζόμενες ΑΠΕ με άδεια παραγωγής εντός των περιοχών Natura 2000, αλλά και της ευρύτερης περιοχής, παρουσιάζονται στα **Σχήματα 2.3.2-1 και 2.**

Περιοχή Ακροναυπλία και Παλαμήδι: GR2510003 (ΕΖΔ)

1. Σιδηροδρομική γραμμή Κόρινθος-Άργος-Ναύπλιο

Το κυριότερο σχέδιο ανάπτυξης στην περιοχή σύμφωνα με το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Μεταφορών της Ελλάδας[86], αφορά στη σχεδιαζόμενη (προγραμματιζόμενη), κανονικοποίηση, ανακατασκευή και αναβάθμιση μονής σιδηροδρομικής γραμμής Κόρινθος-Άργος-Ναύπλιο, με σκοπό την υποστήριξη του τουρισμού. Με την αναβάθμισή της, θα ενισχυθεί σημαντικά το επίπεδο προσβασιμότητας με δημόσια μέσα μεταφοράς στην Ανατολική Πελοπόννησο (κωδ. έργου **RA-Infra2**).

Περιοχή Ακροκόρινθος: GR2530003 (ΕΖΔ)

Δεν υπάρχουν προγραμματιζόμενα ή προτεινόμενα έργα στην περιοχή.

Περιοχή Γεράνεια Όρη: GR2530005 (ΕΖΔ)

1.Αιολικά πάρκα με άδεια παραγωγής

Εντός της περιοχής **GR2530005 (ΕΖΔ)** «Γεράνεια Όρη», έχουν εκδοθεί **2 άδειες παραγωγής για Α/Π**, τα χαρακτηριστικά των οποίων δίνονται στον **Πίνακα 2.3.2-4** παρακάτω.

Το αιολικό Πάρκο στη θέση Πραθί είχε Αδειοδοτηθεί Περιβαλλοντικά δυνάμει της υπ. αριθμ. 200848/01-07-2011 (ΑΔΑ: 4ΑΣΠ0-Α0Σ) Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων, από την έκδοση της οποίας έχει παρέλθει δεκαετία. Στην απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων αναφέρεται ότι: «*Οι ανωτέρω αναφερόμενοι περιβαλλοντικοί όροι ισχύουν για δέκα έτη από την ημερομηνία έκδοσης της παρούσας και με την προϋπόθεση ότι αυτοί θα τηρούνται με ακρίβεια. Μετά την ημερομηνία αυτή απαιτείται η τήρηση της διαδικασίας του άρθρου 4 του Ν.1650/86, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 του Ν.3010/2002 και του άρθρου 2 της ΚΥΑ 104247/ΕΥΠΕ/ΥΠΕΧΩΔΕ/ΦΕΚ663/Β/26.5.2006*».

[86] http://www.nationaltransportplan.gr/wp-content/uploads/2019/03/NTPG-Summary-Feb2019_gr.pdf

Το αιολικό πάρκο στη θέση Μακρυπλάγι δεν διαθέτει Περιβαλλοντική Αδειοδότηση.

Πίνακας 2.3.2-4: Αιολικά Πάρκα με άδεια παραγωγής εντός των περιοχών της Κεντρικής Πελ/σου

Α/Α	ΑΜ Αδείας ΡΑΕ	Θέση	Δημοτική Ενότητα	Δήμος	ΑΕΠΟ
1	ΑΔ-01078	Μακρυά Ράχη, Παναγιά Πράθι, Βράχος Μονής Γερανείων	Λουτρακίου - Περαχώρας	Λουτρακίου - Αγ. Θεοδώρων	ΝΑΙ
2	ΑΔ-01729	Μακρυπλάγι, Ελατιά	Αγ. Θεοδώρων και Μεγαρέων	Λουτρακίου - Αγ. Θεοδώρων & Μεγαρέων	ΟΧΙ

Τυχόν κατασκευή των αιολικών πάρκων στις θέσεις για τις οποίες έχουν ληφθεί άδειες παραγωγής αποτελούν απειλές για τα χειρόπτερα και τα είδη χλωρίδας. Συγκεκριμένα:

- Αποτελούν απειλή για τα χειρόπτερα της περιοχής GR2530005 που σχετίζονται με τις θανατώσεις ατόμων χειροπτέρων (οι αποικίες των οποίων μπορεί να βρίσκονται εντός αλλά και εκτός της περιοχής μελέτης) που μπορούν να προκληθούν από σύγκρουση με ανεμογεννήτριες ή από βαρότραυμα σε περίπτωση που υλοποιηθούν τα έργα και συνιστούν απειλή της κατηγορίας D01-«Αιολική, κυματική και παλιρροιακή ενέργεια, συμπεριλαμβανομένης της υποδομής»
- Μέρος του Αιολικού Πάρκου στη θέση στη θέση «Πραθί», ΔΕ Λουτρακίου - Περαχώρας (ΑΔ-01078), χωροθετείται σε θέση με επιβεβαιωμένη παρουσία του είδους χλωρίδας *Centaurea attica* ssp. *megarensis*, είδος προτεραιότητας του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ. Το υποείδος είναι ένα τοπικό ενδημικό φυτό, το οποίο έχει αναφερθεί μόνο από τις σερπεντινικές (οφιολιθικές) περιοχές των Γερανείων ορέων. Στην περιοχή των Γερανείων φύεται σχεδόν το σύνολο του πληθυσμού του υποείδους, το οποίο βρίσκεται σε καλή κατάσταση διατήρησης («FV») και διατηρεί σημαντικό αριθμό ατόμων στην περιοχή. Σύμφωνα με τα δεδομένα του έργου «Εποπτεία και αξιολόγηση ειδών χλωρίδας κοινοτικού ενδιαφέροντος» (Γεωργίου *et al.*, 2015α) η *Centaurea attica* ssp. *megarensis* έχει ευρεία κατανομή στο τμήμα αυτό των Γερανείων Ορέων που καλύπτεται από σερπεντινικά πετρώματα, σε υψόμετρο μεγαλύτερο των 450-500 m. Σημαντικό τμήμα της εν λόγω περιοχής εμπίπτει εντός του χώρου όπου προτείνεται η εγκατάσταση του αιολικού πάρκου. Είναι προφανές ότι τυχόν αλλοίωση του ενδιαιτήματος του είδους και μείωση του πληθυσμού του, δε θα διασφάλιζε και θα είχε αρνητική επίπτωση στο βαθμό διατήρησης στην περιοχή και κατ' επέκταση στην κατάσταση διατήρησης του είδους στη χώρα.

Οι προγραμματιζόμενες ΑΠΕ με άδεια παραγωγής εντός των περιοχών Natura 2000, αλλά και της ευρύτερης περιοχής, παρουσιάζονται στα **Σχήματα 2.3.2-1 και 2**

Περιοχή Κορινθιακός Κόλπος: GR2530007 (ΤΚΣ)

Στο Βόρειο παραλιακό μέτωπο του Κορινθιακού, έχουν επίσης εκδοθεί από τη ΡΑΕ **2 άδειες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Φ/Α** (συνδυασμένος κύκλος Φ/Α). Η πρώτη στον Αγ. Νικόλαο Βοιωτίας με ισχύ 826 MW (ΑΔ-3668) και η δεύτερη στη ΒΙ.ΠΕ. Θίσβης, ισχύος 566 MW (ΑΔ-03833).

Επίσης, στον Κόλπο Δομβραίνης έχει εκδηλωθεί ενδιαφέρον για την κατασκευή φωτοβολταικού πάρκου συνολικής έκτασης 59568037.53m^2, ισχύος 7000 MW, σύμφωνα με τα αναρτημένα αρχεία της ΡΑΕ. Τα έργα αυτά συνιστούν απειλή για τους Τ.Ο. 1110, 1120*, 1150* και 1170 και τα είδη θαλασσίων χελωνών (*Caretta caretta, Chelonia mydas*), τα είδη κητωδών (*Tursiops truncatus, Stenella coeruleoalba, Delphinus delphis, Grampus griseus*), *Monachus monachus* και *Pinna nobilis.*

Στην περιοχή του Κορινθιακού Κόλπου σχεδιάζεται ο χαρακτηρισμός και η οριοθέτηση Περιοχών Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών (Π.Ο.Α.Υ.). Οι σχετικοί φάκελοι για την οριοθέτησή των εν λόγω Π.Ο.Α.Υ. είναι ακόμα σε φάση αξιολόγησης. Πιο συγκεκριμένα ο φάκελος για την θεσμοθέτηση της ΠΟΑΥ Φωκίδας-Βοιωτίας (σε ΠΑΥ Β3, Β4, Β5) βρίσκεται στη φάση της ενεργοποίησης της διαδικασίας Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης, ενώ για τον φάκελο της ΠΟΑΥ Βουρλιά Βοιωτίας έχει ήδη γίνει η εισήγηση για την περιβαλλοντική του έγκριση από την αρμόδια Υπηρεσία του ΥΠΕΝ. Ακολούθως παρουσιάζονται τα γενικά χαρακτηριστικά των υπό αξιολόγηση προτάσεων για τη θεσμοθέτηση των Π.Ο.Α.Υ. (για αναλυτικότερα στοιχεία βλέπε Ενότητα 2.3.1.1.3).

<u>ΠΟΑΥ σε Φωκίδα – Βοιωτία</u> (σε ΠΑΥ Β3, Β4, Β5) σύμφωνα με τον υπό αξιολόγηση φάκελο:

- Εντός της ΠΑΥ Β3 (Ερατεινή Φωκίδας) προβλέπεται η δημιουργία 3 ζωνών
- Εντός της ΠΑΥ Β4 (Β4 (Γαλαξίδι Φωκίδας) προβλέπεται η δημιουργία 5 ζωνών
- Εντός της ΠΑΥ Β5 (Αντίκυρα Βοιωτίας) προβλέπεται η δημιουργία 3 ζωνών

Συνολικά, η προτεινόμενη ΠΟΑΥ βάσει του υπό αξιολόγηση φακέλου αποτελείται από 11 ζώνες εντός των ΠΑΥ Β.3 (Ερατεινή), Β.4 (Γαλαξίδι) και Β.5 (Αντίκυρα) για εκτροφή κύρια ιχθύων σε συνολική θαλάσσια έκταση 13.231,877 στρεμμάτων (παραγωγική έκταση 1.110 στρέμματα) και συνολικής ετήσιας δυναμικότητας 37.810 τόνων.

<u>ΠΟΑΥ Βουρλιά Βοιωτίας</u> (σε ΠΑΥ Β6):

Εντός της ΠΑΥ Β6 (Βουρλιά Βοιωτίας) προβλέπεται η δημιουργία 4 ζωνών.

Συνολικά, η προτεινόμενη ΠΟΑΥ βάσει του υπό αξιολόγηση φακέλου αποτελείται από 4 ζώνες εντός της ΠΑΥ Β6 (Βουρλιά Βοιωτίας) για εκτροφή κύρια ιχθύων σε συνολική θαλάσσια έκταση 515,50 στρεμμάτων και συνολικής ετήσιας δυναμικότητας 18.026,18 τόνων.

Είναι πλέον γνωστό ότι η απορροή θρεπτικών ουσιών από τις υδατοκαλλιέργειες μπορεί να οδηγήσει σε ευτροφισμό, προκαλώντας υποξικές συνθήκες επιζήμιες για τους βενθικούς οργανισμούς, συμπεριλαμβανομένων ευάλωτων ειδών όπως η *Pinna nobilis* (Valdemarsen *et al.*, 2015; González-Gaya *et al.*, 2022). Επιπλέον, οι υδατοκαλλιέργειες μπορούν να συμβάλλουν στην τροποποίηση ή/και υποβάθμιση των ενδιαιτημάτων, διαταράσσοντας δυνητικά τη μετανάστευση και τη συμπεριφορά αναπαραγωγής των θαλάσσιων χελωνών και των κητωδών (Bonizzoni *et al.*, 2013). Τα υπολείμματα τροφών από τις υδατοκαλλιέργειες προκαλούν τοπικές οικολογικές αλλαγές στους πληθυσμούς ιχθυοπανίδας, με πιθανές αλυσιδωτές ευρύτερες επιπτώσεις στην τροφική αλυσίδα. Παράλληλα, η καθίζηση και ο εμπλουτισμός με θρεπτικά συστατικά μπορεί να οδηγήσουν σε υποβάθμιση και μείωση της κάλυψης των λιβαδιών ποσειδωνίας (Τ.Ο. 1120*), των ευαίσθητων ημίκλειστων οικοσυστημάτων των λιμνοθαλασσών (Τ.Ο. 1150*) και των κοραλλιογενών σχηματισμών (Τ.Ο. 1170), γεγονός που επηρεάζει τα είδη που εξαρτώνται από αυτά τα ενδιαιτήματα για καταφύγιο και τροφή (Pérez *et al.*, 2008; Rountos *et al.*, 2012). Η μείωση της κάλυψης αυτών των οικοτόπων μπορεί να έχει αλυσιδωτές επιπτώσεις στη θαλάσσια βιοποικιλότητα, συμπεριλαμβανομένων ειδών *Caretta caretta* και *Monachus monachus*, για τα οποία αποτελούν κρίσιμους χώρους τροφοληψίας και ανάπτυξης (Güçlüsoy and Savas, 2003; Bath *et al.*, 2023).

2.3.2.2 Επιπτώσεις των σχεδίων ανάπτυξης στην ευρύτερη περιοχή

Αεροδρόμια

Δεν προγραμματίζεται ή προτείνεται να κατασκευαστεί/ανασκευαστεί κάποιο αεροδρόμιο στην ευρύτερη περιοχή μελέτης.

Λιμένες

Δεν υπάρχουν προγραμματιζόμενα ή προτεινόμενα έργα στην ευρύτερη περιοχή.

Σιδηροδρομικό δίκτυο

Σύμφωνα με το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Μεταφορών (2019) δεν έχουν προγραμματιστεί/προταθεί νέες γραμμές ή επεκτάσεις, αλλά, υπάρχουν σχέδια/προτάσεις για αναβάθμιση (κανονικοποίηση, ηλεκτροκίνηση και σηματοδότηση) της σιδηροδρομικής γραμμής Κόρινθος-Τρίπολη-Καλαμάτα (κωδ. έργου **RA-Infra16**). Αφορά την ευρύτερη περιοχή της Ακροκορίνθου και της κεντρικής Πελ/σου.

Οι προτεινόμενη αναβάθμιση **δεν συνιστά κάποια απειλή** για τα είδη και τους τύπους οικοτόπων των γειτονικών περιοχών NATURA.

Οδικό δίκτυο

Σύμφωνα με το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Μεταφορών της Ελλάδας[87], τα προγραμματιζόμενα και προτεινόμενα οδικά έργα στην περιοχή μελέτης είναι:

- **Ευρύτερη περιοχή GR2530005 (ΕΖΔ)** «Γεράνεια Όρη», **RI-Infra19**. Το Μοντέλο Μετακινήσεων δείχνει ότι στον ορίζοντα 2037 θα υπάρχει συμφόρηση στο τμήμα του αυτοκινητοδρόμου Α8 από την Ελευσίνα έως την Κόρινθο (κόμβο με Α7), το οποίο αποτελείται σήμερα από 3 λωρίδες/κατεύθυνση συν ΛΕΑ. Το μήκος του τμήματος είναι περίπου 58 χλμ.., εκ των οποίων μερικά σημεία βρίσκονται σε πολύ δυσχερές έδαφος με σήραγγες και κοιλαδογέφυρες. Το μέτρο μπορεί να περιλαμβάνει διαφορετικές δράσεις για την αύξηση της χωρητικότητας του οδικού διαδρόμου.
- **Ευρύτερη περιοχή Κεντρικής Πελ/σου**, **RI-Infra7.** Οδική σύνδεση Βυτίνα – Αρχαία Ολυμπία (σύνδεση μεταξύ Α7 και Α5)

Ενέργεια – Κάλυψη ενεργειακών αναγκών

Ως έργο στρατηγικής σημασίας, σχεδιάζεται *ο αγωγός Φ/Α EastMed*[88], ο οποίος θα διέρχεται από Κύπρο, Κρήτη, Πελοπόννησο και Δυτική Ελλάδα έως Ηγουμενίτσα και θα συνδέει το Ισραήλ με την Ιταλία και την υπόλοιπη Ευρώπη. Στις 02/01/2020 υπογράφηκε από τις κυβερνήσεις της Ελλάδας, της Κύπρου και του Ισραήλ, με τη στήριξη της Ιταλίας μια διακυβερνητική συμφωνία[89] για την επίσπευση των απαραίτητων ενεργειών/βημάτων (συμπεριλαμβανομένων και των περιβαλλοντικών μελετών), ώστε σε δύο χρόνια να παρθεί η τελική απόφαση των επενδυτών (FID) και να ξεκινήσει η κατασκευή (το 2023), η οποία και θα διαρκέσει 7 χρόνια.

Η όδευση του αγωγού από την περιοχή μελέτης δεν είναι προς το παρόν ξεκάθαρη. Τα προκαταρκτικά σχέδια[90] δείχνουν την έξοδο του υποθαλάσσιου αγωγού από την Κρήτη στον Αγ. Φωκά Λακωνίας, όπου θα ακολουθήσει ΒΑ πορεία έως την Πάτρα, πιθανότατα μέσω Μεγαλόπολης. Οι περιοχές NATURA που ενδέχεται να περάσει ο αγωγός είναι αυτές τις **Ανατολικής Λακωνίας**, **GR2540001 (ΕΖΔ)**

[87] http://www.nationaltransportplan.gr/wp-content/uploads/2019/03/NTPG-Summary-Feb2019_gr.pdf
[88] Στοιχεία από: http://www.igi-poseidon.com/en
[89] http://www.igi-poseidon.com/en/media/igi-poseidon-sa-steps-pace-development-eastmed-pipeline-following-signing-intergovernmenal
[90] http://www.igi-poseidon.com/en/media/eastmed-poseidon-pipeline-project-start-activities-reach-fid-within-two-years

«Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κορακιά, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα, & Περιοχή Μονεμβασιάς – Σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου & Θαλάσσια ζώνη έως Καμήλι» και **GR2540007 (ΖΕΠ)** «Όρη Ανατολικής Λακωνίας» και του **Ευρώτα**, **GR2540003 (ΕΖΔ-ΤΚΣ)** «Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βροντάμα και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου» και **GR2540006 (ΖΕΠ)** «Υγρότοποι Εκβολών Ευρώτα».

EastMed Pipeline / ΔΕΠΑ ΑΕ	Αγωγός φυσικού αερίου από υπεράκτια περιοχή Κύπρου προς Ελληνική Ενδοχώρα μέσω Κρήτης. Θα δύναται να μεταφέρει αέριο από τα νέα κοιτάσματα της Νοτιοανατολικής Μεσογείου στην Ελλάδα και μέσω του ΕΣΦΑ ή/και Διασυνδετήριων Αγωγών (IGB και IGI) προς την υπόλοιπη Ευρώπη	Κύπρος - Κρήτη - Πελοπόννησος. Ο αγωγός θα αποτελείται από υποθαλάσσια τμήματα από τα κοιτάσματα έως την Κύπρο και στη συνέχεια από την Κύπρο, μέσω της Κρήτης έως την Πελοπόννησο συνολικού μήκους περίπου 1200 km / (€)5.000.000.000	Απόφαση ΔΕΣΕ ΑΡΙΘ.28/2.6.2014 (Β' 1471) και Άρθρο 8 του Ν. 4271/14 (Α' 144)

ΑΠΕ με Άδεια παραγωγής

Στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Λακωνίας, έχουν εκδοθεί επίσης **29 άδειες παραγωγής για Α/Π**, εκ των οποίων οι 9 βρίσκονται Β της **GR2540007 (ΖΕΠ)** «Όρη Ανατολικής Λακωνίας» και οι 20 ΒΑ & Α της **GR2540002 (ΕΖΔ)** «Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος». Επίσης έχουν εκδοθεί και **2 άδειες παραγωγής για Φ/Β πάρκα**.

Στην ευρύτερη περιοχή της Κεντρικής Πελ/σου, έχουν εκδοθεί επίσης **8 άδειες παραγωγής για Α/Π, 15 άδειες παραγωγής για Φ/Β πάρκα και ένας σταθμός Βιομάζας** από τη ΡΑΕ.

Στην ευρύτερη περιοχή του Ευρώτα, έχουν εκδοθεί επίσης **10 άδειες παραγωγής για Φ/Β πάρκα και ένας σταθμός Βιομάζας** από τη ΡΑΕ.

Στην ευρύτερη περιοχή του Πάρνωνα-Μούστου έχουν εκδοθεί **12 άδειες παραγωγής για Α/Π**, εκ των οποίων οι 7 βρίσκονται Βόρεια της **GR2520006 (ΕΖΔ)** «Όρος Πάρνωνας (και Περιοχή Μαλέβης)», οι 5 Νότια και μία Βόρεια της **GR2520005 (ΕΖΔ-ΤΚΣ)** «Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα και Γαλάζια Λίμνη». Επίσης έχουν εκδοθεί και **4 άδειες παραγωγής για Φ/Β πάρκα και ένας σταθμός Βιομάζας**.

Στην ευρύτερη περιοχή του Πάρνωνα-Μούστου έχει εκδοθεί **μία άδεια παραγωγής για Φ/Β πάρκο**, και **μία άδεια παραγωγής για ΜΥΗΣ**. Και οι δύο άδειες για ΑΠΕ βρίσκονται στα Βόρεια των περιοχών.

Στην ευρύτερη περιοχή των Γερανείων, έχει εκδοθεί **μία άδεια παραγωγής για Φ/Β πάρκο**, Νότια της περιοχής και **μία άδεια παραγωγής για Α/Π**, Βόρεια της περιοχής.

Οι προγραμματιζόμενες ΑΠΕ με άδεια εγκατάστασης εντός των περιοχών Natura 2000, αλλά και της ευρύτερης περιοχής, δίνονται στα **Σχήματα** 2.3.2-1 και 2 παρακάτω.

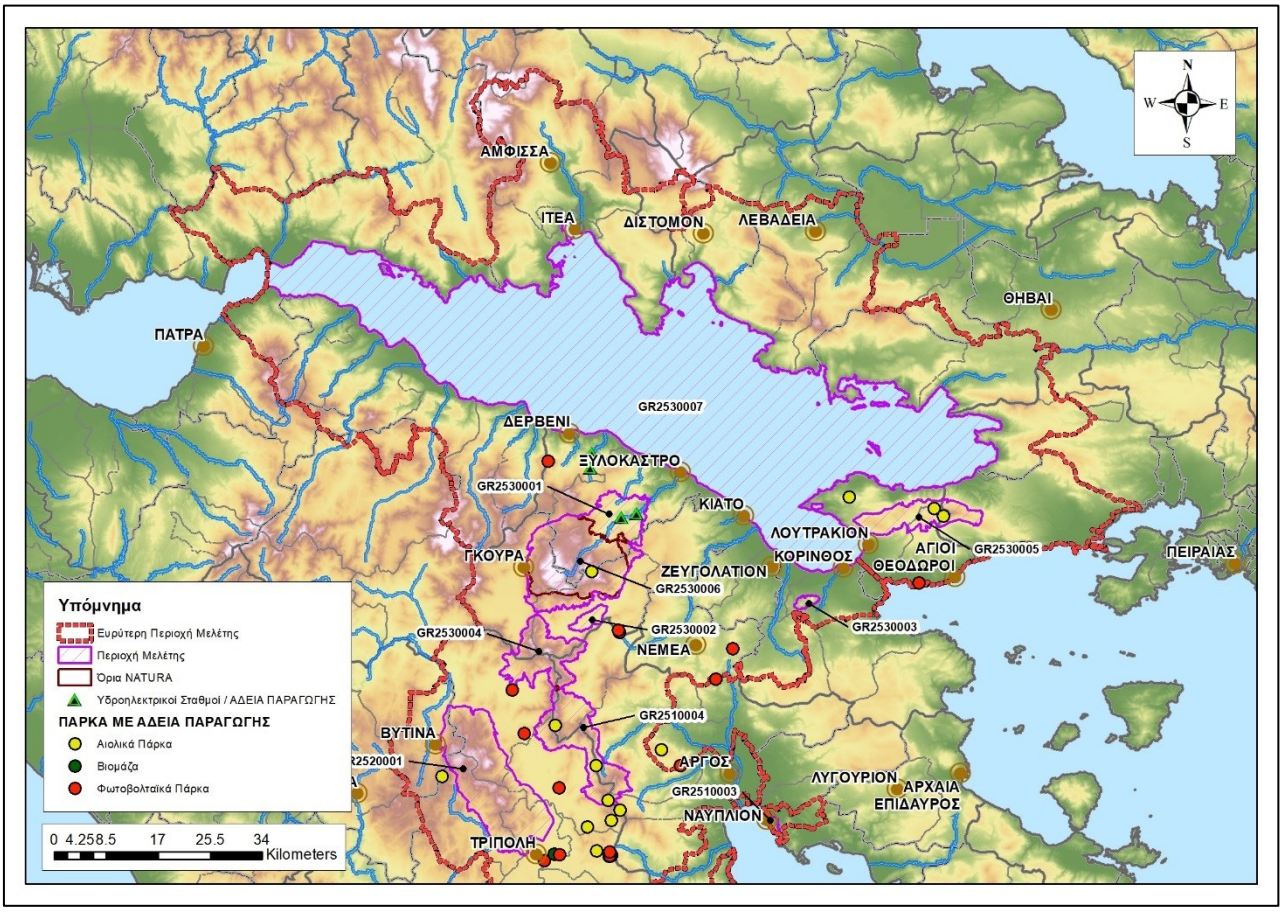

Σχήμα 2.3.2-1: Εγκαταστάσεις ΑΠΕ με άδεια παραγωγής εντός των περιοχών Ν2Κ και στην ευρύτερη περιοχή μελέτης- Β. Πελοποννήσου

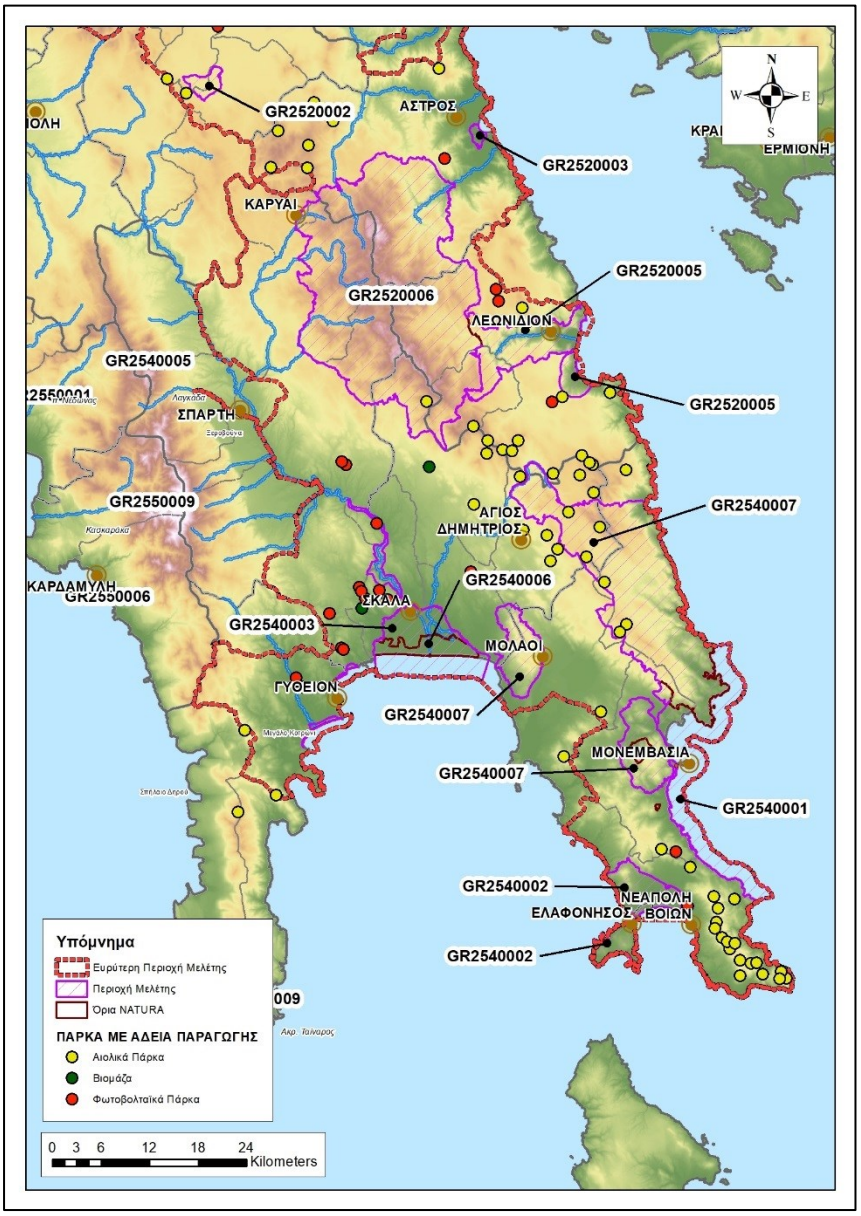

Σχήμα 2.3.2-2: Εγκαταστάσεις ΑΠΕ με άδεια παραγωγής εντός των περιοχών N2K και στην ευρύτερη περιοχή μελέτης – ΝΑ Πελοποννήσου

Τηλεπικοινωνιακό δίκτυο

Σύμφωνα με στοιχεία που περιέχονται στη μελέτη αναθεώρησης του Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΠΠΧΣΑΑ) Πελοποννήσου, σχεδιάζεται δίκτυο οπτικών ινών (**Σχήμα 2.3.2.-3 και 4**) που θα καλύπτει τις μεγάλες πόλεις όπως η Τρίπολη, η Σπάρτη, το Άργος, το Ναύπλιο και η Κόρινθος καθώς και κάποιες μικρότερες που βρίσκονται είτε εντός των περιοχών NATURA, είτε στην ευρύτερη ζώνη της περιοχής μελέτης.

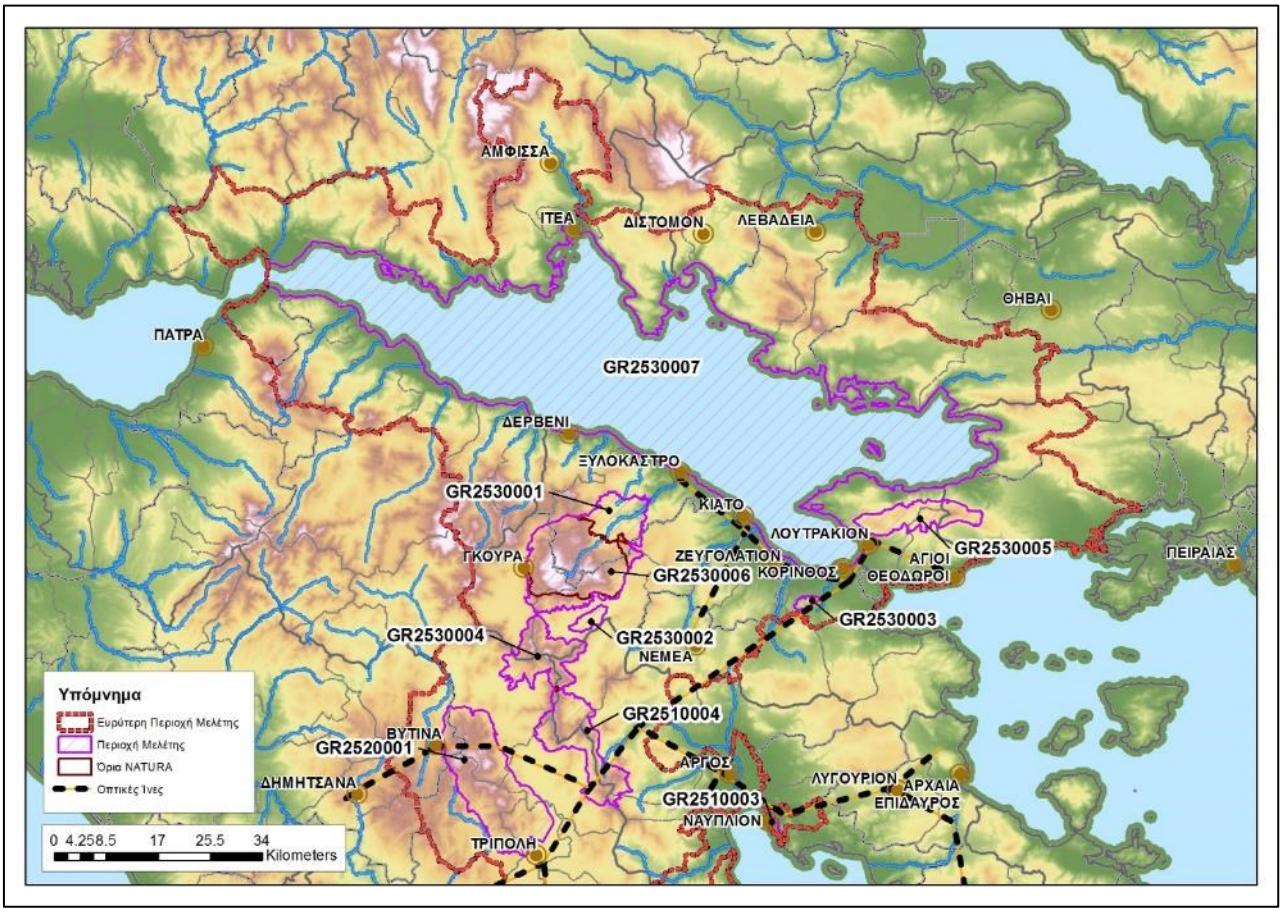

Σχήμα 2.3.2-3: Προτεινόμενο Δίκτυο Οπτικών Ινών στην ευρύτερη περιοχή μελέτης– Β Πελοποννήσου

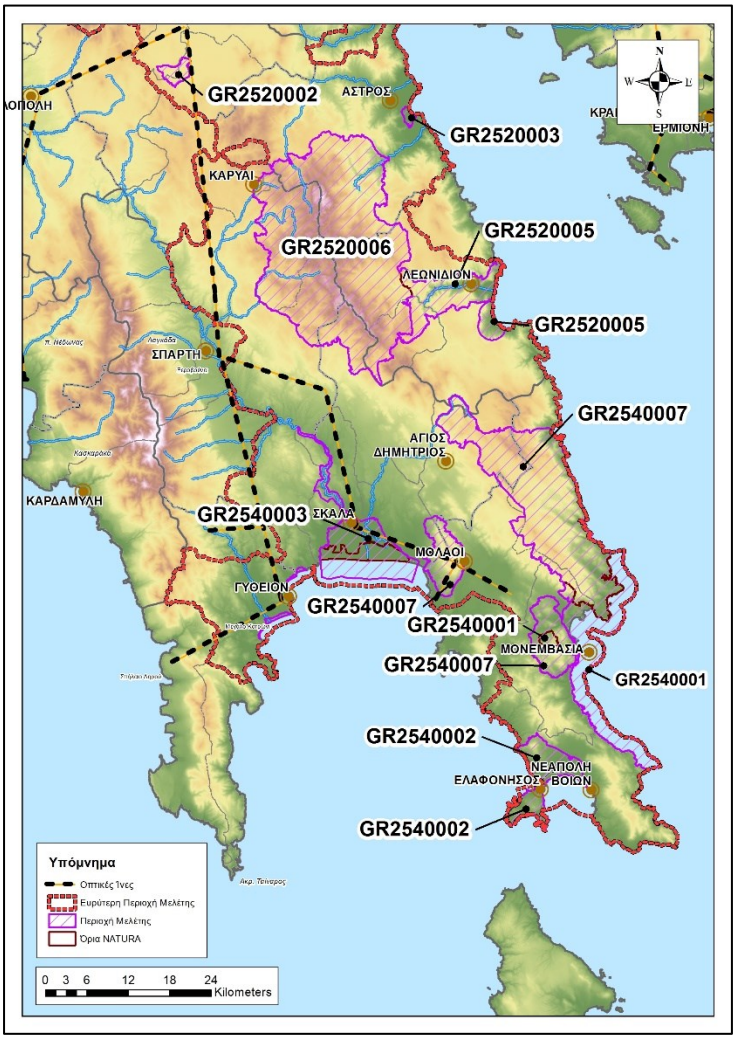

Σχήμα 2.3.2-4: Προτεινόμενο Δίκτυο Οπτικών Ινών στην ευρύτερη περιοχή μελέτης – ΝΑ Πελοποννήσου

Ύδρευση – Άδρευση

Υπό κατασκευή είναι το Φράγμα Ασωπού ποταμού Ν. Κορινθίας το οποίο υλοποιείται υπό την επίβλεψη του ΥΠΑΑΤ. Για το εν λόγω έργο ισχύει η υπ. αρ. 127710/3-4-2007 Κ.Υ.Α. Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων του έργου όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αρ. 151707/4-9-2015 Απόφαση της Γενικής Διευθύντριας και ανανεώθηκε και τροποποιήθηκε με την υπ' αρ. 34455/20-11-2017 απόφαση της Γενικής Διευθυντρίας Περιβαλλοντικής Πολιτικής του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Σύμφωνα με το Σχέδιο Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής του Υδατικού Διαμερίσματος Βόρειας Πελοποννήσου (2013) η τεχνητή λίμνη Ασωπού θα δημιουργηθεί μετά την ολοκλήρωση του υπό κατασκευή φράγματος σε στένωση του ποταμού Ασωπού, 17 χλμ. περίπου ανάντη της εκβολής του στη θάλασσα, στα όρια των Δημοτικών Ενοτήτων Σικυωνίων και Βέλου της Π.Ε. Κορινθίας. Η θέση του έργου εντοπίζεται 2χλμ. περίπου νοτιοανατολικά του οικισμού Παραδείσι και 4χλμ. περίπου βορειοδυτικά του οικισμού Στιμάγκα

Το φράγμα, το οποίο προβλέπεται χωμάτινο με αργιλικό πυρήνα στεγανώσεως, θα έχει ύψος από το φυσικό έδαφος 68 μέτρα, υψόμετρο στέψης +210, πλάτος στέψης 10μ και μήκος στέψης 425μ. Ο όγκος του επιχώματος του φράγματος είναι περίπου 4,5 εκ.μ3. Ο ταμιευτήρας που θα δημιουργηθεί θα καλύπτει μία έκταση 1.281.550 μ^2, θα έχει συνολικό όγκο 29 εκ.μ3 με ωφέλιμη χωρητικότητα 25,64 εκ.μ3, που αντιστοιχεί σε ωφέλιμο ύψος περίπου 33 μ. Η ανώτατη στάθμη αποθήκευσης στη λίμνη

καθορίστηκε σε υψόμετρο +203,3, όπου τοποθετείται και η στάθμη στέψης του υπερχειλιστή, και η κατώτατη στάθμη υδροληψίας σε υψόμετρο +170.

Η λίμνη θα τροφοδοτείται με τα νερά από την υδρολογική λεκάνη του ποταμού Ασωπού, έκτασης 245 χλμ.^{2} περίπου. Η λεκάνη απορροής του Ασωπού συνδέεται με τη λεκάνη της Στυμφαλίας μέσω των σηράγγων Σούρι και Πράθι. Οι υδρολιθολογικές συνθήκες της περιοχής ευνοούν περισσότερο την επιφανειακή απορροή παρά την κατείσδυση, ενώ υπάρχει πλήθος πηγών.

Επίσης, από το φράγμα, σύμφωνα με τους περιβαλλοντικούς όρους της ΚΥΑ 130473/29-7-2003, προβλέπεται να διατεθούν 6 εκ.μ3 για τεχνητό εμπλουτισμό (περίοδος Ιανουαρίου – Μαρτίου), 18εκ.μ3 για αρδευτικούς σκοπούς (περίοδος Απριλίου – Οκτωβρίου) και 2,4 εκ.μ^3 για οικολογική παροχή. Σύμφωνα με τους περιβαλλοντικούς όρους του υπό κατασκευή φράγματος Ασωπού, προβλέπεται η τήρηση οικολογικής παροχής κατάντη του φράγματος ίση με 2,37 εκ.μ^3 για οικολογική παροχή (περίοδος Απριλίου-Οκτωβρίου). Η τήρηση της προβλεπόμενης οικολογικής παροχής θα εξασφαλίσει τη αδιατάρακτη λειτουργία του υγροτοπικού οικοσυστήματος.

Τα Υδατικά συστήματα που επηρεάζονται εχουν ως ακολούθως:

- Το ποτάμιο ΥΣ του ποταμού Ασωπού με κωδικό GR0227R002900028N το οποίο δεν έχει αξιολογηθεί/ταξινομηθεί ως προς την κατάσταση του λόγω έλλειψης δεδομένων.
- Και τα υπόγεια ΥΣ Βόρειας Κορινθίας (GR0200170) και Κορίνθου –Κιάτου (GR0200190), όπου το υπόγειο υδατικό σύστημα της Βόρειας Κορινθίας βρίσκεται σε κακή χημική κατάσταση ενώ το υπόγειο υδατικό σύστημα Κορίνθου – Κιάτου βρίσκεται σε κακή χημική και ποσοτική κατάσταση.

Εναλλακτικοί περιβαλλοντικοί στόχοι: Για το κατάντη ΥΣ, που θα αλλοιωθεί από τη δημιουργία του ταμιευτήρα, η προβλεπόμενη οικολογική παροχή, σε συνδυασμό με μέτρα μετριασμού των αρνητικών επιπτώσεων που θα ληφθούν για τη διατήρηση και αναβάθμιση της παρόχθιας περιοχής, κρίνονται επαρκή ώστε να μην επηρεασθεί η επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων του συστήματος. Όσον αφορά για το υπόγειο ΥΣ η λειτουργία του φράγματος θα επιδράσει θετικά τόσο λόγω της κατάργησης υφιστάμενων αρδευτικών γεωτρήσεων όσο και λόγω του τεχνητού εμπλουτισμού.

Κοινωνικοοικονομικό όφελος: Η κατασκευή του ταμιευτήρα θα έχει σαν αποτέλεσμα τη μείωση των αντλήσεων από τις αρδευτικές γεωτρήσεις του Αρδευτικού Οργανισμού Στυμφαλίας Ασωπού, συνεπώς και την αναβάθμιση του υπόγειου ΥΣ Κορίνθου – Κιάτου που βρίσκεται σε κακή κατάσταση.

2.3.2.3 Περιβαλλοντικός Σχεδιασμός με θετικές επιπτώσεις

Στερεά Απόβλητα

Σύμφωνα με την απόφαση 925/19-03-2019 της Περιφέρειας Πελοποννήσου[91] και το ΠΕΣΔΑ Πελοποννήσου, τα έργα για τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων στην ευρύτερη περιοχή μελέτης που έχουν προγραμματιστεί με ημερομηνία υλοποίησης – λήξης το17/03/2022, είναι:

Σχετικά με τις Περιφερειακές Ενότητες Αρκαδίας, Κορινθίας και Αργολίδας.

- Μία Μονάδα Επεξεργασίας Απορριμμάτων (ΜΕΑ), η οποία θα έχει τη δυνατότητα πλήρους επεξεργασίας του συνόλου των συμβατικών αποβλήτων των ΠΕ Κορινθίας και Αργολίδας και των Δήμων Τρίπολης, Βόρειας Κυνουρίας και Νότιας Κυνουρίας της ΠΕ Αρκαδίας. Η ποσότητα που θα μπορεί να επεξεργάζεται η ΜΕΑ **ανέρχεται σε 105.000 τν/έτος** και περιλαμβάνει: α) Μονάδα Μηχανικής Επεξεργασίας (ΜΜΕ), β) Μονάδα Βιολογικής Επεξεργασίας (ΜΒΕ) και γ) Μονάδα Μηχανικής Επεξεργασίας Κόμποστ.
- Ένας Χώρος Υγειονομικής Ταφής (ΧΥΤ), στην ίδια θέση για τη διάθεση των υπολειμμάτων συνολικής ωφέλιμης χωρητικότητας 1.975.000 m^3 περίπου.
- Εννέα Σταθμοί Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (ΣΜΑ). Ξυλοκάστρου, Κορινθίας, Ερμιόνιδας, Επιδαύρου, Αργολίδας, Νότιας Κυνουρίας, Βόρειας Κυνουρίας, Τρίπολης και Γορτυνίας.
- Μία Μονάδα Μεταβατικής Διαχείρισης, που θα κατασκευαστεί στην ίδια θέση, όπου θα εγκατασταθούν η ΜΕΑ και ο ΧΥΤΥ.

Σχετικά με την Περιφερειακή Ενότητα Λακωνίας.

Στα προγραμματιζόμενα έργα στην περιοχή σε ότι αφορά τη διαχείριση των αποβλήτων περιλαμβάνεται το έργο «Ολοκληρωμένη Διαχείριση Απορριμμάτων Περιφέρειας Πελοποννήσου με ΣΔΙΤ», το οποίο συμβασιοποιήθηκε μετά από διεθνή δημόσιο διαγωνισμό στις 14.06.2018 με τη Σύμβαση Σύμπραξης που υπογράφηκε με Αναθέτουσα Αρχή την Περιφέρεια Πελοποννήσου. Το έργο αφορά στη μελέτη, χρηματοδότηση, κατασκευή, συντήρηση και λειτουργία των υποδομών που θα χρησιμοποιηθούν για την ολοκληρωμένη διαχείριση των Αστικών Στερεών Αποβλήτων της Περιφέρειας Πελοποννήσου με ΣΔΙΤ. Η Περιφέρεια Πελοποννήσου, σύμφωνα με το Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) όπως αυτό εγκρίθηκε με την υπ' αριθμ. 49/20.02.2017 απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου της Περιφέρειας Πελοποννήσου (πρακτικό Νο 5/2017 (ΑΔΑ: 7ΙΤΣ7Λ1-3ΙΑ) και κυρώθηκε με την ΚΥΑ 27716/1612/ΦΕΚ2044Β/14-06-2017 των Υπουργών Εσωτερικών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, διακρίνεται σε τρεις Υποενότητες. Η τρίτη υποενότητα αφορά στη Λακωνία και το έργο χωροθετείται εντός της περιοχής μελέτης.

Για το εν λόγω έργο έχουν εγκριθεί οι περιβαλλοντικοί όροι με την υπ' αριθ. 173714/09.07.2014 Απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (ΑΔΑ: ΩΙΛΔΟ-7ΗΤ) όπως αυτή τροποποιήθηκε και ισχύει δυνάμει της υπ' αριθ. πρωτ. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/Θυ/4261/19.07.2019 (ΑΔΑ:66ΑΧ4653Π8-0ΛΓ) απόφασης Γενικής Δ/νσης Περιβαλλοντικής Πολιτικής Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Η προαναφερόμενη Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων καθώς και η τροποποίηση της παρατίθενται στο Τεύχος Τεκμηρίωσης (ΤΤΑ) στην ενότητα 2.3.2 Επιπτώσεις σχεδίων ανάπτυξης.

Σε κάθε υποενότητα περιλαμβάνονται Μονάδες Ολοκληρωμένων Συστημάτων Διαχείρισης Αποβλήτων (ΟΣΔΑ) και Μονάδες Μεταβατικής Διαχείρισης. Συνολικά, στο πλαίσιο του Έργου και στο σύνολο των Υποενοτήτων – Διαχειριστικών Ενοτήτων θα κατασκευαστούν: α) Τρεις Μονάδες ΟΣΔΑ

[91] Αρ. ΑΔΑ: 6Ρ637Λ1-ΙΤΩ.

και ειδικότερα Μονάδες Επεξεργασίας Αποβλήτων (ΜΕΑ), β) Τρεις Χώροι Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων (ΧΥΤΥ) γ) Δύο Σταθμοί Μεταφόρτωσης (ΣΜΑ) δ) Τρεις Μονάδες Μεταβατικής Διαχείρισης (ΜΜΔ), οι οποίες θα λειτουργήσουν μέχρι την ολοκλήρωση των ως άνω Μονάδων ΟΣΔΑ. Τα προτεινόμενα έργα στο σύνολό τους εξασφαλίζουν την ολοκληρωμένη διαχείριση των Αστικών Στερεών Αποβλήτων της Περιφέρειας Πελοποννήσου και χαρακτηρίζονται από κατασκευαστική και λειτουργική συνέργεια και διασύνδεση.

Το έργο περιλαμβάνει τη δημιουργία πέντε εργοταξίων εκεί όπου θα δημιουργηθούν οι μονάδες επεξεργασίας απορριμμάτων (ΜΕΑ) και ο Χώρος Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων - ΧΥΤΥ (Παλαιοχούνη Αρκαδίας, Οιχαλία Μεσσηνίας και **Σκάλα Λακωνίας**) και στο Σπαθοβούνι Κορινθίας και στη Νέα Κίο Αργολίδας όπου θα κατασκευαστούν σταθμοί μεταφόρτωσης απορριμμάτων. Στο **Σχήμα 2.3.2-5** αποτυπώνονται τα προγραμματισμένα έργα για τη διαχείριση των αποβλήτων.

Στην 3η Υποενότητα, **εντός της περιοχής μελέτης,** στη Δημοτική Ενότητα Σκάλας του Δήμου Ευρώτα, θα κατασκευαστεί μια Μονάδα Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Αποβλήτων, η οποία θα περιλαμβάνει μια **ΜΕΑ** και ένα **ΧΥΤΥ**, σε συνολική επιφάνεια περίπου 136 στρεμμάτων.

- Μία Μονάδα Επεξεργασίας Απορριμμάτων (ΜΕΑ), η οποία θα έχει τη δυνατότητα πλήρους επεξεργασίας του συνόλου των συμβατικών αποβλήτων της ΠΕ Λακωνίας. Η ποσότητα των αποβλήτων που θα μπορεί να επεξεργάζεται η ΜΕΑ **ανέρχεται σε 30.000 τν/έτος** και θα περιλαμβάνει: α) Μονάδα Μηχανικής Επεξεργασίας (ΜΜΕ), β) Μονάδα Βιολογικής Επεξεργασίας (ΜΒΕ) και γ) Μονάδα Μηχανικής Επεξεργασίας Κόμποστ.

  Συνοπτικά τα τμήματα από τα οποία απαρτίζεται η ΜΕΑ είναι τα ακόλουθα: α) Έλεγχος και ζύγιση των εισερχομένων και εξερχόμενων οχημάτων, β) Υποδοχή και προσωρινή αποθήκευση αποβλήτων γ) Μηχανική Διαλογή και χειροδιαλογή δ) Αναερόβια Χώνευση, ε) Κομποστοποίηση – Ωρίμανση στ) Ραφιναρία ζ) Τελική Αποθήκευση η) Αξιοποίηση παραγόμενου βιοαερίου.
- Ένας Χώρος Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων (ΧΥΤΥ), στην ίδια θέση με τη ΜΕΑ για τη διάθεση των υπολειμμάτων συνολικής ωφέλιμης χωρητικότητας 565.000 m^3 περίπου.

Εγκρίθηκε επίσης από τη Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης (ΔΙΠΑ) του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ) η Τεχνική Περιβαλλοντική Μελέτη που αφορά τις μονάδες επεξεργασίας υγρών αποβλήτων (ΜΕΥΑ) του ΣΔΙΤ Πελοποννήσου. Αφορά την εξειδίκευση των τεχνικών χαρακτηριστικών των τριών ΜΕΥΑ του έργου που προβλέπονται σε καθένα από τα τρία Ολοκληρωμένα Συστήματα Διαχείρισης Αποβλήτων (ΟΣΔΑ) του έργου στην Πελοπόννησο, καθώς και των θεμάτων που αφορούν την επαναχρησιμοποίηση με περιορισμούς (χρήση για περιορισμένη άρδευση) των επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων της εκροής των ΜΕΥΑ.

Η κάθε μονάδα θα δέχεται τα στραγγίσματα από τον Χώρο Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων (ΧΥΤΥ) και τα υγρά απόβλητα της Μονάδας Επεξεργασίας Αποβλήτων (ΜΕΑ) του αντίστοιχου ΟΣΔΑ, καθώς και μικρές ποσότητες από τα υγρά απόβλητα της αποχέτευσης των κτιρίων, τα υγρά πλύσεως βιομηχανικών χώρων και οχημάτων, τα υγρά απόβλητα από τις εγκαταστάσεις απόσμησης (βιόφιλτρο-πλυντηρίδες), τα συμπυκνώματα βιοαερίου, και άλλα υγρά απόβλητα.

Το ζήτημα των πιθανών επιπτώσεων στην περιοχή GR2540003 εξετάσθηκε στη μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση, από την οποία προέκυψε ότι η ΜΕΑ – ΧΥΤΥ δεν αναμένεται να έχει επιπτώσεις στην ακεραιότητα της περιοχής ούτε στην επίτευξη των στόχων διατήρησής της. Στο πλαίσιο της διαδικασίας τροποποίησης της με Α.Π.: οικ.173714/9-7-2014 απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων (ΑΕΠΟ) του έργου «Ολοκληρωμένη Διαχείριση Απορριμμάτων Περιφέρειας Πελοποννήσου με ΣΔΙΤ» (ΑΔΑ: ΩΙΛΔ0-7ΗΤ), η Δ/νση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας του ΥΠΕΝ γνωμοδότησε με το Α.Π.: ΥΠΕΝ/ΔΔΠΒ/25436/615/11-7-

2019 έγγραφό της θετικά υπό όρους, οι οποίοι ελήφθησαν υπόψη στην Α.Π.: ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/66765/4261/19-7-2019 Απόφαση Τροποποίησης της ΑΕΠΟ (ΑΔΑ: 66ΑΧ4653Π8-0ΛΓ) του έργου.

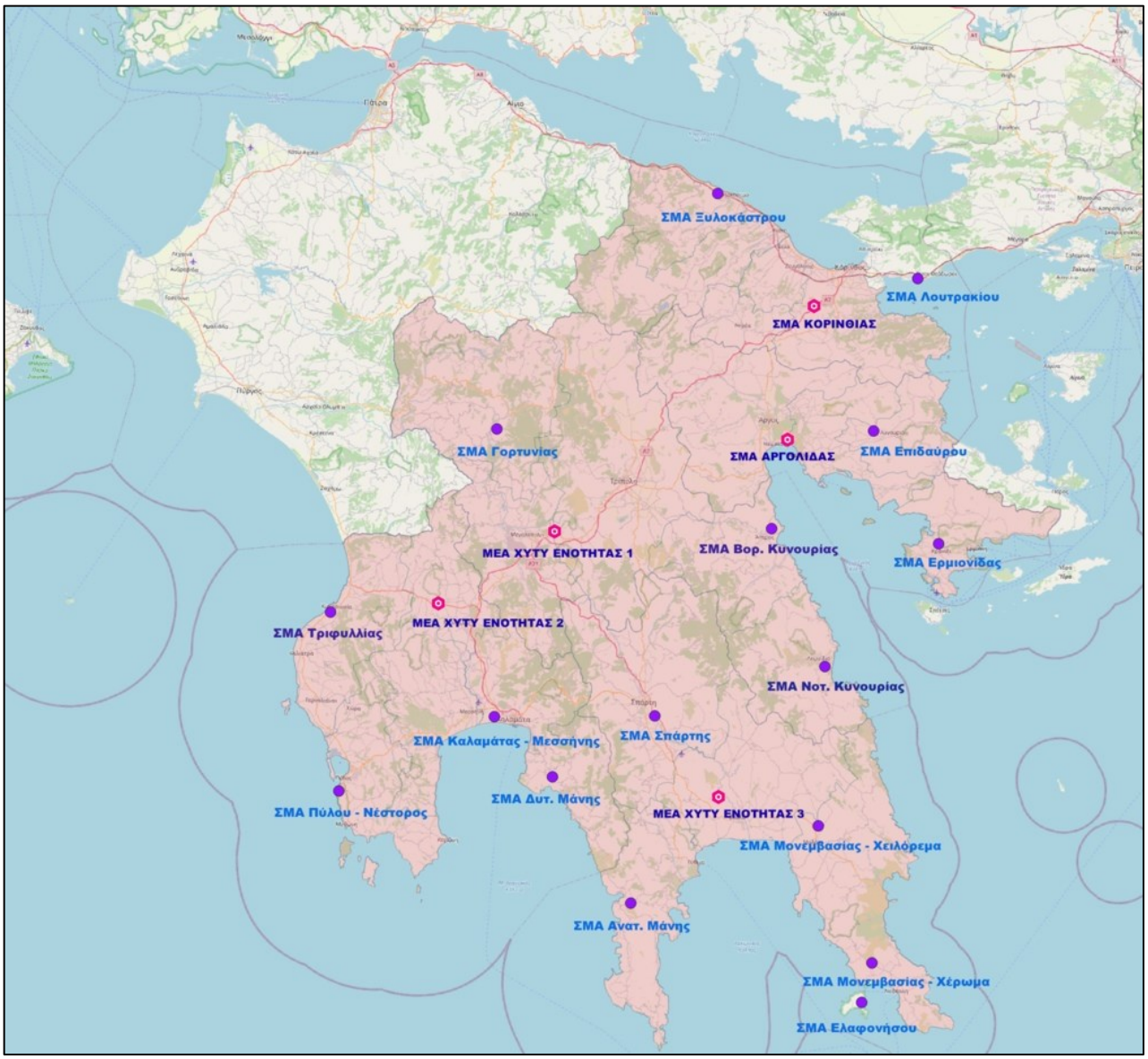

Σχήμα 2.3.2-5: Χάρτης προγραμματισμένων έργων για τη διαχείριση των αποβλήτων σύμφωνα με το Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (πηγή: ΦοΔΣΑ Πελοποννήσου)

Επιπλέον των προαναφερόμενων, στην περιοχή Νεάπολη και νήσος Ελαφόνησος (GR2540002) προγραμματίζεται εντός του δήμου Ελαφονήσου η δημιουργία ΣΜΑ για την εξυπηρέτηση των αναγκών μεταμόρφωσης απορριμμάτων του Δήμου. Το εν λόγω έργο το οποίο περιλαμβάνεται στο έργο «Κατασκευή Σταθμών Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (ΣΜΑ) στην Περιφέρεια Πελοποννήσου» έχει ενταχθεί στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020» και στον Άξονα Προτεραιότητας «ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ - ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ (ΤΣ)» σύμφωνα με το με αριθμ. πρωτ. ΕΥΔΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ 4689/06-05-2022 (ΑΔΑ: 9ΟΠ146ΜΤΛΡ-ΚΟΣ) έγγραφο του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Με την ίδια απόφαση έχει ενταχθεί και η κατασκευή ΣΜΑ στη Θέση Χέρωμα εκτός σχεδίου Κοινότητας ΑΓ. Αποστόλων Δ.Ε. Βοΐων, Δήμου Μονεμβασιάς και η κατασκευή

ΣΜΑ, στη θέση "Τσουμιας" εκτός σχεδίου της Δ.Κ. Λεωνιδίου Δήμου Νότιας Κυνουρίας, στην ΕΖΔ GR2520005 - "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη".

Τα έργα ΣΜΑ, εκτιμάται ότι θα έχουν δυνητικές επιπτώσεις τόσο κατά τη φάση κατασκευής όσο και κατά τη φάση λειτουργίας, οι οποίες μπορούν να αντιμετωπιστούν με τη λήψη κατάλληλων περιβαλλοντικών όρων. Κατά τη φάση λειτουργίας η σημαντικότερη απειλή είναι η έναρξη πυρκαγιάς.

Υγρά Απόβλητα

Στα σχεδιαζόμενα έργα σε ότι αφορά την κατασκευή ΕΕΛ περιλαμβάνεται η ΕΕΛ στη νεμέα. Το έργο έχει πλήρη ωριμότητα των απαιτούμενων έργων υποδομής και έχει ενταχθεί για χρηματοδότηση των υποδομών της από εθνικούς πόρους (ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ) και θα επιδιωχθεί η μεταφορά της στο ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ.

Επιπλέον, επίκειται η κατασκευή ΕΕΛ και στη Νήσο Ελαφόνησο για την οποία υπάρχει ωριμότητα μελετών και έχουν εγκριθεί οι Περιβαλλοντικοί Όροι σύμφωνα με την Απόφαση υπ. αριθμ πρωτ. 221396/15-12-2020. Αναλυτικά οι εν λόγων Π.Ο. παρατίθενται στο Τεύχος Τεκμηρίωσης (ΤΤΑ) Ενότητα 2.3.2 Επιπτώσεις σχεδίων ανάπτυξης.

Πράσινα Σημεία

Τα **Πράσινα Σημεία** (ΠΣ), σύμφωνα με το νέο Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων,(ΕΣΔΑ[92]) αποτελούν πλέον σε τοπικό επίπεδο βασικό στοιχείο του συστήματος διαχείρισης αποβλήτων. Τα ΠΣ αποτελούν υποδομές δημόσιου χαρακτήρα, διαφορετικών τύπων και μεγεθών, που διαθέτουν κατάλληλο εξοπλισμό, κτιριακή υποδομή, καθώς και εκπαιδευμένο προσωπικό, το οποίο συμβάλλει καθοριστικά στην αποδοτική λειτουργία τους. Στόχος είναι η λειτουργική ένταξη των ΠΣ στην ολοκληρωμένη διαχείριση αποβλήτων τα επόμενα χρόνια, η σταδιακή τους ανάπτυξη και δικτύωση και η δημιουργία οικονομικών πλεονεκτημάτων για το χρήστη των ΠΣ. Ένα Δίκτυο ΠΣ αποτελείται από ένα σύνολο υποδομών, οι οποίες μπορεί να διαφοροποιούνται σε σχέση με τα βασικά χαρακτηριστικά τους, όπως το μέγεθος και η λειτουργία τους (κεντρικά, δορυφορικά). Στην ευρύτερη περιοχή μελέτης έχουν ήδη ξεκινήσει τις διαδικασίες για τη χωροθέτησή Πράσινων Σημείων πλησίον των πόλεων και εντός της ευρύτερης περιοχής μελέτης.

Ειδικότερα τα Πράσινα Σημεία έχουν ως σκοπό:

- να συμβάλλουν στην αύξηση της επαναχρησιμοποίησης και της ανακύκλωσης συγκεκριμένων κατηγοριών αποβλήτων, όπως μέταλλα, χαρτί/χαρτόνι, γυαλί, ύφασμα και ξύλο, και άρα στην αύξηση της εκτροπής τους από χώρους τελικής διάθεσης,
- να μειώσουν την ανεξέλεγκτη διάθεση ογκωδών αποβλήτων προς ταφή,
- να εξυπηρετήσουν τους δημότες στη χωριστή απόθεση ανακυκλώσιμων υλικών και άλλων ειδικών κατηγοριών οικιακών αποβλήτων αλλά και χρησιμοποιημένων αντικειμένων και εξοπλισμού,
- να εξυπηρετήσουν ιδιαιτέρως τους κατοίκους μικρών νησιωτικών, ορεινών και απομακρυσμένων περιοχών που ενδεχομένως δεν διαθέτουν άλλους τρόπους διαχείρισης των ανακυκλώσιμων,

[92] https://www.eoan.gr/wp-content/uploads/2020/12/%CE%95%CE%A3%CE%94%CE%91_2020-2030_%CE%A6%CE%95%CE%9A185%CE%91_29.9.2020.pdf

- να αποτελέσουν χώρους εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών σε θέματα διαχείρισης στερεών αποβλήτων,
- να ενισχύσουν την ενεργό συμμετοχή των πολιτών στην επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση και μέσω εφαρμογής διαφόρων συστημάτων ανταπόδοσης, και να προωθήσουν την κάρτα του ανακυκλωτή.

ΠεΠΣΚΑ Πελοποννήσου – Κλιματική Αλλαγή

Το ΠεΣΠΚΑ (Περιφερειακό Σχέδιο για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή) προσεγγίζει βαθύτερα τα μέτρα και τις δράσεις που πρέπει να λάβουν χώρα σε επίπεδο Περιφέρειας, είναι ένα ολοκληρωμένο σχέδιο το οποίο έχει ως κύριο στόχο την ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της προσαρμογής σε Περιφερειακό επίπεδο. Το ΠεΣΠΚΑ στοχεύει να συμβάλλει στην εκτίμηση των κινδύνων που εμπεριέχουν οι αλλαγές αυτές στο περιβάλλον, την κοινωνία και την οικονομία, ώστε να γίνει προσδιορισμός και ιεράρχηση των κατάλληλων μέτρων και δράσεων που συμβάλουν στην προσαρμογή της εκάστοτε Περιφέρειας στην αλλαγή του κλίματος.

Οι αλληλεπιδράσεις μεταξύ φυσικών και κοινωνικών συστημάτων και του κλιματικού συστήματος περιπλέκουν τη διαδικασία εκτίμησης των επιπτώσεων της Κλιματική Αλλαγής. Για τον λόγο αυτό, χρησιμοποιούνται ως δείκτες οι παρατηρούμενες μεταβολές σε εμφανή και μετρήσιμα χαρακτηριστικά των φυσικών συστημάτων και των ανθρώπινων κοινωνιών τα οποία παρουσιάζουν σημαντική εξάρτηση από την κλιματική αλλαγή και είναι ικανά να προκαλέσουν αλλαγές στο σύνολο του συστήματος. Οι εν λόγω δείκτες καθώς και τα αποτελέσματα αυτών παρουσιάζονται λεπτομερώς στην πρόσφατη μελέτη ΠεΣΠΚΑ, έτους 2020, της Περιφέρειας Πελοποννήσου.

Σε συνέχεια του προσδιορισμού των επιπτώσεων της Κλιματική Αλλαγής, στα δασικά οικοσυστήματα και τη βιοποικιλότητα συνοπτικά στη μελέτη καταδεικνύονται τέσσερις αιτίες αρνητικών συνεπειών:

- η αύξησης της θερμοκρασίας ενώ ταυτόχρονα προβλέπεται μείωση της βροχόπτωσης ιδίως στους καλοκαιρινούς μήνες όταν και η ταχύτητα ανέμου αυξάνεται, ενέχει τον κίνδυνο αύξησης των πυρκαγιών
- η επίδραση της μείωσης της βροχόπτωσης και της ταυτόχρονης αύξησης της συγκέντρωσης CO2 αναμένεται να επηρεάσει τον ρυθμό ανάπτυξης των δένδρων,
- από την αύξηση των έντονων βροχοπτώσεων αναμένεται να ενταθεί η διάβρωση του εδάφους και κατολισθήσεις και
- η εμφάνιση ασθενειών και η προσβολή των δένδρων από έντομα.

Παράλληλα, σε ότι αφορά τα υδατικά συστήματα, ιδιαίτερα εκτιμάται ότι θα επηρεαστούν τα επιφανειακά και υπόγεια ΥΣ τόσο ποιοτικά όσο και ποσοτικά καθώς αξιοποιούνται ήδη ή πρόκειται να αξιοποιηθούν για την ύδρευση και την άρδευση.

Τα μέτρα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και οι δράσεις που προτείνονται, στην εν λόγω μελέτη, μεταξύ άλλων, για την ανάσχεση των επιπτώσεων της Κλιματικής Αλλαγής αφορούν στη διαχείριση υδάτων, στην άνοδο της στάθμης της θάλασσας/ διάβρωση των ακτών, στην αλιεία, στα δασικά οικοσυστήματα, στο δομημένο περιβάλλον, στη βιοποικιλότητα υγροτοπικών περιοχών, στη διαχείριση κινδύνων πλημμύρας, στη διαχείριση εκδήλωσης κατολισθητικών και διαβρωτικών φαινομένων, στη διαχείριση κινδύνων στη γεωργία, στην ανθρώπινη υγεία, στη πολιτιστική κληρονομιά, στην ενέργεια, στις μεταφορές, στον τουρισμό, στην εξορυκτική δραστηριότητα και επιπλέον αυτών προτείνονται και οριζόντιες δράσεις.

Σε ότι αφορά τα δασικά οικοσυστήματα και τη βιοποικιλότητα των υγροτοπικών οικοσυστημάτων μεταξύ άλλων προτείνεται:

- Διαχείριση Δασικών Οικοσυστημάτων
  - Εκπόνηση μελετών αξιολόγησης επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής σε δασικές εκτάσεις και αναθεώρηση σχεδίων διαχείρισης δασικών εκτάσεων και αστικού και περιαστικού πρασίνου και μείωση πιέσεων σε τρωτά οικοσυστήματα
  - Εκπόνηση μελέτης αξιολόγησης επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής σε δασολιβαδικές εκτάσεις και αναθεώρηση σχεδίων βόσκησης
  - Στήριξη για την πρόληψη ζημιών σε δάση από δασικές πυρκαγιές, φυσικές καταστροφές, καταστροφικά συμβάντα και από εκδήλωση επιδημιών εντόμων αι παθογόνων οργανισμών
- Βιοποικιλότητα -Υγρότοποι
  - Εκτίμηση επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στα υγροτοπικά οικοσυστήματα και στους υγροτόπους της Περιφέρειας, εξειδικευμένες δράσεις /παρεμβάσεις προσαρμογής και προστασίας από ακραία φαινόμενα και σχεδιασμός έργων προσαρμογής
  - Απαιτούμενα τεχνικά έργα και δράσεις για την προστασία προστατευόμενων περιοχών από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής

2.3.3 Σχέση με στοιχεία πολιτιστικής κληρονομιάς

Στο σύνολό τους οι Π.Ε της Περιφέρεια Πελοποννήσου είναι πολύ πλούσιες σε αρχαιολογικά ευρήματα Προϊστορικών, Κλασσικών, Βυζαντινών και Νεότερων χρόνων. Το πολιτιστικό περιβάλλον της περιοχής μελέτης αποτελείται από αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία, κάστρα, πύργους, Ιερούς Ναούς και Μονές, κ.ά. Πολλά από αυτά είναι διεθνώς αναγνωρισμένα και προσελκύον πλήθος κόσμου να τα επισκεφτεί από όλο τον κόσμο.

Σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα του Υπουργείου Πολιτισμού[93] για το έτος 2020, στις περιοχές μελέτης, οι ανασκαφές που είναι σε εξέλιξη περιορίζονται στην Π.Ε Κορινθίας και δη στη θαλάσσια περιοχή του Κορινθιακού Κόλπο (**GR2530007**) όπου εκτελείται υποβρύχια συνεργατική έρευνα στο Αρχαίο Λιμάνι του Λεχαιού. Το 2013 εγκρίθηκε από το ΥΠΠΟΑ πενταετές (2013 -2017) ερευνητικό συνεργατικό πρόγραμμα της Εφορείας Εναλίων Αρχαιοτήτων με το Ινστιτούτο της Δανίας στην Αθήνα με σκοπό την αποτύπωση, την έρευνα και την ανασκαφή των καταλοίπων του αρχαίου Λιμένα του Λεχαίου στη Κόρινθο. Στόχος του προγράμματος του Lechaion Harbour Project (LHP) είναι να αποτυπωθούν ψηφιακά, να ανασκαφούν, να μελετηθούν και να δημοσιευτούν τα καταποντισμένα αρχαιολογικά κατάλοιπα του λιμένα.

Εντός της περιοχής μελέτης οι σημαντικότεροι από τους αρχαιολογικούς χώρους ή μνημεία έχουν ως ακολούθως:

Στη θαλάσσια περιοχή του Κορινθιακού Κόλπου (**GR2530007**) εντοπίζονται έντεκα (11) ενάλιοι χώροι, εντός των δημοτικών ενοτήτων Σικυωνιών, Ξυλοκάστρου - Ευρωστίνης, Λουτρακίου - Αγ. Θεοδώρων, Κορινθίων, Γαλαξιδίου, Ευπαλίου, Ερινέου και Τολοφώνος. Ενώ παράλληλα χαρακτηρισμένος ως φυσικός χώρος είναι ο Κόλπος Μοναστηρακίου Φωκίδος και ως Ιστορικός διατηρητέος οικισμός και τοπίο ιδιαιτέρου φυσικού κάλλους το Γαλαξίδι.

Στην Π.Ε. Κορίνθου υπάγεται η περιοχή μελέτης Ακροκόρινθος (**GR2530003**) όπου το κάστρο Ακροκορίνθου είχε ανακηρυχθεί ως προέχον βυζαντινό μνημείο από το 1922 σύμφωνα με το ΒΔ 25-2-1922 - ΦΕΚ 28/Α/26-2-1922. Πλέον το κάστρο περιλαμβάνεται στον αναοριοθετημένο αρχαιολογικό χώρο της Αρχαίας Κορίνθου (ΥΑ ΥΠΠΟ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Β1/Φ31/42301/2538/26-5-2005 - ΦΕΚ 756/Β/6-6-2005). Εντός της περιοχής μελέτης στα Γεράνεια όρη (**GR2530005**) εντοπίζεται η Παναγία του Πράθι το οποίο αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα βυζαντινά κτίσματα της περιοχής. Στην ευρύτερη περιοχή, αλλά σε άμεση γειτνίαση με την περιοχή μελέτης της Λίμνης Στυμφαλίας (**GR2530002),** εντοπίζεται ο αρχαιολογικός χώρος της Στυμφαλίας και τα ερείπια της Μονής Ζάρακα. Στη Ζήρεια (**GR2530006** και **GR2530001**)εντοπίζεται η Ι.Μ Παναγιά των βράχων στη Νεμέα.

Στα όρη της Κεντρικής Πελοποννήσου εντός των περιοχών μελέτης "Όρος Μαίναλο" και "Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο" μεταξύ άλλων εντοπίζονται η Ι.Μ. Παναγιάς Ελεούσας στη Βλαχέρνα (**GR2520001**) και ο Λόφος "Στόχος" και ο Φράγκικος Πύργος στη Νεστάνη (**GR2510004**). Στην ευρύτερη περιοχή ανάμεσα στις προαναφερθείσες περιοχές μελέτης, βρίσκεται ο Αρχαιολογικός χώρος της Αρχαίας Μαντινείας.

Η περιοχή μελέτης **GR2510003** "Ακροναυπλία και Παλαμήδι" εμπίπτει εντός αρχαιολογικής Ζώνης. Εντός του αρχαιολογικού χώρου του Ναυπλίου περικλείονται πολύ σημαντικά μνημεία διαφόρων χρονικών εποχών, τα οποία εντάσσονται σε μια αρχαιολογική ενότητα και μαρτυρούν τη διαχρονική ιστορική πορεία της περιοχής. Στον αρχαιολογικό χώρο συμπεριλαμβάνονται η νησίδα Ποντικονήσι, στην είσοδο του όρμου της Καραθώνας και η οχυρή νησίδα Μπούρτζι. Επιπλέον, πλησίον της

[93] https://www.culture.gov.gr/el/service/SitePages/excavation.aspx

περιοχής εντοπίζονται ο αρχαιολογικός χώρος Τίρυνθας και πληθώρα άλλων αρχαίων και νεότερων μνημείων.

Στην ευρύτερη χερσαία και θαλάσσια περιοχή του όρους Πάρνωνα (**GR2520006** και **GR2520005**) μεταξύ άλλων, εντοπίζονται στο Λεωνιδίο, όπου ο οικισμός είναι χαρακτηρισμένος ως ιστορικός τόπος, οι αρχαιολογικοί χώροι στις θέσεις «Παλαιοχώριο», «Πούλιθρα», «Πλάκα» και ο ενάλιος αρχαιολογικός χώρος του Λεωνιδίου. Επιπλέον, εντοπίζονται η Ι.Μ Παναγιάς Ελώνας και Ι. Μονή Κοίμησης της Θεοτόκου Αρτοκωστάς στη Β.Κυνουρία.

Στις περιοχές μελέτης που βρίσκονται στο Ακρωτήριο του Μαλέα (**GR2540007**, **GR2540001** και **GR2540002**), μεταξύ άλλων, εντοπίζονται οι αρχαιολογικοί χώροι της Μονεμβασιά, ολόκληρη η περιοχή Παλαιάς Μονεμβασίας - μετά του Κάστρου της Μονεμβασίας, Αρχαιολογικός Χώρος Ψηφιά και η Ακρόπολις Επιδαύρου Λιμηράς, καθώς επίσης και ο ενάλιος αρχαιολογικός χώρος της θαλάσσια περιοχής της Μονεμβασιάς. Στην περιοχή μελέτης της Νεάπολης - Ελαφονήσου εντοπίζονται οι ενάλιοι αρχαιολογικοί χώροι στις θέσεις Νησίς Παυλοπέτρι και Παραλία έναντι Ελαφονήσου. αξιοσημείωτο είναι ότι το Παυλοπέτρι Ελαφονήσου συμπεριλαμβάνεται στους παράκτιους τόπους της Μεσογείου που συνδυάζουν τουριστικό ενδιαφέρον και πλούσια φυσική κληρονομιά και στις οποίες εφαρμόζονται, από κάτω προς τα πάνω, μέτρα προστασίας του περιβάλλοντος. Στο πλαίσιο του προγράμματος INHERIT, που αφορά την από κοινού προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς και του φυσικού περιβάλλοντος στην Ευρώπη, απονεμήθηκε ο τίτλος «**περιοχή INHERITURA**» στο Παυλοπέτρι Ελαφονήσου, ενώ χρηματοδοτήθηκαν και οι πρώτες εργασίες ανάδειξης του αρχαιολογικού χώρου. Παράλληλα, στο ακρωτήριο Μαλέα δεσπόζει ο ομώνυμος Φάρος που είναι και το νοτιότερο σημείο της Πελοποννήσου και βρίσκεται στην ευρύτερη περιοχή, στο Δήμο Βοιών.

Στην περιοχή των εκβολών του Ευρώτα Ποταμού (**GR2540003**) εντοπίζονται οι ενάλιοι αρχαιολογικοί χώροι του Δήμου Σκάλας των περιοχών Αγίου Κωνσταντίνου, Σελινίτσας, Βαλτακίου, Γλώσσας Βαλτακίου, Μαυρομαντηλούς και Τρινήσων και του Δήμου Έλους, της θαλάσσιας περιοχής βόρεια του Λακωνικού Κόλπου. Επιπλέον, βορειότερα των εκβολών, δυτικά της κοίτης του ποταμού Ευρώτα, πλησίον των ορίων της υπό μελέτης περιοχής εντοπίζεται ο Ι. Ναός (Παλιομονάστηρο) της Ι. Μονής Κλεισούρας, Βρονταμάς, οποίος είναι Αρχαίο μνημείο, ευρέως γνωστό και αποτελεί πόλο έλξης τουριστών.

Σχετικά με τους **Παραδοσιακούς Οικισμούς**, στην περιοχή μελέτης, για την **Π.Ε. Λακωνίας, απαντώνται έντεκα (11) οικισμοί εντός και ένας (1) στα όρια** των περιοχών (ΦΕΚ 84/ΑΑΠ/12 και 594/Δ/78). Στην **Π.Ε. Αργολίδας, απαντώνται ένας (1) οικισμός εντός και ένας (1) στα όρια** των περιοχών (ΦΕΚ 38/Δ/89 & 388/Δ/90) και στην **Π.Ε. Αρκαδίας οχτώ (8) οικισμοί εντός και έξι (6) στα όρια** των περιοχών (ΦΕΚ 594/Δ/78, 908/Δ/98, 1081/Δ/03, 123/Δ/04 & 430/ΑΑΠ/2007). Στην **Π.Ε. Κορινθίας δεν εντοπίζονται παραδοσιακοί οικισμοί**. Ειδικότερα:

Π.Ε. Λακωνίας:

- Δ. Μονεμβασιάς, Δ.Ε. Μονεμβασιάς: Μονεμβασιά, εντός του **GR2540001** (ΦΕΚ 594/Δ/78).
- Δ. Μονεμβασιάς, Δ.Ε. Ζάρακα: Ρειχιά, Κυπαρίσσι, Παραλία Κυπαρισσίου, Ιέρακας, Λιμάνι Ιέρακα, Αριάνα, Λογγάρι, Χάρακας, Λαμπόκαμπος και Πιστάματα εντός των **GR2540001** & **GR2540007** και Αγ. Ιωάννης στα όρια του **GR2540007** (ΦΕΚ 84/ΑΑΠ/12).

Π.Ε. Αργολίδας:

- Δ. Ναυπλιέων, Δ.Ε. Ναυπλίου: Ναύπλιο εντός του **GR2510003** (ΦΕΚ 38/Δ/89).
- Δ. Άργους-Μυκηνών, Δ.Ε. Λύρκειας: Καρυά στο όριο του **GR2510004** (ΦΕΚ 388/Δ/90).

Π.Ε. Αρκαδίας:

- Δ. Γορτυνίας, Δ.Ε. Βυτίνας: Βυτίνα, στα όρια του **GR2520001** (ΦΕΚ 908/Δ/98).
- Δ. Τρίπολης, Δ.Ε. Λεβιδίου: Καρδάρας, εντός του **GR2520001** (ΦΕΚ 908/Δ/98), Βλαχέρνα, στα όρια του GR2520001 (ΦΕΚ 430/ΑΑΠ/07).
- Δ. Τρίπολης, Δ.Ε. Φαλάνθου: Ροεινό, εντός του **GR2520001** (ΦΕΚ 123/Δ/04), Αλωνίσταινα & Πιάνα, στα όρια του GR2520001 (ΦΕΚ 908/Δ/98).
- Δ. Βόρειας Κυνουρίας, Δ.Ε. Βόρειας Κυνουρίας: Πλάτανος, Πράστος (ΦΕΚ 594/Δ/98) και Καστανίτσα (ΦΕΚ 908/Δ/98) εντός του **GR2520006**. Αγ. Πέτρος (ΦΕΚ 908/Δ/98) στα όρια του **GR2520006**.
- Δ. Νότιας Κυνουρίας, Δ.Ε. Λεωνιδίου: Πούλιθρα, Πραγματευτή (ΦΕΚ 908/Δ/98) και Λεωνίδιο (ΦΕΚ 594/Δ/78) εντός της **GR2520005**.
- Δ. Νότιας Κυνουρίας, Δ.Ε. Κοσμά: Κοσμάς (ΦΕΚ 908/Δ/98) στα όρια των **GR2520006** & **GR2520005**.

Σε ότι αφορά αξιόλογα χαρακτηρισμένα τοπία, στην περιοχή μελέτης εντοπίζονται **τέσσερα (4) Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους (ΤΙΦΚ)** του Ν. 1465/1950, όπως αυτός συμπλήρωσε το Ν. 5351/1932 "Περί Αρχαιολογίας": Μονεμβασιά (ΑΤ1010010), Καστανίτσα Πάρνωνα (ΑΤ1010003), Λόφος Στόχος Νεστάνης (Τσιπιανών) (ΑΤ1080128) και Μονή Θεοτόκου Περαχώρας (ΑΤ1011026).

Σε ότι αφορά τα μουσεία που βρίσκονται εντός των περιοχών μελέτης εντοπίζονται το Αρχαιολογικό Μουσείο Ναυπλίου, η Πινακοθήκη Ναυπλίου, το Πολεμικό Μουσείο Ναυπλίου και το Μουσείο Περιβάλλοντος Στυμφαλίας. Αξίζει να αναφερθεί ότι στην ευρύτερη περιοχή εντός των ορίων της Δ.Ε Λεβαδέων βρίσκεται η Μονή Οσίου Λουκά Βοιωτίας η οποία αποτελεί Μνημείο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO.

Σε ότι αφορά τη χαρτογράφηση και τη διάθεση των χωρικών δεδομένων που αφορούν τους αρχαιολογικούς χώρους εκπονείται το έργο με τίτλο "Αρχαιολογικό Κτηματολόγιο"[94] το οποίο θα αποτελέσει την πρώτη ενιαία και συστηματική καταγραφή της Ακίνητης Περιουσίας, των Περιοχών Προστασίας Πολιτιστικού Ενδιαφέροντος (Αρχαιολογικοί Χώροι, Ζώνες Προστασίας Α' και Β', Ιστορικοί Τόποι, Περιφερειακές Ζώνες και Περιβάλλοντες Χώροι Μνημείων κ.λπ.) καθώς και στοιχεία σχετικά με τα Ακίνητα Μνημεία. Το εν λόγω έργο υλοποιείται με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης - ΕΤΠΑ). Το Αρχαιολογικό Κτηματολόγιο περιλαμβάνει την ανάπτυξη ενός Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος, το οποίο θα ενσωματώσει περιγραφικά και γεωχωρικά δεδομένα που αφορούν τα δημόσια ακίνητα που έχουν αποκτηθεί από το Δημόσιο με διάφορους τρόπους, τους αρχαιολογικούς χώρους και λοιπές περιοχές προστασίας, καθώς και ακίνητα μνημεία (αρχαία και νεότερα) που διαχειρίζεται το ΥΠΠΟΤ.

Τα στοιχεία πολιτιστικής κληρονομιάς που σχετίζονται με τις προστατευόμενες περιοχές καταγράφονται αναλυτικά στον **Πίνακα 2.3.3-1 του Τεύχους Τεκμηρίωσης (ΤΤΑ).**

[94] http://archaeocadastre.culture.gr/el/ (ο διαδικτυακός τόπος θα σταματήσει να λειτουργεί ενόψη της επικείμενης έναρξης λειτουργίας της διαδικτυακής πύλης του Αρχαιολογικού Κτηματολογιου - 08/07/2020)

2.4 Συνοπτική περιγραφή προστατευτέου αντικείμενου ανά περιοχή

GR2510003 - "Ακροναυπλία και Παλαμήδι" (ΕΖΔ)

Η ΕΖΔ, η οποία βρίσκεται στο Νομό Αργολίδας, είναι ένας απότομος βραχώδης λόφος στον οποίο δεσπόζει ένα φρούριο ιστορικής σημασίας στην κορυφή. Βρίσκεται κοντά στην πόλη του Ναυπλίου και έχει ιστορική και αισθητική αξία. Στις βραχώδεις εξάρσεις το λόφου απαντά πλήθος τοπικών ενδημικών φυτών (***Stachys swainsonii* subsp. *argolica***, ***Campanula andrewsii* subsp. *andrewsii***, ***Petrorhagia armerioides* var. armerioides** κ.λπ.) καθώς και σημαντική πανίδα σπονδυλωτών. Αναφορικά με τους τύπους οικοτόπων επικρατούν τα φρύγανα με *Sarcopoterium spinosum* (Τ.Ο. **5420**) όμως μεγαλύτερο οικολογικό ενδιαφέρον παρουσιάζει ο τύπος οικοτόπου **8210** «Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση» στον οποίο εντοπίζονται και τα περισσότερα ενδημικά φυτικά είδη. Στην ΕΖΔ απαντά και ο τύπος οικοτόπου **9540** «Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά είδη πεύκων της Μεσογείου». Στην ΕΖΔ επίσης απαντά και τύπος οικοτόπου **21B0** «Παράκτιες θίνες και αμμώδεις παραλίες. Αμμώδεις παραλίες χωρίς βλάστηση». Η περιοχή έχει αναπτυχθεί τουριστικά, και αρκετές από τις ανθρώπινες δραστηριότητες προκαλούν αρνητικές επιπτώσεις στο φυσικό οικοσύστημα.

Η χλωριδική σημασία της περιοχής είναι μεσαία και αφορά κυρίως ενδημικά χασμόφυτα που φύονται στα κάθετα ασβεστολιθικά βράχια της περιοχής. Στην ΕΖΔ δεν έχουν καταγραφεί φυτικά είδη που να περιλαμβάνονται στο Παράρτημα ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ. Έχει καταγραφεί ένα φυτικό είδος του Παραρτήματος IV της Οδηγίας 92/43/ΕΚ (*Ophrys argolica subsp. argolica*), το οποίο έχει συμπεριληφθεί στα «πολύ σημαντικά είδη». Στην ΕΖΔ εξαπλώνονται ακόμα 7 «άλλα σημαντικά είδη» χλωρίδας έξι από τα οποία είναι ενδημικά της Πελοποννήσου ή περιοχών της Ανατολικής Μεσογείου.

Στη περιοχή εντοπίζονται συνολικά 3 είδη του παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, δύο είδη ερπετοπανίδας, με Βαθμό Διατήρησης «Β» τα ***Mauremys rivulata*** και ***Testudo hermanni***, ενώ αξιοσημείωτη είναι και η παρουσία της Μεσογειακής Φώκιας ***Monachus monachus*** (είδος προτεραιότητας) στην όμορη θαλάσσια περιοχή. Η πανιδική αξία της περιοχής τονίζεται από την καταγραφή επιπλέον έξι συνολικά ερπετών, τα οποία, στο σύνολό τους, είναι καταχωρημένα στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας, ενώ δύο εξ αυτών είναι ενδημικά είδη της Πελοποννήσου, η πελοποννησιακή γουστέρα (***Podarcis peloponnesiaca***) και η μωραϊτόσαυρα (***Algyroides moreoticus***).

Η περιοχή δέχεται έντονες ανθρωπογενείς πιέσεις, κυρίως εξαιτίας της γειτνίασης με το Ναύπλιο και του υψηλού βαθμού τουριστικής αξιοποίησης. Η υπερβόσκηση αποτελεί σημαντικό παράγοντα υποβάθμισης, ιδίως για τους τύπους οικοτόπων 5420 και 9540, αλλά και για το *Ophrys argolica subsp. argolica*, καθώς επηρεάζει την κάλυψη της φυσικής βλάστησης και διαταράσσει τη δομή των οικοσυστημάτων. Σημαντικό πρόβλημα επιφέρουν και τα εισβλητικά είδη τα οποία σε ορισμένες θέσεις στην περιοχή ΕΖΔ εκτοπίζουν τα ενδημικά/προστατευόμενα είδη που απαντούν στον τύπο οικοτόπου 8210. Οι αλλαγές χρήσεων γης και η έντονη οικιστική και τουριστική ανάπτυξη επιφέρουν κερματισμό των ενδιαιτημάτων, ιδιαίτερα για τα είδη ερπετών, ενώ η αυξημένη επισκεψιμότητα στο Παλαμήδι ενδέχεται να επηρεάζει τις χασμοφυτικές βιοκοινότητες. Η ρύπανση από στερεά απόβλητα εμφανίζεται κατά τόπους, κυρίως κοντά στην παραλία της Καραθώνας, ενώ οι πυρκαγιές αποτελούν διαχρονικά σημαντική απειλή για όλους τους φυσικούς τύπους οικοτόπων.

GR2520001 - "Όρος Μαίναλο" (ΕΖΔ)

Η οροσειρά του Μαίναλου βρίσκεται στην Κεντρική Πελοπόννησο, ΒΔ της Τρίπολης. Στην ΕΖΔ κυριαρχούν τα δάση με ελληνική ελάτη *Abies cephallonica* ενώ παρουσία, κυρίως εκτός ΕΖΔ, έχουν και τα δάση με *Pinus nigra*. Η περιοχή της οροσειράς του Μαινάλου παρουσιάζει μεγάλη ποικιλία οικοτόπων στους οποίους ενδιαιτεί πλήθος ενδημικών φυτικών taxa. Οι σημαντικότεροι σχηματισμοί είναι εκείνοι των δασικών οικοσυστημάτων με *Abies cephalonica* οι οποίοι θεωρούνται από τους πλέον αντιπροσωπευτικούς στην Πελοπόννησο. Στην ΕΖΔ απαντούν τέσσερις τύποι οικοτόπων του παραρτήματος Ι της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, οι: **4090** «Ενδημικά ορεινά μεσογειακά χέρσα εδάφη με ακανθώδεις θάμνους», **5210** «Δενδροειδή *Juniperus* spp.», **8210** «Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση», **8310** «Σπήλαια των οποίων δεν γίνεται τουριστική εκμετάλλευση». Επιπλέον στην ΕΖΔ έχουν καταγραφεί τρεις τύποι οικοτόπων εθνικού ενδιαφέροντος, οι: **5340** «Garrigues της Ανατολικής Μεσογείου», **934Α** «Ελληνικά δάση πρίνου» και **951Β** «Δάση ελληνικής ελάτης (*Abies cephalonica*)».

Στην ΕΖΔ δεν έχουν καταγραφεί φυτικά είδη που να περιλαμβάνονται στο Παράρτημα ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, όμως η περιοχή έχει σημαντικό βοτανικό ενδιαφέρον καθώς σε αυτήν έχουν καταγραφεί συνολικά 57 taxa (είδη και υποείδη), τα οποία είναι ενδημικά, απειλούνται ή προστατεύονται από διεθνείς συμβάσεις και την Ελληνική νομοθεσία (Προεδρικό Διάταγμα 67/1981).

Αναφορικά με την πανίδα της ΕΖΔ έχει εξακριβωθεί η παρουσία 38 σημαντικών ειδών πανίδας, εκ των οποίων τα πέντε (***Testudo marginata, Testudo hermanni, Zamenis situla, Euplagia quadripunctaria*** *και* ***Pseudophilotes bavius***) είναι είδη του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ και ένα εξ αυτών το είδος ***Euplagia quadripunctaria*** (πεταλούδα της Ρόδου) είναι είδος προτεραιότητας και η κατάσταση διατήρησής του είναι «Α», ενώ των υπολοίπων ειδών «Β». Σημαντική είναι η παρουσία του χερσαίου γαστερόποδου ***Zonites labiosus*** το οποίο περιλαμβάνεται στα Κινδυνεύοντα είδη (Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας), είναι ενδημικό της βόρειας Πελοποννήσου και η κατάσταση διατήρησής του είναι «C». Από τα υπόλοιπα είδη που καταγράφονται στην περιοχή σημαντικά, ανάμεσα σε αυτά, θεωρούνται τα ενδημικά είδη ερπετών, πελοποννησιακή γουστέρα (***Podarcis peloponnesiaca***), μωραϊτόσαυρα (***Algyroides moreoticus***), ελληνική σαύρα (***Hellenolacerta graeca***) και το Κονάκι του Ιονίου (***Anguis cephallonica***), τα ενδημικά της Πελοποννήσου χερσαία γαστερόποδα ***Codringtonia elisabethae, Codringtonia eucineta, Codringtonia gittenbergeri*** και ***Codringtonia helenae*** καθώς και τα στενοενδημικά είδη ***Duvalius wichmanni, Neobisium casalei*** και ***Serradium spiliarum*** των οποίων η παρουσία έχει καταγραφεί στο σπήλαιο Δρακοτρυπιά.

Στην ΕΖΔ ασκούνται πιέσεις που σχετίζονται με τη γεωργική και κτηνοτροφική παραγωγή και κατά θέσεις έχουν υψηλή ένταση και σημασία. Η λειτουργία του χιονοδρομικού κέντρου επίσης σχετίζεται με κάποιες παρατηρούμενες πιέσεις και απειλές, όμως πχ η επιφανειακή διάβρωση. Οι πυρκαγιές, επίσης αποτελούν σημαντική απειλή για τα οικοσυστήματα ης ΕΖΔ.

GR2520002 - "Λίμνη Τάκα" (ΕΖΔ)

Η ΕΖΔ βρίσκεται νότια της Τρίπολης και χαρακτηρίζεται από την τέως λίμνη (ή έλος) Τάκα καθώς σήμερα στη θέση της έχει κατασκευαστεί ταμιευτήρας νερού. Παλαιότερα, η λίμνη αποτελούσε μια μεγάλη αβαθή εποχική λίμνη με έντονη διακύμανση της στάθμης της (έως και 3 m) όπου κατά τη θερινή περίοδο υπήρχε μόνο έλος περίπου στο κέντρο της. Τα νερά της διέφευγαν από φυσικές καταβόθρες της περιοχής. Στην ΕΖΔ απαντούν τρεις τύποι οικοτόπων του παραρτήματος Ι της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, οι: **3150** «Ευτροφικές φυσικές λίμνες με βλάστηση τύπου Magnopotamion ή Hydrocharition», **6420** «Υγροί μεσογειακοί λειμώνες με υψηλές πόες από Molinio-Holoschoenion» και

92A0 «Δάση-στοές με *Salix alba* και *Populus alba»* με τον τελευταίο να έχει πια υπολειμματικό χαρακτήρα. Επίσης, στην περιοχή έχουν καταγραφεί δύο τύποι οικοτόπων εθνικού ενδιαφέροντος, οι **5340** «Garrigues της Ανατολικής Μεσογείου» και **72A0** «καλαμώνες».

Στην περιοχή «Λίμνη Τάκα» (ΕΖΔ δεν έχει καταγραφεί κανένα φυτικό είδος του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43, ή κάποιο άλλο σημαντικό φυτικό είδος.

Στην περιοχή έχει καταγραφεί ένα μόνο είδος χειροπτέρου του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, το ***Miniopterus schreibersii***, με βαθμό διατήρησης «Β». Επιπλέον, στα είδη με υψηλή σημασία πρέπει να προστεθεί και το τσακάλι (***Canis aureus***), το οποίο συγκαταλέγεται στα Κινδυνεύοντα (EN) στο Ελληνικό Κόκκινο Βιβλίο και η βίδρα (***Lutra lutra***), η οποία ενώ έχει παρατηρηθεί στην περιοχή, που εμπεριέχει κατάλληλα ενδιαιτήματα για το είδος, εντούτοις δεν συγκαταλέγεται στα ΤΕΔ αυτής. Σε ότι αφορά τα υπόλοιπα σημαντικά είδη, εντοπίζεται το ενδημικό είδος ερπετών η πελοποννησιακή γουστέρα (***Podarcis peloponnesiaca***), επιπλέον, στην περιοχή εντοπίζονται πέντε συνολικά είδη ασπονδύλων (χερσαία γαστερόποδα ***Codringtonia elisabethae, Codringtonia eucineta, Codringtonia gittenbergeri, Codringtonia helenae*** και ***Tsoukatosia christinae***) εκ των οποίων το τρωγλόβιο είδος ***Tsoukatosia christinae***, έχει πολύ περιορισμένη εξάπλωση στην Πελοπόννησο (αναφέρεται σε 5 θέσεις) και έχει χαρακτηριστεί ως Κρισίμως Κινδυνεύον (CR) στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας ενώ τα υπόλοιπα είναι ενδημικά είδη της Πελοποννήσου και χαρακτηρίζονται ως Τρωτά στο Ελληνικό Κόκκινο Βιβλίο.

Οι περισσότερες πιέσεις και απειλές που παρατηρούνται στην ΕΖΔ σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με την άσκηση αγροτικών δραστηριοτήτων. Η μετατροπή φυσικών τύπων οικοτόπων σε καλλιέργειες, η χρήση ορυκτών λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών και, κυρίως, η τροποποίηση του υδρολογικού κύκλου με την κατασκευή του ταμιευτήρα για την κάλυψη των αναγκών των καλλιεργειών σε άρδευση, αποτελούν σημαντικές πιέσεις στα φυσικά οικοσυστήματα της ΕΖΔ. Επίσης η συστηματική και σε μεγάλη έκταση εξόρυξη αργίλου /πηλού από την περιοχή αποτελεί σημαντικό παράγοντα που καθορίζει τη σύνδεση και δομή του τοπίου στην ΕΖΔ. Η ανάπτυξη, κατασκευή και χρήση οικιστικών, εμπορικών, βιομηχανικών υποδομών και υποδομών αναψυχής επίσης αποτελεί παράγοντα πίεσης για πολλούς τύπους οικοτόπων στην ΕΖΔ κυρίως μέσω της απόρριψης στερεών απορριμμάτων σε όλη την έκταση της ΕΖΔ.

GR2520003 - "Λιμνοθάλασσα Μουστού" (ΕΖΔ)

Η ΕΖΔ είναι ένας υγρότοπος που κυριαρχείται από τη λιμνοθάλασσα του Μουστού ενώ μικρότερες λιμνοθάλασσες και έλη εκτείνονται στα βόρεια και νότια της περιοχής. Στην περιοχή απαντούν αλίπεδα, αλόφιλες λόχμες αλλά και αμμοθίνες ενώ η γύρω βλάστηση συγκροτείται από φρυγανικά είδη. Η περιοχή είναι πολύ σημαντική για τα αποδημητικά πτηνά καθώς αποτελεί έναν από τους λίγους υγρότοπος στην Ανατολική Πελοπόννησο που συναντούν κατά την αποδημία τους. Στην ΕΖΔ απαντούν επτά τύποι οικοτόπων του παραρτήματος Ι της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, οι: **1150 «**Παράκτιες λιμνοθάλασσες», **1410** «Μεσογειακά αλίπεδα (Juncetalia maritimi)», **1420** «Μεσογειακές και θερμοατλαντικές αλόφιλες λόχμες (Sarcocornetea fruticosi)», **2110** «Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες», **5210** «Δενδροειδή *Juniperus* spp.», **5420** «Φρύγανα από *Sarcopoterium spinosum»* και **92D0** «Νότια παρόχθια δάση-στοές και λόχμες (Nerio-Tamaricetea και Securinegion tinctoriae)». Επίσης, στην ΕΖΔ GR2520003 έχει καταγραφεί και ένας τύπος οικοτόπου εθνικού ενδιαφέροντος, ο **72A0** «καλαμώνες».

Σημαντικά είδη μεγαπανίδας με μόνιμη παρουσία στην περιοχή είναι η μεσογειακή φώκια ***Monachus monachus*** και η θαλάσσια χελώνα ***Caretta caretta*** (είδη προτεραιότητας του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ.) Σε ότι αφορά την ερπετοπανίδα του Παραρτήματος ΙΙ, Οδηγίας 92/43/ΕΚ, στην

περιοχή απαντώνται οι δύο νεροχελώνες (***Mauremis rivulata, Emys orbicularis***) με Βαθμό Διατήρησης «Α» και «Β» αντίστοιχα, η κρασπεδοχελώνα (***Testudo marginata***) με Βαθμό Διατήρησης «Β» και το σπιτόφιδο (***Zamenis situla***) χωρίς να είναι γνωστός ο βαθμός διατήρησής του. Στην περιοχή εμφανίζονται πέντε είδη θηλαστικών του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, η βίδρα (***Lutra lutra***) και τέσσερα είδη χειροπτέρων (***Miniopterus schreibersii***, ***Myotis blythii***, ***Myotis capaccinii*** και ***Myotis emarginatus***). Όλα τα προαναφερθέντα είδη έχουν βαθμό διατήρησης «Β». Σημαντική είναι και η ιχθυοπανίδα στην ΕΖΔ καθώς καταγράφεται η παρουσία του ενδημικού της Αν. Πελοποννήσου είδους ***Aphanius almiriensis*** (Ζαχαριάς Αλμυρής) το οποίο φέρει βαθμό διατήρησης «Β». Ο πληθυσμός του είδους είναι μη απομονωμένος, αλλά βρίσκεται στις παρυφές της περιοχής εξάπλωσης και η κατάσταση διατήρησής του σε εθνικό επίπεδο είναι Κακή (U2).

Αναφορικά με τα άλλα σημαντικά είδη της περιοχής συνολικά εντοπίζονται 43 είδη, σε αυτά συγκαταλέγονται τέσσερα ενδημικά χερσαία γαστερόποδα (***Codringtonia elisabethae, Codringtonia eucineta, Codringtonia gittenbergeri, Codringtonia helenae***), για τα οποία δεν είναι γνωστός ο βαθμός διατήρησής τους.

Η άσκηση αγροτικών δραστηριοτήτων, κυρίως μέσω της διάχυτης ρύπανσης και του ευτροφισμού των υδάτων αποτελεί σημαντικό παράγοντα υποβάθμισης των τύπων οικοτόπων της ΕΖΔ. Σημαντική όμως απειλή για τα υγροτοπικά οικοσυστήματα της ΕΖΔ αποτελεί και η κλιματική αλλαγή με την προβλεπόμενη μεταβολή του υδατικού ισοζυγίου.

GR2520005 - "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη" (ΕΖΔ - ΤΚΣ)

Η ΕΖΔ-ΤΚΣ χαρακτηρίζεται από την επιμήκη χαράδρα στις ανατολικές κλιτύες του όρους Πάρνωνα η οποία ξεκινά από το επίπεδο της θάλασσας στον οικισμό Λεωνίδιο και φτάνει μέχρι τον οικισμό "Κοσμάς" σε υψόμετρο περίπου 1000 m. Η χαράδρα χαρακτηρίζεται από εκτεταμένες ορθοπλαγιές ασβεστολιθικών βράχων οι οποίες φιλοξενούν πλήθος ενδημικών και προστατευόμενων ειδών. Η έκταση που καταλαμβάνει ο τύπος οικοτόπου 8210 «Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση» είναι σχετικά μεγάλη και έχει πλούσια χλωριδική σύνθεση. Στην ΕΖΔ απαντούν επτά τύποι οικοτόπων του παραρτήματος Ι της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, οι: **8210** «Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση», **9260** «Δάση με *Castanea sativa*», **9320** «Δάση με *Olea* και *Ceratonia*», **9340** «Δάση με *Quercus ilex* και *Quercus rotundifolia*», **9560** «Ενδημικά δάση με *Juniperus* spp.», **92D0** «Νότια παρόχθια δάση-στοές και λόχμες (Nerio-Tamaricetea και Securinegion tinctoriae)» και τέλος τον **8310** «Σπήλαια των οποίων δεν γίνεται τουριστική εκμετάλλευση», ο οποίος αφορά τα σπήλαια Μάνα, Γαλάζια Λίμνη και Φουρνάτα στα οποία έχει καταγραφεί πλήθος χειρόπτερων. Επιπλέον, στην ΕΖΔ-ΤΚΣ έχουν καταγραφεί πέντε τύποι οικοτόπων εθνικού ενδιαφέροντος: οι **5340** «Garrigues της Ανατολικής Μεσογείου», **8250** «Βραχώδη οικοσυστήματα χωρίς βλάστηση», **9620** «Κοίτη ποταμού χωρίς βλάστηση», **21B0** «Παράκτιες θίνες και αμμώδεις παραλίες. Αμμώδεις παραλίες χωρίς βλάστηση» και **951B** «Δάση ελληνικής ελάτης (*Abies cephalonica*)».

Αναφορικά με τη χλωριδική σύνθεση και παρουσία σημαντικών ειδών αξιοσημείωτη είναι η παρουσία του πολύ τοπικού είδους ***Centaurea leonidia*** για το οποίο ενδεικτικό είναι ότι το 100% του πληθυσμού εντοπίζεται στην ΕΖΔ και το είδος ***Stachys virgata***, όπου σημαντικό τμήμα (μεταξύ 35-65%) του γνωστού πληθυσμού του, εντοπίζεται στην περιοχή. Επιπλέον αυτών στη περιοχή έχουν καταγραφεί 37 ακόμη σημαντικά είδη χλωρίδας τα οποία περιλαμβάνουν είτε είδη ενδημικά της Πελοποννήσου και της Ελλάδας είτε είδη σημαντικού φυτογεωγραφικού ενδιαφέροντος με τοπικούς πληθυσμούς στην Ελλάδα (π.χ. ***Ornithogalum prasinantherum***, ***Thalictrum orientale***).

Η ΕΖΔ είναι εξίσου σημαντική και για τη διαχείριση και προστασία των ειδών πανίδας. Σημαντικό είδος μεγαπανίδας με παρουσία στην περιοχή είναι η μεσογειακή φώκια ***Monachus monachus***. Στην περιοχή καταγράφονται τέσσερα (4) ερπετά του Παραρτήματος ΙΙ Οδηγίας 92/43/ΕΚ (***Elaphe quatuorlineata Testudo hermanni, Testudo marginata, Zamenis situla***), όλα με Βαθμό Διατήρησης «Β». επιπλέον αυτών, εμφανίζονται οχτώ (8) είδη θηλαστικών του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, στο σύνολο τους χειρόπτερα (***Rhinolophus ferrumequinum***, ***Rhinolophus hipposideros***, ***Rhinolophus blasii***, ***Rhinolophus euryale***, ***Myotis myotis***, ***Myotis blythii***, ***Myotis emarginatus*** και ***Miniopterus schreibersii***). Για όλα τα είδη ο Βαθμός Διατήρησης εκτιμάται ως «Β». Στα «πολύ σημαντικά είδη» περιλαμβάνεται το τσακάλι (***Canis aureus***) το οποίο έχει καταχωρηθεί ως Κινδυνεύον (EN) στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας. Σε ότι αφορά τα ασπόνδυλα, είναι καταγεγραμμένη η παρουσία συνολικά 4 ειδών εκ των οποίων πολύ σημαντική είναι η παρουσία του τρωγλόβιου είδου ***Tsoukatosia liae*** το οποίο έχει πολύ περιορισμένη εξάπλωση στην Πελοπόννησο. Αναφέρεται από δυο μόνο τοποθεσίες. Έχει χαρακτηριστεί ως Κρισίμως Κινδυνεύων (CR) στο Κόκκινο Βιβλίο Απειλουμένων Ζώων της Ελλάδας και ως Τρωτό (VU) από την IUCN, ενώ τα υπόλοιπα τρία (***Codringtonia gittenbergeri, Albinaria butoti*** και ***Albinaria solicola***) είναι ενδημικά της Πελοποννήσου. Επιπροσθέτως, στην περιοχή απαντούν συνολικά 8 είδη ερπετών και 2 είδη αμφιβίων, ενώ ιδιαίτερα σημαντικά ανάμεσα σε αυτά θεωρούνται τα ενδημικά είδη σαυρών, πελοποννησιακή γουστέρα (***Podarcis peloponnesiaca***), μωραϊτόσαυρα (***Algyroides moreoticus***) και ελληνική σαύρα (***Hellenolacerta graeca***). Το τελευταίο είδος θεωρείται σπάνιο (R) στην περιοχή.

Η περιοχή, σε γενικές γραμμές δεν δέχεται έντονες πιέσει και απειλές, γεγονός που αποτυπώνεται στον καλό βαθμό διατήρησης των περισσοτέρων τύπων οικοτόπων της. Παρόλ'αυτά, η άσκηση των γεωργικών και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, τουλάχιστον κατά θέσεις αποτελούν σημαντικό παράγοντα πίεσης των φυσικών οικοσυστημάτων της ΕΖΔ κυρίως μέσω της μετατροπής χρήσεων γης, της χρήση φυτοπροστατευτικών μέσων αλλά και της υπερβόσκησης. Τουριστικές δραστηριότητες, και κυρίως η αναρρίχηση, ενδέχεται να αποτελεί παράγοντα πίεσης στη χασμοφυτική βλάστηση της περιοχής, κάτι όμως που χρήζει διερεύνησης. Επίσης, κατά θέσεις παρατηρείται μέτριας έντασης πίεση από την απόρριψη στερεών απορριμμάτων, κυρίως κατά μήκος του ρέματος Δαφνώνα. Οι δασικές πυρκαγιές καθώς και η επίδραση της κλιματικής αλλαγής στου τύπους οικοτόπων αποτελούν τις σημαντικότερες απειλές στα φυσικά οικοσυστήματα της ΕΖΔ.

GR2520006 - "Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)" (ΕΖΔ)

Η ΕΖΔ περιλαμβάνει την οροσειρά του Πάρνωνα, μια από τις πρώτες περιοχές που αναδύθηκαν στην Πελοπόννησο μαζί με τον Ταΰγετο. Τόσο η μεγάλη έκταση της περιοχής, όσο και η ποικιλία σε μικρο-περιβάλλοντα ευνοούν την παρουσία πλήθους τύπων οικοτόπων, οι οποίοι με τη σειρά τους αποτελούν ενδιαίτημα πλήθους ενδημικών ειδών πολλά από τα οποία είναι αποκλειστικά ενδημικά του όρους. Απαντούν δώδεκα τύποι οικοτόπων του παραρτήματος Ι της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, οι: **4090** «Ενδημικά ορεινά μεσογειακά χέρσα εδάφη με ακανθώδεις θάμνους», **5210** «Δενδροειδή *Juniperus* spp.», **5420** «Φρύγανα από *Sarcopoterium spinosum»,* **6230*** «Χλοώδεις διαπλάσεις με *Nardus*, ποικίλων ειδών, σε πυριτιούχα υποστρώματα των ορεινών ζωνών (και των υποορεινών ζωνών της ηπειρωτικής Ευρώπης)», **8210 «**Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση», **9260** «Δάση με *Castanea sativa»,* **9340** «Δάση με *Quercus ilex* και *Quercus rotundifolia»,* **9530*** «(Υπο)μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά μαυρόπευκα», **9540** «Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά είδη πεύκων της Μεσογείου», **9560*** «Ενδημικά δάση με *Juniperus* spp.», **91M0** «Παννωνικά-βαλκανικά δάση τουρκικής δρυός – κοινής δρυός» και **92C0** «Δάση *Platanus orientalis* και *Liquidambar orientalis* (Platanion orientalis)». Επιπλέον, στην ΕΖΔ έχουν καταγραφεί έξι τύποι οικοτόπων εθνικού ενδιαφέροντος: οι **5340** «Garrigues της Ανατολικής Μεσογείου», **6290** «Μεσογειακοί υπονιτρόφιλοι

λειμώνες», **8250** «Βραχώδη οικοσυστήματα χωρίς βλάστηση», **9620** «Κοίτη ποταμού χωρίς βλάστηση», **934A** «Ελληνικά δάση πρίνου» και **951B** «Δάση ελληνικής ελάτης (*Abies cephalonica*)».

Ο βαθμός διατήρησης των τύπων οικοτόπων και γενικότερα του φυσικού περιβάλλοντος στην ΕΖΔ είναι καλός. Όμως κατά θέσεις, η άσκηση γεωργικών και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων επιδρά καταλυτικά στην υποβάθμιση των φυσικών οικοσυστημάτων της περιοχής. Ιδιαίτερα η υπερβόσκηση σε τμήματα της έκτασης που καταλαμβάνει ο τύπος οικοτόπου προτεραιότητας 9560* επιδρά σημαντικά στη μείωση του βαθμού διατήρησής του. Βέβαια, σε λιβαδικά οικοσυστήματα της περιοχής, κατά θέσεις, παρατηρείται εγκατάλειψη, μείωση της βόσκησης και, κατά συνέπεια, δευτερογενής διαδοχή που έχει ως αποτέλεσμα την έντονη μεταβολή της χλωριδικής σύνθεσης. Επίσης δραστηριότητες αναψυχής (αναρρίχηση) μπορεί να επιφέρουν πιέσεις στη χασμοφυτική χλωρίδα της περιοχής, όμως η ένταση με την οποία ενδεχομένως να επιδρά δεν έχει αξιολογηθεί. Αναφορικά με τους καστανεώνες της περιοχής, σημαντική είναι η πίεση και απειλή από την παρουσία της σφήκας της Καστανιάς (*Dryocosmus kuriphilus* Yasumatsu). Η οποία προς το παρόν έχει αντιμετωπιστεί με την εισαγωγή του ξενιστή παρασίτου της *Torymus sinensis*. Η εδαφική ρύπανση, κυρίως από στερεά απορρίμματα, κατά θέσεις υποβαθμίζει φυσικούς τύπους οικοτόπων, ενώ η διαδοχή της βλάστησης που παρατηρείται σε διάφορες θέσεις με την εξάπλωση της κεφαλληνιακής ελάτης εις βάρος της μαύρης πεύκης αποτελεί σημαντική απειλή για τον τύπο οικοτόπου προτεραιότητας 9530*. Οι δασικές πυρκαγιές επίσης αποτελούν σημαντική πίεση αλλά και απειλή για τα φυσικά οικοσυστήματα της ευμεσογειακής και της παραμεσογειακής ζώνης της ΕΖΔ. Επίσης η κλιματική αλλαγή και η αναμενόμενη αύξηση της έντασης ξηρασίας που αυτή θα επιφέρει, αποτελεί σημαντική απειλή, κυρίως για τα ευάλωτα δάση ελάτης που απαντούν στην ΕΖΔ.

Αναφορικά με τη χλωρίδα της περιοχής στην ΕΖΔ φύονται τρία πολύ σημαντικά είδη του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, το ***Clinopodium taygeteum***, η ***Phitosia crocifolia*** και το ***Himantoglossum jankae***, στα πολύ σημαντικά είδη περιλαμβάνεται και το είδος ***Ophrys argolica*** subsp. ***argolica***, του παραρτήματος IV της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, επιπλέον, φύονται τουλάχιστον 99 ακόμη σημαντικά είδη χλωρίδας, τα οποία περιλαμβάνουν είτε τοπικά είδη του Πάρνωνα (όπως η ***Nepeta orphanidea***), είτε, στην πλειονότητά τους, ενδημικά είδη της Πελοποννήσου και της Ελλάδας.

Σημαντική για την ΕΖΔ είναι και η πανίδα. Στην περιοχή καταγράφονται τέσσερα (4) είδη ερπετών. Τα ***Elaphe quatuorlineata*** και ***Testudo hermanni*** με Βαθμό Διατήρησης «Β» και τα ***Testudo marginata*** και *Zamenis situla* με εξαιρετικό Βαθμό Διατήρησης «Α». Επιπλέον στην περιοχή καταγράφεται ένα είδος πεταλούδας του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, το είδος προτεραιότητας ***Euplagia quadripunctaria*** (πεταλούδα της Ρόδου). Αξιοσημείωτη είναι και η παρουσία οχτώ (8) ειδών θηλαστικών του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, στο σύνολο τους χειρόπτερα (***Rhinolophus ferrumequinum***, ***Rhinolophus hipposideros***, ***Rhinolophus blasii***, ***Rhinolophus euryale***, ***Myotis blythii***, ***Myotis emarginatus***, ***Barbastella barbastellus*** και ***Miniopterus schreibersii***). Ο βαθμός διατήρησης των ειδών *Barbastella barbastellus, Miniopterus schreibersii*, *Myotis blythii*, *Rhinolophus blasii* και *Rhinolophus euryale* είναι εξαιρετικός «Α», ενώ για τα είδη *Myotis emarginatus*, *Rhinolophus ferrumequinum* και *Rhinolophus hipposideros* είναι καλός «Β». Ενώ, απαντάται και ο Μεγάλος νυκτοβάτης (***Nyctalus lasiopterus***). Πρόκειται για το μεγαλύτερο σε μέγεθος είδος μικροχειρόπτερου της Ευρώπης, το οποίο έχει καταχωρηθεί ως Τρωτό (VU) στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας.

Επιπλέον των προαναφερθέντων απαντούν 20 είδη ερπετών και 6 είδη αμφίβιων τα οποία στο σύνολό τους είναι καταχωρημένα στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας. Ιδιαίτερα σημαντικά ανάμεσα σε αυτά θεωρούνται τα ενδημικά είδη σαυρών, πελοποννησιακή γουστέρα (***Podarcis peloponnesiaca***), μωραϊτόσαυρα (***Algyroides moreoticus***) και ελληνική σαύρα

(***Hellenolacerta graeca***). Η περιοχή εμφανίζει μεγάλη ποικιλότητα σε ασπόνδυλα είδη, με παρουσία συνολικά 64 ειδών εκ των οποίων τα έξι είναι ενδημικά είδη (*Albinaria adriani, Albinaria butoti, Albinaria mixta, Albinaria solicola, Codringtonia elisabethae* και *Doraegopis parnonicus*).

GR2530001 - "Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα" (ΕΖΔ)

Η ΕΖΔ περιλαμβάνει την ευρύτερη περιοχή τους όρους Ζήρεια. Είναι η μοναδική περιοχή στη Βόρεια-Ανατολική Πελοπόννησο με υψόμετρα >2000 m. Οι κυρίαρχοι τύποι βλάστησης είναι τα δάση κεφαλληνιακής ελάτης και μαύρης πεύκης, ενώ τα ανωδασικά οικοσυστήματα κυριαρχούνται από εκτάσεις με τραγάκανθα και άλλους ακανθώδεις θάμνους. Τα μεσαία υψόμετρα (600-800m) χαρακτηρίζονται από απομεινάρια φυλλοβόλων δασών με Quercus pubescens και μεγάλες εκτάσεις καλλιεργούμενων εκτάσεων. Στα ανώτερα υψομετρικά επίπεδα (> = 1000-2376 m) παρατηρείται υψηλή συγκέντρωση ενδημικών φυτικών ειδών όπως τα ακόλουθα: *Galium cyllenium*, *Erodium chrysanthum, Globularia stygia, Valeriana olenaea, Scrophularia myriophylla, Cynoglossum graecum και Allium frigidum*. Στην ΕΖΔ απαντούν έντεκα τύποι οικοτόπων του παραρτήματος Ι της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, οι: **4090** «Ενδημικά ορεινά μεσογειακά χέρσα εδάφη με ακανθώδεις θάμνους», **5210** «Δενδροειδή *Juniperus* spp.», **6230*** «Χλοώδεις διαπλάσεις με *Nardus*, ποικίλων ειδών, σε πυριτιούχα υποστρώματα των ορεινών ζωνών (και των υποορεινών ζωνών της ηπειρωτικής Ευρώπης)», **8140** «Λιθώνες της ανατολικής Μεσογείου», **8210** «Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση», **8310** «Σπήλαια των οποίων δεν γίνεται τουριστική εκμετάλλευση», **9530*** «(Υπο)μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά μαυρόπευκα», **9540** «Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά είδη πεύκων της Μεσογείου», **9560*** «Ενδημικά δάση με *Juniperus* spp.», **91M0** «Παννωνικά-βαλκανικά δάση τουρκικής δρυός – κοινής δρυός» και **92C0** «Δάση *Platanus orientalis* και *Liquidambar orientalis* (Platanion orientalis)». Επιπλέον Στην ΕΖΔ έχουν καταγραφεί έξι τύποι οικοτόπων εθνικού ενδιαφέροντος: οι **5340** «Garrigues της Ανατολικής Μεσογείου», **8250** «Βραχώδη οικοσυστήματα χωρίς βλάστηση», **9620** «Κοίτη ποταμού χωρίς βλάστηση», **72A0** «καλαμώνες», **934A** «Ελληνικά δάση πρίνου» και **951B** «Δάση ελληνικής ελάτης (*Abies cephalonica*)».

Ο βαθμός διατήρησης των τύπων οικοτόπων και γενικότερα του φυσικού περιβάλλοντος στην ΕΖΔ είναι καλός. Όμως κατά θέσεις, η άσκηση γεωργικών και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων επιδρά καταλυτικά στην υποβάθμιση των φυσικών οικοσυστημάτων της περιοχής. Ανάλογη πίεση, πιο περιορισμένη χωρικά, επιφέρει και η ανάπτυξη των υποδομών δραστηριοτήτων αναψυχής, κυρίως του χιονοδρομικού κέντρου. Για τα πευκοδάση της περιοχής, μέτρια πίεση αποτελεί και η παρουσία εισβλητικών ειδών. Τέλος, οι δασικές πυρκαγιές καθώς και η επίδραση της κλιματικής αλλαγής στους τύπους οικοτόπων αποτελούν τις σημαντικότερες απειλές στα φυσικά οικοσυστήματα της ΕΖΔ.

Η ΕΖΔ περιλαμβάνει πλούσια πανίδα, η οποία, μεταξύ άλλων, συμπεριλαμβάνει εννέα πολύ σημαντικά είδη και συγκεκριμένα: έξι θηλαστικά εκ των οποίων πέντε (***Miniopterus schreibersii, Myotis blythii, Rhinolophus ferrumequinum*** *και* ***Rhinolophus hipposideros***)περιλαμβάνονται στο Παράρτημα ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ και έχουν βαθμό διατήρησης «Β» » και το τσακάλι (***Canis aureus***) το οποίο έχει καταχωρηθεί ως Κινδυνεύον (ΕΝ) στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας, δύο ερπετά (***Testudo marginata*** *και* ***Zamenis situla***) του Παρατήματος ΙΙ με άγνωστο βαθμό διατήρησης και ένα αμφίβιο, το είδος ουρόδηλου αμφιβίου, ***Ichthyosaura alpestris,*** -Αλπικός Τρίτωνας με βαθμό διατήρησης «Β». Επιπλέον αυτών, εντοπίζονται έξι είδη αμφιβίων και έξι είδη ερπετών. Οκτώ είδη (πέντε ερπετά και τρία αμφίβια) είναι είδη του Παραρτήματος ΙV της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, ενώ ένα αμφίβιο αποτελεί είδους του Παραρτήματος V. Έντεκα είδη είναι καταχωρημένα στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας και ένα αμφίβιο και δύο ερπετά χαρακτηρίζονται ως σπάνια (R). Σε ότι αφορά τα ασπόνδυλα εντοπίζονται δύο ενδημικά είδη ασπονδύλων (***Codringtonia eucineta*** και

Arnadillidium stymphalicum), ενώ στο Σπήλαιο του Ερμή έχει καταγραφεί η παρουσία τριών στενοενδημικών ειδών (***Duvalius kyllenicus, Duvalius lucarellii*** και ***Laemostenus peloponnesiacus***).

Η ΕΖΔ χαρακτηρίζεται από υψηλή περιβαλλοντική ετερογένεια που μεταφράζεται σε μεγάλη ποικιλία ενδιαιτημάτων που φιλοξενούν μία από τις πλουσιότερες χλωρίδες της χώρας. Η χλωριδική σημασία της περιοχής είναι ιδιαίτερα υψηλή. Στην περιοχή υπάρχει ένα είδος του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43 (***Globularia stygia***). Ένα ακόμα είδος για το οποίο προτείνεται η ένταξή του στα "πολύ σημαντικά είδη» είναι η ***Biebersteinia orphanidis***. Στην ΕΖΔ GR2530001 εξαπλώνονται 123 «άλλα σημαντικά είδη», πολλά από τα οποία είναι στενότοπα ενδημικά για τα οποία προτείνεται η διεξαγωγή μελετών βάσης. Ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνει στα εξαιρετικά σπάνια είδη ***Cirsium zarkosii***, ***Rhaponticoides amplifolia, Verbascum cylleneum*** και ***Veronica contandriopouli***, το 100% του πληθυσμού των οποίων βρίσκονται εντός της ΕΖΔ.

GR2530002 - "Λίμνη Στυμφαλία" (ΕΖΔ – ΖΕΠ)

Η ΕΖΔ περιλαμβάνει το υγροτοπικό σύστημα της λίμνης Στυμφαλίας, της πλέον σημαντικής φυσικής λίμνης της Πελοποννήσου. Η Στυμφαλία είναι μια αβαθής λίμνη που παρουσιάζει μεγάλη διακύμανση στάθμης μεταξύ θερινής και χειμερινής περιόδου, ενώ κατά τη διάρκεια πολύ ξηρών και θερμών ετών ξηραίνεται τελείως. Η ΕΖΔ είναι πολύ σημαντική για την ξεκούραση και τη φωλεοποίηση των πτηνών. Στην ΕΖΔ απαντούν τέσσερις τύποι οικοτόπων του παραρτήματος Ι της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, οι: **3150** «Ευτροφικές φυσικές λίμνες με βλάστηση τύπου Magnopotamion ή Hydrocharition», **6420** «Υγροί μεσογειακοί λειμώνες με υψηλές πόες από Molinio-Holoschoenion», **8210** «Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση» και **92A0** «Δάση-στοές με *Salix alba* και *Populus alba*». Ο τελευταίος έχει υπολειμματικό χαρακτήρα, αν και αποτελεί ιδιαίτερα σημαντικό ενδιαίτημα για την ορνιθοπανίδα της περιοχής. Επιπλέον, στην ΕΖΔ έχουν καταγραφεί τρεις τύποι οικοτόπων εθνικού ενδιαφέροντος: οι **5340** «Garrigues της Ανατολικής Μεσογείου», **72A0** «καλαμώνες» και **951B** «Δάση ελληνικής ελάτης (*Abies cephalonica*)». Ο τύπος οικοτόπου 72Α0 κατά τις τελευταίες δεκαετίες έχει εξαπλωθεί ιδιαίτερα καλύπτοντας μεγάλο μέρος της ελεύθερης υδάτινης επιφάνειας της λίμνης.

Στην ΕΖΔ GR2530002 – "Λίμνη Στυμφαλία" δεν έχουν καταγραφεί φυτικά είδη που να περιλαμβάνονται στο Παράρτημα ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, αλλά εξαπλώνονται 7 «άλλα σημαντικά είδη», δύο εκ των οποίων έχουν αξιολογηθεί ως «τρωτά».

Στην περιοχή απαντώνται δύο είδη φιδιών του Παραρτήματος ΙΙ Οδηγίας 92/43/ΕΚ (***Elaphe quatuorlineata, Zamenis situla***) με Βαθμό Διατήρησης «Β», δύο χερσαίες χελώνες (***Testudo hermanni, Testudo marginata***) με εξαίρετο Βαθμό Διατήρησης «Α» και δύο νεροχελώνες (***Emys orbicularis, Mauremys rivulata***) με Βαθμό Διατήρησης «Β» και τέσσερα (4) είδη θηλαστικών του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ στο σύνολο τους χειρόπτερα (***Miniopterus schreibersii***, ***Myotis capaccinii***, ***Myotis myotis*** και ***Rhinolophus hipposideros*** με βαθμό διατήρησης «Β» επιπλέον, έχει εντοπιστεί και το είδος ***Rhinolophus blasii*** σε ότι αφορά την ιχθυοπανίδα έχει καταγραφεί το είδος ***Pelasgus stymphalicus*** (Στυμφαλικός Πελασγός) το οποίο έχει αξιολογηθεί με βαθμό διατήρησης «Α». Στα «άλλα σημαντικά» είδη της περιοχής περιλαμβάνονται δεκατρία είδη ερπετών εκ των οποίων τα τρία είναι ενδημικά, πέντε αμφιβίων και 11 είδη θηλαστικών, εκ των οποίων ένα είναι το τσακάλι (***Canis aureus***) το οποίο έχει καταχωρηθεί ως Κινδυνεύον (ΕΝ) στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας, δύο είδη τρωκτικών και οχτώ είδη χειροπτέρων.

Σε ότι αφορά την ορνιθοπανίδα, καταγράφονται 60 είδη ορνιθοπανίδας εκ των οποίων τα 19 εμφανίζονται με πολλαπλούς τύπους παρουσίας. Από τα εν λόγω 60 είδη τα 2 είναι είδη χαρακτηρισμού (Βαλτόπαπια ***Aythya nyroca*** και Μικροτσικνιάς ***Ixobrychus minutus***). Στο σύνολο των

ειδών, 6 είδη εμφανίζουν βαθμό διατήρησης «Α», 69 είδη εμφανίζουν βαθμό διατήρησης «Β» και 4 είδη εμφανίζουν βαθμό διατήρησης «C». Για πέντε (5) είδη δεν είναι γνωστός ο βαθμός διατήρησης.

Η μεταβολή του υδατικού ισοζυγίου της λίμνης για την κάλυψη των αναγκών αγροτικών δραστηριοτήτων αποτελεί το σημαντικότερο παράγοντα πίεσης, έμμεσο ή άμεσο, για τα φυσικά οικοσυστήματα της περιοχής. Όλες οι υπόλοιπες πιέσεις που απαντούν στην περιοχή έχουν σαφώς μικρότερη επίδραση στα οικοσυστήματα σε σχέση με την επίδραση που έχει η δραστική μεταβολή της φυσικής υδρολογίας της λίμνης Στυμφαλίας, για την αντιμετώπιση των οποίων απαιτείται πρώτα η επίλυση του προβλήματος της μεταβολής του υδατικού ισοζυγίου της λίμνης. Επίσης σημαντικό πρόβλημα, με σημειακή όμως εξάπλωση, είναι και η απόρριψη στερεών αποβλήτων.

GR2530003 -"Ακροκόρινθος" (ΕΖΔ)

Η ΕΖΔ περιλαμβάνει μια λοφώδη έκταση που συγκροτείται από σκληρό ασβεστόλιθο και χαρακτηρίζεται από την παρουσία πρανών με έντονες κλίσεις με χασμοφυτική βλάστηση. Η ΕΖΔ εκτός από το έντονο αρχαιολογικό ενδιαφέρον που παρουσιάζει, φιλοξενεί πλήθος ενδημικών φυτικών taxa στα βραχώδη πρανή της. Στην ΕΖΔ απαντούν τρεις τύποι οικοτόπων του παραρτήματος Ι της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, οι: **5420** «Φρύγανα από *Sarcopoterium spinosum»,* **8210** «Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση» και **9540** «Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά είδη πεύκων της Μεσογείου». Ο πλέον σημαντικός, από οικολογική σκοπιά, είναι ο Τ.Ο. 8210 καθώς σε αυτόν απαντούν τα περισσότερα ενδημικά φυτικά taxa. Επιπλέον, στην ΕΖΔ έχει καταγραφεί ένας τύπος οικοτόπου εθνικού ενδιαφέροντος ο **5340** «Garrigues της Ανατολικής Μεσογείου».

Στην ΕΖΔ GR2530003 – "Ακροκόρινθος" δεν έχουν καταγραφεί φυτικά είδη που να περιλαμβάνονται στο Παράρτημα ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, αλλά εξαπλώνονται 15 «άλλα σημαντικά είδη». Όλα τα «άλλα σημαντικά είδη» της ΕΖΔ είναι ενδημικά, και αναπτύσσονται κατά κύριο λόγο στα κάθετα ασβεστολιθικά βράχια της περιοχής.

Στην περιοχή απαντώνται δύο είδη ερπετών του Παραρτήματος ΙΙ Οδηγίας 92/43/ΕΚ (***Testudo marginata*** *και* ***Zamenis situla***), με Βαθμό Διατήρησης «Β», ένα είδος πεταλούδας του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ ***Euplagia quadripunctaria*** (πεταλούδα της Ρόδου)], το οποίο είναι προτεραιότητας και έχει αξιολογηθεί με Βαθμό Διατήρησης «Β» και (4) είδη θηλαστικών του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, στο σύνολο τους χειρόπτερα (***Rhinolophus ferrumequinum***, ***Rhinolophus hipposideros***, ***Rhinolophus blasii*** και ***Rhinolophus euryale***). Στα «άλλα σημαντικά» είδη της περιοχής περιλαμβάνονται έντεκα είδη ερπετών και δύο αμφιβίων, 3 ασπόνδυλα εκ των οποίων τα δύο είναι ενδημικά και τέλος, τρία θηλαστικά εκ των οποίων ένα είναι το τσακάλι (***Canis aureus***) το οποίο έχει καταχωρηθεί ως Κινδυνεύον (ΕΝ) στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας, και δύο είδη χειροπτέρων.

Κατά θέσεις, η άσκηση γεωργικών δραστηριοτήτων έχει αρνητική επίπτωση στο βαθμό διατήρησης των τύπων οικοτόπων της ΕΖΔ. Σημαντική επίδραση έχουν και πιέσεις/απειλές που σχετίζονται με την ανάπτυξη υποδομών αναψυχής, ενώ οι δασικές πυρκαγιές αποτελούν σημαντικό παράγοντα πίεσης για τα πευκοδάση και τα φρυγανικά οικοσυστήματα της ΕΖΔ.

GR2530004 - "Όρος Ολίγυρτος" (ΕΖΔ)

Η ΕΖΔ εκτείνεται στο βορειοανατολικό τμήμα της κεντρικής Πελοποννήσου και καλύπτεται από εκτεταμένα δάση κεφαλληνιακής ελάτης, ενώ τα μεγαλύτερά του υψόμετρα χαρακτηρίζονται από ανοιχτές, βραχώδεις εκτάσεις. Η υψηλή αξία της ΕΖΔ οφείλεται στα παρακάτω χαρακτηριστικά: α) Το

όρος βρίσκεται μεταξύ των πεδιάδων Φενεού, Στυμφαλίας και Κανδήλας, οι οποίες είναι οι σημαντικότερες υδρολογικές λεκάνες της Β. Πελοποννήσου, β) Είναι μια περιοχή μεγάλου υψομέτρου και σημαντικών δασών στο βόρειο τμήμα, με βιότοπους κατάλληλους για φυτικούς και ζωϊκούς οργανισμούς και; γ) πολλά σημαντικά φυτικά taxa απαντούν σε αυτή. Στην ΕΖΔ απαντούν πέντε τύποι οικοτόπων του παραρτήματος Ι της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, οι: **4090** «Ενδημικά ορεινά μεσογειακά χέρσα εδάφη με ακανθώδεις θάμνους», **5210** «Δενδροειδή (Δάση ελληνικής ελάτης (*Abies cephalonica*)», **8210** «Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση», **8310** «Σπήλαια των οποίων δεν γίνεται τουριστική εκμετάλλευση» και **9560** «Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση» εκ των οποίων ο 9560, είναι οικότοπος προτεραιότητας.

Ο βαθμός διατήρησης των τύπων οικοτόπων και γενικότερα του φυσικού περιβάλλοντος στην ΕΖΔ είναι καλός. Παρόλ' αυτά, κατά θέσεις η άσκηση αγροτικών και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων μπορεί να επιδρά αρνητικά στο βαθμό διατήρησης των φυσικών τύπων οικοτόπων. Οι δασικές πυρκαγιές αποτελούν το σημαντικότερο παράγοντα απειλής για τα οικοσυστήματα της ΕΖΔ.

Η χλωριδική σημασία της περιοχής είναι ιδιαίτερα υψηλή, καθώς σε αυτή απαντούν 45 φυτικά είδη που έχουν συμπεριληφθεί στα «άλλα σημαντικά είδη». Ανάμεσά τους το είδος ***Biebersteinia orphanidis***, ένα ιδιαίτερα σπάνιο φυτό της ελληνικής χλωρίδας, αλλά και τοπικά ενδημικά όπως τα είδη: ***Adonis cyllenea***, ***Anthemis laconica***, ***Asperula lutea* subsp. *mungieri***, ***Aurinia moreana***, ***Cymbalaria microcalyx* subsp. *microcalyx***, ***Sideritis clandestina* subsp. *peloponnesiaca***, ***Valeriana olenaea***, ***Viola oligyrtia***.

Στην περιοχή απαντάται ερπετοπανίδα του Παραρτήματος ΙΙ 92/43/ΕΚ και συγκεκριμένα δύο φίδια (***Elaphe quatuorlineata*** και ***Zamenis situla***) και δύο χερσαίες χελώνες (***Testudo hermanni*** και ***Testudo marginata***), όλα με Βαθμό Διατήρησης «Β». Επιπλέον, απαντώνται συνολικά 6 είδη θηλαστικών εκ των οποίων το ένα είναι το **τσακάλι** το οποίο έχει καταχωρηθεί ως Κινδυνεύον (EN) στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας και τα υπόλοιπα είναι χειρόπτερα των οποίων ο βαθμός διατήρησης είναι «Β» εκτός από το ***Myotis blythii*** για το οποίο ο βαθμός διατήρησης είναι άγνωστος. Στα «άλλα σημαντικά «είδη της περιοχής συγκαταλέγονται έξι ερπετά και δύο αμφίβια τα οποία είναι είδη του Παραρτήματος IV της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, εκ των οποίων τα δύο είναι ενδημικά της Πελοποννήσου η πελοποννησιακή γουστέρα (***Podarcis peloponnesiaca***) *και η* μωραϊτόσαυρα (***Algyroides moreoticus***). Αναφορικά με τα ασπόνδυλα εντοπίζονται 4 ενδημικά είδη και επιπλέον αυτών στο Σπήλαιο Γραζενίκου έχουν καταγραφεί 4 στενοενδημικά σπηλαιόβια είδη.

GR2530005 - "Όρη Γεράνεια" (ΕΖΔ)

Η ΕΖΔ αποτελείται από τον ομώνυμο ορεινό όγκο που μοιράζεται μεταξύ των νομών Αττικής και Κορινθίας και συγκροτείται κυρίως από ασβεστόλιθους και φλύσχη. Η μεγαλύτερη έκταση της ΕΖΔ καλύπτεται από εκτεταμένα δάση *Pinus halepensis* και *Abies cephalonica*. Η οικολογική σημασία της ΕΖΔ είναι μεγάλη καθώς αν και είναι μια περιοχή κοντά στο αστικό κέντρο της Αθήνας, σε αυτή απαντούν φυσικά οικοσυστήματα, κυρίως δάση, σε καλή κατάσταση διατήρησης και με μεγάλης αισθητική αξία. Επίσης, στην ΕΖΔ απαντά σημαντικός αριθμός ενδημικών ειδών. Εκεί απαντά και το ενδημικό taxon ***Centaurea attica* ssp. *megarensis*** (*Centaurea megarensis*), το οποίο περιλαμβάνεται στο παράρτημα ΙΙ της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Στην ΕΖΔ απαντούν πέντε τύποι οικοτόπων του παραρτήματος Ι της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, οι: **3170*** «Μεσογειακά εποχικά τέλματα», **5420** «Φρύγανα από *Sarcopoterium spinosum*», **8210** «Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση», **9540** «Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά είδη πεύκων της Μεσογείου» και **92C0** «Δάση *Platanus orientalis* και *Liquidambar orientalis* (Platanion orientalis)». Επιπλέον, στην ΕΖΔ έχουν καταγραφεί τέσσερις τύποι οικοτόπων εθνικού ενδιαφέροντος: οι **6290** «Μεσογειακοί υπονιτρόφιλοι λειμώνες»,

8250 «Βραχώδη οικοσυστήματα χωρίς βλάστηση», **9620** «Κοίτη ποταμού χωρίς βλάστηση» και **951B** «Δάση ελληνικής ελάτης (*Abies cephalonica*)».

Σε ότι αφορά την πανίδα της ΕΖΔ εμφανίζονται τρία (3) είδη ερπετοπανίδας του Παραρτήματος ΙΙ, Οδηγίας 92/43/ΕΚ, δύο χερσαίες χελώνες (***Testudo graeca*** και ***Testudo marginata***) και ένα φίδι ***Zamenis situla***, όλα με Βαθμό Διατήρησης «Β» και ένα είδος θηλαστικού, πρόκειται για το είδος χειροπτέρου ***Rhinolophus ferrumequinum***, ο βαθμός διατήρησης του οποίου είναι «Β». Στα «αλλα σημαντικά» είδη της περιοχής συγκαταλέγονται εννέα συνολικά είδη, εκ των οποίων επτά είδη ερπετών και δύο αμφιβίων. Έξι ερπετά είναι είδη του Παραρτήματος IV της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, ενώ το σύνολο αυτών είναι καταχωρημένα στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας. Ιδιαίτερα σημαντικό ανάμεσα σε αυτά θεωρείται το είδος σαύρας πελοποννησιακή γουστέρα (***Podarcis peloponnesiaca***), το οποίο είναι ενδημικό της Πελοποννήσου και αναφέρεται ως σπάνιο (R) στην περιοχή, επιπροσθέτως, απαντούν και τρία είδη ασπόνδυλων, όπου τα δύο εξ'αυτών είναι ενδημικά την Πελοποννήσου και 4 είδη θηλαστικών, εκ των οποίων ένα είναι είδος τρωκτικού και τρία είδη χειροπτέρων.

Στην ΕΖΔ, κατά θέσεις, η άσκηση αγροτικών και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων μπορεί να επιδρά αρνητικά στο βαθμό διατήρησης των φυσικών τύπων οικοτόπων. Η υπερβόσκηση και τα αποτελέσματα που αυτή μπορεί να επιφέρει (συμπίεση εδάφους κτλ) αποτελούν σημαντικό παράγοντα υποβάθμισης του τύπου οικοτόπου προτεραιότητας 3170*. Επίσης, η τουριστική και οικιστική ανάπτυξη της περιοχής αποτελεί σημαντική πίεση για τους τύπος οικοτόπων της περιοχής και κυρίως για τα πευκοδάση που εντάσσονται στον Τ.Ο. 9540. Στην ευρύτερη όμως περιοχή, οι δασικές πυρκαγιάς αποτελούν τον κυριότερο παράγοντα πίεσης των φυσικών οικοσυστημάτων, κυρίως αυτών της ευμεσογειακής ζώνης. Στο πρόσφατο παρελθόν καταστράφηκαν μεγάλες εκτάσεις πευκοδάσους.

GR2530007 - "Κορινθιακός Κόλπος" (ΤΚΣ)

Η ΕΖΔ είναι μια αμιγώς θαλάσσια περιοχή με έκταση τα 2.365,7km^2. Πρόκειται για μια μικρή, μακρά και ημίκλειστη θάλασσα της ηπειρωτικής Ελλάδας, μεταξύ Ιονίου και Αιγαίου με μέγιστο βάθος τα 935 μέτρα. Η περιοχή αποτελεί θέση υψηλής ναυτιλιακής σημασίας καθώς σχεδόν όλα τα εμπορικά πλοία περνούν από τη διώρυγα της Κορίνθου με προορισμό το Ιόνιο Πέλαγος αποφεύγοντάς τον περίπολου της Πελοποννήσου. Τα νερά του κόλπου είναι γενικώς ολιγοτροφικά με ποτάμια εποχιακής ροής και περιορισμένης ροής μικρών ρυάκων.

Σε διάφορες θέσεις, κυρίως κατά μήκος των βορειοδυτικών ακτών της Πελοποννήσου εντοπίζονται οι μεσογειακοί ύφαλοι (τύπος οικοτόπου **1170**) όπου σε βάθη μεγαλύτερα των 20m αναπτύσσονται κοραλλιγενείς σχηματισμοί είτε με υγιείς και καλά δομημένους πληθυσμούς υψηλής βιοποικιλότητας και αντιπροσωπευτικότητας, είτε με σοβαρά υποβαθμισμένες ζώνες. Διάσπαρτες επιφάνειες με λιβάδια ποσειδωνίας αποτελούμενα από τα φανερόγαμα *Posidonia oceanica* (τύπος οικοτόπου **1120***) και *Cymodocea nodosa* εμφανίζονται επίσης στην περιοχή, κυρίως στις βόρειες ακτές του κόλπου σε θέσεις που είναι προστατευμένες από έντονα ρεύματα (Issaris *et al.*, 2012; Δρακοπούλου *et al.*, 2016). Περιοχές που διατηρούν σημαντική βιοποικιλότητα εντοπίζονται στον τύπο οικοτόπου **1110** «Αμμοσύρσεις που καλύπτονται διαρκώς από θαλάσσιο νερό μικρού βάθους» σε βαθιές ιζηματογενείς ζώνες του πυθμένα φιλοξενώντας μαλακά κοράλλια [Alcyonium sp. & Pennatula sp. (Σαλωμίδη *et al.*, 2006)]. Ο οικότοπος **1150*** «Παράκτιες λιμνοθάλασσες» (Λιμνοθάλασσα Βουλιαγμένης) αν και αποτελεί ένα ποσοστό της επιφάνειας της συνολικής περιοχής, είναι μοναδικός στο σύνολο της GR2530007 καθώς φιλοξενεί τον μεγαλύτερο πληθυσμό του ενδημικού δίθυρου *Pinna*

nobilis (Katsanevakis, 2005). Νεότερες μελέτες σχετικά με το ενδημικό δίθυρο αναφέρουν πως ο φιλοξενούμενος πληθυσμός έχει αφανιστεί (Zotou *et al.*, 2020).

Στην περιοχή μελέτης καταγράφονται δύο είδη **θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta*** και ***Chelonia mydas***, είδη προτεραιότητας (Παράρτημα ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ). Σε ότι αφορά τη παρουσία της **Μεσογειακής Φώκιας *Monachus monachus*,** είδος προτεραιότητας (Παράρτημα ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ), υπάρχουν σταθερές αναφορές παρουσίας του είδους σε διαφορετικές περιοχές του Κορινθιακού Κόλπου, οι οποίες δείχνουν αυξητική τάση από το 2017 και μετά.

Σε ότι αφορά τα κητώδη, ο Κορινθιακός Κόλπος φιλοξενεί ταυτόχρονα και τα 4 είδη δελφινιών που διαβιούν μόνιμα στην Ελλάδα και στη Μεσόγειο: το **ρινοδέλφινο** (***Tursiops truncatus***, Annex II 92/43/EEC), το **ζωνοδέλφινο** (***Stenella coeruleoalba***, Annex IV 92/43/EEC), το **κοινό δελφίνι** (***Delphinus delphis***, Annex IV 92/43/EEC), και το **σταχτοδέλφινο** (***Grampus griseus***, Annex IV 92/43/EEC). Ιδιαίτερα για το κοινό δελφίνι, του οποίου ο πληθυσμός έχει υποστεί δραματική μείωση τα τελευταία χρόνια σε Μεσόγειο και Ελλάδα (Bearzi *et al.*, 2005, 2008), η περιοχή είναι ιδιαίτερα υψηλής σημασίας. Περιστασιακές ή μακροχρόνιες επιστημονικές αποστολές που έλαβαν χώρα κατά τα τελευταία 25 χρόνια (π.χ. Frantzis and Herzing, 2002; Frantzis *et al.*, 2003; Podiadis *et al.*, 2003; Frantzis, 2009; Bearzi *et al.*, 2011, 2016) αποκάλυψαν ότι ο Κορινθιακός κόλπος είναι η περιοχή της Ελλάδας με την υψηλότερη πιθανότητα παρατήρησης κοπαδιών δελφινιών με μεγάλο αριθμό ατόμων, ότι οι πληθυσμοί των εν λόγω δελφινιών είναι μόνιμοι στην περιοχή, και ότι ο Κόλπος παρουσιάζει 3 μοναδικές ιδιαιτερότητες σε **παγκόσμιο** επίπεδο: α) είναι το μοναδικό σημείο, σε παγκόσμιο επίπεδο, όπου παρατηρείται συστηματικά ένας απομονωμένος πληθυσμός από ζωνοδέλφινα σε έναν ημίκλειστο κόλπο και περιορισμένη θαλάσσια περιοχή, β) τα τρία είδη (ζωνοδέλφινο, κοινό δελφίνι, σταχτοδέλφινο) σχηματίζουν μικτά κοπάδια, σε μόνιμο επίπεδο, γεγονός που επίσης έχει οδηγήσει σε μια μοναδική ιδιομορφία για το κοινό δελφίνι: αυτό, τυπικά προτιμά τα ρηχά, παράκτια νερά (<200 m), ωστόσο στον Κορινθιακό κόλπο απαντάται σε πολύ μεγαλύτερα βάθη (>500 m) και μεγαλύτερη απόσταση από την ακτή και γ) ο μόνιμος σχηματισμός μικτών κοπαδιών ζωνοδέλφινου και κοινού δελφινιού στη συγκεκριμένη περιοχή έχει οδηγήσει στη γενετική διασταύρωση των δύο ειδών (Antoniou *et al.*, 2018), και την εμφάνιση γόνιμων υβριδίων με ενδιάμεσα χαρακτηριστικά της εξωτερικής τους μορφολογίας (Bearzi *et al.*, 2016). Ο Κορινθιακός έχει χαρακτηριστεί από την Παγκόσμια Επιτροπή Προστατευόμενων Περιοχών της Διεθνούς Ένωσης για τη Διατήρηση της Φύσης (IUCN) ως **«Σημαντική Περιοχή για τα Θαλάσσια Θηλαστικά» (Important Marine Mammal Area, (IMMA)** που χρήζουν προστασίας και διαχείρισης λόγω της παρουσίας των ζωνοδέλφινων (*Stenella coeruleoalba*) και των κοινών δελφινιών (*Delphinus delphis*), αλλά και λόγω της μοναδικότητας της περιοχής για τις ποικίλες και μικτές κοινωνίες δελφινιών.

Τέλος, στην περιοχή απαντάται επίσης και η πίνα ***Pinna nobilis*** η οποία βρίσκεται σε κρίσιμη κατάσταση λόγω της εξάπλωσης επιβλαβούς παρασίτου που έχει επιφέρει μαζικές θανατώσεις των πληθυσμών του είδους σε Μεσογειακό επίπεδο, ενώ έντονα φαινόμενα μαζικής θνησιμότητας έχουν καταγραφεί και στην Ελλάδα (Katsanevakis *et al.*, 2019; Lattos *et al.*, 2020; Zotou *et al.*, 2020).

Ο Κορινθιακός κόλπος είναι ευάλωτος στη ρύπανση και δέχεται πιέσεις από το σύνολο των δραστηριοτήτων που ασκούνται σε όλα τα υδατικά συστήματα που τον περιβάλουν. Στην ευρύτερη περιοχή καταγράφεται ποικιλία χρήσεων και δραστηριοτήτων που αλληλοεπιδρά με την περιοχή, όπως οικιστική και τουριστική ανάπτυξη, γεωργία, κτηνοτροφία, βιομηχανία κ.α. Η ρύπανση του θαλάσσιου περιβάλλοντος προέρχεται κυρίως από απόβλητα ελαιοτριβείων και βιομηχανιών, ανεπαρκή επεξεργασία αστικών λυμάτων (έλλειψη ΕΕΛ), ρύπανση από γεωργικές και κτηνοτροφικές δραστηριότητες, αλλά και την άσκηση τουριστικών δραστηριοτήτων και της ναυσιπλοΐας. Σημαντική πηγή ρύπανσης του Κορινθιακού Κόλπου είναι η «κόκκινη λάσπη» (ερυθρά ιλύς, red mud) που

προκύπτει ως στερεό απόβλητο κατά τη διαδικασία παραγωγής αλουμίνας από βωξίτη, η οποία καλύπτει σημαντικό τμήμα του πυθμένα του Κορινθιακού Κόλπου και περιέχει αυξημένες συγκεντρώσεις βαρέων μετάλλων και ραδιονουκλιδίων (Papatheodorou *et al.*, 2005). Οι επιπτώσεις της ερυθράς ιλύος στο θαλάσσιο περιβάλλον και στην υγεία των ανθρώπων χρήζουν διερεύνησης σε συνδυασμό με γεωλογικές και ωκεανογραφικές διεργασίες που δύναται να καταστήσουν την ιλύ εν δυνάμει επικίνδυνη.

GR2540001 - "Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι" (ΕΖΔ - ΤΚΣ)

Η ΕΖΔ-ΤΚΣ Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι εκτείνεται στη Νότιο-Ανατολική Πελοπόννησο και αποτελείται, κυρίως, από αραιά δασωμένες εκτάσεις ή θαμνώνες στα χαμηλά υψόμετρα και από δάση κεφαλληνιακής ελάτης. Η ΕΖΔ προσφέρει μια μεγάλη ποικιλία οικοθώκων. Στην ΕΖΔ απαντούν κάποια σπάνια, τοπικά ενδημικά φυτικά taxa όπως τα *Stachys spreitzenhoferi* ssp. *virella* και *Campanula andrewsii* ssp. *hirsutula*. Η ΕΖΔ-ΤΚΣ έχει σχετικά μεγάλη έκταση και εμφανίζει μεγάλη ποικιλότητα τύπων οικοτόπων κοινοτικού ενδιαφέροντος (13 χερσαίοι τύποι οικοτόπων). Τα δάση με *Olea* και *Ceratonia* (Τ.Ο. **9320**) και τα δάση με *Quercus ilex* και *Quercus rotundifolia* (Τ.Ο. **9340**) κυριαρχούν από άποψη χερσαίας έκτασης στην ΕΖΔ-ΤΚΣ. Σημαντικοί παρουσία έχουν και οι τύποι οικοτόπων **5330** «Θερμομεσογειακές και προερημικές λόχμες», **8210** «Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση» και **92C0** «Δάση *Platanus orientalis* και *Liquidambar orientalis* (Platanion orientalis)». Με έκταση μικρότερη των 10 εκταρίων απαντούν στην περιοχή και οι τύποι οικοτόπων κοινοτικού ενδιαφέροντος **1240** «Απόκρημνες βραχώδεις ακτές με βλάστηση στη Μεσόγειο με ενδημικά *Limonium* spp.», **1410** «Μεσογειακά αλίπεδα (Juncetalia maritimi)», **1420** «Μεσογειακές και θερμοατλαντικές αλόφιλες λόχμες (Sarcocornetea fruticosi)», **2110** «Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες», **2260** «Θίνες με βλάστηση σκληρόφυλλων θάμνων Cisto-Lavenduletalia», **9350** «Δάση με *Quercus macrolepis*», **9540** «Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά είδη πεύκων της Μεσογείου», **8310** «Σπήλαια των οποίων δεν γίνεται τουριστική εκμετάλλευση» και **92D0** «Νότια παρόχθια δάση-στοές και λόχμες (Nerio-Tamaricetea και Securinegion tinctoriae)». Επιπλέον, στην ΕΖΔ-ΤΚΣ έχουν καταγραφεί έξι τύποι οικοτόπων εθνικού ενδιαφέροντος: οι **5340** «Garrigues της Ανατολικής Μεσογείου», **8250** «Βραχώδη οικοσυστήματα χωρίς βλάστηση», **9620** «Κοίτη ποταμού χωρίς βλάστηση», **21B0** «Παράκτιες θίνες και αμμώδεις παραλίες. Αμμώδεις παραλίες χωρίς βλάστηση», **72A0** «καλαμώνες» και **951B** «Δάση ελληνικής ελάτης (*Abies cephalonica*)».

Στο θαλάσσιο τμήμα της ΕΖΔ έχουν καταγραφεί τρεις τύποι οικοτόπων των παραρτήματος Ι της οδηγίας 892/43/ΕΟΚ, οι: **1110** «Αμμοσύρσεις που καλύπτονται διαρκώς από θαλάσσιο νερό μικρού βάθους», **1120*** «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia* (Posidonion oceanicae)» και **1170** «Ύφαλοι».

Η ΕΖΔ αποτελεί περιοχή με πλούσια πανίδα (χερσαία και θαλάσσια), στην οποία περιλαμβάνονται συνολικά δεκαέξι πολύ σημαντικά είδη (4 θαλάσσια και 12 χερσαία), εκ των οποίων δεκατέσσερα είναι είδη του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ και τέσσερα είναι είδη προτεραιότητας. Από τα 4 θαλάσσια είδη τα τρία είναι είδη προτεραιότητας (***Caretta caretta, Chelonia mydas*** και ***Monachus monachus***) του Παράρτηματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, επιπρόσθετα η *Caretta caretta* ωοτοκεί στην παραλία Καστράκι – Πορί, βορείως της Μονεμβασιάς καθώς και σε άλλες αμμώδεις παραλίες της όμορης περιοχής νοτίως του κάστρου Μονεμβασιάς οι οποίες εφάπτονται στο θαλάσσιο τμήμα της περιοχής ενώ το τέταρτο εξ αυτών είναι το θαλάσσιο ασπόνδυλο ***Pinna nobilis***, η οποία βρίσκεται

σε κρίσιμη κατάσταση λόγω της εξάπλωσης επιβλαβούς παρασίτου που έχει επιφέρει μαζικές θανατώσεις των πληθυσμών του είδους σε Μεσογειακό επίπεδο, ενώ έντονα φαινόμενα μαζικής θνησιμότητας έχουν καταγραφεί και στην Ελλάδα. Επιπλέον στην περιοχή καταγράφεται ένα είδος πεταλούδας του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ ***Euplagia quadripunctaria*** (πεταλούδα της Ρόδου)], το οποίο είναι προτεραιότητας και έχει αξιολογηθεί με Βαθμό Διατήρησης «Α» και 7 είδη χερσαίων θηλαστικών, έξι από τα οποία είναι χειρόπτερα με βαθμό διατήρησης «Β» εκτός του είδους ***Barbastella barbastellus*** *για το οποίο δεν είναι γνωστός ο βαθμός διατήρησης* και το τσακάλι (***Canis aureus***) το οποίο έχει καταχωρηθεί ως Κινδυνεύον (EN) στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας. Στα «άλλα σημαντικά» είδη της περιοχής περιλαμβάνονται δώδεκα είδη ερπετών και τέσσερα αμφιβίων, ενώ, οκτώ ερπετά και τρία αμφίβια εξ αυτών είναι είδη του Παραρτήματος IV της Οδηγίας 92/43/ΕΚ και είναι καταχωρημένα στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας. Τρία ερπετά και ένα αμφίβιο αναφέρονται ως σπάνια (R) στην περιοχή. Σε ότι αφορά τα ασπόνδυλα απαντώνται πέντε είδη ασπόνδυλων, εξ αυτών το είδος **Albinaria campylauchen** είναι ενδημικό της Πελοποννήσου, όπου σήμερα βρίσκεται μόνο σε τρεις τοποθεσίες σε μια περιορισμένη έκταση στη νοτιοανατολική Πελοπόννησο. Και τέλος, εντοπίζονται και έξι είδη χειροπτέρων.

Η άσκηση γεωργικών και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, κυρίως το πεδινό τμήμα της ΕΖΔ έχει παίξει διαχρονικά σημαντικό ρόλο στην υποβάθμιση των φυσικών οικοσυστημάτων της περιοχής. Σημαντικό ρόλο παίζουν και οι πιέσεις που σχετίζονται με την ανάπτυξη υποδομών στην περιοχή. Αυτές οι πιέσεις αφορούν κυρίως τη μετατροπή της κάλυψης γης από φυσικούς τύπους οικοτόπων, κυρίως παραλιακών, σε οικιστικές, εμπορικές η βιομηχανικές χρήσεις γης με συνέπεια τη μείωση της έκτασης που καταλαμβάνουν στην ΕΖΔ. Επίσης, η σημειακή, επιφανειακή ρύπανση με στερεά απορρίμματα, κατά θέσεις, συντελεί στην υποβάθμιση του βαθμού διατήρησης των τύπων οικοτόπων της περιοχής. Τέλος, η δασικές πυρκαγιές αποτελούν το σημαντικότερο παράγοντα απειλής για τα φυσικά οικοσυστήματα της περιοχής.

GR2540002 - "Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος" (ΕΖΔ)

Η ΕΖΔ βρίσκεται στην δυτική πλευρά του ακρωτηρίου Μαλέας και το νησί Ελαφόνησος. Στην ΕΖΔ απαντά ποικιλία βιοτόπων που αποτελούν ενδιαίτημα για έναν μεγάλο αριθμό σημαντικών ενδημικών ειδών. Σχηματισμοί με *Euphorbia dendroides* διαδέχονται σχηματισμούς με φρυγανικά είδη, ενώ παράκτιες αμμοθίνες διαδέχονται συστάδες του είδους *Juniperus macrocarpa* ειδικά στο νησί της Ελαφονήσου. Στην ΕΖΔ απαντούν δέκα τύποι οικοτόπων του παραρτήματος Ι της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, οι: **1410** «Μεσογειακά αλίπεδα (Juncetalia maritimi)», **2110** «Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες», **2120** «Κινούμενες θίνες της ακτογραμμής με *Ammophila arenaria* («λευκές θίνες»)», **2190** «Υγρές κοιλότητες μεταξύ των θινών», **2250*** «Θίνες των παραλίων με *Juniperus* spp.», **2260** «Θίνες με βλάστηση σκληρόφυλλων θάμνων Cisto-Lavenduletalia», **3170*** «Μεσογειακά εποχικά τέλματα», **5420** «Φρύγανα από *Sarcopoterium spinosum*», **8210** «Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση» και **9320** «Δάση με *Olea* και *Ceratonia*». Επιπλέον στην ΕΖΔ έχουν καταγραφεί δυο τύποι οικοτόπων εθνικού ενδιαφέροντος: οι **5340** «Garrigues της Ανατολικής Μεσογείου» και **8250** «Βραχώδη οικοσυστήματα χωρίς βλάστηση».

Αναφορικά με τη χλωρίδα της περιοχής, υπάρχει ένα είδος του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43 η ***Linaria tenuis***, η οποία είναι είδος προτεραιότητας, καθώς και άλλο ένα πολύ σημαντικό ενδημικό είδος της Ελαφονήσου το ***Saponaria jagelii***. Η σημασία της ΕΖΔ για τη διατήρησή του είναι ιδιαίτερα υψηλή. Στην περιοχή ΕΖΔ GR2540002 απαντούν ακόμη 53 «άλλα σημαντικά είδη» (ενδημικά, προστατευόμενα από διεθνείς συμβάσεις ή την Ελληνική νομοθεσία (Προεδρικό Διάταγμα 67/1981).

Η ΕΖΔ είναι πολύ σημαντικός τόπος για την πανίδα, καθώς στις αμμώδης παραλίες αναπαράγεται η θαλάσσια χελώνα ***Caretta caretta***, είδος προτεραιότητας (Παράρτημα ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ)και υπάρχουν καταγραφές παρουσίας της Μεσογειακής Φώκιας ***Monachus monachus***, είδος προτεραιότητας (Παράρτημα ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ)). Το είδος έχει χαρακτηριστεί ως σπάνιο (V) στην περιοχή, και ο Βαθμός Διατήρησης των τύπων οικοτόπων που είναι σημαντικοί για το είδος έχει κριθεί ως μέτριος ή περιορισμένος («C»), ενώ η περιοχή βρίσκεται εντός των ορίων εξάπλωσης του είδους. Επιπλέον των προαναφερθέντων στην περιοχή απαντώνται τρία είδη ερπετών του Παραρτήματος ΙΙ Οδηγίας 92/43/ΕΚ, ένα φίδι (***Zamenis situla***), μια χερσαία χελώνα (***Testudo marginata***) και μια νεροχελώνα (***Mauremys rivulata***), όλα με Βαθμός Διατήρηρησης «B» και ένα είδος θηλαστικού του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, το είδος χειροπτέρου ***Miniopterus schreibersii***. Στα άλλα σημαντικά είδη της περιοχής συμπεριλαμβάνονται δεκατέσσερα είδη ερπετών και τέσσερα αμφιβίων, εξ αυτών, εννέα ερπετά και δύο αμφίβια είναι είδη του Παραρτήματος IV της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, ενώ το σύνολο αυτών είναι καταχωρημένα στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας, δύο ενδημικά είδη ασπόνδυλων(***Albinaria campylauchen*** και ***Albinaria confusa***)και πέντε είδη θηλαστικών, εκ των οποίων ένα είδος είναι το τσακάλι (***Canis aureus***) το οποίο έχει καταχωρηθεί ως Κινδυνεύον (EN) στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας και τέσσερα είδη χειροπτέρων.

Στην ΕΖΔ καθοριστικός παράγοντας πίεσης και απειλής των φυσικών οικοσυστημάτων είναι η ανάπτυξη των δραστηριοτήτων αναψυχής και η παρουσία πολύ μεγάλου αριθμού επισκεπτών που δέχεται η περιοχή. ΝΑ και κατά θέσεις παρατηρούνται πιέσεις που σχετίζονται με τη γεωργική και κτηνοτροφική παραγωγή, η επίδραση που αυτές έχουν στα φυσικά οικοσυστήματα της ΕΖΔ είναι σχετικά μικρή. Επίσης, οι δασικές πυρκαγιές, όπως έδειξε και το πρόσφατο παρελθόν, αποτελούν σημαντικό παράγοντα πίεσης αλλά και απειλής για τα οικοσυστήματα της περιοχής.

GR2540003 - "Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου" (ΕΖΔ- ΤΚΣ)

Η ΕΖΔ -ΤΚΣ εκτείνεται κυρίως κατά μήκος του ποταμού Ευρώτα, ένα από τα πιο ιστορικά ποτάμια της Πελοποννήσου. Σήμερα, οι φυσικοί βιότοποι της περιοχής έχουν περιοριστεί εκατέρωθέν της κοίτης του ποταμού και η δελταϊκή του περιοχή έχει μετατραπεί σε καλλιέργειες, κυρίως εσπεριδοειδών. Στα ανάντη του ποταμού εντός της ΕΖΔ-ΤΚΣ, στην ευρύτερη περιοχή Βρονταμά η ΕΖΔ χαρακτηρίζεται από ένα ασβεστολιθικό φαράγγι κατά μήκος του οποίου ρέει ο π. Ευρώτας. Στην ΕΖΔ απαντούν έντεκα τύποι οικοτόπων του Παραρτήματος I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, δέκα χερσαίοι και ένας θαλάσσιος και συγκεκριμένα οι: **1120*** «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (Posidonion oceanicae)» **1210** «Μονοετής βλάστηση μεταξύ των ορίων πλημμυρίδας και άμπωτης», **1410** «Μεσογειακά αλίπεδα (Juncetalia maritimi)», **2110** «Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες», **2120 «**Κινούμενες θίνες της ακτογραμμής με *Ammophila arenaria* («λευκές θίνες»)», **2190** «Υγρές κοιλότητες μεταξύ των θινών», **3280** «Ποταμοί της Μεσογείου με μόνιμη ροή του Paspalo-Agrostidion και πυκνή βλάστηση με μορφή παραπετάσματος από *Salix* και *Populus alba* στις όχθες τους», **5420** «Φρύγανα από *Sarcopoterium spinosum»*, **6420** «Υγροί μεσογειακοί λειμώνες με υψηλές πόες από Molinio-Holoschoenion», **92A0** «Δάση-στοές με *Salix alba* και *Populus alba»* και **92D0** «Νότια παρόχθια δάση-στοές και λόχμες (Nerio-Tamaricetea και Securinegion tinctoriae)». Επιπλέον στην ΕΖΔ-ΤΚΣ έχουν καταγραφεί δύο τύποι οικοτόπων εθνικού ενδιαφέροντος: οι **5340** «Garrigues της Ανατολικής Μεσογείου» και **72A0** «καλαμώνες».

Στην ΕΖΔ δεν έχουν καταγραφεί φυτικά είδη που να περιλαμβάνονται στο Παράρτημα ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ. Υπάρχουν ωστόσο 4 φυτά που περιλαμβάνονται στα άλλα σημαντικά φυτικά είδη καθώς προστατεύονται από διεθνείς συμβάσεις ή/και την Ελληνική νομοθεσία.

Η ΕΖΔ-ΤΚΣ αποτελεί περιοχή με πλούσια πανίδα (χερσαία και θαλάσσια), στην οποία περιλαμβάνονται συνολικά δεκαέξι πολύ σημαντικά είδη (3 θαλάσσια και 13 χερσαία), εκ των οποίων δεκατέσσερα είναι είδη του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ και τρία είναι είδη προτεραιότητας. Στην περιοχή σημειώνεται σταθερή παρουσία των θαλάσσιων χελωνών ***Caretta caretta*** και ***Chelonia mydas***, είδη προτεραιότητας (Παράρτημα ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ). Στο θαλάσσιο χώρο καταγράφονται και τα δύο είδη από εκθαλασσώσεις ανήλικων και νεαρών ατόμων ενώ μόνο η *Caretta caretta* αναπαράγεται στην περιοχή. Επιπλέον, υπάρχουν καταγραφές παρουσίας της Μεσογειακής Φώκιας ***Monachus monachus***, είδος προτεραιότητας (Παράρτημα ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ). Το είδος έχει χαρακτηριστεί ως απλά παρόν (P) στην περιοχή, και ο Βαθμός Διατήρησης των τύπων οικοτόπων που είναι σημαντικοί για το είδος έχει κριθεί ως μέτριος ή περιορισμένος («C»). Σε ότι αφορά τα υπόλοιπα ερπετά εμφανίζονται συνολικά έξι (6) είδη ερπετοπανίδας του Παραρτήματος ΙΙ Οδηγίας 92/43, δύο φίδια (***Elaphe quatuorlineata, Zamenis situla***), δύο χερσαίες χελώνες (***Testudo hermanni, Testudo marginata***) και δύο νεροχελώνες (***Emys orbicularis, Mauremys rivulata***). Όλα τα είδη αξιολογούνται με Βαθμό Διατήρησης «Β». Επιπλέον, εμφανίζονται δύο είδη θηλαστικών του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, η Βίδρα (***Lutra lutra***) και η Ποδαρομυωτίδα (***Myotis capaccinii***). Ο βαθμός διατήρησης της βίδρας είναι μέτριος ή περιορισμένος (C), ενώ του είδους *Myotis capaccinii* είναι καλός (Β). Τέλος, αξιοσημείωτη είναι η παρουσία του χερσαίου γαστερόποδου, ***Albinaria haessleini*** το οποίο έχει χαρακτηριστεί ως Τρωτό (IUCN) και Κιδυνεύον (Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας). Το είδος έχει πολύ περιορισμένη κατανομή στη νοτιοανατολική Πελοπόννησο και συγκεκριμένα στο Λακωνικό Κόλπο, όπου έχουν αναφερθεί μόνο δύο θέσεις.

Εξαιρετικά σημαντική είναι και η ιχθυοπανίδα της περιοχής καθώς έχει καταγραφεί το είδος ***Squalius keadicus*** (Καιαδική Μένιδα) το οποίο εντοπίζεται αποκλειστικά στον ποταμό Ευρώτα και τον Βασιλοπόταμο. Κατά μήκος του ποταμού Ευρώτα την περίοδο μειωμένης στάθμης των υδάτων το είδος εμφανίζεται σε μικρές λεκάνες, όπου επιβιώνουν λίγα άτομα, τα οποία θα διαχυθούν αργότερα, την περίοδο των βροχών, σε ευρύτερες περιοχές. Επίσης, στην περιοχή απαντώνται και τα είδη ***Pelasgus laconicus*** και ***Tropidophoxinellus spartiaticus*** του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ. Επισημαίνεται ότι και τα δύο είδη είναι ενδημικά του Ευρώτα και η περιοχή κρίνεται ως ιδιαιτέρως σημαντική για τη διατήρησή τους.

Τα φυσικά οικοσυστήματα της περιοχής είναι ιδιαίτερα υποβαθμισμένα κυρίως από πιέσεις που σχετίζονται με την άσκηση γεωργικών δραστηριοτήτων. Η μείωση της έκτασης των φυσικών τύπων οικοτόπων, ιδιαίτερα στο τμήμα των εκβολών του Ευρώτα, η διάχυτη ρύπανση των υδάτων του π. Ευρώτα, η ανεξέλεγκτη απόληψη επιφανειακών και υπόγειων υδάτων, η δραστική μετατροπή της φυσικής κοίτης του π. Ευρώτα, η σημειακή ρύπανση από στερεά απορρίμματα τα οποία σχετίζονται κυρίως με τις καλλιεργητικές πρακτικές, οι πλημμύρες κ.ο.κ., είναι κάποιες μόνο από τις πολλές πιέσεις που σχετίζονται με την ανάπτυξη της αγροτικής παραγωγής στην ΕΖΔ-ΤΚΣ. Επίσης, ιδιαίτερα στα παραλιακά τμήματα της περιοχής, η ανάπτυξη υποδομών αναψυχής αποτελεί σημαντική πίεση για τους αμμοθινικούς, κυρίως, τύπος οικοτόπων. Επίσης η χρήση αλλόχθονων ειδών (*Tamarix* spp, *Eucalyptus* spp)σε εκτεταμένες εκτάσεις αποτελεί παράγοντα υποβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος της ΕΖΔ-ΤΚ.

GR2510004 - "Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο" (ΖΕΠ)

Η περιοχή βρίσκεται στο κέντρο της Πελοποννήσου και περιλαμβάνει δύο μικρά σχετικά όρη, το Αρτεμήσιο και το Λύρκειο. Καλύπτεται με βραχώδεις περιοχές, θαμνώνες, λιβαδικές εκτάσεις και απομονωμένα δάση κωνοφόρων στα μεγαλύτερη υψόμετρα. Χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη ανοικτών λιβαδικών εκτάσεων και μεγάλων ορθοπλαγιών στις οποίες φωλιάζουν αρπακτικά. Η κύρια

ανθρώπινη δραστηριότητα είναι η κτηνοτροφία. Αποτελεί σημαντική περιοχή για είδη των λοχμών της Μεσογείου και των βραχωδών οικοτόπων. Οι κύριες απειλές/πιέσεις που υφίστανται στην περιοχή έχουν να κάνουν με την εγκατάλειψη των παραδοσιακών μορφών κτηνοτροφίας και χρήσεων γης, την παράνομη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων, την ανεξέλεγκτη ανάπτυξη των εναλλακτικών δραστηριοτήτων όπως η αναρρίχηση, καθώς και η εγκατάσταση και λειτουργία αιολικών πάρκων που επηρεάζουν τα πτηνά τόσο μέσω της θανάτωσης τους από πρόσκρουση στα πτερύγια της ανεμογεννήτριας όσο και μέσω της εκτόπισης τους και της συρρίκνωσης του ζωτικού τους χώρου.

Η περιοχή περιλαμβάνεται στη λίστα με τις 255 πιο απειλούμενες παγκοσμίως Σημαντικές Περιοχές για Πουλιά (IBA- Important Bird Areas), σύμφωνα με την έκθεση του Birdlife International "Important Bird and Biodiversity Areas in Danger"[95].

Καταγράφονται 22 είδη ορνιθοπανίδας εκ των οποίων μόνο ένα, η Δεντροσταρήθρα (***Lullula arborea***) εμφανίζεται με διπλό τύπο παρουσίας-συγκέντρωση/μόνιμο (c,p).

Από τα εν λόγω 22 είδη τα 2 είναι είδη χαρακτηρισμού (Χρυσαετός ***Aquila chrysaetos***, **Μπούφος *Bubo bubo***), Αξίζει να σημειωθεί ότι ο Χρυσαετός εμφανίζει επιδεινούμενη μακροχρόνια και βραχυχρόνια τάση του αναπαραγωγικού του πληθυσμού στη χώρα.

Στο σύνολο των ειδών, 5 είδη / τύποι εμφανίζουν βαθμό διατήρησης «A», 12 είδη εμφανίζουν βαθμό διατήρησης «B» και 2 είδη εμφανίζουν βαθμό διατήρησης «C». Για τέσσερα (4) είδη δεν είναι γνωστός ο βαθμός διατήρησης.

GR2530006 - "Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)" (ΖΕΠ)

Περιλαμβάνει τον ορεινό όγκο της Ζήρειας (Κυλλήνη) και είναι η μοναδική περιοχή στη Βόρεια-Ανατολική Πελοπόννησο με υψόμετρα >2000 m. Στην περιοχή κυριαρχούν τα ελατοδάση τα οποία καταλαμβάνουν μεγάλες εκτάσεις και τα δάση μαύρης πεύκης, ενώ υπάρχουν και σημεία με *Platanus orientalis* σε πιο υγρές θέσεις. Απαντώνται επίσης λιβαδικές εκτάσεις, βραχώδεις περιοχές και θαμνώνες αειφύλλων πλατυφύλλων στα χαμηλότερα υψόμετρα. Οι κύριες απειλές/πιέσεις που υφίστανται στην περιοχή έχουν να κάνουν με την άσκηση των αγροτοκτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, την παράνομη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων, τη δασική διαχείριση και συγκεκριμένα την απομάκρυνση των νεκρών, ασθενών και μεγάλων σε ηλικία δένδρων (κυρίως ελάτης), την ανεξέλεγκτη ανάπτυξη των εναλλακτικών δραστηριοτήτων όπως (αναρρίχηση και χιονοδρομικό), την πυκνότητα και τα χαρακτηριστικά του οδικού δικτύου της περιοχής, καθώς και την εγκατάσταση και λειτουργία αιολικών πάρκων που επηρεάζουν τα πτηνά τόσο μέσω της θανάτωσης τους από πρόσκρουση στα πτερύγια της ανεμογεννήτριας όσο και μέσω της εκτόπισης τους και της συρρίκνωσης του ζωτικού τους χώρου.

Στη ΖΕΠ καταγράφονται 32 είδη ορνιθοπανίδας εκ των οποίων τα 4 εμφανίζονται με πολλαπλούς τύπους παρουσίας. Από τα εν λόγω 32 είδη τα 3 είναι είδη χαρακτηρισμού (Πετροπέρδικα ***Alectoris graeca***, Χρυσογέρακο ***Falco biarmicus*** και Αετομάχος ***Lanius collurio***)

Στο σύνολο των ειδών, 6 είδη εμφανίζουν βαθμό διατήρησης «A», 27 είδη εμφανίζουν βαθμό διατήρησης «B» και 3 είδη εμφανίζουν βαθμό διατήρησης «C».

[95] http://datazone.birdlife.org/site/factsheet/artemisio-and-lyrkeio-mountains-iba-greece

GR2540006 - "Υγρότοποι εκβολών Ευρώτα" (ΖΕΠ)

Η ΖΕΠ βρίσκεται ανατολικά της πόλης του Γυθείου και περιλαμβάνει τις εκβολές του ποταμού Ευρώτα, ενός από τα πιο ιστορικά ποτάμια της Πελοποννήσου. Σήμερα, οι φυσικοί βιότοποι της περιοχής έχουν περιοριστεί εκατέρωθέν της κοίτης του ποταμού και η δελταϊκή του περιοχή έχει μετατραπεί σε καλλιέργειες, κυρίως εσπεριδοειδών. Η περιοχή είναι σημαντική για διαβατικά υδρόβια και στρουθιόμορφα, και για αναπαραγόμενα και διαβατικά αρπακτικά.

Καταγράφονται 123 είδη ορνιθοπανίδας εκ των οποίων τα 50 εμφανίζονται με πολλαπλούς τύπους παρουσίας. Από τα εν λόγω 32 είδη το 1, η Χαλκόκοτα (**Plegadis falcinelus**) είναι είδος χαρακτηρισμού.

Στο σύνολο των ειδών, 48 είδη εμφανίζουν βαθμό διατήρησης «Α», 118 είδη εμφανίζουν βαθμό διατήρησης «Β» και 9 είδη εμφανίζουν βαθμό διατήρησης «C». Για τρία (3) είδη δεν είναι γνωστός ο βαθμός διατήρησης.

GR2540007 "Όρη Ανατολικής Λακωνίας" (ΖΕΠ)

Βρίσκεται στη νοτιοανατολική Πελοπόννησο και περιλαμβάνει ορεινές δασώδεις περιοχές με ελατοδάση και δάση μαύρης πεύκης, ενώ στα χαμηλότερα υψόμετρα κυριαρχούν θαμνώνες και φρύγανα. Στην περιοχή καταγράφονται διάσπαρτες εκτάσεις γυμνές ή με αραιή βλάστηση, ενώ στην παράκτια ζώνη απαντώνται βραχώδεις ακτές και απόκρημνα βράχια, σημαντικά για τα αρπακτικά. Η περιοχή είναι σημαντικός διάδρομος για τα μεταναστευτικά στρουθιόμορφα και τα αναπαραγόμενα και διαβατικά αρπακτικά. Οι κύριες απειλές/πιέσεις που υφίστανται στην περιοχή έχουν να κάνουν με την εγκατάλειψη των παραδοσιακών μορφών κτηνοτροφίας και χρήσεων γης, την παράνομη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων και την εγκατάσταση και λειτουργία αιολικών πάρκων που επηρεάζουν τα πτηνά τόσο μέσω της θανάτωσης τους από πρόσκρουση στα πτερύγια της ανεμογεννήτριας όσο και μέσω της εκτόπισης τους και της συρρίκνωσης του ζωτικού τους χώρου.

Καταγράφονται **30** είδη ορνιθοπανίδας εκ των οποίων τα **5** εμφανίζονται με πολλαπλούς τύπους παρουσίας. Από τα εν λόγω 30 είδη, τα **5 είναι είδη χαρακτηρισμού** (Σπιζαετός ***Aquila fasciata***, Φιδαετός ***Circaetus gallicus***, Φρυγανοτσίχλονο ***Emberiza caesia***, Λιοστριτσίδα ***Hippolais olivetorum*** και Αιγιοτσιροβάκος ***Sylvia rueppelli***).

Στο σύνολο των ειδών, **4 είδη** εμφανίζουν βαθμό διατήρησης **«Α»**, **27 είδη** εμφανίζουν βαθμό διατήρησης **«Β»** και **4 είδη** εμφανίζουν βαθμό διατήρησης **«C»**.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΘΕΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

3.1 Αξιολόγηση του φυσικού περιβάλλοντος

Η αξιολόγηση του φυσικού περιβάλλοντος γίνεται ανά ΕΖΔ/ΤΚΣ και ΖΕΠ της περιοχής μελέτης, με την αξιοποίηση της ανάλυσης και των δεδομένων των πινάκων των κεφαλαίων 2.2.1, 2.2.2, 2.2.3, 2.2.4 για να καθοριστούν οι προτεραιότητες διαχείρισης στον τόπο. Κύριος στόχος είναι η διερεύνηση, ο προσδιορισμός και η ιεράρχηση των μέτρων διαχείρισης που θα εξασφαλίζουν τη βελτιστοποίηση της συμβολής των Τ.Ο./ειδών ανά περιοχή στην Ικανοποιητική Κατάσταση Διατήρησής τους στη χώρα. Επομένως, στο παρόν κεφάλαιο προσδιορίζονται οι προτεραιότητες ως προς τη λήψη κατάλληλων μέτρων διαχείρισης ανά Τ.Ο./είδος για κάθε περιοχή του δικτύου Natura.

Οι προτεραιότητες διαχείρισης σχετίζονται με τη διάκριση των τύπων οικοτόπων/ειδών σε διαφορετικές ομάδες ως προς την προτεραιότητα λήψης μέτρων. Για τις ανάγκες της συγκεκριμένης προσέγγισης, οι προτεραιότητες διαχείρισης αναγνωρίζονται, ιεραρχούνται και ομαδοποιούνται στη βάση των αναγκαίων ρυθμίσεων, δράσεων και παρεμβάσεων. Αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν θεσμικά/κανονιστικά μέτρα προστασίας και διατήρησης (**θεσμικά μέτρα**), εξειδικευμένα μέτρα ενεργού διαχείρισης/αποκατάστασης/οργάνωσης/λειτουργίας (**διαχειριστικά μέτρα**), καθώς και εφαρμογή στοχευμένων προγραμμάτων συλλογής πρωτογενών δεδομένων (**μελέτες βάσης**). Η διαφορά των τελευταίων από τα προγράμματα παρακολούθησης εντοπίζονται στον στοχευμένο χαρακτήρα που έχουν και στον στόχο που καλούνται να επιτύχουν, ο οποίος δεν είναι για παράδειγμα η παρακολούθηση της εξέλιξης ενός πληθυσμού είδους, αλλά η επί της αρχής διερεύνηση της παρουσίας ή μη του είδους και η καταγραφή του πληθυσμού του στην περίπτωση που είναι παρόν.

3.1.1 Καθορισμός προτεραιοτήτων διαχείρισης

Α. Αρχικώς αξιολογήθηκε η **σημασία/ευθύνη κάθε περιοχής Natura** και επιμέρους τμήματα αυτής για τη **διατήρηση ή βελτίωση της Κατάστασης Διατήρησης** (ΚΔ) ενός τύπου οικοτόπου/είδους σε εθνικό επίπεδο και βασίζεται στην υφιστάμενη κατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος, όπως αυτή αναλύθηκε στο κεφάλαιο 2.2. Για την **αξιολόγηση** και ακολούθως για τον καθορισμό και ιεράρχηση των προτεραιοτήτων διαχείρισης χρησιμοποιούνται ως κριτήρια παράμετροι οι οποίες ήδη χρησιμοποιούνται ευρέως σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, είτε για την αξιολόγηση της σημασίας των τόπων του Δικτύου Natura 2000 ως προς τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών (ΤΕΔ-SDF), είτε για την αξιολόγηση των τύπων οικοτόπων και ειδών σε επίπεδο βιογεωγραφικής περιοχής στο κράτος μέλος (εθνικές εκθέσεις άρθρων 12 και 17).

Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε στηρίχτηκε στις **κατευθύνσεις του τεύχους Εξειδίκευσης Τεχνικών Προδιαγραφών** (Κοτζαγεώργης *et al.*, 2019) και **εξειδικεύτηκε/διαφοροποιήθηκε/ συμπληρώθηκε** από τον Ανάδοχο, όπου αυτό κρίθηκε σκόπιμο. Στις περιπτώσεις ειδών, των οποίων δεν είναι διαθέσιμη η πληροφορία του Βαθμού Διατήρησης, της Κατάστασης και της Τάσης Διατήρησης, οπότε και δεν δύναται να εφαρμοστεί η προτεινόμενη μεθοδολογία, ακολουθήθηκε διακριτή αξιολόγηση και τεκμηρίωση.

Ακολούθως συνοψίζονται ανά ομάδα είδους πληροφορίες που αφορούν στη μεθοδολογία που ακολουθήθηκε καθώς και των αποκλίσεων από την προτεινόμενη μεθοδολογία. Αναλυτικά η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε παρουσιάζεται στην αντίστοιχη ενότητα **3.1.1 του Τεύχους Τεκμηρίωσης**.

Χερσαίοι τύποι οικοτόπων

Εκτός των γενικών κατευθύνσεων αξιολόγησης (ενότητα 3.1.1 του Τεύχους Τεκμηρίωσης), με σκοπό την αξιολόγηση της σημασίας/ευθύνης της κάθε ΕΖΔ χρησιμοποιήθηκαν επιπλέον δεδομένα που αφορούν: **α)** την κατάταξη των τύπων οικοτόπων σε **κλάσεις επικινδυνότητας σε ευρωπαϊκό επίπεδο** που προκύπτουν από τον κατάλογο ερυθρών δεδομένων τύπων οικοτόπων (Janssen *et al.*, 2016), **β)** την **ανάλυση της φυτοποικιλότητας** (συνολική και στενοενδημικών Πελοποννήσου/ περιορισμένης εξάπλωσης) των τύπων οικοτόπων ΕΖΔ, όπως αυτή προκύπτει από την ανάλυση των φυτοκοινωνιολογικών δεδομένων που είχαν συγκεντρωθεί κατά την υλοποίηση του έργου «Αναγνώριση και Περιγραφή των Τύπων Οικοτόπων (1999-2000)» και **γ)** από την **ανάλυση του χωρικού προτύπου εξάπλωσης** (συχνότητα εμφάνισης και σχετική επιφάνεια) των τύπων οικοτόπων **σε περιφερειακό επίπεδο**, στη φυτογεωγραφική περιοχή της Πελοποννήσου. Στην ανάλυση συμπεριλήφθηκαν και τα Γεράνεια όρη αν και ανήκουν σε διαφορετική φυτογεωγραφική περιοχή (Στερεά Ελλάδα) για λόγους ομοιογένειας καθώς αφορούν τη μοναδική ΕΖΔ της φυτογεωγραφικής περιοχής Στερεάς Ελλάδας που διοικητικά ανήκει στην Περιφέρεια Πελοποννήσου.

Για την αξιολόγηση της σημασίας των τύπων οικοτόπων προτείνεται και η εφαρμογή κριτηρίων που σχετίζονται με την **κατάσταση/βαθμό διατήρησης, τη συχνότητα εμφάνισης και τη σχετική έκταση** που καλύπτει ο εκάστοτε τύπος οικοτόπου στην κάθε ΕΖΔ (Campagnaro *et al.*, 2018), όπως ακριβώς εφαρμόστηκε στην παρούσα. Όμως έχει αποδειχθεί πως η χρήση κριτηρίων που σχετίζονται με τη βιοποικιλότητα (Campagnaro *et al.*, 2018) βελτιστοποιεί τη διαδικασία προτεραιοποίησης. Επίσης η ανάλυση του προτύπου χωρικής κατανομής σε επίπεδο περιφέρειας και η ανάλυση της συμμετοχής τοπικών ενδημικών στη χλωριδική σύνθεση των τύπων οικοτόπων επιτρέπει την εξαγωγή συμπερασμάτων αναφορικά με την αναντικαταστασιμότητα (irreplaceability) των τύπων οικοτόπων σε περιφερειακό επίπεδο, που επίσης αποτελεί σημαντικό κριτήριο κατά το σχεδιασμό διατήρησης (Margules and Pressey, 2000). Το παραπάνω έχει ιδιαίτερη σημασία καθώς η ποικιλότητα σε υποτύπους οικοτόπων, αποτέλεσμα οικολογικής ή/και γεωγραφικής διαφοροποίησης, στην Ελλάδα είναι μεγάλη (Tsiripidis *et al.*, 2018; Δημόπουλος *et al.*, 2018b).

Η θεώρηση των επιπλέον κριτηρίων οδήγησε μόνο στη **μεταβολή της ιεράρχησης**, αναφορικά με τις **προτεραιότητες θέσπισης θεσμικών μέτρων** για την προστασία τους, στις περιπτώσεις που παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

ΕΖΔ	Τ. Ο.	Προτεραιότητα Διαχείρισης σε Θεσμικά μέτρα	Σχολιασμός	RDB[1]	Σχετική φυτοποικιλότητα	Σχετική Ποικιλότητα ενδημικών taxa της Πελοποννήσου	Πλήθος ΕΖΔ που απαντά ο Τ.Ο. στην Πελοπόννησο
GR2520002	3150	2	Σχετική επιφάνεια C, όμως NT στο RBD και =< από 5 εμφανίσεις σε ΕΖΔ της Πελοποννήσου	NT			3
GR2520002	6420	2	Σχετική επιφάνεια C, όμως =< από 5 εμφανίσεις σε ΕΖΔ της Πελοποννήσου	LC			5
GR2520002	92A0	2	Σχετική επιφάνεια C, VU στο RDB	VU			10
GR2520003	1410	2	Σχετική επιφάνεια C, όμως NT στο RBD	NT			10
GR2520003	1420	2	Σχετική επιφάνεια C, όμως NT στο RBD	NT			8
GR2520003	2110	2	Σχετική επιφάνεια C, όμως VU στο RDB και σχετικά υψηλή σχετική παρουσία ενδημικών φυτών σε σχέση με άλλες περιοχές που	VU	1		12

ΕΖΔ	Τ. Ο.	Προτεραιότητα Διαχείρισης σε Θεσμικά μέτρα	Σχολιασμός	RDB[1]	Σχετική φυτοποικιλότητα	Σχετική Ποικιλότητα ενδημικών taxa της Πελοποννήσου	Πλήθος ΕΖΔ που απαντά ο Τ.Ο. στην Πελοπόννησο
			εμφανίζεται ο ίδιος τύπος οικοτόπου στην Πελοπόννησο				
GR2520005	8210	2	Σχετική επιφάνεια C, όμως με τη μεγαλύτερη ποικιλότητα ενδημικών taxa ανάμεσα σε όλες ΕΖΔ της Πελοποννήσου	LC	1	1	24
GR2520005	9260	2	Σχετική επιφάνεια C, όμως VU στο RDB και < από 5 εμφανίσεις στην περιοχές του δικτύου N2000 στην Πελοπόννησο	VU			4
GR2520006	9260	1	Σχετική Επιφάνεια B, όμως VU στο RBD και υψηλή σχετική φυτοποικιλότητα και ποικιλότητα ενδημικών ειδών	VU	1	1	4
GR2530002	3150	2	Σχετική επιφάνεια C, όμως NT στο RBD	NT			3
GR2530002	6420	2	Σχετική επιφάνεια C, όμως =< από 5 εμφανίσεις σε ΕΖΔ της Πελοποννήσου	LC			5
GR2540001	1410	2	Σχετική επιφάνεια C, όμως NT στο RBD	NT			10
GR2540001	1420	2	Σχετική επιφάνεια C, όμως NT στο RBD	NT			8
GR2540001	2110	2	Σχετική επιφάνεια C, όμως VU στο RBD	VU			12
GR2540001	5330	2	Σχετική επιφάνεια C, όμως =< από 5 παρουσίες σε ΕΖΔ της Πελοποννήσου	VU			3
GR2540001	9350	2	Σχετική επιφάνεια C, όμως =< από 5 παρουσίες σε ΕΖΔ της Πελοποννήσου	LC			3
GR2540002	1410	2	Σχετική επιφάνεια C, όμως NT στο RBD	NT			10
GR2540003	1210	2	Σχετική επιφάνεια C, όμως NT στο RBD	NT	1		6
GR2540003	2120	2	Σχετική επιφάνεια C, όμως NT στο RBD	VU			
GR2540003	6420	2	Σχετική επιφάνεια C, όμως =< από 5 εμφανίσεις σε ΕΖΔ της Πελοποννήσου	LC			5

[1]: RDB: Κόκκινο Βιβλίο Τύπων οικοτόπων (Janssen *et al.*, 2016)

Όπως γίνεται αντιληπτό από τον παραπάνω πίνακα, η μεταβολή αφορά μόνο περιπτώσεις τύπων οικοτόπων που αναβαθμίστηκαν από την 3η στη 2η ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων μετά τη θεώρηση των δευτερευόντων (τοπικών/περιφερειακών) κριτηρίων. Η μόνη εξαίρεση αφορά τον τύπο οικοτόπου 9260 στην ΕΖΔ GR2520006 του οποίου η μεταβολή αφορά αναβάθμιση από τη 2η στην 1η ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων. Η μεθοδολογία ενσωμάτωσης των κριτηρίων στο ήδη υφιστάμενο σύστημα αξιολόγησης περιγράφεται αναλυτικά στην **ενότητα 3.3.1 (Α)** του **Τεύχος Τεκμηρίωσης (ΤΤΑ)**. Επισημαίνεται ότι στην αξιολόγηση δευτερευόντων κριτηρίων δεν συμπεριλήφθηκε ο Τ.Ο. 8310 - Σπήλαια των οποίων δεν γίνεται τουριστική εκμετάλλευση, ο οποίος αξιολογήθηκε σύμφωνα με τη γενικώς ισχύουσα μεθοδολογία.

Σημειώνεται πως σε δύο περιπτώσεις, στην ΕΖΔ GR2520006-Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής) καθώς και στην ΕΖΔ-ΖΕΠ GR2530002-Λίμνη Στυμφαλία έχουν υλοποιηθεί ή/και υλοποιούνται διαχειριστικές δράσεις οι οποίες είχαν ή έχουν σημαντική θετική επίδραση στο βαθμό διατήρησης των τύπων οικοτόπων των περιοχών.

Στο όρος Πάρνωνας (GR2520006) οι διαχειριστικές δράσεις είχαν ως κύριο στόχο το μετριασμό των επιπτώσεων της καταστροφικής πυρκαγιάς του 2007 στην περιοχή που έπληξε σημαντικό τμήμα της

έκτασης του του τύπου οικοτόπου προτεραιότητας 9530* στην ΕΖΔ. Στη λίμνη Στυμφαλία οι δράσεις αφορούν τη διαχείριση του καλαμώνα (τύπος οικοτόπου εθνικού ενδιαφέροντας 72A0) με σκοπό την αύξηση της ελεύθερης επιφάνειας της λίμνης και, κατά συνέπεια, την αύξηση της έκτασης που καταλαμβάνουν οι τύποι οικοτόπων 3150 και 6420. Θεωρούμε πως και στις δύο περιπτώσεις η περαιτέρω εφαρμογή των διαχειριστικών μέτρων που είχαν προταθεί θα συνεισφέρει στη σημαντική βελτίωση του βαθμού διατήρησης των τύπων οικοτόπων που απαντούν στις περιοχές. Οι εν λόγω διαχειριστικές πρακτικές αναλύονται περαιτέρω στην **Ενότητα 2.3.1.4.**

Θαλάσσιοι τύποι οικοτόπων

Εκτός των γενικών κατευθύνσεων αξιολόγησης που ακολουθήθηκαν (ενότητα 3.1.1 ΤΤΑ), ακολούθως επισημαίνονται τα εξής:

- Τ.Ο. **1110** - Αμμοσύρσεις που καλύπτονται διαρκώς από θαλάσσιο νερό μικρού βάθους: Στις δύο περιοχές που καταγράφεται ο Τ.Ο. (GR2530007, GR2540001) έχει σχετική επιφάνεια C και ως εκ τούτου τέθηκε χαμηλή προτεραιότητα σε θεσμικά μέτρα (3). Στον Κορινθιακό Κόλπο (GR2530007) όπου ο Βαθμός Διατήρησης είναι Β και δεδομένου ότι η κατάσταση διατήρησης είναι U1 με μειούμενη τάση (D), τέθηκε υψηλή προτεραιότητα σε διαχειριστικά μέτρα (1). Στην ΕΖΔ-ΤΚΣ GR2540001 όπου ο βαθμός διατήρησης είναι εξαίρετος (A) τέθηκε χαμηλή προτεραιότητα σε διαχειριστικά μέτρα (3).
- Τ.Ο. **1120*** - Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia* (Posidonion oceanicae): Στην ΕΖΔ - ΤΚΣ GR2540003 (Ευρώτας), που η παρουσία του Τ.Ο. προτεραιότητας επιβεβαιώνεται μόνο από νεότερες χαρτογραφήσεις του Τ.Ο. 1120* στην περιοχή (Topouzelis *et al.*, 2018; Panayotidis *et al.*, 2022), αλλά ο βαθμός διατήρησης και η αντιπροσωπευτικότητα είναι άγνωστα, τίθεται ως προτεραιότητα η συλλογή πρωτογενών δεδομένων και η βελτίωση της γνώσης μέσω μελέτης βάσης. Δεδομένου ότι πρόκειται για τύπο οικοτόπου προτεραιότητας ο οποίος αποτελεί σημαντικό ενδιαίτημα για είδη προτεραιότητας της Οδηγίας 92/43/ΕΚ και δέχεται έντονες πιέσεις, τέθηκε υψηλή (1) προτεραιότητα σε θεσμικά μέτρα και στις δύο περιοχές που απαντάται ο Τ.Ο. (GR2530007, GR2540001). Στην ΕΖΔ-ΤΚΣ GR2540001 όπου η σχετική επιφάνεια του Τ.Ο. προτεραιότητας είναι C, ο βαθμός διατήρησης Α και δεδομένου ότι η κατάσταση διατήρησης είναι U1 με μειούμενη τάση (D), τέθηκε χαμηλή προτεραιότητα για διαχειριστικά μέτρα, ενώ υψηλή προτεραιότητα σε διαχειριστικά μέτρα τέθηκε στον Κορινθιακό Κόλπο (GR2530007) όπου ο Β.Δ. είναι Β.
- Τ.Ο. **1150*** - Παράκτιες λιμνοθάλασσες: Καταγράφεται στη λιμνοθάλασσα Μουστού (GR2520003) και στον Κορινθιακό Κόλπο (GR2530007). Και στις δύο περιοχές ο Τ.Ο. έχει σχετική επιφάνεια C, αλλά είναι οικότοπος προτεραιότητας και δέχεται πολλές πιέσεις. Ως εκ τούτου τέθηκε υψηλή προτεραιότητα για θεσμικά μέτρα. Επίσης τέθηκε υψηλή προτεραιότητα για διαχειριστικά μέτρα επειδή ο βαθμός διατήρησης είναι Β και η κατάσταση διατήρησης U2 με μειούμενη τάση (D).
- Τ.Ο. **1170** - Ύφαλοι: Η σχετική επιφάνεια του Τ.Ο. στην ΕΖΔ GR2540001 είναι C, ο βαθμός διατήρησης του Τ.Ο. είναι Α και η κατάσταση διατήρησης είναι U2. Ως εκ τούτου τίθεται χαμηλή προτεραιότητα για θεσμικά μέτρα και μέση προτεραιότητα για διαχειριστικά μέτρα με στόχο της διατήρηση του Τ.Ο. σε βαθμό διατήρησης Α, δεδομένης της γενικά κακής κατάστασης διατήρησης (U2) του Τ.Ο. στη χώρα. Αντίστοιχα στον Κορινθιακό Κόλπο (GR2530007), όπου ο Β.Δ. είναι Β, τίθεται υψηλή προτεραιότητα σε διαχειριστικά μέτρα και χαμηλή σε θεσμικά.
- Τ.Ο. **8330** - Θαλάσσια σπήλαια εξ ολοκλήρου ή εν μέρει κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας: Πρόκειται για Τ.Ο. ο οποίος αποτελεί κρίσιμο ενδιαίτημα για το είδος προτεραιότητας *Monachus*

monachus. Σε ότι αφορά τον Κορινθιακό Κόλπο (GR2530007)όπου έχει καταγραφεί ο Τ.Ο. με σχετική επιφάνεια C, τίθεται χαμηλή προτεραιότητα για θεσμικά μέτρα και υψηλή προτεραιότητα για διαχειριστικά, δεδομένου ότι ο ΒΔ είναι Β και η κατάσταση διατήρησης U1. Σε ότι αφορά τις υπόλοιπες περιοχές που η παρουσία του Τ.Ο. είναι ιδιαιτέρως πιθανή και υπάρχουν στοιχεία παρουσίας και αναπαραγωγής του είδους προτεραιότητας *Monachus monachus* τίθεται ως προτεραιότητα η συλλογή πρωτογενών δεδομένων και η βελτίωση της γνώσης μέσω μελετών βάσης (GR2510003, GR2520003, GR2540001, GR2540002 και GR2540003).

Είδη Χλωρίδας

Ο καθορισμός προτεραιοτήτων διαχείρισης πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τις κατευθύνσεις που δίνονται από τις Τεχνικές Προδιαγραφές (ενότητα 3.1.1 ΤΤΑ), λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές παραμέτρους για κάθε φυτικό είδος ανά ΕΖΔ. Σημειώνεται πως σε ότι αφορά τα «άλλα σημαντικά είδη» τα οποία εντάχθηκαν στα «πολύ σημαντικά», για τα οποία υπάρχουν επαρκή δεδομένα, έχει πραγματοποιηθεί εκτίμηση των βασικών παραμέτρων αυτών (Population, Conservation κλπ) με σκοπό να αξιολογηθεί η προτεραιότητα διαχείρισης σύμφωνα με τις κατευθύνσεις που δίνονται από τις Τεχνικές Προδιαγραφές. Επισημαίνονται τα εξής:

- Τα είδη *Ophrys argolica ssp. argolica* (GR2510003), *Phitosia crocifolia* (GR2520006), *Globularia stygia* (GR2530001)και *Biebersteinia orphanidis* (GR2530004) έχουν περιορισμένη εξάπλωση στη χώρα (9, 3, 3, 2 τόπους Natura 2000 αντίστοιχα) σχετικό πληθυσμό εντός του τόπου Β (2-15%) και ως εκ τούτου ιεραρχούνται με υψηλή προτεραιότητα σε θεσμικά μέτρα, ανεξάρτητα από τον βαθμό διατήρησης.
- Τα είδη *Centaurea leonidia* (GR2520005), *Stachys virgata* (GR2520005), *Clinopodium taygeteum* (GR2520006), *Biebersteinia orphanidis* (GR2530001), *Centaurea attica ssp. Megarensis* (GR2530005), *Linaria tenuis* (GR2540002) και *Saponaria jagelii* (GR2540002), έχουν σχετικό πληθυσμό εντός του τόπου Α (15-100%) και ως εκ τούτου ιεραρχούνται με υψηλή προτεραιότητα σε θεσμικά μέτρα, ανεξάρτητα από τον βαθμό διατήρησης.
- Τα είδη *Stachys virgata* (GR2520005), *Phitosia crocifolia* (GR2520006), *Himantoglossum jankae* (GR2520006), *Ophrys argolica ssp. argolica* (GR2520006), *Linaria tenuis* (GR2540002) και *Saponaria jagelii* (GR2540002) καταγράφονται με ΒΔ εντός του τόπου C (μέτρια ή περιορισμένη διατήρηση), και ως εκ τούτου τίθεται υψηλή προτεραιότητα για διαχειριστικά μέτρα, ανεξαρτήτως του πληθυσμού τους στον τόπο.
- Σε ότι αφορά τα είδη *Clinopodium taygeteum* (GR2520006) και *Centaurea attica ssp. Megarensis* (GR2530005) όλες οι παράμετροι που αξιολογούνται έχουν τη βέλτιστη τιμή τόσο εντός του τόπου (Α) όσο και στο εθνικό επίπεδο και ως εκ τούτου τίθεται χαμηλή προτεραιότητα για διαχειριστικά μέτρα.
- Τα είδη *Centaurea leonidia* (GR2520005) και *Biebersteinia orphanidis* (GR2530001, GR2530004) αξιολογούνται με ΒΔ «Β» εντός του τόπου και η ΚΔ τους αξιολογείται ως ανεπαρκής (U1) σε εθνικό επίπεδο. Ως εκ τούτου τίθεται υψηλή προτεραιότητα για διαχειριστικά μέτρα ανεξαρτήτως της σχετικής επιφάνειας/πληθυσμού στον τόπο.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της αξιολόγησης το σύνολο των ειδών τίθεται σε υψηλή (1) προτεραιότητα για λήψη θεσμικών μέτρων, εκτός των ειδών *Himantoglossum jankae* και *Ophrys argolica ssp. argolica* (GR2520006) στα οποία η προτεραιότητα σε θεσμικά μέτρα είναι χαμηλή. Σε ότι αφορά τα διαχειριστικά μέτρα, τα είδη *Ophrys argolica ssp. argolica* (GR2510003), *Clinopodium*

taygeteum (GR2520006), *Globularia stygia* (GR2530001) και *Centaurea attica ssp. Megarensis* (GR2530005) έχουν χαμηλή (2) προτεραιότητα, ενώ όλα τα υπόλοιπα είδη υψηλή (1).

Θαλάσσιες χελώνες

Στην περιοχή μελέτης καταγράφονται δύο είδη θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas* (είδη προτεραιότητας του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ). Και τα δύο χρησιμοποιούν το θαλάσσιο χώρο για τροφοληψία ενώ το πρώτο χρησιμοποιεί παραλίες της περιοχής μελέτης ως χώρο φωλεοποίησης.

Σε ότι αφορά το είδος ***Chelonia mydas*** δεδομένου ότι τα διαθέσιμα στοιχεία είναι ελλιπή τόσο στα πλέον επικαιροποιημένα ΤΕΔ, όσο και από λοιπές βιβλιογραφικές αναφορές, προτείνεται η εφαρμογή στοχευμένων προγραμμάτων συλλογής πρωτογενών δεδομένων (**μελέτη βάσης**) σε όσες θαλάσσιες περιοχές απαντάται το είδος. Δεδομένου ότι το είδος *Chelonia mydas* είναι είδος προτεραιότητας σύμφωνα με την Οδηγία 92/43/ΕΚ και παρόλο που απαιτείται μελέτη βάσης (καταγραφή και εκτίμηση του πληθυσμού του είδους στο θαλάσσιο χώρο, εκτίμηση του βαθμού πιέσεων κ.λπ.), επισημαίνεται ότι η κύρια ΟΧΕ τροφοληψίας της *Chelonia mydas* συνίσταται από τον **τύπο οικοτόπου προτεραιότητας 1120*** «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia* (Posidonion oceanicae)» για τον οποίο προβλέπονται θεσμικά και διαχειριστικά μέτρα.

Σε ότι αφορά το είδος ***Caretta caretta***, δεδομένου ότι αποτελεί είδος προτεραιότητας σύμφωνα με την Οδηγία 92/43/ΕΚ και λαμβάνοντας υπόψη: α) την ευθύνη των τόπων της περιοχής μελέτης για το είδος σε εθνικό επίπεδο, β) την κατάσταση διατήρησης και την τάση διατήρησης του είδους, γ) το γεγονός ότι στις κάποιες περιοχές δεν καταγράφεται βαθμός διατήρησης για το είδος και δ) λοιπά διαθέσιμα στοιχεία φωλεοποίησης και παρουσίας του είδους, έχει πραγματοποιηθεί αξιολόγηση και κατάταξη σε προτεραιότητες **μέσης διαχείρισης (θεσμικά και διαχειριστικά μέτρα)** ανά ΕΖΔ/ΤΚΣ σύμφωνα με τη μεθοδολογία που αναλύεται **στο Τεύχος Τεκμηρίωσης (ΤΤΑ – Ενότητα 3.3.1 – Β.)**.

Προτείνονται επίσης στοχευμένες **μελέτες βάσης** με σκοπό κυρίως τη συστηματική καταγραφή της φωλεοποίησης και την εκτίμηση του συνολικού αριθμού φωλιών για τον καθορισμό ειδικών διαχειριστικών μέτρων όπου τα στοιχεία χαρακτηρίζονται ανεπαρκή. Μελέτες βάσης προτείνονται επίσης και για το **θαλάσσιο πεδίο διατροφής** και ανάπτυξης της ***Caretta caretta***, όπου τα στοιχεία είναι ελλιπή.

Σημειώνεται ότι ειδικότερα το θαλάσσιο τμήμα της περιοχής **GR2540003** «Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου», μπροστά από την παραλία Ευρώτα συνιστά καλά τεκμηριωμένο τροφικό και αναπτυξιακό πεδίο για νεαρά άτομα ***Caretta caretta* και *Chelonia mydas*** (Margaritoulis and Teneketzis, 2003) καθώς και περιοχή για ζευγάρωμα και ανάπαυση κατά την αναπαραγωγή της *Caretta caretta* (inter-nesting area). Αντίστοιχα οι παραλίες της περιοχής συνιστούν έναν από τους μεγαλύτερους βιοτόπους αναπαραγωγής της *Caretta caretta* στην Ελλάδα. Για τους λόγους αυτούς τα δύο είδη στην περιοχή αυτή ιεραρχούνται με **υψηλή προτεραιότητα σε θεσμικά μέτρα**.

Είδη θαλάσσιας πανίδας

<u>Θαλάσσια θηλαστικά</u>

Ως προς τη φώκια (***Monachus monachus***) που αποτελεί είδος προτεραιότητας σύμφωνα με το Παράρτημα ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, και λαμβάνοντας υπόψη ότι: α) στις περιοχές για τις οποίες

υπάρχουν δεδομένα ο βαθμός διατήρησης του είδους είναι C (Περιορισμένη ή μέτρια), η Κατάσταση Διατήρησης σύμφωνα με τη 4η Έκθεση Αναφοράς (Άρθρο 17) είναι U1 (Ανεπαρκής), β) σε όλες τις περιοχές μελέτης στις οποίες υπάρχει συστηματική καταγραφή φώκιας απαντάται ο Τ.Ο. 8330, ο οποίος αποτελεί κρίσιμο ενδιαίτημα αναπαραγωγής του είδους, και γ) ως κορυφαίος θηρευτής, ο ρόλος της φώκιας στην τροφική αλυσίδα είναι καθοριστικός, οι προτεραιότητες διαχείρισης καθορίζονται σε «**Θεσμικά μέτρα: 2 / Διαχειριστικά μέτρα: 1»**. Ιδιαίτερα σημαντικό είναι να διασφαλιστούν κατά το ελάχιστο οι κατάλληλες συνθήκες για την ασφαλή αναπαραγωγική δραστηριότητα του είδους κατά τις περιόδους αναπαραγωγής στις ΟΧΕ αναπαραγωγής (Τ.Ο. 8310). Εξαίρεση αποτελούν οι περιοχές GR2510003 και GR2540002 όπου ο σχετικός πληθυσμός του είδους είναι Β και οι προτεραιότητες διαχείρισης καθορίζονται σε «**Θεσμικά μέτρα: 1 / Διαχειριστικά μέτρα: 1»**.

Επιπλέον για όλες τις περιοχές όπου δεν υπάρχει επαρκή πληροφορία, εκτός της περιοχής του Ευρώτα (GR2540003), απαιτείται εφαρμογή στοχευμένων προγραμμάτων συλλογής πρωτογενών δεδομένων και παρακολούθησης (**μελέτη βάσης**), για την εκτίμηση πληθυσμού, καταγραφή αναπαραγωγικής δραστηριότητας, και χαρτογράφηση θαλάσσιων σπηλαίων (ΤΟ 8330) που δυνητικά χρησιμοποιούνται για αναπαραγωγή. Μετά την ολοκλήρωση της μελέτης βάσης θα πρέπει να επαναξιολογηθούν οι προτεραιότητες διαχείρισης.

Ως προς το ρινοδέλφινο (***Tursiops truncatus***) που αποτελεί είδος προτεραιότητας σύμφωνα με το Παράρτημα ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, και λαμβάνοντας υπόψη: α) τη μεγάλη σημασία που έχει ο Κορινθιακός Κόλπος για το είδος, β) ο Βαθμός Διατήρησής του είδους είναι άγνωστος, γ) η Κατάσταση Διατήρησης (4η Έκθεση Αναφοράς) είναι U1, δ) το είδος αναφέρεται ως μόνιμα παρόν στην GR2530007 κατόπιν πολλαπλών επιστημονικών ερευνών, το είδος αξιολογείται και κατατάσσεται σε **προτεραιότητα υψηλής διαχείρισης (1)** στην περιοχή GR2530007.

Όσον αφορά στα άλλα δύο είδη κητωδών (Παράρτημα IV της Οδηγίας 92/43/ΕΚ) που εντάσσονται στα πολύ σημαντικά της GR2530007, η ιεράρχηση προτεραιοτήτων διαχείρισης τεκμηριώνεται ως εξής: α) Ο Κορινθιακός Κόλπος είναι μια από τις σημαντικότερες περιοχές για το ζωνοδέλφινο (***Stenella coeruleoalba***) και το κοινό δελφίνι (***Delphinus delphis***) στην Ελλάδα. Ιδιαίτερα για το κοινό δελφίνι, του οποίου ο πληθυσμός έχει υποστεί δραματική μείωση τα τελευταία χρόνια, ο Κορινθιακός Κόλπος αποτελεί τη σημαντικότερη περιοχή για το είδος σε κλίμακα Μεσογείου, β) Ο Κορινθιακός Κόλπος εμφανίζει παγκόσμιες μοναδικότητες ως προς αυτά τα είδη, όπως αναλυτικά τεκμηριώθηκε στην Ενότητα 2.2.3.1.1, γ) οι πληθυσμοί των ειδών αυτών είναι μόνιμοι και απομονωμένοι από άλλους πληθυσμούς που βρίσκονται στο Ιόνιο ή σε άλλα μέρη της Ελλάδας, δ) Η κατάσταση διατήρησης του κοινού δελφινιού είναι U2 (κακή) και του ζωνοδέλφινου είναι XX (άγνωστη), τα είδη αξιολογούνται και κατατάσσονται σε **προτεραιότητα υψηλής διαχείρισης (1)**.

Τα, έως τώρα, διαθέσιμα επιστημονικά δεδομένα επιτόπιας παρατήρησης για τα τρία είδη είναι υψηλής ποιότητας, επομένως δεν κρίνεται απαραίτητη η Μελέτη Βάσης για τα είδη. Ωστόσο, τονίζεται ότι είναι κρίσιμης σημασίας η εκπόνηση μακροχρόνιων προγραμμάτων παρακολούθησης και φωτο-ταυτοποίησης στην περιοχή για τον προσδιορισμό της Τάσης της Κατάστασης Διατήρησης των ειδών και την πιθανή επαναξιολόγηση των προτεραιοτήτων διαχείρισης. Τονίζεται ότι λόγω του ότι το ζωνοδέλφινο και το ρινοδέλφινο είναι συμπατρικά και σχηματίζουν μικτά κοπάδια στην GR2530007, τα οποιαδήποτε μέτρα διαχείρισης πρέπει είναι κοινά.

<u>Θαλάσσια ασπόνδυλα</u>

Σε ότι αφορά την πίννα (***Pinna nobilis***), ένα είδος ενδημικό της Μεσογείου που συμπεριλαμβάνεται στο Παράρτημα IV της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, και λαμβάνοντας υπόψη ότι: α) η Κατάσταση Διατήρησης του

είδους σύμφωνα με τη 4η Έκθεση Αναφοράς (Άρθρο 17) είναι U2 (Κακή), β) τα στοιχεία σχετικά με τον πληθυσμό, και το βαθμό διατήρησης στις διαφορετικές περιοχές μελέτης είναι ελλιπή, γ) η Τάση της Κατάστασης Διατήρησης του είδους είναι επιδεινούμενη, δ) το γεγονός ότι το είδος βρίσκεται σε κρίσιμη κατάσταση λόγω της εξάπλωσης επιβλαβούς παρασίτου που έχει επιφέρει μαζικές θανατώσεις των πληθυσμών του είδους σε Μεσογειακό επίπεδο, ενώ έντονα φαινόμενα μαζικής θνησιμότητας έχουν καταγραφεί και στην Ελλάδα (Katsanevakis *et al.*, 2019; Lattos *et al.*, 2020; Zotou *et al.*, 2020), καθώς και ε) ότι το είδος έχει πλέον ενταχθεί στη κόκκινη λίστα της IUCN ως «Κρισίμως Κινδυνεύον» (Kersting *et al.*, 2019), κρίνεται ως αναγκαία η πραγματοποίηση **μελετών βάσης** σε όλες τις περιοχές μελέτης στις οποίες υπάρχει υποψία παρουσίας του είδους, ώστε να επαναξιολογηθεί η παρουσία πληθυσμών, και να θεσπιστούν θεσμικά και διαχειριστικά μέτρα για την άμεση προστασία τους.

Κρίνεται επιτακτική η ανάγκη εκπόνησης προγραμμάτων παρακολούθησης (μελέτη βάσης) για την εκτίμηση της κατάστασης των πληθυσμών και τον εντοπισμό πιθανώς ανθεκτικών ατόμων που έχουν επιβιώσει και ενδέχεται να έχουν αναπτύξει αντισώματα σε άλλες παθήσεις που φαίνεται να σχετίζονται με τα περιστατικά θνησιμότητας. Οι μελέτες αυτές θα πρέπει να πραγματοποιηθούν σε όλη την περιοχή μελέτης όπου υπάρχουν κατάλληλα ενδιαιτήματα για την ανάπτυξη του είδους, με ιδιαίτερη έμφαση σε περιοχές όπως η Λίμνη Βουλιαγμένης στον Κορινθιακό, λόγω της ιστορικά υψηλής πυκνότητας πληθυσμού έως πρότινος (π.χ. Katsanevakis, 2006, 2016). Τα αποτελέσματα των προγραμμάτων παρακολούθησης θα αποτελέσουν τη βάση για την εφαρμογή επιτακτικών θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων. Τα αποτελέσματα της μελέτης βάσης θα καθοδηγήσουν και τις δράσεις αποκατάστασης και ενίσχυσης του πληθυσμού (π.χ. με επανεισαγωγή, Katsanevakis 2016), εστιάζοντας σε περιοχές που διαθέτουν κατάλληλα ενδιαιτήματα ανάπτυξης του είδους και σε σημεία όπου καταγράφεται ιστορικά η παρουσία του είδους.

Λόγω των παραπάνω οι προτεραιότητες διαχείρισης καθορίζονται σε «**Θεσμικά μέτρα: 1 / Διαχειριστικά μέτρα: 1»**, για τις περιοχές που απαντάται το είδος καθώς θα πρέπει να διασφαλιστεί κατά το ελάχιστο η επιβίωση των υγειών πληθυσμών.

Αμφίβια – ερπετά (εκτός θαλάσσιων χελωνών)

Ο καθορισμός προτεραιοτήτων διαχείρισης των ειδών του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τις κατευθύνσεις των Τεχνικών Προδιαγραφών (ενότητα 3.1.1 ΤΤΑ), χωρίς να κριθεί απαραίτητη η προσθήκη κριτηρίων.

Για το **σύνολο των ειδών ερπετοπανίδας** που απαντάται στις περιοχές (*Testudo hermanni, Testudo marginata, Testudo graeca, Emys orbicularis, Zamenis situla, Elaphe quatuorlineata, Ichthyosaura alpestris*) τίθεται **χαμηλή προτεραιότητα** για τη λήψη **θεσμικών** μέτρων διαχείρισης δεδομένου ότι: α) κανένα δεν είναι είδος προτεραιότητας, β) κανένα είδος δεν παρουσιάζει περιορισμένη εξάπλωση στη χώρα (< 10 τόπους N2K, γ) ο σχετικός πληθυσμός του είδους εντός των περιοχών είναι C (2%>=p>0) για το σύνολο των *ειδών*.

Για το είδος ***Elaphe quatuorlineata*** τίθεται **μέση προτεραιότητα** για τη λήψη **διαχειριστικών** μέτρων σε όσες περιοχές αυτό απαντάται δεδομένου ότι: α) ο σχετικός πληθυσμός του είδους εντός των περιοχών είναι C (2%>=p>0), β) το είδος εμφανίζεται με καλό βαθμό διατήρησης «B» σε όλες τις περιοχές, γ) η κατάσταση διατήρησης είναι ικανοποιητική (FV).

Για τα είδη ***Emys orbicularis*** και ***Testudo graeca***, τίθεται **υψηλή προτεραιότητα** για τη λήψη **διαχειριστικών** μέτρων σε όσες περιοχές αυτά απαντώνται δεδομένου ότι: α) ο σχετικός πληθυσμός

των ειδών εντός των περιοχών είναι C (2%>=p>0), β) τα είδη εμφανίζονται με καλό βαθμό διατήρησης «B» σε όλες τις περιοχές, γ) η κατάσταση διατήρησης των ειδών σε επίπεδο χώρας είναι ανεπαρκής (U1) με μειούμενη τάση (D).

Για τους ίδιους λόγους **υψηλή προτεραιότητα** για τη λήψη **διαχειριστικών** μέτρων τίθεται για τα είδη ***Mauremys rivulata, Testudo hermanni*** και ***Testudo marginata*** σε όσες περιοχές αυτά απαντώνται, εκτός του GR2520003 (*Mauremys rivulata*), GR2530002 (*Testudo hermanni, Testudo marginata*), και GR2520006 (*Testudo marginata)* όπου ο βαθμός διατήρησης των ειδών αξιολογείται ως εξαίρετος (A) και τίθεται **χαμηλή προτεραιότητα** για τη λήψη **διαχειριστικών** μέτρων.

Τέλος, σε ότι αφορά το είδος ουρόδηλου αμφιβίου ***Ichthyosaura alpestris*** (Αλπικός Τρίτωνας) το οποίο διαθέτει πληθυσμούς στην περιοχή χαρακτηρίζονται στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας ως Κινδυνεύοντες -EN- (Λεγάκις and Μαραγκού, 2009). Σύμφωνα με γενετικές μελέτης οι πληθυσμοί της Πελοποννήσου (οι οποίοι βρίσκονται σε μόλις 5-10 τοποθεσίες, ενώ ήδη ένας έχει εξαφανιστεί από την τοποθεσία Ρακίτα στο Παναχαϊκό) συγκροτούν διακριτή διαχειριστική μονάδα (Conservation unit) από τους υπόλοιπους πληθυσμούς της ηπειρωτικής Ελλάδας λόγω σημαντικών διαφορών με αυτούς σε επίπεδο mtDNA και συχνότητες αλλοενζύμων (Sotiropoulos *et al.*, 2007, 2008). Οι μεγαλύτερες απειλές για το είδος είναι η απώλεια υδατικών ενδιαιτημάτων (αναπαραγωγή), λόγω γεωργικών δραστηριοτήτων και χρήσης αγροχημικών, η εισαγωγή αρπακτικών και ξενικών και αλλότοπων ψαριών, καθώς και η κλιματική αλλαγή. Δεδομένης της αξίας των οριακών περιφερειακών πληθυσμών στη διατήρηση της βιολογικής ποικιλότητας των ειδών (Gaston, 1998) προτείνεται μελέτη βάσης για την εξακρίβωση της ύπαρξης, και την αξιολόγηση της κατάστασης του πληθυσμού της περιοχής. Λόγω των παραπάνω οι προτεραιότητες διαχείρισης καθορίζονται σε «**Θεσμικά μέτρα: 3 / Διαχειριστικά μέτρα: 1»**.

Χερσαία θηλαστικά

Ο καθορισμός προτεραιοτήτων διαχείρισης αρκετών ειδών του Παραρτήματος II της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τις κατευθύνσεις των Τεχνικών Προδιαγραφών. Εντούτοις, για ορισμένα είδη, τα οποία είτε είχαν άγνωστο βαθμό διατήρησης, είτε τα αποτελέσματα που προέκυπταν μέσα από τη χρήση του αλγόριθμου των Τεχνικών Προδιαγραφών κρίθηκαν ως λανθασμένα, η εκτίμηση των προτεραιοτήτων διαχείρισης έλαβε χώρα με τη βάση την εκτίμηση άλλων παραμέτρων. Παρακάτω ακολουθεί τεκμηρίωση για όσες περιπτώσεις η εκτίμηση των προτεραιοτήτων διαχείρισης δεν πραγματοποιήθηκε βάση των γενικών κατευθύνσεων.

Όπως αναλύεται και στην ενότητα 2.2.3.1.1., τα δεδομένα παρουσίας των ειδών ***Myotis blythii*** και ***Rhinolophus blasii***, που εμφανίζονται στην **GR2510003**, προέρχονται από καταγραφές στις αρχές του 20ου αιώνα. Δεδομένου ότι η παρουσία του ανθρώπου, όπως και οι δραστηριότητες που ασκεί στην περιοχή, έχουν αλλάξει δραματικά από τότε, θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στη **διεξαγωγή μελέτης βάσης** και στη συλλογή πρωτογενών δεδομένων, τόσο για την επιβεβαίωση της παρουσίας των ειδών αυτών όσο και της χρήσης του χώρου από άλλα είδη χειροπτέρων στην περιοχή. Σε δεύτερο χρόνο θα πρέπει να αξιολογηθούν τα δεδομένα που θα συλλεχθούν και να καθοριστούν τα θεσμικά και τα διαχειριστικά μέτρα που ενδεχομένως να χρειαστεί να ληφθούν. Και το δύο είναι είδη τα οποία στην Ελλάδα χρησιμοποιούν κυρίως υπόγεια καταφύγια όλο τον χρόνο. Τόσο τα κάστρα και φρούρια της περιοχής όσο και η γεωμορφολογία του τόπου μπορεί έχει πληθώρα κατάλληλων θέσεων για κούρνιασμα. Σε περίπτωση που εντοπιστούν καταφύγια και ιδιαίτερα αν αυτά είναι σημαντικά, θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην προστασία τους.

Παρομοίως, όσο αφορά το είδος ***Miniopterus schreibersii*** στην **GR2520002**, τα διαθέσιμα δεδομένα είναι ελλιπή (DD) και κρίνονται ως ανεπαρκή για να καθοριστούν με ασφάλεια οι προτεραιότητες διαχείρισης του είδους στη συγκεκριμένη περιοχή. Επιπλέον, το είδος αυτό χρησιμοποιεί κυρίως υπόγεια καταφύγια και καθώς η περιοχή είναι πλούσια σε καρστικές μορφές, θα πρέπει να διερευνηθεί αν κάποιες από αυτές χρησιμοποιούνται ως καταφύγια. Για το λόγο αυτό προτείνεται η συλλογή πρωτογενών δεδομένων και η βελτίωση της γνώσης μέσω **μελετών βάσης**.

Στην **GR2520003** κρίθηκε σκόπιμο ο καθορισμός προτεραιοτήτων διαχείρισης να γίνει κατά παρέκκλιση των κατευθύνσεων των Τεχνικών Προδιαγραφών καθώς τα σχετικά δεδομένα για όλα τα είδη χειροπτέρων της περιοχής είναι ελλιπή (DD). Η συγκεκριμένη περιοχή αναμένεται να είναι ιδιαίτερα σημαντική για το είδος ***Myotis capaccinii***, καθώς αυτό συνδέεται σε μεγάλο βαθμό με υγροτοπικά ενδιαιτήματα. Η διαχείριση του υγροτόπου με σκοπό τη διατήρηση του κατάλληλου ενδιαιτήματος (υδάτινες επιφάνειες ελεύθερες από βλάστηση) εντός του υγροτόπου εκτιμάται ότι αποτελεί σημαντικό παράγοντα που συμβάλει στη διατήρηση του είδους στην περιοχή. Η υλοποίηση διαχειριστικών μέτρων για το *Myotis capaccinii* αναμένεται να έχει θετική επίδραση και στα υπόλοιπα είδη χειροπτέρων της περιοχής, αν και για αυτά η αναγκαιότητα υλοποίησης τέτοιων δράσεων κρίνεται λιγότερο σημαντική. Για τον ίδιο λόγο η διασφάλιση της διατήρησης της ποιότητας του ενδιαιτήματος κρίνεται επίσης ως σημαντική για όλα τα είδη χειροπτέρων και για το λόγο αυτό κρίνεται ότι η λήψη **θεσμικών** μέτρων (κυρίως όσον αφορά τις αγροτικές καλλιέργειες περιμετρικά του υγροτόπου) είναι **μέσης** προτεραιότητας. Οι προτεραιότητες διαχείρισης θα πρέπει να βρίσκονται υπό συνεχή επικαιροποίηση βάση των δεδομένων που πρέπει να αντλούνται από ένα μόνιμο σύστημα παρακολούθησης και συλλογής πρωτογενών δεδομένων τόσο εντός της περιοχής όσο και εκτός αυτής (οι αποικίες των ζώων πιθανότατα βρίσκονται εκτός της περιοχής).

Για το είδος ***Barbastella barbastellus*** στην περιοχή **GR2520006**, θεωρήθηκε αναγκαία η παρέκκλιση από τον αλγόριθμο των Τεχνικών Προδιαγραφών όσον αφορά τον προσδιορισμό των προτεραιοτήτων διαχείρισης. Αυτό αποφασίστηκε λόγω της ισχυρής σύνδεσης του συγκεκριμένου είδους με τα δασικά ενδιαιτήματα, τα οποία βρίσκονται ούτως ή άλλως υπό καθεστώς διαχείρισης. Θεωρήθηκε σκόπιμο η διαχείριση και συγκεκριμένα το δασικό διαχειριστικό να λαμβάνει υπόψη τους στόχους διατήρησης του είδους και να προσαρμόζεται ή να περιλαμβάνει διαχειριστικά μέτρα που να ευνοούν την παρουσία του. Για το λόγο αυτό, η προτεραιότητα λήψης τόσο των **διαχειριστικών** όσο και των **θεσμικών** μέτρων εκτιμάται ως **μέτρια**. Όσον αφορά το είδος ***Nyctalus lasiopterus***, για το οποίο ο βαθμός διατήρησης είναι άγνωστος, η εκτίμηση των προτεραιοτήτων διαχείρισης δεν μπορεί να υπολογιστεί βάσει του σχετικού αλγορίθμου των Τεχνικών Προδιαγραφών. Το είδος αυτό συνδέεται με τα δασικά ενδιαιτήματα όπως και το είδος *Barbastella barbastellus*. Για τους ίδιους λόγους που αναφέρθηκαν για το τελευταίο όσον αφορά την αναγκαιότητα λήψης **διαχειριστικών** μέτρων, η αντίστοιχη τιμή για το *Nyctalus lasiopterus* ορίστηκε ως **μέτρια**. Όσον αφορά την προτεραιότητα λήψης των **θεσμικών** μέτρων, αυτή κρίθηκε ως **υψηλή** καθώς το είδος δεν περιλαμβάνεται στο Παράρτημα ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και ως εκ τούτου δεν απολαμβάνει αντίστοιχη θεσμική προστασία. Ένας επιπλέον λόγος αποτελεί το γεγονός ότι το είδος έχει χαρακτηριστεί ως Τρωτό (VU) στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις and Μαραγκού, 2009) και έχει εντοπιστεί σε λίγες περιοχές του δικτύου Natura. Οι προτεραιότητες διαχείρισης θα πρέπει να βρίσκονται υπό συνεχή επικαιροποίηση βάση των δεδομένων που πρέπει να αντλούνται από ένα μόνιμο σύστημα παρακολούθησης και συλλογής πρωτογενών δεδομένων τόσο εντός της περιοχής όσο και εκτός αυτής (οι αποικίες των ζώων πιθανότατα βρίσκονται εκτός της περιοχής).

Όσο αφορά τα είδη ***Miniopterus schreibersii***, ***Myotis blythii*** και ***Rhinolophus ferrumequinum*** στην περιοχή **GR2530001**, κρίθηκε σκόπιμο ο καθορισμός προτεραιοτήτων διαχείρισης να γίνει κατά

παρέκκλιση των κατευθύνσεων των Τεχνικών Προδιαγραφών. Δεδομένου ότι τα σχετικά δεδομένα για τα είδη αυτά είναι ελλιπή (DD), κρίνονται ως ανεπαρκή για να καθοριστούν με ασφάλεια οι προτεραιότητες διαχείρισης τους στη συγκεκριμένη περιοχή. Για το λόγο αυτό προτείνεται η συλλογή πρωτογενών δεδομένων και η βελτίωση της γνώσης μέσω **μελετών βάσης**, ενώ οι προτεραιότητες διαχείρισης θα πρέπει να βρίσκονται υπό συνεχή επικαιροποίηση βάση των δεδομένων που θα αντλούνται από ένα μόνιμο σύστημα παρακολούθησης.

Για τα είδη χειροπτέρων που απαντούν στην **GR2530003** δεν υπάρχουν επαρκή δεδομένα για την εκτίμηση του βαθμού διατήρησης τους και ως εκ τούτου οι προτεραιότητες διαχείρισης δεν μπορούν να εκτιμηθούν βάση του αλγορίθμου των Τεχνικών Προδιαγραφών λήψης θεσμικών μέτρων εκτιμάται ως μέτρια κυρίως λόγω της αναγκαιότητας αποτελεσματικής προστασίας των καταφυγίων τους. Στα καταφύγια αυτά περιλαμβάνονται και κτήρια, τα οποία εκ των πραγμάτων δεν εντάσσονται σε κάποιο πλαίσιο θεσμικής προστασίας, σε αντίθεση με τα σπήλαια (Τ.Ο. 8310) τα οποία περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Η προτεραιότητα λήψης **διαχειριστικών** μέτρων κρίνεται ως **μέση** για τα είδη ***Rhinolophus ferrumequinum*** και ***Rhinolophus hipposideros***, καθώς τα είδη έχουν εντοπιστεί καταφύγια αν και όχι σε μεγάλους αριθμούς. Για τα είδη ***Rhinolophus blasii*** και ***Rhinolophus euryale***, η προτεραιότητα λήψης διαχειριστικών μέτρων κρίνεται ως **υψηλή** καθώς έχουν εντοπιστεί αποικίες σε μεικτή αποικία 200 περίπου ατόμων. Επιπλέον, προτείνεται η συλλογή πρωτογενών δεδομένων και η βελτίωση της γνώσης μέσω μελετών βάσης, ενώ οι προτεραιότητες διαχείρισης θα πρέπει να βρίσκονται υπό συνεχή επικαιροποίηση βάση των δεδομένων που θα αντλούνται από ένα μόνιμο σύστημα παρακολούθησης.

Ο πληθυσμός του είδους ***Barbastella barbastellus*** με βάση το ΤΕΔ της περιοχής **GR2530004** είναι άγνωστος λόγω έλλειψης δεδομένων και ως εκ τούτου, οι προτεραιότητες διαχείρισης δεν εκτιμήθηκαν με βάση τον προτεινόμενο από τις οδηγίες αλγόριθμο. Δεδομένου ότι η διαχείριση των δασών αποτελεί παράγοντα καθοριστικής σημασίας για τη μακροχρόνια διατήρηση του είδους, η προτεραιότητα λήψης **διαχειριστικών** μέτρων κρίθηκε ως **υψηλή**. Η προτεραιότητα λήψης **θεσμικών** μέτρων κρίθηκε ως **μέτρια**, κυρίως λόγω της αναγκαιότητας συμπερίληψης των στόχων διατήρησης του είδους στα δασικά διαχειριστικά σχέδια που εκπονούνται ανεξάρτητα. Όσο αφορά τα είδη *Myotis blythii* και ***Myotis emarginatus*** η έλλειψη επαρκών δεδομένων δεν επιτρέπει την εκτίμηση των προτεραιοτήτων διαχείρισης με βάση τις σχετικές οδηγίες. Δεδομένου ότι και τα δύο είδη έχουν εντοπιστεί σε καταφύγιο πολύ κοντά αλλά εκτός της περιοχής Natura (<600 μ.) καθιστά **χαμηλή** την προτεραιότητα λήψης **θεσμικών** μέτρων. Αντίθετα, η λήψη **διαχειριστικών** μέτρων εκτιμάται ότι έχει **μέση** προτεραιότητα με το σκεπτικό της αναγκαιότητας λήψης μέτρων τόσο για την ενεργό προστασία του καταφυγίου όσο και για τη διασφάλιση ύπαρξης διαδρόμων μετακίνησης για τα είδη. Προτείνεται η συλλογή πρωτογενών δεδομένων και η βελτίωση της γνώσης μέσω **μελετών βάσης**, ενώ οι προτεραιότητες διαχείρισης θα πρέπει να βρίσκονται υπό συνεχή επικαιροποίηση βάση των δεδομένων που θα αντλούνται από ένα μόνιμο σύστημα παρακολούθησης.

Στην **GR2530005**, οι προτεραιότητες διαχείρισης του είδους ***Rhinolophus ferrumequinum*** κρίθηκαν **μέσης** διαχείρισης σε **θεσμικά** και **διαχειριστικά** μέτρα. Τα διαθέσιμα δεδομένα είναι ελλιπή (DD) και κρίνονται ως ανεπαρκή για να καθοριστούν με ασφάλεια οι προτεραιότητες διαχείρισης του είδους στη συγκεκριμένη περιοχή. Για το λόγο αυτό προτείνεται η **συλλογή πρωτογενών δεδομένων** και η βελτίωση της γνώσης μέσω **μελετών βάσης**.

Ο πληθυσμός του είδους ***Barbastella barbastellus*** με βάση το ΤΕΔ της περιοχής **GR2540001** είναι άγνωστος λόγω έλλειψης δεδομένων και ως εκ τούτου, οι προτεραιότητες διαχείρισης δεν εκτιμήθηκαν με βάση τον προτεινόμενο από τις οδηγίες αλγόριθμο. Δεδομένου ότι η διαχείριση των δασών αποτελεί παράγοντα καθοριστικής σημασίας για τη μακροχρόνια διατήρηση του είδους, η

προτεραιότητα λήψης **διαχειριστικών** μέτρων κρίθηκε ως **μέτρια**. Η προτεραιότητα λήψης **θεσμικών** μέτρων κρίθηκε επίσης ως **μέτρια**, κυρίως λόγω της αναγκαιότητας συμπερίληψης των στόχων διατήρησης του είδους στα δασικά διαχειριστικά σχέδια που εκπονούνται ανεξάρτητα. Όσο αφορά τα είδη ***Myotis emarginatus*** και ***Rhinolophus ferrumequinum*** που απαντούν στην περιοχή, κρίθηκε επίσης σκόπιμο ο καθορισμός προτεραιοτήτων διαχείρισης να γίνει κατά παρέκκλιση των κατευθύνσεων των Τεχνικών Προδιαγραφών. Η αναφορά των ειδών αυτών στο ΤΕΔ της περιοχής προέρχεται μόνο από μια συγκεκριμένη αποικία σε ανθρωπογενές καταφύγιο (εγκαταλελειμμένο κτήριο) και επιπρόσθετα δεν έχει ακόμα ξεκαθαριστεί το καθεστώς προστασίας του καταφυγίου (όπως έχει περιγραφεί στην ενότητα 2.2.3.1.1). Για το λόγο αυτό κρίνεται ότι η προτεραιότητα λήψης **θεσμικών** και **διαχειριστικών** μέτρων θα πρέπει να είναι **υψηλή**, ώστε να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία τόσο του καταφυγίου όσο και για των ειδών χειροπτέρων που διαβιούν σε αυτό. Επιπρόσθετα, προτείνεται η **διεξαγωγή μελέτης βάσης** και η συλλογή πρωτογενών δεδομένων, καθώς δεν υπάρχουν επαρκή δεδομένα για τα χειρόπτερα στο μεγαλύτερο μέρος της περιοχής. Τέλος, οι προτεραιότητες διαχείρισης θα πρέπει να βρίσκονται υπό συνεχή επικαιροποίηση βάση των δεδομένων που θα αντλούνται από ένα μόνιμο σύστημα παρακολούθησης.

Όσον αφορά το τσακάλι (***Canis aureus***), για την αξιολόγηση των προτεραιοτήτων διαχείρισης ελήφθησαν υπόψη τα εξής δεδομένα: 1) η αξιολόγηση της κατηγορίας κινδύνου σε ευρωπαϊκό επίπεδο με βάση την IUCN, 2) η αξιολόγηση της κατηγορίας κινδύνου σε εθνικό επίπεδο με βάση το Κόκκινο Βιβλίο, 3) η κατάσταση διατήρησης του είδους σε εθνικό επίπεδο, 4) τα δεδομένα εξάπλωσης του είδους και της πρόσφατης μεταβολής της στην περιοχή σε συνδυασμό με τη βιολογία του και 5) οι απειλές που καταγράφονται για το είδος στην ευρύτερη περιοχή (Giannatos, 2004; Λεγάκις and Μαραγκού, 2009; Μίγκλη and Γαληνός, 2010; Migli *et al.*, 2014; Γιαννάτος, 2014; Παπαμιχαήλ *et al.*, 2015; Ranc *et al.*, 2018; Spassov and Acosta-Pankov, 2019; Οικοσκόπιο, 2020). Σε συνέχεια αξιολόγησης των ανωτέρω παραμέτρων, έχει πραγματοποιηθεί αξιολόγηση και κατάταξη του είδους σε προτεραιότητες **μέσης διαχείρισης** (**θεσμικά και διαχειριστικά** μέτρα) και για τις εννιά περιοχές Natura στις οποίες απαντάται το είδος (**GR2520002**, **GR2520005**, **GR2530001**, **GR2530002**, **GR2530003**, **GR2530004**, **GR2540001, GR2540002** και **GR2540003**), σύμφωνα με τη μεθοδολογία που αναλύεται στην αντίστοιχη ενότητα του **Τεύχος Τεκμηρίωσης (ΤΤΑ)**.

Για το είδος ***Lutra lutra***, τα ΤΕΔ των περιοχών **GR2520003**, **GR2530001** και **GR2540003**, συμπεριλαμβάνουν το Βαθμό Διατήρησης όπως και το Σχετικό Πληθυσμό επιτρέποντας την εφαρμογή των γενικών κατευθύνσεων αξιολόγησης και ιεράρχησης προτεραιοτήτων διαχείρισης. Ο πληθυσμός όμως και ο ΒΔ της Βίδρας στην περιοχή **GR2530002** και **GR2520002** είναι άγνωστος λόγω έλλειψης δεδομένων και ως εκ τούτου, οι προτεραιότητες διαχείρισης δεν εκτιμήθηκαν με βάση τον προτεινόμενο από τις οδηγίες αλγόριθμο. Καθώς η περιοχή κρίνεται σημαντική για το είδος λόγω της προτίμησης του για τα υγροτοπικά οικοσυστήματα, η προτεραιότητα για **διαχειριστικά** μέτρα κρίνεται **υψηλή**. Από την άλλη, η θεσμική προστασία του είδους κρίνεται επαρκής, κάτι που σε συνδυασμό με το γεγονός ότι σε Εθνικό επίπεδο το είδος βρίσκεται σε Ικανοποιητική (FV) Κατάσταση Διατήρησης καθιστά την προτεραιότητα λήψης **θεσμικών** μέτρων ως **χαμηλή**. Επιπλέον, στις περιοχές **GR2530002** και **GR2520002** κρίνεται απαραίτητη η διεξαγωγή μελέτης βάσης και η συγκέντρωση πρωτογενών δεδομένων, ενώ στις υπόλοιπες περιοχές εμφάνισης του είδους, οι προτεραιότητες διαχείρισης θα πρέπει να βρίσκονται υπό συνεχή επικαιροποίηση βάση των δεδομένων που θα αντλούνται από τα προγράμματα παρακολούθησης.

Ιχθυοπανίδα

Ο καθορισμός προτεραιοτήτων διαχείρισης για την ιχθυοπανίδα πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τις κατευθύνσεις των Τεχνικών Προδιαγραφών (ενότητα 3.1.1 ΤΤΑ). Επισημαίνονται τα εξής:

- Τα είδη ιχθυοπανίδας ***Aphanius almiriensis*** (GR2520003) και ***Squalius keadicus*** (GR2540003) έχουν περιορισμένη εξάπλωση στη χώρα (εμφανίζονται μόνο στα συγκεκριμένα site) σχετικό πληθυσμό εντός του τόπου B (2-15%) και ως εκ τούτου ιεραρχούνται με **υψηλή προτεραιότητα σε θεσμικά μέτρα**, ανεξάρτητα από τον βαθμό διατήρησης. Αντίστοιχα έχουν **υψηλή προτεραιότητα σε διαχειριστικά μέτρα** γιατί αξιολογούνται με βαθμό διατήρησης «B» και «C» αντίστοιχα και η κατάσταση διατήρησης στη χώρα είναι ανεπαρκής (U1) με μειούμενη τάση (D).
- Για το είδος ιχθυοπανίδας ***Pelasgus stymphalicus*** το οποίο καταγράφεται με σχετική πληθυσμό C και εξαίρετο βαθμό διατήρησης «A» τίθεται **χαμηλή προτεραιότητα για τη λήψη θεσμικών / διαχειριστικών μέτρων**.
- Για τα είδη ιχθυοπανίδας ***Pelasgus laconicus*** και ***Tropidophoxinellus spartiaticus*** για τα οποία δεν έχει εκτιμηθεί ο βαθμός διατήρησης και οι βασικές παράμετροι αυτών, τίθεται ως προτεραιότητα η εκπόνηση μελετών βάσης.

Ασπόνδυλα

Ο καθορισμός προτεραιοτήτων διαχείρισης για τα ασπόνδυλα πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τις κατευθύνσεις των Τεχνικών Προδιαγραφών (ενότητα 3.1.1 ΤΤΑ). Σημειώνεται πως σε ότι αφορά τα «άλλα σημαντικά είδη» τα οποία εντάχθηκαν στα «πολύ σημαντικά», για τα οποία υπάρχουν επαρκή δεδομένα, έχει πραγματοποιηθεί εκτίμηση των βασικών παραμέτρων αυτών (Population, Conservation κλπ) με σκοπό να αξιολογηθεί η προτεραιότητα διαχείρισης σύμφωνα με τις κατευθύνσεις που δίνονται από τις Τεχνικές Προδιαγραφές. Επισημαίνονται τα εξής:

- Για το ασπόνδυλο είδος ***Albinaria haessleini*** τίθεται υψηλή προτεραιότητα για τη λήψη θεσμικών / διαχειριστικών μέτρων. Με δεδομένο ότι είναι ένα Κρισίμως κινδυνεύον είδος (CR) με βάση το Red Data Book (Λεγάκις and Μαραγκού, 2009), αλλά και επειδή i) δεν γνωρίζουμε την κατάσταση των πληθυσμών του και ii) το είδος είναι γνωστό από δυο μόνο τοποθεσίες, θεωρούμε ότι το είδος πρέπει να λάβει όχι απλά υψηλή προτεραιότητα στα θεσμικά, αλλά και στα διαχειριστικά μέτρα. Η εντοπισμένη κατανομή του είδους σημαίνει ότι ακόμα και μικρής έκτασης τοπικές παρεμβάσεις θα έχουν ολέθρια αποτελέσματα για τους πληθυσμούς του. Δεδομένου ότι είναι γνωστό μόνο από δυο τοποθεσίες, και έχει ένα πολύ περιορισμένο εύρος, είναι επιρρεπές στις επιπτώσεις των ανθρώπινων δραστηριοτήτων ή στοχαστικών γεγονότων. Ως εκ τούτου, μπορεί να προβλεφθεί ότι σε σύντομο χρονικό διάστημα ο πληθυσμός των ειδών θα μπορούσε να υποβαθμιστεί έντονα.
- Σε ότι αφορά το είδος προτεραιότητας ***Euplagia quadripunctaria*** στις περιοχές GR2520001 και GR2530003 όπου απαντάται με εξαίρετο («A») και καλό («B») βαθμό διατήρησης αντίστοιχα και σχετικό πληθυσμό C, τίθεται μέση προτεραιότητα για τη λήψη θεσμικών μέτρων, επειδή είναι είδος προτεραιότητας και η κατάσταση διατήρησης σε επίπεδο χώρας είναι ανεπαρκής (U1). Στην ΕΖΔ-ΤΚΣ GR2540001, όπου επίσης έχει εξαίρετο βαθμό διατήρησης (A) τίθεται υψηλή προτεραιότητα σε θεσμικά μέτρα, επειδή ο σχετικός πληθυσμός του είδους είναι B. Σε ότι αφορά την προτεραιότητα σε διαχειριστικά μέτρα αυτή τίθεται ως χαμηλή για τις περιοχές GR2520001 και GR2540001 όπου ο ΒΔ είναι εξαίρετος («A») και ως υψηλή για την ΕΖΔ GR2530003, όπου ο

ΒΔ είναι καλός («Β»), σε συνδυασμό με την ανεπαρκή (U1) κατάσταση διατήρησης σε επίπεδο χώρας.

- Το είδος ***Pseudophilotes bavius*** έχει περιορισμένη εξάπλωση στη χώρα (5 τόπους Natura 2000) σχετικό πληθυσμό εντός του τόπου Β (2-15%) και ως εκ τούτου ιεραρχείται με υψηλή προτεραιότητα σε θεσμικά μέτρα. Τίθεται επίσης μέση προτεραιότητα σε διαχειριστικά μέτρα.
- Το είδος ***Zonites labiosus*** έχει επίσης περιορισμένη εξάπλωση στη χώρα (3 τόπους Natura 2000) σχετικό πληθυσμό εντός του τόπου Β (2-15%) και ως εκ τούτου ιεραρχείται με υψηλή προτεραιότητα σε θεσμικά μέτρα. Η προτεραιότητα σε διαχειριστικά μέτρα είναι επίσης υψηλή λόγω της μέτριας ή περιορισμένης διατήρησης που παρουσιάζει (Β.Δ. «C»).
- Το είδος ***Tsoukatosia liae*** έχει σχετικό πληθυσμό εντός του τόπου Α (15-100%) και ως εκ τούτου ιεραρχείται με υψηλή προτεραιότητα σε θεσμικά μέτρα. Τίθεται επίσης μέση προτεραιότητα σε διαχειριστικά μέτρα.

Ορνιθοπανίδα

Ο καθορισμός προτεραιοτήτων διαχείρισης των ειδών του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τις κατευθύνσεις των Τεχνικών Προδιαγραφών (ενότητα 3.1.1 ΤΤΑ), εκτός περιπτώσεων που δεν υπήρχε σχετική πρόβλεψη και εξειδικεύονται στη συνέχεια.

Για τον καθορισμό προτεραιοτήτων διαχείρισης δεν συμπεριλήφθηκαν τα είδη των Πινάκων 2.2.3.2-1 έως 2.2.3.2-5 (ΤΤΑ) που εμφανίζουν μη σημαντικό πληθυσμό στην περιοχή (D). Πρόκειται για 9 είδη στη ΖΕΠ GR2510004, 10 είδη στη ΖΕΠ GR2530006, 13 είδη στη ΖΕΠ GR2540006 και 4 είδη στη ΖΕΠ GR2540007. Στη ΖΕΠ GR2530002 δεν καταγράφονται είδη που να έχουν μη σημαντικό πληθυσμό (D). Για την αξιολόγηση των διερχόμενων και διαχειμάζοντων ειδών, όπου και δεν υπολογίζεται η τάση καθώς θεωρείται ότι τα είδη αυτά δεν επηρεάζονται κατ' ανάγκην από τις συνθήκες που επικρατούν στη συγκεκριμένη περιοχή, η τάση εκλήφθηκε ως σταθερή (=). Με την ίδια λογική αξιολογήθηκαν και τα είδη με άγνωστη τάση (x).

Στη ΖΕΠ GR2530002 το είδος *Podiceps cristatus* εμφανίζεται με τύπο παρουσίας c (συγκέντρωση) σε λιγότερες από 10 περιοχές Natura 2000 (συχνότητα 4,8%) και ο σχετικός πληθυσμός του στην περιοχή είναι Β. Ως εκ τούτου αξιολογήθηκε υψηλά όσον αφορά την προτεραιότητα για θεσμικά μέτρα.

Για συνολικά 9 είδη (3 στη ΖΕΠ GR2510004, 5 στη ΖΕΠ GR2530002 και 1 στη ΖΕΠ GR2540006) τίθεται ως προτεραιότητα η συλλογή πρωτογενών δεδομένων και βελτίωση γνώσης καθώς εμφανίζουν ελλιπή στοιχεία αξιολόγησης στο ΤΕΔ και δε βρέθηκαν επαρκείς πρόσθετες βιβλιογραφικές αναφορές.

Με βάση την τελική αξιολόγηση καθορισμού προτεραιοτήτων, όσον αφορά τα **θεσμικά** μέτρα, **12** είδη/τύποι παρουσίας εντάσσονται στην **ομάδα υψηλής (1) προτεραιότητας** (5 στο GR2530002, 4 στο GR2540006 και 3 στο GR2540007), **8** είδη/τύποι παρουσίας εντάσσονται στην ομάδα **μέσης (2) προτεραιότητας** (3 στο GR2530002, 3 στο GR2540006 και 2 στο GR2540007) ενώ **290** είδη/τύποι παρουσίας εντάσσονται στην ομάδα **χαμηλής (3) προτεραιότητας** (14 στο GR2510004, 71 στο GR2530002, 24 στο GR2530006, 155 στο GR2540006 και 26 στο GR2540007).

Όσον αφορά τα **διαχειριστικά μέτρα**, **233** είδη/τύποι παρουσίας εντάσσονται στην **ομάδα υψηλής (1) προτεραιότητας** (8 στο GR2510004, 68 στο GR2530002, 19 στο GR2530006, 114 στο GR2540006 και 24 στοGR2540007), **16** είδη/τύποι παρουσίας εντάσσονται στην **ομάδα μέσης (2) προτεραιότητας** (5 στο GR2530002, 7 στο GR2540006 και 4 στο GR2540007) και **57** είδη/τύποι παρουσίας εντάσσονται

στην ομάδα **χαμηλής (3) προτεραιότητας** (3 στο GR2510004, 4 στο GR2530002, 6 στο GR2530006, 41 στο GR2540006 και 3 στοGR2540007).

Σύνοψη καθορισμού προτεραιοτήτων διαχείρισης για θεσμικά και διαχειριστικά μέτρα

Τα αποτελέσματα της ιεράρχησης των προτεραιοτήτων διαχείρισης καταγράφονται αναλυτικά ανά ΕΖΔ/ΤΚΣ και ΖΕΠ στους **Πίνακες 3.1.1-5 έως 3.1.1-19 του Τεύχους Τεκμηρίωσης** για τους τύπους οικοτόπων και τα είδη χλωρίδας και πανίδας και στους **3.1.1-20 έως 3.1.1-24 του Τεύχους Τεκμηρίωσης** για τα είδη ορνιθοπανίδας, σύμφωνα με το υπόδειγμα των Πινάκων 3.1.1-1 και 3.1.1-2 του Τεύχους Εξειδίκευσης Τεχνικών Προδιαγραφών αντίστοιχα.

Στον **Πίνακα 3.1.1-1** του παρόντος καταγράφονται όλοι οι τύποι οικοτόπων / είδη, των οποίων τα στοιχεία αξιολόγησης ή η παρουσία τους εντός του τόπου είναι άγνωστα και για τα οποία τίθεται ως προτεραιότητα η συλλογή πρωτογενών δεδομένων και η βελτίωση της γνώσης μέσω **μελετών βάσης.** Αντίστοιχα για την ορνιθοπανίδα, τα είδη για τα οποία υπάρχουν ελλιπή στοιχεία και απαιτείται μελέτη βάσης καταγράφονται στον **Πίνακα 3.1.1-2.**

Στους πίνακες που ακολουθούν συνοψίζονται ανά ΕΖΔ/πΤΚ και ΖΕΠ, οι τύποι οικοτόπων και τα είδη τα οποία εντάσσονται στις ομάδες **υψηλής (1)** και **μέσης (2) προτεραιότητας διαχείρισης** για **θεσμικά** (**Πίνακες 3.1.1-3** και **3.1.1-4)** και **διαχειριστικά μέτρα** (**Πίνακες 3.1.1-5** και **3.1.1-6)**. Επισημαίνεται ότι δύναται για ένα είδος, παρότι προτείνεται μελέτη βάσης, να υπάρχουν επαρκή στοιχεία για τη θέσπιση στοχευμένων θεσμικών ή διαχειριστικών μέτρων.

Πίνακας 3.1.1-1: Τ.Ο. / είδη (εκτός ορνιθοπανίδας) για τα οποία τίθεται ως προτεραιότητα η συλλογή πρωτογενών δεδομένων και η βελτίωση της γνώσης μέσω μελετών βάσης

Κωδικός περιοχής NATURA	Ομάδα Είδους	Κωδικός Τ.Ο.	Ονομασία Τ.Ο. / είδους	Σχόλια
GR2510003 - "Ακροναυπλία και Παλαμήδι" (ΕΖΔ)				
GR2510003	Μ		*Monachus monachus*	Εκτίμηση πληθυσμού, καταγραφή αναπαραγωγικής δραστηριότητας, και χαρτογράφηση θαλάσσιων σπηλαίων (ΤΟ 8330) που δυνητικά χρησιμοποιούνται για αναπαραγωγή
GR2510003	Μ		*Myotis blythii*	Τα δεδομένα είναι ελλιπή. Η αναφορά του είδους προέρχεται από δημοσιευμένη αναφορά του Miller, 1912. Προτείνεται η εκπόνηση μελέτης βάσης ώστε να επιβεβαιωθεί η παρουσία του είδους και να εμπλουτιστεί η γνώση για την παρουσία άλλων ειδών χειροπτέρων στην περιοχή.
GR2510003	Μ		*Rhinolophus blasii*	Τα δεδομένα είναι ελλιπή. Η αναφορά του είδους προέρχεται από δημοσιευμένη αναφορά του Miller, 1912. Προτείνεται η εκπόνηση μελέτης βάσης ώστε να επιβεβαιωθεί η παρουσία του είδους και να εμπλουτιστεί η γνώση για την παρουσία άλλων ειδών χειροπτέρων στην περιοχή.
GR2510003	Μ		*Chiroptera* spp.	Από την εκπόνηση μελέτης βάσης αναμένεται να αποκτηθούν σημαντικά δεδομένα για τη σύνθεση της χειροπτεροπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς και τη χρήση του χώρου από τα είδη (θέσεις τροφοληψίας, θέσεις καταφυγίων, κ.α) καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρηση τους δεδομένα.
GR2520001 - "Όρος Μαίναλο" (ΕΖΔ)				
GR2520001	Τ.Ο.	8310	Σπήλαια των οποίων δεν γίνεται τουριστική εκμετάλλευση	Προτείνεται μελέτη βάσης στο σπήλαιο Δρακοτρυπιάς, στο οποίο έχουν καταγραφεί σπηλαιόβια ασπόνδυλα για την εκτίμηση του ΒΔ και λοιπών παραμέτρων και πιέσεων στο σπήλαιο.
GR2520001	Μ		Θηλαστικοπανίδα	Η διεξαγωγή μελέτης βάσης κρίνεται αναγκαία ώστε να κατανοηθεί πλήρως η πραγματική σύνθεση της θηλαστικοπανίδας και η κατανομή της στην περιοχή.
GR2520002 - "Λίμνη Τάκα" (ΕΖΔ)				
GR2520002	Μ		*Canis aureus*	Τα δεδομένα είναι ελλιπή. Κρίνεται απαραίτητη η εκπόνηση μελέτης βάσης ώστε να εμπλουτιστεί η γνώση για τους πληθυσμούς και την κατάσταση του είδους στην περιοχή.
GR2520002	Μ		*Lutra lutra*	Τα δεδομένα είναι ελλιπή. Κρίνεται απαραίτητη η εκπόνηση μελέτης βάσης ώστε να εμπλουτιστεί η γνώση για την παρουσία και την κατάσταση του είδους στην περιοχή.
GR2520002	Μ		*Miniopterus schreibersii*	Τα δεδομένα είναι ελλιπή. Κρίνεται απαραίτητη η εκπόνηση μελέτης βάσης ώστε να εμπλουτιστεί η γνώση για την παρουσία του συγκεκριμένου είδους, όπως και άλλων ειδών χειροπτέρων στην περιοχή. Επιπλέον μια τέτοια μελέτη θα συγκεντρώσει στοιχεία για τη χρήση του χώρου από τα χειρόπτερα, τις πιέσεις/απειλές που δέχονται, τα μέτρα και δράσεις που θα πρέπει να ληφθούν για την επίτευξη ή/και διατήρηση της ΚΔ των ειδών σε ικανοποιητικό επίπεδο.

Κωδικός περιοχής NATURA	Ομάδα Είδους	Κωδικός Τ.Ο.	Ονομασία Τ.Ο. / είδους	Σχόλια
GR2520002	R		*Είδη χελωνών του Παραρτήματος ΙΙ Οδηγίας 92/43/ΕΚ*	Προτείνεται μελέτη βάσης για την επιβεβαίωση της ύπαρξης ειδών νεροχελωνών, καθώς και άλλων ειδών του Παραρτήματος ΙΙ που, σύμφωνα με τη σύνθεση των Τ.Ο., πιθανών να διαβιούν στην περιοχή.
GR2520003 - "Λιμνοθάλασσα Μουστού" (ΕΖΔ)				
GR2520003	M		*Canis aureus*	Τα δεδομένα είναι ελλιπή. Κρίνεται απαραίτητη η εκπόνηση μελέτης βάσης ώστε να εμπλουτιστεί η γνώση για τους πληθυσμούς και την κατάσταση του είδους στην περιοχή.
GR2520003	M		*Miniopterus schreibersii*	Τα δεδομένα είναι ελλιπή. Κρίνεται απαραίτητη η εκπόνηση μελέτης βάσης ώστε να εμπλουτιστεί η γνώση για την παρουσία του συγκεκριμένου είδους, όπως και άλλων ειδών χειροπτέρων στην περιοχή. Επιπλέον μια τέτοια μελέτη θα συγκεντρώσει στοιχεία για τη χρήση του χώρου από τα χειρόπτερα, τις πιέσεις/απειλές που δέχονται, τα μέτρα και δράσεις που θα πρέπει να ληφθούν για την επίτευξη ή/και διατήρηση της ΚΔ των ειδών σε ικανοποιητικό επίπεδο.
GR2520003	M		*Myotis blythii*	Τα δεδομένα είναι ελλιπή. Κρίνεται απαραίτητη η εκπόνηση μελέτης βάσης ώστε να εμπλουτιστεί η γνώση για την παρουσία του συγκεκριμένου είδους, όπως και άλλων ειδών χειροπτέρων στην περιοχή. Επιπλέον μια τέτοια μελέτη θα συγκεντρώσει στοιχεία για τη χρήση του χώρου από τα χειρόπτερα, τις πιέσεις/απειλές που δέχονται, τα μέτρα και δράσεις που θα πρέπει να ληφθούν για την επίτευξη ή/και διατήρηση της ΚΔ των ειδών σε ικανοποιητικό επίπεδο.
GR2520003	M		*Myotis capaccinii*	Τα δεδομένα είναι ελλιπή. Κρίνεται απαραίτητη η εκπόνηση μελέτης βάσης ώστε να εμπλουτιστεί η γνώση για την παρουσία του συγκεκριμένου είδους, όπως και άλλων ειδών χειροπτέρων στην περιοχή. Επιπλέον μια τέτοια μελέτη θα συγκεντρώσει στοιχεία για τη χρήση του χώρου από τα χειρόπτερα, τις πιέσεις/απειλές που δέχονται, τα μέτρα και δράσεις που θα πρέπει να ληφθούν για την επίτευξη ή/και διατήρηση της ΚΔ των ειδών σε ικανοποιητικό επίπεδο.
GR2520003	M		*Myotis emarginatus*	Τα δεδομένα είναι ελλιπή. Κρίνεται απαραίτητη η εκπόνηση μελέτης βάσης ώστε να εμπλουτιστεί η γνώση για την παρουσία του συγκεκριμένου είδους, όπως και άλλων ειδών χειροπτέρων στην περιοχή. Επιπλέον μια τέτοια μελέτη θα συγκεντρώσει στοιχεία για τη χρήση του χώρου από τα χειρόπτερα, τις πιέσεις/απειλές που δέχονται, τα μέτρα και δράσεις που θα πρέπει να ληφθούν για την επίτευξη ή/και διατήρηση της ΚΔ των ειδών σε ικανοποιητικό επίπεδο.
GR2520003	R		*Caretta caretta*	Απαιτείται καταγραφή και εκτίμηση του πληθυσμού του είδους με αναλυτικά χωρικά δεδομένα φωλεοποίησης στην περιοχή μελέτης. Επιπρόσθετα θα πρέπει να γίνει εκτίμηση του βαθμού πιέσεων (με κύριες τη θήρευση, τη φωτορρύπανση και τα τροχοφόρα στην παραλία), σχεδιασμός και εφαρμογή ειδικών διαχειριστικών μέτρων.
GR2520005 - "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη" (ΕΖΔ - ΤΚΣ)				
GR2520005	Τ.Ο.	8310	Σπήλαια των οποίων δεν γίνεται τουριστική εκμετάλλευση	Προτείνεται μελέτη βάσης στα σπήλαια Μάνα, Γαλάζια Λίμνη και Φουρνάτα στα οποία έχει καταγραφεί πλήθος χειρόπτερων, μεταξύ αυτών και τυπικών ειδών του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ για την εκτίμηση του ΒΔ και λοιπών παραμέτρων και πιέσεων.

Κωδικός περιοχής NATURA	Ομάδα Είδους	Κωδικός Τ.Ο.	Ονομασία Τ.Ο. / είδους	Σχόλια
GR2520005	M		*Monachus monachus*	Εκτίμηση πληθυσμού, καταγραφή αναπαραγωγικής δραστηριότητας, και χαρτογράφηση θαλάσσιων σπηλαίων (ΤΟ 8330) που δυνητικά χρησιμοποιούνται για αναπαραγωγή (π.χ. σπήλαιο Γαλάζια Λίμνη).
GR2520005	M		*Canis aureus*	Τα δεδομένα είναι ελλιπή. Κρίνεται απαραίτητη η εκπόνηση μελέτης βάσης ώστε να εμπλουτιστεί η γνώση για τους πληθυσμούς και την κατάσταση του είδους στην περιοχή.
GR2520005	M		*Myotis blythii*	Τα δεδομένα παρουσίας προέρχονται από 3 σημαντικά καταφύγια που έχουν εντοπιστεί στην περιοχή μελέτης. Δεδομένου ότι το μεγαλύτερο μέρος της περιοχής δεν έχει ερευνηθεί χειροπτερολογικά σε συνδυασμό με τη σημαντικότητα των υφιστάμενων ευρημάτων (χαρακτηριστικά αποικιών, αριθμός ειδών κλπ.), καθιστά τη διενέργεια μιας μελέτης βάσης απαραίτητη. Από αυτήν αναμένεται να αποκτηθούν σημαντικά δεδομένα για τη σύνθεση της χειροπτεροπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς και τη χρήση του χώρου από τα είδη αυτά (θέσεις τροφοληψίας, θέσεις καταφυγίων, διάδρομοι μετακίνησης, κα) καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρηση δεδομένα.
GR2520005	M		*Miniopterus schreibersii*	Τα δεδομένα παρουσίας προέρχονται από 3 σημαντικά καταφύγια που έχουν εντοπιστεί στην περιοχή μελέτης. Δεδομένου ότι το μεγαλύτερο μέρος της περιοχής δεν έχει ερευνηθεί χειροπτερολογικά σε συνδυασμό με τη σημαντικότητα των υφιστάμενων ευρημάτων (χαρακτηριστικά αποικιών, αριθμός ειδών κλπ.), καθιστά τη διενέργεια μιας μελέτης βάσης απαραίτητη. Από αυτήν αναμένεται να αποκτηθούν σημαντικά δεδομένα για τη σύνθεση της χειροπτεροπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς και τη χρήση του χώρου από τα είδη αυτά (θέσεις τροφοληψίας, θέσεις καταφυγίων, διάδρομοι μετακίνησης, κα) καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρηση δεδομένα.
GR2520005	M		*Myotis emarginatus*	Τα δεδομένα παρουσίας προέρχονται από 3 σημαντικά καταφύγια που έχουν εντοπιστεί στην περιοχή μελέτης. Δεδομένου ότι το μεγαλύτερο μέρος της περιοχής δεν έχει ερευνηθεί χειροπτερολογικά σε συνδυασμό με τη σημαντικότητα των υφιστάμενων ευρημάτων (χαρακτηριστικά αποικιών, αριθμός ειδών κλπ.), καθιστά τη διενέργεια μιας μελέτης βάσης απαραίτητη. Από αυτήν αναμένεται να αποκτηθούν σημαντικά δεδομένα για τη σύνθεση της χειροπτεροπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς και τη χρήση του χώρου από τα είδη αυτά (θέσεις τροφοληψίας, θέσεις καταφυγίων, διάδρομοι μετακίνησης, κα) καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρηση δεδομένα.
GR2520005	M		*Myotis myotis*	Τα δεδομένα παρουσίας προέρχονται από 3 σημαντικά καταφύγια που έχουν εντοπιστεί στην περιοχή μελέτης. Δεδομένου ότι το μεγαλύτερο μέρος της περιοχής δεν έχει ερευνηθεί χειροπτερολογικά σε συνδυασμό με τη σημαντικότητα των υφιστάμενων ευρημάτων (χαρακτηριστικά αποικιών, αριθμός ειδών κλπ.), καθιστά τη διενέργεια μιας μελέτης βάσης απαραίτητη. Από αυτήν αναμένεται να αποκτηθούν σημαντικά δεδομένα για τη σύνθεση της χειροπτεροπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς και τη χρήση του χώρου από τα είδη αυτά (θέσεις τροφοληψίας, θέσεις καταφυγίων, διάδρομοι μετακίνησης, κα) καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρηση δεδομένα.

Κωδικός περιοχής NATURA	Ομάδα Είδους	Κωδικός Τ.Ο.	Ονομασία Τ.Ο. / είδους	Σχόλια
GR2520005	M		*Rhinolophus blasii*	Τα δεδομένα παρουσίας προέρχονται από 3 σημαντικά καταφύγια που έχουν εντοπιστεί στην περιοχή μελέτης. Δεδομένου ότι το μεγαλύτερο μέρος της περιοχής δεν έχει ερευνηθεί χειροπτερολογικά σε συνδυασμό με τη σημαντικότητα των υφιστάμενων ευρημάτων (χαρακτηριστικά αποικιών, αριθμός ειδών κλπ.), καθιστά τη διενέργεια μιας μελέτης βάσης απαραίτητη. Από αυτήν αναμένεται να αποκτηθούν σημαντικά δεδομένα για τη σύνθεση της χειροπτεροπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς και τη χρήση του χώρου από τα είδη αυτά (θέσεις τροφοληψίας, θέσεις καταφυγίων, διάδρομοι μετακίνησης, κα) καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρηση δεδομένα.
GR2520005	M		*Rhinolophus euryale*	Τα δεδομένα παρουσίας προέρχονται από 3 σημαντικά καταφύγια που έχουν εντοπιστεί στην περιοχή μελέτης. Δεδομένου ότι το μεγαλύτερο μέρος της περιοχής δεν έχει ερευνηθεί χειροπτερολογικά σε συνδυασμό με τη σημαντικότητα των υφιστάμενων ευρημάτων (χαρακτηριστικά αποικιών, αριθμός ειδών κλπ.), καθιστά τη διενέργεια μιας μελέτης βάσης απαραίτητη. Από αυτήν αναμένεται να αποκτηθούν σημαντικά δεδομένα για τη σύνθεση της χειροπτεροπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς και τη χρήση του χώρου από τα είδη αυτά (θέσεις τροφοληψίας, θέσεις καταφυγίων, διάδρομοι μετακίνησης, κα) καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρηση δεδομένα.
GR2520005	M		*Rhinolophus ferrumequinum*	Τα δεδομένα παρουσίας προέρχονται από 3 σημαντικά καταφύγια που έχουν εντοπιστεί στην περιοχή μελέτης. Δεδομένου ότι το μεγαλύτερο μέρος της περιοχής δεν έχει ερευνηθεί χειροπτερολογικά σε συνδυασμό με τη σημαντικότητα των υφιστάμενων ευρημάτων (χαρακτηριστικά αποικιών, αριθμός ειδών κλπ.), καθιστά τη διενέργεια μιας μελέτης βάσης απαραίτητη. Από αυτήν αναμένεται να αποκτηθούν σημαντικά δεδομένα για τη σύνθεση της χειροπτεροπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς και τη χρήση του χώρου από τα είδη αυτά (θέσεις τροφοληψίας, θέσεις καταφυγίων, διάδρομοι μετακίνησης, κα) καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρηση δεδομένα.
GR2520005	M		*Rhinolophus hipposideros*	Τα δεδομένα παρουσίας προέρχονται από 3 σημαντικά καταφύγια που έχουν εντοπιστεί στην περιοχή μελέτης. Δεδομένου ότι το μεγαλύτερο μέρος της περιοχής δεν έχει ερευνηθεί χειροπτερολογικά σε συνδυασμό με τη σημαντικότητα των υφιστάμενων ευρημάτων (χαρακτηριστικά αποικιών, αριθμός ειδών κλπ.), καθιστά τη διενέργεια μιας μελέτης βάσης απαραίτητη. Από αυτήν αναμένεται να αποκτηθούν σημαντικά δεδομένα για τη σύνθεση της χειροπτεροπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς και τη χρήση του χώρου από τα είδη αυτά (θέσεις τροφοληψίας, θέσεις καταφυγίων, διάδρομοι μετακίνησης, κα) καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρηση δεδομένα.
GR2520005	P		*Centaurea leonidia*	Για το είδος υπάρχουν τιμές βάσης, ωστόσο αυτές αφορούν την περίοδο πριν την έναρξη οργανωμένων δράσεων αναρρίχησης στο ενδιαίτημα του. Χρειάζεται νέα αποτίμηση των χωρολογικών και πληθυσμιακών δεδομένων του είδους μετά την ανάπτυξη οργανωμένων δραστηριοτήτων αναρρίχησης.
GR2520005	P		*Stachys virgata*	Το είδος διαθέτει τιμές βάσης. Ωστόσο, υπάρχουν μόνο μικροί υποπληθυσμοί στην περιοχή (ως κανόνας, κάθε υποπληθυσμός <50 ενήλικων ατόμων) που αναπτύσσονται σε γειτνίαση με ανθρωπογενείς δραστηριότητες. Επειδή ο κίνδυνος μερικής καταστροφής ή εξαφάνισης υποπληθυσμών είναι μεγάλος, προτείνεται νέα μελέτη βάσης.

Κωδικός περιοχής NATURA	Ομάδα Είδους	Κωδικός Τ.Ο.	Ονομασία Τ.Ο. / είδους	Σχόλια
GR2520006 - "Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)" (ΕΖΔ)				
GR2520006		6230*	*Χλοώδεις διαπλάσεις με Nardus, ποικίλων ειδών, σε πυριτιούχα υποστρώματα των ορεινών ζωνών (και των υποορεινών ζωνών της ηπειρωτικής Ευρώπης)*	Η μελέτη βάσης θα περιλαμβάνει επιβεβαίωση της παρουσίας του τύπου οικοτόπου 6230* στις θέσεις «Μεγαηλιάς»- «Ψαρή ράχη» και «Γαϊτανοράχη» όπου είναι εμφανές πως η δομή και η χλωριδική σύνθεση της φυτοκοινότητας στην περιοχή δεν παραπέμπει στον τύπο οικοτόπου 6230*, εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης και της επίδρασης της βόσκησης την επιβεβαίωση της επίδρασης της στην παρουσία ή μη, χαρακτηριστικών της σύνθεσης του, ειδών στη θέση «Μεγάλη Τούρλα» όπου η μορφή του τύπου οικοτόπου δεν είναι η τυπική, εγκατάσταση και παρακολούθηση δικτύου δειγματοληπτικών επιφανειών βλάστησης (ΔΕΒ) σε θέσεις με διαφορετική ένταση.
GR2520006	I		*Euplagia quadripunctaria*	Εκτίμηση του βαθμού διατήρησης και των λοιπών παραμέτρων του είδους.
GR2520006	M		*Canis aureus*	Τα δεδομένα είναι ελλιπή. Κρίνεται απαραίτητη η εκπόνηση μελέτης βάσης ώστε να εμπλουτιστεί η γνώση για τους πληθυσμούς και την κατάσταση του είδους στην περιοχή.
GR2520006	M		*Barbastella barbastellus*	Τα δεδομένα που αφορούν τη χειροπτεροπανίδα της περιοχής είναι ελλιπή. Η διενέργεια μελέτης βάσης κρίνεται απαραίτητη ώστε να αποκτηθούν δεδομένα που θα εμπλουτίσουν τη γνώση μας για τη σύνθεση της χειροπτεροπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς και τη χρήση του χώρου από τα είδη αυτά (θέσεις τροφοληψίας, θέσεις καταφυγίων, διάδρομοι μετακίνησης, κα) καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρηση δεδομένα.
GR2520006	M		*Miniopterus schreibersii*	Τα δεδομένα που αφορούν τη χειροπτεροπανίδα της περιοχής είναι ελλιπή. Η διενέργεια μελέτης βάσης κρίνεται απαραίτητη ώστε να αποκτηθούν δεδομένα που θα εμπλουτίσουν τη γνώση μας για τη σύνθεση της χειροπτεροπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς και τη χρήση του χώρου από τα είδη αυτά (θέσεις τροφοληψίας, θέσεις καταφυγίων, διάδρομοι μετακίνησης, κα) καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρηση δεδομένα.
GR2520006	M		*Myotis blythii*	Τα δεδομένα που αφορούν τη χειροπτεροπανίδα της περιοχής είναι ελλιπή. Η διενέργεια μελέτης βάσης κρίνεται απαραίτητη ώστε να αποκτηθούν δεδομένα που θα εμπλουτίσουν τη γνώση μας για τη σύνθεση της χειροπτεροπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς και τη χρήση του χώρου από τα είδη αυτά (θέσεις τροφοληψίας, θέσεις καταφυγίων, διάδρομοι μετακίνησης, κα) καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρηση δεδομένα.
GR2520006	M		*Myotis emarginatus*	Τα δεδομένα που αφορούν τη χειροπτεροπανίδα της περιοχής είναι ελλιπή. Η διενέργεια μελέτης βάσης κρίνεται απαραίτητη ώστε να αποκτηθούν δεδομένα που θα εμπλουτίσουν τη γνώση μας για τη σύνθεση της χειροπτεροπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς και τη χρήση του χώρου από τα είδη αυτά (θέσεις τροφοληψίας, θέσεις καταφυγίων, διάδρομοι μετακίνησης, κα) καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρηση δεδομένα.
GR2520006	M		*Nyctalus lasiopterus*	Πρόκειται για είδος με κατακερματισμένη κατανομή στην Ευρώπη. Στην Ελλάδα έχει εντοπιστεί σε σχετικά λίγες θέσεις και κατά κύριο λόγο αρσενικά άτομα. Τα δεδομένα που υπάρχουν για το είδος είναι ελλιπή, τόσο στη χώρα μας όσο και στο σύνολο της κατανομής του. Η διενέργεια μελέτης βάσης κρίνεται απαραίτητη ώστε να αποκτηθούν δεδομένα που θα εμπλουτίσουν τη γνώση μας για το είδος, για τους πληθυσμούς του και τη

Κωδικός περιοχής NATURA	Ομάδα Είδους	Κωδικός Τ.Ο.	Ονομασία Τ.Ο. / είδους	Σχόλια
				χρήση του χώρου από αυτό (θέσεις τροφοληψίας, θέσεις καταφυγίων, διάδρομοι μετακίνησης, κα) καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρηση δεδομένα.
GR2520006	M		*Rhinolophus blasii*	Τα δεδομένα που αφορούν τη χειροπτεροπανίδα της περιοχής είναι ελλιπή. Η διενέργεια μελέτης βάσης κρίνεται απαραίτητη ώστε να αποκτηθούν δεδομένα που θα εμπλουτίσουν τη γνώση μας για τη σύνθεση της χειροπτεροπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς και τη χρήση του χώρου από τα είδη αυτά (θέσεις τροφοληψίας, θέσεις καταφυγίων, διάδρομοι μετακίνησης, κα) καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρηση δεδομένα.
GR2520006	M		*Rhinolophus euryale*	Τα δεδομένα που αφορούν τη χειροπτεροπανίδα της περιοχής είναι ελλιπή. Η διενέργεια μελέτης βάσης κρίνεται απαραίτητη ώστε να αποκτηθούν δεδομένα που θα εμπλουτίσουν τη γνώση μας για τη σύνθεση της χειροπτεροπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς και τη χρήση του χώρου από τα είδη αυτά (θέσεις τροφοληψίας, θέσεις καταφυγίων, διάδρομοι μετακίνησης, κα) καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρηση δεδομένα.
GR2520006	M		*Rhinolophus ferrumequinum*	Τα δεδομένα που αφορούν τη χειροπτεροπανίδα της περιοχής είναι ελλιπή. Η διενέργεια μελέτης βάσης κρίνεται απαραίτητη ώστε να αποκτηθούν δεδομένα που θα εμπλουτίσουν τη γνώση μας για τη σύνθεση της χειροπτεροπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς και τη χρήση του χώρου από τα είδη αυτά (θέσεις τροφοληψίας, θέσεις καταφυγίων, διάδρομοι μετακίνησης, κα) καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρηση δεδομένα.
GR2520006	M		*Rhinolophus hipposideros*	Τα δεδομένα που αφορούν τη χειροπτεροπανίδα της περιοχής είναι ελλιπή. Η διενέργεια μελέτης βάσης κρίνεται απαραίτητη ώστε να αποκτηθούν δεδομένα που θα εμπλουτίσουν τη γνώση μας για τη σύνθεση της χειροπτεροπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς και τη χρήση του χώρου από τα είδη αυτά (θέσεις τροφοληψίας, θέσεις καταφυγίων, διάδρομοι μετακίνησης, κα) καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρηση δεδομένα.
GR2530001 - "Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα" (ΕΖΔ)				
GR2530001	Τ.Ο.	8310	Σπήλαια των οποίων δεν γίνεται τουριστική εκμετάλλευση	Προτείνεται μελέτη βάσης στο σπήλαιο Ερμής, στο οποίο έχουν καταγραφεί σπηλαιόβια ασπόνδυλα για την εκτίμηση του ΒΔ και λοιπών παραμέτρων και πιέσεων στο σπήλαιο.
GR2530001	M		*Canis aureus*	Τα δεδομένα είναι ελλιπή. Κρίνεται απαραίτητη η εκπόνηση μελέτης βάσης ώστε να εμπλουτιστεί η γνώση για τους πληθυσμούς και την κατάσταση του είδους στην περιοχή.
GR2530001	M		*Miniopterus schreibersii*	Τα δεδομένα που αφορούν τη χειροπτεροπανίδα της περιοχής είναι ελλιπή. Η διενέργεια μελέτης βάσης κρίνεται απαραίτητη ώστε να αποκτηθούν δεδομένα που θα εμπλουτίσουν τη γνώση μας για τη σύνθεση της χειροπτεροπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς και τη χρήση του χώρου από τα είδη αυτά (θέσεις τροφοληψίας, θέσεις καταφυγίων, διάδρομοι μετακίνησης, κα) καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρηση δεδομένα.
GR2530001	M		*Myotis blythii*	Τα δεδομένα που αφορούν τη χειροπτεροπανίδα της περιοχής είναι ελλιπή. Η διενέργεια μελέτης βάσης κρίνεται απαραίτητη ώστε να αποκτηθούν δεδομένα που θα εμπλουτίσουν τη γνώση μας για τη σύνθεση της χειροπτεροπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς και τη χρήση του χώρου από τα είδη αυτά (θέσεις

Κωδικός περιοχής NATURA	Ομάδα Είδους	Κωδικός Τ.Ο.	Ονομασία Τ.Ο. / είδους	Σχόλια
				τροφοληψίας, θέσεις καταφυγίων, διάδρομοι μετακίνησης, κα) καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρηση δεδομένα.
GR2530001	M		*Rhinolophus ferrumequinum*	Τα δεδομένα που αφορούν τη χειροπτεροπανίδα της περιοχής είναι ελλιπή. Η διενέργεια μελέτης βάσης κρίνεται απαραίτητη ώστε να αποκτηθούν δεδομένα που θα εμπλουτίσουν τη γνώση μας για τη σύνθεση της χειροπτεροπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς και τη χρήση του χώρου από τα είδη αυτά (θέσεις τροφοληψίας, θέσεις καταφυγίων, διάδρομοι μετακίνησης, κα) καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρηση δεδομένα.
GR2530001	M		*Rhinolophus hipposideros*	Τα δεδομένα που αφορούν τη χειροπτεροπανίδα της περιοχής είναι ελλιπή. Η διενέργεια μελέτης βάσης κρίνεται απαραίτητη ώστε να αποκτηθούν δεδομένα που θα εμπλουτίσουν τη γνώση μας για τη σύνθεση της χειροπτεροπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς και τη χρήση του χώρου από τα είδη αυτά (θέσεις τροφοληψίας, θέσεις καταφυγίων, διάδρομοι μετακίνησης, κα) καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρηση δεδομένα.
GR2530001	M		Θηλαστικοπανίδα	Δεδομένου ότι η περιοχή διαθέτει κατάλληλα ενδιαιτήματα για αρκετά είδη θηλαστικών και λαμβάνοντας υπόψη ότι τα δεδομένα που αφορούν τα είδη αυτά είναι ελλιπή, η διεξαγωγή μελέτης βάσης κρίνεται αναγκαία ώστε να κατανοηθεί πλήρως η πραγματική σύνθεση των ειδών θηλαστικών, η κατανομή τους στην περιοχή.
GR2530001	A		*Ichthyosaura alpestris*	Δεδομένης της αξίας των οριακών περιφερειακών πληθυσμών στη διατήρηση της βιολογικής ποικιλότητας των ειδών (Gaston, 1998) προτείνεται μελέτη βάσης για την εξακρίβωση της ύπαρξης, και την αξιολόγηση της κατάστασης του πληθυσμού της περιοχής.
GR2530001	R		*Testudo marginata*	Τα δεδομένα είναι ελλιπή. Κρίνεται απαραίτητη η εκπόνηση μελέτης βάσης ώστε να εμπλουτιστεί η γνώση για την παρουσία και την κατάσταση του είδους στην περιοχή.
GR2530001	R		*Zamenis situla*	Τα δεδομένα είναι ελλιπή. Κρίνεται απαραίτητη η εκπόνηση μελέτης βάσης ώστε να εμπλουτιστεί η γνώση για την παρουσία και την κατάσταση του είδους στην περιοχή.
GR2530002 - "Λίμνη Στυμφαλία" (ΕΖΔ – ΖΕΠ)				
GR2530002	M		*Canis aureus*	Τα δεδομένα είναι ελλιπή. Κρίνεται απαραίτητη η εκπόνηση μελέτης βάσης ώστε να εμπλουτιστεί η γνώση για τους πληθυσμούς και την κατάσταση του είδους στην περιοχή.
GR2530002	M		*Lutra lutra*	Τα δεδομένα είναι ελλιπή. Κρίνεται απαραίτητη η εκπόνηση μελέτης βάσης ώστε να εμπλουτιστεί η γνώση για την παρουσία και την κατάσταση του είδους στην περιοχή.
GR2530002	M		*Miniopterus schreibersii*	Τα δεδομένα που αφορούν τη χειροπτεροπανίδα της περιοχής είναι ελλιπή. Η διενέργεια μελέτης βάσης κρίνεται απαραίτητη ώστε να αποκτηθούν δεδομένα που θα εμπλουτίσουν τη γνώση μας για τη σύνθεση της χειροπτεροπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς και τη χρήση του χώρου από τα είδη αυτά (θέσεις τροφοληψίας, θέσεις καταφυγίων, διάδρομοι μετακίνησης, κα) καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρηση δεδομένα.
GR2530002	M		*Myotis capaccinii*	Τα δεδομένα που αφορούν τη χειροπτεροπανίδα της περιοχής είναι ελλιπή. Η διενέργεια μελέτης βάσης κρίνεται απαραίτητη ώστε να αποκτηθούν δεδομένα που θα εμπλουτίσουν τη γνώση μας για τη σύνθεση της χειροπτεροπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς και τη χρήση του χώρου από τα είδη αυτά (θέσεις

Κωδικός περιοχής NATURA	Ομάδα Είδους	Κωδικός Τ.Ο.	Ονομασία Τ.Ο. / είδους	Σχόλια
				τροφοληψίας, θέσεις καταφυγίων, διάδρομοι μετακίνησης, κα) καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρηση δεδομένα.
GR2530002	M		*Myotis myotis*	Τα δεδομένα που αφορούν τη χειροπτεροπανίδα της περιοχής είναι ελλιπή. Η διενέργεια μελέτης βάσης κρίνεται απαραίτητη ώστε να αποκτηθούν δεδομένα που θα εμπλουτίσουν τη γνώση μας για τη σύνθεση της χειροπτεροπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς και τη χρήση του χώρου από τα είδη αυτά (θέσεις τροφοληψίας, θέσεις καταφυγίων, διάδρομοι μετακίνησης, κα) καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρηση δεδομένα.
GR2530002	M		*Rhinolophus blasii*	Η καταγραφή του είδους έγινε το έτος 2016 κατά τη διάρκεια εργασιών πεδίου στα πλαίσια του έργου LIFE12 NAT/GR/000275 «LIFE-Stymfalia Τα δεδομένα που αφορούν τη χειροπτεροπανίδα της περιοχής είναι ελλιπή. Η διενέργεια μελέτης βάσης κρίνεται απαραίτητη ώστε να αποκτηθούν δεδομένα που θα εμπλουτίσουν τη γνώση μας για τη σύνθεση της χειροπτεροπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς και τη χρήση του χώρου από τα είδη αυτά (θέσεις τροφοληψίας, Θέσεις καταφυγίων, διάδρομοι μετακίνησης, κα) καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρηση δεδομένα.
GR2530002	M		*Rhinolophus hipposideros*	Τα δεδομένα που αφορούν τη χειροπτεροπανίδα της περιοχής είναι ελλιπή. Η διενέργεια μελέτης βάσης κρίνεται απαραίτητη ώστε να αποκτηθούν δεδομένα που θα εμπλουτίσουν τη γνώση μας για τη σύνθεση της χειροπτεροπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς και τη χρήση του χώρου από τα είδη αυτά (θέσεις τροφοληψίας, θέσεις καταφυγίων, διάδρομοι μετακίνησης, κα) καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρηση δεδομένα.
GR2530003 -"Ακροκόρινθος" (ΕΖΔ)				
GR2530003	M		*Canis aureus*	Τα δεδομένα είναι ελλιπή. Κρίνεται απαραίτητη η εκπόνηση μελέτης βάσης ώστε να εμπλουτιστεί η γνώση για τους πληθυσμούς και την κατάσταση του είδους στην περιοχή.
GR2530003	M		*Rhinolophus blasii*	Τα διαθέσιμα δεδομένα για τα είδη αυτά είναι ελλιπή και επιπρόσθετα προέρχονται από παλιές αναφορές (2 έως 3 δεκαετιών), επομένως κρίνεται αναγκαία η διεξαγωγή μελέτης βάσης ώστε να αποκτηθούν δεδομένα που θα εμπλουτίσουν τη γνώση μας για τη σύνθεση της χειροπτεροπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς και τη χρήση του χώρου από τα είδη αυτά (θέσεις τροφοληψίας, θέσεις καταφυγίων, διάδρομοι μετακίνησης, κα) καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρησή τους δεδομένα.
GR2530003	M		*Rhinolophus euryale*	Τα διαθέσιμα δεδομένα για τα είδη αυτά είναι ελλιπή και επιπρόσθετα προέρχονται από παλιές αναφορές (2 έως 3 δεκαετιών), επομένως κρίνεται αναγκαία η διεξαγωγή μελέτης βάσης ώστε να αποκτηθούν δεδομένα που θα εμπλουτίσουν τη γνώση μας για τη σύνθεση της χειροπτεροπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς και τη χρήση του χώρου από τα είδη αυτά (θέσεις τροφοληψίας, θέσεις καταφυγίων, διάδρομοι μετακίνησης, κα) καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρησή τους δεδομένα.

Κωδικός περιοχής NATURA	Ομάδα Είδους	Κωδικός Τ.Ο.	Ονομασία Τ.Ο. / είδους	Σχόλια
GR2530003	Μ		*Rhinolophus ferrumequinum*	Τα διαθέσιμα δεδομένα για τα είδη αυτά είναι ελλιπή και επιπρόσθετα προέρχονται από παλιές αναφορές (2 έως 3 δεκαετιών), επομένως κρίνεται αναγκαία η διεξαγωγή μελέτης βάσης ώστε να αποκτηθούν δεδομένα που θα εμπλουτίσουν τη γνώση μας για τη σύνθεση της χειροπτεροπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς και τη χρήση του χώρου από τα είδη αυτά (θέσεις τροφοληψίας, θέσεις καταφυγίων, διάδρομοι μετακίνησης, κα) καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρησή τους δεδομένα.
GR2530003	Μ		*Rhinolophus hipposideros*	Τα διαθέσιμα δεδομένα για τα είδη αυτά είναι ελλιπή και επιπρόσθετα προέρχονται από παλιές αναφορές (2 έως 3 δεκαετιών), επομένως κρίνεται αναγκαία η διεξαγωγή μελέτης βάσης ώστε να αποκτηθούν δεδομένα που θα εμπλουτίσουν τη γνώση μας για τη σύνθεση της χειροπτεροπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς και τη χρήση του χώρου από τα είδη αυτά (θέσεις τροφοληψίας, θέσεις καταφυγίων, διάδρομοι μετακίνησης, κα) καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρησή τους δεδομένα.
GR2530004 - "Όρος Ολίγυρτος" (ΕΖΔ)				
GR2530004	Τ.Ο.	8310	Σπήλαια των οποίων δεν γίνεται τουριστική εκμετάλλευση	Προτείνεται μελέτη βάσης στο σπήλαιο Γαρζενίκου, στο οποίο έχουν καταγραφεί σπηλαιόβια ασπόνδυλα για την εκτίμηση του ΒΔ και λοιπών παραμέτρων και πιέσεων στο σπήλαιο.
GR2530004	Μ		*Barbastella barbastellus*	Τα δεδομένα που αφορούν τη χειροπτεροπανίδα της περιοχής είναι ελλιπή. Η διενέργεια μελέτης βάσης κρίνεται απαραίτητη ώστε να αποκτηθούν δεδομένα που θα εμπλουτίσουν τη γνώση μας για τη σύνθεση της χειροπτεροπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς και τη χρήση του χώρου από τα είδη αυτά (θέσεις τροφοληψίας, θέσεις καταφυγίων, διάδρομοι μετακίνησης, κα) καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρηση δεδομένα.
GR2530004	Μ		*Canis aureus*	Τα δεδομένα είναι ελλιπή. Κρίνεται απαραίτητη η εκπόνηση μελέτης βάσης ώστε να εμπλουτιστεί η γνώση για τους πληθυσμούς και την κατάσταση του είδους στην περιοχή.
GR2530004	Μ		*Myotis blythii*	Σε απόσταση 600 περίπου μ. από το όριο της περιοχής Natura έχει καταγραφεί το είδος *Myotis blythii* (von Helversen 1999, αδημοσίευτα δεδομένα). Δεδομένης της βιολογίας του είδους και ειδικότερα το γεγονός ότι διανύουν αποστάσεις πολύ μεγαλύτερες από 600 μ. από τα καταφύγια τους προς τις θέσεις τροφοληψίας ή μεταξύ των θέσεων τροφοληψίας τους (Dietz and Kiefer, 2016), κρίνεται σκόπιμο να συμπεριληφθούν στην παρούσα, με σκοπό να μελετηθεί η παρουσία τους στην περιοχή και να συλλεχθούν δεδομένα μέσω έρευνας και προγραμμάτων παρακολούθησης.
GR2530004	Μ		*Myotis emarginatus*	Σύμφωνα με τη Βάση Δεδομένων για τα Χειρόπτερα της Ελλάδας του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Κρήτης, σε απόσταση λιγότερο από 300 μ. από τα όρια της GR2530004 και κατά τη διάρκεια εργασιών πεδίου που έλαβαν χώρα στα πλαίσια του έργου LIFE12 NAT/GR/000275 «LIFE-Stymfalia», εντοπίστηκε καταφύγιο του είδους. Δεδομένης της βιολογίας των ειδών αυτών και ειδικότερα το γεγονός ότι διανύουν αποστάσεις πολύ μεγαλύτερες από 600 μ. από τα καταφύγια τους προς τις θέσεις τροφοληψίας ή μεταξύ των θέσεων τροφοληψίας τους (Dietz and Kiefer, 2016), κρίνεται σκόπιμο να συμπεριληφθούν στην παρούσα, με σκοπό να μελετηθεί η παρουσία τους στην περιοχή και να συλλεχθούν δεδομένα μέσω έρευνας και προγραμμάτων παρακολούθησης.

Κωδικός περιοχής NATURA	Ομάδα Είδους	Κωδικός Τ.Ο.	Ονομασία Τ.Ο. / είδους	Σχόλια
GR2530004	M		*Rhinolophus euryale*	Τα δεδομένα που αφορούν τη χειροπτεροπανίδα της περιοχής είναι ελλιπή. Η διενέργεια μελέτης βάσης κρίνεται απαραίτητη ώστε να αποκτηθούν δεδομένα που θα εμπλουτίσουν τη γνώση μας για τη σύνθεση της χειροπτεροπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς και τη χρήση του χώρου από τα είδη αυτά (θέσεις τροφοληψίας, θέσεις καταφυγίων, διάδρομοι μετακίνησης, κα) καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρηση δεδομένα.
GR2530004	M		*Rhinolophus ferrumequinum*	Σύμφωνα με τη Βάση Δεδομένων για τα Χειρόπτερα της Ελλάδας του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Κρήτης, σε απόσταση λιγότερο από 300 μ. από τα όρια της GR2530004 και κατά τη διάρκεια εργασιών πεδίου που έλαβαν χώρα στα πλαίσια του έργου LIFE12 NAT/GR/000275 «LIFE-Stymfalia», εντοπίστηκε καταφύγιο του είδους. Δεδομένης της βιολογίας των ειδών αυτών και ειδικότερα το γεγονός ότι διανύουν αποστάσεις πολύ μεγαλύτερες από 600 μ. από τα καταφύγια τους προς τις θέσεις τροφοληψίας ή μεταξύ των θέσεων τροφοληψίας τους (Dietz and Kiefer, 2016), κρίνεται σκόπιμο να συμπεριληφθούν στην παρούσα, με σκοπό να μελετηθεί η παρουσία τους στην περιοχή και να συλλεχθούν δεδομένα μέσω έρευνας και προγραμμάτων παρακολούθησης.
GR2530005 - "Όρη Γεράνεια" (ΕΖΔ)				
GR2530005	M		*Rhinolophus ferrumequinum*	Τα δεδομένα που αφορούν τη χειροπτεροπανίδα της περιοχής είναι ελλιπή. Η διενέργεια μελέτης βάσης κρίνεται απαραίτητη ώστε να αποκτηθούν δεδομένα που θα εμπλουτίσουν τη γνώση μας για τη σύνθεση της χειροπτεροπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς και τη χρήση του χώρου από τα είδη αυτά (θέσεις τροφοληψίας, θέσεις καταφυγίων, διάδρομοι μετακίνησης, κα) καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρηση δεδομένα.
GR2530005	M		*Θηλαστικοπανίδα*	Δεδομένου ότι τα διαθέσιμα δεδομένα για τα είδη θηλαστικών στην περιοχή μελέτης είναι ελλιπή, κρίνεται αναγκαία η διεξαγωγή μελέτης βάσης ώστε να αποκτηθούν δεδομένα που θα εμπλουτίσουν τη γνώση μας για τη σύνθεση της θηλαστικοπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρηση δεδομένα
GR2530007 - "Κορινθιακός Κόλπος" (ΤΚΣ)				
GR2530007	Τ.Ο.	8330	Θαλάσσια σπήλαια εξ ολοκλήρου ή εν μέρει κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας	Η πληροφορία για τον Τ.Ο. είναι ελλιπής, ενώ αποτελεί κρίσιμο ενδιαίτημα του είδους προτεραιότητας *Monachus monachus*. Ως εκ τούτου τίθεται ως προτεραιότητα η συλλογή πρωτογενών δεδομένων και η βελτίωση της γνώσης μέσω μελετών βάσης και τη χαρτογράφηση του Τ.Ο.
GR2530007	I		*Pinna nobilis*	Κρίνεται επιτακτική η ανάγκη εκπόνησης προγραμμάτων παρακολούθησης (μελέτη βάσης) για την εκτίμηση της κατάστασης των πληθυσμών και τον εντοπισμό πιθανώς ανθεκτικών ατόμων που έχουν επιβιώσει και ενδέχεται να έχουν αναπτύξει αντισώματα σε άλλες παθήσεις που φαίνεται να σχετίζονται με τα περιστατικά θνησιμότητας. Οι μελέτες αυτές θα πρέπει να πραγματοποιηθούν σε όλη την περιοχή μελέτης όπου υπάρχουν κατάλληλα ενδιαιτήματα για την ανάπτυξη του είδους, με ιδιαίτερη έμφαση σε περιοχές όπως η Λίμνη Βουλιαγμένης, λόγω της ιστορικά υψηλής πυκνότητας πληθυσμού έως πρότινος (π.χ. Katsanevakis, 2006, 2016). Τα αποτελέσματα των προγραμμάτων παρακολούθησης θα αποτελέσουν τη βάση για την εφαρμογή επιτακτικών θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων. Επίσης θα καθοδηγήσουν δράσεις

Κωδικός περιοχής NATURA	Ομάδα Είδους	Κωδικός Τ.Ο.	Ονομασία Τ.Ο. / είδους	Σχόλια
				αποκατάστασης και ενίσχυσης του πληθυσμού (π.χ. με επανεισαγωγή, Katsanevakis 2016) τόσο σημειακά στον Κορινθιακό όσο και σε ολόκληρη της Λίμνη Βουλιαγμένης, τα οποία σύμφωνα με τους Katsanevakis et al. (2016) ενδέχεται να επιτύχουν την επαναφορά του είδους στην περιοχή.
GR2530007	M		*Monachus monachus*	Εκτίμηση πληθυσμού, καταγραφή αναπαραγωγικής δραστηριότητας, και χαρτογράφηση θαλάσσιων σπηλαίων (ΤΟ 8330) που δυνητικά χρησιμοποιούνται για αναπαραγωγή
GR2530007	M		*Grampus griseus*	Απαιτείται επιβεβαίωση παρουσίας, καταγραφή και εκτίμηση του πληθυσμού του είδους στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση και σε συνδυασμό με άλλα είδη κητωδών που συμβιώνει σχηματίζοντας μικτά κοπάδια (π.χ. ζωνοδέλφινα και κοινά δελφίνια), εκτίμηση του βαθμού πιέσεων (με κύριες την αλληλεπίδραση του είδους με την επαγγελματική αλιεία, τις δραστηριότητες αναψυχής όπως τα ταχύπλοα σκάφη, τον υποθαλάσσιο θόρυβο και τη ρύπανση από πλαστικά και χημικές ουσίες), σχεδιασμός και εφαρμογή ειδικών διαχειριστικών μέτρων.
GR2530007	F		*Prionace glauca*	Απαιτείται καταγραφή και εκτίμηση του πληθυσμού του είδους στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, εκτίμηση του βαθμού πιέσεων (με κύριες την επαγγελματική αλιεία με πελαγικά παραγάδια και το παράπλευρο αλίευμα), σχεδιασμός και εφαρμογή ειδικών διαχειριστικών μέτρων για την αλιεία.
GR2530007	R		*Caretta caretta*	Απαιτείται καταγραφή και εκτίμηση του πληθυσμού του είδους στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, εκτίμηση του βαθμού πιέσεων (με κύριες την αλληλεπίδραση του είδους με την επαγγελματική αλιεία και τα ταχύπλοα σκάφη), σχεδιασμός και εφαρμογή ειδικών διαχειριστικών μέτρων.
GR2530007	R		*Chelonia mydas*	Απαιτείται καταγραφή και εκτίμηση του πληθυσμού του είδους στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, εκτίμηση του βαθμού πιέσεων (με κύριες την αλληλεπίδραση του είδους με την επαγγελματική αλιεία και τα ταχύπλοα σκάφη), σχεδιασμός και εφαρμογή ειδικών διαχειριστικών μέτρων.
GR2540001 - "Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι" (ΕΖΔ - ΤΚΣ)				
GR2540001	Τ.Ο.	8310	Σπήλαια των οποίων δεν γίνεται τουριστική εκμετάλλευση	Προτείνεται μελέτη βάσης στο σπήλαιο Σολωμού στο οποίο έχει καταγραφεί πλήθος χειρόπτερων, μεταξύ αυτών και τυπικών ειδών του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ για την εκτίμηση του ΒΔ και λοιπών παραμέτρων και πιέσεων.
GR2540001	Τ.Ο.	8330	Θαλάσσια σπήλαια εξ ολοκλήρου ή κατά το ήμισυ κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας	Σύμφωνα με πληροφορίες κρίνεται πιθανή η παρουσία του Τ.Ο. 8330ι, γεγονός που ενισχύεται από την παρουσία στη θαλάσσια περιοχή (ΤΚΣ) της μεσογειακής φώκιας (*Monachus monachus*). Προτείνεται μελέτη βάσης για την επιβεβαίωση παρουσίας του Τ.Ο., τη χαρτογράφηση των θέσεων αυτών και την εκτίμηση των δεδομένων και του ΒΔ.
GR2540001	I		*Pinna nobilis*	Κρίνεται αναγκαία η υλοποίηση μελέτης βάσης για την επιβεβαίωση παρουσίας και την εκτίμηση της κατάστασης των πληθυσμών του είδους. Τα δεδομένα που θα συλλεχθούν θα αποτελέσουν τη βάση για τη λήψη και εφαρμογή θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων. Σε περίπτωση εντοπισμού ακόμη και περιορισμένου αριθμού ζωντανών ατόμων, απαιτείται η άμεση εφαρμογή αυστηρών μέτρων προστασίας. Τα αποτελέσματα της μελέτης βάσης θα καθοδηγήσουν και τις δράσεις αποκατάστασης και ενίσχυσης του

Κωδικός περιοχής NATURA	Ομάδα Είδους	Κωδικός Τ.Ο.	Ονομασία Τ.Ο. / είδους	Σχόλια
				πληθυσμού (π.χ. με επανεισαγωγή, Katsanevakis 2016), εστιάζοντας σε περιοχές που διαθέτουν κατάλληλα ενδιαιτήματα ανάπτυξης του είδους και σε σημεία όπου καταγράφεται ιστορικά η παρουσία του είδους.
GR2540001	M		*Barbastella barbastellus*	Δεδομένου ότι το μεγαλύτερο μέρος της περιοχής δεν έχει ερευνηθεί χειροπτερολογικά σε συνδυασμό με τη σημαντικότητα των υφιστάμενων ευρημάτων (χαρακτηριστικά αποικιών, αριθμός ειδών κλπ.), καθιστά τη διενέργεια μιας μελέτης βάσης απαραίτητη. Από αυτήν αναμένεται να αποκτηθούν σημαντικά δεδομένα που θα εμπλουτίσουν τη γνώση μας για τη σύνθεση της χειροπτεροπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς και τη χρήση του χώρου από τα είδη αυτά (θέσεις τροφοληψίας, θέσεις καταφυγίων, διάδρομοι μετακίνησης, κα) καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρηση δεδομένα.
GR2540001	M		*Canis aureus*	Τα δεδομένα είναι ελλιπή. Κρίνεται απαραίτητη η εκπόνηση μελέτης βάσης ώστε να εμπλουτιστεί η γνώση για τους πληθυσμούς και την κατάσταση του είδους στην περιοχή.
GR2540001	M		*Miniopterus schreibersii*	Δεδομένου ότι το μεγαλύτερο μέρος της περιοχής δεν έχει ερευνηθεί χειροπτερολογικά σε συνδυασμό με τη σημαντικότητα των υφιστάμενων ευρημάτων (χαρακτηριστικά αποικιών, αριθμός ειδών κλπ.), καθιστά τη διενέργεια μιας μελέτης βάσης απαραίτητη. Από αυτήν αναμένεται να αποκτηθούν σημαντικά δεδομένα που θα εμπλουτίσουν τη γνώση μας για τη σύνθεση της χειροπτεροπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς και τη χρήση του χώρου από τα είδη αυτά (θέσεις τροφοληψίας, θέσεις καταφυγίων, διάδρομοι μετακίνησης, κα) καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρηση δεδομένα.
GR2540001	M		*Monachus monachus*	Εκτίμηση πληθυσμού, καταγραφή αναπαραγωγικής δραστηριότητας, και χαρτογράφηση θαλάσσιων σπηλαίων (ΤΟ 8330) που δυνητικά χρησιμοποιούνται για αναπαραγωγή
GR2540001	M		*Myotis blythii*	Δεδομένου ότι το μεγαλύτερο μέρος της περιοχής δεν έχει ερευνηθεί χειροπτερολογικά σε συνδυασμό με τη σημαντικότητα των υφιστάμενων ευρημάτων (χαρακτηριστικά αποικιών, αριθμός ειδών κλπ.), καθιστά τη διενέργεια μιας μελέτης βάσης απαραίτητη. Από αυτήν αναμένεται να αποκτηθούν σημαντικά δεδομένα που θα εμπλουτίσουν τη γνώση μας για τη σύνθεση της χειροπτεροπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς και τη χρήση του χώρου από τα είδη αυτά (θέσεις τροφοληψίας, θέσεις καταφυγίων, διάδρομοι μετακίνησης, κα) καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρηση δεδομένα.
GR2540001	M		*Myotis emarginatus*	Δεδομένου ότι το μεγαλύτερο μέρος της περιοχής δεν έχει ερευνηθεί χειροπτερολογικά σε συνδυασμό με τη σημαντικότητα των υφιστάμενων ευρημάτων (χαρακτηριστικά αποικιών, αριθμός ειδών κλπ.), καθιστά τη διενέργεια μιας μελέτης βάσης απαραίτητη. Από αυτήν αναμένεται να αποκτηθούν σημαντικά δεδομένα που θα εμπλουτίσουν τη γνώση μας για τη σύνθεση της χειροπτεροπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς και τη χρήση του χώρου από τα είδη αυτά (θέσεις τροφοληψίας, θέσεις καταφυγίων, διάδρομοι μετακίνησης, κα) καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρηση δεδομένα.

Κωδικός περιοχής NATURA	Ομάδα Είδους	Κωδικός Τ.Ο.	Ονομασία Τ.Ο. / είδους	Σχόλια
GR2540001	M		*Rhinolophus euryale*	Δεδομένου ότι το μεγαλύτερο μέρος της περιοχής δεν έχει ερευνηθεί χειροπτερολογικά σε συνδυασμό με τη σημαντικότητα των υφιστάμενων ευρημάτων (χαρακτηριστικά αποικιών, αριθμός ειδών κλπ.), καθιστά τη διενέργεια μιας μελέτης βάσης απαραίτητη. Από αυτήν αναμένεται να αποκτηθούν σημαντικά δεδομένα που θα εμπλουτίσουν τη γνώση μας για τη σύνθεση της χειροπτεροπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς και τη χρήση του χώρου από τα είδη αυτά (θέσεις τροφοληψίας, θέσεις καταφυγίων, διάδρομοι μετακίνησης, κα) καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρηση δεδομένα.
GR2540001	M		*Rhinolophus ferrumequinum*	Δεδομένου ότι το μεγαλύτερο μέρος της περιοχής δεν έχει ερευνηθεί χειροπτερολογικά σε συνδυασμό με τη σημαντικότητα των υφιστάμενων ευρημάτων (χαρακτηριστικά αποικιών, αριθμός ειδών κλπ.), καθιστά τη διενέργεια μιας μελέτης βάσης απαραίτητη. Από αυτήν αναμένεται να αποκτηθούν σημαντικά δεδομένα που θα εμπλουτίσουν τη γνώση μας για τη σύνθεση της χειροπτεροπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς και τη χρήση του χώρου από τα είδη αυτά (θέσεις τροφοληψίας, θέσεις καταφυγίων, διάδρομοι μετακίνησης, κα) καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρηση δεδομένα.
GR2540001	M		*Rhinolophus hipposideros*	Δεδομένου ότι το μεγαλύτερο μέρος της περιοχής δεν έχει ερευνηθεί χειροπτερολογικά σε συνδυασμό με τη σημαντικότητα των υφιστάμενων ευρημάτων (χαρακτηριστικά αποικιών, αριθμός ειδών κλπ.), καθιστά τη διενέργεια μιας μελέτης βάσης απαραίτητη. Από αυτήν αναμένεται να αποκτηθούν σημαντικά δεδομένα που θα εμπλουτίσουν τη γνώση μας για τη σύνθεση της χειροπτεροπανίδας της περιοχής, για τους πληθυσμούς και τη χρήση του χώρου από τα είδη αυτά (θέσεις τροφοληψίας, θέσεις καταφυγίων, διάδρομοι μετακίνησης, κα) καθώς και άλλα σημαντικά για τη διατήρηση δεδομένα.
GR2540001	R		*Caretta caretta*	Απαιτείται καταγραφή και εκτίμηση του πληθυσμού του είδους στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, εκτίμηση του βαθμού πιέσεων (με κύριες την αλληλεπίδραση του είδους με την επαγγελματική αλιεία και τα ταχύπλοα σκάφη), σχεδιασμός και εφαρμογή ειδικών διαχειριστικών μέτρων.
GR2540001	R		*Caretta caretta*	Απαιτείται καταγραφή και εκτίμηση του πληθυσμού του είδους με αναλυτικά χωρικά δεδομένα φωλεοποίησης στην περιοχή μελέτης. Επιπρόσθετα θα πρέπει να γίνει εκτίμηση του βαθμού πιέσεων (με κύριες τη θήρευση, τη φωτορρύπανση και τα τροχοφόρα στην παραλία), σχεδιασμός και εφαρμογή ειδικών διαχειριστικών μέτρων.
GR2540001	R		*Chelonia mydas*	Απαιτείται καταγραφή και εκτίμηση του πληθυσμού του είδους στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, εκτίμηση του βαθμού πιέσεων (με κύριες την αλληλεπίδραση του είδους με την επαγγελματική αλιεία και τα ταχύπλοα σκάφη), σχεδιασμός και εφαρμογή ειδικών διαχειριστικών μέτρων.
GR2540002 - "Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος" (ΕΖΔ)				
GR2540002	Τ.Ο.	2190	Υγρές κοιλότητες μεταξύ των θινών	Η παρουσία του καταγράφηκε κατά τις δειγματοληψίες έργου που αφορούσε την προκαταρκτική εκτίμηση για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα & Υγροτόπου Μουστού (Δημόπουλος *et al.*, 2020) και απαιτείται περαιτέρω έρευνα για τη συνολική αξιολόγησή του στην περιοχή.

Κωδικός περιοχής NATURA	Ομάδα Είδους	Κωδικός Τ.Ο.	Ονομασία Τ.Ο. / είδους	Σχόλια
GR2540002	Τ.Ο.	2260	Θίνες με βλάστηση σκληρόφυλλων θάμνων Cisto-Lavenduletalia	Η παρουσία του καταγράφηκε κατά τις δειγματοληψίες έργου που αφορούσε την προκαταρκτική εκτίμηση για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα & Υγροτόπου Μουστού (Δημόπουλος *et al.*, 2020) και απαιτείται περαιτέρω έρευνα για τη συνολική αξιολόγησή του στην περιοχή.
GR2540002	Τ.Ο.	3170*	Μεσογειακά εποχικά τέλματα	Ο τύπος οικοτόπου προτεραιότητας 3170*, ο οποίος χαρακτηρίζεται από χαμηλή αντιπροσωπευτικότητας σύμφωνα με τα στοιχεία του ΤΕΔ, δεν έχει αξιολογηθεί. Δεδομένου ότι πρόκειται για Τ.Ο. προτεραιότητας θα πρέπει να γίνει μελέτη βάσης για να εκτιμηθεί και να αξιολογηθεί η παρουσία του στην περιοχή.
GR2540002	Μ		*Canis aureus*	Τα δεδομένα είναι ελλιπή. Κρίνεται απαραίτητη η εκπόνηση μελέτης βάσης ώστε να εμπλουτιστεί η γνώση για τους πληθυσμούς και την κατάσταση του είδους στην περιοχή.
GR2540002	Μ		*Miniopterus schreibersii*	Τα δεδομένα είναι ελλιπή. Προτείνεται η εκπόνηση μελέτης βάσης ώστε να εμπλουτιστεί η γνώση για την παρουσία του συγκεκριμένου είδους, όπως και άλλων ειδών χειροπτέρων στην περιοχή. Επιπλέον μια τέτοια μελέτη θα συγκεντρώσει στοιχεία για τη χρήση του χώρου από τα χειρόπτερα, τις πιέσεις/απειλές που δέχονται, τα μέτρα και δράσεις που θα πρέπει να ληφθούν για την επίτευξη ή/και διατήρηση της ΚΔ των ειδών σε ικανοποιητικό επίπεδο.
GR2540002	Μ		*Θηλαστικοπανίδα*	Λόγω έλλειψης στοιχείων για τα είδη χειροπτέρων και άλλων θηλαστικών στην περιοχή μελέτης, προτείνεται η εκπόνηση μελέτης βάσης ώστε να εμπλουτιστεί η γνώση για την παρουσία του συγκεκριμένου είδους, όπως και άλλων ειδών στην περιοχή. Επιπλέον μια τέτοια μελέτη θα συγκεντρώσει στοιχεία για τη χρήση του χώρου από τη θηλαστικοπανίδα της περιοχής, για τις πιέσεις/απειλές που δέχονται τα διάφορα είδη, και για τα μέτρα και δράσεις που θα πρέπει να ληφθούν για την επίτευξη ή/και διατήρηση της ΚΔ των ειδών αυτών σε ικανοποιητικό επίπεδο.
GR2540002	R		*Caretta caretta*	Απαιτείται καταγραφή και εκτίμηση του πληθυσμού του είδους με αναλυτικά χωρικά δεδομένα φωλεοποίησης στην περιοχή μελέτης. Επιπρόσθετα θα πρέπει να γίνει εκτίμηση του βαθμού πιέσεων (με κύριες τη θήρευση, τη φωτορρύπανση και τα τροχοφόρα στην παραλία), σχεδιασμός και εφαρμογή ειδικών διαχειριστικών μέτρων.
GR2540003 - "Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου" (ΕΖΔ- ΤΚΣ)				
GR2540003	Τ.Ο.	1110	*Αμμοσύρσεις*	Η ύπαρξη του Τ.Ο. 1110 θεωρείται πιθανή και θα πρέπει να διερευνηθεί περαιτέρω μέσω μελέτης βάσης. Ο οικότοπος 1110 συνδέεται με θέσεις ανάπαυσης της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* πριν την έξοδο στις αμμώδεις παραλίες για φωλεοποίηση.
GR2540003	Τ.Ο.	1120	Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia* (Posidonion oceanicae)	Η παρουσία του Τ.Ο. προτεραιότητας 1120* έχει προκύψει από νεότερα στοιχεία (Panayotidis *et al.*, 2022), χωρίς να έχουν εκτιμηθεί άλλα δεδομένα. Απαιτείται μελέτη βάσης για την εκτίμηση του ΒΔ και λοιπών παραμέτρων του Τ.Ο.
GR2540003	Τ.Ο.	2190	Υγρές κοιλότητες μεταξύ των θινών	Η παρουσία του καταγράφηκε κατά τις δειγματοληψίες έργου που αφορούσε την προκαταρκτική εκτίμηση για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα & Υγροτόπου Μουστού (Δημόπουλος *et al.*, 2020) και απαιτείται περαιτέρω έρευνα για τη συνολική αξιολόγησή του στην περιοχή.

Κωδικός περιοχής NATURA	Ομάδα Είδους	Κωδικός Τ.Ο.	Ονομασία Τ.Ο. / είδους	Σχόλια
GR2540003	F		*Pelasgus laconicus*	Τα δεδομένα είναι ελλιπή. Κρίνεται απαραίτητη η εκπόνηση μελέτης βάσης ώστε να εμπλουτιστεί η γνώση για την παρουσία και την κατάσταση του είδους στην περιοχή.
GR2540003	F		*Tropidophoxinellus spartiaticus*	Τα δεδομένα είναι ελλιπή. Κρίνεται απαραίτητη η εκπόνηση μελέτης βάσης ώστε να εμπλουτιστεί η γνώση για την παρουσία και την κατάσταση του είδους στην περιοχή.
GR2540003	M		*Canis aureus*	Τα δεδομένα είναι ελλιπή. Κρίνεται απαραίτητη η εκπόνηση μελέτης βάσης ώστε να εμπλουτιστεί η γνώση για τους πληθυσμούς και την κατάσταση του είδους στην περιοχή.
GR2540003	M		*Lutra lutra*	Κρίνεται απαραίτητη τόσο η συνεχής συλλογή δεδομένων παρουσίας του είδους μέσω έρευνας και προγραμμάτων παρακολούθησης, όσο και η παρακολούθηση των διαθέσιμων τροφικών αποθεμάτων, των θέσεων τροφοληψίας αλλά και των θέσεων φωλεοποίησης και μετακίνησης των ατόμων βίδρας που διαβιούν στην περιοχή.
GR2540003	M		*Myotis capaccinii*	Τα δεδομένα είναι ελλιπή. Προτείνεται η εκπόνηση μελέτης βάσης ώστε να εμπλουτιστεί η γνώση για την παρουσία του συγκεκριμένου είδους, όπως και άλλων ειδών χειροπτέρων στην περιοχή. Επιπλέον μια τέτοια μελέτη θα συγκεντρώσει στοιχεία για τη χρήση του χώρου από τα χειρόπτερα, τις πιέσεις/απειλές που δέχονται, τα μέτρα και δράσεις που θα πρέπει να ληφθούν για την επίτευξη ή/και διατήρηση της ΚΔ των ειδών σε ικανοποιητικό επίπεδο.
GR2540003	R		*Caretta caretta*	Απαιτείται καταγραφή και εκτίμηση του πληθυσμού του είδους στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, εκτίμηση του βαθμού πιέσεων (με κύριες την αλληλεπίδραση του είδους με την επαγγελματική αλιεία και τα ταχύπλοα σκάφη), σχεδιασμός και εφαρμογή ειδικών διαχειριστικών μέτρων.
GR2540003	R		*Chelonia mydas*	Απαιτείται καταγραφή και εκτίμηση του πληθυσμού του είδους στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, εκτίμηση του βαθμού πιέσεων (με κύριες την αλληλεπίδραση του είδους με την επαγγελματική αλιεία και τα ταχύπλοα σκάφη), σχεδιασμός και εφαρμογή ειδικών διαχειριστικών μέτρων.

Πίνακας 3.1.1-2: Είδη ορνιθοπανίδας για τα οποία τίθεται ως προτεραιότητα η συλλογή πρωτογενών δεδομένων και η βελτίωση της γνώσης μέσω μελετών βάσης

Κωδικός ΖΕΠ	Ονομασία είδους	Τύπος
GR2510004 - "Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο"		
GR2510004	*Anthus campestris*	r
GR2510004	*Caprimulgus europaeus*	r
GR2510004	*Circaetus gallicus*	r
GR2530002 - "Λίμνη Στυμφαλία"		
GR2530002	*Aythya fuligula*	w
GR2530002	*Cygnus olor*	w
GR2530002	*Himantopus himantopus*	c
GR2530002	*Streptopelia turtur*	c
GR2530002	*Streptopelia turtur*	r
GR2540006 - "Υγρότοποι εκβολών Ευρώτα"		
GR2540006	*Apus apus*	r
Τα δεδομένα είναι ελλιπή όσον αφορά τη στήλη conservation. Κρίνεται απαραίτητη η εκπόνηση μελέτης βάσης ώστε να εμπλουτιστεί η γνώση για την κατάσταση διατήρησης των ειδών στην περιοχή.		

Πίνακας 3.1.1-3: Τύποι οικοτόπων και είδη ανά ΕΖΔ/ΤΚΣ που εντάσσονται σε ομάδες μέσης και υψηλής προτεραιότητας για τη θέσπιση θεσμικών μέτρων

Ομάδα είδους	Κωδικός Τ. Ο.	Περιγραφή Τ.Ο. / Ονομασία είδους	Τ.Ο / είδος προτεραιό-τητας	Ομάδα Προτεραιότητας Διαχείρισης (Θεσμικά Μέτρα)
GR2510003 - "Ακροναυπλία και Παλαμήδι" (ΕΖΔ)				
M		*Monachus monachus*	1	1
P		*Ophrys argolica* subsp. *argolica*		1
GR2520001 - "Όρος Μαίναλο" (ΕΖΔ)				
Τ.Ο.	951B	Δάση ελληνικής ελάτης (*Abies cephalonica*)		2
I		*Pseudophilotes bavius*		1
I		*Zonites labiosus*		1
I		*Euplagia quadripunctaria*	1	2
GR2520002 - "Λίμνη Τάκα" (ΕΖΔ)				
Τ.Ο.	3150	Ευτροφικές φυσικές λίμνες με βλάστηση τύπου Magnopotamion ή Hydrocharition		2
Τ.Ο.	6420	Υγροί μεσογειακοί λειμώνες με υψηλές πόες από Molinio-Holoschoenion		2
Τ.Ο.	92A0	Δάση-στοές με *Salix alba* και *Populus alba*		2
M		*Canis aureus*		2
GR2520003 - "Λιμνοθάλασσα Μουστού" (ΕΖΔ)				
Τ.Ο.	1150	Παράκτιες λιμνοθάλασσες	1	1
Τ.Ο.	1410	Μεσογειακά αλίπεδα (Juncetalia maritimi)		2
Τ.Ο.	1420	Μεσογειακές και θερμοατλαντικές αλόφιλες λόχμες (Sarcocornetea fruticosi)		2
Τ.Ο.	2110	Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες		2
F		*Aphanius almiriensis*		1
M		*Lutra lutra*		2
M		*Miniopterus schreibersii*		2
M		*Myotis blythii*		2
M		*Myotis capaccinii*		2
M		*Myotis emarginatus*		2
M		*Monachus monachus*	1	2
R		*Caretta caretta*	1	2
GR2520005 - "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη" (ΕΖΔ - ΤΚΣ)				
Τ.Ο.	8210	Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση		2
Τ.Ο.	9260	Δάση με *Castanea sativa*		2
Τ.Ο.	9340	Δάση με *Quercus ilex* και *Quercus rotundifolia*		2
Τ.Ο.	9560	Ενδημικά δάση με *Juniperus* spp.	1	1
I		*Tsoukatosia liae*		1
P		*Centaurea leonidia*		1
P		*Stachys virgata*		1
M		*Canis aureus*		2
M		*Monachus monachus*	1	2

Ομάδα είδους	Κωδικός Τ. Ο.	Περιγραφή Τ.Ο. / Ονομασία είδους	Τ.Ο / είδος προτεραιό-τητας	Ομάδα Προτεραιότητας Διαχείρισης (Θεσμικά Μέτρα)
GR2520006 - "Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)" (ΕΖΔ)				
Τ.Ο.	6230	Χλοώδεις διαπλάσεις με *Nardus*, ποικίλων ειδών, σε πυριτιούχα υποστρώματα των ορεινών ζωνών (και των υποορεινών ζωνών της ηπειρωτικής Ευρώπης)	1	1
Τ.Ο.	9260	Δάση με *Castanea sativa*		1
Τ.Ο.	9340	Δάση με *Quercus ilex* και *Quercus rotundifolia*		2
Τ.Ο.	9530	(Υπο)μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά μαυρόπευκα	1	1
Τ.Ο.	9560	Ενδημικά δάση με *Juniperus* spp.	1	1
Τ.Ο.	92C0	Δάση *Platanus orientalis* και *Liquidambar orientalis* (Platanion orientalis)		2
M		*Nyctalus lasiopterus*		1
P		*Clinopodium taygeteum*	1	1
P		*Phitosia crocifolia*	1	1
M		*Barbastella barbastellus*		2
GR2530001 - "Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα" (ΕΖΔ)				
Τ.Ο.	4090	Ενδημικά ορεινά μεσογειακά χέρσα εδάφη με ακανθώδεις θάμνους		2
Τ.Ο.	5210	Δενδροειδή *Juniperus* spp.		2
Τ.Ο.	6230	Χλοώδεις διαπλάσεις με *Nardus*, ποικίλων ειδών, σε πυριτιούχα υποστρώματα των ορεινών ζωνών (και των υποορεινών ζωνών της ηπειρωτικής Ευρώπης)	1	1
Τ.Ο.	9530	(Υπο)μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά μαυρόπευκα	1	1
Τ.Ο.	9560	Ενδημικά δάση με *Juniperus* spp.		1
P		*Biebersteinia orphanidis*		1
P		*Globularia stygia*	1	1
M		*Canis aureus*		2
M		*Myotis blythii*		2
M		*Lutra lutra*		2
GR2530002 - "Λίμνη Στυμφαλία" (ΕΖΔ – ΖΕΠ)				
Τ.Ο.	3150	Ευτροφικές φυσικές λίμνες με βλάστηση τύπου Magnopotamion ή Hydrocharition		2
Τ.Ο.	6420	Υγροί μεσογειακοί λειμώνες με υψηλές πόες από Molinio-Holoschoenion		2
Τ.Ο.	92A0	Δάση-στοές με *Salix alba* και *Populus alba*		2
M		*Canis aureus*		2
GR2530003 -"Ακροκόρινθος" (ΕΖΔ)				
I		*Euplagia quadripunctaria*	1	2
M		*Canis aureus*		2
M		*Rhinolophus blasii*		2
M		*Rhinolophus euryale*		2
M		*Rhinolophus ferrumequinum*		2
M		*Rhinolophus hipposideros*		2

Ομάδα είδους	Κωδικός Τ. Ο.	Περιγραφή Τ.Ο. / Ονομασία είδους	Τ.Ο / είδος προτεραιό-τητας	Ομάδα Προτεραιότητας Διαχείρισης (Θεσμικά Μέτρα)
GR2530004 - "Όρος Ολίγυρτος" (ΕΖΔ)				
Τ.Ο.	9560	Ενδημικά δάση με *Juniperus* spp.	1	1
P		*Biebersteinia orphanidis*		1
M		*Barbastella barbastellus*		2
M		*Canis aureus*		2
GR2530005 - "Όρη Γεράνεια" (ΕΖΔ)				
Τ.Ο.	3170	Μεσογειακά εποχικά τέλματα	1	1
Τ.Ο.	9540	Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά είδη πεύκων της Μεσογείου		2
P		*Centaurea attica ssp. megarensis*	1	1
M		*Rhinolophus ferrumequinum*		2
GR2530007 - "Κορινθιακός Κόλπος" (ΤΚΣ)				
Τ.Ο.	1120	Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia* (Posidonion oceanicae)	1	1
Τ.Ο.	1150	Παράκτιες λιμνοθάλασσες	1	1
I		*Pinna nobilis*		1
M		*Delphinus delphis*		1
M		*Stenella coeruleoalba*		1
M		*Tursiops truncatus*		1
M		*Monachus monachus*	1	2
GR2540001 - "Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι" (ΕΖΔ - ΤΚΣ)				
Τ.Ο.	1120	Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia* (Posidonion oceanicae)	1	1
Τ.Ο.	1410	Μεσογειακά αλίπεδα (Juncetalia maritimi)		2
Τ.Ο.	1420	Μεσογειακές και θερμοατλαντικές αλόφιλες λόχμες (Sarcocornetea fruticosi)		2
Τ.Ο.	2110	Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες		2
Τ.Ο.	5330	Θερμομεσογειακές και προερημικές λόχμες		2
Τ.Ο.	9320	Δάση με *Olea* και *Ceratonia*		1
Τ.Ο.	9340	Δάση με *Quercus ilex* και *Quercus rotundifolia*		2
Τ.Ο.	9350	Δάση με *Quercus macrolepis*		2
I		*Pinna nobilis*		1
I		*Euplagia quadripunctaria*	1	1
M		*Myotis emarginatus*		1
M		*Rhinolophus ferrumequinum*		1
M		*Barbastella barbastellus*		2
M		*Canis aureus*		2
M		*Myotis blythii*		2
M		*Monachus monachus*	1	2
M		*Rhinolophus euryale*		2
R		*Caretta caretta*	1	2
R		*Caretta caretta*	1	2

Ομάδα είδους	Κωδικός Τ. Ο.	Περιγραφή Τ.Ο. / Ονομασία είδους	Τ.Ο / είδος προτεραιό-τητας	Ομάδα Προτεραιότητας Διαχείρισης (Θεσμικά Μέτρα)
GR2540002 - "Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος " (ΕΖΔ - ΤΚΣ)				
Τ.Ο.	1410	Μεσογειακά αλίπεδα (Juncetalia maritimi)		2
Τ.Ο.	2110	Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες		2
Τ.Ο.	2120	Κινούμενες θίνες της ακτογραμμής με *Ammophila arenaria* («λευκές θίνες»)		2
Τ.Ο.	2250	Θίνες των παραλίων με *Juniperus* spp.	1	1
Τ.Ο.	3170	Μεσογειακά εποχικά τέλματα	1	1
M		*Monachus monachus*	1	1
P		*Saponaria jagelii*		1
P		*Linaria tenuis*	1	1
M		*Canis aureus*		2
R		*Caretta caretta*	1	2
GR2540003 - " Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου" (ΕΖΔ- ΤΚΣ)				
Τ.Ο.	1210	Μονοετής βλάστηση μεταξύ των ορίων πλημμυρίδας και άμπωτης		2
Τ.Ο.	1410	Μεσογειακά αλίπεδα (Juncetalia maritimi)		2
Τ.Ο.	2110	Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες		2
Τ.Ο.	2120	Κινούμενες θίνες της ακτογραμμής με *Ammophila arenaria* («λευκές θίνες»)		2
Τ.Ο.	3280	Ποταμοί της Μεσογείου με μόνιμη ροή του Paspalo-Agrostidion και πυκνή βλάστηση με μορφή παραπετάσματος από Salix και Populus alba στις όχθες τους		2
Τ.Ο.	6420	Υγροί μεσογειακοί λειμώνες με υψηλές πόες από Molinio-Holoschoenion		2
Τ.Ο.	92A0	Δάση-στοές με *Salix alba* και *Populus alba*		2
Τ.Ο.	92D0	Νότια παρόχθια δάση-στοές και λόχμες (Nerio-Tamaricetea και Securinegion tinctoriae)		2
F		*Squalius keadicus*		1
I		*Albinaria haessleini*		1
M		*Canis aureus*		2
M		*Monachus monachus*	1	2
R		*Caretta caretta*	1	1
R		*Caretta caretta*	1	1
R		*Chelonia mydas*	1	1

Πίνακας 3.1.1-4: Είδη ορνιθοπανίδας ανά ΖΕΠ που εντάσσονται σε ομάδες μέσης και υψηλής προτεραιότητας για τη θέσπιση θεσμικών μέτρων.

Ομάδα είδους	Ονομασία είδους	Τύπος	Είδος χαρακτηρισμού	Ομάδα Προτεραιότητας Διαχείρισης (Θεσμικά Μέτρα)
GR2510004 - "Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο" (ΖΕΠ)				
Στην περιοχή δεν απαντώνται είδη με μέση και υψηλή προτεραιότητα για τη θέσπιση θεσμικών μέτρων				
GR2530002 - "Λίμνη Στυμφαλία"(ΖΕΠ – ΕΖΔ)				
B	*Aythya nyroca*	c	1	1
B	*Aythya nyroca*	r	1	1
B	*Aythya nyroca*	w	1	1
B	*Ixobrychus minutus*	r	1	1
B	*Podiceps cristatus*	c		1
B	*Botaurus stellaris*	w		2
B	*Podiceps cristatus*	r		2
B	*Podiceps cristatus*	w		2
GR2530006 - "Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)" (ΖΕΠ)				
Στην περιοχή δεν απαντώνται είδη με μέση και υψηλή προτεραιότητα για τη θέσπιση θεσμικών μέτρων				
GR2540006 - "Υγρότοποι εκβολών Ευρώτα" (ΖΕΠ)				
B	*Ciconia nigra*	c		1
B	*Ciconia nigra*	w		1
B	*Numenius tenuirostris*	c		1
B	*Plegadis falcinellus*	c	1	1
B	*Aquila fasciata*	c		2
B	*Aquila fasciata*	p		2
B	*Aquila heliaca*	w		2
GR2540007 "Όρη Ανατολικής Λακωνίας" (ΖΕΠ)				
B	*Aquila fasciata*	p	1	1
B	*Circaetus gallicus*	c	1	1
B	*Circaetus gallicus*	r	1	1
B	*Pernis apivorus*	c		2
B	*Pernis apivorus*	r		2

Πίνακας 3.1.1-5: Τύποι οικοτόπων και είδη ανά ΕΖΔ/ΤΚΣ που εντάσσονται σε ομάδες μέσης και υψηλής προτεραιότητας για τη λήψη διαχειριστικών μέτρων

Ομάδα είδους	Κωδικό Τ. Ο.	Περιγραφή Τ.Ο. / Ονομασία είδους	Τ.Ο /είδος προτεραιότητας	Ομάδα Προτεραιότητας Διαχείρισης (Διαχειριστικά Μέτρα)
GR2510003 - "Ακροναυπλία και Παλαμήδι" (ΕΖΔ)				
Τ.Ο.	5420	Φρύγανα από *Sarcopoterium spinosum*		2
Τ.Ο.	8210	Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση		1
M		*Monachus monachus*	1	1
R		*Testudo hermanni*		1
R		*Testudo marginata*		1
GR2520001 - "Όρος Μαίναλο" (ΕΖΔ)				
I		*Zonites labiosus*		1
R		*Testudo hermanni*		1
R		*Testudo marginata*		1
I		*Pseudophilotes bavius*		2
R		*Zamenis situla*		2
GR2520002 - "Λίμνη Τάκα" (ΕΖΔ)				
Τ.Ο.	3150	Ευτροφικές φυσικές λίμνες με βλάστηση τύπου Magnopotamion ή Hydrocharition		1
Τ.Ο.	6420	Υγροί μεσογειακοί λειμώνες με υψηλές πόες από Molinio-Holoschoenion		1
Τ.Ο.	92A0	Δάση-στοές με *Salix alba* και *Populus alba*		1
M		*Lutra lutra*		1
M		*Canis aureus*		2
M		*Miniopterus schreibersii*		2
GR2520003 - "Λιμνοθάλασσα Μουστού" (ΕΖΔ)				
Τ.Ο.	1150	Παράκτιες λιμνοθάλασσες	1	1
Τ.Ο.	2110	Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες		2
F		*Aphanius almiriensis*		1
M		*Monachus monachus*	1	1
M		*Myotis capaccinii*		1
R		*Emys orbicularis*		1
R		*Testudo marginata*		1
M		*Lutra lutra*		2
M		*Miniopterus schreibersii*		2
M		*Myotis blythii*		2
M		*Myotis emarginatus*		2
R		*Caretta caretta*	1	2
R		*Zamenis situla*		2
GR2520005 - "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη" (ΕΖΔ - ΤΚΣ)				
Τ.Ο.	9320	Δάση με *Olea* και *Ceratonia*		2
Τ.Ο.	9560	Ενδημικά δάση με *Juniperus* spp.	1	1
M		*Monachus monachus*	1	1
M		*Miniopterus schreibersii*		1

Ομάδα είδους	Κωδικό Τ. Ο.	Περιγραφή Τ.Ο. / Ονομασία είδους	Τ.Ο /είδος προτεραιότητας	Ομάδα Προτεραιότητας Διαχείρισης (Διαχειριστικά Μέτρα)
M		*Myotis blythii*		1
M		*Myotis emarginatus*		1
M		*Myotis myotis*		1
M		*Rhinolophus blasii*		1
M		*Rhinolophus euryale*		1
M		*Rhinolophus ferrumequinum*		1
P		*Centaurea leonidia*		1
P		*Stachys virgata*		1
R		*Testudo hermanni*		1
R		*Testudo marginata*		1
I		*Tsoukatosia liae*		2
M		*Canis aureus*		2
M		*Rhinolophus hipposideros*		2
R		*Elaphe quatuorlineata*		2
R		*Zamenis situla*		2
GR2520006 - "Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)" (ΕΖΔ)				
Τ.Ο.	5420	Φρύγανα από Sarcopoterium spinosum		2
Τ.Ο.	6230	Χλοώδεις διαπλάσεις με *Nardus*, ποικίλων ειδών, σε πυριτιούχα υποστρώματα των ορεινών ζωνών (και των υποορεινών ζωνών της ηπειρωτικής Ευρώπης)	1	1
Τ.Ο.	9260	Δάση με *Castanea sativa*		1
Τ.Ο.	9340	Δάση με *Quercus ilex* και *Quercus rotundifolia*		1
Τ.Ο.	9560	Ενδημικά δάση με *Juniperus* spp.	1	1
M		*Myotis emarginatus*		1
M		*Rhinolophus ferrumequinum*		1
P		*Phitosia crocifolia*	1	1
P		*Himantoglossum jankae*		1
P		*Ophrys argolica ssp. argolica*		1
R		*Testudo hermanni*		1
M		*Nyctalus lasiopterus*		2
M		*Rhinolophus hipposideros*		2
R		*Elaphe quatuorlineata*		2
GR2530001 - "Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα" (ΕΖΔ)				
Τ.Ο.	9540	Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά είδη πεύκων της Μεσογείου		1
Τ.Ο.	91M0	Παννωνικά-βαλκανικά δάση τουρκικής δρυός – κοινής δρυός		2
A		*Ichthyosaura alpestris*		1
P		*Biebersteinia orphanidis*		1
M		*Lutra lutra*		1
R		*Testudo marginata*		1
M		*Canis aureus*		2
M		*Miniopterus schreibersii*		2

Ομάδα είδους	Κωδικό Τ. Ο.	Περιγραφή Τ.Ο. / Ονομασία είδους	Τ.Ο /είδος προτεραιότητας	Ομάδα Προτεραιότητας Διαχείρισης (Διαχειριστικά Μέτρα)
M		*Myotis blythii*		2
M		*Rhinolophus ferrumequinum*		2
M		*Rhinolophus hipposideros*		2
R		*Zamenis situla*		2
GR2530002 - "Λίμνη Στυμφαλία" (ΕΖΔ – ΖΕΠ)				
Τ.Ο.	3150	Ευτροφικές φυσικές λίμνες με βλάστηση τύπου Magnopotamion ή Hydrocharition		1
Τ.Ο.	6420	Υγροί μεσογειακοί λειμώνες με υψηλές πόες από Molinio-Holoschoenion		1
Τ.Ο.	92A0	Δάση-στοές με *Salix alba* και *Populus alba*		1
M		*Lutra lutra*		1
M		*Myotis capaccinii*		1
M		*Miniopterus schreibersii*		1
M		*Myotis myotis*		1
M		*Rhinolophus blasii*		1
R		*Emys orbicularis*		1
R		*Mauremys rivulata*		1
M		*Canis aureus*		2
M		*Rhinolophus hipposideros*		2
R		*Elaphe quatuorlineata*		2
R		*Zamenis situla*		2
GR2530003 -"Ακροκόρινθος" (ΕΖΔ)				
Τ.Ο.	9540	Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά είδη πεύκων της Μεσογείου		2
I		*Euplagia quadripunctaria*	1	1
M		*Rhinolophus blasii*		1
M		*Rhinolophus euryale*		1
R		*Testudo marginata*		1
M		*Canis aureus*		2
M		*Rhinolophus ferrumequinum*		2
M		*Rhinolophus hipposideros*		2
R		*Zamenis situla*		2
GR2530004 - "Όρος Ολίγυρτος" (ΕΖΔ)				
Τ.Ο.	5210	Δενδροειδή *Juniperus* spp.		2
Τ.Ο.	9560	Ενδημικά δάση με *Juniperus* spp.	1	1
M		*Barbastella barbastellus*		1
M		*Rhinolophus euryale*		1
M		*Rhinolophus ferrumequinum*		1
P		*Biebersteinia orphanidis*		1
R		*Testudo hermanni*		1
R		*Testudo marginata*		1
M		*Canis aureus*		2
M		*Myotis blythii*		2

Ομάδα είδους	Κωδικό Τ. Ο.	Περιγραφή Τ.Ο. / Ονομασία είδους	Τ.Ο /είδος προτεραιότητας	Ομάδα Προτεραιότητας Διαχείρισης (Διαχειριστικά Μέτρα)
M		*Myotis emarginatus*		2
R		*Elaphe quatuorlineata*		2
R		*Zamenis situla*		2
GR2530005 - "Όρη Γεράνεια" (ΕΖΔ)				
Τ.Ο.	5420	Φρύγανα από *Sarcopoterium spinosum*		2
Τ.Ο.	8210	Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση		2
Τ.Ο.	9540	Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά είδη πεύκων της Μεσογείου		1
Τ.Ο.	92C0	Δάση *Platanus orientalis* και *Liquidambar orientalis* (Platanion orientalis)		1
R		*Testudo graeca*		1
R		*Testudo marginata*		1
M		*Rhinolophus ferrumequinum*		2
R		*Zamenis situla*		2
GR2530007 - "Κορινθιακός Κόλπος" (ΤΚΣ)				
Τ.Ο.	1110	Αμμοσύρσεις που καλύπτονται διαρκώς από θαλάσσιο νερό μικρού βάθους		1
Τ.Ο.	1120	Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia* (Posidonion oceanicae)	1	1
Τ.Ο.	1150	Παράκτιες λιμνοθάλασσες	1	1
Τ.Ο.	1170	Ύφαλοι		1
Τ.Ο.	8330	Θαλάσσια σπήλαια εξ ολοκλήρου ή εν μέρει κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας		1
I		*Pinna nobilis*		1
M		*Monachus monachus*	1	1
M		*Delphinus delphis*		1
M		*Stenella coeruleoalba*		1
M		*Tursiops truncatus*		1
GR2540001 - "Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι" (ΕΖΔ - ΤΚΣ)				
Τ.Ο.	1170	Ύφαλοι		1
Τ.Ο.	1410	Μεσογειακά αλίπεδα (Juncetalia maritimi)		1
Τ.Ο.	1420	Μεσογειακές και θερμοατλαντικές αλόφιλες λόχμες (Sarcocornetea fruticosi)		1
Τ.Ο.	2110	Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες		1
Τ.Ο.	9320	Δάση με *Olea* και *Ceratonia*		1
Τ.Ο.	9340	Δάση με *Quercus ilex* και *Quercus rotundifolia*		1
Τ.Ο.	92C0	Δάση *Platanus orientalis* και *Liquidambar orientalis* (Platanion orientalis)		1
Τ.Ο.	9350	Δάση με *Quercus macrolepis*		2
Τ.Ο.	9540	Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά είδη πεύκων της Μεσογείου		2
I		*Pinna nobilis*		1

Ομάδα είδους	Κωδικό Τ. Ο.	Περιγραφή Τ.Ο. / Ονομασία είδους	Τ.Ο /είδος προτεραιότητας	Ομάδα Προτεραιότητας Διαχείρισης (Διαχειριστικά Μέτρα)
M		*Monachus monachus*	1	1
M		*Miniopterus schreibersii*		1
M		*Myotis blythii*		1
M		*Myotis emarginatus*		1
M		*Rhinolophus euryale*		1
M		*Rhinolophus ferrumequinum*		1
R		*Mauremys rivulata*		1
R		*Testudo hermanni*		1
R		*Testudo marginata*		1
M		*Barbastella barbastellus*		2
M		*Canis aureus*		2
M		*Rhinolophus hipposideros*		2
R		*Caretta caretta*	1	2
R		*Caretta caretta*	1	2
GR2540002 - "Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος " (ΕΖΔ - ΤΚΣ)				
Τ.Ο.	1410	Μεσογειακά αλίπεδα (Juncetalia maritimi)		1
Τ.Ο.	2110	Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες		1
Τ.Ο.	2120	Κινούμενες θίνες της ακτογραμμής με Ammophila arenaria («λευκές θίνες»)		2
Τ.Ο.	2250	Θίνες των παραλίων με Juniperus spp.	1	2
Τ.Ο.	8210	Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση		2
Τ.Ο.	9320	Δάση με *Olea* και *Ceratonia*		2
M		*Monachus monachus*	1	1
M		*Miniopterus schreibersii*		1
P		*Linaria tenuis*	1	1
P		*Saponaria jagelii*		1
R		*Mauremys rivulata*		1
R		*Testudo marginata*		1
M		*Canis aureus*		2
R		*Caretta caretta*	1	2
R		*Zamenis situla*		2
GR2540003 - " Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου" (ΕΖΔ- ΤΚΣ)				
Τ.Ο.	1210	Μονοετής βλάστηση μεταξύ των ορίων πλημμυρίδας και άμπωτης		1
Τ.Ο.	1410	Μεσογειακά αλίπεδα (Juncetalia maritimi)		1
Τ.Ο.	2110	Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες		1
Τ.Ο.	2120	Κινούμενες θίνες της ακτογραμμής με Ammophila arenaria («λευκές θίνες»)		1
Τ.Ο.	3280	Ποταμοί της Μεσογείου με μόνιμη ροή του Paspalo-Agrostidion και πυκνή βλάστηση με μορφή παραπετάσματος από Salix και Populus alba στις όχθες τους		1
Τ.Ο.	5420	Φρύγανα από *Sarcopoterium spinosum*		1

Ομάδα είδους	Κωδικό Τ. Ο.	Περιγραφή Τ.Ο. / Ονομασία είδους	Τ.Ο /είδος προτεραιότητας	Ομάδα Προτεραιότητας Διαχείρισης (Διαχειριστικά Μέτρα)
Τ.Ο.	6420	Υγροί μεσογειακοί λειμώνες με υψηλές πόες από Molinio-Holoschoenion		1
Τ.Ο.	92A0	Δάση-στοές με Salix alba και Populus alba		1
Τ.Ο.	92D0	Νότια παρόχθια δάση-στοές και λόχμες (Nerio-Tamaricetea και Securinegion tinctoriae)		1
F		*Squalius keadicus*		1
I		*Albinaria haessleini*		1
M		*Monachus monachus*	1	1
M		*Lutra lutra*		1
M		*Myotis capaccinii*		1
R		*Emys orbicularis*		1
R		*Mauremys rivulata*		1
R		*Testudo hermanni*		1
R		*Testudo marginata*		1
M		*Canis aureus*		2
R		*Caretta caretta*	1	2
R		*Caretta caretta*	1	2
R		*Chelonia mydas*	1	2
R		*Elaphe quatuorlineata*		2
R		*Zamenis situla*		2

Πίνακας 3.1.1-6: Είδη ορνιθοπανίδας ανά ΖΕΠ που εντάσσονται σε ομάδες μέσης και υψηλής προτεραιότητας για τη θέσπιση διαχειριστικών μέτρων

Ομάδα είδους	Ονομασία είδους	Τύπος	Είδος χαρακτηρισμού	Ομάδα Προτεραιότητας Διαχείρισης (Διαχειριστικά Μέτρα)
GR2510004 - "Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο" (ΖΕΠ)				
B	*Alectoris graeca*	p		1
B	*Aquila chrysaetos*	p	1	1
B	*Delichon urbicum*	r		1
B	*Emberiza hortulana*	r		1
B	*Falco naumanni*	r		1
B	*Hirundo rustica*	r		1
B	*Streptopelia turtur*	r		1
B	*Tachymarptis melba*	r		1
GR2530002 - "Λίμνη Στυμφαλία"				
B	*Actitis hypoleucos*	c		1
B	*Alauda arvensis*	w		1
B	*Alcedo atthis*	c		1
B	*Anas crecca*	w		1
B	*Anas platyrhynchos*	r		1
B	*Anas platyrhynchos*	w		1
B	*Apus apus*	r		1
B	*Aquila chrysaetos*	w		1
B	*Ardea alba*	w		1
B	*Ardea cinerea*	c		1
B	*Ardea cinerea*	w		1
B	*Ardea purpurea*	r		1
B	*Ardeola ralloides*	c		1
B	*Ardeola ralloides*	r		1
B	*Aythya ferina*	w		1
B	*Aythya nyroca*	c	1	1
B	*Aythya nyroca*	r	1	1
B	*Aythya nyroca*	w	1	1
B	*Botaurus stellaris*	w		1
B	*Buteo buteo*	c		1
B	*Buteo buteo*	r		1
B	*Calidris pugnax*	c		1
B	*Chlidonias niger*	c		1
B	*Ciconia ciconia*	c		1
B	*Ciconia ciconia*	r		1
B	*Circus aeruginosus*	c		1
B	*Circus aeruginosus*	r		1
B	*Circus aeruginosus*	w		1
B	*Circus cyaneus*	c		1
B	*Egretta garzetta*	c		1

Ομάδα είδους	Ονομασία είδους	Τύπος	Είδος χαρακτηρισμού	Ομάδα Προτεραιότητας Διαχείρισης (Διαχειριστικά Μέτρα)
B	*Emberiza caesia*	r		1
B	*Emberiza hortulana*	r		1
B	*Falco vespertinus*	c		1
B	*Falco vespertinus*	w		1
B	*Fulica atra*	c		1
B	*Fulica atra*	r		1
B	*Fulica atra*	w		1
B	*Gallinago gallinago*	C		1
B	*Gallinago gallinago*	w		1
B	*Gelochelidon nilotica*	c		1
B	*Gyps fulvus*	c		1
B	*Ixobrychus minutus*	r	1	1
B	*Lanius collurio*	c		1
B	*Leiopicus medius*	p		1
B	*Limosa limosa*	c		1
B	*Lullula arborea*	p		1
B	*Lullula arborea*	r		1
B	*Mareca penelope*	w		1
B	*Mareca strepera*	w		1
B	*Motacilla flava*	c		1
B	*Nycticorax nycticorax*	c		1
B	*Passer hispaniolensis*	c		1
B	*Passer hispaniolensis*	r		1
B	*Pernis apivorus*	r		1
B	*Plegadis falcinellus*	c		1
B	*Podiceps cristatus*	c		1
B	*Podiceps cristatus*	r		1
B	*Podiceps cristatus*	w		1
B	*Podiceps nigricollis*	c		1
B	*Podiceps nigricollis*	w		1
B	*Spatula clypeata*	w		1
B	*Tringa erythropus*	c		1
B	*Tringa glareola*	c		1
B	*Tringa nebularia*	c		1
B	*Tringa ochropus*	c		1
B	*Tringa ochropus*	w		1
B	*Tringa totanus*	c		1
B	*Vanellus vanellus*	w		1
B	*Ardea cinerea*	r		2
B	*Bubo bubo*	p		2
B	*Circaetus gallicus*	r		2
B	*Falco peregrinus*	p		2

Ομάδα είδους	Ονομασία είδους	Τύπος	Είδος χαρακτηρισμού	Ομάδα Προτεραιότητας Διαχείρισης (Διαχειριστικά Μέτρα)
B	*Nycticorax nycticorax*	r		2
GR2530006 - "Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)" (ΖΕΠ)				
B	*Alauda arvensis*	w		1
B	*Alectoris graeca*	p	1	1
B	*Aquila chrysaetos*	p		1
B	*Circus aeruginosus*	c		1
B	*Dendrocopos leucotos*	p		1
B	*Emberiza caesia*	r		1
B	*Falco biarmicus*	p	1	1
B	*Falco eleonorae*	c		1
B	*Falco naumanni*	r		1
B	*Falco vespertinus*	c		1
B	*Lanius collurio*	r	1	1
B	*Lullula arborea*	p		1
B	*Merops apiaster*	c		1
B	*Merops apiaster*	r		1
B	*Motacilla flava*	c		1
B	*Oriolus oriolus*	c		1
B	*Passer hispaniolensis*	c		1
B	*Riparia riparia*	c		1
B	*Tachymarptis melba*	r		1
B	*Falco peregrinus*	p		2
GR2540006 - "Υγρότοποι εκβολών Ευρώτα" (ΖΕΠ)				
B	*Accipiter brevipes*	c		1
B	*Acrocephalus melanopogon*	w		1
B	*Alcedo atthis*	c		1
B	*Alcedo atthis*	w		1
B	*Anthus campestris*	c		1
B	*Apus apus*	c		1
B	*Aquila chrysaetos*	p		1
B	*Aquila fasciata*	c		1
B	*Aquila fasciata*	p		1
B	*Aquila heliaca*	w		1
B	*Ardea cinerea*	c		1
B	*Ardea cinerea*	w		1
B	*Ardea purpurea*	c		1
B	*Ardeola ralloides*	c		1
B	*Ardeola ralloides*	r		1
B	*Arenaria interpres*	c		1
B	*Aythya nyroca*	c		1
B	*Botaurus stellaris*	c		1
B	*Burhinus oedicnemus*	c		1

Ομάδα είδους	Ονομασία είδους	Τύπος	Είδος χαρακτηρισμού	Ομάδα Προτεραιότητας Διαχείρισης (Διαχειριστικά Μέτρα)
B	*Buteo buteo*	c		1
B	*Buteo buteo*	p		1
B	*Buteo buteo*	r		1
B	*Buteo buteo*	w		1
B	*Buteo rufinus*	c		1
B	*Buteo rufinus*	p		1
B	*Calandrella brachydactyla*	c		1
B	*Calidris alba*	c		1
B	*Calidris alba*	w		1
B	*Calidris minuta*	c		1
B	*Calidris pugnax*	w		1
B	*Calidris temminckii*	c		1
B	*Calonectris diomedea*	c		1
B	*Caprimulgus europaeus*	c		1
B	*Charadrius alexandrinus*	c		1
B	*Charadrius alexandrinus*	r		1
B	*Charadrius alexandrinus*	w		1
B	*Charadrius hiaticula*	c		1
B	*Charadrius hiaticula*	w		1
B	*Chlidonias hybrida*	c		1
B	*Chlidonias leucopterus*	c		1
B	*Chlidonias niger*	c		1
B	*Ciconia ciconia*	c		1
B	*Ciconia ciconia*	r		1
B	*Circaetus gallicus*	c		1
B	*Circus aeruginosus*	c		1
B	*Circus aeruginosus*	w		1
B	*Circus cyaneus*	c		1
B	*Circus macrourus*	c		1
B	*Circus pygargus*	c		1
B	*Clanga clanga*	w		1
B	*Clanga pomarina*	c		1
B	*Coracias garrulus*	c		1
B	*Coturnix coturnix*	c		1
B	*Coturnix coturnix*	w		1
B	*Crex crex*	c		1
B	*Cygnus olor*	w		1
B	*Emberiza caesia*	c		1
B	*Emberiza hortulana*	c		1
B	*Falco columbarius*	w		1
B	*Falco eleonorae*	c		1
B	*Falco peregrinus*	c		1

Ομάδα είδους	Ονομασία είδους	Τύπος	Είδος χαρακτηρισμού	Ομάδα Προτεραιότητας Διαχείρισης (Διαχειριστικά Μέτρα)
B	*Ficedula albicollis*	c		1
B	*Ficedula parva*	c		1
B	*Fulica atra*	c		1
B	*Fulica atra*	r		1
B	*Haematopus ostralegus*	c		1
B	*Hieraaetus pennatus*	c		1
B	*Hippolais olivetorum*	c		1
B	*Hirundo rustica*	c		1
B	*Hydrocoloeus minutus*	c		1
B	*Hydrocoloeus minutus*	w		1
B	*Hydroprogne caspia*	c		1
B	*Hydroprogne caspia*	w		1
B	*Jynx torquilla*	c		1
B	*Jynx torquilla*	w		1
B	*Lanius collurio*	c		1
B	*Lanius minor*	c		1
B	*Lanius nubicus*	c		1
B	*Larus audouinii*	c		1
B	*Larus audouinii*	w		1
B	*Limosa limosa*	c		1
B	*Milvus migrans*	c		1
B	*Motacilla flava*	c		1
B	*Numenius arquata arquata*	w		1
B	*Nycticorax nycticorax*	c		1
B	*Oriolus oriolus*	c		1
B	*Pandion haliaetus*	w		1
B	*Passer hispaniolensis*	c		1
B	*Passer hispaniolensis*	w		1
B	*Pernis apivorus*	c		1
B	*Pernis apivorus*	r		1
B	*Phalacrocorax aristotelis desmarestii*	w		1
B	*Pluvialis squatarola*	c		1
B	*Pluvialis squatarola*	w		1
B	*Puffinus yelkouan*	c		1
B	*Puffinus yelkouan*	w		1
B	*Riparia riparia*	c		1
B	*Sterna hirundo*	c		1
B	*Sternula albifrons*	c		1
B	*Sternula albifrons*	r		1
B	*Streptopelia turtur*	c		1
B	*Streptopelia turtur*	r		1
B	*Sylvia rueppelli*	c		1

Ομάδα είδους	Ονομασία είδους	Τύπος	Είδος χαρακτηρισμού	Ομάδα Προτεραιότητας Διαχείρισης (Διαχειριστικά Μέτρα)
B	*Sylvia rueppelli*	r		1
B	*Tachymarptis melba*	c		1
B	*Tetrax tetrax*	w		1
B	*Thalasseus sandvicensis*	c		1
B	*Thalasseus sandvicensis*	w		1
B	*Tringa erythropus*	c		1
B	*Tringa nebularia*	c		1
B	*Tringa ochropus*	c		1
B	*Tringa totanus*	c		1
B	*Tringa totanus*	w		1
B	*Zapornia parva*	c		1
B	*Bubo bubo*	p		2
B	*Burhinus oedicnemus*	r		2
B	*Ciconia nigra*	c		2
B	*Ciconia nigra*	w		2
B	*Circaetus gallicus*	r		2
B	*Falco peregrinus*	p		2
GR2540007 "Όρη Ανατολικής Λακωνίας" (ΖΕΠ)				
B	*Alectoris graeca*	p		1
B	*Apus apus*	c		1
B	*Aquila chrysaetos*	p		1
B	*Aquila fasciata*	p	1	1
B	*Buteo buteo*	c		1
B	*Buteo buteo*	r		1
B	*Circus aeruginosus*	c		1
B	*Crex crex*	c		1
B	*Delichon urbicum*	r		1
B	*Emberiza caesia*	r	1	1
B	*Emberiza hortulana*	r		1
B	*Falco vespertinus*	c		1
B	*Hippolais olivetorum*	r	1	1
B	*Hirundo rustica*	r		1
B	*Lanius collurio*	c		1
B	*Lanius nubicus*	c		1
B	*Oriolus oriolus*	c		1
B	*Pernis apivorus*	c		1
B	*Phalacrocorax aristotelis desmarestii*	p		1
B	*Streptopelia turtur*	c		1
B	*Streptopelia turtur*	r		1
B	*Sylvia rueppelli*	r	1	1
B	*Tachymarptis melba*	c		1
B	*Tachymarptis melba*	r		1

Ομάδα είδους	Ονομασία είδους	Τύπος	Είδος χαρακτηρισμού	Ομάδα Προτεραιότητας Διαχείρισης (Διαχειριστικά Μέτρα)
B	*Bubo bubo*	p		2
B	*Circaetus gallicus*	r	1	2
B	*Falco peregrinus*	p		2
B	*Pernis apivorus*	r		2

Β. Ακολούθως πραγματοποιήθηκε **χωρική συσχέτιση** τ.ο./ειδών με τις οικοσυστημικές χωρικές ενότητες, όπως αυτές προσεγγίστηκαν ανά προστατευτέο αντικείμενο στην ενότητα 2.2.4. και συγκεκριμένα με τις κύριες οικοσυστημικές χωρικές ενότητες αυτών.

Στο κεφάλαιο 2.2.4 γίνεται η παραδοχή ότι οι οικοσυστημικές χωρικές ενότητες που συνδέονται με έναν Τ.Ο./είδος, φιλοξενούν ολόκληρο ή μέρος του ενδιαιτήματός του όπου ικανοποιούνται οι οικολογικές απαιτήσεις του και επιτελούνται οι βιολογικές διεργασίες του. Βάσει αυτής της παραδοχής επιδιώκεται στο παρόν κεφάλαιο **η συσχέτιση των προτεραιοτήτων διαχείρισης με επιμέρους περιοχές κάθε ΕΖΔ/ΤΚΣ και ΖΕΠ**, καταχωρώντας ως **κύριες οικοσυστημικές χωρικές ενότητες** εκείνες που καλύπτουν τις **βασικές οικολογικές απαιτήσεις των τ.ο./ειδών που συνδέονται με τα κύρια ενδιαιτήματά τους** (κατά περίπτωση, π.χ. αυτά της αναπαραγωγής και της τροφοληψίας), τα οποία στην περίπτωση των ειδών ορνιθοπανίδας αποτελούν τα οριζόμενα από το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο ως **κρίσιμα ενδιαιτήματα**.

Το αποτέλεσμα της συσχέτισης οικοσυστημικών χωρικών ενοτήτων και ιεράρχησης προτεραιοτήτων διαχείρισης (**υψηλή και μέση**) που προκύπτει για κάθε τ.ο./είδος, σε κάθε GR, παρουσιάζεται στους **Πίνακες 3.1.1-25 έως 3.1.1-39 του Τεύχους Τεκμηρίωσης (ΤΤΑ)** για τους τύπους οικοτόπων και τα είδη χλωρίδας και πανίδας και στους **Πίνακες 3.1.1-40 έως 3.1.1-44 (ΤΤΑ)** για τα είδη ορνιθοπανίδας, σύμφωνα με το υπόδειγμα του Πίνακα 3.1.1-3 του Τεύχους Εξειδίκευσης Τεχνικών Προδιαγραφών αντίστοιχα.

Θαλάσσιες χελώνες

Στην περιοχή μελέτης καταγράφονται δύο είδη θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta* και *Chelonia*

GR2520003 - Λιμνοθάλασσα Μουστού

Στην παραλία Λιμνοθάλασσας Μουστού, μήκους 1,5 km καταγράφεται ωοτοκία της *Caretta caretta* (ετήσιο μέσο όρο 8 φωλιές με πυκνότητα 5,3 φωλιές/km). Ο τύπος οικοτόπου 2110 «Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες», συνιστά, τη χερσαία οικοσυστημική χωρική ενότητα φωλεοποίησης με υψηλή παρουσία του είδους.

GR2530007 - Κορινθιακός Κόλπος

Caretta caretta

Τα δεδομένα για την περιοχή μελέτης ως θαλάσσιο πεδίο διατροφής και ανάπτυξης της *Caretta caretta* είναι ελλιπή. Είναι γνωστό ότι το είδος επιλέγει ως τροφικά πεδία τους οικότοπους 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia* (*Posidonion oceanicae*) και 1170 «Ύφαλοι» οι οποίοι συνιστούν την οικοσυστημική χωρική ενότητα διατροφής με υψηλή παρουσία του είδους.

Chelonia mydas

Παρόλο που για τους πληθυσμούς της *Chelonia mydas* και τον προσδιορισμό και αξιολόγηση του ενδιαιτήματος απαιτείται συλλογή περισσότερων στοιχείων μέσω έρευνας και προγραμμάτων παρακολούθησης, ο τύπος οικότοπου 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia* (Posidonion oceanicae)» συνιστά τη θαλάσσια οικοσυστημική χωρική ενότητα διατροφής με υψηλή παρουσία του είδους.

GR2540001 - Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι

Caretta caretta (θαλάσσιο περιβάλλον)

Τα δεδομένα για την περιοχή μελέτης ως θαλάσσιο πεδίο διατροφής και ανάπτυξης της *Caretta caretta* είναι ελλιπή. Είναι γνωστό ότι το είδος επιλέγει ως τροφικά πεδία τους οικότοπους 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia* (*Posidonion oceanicae*) και 1170 «Ύφαλοι» οι οποίοι συνιστούν την οικοσυστημική χωρική ενότητα διατροφής με υψηλή παρουσία του είδους.

Chelonia mydas

Παρόλο που για τους πληθυσμούς της *Chelonia mydas* και τον προσδιορισμό και αξιολόγηση του ενδιαιτήματος απαιτείται συλλογή περισσότερων στοιχείων μέσω έρευνας και προγραμμάτων παρακολούθησης, ο τύπος οικότοπου 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia* (Posidonion oceanicae)» συνιστά τη θαλάσσια οικοσυστημική χωρική ενότητα διατροφής με υψηλή παρουσία του είδους.

Caretta caretta (χερσαίο περιβάλλον)

Στην παραλία Καστράκι-Πορί, μήκους 1.9 km καταγράφεται ωοτοκία της *Caretta caretta* (ετήσιο μέσος όρος φωλιών 3 και ετήσια πυκνότητα ωοτοκίας 0,6 φωλιές/km). Οι τύποι οικοτόπων 2110 «Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες» και 21B0 «Αμμώδεις παραλίες χωρίς βλάστηση» συνιστούν στην παραλία Καστράκι-Πορί, τη χερσαία οικοσυστημική χωρική ενότητα φωλεοποίησης με υψηλή παρουσία του είδους.

GR2540002 - Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος

Οι παραλίες δυτικά του λιμένα της Νεάπολης και έως τη λιμνοθάλασσα Στρογγύλη συνιστούν την παραλία ωοτοκίας Βάτικα της *Caretta caretta* (μέσο όρο φωλιών 8 (min 5 και max 11 φωλιές) με ετήσια πυκνότητα ωοτοκίας 1 φωλιά/km). Πρόκειται για διαδοχικές παραλίες συνολικού μήκους 8800 m που διακόπτονται από χαμηλούς βραχώδεις σχηματισμούς (από ανατολικά προς δυτικά είναι Νεάπολη, Νερατζιώνας, Μάγγανο, Χαμόκελο, Παυλοπέτρι, Πούντα). Οι τύποι οικοτόπων 2110 «Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες», 2120 «Κινούμενες θίνες της ακτογραμμής με *Ammophila arenaria* («λευκές θίνες»)» συνιστούν στην παραλία Βάτικα, τη χερσαία οικοσυστημική χωρική ενότητα φωλεοποίησης με υψηλή παρουσία του είδους.

GR2540003 - Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου

Caretta caretta (θαλάσσιο περιβάλλον)

Το θαλάσσιο τμήμα της περιοχής μπροστά από την παραλία Ευρώτα συνιστά καλά τεκμηριωμένο τροφικό και αναπτυξιακό πεδίο για νεαρά άτομα *Caretta caretta* (Margaritoulis and Teneketzis, 2003)

καθώς και περιοχή για ζευγάρωμα και ανάπαυση κατά την αναπαραγωγή της *Caretta caretta* (inter-nesting area). Είναι γνωστό ότι το είδος επιλέγει ως τροφικά πεδία τους οικότοπους 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia* (*Posidonion oceanicae*) και 1170 «Ύφαλοι» οι οποίοι συνιστούν την οικοσυστημική χωρική ενότητα διατροφής με υψηλή παρουσία του είδους.

Chelonia mydas

Παρόλο που για τους πληθυσμούς της *Chelonia mydas* και τον προσδιορισμό και αξιολόγηση του ενδιαιτήματος απαιτείται συλλογή περισσότερων στοιχείων μέσω έρευνας και προγραμμάτων παρακολούθησης, ο τύπος οικότοπου 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia* (Posidonion oceanicae)» συνιστά τη θαλάσσια οικοσυστημική χωρική ενότητα διατροφής με **υψηλή** παρουσία του είδους. Το θαλάσσιο τμήμα της περιοχής μπροστά από την παραλία Ευρώτα συνιστά καλά τεκμηριωμένο τροφικό και αναπτυξιακό πεδίο για νεαρά άτομα *Chelonia mydas* (Margaritoulis and Teneketzis, 2003).

Caretta caretta (χερσαίο περιβάλλον)

Οι παραλίες της περιοχής συνιστούν έναν από τους μεγαλύτερους βιοτόπους αναπαραγωγής της *Caretta caretta* στην Ελλάδα. Η παραλία Ευρώτα καθώς και τέσσερις παραλίες στο δυτικό Λακωνικό Κόλπο (Βαλτάκι-Σελινίτσα-Μαυροβούνι-Βαθύ) συνιστούν μία από τις σημαντικότερες περιοχές φωλεοποίησης της *Caretta caretta* στην Ελλάδα με ετήσιο αριθμό φωλιών >100 ('major' nesting area) συγκεντρώνοντας ετήσιο αριθμό 503 φωλιές (πυκνότητα 23,5 φωλιές/km) όπως προκύπτει από συστηματικά προγράμματα καταγραφής (επικαιροποιημένα στοιχεία 2016-2018 του ΑΡΧΕΛΩΝ και νωρίτερα - βλ. SDF 2017). Πιο συγκεκριμένα, η παραλία Ευρώτα συγκεντρώνει ετησίως 305 φωλιές και οι περιφερειακές παραλίες ωοτοκίας του Λακωνικού Κόλπου 198 φωλιές. Σχετικά με το μέγεθος του πληθυσμού, ο μέσος όρος αναπαραγόμενων ατόμων διαμορφώνεται συνολικά σε 252 bfemales (υπολογίζοντας μέσο όρο δύο φωλιές ανά αναπαραγόμενο άτομο).

Οι τύποι οικοτόπων 2110 «Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες», 2120 «Κινούμενες θίνες της ακτογραμμής με *Ammophila arenaria* («λευκές θίνες»)» συνιστούν στην παραλία Ευρώτα, τη χερσαία οικοσυστημική χωρική ενότητα φωλεοποίησης με υψηλή παρουσία του είδους.

Στις παραλίες Βαλτάκι-Σελινίτσα-Μαυροβούνι-Βαθύ, συνολικού μήκους 8.4 km στις οποίες δεν υπάρχει αναγνώριση και χαρτογράφηση των τύπων οικοτόπων, οι αμμώδεις θέσεις συνιστούν τη χερσαία οικοσυστημική χωρική ενότητα φωλεοποίησης με υψηλή παρουσία του είδους.

Είδη θαλάσσιας πανίδας

Λαμβάνοντας υπόψη τις οικολογικές απαιτήσεις των κητωδών στον Κορινθιακό Κόλπο (ρινοδέλφινο ***Tursiops truncatus***, ζωνοδέλφινο ***Stenella coeruleoalba***, κοινό δελφίνι ***Delphinus delphis***) προσδιορίστηκε μία μόνο ΟΧΕ ανά είδος, η οποία ουσιαστικά οριοθετείται με βάση τη βυθομετρία. Συνεπώς, δεν ορίζονται πολλαπλές ΟΧΕ ανά είδος ώστε αυτές να χρήζουν ιεράρχησης. Σημειώνεται ότι στη συγκεκριμένη περιοχή (GR2530007) η ΟΧΕ του ζωνοδέλφινου και του κοινού δελφινιού είναι ταυτόσημη, καθώς τα είδη είναι συμπατρικά και σχηματίζουν μόνιμα μικτά κοπάδια.

Σε ότι αφορά τη φώκια (*Monachus monachus*) και λαμβάνοντας υπόψη τις οικολογικές απαιτήσεις του είδους προσδιορίστηκαν δύο ΟΧΕ οι οποίες θεωρούνται κρίσιμες για το είδος: α) ΟΧΕ αναπαραγωγής: ουσιαστικά αφορά στον Τ.Ο. 8330 και αποτελεί κρίσιμο ενδιαίτημα του είδους, ο οποίος όμως δεν είναι χαρτογραφημένος στην περιοχή και β) ΟΧΕ τροφοληψίας: οριοθετείται με βάση τη βυθομετρία, και συμπεριλαμβάνει όλα τα παράκτια ύδατα εντός της ισοβαθούς των 200 m.

Τέλος, σε ότι αφορά το είδος *Pinna nobilis* και λαμβάνοντας υπόψη τα οικολογικά του είδους, τα διαθέσιμα επιστημονικά δεδομένα σχετικά με την παρουσία του είδους και των απαραίτητων για αυτό Τ.Ο., καθώς και την έλλειψη επαρκούς χαρτογράφησης του Τ.Ο. 1110 που αποτελεί κρίσιμο ενδιαίτημα για το είδος, ως ΟΧΕ της πίννας στις περιοχές μελέτης που απαντάται το είδος, νοούνται τα θαλάσσια παράκτια ύδατα με βάθος μικρότερο των 30 m. Συνεπώς, δεν ορίζονται πολλαπλές ΟΧΕ ανά είδος ανά περιοχή μελέτης ώστε αυτές να χρήζουν ιεράρχησης.

Αμφίβια – ερπετά (εκτός θαλάσσιων χελωνών)

Οι ΟΧΕ που προσδιορίστηκαν στην ενότητα 2.2.4 (2.2.4.2 και 2.2.4.2.3 - τεύχος ΜΑ και ΤΤΑ αντίστοιχα) έχουν ήδη περιοριστεί σε αυτές που κρίνονται ως κύριες, δηλαδή αυτές που καλύπτουν τις βασικές οικολογικές απαιτήσεις τους. Ως εκ τούτου το σύνολο των ΟΧΕ των ειδών αυτών, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες και τις οικολογικές απαιτήσεις τους, αποτελούν κύριες ΟΧΕ.

Χερσαία θηλαστικά

Χειρόπτερα

Οι ΟΧΕ για τα χειρόπτερα έχουν διακριθεί σε εκείνες που αφορούν το καταφύγιο και σε εκείνες που αφορούν τα πεδία τροφοληψίας. Για να εντοπιστούν οι κύριες οικοσυστημικές χωρικές ενότητες, δηλαδή εκείνες που καλύπτουν τις βασικές οικολογικές απαιτήσεις των ειδών διακρίνονται και πάλι σε αυτούς του δυο τύπους ενδιαιτημάτων. Τα **καταφύγια** αποτελούν αναμφίβολα μια κύρια οικοσυστημική χωρική ενότητα αφού αποτελούν πολύ σημαντικά ενδιαιτήματα από την παρουσία των οποίων εξαρτάται και η διατήρηση των ειδών. Όσον αφορά όμως τα ενδιαιτήματα τροφοληψίας αντιμετωπίζεται το πρόβλημα της αδυναμίας σαφούς συσχέτισης. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι νυχτερίδες χρησιμοποιούν το χώρο σε επίπεδο τοπίου και όχι σε επίπεδο χωρικών ενοτήτων όπως π.χ. οι κατηγορίες κάλυψης γης CLC, ανάλογα πάντα με τη διαθεσιμότητα τροφής. Για αυτό και η καταλληλότητα των ενδιαιτημάτων συχνά προσδιορίζεται με τοπιακά χαρακτηριστικά όπως η μωσαϊκότητα του τοπίου. Οι χωρικές ενότητες επομένως που καλύπτουν τις βασικές οικολογικές απαιτήσεις των ειδών αφορούν μεγάλο μέρος των περιοχών Natura και προσδιορίζονται με διάφορα χαρακτηριστικά, συχνά συνδυασμού χαρακτηριστικών του τοπίου όπως ταυτόχρονη παρουσία καρστικοποιημένου ασβεστόλιθου και χαμηλής βλάστησης. Προκειμένου να επιτευχθεί ο σκοπός του συγκεκριμένου κεφαλαίου αποφασίστηκε για τον ορισμό των Κύριων ΟΧΕ να προσδιοριστούν κατά τη γνώμη του ειδικού, οι πιο σημαντικές ΟΧΕ όπως αυτές αναφέρονται στην ενότητα 2.2.4 (2.2.4.2 και 2.2.4.2.2, τεύχος ΜΑ και ΤΤΑ αντίστοιχα). Αυτό το «φιλτράρισμα» των ΟΧΕ για να προκύψουν οι κύριες από αυτές βασίστηκε στις οικολογικές απαιτήσεις των ειδών με βάση τη βιβλιογραφία και την επιφάνεια που καλύπτουν οι επιμέρους μορφές κάλυψης γης σε κάθε περιοχή Natura. Επισημαίνεται ότι σε καμία περίπτωση η διασφάλιση ενός καταφυγίου και μιας – δυο μορφές κάλυψης γης δεν είναι επαρκείς για τη μακροπρόθεσμη διατήρηση των ειδών στις συγκεκριμένες περιοχές.

Βίδρα

Οι Τ.Ο που κατά βάση μπορούν να αντιστοιχηθούν με το ενδιαίτημα του είδους είναι αυτοί που σχετίζονται με επιφανειακά ύδατα. Για το λόγο αυτό, η σύνδεση με Τ.Ο που εμφανίζονται σε περιοχές με νερό (πχ ο 3280) αφορά όχι τόσο τη βλάστηση αλλά το γεγονός ότι συνδέεται με την παρουσία επιφανειακών υδάτων που αποτελούν βασικό ενδιαίτημα του είδους. Δεδομένου ότι κάποιοι από τους Τ.Ο. είναι σε γενικές γραμμές γραμμικοί (πχ 92C0, 92D0, 3280), κρίθηκε σκόπιμο να περιληφθεί μια ζώνη πλάτους 50 μ. περιμετρικά από αυτούς, προκειμένου να αποτυπωθεί καλύτερα το βασικό ενδιαίτημα του είδους. Οι συγκεκριμένες ΟΧΕ αποτελούν και τις κύριες ΟΧΕ για το είδος.

Τσακάλι

Το τσακάλι αναζητά την τροφή του σε μια μεγάλη ποικιλία ενδιαιτημάτων, ανάλογα πάντα με τη διαθεσιμότητα της τροφής αλλά και τη δυνατότητα απόληψης της. Επομένως όσο αφορά το ενδιαίτημα τροφοληψίας είναι δύσκολο να προσδιοριστούν οι κύριες ΟΧΕ σε ένα οπορτουνιστικό είδος όπως το τσακάλι. Από την άλλη στη βιβλιογραφία διαφαίνεται μια συσχέτιση του ενδιαιτήματος τροφοληψίας με τις ανθρώπινες δραστηριότητες. Γενικότερα το τσακάλι απαντάται σε περιοχές χαμηλού υψομέτρου με πυκνές συστάδες μεσογειακής βλάστησης και συχνά σε υγροτόπους. Επίσης συχνά χρησιμοποιεί τα ρέματα ως διαδρόμους μετακίνησης ανάμεσα στην εστία τους και τη θέση τροφοληψίας. Επισημαίνεται ότι ειδικά για τη μορφή κάλυψης γης «Χωριά και Οικισμοί (1.1.1.2*)», ως κύρια ΟΧΕ δεν ορίζεται ο χώρος εντός των οικισμών αλλά η περιμετρική τους ζώνη, καθώς και οι περιοχές ανάμεσα στους οικισμούς.

Ορνιθοπανίδα

Όσον αφορά την ορνιθοπανίδα, οι κύριες ΟΧΕ προκύπτουν από τον ορισμό των κρίσιμων ενδιαιτημάτων τα οποία συνδέονται με τις κύριες οικολογικές απαιτήσεις των ειδών όπως καθορίστηκαν στην ενότητα 2.2.4.3 (Τεύχος ΜΑ και ΤΤΑ). Η παραπάνω παραδοχή γίνεται γιατί τα κρίσιμα ενδιαιτήματα καλύπτουν τον χώρο όπου επιτελούνται οι βασικές βιολογικές διεργασίες των ειδών. Ειδικά για τα είδη χαρακτηρισμού τα κρίσιμα ενδιαιτήματα καθορίστηκαν όσο το δυνατόν πιο λεπτομερώς με βάση τη διαθέσιμη πληροφορία όσον αφορά την παρουσία, την κατανομή των ειδών, των οικοτόπων και των μορφών κάλυψης γης. Τέλος, όσον αφορά την ιεράρχηση των ΟΧΕ, αυτή βασίστηκε στη γνώμη των ειδικών με βάση την οικολογία και ηθολογία των ειδών/τύπων παρουσίας οπότε και απορρίφθηκαν οι ΟΧΕ στις οποίες τα είδη θεωρήθηκαν να έχουν πιθανότητα παρουσίας μικρότερη του 10%.

3.1.2 Οικολογικές απαιτήσεις και στόχοι διατήρησης προστατευτέου αντικειμένου

Στη ενότητα αυτή ολοκληρώνεται η διαδικασία αξιολόγησης συσχέτισης Τ.Ο. και ειδών του προστατευτέου αντικειμένου με τις κύριες οικοσυστημικές χωρικές ενότητες που έχουν προσδιορισθεί στο κεφάλαιο 2.2.4 και έχουν χρησιμοποιηθεί στην ενότητα 3.1, λαμβάνοντας επίσης υπόψη τις κύριες οικολογικές απαιτήσεις των ειδών. Για την ανασκόπηση των οικολογικών απαιτήσεων κάθε είδους λαμβάνεται υπόψη σχετική βιβλιογραφία καθώς και τυχόν στοιχεία που περιλαμβάνονται στα παραδοτέα των Στόχων Διατήρησης ανά ΕΖΔ/ΖΕΠ του έργου της Εποπτείας ειδών και οικοτόπων (ΥΠΕΚΑ, 2015).

Επισημαίνεται ότι οι **κύριες οικολογικές απαιτήσεις των ειδών που εντάσσονται στο προστατευτέο αντικείμενο έχουν προσδιοριστεί** για λόγους πληρότητας και εννοιολογικής συνέχειας **στην ενότητα 2.2.4,** όπου πραγματοποιήθηκε η συσχέτιση οικοσυστημικών ενοτήτων με τα ενδιαιτήματα σημαντικών ειδών και ως εκ τούτου η επανάληψη παράθεσης αυτών στην παρούσα ενότητα κρίνεται μη αναγκαία. Αναλυτικά στοιχεία των οικολογικών απαιτήσεων καταγράφονται στην ενότητα **2.2.4 του Τεύχους Τεκμηρίωσης**.

Στη συνέχεια συνοψίζονται τα σημαντικότερα στοιχεία που περιέχονται στο **Τεύχος Τεκμηρίωσης και αφορούν** στους **Πίνακες 3.1.2-1 έως 3.1.2-15**. Τα στοιχεία αυτά αποτελούν την ιεράρχηση των οικοσυστημικών χωρικών ενοτήτων (ΟΧΕ) **των ομάδων υψηλής και μέσης προτεραιότητας διαχείρισης** σε τρεις κατηγορίες με βάση την κρίση του ειδικού και τη διαθέσιμη βιβλιογραφία. Οι κατηγορίες ιεράρχησης που εφαρμόστηκαν είναι οι παρακάτω:

- Οικοσυστημικές χωρικές ενότητες (ΟΧΕ) υψηλής παρουσίας του τ.ο./είδους: αυτές όπου το είδος (ή ο τ.ο. κατά περίπτωση) έχει πιθανότητα εμφάνισης μεγαλύτερη του 50%.
- Οικοσυστημικές χωρικές ενότητες μέσης παρουσίας του τ.ο./είδους: αυτές όπου το είδος (ή ο τ.ο. κατά περίπτωση) έχει πιθανότητα εμφάνισης μεταξύ του 10 και 50%.
- Οικοσυστημικές χωρικές ενότητες χαμηλής παρουσίας του τ.ο./είδους: αυτές όπου το είδος (ή ο τ.ο. κατά περίπτωση) έχει πιθανότητα εμφάνισης μικρότερη του 10%.

Για τις περιπτώσεις που απαιτείται παρατίθεται σχετική πληροφορία ακολούθως.

Αμφίβια – ερπετά (εκτός θαλάσσιων χελωνών)

Ακολούθως αναλύονται ανά GR για τα είδη μέσης και υψηλής προτεραιότητας διαχείρισης για τα διαχειριστικά μέτρα τα σημαντικότερα στοιχεία που αφορούν στην ιεράρχηση των ΟΧΕ όπως αναλύθηκαν ανωτέρω.

Επιπρόσθετα, με βάση τα στοιχεία που παρουσιάζονται στην ανασκόπηση των κύριων οικολογικών απαιτήσεων των ειδών και αφορούν σε περισσότερο εξειδικευμένες απαιτήσεις οι οποίες δεν είναι προφανείς από τον χαρακτήρα της κάθε χωρικής ενότητας, σημειώνονται τα παρακάτω:

- Τα δύο είδη φιδιών (*Elaphe quatuorlineata, Zamenis situla*) και οι χερσαίες χελώνες (*Testudo marginata, Testudo hermanni, Testudo graeca*) όπως και όλα τα ερπετά, προσλαμβάνουν τη θερμότητα του σώματός τους από το περιβάλλον (βλ. Ενότητα 2.2.4.2.3 Τεύχους Τεκμηρίωσης). Το γεγονός αυτό έχει σαν συνέπεια, στις περιοχές με πυκνή φυτοκάλυψη (π.χ. δάση κωνοφόρων, πυκνοί θαμνώνες), τα είδη αυτά να χρειάζονται απαραίτητα την ύπαρξη «ανοιχτών» περιοχών για να μπορούν να ρυθμίσουν τη θερμοκρασία του σώματός τους. Σε

αυτούς τους τύπους οικοτόπων τα είδη εντοπίζονται κυρίως στα *ξέφωτα* ή στις *παρυφές* των δασών και της πυκνής βλάστησης.

- Οι χερσαίες χελώνες (*Testudo marginata, Testudo hermanni, Testudo graeca*), στις περιοχές με καλλιέργειες [εκτός από τις φυτείες ξυλωδών ειδών π.χ. οπωρώνες, ελαιώνες (1066, 1067, 1068, 1069)] εντοπίζονται κυρίως στους φυτοφράκτες που βρίσκονται ανάμεσα στα χωράφια. Οι φυτοφράκτες, λόγω της βλάστησης, αποτελούν το διαθέσιμο καταφύγιο των χελωνών για την αποφυγή της υπερθέρμανσης κατά τις θερμές ώρες του καλοκαιριού.

GR2510003 – "Ακροναυπλία και Παλαμήδι"

Και τα δύο είδη χερσαίων χελωνών (*Testudo marginata, Testudo hermanni*)που απαντώνται στην περιοχή εκτιμάται ότι έχουν υψηλή πιθανότητα παρουσίας σε δάση (Τ.Ο. 9540), αναδασώσεις, θαμνώνες (Τ.Ο. 5420) καθώς και στους δρόμους. Μέση πιθανότητα εμφάνισης αναμένεται να έχουν στα χωριά και στους διάφορους οικισμούς, στις δενδρώδεις καλλιέργειες όπως οι ελαιώνες (Τ.Ο. 1068, 1069) καθώς και στις παραλίες (Τ.Ο. 21B0). Τέλος χαμηλή πιθανότητα εμφάνισης αναμένουμε σε καλλιεργήσιμες περιοχές αρόσιμες και μη αρδεύσιμες (Τ.Ο. 1050).

GR2520001 – "Όρος Μαίναλο"

Και τα δύο είδη χερσαίων χελωνών (*Testudo marginata, Testudo hermanni*) που απαντώνται στην περιοχή εκτιμάται ότι έχουν υψηλή πιθανότητα εμφάνισης στις εγκαταλειμμένες καλλιέργειες (Τ.Ο. 1062), στα δάση και στους θαμνώνες (π.χ. Τ.Ο. 934A, 5340) καθώς και στους δρόμους. Μέση πιθανότητα εμφάνισης αναμένεται να έχουν στα χωριά και στους διάφορους οικισμούς, στις δενδρώδεις καλλιέργειες όπως οι οπωρώνες και οι ελαιώνες. Τέλος χαμηλή πιθανότητα εμφάνισης αναμένουμε σε καλλιεργήσιμες περιοχές αρόσιμες και μη αρδεύσιμες (Τ.Ο. 1050/1051).

Το σπιτόφιδο (*Zamenis situla*) αναμένεται να έχει υψηλή πιθανότητα παρουσίας σε όλες τις ΟΧΕ με εξαίρεση τις αρόσιμες και μη αρδεύσιμες περιοχές (Τ.Ο. 1050/1051) που αναμένεται η πιθανότητα παρουσίας του να είναι χαμηλή.

GR2520003 – "Λιμνοθάλασσα Μουστού"

Βαλτοχελώνα (*Emys orbicularis*): Έχει υψηλή πιθανότητα παρουσίας στις λίμνες και σε περιοχές που υπάρχουν νερά χαμηλής ροής, κανάλια, δεξαμενές ποτίσματος, και λιμνία, μέση πιθανότητα πιθανότητα παρουσίας σε καλαμιώνες, παρόχθιες θερμομεσογειακές στοές (72A0, 92D0) ενώ χαμηλή πιθανότητα παρουσίας στις αλοφυτικές εκτάσεις, παράκτιες λιμνοθάλασσες (π.χ. Τ.Ο. 1150, 1410).

Η κρασπεδοχελώνα (*Testudo marginata*) έχει υψηλή πιθανότητα παρουσίας σε εγκαταλειμμένες καλλιέργειες, αλοφυτικές εκτάσεις (π.χ. Τ.Ο. 1410) αλλά και θαμνώνες (π.χ. φρύγανα 5420). Μέση πιθανότητα εμφάνισης έχει στα χωριά και οικισμούς, και στις διάφορες καλλιέργειες που υπάρχουν στην περιοχή (π.χ. ελαιώνες).

Όσο αφορά στο σπιτόφιδο (*Zamenis situla*) έχει υψηλή πιθανότητα παρουσίας στους οικισμούς, στις εγκαταλειμμένες καλλιέργειες και στους θαμνώνες, ενώ μέση παρουσία στις καλλιέργειες Τ.Ο. 1056, στις αλοφυτικές εκτάσεις (π.χ. Τ.Ο. 1410) και σε καλαμιώνες και παρόχθιες θερμομεσογειακές στοές (72A0, 92D0).

GR2520005 – "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη"

Τα δύο είδη φιδιών, ο λαφιάτης (*Elaphe quatuorlineata*) και το σπιτόφιδο (*Zamenis situla*) λόγω της οικολογίας τους συναντώνται σε μεγάλο εύρος οικοσυστημικών χωρικών ενοτήτων και έχουν υψηλή πιθανότητα εμφάνισης στις παρακάτω ΟΧΕ: σε δάση (π.χ. Τ.Ο. 9320, 9340), παραποτάμια δάση και θαμνώνες, σε εγκαταλειμμένες αλλά και δενδρώδεις καλλιέργειες καθώς και στους δρόμους που χρησιμοποιούν για να θερμορυθμίζουν νωρίς το πρωί. Χαμηλή πιθανότητα εμφάνισης έχουν και τα δύο είδη στις καλλιέργειες (1050, 1056). Στους οικισμούς το σπιτόφιδο εμφανίζει υψηλή πιθανότητα εμφάνισης σε αντίθεση με τον λαφιάτη που εμφανίζει μέση.

Και τα δύο είδη χερσαίων χελωνών (*Testudo marginata, Testudo hermanni*) που απαντώνται στην περιοχή εκτιμάται ότι έχουν υψηλή πιθανότητα εμφάνισης στις εγκαταλειμμένες καλλιέργειες (Τ.Ο. 1062), στα δάση και στους θαμνώνες (π.χ. Τ.Ο. 9320, 9340, 5340) καθώς και στους δρόμους που χρησιμοποιούν ως περάσματα. Μέση πιθανότητα εμφάνισης αναμένεται να έχουν στα χωριά και στους διάφορους οικισμούς, στις δενδρώδεις καλλιέργειες όπως οι οπωρώνες και οι ελαιώνες. Τέλος χαμηλή πιθανότητα εμφάνισης αναμένουμε σε κάποιες καλλιεργήσιμες περιοχές (Τ.Ο. 1050/1056).

GR2520006 – "Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)"

Ο λαφιάτης (*Elaphe quatuorlineata*) απαντά σε μεγάλη ποικιλία οικοσυστημάτων, έτσι: Υψηλή πιθανότητα παρουσίας έχει στις εγκαταλειμμένες καλλιέργειες, στα δάση (π.χ. Τ.Ο. 1065, 9340, 9540, 91M0), στους θαμνώνες (π.χ. Τ.Ο. 5340, 5420) και στις χλοώδεις διαπλάσεις (6290) καθώς και στους δρόμους. Μέση πιθανότητα παρουσίας αναμένεται να έχει στους οικισμούς σε δενδρώδεις και άλλες καλλιέργειες (π.χ. Τ.Ο. 1056, 1060, 1066) ενώ χαμηλή πιθανότητα παρουσίας στα δάση μαύρης πεύκης (9530).

Η μεσογειακή χελώνα (*Testudo hermanni*) έχει υψηλή πιθανότητα παρουσίας στις εγκαταλειμμένες καλλιέργειες, στα δάση (π.χ. Τ.Ο. 1065, 9340, 9540, 91M0), στους θαμνώνες (π.χ. Τ.Ο. 5340, 5420) και στις χλοώδεις διαπλάσεις (6290) καθώς και στους δρόμους. Μέση πιθανότητα παρουσίας αναμένεται να έχει στους οικισμούς και σε δενδρώδεις καλλιέργειες (π.χ. Τ.Ο. 1060, 1066) ενώ χαμηλή πιθανότητα παρουσίας στα δάση μαύρης πεύκης (9530) καθώς και σε κάποιες συγκεκριμένου τύπου καλλιέργειες (1050, 1056).

GR2530001 – "Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα"

Η κρασπεδοχελώνα (*Testudo marginata)* και το σπιτόφιδο (*Zamenis situla*) εμφανίζουν και τα δύο είδη υψηλή πιθανότητα παρουσίας σε δάση και αναδασώσεις, θαμνώνες, σε εγκαταλειμμένες καλλιέργειες, σε παραποτάμια δάση και στους δρόμους. Στις δενδρώδεις καλλιέργειες και στους οικισμούς και τα τρία είδη έχουν μέση πιθανότητα παρουσίας. Στους οικισμούς, στις δενδρώδεις καλλιέργειες (1060, 1061, 1066, 1067, 1068, 1069) και στους καλαμιώνες (72A0) το σπιτόφιδο εμφανίζει υψηλή πιθανότητα παρουσίας σε αντίθεση με την κρασπεδοχελώνα που εμφανίζει μέση. Χαμηλή πιθανότητα εμφάνισης έχουν όλα τα είδη σε κάποιους τύπους καλλιεργειών (π.χ. Τ.Ο. 1050) και στα δάση μαύρης πεύκης (9530).

Όσο αφορά στον αλπικό τρίτωνα (*Ichthyosaura alpestris*) υπάρχει μια μοναδική αναφορά από το οροπέδιο Ζήρειας, στη λίμνη Μεγαγιάννη. Το είδος χρειάζεται βαθιά και ρηχά εποχικά λιμνία ή μόνιμες λίμνες με καθαρό κρύο νερό καθώς και ρέματα με χαμηλή ροή σε δάση, ορεινούς λειμώνες, αλπικά λιβάδια, βραχώδη οροπέδια. Επίσης συναντάται σε πηγές και ποτίστρες ζώων.

GR2530002 – "Λίμνη Στυμφαλία"

Οι χελώνες του γλυκού νερού (*Emys orbicularis, Mauremys rivulata*) στην περιοχή παρουσιάζουν υψηλή πιθανότητα παρουσίας στο σύνολο των ΟΧΕ. Τα δύο είδη φιδιών, ο λαφιάτης (*Elaphe quatuorlineata*) και το σπιτόφιδο (*Zamenis situla*) εμφανίζουν υψηλή πιθανότητα παρουσίας σε εγκαταλειμμένες αλλά και δενδρώδεις καλλιέργειες, στα δάση (π.χ. Τ.Ο. 1065), παραποτάμια δάση (92A0) και τους θαμνώνες της περιοχής καθώς και στους δρόμους. Μέση πιθανότητα εμφάνισης έχουν και τα δύο είδη σε κάποιες καλλιέργειες (π.χ. Τ.Ο. 1056) και στους λειμώνες με βούρλα (Τ.Ο. 6420). Στους καλαμιώνες (72A0)ο λαφιάτης παρουσιάζει υψηλή πιθανότητα εμφάνισης ενώ το σπιτόφιδο μέση. Τέλος, στους οικισμούς το σπιτόφιδο εμφανίζει υψηλή πιθανότητα εμφάνισης σε αντίθεση με τον λαφιάτη που εμφανίζει μέση.

GR2530003- "Ακροκόρινθος"

Τόσο το σπιτόφιδο όσο και η κρασπεδοχελώνα παρουσιάζουν υψηλή πιθανότητα παρουσίας σε εγκαταλειμμένες καλλιέργειες, στα δάση, τους θαμνώνες της περιοχής καθώς και στους δρόμους και χαμηλή πιθανότητα παρουσίας σε καλλιέργειες Τ.Ο. 1050/1051. Το σπιτόφιδο εμφανίζεται επίσης με υψηλή πιθανότητα στις δενδρώδεις καλλιέργειες (π.χ. αμπελώνες, ελαιώνες) σε αντίθεση με την κρασπεδοχελώνα που στην ίδια ΟΧΕ έχει μέση παρουσία.

GR2530004- "Όρος Ολίγυρτος"

Τα δύο είδη φιδιών, ο λαφιάτης (*Elaphe quatuorlineata*) και το σπιτόφιδο (*Zamenis situla*), καθώς και τα δύο είδη χερσαίων χελωνών (*Testudo marginata, Testudo hermanni*) έχουν υψηλή πιθανότητα εμφάνισης στις παρακάτω ΟΧΕ: σε δάση και θαμνώνες, σε εγκαταλειμμένες καλλιέργειες και στους δρόμους. Χαμηλή πιθανότητα εμφάνισης έχουν όλα τα είδη στις μη αρδεύσιμες-αρόσιμες καλλιέργειες (1050, 1051). Στις δενδρώδεις καλλιέργειες το σπιτόφιδο εμφανίζει υψηλή πιθανότητα εμφάνισης σε αντίθεση με τον λαφιάτη και τα είδη χερσαίων χελωνών που εμφανίζουν μέση.

GR2530005 – "Γεράνεια Όρη"

Το σπιτόφιδο (*Zamenis situla*) καθώς και τα δύο είδη χερσαίων χελωνών (*Testudo marginata, Testudo graeca*) έχουν υψηλή πιθανότητα εμφάνισης στις παρακάτω ΟΧΕ: σε δάση (9540, 92C0, 951B) και θαμνώνες (5420), σε χλοώδεις διαπλάσεις (6290) σε εγκαταλειμμένες καλλιέργειες και στους δρόμους. Χαμηλή πιθανότητα εμφάνισης έχουν όλα τα είδη στις μη αρδεύσιμες-αρόσιμες καλλιέργειες (1051). Στις δενδρώδεις καλλιέργειες (1068, 1069) το σπιτόφιδο εμφανίζει υψηλή πιθανότητα εμφάνισης σε αντίθεση με τα είδη χερσαίων χελωνών που εμφανίζουν μέση.

GR2540001 – "Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι"

Τα δύο είδη χερσαίων χελωνών (*Testudo marginata, Testudo hermanni*) έχουν υψηλή πιθανότητα εμφάνισης στις παρακάτω ΟΧΕ: σε δάση (π.χ. Τ.Ο. 9320, 9340, 9350) και θαμνώνες (2260, 5330, 5340), σε εγκαταλειμμένες καλλιέργειες, σε αλίπεδα και στους δρόμους. Μέση πιθανότητα παρουσίας έχουν στην παραποτάμια βλάστηση (92C0, 92D0), στις δενδρώδεις καλλιέργειες και στους οικισμούς. Τέλος, Χαμηλή πιθανότητα εμφάνισης έχουν όλα τα είδη στις μη αρδεύσιμες-αρόσιμες καλλιέργειες (1050).

Η ποταμοχελώνα (*Mauremys rivulata)*έχει υψηλή πιθανότητα παρουσίας στο σύνολο των ΟΧΕ που συναντάται.

GR2540002 – "Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος"

Η ποταμοχελώνα (*Mauremys rivulata)* έχει υψηλή πιθανότητα παρουσίας στο σύνολο των ΟΧΕ που συναντάται.

Η κρασπεδοχελώνα έχει υψηλή πιθανότητα παρουσίας σε εγκαταλειμμένες καλλιέργειες, δάση, αλοφυτικές εκτάσεις (Τ.Ο. 1410) και θαμνώνες (π.χ. Τ.Ο. 5420) καθώς και δρόμους. Μέση πιθανότητα παρουσίας έχει στις δενδρώδεις καλλιέργειες και στους οικισμούς και χαμηλή πιθανότητα εμφάνισης στις μη αρδεύσιμες-αρόσιμες καλλιέργειες (π.χ. Τ.Ο. 1050).

Τέλος, το σπιτόφιδο έχει υψηλή πιθανότητα παρουσίας στις δενδρώδεις καλλιέργειες και στους οικισμούς καθώς και σε εγκαταλειμμένες καλλιέργειες, δάση, και θαμνώνες (π.χ. Τ.Ο. 5420) καθώς και δρόμους. Μέση πιθανότητα παρουσίας έχει στις αλοφυτικές εκτάσεις (Τ.Ο. 1410) και χαμηλή πιθανότητα εμφάνισης στις μη αρδεύσιμες-αρόσιμες καλλιέργειες (π.χ. Τ.Ο. 1050).

GR2540003 – "Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου"

Οι χελώνες του γλυκού νερού (*Emys orbicularis, Mauremys rivulata*) εμφανίζουν υψηλή πιθανότητα παρουσίας σε: παραποτάμια δάση (Τ.Ο. 92A0, 92D0), λίμνες, ποτάμια (Τ.Ο. 3190, 3280), λειμώνες με βούρλα (6420) και γενικά σε νερά χαμηλής ροής, κανάλια, δεξαμενές ποτίσματος, λιμνία. Στους καλαμιώνες εμφανίζουν μέση παρουσία. Τέλος, η ποταμοχελώνα εμφανίζει υψηλή παρουσία στις αλοφυτικές εκτάσεις σε αντίθεση με τη βαλτοχελώνα.

ο λαφιάτης (*Elaphe quatuorlineata*) καθώς και τα δύο είδη χερσαίων χελωνών (*Testudo marginata, Testudo hermanni*) έχουν υψηλή πιθανότητα εμφάνισης στις παρακάτω ΟΧΕ: σε αναδασώσεις (1065) και θαμνώνες (π.χ. Τ.Ο. 5340), σε εγκαταλειμμένες καλλιέργειες, στις αλοφυτικές εκτάσεις, στους λειμώνες με βούρλα και στους δρόμους. Στις δενδρώδεις καλλιέργειες και στους οικισμούς και τα τρία είδη έχουν μέση πιθανότητα παρουσίας. Χαμηλή πιθανότητα εμφάνισης έχουν όλα τα είδη σε κάποιους τύπους καλλιεργειών (π.χ. Τ.Ο. 1050, 1051). Επιπλέον, ο λαφιάτης συναντάται με υψηλή πιθανότητα και στις ΟΧΕ: Καλαμιώνες (72A0) και παραποτάμια δάση (92A0, 92D0).

Το σπιτόφιδο στο σύνολο των ΟΧΕ εμφανίζει υψηλή πιθανότητα παρουσίας, με εξαίρεση τις καλλιέργειες (1050, 1051, 1056, 1057) όπου έχει χαμηλή πιθανότητα.

Χερσαία θηλαστικά

Βίδρα

Δεδομένου ότι οι οικολογικές απαιτήσεις του είδους και τα κατάλληλα για αυτό ενδιαιτήματα δεν διαφέρουν ανάμεσα στις περιοχές που απαντάται το είδος και για την αποφυγή της επαναληψιμότητας του κειμένου. Για το σκοπό του παρόντος κεφαλαίου οι δυο περιοχές Natura εξετάζονται μαζί, άλλωστε η μια περιοχή αποτελεί συνέχεια της άλλης μιας και εφάπτονται σε σημαντικό βαθμό.

Η βίδρα, είναι είδος το οποίο ζει και απαντάται σε υγροτοπικές περιοχές, όπως ποτάμια, ρυάκια, λίμνες, εκβολές ποταμών, λιμνοθάλασσες, αλλά και σε αρδευτικά ή αποστραγγιστικά κανάλια και τάφρους (Macdonald and Mason, 1990). Φωλιάζει στη ξηρά σε θέσεις συνήθως κοντά στο νερό. Κατά τους θερινούς μήνες το ενδιαίτημα μπορεί να διαφοροποιείται λόγω της ξήρανσης των εφήμερων υδατικών συστημάτων, οπότε η βίδρα αναγκάζεται να μετακινηθεί σε μη τυπικά και λιγότερο κατάλληλα για το είδος ενδιαιτήματα που πάντα σχετίζονται με τη παρουσία γλυκού νερού. Σημειώνεται ότι οι τύποι οικοτόπων της Οδηγίας 92/43/ΕΚ και οι τύποι μορφής κάλυψης γης Corine

Land Cover χαρακτηρίζονται με βάση κυρίως φυτο-κοινωνιολογικά κριτήρια που δεν είναι κατάλληλα για τον προσδιορισμό του ενδιαιτήματος της βίδρας. Το ενδιαίτημα του είδους σε σημαντικό βαθμό σχετίζεται με την παρουσία νερού (π.χ. μπορεί να εμφανίζεται σε πλημμυριζόμενες αρδευόμενες εκτάσεις ή αρδευτικά κανάλια) και την παρουσία βλάστησης, την οποία χρησιμοποιεί ως κάλυψη (χωρίς να υπάρχει σαφής συσχέτιση με κάποιο συγκεκριμένο τύπο βλάστησης), αλλά προϋπόθεση της καταλληλότητας του ενδιαιτήματος αποτελεί και η ύπαρξη επαρκούς διαθέσιμης τροφής (κυρίως ψάρια αλλά και άλλα σπονδυλωτά ή ασπόνδυλα ζώα) (Galanaki, 2000; Λεγάκις and Μαραγκού, 2009).

Οι ΟΧΕ που αποτυπώνται χωρικά και κατέστη δυνατό να συσχετιστούν με το ενδιαίτημα του είδους αποτελεί ΟΧΕ υψηλής παρουσίας του είδους (πιθανότητα παρουσίας >50%).

Τσακάλι

Τα παρακάτω αποτελούν γενικές συνήθειες του τσακαλιού και επομένως αφορούν όλες τις περιοχές που απαντά το είδος. Για τον λόγο αυτό κρίθηκε σκόπιμο οι τυχόν πρόσθετες ΟΧΕ για το τσακάλι να εξεταστούν και στις τρεις περιοχές ταυτόχρονα.

Το τσακάλι είναι ένα οπορτουνιστικό είδος που μπορεί και εκμεταλλεύεται μεγάλη ποικιλία ενδιαιτημάτων για την εξεύρεση της τροφής του (πχ σκουπιδότοποι ή καλλιέργειες οπωροφόρων δέντρων). Αυτό καθιστά δύσκολη τη συσχέτιση του ενδιαιτήματος του είδους με τις μορφές κάλυψης γης διότι αυτές δεν αντανακλούν τη διαθεσιμότητα τροφής. Για παράδειγμα, η ύπαρξη σκουπιδιών μπορεί να αποτελεί πόλο έλξης για το τσακάλι αλλά αν τα σκουπίδια τοποθετούνται σε κλειστούς κάδους η διαθεσιμότητα της τροφής μηδενίζεται ή αντίστοιχα ένα περιφραγμένο αμπέλι δεν αποτελεί ενδιαίτημα για το είδος ενώ ένα απερίφρακτο αμπέλι πιθανώς να συνεισφέρει στην κάλυψη της τροφής του. Απαραίτητη για το είδος είναι και η ύπαρξη βλάστησης, η οποία χρησιμοποιείται ως κάλυψη. Το είδος επίσης δείχνει μια ισχυρή προτίμηση για τις περιοχές χαμηλού υψομέτρου, ενώ οι υψηλοί ορεινοί όγκοι δεν θεωρούνται κατάλληλο για το είδος ενδιαίτημα. Πέρα από τη βλάστηση που μπορεί να αποτυπωθεί χωρικά, το ενδιαίτημα τροφοληψίας του είδους είναι δύσκολο να αποτυπωθεί γεωγραφικά, μιας και η διαθεσιμότητα τροφής δεν μπορεί να προσδιοριστεί στο χώρο. Ως εκ τούτου, ως πιθανή πρόσθετη ΟΧΕ μπορεί να χαρακτηριστεί οποιοσδήποτε χώρος διαθέτει απολήψιμη τροφή ενώ ταυτόχρονα, τουλάχιστον κατά τις νυχτερινές ώρες, δεν υπόκεινται σε σημαντικές οχλήσεις. Φυσικά οι σκουπιδότοποι θα πρέπει να αποκλειστούν ως ενδιαίτημα για το είδος (να περιφραχτούν) καθώς αν και συμβάλουν στην κάλυψη της τροφής εκθέτουν τα ζώα σε άλλου είδους κινδύνους.

Δεδομένου ότι όπως προαναφέρθηκε, η πιθανότητα παρουσίας του είδους στα πεδία τροφοληψίας του εξαρτάται από τη διαθεσιμότητα τροφής αλλά και από την απολήψιμότητά της (η οποία είναι σε μεγάλο βαθμό άγνωστη) δεν είναι δυνατό να προσδιορισθεί η πιθανότητα εμφάνισης του είδους. Δεδομένου ότι το είδος διαβιεί σε περιοχές με πυκνές συστάδες μεσογειακής βλάστησης και ότι συχνά μετακινείται κατά μήκος των ρεμάτων κρίνεται ότι αυτοί οι τύποι κάλυψης γης έχουν υψηλή ή μέση πιθανότητα παρουσίας.

Συγκεκριμένα, στις ΟΧΕ υψηλής και μέσης παρουσίας του είδους εντάσσονται οι ακόλουθες οικοσυστημικές ενότητες: 1067 - Οπωροφόρα δέντρα & φυτείες (μεικτά), 1070 - Λειμώνες (τεχνητοί βοσκότοποι), 5340 - Garrigues της Ανατολικής Μεσογείου, 6420 - Υγροί μεσογειακοί λειμώνες με υψηλές πόες από Molinio-Holoschoenion, 9340 - Δάση με Quercus ilex και Quercus rotundifolia, 1062 - Εγκαταλελειμμένες καλλιέργειες, 1068 - Ελαιώνες αμιγείς, 1069 - Ελαιώνες μεικτο", 72A0 – Καλαμώνες, 92A0 - Δάση-στοές με Salix alba και Populus alba, 5420 - Φρύγανα από Sarcopoterium spinosum, 9320 - Δάση με Olea και Ceratonia, 5340 - Garrigues της Ανατολικής Μεσογείου, 9340 - Δάση με Quercus ilex και Quercus rotundifolia, 1410 - Μεσογειακά αλίπεδα (Juncetalia maritimi), 92D0 - Νότια

παρόχθια δάση-στοές και λόχμες (Nerio-Tamaricetea και Securinegion tinctoriae), 3280 - Ποταμοί της Μεσογείου με μόνιμη ροή του Paspalo-Agrostidion και πυκνή βλάστηση με μορφή παραπετάσματος από Salix και Populus alba στις όχθες τους.

Χειρόπτερα

Τα χειρόπτερα που περιλαμβάνονται στον πυρήνα του προστατευτέου αντικειμένου έχουν σε μεγάλο βαθμό κοινές οικολογικές απαιτήσεις. Για τον λόγο αυτό αλλά και για την αποφυγή άσκοπων επαναλήψεων του κειμένου κρίθηκε σκόπιμο τα χειρόπτερα να εξεταστούν ως ομάδα ειδών ενώ, όπου θεωρείται αναγκαίο, γίνεται ειδική αναφορά στα επιμέρους είδη.

Για όλες τις νυχτερίδες που περιλαμβάνονται στον πυρήνα του προστατευτέου αντικειμένου ως ενδιαίτημα «καταφύγιο» χαρακτηρίζεται ο τύπος οικοτόπου 8310, αν και θεωρείται εξαιρετικά απίθανο να μην υπάρχουν και άλλα καταφύγια. Τέτοια καταφύγια μπορεί να είναι εγκαταλελειμμένα κτίρια (αφορά τα είδη *Rhinolophus ferrumequinum*, *Rhinolophus hipposideros* και *Myotis emarginatus*), γέφυρες (*Myotis blythii*, *Miniopterus schreibersii*), υπόγειες κατασκευές (*Myotis capaccinii*), κ.α. Ως εκ τούτου, ως τυχόν πρόσθετες ΟΧΕ μπορούν να θεωρηθούν όλοι οι χώροι που εν δυνάμει μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως καταφύγια.

Όσο αφορά το ενδιαίτημα τροφοληψίας, αν και μεταξύ τους τα διάφορα είδη παρουσιάζουν διαφοροποιήσεις στο διαιτολόγιο τους, εν τούτοις από τη φύση τους χρησιμοποιούν μια μεγάλη γκάμα ενδαιτημάτων, καθώς η λεία τους (κατά βάση έντομα) βρίσκεται σχεδόν παντού. Για παράδειγμα, τα είδη του γένους *Rhinolophus* μπορεί να τρέφονται ανάμεσα από τη βλάστηση, ενώ το *Miniopterus schreibersii* να την αποφεύγει, εντούτοις μπορεί να τρέφεται στον ίδιο οικότοπο απλά πετώντας πάνω από τη βλάστηση. Μεγάλη σημασία έχουν επίσης οι διάδρομοι μετακίνησης των ζώων από τα καταφύγια στις θέσεις τροφοληψίας και μεταξύ των θέσεων τροφοληψίας. Κατά τη μετάβαση τους από τη μια θέση στην άλλη εξακολουθούν να κυνηγούν και να τρέφονται με αποτέλεσμα να χρησιμοποιούν το μεγαλύτερο μέρος του χώρου, έστω και περιστασιακά.

Επομένως, ως ενδιαίτημα τροφοληψίας περιλαμβανομένης και της κατανάλωσης νερού, ουσιαστικά καθίσταται σχεδόν ολόκληρη η περιοχή μελέτης. Για τον λόγο αυτό, οι συμπληρωματικές ΟΧΕ τροφοληψίας για τις νυχτερίδες δεν έχουν ιδιαίτερο νόημα. Εξαίρεση ίσως να αποτελεί το είδος *Myotis capaccinii*, το οποίο πέρα από τα υπόλοιπα ενδιαιτήματα συνηθίζει να τρέφεται σε πολύ μικρή απόσταση πάνω από υδάτινες επιφάνειες. Οι επιφάνειες αυτές θα πρέπει να είναι απόλυτα ήρεμες (να μην έχουν κυματισμό) προκειμένου τα ζώα να μπορούν να αντιληφθούν τις δονήσεις στην επιφάνεια του νερού αλλά και γενικότερα να μπορούν να συλλαμβάνουν με αποτελεσματικότητα τη λεία τους (κουνούπια κι άλλα έντομα, ψάρια κ.λπ.) (Wilson and Mittermeier, 2019). Η ιδιότητα αυτή των υδάτινων επιφανειών δεν αποτυπώνεται γεωγραφικά και μεταβάλλεται στο χρόνο ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες (άνεμος, βροχόπτωση).

Οικοσυστημικές Χωρικές Ενότητες Υψηλής και Μέσης Παρουσίας για τα χειρόπτερα

Με βάση της οδηγίες του συντονιστή, οικοσυστημικές χωρικές ενότητες μέσης και υψηλής παρουσίας των ειδών ορίζονται αυτές στις οποίες τα εν λόγω είδη έχουν πιθανότητα εμφάνισης >10%. Πρακτικά για τα χειρόπτερα η διάκριση αυτή δεν έχει κάποιο νόημα λόγω του γεγονότος ότι η πιθανότητα παρουσίας των ειδών είναι πάνω από 10% σχεδόν σε οποιοδήποτε σημείο των περιοχών Natura. Προκειμένου η συμπλήρωση του Πίνακα του τεύχους ΤΤΑ να είναι κατά το δυνατό συμβατή με τις οδηγίες, αποφασίστηκε ότι ως ΟΧΕ υψηλής και μέσης παρουσίας θα οριστούν όλες οι ΟΧΕ ανά είδος και ανά GR όπως αυτές αναφέρονται στο κεφάλαιο 2.2.4.

3.2 Αλληλεπιδράσεις με ευρύτερη περιοχή

Στην παρούσα ενότητα καταγράφονται και αξιολογούνται οι επιδράσεις που προκύπτουν για την περιοχή Natura και τα προστατευτέα αντικείμενα που φιλοξενεί τόσο από ανθρωπογενείς δραστηριότητες όσο και από χαρακτηριστικά του φυσικού περιβάλλοντος της ευρύτερης περιοχής. Για την εκτίμηση των αλληλεπιδράσεων λαμβάνονται υπόψη και αξιολογούνται ανθρωπογενείς δραστηριότητες και χωρικά σχέδια ανάπτυξης, όπως αυτά καταγράφηκαν και αναλύθηκαν στην ενότητα 2.3.

GR2510003 - "Ακροναυπλία και Παλαμήδι" (ΕΖΔ)

Το σύνολο της περιοχής GR2510003 (ΖΕΠ) εμπίπτει εντός του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (ΓΠΣ) της Δημοτικής Ενότητας Ναυπλίου, το οποίο καθορίζει εντός της περιοχής μελέτης δύο (2) Περιοχές Ειδικής Προστασίας (ΠΕΠ), δύο (2) περιοχές ελέγχου και περιορισμού δόμησης (ΠΕΠΔ), μία (1) περιοχή παραγωγικών δραστηριοτήτων. Οι προβλεπόμενες ζώνες ΠΕΠ, το καθεστώς προστασίας, οι όροι δόμησης και οι λοιπές ζώνες που ορίζονται από το ΓΠΣ αναλύονται στην Ενότητα 2.3.1.1.3 (ΜΑ και ΤΤΑ).

Στην ευρύτερη περιοχή κυριαρχεί το υπόλοιπο τμήμα της πόλης του Ναυπλίου και αγροτικές καλλιέργειες και περιοχές με διάσπαρτη οικιστική ανάπτυξη. Δεν καταγράφονται σημαντικές πιέσεις οι οποίες να εκτιμάται ότι έχουν επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα. Οι κυριότερες πιέσεις/απειλές που προέρχονται από την ευρύτερη περιοχή αφορούν στην αλληλεπίδραση της προστατευόμενης περιοχής με την οικιστική και τουριστική ανάπτυξη της πόλης του Ναυπλίου, καθώς και με τις επιπτώσεις της οικιστικής και αγροτικής χρήσης στους υπόγειους υδροφορείς.

Σε ότι αφορά την κατάσταση των υπόγειων υδροφορέων, το μεγαλύτερο μέρος της άμεσης και ευρύτερης περιοχής νότια και νοτιανατολικά (EL0300050) χαρακτηρίζεται από καλή ποσοτική και κακή χημική κατάσταση των υπόγειων υδροφορέων, ενώ η ευρύτερη περιοχή βόρεια (προς την πόλη του Ναυπλίου και την ευρύτερη οικιστική και αγροτική περιοχή του Αργολικού πεδίου), χαρακτηρίζεται από κακή ποσοτική και χημική κατάσταση (EL0300040). Η περιοχή του Αργολικού πεδίου, στην οποία περιλαμβάνετια η άμεση και ευρύτερη περιοχή, έχει χαρακτηριστεί ως ευπρόσβλητη σε νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης ζώνη, σύμφωνα με την ΚΥΑ 19652/1906/1999 (ΦΕΚ Β' 1575/05-08-1999).

Ως απειλή για την περιοχή μπορεί να θεωρηθεί και η έντονη οικιστική και τουριστική ανάπτυξη της άμεσης και ευρύτερης περιοχής. Η επισκεψιμότητα στις αρχαιότητες της περιοχής είναι μεγάλη και με άνιση χρονική κατανομή κατά τη διάρκεια το έτους. Η ανάγκη για υποδοχή και διαχείριση μεγάλου πλήθους επισκεπτών προκαλεί πιέσεις στο οικοσύστημα. Ταυτόχρονα, ο τουρισμός αποτελεί δραστηριότητα που οδηγεί σε σημαντική εισροή κεφαλαίου στην περιοχή, παράμετρος που πρέπει να ληφθεί υπόψη στο συνολικό σχεδιασμό της περιοχής (π.χ. υλοποίηση προγραμμάτων ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και προβολής των σημαντικών στοιχείων της περιοχής).

GR2510004 - "Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο" (ΖΕΠ)

Η κυριότερη απειλή που σχετίζεται με την ευρύτερη περιοχή αφορά στην παραγωγή αιολικής ενέργειας και συγκεκριμένα στην εγκατάσταση αιολικών πάρκων (D01). Η απειλή ασκείται τόσο εντός όσο και εκτός της ΖΕΠ και σχεδόν σε όλη την έκταση της, αφού έχουν δοθεί συνολικά έξι άδειες παραγωγής και δύο άδειες λειτουργίας για αιολικά πάρκα στην περιοχή. Εκτός της ΖΕΠ και συγκεκριμένα στο νότιο κομμάτι της έχουν δοθεί τρεις άδειες παραγωγής για αιολικά πάρκα, στις εξής προτεινόμενες θέσεις εγκατάστασης: 1) Θέση Δυτικός Κτενιάς, ΔΕ Κορυθίου-Μαντινείας, Δήμου Τρίπολης, ισχύος 32 MW (ΑΜ Αδείας ΡΑΕ 04010). 2) Θέση Μέσον, ΔΕ Κορυθίου-Μαντινείας, Δήμου Τρίπολης, ισχύος 19,95 MW (ΑΜ Αδείας ΡΑΕ 03670). 3) Θέση Ψηλή Ράχη-Μεσοκορφή-Αγ. Κυριακή, ΔΕ Κορυθίου, Δήμου Τρίπολης, ισχύος 33 MW (ΑΜ Αδείας ΡΑΕ 00978), καθώς και μία άδεια

λειτουργίας στη θέση Ψηλό Λιθάρι-Κοντοδιάσελα, ΔΕ Άργους, Αχλαδόκαμπου, Μαντινείας, Δήμου Άργους-Μυκηνών, Τρίπολης, ισχύος 36,8 MW (ΑΜ Αδείας ΡΑΕ 00928).

Η συγκεκριμένη απειλή επηρεάζει κυρίως τα αρπακτικά πτηνά που αναπαράγονται στην περιοχή τόσο μέσω της θανάτωσης τους από πρόσκρουση στα πτερύγια της ανεμογεννήτριας όσο και μέσω της εκτόπισης τους και της συρρίκνωσης του ζωτικού τους χώρου. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα αιολικά πάρκα που προτείνονται βόρεια εντός της ΖΕΠ καθώς και νότια εκτός της ΖΕΠ, επικαλύπτονται επ' ακριβώς με τα κρίσιμα ενδιαιτήματα του Χρυσαετού (*Aquila chrysaetos*) όπως περιγράφονται στα αποτελέσματα του έργου της εποπτείας (Βλάχος *et al.*, 2015). Ο Χρυσαετός είναι είδος χαρακτηρισμού της περιοχής και η χωροθέτηση των εν λόγω αιολικών πάρκων απειλεί άμεσα και τα δυο ζευγάρια που αναπαράγονται εκεί. Εκτός του Χρυσαετού, τα είδη που επηρεάζονται είναι τα: *Bubo bubo, Circaetus gallicus, Falco naumanni, Tachymarptis melba.* Ακόμη και εάν εφαρμοστούν όλα τα αναγκαία διαχειριστικά μέτρα ο κίνδυνος υποβάθμισης παραμένει υψηλός.

Πίεση και απειλή κυρίως στο είδος ορνιθοπανίδας *Aquila chrysaetos* αποτελεί και η δευτερογενής δηλητηρίαση των ειδών από δηλητηριασμένα δολώματα (G13), που μπορεί να ασκηθεί σε ένα μεγάλο εύρος περιοχών και είναι απρόβλεπτη. Αφορά σε περιοχές στις οποίες υπάρχει κτηνοτροφική και κυνηγετική δραστηριότητα και δευτερευόντως σε περιοχές με αγροτική δραστηριότητα. Η πίεση/απειλή ασκείται σε όλες τις ΟΧΕ των ειδών, τόσο εντός της ΖΕΠ, όσο και εκτός αυτής, δεδομένου ότι αρπακτικά πουλιά που επηρεάζονται καλύπτουν μεγάλες αποστάσεις κατά τη διαδικασία ανεύρεσης τροφής.

GR2520001 - "Όρος Μαίναλο" (ΕΖΔ)

Στην ευρύτερη περιοχή κυριαρχούν οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις (κυρίως ανατολικά και νότια), πόλεις και οικισμοί, κάποιοι εκ των οποίων εφάπτονται ή σχεδόν εφάπτονται της περιοχής (π.χ. Τρίπολη, Κάψας, Σιμιάδες, Λεβίδι κλπ), καθώς και φυσικές εκτάσεις, κυρίως δάση (δυτικά και βόρεια).

Οι κυριότερες πιέσεις / απειλές που σχετίζονται με την ευρύτερη περιοχή αφορούν στην άσκηση των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων και κυρίως: α)στην ενοποίηση των καλλιεργειών και την απομάκρυνση χαρακτηριστικών του τοπίου, όπως φρακτών, λοχμών και θάμνων (A05), η οποία μπορεί να επηρεάσει την ερπετοπανίδα αλλά και τα ασπόνδυλα της περιοχής, β) η διάχυτη ρύπανση σε επιφανειακά ή υπόγεια ύδατα (A26) και γ) η υπεράντληση και χωρίς σχεδιασμό υπόγειων και επιφανειακών υδάτων κυρίως για τη γεωργία (A30). Οι δύο τελευταίες πιέσεις / απειλές μπορούν να επιφέρουν επιπτώσεις στα οικοσυστήματα και να επηρεάσουν το σύνολο των τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής. Στην ευρύτερη περιοχή της ΕΖΔ υπάρχει πληθώρα πηγαδιών / γεωτρήσεων που χρησιμοποιούνται για την άσκηση της γεωργίας. Σε ότι αφορά τους υπόγειους υδροφορείς, η ποσοστική και χημική κατάστασή τους χαρακτηρίζεται ως καλή σύμφωνα με την 1η Αναθεώρηση Σχεδίων Διαχείρισης Υδάτων.

Οι πυρκαγιές αποτελούν απειλή για όλα τα προστατευτέα αντικείμενα [M09: «Φωτιά (φυσικής προέλευσης)»] . Η απειλή μπορεί να προέρχεται από πυρκαγιά που έχει έναρξη εντός ή εκτός της ΕΖΔ-ΤΚΣ.

GR2520002 - "Λίμνη Τάκα" (ΕΖΔ)

Στην ευρύτερη περιοχή κυριαρχεί η άσκηση καλλιεργειών, αροτριαίες, αλλά και δενδροκαλλιέργειες (σύνθετα συστήματα καλλιέργειας). Οι κυριότερες πιέσεις / απειλές από την ευρύτερη περιοχή σχετίζονται με τις επιπτώσεις από την άσκηση των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων, αλλά και από τη υπεράντληση και ρύπανση επιφανειακών και υπόγειων υδάτων.

Οι καλλιέργειες στην ΕΖΔ και στην ευρύτερη περιοχή δεν είναι βιολογικές (A20, A21). Χρησιμοποιούνται διάφορα αγροχημικά (λιπάσματα και φυτοπροστατευτικά σκευάσματα) για τη στήριξη της παραγωγής. Αυτό έχει άμεσες επιπτώσεις στο βιολογικό πλούτο της ΕΖΔ, ιδιαίτερα όταν η χρήση είναι αλόγιστη και δεν είναι αποτέλεσμα συστηματικών μετρήσεων και αναλύσεων. Η χρήση αγροχημικών επηρεάζει το χειρόπτερο *Miniopterus schreibersii*, λόγω μείωσης της διαθέσιμης τροφής και αύξησης της πιθανότητας θανάτωσης από δηλητηρίαση. Επιπρόσθετα, παρατηρείται ανεξέλεγκτη άντληση υδάτων από τον υπόγειο υδροφόρο ορίζοντα ή από επιφανειακά ύδατα (A30) για την κάλυψη των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων στην άμεση και ευρύτερη περιοχή. Ακόμη και πριν την κατασκευή του ταμιευτήρα η λειτουργία πληθώρας πηγαδιών και γεωτρήσεων που υπάρχουν στην ευρύτερη περιοχή αποτελούσε κοινή πρακτική στην περιοχή. Μετά την κατασκευή του ταμιευτήρα, τα πηγάδια γεμίζουν με άντληση νερού από τον ταμιευτήρα εφόσον αυτό καταστεί αναγκαίο. Η περιοχή εντάσσεται σε προστατευόμενη περιοχή και συγκεκριμένα σε Υπόγειο Υδατικό Σύστημα Υδροληψίας (EL0300020A7). Επισημαίνεται επίσης ότι η περιοχή του Οροπεδίου Τρίπολης (EL0300030), μέρος της οποίας αποτελεί η άμεση και ευρύτερη περιοχή έχει χαρακτηριστεί ως ευπρόσβλητη σε νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης ζώνη, σύμφωνα με την ΚΥΑ 190126/17-4-2013 (ΦΕΚ 983Β/23-4-2013).

Εκτός της περιοχής Natura, ως πίεση και απειλή για τα χειρόπτερα εκτιμάται πως είναι η D01: «Αιολική, κυματική και παλιρροιακή ενέργεια, συμπεριλαμβανομένης της υποδομής». Η πίεση αφορά στην ύπαρξη αιολικών πάρκων (βλέπε Ενότητα 2.3.1.3.3) που βρίσκονται σε λειτουργία, σε αποστάσεις που δύναται να επηρεάσουν τα χειρόπτερα της περιοχής, και το είδος του Παραρτήματος II *Miniopterus schreibersii*, όπως π.χ. το αιολικό πάρκο στη θέση Αγριοκερασιά Βλαχοκερασιάς (περίπου 2,7 km). Λαμβάνοντας υπόψη ότι το είδος *Miniopterus schreibersii* μπορεί να αναζητά την τροφή του σε αποστάσεις που αγγίζουν τα 30 – 40 km, καθίσταται εξαιρετικά πιθανό τα χειρόπτερα να επηρεάζονται από την ύπαρξη των εν λόγω αιολικών. Η απειλή αφορά την εγκατάσταση νέων αιολικών πάρκων στην ευρύτερη περιοχή και σε ακτίνα 15 – 20 km από την περιοχή.

Η θανάτωση από δηλητηριασμένα δολώματα (G13) αποτελεί μια πίεση και απειλή για το είδος *Canis aureus* που ασκείται εντός και εκτός της περιοχής. Το παράνομο κυνήγι/θανάτωση (G10) επίσης αποτελεί μια ενδεχόμενη πίεση και απειλή, ενώ εκτιμάται ότι άλλες ανθρώπινες οχλήσεις και διαταραχές (H08) εντάσσονται επίσης στις πιέσεις και απειλές για το είδος.

Σημαντική απειλή για την περιοχή προερχόμενη από την ευρύτερη περιοχή, αποτελεί το ενδεχόμενο πλημμυρικών φαινομένων. Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με τους Χάρτες Επικινδυνότητας Πλημμύρας (Flood Hazzard Maps) η περιοχή εντάσσεται σε Ζώνη Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας (ΖΔΥΚΠ) με την ονομασία «GR03RAK0005 "Οροπέδιο Τρίπολης"» [Προκαταρκτική Αξιολόγηση Κινδύνων Πλημμύρας (ΥΠΕΚΑ-ΕΓΥ, 2012)].

Σε ότι αφορά τα <u>σημαντικά στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος</u> εκτός της περιοχής NATURA <u>που συνδέονται από οικολογική άποψη με το προστατευτέο αντικείμενο</u> της περιοχής, επισημαίνεται ότι η λεκάνη απορροής περιμετρικά των υγροτοπικών οικοσυστημάτων και της Λίμνης Τάκα προτείνεται να αποτελέσει στην «**Περιφερειακή Ζώνη λεκάνης απορροής Λίμνης Τάκα**», καθώς κρίνεται ότι οι δραστηριότητες που διενεργούνται στην ευρύτερη αυτή περιοχή, δύναται να επηρεάσουν ποιοτικά και ποσοτικά την υδρολογική κατάσταση του υγροτόπου.

<u>GR2520003 - "Λιμνοθάλασσα Μουστού" (ΕΖΔ)</u>

Πρόκειται για λιμνοθάλασσα η οποία περιβάλλεται από αγροτικές εκτάσεις. Οι κύριες πιέσεις της ευρύτερης περιοχής που φαίνεται να έχουν επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα σχετίζονται με

την άσκηση των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων (μέθοδοι, τύπος, ένταση), αλλά και την ποιότητα και ποσότητα των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων.

Σε ότι αφορά την κατάσταση των υπόγειων υδροφορέων, το μεγαλύτερο μέρος της άμεσης και ευρύτερης περιοχής βόρεια και νότια (EL0300090) χαρακτηρίζεται από κακή ποσοτική και χημική κατάσταση, γεγονός που υποδεικνύει τη ρύπανση (A20, A21. A26) και την υπεράντληση των υπόγειων υδάτων, κυρίως από την άσκηση των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων (A30).

Η ανεξέλεγκτη άντληση υδάτων από τον υπόγειο υδροφόρο ορίζοντα ή από επιφανειακά ύδατα (A30) για την κάλυψη των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων στην άμεση και ευρύτερη περιοχή, επιβεβαιώνεται και από την ύπαρξη μεγάλου αριθμού πηγαδιών / γεωτρήσεων που εξυπηρετούν τη γεωργία.

Η κύρια πηγή ρύπανσης των υδάτων είναι οι εκτεταμένες καλλιέργειες ελιάς που υπάρχουν στην ευρύτερη περιοχή της ΕΖΔ στις οποίες δεν εφαρμόζονται πρακτικές βιολογικής καλλιέργειας. Επισημαίνεται, ότι η περιοχή Άστρους, μέρος της οποίας αποτελεί η άμεση και ευρύτερη περιοχή έχει χαρακτηριστεί ως ευπρόσβλητη σε νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης ζώνη, σύμφωνα με την ΚΥΑ 147070/21-1-2014 (ΦΕΚ 3224Β/2-12-2014).

Η ρύπανση από τις γεωργικές δραστηριότητες (A26) αποτελεί σημαντική πίεση για τις νεροχελώνες (*Emys orbicularis, Mauremys rivulata*) στην περιοχή, ενώ πλήττει ιδιαίτερα το είδος *Emys orbicularis*.

Σε ότι αφορά τα χειρόπτερα, για τα οποία ο υγρότοπος αποτελεί σημαντικό πεδίο τροφοληψίας, πίεση και απειλή αποτελεί η ρύπανση των υδάτων η οποία σχετίζεται με τις παρακείμενες καλλιέργειες (A26) αλλά και στη χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία (A21) και ειδικότερα των εντομοκτόνων, τα οποία από τη μια μπορούν αν προκαλέσουν μείωση της τροφικής διαθεσιμότητας και από την άλλη συμπτώματα τοξικότητας στα χειρόπτερα.

Ομοίως το είδος *Lutra lutra*, το οποίο είναι άμεσα συνδεδεμένο με το υγροτοπικό οικοσύστημα, δέχεται σημαντικές επιπτώσεις από τη ρύπανση του υγροτόπου λόγω των παρακείμενων καλλιεργειών (A21 και A26). Η ρύπανση έχει ως συνέπεια τη μείωση διαθέσιμης τροφής και την πιθανότητα θανάτωσης από δηλητηρίαση.

Η απομάκρυνση των φυτοφρακτών και ξερολιθιών για την ενοποίηση αγροτεμαχίων (A05) έχει σαν αποτέλεσμα την απώλεια διαθέσιμων καταφυγίων για τα ερπετά *Testudo marginata, Zamenis situla*. Απειλή που μπορεί να καταγραφεί στην άμεση και ευρύτερη περιοχή, αποτελεί επίσης, η παράνομη συλλογή από τη φύση ειδών πανίδας και κυρίως χελώνων και φιδιών. Λόγω της πυκνότητας του οδικού δικτύου στην ευρύτερη περιοχή, αναμένεται να παρατηρηθούν και φαινόμενα θανάτωσης ή τραυματισμού ειδών πανίδας (κυρίως ερπετοπανίδας), ιδιαίτερα δε επί της επαρχιακής οδού Άστρους – Λεωνιδίου που εφάπτεται της ΕΖΔ.

Τέλος, σημαντική απειλή για την περιοχή προερχόμενη από την ευρύτερη περιοχή, αποτελεί το ενδεχόμενο πλημμυρικών φαινομένων. Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με τους Χάρτες Επικινδυνότητας Πλημμύρας (Flood Hazzard Maps) η περιοχή εντάσσεται σε Ζώνη Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας (ΖΔΥΚΠ) με την ονομασία «GR03RAK0003 "Πεδινή περιοχή Άστρους"» [Προκαταρκτική Αξιολόγηση Κινδύνων Πλημμύρας (ΥΠΕΚΑ-ΕΓΥ, 2012)].

Σε ότι αφορά τα <u>σημαντικά στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος</u> εκτός της περιοχής NATURA <u>που συνδέονται από οικολογική άποψη με το προστατευτέο αντικείμενο</u> της περιοχής, επισημαίνεται ότι, τμήμα της αμμώδους παραλίας νοτίως του παράλιου Άστρους συνιστά την παραλία ωοτοκίας της *Caretta caretta* λιμνοθάλασσας Μουστού με μήκος 1,5 km. Η θαλάσσια περιοχή χρησιμοποιείται ως

χώρος διατροφής καθώς και για ζευγάρωμα και ανάπαυση των θηλυκών μεταξύ διαδοχικών ωοτοκιών (inter-nesting area) και χρησιμοποιείται για τις μετακινήσεις του είδους από τη θαλάσσια περιοχή προς τις παραλίες ωοτοκίας και αντιστρόφως. Επιπρόσθετα, στη θαλάσσια περιοχή καταγράφεται η παρουσία του είδους *Chelonia mydas* όπως προκύπτει από καταγραφές του ΑΡΧΕΛΩΝ (ενδεικτικά στοιχεία: 2 εκθαλασώσεις *Chelonia mydas* κατά το 2017, Εθνικό Δίκτυο Διάσωσης Θαλάσσιων Χελωνών ΑΡΧΕΛΩΝ). Προτείνεται το θαλάσσιο τμήμα κατά μήκος της παραλίας ωοτοκίας λιμνοθάλασσας Μουστού και σε απόσταση 1 χλμ. από την ακτή, να αποτελέσει τη θαλάσσια «**Περιφερειακή ζώνη Όρμου Άστρους**» με στόχο την αρτιότερη προστασία των θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta και Chelonia mydas*.

Επιπλέον, η λεκάνη απορροής περιμετρικά του υγροτόπου Μουστού, προτείνεται να αποτελέσει στην «**Περιφερειακή Ζώνη λεκάνης απορροής του υγροτόπου Μουστού**» καθώς κρίνεται ότι οι δραστηριότητες που διενεργούνται στην ευρύτερη αυτή περιοχή, δύναται να επηρεάσουν ποιοτικά και ποσοτικά την υδρολογική κατάσταση του υγροτόπου.

GR2520005 - "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη" (ΕΖΔ - ΤΚΣ)

Εκτός των ορίων αλλά σε κοντινές αποστάσεις από τα όρια της ΕΖΔ-ΤΚΣ, έχουν χορηγηθεί άδειες παραγωγής για την εγκατάσταση αιολικών πάρκων, κάτι που αποτελεί απειλή για τα χειρόπτερα της περιοχής τόσο κατά τη φάση εγκατάστασης όσο και κατά τη φάση λειτουργίας. Στην πρώτη περίπτωση, η κατασκευή δρόμων (E01) ενδέχεται να οδηγήσει σε κατακερματισμό ή/και καταστροφή ενδιαιτημάτων (πχ υπόγεια καταφύγια, θέσεις τροφοληψίας), ενώ στη δεύτερη περίπτωση η λειτουργία των αιολικών πάρκων μπορεί να οδηγήσει σε άμεση θανάτωση χειροπτέρων ή/και κατακερματισμό των ενδιαιτημάτων τους, και συνιστά απειλή της κατηγορίας (D01). Η πλούσια χειροπτεροπανίδα της περιοχής περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, και τα είδη *Miniopterus schreibersii, Myotis blythii, Myotis myotis, Rhinolophus euryale, Rhinolophus ferrumequinum, Rhinolophus blasii, Myotis emarginatus, Rhinolophus hipposideros*. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι το σύνολο της ΕΖΔ περιλαμβάνεται σε Περιοχή Αιολικής Προτεραιότητας 3 (ΠΑΠ 3) σύμφωνα με το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΕΠΧΣΑΑ ΑΠΕ).

Στο πεδινό τμήμα της περιοχής (Λεωνίδιο), οι κύριες πιέσεις της ευρύτερης περιοχής που φαίνεται να έχουν επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα σχετίζονται με την άσκηση των εντατικών καλλιεργητικών δραστηριοτήτων (μέθοδοι, τύπος, ένταση), αλλά και την ποιότητα και ποσότητα των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων. Η ρύπανση από τις γεωργικές δραστηριότητες (A21) αποτελεί σημαντική πίεση για την ερπετοπανίδα και την τροφοληψία των χειροπτέρων της περιοχής, ενώ προκαλεί ρύπανση των υπόγειων υδροφορέων επηρεάζοντας δυνητικά το σύνολο του προστατευτέου αντικειμένου. Σε ότι αφορά την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων στην περιοχή υπάρχουν εκτεταμένες καλλιέργειες (αροτριαίες, σύνθετες καλλιέργειες, ελαιοκαλλιέργειες), καθώς και θερμοκήπια και η χρήση των φυτοφαρμάκων είναι αρκετά διαδεδομένη. Σύμφωνα με τα Σχέδια Διαχείρισης ΛΑΠ η συνολική κατάσταση των επιφανειακών υδάτων (Ρ. Δαφνών) και των υπόγειων υδροφορέων της άμεσης και ευρύτερης περιοχής είναι καλή.

Η κύρια πηγή ρύπανσης των υδάτων είναι οι εκτεταμένες καλλιέργειες που υπάρχουν στην ευρύτερη περιοχή της ΕΖΔ στις οποίες δεν εφαρμόζονται πρακτικές βιολογικής καλλιέργειας. Επισημαίνεται, ότι η περιοχή Λεωνιδίου Αρκαδίας το σύνολο της οποίας βρίσκεται εντός της ΕΖΔ-ΤΚΣ, έχει χαρακτηριστεί ως ευπρόσβλητη σε νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης ζώνη, σύμφωνα με την ΚΥΑ 190126/17-4-2013 (ΦΕΚ 983Β/23-4-2013).

Η απομάκρυνση των φυτοφρακτών και ξερολιθιών για την ενοποίηση αγροτεμαχίων (A05), στην άμεση και ευρύτερη γεωργική περιοχή (κυρίως στο πεδινό τμήμα της περιοχής), έχει σαν αποτέλεσμα την απώλεια διαθέσιμων καταφυγίων για τα ερπετά *Elaphe quatuorlineata, Testudo hermanni, Testudo marginata, Zamenis situla*. Πίεση και απειλή της άμεσης και ευρύτερης περιοχής για τα είδη της ερπετοπανίδας, αλλά και για το σύνολο της πανίδας της περιοχής, μπορεί να αποτελέσει η ανεξέλεγκτη και χωρίς σχεδιασμό άσκηση της βόσκησης, η οποία μπορεί να οδηγήσει κατά θέσεις σε υπερβόσκηση και απουσία βοσκής, με επιπτώσεις στα ενδιαιτήματα των ειδών. Απειλή που μπορεί να καταγραφεί στην άμεση και ευρύτερη περιοχή, αποτελεί επίσης, η παράνομη συλλογή από τη φύση ειδών πανίδας και κυρίως χελώνων και φιδιών. Λόγω της πυκνότητας του οδικού δικτύου στην ευρύτερη περιοχή, αναμένεται να παρατηρηθούν και φαινόμενα θανάτωσης ή τραυματισμού ειδών πανίδας (κυρίως ερπετοπανίδας), ιδιαίτερα στην ευρύτερη περιοχή του Λεωνιδίου και ανατολικά αυτού (οικιστικές και γεωργικές χρήσεις).

Σε ότι αφορά το τσακάλι, η παράνομη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων (G13) που στοχεύουν στο τσακάλι ή σε άλλα είδη, αποτελεί μια πίεση και απειλή του είδος στην ευρύτερη περιοχή. Το παράνομο κυνήγι/θανάτωση (G10) είναι ενδεχομένως μια ακόμη πίεση και απειλή εξαιτίας της αλληλεπίδρασης του είδους με τον άνθρωπο.

Οι πυρκαγιές αποτελούν απειλή για όλα τα προστατευτέα αντικείμενα [M09: «Φωτιά (φυσικής προέλευσης)»]. Η απειλή μπορεί να προέρχεται από πυρκαγιά που έχει έναρξη εντός ή εκτός της ΕΖΔ-ΤΚΣ.

Σε ότι αφορά τα <u>σημαντικά στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος</u> εκτός της περιοχής NATURA <u>που συνδέονται από οικολογική άποψη με το προστατευτέο αντικείμενο</u> της περιοχής, επισημαίνεται ότι, έμπροσθεν των σπηλαίων Γαλάζια Λίμνη και Φουρνάτα και σε ζώνη πλάτους 30 m τα θαλάσσια τμήματα συνιστούν σημαντικές περιοχές για τα χειρόπτερα τα οποία χρησιμοποιούν ως καταφύγιο τα σπήλαια και αποτελούν τους **Οικολογικούς διαδρόμους των σπηλαίων Γαλάζια Λίμνη και Φουρνάτα**. Τα θαλάσσια αυτά τμήματα αξιολογούνται ως σημαντικοί ζωτικοί χώροι για τα είδη των χειροπτέρων που χρησιμοποιούν τις θαλάσσιες ζώνες για την είσοδο –έξοδο τους στα σπήλαια, καθώς και για τροφοληψία με έντομα κατά τη μετακίνησή τους πάνω από τη θάλασσα.

<u>GR2520006 - "Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)" (ΕΖΔ)</u>

Η ΕΖΔ αποτελεί μία ορεινή απομονωμένη περιοχή που περιλαμβάνει διάσπαρτους ορεινούς οικισμούς, στους οποίους καταγράφεται τουριστική ανάπτυξη. Οι αγροτικές καλλιέργειες περιορίζονται κυρίως περιμετρικά των οικισμών. Στην ευρύτερη περιοχή της ΕΖΔ απαντώνται ορεινές περιοχές που αποτελούν συνέχεια του ορεινού όγκου του Πάρνωνα, στις οποίες δεν καταγράφονται σημαντικές πιέσεις που να εκτιμάται ότι έχουν επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα, καθώς επίσης και ημιορεινές και πεδινές εκτάσεις. Η κυριότερη δραστηριότητα του ορεινού τμήματος της ευρύτερης περιοχής είναι η κτηνοτροφία, ενώ στα ημιορεινά και πεδινά ασκούνται εκτεταμένες καλλιέργειες, οι οποίες όμως δεν φαίνεται να δύναται να επηρεάσουν σημαντικά τον ορεινό όγκο της ΕΖΔ, εκτός από τις επιπτώσεις που έχει η άντληση υπόγειων και επιφανειακών υδάτων για χρήση στις γεωργικές δραστηριότητες.

Ιδιαίτερη σημαντική πίεση και απειλή για τα χειρόπτερα της περιοχής αποτελούν τα αιολικά πάρκα που έχουν εγκατασταθεί ή πρόκειται να εγκατασταθούν βόρεια και νότια της ΕΖΔ, και σε μικρή απόσταση από αυτή, και αποτελούν πίεση/απειλή της κατηγορίας D01. Επίσης, η διάνοιξη ή διαπλάτυνση δρόμων που απαιτούνται για την εγκατάσταση των αιολικών πάρκων, ενδέχεται να οδηγήσει σε κατακερματισμό ή/και καταστροφή ενδιαιτημάτων (πχ υπόγεια καταφύγια, θέσεις τροφοληψίας) [«E01: Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες,

σήραγγες»]. Η πλούσια χειροπτεροπανίδα της περιοχής περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, και τα είδη *Miniopterus schreibersii, Myotis blythii, Rhinolophus blasii, Rhinolophus euryale, Myotis emarginatus, Rhinolophus ferrumequinum, Rhinolophus hipposideros*. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι, σημαντικό τμήμα της ΕΖΔ (νότιο και νοτιανατολικό τμήμα) και η ευρύτερη περιοχή νότια αυτής, περιλαμβάνεται σε Περιοχή Αιολικής Προτεραιότητας 3 (ΠΑΠ 3) σύμφωνα με το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΕΠΧΣΑΑ ΑΠΕ).

Στην περιοχή μελέτης και στην ευρύτερη περιοχή αυτής, έχουν σε αρκετές περιπτώσεις εντοπιστεί αποικίες χειροπτέρων σε εγκαταλελειμμένα κτήρια, ως εκ τούτου οι παρεμβάσεις στα κτήρια αυτά ή η κατάρρευση τους αποτελεί μια ενδεχόμενη απειλή (F02) που ενδέχεται να οδηγήσει σε απώλεια καταφυγίου και πιθανή θανάτωση κατά τις εργασίες. Επηρεάζονται άμεσα τα είδη που σχηματίζουν συχνά αποικίες σε κτήρια (*Rhinolophus hipposideros, Rhinolophus ferrumequinum, Myotis emarginatus*, όπως και αρκετά άλλα είδη του Παρ. IV).

Οι πυρκαγιές αποτελούν απειλή για όλα τα προστατευτέα αντικείμενα [M09: «Φωτιά (φυσικής προέλευσης)»]. Η απειλή μπορεί να προέρχεται από πυρκαγιά που έχει έναρξη εντός ή εκτός της ΕΖΔ-ΤΚΣ. Ειδικά μετά τις καταστροφικές πυρκαγιές των παρελθόντων ετών, οι οποίες έχουν καταστρέψει σημαντικό τμήμα των οικοσυστημάτων (συμπεριλαμβανομένων των δασών μαύρης πεύκης), η απειλή μίας νέας πυρκαγιάς στην περιοχή αναμένεται ότι θα επιφέρει περαιτέρω υποβάθμιση των οικοσυστημάτων, θα αλλοιώσει τη σύνθεση και την εξάπλωση των τύπων οικοτόπων και της χλωρίδας της περιοχής και θα επηρεάσει αρνητικά την πανίδα που διαβιεί εντός της ΕΖΔ.

Αγροτικές πρακτικές της άμεσης και ευρύτερης περιοχής δύναται να επιφέρουν επιπτώσεις στην πανίδα της περιοχής, ιδιαίτερα στην ερπετοπανίδα και τα θηλαστικά. Η απομάκρυνση των φυτοφρακτών και ξερολιθιών για την ενοποίηση αγροτεμαχίων (A05), δύναται να επιφέρει την απώλεια διαθέσιμων καταφυγίων για τις χερσαίες χελώνες, ενώ η μεταβολή φυσικών εκτάσεων σε αγροτικές καλλιέργειες μειώνει τα διαθέσιμα ενδιαιτήματα των ερπετών και της χειροπτεροπανίδας. Απειλή που μπορεί να καταγραφεί στην άμεση και ευρύτερη περιοχή, αποτελεί επίσης, η παράνομη συλλογή από τη φύση ειδών πανίδας και κυρίως χελώνων και φιδιών (G09). Λόγω του υφιστάμενου οδικού δικτύου στην ευρύτερη περιοχή, αναμένεται επίσης να παρατηρηθούν φαινόμενα θανάτωσης ή τραυματισμού ειδών πανίδας (κυρίως ερπετοπανίδας).

Σε ότι αφορά τα <u>σημαντικά στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος</u> εκτός της περιοχής NATURA <u>που συνδέονται από οικολογική άποψη με το προστατευτέο αντικείμενο</u> της περιοχής, επισημαίνεται ότι:

- Η ευρύτερη χερσαία περιοχή στα βόρεια του όρους Πάρνωνα, περιμετρικά της Μονής Μαλεβής αποτελεί **περιφερειακή ζώνη για την προστασία του δενδρόκεδρου** καθώς αποτελεί περιοχή κυρίαρχης εξάπλωσης του είδους με πολύ καλή κατάσταση διατήρησης. Όσο απομακρύνεται κανείς προς τα βόρεια, παρατηρείται έντονη παρουσία του είδους σε εγκαταλελειμμένους αγρούς, σύμφωνα με το παραδοτέο 2.1 του έργου «Εκτίμηση της δομής και της δυναμικής των πληθυσμών δενδρόκεδρου (Juniperus drupacea) και της αναπαραγωγικής βιολογίας του είδους». Επισημαίνεται ότι, το εν λόγω τμήμα εμπίπτει εντός των παλαιών ορίων του Φορέα Διαχείρισης Πάρνωνα- υγροτόπου Μουστού (παρ. 10 του άρθρου 15 του ν. 2742/1999) και σύμφωνα με την Κ.Υ.Α. υπ' αριθμ. 33999 για τον «Καθορισμός χρήσεων όρων και περιορισμών δόμησης για την προστασία χερσαίων και υδάτινων εκτάσεων των Δήμων Βόρειας Κυνουρίας, Λεωνιδίου, Σκιρίτιδας και Τυρού του Ν. Αρκαδίας, των Δήμων Θεραπνών, Οινούντος και Γερόνθρων του Ν. Λακωνίας και των κοινοτήτων Κοσμά (Ν. Αρκαδίας) και Καρυών (Ν. Λακωνίας) της περιοχής όρους Πάρνωνα-υγροτόπου Μουστού» (ΦΕΚ 353/ΑΑΠ/6-9-2010) και

τροποποίηση αυτής (ΦΕΚ 160/ΑΑΠΘ/16-6-2011 και ΦΕΚ 126/ΑΑΠ/15.4.2013, χαρακτηρίζεται ως περιοχή απολύτου προστασίας.

GR2530001 - "Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα" (ΕΖΔ) και GR2530006 - "Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)" (ΖΕΠ)

Η περιοχή διαφοροποιείται από δύο διακριτές περιοχές, την ορεινή (κορυφές όρους Κυλλήνη) η οποία χαρακτηρίζεται από απομόνωση και έλλειψη ανθρωπογενών δραστηριοτήτων (εκτός του εναλλακτικού τουρισμού) και το βόρειο- βορειοανατολικό και χαμηλότερο υψομετρικά τμήμα της, στο οποίο υπάρχει έντονη ανθρωπογενής δραστηριότητα, με πληθώρα τουριστικά ανεπτυγμένων οικισμών (κυριότεροι στα Άνω Τρίκαλα, τη μέση και Κάτω Συνοικία Τρικάλων), καθώς και εκτεταμένες καλλιέργειες (ελαιώνες, αμπελώνες, σύνθετα συστήματα καλλιέργειες, μικτές αγροτοδασικές εκτάσεις).

Η κυριότερη δραστηριότητα που ασκείται εντός της ΕΖΔ και συνδέεται με την ευρύτερη περιοχή είναι ο τουρισμός, ο οποίος είναι έντονος στην περιοχή, με επισκέπτες κυρίως από την Αθήνα και δευτερευόντως από την Πάτρα και την ευρύτερη περιοχή της Κορινθίας. Η ανάπτυξη υποδομών για την υποστήριξη του τουρισμού, αλλά και οι ίδιες οι τουριστικές δραστηριότητες, αποτελούν πίεση / απειλή στην περιοχή, ειδικά γύρω από τους οικισμούς με έντονη τουριστική ανάπτυξη, αλλά και σε λοιπές θέσεις οι οποίες αξιοποιούνται τουριστικά. Η έντονη παρουσία των ανθρώπων μπορεί να επηρεάσει όλα τα είδη και τους τύπους οικοτόπων για τον λόγο αυτό απαιτείται ένα ολοκληρωμένο σχέδιο διαχείρισης του τουρισμού. Ταυτόχρονα, ο τουρισμός αποτελεί δραστηριότητα που οδηγεί σε σημαντική εισροή κεφαλαίου στην περιοχή, παράμετρος που πρέπει να ληφθεί υπόψη στο συνολικό σχεδιασμό της περιοχής (π.χ. υλοποίηση προγραμμάτων ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και προβολής των σημαντικών στοιχείων της περιοχής).

Πίεση και απειλή για τα είδη της ορνιθοπανίδας αποτελεί η αναρριχητική δραστηριότητα στο αναρριχητικό πεδίο της Φρύγανης (ΝΑ άκρο της ΖΕΠ) και του Μύλους στην ίδια περιοχή λίγο έξω από τα όρια της ΖΕΠ. Αν και τη δεδομένη στιγμή στο αναρριχητικό πεδίο της Φρύγανης αναπαράγονται μόνο δύο ζευγάρια Βραχοκιρκίνεζων (*Falco tinnunculus*) που δεν ανήκει στα Πολύ Σημαντικά Είδη του προστατευτέου αντικειμένου το ενδιαίτημα είναι κατάλληλο για την αναπαραγωγή ειδών όπως τα *Falco peregrinus, Falco biarmicus* & *Aquila chrysaetos.* Για τον λόγο αυτό πρέπει κάθε έτος πριν την έναρξη της αναπαραγωγής του κάθε είδους να ελέγχονται τα αναρριχητικά πεδία για πιθανές φωλιές και αν υπάρχουν να ορίζονται εποχικές απαγορεύσεις. Επιπλέον η αναρρίχηση δρα ως απειλή καθώς η πιθανή διάνοιξη νέων διαδρομών στο μέλλον σε νέες τοποθεσίες πρέπει να γίνει με προσοχή και μακριά από επικράτειες αναπαραγωγής των ειδών του προστατευτέου αντικειμένου.

Σε ότι αφορά την κατάσταση των υπόγειων υδροφορέων, το βόρειο τμήμα αλλά και η ευρύτερη προς τα κατάντη τμήμα της περιοχής όπου απαντώνται καλλιέργειες και οικιστικές χρήσεις (υδατικό σύστημα Βόρειας Κορινθίας - EL0200173) χαρακτηρίζεται από καλή ποσοτική και κακή ποιοτική κατάσταση, γεγονός που υποδεικνύει τη ρύπανση των υδάτων από την άσκηση των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων και άλλων ανθρωπογενών δραστηριοτήτων στην ευρύτερη περιοχή (ελαιοτριβεία, τυροκομεία, ΧΑΔΑ, Βιομηχανίες). Καταγράφονται τοπικές επιβαρύνσεις NO3, SO4, Cl, αγωγιμότητας λόγω ανθρωπογενών δραστηριοτήτων. Η ποσοτική κατάσταση των υπόγειων υδροφορέων της ευρύτερης περιοχής κρίνεται ως καλή, με τοπικές συνθήκες υπερεκμετάλλευσης.

Η εντατικοποίηση των καλλιεργειών κυρίως στο πεδινό τμήμα της άμεσης και ευρύτερης περιοχής έχει επιδράσει δραστικά στην ομογενοποίηση του αγροτικού τοπίου με την καταστροφή φυτοφραχτών, αναβαθμίδων κ.ο.κ. (πίεση A05), ενώ στις γεωργικές δραστηριότητες γίνεται χρήση ορυκτών λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών (A21). Η απομάκρυνση των φυτοφρακτών και

ξερολιθιών για την ενοποίηση αγροτεμαχίων έχει σαν αποτέλεσμα την απώλεια διαθέσιμων καταφυγίων για τις χερσαίες χελώνες και τα φίδια, ενώ η χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών και ειδικότερα των εντομοκτόνων, αποτελεί απειλή για τα χειρόπτερα της περιοχής, μέσω μείωσης της διαθέσιμης τροφής και της πιθανότητας θανάτωσης από δηλητηρίαση.

Η παράνομη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων στην ευρύτερη περιοχή (G13) που στοχεύουν στο τσακάλι ή σε άλλα είδη, αποτελεί μια πίεση και απειλή του είδος στην περιοχή. Το παράνομο κυνήγι/θανάτωση (G10) είναι ενδεχομένως μια ακόμη πίεση και απειλή εξαιτίας της αλληλεπίδρασης του είδους με τον άνθρωπο.

Οι πυρκαγιές αποτελούν επίσης σημαντική απειλή για όλα τα προστατευτέα αντικείμενα [M09: «Φωτιά (φυσικής προέλευσης)»] . Η απειλή μπορεί να προέρχεται από πυρκαγιά που έχει έναρξη εντός ή εκτός της ΕΖΔ-ΤΚΣ.

GR2530002 - "Λίμνη Στυμφαλία" (ΕΖΔ – ΖΕΠ)

Το κυριότερο πρόβλημα της περιοχής αφορά στη διαχείριση των υδάτων της λίμνης και την τροποποίηση του υδατικού ισοζυγίου το οποίο σχετίζεται και επηρεάζεται από την άμεση και ευρύτερη περιοχή. Οι πιέσεις σχετίζονται με την αειφορική διαχείριση των υδάτων της λίμνης και αφορούν το «Στυμφαλιακό ζήτημα» (Φιλιππουπολίτη, 2014) στο οποίο έχουν αφιερωθεί πλήθος μελετών. Η διαχείριση των υδάτων στη λίμνη Στυμφαλία αποτελεί το κυρίαρχο πρόβλημα του φυσικού αλλά και του κοινωνικοοικονομικού περιβάλλοντος της λίμνης. Το πρόβλημα είναι διαχρονικό, έντονο και συνοψίζεται σε τρεις βασικούς άξονες που αλληλοεπιδρούν: 1. Η λίμνη έχει δεχτεί και δέχεται προσχώσεις που μειώνουν το βάθος της 2. Στη λίμνη δεν υπάρχει σχέδιο διαχείρισης των υφιστάμενων υδάτων της και 3. τμήμα των υδάτων των πηγών της λίμνης διοχετεύεται στον κάμπο της Βόχας τροποποιώντας σημαντική το υδατικό ισοζύγιο της λίμνης.

Στην ευρύτερη περιοχή, η εκτεταμένη άσκηση καλλιεργητικών δραστηριοτήτων ασκεί τις περισσότερες πιέσεις στην περιοχή και στα προστατευτέα αντικείμενα, είτε λόγω του είδους και των μεθόδων άσκησης της γεωργίας, είτε λόγω διάχυτης ρύπανσης που προκαλείται από τη χρήση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών, αλλά και λόγω της χωρίς σχεδιασμό υπεράντλησης των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων.

Η εκτροπή των νερών των πηγών σε κανάλια για άρδευση και η χρήση τους για ύδρευση (Πίεση A33) συνδυαστικά με την υπεράντληση των υπόγειων υδάτων για άρδευση (Πίεση K01) οδηγούν στη σημαντική μείωση των ελεύθερων επιφανειών νερού και του βάθους της λίμνης που ξεραίνεται εντελώς σε περιόδους ξηρασίας. Η μείωση των ελεύθερων επιφανειών νερού είναι ακόμη πιο έντονη λόγω της μεγάλης επέκτασης του καλαμώνα. Οι συγκεκριμένες πιέσεις επιδρούν σε είδη ορνιθοπανίδας που κάποιο κομμάτι του κύκλου ζωής τους σχετίζεται με το νερό, σε θηλαστικά και ερπετοπανίδα που χρησιμοποιούν ή εξαρτώνται από το νερό, αλλά και στους υγροτοπικούς τύπους οικοτόπων της περιοχής. Οποιαδήποτε υποβάθμιση του υγροτόπου που προκαλείται από τις αγροτικές δραστηριότητες περιμετρικά της λίμνης αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις επίσης για τη βίδρα (*Lutra lutrra*).

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του LIFE12 NAT/GR/000275 – Life Stymfalia (Παππάς *et al.*, 2018) οι απαιτήσεις των ορεινών παραλίμνιων κοινοτήτων σε αρδευτικό νερό είναι σημαντικές και έχουν αυξηθεί λόγω της αύξησης καλλιεργειών με κηπευτικά. Η άντληση των υδάτων γίνεται χωρίς σχεδιασμό και έλεγχο. Στην άμεση και ευρύτερη περιοχή υπάρχει πλήθος γεωτρήσεων, κυρίως προς την πεδιάδα της Βόχας. Είναι απαραίτητη η εκπόνηση ενός σχεδίου χρήσης υδάτων και η δημιουργία υποδομών με στόχο την παύση λειτουργίας των ρυπογόνων φορητών αντλιών.

Στην περιοχή καταγράφεται υψηλή ένταση πιέσεων που σχετίζονται με ουσίες προτεραιότητας, ειδικούς ρύπους κ.λπ., μεσαία ένταση φόρτισης φορτίου φωσφόρου από επιφανειακές απορροές και μεσαία ένταση άλλων πιέσεων (εξορυκτικές δραστηριότητες).

Η χρήση χημικών ουσιών κατά την άσκηση των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων της άμεσης και ευρύτερης περιοχής, επηρεάζει άμεσα την ομάδα των χελωνών μέσω της διατροφής, ενώ έμμεσα επηρεάζει την ομάδα των φιδιών διαμέσου της τροφικής αλυσίδας (A21). Σε ότι αφορά τα χειρόπτερα πίεση και απειλή αποτελεί η ρύπανση των υδάτων η οποία σχετίζεται με τις παρακείμενες καλλιέργειες (A26) αλλά και η χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία (A21) και ειδικότερα των εντομοκτόνων, τα οποία από τη μια μπορούν αν προκαλέσουν μείωση της τροφικής διαθεσιμότητας και από την άλλη συμπτώματα τοξικότητας στα χειρόπτερα. Σχετιζόμενη με την επέκταση του καλαμώνα είναι η εισροή από τα γειτονικά αγροτικά συστήματα λιπασμάτων μέσω της απορροής (Πίεση A20). Η χρήση λιπασμάτων ευνοεί την επέκταση των καλαμιώνων αφού παρέχουν θρεπτικά στοιχεία. Παρότι η αύξηση των καλαμώνων ευνοεί αρχικά είδη που διαβιούν στα καλάμια (π.χ. *Ixobrychus minutus*), η υπέρμετρη επέκταση και πύκνωση αυτών δρα αρνητικά ακόμα και σε αυτά τα είδη, καθώς αρχικά επηρεάζει τη διαθεσιμότητα λείας των συγκεκριμένων πουλιών (ψάρια, αμφίβια) και επιπλέον δεν υπάρχουν αρκετές περιοχές με ελεύθερο νερό για τροφοληψία.

Η απομάκρυνση των φυτοφρακτών και ξερολιθιών για την ενοποίηση αγροτεμαχίων (A05) έχει σαν αποτέλεσμα την απώλεια διαθέσιμων καταφυγίων για τα ερπετά αλλά και για τη χειροπτεροπανίδας της περιοχής. Η απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου αποτελεί επίσης πίεση και απειλή για το είδος *Canis aureus* δεδομένου ότι το είδος ευνοείται από τέτοια τοπιακά χαρακτηριστικά.

Το παράνομο κυνήγι/θανάτωση (G10) είναι ενδεχομένως μια ακόμη πίεση και απειλή εξαιτίας της αλληλεπίδρασης του είδους με τον άνθρωπο. Πίεση και απειλή για το τσακάλι είναι επίσης η παράνομη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων (G13) στην ευρύτερη περιοχή που στοχεύουν σε άτομα του είδους ή σε άλλα είδη. Είδη αρπακτικών πτηνών της περιοχής όπως τα: *Aquila chrysaetos, Buteo buteo, Falco peregrinus, Gyps fulvus* μπορούν να τραφούν με νεκρά ζώα τα οποία είτε αποτελούν το ίδιο το δηλητηριασμένο δόλωμα είτε έχουν δηλητηριαστεί τα ίδια από κάποιο δόλωμα (G13) . Η πίεση αναμένεται να ασκείται εκτός της ΖΕΠ και ιδιαίτερα στη γειτνιάζουσα περιοχή του Όρους Ζήρεια (Κυλλήνη) όμως επειδή λόγω της βιολογίας τους τα αρπακτικά πτηνά καλύπτουν μεγάλες εκτάσεις κατά την τροφοληψία τους μπορεί να επηρεάσει και είδη της ΖΕΠ. Η πίεση αναμένεται να είναι πιο έντονη σε απομονωμένες περιοχές με έντονη κτηνοτροφική και κυνηγετική δραστηριότητα που όμως φτάνουν δρόμοι (καθώς συνήθως η εν λόγω πρακτική εκτελείται κοντά σε δρόμους).

Σε ότι αφορά την παραγωγή αιολικής ενέργειας, απειλή για τα αρπακτικά πτηνά της ΖΕΠ τα οποία παρουσιάζουν έντονη κινητικότητα και εκτός αυτής, μπορεί να αποτελέσει η εγκατάσταση αιολικού πάρκου για το οποίο υπάρχει άδεια παραγωγής, με συνολικά 21 Α/Γ στη θέση Τσούμα-Χιόνι-Στέκος (Ζήρεια).

Οι πυρκαγιές αποτελούν απειλή για όλα τα προστατευτέα αντικείμενα [M09: «Φωτιά (φυσικής προέλευσης)»]. Η απειλή μπορεί να προέρχεται από πυρκαγιά που έχει έναρξη εντός ή εκτός της ΕΖΔ-ΤΚΣ.

Τέλος, σημαντική απειλή για την περιοχή προερχόμενη από την ευρύτερη περιοχή, αποτελεί το ενδεχόμενο πλημμυρικών φαινομένων. Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με τους Χάρτες Επικινδυνότητας Πλημμύρας (Flood Hazzard Maps) η περιοχή εντάσσεται σε Ζώνη Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας (ΖΔΥΚΠ) με την ονομασία «GR02RAK0004 "Χαμηλή ζώνη λεκάνης λίμνης Στυμφαλίας"» [Προκαταρκτική Αξιολόγηση Κινδύνων Πλημμύρας (ΥΠΕΚΑ-ΕΓΥ, 2012)].

Σε ότι αφορά τα σημαντικά στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος εκτός της περιοχής NATURA που συνδέονται από οικολογική άποψη με το προστατευτέο αντικείμενο της περιοχής, επισημαίνεται ότι η λεκάνη απορροής περιμετρικά των υγροτοπικών οικοσυστημάτων και της Λίμνης Στυμφαλίας προτείνεται να αποτελέσει στην «**Περιφερειακή Ζώνη λεκάνης απορροής Λίμνης Στυμφαλίας**», καθώς κρίνεται ότι οι δραστηριότητες που διενεργούνται στην ευρύτερη αυτή περιοχή, δύναται να επηρεάσουν ποιοτικά και ποσοτικά την υδρολογική κατάσταση του υγροτόπου.

GR2530003 -"Ακροκόρινθος" (ΕΖΔ)

Στην ευρύτερη περιοχή κυριαρχούν οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις, καθώς και ο οικισμός της Αρχαίας Κορίνθου. Δεν καταγράφονται σημαντικές πιέσεις οι οποίες να εκτιμάται ότι έχουν επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα.

Οι κυριότερες πιέσεις / απειλές που σχετίζονται με την ευρύτερη περιοχή αφορούν στην άσκηση των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων και κυρίως: α) στην υπεράντληση και χωρίς σχεδιασμό υπόγειων και επιφανειακών υδάτων κυρίως για τη γεωργία (A30), πίεση η οποία μπορεί επιφέρει επιπτώσεις στα οικοσυστήματα και να επηρεάσει το σύνολο των τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής και β) στην ενοποίηση των καλλιεργειών και την απομάκρυνση χαρακτηριστικών του τοπίου (A05), η οποία μπορεί να επηρεάσει την ερπετοπανίδα και τα χειρόπτερα της περιοχής.

Ως απειλή για την περιοχή μπορεί να θεωρηθεί και η έντονη οικιστική και τουριστική ανάπτυξη της άμεσης και ευρύτερης περιοχής. Η επισκεψιμότητα στις αρχαιότητες της περιοχής είναι μεγάλη και με άνιση χρονική κατανομή κατά τη διάρκεια το έτους. Η ανάγκη για υποδοχή και διαχείριση μεγάλου πλήθους επισκεπτών προκαλεί πιέσεις στο οικοσύστημα.

GR2530004 - "Όρος Ολίγυρτος" (ΕΖΔ)

Η ΕΖΔ αποτελεί μία ορεινή απομονωμένη περιοχή που δεν περιλαμβάνει ορεινούς οικισμούς, ούτε αγροτικές καλλιέργειες, πλην ελαχίστων στα χαμηλότερα υψόμετρα. Η περιοχή δεν είναι ανεπτυγμένη τουριστικά και δέχεται μόνο επισκέπτες που ασκούν εναλλακτικές μορφές ορεινών τουριστικών δραστηριοτήτων (κυρίως πεζοπορία). Δεν καταγράφονται αλληλεπιδράσεις με την ευρύτερη περιοχή, οι οποίες να εκτιμάται ότι θα φέρουν σημαντικές επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα. Οι καλλιεργητικές πρακτικές της ευρύτερης πεδινής περιοχής και κυρίως η απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων, όπως φράκτες, ξερολιθιές, μεμονωμένα δέντρα κλπ (A05), καθώς και η χρήση οργανικών λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών (A21), δύναται να επιφέρει κάποιες επιπτώσεις σε είδη πανίδας της ΕΖΔ (ερπετοπανίδα, χειροπτεροπανίδα, τσακάλι), που μπορεί να χρησιμοποιεί τις εκτάσεις αυτές.

Ως απειλή για την πλούσια χειροπτεροπανίδα της περιοχής αποτελεί και η πιθανή εγκατάσταση αιολικών πάρκων, αφού σε κοντινή απόσταση από την ΕΖΔ έχουν χορηγηθεί άδειες παραγωγής. Η λειτουργία των αιολικών πάρκων μπορεί να οδηγήσει σε άμεση θανάτωση χειροπτέρων ή/και κατακερματισμό των ενδιαιτημάτων τους.

Η παράνομη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων στην ευρύτερη περιοχή (G13) που στοχεύουν στο τσακάλι ή σε άλλα είδη, αποτελεί μια πίεση και απειλή του είδος στην περιοχή. Το παράνομο κυνήγι/θανάτωση (G10) είναι ενδεχομένως μια ακόμη πίεση και απειλή εξαιτίας της αλληλεπίδρασης του είδους με τον άνθρωπο.

Τέλος, οι πυρκαγιές αποτελούν απειλή για όλα τα προστατευτέα αντικείμενα [M09: «Φωτιά (φυσικής προέλευσης)»] . Η απειλή μπορεί να προέρχεται από πυρκαγιά που έχει έναρξη εντός ή εκτός της ΕΖΔ-ΤΚΣ.

GR2530005 - "Όρη Γεράνεια" (ΕΖΔ)

Η ΕΖΔ αποτελεί μία ορεινή απομονωμένη περιοχή που δεν περιλαμβάνει ορεινούς οικισμούς, ούτε αγροτικές καλλιέργειες. Η περιοχή δεν είναι ανεπτυγμένη τουριστικά και δέχεται μόνο επισκέπτες που ασκούν εναλλακτικές μορφές ορεινών τουριστικών δραστηριοτήτων (κυρίως πεζοπορία). Δεν καταγράφονται αλληλεπιδράσεις με την ευρύτερη περιοχή, οι οποίες να εκτιμάται ότι θα φέρουν σημαντικές επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα.

Ως πίεση μπορεί να αναφερθεί η ανεξέλεγκτη άντληση επιφανειακών υδάτων για την άρδευση καλλιεργειών της ευρύτερης περιοχής ιδιαίτερα όταν η υδρολογική ροή ρεμάτων ή ποταμών διαταράσσεται και δεν εξασφαλίζεται η οικολογική απορροή προς τα κατάντη. Η πίεση έχει σημειωθεί σε ένα πρωτόκολλο αξιολόγησης του Τ.Ο. 92CO. Τα αιολικά πάρκα με άδεια παραγωγής που ενδέχεται να εγκατασταθούν εντός αλλά και εκτός σε κοντινή απόσταση από την περιοχή, αποτελούν απειλή της κατηγορίας (D01) για τα χειρόπτερα, μεταξύ των οποίων και το είδος *Rhinolophus ferrumequinum*.

Η σημαντικότερη απειλή για την περιοχή είναι οι πυρκαγιές, οι οποίες αποτελούν απειλή για όλα τα προστατευτέα αντικείμενα [M09: «Φωτιά (φυσικής προέλευσης)»] . Η απειλή μπορεί να προέρχεται από πυρκαγιά που έχει έναρξη εντός ή εκτός της ΕΖΔ-ΤΚΣ. Οι πυρκαγιές στην ευρύτερη περιοχή της αποτελούν σημαντική πίεση και απειλή στα φυσικά οικοσυστήματα, ενώ στην περιοχή έχουν υπάρξει στο παρελθόν καταστροφικές πυρκαγιές, με τελευταία την πυρκαγιά της 23η Ιουλίου 2018.

GR2530007 - "Κορινθιακός Κόλπος" (ΤΚΣ)

Ο Κορινθιακός Κόλπος είναι μία ημίκλειστη, βαθιά θάλασσα που σχηματίζεται ανάμεσα στη Στερεά Ελλάδα και την Πελοπόννησο, δυτικά του Ισθμού της Κορίνθου. Λόγω της ιδιομορφίας του (κλειστή θάλασσα με χαμηλό ρυθμό ανανέωσης των νερών), είναι ευάλωτος στη ρύπανση και δέχεται πιέσεις από το σύνολο των δραστηριοτήτων που ασκούνται σε όλα τα υδατικά συστήματα που τον περιβάλουν. Στην περιοχή εκβάλουν είκοσι ένα (21) Ποτάμια Υδατικά Συστήματα από τρία (3) συνολικά Υδατικά Διαμερίσματα, γεγονός που καταδεικνύει τις ιδιαιτερότητες της περιοχής. Στην ευρύτερη περιοχή καταγράφεται ποικιλία χρήσεων και δραστηριοτήτων που αλληλοεπιδρά με την περιοχή, όπως οικιστική και τουριστική ανάπτυξη, γεωργία, κτηνοτροφία, βιομηχανία κ.α. Η ρύπανση του θαλάσσιου περιβάλλοντος προέρχεται κυρίως από απόβλητα ελαιοτριβείων και βιομηχανιών (βωξίτες-αλουμίνα, μονάδες παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος, μεταλλευτικές δραστηριότητες), ανεπαρκή επεξεργασία αστικών λυμάτων (έλλειψη ΕΕΛ), ρύπανση από γεωργικές και κτηνοτροφικές δραστηριότητες, αλλά και την άσκηση τουριστικών δραστηριοτήτων, τη ναυσιπλοΐα και τα πλαστικά απορρίμματα.

Λόγω του υψηλού αριθμού μόνιμων κατοίκων αλλά και της έντονης τουριστικής επισκεψιμότητας κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, υπολογίζεται ότι 4.200 τόνοι σκουπιδιών ανά έτος, διαφεύγουν ανεξέλεγκτα προς το παράκτιο και θαλάσσιο περιβάλλον του Κορινθιακού, ενώ επιπρόσθετες είναι οι επιβαρύνσεις από τομείς όπως η βιομηχανία, η αλιεία και η ναυσιπλοΐα. Σύμφωνα με τη ΜΚΟ ΟΖΟΝ[96] από τις δράσεις καθαρισμού που έγιναν σε περιοχές του Κορινθιακού τη περίοδο 2019-2020 κατά τις οποίες σαρώθηκαν 70 ναυτικά μίλια θαλασσίων ζωνών, η πλειοψηφία των απορριμμάτων που

[96] https://www.ozon-ngo.gr/korinthiakos

καταλήγουν στο θαλάσσιο περιβάλλον αφορά πλαστικά. Παρατηρήθηκε ότι σε περιοχές με μειωμένη πρόσβαση από την ακτή το φαινόμενο της συσσώρευσης απορριμμάτων είναι σημαντικό, παρότι διαφορετικό στα χαρακτηριστικά του (π.χ. κομμάτια φελιζόλ και πλαστικών μεγέθους 2,5-50cm) με κύρια πηγή την αλιεία και την υδατοκαλλιέργεια, και δευτερευόντως από άλλες χρήσεις, όπως αναψυχή και γεωργία (π.χ. καλαμάκια, αναδευτήρες, καπάκια μπουκαλιών, λάστιχα κτλ.) σε σχέση με τις επισκέψιμες παραλίες, και απαιτείται συστηματικός καθαρισμός τους με έμφαση κατά τόπους όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο. Η Helmepa[97] από καμπάνιες συλλογής απορριμμάτων σε παραλίες του Κορινθιακού κόλπου το 2011 κατέγραψε τις υψηλότερες ποσότητες απορριμμάτων σε παραλίες του Αιγίου (παραλία Αλυκή Αιγίου 300kg/km παραλίας) και στη Ναύπακτο (300 kg/km παραλίας). Οι παραλίες Άγιος Νικόλαος και Αλυκή Θήβας συγκεντρώνουν 120-140 kg/km παραλίας, ενώ η παραλία Σαράντι μόλις 50kg/km παραλίας. Ιδιαίτερα, τα στερεά μακρο- απορρίμματα στο θαλάσσιο περιβάλλον, τα απολεσθέντα αλιευτικά εργαλεία αλλά και η ρίψη στερεών υλικών στον θαλάσσιο πυθμένα από κατασκευαστικά έργα (κατατάσσονται στους κωδικούς Ε01 «Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες)» και Ε07 «Μεταφορικές δραστηριότητες σε έδαφος, νερό και αέρα που προκαλούν θαλάσσια ρύπανση») προκαλούν επιβάρυνση κυρίως στους ευαίσθητους θαλάσσιους τύπους οικοτόπων, αλλά και σε πολλά είδη θαλάσσιας μεγαπανίδας. Τα τελευταία χρόνια έχουν καταγραφεί και σημαντικές αυξήσεις πληθυσμών μεδουσών κατά μήκος του παράκτιου μετώπου του κόλπου κατά τους θερινούς μήνες, οι οποίες οφείλονται κυρίως στην υπεραλίευση και την αύξηση της θερμοκρασίας των υδάτων (αν και ως ένα βαθμό θεωρείται φυσικό το φαινόμενο των «εκρήξεων» μεδουσών), προκαλώντας προβλήματα στον τουρισμό και την παράκτια αλιεία. Επίσης, πίεση αποτελούν και οι παράνομες αμμοληψίες από κοίτες ποταμών και ακτών που αφαιρούν φερτά υλικά και οδηγούν στη διάβρωση των ακτών.

Σημαντική πηγή ρύπανσης του Κορινθιακού Κόλπου είναι το εργοστάσιο παραγωγής αλουμίνας και αλουμινίου (Άσπρα Σπίτια Βοιωτίας). Το 1970 εγκαταστάθηκε ένα σύστημα ΥΕΜΑ (Υποθαλάσσια Έκχυση Μεταλλευτικών Αποβλήτων) για την έκχυση της κόκκινης λάσπης στον κόλπο των Αντικύρων. Η έκχυση της κόκκινης λάσπης στον κόλπο των Αντικύρων πραγματοποιείται με υποθαλάσσιους μεταλλικούς αγωγούς. Ως αποτέλεσμα και σημαντικό στοιχείο ρύπανσης, είναι η «κόκκινη λάσπη» (ερυθρά ιλύς, red mud) που προκύπτει ως στερεό απόβλητο κατά τη διαδικασία παραγωγής αλουμίνας από βωξίτη, η οποία καλύπτει σημαντικό τμήμα του πυθμένα του Κορινθιακού Κόλπου και περιέχει αυξημένες συγκεντρώσεις βαρέων μετάλλων και ραδιονουκλιδίων (Papatheodorou *et al.*, 2005) οι επιπτώσεις των οποίων χρήζουν περαιτέρω διερεύνησης τόσο στο θαλάσσιο οικοσύστημα όσο και στην ανθρώπινη υγεία. Αναλυτικότερα στοιχεία καταγράφονται στην Ενότητα 2.3.1.2.2 (παρ. Δ) Μεταλλευτικά Ορυκτά).

Η ύπαρξη μεγάλου αριθμού παραθαλάσσιων οικισμών περιμετρικά του κόλπου, μεταξύ αυτών πολλών τουριστικών, αυξάνει τις πιέσεις που ασκούνται στο θαλάσσιο περιβάλλον από τη χημική ρύπανση, αλλά και την παραγωγή μικρο- και μακρο-σωματιδιακής ρύπανσης (π.χ. πλαστικές σακούλες, πολυστερίνη). Ειδικά στη νότια ακτογραμμή υπάρχει έντονη οικιστική ανάπτυξη και τουριστική δραστηριότητα, ενώ η παράκτια ζώνη έχει δεχτεί σημαντικές αλλοιώσεις λόγω της οικιστικής ανάπτυξης αλλά και της κατασκευής αλιευτικών καταφυγίων και μαρίνων. Στο βόρειο παράλιο τμήμα η οικιστική και τουριστική ανάπτυξη είναι περιορισμένη.

Οι πιέσεις/απειλές Α28: «Γεωργικές δραστηριότητες που προκαλούν θαλάσσια ρύπανση», F20: «Οικιακές δραστηριότητες ή δραστηριότητες αναψυχής και σχετιζόμενες δομές που προκαλούν θαλάσσια ρύπανση (εξαιρουμένης της μακρο- και μικρο- σωματιδιακής ρύπανσης)», και F21:

[97] https://www.helmepa.gr/

«Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που προκαλούν θαλάσσια ρύπανση (εξαιρουμένης της θαλάσσιας μακρο- και μικρο- σωματιδιακής ρύπανση)» ασκούνται εκτός ΤΚΣ, ενώ η J02: «Μεικτής προέλευσης ρύπανση θαλάσσιων υδάτων (θαλάσσια και παράκτια)» αφορά το αποτέλεσμα της ρύπανσης στο θαλάσσιο περιβάλλον. Οι πιέσεις F22: «Οικιστικές ή ψυχαγωγικές δραστηριότητες και δομές που προκαλούν θαλάσσια μακρο- και μικρο-σωματιδιακή ρύπανση (π.χ. πλαστικές σακούλες, πολυστερίνη)» και F23: «Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που προκαλούν θαλάσσια μικρο- και μακρο-σωματιδιακή ρύπανση (π.χ. πλαστικές σακούλες, πολυστερίνη)», αφορούν δραστηριότητες που ασκούνται εκτός ΤΚΣ, οι οποίες παράγουν πλαστικά και άλλα υλικά που έχουν σαν αποτέλεσμα θαλάσσια μακρο- και μικρο-σωματιδιακή ρύπανση. Οι πιέσεις αφορούν στις επιπτώσεις της θαλάσσιας ρύπανσης στα είδη *Tursiops truncatus, Stenella coeruleoalba, Delphinus delphis, Monachus monachus, Pinna nobilis, Caretta caretta, Chelonia mydas* καθώς και στους τύπους οικοτόπων της περιοχής.

Οι πιέσεις από την άσκηση αλιευτικών δραστηριοτήτων (ερασιτεχνική και επαγγελματική αλιεία) που ασκούνται εντός αλλά και εκτός της περιοχής, εκτιμάται ότι επηρεάζουν τα προστατευτέα αντικείμενα της περιοχής και κατατάσσονται στους κωδικούς G01: «Συγκομιδή θαλάσσιων αλιευμάτων και οστρακοειδών (επαγγελματική, ερασιτεχνική) που προκαλεί μείωση πληθυσμών ειδών/θηραμάτων και όχληση των ειδών», G03: «Συλλογή θαλάσσιων αλιευμάτων και οστρακοειδών (επαγγελματική, ερασιτεχνική) που προκαλεί φυσικές απώλειες και διαταραχή των βενθικών ενδιαιτημάτων», G10: «Παράνομο κυνήγι/θανάτωση», G11: «Παράνομη συγκομιδή, συλλογή και λήψη» και G12 «Τυχαία θανάτωση (λόγω δραστηριοτήτων αλιείας και κυνηγιού)». Αφορά στις επιπτώσεις που έχουν οι επαγγελματικές και ερασιτεχνικές αλιευτικές δραστηριότητες στις θαλάσσιες χελώνες (*Caretta caretta* και *Chelonia mydas*), τη φώκια (*Monachus monachus*), το ρινοδέλφινο (*Tursiops truncatus*), το ζωνοδέλφινο (*Stenella coeruleoalba)*, το κοινό δελφίνι (*Delphinus delphis)* και την πίννα (*Pinna nobilis*), είτε μέσω τυχαίας θανάτωσης των ειδών κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων, είτε μέσω σκόπιμης θανάτωσης/τραυματισμού αυτών, είτε μέσω έμμεσης μείωσης της διαθεσιμότητας τροφής, καθώς και τις επιπτώσεις από τα απολεσθέντα αλιευτικά εργαλεία που εγκλωβίζουν τα ζώα προκαλώντας τραυματισμούς ή και θάνατο (π.χ. δίχτυα και παραγάδια). Αφορά επίσης στις επιπτώσεις στον τύπο οικοτόπου προτεραιότητας 1120* και τους Τ.Ο. 1150*, 1110 και 1170 είτε άμεσα με απευθείας επαφή με τον τύπο οικοτόπου και πρόκληση μηχανικής βλάβης, είτε έμμεσα μέσω των απολεσθέντων αλιευτικών εργαλείων.

Τα είδη θαλάσσιας μεγαπανίδας (κητώδη, μεσογειακή φώκια, θαλάσσιες χελώνες) απειλούνται και από τη δραστηριότητα της ναυσιπλοΐας και των σκαφών αναψυχής είτε μέσω της χημικής ρύπανσης που προκαλείται και τον κίνδυνο ατυχήματος ρύπανσης, της όχλησης κυρίως μέσω του υποθαλάσσιου θορύβου (ηχορύπανση), είτε εξαιτίας του κινδύνου πρόσκρουσης που μπορεί να προκαλέσει τραυματισμό ή ακόμα και θάνατο στα είδη αυτά.

Ως απειλές προερχόμενες από τις μετακινήσεις θαλάσσιων ειδών πανίδας (εντός και εκτός ΕΕ) θεωρούνται επίσης οι Xe: «Πιέσεις και απειλές έξω από το έδαφος της ΕΕ» και Xo: «Πιέσεις και απειλές έξω από το κράτος μέλος της ΕΕ». Οι απειλές αυτές στοιχειοθετούνται από το γεγονός ότι οι θαλάσσιες χελώνες (*Caretta caretta* και *Chelonia mydas*) και η φώκια (*Monachus monachus*) μετακινούνται σε πολύ μεγάλες αποστάσεις εντός του ευρύτερου ενδιαιτήματός τους [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. ενότητας 2.3.1.5.2].

Σημαντική απειλή τόσο για τα θαλάσσια είδη όσο και για τους τύπους οικοτόπων αποτελούν τα ξενικά χωροκατακτητικά είδη και αναφέρονται στις πιέσεις με κωδικούς I01 «Εισβλητικά ξενικά είδη που αφορούν την ΕΕ» και I02 «Άλλα εισβλητικά ξενικά είδη (εκτός των ειδών που αφορούν την ΕΕ)». Τα χωροκατακτητικά είδη προκαλούν την εξαφάνιση των ενδημικών ειδών μέσω της θήρευσης, του

ανταγωνισμού, των παθογόνων οργανισμών και παρασίτων που είναι φορείς, και του φαινομένου του υβριδισμού.

Σε ότι αφορά τα σημαντικά στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος εκτός της περιοχής NATURA που συνδέονται από οικολογική άποψη με το προστατευτέο αντικείμενο της περιοχής, επισημαίνεται ότι:

Οι λεκάνες απορροής περιμετρικά του Κορινθιακού Κόλπου αποτελούν την **Περιφερειακή Ζώνη λεκανών απορροής Κορινθιακού Κόλπου**, καθώς, κρίνεται ότι οι δραστηριότητες που διενεργούνται στην ευρύτερη αυτή περιοχή, δύναται να επηρεάσουν τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του θαλάσσιου περιβάλλοντος, αλλά και των προστατευτέων αντικειμένων που απαντώνται στην περιοχή. Από την περιφερειακή ζώνη εξαιρούνται οι όμορες περιοχές του δικτύου Natura (GR2450004, GR2450009) που δεν είναι αντικείμενο της παρούσας μελέτης και οι λεκάνες που τις περιβάλλουν, δεδομένου ότι τα εκτός ΕΖΔ/ΖΕΠ τμήματα των λεκανών δεν τέμνουν άμεσα την περιοχή μελέτης.

GR2540001 - "Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι" (ΕΖΔ - ΤΚΣ) και GR2540007 - "Όρη Ανατολικής Λακωνίας"(ΖΕΠ)

Οι περιοχές GR2540007 και GR2540001 εκτείνονται στη Νότιο-Ανατολική Πελοπόννησο και χαρακτηρίζονται από ορεινές, ημιορεινές, πεδινές, παραθαλάσσιες και θαλάσσιες περιοχές, που περιλαμβάνουν μεγάλη ποικιλότητα χερσαίων και θαλάσσιων οικοσυστημάτων, τύπων βλάστησης και ειδών χλωρίδας και πανίδας (συμπεριλαμβανομένης ορνιθοπανίδας), καθώς εντός των ορίων τους απαντούν υγροτοτοπικοί, ξηροφυτικοί, αμμοθινικοί, παράκτιοι, χασμοφυτικοί, θαμνώδεις και δενδρώδεις σχηματισμοί, καθώς και θαλάσσιοι τύποι οικοτόπων και είδη. Αντιστοίχως η ευρύτερη περιοχή περιλαμβάνει ποικιλότητα τοπίων, οικοσυστημάτων και χρήσεων που περιλαμβάνουν αγροτικές εκτάσεις, οικισμούς ορεινούς και παραθαλάσσιους, εκτάσεις στις οποίες ασκείται κτηνοτροφία, ορεινούς όγκους και εν λοιπά εν γένει φυσικά οικοσυστήματα.

Χερσαίο περιβάλλον

Εντός των περιοχών GR2540001 (ΕΖΔ) και GR2540007 (ΖΕΠ) υπάρχει το ΣΧΟΟΑΠ Μονεμβασιάς, το οποίο καθορίζει τρεις (3) Περιοχές Ειδικής Προστασίας (ΠΕΠ), τέσσερις (4) περιοχές ελέγχου και περιορισμού δόμησης (ΠΕΠΔ), μία (1) περιοχή παραγωγικών δραστηριοτήτων και τους οικισμούς με τις τυχόν επεκτάσεις. Οι προβλεπόμενες ζώνες ΠΕΠ, το καθεστώς προστασίας, οι όροι δόμησης και οι λοιπές ζώνες που ορίζονται από το ΣΧΟΟΑΠ αναλύονται στην Ενότητα 2.3.1.1.3 (ΜΑ και ΤΤΑ).

Οι κυριότερες πιέσεις / απειλές από τη χερσαία ευρύτερη περιοχή σχετίζονται με τις επιπτώσεις από την άσκηση των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων (ρύπανση και μέθοδοι καλλιέργειας), από την κτηνοτροφία, αλλά και από την υπεράντληση και επιφανειακών και υπόγειων υδάτων.

Στις γεωργικές εκτάσεις που εκτείνονται κυρίως σε χαμηλά υψόμετρα, αλλά και στην ευρύτερη περιοχή, ασκούνται καλλιεργητικές δραστηριότητες, οι οποίες δεν είναι βιολογικές και γίνεται εκτεταμένη χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών. Η χρήση των ουσιών αυτών επηρεάζει είδη της ορνιθοπανίδας της ΖΕΠ, τα οποία χρησιμοποιούν τις γεωργικές περιοχές ως περιοχές τροφοληψίας (*Apus apus, Caprimulgus europaeus, Delichon urbicum, Emberiza caesia, Falco vespertinus, Hippolais olivetorum, Hirundo rustica, Lanius collurio, Lanius nubicus, Streptopelia turtur, Sylvia rueppelli, Tachymarptis melba*). Επίσης η χρήση χημικών ουσιών κατά την άσκηση των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων άμεσα επηρεάζεται η ομάδα των χελωνών μέσω της διατροφής, ενώ έμμεσα επηρεάζεται η ομάδα των φιδιών διαμέσου της τροφικής αλυσίδας (Α21), ενώ επιπτώσεις αναμένονται και στα ενδιαιτήματα τροφοληψίας της χειροπτεροπανίδας της περιοχής. Απομάκρυνση

μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων, όπως φράκτες, ξερολιθιές, μεμονωμένα δέντρα κλπ (A05) στην έχει σαν αποτέλεσμα την απώλεια διαθέσιμων καταφυγίων για την ερπετοπανίδα και την ορνιθοπανίδα της περιοχής.

Σημαντική πίεση και απειλή στη περιοχή αποτελεί η παραγωγή αιολικής ενέργειας, ενώ επισημαίνεται ότι σχεδόν το σύνολο της περιοχής περιλαμβάνεται σε Περιοχή Αιολικής Προτεραιότητας 3 (ΠΑΠ 3) σύμφωνα με το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΕΠΧΣΑΑ ΑΠΕ). Η συγκεκριμένη απειλή ασκείται τόσο εντός όσο και εκτός της ΖΕΠ και σχεδόν σε όλη την έκταση της, αφού έχουν δοθεί συνολικά 6 άδειες παραγωγής και 1 άδεια λειτουργίας για αιολικά πάρκα στην περιοχή. Εκτός της ΖΕΠ, περιφερειακά αυτής και συγκεκριμένα στο βόρειο κομμάτι της έχουν δοθεί 5 άδειες παραγωγής για αιολικά πάρκα, στις εξής προτεινόμενες θέσεις εγκατάστασης: 1) Θέση Τούρλα, ΔΕ Νιάτων, Δήμου Ευρώτα, ισχύος 18 MW (ΑΜ Αδείας ΡΑΕ 03449). 2) Θέση Κόχυλας-Μανικαΐικα-Ράχη, ΔΕ Λεωνίδιου-Νιάτων, Δήμου Κυνουρίας,Ευρώτα, ισχύος 19,55 MW (ΑΜ Αδείας ΡΑΕ 04264). 3) Θέση Κορομηλιά, ΔΕ Λεωνίδιου-Νιάτων, Δήμου Κυνουρίας,Ευρώτα, ισχύος 4,25 MW (ΑΜ Αδείας ΡΑΕ 01110). 4) Θέση Μαδαρα, ΔΕ Λεωνίδιου-Νιάτων, Δήμου Κυνουρίας,Ευρώτα, ισχύος 20,4 MW (ΑΜ Αδείας ΡΑΕ 00934). 5) Θέση Μαραντζάκι-Πυργάκι, ΔΕ Ζαρακα-Λεωνιδιου, Δήμου Μονεμβασιας, Νοτιας Κυνουρίας, ισχύος 21,9 MW (ΑΜ Αδείας ΡΑΕ 00927). Επιπλέον αυτών των 5 αδειών (εκτός) και 6 αδειών (εντός) έχει εκδοθεί και μία ακόμη άδεια παραγωγής (ΑΔ-010622), θέση Τραγάνα, συνολικής ισχύος 315 MW, για την οποία οι προτεινόμενες θέσεις είναι διάσπαρτες εντός και εκτός της περιοχής. Η συγκεκριμένη απειλή επηρεάζει κυρίως τα αρπακτικά πτηνά που αναπαράγονται στην περιοχή τόσο μέσω της θανάτωσης τους από πρόσκρουση στα πτερύγια της ανεμογεννήτριας όσο και μέσω της εκτόπισης τους και της συρρίκνωσης του ζωτικού τους χώρου. Η περιοχή είναι ζωτικής σημασίας για τα μεταναστευτικά είδη ως βασικό κομμάτι του μεταναστευτικού διαδρόμου της νοτιοανατολικής Πελοποννήσου-Κυθήρων-Αντικυθήρων-Βορειοδυτικής Κρήτης τον οποίο χρησιμοποιούν χιλιάδες αρπακτικά κάθε χρόνο. Συγκεντρωτικά, τα είδη που επηρεάζονται είναι τα: *Alectoris graeca*, *Aquila chrysaetos*, *Aquila fasciata*, Buteo buteo, Circaetus gallicus*, Circus aeruginosus, Falco peregrinus, Falco vespertinus, Pernis apivorus*. Ακόμη και εάν εφαρμοστούν όλα τα αναγκαία διαχειριστικά μέτρα ο κίνδυνος υποβάθμισης παραμένει υψηλός.

Τα αιολικά πάρκα δημιουργούν επίσης σημαντικές πιέσεις και απειλές για τους πληθυσμούς των χειροπτέρων της περιοχής, μεταξύ των οποίων απαντώνται και τα ακόλουθα είδη: *Miniopterus schreibersii, Myotis blythii, Myotis emarginatus, Rhinolophus euryale, Rhinolophus ferrumequinum, Rhinolophus hipposideros*. Οι πίεσεις/απειλές σχετίζονται τόσο με την εγκατάσταση όσο και με τη λειτουργία των αιολικών πάρκων. Στην πρώτη περίπτωση, η κατασκευή δρόμων (E01) ενδέχεται να οδηγήσει σε κατακερματισμό ή/και καταστροφή ενδιαιτημάτων (πχ υπόγεια καταφύγια, θέσεις τροφοληψίας), ενώ στη δεύτερη περίπτωση η λειτουργία των αιολικών πάρκων μπορεί να οδηγήσει σε άμεση θανάτωση χειροπτέρων ή/και κατακερματισμό των ενδιαιτημάτων τους (D01).

Πίεση και απειλή στα είδη ορνιθοπανίδας *Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Buteo buteo* αποτελεί και η δευτερογενής δηλητηρίαση των ειδών από δηλητηριασμένα δολώματα, που μπορεί να ασκηθεί σε ένα μεγάλο εύρος περιοχών και είναι απρόβλεπτη. Αφορά σε περιοχές στις οποίες υπάρχει κτηνοτροφική και κυνηγετική δραστηριότητα και δευτερευόντως σε περιοχές με αγροτική δραστηριότητα. Η πίεση/απειλή ασκείται σε όλες τις ΟΧΕ των ειδών, τόσο εντός της ΖΕΠ, όσο και εκτός αυτής, δεδομένου ότι αρπακτικά πουλιά που επηρεάζονται καλύπτουν μεγάλες αποστάσεις κατά τη διαδικασία ανεύρεσης τροφής.

Η παράνομη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων (G13) στην ευρύτερη περιοχή αποτελεί επίσης τη σημαντικότερη πίεση και απειλή για το είδος *Canis aureus* (τσακάλι), λαμβάνοντας υπόψη ότι

περιστατικά δηλητηρίασης έχουν καταγραφεί κατά το παρελθόν. Το παράνομο κυνήγι/θανάτωση (G10) ενδεχομένως αποτελεί μια ακόμη πίεση και απειλή εξαιτίας της αλληλεπίδρασης του είδους με τον άνθρωπο, ενώ το ίδιο ισχύει και άλλες ανθρώπινες οχλήσεις και διαταραχές (H08) που λαμβάνουν χώρα στην ευρύτερη περιοχή. Το εκτεταμένο κατά θέσεις οδικό δίκτυο στην ευρύτερη περιοχή αποτελεί επίσης σημαντική πίεση και απειλή για το είδος καθώς οι συγκρούσεις με διερχόμενα οχήματα προκαλούν άμεσες θανατώσεις ατόμων του είδους, αλλά επίσης το ίδιο το οδικό δίκτυο οδηγεί σε κατακερματισμό των ενδιαιτημάτων του (E01).

Σε ότι αφορά τα <u>σημαντικά στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος</u> εκτός της περιοχής NATURA <u>που συνδέονται από οικολογική άποψη με το προστατευτέο αντικείμενο</u> της περιοχής, επισημαίνεται ότι:

- Οι όμορες περιοχές του Σπηλαίου Σολωμού και του Πύργου Αγίου Στεφάνου (καταφύγια χειροπτέρων) λειτουργούν ως οικολογικός διάδρομος για τα χειρόπτερα που συνδέει τα καταφύγια με το κεντρικό τμήμα της περιοχής Natura και μεταξύ τους. Η παρουσία των εκτάσεων αυτών που χρησιμοποιούνται από τα χειρόπτερα σαν θέσεις τροφοληψίας ή μετακίνησης είναι σημαντική για τη λειτουργικότητα των καταφυγίων.
- Η περιοχή περιμετρικά του πύργου Αγίου Στεφάνου και σε απόσταση 2χλμ. περίπου αποτελεί οικολογικό διάδρομο καθώς αξιολογείται ως σημαντικός ζωτικός χώρος για τα είδη των χειροπτέρων που χρησιμοποιούν τη περιοχή για την είσοδο –έξοδο τους το σπήλαιο, καθώς και για τροφοληψία κατά τη μετακίνησή τους.
- Ιδιαίτερα σημαντική για τα χειρόπτερα είναι και η ζώνη μεταξύ των περιοχών GR2540001 και GR2540002. Πρόκειται για τη ζώνη που ενώνει όχι μόνο δυο περιοχές του δικτύου, αλλά αποτελεί μια φυσικά συνεχόμενη περιοχή που ενώνει πολλά σημαντικά καταφύγια χειροπτέρων μεταξύ τους, ως οικολογικός διάδρομος. Όπως είναι γνωστό, τα χειρόπτερα είναι είδη τα οποία μετακινούνται σε ετήσια βάση μεταξύ χειμερινών και θερινών καταφυγίων, ενώ συχνά μετακινούνται μεταξύ των διαφόρων διαθέσιμων καταφυγίων σε μια περιοχή. Οι αποστάσεις που διανύουν για αυτές τις μετακινήσεις είναι της τάξης των 5 - 60 χλμ. ανάλογα με το είδος (Hutterer *et al.*, 2005). Στο συγκεκριμένο πολύγωνο περιλαμβάνονται δύο γνωστά πολύ σημαντικά καταφύγια Χειροπτέρων, το Σπήλαιο του Κότωνα στο όρος Κούνος και το Σπήλαιο Κισσός πλησίον του όρους Κρανί. Ειδικότερα, το σπήλαιο Κισσός αποτελεί σημαντική μητρική αποικία τριών τουλάχιστον ειδών (*Miniopterus schreibersii, Myotis blythii* ή *Myotis myotis, Rhinolophus euryale* ή *Rhinolophus mehelyi*), ενώ το καταφύγιο του Κότωνα φιλοξενεί 7 τουλάχιστον είδη (*Miniopterus schreibersii, Rhinolophus hipposideros, Rhinolophus ferrumequinum, Rhinolophus blasii, Rhinolophus euryale* ή *Rhinolophus mehelyi, Myotis blythii* ή *Myotis myotis* και *Myotis spp*) χειροπτέρων, αλλά δεν έχει πλήρως αξιολογηθεί η αποικία (προσωπικά αδημοσίευτα δεδομένα). Ο συγκεκριμένος διάδρομος/ζώνη είναι μια καρστικοποιημένη περιοχή πλούσια σε σπήλαια και άλλες υπόγειες ή επιφανειακές καρστικές γεωμορφές. Μεγάλο μέρος των σπηλαίων αυτών αποτελούν εν δυνάμει καταφύγια για τα χειρόπτερα, αν και στη συντριπτική τους πλειονότητα δεν έχουν επιθεωρηθεί με εξαίρεση τα σπήλαια Κότωνας και Κισσός.

<u>Θαλάσσιο και παράκτιο περιβάλλον</u>

Οι Ανατολικές Ακτές Πελοποννήσου εντάσσονται στην Π.Α.Υ. Ακτών Αρκαδίας και περιλαμβάνουν υδρόβια είδη οικονομικής σημασίας. Στην ευρύτερη περιοχή απαντώνται 2 μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας (μονάδες πάχυνσης θαλασσιών ψαριών).

Οι πιέσεις από την άσκηση αλιευτικών δραστηριοτήτων (ερασιτεχνική και επαγγελματική αλιεία) που ασκούνται εντός αλλά και εκτός της περιοχής, εκτιμάται ότι επηρεάζουν τα προστατευτέα αντικείμενα

της περιοχής και κατατάσσονται στους κωδικούς G01: «Συγκομιδή θαλάσσιων αλιευμάτων και οστρακοειδών (επαγγελματική, ερασιτεχνική) που προκαλεί μείωση πληθυσμών ειδών/θηραμάτων και όχληση των ειδών», G03: «Συλλογή θαλάσσιων αλιευμάτων και οστρακοειδών (επαγγελματική, ερασιτεχνική) που προκαλεί φυσικές απώλειες και διαταραχή των βενθικών ενδιαιτημάτων», G10: «Παράνομο κυνήγι/θανάτωση», G11: «Παράνομη συγκομιδή, συλλογή και λήψη» και G12 «Τυχαία θανάτωση (λόγω δραστηριοτήτων αλιείας και κυνηγιού)». Αφορά στις επιπτώσεις που έχουν οι επαγγελματικές και ερασιτεχνικές αλιευτικές δραστηριότητες στις θαλάσσιες χελώνες (*Caretta caretta* και *Chelonia mydas*), τη φώκια (*Monachus monachus*) και την πίννα (*Pinna nobilis*), είτε μέσω τυχαίας θανάτωσης των ειδών κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων, είτε μέσω σκόπιμης θανάτωσης/τραυματισμού αυτών, είτε μέσω έμμεσης μείωσης της διαθεσιμότητας τροφής. Αφορά επίσης στις επιπτώσεις στον τύπο οικοτόπου προτεραιότητας 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia* (*Posidonion oceanicae*)» και τους Τ.Ο. 1110 και 1170.

Άλλη σημαντική πίεση που σχετίζεται με τις δραστηριότητες της ευρύτερης περιοχής είναι η χημική ρύπανση του θαλάσσιου/παράκτιου περιβάλλοντος, καθώς και η ρύπανση από πλαστικά και άλλα υλικά. Επισημαίνεται ότι η θαλάσσια παράκτια ζώνη (EL0331C0005N) χαρακτηρίζεται από υψηλή χημική και καλή οικολογική κατάσταση, ενώ η συνολική κατάσταση εκτιμάται ως καλή. Οι πιέσεις/απειλές A28: «Γεωργικές δραστηριότητες που προκαλούν θαλάσσια ρύπανση», F20: «Οικιακές δραστηριότητες ή δραστηριότητες αναψυχής και σχετιζόμενες δομές που προκαλούν θαλάσσια ρύπανση (εξαιρουμένης της μακρο- και μικρο- σωματιδιακής ρύπανσης)», και F21: «Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που προκαλούν θαλάσσια ρύπανση (εξαιρουμένης της θαλάσσιας μακρο- και μικρο- σωματιδιακής ρύπανση)» ασκούνται εντός και εκτός ΕΖΔ-ΤΚΣ, ενώ η J02: «Μεικτής προέλευσης ρύπανση θαλάσσιων υδάτων (θαλάσσια και παράκτια)» αφορά το αποτέλεσμα της ρύπανσης στο θαλάσσιο περιβάλλον. Οι πιέσεις F22: «Οικιστικές ή ψυχαγωγικές δραστηριότητες και δομές που προκαλούν θαλάσσια μακρο- και μικρο-σωματιδιακή ρύπανση (π.χ. πλαστικές σακούλες, πολυστερίνη)» και F23: «Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που προκαλούν θαλάσσια μικρο- και μακρο-σωματιδιακή ρύπανση (π.χ. πλαστικές σακούλες, πολυστερίνη)», αφορούν δραστηριότητες που ασκούνται εκτός ΤΚΣ, οι οποίες παράγουν πλαστικά και άλλα υλικά που έχουν σαν αποτέλεσμα θαλάσσια μακρο- και μικρο-σωματιδιακή ρύπανση.

Ως απειλές προερχόμενες από τις μετακινήσεις θαλάσσιων ειδών πανίδας (εντός και εκτός ΕΕ) θεωρούνται επίσης οι Xe: «Πιέσεις και απειλές έξω από το έδαφος της ΕΕ» και Xo: «Πιέσεις και απειλές έξω από το κράτος μέλος της ΕΕ». Οι απειλές αυτές στοιχειοθετούνται από το γεγονός ότι οι θαλάσσιες χελώνες (*Caretta caretta* και *Chelonia mydas*) και η φώκια (*Monachus monachus*) μετακινούνται σε πολύ μεγάλες αποστάσεις εντός του ευρύτερου ενδιαιτήματός τους [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. ενότητας 2.3.1.5.2].

Σε ότι αφορά τα <u>σημαντικά στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος</u> εκτός της περιοχής NATURA <u>που συνδέονται από οικολογική άποψη με το προστατευτέο αντικείμενο</u> της περιοχής, επισημαίνεται ότι:

- Η *Caretta caretta* ωοτοκεί στην παραλία Καστράκι – Πορί, βορείως της Μονεμβασιάς (εντός του χερσαίου τμήματος της περιοχής μελέτης). Η παράκτια περιοχή νοτίως του κάστρου Μονεμβασιάς (παραλίες Αγία Θέκλα, Αμπελάκια, Πρωτοψάλτης (Αστακός), Λειβάδια (Ξιφιάς), Καστέλα και Αγ. Φωκάς) αποτελούν περιφερειακές ζώνες καθώς αξιολογούνται ως σημαντικός χώρος φωλεοποίησης για τη θαλάσσια χελώνα *Caretta caretta*. Η θαλάσσια περιοχή μπροστά σε όλες τις παραλίες ωοτοκίας χρησιμοποιείται για ζευγάρωμα και ανάπαυση των θηλυκών μεταξύ διαδοχικών ωοτοκιών (inter-nesting area), ενώ λειτουργούν ως οικολογικός διάδρομος κατά τις μετακινήσεις του είδους από τη θαλάσσια περιοχή προς τις παραλίες φωλεοποίησης και αντίστροφα. Σύμφωνα με νεότερα διαθέσιμα στοιχεία (ΑΡΧΕΛΩΝ / Σύλλογος

'ΤΟΥΛΙΠΑ ΓΟΥΛΙΜΗ' 2018-2022) τα οποία χαρακτηρίζονται ανεπαρκή (Data quality: P), παραλίες νοτίως του κάστρου Μονεμβασιάς με συνολικό μήκος 1,4 km παρουσιάζουν ετήσιο μέσο όρος φωλιών 40 και ετήσια πυκνότητα ωοτοκίας 28,6 φωλιές/km. Σχετικά με το μέγεθος του πληθυσμού, ο μέσος όρος αναπαραγόμενων ατόμων διαμορφώνεται σε 20 bfemales (υπολογίζοντας μέσο όρο δύο φωλιές ανά αναπαραγόμενο άτομο).

GR2540002 - "Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος" (ΕΖΔ)

Η κυριότερη δραστηριότητα που ασκείται στο νησιωτικό τμήμα της ΕΖΔ (Ελαφόνησος) και συνδέεται με την ευρύτερη περιοχή είναι ο τουρισμός, ο οποίος είναι έντονος στην περιοχή, κυρίως τους καλοκαιρινούς μήνες. Η ανάπτυξη υποδομών για την υποστήριξη του τουρισμού, αλλά και οι ίδιες οι τουριστικές δραστηριότητες, αποτελούν πίεση / απειλή στην περιοχή, ειδικά στις παραλίες όπου υπάρχει έντονη τουριστική δραστηριότητα, όπου και απαντώνται σημαντικοί τύποι οικοτόπων και είδη, μεταξύ αυτών και προτεραιότητας. Ταυτόχρονα, ο τουρισμός αποτελεί δραστηριότητα που οδηγεί σε σημαντική εισροή κεφαλαίου στην περιοχή, παράμετρος που πρέπει να ληφθεί υπόψη στο συνολικό σχεδιασμό της περιοχής (π.χ. υλοποίηση προγραμμάτων ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και προβολής των σημαντικών στοιχείων της περιοχής).

Στη ΛΑΠ Νεάπολης (EL0300130), το Σύστημα Νεάπολης, που εκτείνεται στο ανατολικό χερσαίο τμήμα της ΕΖΔ, αλλά και ανατολικά και βορειοανατολικά αυτής σημειώνονται φαινόμενα υπερεκμετάλλευσης του υδάτων που έχουν ως αποτέλεσμα την εντονότερη ή τοπική υφαλμύρινση στα παράκτια συστήματα. Τα υπόλοιπα υδατικά συστήματα (χερσαίο και νησιωτικό τμήμα της περιοχής) βρίσκονται σε καλή ποσοτική κατάσταση και οι αντλήσεις είναι μικρό ποσοστό της μέση ετήσιας τροφοδοσίας του κάθε συστήματος.

Η μέση ετήσια τροφοδοσία στο Σύστημα Νεάπολης είναι 7,5 106 m3, ενώ οι μέσες ετήσιες απολήψεις είναι 6,72 106 m3, εκ των οποίων 5.96 106 m3 καλύπτουν αρδευτικές ανάγκες. Η ποσοτική κατάσταση του υδατικού συστήματος χαρακτηρίζεται ως κακή, ενώ έχει καταγραφεί και τάση πτώσης της στάθμης. Η υπερεκμετάλλευση και χωρίς σχεδιασμό άντληση των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων καταδεικνύεται και από την πληθώρα γεωτρήσεων που καταγράφονται στην ευρύτερη περιοχή.

Σε ότι αφορά τη χημική κατάσταση του Συστήματος Νεάπολης (EL0300130), αυτή αξιολογείται ως κακή, ενώ καταγράφονται και τοπικές υπερβάσεις ιχνοστοιχείων (Fe, Mn). Οι κύριες ανθρωπογενείς δραστηριότητες που επιφέρουν την ποιοτική επιβάρυνση του Συστήματος Νεάπολης είναι η γεωργικές δραστηριότητες, τα ελαιουργεία και τα ποιμνιοστάσια της περιοχής (διάχυτες πηγές ρύπανσης). Αξιοσημείωτα ποιοτικά χαρακτηριστικά των υδάτων είναι οι τοπικές επιβαρύνσεις NO_3 λόγω καλλιεργειών και Cl στο νότιο τμήμα λόγω υφαλμύρινσης. Η λιμνοθάλασσα Στρογγυλής αποτελεί επιφανειακό οικοσύστημα που σχετίζεται με την περιοχή αυτή.

Η χρήση χημικών προστατευτικών ουσιών στη γεωργία καθώς και η απόθεση αποβλήτων των ελαιουργείων σε υδάτινους ή μη αποδέκτες οδηγούν σε υποβάθμιση των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας των χειροπτέρων και της ερπετοπανίδας.

Σε ότι αφορά το χερσαίο τμήμα της ΕΖΔ, η απομάκρυνση των φυτοφρακτών και ξερολιθιών για την ενοποίηση αγροτεμαχίων στην ευρύτερη περιοχή έχει σαν αποτέλεσμα την απώλεια διαθέσιμων καταφυγίων για τις χερσαίες χελώνες και τα φίδια. Επίσης, Η εντατικοποίηση των καλλιεργειών (π.χ. ανάπτυξη μονοκαλλιεργειών) αποτελεί μία από τις σημαντικότερες αιτίες της απώλειας της βιοποικιλότητας στην Ευρώπη για τα ερπετά (A03).

Σημαντική πίεση για τα χειρόπτερα της περιοχής αποτελεί το αιολικό πάρκο που εντοπίζεται εκτός της περιοχής μελέτης στα βόρεια αυτής και για το οποίο έχει εκδοθεί άδεια εγκατάστασης (ΑΜ Αδείας ΡΑΕ ΑΔ-00164), ενώ σημαντική απειλή, στη Χερσόνησο του Μαλέα (εκτός της GR2540002 στα ΒΑ και Α αυτής) αποτελούν πληθώρα αιολικών πάρκων για τα οποία έχει εκδοθεί άδεια παραγωγής (βλ. Ενότητα 2.3.1.3.3 Δίκτυα τεχνικής υποδομής, υποενότητες «ΑΠΕ με άδεια εγκατάστασης» και «ΑΠΕ με άδεια παραγωγής»). Οι πιέσεις και απειλές σχετίζονται τόσο με την εγκατάσταση όσο και με τη λειτουργία των αιολικών πάρκων (D01) και αφορούν τις επιπτώσεις των συνοδών έργων όπως η διάνοιξη ή διαπλάτυνση δρόμων (E01), η κατασκευή βάσεων ανεμογεννητριών κ.α (κατακερματισμός ενδιαιτημάτων, υποβάθμιση θέσεων τροφοληψίας, όχληση κ.α) αλλά και τις θανατώσεις χειροπτέρων (οι αποικίες των οποίων μπορεί να βρίσκονται εντός αλλά και εκτός της περιοχής μελέτης) που μπορούν να προκληθούν από σύγκρουση με ανεμογεννήτριες ή από βαρότραυμα. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι το χερσαίο τμήμα της ΕΖΔ περιλαμβάνεται σε Περιοχή Αιολικής Προτεραιότητας 3 (ΠΑΠ 3) σύμφωνα με το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΕΠΧΣΑΑ ΑΠΕ).

Το εκτεταμένο οδικό δίκτυο στην ευρύτερη περιοχή του χερσαίου τμήματος της ΕΖΔ αποτελεί πίεση και απειλή για το είδος *Canis aureus* καθώς οι πιθανές συγκρούσεις με διερχόμενα οχήματα προκαλούν άμεσες θανατώσεις ατόμων του είδους αλλά και κατακερματισμό των ενδιαιτημάτων

Σε ότι αφορά το τσακάλι, η παράνομη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων (G13) που στοχεύουν στο τσακάλι ή σε άλλα είδη, αποτελεί μια πίεση και απειλή του είδους στην ευρύτερη χερσαία περιοχή. Το παράνομο κυνήγι/θανάτωση (G10) είναι ενδεχομένως μια ακόμη πίεση και απειλή εξαιτίας της αλληλεπίδρασης του είδους με τον άνθρωπο.

Σε ότι αφορά τα <u>σημαντικά στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος</u> εκτός της περιοχής NATURA <u>που συνδέονται από οικολογική άποψη με το προστατευτέο αντικείμενο</u> της περιοχής, επισημαίνεται ότι, οι παραλίες δυτικά του λιμένα της Νεάπολης και έως τη λιμνοθάλασσα Στρογγύλη συνιστούν την παραλία ωοτοκίας Βάτικα της *Caretta caretta* συνολικού μήκους 8800m (από ανατολικά προς δυτικά βρίσκονται οι παραλίες Νεάπολη, Νερατζιώνας, Μάγγανο, Χαμόκελο, Παυλοπέτρι, Πούντα). Η θαλάσσια περιοχή που εκτείνεται μπροστά από την παραλία ωοτοκίας χρησιμοποιείται ως χώρος διατροφής καθώς και για ζευγάρωμα και ανάπαυση των θηλυκών μεταξύ διαδοχικών ωοτοκιών (inter-nesting area), οπότε χρησιμοποιείται για τις μετακινήσεις του είδους από τη θαλάσσια περιοχή προς τις παραλίες ωοτοκίας και αντιστρόφως. Επιπρόσθετα, στη θαλάσσια περιοχή καταγράφεται η παρουσία του είδους *Chelonia mydas* όπως προκύπτει από καταγραφές του ΑΡΧΕΛΩΝ (ενδεικτικά στοιχεία: 2 εκθαλασσώσεις *Chelonia mydas* κατά το 2021, Εθνικό Δίκτυο Διάσωσης Θαλάσσιων Χελωνών ΑΡΧΕΛΩΝ). Προτείνεται το θαλάσσιο τμήμα κατά μήκος της παραλίας ωοτοκίας Βάτικα που χωροθετείται από το αλιευτικό καταφύγιο "Αυλόσπηλος" στα ανατολικά έως τον Κάβο Σκάλας στα δυτικά, να αποτελέσει τη θαλάσσια **«Περιφερειακή ζώνη Όρμου Νεάπολης Βοιών»**, με στόχο την αρτιότερη προστασία των θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta και Chelonia mydas* στην περιοχή.

<u>GR2540003 - "Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου" (ΕΖΔ-ΤΚΣ) και GR2540006 - "Υγρότοποι εκβολών Ευρώτα"(ΖΕΠ)</u>

<u>Χερσαίο περιβάλλον</u>

Ο ποταμός Ευρώτας πηγάζει νότια της Μαντινείας, στη νοτιοανατολική περιοχή της Μεγαλόπολης, στο αρκαδικό οροπέδιο, διασχίζει τον νομό Αρκαδίας, τον νομό Λακωνίας περνώντας μέσα από την πεδιάδα της Σπάρτης και καταλήγει στη δελταϊκή περιοχή όπου εκβάλει στον λακωνικό κόλπο, όπου εκτείνεται η ΕΖΔ. Η κύρια κοιλάδα της λεκάνης απορροής του Ευρώτα βρίσκεται στη Σπάρτη και περιβάλλεται από τις οροσειρές του Ταϋγέτου και του Πάρνωνα, οι οποίες καλύπτουν το μεγαλύτερο

μέρος της λεκάνης απορροής. Το υδρολογικό σύστημα του Ευρώτα αποστραγγίζει το μεγαλύτερο μέρος του ανατολικού Ταΰγετου και του Δυτικού Πάρνωνα, με πλήθος παραπόταμων να καταλήγουν στον Ευρώτα. Δύο από τους σημαντικούς σε παροχή παραποτάμους που καταλήγουν στον Ευρώτα είναι του Οινούντα που είναι ο μεγαλύτερος παραπόταμος και πηγάζει από τον Πάρνωνα και της Μαγουλίτσας που πηγάζει από τον Ταΰγετο. Και οι δύο παραπόταμοι αντιμετωπίζουν σημαντικά προβλήματα ξηρασίας στα κατώτερα τμήματά τους κατά τους καλοκαιρινούς μήνες λόγω υδροαρδευτικών αναγκών που καλύπτουν. Ο Ευρώτας είναι εγκιβωτισμένος στις εκβολές του στον Λακωνικό κόλπο.

Σημαντική απειλή για την περιοχή προερχόμενη από την άμεση και ευρύτερη περιοχή, αποτελεί το ενδεχόμενο πλημμυρικών φαινομένων. Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με τους Χάρτες Επικινδυνότητας Πλημμύρας (Flood Hazzard Maps) η περιοχή εντάσσεται σε Ζώνη Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας (ΖΔΥΚΠ) με την ονομασία «GR03RAK0001 "Χαμηλή ζώνη π. Ευρώτα (περιοχές οικισμών Σκάλας, Έλους)"» [Προκαταρκτική Αξιολόγηση Κινδύνων Πλημμύρας (ΥΠΕΚΑ-ΕΓΥ, 2012)]. Ο κίνδυνος έντονος πλημμυρικών φαινομένων με σημαντικές επιπτώσεις τόσο στα οικοσυστήματα και τη χλωρίδα και πανίδα της περιοχής, όσο και στο ανθρωπογενές περιβάλλον, έχει δυστυχώς επιβεβαιωθεί τα τελευταία χρόνια (Ιανουάριος 2019, Σεπτέμβριος 2016).

Οι κύριες πιέσεις που προκαλούν ρύπανση στη λεκάνη απορροής του Ευρώτα προέρχονται από τη γεωργία, την κτηνοτροφία και τις μεταποιητικές μονάδες γεωργικών προϊόντων. Στη ΛΑΠ Ευρώτα, τα συνολικά ετήσια φορτία που προκύπτουν από το άθροισμα των επιμέρους σημειακών πιέσεων (βιομηχανικές μονάδες, διαρροές από ΧΥΤΑ, ΕΕΛ, εκβολή δικτύων αποχέτευσης, ιχθυοκαλλιέργειες) είναι ~1.044 τόνοι/έτος BOD, ~84 τόνοι/έτος N και ~17 τόνοι/έτος P. Τα συνολικά ετήσια επιφανειακά φορτία που προκύπτουν από το άθροισμα των επιμέρους διάχυτων, σημειακών και άλλων ανθρωπογενών πιέσεων είναι ~1.845 τόνοι/έτος BOD, ~558 τόνοι/έτος N και ~33 τόνοι/έτος P.

Η απουσία αποχετευτικού δικτύου σε κάποιους εκ των οικισμών και η εξυπηρέτηση αυτών από βόθρους και σηπτικές δεξαμενές, πολλές φορές χωρίς να τηρούνται οι απαραίτητες προδιαγραφές κατά την κατασκευή τους επιβαρύνουν τη ρύπανση της λεκάνης απορροής. Σύμφωνα με τους Καλογιάννη *et al.* (2020) τα βοθρολύματα είτε μεταφέρονται στον υδροφόρο ορίζοντα μέσω απορροφητικών βόθρων, είτε απορρίπτονται περιοδικά ακόμη και σήμερα στον ποταμό (εκκένωση στεγανών βόθρων).

Στη ΛΑΠ του Ευρώτα η πλειοψηφία των βιομηχανικών δραστηριοτήτων σχετίζεται με την παραγωγή τροφίμων και ιδίως με την ελαιοπαραγωγή και την τυροκομία. Από τις συνολικά 116 βιομηχανίες που καταγράφηκαν, 32 έχουν αξιολογηθεί ως σημαντικές. Οι περισσότερες από αυτές αφορούν στην παραγωγή ελαιόλαδου (47%) αλλά και στην παραγωγή τυροκομικών προϊόντων (19%). Σε ότι αφορά τα ετήσια φορτία που εξάγονται από τις κτηνοτροφικές μονάδες (BOD, N και P) την περιοχής, μεγαλύτερη συγκέντρωση καταγράφεται σε BOD (1.430,1 τόνους/έτος).

Ειδικά σε ότι αφορά τα ελαιοτριβεία τα παραγόμενα υγρά απόβλητα έχουν πολύ υψηλό οργανικό φορτίο, σημαντικές συγκεντρώσεις στερεών, αζώτου και φωσφόρου και χαμηλό pH (Leris *et al.*, 2019), ενώ περιέχουν μεγάλες συγκεντρώσεις φαινολών που είναι τοξικές για πολλούς οργανισμούς (Leris *et al.*, 2019; Smeti *et al.*, 2019). Σύμφωνα με τους Καλογιάννη *et al.* (2020) αρκετά από τα ελαιοτριβεία διαθέτουν τα απόβλητα τους ανεπεξέργαστα σε ρέματα και χείμαρρους ή και απευθείας στον ποταμό Ευρώτα προκαλώντας έτσι σημαντικά προβλήματα ρύπανσης στον ποταμό και στον υπόγειο υδροφορέα.

Οι γεωργικές δραστηριότητες συνιστούν έναν από τους πιο σημαντικούς διάχυτους ρύπους. Τα παραγόμενα ρυπαντικά φορτία προέρχονται από τη λίπανση που πραγματοποιείται ανάλογα με το είδος καλλιέργειας, με τη χρήση φυτοφαρμάκων για την καταπολέμηση ασθενειών των φυτών και τη χρήση ζιζανιοκτόνων και εντομοκτόνων. Τα ετήσια επιφανειακά φορτία (N και P) που οφείλονται σε γεωργική δραστηριότητα στη ΛΑΠ EL0333 του Ευρώτα εκτιμώνται σε 132,80 τόνους / έτος σε ότι αφορά το άζωτο και 7.15 τόνους/έτος σε ότι αφορά το φώσφορο. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι στο υδατικό σύστημα του Ευρώτα (EL0300230) η χημική κατάσταση εκτιμάται ως Κακή, ενώ καταγράφεται επιβάρυνση NO_3 λόγω της γεωργίας και της κτηνοτροφίας. Η πλειοψηφία των φυτοπροστατευτικών και λιπασμάτων ανήκει στην κατηγορία των οργανοφωσφορικών, κάτι που συνάδει με τις καλλιέργειες στην ευρύτερη λεκάνη απορροής (Karaouzas *et al.*, 2017).

Στα επιφανειακά και υπόγεια ύδατα, οι πιέσεις αφορούν τη χωρίς σχεδιασμό άντληση, που επιβεβαιώνεται από πλήθος κατασκευών που έχουν γίνει για να καλύψουν τις ανάγκες ύδρευσης και άρδευσης της περιοχής (γεωτρήσεις, αποστραγγιστικές τάφροι, κανάλια εκτροπής του νερού, δέσεις/αναχώματα κ,α). Στη λεκάνη απορροής του Ευρώτα απαντάται μεγάλο πλήθος γεωτρήσεων που καλύπτουν τις αρδευτικές ανάγκες της Σκάλας και της Σπάρτης (κυρίως ιδιωτικές, αλλά και δημόσιες). Στη ΛΑΠ Ευρώτα (EL0333), οι συνολικές ετήσιες ανάγκες υδάτων για όλες τις δραστηριότητες και χρήσεις ανέρχονται σε ~91,6 106 m3. Στη γεωργία (αρδευθείσες εκτάσεις), που είναι και ο βασικός χρήστης υδάτων, καταναλώνεται ~92,1% (~84,3 106 m3) των συνολικών αναγκών υδάτων, στη βιομηχανία το ~1,4% (~1,3 106 m3), στην ύδρευση ~6,1% (~5,6 106 m3) και στην κτηνοτροφία ~0,4% (~0,4 106 m3). Από αυτές οι ετήσιες απολήψεις εκτιμώνται σε ~114,2 106 m3 για όλες τις δραστηριότητες, εκ των οποίων 91,4% (~104,4 106 m3) των απολήψεων εξυπηρετεί τη γεωργία (αρδευθείσες εκτάσεις). Παρ' όλα αυτά, η ποσοτική κατάσταση των υπόγειων υδροφορέων αξιολογείται ως καλή στη ΛΑΠ του Ευρώτα.

Οι έντονες απολήψεις για αρδευτικούς σκοπούς και η μεγάλη διάρκεια των περιόδων ξηρασίας, έχουν σαν αποτέλεσμα οι περισσότεροι παραπόταμοι του Ευρώτα να παρουσιάζουν διαλείπουσα ροή. Κατά την διάρκεια του καλοκαιριού ξεραίνονται στα μεσαία και χαμηλά τμήματα τους, ενώ διατηρούν νερό μόνο κοντά στις πηγές. Ο κύριος ρους του Ευρώτα σε μεγάλα τμήματα χάνει την επιφανειακή απορροή του κατά την καλοκαιρινή περίοδο έχοντας σημαντικές επιπτώσεις στην υδρόβια πανίδα αλλά και στην οικονομία της περιοχής (Νικολαΐδης *et al.*, 2009).

Πίεση προερχόμενη επίσης από την ευρύτερη περιοχή αποτελεί και η ανεξέλεγκτη απόθεση κατά θέσεις στερεών απορριμμάτων (ρέματα, απόκρημνες θέσεις, δασικές εκτάσεις), καθώς και η ύπαρξη ακόμη ΧΑΔΑ που δεν έχουν αποκατασταθεί, τα οποία έχουν περαιτέρω επιπτώσεις στη ρύπανση του π. Ευρώτα και τη λεκάνη απορροής αυτού, καθώς και στη μεταφορά απορριμμάτων προς τα κατάντη και τις εκβολές του ποταμού, όπου συσσωρεύεται ποσότητα απορριμάτων.

Οι παραπάνω πιέσεις και απειλές σχετίζονται κυρίως με τις επιπτώσεις που επιφέρει η γεωργική παραγωγή στα φυσικά οικοσυστήματα της περιοχής. Σημαντικό τμήμα των φυσικών οικοσυστημάτων της ευρύτερης περιοχής έχει αποδοθεί στην καλλιέργεια (πιέσεις A01 και A02) ενώ εντατικοποίηση αυτή κυρίως στα πεδινά τμήματα έχει επιδράσει δραστικά στην ομογενοποίηση του αγροτικού τοπίου με την καταστροφή φυτοφραχτών, αναβαθμίδων κ.ο.κ. (πίεση A05), η οποία επηρεάζει σημαντικά την ερπετοπανίδα της περιοχής.

Η απομάκρυνση των φυτοφρακτών και ξερολιθιών για την ενοποίηση αγροτεμαχίων έχει σαν αποτέλεσμα την απώλεια διαθέσιμων καταφυγίων για τις χερσαίες χελώνες και τα φίδια, ενώ η εντατικοποίηση των καλλιεργειών (π.χ. ανάπτυξη μονοκαλλιεργειών) αποτελεί μία από τις σημαντικότερες αιτίες της απώλειας της βιοποικιλότητας στην Ευρώπη. Από τη χρήση των

φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία (A21) άμεσα επηρεάζεται η ομάδα των χελωνών μέσω της διατροφής, ενώ έμμεσα επηρεάζεται η ομάδα των φιδιών διαμέσου της τροφικής αλυσίδας. Σε ότι αφορά τις νεροχελώνες (*Emys orbicularis, Mauremys rivulata*) η χρήση των ουσιών επιδρά στους πληθυσμούς και μέσω της τροφικής αλυσίδας και μέσω της ποιότητας του νερού και η πίεση εκτιμάται ως υψηλή. Μεταβολές στο υδρολογικό καθεστώς της περιοχής λόγω των απολήψεων δύναται να επηρεάσει τις νεροχελώνες που απαντώνται στην περιοχή.

Η χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία, εντός και εκτός της περιοχής δύναται να επηρεάσει τα είδη που χρησιμοποιούν τις γεωργικές εκτάσεις ως περιοχές τροφοληψίας (*Alauda arvensis, Anthus campestris, Calandrella brachydactyla, Coracias garrulus, Coturnix coturnix, Crex crex, Falco naumanni, Falco vespertinus, Ficedula albicollis, Ficedula parva, Lanius collurio, Lanius minor, Lanius nubicus, Lullula arborea, Motacilla flava, Oriolus oriolus, Tetrax tetrax, Vanellus vanellus*).

Οι αγροτικές κυρίως δραστηριότητες που προκαλούν ρύπανση των επιφανειακών υδάτων, όπως η εκτεταμένη χρήση αγροχημικών και λιπασμάτων (A26), αλλά και καλλιεργητικών πρακτικών που μειώνουν τις διαθέσιμες ποσότητες εντόμων με τη χρήση χημικών προστατευτικών ουσιών και κυρίως εντομοκτόνων (A21), επηρεάζουν επίσης το ενδιαίτημα τροφοληψίας του χειροπτέρου *Myotis capaccinii*.

Δεδομένου ότι τα ενδιαιτήματα της βίδρας (*Lutra lutra*) στην περιοχή περιβάλλονται από αγροτικές καλλιέργειες, οι ανωτέρω αναφερόμενες πιέσεις/ απειλές που σχετίζονται με τη γεωργία επηρεάζουν τη διατήρηση του είδους. Πιο συγκεκριμένα η ρύπανση των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στον πληθυσμό του είδους στην περιοχή, ενώ η μεταβολή του υδρολογικού καθεστώτος των επιφανειακών υδάτων και η αλλοίωση του παρόχθιου ενδιαιτήματος του είδους, όπως η καύση για γεωργικούς σκοπούς αποτελούν επίσης παράγοντες υποβάθμισης των ενδιαιτημάτων της βίδρας.

Το εκτεταμένο οδικό δίκτυο στην ευρύτερη περιοχή αποτελεί σημαντική πίεση και απειλή για το είδος *Canis aureus* καθώς οι συγκρούσεις με διερχόμενα οχήματα προκαλούν άμεσες θανατώσεις ατόμων του είδους, αλλά επίσης το ίδιο το οδικό δίκτυο οδηγεί σε κατακερματισμό των ενδιαιτημάτων του.

Η παράνομη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων (G13) που στοχεύουν στο τσακάλι (*Canis aureus*) ή σε άλλα είδη, αποτελεί μια πίεση και απειλή του είδος στην περιοχή. Το παράνομο κυνήγι/θανάτωση (G10) είναι μια ακόμη πίεση και απειλή εξαιτίας της αλληλεπίδρασης των ειδών *Canis aureus* και *Lutra lutra* με τον άνθρωπο.

Πίεση και απειλή σημαντικής έντασης και σημασίας είναι και η παρατηρούμενη προσβολή ατόμων *Platanus orientalis* από το παθογόνο *Ceratocystis platani* το οποίο προκαλεί το μεταχρωματικό έλκος του πλατάνου. Το πλήθος των ατόμων πλατάνου στην ευρύτερη περιοχή είναι περιορισμένο και αυτή η πίεση δημιουργεί ιδιαίτερα έντονα προβλήματα και υπάρχει άμεση ανάγκη για την προστασία του και την εξακρίβωση της εξάπλωσης του παθογόνου και να ληφθούν άμεσες δράσεις αντιμετώπισής του.

Σε ότι αφορά τα <u>σημαντικά στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος</u> εκτός της περιοχής NATURA <u>που συνδέονται από οικολογική άποψη με το προστατευτέο αντικείμενο</u> της περιοχής, επισημαίνεται ότι:

- Η παραλία Ευρώτα μήκους περίπου 13 km συγκεντρώνει ετησίως 305 φωλιές της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* (επικαιροποιημένα στοιχεία 2016-2018 του ΑΡΧΕΛΩΝ και νωρίτερα - βλ. SDF 2017) και εκτείνεται δυτικά από τη θέση Τρίνησα έως ανατολικά (θέση λιμανάκι Κοκκινιάς). Το λιμανάκι Κοκκινιάς συνιστά το ανατολικό όριο του χερσαίου και του θαλάσσιου

τμήματος της περιοχής μελέτης. Όμως **η παραλία ωοτοκίας της *Caretta caretta* εκτείνεται επιπλέον 1000 m ανατολικά του GR2540003 συγκεντρώνοντας ετησίως κατά μέσο όρο 33 φωλιές** (επικαιροποιημένα στοιχεία 2016-2018 του ΑΡΧΕΛΩΝ). Με βάση την επικαιροποίηση των δεδομένων από τον ΑΡΧΕΛΩΝ[98], το ανατολικό όριο της παραλίας ωοτοκίας Ευρώτα προσδιορίζεται από τις γεωγραφικές συντεταγμένες x=391597.29, y=4072581.26 (θέση "τέλος παραλίας Κοκκινιάς"). Συνεπώς, προτείνεται το χερσαίο τμήμα της αμμώδους παραλίας από το λιμανάκι Κοκκινιάς έως τη θέση "τέλος παραλίας Κοκκινιάς" μήκους 1000 m να αποτελέσει την «**Περιφερειακή ζώνη Κοκκινιάς**» δεδομένου ότι συνιστά φυσική συνέχεια και τμήμα της παραλίας ωοτοκίας Ευρώτα, η οποία είναι μία από τις σημαντικότερες περιοχές φωλεοποίησης της *Caretta caretta* στην Ελλάδα με ετήσιο αριθμό φωλιών >100 ('major' nesting area, Casale and Margaritoulis, 2010).

- Ο υγρότοπος του ποταμού Ευρώτα και είδη που διαβιούν εκεί συνδέονται με την περιοχή του Ταϋγέτου μέσω του υδάτινου διάδρομου που βρίσκεται στα ανάντη της περιοχής. Ο εν λόγω υδάτινος διάδρομος με τον οποίο συνδέεται οικολογικά η περιοχή με τον ορεινό όγκο του Ταϋγέτου αποτελεί **Οικολογικό διάδρομο** και κρίνεται σημαντικός για τη διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων, ιδίως της βίδρας, του τσακαλιού, της ιχθοπανίδας, των χειροπτέρων αλλά και πλήθους σημαντικών ειδών κατά την έννοια του άρθρου 10 του ν. 3937/2011 και ειδών σημαντικών για τη λειτουργία του οικοσυστήματος (keystone species).
- Οι λεκάνες απορροής περιμετρικά των υγροτοπικών οικοσυστημάτων των εκβολών του ποταμού Ευρώτα των περιοχών GR2540003 «Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου» και GR2540006 «Υγρότοποι εκβολών Ευρώτα», αποτελούν την «**Περιφερειακή ζώνη των εκβολών Ευρώτα**» καθώς κρίνεται ότι οι δραστηριότητες που διενεργούνται στην ευρύτερη αυτή περιοχή, δύναται να επηρεάσουν ποιοτικά και ποσοτικά την υδρολογική κατάσταση του υγροτόπου και του όρμου.

<u>Θαλάσσιο περιβάλλον</u>

Οι πιέσεις από την άσκηση αλιευτικών δραστηριοτήτων (ερασιτεχνική και επαγγελματική αλιεία) που ασκούνται εντός αλλά και εκτός της περιοχής, εκτιμάται ότι επηρεάζουν τα προστατευτέα αντικείμενα της περιοχής και κατατάσσονται στους κωδικούς **G01**: «Συγκομιδή θαλάσσιων αλιευμάτων και οστρακοειδών (επαγγελματική, ερασιτεχνική) που προκαλεί μείωση πληθυσμών ειδών/θηραμάτων και όχληση των ειδών», **G03**: «Συλλογή θαλάσσιων αλιευμάτων και οστρακοειδών (επαγγελματική, ερασιτεχνική) που προκαλεί φυσικές απώλειες και διαταραχή των βενθικών ενδιαιτημάτων», **G10**: «Παράνομο κυνήγι/θανάτωση», **G11**: «Παράνομη συγκομιδή, συλλογή και λήψη» και **G12** «Τυχαία θανάτωση (λόγω δραστηριοτήτων αλιείας και κυνηγιού)». Αφορά στις επιπτώσεις που έχουν οι επαγγελματικές και ερασιτεχνικές αλιευτικές δραστηριότητες στις θαλάσσιες χελώνες (*Caretta caretta* και *Chelonia mydas*) και τη φώκια (*Monachus monachus*) είτε μέσω τυχαίας θανάτωσης των ειδών κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων, είτε μέσω σκόπιμης θανάτωσης/τραυματισμού αυτών, είτε μέσω έμμεσης μείωσης της διαθεσιμότητας τροφής. Αφορά επίσης στις επιπτώσεις στον τύπο οικοτόπου προτεραιότητας 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia* (*Posidonion oceanicae*)».

Άλλη σημαντική πίεση που σχετίζεται με τις δραστηριότητες της ευρύτερης περιοχής είναι η χημική ρύπανση του θαλάσσιου/παράκτιου περιβάλλοντος, καθώς και η ρύπανση από πλαστικά και άλλα υλικά. Επισημαίνεται ότι το υδατικό σύστημα «Ακτές Λακωνικού Κόλπου» (EL0333C0007N) αξιολογείται με καλή χημική κατάσταση, μέτρια οικολογική και μέτρια συνολική κατάσταση. Οι πιέσεις/απειλές A28: «Γεωργικές δραστηριότητες που προκαλούν θαλάσσια ρύπανση», F20: «Οικιακές δραστηριότητες ή

[98] Συνημμένο 1 στην υπ' αριθμ. 28560, 15-4-2019 επιστολή του ΑΡΧΕΛΩΝ προς ENVECO – Ανάδοχο Συντονιστή Μελετών ΕΠΜ

δραστηριότητες αναψυχής και σχετιζόμενες δομές που προκαλούν θαλάσσια ρύπανση (εξαιρουμένης της μακρο- και μικρο- σωματιδιακής ρύπανσης)», και F21: «Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που προκαλούν θαλάσσια ρύπανση (εξαιρουμένης της θαλάσσιας μακρο- και μικρο- σωματιδιακής ρύπανση)» ασκούνται εντός και εκτός ΕΖΔ-ΤΚΣ, ενώ η J02: «Μεικτής προέλευσης ρύπανση θαλάσσιων υδάτων (θαλάσσια και παράκτια)» αφορά το αποτέλεσμα της ρύπανσης στο θαλάσσιο περιβάλλον. Οι πιέσεις F22: «Οικιστικές ή ψυχαγωγικές δραστηριότητες και δομές που προκαλούν θαλάσσια μακρο- και μικρο-σωματιδιακή ρύπανση (π.χ. πλαστικές σακούλες, πολυστερίνη)» και F23: «Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που προκαλούν θαλάσσια μικρο- και μακρο-σωματιδιακή ρύπανση (π.χ. πλαστικές σακούλες, πολυστερίνη)», αφορούν δραστηριότητες που ασκούνται εκτός ΤΚΣ, οι οποίες παράγουν πλαστικά και άλλα υλικά που έχουν σαν αποτέλεσμα θαλάσσια μακρο- και μικρο-σωματιδιακή ρύπανση.

Ως απειλές προερχόμενες από τις μετακινήσεις θαλάσσιων ειδών πανίδας (εντός και εκτός ΕΕ) θεωρούνται επίσης οι Xe: «Πιέσεις και απειλές έξω από το έδαφος της ΕΕ» και Xo: «Πιέσεις και απειλές έξω από το κράτος μέλος της ΕΕ». Οι απειλές αυτές στοιχειοθετούνται από το γεγονός ότι οι θαλάσσιες χελώνες (*Caretta caretta* και *Chelonia mydas*) και η φώκια (*Monachus monachus*) μετακινούνται σε πολύ μεγάλες αποστάσεις εντός του ευρύτερου ενδιαιτήματός τους [βλέπε ανάλυση παραγράφου Α. ενότητας 2.3.1.5.2].

Σε ότι αφορά τα <u>σημαντικά στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος</u> εκτός της περιοχής NATURA <u>που συνδέονται από οικολογική άποψη με το προστατευτέο αντικείμενο</u> της περιοχής επισημαίνονται τα ακόλουθα:

1. Το θαλάσσιο τμήμα κατά μήκος της παραλίας Ευρώτα στην περιοχή μελέτης GR2540003 «Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου» οριοθετείται ανατολικά στη θέση λιμανάκι Κοκκινιάς σε απόσταση από την ακτογραμμή περίπου 1,5 ν.μ. **Η όμορη θαλάσσια περιοχή η οποία εφάπτεται στο ανατολικό θαλάσσιο τμήμα της περιοχής μελέτης συνιστά καλά τεκμηριωμένο τροφικό και αναπτυξιακό πεδίο για νεαρά άτομα *Caretta caretta* και *Chelonia mydas*** (Τενεκετζής και Μαργαριτούλης, 2001; Margaritoulis and Teneketzis, 2003; Teneketzis *et al.*, 2006) καθώς και περιοχή για ζευγάρωμα και ανάπαυση κατά την αναπαραγωγή της *Caretta caretta* (inter-nesting area) μιας και εκτείνεται κατά μήκος του τμήματος της παραλίας ωοτοκίας από το λιμανάκι Κοκκινιάς έως τη θέση «τέλος παραλίας Κοκκινιάς». Επιπροσθέτως στο θαλάσσιο τμήμα από το τέλος της παραλίας Κοκκινιάς έως την κοινότητα Ελαίας (Δήμος Μονεμβασίας) **έχει καταγραφεί η παρουσία εκτεταμένων λιβαδιών του τύπου οικότοπου 1120*** (Panayotidis *et al.*, 2022) τα οποία συνιστούν τεκμηριωμένο τροφικό επίπεδο για τα δύο είδη θαλάσσιων χελωνών. Ειδικότερα για το είδος *Chelonia mydas*, επισημαίνεται ότι ο Λακωνικός Κόλπος συνιστά το μοναδικό στην Ελλάδα, μέχρι στιγμής, καταγεγραμμένο τροφικό πεδίο ανάπτυξης («Το Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων στην Ελλάδα»: Λεγάκις και Μαραγκού, 2009, σελ.193-194). Πιο συγκεκριμένα στα «Μέτρα διατήρησης που απαιτούνται» αναφέρεται ότι: «Στην Ελλάδα, και ειδικά στον Λακωνικό Κόλπο, πρέπει να μειωθεί η θνησιμότητα (τυχαία ή εσκεμμένη) μετά από εμπλοκή σε αλιευτικά εργαλεία και να προστατευτούν τα λιβάδια των θαλάσσιων αγγειόσπερμων. Χρειάζεται επίσης θεσμοθέτηση της θαλάσσιας περιοχής του Λακωνικού Κόλπου, που αποτελεί βεβαιωμένο ενδιαίτημα του είδους». Συνεπώς, προτείνεται η θαλάσσια περιοχή «**Περιφερειακή ζώνη Μακρύγιαλου-Ελαίας**» που οριοθετείται από τη νοητή γραμμή από το λιμάνι της Ελαίας έως το νοτιοανατολικό άκρο του πολυγώνου του θαλάσσιου τμήματος του GR2540003, η οποία αφενός χρησιμοποιείται για τις μετακινήσεις της *Caretta caretta* από τη θαλάσσια περιοχή προς την παραλία ωοτοκίας (και αντιστρόφως), και αφετέρου συνιστά αποδεδειγμένα τροφικό και αναπτυξιακό πεδίο για νεαρά άτομα *Caretta caretta* και

Chelonia mydas καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου, με στόχο την αρτιότερη προστασία των ειδών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas*).

2. Επιπροσθέτως, στη δυτική πλευρά της περιοχής η θαλάσσια περιοχή **έμπροσθεν των αμμώδη παραλιών ωοτοκίας της *Caretta caretta* Βαλτάκι και Σελινίτσα και νοτίως Βαθύ και Μαυροβούνι, χρησιμοποιείται ως τροφικό πεδίο όπου έχει καταγραφεί η παρουσία εκτεταμένων λιβαδιών του τύπου οικότοπου 1120*** (Topouzelis *et al.*, 2018; Panayotidis *et al.*, 2022) καθώς και για ζευγάρωμα και ανάπαυση των θηλυκών μεταξύ διαδοχικών ωοτοκιών (inter-nesting area). Επιπλέον η περιοχές εφάπτονται με το θαλάσσιο τμήμα της περιοχής μελέτης και τη θαλάσσια περιοχή GR2540009 «Θαλάσσια Ζώνη Νότιας Μάνης» (όπου σημειώνεται σταθερή παρουσία της *Caretta caretta*) και χρησιμοποιούνται για τις μετακινήσεις του είδους από τις θαλάσσιες περιοχές προς τις παραλίες ωοτοκίας και αντίστροφα. Προτείνεται η δύο προαναφερθείσες θαλάσσιες περιοχές έμπροσθεν των παραλιών και σε απόσταση 1 χλμ. από την ακτή, να αποτελέσουν την «**Περιφερειακή ζώνη Βαθειού-Μαυροβουνίου**» και την «**Περιφερειακή ζώνη Τρινήσων-Σελινίτσας**», αντίστοιχα, της περιοχής μελέτης για την αρτιότερη προστασία της *Caretta caretta*.

<u>Χερσαίες περιοχές που λειτουργούν ως οικολογικοί διάδρομοι διασύνδεσης των περιοχών μελέτης για τη μετακίνηση ειδών πανίδας</u>

Με γνώμονα τη βιολογία των πολύ σημαντικών ειδών θηλαστικών (βίδρα, τσακάλι, χειρόπτερα) και συνυπολογίζοντας την ανθρώπινη παρουσία και δραστηριότητα στην περιοχή, οι περιφερειακές ζώνες και οι οικολογικοί διάδρομοι δημιουργήθηκαν λαμβάνοντας υπόψη τις χρήσεις γης, την υπάρχουσα βλάστηση αλλά και την τοπογραφία της περιοχής. Σχεδιάστηκαν λαμβάνοντας υπόψη βασικές αρχές για την ίδρυση των προστατευόμενων περιοχών όπως αυτές περιγράφονται στη διεθνή βιβλιογραφία. Ειδικότερα λήφθηκε υπόψη ότι για την αποτελεσματικότητα των προστατευόμενων περιοχών είναι προτιμότερο α) αυτές να συνδέονται μέσω οικολογικών διαδρόμων αντί να είναι απομονωμένες μεταξύ τους, β) οι εκτάσεις που τις περιβάλλουν να περιλαμβάνουν παρόμοια οικοσυστήματα με την προστατευόμενη περιοχή και να ενσωματώνονται οι ανθρώπινες δραστηριότητες σε αυτές μέσω της δημιουργίας ρυθμιστικών ζωνών, γ) στην περίπτωση των υγροτόπων να απολαμβάνει προστασία κατά το δυνατόν μεγαλύτερο τμήμα της λεκάνης απορροής και δ) να λαμβάνονται υπόψη τα πεδία τροφοληψίας και οι διάδρομοι μετακίνησης τω ειδών (Diamond, 1975; Shafer, 1997; Chapman and Reiss, 1999)). Ο σχεδιασμός των οικολογικών διαδρόμων και των περιφερειακών ζωνών εξετάστηκε κατά περίπτωση και εξαρτήθηκε κυρίως από τα προστατευτέα αντικείμενα στα οποία στοχεύουν και στις ιδιαιτερότητες της κάθε περιοχής. Οι οικολογικοί διάδρομοι αποτελούν ζώνες που σχεδιάστηκαν με σκοπό: α) τη σύνδεση των περιοχών του δικτύου που βρίσκονται σε κοντινή απόσταση μεταξύ τους, καθώς οι διάδρομοι αυτοί χρησιμοποιούνται από το Τσακάλι, τα Χειρόπτερα αλλά και άλλα είδη πανίδας και αναμένεται να αυξήσουν την αποτελεσματικότητα του δικτύου, β) τη σύνδεση σημαντικών καταφύγιων χειροπτέρων με θέσεις τροφοληψίας, καθώς οι διάδρομοι αυτοί χρησιμοποιούνται από τα χειρόπτερα τόσο για μετακίνηση (από το καταφύγιο προς τις θέσεις τροφοληψίας) όσο και για τροφοληψία. Σύμφωνα με τα προαναφερθέντα ως οικολογικοί διάδρομοι ορίζονται:

- Το χερσαίο τμήμα που ορίζεται βόρεια από το όριο της περιοχής **GR2530001,** νότια από το όριο της περιοχής **GR2530004** και ανατολικά από την περιοχή **GR2530002,** το χερσαίο τμήμα που συνδέει τις περιοχές μελέτης **GR2530004** και **GR2520001** καθώς και το χερσαίο τμήμα που ενώνει τις περιοχές μελέτης **GR2520001** και **GR2520002** αποτελούν φυσικό **οικολογικό διάδρομο** διασύνδεσης για τις μετακινήσεις των ειδών χειροπτέρων και των λοιπών ειδών πανίδας που διαβιούν στις περιοχές μελέτης.

- Στην περιοχή του Πάρνωνα το χερσαίο τμήμα που ενώνει των υγρότοπο του Μουστού με τον Πάρνωνα αποτελεί οικολογικό διάδρομο για το Τσακάλι το οποίο έχει σημαντική παρουσία στην περιοχή.
- Η χερσαία περιοχή μεταξύ των περιοχών **GR2520006**, **GR2520005** και **GR2540001** θεωρείται ιδιαιτέρως σημαντική για τη βέλτιστη προστασία του είδους *Barbastella barbastellus* αλλά και των λοιπών χειροπτέρων που απαντούν στην ευρύτερη περιοχή, όπως και του τσακαλιού.

3.3 Εκτίμηση και αξιολόγηση των δυνητικών συγκρούσεων μεταξύ της διατήρησης του φυσικού περιβάλλοντος και των οικονομικών δραστηριοτήτων

Οι πιέσεις / απειλές που ασκούνται στα προστατευτέα αντικείμενα και σχετίζονται με τις υφιστάμενες δραστηριότητες/χρήσεις και τα ισχύοντα σχέδια ανάπτυξης, έχουν καταγραφεί και αναλυθεί λεπτομερώς στην ενότητα 2.3.1.5 «Πιέσεις και απειλές στους τύπους οικοτόπων και τα είδη ανά προστατευόμενη περιοχή». Στην ενότητα 2.3.1.5 εξετάζονται, αξιολογούνται και αναλύονται ανά περιοχή ΕΖΔ/ΤΚΣ/ΖΕΠ οι πιέσεις/απειλές όπως αυτές καταγράφονται από το έργο της εποπτείας, τα ΤΕΔ κάθε περιοχής, αλλά και δεδομένα / πληροφορίες από την περιοχή και λοιπές πηγές, ώστε να εκτιμηθεί το σύνολο των πιέσεων/ απειλών ανά Site. Δεδομένου ότι για την εκτίμηση των πιέσεων/ απειλών ανά Site εξετάζονται οι επιπτώσεις στα επιμέρους προστατευτέα αντικείμενα που αυτά περιλαμβάνουν, επιλέχθηκε η ενιαία παρουσίαση των πιέσεων στην ενότητα 2.3.1.5, ανεξάρτητα από την προτεραιότητα διαχείρισης σε διαχειριστικά μέτρα που προκύπτει από την αξιολόγηση στην ενότητα 3.1.1.

Ο βαθμός ανάλυσης και αξιολόγησης των πιέσεων / απειλών στην ενότητα 2.3.1.5 διαφοροποιείται αναλόγως των διαθέσιμων δεδομένων και των ιδιαιτεροτήτων των πιέσεων και των προστατευτέων αντικειμένων. Στις περιπτώσεις που αυτό ήταν εφικτό (επιβεβαιωμένες πιέσεις, ασφαλείς εκτιμήσεις) τα δεδομένα των πιέσεων / απειλών έχουν εξειδικευτεί τόσο ανά προστατευτέο αντικείμενο, όσο και χωρικά, με αποτέλεσμα να προκύπτει εξ' αυτών σαφής ανάγκη λήψης διαχειριστικών μέτρων (π.χ. επιπτώσεις στους τύπους οικοτόπων και τα είδη στις περιοχές GR2540003 και GR2520002), χωρικά προσδιορισμένων. Στις περιπτώσεις που οι πιέσεις / απειλές δεν είναι εφικτό να εξειδικευτούν επαρκώς βάσει διαθέσιμων δεδομένων, έχει πραγματοποιηθεί κατά το δυνατόν εκτίμηση αυτών χρησιμοποιώντας παραδοχές, με σκοπό είτε την εκπόνηση των απαραίτητων μελετών για τη ρύθμιση πιέσεων (π.χ. Σχέδιο Διαχείρισης Βοσκής), είτε τη λήψη μέτρων που θα έχουν οριζόντια επίδραση στην προστασία και βελτίωση του βαθμού διατήρησης των τύπων οικοτόπων και των ειδών (π.χ. σχέδιο διαχείρισης πυροπροστασίας). Επισημαίνεται επίσης ότι η εκτίμηση των απειλών από προγραμματιζόμενα ή προβλεπόμενα έργα δεν μπορεί να εξειδικευτεί περαιτέρω στις περιπτώσεις που δεν είναι διαθέσιμη η τεχνική περιγραφή αυτών και ως εκ τούτου η εκτίμηση περιορίζεται στις δυνητικές επιπτώσεις από την κατασκευή και λειτουργία τους με βάσει τη διαθέσιμη βιβλιογραφία και επιστημονική γνώση.

Η αξιολόγηση των πιέσεων που πραγματοποιήθηκε, εμπεριέχει πληροφορίες, οι οποίες μπορούν να οδηγήσουν στον κατά το δυνατόν εντοπισμό των πιέσεων που πρέπει να αντιμετωπισθούν κατά προτεραιότητα, δηλαδή αυτών που έχουν σημαντικές επιπτώσεις σε προστατευτέα αντικείμενα με χαμηλό βαθμό διατήρησης και οι οποίες προσδιορίζονται χωρικά. Αυτό επιτυγχάνεται με τον συνδυασμό της ανάλυσης των πιέσεων της ενότητας 2.3.1.5, η οποία αξιοποιεί όλα τα διαθέσιμα δεδομένα φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος (κεφάλαιο 2), με την ιεράρχηση προτεραιοτήτων διαχείρισης τ.ο./ειδών της ενότητας 3.1.1, εστιάζοντας στα προστατευτέα αντικείμενα που εντάχθηκαν στις ομάδες υψηλής και μέσης προτεραιότητας διαχείρισης ως προς τα διαχειριστικά μέτρα.

Ο συνδυασμός της ανωτέρω πληροφορίας καταγράφεται για τα προστατευτέα αντικείμενα που εντάχθηκαν στις ομάδες **υψηλής και μέσης προτεραιότητας διαχείρισης ως προς τα διαχειριστικά μέτρα** στους **Πίνακες 3.3-1 έως 3.3-19 του Τεύχους Τεκμηρίωσης**, σύμφωνα με το υπόδειγμα του Πίνακα 3.3-1 του Τεύχους Εξειδίκευσης Τεχνικών Προδιαγραφών. Στον πίνακα αυτό οι πιέσεις / απειλές συσχετίζονται με τις υφιστάμενες δραστηριότητες/χρήσεις και τα ισχύοντα σχέδια ανάπτυξης στην

περιοχή, ενώ αξιοποιούνται και οι αρνητικές αλληλεπιδράσεις με δραστηριότητες της ευρύτερης περιοχής (βλέπε ενότητα 3.2).

Ακολούθως, στους **Πίνακες 3.3-20 έως 3.3-38 του Τεύχους Τεκμηρίωσης**, σύμφωνα με το υπόδειγμα του Πίνακα 3.3-2 του Τεύχους Εξειδίκευσης Τεχνικών Προδιαγραφών. αναλύονται περαιτέρω τα χαρακτηριστικά των πιέσεων που έχουν περιληφθεί στους Πίνακες 3.3-1 έως 3.3-11 ως προς την επίπτωση που μπορεί να έχουν σε τ.ο. και είδη με τα οποία συνδέονται. Οι κύριες παράμετροι ανάλυσης της πίεσης ως προς την επίπτωση είναι η ένταση, η διάρκεια και ο προσωρινός ή μόνιμος χαρακτήρας. Οι τιμές που μπορούν να πάρουν οι παράμετροι σύμφωνα με το Τεύχος Εξειδίκευσης Τεχνικών Προδιαγραφών, έχουν ως εξής:

- **Ένταση πίεσης/απειλής**: υψηλή, μέτρια, ασθενής, ανάλογα με την εκτιμώμενη βλάβη που μπορεί να προκαλέσει στο προστατευτέο αντικείμενο.
    - Υψηλή: Ως υψηλή ένταση χαρακτηρίζεται μία πίεση / απειλή η οποία εκτιμάται ως μη αντιμετωπίσιμη με διαχειριστικά μέτρα (πρόληψης, μετριασμού, αντιμετώπισης), παραπέμποντας ουσιαστικά σε αντισταθμιστικά μέτρα μόνο.
    - Μέτρια: Ως μέτριας έντασης χαρακτηρίζεται μία πίεση / απειλή η οποία κρίνεται ως αντιμετωπίσιμη με διαχειριστικά μέτρα.
    - Ασθενής: Ως ασθενής ένταση χαρακτηρίζεται μία πίεση / απειλή η οποία κρίνεται ως πλήρως αντιμετωπίσιμη με διαχειριστικά μέτρα ή ενδέχεται και να μην απαιτείται η λήψη ειδικών μέτρων.
- **Διάρκεια πίεσης/απειλής**: Μακροχρόνια, βραχυχρόνια. Σχετίζεται όχι μόνο με τον χρόνο, αλλά και με την οικολογία και τον κύκλο ζωής κάθε προστατευτέου αντικειμένου και κατά συνέπεια μπορεί να διαφέρει για διαφορετικές ομάδες τ.ο./ειδών του προστατευτέου αντικειμένου.
    - Μακροχρόνια: Αυτή που υπερβαίνει το ένα ημερολογιακό έτος ή τη διάρκεια του κύκλου ζωής του προστατευτέου αντικειμένου ή τη διάρκεια μιας ολοκληρωμένης περιόδου διαβίωσης στον τόπο ή κάποιας φάσης ζωής του προστατευτέου αντικειμένου (π.χ. κύκλος μετανάστευσης για αποδημητικά είδη ορνιθοπανίδας, φάση προνύμφης σε ασπόνδυλα κλπ.).
    - Βραχυχρόνια: Αυτή που δεν είναι μακροχρόνια.
- **Προσωρινός ή μόνιμος χαρακτήρας πίεσης/απειλής**: Προσδιορίζεται βάσει των χαρακτηριστικών της πηγής της πίεσης και ακολουθεί την ερμηνεία των όρων μόνιμος και προσωρινός. Διευκρινίζεται ότι δεν συνδέεται απαραίτητα με τον χαρακτηρισμό της διάρκειας που προηγήθηκε, αφού για παράδειγμα η επίπτωση κατασκευής ενός έργου ακόμη και αν υπερβαίνει το ένα ημερολογιακό έτος είναι προσωρινή, ενώ από την άλλη πλευρά η επίπτωση της λειτουργίας ενός έργου ή δραστηριότητας ακόμη και αν έχει προσδιορισμένο χρονικό ορίζοντα λειτουργίας (π.χ. χρονική περίοδος που προκύπτει από άδεια λειτουργίας, π.χ. ενός λατομείου) είναι μόνιμη.

3.4 Φυσικές και αναπτυξιακές δυνατότητες της περιοχής μελέτης

Οι οικοσυστημικές υπηρεσίες και ο προσδιορισμός αυτών για την εκάστοτε περιοχή μελέτης αποτελεί ένα σαφέστατο δείκτη της αξίας της προστασίας και της ανάδειξης των προστατευόμενων περιοχών με στόχο την αειφορική διαχείριση των πόρων και την εσαεί εύρυθμη λειτουργία των οικοσυστημάτων ενώ παράλληλα αξιοποιούνται στον μέγιστο βαθμό τα αγαθά που παρέχονται, ωφελούν και στηρίζουν την ευημερία και οικονομική ανάπτυξη των ανθρώπων. Η χαρτογράφηση και αξιολόγηση των οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών τους είναι σημαντική για την προώθηση των στόχων της βιοποικιλότητας, καθώς και για την ενημέρωση, την ανάπτυξη και την εφαρμογή πολιτικών που σχετίζονται με το νερό, το κλίμα, τη γεωργία, τα δάση και τον περιφερειακό σχεδιασμό.

Επιπλέον, των παρεχόμενων υπηρεσιών, οι οποίες ποικίλουν ανάλογα με τον τύπο των οικοσυστημάτων και των ειδών της κάθε περιοχής, οφείλουμε να επισημάνουμε τις βασικές υποστηρικτικές- θεμελιώδεις υπηρεσίες όλων των προστατευόμενων περιοχών όπως η εδαφογένεση, η φωτοσύνθεση, ο κύκλος των θρεπτικών ουσιών, η παροχή ενδιαιτημάτων για ζώα και φυτά και τέλος, η υψηλή βιοποικιλότητα.

Συνδυάζοντας τα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος της κάθε περιοχής Natura με τις κυρίαρχες οικονομικές δραστηριότητες στην άμεση και ευρύτερη περιοχή, προκύπτουν συμπεράσματα σχετικά με τις υφιστάμενες και μελλοντικές φυσικές και αναπτυξιακές δυνατότητες κάθε περιοχής μελέτης. Σε ότι αφορά τις οικονομικές δραστηριότητες της περιοχής μελέτης, κυριαρχούν η Γεωργία, η Κτηνοτροφία, η Δασοκομία (Δασική Διαχείριση – Υλοτομία), η Αναψυχή – Τουρισμός, η Θήρα, η Αλιεία, η Παραγωγή Αιολικής Ενέργειας και η Εξόρυξη.

Σε ότι αφορά τις οικονομικές δραστηριότητες των περιοχών μελέτης που σχετίζονται με τα οικοσυστήματα και τα είδη των περιοχών μελέτης, στον Κορινθιακό κόλπο ξεχωρίζει η ανάπτυξη των ιχθυοκαλλιεργειών και η αλιεία είτε για βιοπορισμό είτε ως εναλλακτική μορφή τουρισμού, η οποία για να διατηρηθεί και να επεκταθεί περαιτέρω προϋποθέτει την αυστηρή τήρηση των περιβαλλοντικών όρων και περιορισμών που ορίζονται σε κάθε περίπτωση. Ο τουρισμός αποτελεί μία από τις βασικές δραστηριότητες στην περιοχή του Κορινθιακού και μπορεί να γίνει εξαιρετικά επιβλαβής για τη βιωσιμότητα των ειδών και των οικοσυστημάτων αν δεν ληφθούν μέτρα προστασίας και περιορισμοί στη οικιστική και τουριστική ανάπτυξη των παράλιων περιοχών.

Στην ΕΖΔ **GR2510003** - "Ακροναυπλία και Παλαμήδι" η έντονη οικιστική και εμπορική ανάπτυξη, ως επί το πλείστον απόρροια της τουριστικής ανάπτυξης της περιοχής, αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα για την καλή διατήρηση των ειδών και οικοτόπων. Η επισκεψιμότητα στις αρχαιότητες της περιοχής είναι μεγάλη και με άνιση χρονική κατανομή κατά τη διάρκεια του έτους και η ανάγκη για υποδοχή και διαχείριση μεγάλου πλήθους επισκεπτών προκαλεί πιέσεις στο οικοσύστημα.

Στο Όρος Μαίναλο (**GR2520001)** οι βασικές οικονομικές δραστηριότητες που ασκούνται είναι ο οικοτουρισμός και η κτηνοτροφία, αμφότερες αυτές οι δραστηριότητες δεν φαίνεται να ασκούν έντονες πιέσεις στην περιοχή, ωστόσο για να μην αποτελέσουν πρόβλημα ούτε μελλοντικά θα ήταν συνετό να καταρτιστεί σχέδιο διαχείρισης βοσκής.

Στην περιοχή της Λίμνης Τάκα (**GR2520002**) η κύρια οικονομική δραστηριότητα είναι η γεωργία που επηρεάζει έμμεσα (ανάγκες νερού για άδρευση) και άμεσα (ρύπανση και αλλαγές χρήσης γης) τα είδη και τα οικοσυστήματα, εντούτοις οι γεωργικές δραστηριότητες δεν θα αποτελούσαν σοβαρή απειλή αν εφαρμόζονταν σε αυτές πρακτικές βιολογικής καλλιέργειας.

Στον υγρότοπο του Μουστού **GR2520003** οι βασικότερες οικονομικές δραστηριότητες είναι η γεωργία και ο τουρισμός, κυρίως τους θερινούς μήνες. Έμπροσθεν του υγροτόπου συναντάται μία από τις γνωστότερες και πολυσύχναστες αμμώδης παραλίες της περιοχής που παράλληλα αποτελεί σημαντικό βιότοπο για φωλεοποίηση του είδους *Caretta caretta*. Για την προστασία των αμμοθινών και του ενδιαιτήματος της *Caretta caretta* κρίνεται απαραίτητη η κατάρτιση σχεδίου διαχείρισης επισκεπτών και οριοθέτηση χώρων στάθμευσης εκτός των ευαίσθητων οικοσυστημάτων. Τους θερινούς μήνες γίνεται επίσης χρήση της αγροτικής οδού που διέρχεται από τη ζώνη απολύτου προστασίας του υγρότοπου του Μουστού και οδηγεί στην παραλία, προκαλώντας επιπτώσεις στο ευαίσθητο οικοσύστημα της περιοχής. Σε ότι αφορά τις γεωργικές δραστηριότητες της περιοχής, δεν αποτελούν μεγάλη πίεση αν εφαρμόζονταν σε αυτές πρακτικές βιολογικής καλλιέργειας και ορθή διαχείριση της άρδευσης.

Στην ΕΖΔ **GR2520005** - "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη" είναι εξαιρετικά ανεπτυγμένος ο εναλλακτικός τουρισμός και ιδίως η αναρρίχηση, η οποία ασκείται κατεξοχήν σε κατακόρυφα βράχια, γεγονός που θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο πληθώρα ενδημικών ειδών εάν δεν οριοθετηθούν και εκτιμηθεί ο βαθμός που επιδρά η εν λόγω δραστηριότητα στην κατάσταση διατήρησής τους.

Στην ΕΖΔ **GR2520006** - "Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)" οι κύριες οικονομικές δραστηριότητες που ασκούνται είναι η γεωργία, η κτηνοτροφία, ο εναλλακτικός τουρισμός και η εξόρυξη μαρμάρου. Σε ότι αφορά την εξορυκτική δραστηριότητα, τα μάρμαρα του Πάρνωνα συμμετέχουν στην Ελληνική αγορά μαρμάρου και μπορεί να υποστηριχθεί ότι η εκμετάλλευσή τους αποτελεί ένα σημαντικό πλουτοπαραγωγικό και αναπτυξιακό παράγοντα για την περιοχή, εντούτοις η άνευ ορίων χωροθέτηση αυτών αποτελεί πίεση για τα οικοσυστήματα στη περιοχή, επιπλέον εντοπίζονται μη αποκατεστημένα παλιά λατομεία. Παράλληλα, η έλλειψη σχεδίου διαχείρισης βοσκής μπορεί να αποτρέψει υποβάθμιση των τύπων οικοτόπων της περιοχής.

Στην περιοχή μελέτης του Όρους Κυλλήνη (**GR2530001**) η βασική οικονομική δραστηριότητα που ασκείται και θα μπορούσε να επηρεάσει τα οικοσυστήματα είναι τουρισμός (χιονοδρομικό κέντρο), για τις ανάγκες του οποίου παρατηρείται έντονος κατακερματισμός των τύπων οικοτόπων που οφείλεται στο πυκνό οδικό δίκτυο.

Σε ότι αφορά τη λίμνη Στυμφαλία (**GR2530002**) οι δραστηριότητες που ασκούνται είναι ο Τουρισμός, η γεωργία και η κτηνοτροφία. Η επέκταση των καλλιεργειών δείχνει να έχει συρρίκνωση τα φυσικά οικοσυστήματα ενώ παράλληλα η χρήση φυτοφαρμάκων κλπ. Μολύνει τον υδροφόρο ορίζοντα. Όσον αφορά τη βοσκή η πίεση που ασκείτε είναι σε μικρή έκταση της περιοχής, εντούτοις κρίνεται σκόπιμη η εκπόνηση σχεδίου διαχείρισης για την ορθολογική κατανομή των βοσκούμενων οικοσυστημάτων.

Η ΕΖΔ Ακροκορίνθος (**GR2530003)** είναι μία κατεξοχήν τουριστική περιοχή με πολλή μεγάλη επισκεψιμότητα. Ως αρχαιολογικός χώρος διεθνούς εμβέλειας συγκεντρώνει πολύ υψηλό αριθμό επισκεπτών γεγονός που επιβάλει την αύξηση των χώρων στάθμευσης ώστε να προστατευτούν περαιτέρω τα οικοσυστήματα.

Στο "Όρος Ολίγυρτος" (**GR2530004**)οι οικονομικές δραστηριότητες που ασκούνται είναι κυρίως η γεωργία και η κτηνοτροφία, οι οποίες επιφέρουν πιέσεις στα οικοσυστήματα και τα είδη, μέτριας έντασης, ως εκ τούτου η εκπόνηση σχεδίου διαχείρισης βοσκής και η μείωση της χρήσης φυτοπροστατευτικών ουσιών θεωρείται αναγκαία. Στην περιοχή ο τουρισμός δεν είναι εξαιρετικά

ανεπτυγμένος, πάραυτα το κυνήγι αποτελεί μία από τις δραστηριότητές του που έχουν καταγραφεί και αποτελεί μέτριας έντασης απειλή για ορισμένα είδη.

Στα Γεράνεια Όρη (**GR2530005**) η κύρια δραστηριότητα που ασκείται είναι ο τουρισμός. Η θέση τους, πλησίον της Αττικής, και η αισθητική τους αξία τα μετατρέπουν σε ένα πολύ δημοφιλή προορισμό για μεγάλο όγκο επισκεπτών, με ότι συνεπάγεται αυτό, όπως έναρξη πυρκαγιών από αμέλεια και η ρύπανση.

Στις περιοχές μελέτης στο ανατολικό τμήμα του ακρωτήριου του Μαλέα (**GR2540001**) οι κύριες δραστηριότητες είναι ο τουρισμός, η γεωργία και η κτηνοτροφία. Σε ότι αφορά τον τουρισμό, ειδικά στις παραλίες, εντοπίζονται πιέσεις από την αλόγιστη ανάπτυξη τουριστικών εγκαταστάσεων και τη ρίψη σκουπιδιών. Ενώ παράλληλα οφείλει να καταρτιστεί σχέδιο διαχείρισης της βοσκής για την αποφυγή φαινομένων υπερβόσκησης ή εγκατάλειψης βοσκής κατά τόπους.

Οι κύριες οικονομικές δραστηριότητες στην περιοχής της Νεάπολης (**GR2540002**) είναι η γεωργία η κτηνοτροφία και ο τουρισμός. Η ραγδαία ανάπτυξη του τουρισμού και η έλλειψη σχεδίου ανάπτυξης έχει σαν αποτέλεσμα την άναρχη δόμηση και την ελλιπή προστασία των παραλιακών κυρίως οικοσυστημάτων.

Στις περιοχές μελέτης των εκβολών του ποταμού Ευρώτα (**GR2540003**), η βασική οικονομική δραστηριότητα είναι η γεωργία και στα άναντι του ποταμού η μεταποίηση. Αμφότερες οι προαναφερθείσες δραστηριότητες επιφέρουν αρνητικές συνέπειες στα οικοσυστήματα της περιοχής είτε λόγο ανεξέλεγκτης διάθεσης λυμάτων είτε λόγω χρήσεις φυτοφαρμάκων.

Η κατάταξη των οικοσυστημικών υπηρεσιών γίνεται με βάση το σύστημα CICES[99] (The Common International Classification of Ecosystem Services) το οποίο εστιάζει και επικεντρώνεται στη διάσταση των οικοσυστημικών υπηρεσιών. Η δημιουργία του συγκεκριμένου συστήματος ταξινόμησης έγινε υπό την ανάγκη να ενσωματωθεί η χαρτογράφηση των οικοσυστημάτων, η περιβαλλοντική αξιολόγηση και η οικονομική αποτίμηση, καθώς και τα πιθανά οφέλη που μπορούν να προσφέρουν, σε μία κοινή πλατφόρμα, ώστε να δύναται ο εκάστοτε διαχειριστή να αξιολογήσει και να χαρακτηρίσει τις οικοσυστημικές υπηρεσίες. Στο σύστημα CICES οι υπηρεσίες είτε παρέχονται από τους ζωντανούς οργανισμούς (biota) ή από τον συνδυασμό ζωντανών οργανισμών και αβιοτικών διεργασιών (Δημόπουλος *et al.*, 2017).

Ακολούθως, παρουσιάζονται οι οικοσυστημικές υπηρεσίες που παρέχονται ανά τύπο οικοσυστημάτων συγκεντρωτικά (για την αποφυγή επαναλήψεων) των περιοχών μελέτης. Επιπλέον, οι υπηρεσίες εξειδικεύονται περαιτέρω ανά περιοχή μελέτης, όπου κρίνεται σκόπιμο, ενώ στον **Πίνακα 3.4-1** παρουσιάζονται συνοπτικά. Πιο συγκεκριμένα σε ότι αφορά τις περιοχές μελέτης:

<u>Θαλάσσια και παράκτια οικοσυστήματα</u>: στην περιοχή μελέτης θαλάσσια ή παράκτια τμήματα εντοπίζονται στον "Κορινθιακός Κόλπος" (**GR2530007**), στην περιοχή "Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου" (**GR2540006** και **GR2540003**), στα - "Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι" (**GR2540001**),στη "Λιμνοθάλασσα Μουστού" (**GR2520003**) και στην "Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος" (**GR2540002**)

[99] https://cices.eu/resources/

Η παράκτια ζώνη αποτελεί εκτός από εύφορο πεδίο ανθρωπογενών δραστηριοτήτων και αξιόλογο τοπίο αναψυχής, Η εξαιρετικά υψηλή αισθητική αξία της παράκτιας ζώνης οφείλεται ως επί το πλείστον στο στοιχείο της θάλασσας και καθιστά τα παράκτια τοπία πολύ ξεχωριστά. Τα παράκτια οικοσυστήματα χαρακτηρίζονται από υψηλή παραγωγικότητα, πλούσια βιοποικιλότητα και ευαισθησία. Αποτελούν ενδιαιτήματα μεγάλου αριθμού ειδών χλωρίδας και πανίδας και η επιβίωση τους είναι πολύτιμη για τη διατήρηση της βιολογικής ποικιλότητας. Παράλληλα, λειτουργούν ως φυσική άμυνα κατά των καταστροφικών δυνάμεων της θάλασσας, ενώ συμβάλλουν στη προστασία του περιβάλλοντος μέσω της διάσπασης και εξουδετέρωσης των ρύπων. Στα παράκτια οικοσυστήματα απαντώνται πολλά είδη, τα οποία ευδοκιμούν, αναπαράγονται και βρίσκουν περιστασιακά καταφύγιο (μεταναστατευτικά είδη).

Οι προμηθευτικές υπηρεσίες Τα λιβάδια Ποσειδωνίας (*Posidonia oceanica*) τα οποία εντοπίζονται στα **GR2530007 και GR2540001** χαρακτηρίζονται για τον ρόλο τους ως ενδιαιτήματα και διατροφικά πεδία για έναν μεγάλο αριθμό ψαριών και ασπόνδυλων, συμπεριλαμβανομένων πολλών εμπορικών ειδών. Επιπλέον, η μεγάλη ποικιλομορφία πανίδας με σκελετούς από ανθρακικό ασβέστιο η οποία σχετιζεται με τα λιβάδια Ποσειδωνίας θα αυξήσει αργότερα, μετά την αποκόλληση και τον θρυμματισμό τους, την παροχή βιογενούς ιζήματος στις παραλίες. Σε ότι αφορά την παρουσία αμμοθινικών σχηματισμών (**GR2540006**, **GR2540003**, **GR2540001**, **GR2520003** και **GR2540002**) στα παράκτια οικοσυστήματα οφείλουμε να επισημάνουμε ότι φιλοξενούν πανίδα και χλωρίδα υψηλής εξειδίκευσης, την οποία σπάνια μοιράζονται με άλλα κοντινά περιβάλλοντα, ενεργώντας ως αποθετήρια για αυτή την ιδιαίτερη βιοποικιλότητα. Αξιοσημείωτος είναι ο ρόλος τους στην αποθήκευση υπόγειων υδάτων και τον καθαρισμό του νερού, ενώ σημαντική είναι και η συνεισφορά τους όσον αφορά τον κύκλο των θρεπτικών και τον σχηματισμό του εδάφους. Σε ότι αφορά την προμήθεια αλιευμάτων στον Ευρώτα εντοπίζεται ένα αλιευτικό καταφύγιο Τρίνησα (στο Δυτικό άκρο). Ενώ, στον Κορινθιακό Κόλπο βρίσκονται 36 μαρίνες και αλιευτικά καταφύγια και η ακανόνιστη ακτογραμμή με την παρουσία πολλών κολπίσκων στα βόρεια του κόλπου, ευνοεί την εγκατάσταση ιχθυοκαλλιεργειών (27 πλωτές μονάδες εκτροφής θαλασσινών ψαριών σε λειτουργία). Σύμφωνα με το ΕΠΧΣΑΑ Υδατοκαλλιεργειών, στην περιοχή του Κορινθιακού κόλπου, υπάρχουν 4 περιοχές ΠΑΥ, που ανήκουν στην κατηγορία των περιοχών με περεταίρω περιθώρια ανάπτυξης.

Οι ρυθμιστικές και διατήρησης υπηρεσίες Τα λιβάδια Ποσειδωνίας (*Posidonia oceanica*) τα οποία εντοπίζονται στις περιοχές μελέτης **GR2530007** και **GR2540001** αποτελούν οικοσύστηματα νευραλγικής σημασίας για το Μεσογειακό περιβάλλον. Προστατεύουν την ακτή από τη διάβρωση και ρυθμίζουν την απορρόφηση CO2 στη θάλασσα ενώ το αποθηκεύουν, κυρίως στο υπόγειο στρώμα του ριζικού τους συστήματος. Επιπλέον, η παρουσία θαλάσσιων λιβαδιών σε παράκτιες περιοχές, επηρεάζει σημαντικά τη φυσιογνωμία των παρακείμενων παραλιών. Στα λιβάδια, το δίκτυο ριζωμάτων συνεκτικοποιεί τα ιζήματα δρώντας σαν ύφαλος που συντελεί στη σταθεροποίηση της παραλίας, ενώ το φύλλωμα βοηθά στη μείωση της κυματικής ενέργειας μέσω της συνεπαγόμενης τριβής των φύλλων του φυτού με το νερό. Συγκεκριμένα, ο Κορινθιακος Κόλπος έχει πολύ υψηλή βιολογική σημασία πάνω από όλα επειδή αποτελεί ένα μοναδικό οικοσύστημα σε ολόκληρο τον κόσμο. Η κοινωνία των μικρών ειδών δελφινιών που κατοικούν στα βαθιά της νερά παρουσιάζει τρία μοναδικά χαρακτηριστικά: α) είναι το μόνο γνωστό μέρος στη γη όπου τα πελαγικά είδη δελφινιών κατοικούν σε μια ημι-κλειστή θάλασσα με μια απομονωμένη πληθυσμιακή μονάδα, β) το φαινόμενο ενός μόνιμου μικτού -η κοινωνία των δελφινιών ειδών δεν έχει παρατηρηθεί μέχρι σήμερα σε άλλο μέρος του κόσμου, γ) η περιοχή είναι το μόνο γνωστό μέρος στον κόσμο όπου υπάρχουν υβρίδια μεταξύ ριγέ και κοινών δελφινιών, παράγονται τακτικά και αποτελούν μέρος αυτού του μικτού πληθυσμού ειδών. Ενώ παράλληλα, οι οικοτόποι 1110, 1130 και 1170 παρέχουν ενδιαιτήματα για μεγάλο αριθμό ειδών. Σε ότι αφορά τα είδη που ανήκουν στο γένος ***Cystoseira* spp.**, τα οποία εντοπίζονται στον **Τ.Ο.**

1170, σημειώνεται ότι όλα τα είδη του γένους θεωρούνται ως είδη υψηλής οικολογικής σημασίας, καθώς λειτουργούν ως ιδρυτικά είδη που διαμορφώνουν το υποθαλάσσιο τοπίο και παρέχουν σημαντικές οικοσυστημικές υπηρεσίες και αγαθά. Σε ότι αφορά του αμμοθινικούς σχηματισμούς που συναντάμε στις περιοχές **GR2540006**, **GR2540003**, **GR2540001**, **GR2520003** και **GR2540002** η οικολογική τους σημασία είναι μεγάλη και αποδίδεται στην αμμοθινική βλάστηση, που έχει πρωτεύοντα δομικό ρόλο στη δημιουργία και διατήρησή τους, καθώς η βλάστηση αυτή: α) συγκρατεί την άμμο, β) σταθεροποιεί την ακτογραμμή και το έδαφος από τη διαβρωτική δράση της θάλασσας και του ανέμου και γ) λειτουργεί προστατευτικά ως φυσικό φράγμα (θαλασσινό νερό, ένταση ανέμων) για την ενδοχώρα. Επιπλέον, ο οικοτόπος 2110 (**GR2540006** και **GR2540003)** αποτελεί χερσαίο ενδιαίτημα του είδους προτεραιότητας *Caretta caretta,* καθώς εντοπίζονται εκεί θέσεις ωοτοκίας.

Οι πολιτισμικές υπηρεσίες των θαλάσσιων περιοχών και των παράκτιων οικοσυστημάτων είναι πολυποίκιλες, σε ότι αφορά την ιστορική και πολιτιστική αξία των περιοχών, στη θαλάσσια περιοχή του Κορινθιακού Κόλπου εντοπίζονται έντεκα (11) ενάλιοι αρχαιολογικοί χώροι και δύο στη θαλάσσια περιοχή του Ευρώτα. Ενώ ο οικότοπος των Λιβαδιών Ποσειδωνίας και οι ύφαλοι που απαντώνται προσφέρονται για παρατήρηση Βυθού, καλλιτεχνική έμπνευση και παροχή πεδίου για μελέτες και έρευνα. Ενώ σε ότι αφορά την αναψυχή στο Κορινθιακό Κόλπο εντοπίζονται συνολικά 78 ακτές κολύμβησης και πληθώρα θαλάσσιων δραστηριοτήτων εναλλακτικού τουρισμού (καταδύσεις, ιστιοπλοΐα, αλιεία), στην περιοχή του Ευρώτα εντοπίζονται 7 ακτές και 3 ακτές στο GR2540001. Η Ελαφόνησος βρίσκεται στο νοτιότερο άκρο της Πελοποννήσου θεωρείται ένας από τους διασημότερους καλοκαιρινούς προορισμούς με χαρακτηριστικά τις πανέμορφες αμμουδιές με τα κρυστάλλινα νερά, το σπάνιο οικολογικό ενδιαφέρον, την πλούσια ναυτική παράδοση και τη θαλασσινή γαστρονομία.

Υγροτοπικά οικοσυστήματα: στην περιοχή μελέτης υγροτοπικά οικοσυστήματα εντοπίζονται στη Λίμνη Στυμφαλία (**GR2530002**), στη Λίμνη Τάκα (**GR2520002**), στη Λιμνοθάλασσα Μουστού (**GR2520003**) και στις Εκβολές του Ευρώτα (**GR2540003** και **GR2540006**)

Οι προμηθευτικές υπηρεσίες που παρέχονται από τα υγρά λιβάδια (**GR2540003**, **GR2540006**, **GR2530002** και **GR2520002**) δυνητικά μπορούν να αποτελούν σημαντικό μέρος για τη βόσκηση προβάτων και βοοειδών. Οι καλαμώνες (υγρότοπος) προσφέρουν τη βιομάζα τους από την περιοδική κοπή των καλαμιών, που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την παραγωγή διαφόρων προϊόντων (π.χ. παραγωγή πέλλετ, compost, σκίαση). Οι καλλιέργειες οι οποίες είναι ιδιαίτερα εκτεταμένες στην περιοχή του Ευρώτα (**GR2540003** και **GR2540006**) καθώς ευνοούνται από την ύπαρξη αλλουβιανών αποθέσεων αλλά και στις περιοχές της Λίμνης Στυμφαλία (**GR2530002**) και της Λίμνης Τάκα (**GR2520002**), στοχεύουν στην άμεση παραγωγή προϊόντων και μάλιστα και στις τρεις περιοχές η μεγαλύτερη έκταση των εδαφών που καλλιεργούνται χαρακτηρίζονται ως ΓΓΥΠ, ενώ οι λίμνες (**GR2530002** και **GR2520002**) αποτελούν τον κύριο ταμιευτήρα και πάροχο αρδευτικού νερού για τις περιοχές.

Οι ρυθμιστικές και διατήρησης υπηρεσίες Υψηλή αξία στην παροχή των αναφερόμενων υπηρεσιών έχουν και όλες οι κατηγορίες των οικοσυστημάτων που σχετίζονται με το λιμναίο συγκρότημα, δηλαδή τα υγρά λιβάδια, οι υγρότοποι και η λίμνη (αφορά μόνο στην ελεύθερη υδάτινη επιφάνεια) με κύριο κοινό χαρακτηριστικό τους την υποστήριξη του υδρολογικού κύκλου και τη διασφάλιση της ποιότητας του νερού, αλλά και την υποστήριξη της σημαντικής βιοποικιλότητας φυτικών ειδών, ειδών πανίδας ορνιθοπανίδας και ιχθυοπανίδας.

Οι πολιτισμικές υπηρεσίες των προαναφερθέντων υγροτοπικών περιοχών έγκεινται στην αισθητική και πολιτιστική αξία τους. Η λίμνη Στυμφαλία έχει ιδιαίτερη αξία για την παροχή πολιτισμικών υπηρεσιών και κυριαρχείται από πολιτιστικά τοπία. Ο μύθος του Ηρακλή την αναδεικνύει ως πολιτιστικά σημαντική σε διεθνές επίπεδο. Από το έτος 2010 λειτουργεί εντός της προστατευόμενης περιοχής το Μουσείο Περιβάλλοντος Στυμφαλίας, το οποίο αναδεικνύει τόσο το φυσικό περιβάλλον της περιοχής, όσο και τα πολιτισμικά της χαρακτηριστικά, παρουσιάζοντας τις παραδοσιακές δραστηριότητες των κατοίκων της περιοχής. Στην περιοχή των Εκβολών του Ευρώτα λειτουργεί Περιβαλλοντικός Επιστημονικός Σταθμός όπου ο επισκέπτης μπορεί να ενημερωθεί για τη σημασία του Δέλτα αλλά και των προστατευόμενων οικότοπων ανά την Ελλάδα και να γνωρίσει τα σημαντικότερα προστατευόμενα είδη και τους βιότοπους που τα φιλοξενούν. Στους επισκέπτες των περιοχών μελέτης συνάμα με την αναψυχή παρέχονται και εκπαιδευτικές δραστηριότητες. Η Λιμνοθάλασσα Μουστού ξεχωρίζει, επιπλέον της αισθητικής και οικολογικής της αξίας, για την περιεκτικότητα των νερών σε θειούχα άλατα τα οποία προσδίδουν θεραπευτικές ιδιότητες. Ενώ το σύνολο των περιοχών μπορεί να αξιοποιηθεί και για ερευνητικούς σκοπούς. Η παρουσία παρόχθιων δασών των τύπων οικοτόπων 92D0 και 92A0 (**GR2540003**, **GR2530002**, **GR2520002** και **GR2520003**) παρέχει ιδανικές συνθήκες για περιήγηση και αναψυχή.

Χερσαία οικοσυστήματα- Δασικές περιοχές: εντοπίζονται στις περιοχές μελέτης "Όρος Μαίναλο" (**GR2520001**), "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη" (**GR2520005**), "Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)" (**GR2520006**), "Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα" (**GR2530001**), "Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη) " (**GR2530006**), "Όρος Ολίγυρτος" (**GR2530004**), "Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο" (**GR2510004**), "Όρη Γεράνεια" (**GR2530005**), "Όρη Ανατολικής Λακωνίας" (**GR2540007**), "Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι" (**GR2540001**), "Ακροκόρινθος" (**GR2530003**) και "Ακροναυπλία και Παλαμήδι" (**GR2510003**).

Σε ότι αφορά την οικονομική αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών των δασικών οικοσυστημάτων τα οποία εντοπίζονται στις περιοχές μελέτης, σύμφωνα με τη μεθοδολογία εκτίμησης της αξίας της δασικής γης της Ελλάδας που ακολουθήθηκε από τους Ξανθόπουλος *et al.* (2018), σε επίπεδο Δασαρχείου ή Διεύθυνσης Δασών, παρουσιάζονται χαρτογραφικά στο Σχήμα 3.4-1.

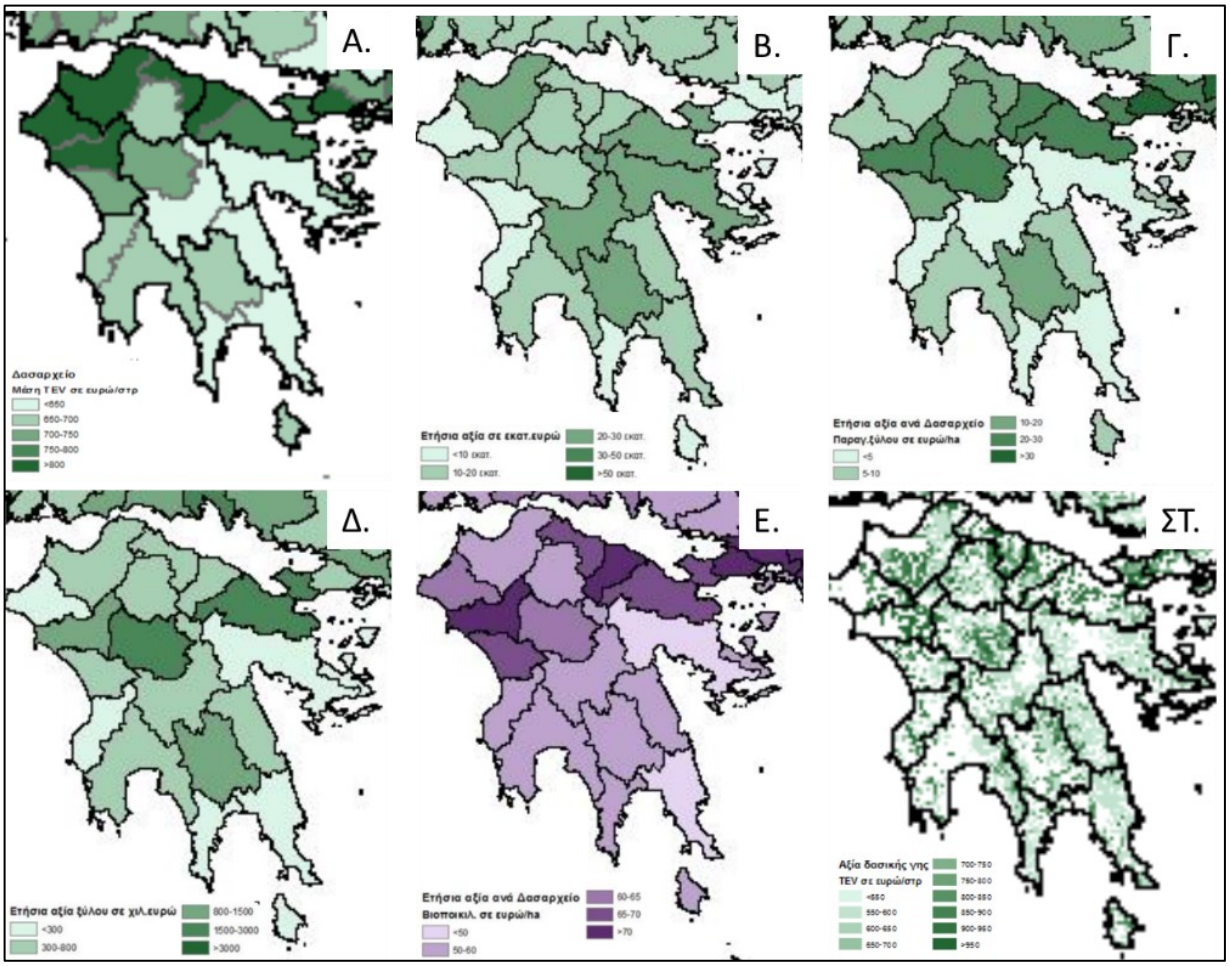

Σχήμα 3.4-1: Οικονομική αποτίμηση των παρεχόμενων υπηρεσιών των δασικών οικοσυστημάτων στις περιοχές μελέτης (Πηγή: Ξανθόπουλος *et al.*, 2018).

Επεξηγήσεις Σχήματος 3.4-1

Α) Μέση κεφαλαιακή αξία ανά Δασαρχείο (ή Δ/νση Δασών άνευ Δασαρχείου) σε ευρώ / στρ. Β) Κλάσεις ετήσιας αξίας δασικής γης σε επίπεδο Δασαρχείου (σε εκατ. ευρώ) Γ) Κλάσεις ετήσιας αξίας παραγωγής ξύλου σε επίπεδο Δασαρχείου (€/ha) Δ) Κλάσεις ετήσιας αξίας παραγωγής ξύλου σε επίπεδο Δασαρχείου (χιλ.ευρώ) Ε) Κλάσεις ετήσιας αξίας βιοποικιλότητας σε επίπεδο Δασαρχείου (€/ha) ΣΤ) Κλάσεις αξίας δασικής γης, όπως υπολογίστηκε με τη χρήση γεωχωρικών δεδομένων στο μέγιστο βαθμό ανάλυσης.

Οι προμηθευτικές υπηρεσίες των τύπων οικοτόπων που συμβάλουν στην κτηνοτροφία προφέροντας εκτεταμένες εκτάσεις θαμνώνων, λιβαδιών, δασολίβαδα κ.λπ. (Τ.Ο 4090, 5210, 5330, 5420, 6230, 9320, 9340, 9350), οι οποίες αποτελούν σημαντικό τόπο παραγωγής βοσκήσιμης βιομάζας για το ποίμνιο ημιεκτατικής εκτροφής. Η παρουσία των δασικών τύπων οικοτόπων (91Μ0, 9320, 9340, 9350, 9530, 9540, 9560) συμβάλει στην παραγωγή καύσιμων υλών καθώς από αυτές γίνεται προμήθεια καυσόξυλων από τους κατοίκους των γειτονικών οικισμών. Επιπλέον τα δάση χαλεπίου Πεύκης (9540) διατίθενται για την παραγωγή ρητίνης και προσφέρουν ιδανικές συνθήκες για την ανάπτυξη της μελισσοκομίας. Παράλληλα τα ελατοδάση παίζουν ένα συμπληρωματικό αλλά σημαντικό ρόλο στην οικονομία των περιοχών για την παραγωγή μελιού και ειδικά στο Μαίναλο ξεχωρίζει καθώς έχει κατοχυρωθεί ως ΠΟΠ προϊόν με την ονομασία «βανίλια» Μαινάλου. Αξιοσημείωτη είναι και η πληθώρα γηγενών(αυτοφυή) φυτών και τέλος, η παροχή νερού για ύδρευση αλλά και άρδευση.

Οι ρυθμιστικές και διατήρησης υπηρεσίες αφορούν στην ικανότητα του κάθε οικοσυστήματος να ρυθμίζει και να διατηρεί τους διάφορους βιολογικούς κύκλους (π.χ. άνθρακα, αζώτου), την υδρολογία της περιοχής, να προστατεύει τη βιοποικιλότητα, να συμβάλει στη διατήρηση των πληθυσμών και της ποικιλότητας των επικονιαστών κλπ. Στις περιοχές μελέτης, τα δάση, ακολουθούμενα από τους θαμνώνες, αποτελούν τους σημαντικότερους παρόχους ρυθμιστικών υπηρεσιών και διατήρησης στην περιοχή, συμβάλλοντας σημαντικά σε πλήθος υπηρεσιών, όπως η προστασία από τη διάβρωση των εδαφών και η προστασία από πλημμύρες, η αποθήκευση άνθρακα, η εξασφάλιση φυσικού φίλτρου για το νερό της περιοχής, η διατήρηση και προστασία της βιοποικιλότητας κλπ. Οι εκτάσεις με αραιή βλάστηση, που αφορούν στα βραχώδη πρανή με χασμόφυτα, προσφέρουν τη δυνατότητα συλλογής αρωματικών φυτών ή/και γενετικού υλικού για την ex-situ καλλιέργεια εμπορικών ειδών.

Οι πολιτισμικές υπηρεσίες των περιοχών μελέτης αφορούν ως επί το πλείστον δραστηριότητες αναψυχής και άθλησης. Τα δάση συμβάλουν στον τουρισμό και την αναψυχή, αυξάνουν την αισθητική αξία της περιοχής και επιδρούν θετικά στην ψυχοσύνθεση των ανθρώπων που έρχονται σε επαφή με αυτά. Το πλούσιο δίκτυο μονοπατιών προσφέρει εξαιρετικές περιηγήσεις στα δάση της περιοχής συνδυάζοντας την υψηλή αισθητική αξία των δασικών τύπων οικοτόπων αλλά και την άσκηση ως μορφή αναψυχής. Οι βραχώδης σχηματισμοί στις περιοχές μελέτης και κυρίως της περιοχής του Λεωνιδίου, η οποία είναι διεθνώς αναγνωρισμένη για την ποιότητα και την ποικιλία αυτών, παρέχουν εκπληκτικές αναρριχητικές διαδρομές. Η πλειοψηφία των δασικών περιοχών της μελέτης προσφέρονται για πολλές μορφές εναλλακτικού τουρισμού που σχετίζονται με τη φύση των οικοσυστημάτων και την παράδοση και ιστορία του τόπου. Αξιοσημείωτη είναι η Ακροκόρινθος και η περιοχή της Ναύπακτου για την ιστορική αξία τους, ενώ η περιοχή των Γερανείων έχει διαφορετική βαρύτητα καθώς βρίσκεται πολύ κοντά στην Αθήνα και η παρουσία τους επηρεάζει σημαντικά την ποιότητα ζωής των κατοίκων της Αθήνας.

Πίνακας 3.4-1: Οικοσυστημικές υπηρεσίες ανά περιοχή Natura

Οικοσυστημικές Υπηρεσίες	GR2510003- Ακροναυπλία και Παλαμήδι	GR2510004- Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο	GR2520001- Όρος Μαίναλο	GR2520002-Λίμνη Τάκα	GR2520003- Λιμνοθάλασσα Μουστού	GR2520005- Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια	GR2520006Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)	GR2530001 - Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα	GR2530002- Λίμνη Στυμφαλία	GR2530003- Ακροκόρινθος
Καλλιέργειες		+	+	+	+	+	+	+	+	
Εκτρεφόμενα ζώα και τα προϊόντα τους		+	+	+		+	+	+	+	
Γηγενή (αυτοφυή) φυτά και τα προϊόντα τους	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Άγρια ζώα και τα προϊόντα τους		+	+	+		+	+	+	+	
Νερό (Διατροφή)		+	+	+	+	+	+	+	+	
Βιομάζα (Υλικά)		+	+	+	+	+	+	+	+	
Νερό (Υλικά)		+	+	+	+	+	+	+	+	
Πόροι βασισμένοι στα φυτά	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
Πόροι βασισμένοι στα Ζώα		+	+	+	+	+	+	+	+	
Μετριασμός των επιπτώσεων από τα				+	+				+	

Οικοσυστημικές Υπηρεσίες	GR2510003- Ακροναυπλία και Παλαμήδι	GR2510004- Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο	GR2520001- Όρος Μαίναλο	GR2520002-Λίμνη Τάκα	GR2520003- Λιμνοθάλασσα Μουστού	GR2520005- Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια	GR2520006Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)	GR2530001 - Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα	GR2530002 - Λίμνη Στυμφαλία	GR2530003- Ακροκόρινθος
απόβλητα, τις τοξικές ουσίες και άλλες οχλήσεις										
Σταθεροποίηση μαζών και έλεγχος ρυθμού διάβρωσης	+	+	+			+	+	+		+
Υδρολογικός κύκλος και διατήρηση ροής υδάτων		+	+	+	+	+	+	+	+	
Αντιπλημμυρική προστασία	+	+	+	+		+	+	+		
Διατήρηση πληθυσμών και ενδιαιτημάτων διαβίωσης γόνου										
Χημική κατάσταση γλυκέων υδάτων				+	+				+	
Ρύθμιση παγκόσμιου κλίματος μέσω μείωσης της συγκέντρωσης αερίων του θερμοκηπίου	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Ρύθμιση μικροκλίματος και τοποκλίματος	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Φυσικές και εμπειρικές αλληλεπιδράσεις	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Διανοητικές αλληλεπιδράσεις	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Πνευματικές και/ή εμβληματικές	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Οικοσυστημικές Υπηρεσίες	GR2530004- Όρος Ολίγυρτος	GR2530005 - Γεράνεια Όρη	GR2530006- Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)	GR2530007- Κορινθιακός Κόλπος	GR2540001 - Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι..... και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι	GR2540002- Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος	GR2540003- Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή	GR2540006- Υγρότοποι εκβολών	GR2540007 - Όρη Ανατολικής Λακωνίας
Καλλιέργειες	+		+		+	+	+	+	+
Εκτρεφόμενα ζώα και τα προϊόντα τους	+	+	+		+	+	+	+	+
Γηγενή (αυτοφυή) φυτά και τα προϊόντα τους	+	+	+		+	+	+	+	+
Άγρια ζώα και τα προϊόντα τους	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Ζώα από υδατοκαλλιέργειες				+					
Νερό (Διατροφή)	+	+	+		+	+	+	+	+
Βιομάζα (Υλικά)	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Νερό (Υλικά)	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Πόροι βασισμένοι στα φυτά	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Οικοσυστημικές Υπηρεσίες	GR2530004- Όρος Ολίγυρτος	GR2530005 - Γεράνεια Όρη	GR2530006- Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)	GR2530007- Κορινθιακός Κόλπος	GR2540001 - Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι,..... και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι	GR2540002- Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος	GR2540003- Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή	GR2540006- Υγρότοποι εκβολών	GR2540007 - Όρη Ανατολικής Λακωνίας
Πόροι βασισμένοι στα Ζώα	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Μετριασμός των επιπτώσεων από τα απόβλητα, τις τοξικές ουσίες και άλλες οχλήσεις		+		+			+	+	
Σταθεροποίηση μαζών και έλεγχος ρυθμού διάβρωσης	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Υδρολογικός κύκλος και διατήρηση ροής υδάτων	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Αντιπλημμυρική προστασία	+	+	+		+	+			+
Διατήρηση πληθυσμών και ενδιαιτημάτων διαβίωσης γόνου				+			+	+	
Χημική κατάσταση γλυκέων υδάτων							+	+	
Χημική κατάσταση αλμυρών υδάτων				+			+	+	
Ρύθμιση παγκόσμιου κλίματος μέσω μείωσης της συγκέντρωσης αερίων του θερμοκηπίου	+	+	+		+	+	+	+	+
Ρύθμιση μικροκλίματος και τοπικλίματος	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Φυσικές και εμπειρικές αλληλεπιδράσεις	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Διανοητικές αλληλεπιδράσεις	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Πνευματικές και/ή εμβληματικές	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Παραδείγματα Καλών Πρακτικών

Η ένταξη μιας περιοχής σε καθεστώς προστασίας πριν από μερικά χρόνια θεωρείτο για τους κατοίκους των περιοχών αυτών ανασταλτικός παράγοντας για την ανάπτυξη και ευημερία των πληθυσμών που διαμένουν εκεί. Εντούτοις, η εμπειρία από ανάλογες περιπτώσεις του εξωτερικού και της Ελλάδας δείχνουν ότι αυτό που κάποτε φαινόταν εμπόδιο πλέον μπορεί να αποτελέσει τον βασικό άξονα ανάπτυξης και να αποδώσει, διαχρονικά, πολυποίκιλα οφέλη σε όλα τα κοινωνικά στρώματα, διατηρώντας παράλληλα την παράδοση και τον πολιτισμό του τόπου και την αισθητική, προμηθευτική και ρυθμιστική αξία του περιβάλλοντος. Η διατήρηση και η προστασία των ειδών και των οικοσυστημάτων οφείλει να γίνει με τέτοιο τρόπο ώστε να δώσει κίνητρα, μέσω ανταποδοτικών οφελών, στους κατοίκους των περιοχών ώστε οι ίδιοι, εν μέρη, να ''αναλάβουν'' την ευθύνη να γίνουν θεματοφύλακες της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς τους.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή[100] παρέχει χρήσιμες κατευθύνσεις για τη βέλτιστη διαχείριση και την ορθή αντιμετώπιση των προβλημάτων που ενδέχεται να προκύψουν κατά την επιλογή μέτρων διατήρησης και προστασίας των προστατευόμενων περιοχών Natura.

Στη Αυστρία μετά από έρευνα που διεξήχθη για την αξία των ακινήτων που βρίσκονται εντός ή κοντά σε προστατευόμενες περιοχές του δικτύου Natura, έδειξε ότι η αξία των σπιτιών ήταν αρκετά υψηλότερη σε σχέση με τις εκτός Natura περιοχές. Ομοίως, τα γεωργικά προϊόντα που παράγονται στις περιοχές αυτές, όπου η ενδεικνυόμενη μέθοδος παραγωγής είναι η παραδοσιακή, χωρίς τη χρήση φυτοφαρμάκων βλαβερών για το φυσικό περιβάλλον, γίνονται ανάρπαστα σε αγορές του εξωτερικού ενώ συνάμα, θα μπορούσαν να διαφημίζουν την περιοχή ως οικοτουριστικό θέρετρο δημιουργώντας μια θετική αμφίδρομη σχέση μεταξύ του πρωτογενούς τομέα παραγωγής και της οικοτουριστικής ανάπτυξης της περιοχής. Στη λετονία η Ένωση Αγροτουρισμού επεδίωξε να αξιοποιήσει αυτό το πολύτιμο φυσικό περιουσιακό στοιχείο, προσφέροντας εξατομικευμένες, φιλικές προς τη φύση περιηγήσεις και εκδρομές σε μερικούς από τους πιο ελκυστικούς τόπους Natura 2000 της χώρας. Οι περιηγήσεις ενθαρρύνουν επίσης τους επισκέπτες να διαμείνουν σε αγροτικά καταλύματα κοντά στους τόπους, συμβάλλοντας έτσι περαιτέρω στην τοπική οικονομία (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Η οδηγία για τους οικότοπους).

Οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και συγκεκριμένα η αιολική ενέργεια αποτέλεσαν σημείο αμφισβήτησης και προβληματισμού για τις προστατευόμενες περιοχές καθώς η άτοπη χωροθέτηση ή ο άστοχος σχεδιασμός αιολικών πάρκων έχουν δυσμενείς επιπτώσεις σε ευπαθή είδη και ενδιαιτήματα. Ως εκ τούτου στο πλαίσιο της ανάγκης για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας έχουν αναπτυχθεί τεχνολογίες με αισθητήρες υψηλών προδιαγραφών, οι οποίοι εντοπίζουν με ακρίβεια και σε μεγάλες αποστάσεις την ύπαρξη πουλιών. Τα οφέλη από τη ύπαρξη αυτών των αισθητήρων είναι πολλαπλά καθώς όχι μόνο διακόπτουν τη λειτουργία των ανεμογεννητριών σε περίπτωση που καταγραφεί κίνηση, αλλά ταυτόχρονα καταγράφουν τα είδη και τις κινήσεις αυτών σε μεγάλη ακτίνα από το χώρο εγκατάστασης των αιολικών πάρκων, παρέχοντας χρήσιμες πληροφορίες σε σχέση με τα είδη, τον αριθμό αυτών και τη χωροκράτειά τους. Επιπλέον, για την προστασία των νυχτερίδων, δεδομένου ότι οι νυχτερίδες πετούν υπό σχετικά χαμηλή ταχύτητα αέρα < 6m/s, αν οι αισθητήρες διακόψουν τη λειτουργία των ανεμογεννήτριων μεταξύ των 4-6.5m/s ταχύτητά αέρα τότε η θνησιμότητα των νυχτερίδων μειώνεται από 79-90%. Στη Γαλλία όπου και εφαρμόστηκε η συγκεκριμένη μεθοδολογία σε αιολικό πάρκο, το αποτέλεσμα ήταν να μειωθεί κατά 70% η θνησιμότητα των νυχτερίδων με απώλειες σε ηλεκτρική ενέργεια μικρότερες του 1% της συνολικής παραγωγής.

Η ανάπτυξη του οικοτουρισμού είναι σε πολλές περιοχές το εφαλτήριο για τη συμμετοχή των κατοίκων της περιοχής στην προστασία και διατήρηση των ειδών προτεραιότητας της εκάστοτε περιοχής, ενώ υπάρχουν και περιπτώσεις όπου η έρευνα και η εκπαίδευση των ντόπιων, πρωτίστως για την αναγκαιότητα διατήρησης και προστασίας των ειδών, οδήγησε στην αύξηση του οικοτουρισμού. Ανάλογα παραδείγματα έχουν παρατηρηθεί και στην Ελλάδα, στις προστατευόμενες περιοχές της Καρπάθου-Σαρίας, Κιμώλου-Πολυαίγου και στο θαλάσσιο πάρκο των Βορείων Σποράδων όπου η παρουσία της μεσογειακής φώκιας από εκεί που θεωρούνταν «απειλή» για τους ντόπιους ψαράδες, με συντονισμένες ενέργειες και εκπαιδευτικά – ενημερωτικά προγράμματα οι αρμόδιοι φορείς μετέτρεψαν την παρουσία του είδους σε στοιχείο τοπικής περηφάνιας και πλεονέκτημα που λειτουργεί ως πόλος έλξης οικοτουρισμού.

Σε πολλές περιπτώσεις έχει αποδειχθεί ότι επιβλαβής για το περιβάλλον δεν είναι μόνο η αλόγιστη ή και κακή χρήση των πόρων, αλλά εξίσου επιβλαβής για την ποικιλότητα των τοπίων και τη βιοποικιλότητα

[100] https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/index_en.htm

των ειδών μπορεί να είναι και η αλλαγή των χρήσεων γης, ως απόρροια της εγκατάλειψης των απομακρυσμένων περιοχών από τους γηγενείς πληθυσμούς. Οι ντόπιοι πληθυσμοί λειτουργούσαν, ως ένα βαθμό, ως ρυθμιστές της έκτασης και της κάλυψης των δασικών οικοτόπων εις βάρος άλλων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων ειδών προτεραιότητας. Επίσης, η μεταστροφή των παραδοσιακά γεωργικών περιοχών σε τουριστικές είχε ως αποτέλεσμα την εγκατάλειψη του πρωτογενούς τομέα παραγωγής. Το εν λόγω πρόβλημα αποτέλεσε αντικείμενο αντιμετώπισης από τους διαχειριστές των περιοχών Natura σε πολλές περιοχές της Ευρώπης, στις οποίες προωθήθηκε, ως η μόνη οικολογικά και οικονομικά επικερδής λύση, η δημιουργία κινήτρων για τους ντόπιους πληθυσμούς των ορεινών και όχι μόνο περιοχών ώστε να επιστρέψουν στις παραδοσιακές εργασίες τους, συνεισφέροντας παράλληλα με προσωπική εργασία στη διατήρηση και προστασία των τύπων οικοτόπων και των ειδών.

Αυτό το μοντέλο διαχείρισης εφαρμόστηκε με επιτυχία στην κοιλάδα του Ρήνου όπου σταδιακά εκατοντάδες εκτάρια καλλιεργήσιμης γης και βοσκοτόπων εγκαταλείφθηκαν με αποτέλεσμα να δασωθούν. Στο πλαίσιο της προσπάθειας επαναφοράς της περιοχής στην πρότερη ημιφυσική κατάσταση επιχορηγήθηκαν οι ντόπιοι γεωργοί και κτηνοτρόφοι παρέχοντάς τους ένα επιπλέον εισόδημα για εργασία που διεξαγόταν σε περιόδους όπως ο χειμώνας που η κύρια απασχόλησή τους απαιτούσε μειωμένη δραστηριότητα. Επιπροσθέτως, στο πλαίσιο του προγράμματος αυτού, το Καταφύγιο Βιόσφαιρας Ρήνου, αφού πρώτα εκχέρσωσε 140 εκτάρια στην περιοχή, έπεισε 5 αγρότες της περιοχές να αναλάβουν από κοινού τη διαχείρισή της μέσω της συνεταιριστικής ιδιοκτησίας 1.000 προβάτων που βοσκούσαν στην περιοχή. Ομοίως, στην περιοχή Sighisoara-Târnava της Ρουμανίας, η υιοθέτηση σειράς μέτρων για την αύξηση της παραγωγής γάλακτος, την αποζημίωση των αγροτών για τη διαχείριση των λιβαδικών εκτάσεων, τη δημιουργία τοπικών αγροτικών αγορών και την προσέλκυση τουριστών μέσω μονοπατιών και ποδηλατικών διαδρομών οδήγησαν σε αύξηση του εισοδήματος για πάνω από 2.300 οικογένειες και συνεπακόλουθα στην αύξηση του ΑΕΠ της τοπικής οικονομίας κατά 2,5 εκατ. € (Προστατευόμενες Περιοχές Natura 2000 Ένα Ολοκληρωμένο Σχέδιο για την Προστασία και τη Βιώσιμη Ανάπτυξή τους). Ανάλογες ενέργειες έχουν υλοποιηθεί σε πολλές ακόμη περιπτώσεις προστατευόμενων περιοχών της Ευρώπης και παρουσιάζονται λεπτομερώς στη μελέτη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Η γεωργία στο δίκτυο Natura 2000».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ – ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΕΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ

4.1 Σκοπιμότητα και στόχοι της προστασίας

Από τη σύνθεση των στοιχείων που προέκυψαν από την ανάλυση του αβιοτικού περιβάλλοντος (Ενότητα 2.1), του βιοτικού περιβάλλοντος και των προστατευτέων αντικειμένων (Ενότητα 2.2), των κοινωνικών και οικονομικών χαρακτηριστικών της περιοχής (Ενότητα 2.3), των υφιστάμενων έργων και σχεδίων ανάπτυξης (Ενότητες 2.3.2 και 3.3), των πιέσεων και απειλών που επιδρούν αρνητικά στα προστατευτέα αντικείμενα (Ενότητες 2.3.1.5 και 3.3), των προηγούμενων δράσεων προστασίας (Ενότητα 2.3.1.4) και των προοπτικών που διαμορφώνονται (Ενότητα 3.4), προκύπτουν οι γενικοί στόχοι προστασίας της περιοχής.

Για τον προσδιορισμό των στόχων προστασίας, ελήφθησαν υπόψη τα ακόλουθα:

- η καταγραφή των στοιχείων του φυσικού (αβιοτικού και βιοτικού) και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, όπως αυτά αναλύθηκαν στην Ενότητα 2 της παρούσας ΕΠΜ και αξιολογήθηκαν στην Ενότητα 3
- οι κύριες πιέσεις / απειλές που καταγράφονται στα «πολύ σημαντικά» προστατευτέα αντικείμενα (τύποι οικοτόπων και είδη)
- οι θεσμικές δεσμεύσεις και οι κατευθυντήριες οδηγίες για την προστασία της φύσης

Στόχοι Προστασίας

Α. Η προστασία, διατήρηση ή βελτίωση της κατάστασης/βαθμού διατήρησης των τύπων οικοτόπων και ειδών χλωρίδας και πανίδας (συμπεριλαμβανομένης της ορνιθοπανίδας) της περιοχής και η επίτευξη των εξειδικευμένων στόχων διατήρησης για κάθε περιοχή.

Βασικός στόχος είναι η προστασία, διατήρηση και η βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων και των ειδών χλωρίδας και πανίδας, περιλαμβανομένης της ορνιθοπανίδας, όπως αυτά καταγράφονται και αξιολογούνται στο πλαίσιο της μελέτης. Η ανασκόπηση των κύριων χαρακτηριστικών των προστατευτέων αντικειμένων ανά ΕΖΔ/ΖΕΠ παρατίθεται στην Ενότητα 2.4. Σε ό,τι αφορά τους στόχους προστασίας, σύμφωνα με το Τεύχος των Τεχνικών Προδιαγραφών, αυτοί ομογενοποιούνται με τους στόχους διατήρησης ή/και διαχείρισης και αναλύονται στην Ενότητα 5.2. Οι στόχοι διατήρησης σε επίπεδο τόπου αντιστοιχούν σε μία δέσμη συγκεκριμένων στόχων που πρέπει να ικανοποιούνται, προκειμένου η περιοχή να συμβάλει αποτελεσματικά στην επίτευξη της Ικανοποιητικής Κατάστασης Διατήρησης (ΙΚΔ) των τύπων οικοτόπων και των ειδών που φιλοξενεί, λαμβάνοντας υπόψη το κατάλληλο χωρικό επίπεδο (εθνικό ή περιφερειακό) και τη φυσική εξάπλωση των ειδών.

Η προστασία, διατήρηση και ανάδειξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της περιοχής από την άποψη του φυσικού περιβάλλοντος (βιότοποι, είδη, κλπ.), των πολιτιστικών στοιχείων, του τοπίου και του χαρακτήρα της περιοχής.

Η σπουδαιότητα της περιοχής οφείλεται στο φυσικό περιβάλλον, τα στοιχεία του, το τοπίο και τη σημασία τους ως οικοσυστήματα, με ιδιαίτερο οικολογικό ενδιαφέρον. Κατά συνέπεια η διαχείρισή του πρέπει να στηρίζεται στις σύγχρονες οικολογικές αντιλήψεις και αρχές και έχοντας σαν στόχο τη διατήρηση των ιδιαίτερων αξιών του. Η εξασφάλιση των αξιών αυτών απαιτεί βαθιά γνώση των

χαρακτηριστικών και συνεχή παρακολούθηση των μεταβολών του οικοσυστήματος, μέσα από συστηματική έρευνα και μελέτη, μέσα από την οποία θα προκύπτουν οι παρεμβάσεις που απαιτείται να γίνουν.

Η οργάνωση της περιοχής για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών (ανάδειξη αξιών, δημιουργία υποδομών, περιβαλλοντική εκπαίδευση και ενημέρωση κλπ.).

Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται και στην οργάνωση της περιοχής για την εξυπηρέτηση επισκεπτών, μέσω της ανάδειξης των αξιών, της δημιουργίας κατάλληλων υποδομών και της ενίσχυσης της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης. Η ανάπτυξη ήπιας μορφής τουρισμού στις προστατευόμενες περιοχές αποτελεί βασικό πεδίο δράσεων και παρεμβάσεων. Η προστασία και αξιοποίηση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς αποτελεί αναπτυξιακή προτεραιότητα, ιδίως μέσω της ανάπτυξης ήπιου, αειφόρου τουρισμού. Η οργανωμένη προσέγγιση στον σχεδιασμό υποδομών εξασφαλίζει αφενός την προσέλκυση επισκεπτών μέσω δημιουργίας κατάλληλων διευκολύνσεων και επιλεγμένων πόλων δραστηριοτήτων, και αφετέρου τη διατήρηση των αξιών της περιοχής με γνώμονα την αειφορική τους διαχείριση.

Η αειφόρος χρήση των φυσικών πόρων και η βιώσιμη ανάπτυξη των περιοχών, με συμβατούς με τη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος τρόπους (βιώσιμη γεωργία, κτηνοτροφία και οικοτουριστική ανάπτυξη).

Βασική επιδίωξη αποτελεί η προώθηση της αειφόρου χρήσης των φυσικών πόρων και η ενίσχυση μορφών βιώσιμης ανάπτυξης, όπως η φιλική προς το περιβάλλον γεωργία και κτηνοτροφία ή η οικοτουριστική δραστηριότητα. Η βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων, η άνοδος του βιοτικού επιπέδου και η ενίσχυση της τοπικής οικονομίας συνδέονται άμεσα με τη διατήρηση των φυσικών και πολιτιστικών αξιών και την ανάδειξη των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής. Για τον σκοπό αυτό, κρίσιμη είναι η ενίσχυση οικονομικών δραστηριοτήτων συμβατών με την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και ο έλεγχος των ασύμβατων πιέσεων.

Η ευαισθητοποίηση και ενεργοποίηση των τοπικών κοινωνιών, μέσω στοχευμένης ενημέρωσης, κατάρτισης και προώθησης νέων μορφών αγροτικής οικονομίας, αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την υιοθέτηση της αειφορικής προσέγγισης, σύμφωνα και με τις σύγχρονες ευρωπαϊκές κατευθύνσεις για την ανάπτυξη της υπαίθρου.

4.2 Προτεινόμενο θεσμικό πλαίσιο για την προστασία

4.2.1 Θεσμικό υπόβαθρο χαρακτηρισμού προστατευόμενων περιοχών

Σύμφωνα με το άρθρο 19 του Ν. 1650/1986, όπως αντικαταστάθηκε και ισχύει με το άρθρο 46 του Ν. 4685/2020 «*Εκσυγχρονισμός περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών 2018/844 και 2019/692 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και λοιπές διατάξεις*» (ΦΕΚ 92/Α/07.05.2020) οι περιοχές που συμπεριλαμβάνονται στον Εθνικό Κατάλογο Περιοχών του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000 χαρακτηρίζονται ως **περιοχές προστασίας της βιοποικιλότητας** και διακρίνονται σε ειδικές ζώνες διατήρησης (ΕΖΔ), ζώνες ειδικής προστασίας (ΖΕΠ) και σε προτεινόμενους τόπους κοινοτικής σημασίας (ΤΚΣ), σύμφωνα με την ειδικότερη κατάταξή τους στο Παράρτημα Ι και τους συνημμένους σ' αυτόν Πίνακες 1 και 2 της κοινής απόφασης των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων υπ' αριθμ. 50743/2017 (Β' 4432).

Ειδικότερα, σύμφωνα με την **παράγραφο 1 (α και β) του άρθρου 19 του Ν. 1650/1986, όπως αντικαταστάθηκε και ισχύει με το άρθρο 46 του Ν. 4685/2020** αναφέρονται τα εξής:

«***1. α) Περιοχές προστασίας της βιοποικιλότητας*** *χαρακτηρίζονται χερσαίες, υδάτινες θαλάσσιες ή μικτού χαρακτήρα, φυσικές ή ημιφυσικές περιοχές με καταγεγραμμένη παρουσία τύπων οικοτόπων και ειδών διεθνούς, ενωσιακής σημασίας ή/και ελληνικού ενδιαφέροντος που χρήζουν προστασίας και διατήρησης. Οι περιοχές που συμπεριλαμβάνονται στον Εθνικό Κατάλογο Περιοχών του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000 χαρακτηρίζονται δια του παρόντος ως περιοχές προστασίας της βιοποικιλότητας και διακρίνονται σε ειδικές ζώνες διατήρησης, ζώνες ειδικής προστασίας και σε προτεινόμενους τόπους ενωσιακής σημασίας, σύμφωνα με την ειδικότερη κατάταξή τους στο Παράρτημα Ι και τους συνημμένους σ' αυτόν Πίνακες 1 και 2 της κοινής υπουργικής απόφασης των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων υπ' αριθμ. 50743/2017 (Β' 4432).*

β) Περισσότερες περιοχές από τις παραπάνω *που βρίσκονται σε γεωγραφική εγγύτητα μεταξύ τους* ***μπορούν να συγκροτούν μία περιοχή προστασίας της βιοποικιλότητας****. Δύναται να ονοματοδοτούνται βάσει ενός ή περισσοτέρων από τα προστατευτέα αντικείμενα που φιλοξενούν ή/και βάσει φυσικογεωγραφικών χαρακτηριστικών τους ή/και βάσει της ιστορικής χωρικής ή/και διοικητικής τους ταυτότητας.*»

Επιπρόσθετα, σύμφωνα με την **παράγραφο 2 (α, β και γ) του άρθρου 19 του Ν. 1650/1986, όπως αντικαταστάθηκε και ισχύει με το άρθρο 46 του Ν. 4685/2020** οι προστατευόμενες περιοχές, δύναται να χαρακτηρίζονται ως ακολούθως, ανεξαρτήτως της ένταξής τους ή μη στο δίκτυο Natura 2000:

«**2**……..

α) Εθνικά πάρκα*. Ως εθνικά πάρκα, χερσαία, θαλάσσια ή μικτού χαρακτήρα, χαρακτηρίζονται οι μεγάλες σε έκταση φυσικές ή ημιφυσικές περιοχές στις οποίες λαμβάνουν χώρα οικολογικές λειτουργίες ευρείας κλίμακας με χαρακτηριστικά είδη και τύπους φυσικών οικοτόπων ενωσιακής σημασίας ή/και ελληνικού ενδιαφέροντος, τα οποία χρήζουν προστασίας και διατήρησης. Τα εθνικά πάρκα δύνανται να ονοματοδοτούνται βάσει φυσικογεωγραφικών χαρακτηριστικών τους ή/και βάσει της ιστορικής, χωρικής ή/και διοικητικής τους ταυτότητας. Τα Εθνικά Πάρκα μπορούν να περιλαμβάνουν δύο ή περισσότερες περιοχές Natura 2000 ή/και Περιοχές Προστασίας της Βιοποικιλότητας, ειδικά όταν αυτές χαρακτηρίζονται από ευρύ φάσμα οικοσυστημικών λειτουργιών με κοινά χωρικά, φυσικογεωγραφικά ή/και αβιοτικά χαρακτηριστικά…».*

β) Καταφύγια άγριας ζωής. *Ως καταφύγια άγριας ζωής χαρακτηρίζονται περιοχές (χερσαίες, υγροτοπικές, θαλάσσιες ή μικτού χαρακτήρα) που αξιολογούνται ως κατάλληλες για την ανάπτυξη πληθυσμών της άγριας πανίδας και χλωρίδας ή ως βιότοποι αναπαραγωγής, διατροφής, διαχείμασης ειδών της άγριας πανίδας, ή ως περιοχές αναπαραγωγής ψαριών και συγκέντρωσης γόνου. Δύνανται να ονοματοδοτούνται βάσει της χωρικής ή/και διοικητικής τους ταυτότητας. Ως Καταφύγια Άγριας Ζωής μπορούν να χαρακτηρίζονται και οι οικολογικοί διάδρομοι μεταξύ προστατευόμενων περιοχών*.

γ) Προστατευόμενα τοπία και προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί. *Ως προστατευόμενα τοπία και προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί χαρακτηρίζονται, αντιστοίχως, λειτουργικά τμήματα της φύσης ή μεμονωμένα δημιουργήματά της (περιοχές ή στοιχεία σημειακού χαρακτήρα), που έχουν ιδιαίτερη οικολογική, γεωλογική ή γεωμορφολογική αξία ή συμβάλλουν στη διατήρηση των φυσικών διεργασιών και στην προστασία φυσικών πόρων, όπως δέντρα, συστάδες δέντρων και θάμνων, θαλάσσια προστατευτική βλάστηση, παρόχθια και παράκτια βλάστηση, φυσικοί φράχτες, καταρράκτες, πηγές, φαράγγια, θίνες, ύφαλοι, σπηλιές, βράχοι, απολιθωμένα δάση, δέντρα ή τμήματά τους, παλαιοντολογικά ευρήματα, κοραλλιγενείς γεωμορφολογικοί σχηματισμοί και γεώτοποι. Προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί που έχουν μνημειακό χαρακτήρα χαρακτηρίζονται ειδικότερα ως διατηρητέα μνημεία της φύσης. Ως Προστατευόμενοι Φυσικοί Σχηματισμοί είναι δυνατό να χαρακτηρίζονται επιμέρους περιοχές εντός Εθνικών Πάρκων, Περιοχών Προστασίας της Βιοποικιλότητας ή/και Καταφυγίων Άγριας Ζωής και να εντάσσονται εντός ζωνών κλιμακούμενης προστασίας των περιοχών αυτών*.

Επιπρόσθετα θα πρέπει να αναφερθεί ότι, στις τεχνικές προδιαγραφές που εστάλησαν με το **υπ' αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/3675/140/15-1-2021 έγγραφο της Διευθύνουσας Υπηρεσίας** και συγκεκριμένα σύμφωνα με το τεύχος με τίτλο «**Προδιαγραφές ΕΠΜ Ομαδοποίησης – Χαρακτηρισμού περιοχών NATURA 2000**» αναγράφονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

1. Στο πλαίσιο του υπό εξέλιξη έργου των ΕΠΜ δύναται να προκύψουν τα εξής ενδεχόμενα για κάθε ομάδα περιοχών που αποτελούν αντικείμενο διαφορετικών ΕΠΜ:

- Να υπάρξουν **προτάσεις συνενώσεων επιμέρους περιοχών Natura**, οι οποίες ήδη μετά τη δημοσίευση του νόμου αποτελούν Περιοχές Προστασίας της Βιοποικιλότητας, **σε μια ή περισσότερες νέες προτεινόμενες προστατευόμενες περιοχές** που θα ορίζονται ως **Περιοχές Προστασίας της Βιοποικιλότητας**. Για την αποφυγή συγχύσεων για τις νέες αυτές προτεινόμενες Περιοχές Προστασίας της Βιοποικιλότητας χρησιμοποιείται εφεξής στο παρόν τεύχος ο όρος **σύνθετες Περιοχές Προστασίας της Βιοποικιλότητας** και η συντομογραφία τους θα είναι **σΠΠΒ**.
- Να υπάρξουν προτάσεις **συνενώσεων επιμέρους περιοχών Natura - ΠΠΒ** σε μια ή περισσότερες νέες προτεινόμενες προστατευόμενες περιοχές που θα ορίζονται ως **Εθνικά Πάρκα (ΕΠ)**.
- Να υπάρξουν προτάσεις **διατήρησης επιμέρους περιοχών Natura ως μεμονωμένων προστατευόμενων περιοχών**, οι οποίες, όπως προβλέπεται από το νόμο έχουν ήδη χαρακτηρισθεί ως Περιοχές Προστασίας της Βιοποικιλότητας (ΠΠΒ).

2. Οι κατηγορίες χαρακτηρισμού **β. (Καταφύγια Άγριας Ζωής)** και **γ. (Προστατευόμενα Τοπία και Προστατευόμενοι Φυσικοί Σχηματισμοί)**, της παραγράφου 2 του άρθρου 19 του Ν. 1650/1986, όπως ισχύει, λόγω της φύσης του υπό εξέλιξη έργου των ΕΠΜ (εστίαση σε βιοτικά, οικολογικά σημαντικά προστατευτέα αντικείμενα εντός περιοχών που έχουν ορισθεί με αποκλειστικό κριτήριο

την προστασία αυτών των συγκεκριμένων αντικειμένων), **προτείνεται να μην εξετασθούν και να μην αποτελέσουν εναλλακτικές λύσεις χαρακτηρισμού** για προστατευόμενες περιοχές που θα προκύψουν από τις 446 περιοχές του δικτύου Natura.

4.2.2 Κριτήρια ομαδοποίησης και χαρακτηρισμού προστατευόμενων περιοχών

Για την αρτιότερη τεκμηρίωση της τελικής πρότασης του αριθμού του προτεινόμενων ΠΔ και ΣΔ κρίνεται σκόπιμο να εξεταστούν προκαταρκτικά κάποια από τα κριτήρια ομαδοποίησης που θα χρησιμοποιηθούν για τον χαρακτηρισμό και την ομαδοποίηση των περιοχών για τη διαμόρφωση ενός εθνικού δικτύου προστατευόμενων περιοχών.

Α. Χωρική επικάλυψη περιοχών ΕΖΔ-ΤΚΣ με ΖΕΠ

Αποτελεί ισχυρό κριτήριο το οποίο λαμβάνεται υπόψη για την ομαδοποίηση των περιοχών, δεδομένου ότι στα επικαλυπτόμενα τμήματα τα φυσικά οικοσυστήματα απαιτούν ενιαία προστασία και διαχείριση, με σκοπό τη διατήρηση όλων των προστατευτέων αντικειμένων, τύπων οικοτόπων και ειδών πανίδας, συμπεριλαμβανομένης της ορνιθοπανίδας. Χωρική επικάλυψη υπάρχει στις ακόλουθες περιπτώσεις (**Σχήμα: 4.2.2-1 και 2**):

- Στη νοτιοανατολική Πελοπόννησο οι περιοχές ΕΖΔ GR2540001 «Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι» και ΖΕΠ GR2540007 «Όρη Ανατολικής Λακωνίας» αλληλεπικαλύπτονται στο μεγαλύτερο μέρος της έκτασής τους.
- Στην περιοχή του όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) η έκταση που καταλαμβάνει η ΕΖΔ GR2530001 «Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσαι» ταυτίζεται με το μεγαλύτερο μέρος της ΖΕΠ GR2530006 «Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)».
- Στην περιοχή του Ευρώτα εντός των ορίων της ΕΖΔ GR2540003 «Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου» περιλαμβάνεται εξ' ολοκλήρου η έκταση της ΖΕΠ GR2540006 «Υγρότοποι εκβολών Ευρώτα».
- Τα όρια των περιοχών ΕΖΔ GR2530004 «Όρος Ολίγυρτος» και ΖΕΠ GR2510004 «Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο» ταυτίζονται σε μικρό τμήμα τους. Ουσιαστικά αποτελούν όμορες συνεχόμενες περιοχές.

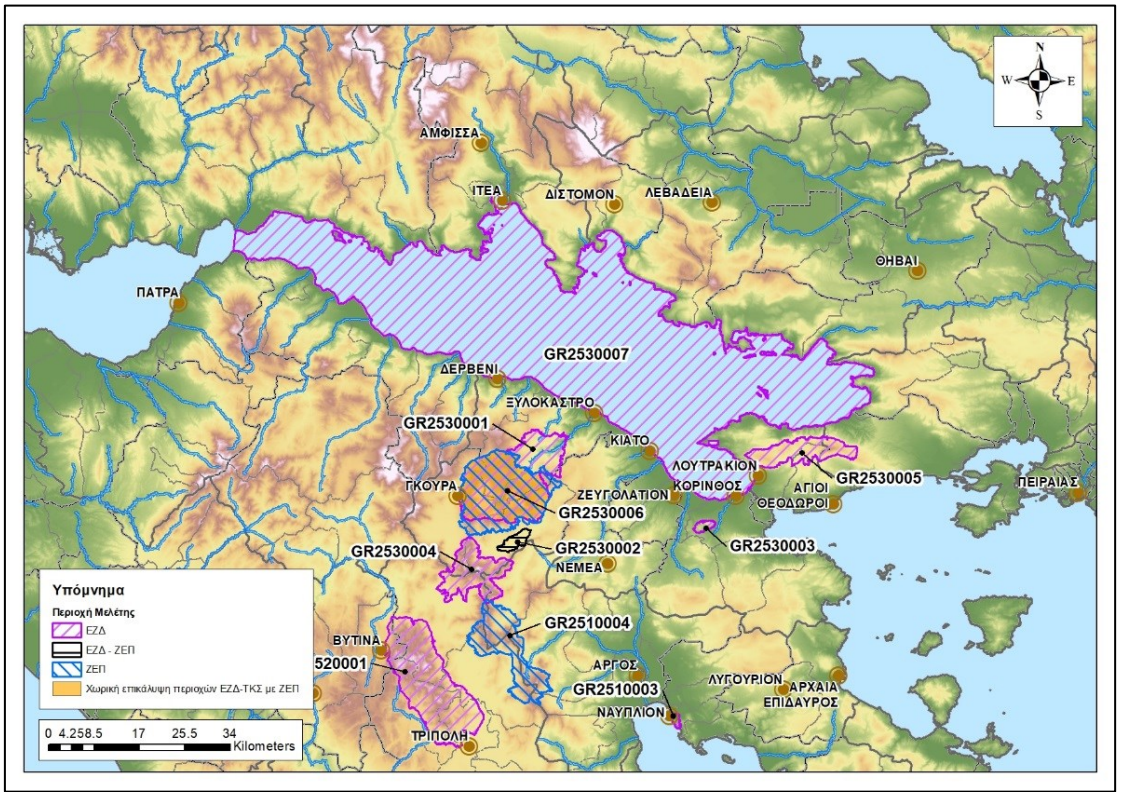

Σχήμα: 4.2.2-1: Χωρική επικάλυψη περιοχών ΕΖΔ-ΤΚΣ με ΖΕΠ στη Βόρεια Πελοπόννησο

Σχήμα: 4.2.2-2: Χωρική επικάλυψη περιοχών ΕΖΔ-ΤΚΣ με ΖΕΠ στη Νότιο-ανατολική Πελοπόννησο

Β. Γεωγραφική εγγύτητα περιοχών

Η εγγύτητα εξαρτάται από το γενικό χωρικό πλαίσιο, από την έκταση και τη μορφή των προς συνένωση περιοχών, καθώς και από άλλες συνθήκες (φυσικές ή/και γεωγραφικές) που πιθανώς επηρεάζουν την ερμηνεία της απόστασης ως παραμέτρου της εγγύτητας. Υπό αυτή την έννοια, γεωγραφική εγγύτητα παρουσιάζουν οι ακόλουθες περιοχές:

- Η περιοχή GR2540002 «Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος» εκτείνεται σε μικρή απόσταση (περίπου 5 χλμ..) νοτιοδυτικά από το θαλάσσιο τμήμα της περιοχής GR2540001 «Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, ……. και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι» και περίπου 8,5 χλμ.. νοτίως της περιοχής ΖΕΠ GR2540007 «Όρη Ανατολικής Λακωνίας».
- Το δυτικό τμήμα της ΕΖΔ GR2520005 «Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη» εφάπτεται με το ανατολικό όριο της ΕΖΔ GR2520006 «Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)» κατά μήκος της επαρχιακής οδού Λεωνιδίου - Κοσμά. Ουσιαστικά αποτελούν δύο συνεχόμενες περιοχές ΕΖΔ που σχηματίζουν ένα ενιαίο εξωτερικό όριο και διαχωρίζονται από την επαρχιακή οδό.
- Η ΕΖΔ GR2520003 «Λιμνοθάλασσα Μουστού» εκτείνεται σε μικρή απόσταση (περίπου 5,5 χλμ..) βορειανατολικά της περιοχής ΕΖΔ GR2520006 «Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)»
- Το βόρειο όριο της ΕΖΔ GR2530004 «Όρος Ολίγυρτος» σχεδόν εφάπτεται με το νότιο όριο της ΖΕΠ GR2530006 «Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)», ενώ βρίσκεται πλησίον (απόσταση 3-4 χλμ.) από την προσκείμενη ΕΖΔ GR2530001 «Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσαι». Παράλληλα, σε απόσταση μικρότερη του 1,5 χλμ. και από τις τρεις προαναφερθείσες περιοχές, εκτείνεται η περιοχή ΕΖΔ GR2530002 «Λίμνη Στυμφαλία»
- Η ΕΖΔ GR2520001 «Όρος Μαίναλο» εκτείνεται σε μικρή απόσταση (4-5 χλμ..) δυτικά της περιοχής ΖΕΠ GR2510004 «Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο».

Γ. Οικολογική συνάφεια περιοχών

Η οικολογική συνάφεια μπορεί να αφορά παρόμοιου χαρακτήρα προστατευόμενες περιοχές (π.χ. περιοχές με υγροτοπικά χαρακτηριστικά ή ορεινές περιοχές με δασικά ή θαλάσσιες περιοχές), οι οποίες εξετάζονται παράλληλα με το κριτήριο της γεωγραφικής εγγύτητας (Β), καθώς επίσης και με την παρουσία κάποιου «εμβληματικού» ή σημαντικού στοιχείου του προστατευτέου αντικειμένου, όπου η εγγύτητα είναι σημαντική πρόσθετη παράμετρος συνεξέτασης. Υπό αυτή την άποψη εκτιμάται ότι οικολογική συνάφεια καταγράφεται στις ακόλουθες περιπτώσεις της περιοχής μελέτης:

1. Οι ΕΖΔ **GR2520002** «Λίμνη Τάκα» και η ΕΖΔ – ΖΕΠ **GR2530002** «Λίμνη Στυμφαλία» έχουν οικολογική συνάφεια, κυρίως, ως προς τα ακόλουθα στοιχεία:
   - Αποτελούν αμφότερες **υγροτοπικά οικοσυστήματα**, η μεν Λίμνη Στυμφαλία είναι σημαντική φυσική λίμνη, ενώ στη λίμνη Τάκα έχει κατασκευαστεί πλέον ταμιευτήρας νερού.
   - Στις δύο περιοχές απαντώνται οι τύποι οικοτόπων του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ **3150** «Ευτροφικές φυσικές λίμνες με βλάστηση τύπου Magnopotamion ή Hydrocharition», **6420**-«Υγροί μεσογειακοί λειμώνες με υψηλές πόες από Molinio-Holoschoenion» και **92A0** «Δάση-στοές με *Salix alba* και *Populus alba*» με τον τελευταίο να έχει υπολειμματικό χαρακτήρα και στις δύο περιοχές.
   - Και στις δύο περιοχές εμφανίζεται το είδος χειροπτέρου του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, ***Miniopterus schreibersii***.

- Επιπλέον, έχει καταγραφεί η παρουσία της βίδρας (***Lutra lutra***), είδος του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΚ η οποία ζει και απαντάται σε υγροτοπικές περιοχές, όπως ποτάμια, ρυάκια και λίμνες των περιοχών αυτών. Το ενδιαίτημα του είδους σε σημαντικό βαθμό σχετίζεται με την παρουσία νερού (π.χ. μπορεί να εμφανίζεται σε πλημμυριζόμενες αρδευόμενες εκτάσεις ή αρδευτικά κανάλια) και την παρουσία βλάστησης, την οποία χρησιμοποιεί ως κάλυψη. Στις εν λόγω περιοχές χρησιμοποιεί τους οικοτόπους 3150 «Ευτροφικές φυσικές λίμνες με βλάστηση τύπου Magnopotamion ή Hydrocharition» και τις υδάτινες επιφάνειες για αναπαραγωγή και τροφοληψία, ενώ κινείται για τροφοληψία και στα αποστραγγιστικά κανάλια και αυλάκια.

2. Οι περιοχές: α) **GR2530001** «Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) χαράδρα Φλαμπουρίτσαι» και η επικαλυπτόμενη ΖΕΠ **GR2530006** «Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)», β) η όμορη στη Ζήρεια ΕΖΔ **GR2530004** «Όρος Ολίγυρτος» και γ) η ΕΖΔ **GR2520001** «Όρος Μαίναλο» παρουσιάζουν οικολογική συνάφεια ως προς τα εξής χαρακτηριστικά:

   - Πρόκειται για τις κυριότερες ορεινές περιοχές που αναπτύσσονται στην κεντρική και βόρειο – ανατολική Πελοπόννησο, με μεγάλα υψόμετρα που απαρτίζονται κυρίως από δασικά και ανωδασικά οικοσυστήματα.
   - Σε όλες τις περιοχές κυρίαρχος ή σημαντικός τύπος βλάστησης είναι τα δάση κεφαλληνιακής ελάτης [Τ.Ο. εθνικού ενδιαφέροντος **951Β** «Δάση ελληνικής ελάτης (*Abies cephalonica*)»], ενώ στην ανωδασική ζώνη κυριαρχεί ο τύπος οικοτόπου **4090** «Ενδημικά ορεινά μεσογειακά χέρσα εδάφη με ακανθώδεις θάμνους».
   - Σε όλες τις περιοχές απαντάται ο τύπος οικοτόπου **5210** «Δενδροειδή Juniperus spp.», ενώ στις όμορες ΕΖΔ **GR2530001 και GR2530004** απαντάται επίσης ο τύπος οικοτόπου προτεραιότητας **9560*** «Ενδημικά δάση με Juniperus spp.».
   - Στις περιοχές **GR2530004** και **GR2530001** εξαπλώνεται το πολύ σημαντικό είδος χλωρίδας *Biebersteinia orphanidis*, ένα ιδιαίτερα σπάνιο φυτό της ελληνικής χλωρίδας με κατηγορία απειλής «Κινεδυνεύον».
   - Η πανίδα των περιοχών **GR2530004** και **GR2530001** απαρτίζεται από πληθώρα κοινών ειδών όπως το τσακάλι (*Canis aureus*), χειρότερα (*Myotis blythii, Rhinolophus ferrumequinum*) και ερπετά (*Zamenis situla, Testudo marginata*).
   - Στις περιοχές **ΖΕΠ GR2510004** και **GR2530006** εντοπίζονται κοινά είδη ορνιθοπανίδας.

3. Η ΕΖΔ **GR2520005** - "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη" και η περιοχή ΕΖΔ **GR2520006** - "Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)" παρουσιάζουν οικολογική συνάφεια ως προς τα εξής χαρακτηριστικά:

   - Λόγω του ότι αποτελούν όμορες περιοχές, υπάρχει οικολογική συνέχεια εξάπλωσης των τύπων οικοτόπων των περιοχών αυτών, όπως για παράδειγμα του Τ.Ο. προτεραιότητας **9560*** «Ενδημικά δάση με *Juniperus spp*.», των Τ.Ο. **9340** « Δάση με *Quercus ilex* και *Quercus rotundifolia*», **951Β** «Δάση ελληνικής ελάτης (*Abies cephalonica*)» και 9260 «Δάση με Castanea sativa».
   - Στις δύο περιοχές απαντούν πλήθος χειροπτέρων του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, τα οποία χρησιμοποιούν τα ενδιαιτήματα και των δύο αυτών περιοχών (*Myotis blythii, Miniopterus schreibersii, Myotis emarginatus, Myotis myotis, Rhinolophus blasii, Rhinolophus euryale, Rhinolophus ferrumequinum, Rhinolophus hipposideros*).

- Στις δυο περιοχές απαντούν τέσσερα ερπετά του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ (*Elaphe quatuorlineata, Testudo hermanni, Testudo marginata, Zamenis situla*) που λόγω της γειτνίασης των περιοχών χρησιμοποιούν όμορά κοινά ενδιαιτήματα.

4. Η ΕΖΔ **GR2520005** - "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη" και η ΕΖΔ **GR2520003** - "Λιμνοθάλασσα Μουστού" παρουσιάζουν οικολογική συνάφεια ως προς τα εξής χαρακτηριστικά:

   - Στις δύο περιοχές υπάρχουν καταγραφές παρουσίας της μεσογειακής φώκιας ***Monachus monachus*** (ΤΕΔ και δεδομένα της MOm), το οποίο αποτελεί είδος προτεραιότητας του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.

5. Οι περιοχές **GR2540001** - "Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι" και **GR2540002** - "Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος" παρουσιάζουν οικολογική συνάφεια ως προς τα εξής χαρακτηριστικά:

   - Περιλαμβάνουν παράλια αμμοθινικά οικοσυστήματα.
   - Περιλαμβάνουν παραλίες ωοτοκίας του είδους προτεραιότητας ***Caretta caretta*** (Παράρτημα ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ)
   - Υπάρχουν καταγραφές παρουσίας της μεσογειακής φώκιας ***Monachus monachus***, είδος προτεραιότητας (Παράρτημα ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ)
   - Στις δύο περιοχές έχει καταγραφεί η παρουσία του χειροπτέρου ***Miniopterus schreibersii***, είδους του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, καθώς και του τσακαλιού (***Canis aureus***) το οποίο έχει καταχωρηθεί ως Κινδυνεύον (EN) στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας.

Δ. Συσχέτιση-εξάρτηση από πλευράς φυσικών πόρων – αβιοτικού περιβάλλοντος

Στην περιοχή μελέτης παρουσιάζονται περιοχές οι οποίες να εξαρτώνται σημαντικά από τους ίδιους φυσικούς πόρους και έχουν ως ακολούθως:

- Οι περιοχές **GR2540003** «Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου» και **GR2540006** «Υγρότοποι εκβολών Ευρώτα» βρίσκονται στην ίδια λεκάνη απορροής και συνεπώς μέρος του προστατευτέου αντικειμένου των δύο περιοχών εξαρτάται από τα επιφανειακά νερά λαμβάνοντας υπόψη και τη γεωγραφική εγγύτητά τους.
- Η **ζώνη κατάκλυσης της «Χαμηλής ζώνης π. Ευρώτα (περιοχές οικισμών Σκάλας, Έλους)»** καταλαμβάνει σημαντικά τμήματα των περιοχών ΕΖΔ **GR2540003** «Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου» και ΖΕΠ **GR2540006** «Υγρότοποι εκβολών Ευρώτα». Η Ζώνη Κατάκλυσης περιλαμβάνει τις παραποτάμιες περιοχές και τις εκβολές του π. Ευρώτα και του ρ. Μαριορρέματος, τη λιμνοθάλασσα Βιβάρι, αλλά και τις πεδινές περιοχές νότια των οικισμών Σκάλα και Βλαχιώτη μέχρι τον Λακωνικό Κόλπο.
- Οι περιοχές ΖΕΠ **GR2510004** «Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο», **GR2520001**, ΕΖΔ «Όρος Μαίναλο», ΕΖΔ **GR2520002** «Λίμνη Τάκα» και μέρος της ΕΖΔ **GR2530004** «Όρος Ολίγυρτος» περιλαμβάνονται στο ίδιο **υπόγειο υδατικό σύστημα Αν. Αρκαδίας-Δυτ. Αργολίδας** (EL0300020).

- Στο **υπόγειο υδατικό σύστημα Ζήρειας** (EL0200220) περιλαμβάνονται οι περιοχές **GR2530001** «Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα», **GR2530002** «Λίμνη Στυμφαλία» και **GR2530006** «Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)».
- Στο **υπόγειο υδατικό σύστημα Πάρνωνα** (EL0300100) περιλαμβάνονται οι περιοχές **GR2520005** «Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου – Σπήλαιο Μάνα και Γαλάζια Λίμνη» και το ανατολικό τμήμα της περιοχής **GR2520006** «Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)».
- Οι **παράκτιες περιοχές** της ΕΖΔ **GR2540001** «Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι», **GR2540002** «Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος» και **GR2540007** «Όρη Ανατολικής Λακωνίας», εκ των οποίων η πρώτη εμπεριέχει και θαλάσσιο τμήμα αποτελούν ενιαίο σημαντικό παράκτιο οικοσύστημα (Ανατολικές ακτές Πελοποννήσου EL0331C0005N). Μέρος του προστατευτέου αντικειμένου [αμμοθινικοί τύποι οικοτόπων, είδη προτεραιότητας *Caretta caretta* και *Monachus monachus*] σχετίζεται και εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό με το συγκεκριμένο οικοσύστημα και τη διαχείρισή του.

Ε. Συνάφεια από πλευράς κύριας επικρατούσας ανθρωπογενούς δραστηριότητας

Εξετάζεται η συνάφεια από πλευράς κύριας επικρατούσας ανθρωπογενούς δραστηριότητας, η ρύθμιση της οποίας δύναται να είναι πιο αποτελεσματική για το προστατευτέο αντικείμενο αν γίνει σε επίπεδο ομάδας περιοχών. Υπό αυτή την άποψη συνάφεια καταγράφεται στις ακόλουθες περιπτώσεις της περιοχής μελέτης:

- Οι περιοχές **GR2530003** -"Ακροκόρινθος" (ΕΖΔ) και **GR2510003** - "Ακροναυπλία και Παλαμήδι" (ΕΖΔ) αποτελούν περιοχές μεγάλης πολιτισμικής αξίας και η κύρια ανθρωπογενής δραστηριότητα είναι ο τουρισμός και η κατοικία (στην περίπτωση του Ναυπλίου). Το κάστρο της Ακροκορίνθου αποτελεί διεθνούς φήμης αρχαιολογικό μνημείο και είχε ανακηρυχθεί ως προέχον βυζαντινό μνημείο από το 1922 ενώ, η πόλη του Ναυπλίου ξεχωρίζει για τη σπουδαία ιστορική και πολιτισμική παράδοση της. Αμφότερες οι περιοχές αποτελούν σημαντικό τουριστικό προορισμό για όλες τις εποχές του χρόνου.
- Στις **ορεινές περιοχές της κεντρικής και βορειοανατολικής Πελοποννήσου** (GR2510004, GR2520001, GR2530001, GR2530006 και GR2530004) οι κύριες ανθρωπογενείς δραστηριότητες είναι η κτηνοτροφία, η δασοπονία και ο ορεινός τουρισμός (ορειβασία, εναλλακτικός τουρισμός, χιονοδρομικό κέντρο Ζήρειας και Μαινάλου) ενώ, σε περιορισμένο βαθμό καταγράφονται αγροτικές δραστηριότητες.
- Στις περιοχές του Πάρνωνα (**GR2520005** και **GR2520006**) οι κύριες ανθρωπογενείς δραστηριότητες είναι η οικιστική, η κτηνοτροφία, η δασοπονία, ο τουρισμός (ορεινός, εναλλακτικός – αναρρίχηση, πολιτιστικός και αναψυχή στα παράκτια του Λεωνιδίου) και οι γεωργικές καλλιέργειες (μικτές αγροδασικές εκτάσεις και πεδινές εκτάσεις στο Λεωνίδιο).
- Περιμετρικά των υγροτοπικών οικοσυστημάτων των λιμνών Τάκα (**GR2520002**), Στυμφαλία (**GR2530002**) και λιμνοθάλασσας Μουστού **GR2520003** η επικρατούσα χρήση είναι η αγροτική.
- Στις περιοχές της Ανατολικής Λακωνίας (**GR2540001**, **GR2540002** και **GR2540007**) επικρατούσες ανθρωπογενείς χρήσεις είναι η οικιστική, ο τουρισμός στα παράλια της περιοχής, οι γεωργικές καλλιέργειες (μικτές αγροδασικές εκτάσεις και πεδινές εκτάσεις) και η κτηνοτροφία.

ΣΤ. Συνέργεια στη διοίκηση των επιμέρους περιοχών

Εξετάζεται η συνάφεια από πλευράς διοίκησης των περιοχών μελέτης, καθώς αυτή διευκολύνει τον μετέπειτα έλεγχο εφαρμογής των ειδικότερων όρων και ρυθμίσεων κάθε Προεδρικού Διατάγματος, από μία και μόνο διοικητικά αρμόδια μονάδα (ΜΔΠΠ). Υπό αυτή την άποψη συνάφεια καταγράφεται στις ακόλουθες περιπτώσεις της περιοχής μελέτης:

- Οι περιοχές GR2510004 «Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο», GR2520001 «Όρος Μαίναλο», GR2520002 «Λίμνη Τάκα», GR2530001 «Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα», GR2530002 «Λίμνη Στυμφαλία» , GR2530006 «Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)» και GR2530004 «Όρος Ολίγυρτος» εντάσσονται στην ίδια Μονάδα Διαχείρισης (Μονάδα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Χελμού – Βουραϊκού και Προστατευόμενων Περιοχών Βόρειας Πελοποννήσου).

- Οι περιοχές GR2520003 «Λιμνοθάλασσα Μουστού», GR2520005 «Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη», και GR2520006 «Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)» πέραν της γεωγραφικής τους εγγύτητας, αποτελούν περιοχές αρμοδιότητας της Μονάδας Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Νότιας Πελοποννήσου. Σημειώνεται, ότι οι τρεις περιοχές έχουν συστηματικά αντιμετωπιστεί διαχειριστικά στο παρελθόν ως ενιαία προστατευόμενη περιοχή σε ειδικές περιβαλλοντικές μελέτες, λόγω της γεωγραφικής, οικολογικής και διοικητικής συνάφειάς τους. Η προστατευόμενη περιοχή του όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού (GR2520006, GR2520003) θεσμοθετήθηκε το 2010 δυνάμει της υπ' αριθμ. 33999/2010 Κ.Υ.Α. (Φ.Ε.Κ. 353 Α.Α.Π.Π./6.09.2010) και τροποποίηση αυτής (δυνάμει των ΦΕΚ 160/ΑΑΠΘ/16-6-2011 και ΦΕΚ 226/ΑΑΠ/15-4-2013). Παράταση ενός (1) έτους ΥΑ 24817/2013 (ΦΕΚ 156/ΤΑΑΠΘ/10-5-2013).

- Οι περιοχές GR2540001 «Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι», και GR2540002 «Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος», GR2540007 «Όρη Ανατολικής Λακωνίας» λόγω της γεωγραφικής τους εγγύτητας βρίσκονται υπό τη διαχειριστική ευθύνη της Μονάδας Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Νότιας Πελοποννήσου.

Επίσης, οι περιοχές GR2540003 «Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου» και GR2540006 «Υγρότοποι εκβολών Ευρώτα» βρίσκονται υπό στην ευρύτερη περιοχή αρμοδιότητας της Μονάδας Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Νότιας Πελοποννήσου.

4.2.3 Πρόταση οριοθέτησης και χαρακτηρισμού προστατευόμενων περιοχών

Λαμβάνοντας υπόψη τη συνέργεια όλων των ανωτέρω κριτηρίων στην προστασία και διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου, αξιοποιώντας χωρικές και οικολογικές συνάφειες, εξαρτήσεις και συσχετίσεις φυσικών πόρων, το προηγούμενο ιστορικό προστασίας, τις αρμοδιότητες διοίκησης και διαχείρισης των περιοχών, αλλά και η διασφάλιση ότι κάθε προεδρικό διάταγμα ομαδοποιεί προστατευόμενες περιοχές που μελετήθηκαν στην ίδια ΕΠΜ, προτείνεται η δημιουργία οκτώ (8) νέων σύνθετων ή μη Περιοχών Προστασίας της Βιοποικιλότητας με συνένωση επιμέρους περιοχών Natura, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο, ως ακολούθως:

ELBA25307: Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Κορινθιακού Κόλπου			
Sitecode	**Ονομασία Περιοχής**	**Περιφέρεια / Π.Ε.**	**Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών**
GR2530007	Κορινθιακός Κόλπος	Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας, Στερεάς Ελλάδας και Αττικής / Κορινθίας, Αχαΐας, Φωκίδας, Βοιωτίας και Δυτικής Αττικής	**21.** Μονάδα Διαχείρισης Κορινθιακού Κόλπου

ELBA25305: Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γεράνεια όρη			
Sitecode	**Ονομασία Περιοχής**	**Περιφέρεια / Π.Ε.**	**Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών**
GR2530005	Όρη Γεράνεια	Πελοποννήσου / Κορινθίας	**15.** Μονάδα Διαχείρισης Εθνικών Πάρκων Πάρνηθας, Σχοινιά και Προστατευόμενων Περιοχών Σαρωνικού Κόλπου

ELBA25301: Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)			
Sitecode	**Ονομασία Περιοχής**	**Περιφέρεια / Π.Ε.**	**Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών**
GR2510004	Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο	Πελοποννήσου / Αργολίδας και Κορινθίας	**22.** Μονάδα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Χελμού – Βουραϊκού και Προστατευόμενων Περιοχών Βόρειας Πελοποννήσου
GR2520001	Όρος Μαίναλο	Πελοποννήσου / Αρκαδίας	
GR2520002	Λίμνη Τάκα		
GR2530001	Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα	Πελοποννήσου / Κορινθίας	
GR2530002	Λίμνη Στυμφαλία		
GR2530006	Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)		
GR2530004	Όρος Ολίγυρτος	Πελοποννήσου / Αργολίδας, Αρκαδίας και Κορινθίας	

ELBA25103: Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλία			
Sitecode	**Ονομασία Περιοχής**	**Περιφέρεια / Π.Ε.**	**Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών**
GR2510003	Ακροναυπλία και Παλαμήδι	Πελοποννήσου / Αργολίδας	**24.** Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Νότιας Πελοποννήσου

ELBA25303: Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκόρινθος			
Sitecode	**Ονομασία Περιοχής**	**Περιφέρεια / Π.Ε.**	**Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών**
GR2530003	Ακροκόρινθος	Πελοποννήσου / Κορινθίας	**22.** Μονάδα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Χελμού – Βουραϊκου και Προστατευόμενων Περιοχών Βόρειας Πελοποννήσου

ELBA25206: Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρα Λεωνιδίου			
Sitecode	**Ονομασία Περιοχής**	**Περιφέρεια / Π.Ε.**	**Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών**
GR2520003	Λιμνοθάλασσα Μουστού	Πελοποννήσου / Αρκαδίας	**24.** Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Νότιας Πελοποννήσου
GR2520005	Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη		
GR2520006	Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)		

ELBA25401: Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολική Λακωνία- Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή			
Sitecode	**Ονομασία Περιοχής**	**Περιφέρεια / Π.Ε.**	**Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών**
GR2540001	Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι	Πελοποννήσου / Λακωνίας	**24.** Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Νότιας Πελοποννήσου
GR2540002	Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος		
GR2540007	Όρη Ανατολικής Λακωνίας		

ELBA25403: Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα			
Sitecode	**Ονομασία Περιοχής**	**Περιφέρεια / Π.Ε.**	**Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών**
GR2540003	Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου	Πελοποννήσου / Λακωνίας	**24.** Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων

ELBA25403: Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα			
Sitecode	**Ονομασία Περιοχής**	**Περιφέρεια / Π.Ε.**	**Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών**
GR2540006	Υγρότοποι εκβολών Ευρώτα		Περιοχών Νότιας Πελοποννήσου

Η πρόταση αυτή διευκολύνει τον μετέπειτα έλεγχο εφαρμογής των ειδικότερων όρων και ρυθμίσεων κάθε Προεδρικού Διατάγματος, από μία και μόνο διοικητικά αρμόδια μονάδα (ΜΔΠΠ). Οι ανωτέρω περιοχές κρίνεται ότι θα ήταν συνετό να αντιμετωπιστούν ως μία ομάδα καθώς, όπως αναλύθηκε ανωτέρω, έχουν γεωγραφική εγγύτητα, παρουσιάζουν συνάφεια σε σχέση με το προστατευτέο αντικείμενο, τις κύριες ανθρωπογενείς δραστηριότητες, τα αβιοτικά χαρακτηριστικά που τις επηρεάζουν και τις πιέσεις και απειλές που καταγράφονται.

Σημαντική επισήμανση:

Τμήματα των περιοχών «**ELBA25403**: Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα» και «**ELBA25401**: Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολική Λακωνία- Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή» , και ειδικότερα τμήματα των παράκτιων αμμωδών εκτάσεων αυτών, καθώς και η θαλάσσια ζώνη του Ευρώτα, **εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της εγκεκριμένης, με την υπ. αριθμ. ΥΠΕΝ/ΓΔΠΠ/147028/2952/29.12.2025** (ΑΔΑ: ΡΘΨ84653Π8-ΗΦ3) **απόφασης, Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης (ΕΠΜ) του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ιονίου**.

Ως εκ τούτου, τα ανωτέρω τμήματα, παρότι αποτέλεσαν αντικείμενο μελέτης στο πλαίσιο της παρούσας ΕΠΜ, απεικονίζονται στους σχετικούς χάρτες και περιλαμβάνονται στους πίνακες ζωνών με διακριτή (γκρι) σκίαση και σχετική επισήμανση ότι εμπίπτουν στην εγκεκριμένη ΕΠΜ του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ιονίου, για λόγους χωρικής συνέχειας του σχεδιασμού των ζωνών προστασίας.

Για τις περιοχές αυτές δεν καθορίζονται ειδικές χρήσεις και ρυθμίσεις στο πλαίσιο της παρούσας ΕΠΜ, καθώς διέπονται από τις προβλέψεις της εγκεκριμένης ΕΠΜ του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ιονίου.

4.3 Πρόταση καθορισμού ζωνών προστασίας και επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων

4.3.1 Θεσμικό πλαίσιο καθορισμού ζωνών προστασίας και επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων

4.3.1.1 Θεσμικό πλαίσιο καθορισμού ζωνών προστασίας

Το θεσμικό πλαίσιο για τον καθορισμό επιμέρους ζωνών εντός μίας προστατευόμενης περιοχής καθορίζεται από το άρθρο 19 του Ν. 1650/1986, όπως αντικαταστάθηκε και ισχύει με το άρθρο 46 του Ν. 4685/2020 «Εκσυγχρονισμός περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών 2018/844 και 2019/692 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και λοιπές διατάξεις» (ΦΕΚ 92/Α/07.05.2020).

Ειδικότερα, σύμφωνα με την **παράγραφο 4 (α, β, γ και δ) του άρθρου 19 του Ν. 1650/1986, όπως αντικαταστάθηκε και ισχύει με το άρθρο 46 του Ν. 4685/2020** αναφέρονται οι ακόλουθες δυνητικές περιπτώσεις καθορισμού ζωνών προστασίας σε περιοχές ΠΠΒ ή ΕΠ:

4. *Στις περιοχές των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος ορίζονται, με το προεδρικό διάταγμα της παραγράφου 4 του άρθρου 21, μία ή περισσότερες ζώνες προστασίας και διαχείρισης από τις παρακάτω:*

α. Ζώνη απόλυτης προστασίας της φύσης*: ως ζώνες απόλυτης προστασίας της φύσης ορίζονται εκτάσεις με εξαιρετικά ευαίσθητους τύπους φυσικών οικοτόπων, ή/ και με ενδιαιτήματα εξαιρετικά ευαίσθητων ειδών, των οποίων η παρουσία και αντιπροσωπευτικότητα εκτιμάται ως πολύ υψηλή ή η κατάσταση των οποίων επιτάσσει εξαιρετικά αυστηρή προστασία. Στις ζώνες απόλυτης προστασίας της φύσης επιτρέπονται μόνο ορισμένες ή/ και όλες από τις ειδικές κατηγορίες χρήσεων του άρθρου 14α του π.δ. 59/2018 (Α' 114). Οι ειδικές αυτές χρήσεις επιλέγονται και δύναται να εξειδικεύονται, κατά περίπτωση, για κάθε προστατευόμενη περιοχή, βάσει της ειδικής περιβαλλοντικής μελέτης της παραγράφου 2 του άρθρου 21, με το προεδρικό διάταγμα της παραγράφου 4 του άρθρου 21.*

β. Ζώνη προστασίας της φύσης*: ως ζώνες προστασίας της φύσης ορίζονται εκτάσεις με τύπους φυσικών οικοτόπων, ή/και με ενδιαιτήματα ειδών, των οποίων η παρουσία και αντιπροσωπευτικότητα εκτιμάται ως υψηλή ή η κατάσταση των οποίων επιτάσσει αυστηρή προστασία.*

Στις ζώνες αυτές προστατεύεται το φυσικό περιβάλλον από δραστηριότητες ή επεμβάσεις που μπορούν να μεταβάλλουν ουσιωδώς προς το χειρότερο τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξή του. Απαγορεύονται ή περιορίζονται, σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις της πράξης χαρακτηρισμού της προστατευόμενης περιοχής ή/και του οικείου Σχεδίου Διαχείρισης, δραστηριότητες όταν η άσκησή τους έχει επιπτώσεις που υπονομεύουν τους στόχους διαχείρισης ή την αποτελεσματικότητα των μέτρων διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής. Στις ζώνες προστασίας της φύσης επιτρέπονται μόνο ορισμένες ή/και όλες από τις ειδικές κατηγορίες χρήσεων του άρθρου 14β του π.δ. 59/2018. Οι ειδικές αυτές χρήσεις επιλέγονται και δύναται να εξειδικεύονται, κατά περίπτωση, για κάθε προστατευόμενη περιοχή, βάσει της ειδικής περιβαλλοντικής μελέτης της παραγράφου 2 του άρθρου 21, με το προεδρικό διάταγμα της παραγράφου 4 του άρθρου 21.

γ. Ζώνη διατήρησης οικοτόπων και ειδών*: ως ζώνες διατήρησης οικοτόπων και ειδών ορίζονται εκτάσεις που υπόκεινται σε κατάλληλη διαχείριση για τη διασφάλιση ικανοποιητικού βαθμού*

διατήρησης των προστατευτέων αντικειμένων (τύπων φυσικών οικοτόπων και ειδών ενωσιακής σημασίας ή/και εθνικού ενδιαφέροντος) που αυτές φιλοξενούν. Στις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών απαγορεύονται ή περιορίζονται, σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις της πράξης χαρακτηρισμού της προστατευόμενης περιοχής ή/και του οικείου Σχεδίου Διαχείρισης, δραστηριότητες όταν αυτές είναι σε θέση μεμονωμένα, σωρευτικά με άλλες ή σε συνέργεια με άλλες, να υποβαθμίσουν τον βαθμό διατήρησης προστατευτέου αντικειμένου και ειδικά όταν η υποβάθμιση αυτή δρα αρνητικά στην κατάσταση διατήρησης του προστατευτέου αντικειμένου σε εθνικό επίπεδο. Στις ζώνες διατήρησης οικοτόπων και ειδών επιτρέπονται μόνο ορισμένες ή/και όλες από τις ειδικές κατηγορίες χρήσεων του άρθρου 14γ του π.δ. 59/2018. Οι ειδικές αυτές χρήσεις επιλέγονται και δύναται να εξειδικεύονται, κατά περίπτωση, για κάθε προστατευόμενη περιοχή, βάσει της ειδικής περιβαλλοντικής μελέτης της παραγράφου 2 του άρθρου 21, με το προεδρικό διάταγμα της παραγράφου 4 του άρθρου 21.

***δ. Ζώνη βιώσιμης διαχείρισης φυσικών πόρων**: ως ζώνες βιώσιμης διαχείρισης φυσικών πόρων ορίζονται εκτάσεις προστατευόμενων περιοχών, στις οποίες είναι δυνατό να συνυπάρχει το προστατευτέο αντικείμενο μαζί με σχετικές πολιτισμικές αξίες ή/και ανθρωπογενείς δραστηριότητες που προάγουν τη βιώσιμη διαχείριση φυσικών πόρων ή/και τη βιώσιμη ανάπτυξη, αυτή, δηλαδή, που υπηρετεί την προστασία του περιβάλλοντος, την οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική συνοχή και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Ανθρωπογενείς δραστηριότητες εντός της ζώνης αυτής, όταν μπορούν να οδηγήσουν σε υποβάθμιση του βαθμού διατήρησης του προστατευτέου αντικειμένου στην προστατευόμενη περιοχή και ιδιαιτέρως της κατάστασης διατήρησης του προστατευτέου αντικειμένου σε εθνικό επίπεδο, υπόκεινται σε κατάλληλες ρυθμίσεις βάσει των σχετικών προβλέψεων της πράξης χαρακτηρισμού της προστατευόμενης περιοχής και του οικείου Σχεδίου Διαχείρισης. Στις ζώνες βιώσιμης διαχείρισης φυσικών πόρων επιτρέπονται ορισμένες ή/και όλες από τις ειδικές κατηγορίες χρήσεων του άρθρου 14δ του π.δ. 59/2018 (Α' 114). Οι ειδικές αυτές χρήσεις επιλέγονται και δύναται να εξειδικεύονται, κατά περίπτωση, για κάθε προστατευόμενη περιοχή, βάσει της ειδικής περιβαλλοντικής μελέτης της παραγράφου 2 του άρθρου 21, με το προεδρικό διάταγμα της παραγράφου 4 του άρθρου 21.*

Σε ότι αφορά τον χαρακτηρισμό ζωνών, επισημαίνονται επίσης τα ακόλουθα:

1. Βάσει της παραγράφου 5 του άρθρου 46 του νόμου 4685/2020 **υφιστάμενες χαρακτηρισμένες περιοχές με ειδικά καθεστώτα μπορούν να περιλαμβάνονται εντός Περιοχών προστασίας βιοποικιλότητας** και Εθνικών πάρκων. Η παράγραφος αυτή βρίσκει εφαρμογή σε περιοχές χαρακτηρισμένες ως Προστατευόμενα τοπία ή φυσικοί σχηματισμοί, αρχαιολογικοί χώροι και ζώνες προστασίας Α και Β κτλ. και μπορούν περιλαμβάνονται εντός των ζωνών προστασίας.
2. Σύμφωνα με κείμενο κατευθύνσεων του νομικού συμβούλου του ΥΠΕΝ κ. Καρατσώλη που προωθήθηκε μέσω της ΔΥ αναφέρεται για περιπτώσεις **Καταφυγίων Άγριας Ζωής (ΚΑΖ)**. «*Σε ό,τι αφορά τη σχέση των ΚΑΖ με περιοχές προστασίας της βιοποικιλότητας και με εθνικά πάρκα (δηλαδή των κατηγοριών προστατευόμενων περιοχών που μπορούν να ορισθούν με ΠΔ μετά από εκπόνηση ΕΠΜ),* ***προτείνεται - ως βέλτιστη από πλευράς καθαρότητας λύση – η ασυμβατότητα προστατευόμενων περιοχών που προκύπτουν από ΠΔ με ΚΑΖ και η πρόβλεψη σε περίπτωση χωρικής σύμπτωσής τους, να καταργείται αυτομάτως ο χαρακτηρισμός και η οριοθέτηση του ΚΑΖ ως διακριτής περιοχής εντός της νέας προστατευόμενης περιοχής*** *που θα προκύψει με το ΠΔ μετά από ΕΠΜ. Σε κάθε περίπτωση εκτός των ορίων των προστατευόμενων περιοχών που θα ορισθούν με ΠΔ μετά από ΕΠΜ διατηρούνται τα όρια και οι ρυθμίσεις των επί μέρους κατηγοριών προστατευόμενων περιοχών (όπως π.χ. ΚΑΖ) με βάση τους προηγούμενους καθορισμούς».*

4.3.1.2 Θεσμικό πλαίσιο καθορισμού επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων

Το θεσμικό πλαίσιο για τον καθορισμό των επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων ανά ζώνη προστασίας εντός μίας προστατευόμενης περιοχής καθορίζεται από τα άρθρα 14α, 14β, 14γ και 14δ του ΠΔ 59/2018, όπως συμπληρώθηκε και ισχύει με το άρθρο 44 παρ. 18 του Ν. 4685/2020 «Εκσυγχρονισμός περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών 2018/844 και 2019/692 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και λοιπές διατάξεις» (ΦΕΚ 92/Α/07.05.2020), το άρθρο 44 του Ν. 4759/2020 «*Εκσυγχρονισμός της Χωροταξικής και Πολεοδομικής Νομοθεσίας και άλλες διατάξεις*» (ΦΕΚ 245/Α/9-12-2020) και το άρθρο 47 του Ν. 5069/2023 (ΦΕΚ 193/Α/28.11.2023).

Σύμφωνα με τα άρθρα 14α, 14β, 14γ και 14δ του ΠΔ 59/2018, για κάθε μία από τις Ζώνες Προστασίας ισχύουν τα εξής:

- Επιτρέπονται μόνο ορισμένες ή/και όλες από τις ειδικές κατηγορίες χρήσεων που προσδιορίζονται στα ανωτέρω άρθρα.
- Οι ειδικές χρήσεις επιλέγονται και δύναται να εξειδικεύονται, κατά περίπτωση, για κάθε προστατευόμενη περιοχή.

Α. Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο **14α του ΠΔ 59/2018**, όπως αντικαταστάθηκε και ισχύει με το άρθρο 44 του Ν. 4685/2020, ισχύουν τα ακόλουθα για τις **Ζώνες Απόλυτης Προστασίας της Φύσης (ΖΑΠΦ):**

«Στις περιοχές που καθορίζονται ως Ζώνη απόλυτης προστασίας της φύσης επιτρέπονται μόνο ορισμένες ή/και όλες από τις παρακάτω ειδικές κατηγορίες χρήσεων, οι οποίες επιλέγονται και δύναται να εξειδικεύονται, κατά περίπτωση, για κάθε προστατευόμενη περιοχή, βάσει της ειδικής περιβαλλοντικής μελέτης της παραγράφου 2 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986 (Α' 160), με το προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986, όπως ισχύει. Οι ειδικές κατηγορίες χρήσεων είναι οι εξής:»

Επιτρεπόμενες Ειδικές Χρήσεις στη Ζώνη Απολύτου Προστασίας της Φύσης (ΖΑΠΦ) σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018	
1	Κατοικία για προσωπικό ασφαλείας και εργαζομένους
11	Μόνο επιστημονική έρευνα για τη Ζώνη
26.12.1	Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων) (δυνατότητα εξειδίκευσης βάσει της οικείας νομοθεσίας)
26.12.4	Ποδηλατόδρομοι
26.12.7	Μονοπάτια (πεζών)
26.12.8	Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών
48.2	Εγκαταστάσεις: α) Οι κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, μετά των παραρτημάτων αυτών (υπέργειων και υπόγειων). β) Η εγκατάσταση σταθμών μέτρησης ατμοσφαιρικής ρύπανσης, θορύβου και μετεωρολογικών παραμέτρων με τον αναγκαίο εξοπλισμό.
50	Έργα πρόληψης ή αντιμετώπισης της υφαλμύρωσης των υπογείων υδάτων ή εδαφών
51	Έργα προστασίας από διάβρωση, κατολισθήσεις και στήριξη εδαφών
53	Έργα που αφορούν την αποκατάσταση και βελτίωση των υδατοαποθεμάτων
55	Φάροι

Επισήμανση: Σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018 οι χρήσεις των ειδικών κατηγοριών (1), (26.12.1), (26.12.4), (26.12.7) (26.12.8) (48.2) που επισημαίνονται με γκρι σκίαση, επιτρέπονται μόνο για την εξυπηρέτηση της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευτέου αντικειμένου.

Β. Σύμφωνα με το άρθρο **14β του ΠΔ 59/2018**, όπως αντικαταστάθηκε και ισχύει με το άρθρο 44 του Ν. 4685/2020, ισχύουν τα ακόλουθα για τις **Ζώνες Προστασίας της Φύσης (ΖΠΦ):**

«*Στις περιοχές που καθορίζονται ως Ζώνη προστασίας της φύσης επιτρέπονται μόνο ορισμένες ή/και όλες από τις παρακάτω ειδικές κατηγορίες χρήσεων, οι οποίες επιλέγονται και δύναται να εξειδικεύονται, κατά περίπτωση, για κάθε προστατευόμενη περιοχή, βάσει της ειδικής περιβαλλοντικής μελέτης της παραγράφου 2 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986 (Α' 160), με το προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986, όπως ισχύει. Οι ειδικές κατηγορίες χρήσεων είναι οι εξής*:»

Επιτρεπόμενες Ειδικές Χρήσεις στη Ζώνη Προστασίας της Φύσης (ΖΠΦ) σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018	
1	Κατοικία για προσωπικό ασφαλείας και εργαζομένους
7	Διοίκηση, μόνο για τις ανάγκες της Ζώνης ή της προστατευόμενης περιοχής
11	Κέντρα έρευνας και επιστημονική έρευνα που αφορούν τη Ζώνη.
13	Αναψυκτήρια μέχρι 50 τ.μ.
16	Στάθμευση μόνο για τη ζώνη, υπαίθρια
21.Α	Κέντρα Δεδομένων και τεχνολογικής υποστήριξης επιχειρήσεων και λοιπές συνοδευτικές δραστηριότητες (Data Centres)
24	Αγροτικές εκμεταλλεύσεις εγκαταστάσεις και δραστηριότητες, με εξειδίκευση ανά υποκατηγορίες ανάλογα με τη Ζώνη (**υποκατηγορίες 24.1 έως 24.13**)
24.1	Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες
24.2	Γεωργικές αποθήκες, θερμοκήπια και λοιπές εγκαταστάσεις αγροτικού τομέα (άρθρο 2 του από 31.5.1985 π.δ., Δ' 270).
24.3	Κτηνοτροφικές πτηνοτροφικές εγκαταστάσεις Αντλητικές εγκαταστάσεις
24.4	Υδατοκαλλιέργειες (χερσαίες, θαλάσσιες, λιμναίες και ποτάμιες εγκαταστάσεις)
24.5	Πολυλειτουργικό αγρόκτημα (άρθρο 52 του ν. 4235/2014, Α' 32)
24.6	Κτηνοτροφικά Πάρκα (άρθρο 43 του ν. 4235/2014)
24.7	Αλυκές
24.8	Βόσκηση
24.9	Αλιεία (ερασιτεχνική και επαγγελματική)
24.10	Συλλογή φυτών, βοτάνων, ασπόνδυλων και μυκήτων (μανιταριών) και βενθικών οργανισμών από το υπόστρωμα της παραλιακής ζώνης
24.11	Θήρα
24.12	Ιππικά Κέντρα
24.13	Εγγειοβελτιωτικά έργα αγροτικής ανάπτυξης
26	Εγκαταστάσεις Μέσων Μαζικής Μεταφοράς, με εξειδίκευση ανά υποκατηγορίες ανάλογα με τη Ζώνη (**υποκατηγορίες 26.1 έως 26.12**)
26.1	Αεροδρόμια.

Επιτρεπόμενες Ειδικές Χρήσεις στη Ζώνη Προστασίας της Φύσης (ΖΠΦ) σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018	
26.2	Ελικοδρόμια.
26.3	Υδατοδρόμια
26.4	Σιδηροδρομικοί σταθμοί
26.5	Εμπορευματικοί σιδηροδρομικοί σταθμοί
26.6	Ειδικές σιδηροδρομικές εγκαταστάσεις
26.7	Σταθμοί αστικών Υπεραστικών Λεωφορείων, Τρόλεϊ ,Τραμ
26.8	Χώροι στάθμευσης τουριστικών λεωφορείων (πούλμαν), φορτηγών και τροχόσπιτων
26.9	Σ.Ε.Α. (Σταθμοί εξυπηρέτησης αυτοκινητοδρόμων)
26.10	Σταθμοί μετεπιβίβασης Μ.Μ.Μ.
26.11	Λιμενικές ζώνες επιβατικής, εμπορικής, αλιευτικής, βιομηχανικής και τουριστικής δραστηριότητας, μαρίνες
26.12	Γραμμικές υποδομές μεταφορών (**υποκατηγορίες 26.12.1 έως 26.12.7**)
26.12.1	Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων) (δυνατότητα εξειδίκευσης βάσει της οικείας νομοθεσίας)
26.12.2	Οδοί ήπιας κυκλοφορίας
26.12.3	Πεζόδρομοι
26.12.4	Ποδηλατόδρομοι
26.12.5	Πλατείες
26.12.6	Μονοπάτια (πεζών)
26.12.7	Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών
36Α	Κέντρα Περίθαλψης Ειδών Άγριας Πανίδας (ΚΕΠΕΑΠ)
48.2	Εγκαταστάσεις: α) Οι κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, μετά των παραρτημάτων αυτών (υπέργειων και υπόγειων). β) Η εγκατάσταση σταθμών μέτρησης ατμοσφαιρικής ρύπανσης, θορύβου και μετεωρολογικών παραμέτρων με τον αναγκαίο εξοπλισμό. στ) Η εγκατάσταση μονάδων αφαλάτωσης και λοιπών συστημάτων επεξεργασίας νερού για την υδροδότηση δημοτικών δικτύων, μετά των συνοδών έργων που απαιτούνται, για την πλήρη λειτουργία αυτών.
49	Περίπτερα ενημέρωσης/έργα ερμηνείας περιβάλλοντος (πινακίδες, αποχωρητήρια, περίπτερα, στέγαστρα κ.λπ.)
50	Έργα πρόληψης ή αντιμετώπισης της υφαλμύρωσης των υπογείων υδάτων ή εδαφών
51	Έργα προστασίας από διάβρωση, κατολισθήσεις και στήριξη εδαφών
53	Έργα που αφορούν την αποκατάσταση και βελτίωση των υδατοαποθεμάτων
54	Πλωτές υποδομές και εγκαταστάσεις θαλάσσιας αναψυχής
55	Φάροι.
Ειδικές χρήσεις που επιτρέπονται μόνο για περιοχές εντός σχεδίου ή εντός οικισμού	
48.1	Κατασκευές σε δημόσιους κοινόχρηστους χώρους κατά το άρθρο 20 του ΝΟΚ για: α) τη διαμόρφωση του εδάφους, όπως κλίμακες, τοίχοι, διάδρομοι, κεκλιμένα επίπεδα, μηχανικά μέσα κάλυψης υψομετρικών διαφορών, καθώς και κατασκευές για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία ή/και εμποδιζόμενων ατόμων, β) τον εξωραϊσμό και την αισθητική τους αναβάθμιση, τον εξοπλισμό και την ασφάλειά τους και γενικά κατασκευές για την εξυπηρέτηση του προορισμού των

Επιτρεπόμενες Ειδικές Χρήσεις στη Ζώνη Προστασίας της Φύσης (ΖΠΦ) σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018	
	χώρων αυτών, γ) λυόμενες και προσωρινές κατασκευές,

Επισήμανση: Σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018 οι χρήσεις των ειδικών κατηγοριών (1), (7), (26) (48) και (49), που επισημαίνονται με γκρι σκίαση, επιτρέπονται μόνο για την εξυπηρέτηση της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευτέου αντικειμένου. Η ειδική χρήση με κωδικό 48.1 Κατασκευές σε δημόσιους κοινόχρηστους χώρους κατά το άρθρο 20 του ΝΟΚ, αναφέρεται σε οικιστικές περιοχές.

Γ. Σύμφωνα με το άρθρο **14γ του ΠΔ 59/2018**, όπως αντικαταστάθηκε και ισχύει με το άρθρο 44 του Ν. 4685/2020, ισχύουν τα ακόλουθα για τις **Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών (ΖΔΟΕ):**

«*Στις περιοχές που καθορίζονται ως Ζώνη διατήρησης οικοτόπων και ειδών επιτρέπονται μόνο ορισμένες ή/ και όλες από τις παρακάτω ειδικές κατηγορίες χρήσεων, οι οποίες επιλέγονται και δύναται να εξειδικεύονται, κατά περίπτωση, για κάθε προστατευόμενη περιοχή, βάσει της ειδικής περιβαλλοντικής μελέτης της παραγράφου 2 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986 (Α' 160), με το προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986 (Α' 160), όπως ισχύει. Οι ειδικές κατηγορίες χρήσεων είναι οι εξής*:»

Επιτρεπόμενες Ειδικές Χρήσεις στη Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών (ΖΔΟΕ) σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018	
4.1	Μικρές αθλητικές εγκαταστάσεις (κατηγορίες Α1, Α2, Β1, Δ, Ε1).
5	Θρησκευτικοί χώροι
8.3	(Περίθαλψη) Εξωνοσοκομειακές Μονάδες Ψυχικής Υγείας
8.4	(Περίθαλψη) Μονάδες Πρόληψης και Καταπολέμησης των Εξαρτήσεων
12	Εστίαση μέχρι 200 τ.μ..
13	Αναψυκτήρια μέχρι 100 τ.μ..
15	Τουριστικά καταλύματα μέχρι 150 κλίνες, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (ν. 4276/2014, Α'155).
16	Στάθμευση μόνο για τη ζώνη, υπαίθρια
21.Α	Κέντρα Δεδομένων και τεχνολογικής υποστήριξης επιχειρήσεων και λοιπές συνοδευτικές δραστηριότητες (Data Centres)
22	Επαγγελματικά Εργαστήρια για την επεξεργασία τοπικών προϊόντων, μέχρι 400 τ.μ (άρθρο 17 του ν. 3982/2011, Α'143)
24	Αγροτικές εκμεταλλεύσεις εγκαταστάσεις και δραστηριότητες, με εξειδίκευση ανά υποκατηγορίες ανάλογα με τη Ζώνη (**υποκατηγορίες 24.1 έως 24.13**)
24.1	Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες
24.2	Γεωργικές αποθήκες, θερμοκήπια και λοιπές εγκαταστάσεις αγροτικού τομέα (άρθρο 2 του από 31.5.1985 π.δ., Δ' 270).
24.3	Κτηνοτροφικές πτηνοτροφικές εγκαταστάσεις Αντλητικές εγκαταστάσεις
24.4	Υδατοκαλλιέργειες (χερσαίες, θαλάσσιες, λιμναίες και ποτάμιες εγκαταστάσεις)
24.5	Πολυλειτουργικό αγρόκτημα (άρθρο 52 του ν. 4235/2014, Α' 32)
24.6	Κτηνοτροφικά Πάρκα (άρθρο 43 του ν. 4235/2014)

Επιτρεπόμενες Ειδικές Χρήσεις στη Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών (ΖΔΟΕ) σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018	
24.7	Αλυκές
24.8	Βόσκηση
24.9	Αλιεία (ερασιτεχνική και επαγγελματική)
24.10	Συλλογή φυτών, βοτάνων, ασπόνδυλων και μυκήτων (μανιταριών) και βενθικών οργανισμών από το υπόστρωμα της παραλιακής ζώνης
24.11	Θήρα
24.12	Ιππικά Κέντρα
24.13	Εγγειοβελτιωτικά έργα αγροτικής ανάπτυξης
25	Εξορυκτικές δραστηριότητες (Ορυχεία Λατομεία Μεταλλεία, Αμμοληψία, Ζώνες αναζήτησης, έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων)
26	Εγκαταστάσεις Μέσων Μαζικής Μεταφοράς, με εξειδίκευση ανά υποκατηγορίες ανάλογα με τη Ζώνη (**υποκατηγορίες 26.1 έως 26.12**)
26.1	Αεροδρόμια.
26.2	Ελικοδρόμια.
26.3	Υδατοδρόμια
26.4	Σιδηροδρομικοί σταθμοί
26.5	Εμπορευματικοί σιδηροδρομικοί σταθμοί
26.6	Ειδικές σιδηροδρομικές εγκαταστάσεις
26.7	Σταθμοί αστικών Υπεραστικών Λεωφορείων, Τρόλεϊ ,Τραμ
26.8	Χώροι στάθμευσης τουριστικών λεωφορείων (πούλμαν), φορτηγών και τροχόσπιτων
26.9	Σ.Ε.Α. (Σταθμοί εξυπηρέτησης αυτοκινητοδρόμων)
26.10	Σταθμοί μετεπιβίβασης Μ.Μ.Μ.
26.11	Λιμενικές ζώνες επιβατικής, εμπορικής, αλιευτικής, βιομηχανικής και τουριστικής δραστηριότητας, μαρίνες
26.12	Γραμμικές υποδομές μεταφορών (**υποκατηγορίες 26.12.1 έως 26.12.7**)
26.12.1	Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων) (δυνατότητα εξειδίκευσης βάσει της οικείας νομοθεσίας)
26.12.2	Οδοί ήπιας κυκλοφορίας
26.12.3	Πεζόδρομοι
26.12.4	Ποδηλατόδρομοι
26.12.5	Πλατείες
26.12.6	Μονοπάτια (πεζών)
26.12.7	Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών
30	Γωνιές ανακύκλωσης και πράσινα σημεία (μικρά) (κοινή υπουργική απόφαση 18485/26.4.2017, Β' 1412).
34	Εγκαταστάσεις Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) και Εγκαταστάσεις ΑΠΕ με αποθήκευση
35	Πάρκα κεραιών τηλεπικοινωνιών, ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών σταθμών.
36	Στρατιωτικές εγκαταστάσεις.
36Α	Κέντρα Περίθαλψης Ειδών Άγριας Πανίδας (ΚΕΠΕΑΠ)
47	Κατασκηνώσεις Παιδικές εξοχές.

Επιτρεπόμενες Ειδικές Χρήσεις στη Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών (ΖΔΟΕ) σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018	
48	Κατασκευές (**υποκατηγορία 48.2**)
48.2	Εγκαταστάσεις: α) Οι κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, μετά των παραρτημάτων αυτών (υπέργειων και υπόγειων). β) Η εγκατάσταση σταθμών μέτρησης ατμοσφαιρικής ρύπανσης, θορύβου και μετεωρολογικών παραμέτρων με τον αναγκαίο εξοπλισμό. στ) Η εγκατάσταση μονάδων αφαλάτωσης και λοιπών συστημάτων επεξεργασίας νερού για την υδροδότηση δημοτικών δικτύων, μετά των συνοδών έργων που απαιτούνται, για την πλήρη λειτουργία αυτών.
49	Περίπτερα ενημέρωσης/έργα ερμηνείας περιβάλλοντος (πινακίδες, αποχωρητήρια, περίπτερα, στέγαστρα κ.λπ.)
50	Έργα πρόληψης ή αντιμετώπισης της υφαλμύρωσης των υπογείων υδάτων ή εδαφών
51	Έργα προστασίας από διάβρωση, κατολισθήσεις και στήριξη εδαφών
53	Έργα που αφορούν την αποκατάσταση και βελτίωση των υδατοαποθεμάτων
54	Πλωτές υποδομές και εγκαταστάσεις θαλάσσιας αναψυχής
55	Φάροι.
Ειδικές χρήσεις που επιτρέπονται μόνο για περιοχές εντός σχεδίου ή εντός οικισμού	
1	Κατοικία
2	Κοινωνική πρόνοια
3	Εκπαίδευση (Τα κτίρια ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων πρέπει να έχουν μέγιστη συνολική επιφάνεια δόμησης μέχρι 1.500 τ.μ.)
4.3	Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις
6	Πολιτιστικές εγκαταστάσεις μέχρι 1200 τμ.
7	Διοίκηση τοπικής κλίμακας
10.1	Εμπορικά καταστήματα.
10.2	Καταστήματα παροχής προσωπικών υπηρεσιών.
10.3	Υπεραγορές τροφίμων οι οποίες πρέπει να έχουν μέγιστη συνολική επιφάνεια δόμησης μέχρι 1.500 τ.μ. (ν. 4315/2014, Α' 269)).
11	Γραφεία/Κέντρα έρευνας.
48.1	Κατασκευές σε δημόσιους κοινόχρηστους χώρους κατά το άρθρο 20 του ΝΟΚ για: α) τη διαμόρφωση του εδάφους, όπως κλίμακες, τοίχοι, διάδρομοι, κεκλιμένα επίπεδα, μηχανικά μέσα κάλυψης υψομετρικών διαφορών, καθώς και κατασκευές για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία ή/και εμποδιζόμενων ατόμων, β) τον εξωραϊσμό και την αισθητική τους αναβάθμιση, τον εξοπλισμό και την ασφάλειά τους και γενικά κατασκευές για την εξυπηρέτηση του προορισμού των χώρων αυτών, γ) λυόμενες και προσωρινές κατασκευές, δ) τη λειτουργία και την εξυπηρέτηση των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς.

<u>Επισήμανση</u>: Σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018 οι χρήσεις των ειδικών κατηγοριών (1), (2), (3), (4.3), (6), (7), (10.1), (10.2), (10.3), (11), (48.1) που <u>επισημαίνονται με γκρι σκίαση</u>, επιτρέπονται μόνο για περιοχές εντός σχεδίου ή εντός οικισμού.

Δ. Σύμφωνα με το άρθρο **14δ του ΠΔ 59/2018**, όπως αντικαταστάθηκε και ισχύει με το άρθρο 44 του Ν. 4685/2020, ισχύουν τα ακόλουθα για τις **Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων (ΖΒΔΦΠ):**

«Στις περιοχές που καθορίζονται ως ζώνη βιώσιμης διαχείρισης φυσικών πόρων επιτρέπονται οι ειδικές κατηγορίες χρήσεων, οι οποίες επιλέγονται και δύναται να εξειδικεύονται από τις ειδικές χρήσεις του άρθρου 1 του παρόντος, κατά περίπτωση, για κάθε προστατευόμενη περιοχή, βάσει της ειδικής περιβαλλοντικής μελέτης της παραγράφου 2 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986 (Α' 160), με το προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986, όπως ισχύει. Δεν μπορούν να επιλεγούν οι παρακάτω ειδικές κατηγορίες χρήσεων:

(23) Βιοτεχνικές και βιομηχανικές εγκαταστάσεις υψηλής όχλησης.

(43) Πίστες αγώνων αυτοκινήτων και μοτοποδηλάτων.»

Επιτρεπόμενες Ειδικές Χρήσεις στη Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων (ΖΒΔΦΠ) σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018	
1	Κατοικία
2	Κοινωνική πρόνοια
3	Εκπαίδευση (**υποκατηγορίες 3.1 έως 3.5**)
3.1	Νηπιαγωγεία
3.2	Πρωτοβάθμια (Δημοτικά)
3.3	Δευτεροβάθμια (Γυμνάσια, Λύκεια)
3.4	Τριτοβάθμια (Τ.Ε.Ι., Α.Ε.Ι.)
3.5	Ειδική εκπαίδευση
4	Αθλητικές εγκαταστάσεις (**υποκατηγορίες 4.1 έως 4.3**)
4.1	Μικρές αθλητικές εγκαταστάσεις (κατηγορίες Α1, Α2, Β1, Δ, Ε1)
4.3	Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις
5	**Θρησκευτικοί χώροι**
6	Πολιτιστικές εγκαταστάσεις
7	Διοίκηση
8	Περίθαλψη (**υποκατηγορίες 8.1 έως 8.4**)
8.1	Πρωτοβάθμιες υπηρεσίες υγείας χωρίς νοσηλεία (**υποκατηγορίες 8.1.1 έως 8.1.11**)
8.1.1	Κέντρα υγείας και κέντρα υγείας αστικού τύπου.
8.1.2	Περιφερειακά ιατρεία και πολυδύναμα περιφερειακά ιατρεία.
8.1.3	Κέντρα αποθεραπείας αποκατάστασης ημερήσιας νοσηλείας (άρθ. 10 του ν. 2072/1992).
8.1.4	Ιδιωτικές μονάδες πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας (π.δ. 84/2001).
8.1.5	Μονάδες χρόνιας αιμοκάθαρσης εκτός νοσοκομείων και κλινικών (άρθ. 31 του ν. 2646/1998).
8.1.6	Ιδιωτικές μονάδες ημερήσιας νοσηλείας (άρθ. 33 του ν. 4025/2011).
8.1.7	Εργαστήρια φυσικοθεραπείας.
8.1.8	Μονάδες πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας Ε.Ο.Π.Υ.Υ. ασφαλιστικών οργανισμών.
8.1.9	Κέντρα ψυχικής υγείας, ιατροπαιδαγωγικά κέντρα, κέντρα εξειδικευμένης περίθαλψης (κέντρα ημέρας, νοσοκομεία ημέρας και κέντρα παρέμβασης στην κρίση).
8.1.10	Μονάδες ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης (άρθ. 9 του ν. 2716/1999).

Επιτρεπόμενες Ειδικές Χρήσεις στη Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων (ΖΒΔΦΠ) σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018	
8.1.11	Λοιπές υπηρεσίες πρωτοβάθμιας υγείας, όπως εργαστήρια αισθητικής μονάδες αδυνατίσματος διαιτολογικές μονάδες, οδοντοτεχνικά εργαστήρια.
8.2	Δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες υπηρεσίες υγείας που περιλαμβάνουν νοσηλεία (**υποκατηγορίες 8.2.1 έως 8.2.5**)
8.2.1	Νοσοκομεία (περιφερειακά και γενικά) και νοσοκομεία κέντρα υγείας
8.2.2	Ιδιωτικές Κλινικές
8.2.3	Κέντρα φυσικής και ιατρικής αποκατάστασης
8.2.4	Κέντρα αποθεραπείας αποκατάστασης κλειστής νοσηλείας (άρθ. 10 του ν. 2072/1992)
8.2.5	Ξενώνες νοσηλευτικής φροντίδας και ανακουφιστικής αγωγής ασθενών (ν. 3106/2003)
8.3	Εξωνοσοκομειακές Μονάδες Ψυχικής Υγείας
8.4	Μονάδες Πρόληψης και Καταπολέμησης των Εξαρτήσεων
10	Εμπόριο και παροχή προσωπικών υπηρεσιών (**υποκατηγορίες 10.1 έως 10.6**)
10.1	Εμπορικά καταστήματα
10.2	Καταστήματα παροχής προσωπικών υπηρεσιών
10.3	Υπεραγορές
10.4	Πολυκαταστήματα
11	Γραφεία/ Κέντρα έρευνας/Θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων
12	Εστίαση
13	Αναψυκτήρια
14	Αναψυχή κέντρα διασκέδασης
15	Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (ν. 4276/2014, Α'155).
16	Στάθμευση (κτίριο γήπεδο) (**υποκατηγορίες 16.1 έως 16.2**)
16.1	Στάθμευση (κτίρια-γήπεδα) αυτοκινήτων μέχρι 3,5 τόνους κοινής χρήσης, μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων καθώς και οχημάτων ανεξαρτήτως βάρους των υπηρεσιών Ο.Τ.Α. α' βαθμού
16.2	Στάθμευση (κτίρια γήπεδα) αυτοκινήτων, χωρίς περιορισμό είδους και βάρους, σκαφών και τουριστικών λεωφορείων
17	Πρατήρια παροχής καυσίμων και ενέργειας (άρθ. 15 του ν. 4233/2014)
18	Πλυντήρια, λιπαντήρια αυτοκινήτων.
19	Συνεργεία (**υποκατηγορίες 19.1 έως 19.2**)
19.1	Συνεργεία επισκευής αυτοκινήτων συνήθων οχημάτων (συμπεριλαμβάνονται οι μοτοσικλέτες και μοτοποδήλατα) μέχρι 3,5 τόνους μικτού φορτίου ή δυνατότητα μεταφοράς μέχρι 9 ατόμων
19.2	Συνεργεία επισκευής και συντήρησης μεγάλων και βαρέων οχημάτων άνω των 3,5 τόνων μικτού φορτίου ή δυνατότητα μεταφοράς άνω των 9 ατόμων (συμπεριλαμβάνονται τα αγροτικά μηχανήματα και τα μηχανήματα έργων Συνεργεία Επισκευής Μηχανημάτων Έργων (ΣΕΜΕ)
20	Αποθήκες (χαμηλής, μέσης, υψηλής όχλησης) (**υποκατηγορίες 20.1 έως 20.4**)
20.1	Αποθήκες του άρθρου 17 του ν. 3982/2011
20.2	Αποθήκες λιανικής πώλησης
20.3	Διανομή ημερήσιου και περιοδικού τύπου
20.4	Φαρμακαποθήκες

Επιτρεπόμενες Ειδικές Χρήσεις στη Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων (ΖΒΔΦΠ) σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018	
21	Εγκαταστάσεις Εφοδιαστικής (ν. 4302/2014) (**υποκατηγορίες 21.1 έως 21.3**)
21.1	Κέντρο Αποθήκευσης και Διανομής (ΚΑΔ)
21.2	Αστικό Κέντρο Ενοποίησης Εμπορευμάτων (άρθρο 4 του ν. 4302/2014 και άρθρου 9, παρ. 3.1 του π.δ. 79/2004)
21.3	Αποθήκες χονδρικού εμπορίου
21.Α	Κέντρα Δεδομένων και τεχνολογικής υποστήριξης επιχειρήσεων και λοιπές συνοδευτικές δραστηριότητες (Data Centres)
22	Επαγγελματικά εργαστήρια (άρθρο 17 του ν. 3982 /2011)
23	(23) Βιοτεχνικές και βιομηχανικές εγκαταστάσεις (Α2 ΚΑΙ Β) *
24	Αγροτικές εκμεταλλεύσεις εγκαταστάσεις και δραστηριότητες, με εξειδίκευση ανά υποκατηγορίες ανάλογα με τη Ζώνη (**υποκατηγορίες 24.1 έως 24.13**)
24.1	Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες
24.2	Γεωργικές αποθήκες, θερμοκήπια και λοιπές εγκαταστάσεις αγροτικού τομέα (άρθρο 2 του από 31.5.1985 π.δ., Δ' 270).
24.3	Κτηνοτροφικές πτηνοτροφικές εγκαταστάσεις Αντλητικές εγκαταστάσεις
24.4	Υδατοκαλλιέργειες (χερσαίες, θαλάσσιες, λιμναίες και ποτάμιες εγκαταστάσεις)
24.5	Πολυλειτουργικό αγρόκτημα (άρθρο 52 του ν. 4235/2014, Α' 32)
24.6	Κτηνοτροφικά Πάρκα (άρθρο 43 του ν. 4235/2014)
24.7	Αλυκές
24.8	Βόσκηση
24.9	Αλιεία (ερασιτεχνική και επαγγελματική)
24.10	Συλλογή φυτών, βοτάνων, ασπόνδυλων και μυκήτων (μανιταριών) και βενθικών οργανισμών από το υπόστρωμα της παραλιακής ζώνης
24.11	Θήρα
24.12	Ιππικά Κέντρα
24.13	Εγγειοβελτιωτικά έργα αγροτικής ανάπτυξης
25	Εξορυκτικές δραστηριότητες (Ορυχεία Λατομεία Μεταλλεία, Αμμοληψία, Ζώνες αναζήτησης, έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων)
26	Εγκαταστάσεις Μέσων Μαζικής Μεταφοράς, με εξειδίκευση ανά υποκατηγορίες ανάλογα με τη Ζώνη (**υποκατηγορίες 26.1 έως 26.12**)
26.2	Ελικοδρόμια
26.3	Υδατοδρόμια
26.4	Σιδηροδρομικοί σταθμοί
26.5	Εμπορευματικοί σιδηροδρομικοί σταθμοί
26.6	Ειδικές σιδηροδρομικές εγκαταστάσεις
26.7	Σταθμοί αστικών Υπεραστικών Λεωφορείων, Τρόλεϊ ,Τραμ
26.8	Χώροι στάθμευσης τουριστικών λεωφορείων (πούλμαν), φορτηγών και τροχόσπιτων
26.9	Σ.Ε.Α. (Σταθμοί εξυπηρέτησης αυτοκινητοδρόμων)
26.10	Σταθμοί μετεπιβίβασης Μ.Μ.Μ.
26.11	Λιμενικές ζώνες επιβατικής, εμπορικής, αλιευτικής, βιομηχανικής και τουριστικής δραστηριότητας, μαρίνες
26.12	Γραμμικές υποδομές μεταφορών (**υποκατηγορίες 26.12.1 έως 26.12.7**)

Επιτρεπόμενες Ειδικές Χρήσεις στη Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων (ΖΒΔΦΠ) σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018	
26.12.1	Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων) (δυνατότητα εξειδίκευσης βάσει της οικείας νομοθεσίας)
26.12.2	Οδοί ήπιας κυκλοφορίας
26.12.3	Πεζόδρομοι
26.12.4	Ποδηλατόδρομοι
26.12.5	Πλατείες
26.12.6	Μονοπάτια (πεζών)
26.12.7	Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών
27	Κέντρα τεχνικού ελέγχου οχημάτων (Κ.Τ.Ε.Ο., Ι.Κ.Τ.Ε.Ο.)
28	Σταθμοί μεταφόρτωσης απορριμμάτων
29	Εγκαταστάσεις ανακύκλωσης συσκευασιών και υλικών
30	Γωνιές ανακύκλωσης και πράσινα σημεία (μικρά) (κοινή υπουργική απόφαση 18485/26.4.2017, Β' 1412).
32	Χώρος επεξεργασίας και διάθεσης λυμάτων (βιολογικός καθορισμός).
33	Εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, πλην των εγκαταστάσεων της κατηγορίας 34, εγκαταστάσεις αποθήκευσης και μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου, εγκαταστάσεις ύδρευσης, εγκαταστάσεις τηλεπικοινωνιών, και συναφείς εγκαταστάσεις.
34	Εγκαταστάσεις Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) και Εγκαταστάσεις ΑΠΕ με αποθήκευση
35	Πάρκα κεραιών τηλεπικοινωνιών, ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών σταθμών
36	Στρατιωτικές εγκαταστάσεις
36Α	Κέντρα Περίθαλψης Ειδών Άγριας Πανίδας (ΚΕΠΕΑΠ)
38	Κοιμητήρια
39	Κέντρα αποτέφρωσης νεκρών (Κ.Α.Ν.) και οστών
40	Σωφρονιστικά καταστήματα φυλακές κέντρα κράτησης
41	Εγκαταστάσεις προσωρινής υποδοχής και φιλοξενίας μεταναστών/προσφύγων και ευάλωτων ομάδων
46	Αστική γεωργία Λαχανόκηποι
47	Κατασκηνώσεις Παιδικές εξοχές.
48.2	Εγκαταστάσεις: α) Οι κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, μετά των παραρτημάτων αυτών (υπέργειων και υπόγειων). β) Η εγκατάσταση σταθμών μέτρησης ατμοσφαιρικής ρύπανσης, θορύβου και μετεωρολογικών παραμέτρων με τον αναγκαίο εξοπλισμό. γ) Υπέργειοι και υπόγειοι σταθμοί διανομής ή μέτρησης και ρύθμισης φυσικού αερίου. δ) Η εγκατάσταση κεντρικών λεβήτων ή μονάδων Συμπαραγωγής Ηλεκτρισμού και θερμότητας Υψηλής Αποδοτικότητας (ΣΗΘΥΑ) για τηλεθέρμανση. ε) Η εγκατάσταση σταθμών φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων. στ) Η εγκατάσταση μονάδων αφαλάτωσης και λοιπών συστημάτων επεξεργασίας νερού για την υδροδότηση δημοτικών δικτύων, μετά των συνοδών έργων που απαιτούνται, για την πλήρη λειτουργία αυτών».
49	Περίπτερα ενημέρωσης/έργα ερμηνείας περιβάλλοντος (πινακίδες, αποχωρητήρια, περίπτερα, στέγαστρα κ.λπ.)
50	Έργα πρόληψης ή αντιμετώπισης της υφαλμύρωσης των υπογείων υδάτων ή εδαφών

Επιτρεπόμενες Ειδικές Χρήσεις στη Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων (ΖΒΔΦΠ) σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018	
51	Έργα προστασίας από διάβρωση, κατολισθήσεις και στήριξη εδαφών
52	Ήπια θαλάσσια αναψυχή (κολύμβηση, ιστιοσανίδα, καταδύσεις, υποβρύχια φωτογράφηση κ.λπ.)
53	Έργα που αφορούν την αποκατάσταση και βελτίωση των υδατοαποθεμάτων
54	Πλωτές υποδομές και εγκαταστάσεις θαλάσσιας αναψυχής
55	Φάροι
Ειδικές χρήσεις που επιτρέπονται μόνο για περιοχές εντός σχεδίου ή εντός οικισμού	
4	Αθλητικές εγκαταστάσεις (**υποκατηγορίες 4.1 έως 4.3**)
4.2	Μεγάλες αθλητικές εγκαταστάσεις
9	Χώροι συνάθροισης κοινού/ Συνεδριακά κέντρα
10	Εμπόριο και παροχή προσωπικών υπηρεσιών (**υποκατηγορίες 10.1 έως 10.6**)
10.5	Εμπορικά κέντρα
10.6	Εγκαταστάσεις εμπορικών εκθέσεων εκθεσιακά κέντρα
26	Εγκαταστάσεις Μέσων Μαζικής Μεταφοράς, με εξειδίκευση ανά υποκατηγορίες ανάλογα με τη Ζώνη (**υποκατηγορίες 26.1 έως 26.12**)
26.1	Αεροδρόμια
31	Χώρος επεξεργασίας, αποθήκευσης και διάθεσης στερεών αποβλήτων/Χώρος επεξεργασίας, διάθεσης στερεών τοξικών αποβλήτων.
37	Εγκαταστάσεις οχημάτων τέλους κύκλου ζωής (Ο.Τ.Κ.Ζ.)
42	Ιππόδρομος
44	Καζίνο
45	Χώροι διεξαγωγής τεχνικών ψυχαγωγικών και τυχερών παιγνίων (ν. 4002/2011)
48	Κατασκευές (**υποκατηγορία 48.1**)
48.1	Κατασκευές σε δημόσιους κοινόχρηστους χώρους κατά το άρθρο 20 του ΝΟΚ για: α) τη διαμόρφωση του εδάφους, όπως κλίμακες, τοίχοι, διάδρομοι, κεκλιμένα επίπεδα, μηχανικά μέσα κάλυψης υψομετρικών διαφορών, καθώς και κατασκευές για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία ή/και εμποδιζόμενων ατόμων, β) τον εξωραϊσμό και την αισθητική τους αναβάθμιση, τον εξοπλισμό και την ασφάλειά τους και γενικά κατασκευές για την εξυπηρέτηση του προορισμού των χώρων αυτών, γ) λυόμενες και προσωρινές κατασκευές, δ) τη λειτουργία και την εξυπηρέτηση των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς.

<u>Επισήμανση</u>: **α)** Σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018 οι χρήσεις των ειδικών κατηγοριών (4.2), (9), (10.5), (10.6), (26.1), (31), (37), (42), (44), (45) και (48.1) που <u>επισημαίνονται με γκρι σκίαση</u>, επιτρέπονται μόνον εφόσον βρίσκονται σε περιοχές εντός σχεδίου ή εντός οικισμού.

β) * Ως προς την ειδική χρήση γης (23) βάσει του νόμου 4635/2019 οι αναφορές σε υψηλή, μέση και χαμηλή όχληση καταργούνται και εφεξής νοούνται ως αναφορές στις κατηγορίες Α2 και Β αντίστοιχα της περιβαλλοντικής κατάταξης.

4.3.2 Γενικές κατευθύνσεις ζώνωσης – Μεθοδολογία ζωνοποίησης και καθορισμού επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων ανά ζώνη

4.3.2.1 Μεθοδολογία ιεράρχησης της σημασίας περιοχών/ θέσεων

Ο καθορισμός ζωνών προστασίας σε μια περιοχή του δικτύου Natura, αρχικά προϋποθέτει τη χωρική ιεράρχηση θέσεων/περιοχών αυτής σε σχέση με την ικανότητα και σημασία τους στην κάλυψη των αναγκών διατήρησης των προστατευτέων αντικειμένων (ειδών και τύπων οικοτόπων) (Moilanen *et al.*, 2011; Mikkonen and Moilanen, 2013). Είναι απαραίτητος ο εντοπισμός θέσεων/περιοχών εντός κάθε ΕΖΔ/ΖΕΠ/ΤΚΣ στις οποίες να διαβαθμίζεται η σημαντικότητα που έχουν για την προστασία ειδών και τύπων οικοτόπων και ο χωρικός προσδιορισμός θέσεων/περιοχών οι οποίες έχουν ιδιαίτερα υψηλή βαρύτητα για ένα ή περισσότερα προστατευτέα αντικείμενα ή αντίστοιχα, άλλων θέσεων/περιοχών οι οποίες, αναλογικά, έχουν χαμηλότερη σημασία αναφορικά με τη διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων. Η ιεράρχηση της σημαντικότητας θέσεων/περιοχών της ΕΖΔ συμβάλει καθοριστικά στον καθορισμό των ζωνών διατήρησης. Οι θέσεις/περιοχές με υψηλή σημαντικότητα διατήρησης είναι συνήθως περιοχές που χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής, καθώς η αυξημένη αξία διατήρησης που έχουν συνήθως, συμβαδίζει με αυστηρότερα μέτρα προστασίας και αυστηρότερες ρυθμίσεις χρήσεων γης σε σχέση με τη γύρω περιοχή. Η ιεράρχηση των θέσεων/περιοχών εντός της ΕΖΔ δεν αποτελεί το μοναδικό παράγοντα στον οποίο βασίζεται ο καθορισμός ζωνών προστασίας ή οι ρυθμίσεις χρήσεων γης, όμως αποτελούν σημαντικό εργαλείο αντικειμενικής τεκμηρίωσης αναφορικά με την ανάγκη λήψης ιδιαίτερων θεσμικών προστατευτικών μέτρων σε συγκεκριμένες θέσεις/περιοχές.

Έχει σημασία να σημειωθεί πως οι έννοιες «υψηλότερη» και «χαμηλότερη» σημασία διατήρησης είναι σχετικές και έχουν σημείο αναφοράς την έκταση της εξεταζόμενης κάθε φορά ΕΖΔ/ΖΕΠ/ΤΚΣ. Η σημασία διατήρησης των προστατευτέων αντικειμένων σε μια περιοχή του δικτύου NATURA 2000 είναι δεδομένα υψηλή και κατά τεκμήριο, οι προστατευόμενες περιοχές του δικτύου NATURA2000 έχουν υψηλότερη σημασία για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας σε σχέση με περιοχές που βρίσκονται εκτός καθεστώτος προστασίας, χωρίς όμως αυτό να είναι απόλυτο. Για την οικονομία του κειμένου, οι έννοιες «υψηλή» και «χαμηλή» αξία διατήρησης εφεξής στο κείμενο θα χρησιμοποιούνται αποκλειστικά με τη σχετική τους έννοια χαρακτηρίζοντας θέσεις εντός της εξεταζόμενης κάθε φορά περιοχής.

Η εκτίμηση της βαρύτητας που μπορεί να έχουν οι διάφορες θέσεις/περιοχές εντός των ΕΖΔ/ΖΕΠ/ΤΚΣ αποτελεί μια διαδικασία που προϋποθέτει, αφενός τη γνώση της εξάπλωσης των προστατευτέων αντικειμένων και αφετέρου τη σημαντικότητα διατήρησης του κάθε προστατευτέου αντικειμένου (Lehtomäki and Moilanen, 2013). Στο πλαίσιο των ΕΠΜ αυτή η πληροφορία έχει καταγραφεί κατά τη εκτίμηση των Οικοσυστημικών Χωρικών Ενοτήτων (ΟΧΕ) για το κάθε προστατευτέο αντικείμενο (ενότητα 2.2.4) και κατά την ιεράρχηση της σημασίας κάθε προστατευτέου αντικειμένου για λήψη θεσμικών μέτρων (ενότητα 3.1).

Η διαδικασία για την ιεράρχηση της σημασίας περιοχών/θέσεων εντός κάθε περιοχής Ν2000 απαιτεί:

1. Τον εντοπισμό θέσεων/περιοχών στις οποίες απαντούν:

- ΟΧΕ ειδών ή τύποι οικοτόπων με μεγάλη σημασία διατήρησης για την περιοχή (υψηλή βαθμίδα στην ιεράρχηση θεσμικών μέτρων)
- Μεγάλο πλήθος ΟΧΕ ειδών ή τύποι οικοτόπων με μικρότερη σημασία διατήρησης (χαμηλότερη βαθμίδα στην ιεράρχηση θεσμικών μέτρων)

2. Τη σταδιακή επιλογή σημαντικών θέσεων/περιοχών από τις πλέον σημαντικές στις λιγότερες σημαντικές με ταυτόχρονη θεώρηση της ανάγκης για συμπληρωματικότητα στη προστασία ειδών και τύπων οικοτόπων, δηλ. την ανάγκη η ιεράρχηση των θέσεων/περιοχών να καλύπτει όλα τα προστατευτέα αντικείμενα.

Η διαδικασία που ακολουθήθηκε στο πλαίσιο αυτού του έργου βασίζεται σε μεθοδολογία που προτείνεται στη διεθνή επιστημονική βιβλιογραφία (Lehtomäki and Moilanen, 2013; Mikkonen and Moilanen, 2013) με διαφοροποιήσεις που απαιτούνται για την εφαρμογή της στην Ελλάδα και στη χωρική κλίμακα του έργου, όπως περιγράφεται ακολούθως:

4.3.2.1.1 Ιεράρχηση θέσεων/περιοχών (Στάδιο 1 και 2)

Αναφορικά με την ιεράρχηση και τον εντοπισμό θέσεων/περιοχών λήφθηκε υπόψη η συνδυαστική πληροφορία της βαθμίδας θεσμικών μέτρων στην οποία εμπίπτει το κάθε είδος και τύπος οικοτόπου που θεωρούνται ως «πολύ σημαντικά» για την κάθε περιοχή Ν2000. Η ανάλυση συμπεριλαμβάνει μια διαδικασία που υλοποιείται σε μια σειρά από στάδια:

Στάδιο 1 – Βαθμολογία σημαντικότητας

Λαμβάνοντας υπόψη την ομάδα προτεραιότητας λήψης θεσμικών μέτρων που ανήκει το κάθε είδος ή τύπος οικοτόπου, δόθηκε μια «βαθμολογία σημαντικότητας» ώστε να μετατραπεί η ονομαστική (nominal) αυτή μεταβλητή σε διατάξιμη (ordinal) και να μπορέσει να χρησιμοποιηθεί σε περαιτέρω αριθμητικές προσεγγίσεις. Η μετατροπή φαίνεται στον **Πίνακα 4.3.2.1.1-1**.

Πίνακας 4.3.2.1.1-1: Μήτρα μετατροπή της ονομαστικής μεταβλητής Ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων σε διατάξιμη μεταβλητή

Ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων	Βαθμολογία
1η Ομάδα	9
2η Ομάδα	3
3η Ομάδα	1

Επιλέχθηκε η χρήση λογαριθμικής κλίμακας κατά τη βαθμολόγηση των ομάδων προτεραιότητας θεσμικών μέτρων ώστε να δοθεί ξεκάθαρη έμφαση στα προστατευτέα αντικείμενα που σε κάθε περιοχή εμπίπτουν στην υψηλότερη ομάδα λήψης θεσμικών μέτρων.

Η κάθε αναγνωρισμένη ΟΧΕ των επιμέρους ειδών συνδέθηκε με την παραπάνω βαθμολογία και έτσι προέκυψε ένα σύνολο από πολύγωνα (ΟΧΕ) που το καθένα φέρει μια «βαθμολογία σημαντικότητας».

Στάδιο 2 – Στάθμιση δεδομένων

Μετά τη σύνδεση των πολυγώνων των ΟΧΕ (χωρική πληροφορία) με τη βαθμολογία διατήρησης κρίθηκε απαραίτητη η διαβάθμιση της χωρικής πληροφορίας των ΟΧΕ των διαφόρων ειδών και η ρύθμιση της σημαντικότητας που θα έχει η κάθε ΟΧΕ στην ιεράρχηση της σημαντικότητας θέσεων/περιοχών εντός ΕΖΔ. Αυτό προκύπτει επειδή για το κάθε προστατευτέο αντικείμενο και ειδικότερα για τα είδη χλωρίδας και πανίδας:

- Η διάκριση μεταξύ της πραγματικής (καταγεγραμμένες θέσεις/εκτάσεις παρουσίας) ή της δυνητικής εξάπλωσης (κατάλληλο ενδιαίτημα) μπορεί να επηρεάσει έντονα τα αποτελέσματα

της ιεράρχησης. Η κάθε ΟΧΕ χαρακτηρίστηκε διακριτά αν αφορά πραγματική εξάπλωση ή δυνητικό ενδιαίτημα.

- Κάθε αναγνωρισμένη ΟΧΕ μπορεί να έχει διαφορετική σημασία στον κύκλο ζωής ενός είδους. Η σύνδεση του είδους με κάθε ΟΧΕ μπορεί να είναι περισσότερο ή λιγότερο στενή και η παρουσία συγκεκριμένων ενδιαιτημάτων μπορεί να είναι ικανή και αναγκαία συνθήκη ή απλά να ευνοεί την αντίστοιχη παρουσία κάποιους είδους. Η σημαντικότητα κάθε ΟΧΕ για κάθε προστατευτέο αντικείμενο παρουσιάζεται στην ενότητα 3.1.2. Όλες οι ΟΧΕ εντάχθηκαν σε τρεις κατηγορίες: Η (High – Υψηλή σημασία), Μ (Medium – Μέση σημασία) ή L (Low – χαμηλή). Σημειώνεται πως για τα φυτικά είδη, όλα τα πιθανά ενδιαιτήματα θεωρήθηκαν ως ενδιαιτήματα «υψηλής σημασίας». Η ένταξη της κάθε ΟΧΕ σε κάποια από τις παραπάνω κατηγορίες βασίστηκε στην κρίση ειδικού.

Αναφορικά με τους τύπους οικοτόπων, καθώς η χαρτογραφική αποτύπωση εντός των περιοχών NATURA 2000 φανερώνει πάντοτε την πραγματική τους εξάπλωση και δεν υφίσταται η έννοια της «σημαντικότητας του ενδιαιτήματος», πάντοτε η βαθμολογία διατήρησής τους ταυτίζεται με τη βαθμολογία, που προκύπτει από την ένταξη το κάθε τύπου οικοτόπου σε μια ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων.

Η κάθε μια από τις παραπάνω παραμέτρους οδήγησε στον καθορισμό ενός συντελεστή βαρύτητας για κάθε βαθμολογία σημαντικότητας. Η εκτίμηση των συντελεστών βαρύτητας καταγράφεται στον **Πίνακα 4.3.2.1.1-2**.

Πίνακας 4.3.2.1.1-2: Συντελεστές βαρύτητας αναγνωρισμένων ΟΧΕ

Εξάπλωση	Συντελεστής Βαρύτητας
Πραγματική	1
Δυνητική	0,5

Σημασία ΟΧΕ	Συντελεστής Βαρύτητας
Η	1
Μ	0,5
L	0,25

Οι παραπάνω συντελεστές βαρύτητας, πολλαπλασιάζονται με τη βαθμολογία σημαντικότητας κάθε ΟΧΕ (είδους/τύπου οικοτόπου) ώστε να προκύψει ο τελικός βαθμός σημαντικότητας για κάθε ΟΧΕ.

Ως παράδειγμα εφαρμογής της διαδικασίας με βάση των παραπάνω πίνακα, η **βαθμολογία σημαντικότητας (ΒΣ)** μιας ΟΧΕ για ένα φυτικό είδος (α) το οποίο εντάσσεται στην πρώτη ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων (β) του οποίου η συγκεκριμένη ΟΧΕ αναφέρεται σε καταγραφή υφιστάμενης εξάπλωσης, (γ) του οποίου η ΟΧΕ αφορά ενδιαίτημα υψηλής σημασίας για την παρουσία του στην ΕΖΔ είναι:

$$ΒΣ = 9\ (1^{η} ομάδα\ θεσμικών\ μέτων) \times 1\ (πραγματική\ εξάπλωση) \times 1\ (Ενδιαίτημα\ υψηλής\ σημασίας) = \mathbf{9}$$

Αντίθετα η βαθμολογία σημαντικότητας μιας ΟΧΕ για ένα φυτικό είδος (α) το οποίο εντάσσεται στη δεύτερη ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων (β) του οποίου η συγκεκριμένη ΟΧΕ αναφέρεται σε εκτίμηση δυνητικής εξάπλωσης, (γ) του οποίου η ΟΧΕ αφορά ενδιαίτημα υψηλής σημασίας για την παρουσία του στην ΕΖΔ είναι:

$$ΒΣ = 3\ (ομάδα\ θεσμικών\ μέτων\ 1) \times 0{,}5\ (δυνητική\ εξάπλωση) \times 1\ (Ενδιαίτημα\ υψηλής\ σημασίας) = \mathbf{1,5}$$

Έχοντας εκτιμήσει το βαθμό σημαντικότητας για κάθε ΟΧΕ, με αλληλεπίθεση των πολυγώνων μπορεί να εντοπιστούν χωρικά οι θέσεις που συγκεντρώνουν υψηλό άθροισμα βαθμών σημαντικότητας. Η

διαδικασία αυτή πραγματοποιήθηκε με τη χρήση γεωγραφικών συστημάτων πληροφοριών (GIS) εφαρμόζοντας στο σύνολο των πολυγώνων που αντιπροσωπεύουν τις καθορισμένες ΟΧΕ τις εντολές "union" και "aggregate", σε περιβάλλον QGIS (QGIS Development Team, 2021). Η εντολή aggregate συνοδεύτηκε από την εντολή αθροίσματος της στήλης που αφορά τη βαθμολογία σημαντικότητας.

Με την παραπάνω διαδικασία που ενσωματώνει τη χωρική ανάλυση της εκτίμησης της βαθμολογίας σημαντικότητας σταθμισμένη με τη χρήση συντελεστών βαρύτητας εξασφαλίζεται πως, για τον καθορισμό περιοχών με υψηλή σημασία διατήρησης εντός της ΕΖΔ/ΖΕΠ/ΤΚΣ, θα έχουν **υψηλή σημασία** δεδομένα τα οποία κυρίως αντικατοπτρίζουν **σημαντικά ενδιαιτήματα τεκμηριωμένης παρουσίας πολύ σημαντικών ειδών**. Παράλληλα όμως θα αναγνωριστούν και περιοχές/θέσεις οι οποίες συγκεντρώνουν **μεγάλο πλήθος από ΟΧΕ πολλών αλλά λιγότερο σημαντικών ειδών ή ΟΧΕ που αντικατοπτρίζουν δυνητικό ενδιαίτημα ειδών**.

4.3.2.1.2 Συμπληρωματικότητα & ζωνοποίηση (Στάδιο 3)

Στάδιο 3 –Συμπληρωματικότητα & ζωνοποίηση

Η ιεράρχηση των θέσεων/περιοχών εντός της ΕΖΔ/ΖΕΠ/ΤΚΣ χρησιμοποιείται ως εργαλείο για τον καθορισμό ζωνών προστασίας. Η εφαρμογή της παραπάνω μεθοδολογίας ιεράρχησης δίνει σημαντική πληροφορία αναφορικά με τις θέσεις/περιοχές που συγκεντρώνουν μεγάλο πλήθος λιγότερο σημαντικών ειδών ή λίγα πολύ σημαντικά είδη.

Όμως υπάρχουν περιπτώσεις, όπως π.χ. ΕΖΔ οι οποίες έχουν λίγα και διάσπαρτα πολύ σημαντικά προστατευτέα αντικείμενα και πολλά μέτριας σημαντικότητας προστατευτέα αντικείμενα με ευρεία δυνητική εξάπλωση, στις οποίες η άκριτη αποδοχή μόνο θέσεων με υψηλό άθροισμα βαθμού σημαντικότητας για τη χάραξη ζωνών αυξημένου καθεστώτος προστασίας μπορεί να οδηγήσει στην παράλειψη ένταξης σημαντικών προστατευτέων αντικειμένων σε αυτές τις ζώνες. Έτσι κατά την τελική οριοθέτηση των ζωνών προστασίας με βάση την ιεράρχηση της σημαντικότητας των θέσεων/περιοχών εντός της περιοχής Ν2000 κρίνεται απαραίτητος ο έλεγχος της ενσωμάτωσης της έκτασης των διαφόρων τύπων ΟΧΕ (σημείωση πως για τα φυτικά είδη και τους τύπους οικοτόπων οι ΟΧΕ δεν διαφοροποιούνται σε τύπους) του συνόλου των προστατευτέων αντικειμένων στην κάθε ζώνη προστασίας που ορίζεται στην κάθε περιοχή Ν2000. Σε περίπτωση που εντοπιστεί πως σημαντικό τμήμα κάποιου τύπου ΟΧΕ για κάποιο είδος δεν αντιπροσωπεύεται ικανοποιητικά σε κάποια από τις ζώνες αυξημένης προστασίας η οριοθέτηση των ζωνών προστασίας θα πρέπει να αλλάξει ή να προστεθούν επιπλέον θέσεις/περιοχές εντός της περιοχής Ν2000 ώστε να ενσωματωθεί η ελάχιστη έκτασης τύπου ΟΧΕ που κρίνεται απαραίτητη.

Κατά τον καθορισμό ζωνών προστασίας στις περιοχές του δικτύου Ν2000 που αποτελούν την περιοχή μελέτης ελέγχθηκε, σταδιακά και σε επαναλήψεις, το ποσοστό της έκτασης του κάθε τύπου ΟΧΕ του κάθε προστατευτέου αντικειμένου σε κάθε ζώνη προστασίας εφαρμόζοντας διάφορες εναλλακτικές επιλογές που προκύπτουν από τη μεταβολή των ορίων των ζωνών σε θέσεις/περιοχές με ανάλογη βαθμολογία σημαντικότητας. Στόχος ήταν η χάραξη των ορίων των ζωνών να οδηγεί στην, κατά το δυνατόν, συμπερίληψη συγκεκριμένων ποσοστών από την έκταση του κάθε τύπου ΟΧΕ του κάθε προστατευτέου αντικειμένου, όπως αυτά καθορίζονται από κρίση ειδικού.

Σε κάθε περίπτωση, κατά την τελική επιλογή των ζωνών ελήφθησαν υπόψη:

- Οι χωρικές ενότητες με σημαντική παρουσία τύπου οικοτόπου προτεραιότητας ή κύριας ΟΧΕ είδους προτεραιότητας που στο κεφάλαιο 3 της ΕΠΜ έχει αξιολογηθεί με θεσμική προτεραιότητα 1 για τις ΕΖΔ
- Οι χωρικές ενότητες με σημαντική παρουσία κρίσιμου ενδιαιτήματος φωλεασμού είδους ορνιθοπανίδας που αποτελεί είδος χαρακτηρισμού για τις ΖΕΠ.
- Οι χωρικές ενότητες με δυνητική δυνατότητα πλήρους απαγόρευσης της ανθρώπινης παρουσίας και δραστηριότητας εντός της ζώνης με την εξαίρεση της επιστημονικής έρευνας και της υλοποίησης δράσεων προστασίας και διατήρησης.
- Χωρικές ενότητες με σημαντική παρουσία τύπου οικοτόπου ή κύριας ΟΧΕ είδους που στο κεφάλαιο 3 της ΕΠΜ έχει αξιολογηθεί με θεσμική προτεραιότητα 2 και διαχειριστική προτεραιότητα 1 για τις ΕΖΔ
- Ιδιαίτερες χρήσεις / δραστηριότητες εντός των ζωνών, που μπορεί να είναι δεσμευτικές ως προς την οριοθέτηση των ζωνών (π.χ. η ύπαρξη αιολικού πάρκου που μπορεί να βρίσκεται μόνο εντός ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ). Χρήσεις ή δραστηριότητες που δύναται να περιλαμβάνονται σε οποιαδήποτε από τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ, δεν αποτέλεσαν σημαντικό κριτήριο για τη ζωνοποίηση, αφού μπορούν να τεθούν υπό ρύθμιση για να συνάδουν με το βαθμό προστασίας της περιοχής (π.χ. οδικό δίκτυο, δραστηριότητες του πρωτογενή τομέα, δασική διαχείριση κ.λπ).
- Προσδιορίστηκαν οι θέσεις που σημειακές και μεμονωμένες χρήσεις πρέπει να διαχειριστούν με σημειακή / μικρή ζώνωση, λόγω δυσαρμονίας μεταξύ του τύπου της ζώνης, που προκύπτει βάσει της σημασίας του προστατευτέου αντικειμένου και του καθεστώτος προστασίας, που αυτό θα έπρεπε να έχει και του τύπου της ζώνης που προκύπτει λόγω της παρουσίας της συγκεκριμένης δραστηριότητας και της χρήσης στην οποία αντιστοιχεί.

4.3.2.1.3 Λοιπές παράμετροι που λαμβάνονται υπόψη στην τελική επιλογή ζώνωσης

Επιπρόσθετα, κατά την τελική επιλογή της ζωνοποίησης των περιοχών λαμβάνονται υπόψη και τα ακόλουθα:

- Η ύπαρξη περιοχών με μεγάλη αξία (θέσεις φωλιάσματος, διαχείμανσης, τροφοληψίας, στάθμευσης κ.α.) για τη χερσαία και θαλάσσια πανίδα, καθώς και για την ορνιθοπανίδα.
- Περιοχές με σχετικά μικρό βαθμό ανθρωπογενούς παρέμβασης που διατηρούν σε μεγάλο βαθμό τη φυσικότητά τους ή / και απομόνωσή τους (π.χ. νήσοι, φαράγγια).
- Περιοχές με τοπία υψηλής αισθητικής αξίας
- Περιοχές που συμβάλουν στη διατήρηση των φυσικών διεργασιών και στην προστασία των φυσικών πόρων
- Περιοχές με ιδιαίτερους, μοναδικούς ή παραδοσιακούς τρόπους χρήσεων γης και κοινωνικής οργάνωσης
- Η ύπαρξη ιδιαίτερων και ενδιαφερόντων γεωμορφολογικών και τοπιολογικών στοιχείων.
- Η ύπαρξη και ο βαθμός συμμετοχής του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος στην περιοχή, συμπεριλαμβανομένου των υφιστάμενων και υπό ανάπτυξη υποδομών.

4.3.2.2 Οριοθέτηση ζωνών και συσχέτισή τους με τύπους ζωνών του Ν. 4685/2020

Ως αποτέλεσμα της ανωτέρω μεθοδολογίας προκύπτουν επιμέρους χωρικές ενότητες εντός της κάθε προστατευόμενης περιοχής και ειδικότερα εντός της κάθε περιοχής Natura, με διαβαθμισμένη σημασία ως προς την προστασία των επιμέρους προστατευτέων αντικειμένων. Η πληροφορία αυτή αποτελεί την κρίσιμη βάση της ζωνοποίησης, αφού αναδεικνύει τις ζώνες που θα πρέπει να ενταχθούν σε κάποιο υψηλότερο βαθμό προστασίας, καθώς και αυτές, όπου η προστασία κρίνεται απαραίτητη, αλλά όχι κρίσιμη για τη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.

Η οριστικοποίηση όμως των ζωνών απαιτεί και τη θεώρηση των υπολοίπων κριτηρίων που αναφέρθηκα στα προηγούμενα και σχετίζονται με τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες, το βαθμό φυσικότητας των οικοσυστημάτων ή την παρουσία ιδιαίτερων φυσικών χαρακτηριστικών. Για την οριστικοποίηση των ζωνών ακολουθούνται τα εξής βήματα:

Βήμα 1 – Ένταξη χωρικών ενοτήτων σε τύπους ζωνών του Ν. 4685/2020

Σε κάθε μία από τις χωρικές ενότητες που έχουν προσδιοριστεί εξετάζεται η πιθανή ένταξή τους σε κάποιον από τους τύπους ζωνών του Ν. 4685/2020, σύμφωνα με τα κριτήρια που θέτει ο Νόμος, καθώς και τις οδηγίες της Δ/νουσας Υπηρεσίας (ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/3675/140/15-1-2021).

Η καταρχάς ένταξη αφορά τα προστατευτέα αντικείμενα (τύπους οικοτόπων και είδη) που κάθε χωρική ενότητα περιλαμβάνει, τα στοιχεία αξιολόγησης αυτών, τις εκτάσεις με τύπους οικοτόπων ή/και ΟΧΕ ειδών με υψηλή προτεραιότητα (1) σε θεσμικά μέτρα. Συνεκτιμά επίσης και μία καταρχάς εκτίμηση των κύριων ανθρωπογενών δραστηριοτήτων (Ενότητα 2.3) και της έντασης αυτών εντός κάθε ζώνης. Συγκεκριμένα:

Ζώνη απόλυτης προστασίας της φύσης (ΖΑΠΦ)
Κριτήρια σύμφωνα με τον Ν. 4685/2020
Ως ζώνες απόλυτης προστασίας της φύσης ορίζονται εκτάσεις με εξαιρετικά ευαίσθητους τύπους φυσικών οικοτόπων, ή/ και με ενδιαιτήματα εξαιρετικά ευαίσθητων ειδών, των οποίων η παρουσία και αντιπροσωπευτικότητα εκτιμάται ως πολύ υψηλή ή η κατάσταση των οποίων επιτάσσει εξαιρετικά αυστηρή προστασία.
Κριτήρια σύμφωνα με το τεύχος με τίτλο «Προδιαγραφές ΕΠΜ Επιλογής Ζωνών και Χρήσεων εντός περιοχών Natura 2000»
▪ Σε περιοχές ΕΖΔ η σημαντική παρουσία στη ζώνη τύπου οικοτόπου προτεραιότητας ή κύριας ΟΧΕ είδους προτεραιότητας που στο κεφάλαιο 3 της ΕΠΜ έχει αξιολογηθεί με θεσμική προτεραιότητα 1 για τη συγκεκριμένη περιοχή Natura. ▪ Σε περιοχές ΖΕΠ η σημαντική παρουσία στη ζώνη κρίσιμου ενδιαιτήματος φωλεασμού είδους ορνιθοπανίδας που αποτελεί είδος χαρακτηρισμού για τη συγκεκριμένη περιοχή ΖΕΠ. ▪ Δυνατότητα πλήρους απαγόρευσης της ανθρώπινης παρουσίας και δραστηριότητας εντός της ζώνης με την εξαίρεση της επιστημονικής έρευνας και της υλοποίησης δράσεων προστασίας και διατήρησης. ▪ Πέραν τυχόν ειδικών περιπτώσεων απαραίτητη προϋπόθεση είναι ο δημόσιος χαρακτήρας της περιοχής αυτής.

Ζώνη προστασίας της φύσης (ΖΠΦ)
Κριτήρια σύμφωνα με τον Ν. 4685/2020
Ως ζώνες προστασίας της φύσης ορίζονται εκτάσεις με τύπους φυσικών οικοτόπων, ή/και με ενδιαιτήματα ειδών, των οποίων η παρουσία και αντιπροσωπευτικότητα εκτιμάται ως υψηλή ή η κατάσταση των οποίων επιτάσσει αυστηρή προστασία. Στις ζώνες αυτές προστατεύεται το φυσικό περιβάλλον από δραστηριότητες ή επεμβάσεις που μπορούν να μεταβάλλουν ουσιωδώς προς το χειρότερο τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξή του. Απαγορεύονται ή περιορίζονται, σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις της πράξης χαρακτηρισμού της προστατευόμενης περιοχής ή/και του οικείου Σχεδίου Διαχείρισης, δραστηριότητες όταν η άσκησή τους έχει επιπτώσεις που υπονομεύουν τους στόχους διαχείρισης ή την αποτελεσματικότητα των μέτρων διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής.
Κριτήρια σύμφωνα με το τεύχος με τίτλο «Προδιαγραφές ΕΠΜ Επιλογής Ζωνών και Χρήσεων εντός περιοχών Natura 2000»
▪ Να συγκεντρώνουν τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις για χαρακτηρισμό τους ως ΖΑΠΦ με την εξαίρεση της δυνατότητας πλήρους απαγόρευσης κάθε ανθρώπινης δραστηριότητας. ▪ Σε περιοχές ΕΖΔ η σημαντική παρουσία στη ζώνη τύπου οικοτόπου ή κύριας ΟΧΕ είδους που στο κεφάλαιο 3 της ΕΠΜ έχει αξιολογηθεί με θεσμική προτεραιότητα 1 για τη συγκεκριμένη περιοχή Natura. ▪ Σε περιοχές ΖΕΠ η σημαντική παρουσία στη ζώνη κρίσιμου ενδιαιτήματος είδους ορνιθοπανίδας που αποτελεί είδος χαρακτηρισμού για τη συγκεκριμένη περιοχή ΖΕΠ. ▪ Σε περιοχές ΕΖΔ η σημαντική παρουσία στη ζώνη τύπου οικοτόπου ή κύριας ΟΧΕ είδους που στο κεφάλαιο 3 της ΕΠΜ έχει αξιολογηθεί με θεσμική προτεραιότητα 2 και διαχειριστική προτεραιότητα 1 για τη συγκεκριμένη περιοχή Natura.
Ζώνη διατήρησης οικοτόπων και ειδών (ΖΔΟΕ)
Κριτήρια σύμφωνα με τον Ν. 4685/2020
Ως ζώνες διατήρησης οικοτόπων και ειδών ορίζονται εκτάσεις που υπόκεινται σε κατάλληλη διαχείριση για τη διασφάλιση ικανοποιητικού βαθμού διατήρησης των προστατευτέων αντικειμένων (τύπων φυσικών οικοτόπων και ειδών ενωσιακής σημασίας ή/και εθνικού ενδιαφέροντος) που αυτές φιλοξενούν. Στις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών απαγορεύονται ή περιορίζονται, σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις της πράξης χαρακτηρισμού της προστατευόμενης περιοχής ή/και του οικείου Σχεδίου Διαχείρισης, δραστηριότητες όταν αυτές είναι σε θέση μεμονωμένα, σωρευτικά με άλλες ή σε συνέργεια με άλλες, να υποβαθμίσουν τον βαθμό διατήρησης προστατευτέου αντικειμένου και ειδικά όταν η υποβάθμιση αυτή δρα αρνητικά στην κατάσταση διατήρησης του προστατευτέου αντικειμένου σε εθνικό επίπεδο.
Κριτήρια σύμφωνα με το τεύχος με τίτλο «Προδιαγραφές ΕΠΜ Επιλογής Ζωνών και Χρήσεων εντός περιοχών Natura 2000»
▪ Να συγκεντρώνουν τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις για χαρακτηρισμό τους ως ΖΠΦ, αλλά λόγω της παρουσίας μιας ή περισσοτέρων χρήσεων που δύναται να υπάρχουν σε ΖΔΟΕ και όχι σε ΖΠΦ δεν μπορούν να χαρακτηρισθούν ως ΖΠΦ.

Ζώνη βιώσιμης διαχείρισης φυσικών πόρων (ΖΒΔΦΠ)
Κριτήρια σύμφωνα με τον Ν. 4685/2020
Ως ζώνες βιώσιμης διαχείρισης φυσικών πόρων ορίζονται εκτάσεις προστατευόμενων περιοχών, στις οποίες είναι δυνατό να συνυπάρχει το προστατευτέο αντικείμενο μαζί με σχετικές πολιτισμικές αξίες ή/και ανθρωπογενείς δραστηριότητες που προάγουν τη βιώσιμη διαχείριση φυσικών πόρων ή/και τη βιώσιμη ανάπτυξη, αυτή, δηλαδή, που υπηρετεί την προστασία του περιβάλλοντος, την οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική συνοχή και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Ανθρωπογενείς δραστηριότητες εντός της ζώνης αυτής, όταν μπορούν να οδηγήσουν σε υποβάθμιση του βαθμού διατήρησης του προστατευτέου αντικειμένου στην προστατευόμενη περιοχή και ιδιαιτέρως της κατάστασης διατήρησης του προστατευτέου αντικειμένου σε εθνικό επίπεδο, υπόκεινται σε κατάλληλες ρυθμίσεις βάσει των σχετικών προβλέψεων της πράξης χαρακτηρισμού της προστατευόμενης περιοχής και του οικείου Σχεδίου Διαχείρισης.

Βήμα 2 – Συσχέτιση με υφιστάμενες ανθρωπογενείς δραστηριότητες και οριστικοποίηση οριοθέτησης και τύπου ζωνών

Στο στάδιο αυτό συνυπολογίζονται οι υφιστάμενες χρήσεις και ανθρωπογενείς δραστηριότητες εντός των επιμέρους ζωνών που έχουν αρχικώς προσδιοριστεί. Συγκεκριμένα:

- Για κάθε ζώνη καταγράφονται οι υφιστάμενες δραστηριότητες / χρήσεις που έχουν αναλυθεί στην Ενότητα 2.3 (κοινωνικά και οικονομικά στοιχεία) και αντιστοιχίζονται σε κάποια από τις ειδικές κατηγορίες χρήσεων του ΠΔ 59/2018. Κατά την αντιστοίχιση πραγματοποιείται και ομαδοποίηση αυτών.
- Σε περίπτωση που κατά την αντιστοίχιση των υφιστάμενων ειδικών χρήσεων προκύψει ασυμβατότητα κάποιας χρήσης με την κατηγορία ζώνης που έχει επιλεχθεί στο Βήμα 1, συναξιολογούνται τα δεδομένα και προκύπτουν τα εξής ενδεχόμενα κατά την κρίση του ειδικού:

  α) Αν καταγραφούν ανθρωπογενείς χρήσεις σε μία ΖΑΠΦ η οποία κρίνεται ότι δεν πρέπει να αλλάξει κατηγορία στο σύνολό της, εξετάζεται το ενδεχόμενο κατάτμησης της σε επιμέρους χωρικές ενότητες, ώστε να προσδιοριστούν τυχόν χωρικές ενότητες όπου δύναται να υπάρξει πρακτικά πλήρης απαγόρευση κάθε ανθρωπογενούς δραστηριότητας και όπου ακόμη και η επίσκεψη θα υπόκειται σε αδειοδότηση και έλεγχο.

  Αν καταγραφούν πολλαπλές σε αριθμό ή διάσπαρτες μη συμβατές χρήσεις σε μία ΖΠΦ η οποία κρίνεται ότι δεν πρέπει να αλλάξει κατηγορία στο σύνολό της, εξετάζεται το ενδεχόμενο κατάτμησης της σε επιμέρους χωρικές ενότητες που να περιλαμβάνουν τις μη συμβατές χρήσεις. Λαμβάνεται μέριμνα ώστε αυτές οι επιμέρους ζώνες να μην περιλαμβάνουν θέσεις υψηλής σημασίας σε ότι αφορά τα προστατευτέα αντικείμενα. Οι χωρικές ενότητες που περιλαμβάνουν τις μη συμβατές χρήσεις χαρακτηρίζονται ως ΖΔΟΕ και η υπόλοιπη έκταση παραμένει ως ΖΠΦ.

  Αντίστοιχα αν καταγραφούν πολλαπλές σε αριθμό ή διάσπαρτες μη συμβατές χρήσεις σε μία ΖΔΟΕ , εξετάζεται το ενδεχόμενο κατάτμησης της σε επιμέρους χωρικές ενότητες που να περιλαμβάνουν τις μη συμβατές χρήσεις, σύμφωνα με τα ανωτέρω αναφερόμενα. Οι χωρικές αυτές ενότητες χαρακτηρίζονται ως ΖΒΔΦΠ και η υπόλοιπη έκταση παραμένει ως ΖΔΟΕ .

  β) Αν καταγραφούν μεμονωμένες και σημειακές μη συμβατές χρήσεις σε μία ΖΠΦ ή και ΖΔΟΕ και κριθεί ότι δεν δύναται να εφαρμοστούν τα ανωτέρω (α) και (β) τότε δύναται κατ' εξαίρεση

να προταθεί «σημειακή» ΖΒΔΦΠ ή ΖΔΟΕ εντός μιας ΖΠΦ καθώς και «σημειακή» ΖΒΔΦΠ εντός μιας ΖΔΟΕ. Αναγκαία προϋπόθεση για την επιλογή αυτού του βήματος είναι η διαπίστωση προφανούς δυσαρμονίας μεταξύ του τύπου ζώνης που απαιτείται από την αξιολόγηση και ιεράρχηση του προστατευτέου αντικειμένου και του τύπου ζώνης που προκύπτει λόγω της παρουσίας της σημειακής δραστηριότητας (π.χ. αιολικό πάρκο με άδεια λειτουργίας σε περιοχή που η αξιολόγηση του προστατευτέου αντικειμένου απαιτεί τον χαρακτηρισμό της ως ΖΠΦ ή μεγάλη αθλητική εγκατάσταση σε περιοχή που απαιτείται ο χαρακτηρισμός της ως ΖΔΟΕ).

γ) Αν καταγραφούν πολλαπλές σε αριθμό ή διάσπαρτες μη συμβατές χρήσεις σε μία ΖΑΠΦ ή σε μία ΖΠΦ, τότε εξετάζεται το ενδεχόμενο μετάπτωσης του χαρακτηρισμού τους σε ΖΠΦ και ΖΔΟΕ αντίστοιχα (ΖΑΠΦ → ΖΠΦ / ΖΠΦ → ΖΔΟΕ). Για τη λήψη απόφασης λαμβάνονται υπόψη τόσο η ιεράρχηση σημαντικότητας θέσεων / περιοχών (4.3.2.1.1), όσο και τα κριτήρια του Ν. 4685/2020.

Στον Πίνακα που ακολουθεί καταγράφονται <u>ενδεικτικά τα κυριότερα παραδείγματα</u> υφιστάμενων δραστηριοτήτων στην περιοχή και η αντιστοίχισή τους με ειδικές χρήσεις του ΠΔ 59/2018 και εν δυνάμει ζωνών του Ν. 4685/2020.

Ανθρωπογενείς δραστηριότητες στην περιοχή	**Αντιστοίχιση με Ειδική Χρήση σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018, όπως ισχύει**	**Αντιστοίχιση σε ζώνες Ν. 4685/2020**
Κατοικίες εκτός σχεδίου	(1) Κατοικία	ΖΒΔΦΠ
Λυόμενα κτίρια για το προσωπικό ασφαλείας, τους δασικούς υπαλλήλους κ.λπ.	(1) Κατοικία για προσωπικό ασφαλείας και εργαζομένους	ΖΑΠΦ / ΖΠΦ
Γήπεδα ποδοσφαίρου, μπάσκετ κ.λπ.	4.1 Μικρές αθλητικές εγκαταστάσεις (κατηγορίες Α1, Α2, Β1, Δ, Ε1).	ΖΔΟΕ / ΖΒΔΦΠ
Υπαίθριες αθλητικές δραστηριότητες και υποδομές για την υποστήριξη αυτών (π.χ. πεζοπορία, τρέξιμο, δυναμικό βάδισμα, ποδήλατο, κολύμβηση, αυτόνομη ή/ και ελεύθερη κατάδυση, ιστιοπλοΐα, αγώνες κανό κλπ. κλπ.)	4.3 Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις	ΖΒΔΦΠ
Εκκλησίες, ξωκλήσια	(5) Θρησκευτικοί χώροι	ΖΔΟΕ / ΖΒΔΦΠ
Μουσεία, πολιτιστικά κτίρια	6. Πολιτιστικές εγκαταστάσεις	ΖΒΔΦΠ
Εμπορικά καταστήματα για την εξυπηρέτηση καθημερινών αναγκών, πώλησης προϊόντων τοπικής παραγωγής κ.λπ.	10.1. Εμπορικά καταστήματα.	ΖΒΔΦΠ
Επιστημονική έρευνα, δράσεις παρακολούθησης και προστασίας προστατευτέου αντικείμενο / Κέντρα έρευνας	(11) Μόνο επιστημονική έρευνα για τη Ζώνη (ΖΑΠΦ) (11) Κέντρα έρευνας και επιστημονική έρευνα που αφορούν τη Ζώνη (ΖΠΦ)	ΖΑΠΦ / ΖΠΦ / ΖΔΟΕ / ΖΒΔΦΠ
Εστιατόρια, ταβέρνες	(12) Εστίαση	ΖΔΟΕ / ΖΒΔΦΠ
Αναψυκτήρια	(13) Αναψυκτήρια	ΖΠΦ / ΖΔΟΕ / ΖΒΔΦΠ

Ανθρωπογενείς δραστηριότητες στην περιοχή	Αντιστοίχιση με Ειδική Χρήση σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018, όπως ισχύει	Αντιστοίχιση σε ζώνες Ν. 4685/2020
Ξενοδοχεία, τουριστικά καταλύματα	(15) Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (ν. 4276/2014, Α'155).	ΖΔΟΕ / ΖΒΔΦΠ
Υπαίθριοι χώροι στάθμευσης	(16) Στάθμευση	ΖΠΦ / ΖΔΟΕ / ΖΒΔΦΠ
Πρατήρια καυσίμων	(17) Πρατήρια παροχής καυσίμων και ενέργειας (άρθ. 15 του ν. 4233/2014)	ΖΒΔΦΠ
Πλυντήρια αυτοκινήτων	(18) Πλυντήρια, λιπαντήρια αυτοκινήτων	ΖΒΔΦΠ
Συνεργεία αυτοκινήτων	(19) Συνεργεία	ΖΒΔΦΠ
Μεταποιητικές μονάδες (ελαιοτριβεία, παραγωγή χυμών κλπ)	(23) Βιοτεχνικές και βιομηχανικές εγκαταστάσεις (Α2 και Β Κατηγορίες του Ν. 4635/2019)	ΖΒΔΦΠ
Γεωργικές καλλιέργειες – θερμοκήπια – γεωργικές αποθήκες - εγκαταστάσεις αποθήκευσης λιπασμάτων, φαρμάκων, γεωργικών εφοδίων και προϊόντων, δεξαμενές – αρδευτικά δίκτυα	24.1. Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες	ΖΠΦ / ΖΔΟΕ / ΖΒΔΦΠ
	24.2. Γεωργικές αποθήκες, θερμοκήπια και λοιπές εγκαταστάσεις αγροτικού τομέα (άρθρο 2 του από 31.5.1985 π.δ., Δ' 270).	
	24.13. Εγγειοβελτιωτικά έργα αγροτικής ανάπτυξης	
Δασικά φυλάκια. Κτίρια και αποθήκες για τη δασική διαχείρισης	24.2. Γεωργικές αποθήκες, θερμοκήπια και λοιπές εγκαταστάσεις αγροτικού τομέα (άρθρο 2 του από 31.5.1985 π.δ., Δ' 270).	
Βόσκηση – Κτηνοτροφικές δραστηριότητες – Στάνες – Πτηνοτροφικές εγκαταστάσεις - στέγαστρα	24.1. Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες	ΖΠΦ / ΖΔΟΕ / ΖΒΔΦΠ
	24.3. Κτηνοτροφικές πτηνοτροφικές εγκαταστάσεις Αντλητικές εγκαταστάσεις	
	24.8. Βόσκηση	
Αλιεία – Υδατοκαλλιέργειες (θαλάσσιες και γλυκού νερού)- εγκαταστάσεις αποθήκευσης ιχθυοτροφών, αλιευτικών εφοδίων και αλιευτικών προϊόντων – Ιχθυοσυλληπτικές εγκαταστάσεις	24.1. Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες	ΖΠΦ / ΖΔΟΕ / ΖΒΔΦΠ
	24.4. Υδατοκαλλιέργειες (χερσαίες, θαλάσσιες, λιμναίες και ποτάμιες εγκαταστάσεις)	
	24.9. Αλιεία (ερασιτεχνική και επαγγελματική)	
Δασοπονία – Μελισσοκομία	24.1. Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες	ΖΠΦ / ΖΔΟΕ / ΖΒΔΦΠ
Συλλογή βοτάνων και μανιταριών	24.10. Συλλογή φυτών, βοτάνων, ασπόνδυλων και μυκήτων (μανιταριών) και βενθικών οργανισμών από το υπόστρωμα της παραλιακής ζώνης	ΖΠΦ / ΖΔΟΕ / ΖΒΔΦΠ
Κυνηγετικές δραστηριότητες	24.11. Θήρα	ΖΠΦ / ΖΔΟΕ / ΖΒΔΦΠ
Λιμένες – Αλιευτικά καταφύγια - Μαρίνες	26.11. Λιμενικές ζώνες επιβατικής, εμπορικής, αλιευτικής, βιομηχανικής και τουριστικής δραστηριότητας, μαρίνες	ΖΠΦ / ΖΔΟΕ / ΖΒΔΦΠ

Ανθρωπογενείς δραστηριότητες στην περιοχή	Αντιστοίχιση με Ειδική Χρήση σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018, όπως ισχύει	Αντιστοίχιση σε ζώνες Ν. 4685/2020
Οδικό δίκτυο μηχανοκίνητων οχημάτων **Έργα συντήρησης υφιστάμενου οδικού δικτύου**	26.12.1. Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων) (δυνατότητα εξειδίκευσης βάσει της οικείας νομοθεσίας)	ΖΑΠΦ / ΖΠΦ / ΖΔΟΕ / ΖΒΔΦΠ
Γραμμικές υποδομές μεταφορών αναψυχής / Μονοπάτια – πεζοπορικό δίκτυο	26.12.4. Ποδηλατόδρομοι	ΖΑΠΦ / ΖΠΦ / ΖΔΟΕ / ΖΒΔΦΠ
	26.12.6. Μονοπάτια (πεζών)	
Θαλάσσια συγκοινωνία	26.12.7. Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών	ΖΑΠΦ / ΖΠΦ / ΖΔΟΕ / ΖΒΔΦΠ
Εγγειοβελτιωτικά έργα **Καθαρισμοί καναλιών, αυλάκων και τάφρων**	24.13 Εγγειοβελτιωτικά έργα αγροτικής ανάπτυξης	ΖΠΦ / ΖΔΟΕ / ΖΒΔΦΠ
Λιμάνια, μαρίνες, αλιευτικά και τουριστικά καταφύγια, προβλήτες – εξέδρες **Εκτέλεση λιμενικών έργων**	26.11. Λιμενικές ζώνες επιβατικής, εμπορικής, αλιευτικής, βιομηχανικής και τουριστικής δραστηριότητας, μαρίνες.	ΖΑΠΦ / ΖΠΦ / ΖΔΟΕ / ΖΒΔΦΠ
Σημεία ανακύκλωσης	(30) Γωνιές ανακύκλωσης και πράσινα σημεία (μικρά) (κοινή υπουργική απόφαση 18485/26.4.2017, Β' 1412).	ΖΔΟΕ / ΖΒΔΦΠ
Αιολικά Πάρκα / Φωτοβολταϊκά	(34) Εγκαταστάσεις Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) και Εγκαταστάσεις ΑΠΕ με αποθήκευση	ΖΔΟΕ / ΖΒΔΦΠ
Εξορύξεις: Ορυχεία, λατομεία, μεταλλεία κ.λπ	(25) Εξορυκτικές δραστηριότητες (Ορυχεία Λατομεία Μεταλλεία, Αμμοληψία, Ζώνες αναζήτησης, έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων).	ΖΔΟΕ / ΖΒΔΦΠ
Πεδίο Βολής	(36) Στρατιωτικές εγκαταστάσεις.	ΖΔΟΕ / ΖΒΔΦΠ
Κατασκηνώσεις (δημοτικές και ιδιωτικές)	(47) Κατασκηνώσεις Παιδικές εξοχές	ΖΔΟΕ / ΖΒΔΦΠ
Δίκτυα υποδομής και εγκαταστάσεις κοινής ωφέλειας	(33) Εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, πλην των εγκαταστάσεων της κατηγορίας 34, εγκαταστάσεις αποθήκευσης και μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου, εγκαταστάσεις ύδρευσης, εγκαταστάσεις τηλεπικοινωνιών, και συναφείς εγκαταστάσεις.	ΖΒΔΦΠ
	(48.2) Α) Οι κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, μετά των παρατημάτων αυτών (υπέργειων και υπόγειων)	ΖΠΦ / ΖΔΟΕ / ΖΒΔΦΠ
	(48.2) Β) Η εγκατάσταση σταθμών μέτρησης ατμοσφαιρικής ρύπανσης, θορύβου και μετεωρολογικών παραμέτρων με τον αναγκαίο εξοπλισμό	
	(48.2) ΣΤ) Η εγκατάσταση μονάδων αφαλάτωσης και λοιπών συστημάτων επεξεργασίας νερού για την υδροδότηση δημοτικών δικτύων, μετά των	

Ανθρωπογενείς δραστηριότητες στην περιοχή	Αντιστοίχιση με Ειδική Χρήση σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018, όπως ισχύει	Αντιστοίχιση σε ζώνες Ν. 4685/2020
	συνοδών έργων που απαιτούνται, για την πλήρη λειτουργία αυτών.)	
Υποδομές ερμηνείας περιβάλλοντος και ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης	(49) Περίπτερα ενημέρωσης/έργα ερμηνείας περιβάλλοντος (πινακίδες, αποχωρητήρια, περίπτερα, στέγαστρα κ.λπ.	ΖΠΦ / ΖΔΟΕ / ΖΒΔΦΠ
Έργα πρόληψης ή αντιμετώπισης της υφαλμύρωσης	(50) Έργα πρόληψης ή αντιμετώπισης της υφαλμύρωσης των υπογείων υδάτων ή εδαφών	ΖΑΠΦ/ ΖΠΦ / ΖΔΟΕ / ΖΒΔΦΠ
Αντιδιαβρωτικά έργα	(51) Έργα προστασίας από διάβρωση, κατολισθήσεις και στήριξη εδαφών	
Έργα πρόληψης και προστασίας εδαφικών και υδατικών πόρων	(53) Έργα που αφορούν την αποκατάσταση και βελτίωση των υδατοαποθεμάτων	
Πλωτές υποδομές έρευνας, σήμανσης, πρόσβασης κ.λπ	(54) Πλωτές υποδομές και εγκαταστάσεις θαλάσσιας αναψυχής	ΖΠΦ / ΖΔΟΕ / ΖΒΔΦΠ
Φάροι	(55) Φάροι	ΖΑΠΦ/ ΖΠΦ / ΖΔΟΕ / ΖΒΔΦΠ
Αναψυχή / παρατήρηση της φύσης	Δεν προβλέπεται σχετική χρήση	
Αντιπυρική Προστασία / Φύλαξη	Δεν προβλέπεται σχετική χρήση	
Αντιπλημμυρικά έργα / Οριοθετήσεις και διευθετήσεις ρεμάτων	Δεν προβλέπεται σχετική χρήση	
Κατασκευές και έργα σε χώρους κοινής χρήσης (όπως παραλίες, χώροι αναψυχής, χώροι πολιτιστικού ενδιαφέροντος κλπ.)	Δεν προβλέπεται σχετική χρήση	
Αρχαιολογικές ανασκαφές / Έργα που αφορούν τη συντήρηση και αναστύλωση ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων	Δεν προβλέπεται σχετική χρήση	

4.3.2.3 Καθορισμός ορίων ζωνών

Ο καθορισμός των ορίων να γίνεται με κατά το δυνατόν σταθερά φυσικά ή τεχνητά γραμμικά στοιχεία του εδάφους (π.χ. δρόμοι, κοίτες ποταμών, αναχώματα, κανάλια κ.λπ.) ή νοητές πολυγωνικές γραμμές που συνδέουν σημεία οριζόμενα από γεωγραφικές συν/νες του συστήματος αναφοράς ΕΓΣΑ 87. Το υπόβαθρο εφαρμογής να είναι αυτό των ορθοφωτοχαρτών της ΕΚΧΑ. Όπου κρίθηκε απαραίτητο για την οριοθέτηση των επιμέρους ζωνών χρησιμοποιήθηκαν επίσης:

- Τα όρια των εκτάσεων που διέπονται από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας, σύμφωνα με τον μερικώς κυρωμένο δασικό χάρτη της περιοχής
- Τα όρια τύπων οικοτόπων σύμφωνα με το έργο της χαρτογράφησης τύπων οικοτόπων «Ανάπτυξη υποδομής χωρικών δεδομένων μεγάλης κλίμακας (1:5000) για τις χερσαίες προστατευόμενες περιοχές του δικτύου «Natura 2000», Σύμβαση Ν1-02 (ΕΚΧΑ, 2015).

- Άλλα υφιστάμενα θεσμοθετημένα όρια, όπως αρχαιολογικοί χώροι, οικισμοί με εγκεκριμένα όρια, κ.λπ.
- Στοιχεία φωτοερμηνείας με σκοπό των διαχωρισμό υφιστάμενων χρήσεων

4.3.2.4 Οικισμοί

Σε ότι αφορά τα σχέδια πόλης / οικισμούς, επισημαίνονται τα εξής:

- Σε περιοχές εντός σχεδίων πόλεων καθώς και εντός οικισμών, οριοθετημένων και μη, δεν εφαρμόζεται ζώνωση κατά τις διατάξεις του Ν.4685/2020 και επομένως δεν προσδιορίζονται χρήσεις γης.

- Ως όρια οικισμών με εγκεκριμένα όρια, χρησιμοποιήθηκαν τα στοιχεία που χορηγήθηκαν από τον Συντονιστή και αφορούν τα δεδομένα της ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ, όπως αυτά χρησιμοποιήθηκαν στα πλαίσια του έργου των δασικών χαρτών. Αφορούν όρια που έχουν σταλεί από τα αρμόδια τμήματα υπηρεσιών δόμησης, μέσω *διαδικτυακής εφαρμογής* στην ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ και περιλαμβάνουν τις εκτάσεις που εντάσσονται στην παρ. 2α του άρθρου 23 Ν/ 3889/2010, όπου αναφέρεται:

  2. Οι υπηρεσίες δόμησης με χρήση διαδικτυακής εφαρμογής, εφαρμόζουν επί των υποβάθρων της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, εντός αποκλειστικής προθεσμίας τεσσάρων (4) μηνών από την παροχή της πρόσβασης της ως άνω παραγράφου, τα κάτωθι:

  α) Με πορτοκαλί χρώμα τα όρια των οικισμών, όπως τα όρια αυτά έχουν εγκριθεί με πράξεις της Διοίκησης, σύμφωνα με τις διατάξεις των προεδρικών διαταγμάτων της 21.11-1.12.1979 (Δ΄693), της 2.3-13.3.1981 (Δ΄138) ή της 24.4-3.5.1985 (Δ΄181), καθώς και τα όρια των εγκεκριμένων πολεοδομικών μελετών ή ρυμοτομικών σχεδίων και όπως τα όρια αυτά έχουν εφαρμοστεί στο έδαφος

  Τα όρια αυτά εξαιρούνται της χαρτογραφικής απεικόνισης της ζωνοποίησης και επισημαίνονται κατάλληλα στα γεωγραφικά αρχεία. Οι οριοθετημένοι οικισμοί, οι οποίοι εμπίπτουν (μερικώς ή εξολοκλήρου) εντός της προστατευόμενης περιοχής και εξαιρούνται της ζωνοποίησης για κάθε προστατευόμενη περιοχή καταγράφονται στο κεφάλαιο 4.3.3.3.

- Σε ότι αφορά τους εγκεκριμένους οικισμούς χωρίς οριοθετημένα όρια, έχει επιλεχθεί η ακόλουθη λύση:

  - Τα όρια εφαρμογής των οικισμών αυτών δεν μπορούν να εφαρμοστούν στα πλαίσια της παρούσας μελέτης (μη αρμοδιότητα). Ως εκ τούτου οι οικισμοί αυτοί θα φαίνεται να απεικονίζονται εντός ζωνών προστασίας, παρότι δεν θα ισχύουν για αυτούς οι επιτρεπόμενες χρήσεις και ρυθμίσεις.
  - Τα άτυπα όρια που έχουν χορηγηθεί από την ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ, καθώς και κάθε άλλο στοιχείο χαρτογραφικό ή φωτοερμηνευτικό που συλλέχθηκε, έχει ληφθεί υπόψη κατά την εκπόνηση της μελέτης.
  - Περιμετρικά των οικισμών, έχει επιλεχθεί μία ευρύτερη ζώνη ως ΖΒΔΦΠ, όπου υπάρχει η χαμηλότερη κλίμακα προστασίας, ώστε να διευκολυνθούν οι διαδικασίες και χρήσεις στις ζώνες αυτές.
  - Σε κάθε περίπτωση, κατά την έκδοση του ΠΔ προτείνεται να υπάρχει ρητή πρόβλεψη ότι «εντός των μη οριοθετημένων οικισμών που περιλαμβάνονται χωρικά στη ζώνη ΧΧΧΧ (οιαδήποτε από τις 4) δεν έχουν εφαρμογή οι χρήσεις γης ή/και ρυθμίσεις που αφορούν τη συγκεκριμένη ζώνη».

4.3.2.5 Οριστικοποίηση επιτρεπόμενων χρήσεων ανά ζώνη

Στα προηγούμενα βήματα έχουν ήδη προσδιοριστεί οι υφιστάμενες ειδικές χρήσεις ανά ζώνη, βάσει της ανάλυσης των δραστηριοτήτων και υποδομών που καταγράφηκαν στην κάθε περιοχή (βλ. Ενότητα 2.3). Στο παρόν στάδιο, η διαδικασία οριστικοποίησης των χρήσεων περιλαμβάνει την αξιολόγηση και συνυπολογισμό των εξής παραμέτρων:

Αξιολόγηση υφιστάμενων χρήσεων: Προσδιορίζεται ποιες από τις υφιστάμενες δραστηριότητες, λειτουργίες και χρήσεις που εντοπίζονται στις επιμέρους χωρικές ενότητες κάθε ζώνης αξιολογούνται ως επιτρεπόμενες, ποιες ως επιτρεπόμενες υπό όρους, και ποιες ως μη επιθυμητές. Οι τελευταίες θα μπορούσαν να ενταχθούν σε μεταβατικές ρυθμίσεις.

Διερεύνηση δυνητικών χρήσεων: Εξετάζεται ποιες πρόσθετες, μη υφιστάμενες, δυνητικές χρήσεις θα μπορούσαν - βάσει των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος - να θεωρηθούν συμβατές με τους στόχους προστασίας, και υπό ποιες προϋποθέσεις.

Απόρριψη ασύμβατων χρήσεων: Παράλληλα, αξιολογείται ποιες από τις εξεταζόμενες δυνητικές χρήσεις αξιολογούνται ως μη επιθυμητές, λαμβάνοντας υπόψη τους στόχους προστασίας σε κάθε περιοχή.

Οι τελικές προτάσεις για τις επιτρεπόμενες χρήσεις, ανά προστατευόμενη περιοχή και ανά ζώνη, παρουσιάζονται αναλυτικά στην Ενότητα 4.3.4 της παρούσας μελέτης.

4.3.3 Καθορισμός και οριοθέτηση ζωνών προστασίας ανά Προστατευόμενη Περιοχή

Σε συνέχεια των αποτελεσμάτων εφαρμογής της ανωτέρω μεθοδολογίας (Ενότητα 4.3.2) ακολούθως καταγράφονται οι προτεινόμενες ζώνες προστασίας ανά προστατευόμενη περιοχή και η τεκμηρίωση επιλογής τους, συμπεριλαμβανομένων των προτάσεων για περιφερειακές ζώνες και οικολογικούς διαδρόμους. Η παρούσα ενότητα διαρθρώνεται ανά προστατευόμενη περιοχή ως ακολούθως:

Α. ΠΠΒ-01: «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Κορινθιακού Κόλπου» Ενότητα 4.3.3.1]:

- Καθορισμός Ζωνών Προστασίας: Ενότητα 4.3.3.1.1
- Καθορισμός Περιφερειακών Ζωνών και Οικολογικών Διαδρόμων: Ενότητα 4.3.3.1.2
- Χαρτογραφική απεικόνιση Ζωνών Προστασίας: Ενότητα 4.3.3.1.3

Β. ΠΠΒ-02: «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γεράνεια όρη » {Ενότητα 4.3.3.2]:

- Καθορισμός Ζωνών Προστασίας: Ενότητα 4.3.3.2.1
- Καθορισμός Περιφερειακών Ζωνών και Οικολογικών Διαδρόμων: Ενότητα 4.3.3.2.2
- Χαρτογραφική απεικόνιση Ζωνών Προστασίας: Ενότητα 4.3.3.2.3

Γ. ΠΠΒ-03: «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)» Ενότητα 4.3.3.3]:

- Καθορισμός Ζωνών Προστασίας: Ενότητα 4.3.3.3.1
- Καθορισμός Περιφερειακών Ζωνών και Οικολογικών Διαδρόμων: Ενότητα 4.3.3.3.2
- Χαρτογραφική απεικόνιση Ζωνών Προστασίας: Ενότητα 4.3.3.3.3

Δ. ΠΠΒ-04: «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλία» {Ενότητα 4.3.3.4]:

- Καθορισμός Ζωνών Προστασίας: Ενότητα 4.3.3.4.1
- Καθορισμός Περιφερειακών Ζωνών και Οικολογικών Διαδρόμων: Ενότητα 4.3.3.4.2
- Χαρτογραφική απεικόνιση Ζωνών Προστασίας: Ενότητα 4.3.3.4.3

Ε. ΠΠΒ-05: «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκόρινθος» {Ενότητα 4.3.3.5]:

- Καθορισμός Ζωνών Προστασίας: Ενότητα 4.3.3.5.1
- Καθορισμός Περιφερειακών Ζωνών και Οικολογικών Διαδρόμων: Ενότητα 4.3.3.5.2
- Χαρτογραφική απεικόνιση Ζωνών Προστασίας: Ενότητα 4.3.3.5.3

ΣΤ. ΠΠΒ-06: «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρα Λεωνιδίου» {Ενότητα 4.3.3.6]:

- Καθορισμός Ζωνών Προστασίας: Ενότητα 4.3.3.6.1
- Καθορισμός Περιφερειακών Ζωνών και Οικολογικών Διαδρόμων: Ενότητα 4.3.3.6.2
- Χαρτογραφική απεικόνιση Ζωνών Προστασίας: Ενότητα 4.3.3.6.3

Ζ. ΠΠΒ-07: «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολική Λακωνία- Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή» {Ενότητα 4.3.3.7]:

- Καθορισμός Ζωνών Προστασίας: Ενότητα 4.3.3.7.1
- Καθορισμός Περιφερειακών Ζωνών και Οικολογικών Διαδρόμων: Ενότητα 4.3.3.7.2
- Χαρτογραφική απεικόνιση Ζωνών Προστασίας: Ενότητα 4.3.3.7.3

Η. ΠΠΒ-08: «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα» {Ενότητα 4.3.3.8]:

- Καθορισμός Ζωνών Προστασίας: Ενότητα 4.3.3.8.1
- Καθορισμός Περιφερειακών Ζωνών και Οικολογικών Διαδρόμων: Ενότητα 4.3.3.8.2
- Χαρτογραφική απεικόνιση Ζωνών Προστασίας: Ενότητα 4.3.3.8.3

Θ. Τεκμηρίωση επιλογής ζωνών, με βάσει τα προστατευτέα αντικείμενα και τον καθορισμό των προτεραιοτήτων διαχείρισης σε θεσμικά μέτρα: Ενότητα 4.3.3.9

Ι. Σύγκριση προτεινόμενων ζωνών με το υφιστάμενο καθεστώς, θεσμοθετημένων ζωνών προστασίας: Ενότητα 4.3.3.10

4.3.3.1 Καθορισμός και οριοθέτηση ζωνών στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Κορινθιακού Κόλπου» (ΠΠΒ-01)

4.3.3.1.1 Καθορισμός Ζωνών Προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 19 Ν. 1650/1986 στην ΠΠΒ-01

Σε συνέχεια των αποτελεσμάτων εφαρμογής της ανωτέρω μεθοδολογίας (Ενότητα 4.3.2) και λαμβάνοντας υπόψη όλες τις παραμέτρους των περιοχών που εξετάστηκαν, προτείνεται η δημιουργία των **ακόλουθων κατηγοριών ζωνών για την Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Κορινθιακού Κόλπου (ΠΠΒ-01)**:

Κατηγορία Ζώνης	Ένταξη στο άρθρο 19 Ν. 1650/1986 όπως αντικαταστάθηκε και ισχύει με το άρθρο 46 του Ν. 4685/2020	Κωδικός Ζώνης
Ζώνη Προστασίας της Φύσης	παράγραφο 4β άρθρου 19 Ν. 1650/1986, όπως ισχύει	ΖΩΝΗ ELBA25307_ΖΒ
Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών	παράγραφο 4γ άρθρου 19 Ν. 1650/1986,, όπως ισχύει	ΖΩΝΗ ELBA25307_ΖC

Λαμβάνοντας υπόψη τη φυσιογνωμία της προστατευόμενης περιοχής, τις υφιστάμενες δραστηριότητες, τα προστατευτέα αντικείμενα που περιλαμβάνει, καθώς και την απουσία χαρτογράφησης των τύπων οικοτόπων και των κύριων ενδιαιτημάτων των πολύ σημαντικών ειδών, δεν είναι εφικτός ο χωρικός προσδιορισμός επιμέρους περιοχών που θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως Ζώνες Προστασίας της Φύσης (ΖΠΦ), με εξαίρεση τη Λίμνη Βουλιαγμένης, η οποία περιλαμβάνει τον οικότοπο προτεραιότητας 1150* «Λιμνοθάλασσες». Παράλληλα, δεν εντοπίζονται περιοχές στις οποίες να καθίσταται δυνατή η πλήρης απαγόρευση της ανθρώπινης παρουσίας και δραστηριότητας (πλην της επιστημονικής έρευνας ή δράσεων διατήρησης), ή εκτάσεις με εξαιρετικά ευαίσθητους τύπους φυσικών οικοτόπων, ή/ και με ενδιαιτήματα εξαιρετικά ευαίσθητων ειδών, των οποίων η παρουσία και αντιπροσωπευτικότητα εκτιμάται ως πολύ υψηλή ή η κατάσταση των οποίων επιτάσσει εξαιρετικά αυστηρή προστασία ώστε να τεκμηριώνεται ο χαρακτηρισμός τους ως Ζώνες Απολύτου Προστασίας της Φύσης (ΖΑΠΦ). Αναφορικά με τους τύπους οικοτόπων και τα είδη που εμφανίζουν υψηλή προτεραιότητα σε θεσμικά μέτρα, εκτιμάται ότι η αποτελεσματική προστασία τους διασφαλίζεται μέσω των προτεινόμενων Ζωνών Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών (ΖΔΟΕ), καθώς και μέσω των ειδικών ρυθμίσεων χρήσεων που συνοδεύουν το καθεστώς προστασίας ανά ζώνη.

Στην περιοχή διακρίνονται οι ακόλουθες υποζώνες (επιμέρους χωρικές ενότητες) για την οριοθέτηση των οποίων ελήφθησαν υπόψη:

- Τα προστατευτέα αντικείμενα που περιλαμβάνουν και οι επιμέρους ιδιαιτερότητες αυτών
- Διαφορές προτεινόμενων χρήσεων και ειδικότερων ρυθμίσεων που τυχόν απαιτούνται με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής
- Υφιστάμενες θεσμικές ρυθμίσεις (π.χ. αλιευτικές ρυθμίσεις).

ΠΠΒ-01: Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Κορινθιακού Κόλπου [ELBA25307]			
Σύντομος κωδικός	**Ονομασία Ζώνης**	**Περιοχή N2000**	**Μοναδικός Κωδικός Ζώνης**
Ζωνοποίηση περιοχής GR2530007 - "Κορινθιακός Κόλπος"			
Ζώνες Προστασίας της Φύσης			
ΖΠΦ-01	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης «Λίμνη Βουλιαγμένης»**	GR2530007	ELBA25307_ZB01
Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών			
ΖΔΟΕ-01	**Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών Κορινθιακού Κόλπου**	GR2530007	ELBA25307_ZC01
ΖΔΟΕ-02	**Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών Κόλπου Ιτέας**	GR2530007	ELBA25307_ZC02
ΖΔΟΕ-03	**Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών Κόλπου Αντικύρων**	GR2530007	ELBA25307_ZC03
ΖΔΟΕ-04	**Θαλάσσια Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών από «Λίμνη Ηραίου Βουλιαγμένης» έως «παραλία Μικρή Μυλοκοπή»**	GR2530007	ELBA25307_ZC04
ΖΔΟΕ-05	**Θαλάσσια Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών από «Λαμπίρι» έως «Ψαθόπυργος»**	GR2530007	ELBA25307_ZC05

4.3.3.1.2 Καθορισμός Περιφερειακών Ζωνών και Οικολογικών Διαδρόμων (ΠΠΒ-01)

Στην Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Κορινθιακού Κόλπου (ΠΠΒ-01) προτείνονται οι ακόλουθες Περιφερειακές Ζώνες:

ΠΠΒ-01: Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Κορινθιακού Κόλπου [ELBA25307]			
Σύντομος κωδικός	**Ονομασία Ζώνης**	**Περιοχή N2000**	**Μοναδικός Κωδικός**
ΠΖ-01	**Περιφερειακή Ζώνη λεκανών απορροής Κορινθιακού Κόλπου - Τμήμα Α**	GR2530007	ELPZ253071
ΠΖ-02	**Περιφερειακή Ζώνη λεκανών απορροής Κορινθιακού Κόλπου - Τμήμα Β**	GR2530007	ELPZ253072

4.3.3.1.3 Χαρτογραφική απεικόνιση Ζωνών Προστασίας ΠΠΒ-01

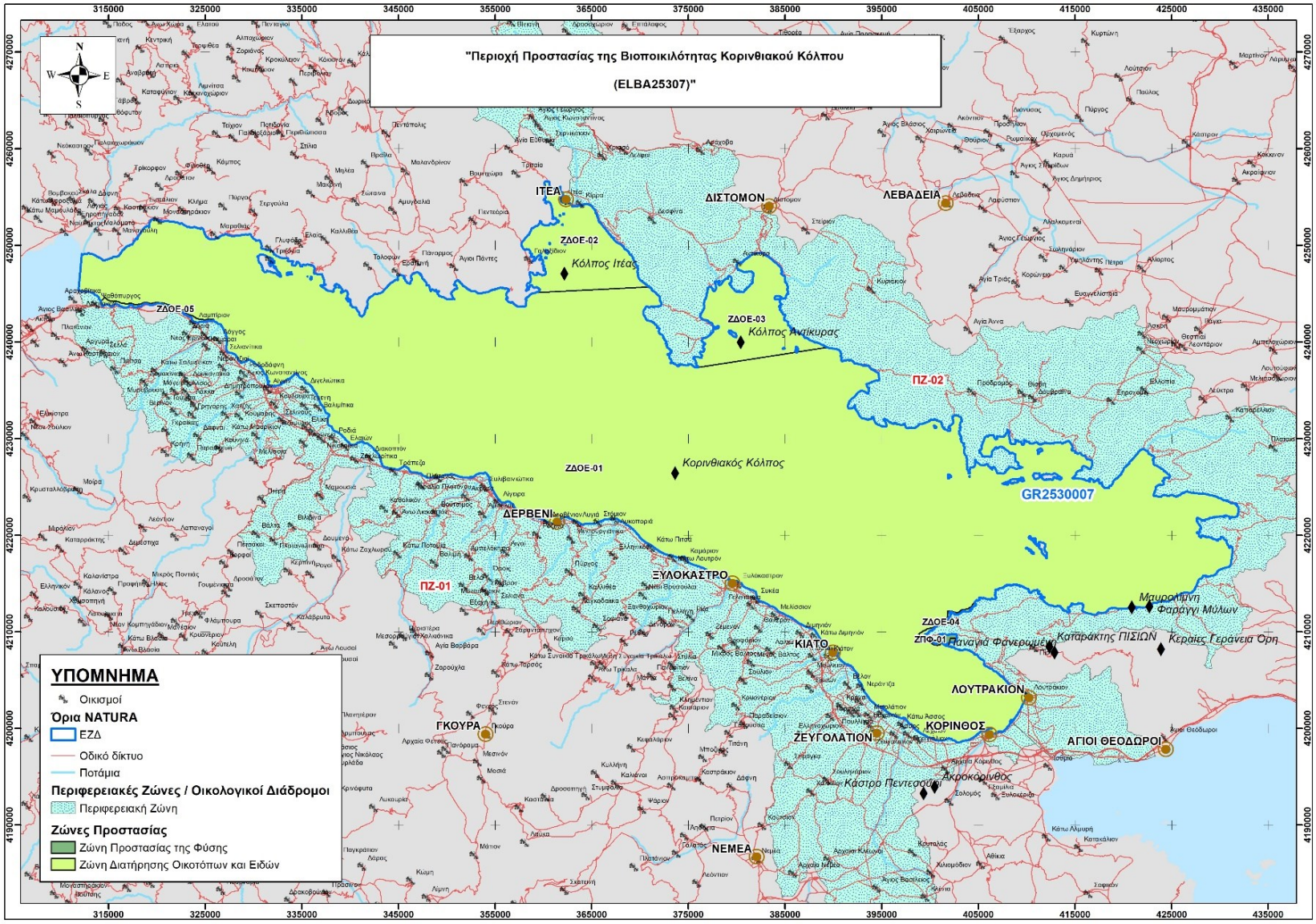

4.3.3.2 Καθορισμός και οριοθέτηση ζωνών στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γεράνεια όρη » (ΠΠΒ-02)

4.3.3.2.1 Καθορισμός Ζωνών Προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 19 Ν. 1650/1986 στην ΠΠΒ-02

Σε συνέχεια των αποτελεσμάτων εφαρμογής της ανωτέρω μεθοδολογίας (Ενότητα 4.3.2) και λαμβάνοντας υπόψη όλες τις παραμέτρους των περιοχών που εξετάστηκαν, προτείνεται η δημιουργία των **ακόλουθων κατηγοριών ζωνών για την Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γεράνεια όρη (ΠΠΒ-02)**:

Κατηγορία Ζώνης	Ένταξη στο άρθρο 19 Ν. 1650/1986 όπως αντικαταστάθηκε και ισχύει με το άρθρο 46 του Ν. 4685/2020	Κωδικός Ζώνης
Ζώνη Προστασίας της Φύσης	παράγραφο 4β άρθρου 19 Ν. 1650/1986, όπως ισχύει	ΖΩΝΗ ELBA25305_ΖΒ
Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών	παράγραφο 4γ άρθρου 19 Ν. 1650/1986,, όπως ισχύει	ΖΩΝΗ ELBA25305_ΖC

Η περιοχή χαρακτηρίζεται από σχεδόν πλήρη απουσία χρήσεων, με εξαίρεση ορισμένες σημειακές δραστηριότητες, όπως ο πύργος του ΟΤΕ, μία ταβέρνα στην ευρύτερη περιοχή των Πισίων και ορισμένα Μοναστήρια. Αντίστοιχα, η γεωργική δραστηριότητα απουσιάζει πλήρως, με εξαίρεση μία σημειακή θέση. Ως εκ τούτου, δεν προτείνεται η θεσμοθέτηση Ζώνης Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων, καθώς η περιοχή δεν φιλοξενεί - ούτε αναμένεται να φιλοξενήσει στο μέλλον - χρήσεις που να δικαιολογούν την ένταξή της σε αυτή την κατηγορία ζώνης. Παράλληλα, η φυσιογνωμία της περιοχής, σε συνδυασμό με τα πολιτιστικά και ιστορικά στοιχεία, τη μεγάλη φυσική της αξία και τη γεωγραφική της θέση, την καθιστούν ήδη πόλο ήπιου εναλλακτικού τουρισμού (ορειβατικού, φυσιολατρικού, πολιτισμικού, θρησκευτικού). Η υφιστάμενη επισκεψιμότητα προτείνεται να ενισχυθεί στοχευμένα, μέσω κατάλληλων ήπιων υποδομών, όπως η ανάπτυξη δικτύου μονοπατιών.

Λόγω αυτής της υφιστάμενης και επιθυμητής δραστηριότητας, δεν κρίνεται σκόπιμη η πλήρης απαγόρευση της ανθρώπινης παρουσίας και δραστηριότητας στην περιοχή, και κατά συνέπεια δεν προτείνεται ο χαρακτηρισμός κάποιας ενότητας ως Ζώνης Απολύτου Προστασίας. Παράλληλα, δεν εντοπίζονται περιοχές στις οποίες να καθίσταται δυνατή η πλήρης απαγόρευση της ανθρώπινης παρουσίας και δραστηριότητας (πλην της επιστημονικής έρευνας ή δράσεων διατήρησης), ή εκτάσεις με εξαιρετικά ευαίσθητους τύπους φυσικών οικοτόπων, ή/ και με ενδιαιτήματα εξαιρετικά ευαίσθητων ειδών, των οποίων η παρουσία και αντιπροσωπευτικότητα εκτιμάται ως πολύ υψηλή ή η κατάσταση των οποίων επιτάσσει εξαιρετικά αυστηρή προστασία ώστε να τεκμηριώνεται ο χαρακτηρισμός τους ως Ζώνες Απολύτου Προστασίας της Φύσης (ΖΑΠΦ).

Τέλος, αναφορικά με τους τύπους οικοτόπων και τα είδη που παρουσιάζουν υψηλή προτεραιότητα σε θεσμικά μέτρα, εκτιμάται ότι η προστασία τους διασφαλίζεται επαρκώς μέσω της προτεινόμενης ζωνοποίησης (ΖΠΦ) και των ειδικότερων ρυθμίσεων χρήσεων που τη συνοδεύουν.

Οι ανωτέρω ζώνες διακρίνονται στις ακόλουθες υποζώνες (επιμέρους χωρικές ενότητες) για την οριοθέτηση των οποίων ελήφθησαν υπόψη:

- Η γεωγραφική εγγύτητα και συνάφεια των επιμέρους περιοχών
- Τα προστατευτέα αντικείμενα που περιλαμβάνουν και οι επιμέρους ιδιαιτερότητες αυτών

- Διαφορές προτεινόμενων χρήσεων και ειδικότερων ρυθμίσεων που τυχόν απαιτούνται με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής
- Οι ιδιαιτερότητες των επιμέρους περιοχών από άποψη ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, γεωμορφολογίας και τοπίου,
- Υφιστάμενες θεσμικές ρυθμίσεις (π.χ. καταφύγια άγριας ζωής, αρχαιολογικοί χώροι).

ΠΠΒ-02: Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γεράνεια όρη [ELBA25305]			
Σύντομος κωδικός	**Ονομασία Ζώνης**	**Περιοχή N2000**	**Μοναδικός Κωδικός Ζώνης**
Ζωνοποίηση περιοχής GR2530005 - "Όρη Γεράνεια"			
Ζώνες Προστασίας της Φύσης			
ΖΠΦ-01	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης Αέρας – Μακρυπλάγι (Ανατολικά Γεράνεια τμήμα Α)**	GR2530005	ELBA25305_ZB01
ΖΠΦ-02	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης Μπούμπες (Ανατολικά Γεράνεια τμήμα Β)**	GR2530005	ELBA25305_ZB02
ΖΠΦ-03	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης ευρύτερης περιοχής Παλιοβούνα (Δυτικά Γεράνεια)**	GR2530005	ELBA25305_ZB03
ΖΠΦ-04	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης κεντρικά Γεράνεια**	GR2530005	ELBA25305_ZB04
ΖΠΦ-05	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης Κίκιδα – Μύλοι – Χουβάγια (Κεντρικά Γεράνεια)**	GR2530005	ELBA25305_ZB05
Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών			
ΖΔΟΕ-01	**Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών Μονής Οσίου Παταπίου**	GR2530005	ELBA25305_ZC01
ΖΔΟΕ-02	**Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών στη θέση Μακρυπλάγι (Πύργος ΟΤΕ)**	GR2530005	ELBA25305_ZC02
ΖΔΟΕ-03	**Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών στη θέση Ζάστανο**	GR2530005	ELBA25305_ZC03
ΖΔΟΕ-04	**Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών οικισμού Πίσια**	GR2530005	ELBA25305_ZC04

Στην περιοχή δεν περιλαμβάνονται οριοθετημένοι οικισμοί, οι οποίοι να εμπίπτουν (μερικώς ή εξολοκλήρου) εντός της προστατευόμενης περιοχής και να εξαιρούνται της ζωνοποίησης (βλέπε Ενότητα 4.3.2.4).

4.3.3.2.2 Καθορισμός Περιφερειακών Ζωνών και Οικολογικών Διαδρόμων (ΠΠΒ-02)

Στην Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γεράνεια όρη (ΠΠΒ-02) δεν προτείνονται Περιφερειακές Ζώνες και Οικολογικοί Διάδρομοι.

4.3.3.2.3 Χαρτογραφική απεικόνιση Ζωνών Προστασίας ΠΠΒ-02

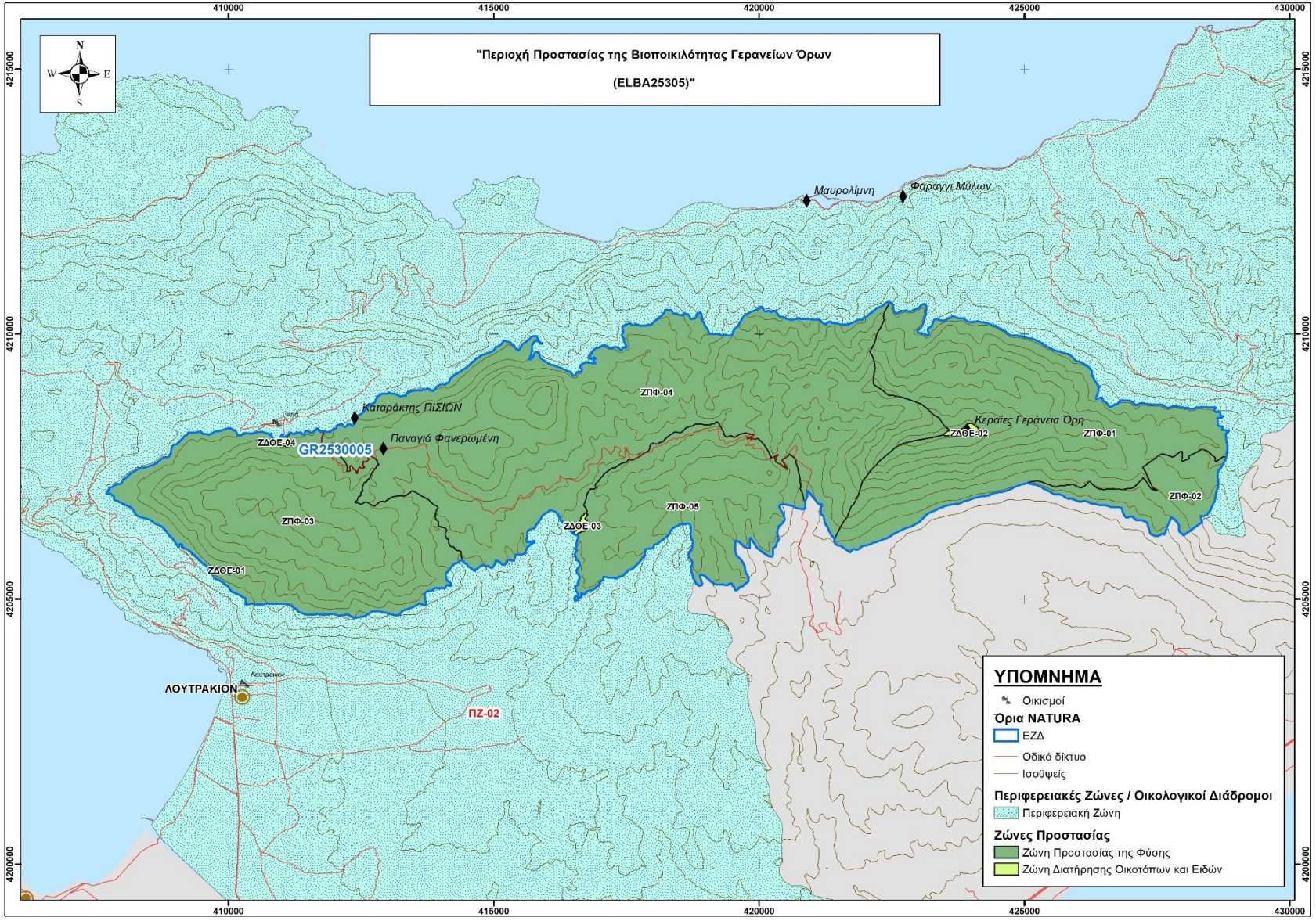

4.3.3.3 Καθορισμός και οριοθέτηση ζωνών στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)» (ΠΠΒ-03)

4.3.3.3.1 Καθορισμός Ζωνών Προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 19 Ν. 1650/1986 στην ΠΠΒ-03

Σε συνέχεια των αποτελεσμάτων εφαρμογής της ανωτέρω μεθοδολογίας (Ενότητα 4.3.2) και λαμβάνοντας υπόψη όλες τις παραμέτρους των περιοχών που εξετάστηκαν, προτείνεται η δημιουργία των **ακόλουθων κατηγοριών ζωνών για τη σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα) (ΠΠΒ-03)**:

Κατηγορία Ζώνης	Ένταξη στο άρθρο 19 Ν. 1650/1986 όπως αντικαταστάθηκε και ισχύει με το άρθρο 46 του Ν. 4685/2020	Κωδικός Ζώνης
Ζώνη Προστασίας της Φύσης	παράγραφο 4β άρθρου 19 Ν. 1650/1986, όπως ισχύει	ΖΩΝΗ ELBA25301_ΖΒ
Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών	παράγραφο 4γ άρθρου 19 Ν. 1650/1986,, όπως ισχύει	ΖΩΝΗ ELBA25301_ΖC
Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων	παράγραφο 4δ άρθρου 19 Ν. 1650/1986,, όπως ισχύει	ΖΩΝΗ ELBA25301_ΖD

Λόγω της φυσιογνωμίας και των υφιστάμενων δραστηριοτήτων της προστατευόμενης περιοχής, δεν εντοπίζονται περιοχές που να είναι εφικτή η πλήρης απαγόρευση της ανθρώπινης παρουσίας και δραστηριότητας εντός της ζώνης και ως εκ τούτου δεν προτείνεται να χαρακτηριστεί κάποια περιοχή ως Ζώνη Απολύτου Προστασίας της Φύσης. Παράλληλα, δεν εντοπίζονται περιοχές στις οποίες να καθίσταται δυνατή η πλήρης απαγόρευση της ανθρώπινης παρουσίας και δραστηριότητας (πλην της επιστημονικής έρευνας ή δράσεων διατήρησης), ή εκτάσεις με εξαιρετικά ευαίσθητους τύπους φυσικών οικοτόπων, ή/ και με ενδιαιτήματα εξαιρετικά ευαίσθητων ειδών, των οποίων η παρουσία και αντιπροσωπευτικότητα εκτιμάται ως πολύ υψηλή ή η κατάσταση των οποίων επιτάσσει εξαιρετικά αυστηρή προστασία ώστε να τεκμηριώνεται ο χαρακτηρισμός τους ως Ζώνες Απολύτου Προστασίας της Φύσης (ΖΑΠΦ). Σε ότι αφορά τους τύπους οικοτόπων και τα είδη με υψηλή προτεραιότητα σε θεσμικά μέτρα κρίνεται ότι η προστασία τους διασφαλίζεται από τις προτεινόμενες ζώνες, καθώς και τις ειδικότερες ρυθμίσεις χρήσεων που προτείνεται να τεθούν.

Οι ανωτέρω ζώνες διακρίνονται στις ακόλουθες υποζώνες (επιμέρους χωρικές ενότητες) για την οριοθέτηση των οποίων ελήφθησαν υπόψη:

- Η γεωγραφική εγγύτητα και συνάφεια των επιμέρους περιοχών
- Η διαφοροποίηση πεδινών, ορεινών και υγροτοπικών τμημάτων
- Τα προστατευτέα αντικείμενα που περιλαμβάνουν και οι επιμέρους ιδιαιτερότητες αυτών
- Διαφορές προτεινόμενων χρήσεων και ειδικότερων ρυθμίσεων που τυχόν απαιτούνται με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής
- Οι ιδιαιτερότητες των επιμέρους περιοχών από άποψη ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, γεωμορφολογίας και τοπίου,
- Υφιστάμενες θεσμικές ρυθμίσεις (π.χ. αρχαιολογικοί χώροι, Καταφύγια Άγριας Ζωής κ.λπ).

ΠΠΒ-03: Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα) [ELBA25301]			
Σύντομος κωδικός	**Ονομασία Ζώνης**	**Περιοχή N2000**	**Μοναδικός Κωδικός Ζώνης**
Ζωνοποίηση περιοχής GR2530002 - " Λίμνη Στυμφαλία" (ΕΖΔ-ΖΕΠ)			
Ζώνες Απολύτου Προστασίας της Φύσης			
ΖΑΠΦ-01	**Ζώνη Απολύτου Προστασίας της Φύσης Λίμνης Στυμφαλίας**	GR2530002	ELBA25301_ZA01
Ζώνες Προστασίας της Φύσης			
ΖΠΦ-01	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης υγροτοπικών εκτάσεων και παραμοτάμιας βλάστησης (δάση - στοές) λίμνης Στυμφαλίας**	GR2530002	ELBA25301_ZB01
Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών			
ΖΔΟΕ-01	**Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών περιμετρικής ζώνης λίμνης Στυμφαλίας - Τμήμα Α**	GR2530002	ELBA25301_ZC01
ΖΔΟΕ-02	**Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών περιμετρικής ζώνης λίμνης Στυμφαλίας – Τμήμα Β**	GR2530002	ELBA25301_ZC02
ΖΔΟΕ-03	**Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών λόφου Σκάλας και αρχαίας Στυμφάλου**	GR2530002	ELBA25301_ZC03
Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων			
ΖΒΔΦΠ-01	**ΖΒΔΦΠ ευρύτερης περιοχής οικισμού Καρτέρι**	GR2530002	ELBA25301_ZD01
ΖΒΔΦΠ-02	**ΖΒΔΦΠ ευρύτερης περιοχής οικισμού Κιόνια**	GR2530002	ELBA25301_ZD02
ΖΒΔΦΠ-03	**ΖΒΔΦΠ ευρύτερης περιοχής οικισμού Στυμφαλίας**	GR2530002	ELBA25301_ZD03
Ζωνοποίηση περιοχής GR2530004 - "Όρος Ολίγυρτος" (ΕΖΔ)			
Ζώνες Προστασίας της Φύσης			
ΖΠΦ-02	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης κορυφής Σκιάθις**	GR2530004	ELBA25301_ZB02
ΖΠΦ-03	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης Μαύρες Κορυφές (Απέλαυρον Ορος)**	GR2530004	ELBA25301_ZB03
ΖΠΦ-04	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης Μαυροβουνίου**	GR2530004	ELBA25301_ZB04
ΖΠΦ-05	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης κορυφής Γιοντάκι**	GR2530004	ELBA25301_ZB05
Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών			
ΖΔΟΕ-04	**Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών νότιου Ολίγυρτου**	GR2530004	ELBA25301_ZC04

ΠΠΒ-03: Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα) [ELBA25301]			
Σύντομος κωδικός	**Ονομασία Ζώνης**	**Περιοχή N2000**	**Μοναδικός Κωδικός Ζώνης**
Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων			
ΖΒΔΦΠ-04	**ΖΒΔΦΠ ευρύτερης περιοχής οικισμού Διακόπι**	GR2530004	ELBA25301_ZD04
ΖΒΔΦΠ-05	**ΖΒΔΦΠ ευρύτερης περιοχής οικισμού Κανδήλα**	GR2530004	ELBA25301_ZD05
Ζωνοποίηση περιοχής GR2510004 - "Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο" (ΖΕΠ)			
Ζώνες Προστασίας της Φύσης			
ΖΠΦ-06	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης κορυφών όρεων Αρτεμίσιο και Λύρκειο**	GR2510004	ELBA25301_ZB06
ΖΠΦ-07	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης κορυφής Τραχύ**	GR2510004	ELBA25301_ZB07
Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών			
ΖΔΟΕ-05	**ΖΔΟΕ Λόφου "Στόχος" Νεστάνης**	GR2510004	ELBA25301_ZC05
ΖΔΟΕ-06	**Ανατολική ΖΔΟΕ όρους Αρτεμίσιου**	GR2510004	ELBA25301_ZC06
ΖΔΟΕ-07	**Ανατολική ΖΔΟΕ όρους Λύρκειο**	GR2510004	ELBA25301_ZC07
ΖΔΟΕ-08	**Δυτική ΖΔΟΕ όρεων Αρτεμίσιο και Λύρκειο**	GR2510004	ELBA25301_ZC08
ΖΔΟΕ-09	**ΖΔΟΕ κορυφών Μελίσσι - Φραγκοκούκουρα**	GR2510004	ELBA25301_ZC09
Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων			
ΖΒΔΦΠ-06	**ΖΒΔΦΠ ευρύτερης περιοχής οικισμού Σάγκα**	GR2510004	ELBA25301_ZD06
ΖΒΔΦΠ-07	**ΖΒΔΦΠ ευρύτερης περιοχής οικισμού Αρτεμίσιο**	GR2510004	ELBA25301_ZD07
ΖΒΔΦΠ-08	**ΖΒΔΦΠ ευρύτερης περιοχής οικισμού Φρουσιούνα**	GR2510004	ELBA25301_ZD08
Ζωνοποίηση περιοχής GR2520001 - "Όρος Μαίναλο" (ΕΖΔ)			
Ζώνες Προστασίας της Φύσης			
ΖΠΦ-08	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης Όρους Μαίναλο**	GR2520001	ELBA25301_ZB08
ΖΠΦ-09	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης περιοχής Αγίων Θεοδώρων**	GR2520001	ELBA25301_ZB09
Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών			
ΖΔΟΕ-10	**Βόρεια ΖΔΟΕ Όρους Μαίναλο**	GR2520001	ELBA25301_ZC10
ΖΔΟΕ-11	**Δυτική ΖΔΟΕ Όρους Μαίναλο**	GR2520001	ELBA25301_ZC11
ΖΔΟΕ-12	**Νότια ΖΔΟΕ Όρους Μαίναλο**	GR2520001	ELBA25301_ZC12

ΠΠΒ-03: Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα) [ELBA25301]			
Σύντομος κωδικός	**Ονομασία Ζώνης**	**Περιοχή N2000**	**Μοναδικός Κωδικός Ζώνης**
ΖΔΟΕ-13	**ΖΔΟΕ Οροπεδίου Οστρακίνας**	GR2520001	ELBA25301_ZC13
Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων			
ΖΒΔΦΠ-09	**ΖΒΔΦΠ ευρύτερης περιοχής Τρίπολης - Τμήμα Α**	GR2520001	ELBA25301_ZD09
ΖΒΔΦΠ-10	**ΖΒΔΦΠ ευρύτερης περιοχής Τρίπολης - Τμήμα Β**	GR2520001	ELBA25301_ZD10
ΖΒΔΦΠ-11	**ΖΒΔΦΠ ευρύτερης περιοχής οικισμού Μαινάλου**	GR2520001	ELBA25301_ZD11
ΖΒΔΦΠ-12	**ΖΒΔΦΠ ευρύτερης περιοχής οικισμού Περθώρι**	GR2520001	ELBA25301_ZD12
ΖΒΔΦΠ-13	**ΖΒΔΦΠ ευρύτερης περιοχής οικισμών Μερκοβούνι και Σκοπή**	GR2520001	ELBA25301_ZD13
ΖΒΔΦΠ-14	**ΖΒΔΦΠ ευρύτερης περιοχής οικισμών Ροεινό και Δαβιά**	GR2520001	ELBA25301_ZD14
ΖΒΔΦΠ-15	**ΖΒΔΦΠ ευρύτερης περιοχής Μηλιάς Τριπόλεως**	GR2520001	ELBA25301_ZD15
ΖΒΔΦΠ-16	**ΖΒΔΦΠ ευρύτερης περιοχής Βυτίνας**	GR2520001	ELBA25301_ZD16
ΖΒΔΦΠ-17	**ΖΒΔΦΠ ευρύτερης περιοχής οικισμών Κάψια, Καρδαράς και Λεβίδι**	GR2520001	ELBA25301_ZD17
ΖΒΔΦΠ-18	**ΖΒΔΦΠ ευρύτερης περιοχής οικισμού Βλαχέρνα**	GR2520001	ELBA25301_ZD18
Ζωνοποίηση περιοχών GR2530001 - "Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα" (ΕΖΔ) και GR2530006 - "Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)" (ΖΕΠ)			
Ζώνες Προστασίας της Φύσης			
ΖΠΦ-10	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης κορυφών όρους Ζήρεια**	GR2530001, GR2530006	ELBA25301_ZB10
ΖΠΦ-11	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης χαράδρας Φλαμπουρίτσας**	GR2530001, GR2530006	ELBA25301_ZB11
ΖΠΦ-12	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης φαραγγιού Λυκολάγκαδο**	GR2530001, GR2530006	ELBA25301_ZB12
ΖΠΦ-13	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης λίμνης Δασίου**	GR2530001, GR2530006	ELBA25301_ZB13
ΖΠΦ-14	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης Μπούτσι**	GR2530001, GR2530006	ELBA25301_ZB14
ΖΠΦ-15	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης ευρύτερης περιοχής Μέσης Συνοικίας Τρικάλων**	GR2530001, GR2530006	ELBA25301_ZB15
ΖΠΦ-16	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης Ποταμός Όλβιος - Παπαδόλακκα**	GR2530001, GR2530006	ELBA25301_ZB16

ΠΠΒ-03: Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα) [ELBA25301]			
Σύντομος κωδικός	**Ονομασία Ζώνης**	**Περιοχή N2000**	**Μοναδικός Κωδικός Ζώνης**
ΖΠΦ-17	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης Οροπέδιο Ζήριας-Μαγγανιάρικα**	GR2530001, GR2530006	ELBA25301_ZB17
ΖΠΦ-18	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης Γερόντιου όρους**	GR2530001, GR2530006	ELBA25301_ZB18
ΖΠΦ-19	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης Ασφακόραχη - Μαρκούτσα**	GR2530001, GR2530006	ELBA25301_ZB19
Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών			
ΖΔΟΕ-14	**ΖΔΟΕ Ζήρειας (βόρειο και ανατολικό τμήμα)**	GR2530001, GR2530006	ELBA25301_ZC14
ΖΔΟΕ-15	**ΖΔΟΕ Ζήρειας (νότιο και δυτικό τμήμα)**	GR2530001, GR2530006	ELBA25301_ZC15
ΖΔΟΕ-16	**ΖΔΟΕ ευρύτερης περιοχής οικισμών Καμανοί και Κεφαλάρι**	GR2530001, GR2530006	ELBA25301_ZC16
ΖΔΟΕ-17	**ΖΔΟΕ Οροπεδίου Ζήρειας**	GR2530001, GR2530006	ELBA25301_ZC17
ΖΔΟΕ-21	**ΖΔΟΕ Μέσης και Κάτω συνοικίας Τρικάλων**	GR2530001, GR2530006	ELBA25301_ZC21
Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων			
ΖΒΔΦΠ-19	**ΖΒΔΦΠ ευρύτερης περιοχής οικισμού Στυμφαλίας**	GR2530006	ELBA25301_ZD19
ΖΒΔΦΠ-20	**ΖΒΔΦΠ ευρύτερης περιοχής οικισμού Κεφαλάρι**	GR2530001, GR2530006	ELBA25301_ZD20
ΖΒΔΦΠ-21	**ΖΒΔΦΠ ευρύτερης περιοχής οικισμού Καλιανοί**	GR2530001, GR2530006	ELBA25301_ZD21
ΖΒΔΦΠ-22	**ΖΒΔΦΠ ευρύτερης περιοχής οικισμού Γκούρα (νότιο τμήμα)**	GR2530001	ELBA25301_ZD22
ΖΒΔΦΠ-23	**ΖΒΔΦΠ ευρύτερης περιοχής οικισμού Γκούρα (βόρειο τμήμα)**	GR2530001	ELBA25301_ZD23
ΖΒΔΦΠ-24	**ΖΒΔΦΠ ευρύτερης περιοχής οικισμού Καισάριο**	GR2530001, GR2530006	ELBA25301_ZD24
ΖΒΔΦΠ-25	**ΖΒΔΦΠ ευρύτερης περιοχής οικισμού Μοσιά**	GR2530006	ELBA25301_ZD25
ΖΒΔΦΠ-26	**ΖΒΔΦΠ ευρύτερης περιοχής οικισμού Καστανέα**	GR2530006	ELBA25301_ZD26
ΖΒΔΦΠ-27	**ΖΒΔΦΠ ευρύτερης περιοχής οικισμού Δροσοπηγή**	GR2530006	ELBA25301_ZD27

ΠΠΒ-03: Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα) [ELBA25301]			
Σύντομος κωδικός	**Ονομασία Ζώνης**	**Περιοχή N2000**	**Μοναδικός Κωδικός Ζώνης**
ΖΒΔΦΠ-28	**ΖΒΔΦΠ ευρύτερης περιοχής Τρικάλων και οικισμών Δένδρο και Ρέθι**	GR2530001, GR2530006	ELBA25301_ZD28
ΖΒΔΦΠ-29	**ΖΒΔΦΠ ευρύτερης περιοχής οικισμών Παναρίτι και Μάννα**	GR2530001	ELBA25301_ZD29
ΖΒΔΦΠ-30	**ΖΒΔΦΠ ευρύτερης περιοχής οικισμού Στύλια (Τμήμα Α)**	GR2530001	ELBA25301_ZD30
ΖΒΔΦΠ-31	**ΖΒΔΦΠ ευρύτερης περιοχής οικισμού Στύλια (Τμήμα Β)**	GR2530001	ELBA25301_ZD31
ΖΒΔΦΠ-35	**ΖΒΔΦΠ ευρύτερης περιοχής οικισμού Καρυάς**	GR2530001, GR2530006	ELBA25301_ZD35
Ζωνοποίηση περιοχής GR2520002 - "Λίμνη Τάκα" (ΕΖΔ)			
Ζώνες Προστασίας της Φύσης			
ΖΠΦ-20	**ΖΠΦ Λίμνης Τάκα**	GR2520002	ELBA25301_ZB20
Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών			
ΖΔΟΕ-18	**ΖΔΟΕ Λίμνης Τάκα - Τμήμα Α**	GR2520002	ELBA25301_ZC18
ΖΔΟΕ-19	**ΖΔΟΕ Λίμνης Τάκα - Τμήμα Β**	GR2520002	ELBA25301_ZC19
ΖΔΟΕ-20	**ΖΔΟΕ Λίμνης Τάκα - Τμήμα Γ**	GR2520002	ELBA25301_ZC20
Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων			
ΖΒΔΦΠ-32	**ΖΒΔΦΠ Λίμνης Τάκα - Τμήμα Α**	GR2520002	ELBA25301_ZD32
ΖΒΔΦΠ-33	**ΖΒΔΦΠ Λίμνης Τάκα - Τμήμα Β**	GR2520002	ELBA25301_ZD33
ΖΒΔΦΠ-34	**ΖΒΔΦΠ ευρύτερης περιοχής οικισμού Βουνό**	GR2520002	ELBA25301_ZD34

Ακολούθως παρατίθεται πίνακας (**Πίνακας 4.3.3.3.1-1**) των οριοθετημένων οικισμών, οι οποίοι εμπίπτουν (μερικώς ή εξολοκλήρου) εντός της προστατευόμενης περιοχής και εξαιρούνται της ζωνοποίησης (βλέπε Ενότητα 4.3.2.4).

Πίνακας 4.3.3.3.1 -1: Οριοθετημένοι οικισμοί εντός της Προστατευόμενης περιοχής (ELBA25301)

Natura	Όνομα Οικισμού	Νομικό καθεστώς
GR2510004	Αλέα	Β.Δ._ΦΕΚ208/Δ/1969-11-01
GR2520001	Αλωνίσταινα	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 1123/Δ/1986-11-21
GR2530001	Ανω Τρίκαλα	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 228/Δ/1986-03-21
GR2510004	Αρτεμίσιον	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 1123/Δ/1986-11-21
GR2530001	Βελίνα	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 246/Δ/1986-03-31

Natura	Όνομα Οικισμού	Νομικό καθεστώς
GR2520001	Βλαχέρνα	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 507/Δ/1987-06-05
GR2520002	Βουνόν	
GR2520001	Βυτίνα	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 845/Δ/1996-08-06
GR2530001, GR2530006	Γκούρα	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 246/Δ/1986-03-31
GR2520001	Δαβιά	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 1123/Δ/1986-11-21
GR2530001	Δένδρον	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 468/Δ/1986-05-28
GR2530006	Δροσοπηγή	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 468/Δ/1986-05-28
GR2530006	Καλιανοί	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 230/Δ/1986-03-21
GR2520001	Καρδαράς	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 1201/Δ/1994-11-18
GR2520001	Κάτω Δαβιά	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 1123/Δ/1986-11-21
GR2530001	Κάτω Συνοικία Τρικάλων	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 228/Δ/1986-03-21
GR2520001	Κάψας	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 108/Δ/1987-02-23
GR2530001, GR2530006	Κεφαλάριον	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 233/Δ/1986-03-26
GR2510004	Κεφαλόβρυσο	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 324/Δ/1987-04-22
GR2530002	Κιόνια	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 238/Δ/1986-03-26
GR2530001, GR2530006	Κυλλήνη	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 220/Δ/1986-03-21
GR2520001	Μαίναλον	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 89/Δ/1987-02-19
GR2530001	Μάννα	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 237/Δ/1986-03-26
GR2530004	Μάτιον	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 237/Δ/1986-03-26
GR2520001	Μερκοβούνιον	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 220/Δ/1996-03-11
GR2530001	Μέση Συνοικία Τρικάλων	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 228/Δ/1986-03-21
GR2520001	Μηλιά Τριπόλεως	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 1123/Δ/1986-11-21
GR2530001	Ξανθοχώριον	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 235/Δ/1986-03-26
GR2530001	Παναρίτιον	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 231/Δ/1986-03-21
GR2520001	Περθώριον	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 108/Δ/1987-02-23
GR2530001	Ρέθιον	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 234/Δ/1986-03-26
GR2520001	Ροεινόν	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 285/Δ/1987-03-30
GR2510004	Σάγκας	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 1123/Δ/1986-11-21
GR2530001	Σιγερίτσα	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 467/Δ/1986-05-28
GR2520001	Σκοπή	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 350/Δ/1987-04-30
GR2530001, GR2530006	Στενόν	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 239/Δ/1986-03-26
GR2520002	Στρίγκος	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 108/Δ/1987-02-23
GR2530001	Στύλια	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 239/Δ/1986-03-26
GR2530002	Στυμφαλία	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 238/Δ/1986-03-26
GR2510004	Τουρνίκι	Β.Δ._ΦΕΚ208/Δ/1969-11-01
GR2510004	Φρουσιούνα	Β.Δ._ΦΕΚ208/Δ/1969-11-01
GR2520001	Χάνια	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 1288/Δ/1994-12-09

4.3.3.3.2 Καθορισμός Περιφερειακών Ζωνών και Οικολογικών Διαδρόμων (ΠΠΒ-03)

Στη σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα) (ΠΠΒ-03) προτείνονται οι ακόλουθες Περιφερειακές Ζώνες και Οικολογικοί Διάδρομοι:

ΠΠΒ-03: Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα) [ELBA25301]			
Σύντομος κωδικός	**Ονομασία Ζώνης**	**Περιοχή N2000**	**Μοναδικός Κωδικός**
ΠΖ-01	**Περιφερειακή Ζώνη λεκάνης απορροής Λίμνης Στυμφαλίας**	GR2530002	ELPZ253011
ΠΖ-02	**Περιφερειακή Ζώνη λεκάνης απορροής Λίμνης Τάκα**	GR2520002	ELPZ253012
ΟΔ-01	**Οικολογικός διάδρομος μεταξύ των περιοχών GR2530001, GR2530002 και GR2530004**	GR2530001, GR2530002, GR2530004	ELEC10B1
ΟΔ-02	**Οικολογικός διάδρομος μεταξύ των περιοχών GR2530004 και GR2520001**	GR2530004, GR2520001	ELEC10B2
ΟΔ-03	**Οικολογικός διάδρομος μεταξύ των περιοχών GR2520001 και GR2520002**	GR2520001, GR2520002	ELEC10B3

4.3.3.3.3 Χαρτογραφική απεικόνιση Ζωνών Προστασίας ΠΠΒ-03

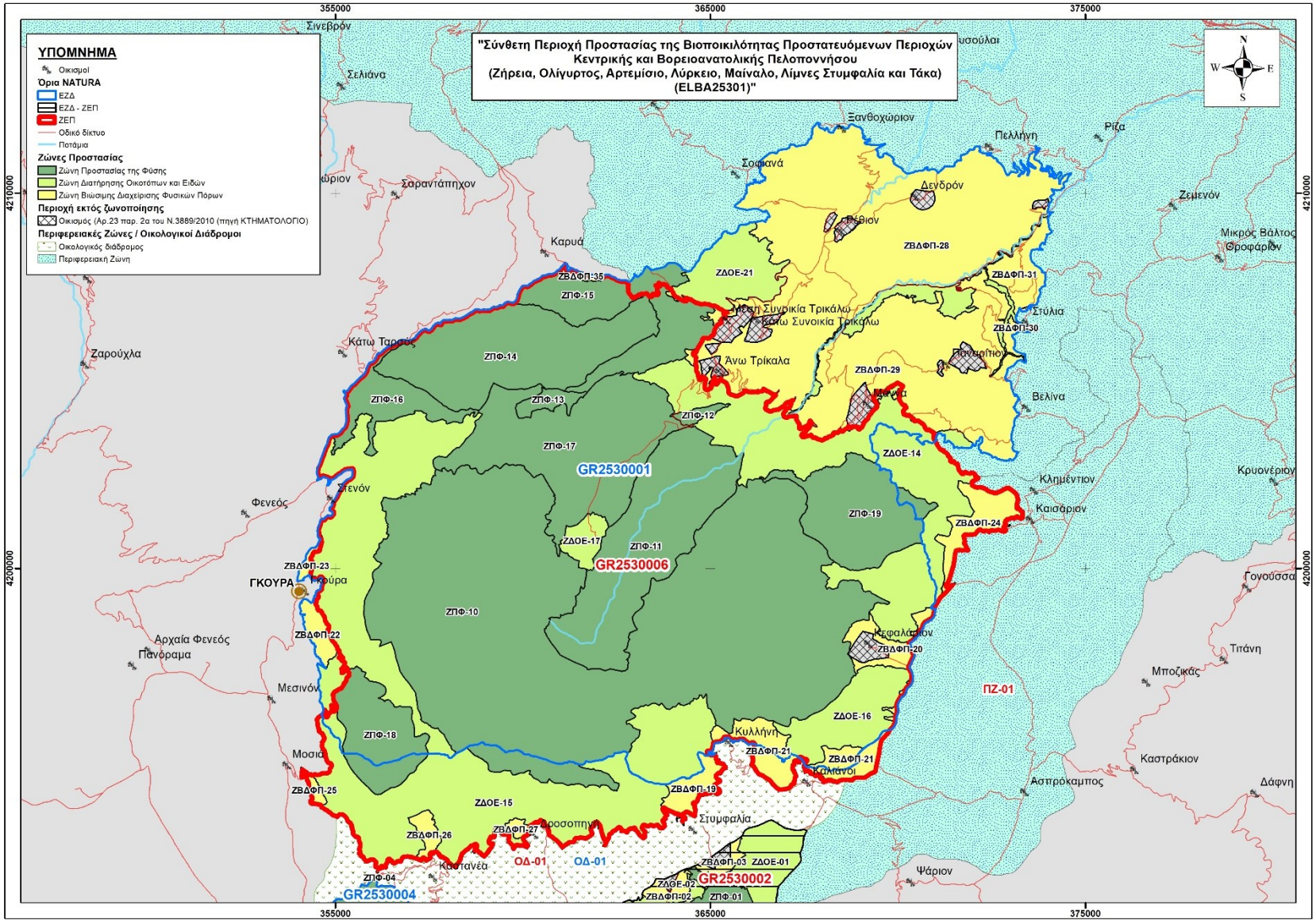

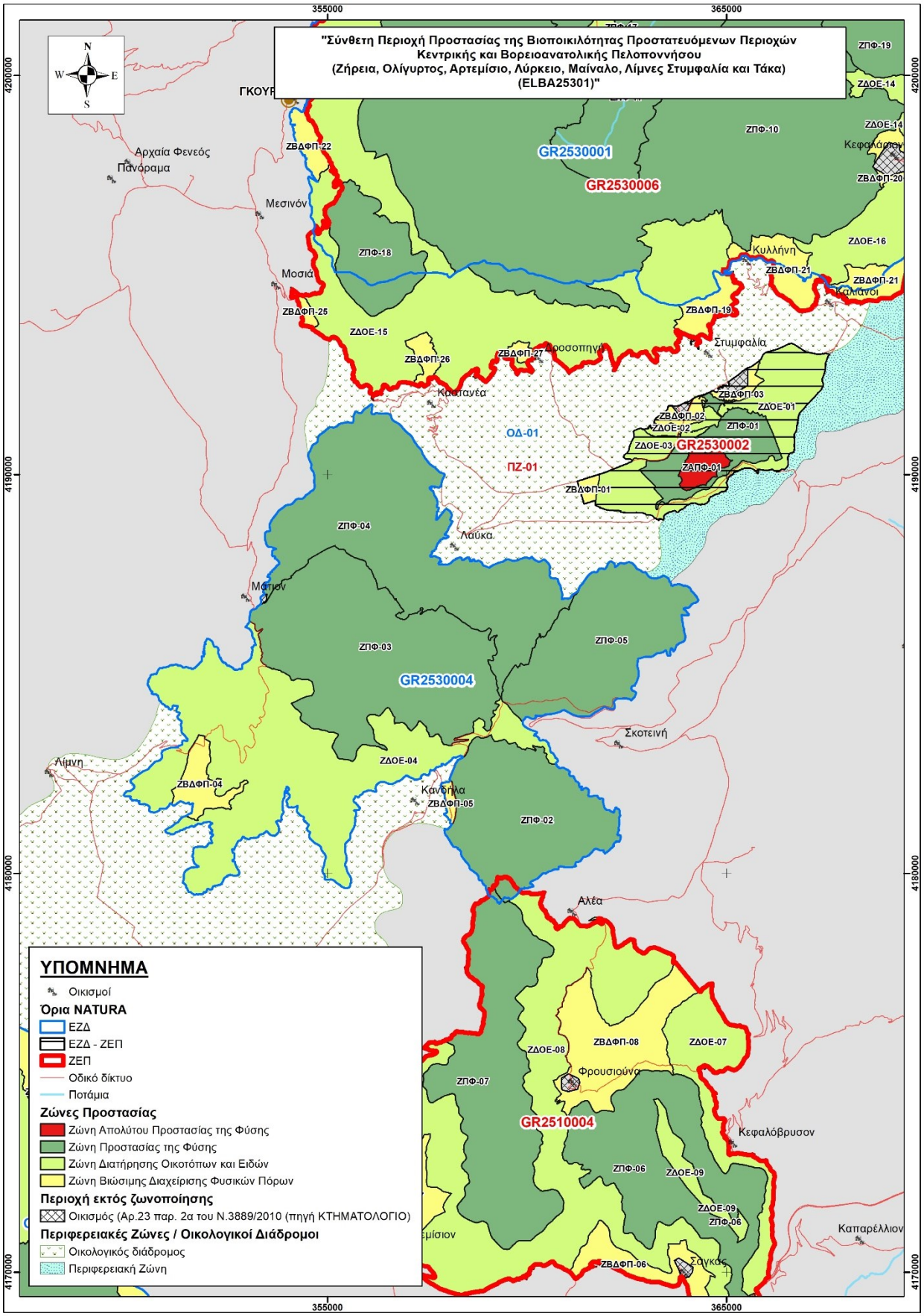
"Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα) (ELBA25301)"
355000
365000
4200000
4190000
4180000
4170000
N
W
E
S
GR2530001
GR2530006
GR2530002
GR2530004
GR2510004
ΟΔ-01
ΠΖ-01
ΖΠΦ-01
ΖΠΦ-02
ΖΠΦ-03
ΖΠΦ-04
ΖΠΦ-05
ΖΠΦ-06
ΖΠΦ-07
ΖΠΦ-10
ΖΠΦ-18
ΖΠΦ-19
ΖΒΔΦΠ-01
ΖΒΔΦΠ-02
ΖΒΔΦΠ-03
ΖΒΔΦΠ-04
ΖΒΔΦΠ-05
ΖΒΔΦΠ-06
ΖΒΔΦΠ-08
ΖΒΔΦΠ-19
ΖΒΔΦΠ-21
ΖΒΔΦΠ-22
ΖΒΔΦΠ-25
ΖΒΔΦΠ-26
ΖΒΔΦΠ-27
ΖΔΟΕ-01
ΖΔΟΕ-02
ΖΔΟΕ-03
ΖΔΟΕ-04
ΖΔΟΕ-07
ΖΔΟΕ-08
ΖΔΟΕ-09
ΖΔΟΕ-14
ΖΔΟΕ-15
ΖΔΟΕ-16
Αρχαία Φενεός
Πανόραμα
Μεσινόν
Μοσιά
Κυλλήνη
Καλιάνοι
Στυμφαλία
Καστανέα
Λαύκα
Σκοτεινή
Κανδήλα
Αλέα
Φρουσιούντα
Κεφαλόβρυσον
Καπαρέλλιον
Σαγκάς
ΥΠΟΜΝΗΜΑ
Οικισμοί
Όρια NATURA
ΕΖΔ
ΕΖΔ - ΖΕΠ
ΖΕΠ
Οδικό δίκτυο
Ποτάμια
Ζώνες Προστασίας
Ζώνη Απολύτου Προστασίας της Φύσης
Ζώνη Προστασίας της Φύσης
Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών
Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων
Περιοχή εκτός ζωνοποίησης
Οικισμός (Αρ.23 παρ. 2α του Ν.3889/2010 (πηγή ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ)
Περιφερειακές Ζώνες / Οικολογικοί Διάδρομοι
Οικολογικός διάδρομος
Περιφερειακή Ζώνη

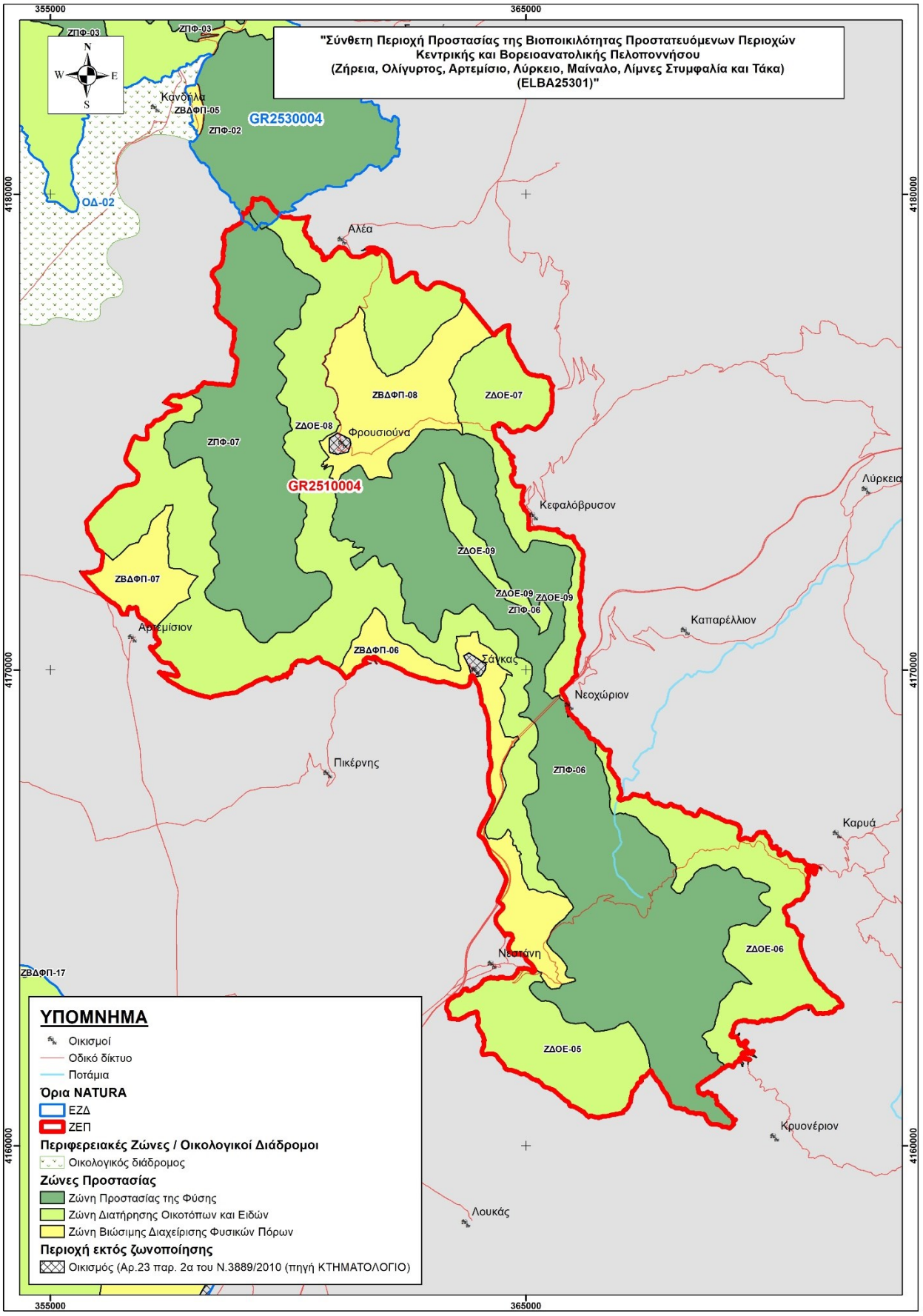
"Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα) (ELBA25301)"
355000
365000
4180000
4170000
4160000
N
W
E
S
ΖΠΦ-03
ΖΒΔΦΠ-05
ΖΠΦ-02
GR2530004
ΟΔ-02
Κανδήλα
Αλέα
ΖΒΔΦΠ-08
ΖΔΟΕ-07
ΖΔΟΕ-08
Φρουσιούνα
ΖΠΦ-07
GR2510004
Κεφαλόβρυσον
Λύρκεια
ΖΔΟΕ-09
ΖΒΔΦΠ-07
ΖΔΟΕ-09
ΖΔΟΕ-09
ΖΠΦ-06
Καπαρέλλιον
Αρτεμίσιον
ΖΒΔΦΠ-06
Σάγκας
Νεοχώριον
Πικέρνης
ΖΠΦ-06
Καρυά
ΖΔΟΕ-06
Νεστάνη
ΖΒΔΦΠ-17
ΖΔΟΕ-05
Κρυονέριον
Λουκάς
ΥΠΟΜΝΗΜΑ
Οικισμοί
Οδικό δίκτυο
Ποτάμια
Όρια NATURA
ΕΖΔ
ΖΕΠ
Περιφερειακές Ζώνες / Οικολογικοί Διάδρομοι
Οικολογικός διάδρομος
Ζώνες Προστασίας
Ζώνη Προστασίας της Φύσης
Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών
Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων
Περιοχή εκτός ζωνοποίησης
Οικισμός (Αρ.23 παρ. 2α του Ν.3889/2010 (πηγή ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ)

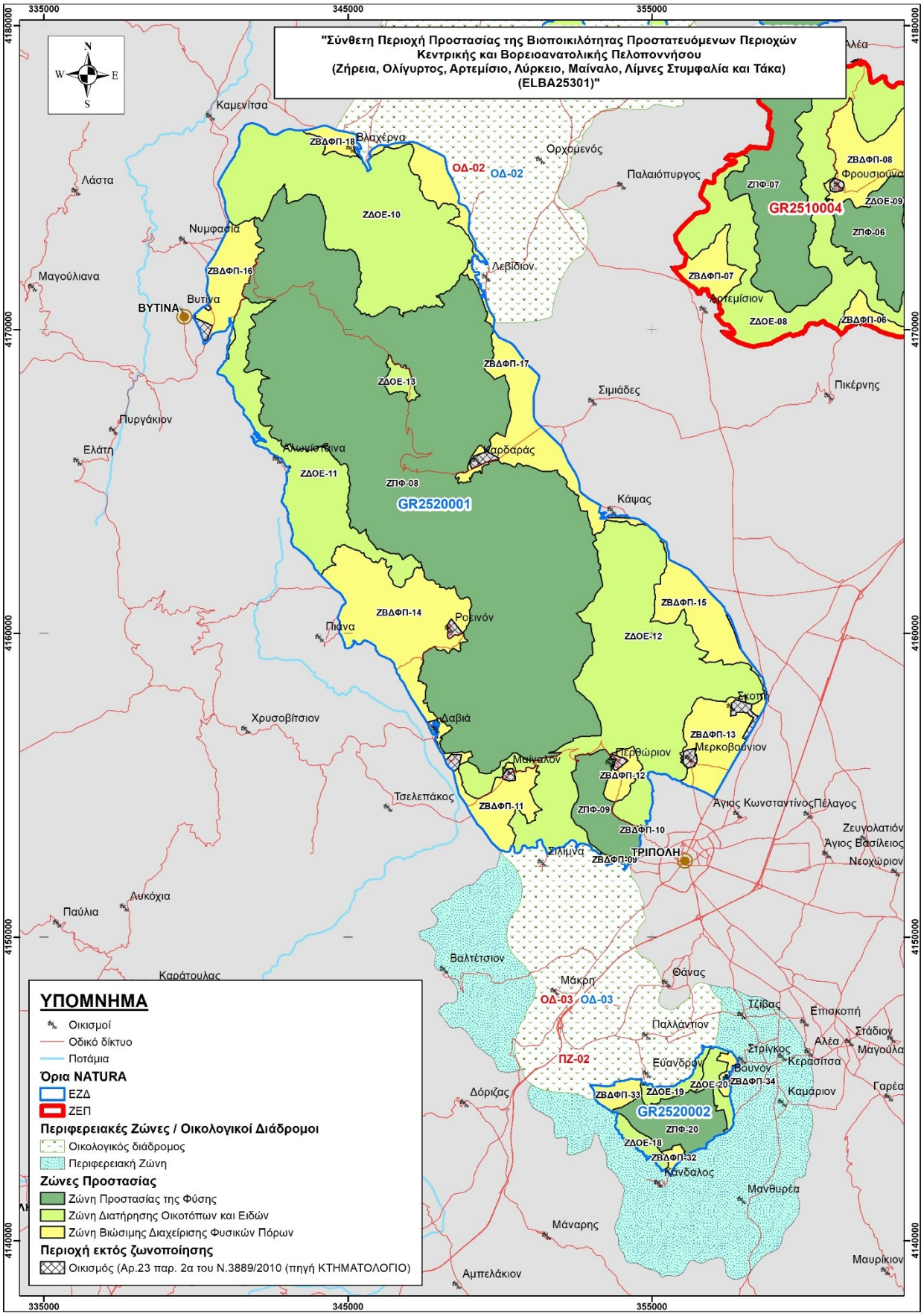
"Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα) (ELBA25301)"
335000
345000
355000
4180000
4170000
4160000
4150000
4140000
N
W
E
S
Καμενίτσα
Βλαχέρνα
ΖΒΔΦΠ-18
ΟΔ-02
ΟΔ-02
Ορχομενός
Παλαιόπυργος
Λάστα
ΖΔΟΕ-10
Νυμφασία
ΖΒΔΦΠ-16
Μαγούλιανα
Βυτίνα
ΒΥΤΙΝΑ
Λεβίδιον
ΖΒΔΦΠ-17
ΖΔΟΕ-13
Σιμιάδες
Πικέρνης
Πυργάκιον
Ελάτη
Αλωνίσταινα
ΖΔΟΕ-11
Καρδαράς
ΖΠΦ-08
GR2520001
Κάψας
ΖΒΔΦΠ-14
Ροεινόν
Πιάνα
ΖΒΔΦΠ-15
ΖΔΟΕ-12
Χρυσοβίτσιον
Δαβιά
Σκοπή
ΖΒΔΦΠ-13
Μερκοβούνιον
Περθώριον
Μαίναλον
ΖΒΔΦΠ-12
Τσελεπάκος
ΖΒΔΦΠ-11
ΖΠΦ-09
Άγιος ΚωνσταντίνοςΠέλαγος
ΖΒΔΦΠ-10
Ζευγολατιόν
Άγιος Βασίλειος
Σιλιμνά
ΤΡΙΠΟΛΗ
ΖΒΔΦΠ-09
Νεοχώριον
Λυκόχια
Παύλια
Βαλτέτσιον
Καράτουλας
Μάκρη
Θάνας
ΟΔ-03
ΟΔ-03
Τζίβας
Επισκοπή
Παλλάντιον
Στάδιον
Αλέα
Μαγούλα
Στρίγκος
ΠΖ-02
Κερασίτσα
Εὐανδρίον
Βουνόν
ΖΔΟΕ-20
ΖΒΔΦΠ-34
ΖΒΔΦΠ-33
ΖΔΟΕ-19
Καμάριον
Γαρέα
Δόριζας
GR2520002
ΖΠΦ-20
ΖΔΟΕ-18
ΖΒΔΦΠ-32
Κάνδαλος
Μανθυρέα
Μάναρης
Μαυρίκιον
Αμπελάκιον
ΥΠΟΜΝΗΜΑ
Οικισμοί
Οδικό δίκτυο
Ποτάμια
Όρια NATURA
ΕΖΔ
ΖΕΠ
Περιφερειακές Ζώνες / Οικολογικοί Διάδρομοι
Οικολογικός διάδρομος
Περιφερειακή Ζώνη
Ζώνες Προστασίας
Ζώνη Προστασίας της Φύσης
Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών
Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων
Περιοχή εκτός ζωνοποίησης
Οικισμός (Αρ.23 παρ. 2α του Ν.3889/2010 (πηγή ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ)

4.3.3.4 Καθορισμός και οριοθέτηση ζωνών στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλία)» (ΠΠΒ-04)

4.3.3.4.1 Καθορισμός Ζωνών Προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 19 Ν. 1650/1986 στην ΠΠΒ-04

Σε συνέχεια των αποτελεσμάτων εφαρμογής της ανωτέρω μεθοδολογίας (Ενότητα 4.3.2) και λαμβάνοντας υπόψη όλες τις παραμέτρους των περιοχών που εξετάστηκαν, προτείνεται η δημιουργία των **ακόλουθων κατηγοριών ζωνών για την Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλία (ΠΠΒ-04)**:

Κατηγορία Ζώνης	Ένταξη στο άρθρο 19 Ν. 1650/1986 όπως αντικαταστάθηκε και ισχύει με το άρθρο 46 του Ν. 4685/2020	Κωδικός Ζώνης
Ζώνη Προστασίας της Φύσης	παράγραφο 4β άρθρου 19 Ν. 1650/1986, όπως ισχύει	ΖΩΝΗ ELBA25103_ΖΒ
Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών	παράγραφο 4γ άρθρου 19 Ν. 1650/1986,, όπως ισχύει	ΖΩΝΗ ELBA25103_ΖC
Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων	παράγραφο 4δ άρθρου 19 Ν. 1650/1986,, όπως ισχύει	ΖΩΝΗ ELBA25103_ΖD

Λόγω της φυσιογνωμίας και των υφιστάμενων δραστηριοτήτων της προστατευόμενης περιοχής (αρχαιολογικός χώρος με μεγάλη επισκεψιμότητα), δεν εντοπίζονται περιοχές που να είναι εφικτή η πλήρης απαγόρευση της ανθρώπινης παρουσίας και δραστηριότητας εντός της ζώνης και ως εκ τούτου δεν προτείνεται να χαρακτηριστεί κάποια περιοχή ως Ζώνη Απολύτου Προστασίας της Φύσης. Παράλληλα, δεν εντοπίζονται περιοχές στις οποίες να καθίσταται δυνατή η πλήρης απαγόρευση της ανθρώπινης παρουσίας και δραστηριότητας (πλην της επιστημονικής έρευνας ή δράσεων διατήρησης), ή εκτάσεις με εξαιρετικά ευαίσθητους τύπους φυσικών οικοτόπων, ή/ και με ενδιαιτήματα εξαιρετικά ευαίσθητων ειδών, των οποίων η παρουσία και αντιπροσωπευτικότητα εκτιμάται ως πολύ υψηλή ή η κατάσταση των οποίων επιτάσσει εξαιρετικά αυστηρή προστασία ώστε να τεκμηριώνεται ο χαρακτηρισμός τους ως Ζώνες Απολύτου Προστασίας της Φύσης (ΖΑΠΦ). Σε ότι αφορά τους τύπους οικοτόπων και τα είδη με υψηλή προτεραιότητα σε θεσμικά μέτρα κρίνεται ότι η προστασία τους διασφαλίζεται από τις προτεινόμενες ζώνες, καθώς και τις ειδικότερες ρυθμίσεις χρήσεων που προτείνεται να τεθούν.

Οι ανωτέρω ζώνες διακρίνονται στις ακόλουθες υποζώνες (επιμέρους χωρικές ενότητες) για την οριοθέτηση των οποίων ελήφθησαν υπόψη:

- Υφιστάμενος χαρακτηρισμός της περιοχής ως αρχαιολογικού χώρου και του μεγαλύτερου τμήματος αυτής ως Ζώνης Α Αρχαιολογικής Προστασίας
- Η γεωγραφική εγγύτητα και συνάφεια των επιμέρους περιοχών
- Τα προστατευτέα αντικείμενα που περιλαμβάνουν και οι επιμέρους ιδιαιτερότητες αυτών
- Διαφορές προτεινόμενων χρήσεων και ειδικότερων ρυθμίσεων που τυχόν απαιτούνται με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής
- Οι ιδιαιτερότητες των επιμέρους περιοχών από άποψη ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, γεωμορφολογίας και τοπίου

ΠΠΒ-04: Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλίας [ELBA25103]			
Σύντομος κωδικός	**Ονομασία Ζώνης**	**Περιοχή N2000**	**Μοναδικός Κωδικός Ζώνης**
Ζωνοποίηση περιοχής GR2510003 - "Ακροναυπλία και Παλαμήδι"			
Ζώνες Προστασίας της Φύσης			
ΖΠΦ-01	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης Ακροναυπλίας - Φρουρίου Παλαμηδίου**	GR2510003	ELBA25103_ZB01
Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών			
ΖΔΟΕ-01	**Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών ευρύτερης περιοχής παραλίας Καραθώνα**	GR2510003	ELBA25103_ZC01
ΖΔΟΕ-02	**Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών Ναυπλίου**	GR2510003	ELBA25103_ZC02
ΖΔΟΕ-03	**Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών παραλίας Αρβανιτιάς**	GR2510003	ELBA25103_ZC03
Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων			
ΖΒΔΦΠ-01	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων κοιμητηρίου Ναυπλίου**	GR2510003	ELBA25103_ZD01
ΖΒΔΦΠ-02	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων λιμένα Ναυπλίου**	GR2510003	ELBA25103_ZD02
ΖΒΔΦΠ-03	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων Ακροναυπλίας – Τμήμα Α**	GR2510003	ELBA25103_ZD03
ΖΒΔΦΠ-04	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων Ακροναυπλίας – Τμήμα Β**	GR2510003	ELBA25103_ZD04
ΖΒΔΦΠ-05	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων Ακροναυπλίας – Τμήμα Γ**	GR2510003	ELBA25103_ZD05
ΖΒΔΦΠ-06	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων Ακροναυπλίας – Τμήμα Δ**	GR2510003	ELBA25103_ZD06
ΖΒΔΦΠ-07	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων Ακροναυπλίας – Τμήμα Ε**	GR2510003	ELBA25103_ZD07

Εντός της προστατευόμενης περιοχής περιλαμβάνεται τμήμα της πόλης του **Ναυπλίου** (Υ.Α., ΦΕΚ 403/Δ/27.04.1993), το οποίο εξαιρείται της ζωνοποίησης (βλέπε Ενότητα 4.3.2.4).

4.3.3.4.2 Καθορισμός Περιφερειακών Ζωνών και Οικολογικών Διαδρόμων (ΠΠΒ-04)

Στην Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλία (ΠΠΒ-04) δεν προτείνονται Περιφερειακές Ζώνες και Οικολογικοί Διάδρομοι.

4.3.3.4.3 Χαρτογραφική απεικόνιση Ζωνών Προστασίας ΠΠΒ-04

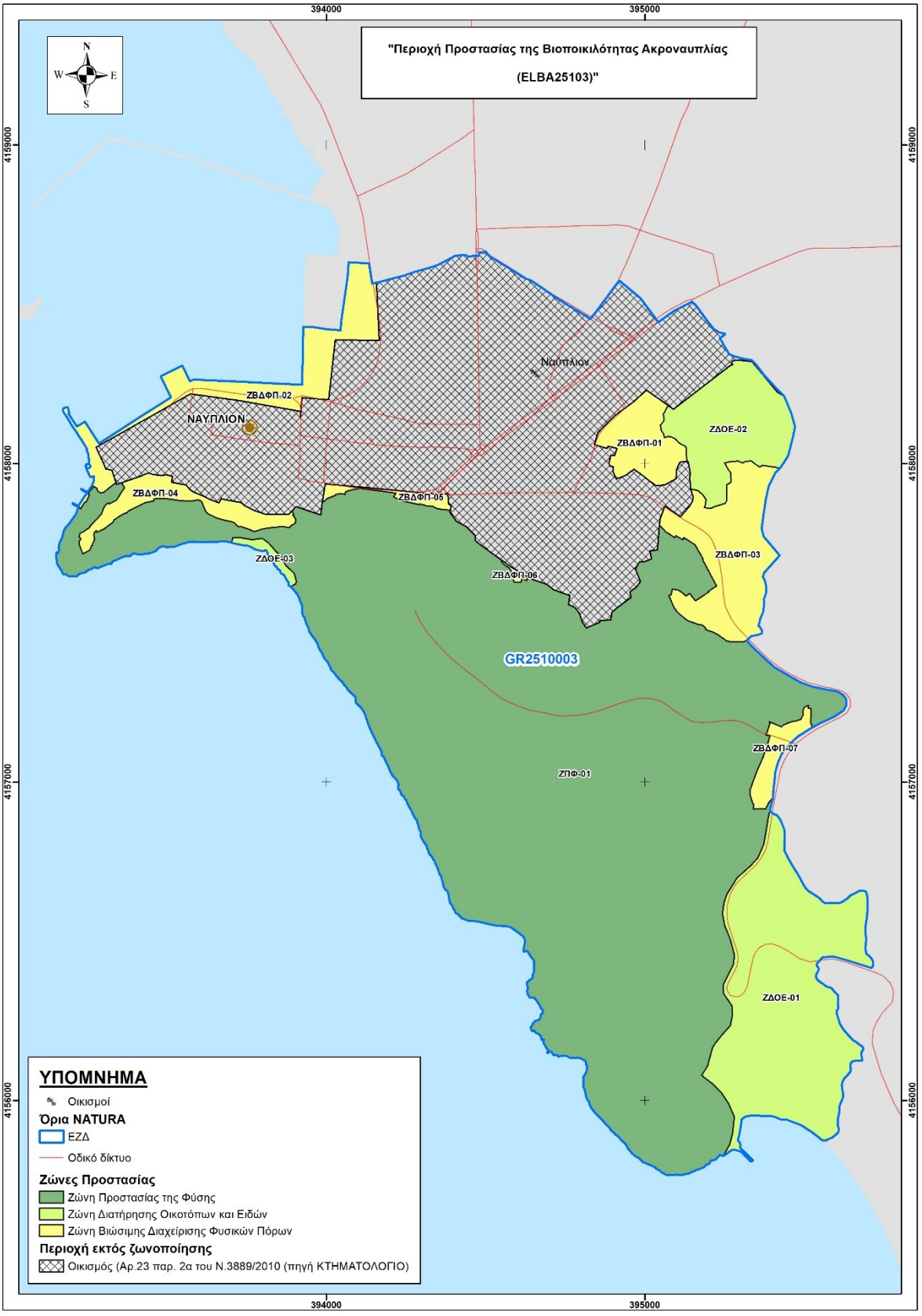

4.3.3.5 Καθορισμός και οριοθέτηση ζωνών στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκόρινθος» (ΠΠΒ-05)

4.3.3.5.1 Καθορισμός Ζωνών Προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 19 Ν. 1650/1986 στην ΠΠΒ-05

Σε συνέχεια των αποτελεσμάτων εφαρμογής της ανωτέρω μεθοδολογίας (Ενότητα 4.3.2) και λαμβάνοντας υπόψη όλες τις παραμέτρους των περιοχών που εξετάστηκαν, προτείνεται η δημιουργία των **ακόλουθων κατηγοριών ζωνών για την Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκόρινθος (ΠΠΒ-05)**:

Κατηγορία Ζώνης	Ένταξη στο άρθρο 19 Ν. 1650/1986 όπως αντικαταστάθηκε και ισχύει με το άρθρο 46 του Ν. 4685/2020	Κωδικός Ζώνης
Ζώνη Προστασίας της Φύσης	παράγραφο 4β άρθρου 19 Ν. 1650/1986, όπως ισχύει	ΖΩΝΗ ELBA25303_ΖΒ
Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων	παράγραφο 4δ άρθρου 19 Ν. 1650/1986,, όπως ισχύει	ΖΩΝΗ ELBA25303_ΖD

Λόγω της φυσιογνωμίας και των υφιστάμενων δραστηριοτήτων της προστατευόμενης περιοχής (αρχαιολογικός χώρος με μεγάλη επισκεψιμότητα), δεν εντοπίζονται περιοχές που να είναι εφικτή η πλήρης απαγόρευση της ανθρώπινης παρουσίας και δραστηριότητας εντός της ζώνης (εκτός της επιστημονικής έρευνας και της υλοποίησης δράσεων προστασίας και διατήρησης) και ως εκ τούτου δεν προτείνεται να χαρακτηριστεί κάποια περιοχή ως Ζώνη Απολύτου Προστασίας της Φύσης. Παράλληλα, δεν εντοπίζονται περιοχές στις οποίες να καθίσταται δυνατή η πλήρης απαγόρευση της ανθρώπινης παρουσίας και δραστηριότητας (πλην της επιστημονικής έρευνας ή δράσεων διατήρησης), ή εκτάσεις με εξαιρετικά ευαίσθητους τύπους φυσικών οικοτόπων, ή/ και με ενδιαιτήματα εξαιρετικά ευαίσθητων ειδών, των οποίων η παρουσία και αντιπροσωπευτικότητα εκτιμάται ως πολύ υψηλή ή η κατάσταση των οποίων επιτάσσει εξαιρετικά αυστηρή προστασία ώστε να τεκμηριώνεται ο χαρακτηρισμός τους ως Ζώνες Απολύτου Προστασίας της Φύσης (ΖΑΠΦ). Σε ότι αφορά τους τύπους οικοτόπων και τα είδη με υψηλή προτεραιότητα σε θεσμικά μέτρα κρίνεται ότι η προστασία τους διασφαλίζεται από τις προτεινόμενες ζώνες, καθώς και τις ειδικότερες ρυθμίσεις χρήσεων που προτείνεται να τεθούν.

Οι ανωτέρω ζώνες διακρίνονται στις ακόλουθες υποζώνες (επιμέρους χωρικές ενότητες) για την οριοθέτηση των οποίων ελήφθησαν υπόψη:

- Υφιστάμενος χαρακτηρισμός της περιοχής ως αρχαιολογικού χώρου και του μεγαλύτερου τμήματος αυτής ως Ζώνης Α Αρχαιολογικής Προστασίας
- Η γεωγραφική εγγύτητα και συνάφεια των επιμέρους περιοχών
- Τα προστατευτέα αντικείμενα που περιλαμβάνουν και οι επιμέρους ιδιαιτερότητες αυτών
- Διαφορές προτεινόμενων χρήσεων και ειδικότερων ρυθμίσεων που τυχόν απαιτούνται με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής
- Οι ιδιαιτερότητες των επιμέρους περιοχών από άποψη ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, γεωμορφολογίας και τοπίου

ΠΠΒ-05 Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκόρινθος [ELBA25303]			
Σύντομος κωδικός	**Ονομασία Ζώνης**	**Περιοχή N2000**	**Μοναδικός Κωδικός Ζώνης**
Ζωνοποίηση περιοχής GR2530003 -"Ακροκόρινθος"			
Ζώνες Προστασίας της Φύσης			
ΖΠΦ-01	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης Ακροκορίνθου**	GR2530003	ELBA25303_ZB01
Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων			
ΖΒΔΦΠ-01	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων Ακροκορίνθου - Τμήμα Α**	GR2530003	ELBA25303_ZD01
ΖΒΔΦΠ-02	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων Ακροκορίνθου - Τμήμα Β**	GR2530003	ELBA25303_ZD02
ΖΒΔΦΠ-03	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων Ακροκορίνθου - Τμήμα Γ**	GR2530003	ELBA25303_ZD03

Στην περιοχή δεν περιλαμβάνονται οριοθετημένοι οικισμοί, οι οποίοι να εμπίπτουν (μερικώς ή εξολοκλήρου) εντός της προστατευόμενης περιοχής και να εξαιρούνται της ζωνοποίησης (βλέπε Ενότητα 4.3.2.4).

4.3.3.5.2 Καθορισμός Περιφερειακών Ζωνών και Οικολογικών Διαδρόμων (ΠΠΒ-05)

Στην Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκόρινθος (ΠΠΒ-05) δεν προτείνονται Περιφερειακές Ζώνες και Οικολογικοί Διάδρομοι.

4.3.3.5.3 Χαρτογραφική απεικόνιση Ζωνών Προστασίας ΠΠΒ-05

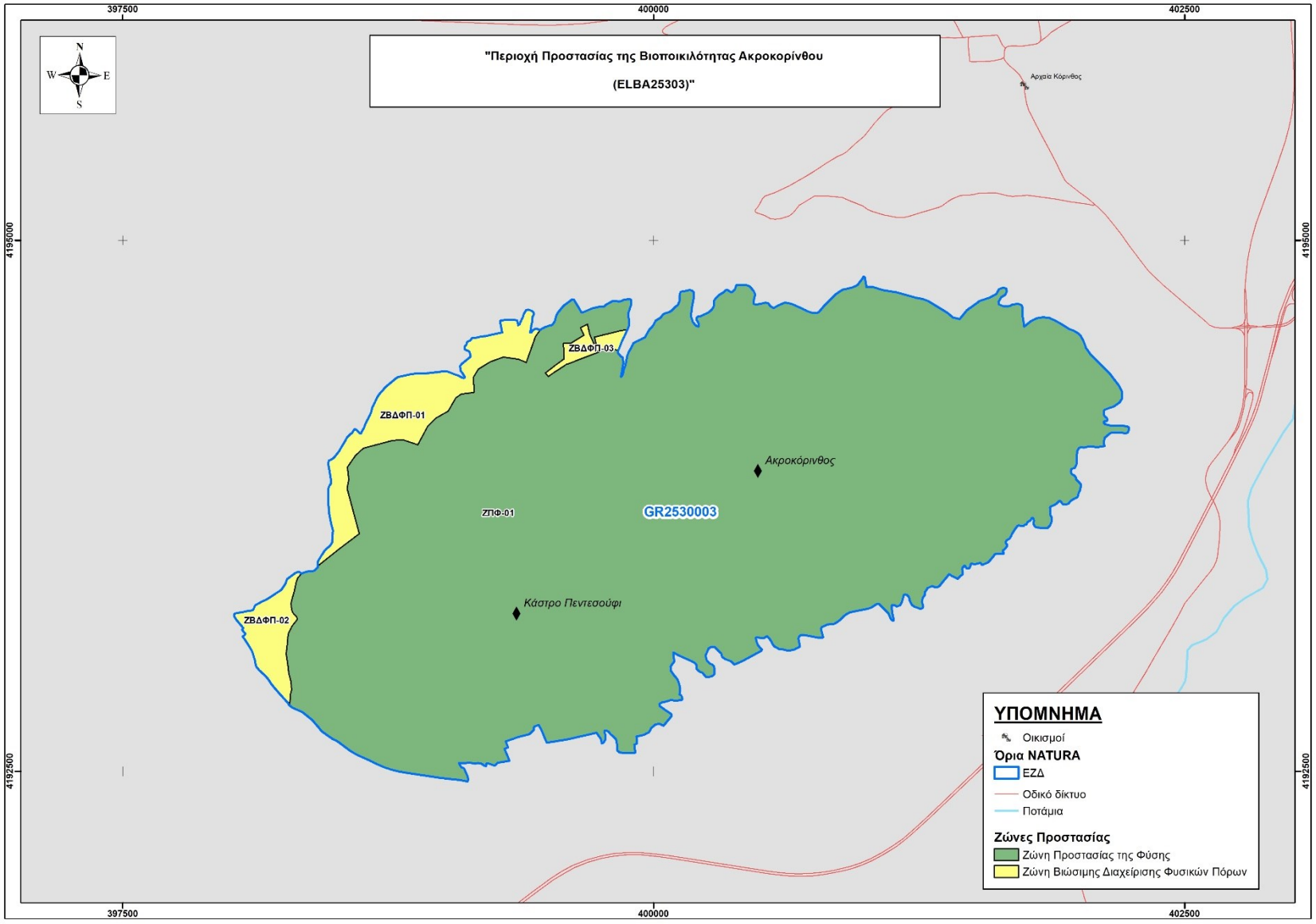

4.3.3.6 Καθορισμός και οριοθέτηση ζωνών στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρα Λεωνιδίου» (ΠΠΒ-06)

4.3.3.6.1 Καθορισμός Ζωνών Προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 19 Ν. 1650/1986 στην ΠΠΒ-06

Σε συνέχεια των αποτελεσμάτων εφαρμογής της ανωτέρω μεθοδολογίας (Ενότητα 4.3.2) και λαμβάνοντας υπόψη όλες τις παραμέτρους των περιοχών που εξετάστηκαν, προτείνεται η δημιουργία των **ακόλουθων κατηγοριών ζωνών για τη σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρα Λεωνιδίου (ΠΠΒ-06)**:

Κατηγορία Ζώνης	Ένταξη στο άρθρο 19 Ν. 1650/1986 όπως αντικαταστάθηκε και ισχύει με το άρθρο 46 του Ν. 4685/2020	Κωδικός Ζώνης
Ζώνη Απολύτου Προστασίας της Φύσης	παράγραφο 4α άρθρου 19 Ν. 1650/1986, όπως ισχύει	ΖΩΝΗ ELBA25206_ΖΑ
Ζώνη Προστασίας της Φύσης	παράγραφο 4β άρθρου 19 Ν. 1650/1986, όπως ισχύει	ΖΩΝΗ ELBA25206_ΖΒ
Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών	παράγραφο 4γ άρθρου 19 Ν. 1650/1986,, όπως ισχύει	ΖΩΝΗ ELBA25206_ΖC
Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων	παράγραφο 4δ άρθρου 19 Ν. 1650/1986,, όπως ισχύει	ΖΩΝΗ ELBA25206_ΖD

Λόγω της ποικίλης φυσιογνωμίας, των υφιστάμενων δραστηριοτήτων της προστατευόμενης περιοχής, και την παρουσία περιοχών με εξαιρετικά ευαίσθητους τύπους φυσικών οικοτόπων, των οποίων η παρουσία και αντιπροσωπευτικότητα εκτιμάται ως πολύ υψηλή, στην περιοχή έχουν προταθεί όλες οι κατηγορίες ζωνών προστασίας, περιλαμβανομένων και Ζωνών Απολύτου Προστασίας της Φύσης. Για τον χαρακτηρισμό των ζωνών προστασίας έχουν ληφθεί υπόψη

Για την οριοθέτηση και τον χαρακτηρισμό των ζωνών προστασίας έχει ληφθεί επίσης υπόψη η Κ.Υ.Α. υπ' αριθμ. 33999/2010 «*Καθορισμός χρήσεων όρων και περιορισμών δόμησης για την προστασία χερσαίων και υδάτινων εκτάσεων των Δήμων Βόρειας Κυνουρίας, Λεωνιδίου, Σκιρίτιδας και Τυρού του Ν. Αρκαδίας, των Δήμων Θεραπνών, Οινούντος και Γερόνθρων του Ν. Λακωνίας και των κοινοτήτων Κοσμά (Ν. Αρκαδίας) και Καρυών (Ν. Λακωνίας) της περιοχής όρους Πάρνωνα-υγροτόπου Μουστού*» (ΦΕΚ 353/ΑΑΠ/6-9-2010) και τροποποίηση αυτής (ΦΕΚ 160/ΑΑΠΘ/16-6-2011 και ΦΕΚ 126/ΑΑΠ/15.4.2013 Παράταση ενός (1) έτους ΥΑ 24817/2013 (ΦΕΚ 156/ΤΑΑΠΘ/10-5-2013)). Στην **Ενότητα 4.3.3.10** παρουσιάζεται η σύγκριση των προτεινόμενων από την παρούσα μελέτη ζωνών, σε σχέση με τις θεσμοθετημένες ζώνες προστασίας σύμφωνα με την Κ.Υ.Α. υπ' αριθμ. 33999/2010. Συνοπτικά, σχεδόν στο σύνολο της έκτασή τους, οι περιοχές Προστασίας της Φύσης και Απολύτου Προστασίας του Οικολογικού Πάρκου, διατηρούν ή αυξάνουν το βαθμό προστασίας, με την προτεινόμενη από την παρούσα ΕΠΜ οριοθέτηση. Οι διαφορές που εντοπίζονται οφείλονται, ως επί το πλείστων, στην προσαρμογή των ορίων των ζωνών επί του εδάφους ή στις υφιστάμενες χρήσεις όπως αυτές καταγράφονται στην παρούσα χρονική στιγμή.

Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με τις οδηγίες της Αναθέτουσας Αρχής, στη ζωνοποίηση έχουν ενταχθεί και δύο τμήματα εκτός των περιοχών του Δικτύου Natura 2000 (υγρότοπος Μουστού - περιοχή Χερονησίου και συστάδας Δενδρόκεδρου Μονής Μαλεβής), τα οποία περιλαμβάνονταν στην ΚΥΑ υπ' αριθμ. 33999/2010 και είχαν χαρακτηριστεί ως Περιοχές Απολύτου Προστασίας της Φύσης ή/και Ζώνες Προστασίας της Φύσης, με στόχο τη διατήρηση της συνέχειας του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου προστασίας.

Επισημαίνεται επίσης ότι στην ΚΥΑ 33999/2010 αποτυπώνεται εσφαλμένα η οριοθέτηση της Περιοχής Απολύτου Προστασίας της Φύσης 2.Ι (Συστάδα Δενδρόκεδρου Μονής Μαλεβής). Παρότι τα περιγραφικά όρια καθορίζονται ορθώς ως εκείνα του Διατηρητέου Μνημείου της Φύσης «Το Δάσος Δενδρόκεδρων στην Κυνουρία Αρκαδίας» (έκτασης 74 εκταρίων, θεσμοθετημένο με την ΥΑ 200995/7950, ΦΕΚ 121/Δ/1980, όπως τροποποιήθηκε με ΦΕΚ 1064/Β/1980), η χαρτογραφική αποτύπωση ακολουθεί διαφορετική και σημαντικά διευρυμένη οριοθέτηση. Για την παρούσα μελέτη, ελήφθησαν υπόψη τα ορθά όρια του εν λόγω Διατηρητέου Μνημείου της Φύσης, όπως ορίζονται στην σχετική απόφαση οριοθέτησής του.

Οι ανωτέρω ζώνες διακρίνονται στις ακόλουθες υποζώνες (επιμέρους χωρικές ενότητες) για την οριοθέτηση των οποίων έχει ληφθεί υπόψη:

- Η γεωγραφική εγγύτητα και συνάφεια των επιμέρους περιοχών
- Τα προστατευτέα αντικείμενα που περιλαμβάνουν και οι επιμέρους ιδιαιτερότητες αυτών
- Διαφορές προτεινόμενων χρήσεων και ειδικότερων ρυθμίσεων που τυχόν απαιτούνται με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής
- Οι ιδιαιτερότητες των επιμέρους περιοχών από άποψη ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, γεωμορφολογίας και τοπίου,
- Υφιστάμενες θεσμικές ρυθμίσεις (π.χ. Κ.Υ.Α. υπ' αριθμ. 33999/2010, αρχαιολογικοί χώροι).

ΠΠΒ-06: Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρα Λεωνιδίου [ELBA25206]			
Σύντομος κωδικός	**Ονομασία Ζώνης**	**Περιοχή N2000**	**Μοναδικός Κωδικός Ζώνης**
Ζωνοποίηση περιοχής GR2520003 «Λιμνοθάλασσα Μουστού»			
Ζώνες Απολύτου Προστασίας της Φύσης			
ΖΑΠΦ-01	**Ζώνη Απολύτου Προστασίας της Φύσης Υγρότοπου Μουστού - Τμήμα Α**	GR2520003	ELBA25206_ZA01
ΖΑΠΦ-02	**Ζώνη Απολύτου Προστασίας της Φύσης Υγρότοπου Μουστού - Τμήμα Β**	GR2520003	ELBA25206_ZA02
ΖΑΠΦ-03	**Ζώνη Απολύτου Προστασίας της Φύσης Υγρότοπου Μουστού - Τμήμα Γ Χερονησίου**	GR2520003	ELBA25206_ZA03
ΖΑΠΦ-04	**Ζώνη Απολύτου Προστασίας της Φύσης Υγρότοπου Χερονησίου - Τμήμα Α**	-	ELBA25206_ZA04
ΖΑΠΦ-05	**Ζώνη Απολύτου Προστασίας της Φύσης Υγρότοπου Χερονησίου - Τμήμα Β**	-	ELBA25206_ZA05
Ζώνες Προστασίας της Φύσης			
ΖΠΦ-01	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης παραλίας Μουστού (Πόρτες)**	GR2520003	ELBA25206_ZB01
ΖΠΦ-13	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης Μουστού – Τμήμα Α**	GR2520003	ELBA25206_ ZB13
ΖΠΦ-14	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης Μουστού – Τμήμα Β**	GR2520003	ELBA25206_ ZB14

ΠΠΒ-06: Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρα Λεωνιδίου [ELBA25206]			
Σύντομος κωδικός	**Ονομασία Ζώνης**	**Περιοχή N2000**	**Μοναδικός Κωδικός Ζώνης**
Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών			
ΖΔΟΕ-01	**Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών Υγρότοπου Μουστού**	GR2520003	ELBA25206_ZC01
Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων			
ΖΒΔΦΠ-01	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων Μουστού – Τμήμα Α**	GR2520003	ELBA25206_ZD01
ΖΒΔΦΠ-02	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων Μουστού – Τμήμα Β**	GR2520003	ELBA25206_ZD02
Ζωνοποίηση περιοχών GR2520005 – «Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου – Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη» και GR2520006 – «Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)»			
Ζώνες Απολύτου Προστασίας της Φύσης			
ΖΑΠΦ-06	**Ζώνη Απολύτου Προστασίας της Φύσης συστάδας Δενδρόκεδρου Μονής Μαλεβής - Τμήμα Α**	GR2520006	ELBA25206_ZA06
ΖΑΠΦ-07	**Ζώνη Απολύτου Προστασίας της Φύσης συστάδας Δενδρόκεδρου Μονής Μαλεβής - Τμήμα Β**	-	ELBA25206_ZA07
Ζώνες Προστασίας της Φύσης			
ΖΠΦ-02	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης σπήλαιο Μάνα**	GR2520005	ELBA25206_ZB02
ΖΠΦ-03	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης σπήλαιο Γαλάζια Λίμνη**	GR2520005	ELBA25206_ZB03
ΖΠΦ-04	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης Παλιόκαστρο**	GR2520005	ELBA25206_ZB04
ΖΠΦ-05	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης σπήλαιο Φουρνάτα**	GR2520005	ELBA25206_ZB05
ΖΠΦ-06	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης Χαράδρας Λεωνιδίου και Μονών Ελώνας και Σίντζας**	GR2520005, GR2520006	ELBA25206_ZB06
ΖΠΦ-07	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης Κουφοβούνι – Τσικούλιο**	GR2520006	ELBA25206_ZB07
ΖΠΦ-08	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης Φαράγγι Μαζιάς**	GR2520006	ELBA25206_ZB08
ΖΠΦ-09	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης Φονεμένοι – Κούτσουρα**	GR2520006	ELBA25206_ZB09
ΖΠΦ-10	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης δενδρόκεδρων ευρύτερης περιοχής Μονής Μαλεβής**	GR2520006	ELBA25206_ZB10
ΖΠΦ-11	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης Φαράγγι Λεπίδας – Κάστρο Ωριάς – Σαραντάψυχο – Μελιγγαριάς**	GR2520006	ELBA25206_ZB11
ΖΠΦ-12	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης Ορεινού Όγκου Πάρνωνα**	GR2520006	ELBA25206_ZB12

ΠΠΒ-06: Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρα Λεωνιδίου [ELBA25206]			
Σύντομος κωδικός	**Ονομασία Ζώνης**	**Περιοχή N2000**	**Μοναδικός Κωδικός Ζώνης**
Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών			
ΖΔΟΕ-03	**Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών Οικισμού Πούλιθρα – Τμήμα Α**	GR2520005	ELBA25206_ZC03
ΖΔΟΕ-04	**Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών Οικισμού Πούλιθρα – Τμήμα Β**	GR2520005	ELBA25206_ZC04
ΖΔΟΕ-05	**Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών Τούμπα Κοδέλες**	GR2520005	ELBA25206_ZC05
ΖΔΟΕ-06	**Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών Σπαρτόλακκα – Μερόχωρο – Μουλάς**	GR2520005	ELBA25206_ZC06
ΖΔΟΕ-07	**Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών Πούντες**	GR2520005	ELBA25206_ZC07
ΖΔΟΕ-08	**Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών Κάτω Πουρναρός**	GR2520005	ELBA25206_ZC08
ΖΔΟΕ-09	**Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών δυτικού Πάρνωνα**	GR2520006	ELBA25206_ZC09
ΖΔΟΕ-10	**Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών ανατολικού Πάρνωνα**	GR2520006	ELBA25206_ZC10
ΖΔΟΕ-11	**Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών Καστάνιτσας**	GR2520006	ELBA25206_ZC11
ΖΔΟΕ-12	**Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών στη θέση Κολοκρό**	GR2520006	ELBA25206_ZC12
Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων			
ΖΒΔΦΠ-03	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων ευρύτερης περιοχής οικισμού Πούλιθρα**	GR2520005	ELBA25206_ZD03
ΖΒΔΦΠ-04	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων ευρύτερης περιοχής Λεωνιδίου – Τμήμα Α**	GR2520005	ELBA25206_ZD04
ΖΒΔΦΠ-05	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων ευρύτερης περιοχής Λεωνιδίου – Τμήμα Β**	GR2520005	ELBA25206_ZD05
ΖΒΔΦΠ-06	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων ευρύτερης περιοχής Λεωνιδίου – Τμήμα Γ**	GR2520005	ELBA25206_ZD06
ΖΒΔΦΠ-07	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων ευρύτερης περιοχής οικισμών Πραγματευτής - Σαμπατική - Λιβάδι**	GR2520005	ELBA25206_ZD07
ΖΒΔΦΠ-08	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων οικισμού Αγίου Βασιλείου**	GR2520006	ELBA25206_ZD08
ΖΒΔΦΠ-09	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων οικισμού Πλατανάκι – Τμήμα Α**	GR2520006	ELBA25206_ZD09

ΠΠΒ-06: Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρα Λεωνιδίου [ELBA25206]			
Σύντομος κωδικός	**Ονομασία Ζώνης**	**Περιοχή N2000**	**Μοναδικός Κωδικός Ζώνης**
ΖΒΔΦΠ-10	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων οικισμού Πλατανάκι – Τμήμα Β**	GR2520006	ELBA25206_ZD10
ΖΒΔΦΠ-11	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων οικισμού Παλαιοχώρι**	GR2520006	ELBA25206_ZD11
ΖΒΔΦΠ-12	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων ευρύτερης περιοχής οικισμού Κοσμά**	GR2520006	ELBA25206_ZD12
ΖΒΔΦΠ-13	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων ευρύτερης περιοχής οικισμού Καλλιθέας**	GR2520006	ELBA25206_ZD13
ΖΒΔΦΠ-14	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων οικισμού Αγριάνοι**	GR2520006	ELBA25206_ZD14
ΖΒΔΦΠ-15	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων οικισμού Πολύδροσο**	GR2520006	ELBA25206_ZD15
ΖΒΔΦΠ-16	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων οικισμού Βέρια**	GR2520006	ELBA25206_ZD16
ΖΒΔΦΠ-17	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων οικισμού Μεγάλη Βρύση**	GR2520006	ELBA25206_ZD17
ΖΒΔΦΠ-18	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων ευρύτερης περιοχής οικισμού Βαμβακού**	GR2520006	ELBA25206_ZD18
ΖΒΔΦΠ-19	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων ευρύτερης περιοχής οικισμού Καστάνιτσα**	GR2520006	ELBA25206_ZD19
ΖΒΔΦΠ-20	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων οικισμού Πραστός**	GR2520006	ELBA25206_ZD20
ΖΒΔΦΠ-21	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων οικισμού Σίταινα**	GR2520006	ELBA25206_ZD21
ΖΒΔΦΠ-22	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων ευρύτερης περιοχής οικισμού Πλάτανος**	GR2520006	ELBA25206_ZD22
ΖΒΔΦΠ-23	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων ευρύτερης περιοχής οικισμών Άγιοι Ασώματοι και Χάραδρος**	GR2520006	ELBA25206_ZD23
ΖΒΔΦΠ-24	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων περιοχής Ατζιναίικα**	GR2520006	ELBA25206_ZD24
ΖΒΔΦΠ-25	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων ευρύτερης περιοχής οικισμού Καρυές**	GR2520006	ELBA25206_ZD25

Ακολούθως, παρατίθεται πίνακας (**Πίνακας 4.3.3.6.1-1**) με τους οικισμούς που βρίσκονται μερικώς ή εξολοκλήρου εντός της προστατευόμενης περιοχής και εξαιρούνται της ζωνοποίησης (βλέπε Ενότητα 4.3.2.4).

Πίνακας 4.3.3.6.1-1: Οριοθετημένοι οικισμοί εντός της Προστατευόμενης περιοχής (ELBA25206)

Natura	Όνομα Οικισμού	Νομικό καθεστώς
GR2520006	Αγιοι Ασώματοι	
GR2520006	Αγιος Βασίλειος	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 1320/Δ/1986-12-31
GR2520006	Αγιος Ιωάννης	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 1334/Δ/1986-12-31
GR2520006	Αγιος Παντελεήμων	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 1355/Δ/1986-12-31
GR2520006	Αγριάνοι	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 610/Δ/1988-08-22
GR2520006	Βαμβακού	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 455/Δ/1988-06-29
GR2520006	Βαρβίτσα	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 179/Δ/1989-03-28
GR2520006	Βέρια	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 358/Δ/1988-05-13
GR2520006	Καλλιθέα	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 604/Δ/1989-10-02
GR2520006	Καρυαί	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 707/Δ/1988-11-04
GR2520006	Καστανίτσα	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 1350/Δ/1986-12-31
GR2520006, GR2520005	Κοσμάς	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 257/Δ/1988-03-28
GR2520005	Λεωνίδιον	Π.Δ._ΦΕΚ 98/Δ/1977-04-02
GR2520005	Λιβάδιον	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 314/Δ/1988-04-28
GR2520006	Μεγάλη Βρύση	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 57/Δ/1989-02-02
GR2520006	Ορεινή Μελιγού	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 241/Δ/1988-03-17
GR2520006	Παλαιοχώριον	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 1325/Δ/1986-12-31
GR2520006	Πλατανάκιον	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 1311/Δ/1986-12-31
GR2520006	Πλάτανος	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 1334/Δ/1986-12-31
GR2520006	Πολύδροσον	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 58/Δ/1989-02-03
GR2520005	Πούλιθρα	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 1320/Δ/1986-12-31
GR2520005	Πραγματευτής	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 1357/Δ/1986-12-31
GR2520005	Σαμπατική	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 912/Δ/1987-09-22
GR2520006	Χάραδρος	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 1334/Δ/1986-12-31

4.3.3.6.2 Καθορισμός Περιφερειακών Ζωνών και Οικολογικών Διαδρόμων (ΠΠΒ-06)

Στη σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρα Λεωνιδίου (ΠΠΒ-06) προτείνονται οι ακόλουθες Περιφερειακές Ζώνες και Οικολογικοί Διάδρομοι:

ΠΠΒ-06: Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρα Λεωνιδίου [ELBA25206]			
Σύντομος κωδικός	**Ονομασία Ζώνης**	**Περιοχή N2000**	**Μοναδικός Κωδικός**
ΠΖ-01	**Περιφερειακή Ζώνη Όρμου Άστρους**	GR2520003	ELPZ252061
ΠΖ-02	**Περιφερειακή Ζώνη Υγροτοπικού συμπλέγματος Μουστού**	GR2520003	ELPZ252062

ΠΠΒ-06: Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρα Λεωνιδίου [ELBA25206]			
Σύντομος κωδικός	**Ονομασία Ζώνης**	**Περιοχή N2000**	**Μοναδικός Κωδικός**
ΠΖ-03	**Περιφερειακή Ζώνη δενδρόκεδρου Μονή Μαλεβής**	GR2520006	ELPZ252063
ΠΖ-04	**Περιφερειακή Ζώνη Σπήλαιο Γαλάζια Λίμνη**	GR2520005	ELPZ252064
ΠΖ-05	**Περιφερειακή Ζώνη Σπήλαιο Φουρνάτα**	GR2520005	ELPZ252065
ΟΔ-04	**Οικολογικός διάδρομος μεταξύ των περιοχών GR2520006, GR2520005 και GR2540001**	GR2520006, GR2520005, GR2540001	ELEC10B4
ΟΔ-05	**Οικολογικός διάδρομος μεταξύ των περιοχών GR2520003 και GR2520006**	GR2520003, GR2520006	ELEC10B5

4.3.3.6.3 Χαρτογραφική απεικόνιση Ζωνών Προστασίας ΠΠΒ-06

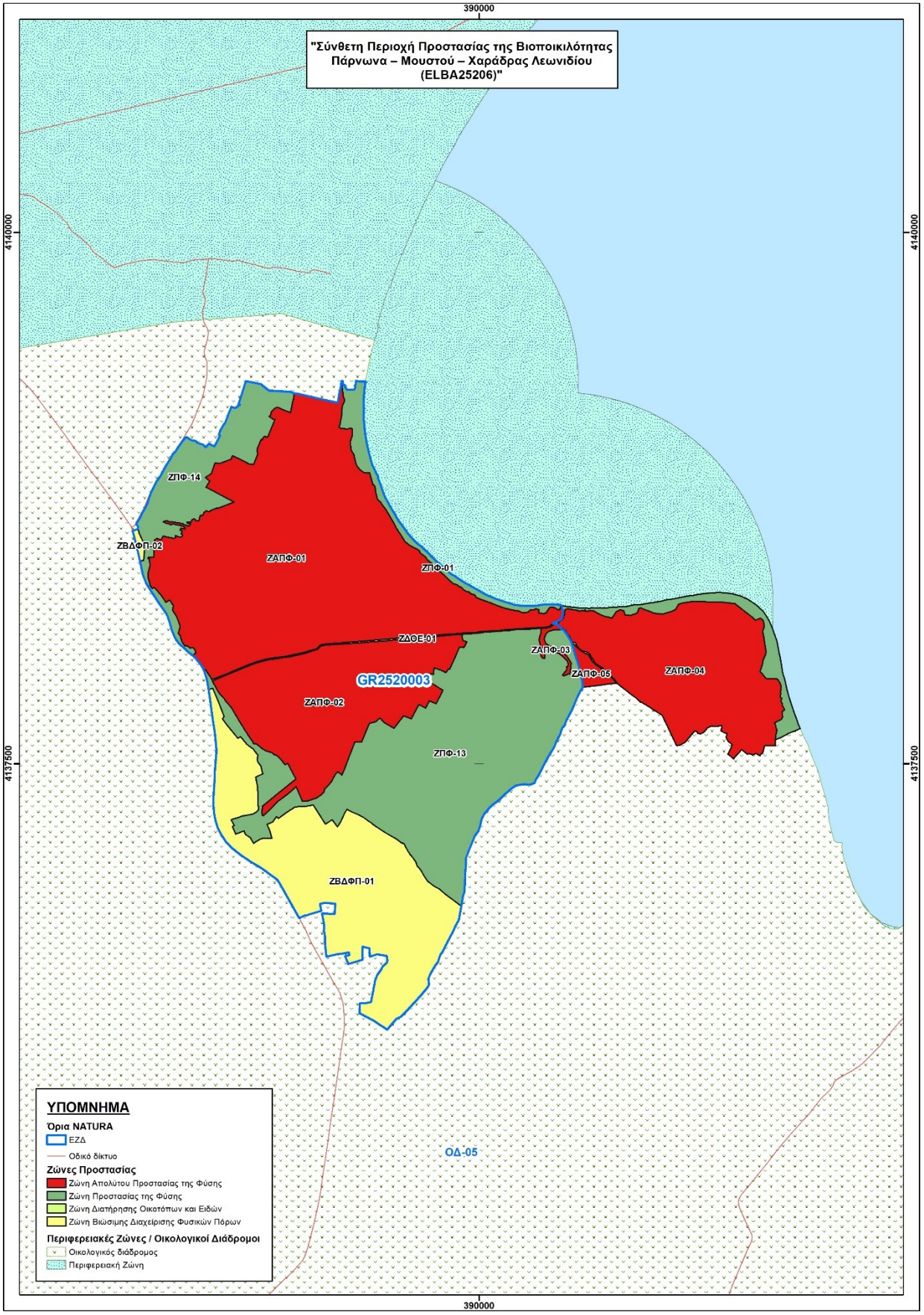

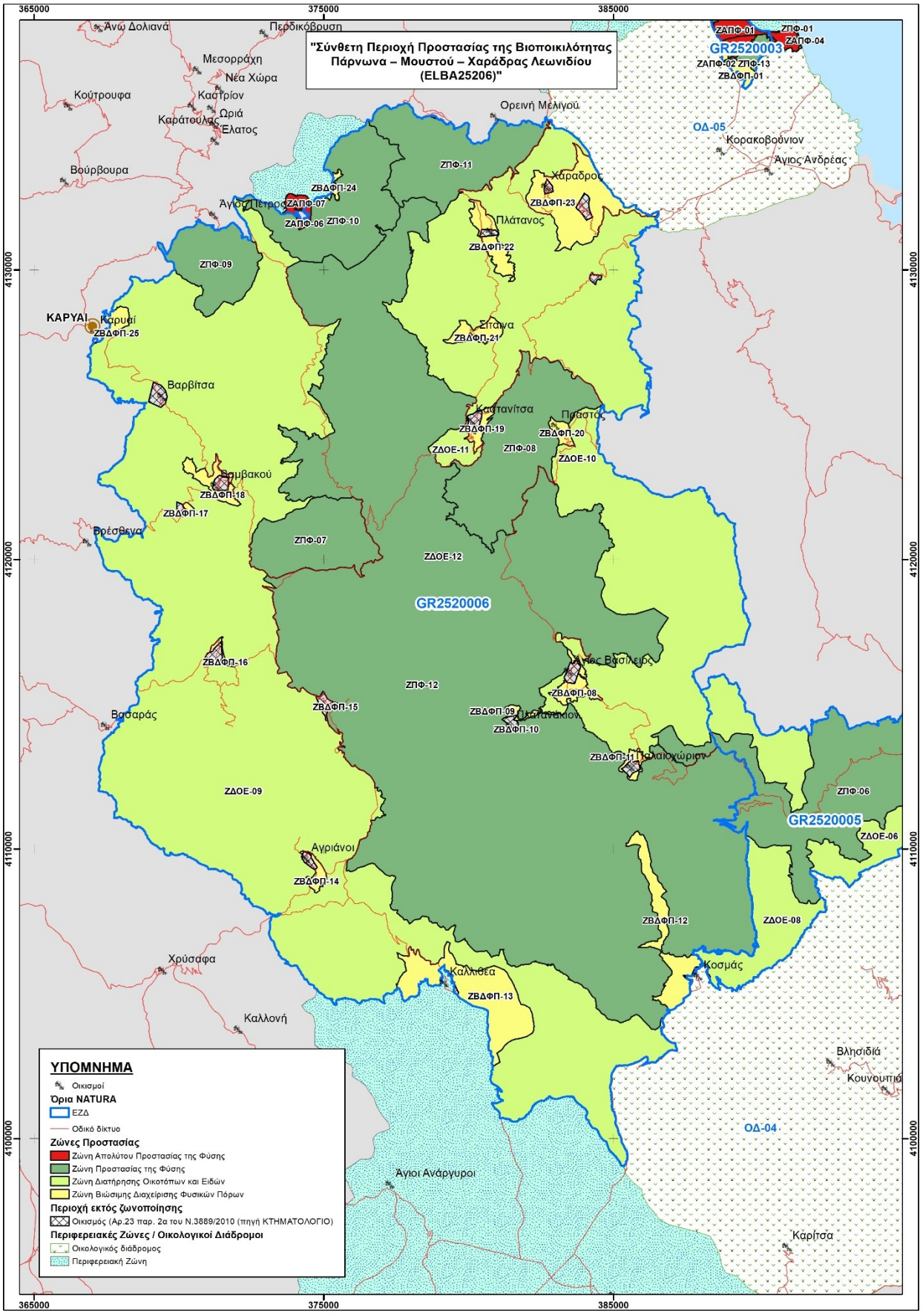
"Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρας Λεωνιδίου (ELBA25206)"
365000
375000
385000
4130000
4120000
4110000
4100000
Άνω Δολιανά
Περδικόβρυση
Μεσορράχη
Νέα Χώρα
Κούτρουφα
Καστρίον
Ωριά
Καράτουλας
Έλατος
Βούρβουρα
Άγιος Πέτρος
Ορεινή Μελιγού
Χαράδρος
Πλάτανος
Σπάνα
ΚΑΡΥΑΙ
Καρυαί
Βαρβίτσα
Καστανίτσα
Πραστός
Σαμβακού
Βρέσθενα
Βασσαράς
Αγριάνοι
Χρύσαφα
Καλλιθέα
Καλλονή
Κοσμάς
Άγιος Βασίλειος
Παλαιοχώριον
Κορακοβούνιον
Άγιος Ανδρέας
Βλησιδά
Κουνουπιό
Άγιοι Ανάργυροι
Καρίτσα
GR2520003
GR2520006
GR2520005
ΟΔ-05
ΟΔ-04
ΖΑΠΦ-01
ΖΠΦ-01
ΖΑΠΦ-04
ΖΑΠΦ-02
ΖΠΦ-13
ΖΒΔΦΠ-01
ΖΠΦ-11
ΖΒΔΦΠ-24
ΖΑΠΦ-07
ΖΑΠΦ-06
ΖΠΦ-10
ΖΒΔΦΠ-23
ΖΒΔΦΠ-22
ΖΠΦ-09
ΖΒΔΦΠ-25
ΖΒΔΦΠ-21
ΖΒΔΦΠ-19
ΖΒΔΦΠ-20
ΖΔΟΕ-11
ΖΠΦ-08
ΖΔΟΕ-10
ΖΒΔΦΠ-18
ΖΒΔΦΠ-17
ΖΠΦ-07
ΖΔΟΕ-12
ΖΒΔΦΠ-16
ΖΠΦ-12
ΖΒΔΦΠ-08
ΖΒΔΦΠ-15
ΖΒΔΦΠ-09
ΖΒΔΦΠ-10
ΖΒΔΦΠ-11
ΖΔΟΕ-09
ΖΠΦ-06
ΖΔΟΕ-06
ΖΒΔΦΠ-14
ΖΒΔΦΠ-12
ΖΔΟΕ-08
ΖΒΔΦΠ-13
ΥΠΟΜΝΗΜΑ
Οικισμοί
Όρια NATURA
ΕΖΔ
Οδικό δίκτυο
Ζώνες Προστασίας
Ζώνη Απολύτου Προστασίας της Φύσης
Ζώνη Προστασίας της Φύσης
Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών
Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων
Περιοχή εκτός ζωνοποίησης
Οικισμός (Αρ.23 παρ. 2α του Ν.3889/2010 (πηγή ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ)
Περιφερειακές Ζώνες / Οικολογικοί Διάδρομοι
Οικολογικός διάδρομος
Περιφερειακή Ζώνη

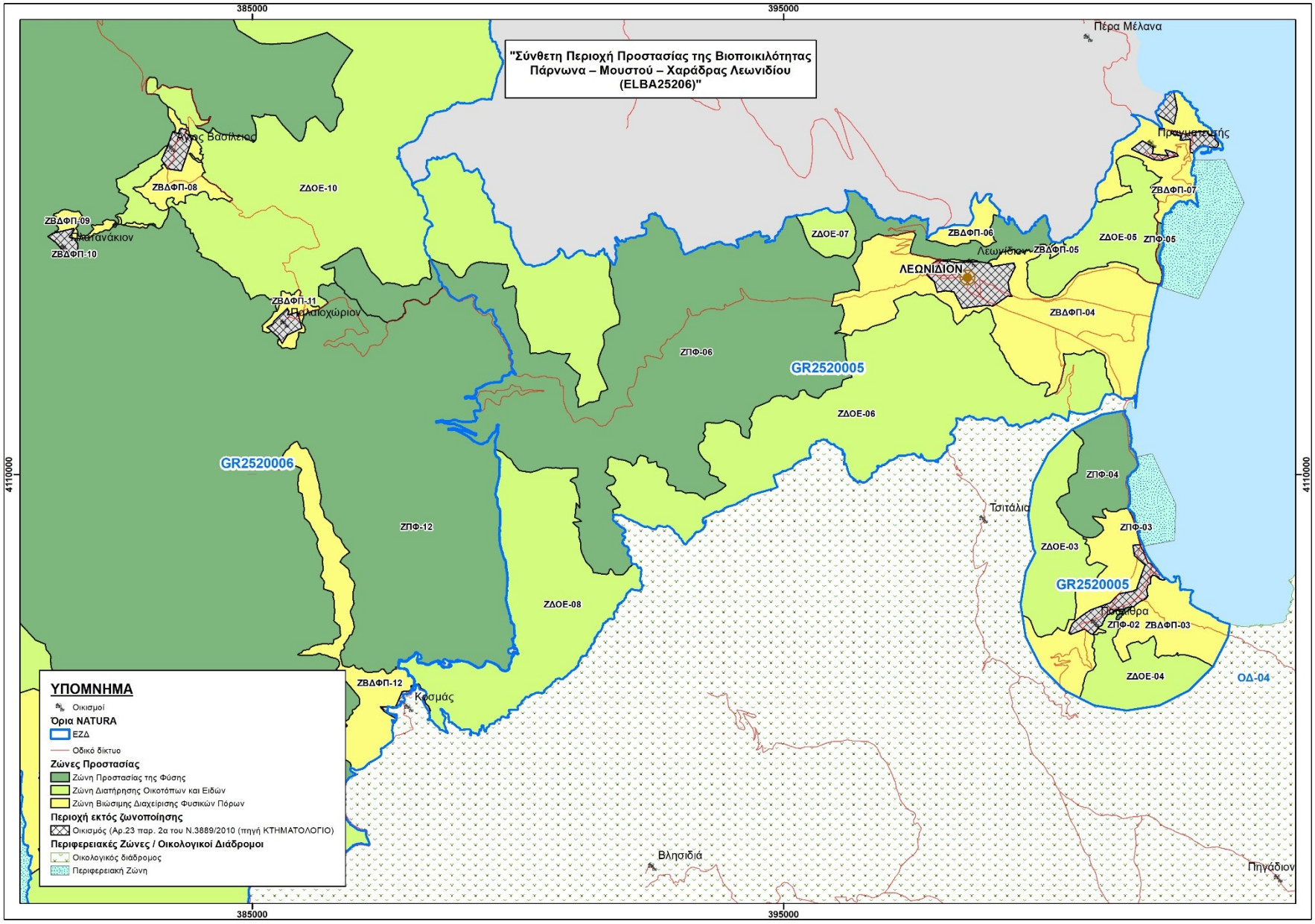
385000
395000
4110000
"Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρας Λεωνιδίου (ELBA25206)"
Πέρα Μέλανα
Άγιος Βασίλειος
Πραγματευτής
ΖΒΔΦΠ-08
ΖΔΟΕ-10
ΖΒΔΦΠ-07
ΖΒΔΦΠ-09
Καστανάκιον
ΖΒΔΦΠ-10
ΖΔΟΕ-07
ΖΒΔΦΠ-06
ΖΔΟΕ-05
ΖΠΦ-05
Λεωνίδιον
ΖΒΔΦΠ-05
ΛΕΩΝΙΔΙΟΝ
ΖΒΔΦΠ-11
Παλαιοχώριον
ΖΒΔΦΠ-04
ΖΠΦ-06
GR2520005
ΖΔΟΕ-06
GR2520006
ΖΠΦ-04
Τσιτάλια
ΖΠΦ-12
ΖΠΦ-03
ΖΔΟΕ-03
GR2520005
ΖΔΟΕ-08
Πορθερα
ΖΠΦ-02
ΖΒΔΦΠ-03
ΖΒΔΦΠ-12
Κοσμάς
ΖΔΟΕ-04
ΟΔ-04
Βλησιδιά
Πηγάδιον
ΥΠΟΜΝΗΜΑ
Οικισμοί
Όρια NATURA
ΕΖΔ
Οδικό δίκτυο
Ζώνες Προστασίας
Ζώνη Προστασίας της Φύσης
Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών
Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων
Περιοχή εκτός ζωνοποίησης
Οικισμός (Αρ.23 παρ. 2α του Ν.3889/2010 (πηγή ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ)
Περιφερειακές Ζώνες / Οικολογικοί Διάδρομοι
Οικολογικός διάδρομος
Περιφερειακή Ζώνη

4.3.3.7 Καθορισμός και οριοθέτηση ζωνών στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολική Λακωνία- Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή» (ΠΠΒ-07)

4.3.3.7.1 Καθορισμός Ζωνών Προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 19 Ν. 1650/1986 στην ΠΠΒ-07

Σε συνέχεια των αποτελεσμάτων εφαρμογής της ανωτέρω μεθοδολογίας (Ενότητα 4.3.2) και λαμβάνοντας υπόψη της της παραμέτρους των περιοχών που εξετάστηκαν, προτείνεται η δημιουργία των **ακόλουθων κατηγοριών ζωνών για τη σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολική Λακωνία- Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή (ΠΠΒ-07)**:

Κατηγορία Ζώνης	Ένταξη στο άρθρο 19 Ν. 1650/1986 της αντικαταστάθηκε και ισχύει με το άρθρο 46 του Ν. 4685/2020	Κωδικός Ζώνης
Ζώνη Προστασίας της Φύσης	παράγραφο 4β άρθρου 19 Ν. 1650/1986, όπως ισχύει	ΖΩΝΗ ELBA25401_ΖΒ
Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών	παράγραφο 4γ άρθρου 19 Ν. 1650/1986, όπως ισχύει	ΖΩΝΗ ELBA25401_ΖC
Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων	παράγραφο 4δ άρθρου 19 Ν. 1650/1986, όπως ισχύει	ΖΩΝΗ ELBA25401_ΖD

Λόγω της φυσιογνωμίας και των υφιστάμενων δραστηριοτήτων της προστατευόμενης περιοχής, δεν εντοπίζονται περιοχές που να είναι εφικτή η πλήρης απαγόρευση της ανθρώπινης παρουσίας και δραστηριότητας εντός της ζώνης και ως εκ τούτου δεν προτείνεται να χαρακτηριστεί κάποια περιοχή ως Ζώνη Απολύτου Προστασίας της Φύσης. Παράλληλα, δεν εντοπίζονται περιοχές στις οποίες να καθίσταται δυνατή η πλήρης απαγόρευση της ανθρώπινης παρουσίας και δραστηριότητας (πλην της επιστημονικής έρευνας ή δράσεων διατήρησης), ή εκτάσεις με εξαιρετικά ευαίσθητους τύπους φυσικών οικοτόπων, ή/ και με ενδιαιτήματα εξαιρετικά ευαίσθητων ειδών, των οποίων η παρουσία και αντιπροσωπευτικότητα εκτιμάται ως πολύ υψηλή ή η κατάσταση των οποίων επιτάσσει εξαιρετικά αυστηρή προστασία ώστε να τεκμηριώνεται ο χαρακτηρισμός τους ως Ζώνες Απολύτου Προστασίας της Φύσης (ΖΑΠΦ). Σε ότι αφορά της τύπους οικοτόπων και τα είδη με υψηλή προτεραιότητα σε θεσμικά μέτρα κρίνεται ότι η προστασία της διασφαλίζεται από της προτεινόμενες ζώνες, καθώς και τις ειδικότερες ρυθμίσεις χρήσεων που προτείνεται να τεθούν.

Οι ανωτέρω ζώνες διακρίνονται της ακόλουθες υποζώνες (επιμέρους χωρικές ενότητες) για την οριοθέτηση των οποίων ελήφθησαν υπόψη:

- Η γεωγραφική εγγύτητα και συνάφεια των επιμέρους περιοχών
- Η διαφοροποίηση χερσαίων ηπειρωτικών, νησιωτικών και θαλάσσιων τμημάτων
- Τα προστατευτέα αντικείμενα που περιλαμβάνουν και οι επιμέρους ιδιαιτερότητες αυτών
- Διαφορές προτεινόμενων χρήσεων και ειδικότερων ρυθμίσεων που τυχόν απαιτούνται με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής
- Οι ιδιαιτερότητες των επιμέρους περιοχών από άποψη ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, γεωμορφολογίας και τοπίου,
- Υφιστάμενες θεσμικές ρυθμίσεις (π.χ. αρχαιολογικοί χώροι).

Σημαντική επισήμανση:

Τμήματα της περιοχής **ELBA25401**: Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολική Λακωνία-Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή», και ειδικότερα **τμήματα των προτεινόμενων ζωνών προστασίας** ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, **εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της εγκεκριμένης**, με την υπ' αριθμ. ΥΠΕΝ/ΓΔΠΠ/147028/2952/29.12.2025 (ΑΔΑ: ΡΘΨ84653Π8-ΗΦ3) απόφασης, **Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης (ΕΠΜ) του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ιονίου (ΕΘΠΙΟ)**.

Σύμφωνα με οδηγίες της Αναθέτουσας Αρχής, στο τελικό τεύχος της παρούσας ΕΠΜ, τα ανωτέρω τμήματα, παρότι αποτέλεσαν αντικείμενο μελέτης, περιλαμβάνονται στους πίνακες ζωνών με σχετική επισήμανση και απεικονίζονται στους σχετικούς χάρτες με διακριτή (γκρι) σκίαση, κατά το μέρος που επικαλύπτονται με την εγκεκριμένη ΕΠΜ του ΕΘΠΙΟ, για λόγους χωρικής συνέχειας του σχεδιασμού των ζωνών προστασίας. **Για τις ανωτέρω περιοχές δεν καθορίζονται ειδικές χρήσεις και ρυθμίσεις** στο πλαίσιο της παρούσας ΕΠΜ, καθώς διέπονται από τις προβλέψεις της εγκεκριμένης ΕΠΜ του ΕΘΠΙΟ.

Στον Πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνεται η ανωτέρω διάκριση, με ειδική επισήμανση για τις ζώνες που εμπίπτουν εν μέρει, στο πεδίο εφαρμογής της ΕΠΜ του ΕΘΠΙΟ.

ΠΠΒ-07: Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολική Λακωνία-Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή [ELBA25401]			
Σύντομος κωδικός	**Ονομασία Ζώνης**	**Περιοχή N2000**	**Μοναδικός Κωδικός Ζώνης**
Ζωνοποίηση περιοχής GR2540002 «Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος»			
Ζώνες Προστασίας της Φύσης			
ΖΠΦ-01	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης Λίμνης Στρογγύλης και παράκτιας ζώνης από Πούντα έως Νεάπολη**	GR2540002	ELBA25401_ZB01
ΖΠΦ-02	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης Νήσων και Νησίδων**	GR2540002	ELBA25401_ZB02
ΖΠΦ-03 * (α)	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης Παραλίας Σίμου**	GR2540002	ELBA25401_ZB03
ΖΠΦ-04 * (α)	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης παραλίας Κάτω Νησί**	GR2540002	ELBA25401_ZB04
ΖΠΦ-05 * (α)	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης Βορειοδυτικών Ακτών**	GR2540002	ELBA25401_ZB05
ΖΠΦ-06	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης Ακρωτηρίου Αγίας Μαρίνας**	GR2540002	ELBA25401_ZB06
Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών			
ΖΔΟΕ-01	**Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών Κουντουριάνικα - Κάτω Όρος**	GR2540002	ELBA25401_ZC01
ΖΔΟΕ-02	**Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών Ελαφονήσου**	GR2540002	ELBA25401_ZC02

ΠΠΒ-07: Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολική Λακωνία-Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή [ELBA25401]			
Σύντομος κωδικός	**Ονομασία Ζώνης**	**Περιοχή N2000**	**Μοναδικός Κωδικός Ζώνης**
ΖΔΟΕ-03	**Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών ανατολικών Ακρωτηρίων**	GR2540002	ELBA25401_ZC03
Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων			
ΖΒΔΦΠ-01	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων Νεάπολης (Ηπειρωτική περιοχή)**	GR2540002	ELBA25401_ZD01
ΖΒΔΦΠ-02	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων ευρύτερης περιοχής οικισμού Κάτω Νησί**	GR2540002	ELBA25401_ZD02
ΖΒΔΦΠ-03	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων ευρύτερης περιοχής οικισμού Λεύκης - Τμήμα Α**	GR2540002	ELBA25401_ZD03
ΖΒΔΦΠ-04	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων ευρύτερης περιοχής οικισμού Λεύκης - Τμήμα Β**	GR2540002	ELBA25401_ZD04
ΖΒΔΦΠ-05	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων ευρύτερης περιοχής Ελαφονήσου**	GR2540002	ELBA25401_ZD05
ΖΒΔΦΠ-06	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων Καλογερά**	GR2540002	ELBA25401_ZD06
ΖΒΔΦΠ-07	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων θέσης ΣΜΑ**	GR2540002	ELBA25401_ZD07
ΖΒΔΦΠ-08	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων θέσης ΕΕΛ**	GR2540002	ELBA25401_ZD08
Ζωνοποίηση περιοχών: α) GR2540001: «Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι και β) GR2540007:Όρη Ανατολικής Λακωνίας (ΖΕΠ)			
Ζώνες Προστασίας της Φύσης			
ΖΠΦ-07	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης παραλία Καστράκι - Πορί**	GR2540001	ELBA25401_ZB07
ΖΠΦ-08	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης Αγίου Στεφάνου**	GR2540001	ELBA25401_ZB08
ΖΠΦ-09	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης Μονεμβασιάς**	GR2540001	ELBA25401_ZB09
ΖΠΦ-10	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης ευρύτερης περιοχής υψομάτων Χαλκού - Σουμάνι – Λαχανιά και σπηλαίου Σολωμού Τρύπα**	GR2540001, GR2540007	ELBA25401_ZB10
ΖΠΦ-11	**Δυτική Ζώνη Προστασίας της Φύσης (Χιονοβούνι, Κορακιά, Πετρωτής και λοιπά υψώματα έως Παλιά Μονεμβασιά)**	GR2540001, GR2540007	ELBA25401_ZB11
ΖΠΦ-12	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης Φαραγγιού Λάρνακα**	GR2540007	ELBA25401_ZB12

ΠΠΒ-07: Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολική Λακωνία-Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή [ELBA25401]			
Σύντομος κωδικός	**Ονομασία Ζώνης**	**Περιοχή N2000**	**Μοναδικός Κωδικός Ζώνης**
Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών			
ΖΔΟΕ-04	**Θαλάσσια Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών Ανατολικής Λακωνίας**	GR2540001	ELBA25401_ZC04
ΖΔΟΕ-05	**Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών όρους Κουρκούλα**	GR2540007	ELBA25401_ZC05
ΖΔΟΕ-06	**Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών καταφυγίου Σπήλαιο Σολωμού Τρύπα**	GR2540001, GR2540007	ELBA25401_ZC06
ΖΔΟΕ-07	**Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών υψωμάτων οικισμών Αγγελώνα – Αγίου Ιωάννη**	GR2540007	ELBA25401_ZC07
ΖΔΟΕ-08	**Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών Κουλοχέρας**	GR2540001, GR2540007	ELBA25401_ZC08
ΖΔΟΕ-09	**Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών Γαϊδουροβουνίου**	GR2540001, GR2540007	ELBA25401_ZC09
ΖΔΟΕ-10	**Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών Γιδοβουνίου**	GR2540001, GR2540007	ELBA25401_ZC10
ΖΔΟΕ-11	**Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών κορυφής Τούρλας Χιονοβουνίου**	GR2540001, GR2540007	ELBA25401_ZC11
Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων			
ΖΒΔΦΠ-09	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων ευρύτερης περιοχής Μολάων - Κοκκινιάς**	GR2540007	ELBA25401_ZD09
ΖΒΔΦΠ-10	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων οικισμού Άνω Γλυκόβρυσης**	GR2540007	ELBA25401_ZD10
ΖΒΔΦΠ-11	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων περιοχής Λιβανάδες**	GR2540007	ELBA25401_ZD11
ΖΒΔΦΠ-12	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων περιοχής Σοβελαίικα**	GR2540007	ELBA25401_ZD12
ΖΒΔΦΠ-13	**ΖΒΔΦΠ ευρύτερης περιοχής Άγιου Ευστράτιου**	GR2540007	ELBA25401_ZD13
ΖΒΔΦΠ-14	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων οικισμών Κυπαρίσσι – Παραλία - Μητρόπολη**	GR2540001, GR2540007	ELBA25401_ZD14
ΖΒΔΦΠ-15	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων οικισμού Χάρακα**	GR2540001, GR2540007	ELBA25401_ZD15
ΖΒΔΦΠ-16	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων οικισμού Πισταμάτων**	GR2540001, GR2540007	ELBA25401_ZD16
ΖΒΔΦΠ-17	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων οικισμού Λαμπόκαμπου**	GR2540001, GR2540007	ELBA25401_ZD17
ΖΒΔΦΠ-18	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων οικισμού Αχλαδόκαμπου**	GR2540001, GR2540007	ELBA25401_ZD18

ΠΠΒ-07: Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολική Λακωνία-Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή [ELBA25401]			
Σύντομος κωδικός	**Ονομασία Ζώνης**	**Περιοχή N2000**	**Μοναδικός Κωδικός Ζώνης**
ΖΒΔΦΠ-19	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων ευρύτερης περιοχής οικισμού Ρειχέα**	GR2540001, GR2540007	ELBA25401_ZD19
ΖΒΔΦΠ-20	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων οικισμού Μπελασαίικο**	GR2540001, GR2540007	ELBA25401_ZD20
ΖΒΔΦΠ-21	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων οικισμού Αγίου Ιωάννη**	GR2540001, GR2540007	ELBA25401_ZD21
ΖΒΔΦΠ-22	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων οικισμού Ιέρακα (Τμήμα Α)**	GR2540001, GR2540007	ELBA25401_ZD22
ΖΒΔΦΠ-23	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων οικισμού Ιέρακα (Τμήμα Β)**	GR2540001, GR2540007	ELBA25401_ZD23
ΖΒΔΦΠ-24	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων ευρύτερης περιοχής Γέρακα**	GR2540001, GR2540007	ELBA25401_ZD24
ΖΒΔΦΠ-25	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων λιμανιού Γέρακα**	GR2540001, GR2540007	ELBA25401_ZD25
ΖΒΔΦΠ-26	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων ευρύτερης περιοχής οικισμού Κρεμμύδι**	GR2540001	ELBA25401_ZD26
ΖΒΔΦΠ-27	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων οικισμού Παλαιάς Μονεμβασιάς**	GR2540001	ELBA25401_ZD27
ΖΒΔΦΠ-28	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων ευρύτερης περιοχής Πορί - ακρωτηρίου Αγίας Κυριακής**	GR2540001	ELBA25401_ZD28
ΖΒΔΦΠ-29	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων οικισμού Αγίας Κυριακής**	GR2540007	ELBA25401_ZD29
ΖΒΔΦΠ-30	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων οικισμού Γέφυρας (Τμήμα Α)**	GR2540001	ELBA25401_ZD30
ΖΒΔΦΠ-31	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων ευρύτερης περιοχής οικισμών Αγίου Νικολάου και Βελιές**	GR2540001	ELBA25401_ZD31
ΖΒΔΦΠ-32	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων ευρύτερης περιοχής οικισμού Αγίου Ιωάννη (Τμήμα Α)**	GR2540007	ELBA25401_ZD32
ΖΒΔΦΠ-33	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων ευρύτερης περιοχής οικισμού Αγίου Ιωάννη (Τμήμα Β)**	GR2540001	ELBA25401_ZD33
ΖΒΔΦΠ-34	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων ευρύτερης περιοχής οικισμού Αγγελώνα**	GR2540007	ELBA25401_ZD34
ΖΒΔΦΠ-35	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων οικισμού Κρεμαστή**	GR2540001, GR2540007	ELBA25401_ZD35
ΖΒΔΦΠ-36	**Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων οικισμού Γέφυρας (Τμήμα Β)**	GR2540007	ELBA25401_ZD36

ΠΠΒ-07: Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολική Λακωνία-Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή [ELBA25401]			
Σύντομος κωδικός	**Ονομασία Ζώνης**	**Περιοχή N2000**	**Μοναδικός Κωδικός Ζώνης**
*** (α): Τμήμα της ζώνης εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της εγκεκριμένης ΕΠΜ ΕΘΠΙΟ** Τα τμήματα ζωνών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της εγκεκριμένης ΕΠΜ ΕΘΠΙΟ αποτυπώνονται με γκρι σκίαση στους χάρτες και δεν συνοδεύονται από καθορισμό χρήσεων και ρυθμίσεων στην παρούσα ΕΠΜ.			

Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με οδηγίες του ΥΠΕΝ, στο τελικό τεύχος της παρούσας ΕΠΜ, οι προτεινόμενες ζώνες προστασίας έχουν εναρμονιστεί, ως προς τον χαρακτηρισμό τους, με τις αντίστοιχες ζώνες της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης για το Θαλάσσιο Πάρκο του Ιονίου, όπως αυτές οριστικοποιήθηκαν μετά τη δημόσια διαβούλευση του 2025 και την ενσωμάτωση των σχετικών σχολίων στο τελικό της τεύχος. Η εναρμόνιση αφορά αποκλειστικά τα επικαλυπτόμενα χωρικά τμήματα των δύο μελετών, τα οποία, για τη συγκεκριμένη προστατευόμενη περιοχή, περιλαμβάνουν τις ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04 και ΖΠΦ-05 της παρούσας μελέτης. Από τον σχετικό έλεγχο δεν προέκυψε ανάγκη τροποποίησης του χαρακτηρισμού των ζωνών, καθώς και στις δύο μελέτες οι συγκεκριμένες αμμώδεις παραλίες έχουν χαρακτηριστεί ως Ζώνες Προστασίας της Φύσης.

Ακολούθως, παρατίθεται πίνακας (**Πίνακας 4.3.3.7.1-1**) με τους οικισμούς που βρίσκονται μερικώς ή εξολοκλήρου εντός της προστατευόμενης περιοχής και εξαιρούνται της ζωνοποίησης (βλέπε Ενότητα 4.3.2.4).

Πίνακας 4.3.3.7.1-1: Οριοθετημένοι οικισμοί εντός της Προστατευόμενης περιοχής (ELBA25401)

Natura	Όνομα Οικισμού	Νομικό καθεστώς
GR2540007	Αγία Κυριακή	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 445/Δ/1988-06-29
GR2540007	Αγία Παρασκευή	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 58/Δ/1989-02-03
GR2540002	Αγιοι Απόστολοι	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 161Δ/01-03-1988
GR2540002	Αγιος Γεώργιος	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 200Δ/02-03-1994
GR2540002	Αγιος Ελισσαίος	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 358Δ/13-05-1988
GR2540001, GR2540007	Αγιος Ιωάννης	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 778/Δ/1988-11-03
GR2540007	Αγιος Νικόλαος	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 604/Δ/1989-10-02
GR2540001	Αγιος Στέφανος	Αποφ. Νομ._779/Δ/1988-11-03
GR2540007	Ανω Γλυκόβρυση	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 190/Δ/1989-04-05
GR2540001, GR2540007	Αριάνα	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 779/Δ/1988-11-03
GR2540001, GR2540007	Αχλαδόκαμπος	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 683/Δ/1988-09-27
GR2540002	Βιγκλάφια	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 178Δ/01-03-1988
GR2540002	Δερματιάνικα	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 161Δ/01-03-1988
GR2540002	Ελαφόνησος	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 719Δ/07-10-1988
GR2540001, GR2540007	Ιέραξ	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 779/Δ/1988-11-03
GR2540001, GR2540007	Κρεμαστή	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 57/Δ/1989-02-02
GR2540001, GR2540007	Κυπαρίσσιον	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 163/Δ/1989-03-17
GR2540001, GR2540007	Λαμπόκαμπος	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 683/Δ/1988-09-27
GR2540001, GR2540007	Λιμήν Ιέρακος	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 606/Δ/1989-10-02
GR2540001, GR2540007	Λογγάριον	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 758/Δ/1989-12-29

Natura	Όνομα Οικισμού	Νομικό καθεστώς
GR2540002	Μανολαριάνικα	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 358Δ/13-05-1988
GR2540002	Μεγάλη Σπηλιά	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 277Δ/05-04-1988
GR2540001, GR2540007	Μητρόπολις	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 174/Δ/1989-03-22
GR2540001	Μονεμβασιά	
GR2540002	Νεάπολη Βοιών	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 686Δ/22-07-1987
GR2540007	Πάκια	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 346/Δ/1988-05-10
GR2540001	Παλιά Μονεμβασιά	
GR2540001, GR2540007	Παραλία	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 163/Δ/1989-03-17
GR2540001, GR2540007	Πιστάματα	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 685/Δ/1988-09-27
GR2540001, GR2540007	Ρειχέα & Μπελεσαίικα	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 872/Δ/1988-12-06
GR2540007	Τέρια	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 709/Δ/1988-10-04
GR2540001, GR2540007	Χάραξ	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 780/Δ/1988-11-03

4.3.3.7.2 Καθορισμός Περιφερειακών Ζωνών και Οικολογικών Διαδρόμων (ΠΠΒ-07)

<u>Σημαντική επισήμανση</u>:

Οι Περιφερειακή Ζώνη ΠΖ-01 εμπίπτει εν μέρει στο πεδίο εφαρμογής της εγκεκριμένης Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης (ΕΠΜ) του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ιονίου (**ΕΘΠΙΟ**).

<u>Όπως και στην περίπτωση των ζωνών προστασίας</u>, στο τελικό τεύχος της παρούσας ΕΠΜ, το ανωτέρω τμήμα, παρότι αποτέλεσε αντικείμενο μελέτης, περιλαμβάνεται στους πίνακες περιφερειακών ζωνών με σχετική επισήμανση και απεικονίζεται στους σχετικούς χάρτες με διακριτή (γκρι) σκίαση, κατά το μέρος που επικαλύπτεται με την εγκεκριμένη ΕΠΜ του ΕΘΠΙΟ. **Για την ανωτέρω περιοχή δεν καθορίζονται ρυθμίσεις** στο πλαίσιο της παρούσας ΕΠΜ, καθώς διέπεται από τις προβλέψεις της εγκεκριμένης ΕΠΜ του ΕΘΠΙΟ.

Στον Πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνεται η ανωτέρω διάκριση, με ειδική επισήμανση για τη ζώνη που εμπίπτει εν μέρει στο πεδίο εφαρμογής της ΕΠΜ του ΕΘΠΙΟ.

Στη σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολική Λακωνία- Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή (ΠΠΒ-07) προτείνονται οι ακόλουθες Περιφερειακές Ζώνες και Οικολογικοί Διάδρομοι:

ΠΠΒ-07: Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολική Λακωνία- Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή [ELBA25401]			
Σύντομος κωδικός	**Ονομασία Ζώνης**	**Περιοχή N2000**	**Μοναδικός Κωδικός**
ΠΖ-01 *** (α)**	**Περιφερειακή Ζώνη Όρμου Νεάπολης Βοιών**	GR2540002	ELPZ254011
ΠΖ-02	**Περιφερειακή ζώνη Πύργου Αγίου Στεφάνου**	GR2540001	ELPZ254012
ΠΖ-03	**Περιφερειακή ζώνη παραλίας Αγίας Θέκλας**	GR2540001	ELPZ254013
ΠΖ-04	**Περιφερειακή ζώνη παραλίας Αμπελάκια**	GR2540001	ELPZ254014
ΠΖ-05	**Περιφερειακή ζώνη παραλίας Πρωτοψάλτης**	GR2540001	ELPZ254015
ΠΖ-06	**Περιφερειακή ζώνη παραλίας Λειβάδια (Ξιφιάς)**	GR2540001	ELPZ254016
ΠΖ-07	**Περιφερειακή ζώνη παραλίας Καστέλας**	GR2540001	ELPZ254017
ΠΖ-08	**Περιφερειακή ζώνη παραλίας Αγίου Φωκά**	GR2540001	ELPZ254018
ΟΔ-06	**Οικολογικός διάδρομος μεταξύ του Σπηλαίου Σολωμού Τρύπα και του κεντρικού τμήματος της GR2540001**	GR2540001	ELEC10B6
ΟΔ-07	**Οικολογικός διάδρομος μεταξύ του Σπηλαίου Σολωμού Τρύπα (GR2540001) και Περιφερειακής ζώνης Πύργου Αγ. Στεφάνου**	GR2540001	ELEC10B7
ΟΔ-08	**Οικολογικός διάδρομος/Περιφερειακή ζώνη μεταξύ των περιοχών GR2540001 και GR2540002**	GR2540001, GR2540002	ELEC10B8

ΠΠΒ-07: Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολική Λακωνία-Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή [ELBA25401]			
Σύντομος κωδικός	**Ονομασία Ζώνης**	**Περιοχή N2000**	**Μοναδικός Κωδικός**
*** (α): Η περιφερειακή ζώνη εμπίπτει εν μέρει στο πεδίο εφαρμογής της εγκεκριμένης ΕΠΜ ΕΘΝΙΟ** Η περιφερειακή ζώνη που εμπίπτειστο πεδίο εφαρμογής της εγκεκριμένης ΕΠΜ ΕΘΝΙΟ αποτυπώνεται με γκρι σκίαση στους χάρτες και δεν συνοδεύεται από καθορισμό ρυθμίσεων στην παρούσα ΕΠΜ.			

4.3.3.7.3 Χαρτογραφική απεικόνιση Ζωνών Προστασίας ΠΠΒ-07

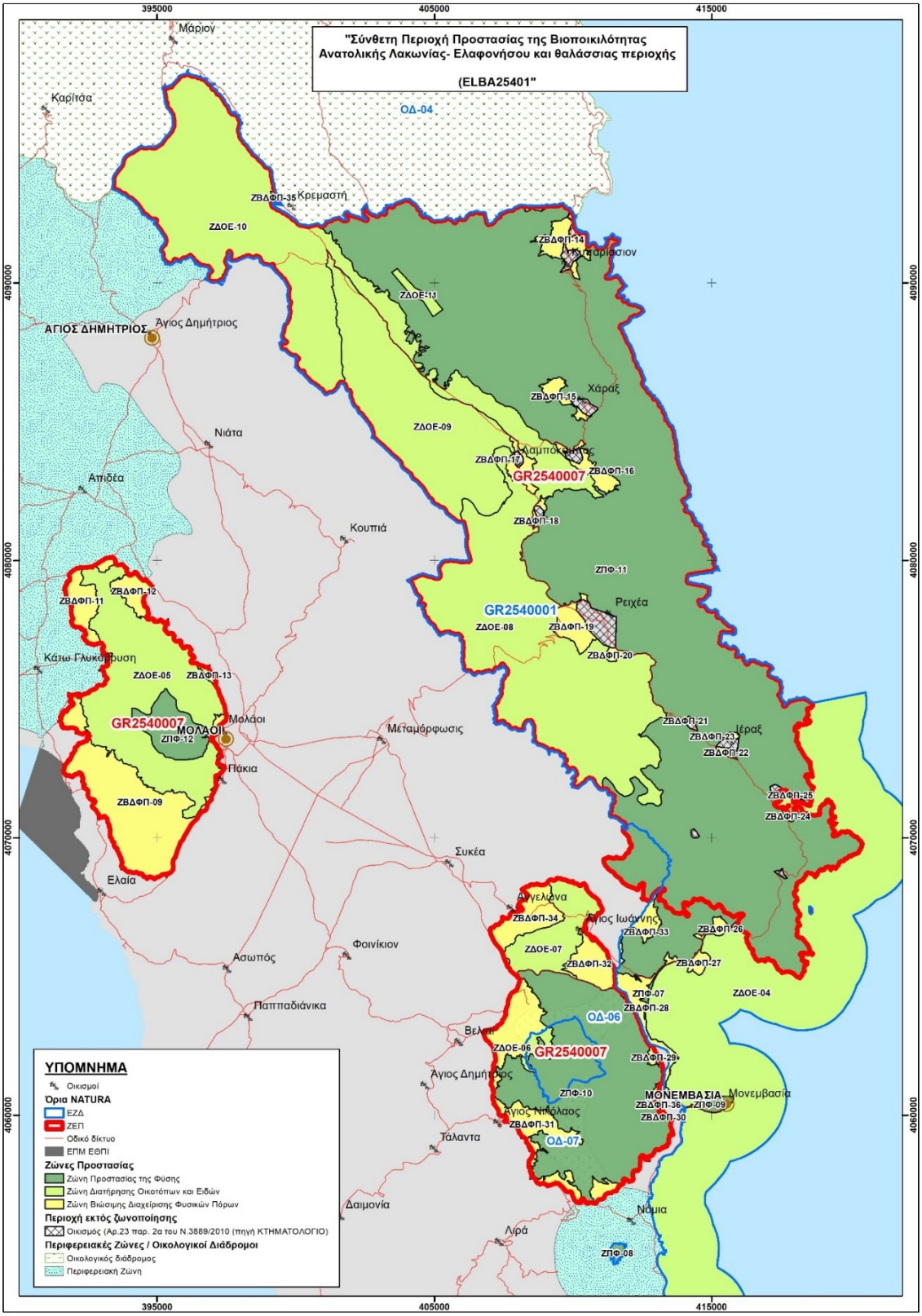

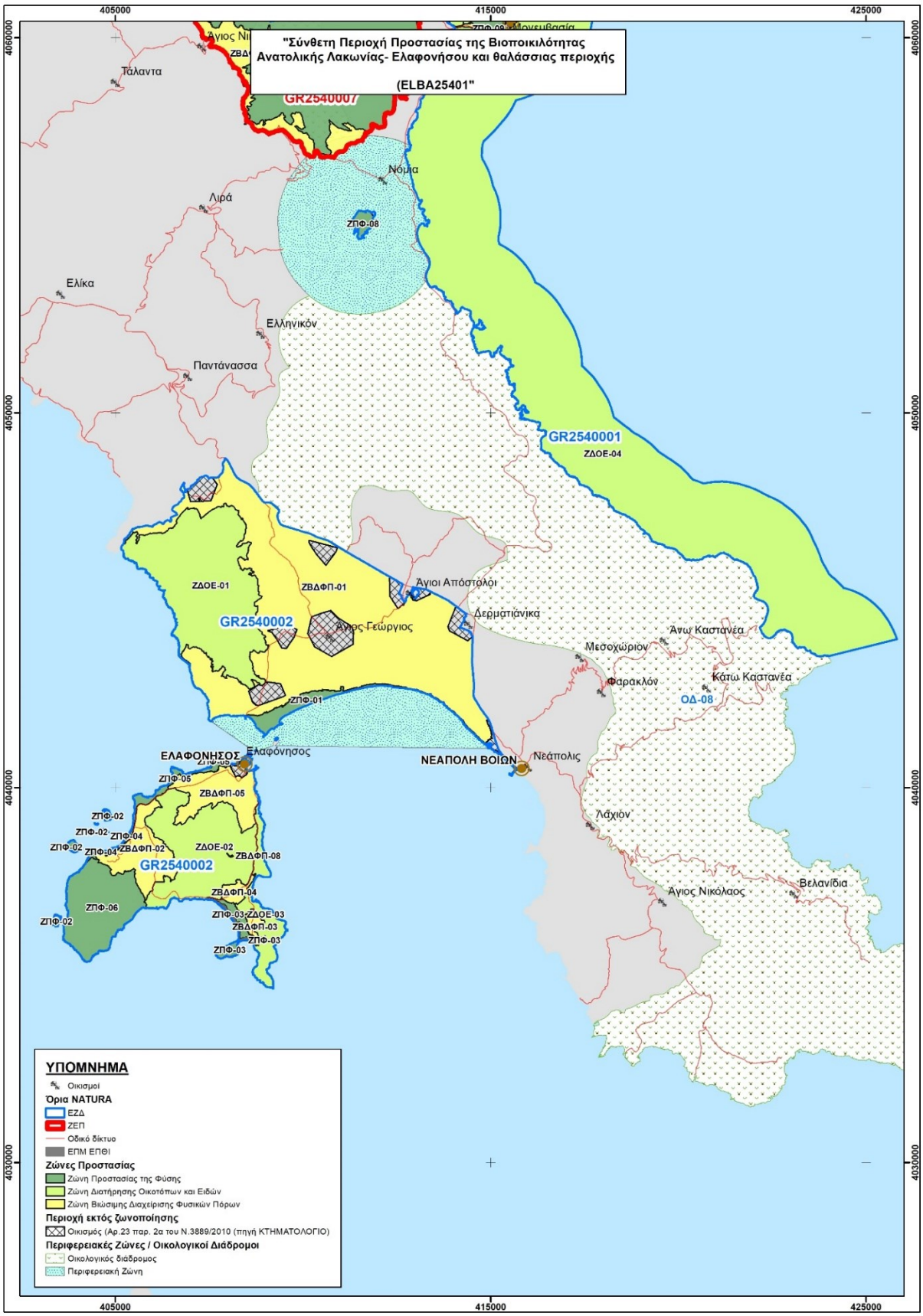
"Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
(ELBA25401"
GR2540007
GR2540001
GR2540002
ΖΔΟΕ-04
ΖΔΟΕ-01
ΖΒΔΦΠ-01
ΖΠΦ-01
ΖΔΟΕ-02
ΖΒΔΦΠ-02
ΖΒΔΦΠ-04
ΖΒΔΦΠ-05
ΖΒΔΦΠ-08
ΖΔΟΕ-03
ΖΒΔΦΠ-03
ΖΠΦ-02
ΖΠΦ-03
ΖΠΦ-04
ΖΠΦ-05
ΖΠΦ-06
ΟΔ-08
Τάλαντα
Λιρά
Νόμα
Ελίκα
Ελληνικόν
Παντάνασσα
Άγιοι Απόστολοι
Δερματιάνικα
Άγιος Γεώργιος
Άνω Καστανέα
Μεσοχώριον
Φαρακλόν
Κάτω Καστανέα
ΕΛΑΦΟΝΗΣΟΣ
Ελαφόνησος
ΝΕΑΠΟΛΗ ΒΟΙΩΝ
Νεάπολις
Λάχιον
Άγιος Νικόλαος
Βελανίδια
405000
415000
425000
4060000
4050000
4040000
4030000
ΥΠΟΜΝΗΜΑ
Οικισμοί
Όρια NATURA
ΕΖΔ
ΖΕΠ
Οδικό δίκτυο
ΕΠΜ ΕΠΘΙ
Ζώνες Προστασίας
Ζώνη Προστασίας της Φύσης
Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών
Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων
Περιοχή εκτός ζωνοποίησης
Οικισμός (Αρ.23 παρ. 2α του Ν.3889/2010 (πηγή ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ)
Περιφερειακές Ζώνες / Οικολογικοί Διάδρομοι
Οικολογικός διάδρομος
Περιφερειακή Ζώνη

4.3.3.8 Καθορισμός και οριοθέτηση ζωνών στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα» (ΠΠΒ-08)

4.3.3.8.1 Καθορισμός Ζωνών Προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 19 Ν. 1650/1986 στην ΠΠΒ-08

Σε συνέχεια των αποτελεσμάτων εφαρμογής της ανωτέρω μεθοδολογίας (Ενότητα 4.3.2) και λαμβάνοντας υπόψη όλες τις παραμέτρους των περιοχών που εξετάστηκαν, προτείνεται η δημιουργία των **ακόλουθων κατηγοριών ζωνών για τη σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα (ΠΠΒ-08)**:

Κατηγορία Ζώνης	Ένταξη στο άρθρο 19 Ν. 1650/1986 όπως αντικαταστάθηκε και ισχύει με το άρθρο 46 του Ν. 4685/2020	Κωδικός Ζώνης
Ζώνη Προστασίας της Φύσης	παράγραφο 4β άρθρου 19 Ν. 1650/1986, όπως ισχύει	ΖΩΝΗ ELBA25403_ΖΒ
Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών	παράγραφο 4γ άρθρου 19 Ν. 1650/1986,, όπως ισχύει	ΖΩΝΗ ELBA25403_ΖC
Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων	παράγραφο 4δ άρθρου 19 Ν. 1650/1986,, όπως ισχύει	ΖΩΝΗ ELBA25403_ΖD

Λόγω της φυσιογνωμίας και των υφιστάμενων δραστηριοτήτων της προστατευόμενης περιοχής, δεν εντοπίζονται περιοχές που να είναι εφικτή η πλήρης απαγόρευση της ανθρώπινης παρουσίας και δραστηριότητας εντός της ζώνης και ως εκ τούτου δεν προτείνεται να χαρακτηριστεί κάποια περιοχή ως Ζώνη Απολύτου Προστασίας της Φύσης. Παράλληλα, δεν εντοπίζονται περιοχές στις οποίες να καθίσταται δυνατή η πλήρης απαγόρευση της ανθρώπινης παρουσίας και δραστηριότητας (πλην της επιστημονικής έρευνας ή δράσεων διατήρησης), ή εκτάσεις με εξαιρετικά ευαίσθητους τύπους φυσικών οικοτόπων, ή/ και με ενδιαιτήματα εξαιρετικά ευαίσθητων ειδών, των οποίων η παρουσία και αντιπροσωπευτικότητα εκτιμάται ως πολύ υψηλή ή η κατάσταση των οποίων επιτάσσει εξαιρετικά αυστηρή προστασία ώστε να τεκμηριώνεται ο χαρακτηρισμός τους ως Ζώνες Απολύτου Προστασίας της Φύσης (ΖΑΠΦ). Σε ότι αφορά τους τύπους οικοτόπων και τα είδη με υψηλή προτεραιότητα σε θεσμικά μέτρα κρίνεται ότι η προστασία τους διασφαλίζεται από τις προτεινόμενες ζώνες, καθώς και τις ειδικότερες ρυθμίσεις χρήσεων που προτείνεται να τεθούν.

Οι ανωτέρω ζώνες διακρίνονται στις ακόλουθες υποζώνες (επιμέρους χωρικές ενότητες) για την οριοθέτηση των οποίων ελήφθησαν υπόψη:

- Η γεωγραφική εγγύτητα και συνάφεια των επιμέρους περιοχών
- Η διαφοροποίηση χερσαίων ηπειρωτικών και θαλάσσιων τμημάτων
- Τα προστατευτέα αντικείμενα που περιλαμβάνουν και οι επιμέρους ιδιαιτερότητες αυτών
- Διαφορές προτεινόμενων χρήσεων και ειδικότερων ρυθμίσεων που τυχόν απαιτούνται με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής

- Οι ιδιαιτερότητες των επιμέρους περιοχών από άποψη ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, γεωμορφολογίας και τοπίου,
- Υφιστάμενες θεσμικές ρυθμίσεις (π.χ. αρχαιολογικοί χώροι, οριοθέτηση αιγιαλού / παραλίας).

Σημαντική επισήμανση:

Τμήματα της περιοχής «ELBA25403: Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά – Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα», και ειδικότερα **τμήματα των προτεινόμενων ζωνών προστασίας** (ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09), καθώς και η Θαλάσσια Ζώνη Ευρώτα (ΖΠΦ-11), **εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της εγκεκριμένης**, με την υπ' αριθμ. ΥΠΕΝ/ΓΔΠΠ/147028/2952/29.12.2025 (ΑΔΑ: ΡΘΨ84653Π8-ΗΦ3) απόφασης, **Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης (ΕΠΜ) του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ιονίου (ΕΘΠΙΟ)**.

Σύμφωνα με οδηγίες της Αναθέτουσας Αρχής, στο τελικό τεύχος της παρούσας ΕΠΜ, τα ανωτέρω τμήματα, παρότι αποτέλεσαν αντικείμενο μελέτης, περιλαμβάνονται στους πίνακες ζωνών με σχετική επισήμανση και απεικονίζονται στους σχετικούς χάρτες με διακριτή (γκρι) σκίαση, κατά το μέρος που επικαλύπτονται με την εγκεκριμένη ΕΠΜ του ΕΘΠΙΟ, για λόγους χωρικής συνέχειας του σχεδιασμού των ζωνών προστασίας. **Για τις ανωτέρω περιοχές δεν καθορίζονται ειδικές χρήσεις και ρυθμίσεις** στο πλαίσιο της παρούσας ΕΠΜ, καθώς διέπονται από τις προβλέψεις της εγκεκριμένης ΕΠΜ του ΕΘΠΙΟ.

Στον Πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνεται η ανωτέρω διάκριση, με ειδική επισήμανση για τις ζώνες που εμπίπτουν, εν όλω ή εν μέρει, στο πεδίο εφαρμογής της ΕΠΜ του ΕΘΠΙΟ. Η ΖΠΦ-11 εμφανίζεται εξ ολοκλήρου με γκρι σκίαση, καθώς εμπίπτει στο σύνολό της στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω ΕΠΜ.

ΠΠΒ-08: Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα [ELBA25403]			
Σύντομος κωδικός	**Ονομασία Ζώνης**	**Περιοχή N2000**	**Μοναδικός Κωδικός Ζώνης**
Ζωνοποίηση περιοχών: α) GR2540003 «Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου και β) GR2540006 «Υγρότοποι εκβολών Ευρώτα»			
Ζώνες Προστασίας της Φύσης			
ΖΠΦ-01 * (α)	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης παραλίας Βαθύ**	GR2540003	ELBA25403_ZB01
ΖΠΦ-02 * (α)	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης παραλίας Μαυροβουνίου**	GR2540003	ELBA25403_ZB02
ΖΠΦ-03 * (α)	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης παραλίας Σελινίτσας**	GR2540003	ELBA25403_ZB03

ΠΠΒ-08: Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα [ELBA25403]			
Σύντομος κωδικός	**Ονομασία Ζώνης**	**Περιοχή N2000**	**Μοναδικός Κωδικός Ζώνης**
ΖΠΦ-04 * (α)	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης υγρότοπου Βαλτάκι - Παραλίας Γλυφάδας**	GR2540003	ELBA25403_ZB04
ΖΠΦ-05	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης Βιβάρι**	GR2540003 GR2540006	ELBA25403_ZB05
ΖΠΦ-06 * (α)	**Ανατολική παράκτια Ζώνη Προστασίας της Φύσης Ευρώτα – Τμήμα Α**	GR2540003 GR2540006	ELBA25403_ZB06
ΖΠΦ-07 * (α)	**Ανατολική παράκτια Ζώνη Προστασίας της Φύσης Ευρώτα – Τμήμα Β**	GR2540003 GR2540006	ELBA25403_ZB07
ΖΠΦ-08 * (α)	**Παράκτια Ζώνη Προστασίας της Φύσης Τρίνησα - Πούγκα**	GR2540003 GR2540006	ELBA25403_ZB08
ΖΠΦ-09 * (α)	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης εκβολών και υγροτόπων παλιάς κοίτης ποταμού Ευρώτα**	GR2540003 GR2540006	ELBA25403_ZB09
ΖΠΦ-10	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης κάτω ρου και εκβολών ποταμού Ευρώτα**	GR2540003 GR2540006	ELBA25403_ZB10
ΖΠΦ-11 *(β)	**Ζώνη Προστασίας της Φύσης ευρύτερης θαλάσσιας περιοχής παραλιών ωοτοκίας θαλάσσιων χελωνών Καρέττα στον Ευρώτα**	GR2540003	ELBA25403_ZB11
Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών			
ΖΔΟΕ-02	**Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών υγροτοπικών εκτάσεων Τρίνησας**	GR2540003 GR2540006	ELBA25403_ZC02
ΖΔΟΕ-03	**Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών Σκάλας**	GR2540003 GR2540006	ELBA25403_ZC03
ΖΔΟΕ-04	**Δυτική Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών εκβολών Ευρώτα**	GR2540003 GR2540006	ELBA25403_ZC04
ΖΔΟΕ-05	**Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών ευρύτερης περιοχής Κούτσουρο**	GR2540003 GR2540006	ELBA25403_ZC05
ΖΔΟΕ-06	**Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών ευρύτερης περιοχής Μάνεση**	GR2540003 GR2540006	ELBA25403_ZC06
ΖΔΟΕ-07	**Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών μέσου και άνω ρου ποταμού Ευρώτα**	GR2540003	ELBA25403_ZC07
ΖΔΟΕ-08	**Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών περιοχής Βιβαρίου - Τμήμα Α**	GR2540003 GR2540006	ELBA25403_ZC08

ΠΠΒ-08: Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βροντομά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα [ELBA25403]			
Σύντομος κωδικός	**Ονομασία Ζώνης**	**Περιοχή N2000**	**Μοναδικός Κωδικός Ζώνης**
ΖΔΟΕ-09	**Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών περιοχής Βιβαρίου - Τμήμα Β**	GR2540003 GR2540006	ELBA25403_ZC09
Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων			
ΖΒΔΦΠ-01	**ΖΒΔΦΠ ευρύτερης περιοχής οικισμού Βαθύ**	GR2540003	ELBA25403_ZD01
ΖΒΔΦΠ-02	**ΖΒΔΦΠ ευρύτερης περιοχής παραλίας Μαυροβουνίου - Τμήμα Α**	GR2540003	ELBA25403_ZD02
ΖΒΔΦΠ-03	**ΖΒΔΦΠ ευρύτερης περιοχής παραλίας Μαυροβουνίου - Τμήμα Β**	GR2540003	ELBA25403_ZD03
ΖΒΔΦΠ-04	**ΖΒΔΦΠ περιοχής Σελινίτσας - Τμήμα Α**	GR2540003	ELBA25403_ZD04
ΖΒΔΦΠ-05	**ΖΒΔΦΠ περιοχής Σελινίτσας - Τμήμα Β**	GR2540003	ELBA25403_ZD05
ΖΒΔΦΠ-06	**ΖΒΔΦΠ ευρύτερης περιοχής οικισμού Βαλτάκι**	GR2540003	ELBA25403_ZD06
ΖΒΔΦΠ-07	**ΖΒΔΦΠ πεδιάδας Ευρώτα - Δυτικό τμήμα**	GR2540003 GR2540006	ELBA25403_ZD07
ΖΒΔΦΠ-08	**ΖΒΔΦΠ Τρίνησας - Τμήμα Α**	GR2540003 GR2540006	ELBA25403_ZD08
ΖΒΔΦΠ-09	**ΖΒΔΦΠ Τρίνησας - Τμήμα Β**	GR2540003 GR2540006	ELBA25403_ZD09
ΖΒΔΦΠ-10	**ΖΒΔΦΠ πεδιάδας Ευρώτα - Ανατολικό τμήμα**	GR2540003 GR2540006	ELBA25403_ZD10
ΖΒΔΦΠ-11	**ΖΒΔΦΠ ευρύτερης περιοχής οικισμού Αγίου Γεωργίου**	GR2540003	ELBA25403_ZD11
ΖΒΔΦΠ-12	**ΖΒΔΦΠ περιοχής Ξηροκαμπίου**	GR2540003	ELBA25403_ZD12

*** (α): Τμήμα της ζώνης εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της εγκεκριμένης ΕΠΜ ΕΘΠΙΟ**

*** (β): Η ζώνη εμπίπτει εξ ολοκλήρου στο πεδίο εφαρμογής της εγκεκριμένης ΕΠΜ ΕΘΠΙΟ**

Τα τμήματα ζωνών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της εγκεκριμένης ΕΠΜ ΕΘΠΙΟ αποτυπώνονται με γκρι σκίαση στους χάρτες και δεν συνοδεύονται από καθορισμό χρήσεων και ρυθμίσεων στην παρούσα ΕΠΜ.

Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με οδηγίες του ΥΠΕΝ, στο τελικό τεύχος της παρούσας ΕΠΜ, οι προτεινόμενες ζώνες προστασίας έχουν εναρμονιστεί, ως προς τον χαρακτηρισμό τους, με τις αντίστοιχες ζώνες της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης για το Θαλάσσιο Πάρκο του Ιονίου, όπως αυτές οριστικοποιήθηκαν μετά τη δημόσια διαβούλευση του 2025 και την ενσωμάτωση των σχετικών σχολίων στο τελικό της τεύχος. Η εναρμόνιση αφορά αποκλειστικά τα επικαλυπτόμενα χωρικά τμήματα των δύο μελετών, τα οποία, για τη συγκεκριμένη προστατευόμενη περιοχή, περιλαμβάνουν τις ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09 και ΖΠΦ-11

της παρούσας ΕΠΜ. Από τον σχετικό έλεγχο δεν προέκυψε ανάγκη τροποποίησης στον χαρακτηρισμό των χερσαίων ζωνών, καθώς και στις δύο μελέτες οι αντίστοιχες αμμώδεις παραλιακές περιοχές είχαν χαρακτηριστεί ως Ζώνες Προστασίας της Φύσης. Η μοναδική τροποποίηση που προέκυψε στο πλαίσιο της εναρμόνισης αφορά τη θαλάσσια ζώνη του Ευρώτα, η οποία, ενώ στην παρούσα ΕΠΜ είχε χαρακτηριστεί ως Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών (ΖΔΟΕ), μετατράπηκε σε Ζώνη Προστασίας της Φύσης (ΖΠΦ-11), ώστε να συμβαδίζει με τον χαρακτηρισμό της στην ΕΠΜ του Ιονίου.

Ακολούθως, παρατίθεται πίνακας (**Πίνακας 4.3.3.8.1-1**) με τους οικισμούς που βρίσκονται μερικώς ή εξολοκλήρου εντός της προστατευόμενης περιοχής και εξαιρούνται της (βλέπε Ενότητα 4.3.2.4).

Πίνακας 4.3.3.8.1-1: Οριοθετημένοι οικισμοί εντός της Προστατευόμενης περιοχής (ELBA25403)

Natura	Όνομα Οικισμού	Νομικό καθεστώς
GR2540003	Αγιοι Ταξιάρχαι	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 358/Δ/1988-05-13
GR2540003	Αγιος Γεώργιος	Π. Δ._ΦΕΚ 629/Δ/1987-07-03
GR2540003	Αστέριον	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 382/Δ/1989-06-12
GR2540003	Βαλτάκι	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 710/Δ/1990-12-24
GR2540003	Βλαχιώτης	Π.Δ._ΦΕΚ 823/Δ/1986-09-12
GR2540003	Έλος	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 779/Δ/1988-11-03
GR2540003	Λεήμονας	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 391/Δ/1988-06-06
GR2540003	Σκάλα	Αποφ. Νομ._ΦΕΚ 587/Δ/1979-10-20, Π. Δ._ΦΕΚ 629/Δ/1987-07-03

4.3.3.8.2 Καθορισμός Περιφερειακών Ζωνών και Οικολογικών Διαδρόμων (ΠΠΒ-08)

Σημαντική επισήμανση:

Οι Περιφερειακές Ζώνες ΠΖ-01, ΠΖ-02, ΠΖ-03 και ΠΖ-04 εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της εγκεκριμένης Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης (ΕΠΜ) του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ιονίου (**ΕΘΠΙΟ**). Όπως και στην περίπτωση των ζωνών προστασίας, στο τελικό τεύχος της παρούσας ΕΠΜ, τα ανωτέρω τμήματα, παρότι αποτέλεσαν αντικείμενο μελέτης, περιλαμβάνονται στους πίνακες περιφερειακών ζωνών με σχετική επισήμανση και απεικονίζονται στους σχετικούς χάρτες με διακριτή (γκρι) σκίαση, κατά το μέρος που επικαλύπτονται με την εγκεκριμένη ΕΠΜ του ΕΘΠΙΟ. **Για τις ανωτέρω περιοχές δεν καθορίζονται ρυθμίσεις** στο πλαίσιο της παρούσας ΕΠΜ, καθώς διέπονται από τις προβλέψεις της εγκεκριμένης ΕΠΜ του ΕΘΠΙΟ. Στον Πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνεται η ανωτέρω διάκριση, με ειδική επισήμανση για τις ζώνες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της ΕΠΜ του ΕΘΠΙΟ.

Στη σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα (ΠΠΒ-08) προτείνονται οι ακόλουθες Περιφερειακές Ζώνες και Οικολογικοί Διάδρομοι:

ΠΠΒ-08: Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα [ELBA25403]			
Σύντομος κωδικός	**Ονομασία Ζώνης**	**Περιοχή N2000**	**Μοναδικός Κωδικός**
ΠΖ-01 *** (α)**	**Περιφερειακή Ζώνη Κοκκινιάς**	GR2540003	ELPZ254031
ΠΖ-02 *** (α)**	**Περιφερειακή ζώνη Μακρύγιαλου-Ελαίας**	GR2540003	ELPZ254032
ΠΖ-03 *** (α)**	**Περιφερειακή ζώνη Τρινήσων-Σελινίτσας**	GR2540003	ELPZ254033
ΠΖ-04 *** (α)**	**Περιφερειακή ζώνη Βαθειού-Μαυροβουνίου**	GR2540003	ELPZ254034
ΠΖ-05	**Περιφερειακή ζώνη λεκανών απορροής Εκβολών Ευρώτα**	GR2540003, GR2540006	ELPZ254035
ΟΔ-09	**Οικολογικός διάδρομος μεταξύ Ευρώτα και Ταϋγέτου (GR2540005 και GR2540003)**	GR2540003, GR2540005	ELEC10B09

*** (α): Η περιφερειακή ζώνη εμπίπτει εξ ολοκλήρου στο πεδίο εφαρμογής της εγκεκριμένης ΕΠΜ ΕΘΠΙΟ**

Οι περιφερειακές ζώνες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της εγκεκριμένης ΕΠΜ ΕΘΠΙΟ αποτυπώνονται με γκρι σκίαση στους χάρτες και δεν συνοδεύονται από καθορισμό ρυθμίσεων στην παρούσα ΕΠΜ.

4.3.3.8.3 Χαρτογραφική απεικόνιση Ζωνών Προστασίας ΠΠΒ-08

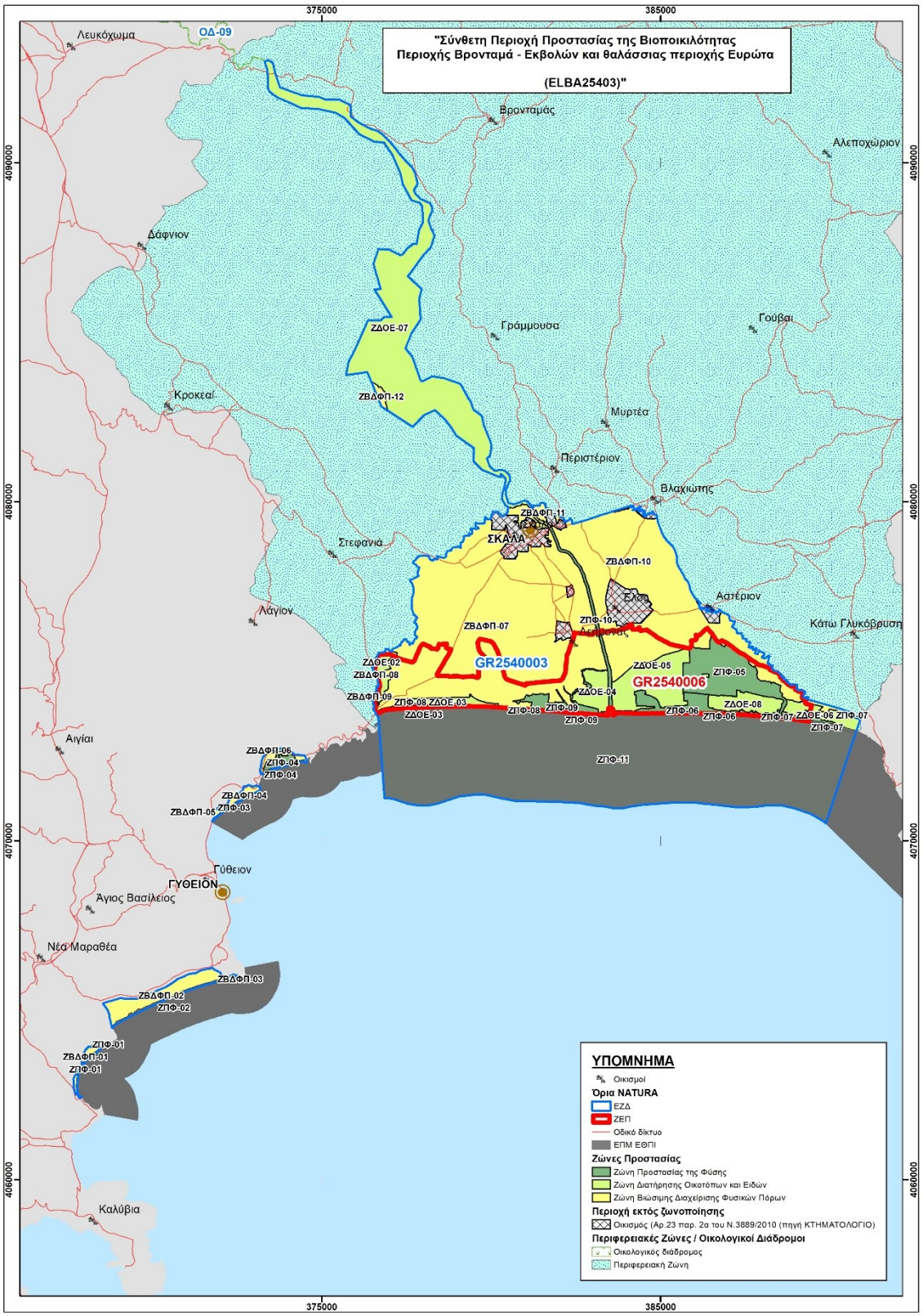

4.3.3.9 Τεκμηρίωση επιλογής ζωνών, με βάσει τα προστατευτέα αντικείμενα και τον καθορισμό των προτεραιοτήτων διαχείρισης σε θεσμικά μέτρα

Στις προηγούμενες ενότητες παρουσιάστηκαν δύο σημαντικά βήματα για τη οριοθέτηση ζωνών προστασίας στις υπό μελέτη περιοχές. Το πρώτο αφορούσε στην ιεράρχηση της σημαντικότητας των ειδών και των τύπων οικοτόπων με βάση κριτήρια διατήρησης και εξάπλωσης σε κάθε περιοχή του δικτύου NATURA 2000. Το δεύτερο αφορούσε την ιεράρχηση θέσεων/περιοχών εντός των περιοχών προστασίας η οποία προέκυψε από το πλήθος και την ιεράρχηση της σημασίας των προστατευτέων αντικειμένων. Εντοπίστηκαν περιοχές/θέσεις με διαφορετικούς βαθμούς σημαντικότητας διατήρησης και αυτές οι θέσεις/περιοχές εν τέλει χρησιμοποιήθηκαν κατά την οριοθέτηση ζωνών προστασίας σε κάθε περιοχή. Βασική αρχή κατά την οριοθέτηση ζωνών στις προστατευόμενες περιοχές αποτελεί η θεώρηση πως η εξάπλωση ή το ενδιαίτημα πολύ σημαντικών, από άποψη διατήρησης, προστατευτέων αντικείμενων θα πρέπει να εντάσσονται σε ζώνες με σχετικά υψηλό καθεστώς προστασίας καθώς αυτές εξασφαλίζουν τα απαραίτητα θεσμικά μέτρα που πρέπει να ληφθούν για τη διατήρησή τους. Έτσι αναμένεται πως τα πολύ σημαντικά είδη και τύποι οικοτόπων για κάθε περιοχή που εξετάζεται αναμένεται να εντάσσονται στις ζώνες με υψηλότερο βαθμό προστασίας και κυρίως οι τύποι οικοτόπων και τα ενδιαιτήματα των ειδών όπου έχουν υψηλή προτεραιότητα στη λήψη θεσμικών μέτρων, σύμφωνα με την αξιολόγηση που έχει προηγηθεί.

Σε αυτή την ενότητα θα παρουσιαστούν αφενός τα κριτήρια με τα οποία λήφθηκε η απόφαση ορισμού ζωνών σε κάθε περιοχή και αφετέρου, για κάθε χερσαία ΕΖΔ, θα παρουσιαστούν κάποια βασικά χαρακτηριστικά κάθε ζώνης προστασίας αναφορικά με τους τύπους οικοτόπων και τις ΟΧΕ των ειδών που εντάσσονται σε αυτή.

Αρχικά, πρέπει να επισημανθεί πως η οριοθέτηση και ο χαρακτηρισμός των ζωνών πραγματοποιήθηκε με γνώμονα την ανάγκη προστασίας και διατήρησης ειδών και τύπων οικοτόπων σε κάθε περιοχή (ΕΖΔ/ΖΕΠ) ξεχωριστά, αλλά και λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά των ειδών και των τύπων οικοτόπων σε ευρύτερες χωρικές κλίμακες. Έτσι, για είδη ή τύπους οικοτόπων με ευρεία χωρική εξάπλωση λήφθηκε υπόψη και η ένταξή τους σε ζώνες προστασίας και σε άλλες, κυρίως όμορες ΕΖΔ.

Η οριοθέτηση των ζωνών προστασίας και κυρίως ο χαρακτηρισμός αυτών, όπως προβλέπεται από τις διατάξεις των άρθρων 44-47 του Νόμου 4685/2020, λαμβάνει επίσης υπόψη την ανάγκη θεσμοθέτησης και ρύθμισης των επιτρεπόμενων χρήσεων σε κάθε ζώνη ή την απαγόρευση χρήσεων οι οποίες δεν συνάδουν με την ανάγκη προστασίας και διατήρησης των ειδών ή των τύπων οικοτόπων, λαμβάνοντας υπόψη τις επιτρεπόμενες ανά ζώνη χρήσεις που αναφέρονται στο Π.Δ. 59/2018, όπως ισχύει. Η καθολική απαγόρευση χρήσεων σε περιοχές με ανθρωπογενείς δραστηριότητες συνήθως δεν συνάδει με την ανάγκη προστασίας ειδών και οικοτόπων, ενώ υπάρχουν παραδείγματα, κυρίως ημιφυσικών τύπων οικοτόπων και ειδών που σχετίζονται με αυτούς, η διατήρηση των οποίων απαιτεί τη λήψη ενεργητικών μέτρων διαχείρισης ή τη συνέχιση συγκεκριμένων ανθρωπογενών δραστηριοτήτων. Αυτό σημαίνει πως η διατήρηση και η προστασία συγκεκριμένων ειδών και τύπων οικοτόπων μπορεί να επιτευχθεί με την ένταξη του ενδιαιτήματος ή της εξάπλωσής τους σε ζώνες με σχετικά χαμηλότερο καθεστώς προστασίας εφόσον ισχύουν

ταυτόχρονα δύο παράμετροι: **α)** Η διατήρηση και προστασία των ειδών/τύπων οικοτόπων σχετίζεται με συγκεκριμένες διαχειριστικές πρακτικές ή χρήσεις, οι οποίες είναι συμβατές με τις επιτρεπόμενες χρήσεις σε ζώνες με «χαμηλότερο» καθεστώς προστασίας και **β)** οι παραπάνω χρήσεις ρυθμίζονται με τέτοιο τρόπο ώστε να ευνοούν ή να εξασφαλίζουν την προστασία και διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων. Σύμφωνα με το άρθρο 44 του Νόμου 4685/2020 στη Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών (ΖΔΟΕ), περιλαμβάνονται εκτάσεις που υπόκεινται σε κατάλληλη διαχείριση για τη διασφάλιση ικανοποιητικού βαθμού διατήρησης των προστατευτέων αντικειμένων (τύπων φυσικών οικοτόπων και ειδών ενωσιακής σημασίας ή/και εθνικού ενδιαφέροντος) που αυτές φιλοξενούν. Έτσι, για κάποιους τύπους οικοτόπων και είδη έγινε προσπάθεια για να εντοπιστούν περιοχές/θέσεις στις οποίες η λήψη ενεργητικών διαχειριστικών μέτρων μπορεί να οδηγήσει στην επίτευξη ή τη διατήρηση εξαιρετικού βαθμού διατήρησης, ώστε αυτές οι περιοχές/θέσεις να χαρακτηριστούν ως «Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών» και εκεί καθορίστηκαν και ρυθμίστηκαν χρήσεις, που εξυπηρετούν τη διατήρηση των ειδών και των τύπων οικοτόπων που περιλαμβάνουν.

Στις προστατευόμενες περιοχές της παρούσας μελέτης έγινε προσπάθεια ένταξης του σημαντικότερου τμήματος της εξάπλωσης των ειδών και τύπων οικοτόπων που εντάσσονται στην 1η ομάδα θεσμικών μέτρων στις ζώνες με τον υψηλότερο βαθμό προστασίας. Επίσης σημαντικές κατηγορίες ΟΧΕ, όπως για παράδειγμα οι ΟΧΕ φωλεοποίησης / αναπαραγωγής σημαντικών ειδών (π.χ. *Caretta caretta*, καταφύγια χειροπτέρων, ΟΧΕ αναπαραγωγής είδους χαρακτηρισμού *Aquila fasciata*) οριοθετήθηκαν εντός ζωνών με υψηλό βαθμό προστασίας. Ανάλογα η εξάπλωση στενότοπων ειδών (π.χ. είδη χλωρίδας *Phitosia crocifolia, Centaurea attica ssp. megarensis, Clinopodium taygeteum*) που απαντούν με περιορισμένη εξάπλωση στις υπό εξέταση περιοχές οριοθετήθηκαν εντός των ζωνών με το σχετικά υψηλότερο βαθμό προστασίας.

Ακολούθως, για κάθε χερσαία ΕΖΔ, παρουσιάζονται οι εκτάσεις κάθε είδους/τύπου οικοτόπου στις διάφορες ζώνες προστασίας που ορίστηκαν ώστε να τεκμηριωθεί η ορθή οριοθέτηση των ζωνών προστασίας στις περιοχές αυτές. Αναλύονται και παρουσιάζονται εκτενώς όσα είδη και τύποι οικοτόπων εντάσσονται στην 1η ομάδα θεσμικών μέτρων το μεγαλύτερο μέρος (>50%) των ΟΧΕ τους σε κάθε ΕΖΔ δεν οριοθετείται εντός της Ζώνης Προστασίας της Φύσης.

4.3.3.9.1 GR2510003 - "Ακροναυπλία και Παλαμήδι" (ΕΖΔ)

Η ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των τύπων οικοτόπων και των ΟΧΕ των ειδών (πλην ορνιθοπανίδας) με υψηλή και μέση σημασία, ταξινομημένων ανά ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων, στις οριοθετημένες ζώνες προστασίας της περιοχής GR2510003, παρουσιάζεται στο Σχήμα 4.3.3.9.1-1. [Συντομογραφίες: ΖΠΦ – Ζώνη Προστασίας της Φύσης, ΖΔΟΕ – Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών, ΖΒΔΦΠ: Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων]

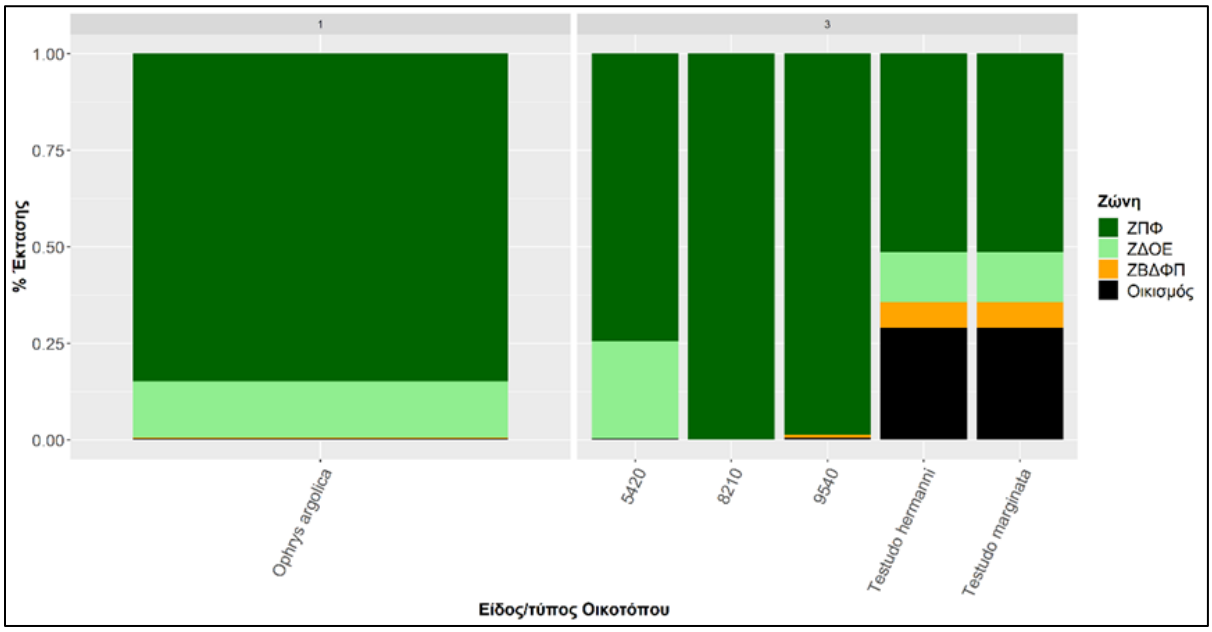

Σχήμα 4.3.3.9.1-1: Ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των υψηλής και μέσης σημασίας ΟΧΕ ειδών και των τύπων οικοτόπων (ταξινομημένα ανά ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων) στις ζώνες προστασίας της περιοχής GR2510003.

Από την ανάλυση προκύπτει ότι μόνο ένα είδος, το είδος χλωρίδας *Ophrys argolica*, εντάσσεται στην 1η ομάδα προτεραιότητας λήψης θεσμικών μέτρων. Οι ΟΧΕ του είδους εντοπίζονται σε ποσοστό άνω του 75% εντός Ζώνης Προστασίας της Φύσης (ΖΠΦ), γεγονός που διασφαλίζει την επαρκή θεσμική κάλυψη και προστασία.

Κανένα προστατευτέο αντικείμενο δεν εντάσσεται στη 2η ομάδα προτεραιότητας λήψης θεσμικών μέτρων. Οι υπόλοιποι τύποι οικοτόπων και είδη ανήκουν στην 3η ομάδα προτεραιότητας. Οι ΟΧΕ και οι εκτάσεις τους εντοπίζονται, στην πλειονότητά τους (ποσοστό >75%), εντός ΖΠΦ. Εξαίρεση αποτελούν τα δύο είδη χελώνας *Testudo hermanni* και *Testudo marginata*, τα οποία είναι ευρύτοπα και απαντώνται σε όλες τις κατηγορίες ζωνών προστασίας. Η αναλογία της παρουσίας τους αντανακλά την κατανομή των ζωνών προστασίας στην περιοχή, γεγονός αναμενόμενο λόγω εξάπλωσής τους.

Συνολικά, διαπιστώνεται ότι στην υπό εξέταση περιοχή επιτυγχάνεται σε σημαντικό βαθμό προστασία τύπων οικοτόπων και των ειδών.

4.3.3.9.2 GR2520001 - "Όρος Μαίναλο" (ΕΖΔ)

Η ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των τύπων οικοτόπων και των ΟΧΕ των ειδών (πλην ορνιθοπανίδας) με υψηλή και μέση σημασία, ταξινομημένων ανά ομάδα προτεραιότητας λήψης θεσμικών μέτρων, στις οριοθετημένες ζώνες προστασίας της περιοχής GR2520001, παρουσιάζεται στο Σχήμα 4.3.3.9.2-1. [Συντομογραφίες: ΖΠΦ – Ζώνη Προστασίας της Φύσης, ΖΔΟΕ – Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών, ΖΒΔΦΠ – Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων.]

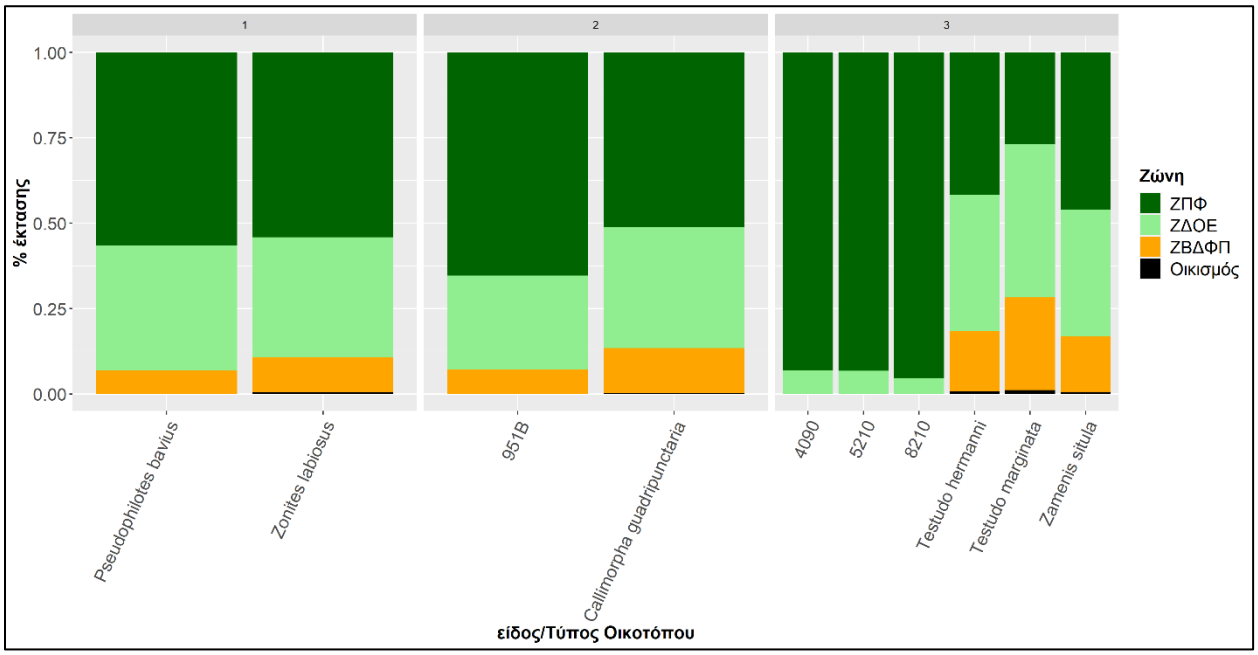

Σχήμα 4.3.3.9.2-1: Ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των υψηλής και μέσης σημασίας ΟΧΕ ειδών και των τύπων οικοτόπων (ταξινομημένα ανά ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων) στις ζώνες προστασίας της περιοχής GR2520001.

Οι ΟΧΕ των ειδών *Pseudophilotes bavius* και *Zonites labiosus*, τα οποία εντάσσονται στην 1η ομάδα προτεραιότητας λήψης θεσμικών μέτρων, εντοπίζονται σε ποσοστό άνω του 50% εντός Ζώνης Προστασίας της Φύσης (ΖΠΦ). Στην περίπτωση του είδους *Zonites labiosus*, η εξάπλωση εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την παρουσία ασβεστολιθικών σαρών και σχισμών κ.ο.κ. Τα ενδιαιτήματα του είδους είναι πιθανό να κατανέμονται διάσπαρτα στην ευρύτερη περιοχή και να μην χαρτογραφούνται πλήρως με τα διαθέσιμα δεδομένα. Συνεπώς, η αποτελεσματική διατήρηση του είδους βασίζεται κυρίως στην παρουσία κατάλληλων μικροενδιαιτημάτων, παρά στην ένταξη ευρύτερων εκτάσεων ΟΧΕ σε ζώνες υψηλής προστασίας.

Οι ΟΧΕ του είδους *Euplagia quadripunctaria* (*Callimorpha quadripunctaria*) και η έκταση του τύπου οικοτόπου 951Β, που ανήκουν στη 2η ομάδα προτεραιότητας λήψης θεσμικών μέτρων, οριοθετούνται επίσης σε ποσοστό άνω του 50% εντός Ζώνης Προστασίας της Φύσης (ΖΠΦ), ενώ σημαντικό τμήμα τους περιλαμβάνεται και σε Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών (ΖΔΟΕ). Για τα εν λόγω προστατευτέα αντικείμενα έχει προταθεί δέσμη θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων, με στόχο τη διασφάλιση της καλής κατάστασης διατήρησης.

Τέλος, οι ΟΧΕ των ειδών και οι εκτάσεις των τύπων οικοτόπων που κατατάσσονται στην 3η ομάδα προτεραιότητας λήψης θεσμικών μέτρων οριοθετούνται σε ποσοστό μεγαλύτερο του 75% εντός ΖΠΦ ή ΖΔΟΕ. Εξαίρεση αποτελούν τα είδη *Testudo hermanni, Testudo marginata* και *Zamenis situla*, τα οποία είναι ευρύτοπα και απαντώνται σε όλες σχεδόν τις ζώνες προστασίας, γεγονός που αντανακλά τη γενικευμένη παρουσία τους στο σύνολο της περιοχής.

Συνολικά, διαπιστώνεται ότι στην υπό εξέταση ΕΖΔ επιτυγχάνεται σε σημαντικό βαθμό προστασία τύπων οικοτόπων και ειδών.

4.3.3.9.3 GR2520002 - "Λίμνη Τάκα" (ΕΖΔ)

Η ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των τύπων οικοτόπων και των ΟΧΕ των ειδών (πλην ορνιθοπανίδας) με υψηλή και μέση σημασία, ταξινομημένων ανά ομάδα προτεραιότητας λήψης θεσμικών μέτρων, στις οριοθετημένες ζώνες προστασίας της περιοχής GR2520002 παρουσιάζεται στο Σχήμα 4.3.3.9.3-1. [Συντομογραφίες: ΖΠΦ – Ζώνη Προστασίας της Φύσης, ΖΔΟΕ – Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών, ΖΒΔΦΠ – Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων]

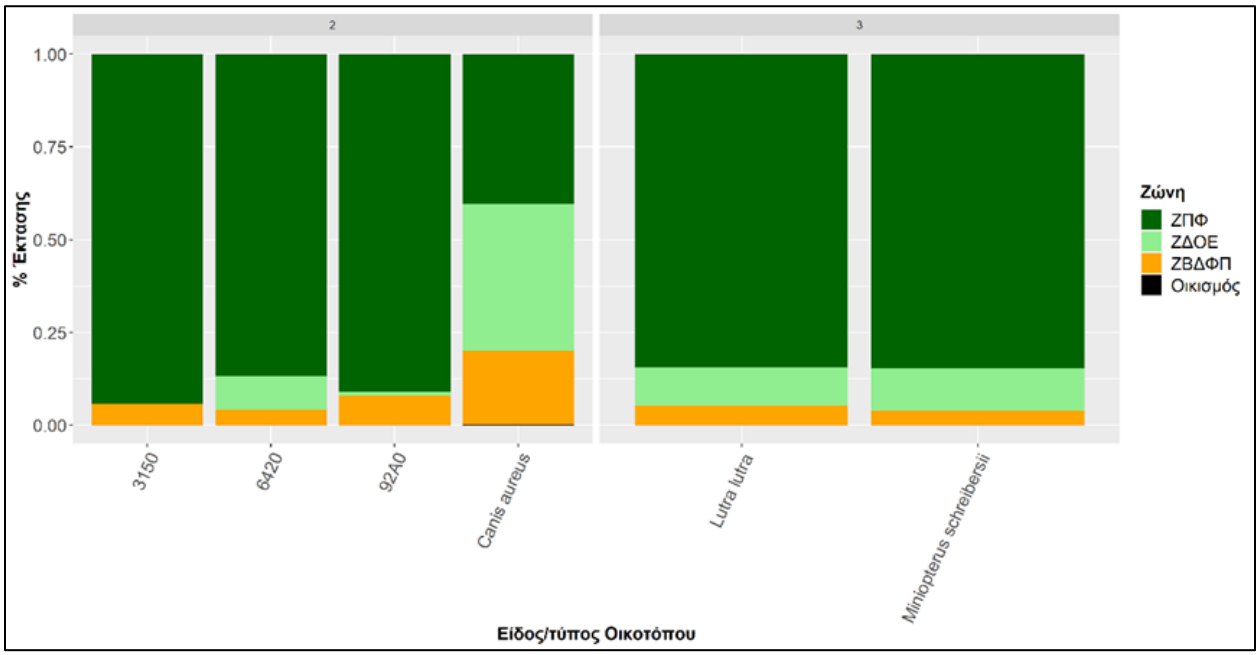

Σχήμα 4.3.3.9.3-1: Ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των υψηλής και μέσης σημασίας ΟΧΕ ειδών και των τύπων οικοτόπων (ταξινομημένα ανά ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων) στις ζώνες προστασίας της περιοχής GR2520002.

Στην ΕΖΔ GR2520002, κανένα προστατευτέο αντικείμενο δεν εντάσσεται στην 1η ομάδα προτεραιότητας λήψης θεσμικών μέτρων.

Οι ΟΧΕ όλων των ειδών και οι εκτάσεις όλων των τύπων οικοτόπων που ανήκουν στη 2η και 3η ομάδα προτεραιότητας λήψης θεσμικών μέτρων οριοθετούνται σε ποσοστό άνω του 75% εντός Ζώνης Προστασίας της Φύσης (ΖΠΦ), με μοναδική εξαίρεση το είδος *Canis aureus* (τσακάλι). Οι ΟΧΕ του είδους κατανέμονται σε διάφορες ζώνες προστασίας, από ΖΠΦ έως και ΖΒΔΦΠ, γεγονός που αποδίδεται στην ευρεία εξάπλωσή του στην περιοχή, η οποία καλύπτει μεγάλο μέρος της συνολικής έκτασής της. Συνεπώς, η ποσοστιαία κατανομή των ΟΧΕ του είδους αντανακλά τη χωρική κατανομή των ζωνών προστασίας στην ΕΖΔ.

Συνολικά, διαπιστώνεται ότι στην υπό εξέταση περιοχή επιτυγχάνεται σε σημαντικό βαθμό η θεσμική προστασία των τύπων οικοτόπων και των ειδών.

4.3.3.9.4 GR2520003 - "Λιμνοθάλασσα Μουστού" (ΕΖΔ)

Η ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των τύπων οικοτόπων και των ΟΧΕ των ειδών (πλην ορνιθοπανίδας) με υψηλή και μέση σημασία, ταξινομημένων ανά ομάδα προτεραιότητας λήψης θεσμικών μέτρων, στις οριοθετημένες ζώνες προστασίας της περιοχής GR2520003 παρουσιάζεται στο Σχήμα 4.3.3.9.4-1. [Συντομογραφίες: ΖΑΠΦ – Ζώνη Απολύτου Προστασίας της Φύσης, ΖΠΦ – Ζώνη Προστασίας της Φύσης, ΖΒΔΦΠ – Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων.]

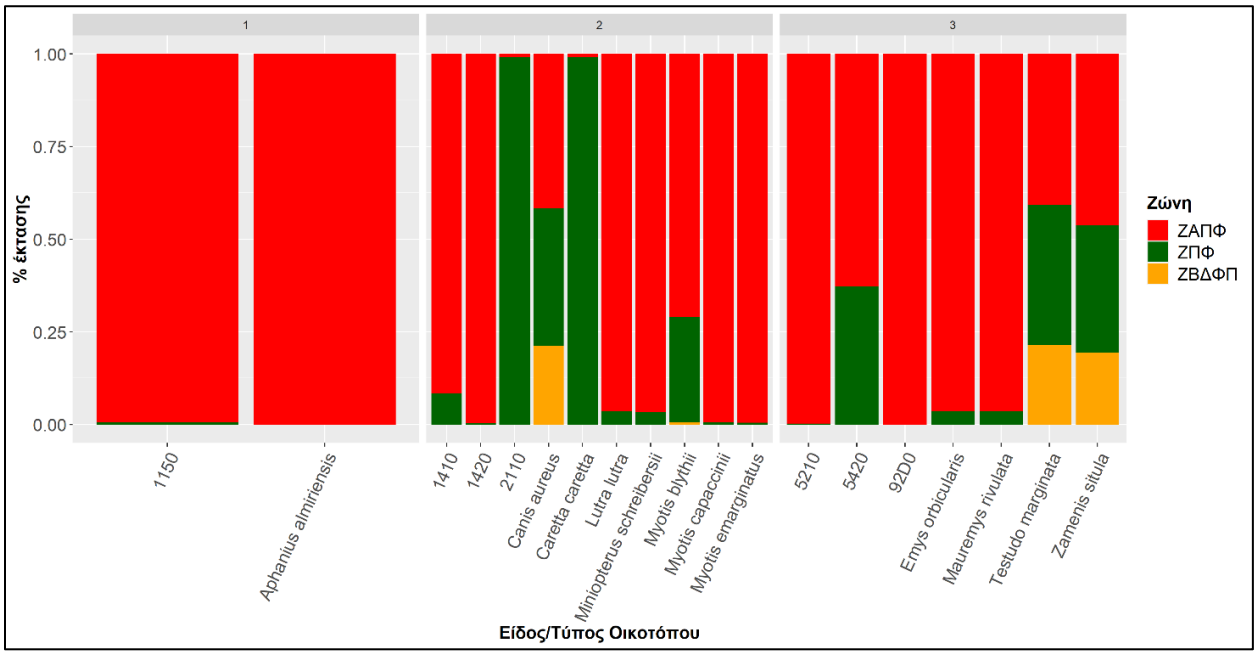

Σχήμα 4.3.3.9.4-1: Ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των υψηλής και μέσης σημασίας ΟΧΕ ειδών και των τύπων οικοτόπων (ταξινομημένα ανά ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων) στις ζώνες προστασίας της περιοχής GR2520003.

Στην 1η ομάδα προτεραιότητας, οι ΟΧΕ του είδους *Aphanius almiriensis* και η έκταση του τύπου οικοτόπου 1150* οριοθετούνται εξ ολοκλήρου εντός Ζώνης Απολύτου Προστασίας της Φύσης (ΖΑΠΦ), δηλαδή στην υψηλότερη κατηγορία προστασίας.

Στη 2η ομάδα προτεραιότητας, ο τύπος οικοτόπου 1420 βρίσκεται εξ ολοκλήρου σε ΖΑΠΦ, ο τύπος 1410 οριοθετείται κατά συντριπτική πλειονότητα (>75%) σε ΖΑΠΦ, ενώ ο αμμοθινικός τύπος 2110, που αποτελεί και ΟΧΕ φωλεοποίησης του είδους προτεραιότητας *Caretta caretta*, οριοθετείται σε ΖΠΦ ώστε να διασφαλίζεται υψηλή προστασία και ταυτόχρονα ελεύθερη πρόσβαση στην παραλία. Τυχόν ένταξη του Τ.Ο. 2110 σε Ζώνη Απολύτου Προστασίας της Φύσης θα ερχόταν σε αντίθεση με την υφιστάμενη χρήση της έκτασης, δηλαδή την άσκηση αναψυχής και την κολύμβηση. Σημειώνεται ότι προβλεπόμενες ρυθμίσεις των επιτρεπόμενων ανά ζώνη χρήσεων επιτρέπουν τη διατήρηση υψηλού βαθμού προστασίας για τους τύπους οικοτόπων και τα είδη ακόμη και εντός των ΖΒΔΦΠ.

Στην ίδια ομάδα, η βίδρα (*Lutra lutra*) και τα είδη χειροπτέρων (*Miniopterus schreibersii, Myotis capaccinii, Myotis emarginatus*) βρίσκονται σχεδόν εξ ολοκλήρου σε ΖΑΠΦ, με εξαίρεση το *Myotis blythii*, του οποίου τμήμα της ΟΧΕ εντοπίζεται και σε ΖΠΦ.

Για την 3η ομάδα προτεραιότητας λήψης θεσμικών μέτρων, οι ΟΧΕ ειδών και οι εκτάσεις των τύπων οικοτόπων οριοθετούνται σε μεγάλο ποσοστό εντός ΖΑΠΦ και ΖΠΦ, εξασφαλίζοντας ουσιαστική προστασία.

Οι ΟΧΕ του *Canis aureus* (τσακάλι) και των ερπετών *Testudo marginata* και *Zamenis situla* κατανέμονται σε πολλαπλές ζώνες (από ΖΑΠΦ έως ΖΒΔΦΠ), γεγονός που αντανακλά την ευρεία εξάπλωσή τους στην περιοχή, καλύπτοντας μεγάλο τμήμα της έκτασής της. Έτσι η αναλογία της ένταξης των ΟΧΕ σε ζώνες προστασίας ακολουθεί τη χωρική κατανομή των ζωνών στην περιοχή.

Συνολικά, διαπιστώνεται ότι στην υπό εξέταση ΕΖΔ επιτυγχάνεται σε σημαντικό βαθμό υψηλή προστασία τύπων οικοτόπων και ειδών.

Για την οριοθέτηση και τον χαρακτηρισμό των ζωνών προστασίας έχει ληφθεί επίσης υπόψη η Κ.Υ.Α. υπ' αριθμ. 33999/2010 «*Καθορισμός χρήσεων όρων και περιορισμών δόμησης για την προστασία χερσαίων και υδάτινων εκτάσεων των Δήμων Βόρειας Κυνουρίας, Λεωνιδίου, Σκιρίτιδας και Τυρού του Ν. Αρκαδίας, των Δήμων Θεραπνών, Οινούντος και Γερόνθρων του Ν. Λακωνίας και των κοινοτήτων Κοσμά (Ν. Αρκαδίας) και Καρυών (Ν. Λακωνίας) της περιοχής όρους Πάρνωνα-υγροτόπου Μουστού*» (ΦΕΚ 353/ΑΑΠ/6-9-2010) και τροποποίηση αυτής (ΦΕΚ 160/ΑΑΠΘ/16-6-2011 και ΦΕΚ 126/ΑΑΠ/15.4.2013 Παράταση ενός (1) έτους ΥΑ 24817/2013 (ΦΕΚ 156/ΤΑΑΠΘ/10-5-2013)).

Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με τις οδηγίες της Αναθέτουσας Αρχής, στη ζωνοποίηση έχουν ενταχθεί και τμήματα εκτός των περιοχών του Δικτύου Natura 2000 (υγρότοπος Μουστού - περιοχή Χερονησίου), τα οποία περιλαμβάνονταν στην ΚΥΑ υπ' αριθμ. 33999/2010 και είχαν χαρακτηριστεί ως Περιοχές Απολύτου Προστασίας της Φύσης ή/και Ζώνες Προστασίας της Φύσης, με στόχο τη διατήρηση της συνέχειας του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου προστασίας.

Η σύγκριση των προτεινόμενων ζωνών σύμφωνα με την παρούσα υφιστάμενο καθεστώς, θεσμοθετημένων ζωνών προστασίας (Κ.Υ.Α. υπ' αριθμ. 33999/2010) καταγράφεται στην **Ενότητα 4.3.3.10**.

4.3.3.9.5 GR2520005 - "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη" (ΕΖΔ - ΤΚΣ) και GR2520006 - "Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)" (ΕΖΔ)

Η ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των τύπων οικοτόπων και των ΟΧΕ υψηλής και μέσης σημασίας των ειδών (πλην ορνιθοπανίδας), ταξινομημένα ανά ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων, στις οριοθετημένες ζώνες προστασίας των περιοχών GR2520005 και GR2520006 παρουσιάζεται στο Σχήμα 4.3.3.9.5-1. [Συντομογραφίες: ΖΑΠΦ – Ζώνη Απολύτου Προστασίας της Φύσης, ΖΠΦ – Ζώνη Προστασίας της Φύσης, ΖΔΟΕ – Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών, ΖΒΔΦΠ – Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων.]

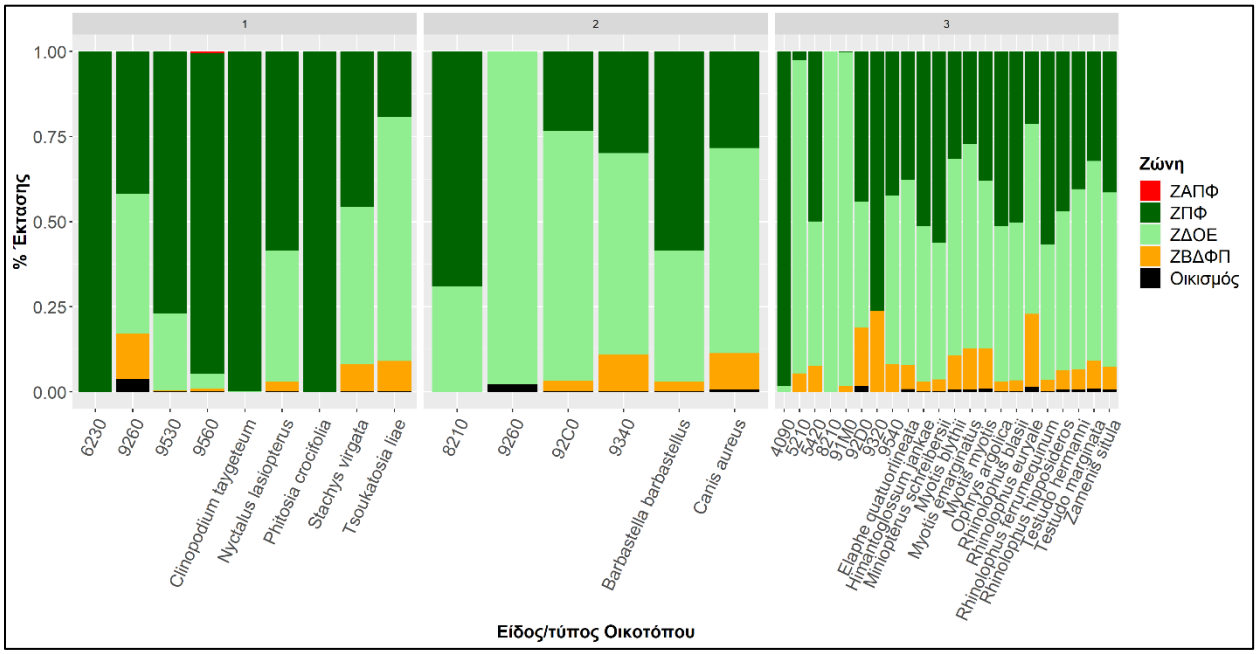

Σχήμα 4.3.3.9.5-1: Ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των υψηλής και μέσης σημασίας ΟΧΕ ειδών και των τύπων οικοτόπων (ταξινομημένα ανά ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων) στις ζώνες προστασίας των περιοχών GR2520005 και GR2520006.

Όπως προκύπτει, οι ΟΧΕ ειδών και η έκταση των τύπων οικοτόπων για πέντε από τα εννέα είδη/τύπους οικοτόπων που έχουν ενταχθεί στην 1η ομάδα προτεραιότητας λήψης θεσμικών μέτρων οριοθετούνται εντός Ζώνης Προστασίας της Φύσης (ΖΠΦ) σε ποσοστό >75%, ενώ οι ΟΧΕ του είδους *Nyctalus lasiopterus* οριοθετούνται εντός ΖΠΦ σε ποσοστό >50%. Σημειώνεται ότι τμήμα της έκτασης του τύπου οικοτόπου προτεραιότητας 9560* στην ευρύτερη περιοχή της Ι.Μ. Μαλεβής οριοθετείται εντός Ζώνης Απολύτου Προστασίας της Φύσης (ΖΑΠΦ).

Παρατηρούνται επίσης τμήματα ΟΧΕ ειδών ή εκτάσεις τύπων οικοτόπων της 1ης ομάδας που δεν οριοθετούνται στο μεγαλύτερο μέρος τους εντός ΖΠΦ (ζώνη με τον μεγαλύτερο βαθμό προστασίας στην περιοχή). Ειδικότερα, ο τύπος οικοτόπου 9260 περιλαμβάνει καστανοδάση, σημαντικό τμήμα των οποίων καλλιεργείται συστηματικά. Είναι κρίσιμος ο διαχωρισμός των καστανεώνων σε εκείνους που καλλιεργούνται συστηματικά και σε εκείνους που έχει εγκαταλειφθεί η καλλιέργεια. Οι

καστανεώνες τόσο στην περιοχή (Bergmeier, 2002), όσο και ευρύτερα (Pezzi *et al.*, 2022) μπορούν να θεωρηθούν τμήμα της πολιτιστικής κληρονομιάς με σημαντική οικολογική και πολιτιστική αξία. Συνεπώς, η ένταξή τους σε ζώνες προστασίας δεν πρέπει να έρχεται σε αντίθεση με τις υφιστάμενες χρήσεις. Έτσι, σημαντικό ποσοστό (>40%) της έκτασης του τύπου οικοτόπου εντάχθηκε σε ΖΠΦ και επίσης σημαντικό τμήμα σε Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών (ΖΔΟΕ).

Αναφορικά με το είδος *Stachys virgata* σημειώνεται ότι οι κύριοι τύποι οικοτόπων που αντιστοιχούν στο ενδιαίτημα του είδους είναι οι 5340 (Garrigues της Ανατολικής Μεσογείου) και 9320 (Δάση με Olea και Ceratonia) και δευτερευόντως ο 5420 (φρύγανα με *Sarcopoterium spinosum*). Επίσης σημαντικοί πληθυσμοί του είδους απαντώνται και σε ιδιωτικές αγροτικές εκτάσεις και ιδιαίτερα ελαιώνες. Από τα παραπάνω φαίνεται ότι είναι ασύμβατη η οριοθέτηση όλης της έκτασης των ΟΧΕ εντός ΖΠΦ, καθώς αυτό έρχεται αντίθεση με υφιστάμενες χρήσεις. Παρόλα ταύτα, τμήμα της έκτασης >40% της συνολικής έκτασης των ΟΧΕ οριοθετείται εντός ΖΠΦ ενώ παράλληλα έχει προταθεί και η λήψη διαχειριστικών μέτρων διατήρησης όπως η αποφυγή βαθιάς άροσης και εκρίζωσης σε δενδρώδεις καλλιέργειες (κυρίως ελαιώνες) και η αποφυγή ή απαγόρευση χρήσης βιοκτόνων και ιδιαίτερα ζιζανιοκτόνων σε δενδρώδεις καλλιέργειες (κυρίως ελαιώνες). Τέλος, το είδος *Tsoukatosia liae* είναι τρωγλόβιο είδος και απαντά σε υπόγεια ενδιαιτήματα όπως σπήλαια, καρστικές σχισμές και ασβεστολιθικές σάρες. Αξίζει να σημειωθεί ότι τα ενδιαιτήματα του είδους μπορεί να υπάρχουν διάσπαρτα στην ευρύτερη έκταση κάθε ΟΧΕ, χωρίς να μπορεί να χαρτογραφηθούν με ακρίβεια με τα υφιστάμενα δεδομένα. Για τη διατήρηση του είδους, έχει μεγαλύτερη σημασία η εξασφάλιση παρουσίας κατάλληλων ενδιαιτημάτων στην περιοχή από την ένταξη των ευρύτερων ΟΧΕ σε κάποια ζώνη με υψηλό βαθμό προστασίας.

Αναφορικά με τα είδη και τους τύπους οικοτόπων που έχουν ενταχθεί στη 2η ομάδα προτεραιότητας λήψης θεσμικών μέτρων, γίνεται αντιληπτό ότι για δύο από αυτά, τμήμα των ΟΧΕ (ή της έκταση των τύπων οικοτόπων) σε ποσοστό >50% εντάσσεται σε Ζώνη Προστασίας της Φύσης. Ο τύπος οικοτόπου 92C0 ο οποίος περιλαμβάνει τα πλατανοδάση της περιοχής εκτείνεται κατά μήκος ρεμάτων που διατρέχουν όλη την έκταση των περιοχών GR2520005 και GR250006. Σημειώνεται ότι ο τύπος οικοτόπου 9260 στο γράφημα εμφανίζεται τόσο στην 1η όσο και στη 2η ομάδα προτεραιότητας λήψης θεσμικών μέτρων. Αυτό συμβαίνει στην GR2520006 ο τύπος οικοτόπου έχει ενταχθεί στην 1η ομάδα προτεραιότητας ενώ στην GR2520005 στη 2η. Στην πρώτη περιοχή ο τύπος οικοτόπου 9260 καταλαμβάνει σημαντικές εκτάσεις οι οποίες περιλαμβάνουν και αρκετές εγκαταλειμμένες καλλιέργειες, ενώ στη δεύτερη περιοχή, ο τύπος οικοτόπου έχει σαφώς μικρότερη, αναλογικά, έκταση και αποτελείται κυρίως από αγροτικές καλλιέργειες. Ο τύπος οικοτόπου 9340 περιλαμβάνει θαμνώνες οι οποίοι επίσης έχουν ευρεία εξάπλωση στις περιοχές GR2520005 και GR2520006. Το είδος *Canis aureus* (τσακάλι) είναι ένα ευρύτοπο είδος το οποίο απαντά σχεδόν στο σύνολο της έκτασης των προστατευόμενων περιοχών. Έτσι είναι φυσικό η αναλογία της έκτασης των ΟΧΕ στις διάφορες ζώνες προστασίας να ακολουθεί την αναλογία των εκτάσεων των ζωνών στην ΕΖΔ.

Τέλος, αναφορικά με τα είδη και τους τύπους οικοτόπων που έχουν ενταχθεί στην 3η ομάδα προτεραιότητας λήψης θεσμικών μέτρων, γίνεται διακριτό ότι για 8 από αυτά, τμήμα των ΟΧΕ (ή της έκταση των τύπων οικοτόπων) εντάσσεται σε ποσοστό >50% σε ΖΠΦ. Για όλα δε τα είδη και τους

τύπος οικοτόπων, αθροιστικό ποσοστό της έκτασης >75% οριοθετείται εντός ΖΠΦ και Ζώνης Διατήρησης Ειδών και Οικοτόπων (ΖΔΟΕ).

Επισημαίνεται ότι η σύγκριση των προτεινόμενων ζωνών σύμφωνα με την παρούσα υφιστάμενο καθεστώς, θεσμοθετημένων ζωνών προστασίας (Κ.Υ.Α. υπ' αριθμ. 33999/2010) καταγράφεται στην **Ενότητα 4.3.3.10**.

4.3.3.9.6 GR2530001 - "Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα" (ΕΖΔ) και GR2530006 - "Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)" (ΖΕΠ)

Η ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των τύπων οικοτόπων και των ΟΧΕ υψηλής και μέσης σημασίας των ειδών (πλην ορνιθοπανίδας), ταξινομημένων ανά ομάδα προτεραιότητας λήψης θεσμικών μέτρων, στις οριοθετημένες ζώνες προστασίας των περιοχών GR2530001 και GR2530006 διακρίνεται στο Σχήμα 4.3.3.9.6-1. [Συντομογραφίες: ΖΠΦ – Ζώνη Προστασίας της Φύσης, ΖΔΟΕ – Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών, ΖΒΔΦΠ – Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων.]

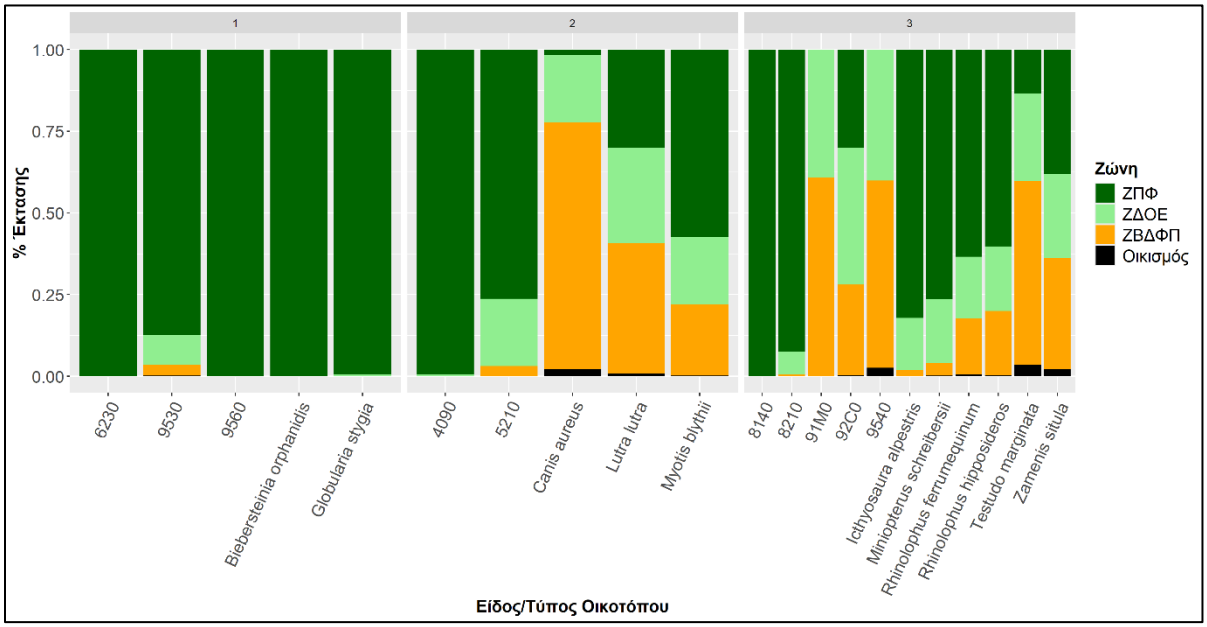

Σχήμα 4.3.3.9.6-1: Ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των υψηλής και μέσης σημασίας ΟΧΕ ειδών (πλην ορνιθοπανίδας) και των τύπων οικοτόπων (ταξινομημένα ανά ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων) στις ζώνες προστασίας των περιοχών GR2530001 και GR2530006.

Στην 1η ομάδα προτεραιότητας, οι εκτάσεις των τύπων οικοτόπων 6230 και 9560 και οι ΟΧΕ των ειδών *Biebersteinia orphanidis* και *Globularia stygia* οριοθετούνται σχεδόν εξ ολοκλήρου εντός Ζώνης Προστασίας της Φύσης (ΖΠΦ) η οποία είναι η ζώνη με τον υψηλότερο βαθμό προστασίας στις περιοχές που εξετάζονται. Εξαίρεση αποτελεί ο Τ.Ο. 9530 που οριοθετείται σε ποσοστό >75% εντός της ΖΠΦ.

Στη 2η ομάδα προτεραιότητας, ο τύπος οικοτόπου 4090 χωροθετείται σχεδόν εξ ολοκλήρου σε ΖΠΦ, ενώ ο 5210 σε ποσοστό άνω του 75% σε ΖΠΦ, με την υπόλοιπη έκτασή του να βρίσκεται κυρίως σε ΖΔΟΕ. Οι δύο αυτοί τύποι οικοτόπων είναι κοινοί στον ελλαδικό χώρο

Το τσακάλι (*Canis aureus*) είναι ευρύτοπο και οι ΟΧΕ του κατανέμονται σε πολλαπλές ζώνες προστασίας (κυρίως σε ΖΒΔΦΠ και ΖΔΟΕ, και κατ' ελάχιστον σε ΖΠΦ και οικισμό), γεγονός που

αντανακλά την εκτεταμένη εξάπλωσή του στο σύνολο της έκτασης της προστατευόμενης περιοχής. Έτσι, είναι φυσικό η αναλογία της έκτασης των ΟΧΕ στις διάφορες ζώνες προστασίας να ακολουθεί την αναλογία των εκτάσεων των ζωνών στην ΕΖΔ. Οι ΟΧΕ του χειρόπτερου *Myotis blythii* αφορούν κυρίως ΟΧΕ τροφοληψίας και όχι ΟΧΕ αναπαραγωγής, περιλαμβάνοντας αγροτικές και οικιστικές εκτάσεις. Συνεπώς, δεν δύνανται να ενταχθούν εξ ολοκλήρου σε ζώνη υψηλότερου βαθμού προστασίας. Προτείνεται όμως δέσμη θεσμικών και διαχειριστικών μετά που αποσκοπούν τη διατήρησης του είδους. Το είδος *Lutra lutra* εντοπίζεται κατά κύριο λόγω σε υγροτοπικές περιοχές. Στην περιοχή απαντάται κυρίως σε ποτάμια, ρυάκια κλπ. Ως εκ τούτου το είδος απαντάται σε πολλές θέσεις κατά μήκος της περιοχής και συνεπώς διατρέχει διαφορετικές ζώνες προστασίας αναλόγως των παρακείμενων χρήσεων. Σημαντικό δε μέρος του ενδιαιτήματος του είδους αποτελεί ο ποταμός Τρικαλίτικος, ο οποίος διέρχεται σχεδόν από το σύνολο της περιοχής, περιλαμβανομένων των ημιορεινών και πιο πεδινών περιοχών, τα οποία περιλαμβάνουν εκτεταμένες ανθρωπογενείς χρήσεις εκατέροθεν του ποταμού. Επισημαίνεται ότι ο ποταμός και η παρόχθια βλάστηση εκατέροθεν αυτού, εντάσσεται σε ΖΠΦ και ΖΔΟΕ. Τέλος επισημαίνεται ότι η φύση των ενδιαιτημάτων (παρυδάτια και υδατικά οικοσυστήματα) τα οποία είναι άμεσα εξαρτώμενα από τους υδατικούς πόρους, προστατεύονται ποικιλοτρόπως από την ισχύουσα νομοθεσία και έχουν ληφθεί διάφορά μέτρα για την προστασία και διατήρησής τους.

Αναφορικά με τις ΟΧΕ όλων των ειδών (πλην ορνιθοπανίδας) και τις εκτάσεις όλων των τύπων οικοτόπων που εντάσσονται στην 3η ομάδα προτεραιότητας λήψης θεσμικών μέτρων προστασίας οριοθετούνται σε πλήθος ζωνών προστασίας με διαφορετικά ποσοστά. Οι εκτάσεις των τύπων οικοτόπων 8140 και 8210 καθώς και οι ΟΧΕ των ειδών *Ichthyosaura alpestris, Miniopterus screibersii, Rhinolophus ferrumequinum* και *Rhinolophus hipposideros* οριοθετούνται σε ποσοστό >75% εντός ΖΠΦ και ΖΔΟΕ. Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι οι ΟΧΕ όλων των χειρόπτερων που εντάσσονται σε αυτή την ομάδα προτεραιότητας λήψης θεσμικών μέτρων αφορούν ΟΧΕ τροφοληψίας και όχι αναπαραγωγής που είναι πιο σημαντικές από άποψη διατήρησης. Οι εκτάσεις των τύπων οικοτόπων 91M0, 92C0 και 9540 σε μεγάλο τμήμα τους οριοθετούνται εντός Ζώνης Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων, καθώς η παρουσία υφιστάμενων χρήσεων δεν επιτρέπει την ένταξη των περιοχών σε ζώνη με υψηλότερο βαθμό προστασίας, όμως πρέπει να σημειωθεί ότι όλοι αυτοί οι τύποι οικοτόπων είναι κοινοί στον ελλαδικό χώρο. Δεν κρίνεται ότι η ένταξή τους στη ΖΒΔΦΠ θέτει σε κίνδυνο τη διατήρησή τους στην υπό εξέταση περιοχή. Τα είδη *Testudo marginata* και *Zamenis situla* είναι ευρύτοπα και απαντούν σχεδόν στο σύνολο της έκτασης των προστατευόμενων περιοχών. Έτσι, είναι φυσικό η αναλογία της έκτασης των ΟΧΕ στις διάφορες ζώνες προστασίας να ακολουθεί την αναλογία των εκτάσεων των ζωνών στην ΕΖΔ

Η ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των τύπων οικοτόπων και των ΟΧΕ υψηλής και μέσης σημασίας των ειδών ορνιθοπανίδας, ταξινομημένα ανά ομάδας προτεραιότητας θεσμικών μέτρων, στις οριοθετημένες ζώνες προστασίας των περιοχών GR2530001 και GR2530006 διακρίνεται στο Σχήμα 4.3.3.9.6-1.

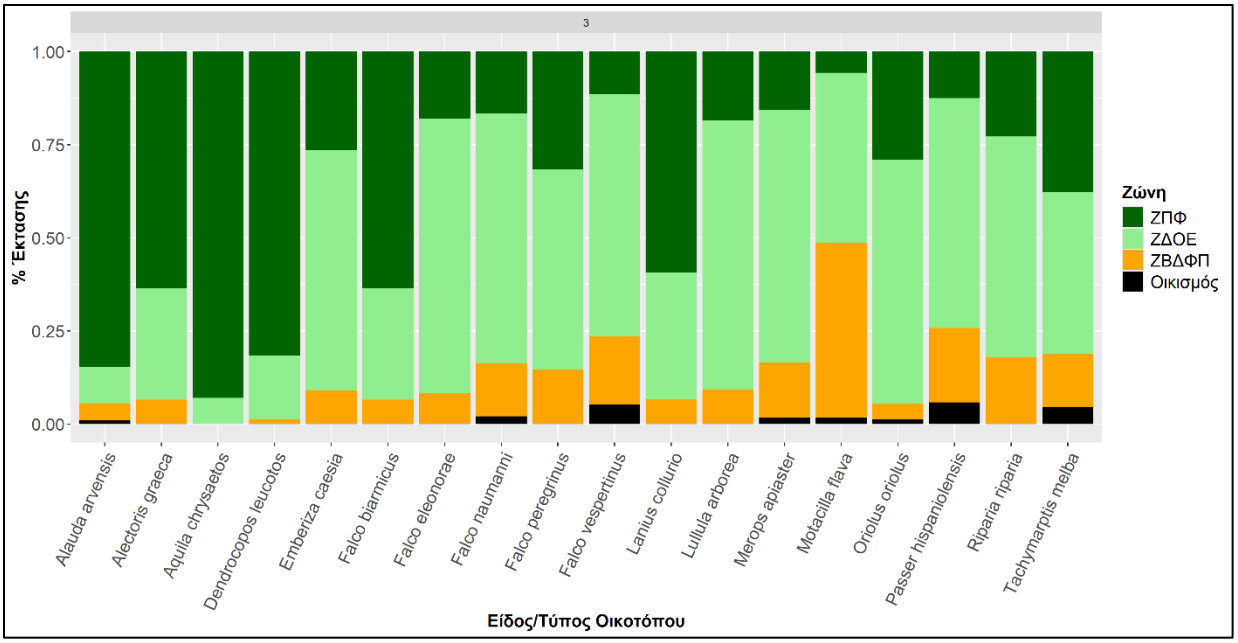

Σχήμα 4.3.3.9.6-2: Ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των υψηλής και μέσης σημασίας ΟΧΕ ειδών ορνιθοπανίδας (ταξινομημένα ανά ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων) στις ζώνες προστασίας των περιοχών GR2530001 και GR2530006.

Όλα τα είδη ορνιθοπανίδας εντάσσονται στην 3η ομάδα προτεραιότητας λήψης θεσμικών μέτρων. Οι ΟΧΕ υψηλής και μέσης σημασίας των ειδών αυτών οριοθετούνται σε ποσοστό >75% εντός ΖΠΦ και ΖΔΟΕ, δηλαδή στις δύο ζώνες με τον υψηλότερο βαθμό προστασίας στην υπό εξέταση περιοχή.

Για τον ορισμό ζωνών χρησιμοποιήθηκαν οι κύριες ΟΧΕ των ειδών χαρακτηρισμού της περιοχής. Το είδος *Falco biarmicus* εμφανίζει διάσπαρτες κύριες ΟΧΕ σε όλη τη ΖΕΠ και δεν μπορεί να αξιοποιηθεί για τον ορισμό ζωνών. Παρόλα αυτά οι καταγραφές του στο φαράγγι της Φλαμπουρίτσας σε συνδυασμό με την απόλυτη καταλληλόλητα του φαραγγιού ως ενδιαίτημα αναπαραγωγής, υποδεικνύουν την αναπαραγωγή του είδους στο εν λόγω φαράγγι το οποίο εντάσσεται σε ΖΠΦ, καθώς το είδος είναι εξαιρετικά ευαίσθητο στην όχληση κατά τη φωλεοποίηση. Οι ΟΧΕ του είδους *Alectoris graeca* είναι συγκεντρωμένες στις ορεινές και με χαμηλή βλάστηση περιοχές της ΖΕΠ (Μεγάλη και Μικρή Ζήρεια) και εντοπίζονται εντός ΖΠΦ. Τέλος το είδος *Lanius collurio* εμφανίζει συγκεντρωμένες κύριες ΟΧΕ στο οροπέδιο ανάμεσα στις δύο κορυφές της ΖΕΠ, αλλά το συγκεκριμένο είδος είναι συμβατό και ευνοείται από ήπιες πρακτικές της ανθρώπινης δραστηριότητας. Η περιοχή αυτή χαρακτηρίζεται ως ΖΔΟΕ.

4.3.3.9.7 GR2530002 - "Λίμνη Στυμφαλία" (ΕΖΔ – ΖΕΠ)

Η ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των τύπων οικοτόπων και των ΟΧΕ υψηλής και μέσης σημασίας των ειδών (πλην ορνιθοπανίδας), ταξινομημένων ανά ομάδες προτεραιότητας λήψης θεσμικών μέτρων, στις οριοθετημένες ζώνες προστασίας των περιοχών GR2530001 και GR2530006 παρουσιάζεται στο Σχήμα 4.3.3.9.7-1. [Συντομογραφίες: ΖΑΠΦ – Ζώνη Απολύτου Προστασίας της Φύσης, ΖΠΦ – Ζώνη Προστασίας της Φύσης, ΖΔΟΕ – Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών, ΖΒΔΦΠ – Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων.]

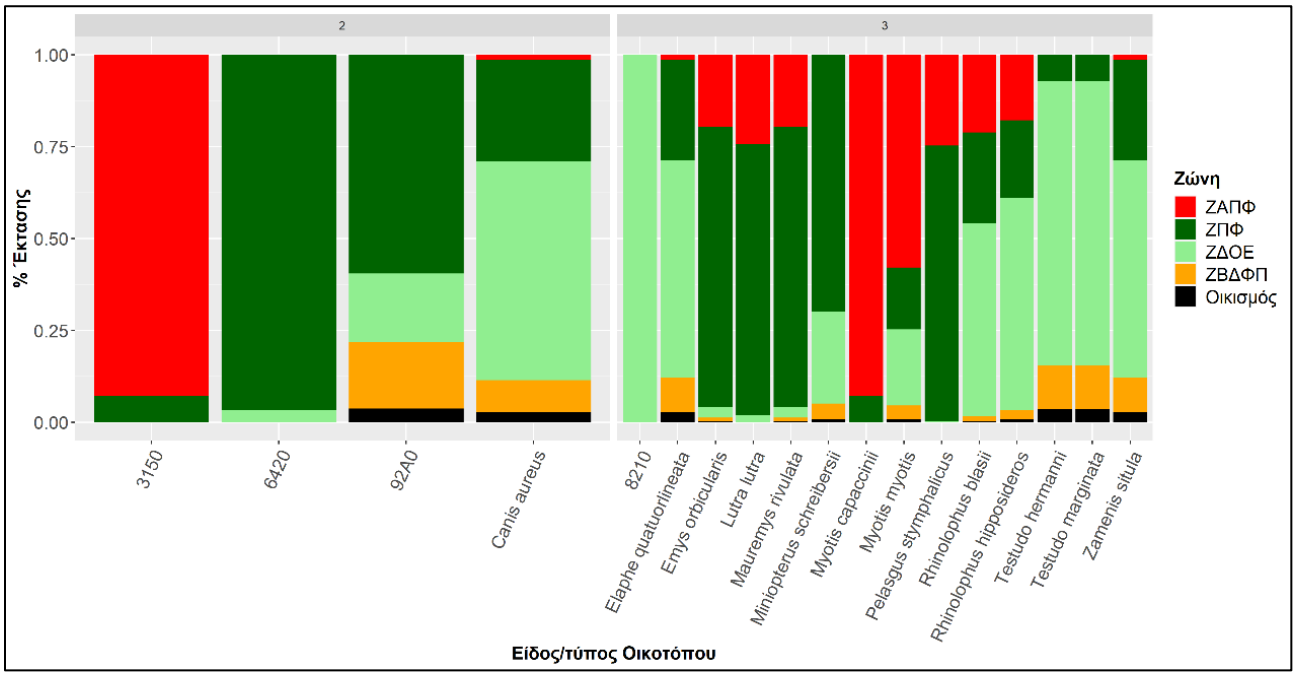

Σχήμα 4.3.3.9.7-1: Ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των υψηλής και μέσης σημασίας ΟΧΕ ειδών (πλην ορνιθοπανίδας) και των τύπων οικοτόπων (ταξινομημένα ανά ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων) στις ζώνες προστασίας της περιοχής GR2530002.

Αρχικά επισημαίνεται ότι κανένα είδος (πλην ορνιθοπανίδας) και κανένας τύπος οικοτόπου δεν έχουν ενταθεί την 1η Ομάδα προτεραιότητας λήψης θεσμικών μέτρων.

Από τις ΟΧΕ ειδών (πλην ορνιθοπανίδας) και εκτάσεις τύπων οικοτόπων που εντάσσονται στην 2η ομάδα προτεραιότητας λήψης θεσμικών μέτρων, η έκταση του Τ.Ο. 3150 οριοθετείται σχεδόν εξολοκλήρου εντός Ζώνης Απολύτου Προστασίας της Φύσης (ΖΑΠΦ), ενώ η έκταση του τύπου οικοτόπου 6420 οριοθετείται κατά βάση εντός Ζώνης Προστασίας τη Φύσης (ΖΠΦ). Σημαντική επίσης έκταση του τύπου οικοτόπου 92A0 (>50%) οριοθετείται εντός ΖΠΦ ενώ έχουν προταθεί διαχειριστικά μέτρα που αποσκοπούν στην αύξηση της έκτασης του τύπου οικοτόπου στην περιοχή. Το είδος *Canis aureus* (τσακάλι) είναι ένα ευρύτοπο είδος το οποίο απαντά σχεδόν στο σύνολο της έκτασης των προστατευόμενων περιοχών. Έτσι είναι φυσικό η αναλογία της έκτασης των ΟΧΕ στις διάφορες ζώνες προστασίας να ακολουθεί την αναλογία των εκτάσεων των ζωνών στην ΕΖΔ.

Οι ΟΧΕ ειδών (πλην ορνιθοπανίδας) και οι εκτάσεις τύπων οικοτόπων που εντάσσονται στην 3η ομάδα προτεραιότητας λήψης θεσμικών μέτρων, οριοθετούνται σε ποσοστό >75% εντός ΖΑΠΦ, ΖΠΦ και ΖΔΟΕ.

Η ποσοστιαία (%) κατανομή των ΟΧΕ υψηλής και μέσης σημασίας των ειδών ορνιθοπανίδας, ταξινομημένα ανά ομάδας προτεραιότητας θεσμικών μέτρων, στις οριοθετημένες ζώνες προστασίας της περιοχής GR2530002 διακρίνεται στο Σχήμα 4.3.3.9.7-2.

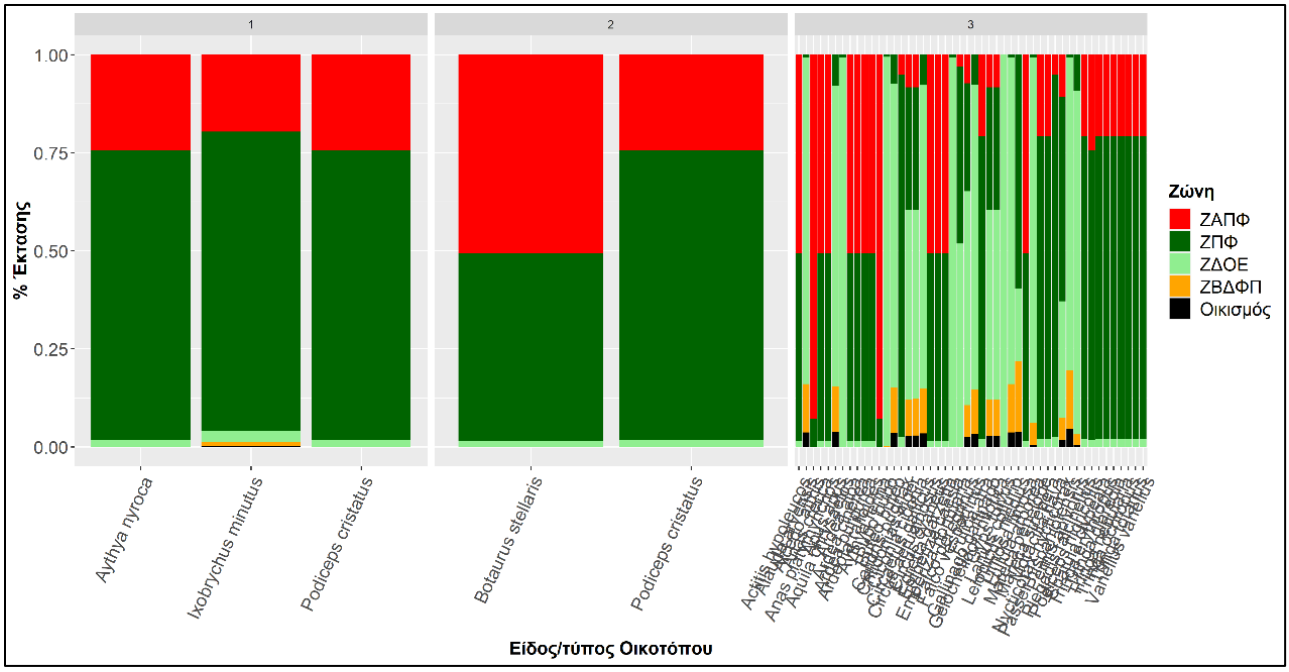

Σχήμα 4.3.3.9.7-2: Ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των υψηλής και μέσης σημασίας ΟΧΕ ειδών (πλην ορνιθοπανίδας) και των τύπων οικοτόπων (ταξινομημένα ανά ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων) στις ζώνες προστασίας της περιοχής GR2530002.

Οι ΟΧΕ των ειδών ορνιθοπανίδας που εντάσσονται στην 1η και 2η ομάδα προτεραιότητας λήψης θεσμικών μέτρων, οριοθετούνται σε ποσοστό >75% εντός ΖΑΠΦ, ΖΠΦ ή ΖΔΟΕ. οι οποίες είναι οι ζώνες με τον υψηλότερο βαθμό προστασίας στην περιοχή. Αντίστοιχα, οι ΟΧΕ ειδών ορνιθοπανίδας που εντάσσονται στην 3η ομάδα προτεραιότητας λήψης θεσμικών μέτρων, οριοθετούνται σε ποσοστό >75% εντός ΖΑΠΦ, ΖΠΦ ή ΖΔΟΕ.

Όπως φαίνεται και στο Σχήμα 4.3.3.9.7-2 κατά την ιεράρχηση προτεραιοτήτων, τρία είδη συμπεριλαμβάνονται στην ομάδα υψηλής προτεραιότητας για θεσμικά μέτρα. Αυτά είναι το *Aythya nyroca* (c,r & w), *Ixobrychus minutus* (r), & *Podiceps cristatus* (c). Από αυτά τα *Aythya nyroca* & *Ixobrychus minutus* είναι τα είδη χαρακτηρισμού της περιοχής. Από την ανάλυση των κύριων ΟΧΕ τόσο του *Podiceps cristatus* όσο και αμφότερων των ειδών χαρακτηρισμού, ως πιο σημαντικές εντοπίστηκαν οι ΟΧΕ «Βάλτοι στην ενδοχώρα (Καλαμώνες)» & «Συλλογές υδάτων (Ευτροφικές φυσικές λίμνες)» . Χωρικά όμως αυτές οι ΟΧΕ εντοπίζονται σε όλη την έκταση του υγροτόπου, οπότε και δε βοηθούν στον χαρακτηρισμό ζωνών. Μιας και η Στυμφαλία αντιμετωπίζει πρόβλημα με την υπέρμετρη αύξηση του καλαμώνα, θεωρείται πολύ σημαντική η περιοχή ελεύθερης επιφάνειας

νερού που βρίσκεται στο νότιο και κεντρικό σημείο του υγροτόπου. Επίσης τα καλάμια που γειτνιάζουν με αυτήν την ελεύθερη επιφάνεια νερού αναμένεται να φιλοξενούν μεγάλη πυκνότητα των προαναφερθέντων ειδών, ειδικά του *Podiceps cristatus* και του *Aythya nyroca*. Για τους ανωτέρω λόγους η συγκεκριμένη επιφάνεια ελεύθερου νερού θα πρέπει να λάβει τον υψηλότερο βαθμό προστασίας (ΖΑΠΦ). Ο υπόλοιπος καλαμώνας του υγροτόπου είναι επίσης σημαντικός για τα είδη, αλλά μια πιο δυναμική διαχείριση είναι απαραίτητη για αυτό και ο καλαμώνας περιφερειακά της ΖΑΠΦ θα οριστεί ως ΖΠΦ.

4.3.3.9.8 GR2530003 -"Ακροκόρινθος" (ΕΖΔ)

Η ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των τύπων οικοτόπων και των ΟΧΕ υψηλής και μέσης σημασίας των ειδών (πλην ορνιθοπανίδας), ταξινομημένων ανά ομάδα προτεραιότητας λήψης θεσμικών μέτρων, στις οριοθετημένες ζώνες προστασίας της περιοχής GR2530003 παρουσιάζεται στο Σχήμα 4.3.3.9.9-1. [Συντομογραφίες: ΖΠΦ – Ζώνη Προστασίας της Φύσης, ΖΒΔΦΠ – Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων.]

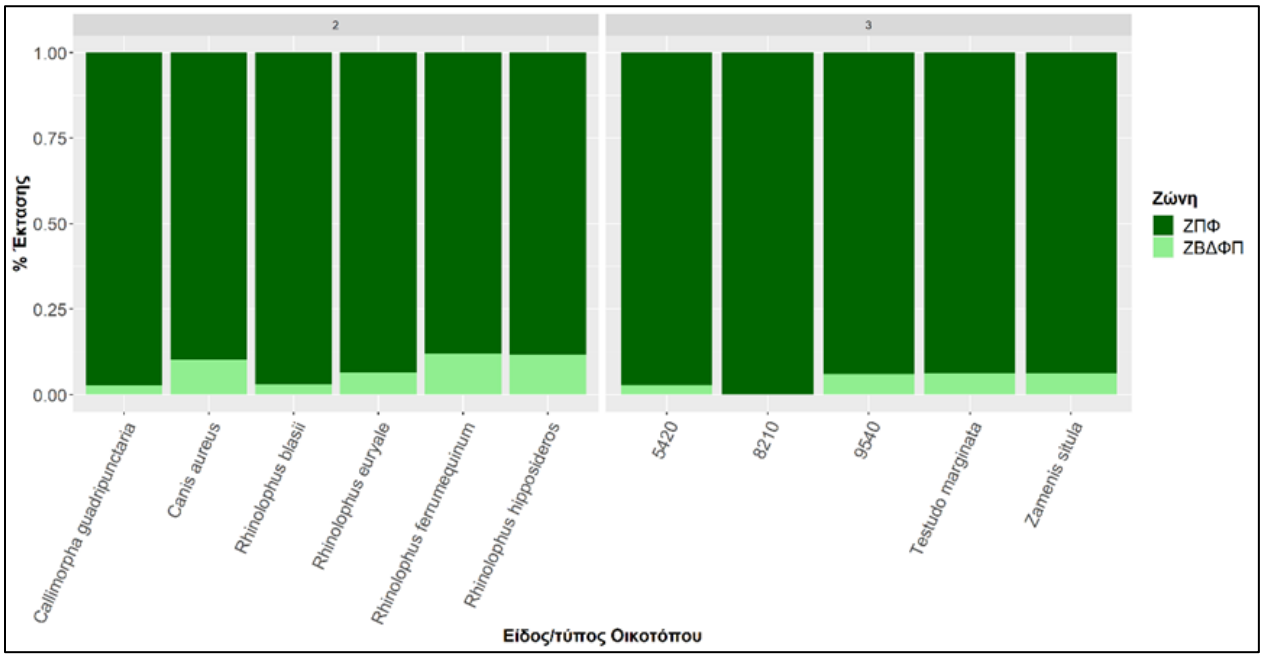

Σχήμα 4.3.3.9.9-1: Ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των υψηλής και μέσης σημασίας ΟΧΕ ειδών και των τύπων οικοτόπων (ταξινομημένα ανά ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων) στις ζώνες προστασίας της περιοχής GR2530003.

Όπως προκύπτει από το σχήμα, οι ΟΧΕ όλων των ειδών [π.χ. *Euplagia quadripunctaria* (*Callimorpha quadripunctaria*) , *Canis aureus*, *Rhinolophus blasii, R. euryale, R. ferrumequinum, R. Hipposideros*] και οι εκτάσεις των τύπων οικοτόπων (5420, 8210, 9540), ανεξάρτητα από την ομάδα προτεραιότητας λήψης θεσμικών μέτρων στην οποία ανήκουν, οριοθετούνται σε ποσοστό >75% εντός ΖΠΦ, ενώ το υπόλοιπο ποσοστό κατανέμεται σε ΖΒΔΦΠ. Στην υπό εξέταση ΕΖΔ δεν απαντούν άλλες κατηγορίες ζωνών (ΖΑΠΦ/ΖΔΟΕ), και η ΖΠΦ φέρει τον υψηλότερο βαθμό προστασίας, ενώ η ΖΒΔΦΠ προβλέπει ρυθμίσεις βιώσιμης χρήσης που διασφαλίζουν τη διατήρηση.

Συνολικά, διαπιστώνεται ότι στην υπό εξέταση ΕΖΔ επιτυγχάνεται σε σημαντικό βαθμό η θεσμική προστασία των τύπων οικοτόπων και των ειδών.

4.3.3.9.9 GR2530004 - "Όρος Ολίγυρτος" (ΕΖΔ)

Η ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των τύπων οικοτόπων και των ΟΧΕ (υψηλής και μέσης σημασίας) των ειδών (πλην ορνιθοπανίδας), ταξινομημένων ανά ομάδα προτεραιότητας λήψης θεσμικών μέτρων, στις οριοθετημένες ζώνες προστασίας της περιοχής GR2530004 παρουσιάζεται στο Σχήμα 4.3.3.9.9-1. [Συντομογραφίες: ΖΠΦ – Ζώνη Προστασίας της Φύσης, ΖΔΟΕ – Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών, ΖΒΔΦΠ – Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων.]

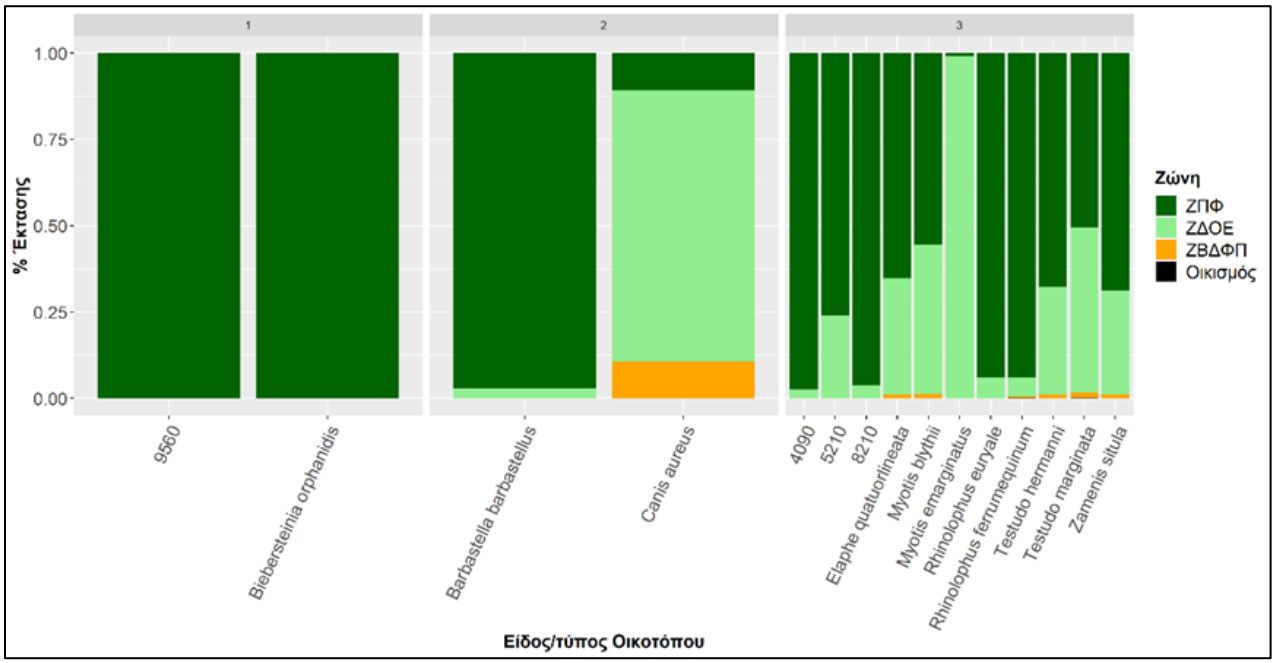

Σχήμα 4.3.3.9.9-1: Ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των υψηλής και μέσης σημασίας ΟΧΕ ειδών και των τύπων οικοτόπων (ταξινομημένα ανά ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων) στις ζώνες προστασίας της περιοχής GR2530004.

Στην 1η ομάδα προτεραιότητας, οι ΟΧΕ του είδους *Biebersteinia orphanidis* και το σύνολο της έκτασης του τύπου οικοτόπου 9560 οριοθετούνται εξ ολοκλήρου εντός ΖΠΦ (υψηλότερος βαθμός προστασίας στην περιοχή).

Στη 2η ομάδα προτεραιότητας, οι ΟΧΕ του χειρόπτερου *Barbastella barbastellus* οριοθετούνται **σχεδόν εξ ολοκλήρου** εντός ΖΠΦ. Αντίθετα, το *Canis aureus* (τσακάλι) παρουσιάζει **κατανομή σε πολλαπλές ζώνες**, με **κύρια συμμετοχή τη ΖΔΟΕ** και μικρό ποσοστό σε ΖΒΔΦΠ και ΖΠΦ, γεγονός που αντανακλά την ευρύτοπη εξάπλωσή του στην περιοχή. Έτσι, είναι φυσικό η αναλογία της έκτασης των ΟΧΕ στις διάφορες ζώνες προστασίας να ακολουθεί την αναλογία των εκτάσεων των ζωνών στην ΕΖΔ.

Τέλος, οι ΟΧΕ όλων των ειδών και οι εκτάσεις όλων των τύπων οικοτόπων που εντάσσονται στην 3η ομάδα προτεραιότητας λήψης θεσμικών μέτρων προστασίας, οριοθετούνται σε ποσοστό >75% εντός ΖΠΦ και ΖΔΟΕ, δηλαδή στις δύο ζώνες με τον υψηλότερο βαθμό προστασίας στην υπό εξέταση περιοχή. Οι εκτάσεις των τύπων οικοτόπων 4090 και 8210 χωροθετούνται κυρίως σε ΖΠΦ

με δευτερεύουσα κατανομή εντός ΖΔΟΕ, ενώ ο 8210 εμφανίζεται σε ποσοστό περίπου 75% εντός ΖΠΦ. Οι ΟΧΕ των ειδών *Elaphe quatuorlineata*, *Myotis blythii*, *Rhinolophus euryale* και *R. ferrumequinum* κατανέμονται κατά κανόνα μεταξύ ΖΠΦ και ΖΔΟΕ, ενώ τα ερπετά *Testudo hermanni*, *T. marginata* και *Zamenis situla* είναι ευρύτοπα και παρουσιάζουν μικρά αλλά ορατά ποσοστά και σε ΖΒΔΦΠ.

Συνολικά, στην υπό εξέταση ΕΖΔ οι ΟΧΕ των ειδών και οι εκτάσεις των τύπων οικοτόπων οριοθετούνται κατά συντριπτική πλειονότητα εντός ΖΠΦ και ΖΔΟΕ, στοιχείο που υποδηλώνει ουσιαστικό βαθμό προστασίας.

4.3.3.9.10 GR2530005 - "Όρη Γεράνεια" (ΕΖΔ)

Η ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των τύπων οικοτόπων και των ΟΧΕ υψηλής και μέσης σημασίας των ειδών, ταξινομημένων ανά ομάδα προτεραιότητας λήψης θεσμικών μέτρων, στις οριοθετημένες ζώνες προστασίας της περιοχής GR2530005 παρουσιάζεται στο Σχήμα 4.3.3.9.10-1. [Συντομογραφίες: ΖΠΦ – Ζώνη Προστασίας της Φύσης, ΖΔΟΕ – Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών]

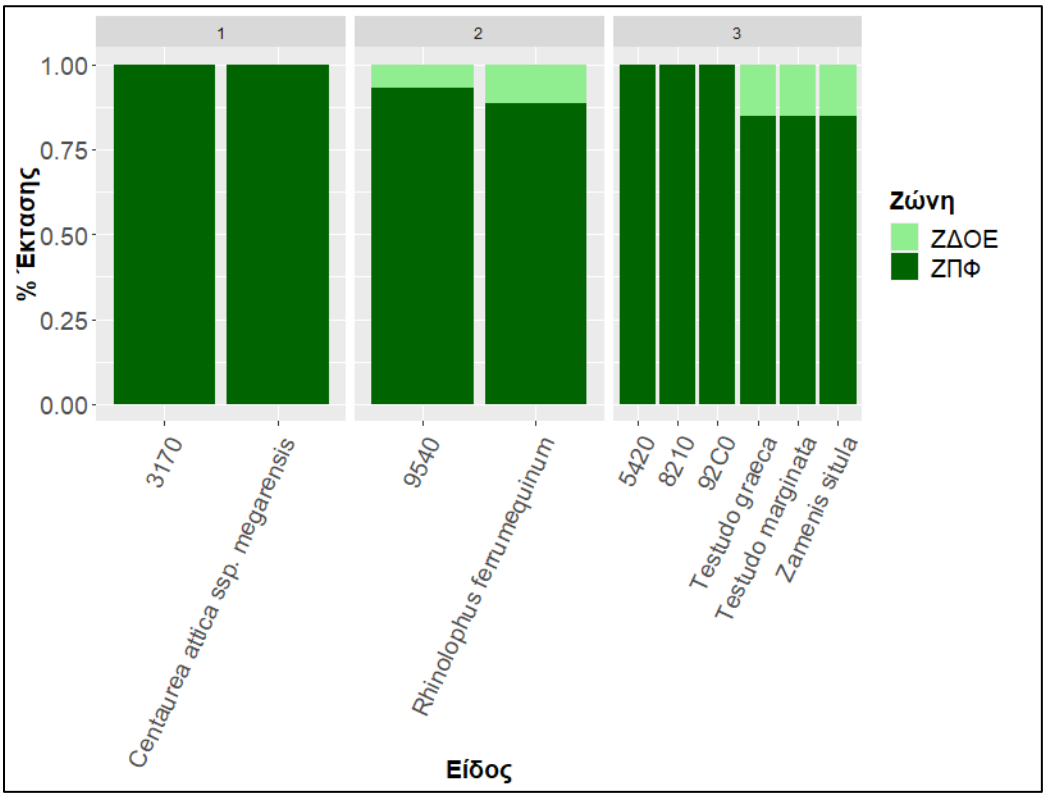

Σχήμα 4.3.3.9.10-1: Ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των υψηλής και μέσης σημασίας ΟΧΕ ειδών και των τύπων οικοτόπων (ταξινομημένα ανά ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων) στις ζώνες προστασίας της περιοχής GR2530005.

Οι ΟΧΕ όλων τον ειδών καθώς και οι εκτάσεις όλων των τύπων οικοτόπων, ανεξάρτητα σε ποια ομάδα προτεραιότητας λήψης θεσμικών μέτρων ανήκουν, εντάσσονται σε ποσοστό >75% εντός Ζώνης Προστασίας της Φύσης, ενώ το υπόλοιπο ποσοστό οριοθετείται εντός Ζώνης Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών. Οι παραπάνω ζώνες έχουν τον υψηλότερο βαθμό προστασίας στην υπό εξέταση ΕΖΔ. Στην επιλογή των ζωνών προστασίας για την περιοχή ελήφθησαν υπόψη εκτός από το προστατευτέο αντικείμενο η απουσία ανθρωπογενών χρήσεων στην περιοχή και το γεγονός ότι η περιοχή διατηρεί σε μεγάλο βαθμό τη φυσικότητά της.

Ως εκ τούτου, στην υπό εξέταση ΕΖΔ επιτυγχάνεται σε υψηλό βαθμό η προστασία των τύπων οικοτόπων και των ειδών.

4.3.3.9.11 GR2530007 - "Κορινθιακός Κόλπος" (ΤΚΣ)

Για τον χαρακτηρισμό των ζωνών στην περιοχή GR2530007 (Κορινθιακός Κόλπος) λήφθηκαν υπόψη: (α) οι ΟΧΕ ειδών και οι τύποι οικοτόπων μεγάλης σημασίας διατήρησης για την περιοχή, (β) οι τεκμηριωμένες θέσεις που χρήζουν ειδικής διαχείρισης και διαφοροποίησης της ζώνωσης, λόγω ανάγκης εξαίρεσης συγκεκριμένων χρήσεων βάσει της σημασίας και της ευαισθησίας του προστατευτέου αντικειμένου, (γ) οι υφιστάμενες χρήσεις και η σημαντικότητά τους στην περιοχή, (δ) οι υφιστάμενες ρυθμίσεις χρήσεων από την κείμενη νομοθεσία, (ε) οι ιδιαιτερότητες των επιμέρους περιοχών από άποψη γεωμορφολογίας και τοπίου και (στ) η απουσία πλήρους χαρτογράφησης των θαλάσσιων τύπων οικοτόπων.

Στην ΕΖΔ GR2530007 καταγράφεται παρουσία σημαντικών θαλάσσιων τύπων οικοτόπων (1110, 1120*, 1150*, 1170, 8330), δύο εκ των οποίων είναι οικότοποι προτεραιότητας (1120*, 1150*) και έχουν υψηλή προτεραιότητα στη λήψη θεσμικών μέτρων. Παράλληλα, απαντούν ΟΧΕ υψηλής σημασίας θαλάσσιων ειδών πανίδας (*Monachus monachus, Caretta caretta, Chelonia mydas, Tursiops truncatus, Stenella coeruleoalba, Delphinus delphis, Grampus griseus*) που καταλαμβάνουν σημαντικό ποσοστό της έκτασης της περιοχής, εκ των οποίων τρία αποτελούν είδη προτεραιότητας (*Monachus monachus, Caretta caretta, Chelonia mydas*) και τρία (3) έχουν υψηλή προτεραιότητα στη λήψη θεσμικών μέτρων (*Tursiops truncatus, Stenella coeruleoalba, Delphinus delphis*). Στην περιοχή υπάρχουν επίσης άλλα σημαντικά / ευαίσθητα είδη θαλάσσιας χλωρίδας και πανίδας που χρήζουν ειδικής προστασίας και διαχείρισης (π.χ. *Paramuricea clavata, Dendrophyllia ramea, Pinna nobilis, Lithophaga lithophaga* κ.ά.), εκ των οποίων το είδος *Pinna nobilis* έχει υψηλή προτεραιότητα στη λήψη θεσμικών μέτρων.

Η Λίμνη Βουλιαγμένης (ή Λίμνη Ηραίου) αποτελεί τεκτονικό βύθισμα λόγω ύπαρξης ρηγμάτων στη γεωτεκτονική ζώνη της Βοιωτίας. Πρόκειται για ένα ευαίσθητο ημίκλειστο οικοσύστημα που επικοινωνεί με τον Κορινθιακό μέσω ενός στενού καναλιού πλάτους έξι μέτρων. Το κανάλι, που κατασκευάστηκε στα τέλη του 19ου αιώνα, είχε ως αποτέλεσμα τη σταδιακή μετατροπή της λίμνης σε βαθιά λιμνοθάλασσα και την αλλαγή των υδρολογικών και οικολογικών της χαρακτηριστικών, με συνέπεια να χαρακτηριστεί ως οικότοπος προτεραιότητας 1150*.

Οι παράκτιες λιμνοθάλασσες (τύπος οικοτόπου 1150*) αποτελούν σημαντικά οικοσυστήματα που λειτουργούν ως ζωτικές διεπαφές μεταξύ χερσαίου και θαλάσσιου περιβάλλοντος. Πρόκειται για υφάλμυρους υδάτινους όγκους που χαρακτηρίζονται από μοναδικές υδρολογικές συνθήκες, οι οποίες ευνοούν πλούσια ποικιλότητα χλωρίδας και πανίδας. Παρέχουν κρίσιμα ενδιαιτήματα για πολυάριθμα είδη, όπως ψάρια, καρκινοειδή και μεταναστευτικά πτηνά, καθιστώντας τα ουσιώδη για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Επιπλέον, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ανακύκλωση θρεπτικών συστατικών και στον καθαρισμό του νερού, καθώς μπορούν να φιλτράρουν ρύπους και να αμβλύνουν τις επιπτώσεις των πλημμυρών.

Ειδικά η Λίμνη Βουλιαγμένης χρειάζεται έξι ώρες για την ανανέωση των νερών της μέσω του διαύλου επικοινωνίας με τον υπόλοιπο Κορινθιακό Κόλπο, γεγονός που υποδεικνύει τον μεγάλο βαθμό ευαισθησίας του τύπου οικοτόπου 1150* σε ανθρώπινες πιέσεις και απειλές, όπως η ρύπανση, η υπεραλίευση, η αστική ανάπτυξη, ο μη ελεγχόμενος τουρισμός κ.ά.

Ο τύπος οικοτόπου 1150* χρησιμεύει συστηματικά ως χώρος αναπαραγωγής για εμπορικά σημαντικά είδη ψαριών, υποστηρίζοντας την τοπική αλιεία και τις τοπικές οικονομίες. Επίσης, διαδραματίζει ζωτικό ρόλο στον κύκλο ζωής και τη διατήρηση των ειδών προτεραιότητας *Caretta caretta* και *Chelonia mydas*, τα οποία χρησιμοποιούν τον Κορινθιακό Κόλπο ως ενδιαίτημα τροφοληψίας. Τα προστατευμένα αυτά περιβάλλοντα προσφέρουν βασικά ενδιαιτήματα για διάφορα στάδια ανάπτυξης των χελωνών, ιδίως για νεαρούς πληθυσμούς, με έμφαση στα λιβάδια ποσειδωνίας (οικότοπος προτεραιότητας 1120*). Τα ήρεμα, πλούσια σε θρεπτικά συστατικά νερά των λιμνοθαλασσών προσφέρουν άφθονες πηγές τροφής και χρησιμεύουν ως κρίσιμοι χώροι όπου τα νεογνά μπορούν να αναπτυχθούν και να ωριμάσουν με μειωμένη έκθεση σε ισχυρά ωκεάνια ρεύματα και θηρευτές.

Τέλος, ιδιαίτερα σημαντική είναι η τεκμηριωμένη παρουσία του δίθυρου μαλακίου *Pinna nobilis* (Katsanevakis, 2005, 2007, 2009). Σύμφωνα με πρόσφατες μελέτες (Zotou *et al.*, 2020), το είδος έχει σχεδόν εκλείψει στη Λίμνη Βουλιαγμένης λόγω των εκτεταμένων περιστατικών μαζικής θνησιμότητας των πληθυσμών του σε εθνικό και μεσογειακό επίπεδο. Για τον λόγο αυτό, έχει χαρακτηριστεί από την IUCN ως «Κρισίμως Κινδυνεύον». Στην παρούσα μελέτη έχει καταταχθεί ως είδος υψηλής προτεραιότητας για τη λήψη θεσμικών μέτρων.

Για τους λόγους αυτούς, επιλέχθηκε η ένταξη της Λίμνης Βουλιαγμένης στη Ζώνη Προστασίας της Φύσης (ΖΠΦ-01).

Το είδος *Pinna nobilis* με επιβεβαιωμένη παρουσία στον Κορινθιακό Κόλπο, διαδραματίζει σημαντικό οικολογικό ρόλο παρέχοντας ενδιαίτημα για διάφορους θαλάσσιους οργανισμούς συμβάλλοντας στη δομή της βενθικής κοινότητας (Katsanevakis, 2005, 2007, 2009; Nikolaou *et al.*, 2024). Στον Κορινθιακό Κόλπο, οι πληθυσμοί της πίννας έχουν μειωθεί λόγω ανθρωπογενών πιέσεων, όπως η ρύπανση, η υποβάθμιση των ενδιαιτημάτων, η κλιματική αλλαγή και οι επιδημίες ασθενειών (Zotou *et al.*, 2020). Αρκετές μελέτες αποδίδουν αυτή τη μείωση κυρίως στην έξαρση του παρασιτικού πρωτόζωου *Haplosporidium pinnae*, το οποίο έχει προκαλέσει εκτεταμένες εκλείψεις (Zotou *et al.*, 2020). Οι προσπάθειες διατήρησης είναι ζωτικής σημασίας για την προστασία αυτού του εμβληματικού είδους και τη διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας των βενθικών οικοσυστημάτων της περιοχής. Για τον λόγο αυτό, προτείνονται πιλοτικές προσπάθειες αποκατάστασης του είδους (Μέτρο MM25307CI0102), με ιδιαίτερη έμφαση στη λίμνη Βουλιαγμένης (Τ.Ο. 1150*) όπου είναι δυνατό να εφαρμοστούν λόγω των ελεγχόμενων συνθηκών και του σχετικά μικρού βάθους που εντοπίζεται το είδος (Katsanevakis, 2016).

Ελλείψει εμπεριστατωμένης και επικαιροποιημένης επιστημονικής πληροφορίας και χαρτογράφησης των θαλάσσιων τύπων οικοτόπων (καθώς αποτελεί νέα προστατευόμενη περιοχή), η υπόλοιπη περιοχή εντάχθηκε στη Ζώνη Διατήρησης Ειδών και Οικοτόπων (ΖΔΟΕ). Η διαφοροποίηση της ΖΔΟΕ σε επιμέρους υπο-ζώνες βασίστηκε σε διαθέσιμα σημειακά και στοχευμένα δεδομένα παρουσίας κρίσιμων χαρακτηριστικών του προστατευτέου αντικειμένου, τα οποία τεκμηριώνονται επιστημονικά. Στις υπο-ζώνες αυτές προτείνονται ειδικά μέτρα και ρυθμίσεις για την αρτιότερη προστασία τους.

Συγκεκριμένα, στις διαφοροποιημένες ζώνες ΖΔΟΕ-04 και ΖΔΟΕ-05, όπου έχει τεκμηριωθεί η παρουσία κοραλλιογενών υφάλων (Τ.Ο. 1170, 1110), τα προτεινόμενα μέτρα και ρυθμίσεις με έμφαση στην αλιεία κρίνονται επαρκή για τη διασφάλιση της απαραίτητης προστασίας τους. Οι θαλάσσιες ιχθυοκαλλιέργειες αποτελούν σημαντική δραστηριότητα για την περιοχή και διέπονται από εκτενές νομοθετικό πλαίσιο (ΕΠΧΣΑΑΥ, Ν. 4282/2014 όπως ισχύει, νομοθεσία για περιβαλλοντική αδειοδότηση κ.ά.), το οποίο σε μεγάλο βαθμό εξασφαλίζει την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος. Ωστόσο, λόγω της τοπικής επίπτωσης που μπορεί να έχουν σε ευαίσθητους τύπους οικοτόπων, η χρήση δεν επιτρέπεται στις ζώνες ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05 και στη ΖΠΦ-01 (1150*), ενώ στις υπόλοιπες ΖΔΟΕ ρυθμίζεται αναλόγως, χωρίς να απαγορεύεται συνολικά. Αντίστοιχα, στις διαφοροποιημένες ζώνες ΖΔΟΕ-02 και ΖΔΟΕ-03, που συμπίπτουν με ΟΧΕ ειδών (π.χ. ρινοδέλφινο), προτείνονται ρυθμίσεις με έμφαση στη ναυσιπλοΐα, ώστε να εξασφαλιστεί η καλή κατάσταση των πληθυσμών. Στις ίδιες ζώνες υφίσταται ήδη ρύθμιση της αλιείας από την κείμενη νομοθεσία. Παρόλα αυτά, δεδομένου ότι ο Κορινθιακός αποτελεί εθνικής σημασίας περιοχή για τη ναυσιπλοΐα, προτείνονται στοχευμένα διαχειριστικά μέτρα ρύθμισης, και όχι συνολική απαγόρευση της χρήσης στην ευρύτερη περιοχή.

Συνίσταται στο μέλλον, η κάλυψη των κενών γνώσης μέσω των μελετών βάσης που προτείνονται στο Διαχειριστικό Σχέδιο των περιοχών, να προσφέρουν την απαραίτητη μεγαλύτερη χωρική ακρίβεια τόσο για τους θαλάσσιους τύπους οικοτόπων, όσο και για τα είδη χλωρίδας και πανίδας της περιοχής, που θα επιτρέψει μία ενδεχόμενη περαιτέρω διαφοροποίηση ζωνών ή/και οριοθέτηση ζωνών με αυξημένο καθεστώς προστασίας εντός της περιοχής για τη βέλτιστη προστασία του προστατευτέου αντικειμένου.

4.3.3.9.12 GR2540001 - "Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι" (ΕΖΔ - ΤΚΣ) και GR2540007 "Όρη Ανατολικής Λακωνίας" (ΖΕΠ)

Η ποσοστιαία (%) ένταξη των ΟΧΕ ειδών και των εκτάσεων των τύπων οικοτόπων στις οριοθετημένες ζώνες προστασίας των περιοχών του δικτύου NATURA 2000 με κωδικό GR2540001 και GR2540007.

Η ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των τύπων οικοτόπων και των ΟΧΕ υψηλής και μέσης σημασίας των ειδών, ταξινομημένα ανά ομάδας προτεραιότητας θεσμικών μέτρων, στις οριοθετημένες ζώνες προστασίας των περιοχών GR2540001 και GR2540007 διακρίνεται στο Σχήμα 4.3.3.9.12-1, που ακολουθεί. Συντομογραφίες: ΖΠΦ – Ζώνη Προστασίας της Φύσης, ΖΔΟΕ – Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών, ΖΒΔΦΠ – Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων.

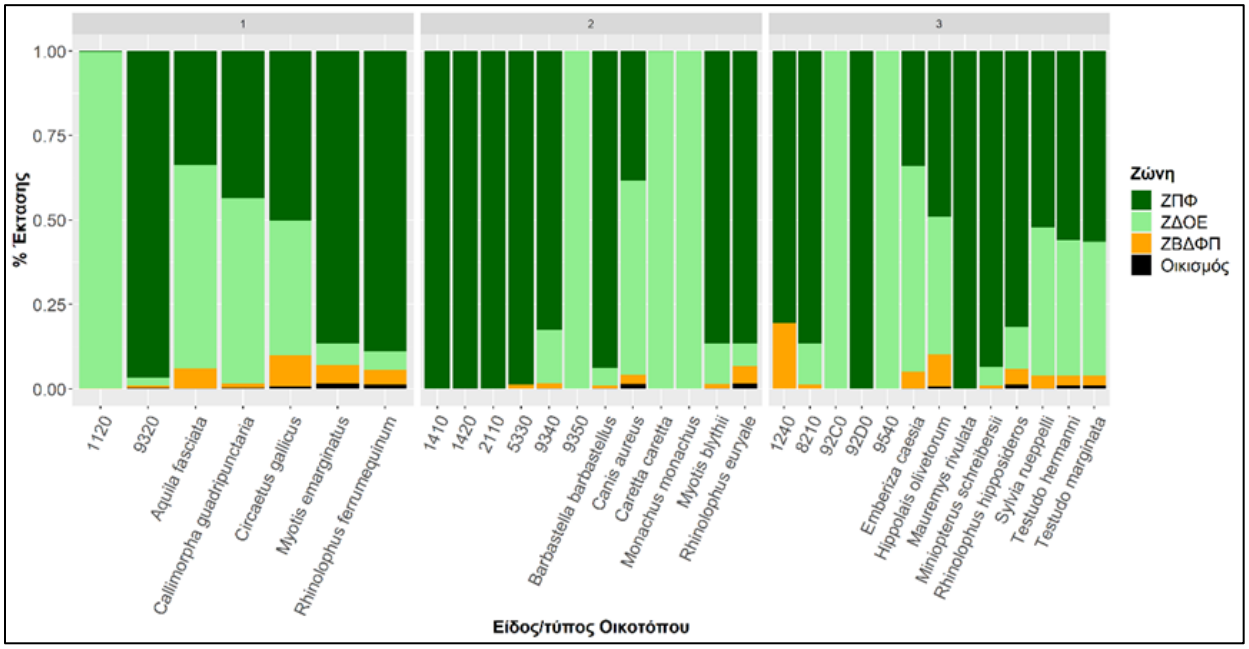

Σχήμα 4.3.3.9.12-1: Ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των υψηλής και μέσης σημασίας ΟΧΕ ειδών και των τύπων οικοτόπων (ταξινομημένα ανά ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων) στις ζώνες προστασίας των περιοχών περιοχής GR2540001 και GR2540007

Στο Σχήμα 4.3.3.9.12-1 γίνεται αντιληπτό ότι οι ΟΧΕ ειδών και οι εκτάσεις των τύπων οικοτόπων που εντάσσονται στην 1η ομάδα λήψης θεσμικών μέτρων δεν οριοθετούνται σε σημαντικό βαθμό εντός της ζώνης προστασίας της φύσης (ΖΠΦ) η οποία είναι η ζώνη με τον υψηλότερο βαθμό προστασίας στις περιοχές. Σημειώνεται ότι στο βόρειο τμήμα της Ζώνης Ειδικής Προστασίας (GR2540007) υπάρχει πληθώρα αιολικών πάρκων οπότε με βάση την υφιστάμενη χρήση, σημαντικό

τμήμα της ΖΕΠ δύναται να χαρακτηριστεί το ανώτερο ως Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών (ΖΔΟΕ).

Οι ΟΧΕ δύο ειδών (*Myotis emarginatus* και *Rhinolophus ferrumequinum*) και η έκταση ενός τύπου οικοτόπου (9320) που έχουν ενταχθεί στην 1η ομάδα προτεραιότητας λήψης θεσμικών μέτρων οριοθετούνται σε ποσοστό >75% εντός ΖΠΦ. Ο θαλάσσιος τύπος οικοτόπου 1120 περιλαμβάνεται εξολοκλήρου σε ΖΔΟΕ καθώς όλο το θαλάσσιο τμήμα της περιοχής εντάσσεται στη ΖΔΟΕ λόγω υφιστάμενων χρήσεων, αλλά υφίσταται προστασία τους λόγω ειδικών ρυθμίσεων και λήψη κατάλληλων διαχειριστικών μέτρων. Το *Euplagia quadripunctaria* (*Callimorpha quadripunctaria*) είναι είδος πεταλούδας που προτιμά σχετικά δροσερές και σκιερές περιοχές με αρκετή υγρασία, όπως οι παρόχθιες θαμνώδεις ή δασικές διαπλάσεις. Οι θέσεις με επιβεβαιωμένη εξάπλωση του είδους στην περιοχή είναι λίγες και διάσπαρτες, όπως είναι και οι ΟΧΕ που αντικατοπτρίζουν το δυνητικό του ενδιαίτημα. Αν και το είδος απαντά σε πλήθος ενδιαιτημάτων, το σημαντικότερο ενδιαίτημά του αποτελείται από ανοιχτές συστάδες δρυός με άτομα μεγάλης ηλικίας (9320 - *Δάση με Olea* και *Ceratonia*, 9340 - Δάση με *Quercus ilex* και *Quercus rotundifolia*, 9350 - Δάση με *Quercus macrolepis*). Δεν υπάρχουν επαρκή στοιχεία για τον χαρακτηρισμό ζωνών με υψηλό βαθμό προστασίας λόγω κρίσιμων ενδιαιτημάτων του είδους. Στην ΕΖΔ, αυτά τα χαρακτηριστικά ενδιαιτήματος εντοπίζονται σε διάφορες θέσεις, οι οποίες αναλόγως των υπόλοιπων προστατευτέων αντικειμένων, έχουν οριοθετηθεί ως ΖΠΦ ή ΖΔΟΕ. Πρέπει να σημειωθεί ότι με τα κατάλληλα διαχειριστικά και θεσμικά μέτρα ακόμη και εντός της ΖΔΟΕ εξασφαλίζεται η διατήρηση των ειδών των οποίων οι ΟΧΕ οριοθετούνται εντός ΖΔΟΕ.

Οι ΟΧΕ και οι εκτάσεις για οχτώ από τα δώδεκα είδη και τύπους οικοτόπων αντίστοιχα που εντάσσονται στη 2η ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων οριοθετούνται σε ποσοστό > 75% εντός ΖΠΦ. Από τα υπόλοιπα είδη και τύπους, τα είδη *Carreta caretta, Chelonia mydas* και *Monachus monachus* έχουν ΟΧΕ οι οποίες σχετίζονται με το θαλάσσιο τμήμα της περιοχής GR2540001 το οποίο, λόγω υφιστάμενων χρήσεων, εξολοκλήρου εντάσσεται σε ΖΔΟΕ. Σημειώνεται ότι οι ΟΧΕ των δύο προαναφερθέντων ειδών είναι, κυρίως, ΟΧΕ τροφοληψίας και όχι φωλεοποίησης ώστε να προταθεί ζώνη υψηλότερου βαθμού προστασίας. Η μικρή έκταση της ΟΧΕ φωλεοποίησης για το είδος *Caretta caretta* οριοθετείται εντός ΖΠΦ (Σχήμα 4.3.3.9.12-2).

Το τσακάλι (*Canis aureus*) είναι ένα ευρύτοπο είδος το οποίο απαντά σχεδόν στο σύνολο της έκτασης της προστατευόμενης περιοχής. Έτσι, είναι φυσικό η αναλογία της έκτασης των ΟΧΕ στις διάφορες ζώνες προστασίας να ακολουθεί την αναλογία των εκτάσεων των ζωνών στην ΕΖΔ. Τέλος ο τύπος οικοτόπου 9350 έχει σχεδόν υπολειμματικό χαρακτήρα, καταλαμβάνει πολύ μικρή έκταση (3ha) που γειτνιάζει με οικισμούς και αγροτικές περιοχές. Σημειώνεται ότι έχουν προβλεφθεί διαχειριστικά μέτρα για την αποκατάσταση και προστασία του τύπου οικοτόπου και εντός της ΖΔΕΟ

Αξίζει επίσης να αναλυθεί και το % ποσοστό των ΟΧΕ τροφοληψίας και αναπαραγωγής των χειροπτέρων που οριοθετείται στις διάφορες ζώνες προστασίας των περιοχών GR2540001 και GR2540007 (Σχήμα 4.3.3.9.12-3). Στο Σχήμα 4.3.3.9.12-3 δε περιλαμβάνεται το είδος χειροπτέρου *Barbastella barbastellus* το οποίο δεν έχει ΟΧΕ αναπαραγωγής στην περιοχή

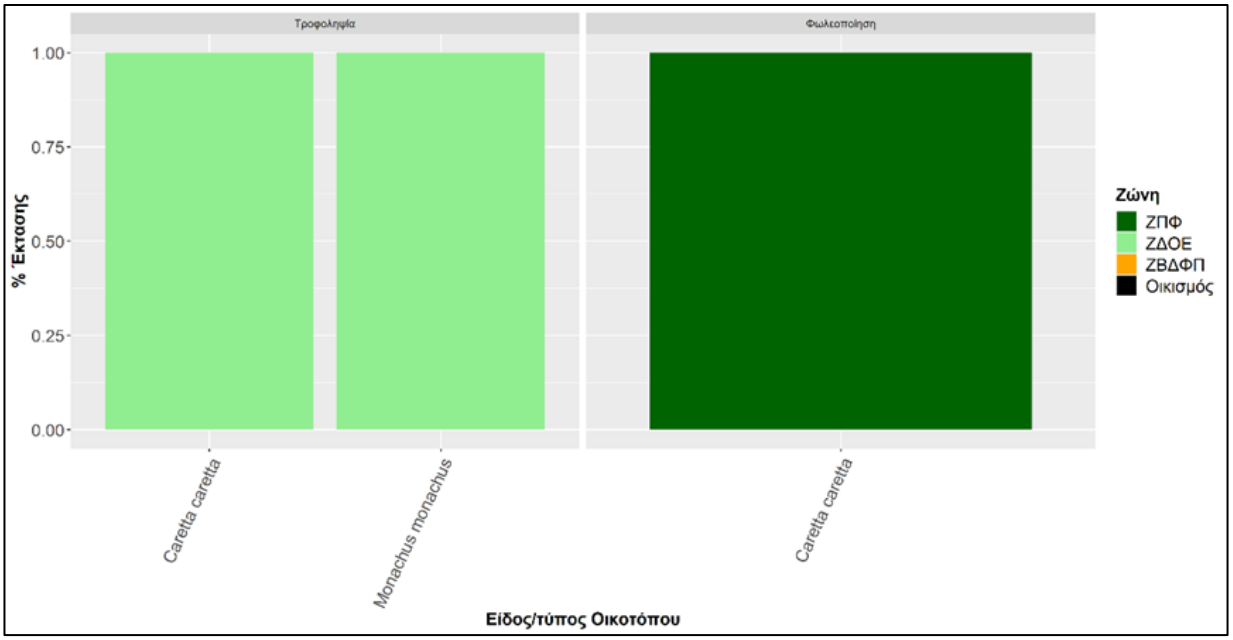

Σχήμα 4.3.3.9.12-2: Ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των υψηλής και μέσης σημασίας ΟΧΕ των ειδών *Caretta caretta* και *Monachus monachus* (ταξινομημένα ανά κατηγορία ΟΧΕ) στις ζώνες προστασίας των περιοχών περιοχής GR2540001 και GR2540007.

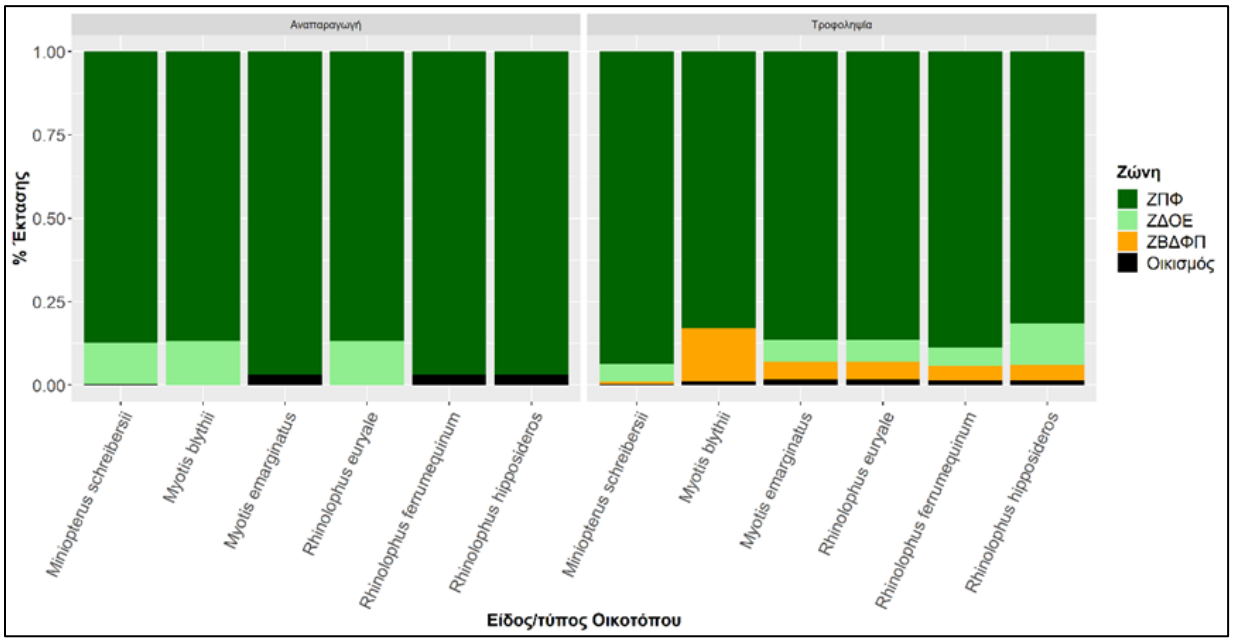

Σχήμα 4.3.3.9.12-3: Ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των υψηλής και μέσης σημασίας ΟΧΕ των ειδών χειροπτέρων (ταξινομημένα ανά κατηγορία ΟΧΕ) στις ζώνες προστασίας των περιοχών περιοχής GR2540001 και GR2540007

Όπως φαίνεται στο Σχήμα 4.3.3.9.12-3, οι ΟΧΕ αναπαραγωγής σε πολύ μεγάλο ποσοστό οριοθετούνται εντός ΖΠΦ. Οι ΟΧΕ αναπαραγωγής ουσιαστικά αποτελούν τα καταφύγια των χειρόπτερων και είναι η σημαντικότερη κατηγορία ΟΧΕ για τη διατήρηση των χειροπτέρων. Επιπλέον, εξίσου σημαντικό τμήμα των ΟΧΕ τροφοληψίας εντάσσεται, επίσης, στη ΖΠΦ που αποτελεί τη ζώνη με τον υψηλότερο βαθμό προστασίας θεσμικών μέτρων

Ειδικά σε ότι αφορά την ορνιθοπανίδα, κατά την ιεράρχηση προτεραιοτήτων στην περιοχή, δυο είδη συμπεριλαμβάνονται στην ομάδα υψηλής προτεραιότητας για θεσμικά μέτρα, τα *Aquila fasciata* (με τύπο παρουσίας p) και το *Circaetus gallicus* (με δυο τύπους παρουσίας, c και r). Ως μέση ομάδα προτεραιότητας χαρακτηρίστηκε ένα είδος, το *Pernis apivorus* (με δυο τύπους παρουσίας c και r). Και τα τρία είδη είναι αρπακτικά πουλιά, ενώ παράλληλα τα *Aquila fasciata* και *Circaetus gallicus* είναι είδη χαρακτηρισμού της ΖΕΠ με το πρώτο να έχει παρουσία στην περιοχή όλη τη διάρκεια του έτους.

Με βάση την ανάλυση κρίσιμων ενδιαιτημάτων για τα είδη χαρακτηρισμού, το είδος *Aquila fasciata* αναμένεται να χρησιμοποιεί για την κατασκευή της φωλιάς του τον τύπο 3.3.2 Απογυμνωμένοι βράχοι, ενώ ως ενδιαίτημα τροφοληψίας αναμένεται να αξιοποιεί τους τύπους 2.3.1 Λιβάδια, 3.2.2. Θάμνοι και χερσότοποι, 3.2.3 Σκληροφυλλική βλάστηση και 3.3.3 Εκτάσεις με αραιή βλάστηση. Οι ζώνες που περιλαμβάνουν την παραπάνω ΟΧΕ αναπαραγωγής (Απογυμνωμένοι βράχοι) είναι ύψιστης σημασίας καθώς η αναπαραγωγή αποτελεί την πιο ευαίσθητη φάση του κύκλου ζωής του είδους και λαμβάνουν τον υψηλότερο δυνατό βαθμό θεσμικής προστασίας (ΖΠΦ). Η ζώνη προστασίας επεκτείνεται και περιφερειακά των εν λόγω περιοχών καθώς η απειλές/πιέσεις μπορούν να δράσουν και εκ του μακρόθεν στην εν λόγω φάση του αναπαραγωγικού κύκλου των πουλιών.

Το είδος *Circaetus gallicus,* είναι αρκετά ευρύοικο με εκτενή κρίσιμα ενδιαιτήματα στην περιοχή. Παρόλα αυτά, η σημασία του είδους έγκειται στον δεύτερο τύπο παρουσίας του στην περιοχή: Είναι είδος που μεταναστεύει και σταθμεύει στη ΖΕΠ κατά τη μετανάστευση, όπως και το *Pernis apivorus*. Λόγω της θέσης της περιοχής πάνω σε έναν σημαντικό μεταναστευτικό διάδρομο, η ζώνη προστασίας θα πρέπει να διασφαλίζει την ασφαλή διέλευση των μεταναστευτικών αρπακτικών. Για το λόγο αυτό προτείνεται η ζώνη προστασίας της φύσης να περιλαμβάνει το ανατολικό μέρος της κύριας περιοχής της ΖΕΠ έτσι ώστε να λειτουργήσει ως οικολογικός διάδρομος για τα μεταναστευτικά είδη. Για τον ίδιο λόγο και για τη διατήρηση ενός συνεχούς ενδιαιτήματος το νότιο τμήμα της ΖΕΠ θα πρέπει να χαρακτηριστεί ως ΖΠΦ. Επίσης οι αλμυρόβαλτοι περιφερειακά του Λιμένα Ιέρακα (Τ.Ο. 1420) θα πρέπει να συμπεριληφθούν σε ΖΠΦ μιας και μπορεί να παίξουν σημαντικό ρόλο για την τροφοληψία και στάθμευση άλλων μεταναστευτικών ειδών που ιεραρχούνται υψηλά για διαχειριστικά μέτρα (*Circus aeruginosus*, *Falco vespertinus* και όλα τα χελιδονόμορφα). Στο βορειοδυτικό τμήμα της ΖΕΠ υπάρχει πληθώρα αιολικών πάρκων οπότε με βάση την παρούσα χρήση το εν λόγω τμήμα δύναται να χαρακτηριστούν το ανώτερο ως ΖΔΟΕ. Επιπλέον με βάση την ανάλυση των κρίσιμων ΟΧΕ για τον Σπιζαετό η έκταση δυτικά της Μονεμβασιάς έχει αναδειχθεί ως σημαντική περιοχή για το είδος και προτείνεται να χαρακτηριστεί ως ΖΠΦ. Στην περιοχή αυτή επιπρόσθετα αναμένεται τα πουλιά να μετακινούνται ανάμεσα σε αυτές τις εκτάσεις και τις βορειότερες της ΖΕΠ που χαρακτηρίζονται ως ΖΠΦ και αναφέρθηκαν παραπάνω.

Το τμήμα της ΖΕΠ που εκτείνεται δυτικά των Μολάων, λόγω της θέσης του και της σχετικής του απόστασης από τα άλλα τμήματα της ΖΕΠ, αλλά και της γειτνίασης του με μεγάλα αστικά κέντρα και τις τρέχοντες χρήσεις προτείνεται να συμπεριληφθεί σε ζώνες ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ.

Τέλος, αναφορικά με τα είδη τους οικοτόπων που εντάχθηκαν στην 3η ομάδα προτεραιότητας λήψης θεσμικών μέτρων προστασίας (Σχήμα 4.3.3.9.12-1), γίνεται επίσης αντιληπτό ότι οι ΟΧΕ όλων των ειδών και οι εκτάσεις όλων των τύπων οικοτόπων οριοθετούνται σε ποσοστό >75% εντός ΖΠΦ και ΖΔΟΕ, δηλαδή στις δύο ζώνες με τον υψηλότερο βαθμό προστασίας στις περιοχές που εξετάζονται.

4.3.3.9.13 GR2540002 – Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος (ΕΖΔ)

Η ποσοστιαία (%) ένταξη των ΟΧΕ ειδών και των εκτάσεων των τύπων οικοτόπων στις οριοθετημένες ζώνες προστασίας της προστατευόμενης περιοχής GR2540002 (Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος) αναλύεται στη συνέχεια.

Η ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των τύπων οικοτόπων και των ΟΧΕ υψηλής και μέσης σημασίας των ειδών, ταξινομημένα ανά ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων, στις οριοθετημένες ζώνες προστασίας της περιοχής GR2540002 διακρίνεται στο Σχήμα 4.3.3.9.13-1, που ακολουθεί. Συντομογραφίες: ΖΠΦ – Ζώνη Προστασίας της Φύσης, ΖΔΟΕ – Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών, ΖΒΔΦΠ – Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων.

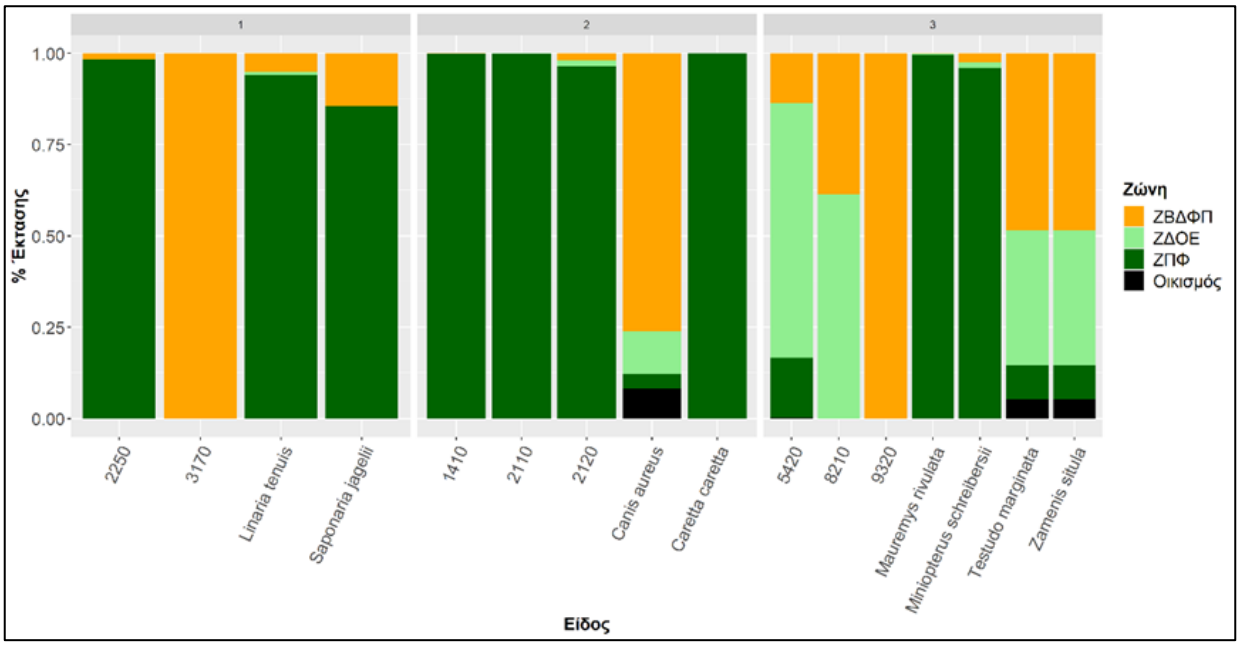

Σχήμα 4.3.3.9.13-1: Ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των υψηλής και μέσης σημασίας ΟΧΕ ειδών και των τύπων οικοτόπων (ταξινομημένα ανά ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων 1, 2, 3) στις ζώνες προστασίας της περιοχής GR2540002

Όπως γίνεται αντιληπτό, οι ΟΧΕ των δύο ειδών (*Linaria tenuis* και *Saponaria jagelii*) και η εξάπλωση ενός από τους δύο τύπους οικοτόπων (2250*) που έχουν ενταχθεί στην 1η ομάδα προτεραιότητας λήψης θεσμικών μέτρων περικλείονται σε μεγάλο ποσοστό (>75%) σε Ζώνη Προστασίας της Φύσης (ΖΠΦ) που είναι η ζώνη με τον υψηλότερο βαθμό προστασίας στην περιοχή. Επισημαίνεται ότι ο τύπος οικοτόπου 3170* χαρακτηρίζεται από χαμηλή αντιπροσωπευτικότητα σύμφωνα με τα στοιχεία του ΤΕΔ και δεν έχει αξιολογηθεί. Ο τύπος οικοτόπου 3170 έχει χαρτογραφηθεί σε πολύ μικρή έκταση (0,01 ha) σε θέση όπου στην ευρύτερη περιοχή κυριαρχούν γεωργικές καλλιέργειες και υπάρχουν έντονες ανθρωπογενείς χρήσεις γης.

Ανάλογη εικόνα καταγράφεται και για τους τύπους οικοτόπων και τα είδη που έχουν ενταχθεί στη 2η ομάδα προτεραιότητας λήψης θεσμικών μέτρων. Σχεδόν το σύνολο της έκτασης των τύπων

οικοτόπων 1410, 2110 και 2120 οριοθετούνται εντός ζώνης Προστασίας της Φύσης. Αντίστοιχα, οι ΟΧΕ φωλεοποίησης τους είδους *Caretta caretta* εντάσσονται σε ΖΠΦ στο σύνολό τους. Το είδος *Canis aureus* είναι ένα ευρύτοπο είδος του οποίου η εξάπλωση ταυτίζεται με την έκταση της περιοχής. Έτσι η κατανομή της έκτασης των ΟΧΕ στις διάφορες ζώνες προστασίας, ακολουθεί την κατανομή των ζωνών στο σύνολο της GR2540002.

Αναφορικά με τα είδη που εντάσσονται στην 3η ομάδα προτεραιότητας λήψης θεσμικών μέτρων παρατηρείται ότι οι ΟΧΕ των ειδών *Mauremys rivulata* και *Miniopterus schreibersii* οριοθετούνται σχεδόν εξολοκλήρου εντός ΖΠΦ. Οι τύποι οικοτόπων 5420 και 8210 έχουν ευρεία εξάπλωση τόσο στην Ελλάδα, όσο και στην περιοχή GR2540002, έτσι δεν κρίθηκε ιδιαίτερα σημαντική η ένταξή τους στη ζώνη με τον υψηλότερο βαθμό προστασίας στην περιοχή, αλλά μεγάλο μέρος της έκτασής τους οριοθετείται εντός Ζώνης Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών. Αντίστοιχα συμβαίνει για τα είδη *Testudo marginata* και *Zamenis situla*. Τέλος, ο τύπος οικοτόπου 9320 έχει υπολειμματικό χαρακτήρα στην περιοχή και εξαπλώνεται σε θέσεις με έντονη ανθρωπογενή επίδραση. Καθώς ο Τ.Ο. 9320 έχει ευρεία εξάπλωση στον ελλαδικό χώρο και καταγράφεται έντονη ανθρωπογενής δραστηριότητα στις θέσεις εξάπλωσης στην περιοχή, δεν κρίθηκε σκόπιμη η ένταξη της έκτασής του σε ζώνη με υψηλότερο βαθμό προστασίας. Το σύνολό της έκτασής του στην περιοχή εντάσσεται σε Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων.

4.3.3.9.14 GR2540003 - "Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου" (ΕΖΔ- ΤΚΣ) και GR2540006 - "Υγρότοποι εκβολών Ευρώτα)"

Η ποσοστιαία (%) ένταξη των ΟΧΕ ειδών και των εκτάσεων των τύπων οικοτόπων στις οριοθετημένες ζώνες προστασίας της προστατευόμενης περιοχής με κωδικό ELBA25403 αναλύεται στη συνέχεια. Στην περιοχή ELBA25403 εντάσσονται δύο περιοχές του δικτύου NATURA2000: Η ΕΖΔ με κωδικό GR2540003 (Εκβολές Ευρώτα, Περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού κόλπου) και η ΖΕΠ με κωδικό GR2540006 (Υγρότοποι εκβολών Ευρώτα), η οποία επικαλύπτεται κατά 100% με την GR2540003. Καθώς οι δύο παραπάνω περιοχές συμπίπτουν χωρικά, η ζωνοποίηση είναι κοινή και για της δύο. Τα είδη όμως ορνιθοπανίδας εξετάζονται χωριστά από τα υπόλοιπα είδη και τους τύπους οικοτόπων λόγο όγκου δεδομένων.

Η ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των τύπων οικοτόπων και των ΟΧΕ υψηλής και μέσης σημασίας των ειδών (πλην ορνιθοπανίδας), ταξινομημένα ανά ομάδας προτεραιότητας θεσμικών μέτρων, στις οριοθετημένες ζώνες προστασίας της περιοχής GR2540003 διακρίνεται στο Σχήμα 4.3.3.9.14-1, που ακολουθεί. [Συντομογραφίες: ΖΠΦ – Ζώνη Προστασίας της Φύσης, ΖΔΟΕ – Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών, ΖΒΔΦΠ – Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων].

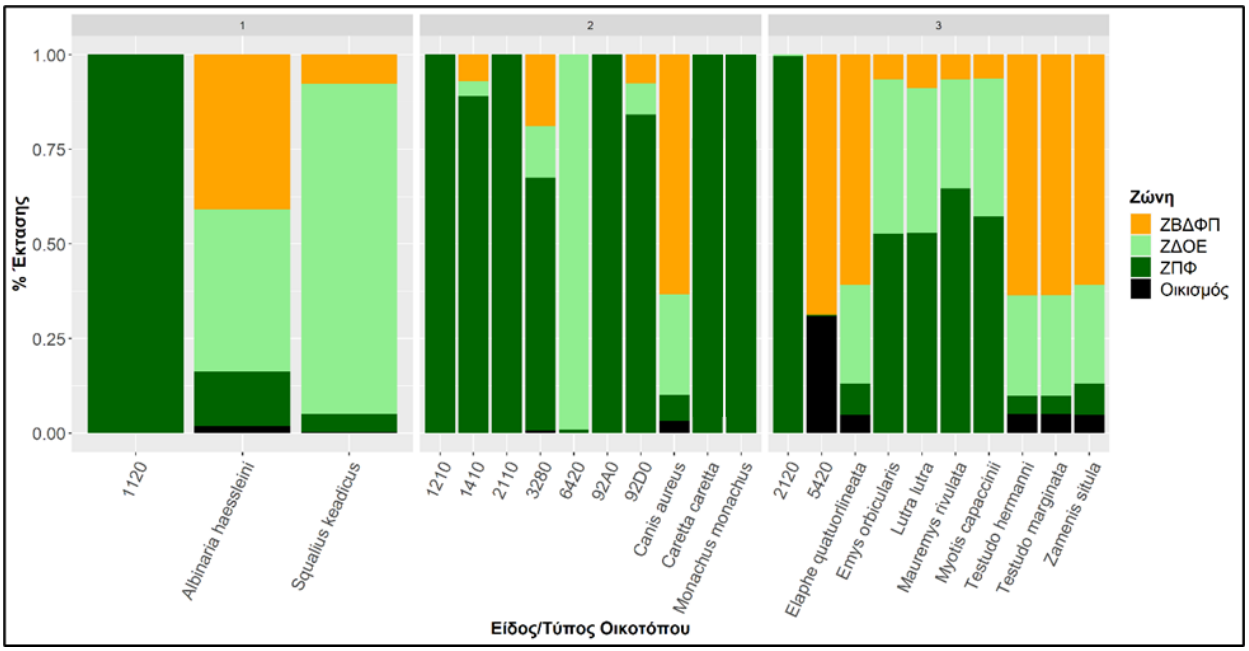

Σχήμα 4.3.3.9.14-1: Ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των υψηλής και μέσης σημασίας ΟΧΕ ειδών και των τύπων οικοτόπων (ταξινομημένα ανά ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων) στις ζώνες προστασίας της περιοχής ELBA25403.

Οι ΟΧΕ των δύο ειδών που έχουν ενταχθεί στην 1η ομάδα προτεραιότητας λήψης θεσμικών μέτρων περιλαμβάνονται σε όλες τις ζώνες προστασίας με διαφορετική ποσόστωση ανά είδος. Η έκταση του τύπου οικοτόπου 1120* περιλαμβάνεται εξολοκλήρου στη ΖΠΦ.

Η ΟΧΕ του είδους γαστερόποδου *Albinaria haessleini* εμπίπτει σε όλους τους τύπους ζωνών προστασίας που έχουν οριοθετηθεί στην περιοχή. Το μεγαλύτερο μέρος (>50%) περιλαμβάνεται σε ΖΠΦ και ΖΔΟΕ. Αξίζει να σημειωθεί ότι το είδος απαιτεί την παρουσία ασβεστολιθικών βραχωδών εξάρσεων, ενδιαίτημα που μπορεί να υπάρχει διάσπαρτα στην ευρύτερη έκταση κάθε ΟΧΕ, χωρίς να μπορεί να χαρτογραφηθεί με ακρίβεια με τα υφιστάμενα δεδομένα. Για τη διατήρηση του είδους, έχει μεγαλύτερη σημασία η εξασφάλιση παρουσίας κατάλληλου ενδιαιτήματος στην περιοχή από την ένταξη των ευρύτερων ΟΧΕ σε κάποια ζώνη με υψηλό βαθμό προστασίας.

Τέλος το είδος ιχθυοπανίδας *Squalius keadicus* επίσης έχει μεγάλο τμήμα των ΟΧΕ του εκτός ΖΠΦ. Το είδος αυτό απαντά στο άνω τμήμα του π. Ευρώτα του οποίου η κοίτη δεν είναι οριοθετημένη και δεν υπάρχει χαρτογράφηση τύπων οικοτόπων. Η οριοθέτηση ζώνης με υψηλότερο βαθμό προστασίας θα είχε υψηλό βαθμό επισφάλειας και δεν επιλέχθηκε στα πλαίσια της παρούσας. Εντός της ΖΔΟΕ ήδη υλοποιούνται δράσεις διατήρησης για την ανόρθωση του πληθυσμού του είδους οι οποίες θα αντισταθμίσουν την απουσία χαρακτηρισμού της κοίτης ως ΖΠΦ. Επίσης προβλέπεται η λήψη συγκεκριμένων μέτρων που αφορούν την προστασία του είδους εντός της ΖΔΟΕ. Με βάση τα παραπάνω κρίνεται ότι, αν και μεγάλο τμήμα της έκτασης των ΟΧΕ του είδους βρίσκεται εντός ΖΔΟΕ και όχι σε ΖΠΦ, η προστασία του είδους εξασφαλίζεται από τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων, κυρίως διαχειριστικών. Τέλος αξίζει να σημειωθεί ότι τα άλλα δύο είδη ιχθυοπανίδας (*Pelasgus laconicus* & *Tropidophoxinellus spartiaticus*) που απαντούν στην περιοχή αλλά έχουν ελλιπή δεδομένα διατήρησης στα ΤΕΔ, έχουν όμοιες ΟΧΕ με το είδος *Squalius keadicus* και ο πληθυσμός τους θα ευνοηθεί από τα θεσμικά και διαχειριστικά μέτρα που λαμβάνονται για το είδος *Squalius keadicus*.

Αναφορικά με τα είδη και τους τύπους οικοτόπων που έχουν ενταχθεί στη 2η ομάδα προτεραιότητας λήψης θεσμικών μέτρων, γίνεται διακριτό ότι μεγάλο τμήμα των ΟΧΕ (ή της έκταση των τύπων οικοτόπων) εντάσσεται σε Ζώνη Προστασίας της Φύσης. Σε σχέση με τους τύπους οικοτόπων, το μεγαλύτερο μέρος της έκτασης βρίσκεται εντός ΖΠΦ για τους αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων 1210 και 2110, καθώς και για τους υγροτοπικούς και παραποτάμιους τύπους οικοτόπων 1410, 3280, 92A0 και 92D0. Ο τύπος οικοτόπου 6420, σχεδόν στο σύνολό του, εντάσσεται σε Ζώνη Διατήρησης Ειδών και Οικοτόπων καθώς εμφανίζεται κυρίως σε θέσεις με καλλιεργούμενες εκτάσεις που δεν προτείνεται να ενταχθούν σε ζώνη με υψηλότερο βαθμό προστασίας λόγω των χρήσεων που αναπτύσσονται σε αυτές. Σε σχέση με τα είδη, το τσακάλι (*Canis aureus*) είναι ένα ευρύτοπο είδος το οποίο απαντά σχεδόν στο σύνολο της έκτασης της προστατευόμενης περιοχής. Έτσι είναι φυσικό η αναλογία της έκτασης των ΟΧΕ στις διάφορες ζώνες προστασίας να ακολουθεί την αναλογία των εκτάσεων των ζωνών στην ΕΖΔ. Η ΟΧΕ του είδους *Monachus monachus* η οποία αποτελείται από το θαλάσσιο τμήμα της ΕΖΔ, αποτελεί ΟΧΕ τροφοληψίας και όχι αναπαραγωγής (Σχήμα 4.3.3.9.15-2), εντούτοις εντάσσεται σε Ζώνη Προστασίας της Φύσης.

Σε ότι αφορά τη θαλάσσια χελώνα Καρέττα (*Caretta caretta*) τόσο η χερσαία ζώνη φωλεοποίησης, όσο και η θαλάσσια ΟΧΕ τροφοληψίας βρίσκονται εξολοκλήρου εντός ΖΠΦ (Σχήμα 4.3.3.9.14-2). Το θαλάσσιο τμήμα της περιοχής έμπροσθεν των παραλιών ωοτοκίας, έως την ισοβαθή των 50μ, χρησιμοποιείται για ζευγάρωμα των θηλυκών και μετακίνησή τους μεταξύ διαδοχικών ωοτοκιών (inter-nesting area) και ως εκ τούτου εντάσσεται σε ΖΠΦ. Επίσης, ολόκληρο το θαλάσσιο τμήμα της

περιοχής αποτελεί πεδίο ανάπτυξης του είδους *Chelonia mydas,* το οποίο βρίσκεται εντός Ζώνης Προστασίας της Φύσης.

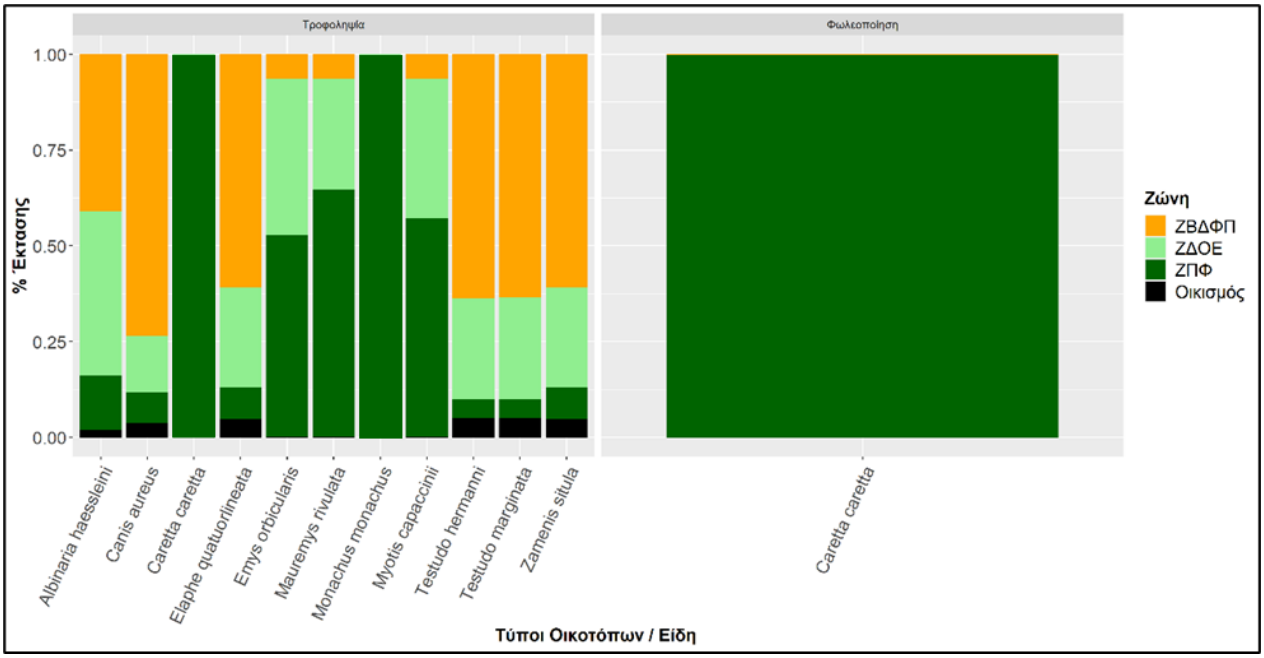

Σχήμα 4.3.3.9.14-2: Ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των ΟΧΕ τροφοληψίας και φωλεοποίησης των ειδών που απαντούν στην ΕΖΔ

Αναφορικά με τα είδη και τους τύπους οικοτόπων που εντάχθηκαν στην 3η ομάδα προτεραιότητας λήψης θεσμικών μέτρων προστασίας, γίνεται επίσης αντιληπτό ότι οι ΟΧΕ πολλών από αυτά εντάσσεται σε ΖΠΦ. Για πέντε (2120, *Emys orbicularis, Lutra lutra, Mauremys rivulata* και *Myotis capaccinii*) από τα δέκα είδη και τύπους οικοτόπων, το μεγαλύτερο μέρος της έκτασης των ΟΧΕ τους εντάσσεται σε ΖΠΦ ενώ επιπρόσθετα, σημαντικό τμήμα από την υπόλοιπη έκταση των ΟΧΕ τους οριοθετείται εντός ΖΔΟΕ. Τα είδη *Elaphe quatuorlineata, Testudo hermanni*, *T. marginata* και *Zamenis situla* έχουν εξάπλωση που σχεδόν ταυτίζεται με το σύνολο της έκτασης της ΕΖΔ. Επομένως, είναι φυσιολογικό, η ποσοστιαία αναλογία οριοθέτησης των ΟΧΕ τους στις διάφορες ζώνες προστασίας να ταυτίζεται με την αναλογία των εκτάσεων των ζωνών στην ΕΖΔ. Τέλος, τμήμα του τύπου οικοτόπου 5420 οριοθετείται εντός ορίων οικισμού ενώ το υπόλοιπο τμήμα της έκτασής του εντός ΖΒΔΦΠ. Ο τύπος οικοτόπου 5420 είναι ένας ευρέως εξαπλωμένος τύπος οικοτόπου ο οποίος στην ΕΖΔ GR2540003 καλύπτει μικρή έκταση. Η ΕΖΔ GR2540003 χαρακτηρίζεται από την παρουσία του π. Ευρώτα και ο κύριος στόχος διατήρησης είναι τα παραποτάμια και υγροτοπικά οικοσυστήματα κατά μήκος του ρου του και στις εκβολές καθώς και τα αμμοθινικά παραλιακά οικοσυστήματα.

Η ποσοστιαία (%) κατανομή των ΟΧΕ υψηλής η μέση σημασίας των ειδών ορνιθοπανίδας που έχουν ενταχθεί στην 1η και 2η ομάδα προτεραιότητας λήψης θεσμικών μέτρων στις οριοθετημένες ζώνες προστασίας της περιοχής GR2540006 διακρίνεται στην εικόνα που ακολουθεί (Σχήμα 4.3.3.9.14-3).

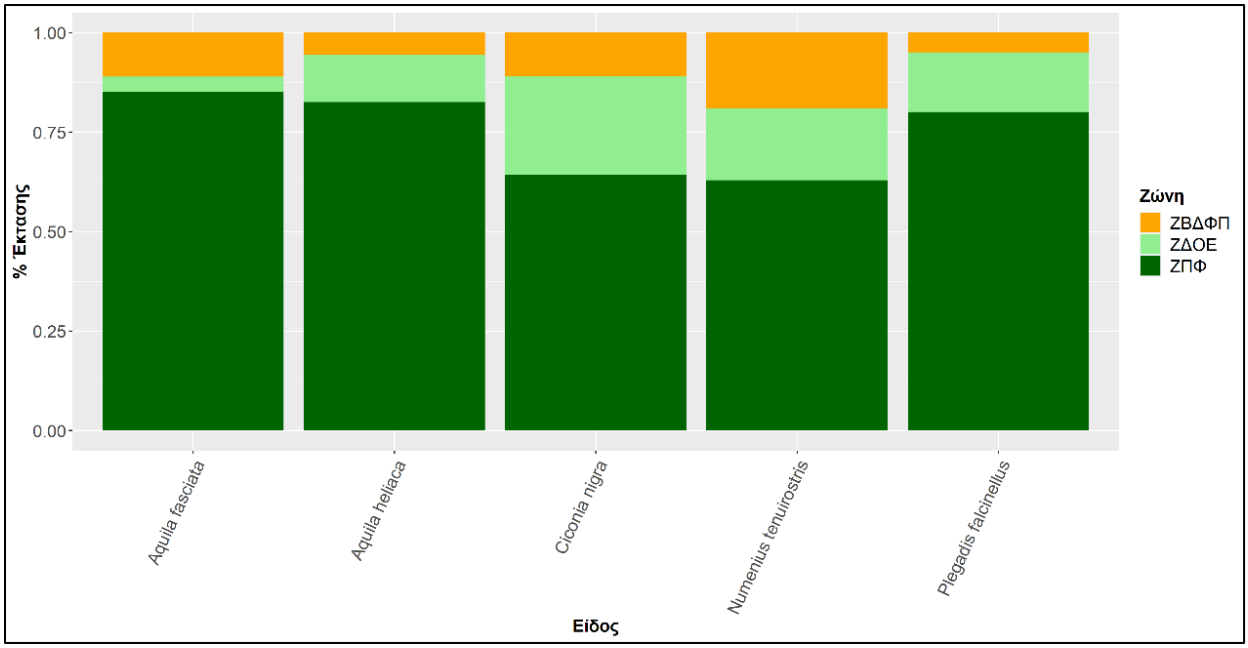

Σχήμα 4.3.3.9.14-3: Ποσοστιαία (%) κατανομή της έκτασης των ΟΧΕ υψηλής και μέσης σημασίας ειδών ορνιθοπανίδας 1ης και 2ης ομάδας προτεραιότητας θεσμικών μέτρων στις ζώνες προστασίας της περιοχής ELBA25403.

Από το Σχήμα 4.3.3.9.14-3 γίνεται άμεσα αντιληπτό πως οι ΟΧΕ και των πέντε ειδών ορνιθοπανίδας (*Aquila fasciata, Aquila heliacal, Ciconia nigra, Numenius tenuirostris* και *Plegadis falcinellus*) που εντάσσονται στην 1η και 2η ομάδα λήψης θεσμικών μέτρων βρίσκονται σε ποσοστό μεγαλύτερο του 50% εντός ζώνης προστασίας της φύσης. Αυτό το ποσοστό ξεπερνά το 75% για τα είδη *Aquila fasciata* και *Aquila heliacal*, καθώς και για το είδος *Plegadis falcinellus*, το οποίο είναι είδος χαρακτηρισμού.

Κατά την ιεράρχηση προτεραιοτήτων, τρία είδη συμπεριλαμβάνονται στην ομάδα υψηλής προτεραιότητας για θεσμικά μέτρα, το *Ciconia nigra* (c & w), το *Numenius tenuirostris* (c) και το Plegadis falcinellus (c). Από αυτά το *Plegadis falcinellus* είναι και το μοναδικό είδος χαρακτηρισμού της περιοχής. Κατά την ιεράρχηση των κύριων ΟΧΕ του είδους εντοπίστηκαν διάφορες σημαντικές περιοχές για το είδος διάσπαρτες στη ΖΕΠ αλλά ως πιο σημαντική περιοχή αναγνωρίστηκε στο ανατολικό τμήμα του υγροτόπου με «Παραθαλάσσιους Βάλτους (Αλίπεδα)» και «Βάλτους στην ενδοχώρα (Καλαμώνες)». Η συγκεκριμένη περιοχή έχει μια αρκετά μεγάλη έκταση με μικρή ανθρώπινη δραστηριότητα αλλά και τροποποίηση γης και είναι ικανή να υποστηρίξει το είδος *Plegadis falcinellus* κατά τη μετανάστευση (τύπος παρουσίας του είδους στην περιοχή). Για αυτούς τους λόγους η περιοχή αυτή έχει λάβει τον ανώτερο δυνατό βαθμό θεσμικής προστασίας (ΖΠΦ). Επίσης στις ανωτέρω ΟΧΕ αναμένεται απαντάται και το είδος *Numenius tenuirostris* αν και το είδος ενδέχεται να έχει εξαφανιστεί από τον πλανήτη. Τέλος το είδος *Ciconia nigra* είναι αρκετά ευρύοικο και παρότι δεν αποτελεί είδος που προσφέρει συγκεκριμένες θέσεις για τον ορισμό ζωνών αναμένεται να επωφεληθεί και αυτό σημαντικά από την προαναφερθείσα ζώνη.

4.3.3.9.15 GR2510004 - "Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο" (ΖΕΠ)

Η ποσοστιαία (%) κατανομή των ΟΧΕ υψηλής και μέσης σημασίας των ειδών ορνιθοπανίδας, ταξινομημένα ανά ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων, στις οριοθετημένες ζώνες προστασίας της περιοχής GR2510004 διακρίνεται στο Σχήμα 4.3.3.9.15-1. Συντομογραφίες: ΖΠΦ – Ζώνη Προστασίας της Φύσης, ΖΔΟΕ – Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών, ΖΒΔΦΠ: Ζώνη βιώσιμης διαχείρισης φυσικών πόρων.

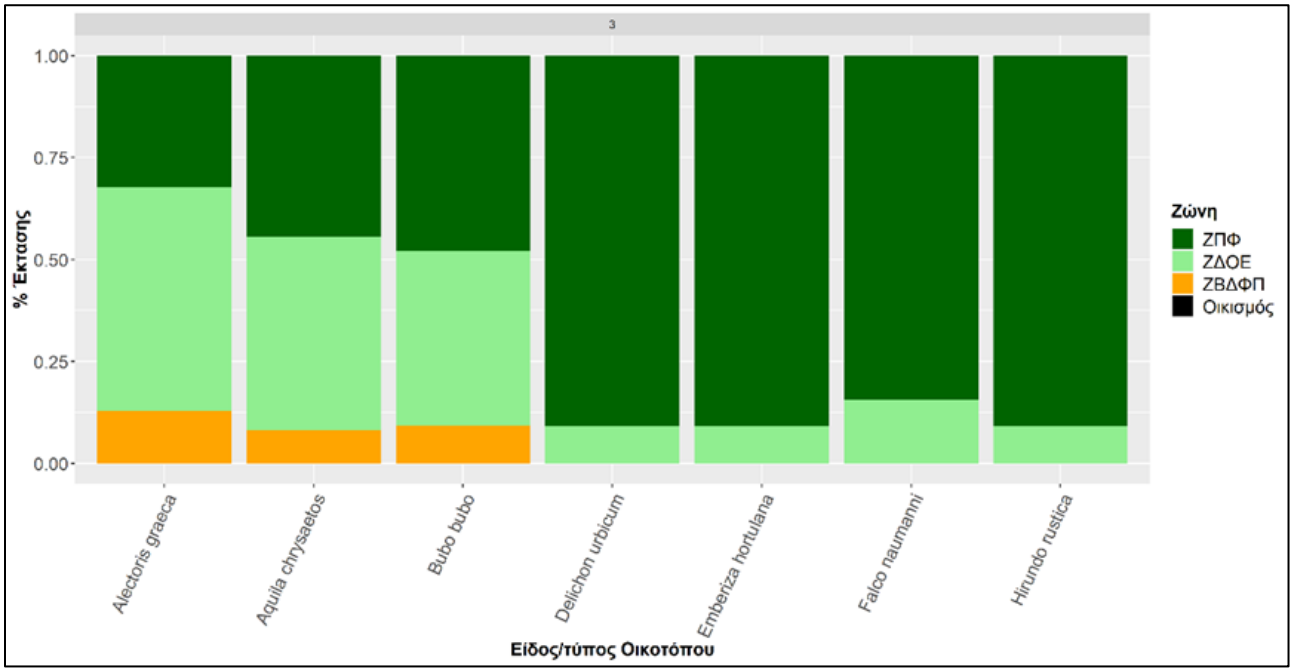

Σχήμα 4.3.3.9.15-1: Ποσοστιαία (%) κατανομή των υψηλής και μέσης σημασίας ΟΧΕ ειδών ορνιθοπανίδας (ταξινομημένα ανά ομάδα προτεραιότητας θεσμικών μέτρων) στις ζώνες προστασίας της περιοχής GR2510004.

Κατά την ιεράρχηση προτεραιοτήτων στην περιοχή κανένα είδος δεν εντάχθηκε στις ομάδες υψηλής και μέσης προτεραιότητας. Εντούτοις, σημειώνεται ότι οι ΟΧΕ όλων των ειδών ορνιθοπανίδας οριοθετούνται σε ποσοστό>75%, αθροιστικά, σε ΖΠΦ και ΖΔΟΕ, δηλαδή στις δύο ζώνες με τον υψηλότερο βαθμό προστασίας στην περιοχή.

Για τον ορισμό ζωνών χρησιμοποιήθηκαν οι κύριες ΟΧΕ των ειδών χαρακτηρισμού της περιοχής – *Aquila chrysaetos* & *Bubo bubo* (βλέπε Ενότητα 2.2.4.3). Λόγω του μικρού μεγέθους της ΖΕΠ, της γεωμορφολογίας της αλλά και της μεγάλης διασποράς των ανωτέρω ειδών το μεγαλύτερο μέρος της ΖΕΠ ανήκει στις κύριες ΟΧΕ των δυο ειδών. Με επικάλυψη των κύριων ΟΧΕ των δύο ειδών διαπιστώνεται ότι οι πιο σημαντικές περιοχές εντοπίζονται στα ορεινά συμπλέγματα και περιοχές με βράχια τόσο του Λύρκειου όσο και του Αρτεμισίου. Επίσης σημειώνεται ότι στην ορεινή περιοχή πάνω βόρεια του Σάγκα υπάρχει αιολικό πάρκο με άδεια λειτουργίας οπότε η υψηλότερη δυνατή ζώνη προστασίας που μπορεί να οριοθετηθεί εκεί με βάση τις υφιστάμενες χρήσεις είναι η Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών (ΖΔΟΕ). Οι υπόλοιπες ορεινές περιοχές του του Λύρκειου και Αρτεμισίου οριοθετήθηκαν ως Ζώνες Προστασίας τη Φύσης (ΖΠΦ).

4.3.3.9.16 Περιφερειακές Ζώνες και Οικολογικοί Διάδρομοι

Για τον χωρικό προσδιορισμό της ευρύτερης περιοχής μελέτης λαμβάνονται κυρίως υπόψη οι πιέσεις/απειλές που καταγράφονται και επηρεάζουν τα προστατευτέα αντικείμενα. Επίσης, λαμβάνονται υπόψη εκτάσεις, εκτός των ΕΖΔ/ΤΚΣ και ΖΕΠ της περιοχής μελέτης, οι οποίες αλληλοεπιδρούν άμεσα ή έμμεσα με αυτές ή αποτελούν σημαντικά ενδιαιτήματα για τα προστατευόμενα είδη που περιλαμβάνουν, συμπεριλαμβανομένων οικολογικών διαδρόμων. Στην περιοχή μελέτης δεν υφίστανται προστατευόμενες περιοχές που να έχουν προκύψει κατ' εφαρμογή των άρθρων 18 και 19 του ν. 1650/1986 όπως τροποποιήθηκαν από το ν. 3937/2011 και ισχύουν.

Σε ότι αφορά τα σημαντικά στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος, που βρίσκονται εκτός των ορίων ΕΖΔ/ΤΚΣ και συνδέονται από οικολογική άποψη με το προστατευτέο αντικείμενο, στην ευρύτερη περιοχή περιλαμβάνονται:

ΠΠΒ-01: Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Κορινθιακού Κόλπου

ΠΖ-01 Περιφερειακή Ζώνη λεκανών απορροής Κορινθιακού Κόλπου - Τμήμα Α (ELPZ253071)
ΠΖ-02 Περιφερειακή Ζώνη λεκανών απορροής Κορινθιακού Κόλπου - Τμήμα Β (ELPZ253072)

Αφορούν τις λεκάνες απορροής περιμετρικά της θαλάσσιας περιοχής του Κορινθιακού Κόλπου καθώς κρίνεται ότι οι δραστηριότητες που διενεργούνται στην ευρύτερη αυτή περιοχή, δύναται να επηρεάσουν ποιοτικά τη θαλάσσια περιοχή.

ΠΠΒ-03: Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)

ΠΖ-01 Περιφερειακή Ζώνη λεκάνης απορροής Λίμνης Στυμφαλίας (ELPZ253011)
ΠΖ-02 Περιφερειακή Ζώνη λεκάνης απορροής Λίμνης Τάκα (ELPZ253012)

Αφορούν τις λεκάνες απορροής περιμετρικά των υγροτοπικών οικοσυστημάτων (Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα) καθώς κρίνεται ότι οι δραστηριότητες που διενεργούνται στην ευρύτερη αυτή περιοχή, δύναται να επηρεάσουν ποιοτικά και ποσοτικά την υδρολογική κατάσταση των υγροτόπων της περιοχής.

ΟΔ-01 Οικολογικός διάδρομος μεταξύ των περιοχών GR2530001, GR2530002 και GR2530004 (ELEC10B1)
ΟΔ-02 Οικολογικός διάδρομος μεταξύ των περιοχών GR2530004 και GR2520001 (ELEC10B2)
ΟΔ-03 Οικολογικός διάδρομος μεταξύ των περιοχών GR2520001 και GR2520002 (ELEC10B3)

Οι ευρύτερες αυτές περιοχές αποτελούν φυσικό οικολογικό διάδρομο διασύνδεσης για τις μετακινήσεις των ειδών χειροπτέρων και των λοιπών ειδών πανίδας που διαβιούν στις περιοχές μελέτης.

ΠΠΒ-06: Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρα Λεωνιδίου

ΠΖ-01 Περιφερειακή Ζώνη Όρμου Άστρους (ELPZ252061)

Η περιοχή στοχεύει στην αρτιότερη προστασία των πληθυσμών της *Caretta caretta*, καθώς, τμήμα της αμμώδους παραλίας νοτίως του παράλιου Άστρους συνιστά την παραλία ωοτοκίας της *Caretta caretta* λιμνοθάλασσας Μουστού με μήκος 1,5 km. Η θαλάσσια περιοχή χρησιμοποιείται ως χώρος διατροφής καθώς και για ζευγάρωμα και ανάπαυση των θηλυκών μεταξύ διαδοχικών ωοτοκιών (inter-nesting area) και χρησιμοποιείται για τις μετακινήσεις του είδους από τη θαλάσσια περιοχή προς τις παραλίες ωοτοκίας και αντιστρόφως. Επιπλέον, στη συγκεκριμένη θαλάσσια περιοχή καταγράφεται η παρουσία του είδους *Chelonia mydas*, όπως τεκμηριώνεται από καταγραφές του ΑΡΧΕΛΩΝ και ειδικότερα από δύο περιστατικά εκθαλάσσωσης του είδους που σημειώθηκαν το 2017, στο πλαίσιο του Εθνικού Δικτύου Διάσωσης Θαλάσσιων Χελωνών του ΑΡΧΕΛΩΝ.

ΠΖ-02 Περιφερειακή Ζώνη Υγροτοπικού συμπλέγματος Μουστού (ELPZ252062)

Η περιφερειακή ζώνη περιλαμβάνει τη λεκάνη απορροής του Υγροτόπου Μουστού και τις παρακείμενες υγροτοπικές περιοχές, καθώς οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες στην ευρύτερη περιοχή δύνανται να επηρεάσουν τόσο ποιοτικά όσο και ποσοτικά την υδρολογική κατάσταση του Μουστού. Η συγκεκριμένη λεκάνη απορροής περιλαμβάνει, εκτός από τον ίδιο τον Μουστό, και τα παρακείμενα έλη Μουστού–Χερονήσι. Περαιτέρω, βορειότερα, εντάσσεται και τμήμα της λεκάνης απορροής του ποταμού Τάνου, η οποία επεκτείνεται πέρα από τις εκβολές του, περιλαμβάνοντας τα έλη Κάτω Βερβένων και Ατσίγγανου.

Ο υγρότοπος του Χερονησίου (αποτελεί την παλιά κοίτη του π. Βρασιάτη) είναι σε συνέχεια του υγροτόπου Μουστού και μαζί με τα κανάλια αποτελούν τμήμα του. Αντίστοιχα το Έλος Κάτω Βερβένων αποτελεί υγροτοπική έκταση, αποτελούμενη από καλαμώνες, ταμακρικώνες και αλόφυτα, κυρίως σε κακή κατάσταση. Στην μελέτη των Φυτώκα και Χατζηιορδάνου (2012), το Χερονήσι, το έλος Κάτω Βερβένων και οι Εκβολές του ποταμού Τάνου θεωρούνται επιμέρους υγροτοπικές μονάδες της λιμνοθάλασσας Μουστού και τις αποκαλούν υγροτοπικό σύμπλεγμα Μουστού. Σύμφωνα με την ίδια μελέτη στο έλος Κάτω Βερβένων και στις εκβολές του ποταμού Τάνου απαντώνται τύποι οικοτόπων του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43, όπως οι 1130, 92D0, 1410, 1420, 1210, ενώ ανάμεσα στα είδη πανίδας που έχουν καταγραφεί περιλαμβάνονται η βίδρα (*Lutra lutra*), η Κρασπεδοχελώνα (*Testudo marginata*), η Βαλτοχελώνα (*Emys orbicularis*), το Σπιτόφιδο (*Elaphe situla*), το Χέλι (*Anguilla anguilla*), ο Γούργος ή Ζαχαριάς (*Aphanius fasciatus*) και κέφαλοι εκτός του είδους *Chelon labrosus*.

Σύμφωνα με την των Φυτώκα και Χατζηιορδάνου (2012), η περιοχή του Μουστού, περιλαμβανομένου του Χερονησίου, χαρακτηρίζεται από υψηλή βιολογική αξία, το έλος Κάτω Βερβένων κατατάσσεται σε μέτριο επίπεδο βιολογικής αξίας, ενώ και στις δύο περιοχές η τοποκλιματική αξία αξιολογείται ως υψηλή.

Στο πλαίσιο του έργου «Επιστημονική τεκμηρίωση συνδεσιμότητας περιοχών NATURA με τα φυσικά και ημιφυσικά οικοσυστήματα της περιοχής ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης» (Φυτώκα *et al.*, 2022), αναδείχθηκε η σημασία της χωρικής κατανομής των υγροτόπων ως ένδειξη του οικολογικού τους ρόλου στη διασύνδεση των περιοχών του Δικτύου Natura 2000 (N2K). Οι υγρότοποι που επικαλύπτονται με Διασυνδεδεμένες Περιοχές (ΔΠ) λειτουργούν ως οικολογικοί διάδρομοι, σημαντικοί για τη μετανάστευση, τη γενετική ανταλλαγή και τη γεωγραφική διασπορά των άγριων ειδών. Συνιστούν δομικά και λειτουργικά στοιχεία του τοπίου που ενισχύουν τη συνοχή του φυσικού περιβάλλοντος. Αντίθετα, οι υγρότοποι που βρίσκονται εκτός των ΔΠ εντοπίζονται συνήθως σε περιοχές με χαμηλότερη οικολογική ευνοϊκότητα. Ωστόσο, διατηρούν σημαντικό ρόλο, λειτουργώντας ως οικολογικές "νησίδες" - κρίσιμοι μικροβιότοποι για την επιβίωση και αναπαραγωγή ειδών σε κατακερματισμένα ή υποβαθμισμένα τοπία, προσφέροντας πολύτιμους πόρους για την επιβίωση και αναπαραγωγή των ειδών και συμβάλλοντας στην οικολογική ανθεκτικότητα. Σύμφωνα με τα ανωτέρω οι εκβολές του ποταμού Τάνου, η Λιμνοθάλασσα Μουστού και παρακείμενα έλη, το έλος Κάτω Βερβενών και ο τέλος Φωκιανού αποτελούν οικολογικούς διαδρόμους, ενώ οι εκβολές του ποταμού Βρασιάτη και το έλος Ατσίγγανου αποτελούν νησίδες βιοποικιλότητας.

ΠΖ-03 Περιφερειακή Ζώνη δενδρόκεδρου Μονή Μαλεβής (ELPZ252063)

Η χερσαία περιοχή στα βόρεια του όρους Πάρνωνα, βόρεια της Μονής Μαλεβής αποτελεί περιφερειακή ζώνη για την προστασία του δενδρόκεδρου καθώς αποτελεί περιοχή κυρίαρχης εξάπλωσης του είδους με πολύ καλή κατάσταση διατήρησης. Όσο απομακρύνεται κανείς προς τα βόρεια, παρατηρείται έντονη παρουσία του είδους σε εγκαταλελειμμένους αγρούς.

ΠΖ-04 Περιφερειακή Ζώνη Σπηλαίου Γαλάζια Λίμνη (ELPZ252064)
ΠΖ-05 Περιφερειακή Ζώνη Σπηλαίου Φουρνάτα (ELPZ252065)

Οι περιοχές αυτές συνιστούν σημαντικές περιοχές για τα χειρόπτερα τα οποία χρησιμοποιούν ως καταφύγιο τα σπήλαια. Οριοθετούνται έμπροσθεν των σπηλαίων Γαλάζια Λίμνη και Φουρνάτα και σε θαλάσσια ζώνη πλάτους 30 m. Τα θαλάσσια αυτά τμήματα αξιολογούνται ως σημαντικοί ζωτικοί χώροι για τα είδη των χειροπτέρων που χρησιμοποιούν τις θαλάσσιες ζώνες για την είσοδο –έξοδο τους στα σπήλαια, καθώς και για τροφοληψία με έντομα κατά τη μετακίνησή τους πάνω από τη θάλασσα.

ΟΔ-04 Οικολογικός διάδρομος μεταξύ των περιοχών GR2520006, GR2520005 και GR2540001 (ELEC10B4)
ΟΔ-05 Οικολογικός διάδρομος μεταξύ των περιοχών GR2520003 και GR2520006 (ELEC10B5)

Οι ευρύτερες αυτές περιοχές αποτελούν φυσικό οικολογικό διάδρομο διασύνδεσης για τις μετακινήσεις των ειδών χειροπτέρων και των λοιπών ειδών πανίδας που διαβιούν στις περιοχές μελέτης.

Επιπρόσθετα, στον Οικολογικό διάδρομο μεταξύ του Υγροτόπου Μουστού και του Πάρνωνα (GR2520003 και GR2520006), εντοπίζεται και ο Υγρότοπος «Εκβολές ποταμού Βρασιάτη» ο οποίος

επιτελεί το ρόλο νησίδας βιοποικοιλότητας (Φυτώκα *et al.*, 2022). Όπως προαναφέρθηκε, οι υγρότοποι εκτός των Διασυνδεδεμένων Περιοχών (όπως οι Εκβολή του ποταμού Βρασιάτη), εντοπίζονται, συνήθως σε περιοχές με χαμηλότερη οικολογική ευνοϊκότητα, αλλά λειτουργούν ως οικολογικές "νησίδες" — κρίσιμοι μικροβιότοποι σε κατακερματισμένα ή υποβαθμισμένα τοπία, προσφέροντας πολύτιμους πόρους για την επιβίωση και αναπαραγωγή των ειδών και συμβάλλοντας στην οικολογική ανθεκτικότητα.

Τέλος, στον Οικολογικό Διάδρομο μεταξύ των περιοχών GR2520006, GR2520005 και GR2540001 εντοπίζεται και το Παράκτιο Έλους Φωκιανού το οποίο σύμφωνα με το έργο «Επιστημονική τεκμηρίωση συνδεσιμότητας περιοχών NATURA με τα φυσικά και ημιφυσικά οικοσυστήματα της περιοχής ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης» (Φυτώκα *et al.*, 2022), εντάσσεται στις υγροτοπικές περιοχές που αποτελούν οικολογικό διάδρομο. Οι οικολογικοί διάδρομοι, σύμφωνα με την προαναφερθείσα μελέτη κρίνονται ως κρίσιμοι για τη μετανάστευση, τη γενετική ανταλλαγή και τη γεωγραφική διασπορά των άγριων ειδών. Αντιπροσωπεύουν δομικά και λειτουργικά στοιχεία του τοπίου που ενισχύουν τη συνοχή του φυσικού περιβάλλοντος.

ΠΠΒ-07: Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολική Λακωνία- Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή

ΠΖ-01 Περιφερειακή Ζώνη Όρμου Νεάπολης Βοιών (ELPZ254011)

Η περιοχή στοχεύει στην αρτιότερη προστασία των πληθυσμών της *Caretta caretta*, καθώς, οι παραλίες δυτικά του λιμένα της Νεάπολης και έως τη λιμνοθάλασσα Στρογγύλη συνιστούν την παραλία ωοτοκίας Βάτικα της *Caretta caretta* συνολικού μήκους 8800m (από ανατολικά προς δυτικά βρίσκονται οι παραλίες Νεάπολη, Νερατζιώνας, Μάγγανο, Χαμόκελο, Παυλοπέτρι, Πούντα). Η θαλάσσια περιοχή που εκτείνεται μπροστά από την παραλία ωοτοκίας χρησιμοποιείται ως χώρος διατροφής καθώς και για ζευγάρωμα και ανάπαυση των θηλυκών μεταξύ διαδοχικών ωοτοκιών (inter-nesting area), οπότε χρησιμοποιείται για τις μετακινήσεις του είδους από τη θαλάσσια περιοχή προς τις παραλίες ωοτοκίας και αντιστρόφως. Επιπρόσθετα, στη θαλάσσια περιοχή καταγράφεται η παρουσία του είδους *Chelonia mydas* όπως προκύπτει από πρόσφατες καταγραφές του ΑΡΧΕΛΩΝ (ενδεικτικά στοιχεία: 2 εκθαλασσώσεις *Chelonia mydas* κατά το 2021, Εθνικό Δίκτυο Διάσωσης Θαλάσσιων Χελωνών ΑΡΧΕΛΩΝ).

Προτείνεται το θαλάσσιο τμήμα κατά μήκος της παραλίας ωοτοκίας Βάτικα που χωροθετείται από το αλιευτικό καταφύγιο "Αυλόσπηλος" στα ανατολικά έως τον Κάβο Σκάλας στα δυτικά, για την αρτιότερη προστασία των θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas*.

ΠΖ-02 Περιφερειακή ζώνη Πύργου Αγίου Στεφάνου (ELPZ254012)

Η περιοχή περιμετρικά του πύργου Αγίου Στεφάνου και σε απόσταση 2χλμ. περίπου αξιολογείται ως σημαντικός ζωτικός χώρος για τα είδη των χειροπτέρων που χρησιμοποιούν τη περιοχή για την είσοδο –έξοδο τους το σπήλαιο, καθώς και για τροφοληψία κατά τη μετακίνησή τους.

ΠΖ-03 Περιφερειακή ζώνη παραλίας Αγίας Θέκλας (ELPZ254013)

ΠΖ-04 Περιφερειακή ζώνη παραλίας Αμπελάκια (ELPZ254014)

ΠΖ-05 Περιφερειακή ζώνη παραλίας Πρωτοψάλτης (ELPZ254015)

ΠΖ-06 Περιφερειακή ζώνη παραλίας Λειβάδια (Ξιφιάς) (ELPZ254016)

ΠΖ-07 Περιφερειακή ζώνη παραλίας Καστέλας (ELPZ254017)

ΠΖ-08 Περιφερειακή ζώνη παραλίας Αγίου Φωκά (ELPZ254018)

Στο παράκτιο τμήμα της ζώνης, η *Caretta caretta* ωοτοκεί πέραν της παραλίας Καστράκι – Πορί, και σε άλλες αμμώδεις παραλίες της όμορης περιοχής εκτός της περιοχής Natura νοτίως του κάστρου Μονεμβασιάς (παραλίες Αγία Θέκλα, Αμπελάκια, Πρωτοψάλτης (Αστακός), Λειβάδια ή Ξιφιάς). Οι παραλίες αυτές, με συνολικό μήκος 1,4 km, λειτουργούν ως οικολογικός διάδρομος κατά τις μετακινήσεις του είδους από τη θαλάσσια περιοχή προς τις παραλίες φωλεοποίησης και αντίστροφα. Σύμφωνα με νεότερα διαθέσιμα στοιχεία (ΑΡΧΕΛΩΝ / Σύλλογος 'ΤΟΥΛΙΠΑ ΓΟΥΛΙΜΗ' 2018-2022) τα οποία χαρακτηρίζονται ανεπαρκή (Data quality: P), παρουσιάζουν ετήσιο μέσο όρος φωλιών 40 και ετήσια πυκνότητα ωοτοκίας 28,6 φωλιές/km. Σχετικά με το μέγεθος του πληθυσμού, ο μέσος όρος αναπαραγόμενων ατόμων διαμορφώνεται σε 20 bfemales (υπολογίζοντας μέσο όρο δύο φωλιές ανά αναπαραγόμενο άτομο).

ΟΔ-06 Οικολογικός διάδρομος μεταξύ του Σπηλαίου Σολωμού Τρύπα και του κεντρικού τμήματος της GR2540001 (ELEC10B6)

ΟΔ-07 Οικολογικός διάδρομος μεταξύ του Σπηλαίου Σολωμού Τρύπα (GR2540001) και Περιφερειακής ζώνης Πύργου Αγ. Στεφάνου (ELEC10B7)

Οι όμορες περιοχές του Σπηλαίου Σολωμού και του Πύργου Αγίου Στεφάνου (καταφύγια χειροπτέρων) λειτουργούν ως οικολογικός διάδρομος για τα χειρόπτερα που συνδέει τα καταφύγια με το κεντρικό τμήμα της περιοχής Natura και μεταξύ τους. Η παρουσία των εκτάσεων αυτών που χρησιμοποιούνται από τα χειρόπτερα σαν θέσεις τροφοληψίας ή μετακίνησης είναι σημαντική για τη λειτουργικότητα των καταφυγίων.

ΟΔ-08 Οικολογικός διάδρομος/Περιφερειακή ζώνη μεταξύ των περιοχών GR2540001 και GR2540002 (ELEC10B08)

Η περιοχή είναι Ιδιαίτερα σημαντική για τα χειρόπτερα είναι και η ζώνη μεταξύ των περιοχών GR2540001 και GR2540002. Πρόκειται για τη ζώνη που ενώνει όχι μόνο δυο περιοχές του δικτύου, αλλά αποτελεί μια φυσικά συνεχόμενη περιοχή που ενώνει πολλά σημαντικά καταφύγια χειροπτέρων μεταξύ τους. Όπως είναι γνωστό, τα χειρόπτερα είναι είδη τα οποία μετακινούνται σε ετήσια βάση μεταξύ χειμερινών και θερινών καταφυγίων, ενώ συχνά μετακινούνται μεταξύ των διαφόρων διαθέσιμων καταφυγίων σε μια περιοχή. Οι αποστάσεις που διανύουν για αυτές τις μετακινήσεις είναι της τάξης των 5 - 60 χλμ.. ανάλογα με το είδος (Hutterer *et al.*, 2005). Στο συγκεκριμένο πολύγωνο περιλαμβάνονται δύο γνωστά πολύ σημαντικά καταφύγια Χειροπτέρων, το Σπήλαιο του Κότωνα στο όρος Κούνος και το Σπήλαιο Κισσός πλησίον του όρους Κρανί. Ειδικότερα, το σπήλαιο Κισσός αποτελεί σημαντική μητρική αποικία τριών τουλάχιστον ειδών (*Miniopterus schreibersii, Myotis blythii* ή *Myotis myotis, Rhinolophus euryale* ή *Rhinolophus*

mehelyi), ενώ το καταφύγιο του Κότωνα φιλοξενεί 7 τουλάχιστον είδη (*Miniopterus schreibersii, Rhinolophus hipposideros, Rhinolophus ferrumequinum, Rhinolophus blasii, Rhinolophus euryale* ή *Rhinolophus mehelyi, Myotis blythii* ή *Myotis myotis* και Myotis spp) χειροπτέρων, αλλά δεν έχει πλήρως αξιολογηθεί η αποικία (προσωπικά αδημοσίευτα δεδομένα). Ο συγκεκριμένος διάδρομος/ζώνη είναι μια καρστικοποιημένη περιοχή πλούσια σε σπήλαια και άλλες υπόγειες ή επιφανειακές καρστικές γεωμορφές. Μεγάλο μέρος των σπηλαίων αυτών αποτελούν εν δυνάμει καταφύγια για τα χειρόπτερα, αν και στη συντριπτική τους πλειονότητα δεν έχουν επιθεωρηθεί με εξαίρεση τα σπήλαια Κότωνας και Κισσός.

ΠΠΒ-08: Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα

ΠΖ-01 Περιφερειακή Ζώνη Κοκκινιάς (ELPZ254031)

Η εν λόγω περιοχή συνιστά φυσική συνέχεια και τμήμα της παραλίας ωοτοκίας Ευρώτα, η οποία είναι μία από τις σημαντικότερες περιοχές φωλεοποίησης της *Caretta caretta* στην Ελλάδα με ετήσιο αριθμό φωλιών >100. Η παραλία Ευρώτα μήκους περίπου 13 km συγκεντρώνει ετησίως 305 φωλιές της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* (επικαιροποιημένα στοιχεία 2016-2018 του ΑΡΧΕΛΩΝ και νωρίτερα - βλ. SDF 2017) και εκτείνεται δυτικά από τη θέση Τρίνησα έως ανατολικά (θέση λιμανάκι Κοκκινιάς). Το λιμανάκι Κοκκινιάς συνιστά το ανατολικό όριο του χερσαίου και του θαλάσσιου τμήματος της περιοχής μελέτης. Όμως η παραλία ωοτοκίας της *Caretta caretta* εκτείνεται επιπλέον 1000 m ανατολικά του GR2540003 συγκεντρώνοντας ετησίως κατά μέσο όρο 33 φωλιές (επικαιροποιημένα στοιχεία 2016-2018 του ΑΡΧΕΛΩΝ). Με βάση την επικαιροποίηση των δεδομένων από τον ΑΡΧΕΛΩΝ , το ανατολικό όριο της παραλίας ωοτοκίας Ευρώτα προσδιορίζεται από τις γεωγραφικές συντεταγμένες Lat: 36,795463 και Long: 22,78661 (θέση "τέλος παραλίας Κοκκινιάς").

ΠΖ-02 Περιφερειακή ζώνη Μακρύγιαλου-Ελαίας (ELPZ254032)
ΠΖ-03 Περιφερειακή ζώνη Τρινήσων-Σελινίτσας (ELPZ254033)
ΠΖ-04 Περιφερειακή ζώνη Βαθειού-Μαυροβουνίου (ELPZ254034)

Η περιφερειακή ζώνη Μακρύγιαλου-Ελαίας οριοθετείται από τη νοητή γραμμή από το λιμάνι της Ελαίας έως το νοτιοανατολικό άκρο του πολυγώνου του θαλάσσιου τμήματος του GR2540003 σε απόσταση από την ακτογραμμή περίπου 1,5 ν.μ., η οποία αφενός χρησιμοποιείται για τις μετακινήσεις της *Caretta caretta* από τη θαλάσσια περιοχή προς την παραλία ωοτοκίας (και αντιστρόφως), και αφετέρου στο θαλάσσιο τμήμα από το τέλος της παραλίας Κοκκινιάς έως την κοινότητα Ελαίας (Δήμος Μονεμβασίας) έχει καταγραφεί η παρουσία εκτεταμένων λιβαδιών του τύπου οικότοπου 1120* (Panayotidis *et al.*, 2022) τα οποία συνιστούν τεκμηριωμένο τροφικό επίπεδο για τα δύο είδη θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas* καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου.

Ομοίως, στη δυτική πλευρά της περιοχής η θαλάσσια περιοχή έμπροσθεν των αμμώδη παραλιών ωοτοκίας της *Caretta caretta* Βαλτάκι και Σελινίτσα και νοτίως Βαθύ και Μαυροβούνι,

χρησιμοποιείται ως τροφικό πεδίο όπου έχει καταγραφεί η παρουσία εκτεταμένων λιβαδιών του τύπου οικοτόπου 1120* (Topouzelis *et al.*, 2018; Panayotidis *et al.*, 2022) καθώς και για ζευγάρωμα και ανάπαυση των θηλυκών μεταξύ διαδοχικών ωοτοκιών (inter-nesting area). Επιπλέον η περιοχές εφάπτονται με το θαλάσσιο τμήμα της περιοχής μελέτης και τη θαλάσσια περιοχή GR2540009 «Θαλάσσια Ζώνη Νότιας Μάνης» (όπου σημειώνεται σταθερή παρουσία της *Caretta caretta*) και χρησιμοποιούνται για τις μετακινήσεις του είδους από τις θαλάσσιες περιοχές προς τις παραλίες ωοτοκίας και αντίστροφα. Ως εκ τούτου οι εν λόγω περιφερειακές ζώνες Τρινήσων-Σελινίτσας και Βαθειού-Μαυροβουνίου οριοθετούνται έμπροσθεν των παραλιών και σε απόσταση 1 χλμ. από την ακτή, για την αρτιότερη προστασία της *Caretta caretta*.

ΠΖ-05 Περιφερειακή ζώνη λεκανών απορροής Εκβολών Ευρώτα (ELPZ254035)

Αφορά τις λεκάνες απορροής περιμετρικά των υγροτοπικών οικοσυστημάτων και της θαλάσσιας περιοχής καθώς κρίνεται ότι οι δραστηριότητες που διενεργούνται στην ευρύτερη αυτή περιοχή, δύναται να επηρεάσουν ποιοτικά και ποσοτικά την υδρολογική κατάσταση των υγροτόπων και ποιοτικά της θαλάσσιας περιοχής.

ΟΔ-09 Οικολογικός διάδρομος μεταξύ Ευρώτα και Ταϋγέτου (GR2540005 και GR2540003) (ELEC10B09)

Ο υγρότοπος του ποταμού Ευρώτα και είδη που διαβιούν εκεί συνδέονται με την περιοχή του Ταϋγέτου μέσω του υδάτινου διάδρομου που βρίσκεται στα ανάντη της περιοχής. Ο εν λόγω υδάτινος διάδρομος με τον οποίο συνδέεται οικολογικά η περιοχή με τον ορεινό όγκο του Ταϋγέτου κρίνεται σημαντικός για τη διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων, ιδίως της βίδρας, του τσακαλιού, της ιχθυοπανίδας και των χειρόπτερων, αλλά και πλήθους σημαντικών ειδών κατά την έννοια του άρθρου 10 του ν. 3937/2011 και ειδών σημαντικών για τη λειτουργία του οικοσυστήματος.

4.3.3.10 Σύγκριση προτεινόμενων ζωνών με το υφιστάμενο καθεστώς, θεσμοθετημένων ζωνών προστασίας

Το έτος 1999 εκπονήθηκε η Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη για το όρος Πάρνωνας και τον υγρότοπο Μουστού, η οποία αφορούσε τις περιοχές Natura GR2520003, GR2520006 και GR2520005. Στο πλαίσιο της μελέτης, το σύνολο της περιοχής εντός των τότε ορίων του Φορέα Διαχείρισης Πάρνωνα – Υγροτόπου Μουστού χαρακτηρίστηκε ως «Περιοχή Οικοανάπτυξης», σύμφωνα με το άρθρο 15 (παρ. 10) του ν. 2742/1999 και τα άρθρα 18 και 19 (παρ. 5) του ν. 1650/1986 (ΦΕΚ 160/Α). Η περιοχή αυτή φέρει την ονομασία «Οικολογικό Πάρκο Πάρνωνα - Μουστού» (Ο.Π. Π-Μ).

Εντός της Περιοχής Οικοανάπτυξης οριοθετήθηκαν ζώνες προστασίας, όπως καθορίστηκαν με την ΚΥΑ 33999/2010 (ΦΕΚ 353/ΑΑΠ/6-9-2010), με την οποία θεσπίστηκαν χρήσεις, όροι και περιορισμοί δόμησης για τις χερσαίες και υδάτινες εκτάσεις των Δήμων Βόρειας Κυνουρίας, Λεωνιδίου, Σκιρίτιδας, Τυρού (Ν. Αρκαδίας), Θεραπνών, Οινούντος και Γερόνθρων (Ν. Λακωνίας), καθώς και των κοινοτήτων Κοσμά και Καρυών. Η εν λόγω ΚΥΑ έχει τροποποιηθεί με μεταγενέστερες αποφάσεις (ΦΕΚ 160/ΑΑΠΘ/16-6-2011 και ΦΕΚ 126/ΑΑΠ/15-4-2013), ενώ με την ΥΑ 24817/2013 (ΦΕΚ 156/ΑΑΠΘ/10-5-2013) παρατάθηκε η ισχύς της για ένα έτος.

Οι ζώνες προστασίας που προκύπτουν από την παραπάνω ΚΥΑ παρουσιάζονται αναλυτικά στην Ενότητα 2.3.1.4 της παρούσας μελέτης.

Ωστόσο, επισημαίνεται ότι στην εν λόγω ΚΥΑ αποτυπώνεται εσφαλμένα η οριοθέτηση της Περιοχής Απολύτου Προστασίας της Φύσης 2.Ι (Συστάδα Δενδρόκεδρου Μονής Μαλεβής). Παρότι τα περιγραφικά όρια καθορίζονται ορθώς ως εκείνα του Διατηρητέου Μνημείου της Φύσης «Το Δάσος Δενδρόκεδρων στην Κυνουρία Αρκαδίας» (έκτασης 74 εκταρίων, θεσμοθετημένο με την ΥΑ 200995/7950, ΦΕΚ 121/Δ/1980, όπως τροποποιήθηκε με ΦΕΚ 1064/Β/1980), η χαρτογραφική αποτύπωση ακολουθεί διαφορετική και σημαντικά διευρυμένη οριοθέτηση. Για την παρούσα μελέτη, ελήφθησαν υπόψη τα ορθά όρια του εν λόγω Διατηρητέου Μνημείου της Φύσης, όπως ορίζονται στην σχετική απόφαση οριοθέτησής του.

Συνοπτικά, με την προτεινόμενη από την παρούσα μελέτη οριοθέτηση, οι περιοχές Απολύτου Προστασίας και Προστασίας της Φύσης του Οικολογικού Πάρκου, τόσο εντός όσο και εκτός των περιοχών Natura, διατηρούν ή και ενισχύουν το καθεστώς προστασίας τους. Οι όποιες διαφορές οφείλονται κυρίως στην προσαρμογή των ορίων επί του εδάφους ή σε υφιστάμενες χρήσεις, όπως αυτές καταγράφηκαν κατά τη φάση σύνταξης της μελέτης. Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με τις οδηγίες της Αναθέτουσας Αρχής, στη ζωνοποίηση έχουν ενταχθεί και δύο τμήματα εκτός των περιοχών του Δικτύου Natura 2000 (υγρότοπος Μουστού - περιοχή Χερονησίου και συστάδας Δενδρόκεδρου Μονής Μαλεβής), τα οποία περιλαμβάνονταν στην ΚΥΑ υπ' αριθμ. 33999/2010 και είχαν χαρακτηριστεί ως Περιοχές Απολύτου Προστασίας της Φύσης ή/και Ζώνες Προστασίας της Φύσης, με στόχο τη διατήρηση της συνέχειας του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου προστασίας.

Σε ό,τι αφορά την υπόλοιπη ζώνη Οικοανάπτυξης της ΚΥΑ —στο τμήμα της που εκτείνεται εκτός του Δικτύου Natura — σημαντικό μέρος αυτής εντάσσεται πλέον στις Περιφερειακές Ζώνες και στους

Οικολογικούς Διαδρόμους, σύμφωνα με τη νέα πρόταση οριοθέτησης. Για το υπόλοιπα τμήματα δεν προτείνεται κάποια οριοθέτηση.

Αναλυτική συγκριτική παρουσίαση των κατηγοριών ζωνών προστασίας μεταξύ της προηγούμενης και της προτεινόμενης ζωνοποίησης περιλαμβάνεται στον **Πίνακα 4.3.3.10-1**.

Πίνακας 4.3.3.10-1: Σύγκριση του προτεινόμενου βαθμού προστασίας σε σχέση με το υφιστάμενο καθεστώς προστασίας (ΚΥΑ υπ' αριθμ. 33999/2010

Ζώνες σύμφωνα με την ΚΥΑ 33999/2010		**Περιοχή Natura που αφορά**	**Προτεινόμενες ζώνες από παρούσα ΕΠΜ**		**Ποσοστό επί του συνόλου της προηγούμενης έκτασης ζώνης**	**Επεξηγήσεις / Τεκμηρίωση**
Περιοχή	**Κωδικός**		**Όνομα Ζώνης**	**Κωδικός ζώνης**		
Υγρότοπος Μουστού (Περιοχή Απολύτου Προστασίας της Φύσης)	**2.II**	GR2520003	Ζώνη Απολύτου Προστασίας της Φύσης Υγρότοπου Μουστού - Τμήμα Α	ΖΑΠΦ-01	51.20	Διατηρείται το Καθεστώς Προστασίας (ΖΑΠΦ)
		GR2520003	Ζώνη Απολύτου Προστασίας της Φύσης Υγρότοπου Μουστού - Τμήμα Β	ΖΑΠΦ-02	6.06	Διατηρείται το Καθεστώς Προστασίας (ΖΑΠΦ)
		GR2520003	Ζώνη Απολύτου Προστασίας της Φύσης Υγρότοπου Μουστού - Τμήμα Γ	ΖΑΠΦ-03	0.35	Διατηρείται το Καθεστώς Προστασίας (ΖΑΠΦ)
		Εκτός Natura	Ζώνη Απολύτου Προστασίας της Φύσης Υγρότοπου Χερονησίου - Τμήμα Α	ΖΑΠΦ-04	20.57	Διατηρείται το Καθεστώς Προστασίας (Ζώνη Απόλυτης Προστασίας της Φύσης – ΖΑΠΦ). Παρότι οι περιοχές δεν εντάσσονται στο Δίκτυο Natura 2000, περιλαμβάνονται στην Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. 33999/2010. Συνεπώς, προκειμένου να διασφαλιστεί ο βαθμός προστασίας τους, εντάσσονται σε ΖΑΠΦ
		Εκτός Natura	Ζώνη Απολύτου Προστασίας της Φύσης Υγρότοπου Χερονησίου - Τμήμα Β	ΖΑΠΦ-05	0.76	Διατηρείται το Καθεστώς Προστασίας (Ζώνη Απόλυτης Προστασίας της Φύσης – ΖΑΠΦ). Παρότι οι περιοχές δεν εντάσσονται στο Δίκτυο Natura 2000, περιλαμβάνονται στην Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. 33999/2010. Συνεπώς, προκειμένου να διασφαλιστεί ο βαθμός προστασίας τους, εντάσσονται σε ΖΑΠΦ

Ζώνες σύμφωνα με την ΚΥΑ 33999/2010		Περιοχή Natura που αφορά	Προτεινόμενες ζώνες από παρούσα ΕΠΜ		Ποσοστό επί του συνόλου της προηγούμενης έκτασης ζώνης	Επεξηγήσεις / Τεκμηρίωση
Περιοχή	Κωδικός		Όνομα Ζώνης	Κωδικός ζώνης		
		GR2520003	Ζώνη Προστασίας της Φύσης παραλίας Μουστού	ΖΠΦ-01	2.97	Παραλιακή ζώνη η οποία δεν προτείνεται να οριστεί ως απολύτου προστασίας, δεδομένου ότι αποτελεί τουριστικό πόλο για ήπιες δραστηριότητες αναψυχής (πχ. κολύμβηση).
		Εκτός Natura	Ζώνη Προστασίας της Φύσης παραλίας Μουστού	ΖΠΦ-01	2.86	Παραλιακή ζώνη η οποία δεν προτείνεται να οριστεί ως απολύτου προστασίας, καθώς αποτελεί τουριστικό πόλο για ήπιες δραστηριότητες αναψυχής, όπως η κολύμβηση. Παρότι η περιοχή δεν εντάσσεται στο Δίκτυο Natura 2000, περιλαμβάνεται στην ΚΥΑ υπ' αριθμ. 33999/2010. Συνεπώς, προκειμένου να διασφαλιστεί ο βαθμός προστασίας της, σε συνάρτηση με τις υφιστάμενες δραστηριότητες, εντάσσεται σε Ζώνη Προστασίας της Φύσης (ΖΠΦ).
		GR2520003	Ζώνη Προστασίας της Φύσης Μουστού - Τμήμα Α	ΖΠΦ_13	2.89	Περιοχή με καλλιεργούμενες εκτάσεις. Η συμπερίληψη του εν λόγω τμήματος σε ζώνη απολύτου προστασία θα ερχόταν σε σύγκρουση με τις υφιστάμενες δραστηριότητες και χρήσεις.
		GR2520003	Ζώνη Προστασίας της Φύσης Μουστού - Τμήμα Β	ΖΠΦ_14	7.65	Περιοχή με καλλιεργούμενες εκτάσεις. Η συμπερίληψη του εν λόγω τμήματος σε ζώνη απολύτου προστασία θα ερχόταν σε σύγκρουση με τις υφιστάμενες δραστηριότητες και χρήσεις.
		GR2520003	Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών Υγρότοπου Μουστού	ΖΔΟΕ-01	0.39	Το συγκεκριμένο τμήμα αφορά τον κεντρικό οδικό άξονα της περιοχής, ο οποίος αποτελεί τη μοναδική δίοδο πρόσβασης προς τις ιδιοκτησίες και την παραλιακή ζώνη. Για τον λόγο αυτό, διατηρείται με καθεστώς Ζώνης Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών (ΖΔΟΕ). Εντούτοις, οι επιτρεπόμενες χρήσεις σε αυτό περιορίζονται στα

Ζώνες σύμφωνα με την ΚΥΑ 33999/2010		**Περιοχή Natura που αφορά**	**Προτεινόμενες ζώνες από παρούσα ΕΠΜ**		**Ποσοστό επί του συνόλου της προηγούμενης έκτασης ζώνης**	**Επεξηγήσεις / Τεκμηρίωση**
Περιοχή	**Κωδικός**		**Όνομα Ζώνης**	**Κωδικός ζώνης**		
						πρότυπα των Ζωνών Απόλυτης Προστασίας της Φύσης (ΖΑΠΦ), επιτρέποντας επιπλέον αυτών τη διέλευση, έως ότου χαραχθεί νέα οδός εκτός των ορίων της προστατευόμενης περιοχής
		Εκτός Natura	Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών Υγρότοπου Μουστού	ΖΔΟΕ-01	0.10	Το συγκεκριμένο τμήμα αφορά τον κεντρικό οδικό άξονα της περιοχής, ο οποίος αποτελεί τη μοναδική δίοδο πρόσβασης προς τις ιδιοκτησίες και την παραλιακή ζώνη. Παρότι η περιοχή δεν εντάσσεται στο Δίκτυο Natura 2000, περιλαμβάνεται στην ΚΥΑ υπ' αριθμ. 33999/2010. Συνεπώς, προκειμένου να διασφαλιστεί ο βαθμός προστασίας της, σε συνάρτηση με τις υφιστάμενες δραστηριότητες, εντάσσεται σε ΖΔΟΕ
		GR2520003	Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων Μουστού - Τμήμα Β	ΖΒΔΦΠ-02	0.10	Το εν λόγω τμήμα προέκυψε από την προσαρμογή των ορίων των ζωνών επί του εδάφους.
		Εκτός Natura	Οικολογικός διάδρομος μεταξύ των περιοχών GR2520003 και GR2520006	ΟΔ-05	4.10	Αφορά 4 μικρά τμήματα περιφερειακά της ΖΑΠΦ, τα οποία είναι εκτός του Δικτύου Natura και οι υφιστάμενες χρήσεις εντός αυτών δεν συνάδουν με την Απόλυτη προστασία, εντούτοις περιλαμβάνονται σε Οικολογικό διάδρομο.
	2.II Άθροισμα				100.00	

Ζώνες σύμφωνα με την ΚΥΑ 33999/2010		Περιοχή Natura που αφορά	Προτεινόμενες ζώνες από παρούσα ΕΠΜ		Ποσοστό επί του συνόλου της προηγούμενης έκτασης ζώνης	Επεξηγήσεις / Τεκμηρίωση
Περιοχή	**Κωδικός**		**Όνομα Ζώνης**	**Κωδικός ζώνης**		
Συστάδα Δενδρόκεδρου Μονής Μαλεβής (Περιοχή Απολύτου Προστασίας της Φύσης)	**2.I**	GR2520006	Ζώνη Απολύτου Προστασίας της Φύσης συστάδας Δενδρόκεδρου Μονής Μαλεβής - Τμήμα Α	ΖΑΠΦ-06	3.84	Διατηρείται το Καθεστώς Προστασίας (ΖΑΠΦ). Τα όρια του συγκεκριμένου τμήματος αποτυπώνουν τα ορθά όρια της Ζώνης Απολύτου Προστασίας για την προστασία του Δάσους Δενδρόκεδρου, σύμφωνα με την τροποποίηση των ορίων του (ΦΕΚ 1064/Β/1980), το οποίο αποτελεί τη ζώνη Απολύτου Προστασίας "Συστάδα Δενδρόκεδρου Μονής Μαλεβής" σύμφωνα με την ΚΥΑ θεσμοθέτησης των ζωνών προστασία της Περιοχής Οικοανάπτυξης Πάρνωνα (ΦΕΚ 353/ΑΑΠ/6-9-2010). Υπήρχε εσφαλμένη οριοθέτηση της περιοχής στην προηγούμενη ΚΥΑ, η οποία διορθώνεται στο ορθό.
		Εκτός Natura	Ζώνη Απολύτου Προστασίας της Φύσης συστάδας Δενδρόκεδρου Μονής Μαλεβής - Τμήμα Β	ΖΑΠΦ-07	7.16	Περιοχή εκτός του Δικτύου Natura. Διατηρείται το Καθεστώς Προστασίας (ΖΑΠΦ). Τα όρια του συγκεκριμένου τμήματος αποτυπώνουν τα ορθά όρια της Ζώνης Απολύτου Προστασίας για την προστασία του Δάσους Δενδρόκεδρου, σύμφωνα με την τροποποίηση των ορίων του (ΦΕΚ 1064/Β/1980), το οποίο αποτελεί τη ζώνη Απολύτου Προστασίας "Συστάδα Δενδρόκεδρου Μονής Μαλεβής" σύμφωνα με την ΚΥΑ θεσμοθέτησης των ζωνών προστασία της Περιοχής Οικοανάπτυξης Πάρνωνα (ΦΕΚ 353/ΑΑΠ/6-9-2010). Υπήρχε εσφαλμένη οριοθέτηση της περιοχής στην προηγούμενη ΚΥΑ, η οποία διορθώνεται στο ορθό.

Ζώνες σύμφωνα με την ΚΥΑ 33999/2010		Περιοχή Natura που αφορά	Προτεινόμενες ζώνες από παρούσα ΕΠΜ		Ποσοστό επί του συνόλου της προηγούμενης έκτασης ζώνης	Επεξηγήσεις / Τεκμηρίωση
Περιοχή	Κωδικός		Όνομα Ζώνης	Κωδικός ζώνης		
		GR2520006	Ζώνη Προστασίας της Φύσης δενδρόκεδρων ευρύτερης περιοχής Μονής Μαλεβής	ΖΠΦ-10	71.03	Το τμήμα δεν εμπίπτει εντός της ορθής αποτύπωσης του Διατηρητέου Μνημείου της Φύσης Δάσος Δενδρόκεδρου, σύμφωνα με την τροποποίηση των ορίων του (ΦΕΚ 1064/Β/1980), το οποίο αποτελεί τη ζώνη Απολύτου Προστασίας "Συστάδα Δενδρόκεδρου Μονής Μαλεβής" σύμφωνα με την ΚΥΑ θεσμοθέτησης των ζωνών προστασία της περιοχής οικοανάπτυξης Πάρνωνα (ΦΕΚ 353/ΑΑΠ/6-9-2010). Υπήρχε εσφαλμένη οριοθέτηση της περιοχής στην προηγούμενη ΚΥΑ, η οποία διορθώνεται στο ορθό.
		GR2520006	Ζώνη Προστασίας της Φύσης Ορεινού Όγκου Πάρνωνα	ΖΠΦ-12	7.88	Το τμήμα δεν εμπίπτει εντός της ορθής αποτύπωσης του Διατηρητέου Μνημείου της Φύσης Δάσος Δενδρόκεδρου, σύμφωνα με την τροποποίηση των ορίων του (ΦΕΚ 1064/Β/1980), το οποίο αποτελεί τη ζώνη Απολύτου Προστασίας "Συστάδα Δενδρόκεδρου Μονής Μαλεβής" σύμφωνα με την ΚΥΑ θεσμοθέτησης των ζωνών προστασία της περιοχής οικοανάπτυξης Πάρνωνα (ΦΕΚ 353/ΑΑΠ/6-9-2010). Υπήρχε εσφαλμένη οριοθέτηση της περιοχής στην προηγούμενη ΚΥΑ, η οποία διορθώνεται στο ορθό.
		GR2520006	Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων περιοχής Ατζιναίικα	ΖΒΔΦΠ-24	0.62	Αγροτική περιοχή με δόμηση. Η συμπερίληψη του εν λόγω τμήματος σε ζώνη υψηλότερης προστασία θα ερχόταν σε σύγκρουση με τις υφιστάμενες δραστηριότητες και χρήσεις.

Ζώνες σύμφωνα με την ΚΥΑ 33999/2010		**Περιοχή Natura που αφορά**	**Προτεινόμενες ζώνες από παρούσα ΕΠΜ**		**Ποσοστό επί του συνόλου της προηγούμενης έκτασης ζώνης**	**Επεξηγήσεις / Τεκμηρίωση**
Περιοχή	**Κωδικός**		**Όνομα Ζώνης**	**Κωδικός ζώνης**		
		Εκτός Natura	Εκτός ζωνοποίησης		1.64	Η περιοχή είναι εκτός του Δικτύου Natura. Αφορά κτηριακές εγκαταστάσεις, οδικό δίκτυο και καλλιέργειες της Μονής Μαλεβής καI πέριξ αυτής. Ως εκ τούτου θεωρήθηκε ότι δεν θα μπορούσαν να ενταχθούν σε Ζώνες προστασίας.
		Εκτός Natura	Περιφερειακή Ζώνη δενδρόκεδρου Μονή Μαλεβής	ΠΖ-03	7.83	Τμήμα εκτός του δικτύου Ν2000 και εκτός της του Διατηρητέου Μνημείου της Φύσης Δάσος Δενδρόκεδρου, σύμφωνα με την τροποποίηση των ορίων του (ΦΕΚ 1064/Β/1980), το οποίο αποτελεί τη ζώνη Απολύτου Προστασίας "Συστάδα Δενδρόκεδρου Μονής Μαλεβής" σύμφωνα με την ΚΥΑ θεσμοθέτησης των ζωνών προστασία της περιοχής οικοανάπτυξης Πάρνωνα (ΦΕΚ 353/ΑΑΠ/6-9-2010). Το τμήμα αυτό εμπίπτει εξ' ολοκλήρου εντός προτεινόμενης Περιφερειακής ζώνης (ELPZ252063)
	2.I Άθροισμα				100.00	

Ζώνες σύμφωνα με την ΚΥΑ 33999/2010		**Περιοχή Natura που αφορά**	**Προτεινόμενες ζώνες από παρούσα ΕΠΜ**		**Ποσοστό επί του συνόλου της προηγούμενης έκτασης ζώνης**	**Επεξηγήσεις / Τεκμηρίωση**
Περιοχή	**Κωδικός**		**Όνομα Ζώνης**	**Κωδικός ζώνης**		
Περιοχή Προστασίας Υγροτόπου Μουστού (Περιοχές Προστασίας της Φύσης)	**4.Ι**	GR2520003	Ζώνη Προστασίας της Φύσης Μουστού - Τμήμα Α	ΖΠΦ_13	35.32	Διατηρείται το Καθεστώς Προστασίας (ΖΠΦ)
		GR2520003	Ζώνη Προστασίας της Φύσης Μουστού - Τμήμα Β	ΖΠΦ_14	1.69	Διατηρείται το Καθεστώς Προστασίας (ΖΠΦ)
		GR2520003	Ζώνη Απολύτου Προστασίας της Φύσης Υγροτόπου Μουστού	ΖΑΠΦ-01	15.83	Το εν λόγω τμήμα προτείνεται να προστατευτεί σε υψηλότερο βαθμό (ΖΑΠΦ) από το προηγούμενο καθεστώς καθώς αποτελεί τμήμα του υγροτόπου του Μουστού σύμφωνα με νεότερη οριοθέτηση
		GR2520003	Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων Μουστού - Τμήμα Α	ΖΒΔΦΠ-01	4.18	Αμιγώς αγροτική περιοχή με διάσπαρτη δόμηση. Η συμπερίληψη του εν λόγω τμήματος σε ζώνη υψηλότερης προστασίας θα ερχόταν σε σύγκρουση με τις υφιστάμενες δραστηριότητες και χρήσεις.
		GR2520003	Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων Μουστού - Τμήμα Β	ΖΒΔΦΠ-02	0.10	Το εν λόγω τμήμα προέκυψε από την προσαρμογή των ορίων των ζωνών επί του εδάφους
		Εκτός Natura	Οικολογικός διάδρομος μεταξύ των περιοχών GR2520003 και GR2520006	ΟΔ-05	42.88	Τμήμα εκτός του δικτύου Ν2000 στο οποίο δεν εφαρμόζεται ζωνοποίηση σύμφωνα με τον Ν. 4685/2020. Σχεδόν το σύνολο του τμήματος αυτού εμπίπτει εντός προτεινόμενου οικολογικού διαδρόμου (ELEC10B5)
	4.Ι Άθροισμα				100.00	

Ζώνες σύμφωνα με την ΚΥΑ 33999/2010		Περιοχή Natura που αφορά	Προτεινόμενες ζώνες από παρούσα ΕΠΜ		Ποσοστό επί του συνόλου της προηγούμενης έκτασης ζώνης	Επεξηγήσεις / Τεκμηρίωση
Περιοχή	**Κωδικός**		**Όνομα Ζώνης**	**Κωδικός ζώνης**		
Χαράδρα Δαφνώνα & Περιοχές Μονών Ελώνης και Σίντζας (Περιοχές Προστασίας της Φύσης)	**3.VII**	GR2520005, GR2520006	Ζώνη Προστασίας της Φύσης Χαράδρας Λεωνιδίου και Μονών Έλωνας και Σίντζας	ΖΠΦ-06	77.44	Διατηρείται το Καθεστώς Προστασίας (ΖΠΦ)
		GR2520006	Ζώνη Προστασίας της Φύσης Ορεινού Όγκου Πάρνωνα	ΖΠΦ-12	12.70	Διατηρείται το Καθεστώς Προστασίας (ΖΠΦ)
		GR2520006	Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών ανατολικού Πάρνωνα	ΖΔΟΕ-10	6.41	Το εν λόγω τμήμα προέκυψε από την προσαρμογή και τον εξορθολογισμό των ορίων των ζωνών επί του εδάφους. Στο τμήμα δεν καταγράφονται σημαντικές ΟΧΕ ειδών, ούτε προστατευτέα αντικείμενα που να χρήζουν υψηλής προστασίας.
		GR2520005	Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών Κάτω Πουρναρός	ΖΔΟΕ-08	0.54	Το εν λόγω τμήμα προέκυψε από την προσαρμογή των ορίων των ζωνών επί του εδάφους. Τα προστατευτέα αντικείμενα που εντοπίζονται εντός του πολυγώνου δεν χρήζουν υψηλής προστασίας
		GR2520005	Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών Σπαρτόλακκα - Μερόχωρο - Μουλάς	ΖΔΟΕ-06	2.73	Το εν λόγω τμήμα προέκυψε από την προσαρμογή των ορίων των ζωνών επί του εδάφους. Τα προστατευτέα αντικείμενα που εντοπίζονται εντός του πολυγώνου δεν χρήζουν υψηλής προστασίας
		Εκτός Natura	-	-	0.18	Τμήμα εκτός του δικτύου Ν2000 στο οποίο δεν εφαρμόζεται ζωνοποίηση σύμφωνα με τον Ν. 4685/2020. Αποτελεί τμήμα του δρόμου μεταξύ των περιοχών GR2520005, GR2520006
	3.VII Άθροισμα				100.00	

Ζώνες σύμφωνα με την ΚΥΑ 33999/2010		Περιοχή Natura που αφορά	Προτεινόμενες ζώνες από παρούσα ΕΠΜ		Ποσοστό επί του συνόλου της προηγούμενης έκτασης ζώνης	Επεξηγήσεις / Τεκμηρίωση
Περιοχή	**Κωδικός**		**Όνομα Ζώνης**	**Κωδικός ζώνης**		
Σημαντική Περιοχή Χλωρίδας Αγ. Ιωάννη - Ορειν. Μελιγούς (Περιοχές Προστασίας της Φύσης)	**3.VI**	GR2520006	Ζώνη Προστασίας της Φύσης Φαράγγι Λεπίδας - Κάστρο Ωριάς - Σαραντάψυχο - Μελιγγαριάς	ΖΠΦ-11	78.56	Διατηρείται το Καθεστώς Προστασίας (ΖΠΦ)
		GR2520006	Ζώνη Προστασίας της Φύσης δενδρόκεδρων ευρύτερης περιοχής Μονής Μαλεβής	ΖΠΦ-10	12.02	Διατηρείται το Καθεστώς Προστασίας (ΖΠΦ)
		GR2520006	Ζώνη Προστασίας της Φύσης Ορεινού Όγκου Πάρνωνα	ΖΠΦ-12	6.81	Διατηρείται το Καθεστώς Προστασίας (ΖΠΦ)
		GR2520006	Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών ανατολικού Πάρνωνα	ΖΔΟΕ-10	2.43	Το εν λόγω τμήμα προέκυψε από την προσαρμογή των ορίων των ζωνών επί του εδάφους. Τα προστατευτέα αντικείμενα που εντοπίζονται εντός του πολυγώνου δεν χρήζουν υψηλής προστασίας
		GR2520006	Περιοχή εκτός ζωνοποίησης	-	0.03	Όριο οικισμού στο οποίο δεν εφαρμόζεται ζωνοποίηση
		Εκτός Natura	-	-	0.15	Τμήμα εκτός του δικτύου Ν2000 στο οποίο δεν εφαρμόζεται ζωνοποίηση σύμφωνα με τον Ν. 4685/2020.
	3.VI Άθροισμα				100.00	

Ζώνες σύμφωνα με την ΚΥΑ 33999/2010		Περιοχή Natura που αφορά	Προτεινόμενες ζώνες από παρούσα ΕΠΜ		Ποσοστό επί του συνόλου της προηγούμενης έκτασης ζώνης	Επεξηγήσεις / Τεκμηρίωση
Περιοχή	Κωδικός		Όνομα Ζώνης	Κωδικός ζώνης		
Σημαντική Περιοχή Χλωρίδας Μαζιάς - Κοντολινάς (Περιοχές Προστασίας της Φύσης)	**3.V**	GR2520006	Ζώνη Προστασίας της Φύσης Φαράγγι Μαζιάς	ΖΠΦ-08	99.78	Διατηρείται το Καθεστώς Προστασίας (ΖΠΦ)
		GR2520006	Ζώνη Προστασίας της Φύσης Ορεινού Όγκου Πάρνωνα	ΖΠΦ-12	0.22	Διατηρείται το Καθεστώς Προστασίας (ΖΠΦ)
	3.V Άθροισμα				100.00	
Σημαντική Περιοχή Χλωρίδας Κορυφών Πάρνωνα (Περιοχές Προστασίας της Φύσης)	**3.IV**	GR2520006	Ζώνη Προστασίας της Φύσης Ορεινού Όγκου Πάρνωνα	ΖΠΦ-12	93.82	Διατηρείται το Καθεστώς Προστασίας (ΖΠΦ)
		GR2520006	Ζώνη Προστασίας της Φύσης Κουφοβούνι - Τσικούλιο	ΖΠΦ-07	5.30	Διατηρείται το Καθεστώς Προστασίας (ΖΠΦ)
		GR2520006	Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών δυτικού Πάρνωνα	ΖΔΟΕ-09	0.69	Το εν λόγω τμήμα προέκυψε από την προσαρμογή των ορίων των ζωνών επί του εδάφους
		GR2520006	Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών ανατολικού Πάρνωνα	ΖΔΟΕ-10	0.07	Το εν λόγω τμήμα προέκυψε από την προσαρμογή των ορίων των ζωνών επί του εδάφους
		GR2520006	Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών στη θέση Κολοκρό	ΖΔΟΕ-12	0.03	Το εν λόγω τμήμα προέκυψε από την προσαρμογή των ορίων των ζωνών επί του εδάφους
		GR2520005, GR2520006	Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών Καστάνιτσας	ΖΔΟΕ-11	0.09	Το εν λόγω τμήμα προέκυψε από την προσαρμογή των ορίων των ζωνών επί του εδάφους
	3.IV Άθροισμα				100.00	

Ζώνες σύμφωνα με την ΚΥΑ 33999/2010		Περιοχή Natura που αφορά	Προτεινόμενες ζώνες από παρούσα ΕΠΜ		Ποσοστό επί του συνόλου της προηγούμενης έκτασης ζώνης	Επεξηγήσεις / Τεκμηρίωση
Περιοχή	**Κωδικός**		**Όνομα Ζώνης**	**Κωδικός ζώνης**		
Δάση Δενδρόκεδρου Παλαιοχωρίου (Περιοχές Προστασίας της Φύσης)	**3.III**	GR2520006	Ζώνη Προστασίας της Φύσης Ορεινού Όγκου Πάρνωνα	ΖΠΦ-12	93.06	Διατηρείται το Καθεστώς Προστασίας (ΖΠΦ)
		GR2520006	Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών ανατολικού Πάρνωνα	ΖΔΟΕ-10	0.09	Το εν λόγω τμήμα προέκυψε από την προσαρμογή των ορίων των ζωνών επί του εδάφους
		GR2520005, GR2520006	Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων οικισμού Παλαιοχώρι	ΖΒΔΦΠ-11	3.66	Το εν λόγω τμήμα αποτελεί περιμετρική ζώνη υφιστάμενου οικισμού. Το καθεστώς προστασίας προτείνεται να προσαρμοστεί στις υφιστάμενες δραστηριότητες και χρήσεις και τις μελλοντικές αναπτυξιακές προοπτικές της περιοχής. Επισημαίνεται ότι τα προστατευτέα αντικείμενα που εντοπίζονται εντός του πολυγώνου δεν χρήζουν υψηλής προστασίας.
		GR2520006	Περιοχή εκτός ζωνοποίησης		3.18	Όριο οικισμού στο οποίο δεν εφαρμόζεται ζωνοποίηση
	3.III Άθροισμα				100.00	
Δάση Δενδρόκεδρου Αγ. Βασιλείου - Πλατανακίου (Περιοχές Προστασίας της Φύσης)	**3.II**	GR2520006	Ζώνη Προστασίας της Φύσης Ορεινού Όγκου Πάρνωνα	ΖΠΦ-12	89.02	Διατηρείται το Καθεστώς Προστασίας (ΖΠΦ)
		GR2520006	Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών ανατολικού Πάρνωνα	ΖΔΟΕ-10	7.63	Το εν λόγω τμήμα προέκυψε από την προσαρμογή και τον εξορθολογισμό των ορίων των ζωνών επί του εδάφους. Στο τμήμα υπάρχουν διάσπαρτες καλλιεργούμενες εκτάσεις, ενώ δεν καταγράφονται σημαντικές ΟΧΕ ειδών, ούτε προστατευτέα αντικείμενα που να χρήζουν υψηλής προστασίας.

Ζώνες σύμφωνα με την ΚΥΑ 33999/2010		Περιοχή Natura που αφορά	Προτεινόμενες ζώνες από παρούσα ΕΠΜ		Ποσοστό επί του συνόλου της προηγούμενης έκτασης ζώνης	Επεξηγήσεις / Τεκμηρίωση
Περιοχή	**Κωδικός**		**Όνομα Ζώνης**	**Κωδικός ζώνης**		
		GR2520005, GR2520006	Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων οικισμού Πλατανάκι _ Τμήμα Α	ΖΒΔΦΠ-09	1.63	Το εν λόγω τμήμα αποτελεί περιμετρική ζώνη υφιστάμενου οικισμού. Το καθεστώς προστασίας προτείνεται να προσαρμοστεί στις υφιστάμενες δραστηριότητες και χρήσεις και τις μελλοντικές αναπτυξιακές προοπτικές της περιοχής. Επισημαίνεται ότι τα προστατευτέα αντικείμενα που εντοπίζονται εντός του πολυγώνου δεν χρήζουν υψηλής προστασίας.
		GR2520005, GR2520006	Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων οικισμού Πλατανάκι _ Τμήμα Β	ΖΒΔΦΠ-10	0.04	Το εν λόγω τμήμα προέκυψε από την προσαρμογή των ορίων των ζωνών επί του εδάφους
		GR2520005, GR2520006	Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων οικισμού Αγίου Βασιλείου	ΖΒΔΦΠ-08	0.83	Το εν λόγω τμήμα προέκυψε από την προσαρμογή των ορίων των ζωνών επί του εδάφους
		GR2520006	Περιοχή εκτός ζωνοποίησης		0.85	Όριο οικισμού στο οποίο δεν εφαρμόζεται ζωνοποίηση
	3.II Άθροισμα				100.00	
Δάση Δενδρόκεδρου Πραστού (Περιοχές Προστασίας της Φύσης)	**3.I**	GR2520006	Ζώνη Προστασίας της Φύσης Φαράγγι Μαζιάς	ΖΠΦ-08	25.45	Διατηρείται το Καθεστώς Προστασίας (ΖΠΦ)
		GR2520006	Ζώνη Προστασίας της Φύσης Ορεινού Όγκου Πάρνωνα	ΖΠΦ-12	74.55	Διατηρείται το Καθεστώς Προστασίας (ΖΠΦ)
	3.I Άθροισμα				100.00	

Ζώνες σύμφωνα με την ΚΥΑ 33999/2010		Περιοχή Natura που αφορά	Προτεινόμενες ζώνες από παρούσα ΕΠΜ		Ποσοστό επί του συνόλου της προηγούμενης έκτασης ζώνης	Επεξηγήσεις / Τεκμηρίωση
Περιοχή	**Κωδικός**		**Όνομα Ζώνης**	**Κωδικός ζώνης**		
Όρια Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγρότοπου Μουστού (Περιοχή Οικοανάπτυξης)		Εντός Natura	Ζώνη Προστασίας της Φύσης		25.86	
			Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών		68.85	
			Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων		4.71	
			Περιοχή εκτός ζωνοποίησης		0.59	Όριο οικισμού στο οποίο δεν εφαρμόζεται ζωνοποίηση
	Εντός Natura Άθροισμα				100.00	
		Εκτός Natura	Οικολογικός διάδρομος μεταξύ των περιοχών GR2520006, GR2520005 και GR2540001	ELEC10B4	40.13	
			Οικολογικός διάδρομος μεταξύ των περιοχών GR2520003 και GR2520006	ELEC10B5	2.62	
			Περιφερειακή Ζώνη λεκάνης απορροής Υγροτόπου Μουστού	ELPZ252062	3.39	
			Περιφερειακή Ζώνη δενδρόκεδρου Μονή Μαλεβής	ELPZ252063	1.14	
			Εκτός ζωνών προστασίας		52.73	
	Εντός Natura Άθροισμα				100.00	

4.3.4 Προσδιορισμός προτεινόμενων ειδικών χρήσεων ανά ζώνη προστασίας

4.3.4.1 Εισαγωγή

Σε συνέχεια των αποτελεσμάτων εφαρμογής της ανωτέρω μεθοδολογίας (Ενότητα 4.3.2) ακολούθως καταγράφονται: **α)** οι προτεινόμενες επιτρεπόμενες ειδικές χρήσεις ανά ζώνη, **β)** η τεκμηρίωση επιλογής τους και η εκτίμηση των επιπτώσεων, **γ)** οι προτεινόμενες ρυθμίσεις για κάθε επιτρεπόμενη ειδική χρήση, **δ)** η εξέταση των εναλλακτικών λύσεων και **ε)** οι προτεινόμενες ρυθμίσεις για τις περιφερειακές ζώνες και τους οικολογικούς διαδρόμους.

Η παρούσα ενότητα διαρθρώνεται ως ακολούθως:

Α. Διαπιστώσεις και παραδοχές που προέκυψαν από την εφαρμογή του ΠΔ 59/2018 στον προσδιορισμό των ειδικών χρήσεων ανά ζώνη [Ενότητα 4.3.4.2].

Β. Προτεινόμενες Γενικές Ρυθμίσεις για το σύνολο των προστατευόμενων περιοχών και ειδικές επισημάνσεις [Ενότητα 4.3.4.3].

Γ. Προτεινόμενες Επιτρεπόμενες χρήσεις / Ρυθμίσεις / Τεκμηρίωση / Εκτίμηση επιπτώσεων ανά προστατευόμενη περιοχή [Ενότητες 4.3.4.4.1 έως 4.3.4.4.8].

Δ. Προτεινόμενες ρυθμίσεις για τις Περιφερειακές Ζώνες και τους Οικολογικούς Διαδρόμους [Ενότητα 4.3.4.5].

Ε. Εξέταση εναλλακτικών λύσεων [Ενότητα 4.3.5].

Το θεσμικό πλαίσιο για τον καθορισμό των επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων ανά ζώνη προστασίας εντός μίας προστατευόμενης περιοχής καθορίζεται από τα **άρθρα 14α, 14β, 14γ και 14δ του ΠΔ 59/2018**, όπως συμπληρώθηκε και ισχύει με το άρθρο 44 παρ. 18 του Ν. 4685/2020 και το άρθρο 44 του Ν. 4759/2020.

Σύμφωνα με τα άρθρα 14α, 14β, 14γ και 14δ του ΠΔ 59/2018, για κάθε μία από τις Ζώνες Προστασίας ισχύουν τα εξής:

- **Επιτρέπονται μόνο ορισμένες ή/και όλες από τις ειδικές κατηγορίες χρήσεων** που προσδιορίζονται στα ανωτέρω άρθρα.
- Οι ειδικές χρήσεις **επιλέγονται και δύναται να εξειδικεύονται, κατά περίπτωση**, για κάθε προστατευόμενη περιοχή.

Αναλυτικές λίστες με τις δυνητικά επιτρεπόμενες ανά Ζώνη Προστασία ειδικές χρήσεις, σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018, καταγράφονται στην Ενότητα 4.3.1.2.

4.3.4.2 Διαπιστώσεις και παραδοχές κατά την εφαρμογή του ΠΔ 59/2018 στον προσδιορισμό των ειδικών χρήσεων ανά ζώνη

Κατά την εφαρμογή του Π.Δ. 59/2018 για τον προσδιορισμό των ειδικών χρήσεων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Ν. 4685/2020, προέκυψαν σημαντικές δυσκολίες ως προς την αντιστοίχιση δραστηριοτήτων με τις επιτρεπόμενες χρήσεις στις επιμέρους ζώνες προστασίας. Πρόκειται για την πρώτη εφαρμογή της νέας νομοθεσίας, η οποία επέφερε ουσιαστικές αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο ζώνωσης και στην εξειδίκευση χρήσεων γης και ανθρωπογενών δραστηριοτήτων εντός αυτών.

Δεδομένης της έλλειψης προηγούμενης εμπειρίας και εφαρμογής των νομοθετικών προβλέψεων, στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης αναδείχθηκαν ζητήματα που είτε απαιτούν περαιτέρω νομοθετική ρύθμιση είτε χρήζουν νομικής ερμηνείας και διευκρίνησης. Η διαχείριση των θεμάτων αυτών πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με τη Διευθύνουσα Υπηρεσία, σύμφωνα με τις οδηγίες και κατευθύνσεις που δόθηκαν.

Με σκοπό τη βέλτιστη κατανόηση της παρούσας Ενότητας και της προσέγγισης που ακολουθήθηκε, επισημαίνονται τα ακόλουθα:

- Στον τομέα του εναλλακτικού τουρισμού – αναψυχής, καθώς και σε έργα κοινοφελή / προστασίας όπως τα αντιπλημμυρικά έργα, έργα πυροπροστασίας και φύλαξης, καταγράφηκαν ελλείψεις στην αντιστοίχιση δραστηριοτήτων με τις προβλεπόμενες ειδικές χρήσεις του Π.Δ. 59/2018.
- Υπήρξε σημαντική δυσκολία αντιστοίχισης των επιτρεπόμενων δραστηριοτήτων σε μία από τις κατηγορίες ειδικών χρήσεων ανά ζώνη, δεδομένου ότι αυτές, ως επί το πλείστον, αφορούν εγκαταστάσεις και έργα. Για την ένταξη των επιτρεπόμενων δραστηριοτήτων χρησιμοποιήθηκε η εξής μεθοδολογία:

  α) Αντιστοίχιση της δραστηριότητας με την ειδική χρήση που αφορά έργα υποστήριξής της (π.χ. δράσεις ευαισθητοποίησης / περιβαλλοντικής εκπαίδευσης / ερμηνείας περιβάλλοντος εντάχθηκαν στη χρήση (49) «Περίπτερα ενημέρωσης – έργα ερμηνείας περιβάλλοντος»).

  β) Όταν μια δραστηριότητα δεν συνδέεται εννοιολογικά με καμία από τις ειδικές χρήσεις του Π.Δ. 59/2018, εντάχθηκε ως νέα δραστηριότητα και έργο που δεν προβλέπεται ρητά (π.χ. Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός, Αντιπυρική προστασία / Φύλαξη). Οι δραστηριότητες αυτές δύνανται, εφόσον μέχρι την έκδοση του νέου Προεδρικού Διατάγματος δεν έχει τροποποιηθεί το ισχύον πλαίσιο, να ενταχθούν είτε στις οριζόντιες Γενικές Διατάξεις είτε στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής κατά την έκδοση των σχετικών ΠΔ και ΚΥΑ για την περιοχή
- Κατά την εφαρμογή του Π.Δ. 59/2018 εντοπίστηκαν ειδικές χρήσεις που, κατά την εκτίμηση της μελέτης, δεν θα πρέπει να περιορίζονται αποκλειστικά στις ζώνες χαμηλότερης προστασίας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η χρήση (5) «Θρησκευτικοί χώροι», η οποία προβλέπεται μόνο για τις ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ. Για παράδειγμα σε ορεινές περιοχές σαν τη Ζήρεια και το Μαίναλο απαντάται πλήθος από διάσπαρτα εκκλησάκια εντός ορεινών ζωνών με σημαντικά οικοσυστήματα. Τα περισσότερα από αυτά τα εκκλησάκια αποτελούν μέρος του πολιτιστικού - ιστορικού πλούτου της περιοχής. Η διαχείρισή τους ως σημειακές ζώνες (π.χ. δημιουργία σημειακού πολυγώνου ΖΔΟΕ, εντός μίας ευρύτερης ΖΠΦ), θα οδηγούσε σε ένα

παράλογο, από πλευράς χωροταξίας και ζώνωσης, πολύπλοκο αποτέλεσμα ζώνωσης, που θα δυσκόλευε στην εφαρμογή της προστασίας της περιοχής.

Επισήμανση για την Ενότητα 4.3.4.4: Στην οριστικοποίηση των επιτρεπόμενων χρήσεων ανά ζώνη, κάτω από κάθε επιτρεπόμενη χρήση περιλαμβάνονται «Επισημάνσεις» όπου αναλύεται ο τρόπος διαχείρισης αντίστοιχων θεμάτων. Οι επισημάνσεις αυτές αποτελούν (α) προτάσεις για τη συμπλήρωση ή επικαιροποίηση του Π.Δ. 59/2018 με βάση τα αποτελέσματα της πρώτης εφαρμογής του σε προστατευόμενες περιοχές, και (β) προτάσεις για θέματα που χρήζουν νομικής ερμηνείας ή διευκρίνησης.

Στο τέλος κάθε ενότητας επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων προτείνονται δραστηριότητες και έργα που δεν προβλέπονται ή δεν εξειδικεύονται ρητά στο Π.Δ. 59/2018. Η αναφορά τους κρίνεται αναγκαία, ώστε να θεσπιστούν συγκεκριμένοι όροι και περιορισμοί με στόχο: α) την ομαλή λειτουργία και προστασία της περιοχής, β) την ασφάλεια των κατοίκων και των επισκεπτών, γ) την προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, δ) καθώς και τη συμπερίληψη δραστηριοτήτων που είναι συμβατές με τους όρους προστασίας και παράλληλα συμβάλλουν στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου.

Οι δραστηριότητες και τα έργα αυτά μπορούν να ενταχθούν είτε ως οριζόντιες Γενικές Διατάξεις είτε στο πλαίσιο των Σχεδίων Διαχείρισης της περιοχής κατά την έκδοση των σχετικών ΠΔ και ΚΥΑ για την περιοχή.

Ακολούθως καταγράφονται οι ανωτέρω προτάσεις που προέκυψαν από την παρούσα μελέτη και οι οποίες διαχειρίστηκαν ως εξαιρέσεις / διαφοροποιήσεις από τα προβλεπόμενα στο ΠΔ 59/2018:

Χρήση: 1 Κατοικία (με διαφοροποίηση ανά ζώνη σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018)

α) Παρότι στη Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών δεν περιλαμβάνεται ως επιτρεπόμενη χρήση η κατοικία εκτός ορίων οικισμών, τυχόν νομίμως υφιστάμενα κτίρια κατοικίας προτείνεται να προβλέπεται να διατηρηθούν. Η πρόβλεψη για κατ' εξαίρεση δυνατότητα συντήρησης και ανακαίνισης κατοικιών εντός της ζώνης Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών θεωρείται σημαντική, δεδομένης της έλλειψης επίσημης χαρτογράφησης όλων των νόμιμων κτιρίων.

Η σχετική πρόβλεψη δύναται να ενταχθεί στις οριζόντιες Γενικές Διατάξεις.

β) Στις ΖΑΠΦ και ΖΠΦ επιτρέπεται η χρήση (1) με την ειδική διατύπωση «(1) Κατοικία για προσωπικό ασφαλείας και εργαζομένους» και τη διευκρίνηση ότι επιτρέπεται μόνο για την εξυπηρέτηση της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευτέου αντικειμένου. Στη ΖΔΟΕ η χρήση (1) επιτρέπεται μόνο εντός σχεδίων πόλης / οικισμών. Εκτιμούμε ότι εκ παραδρομής δεν έχει προβλεφθεί η δυνατότητα ύπαρξης κατοικιών για προσωπικό ασφαλείας και εργαζομένους και στη ΖΔΟΕ και προτείνεται να συμπεριληφθεί. Υπενθυμίζεται ότι στη ΖΔΟΕ είναι δυνατό να συνυπάρχει το προστατευτέο αντικείμενο μαζί με σχετικές πολιτισμικές αξίες ή/και ανθρωπογενείς δραστηριότητες που προάγουν τη βιώσιμη διαχείριση φυσικών πόρων ή/και τη βιώσιμη

ανάπτυξη, αυτή, δηλαδή, που υπηρετεί την προστασία του περιβάλλοντος, την οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική συνοχή και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.

Η σχετική πρόβλεψη δύναται να ενταχθεί στις οριζόντιες Γενικές Διατάξεις ή στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

Χρήση: 4.3 Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις

α) Η εγκατάσταση ειδικών αθλητικών εγκαταστάσεων της κατηγορίας Ζ2 του Ν. 2725/1999, όπως ισχύει, δηλαδή οι προσωρινές εγκαταστάσεις ή διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων σε φυσικό περιβάλλον, όπως θάλασσα, ποτάμι, λίμνη, δάσος, βουνό, ή σε δημόσιους δρόμους, εκτός των εγκαταστάσεων για την εξυπηρέτηση του μηχανοκίνητου αθλητισμού, επιτρέπονται σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018 μόνο εντός των ΖΒΔΦΠ. Στις ΖΔΟΕ επιτρέπονται μόνο εντός σχεδίου πόλης / οικισμού, ενώ στις ΖΠΦ δεν επιτρέπονται. Προτείνεται η κατηγορία Ζ2 να επιτρέπεται και στις ΖΔΟΕ και ΖΠΦ, δεδομένου ότι: i) οι αθλητικοί αγώνες στη φύση, συνάδουν με την ανάπτυξη του οικοτουρισμού, την περιβαλλοντική εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση και, ii) όταν πραγματοποιούνται με τις κατάλληλες ρυθμίσεις δεν επιφέρουν επιπτώσεις στο προστατευτέο αντικείμενο και iii) προάγουν τη βιώσιμη διαχείριση φυσικών πόρων ή/και τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Η σχετική πρόβλεψη δύναται να ενταχθεί στις οριζόντιες Γενικές Διατάξεις ή στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

β) Για τον ίδιο λόγο, η χρήση προκαθορισμένων διαδρομών (οδικού δικτύου και μονοπατιών) και η δημιουργία προσωρινών, πλωτών και λυόμενων υπαίθριων εγκαταστάσεων ή ήπιων διαμορφώσεων για την υποστήριξη χερσαίων και θαλάσσιων αθλητικών δραστηριοτήτων (π.χ. πεζοπορία, τρέξιμο, δυναμικό βάδισμα, ποδήλατο, κολύμβηση, αυτόνομη ή/ και ελεύθερη κατάδυση, ιστιοπλοΐα, αγώνες κανό κλπ.), καθώς και για τη διοργάνωση αγώνων στο φυσικό περιβάλλον και την υποστήριξη του αθλητικού τουρισμού στη φύση υπό όρους, προτείνεται να επιτρέπεται σε όλη την προστατευόμενη περιοχή εντός των ορίων των ζωνών ΖΠΦ, ΖΔΟΕ, ΖΒΔΦΠ.

Σε ότι αφορά το θαλάσσιο περιβάλλον οι σχετικές ρυθμίσεις έχουν ενταχθεί στη χρήση (52) Ήπια θαλάσσια αναψυχή (κολύμβηση, ιστιοσανίδα, καταδύσεις, υποβρύχια φωτογράφηση κ.λπ.)

Σε ότι αφορά το χερσαίο περιβάλλον τα ανωτέρω αναφερόμενα δύναται ερμηνευτικά να ενταχθούν στη χρήση «4.3 Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις» η οποία επιτρέπεται μόνο στις περιοχές εντός σχεδίου ή εντός οικισμού στις ΖΔΟΕ, ενώ δεν επιτρέπεται στις ΖΠΦ, σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018.

Οι σχετικές προβλέψεις δύναται να ενταχθούν στις οριζόντιες Γενικές Διατάξεις ή στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

γ) Στη χρήση 4.3 Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις» (ειδική κατηγορία Ζ2 του Ν. 2725/1999) ενσωματώθηκαν επίσης και τα αναρριχητικά πεδία και η αναρρίχηση, η οποία δεν είναι σαφές σε ποια κατηγορία εντάσσεται, σύμφωνα με το ισχύον νομικό πλαίσιο. Οι θέσεις με αναρριχητικό ενδιαφέρον εκτιμάται ότι βρίσκονται ως επί το πλείστον σε Ζώνες Προστασίας της Φύσης και Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών. Η αναρρίχηση, με τις κατάλληλες ρυθμίσεις, προτείνεται να είναι μία επιτρεπόμενη χρήση στις ζώνες αυτές.

Η σχετική πρόβλεψη δύναται να ενταχθεί στις οριζόντιες Γενικές Διατάξεις ή στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

Χρήση: 5 Θρησκευτικοί χώροι

Κατ' εξαίρεση προτείνεται η χρήση, συντήρηση, επισκευή και αποκατάσταση των θρησκευτικών μνημείων που τυχόν απαντώνται διάσπαρτα στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης, αντί της σημειακής εξαίρεσης του τμήματος αυτού και χαρακτηρισμού του ως ΖΔΟΕ ή η «υποβάθμιση» της ΖΠΦ σε ΖΔΟΕ λόγω της ύπαρξης θρησκευτικών χώρων. Επισημαίνεται ότι σε ορεινές περιοχές και περιοχές με πλούσια ιστορική και πολιτιστική κληρονομιά (όπως ο Πάρνωνας, η Ζήρεια κλπ.) απαντώνται πλήθος διάσπαρτων μικρών εκκλησιαστικών χώρων, πολλά εκ των οποίων έχουν χαρακτηριστεί ως πολιτιστικά μνημεία.

Η σχετική πρόβλεψη δύναται να ενταχθεί στις οριζόντιες Γενικές Διατάξεις.

Χρήση: 11 Κέντρα έρευνας και επιστημονική έρευνα που αφορούν τη Ζώνη

α) Σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο άρθρο 14γ του ΠΔ 59/2018, η χρήση (11), επιτρέπεται μόνο σε εντός σχεδίου / οικισμού περιοχές για τις ΖΔΟΕ.

Προτείνουμε η «Επιστημονική έρευνα για τις ανάγκες της ζώνης», η οποία αποτελεί εξειδίκευση της χρήσης 11 για τις ΖΑΠ και ΖΠΦ, καθώς και τα «Κέντρα έρευνας» που επιτρέπονται στις ΖΠΦ, να επιτρέπονται και για τις ΖΔΟΕ. Σε κάθε περίπτωση θεωρούμε ότι εκ παραδρομής δεν έχει εξειδικευτεί και δεν έχει επιτραπεί και στην περίπτωση των ΖΔΟΕ η επιστημονική έρευνα για τις ανάγκες της ζώνης.

β) Στη χρήση (11) συμπεριλήφθηκε και η εκτέλεση εργασιών που αποσκοπούν στην αποκατάσταση, βελτίωση και διατήρηση των χαρακτηριστικών του φυσικού περιβάλλοντος, των τύπων οικοτόπων και ειδών χλωρίδας και πανίδας. Περιλήφθηκε επίσης και η εγκατάσταση, συντήρηση και λειτουργία επιστημονικού εξοπλισμού και συνοδών δομών, ως αναπόσπαστο κομμάτι για τη διεξαγωγή συστηματικής επιστημονικής έρευνας και υλοποίησης επιστημονικών δράσεων στο θαλάσσιο, αλλά και στο χερσαίο, κατά περίπτωση, περιβάλλον. Στο ΠΔ 59/2018 δεν προβλέπεται ειδική χρήση για τα ανωτέρω, αλλά κρίνεται σκόπιμο να περιληφθούν, δεδομένου ότι αποτελούν κρίσιμες και απαραίτητες εργασίες για την προστασία των τύπων οικοτόπων και ειδών.

Οι σχετικές προβλέψεις δύναται να ενταχθούν στις οριζόντιες Γενικές Διατάξεις.

Χρήση: (26.12.1) Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων) (δυνατότητα εξειδίκευσης βάσει της οικείας νομοθεσίας)

Η ειδική χρήση 26.12.1, σε ότι αφορά τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης, επιτρέπεται μόνο για την εξυπηρέτηση προστασίας και διαχείρισης της εκάστοτε περιοχής, εντούτοις οι ΖΠΦ στην πλειοψηφία τους είναι περιοχές που ενδείκνυνται για την ανάπτυξη εναλλακτικού τουρισμού και ήπιων τουριστικών δραστηριοτήτων. Συνεπώς, κατά περίπτωση η χρήση του υφιστάμενου οδικού δικτύου για λόγους πέραν της προστασίας και διαχείρισης κρίνεται αναγκαία και για την εξυπηρέτηση της αναψυχής. Επιπλέον, αξίζει να σημειωθεί ότι πλησίον των ΖΠΦ και εντός αυτών,

εντοπίζονται οικισμοί και διάσπαρτές γεωργικές καλλιέργειες ή εν γένη δραστηριότητες του πρωτογενή τομέα, για την εξυπηρέτηση των οποίων η χρήση του υφιστάμενου οδικού δικτύου είναι αναγκαία.

Για τους σκοπούς αυτούς προτείνεται η εν λόγω χρήση, σε ότι αφορά τις ΖΠΦ, να επιτρέπεται και για την εξυπηρέτηση της αναψυχής και την άσκηση δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα και των λοιπών δραστηριοτήτων της περιοχής.

Η σχετική πρόβλεψη δύναται να ενταχθεί στις οριζόντιες Γενικές Διατάξεις ή στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

Χρήση: (26.12.4) Ποδηλατόδρομοι

Η ειδική χρήση 26.12.4, σε ότι αφορά τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης, επιτρέπεται μόνο για την εξυπηρέτηση προστασίας και διαχείρισης της εκάστοτε περιοχής. Εντούτοις οι ΖΠΦ στην πλειοψηφία τους είναι περιοχές που ενδείκνυνται για την ανάπτυξη εναλλακτικού τουρισμού και ήπιων τουριστικών δραστηριοτήτων. Ως εκ τούτου προτείνεται η εν λόγω χρήση, σε ότι αφορά τις ΖΠΦ, να επιτρέπεται και για την εξυπηρέτηση της αναψυχής και την άσκηση δραστηριοτήτων, εφόσον διασφαλίζεται η ακεραιότητα της περιοχής και η προστασία των σημαντικών ειδών και τύπων οικοτόπων.

Η σχετική πρόβλεψη δύναται να ενταχθεί στις οριζόντιες Γενικές Διατάξεις ή στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

Χρήση: (26.12.6) Μονοπάτια (πεζών)

Η ειδική χρήση 26.12.6, σε ότι αφορά τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης επιτρέπεται μόνο για την εξυπηρέτηση προστασίας και διαχείρισης της εκάστοτε περιοχής. Εντούτοις οι ΖΠΦ στην πλειοψηφία τους είναι περιοχές που ενδείκνυνται για την ανάπτυξη εναλλακτικού τουρισμού και ήπιων τουριστικών δραστηριοτήτων. Τα μονοπάτια αποτελούν υποδομές που υποστηρίζουν τις θεματικές και περιηγητικές διαδρομές, οι οποίες αποτελούν τάση ανάπτυξης και προώθησης του εναλλακτικού τουρισμού τόσο στην Ελλάδα, όσο και διεθνώς. Τα μονοπάτια χρησιμοποιούνται για πεζοπορία και αναψυχή, καθώς και για πρόσβαση, χωρίς μηχανοκίνητα μέσα, σε σημεία ενδιαφέροντος φυσικού, ιστορικού ή πολιτιστικού περιβάλλοντος. Ταυτόχρονα, συμβάλλουν στην ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού στην προβολή της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και στην ευαισθητοποίηση των επισκεπτών σε θέματα προστασίας. Επίσης τα μονοπάτια εξυπηρετούν την πρόσβαση χωρίς μηχανοκίνητα μέσα σε τμήματα της προστατευόμενης περιοχής με σκοπό την έρευνα, την άσκηση διαχείρισης ή την προστασία αυτής.

Ως εκ τούτου προτείνεται η εν λόγω χρήση, σε ότι αφορά τις ΖΠΦ, να επιτρέπεται και για την εξυπηρέτηση της αναψυχής και την άσκηση δραστηριοτήτων, εφόσον διασφαλίζεται η ακεραιότητα της περιοχής και η προστασία των σημαντικών ειδών και τύπων οικοτόπων.

Η σχετική πρόβλεψη δύναται να ενταχθεί στις οριζόντιες Γενικές Διατάξεις ή στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

Χρήση: (26.12.7) Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών

Η ειδική χρήση 26.12.7, σε ότι αφορά τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης επιτρέπεται μόνο για την εξυπηρέτηση προστασίας και διαχείρισης της εκάστοτε περιοχής. Ωστόσο, οι θαλάσσιες ζώνες στις περισσότερες περιπτώσεις αποτελούν τμήματα λειτουργικών διαδρόμων ναυσιπλοΐας και περιοχές αλιευτικής δραστηριότητας, όπου η πλήρης απαγόρευση κίνησης σκαφών δεν είναι εφικτή, καθώς θα δημιουργούσε σημαντικά προβλήματα στη ναυσιπλοΐα και στην εξυπηρέτηση υφιστάμενων δραστηριοτήτων. Συνεπώς, προτείνεται η χρήση να επιτρέπεται υπό όρους και για την εξυπηρέτηση των λοιπών δραστηριοτήτων, εφόσον διασφαλίζεται η ακεραιότητα της περιοχής και η προστασία των σημαντικών ειδών και τύπων οικοτόπων.

Η σχετική πρόβλεψη δύναται να ενταχθεί στις οριζόντιες Γενικές Διατάξεις ή στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

Χρήση: (31) Χώρος επεξεργασίας, αποθήκευσης και διάθεσης στερεών αποβλήτων/Χώρος επεξεργασίας, διάθεσης στερεών τοξικών αποβλήτων

Η ειδική χρήση (31) προβλέπεται μόνο στις ΖΒΔΦΠ και μόνο εντός σχεδίου. Δεδομένου ότι οι χρήσεις αυτές δεν χωροθετούνται εντός σχεδίου εκτιμάται ότι η σχετική αναφορά έχει ενσωματωθεί εκ παραδρομής στο νόμο. Προτείνεται η ειδική χρήση (31) να επιτρέπεται στις ΖΒΔΦΠ για την κάλυψη περιπτώσεων όπου έχουν αδειοδοτηθεί σχετικά έργα (ΣΔΙΤ Πελοποννήσου).

Η σχετική πρόβλεψη δύναται να ενταχθεί στις οριζόντιες Γενικές Διατάξεις

48.2 Α) Οι κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, μετά των παραρτημάτων αυτών (υπέργειων και υπόγειων)

Η ειδική χρήση 48.2, περίπτωση Α [Κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας (υπέργειων και υπόγειων)], σε ότι αφορά τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης επιτρέπεται μόνο για την εξυπηρέτηση προστασίας και διαχείρισης της εκάστοτε περιοχής. Ωστόσο, στις περισσότερες περιπτώσεις οι ΖΠΦ περιλαμβάνουν ή γειτνιάζουν με περιοχές όπου διέρχονται βασικά δίκτυα κοινής ωφέλειας (ύδρευσης, ηλεκτρικής ενέργειας, τηλεπικοινωνιών, αποχέτευσης κ.ά.), τα οποία εξυπηρετούν νόμιμα υφιστάμενους οικισμούς, υποδομές ή κοινωφελείς εγκαταστάσεις. Η πλήρης απαγόρευση της λειτουργίας, της συντήρησης ή ακόμη και της εγκατάστασης νέων δικτύων, υπό όρους, στις ΖΠΦ δεν είναι εφικτή, καθώς θα δημιουργούσε προβλήματα στην ασφάλεια και την εξυπηρέτηση του πληθυσμού και των δραστηριοτήτων.

Συνεπώς, προτείνεται η χρήση να επιτρέπεται, υπό αυστηρούς όρους, και για την εξυπηρέτηση αναγκών κοινής ωφέλειας, εφόσον διασφαλίζεται ότι δεν αλλοιώνεται ο φυσικός χαρακτήρας και η αισθητική του τοπίου, δεν προκαλείται υποβάθμιση των προστατευτέων τύπων οικοτόπων και ειδών και οι εγκαταστάσεις κατασκευάζονται ή συντηρούνται με τη μικρότερη δυνατή παρέμβαση στο φυσικό περιβάλλον. Η εγκατάσταση νέων δικτύων ή επεκτάσεων υφιστάμενων επιτρέπεται εφόσον τεκμηριώνεται η αναγκαιότητα και η απουσία εναλλακτικών λύσεων εκτός ζώνης, και κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Η σχετική πρόβλεψη δύναται να ενταχθεί στις οριζόντιες Γενικές Διατάξεις

Χρήση: (52) Ήπια θαλάσσια αναψυχή (κολύμβηση, ιστιοσανίδα, καταδύσεις, υποβρύχια φωτογράφηση κ.λπ.)

Οι δραστηριότητες της ειδικής χρήσης 52 - Ήπια θαλάσσια αναψυχή (κολύμβηση, ιστιοσανίδα, καταδύσεις, υποβρύχια φωτογράφηση κ.λπ.) δεν δικαιολογούν βάσει των χαρακτηριστικών τους και της συνήθως ουδέτερης σχέσης τους με το προστατευτέο αντικείμενο (πιθανώς μετά από κατάλληλες ρυθμίσεις) την αντιστοίχιση τους μόνο με τη Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων (ΖΒΔΦΠ) και τον αποκλεισμό τους από τις ζώνες με υψηλότερη προστασία (ΖΠΦ, ΖΔΟΕ).

Η μη επιτρεπόμενη από τον ν. 4685/2020 σε ΖΔΟΕ και ΖΠΦ ειδική κατηγορία χρήσης «(52) Ήπια θαλάσσια αναψυχή (κολύμβηση, ιστιοσανίδα, καταδύσεις, υποβρύχια φωτογράφηση κ.λπ.)» η οποία αναφέρεται σε δραστηριότητες αναψυχής, προτείνεται να επιτρέπεται, με τις κατάλληλες ρυθμίσεις, στην προστατευόμενη περιοχή λόγω της συμβατότητάς της με το προστατευτέο αντικείμενο.

Γενικότερα, προτείνεται να επιτρέπεται η χρήση αυτή και στις ΖΔΟΕ, αλλά και στις ΖΠΦ γιατί σε διαφορετική περίπτωση θα πρέπει είτε να απαγορευτεί μία δραστηριότητα η οποία αποτελεί ελεύθερο αγαθό (κολύμβηση), αλλά και πυλώνα στήριξης του τουρισμού της περιοχής, είτε να χαρακτηριστεί το θαλάσσιο περιβάλλον ως Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων για να μπορέσει να συνάδει με τη χρήση αυτή. Εκτιμούμε ότι η συγκεκριμένη χρήση εκ παραδρομής έχει επιτραπεί μόνο στις ΖΒΔΦΠ.

Οι σχετικές προβλέψεις δύναται να ενταχθούν στις οριζόντιες Γενικές Διατάξεις ή στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός

Πρόκειται για δραστηριότητες που δεν προβλέπονται / εξειδικεύονται ρητά στο ΠΔ 59/2018. Η αναφορά τους κρίνεται αναγκαία, ώστε να θεσπιστούν συγκεκριμένοι όροι και περιορισμοί με στόχο: α) την ομαλή λειτουργία και προστασία της περιοχής, β) την ασφάλεια των κατοίκων και των επισκεπτών, γ) την προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, δ) καθώς και τη συμπερίληψη δραστηριοτήτων που είναι συμβατές με τους όρους προστασίας και παράλληλα συμβάλλουν στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου.

Η άσκηση αναψυχής και εναλλακτικού τουρισμού προτείνεται να επιτρέπεται στις κατηγορίες ζωνών ΖΠΦ, ΖΔΟΕ, ΖΒΔΦΠ, με σκοπό να προβλεφθεί και να ρυθμιστούν οι δραστηριότητες αναψυχής / εναλλακτικού τουρισμού, οι οποίες, υπό όρους, κρίνονται συμβατές με τις ανάγκες προστασίας και αειφόρου ανάπτυξης της περιοχής. Στις δραστηριότητες αυτές ενσωματώνονται και οι χρήσεις επί παραλιών για την εξυπηρέτηση των λουόμενων (όπως απλής χρήσης του αιγιαλού και της παραλίας), δεδομένου ότι δεν προβλέπεται από το ΠΔ κάποια ρητή πρόβλεψη.

Οι σχετικές προβλέψεις δύναται να ενταχθούν στις οριζόντιες Γενικές Διατάξεις ή στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

Αντιπυρική προστασία / Φύλαξη

Πρόκειται για δραστηριότητες/έργα που δεν προβλέπονται / εξειδικεύονται ρητά στο ΠΔ 59/2018. Η αναφορά τους κρίνεται αναγκαία, ώστε να είναι εφικτή η υλοποίηση σχετικών έργων και να

θεσπιστούν συγκεκριμένοι όροι με στόχο: α) την ομαλή λειτουργία, φύλαξη και προστασία της περιοχής, β) την ασφάλεια των κατοίκων και των επισκεπτών, γ) την προστασία και διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων, δ) καθώς και τη συμπερίληψη δραστηριοτήτων που είναι συμβατές με τους όρους.

Προτείνεται να επιτρέπονται τα πάσης φύσεως έργα και εργασίες αντιπυρικής προστασίας, δασοπροστασίας, φύλαξης και επόπτευσης του χώρου. Στις σχετικές προβλέψεις ενσωματώθηκε και η εγκατάσταση φυλακίων και μη μόνιμης ελαφριάς υποδομής που προορίζεται για την πυροπροστασία και εν γένει φύλαξη και επόπτευση του χώρου, δεδομένου ότι δεν υπάρχει ειδική χρήση στο ΠΔ 59/2018. Παρ' όλα αυτά στο άρθρο 2 του από 31.5.1985 Π.Δ. (παράγραφοι 3 και 4) υπάρχει αναφορά σε φυλάκια και κτίρια εντός των δασών και δασικών εκτάσεων για στέγαση του προσωπικού που ασχολείται με την εκμετάλλευση και προστασία των δασών, καθώς και για την αποθήκευση υλικών και μηχανημάτων.

Οι σχετικές προβλέψεις δύναται να ενταχθούν στις οριζόντιες Γενικές Διατάξεις ή στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

Έργα αντιπλημμυρικής προστασίας / Οριοθέτησης και διευθέτησης ρεμάτων

Πρόκειται για δραστηριότητες/έργα που δεν προβλέπονται / εξειδικεύονται ρητά στο ΠΔ 59/2018. Η αναφορά τους κρίνεται αναγκαία, ώστε να είναι εφικτή η υλοποίηση σχετικών έργων και να θεσπιστούν συγκεκριμένοι όροι με στόχο: α) την ομαλή λειτουργία, φύλαξη και προστασία της περιοχής, β) την ασφάλεια των κατοίκων και των επισκεπτών, γ) την προστασία και διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων, δ) καθώς και τη συμπερίληψη δραστηριοτήτων που είναι συμβατές με τους όρους.

Προτείνεται να επιτρέπονται τα έργα αντιπλημμυρικής προστασίας, οριοθέτησης, καθαρισμού και διευθέτησης ρεμάτων, δεδομένου ότι δεν υπάρχει ειδική χρήση στο ΠΔ 59/2018. Η πρόβλεψη να επιτρέπονται τα ανωτέρω έργα κρίνεται απαραίτητη για την προστασία των περιοχών από φυσικές καταστροφές, αλλά και για την αντιμετώπιση συνεπειών φυσικών καταστροφών (πλημμύρες – πυρκαγιές).

Οι σχετικές προβλέψεις δύναται να ενταχθούν στις οριζόντιες Γενικές Διατάξεις ή στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

Αρχαιολογικές ανασκαφές / Έργα που αφορούν τη συντήρηση και αναστύλωση ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων

Πρόκειται για δραστηριότητες/έργα που δεν προβλέπονται / εξειδικεύονται ρητά στο ΠΔ 59/2018. Προτείνεται να επιτρέπονται οι αρχαιολογικές ανασκαφές και τα έργα που αφορούν τη συντήρηση και αναστύλωση ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων. Η πρόβλεψη να επιτρέπονται τα ανωτέρω έργα και ενέργειες κρίνεται απαραίτητη για την προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής.

Οι σχετικές προβλέψεις δύναται να ενταχθούν στις οριζόντιες Γενικές Διατάξεις.

Κατασκευές και έργα σε χώρους κοινής χρήσης (όπως παραλίες, χώροι αναψυχής, χώροι πολιτιστικού και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος κλπ.)

Πρόκειται για δραστηριότητες/έργα που δεν προβλέπονται / εξειδικεύονται ρητά στο ΠΔ 59/2018. Προτείνεται να επιτρέπονται οι κατασκευές και έργα σε χώρους κοινής χρήσης, όπως για παράδειγμα έργα και υποδομές σε παραλίες λουομένων για την εξυπηρέτησή τους. Ενδεικτικά προτείνεται η χρήση να ενσωματώνει έργα και κατασκευές για: α) τη διαμόρφωση του εδάφους, όπως κλίμακες, τοίχοι, διάδρομοι, κεκλιμένα επίπεδα, μηχανικά μέσα κάλυψης υψομετρικών διαφορών, καθώς και κατασκευές για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία ή/και εμποδιζόμενων ατόμων, β) τον εξωραϊσμό και την αισθητική τους αναβάθμιση, τον εξοπλισμό και την ασφάλειά τους και γενικά κατασκευές για την εξυπηρέτηση του προορισμού των χώρων αυτών, γ) λυόμενες και προσωρινές κατασκευές.

Οι σχετικές προβλέψεις δύναται να ενταχθούν στις οριζόντιες Γενικές Διατάξεις ή στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

Ορειβατικά καταφύγια

Τα ορεινά καταφύγια αποτελούν ειδικές τουριστικές υποδομές που εξυπηρετούν την πεζοπορία, την ορειβασία και την αναρρίχηση και γενικά τις δραστηριότητες ορεινού τουρισμού. Τα ορειβατικά καταφύγια θα μπορούσαν να ενταχθούν στην ειδική χρήση (15) ως εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής [περίπτωση (ηη) άρθρου1, παράγραφος 3 ν. 4276/2014] η οποία προβλέπεται στις ΖΔΟΕ και στις ΖΒΔΦΠ, ενώ δεν προβλέπεται ως επιτρεπόμενη στις ΖΠΦ. Προτείνεται τα ορεινά καταφύγια, να επιτρέπονται και στις ΖΠΦ, δεδομένου ότι αυτά, από τη φύση τους, το σκοπό που εξυπηρετούν και τις προϋποθέσεις χωροθέτησής τους (υψόμετρο >900 μ.), βρίσκονται σε πολύ ορεινές εκτάσεις, οι οποίες συχνά συγκεντρώνουν τα χαρακτηριστικά να ενταχθούν σε Ζώνη Προστασίας της Φύσης (π.χ. Ζήρεια).

Οι σχετικές προβλέψεις δύναται να ενταχθούν στις οριζόντιες Γενικές Διατάξεις ή στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

4.3.4.3 Γενικές ρυθμίσεις και ειδικές επισημάνσεις

Επισημαίνονται τα ακόλουθα σε ότι αφορά την ανάλυση που ακολουθεί:

- Σε ό,τι αφορά περιοχές χωροταξικά ή/και πολεοδομικά διαρρυθμισμένες δυνάμει νόμιμων διατάξεων/κειμένων χωροταξικού ή/και πολεοδομικού σχεδιασμού (Ρυθμιστικά σχέδια, ΕΠΧΣΑΑ, ΓΠΣ, Ειδικά χωρικά/Πολεοδομικά Σχέδια, Τοπικά Χωρικά Σχέδια, ΖΟΕ, ΣΧΟΑΑΠ, ΠΟΤΑ) εντός προστατευόμενων περιοχών, οι διατάξεις διαρρύθμισής τους για τις εκτός σχεδίου και εκτός οικισμών περιοχές αυτών παραμένουν σε ισχύ, έχουν ληφθεί υπόψη και δεν αναιρούνται από την παρούσα μελέτη.
- Επισημαίνεται επίσης ότι εντός των Ζωνών Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων όπου επιτρέπονται οι περισσότερες αναπτυξιακές χρήσεις, δεν υπάρχει υποδιαίρεση των ζωνών βάσει των επιτρεπόμενων χρήσεων κάποιου χωροταξικού ή/και πολεοδομικού σχεδιασμού (π.χ. ΣΧΟΑΑΠ). Για παράδειγμα σε μία ΖΒΔΦΠ όπου επιτρέπεται η κατοικία, δεν καθορίζονται, ούτε ανατρέπονται οι ειδικότεροι χωροταξικοί και πολεοδομικοί όροι που ισχύουν σε επιμέρους χωρικές ενότητες της ζώνης.

Κατά την έκδοση του Προεδρικού Διατάγματος, προτείνονται οι ακόλουθες γενικές διατάξεις για το σύνολο των προστατευόμενων περιοχών:

- Για την προστασία και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000 ισχύουν οι προβλέψεις του άρθρου 9 του Ν.3937/2011 όπως ισχύει και του άρθρου 19 του Ν.1650/1986 όπως ισχύει.
- Σε ότι αφορά τους αρχαιολογικούς χώρους:
  α. Εντός των ορίων της προστατευόμενης περιοχής κατισχύουν οι διατάξεις της αρχαιολογικής νομοθεσίας.
  β. Επιτρέπεται η αρχαιολογική έρευνα πεδίου δηλαδή η έρευνα του εδάφους, του υπεδάφους, του βυθού της που έχει ως σκοπό τον εντοπισμό ή την αποκάλυψη αρχαίων μνημείων, είτε αυτή συνίσταται σε ανασκαφή, χερσαία ή ενάλια, είτε σε επιφανειακή έρευνα είτε σε επιστημονική έρευνα. Επιτρέπεται η συντήρηση, επισκευή και αναστύλωση ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων και χώρων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
- Για το όριο αρτιότητας και ελάχιστης κατάτμησης, σε όλες τις ζώνες προστασίας και αναλόγως των επιτρεπόμενων ανά ζώνη ειδικών χρήσεων, εφαρμόζονται οι διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας.
- Εντός των ορίων της προστατευόμενης περιοχής εφαρμόζονται οι εκάστοτε ισχύουσες προστατευτικές διατάξεις, συμπεριλαμβανομένων των διατάξεων της δασικής και της αρχαιολογικής νομοθεσίας, και επιπλέον οι όροι, περιορισμοί και μέτρα προστασίας του παρόντος Προεδρικού Διατάγματος, με την επιφύλαξη ότι κατισχύουν οι πολεοδομικού χαρακτήρα ρυθμίσεις (αρτιότητα, χρήσεις γης, όροι και περιορισμοί δόμησης) που ισχύουν στην περιοχή.
- Σε περιοχές εντός σχεδίων πόλεων καθώς και εντός οικισμών, οριοθετημένων και μη δεν εφαρμόζεται ζώνωση κατά τις διατάξεις του Ν.4685/2020 και επομένως δεν προσδιορίζονται

χρήσεις γης, όπως τα όρια αυτών καθορίζονται ή θα καθοριστούν (για τους μη οριοθετημένους οικισμούς) από τις αρμόδιες Υπηρεσίες Δόμησης (για τη μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για τον προσδιορισμό των οικισμών, βλέπε Ενότητα 4.3.2.4).

- Επιτρέπεται η χρήση, συντήρηση, επισκευή, βελτίωση και αποκατάσταση των νομίμως υφιστάμενων εγκαταστάσεων και δραστηριοτήτων ανεξάρτητα αν οι αντίστοιχες ειδικές χρήσεις γης περιλαμβάνονται στις προβλεπόμενες από τον ν. 4685/2020 χρήσεις για την εκάστοτε ζώνη. Ως υφιστάμενες θεωρούνται ιδίως όσες διαθέτουν νομίμως εκδοθείσα περιβαλλοντική αδειοδότηση, άδεια εγκατάστασης, άδεια λειτουργίας ή άδεια οικοδομής
- Επιτρέπεται σε κάθε ζώνη η παραμονή και λειτουργία των υφιστάμενων έργων κοινής ωφέλειας.
- Σε όλες τις Ζώνες επιτρέπονται, εκτός από την εκτέλεση έργων και την άσκηση δραστηριοτήτων που περιλαμβάνονται στις ειδικές κατηγορίες χρήσεων κάθε ζώνης και τα εξής:

  α) Έργα, η πραγματοποίηση των οποίων επιβάλλεται για επιτακτικούς λόγους σημαντικού δημοσίου συμφέροντος σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 10 του ν. 4014/2011,

  β) έργα για την αντιμετώπιση έκτακτης ανάγκης, ιδίως σεισμών, πλημμυρών, πυρκαγιών, θεομηνιών. Μετά την παρέλευση του κινδύνου οι αρμόδιοι φορείς προβαίνουν, κατά τον λόγο της αρμοδιότητάς τους, στις απαραίτητες ενέργειες αποκατάστασης του οικοσυστήματος, σύμφωνα με τις υποδείξεις του Οργανισμού Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής.
- Στο σύνολο της προστατευόμενης περιοχής επιτρέπονται οι ενέργειες που εξυπηρετούν αποκλειστικά σκοπούς εθνικής άμυνας,
- Στο σύνολο της προστατευόμενης περιοχής επιτρέπεται η εκτέλεση εργασιών που αποσκοπούν στην αποκατάσταση, βελτίωση και διατήρηση των χαρακτηριστικών του φυσικού περιβάλλοντος, των τύπων οικοτόπων και ειδών χλωρίδας και πανίδας, συμπεριλαμβανομένων και των δράσεων περιορισμού ή/και ανάσχεσης της εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών, εφόσον αποσκοπούν στην προστασία της περιοχής, προβλέπονται από το Σχέδιο Διαχείρισης και διασφαλίζεται υψηλός βαθμός προστασίας των προστατευτέων αντικειμένων.
- Στο σύνολο της προστατευόμενης περιοχής επιτρέπεται η διεξαγωγή επιστημονικών ερευνών των στοιχείων του βιοτικού και αβιοτικού περιβάλλοντος και η χρήση σχετικού εξοπλισμού, για λόγους που σχετίζονται με την παρακολούθηση, προστασία, διατήρηση και διαχείριση των φυσικών οικοσυστημάτων, των τύπων οικοτόπων, των ειδών χλωρίδας και πανίδας (ειδική κατηγορία χρήσης 11 σύμφωνα με το π.δ. 59/2018, Α' 114).
- Στις ΖΒΔΦΠ επιτρέπονται κατ' εξαίρεση οι επεκτάσεις οικισμών σε περιπτώσεις διαπιστωμένων στεγαστικών αναγκών που προκύπτουν από μελέτη των Τοπικών Πολεοδομικών Σχεδίων (ΤΠΣ) ή των Ειδικών Πολεοδομικών Σχεδίων (ΕΠΣ) υπό την προϋπόθεση ότι δεν θίγονται τα οικολογικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά της περιοχής, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις μετά από Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση στο πλαίσιο της ΣΜΠΕ του ΤΠΣ/ΕΠΣ και γνωμοδότηση του ΟΦΥΠΕΚΑ.

- Σε ότι αφορά περιοχές με διαπιστωμένες στεγαστικές ανάγκες που έχουν προκύψει από τα υπό εκπόνηση Τοπικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΤΠΣ) και Ειδικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΕΠΣ), όπως αυτές έχουν κοινοποιηθεί από τις μέχρι τώρα συνεργασίες, διευκρινίζονται τα εξής:

  ELBA25401- ΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής

  Κατ' εξαίρεση, λαμβάνοντας υπόψη το προστατευτέο αντικείμενο και την κατάσταση διατήρησής του σε σχέση με τους στόχους διατήρησης, επιτρέπονται η επέκταση του οικισμού Βιγκλάφια μέχρι ποσοστού 0,5% της έκτασης της όμορης στον οικισμό ζώνης ELBA25401_ZD01 και του οικισμού Παραλία μέχρι ποσοστού 2% της όμορης στον οικισμό ζώνης με κωδικό ELBA25401_ZD14 και σε περιπτώσεις διαπιστωμένων στεγαστικών αναγκών που προκύπτουν από μελέτη των Τοπικών Πολεοδομικών Σχεδίων (ΤΠΣ) ή των Ειδικών Πολεοδομικών Σχεδίων (ΕΠΣ) υπό την προϋπόθεση ότι δεν θίγονται τα οικολογικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά της περιοχής, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις μετά από Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση στο πλαίσιο της ΣΜΠΕ του ΤΠΣ/ΕΠΣ και γνωμοδότηση του ΟΦΥΠΕΚΑ.

  ELBA25301 - ΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)» (ΠΠΒ-03)

  Κατ' εξαίρεση, λαμβάνοντας υπόψη το προστατευτέο αντικείμενο και την κατάσταση διατήρησής του σε σχέση με τους στόχους διατήρησης, επιτρέπεται η επέκταση του οικισμού Λεβίδι μέχρι ποσοστού 2% της όμορης στον οικισμό ζώνης με κωδικό ELBA25301_ZD17 και σε περιπτώσεις διαπιστωμένων στεγαστικών αναγκών που προκύπτουν από μελέτη των Τοπικών Πολεοδομικών Σχεδίων (ΤΠΣ) ή των Ειδικών Πολεοδομικών Σχεδίων (ΕΠΣ) υπό την προϋπόθεση ότι δεν θίγονται τα οικολογικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά της περιοχής, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις μετά από Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση στο πλαίσιο της ΣΜΠΕ του ΤΠΣ/ΕΠΣ και γνωμοδότηση του ΟΦΥΠΕΚΑ.

  ELBA25103 - ΠΠΒ Ακροναυπλίας

  Κατ' εξαίρεση, λαμβάνοντας υπόψη το προστατευτέο αντικείμενο και την κατάσταση διατήρησής του σε σχέση με τους στόχους διατήρησης, επιτρέπεται η επέκταση της πόλης του Ναυπλίου μέχρι ποσοστού 20% της συνολικής έκτασης ΖΒΔΦΠ της ΠΠΒ Ακροναυπλίας και σε περιπτώσεις διαπιστωμένων στεγαστικών αναγκών που προκύπτουν από μελέτη των Τοπικών Πολεοδομικών Σχεδίων (ΤΠΣ) ή των Ειδικών Πολεοδομικών Σχεδίων (ΕΠΣ) υπό την προϋπόθεση ότι δεν θίγονται τα οικολογικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά της περιοχής, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις μετά από Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση στο πλαίσιο της ΣΜΠΕ του ΤΠΣ/ΕΠΣ και γνωμοδότηση του ΟΦΥΠΕΚΑ.

Επισήμανση: Κατά την έκδοση του Προεδρικού Διατάγματος, και λαμβάνοντας υπόψη το τότε ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, οι ανωτέρω Γενικές Διατάξεις δύνανται να εμπλουτιστούν, προκειμένου να ενσωματωθούν τα ειδικά θέματα που αναφέρθηκαν στην προηγούμενη ενότητα (4.3.4.3), καθώς και άλλες οριζόντιες προβλέψεις, όπως ζητήματα εθνικής άμυνας ή δημόσιας ασφάλειας.

4.3.4.4 Προτεινόμενες Επιτρεπόμενες χρήσεις / Ρυθμίσεις / Τεκμηρίωση / Εκτίμηση επιπτώσεων

Σημαντική επισήμανση:

- Για την παρουσίαση των προτεινόμενων ειδικών χρήσεων και ρυθμίσεων αυτών επιλέχθηκε η καταρχάς καταγραφή τους ανά ειδική χρήση με σκοπό την πληρότητα παράθεσης της πληροφορίας ανά χρήση (περιγραφή ειδικής χρήσης, προτεινόμενων ρυθμίσεων, τεκμηρίωση επιλογής, εξέταση εναλλακτικών και ειδικές επισημάνσεις) και τη διευκόλυνση του αναγνώστη να αποκομίζει μία συνολική εικόνα.
- Η παράθεση των προτεινόμενων ειδικών χρήσεων που προτείνονται ανά ζώνη καταγράφεται στα ζωνόφυλλα, τα οποία αποτελούν διακριτό παράρτημα του κεφαλαίου 4.
- Στο Κεφάλαιο 5.3, υπάρχει διακριτή υποενότητα η οποία αφορά στις προτάσεις μέτρων κανονιστικού χαρακτήρα.

4.3.4.4.1 Επιτρεπόμενες χρήσεις / Ρυθμίσεις / Τεκμηρίωση / Εκτίμηση επιπτώσεων στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Κορινθιακού Κόλπου» (ΠΠΒ-01) / Ρυθμίσεις, τεκμηρίωση, εκτίμηση επιπτώσεων

(11) Γραφεία/ Κέντρα έρευνας/Θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)
Εξειδίκευση ΖΠΦ: (11) Κέντρα έρευνας και επιστημονική έρευνα που αφορούν τη Ζώνη
Εξειδίκευση ΖΔΟΕ: (11) Γραφεία/Κέντρα έρευνας
Για το <u>σύνολο των θαλασσίων ζωνών της προστατευόμενης περιοχής</u>: • Επιτρέπεται η επιστημονική έρευνα που σχετίζεται αποκλειστικά με τη συστηματική παρακολούθηση, προστασία, και εφαρμογή δράσεων διαχείρισης και αποκατάστασης των φυσικών οικοσυστημάτων και των ειδών θαλάσσιας χλωρίδας και πανίδας, καθώς και των στοιχείων της ενάλιας αρχαιολογικής και πολιτιστικής κληρονομιάς. • Επιτρέπεται η υλοποίηση δράσεων για την παρακολούθηση, προστασία και διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών που περιλαμβάνονται στα Παραρτήματα της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, στους ερυθρούς καταλόγους των σπάνιων και απειλούμενων ειδών και γενικότερα των ειδών που αποδεδειγμένα χρήζουν ειδικών δράσεων για τη διατήρησή τους στην περιοχή, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης, στο οποίο καθορίζονται και οι όροι και προϋποθέσεις για την υλοποίηση σχετικών δράσεων. • Επιτρέπεται η εκτέλεση εργασιών που αποσκοπούν στην αποκατάσταση, βελτίωση και διατήρηση των χαρακτηριστικών του θαλάσσιου περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας, των τύπων οικοτόπων και ειδών χλωρίδας και πανίδας, συμπεριλαμβανομένων και των δράσεων περιορισμού ή/και ανάσχεσης της εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών, εφόσον αποσκοπούν στην προστασία της περιοχής, προβλέπονται από το Σχέδιο Διαχείρισης και διασφαλίζεται υψηλός βαθμός προστασίας των προστατευτέων αντικειμένων. Οι όροι και προϋποθέσεις για την υλοποίηση σχετικών δράσεων (π.χ. δράσεις αποκατάστασης τύπων οικοτόπων, τεχνητοί ύφαλοι για την ενίσχυση της ιχθυοπανίδας και της θαλάσσιας βιοποικιλότητας κ.α.) καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. • Επιτρέπεται η εγκατάσταση, συντήρηση, λειτουργία συνοδών υποδομών για τον απαραίτητο επιστημονικό εξοπλισμό της επιστημονικής έρευνας, με την προϋπόθεση ότι δεν δημιουργούνται προβλήματα υποβάθμισης στο οικοσύστημα, σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις της πράξης χαρακτηρισμού της προστατευόμενης περιοχής, τις ισχύουσες διατάξεις και υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις που εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης. • Επιτρέπεται η διεξαγωγή γεωφυσικών ερευνών με στόχο αποκλειστικά τη μελέτη σεισμικών φαινομένων και την ασφάλεια του κοινού σε σχέση με τους σεισμούς.
<u>Ζώνες εφαρμογής GR2530007</u>: ***ΖΠΦ-01, ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05*** *(ELBA25307_ZB01, ELBA25307_ZC01, ELBA25307_ZC02, ELBA25307_ZC03, ELBA25307_ZC04, ELBA25307_ZC05)*
<u>Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης</u>: Η διεξαγωγή επιστημονικών ερευνών και η υλοποίηση επιστημονικών δράσεων αποτελούν απαραίτητες και κρίσιμες ενέργειες για την προστασία και

διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής, αλλά και για την εν γένει προστασία της. Οι όροι της χρήσης αποσκοπούν στην προστασία, διατήρηση, ανόρθωση, αποκατάσταση και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος, του προστατευτέου αντικειμένου. Η διεξαγωγή συστηματικής επιστημονικής έρευνας και παρακολούθησης, καθώς και η υλοποίηση επιστημονικών δράσεων αποτελούν απαραίτητες και χρήσιμες ενέργειες για την προστασία και διατήρηση των ειδών, αλλά και της ευρύτερης περιοχής. Η χρήση κρίνεται ως επιβεβλημένη εντός του συνόλου των περιοχών προστασίας.

Κέντρα έρευνας, δεδομένης της φυσιογνωμίας της περιοχής, δύναται, εφόσον κριθεί σκόπιμο, να εγκατασταθούν στο θαλάσσιο περιβάλλον, εντός ΖΔΟΕ.

Επισημαίνεται ότι η επιτρεπόμενη επιστημονική έρευνα με σεισμικά μέσα αφορά αποκλειστικά τη μελέτη σεισμικών φαινομένων και δεν σχετίζεται με δραστηριότητες αναζήτησης ή εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων, οι οποίες δεν επιτρέπονται στην περιοχή. Ειδικότερα:

Ο Κορινθιακός αποτελεί μια έντονα σεισμογενή περιοχή εξαιτίας πολλαπλών υποθαλάσσιων ρηγμάτων. Για τον λόγο αυτό μελετάται συστηματικά από επιστήμονες για πάνω από μια δεκαετία, με στόχο τη χαρτογράφηση των ρηγμάτων, την κατανόηση των φαινομένων αλλά και την πρόγνωση της πιθανότητας μεγάλου σεισμού. Μελέτες έχουν δείξει ότι κατά το παρελθόν έχουν σημειωθεί περιστατικά τσουνάμι και μάλιστα με μεγαλύτερη πιθανότητα να συμβαίνουν στη δυτική πλευρά του Κόλπου (Papadopoulos, 2003; Beckers *et al.*, 2018). Ο υψηλός κίνδυνος έντονων σεισμικών φαινομένων ιδιαίτερα στη δυτική πλευρά πιστοποιείται και από σεισμολογικές μελέτες ότι το ρήγμα εμφανίζει μετακίνηση με ταχύτητα 16mm ανά έτος (Beckers *et al.*, 2015). Συνεπώς, λόγω του υψηλού κινδύνου που υπάρχει στην περιοχή για την εξέλιξη σεισμικών γεγονότων, η έρευνα με σεισμικά μέσα κρίνεται απαραίτητη ώστε να συμβάλει στη μελέτη των φαινομένων σεισμών και της εξέλιξής τους, στη μεσοπρόθεσμη πρόγνωση των σεισμών, την έγκαιρη προειδοποίηση και προστασία των πολιτών.

Σχετικά με την απαγόρευση διεξαγωγής γεωφυσικών (σεισμικών) ερευνών με στόχο την αναζήτηση και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων: ο υποβρύχιος περιβαλλοντικός θόρυβος («ηχορύπανση») από σεισμικές έρευνες και δραστηριότητες εξόρυξης υδρογονανθράκων αναμένεται να επηρεάσει τα είδη *Monachus monachus,* τις θαλάσσιες χελώνες (*Caretta caretta, Chelonia mydas*) και όλα τα είδη κητωδών. Όμοια ο οικότοπος προτεραιότητας 1150* αποτελεί ένα εύθραυστο οικοσύστημα λόγω του κλειστού χαρακτήρα της λιμνοθάλασσας το καθιστά ευαίσθητο σε πάσης φύσεως δραστηριότητες που εγκυμονούν ρίσκο επεισοδίων ρύπανσης. Η έκθεση της θαλάσσιας μεγαπανίδας στον υποβρύχιο θόρυβο από σεισμικές έρευνες προκαλεί αποδεδειγμένα στρες και τραυματισμούς, προσωρινή ή μόνιμη απώλεια ακοής, εκτοπισμό του πληθυσμού από την περιοχή και αλλαγή της συμπεριφοράς των ζώων (π.χ. κολύμβηση, επικοινωνία κτλ.), ακόμα και αρκετά χιλιόμετρα μακριά από τη σεισμική πηγή στην περίπτωση των θαλάσσιων θηλαστικών, με μακροχρόνιες επιπτώσεις που επηρεάζουν την επιβίωσή τους. Η χρήση ισχυρών πηγών ηχορύπανσης κατά τη διάρκεια των σεισμικών ερευνών, έχουν συνδεθεί και με εκβρασμούς θαλασσίων θηλαστικών και συνεπώς με αυξημένη θνησιμότητα ατόμων.

Επισημάνσεις:

- Στη χρήση (11) συμπεριλήφθηκε και η εκτέλεση εργασιών που αποσκοπούν στην αποκατάσταση, βελτίωση και διατήρηση των χαρακτηριστικών του φυσικού

περιβάλλοντος, των τύπων οικοτόπων και ειδών χλωρίδας και πανίδας. Περιλήφθηκε επίσης και η εγκατάσταση, συντήρηση και λειτουργία συνοδών δομών για τον απαραίτητο επιστημονικό εξοπλισμό της επιστημονικής έρευνας, ως αναπόσπαστο κομμάτι για τη διεξαγωγή συστηματικής επιστημονικής έρευνας και υλοποίησης επιστημονικών δράσεων στο θαλάσσιο περιβάλλον. Στο ΠΔ 59/2018 δεν προβλέπεται ειδική χρήση για τα ανωτέρω, αλλά κρίνεται σκόπιμο να περιληφθούν, δεδομένου ότι αποτελούν κρίσιμες και απαραίτητες εργασίες για την προστασία και παρακολούθηση των τύπων οικοτόπων και ειδών.

- Επισημαίνεται επίσης ότι, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο άρθρο 14γ του ΠΔ 59/2018, η χρήση 11, επιτρέπεται μόνο σε εντός σχεδίου / οικισμού περιοχές για τις ΖΔΟΕ. Προτείνουμε η «Επιστημονική έρευνα για τις ανάγκες της ζώνης», η οποία αποτελεί εξειδίκευση της χρήσης 11 για τις ΖΑΠΦ και ΖΠΦ, να ισχύει και για τις θαλάσσιες ΖΔΟΕ.

(24) Αγροτικές εκμεταλλεύσεις εγκαταστάσεις και δραστηριότητες, με εξειδίκευση ανά υποκατηγορίες ανάλογα με τη Ζώνη

24.1. Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες

Αφορά τις ΖΠΦ και ΖΔΟΕ σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018

Για τις θαλάσσιες ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών:

- Επιτρέπονται οι αλιευτικές δραστηριότητες. Ειδικότεροι όροι και περιορισμοί για την άσκηση των δραστηριοτήτων καθορίζονται στη χρήση 24.9. «Αλιεία (ερασιτεχνική και επαγγελματική)». [Βλέπε Μέτρα MM25307CG0101 και MM25307CG0104 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].

Ζώνες εφαρμογής GR2530007: ***ΖΠΦ-01***, ***ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03*** *(ELBA25307_ZB01, ELBA25307_ZC01, ELBA25307_ZC02, ELBA25307_ZC03)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η αλιεία αποτελεί βασική δραστηριότητα για τον κοινωνικοοικονομικό ιστό των παράκτιων περιοχών. Η Οδηγία 92/43/ΕΟΚ προβλέπει τη ρύθμιση της αλιείας ως μέτρο διατήρησης που ανταποκρίνεται στις οικολογικές απαιτήσεις τύπων οικοτόπων και ειδών, συμβάλλοντας στην αποφυγή της υποβάθμισης και των οχλήσεων (άρθρο 6). Παράλληλα, η ανάπτυξη τουριστικής αλιείας μπορεί να ενισχύσει την τοπική οικονομία στο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης.

Ωστόσο, η αλιεία μπορεί να επιφέρει επιπτώσεις στα ιχθυαποθέματα, στους θαλάσσιους τύπους οικοτόπων και στην πανίδα, οι οποίες πρέπει να μετριάζονται ώστε να διασφαλίζεται η καλή κατάσταση του προστατευτέου αντικειμένου. Οι ειδικότεροι όροι και περιορισμοί της δραστηριότητας περιλαμβάνονται στη χρήση 24.9 «Αλιεία (ερασιτεχνική και επαγγελματική)» και αφορούν, μεταξύ άλλων, την προστασία του Τ.Ο. 1170 και της μεσογειακής φώκιας *Monachus monachus* κατά την αναπαραγωγική περίοδο.

Επισημαίνεται ότι μέσα από την προστασία του Τ.Ο. 1170, που αποτελεί σημαντικό τροφικό ενδιαιτήματα των ειδών *Caretta caretta, Chelonia mydas* και *Monachus monachus,* προστατεύονται και τα είδη προτεραιότητας. Επιπλέον, η προστασία των ειδών *Cystoseira spp*, των ειδών ιχθυοπανίδας *Sciaena umbra, Epinephelus marginatus*, και των θαλάσσιων ασπονδύλων *Aplysina aerophoba, Axinella damicornis, Axinella polypoides, Axinella spp., Arca*

noae, Balanophylia europaea, Caryophyllia (Caryophyllia) inornata, Caryophyllia (Caryophyllia) smithii, Cladocora caespitosa, Dendrophylia ramea, Eunicella cavolini, Holothuria spp., Lithophaga lithophaga, Madracis pharensis, Paracentrotus lividus, Paramuricea clavata, Polycyanthus muellerae, Savalia savaglia, Spondylus gaederopus, Tethya spp. κρίνεται ότι εξασφαλίζεται μέσω των ρυθμίσεων που λαμβάνονται για τον θαλάσσιο Τ. Ο. 1170 «Ύφαλοι».

Τέλος, η προστασία του δίθυρου μαλάκιου *Pinna nobilis* κρίνεται απαραίτητη εξαιτίας της κρίσιμης κατάστασης που βρίσκεται το είδος λόγω της εξάπλωσης επιβλαβούς παρασίτου που έχει επιφέρει μαζικές θανατώσεις στους πληθυσμούς του σε Μεσογειακό και εθνικό επίπεδο, και όπως αποδεδειγμένα έχει αποδειχθεί για την περιοχή του Κορινθιακού (π.χ. Katsanevakis, 2005, 2016; Zotou *et al.*, 2020) και χρήζουν άμεσης αποκατάστασης.

Για τους άνωθι λόγους προτείνονται ειδικές ρυθμίσεις αλιείας όπως αναφέρονται στη χρήση 24.9 «Αλιεία (ερασιτεχνική και επαγγελματική)» και στο κανονιστικό σχέδιο του Σχεδίου Διαχείρισης, με στόχο τη μείωση των επιπτώσεων που προκαλούνται από τη χρήση στα συγκεκριμένα είδη.

24.4. Υδατοκαλλιέργειες (χερσαίες, θαλάσσιες, λιμναίες και ποτάμιες εγκαταστάσεις)

Αφορά τις ΖΔΟΕ σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018

Για τις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών:

- Επιτρέπεται η λειτουργία και επέκταση των υφιστάμενων εγκαταστάσεων υδατοκαλλιέργειας, καθώς και η ανάπτυξη νέας δραστηριότητας σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, υπό τον όρο ότι δεν χωροθετούνται σε περιοχές που απαντώνται οι τύποι οικοτόπων 1120*, 1170, σε περιοχές με επιβεβαιωμένη παρουσία του είδους *Pinna nobilis*, σε περιοχές που επιβεβαιωμένα αποτελούν καταφύγιο αναπαραγωγής του είδους *Monachus monachus* (τ.ο. 8330), και σε περιοχές αναπαραγωγής ιχθύων και περιοχές συγκέντρωσης γόνου, καθώς και σε απόσταση τουλάχιστον τριακοσίων (300) μέτρων περιφερειακά των άνωθι περιοχών και κατόπιν μελετών χαρτογράφησης. Σε κάθε περίπτωση για τη χωροθέτηση της εγκατάστασης ή επέκτασης υδατοκαλλιέργειας, λαμβάνεται υπόψη η βαθυμετρία, η υδροδυναμική, οι υφιστάμενες χρήσεις, η αισθητική, η παρουσία ευαίσθητων ειδών και των ενδιαιτημάτων τους, και λοιπά χαρακτηριστικά της περιοχής. Τόσο η επέκταση υφιστάμενων εγκαταστάσεων όσο και η δημιουργία νέων, δύναται να πραγματοποιηθούν κατόπιν έγκρισης περιβαλλοντικών όρων και σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, οι οποίοι λαμβάνουν υπόψη τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στους κανονιστικούς όρους του παρόντος. Η απαγόρευση για τις περιοχές με παρουσία του είδους *Pinna nobilis* ισχύει έως ότου τεκμηριωθεί η ανάκαμψη των πληθυσμών του είδους σε εθνικό επίπεδο..
- Ισχύουν τα μέτρα μετριασμού των επιπτώσεων της χρήσης, όπως αυτά ορίζονται και από το Κανονιστικό μέτρο (Μέτρο MM25307CG0901) του Σχεδίου Διαχείρισης του παρόντος. Η αρμόδια αρχή δύναται να εξετάσει και να θέσει επιπλέον προϋποθέσεις και όρους για τις υδατοκαλλιέργειες (κυρίως τσιπούρα και λαβράκι) όπως αυτές ορίζονται στα διεθνή πρότυπα της οικολογικής πιστοποίησης, σύμφωνα με τις ανάγκες προστασίας και διαχείρισης της εκάστοτε περιοχής. Τα πρότυπα που θα εξετάζονται κάθε φορά δύναται να αφορούν τον

μετριασμό ή εξάλειψη της χρήσης χημικών ουσιών, τη τήρηση χαμηλών ιχθυοφορτίσεων, χαμηλού ανθρακικού αποτύπωματος, την ιχνηλασιμότητα των προϊόντων κ.ά.

Ζώνες εφαρμογής GR2530007: ***ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03***
(ELBA25307_ZC01, ELBA25307_ZC02, ELBA25307_ZC03)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Σε πολλές περιοχές η υδατοκαλλιέργεια ασκείται με παραδοσιακό τρόπο και θεωρείται συμβατή δραστηριότητα, ενώ σε άλλες έχει προσαρμόσει τη λειτουργία της στις απαιτήσεις διατήρησης του τόπου και των στοιχείων αυτού. Τα τελευταία 50 χρόνια, οι μέθοδοι ιχθυοκαλλιέργειας εξελίχθηκαν, οδηγώντας σε σταδιακή εντατικοποίηση της παραγωγής μέσω αυξημένης παροχής τροφής και βελτιωμένων τεχνολογιών διαχείρισης των υδάτων. Σήμερα, δραστηριότητες υδατοκαλλιέργειας πραγματοποιούνται σε πολλές περιοχές του δικτύου Natura 2000.

Παρ' όλα αυτά, η άσκηση της δραστηριότητας μπορεί να έχει επιπτώσεις στους πληθυσμούς πανίδας και ορνιθοπανίδας σε τοπικό επίπεδο. Οι επιπτώσεις αυτές προκύπτουν από τον συνδυασμό της όχλησης που προκαλεί η λειτουργία της μονάδας και των εστιασμένων μέτρων ελέγχου θηρευτών. Οι κύριοι τύποι οικοτόπων που ενδέχεται να επηρεαστούν είναι οι τυπικοί των λιμνοθαλασσών, δηλαδή οι οικότοποι λασπώδους ή αμμώδους πυθμένα (τ.ο. 1150*), οι υποθαλάσσιοι λειμώνες αγγειοσπέρμων (π.χ. τ.ο. 1120*) και οι πυθμένες με μακροφύκη. Επίσης, άλλοι τύποι οικοτόπων, όπως οι ύφαλοι πολυχαιτών και μυδιών, καθώς και τα ροδολιθικά πεδία (τ.ο. 1170), μπορεί να επηρεάζονται όταν βρίσκονται σε άμεση γειτνίαση. Οι αμμώδεις και λασπώδεις πυθμένες ενδέχεται να υποστούν ανοξία εξαιτίας της κάλυψης από ιζήματα που προέρχονται από την καλλιέργεια και από τυχόν μεταβολή της τροφικής κατάστασης της υδάτινης μάζας, λόγω υπερσυγκέντρωσης θρεπτικών και εναπόθεσης οργανικής ύλης. Σε πολλές περιπτώσεις, οι παράκτιες περιοχές αποτελούν σημαντικούς βιοτόπους τροφοληψίας για παρυδάτια πτηνά και φιλοξενούν αξιόλογους πληθυσμούς ενδοπανίδας ασπονδύλων. Αυτοί οι πληθυσμοί μπορεί να επηρεαστούν από μεταβολές στη συνολική παραγωγικότητα που προκαλούνται από την εισαγωγή και εκτροφή μονοκαλλιέργειας ή περιορισμένης πολυκαλλιέργειας.

Η ανάπτυξη υδατοκαλλιεργειών στο θαλάσσιο περιβάλλον της περιοχής μπορεί να δημιουργήσει θέσεις απασχόλησης και να έχει θετικό αντίκτυπο στην τοπική οικονομία και κοινωνία. Παράλληλα, συμβάλλει στον ομαλό εφοδιασμό με ασφαλή και ποιοτικά αλιευτικά προϊόντα σε προσιτές τιμές, αποτελώντας ταυτόχρονα μέσο ανακούφισης από την αλιευτική πίεση που ασκείται στα ιχθυαποθέματα των ελληνικών θαλασσών. Παρ' όλα αυτά, οι δραστηριότητες αυτές μπορεί να έχουν επιπτώσεις σε τοπικό επίπεδο. Συμβάλλουν στην εξάντληση των ιχθυαποθεμάτων μέσω της αλίευσης ειδών που χρησιμοποιούνται ως ιχθυοτροφή και τα οποία αποτελούν ήδη αντικείμενο εκμετάλλευσης από την αλιεία. Επιπλέον, τα υπολείμματα τροφής δύναται να δημιουργήσουν τοπικά φαινόμενα ευτροφισμού και ανοξικότητας των ιζημάτων που επιφέρουν μεταβολές στη δομή των βενθικών κοινοτήτων. Φαινόμενα ευτροφισμού των υδάτων και εξάντληση του οξυγόνου δύναται να επέλθουν και λόγω των απορρίψεων μη επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων τα οποία περιέχουν υψηλές ποσότητες αμμωνίας, θρεπτικών ουσιών, κατάλοιπα θεραπευτικών προϊόντων (αντιβιοτικά, τα αντιπαρασιτικά όπως η

φορμαλδεΰδη), αντιαποθετικών ουσιών ή τροφής ψαριών που δεν καταναλώθηκε και μη βιολογικών αποβλήτων.

Σημαντική είναι επίσης η αλληλεπίδραση των υδατοκαλλιεργειών με τα θαλάσσια θηλαστικά και την ορνιθοπανίδα, τα οποία συχνά θηρεύουν περιμετρικά των κλωβών. Επιπλέον, οι υδατοκαλλιέργειες ενδέχεται να διευκολύνουν την εισαγωγή μη αυτόχθονων ειδών στο θαλάσσιο περιβάλλον μέσω τυχαίας διαφυγής ατόμων. Τα είδη αυτά μπορεί να ανταγωνίζονται τους φυσικούς πληθυσμούς, να διαταράσσουν τα τροφικά πλέγματα και τις οικοσυστημικές λειτουργίες της περιοχής, ενώ ενδέχεται να είναι και φορείς παθογόνων οργανισμών ή παρασίτων.

Η γενική σύσταση είναι η εγκατάσταση κλωβών να βρίσκεται σε απόσταση τουλάχιστον 100 μ. από τον τύπο οικοτόπου 1120* και 200 μ. από το κατώτερο όριό του, ενώ το όριο αυτό μπορεί να επεκταθεί ανάλογα με το μέγεθος και τα χαρακτηριστικά της περιοχής (Boudouresque *et al.*, 2012).

Με βάση την αρχή της προφύλαξης, προτείνεται η χωροθέτηση υδατοκαλλιεργειών να επιτρέπεται σε απόσταση τουλάχιστον 300 μ. από τους τ.ο. 1120* και 1170, από περιοχές με επιβεβαιωμένη παρουσία του είδους *Pinna nobilis*, καθώς και από περιοχές αναπαραγωγής ιχθύων και συγκέντρωσης γόνου. Μελέτες στην Κορσική και τη Μάλτα (Pergent-Martini *et al.*, 1999) έχουν δείξει ότι σε αυτή την απόσταση παρατηρούνται σημαντικές επιπτώσεις της δραστηριότητας στις τιμές πυκνότητας του οικοτόπου. Για τον Κορινθιακό Κόλπο, ο οποίος αποτελεί ευαίσθητο θαλάσσιο σύστημα περιορισμένης ανανέωσης υδάτων, εκτιμάται ότι οι προτεινόμενες ρυθμίσεις μπορούν να εξασφαλίσουν την ισορροπία ανάμεσα στην άσκηση υδατοκαλλιεργειών και την προστασία του προστατευτέου αντικειμένου.

Οι άνωθι λόγοι τεκμηριώνουν και την απαγόρευση χωροθέτησης υδατοκαλλιεργειών στον οικότοπο προτεραιότητας 1150* (ΖΠΦ-01) όπου λόγω του κλειστού χαρακτήρα της λιμνοθάλασσας και την παρουσία του Κρισίμως Κινδυνεύοντος είδους *Pinna nobilis*, καθιστούν τον οικότοπο εξαιρετικά ευάλωτο στη συγκεκριμένη χρήση. Σημειώνεται ότι η Λίμνη Βουλιαγμένης εμπεριέχει και τον οικότοπο προτεραιότητας 1120*, ο οποίος αποτελεί ενδιαίτημα τροφοληψίας για τις θαλάσσιες χελώνες και άλλα είδη μεγαπανίδας, ενώ αποτελεί χώρο αναπαραγωγής ιχθύων και περιοχές συγκέντρωσης γόνου. Η προτεινόμενη απαγόρευση θα διασφαλίσει την καλή κατάσταση του οικότοπου 1150* και εμμέσως όλων των οικολογικών χαρακτηριστικών (είδη και ενδιαιτήματα) που διαβιούν σε αυτόν. Οι υδατοκαλλιέργειες στις λιμνοθάλασσες (τ.ο. 1150*) δύναται να οδηγήσουν σε υποβάθμιση των ενδιαιτημάτων, ρύπανση των υδάτων από θρεπτικά και οργανικά απόβλητα, αλλοίωση των φυσικών προτύπων ροής του νερού και ιζηματογένεσης καθώς και σε διατάραξη των αυτοφυών ειδών και της βιοποικιλότητας, θέτοντας ενδεχομένως σε κίνδυνο την οικολογική ακεραιότητα αυτών των ευαίσθητων τύπων οικοτόπων που αποτελούν οικοσυστήματα με περιορισμένη ανανέωση υδάτων (Boudouresque *et al.*, 2020). Τέλος, όσον αφορά τη χωροθέτηση υδατοκαλλιεργειών μπροστά από τον τ.ο. 8330 που επιβεβαιωμένα αποτελεί αναπαραγωγικό καταφύγιο του είδους προτεραιότητας *Monachus monachus*, κρίνεται ότι η περαιτέρω υποβάθμιση αυτών των σπηλαίων (Karamanlidis *et al.*, 2016) από την ανθρώπινη παρουσία και τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες κατά την αναπαραγωγική

περίοδο, δύναται να επιφέρει αυξημένη θνησιμότητα των νεογνών, ενώ μπορεί να έχει και αρνητικές επιδράσεις στην κοινωνική και αναπαραγωγική συμπεριφορά της φώκιας (Güçlüsoy and Savas, 2003; Δενδρινός *et al.*, 2021).

Επισημαίνεται ότι μέσα από την προστασία των Τ.Ο. 1120*, 1150* και 1170, *που* αποτελούν σημαντικά τροφικά ενδιαιτήματα των ειδών *Caretta caretta, Chelonia mydas* και *Monachus monachus* προστατεύονται και τα είδη προτεραιότητας. Επιπλέον, η προστασία του θαλάσσιου φανερόγαμου *Cymodocea nodosa* και των ειδών ιχθυοπανίδας *Hippocampus guttulatus, Hippocampus hippocampus* κρίνεται ότι εξασφαλίζεται από τις ρυθμίσεις που λαμβάνονται για τον Τ.Ο. 1120* όπου συνήθως απαντάται το είδος, ενώ η προστασία των ειδών *Cystoseira spp*, των ειδών ιχθυοπανίδας *Sciaena umbra, Epinephelus marginatus*, και των θαλάσσιων ασπονδύλων *Aplysina aerophoba, Axinella damicornis, Axinella polypoides, Axinella spp., Arca noae, Balanophylia europaea, Caryophyllia (Caryophyllia) inornata, Caryophyllia (Caryophyllia) smithii, Cladocora caespitosa, Dendrophylia ramea, Eunicella cavolini, Holothuria spp., Lithophaga lithophaga, Madracis pharensis, Paracentrotus lividus, Paramuricea clavata, Polycyanthus muellerae, Savalia savaglia, Spondylus gaederopus, Tethya spp.* κρίνεται ότι εξασφαλίζεται μέσω των ρυθμίσεων που λαμβάνονται για τον θαλάσσιο Τ. Ο. 1170 «Ύφαλοι».

Η προστασία του δίθυρου μαλάκιου *Pinna nobilis* κρίνεται απαραίτητη εξαιτίας της κρίσιμης κατάστασης που βρίσκεται το είδος λόγω της εξάπλωσης επιβλαβούς παρασίτου που έχει επιφέρει μαζικές θανατώσεις στους πληθυσμούς του σε Μεσογειακό και εθνικό επίπεδο. Στην περιοχή έχουν επιβεβαιωθεί σημαντικά φαινόμενα τέτοιων μαζικών θανατώσεων του είδους (Zotou *et al.*, 2020).

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει εκδώσει διάφορα έγγραφα κατευθύνσεων σχετικά με τη σύσταση και διαχείριση του Δικτύου Natura 2000, τα οποία έχουν συνάφεια με την ανάπτυξη δραστηριοτήτων υδατοκαλλιέργειας. Περιλαμβάνουν ερμηνεία των διατάξεων του Άρθρου 6 της Οδηγίας των Οικοτόπων για τη διαχείριση των τόπων Natura 2000, μεθοδολογικές κατευθύνσεις για την εκτίμηση σχεδίων κι έργων που επηρεάζουν σημαντικά τους τόπους Natura 2000, κατευθυντήριες γραμμές για τη δημιουργία του Δικτύου Natura 2000 στο θαλάσσιο περιβάλλον, καθώς και μια σειρά από καλές πρακτικές. Το Συμβούλιο Υδατοκαλλιέργειας (Aquaculture Stewardship Council) υπογραμμίζει την κρίσιμη σημασία της εφαρμογής αποτελεσματικών μέτρων μετριασμού των επιπτώσεων στην υδατοκαλλιέργεια για την προώθηση βιώσιμων και περιβαλλοντικά υπεύθυνων πρακτικών. Καθώς η υδατοκαλλιέργεια συνεχίζει να επεκτείνεται σε παγκόσμιο επίπεδο για να καλύψει την αυξανόμενη ζήτηση θαλασσινών, ενέχει δυνητικούς κινδύνους, όπως η υποβάθμιση των ενδιαιτημάτων, η ρύπανση των υδάτων, η έξαρση ασθενειών και οι γενετικές επιπτώσεις στους άγριους πληθυσμούς. Τα μέτρα μετριασμού -όπως η υπεύθυνη διαχείριση των ζωοτροφών, η επεξεργασία των λυμάτων, τα πρωτόκολλα ελέγχου των ασθενειών και οι στρατηγικές διατήρησης των ενδιαιτημάτων- είναι απαραίτητα για την ελαχιστοποίηση αυτών των περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιπτώσεων. Τηρώντας τα αυστηρά πρότυπα και τις βέλτιστες πρακτικές που περιγράφονται από το Συμβούλιο Υδατοκαλλιέργειας, οι παραγωγοί μπορούν να διασφαλίσουν ότι οι δραστηριότητές τους είναι περιβαλλοντικά βιώσιμες, κοινωνικά υπεύθυνες

και οικονομικά βιώσιμες, διασφαλίζοντας τελικά τα υδάτινα οικοσυστήματα και υποστηρίζοντας τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του κλάδου.

Επισημάνσεις:

- Επισημαίνεται ότι η περιοχή συμπεριλαμβάνεται στις Περιοχές με περιθώρια περαιτέρω ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών σύμφωνα με τον Πίνακα 1 του Παραρτήματος του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΕΠΧΣΑΑ) για τις υδατοκαλλιέργειες. Σε ενδεχόμενη περεταίρω ανάπτυξη της χρήσης με νέες εγκαταστάσεις θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι παραπάνω ρυθμίσεις.
- Η εφαρμογή των παραπάνω όρων που αφορούν υδατοκαλλιέργειες σε σημαντικούς τύπους οικοτόπων έπεται της χαρτογράφησής τους, όπως περιγράφεται στο Σχέδιο Διαχείρισης. Μέχρι να υλοποιηθεί η χαρτογράφηση, η αδειοδοτούσα αρχή δύναται να λαμβάνει υπόψη την υπάρχουσα χαρτογράφηση από το έργο της χαρτογράφησης οικοτόπων, δημοσιευμένες εργασίες και την κείμενη νομοθεσία.

24.7. Αλυκές

Αφορά τις ΖΠΦ και ΖΔΟΕ σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018

Για τις θαλάσσιες ζώνες της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η άσκηση αλοπηγικών δραστηριοτήτων, με παραδοσιακές μεθόδους, για την κάλυψη αναγκών τοπικής εμβέλειας και την ενίσχυση του αγροτουρισμού.

Ζώνες εφαρμογής GR2530007: ***ΖΠΦ-01, ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05*** *(ELBA25307_ZB01, ELBA25307_ZC01, ELBA25307_ZC02, ELBA25307_ZC03, ELBA25307_ZC04, ELBA25307_ZC05)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Αφορά τη δυνητική ενασχόληση με την αλοπηγία σε εγκαταστάσεις μικρής κλίμακας κυρίως σε μικρούς βραχώδεις θύλακες, όπου παράγονταν περιορισμένες ποσότητες άλατος για την κάλυψη των τοπικών αναγκών. Οι αλοπηγικές δραστηριότητες αυτής της εμβέλειας δεν επιφέρουν δυσμενείς επιπτώσεις στα προστατευόμενα είδη και πλέον δύναται να αποτελούν, σε ορισμένες περιπτώσεις, πόλο έλξης τουριστών.

Επισημάνσεις: Παρότι λόγω της φύσης της η χρήση επιλέχθηκε ως παραδοχή να συνδεθεί με τη θαλάσσια ζώνη, οι αλοπηγικές δραστηριότητες επιτρέπονται και στις γειτνιάζουσες παράκτιες περιοχές.

24.9. Αλιεία (ερασιτεχνική και επαγγελματική)

Αφορά τις ΖΠΦ και ΖΔΟΕ σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018

Για τις θαλάσσιες ζώνες της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η επαγγελματική και η ερασιτεχνική αλιεία σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας και τους ισχύοντες περιορισμούς [Μόνο για τις **ΖΠΦ-01**, **ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02 και ΖΔΟΕ-03**].
- Επιτρέπεται ο αλιευτικός τουρισμός (σκάφη παράκτιας αλιείας με ολικό μήκος έως 15 μέτρα), σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας[Μόνο για τις **ΖΠΦ-01**, **ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02 και ΖΔΟΕ-03**].
- Δεν επιτρέπεται η παράκτια επαγγελματική και ερασιτεχνική αλιεία στις θαλάσσιες περιοχές που ορίζονται από την περιοχή Λαμπίρι έως την περιοχή Ψαθόπυργος, και την περιοχή της Λίμνης Ηραίου Βουλιαγμένης (από το σημείο ένωσης της λίμνης Ηραίου με τον Κορινθιακό Κόλπο) έως την παραλία Μικρή Μυλοκοπή σε βάθη έως 60 μέτρα καθ' όλη τη διάρκεια του έτους [Μόνο για τις **ΖΔΟΕ-04 και ΖΔΟΕ-05**].
- Δεν επιτρέπεται η επαγγελματική και η ερασιτεχνική αλιεία κατά τη χρονική περίοδο από Αύγουστο έως Δεκέμβριο κάθε έτους (περίοδος αναπαραγωγής της μεσογειακής φώκιας *Monachus monachus*), εντός και σε ακτίνα πενήντα (50) μέτρων πέριξ των καταφυγίων αναπαραγωγής του είδους. Οι θέσεις αναπαραγωγής προσδιορίζονται κατόπιν μελετών που θα χαρτογραφούν τα καταφύγια αναπαραγωγής όπως περιγράφονται στο Σχέδιο Διαχείρισης [Βλέπε Μέτρο MM25307CW0202 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].
- Απαγορεύσεις ή ειδικότεροι όροι και περιορισμοί για την επαγγελματική και ερασιτεχνική αλιεία, ή οριοθετήσεις περιοχών όπου θα αποκλείεται κάθε δραστηριότητα, δύναται να εξειδικεύονται και να ρυθμίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, σε περιοχές με επιβεβαιωμένη παρουσία του είδους *Pinna nobilis*, κατόπιν μελετών που θα χαρτογραφούν και θα αξιολογούν τη σημαντικότητα των περιοχών αυτών [Βλέπε Μέτρο MM25307CW0201 του Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].
- Πρόσθετοι περιορισμοί δύναται να επιβάλλονται μετά από εισήγηση των αρμόδιων υπηρεσιών, κατόπιν ειδικής μελέτης του Σχεδίου Επαγγελματικής και Ερασιτεχνικής Αλιευτικής Διαχείρισης, που θα αφορά στη διαχείριση της άγριας πανίδας, ή/και ιχθυοπανίδας καθώς και σημαντικών ενδιαιτημάτων τους, και θα τεκμηριώνει την αναγκαιότητα των περιορισμών και ρυθμίσεων κατά τόπους. Η διαδικασία ισχύει και για την περίπτωση άρσης ή τροποποίησης υφιστάμενων ή μελλοντικών απαγορεύσεων για την άσκηση δραστηριοτήτων αλιείας. [Βλέπε Μέτρα MM25307CG0101 και MM25307CG0104 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5]

Ζώνες εφαρμογής GR2530007: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25307_ZB01)*
ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25307_ZC01, ELBA25307_ZC02, ELBA25307_ZC03)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η αλιεία αποτελεί βασική δραστηριότητα για τον κοινωνικοοικονομικό ιστό των παράκτιων περιοχών της περιοχής. Η Οδηγία 92/43/ΕΟΚ για τους τύπους οικοτόπων προβλέπει τη ρύθμιση της αλιείας ως ένα από τα μέτρα διατήρησης που ανταποκρίνονται στις οικολογικές απαιτήσεις τύπων οικοτόπων και ειδών, συμβάλλοντας στην αποφυγή της υποβάθμισης και των οχλήσεων αυτών (άρθρο 6 της Οδηγίας).

Επιπλέον, στο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης, η αξιοποίηση της αυξανόμενης τάσης της τουριστικής αλιείας μπορεί να έχει θετικά αποτελέσματα για την τοπική οικονομία. Ο αλιευτικός

τουρισμός περιλαμβάνει τη συμμετοχή επισκεπτών σε αλιευτικές εξορμήσεις μαζί με επαγγελματίες ψαράδες, προσφέροντας την εμπειρία συμμετοχής σε νόμιμες αλιευτικές δραστηριότητες για τις οποίες οι ψαράδες διαθέτουν σχετική άδεια. Ως εναλλακτική μορφή τουρισμού που συνδυάζει την αναψυχή με την παραδοσιακή αλιευτική δραστηριότητα, ο αλιευτικός τουρισμός μπορεί να ενισχύσει σημαντικά την τοπική οικονομία. Παράλληλα, προσφέρει μια επιπλέον πηγή εισοδήματος στους επαγγελματίες αλιείς, υποστηρίζοντας τη βιωσιμότητα της δραστηριότητάς, ενώ δύναται να έχει θετικές επιπτώσεις στα ιχθυαποθέματα, καθώς περιορίζει την αλιευτική πίεση μέσω της μερικής μετατόπισης του εισοδήματος από την αλίευση στην τουριστική δραστηριότητα.

Παρόλα αυτά, η αλιεία έχει πολλαπλές επιπτώσεις στους τύπους οικοτόπων, στα ιχθυαποθέματα και στα είδη θαλάσσιας πανίδας. Οι επιπτώσεις αυτές χρειάζονται μετριασμό, προκειμένου να εξασφαλιστεί η καλή κατάσταση του προστατευτέου αντικειμένου της περιοχής.

Η τυχαία παγίδευση σε αλιευτικά εργαλεία έχει συμβάλει καθοριστικά στην εξαφάνιση της μεσογειακής φώκιας *Monachus monachus* από μεγάλο μέρος της κατανομής της (Johnson and Karamanlidis, 2000) και αποτελεί σημαντικό παράγοντα θνησιμότητας στη χώρα μας. Υπολογίζεται ότι ευθύνεται για το 5,6% των θανάτων μεσογειακής φώκιας που καταγράφηκαν στις ελληνικές θάλασσες την τελευταία δεκαετία (Δενδρινός *et al.*, 2021). Η τυχαία θανάτωση πλήττει κυρίως ανήλικα άτομα που είναι λιγότερο έμπειρα και δυνατά άτομα του είδους (Veryeri *et al.*, 2001; Karamanlidis *et al.*, 2008; Kiraç *et al.*, 2013), τα οποία συνήθως παγιδεύονται σε στατικά εργαλεία που χρησιμοποιούνται στην παράκτια αλιεία (Karamanlidis *et al.*, 2020). Επιπλέον, τα σπήλαια αποτελούν το μοναδικό γνωστό ενδιαίτημα της μεσογειακής φώκιας που γεννάει και να γαλουχεί τα μικρά του. Η περαιτέρω υποβάθμιση αυτών (Karamanlidis *et al.*, 2016) από την ανθρώπινη παρουσία και τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες κατά την αναπαραγωγική περίοδο του είδους, δύναται να επιφέρει αυξημένη θνησιμότητα των νεογνών, ενώ μπορεί να έχει και αρνητικές επιδράσεις στην κοινωνική και αναπαραγωγική συμπεριφορά της φώκιας (Δενδρινός *et al.*, 2021).

Αντίστοιχα για τις θαλάσσιες χελώνες, ο ετήσιος αριθμός συλλήψεων σε όλα τα αλιευτικά εργαλεία στην Ελλάδα εκτιμάται σε περίπου 9.700, εκ των οποίων τα 3.500 αφορούν συλλήψεις σε στατικά δίχτυα και παραγάδια βυθού. Το ποσοστό άμεσης θνησιμότητας για τα στατικά δίχτυα μπορεί να φτάσει και το 80% των χελωνών που πιάνονται σε αυτά, για τα πελαγικά παραγάδια υπολογίζεται στο 5%, ενώ στα βενθικά παραγάδια βυθού η θνησιμότητα κυμαίνεται σε 12,5% έως 33% (Παναγοπούλου, 2021). Τα υψηλά ποσοστά θνησιμότητας που συνδέονται με τα στατικά δίχτυα και τα παραγάδια βυθού οφείλονται στη μακρά παραμονή των εργαλείων στο νερό, η οποία εμποδίζει τις χελώνες που παγιδεύονται να αναδυθούν στην επιφάνεια για να αναπνεύσουν. Επιπλέον, τα παραγάδια μπορούν να προκαλέσουν έμμεση θνησιμότητα, λόγω εσωτερικών τραυμάτων που δημιουργούνται στο γαστρεντερικό σύστημα από την κατάποση αγκιστριών και πετονιάς.

Η τυχαία παγίδευση στα αλιευτικά δίχτυα αφορά και μικρής ηλικίας άτομα κητωδών. Σημαντικές επιπτώσεις προκύπτουν επίσης από τα απολεσθέντα δίχτυα και παραγάδια, τα οποία συνεχίζουν να αλιεύουν είδη στόχους, μη στόχους και προστατευόμενα είδη (π.χ. χελώνες, θαλασσοπούλια, θαλάσσια θηλαστικά), μεταβάλλουν το βενθικό περιβάλλον, εισάγουν συνθετικό υλικό στον

θαλάσσιο ιστό τροφής, διευκολύνουν την εισαγωγή ξενικών ειδών και περιπλέκονται παθητικά σε θαλάσσιους οργανισμούς (Macfadyen *et al.*, 2009).

Ο οικότοπος προτεραιότητας 1150* (ΖΠΦ-01 – Λίμνη Βουλιαγμένης) αποτελεί ένα οικολογικά σημαντικό οικοσύστημα που λειτουργεί ως ζωτική διεπαφή μεταξύ χερσαίου και θαλάσσιου περιβάλλοντος. Πρόκειται για ρηχούς, συχνά υφάλμυρους υδάτινους όγκους με μοναδικές υδρολογικές συνθήκες, οι οποίες ευνοούν την ανάπτυξη πλούσιας χλωρίδας και πανίδας. Οι παράκτιες λιμνοθάλασσες παρέχουν κρίσιμα ενδιαιτήματα για πολυάριθμα είδη, όπως ψάρια, καρκινοειδή και μεταναστευτικά πτηνά, καθιστώντας τις ουσιώδεις για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Οι παράκτιες λιμνοθάλασσες χρησιμεύουν ως χώροι αναπαραγωγής για εμπορικά σημαντικά είδη ψαριών, υποστηρίζοντας την τοπική αλιεία και τις τοπικές οικονομίες. Ωστόσο, οι αλιευτικές δραστηριότητες μπορεί να επηρεάσουν αυτά τα ευαίσθητα περιβάλλοντα. Η υπεραλίευση μπορεί να οδηγήσει στην εξάντληση βασικών ειδών, διαταράσσοντας την ισορροπία του τροφικού πλέγματος της λιμνοθάλασσας και επηρεάζοντας την ποικιλομορφία των ειδών. Η απομάκρυνση των κορυφαίων θηρευτών (π.χ. θαλάσσιες χελώνες) των παράκτιων νερών μπορεί να οδηγήσει σε περαιτέρω διατάραξη του οικοσυστήματος και της τροφικής αλυσίδας. Επιπλέον, η αλιεία μπορεί να εισάγει ρύπους και προβλήματα παρεμπιπτόντων αλιευμάτων, απειλώντας περαιτέρω την υγεία της βιοποικιλότητας της λιμνοθάλασσας. Η εφαρμογή ρυθμίσεων στις αλιευτικές δραστηριότητες (επαγγελματική και ερασιτεχνική) μέσω των μελετών και μέτρων του Σχεδίου Διαχείρισης (Μέτρα MM25307CG0101 και MM25307CG0104), καθώς και οι δράσεις εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης (MM25307CW0102, MM25307CW0105) αναμένεται να συμβάλουν στον μετριασμό των επιπτώσεων. Με αυτόν τον τρόπο θα διασφαλιστεί η οικολογική ισορροπία, θα ενισχυθεί η βιοποικιλότητα και θα υποστηριχθεί η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της λιμνοθάσσας της Λίμνης Βουλιαγμένης, η οποία αποτελεί κρίσιμο ενδιαίτημα για πολλά θαλάσσια είδη, όπως το Κρισίμως Κινδυνεύων δίθυρο μαλάκιο *Pinna nobilis*, τροφικό πεδίο για τα είδη θαλασσίων χελωνών αλλά και ιχθύων, και πεδίο αναπαραγωγής και ανάπτυξης πολλών εμπορικών ειδών ψαριών.

Οι φυσικοί ύφαλοι αποτελούν έναν από τους πιο παραγωγικούς θαλάσσιους τύπους οικοτόπων της παράκτιας ζώνης, καθώς παίζουν σημαντικό ρόλο στη δομική πολυπλοκότητα του υποθαλάσσιου τοπίου, αποτελούν θερμά σημεία θαλάσσιας βιοποικιλότητας, προσφέρουν πεδία τροφοληψίας και καταφύγια για ανάπτυξη και αναπαραγωγή σε πληθώρα εμπορικών και προστατευόμενων ειδών. Σύμφωνα με τους Issaris et al. (2012) στις θαλάσσιες περιοχές που ορίζονται από την περιοχή Λαμπίρι έως την περιοχή Ψαθόπυργος, και την περιοχή της Λίμνης Ηραίου Βουλιαγμένης έως την παραλία Μικρή Μυλοκοπή σε βάθη έως 60 μέτρα έχει εντοπιστεί ο τ.ο. 1170 με χαρακτηριστικά βιογενή υποστρώματα υψηλής οικολογικής σημασίας και με παρουσία του είδους ανθόζωου *Savalia savaglia* («χρυσό κοράλλι»). Επιπλέον, οι Σαλωμίδη, Ισσαρης and Pancucci-Papadopoulou (2006) περιγράφουν στην περιοχή Λαμπίρι ως υψηλής βιοποικιλότητας στα κάθετα πρανή όπου αναπτύσσεται χαρακτηριστική κοραλλιγενής βιοκοινωνία με παρουσία ασβεστολιθικών ροδοφυκών της οικογένειας Corallinaceae και το χλωροφύκος *Codium bursa,* ειδών σπόγγων *Chondrosia reniformis, Axinella spp., Agelas oroides, Clathrina clathrus και Petrosia ficiformis,* σπάνιων γοργονιών όπως η *Eunicella cavolinii* και η *Leptogorgia sarmentosa,* ειδών ασκιδίων *Microcosmus sp., Halocynthia papillosa και*

Clavellina lepadiformis, του ανθόζωου *Cerianthus membranaceus,* των ειδών βρυοζώων *Pentapora fascialis και Myriapora truncata* και του πολύχαιτου *Spirographis spallanzani.*

Οι αλιευτικές δραστηριότητες, που σχετίζονται κυρίως με την παράκτια επαγγελματική και ερασιτεχνική αλιεία (συμπεριλαμβανομένου και του ψαροντούφεκου) σε φυσικούς βραχώδεις υφάλους ή πέριξ αυτών (Τ.Ο. 1170), επιφέρει μία σειρά σημαντικών πιέσεων στο συγκεκριμένο τύπο οικοτόπου. Το φαινόμενο της υπεραλίευσης στην περίπτωση των υφάλων δεν επηρεάζει μόνο τα είδη που αποτελούν στόχους αλιείας αλλά ολόκληρο τον τύπο οικοτόπου, μέσω της διαταραχής του τροφικού πλέγματος. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η ολοένα αυξανόμενη μετατροπή βραχωδών εκτάσεων με πυκνά δενδροειδή μακροφύκη (κυρίως φαιοφύκη του γένους Cystoseira και Sargassum) σε αποψιλωμένες περιοχές με επικράτηση γυμνού βράχου και χλοοτάπητα. Ο βασικός λόγος της δραστικής αυτής μείωσης των δενδροειδών μακροφυκών, και της αντικατάστασης τους από αποψιλωμένο βράχο, είναι η αύξηση των βοσκητών (αχινοί και άλλα φυτοφάγα ψάρια) λόγω της υπεραλίευσης των θηρευτών τους (π.χ. σαργοί) που οδηγεί στην υπερβόσκηση της θαλάσσιας χλωρίδας (Sala *et al.*, 1998, 2011; Ruitton *et al.*, 2000; Guidetti, 2006). Για το λόγο αυτό, οι βιοκοινότητες φωτόφυλων δενδροειδών μακροφυκών τείνουν να εξαφανιστούν σε Μεσογειακό επίπεδο (Airoldi *et al.*, 2014; Thibaut *et al.*, 2015), και ως εκ τούτου έχουν χαρακτηριστεί ως 'Κινδυνεύοντες' οικότοποι από την Ευρωπαϊκή Κόκκινη Λίστα των Οικοτόπων (Rodwell *et al.*, 2016).

Παράλληλα στις βαθύτερες κοραλλιγενείς βιοκοινότες, όπου επικρατούν βενθικοί οργανισμοί με τρισδιάστατη, και συχνά αργή ανάπτυξη, όπως κοράλλια, γοργονίες, σπόγγοι και βρυόζωα, υπάρχει το πρόβλημα της μηχανικής καταστροφής των οργανισμών και των βιογενών δομών, που προκαλείται από τα αλιευτικά εργαλεία (ενεργά ή και εγκαταλελειμμένα). Τα αλιευτικά εργαλεία (δίχτυα, παραγάδια, πετονιές) επιφέρουν σημαντικές βλάβες, κυρίως σε βενθικά είδη που έχουν διακλαδισμένη μορφή ή κάθετη ανάπτυξη (π.χ. γοργονίες, σπόγγοι), καθώς μπλέκονται πάνω στους οργανισμούς προκαλώντας εκρίζωση, σπάσιμο, ή και φθορές του σκελετού οι οποίες ευνοούν την επικάλυψη των οργανισμού από άλλα επιβιωτικά είδη και επιφέρουν τη σταδιακή νέκρωση του οργανισμού (Angiolillo and Fortibuoni, 2020). Επιπλέον τα εγκαταλελειμμένα αλιευτικά εργαλεία και τα λοιπά θαλάσσια απορρίμματα, τα οποία συγκεντρώνονται συνήθως σε μεγαλύτερες ποσότητες στις βαθύτερες περιοχές των υφάλων, μπορεί να επιφέρουν τις ίδιες μηχανικές βλάβες που έχουν σημειωθεί παραπάνω, ενώ ταυτόχρονα συνεχίζουν να λειτουργούν ως αλιευτικά εργαλεία που αιχμαλωτίζουν είδη αλιευτικού ενδιαφέροντος ή μη, και καλύπτουν τους βενθικούς οργανισμούς επιφέροντας προβλήματα λόγω της μείωσης των επιπέδων φωτισμού και οξυγόνου (Angiolillo and Fortibuoni, 2020). Συνεπώς, η προτεινόμενη απαγόρευση αλιείας στον τ.ο. 1170 θα ευνοήσει την καλή κατάσταση του τύπου οικοτόπου και θα περιορίσει σημαντικά την περαιτέρω υποβάθμισή του.

Επισημαίνεται ότι μέσα από την προστασία του Τ.Ο. 1170, που αποτελεί σημαντικό τροφικό ενδιαιτήματα των ειδών *Caretta caretta, Chelonia mydas* και *Monachus monachus,* προστατεύονται και τα είδη προτεραιότητας. Επιπλέον, η προστασία των ειδών *Cystoseira spp*, των ειδών ιχθυοπανίδας *Sciaena umbra, Epinephelus marginatus*, και των θαλάσσιων ασπονδύλων *Aplysina aerophoba, Axinella damicornis, Axinella polypoides, Axinella spp., Arca noae, Balanophylia europaea, Caryophyllia (Caryophyllia) inornata, Caryophyllia (Caryophyllia) smithii, Cladocora caespitosa, Dendrophylia ramea, Eunicella cavolini,*

Holothuria spp., Lithophaga lithophaga, Madracis pharensis, Paracentrotus lividus, Paramuricea clavata, Polycyanthus muellerae, Savalia savaglia, Spondylus gaederopus, Tethya spp. κρίνεται ότι εξασφαλίζεται μέσω των ρυθμίσεων που λαμβάνονται για τον θαλάσσιο Τ. Ο. 1170 «Ύφαλοι».

Τέλος, η προστασία του δίθυρου μαλάκιου *Pinna nobilis* κρίνεται απαραίτητη εξαιτίας της κρίσιμης κατάστασης που βρίσκεται το είδος λόγω της εξάπλωσης επιβλαβούς παρασίτου που έχει επιφέρει μαζικές θανατώσεις στους πληθυσμούς του σε Μεσογειακό και εθνικό επίπεδο, και όπως αποδεδειγμένα έχει αποδειχθεί για την περιοχή του Κορινθιακού (π.χ. Katsanevakis, 2005, 2016; Zotou *et al.*, 2020) και χρήζουν άμεσης αποκατάστασης.

Για τους άνωθι λόγους προτείνονται ειδικές ρυθμίσεις αλιείας όπως αναφέρονται στο παρόν και στο κανονιστικό σχέδιο του Σχεδίου Διαχείρισης, με στόχο τη μείωση των επιπτώσεων που προκαλούνται από τη χρήση στα συγκεκριμένα είδη.

Επισημάνσεις: Η εφαρμογή των παραπάνω όρων που αφορούν τους τύπους οικοτόπων και τα ευαίσθητα είδη ενωσιακού ενδιαφέροντος έπεται της χαρτογράφησής τους όπως περιγράφεται στο Σχέδιο Διαχείρισης. Μέχρι να υλοποιηθεί η χαρτογράφηση, η αδειοδοτούσα αρχή δύναται να λαμβάνει υπόψη την υπάρχουσα χαρτογράφηση από δημοσιευμένες εργασίες και την κείμενη νομοθεσία.

26.3. Υδατοδρόμια

Αφορά τις ΖΔΟΕ σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018

Για τις Θαλάσσιες Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών:

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία υδατοδρομίων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και κατόπιν έγκρισης περιβαλλοντικών όρων.
- Σε ότι αφορά το όριο ταχύτητας των υδροπλάνων («μηχανοκίνητα σκάφη») στον κόλπο της Ιτέας και κόλπο Αντικύρων ισχύει το όριο ταχύτητας όπως καθορίζεται στα κανονιστικά μέτρα του Σχεδίου Διαχείρισης [Βλέπε Μέτρο MM25307CF0303 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5]. [Αφορά μόνο τις **ΖΔΟΕ-02 και ΖΔΟΕ-03**].

Ζώνες εφαρμογής GR2530007: ***ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05***
(ELBA25307_ZC01, ELBA25307_ZC02, ELBA25307_ZC03, ELBA25307_ZC04, ELBA25307_ZC05)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Οι παράκτιες περιοχές της προστατευόμενης περιοχής αποτελούν σημαντικό τουριστικό πόλο, ενώ ο τουρισμός αποτελεί σημαντικό πυλώνα της οικονομίας της περιοχής. Τα υδροπλάνα, ως επιβατικό μέσο μεταφοράς, εξυπηρετούν την τουριστική κίνηση, ενισχύοντας το δίκτυο μεταφορών του τουρισμού. Με σκοπό την προστασία των ειδών κητωδών που διαβιούν στην περιοχή και κυρίως του είδους *Tursiops truncatus,* κρίνεται σκόπιμη η ρύθμιση της ταχύτητας των υδροπλάνων στις περιοχές του κόλπου της Ιτέας και Κόλπου Αντικύρων (βλ. Χρήση 26.12.7 «Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών») κατά τους θερινούς μήνες που αναμένεται η κίνηση πάσης φύσεων μηχανοκίνητων σκαφών να είναι αυξημένη. Η ναυσιπλοΐα προκαλεί υποθαλάσσιο θόρυβο (ηχορύπανση) που προκαλεί όχληση στα θαλάσσια θηλαστικά, ενώ ενέχει κινδύνους σύγκρουσης που μπορεί να επιφέρουν τραυματισμό ή θάνατο

στα είδη θαλάσσιας μεγαπανίδας. Ειδικά για τα ρινοδέλφινα, η ηχορύπανση μπορεί να επιφέρει και μόνιμο εκτοπισμό του είδους από περιοχές εξάπλωσής του (La Manna *et al.*, 2013; Pirotta *et al.*, 2015). Για παράδειγμα, μελέτες σε επτά προστατευόμενες περιοχές της Ισπανίας έδειξαν ότι η παρουσία των ρινοδέλφινων ήταν συστηματικά εντονότερη σε περιόδους χαμηλής έντασης δραστηριοτήτων αναψυχής (Castellote *et al.*, 2015), ενώ στην Κροατία μελέτες έδειξαν ότι εξαιτίας του υποθαλάσσιου θορύβου από την παρουσία σκαφών προκλήθηκαν αλλαγές στη συμπεριφορά των πληθυσμών ρινοδέλφινων (Rako Gospić and Picciulin, 2016). Η ελεγχόμενη ταχύτητα του σκάφους μειώνει την ηχορύπανση ενώ παρέχει χρόνο αντίδρασης στα θαλάσσια είδη και τον χειριστή του σκάφους να αποφευχθεί η πρόσκρουση. Η θέσπιση ορίου ταχύτητας στα μηχανοκίνητα σκάφη κρίνεται ότι θα ευνοήσει τους πληθυσμούς του ρινοδέλφινου, αλλά και όλα τα είδη θαλάσσιας μεγαπανίδας που βρίσκονται στη περιοχή, όπως για παράδειγμα η μεσογειακή φώκια *Monachus monachus* και τα είδη θαλασσίων χελωνών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas* των οποίων η παρουσία είναι σταθερή στον Κορινθιακό Κόλπο.

Ωστόσο, όσον αφορά στις λιμνοθάλασσες (οικότοπος προτεραιότητας 1150*) αποτελούν ρηχά υδάτινα σώματα ιδιαίτερα ευαίσθητα σε περιβαλλοντικές μεταβολές και πιέσεις. Παράλληλα αποτελούν τροφικά πεδία και πεδία ανάπτυξης των ειδών προτεραιότητας Monachus monachus, Caretta caretta και Chelonia mydas με ιδιαίτερη έμφαση στις περιοχές με παρουσία θαλασσίων αγγειόσπερμων (π.χ. τύπος οικοτόπου 1120*). Επιπρόσθετα, στη λίμνη Βουλιαγμένης υπάρχει επιβεβαιωμένη παρουσία πληθυσμών του Κρισίμως Κινδυνεύοντως δίθυρου *μαλακίου Pinna nobilis* που υποφέρουν από σχεδόν ολοκληρωτική θνησιμότητα στη λιμνοθάλασσα (Zotou *et al.*, 2020) και χρήζουν άμεσης αποκατάστασης. Για τους άνωθι λόγους, η απαγόρευση υδροπλάνων και πάσης φύσεως μηχανοκίνητων μέσων στον τύπο οικοτόπου 1150* (ΖΠΦ-01) κρίνεται απαραίτητη με στόχο την αρτιότερη προστασία του οικοτόπου προτεραιότητας σύμφωνα με την αρχή της προφύλαξης.

Επισημάνσεις:

- Σημειώνεται ότι τα υδατοδρόμια έχουν ενταχθεί στις χρήσεις του θαλάσσιου χώρου, καθώς μέρος της εγκατάστασης και η δραστηριότητα που εξυπηρετούν (θαλάσσιες μεταφορές) εμπίπτουν στο θαλάσσιο περιβάλλον. Κατ' επέκταση οι ανωτέρω ρυθμίσεις εφαρμόζονται και ισχύουν και επί των αντίστοιχων ζωνών του χερσαίου χώρου. Τονίζεται όμως ότι η αναφορά στα έργα αυτά συμπεριλαμβάνει τις εγκαταστάσεις τόσο στο χερσαίο, όσο και στο θαλάσσιο περιβάλλον.

(26.11) Λιμενικές ζώνες επιβατικής, εμπορικής, αλιευτικής, βιομηχανικής και τουριστικής δραστηριότητας, μαρίνες

Αφορά τις ΖΠΦ και ΖΔΟΕ σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018

Για το σύνολο των θαλάσσιων ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η λειτουργία των νόμιμα υφιστάμενων δικτύων, εγκαταστάσεων και έργων υποδομής λιμένων, αλιευτικών καταφυγίων και μαρίνων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τους ισχύοντες περιβαλλοντικούς όρους.

- Επιτρέπεται η συντήρηση, εκσυγχρονισμός και επέκταση των υφιστάμενων δικτύων και έργων υποδομής των νόμιμα υφιστάμενων υποδομών και εγκαταστάσεων λιμένων, αλιευτικών καταφυγίων και μαρίνων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και κατόπιν έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, από τους οποίους θα πρέπει να διασφαλίζεται: α) ότι δεν θίγονται σημαντικοί όμοροι τύποι οικοτόπων (τ.ο. 1120*, 1150*, 1170, 8330 που αποτελούν επιβεβαιωμένα καταφύγια αναπαραγωγής του είδους *Monachus monachus*, και περιοχές με επιβεβαιωμένη παρουσία του είδους *Pinna nobilis*) και ευαίσθητα είδη, και η αναγκαιότητά τους έχει προηγουμένως τεκμηριωθεί λαμβάνοντας υπόψη τη βαθυμετρία, την υδροδυναμική, τις υφιστάμενες χρήσεις, την ασφάλεια του κοινού και λοιπά χαρακτηριστικά της περιοχής και β) η διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου της περιοχής, δεν αλλοιώνεται ο τοπικός χαρακτήρας και η αισθητική του τοπίου της περιοχής, και ότι εξασφαλίζεται η ηπιότερη και φιλική παρέμβαση προς το περιβάλλον.
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση εποχικών προσωρινών πλωτών εξεδρών, όπως εξειδικεύονται στη χρήση «(54) Πλωτές υποδομές και εγκαταστάσεις θαλάσσιας αναψυχής». Η εγκατάσταση προσωρινών πλωτών εξεδρών δεν επιτρέπεται πάνω στον τύπο οικοτόπου 1120*, καθώς και στα θαλάσσια τμήματα μπροστά από τα καταφύγια αναπαραγωγής της μεσογειακής φώκιας (τ.ο. 8330) και σε απόσταση μικρότερη 50 μέτρων από αυτά. Τα καταφύγια αναπαραγωγής προσδιορίζονται κατόπιν μελετών που θα τα χαρτογραφούν όπως περιγράφονται στο Σχέδιο Διαχείρισης [Βλέπε Μέτρο MM25307CW0202 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].

Ζώνες εφαρμογής GR2530007: ***ΖΠΦ-01(*** *ELBA25307_ZB01)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05 *(ELBA25307_ZC01, ELBA25307_ZC02, ELBA25307_ZC03, ELBA25307_ZC04, ELBA25307_ZC05)*

Για το σύνολο των θαλάσσιων Ζωνών Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών:

- Επιτρέπεται η κατασκευή νέων λιμενικών εγκαταστάσεων εφόσον έχει τεκμηριωθεί η αναγκαιότητα και σκοπιμότητα λειτουργίας τους για την εξυπηρέτηση δραστηριότητας, έχουν εξεταστεί εναλλακτικές λύσεις για την εξυπηρέτηση των αναγκών από ήδη υφιστάμενα ή με επέκταση αυτών και έχουν τεκμηριωμένα απορριφθεί. Η κατασκευή νέου έργου πραγματοποιείται κατόπιν έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, από τους οποίους θα πρέπει να διασφαλίζεται: α) ότι δεν θίγονται σημαντικοί όμοροι τύποι οικοτόπων (τ.ο. 1120*, 1170, 8330 που αποτελούν επιβεβαιωμένα καταφύγια αναπαραγωγής του είδους *Monachus monachus*, και περιοχές με επιβεβαιωμένη παρουσία του είδους *Pinna nobilis*) και ευαίσθητα είδη, και η αναγκαιότητά τους έχει προηγουμένως τεκμηριωθεί λαμβάνοντας υπόψη τη βαθυμετρία, την υδροδυναμική, τις υφιστάμενες χρήσεις, την ασφάλεια του κοινού και λοιπά χαρακτηριστικά της περιοχής και β) η διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου της περιοχής, δεν αλλοιώνεται ο τοπικός χαρακτήρας και η αισθητική του τοπίου της περιοχής, και ότι εξασφαλίζεται η ηπιότερη και φιλική παρέμβαση προς το περιβάλλον. Οι προδιαγραφές όλων των λιμενικών εγκαταστάσεων, υφιστάμενων και μη, οφείλουν να εναρμονίζονται με αυτές που ορίζονται από την ευρωπαϊκή και εθνική περιβαλλοντική νομοθεσία και τους διεθνείς κανονισμούς, όπως ορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης του παρόντος. Τα άνωθι ισχύουν και για τα αλιευτικά καταφύγια, τουριστικά

καταφύγια και αγκυροβόλια, σύμφωνα με Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών [Βλέπε Μέτρο ΜΜ25307CF0301 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].

- Η κατασκευή, λειτουργία, εκσυγχρονισμός και συντήρηση μόνιμων προβλητών, εξεδρών και μόλων με θεμελίωση στον πυθμένα επιτρέπεται, κατόπιν εκπόνησης ακτομηχανικής μελέτης, σύμφωνα με τους όρους της περιβαλλοντικής τους αδειοδότησης. Για την εξυπηρέτηση των αναγκών των πλωτών εγκαταστάσεων υδατοκαλλιεργειών επιτρέπεται η κατασκευή μικρής κλίμακας προβλήτας / εξέδρας, εφόσον τεκμηριώνεται ότι δεν είναι δυνατή η εξυπηρέτηση της μονάδας από υφιστάμενη, όμορη προβλήτα / εξέδρα. Σε κάθε περίπτωση απαιτείται εκπόνηση Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης για τα απαιτούμενα έργα κατασκευής και για τη λειτουργία των υποδομών, ενώ κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση θα εξετάζονται οι λύσεις εγκατάστασης πλωτών εξεδρών ή η κατασκευή ξύλινων εξεδρών και μόλων επί πασσάλων. Μόνιμη θεμελίωση δεν επιτρέπεται πάνω στον Τ.Ο. 1120*, 1150*, 1170, σε θέσεις με επιβεβαιωμένη παρουσία του είδους *Pinna nobilis* και σε απόσταση μικρότερη των 50μ. μπροστά από επιβεβαιωμένα καταφύγια του είδους *Monachus monachus*.
- Επιτρέπεται η κατασκευή ξύλινων εξεδρών και μόλων επί πασσάλων κατά μήκος του παραλιακού μετώπου, για τη διασφάλιση της απρόσκοπτης και ασφαλούς πρόσβασης του κοινού στη θάλασσα, την εξυπηρέτηση των λουόμενων, της ερασιτεχνικής αλιείας και της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, καθώς και για προσωρινή πρόσδεση μικρών σκαφών χωρίς αγκυροβολία, με σκοπό την ενθάρρυνση δημιουργίας ενός δικτύου για τη μεταφορά λουόμενων μεταξύ των ακτών και την αποθάρρυνση της χρήσης μηχανοκίνητων οχημάτων στο παράκτιο μέτωπο. Σε κάθε περίπτωση απαιτείται εκπόνηση Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης για τα απαιτούμενα έργα κατασκευής και για τη λειτουργία των υποδομών. Το Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών της περιοχής θα καθορίσει τον αριθμό, τη θέση και τις τεχνικές προδιαγραφές των κατασκευών.

Ζώνες εφαρμογής GR2530007: ***ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03*** *(ELBA25307_ZC01, ELBA25307_ZC02, ELBA25307_ZC03)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η παράκτια υποδομή υποδοχής σκαφών και πλοίων (λιμένες, μαρίνες, αλιευτικά καταφύγια κτλ.), είναι αναγκαίες για την ομαλή διεξαγωγή των διαφορετικών δραστηριοτήτων που υπάρχουν στην περιοχή (π.χ. αλιεία, θαλάσσιες μεταφορές, υποδοχή τουρισμού από θάλασσα). Οι υποδομές για την εξυπηρέτηση αυτών των αναγκών στη Μεσόγειο χωροθετούνται συνήθως σε βάθη έως είκοσι (20) μέτρων, δηλαδή σε βάθη που συγκεντρώνεται μεγάλο μέρος των ευαίσθητων θαλάσσιων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων προστατευόμενων ειδών, και συνεπώς των θαλάσσιων οικοσυστημικών υπηρεσιών και λειτουργιών της περιοχής. Σημαντική είναι η παρουσία για παράδειγμα των λιβαδιών Ποσειδωνίας που αποτελούν οικότοπο προτεραιότητας (τ.ο. 1120*), της Λίμνης Βουλιαγμένης (τ.ο. 1150*) και Υφάλων (τ.ο. 1170), του ευαίσθητου είδους *Pinna nobilis*, ενώ απαντώνται και πολλά αναπαραγωγικά πεδία και νηπιοτροφία ειδών ιχθυοπανίδας σε βάθη μικρότερα των δέκα (10) μέτρων (Vigliola, 1998; Vigliola *et al.*, 1998).

Η υποβάθμιση των οικοτόπων από τέτοιες μόνιμες υποδομές κατά τη φάση κατασκευής, είναι μη αναστρέψιμη και ως εκ τούτου η εγκατάστασή τους πάνω στους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων

θα πρέπει να αποφεύγεται. Κατά τη φάση λειτουργίας, οι επιπτώσεις των λιμανιών στη βιοποικιλότητα προέρχονται κυρίως από τις εκπομπές αέριων ρύπων, τη βυθοκόρηση, τη μεταφορά ερμάτων και την εισαγωγή ξενικών θαλάσσιων ειδών που διαταράσσουν τη δομή και λειτουργία των θαλασσίων βιοκοινοτήτων εκτοπίζοντας τα ενδημικά είδη. Οι ενώσεις θείου και αζώτου που εκπέμπονται από τα πλοία μπορούν να συμβάλλουν στην οξίνιση του φυσικού περιβάλλοντος, η εναπόθεση NOx αποτελεί παράγοντα ευτροφισμού και η βυθοκόρηση έχουν αρνητικές επιπτώσεις στα οικοσυστήματα, τους οικότοπους των θαλάσσιων ειδών, και γενικότερα στην πανίδα και τη χλωρίδα των θαλασσίων οικοσυστημάτων. Ο θόρυβος μπορεί να διαταράξει τα ζώα τόσο στη θάλασσα όσο και στις λιμενικές ζώνες (Merk, 2013).

Η χωροθέτηση πλωτών προβλητών, εξεδρών και μόλων με θεμελίωσή τους στον βυθό απαιτεί τη χρήση άγκυρας. Η αγκυροβόληση με άμεση επίπτωση στα λιβάδια ποσειδωνίας (τ.ο. 1120*) η οποία είναι ανάλογη με το μέγεθος της υποδομής και συνεπώς το μέγεθος της άγκυρας, ενώ η αντίσταση που απαιτείται να ασκηθεί από τον πυθμένα για την ακινητοποίηση της υποδομής εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τον τύπο χρήσης της. Για παράδειγμα, πλωτές προβλήτες για την πρόσδεση σκαφών θα πρέπει να χρησιμοποιούν μεγάλες άγκυρες και αλυσίδες ώστε να είναι ικανές να συγκρατούν αριθμό σκαφών που προσδένουν σε αυτές. Καθώς ο οικότοπος προτεραιότητας 1120* έχει υποστεί σε μεγάλο βαθμό μείωση της έκτασής του που οφείλεται στην αγκυροβόληση, κρίνεται σκόπιμο να μειωθεί σημαντικά η όποια χρήση περιλαμβάνει την αγκυροβόληση πάνω σε αυτόν τον ευαίσθητο οικότοπο.

Αντίστοιχα ισχύουν και για τον οικότοπο προτεραιότητας 1150*, ο οποίος, λόγω του κλειστού χαρακτήρα και του μικρού βάθους της λιμνοθάλασσας, είναι ιδιαίτερα ευαίσθητος στις περιβαλλοντικές μεταβολές και τη ρύπανση. Τέτοιες μεταβολές μπορούν να διαταράξουν την εύθραυστη οικολογική ισορροπία που είναι απαραίτητη για την επιβίωση ποικίλων ειδών, μεταξύ των οποίων και του είδους *Pinna nobilis*. Οι πληθυσμοί του είδους αυτού βρίσκονται σε κακή κατάσταση διατήρησης λόγω φαινομένων μαζικής θνησιμότητας που λαμβάνουν χώρα τόσο στη Μεσόγειο όσο και στην ελληνική επικράτεια. Το φαινόμενο είναι ιδιαίτερα έντονο στην περιοχή GR2530007 «Κορινθιακός κόλπος», και ειδικότερα στη λίμνη Βουλιαγμένη, όπου, σύμφωνα με επιστημονικές μελέτες (Zotou et al., 2020), έχει καταγραφεί συντριπτικό ποσοστό θνησιμότητας των πληθυσμών της πίνας, γεγονός που επιβάλλει την άμεση λήψη μέτρων αποκατάστασης.

Επιπλέον, για τη χωροθέτηση προβλητών, εξεδρών και μόλων μπροστά από τον τ.ο. 8330 που επιβεβαιωμένα αποτελεί αναπαραγωγικό καταφύγιο του είδους προτεραιότητας *Monachus monachus*, κρίνεται ότι η περαιτέρω υποβάθμιση αυτών των σπηλαίων (Karamanlidis *et al.*, 2016) από την ανθρώπινη παρουσία και τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες κατά την αναπαραγωγική περίοδο του είδους, δύναται να επιφέρει αυξημένη θνησιμότητα των νεογνών, ενώ μπορεί να έχει και αρνητικές επιδράσεις στην κοινωνική και αναπαραγωγική συμπεριφορά της φώκιας (Δενδρινός *et al.*, 2021). Ως εκ τούτου, οι προτεινόμενες ρυθμίσεις αναμένεται ότι θα μετριάσουν σημαντικά τις πιέσεις και απειλές από τη δραστηριότητα στους σημαντικούς τύπους οικοτόπων και θαλάσσια είδη πανίδας.

Επισημαίνεται ότι μέσα από την προστασία των Τ.Ο. 1120*, 1150* και 1170, προστατεύονται και τα είδη *που* αποτελούν σημαντικά τροφικά ενδιαιτήματα των ειδών προτεραιότητας *Caretta*

caretta, Chelonia mydas και *Monachus monachus*. Επιπλέον, η προστασία του θαλάσσιου φανερόγαμου *Cymodocea nodosa* και των ειδών ιχθυοπανίδας *Hippocampus guttulatus, Hippocampus hippocampus* κρίνεται ότι εξασφαλίζεται από τις ρυθμίσεις που λαμβάνονται για τον Τ.Ο. 1120* όπου συνήθως απαντάται το είδος, ενώ η προστασία των ειδών *Cystoseira spp,* των ειδών ιχθυοπανόιδας *Sciaena umbra, Epinephelus marginatus,* και των θαλάσσιων ασπονδύλων *Aplysina aerophoba, Axinella damicornis, Axinella polypoides, Axinella spp., Arca noae, Balanophylia europaea, Caryophyllia (Caryophyllia) inornata, Caryophyllia (Caryophyllia) smithii, Cladocora caespitosa, Dendrophylia ramea, Eunicella cavolini, Holothuria spp., Lithophaga lithophaga, Madracis pharensis, Paracentrotus lividus, Paramuricea clavata, Polycyanthus muellerae, Savalia savaglia, Spondylus gaederopus, Tethya spp.* κρίνεται ότι εξασφαλίζεται μέσω των ρυθμίσεων που λαμβάνονται για τον θαλάσσιο Τ. Ο. 1170 «Ύφαλοι».

Η προστασία του δίθυρου μαλάκιου *Pinna nobilis* κρίνεται απαραίτητη εξαιτίας της κρίσιμης κατάστασης που βρίσκεται το είδος λόγω της εξάπλωσης επιβλαβούς παρασίτου που έχει επιφέρει μαζικές θανατώσεις στους πληθυσμούς του σε Μεσογειακό και εθνικό επίπεδο, και όπως αποδεδειγμένα έχει αποδειχθεί για την περιοχή του Κορινθιακού (π.χ. Katsanevakis, 2005, 2016; Zotou *et al.*, 2020).

Σύμφωνα με όλα τα ανωτέρω και αξιολογώντας τα στοιχεία της περιοχής, η κατασκευή νέων λιμενικών εγκαταστάσεων επιτρέπεται μόνο στις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02 και ΖΔΟΕ-03 υπό την προϋπόθεση αυστηρής τεκμηρίωσης της αναγκαιότητας και σκοπιμότητάς τους, καθώς και της αδυναμίας εξυπηρέτησης των αναγκών μέσω υφιστάμενων υποδομών, για τα οποία επιτρέπεται η συντήρηση και επέκταση. Αντιθέτως, η κατασκευή νέων λιμενικών εγκαταστάσεων δεν επιτρέπεται στις ΖΔΟΕ-04 και ΖΔΟΕ-05, καθώς και στη Ζώνη Προστασίας της Φύσης (ΖΠΦ-01) στη Λίμνη Βουλιαγμένης, για τη βέλτιστη προστασία και διατήρηση των ευαίσθητων οικοσυστημάτων που απαντώνται στις ζώνες αυτές. Δεδομένου ότι ο τουρισμός αναπτύσσεται με υψηλούς ρυθμούς στη χώρα, και η τεχνολογία των πλοίων, κρουαζιερόπλοιων και ταχύπλοων εξελίσσεται σε μεγάλη κλίμακας δραστηριότητα, οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις αυξάνονται τόσο σε όγκο όσο και σε ένταση δημιουργώντας σοβαρό κίνδυνο για την προστασία των κυριότερων εστιών βιοποικιλότητας. Η επίβλεψη και διαχείριση της δραστηριότητας με στόχο τον περιορισμό των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των θαλασσίων μεταφορών όσο το δυνατόν περισσότερο, ιδιαίτερα σε οικολογικά ευάλωτες περιοχές, αποτελεί θέμα μείζονος σημασίας.

Προτείνεται να επιτρέπεται η τοποθέτηση πλωτών εξεδρών στη θάλασσα για εποχική χρήση με σκοπό την εξυπηρέτηση της πρόσβασης των λουόμενων σε θαλάσσιες περιοχές και των δραστηριοτήτων αναψυχής.

Στις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02 και ΖΔΟΕ-03 προτείνεται επίσης να επιτρέπεται η κατασκευή ξύλινων εξεδρών και μόλων επί πασσάλων στη κατά μήκος του παραλιακού μετώπου για την εξυπηρέτηση των λουόμενων, της ερασιτεχνικής αλιείας, της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, καθώς και για προσωρινή πρόσδεση μικρών σκαφών χωρίς αγκυροβόληση σύμφωνα με το Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών της περιοχής, με σκοπό τη

δημιουργία ενός δικτύου για τη μεταφορά των λουόμενων μεταξύ των ακτών, ώστε να αποθαρρύνεται η χρήση μηχανοκίνητων οχημάτων στο παράκτιο μέτωπο.

Η κατασκευή μόνιμων προβλητών, εξεδρών και μόλων με θεμελίωση στον πυθμένα με στόχο την πρόσδεση επαγγελματικών σκαφών και σκαφών αναψυχής, δύναται να προκαλέσει ρύπανση των παράκτιων υδάτων ειδικά από δίχρονους κινητήρες που ελευθερώνουν καύσιμα και λιπαντικά από τους κινητήρες των σκαφών ανεπεξέργαστα στον βυθό (Μακρυκώστα *et al.*, 2019) αλλά και απόβλητα νερών από τις αποχετεύσεις και το πλύσιμο των σκαφών, αύξηση αιωρούμενων ιζημάτων που προκαλούν αύξηση της θολότητας του νερού, όχληση στη θαλάσσια πανίδα λόγω ηχορύπανσης, αυξημένο κίνδυνο τραυματισμού ή θανάτωσης από τις συγκρούσεις με θαλάσσιες χελώνες, μεταφοράς εισβαλλόντων ειδών από τα έρματα των σκαφών, είσοδος τοξικών χημικών ουσιών από τα υφαλοχρώματα. Για τους ανωτέρω λόγους η κατασκευή μόνιμων προβλητών, εξεδρών και μόλων με θεμελίωση στον πυθμένα θα πρέπει να επιτρέπεται κατόπιν ακτομηχανικής μελέτης και περιβαλλοντικής αδειοδότησης, κατά την έκδοση της οποίας θα εξετάζονται οι λύσεις εγκατάστασης πλωτών εξεδρών ή η κατασκευή ξύλινων εξεδρών και μόλων επί πασσάλων. Επίσης, δεδομένου ότι η λειτουργία των μονάδων θαλάσσιας υδατοκαλλιέργειας προϋποθέτει την ύπαρξη κατάλληλων υποδομών υποστήριξης προβλέπεται να επιτρέπεται η κατασκευή μικρής κλίμακας εξέδρας για την εξυπηρέτηση των αναγκών των εγκαταστάσεων υδατοκαλλιεργειών, όταν τεκμηριώνεται ότι δεν είναι δυνατή η εξυπηρέτηση της μονάδας από υφιστάμενη, όμορη εξέδρα. Σε κάθε περίπτωση μόνιμη θεμελίωση δεν επιτρέπεται στη ΖΠΦ-01 και στις ΖΔΟΕ-02 και ΖΔΟΕ-03, πάνω στους Τ.Ο. 1120*, 1150*, 1170, σε θέσεις με επιβεβαιωμένη παρουσία του είδους *Pinna nobilis* και σε απόσταση μικρότερη των 50μ. μπροστά από επιβεβαιωμένα καταφύγια του είδους *Monachus monachus*.

Επισημάνσεις:

- Σημειώνεται ότι οι λιμενικές εγκαταστάσεις έχουν ενταχθεί στις χρήσεις του θαλάσσιου χώρου, καθώς μέρος της εγκατάστασης και η δραστηριότητα που εξυπηρετούν (θαλάσσιες μεταφορές) εμπίπτουν στο θαλάσσιο περιβάλλον. Κατ' επέκταση οι ανωτέρω ρυθμίσεις εφαρμόζονται και ισχύουν και επί των αντίστοιχων ζωνών του χερσαίου χώρου. Τονίζεται όμως ότι η αναφορά στα έργα αυτά συμπεριλαμβάνει τις εγκαταστάσεις τόσο στο χερσαίο, όσο και στο θαλάσσιο περιβάλλον.
- Η εφαρμογή των παραπάνω όρων που αφορούν δραστηριότητες σε σημαντικούς θαλάσσιους Τ.Ο. έπεται της χαρτογράφησής τους όπως περιγράφεται στο Σχέδιο Διαχείρισης. Μέχρι να υλοποιηθεί η χαρτογράφηση, η αδειοδοτούσα αρχή δύναται να λαμβάνει υπόψη την υπάρχουσα χαρτογράφηση από δημοσιευμένες εργασίες και την κείμενη νομοθεσία. Ελλείψει επίσημων χαρτογραφικών δεδομένων ο φορέας εκμετάλλευσης του έργου υποχρεούται να λάβει υπόψη τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων στην ειδική οικολογική αξιολόγηση και τη λήψη αντισταθμιστικών μέτρων αποκατάστασης σε περίπτωση που ο τύπος οικοτόπου υποβαθμίζεται.
- Οι προδιαγραφές των λιμένων υποδοχής σκαφών και πλοίων οφείλουν να εναρμονίζονται με αυτές που ορίζονται από την κείμενη εθνική και ενωσιακή νομοθεσία, τον Διεθνή Ναυτιλιακό Οργανισμό (ΙΜΟ) και τη Σύμβαση Διαχείρισης Υδάτων Έρματος, με στόχο την

ασφάλεια των θαλάσσιων μεταφορών, την πρόληψη ατυχημάτων και τη ρύπανση των θαλασσών σύμφωνα με τη Σύμβαση για την Προστασία της Μεσογείου από τη Ρύπανση (Σύμβαση Βαρκελώνης και τα αντίστοιχα πρωτόκολλα).

26.12. Γραμμικές υποδομές μεταφορών

26.12.7 Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών

Αφορά τις ΖΠΦ και ΖΔΟΕ σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018

Για το σύνολο της θαλάσσιας ζώνης της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η διέλευση εσωλέμβιων και εξωλέμβιων μηχανοκίνητων σκαφών (συμπεριλαμβανομένων και των υδροπλάνων) σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και τους σχετικούς Κανονισμούς των κατά τόπων λιμενικών αρχών.
- Στον κόλπο της Ιτέας και κόλπο Αντικύρων ισχύει το όριο ταχύτητας (εσωλέμβιων και εξωλέμβιων) μηχανοκίνητων σκαφών όπως καθορίζεται στα κανονιστικά μέτρα του Σχεδίου Διαχείρισης [Βλέπε Μέτρο MM25307CF0303 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ. 5]. [Αφορά τις **ΖΔΟΕ-02 και ΖΔΟΕ-03**].
- Στη Λίμνη Βουλιαγμένης ισχύει το όριο ταχύτητας (εσωλέμβιων και εξωλέμβιων) μηχανοκίνητων σκαφών όπως καθορίζεται στα κανονιστικά μέτρα του Σχεδίου Διαχείρισης [Βλέπε Μέτρο MM25307CF0303 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ. 5]. [Αφορά τη **ΖΠΦ-01**].
- Απαγορεύσεις ή ειδικότεροι όροι και περιορισμοί για την κίνηση πάσης φύσεως μηχανοκίνητων σκαφών ή οριοθετήσεις περιοχών όπου θα αποκλείεται κάθε δραστηριότητα, δύναται να εξειδικεύονται και να ρυθμίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης, σε περιοχές με επιβεβαιωμένη παρουσία του είδους *Pinna nobilis*, κατόπιν μελετών που θα χαρτογραφούν και θα αξιολογούν τη σημαντικότητα των περιοχών αυτών, όπως ορίζεται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής [Βλέπε Μέτρο MM25307CW0201 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ. 5].
- Επιτρέπεται η ελεύθερη αγκυροβόληση (εκτός των περιοχών με παρουσία των τύπων οικοτόπων 1120* και 1170) έως ότου οριοθετηθούν επιτρεπόμενες περιοχές αγκυροβολίας, εγκατασταθούν μόνιμα αγκυροβόλια και εγκαταστάσεις οικολογικών αγκυροβολίων φιλικών προς τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων, των οποίων οι θέσεις θα καθοριστούν από ειδική μελέτη χωροθέτησης και εκτίμησης της φέρουσας ικανότητας, σύμφωνα με το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής [Βλέπε Μέτρο MM25307CF0302 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ. 5].
- Δεν επιτρέπεται η διέλευση μηχανοκίνητων σκαφών εντός και σε ακτίνα πενήντα (50) μέτρων πέριξ των καταφυγίων αναπαραγωγής μεσογειακής φώκιας *Monachus monachus* κατά τη χρονική περίοδο από Αύγουστο έως Δεκέμβριο κάθε έτους (αναπαραγωγική δραστηριότητα του είδους). Οι θέσεις αναπαραγωγής προσδιορίζονται κατόπιν μελετών που θα χαρτογραφούν τα καταφύγια αναπαραγωγής όπως περιγράφονται στο Σχέδιο Διαχείρισης [Βλέπε Μέτρο MM25307CW0202 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ. 5].

- Πρόσθετες ρυθμίσεις και περιορισμοί (χωρικοί ή χρονικοί) για την κίνηση των σκαφών δύναται να καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης, σε συνέχεια επιστημονικών μελετών που θα καταγράφουν και θα αξιολογούν τα χωρικά και χρονικά δεδομένα παρουσίας και πιέσεων/απειλών των ειδών προτεραιότητας *Caretta caretta*, *Chelonia mydas* και *Monachus monachus* και τα είδη κητωδών στο θαλάσσιο χώρο.

Ζώνες εφαρμογής GR2530007: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25307_ZB01*
ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05 *(ELBA25307_ZC01, ELBA25307_ZC02, ELBA25307_ZC03, ELBA25307_ZC04, ELBA25307_ZC05)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η ναυσιπλοΐα αναψυχής προκαλεί επιπτώσεις που ποικίλουν αναλόγως με το είδος και το μέγεθος των σκαφών. Η πιο σημαντική επίπτωση είναι η αγκυροβόληση με άμεση επίπτωση στα λιβάδια ποσειδωνίας (τ.ο. 1120*) η οποία είναι ανάλογη με το μέγεθος τους σκάφους και συνεπώς το μέγεθος της άγκυρας, της αλυσίδας και της αντίστασης που απαιτείται να ασκηθεί από τον πυθμένα για την ακινητοποίηση του σκάφους. Έχει εκτιμηθεί ότι στη Μεσόγειο η μείωση κατά 34% των λιβαδιών ποσειδωνίας οφείλεται στα αγκυροβόλια. Άλλες επιπτώσεις είναι η ρύπανση των παράκτιων υδάτων ειδικά από δίχρονους κινητήρες με τους οποίους συχνά είναι εφοδιασμένα τα σκάφη αναψυχής. Έχει εκτιμηθεί ότι το 20-30% των καυσίμων και του λιπαντικού από τους κινητήρες των σκαφών καταλήγει ανεπεξέργαστο απευθείας στον βυθό (Μακρυκώστα *et al.*, 2019). Τα αιωρούμενα ιζήματα από μηχανοκίνητα σκάφη και τζετ-σκι που περνούν πάνω από τους αμμώδεις ή λασπώδεις βυθούς προκαλούν αύξηση της θολότητας του νερού, προκαλούν όχληση στη θαλάσσια πανίδα λόγω ηχορύπανσης, και τραυματισμό ή θανάτωση από τις συγκρούσεις με θαλάσσια θηλαστικά και χελώνες. Τέλος, ο κίνδυνος μεταφοράς εισβαλλόντων ειδών από τα έρματα των σκαφών, τα ανθρώπινα απόβλητα νερά από τις αποχετεύσεις και το πλύσιμο στα σκάφη αναψυχής που περιέχουν υψηλά ποσοστά τοξικών χημικών ουσιών και λιπών, και η ρίψη απορριμμάτων απελευθερώνονται στο θαλάσσιο περιβάλλον από τα σκάφη συχνά ανεξέλεγκτα, ενώ τα υφαλοχρώματα που χρησιμοποιούνται για την αποφυγή ανάπτυξης μικροοργανισμών στην καρίνα των σκαφών περιέχουν τοξικά αντιαποθετικά χρώματα βαφής που απελευθερώνονται στη θάλασσα. Για τους ανωτέρω λόγους κρίνεται ότι είναι απαραίτητη θέσπιση όρων και ρυθμίσεων στη δραστηριότητα, οι οποίοι θα εξασφαλίζουν την ορθολογιστική διαχείριση και την καλή κατάσταση διατήρησης του προστατευτέου αντικειμένου της περιοχής.

Η ναυσιπλοΐα προκαλεί υποθαλάσσιο θόρυβο (ηχορύπανση) που προκαλεί όχληση στα θαλάσσια θηλαστικά, ενώ ενέχει κινδύνους σύγκρουσης που μπορεί να επιφέρουν τραυματισμό ή θάνατο στα είδη θαλάσσιας μεγαπανίδας. Ειδικά για τα ρινοδέλφινα, η ηχορύπανση μπορεί να επιφέρει και μόνιμο εκτοπισμό του είδους από περιοχές εξάπλωσής του (La Manna *et al.*, 2013; Pirotta *et al.*, 2015). Για παράδειγμα, μελέτες σε επτά προστατευόμενες περιοχές της Ισπανίας έδειξαν ότι η παρουσία των ρινοδέλφινων ήταν συστηματικά εντονότερη σε περιόδους χαμηλής έντασης δραστηριοτήτων αναψυχής (Castellote *et al.*, 2015), ενώ στην Κροατία μελέτες έδειξαν ότι εξαιτίας του υποθαλάσσιου θορύβου από την παρουσία σκαφών προκλήθηκαν αλλαγές στη συμπεριφορά των πληθυσμών ρινοδέλφινων (Rako Gospić and Picciulin, 2016). Η ελεγχόμενη ταχύτητα του σκάφους μειώνει την ηχορύπανση ενώ παρέχει χρόνο αντίδρασης στα θαλάσσια είδη και τον χειριστή του σκάφους να αποφευχθεί η πρόσκρουση. Οι τοπικοί εποχικοί περιορισμοί για το όριο ταχύτητας μηχανοκίνητων σκαφών στοχεύουν στη μείωση της όχλησης κατά κύριο

λόγο των ειδών κητωδών που διαβιούν στην περιοχή, και ιδιαίτερα των πληθυσμών του ρινοδέλφινου αλλά και όλων των ειδών θαλάσσιας μεγαπανίδας που βρίσκονται στη περιοχή, όπως για παράδειγμα η μεσογειακή φώκια *Monachus monachus* και τα είδη θαλασσίων χελωνών των οποίων η παρουσία είναι σταθερή στον Κορινθιακό Κόλπο και αποτελούν είδη προτεραιότητας του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Κατά τους θερινούς μήνες παρατηρείται αυξημένη κίνηση σκαφών αναψυχής στην περιοχή, συνεπώς υπάρχει αυξημένη όχληση των παραπάνω ειδών από ηχορύπανση, καθώς και αυξημένος κίνδυνος συγκρούσεων των ειδών θαλασσίων χελωνών με τα σκάφη που δύναται να προκαλέσει τραυματισμό ή θάνατο των ζώων σε περιοχές που χρησιμοποιούνται ως τροφικά ενδιαιτήματα σε περιοχές που υπάρχει παρουσία των Τ.Ο. 1120*, 1150* και 1170. Ο περιορισμός της ταχύτητας στα μηχανοκίνητα σκάφη στοχεύει στη μείωση της όχλησης των παραπάνω ειδών και τον μετριασμό των παραγόντων που θα μειώσουν την καλή κατάσταση των πληθυσμών τους ή θα τα εκτοπίσουν από την περιοχή έστω και εποχικά.

Σε ότι αφορά τους χρονικούς περιορισμούς σε συγκεκριμένα αναπαραγωγικά ενδιαιτήματα του είδους προτεραιότητας *Monachus monachus* στοχεύουν στην αποφυγή όχλησης ειδών προτεραιότητας κατά την ευαίσθητη αναπαραγωγική τους περίοδο. Τα σπήλαια αποτελούν το μοναδικό γνωστό ενδιαίτημα της μεσογειακής φώκιας που γεννάει και να γαλουχεί τα μικρά του. Η περαιτέρω υποβάθμιση αυτών των σπηλαίων (Karamanlidis *et al.*, 2016) από την ανθρώπινη παρουσία και τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες κατά την αναπαραγωγική περίοδο του είδους, δύναται να επιφέρει αυξημένη θνησιμότητα των νεογνών, ενώ μπορεί να έχει και αρνητικές επιδράσεις στην κοινωνική και αναπαραγωγική συμπεριφορά της φώκιας (Δενδρινός *et al.*, 2021).

Επισημαίνεται ότι με την προστασία των Τ.Ο. 1120*, 1150* και 1170, προστατεύονται παράλληλα τα είδη προτεραιότητας *Caretta caretta*, *Chelonia mydas* και *Monachus monachus*, καθώς οι συγκεκριμένοι ΤΟ αποτελούν σημαντικά τροφικά ενδιαιτήματά τους. Επιπλέον, η προστασία του θαλάσσιου φανερόγαμου *Cymodocea nodosa* και των ειδών ιχθυοπανίδας *Hippocampus guttulatus, Hippocampus hippocampus* κρίνεται ότι εξασφαλίζεται από τις ρυθμίσεις που λαμβάνονται για τον Τ.Ο. 1120* όπου συνήθως απαντάται το είδος, ενώ η προστασία των ειδών *Cystoseira spp*, των ειδών ιχθυοπανίδας *Sciaena umbra, Epinephelus marginatus*, και των θαλάσσιων ασπονδύλων *Aplysina aerophoba, Axinella damicornis, Axinella polypoides, Axinella spp., Arca noae, Balanophylia europaea, Caryophyllia (Caryophyllia) inornata, Caryophyllia (Caryophyllia) smithii, Cladocora caespitosa, Dendrophylia ramea, Eunicella cavolini, Holothuria spp., Lithophaga lithophaga, Madracis pharensis, Paracentrotus lividus, Paramuricea clavata, Polycyanthus muellerae, Savalia savaglia, Spondylus gaederopus, Tethya spp.* κρίνεται ότι εξασφαλίζεται μέσω των ρυθμίσεων που λαμβάνονται για τον θαλάσσιο Τ.Ο. 1170 «Ύφαλοι».

Η προστασία του δίθυρου μαλάκιου *Pinna nobilis* και τα ενδιαιτήματά του (τ.ο. 1120*, 1150*) κρίνεται απαραίτητη εξαιτίας της κρίσιμης κατάστασης που βρίσκεται το είδος λόγω της εξάπλωσης επιβλαβούς παρασίτου που έχει επιφέρει μαζικές θανατώσεις στους πληθυσμούς του σε Μεσογειακό και εθνικό επίπεδο, και όπως αποδεδειγμένα έχει αποδειχθεί για την περιοχή του Κορινθιακού (π.χ. Katsanevakis, 2005, 2016; Zotou *et al.*, 2020) και χρήζουν άμεσης αποκατάστασης

Λαμβάνοντας υπόψη την έλλειψη δεδομένων χρήσης του θαλάσσιου χώρου από τα είδη προτεραιότητας (θαλάσσιες χελώνες και φώκια), όπως αυτά έχουν αναλυθεί στις προηγούμενες ενότητες, πρόσθετες ρυθμίσεις και περιορισμοί (χωρικοί ή χρονικοί) για την κίνηση των σκαφών δύναται να καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης, σε συνέχεια επιστημονικών μελετών (μελέτες βάσης) που θα καταγράφουν και θα αξιολογηθούν τα χωρικά και χρονικά δεδομένα παρουσίας των ειδών, και το Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών όπου θα εκτιμηθεί η φέρουσα ικανότητα των περιοχών μελέτης της με στόχο τη ρύθμιση της επισκεψιμότητας και της τουριστικής δραστηριότητας σε συγκεκριμένες περιοχές.

Επισημάνσεις:

- Για τις παραπάνω ειδικές ρυθμίσεις σχετικά με την κίνηση ταχύπλοων απαιτείται έκδοση σχετικού Κανονισμού από τις κατά τόπους λιμενικές αρχές και εφαρμογή του.
- Η εφαρμογή των παραπάνω όρων που αφορούν δραστηριότητες σε σημαντικούς θαλάσσιους Τ.Ο. έπεται της χαρτογράφησής τους όπως περιγράφεται στο Σχέδιο Διαχείρισης. Μέχρι να υλοποιηθεί η χαρτογράφηση, η αδειοδοτούσα αρχή δύναται να λαμβάνει υπόψη την υπάρχουσα χαρτογράφηση από δημοσιευμένες εργασίες και την κείμενη νομοθεσία.

(34) Εγκαταστάσεις Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) και Εγκαταστάσεις ΑΠΕ με αποθήκευση

Αφορά τις ΖΔΟΕ

- Επιτρέπεται η χωροθέτηση, εγκατάσταση και λειτουργία πλωτών φωτοβολταϊκών υπό τους ακόλουθους όρους:

  α) δεν χωροθετούνται σε περιοχές που απαντώνται οι τύποι οικοτόπων 1120*, 1170, 1150* και σε περιοχές με επιβεβαιωμένη παρουσία του είδους *Pinna nobilis*, μπροστά από περιοχές που επιβεβαιωμένα αποτελούν καταφύγιο αναπαραγωγής του είδους *Monachus monachus* (τ.ο. 8330), σε περιοχές αναπαραγωγής ιχθύων και περιοχές συγκέντρωσης γόνου, και σε απόσταση τουλάχιστον εκατό (100) μέτρων περιφερειακά των άνωθι περιοχών και κατόπιν μελετών χαρτογράφησης.

  β) το έργο εντάσσεται στους κανόνες του αντίστοιχου Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας.

  γ) σε κάθε περίπτωση για τη χωροθέτηση της εγκατάστασης, λαμβάνεται υπόψη η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, η τυχόν παρουσία ενάλιων αρχαιοτήτων, η εξασφάλιση της αρμονικής συνύπαρξης με άλλες υφιστάμενες χρήσεις στον θαλάσσιο χώρο, η αποφυγή οπτικής όχλησης σε κατοικημένες περιοχές, κτλ.

  δ) Η εγκατάσταση δύναται να πραγματοποιηθεί κατόπιν έγκρισης περιβαλλοντικών όρων και σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, οι οποίοι λαμβάνουν υπόψη τους όρους του παρόντος.

- Τα συνοδά έργα υπόκεινται στους όρους και ρυθμίσεις του παρόντος κατά αντιστοιχία της εκάστοτε χρήσης.
- Πρόσθετες ρυθμίσεις και περιορισμοί δύναται να καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης, σε συνέχεια επιστημονικών μελετών που θα παρακολουθούν και θα αξιολογούν τις επιπτώσεις του έργου στο θαλάσσιο περιβάλλον [Αφορά τις ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02 και ΖΔΟΕ-03].

Ζώνες εφαρμογής GR2530007: ***ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03*** *(ELBA25307_ZC01, ELBA25307_ZC02, ELBA25307_ZC03)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης:

Οι πλωτές εγκαταστάσεις φωτοβολταϊκών συστημάτων στη θάλασσα αποτελούν σύγχρονη τεχνολογική εξέλιξη στον τομέα της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, με αυξανόμενο ενδιαφέρον σε ευρωπαϊκό επίπεδο για την αντιμετώπιση των ενεργειακών και κλιματικών προκλήσεων. Στην Ελλάδα, η εφαρμογή τους βρίσκεται ακόμη σε πρώιμο στάδιο, με αποτέλεσμα η διαθέσιμη τεχνογνωσία και εμπειρία να προέρχεται κυρίως από διεθνείς εφαρμογές, ενώ η γνώση σχετικά με τις επιπτώσεις τους στα θαλάσσια οικοσυστήματα παραμένει περιορισμένη.

Κατά την τελευταία δεκαετία, το θεσμικό πλαίσιο για τα έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας έχει τροποποιηθεί και απλοποιηθεί ως προς επιμέρους στάδια της αδειοδοτικής διαδικασίας. Ωστόσο, η ανάπτυξη πλωτών φωτοβολταϊκών εγκαταστάσεων δεν έχει ακόμη ενταχθεί σε έναν ολοκληρωμένο εθνικό θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό (ΘΧΣ), ο οποίος να λαμβάνει υπόψη κρίσιμες παραμέτρους, όπως η προστασία ενάλιων αρχαιοτήτων και φυσικών οικοσυστημάτων, η εθνική άμυνα, η ασφάλεια της ναυσιπλοΐας, καθώς και η συνύπαρξη με άλλες χρήσεις (π.χ. αλιεία, τουρισμός, αισθητική τοπίου). Η ενσωμάτωση των πλωτών φωτοβολταϊκών στον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό εκτιμάται ότι θα ενισχύσει την ορθότητα και πληρότητα ενός ολοκληρωμένου εθνικού σχεδιασμού, θα συνδράμει στην επιτάχυνση των διαδικασιών αδειοδότησης και θα προσφέρει επενδυτική ασφάλεια (Μέλισσας, 2021).

Οι πλωτές εγκαταστάσεις φωτοβολταϊκών συστημάτων αγκυροβολούνται στον πυθμένα μέσω συστημάτων πρόσδεσης, των οποίων η διάταξη και πυκνότητα εξαρτώνται από το μέγεθος και τα τεχνικά χαρακτηριστικά της εγκατάστασης. Η αγκυροβόληση αυτή δύναται να προκαλέσει τοπικές επιπτώσεις στον βενθικό πυθμένα, ιδιαίτερα σε περιπτώσεις όπου απαντώνται ευαίσθητοι τύποι οικοτόπων, όπως τα λιβάδια θαλασσίων αγγειοσπέρμων (π.χ. *Posidonia oceanica*) και οι κοραλλιγενείς βιοκοινότητες. Συνεπώς η αγκυροβόληση τέτοιων έργων πάνω σε ευαίσθητους τύπους οικοτόπων θα πρέπει να αποφεύγεται.

Επιπλέον, η κάλυψη της επιφάνειας της θάλασσας από πλωτές φωτοβολταϊκές διατάξεις ενδέχεται να επιφέρει τοπικές μεταβολές στη λειτουργία της υδάτινης στήλης, λόγω σκίασης. Οι μεταβολές αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν μείωση της πρωτογενούς παραγωγικότητας, διαφοροποίηση της θερμοκρασιακής στρωμάτωσης, περιορισμό της ανταλλαγής αερίων στη διεπιφάνεια θάλασσας–ατμόσφαιρας και ενδεχόμενη ενίσχυση φαινομένων ευτροφισμού σε ευαίσθητα συστήματα.

Η παρουσία προστατευόμενων ειδών και τύπων οικοτόπων απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή κατά τον σχεδιασμό των έργων. Η προστασία του δίθυρου μαλάκιου *Pinna nobilis* κρίνεται απαραίτητη εξαιτίας της κρίσιμης κατάστασης που βρίσκεται το είδος λόγω της εξάπλωσης επιβλαβούς παρασίτου που έχει επιφέρει μαζικές θανατώσεις στους πληθυσμούς του σε Μεσογειακό και εθνικό επίπεδο, και όπως αποδεδειγμένα έχει αποδειχθεί για την περιοχή του Κορινθιακού (π.χ. Katsanevakis, 2005, 2016; Zotou *et al.*, 2020).

Οι λιμνοθάλασσες (οικότοπος προτεραιότητας 1150*) αποτελούν ρηχά υδάτινα σώματα ιδιαίτερα ευαίσθητα σε περιβαλλοντικές μεταβολές και πιέσεις, όπως η άνοδος της στάθμης της θάλασσας, η ρύπανση και ο ευτροφισμός, η υποβάθμιση των οικοτόπων που εμπεριέχουν και η κλιματική αλλαγή. Παράλληλα αποτελούν τροφικά πεδία και πεδία ανάπτυξης των ειδών προτεραιότητας *Monachus monachus, Caretta caretta* και *Chelonia mydas* με ιδιαίτερη έμφαση στις περιοχές με παρουσία θαλασσίων αγγειόσπερμων (π.χ. τύπος οικοτόπου 1120*). Επιπρόσθετα, στη Λίμνη Βουλιαγμένης έχει επιβεβαιωθεί η παρουσία πληθυσμών του Κρισίμως Κινδυνεύοντος δίθυρου μαλακίου *Pinna nobilis*, γεγονός που καθιστά αναγκαία τη λήψη αυξημένων μέτρων προστασίας και αποκατάστασης. Για τους λόγους αυτούς, οι πληθυσμοί του είδους χρήζουν αποκατάστασης με ιδιαίτερη έμφαση στον τύπο οικοτόπου 1150*, ο οποίος αποτελεί κατάλληλο και προστατευμένο περιβάλλον για την εφαρμογή πιλοτικών μέτρων. Η μη χωροθέτηση πλωτών φωτοβολταϊκών στη Λίμνη Βουλιαγμένης (οι οποίες δεν επιτρέπονται εκ της νομοθεσίας στις ΖΠΦ) κρίνεται απαραίτητη με στόχο την αρτιότερη προστασία του οικότοπου προτεραιότητας σύμφωνα με την αρχή της προφύλαξης. Μέσω της προστασίας του τ.ο. 1150* προστατεύονται και τα είδη προτεραιότητας *Monachus monachus, Caretta caretta* και *Chelonia mydas* καθώς ο 1150* αποτελεί τροφικό πεδίο και πεδίο ανάπτυξης των συγκεκριμένων ειδών, με ιδιαίτερη έμφαση στις περιοχές με παρουσία θαλασσίων αγγειόσπερμων (π.χ. τύπος οικοτόπου 1120*).

Επισημάνσεις: Η εφαρμογή των παραπάνω όρων που αφορούν δραστηριότητες σε σημαντικούς θαλάσσιους Τ.Ο. έπεται της χαρτογράφησής τους όπως περιγράφεται στο Σχέδιο Διαχείρισης. Μέχρι να υλοποιηθεί η χαρτογράφηση, η αδειοδοτούσα αρχή δύναται να λαμβάνει υπόψη την υπάρχουσα χαρτογράφηση από δημοσιευμένες εργασίες και την κείμενη νομοθεσία.

(48.2) Α) Οι κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, μετά των παραρτημάτων αυτών (υπέργειων και υπόγειων)

Αφορά τις ΖΠΦ και ΖΔΟΕ σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018

Για το σύνολο των θαλάσσιων ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η εκτέλεση έργων συντήρησης, βελτίωσης, αποκατάστασης, και εκσυγχρονισμού λειτουργικών δικτύων υποδομών και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας. Η επέκταση των δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας ή η κατασκευή νέων επιτρέπονται μόνο αν τεκμηριώνεται ως απολύτως αναγκαία η σκοπιμότητά τους και εφόσον έχουν αποκλειστεί εναλλακτικές λύσεις για την τοποθέτησή τους εκτός ζώνης. Η έγκριση

περιβαλλοντικών όρων γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, κατόπιν ΜΠΕ και δέουσας εκτίμησης επιπτώσεων

- Επιτρέπεται η κατασκευή δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας που αφορούν την κατασκευή θαλάσσιων και υποθαλάσσιων αγωγών, την εγκατάσταση υποβρύχιων καλωδίων για μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας και τηλεπικοινωνιών, και αγωγών για τη μεταφορά φυσικού αερίου, υπό την προϋπόθεση ότι δεν χωροθετούνται πάνω ή εκατέρωθεν των τύπων οικοτόπων 1120*, 1150* και 1170, με εξαίρεση τα έργα κοινής ωφέλειας για τα οποία η αναγκαιότητά τους έχει σαφώς τεκμηριωθεί, έχουν εξεταστεί εναλλακτικές λύσεις (διαδρομές) και έχουν τεκμηριωμένα απορριφθεί. Δεν επιτρέπεται η κατασκευή δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας επάνω ή εκατέρωθεν των περιοχών με επιβεβαιωμένη παρουσία του είδους *Pinna nobilis* και σε απόσταση πενήντα (50) μέτρων από αυτές. Σε κάθε περίπτωση για τη χωροθέτηση του έργου επιλέγεται η λύση που θα έχει τη λιγότερη δυνατή χωρική επικάλυψη με τους άνωθι τύπους οικοτόπων, και με όρους που λαμβάνουν υπόψη τις υφιστάμενες χρήσεις, την ασφάλεια του κοινού και τα χαρακτηριστικά της περιοχής, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, κατόπιν έγκρισης περιβαλλοντικών όρων.
- Ειδικά για εγκαταστάσεις που αφορούν την κατασκευή θαλάσσιων και υποθαλάσσιων αγωγών, το σημείο κατάληξης των αγωγών θα πρέπει να χωροθετείται σε απόσταση τουλάχιστον από 20 έως 800 μέτρα εκατέρωθεν των τύπων οικοτόπων 1120*, 1150* και 1170, και περιοχές με επιβεβαιωμένη παρουσία του είδους *Pinna nobilis* αναλόγως με τον τύπο και το φορτίο των εκροών.

Ζώνες εφαρμογής GR2530007: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25307_ZB01)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05 *(ELBA25307_ZC01, ELBA25307_ZC02, ELBA25307_ZC03, ELBA25307_ZC04, ELBA25307_ZC05)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Στις χερσαίες περιοχές που αναπτύσσονται γύρω από τον Κορινθιακό Κόλπο λαμβάνουν χώρα έντονες ανθρωπογενείς δραστηριότητες, συνεπώς δεν μπορεί να αποκλειστεί η ύπαρξη τεκμηριωμένης ανάγκης δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας που αφορούν την κατασκευή χερσαίων, θαλάσσιων και υποθαλάσσιων αγωγών, καθώς και για την εγκατάσταση υπόγειων και υποβρύχιων καλωδίων και αγωγών για μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας, τηλεπικοινωνιών και φυσικού αερίου, οι οποίες θα υποστηρίζουν την παρουσία των τοπικών πληθυσμών και την ομαλή λειτουργία των δραστηριοτήτων της περιοχής. Συνεπώς δύναται να επιτραπεί η συγκεκριμένη χρήση με τις κατάλληλες ρυθμίσεις και εφόσον αυτό κριθεί απαραίτητο με τις λιγότερες δυνατές επιπτώσεις στο θαλάσσιο περιβάλλον και το προστατευτέο αντικείμενο. Επιτρέπονται επίσης οι εργασίες συντήρησης, βελτίωσης, αποκατάστασης, και εκσυγχρονισμού λειτουργικών δικτύων υποδομών και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας. Σε κάθε περίπτωση η εγκατάσταση νέων δικτύων θα πρέπει να αποφεύγεται και να εξετάζεται μόνο στην περίπτωση που κριθεί απολύτως αναγκαία και σκόπιμη και έχουν αποκλειστεί άλλες εναλλακτικές εκτός προστατευόμενης περιοχής.

Η τοποθέτηση θαλάσσιων και υποθαλάσσιων αγωγών προκαλεί σημαντικές επιπτώσεις βλάβης, πραγματικής μετατόπισης ή διαταραχής της χλωρίδας και της πανίδας, αυξημένη θολερότητα του νερού και υποθαλάσσιο θόρυβο, κυρίως στη φάση εγκατάστασης, επισκευής ή / και

αφαίρεσης. Επιπλέον, κατά τη φάση λειτουργίας προκαλούν απελευθέρωση ρύπων και θρεπτικών, αλλοίωση ιζημάτων, διάβρωση και οπτική ρύπανση. Παρόλο που οι θαλάσσιοι οργανισμοί με δυνατότητα κίνησης είναι σε θέση να αποφύγουν τις οχλήσεις, οι επιπτώσεις επηρεάζουν κυρίως ευαίσθητους τύπους οικοτόπων που περιλαμβάνουν βενθικούς οργανισμούς, π.χ. ευαίσθητα ή εύθραυστα είδη. Η αποφυγή τέτοιων περιοχών για την τοποθέτηση αγωγών κρίνεται ότι αποτελεί το κατάλληλο μέτρο μετριασμού.

Η τοποθέτηση θαλάσσιων και υποθαλάσσιων αγωγών δύναται να έχει άμεσες, αλλά και μακροπρόθεσμες επιπτώσεις τοπικά κατά μήκος των αγωγών και στην ευρύτερη περιοχή εγκατάστασής τους. Το «φαινόμενο υφάλου» (reef effect) κατά το οποίο στα μαλακά υποστρώματα η τοποθέτηση αγωγών παρέχει σκληρό υπόστρωμα για την εγκατάσταση βενθικών ειδών, έχει αποδειχθεί ότι οδηγεί στην εισαγωγή μη τοπικής πανίδας και συνεπώς σε αλλαγή των τοπικών φυσικών βενθικών κοινοτήτων.

Στην προστατευόμενη περιοχή Prorquerolles (Γαλλία) όπου χωροθετήθηκε αγωγός πάνω σε λιβάδια ποσειδωνίας (Τ.Ο. 1120*) λόγω έλλειψης εναλλακτικών λύσεων και τμήμα του αγωγού θάφτηκε στο υπόστρωμα, είχε ως αποτέλεσμα την άμεση καταστροφή του λιβαδιού, που μακροπρόθεσμα προκάλεσε αυξημένη υδροδυναμική και διάβρωση κατά μήκος και πλάτος του σημείου τοποθέτησης του αγωγού, επαναιώρηση ιζημάτων και αυξημένη θολερότητα των υδάτων (Francour *et al.*, 1992). Στην περίπτωση που ο αγωγός δεν είναι υποθαλάσσιος, τα φαινόμενα καταστροφής στα σημεία επαφής ή υποβάθμισης ευαίσθητων τύπων οικοτόπων όπως τα λιβάδια ποσειδωνίας και διάβρωσης είναι άμεσα, ενώ η έμμεση μακροχρόνια υποβάθμιση των οικοτόπων μπορεί να επεκταθεί σε χιλιάδες τετραγωνικών μέτρων (Francour *et al.*, 1992; Boudouresque *et al.*, 2012). Σε ό,τι αφορά το σημείο απόληξης των αγωγών, οι εκροές αυξάνουν τη θολερότητα του ύδατος, αυξάνουν την εισαγωγή θρεπτικών και χημικών ουσιών, ενώ μπορούν να προκαλέσουν τοπικά πτώση της αλατότητας τα οποία δύναται να επηρεάσουν άμεσα και να προκαλέσουν υποβάθμιση στους παράκτιους θαλάσσιους τύπους οικοτόπων (Boudouresque *et al.*, 2012). Για παράδειγμα οι κοραλιγενείς κοινότητες είναι εξαιρετικά ευαίσθητες σε περιβαλλοντικές αλλαγές (θερμοκρασία, αλατότητα, θολερότητα υδάτων) και τη ρύπανση (Montefalcone *et al.*, 2017). Όμοια, το είδος *Posidonia oceanica* που αποτελεί χαρακτηριστικό είδος του τ.ο 1120* είναι στενόαλο και φωτόφιλο είδος του οποίου η κατάσταση διατήρησης επηρεάζεται δραματικά από τις μεταπτώσεις της αλατότητας και τη θολερότητα των νερών, ενώ είναι ευαίσθητο στη ρύπανση (Boudouresque *et al.*, 2012). Σε ό,τι αφορά τη χωροθέτηση υποθαλάσσιων καλωδίων, συνίσταται η ύπαρξη χαρτογράφησης μεγάλης ακριβείας των ευαίσθητων τ.ο. πριν την επιλογή της θέσης του έργου, καλή γνώση του βαθυμετρικών προφίλ και της υδροδυναμικής της περιοχής (Boudouresque *et al.*, 2012 και αναφορές εντός). Στην προστατευόμενη περιοχή Port Cros (Γαλλία) όπου τοποθετήθηκε 50 χλμ.. καλωδίου τηλεπικοινωνίας, του οποίου μεγάλο μέρος χωροθετήθηκε πάνω σε νεκρό λιβάδι ποσειδωνίας (dead matte) δεν διαπιστώθηκαν σημαντικές επιπτώσεις στον οικότοπο, αλλά προτάθηκε η αποφυγή τοποθέτησης πάνω σε ζωντανά λιβάδια για την αποφυγή των επιπτώσεων από το έργο (Charbonnel *et al.*, 1995). Μελέτες για την τοποθέτηση του θαλάσσιου καλωδίου παροχής ηλεκτρικής ενέργειας μεταξύ Σαρδηνίας και Κορσικής το οποίο εγκαταστάθηκε πάνω σε ποικιλία τ.ο. έδειξαν ότι υπήρξε σημαντική επίπτωση στον τ.ο. 1120* σε ακτίνα μεγαλύτερη του ενός μέτρου εκατέρωθεν του καλωδίου ο οποίος δεν ανακτήθηκε ποτέ

πλήρως (Pergent *et al.*, 2002). Επισημαίνεται ότι μέσα από την προστασία των Τ.Ο. 1120*, 1150* και 1170, *που* αποτελούν σημαντικά τροφικά ενδιαιτήματα των ειδών *Caretta caretta* και *Monachus monachus* προστατεύονται και τα είδη προτεραιότητας. *Επιπλέον, η* προστασία του είδους θαλάσσιου φανερόγαμου *Cymodocea nodosa* κρίνεται ότι εξασφαλίζεται από τις ρυθμίσεις που λαμβάνονται για τον Τ.Ο. 1120* όπου συνήθως απαντάται το είδος, ενώ η προστασία του είδους *Cystoseira* spp. κρίνεται ότι εξασφαλίζεται μέσω των ρυθμίσεων που λαμβάνονται για τον θαλάσσιο Τ. Ο. 1170 «Ύφαλοι».

Η προστασία του δίθυρου μαλάκιου *Pinna nobilis* κρίνεται απαραίτητη εξαιτίας της κρίσιμης κατάστασης που βρίσκεται το είδος λόγω της εξάπλωσης επιβλαβούς παρασίτου που έχει επιφέρει μαζικές θανατώσεις στους πληθυσμούς του σε Μεσογειακό και εθνικό επίπεδο, και όπως αποδεδειγμένα έχει αποδειχθεί για την περιοχή του Κορινθιακού (π.χ. Katsanevakis, 2005, 2016; Zotou *et al.*, 2020) και χρήζουν άμεσης αποκατάστασης. Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις στους οικότοπους προτεραιότητας 1120* και 1150* που αποτελούν τεκμηριωμένο ενδιαίτημα της πίνας, θα διασφαλίσουν την ανάκαμψη του είδους με την εφαρμογή διαχειριστικών δράσεων. Επιπλέον, λόγω των σημαντικών επιπτώσεων που έχουν οι θαλάσσιοι και υποθαλάσσιοι αγωγοί στους τ.ο σε συνδυασμό με το γεγονός ότι η κατανομή των τ.ο. με επιβεβαιωμένη παρουσία του είδους *Pinna nobilis* καλύπτει σχετικά μικρές εκτάσεις (συμπεριλαμβανομένου και του τ.ο. 1150*), κρίνεται ότι είναι δυνατή η παράκαμψή τους κατά τη χωροθέτηση του έργου.

Επισημάνσεις:

- Η εφαρμογή των παραπάνω όρων που αφορούν δραστηριότητες σε σημαντικούς θαλάσσιους Τ.Ο. έπεται της χαρτογράφησής τους όπως περιγράφεται στο Σχέδιο Διαχείρισης.
- Μέχρι να υλοποιηθεί η χαρτογράφηση, η αδειοδοτούσα αρχή δύναται να λαμβάνει υπόψη την υπάρχουσα χαρτογράφηση από δημοσιευμένες εργασίες και την κείμενη νομοθεσία. Ελλείψει επίσημων χαρτογραφικών δεδομένων ο φορέας εκμετάλλευσης του έργου υποχρεούται να λάβει υπόψη τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων στην ειδική οικολογική αξιολόγηση και τη λήψη αντισταθμιστικών μέτρων αποκατάστασης σε περίπτωση που ο τύπος οικοτόπου υποβαθμίζεται.

(48.2) Β) Η εγκατάσταση σταθμών μέτρησης ατμοσφαιρικής ρύπανσης, θορύβου και μετεωρολογικών παραμέτρων με τον αναγκαίο εξοπλισμό

Αφορά τις ΖΠΦ και ΖΔΟΕ σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η λειτουργία των υφιστάμενων και η εγκατάσταση νέων σταθμών μέτρησης ατμοσφαιρικής ρύπανσης, θορύβου, ποιότητας υδάτων και μετεωρολογικών παραμέτρων με τον αναγκαίο συνοδό εξοπλισμό, εφόσον κρίνονται σκόπιμοι για την παρακολούθηση περιβαλλοντικών παραμέτρων σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής ή κρίνονται επιβεβλημένοι για τον σχεδιασμό και αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών.

Ζώνες εφαρμογής GR2530007: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25307_ZB01)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05 *(ELBA25307_ZC01, ELBA25307_ZC02, ELBA25307_ZC03, ELBA25307_ZC04, ELBA25307_ZC05)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η εγκατάσταση σταθμών μέτρησης βιοτικών και αβιοτικών παραμέτρων του θαλασσίου και ατμοσφαιρικού περιβάλλοντος θα πρέπει να επιτρέπεται, δεδομένου ότι η παρακολούθηση των βιοτικών και αβιοτικών παραγόντων είναι πολλές φορές κρίσιμη για την παρακολούθηση της ικανοποιητικής κατάστασης ειδών και οικοτόπων (π.χ. ποιότητα υδάτων), των οικοσυστημικών διεργασιών (π.χ. διάβρωση) αλλά και εν γένει του οικοσυστήματος.

(48.2) ΣΤ) Η εγκατάσταση μονάδων αφαλάτωσης και λοιπών συστημάτων επεξεργασίας νερού για την υδροδότηση δημοτικών δικτύων, μετά των συνοδών έργων που απαιτούνται, για την πλήρη λειτουργία αυτών.)

Αφορά τις ΖΠΦ και ΖΔΟΕ σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018

Για τις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών:

- Επιτρέπεται η κατασκευή και λειτουργία στη ΒΙΠΕ Θίσβης εγκαταστάσεων αφαλάτωσης, συμπεριλαμβανομένης πλωτής εγκατάστασης αφαλάτωσης και των αναγκαίων παραρτημάτων αυτών, οι οποίες θα τροφοδοτούν με αφαλατωμένο νερό το Εξωτερικό Υδροδοτικό Σύστημα της ΕΥΔΑΠ

Ζώνες εφαρμογής GR2530007: ***ΖΔΟΕ-01*** *(ELBA25307_ZC01)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Οι μονάδες αφαλάτωσης θεωρούνται πλέον «στρατηγική εφεδρεία» για την ενίσχυση της υδροδότησης, σε μια περίοδο που η κλιματική αλλαγή, η παρατεταμένη ανομβρία και η αυξανόμενη κατανάλωση ασκούν έντονη πίεση στο υδροδοτικό σύστημα της χώρας. Η πρόβλεψη για την δυνητική κατασκευή και λειτουργία εγκαταστάσεων αφαλάτωσης στη ΒΙΠΕ Θίσβης, συμπεριλαμβανομένων και πλωτών μονάδων με τα απαραίτητα παραρτήματά τους, ανταποκρίνεται στην ανάγκη ενίσχυσης της υδροδότησης και την κάλυψη των φαινομένων λειψυδρίας. Η Θίσβη έχει επιλεχθεί ως τοποθεσία για τη δημιουργία μόνιμης ή προσωρινής μονάδας αφαλάτωσης, με στόχο την κάλυψη των αναγκών της Αθήνας, της Βοιωτίας και του Κορινθιακού σε περίπτωση που η λειψυδρία καταστήσει απαραίτητη την ενεργοποίησή της. Η ΒΙΠΕ Θίσβης βρίσκεται κοντά στη γραμμή του υδραγωγείου Μόρνου, 10 χιλιόμετρα από τον αγωγό του ταμιευτήρα, γεγονός που επιτρέπει την ένταξη του παραγόμενου νερού στο δίκτυο.

(51) Έργα προστασίας από διάβρωση, κατολισθήσεις και στήριξη εδαφών

Αφορά τις ΖΠΦ και ΖΔΟΕ σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπονται τα έργα προστασίας από διάβρωση και ευρύτερης προστασίας από φυσικές καταστροφές σε περιοχές που βρίσκονται σε απόσταση τουλάχιστον δέκα (10) μέτρων από τα όρια κατανομής των τύπων οικοτόπων 1120*, 1170, και σε θέσεις με επιβεβαιωμένη

παρουσία του είδους *Pinna nobilis* σε απόσταση πενήντα (50) μέτρων από αυτές μετά τη χαρτογράφησή τους όπως ορίζονται στις ειδικότερες ρυθμίσεις που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Διαχείρισης του παρόντος, ή ελλείψει επίσημων χαρτογραφικών δεδομένων την υποχρέωση του φορέα εκμετάλλευσης του έργου να λάβει υπόψη τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων στην ειδική οικολογική αξιολόγηση.

Ζώνες εφαρμογής GR2530007: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25307_ZB01)*
ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05 *(ELBA25307_ZC01, ELBA25307_ZC02, ELBA25307_ZC03, ELBA25307_ZC04, ELBA25307_ZC05)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Στην Ελλάδα παρατηρείται έντονη διάβρωση τις τελευταίες δεκαετίες η οποία δεν οφείλεται κυρίως στους ανθρωπογενείς παράγοντες και ανέρχεται σε ποσοστό 28,6%, ένα από τα υψηλότερα ποσοστά διάβρωσης ανάμεσα στις χώρες της Ευρώπης. Επιπλέον, τα φαινόμενα διάβρωσης μπορεί να εντείνονται λόγω έργων που πραγματοποιούνται χωρίς μελέτες με συνέπεια την άναρχη χωροθέτησή τους, τη μείωση της αισθητικής ποιότητας της περιοχής, την αποσταθεροποίηση και μεταφορά αδρανών υλικών σε άστοχες θέσεις, τη δημιουργία υποθαλάσσιων γεωμορφολογιών που προκαλούν σημειακά ρεύματα και αποδεικνύονται επικίνδυνες για τους λουόμενους κ.λπ. Παρόλα αυτά, η διαρκώς εντεινόμενη διάβρωση των ακτών και οι κίνδυνοι που μπορεί να προκληθούν από τα φαινόμενα διάβρωσης, καθιστά αναγκαίο να επιτρέπονται έργα για την αντιμετώπιση αυτής. Οι ήπιες μέθοδοι αντιμετώπισης διαβρωτικών φαινομένων αποτελούν βιώσιμες λύσεις για αντιμετώπιση του προβλήματος με τις λιγότερες αρνητικές επιπτώσεις, εφόσον αυτό απαιτηθεί. Η διαχείριση του θαλασσίου μετώπου είναι βασικός παράγοντας που θα καθορίσει το ποσοστό διάβρωσης και συνεπώς απώλειας της παράκτιας ζώνης, η οποία δύναται να επιφέρει σημαντικές επιπτώσεις στις οικονομικές δραστηριότητες μιας περιοχής, όπως ο τουρισμός (Phillips and Jones, 2006). Η μετακίνηση των πληθυσμών από την κλιματική αλλαγή και τις φυσικές καταστροφές κατατάσσεται ανάμεσα στα πιο σημαντικά αναδυόμενα ζητήματα που θα αντιμετωπίσει η ανθρωπότητα στο μέλλον. Πέραν των κοινωνικο-οικονομικών συνεπειών, το φαινόμενο της διάβρωσης έχει και οικολογικές συνέπειες, όπως π.χ. η απώλεια σημαντικών παράκτιων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων ειδών πανίδας και χλωρίδας. Λαμβάνοντας υπόψη ότι η κλιματική αλλαγή και οι επιπτώσεις της όπως η διάβρωση θα ενταθούν τις επόμενες δεκαετίες (Dawson *et al.*, 2009), κρίνεται ότι τα αντιδιαβρωτικά έργα που χωροθετούνται στο θαλάσσιο μέτωπο, αποτελούν μεταξύ άλλων, δράσεις διαχείρισης και αντισταθμιστικό μέτρο με στόχο την προστασία της παράκτιας ζώνης και του προστατευτέου αντικειμένου. Τα αντιδιαβρωτικά έργα δεν θα πρέπει όμως να χωροθετούνται σε ευαίσθητους οικότοπους καθώς προκαλούν άμεση υποβάθμισή τους, ενώ θα πρέπει να τονιστεί ότι ειδικά η παρουσία λιβαδιών Ποσειδωνίας (Τ.Ο. 1120*) δρα από μόνη της ως προστασία της παράκτιας ζώνης στο σύνολό της από τη διάβρωση. Συγκεκριμένα, το είδος *Posidonion oceanicae* παράγει άνθη και φύλλα που μπορούν να φτάσουν σε μήκος το ένα μέτρο, σχηματίζοντας υποθαλάσσιους λειμώνες που δημιουργούν ισχυρό εμπόδιο στα κύματα και στα ρεύματα, λειτουργώντας ως φυσικοί κυματοθραύστες. Η παρουσία των λιβαδιών ποσειδωνίας έχει ευεργετική σημασία και στην παράκτια ζώνη όπου με την απόθεση νεκρών φυλλωμάτων βοηθά στη συσσώρευση αμμώδους υλικού το οποίο με τη σειρά του ενισχύει την αμμοθινική και παράκτια βλάστηση αποτελώντας μία φυσική μέθοδο σταθεροποίησης των ακτών. Όμοια μελέτες έχουν δείξει ότι και οι Ύφαλοι (Τ.Ο. 1170), μπορούν

να μειώσουν τις επιπτώσεις των τσουνάμι, των κυμάτων καταιγίδας και των κυμάτων καταιγίδας, να μετριάσουν τον κυματισμό και συνεπώς τη χρόνια διάβρωση των ακτών, να ενισχύσουν την αύξηση της ακτογραμμής ή να δημιουργήσουν συνθήκες ευνοϊκές για την ανάπτυξη υγροτόπων ή/και αναπαραγωγικών πεδίων ειδών πανίδας. Μάλιστα, έχει αποδειχθεί ότι συνδυασμός περισσότερων τέτοιων τύπων οικοτόπων παρόντων σε μια περιοχή μεγιστοποιεί τη συνεισφορά τέτοιων υπηρεσιών (Guannel *et al.*, 2016 και αναφορές εντός).

Σημειώνεται ότι η προστασία του είδους θαλάσσιου φανερόγαμου *Cymodocea nodosa* κρίνεται ότι εξασφαλίζεται από τις ρυθμίσεις που λαμβάνονται για τον Τ.Ο. 1120* όπου συνήθως απαντάται το είδος, ενώ η προστασία του είδους *Cystoseira* spp. κρίνεται ότι εξασφαλίζεται μέσω των ρυθμίσεων που λαμβάνονται για τον θαλάσσιο Τ. Ο. 1170 «Ύφαλοι». Η προστασία του δίθυρου μαλάκιου *Pinna nobilis* κρίνεται απαραίτητη εξαιτίας της κρίσιμης κατάστασης που βρίσκεται το είδος λόγω της εξάπλωσης επιβλαβούς παρασίτου που έχει επιφέρει μαζικές θανατώσεις στους πληθυσμούς του σε Μεσογειακό και εθνικό επίπεδο, και όπως αποδεδειγμένα έχει αποδειχθεί για την περιοχή του Κορινθιακού (π.χ. Katsanevakis, 2005, 2016; Zotou *et al.*, 2020).

Επισημάνσεις: Η εφαρμογή των παραπάνω όρων που αφορούν δραστηριότητες σε σημαντικούς θαλάσσιους Τ.Ο. έπεται της χαρτογράφησής τους όπως περιγράφεται στο Σχέδιο Διαχείρισης. Μέχρι να υλοποιηθεί η χαρτογράφηση, η αδειοδοτούσα αρχή δύναται να λαμβάνει υπόψη την υπάρχουσα χαρτογράφηση από δημοσιευμένες εργασίες και την κείμενη νομοθεσία.

(52) Ήπια θαλάσσια αναψυχή (κολύμβηση, ιστιοσανίδα, καταδύσεις, υποβρύχια φωτογράφηση κ.λπ.)

*** Αφορά τις ΖΠΦ και ΖΔΟΕ (κατ' εξαίρεση του ΠΔ 59/2018)**

Για το σύνολο των θαλάσσιων ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η ήπια θαλάσσια αναψυχή (κολύμβηση, ιστιοσανίδα, καταδύσεις, υποβρύχια φωτογράφηση κ.λπ.) σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και οι θαλάσσιες αθλητικές δραστηριότητες αναψυχής (όπως κολύμβηση, αυτόνομη ή/ και ελεύθερη κατάδυση, ιστιοπλοΐα, αγώνες κανό κλπ.).
- Επιτρέπεται η χρήση του θαλάσσιου χώρου και η δημιουργία προσωρινών υπαίθριων υποδομών (όπως θαλάσσιοι διάδρομοι) για την υποστήριξη των θαλάσσιων αθλητικών δραστηριοτήτων αναψυχής, εφόσον διασφαλίζεται η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος από κάθε δραστηριότητα ή επέμβαση που θα μπορούσε να μεταβάλει ή να αλλοιώσει τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξη του οικοσυστήματος, καθώς και αποφυγή ενεργειών που δύναται να επιφέρουν καταστροφή, φθορά ή αλλοίωση των στοιχείων του οικοσυστήματος και των στοιχείων αυτού. Η εγκατάσταση υπαίθριων πλωτών υποδομών και εγκαταστάσεων για την υποστήριξη των θαλάσσιων αθλητικών δραστηριοτήτων, επιτρέπεται σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις της χρήσης «(54) Πλωτές υποδομές και εγκαταστάσεις θαλάσσιας αναψυχής».

- Απαγορεύσεις ή ειδικότεροι όροι και περιορισμοί για δραστηριότητες ήπιας θαλάσσιας αναψυχής και αθλητικών δραστηριοτήτων ή οριοθετήσεις περιοχών όπου θα αποκλείεται κάθε δραστηριότητα, δύναται να εξειδικεύονται και να ρυθμίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής σε περιοχές με επιβεβαιωμένη παρουσία του είδους *Pinna nobilis*, κατόπιν μελετών που θα χαρτογραφούν και θα αξιολογούν τη σημαντικότητα των περιοχών αυτών, όπως ορίζεται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής [Βλέπε Μέτρο MM25307CW0201 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].
- Επιτρέπεται η ανάπτυξη θαλάσσιων τουριστικών και αθλητικών δραστηριοτήτων που περιλαμβάνουν περιήγηση με μηχανοκίνητα σκάφη και πλωτά μέσα, σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται στην αντίστοιχη χρήση 26.12.7 «Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών» και στο Σχέδιο Διαχείρισης [Βλέπε Μέτρο MM25307CF0303 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ.5]., με την προϋπόθεση ότι διατηρείται απόσταση τουλάχιστον 100 μ. από θαλάσσια προστατευόμενα είδη (π.χ. είδη κητωδών, μεσογειακή φώκια κτλ.) για την αποφυγή όχλησης.
- Δεν επιτρέπεται οποιαδήποτε μορφής καταδυτική δραστηριότητα (αυτόνομη και ελεύθερη κατάδυση), κολύμβηση με ή χωρίς αναπνευστήρα, είσοδος και διέλευση με πάσης φύσεως πλωτά μέσα μηχανοκίνητα και μη, εντός και σε ακτίνα πενήντα 50 μ. πέριξ των επιβεβαιωμένων καταφυγίων αναπαραγωγής της μεσογειακής φώκιας *Monachus monachus* κατά τη χρονική περίοδο από Αύγουστο έως και Δεκέμβριο. Οι θέσεις αναπαραγωγής της μεσογειακής φώκιας προσδιορίζονται μετά από έρευνα και χαρτογράφηση, όπως ορίζεται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής [Βλέπε Μέτρο MM25307CW0202 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].
- Ειδικότεροι όροι και περιορισμοί στο θαλάσσιο χώρο για την εγκατάσταση αθλητικών υποδομών, την άσκηση των αθλητικών δραστηριοτήτων και τη διεξαγωγή αγώνων δύναται να εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών της περιοχής [Βλέπε Μέτρο MM25307CF0301 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5]. Στο Σχέδιο Διαχείρισης δύναται επίσης να αποκλειστεί η εγκατάσταση συγκεκριμένων τύπων αθλητικών εγκαταστάσεων από τμήμα της περιοχής ή από το σύνολο της ζώνης.

Ζώνες εφαρμογής GR2530007: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25307_ZB01)*
ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05 *(ELBA25307_ZC01, ELBA25307_ZC02, ELBA25307_ZC03, ELBA25307_ZC04, ELBA25307_ZC05)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η περιοχή αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους πόλους έλξης της χώρας, προσελκύοντας μεγάλο αριθμό επισκεπτών — κυρίως στις ακτές — οι οποίοι αλληλεπιδρούν άμεσα με το θαλάσσιο περιβάλλον και τα φυσικά στοιχεία του τοπίου. Στο πλαίσιο αυτό, έχει αναπτυχθεί πλήθος δραστηριοτήτων θαλάσσιας αναψυχής, όπως η κολύμβηση, οι περιηγήσεις με μικρά τουριστικά σκάφη, η περιηγητική κολύμβηση με παρατήρηση του βυθού (snorkeling), οι αυτόνομες καταδύσεις, καθώς και οι οργανωμένες ή μη περιηγήσεις με κωπήλατα σκάφη (κανό–καγιάκ). Η περιοχή διαθέτει το φυσικό κεφάλαιο και τις περιβαλλοντικές προϋποθέσεις για την ανάπτυξη ήπιων εναλλακτικών μορφών τουρισμού, μέσω των οποίων μπορούν να αναδειχθούν και να αξιοποιηθούν οι φυσικοί και πολιτιστικοί της πόροι, προσφέροντας παράλληλα οικονομικά, κοινωνικά, πολιτιστικά και περιβαλλοντικά οφέλη στην τοπική κοινωνία. Ειδικότερα, στον Κορινθιακό Κόλπο έχει αναπτυχθεί έντονη τουριστική δραστηριότητα που συνδέεται με το θαλάσσιο περιβάλλον και το φυσικό τοπίο. Η πολυσχιδής

παράκτια ζώνη, με πληθώρα παραθαλάσσιων προορισμών και απομονωμένες περιοχές ιδανικές για ιστιοπλοΐα, σε συνδυασμό με τις ιδιαίτερες γεωμορφολογικές και περιβαλλοντικές συνθήκες, προσδίδουν υψηλή βιοποικιλότητα και παραγωγικότητα στα θαλάσσια οικοσυστήματα, καθιστώντας τον Κορινθιακό έναν από τους σημαντικότερους και πλέον δημοφιλείς καταδυτικούς προορισμούς της χώρας.

Ο οικοτουρισμός ασκείται σε οικολογικά αξιόλογες και, κατά κανόνα, προστατευόμενες περιοχές. Σε αντίθεση με τον μαζικό τουρισμό, δεν υπερβαίνει τη φέρουσα ικανότητα του φυσικού περιβάλλοντος, αλλά προωθεί ενεργά την προστασία της φύσης και του πολιτιστικού τοπίου, συμβάλλοντας ταυτόχρονα στη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής και στην ενίσχυση της τοπικής οικονομίας. Οι ήπιες αθλητικές δραστηριότητες στη φύση, σε συνδυασμό με δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, προάγουν την περιβαλλοντική εκπαίδευση και αποτελούν συμβατές μορφές βιώσιμης ανάπτυξης για την περιοχή. Ο αθλητικός τουρισμός αναπτύσσεται εξαιτίας των αρετών του φυσικού περιβάλλοντος, το οποίο προσφέρει στους επισκέπτες τη δυνατότητα άσκησης, αναψυχής και συναισθηματικής έκφρασης κατά τη διάρκεια των διακοπών τους. Η ελκυστικότητα ενός προορισμού για τους λάτρεις του αθλητικού τουρισμού εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τον φυσικό του πλούτο. Ο αθλητικός τουρισμός, εξ ορισμού, οφείλει να συμβάλλει στην ανάδειξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του τόπου, με πρωταρχικό στόχο τη διατήρηση και προστασία του φυσικού περιβάλλοντος. Ως εκ τούτου, η ανάπτυξη των σχετικών δραστηριοτήτων πρέπει να ευθυγραμμίζεται με τις αρχές της αειφορίας, διασφαλίζοντας ότι οι δραστηριότητες και οι υποστηρικτικές εγκαταστάσεις δεν αλλοιώνουν το φυσικό περιβάλλον και τα στοιχεία του, ενώ παράλληλα αξιοποιούν τους διαθέσιμους πόρους με ορθολογικό τρόπο και εντός των ορίων της φέρουσας ικανότητας της περιοχής.

Η αειφορική διαχείριση επιτυγχάνεται μέσω της διαμόρφωσης αρμονικής σχέσης μεταξύ τουρισμού και φυσικού περιβάλλοντος, ώστε οι δραστηριότητες να μην οδηγούν σε υποβάθμιση της κατάστασης διατήρησης του προστατευτέου αντικειμένου, του φυσικού περιβάλλοντος και της αισθητικής του τοπίου. Δραστηριότητες που έχουν ως επίκεντρο το φυσικό περιβάλλον, μέσω της παρατήρησης και της εκτίμησής του, και που οργανώνονται από μικρές τοπικές επιχειρήσεις για περιορισμένο αριθμό επισκεπτών, μπορούν να ελαχιστοποιήσουν τις αρνητικές επιπτώσεις στο φυσικό και κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον. Παράλληλα, παράγουν οφέλη για τις τοπικές κοινωνίες, δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας και ενισχύουν τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής.

Η ανάπτυξη δραστηριοτήτων ήπιου τουρισμού ενισχύει την περιβαλλοντική συνείδηση των επισκεπτών και υποστηρίζει το διαχειριστικό έργο των αρχών που αποσκοπεί στη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου. Για την ορθολογική ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού απαιτείται, μεταξύ άλλων, η ύπαρξη κατάλληλων εγκαταστάσεων, οι οποίες, όπως και η άσκηση των δραστηριοτήτων, πρέπει να διασφαλίζουν την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και να μην επιφέρουν αλλοίωση της φυσικής κατάστασης, της σύνθεσης ή της εξέλιξης των οικοσυστημάτων. Τυχόν επιπτώσεις στη διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων θα πρέπει να αντιμετωπίζονται μέσω ειδικότερων όρων και ρυθμίσεων του Σχεδίου Διαχείρισης, το οποίο καθορίζει τα αναγκαία μέτρα, χωρικά και χρονικά, για τη διασφάλιση της αειφορικής λειτουργίας των δραστηριοτήτων.

Αναλυτική τεκμηρίωση για τους όρους και ρυθμίσεις των χρήσεων «(54) Πλωτές υποδομές και εγκαταστάσεις θαλάσσιας αναψυχής» και «(26.12.7.) Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών» παρέχονται στις αντίστοιχες χρήσεις, και στα κανονιστικά μέτρα του Σχεδίου Διαχείρισης (MM25307CF0303). Οι χρονικοί περιορισμοί πραγματοποίησης αθλητικών δραστηριοτήτων σε συγκεκριμένα αναπαραγωγικά πεδία της μεσογειακής φώκιας (*Monachus monachus*) στοχεύουν στην αποφυγή όχλησης ειδών προτεραιότητας του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Από το μέτρο θα ευνοηθούν και τα είδη θαλασσίων χελωνών (*Caretta caretta, Chelonia mydas)* των οποίων η σταθερή παρουσία στην περιοχή τεκμηριώνεται και από εκθαλασσώσεις ανήλικων και νεαρών ατόμων, αλλά και ειδών κητωδών που ζουν στην περιοχή. Ο περιορισμός της ταχύτητας στα μηχανοκίνητα σκάφη στοχεύει στη μείωση της όχλησης (ηχορύπανση) και την αποφυγή των συγκρούσεων που δύναται να προκαλέσει τραυματισμό ή θάνατο στις θαλάσσιες χελώνες, σε περιοχές που χρησιμοποιούνται ως χώροι διατροφής (τροφικά ενδιαιτήματα) σε περιοχές που υπάρχει παρουσία των Τ.Ο. 1120*, 1150* και 1170. Οι χρονικοί περιορισμοί πραγματοποίησης αθλητικών δραστηριοτήτων σε συγκεκριμένα αναπαραγωγικά ενδιαιτήματα του είδους προτεραιότητας *Monachus monachus* στοχεύουν στην αποφυγή όχλησης ειδών προτεραιότητας κατά την ευαίσθητη αναπαραγωγική τους περίοδο. Τα σπήλαια αποτελούν το μοναδικό γνωστό ενδιαίτημα της μεσογειακής φώκιας που γεννάει και να γαλουχεί τα μικρά του. Η περαιτέρω υποβάθμιση αυτών των σπηλαίων (Karamanlidis *et al.*, 2016) από την ανθρώπινη παρουσία και τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες κατά την αναπαραγωγική περίοδο του είδους, δύναται να επιφέρει αυξημένη θνησιμότητα των νεογνών, ενώ μπορεί να έχει και αρνητικές επιδράσεις στην κοινωνική και αναπαραγωγική συμπεριφορά της φώκιας (Δενδρινός *et al.*, 2021).

Επισημαίνεται ότι μέσα από την προστασία των Τ.Ο. 1120*, 1150* και 1170, που αποτελούν σημαντικά τροφικά ενδιαιτήματα των ειδών *Caretta caretta, Chelonia mydas* και *Monachus monachus,* προστατεύονται και τα είδη προτεραιότητας, ενώ άμεσα προστατεύεται και το είδος *Pinna nobilis* το οποίο λόγω της δυσμενούς κατάστασης διατήρησης U2(-) που βρίσκονται οι πληθυσμοί του έχει χαρακτηριστεί ως «Κρισίμως Κινδυνεύων» στον Κόκκινο Κατάλογο της IUCN. Επιπλέον, η προστασία του θαλάσσιου φανερόγαμου *Cymodocea nodosa* και των ειδών ιχθυοπανίδας *Hippocampus guttulatus, Hippocampus hippocampus* κρίνεται ότι εξασφαλίζεται από τις ρυθμίσεις που λαμβάνονται για τον Τ.Ο. 1120* όπου συνήθως απαντάται το είδος, ενώ η προστασία των ειδών *Cystoseira spp*, των ειδών ιχθυοπανίδας *Sciaena umbra, Epinephelus marginatus*, και των θαλάσσιων ασπονδύλων *Aplysina aerophoba, Axinella damicornis, Axinella polypoides, Axinella spp., Arca noae, Balanophylia europaea, Caryophyllia (Caryophyllia) inornata, Caryophyllia (Caryophyllia) smithii, Cladocora caespitosa, Dendrophylia ramea, Eunicella cavolini, Holothuria spp., Lithophaga lithophaga, Madracis pharensis, Paracentrotus lividus, Paramuricea clavata, Polycyanthus muellerae, Savalia savaglia, Spondylus gaederopus, Tethya spp.* κρίνεται ότι εξασφαλίζεται μέσω των ρυθμίσεων που λαμβάνονται για τον θαλάσσιο Τ. Ο. 1170 «Υφαλοι».

Λόγω της κακής κατάστασης των πληθυσμών του είδους *Pinna nobilis*, το οποίο έχει αξιολογηθεί ως Κρισίμως Κινδυνεύον, εξαιτίας του φαινομένου της μαζικής θνησιμότητας που είναι υπό εξέλιξη από το 2016 έως σήμερα, καθώς και λόγω της έλλειψης πρόσφατων δεδομένων σχετικά με την παρουσία και κατάσταση υγείας του είδους στις εν λόγω περιοχές, κρίνεται απαραίτητη η

προστασία του από πάσης φύσεων δραστηριότητες οι οποίες δύναται να υποβαθμίσουν περαιτέρω τους πληθυσμούς της πίννας (Zotou *et al.*, 2020).

Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι δραστηριότητες που έχουν σχέση με τον θαλάσσιο τουρισμό και σχετίζονται με την παρατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος από τους επισκέπτες (καταδυτικά κέντρα, περιηγήσεις με καγιάκ, ενοικιάσεις μικρών σκαφών, τουριστικά σκάφη που κάνουν περιηγήσεις κ.ά.) θα πρέπει να ασκούνται με σεβασμό στο προστατευτέο αντικείμενο, χωρίς να προκαλείται όχληση στα ευαίσθητα είδη θαλάσσιας πανίδας της περιοχής και υποβάθμιση των ενδιαιτημάτων τους. Εξαιτίας του γενικότερου ενδιαφέροντος του κοινού για το φυσικό περιβάλλον και την άγρια ζωή, η παρατήρηση για παράδειγμα της μεσογειακής φώκιας αλλά και η επίσκεψη σε θαλάσσια σπήλαια συμπεριλαμβάνεται και διαφημίζεται πλέον όλο και συχνότερα στο πρόγραμμα επιχειρήσεων που ασχολούνται με τον θαλάσσιο τουρισμό, δημιουργώντας έντονη πίεση σε περιοχές σημαντικές για το είδος, όπως το Ιόνιο Πέλαγος, όπου τέτοιου είδους δραστηριότητες ευνοούνται ιδιαίτερα και από τις ήπιες καιρικές συνθήκες. Σε κάποιες περιπτώσεις φαίνεται ότι σπήλαια κατάλληλης μορφολογίας δεν χρησιμοποιούνται πλέον από το είδος ή χρησιμοποιούνται πολύ περιορισμένα εξαιτίας της έντονης ανθρώπινης παρουσίας κατά τη διάρκεια της τουριστικής περιόδου (Δενδρινός *et al.*, 2021). Στο Εθνικό Πάρκο Port-Cros και στο Pelagos Sanctuary, λόγω της έντονης πίεσης από τουριστικές δραστηριότητες με στόχο την παρατήρησή κητωδών ειδών, από τον Ιανουάριο του 2021 ορίστηκε ως εσκεμμένη ενόχληση του ζώου η προσέγγιση κητωδών σε απόσταση μικρότερη των 100 μ. και απαγορεύτηκε.

Επισημάνσεις:

- Η μη επιτρεπόμενη από τον ν. 4685/2020 σε Ζώνες διατήρησης οικοτόπων και ειδών ειδική κατηγορία χρήσης «(52) Ήπια θαλάσσια αναψυχή (κολύμβηση, ιστιοσανίδα, καταδύσεις, υποβρύχια φωτογράφηση κ.λπ.)» η οποία αναφέρεται σε δραστηριότητες αναψυχής, κρίνεται ως επιτρεπόμενη, με τις κατάλληλες ρυθμίσεις, στην προστατευόμενη περιοχή λόγω της συμβατότητάς της με το προστατευτέο αντικείμενο. Προτείνεται να επιτρέπεται η χρήση αυτή και στις ΖΔΟΕ γιατί σε διαφορετική περίπτωση θα πρέπει είτε να απαγορευτεί μία δραστηριότητα η οποία αποτελεί ελεύθερο αγαθό (κολύμβηση), αλλά και πυλώνα στήριξης του τουρισμού της περιοχής, είτε να χαρακτηριστεί το θαλάσσιο περιβάλλον ως Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων για να μπορέσει να συνάδει με τη χρήση αυτή. Εκτιμούμε ότι η συγκεκριμένη χρήση εκ παραδρομής έχει επιτραπεί μόνο στις ΖΒΔΦΠ και θα πρέπει να προωθηθεί σχετική τροποποίηση ώστε να μπορεί να επιτρέπεται σε όλες τις θαλάσσιες ζώνες, υπό όρους.
- Η εφαρμογή των παραπάνω όρων που αφορούν δραστηριότητες σε σημαντικούς θαλάσσιους Τ.Ο. έπεται της χαρτογράφησής τους όπως περιγράφεται στο Σχέδιο Διαχείρισης. Μέχρι να υλοποιηθεί η χαρτογράφηση, η αδειοδοτούσα αρχή δύναται να λαμβάνει υπόψη την υπάρχουσα χαρτογράφηση από δημοσιευμένες εργασίες και την κείμενη νομοθεσία.

(54) Πλωτές υποδομές και εγκαταστάσεις θαλάσσιας αναψυχής

Αφορά τις ΖΠΦ και ΖΔΟΕ

Για το σύνολο της θαλάσσιας ζώνης της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η κατασκευή, εγκατάσταση, συντήρηση και λειτουργία πλωτών υποδομών (π.χ. παρατηρητήρια, πινακίδες, σημάνσεις, οριοσήματα, επιστημονικός εξοπλισμός, αγκυροβόλια φιλικά προς τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων όπως ο 1120*, 1150* και 1170 κ.ά.), καθώς και συνοδών υποδομών περιβαλλοντικής ενημέρωσης, για την οργάνωση των επιτρεπόμενων δραστηριοτήτων και την ενημέρωση / ευαισθητοποίηση των επισκεπτών, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τις ειδικότερες ρυθμίσεις του Σχεδίου Διαχείρισης. Η χωροθέτηση και οι τεχνικές προδιαγραφές των εγκαταστάσεων καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν ειδικής μελέτης.
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση πλωτών υποδομών και εγκαταστάσεων θαλάσσιας αναψυχής σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και με την προϋπόθεση ότι δεν χωροθετούνται πάνω στους τύπους οικοτόπων 1120*, 1150* και 1170, καθώς και στα θαλάσσια τμήματα μπροστά από τα καταφύγια αναπαραγωγής της μεσογειακής φώκιας (τ.ο. 8330) σε απόσταση μικρότερη 50 μέτρων από τα καταφύγια αυτά. Για τις υποδομές και εγκαταστάσεις θα πρέπει να επιλέγεται η ηπιότερη δυνατή παρέμβαση με σεβασμό στο φυσικό περιβάλλον, το προστατευτέο αντικείμενο και την αισθητική του τοπίου της περιοχής και με φιλικά προς το περιβάλλον υλικά όπου αυτό είναι δυνατό, για την οργάνωση των επιτρεπόμενων χρήσεων. Τα καταφύγια αναπαραγωγής της μεσογειακής φώκιας προσδιορίζονται κατόπιν μελετών που θα χαρτογραφούν όπως περιγράφονται στο Σχέδιο Διαχείρισης [Βλέπε Μέτρο MM25307CW0202 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].
- Απαγορεύσεις ή ειδικότεροι όροι και περιορισμοί για την άσκηση των δραστηριοτήτων αναψυχής ή οριοθετήσεις περιοχών όπου θα αποκλείεται κάθε δραστηριότητα, δύναται να εξειδικεύονται και να ρυθμίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής σε περιοχές με επιβεβαιωμένη παρουσία του είδους *Pinna nobilis*, κατόπιν μελετών που θα χαρτογραφούν και θα αξιολογούν τη σημαντικότητα των περιοχών αυτών [Βλέπε Μέτρο MM25307CW0201 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].
- Οι θέσεις και ο αριθμός των πλωτών εξεδρών θα καθοριστούν μετά από ειδική μελέτη χωροθέτησης και σύμφωνα με το ειδικό σχέδιο διαχείρισης επισκεπτών και θα λαμβάνουν υπόψη την παρουσία των προστατευτέων αντικειμένων, τη φέρουσα ικανότητα της περιοχής και την κείμενη νομοθεσία [Βλέπε Μέτρο MM25307CF0301 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5]. Μέχρι την εκπόνηση της ειδικής μελέτης χωροθέτησης κα το σχέδιο διαχείρισης επισκεπτών η χωροθέτηση των πλωτών εξέδρων προσωρινής εποχιακής χρήσης θα γίνεται με την σύμφωνη γνώμη του οικείου φορέα διαχείρισης της περιοχής κατά την παρ.12 του άρθρου 13α του ν. 2971/2001 (Α'285).
- Οι εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση θαλάσσιας αναψυχής είναι προσωρινές κατασκευές οι οποίες απομακρύνονται μετά το πέρας της επιτρεπόμενης περιόδου.

Ζώνες εφαρμογής GR2530007: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25307_ZB01)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05 *(ELBA25307_ZC01, ELBA25307_ZC02, ELBA25307_ZC03, ELBA25307_ZC04, ELBA25307_ZC05)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η περιοχή αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους τουριστικούς προορισμούς της χώρας, δεχόμενη μεγάλο αριθμό επισκεπτών που αλληλεπιδρούν άμεσα με το θαλάσσιο περιβάλλον. Η εγκατάσταση πλωτών υποδομών στοχεύει, μέσα από οργανωμένες παρεμβάσεις, α) στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των επισκεπτών για την οικολογική αξία και τον ενάλιο πλούτο της περιοχής, β) στη δυνατότητα παρατήρησης του τοπίου και της βιοποικιλότητας με τρόπο που σέβεται τα ευαίσθητα είδη και τα ενδιαιτήματά τους, και γ) στην εφαρμογή κανόνων συμπεριφοράς και ασφάλειας επισκεπτών, μέσω κατάλληλης σήμανσης και οριοθέτησης διαδρόμων διέλευσης σκαφών αναψυχής.

Οι πλωτές εγκαταστάσεις για σκοπούς φύλαξης, παρατήρησης και παρακολούθησης από τις αρμόδιες αρχές κρίνονται απαραίτητες για τη διασφάλιση της ορθής τήρησης των κανόνων προστασίας και για την ασφάλεια των επισκεπτών. Παράλληλα, οι υποδομές που εξυπηρετούν ήπιες μορφές θαλάσσιας αναψυχής, όταν σχεδιάζονται με σεβασμό στο προστατευτέο αντικείμενο και την αισθητική του τοπίου, συμβάλλουν τόσο στην οργάνωση της δραστηριότητας όσο και στην ευαισθητοποίηση των επισκεπτών, ενισχύοντας την τοπική οικονομία προς βιώσιμες κατευθύνσεις.

Η εγκατάσταση πλωτών υποδομών για την ερμηνεία του περιβάλλοντος θεωρείται κρίσιμη, καθώς συνδέεται άμεσα με τους στόχους προστασίας μέσω της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, της ενημέρωσης και της ευαισθητοποίησης του κοινού. Οι υποδομές αυτές αποτελούν τους κύριους χώρους επικοινωνίας της αξίας και της αναγκαιότητας διατήρησης της προστατευόμενης περιοχής. Η έλλειψη ενημέρωσης συχνά οδηγεί σε λανθασμένες αντιλήψεις για ορισμένα είδη ή δραστηριότητες, γεγονός που μπορεί να έχει δυσμενείς συνέπειες για τη βιοποικιλότητα, είτε μέσω ενόχλησης, είτε μέσω άμεσης καταστροφής των ενδιαιτημάτων τους.

Καθώς ο τουρισμός αποτελεί εποχική δραστηριότητα και κατά τη χειμερινή περίοδο υπάρχει σοβαρή πιθανότητα οι εγκαταστάσεις να αποτελέσουν πηγή απορριμμάτων τόσο στο θαλάσσιο όσο και στο χερσαίο περιβάλλον, λόγω των έντονων καιρικών φαινομένων και του κυματισμού, κρίνεται απαραίτητο να απομακρύνονται. Η θεμελίωση πλωτών υποδομών στον θαλάσσιο πυθμένα απαιτεί κατάλληλη αντίσταση που θα ασκηθεί από τον πυθμένα η οποία είναι συνήθως ανάλογη με το μέγεθος, τα υλικά και τον προορισμό χρήσης της εγκατάστασης, ενώ εξαρτάται και από την υδρολογία και τη γεωμορφολογία της περιοχής. Ως εκ τούτου, η εγκατάσταση πλωτών κατασκευών που απαιτούν σταθερή αγκυροβόληση πάνω σε ευαίσθητους οικότοπους όπως ο τ.ο. 1120*, 1150* και 1170 θα πρέπει να αποφεύγεται μειώνοντας το περιβαλλοντικό αποτύπωμα της θεμελίωσης καθώς δύναται να έχει σημαντικές επιπτώσεις και να τους υποβαθμίζει σημαντικά.

Σημειώνεται ότι η προστασία του θαλάσσιου φανερόγαμου *Cymodocea nodosa* κρίνεται ότι εξασφαλίζεται από τις ρυθμίσεις που λαμβάνονται για τον Τ.Ο. 1120* και 1150* όπου συνήθως απαντάται το είδος, ενώ η προστασία των ειδών *Cystoseira spp,* και των θαλάσσιων ασπονδύλων *Aplysina aerophoba, Axinella damicornis, Axinella polypoides, Axinella spp., Arca noae, Balanophylia europaea, Caryophyllia (Caryophyllia) inornata, Caryophyllia*

(Caryophyllia) smithii, Cladocora caespitosa, Dendrophylia ramea, Eunicella cavolini, Holothuria spp., Lithophaga lithophaga, Madracis pharensis, Paracentrotus lividus, Paramuricea clavata, Polycyanthus muellerae, Savalia savaglia, Spondylus gaederopus, Tethya spp. κρίνεται ότι εξασφαλίζεται μέσω των ρυθμίσεων που λαμβάνονται για τον θαλάσσιο Τ. Ο. 1170 «Ύφαλοι». Παράλληλα, η δραστηριότητα σε συνδυασμό με την παρουσία υψηλού αριθμού παραθεριστών δύναται να υποβαθμίσει γενικότερα την κατάσταση διατήρησης των ευαίσθητων τύπων οικοτόπων και ειδών, όπως η πίννα. Η προστασία του δίθυρου μαλάκιου *Pinna nobilis* κρίνεται απαραίτητη εξαιτίας της κρίσιμης κατάστασης που βρίσκεται το είδος λόγω της εξάπλωσης επιβλαβούς παρασίτου που έχει επιφέρει μαζικές θανατώσεις στους πληθυσμούς του σε Μεσογειακό και εθνικό επίπεδο, και όπως αποδεδειγμένα έχει αποδειχθεί για την περιοχή του Κορινθιακού (π.χ. Katsanevakis, 2005, 2016; Zotou *et al.*, 2020).

Επισημάνσεις: Η εφαρμογή των παραπάνω όρων που αφορούν δραστηριότητες σε σημαντικούς θαλάσσιους Τ.Ο. έπεται της χαρτογράφησής τους όπως περιγράφεται στο Σχέδιο Διαχείρισης. Μέχρι να υλοποιηθεί η χαρτογράφηση, η αδειοδοτούσα αρχή δύναται να λαμβάνει υπόψη την υπάρχουσα χαρτογράφηση από δημοσιευμένες εργασίες και την κείμενη νομοθεσία.

Επισήμανση: Ακολούθως, σε συνέχεια των επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων, όπως ορίζονται στο Π.Δ. 59/2018 και σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4685/2020, παρατίθενται δραστηριότητες και έργα που δεν προβλέπονται ή δεν εξειδικεύονται ρητά στο εν λόγω Π.Δ.

Η αναφορά τους κρίνεται αναγκαία, ώστε να θεσπιστούν συγκεκριμένοι όροι και περιορισμοί με στόχο: α) την ομαλή λειτουργία και προστασία της περιοχής, β) την ασφάλεια των κατοίκων και των επισκεπτών, γ) την προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, δ) καθώς και τη συμπερίληψη δραστηριοτήτων που είναι συμβατές με τους όρους προστασίας και παράλληλα συμβάλλουν στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου.

Οι δραστηριότητες και τα έργα αυτά μπορούν να ενταχθούν είτε ως οριζόντιες Γενικές Διατάξεις είτε στο πλαίσιο των Σχεδίων Διαχείρισης της περιοχής κατά την έκδοση των σχετικών ΠΔ και ΚΥΑ για την περιοχή.

Αρχαιολογικές ανασκαφές / Έργα που αφορούν τη συντήρηση και αναστύλωση ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Για περιοχές που εντοπίζονται αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία, καθώς και εν γένει για τις περιοχές ενάλιου αρχαιολογικού ενδιαφέροντος, εφαρμόζονται και ισχύουν οι διατάξεις του Ν. 3028/2002 «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς» (ΦΕΚ 153/Α/28-6-02), όπως ισχύουν.
- Επιτρέπεται η αρχαιολογική έρευνα πεδίου δηλαδή η έρευνα του βυθού της θάλασσας που έχει ως σκοπό τον εντοπισμό ή την αποκάλυψη αρχαίων μνημείων, είτε αυτή συνίσταται σε ανασκαφή ενάλια, είτε σε επιστημονική έρευνα.

- Επιτρέπεται η συντήρηση για την προστασία και την ανάδειξη των εναλίων αρχαιοτήτων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
- Κατά τις εργασίες που αφορούν στις αρχαιολογικές έρευνες, καθώς και τις εργασίες συντήρησης και ανάδειξης εναλίων αρχαιοτήτων, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η προστασία και διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων, ιδιαίτερα σε τύπους οικοτόπων προτεραιότητας και σε κύρια ενδιαιτήματα ειδών πανίδας.

Ζώνες εφαρμογής GR2530007: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25307_ZB01)*
ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05 *(ELBA25307_ZC01, ELBA25307_ZC02, ELBA25307_ZC03, ELBA25307_ZC04, ELBA25307_ZC05)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Στον Κορινθιακό Κόλπο απαντώνται οι Ενάλιοι Αρχαιολογικοί Χώροι: α) Νησίδων Παναγιάς, Αγίου Γεωργίου και Αψηφιάς Γαλαξιδίου, β) Μαύρα Λιθάρια Κορινθίας, γ) Καβουλινίτσας Καλλιθέας. Η ενάλια αρχαιολογική έρευνα και οι εργασίες ανάδειξη των εναλίων αρχαιοτήτων, συνάδουν τόσο με τους στόχους προστασίας της, όσο και με τη βιώσιμη ανάπτυξη αυτής.

Επισημάνσεις: Προτείνεται να επιτρέπονται αρχαιολογικές ανασκαφές και έργα που αφορούν τη συντήρηση και αναστύλωση ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων. Η πρόβλεψη να επιτρέπονται τα ανωτέρω έργα και ενέργειες κρίνεται απαραίτητη για την προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής.

Κατασκευές και έργα σε χώρους κοινής χρήσης (όπως παραλίες, χώροι αναψυχής, χώροι πολιτιστικού και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος κλπ.)

- Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:
  - Επιτρέπονται οι κατασκευές και η εκτέλεση εργασιών με σκοπό την ασφάλεια των χώρων και την εξυπηρέτηση του προορισμού αυτών, σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, κατά περίπτωση. Το είδος των κατασκευών, η χωροθέτηση αυτών, καθώς και οι όροι και προϋποθέσεις λειτουργίας τους, δύναται να καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.
  - Επιτρέπεται η κατασκευή υποδομών με αποκλειστικό στόχο τη διαχείριση και φύλαξη της περιοχής, καθώς και η λήψη μέτρων και η εκτέλεση έργων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τα προβλεπόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Οι όροι και προϋποθέσεις για την κατασκευή των υποδομών και την εκτέλεση έργων δύναται να καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.
  - Επιτρέπονται οι κατασκευές για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία ή/και εμποδιζόμενων ατόμων σε παραλίες λουόμενων για τη διευκόλυνση της εισόδου τους στη θάλασσα με στόχο την κολύμβηση, σε κατάλληλα χωροθετημένες εγκαταστάσεις όπως ορίζεται στο Σχέδιο Διαχείρισης, εκτός από την εγκατάσταση πάνω στους τύπους οικοτόπων 1120*, 1170. Η χρήση των υποδομών αυτών οφείλει να παρέχεται άνευ κόστους

για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία ή/και εμποδιζόμενων ατόμων ανεξαρτήτως του προσώπου που επωμίζεται το κόστος κατασκευής.

- Επιτρέπεται η κατασκευή έως μίας (1) ράμπας πρόσβασης μικρών σκαφών στη θάλασσα κεκλιμένου επιπέδου («γλίστρα») ανά Δήμο ή Κοινότητα σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, με την προϋπόθεση ότι αποτελούν κοινόχρηστες εγκαταστάσεις, ενώ δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση σε παραλίες λουόμενων, και πάνω στους τύπους οικοτόπων 1120*, 1170.
- Επιτρέπεται η τοποθέτηση προσωρινών ειδικών διχτυών εντός του θαλασσίου τμήματος που εφάπτεται σε παραλίες λουόμενων σε περιπτώσεις που παρατηρούνται τοπικά φαινόμενα πληθυσμιακών εκρήξεων μεδουσών που κρίνεται ότι μπορούν να προκαλέσουν σοβαρή επίπτωση στην ανθρώπινη υγεία, με στόχο την προστασία των λουόμενων, σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις της χρήσης «(54) Πλωτές υποδομές και εγκαταστάσεις θαλάσσιας αναψυχής». Τα δίχτυα τοποθετούνται από την ανατολή έως τη δύση του ήλιου και σε απόσταση μέχρι 200 μέτρα από την ακτή αναλόγως της βαθυμετρίας της εκάστοτε περιοχής.
- Απαγορεύσεις ή ειδικότεροι όροι και περιορισμοί για κατασκευές για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία ή/και εμποδιζόμενων ατόμων σε παραλίες λουόμενων για τη διευκόλυνση της εισόδου τους στη θάλασσα με στόχο την κολύμβηση ή οριοθετήσεις περιοχών όπου θα αποκλείεται η δραστηριότητα, δύναται να εξειδικεύονται και να ρυθμίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής σε περιοχές με επιβεβαιωμένη παρουσία του είδους *Pinna nobilis*, κατόπιν μελετών που θα χαρτογραφούν και θα αξιολογούν τη σημαντικότητα των περιοχών αυτών.

Ζώνες εφαρμογής GR2530007: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25307_ZB01)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05 *(ELBA25307_ZC01, ELBA25307_ZC02, ELBA25307_ZC03, ELBA25307_ZC04, ELBA25307_ZC05)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Λαμβάνοντας υπόψη ότι περιμετρικά της περιοχής μελέτης, το χερσαίο τμήμα, αποτελείται από παράκτιες εκτάσεις και περιοχές με μεγάλη επισκεψιμότητα, κρίνεται επιβεβλημένη η παροχή δυνατότητας να εκτελούνται έργα και κατασκευές που θα διασφαλίζουν την ασφάλεια χρήσης των χώρων και τη φύλαξή τους, ενώ θα διευκολύνουν την επισκεψιμότητα με οργανωμένο τρόπο που θα λαμβάνει υπόψη τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής. Ο σχεδιασμός υπηρεσιών και υποδομών που θα εξασφαλίζουν την ισότιμη και απεριόριστη πρόσβαση των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) στην παραλία και τις δραστηριότητες θαλάσσιας αναψυχής, υπό το πρίσμα του ολοκληρωμένου τουριστικού προσβάσιμου θαλάσσιου προορισμού, κρίνεται άκρως απαραίτητη με σεβασμό στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

Η περιοχή έχει ανά τόπους έντονη παρουσία μικρών σκαφών αναψυχής και για τον λόγο αυτό κρίνεται απαραίτητη η εγκατάσταση ειδικών κατασκευών κεκλιμένου επιπέδου για την είσοδο σκαφών στη θάλασσα («γλίστρες») σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία (Απόφαση Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας με Αρ. Πρωτ. 3117.1/Μ.Φ.4Β/Ν/02). Καθώς η υποδομή αποτελεί μόνιμη εγκατάσταση με χρήση υλικών μη φιλικών προς το περιβάλλον (τσιμεντοποίηση) που πλήττει ευαίσθητους τύπους οικοτόπων της παράκτιας ζώνης, ενώ η παρουσία μηχανοκίνητων σκαφών

συνδέεται με απειλές και πιέσεις στα θαλάσσια οικοσυστήματα (ρύπανση των παράκτιων υδάτων ειδικά από δίχρονους κινητήρες από καύσιμα και λιπαντικό των κινητήρων, αύξηση θολότητας του νερού, προκαλούν όχληση στη θαλάσσια πανίδα λόγω ηχορύπανσης, και τραυματισμό ή θανάτωση από τις συγκρούσεις με θαλάσσια θηλαστικά και χελώνες), κρίνεται απαραίτητο οι κατασκευές να χωροθετούνται καταλλήλως αποφεύγοντας την εγκατάστασή τους πάνω σε ευαίσθητους τ.ο. και ο αριθμός τους να περιορίζονται στο ελάχιστο δυνατό με στόχο να εξυπηρετούν τις ανάγκες της περιοχής αλλά ταυτόχρονα να διασφαλίζεται η λιγότερη δυνατή επίπτωση στο θαλάσσιο περιβάλλον και τα οικοσυστήματα. Οι υποδομές αυτές θα πρέπει να εξασφαλίζεται ότι είναι κοινόχρηστες παρέχοντας ανοιχτή πρόσβαση στο θαλάσσιο τμήμα προς όλους, ανεξαρτήτως εάν το κόστος κατασκευής της υποδομής έχει επωμιστεί ιδιώτης.

Επισημαίνεται ότι μέσα από την προστασία των Τ.Ο. 1120* και 1170, που αποτελούν σημαντικά τροφικά ενδιαιτήματα των ειδών προτεραιότητας *Caretta caretta, Chelonia mydas* και *Monachus monachus* προστατεύονται και τα συγκεκριμένα είδη. Επιπλέον, η προστασία του θαλάσσιου φανερόγαμου *Cymodocea nodosa* και των ειδών ιχθυοπανίδας *Hippocampus guttulatus*, *Hippocampus hippocampus* κρίνεται ότι εξασφαλίζεται από τις ρυθμίσεις που λαμβάνονται για τον Τ.Ο. 1120* όπου συνήθως απαντάται το είδος, ενώ η προστασία των ειδών Cystoseira spp, των ειδών ιχθυοπανόιδας *Sciaena umbra, Epinephelus marginatus*, και των θαλάσσιων ασπονδύλων *Aplysina aerophoba, Axinella damicornis, Axinella polypoides, Axinella spp., Arca noae, Balanophylia europaea, Caryophyllia (Caryophyllia) inornata, Caryophyllia (Caryophyllia) smithii, Cladocora caespitosa, Dendrophylia ramea, Eunicella cavolini, Holothuria spp., Lithophaga lithophaga, Madracis pharensis, Paracentrotus lividus, Paramuricea clavata, Polycyanthus muellerae, Savalia savaglia, Spondylus gaederopus, Tethya spp*. Κρίνεται ότι εξασφαλίζεται μέσω των ρυθμίσεων που λαμβάνονται για τον θαλάσσιο Τ. Ο. 1170 «Ύφαλοι». Η προστασία του δίθυρου μαλάκιου *Pinna nobilis* κρίνεται απαραίτητη εξαιτίας της κρίσιμης κατάστασης που βρίσκεται το είδος λόγω της εξάπλωσης επιβλαβούς παρασίτου που έχει επιφέρει μαζικές θανατώσεις στους πληθυσμούς του σε Μεσογειακό και εθνικό επίπεδο, και όπως αποδεδειγμένα έχει αποδειχθεί για την περιοχή του Κορινθιακού (π.χ. Katsanevakis, 2005, 2016; Zotou *et al.*, 2020).

Τέλος, τα τελευταία χρόνια υπάρχει μια αυξητική τάση φαινομένων πληθυσμιακών εκρήξεων μεδουσών σε πολλές παράκτιες περιοχές στη χώρα κατά την περίοδο των καλοκαιρινών μηνών λόγω της αύξησης της θερμοκρασίας. Τα φαινόμενα αυτά δημιουργούν σημαντικό πρόβλημα στην αλιεία, αλλά ταυτόχρονα οι εξάρσεις συγκεκριμένων ειδών αποτελούν σημαντικό κίνδυνο για τους λουόμενους καθώς το τσίμπημά τους είναι επώδυνο, λόγω των νευροτοξικών ουσιών που παράγουν, γεγονός που προκαλεί ιδιαίτερα προβλήματα στον τοπικό τουρισμό. Η τοποθέτηση διχτυών, αν και δεν αποτελεί δράση μετριασμού του φαινομένου, αποτελεί έναν τρόπο για να διαφυλαχθούν οι λουόμενοι από τέτοια περιστατικά καθιστώντας εφικτή την ανάπτυξη θαλάσσιων δραστηριοτήτων στην περιοχή που αποτελούν πόλο έλξης για τους τουρίστες, εξασφαλίζοντας ως έναν βαθμό η βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής [Βλέπε Μέτρο MM25307CW0307 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].

Επισημάνσεις:

- Η εφαρμογή των παραπάνω όρων που αφορούν δραστηριότητες σε σημαντικούς θαλάσσιους Τ.Ο. έπεται της χαρτογράφησής τους όπως περιγράφεται στο Σχέδιο Διαχείρισης. Μέχρι να υλοποιηθεί η χαρτογράφηση, η αδειοδοτούσα αρχή δύναται να λαμβάνει υπόψη την υπάρχουσα χαρτογράφηση από δημοσιευμένες εργασίες και την κείμενη νομοθεσία.
- Ελλείψει επίσημων χαρτογραφικών δεδομένων ο φορέας εκμετάλλευσης του έργου υποχρεούται να λάβει υπόψη τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων στην ειδική οικολογική αξιολόγηση και τη λήψη αντισταθμιστικών μέτρων αποκατάστασης σε περίπτωση που ο τύπος οικοτόπου υποβαθμίζεται.
- Αυθαίρετες κατασκευές και εγκαταστάσεις αντιμετωπίζονται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

4.3.4.4.2 Επιτρεπόμενες χρήσεις / Ρυθμίσεις / Τεκμηρίωση / Εκτίμηση επιπτώσεων στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γεράνεια όρη » (ΠΠΒ-02)/ Ρυθμίσεις, τεκμηρίωση, εκτίμηση επιπτώσεων

(1) Κατοικία (με διαφοροποίηση ανά ζώνη σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018)
Εξειδίκευση ΖΠΦ: (1) Κατοικία για προσωπικό ασφαλείας και εργαζομένους
Για τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης: • Επιτρέπεται η εγκατάσταση και συντήρηση λυόμενων ξύλινων κτιρίων για τη στέγαση προσωπικού ασφαλείας και εργαζομένων, σύμφωνα με τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις. Η εγκατάσταση και χρήση των κτιρίων επιτρέπεται μόνο για την εξυπηρέτηση της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευτέου αντικειμένου.
Ζώνες εφαρμογής GR2530005: ***ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05*** *(ELBA25305_ZB01, ELBA25305_ZB02, ELBA25305_ZB03, ELBA25305_ZB04, ELBA25305_ZB05)*
Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η εγκατάσταση και συντήρηση λυόμενων ξύλινων κτιρίων για τη στέγαση προσωπικού ασφαλείας και εργαζομένων στην περιοχή των Γερανείων κρίνεται απαραίτητη στις ΖΠΦ δεδομένου ότι πρόκειται για ορεινή περιοχή και η χρήση συνάδει με την προστασία και τη βέλτιστη διαχείριση του προστατευτέου αντικειμένου. Λυόμενες ξύλινες κατοικίες για την εξυπηρέτηση των εργαζομένων στο δάσος και τη φύλαξη υπάρχουν ήδη στην περιοχή, ενώ πρόσθετες ανάγκες δύναται να προκύψουν στο μέλλον.

(4) Αθλητικές εγκαταστάσεις (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)
(*) Εξειδίκευση ΖΠΦ: 4.3 Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις (κατηγορία Ζ2)
(*) Εξειδίκευση ΖΔΟΕ: 4.3 Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις
Για τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης και Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών: προτείνεται να ισχύει η ακόλουθη ρύθμιση για τις αθλητικές δραστηριότητες στην ύπαιθρο: • Επιτρέπονται οι ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις της κατηγορίας Ζ2 του Ν. 2725/1999, όπως ισχύει, δηλαδή οι προσωρινές εγκαταστάσεις ή διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων σε φυσικό περιβάλλον, όπως ποτάμι, δάσος, βουνό, ή σε δημόσιους δρόμους, εκτός των εγκαταστάσεων για την εξυπηρέτηση του μηχανοκίνητου αθλητισμού και των σκοπευτηρίων. • Για τη διεξαγωγή αθλητικής συνάντησης / αγώνα της κατηγορίας Ζ2 του Ν. 2725/1999 θα πρέπει να λαμβάνεται ειδική άδεια από τους αρμόδιους φορείς, σύμφωνα με τις κατά περίπτωση προϋποθέσεις της ισχύουσας νομοθεσίας. Δεν επιτρέπεται η διοργάνωση αγώνων μηχανοκίνητου αθλητισμού. • Επιτρέπεται η χρήση προκαθορισμένων διαδρομών (οδικού δικτύου και μονοπατιών) και η δημιουργία προσωρινών λυόμενων υπαίθριων εγκαταστάσεων ή/και διαμορφώσεων για την υποστήριξη υπαίθριων και ορεινών αθλητικών δραστηριοτήτων αναψυχής (όπως

ορειβασία, πεζοπορία, τρέξιμο, δυναμικό βάδισμα, ποδηλασία, αναρρίχηση κλπ.), καθώς και για τη διοργάνωση αγώνων στο φυσικό περιβάλλον και την υποστήριξη του αθλητικού τουρισμού στη φύση.

- Οι εγκαταστάσεις, διαμορφώσεις αλλά και η διοργάνωση αγώνων και δραστηριοτήτων επιτρέπονται μόνο εφόσον διασφαλίζεται προστασία του φυσικού περιβάλλοντος από κάθε δραστηριότητα ή επέμβαση που θα μπορούσε να μεταβάλει ή να αλλοιώσει τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξη του οικοσυστήματος. Ειδικότεροι όροι και περιορισμοί για τη διεξαγωγή αγώνων δύναται να εξειδικεύονται και να ρυθμίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Στο Σχέδιο Διαχείρισης δύναται επίσης να αποκλειστούν συγκεκριμένες αθλητικές δραστηριότητες και εγκαταστάσεις από τμήμα της περιοχής ή από το σύνολο κάποιας ζώνης.
- Επιτρέπονται οι αναρριχητικές δραστηριότητες. Ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση της δραστηριότητας της αναρρίχησης ή χρονικοί και τοπικοί περιορισμοί δύναται να καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης με σκοπό τη διατήρηση του Τ.Ο. 8210 και των προστατευόμενων, σπάνιων και απειλούμενων ειδών χλωρίδας σε βραχώδη ενδιαιτήματα.

Ζώνες εφαρμογής GR2530005:

ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05 *(ELBA25305_ZB01, ELBA25305_ZB02, ELBA25305_ZB03, ELBA25305_ZB04, ELBA25305_ZB05)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04 *(ELBA25305_ZC01, ELBA25305_ZC02, ELBA25305_ZC03, ELBA25305_ZC04)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης:

Σύμφωνα με το Ν. 2725/1999 όπως ισχύει, οι ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις της Ομάδας Ζ2 αφορούν «Προσωρινές εγκαταστάσεις ή διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων σε φυσικό περιβάλλον, όπως θάλασσα, ποτάμι, λίμνη, δάσος, βουνό, ή σε δημόσιους δρόμους ή σε κοινόχρηστους χώρους πόλεων. Στην ομάδα αυτή ανήκουν, επίσης, τα υπαίθρια και ημιυπαίθρια σκοπευτήρια, οι εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση του αεραθλητισμού καθώς και οι εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση του μηχανοκίνητου αθλητισμού, πλην των υπαγόμενων στην ομάδα Η της υποπερίπτωσης ββ΄ της περίπτωσης β΄ της παρούσας παραγράφου εφόσον είναι προσωρινές»

Σε ότι αφορά τα Γεράνεια αναπτύσσονται δραστηριότητες ορεινού εναλλακτικού τουρισμού, οι οποίες αξιοποιούν το φυσικό περιβάλλον χωρίς να απαιτεί μεγάλης κλίμακας έργων υποδομής και παρεμβάσεις. Οι διαθέσιμοι φυσικοί και πολιτιστικοί πόροι προσφέρονται για την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών ορεινού – φυσιολατρικού τουρισμού, ο οποίος εμφανίζει δυναμική πορεία στην περιοχή. Η περιοχή υποστηρίζεται από 2 καταφύγια έκτακτης ανάγκης, σηματοδοτημένα μονοπάτια, ορεινές διαδρομές για πεζοπορία, κάποια αναρριχητικά πεδία (Παλαιοβούνα), διαδρομές για ορεινή ποδηλασία, καθώς και αλεξίπτωτο πλαγιάς. Στην περιοχή αναπτύσσονται ορεινές τουριστικές δραστηριότητες (περιπατητικός – ορειβατικός τουρισμός, πολιτιστικός, ποδηλατικός, τουρισμός περιπέτειας οικοτουρισμός), αξιοποιώντας το φυσικό πλούτο και τα ιδιαίτερα φυσικά χαρακτηριστικά των Γερανείων (δάση, φαράγγια, υψηλές κορυφές, ποτάμια κ.λπ.), τα θρησκευτικά και πολιτιστικά στοιχεία της περιοχής (π.χ. Αρχαιολογικός Χώρος Ι. Μονής

Παναγίας Πραθίου, Μονή Οσίου Ποταπίου κ.α.) ενώ διεξάγονται αγώνες στη φύση (για παράδειγμα ο Ορεινός Αγώνας Γερανείων μήκους 22 χλμ..).

Οι ήπιες αθλητικές δραστηριότητες στη φύση, σε συνδυασμό με υποστηρικτικές υποδομές ενημέρωσης (πινακίδες, κιόσκια, κ.λπ.) προάγουν την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση και αποτελούν συμβατές δραστηριότητες βιώσιμης ανάπτυξης της περιοχής.

Ως εκ τούτου η ανάπτυξη υποδομών στήριξης υπαίθριων αθλητικών δραστηριοτήτων και ορεινού αθλητισμού (κατηγορία Ζ2 ειδικών αθλητικών εγκαταστάσεων Ν. 2725/1999) αποτελούν υποδομές που συνάδουν με τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής και προτείνεται να επιτρέπονται εκτός των ΖΠΦ και ΖΔΟΕ (κατά παρέκκλιση των οριζόμενων στο ΠΔ 59/2018). Σε κάθε περίπτωση οι εγκαταστάσεις και η άσκηση των δραστηριοτήτων θα πρέπει να διασφαλίζουν την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος από κάθε δραστηριότητα ή επέμβαση που θα μπορούσε να μεταβάλει ή να αλλοιώσει τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξη του οικοσυστήματος, καθώς και την αποφυγή ενεργειών που δύναται να επιφέρουν καταστροφή, φθορά ή αλλοίωση των στοιχείων του οικοσυστήματος. Τυχόν επιπτώσεις στη διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων δύναται να προβλεφθούν από ειδικότερους όρους και ρυθμίσεις του Σχεδίου Διαχείρισης (όπως για παράδειγμα κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναρριχητικών δραστηριοτήτων).

Από τις σχετικές προβλέψεις εξαιρούνται οι υποδομές και οι αγώνες μηχανοκίνητου αθλητισμού και τα σκοπευτήρια, δεδομένου ότι εκτιμάται πως θα επιφέρει επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα και την αξία της προστατευόμενης περιοχής, όπως: α) οχλήσεις ειδών πανίδας λόγω των αυξημένων επιπέδων θορύβου, ειδικά κατά την αναπαραγωγική περίοδο, β) όχληση και κίνδυνος ατυχημάτων χρηστών της περιοχής (ορειβάτες, περιπατητές), γ) πρόκληση ζημιών σε τμήματα του δικτύου μονοπατιών. Επίσης οι μηχανοκίνητοι αγώνες δεν συνάδουν με την ήπια οικοτουριστική ανάπτυξη που προτείνεται για την περιοχή.

Επισημάνσεις:

- Η εγκατάσταση ειδικών αθλητικών εγκαταστάσεων της κατηγορίας Ζ2 του Ν. 2725/1999, όπως ισχύει, δηλαδή οι προσωρινές εγκαταστάσεις ή διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων σε φυσικό περιβάλλον, όπως θάλασσα, ποτάμι, λίμνη, δάσος, βουνό, ή σε δημόσιους δρόμους, εκτός των εγκαταστάσεων για την εξυπηρέτηση του μηχανοκίνητου αθλητισμού, επιτρέπονται σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018 μόνο εντός των ΖΒΔΦΠ. Στις ΖΔΟΕ επιτρέπονται μόνο εντός σχεδίου πόλης / οικισμού, ενώ στις ΖΠΦ δεν επιτρέπονται. Προτείνεται η κατηγορία Ζ2 να επιτρέπεται και στις ΖΔΟΕ και ΖΠΦ, δεδομένου ότι: α) οι αθλητικοί αγώνες στη φύση, συνάδουν με την ανάπτυξη του οικοτουρισμού, την περιβαλλοντική εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση και, β) όταν πραγματοποιούνται με τις κατάλληλες ρυθμίσεις δεν επιφέρουν επιπτώσεις στο προστατευτέο αντικείμενο και γ) προάγουν τη βιώσιμη διαχείριση φυσικών πόρων ή/και τη βιώσιμη ανάπτυξη.
- Η χρήση προκαθορισμένων διαδρομών (οδικού δικτύου και μονοπατιών) και η δημιουργία προσωρινών, λυόμενων υπαίθριων εγκαταστάσεων ή ήπιων διαμορφώσεων για την υποστήριξη υπαίθριων αθλητικών δραστηριοτήτων (όπως ορειβασία, πεζοπορία, ορεινή ποδηλασία, αναρρίχηση κ.λπ.) καθώς και για τη διοργάνωση αγώνων στο φυσικό περιβάλλον και την υποστήριξη του αθλητικού τουρισμού στη φύση υπό τους όρους που

αναφέρονται παραπάνω προτείνεται να επιτρέπονται σε όλη την προστατευόμενη περιοχή. Τα ανωτέρω αναφερόμενα δύναται ερμηνευτικά να ενταχθούν στη χρήση «4.3 Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις» (ειδική κατηγορία Ζ2 του Ν. 2725/1999).

- Στη χρήση 4.3 Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις» (ειδική κατηγορία Ζ2 του Ν. 2725/1999) ενσωματώθηκαν επίσης και τα αναρριχητικά πεδία και η αναρρίχηση, η οποία δεν είναι σαφές σε ποια κατηγορία εντάσσεται, σύμφωνα με το ισχύον νομικό πλαίσιο. Οι θέσεις με αναρριχητικό ενδιαφέρον βρίσκονται ως επί το πλείστον σε Ζώνες Προστασίας της Φύσης. Η αναρρίχηση δύναται να είναι μία επιτρεπόμενη χρήση στις ζώνες αυτές, εφόσον ασκείται σύμφωνα με τις ρυθμίσεις που καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης.

(5) Θρησκευτικοί χώροι.

Αφορά τις ΖΔΟΕ / Κατ' εξαίρεση προτείνεται να αφορά και τις ΖΠΦ

Για <u>τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης και Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών</u>:

- Επιτρέπεται η χρήση, συντήρηση, επισκευή, αποκατάσταση και αναστύλωση θρησκευτικών χώρων και μνημείων και του περιβάλλοντος χώρου αυτών, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και εφόσον εκδοθούν οι απαραίτητες άδειες των αρμόδιων φορέων και Υπηρεσιών.

<u>Ζώνες εφαρμογής GR2530005</u>:

ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05 *(ELBA25305_ZB01, ELBA25305_ZB02, ELBA25305_ZB03, ELBA25305_ZB04, ELBA25305_ZB05)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04 *(ELBA25305_ZC01, ELBA25305_ZC02, ELBA25305_ZC03, ELBA25305_ZC04)*

<u>Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης</u>: Η περιοχή περιλαμβάνει μονές και θρησκευτικούς χώρους με σημαντικότερο αυτόν της Μονής Οσίου Ποταπίου που καταγράφει και υψηλή επισκεψιμότητα. Άλλοι θρησκευτικοί χώροι εντός της περιοχής είναι η Μονή Παναγιάς στο Πράθρι (Αρχαιολογικός χώρος), η Μονή Αγίας Τριάδας, η Μονή Αγίων Αποστόλων κ.α.

Οι θρησκευτικοί χώροι (ιεροί ναοί, μονές και άλλοι θρησκευτικοί χώροι) ικανοποιούν το θρησκευτικό συναίσθημα και εξυπηρετούν τις ανάγκες άσκησης θρησκευτικών καθηκόντων των κατοίκων και επισκεπτών της περιοχής και ως εκ τούτου δεν δύναται να αποκλειστούν, ενώ πρέπει να προβλέπεται η δυνατότητα συντήρησής τους ώστε να διατηρούν τη λειτουργικότητα τους, την εκκλησιαστική αρχιτεκτονική, αλλά και τις αναγκαίες υποδομές υποδοχής κοινού. Η αποκατάσταση και ανάδειξη ιερών ναών, μονών και του περιβάλλοντος χώρου αυτών, καθώς και λοιπών θρησκευτικών μνημείων και ιδίως των σημαντικών αρχιτεκτονικών χαρακτηριστικών αυτών ενισχύουν και συμβάλουν στην ανάπτυξη του προσκυνηματικού και του ιστορικού-θρησκευτικού τουρισμού και στην αύξηση της επισκεψιμότητας, εμπλουτίζοντας το προσφερόμενο τουριστικό προϊόν της περιοχής. Ο θρησκευτικός τουρισμός αποτελεί σημαντικό κομμάτι της ελληνικής τουριστικής κίνησης, ενώ τα μνημεία της ελληνικής ορθοδοξίας είναι αναπόσπαστο τμήμα της εθνικής κληρονομιάς και αποτελούν αξιόλογο πόλο έλξης επισκεπτών

Τέλος, η αποκατάσταση και αναστύλωση θρησκευτικών μνημείων συμβάλλει στη διατήρηση και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και της ιστορικής συνείδησης μέσα στο χρόνο. Σκοπός τέτοιων δράσεων είναι η προστασία και η ανάδειξη ιστορικών χώρων και μνημείων σύμφωνα με τις διεθνείς απαιτήσεις και η ορθολογική και βιώσιμη διαχείριση σημαντικών τόπων και μνημείων φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, συμβάλλοντας στην αύξηση της επισκεψιμότητας και την ενίσχυση του πολιτιστικού τουρισμού της περιοχής.

Προτείνεται η δυνατότητα διατήρησης αλλά και συντήρησης των υφιστάμενων θρησκευτικών χώρων εντός των ΖΠΦ (κατά παρέκκλιση των επιτρεπόμενων χρήσεων) και όχι η οριοθέτηση επιμέρους σημειακών ζωνών ή η «υποβάθμιση» μιας ΖΠΦ σε ΖΔΟΕ λόγω της ύπαρξης θρησκευτικών χώρων. Η Μονή Οσίου Ποταπίου που βρίσκεται πλησίον των εξωτερικών ορίων της περιοχής και περιλαμβάνει εκτεταμένες εγκαταστάσεις έχει οριοθετηθεί ως διακριτή ΖΔΟΕ.

(11) Γραφεία/ Κέντρα έρευνας/Θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων (με διαφοροποίηση ανά ζώνη σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018)

Εξειδίκευση ΖΠΦ: (11) Κέντρα έρευνας και επιστημονική έρευνα που αφορούν τη Ζώνη

Εξειδίκευση ΖΔΟΕ: (11) Γραφεία/Κέντρα έρευνας

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η διεξαγωγή επιστημονικών ερευνών των στοιχείων του βιοτικού και αβιοτικού περιβάλλοντος, για λόγους που σχετίζονται με την παρακολούθηση, προστασία, διατήρηση και διαχείριση των φυσικών οικοσυστημάτων, των τύπων οικοτόπων, των ειδών χλωρίδας και πανίδας και των στοιχείων της αρχαιολογικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, εφόσον διασφαλίζεται υψηλός βαθμός προστασίας. Οι όροι και προϋποθέσεις για την υλοποίηση σχετικών ερευνητικών δράσεων καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης.
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση, συντήρηση και λειτουργία ειδικού επιστημονικού εξοπλισμού και συνοδών δομών που απαιτούνται για την επιστημονική έρευνα, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και με την προϋπόθεση ότι δεν δημιουργούνται προβλήματα υποβάθμισης στο οικοσύστημα. Οι όροι και προϋποθέσεις για την εγκατάσταση ειδικού επιστημονικού εξοπλισμού καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης.
- Επιτρέπεται η υλοποίηση δράσεων για την παρακολούθηση, προστασία και διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών που περιλαμβάνονται στα Παραρτήματα των Οδηγιών 92/43 ΕΟΚ και 79/409/ΕΟΚ, στους ερυθρούς καταλόγους των σπάνιων και απειλούμενων ειδών και γενικότερα των ειδών που αποδεδειγμένα χρήζουν ειδικών δράσεων για τη διατήρησή τους στην περιοχή, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης, στο οποίο καθορίζονται και οι όροι και προϋποθέσεις για την υλοποίηση σχετικών δράσεων.
- Επιτρέπεται η εκτέλεση εργασιών που αποσκοπούν στην αποκατάσταση, βελτίωση και διατήρηση των χαρακτηριστικών του φυσικού περιβάλλοντος, των τύπων οικοτόπων και ειδών χλωρίδας και πανίδας, συμπεριλαμβανομένων και των δράσεων περιορισμού ή/και ανάσχεσης της εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών, εφόσον αποσκοπούν στην προστασία της περιοχής, προβλέπονται από το Σχέδιο Διαχείρισης και διασφαλίζεται υψηλός βαθμός προστασίας των προστατευτέων αντικειμένων. Οι όροι και προϋποθέσεις για την

υλοποίηση σχετικών εργασιών καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Σε περιπτώσεις έκτακτων αναγκών τυχόν εργασίες αποκατάστασης θα πραγματοποιούνται σε συνεργασία ή μετά από ειδική άδεια της αρμόδιας για την περιοχή Μονάδας Διαχείρισης, με τους όρους και προϋποθέσεις που καθορίζονται από την άδεια.

- Επιτρέπεται η ανέγερση Κέντρων Έρευνας και Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης με αντικείμενο την επιστημονική έρευνα, παρακολούθηση, προστασία και διαχείριση των φυσικών οικοσυστημάτων, των τύπων οικοτόπων και των ειδών χλωρίδας και πανίδας, που εντοπίζονται στη Ζώνη Προστασίας. Η ανέγερση των εγκαταστάσεων δύναται να γίνεται κατά περίπτωση σε υποστυλώματα (πυλωτές), ώστε να αποτρέπεται η υποβάθμιση των τύπων οικοτόπων [**Εκτός από τις ΖΠΦ-01 και ΖΠΦ-02**].

Ζώνες εφαρμογής GR2530005:

ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05 *(ELBA25305_ZB01, ELBA25305_ZB02, ELBA25305_ZB03, ELBA25305_ZB04, ELBA25305_ZB05)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04 *(ELBA25305_ZC01, ELBA25305_ZC02, ELBA25305_ZC03, ELBA25305_ZC04)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η διεξαγωγή επιστημονικών ερευνών και η υλοποίηση επιστημονικών δράσεων αποτελούν απαραίτητες και κρίσιμες ενέργειες για την προστασία και διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής, αλλά και για την εν γένει προστασία της. Οι όροι της χρήσης αποσκοπούν στην προστασία, διατήρηση, ανόρθωση, αποκατάσταση και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος, του προστατευτέου αντικειμένου. Η διεξαγωγή συστηματικής επιστημονικής έρευνας και παρακολούθησης, καθώς και η υλοποίηση επιστημονικών δράσεων αποτελούν απαραίτητες και χρήσιμες ενέργειες για την προστασία και διατήρηση των ειδών, αλλά και της ευρύτερης περιοχής. Η χρήση κρίνεται ως επιβεβλημένη εντός του συνόλου των περιοχών προστασίας.

Κέντρα έρευνας, δεδομένης της φυσιογνωμίας της περιοχής, δύναται, εφόσον κριθεί σκόπιμο, να εγκατασταθούν εντός της περιοχής. Για την αποφυγή των επιπτώσεων από τη δημιουργία δομημένου περιβάλλοντος και των συνοδών έργων στις περιοχές ΖΠΦ και ΖΔΟΕ, προτείνεται η ανέγερση των εγκαταστάσεων να γίνεται κατά προτίμηση σε υποστυλώματα (πυλωτές), ώστε να αποτρέπεται η υποβάθμιση των τύπων οικοτόπων.

Επισημάνσεις:

- Στη χρήση (11) συμπεριλήφθηκε και η εκτέλεση εργασιών που αποσκοπούν στην αποκατάσταση, βελτίωση και διατήρηση των χαρακτηριστικών του φυσικού περιβάλλοντος, των τύπων οικοτόπων και ειδών χλωρίδας και πανίδας. Περιλήφθηκε επίσης και η εγκατάσταση, συντήρηση και λειτουργία συνοδών δομών για τον απαραίτητο επιστημονικό εξοπλισμό της επιστημονικής έρευνας, ως αναπόσπαστο κομμάτι για τη διεξαγωγή συστηματικής επιστημονικής έρευνας και υλοποίησης επιστημονικών δράσεων στο θαλάσσιο περιβάλλον. Στο ΠΔ 59/2018 δεν προβλέπεται ειδική χρήση για τα ανωτέρω, αλλά κρίνεται σκόπιμο να περιληφθούν, δεδομένου ότι αποτελούν κρίσιμες και απαραίτητες εργασίες για την προστασία και παρακολούθηση των τύπων οικοτόπων και ειδών.
- Επισημαίνεται επίσης ότι, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο άρθρο 14γ του ΠΔ 59/2018, η χρήση 11, επιτρέπεται μόνο σε εντός σχεδίου / οικισμού περιοχές για τις ΖΔΟΕ. Προτείνουμε η «Επιστημονική έρευνα για τις ανάγκες της ζώνης», η οποία αποτελεί εξειδίκευση της

χρήσης 11 για τις ΖΑΠΦ και ΖΠΦ, καθώς και τα «Κέντρα έρευνας» που επιτρέπονται στις ΖΠΦ, να ισχύουν και για τις ΖΔΟΕ.

(12) Εστίαση (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)
Εξειδίκευση ΖΔΟΕ: (12) Εστίαση μέχρι 200 τ.μ. συνολικής επιφάνειας δόμησης.
Για τις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών: • Επιτρέπεται η διατήρηση, συντήρηση, ανακαίνιση και ο εκσυγχρονισμός των νόμιμα υφιστάμενων χώρων εστίασης.
Ζώνες εφαρμογής GR2530005: ***ΖΔΟΕ-04*** *(ELBA25305_ZC04)*
(13) Αναψυκτήρια (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)
Εξειδίκευση ΖΠΦ: (13) Αναψυκτήρια μέχρι 50 τ.μ.
Εξειδίκευση ΖΔΟΕ: (13) Αναψυκτήρια μέχρι 100 τ.μ..
Για τις ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης: • Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία αναψυκτήριων, επί του υφιστάμενου οδικού δικτύου της περιοχής, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και κατόπιν γνώμης της αρμόδιας για την περιοχή Μονάδας Διαχείρισης ή εγκεκριμένου Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών. Η χωροθέτηση θα πραγματοποιείται σε θέσεις σύμφωνα με εγκεκριμένο Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών ή διασφαλίζοντας σε κάθε περίπτωση τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων προτεραιότητας, το τοπίο, καθώς και των σημαντικών ενδιαιτημάτων ειδών χλωρίδας και πανίδας. Ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για τη λειτουργία αναψυκτήριων καθορίζονται από την ισχύουσα νομοθεσία και δύναται να εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης.
Ζώνες εφαρμογής GR2530005: ***ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05*** *(ELBA25305_ZB03, ELBA25305_ZB04, ELBA25305_ZB05)* ***ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-04*** *(ELBA25305_ZC01, ELBA25305_ZC04)*
Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Σε ότι αφορά τη χρήση (12), αυτή αφορά υφιστάμενο χώρο εστίασης στη ΖΔΟΕ-04 και προβλέπεται η δυνατότητα συνέχισης λειτουργίας του. Η εγκατάσταση και λειτουργία αναψυκτήριων (χρήση 13) προτείνεται να επιτρέπεται στις ΖΔΟΕ και στις ΖΠΦ, σε επιλεγμένες θέσεις που θα καθοριστούν από το Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών, στο πλαίσιο ενός ενιαίου σχεδιασμού οργάνωσης και διακίνησης των επισκεπτών της περιοχής. Ειδικά σε ότι αφορά τις ΖΠΦ, η λειτουργία αναψυκτήριων προτείνεται να επιτρέπεται σε ζώνες που εκτιμάται ότι έχουν μεγαλύτερη επισκεψιμότητα, και σε αυτές που περιλαμβάνουν τμήματα του υφιστάμενου οδικού δικτύου της περιοχής. Επισημαίνεται σε ότι αφορά τη χρήση εστιατορίων και αναψυκτηρίων: Δεδομένης της φυσιογνωμίας και του τοπίου των ζωνών αυτών, των χρήσεων και των φυσικών οικοσυστημάτων που περιλαμβάνουν (δασικά οικοσυστήματα, φαράγγια, ποτάμια), η εγκατάσταση αναψυκτήριων (σε κάποιες υποζώνες που έχουν χαρακτηριστεί ως ΖΠΦ) και

κέντρων εστίασης (στις ΖΔΟΕ) δεν κρίνεται σκόπιμη για τους εξής λόγους: α) δεν υπάρχουν και δεν θα αναπτυχθούν χρήσεις που να συνάδουν με την εγκατάσταση αναψυκτήριου ή παραδοσιακής ταβέρνας (οικιστικές περιοχές ή περιοχές με τουριστική κίνηση) β) θα αλλοιωθεί η φυσιογνωμία, το τοπίο και οι χρήσεις της περιοχής γ) η τουριστική δραστηριότητα στις ζώνες αυτές αφορά κυρίως τον ορειβατικό, ποδηλατικό, αναρριχητικό, περιηγητικό και πολιτισμικό τουρισμό, δραστηριότητες που, λόγω της φύσης τους, δεν χρειάζονται ενίσχυση με χώρους εστίασης. Τα δασικά οικοσυστήματα της περιοχής θα πρέπει να παραμείνουν αδιατάρακτα, χωρίς δόμηση ε) θα δημιουργηθεί διάσπαση των ενδιαιτημάτων και όχληση των ειδών πανίδας.

(16) Στάθμευση (με διαφοροποίηση ανά ζώνη σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018)

Εξειδίκευση ΖΠΦ και ΖΔΟΕ: (16) Στάθμευση μόνο για τη ζώνη, υπαίθρια

Για τις ζώνες Προστασίας της Φύσης και Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών:

- Επιτρέπεται η υπαίθρια στάθμευση των οχημάτων αποκλειστικά και μόνο σε ειδικά καθορισμένες και οριοθετημένες θέσεις για την εξυπηρέτηση των επιτρεπόμενων για τη ζώνη χρήσεων.
- Επιτρέπεται η οριοθέτηση υφιστάμενων και η διαμόρφωση νέων οριοθετημένων υπαίθριων χώρων στάθμευσης, μικρού μεγέθους, για τη στάθμευση οχημάτων με σκοπό την άσκηση των επιτρεπόμενων χρήσεων και δραστηριοτήτων, την παρατήρηση της φύσης, την αναψυχή, την εξυπηρέτηση ατόμων με ειδικές ανάγκες την εξυπηρέτηση υπηρεσιακών αναγκών (φύλαξης και διοίκησης). Η διαμόρφωση νέων χώρων στάθμευσης επιτρέπεται μόνο σε θέσεις επί του υφιστάμενου οδικού δικτύου. Οι θέσεις και η χωρητικότητα των υπαίθριων θέσεων στάθμευσης καθορίζεται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, σύμφωνα με Μελέτη Διαχείρισης Επισκεπτών.
- Σε κάθε περίπτωση απαγορεύεται η στάθμευση σε δασικές εκτάσεις και φυσικά εν γένει οικοσυστήματα. Κατ' εξαίρεση δύναται να επιτρέπεται η προσωρινή στάθμευση εκτός των προκαθορισμένων θέσεων οχημάτων δημόσιων φορέων σε καταστάσεις εκτάκτου ανάγκης ή για σκοπούς φύλαξης και άσκησης δασικής διαχείρισης.

Ζώνες εφαρμογής GR2530005:

ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05 *(ELBA25305_ZB01, ELBA25305_ZB02, ELBA25305_ZB03, ELBA25305_ZB04, ELBA25305_ZB05)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04 *(ELBA25305_ZC01, ELBA25305_ZC02, ELBA25305_ZC03, ELBA25305_ZC04)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Με γνώμονα την ανάπτυξη ορεινών δραστηριοτήτων στην περιοχή κρίνεται σκόπιμη η παροχή δυνατότητας χωροθέτησης μικρών υπαίθριων γηπέδων στάθμευσης οχημάτων. Έτσι θα αποφευχθεί η αλόγιστη κίνηση και στάθμευση των μηχανοκίνητων οχημάτων και η καταστροφή, δασικών οικοσυστημάτων, ευαίσθητων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων ειδών. Η δημιουργία θέσεων στάθμευσης προσδίδει, εκτός των άλλων, ποιότητα στις παρεχόμενες υπηρεσίες τουρισμού, ενώ υποστηρίζει και τις δραστηριότητες της περιοχής. Στις κατεξοχήν ορεινές περιοχές η δημιουργία θέσεων στάθμευσης όπου συνδυάζεται

η ικανοποίηση των επισκεπτών για παρατήρηση και απόλαυση της φύσης και του τοπίου με την ξεκούραση και στάση για έκτακτες ανάγκες κρίνεται απαραίτητη, εφόσον οι θέσεις αυτές επιλέγονται κατόπιν σχεδιασμού και δεν προκαλούν επιπλέον όχληση στα είδη και τους οικοτόπους της περιοχής. Η χωροθέτηση και οριοθέτηση υπαίθριων χώρων στάθμευσης, σε κατάλληλα επιλεγμένες θέσεις που θα λαμβάνουν υπόψη την προστασία της περιοχής και τη φέρουσα ικανότητα αυτής, κρίνεται ως επιβεβλημένη για την άρση των πιέσεων και την υποβάθμιση που προκαλείται από την ανεξέλεγκτη στάθμευση, σε θέσεις όπου υπάρχει υψηλή επισκεψιμότητα ή σε θέσεις όπου εξυπηρετούν ή θα εξυπηρετήσουν την αναψυχή. Η χωροθέτηση των θέσεων στάθμευσης και της δυναμικότητας αυτών πρέπει να απορρέει από τα αποτελέσματα Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών.

(24) Αγροτικές εκμεταλλεύσεις εγκαταστάσεις και δραστηριότητες, με εξειδίκευση ανά υποκατηγορίες ανάλογα με τη Ζώνη

24.1. Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες

Αφορά τις ΖΠΦ και ΖΔΟΕ

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπονται και ενισχύονται οι παραδοσιακές αγροτικές και κτηνοτροφικές δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα. Ειδικότεροι όροι και περιορισμοί για την άσκηση των δραστηριοτήτων καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.
- Επιτρέπεται η άσκηση της μελισσοκομίας σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Ειδικότεροι όροι και περιορισμοί για την άσκηση της δραστηριότητας καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. [Βλέπε Μέτρο MM25305CW0304 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5]
- Επιτρέπεται η κάρπωση μη-ξυλωδών προϊόντων, σύμφωνα με εγκεκριμένο Διαχειριστικό Σχέδιο.
- Επιτρέπονται τα έργα και οι εργασίες δασοπροστασίας και η διαχείριση των δασών και δασικών εκτάσεων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Ειδικότερες ρυθμίσεις για την άσκηση των δασοκομικών δραστηριοτήτων με σκοπό τη διατήρηση ειδών και τύπων οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου δύναται να καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης.

Ζώνες εφαρμογής GR2530005:

ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05 *(ELBA25305_ZB01, ELBA25305_ZB02, ELBA25305_ZB03, ELBA25305_ZB04, ELBA25305_ZB05)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04 *(ELBA25305_ZC01, ELBA25305_ZC02, ELBA25305_ZC03, ELBA25305_ZC04)*

Για τις ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών:

- Επιτρέπεται η καλλιεργητική δραστηριότητα. Οι καλλιέργειες θα πρέπει να ασκούνται κατά το δυνατόν με παραδοσιακές μεθόδους και πρακτικές ήπιας έντασης, συμβατές με τη διατήρηση των οικοτόπων και ειδών. Προωθείται και ενισχύεται η οικολογική γεωργία. Ειδικότεροι όροι και περιορισμοί για την άσκηση της δραστηριότητας καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

Ζώνες εφαρμογής GR2530005:
ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04 *(ELBA25305_ZC01, ELBA25305_ZC03, ELBA25305_ZC04)*

24.2. Γεωργικές αποθήκες, θερμοκήπια και λοιπές εγκαταστάσεις αγροτικού τομέα (άρθρο 2 του από 31.5.1985 π.δ., Δ' 270)

Αφορά τις ΖΠΦ και τις ΖΔΟΕ

Για τις ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών:

- Επιτρέπεται η βελτίωση και ο εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων νόμιμων κτιριακών υποδομών γεωργικής υποστήριξης με σκοπό την αισθητική προσαρμογή και τη βέλτιστη προστασία του περιβάλλοντος. Για την αλλαγή μεθόδων και γενικότερα των όρων άσκησης των δραστηριοτήτων αυτών απαιτείται έγκριση περιβαλλοντικών όρων.

Ζώνες εφαρμογής GR2530005:
ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04 *(ELBA25305_ZC01, ELBA25305_ZC03, ELBA25305_ZC04)*

Για τις ζώνες Προστασίας της Φύσης:

- Επιτρέπεται η ανέγερση, χρήση και συντήρηση κτιρίων και η εγκατάσταση μη μόνιμης υποδομής για στέγαση του προσωπικού που ασχολείται με την προστασία των δασών, καθώς και για την αποθήκευση υλικών και μηχανημάτων, σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις. Οι κατασκευές θα εγκαθίστανται κατόπιν ειδικής μελέτης και θα πρέπει να εναρμονίζονται στην αισθητική του περιβάλλοντος χώρου.

Ζώνες εφαρμογής GR2530005:
ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05 *(ELBA25305_ZB01, ELBA25305_ZB02, ELBA25305_ZB03, ELBA25305_ZB04, ELBA25305_ZB05)*

24.3. Κτηνοτροφικές πτηνοτροφικές εγκαταστάσεις Αντλητικές εγκαταστάσεις

Αφορά τις ΖΠΦ και ΖΔΟΕ

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η διατήρηση των νομίμως υφιστάμενων κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων.
- Επιτρέπεται η κατασκευή και λειτουργία νέων κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων για τη διευκόλυνση άσκησης της δραστηριότητας (στάβλοι, παραδοσιακά μαντριά, στέγαστρα σκίασης, ποτίστρες), σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις και κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης, όπου απαιτείται. Οι όροι και προϋποθέσεις για την εγκατάσταση και χρήση κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων θα καθοριστούν από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν Ειδικού Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης [Βλέπε Μέτρο ΜΜ25305CA0501 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].
- Επιτρέπεται η βελτίωση και ο εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων νόμιμων κτιριακών υποδομών κτηνοτροφικής υποστήριξης με σκοπό την αισθητική προσαρμογή και τη βέλτιστη προστασία του περιβάλλοντος. Για την αλλαγή μεθόδων και γενικότερα των όρων άσκησης των δραστηριοτήτων αυτών απαιτείται έγκριση περιβαλλοντικών όρων.

Ζώνες εφαρμογής GR2530005:

ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05 *(ELBA25305_ZB01, ELBA25305_ZB02, ELBA25305_ZB03, ELBA25305_ZB04, ELBA25305_ZB05)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04 *(ELBA25305_ZC01, ELBA25305_ZC02, ELBA25305_ZC03, ELBA25305_ZC04)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Στην περιοχή δεν απαντώνται γεωργικές καλλιέργειες, πλην ελαχίστων εκτάσεων εντός των οριοθετημένων ΖΔΟΕ, όπου και προτείνεται η δυνατότητα συνέχισής τους. Οι δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα που ασκούνται στην περιοχή αφορούν τη βόσκηση και τις δασικές δραστηριότητες (π.χ. μελισσοκομία, κάρπωση μη – ξυλωδών προϊόντων όπως είναι η ρητίνη, διαχείριση δασών και δασοπροστασία).

Με σκοπό την εξυπηρέτηση και διευκόλυνση άσκησης της κτηνοτροφίας επιτρέπεται η κατασκευή και λειτουργία βασικής υποδομής, όπως στάβλων, παραδοσιακών μαντριών, στεγάστρων, ποτιστρών, μετά από σχετική αδειοδότηση από τις αρμόδιες υπηρεσίες, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Οι αναγκαίες (υφιστάμενες ή μελλοντικές) υποδομές για τη διαχείριση και προστασία της περιοχής κρίνονται αναγκαίες για τη συνέχιση άσκησης των δραστηριοτήτων.

24.8. Βόσκηση

Αφορά τις ΖΠΦ και ΖΔΟΕ

Για όλες τις ζώνες της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η βόσκηση σε εκτατική μορφή και η κτηνοτροφική δραστηριότητα με παραδοσιακές μεθόδους, καθώς και η βόσκηση ως διαχειριστική πρακτική. Οι όροι άσκησης της δραστηριότητας ρυθμίζονται και εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν εγκεκριμένου Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης που θα στηρίζεται στα αποτελέσματα μελέτης βοσκοϊκανότητας και βοσκοφόρτωσης και θα λαμβάνει υπόψη τις ειδικότερες ανάγκες για τη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου [Βλέπε Μέτρα MM25305CA0501 και MM25305CA0502 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].
- Μέχρι την έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης η βόσκηση επιτρέπεται στα σημερινά επίπεδα βοσκοφόρτωσης.
- Μέχρι την έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης δεν επιτρέπεται η βόσκηση στην περιοχή που χωροθετείται ο τύπος οικοτόπου προτεραιότητας 3170* (Μεσογειακά εποχικά τέλματα).
- Μέχρι την έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης, χωρικά και χρονικά προσδιορισμένοι περιορισμοί δύναται να εφαρμοστούν είτε για την άρση διαπιστωμένων πιέσεων που ασκούνται σε συγκεκριμένα είδη και τύπους οικοτόπων, είτε για τη βελτίωση της αντιπροσωπευτικότητας κάποιου τύπου οικοτόπου. Τα ανωτέρω δύναται να εγκριθούν από τη Μονάδα Διαχείρισης της περιοχής, εφόσον προκύψουν ως τεκμηριωμένα αποτελέσματα του σχεδίου παρακολούθησης της περιοχής, ή ως αποτέλεσμα κάποιας δράσης του Σχεδίου Διαχείρισης της περιοχής [Βλέπε Μέτρο MM25305CA0502 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].

Ζώνες εφαρμογής GR2530005:

ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05 *(ELBA25305_ZB01, ELBA25305_ZB02, ELBA25305_ZB03, ELBA25305_ZB04, ELBA25305_ZB05)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04 *(ELBA25305_ZC01, ELBA25305_ZC02, ELBA25305_ZC03, ELBA25305_ZC04)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η βόσκηση αποτελεί μέσο διαχείρισης των τύπων οικοτόπων και των ενδιαιτημάτων των ειδών και ως εκ τούτου θα πρέπει να προβλέπεται ως επιτρεπόμενη χρήση ακόμη και στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης. Οι δυνητικές περιοχές απαγόρευσης της βόσκησης (ολική ή χρονική) ή η απαγόρευση βόσκησης συγκεκριμένων ειδών, καθώς και οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση της δραστηριότητας, δύναται να προσδιοριστούν μόνο από το Σχέδιο Διαχείρισης Βόσκησης που θα στηρίζεται στα αποτελέσματα μελέτης βοσκοϊκανότητας και βοσκοφόρτωσης και θα λαμβάνει υπόψη τις ειδικότερες ανάγκες για τη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου. Η χωρίς ρύθμιση άσκηση της βόσκησης μπορεί να οδηγήσει σε υποβάθμιση της δομής τύπων οικοτόπων ή σε πίεση των πληθυσμών ειδών χλωρίδας και πανίδας. Υπερβολική ή ανισοκατανεμημένη, χωρικά ή χρονικά, βόσκηση μπορεί να οδηγήσει σε υπερβόσκηση ευαίσθητων τύπων οικοτόπων ή σε πίεση πληθυσμών ειδών χλωρίδας. Η κτηνοτροφία αποτελεί μία παραδοσιακή δραστηριότητα του πρωτογενούς τομέα στην προστατευόμενη περιοχή, που συνάδει με τη βιώσιμη ανάπτυξη αλλά και τις ανάγκες διαχείρισης με σκοπό τη διατήρηση των προστατευόμενων τύπων οικοτόπων και ειδών, εφόσον ρυθμιστεί κατάλληλα.

Μέχρι την ολοκλήρωση και έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης, η δραστηριότητα ασκείται στα σημερινά επίπεδα βοσκοφόρτωσης, ώστε να διατηρηθεί η υφιστάμενη ισορροπία και να αποφευχθεί η διατάραξη της δραστηριότητας χωρίς την ύπαρξη επαρκών στοιχείων. Κατά τη μεταβατική αυτή περίοδο, δύναται να θεσπιστούν προσωρινοί χωρικοί ή χρονικοί περιορισμοί, είτε για την άρση πιέσεων σε συγκεκριμένα είδη και τύπους οικοτόπων είτε για την ενίσχυση της αντιπροσωπευτικότητας ορισμένων τύπων οικοτόπων. Οι περιορισμοί αυτοί θα εγκρίνονται από τη Μονάδα Διαχείρισης, κατόπιν τεκμηρίωσης μέσω των αποτελεσμάτων του προγράμματος παρακολούθησης ή σχετικών δράσεων του Σχεδίου Διαχείρισης, εξασφαλίζοντας έτσι προσαρμοστική και τεκμηριωμένη διαχείριση της βόσκησης.

Σε ότι αφορά τον προσωρινό περιορισμό βόσκησης στην περιοχή που χωροθετείται ο τύπος οικοτόπου προτεραιότητας 3170* - Μεσογειακά εποχικά τέλματα (μέχρι την έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης) θα πρέπει να επισημανθεί ότι, σύμφωνα με τα πρωτόκολλα αξιολόγησης του έργου εποπτείας τύπων οικοτόπων στη θέση αυτή έχει καταγραφεί υπερβόσκηση, ενώ γενικότερα έχει παρατηρηθεί πως στον τύπο οικοτόπου 3170* καταγράφεται υπερβόσκηση. Αυτό συμβαίνει επειδή ο τύπος οικοτόπου μπορεί να είναι πηγή υδροληψίας για τα ζώα σε περιοχές και εποχές που το νερό να βρίσκεται υπό έλλειψη. Αυτό συνεπάγεται τη μεγάλη συγκέντρωση ζώων σε μικρή έκταση, ακόμη και αν στην ευρύτερη περιοχή γενικότερα ο αριθμός των ζώων μπορεί να είναι μικρός. Ως εκ τούτου, προτείνεται η παύση της βόσκησης μέχρι την οριστικοποίηση των μέτρων που θα αποτρέπουν τη συγκέντρωση μεγάλου πλήθους ζώων στον τύπο οικοτόπου ή που θα μετριάζουν την επίδραση αυτής της συγκέντρωσης στη δομή και τη χλωριδική σύνθεση του τύπου οικοτόπου.

Επισημάνσεις: Α) Προτείνεται η πρόβλεψη μεταβατικών διατάξεων, μέχρι την ολοκλήρωση των Σχεδίων Διαχείρισης Βόσκησης για την περιοχή. Β) Προτείνεται η πρόβλεψη μεταβατικής διάταξης απαγόρευσης της βόσκησης στην περιοχή που χωροθετείται ο τύπος οικοτόπου προτεραιότητας 3170* - Μεσογειακά εποχικά τέλματα μέχρι την έγκριση των Σχεδίων Διαχείρισης Βόσκησης.

24.10. Συλλογή φυτών, βοτάνων, ασπόνδυλων και μυκήτων (μανιταριών) και βενθικών οργανισμών από το υπόστρωμα της παραλιακής ζώνης

Αφορά τις ΖΠΦ και ΖΔΟΕ

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η συλλογή φυτών, καρπών, βοτάνων, ασπόνδυλων και μυκήτων (μανιταριών) για την κάλυψη ατομικών αναγκών (προσωπική χρήση ή κατανάλωση) σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και σχετικές ΔΑΔ της Δασικής Υπηρεσίας. Ειδικότεροι όροι και περιορισμοί συλλογής δύναται να καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης, ειδικά για την προστασία των πολύ σημαντικών ειδών χλωρίδας.
- Επιτρέπεται η συλλογή φυτών, βοτάνων, ασπόνδυλων και μυκήτων με σκοπό την επιστημονική έρευνα, κατόπιν άδειας της Μονάδας Διαχείρισης της περιοχής ή εφόσον προβλέπεται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.
- Επιτρέπεται η συλλογή για περιορισμένη εμπορική χρήση μυκήτων (μανιταριών) και φυτών για αρωματική και φαρμακευτική χρήση, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, το Σχέδιο Διαχείρισης και κατόπιν άδειας από τη Δασική Υπηρεσία. Κατάλογος με τα επιτρεπόμενα προς συλλογή είδη και τις επιτρεπόμενες ποσότητες (καρπώσεις), καθώς και ειδικότερα μέτρα και όροι (διαχειριστικά μέτρα, εποχή κ.λπ.) δύναται να καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης λαμβάνοντας υπόψη διαχειριστική μελέτη που αφορά τις δευτερεύουσες καρπώσεις, η οποία θα συνυπολογίζει το καθεστώς προστασίας και την κατάσταση διατήρησής τους.
- Δεν επιτρέπεται η συλλογή του είδους χλωρίδας **Centaurea attica ssp. megarensisl* παρά μόνο για λόγους έρευνας κατόπιν ειδικής άδειας.
- Οι Δασικές Απαγορευτικές Διατάξεις που εκδίδει η Δασική Υπηρεσία σχετικά με τη συλλογή φυτών και βοτάνων, θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη εισηγήσεις της Μονάδας Διαχείρισης της περιοχής, σχετικά με τις ανάγκες απαγόρευσης ή ρύθμισης της συλλογής συγκεκριμένων ειδών.

Ζώνες εφαρμογής GR2530005: ***ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05*** *(ELBA25305_ZB01, ELBA25305_ZB02, ELBA25305_ZB03, ELBA25305_ZB04, ELBA25305_ZB05)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04 *(ELBA25305_ZC01, ELBA25305_ZC02, ELBA25305_ZC03, ELBA25305_ZC04)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η συλλογή φυτών, καρπών, βοτάνων, ασπόνδυλων και μυκήτων (μανιταριών) για κάλυψη ατομικών αναγκών, αποτελεί δραστηριότητα που από τη φύση της δεν δύναται να ελεγχθεί με απαγόρευση, ειδικά σε περιοχές με μεγάλη επισκεψιμότητα ή αδυναμία

ελέγχου. Ως εκ τούτου κρίνεται σκοπιμότερη η ρύθμιση της δραστηριότητας, μέσω μέτρων ευαισθητοποίησης – ενημέρωσης, αλλά και πιθανόν εξειδικευμένων απαγορεύσεων / ρυθμίσεων, τα οποία θα καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης και θα στοχεύουν σε μία ολοκληρωμένη και αποτελεσματική διαχείριση της δραστηριότητας, ανάλογα με την ένταση και τα χαρακτηριστικά της, αλλά και τις ειδικές ανάγκες προστασίας των πολύ σημαντικών ειδών της περιοχής, κυρίως των ειδών χλωρίδας και ασπονδύλων. Επίσης, η συλλογή φυτών σε έναν ορεινό όγκο, μπορεί να επιδράσει αρνητικά στους πληθυσμούς ειδών χλωρίδας που παρουσιάζουν καλλωπιστικό ενδιαφέρον. Η συλλογή του είδους προτεραιότητας **Centaurea attica ssp. megarensis* θα πρέπει να μην επιτρέπεται για να διατηρηθούν οι πληθυσμοί του.

24.11. Θήρα

Αφορά τις ΖΠΦ

Για τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης:

- Επιτρέπεται η άσκηση της θήρας σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, υπό τους όρους και προϋποθέσεις που καθορίζονται στις σχετικές αποφάσεις των αρμοδίων δασικών αρχών και αφορούν σε περιοχές απαγόρευσης, χρονικούς περιορισμούς και θηραματική πανίδα και το κανονιστικό πλαίσιο του Σχεδίου Διαχείρισης. [Βλέπε Μέτρο MM25305CG0201 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5]
- Πρόσθετοι περιορισμοί δύναται να επιβάλλονται μετά από εισήγηση της Μονάδας Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν ειδικής μελέτης του Σχεδίου Διαχείρισης, που θα αφορά στη διαχείριση της άγριας πανίδας ή/και ιχθυοπανίδας και θα τεκμηριώνει την αναγκαιότητα των περιορισμών και ρυθμίσεων. Η διαδικασία ισχύει και για την περίπτωση άρσης υφιστάμενων ή μελλοντικών απαγορεύσεων για την άσκηση δραστηριοτήτων θήρας και αλιείας

Ζώνες εφαρμογής GR2530005:
***ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-04** (ELBA25305_ZB02, ELBA25305_ZB04)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Οι Οδηγίες 79/409/ΕΚ και 92/43/ΕΟΚ αναγνωρίζουν το δικαίωμα άσκησης δραστηριοτήτων εκμετάλλευσης (περιλαμβανομένου του κυνηγιού) της άγριας ζωής από τον άνθρωπο, εφόσον η εκμετάλλευση είναι συμβατή με τη με τη διατήρηση σε ικανοποιητικό επίπεδο των πληθυσμών των ειδών, καθώς και ότι δεν υποβαθμίζει και δεν επηρεάζει τη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων. Εφόσον κρίνεται ότι η άσκηση της δραστηριότητας μπορεί να επιφέρει δυσμενείς επιπτώσεις στην κατάσταση διατήρησης, τότε δύναται να τεθούν αυστηροί κανόνες και περιορισμοί (χωρικές απαγορεύσεις ή ρυθμίσεις). Η άσκηση της θήρας θα πρέπει να πραγματοποιείται στα πλαίσια ενός ρυθμιστικού πλαισίου που να εξασφαλίζει την αειφορία και τη συμβατότητα με τους διαχειριστικούς στόχους της προστατευόμενης περιοχής.

Δυνητικές αρνητικές επιπτώσεις από τη νόμιμη άσκηση θήρας είναι η μείωση των πληθυσμών των θηρεύσιμων ειδών με κατ' επέκταση επιπτώσεις στο οικοσύστημα, η όχληση μη θηρεύσιμων και πολύ σημαντικών ειδών, καταστροφή και ρύπανση οικοτόπων. Επιπρόσθετα, το κυνήγι αποτελεί ένα διαχειριστικό μέσο για τον έλεγχο της άγριας πανίδας και ως εκ τούτου μπορεί να

χρησιμοποιηθεί για τον έλεγχο του πληθυσμού ειδών που επιδρούν δυσμενώς σε πολύ σημαντικά είδη χλωρίδας, πανίδας και στους οικοτόπους. Επίσης, η διεθνής πρακτική έχει δείξει ότι η παρουσία των παραδοσιακών χρηστών, όπως είναι οι κυνηγοί, σε προστατευόμενες περιοχές είναι δυνατό να περιορίσει τη λαθροθηρία αλλά και άλλες παράνομες ενέργειες όπως οι εκχερσώσεις και η λαθροϋλοτομία.

Διάφορες πρωτοβουλίες της Ε.Ε. σε συνεργασία με τις Κυνηγετικές Οργανώσεις της Ευρώπης, έχουν αναληφθεί για την προώθηση του αειφόρου κυνηγίου ως μέσο για την προστασία της βιοποικιλότητας και τη διατήρηση της φύσης. Επισημαίνεται ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ξεκίνησε το 2001 την Πρωτοβουλία Αειφορικού Κυνηγιού (Sustainable Hunting Initiative)[101], που στοχεύει στην προώθηση του διαλόγου και της συνεργασίας μεταξύ περιβαλλοντικών και κυνηγετικών οργανώσεων, ώστε να επιτευχθεί και να ενισχυθεί το αειφορικό κυνήγι. Στα πλαίσια αυτής της πρωτοβουλίας μεταξύ άλλων: α) έχει εκδοθεί ένας Ευρωπαϊκός Οδηγός Αειφορικού Κυνηγιού με βάση την Οδηγία 79/409/ΕΚ (European Commission 2008), β) υιοθετήθηκε μία Συμφωνία της Ε.Ε. για το Αειφορικό Κυνήγι, που υπογράφτηκε το 2004 από την BirdLife International και την FACE (Ομοσπονδία Συλλόγων Κυνηγιού και Διατήρησης στην Ε.Ε. – Federation of Associations for Hunting and Conservation of the EU), που θέτει τους άξονες για τη συνεργασία μεταξύ των κυνηγών, των περιβαλλοντικών ομάδων και λοιπών ενδιαφερόμενων μερών, ώστε να εξασφαλιστεί η κατάλληλη διαχείριση στο κυνήγι πουλιών, γ) Την έκδοση Διαχειριστικών Σχεδίων της Ε.Ε. για θηρεύσιμα είδη πουλιών που θεωρείται ότι βρίσκονται σε δυσμενή κατάσταση διατήρησης (unfavourable conservation status). Επίσης έχουν εκδοθεί και σχετικές κατευθυντήριες Οδηγίες όπως το Έγγραφο κατευθύνσεων για τη θήρα βάσει της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί της διατηρήσεως των αγρίων πτηνών (European Commission, 2008) και το Sustainable Hunting and NATURA 2000 (European Commission, 2013).

Η αειφορική άσκηση του κυνηγιού, δίνει τη δυνατότητα να πραγματοποιείται εκμετάλλευση των θηραμάτων με τέτοιο τρόπο που δε θα υπάρξει μακροπρόθεσμη μείωση της βιοποικιλότητας ή δεν θα παρεμποδίσει την αποκατάστασή της. Η αειφορική διαχείριση και εκμετάλλευση της άγριας ζωής, που ασκείται συμβατά με τους στόχους διατήρησης της περιοχής, μπορεί να αποτελέσει κίνητρο για τη διατήρηση οικοτόπων και ειδών και να συμβάλει στην ενεργό συμμετοχή των κυνηγών στη διαχείριση της προστατευόμενης περιοχής. Υπάρχουν αρκετά παραδείγματα επιτυχημένες θηραματοπονικής διαχείρισης με συμμετοχή κυνηγών σε περιοχές Natura, όπως: α) η διαχείριση αγριόκουρκου (*Tetrao urogallus*) στον Μέλανα Δρυμό της Γερμανίας, όπου οι κυνηγοί συμμετείχαν στην εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης β) η αποκατάσταση τυρφώνων στο οροπέδιο Saint-Hubert στην περιοχή των Αρδεννών (νότιο Βέλγιο), όπου η τοπική Κυνηγετική Ομοσπονδία κατέθεσε πρόγραμμα LIFE για να αναστρέψει τη μείωση των υγροτόπων και το υλοποίησε σε συνεργασία με όλους τους χρήστες της περιοχής.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω η δραστηριότητα της θήρας κρίνεται ως συμβατή με τους διαχειριστικούς στόχους της περιοχής αρκεί να ασκείται νόμιμα και υπόκειται σε χρονικούς και χωρικούς περιορισμούς. Οι αποφάσεις των αρμοδίων δασικών αρχών σχετικά με την άσκηση της θήρας, καθορίζουν περιορισμούς, προσδιορίζουν τα θηραματικά είδη, και θέτουν τις

[101] https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/hunting/index_en.htm

προϋποθέσεις για την άσκηση της δραστηριότητας. Όπως προτείνεται, περαιτέρω ρυθμίσεις και περιορισμοί δύναται να τεθούν κατόπιν ειδικής μελέτης που θα αφορά στη διαχείριση της άγριας πανίδας και θα τεκμηριώνει την αναγκαιότητα των περιορισμών και ρυθμίσεων.

Το κυνήγι και οι διατάξεις που το διέπουν καθορίζονται οριζόντια από την ετήσια ρυθμιστική διάταξη που εκδίδει το αρμόδιο Υπουργείο αλλά και την εθνική νομοθεσία. Στην περιοχή υπάρχουν τα ακόλουθα Καταφύγια Άγριας Ζωής (ΚΑΖ) όπου απαγορεύεται η θήρα, περιορισμός που προτείνεται να συνεχίσει να ισχύει στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-03 και ΖΠΦ-05 και σε όλες τις ΖΔΟΕ (01-04):

- καταφύγιο θηραμάτων «Γεράνεια» (ΦΕΚ 628/Β/30-08-88).
- Καταφύγιο άγριας ζωής «Περιοχή Γερανείων» (ΦΕΚ 918/Β/18-07-01).
- Καταφύγιο θηραμάτων «Πλάτανος - Πραθί - Μύλοι – Γαρβάτι» (ΦΕΚ 771/26-05-97)

Κρίνεται ότι η απαγόρευση της θήρας πρέπει να συνεχιστεί στις ανωτέρω θέσεις ώστε να εκπληρωθούν οι στόχοι της προηγούμενης θεσμοθέτησης ως ΚΑΖ για την προστασία εν γένει της βιοποικιλότητας και του θηραματικού πλούτου.

26.12. Γραμμικές υποδομές μεταφορών

26.12.1. Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων) (δυνατότητα εξειδίκευσης βάσει της οικείας νομοθεσίας)

Αφορά τις ΖΠΦ και ΖΔΟΕ

Για <u>όλες τις ζώνες</u> <u>της προστατευόμενης περιοχής:</u>

- Επιτρέπεται η ελεύθερη χρήση (κίνηση, μεταφορά και προσωρινή στάθμευση) τροχοφόρων μόνο επί του υφιστάμενου αναγνωρισμένου οδικού δικτύου, είτε από οχήματα δημόσιων φορέων και αρμόδιων υπηρεσιών, είτε για την εξυπηρέτηση της πρόσβασης και άσκησης νόμιμων δραστηριοτήτων (π.χ. γεωργικές καλλιέργειες, πύργος ΟΤΕ), είτε με σκοπό την άσκηση δραστηριοτήτων αναψυχής.
- Δεν επιτρέπεται η κίνηση τροχοφόρων εκτός των υφιστάμενων δρόμων. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται μόνον αν η κίνηση αυτή πραγματοποιείται για εργασίες προστασίας και διαχείρισης και για τη φύλαξη της περιοχής. Οι όροι κυκλοφορίας των οχημάτων δύναται να εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.
- Επιτρέπεται η συντήρηση του υφιστάμενου οδικού δικτύου μετά από περιβαλλοντική αδειοδότηση και εφόσον εξασφαλίζεται μέγιστη προστασία και διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου. Επιτρέπεται η εγκατάσταση πινακίδων σήμανσης των οδών από την αρμόδια υπηρεσία.
- Επιτρέπεται η συντήρηση και βελτίωση των υφιστάμενων δασικών δρόμων για λόγους προστασίας, δασικής διαχείρισης κατόπιν εγκεκριμένης τεχνικής μελέτης και έγκρισης περιβαλλοντικών όρων.

Η διάνοιξη νέου δασικού οδικού δικτύου επιτρέπεται μόνο για την εξυπηρέτηση της δασικής διαχείρισης, της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευτέου αντικειμένου (πυροπροστασία – φύλαξη), εφόσον αυτό κριθεί απαραίτητο από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Η διάνοιξη νέου οδικού δικτύου θα πρέπει να αποφεύγεται στη ΖΠΦ-03, εκτός αν κρίνεται ως απολύτως αναγκαία για την προστασία της περιοχής, κατόπιν σχετικής τεκμηρίωσης.

- Κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση εργασιών διάνοιξης νέου και βελτίωσης του υφιστάμενου οδικού δικτύου (κάθε κατηγορίας) θα πρέπει να λαμβάνονται απαραιτήτως υπόψη τα ακόλουθα: α) σκοπιμότητα του έργου, λαμβάνοντας υπόψη την επάρκεια του υφιστάμενου οδικού δικτύου και το Σχέδιο Οργάνωσης και Διαχείρισης Επισκεπτών της περιοχής β) τις επιπτώσεις στους τύπους οικοτόπων και τα είδη χλωρίδας και πανίδας από τη διάσπαση των φυσικών οικοσυστημάτων και την όχληση, τόσο από τη φάση κατασκευής, όσο και από τη φάση λειτουργίας του έργου και γ) τυχόν ύπαρξη ενδιαιτημάτων πολύ σημαντικών ειδών χλωρίδας ή σημαντικών ενδιαιτημάτων άλλων ειδών πανίδας.
- Η χωρητικότητα του οδικού δικτύου δύναται να καθορίζεται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής κατόπιν εκπόνησης ειδικής μελέτης.
- Εφόσον αυτό κριθεί απαραίτητο για τη διατήρηση και προστασία των τύπων οικοτόπων και ειδών της ζώνης, δύναται να γίνει προσωρινή ή μόνιμη απαγόρευση της ελεύθερης χρήσης μέρους του οδικού δικτύου από μηχανοκίνητα μέσα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

Ζώνες εφαρμογής GR2530005:

ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05 *(ELBA25305_ZB01, ELBA25305_ZB02, ELBA25305_ZB03, ELBA25305_ZB04, ELBA25305_ZB05)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04 *(ELBA25305_ZC01, ELBA25305_ZC02, ELBA25305_ZC03, ELBA25305_ZC04)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Το υφιστάμενο οδικό δίκτυο της περιοχής, συμπεριλαμβανομένων των δασικών δρόμων, εξυπηρετούν την προστασία και φύλαξη αυτής, τη δασική διαχείριση, την άσκηση των δραστηριοτήτων αναψυχής και την ασφάλεια εν γένει της περιοχής, καθώς και την πρόσβαση στις κεραίες του ΟΤΕ και στον Αρχαιολογικό Χώρο Ι. Μ. Παναγίας Πραθίου.

Κάθε εργασία χάραξης, συντήρησης και βελτίωσης του οδικού δικτύου θα πρέπει να γίνεται κατόπιν έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, διασφαλίζοντας τη μέγιστη προστασία της περιοχής και του προστατευτέου αντικείμενου, από απώλεια σημαντικών τύπων οικοτόπων, αλλά και σημαντικών ενδιαιτημάτων ειδών, καθώς και από τις επιπτώσεις της φάσης κατασκευής.

Εντούτοις, η πυκνότητα του δικτύου οφείλει να μη ξεπερνά τη φέρουσα ικανότητα των οικοσυστημάτων και του τοπίου προκαλώντας σοβαρές αλλοιώσεις στο τοπίο, διάσπαση και κατακερματισμό των οικοτόπων και ενδιαιτημάτων των ειδών, μείωση της βιοποικιλότητας και υποβάθμιση των παρεχόμενων οικοσυστημικών υπηρεσιών. Στην Ενότητα 2.3.1.5 όπου μελετάται η πυκνότητα του οδικού δικτύου, καταδεικνύεται ότι στην περιοχή υπάρχει οδικό δίκτυο που εξυπηρετεί κυρίως την πρόσβαση στα σημεία ενδιαφέροντος (πύργος ΟΤΕ, Μονές, πηγές) και δασικό οδικό δίκτυο, το οποίο δεν είναι πυκνό. Σε τμήματα της περιοχής και κυρίως το νότιο τμήμα

της ΖΠΦ-03 υπάρχει απουσία οδικού δικτύου και η περιοχή διατηρεί σε σημαντικό βαθμό τα φυσικά της χαρακτηριστικά, κάτι που επιβεβαιώνεται και από σχετική δημοσιευμένη εργασία (Kati *et al.*, 2020a).

Ο αλόγιστος περαιτέρω κατακερματισμός των οικοσυστημάτων και του τοπίου δύναται να επιφέρει αρνητικές επιπτώσεις στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων και δεν συνάδει με τους διαχειριστικούς στόχους της περιοχής. Σύμφωνα με τους Kati *et al. (*2020), η Ελλάδα, λαμβάνοντας υπόψη τον δείκτη κατακερματισμού τοπίου (LFI), είναι λιγότερο κατακερματισμένη από την υπόλοιπη Ευρώπη, αλλά παρουσιάζει υψηλότερες αυξητικές τάσεις κατακερματισμού. Η αλόγιστη διάνοιξη νέων οδικών προσβάσεων, εκτός του κατακερματισμού και της απειλής που αυτή επιφέρει για τη μείωση της βιοποικιλότητας, διευκολύνει την πρόσβαση σε απομονωμένες περιοχές, αυξάνοντας έτσι τις επιπτώσεις της ανθρώπινης παρουσίας (όχληση, ρύπανση), αλλά και τις εν δυνάμει παράνομες ενέργειες (π.χ. λαθροθηρία, λαθροϋλοτομία, δηλητηριασμένα δολώματα κ.λπ.).

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η ύπαρξη δρόμων αποτελεί προϋπόθεση για την ανάπτυξη πολλών άλλων δραστηριοτήτων που θα είχαν ως συνέπεια την αλλοίωση των φυσικών χαρακτηριστικών των περιοχών αυτών, η εξασφάλιση της μη επέκτασης του οδικού δικτύου σε τμήμα της περιοχής παρέχει ένα σημαντικό βαθμό προστασίας για τα χειρόπτερα, τα ερπετά, τα είδη χλωρίδας, τους τύπους οικοτόπων, αλλά και εν γένει για το σύνολο των οικοσυστημάτων της περιοχής και των προστατευτέων αντικειμένων που απαντώνται εντός των ζωνών. Για τους λόγους αυτούς κρίνεται σκόπιμο να παραμείνουν χωρίς δρόμους τα τμήματα που μέχρι σήμερα δεν έχουν διαταραχτεί και κυρίως το τμήμα της ΖΠΦ-03 που είναι αδιατάρακτο, εκτός αν κριθεί απολύτως σκόπιμη η διάνοιξη δρόμου για την προστασία της περιοχής.

26.12. Γραμμικές υποδομές μεταφορών

26.12.4. Ποδηλατόδρομοι

Αφορά τις ΖΠΦ και ΖΔΟΕ

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η κατασκευή, συντήρηση και βελτίωση ποδηλατοδρόμων καθώς και η χρήση μονοπατιών πολλών χρήσεων ή υφιστάμενων οδών ως ποδηλατοδρόμων ή πεζόδρομων, με σκοπό την προστασία και φύλαξη της περιοχής, την αναψυχή και την άσκηση νόμιμων δραστηριοτήτων. Η χρήση επιτρέπεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής και εφόσον διασφαλίζεται η ακεραιότητα αυτής και η προστασία των σημαντικών ειδών και τύπων οικοτόπων. Η χωροθέτηση των διαδρομών, οι τεχνικές προδιαγραφές για την κατασκευή τους και οι ειδικότεροι όροι λειτουργίας τους, καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών ή ειδικής μελέτης. [Βλέπε Μέτρο MM25305CF0301 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].

Ζώνες εφαρμογής GR2530005: ***ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05*** *(ELBA25305_ZB01, ELBA25305_ZB02, ELBA25305_ZB03, ELBA25305_ZB04, ELBA25305_ZB05)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04 *(ELBA25305_ZC01, ELBA25305_ZC02, ELBA25305_ZC03, ELBA25305_ZC04)*

26.12.6. Μονοπάτια (πεζών)

Αφορά τις ΖΠΦ και ΖΔΟΕ

Για το σύνολο των χερσαίων ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η διάνοιξη και χρήση μονοπατιών για τη διευκόλυνση και τον έλεγχο διακίνησης των επισκεπτών, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, με σκοπό την προστασία και φύλαξη της περιοχής, την αναψυχή και την άσκηση νόμιμων δραστηριοτήτων. Η χωροθέτηση και οι τεχνικές προδιαγραφές, προσδιορίζονται στο εγκεκριμένο Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών ή ειδική μελέτη, εφόσον διασφαλίζεται η προστασία των σημαντικών τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής. [Βλέπε Μέτρο MM25305CF0301 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].
- Επιτρέπονται τα έργα συντήρησης, βελτίωσης και σήμανσης των υφιστάμενων μονοπατιών με τις αντίστοιχες υποδομές ενημέρωσης κατόπιν εγκεκριμένου Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών και εφόσον διασφαλίζεται η προστασία των σημαντικών τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής.

Ζώνες εφαρμογής GR2530005:

ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05 *(ELBA25305_ZB01, ELBA25305_ZB02, ELBA25305_ZB03, ELBA25305_ZB04, ELBA25305_ZB05)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04 *(ELBA25305_ZC01, ELBA25305_ZC02, ELBA25305_ZC03, ELBA25305_ZC04)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης:

Τα μονοπάτια και οι ποδηλατοδρόμοι αποτελούν υποδομές που υποστηρίζουν τις θεματικές και περιηγητικές διαδρομές, οι οποίες αποτελούν τάση ανάπτυξης και προώθησης του εναλλακτικού τουρισμού τόσο στην Ελλάδα, όσο και διεθνώς. Τα μονοπάτια χρησιμοποιούνται για πεζοπορία και αναψυχή, καθώς και για πρόσβαση, χωρίς μηχανοκίνητα μέσα, σε σημεία ενδιαφέροντος φυσικού, ιστορικού ή πολιτιστικού περιβάλλοντος. Ταυτόχρονα, συμβάλλουν στην ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού στην προβολή της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και στην ευαισθητοποίηση των επισκεπτών σε θέματα προστασίας.

Τα μονοπάτια και οι ποδηλατόδρομοι αποτελούν υποδομές που εξυπηρετούν την επισκεψιμότητα της περιοχής αλλά και την άσκηση δραστηριοτήτων ερμηνείας και ανάδειξης του περιβάλλοντος, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού που συνάδουν με την οικολογική αξία των περιοχών και την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης. Ως εκ τούτου δύναται να επιτρέπεται η χρήση υφιστάμενων υποδομών ή η διαμόρφωση νέων, εφόσον διατηρείται η ακεραιότητα της περιοχής, μετά από σχετική μελέτη και προδιαγραφές που διασφαλίζουν τόσο την ασφάλεια των πολιτών κατά τη χρήση τους όσο και τη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου.

Η περιοχή αξιοποιείται ήδη με μορφές ορεινού και εναλλακτικού τουρισμού που συνάδουν με την οικολογική και αισθητική αξία του τόπου. Απευθύνεται κυρίως σε επισκέπτες που αναζητούν ορεινές, αθλητικές και περιηγητικές μορφές τουρισμού και διαθέτει ήδη διαμορφωμένο δίκτυο μονοπατιών που διασχίζουν τα σημεία πολιτιστικού ενδιαφέροντος (μονές, αρχαιολογικός χώρος), αλλά και μέρος των σημείων φυσικού ενδιαφέροντος. Οι διαδρομές αυτές ενισχύουν τις

πρωτοβουλίες για τη διατήρηση του τοπικού πολιτισμού και την ενίσχυση και την προστασία της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς.

Η ύπαρξη τέτοιων υποδομών εκτιμάται ότι θα ενισχύσει την προστασία της περιοχής, μέσω: α) της ανάπτυξης ενός ολοκληρωμένου σχεδίου κίνησης επισκεπτών με αποφυγή μηχανοκίνητων οχημάτων, β) της συμβολής στην ανάπτυξη της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης των επισκεπτών και γ) της συνέργειας αυτών των χρήσεων με άλλες δράσεις και υποδομές περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης δ) της ανάδειξης των εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

(34) Εγκαταστάσεις Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) και Εγκαταστάσεις ΑΠΕ με αποθήκευση

Αφορά τις ΖΔΟΕ

Για τις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών:

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και χρήση μικρών αυτόνομων ανεμογεννητριών, μη συνδεδεμένων στο δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρισμού και φωτοβολταϊκών από αυτοπαραγωγούς και για την αυτονομία κτηνοτροφικών και λοιπών χρήσεων της περιοχής, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και εφόσον διασφαλίζεται περιορισμός της οπτικής ρύπανσης.

Ζώνες εφαρμογής GR2530005:
ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04 *(ELBA25305_ZC01, ELBA25305_ZC02, ELBA25305_ZC03, ELBA25305_ZC04)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Οι ζώνες διατήρησης οικοτόπων και ειδών δεν συγκεντρώνουν τα χαρακτηριστικά και τις προϋποθέσεις για την εγκατάσταση αιολικών ή/και φωτοβολταϊκών πάρκων κυρίως λόγω των υφιστάμενων χρήσεων που φιλοξενούν.

Η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από μικρές αυτόνομες ανεμογεννήτριες (μη συνδεδεμένες με το δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρισμού) και φωτοβολταϊκά για ατομική χρήση αποτελούν ιδανική λύση για χρήσεις απομακρυσμένες από το δίκτυο διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και για απομακρυσμένα ποιμνιοστάσια. Η χρήση μικρών ανεμογεννητριών συγκεντρώνει τα εξής πλεονεκτήματα: α) αξιόπιστη λειτουργία και μεγάλη διάρκεια ζωής, αποφυγή χρήσης ορυκτών καυσίμων για την παραγωγή ηλεκτρισμού, γ) φιλικές στο περιβάλλον, δεν προκαλούν ρύπανση και συμβάλλουν στη μείωση των αερίων εκπομπών του θερμοκηπίου, γ) μπορούν να εξυπηρετήσουν απομονωμένες περιοχές και κατοικίες χωρίς να απαιτείται σύνδεση στο δίκτυο, δ) δεν επηρεάζουν και δεν αλλοιώνουν τις υφιστάμενες χρήσεις γης και δραστηριότητες.

(35) Πάρκα κεραιών τηλεπικοινωνιών, ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών σταθμών.

Αφορά τις ΖΔΟΕ

Για τις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών:

- Επιτρέπεται η λειτουργία, επέκταση και συντήρηση των υφιστάμενων εγκαταστάσεων του ΟΤΕ, εντός των υφιστάμενων ορίων του γηπέδου.

Ζώνες εφαρμογής GR2530005: ***ΖΔΟΕ-02*** *(ELBA25305_ZC02)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Εντός της ΖΔΟΕ-02 υπάρχουν υφιστάμενες εγκαταστάσεις του ΟΤΕ (Πύργος επικοινωνιών ΟΤΕ). Η συνέχιση λειτουργίας, η δυνατότητα συντήρησης, αλλά και τυχόν επέκτασης εντός των σημερινών ορίων του γηπέδου κρίνονται σημαντικές για τη συνέχιση λειτουργίας της χρήσης.

(48.2) Α) Οι κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, μετά των παραρτημάτων αυτών (υπέργειων και υπόγειων)

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Υφιστάμενα δίκτυα και εγκαταστάσεις διατηρούνται και επιτρέπεται η λειτουργία τους.
- Επιτρέπεται η εκτέλεση έργων συντήρησης, βελτίωσης, αποκατάστασης, και εκσυγχρονισμού λειτουργικών δικτύων υποδομών και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας.

Ζώνες εφαρμογής GR2530005:

ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05 *(ELBA25305_ZB01, ELBA25305_ZB02, ELBA25305_ZB03, ELBA25305_ZB04, ELBA25305_ZB05)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04 *(ELBA25305_ZC01, ELBA25305_ZC02, ELBA25305_ZC03, ELBA25305_ZC04)*

Για το σύνολο των ζωνών Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών:

- Η επέκταση των δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας ή η κατασκευή νέων επιτρέπεται μόνο αν τεκμηριώνεται ως αναγκαία η σκοπιμότητά τους και εφόσον έχουν αποκλειστεί εναλλακτικές λύσεις για την τοποθέτησή τους εκτός ζώνης. Η Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων, για κάθε έργο όπου αυτό απαιτείται, γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, κατόπιν Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και δέουσας εκτίμησης των επιπτώσεων.

Ζώνες εφαρμογής GR2530005:

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04 *(ELBA25305_ZC01, ELBA25305_ZC02, ELBA25305_ZC03, ELBA25305_ZC04)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Παρότι από τα διαθέσιμα στοιχεία δίκτυο κοινής ωφέλεια (αγωγός φυσικού αερίου) φαίνεται να διέρχεται από το εξωτερικό όριο της ΖΠΦ-01, προτείνεται να επιτρέπονται εργασίες συντήρησης, βελτίωσης, αποκατάστασης, και εκσυγχρονισμού λειτουργικών δικτύων υποδομών και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας σε όλη την περιοχή, για την κάλυψη τυχόν άλλων υφιστάμενων δικτύων. Σε κάθε περίπτωση η εγκατάσταση νέων δικτύων, η οποία επιτρέπεται μόνο εντός των ΖΔΟΕ, θα πρέπει να αποφεύγεται και να εξετάζεται μόνο στην περίπτωση που κριθεί αναγκαίο και σκόπιμο και έχουν αποκλειστεί άλλες εναλλακτικές λύσεις χάραξης εκτός ζώνης.

(48.2) Β) Η εγκατάσταση σταθμών μέτρησης ατμοσφαιρικής ρύπανσης, θορύβου και μετεωρολογικών παραμέτρων με τον αναγκαίο εξοπλισμό
Αφορά τις ΖΠΦ και ΖΔΟΕ σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018
Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής: • Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία σταθμών μέτρησης ατμοσφαιρικής ρύπανσης, θορύβου, ποιότητας υδάτων και μετεωρολογικών παραμέτρων με τον αναγκαίο εξοπλισμό, εφόσον κρίνονται σκόπιμοι για την παρακολούθηση περιβαλλοντικών παραμέτρων σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής ή κρίνονται επιβεβλημένοι για τον σχεδιασμό και αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών.
Ζώνες εφαρμογής GR2530005: ***ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05*** *(ELBA25305_ZB01, ELBA25305_ZB02, ELBA25305_ZB03, ELBA25305_ZB04, ELBA25305_ZB05)* ***ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04*** *(ELBA25305_ZC01, ELBA25305_ZC02, ELBA25305_ZC03, ELBA25305_ZC04)*
Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η εγκατάσταση σταθμών μέτρησης βιοτικών και αβιοτικών παραμέτρων και ατμοσφαιρικού περιβάλλοντος θα πρέπει να επιτρέπεται, δεδομένου ότι η παρακολούθηση των βιοτικών και αβιοτικών παραγόντων είναι κρίσιμη πολλές φορές για την παρακολούθηση της ικανοποιητικής κατάστασης ειδών και οικοτόπων, αλλά και εν γένει του οικοσυστήματος.

(49) Περίπτερα ενημέρωσης/έργα ερμηνείας περιβάλλοντος (πινακίδες, αποχωρητήρια, περίπτερα, στέγαστρα κ.λπ.)
Αφορά τις ΖΠΦ και ΖΔΟΕ
Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής: • Επιτρέπονται οι δράσεις περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης, • Επιτρέπεται η εγκατάσταση και συντήρηση έργων ερμηνείας περιβάλλοντος και της απολύτως απαραίτητης ελαφράς υποδομής στήριξης αυτών (πινακίδες πληροφόρησης, υπαίθριοι χώροι περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, επιστημονικός εξοπλισμός, ξύλινα καθιστικά, ξύλινα στέγαστρα, παρατηρητήρια, οριοσήμανση ζωνών προστασίας και μονοπατιών κ.λπ.). Η χωροθέτηση των έργων ερμηνείας περιβάλλοντος και οι τεχνικές προδιαγραφές αυτών καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν εκπόνησης ειδικής μελέτης [Βλέπε Μέτρο MM25305CF0301 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5]. • Επιτρέπεται η εγκατάσταση και συντήρηση περιπτέρων ενημέρωσης. Η χωροθέτηση και οι τεχνικές προδιαγραφές αυτών προβλέπονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν εκπόνησης ειδικής μελέτης [Βλέπε Μέτρο MM25305CF0301 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].
Ζώνες εφαρμογής GR2530005: ***ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05*** *(ELBA25305_ZB01, ELBA25305_ZB02, ELBA25305_ZB03, ELBA25305_ZB04, ELBA25305_ZB05)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04 *(ELBA25305_ZC01, ELBA25305_ZC02, ELBA25305_ZC03, ELBA25305_ZC04)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Μέσω της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης επιτελείται διαμόρφωση γνώμης και ενημέρωσης για το περιβάλλον και τα προβλήματά του, προσφέροντας εμπεριστατωμένη γνώση αναφορικά με τη σημασία της περιοχής και, γενικότερα, του φυσικού περιβάλλοντος. Η διεξαγωγή δράσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού, των φορέων που εκπροσωπούν τους χρήστες του χώρου, καθώς και οι δράσεις κατάρτισης του προσωπικού των αρχών που έχουν την ευθύνη και διαχειρίζονται την περιοχή κρίνονται απαραίτητες και κρίσιμες για την προστασία και διατήρησης των ειδών, αλλά και της ευρύτερης περιοχής.

Η εγκατάσταση περιπτέρων ενημέρωσης και λοιπής υποδομής για την ερμηνεία του περιβάλλοντος, όπως πινακίδες πληροφόρησης, υπαίθριοι χώροι περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, επιστημονικός εξοπλισμός, ξύλινα καθιστικά, ξύλινα στέγαστρα, παρατηρητήρια κ.λπ., κρίνεται απαραίτητη καθώς εξυπηρετεί τους σκοπούς προστασίας της φύσης μέσω της εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επισκεπτών και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής. Οι υποδομές αυτές, αποτελούν τους κατεξοχήν χώρους όπου παρουσιάζεται η σημασία της προστατευόμενης περιοχής και η αναγκαιότητα προστασίας των στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος. Σε πολλές περιπτώσεις η άγνοια των επισκεπτών για την παρουσία ορισμένων ειδών, είτε η εσφαλμένη εντύπωση σε σχέση με την επικινδυνότητα κάποιας δραστηριότητας, είτε η έλλειψη γνώσης σε σχέση με τη σπανιότητα κάποιου είδους μπορεί να δράσει επιβαρυντικά για την επιβίωση των ειδών αυτών εάν θανατωθούν, οχληθούν ή καταστραφούν τα ενδιαιτήματα αυτών ή απομακρυνθούν για λόγους συλλογής.

Οι υποδομές ερμηνείας του περιβάλλοντος χρησιμοποιούνται κυρίως από τους κατοίκους και επισκέπτες της περιοχής. Οι υποδομές που υποστηρίζουν τις δράσεις ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης, αποτελούν ένα εργαλείο που μπορεί να κινητοποιήσει, παροτρύνει και εμψυχώσει τους κατοίκους και τους χρήστες του χώρου (γεωργοί, κτηνοτρόφοι, αλιείς, κυνηγοί, τοπικές αρχές, περιβαλλοντικοί σύλλογοι, εκπαιδευτικοί, ξεναγοί, δύτες κ.α.) ώστε να συμμετάσχουν ενεργά στην προστασία της περιοχής, αλλά και να αντιληφθούν τις ευκαιρίες που αναδεικνύονται από τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής.

(51) Έργα προστασίας από διάβρωση, κατολισθήσεις και στήριξη εδαφών

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπονται τα έργα στήριξης εδαφών, προστασίας από διάβρωση και κατολισθήσεις και προστασίας από φυσικές καταστροφές εν γένει, με ήπιες μεθόδους, εφόσον τεκμηριώνεται επαρκώς η σκοπιμότητα, αναγκαιότητα και αποτελεσματικότητά τους, διατηρείται υψηλή προστασία της περιοχής και επιλέγονται λύσεις με την ηπιότερη δυνατή παρέμβαση στο φυσικό περιβάλλον. Η Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα

νομοθεσία, κατόπιν Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και δέουσας εκτίμησης των επιπτώσεων.

Ζώνες εφαρμογής GR2530005:

ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05 *(ELBA25305_ZB01, ELBA25305_ZB02, ELBA25305_ZB03, ELBA25305_ZB04, ELBA25305_ZB05)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04 *(ELBA25305_ZC01, ELBA25305_ZC02, ELBA25305_ZC03, ELBA25305_ZC04)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Στην Ελλάδα παρατηρείται έντονη διάβρωση τις τελευταίες δεκαετίες η οποία δεν οφείλεται κυρίως στους ανθρωπογενείς παράγοντες και ανέρχεται σε ποσοστό 28,6%, ένα από τα υψηλότερα ποσοστά διάβρωσης ανάμεσα στις χώρες της Ευρώπης. Στα Γεράνεια καταγράφονται κατά θέσεις φαινόμενα διάβρωσης και ιδιαιτέρως στις θέσεις που επλήγησαν από πυρκαγιά τα τελευταία χρόνια.

Επισήμανση: Ακολούθως, σε συνέχεια των επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων, όπως ορίζονται στο Π.Δ. 59/2018 και σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4685/2020, παρατίθενται δραστηριότητες και έργα που δεν προβλέπονται ή δεν εξειδικεύονται ρητά στο εν λόγω Π.Δ.

Η αναφορά τους κρίνεται αναγκαία, ώστε να θεσπιστούν συγκεκριμένοι όροι και περιορισμοί με στόχο: α) την ομαλή λειτουργία και προστασία της περιοχής, β) την ασφάλεια των κατοίκων και των επισκεπτών, γ) την προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, δ) καθώς και τη συμπερίληψη δραστηριοτήτων που είναι συμβατές με τους όρους προστασίας και παράλληλα συμβάλλουν στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου.

Οι δραστηριότητες και τα έργα αυτά μπορούν να ενταχθούν είτε ως οριζόντιες Γενικές Διατάξεις είτε στο πλαίσιο των Σχεδίων Διαχείρισης της περιοχής κατά την έκδοση των σχετικών ΠΔ και ΚΥΑ για την περιοχή.

Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται και ενισχύεται ο εναλλακτικός τουρισμός (ορεινός, πολιτιστικός, θρησκευτικός, φυσιολατρικός, δραστηριότητας, κ.λπ.) σύμφωνα με τους όρους του παρόντος και ειδικότερες ρυθμίσεις του Σχεδίου Διαχείρισης. [Βλέπε Μέτρο MM25305CF0301 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].
- Επιτρέπεται η επίσκεψη με σκοπό την περιβαλλοντική εκπαίδευση, την παρατήρηση της φύσης, την αναψυχή.
- Επιτρέπεται η υπαίθρια αναψυχή, και διημέρευση των επισκεπτών.

- Ειδικότεροι όροι και ρυθμίσεις (κανονιστικό πλαίσιο) για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων καταγράφονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της Περιοχής [Βλέπε Μέτρο MM25305CF0305 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].
- Ειδικότεροι όροι για την ξενάγηση και την κίνηση των επισκεπτών καθώς και για τη διοργάνωση οικοτουριστικών προγραμμάτων ρυθμίζονται και εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής κατόπιν εγκεκριμένης ειδικής μελέτης Οργάνωσης και Διαχείρισης Επισκεπτών (π.χ. ξενάγηση επισκεπτών σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους και θέσεις).

Ζώνες εφαρμογής GR2530005:

ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05 *(ELBA25305_ZB01, ELBA25305_ZB02, ELBA25305_ZB03, ELBA25305_ZB04, ELBA25305_ZB05)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04 *(ELBA25305_ZC01, ELBA25305_ZC02, ELBA25305_ZC03, ELBA25305_ZC04)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η περιοχή αποτελεί πόλο έλξης επισκεπτών που αλληλοεπιδρά με τη φύση και τα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος. Καταγράφονται επισκέψεις κυρίως για αναψυχή, άσκηση ορεινών δραστηριοτήτων (ορειβασία, πεζοπορία κ.α.), θρησκευτικό και ιστορικό ενδιαφέρον (μονές και λοιποί θρησκευτικοί χώροι της περιοχής και αρχαιολογικός χώρος). Η ανάπτυξη ήπιων εναλλακτικών μορφών τουρισμού (ορεινού τουρισμού, οικοτουρισμού, περιηγητικού και περιπατητικού τουρισμού, πολιτιστικού - θρησκευτικού τουρισμού, τουρισμού άγριας ζωής) αποτελούν μία βιώσιμη αναπτυξιακή δυνατότητα της περιοχής. Σε κάθε περίπτωση η βιώσιμη διαχείριση προϋποθέτει την ανάπτυξη ορεινής αναψυχής με τρόπο που να διασφαλίζεται η ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων στη φύση και να προστατεύεται το περιβάλλον.

Επισημάνσεις: Προτείνεται να επιτρέπονται και να ρυθμιστούν οι δραστηριότητες αναψυχής / εναλλακτικού τουρισμού, οι οποίες, υπό όρους, κρίνονται συμβατές με τις ανάγκες προστασίας και αειφόρου ανάπτυξης της περιοχής.

Αντιπυρική προστασία / Φύλαξη

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η κατασκευή και συντήρηση έργων και η εκτέλεση εργασιών αντιπυρικής προστασίας.
- Επιτρέπονται τα έργα και οι εργασίες δασοπροστασίας και εν γένει φύλαξης και επόπτευσης του χώρου.
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και χρήση φυλακίων και μη μόνιμης ελαφριάς υποδομής που προορίζεται για την πυροπροστασία, φύλαξη και επόπτευση του χώρου. Οι κατασκευές θα εγκαθίστανται κατόπιν ειδικής μελέτης και θα πρέπει να εναρμονίζονται στην αισθητική του περιβάλλοντος χώρου.

Ζώνες εφαρμογής GR2530005:

ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05 *(ELBA25305_ZB01, ELBA25305_ZB02, ELBA25305_ZB03, ELBA25305_ZB04, ELBA25305_ZB05)* ***ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04*** *(ELBA25305_ZC01, ELBA25305_ZC02, ELBA25305_ZC03, ELBA25305_ZC04)*
Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Τα έργα και οι εργασίες αντιπυρικής προστασίας, δασοπροστασίας και εν γένει φύλαξης, καθώς και οι αναγκαίες (υφιστάμενες ή μελλοντικές) υποδομές για τη διαχείριση και προστασία της περιοχής κρίνονται αναγκαίες.
Επισημάνσεις: Προτείνεται να επιτρέπονται τα πάσης φύσεως έργα και εργασίες αντιπυρικής προστασίας, δασοπροστασίας, φύλαξης και επόπτευσης του χώρου. Στις σχετικές προβλέψεις ενσωματώθηκε και η εγκατάσταση φυλακίων και μη μόνιμης ελαφριάς υποδομής που προορίζεται για την πυροπροστασία και εν γένει φύλαξη και επόπτευση του χώρου, δεδομένου ότι δεν υπάρχει ειδική χρήση στο ΠΔ 59/2018. Παρ' όλα αυτά στο άρθρο 2 του από 31.5.1985 Π.Δ. (παράγραφοι 3 και 4) υπάρχει αναφορά σε φυλάκια και κτίρια εντός των δασών και δασικών εκτάσεων για στέγαση του προσωπικού που ασχολείται με την εκμετάλλευση και προστασία των δασών, καθώς και για την αποθήκευση υλικών και μηχανημάτων.

Έργα αντιπλημμυρικής προστασίας / Οριοθέτησης και διευθέτησης ρεμάτων
Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής: • Επιτρέπεται η κατασκευή και συντήρηση έργων αντιπλημμυρικής προστασίας, σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης. • Επιτρέπεται η οριοθέτηση των υδατορεμάτων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τη σύνταξη φακέλου οριοθέτησης (όπου απαιτείται), με στόχο την εξασφάλιση της απρόσκοπτης απορροής των επιφανειακών νερών και την περιβαλλοντική προστασία του υδατορέματος. • Επιτρέπεται η διευθέτηση υδατορεμάτων σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, κατόπιν οριοθέτησης και περιβαλλοντικής αδειοδότησης, με σκοπό τη βελτίωση των συνθηκών ροής, τη μείωση των κινδύνων από πλημμύρες και τον έλεγχο των διαβρώσεων και των αποθέσεων φερτών υλικών. • Επιτρέπονται τα έργα συντήρησης και καθαρισμού υδατορεμάτων από φερτά υλικά ή άλλα εμπόδια που δυσκολεύουν την ελεύθερη απορροή των υδάτων, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Οι εργασίες θα πρέπει να εκτελούνται χειρωνακτικά ή με ελαφριά μηχανήματα, με ταυτόχρονη προστασία της παρόχθιας βλάστησης. Αν κριθεί απαραίτητη η απομάκρυνση δασικής βλάστησης επί υδατορεμάτων (εντός και εκτός της κοίτης), εφαρμόζονται οι διατάξεις της δασικής νομοθεσίας. Εφόσον από τον καθαρισμό προκύπτει αμμοχάλικο, θα πρέπει να διαχειρίζεται και να διατίθεται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. • Επιτρέπονται τα έργα και οι δραστηριότητες άμεσης αντιμετώπισης των συνεπειών από την εκδήλωση πλημμυρικών φαινομένων, στο πλαίσιο εφαρμογής σχεδιασμού αντιμετώπισης

έκτακτων αναγκών και άμεσης / βραχείας διαχείρισης συνεπειών, σύμφωνα με τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις.

- Επιτρέπονται τα άμεσα αντιδιαβρωτικά / αντιπλημμυρικά έργα αντιμετώπισης των συνεπειών πυρκαγιών, σύμφωνα με τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις.

Ζώνες εφαρμογής GR2530005:

ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05 *(ELBA25305_ZB01, ELBA25305_ZB02, ELBA25305_ZB03, ELBA25305_ZB04, ELBA25305_ZB05)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04 *(ELBA25305_ZC01, ELBA25305_ZC02, ELBA25305_ZC03, ELBA25305_ZC04)*

Επισημάνσεις: Προτείνεται να επιτρέπονται τα έργα αντιπλημμυρικής προστασίας, οριοθέτησης, καθαρισμού και διευθέτησης ρεμάτων, δεδομένου ότι δεν υπάρχει ειδική χρήση στο ΠΔ 59/2018. Η πρόβλεψη να επιτρέπονται τα ανωτέρω έργα κρίνεται απαραίτητη για την προστασία των περιοχών από φυσικές καταστροφές, αλλά και για την αντιμετώπιση συνεπειών φυσικών καταστροφών (πλημμύρες – πυρκαγιές).

Αρχαιολογικές ανασκαφές / Έργα που αφορούν τη συντήρηση και αναστύλωση ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Για περιοχές που εντοπίζονται αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία, καθώς και εν γένει για τις περιοχές χερσαίου και ενάλιου αρχαιολογικού ενδιαφέροντος, εφαρμόζονται και ισχύουν οι διατάξεις του Ν. 3028/2002 «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς» (ΦΕΚ 153/Α/28-6-02), όπως ισχύουν.
- Επιτρέπεται η αρχαιολογική έρευνα πεδίου δηλαδή η έρευνα του εδάφους, του υπεδάφους, του βυθού της θάλασσας ή του πυθμένα ποταμών που έχει ως σκοπό τον εντοπισμό ή την αποκάλυψη αρχαίων μνημείων, είτε αυτή συνίσταται σε ανασκαφή, χερσαία ή ενάλια, είτε σε επιφανειακή έρευνα είτε σε επιστημονική έρευνα.
- Επιτρέπεται η συντήρηση, επισκευή και αναστύλωση ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων και χώρων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
- Κατά τις εργασίες που αφορούν στις αρχαιολογικές έρευνες, καθώς και τις εργασίες συντήρησης, επισκευής και αναστύλωσης ιστορικών και πολιτιστικών στοιχείων, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η προστασία και διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων, ιδιαίτερα σε τύπους οικοτόπων προτεραιότητας και σε κύρια ενδιαιτήματα (π.χ. αναπαραγωγής, φωλεοποίησης) ειδών πανίδας. Σε περίπτωση που απαιτηθούν χωματουργικές εργασίες μεγάλης έκτασης ή επεμβάσεις σε σημαντικούς τύπους οικοτόπων, απαιτείται γνώμη της Μονάδας Διαχείρισης της περιοχής.

Επισημάνσεις: Εντός της περιοχής μελέτης στα Γεράνεια όρη εντοπίζεται η Παναγία του Πράθι η οποία αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα βυζαντινά κτίσματα της περιοχής και έχει χαρακτηριστεί ως αρχαιολογικός χώρος (ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ31/16278/431, ΦΕΚ: 613/Β/2000-05-10), ο οποίος

περιβάλλει την κηρυγμένη ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο, μονή της Παναγιάς Πραθίου. Ο ναός πιθανότατα θεμελιώθηκε στα ερείπια παλαιότερου ναού, ίσως δε και σε θέση αφιερωμένη σε αρχαία λατρεία. Στην ευρύτερη περιοχή, της μονής, έχουν εντοπιστεί οικιστικά κατάλοιπα ρωμαϊκής εποχής καθώς και ερείπια υστερορωμαϊκού λουτρού στη θέση Πους Μεϊντανή.

Η αρχαιολογική έρευνα και οι εργασίες συντήρησης, αναστύλωσης των ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων και χώρων της περιοχής, συνάδει τόσο με τους στόχους προστασίας της, όσο και με τη βιώσιμη ανάπτυξη αυτής.

Επισημάνσεις: Προτείνεται να επιτρέπονται οι αρχαιολογικές ανασκαφές και τα έργα που αφορούν τη συντήρηση και αναστύλωση ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων. Η πρόβλεψη να επιτρέπονται τα ανωτέρω έργα και ενέργειες κρίνεται απαραίτητη για την προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής.

Κατασκευές και έργα σε χώρους κοινής χρήσης (όπως παραλίες, χώροι αναψυχής, χώροι πολιτιστικού και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος κλπ.)

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπονται οι κατασκευές και η εκτέλεση εργασιών με σκοπό την ασφάλεια των χώρων και την εξυπηρέτηση του προορισμού αυτών. Το είδος των κατασκευών, η χωροθέτηση αυτών, καθώς και οι όροι και προϋποθέσεις λειτουργίας τους, καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης.
- Επιτρέπεται η κατασκευή υποδομών με αποκλειστικό στόχο τη διαχείριση και φύλαξη της περιοχής, καθώς και η λήψη μέτρων και η εκτέλεση έργων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τα προβλεπόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Οι όροι και προϋποθέσεις για την κατασκευή των υποδομών και την εκτέλεση έργων δύναται να καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.
- Επιτρέπονται οι κατασκευές για τη διαμόρφωση του εδάφους, όπως κλίμακες, τοίχοι, διάδρομοι, κεκλιμένα επίπεδα, καθώς και κατασκευές για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία ή/και εμποδιζόμενων ατόμων. Τυχόν τέτοιες κατασκευές στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης, καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής ή ειδική μελέτη.
- Επιτρέπεται η τοποθέτηση προσωρινών ή λυόμενων κατασκευών, με σκοπό: α) την εξυπηρέτηση των επισκεπτών του χώρου, β) τη σήμανση και την εξυπηρέτηση των δράσεων ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης γ) τη φύλαξη της περιοχής. Η χωροθέτηση και οι προδιαγραφές για την τοποθέτηση τέτοιων κατασκευών γίνεται σύμφωνα με το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής κατόπιν εγκεκριμένων μελετών.

Ζώνες εφαρμογής GR2530005:

ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05 *(ELBA25305_ZB01, ELBA25305_ZB02, ELBA25305_ZB03, ELBA25305_ZB04, ELBA25305_ZB05)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04 *(ELBA25305_ZC01, ELBA25305_ZC02, ELBA25305_ZC03, ELBA25305_ZC04)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Λαμβάνοντας υπόψη ότι στην περιοχή υπάρχει επισκεψιμότητα, αλλά και ορεινές δασικές περιοχές, κρίνεται επιβεβλημένη η παροχή δυνατότητας να εκτελούνται έργα και κατασκευές που θα διασφαλίζουν την ασφάλεια χρήσης των χώρων και τη φύλαξή τους, ενώ θα διευκολύνουν την επισκεψιμότητα με οργανωμένο τρόπο που θα λαμβάνει υπόψη τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής. Επισημαίνεται ότι σημαντικές πιέσεις δύναται να καταγραφούν από την ανεξέλεγκτη και άναρχη άσκηση αναψυχής και εναλλακτικών δραστηριοτήτων, τόσο στα προστατευτέα αντικείμενα, όσο και στην αισθητική αξία της περιοχής και ως εκ τούτου στη ευρύτερη αξία της. Ο σχεδιασμός υπηρεσιών και υποδομών που θα εξασφαλίζουν την ισότιμη και απεριόριστη πρόσβαση των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) στις δραστηριότητες αναψυχής, αλλά και εν γένει, κρίνεται άκρως απαραίτητη με σεβασμό στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

Ορειβατικά καταφύγια

Για τις ζώνες Προστασίας της Φύσης:

- Επιτρέπεται η συντήρηση, επέκταση και λειτουργία των υφιστάμενων ορειβατικών καταφυγίων έκτακτης ανάγκης και η κατασκευή νέων, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Για την ανέγερση νέων ορειβατικών καταφυγίων και την επέκταση υφιστάμενων απαιτείται έγκριση περιβαλλοντικών όρων και δέουσα εκτίμηση των επιπτώσεων. Η τροφοδοσία του καταφυγίου με ηλεκτρισμό γίνεται με ηλεκτροπαραγωγικό ζεύγος, φωτοβολταϊκά, μικρές ανεμογεννήτριες ή συνδυασμό τους. Υφιστάμενα κτίρια (π.χ. παλιές στάνες) δύναται να μετατραπούν σε ορεινά καταφύγια. Ο αριθμός και η χωροθέτηση των ορειβατικών καταφυγίων καθορίζεται από το Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών.

Ζώνες εφαρμογής GR2530005:

ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05 *(ELBA25305_ZB01, ELBA25305_ZB02, ELBA25305_ZB03, ELBA25305_ZB04, ELBA25305_ZB05)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Τα ορεινά καταφύγια αποτελούν ειδικές τουριστικές υποδομές που εξυπηρετούν την πεζοπορία, την ορειβασία και την αναρρίχηση και γενικά τις δραστηριότητες ορεινού τουρισμού. Στην περιοχή υπάρχουν δύο καταφύγια έκτακτης ανάγκης. Η εγκατάσταση ορεινών καταφυγίων έκτακτης ανάγκης προτείνεται στις ΖΠΦ, ενώ ο αριθμός και οι θέσεις τους καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών της περιοχής σε συνεργασία με τους τοπικούς ορειβατικούς συλλόγους.

4.3.4.4.3 Επιτρεπόμενες χρήσεις / Ρυθμίσεις / Τεκμηρίωση / Εκτίμηση επιπτώσεων στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)» (ΠΠΒ-03) / Ρυθμίσεις, τεκμηρίωση, εκτίμηση επιπτώσεων

(1) Κατοικία (με διαφοροποίηση ανά ζώνη σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018)
Εξειδίκευση ΖΠΦ: (1) Κατοικία για προσωπικό ασφαλείας και εργαζομένους
Εξειδίκευση ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ: (1) Κατοικία
Για <u>όλες τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:</u> • Επιτρέπεται η ανέγερση κατοικιών σε εκτάσεις που δεν διέπονται από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας σύμφωνα με τα οριζόμενα στην κείμενη νομοθεσία για την εκτός σχεδίου δόμηση εντός προστατευόμενων περιοχών του δικτύου Natura 2000. • Επιτρέπεται η συντήρηση, επέκταση και ανακαίνιση νόμιμα υφιστάμενων κατοικιών και του περιβάλλοντος χώρου αυτών, σύμφωνα με τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις. • Επιτρέπεται η αναστήλωση ερειπωμένων κτισμάτων αντιπροσωπευτικών της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής, σύμφωνα με τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις κατόπιν γνωμοδότησης του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής. • Επιτρέπεται η εγκατάσταση και συντήρηση λυόμενων ξύλινων κτιρίων για τη στέγαση προσωπικού ασφαλείας και εργαζομένων, σύμφωνα με τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις. Η εγκατάσταση και χρήση των κτιρίων επιτρέπεται μόνο για την εξυπηρέτηση της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευτέου αντικειμένου.
<u>Ζώνες εφαρμογής GR2530002:</u> ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03*** *(ELBA25301_ZD01, ELBA25301_ZD02, ELBA25301_ZD03)*
<u>Ζώνες εφαρμογής GR2530004</u>: ***ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05*** *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*
<u>Ζώνες εφαρμογής GR2510004</u>: ***ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08*** *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*
<u>Ζώνες εφαρμογής GR2520001</u>: ***ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18*** *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*
<u>Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006</u>: ***ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35*** *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)*
<u>Ζώνες εφαρμογής GR2520002</u>: ***ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34*** *(ELBA25301_ZD32, ELBA25301_ZD33, ELBA25301_ZD34)*

Για <u>τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης και τις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών:</u> • Επιτρέπεται η εγκατάσταση και συντήρηση λυόμενων ξύλινων κτιρίων για τη στέγαση προσωπικού ασφαλείας και εργαζομένων, σύμφωνα με τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις. Η εγκατάσταση και χρήση των κτιρίων επιτρέπεται μόνο για την εξυπηρέτηση της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευτέου αντικειμένου.
<u>Ζώνες εφαρμογής GR2530004</u>: ***ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05*** *(ELBA25301_ZB02, ELBA25301_ZB03, ELBA25301_ZB04, ELBA25301_ZB05)* ***ΖΔΟΕ-04*** *(ELBA25301_ZC04)*
<u>Ζώνες εφαρμογής GR2510004</u>: ***ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07*** *(ELBA25301_ZB06, ELBA25301_ZB07)* ***ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09*** *(ELBA25301_ZC05, ELBA25301_ZC06, ELBA25301_ZC07, ELBA25301_ZC08, ELBA25301_ZC09)*
<u>Ζώνες εφαρμογής GR2520001</u>: ***ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09*** *(ELBA25301_ZB08, ELBA25301_ZB09)* ***ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12, ΖΔΟΕ-13*** *(ELBA25301_ZC10, ELBA25301_ZC11, ELBA25301_ZC12, ELBA25301_ZC13)*
<u>Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006</u>: ***ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14, ΖΠΦ-15, ΖΠΦ-16, ΖΠΦ-17, ΖΠΦ-18, ΖΠΦ-19*** *(ELBA25301_ZB10, ELBA25301_ZB11, ELBA25301_ZB12, ELBA25301_ZB13, ELBA25301_ZB14, ELBA25301_ZB15, ELBA25301_ZB16, ELBA25301_ZB17, ELBA25301_ZB18, ELBA25301_ZB19)* ***ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-15, ΖΔΟΕ-16, ΖΔΟΕ-17, ΖΔΟΕ-21*** *(ELBA25301_ZC14, ELBA25301_ZC15, ELBA25301_ZC16, ELBA25301_ZC17, ELBA25301_ZC21)*
Για όλες τις χερσαίες ζώνες <u>Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών</u>: • Επιτρέπεται η συντήρηση, επέκταση και ανακαίνιση νόμιμα υφιστάμενων κατοικιών και του περιβάλλοντος χώρου αυτών, σύμφωνα με τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις. • Επιτρέπεται η αναστήλωση ερειπωμένων κτισμάτων αντιπροσωπευτικών της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής, σύμφωνα με τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις κατόπιν γνωμοδότησης του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής.
<u>Ζώνες εφαρμογής GR2530004</u>: ***ΖΔΟΕ-04*** *(ELBA25301_ZC04)*
<u>Ζώνες εφαρμογής GR2510004</u>: ***ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08,*** *(ELBA25301_ZC05, ELBA25301_ZC06, ELBA25301_ZC07, ELBA25301_ZC08)*
<u>Ζώνες εφαρμογής GR2520001</u>: ***ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12,*** *(ELBA25301_ZC10, ELBA25301_ZC11, ELBA25301_ZC12)*
<u>Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006</u>: ***ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-15, ΖΔΟΕ-16, ΖΔΟΕ-21*** *(ELBA25301_ZC14, ELBA25301_ZC15, ELBA25301_ZC16, ELBA25301_ZC21)*
Ειδικά για τις ζώνες <u>Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων προτείνεται η ακόλουθη ρύθμιση:</u> • Η υλοποίηση εργασιών ανακαίνισης (όπως αλλαγή στέγης), αναστήλωσης και κατεδάφισης κτιρίων, εντός και εκτός ορίων οικισμών, επιτρέπεται υπό την προϋπόθεση ότι

θα προηγείται έλεγχος από την αρμόδια Μονάδα Διαχείρισης της περιοχής σχετικά με την ύπαρξη στα κτίρια προστατευόμενων ειδών χειροπτέρων. Σε περίπτωση που επιβεβαιωθεί η παρουσία, οι εργασίες θα λαμβάνουν χώρα σε προκαθορισμένο χρόνο και σύμφωνα με όλα τα απαραίτητα μέτρα για την αποφυγή καταστροφής αποικιών ή θανάτωσης χειροπτέρων, σύμφωνα με κανονιστικό πλαίσιο του Σχεδίου Διαχείρισης. [Βλέπε Μέτρο MM25301CS0301 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5]
Ζώνες εφαρμογής GR2530002: **ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03,***(ELBA25301_ZD01, ELBA25301_ZD02, ELBA25301_ZD03)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530004: **ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05** *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520001: **ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18** *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: **ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35** *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520002: **ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34** *(ELBA25301_ZD32, ELBA25301_ZD33, ELBA25301_ZD34)*
Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Σε μεγάλο μέρος της περιοχής, οι ΖΒΔΦΠ αφορούν ζώνες γύρω από τους ημιορεινούς και ορεινούς οικισμούς και περιοχές με οικοτουριστική ανάπτυξη. Οι περισσότεροι οικισμοί δεν έχουν εγκεκριμένα όρια παρότι ο πυρήνας της δομημένης περιοχής κάθε οικισμού είναι εμφανής. Σκοπός των ζωνών βιώσιμης ανάπτυξης είναι η αρμονική συνύπαρξη της διαχείρισης των φυσικών πόρων με την ανάπτυξη και τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες. Τυχόν οριζόντια απαγόρευση αξιοποίησης της ιδιωτικής περιουσίας για την ανέγερση κατοικίας θα οδηγούσε σε μείωση της αξίας της ιδιοκτησίας και απουσία κοινωνικής αποδοχής για την προστασία της περιοχής. Δυνητικές επιπτώσεις στη βιώσιμη διαχείριση της περιοχής και στην αλλοίωση των χρήσεων γης και του τοπίου εκτιμάται ότι αποφεύγονται λόγω: α) της μη δυνατότητας αλλαγής χρήσης των εκτάσεων που διέπονται από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας, β) στις προϋποθέσεις για το ελάχιστο όριο αρτιότητας και κατάτμησης που απαιτείται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, γ) χωροταξικούς περιορισμούς της περιοχής, δ) στην αδυναμία δόμησης σε απομακρυσμένες από τους οικιστικούς ιστούς δόμηση, λόγω έλλειψης υποδομών. Σε ότι αφορά την εγκατάσταση και συντήρηση λυόμενων ξύλινων κτιρίων για τη στέγαση προσωπικού ασφαλείας και εργαζομένων στις ορεινές περιοχές, αυτή κρίνεται απαραίτητη τόσο σε μέρος των ΖΠΦ, όσο και στις ΖΔΟΕ (κατά παρέκκλιση του ΠΔ 59/2018), δεδομένου ότι πρόκειται για ορεινό όγκο με μεγάλη έκταση διαχειριζόμενων δασικών εκτάσεων και η χρήση

συνάδει με την προστασία και τη βέλτιστη διαχείριση του προστατευτέου αντικειμένου. Λυόμενες ξύλινες κατοικίες για την εξυπηρέτηση των εργαζομένων στο δάσος και τη φύλαξη υπάρχουν ήδη στην περιοχή, ενώ πρόσθετες ανάγκες δύναται να προκύψουν στο μέλλον.

Σε ότι αφορά τα χειρόπτερα, η ειδική ρύθμιση που αφορά στις ανακαινίσεις και κατεδαφίσεις των κτιρίων κρίνεται πολύ σημαντική για τη διατήρηση των χειροπτέρων που συχνά σχηματίζουν αναπαραγωγικές αποικίες σε ανθρώπινες κατασκευές. Όπως αναλύθηκε και στην ενότητα 2.3.1.5 η εκδίωξη και θανάτωση ατόμων κατά την ανακαίνιση εγκαταλελειμμένων κτιρίων ή άλλων χώρων που μπορεί να χρησιμοποιούνται περιστασιακά (π.χ. αποθήκες, στάβλοι, κ.ά.) αποτελεί απειλή. Η επιλογή της κατάλληλης εποχής και η λήψη μέτρων κατά την υλοποίηση των εργασιών θα συνεισφέρει στην αποφυγή θανάτωσης ατόμων και την υλοποίηση των εργασιών χωρίς να υπάρχουν σημαντικές επιπτώσεις στη διατήρηση των ειδών χειροπτεροπανίδας.

Επισημάνσεις:

α) Παρότι στη Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών δεν περιλαμβάνεται ως επιτρεπόμενη χρήση η κατοικία εκτός ορίων οικισμών, τυχόν νομίμως υφιστάμενα κτίρια κατοικίας προτείνεται να προβλέπεται να διατηρηθούν. Η πρόβλεψη για κατ' εξαίρεση δυνατότητα συντήρησης και ανακαίνισης κατοικιών εντός της ζώνης Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών θεωρείται σημαντική, δεδομένης της έλλειψης επίσημης χαρτογράφησης όλων των νόμιμων κτιρίων.

β) Στις ΖΑΠΦ και ΖΠΦ επιτρέπεται η χρήση (1) με την ειδική διατύπωση «(1) Κατοικία για προσωπικό ασφαλείας και εργαζομένους» και τη διευκρίνηση ότι επιτρέπεται μόνο για την εξυπηρέτηση της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευτέου αντικειμένου. Στη ΖΔΟΕ η χρήση (1) επιτρέπεται μόνο εντός σχεδίων πόλης / οικισμών. Εκτιμούμε ότι εκ παραδρομής δεν έχει προβλεφθεί η δυνατότητα ύπαρξης κατοικιών για προσωπικό ασφαλείας και εργαζομένους και στη ΖΔΟΕ και προτείνεται να συμπεριληφθεί.

γ) Η ρύθμιση που αφορά στα χειρόπτερα προτείνεται να εφαρμόζεται και στα κτίρια εντός ορίων οικισμών

(3) Εκπαίδευση

3.1. Νηπιαγωγεία. / 3.2. Πρωτοβάθμια (Δημοτικά) / 3.3. Δευτεροβάθμια (Γυμνάσια, Λύκεια) / 3.5. Ειδική εκπαίδευση.

Αφορά τις ΖΒΔΦΠ

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η ανέγερση και λειτουργία σχολικών συγκροτημάτων για τη φιλοξενία νηπιαγωγείων, κτιρίων πρωτοβάθμιας (νηπιαγωγείων) και δευτεροβάθμιας (γυμνάσια, λύκειο) εκπαίδευσης, καθώς και κτιρίων ειδικής εκπαίδευσης, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31*** *(ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Δεδομένου ότι η περιοχή περιλαμβάνει οικισμούς, η δημιουργία κοινωνικών υποδομών για την εξυπηρέτηση των μόνιμων κατοίκων, όπως είναι τα σχολεία, αποτελεί κομβικής σημασίας παράμετρο. Ως εκ τούτου η δυνατότητα για εγκατάσταση σχολικών συγκροτημάτων προτείνεται να επιτρέπεται εντός των ΖΒΔΦΠ.

(4) Αθλητικές εγκαταστάσεις (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)
(*) Εξειδίκευση ΖΠΦ: 4.3 Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις (κατηγορία Ζ2)
Εξειδίκευση ΖΔΟΕ: (*) 4.3 Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις
Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: **4.1 Μικρές αθλητικές εγκαταστάσεις (κατηγορίες Α1, Α2, Β1, Δ, Ε1).** **4.3 Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις.**

Για τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης και Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών: προτείνεται να ισχύει η ακόλουθη ρύθμιση για τις αθλητικές δραστηριότητες στην ύπαιθρο:

- Επιτρέπονται οι ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις της κατηγορίας Ζ2 του Ν. 2725/1999, όπως ισχύει, δηλαδή οι προσωρινές εγκαταστάσεις ή διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων σε φυσικό περιβάλλον, όπως θάλασσα, ποτάμι, δάσος, βουνό, ή σε δημόσιους δρόμους, εκτός των εγκαταστάσεων για την εξυπηρέτηση του μηχανοκίνητου αθλητισμού. Στις Ζώνες των GR2530002 και GR2520002, στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης και στις ΖΔΟΕ-13 και ΖΔΟΕ-17 δεν επιτρέπονται οι εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης της σκοποβολής.
- Για τη διεξαγωγή αθλητικής συνάντησης / αγώνα της κατηγορίας Ζ2 του Ν. 2725/1999 θα πρέπει να λαμβάνεται ειδική άδεια από τους αρμόδιους φορείς, σύμφωνα με τις κατά περίπτωση προϋποθέσεις τις ισχύουσας νομοθεσίας. Δεν επιτρέπεται η διοργάνωση αγώνων μηχανοκίνητου αθλητισμού.
- Στις ΖΔΟΕ-13 και ΖΔΟΕ-17 επιτρέπεται η λειτουργία υπαίθριων εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής που σχετίζονται με αθλητικές δραστηριότητες της παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014 (Α΄ 155) της υποκατηγορίας ββ και συγκεκριμένα, τα χιονοδρομικά κέντρα σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
- Επιτρέπεται η χρήση προκαθορισμένων διαδρομών (οδικού δικτύου και μονοπατιών) και η δημιουργία προσωρινών λυόμενων υπαίθριων εγκαταστάσεων ή/και διαμορφώσεων για την υποστήριξη υπαίθριων και ορεινών αθλητικών δραστηριοτήτων αναψυχής (όπως ορειβασία, πεζοπορία, τρέξιμο, δυναμικό βάδισμα, ποδηλασία, αναρρίχηση κλπ.), καθώς και για τη διοργάνωση αγώνων στο φυσικό περιβάλλον και την υποστήριξη του αθλητικού τουρισμού στη φύση.
- Οι εγκαταστάσεις, διαμορφώσεις αλλά και η διοργάνωση αγώνων και δραστηριοτήτων επιτρέπονται μόνο εφόσον διασφαλίζεται προστασία του φυσικού περιβάλλοντος από κάθε δραστηριότητα ή επέμβαση που θα μπορούσε να μεταβάλει ή να αλλοιώσει τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξη του οικοσυστήματος. Ειδικότεροι όροι και περιορισμοί για τη διεξαγωγή αγώνων δύναται να εξειδικεύονται και να ρυθμίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Στο Σχέδιο Διαχείρισης δύναται επίσης να αποκλειστούν συγκεκριμένες

αθλητικές δραστηριότητες και εγκαταστάσεις από τμήμα της περιοχής ή από το σύνολο κάποιας ζώνης.

- Επιτρέπονται οι αναρριχητικές δραστηριότητες σύμφωνα με το κανονιστικό πλαίσιο του Σχεδίου Διαχείρισης [βλέπε Μέτρο MM25301CF0305 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ. 5] με τις ακόλουθες ρυθμίσεις:

  α) Επιτρέπεται η χρήση και συντήρηση των υφιστάμενων αναρριχητικών πεδίων και των υφιστάμενων υποστηρικτικών υποδομών. Εφόσον κάποιο υφιστάμενο πεδίο / διαδρομή εκτιμηθεί ότι επιφέρει σημαντικές επιπτώσεις στο προστατευτέο αντικείμενο, δύναται να καταργηθεί ή να ρυθμιστεί η χρήση του (χρονικοί και τοπικοί περιορισμοί) σύμφωνα με το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν ειδικών δράσεων καταγραφής / χαρτογράφησης και εκτίμησης των επιπτώσεων από τη λειτουργία τους [βλέπε Μέτρο MM25301CF0304 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ. 5]. Μέχρι την εκτίμηση των επιπτώσεων των αναρριχητικών πεδίων στα προστατευτέα αντικείμενα της περιοχής, επιτρέπεται η συνέχιση της αναρρίχησης στα υφιστάμενα πεδία, σύμφωνα με το Κανονιστικό Πλαίσιο του Σχεδίου Διαχείρισης [βλέπε Μέτρο MM25301CF0305 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ. 5].

  β) Επιτρέπεται η δημιουργία νέων αναρριχητικών πεδίων και υποστηρικτικών υποδομών. Για τη διάνοιξη νέου πεδίου και τη συντήρηση υφιστάμενου απαιτείται εγκεκριμένη μελέτης διάνοιξης ή/και συντήρησης αναρριχητικού πεδίου και εγκεκριμένη περιβαλλοντική μελέτη με δέουσα εκτίμηση των επιπτώσεων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

  γ) Στο αναρριχητικό πεδίο της Νεστάνης (GR2510004, ΖΔΟΕ-05) δύναται να τίθεται εποχική απαγόρευση της αναρρίχησης την περίοδο αναπαραγωγής του είδους *Falco naumanni*, από 15 Μαρτίου έως 15 Αυγούστου μετά από γνωμοδότηση της οικείας Μονάδας Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών. Η απαγόρευση μπορεί να αφορά το σύνολο του αναρριχητικού πεδίου ή κάποιον διαδρομών, οι οποίες θα προσδιορίζονται εκ νέου ετησίως αναλόγως των θέσεων φωλεοποίησης του είδους [βλέπε Μέτρο MM25301CF0303 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ. 5].

  δ) Ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση της δραστηριότητας της αναρρίχησης ή χρονικοί και τοπικοί περιορισμοί καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης με σκοπό τη διατήρηση του Τ.Ο. 8210, των προστατευόμενων, σπάνιων και απειλούμενων ειδών χλωρίδας σε βραχώδη ενδιαιτήματα και την αποφυγή όχλησης των ειδών ορνιθοπανίδας που αναπαράγονται στην περιοχή [βλέπε Μέτρο MM25301CF0304 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ. 5] .

Ζώνες εφαρμογής GR2530002: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25301_ZB01)*
ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25301_ZC01, ELBA25301_ZC02, ELBA25301_ZC03)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530004: ***ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05*** *(ELBA25301_ZB02, ELBA25301_ZB03, ELBA25301_ZB04, ELBA25301_ZB05)*
ΖΔΟΕ-04 *(ELBA25301_ZC04)*

Ζώνες εφαρμογής GR2510004: ***ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07*** *(ELBA25301_ZB06, ELBA25301_ZB07)*
ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09 *(ELBA25301_ZC05, ELBA25301_ZC06, ELBA25301_ZC07, ELBA25301_ZC08, ELBA25301_ZC09)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09*** *(ELBA25301_ZB08, ELBA25301_ZB09)* ***ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12, ΖΔΟΕ-13*** *(ELBA25301_ZC10, ELBA25301_ZC11, ELBA25301_ZC12, ELBA25301_ZC13)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14, ΖΠΦ-15, ΖΠΦ-16, ΖΠΦ-17, ΖΠΦ-18, ΖΠΦ-19*** *(ELBA25301_ZB10, ELBA25301_ZB11, ELBA25301_ZB12, ELBA25301_ZB13, ELBA25301_ZB14, ELBA25301_ZB15, ELBA25301_ZB16, ELBA25301_ZB17, ELBA25301_ZB18, ELBA25301_ZB19)* ***ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-15, ΖΔΟΕ-16, ΖΔΟΕ-17, ΖΔΟΕ-21*** *(ELBA25301_ZC14, ELBA25301_ZC15, ELBA25301_ZC16, ELBA25301_ZC17, ELBA25301_ZC21)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520002: ***ΖΠΦ-20*** *(ELBA25301_ZB20)* ***ΖΔΟΕ-18, ΖΔΟΕ-19, ΖΔΟΕ-20*** *(ELBA25301_ZC18, ELBA25301_ZC19, ELBA25301_ZC20)*

Για όλες τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων»:

- Επιτρέπεται η λειτουργία και οι εργασίες συντήρησης και βελτίωσης των νόμιμα υφιστάμενων αθλητικών εγκαταστάσεων (Μικρές αθλητικές εγκαταστάσεις κατηγορίες Α1, Α2, Β1, Δ, Ε1) και ειδικών αθλητικών εγκαταστάσεων, καθώς και όσων έχουν λάβει περιβαλλοντική αδειοδότηση.
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία υπαίθριων μικρών αθλητικών εγκαταστάσεων χωρίς θεατές ή έως 500 θεατές (Μικρές αθλητικές εγκαταστάσεις κατηγορίες Α1, Α2). σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, μετά από Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων, όπου προβλέπεται. Κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης θα πρέπει να τεκμηριωθεί υψηλή προστασία στα προστατευτέα αντικείμενα, αποφυγή απώλειας ενδιαιτημάτων και τεκμηριωμένη αποφυγή όχλησης των ειδών πανίδας. Θα πρέπει επίσης να εξεταστεί και τεκμηριωθεί η σκοπιμότητα ανέγερσής τους εντός της προστατευόμενης περιοχής και εκτός ορίων οικισμών. Νέες εγκαταστάσεις δεν επιτρέπονται στις ΖΒΔΦΠ των ΕΖΔ GR2530002 και GR2520002.
- Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η εγκατάσταση υπαίθριων μικρών αθλητικών εγκαταστάσεων (Β1, Δ, Ε1) σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, σε εκτάσεις περιμετρικά και πλησίον των οικισμών που δεν διέπονται από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας, μετά από Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων. Κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησής τους θα πρέπει να τεκμηριωθεί υψηλή προστασία στα προστατευτέα αντικείμενα, αποφυγή απώλειας ενδιαιτημάτων και τεκμηριωμένη αποφυγή όχλησης των ειδών πανίδας. Θα πρέπει επίσης να εξεταστεί και τεκμηριωθεί η αδυναμία ανέγερσής τους εντός οικιστικών ιστών ή εκτός των ορίων της προστατευόμενης περιοχής, καθώς και η σκοπιμότητα ανέγερσής τους εντός της προστατευόμενης περιοχής. Νέες εγκαταστάσεις δεν επιτρέπονται στις ΖΒΔΦΠ των ΕΖΔ GR2530002 και GR2520002.
- Επιτρέπεται η δημιουργία και λειτουργία υπαίθριων μόνιμων και προσωρινών εγκαταστάσεων ή διαμορφώσεων για διοργάνωση αγώνων στο φυσικό περιβάλλον (Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις: κατηγορίες Ζ1, Ζ2) για την υποστήριξη υπαίθριων αθλητικών δραστηριοτήτων, καθώς και για τη διοργάνωση αγώνων στο φυσικό περιβάλλον και την υποστήριξη του αθλητικού τουρισμού στη φύση. Οι εγκαταστάσεις, διαμορφώσεις αλλά και η διοργάνωση αγώνων και δραστηριοτήτων θα πρέπει να

διασφαλίζουν προστασία του φυσικού περιβάλλοντος από κάθε δραστηριότητα ή επέμβαση που θα μπορούσε να μεταβάλει ή να αλλοιώσει τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξη του οικοσυστήματος.

- Επιτρέπεται η δημιουργία και λειτουργία υπαίθριων εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής που σχετίζονται με αθλητικές δραστηριότητες της παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014 (Α΄ 155) των υποκατηγοριών εε (θεματικά πάρκα), ζζ (κέντρα Προπονητικού Αθλητικού Τουρισμού), θθ (αυτοκινητοδρόμια), σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, μετά από Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων, όπου προβλέπεται. Κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης θα πρέπει να τεκμηριωθεί υψηλή προστασία στα προστατευτέα αντικείμενα, αποφυγή απώλειας ενδιαιτημάτων και τεκμηριωμένη αποφυγή όχλησης των ειδών πανίδας και ορνιθοπανίδας. Θα πρέπει επίσης να εξεταστεί και τεκμηριωθεί η σκοπιμότητα ανέγερσής τους εντός της προστατευόμενης περιοχής. Νέες εγκαταστάσεις δεν επιτρέπονται στις ΖΒΔΦΠ των ΕΖΔ GR2530002 και GR2520002.
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση υπαίθριων οργάνων γυμναστικής.
- Ειδικότεροι όροι και περιορισμοί για την εγκατάσταση αθλητικών εγκαταστάσεων δύναται να εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Στο Σχέδιο Διαχείρισης δύναται επίσης να αποκλειστεί η εγκατάσταση συγκεκριμένων τύπων αθλητικών εγκαταστάσεων και η άσκηση κάποιων δραστηριοτήτων από τμήμα της περιοχής ή από το σύνολο της ζώνης.

Ζώνες εφαρμογής GR2530002: **ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03** *(ELBA25301_ZD01, ELBA25301_ZD02, ELBA25301_ZD03)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530004: **ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05** *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2510004: **ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08** *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520001: **ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18** *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: **ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31 ΖΒΔΦΠ-35** *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520002: **ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34** *(ELBA25301_ZD32, ELBA25301_ZD33, ELBA25301_ZD34)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης:

Σύμφωνα με το Ν. 2725/1999 όπως ισχύει, οι προβλεπόμενες από το ΠΔ 59/2018 επιτρεπόμενες κοινές αθλητικές εγκαταστάσεις για τις ΖΒΔΦΠ είναι οι ακόλουθες:

- αα) Ομάδα Α1: Υπαίθριες εγκαταστάσεις χωρίς θεατές ή έως 500 θεατές, στις οποίες διεξάγονται μόνο προπονήσεις.
- ββ) Ομάδα Α2: Υπαίθριες εγκαταστάσεις χωρίς θεατές ή έως 500 θεατές, στις οποίες διεξάγονται και αγώνες.
- γγ) Ομάδα Β1: Υπαίθριες εγκαταστάσεις από 500 έως 5.000 θεατές, όπου διεξάγονται τοπικοί ή ερασιτεχνικοί αγώνες.
- ζζ) Ομάδα Δ: Κλειστές εγκαταστάσεις χωρίς θεατές ή έως 1.000 θεατές.
- ηη) Ομάδα Ε1: Κλειστές εγκαταστάσεις με πάνω από 1.000 θεατές, όπου διεξάγονται τοπικοί ή ερασιτεχνικοί αγώνες.

Σύμφωνα με το Ν. 2725/1999 όπως ισχύει, οι προβλεπόμενες από το ΠΔ 59/2018 επιτρεπόμενες ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις για τις ζώνες ΖΒΔΦΠ είναι οι ακόλουθες:

- αα) Ομάδα Ζ1: Υπαίθριες μόνιμες εγκαταστάσεις διαμορφωμένες σε φυσικό περιβάλλον, όπως θάλασσα, ποτάμι, λίμνη, δάσος, βουνό, ή σε δημόσιους δρόμους ή σε κοινόχρηστους χώρους πόλεων. Στην ομάδα αυτή ανήκουν, επίσης, τα υπαίθρια και ημιυπαίθρια σκοπευτήρια, οι εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση του αεραθλητισμού καθώς και οι εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση του μηχανοκίνητου αθλητισμού, πλην των υπαγόμενων στην ομάδα Η της υποπερίπτωσης ββ΄ της περίπτωσης β΄ της παρούσας παραγράφου εφόσον είναι μόνιμες.
- Ομάδα Ζ2: Προσωρινές εγκαταστάσεις ή διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων σε φυσικό περιβάλλον, όπως θάλασσα, ποτάμι, λίμνη, δάσος, βουνό, ή σε δημόσιους δρόμους ή σε κοινόχρηστους χώρους πόλεων. Στην ομάδα αυτή ανήκουν, επίσης, τα υπαίθρια και ημιυπαίθρια σκοπευτήρια, οι εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση του αεραθλητισμού καθώς και οι εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση του μηχανοκίνητου αθλητισμού, πλην των υπαγόμενων στην ομάδα Η της υποπερίπτωσης ββ΄ της περίπτωσης β΄ της παρούσας παραγράφου εφόσον είναι προσωρινές
- ββ) Ομάδα Η: Υπαίθριες εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής της παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014 (Α΄ 155) (χιονοδρομικά κέντρα, αυτοκινητοδρόμια κ.λπ.).
- γγ) Ομάδα Θ1: Προσωρινές διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων εντός αθλητικής εγκατάστασης, η οποία διαθέτει άδεια λειτουργίας για άλλο άθλημα (υπαίθριες εγκαταστάσεις).
- δδ) Ομάδα Θ2: Προσωρινές διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων εντός αθλητικής εγκατάστασης, η οποία διαθέτει άδεια λειτουργίας για άλλο άθλημα (κλειστές εγκαταστάσεις).

  εε) Ομάδα Ι: Προσωρινές διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων εντός αθλητικής εγκατάστασης, η οποία υπάγεται στο άρθρο 32 του ν. 2725/1999 και διαθέτει άδεια λειτουργίας από την περιφέρεια (ιδιωτικό γυμναστήριο, ιδιωτική σχολή γυμναστικής) ή εντός μη αθλητικής εγκατάστασης (ξενοδοχείο, σχολείο, εκθεσιακό κέντρο κ.λπ.).

Χερσαίο περιβάλλον: Στην περιοχή αναπτύσσονται τουριστικές δραστηριότητες, οι οποίες ακολουθούν ένα ήπιο πρότυπο ανάπτυξης, χωρίς επιβαρυντικές παρεμβάσεις στο φυσικό περιβάλλον. Οι διαθέσιμοι φυσικοί και πολιτιστικοί πόροι προσφέρονται για την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών ορεινού – φυσιολατρικού τουρισμού, ο οποίος εμφανίζει δυναμική πορεία στην περιοχή και ενισχύει την τοπική οικονομία. Υποστηρίζεται ήδη από ορειβατικά καταφύγια (π.χ. ορειβατικό Καταφύγιο του Μαινάλου "Πάνος Αλεξόπουλος" Ορειβατικός Ξενώνας της ΕΟΦ και Καταφύγια Α και Β στη Ζήρεια), σηματοδοτημένα μονοπάτια (μεταξύ των οποίων το διεθνές ορειβατικό μονοπάτι Ε4 το οποίο διέρχεται από το Μαίναλο και το πιστοποιημένο «Menalon Trail»), ορεινές διαδρομές για πεζοπορία, σηματοδοτούμενες ορεινές ποδηλατικές διαδρομές και αναρριχητικά πεδία και αναρριχητικές διαδρομές (π.χ. Νεστάνης στο GR2510004 και Φρύγανης στη Ζήρεια. Στις ζώνες με μεγαλύτερο υψόμετρο, αναπτύσσονται εναλλακτικές τουριστικές δραστηριότητες (περιπατητικός – ορειβατικός τουρισμός, οικοτουρισμός), αξιοποιώντας το φυσικό πλούτο και τα ιδιαίτερα φυσικά χαρακτηριστικά των ορεινών περιοχών (δάση, φαράγγια, υψηλές κορυφές, ποτάμια κ.λπ.), ενώ διεξάγονται αγώνες στη φύση.

Σημειώνεται ότι στην περιοχή της Ζήρειας και του Μαίναλου λειτουργούν χιονοδρομικά κέντρα, δραστηριότητα η οποία θεωρείται συμβατή με τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης της περιοχής.

Ο οικοτουρισμός, ασκείται σε οικολογικά αξιόλογες και ως επί το πλείστον προστατευόμενες περιοχές, ο οποίος αντίθετα από το μαζικό τουρισμό, υπό κατάλληλες ρυθμίσεις, δεν υπερβαίνει τη φέρουσα ικανότητα της περιοχής, αλλά ταυτόχρονα προωθεί ενεργά την προστασία της φύσης και του πολιτιστικού περιβάλλοντος, ενώ συνεισφέρει στη διατήρηση της συνοχής του κοινωνικού ιστού. Επιπρόσθετα, οι ήπιες αθλητικές δραστηριότητες στη φύση, σε συνδυασμό με υποστηρικτικές υποδομές ενημέρωσης (πινακίδες, κιόσκια, κ.λπ.) προάγουν την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση και αποτελούν συμβατές δραστηριότητες βιώσιμης ανάπτυξης της περιοχής.

Ως εκ τούτου η ανάπτυξη υποδομών στήριξης υπαίθριων αθλητικών δραστηριοτήτων και ορεινού αθλητισμού (κατηγορία Ζ2 ειδικών αθλητικών εγκαταστάσεων Ν. 2725/1999) αποτελούν υποδομές που συνάδουν με τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής και προτείνεται να επιτρέπονται εκτός των ΖΒΔΦΠ και στις ΖΠΦ και ΖΔΟΕ (κατά παρέκκλιση των οριζόμενων στο ΠΔ 59/2018). Σε κάθε περίπτωση οι εγκαταστάσεις και η άσκηση των δραστηριοτήτων θα πρέπει να διασφαλίζουν την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος από κάθε δραστηριότητα ή επέμβαση που θα μπορούσε να μεταβάλει ή να αλλοιώσει τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξη του οικοσυστήματος, καθώς και την αποφυγή ενεργειών που δύναται να επιφέρουν καταστροφή, φθορά ή αλλοίωση των στοιχείων του οικοσυστήματος. Τυχόν επιπτώσεις στη διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων δύναται να προβλεφθούν από ειδικότερους όρους και ρυθμίσεις του Σχεδίου Διαχείρισης (όπως για παράδειγμα το κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναρριχητικών δραστηριοτήτων).

Από τις σχετικές προβλέψεις εξαιρούνται οι υποδομές και οι αγώνες μηχανοκίνητου αθλητισμού, δεδομένου ότι εκτιμάται πως θα επιφέρει επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα και την αξία της προστατευόμενης περιοχής, όπως: α) οχλήσεις ειδών ορνιθοπανίδας και πανίδας λόγω των αυξημένων επιπέδων θορύβου, ειδικά κατά την αναπαραγωγική περίοδο, β) όχληση και κίνδυνος ατυχημάτων χρηστών της περιοχής (ορειβάτες, περιπατητές), γ) πρόκληση ζημιών σε τμήματα

του δικτύου μονοπατιών. Επίσης οι μηχανοκίνητοι αγώνες δεν συνάδουν με την ήπια οικοτουριστική ανάπτυξη που προτείνεται για την περιοχή.

Σε ότι αφορά τη δημιουργία αθλητικών εγκαταστάσεων (χρήση «4.1 Μικρές αθλητικές εγκαταστάσεις (κατηγορίες Α1, Α2, Β1, Δ, Ε1)»), εκτός των υφιστάμενων, νέες προτείνεται να χωροθετούνται εντός των οικισμών της περιοχής ή – σε περίπτωση αδυναμίας – πλησίον των οικισμών (εντός ΖΒΔΦΠ), ώστε να εξυπηρετούν τους κατοίκους, να διασφαλίζουν τη συνοχή των χρήσεων και να αποφεύγεται η όχληση των ειδών πανίδας, συμπεριλαμβανομένης της ορνιθοπανίδας, και η διάσπαση των ενδιαιτημάτων της προστατευόμενης περιοχής. Σε ότι αφορά τις κλειστές κτιριακές εγκαταστάσεις, η χρήση συνάδει με οικιστικές ζώνες. Λοιπές υποδομές στήριξης των υπαίθριων αθλητικών δραστηριοτήτων θα πρέπει να επιτρέπονται, δεδομένου ότι υποστηρίζουν και ενισχύουν τις αθλητικές δραστηριότητες στη φύση και τον αθλητικό τουρισμό που συνδυάζεται με τον οικοτουρισμό. Εντός των ΖΔΟΕ δεν υπάρχουν υφιστάμενες αθλητικές εγκαταστάσεις, ούτε οικισμοί (εξαιρούνται της ζωνοποίησης). Ως εκ τούτου δε βρίσκει εφαρμογή η χρήση «4.1 Μικρές αθλητικές εγκαταστάσεις (κατηγορίες Α1, Α2, Β1, Δ, Ε1)», όπως αυτή προτείνεται ανωτέρω να προσδιοριστεί και να ρυθμιστεί για την περιοχή.

Ειδικά για την αναρρίχηση κρίνεται σκόπιμη η ρύθμιση της δραστηριότητας, μεταξύ άλλων, για την αποφυγή επιπτώσεων στη διατήρηση του Τ.Ο. 8210, των προστατευόμενων, σπάνιων και απειλούμενων ειδών χλωρίδας σε βραχώδη ενδιαιτήματα. Ο τουρισμός και η αναψυχή αποτελούν σημαντική απειλή για πλήθος προστατευόμενων ειδών χλωρίδας (Ballantyne and Pickering, 2013). Έχει παρατηρηθεί πως οι φυτοκοινότητες σε κατακόρυφα βράχια επηρεάζονται σημαντικά από την εντατική αναρρίχηση (Camp and Knight, 1998) με κοινότερα και λιγότερο σημαντικά φυτά να κυριαρχούν περισσότερο σε θέσεις που πραγματοποιείται αναρρίχηση (Müller *et al.*, 2004).

α καθώς υπάρχουν πολλά βράχια που είναι δυνητικά κατάλληλα τόσο για φωλεοποίηση όσο και για την εν λόγω δραστηριότητα που μέχρι στιγμής δεν έχουν διανοιγμένες αναρριχητικές διαδρομές ή δεν είναι γνωστές οι διαδρομές. Ειδικά στο αναρριχητικό πεδίο της Νεστάνης στη ΖΕΠ «Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο» φωλιάζει το αποικιακό είδος *Falco naumanni*. Για τον λόγο αυτό προτείνεται η εποχική απαγόρευση της χρήσης του πεδίου της Νεστάνης (στο σύνολο του ή κάποιον διαδρομών μετά από γνωμοδότηση της οικείας Μονάδας Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών) την περίοδο αναπαραγωγής του είδους, από 15 Μαρτίου έως 15 Αυγούστου. Η αναρρίχηση μπορεί να επηρεάσει τα πουλιά κυρίως μέσω της όχλησης σε φωλιές στα βράχια που μπορεί να οδηγήσει σε αναπαραγωγική αποτυχία. Για τον λόγο αυτό και επειδή η επιλογή θέσης φωλεοποίησης από τα πτηνά του προστατευτέου αντικειμένου είναι μια δυναμική διαδικασία, πρέπει κάθε ημερολογιακό έτος να γίνεται αξιολόγηση της κατάστασης. Αυτήν περιλαμβάνει την καταγραφή των πιθανών φωλιών των πτηνών του προστατευτέου αντικειμένου από το ειδικό προσωπικό των αρμόδιων Μονάδων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών με δύο επισκέψεις, μία μέσα Ιανουαρίου και μία μέσα Μαρτίου, στα υπάρχοντα αναρριχητικά πεδία. Αν εντοπιστεί κάποια φωλιά θα πρέπει να γίνουν οι αντίστοιχες ρυθμίσεις της δραστηριότητας ανάλογα με τη θέση της φωλιάς και τη βιολογία του είδους. Αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν την απαγόρευση χρήσης κάποιων διαδρομών ή ολόκληρου του πεδίου. Η

συγκεκριμένη απαγόρευση πρέπει να έχει εποχικό χαρακτήρα, για όσο διάστημα επηρεάζεται το προστατευτέο αντικείμενο και όχι οριζόντια ετήσια εφαρμογή.

Επισημάνσεις:

- Η εγκατάσταση ειδικών αθλητικών εγκαταστάσεων της κατηγορίας Ζ2 του Ν. 2725/1999, όπως ισχύει, δηλαδή οι προσωρινές εγκαταστάσεις ή διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων σε φυσικό περιβάλλον, όπως θάλασσα, ποτάμι, λίμνη, δάσος, βουνό, ή σε δημόσιους δρόμους, εκτός των εγκαταστάσεων για την εξυπηρέτηση του μηχανοκίνητου αθλητισμού, επιτρέπονται σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018 μόνο εντός των ΖΒΔΦΠ. Στις ΖΔΟΕ επιτρέπονται μόνο εντός σχεδίου πόλης / οικισμού, ενώ στις ΖΠΦ δεν επιτρέπονται. Προτείνεται η κατηγορία Ζ2 να επιτρέπεται και στις ΖΔΟΕ και ΖΠΦ, δεδομένου ότι: α) οι αθλητικοί αγώνες στη φύση, συνάδουν με την ανάπτυξη του οικοτουρισμού, την περιβαλλοντική εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση και, β) όταν πραγματοποιούνται με τις κατάλληλες ρυθμίσεις δεν επιφέρουν επιπτώσεις στο προστατευτέο αντικείμενο και γ) προάγουν τη βιώσιμη διαχείριση φυσικών πόρων ή/και τη βιώσιμη ανάπτυξη.
- Η χρήση προκαθορισμένων διαδρομών (οδικού δικτύου και μονοπατιών) και η δημιουργία προσωρινών, λυόμενων υπαίθριων εγκαταστάσεων ή ήπιων διαμορφώσεων για την υποστήριξη υπαίθριων αθλητικών δραστηριοτήτων (όπως ορειβασία, πεζοπορία, ορεινή ποδηλασία, αναρρίχηση κ.λπ.) καθώς και για τη διοργάνωση αγώνων στο φυσικό περιβάλλον και την υποστήριξη του αθλητικού τουρισμού στη φύση υπό τους όρους που αναφέρονται παραπάνω προτείνεται να επιτρέπονται σε όλη την προστατευόμενη περιοχή. Τα ανωτέρω αναφερόμενα δύναται ερμηνευτικά να ενταχθούν στη χρήση «4.3 Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις» (ειδική κατηγορία Ζ2 του Ν. 2725/1999).
- Στη χρήση 4.3 Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις» (ειδική κατηγορία Ζ2 του Ν. 2725/1999) ενσωματώθηκαν επίσης και τα αναρριχητικά πεδία και η αναρρίχηση, η οποία δεν είναι σαφές σε ποια κατηγορία εντάσσεται, σύμφωνα με το ισχύον νομικό πλαίσιο. Οι θέσεις με αναρριχητικό ενδιαφέρον βρίσκονται ως επί το πλείστον σε Ζώνες Προστασίας της Φύσης. Η αναρρίχηση δύναται να είναι μία επιτρεπόμενη χρήση στις ζώνες αυτές, εφόσον ασκείται σύμφωνα με τις ρυθμίσεις που καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης.

(5) Θρησκευτικοί χώροι.

Αφορά τις ΖΔΟΕ και τις ΖΒΔΦΠ
Κατ' εξαίρεση προτείνεται να αφορά και τις ΖΠΦ

Για τις Ζώνες Προστασία της Φύσης και τις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η χρήση, συντήρηση, επισκευή, αποκατάσταση και αναστύλωση θρησκευτικών χώρων και μνημείων και του περιβάλλοντος χώρου αυτών, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και εφόσον εκδοθούν οι απαραίτητες άδειες των αρμόδιων φορέων και Υπηρεσιών.

Ζώνες εφαρμογής GR2530002: **ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03** *(ELBA25301_ZC01, ELBA25301_ZC02, ELBA25301_ZC03)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530004: **ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05** *(ELBA25301_ZB02, ELBA25301_ZB03, ELBA25301_ZB04, ELBA25301_ZB05)* **ΖΔΟΕ-04** *(ELBA25301_ZC04)*
Ζώνες εφαρμογής GR2510004: **ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07** *(ELBA25301_ZB06, ELBA25301_ZB07)* **ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09** *(ELBA25301_ZC05, ELBA25301_ZC06, ELBA25301_ZC07, ELBA25301_ZC08, ELBA25301_ZC09)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520001: **ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09** *(ELBA25301_ZB08, ELBA25301_ZB09)* **ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12** *(ELBA25301_ZC10, ELBA25301_ZC11, ELBA25301_ZC12)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: **ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14, ΖΠΦ-15, ΖΠΦ-16, ΖΠΦ-17, ΖΠΦ-18, ΖΠΦ-19** *(ELBA25301_ZB10, ELBA25301_ZB11, ELBA25301_ZB12, ELBA25301_ZB13, ELBA25301_ZB14, ELBA25301_ZB15, ELBA25301_ZB16, ELBA25301_ZB17, ELBA25301_ZB18, ELBA25301_ZB19)* **ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-15, ΖΔΟΕ-16, ΖΔΟΕ-21** *(ELBA25301_ZC14, ELBA25301_ZC15, ELBA25301_ZC16, ELBA25301_ZC21)*
Για τις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων: • Επιτρέπεται η ανέγερση νέων θρησκευτικών χώρων, σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις, υπό την προϋπόθεση ότι τεκμηριώνεται υψηλή προστασία στα προστατευτέα αντικείμενα, αποφυγή απώλειας ενδιαιτημάτων και τεκμηριωμένη αποφυγή όχλησης των ειδών πανίδας. • Επιτρέπεται η χρήση, συντήρηση, επισκευή, αποκατάσταση και αναστύλωση θρησκευτικών χώρων και μνημείων και του περιβάλλοντος χώρου αυτών, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και εφόσον εκδοθούν οι απαραίτητες άδειες των αρμόδιων φορέων και Υπηρεσιών.
Ζώνες εφαρμογής GR2530002: **ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03** *(ELBA25301_ZD02, ELBA25301_ZD03)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530004: **ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05** *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*
Ζώνες εφαρμογής GR2510004: **ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08** *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520001: **ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18** *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: **ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31 ΖΒΔΦΠ-35** *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22,*

ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Οι θρησκευτικοί χώροι (ιεροί ναοί, μονές και άλλοι θρησκευτικοί χώροι) ικανοποιούν το θρησκευτικό συναίσθημα και εξυπηρετούν τις ανάγκες άσκησης θρησκευτικών καθηκόντων των κατοίκων και επισκεπτών της περιοχής και ως εκ τούτου δεν δύναται να αποκλειστούν, ενώ πρέπει να προβλέπεται η δυνατότητα συντήρησής τους ώστε να διατηρούν τη λειτουργικότητα τους, την εκκλησιαστική αρχιτεκτονική, αλλά και τις αναγκαίες υποδομές υποδοχής κοινού. Η αποκατάσταση και ανάδειξη ιερών ναών, μονών και του περιβάλλοντος χώρου αυτών, καθώς και λοιπών θρησκευτικών μνημείων και ιδίως των σημαντικών αρχιτεκτονικών χαρακτηριστικών αυτών ενισχύουν και συμβάλουν στην ανάπτυξη του προσκυνηματικού και του ιστορικού-θρησκευτικού τουρισμού και στην αύξηση της επισκεψιμότητας, εμπλουτίζοντας το προσφερόμενο τουριστικό προϊόν της περιοχής. Ο θρησκευτικός τουρισμός αποτελεί σημαντικό κομμάτι της ελληνικής τουριστικής κίνησης, ενώ τα μνημεία της ελληνικής ορθοδοξίας είναι αναπόσπαστο τμήμα της εθνικής κληρονομιάς και αποτελούν αξιόλογο πόλο έλξης επισκεπτών.

Τέλος, η αποκατάσταση και αναστύλωση θρησκευτικών μνημείων συμβάλλει στη διατήρηση και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και της ιστορικής συνείδησης μέσα στο χρόνο. Σκοπός τέτοιων δράσεων είναι η προστασία και η ανάδειξη ιστορικών χώρων και μνημείων σύμφωνα με τις διεθνείς απαιτήσεις και η ορθολογική και βιώσιμη διαχείριση σημαντικών τόπων και μνημείων φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, συμβάλλοντας στην αύξηση της επισκεψιμότητας και την ενίσχυση του πολιτιστικού τουρισμού της περιοχής.

Προτείνεται η δυνατότητα διατήρησης αλλά και συντήρησης των υφιστάμενων θρησκευτικών χώρων εντός των ΖΠΦ (κατά παρέκκλιση των επιτρεπόμενων χρήσεων) και όχι η οριοθέτηση επιμέρους σημειακών ζωνών ή η «υποβάθμιση» της ΖΠΦ σε ΖΔΟΕ λόγω της ύπαρξης θρησκευτικών χώρων.

(6) Πολιτιστικές εγκαταστάσεις μέχρι 1200 τ.μ..

Αφορά τις ΖΒΔΦΠ

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η λειτουργία και συντήρηση των υφιστάμενων πολιτιστικών εγκαταστάσεων, καθώς και η εγκατάστασή τους σε υφιστάμενα κτίρια, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Σε περίπτωση εγκατάστασης σε υφιστάμενα κτίρια επιτρέπονται οι εργασίες συντήρησης, αποκατάστασης, διαμόρφωσης, υποδομών ασφάλειας για να μπορούν να φιλοξενήσουν τις ανάγκες του χώρου και να υποδεχτούν επισκέπτες.
- Επιτρέπεται η κατασκευή νέων πολιτιστικών εγκαταστάσεων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Η ανέγερση νέων κτιρίων επιτρέπεται σε εκτάσεις που δεν διέπονται από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας και μόνο αν κριθεί απολύτως σκόπιμο για λόγους ανάδειξης σημαντικών πολιτιστικών στοιχείων ή ανάδειξης της φυσικής αξίας των

οικοσυστημάτων και των σημαντικών ειδών και τύπων οικοτόπων της περιοχής (π.χ. Περιβαλλοντικό Μουσείο). Σε κάθε περίπτωση, θα εξετάζεται και θα προκρίνεται η εγκατάστασή τους σε υφιστάμενα κτίρια ή εντός οικισμών.

Ζώνες εφαρμογής GR2530002: **ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03** *(ELBA25301_ZD01, ELBA25301_ZD02, ELBA25301_ZD03)*

Ζώνες εφαρμογής GR2510004: **ΖΒΔΦΠ-08** *(ELBA25301_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520001: **ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18** *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: **ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31 ΖΒΔΦΠ-35** *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520002: **ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34** *(ELBA25301_ZD32, ELBA25301_ZD33, ELBA25301_ZD34)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Το άρθρο 2 της οδηγίας 92/43/ΕΚ καθιστά σαφές ότι όλα τα μέτρα που λαμβάνονται αποσκοπούν στη διατήρηση – και στην αποκατάσταση σε ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης – των φυσικών οικοτόπων και των ειδών ενωσιακής σημασίας, λαμβάνοντας ταυτόχρονα υπόψη τις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές απαιτήσεις, καθώς και τις περιφερειακές και τοπικές ιδιομορφίες. Οι περιοχές του δικτύου Natura 2000 προσφέρουν πολιτιστικές υπηρεσίες, φιλοξενώντας πολιτιστικό τουρισμό και συμβάλλοντας στη διατήρηση της πολιτιστικής ταυτότητας της περιοχής. Η φυσική και πολιτιστική κληρονομιά παρέχουν ένα ευρύ φάσμα κοινωνικοοικονομικών ωφελειών και υπηρεσιών, μέσω αναψυχής, εκπαίδευσης, απασχόλησης, συμβάλλοντας στην ουσιαστική βελτίωση της ποιότητας ζωής.

Οι πολιτιστικοί χώροι όταν προάγουν στοιχεία της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς, των οικοσυστημάτων και των ειδών που φιλοξενεί η περιοχή επιτελούν επιπρόσθετα σκοπούς περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης. Λειτουργούν επικουρικά στην προστασία των ειδών και των οικοτόπων καθώς διαμορφώνουν συνειδήσεις, ενημερώνουν και συντελούν στην ανάπτυξη περιβαλλοντικής παιδείας που είναι το πρώτο στάδιο για την προστασία και την εσαεί ομαλή λειτουργία των οικοσυστημάτων. Εν γένει, η λειτουργία πολιτιστικών χώρων σε προστατευόμενες περιοχές δύναται να εστιάζει, μεταξύ άλλων, στην ανάδειξη της ιστορίας, της αρχιτεκτονικής, των αρχαιοτήτων, της λαογραφίας, της άσκησης παραδοσιακών δραστηριοτήτων, αλλά και των ιδιαίτερων στοιχείων της φύσης, αυξάνοντας έτσι την προστιθέμενη τουριστική αξία της. Για τους σκοπούς αυτούς οφείλουν να αξιοποιούνται ήδη υπάρχουσες εγκαταστάσεις δίνοντας ή και αναδεικνύοντας την υπάρχουσα ιστορική αξία παλαιών ανεκμετάλλευτων κτιρίων, επιτυγχάνοντας τον επιθυμητό στόχο χωρίς επιβάρυνση της περιοχής με νέες εγκαταστάσεις και συνοδές υποδομές αυτών. Επιπλέον, η αναστήλωση και

διαμόρφωση εγκαταλελειμμένων κτιρίων και χώρων, όταν δεν επιφέρει κινδύνους για τα προστατευτέα αντικείμενα, προσδίδει αισθητική αξία στην περιοχή συνδέοντας παράλληλα τους επισκέπτες με το παρελθόν και την αξία διατήρησης και σεβασμού της πολιτιστικής, ιστορικής αλλά και φυσικής κληρονομιάς του τόπου.

Επισημάνσεις: Παρότι δεν είναι σαφές αν η χρήση του Μουσείου Περιβάλλοντος περιλαμβάνεται στην ειδική χρήση (6) ή στη χρήση (49), γίνεται αναφορά και εδώ, ως κατ' εξαίρεση χρήση για τη ΖΔΟΕ, η οποία σύμφωνα με το Ν.4685/2020 επιτρέπεται μόνο εντός σχεδίου.

(7) Διοίκηση τοπικής κλίμακας (με διαφοροποίηση ανά ζώνη σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018)

Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: (7) Διοίκηση τοπικής κλίμακας

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η χρήση υφιστάμενων κτιρίων για την εγκατάσταση διοικητικών χρήσεων, για τις ανάγκες της προστατευόμενης περιοχής. Σε περίπτωση εγκατάστασης σε υφιστάμενα κτίρια επιτρέπονται οι εργασίες συντήρησης, αποκατάστασης, διαμόρφωσης, υποδομών ασφάλειας για να μπορούν να φιλοξενήσουν τις ανάγκες του χώρου. Τα κτίρια διοίκησης θα πρέπει να εξυπηρετούν ταυτόχρονα σκοπούς περιβαλλοντικής ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης.

Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18*** *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35*** *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Εφόσον κριθεί σκόπιμο για τις ανάγκες διοίκησης της προστατευόμενης περιοχής, δύναται να αξιοποιούνται ήδη υπάρχουσες κτιριακές εγκαταστάσεις δίνοντας ή και αναδεικνύοντας την υπάρχουσα ιστορική αξία παλαιών ανεκμετάλλευτων κτιρίων, επιτυγχάνοντας τον επιθυμητό στόχο χωρίς περαιτέρω επιβάρυνση της περιοχής με νέες εγκαταστάσεις και τυχόν συνοδά έργα. Επιπλέον, η αναστήλωση και διαμόρφωση εγκαταλελειμμένων κτιρίων και χώρων, όταν δεν επιφέρει κινδύνους για τα προστατευτέα αντικείμενα, προσδίδει αισθητική αξία στην περιοχή, συνεισφέροντας ταυτόχρονα στην περιβαλλοντική εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση.

Επιπρόσθετα, λαμβάνοντας υπόψη την ύπαρξη οικισμών εντός της προστατευόμενης περιοχής και ότι σε σχετικά κοντινή απόσταση υπάρχουν αστικά κέντρα, καθιστά μη σκόπιμη και μη αναγκαία την εγκατάσταση νέων κτιρίων διοίκησης εντός οποιασδήποτε ζώνης (για τις ανάγκες της ζώνης ή γενικότερης διοίκησης). Η επιλογή αυτή προστατεύει αφενός από τις δυνητικές

επιπτώσεις στο τοπίο και το προστατευτέο αντικείμενο από τη δημιουργία δομημένου περιβάλλοντος και των συνοδών έργων και αφετέρου ενισχύει τη συνεκτικότητα και τη ζωτικότητα των οικιστικών περιοχών. Σε κάθε περίπτωση, κτίριο κεντρικής διοίκησης δε θα μπορούσε από άποψη χωροταξικού σχεδιασμού να εγκατασταθεί σε ορεινό όγκο. Ως εκ τούτου δεν προβλέπεται η εγκατάσταση εντός των ΖΠΦ και ΖΔΟΕ της περιοχής.

(8) Περίθαλψη (με διαφοροποίηση ανά ζώνη σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018)

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η κατασκευή, συντήρηση και λειτουργία μονάδων Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης (άρθρο 9 Ν. 2716/1999 όπως ισχύει) με τη μορφή μικρού μεγέθους παραδοσιακών ξενώνων, καθώς και η ανάπτυξη δραστηριοτήτων κοινωνικής αποκατάστασης, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες με το παρόν επιτρεπόμενες δραστηριότητες.
- Επιτρέπεται η κατασκευή, συντήρηση και λειτουργία Προστατευόμενων Εργαστηρίων και Εργαστηρίων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (άρθρο 10 Ν. 2716/1999 όπως ισχύει), σύμφωνα με τις προβλεπόμενες με το παρόν επιτρεπόμενες δραστηριότητες.
- Επιτρέπονται οι δραστηριότητες των Κοινωνικών Συνεταιρισμών Περιορισμένης Ευθύνης (άρθρο 12 Ν. 2716/1999 όπως ισχύει), σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους και περιορισμούς που ισχύουν ανά χρήση.
- Η ανέγερση νέων εγκαταστάσεων επιτρέπεται σε εκτάσεις που δεν διέπονται από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας και μόνο αν κριθεί απολύτως σκόπιμο για την εξυπηρέτηση των σκοπών των μονάδων αυτών. Κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης θα πρέπει να εξεταστεί και να τεκμηριωθεί η αδυναμία ανέγερσής τους εντός οικιστικών ιστών ή εκτός των ορίων της προστατευόμενης περιοχής και να τεκμηριωθεί η αναγκαιότητα ανέγερσής τους εντός της ζώνης.

Ζώνες εφαρμογής GR2510004: ***ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08*** *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18*** *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35*** *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Οι Μονάδες Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης έχουν σκοπό την τοποθέτηση και ψυχιατρική παρακολούθηση, σε χώρους διαβίωσης, θεραπείας και

υποστήριξης, για μακρόχρονη ή βραχεία παραμονή των ατόμων με ψυχικές διαταραχές και σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα, όταν δεν έχουν στέγη ή κατάλληλο οικογενειακό περιβάλλον. Οι Ξενώνες αναπτύσσουν δραστηριότητες Κοινωνικής Αποκατάστασης και συμμετέχουν από κοινού με άλλα νομικά πρόσωπα της περιοχής τους σε δραστηριότητες πολιτιστικές και εκπαιδευτικές, καθώς και κοινωνικής και επαγγελματικής επανένταξης. Στα Προστατευμένα Εργαστήρια και τα Εργαστήρια Επαγγελματικής Εκπαίδευσης παρέχονται υπηρεσίες για την απόκτηση λειτουργικών, μαθησιακών και επαγγελματικών δεξιοτήτων στα άτομα με χρόνιες ψυχικές διαταραχές και σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα από το κατάλληλο προσωπικό με σκοπό τη θεραπεία, την κοινωνική επανένταξη και την τοποθέτησή τους στην ελεύθερη ή προστατευμένη αγορά εργασίας ή σε Κοινωνικούς Συνεταιρισμούς Περιορισμένης Ευθύνης ή άλλες μορφές κοινωνικών ή δημοτικών επιχειρήσεων. Οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης (Κοι.Σ.Π.Ε.) αποβλέπουν στην κοινωνικο-οικονομική ενσωμάτωση και επαγγελματική ένταξη των ατόμων με σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα και των ατόμων με προβλήματα εξάρτησης που έχουν ενταχθεί και παρακολουθούν προγράμματα κοινωνικής επανένταξης και συμβάλλουν στη θεραπεία τους και στην κατά το δυνατόν οικονομική τους αυτάρκεια.

Οι ανωτέρω μονάδες και δομές, αποτελούν ειδικές δομές υγείας, οι οποίες μπορούν να εγκατασταθούν ή δραστηριοποιηθούν εντός της περιοχής και να επωφεληθούν για την ικανοποίηση των σκοπών τους από τις δυνατότητες και την αξία της περιοχής και συγκεκριμένα: α) την παροχή δυνατοτήτων για εκπαίδευση και άσκηση παραδοσιακών δραστηριοτήτων (γεωργία, κτηνοτροφία, μελισσοκομία, επεξεργασία τοπικών προϊόντων), β) την περιβαλλοντική εκπαίδευση / ευαισθητοποίηση, γ) τη συμμετοχή σε εθελοντικές δράσεις για το περιβάλλον, καθώς και δ) την ανάπτυξη δραστηριοτήτων (αναψυχής – άθλησης) που σχετίζονται με τη φύση, την πολιτιστική αξία και τις παραδόσεις της περιοχής, παρέχοντας ταυτόχρονα σημαντικά θεραπευτικά οφέλη. Τα φυσικά οικοσυστήματα είναι γνωστό ότι παίζουν σημαντικό ρόλο στην υποστήριξη της σωματικής και ψυχικής υγείας παρέχοντας δυνατότητες για υπαίθριες δραστηριότητες, αναψυχή και χαλάρωση. Ως εκ τούτου, λόγω της φύσης τους, οι ανωτέρω μονάδες δεν προτείνεται να αποκλειστούν οριζόντια. Παρ' όλα αυτά, η εγκατάσταση νέων κτιριακών εγκαταστάσεων προτείνεται να επιλέγεται μόνο στις περιπτώσεις που κρίνεται απολύτως αναγκαίο για την εξυπηρέτηση του σκοπού της μονάδας και εφόσον υπάρχει αδυναμία χωροθέτησης εκτός ζώνης.

Σε ότι αφορά τις υπόλοιπες δομές περίθαλψης κρίνεται σκόπιμη η χωροθέτησή τους στις εντός οικισμών περιοχές ή εκτός προστατευόμενης περιοχής, λαμβάνοντας υπόψη: α) την ύπαρξη αρκετών οικισμών εντός της προστατευόμενης περιοχής, β) τη σύνδεση της περιοχής με μεγάλα αστικά κέντρα και πόλη και γ) τη χρηστικότητα χωροθέτησης των μονάδων περίθαλψης εντός πόλεων και οικισμών και δ) τις επιπτώσεις στο τοπίο και το προστατευτέο αντικείμενο από την ανέγερση κτιριακών εγκαταστάσεων, καθώς και των αναγκαίων συνοδών υποδομών σε εκτός σχεδίου περιοχή.

(10) Εμπόριο και παροχή προσωπικών υπηρεσιών (με διαφοροποίηση ανά ζώνη σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018)

Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: 10.1. Εμπορικά καταστήματα.

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η λειτουργία των νόμιμα υφιστάμενων εμπορικών καταστημάτων.
- Επιτρέπεται η δημιουργία νέων εμπορικών καταστημάτων αποκλειστικά για την εξυπηρέτηση των καθημερινών αναγκών των επισκεπτών, πώλησης προϊόντων τοπικής παραγωγής, ενοικίασης και εκμίσθωσης ειδών αναψυχής και αθλητικών ειδών για την εξυπηρέτηση του οικοτουρισμού. Η εκτός σχεδίου χωροθέτηση τέτοιων χρήσεων για την εξυπηρέτηση των κατοίκων και τουριστών, επιτρέπεται σε περιοχές με υφιστάμενη δόμηση (οικιστική ή τουριστική) και εφόσον η περιοχή δεν δύναται να εξυπηρετηθεί από υφιστάμενο οικισμό, καθώς και εντός οργανωμένων υποδοχέων τουριστικών δραστηριοτήτων για την εξυπηρέτηση των αναγκών τους και σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Λειτουργία λοιπών εμπορικών καταστημάτων επιτρέπεται μόνο εντός οικιστικού ιστού. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι δεν αλλοιώνεται η φυσιογνωμία και οι υφιστάμενες χρήσεις της περιοχής, οι οποίες αποτελούν και ενδιαιτήματα ειδών πανίδας.
- Επιτρέπεται η διάθεση τοπικών προϊόντων (τροφίμων και αντικειμένων λαϊκής τέχνης) μόνο σε ειδικά διαμορφωμένους υπαίθριους χώρους και τροχήλατες ή μη μόνιμες κατασκευές. Η χωροθέτηση τέτοιων σημείων και οι τεχνικές προδιαγραφές αυτών δύναται να καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

Ζώνες εφαρμογής GR2530002: ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03*** *(ELBA25301_ZD01, ELBA25301_ZD02, ELBA25301_ZD03)*

Ζώνες εφαρμογής GR2510004: ***ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08*** *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18*** *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35*** *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Στα ορεινά τμήματα της προστατευόμενης περιοχής οι ΖΒΔΦΠ αποτελούν ουσιαστικά ζώνες περιμετρικά των διάσπαρτων οικισμών, αρκετοί εκ των οποίων αποτελούν τουριστικούς πόλους. Επιπρόσθετα εκτεταμένες ΖΒΔΦΠ υπάρχουν στα χαμηλά υψόμετρα της προστατευόμενης περιοχής της Ζήρειας (ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29 και ΖΒΔΦΠ-31) που περιλαμβάνει πολλά χωριά με μεγάλη επισκεψιμότητα και μικτές αγροτοδασικές εκτάσεις, καθώς και περιμετρικά των λιμνών Στυμφαλίας και Ζήρειας.

Παρότι η εκτεταμένη εγκατάσταση εμπορικών χρήσεων θα οδηγήσει σε αλλοίωση της φυσιογνωμίας και των χρήσεων της περιοχής, με κατ' επέκταση επιπτώσεις στα ενδιαιτήματα ειδών πανίδας, αλλά και στη συνολική φυσιογνωμία και αξία της περιοχής, κρίνεται ανέφικτη στα πλαίσια της παρούσας η οριζόντια απαγόρευση της χρήσης σε περιοχές με έντονη ανάπτυξη τουριστικών υποδομών, αλλά και κατά θέσεις οικιστική χρήση. Η λειτουργία εμπορικών καταστημάτων προτείνεται να περιορίζεται αποκλειστικά σε είδη καθημερινών αναγκών των επισκεπτών και κατοίκων (π.χ. τρόφιμα) και μόνο εφόσον μία περιοχή με έντονη τουριστική ανάπτυξη και υποδομές. Η ελεύθερη εγκατάσταση λοιπών εμπορικών καταστημάτων (π.χ. ρουχισμού, ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης κ.λπ.) καθώς και λοιπόν εμπορικών χρήσεων (υπεραγορών, καταστημάτων παροχής προσωπικών υπηρεσιών, πολυκαταστημάτων κ.λ.π.) θα πρέπει να χωροθετούνται εντός οικισμού, διασφαλίζοντας το τοπίο και τη φυσιογνωμία της περιοχής, αποφεύγοντας την όχληση ειδών πανίδας και ενισχύοντας ταυτόχρονα τη συνεκτικότητα, ζωτικότητα και ανάπτυξη των οικισμών της περιοχής.

Επιπρόσθετα, δεδομένης της φυσιογνωμίας και των χρήσεων των περιοχών, η εγκατάσταση λοιπών εμπορικών χρήσεων (επιπλέον των απαραίτητων για την εξυπηρέτηση καθημερινών αναγκών) δεν κρίνεται σκόπιμη για τους εξής λόγους: α) δεν υπάρχουν και δεν αναμένεται να αναπτυχθούν χρήσεις που χρήζουν εξυπηρέτησης από εμπορικά καταστήματα β) πλησίον και εντός των ΖΒΔΦΠ υπάρχουν οικισμοί που μπορούν να εξυπηρετήσουν τις όποιες ανάγκες γ) θα αλλοιωθεί η φυσιογνωμία και οι χρήσεις της περιοχής. δ) θα δημιουργηθεί διάσπαση των ενδιαιτημάτων και όχληση των ειδών πανίδας.

(11) Γραφεία/ Κέντρα έρευνας/Θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων (με διαφοροποίηση ανά ζώνη σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018)

Εξειδίκευση ΖΑΠΦ: (11) Μόνο επιστημονική έρευνα για τη ζώνη

Εξειδίκευση ΖΠΦ: (11) Κέντρα έρευνας και επιστημονική έρευνα που αφορούν τη Ζώνη

Εξειδίκευση ΖΔΟΕ: (11) Γραφεία/Κέντρα έρευνας

Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: (11) Γραφεία/ Κέντρα έρευνας/Θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων.

Για το σύνολο των χερσαίων ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η διεξαγωγή επιστημονικών ερευνών των στοιχείων του βιοτικού και αβιοτικού περιβάλλοντος, για λόγους που σχετίζονται με την παρακολούθηση, προστασία, διατήρηση και διαχείριση των φυσικών οικοσυστημάτων, των τύπων οικοτόπων, των ειδών χλωρίδας και πανίδας και των στοιχείων της αρχαιολογικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, εφόσον διασφαλίζεται υψηλός βαθμός προστασίας. Οι όροι και προϋποθέσεις για την υλοποίηση σχετικών ερευνητικών δράσεων καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης.
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση, συντήρηση και λειτουργία ειδικού επιστημονικού εξοπλισμού και συνοδών δομών που απαιτούνται για την επιστημονική έρευνα, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και με την προϋπόθεση ότι δεν δημιουργούνται προβλήματα υποβάθμισης στο οικοσύστημα. Οι όροι και προϋποθέσεις για την εγκατάσταση ειδικού επιστημονικού εξοπλισμού καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης.

- Επιτρέπεται η υλοποίηση δράσεων για την παρακολούθηση, προστασία και διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών που περιλαμβάνονται στα Παραρτήματα των Οδηγιών 92/43 ΕΟΚ και 79/409/ΕΟΚ, στους ερυθρούς καταλόγους των σπάνιων και απειλούμενων ειδών και γενικότερα των ειδών που αποδεδειγμένα χρήζουν ειδικών δράσεων για τη διατήρησή τους στην περιοχή, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης, στο οποίο καθορίζονται και οι όροι και προϋποθέσεις για την υλοποίηση σχετικών δράσεων.
- Επιτρέπεται η εκτέλεση εργασιών που αποσκοπούν στην αποκατάσταση, βελτίωση και διατήρηση των χαρακτηριστικών του φυσικού περιβάλλοντος, των τύπων οικοτόπων και ειδών χλωρίδας και πανίδας, συμπεριλαμβανομένων και των δράσεων περιορισμού ή/και ανάσχεσης της εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών, εφόσον αποσκοπούν στην προστασία της περιοχής, προβλέπονται από το Σχέδιο Διαχείρισης και διασφαλίζεται υψηλός βαθμός προστασίας των προστατευτέων αντικειμένων. Οι όροι και προϋποθέσεις για την υλοποίηση σχετικών εργασιών καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Σε περιπτώσεις έκτακτων αναγκών τυχόν εργασίες αποκατάστασης θα πραγματοποιούνται σε συνεργασία ή μετά από ειδική άδεια της αρμόδιας για την περιοχή Μονάδας Διαχείρισης, με τους όρους και προϋποθέσεις που καθορίζονται από την άδεια.

Ζώνες εφαρμογής GR2530002:**ΖΑΠΦ-01** *(ELBA25301_ZA01)* / **ΖΠΦ-01** *(ELBA25301_ZB01)*
ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25301_ZC01, ELBA25301_ZC02, ELBA25301_ZC03)*
ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03 *(ELBA25301_ZD01, ELBA25301_ZD02, ELBA25301_ZD03)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530004: **ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05** *(ELBA25301_ZB02, ELBA25301_ZB03, ELBA25301_ZB04, ELBA25301_ZB05)*
ΖΔΟΕ-04 *(ELBA25301_ZC04)* /**ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05** *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2510004: **ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07** *(ELBA25301_ZB06, ELBA25301_ZB07)*
ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08 *(ELBA25301_ZC05, ELBA25301_ZC06, ELBA25301_ZC07, ELBA25301_ZC08)*
ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08 *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520001: **ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09** *(ELBA25301_ZB08, ELBA25301_ZB09)*
ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12, ΖΔΟΕ-13 *(ELBA25301_ZC10, ELBA25301_ZC11, ELBA25301_ZC12, ELBA25301_ZC13)*
ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18 *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: **ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14, ΖΠΦ-15, ΖΠΦ-16, ΖΠΦ-17, ΖΠΦ-18, ΖΠΦ-19** *(ELBA25301_ZB10, ELBA25301_ZB11, ELBA25301_ZB12, ELBA25301_ZB13, ELBA25301_ZB14, ELBA25301_ZB15, ELBA25301_ZB16, ELBA25301_ZB17, ELBA25301_ZB18, ELBA25301_ZB19)*
ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-15, ΖΔΟΕ-16, ΖΔΟΕ-17, ΖΔΟΕ-21 *(ELBA25301_ZC14, ELBA25301_ZC15, ELBA25301_ZC16, ELBA25301_ZC17, ELBA25301_ZC21)*
ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35 *(ELBA25301_ZD19,*

ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)
Ζώνες εφαρμογής GR2520002: ***ΖΠΦ-20*** *(ELBA25301_ZB20)* ***ΖΔΟΕ-18, ΖΔΟΕ-19, ΖΔΟΕ-20 (ELBA25301_ZC18, ELBA25301_ZC19, ELBA25301_ZC20)*** ***ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34*** *(ELBA25301_ZD32, ELBA25301_ZD33, ELBA25301_ZD34)*
Για τις ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και τις ζώνες Προστασίας της Φύσης ΖΠΦ-15 και ΖΠΦ-17: • Επιτρέπεται η ανέγερση Κέντρων Έρευνας και Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης με αντικείμενο την επιστημονική έρευνα, παρακολούθηση, προστασία και διαχείριση των φυσικών οικοσυστημάτων, των τύπων οικοτόπων και των ειδών χλωρίδας και πανίδας, που εντοπίζονται στη Ζώνη Προστασίας. Η ανέγερση των εγκαταστάσεων δύναται να γίνεται κατά περίπτωση σε υποστυλώματα (πυλωτές), ώστε να αποτρέπεται η υποβάθμιση των τύπων οικοτόπων. • Επιτρέπεται η λειτουργία και συντήρηση του υφιστάμενου Περιβαλλοντικού Μουσείου στη Στυμφαλία (αφορά τη ΖΔΟΕ-03)
Ζώνες εφαρμογής GR2530002: ***ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03*** *(ELBA25301_ZC01, ELBA25301_ZC02, ELBA25301_ZC03)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530004: ***ΖΔΟΕ-04*** *(ELBA25301_ZC04)*
Ζώνες εφαρμογής GR2510004: ***ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09*** *(ELBA25301_ZC06, ELBA25301_ZC07, ELBA25301_ZC08, ELBA25301_ZC09)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12, ΖΔΟΕ-13*** *(ELBA25301_ZC10, ELBA25301_ZC11, ELBA25301_ZC12, ELBA25301_ZC13)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΠΦ-15, ΖΠΦ-17*** *(ELBA25301_ZB15, ELBA25301_ZB17)* ***ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-15, ΖΔΟΕ-16, ΖΔΟΕ-17, ΖΔΟΕ-21*** *(ELBA25301_ZC14, ELBA25301_ZC15, ELBA25301_ZC16, ELBA25301_ZC17, ELBA25301_ZC21)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520002: ***ΖΔΟΕ-18, ΖΔΟΕ-19, ΖΔΟΕ-20 (ELBA25301_ZC18, ELBA25301_ZC19, ELBA25301_ZC20)***
Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων: • Επιτρέπεται η δημιουργία κέντρων έρευνας και οι θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων, σε αντικείμενα που σχετίζονται και προωθούν τον πρωτογενή τομέα και το περιβάλλον.
Ζώνες εφαρμογής GR2530002: ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03*** *(ELBA25301_ZD01, ELBA25301_ZD02, ELBA25301_ZD03)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530004: ***ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05*** *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2510004: **ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08** *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520001: **ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18** *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: **ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35** *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520002: **ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34** *(ELBA25301_ZD32, ELBA25301_ZD33, ELBA25301_ZD34)*
Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η διεξαγωγή επιστημονικών ερευνών και η υλοποίηση επιστημονικών δράσεων αποτελούν απαραίτητες και κρίσιμες ενέργειες για την προστασία και διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής, αλλά και για την εν γένει προστασία της. Οι όροι της χρήσης αποσκοπούν στην προστασία, διατήρηση, ανόρθωση, αποκατάσταση και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος, του προστατευτέου αντικειμένου. Η διεξαγωγή συστηματικής επιστημονικής έρευνας και παρακολούθησης, καθώς και η υλοποίηση επιστημονικών δράσεων αποτελούν απαραίτητες και χρήσιμες ενέργειες για την προστασία και διατήρηση των ειδών, αλλά και της ευρύτερης περιοχής. Η χρήση κρίνεται ως επιβεβλημένη εντός του συνόλου των περιοχών προστασίας. Κέντρα έρευνας, δεδομένης της φυσιογνωμίας της περιοχής, δύναται, εφόσον κριθεί σκόπιμο, να εγκατασταθούν στο χερσαίο περιβάλλον, εντός ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ, στις υπο-ζώνες όπου επιτρέπεται. Για την αποφυγή των επιπτώσεων από τη δημιουργία δομημένου περιβάλλοντος και των συνοδών έργων στις περιοχές ΖΠΦ και ΖΔΟΕ, προτείνεται η ανέγερση των εγκαταστάσεων να γίνεται κατά προτίμηση σε υποστυλώματα (πυλωτές), ώστε να αποτρέπεται η υποβάθμιση των τύπων οικοτόπων. Στην περιοχή της Στυμφαλίας (ΖΔΟΕ-03) λειτουργεί το Μουσείο Περιβάλλοντος Στυμφαλίας, που επιδιώκει να καταδείξει την αλληλεξάρτηση ανθρώπου και φύσης, εστιάζει στην αρμονική συνύπαρξή τους στη λεκάνη της Στυμφαλίας. Στόχος του Μουσείου είναι η οικολογική ευαισθητοποίηση του κοινού και η διάσωση της γνώσης για την παραδοσιακή τεχνολογία της περιοχής.
Επισημάνσεις: • Στη χρήση (11) συμπεριλήφθηκε και η εκτέλεση εργασιών που αποσκοπούν στην αποκατάσταση, βελτίωση και διατήρηση των χαρακτηριστικών του φυσικού περιβάλλοντος, των τύπων οικοτόπων και ειδών χλωρίδας και πανίδας. Περιλήφθηκε επίσης και η εγκατάσταση, συντήρηση και λειτουργία συνοδών δομών για τον απαραίτητο επιστημονικό εξοπλισμό της επιστημονικής έρευνας, ως αναπόσπαστο κομμάτι για τη

διεξαγωγή συστηματικής επιστημονικής έρευνας. Στο ΠΔ 59/2018 δεν προβλέπεται ειδική χρήση για τα ανωτέρω, αλλά κρίνεται σκόπιμο να περιληφθούν, δεδομένου ότι αποτελούν κρίσιμες και απαραίτητες εργασίες για την προστασία και παρακολούθηση των τύπων οικοτόπων και ειδών.

- Επισημαίνεται επίσης ότι, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο άρθρο 14γ του ΠΔ 59/2018, η χρήση 11, επιτρέπεται μόνο σε εντός σχεδίου / οικισμού περιοχές για τις ΖΔΟΕ. Προτείνουμε η «Επιστημονική έρευνα για τις ανάγκες της ζώνης», η οποία αποτελεί εξειδίκευση της χρήσης 11 για τις ΖΑΠΦ και ΖΠΦ, καθώς και τα «Κέντρα έρευνας» που επιτρέπονται στις ΖΠΦ, να ισχύουν και για τις ΖΔΟΕ.

(12) Εστίαση (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: (12) Εστίαση

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων»:

- Επιτρέπεται η διατήρηση, συντήρηση, ανακαίνιση και ο εκσυγχρονισμός των νόμιμα υφιστάμενων χώρων εστίασης.
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία εστιατορίων σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Η χωροθέτηση επιτρέπεται εντός ή πλησίον οικιστικών ιστών και περιοχών με τουριστική ανάπτυξη, για την εξυπηρέτηση των κατοίκων και τουριστών, καθώς και εντός οργανωμένων υποδοχέων τουριστικών δραστηριοτήτων. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι δεν αλλοιώνεται η φυσιογνωμία και οι υφιστάμενες χρήσεις της περιοχής, οι οποίες αποτελούν και ενδιαιτήματα ειδών πανίδας, καθώς και ότι δεν προκαλείται όχληση των ειδών πανίδας από την ανθρώπινη δραστηριότητα (πχ αυξημένα επίπεδα ήχου και τεχνητό φωτισμό).
- Ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για τη χωροθέτηση και λειτουργία των χώρων αυτών (υφιστάμενων ή μελλοντικών) δύναται να καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

Ζώνες εφαρμογής GR2530002: **ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03** *(ELBA25301_ZD01, ELBA25301_ZD02, ELBA25301_ZD03)*

Ζώνες εφαρμογής GR2510004: **ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08** *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520001: **ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18** *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: **ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35** *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520002: **ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34** *(ELBA25301_ZD32, ELBA25301_ZD33, ELBA25301_ZD34)*
(13) Αναψυκτήρια (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)
Εξειδίκευση ΖΠΦ: (13) Αναψυκτήρια μέχρι 50 τ.μ.
Εξειδίκευση ΖΔΟΕ: (13) Αναψυκτήρια μέχρι 100 τ.μ..
Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: (13) Αναψυκτήρια
Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων: • Επιτρέπεται η διατήρηση, συντήρηση, ανακαίνιση και ο εκσυγχρονισμός των νόμιμα υφιστάμενων αναψυκτήριων. • Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία αναψυκτήριων σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Η χωροθέτηση επιτρέπεται εντός ή πλησίον οικιστικών ιστών και περιοχών με τουριστική ανάπτυξη, για την εξυπηρέτηση των κατοίκων και τουριστών, καθώς και εντός οργανωμένων υποδοχέων τουριστικών δραστηριοτήτων. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι δεν αλλοιώνεται η φυσιογνωμία και οι υφιστάμενες χρήσεις της περιοχής, οι οποίες αποτελούν και ενδιαιτήματα ειδών πανίδας, καθώς και ότι δεν προκαλείται όχληση των ειδών πανίδας από την ανθρώπινη δραστηριότητα. • Ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για τη χωροθέτηση και λειτουργία των χώρων αυτών (υφιστάμενων ή μελλοντικών) δύναται να καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.
Ζώνες εφαρμογής GR2530002: **ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03** *(ELBA25301_ZD01, ELBA25301_ZD02, ELBA25301_ZD03)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530004: **ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05** *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*
Ζώνες εφαρμογής GR2510004: **ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08** *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520001: **ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18** *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: **ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35** *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520002: **ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34** *(ELBA25301_ZD32, ELBA25301_ZD33, ELBA25301_ZD34)*
Για τις ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης

- Επιτρέπεται η λειτουργία εποχικών αναψυκτήριων σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και κατόπιν γνώμης της αρμόδιας για την περιοχή Μονάδας Διαχείρισης ή εγκεκριμένου Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών. Η χωροθέτηση θα πραγματοποιείται σε θέσεις σύμφωνα με εγκεκριμένο Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών ή διασφαλίζοντας σε κάθε περίπτωση τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων προτεραιότητας, το τοπίο, καθώς και των σημαντικών ενδιαιτημάτων ειδών πανίδας και τα καταφύγια της χειροπτεροπανίδας. Ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για τη λειτουργία αναψυκτήριων καθορίζονται από την ισχύουσα νομοθεσία και δύναται να εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης.

Ζώνες εφαρμογής GR2530002: **ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03** *(ELBA25301_ZC01, ELBA25301_ZC02, ELBA25301_ZC03)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530004: **ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05** *(ELBA25301_ZB02, ELBA25301_ZB03, ELBA25301_ZB04, ELBA25301_ZB05)* **/ ΖΔΟΕ-04** *(ELBA25301_ZC04)*

Ζώνες εφαρμογής GR2510004: **ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07** *(ELBA25301_ZB06, ELBA25301_ZB07)*

ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09 *(ELBA25301_ZC05, ELBA25301_ZC06, ELBA25301_ZC07, ELBA25301_ZC08, ELBA25301_ZC09)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520001: **ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09** *(ELBA25301_ZB08, ELBA25301_ZB09)*

ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12, ΖΔΟΕ-13 *(ELBA25301_ZC10, ELBA25301_ZC11, ELBA25301_ZC12, ELBA25301_ZC13)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: **ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14, ΖΠΦ-15, ΖΠΦ-16, ΖΠΦ-17, ΖΠΦ-18, ΖΠΦ-19** *(ELBA25301_ZB10, ELBA25301_ZB11, ELBA25301_ZB12, ELBA25301_ZB13, ELBA25301_ZB14, ELBA25301_ZB15, ELBA25301_ZB16, ELBA25301_ZB17, ELBA25301_ZB18, ELBA25301_ZB19)*

ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-15, ΖΔΟΕ-16, ΖΔΟΕ-17, ΖΔΟΕ-21 *(ELBA25301_ZC14, ELBA25301_ZC15, ELBA25301_ZC16, ELBA25301_ZC17, ELBA25301_ZC21)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520002: **ΖΔΟΕ-18, ΖΔΟΕ-19, ΖΔΟΕ-20** *(ELBA25301_ZC18, ELBA25301_ZC19, ELBA25301_ZC20)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Σε ότι αφορά τις ΖΒΔΦΠ: Αφορούν εκτάσεις περιμετρικά των πολυπληθών ορεινών και ημιορεινών οικισμών της περιοχής, καθώς και θέσεις με τουριστική ανάπτυξη στα χαμηλότερα υψόμετρα. Παρότι η εκτεταμένη εγκατάσταση χρήσεων εστίασης και αναψυχής θα οδηγήσει σε αλλοίωση της φυσιογνωμίας και των χρήσεων της περιοχής, με κατ' επέκταση επιπτώσεις στα ενδιαιτήματα ειδών πανίδας, αλλά και στη συνολική αξία και τη φυσιογνωμία της περιοχής, είναι ανέφικτη η οριζόντια απαγόρευση των χρήσεων σε περιοχές με έντονη τουριστική, αλλά και οικιστική χρήση.

Η εγκατάσταση και λειτουργία αναψυκτήριων προτείνεται να επιτρέπεται στις ΖΔΟΕ και στις ΖΠΦ, σε επιλεγμένες θέσεις που θα καθοριστούν από το Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών, στο πλαίσιο ενός ενιαίου σχεδιασμού οργάνωσης και διακίνησης των επισκεπτών της περιοχής. Ειδικά σε ότι αφορά τις ΖΠΦ, η λειτουργία αναψυκτήριων προτείνεται να επιτρέπεται σε ζώνες που εκτιμάται ότι

έχουν μεγαλύτερη επισκεψιμότητα, και σε αυτές που περιλαμβάνουν τμήματα του κεντρικού επαρχιακού οδικού δικτύου της περιοχής.

Επισημαίνεται σε ότι αφορά τις ΖΠΦ και τις ΖΔΟΕ (για τη χρήση αναψυκτήριων):

Δεδομένης της φυσιογνωμίας και του τοπίου των ζωνών αυτών, των χρήσεων και των φυσικών οικοσυστημάτων που περιλαμβάνουν (ασκεπείς κορυφές, δασικά οικοσυστήματα, φαράγγια, ποτάμια και αγροδασικές εκτάσεις με δραστηριότητες του πρωτογενή τομέα (αγροτοκτηνοτροφικές), η εγκατάσταση κέντρων εστίασης (στις ΖΔΟΕ) δεν κρίνεται σκόπιμη για τους εξής λόγους: α) δεν υπάρχουν και δεν θα αναπτυχθούν χρήσεις που να συνάδουν με την εγκατάσταση παραδοσιακής ταβέρνας (οικιστικές περιοχής ή περιοχές με τουριστική κίνηση) β) πλησίον των περιοχών αυτών υπάρχουν οικισμοί με μόνιμους κατοίκους και περιοχές με τουριστική ανάπτυξη (ΖΒΔΦΠ) που μπορούν να εξυπηρετήσουν τις όποιες ανάγκες γ) θα αλλοιωθεί η φυσιογνωμία, το τοπίο και οι χρήσεις της περιοχής δ) η τουριστική δραστηριότητα στις ζώνες αυτές αφορά κυρίως τον ορειβατικό, ποδηλατικό, αναρριχητικό, περιηγητικό και πολιτισμικό τουρισμό, δραστηριότητες που, λόγω της φύσης τους, δεν χρειάζονται ενίσχυση με χώρους εστίασης. Αντιθέτως, οι πολυπληθείς, διάσπαρτοι, μοναδικής αρχιτεκτονικής και αισθητικής αξίας οικισμοί της περιοχής αποτελούν τον τελικό προορισμό του ορεινού τουρισμού, για να επισκεφτούν κάποια παραδοσιακή ταβέρνα και να αναπαυθούν σε κάποιο παραδοσιακό ξενώνα. Τα δασικά οικοσυστήματα της περιοχής θα πρέπει να παραμείνουν αδιατάρακτα, χωρίς δόμηση ε) θα δημιουργηθεί διάσπαση των ενδιαιτημάτων και όχληση των ειδών πανίδας, συμπεριλαμβανομένης της ορνιθοπανίδας.

(15) Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (ν. 4276/2014, Α'155). (με διαφοροποίηση ανά ζώνη σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018)

Εξειδίκευση ΖΔΟΕ: (15) Τουριστικά καταλύματα μέχρι 150 κλίνες, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (ν. 4276/2014, Α'155).
Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: (15) Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (ν. 4276/2014, Α'155).

Για τις ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η λειτουργία και συντήρηση των νόμιμα υφιστάμενων τουριστικών καταλυμάτων, κατασκηνώσεων και λοιπών εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής σύμφωνα με τους εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους. Επιτρέπονται επίσης προσθήκες για την αναβάθμιση αυτών, μετά από σχετική περιβαλλοντική αδειοδότηση σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
- Επιτρέπεται η κατασκευή και λειτουργία αγροτουριστικών μονάδων/επιχειρήσεων σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις, καθώς και νέων τουριστικών καταλυμάτων σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 9 του ν. 3937/2011 "Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις" και τους όρους της περιβαλλοντικής τους αδειοδότησης (κατά περίπτωση έγκριση περιβαλλοντικών όρων ή ΠΠΔ).
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων. Η έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, κατόπιν Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και δέουσας εκτίμησης των επιπτώσεων.

- Επιτρέπεται η κατασκευή και λειτουργία κέντρων αναζωογόνησης (spa), όταν λειτουργούν σε συνδυασμό με κύρια τουριστικά καταλύματα ή με σύνθετα τουριστικά καταλύματα, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014 (Α΄ 155) και τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις και κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης.
- Στις ΖΔΟΕ επιτρέπεται η εγκατάσταση τουριστικών καταλυμάτων μέχρι 150 κλίνες.
- Κατά την έγκριση ή ανανέωση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης των τουριστικών μονάδων θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα, αναλόγως του μεγέθους/είδους της μονάδας και της ισχύουσας περιβαλλοντικής νομοθεσίας: α) Οι τουριστικές υποδομές να έχουν κατά το δυνατόν ενεργειακή αυτάρκεια μέσω χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και να στοχεύουν στην ελαχιστοποίηση της κατανάλωσης φυσικών πόρων, στη διαχείριση των απορριμμάτων, στην ανακύκλωση και στην αποφυγή χρήσης ουσιών βλαβερών για το περιβάλλον. β) Να προβλέπουν, ενσωματώνουν, προωθούν στη λειτουργία τους δραστηριότητες οικοτουρισμού και τουρισμού υπαίθρου και ανάδειξης των φυσικών και πολιτιστικών πόρων της περιοχής γ) Οι κατασκευές να είναι σύμφωνες με την αρχιτεκτονική τεχνοτροπία της περιοχής, να εντάσσονται και να μην αλλοιώνουν το φυσικό, πολιτιστικό και δομημένο περιβάλλον, δ) Οι εγκαταστάσεις, αναλόγως του μεγέθους τους, θα πρέπει να διαθέτουν σύστημα βιολογικής επεξεργασίας των λυμάτων τους που θα διατίθενται σε εγκεκριμένους αποδέκτες.

Ζώνες εφαρμογής GR2530004: **ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05** *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2510004: **ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08** *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520001: **ΖΔΟΕ-12** *(ELBA25301_ZC12)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18 *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: **ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-16, ΖΔΟΕ-21** *(ELBA25301_ZC14, ELBA25301_ZC16, ELBA25301_ZC21)*

ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35 *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)*

Για τις ορεινές ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών:

- Επιτρέπεται η συντήρηση, εκσυγχρονισμός, επέκταση και λειτουργία των υφιστάμενων χιονοδρομικών κέντρων στη Ζήρεια και το Μαίναλο σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και τους περιβαλλοντικούς όρους που έχουν λάβει. Η χρήση αφορά τόσο τις πίστες και τους αναβατήρες, όσο και τις εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης των χιονοδρόμων και επισκεπτών σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία (Αφορά τις ΖΔΟΕ-13 και ΖΔΟΕ-17).

Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΔΟΕ-13*** *(ELBA25301_ZC13)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΔΟΕ-17*** *(ELBA25301_ZC17)*
Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Στην περιοχή η τουριστική επισκεψιμότητα και υποδομές για την υποστήριξή της εντοπίζονται συγκεντρωμένα κυρίως στους ορεινούς και ημιορεινούς οικισμούς και στην ευρύτερη περιοχή αυτών, ιδιαίτερα στη Ζήρεια και το Μαίναλο. Ο Ολίγυρτος και τα όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο δεν έχουν ανεπτυγμένες τουριστικές υποδομές. Δεδομένου ότι η προστατευόμενη περιοχή αποτελείται στο μεγαλύτερο μέρος της από ορεινά χωριά, δασικά οικοσυστήματα, αλπική ζώνη, φαράγγια και ποτάμια, αγροτοκτηνοτροφικές περιοχές και πλήθος πολιτιστικών και θρησκευτικών μνημείων, εκτάσεις φυσικής αξίας και κάλλους, η αποτροπή του μαζικού τουρισμού και η ανάπτυξη ήπιων εναλλακτικών μορφών τουρισμού (φυσιολατρικού, οικοτουρισμού, αγροτουρισμού, περιηγητικού και περιπατητικού τουρισμού, πολιτιστικού - θρησκευτικού τουρισμού, θαλάσσιου τουρισμού, τουρισμού άγριας ζωής κ.ά.) αποτελούν μία βιώσιμη αναπτυξιακή δυνατότητα της περιοχής, Σε κάθε περίπτωση η βιώσιμη διαχείριση της περιοχής προϋποθέτει την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού με τρόπο που να διασφαλίζεται η ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων στα προστατευτέα αντικείμενα. Η πρόβλεψη για την ανάπτυξη στην περιοχή «πράσινων» καταλυμάτων προσαρμοσμένων στην αρχιτεκτονική και τη φυσιογνωμία της περιοχής, τα οποία θα λειτουργούν με ιδιαίτερη μέριμνα στην προστασία του περιβάλλοντος, εκτιμάται ότι θα ενισχύει στη βιώσιμη οικοτουριστική ανάπτυξη της περιοχής και την αύξηση του εισοδήματος στους κατοίκους των περιοχών, προστατεύοντας ταυτόχρονα τα σημαντικά στοιχεία του προστατευτέου αντικειμένου, τη φυσιογνωμία της περιοχής και τις δραστηριότητες της πρωτογενούς παραγωγής. Ο οικοτουρισμός στην περιοχή θα υποστηριχτεί από τη διαμονή σε καταλύματα παραδοσιακού χαρακτήρα και μικρής δυναμικότητας και θα ενισχυθεί / υποστηριχθεί από την παροχή δυνατοτήτων βιωματικών εμπειριών, μέσα από μια ευρεία ποικιλία δραστηριοτήτων αναψυχής στην ύπαιθρο που συνδέονται είτε με τη γεωργική / κτηνοτροφική παραγωγή, την τοπική γαστρονομία και τα τοπικά προϊόντα και τα πολιτισμικά στοιχεία, είτε με υπαίθριες δραστηριότητες όπως η ορειβασία, η πεζοπορία, η ορεινή ποδηλασία, η αναρρίχηση κ.λπ. Το περιγραφόμενο είδος και η μορφή των καταλυμάτων και λοιπών τουριστικών υποδομών, σε συνδυασμό με το φυσικό περιβάλλον και τη βιολογική αξία της περιοχής και τις λοιπές υποδομές υπαίθριας αναψυχής, ευαισθητοποίησης – εκπαίδευσης θα προσφέρουν τη δυνατότητα προβολής της περιοχής με τρόπο ώστε να προσελκύσει φυσιολατρικούς επισκέπτες και οικοτουρίστες και να αξιοποιήσει βιώσιμα τους πόλους έλξης. Εκτιμάται ότι η ποιότητα των υποδομών και υπηρεσιών στην περιοχή θα μπορέσει να μετατρέψει ακόμη και τους περιστασιακούς τουρίστες σε οικοτουρίστες και να τους αφυπνίσει ως προς την προστασία του περιβάλλοντος, μέσω βιωματικών εμπειριών και φυσικά την ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση που θα λάβουν κατά την επίσκεψή τους.

Με αυτό τον τρόπο θα αποφευχθεί ο μαζικός τουρισμός ο οποίος πολλές φορές συνδέεται με αρνητικές επιπτώσεις στις προστατευόμενες περιοχές αλλά και στην τοπική κοινωνία. Θα αναδειχθεί ο φυσικός και πολιτιστικός πλούτος, θα διασφαλιστεί η συνέχιση των παραδοσιακών δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα και θα υπάρξει βιώσιμη διαχείριση και ανάπτυξη. Οι ανωτέρω μορφές τουρισμού αποτελούν βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη, γιατί δεν απαιτούν σημαντικούς οικονομικούς και φυσικούς πόρους, όπως στον μαζικό τουρισμό, ενώ οι ήδη διαθέσιμες πηγές, σε υποδομές, φυσικά, πολιτιστικά, ιστορικά στοιχεία, επαρκούν για να εξυπηρετήσει τις ανάγκες του. Τα οφέλη για την τοπική κοινωνία, εστιάζονται, στην κινητοποίηση των παραγωγικών, αναπτυξιακών και πολιτισμικών δυνάμεων της, εξασφαλίζοντας, παράλληλα, την αειφόρο ανάπτυξή της. Η βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη της περιοχής θα ωφελήσει την τοπική κοινωνία ποικιλοτρόπως, οικονομικά και κοινωνικά, με τη δημιουργία θέσεων εργασίας, την τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας και την προώθηση τοπικών προϊόντων.

Επισημαίνεται ότι η δυνατότητα να συμπεριλαμβάνονται περιοχές, οι οποίες εντάσσονται στο σύστημα προστατευόμενων περιοχών του ν. 3937/2911 (και περιοχές του δικτύου Natura 2000), σε προγράμματα ολοκληρωμένης τουριστικής ανάπτυξης μέσω οργανωμένων υποδοχέων τουριστικών δραστηριοτήτων και σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων, προβλεπόταν στο τροποποιημένο Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης 2013 (ΦΕΚ Β' 3155/12.12.2013), το οποίο ακυρώθηκε μεν από το ΣτΕ για τυπικούς λόγους, πλην όμως μπορεί να ληφθεί υπόψη στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης, ως χωροταξική κατεύθυνση που ίσχυσε και που έχει ληφθεί υπόψη και σε επόμενα στάδια του χωρικού σχεδιασμού, καθώς και σε αδειοδοτήσεις έργων και δραστηριοτήτων. Άλλωστε και στο άρθρο 1 παρ. 4 περ. δ και παρ. 5 του ν. 4179/2013 (ΦΕΚ Α' 175 8/8/2013) προβλέπεται ότι σε γήπεδα εκμετάλλευσης των οργανωμένων υποδοχέων και σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων επιτρέπεται να περιλαμβάνονται εκτάσεις, που υπάγονται σε ειδικά καθεστώτα προστασίας, όπως, μεταξύ άλλων, περιοχές υπαγόμενες στο εθνικό σύστημα προστατευόμενων περιοχών του ν. 3937/2011 και περιοχές του Δικτύου Natura 2000. Σύμφωνα με την ανωτέρω διάταξη, οι εκτάσεις αυτές διέπονται από τα οικεία ειδικά νομικά καθεστώτα προστασίας. Μάλιστα προβλέπεται ότι, στην περίπτωση αυτή, στην οικεία πράξη έγκρισης εκάστου οργανωμένου υποδοχέα τουριστικών δραστηριοτήτων πρέπει να αξιολογούνται ειδικώς, οι συνέπειες από τη δημιουργία και λειτουργία των υποδοχέων στις εν λόγω περιοχές και οι επιπτώσεις στο τοπίο από τις προτεινόμενες παρεμβάσεις και να τεκμηριώνεται η συμβατότητα του υπό ίδρυση υποδοχέα με τα ειδικά χαρακτηριστικά και τους στόχους διατήρησης, προστασίας και ανάδειξης των εν λόγω περιοχών.

Σε ότι αφορά τις ΖΔΟΕ: Στο Μαίναλο και τη Ζήρεια, η εγκατάσταση τουριστικών καταλυμάτων μέχρι 150 κλίνες επιτρέπεται, ιδιαίτερα στις ζώνες που βρίσκονται πλησίον τουριστικά ανεπτυγμένων θέσεων ή περιοχών που περιλαμβάνουν δασικές, αλλά και ιδιωτικές αγροτικές εκτάσεις που δύναται να αξιοποιηθούν σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και τους όρους και περιορισμούς του παρόντος. Στα όρη Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο και Λύρκειο, τις λίμνες Τάκα και Στυμφαλία, αλλά και κάποιες από τις ΖΔΟΕ στο Μαίναλο και της Ζήρειας, η εγκατάσταση τουριστικών καταλυμάτων δεν κρίνεται σκόπιμη δεδομένης της φυσιογνωμίας, των χρήσεων και των φυσικών οικοσυστημάτων που περιλαμβάνουν για τους εξής λόγους: α) οι περιοχές αυτές δεν αποτελούν ευρύτερες ζώνες οικισμών, ούτε βρίσκονται κοντά σε τουριστικούς πόλους β)

πλησίον των περιοχών αυτών υπάρχουν οικισμοί και περιοχές με τουριστική ανάπτυξη (ΖΒΔΦΠ) που μπορούν να εξυπηρετήσουν τις όποιες τουριστικές ανάγκες γ) θα αλλοιωθεί η φυσιογνωμία και οι χρήσεις της περιοχής. Οι περιοχές αυτές θα πρέπει να διατηρηθούν ως αμιγώς δασικές και αγροδασική κατά θέσεις, χωρίς δόμηση (πλην κτισμάτων για την εξυπηρέτηση της πρωτογενούς παραγωγής) δ) περιλαμβάνουν κυρίως εκτάσεις που διέπονται από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας. ε) θα δημιουργηθεί διάσπαση των ενδιαιτημάτων και όχληση των ειδών πανίδας.

Επισημαίνεται ότι η περιοχή θα πρέπει να διατηρήσει όλες τις πολιτιστικές οικοσυστημικές υπηρεσίες, δηλαδή όλες τις άυλες αξίες της φύσης που επηρεάζουν τη φυσική και ψυχική κατάσταση των ανθρώπων (όπως: αισθητική απόλαυση, ευκαιρίες για αναψυχή και τουρισμό, άθληση στη φύση σωματική και πνευματική υγεία, πολιτιστική ταυτότητα, έρευνα και εκπαίδευση). Οι πολιτιστικές οικοσυστημικές υπηρεσίες συνδυάζουν άυλες και πολιτιστικές αξίες με πρακτική χρησιμότητα, ακόμα και στις προστατευόμενες περιοχές, όπου επιβάλλονται πολιτικές προστασίας και ειδικής διαχείρισης για τη διατήρηση των ειδών και οικοτόπων (π.χ. Palomo *et al.*, 2014).

Στο Μαίναλο και στη Ζήρεια (ΖΔΟΕ-13 και ΖΔΟΕ-17) υπάρχουν σε λειτουργία εγκαταστάσεις χιονοδρομικών κέντρων, χρήση η οποία προτείνεται να διατηρηθεί. Η χρήση αφορά τόσο τις πίστες και τους αναβατήρες, όσο και τις εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης των χιονοδρόμων και επισκεπτών σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία

(16) Στάθμευση (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

Εξειδίκευση ΖΠΦ και ΖΔΟΕ: Στάθμευση μόνο για τη ζώνη, υπαίθρια / Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: Στάθμευση (κτίρια-γήπεδα)

Για τις <u>όλες τις ζώνες της προστατευόμενης περιοχής</u>:

- Επιτρέπεται η υπαίθρια στάθμευση των οχημάτων αποκλειστικά και μόνο σε ειδικά καθορισμένες και οριοθετημένες θέσεις για την εξυπηρέτηση των επιτρεπόμενων για τη ζώνη χρήσεων και σε ιδιωτικές, μη δασικές, εκτάσεις.
- Επιτρέπεται η οριοθέτηση υφιστάμενων και η διαμόρφωση νέων οριοθετημένων υπαίθριων χώρων στάθμευσης, μικρού μεγέθους, για τη στάθμευση οχημάτων με σκοπό την άσκηση των επιτρεπόμενων χρήσεων και δραστηριοτήτων, την παρατήρηση της φύσης, την αναψυχή, την εξυπηρέτηση ατόμων με ειδικές ανάγκες την εξυπηρέτηση υπηρεσιακών αναγκών (φύλαξης και διοίκησης). Η διαμόρφωση νέων χώρων στάθμευσης επιτρέπεται μόνο σε θέσεις επί του υφιστάμενου οδικού δικτύου. Οι θέσεις και η χωρητικότητα των υπαίθριων θέσεων στάθμευσης καθορίζεται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, σύμφωνα με Μελέτη Διαχείρισης Επισκεπτών.
- Σε κάθε περίπτωση απαγορεύεται η στάθμευση σε δασικές εκτάσεις και φυσικά εν γένει οικοσυστήματα. Κατ' εξαίρεση δύναται να επιτρέπεται η προσωρινή στάθμευση εκτός των προκαθορισμένων θέσεων οχημάτων δημόσιων φορέων σε καταστάσεις εκτάκτου ανάγκης ή για σκοπούς φύλαξης και άσκησης δασικής διαχείρισης

Ζώνες εφαρμογής GR2530002: ***ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03*** *(ELBA25301_ZC01, ELBA25301_ZC02, ELBA25301_ZC03)* ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03*** *(ELBA25301_ZD01, ELBA25301_ZD02, ELBA25301_ZD03)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530004: ***ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05*** *(ELBA25301_ZB02, ELBA25301_ZB03, ELBA25301_ZB04, ELBA25301_ZB05)* ***ΖΔΟΕ-04*** *(ELBA25301_ZC04)* ***ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05*** *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*
Ζώνες εφαρμογής GR2510004: ***ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07*** *(ELBA25301_ZB06, ELBA25301_ZB07)* ***ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09*** *(ELBA25301_ZC05, ELBA25301_ZC06, ELBA25301_ZC07, ELBA25301_ZC08, ELBA25301_ZC09)* ***ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08*** *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09*** *(ELBA25301_ZB08, ELBA25301_ZB09)* ***ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12, ΖΔΟΕ-13*** *(ELBA25301_ZC10, ELBA25301_ZC11, ELBA25301_ZC12, ELBA25301_ZC13)* ***ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18*** *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14, ΖΠΦ-15, ΖΠΦ-16, ΖΠΦ-17, ΖΠΦ-18, ΖΠΦ-19*** *(ELBA25301_ZB10, ELBA25301_ZB11, ELBA25301_ZB12, ELBA25301_ZB13, ELBA25301_ZB14, ELBA25301_ZB15, ELBA25301_ZB16, ELBA25301_ZB17, ELBA25301_ZB18, ELBA25301_ZB19)* ***ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-15, ΖΔΟΕ-16, ΖΔΟΕ-17, ΖΔΟΕ-21*** *(ELBA25301_ZC14, ELBA25301_ZC15, ELBA25301_ZC16, ELBA25301_ZC17, ELBA25301_ZC21)* ***ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35*** *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520002: ***ΖΔΟΕ-18, ΖΔΟΕ-19, ΖΔΟΕ-20*** *(ELBA25301_ZC18, ELBA25301_ZC19, ELBA25301_ZC20)* ***ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34*** *(ELBA25301_ZD32, ELBA25301_ZD33, ELBA25301_ZD34)*
Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Με γνώμονα τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής και τις αυξητικές, κατά θέσεις, τάσεις του τουρισμού κρίνεται σκόπιμη η παροχή δυνατότητας χωροθέτησης μικρών υπαίθριων γηπέδων στάθμευσης οχημάτων. Έτσι θα αποφευχθεί η αλόγιστη κίνηση και στάθμευση των μηχανοκίνητων οχημάτων και η καταστροφή, δασικών οικοσυστημάτων, ευαίσθητων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων ειδών. Η δημιουργία θέσεων στάθμευσης προσδίδει, εκτός των άλλων, ποιότητα στις παρεχόμενες υπηρεσίες τουρισμού, ενώ υποστηρίζει και τις δραστηριότητες της περιοχής. Στις κατεξοχήν ορεινές περιοχές όπως η Ζήρεια το Μαίναλο, κλπ. η δημιουργία θέσεων στάθμευσης όπου συνδυάζεται η ικανοποίηση των επισκεπτών για παρατήρηση και απόλαυση της φύσης και του τοπίου με την ξεκούραση και στάση για έκτακτες ανάγκες κρίνεται απαραίτητη, εφόσον οι θέσεις αυτές επιλέγονται κατόπιν σχεδιασμού και δεν

προκαλούν επιπλέον όχληση στα είδη και τους οικοτόπους της περιοχής. Η χωροθέτηση και οριοθέτηση υπαίθριων χώρων στάθμευσης, σε κατάλληλα επιλεγμένες θέσεις που θα λαμβάνουν υπόψη την προστασία της περιοχής και τη φέρουσα ικανότητα αυτής, κρίνεται ως επιβεβλημένη για την άρση των πιέσεων και την υποβάθμιση που προκαλείται από την ανεξέλεγκτη στάθμευση, σε θέσεις όπου υπάρχει υψηλή επισκεψιμότητα ή σε θέσεις όπου εξυπηρετούν ή θα εξυπηρετήσουν την αναψυχή. Η χωροθέτηση των θέσεων στάθμευσης και της δυναμικότητας αυτών πρέπει να απορρέει από τα αποτελέσματα Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών.

Η δημιουργία νέων χώρων στάθμευσης εντός των Ζωνών Προστασίας της Φύσης των λιμνών Στυμφαλία και Τάκα δεν επιτρέπεται καθώς θα επιφέρει διάσπαση των οικοσυστημάτων και δεν κρίνεται σημαντικό από άποψη σκοπιμότητας. Η δημιουργία θέσεων στάθμευσης εντός ευαίσθητων οικοσυστημάτων κρίνεται ότι μειώνει την αισθητική τους αξία και θα επιφέρει πιέσεις χωρίς παράλληλα να εξυπηρετεί κρίσιμες ανάγκες.

(17) Πρατήρια παροχής καυσίμων και ενέργειας (άρθ. 15 του ν. 4233/2014).
(18) Πλυντήρια, λιπαντήρια αυτοκινήτων.

Αφορά τη ΖΒΔΦΠ

Για τη Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η λειτουργία των υφιστάμενων και η εγκατάσταση νέων πρατηρίων παροχής καυσίμων και ενέργειας για την εξυπηρέτηση της περιοχής, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Η εγκατάσταση νέων πρατηρίων επιτρέπεται επί του αναγνωρισμένου εθνικού και επαρχιακού δικτύου, κατόπιν Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης και εφόσον διασφαλίζεται υψηλή προστασία από περιβαλλοντική επιβάρυνση/ρύπανση. Η χωροθέτηση (απαγορευτικές γειτνιάσεις και αποστάσεις ασφαλείας), οι προϋποθέσεις και οι τεχνικές προδιαγραφές εγκατάστασης και λειτουργίας τους και ο επιτρεπόμενος τύπος εγκαταστάσεων και καυσίμου, καθορίζεται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις δύναται να εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.
- Επιτρέπεται η λειτουργία των υφιστάμενων και η εγκατάσταση νέων πλυντηρίων και λιπαντηρίων αυτοκινήτων για την εξυπηρέτηση της περιοχής, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Η εγκατάσταση νέων επιτρέπεται επί του αναγνωρισμένου εθνικού και επαρχιακού δικτύου, κατόπιν Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης, καθώς και εντός οργανωμένων υποδοχέων τουριστικών δραστηριοτήτων σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις για την εξυπηρέτηση των αναγκών τους και εφόσον διασφαλίζεται υψηλή προστασία από περιβαλλοντική επιβάρυνση/ρύπανση. Η χωροθέτηση (απαγορευτικές γειτνιάσεις και αποστάσεις ασφαλείας), οι προϋποθέσεις και οι τεχνικές προδιαγραφές εγκατάστασης και λειτουργίας τους, καθορίζεται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις δύναται να εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.
- Οι εγκαταστάσεις θα πρέπει να είναι εφοδιασμένες με σύγχρονα συστήματα Προστασίας Περιβάλλοντος και η λειτουργία τους και διαχείριση των αποβλήτων να γίνεται σύμφωνα με τους όρους της περιβαλλοντικής τους αδειοδότησης. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να είναι εγγεγραμμένες στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Αποβλήτων (ΗΜΑ), με παράλληλη υποχρέωση

υποβολής ετήσιας έκθεσης, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Υφιστάμενα πρατήρια και λιπαντήρια που δεν τηρούν υψηλές προδιαγραφές προστασίας του περιβάλλοντος θα πρέπει να εκσυγχρονιστούν για να συνεχίσει η λειτουργία τους.

- Τα απόβλητα που προέρχονται από τον καθαρισμό των δεξαμενών καυσίμου καθώς και τα τυχόν τίλματα (στουπιά), εμποτισμένα με πετρέλαιο, τα οποία περιλαμβάνονται στον Ευρωπαϊκό Κατάλογο Αποβλήτων (ΕΚΑ), διαχειρίζονται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ισχύουσα νομοθεσία σχετικά με τη διαχείριση επικινδύνων αποβλήτων.
- Πριν το πέρας της χρονικής ισχύος της άδειας λειτουργίας των πρατηρίων καυσίμων γίνεται πλήρης καθαρισμός των δεξαμενών και των σωληνογραμμών από τυχόν υπολείμματα υγρών καυσίμων, καθώς και αποκατάσταση του εδάφους στο οποίο εγκαταστάθηκε το πρατήριο. Τα απόβλητα διαχειρίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία περί διαχείρισης επικινδύνων αποβλήτων. Για τον σκοπό αυτό υποβάλλονται τα σχετικά παραστατικά στην Αδειοδοτούσα Αρχή.
- Στην περίπτωση διαρροής καυσίμου στον χώρο του πρατηρίου ακολουθούνται οι υποδείξεις και οι οδηγίες της αρμόδιας οικείας περιφερειακής Υπηρεσίας Περιβάλλοντος. Σε κάθε περίπτωση γίνεται ενημέρωση της Αδειοδοτούσας Αρχής, εξυγίανση και αποκατάσταση του εδάφους σύμφωνα με τις οδηγίες και τις υποδείξεις της ανωτέρω αρμόδιας Υπηρεσίας.

Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18*** *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31*** *(ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Οι ΖΒΔΦΠ αποτελούνται από εκτεταμένες ιδιωτικές, κυρίως αγροτικές εκτάσεις, με διάσπαρτη αραιή δόμηση, αλλά και πλήθος περιοχών με οικιστική και τουριστική χρήση. Για την ομαλή λειτουργία των τουριστικά αναπτυσσόμενων περιοχών καθώς και την απρόσκοπτη άσκηση των λοιπών δραστηριοτήτων πρέπει να προβλεφθεί η κάλυψη των αναγκών, τόσο των επισκεπτών, όσο και των κατοίκων σε καύσιμα για την κίνηση των οχημάτων, τηρούμενης της κείμενης νομοθεσίας σε ότι αφορά τη χωροθέτηση και λειτουργία της εν λόγω δραστηριότητας. Οι δραστηριότητες αυτές εξυπηρετούν τους μόνιμους κατοίκους αλλά και τους επισκέπτες που κινούνται στα όρια των περιοχών, καθώς αποσκοπούν στην εξυπηρέτηση των μηχανοκίνητων οχημάτων, ενώ επιπλέον εξυπηρετούν τους επαγγελματίες της περιοχής που δραστηριοποιούνται στο χώρο της ενοικίασης οχημάτων. Η χρήση σύγχρονων συστημάτων Προστασίας Περιβάλλοντος και η διαχείριση των αποβλήτων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τους περιβαλλοντικούς όρους αδειοδότησης, διασφαλίζει τη μέγιστη προστασία από αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Η πρόβλεψη εγκατάστασης τυχόν νέων πρατηρίων, πλυντηρίων και λιπαντηρίων μόνο επί του αναγνωρισμένου εθνικού και επαρχιακού δικτύου, καθώς και εντός οργανωμένων υποδοχέων σύμφωνα με τις ισχύουσες κατά περίπτωση διατάξεις, εξαλείφει επίσης περαιτέρω επιβάρυνση της περιοχής.

(19) Συνεργεία
Αφορά τη ΖΒΔΦΠ
Για τις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων: • Επιτρέπεται η λειτουργία των νομίμως υφιστάμενων συνεργείων επισκευής οχημάτων, σύμφωνα με τους εγκεκριμένους όρους της περιβαλλοντικής τους αδειοδότησης. • Οι εγκαταστάσεις θα πρέπει να είναι εφοδιασμένες με σύγχρονα συστήματα Προστασίας Περιβάλλοντος και τα απόβλητα από τη λειτουργία πρέπει να διαχειρίζονται σύμφωνα με την Περιβαλλοντική Νομοθεσία. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να είναι εγγεγραμμένες στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Αποβλήτων (ΗΜΑ), με παράλληλη υποχρέωση υποβολής ετήσιας έκθεσης, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Υφιστάμενα συνεργεία που δεν τηρούν υψηλές προδιαγραφές προστασίας του περιβάλλοντος θα πρέπει να εκσυγχρονιστούν για να συνεχίσει η λειτουργία τους.
Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18*** *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31*** *(ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31)*
Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Οι ζώνες αυτές αποτελούνται από εκτεταμένες ιδιωτικές, κυρίως αγροτικές εκτάσεις, με διάσπαρτη αραιή δόμηση, αλλά και περιοχές με οικιστική και τουριστική χρήση. Η εν λόγων δραστηριότητα εξυπηρετεί τους μόνιμους κατοίκους αλλά και τους επισκέπτες που κινούνται στα όρια των περιοχών καθώς η μετακίνηση με ΙΧ οχήματα είναι το βασικό μέσο μεταφοράς και η ομαλή λειτουργία των οχημάτων είναι ζωτικής σημασίας για την ασφάλεια και την εξυπηρέτηση του κοινού. Συνεπώς, η διατήρηση τυχόν υφιστάμενων νομίμως λειτουργούντων συνεργείων είναι αποδεκτή, εφόσον τηρούνται οι περιβαλλοντικοί όροι και από τη λειτουργία τους εξασφαλίζεται η μέγιστη περιβαλλοντική προστασία. Νέα συνεργεία δύναται να χωροθετούνται εντός οικισμών ή εκτός προστατευόμενης περιοχής, δεδομένου ότι η χωροθέτησή τους εκτός ζώνης δεν θα δημιουργήσει προβλήματα και δυσχέρειες στην εξυπηρέτηση της περιοχής.

(20) Αποθήκες (χαμηλής, μέσης, υψηλής όχλησης)
Αφορά τις ΖΒΔΦΠ
Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων: • Επιτρέπεται η διατήρηση και λειτουργία των νόμιμα υφισταμένων αποθηκών, καθώς και η εγκατάσταση νέων, χαμηλής όχλησης, κατόπιν έγκρισης περιβαλλοντικών όρων. Οι εγκαταστάσεις θα πρέπει να είναι εφοδιασμένες με σύγχρονα συστήματα Προστασίας Περιβάλλοντος.

Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31*** *(ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31)*
Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Οι ζώνες χαμηλότερου υψομέτρου της προστατευόμενης περιοχής της Ζήρειας αποτελούνται από εκτεταμένες ιδιωτικές, κυρίως αγροτικές εκτάσεις, με διάσπαρτη αραιή δόμηση, αλλά και περιοχές με οικιστική χρήση. Η εγκατάσταση αποθηκών χαμηλής όχλησης δύναται να εξυπηρετήσει τις οικονομικές δραστηριότητες της περιοχής, κυρίως σε ότι έχει να κάνει με τη μεταποίηση προϊόντων του πρωτογενούς τομέα.

(22) Επαγγελματικά Εργαστήρια (άρθρο 17 του ν. 3982/2011, Α'143).
Εξειδίκευση ΖΔΟΕ: Επαγγελματικά Εργαστήρια για επεξεργασία τοπικών προϊόντων, μέχρι 400 τ.μ. / Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: Επαγγελματικά Εργαστήρια
Για τις χερσαίες ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων: • Επιτρέπεται η διατήρηση και λειτουργία των νόμιμα υφισταμένων επαγγελματικών εργαστηρίων χαμηλής όχλησης, καθώς και η ίδρυση και λειτουργία νέων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. • Στις ΖΔΟΕ, επιτρέπεται η ίδρυση νέων επαγγελματικών εργαστηρίων μεταποίησης τοπικών προϊόντων, επιφάνειας έως 400 τ.μ., σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.
Ζώνες εφαρμογής GR2530002: ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03*** *(ELBA25301_ZD01, ELBA25301_ZD02, ELBA25301_ZD03)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530004: ***ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05*** *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*
Ζώνες εφαρμογής GR2510004: ***ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08*** *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18*** *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-15, ΖΔΟΕ-16, ΖΔΟΕ-21*** *(ELBA25301_ZC14, ELBA25301_ZC15, ELBA25301_ZC16, ELBA25301_ZC21)* ***ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35*** *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520002: ***ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34*** *(ELBA25301_ZD32, ELBA25301_ZD33, ELBA25301_ZD34)*
Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η μεταποιητική βιομηχανία αποτελεί βασικό πυλώνα για την οικονομική ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής, καθώς έχει ανεπτυγμένο πρωτογενή τομέα και πιστοποιημένα προϊόντα ΠΓΕ και ΠΟΠ, ορισμένα με διεθνή αναγνωρισιμότητα (π.χ. Μέλι Ελάτης

Μαινάλου Βανίλια). Ως εκ τούτου στο βαθμό που τηρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις για τη λειτουργιά και εγκατάσταση Επαγγελματικών Εργαστήριων για την επεξεργασία τοπικών προϊόντων (άρθρο 17 του ν. 3982/2011, Α'143), η λειτουργία τους δεν αντίκειται στους στόχους διαχείρισης της ζώνης αυτής. Η επιτόπου επεξεργασία και διάθεση των τοπικών προϊόντων λειτουργεί σε συνεπικουρία με την προσδοκώμενη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής για τη στήριξη του αγροτικού τομέα και τη διατήρηση των παραδοσιακών δραστηριοτήτων, ενώ συνεισφέρει και στην ανάπτυξη του αγροτουρισμού. Στον τομέα της μεταποίησης επιδιώκεται η ενίσχυση υφιστάμενων ή νέων επιχειρήσεων για την ενσωμάτωση καινοτόμων διεργασιών ή ανάπτυξη νέων προϊόντων με προτεραιότητα στην αξιοποίηση τοπικών πόρων και με στόχο την αύξηση της προστιθέμενης αξίας της τοπικής παραγωγής.

(23) Βιοτεχνικές και βιομηχανικές εγκαταστάσεις (Α2 και Β Κατηγορίες του Ν. 4635/2019)

Αφορά τις ΖΒΔΦΠ

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η διατήρηση και λειτουργία των νόμιμα υφισταμένων βιοτεχνικών και βιομηχανικών μονάδων των κατηγοριών Α2 και Β του Ν. 4635/2019, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Ο εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων εγκαταστάσεων επιτρέπεται κατόπιν έγκρισης περιβαλλοντικών όρων.
- Επιτρέπεται η ίδρυση νέων βιοτεχνιών και άλλων δραστηριοτήτων της κατηγορίας Β του Ν. 4635/2019 που ανήκουν στις ακόλουθες κατηγορίες: Βιομηχανίες – βιοτεχνίες τροφίμων και ποτών, Παραγωγή προϊόντων καπνού, Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών και προϊόντων, Κατασκευή ειδών ταξιδιού (αποσκευών), τσαντών και παρόμοιων ειδών, ειδών σελοποιίας και σαγματοποιίας, Κατασκευή υποδημάτων, Βιομηχανία ξύλου και προϊόντων ξύλου, Παραγωγή χαρτοπολτού, χάρτου και προϊόντων από χαρτί, Εκδοτικές και εκτυπωτικές δραστηριότητες, Εγκαταστάσεις κατασκευής προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά, Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων (πλην μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού), Κατασκευής ηλεκτρικού εξοπλισμού και οπτικών συσκευών, Συντήρησης και επισκευής οχημάτων.

  Η χωροθέτηση επιτρέπεται σε απόσταση μεγαλύτερη των 500 μ. από τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης. Κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης των εγκαταστάσεων θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και να εξασφαλίζεται υψηλή προστασία από ενέργειες που δύναται να έχουν ως αποτέλεσμα τη ρύπανση του εδάφους, καθώς και των επιφανειακών υδάτων και υπόγειων υδροφορέων, από τη διάθεση / απόρριψη υγρών ή/και στερεών αποβλήτων. Οι εγκαταστάσεις θα πρέπει να διαθέτουν πρότυπη περιβαλλοντική διαχείριση και όλα τα σύγχρονα μέσα πυρασφάλειας, επεξεργασίας αποβλήτων και αποφυγής περιστατικών ρύπανσης, ενώ επιπρόσθετα οι περιβαλλοντικοί όροι θα πρέπει να περιλαμβάνουν κάθε αναγκαίο μέτρο για την αποφυγή και προστασία από τυχόν επιπτώσεις κατά την κατασκευή και λειτουργία της εγκατάστασης.
- Δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση νέων ελαιοτριβείων και όσων περιλαμβάνουν την εγκατάσταση δεξαμενών καυσίμων.

- Στο Σχέδιο Διαχείρισης δύναται να εξειδικεύονται όροι και προϋποθέσεις για την εγκατάσταση και λειτουργία των μονάδων με σκοπό την αποφυγή ρύπανσης και υποβάθμισης των εδαφών, των υδάτινων πόρων και των φυσικών οικοσυστημάτων της περιοχής.
- Επιβάλλεται η άμεση διακοπή της λειτουργίας κάθε μονάδας ή δραστηριότητας από την οποία υπάρχει ανεξέλεγκτη διάθεση υγρών ή στερεών αποβλήτων σε οποιονδήποτε αποδέκτη, ή διάθεση σε μη εγκεκριμένο αποδέκτη, μέχρι την εγκατάσταση και λειτουργία συστήματος επεξεργασίας αποβλήτων και την αποκατάσταση του συγκεκριμένου αποδέκτη.

Ζώνες εφαρμογής GR2530002: ***ΖΒΔΦΠ-01*** *(ELBA25301_ZD01)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530004: ***ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05*** *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2510004: ***ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08*** *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18*** *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35*** *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Στο Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Ανάπτυξης για τη βιομηχανία (ΦΕΚ 151/ΑΑΠ/13.04.2009), αναφέρεται για την Αρκαδία ότι με εξαίρεση τη δυνατότητα μεταποίησης αγροτικών διατροφικών προϊόντων και ειδικότερα την προώθηση των επώνυμων τυροκομικών προϊόντων του νομού, δεν υπάρχει σαφής φυσιογνωμία, ούτε συγκεκριμένα συγκριτικά πλεονεκτήματα στη μεταποίηση. Ο Νομός παρουσιάζει εξαιρετικά υψηλή ειδίκευση (απόλυτη και σχετική) στην ηλεκτροπαραγωγή, που όμως, όπως προαναφέρθηκε, δεν έχει δημιουργήσει κάποιες πολλαπλασιαστικές επιπτώσεις με προσέλκυση κλάδων της μεταποίησης. Η μεταποίηση εστιάζεται στην Τρίπολη, αλλά χωρίς σημαντικά μεγέθη. Εκτός αυτής υπάρχουν ελάχιστες και αδύναμες συγκεντρώσεις τοπικής σημασίας. Το ισχυρό στοιχείο του δευτερογενή τομέα στο Νομό, η ηλεκτροπαραγωγή στη Μεγαλόπολη, δεν έχει λειτουργήσει πολλαπλασιαστικά για τη μεταποίηση. Δεν υπάρχουν προοπτικές ουσιαστικής διαφοροποίησης αυτού του χωρικού σχήματος. Η ενίσχυση της βιοτεχνίας στις ορεινές ζώνες είναι, πάντως, σκόπιμη, χωρίς όμως να μπορεί να οδηγήσει σε ποσοτικά σημαντικά αποτελέσματα. Ο Νομός έχει πολύ σοβαρές δυνατότητες ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Δεν αναμένονται σοβαρές άμεσες συγκρούσεις με τη μεταποίηση. Όσον αφορά στο ζήτημα της σχέσης του τουρισμού με την ηλεκτροπαραγωγή, δεν κρίνεται ουσιαστικό λόγω του ότι η ηλεκτροπαραγωγή είναι χωρικά εντοπισμένη εκτός των κυρίων ζωνών τουριστικής ανάπτυξη.

Ενώ σε ότι αφορά την Κορινθία το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Ανάπτυξης για τη βιομηχανία (ΦΕΚ 151/ΑΑΠ/13.04.2009) αναφέρει ότι η γενική προτεραιότητα άσκησης χωρικής πολιτικής για τη μεταποίηση είναι πολύ υψηλή και επιπροσθέτως αναφέρει ότι η ισχυρή ζώνη μεταποίησης, στο ηπειρωτικό τμήμα του Νομού και μερικώς στην άμεση ζώνη νότια του Ισθμού, που λειτουργικά αποτελεί τμήμα της Μητροπολιτικής Περιοχής της Αθήνας (Μ.Π.Α.) θα εξακολουθήσει να έχει τέτοιο χαρακτήρα, και υπάρχει και δυνατότητα ισχυροποίησής της, δεδομένου ότι στην επόμενη προγραμματική περίοδο η Πελοπόννησος παραμένει σε περιοχή υψηλών κινήτρων του αναπτυξιακού νόμου. Υπάρχει μεσοπρόθεσμα δυνατότητα και κάποιας διεύρυνσης της χωρικής βάσης της μεταποίησης, προς νότια του δρόμου (μελλοντικά αυτοκινητόδρομου) Κορίνθου–Πατρών, σε κατάλληλες θέσεις όπου δεν θα παραβλάπτεται το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον ούτε θα δημιουργούνται συγκρούσεις με άλλες χρήσεις γης, και κατά μήκος του αυτοκινητόδρομου Κορίνθου–Τρίπολης (και μελλοντικά Καλαμάτας)

Συνεπώς, και δεδομένης της ανάπτυξης του πρωτογενή τομέα εντός της ζώνης, προτείνεται να παρέχονται επιλεκτικές δυνατότητες χωροθέτησης, μικρών βιοτεχνικών εγκαταστάσεων και κυρίως αυτών που σχετίζονται με την τοπική πρωτογενή παραγωγή, καθώς και η συνέχιση λειτουργίας τυχόν υφιστάμενων, που δραστηριοποιούνται κυρίως στο τομέα της μεταποίησης. Η ύπαρξη μικρών μεταποιητικών μονάδων με πρότυπη περιβαλλοντική διαχείριση, ενισχύει την προώθηση της πρωτογενούς παραγωγής της περιοχής, ενώ ταυτόχρονα μπορεί να συνεισφέρει στη βιώσιμη ανάπτυξη αυτής μέσω αγροτουρισμού. Σε κάθε περίπτωση, οι επιπτώσεις από τη διάθεση των αποβλήτων θα πρέπει να παρακολουθούνται συστηματικά και προβλέπεται η προσθήκη περιβαλλοντικών όρων ή η απομάκρυνση μίας δραστηριότητας, εφόσον επιφέρει υποβάθμιση των αποδεκτών. Μέσω της ρύθμισης που αφορά την απαγόρευση εγκατάστασης ελαιοτριβείων, καθώς και εγκαταστάσεων που περιλαμβάνουν δεξαμενές καυσίμων (για την αποφυγή διαρροής) κρίνεται ότι περιορίζεται περαιτέρω η πιθανότητα εκδήλωσης σοβαρού περιστατικού ρύπανσης από νέα εγκατάσταση.

Επιπρόσθετα, καθώς η έννοια της βιομηχανικής συμβίωσης, της κυκλικής οικονομίας προβάλλει ένα νέο ολοκληρωμένο σύστημα αλληλεξαρτήσεων και αλληλοσυμπληρώσεων μεταξύ των διαφορετικών τομέων παραγωγής, προτείνεται να επιτρέπονται και άλλες μεταποιητικές εγκαταστάσεις χαμηλής όχλησης (κατηγορία Β) επιπλέον αυτών που ασχολούνται με τη μεταποίηση των αγροτικών και γεωργικών προϊόντων, όπως για παράδειγμα κατασκευής υποδημάτων, βιομηχανίας ξύλου και προϊόντων ξύλου, παραγωγής χαρτοπολτού, χάρτου και προϊόντων από χαρτί, κατασκευή προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά κ.λπ. Με σκοπό τη διασφάλιση της προστασίας της προστατευόμενης περιοχής από τις προβλεπόμενες εγκαταστάσεις του Ν. 4635/2019 δεν επιτρέπονται όσες περιλαμβάνουν δεξαμενές υγρών καυσίμων, παραγωγή και επεξεργασία χημικών ουσιών και εν γένει δραστηριότητες που δύναται να επιφέρουν επιβάρυνση της ποιότητας των εδαφών, των υδάτων και της ατμόσφαιρας (π.χ. εγκαταστάσεις παραγωγής χημικών ουσιών και προϊόντων, παραγωγής και επεξεργασίας μετάλλων, εγκαταστάσεις αποθήκευσης καυσίμων και χημικών ουσιών και προϊόντων κ.λπ.). Δεν επιτρέπεται επίσης η εγκατάσταση νέων ελαιοτριβείων.

(24) Αγροτικές εκμεταλλεύσεις εγκαταστάσεις και δραστηριότητες, με εξειδίκευση ανά υποκατηγορίες ανάλογα με τη Ζώνη

24.1. Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπονται και ενισχύονται οι παραδοσιακές αγροτικές και κτηνοτροφικές δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα.
- Επιτρέπεται η άσκηση της μελισσοκομίας σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Ειδικότεροι όροι και περιορισμοί για την άσκηση της δραστηριότητας καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής . [Βλέπε Μέτρο MM25301CW0305 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5]
- Επιτρέπεται η αλιεία από την ξηρά σε εσωτερικά ύδατα, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, όπου αυτό βρίσκει εφαρμογή, με εξαίρεση τις ζώνες ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-14, ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03 και ΖΒΔΦΠ-10.
- Επιτρέπεται η κάρπωση μη-ξυλωδών προϊόντων, σύμφωνα με εγκεκριμένο Διαχειριστικό Σχέδιο.
- Επιτρέπονται τα έργα και οι εργασίες δασοπροστασίας και η διαχείριση των δασών και δασικών εκτάσεων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Ειδικότερες ρυθμίσεις για την άσκηση των δασοκομικών δραστηριοτήτων με σκοπό τη διατήρηση ειδών και τύπων οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου δύναται να καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης. [Βλέπε Μέτρα MM25301CW0206, MM25301CB0501 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5]

Ζώνες εφαρμογής GR2530002: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25301_ZB01)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25301_ZC01, ELBA25301_ZC02, ELBA25301_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03 *(ELBA25301_ZD01, ELBA25301_ZD02, ELBA25301_ZD03)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530004: ***ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05*** *(ELBA25301_ZB02, ELBA25301_ZB03, ELBA25301_ZB04, ELBA25301_ZB05)*

ΖΔΟΕ-04 *(ELBA25301_ZC04)*

ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05 *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2510004: ***ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07*** *(ELBA25301_ZB06, ELBA25301_ZB07)*

ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09 *(ELBA25301_ZC05, ELBA25301_ZC06, ELBA25301_ZC07, ELBA25301_ZC08, ELBA25301_ZC09)*

ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08 *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09*** *(ELBA25301_ZB08, ELBA25301_ZB09)*

ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12, ΖΔΟΕ-13 *(ELBA25301_ZC10, ELBA25301_ZC11, ELBA25301_ZC12, ELBA25301_ZC13)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18 *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14, ΖΠΦ-15, ΖΠΦ-16, ΖΠΦ-17, ΖΠΦ-18, ΖΠΦ-19*** *(ELBA25301_ZB10, ELBA25301_ZB11, ELBA25301_ZB12, ELBA25301_ZB13, ELBA25301_ZB14, ELBA25301_ZB15, ELBA25301_ZB16, ELBA25301_ZB17, ELBA25301_ZB18, ELBA25301_ZB19)*

ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-15, ΖΔΟΕ-16, ΖΔΟΕ-17, ΖΔΟΕ-21 *(ELBA25301_ZC14, ELBA25301_ZC15, ELBA25301_ZC16, ELBA25301_ZC17, ELBA25301_ZC21)*

ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35 *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520002: ***ΖΠΦ-20*** *(ELBA25301_ZB20)*

ΖΔΟΕ-18, ΖΔΟΕ-19, ΖΔΟΕ-20 (ELBA25301_ZC18, ELBA25301_ZC19, ELBA25301_ZC20)

ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34 *(ELBA25301_ZD32, ELBA25301_ZD33, ELBA25301_ZD34)*

Για τις ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και τις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η καλλιέργεια των νομίμως υφιστάμενων γεωργικών εκτάσεων. Οι καλλιεργητικές δραστηριότητες θα πρέπει να ασκούνται κατά το δυνατόν με παραδοσιακές μεθόδους και πρακτικές ήπιας έντασης, συμβατές με τη διατήρηση των οικοτόπων και ειδών. Προωθείται και ενισχύεται η οικολογική γεωργία. Ειδικότεροι όροι και περιορισμοί για την άσκηση της δραστηριότητας καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. [Βλέπε Μέτρα MM25301CW0207 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5]
- Επιτρέπονται μεταβολές στα γεωργικά συστήματα και πρακτικές, εφόσον είναι συμβατές με τη διατήρηση των οικοτόπων και ειδών, εξυπηρετούν την άσκηση των δραστηριοτήτων και είναι συμβατές με την ισχύουσα ΚΑΠ. Επιτρέπεται η αναδιάρθρωση των γεωργικών καλλιεργειών μετά από έγκριση σχετικής μελέτης.

Ζώνες εφαρμογής GR2530002: ***ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03*** *(ELBA25301_ZC01, ELBA25301_ZC02, ELBA25301_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03 *(ELBA25301_ZD01, ELBA25301_ZD02, ELBA25301_ZD03)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530004: ***ΖΔΟΕ-04*** *(ELBA25301_ZC04)*

ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05 *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2510004: ***ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09*** *(ELBA25301_ZC05, ELBA25301_ZC06, ELBA25301_ZC07, ELBA25301_ZC08, ELBA25301_ZC09)*

ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08 *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12, ΖΔΟΕ-13*** *(ELBA25301_ZC10, ELBA25301_ZC11, ELBA25301_ZC12, ELBA25301_ZC13)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18 *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-15, ΖΔΟΕ-16, ΖΔΟΕ-17, ΖΔΟΕ-21*** *(ELBA25301_ZC14, ELBA25301_ZC15, ELBA25301_ZC16, ELBA25301_ZC17, ELBA25301_ZC21)* ***ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35*** *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520002: ***ΖΔΟΕ-18, ΖΔΟΕ-19, ΖΔΟΕ-20*** *(ELBA25301_ZC18, ELBA25301_ZC19, ELBA25301_ZC20)* ***ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34*** *(ELBA25301_ZD32, ELBA25301_ZD33, ELBA25301_ZD34)*
Για τις ζώνες Προστασίας της Φύσης: • Επιτρέπεται η άσκηση των νόμιμα υφιστάμενων γεωργικών εκμεταλλεύσεων και δραστηριοτήτων, υπό τους όρους και τους περιορισμούς που καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. [Βλέπε Μέτρο MM25301CW0207 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5]
Ζώνες εφαρμογής GR2530002: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25301_ZB01)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530004: ***ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05*** *(ELBA25301_ZB02, ELBA25301_ZB03, ELBA25301_ZB04, ELBA25301_ZB05)*
Ζώνες εφαρμογής GR2510004: ***ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07*** *(ELBA25301_ZB06, ELBA25301_ZB07)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09*** *(ELBA25301_ZB08, ELBA25301_ZB09)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14, ΖΠΦ-15, ΖΠΦ-16, ΖΠΦ-17, ΖΠΦ-18, ΖΠΦ-19*** *(ELBA25301_ZB10, ELBA25301_ZB11, ELBA25301_ZB12, ELBA25301_ZB13, ELBA25301_ZB14, ELBA25301_ZB15, ELBA25301_ZB16, ELBA25301_ZB17, ELBA25301_ZB18, ELBA25301_ZB19)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520002: ***ΖΠΦ-20*** *(ELBA25301_ZB20)*
24.2. Γεωργικές αποθήκες, θερμοκήπια και λοιπές εγκαταστάσεις αγροτικού τομέα (άρθρο 2 του από 31.5.1985 π.δ., Δ' 270)
Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018
Για όλες τις χερσαίες ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων: • Επιτρέπεται η διατήρηση και συντήρηση των νομίμως υφιστάμενων και η κατασκευή και λειτουργία νέων εγκαταστάσεων βασικής υποδομής αποκλειστικά για την εξυπηρέτηση του πρωτογενή τομέα και τη διευκόλυνση άσκησης των δραστηριοτήτων, σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις. Συγκεκριμένα επιτρέπονται: α) κτίρια που προορίζονται για γεωργικές εγκαταστάσεις, καθώς και εγκαταστάσεις αποθήκευσης λιπασμάτων, φαρμάκων, ιχθυοτροφών, γεωργικών και αλιευτικών εφοδίων, γεωργικών και αλιευτικών προϊόντων, δεξαμενές, ενδιαιτήματα και ιατρεία μικρών ζώων (περίπτωση 1 άρθρου 2 του από 31.5.1985 π.δ., Δ' 270),

β) Εγκαταστάσεις δικτυοκηπίων για την καλλιέργεια ανθέων, καλλωπιστικών και κηπευτικών προϊόντων, αρωματικών φαρμακευτικών φυτών, τροπικών φυτών, σποροφύτων, δενδρωδών και άλλων καλλιεργειών που ενδείκνυνται για τις ανωτέρω κατασκευές, θαλάμων για την καλλιέργεια μανιταριών και σποροφύτων, θερμοκηπιακών κατασκευών για υδρόβιους οργανισμούς, καθώς και εγκαταστάσεις για την εκτροφή σαλιγκαριών (περίπτωση 2 άρθρου 2 του από 31.5.1985 π.δ., Δ' 270),

- Επιτρέπεται η βελτίωση και ο εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων νόμιμων κτιριακών υποδομών γεωργικής υποστήριξης με σκοπό την αισθητική προσαρμογή και τη βέλτιστη προστασία του περιβάλλοντος. Για την αλλαγή μεθόδων και γενικότερα των όρων άσκησης των δραστηριοτήτων αυτών απαιτείται έγκριση περιβαλλοντικών όρων.

Ζώνες εφαρμογής GR2530002: **ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03** *(ELBA25301_ZC01, ELBA25301_ZC02, ELBA25301_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03 *(ELBA25301_ZD01, ELBA25301_ZD02, ELBA25301_ZD03)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530004: **ΖΔΟΕ-04** *(ELBA25301_ZC04)*

ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05 *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2510004: **ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09** *(ELBA25301_ZC05, ELBA25301_ZC06, ELBA25301_ZC07, ELBA25301_ZC08, ELBA25301_ZC09)*

ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08 *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520001: **ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12, ΖΔΟΕ-13** *(ELBA25301_ZC10, ELBA25301_ZC11, ELBA25301_ZC12, ELBA25301_ZC13)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18 *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: **ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-15, ΖΔΟΕ-16, ΖΔΟΕ-17, ΖΔΟΕ-21** *(ELBA25301_ZC14, ELBA25301_ZC15, ELBA25301_ZC16, ELBA25301_ZC17, ELBA25301_ZC21)*

ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35 *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520002: **ΖΔΟΕ-18, ΖΔΟΕ-19, ΖΔΟΕ-20** *(ELBA25301_ZC18, ELBA25301_ZC19, ELBA25301_ZC20)*

ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34 *(ELBA25301_ZD32, ELBA25301_ZD33, ELBA25301_ZD34)*

Για τις ζώνες Προστασίας της Φύσης:

- Επιτρέπεται η διατήρηση, λειτουργία και συντήρηση των νομίμως υφιστάμενων εγκαταστάσεων βασικής υποδομής αποκλειστικά για την εξυπηρέτηση του πρωτογενή τομέα

και τη διευκόλυνση άσκησης των δραστηριοτήτων, σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις. Στη ΖΠΦ-01 δεν επιτρέπεται η κατασκευή νέων εγκαταστάσεων.
Ζώνες εφαρμογής GR2530002: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25301_ZB01)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530004: ***ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05*** *(ELBA25301_ZB02, ELBA25301_ZB03, ELBA25301_ZB04, ELBA25301_ZB05)*
Ζώνες εφαρμογής GR2510004: ***ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07*** *(ELBA25301_ZB06, ELBA25301_ZB07)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09*** *(ELBA25301_ZB08, ELBA25301_ZB09)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14, ΖΠΦ-15, ΖΠΦ-16, ΖΠΦ-17, ΖΠΦ-18, ΖΠΦ-19*** *(ELBA25301_ZB10, ELBA25301_ZB11, ELBA25301_ZB12, ELBA25301_ZB13, ELBA25301_ZB14, ELBA25301_ZB15, ELBA25301_ZB16, ELBA25301_ZB17, ELBA25301_ZB18, ELBA25301_ZB19)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520002: ***ΖΠΦ-20*** *(ELBA25301_ZB20)*
Για τις χερσαίες ζώνες Προστασίας της Φύσης και Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών: • Επιτρέπεται η ανέγερση, χρήση και συντήρηση κτιρίων και η εγκατάσταση μη μόνιμης υποδομής για στέγαση του προσωπικού που ασχολείται με την εκμετάλλευση και προστασία των δασών, καθώς και για την αποθήκευση υλικών και μηχανημάτων, σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις. Οι κατασκευές θα εγκαθίστανται κατόπιν ειδικής μελέτης και θα πρέπει να εναρμονίζονται στην αισθητική του περιβάλλοντος χώρου.
Ζώνες εφαρμογής GR2530004: ***ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05*** *(ELBA25301_ZB02, ELBA25301_ZB03, ELBA25301_ZB04, ELBA25301_ZB05)* ***ΖΔΟΕ-04*** *(ELBA25301_ZC04)*
Ζώνες εφαρμογής GR2510004: ***ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07*** *(ELBA25301_ZB06, ELBA25301_ZB07)* ***ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09*** *(ELBA25301_ZC05, ELBA25301_ZC06, ELBA25301_ZC07, ELBA25301_ZC08, ELBA25301_ZC09)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09*** *(ELBA25301_ZB08, ELBA25301_ZB09)* ***ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12, ΖΔΟΕ-13*** *(ELBA25301_ZC10, ELBA25301_ZC11, ELBA25301_ZC12, ELBA25301_ZC13)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14, ΖΠΦ-15, ΖΠΦ-16, ΖΠΦ-17, ΖΠΦ-18, ΖΠΦ-19*** *(ELBA25301_ZB10, ELBA25301_ZB11, ELBA25301_ZB12, ELBA25301_ZB13, ELBA25301_ZB14, ELBA25301_ZB15, ELBA25301_ZB16, ELBA25301_ZB17, ELBA25301_ZB18, ELBA25301_ZB19)* ***ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-15, ΖΔΟΕ-16, ΖΔΟΕ-17, ΖΔΟΕ-21*** *(ELBA25301_ZC14, ELBA25301_ZC15, ELBA25301_ZC16, ELBA25301_ZC17, ELBA25301_ZC21)*
24.3. Κτηνοτροφικές πτηνοτροφικές εγκαταστάσεις Αντλητικές εγκαταστάσεις
Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για τις ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών:

- Επιτρέπεται η διατήρηση των νομίμως υφιστάμενων κτηνοτροφικών και πτηνοτροφικών μονάδων.
- Επιτρέπεται η κατασκευή και λειτουργία νέων κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων για τη διευκόλυνση άσκησης της δραστηριότητας (όπως στάβλοι, παραδοσιακά μαντριά, στέγαστρα σκίασης και σφαγής ζώων, ποτίστρες), σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις και κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης, όπου απαιτείται. Οι όροι και προϋποθέσεις για την εγκατάσταση και χρήση κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων θα καθοριστούν από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν Ειδικού Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης [Βλέπε Μέτρο MM25301CA0501 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].
- Επιτρέπεται η βελτίωση και ο εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων νόμιμων κτιριακών υποδομών κτηνοτροφικής και πτηνοτροφικής υποστήριξης με σκοπό την αισθητική προσαρμογή και τη βέλτιστη προστασία του περιβάλλοντος. Για την αλλαγή μεθόδων και γενικότερα των όρων άσκησης των δραστηριοτήτων αυτών απαιτείται έγκριση περιβαλλοντικών όρων.
- Επιτρέπεται η λειτουργία και συντήρηση των νομίμως υφιστάμενων και η κατασκευή νέων αντλητικών εγκαταστάσεων, φρεάτων και υδατοδεξαμενών για την υποστήριξη των δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα.

Ζώνες εφαρμογής GR2530002:
ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25301_ZC01, ELBA25301_ZC02, ELBA25301_ZC03)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530004:
ΖΔΟΕ-04 *(ELBA25301_ZC04)*

Ζώνες εφαρμογής GR2510004:
ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, *(ELBA25301_ZC05, ELBA25301_ZC06, ELBA25301_ZC07, ELBA25301_ZC08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520001:
ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12, ΖΔΟΕ-13 *(ELBA25301_ZC10, ELBA25301_ZC11, ELBA25301_ZC12, ELBA25301_ZC13)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006:
ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-15, ΖΔΟΕ-16, ΖΔΟΕ-17, ΖΔΟΕ-21 *(ELBA25301_ZC14, ELBA25301_ZC15, ELBA25301_ZC16, ELBA25301_ZC17, ELBA25301_ZC21)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520002:
ΖΔΟΕ-18, ΖΔΟΕ-19, ΖΔΟΕ-20 *(ELBA25301_ZC18, ELBA25301_ZC19, ELBA25301_ZC20)*

Για τις χερσαίες ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η διατήρηση των νομίμως υφιστάμενων κτηνοτροφικών και πτηνοτροφικών μονάδων.

- Επιτρέπεται η κατασκευή και λειτουργία νέων κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων για τη διευκόλυνση άσκησης της δραστηριότητας (όπως στάβλοι, παραδοσιακά μαντριά, στέγαστρα σκίασης και σφαγής ζώων, ποτίστρες), σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις και κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης, όπου απαιτείται. Οι όροι και προϋποθέσεις για την εγκατάσταση και χρήση κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων θα καθοριστούν από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν Ειδικού Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης [Βλέπε Μέτρο ΜΜ25301CA0501Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].
- Επιτρέπεται η κατασκευή και λειτουργία νέων πτηνοτροφικών εγκαταστάσεων σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις και κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης (εκτός των ζωνών των ΕΖΔ GR2530002 και GR2520002).
- Επιτρέπεται η βελτίωση και ο εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων νόμιμων κτιριακών υποδομών κτηνοτροφικής και πτηνοτροφικής υποστήριξης με σκοπό την αισθητική προσαρμογή και τη βέλτιστη προστασία του περιβάλλοντος. Για την αλλαγή μεθόδων και γενικότερα των όρων άσκησης των δραστηριοτήτων αυτών απαιτείται έγκριση περιβαλλοντικών όρων.
- Επιτρέπεται η λειτουργία και συντήρηση των νομίμως υφιστάμενων και η κατασκευή νέων αντλητικών εγκαταστάσεων, φρεάτων και υδατοδεξαμενών για την υποστήριξη των δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα.

Ζώνες εφαρμογής GR2530002: **ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03** *(ELBA25301_ZD01, ELBA25301_ZD02, ELBA25301_ZD03)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530004: **ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05** *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2510004: **ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08** *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520001: **ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18** *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: **ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35** *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520002: **ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34** *(ELBA25301_ZD32, ELBA25301_ZD33, ELBA25301_ZD34)*

Για τις χερσαίες Ζώνες Προστασίας της Φύσης:

- Επιτρέπεται η λειτουργία υφιστάμενων και η κατασκευή νέων κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων για τη διευκόλυνση άσκησης της δραστηριότητας (όπως στάβλοι, παραδοσιακά μαντριά, στέγαστρα σκίασης και σφαγής ζώων, ποτίστρες), σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις και κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης, όπου απαιτείται. Οι όροι και προϋποθέσεις για την εγκατάσταση και χρήση κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων θα

καθοριστούν από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν Ειδικού Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης. Στη ΖΠΦ-01 δεν επιτρέπεται η κατασκευή νέων εγκαταστάσεων.

- Επιτρέπεται η λειτουργία και συντήρηση των νομίμως υφιστάμενων και η κατασκευή νέων αντλητικών εγκαταστάσεων, φρεάτων και υδατοδεξαμενών για την υποστήριξη των δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα.

Ζώνες εφαρμογής GR2530002: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25301_ZB01)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530004: ***ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05*** *(ELBA25301_ZB02, ELBA25301_ZB03, ELBA25301_ZB04, ELBA25301_ZB05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2510004: ***ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07*** *(ELBA25301_ZB06, ELBA25301_ZB07)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09*** *(ELBA25301_ZB08, ELBA25301_ZB09)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14, ΖΠΦ-15, ΖΠΦ-16, ΖΠΦ-17, ΖΠΦ-18, ΖΠΦ-19*** *(ELBA25301_ZB10, ELBA25301_ZB11, ELBA25301_ZB12, ELBA25301_ZB13, ELBA25301_ZB14, ELBA25301_ZB15, ELBA25301_ZB16, ELBA25301_ZB17, ELBA25301_ZB18, ELBA25301_ZB19)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520002: ***ΖΠΦ-20*** *(ELBA25301_ZB20)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσεων 24.1, 24.2 και 24.3: Στην προστατευόμενη περιοχή καταγράφονται εκτεταμένες δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα, γεωργικές, κτηνοτροφικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες. Η οικονομία της περιοχής, σε ότι αφορά τον πρωτογενή τομέα, στα χαμηλότερα υψόμετρα στηρίζεται στην αγροτική δραστηριότητα και στα ορεινά και ημιορεινά στην κτηνοτροφική δραστηριότητα.

Η επιβίωση πολλών ειδών ορνιθοπανίδας, ερπετών, θηλαστικών (χειρόπτερα και τσακάλι) εξαρτάται από τη διατήρηση ή τη συνεχή παρουσία των χαρακτηριστικών των περιοχών, δεδομένου ότι οι καλλιεργούμενες εκτάσεις αποτελούν σημαντικά ενδιαιτήματα των ειδών αυτών. Η μωσαϊκότητα χρήσεων γης και τοπίου, τα είδη των καλλιεργούμενων εκτάσεων και η ένταση και μέθοδοι της καλλιέργειας αποτελούν σημαντικά στοιχεία της περιοχής που ευνοούν τη διατήρηση σημαντικών ειδών της περιοχής, εφόσον η άσκησή τους γίνεται με μεθόδους συμβατές με τη διατήρηση της βιοποικιλότητας.

Με σκοπό την εξυπηρέτηση και διευκόλυνση άσκησης των δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα επιτρέπεται η κατασκευή και λειτουργία βασικής υποδομής, όπως θερμοκηπίων, στάβλων, παραδοσιακών μαντριών, στεγάστρων, σφαγείων, ποτιστρών, γεωργικών αποθηκών, φρεάτων, αντλητικών εγκαταστάσεων, υδατοδεξαμενών, γεωργοκτηνοτροφικών κτιρίων, μετά από σχετική αδειοδότηση από τις αρμόδιες υπηρεσίες, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Η ερασιτεχνική αλιεία από την ξηρά σε εσωτερικά ύδατα αποτελεί ήπια δραστηριότητα αναψυχής με περιορισμένο χωρικό αποτύπωμα και χωρίς ανάγκη μόνιμων υποδομών. Εφόσον ασκείται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και με δυνατότητα στοχευμένων χωρικών/χρονικών

περιορισμών σε ευαίσθητες θέσεις ή περιόδους, είναι συμβατή με τους στόχους διατήρησης και ενισχύει την κοινωνική αποδοχή και την προώθηση εναλλακτικού τουρισμού.

Για τις ΖΠΦ: Οι οριοθετημένες ως ζώνες προστασίας της φύσης εκτάσεις αποτελούνται κυρίως από φυσικά οικοσυστήματα. Παρ' όλα αυτά εντός των ζωνών αυτών, υπάρχουν λίγες αγροτικές εκμεταλλεύσεις, οι οποίες, εφόσον ασκούνται νόμιμα, δύναται να συνεχίσουν να αξιοποιούνται με μεθόδους που δεν θα προκαλέσουν αρνητικές επιπτώσεις στο προστατευτέο αντικείμενο. Αγροτικές εκτάσεις απαντώνται και στις ΖΠΦ των λιμνών Τάκα και Στυμφαλία. Στην περίπτωση της Στυμφαλίας οι εκτάσεις αυτές περιβάλλουν τον υγρότοπο. Η απαγόρευση επέκτασης των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων αποτρέπει τη μείωση της έκτασης κάποιου σημαντικού τύπου οικοτόπου ή του ενδιαιτήματος κάποιου σημαντικού είδους. Επιπροσθέτως, οι καλλιέργειες αποτελούν ενδιαίτημα για ορισμένα είδη και ως εκ τούτου η εγκατάλειψη αυτών θα μπορούσε να διαταράξει το ενδιαίτημα και να προκληθεί όχληση για τα είδη που διαβιούν στις εν λόγω καλλιέργειες ή περιμετρικά αυτών, γεγονός το οποίο καθιστά τις εν λόγω χρήσεις όχι μόνον επιθυμητές αλλά και επιβεβλημένες. Στις ημιορεινές και ορεινές ΖΠΦ της περιοχής καταγράφεται κτηνοτροφική δραστηριότητα, η οποία δύναται να συνεχίζει να ασκείται υπό τους όρους και προϋποθέσεις του Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης της περιοχής.

24.5. Πολυλειτουργικό αγρόκτημα (άρθρο 52 του ν. 4235/2014, Α' 32)

Αφορά τις ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018

Για τις ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία Πολυλειτουργικών Αγροκτημάτων, με έμφαση στις τοπικές παραγωγικές δυνατότητες του πρωτογενή τομέα, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Ζώνες εφαρμογής GR2530002:
ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03 *(ELBA25301_ZD01, ELBA25301_ZD02, ELBA25301_ZD03)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530004:
ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05 *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2510004:
ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08 *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520001: **ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12,** *(ELBA25301_ZC10, ELBA25301_ZC11, ELBA25301_ZC12)*
ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-18 *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD18)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: **ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-15, ΖΔΟΕ-16, ΖΔΟΕ-21** *(ELBA25301_ZC14, ELBA25301_ZC15, ELBA25301_ZC16, ELBA25301_ZC21)*
ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35 *(ELBA25301_ZD19,*

ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)

Ζώνες εφαρμογής GR2520002:

***ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34** (ELBA25301_ZD32, ELBA25301_ZD33, ELBA25301_ZD34)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Επιτρέπεται η λειτουργία πολυλειτουργικών αγροκτημάτων καθώς αποτελούν συνδετικό κρίκο μεταξύ του πρωτογενούς τομέα παραγωγής και της επιθυμητής βιώσιμης ανάπτυξης μέσω του οικοτουρισμού και του αγροτουρισμού. Κάθε Πολυλειτουργικό Αγρόκτημα μπορεί, εφόσον διαθέτει τις κατάλληλες υποδομές και δυνατότητες, να αναπτύσσει δραστηριότητες εκπαίδευσης, πρόληψης και προάσπισης υγείας. Δύναται να δημιουργεί συνεργατικές δράσεις με τις γειτνιάζουσες παραγωγικές μονάδες γεωργίας, κτηνοτροφίας, με επιχειρήσεις μεταποίησης και τυποποίησης, καθώς και με τα κατά τόπους μουσεία, μνημεία και αρχαιολογικούς χώρους που προάγουν και αναδεικνύουν την πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής, ιδιαίτερα με αυτά που είναι συνυφασμένα με τον παραγωγικό πολιτισμό του τόπου, χρήσεις που συνάδουν με τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης της προστατευόμενης περιοχής.

Λαμβάνοντας υπόψη τη φυσιογνωμία της περιοχής και την κατανομή των δραστηριοτήτων εντός των ζωνών προστασίας, δεν κρίνεται σκόπιμη η χρήση εντός των ΖΠΦ, καθώς και στις ΖΔΟΕ του Ολίγυρτου, του Αρτεμίσιου, του Λύρκειου και των λιμνών Στυμφαλία και Τάκα.

24.8. Βόσκηση

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για όλες τις ζώνες της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η βόσκηση σε εκτατική μορφή και η κτηνοτροφική δραστηριότητα με παραδοσιακές μεθόδους, καθώς και η βόσκηση ως διαχειριστική πρακτική. Οι όροι άσκησης της δραστηριότητας ρυθμίζονται και εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν εγκεκριμένου Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης που θα στηρίζεται στα αποτελέσματα μελέτης βοσκοϊκανότητας και βοσκοφόρτωσης και θα λαμβάνει υπόψη τις ειδικότερες ανάγκες για τη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου. [βλέπε Μέτρα MM25301CA0501 και MM25301CA0502 – Κεφάλαιο 5]
- Στο Σχέδιο Διαχείρισης Βόσκησης της περιοχής θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να λαμβάνονται υπόψη οι οικολογικές ανάγκες για την προστασία και διατήρηση των ειδών χλωρίδας *Globularia stygia* και *Biebersteinia orphanidis* και του είδους ορνιθοπανίδας *Lanius collurio* καθώς και τα αποτελέσματα των μέτρων που αφορούν την ρύθμιση της βόσκησης στις θέσεις παρουσίας των ειδών αυτών [βλέπε Μέτρα MM25301CA0504, MM25301CA0503, MM25301CA0601και MM25301CW0209- Κεφάλαιο 5]
- Μέχρι την έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης η βόσκηση επιτρέπεται στα σημερινά επίπεδα βοσκοφόρτωσης.
- Μέχρι την έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης, χωρικά και χρονικά προσδιορισμένοι περιορισμοί δύναται να εφαρμοστούν είτε για την άρση διαπιστωμένων πιέσεων που

ασκούνται σε συγκεκριμένα είδη και τύπους οικοτόπων, είτε για την βελτίωση της αντιπροσωπευτικότητας κάποιου τύπου οικοτόπου. Τα ανωτέρω δύναται να εγκριθούν από τη Μονάδα Διαχείρισης της περιοχής, εφόσον προκύψουν ως τεκμηριωμένα αποτελέσματα του σχεδίου παρακολούθησης της περιοχής, ή ως αποτέλεσμα κάποιας δράσης του Σχεδίου Διαχείρισης της περιοχής.
Ζώνες εφαρμογής GR2530002: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25301_ZB01)* ***ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03*** *(ELBA25301_ZC01, ELBA25301_ZC02, ELBA25301_ZC03)* ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03*** *(ELBA25301_ZD01, ELBA25301_ZD02, ELBA25301_ZD03)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530004: ***ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05*** *(ELBA25301_ZB02, ELBA25301_ZB03, ELBA25301_ZB04, ELBA25301_ZB05)* ***ΖΔΟΕ-04*** *(ELBA25301_ZC04)* ***ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05*** *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*
Ζώνες εφαρμογής GR2510004: ***ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07*** *(ELBA25301_ZB06, ELBA25301_ZB07)* ***ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09*** *(ELBA25301_ZC05, ELBA25301_ZC06, ELBA25301_ZC07, ELBA25301_ZC08, ELBA25301_ZC09)* ***ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08*** *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09*** *(ELBA25301_ZB08, ELBA25301_ZB09)* ***ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12, ΖΔΟΕ-13*** *(ELBA25301_ZC10, ELBA25301_ZC11, ELBA25301_ZC12, ELBA25301_ZC13)* ***ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18*** *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14, ΖΠΦ-15, ΖΠΦ-16, ΖΠΦ-17, ΖΠΦ-18, ΖΠΦ-19*** *(ELBA25301_ZB10, ELBA25301_ZB11, ELBA25301_ZB12, ELBA25301_ZB13, ELBA25301_ZB14, ELBA25301_ZB15, ELBA25301_ZB16, ELBA25301_ZB17, ELBA25301_ZB18, ELBA25301_ZB19)* ***ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-15, ΖΔΟΕ-16, ΖΔΟΕ-17, ΖΔΟΕ-21*** *(ELBA25301_ZC14, ELBA25301_ZC15, ELBA25301_ZC16, ELBA25301_ZC17, ELBA25301_ZC21)* ***ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35*** *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520002: ***ΖΠΦ-20*** *(ELBA25301_ZB20)* ***ΖΔΟΕ-18, ΖΔΟΕ-19, ΖΔΟΕ-20 (ELBA25301_ZC18, ELBA25301_ZC19, ELBA25301_ZC20)*** ***ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34*** *(ELBA25301_ZD32, ELBA25301_ZD33, ELBA25301_ZD34)*
Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η βόσκηση αποτελεί μέσο διαχείρισης των τύπων οικοτόπων και των ενδιαιτημάτων των ειδών και ως εκ τούτου θα πρέπει να προβλέπεται ως επιτρεπόμενη χρήση ακόμη και στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης. Οι δυνητικές περιοχές απαγόρευσης της βόσκησης (ολική ή χρονική) ή η απαγόρευση / ρυθμίσεις βόσκησης συγκεκριμένων ειδών, καθώς και οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση της δραστηριότητας, δύναται να

προσδιοριστούν μόνο από το Σχέδιο Διαχείρισης Βόσκησης που θα στηρίζεται στα αποτελέσματα μελέτης βοσκοϊκανότητας και βοσκοφόρτωσης και θα λαμβάνει υπόψη τις ειδικότερες ανάγκες για τη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου. Η χωρίς ρύθμιση άσκηση της βόσκησης μπορεί να οδηγήσει σε υποβάθμιση της δομής τύπων οικοτόπων ή σε πίεση των πληθυσμών ειδών χλωρίδας και πανίδας. Υπερβολική ή ανισοκατανεμημένη, χωρικά ή χρονικά, βόσκηση μπορεί να οδηγήσει σε υπερβόσκηση ευαίσθητων τύπων οικοτόπων ή σε πίεση πληθυσμών ειδών χλωρίδας. Επίσης επισημαίνεται η ανάγκη σχεδιασμού της άσκησης της βόσκησης στα ανωδασικά οικοσυστήματα ώστε αφενός να αποφευχθούν φαινόμενα εγκατάλειψης που θα ευνοήσουν τη δευτερογενή διαδοχή της βλάστησης ή, αντίθετα φαινόμενα υπερβόσκησης που θα οδηγήσουν στην υποβάθμιση των δομών και λειτουργιών των λιβαδικών οικοσυστημάτων.

Η κτηνοτροφία αποτελεί μία παραδοσιακή δραστηριότητα του πρωτογενούς τομέα στην προστατευόμενη περιοχή, που συνάδει με τη βιώσιμη ανάπτυξη αλλά και τις ανάγκες διαχείρισης με σκοπό τη διατήρηση των προστατευόμενων τύπων οικοτόπων και ειδών, εφόσον ρυθμιστεί κατάλληλα. Γεωργοκτηνοτροφικά συστήματα με μόνιμες δενδροκαλλιέργειες και κάποιες λοιπές από κοινού με κτηνοτροφική δραστηριότητα, αποτελούν γεωργικά συστήματα που περιλαμβάνουν γαίες με πολυποίκιλο μωσαϊκό καλλιεργητικών πρακτικών ήπιας έντασης, κτηνοτροφίας και πολύτιμων χαρακτηριστικών του τοπίου, που στηρίζουν την υψηλή βιοποικιλότητα των ειδών (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2018).

Η εφαρμογή της βόσκησης στο πλαίσιο του Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης οφείλει να εναρμονίζεται με τις οικολογικές απαιτήσεις των ειδών και τύπων οικοτόπων που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο. Ειδικότερα, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι οικολογικές ανάγκες των ειδών χλωρίδας *Globularia stygia* και *Biebersteinia orphanidis* και του είδους ορνιθοπανίδας *Lanius collurio* και οι επιπτώσεις της βόσκησης στη διατήρησή τους. Η ρύθμιση της έντασης, της εποχικότητας και της χωρικής κατανομής της βόσκησης, με πιθανές απαγορεύσεις της βόσκησης κατά θέσεις παρουσίας των ειδών αυτών, θα πρέπει να στοχεύει στη διατήρηση των ειδών και των ενδιαιτημάτων αυτών. Μέχρι την ολοκλήρωση και έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης, η δραστηριότητα ασκείται στα σημερινά επίπεδα βοσκοφόρτωσης, ώστε να διατηρηθεί η υφιστάμενη ισορροπία και να αποφευχθεί η διατάραξη της δραστηριότητας χωρίς την ύπαρξη επαρκών στοιχείων. Κατά τη μεταβατική αυτή περίοδο, δύναται να θεσπιστούν προσωρινοί χωρικοί ή χρονικοί περιορισμοί, είτε για την άρση πιέσεων σε συγκεκριμένα είδη και τύπους οικοτόπων είτε για την ενίσχυση της αντιπροσωπευτικότητας ορισμένων τύπων οικοτόπων. Οι περιορισμοί αυτοί θα εγκρίνονται από τη Μονάδα Διαχείρισης, κατόπιν τεκμηρίωσης μέσω των αποτελεσμάτων του προγράμματος παρακολούθησης ή σχετικών δράσεων του Σχεδίου Διαχείρισης, εξασφαλίζοντας έτσι προσαρμοστική και τεκμηριωμένη διαχείριση της βόσκησης.

Επισημάνσεις: Προτείνεται η πρόβλεψη μεταβατικών διατάξεων, μέχρι την ολοκλήρωση των Σχεδίων Διαχείρισης Βόσκησης για την περιοχή.

24.10. Συλλογή φυτών, βοτάνων, ασπόνδυλων και μυκήτων (μανιταριών) και βενθικών οργανισμών από το υπόστρωμα της παραλιακής ζώνης

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η συλλογή φυτών, καρπών, βοτάνων, ασπόνδυλων, μυκήτων (μανιταριών) και βενθικών οργανισμών για την κάλυψη ατομικών αναγκών (προσωπική χρήση ή κατανάλωση) σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και σχετικές ΔΑΔ της Δασικής Υπηρεσίας. Ειδικότεροι όροι και περιορισμοί συλλογής δύναται να καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης, ειδικά για την προστασία των πολύ σημαντικών ειδών χλωρίδας, γαστερόποδων και βενθικών οργανισμών.
- Επιτρέπεται η συλλογή φυτών, βοτάνων, ασπόνδυλων, μυκήτων και βενθικών οργανισμών με σκοπό την επιστημονική έρευνα, κατόπιν άδειας της Μονάδας Διαχείρισης της περιοχής ή εφόσον προβλέπεται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.
- Επιτρέπεται η συλλογή για περιορισμένη εμπορική χρήση μυκήτων (μανιταριών) και φυτών για αρωματική και φαρμακευτική χρήση, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, το Σχέδιο Διαχείρισης και κατόπιν άδειας από τη Δασική Υπηρεσία. Κατάλογος με τα επιτρεπόμενα προς συλλογή είδη και τις επιτρεπόμενες ποσότητες (καρπώσεις), καθώς και ειδικότερα μέτρα και όροι (διαχειριστικά μέτρα, εποχή κ.λπ.) δύναται να καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης λαμβάνοντας υπόψη διαχειριστική μελέτη που αφορά τις δευτερεύουσες καρπώσεις, η οποία θα συνυπολογίζει το καθεστώς προστασίας και την κατάσταση διατήρησής τους (για τις ορεινές περιοχές).
- Δεν επιτρέπεται η συλλογή των πολύ σημαντικών ειδών χλωρίδας, που εντάσσονται στο προστατευτέο αντικείμενο της παρούσης.
- Οι Δασικές Απαγορευτικές Διατάξεις που εκδίδει η Δασική Υπηρεσία σχετικά με τη συλλογή φυτών και βοτάνων, θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη εισηγήσεις της Μονάδας Διαχείρισης της περιοχής, σχετικά με τις ανάγκες απαγόρευσης ή ρύθμισης της συλλογής συγκεκριμένων ειδών.

Ζώνες εφαρμογής GR2530002: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25301_ZB01)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25301_ZC01, ELBA25301_ZC02, ELBA25301_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03 *(ELBA25301_ZD01, ELBA25301_ZD02, ELBA25301_ZD03)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530004: ***ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05*** *(ELBA25301_ZB02, ELBA25301_ZB03, ELBA25301_ZB04, ELBA25301_ZB05)*

ΖΔΟΕ-04 *(ELBA25301_ZC04)*

ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05 *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2510004: ***ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07*** *(ELBA25301_ZB06, ELBA25301_ZB07)*

ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09 *(ELBA25301_ZC05, ELBA25301_ZC06, ELBA25301_ZC07, ELBA25301_ZC08, ELBA25301_ZC09)*

ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08 *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09*** *(ELBA25301_ZB08, ELBA25301_ZB09)* ***ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12, ΖΔΟΕ-13*** *(ELBA25301_ZC10, ELBA25301_ZC11, ELBA25301_ZC12, ELBA25301_ZC13)* ***ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18*** *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14, ΖΠΦ-15, ΖΠΦ-16, ΖΠΦ-17, ΖΠΦ-18, ΖΠΦ-19*** *(ELBA25301_ZB10, ELBA25301_ZB11, ELBA25301_ZB12, ELBA25301_ZB13, ELBA25301_ZB14, ELBA25301_ZB15, ELBA25301_ZB16, ELBA25301_ZB17, ELBA25301_ZB18, ELBA25301_ZB19)* ***ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-15, ΖΔΟΕ-16, ΖΔΟΕ-17, ΖΔΟΕ-21*** *(ELBA25301_ZC14, ELBA25301_ZC15, ELBA25301_ZC16, ELBA25301_ZC17, ELBA25301_ZC21)* ***ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35*** *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520002: ***ΖΠΦ-20*** *(ELBA25301_ZB20)* ***ΖΔΟΕ-18, ΖΔΟΕ-19, ΖΔΟΕ-20*** *(ELBA25301_ZC18, ELBA25301_ZC19, ELBA25301_ZC20)* ***ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34*** *(ELBA25301_ZD32, ELBA25301_ZD33, ELBA25301_ZD34)*
Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η συλλογή φυτών, καρπών, βοτάνων, ασπόνδυλων, μυκήτων (μανιταριών) και βενθικών οργανισμών για κάλυψη ατομικών αναγκών, αποτελεί δραστηριότητα που από τη φύση της δεν δύναται να ελεγχθεί με απαγόρευση, ειδικά σε περιοχές με μεγάλη επισκεψιμότητα ή αδυναμία ελέγχου. Ως εκ τούτου κρίνεται σκοπιμότερη η ρύθμιση της δραστηριότητας, μέσω μέτρων ευαισθητοποίησης – ενημέρωσης, αλλά και πιθανόν εξειδικευμένων απαγορεύσεων / ρυθμίσεων, τα οποία θα καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης και θα στοχεύουν σε μία ολοκληρωμένη και αποτελεσματική διαχείριση της δραστηριότητας, ανάλογα με την ένταση και τα χαρακτηριστικά της, αλλά και τις ειδικές ανάγκες προστασίας των πολύ σημαντικών ειδών της περιοχής, κυρίως των ειδών χλωρίδας, ασπονδύλων, αλλά και των βενθικών οργανισμών στην παραλιακή ζώνη. Σε ότι αφορά τα γαστερόποδα η κατανάλωση από τον άνθρωπο λειτουργεί με έντονα αρνητικό τρόπο στο μέγεθος του πληθυσμού, Η τάση είναι να συλλέγονται τα μεγαλύτερα άτομα του πληθυσμού τα οποία είναι και αναπαραγωγικά ώριμα και συνεπώς αφαιρούνται από τον πληθυσμό τα άτομα που θα τροφοδοτούσαν τον πληθυσμό με νεογέννητα. Για τα είδη σαλιγκαριών των γενών *Helix* και *Eobania* υπάρχει το Προεδρικό Διάταγμα 43 (1981) που απαγορεύει τη συλλογή ατόμων κατά την περίοδο αναπαραγωγής, αλλά η δραστηριότητα προτείνεται να ρυθμιστεί, κυρίως μέσω δράσεων ενημέρωσης.

24.11. Θήρα

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για τις χερσαίες ζώνες της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η άσκηση της θήρας σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, υπό τους όρους και προϋποθέσεις που καθορίζονται στις σχετικές αποφάσεις των αρμοδίων δασικών αρχών και αφορούν σε περιοχές απαγόρευσης, χρονικούς περιορισμούς και θηραματική πανίδα και το κανονιστικό πλαίσιο του Σχεδίου Διαχείρισης. [Βλέπε Μέτρο MM25301CG0201 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5]
- Πρόσθετοι περιορισμοί δύναται να επιβάλλονται μετά από εισήγηση της Μονάδας Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν ειδικής μελέτης του Σχεδίου Διαχείρισης, που θα αφορά στη διαχείριση της άγριας πανίδας ή/και ιχθυοπανίδας και θα τεκμηριώνει την αναγκαιότητα των περιορισμών και ρυθμίσεων. Η διαδικασία ισχύει και για την περίπτωση άρσης υφιστάμενων ή μελλοντικών απαγορεύσεων για την άσκηση δραστηριοτήτων θήρας και αλιείας.
- Η εκπαίδευση κυνηγετικών σκύλων και η ελεύθερη κίνηση οικόσιτων σκύλων στις ΖΔΟΕ και ΖΠΦ τού όρους Ζήρεια (ΖΕΠ GR2530006) επιτρέπεται με χρονική ρύθμιση περιορισμού της δραστηριότητας κατά την εποχή αναπαραγωγής του είδους *Alectoris graeca* [Βλέπε Μέτρο MM25301CG0202 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].

Ζώνες εφαρμογής GR2530004: **ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04** *(ELBA25301_ZB02, ELBA25301_ZB03, ELBA25301_ZB04)*

ΖΔΟΕ-04 *(ELBA25301_ZC04)*

ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05 *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2510004: **ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07** *(ELBA25301_ZB06, ELBA25301_ZB07)*

ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09 *(ELBA25301_ZC05, ELBA25301_ZC06, ELBA25301_ZC07, ELBA25301_ZC08, ELBA25301_ZC09)*

ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08 *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520001: **ΖΠΦ-08** *(ELBA25301_ZB08)*

ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12, ΖΔΟΕ-13 *(ELBA25301_ZC10, ELBA25301_ZC11, ELBA25301_ZC12, ELBA25301_ZC13)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18 *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: **ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-15, ΖΠΦ-16, ΖΠΦ-17, ΖΠΦ-18, ΖΠΦ-19** *(ELBA25301_ZB10, ELBA25301_ZB11, ELBA25301_ZB12, ELBA25301_ZB13, ELBA25301_ZB15, ELBA25301_ZB16, ELBA25301_ZB17, ELBA25301_ZB18, ELBA25301_ZB19)*

ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-15, ΖΔΟΕ-16, ΖΔΟΕ-17, ΖΔΟΕ-21 *(ELBA25301_ZC14, ELBA25301_ZC15, ELBA25301_ZC16, ELBA25301_ZC17, ELBA25301_ZC21)*

ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35 *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24,*

ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)

Ζώνες εφαρμογής GR2520002: ***ΖΠΦ-20*** *(ELBA25301_ZB20)*
ΖΔΟΕ-18, ΖΔΟΕ-19, ΖΔΟΕ-20 (ELBA25301_ZC18, ELBA25301_ZC19, ELBA25301_ZC20)
ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34 *(ELBA25301_ZD32, ELBA25301_ZD33, ELBA25301_ZD34)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Οι Οδηγίες 79/409/ΕΚ και 92/43/ΕΟΚ αναγνωρίζουν το δικαίωμα άσκησης δραστηριοτήτων εκμετάλλευσης (περιλαμβανομένου του κυνηγιού) της άγριας ζωής από τον άνθρωπο, εφόσον η εκμετάλλευση είναι συμβατή με τη με τη διατήρηση σε ικανοποιητικό επίπεδο των πληθυσμών των ειδών, καθώς και ότι δεν υποβαθμίζει και δεν επηρεάζει τη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων. Εφόσον κρίνεται ότι η άσκηση της δραστηριότητας μπορεί να επιφέρει δυσμενείς επιπτώσεις στην κατάσταση διατήρησης, τότε δύναται να τεθούν αυστηροί κανόνες και περιορισμοί (χωρικές απαγορεύσεις ή ρυθμίσεις). Η άσκηση της θήρας θα πρέπει να πραγματοποιείται στα πλαίσια ενός ρυθμιστικού πλαισίου που να εξασφαλίζει την αειφορία και τη συμβατότητα με τους διαχειριστικούς στόχους της προστατευόμενης περιοχής.

Δυνητικές αρνητικές επιπτώσεις από τη νόμιμη άσκηση θήρας είναι η μείωση των πληθυσμών των θηρεύσιμων ειδών με κατ' επέκταση επιπτώσεις στο οικοσύστημα, η όχληση μη θηρεύσιμων και πολύ σημαντικών ειδών, καταστροφή και ρύπανση οικοτόπων. Επιπρόσθετα, το κυνήγι αποτελεί ένα διαχειριστικό μέσο για τον έλεγχο της άγριας πανίδας και ως εκ τούτου μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τον έλεγχο του πληθυσμού ειδών που επιδρούν δυσμενώς σε πολύ σημαντικά είδη χλωρίδας, πανίδας και στους οικοτόπους. Επίσης, η διεθνής πρακτική έχει δείξει ότι η παρουσία των παραδοσιακών χρηστών, όπως είναι οι κυνηγοί, σε προστατευόμενες περιοχές είναι δυνατό να περιορίσει τη λαθροθηρία αλλά και άλλες παράνομες ενέργειες όπως οι εκχερσώσεις και η λαθροϋλοτομία.

Διάφορες πρωτοβουλίες της Ε.Ε. σε συνεργασία με τις Κυνηγετικές Οργανώσεις της Ευρώπης, έχουν αναληφθεί για την προώθηση του αειφόρου κυνηγίου ως μέσο για την προστασία της βιοποικιλότητας και τη διατήρηση της φύσης. Επισημαίνεται ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ξεκίνησε το 2001 την Πρωτοβουλία Αειφορικού Κυνηγιού (Sustainable Hunting Initiative) , που στοχεύει στην προώθηση του διαλόγου και της συνεργασίας μεταξύ περιβαλλοντικών και κυνηγετικών οργανώσεων, ώστε να επιτευχθεί και να ενισχυθεί το αειφορικό κυνήγι. Στα πλαίσια αυτής της πρωτοβουλίας μεταξύ άλλων: α) έχει εκδοθεί ένας Ευρωπαϊκός Οδηγός Αειφορικού Κυνηγιού με βάση την Οδηγία 79/409/ΕΚ (European Commission 2008), β) υιοθετήθηκε μία Συμφωνία της Ε.Ε. για το Αειφορικό Κυνήγι, που υπογράφτηκε το 2004 από την BirdLife International και την FACE (Ομοσπονδία Συλλόγων Κυνηγιού και Διατήρησης στην Ε.Ε. – Federation of Associations for Hunting and Conservation of the EU), που θέτει τους άξονες για τη συνεργασία μεταξύ των κυνηγών, των περιβαλλοντικών ομάδων και λοιπών ενδιαφερόμενων μερών, ώστε να εξασφαλιστεί η κατάλληλη διαχείριση στο κυνήγι πουλιών, γ) Την έκδοση Διαχειριστικών Σχεδίων της Ε.Ε. για θηρεύσιμα είδη πουλιών που θεωρείται ότι βρίσκονται σε δυσμενή κατάσταση διατήρησης (unfavourable conservation status). Επίσης έχουν εκδοθεί και σχετικές κατευθυντήριες Οδηγίες όπως το Έγγραφο κατευθύνσεων για τη θήρα βάσει της Οδηγίας

79/409/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί της διατηρήσεως των αγρίων πτηνών (European Commission, 2008) και το Sustainable Hunting and NATURA 2000 (European Commission, 2013).

Η αειφορική άσκηση του κυνηγιού, δίνει τη δυνατότητα να πραγματοποιείται εκμετάλλευση των θηραμάτων με τέτοιο τρόπο που δε θα υπάρξει μακροπρόθεσμη μείωση της βιοποικιλότητας ή δεν θα παρεμποδίσει την αποκατάστασή της. Η αειφορική διαχείριση και εκμετάλλευση της άγριας ζωής, που ασκείται συμβατά με τους στόχους διατήρησης της περιοχής, μπορεί να αποτελέσει κίνητρο για τη διατήρηση οικοτόπων και ειδών και να συμβάλει στην ενεργό συμμετοχή των κυνηγών στη διαχείριση της προστατευόμενης περιοχής. Υπάρχουν αρκετά παραδείγματα επιτυχημένες θηραματοπονικής διαχείρισης με συμμετοχή κυνηγών σε περιοχές Natura, όπως: α) η διαχείριση αγριόκουρκου (Tetrao urogallus) στον Μέλανα Δρυμό της Γερμανίας, όπου οι κυνηγοί συμμετείχαν στην εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης β) η αποκατάσταση τυρφώνων στο οροπέδιο Saint-Hubert στην περιοχή των Αρδεννών (νότιο Βέλγιο), όπου η τοπική Κυνηγετική Ομοσπονδία κατέθεσε πρόγραμμα LIFE για να αναστρέψει τη μείωση των υγροτόπων και το υλοποίησε σε συνεργασία με όλους τους χρήστες της περιοχής.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω η δραστηριότητα της θήρας κρίνεται ως συμβατή με τους διαχειριστικούς στόχους της περιοχής αρκεί να ασκείται νόμιμα και υπόκειται σε χρονικούς και χωρικούς περιορισμούς. Οι αποφάσεις των αρμοδίων δασικών αρχών σχετικά με την άσκηση της θήρας, καθορίζουν περιορισμούς, προσδιορίζουν τα θηραματικά είδη, και θέτουν τις προϋποθέσεις για την άσκηση της δραστηριότητας. Όπως προτείνεται, περαιτέρω ρυθμίσεις και περιορισμοί δύναται να τεθούν κατόπιν ειδικής μελέτης που θα αφορά στη διαχείριση της άγριας πανίδας και θα τεκμηριώνει την αναγκαιότητα των περιορισμών και ρυθμίσεων.

Το κυνήγι και οι διατάξεις που το διέπουν καθορίζονται οριζόντια από την ετήσια ρυθμιστική διάταξη που εκδίδει το αρμόδιο Υπουργείο αλλά και την εθνική νομοθεσία. Στην περιοχή υπάρχουν τα ακόλουθα Καταφύγια Άγριας Ζωής (ΚΑΖ) όπου απαγορεύεται η θήρα, περιορισμός που προτείνεται να συνεχίσει να ισχύει:

- Το μεγαλύτερο μέρος των ΖΠΦ-09 (ΖΠΦ περιοχής Αγίων Θεοδώρων) και ΖΒΔΦΠ-10 (ΖΒΔΦΠ ευρύτερης περιοχής Τρίπολης - Τμήμα Β) στο όρος Μαίναλο περιλαμβάνεται στο καταφύγιο θηραμάτων «ΚΑΖ Περιοχή Αγ. Θεοδώρων» (ΦΕΚ 604/Β/30-04-76).
- Το μεγαλύτερο μέρος της ΖΠΦ-14 (Ζώνη Προστασίας της Φύσης Μπούτσι) στο όρος Ζήρεια περιλαμβάνεται στο καταφύγιο άγριας ζωής «ΚΑΖ Μπούτσι», (ΦΕΚ 328/Β/28-03-01).
- Το μεγαλύτερο μέρος όλων των ζωνών (ΖΑΠΦ, ΖΠΦ, ΖΔΟΕ, ΖΒΔΦΠ) της Λίμνης Στυμφαλίας (GR2530002) και η ΖΠΦ-5 (ΖΠΦ κορυφής Γιοντάκι) στο όρος Ολίγυρτος (GR2530004), εμπίπτουν εντός του Καταφυγίου Άγριας Ζωής «ΚΑΖ Λίμνη Στυμφαλία» (ΦΕΚ 170/Β/18-02-03).

Κρίνεται ότι η απαγόρευση της θήρας πρέπει να συνεχιστεί στις ανωτέρω θέσεις ώστε να εκπληρωθούν οι στόχοι της προηγούμενης θεσμοθέτησης ως ΚΑΖ για την προστασία εν γένει της βιοποικιλότητας και του θηραματικού πλούτου.

Επιπρόσθετα, στην περιοχή της Ζήρειας προτείνεται χρονική ρύθμιση περιορισμού της εκπαίδευσης σκύλων για τη διατήρηση του είδους *Alectoris graeca*. Η Πετροπέρδικα (*Alectoris*

graeca), η οποία είναι είδος χαρακτηρισμού στη ΖΕΠ GR2530006, φωλιάζει στο έδαφος. Η όχληση που προκαλείται από την εκπαίδευση των κυνηγετικών σκύλων, μπορεί να οδηγήσει σε αναπαραγωγική αποτυχία καθώς οι εκπαιδευόμενοι σκύλοι «σηκώνουν» τα πτηνά που επωάζουν με αποτέλεσμα την έκθεση των αυγών στις περιβαλλοντικές συνθήκες και τους θηρευτές τους. Επίσης κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγής είναι σημαντικό να αποφεύγεται η σπατάλη ενέργειας των αναπαραγόμενων πτηνών. Για να επιτευχθεί η απρόσκοπτη αναπαραγωγή του είδους στη Ζήρεια, ώστε να εξασφαλιστεί η βιωσιμότητα του είδους αλλά και η αειφορική θηραματική του κάρπωση, πρέπει να απαγορευτεί η εκπαίδευση σκύλων αλλά και η ελεύθερη κίνηση οικόσιτων σκύλων στη ΖΠΦ και στη ΖΔΟΕ του Όρους Ζήρεια την εποχή αναπαραγωγής του είδους (1 Απριλίου έως 15 Ιούνιου). Αναφορικά με τις οικονομικές επιπτώσεις των ρυθμιστικών διατάξεων στη τοπική κοινωνία, αναμένεται να είναι μηδενική.

24.13. Εγγειοβελτιωτικά έργα αγροτικής ανάπτυξης

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης, Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η συνέχιση λειτουργίας, ο καθαρισμός, η βελτίωση, η αποκατάσταση, η συντήρηση και ο εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων στραγγιστικών τάφρων, καναλιών, αυλάκων και λοιπών εγγειοβελτιωτικών και αρδευτικών έργων. Στις ΖΠΦ και ΖΔΟΕ τυχόν εργασίες θα πρέπει να πραγματοποιούνται σε περιόδους που δεν θα επηρεάζουν την αναπαραγωγή ειδών πανίδας και να διασφαλίζεται η προστασία των ειδών πανίδας και χλωρίδας. Ειδικότεροι χρονικοί περιορισμοί και όροι προστασίας δύναται να εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης.
- Επιτρέπονται τα μικρής κλίμακας εγγειοβελτιωτικά έργα, περιλαμβανομένων αρδευτικών γεωτρήσεων και έργων αξιοποίησης υδατικών πόρων, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης, εφόσον διασφαλίζεται ότι: α) δεν υποβαθμίζεται η ποσότητα και η ποιότητα των υδάτων και δεν διαταράσσεται το υδατικό ισοζύγιο, β) αποφεύγεται μεγάλος βαθμός κατακερματισμού από φραγμούς που δύναται να έχουν επιπτώσεις στη λειτουργία του υδάτινου οικοσυστήματος, γ) διασφαλίζεται η προστασία και διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων των ειδών. Η σκοπιμότητα και αναγκαιότητα των έργων τεκμηριώνεται κατά την περιβαλλοντική αδειοδότησή τους. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, εφόσον τεκμηριώνεται από ειδική μελέτη η αναγκαιότητα υλοποίησης έργου μεγαλύτερης κλίμακας για λόγους αποκατάστασης ή προστασίας των υγροτοπικών οικοσυστημάτων ή της αγροτικής δραστηριότητας, το έργο δύναται να εξεταστεί στο πλαίσιο της ισχύουσας περιβαλλοντικής νομοθεσίας.
- Επιτρέπεται η εκτέλεση έργων διαχείρισης και αξιοποίησης υδατικών πόρων και τα έργα βελτίωσης της παροχετευτικότητας.

• Για όλα τα έργα, παρεμβάσεις ή δραστηριότητες θα τηρούνται οι προβλεπόμενες στις κείμενες διατάξεις αποφάσεις έγκρισης περιβαλλοντικών όρων ή οι άδειες εγκατάστασης ή λειτουργίας κατά περίπτωση. • Κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση εγγειοβελτιωτικών έργων θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και να διασφαλίζεται ότι δεν θα υπάρξουν επιπτώσεις στη διατήρηση της βίδρας (*Lutra lutra*) και δεν θα διαταραχτεί το υδρολογικό ισοζύγιο των λεκανών απορροής των κύριων ποταμών της περιοχής. Επίσης θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι δεν θα υπάρξουν μεταβολές των περιβαλλοντικών παραμέτρων της λίμνης Στυμφαλίας και της λίμνης Τάκα και δεν θα διαταραχτεί το υδρολογικό ισοζύγιο της λεκάνης απορροής τους [Αφορά τις ζώνες των GR2530002 και GR2520002]. • Κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση εγγειοβελτιωτικών έργων θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και να διασφαλίζεται ότι: α) δεν θα υπάρξουν επιπτώσεις στη διατήρηση της βίδρας (*Lutra lutra*), β) δεν θα υπάρξουν μεταβολές των περιβαλλοντικών παραμέτρων της λίμνης Στυμφαλίας και της λίμνης Τάκα (Αφορά τις ζώνες των GR2530002 και GR2520002) και δεν θα διαταραχτεί το υδρολογικό ισοζύγιο της λεκάνης απορροής του και γ) δεν θα διαταραχτεί το υδρολογικό ισοζύγιο των λεκανών απορροής των κύριων ποταμών της περιοχής.
Ζώνες εφαρμογής GR2530002: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25301_ZB01)* ***ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03*** *(ELBA25301_ZC01, ELBA25301_ZC02, ELBA25301_ZC03)* ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03*** *(ELBA25301_ZD01, ELBA25301_ZD02, ELBA25301_ZD03)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530004: ***π0-*** ***ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05*** *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*
Ζώνες εφαρμογής GR2510004: ***ΖΠΦ-06*** *(ELBA25301_ZB06)* ***ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08*** *(ELBA25301_ZC06, ELBA25301_ZC07, ELBA25301_ZC08)* ***ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08*** *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΠΦ-09*** *(ELBA25301_ZB09)* ***ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12, ΖΔΟΕ-13*** *(ELBA25301_ZC10, ELBA25301_ZC11, ELBA25301_ZC12, ELBA25301_ZC13)* ***ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18*** *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14, ΖΠΦ-15, ΖΠΦ-16, ΖΠΦ-17, ΖΠΦ-18, ΖΠΦ-19*** *(ELBA25301_ZB11, ELBA25301_ZB12, ELBA25301_ZB13, ELBA25301_ZB14, ELBA25301_ZB15, ELBA25301_ZB16, ELBA25301_ZB17, ELBA25301_ZB18, ELBA25301_ZB19)* ***ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-15, ΖΔΟΕ-16, ΖΔΟΕ-17, ΖΔΟΕ-21*** *(ELBA25301_ZC14, ELBA25301_ZC15, ELBA25301_ZC16, ELBA25301_ZC17, ELBA25301_ZC21)* ***ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35*** *(ELBA25301_ZD19,*

ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)

Ζώνες εφαρμογής GR2520002: ***ΖΠΦ-20*** *(ELBA25301_ZB20)*

ΖΔΟΕ-18, ΖΔΟΕ-19, ΖΔΟΕ-20 *(ELBA25301_ZC18, ELBA25301_ZC19, ELBA25301_ZC20)*

ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34 *(ELBA25301_ZD32, ELBA25301_ZD33, ELBA25301_ZD34)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Στην προστατευόμενη περιοχή καταγράφονται δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα, γεωργικές, κτηνοτροφικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες. Τα εγγειοβελτιωτικά έργα έχουν σκοπό την εξασφάλιση και εξοικονόμηση νερού για την κάλυψη των αρδευτικών αναγκών των καλλιεργειών, την ορθολογική και βέλτιστη διαχείριση των εδαφοϋδατικών πόρων, τη μέριμνα για την ποιότητα των αρδευτικών νερών και την προστασία του εδάφους. Ως εκ τούτου δεν δύναται να απαγορευτούν οριζόντια, αλλά θα πρέπει να μπορούν να επιτρέπονται, υπό όρους.

Με σκοπό την εξυπηρέτηση και διευκόλυνση άσκησης των δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα επιτρέπονται τα έργα που απαιτούνται για τον καθαρισμό, βελτίωση, αποκατάσταση, συντήρηση και εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων εγγειοβελτιωτικών έργων. Νέα εγγειοβελτιωτικά έργα επιτρέπονται εφόσον τεκμηριώνεται η σκοπιμότητά τους και διασφαλίζεται η ακεραιότητα των προστατευτέων αντικειμένων και η ποσότητα και ποιότητα του υδατικού ισοζυγίου της περιοχής. Σε όλες τις περιοχές όπου εντοπίζεται η βίδρα (*Lutra lutra*) θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να τεκμηριώνεται και να διασφαλίζεται η προστασία του ενδιαιτήματος της. Ειδικά για τις λίμνες Στυμφαλίας και Τάκα θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι δεν θα υπάρξουν μεταβολές των περιβαλλοντικών παραμέτρων και δεν θα διαταραχτεί το υδρολογικό ισοζύγιο της λεκάνης απορροής τους.

25. Εξορυκτικές δραστηριότητες (Ορυχεία Λατομεία Μεταλλεία, Αμμοληψία, Ζώνες αναζήτησης, έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων).

Αφορά τις ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για τις χερσαίες ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η απόληψη φερτών υλών, από τις κοίτες και τις εκβολές ποταμών καθώς και παραποτάμων αυτών, μόνο από εγκεκριμένους προς τούτο οριοθετημένους χώρους σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας. Κατ' εξαίρεση είναι δυνατή η πραγματοποίηση αμμοληψιών για την περίπτωση αντιμετώπισης κινδύνων πλημμυρών μετά από έγκριση σχετικής τεχνικής μελέτης.

Ζώνες εφαρμογής GR2530004: ***ΖΔΟΕ-04*** *(ELBA25301_ZC04)*

ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05 *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2510004: ***ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08*** *(ELBA25301_ZC06, ELBA25301_ZC07, ELBA25301_ZC08)*

ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08 *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520001: **ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12, ΖΔΟΕ-13** *(ELBA25301_ZC10, ELBA25301_ZC11, ELBA25301_ZC12, ELBA25301_ZC13)* **ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18** *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: **ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-15, ΖΔΟΕ-16, ΖΔΟΕ-21** *(ELBA25301_ZC14, ELBA25301_ZC15, ELBA25301_ZC16, ELBA25301_ZC21)* **ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35** *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)*
Για τις χερσαίες ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων: • Επιτρέπεται η λειτουργία λατομείων εξόρυξης παραδοσιακών λατομικών προϊόντων για τοπική χρήση, με τη προϋπόθεση ότι τεκμηριώνεται η λειτουργία αυτών για τη κάλυψη των αναγκών στα όρια των Δήμων και Κοινοτήτων της εκάστοτε προστατευόμενης περιοχής καθώς και η μεταλλευτική και λατομική έρευνα για την ανεύρεση κοιτασμάτων. Κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση χώρων εξόρυξης θα πρέπει να λαμβάνονται απαραιτήτως υπόψη τα ακόλουθα: α) σκοπιμότητα του έργου, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες της περιοχής για χρήση τοπικών παραδοσιακών λατομικών προϊόντων και την αδυναμία κάλυψης από υφιστάμενους ή νέους χώρους εξόρυξης, εκτός της προστατευόμενης περιοχής, β) τις επιπτώσεις στα είδη και τους τύπους οικοτόπων από τη διάσπαση των φυσικών οικοσυστημάτων και την όχληση, τόσο από τη φάση κατασκευής, όσο και από τη φάση λειτουργίας του έργου, συμπεριλαμβανομένων και των απαιτούμενων συνοδών έργων και γ) τυχόν ύπαρξη κρίσιμων ενδιαιτημάτων ειδών χλωρίδας, πανίδας και ορνιθοπανίδας. • Ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για τα κοιτάσματα, τις μεθόδους λατόμευσης, τη διακίνηση των παραγόμενων όγκων και την αποκατάσταση του περιβάλλοντος δύναται να εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.
Ζώνες εφαρμογής GR2530004: **ΖΔΟΕ-04** *(ELBA25301_ZC04)* **ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05** *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*
Ζώνες εφαρμογής GR2510004: **ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08** *(ELBA25301_ZC06, ELBA25301_ZC07, ELBA25301_ZC08)* **ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08** *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520001: **ΖΔΟΕ-12** *(ELBA25301_ZC12)* **ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18** *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35*** *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η εξορυκτική δραστηριότητα από τη φύση της έχει επιπτώσεις στο περιβάλλον και στα οικοσυστήματα, συχνά σημαντικές.

Οι επιπτώσεις, που αφορούν όλες τις φάσεις του έργου (από την αρχική εξερεύνηση, τη λειτουργία και την αποκατάσταση) δύναται να αφορούν όχι μόνο την έκταση της εξόρυξης αλλά και τις συναφείς εγκαταστάσεις αυτής (π.χ. οδούς προσπέλασης, αποθεσιοθαλάμους, δεξαμενές και λεκάνες συγκράτησης υπολειμμάτων κ.λπ.). Σύμφωνα με το έγγραφο κατευθύνσεων «Εξόρυξη ορυκτών πλην των ενεργειακών και το Natura2000» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Ευρωπαϊκή Ένωση, 2019) οι πιθανές επιπτώσεις των εξορύξεων στα είδη και τους τύπους οικοτόπων Κοινοτικού ενδιαφέροντος περιλαμβάνουν:

α) απώλεια και υποβάθμιση των οικοτόπων μέσω της εκχέρσωσης και της απομάκρυνσης των επιφανειακών στοιχείων κατά την εξόρυξη ορυκτών ή την κατασκευή συνοδών υποδομών, όπως οι οδοί προσπέλασης, οι χώροι απόρριψης και οι λίμνες συγκράτησης υπολειμμάτων. Μέσω αυτών των διαδικασιών, οι υφιστάμενοι τύποι οικοτόπων μπορεί να τροποποιηθούν, να καταστραφούν, να κατακερματιστούν ή να μετακινηθούν τοπικά,

β) παρενόχληση και εκτόπιση ειδών πανίδας και χλωρίδα λόγω όχλησης. Η επίπτωση αυτή μπορεί να είναι προσωρινή ή μόνιμη, άμεση ή έμμεση, στην περιοχή του έργου ή και εκτός αυτής και μπορεί να προκληθεί σε διαφορετικές χρονικές στιγμές κατά τη διάρκεια του έργου. Τα είδη πανίδας (συμπεριλαμβανομένης της ορνιθοπανίδας) μπορούν να ενοχληθούν από σειρά παραγόντων όπως ο θόρυβος, η σκόνη, ρύπανση, η ανθρώπινη παρουσία, οι τακτικές μετακινήσεις (π.χ. μεταφορά προϊόντων), κ.λπ. Αυτό μπορεί να επηρεάσει την ικανότητα των ειδών για αναπαραγωγή, διατροφή, ανάπαυση ή διασπορά και μετανάστευση

γ) αλλαγή των υδρολογικών/υδρογεωλογικών συνθηκών. Σε περίπτωση που απαιτείται αποστράγγιση του μεταλλεύματος ή της θέσης εξόρυξης, οι εξορυκτικές δραστηριότητες μπορούν ενδεχομένως να τροποποιήσουν τις υδρολογικές συνθήκες των περιοχών εξόρυξης και των παρακείμενων περιοχών, με επακόλουθες αλλαγές στο αποστραγγιστικό δίκτυο οι οποίες προκαλούνται από την προσωρινή ανισορροπία της επιφανειακής απορροής, διήθησης κ.τ.λ. Σε τέτοιες περιπτώσεις, αυτό θα μπορούσε να έχει επιπτώσεις σε κοντινές ή μακρινές πηγές και υγροτόπους, όσον αφορά στην ποσότητα και την ποιότητα των νερών,

δ) αλλαγές στην ποιότητα των νερών: ορισμένες εξορυκτικές και παραγωγικές διαδικασίες μπορούν να προκαλέσουν ρύπανση, καθώς και άλλες αλλαγές στην ποιότητα των υδάτων, οι οποίες θα μπορούσαν να επηρεάσουν είτε άμεσα τους υδάτινους οικοτόπους και τα είδη της περιοχής ή/και έμμεσα άλλες περιοχές που είναι ευάλωτες σε τέτοιου είδους αλλαγές.

Στη περιοχή επιλέγεται η πρόβλεψη για δυνατότητα δημιουργίας χώρων λατόμευσης, υπό προϋποθέσεις και ρυθμίσεις, με σκοπό την κάλυψη τοπικών αναγκών της περιοχής, καθώς και η μεταλλευτική και λατομική έρευνα για την ανεύρεση κοιτασμάτων. Στην περιοχή προτείνεται να επιτρέπεται η εξορυκτική δραστηριότητα σε κάποιες από τις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και

Ειδών, οι οποίες αποτελούν περιοχές με σχετικά υψηλό βαθμό προστασίας του φυσικού αντικειμένου. Η άσκηση της δραστηριότητας στις ΖΔΟΕ όπου δεν επιτρέπεται η δραστηριότητα αντιβαίνει με τις ανάγκες διατήρησης των προστατευτέων αντικειμένων και του φυσικού περιβάλλοντος για πληθώρα λόγων, όπως είναι: η μείωση της έκτασης, η υποβάθμιση του βαθμού διατήρησης σημαντικών τύπων οικοτόπων, η καταστροφή και υποβάθμιση (λόγω κατακερματισμού) του ενδιαιτήματος των ειδών, η όχληση ειδών πανίδας, η διατάραξη εν γένει του οικοσυστήματος κ.α. Επισημαίνεται ότι η ΖΔΟΕ-05 είναι κηρυγμένο Τοπίο Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους από το Υπ. Πολιτισμού (ΥΑ Β1/Φ30/42334/3020/14-11-1978 - ΦΕΚ 1073/Β/4-12-1978).

Σε ότι αφορά τη λίμνη Τάκα και τη λίμνη Στυμφαλία, η δραστηριότητα δεν επιτρέπεται σε καμία από τις ζώνες των αντίστοιχων προστατευόμενων περιοχών γιατί αντιβαίνει με τις ανάγκες διατήρησης των προστατευτέων αντικειμένων που περιλαμβάνουν καθώς και στην αναπτυξιακή προοπτική και τη φυσιογνωμία των ζωνών αυτών.

Επισημαίνεται συμπληρωματικά πως, εκτός της ίδιας της εξόρυξης και των επιπτώσεων που αυτή δύναται να επιφέρει στα προστατευτέα αντικείμενα, σημαντικό πρόβλημα για τις προστατευόμενες περιοχές αποτελούν και συνοδά έργα (π.χ. οδοποιία) αλλά και οι διαδικασίες μεταφοράς (όχληση από θόρυβο, σκόνη κτλ.).

Εκτιμάται ότι οι απαγορεύσεις και ρυθμίσεις που προτείνονται έχουν λάβει υπόψη και έχουν συνεκτιμήσει όλα τα δεδομένα, τόσο του προστατευτέου αντικείμενου όσο και των δραστηριοτήτων (υφιστάμενων και μελλοντικών) στην περιοχή. Ως αποτέλεσμα οι προτεινόμενοι περιορισμοί και ρυθμίσεις είναι ορθολογιστικές, με άξονα πάντα την προστασία των ειδών και τύπων οικοτόπων της περιοχής, λαμβάνοντας ταυτόχρονα όμως υπόψη και συνεκτιμώντας τις αναπτυξιακές δυνατότητες και προσπαθώντας να διασφαλίσουν ότι οι προτάσεις δεν θα επιφέρουν αρνητικές οικονομικές επιπτώσεις.

Στην Ενότητα 2.3.1.2.2 της μελέτης έχουν συγκεντρωθεί όλα τα δεδομένα σχετικά με κοιτάσματα και ενεργούς χώρους εξόρυξης στην περιοχή. Από το σύνολο της πληροφορίας που συγκεντρώθηκε είναι εμφανές ότι το σύνολο της περιοχής δεν έχει ενεργές εξορυκτικές δραστηριότητες (με εξαίρεση ένα λατομείο στη ΖΒΔΦΠ-15 στο Μαίναλο). Στις προτάσεις έχει ληφθεί επίσης υπόψη η αναπτυξιακή ταυτότητα των περιοχών, η οποία στηρίζεται κυρίως στον πρωτογενή τομέα και σε κάποιες περιοχές και στον τριτογενή τομέα (τουρισμός), ενώ από τα στοιχεία που συλλέχθηκαν από όλες τις διαθέσιμες πηγές, οι περιοχές δεν φαίνεται να περιλαμβάνουν σημαντικά κοιτάσματα και οι εξορυκτικές δραστηριότητες δεν αποτελούν αναπτυξιακή προτεραιότητα στην περιοχή (σύμφωνα και με το υπό αναθεώρηση Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού). Επιπρόσθετα έχουν ληφθεί υπόψη ειδικές τοπικές συνθήκες και ανάγκες και για το λόγο αυτό στη επιλέγεται η πρόβλεψη για δυνατότητα δημιουργίας χώρων λατόμευσης, υπό προϋποθέσεις και ρυθμίσεις, με σκοπό την κάλυψη μελλοντικών τοπικών αναγκών.

(26) Εγκαταστάσεις Μέσων Μαζικής Μεταφοράς, με εξειδίκευση ανά υποκατηγορίες.
26.2. Ελικοδρόμια
Αφορά τη ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ
Για τις ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων: • Επιτρέπεται η δημιουργία ελικοδρομίου, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, εφόσον κριθεί σκόπιμο για λόγους ασφάλειας των κατοίκων και επισκεπτών της περιοχής, δηλαδή για τη διευκόλυνση αεροδιακομιδών σε περιπτώσεις εκτάκτων αναγκών και ακραίων καιρικών φαινομένων. Κατά την έκδοση περιβαλλοντικών όρων θα πρέπει να λαμβάνονται απαραιτήτως υπόψη: α) η σκοπιμότητα και αναγκαιότητα κατασκευής ελικοδρομίου, για την ασφάλεια και υγεία των κατοίκων και επισκεπτών της περιοχής, β) η τήρηση των διεθνών και εθνικών απαιτήσεων για τη λειτουργία και ασφάλεια ελικοδρομίων, γ) ότι δε θα αλλοιωθεί η έκταση πολύ σημαντικών τύπων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων ειδών και δ) ότι δεν θα υπάρχουν σοβαρές επιπτώσεις στα σημαντικά είδη χειροπτέρων και ορνιθοπανίδας.
Ζώνες εφαρμογής GR2530004: ***ΖΔΟΕ-04*** *(ELBA25301_ZC04)* ***ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05*** *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*
Ζώνες εφαρμογής GR2510004: ***ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09*** *(ELBA25301_ZC06, ELBA25301_ZC07, ELBA25301_ZC08, ELBA25301_ZC09)* ***ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08*** *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12, ΖΔΟΕ-13*** *(ELBA25301_ZC10, ELBA25301_ZC11, ELBA25301_ZC12, ELBA25301_ZC13)* ***ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18*** *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-15, ΖΔΟΕ-16, ΖΔΟΕ-17, ΖΔΟΕ-21*** *(ELBA25301_ZC14, ELBA25301_ZC15, ELBA25301_ZC16, ELBA25301_ZC17, ELBA25301_ZC21)* ***ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35*** *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)*
Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η ασφάλεια και η υγεία των πολιτών είναι ζητήματα άμεσης προτεραιότητας ως εκ τούτου κρίνεται ότι δεν θα πρέπει να αποκλειστεί η δυνατότητα εγκατάστασης ελικοδρομίου στους ορεινούς όγκος, ειδικά στις περιπτώσεις που δέχονται σημαντικό αριθμό ορεινών επισκεπτών για ορειβασία, ποδηλασία και εν γένει ορεινό αθλητισμό και αναψυχή (π.χ. Ζήρεια και Μαίναλο).

26.8. Χώροι στάθμευσης τουριστικών λεωφορείων (πούλμαν), φορτηγών και τροχόσπιτων

Αφορά τις ΖΒΔΦΠ

Για τις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η ίδρυση και λειτουργία υπαίθριων χώρων στάθμευσης τουριστικών λεωφορείων (πούλμαν), φορτηγών και τροχόσπιτων, σύμφωνα με τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις.

Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31*** *(ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η πρόβλεψη για τη δυνητική δημιουργία χώρων στάθμευσης τουριστικών λεωφορείων, φορτηγών και τροχόσπιτων, δίνει λύση στο πρόβλημα της ανεξέλεγκτης στάθμευσης των λεωφορείων, των διαφόρων τύπων φορτηγών, αλλά και των αυτοκινούμενων και ρυμουλκούμενων τροχόσπιτων. Η ανεξέλεγκτη στάθμευση βαρέων οχημάτων δύναται να επιφέρει σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και στα οικοσυστήματα της περιοχής. Η ισχύουσα νομοθεσία προβλέπει όρους και προϋποθέσεις για την ίδρυση και λειτουργία σταθμών αυτοκινήτων εκτός εγκεκριμένων σχεδίων πόλεων/οικισμών, καθώς και την κυκλοφοριακή τους σύνδεση με εθνικές, επαρχιακές, δημοτικές και κοινοτικές οδούς.

Εκτός των οικισμών της περιοχής οι χώροι στάθμευσης προβλέπεται να είναι υπαίθριοι με σκοπό τον περιορισμό του δομημένου περιβάλλοντος της περιοχής.

26.12. Γραμμικές υποδομές μεταφορών

26.12.1. Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων) (δυνατότητα εξειδίκευσης βάσει της οικείας νομοθεσίας)

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για όλες τις ζώνες της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η ελεύθερη χρήση (κίνηση, μεταφορά και προσωρινή στάθμευση) τροχοφόρων μόνο επί του υφιστάμενου αναγνωρισμένου οδικού δικτύου, είτε από οχήματα δημόσιων φορέων και αρμόδιων υπηρεσιών, είτε για την εξυπηρέτηση της πρόσβασης και άσκησης νόμιμων δραστηριοτήτων (π.χ. γεωργικές καλλιέργειες), είτε με σκοπό την άσκηση δραστηριοτήτων αναψυχής.
- Δεν επιτρέπεται η κίνηση τροχοφόρων εκτός των υφιστάμενων δρόμων. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται μόνον αν η κίνηση αυτή πραγματοποιείται για την άσκηση των επιτρεπόμενων παραγωγικών δραστηριοτήτων σε ιδιωτικές εκτάσεις, για εργασίες προστασίας και διαχείρισης και για τη φύλαξη της περιοχής. Οι όροι κυκλοφορίας των οχημάτων (αγροτικών κ.λπ.) δύναται να εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.
- Κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση εργασιών διάνοιξης νέου και βελτίωσης του υφιστάμενου οδικού δικτύου (κάθε κατηγορίας) θα πρέπει να λαμβάνονται απαραιτήτως υπόψη τα ακόλουθα: α) σκοπιμότητα του έργου, λαμβάνοντας υπόψη την επάρκεια του

υφιστάμενου οδικού δικτύου και το Σχέδιο Οργάνωσης και Διαχείρισης Επισκεπτών της περιοχής β) τις επιπτώσεις στους τύπους οικοτόπων και τα είδη χλωρίδας και πανίδας (συμπεριλαμβανομένης της ορνιθοπανίδας) από τη διάσπαση των φυσικών οικοσυστημάτων και την όχληση, τόσο από τη φάση κατασκευής, όσο και από τη φάση λειτουργίας του έργου και γ) τυχόν ύπαρξη ενδιαιτημάτων πολύ σημαντικών χερσαίων γαστεροπόδων και ειδών χλωρίδας ή κρίσιμων ενδιαιτημάτων ορνιθοπανίδας ή άλλων ειδών πανίδας. • Για τις ζώνες από όπου διέρχεται ο αυτοκινητόδρομος Α7 (Χ1) στο τμήμα Κορίνθου-Τρίπολης στη ΖΕΠ «Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο» (GR2510004) και η δευτερεύουσα Εθνική Οδός 74 στην ΕΖΔ «Όρος Μαίναλο» (GR2520001) επιτρέπονται τα έργα συντήρησης, βελτίωσης και οδικής ασφάλειας, συμπεριλαμβανομένων των εργασιών για τη σήραγγα Αρτεμισίου. κατόπιν έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων. Κατά τη φάση κατασκευής του έργου θα πρέπει να ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα: α) για την αποφυγή καταστροφής σημαντικών τύπων οικοτόπων, σημαντικών ενδιαιτημάτων ειδών πανίδας, θέσεων αναπαραγωγής σημαντικών ειδών ορνιθοπανίδας και θέσεων εξάπλωσης πολύ σημαντικών ειδών χλωρίδας που απαντώνται κατά μήκος της Ε.Ο., και β) μείωση των επιπτώσεων από όχληση στα είδη πανίδας (συμπεριλαμβανομένης ορνιθοπανίδας) της περιοχής. Επίσης θα πρέπει να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα και μέσα για την αποφυγή αρνητικών επιπτώσεων από ρύπανση.
Ζώνες εφαρμογής GR2530002: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25301_ZB01)* ***ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03*** *(ELBA25301_ZC01, ELBA25301_ZC02, ELBA25301_ZC03)* ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03*** *(ELBA25301_ZD01, ELBA25301_ZD02, ELBA25301_ZD03)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530004: ***ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05*** *(ELBA25301_ZB02, ELBA25301_ZB03, ELBA25301_ZB04, ELBA25301_ZB05)* ***ΖΔΟΕ-04*** *(ELBA25301_ZC04)* ***ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05*** *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*
Ζώνες εφαρμογής GR2510004: ***ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07*** *(ELBA25301_ZB06, ELBA25301_ZB07)* ***ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09*** *(ELBA25301_ZC05, ELBA25301_ZC06, ELBA25301_ZC07, ELBA25301_ZC08, ELBA25301_ZC09)* ***ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08*** *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09*** *(ELBA25301_ZB08, ELBA25301_ZB09)* ***ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12, ΖΔΟΕ-13*** *(ELBA25301_ZC10, ELBA25301_ZC11, ELBA25301_ZC12, ELBA25301_ZC13)* ***ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18*** *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14, ΖΠΦ-15, ΖΠΦ-16, ΖΠΦ-17, ΖΠΦ-18, ΖΠΦ-19*** *(ELBA25301_ZB10, ELBA25301_ZB11, ELBA25301_ZB12, ELBA25301_ZB13, ELBA25301_ZB14, ELBA25301_ZB15, ELBA25301_ZB16, ELBA25301_ZB17, ELBA25301_ZB18, ELBA25301_ZB19)*

ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-15, ΖΔΟΕ-16, ΖΔΟΕ-17, ΖΔΟΕ-21 *(ELBA25301_ZC14, ELBA25301_ZC15, ELBA25301_ZC16, ELBA25301_ZC17, ELBA25301_ZC21)*

ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35 *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520002: ***ΖΠΦ-20*** *(ELBA25301_ZB20)*

ΖΔΟΕ-18, ΖΔΟΕ-19, ΖΔΟΕ-20 (ELBA25301_ZC18, ELBA25301_ZC19, ELBA25301_ZC20)

ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34 *(ELBA25301_ZD32, ELBA25301_ZD33, ELBA25301_ZD34)*

Για όλες τις ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η συντήρηση και βελτίωση του υπάρχοντος οδικού δικτύου κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης, καθώς και η εγκατάσταση πινακίδων σήμανσης των οδών από την αρμόδια υπηρεσία.
- Στις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων επιτρέπεται η επέκταση του υπάρχοντος οδικού δικτύου κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Στις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών των ορεινών περιοχών, έργα επέκτασης οδικού δικτύου δύναται να επιτρέπονται μόνο κατ' εξαίρεση και μόνο αν αυτό κριθεί απολύτως αναγκαίο για λόγους κοινωνικού συμφέροντος ή για τις επιτρεπόμενες εντός της ζώνης χρήσεις και εφόσον έχει αποκλειστεί κάθε πιθανότητα επέκτασης εκτός ζώνης ή εκτός προστατευόμενης περιοχής. Δεν επιτρέπεται η διάνοιξη νέου Εθνικού οδικού δικτύου εντός της προστατευόμενης περιοχής.
- Επιτρέπεται η διάνοιξη, συντήρηση και βελτίωση των δασικών δρόμων για λόγους προστασίας, δασικής διαχείρισης και για την εξυπηρέτηση της κτηνοτροφίας κατόπιν εγκεκριμένης τεχνικής μελέτης και έγκρισης περιβαλλοντικών όρων.
- Επιτρέπεται η διάνοιξη των αναγκαίων δρόμων πρόσβασης σε αγροτικές εκμεταλλεύσεις και λοιπές επιτρεπόμενες εντός της ζώνης χρήσεις, μετά από περιβαλλοντική αδειοδότηση.
- Στις ΖΔΟΕ η χωρητικότητα του οδικού δικτύου δύναται να καθορίζεται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

Ζώνες εφαρμογής GR2530002: ***ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03*** *(ELBA25301_ZC01, ELBA25301_ZC02, ELBA25301_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03 *(ELBA25301_ZD01, ELBA25301_ZD02, ELBA25301_ZD03)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530004: ***ΖΔΟΕ-04*** *(ELBA25301_ZC04)*

ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05 *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2510004: ***ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09*** *(ELBA25301_ZC05, ELBA25301_ZC06, ELBA25301_ZC07, ELBA25301_ZC08, ELBA25301_ZC09)*

ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08 *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12, ΖΔΟΕ-13*** *(ELBA25301_ZC10, ELBA25301_ZC11, ELBA25301_ZC12, ELBA25301_ZC13)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18 *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-15, ΖΔΟΕ-16, ΖΔΟΕ-17, ΖΔΟΕ-21*** *(ELBA25301_ZC14, ELBA25301_ZC15, ELBA25301_ZC16, ELBA25301_ZC17, ELBA25301_ZC21)*

ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35 *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520002: ***ΖΔΟΕ-18, ΖΔΟΕ-19, ΖΔΟΕ-20 (ELBA25301_ZC18, ELBA25301_ZC19, ELBA25301_ZC20)***

ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34 *(ELBA25301_ZD32, ELBA25301_ZD33, ELBA25301_ZD34)*

Για τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης:

- Επιτρέπεται η συντήρηση του υφιστάμενου οδικού δικτύου, που περιλαμβάνεται ή/και εφάπτεται με τη ζώνη, μετά από περιβαλλοντική αδειοδότηση και εφόσον εξασφαλίζεται μέγιστη προστασία και διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου. Επιτρέπεται η εγκατάσταση πινακίδων σήμανσης των οδών από την αρμόδια υπηρεσία.
- Επιτρέπεται η συντήρηση και βελτίωση των υφιστάμενων δασικών δρόμων για λόγους προστασίας, δασικής διαχείρισης και για την εξυπηρέτηση της κτηνοτροφίας κατόπιν εγκεκριμένης τεχνικής μελέτης και έγκρισης περιβαλλοντικών όρων.
- Η διάνοιξη νέου δασικού οδικού δικτύου επιτρέπεται μόνο για την εξυπηρέτηση της δασικής διαχείρισης, της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευτέου αντικειμένου (πυροπροστασία – φύλαξη), εφόσον αυτό κριθεί απαραίτητο από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Ιδιαίτερα για τις εκτάσεις που παραμένουν αδιατάρακτες χωρίς την ύπαρξη υφιστάμενου οδικού δικτύου, η διάνοιξη νέου δασικού οδικού δικτύου θα πρέπει να αποφεύγεται, εκτός αν κρίνεται ως απολύτως αναγκαία για την προστασία της περιοχής, κατόπιν σχετικής τεκμηρίωσης. Για την έκταση της ΖΠΦ-08 που προσδιορίζεται ως «περιοχή άνευ δρόμων του όρους Μαίναλου» και εντάσσεται στην Υπουργική Απόφαση (Υ.Α. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/2525/101/10-1-2023 – ΦΕΚ Δ' 44/27.01.2023) ισχύουν οι όροι και περιορισμοί που αναγράφονται στην Υπουργική Απόφαση.
- Η χωρητικότητα του οδικού δικτύου δύναται να καθορίζεται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής κατόπιν εκπόνησης ειδικής μελέτης.
- Εφόσον αυτό κριθεί απαραίτητο για τη διατήρηση και προστασία των τύπων οικοτόπων και ειδών της ζώνης, δύναται να γίνει προσωρινή ή μόνιμη απαγόρευση της ελεύθερης χρήσης μέρους του οδικού δικτύου από μηχανοκίνητα μέσα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

Ζώνες εφαρμογής GR2530002: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25301_ZB01)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530004: **ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05** *(ELBA25301_ZB02, ELBA25301_ZB03, ELBA25301_ZB04, ELBA25301_ZB05)*
Ζώνες εφαρμογής GR2510004: **ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07** *(ELBA25301_ZB06, ELBA25301_ZB07)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520001: **ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09** *(ELBA25301_ZB08, ELBA25301_ZB09)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: **ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14, ΖΠΦ-15, ΖΠΦ-16, ΖΠΦ-17, ΖΠΦ-18, ΖΠΦ-19** *(ELBA25301_ZB10, ELBA25301_ZB11, ELBA25301_ZB12, ELBA25301_ZB13, ELBA25301_ZB14, ELBA25301_ZB15, ELBA25301_ZB16, ELBA25301_ZB17, ELBA25301_ZB18, ELBA25301_ZB19)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520002: **ΖΠΦ-20** *(ELBA25301_ZB20)*
Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Το οδικό δίκτυο της περιοχής συνιστά βασικό δείκτη βιοτικού επιπέδου των πολιτών της περιοχής καθώς εξασφαλίζει την απρόσκοπτη πρόσβαση σε οικισμούς και πόλεις (της ευρύτερης περιοχής), δομές υπηρεσιών πρόνοιας, διοίκησης, εκπαίδευσης και υγείας, θέσεις αναψυχής και άσκησης δραστηριοτήτων ορεινού τουρισμού, οικοτουρισμού, πολιτιστικού τουρισμού, και λοιπά στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος, πολιτιστικά ή θρησκευτικά μνημεία κλπ. Επίσης, η ύπαρξη οδικού δικτύου αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για την ασφάλεια των απομακρυσμένων ορεινών περιοχών, ενώ εξυπηρετεί την άσκηση των δραστηριοτήτων του πρωτογενούς τομέα, του τουρισμού και της αναψυχής. Οι δασικοί δρόμοι εξυπηρετούν την προστασία και φύλαξη της περιοχής και τη δασική διαχείριση. Ως εκ τούτου η ύπαρξή τους είναι απαραίτητη και επιβεβλημένη. Κάθε εργασία χάραξης, συντήρησης και βελτίωσης του οδικού δικτύου θα πρέπει να γίνεται κατόπιν έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, διασφαλίζοντας τη μέγιστη προστασία της περιοχής και του προστατευτέου αντικείμενου, από απώλεια σημαντικών τύπων οικοτόπων, αλλά και σημαντικών ενδιαιτημάτων ειδών, καθώς και από τις επιπτώσεις της φάσης κατασκευής. Εντούτοις, η πυκνότητα του δικτύου οφείλει να μη ξεπερνά τη φέρουσα ικανότητα των οικοσυστημάτων και του τοπίου προκαλώντας σοβαρές αλλοιώσεις στο τοπίο, διάσπαση και κατακερματισμό των οικοτόπων και ενδιαιτημάτων των ειδών, μείωση της βιοποικιλότητας και υποβάθμιση των παρεχόμενων οικοσυστημικών υπηρεσιών. Στην Ενότητα 2.3.1.5 όπου μελετάται η πυκνότητα του οδικού δικτύου, καταδεικνύεται ότι σε αρκετές από τις περιοχές που περιλαμβάνονται στην ΠΠΒ-03 υπάρχει ήδη επαρκές οδικό δίκτυο το οποίο εξυπηρετεί τους οικισμούς και τις δραστηριότητες της περιοχής και το οποίο κατακερματίζει τα φυσικά οικοσυστήματα. Ιδιαίτερο πυκνό φαίνεται να είναι το οδικό δίκτυο στην περιοχή της Ζήρειας, ενώ τα όρη Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο και Λύρκειο η πίεση από το οδικό δίκτυο φαίνεται να είναι μικρότερη και να υπάρχουν τμήματα τα οποία διατηρούν τη φυσικότητά τους. Σύμφωνα με την Ενότητα 2.3.1.5 εξαίρεση αποτελεί τμήμα του Μαίναλου (κυρίως στις υψηλές κορυφές) όπου καταγράφονται σημαντικές σε έκταση περιοχές στις οποίες δεν υπάρχει υφιστάμενο οδικό δίκτυο και η περιοχή διατηρεί σε σημαντικό βαθμό τα φυσικά της χαρακτηριστικά. Αυτό επιβεβαιώνεται και από σχετικές δημοσιευμένες εργασίες (Kati *et al.*, 2020a, 2020b), σύμφωνα με την οποία το όρος Μαίναλο περιλαμβάνει σημαντική έκταση χωρίς την ύπαρξη οδικού δικτύου. Διαπιστώνεται επίσης ότι και στα όρη Ζήρεια, Ολίγυρτο, Αρτεμίσιο και

Λύρκειο υπάρχουν περιοχές μικρότερης έκτασης που παραμένουν αδιατάραχτες και συγκαταλέγονται στις περιοχές της Ελλάδας χωρίς δρόμους (roadless), όπου βρίσκονται μικρές(≥ 1 χλμ.2) Περιοχές Άνευ Δρόμων (ΠΑΔ).

Επισημαίνεται για την περιοχή του Μαίναλου έχει εκδοθεί η Υπουργική Απόφαση [**Υ.Α. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/2525/101/10-1-2023 (ΦΕΚ 44/Δ/27.01.2023)**] όπου ορίζονται **«Όροι και περιορισμοί για την προστασία της περιοχής άνευ δρόμων του όρους Μαίναλου»**. Η απόφαση έχει **ισχύ 2 έτη από την έκδοσή** της, ήτοι έως τον Ιανουάριου του 2025.

Η έκταση που περιλαμβάνει η υπουργική απόφαση αφορά έκταση 44.98 τετραγωνικά χιλιόμετρα και εκτείνεται σε ένα υψομετρικό εύρος 1.837 μέτρων (730 - 1837 μέτρα) και **περιλαμβάνεται στο μεγαλύτερο τμήμα της εντός της προτεινόμενης από την παρούσα Ζώνη Προστασίας της Φύσης με κωδικό ΖΠΦ-08**.

Σύμφωνα με την απόφαση βασικό χαρακτηριστικό της περιοχής της παρ. 1 είναι το αδιατάρακτο φυσικό περιβάλλον, στο οποίο δεν υφίστανται δρόμοι για την κίνηση μηχανοκίνητων οχημάτων και δεν έχουν κατασκευαστεί άλλου είδους τεχνητές επιφάνειες. Σύμφωνα επίσης με την ανωτέρω απόφαση σκοπός της απόφασης είναι η αποτελεσματική προστασία των τύπων οικοτόπων και ειδών χλωρίδας, άγριας πανίδας και ορνιθοπανίδας και των ενδιαιτημάτων τους της περιοχής άνευ δρόμων του όρους Μαίναλου, μέσω της θεσμοθέτησης πρόσθετων ειδικών όρων και περιορισμών. Ειδικότερα, επιδιώκεται:

(α) ο έλεγχος των δραστηριοτήτων στην περιοχή, με στόχο την προστασία της βιοποικιλότητας,

(β) η αναχαίτιση της αύξησης των τεχνητών επιφανειών και του κατακερματισμού των φυσικών οικοσυστημάτων από τους δρόμους και τις τεχνητές επιφάνειες, και των συναφών αρνητικών επιπτώσεων αυτών στη βιοποικιλότητα,

γ) η διατήρηση των τύπων οικοτόπων και των ειδών χλωρίδας, άγριας πανίδας και ορνιθοπανίδας που απαντώνται στη συγκεκριμένη περιοχή,

δ) η διαφύλαξη των φυσικών, πολιτιστικών, ιστορικών, αισθητικών και λοιπών αξιών του τοπίου, όπως ορίζονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το τοπίο,

ε) η διατήρηση των ήπιων παραδοσιακών ανθρωπογενών δραστηριοτήτων που δεν διαταράσσουν τα φυσικά οικοσυστήματα και τη φυσική εξέλιξή τους,

στ) η ανάπτυξη του φυσιολατρικού, περιπατητικού, ορειβατικού και οικολογικού τουρισμού σε περιοχές υψηλής φυσικής και αισθητικής αξίας συμβατού με τους ως άνω επί μέρους στόχους

ζ) η θεσμοθέτηση όρων και περιορισμών για την εξασφάλιση της αρμονικής συνύπαρξης ανθρώπου και φύσης στο πλαίσιο της ήπιας και βιώσιμης ανάπτυξης

Σύμφωνα με το άρθρο 3 της ανωτέρω απόφασης, οι όροι και περιορισμοί που τίθενται είναι οι ακόλουθοι:

1. Απαγορεύεται η διάνοιξη δρόμων κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων, ανεξαρτήτως κατηγορίας και κάθε είδους τεχνική επέμβαση, μεταβολή ή αλλοίωση του φυσικού περιβάλλοντος.
2. Από την παρούσα δεν θίγονται νομίμως υφιστάμενα έργα και η συντήρησή τους, εφόσον τηρείται η διάταξη της παρ. 1 του παρόντος.

3. Ειδικότερα επιτρέπεται η σήμανση, επισκευή, συντήρηση και βελτίωση υφιστάμενων ορειβατικών και πεζοπορικών μονοπατιών, χωρίς τη χρήση μηχανοκίνητων μέσων πρόσβασης και με την προϋπόθεση ότι οι επεμβάσεις θα υλοποιούνται με φυσικά υλικά.
4. Εξαιρούνται από τους όρους και τους περιορισμούς της παρούσας έργα για σκοπούς Εθνικής Άμυνας, όπως καθορίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.
5. Εξαιρούνται των ανωτέρω απαγορεύσεων:

   (α) έργα και επεμβάσεις που υλοποιούνται λόγω εκτάκτου ανάγκης (σεισμών, πλημμυρών, θεομηνιών, πυρκαγιάς κ.λπ.), εφόσον μετά λαμβάνεται μέριμνα για την αποκατάσταση του περιβάλλοντος.

   (β) έργα και επεμβάσεις που κρίνονται απαραίτητες για λόγους προστασίας ή/και αποκατάστασης του φυσικού και δασικού περιβάλλοντος.

Τα συμπεράσματα και οι τελικές προτάσεις της μελέτης, όπως διατυπώνονται από τις ανωτέρω περιγραφόμενες ρυθμίσεις για τη χρήση 26.12.1. [Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων)] συνάδουν με τους όρους και περιορισμούς της ανωτέρω απόφασης και καταλήγουν σε απαγόρευση χάραξης νέων δρόμων σε σημαντικό τμήμα της περιοχής, μεταξύ άλλων και της έκτασης που περιλαμβάνεται στην ανωτέρω απόφαση. Περαιτέρω δε θα πρέπει να επισημανθεί ότι, προς την κατεύθυνση μεγαλύτερου βαθμού προστασίας των ψηλών κορυφών, των αδιατάρακτων περιοχών και των τύπων οικοτόπων και ειδών που απαντώνται στην περιοχή, προτείνεται στο σύνολο της ΖΠΦ-08 του όρους Μαίναλου (που καλύπτει το σύνολο των υψηλών κορυφών και πολύ μεγαλύτερη έκταση από την Υ.Α.), αλλά και σε όλες τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης των επιμέρους περιοχών που περιλαμβάνονται στη σύνθετη Προστατευόμενη Περιοχή της Βιοποικιλότητας (ΠΠΒ-03), να μην επιτρέπεται διάνοιξη νέου οδικού δικτύου, εκτός από δασικό οδικό δίκτυο. Η διάνοιξη νέου δασικού οδικού δικτύου επιτρέπεται μόνο για την εξυπηρέτηση της δασικής διαχείρισης, της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευτέου αντικειμένου (πυροπροστασία – φύλαξη) και εφόσον αυτό κριθεί απαραίτητο από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Ιδιαίτερα για τις εκτάσεις που παραμένουν αδιατάρακτες χωρίς την ύπαρξη υφιστάμενου οδικού δικτύου, η διάνοιξη νέου δασικού οδικού δικτύου θα πρέπει να αποφεύγεται, εκτός αν κρίνεται ως απολύτως αναγκαία για την προστασία της περιοχής, κατόπιν σχετικής τεκμηρίωσης. Επίσης, σύμφωνα με τις προτάσεις επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων για τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης, δεν επιτρέπονται έργα που να περιλαμβάνουν τεχνική επέμβαση, μεταβολή ή αλλοίωση του φυσικού περιβάλλοντος. Με τις προτάσεις της παρούσας μελέτης, εκτιμάται ότι θα διαφυλαχτεί η φυσικότητα των οικοσυστημάτων σε μεγαλύτερη έκταση του όρους Μαίναλου, αλλά και σε άλλες περιοχές όπου σύμφωνα με τα αποτελέσματα της Ενότητας 2.3.1.5 αλλά και σχετικές δημοσιευμένες εργασίες (Kati *et al.*, 2020a, 2020b) παραμένουν αδιατάρακτα, όπως μεγάλα τμήματα των ΖΠΦ-02 και ΖΠΦ-03 στον Ολίγυρτο, των ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11 και ΖΠΦ-19 στη Ζήρεια και ΖΠΦ-06 και ΖΠΦ-07 στα όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο.

Ο αλόγιστος περαιτέρω κατακερματισμός των οικοσυστημάτων και του τοπίου δύναται να επιφέρει αρνητικές επιπτώσεις στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων και δεν συνάδει με τους διαχειριστικούς στόχους των περιοχών προστασίας. Σύμφωνα με τους Kati *et al.* (2020), η Ελλάδα, λαμβάνοντας υπόψη τον δείκτη κατακερματισμού τοπίου (LFI), είναι λιγότερο

κατακερματισμένη από την υπόλοιπη Ευρώπη, αλλά παρουσιάζει υψηλότερες αυξητικές τάσεις κατακερματισμού. Η αλόγιστη διάνοιξη νέων οδικών προσβάσεων, εκτός του κατακερματισμού και της απειλής που αυτή επιφέρει για τη μείωση της βιοποικιλότητας, διευκολύνει την πρόσβαση σε απομονωμένες περιοχές, αυξάνοντας έτσι τις επιπτώσεις της ανθρώπινης παρουσίας (όχληση, ρύπανση), αλλά και τις εν δυνάμει παράνομες ενέργειες (π.χ. λαθροθηρία, λαθροϋλοτομία, δηλητηριασμένα δολώματα κ.λπ.).

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η ύπαρξη δρόμων αποτελεί προϋπόθεση για την ανάπτυξη πολλών άλλων δραστηριοτήτων που θα είχαν ως συνέπεια την αλλοίωση των φυσικών χαρακτηριστικών των περιοχών αυτών, η εξασφάλιση της μη επέκτασης του οδικού δικτύου σε τμήμα της περιοχής παρέχει ένα σημαντικό βαθμό προστασίας για την ορνιθοπανίδα, τα χειρόπτερα, τα ασπόνδυλα, τα είδη χλωρίδας, τους τύπους οικοτόπων, αλλά και εν γένει για το σύνολο των οικοσυστημάτων της περιοχής και των προστατευτέων αντικειμένων που απαντώνται εντός των ζωνών.

26.12. Γραμμικές υποδομές μεταφορών

26.12.4. Ποδηλατόδρομοι

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η κατασκευή, συντήρηση και βελτίωση ποδηλατόδρομων καθώς και η χρήση μονοπατιών πολλών χρήσεων ή υφιστάμενων οδών ως ποδηλατόδρομων ή πεζόδρομων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης της Περιοχής και εφόσον διασφαλίζεται η ακεραιότητα της περιοχής και η προστασία των σημαντικών ειδών και τύπων οικοτόπων. Η χωροθέτηση των διαδρομών, οι τεχνικές προδιαγραφές για την κατασκευή τους και οι ειδικότεροι όροι λειτουργίας τους, καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν Σχεδίου Διακίνησης Επισκεπτών ή ειδικής μελέτης.

Ζώνες εφαρμογής GR2530002: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25301_ZB01)*
ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25301_ZC01, ELBA25301_ZC02, ELBA25301_ZC03)*
ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03 *(ELBA25301_ZD01, ELBA25301_ZD02, ELBA25301_ZD03)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530004: ***ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05*** *(ELBA25301_ZB02, ELBA25301_ZB03, ELBA25301_ZB04, ELBA25301_ZB05)*
ΖΔΟΕ-04 *(ELBA25301_ZC04)*
ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05 *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2510004: ***ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07*** *(ELBA25301_ZB06, ELBA25301_ZB07)*
ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09 *(ELBA25301_ZC05, ELBA25301_ZC06, ELBA25301_ZC07, ELBA25301_ZC08, ELBA25301_ZC09)*
ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08 *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09*** *(ELBA25301_ZB08, ELBA25301_ZB09)*
ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12, ΖΔΟΕ-13 *(ELBA25301_ZC10, ELBA25301_ZC11, ELBA25301_ZC12, ELBA25301_ZC13)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18 *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14, ΖΠΦ-15, ΖΠΦ-16, ΖΠΦ-17, ΖΠΦ-18, ΖΠΦ-19*** *(ELBA25301_ZB10, ELBA25301_ZB11, ELBA25301_ZB12, ELBA25301_ZB13, ELBA25301_ZB14, ELBA25301_ZB15, ELBA25301_ZB16, ELBA25301_ZB17, ELBA25301_ZB18, ELBA25301_ZB19)*

ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-15, ΖΔΟΕ-16, ΖΔΟΕ-17, ΖΔΟΕ-21 *(ELBA25301_ZC14, ELBA25301_ZC15, ELBA25301_ZC16, ELBA25301_ZC17, ELBA25301_ZC21)*

ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35 *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520002: ***ΖΠΦ-20*** *(ELBA25301_ZB20)*

ΖΔΟΕ-18, ΖΔΟΕ-19, ΖΔΟΕ-20 (ELBA25301_ZC18, ELBA25301_ZC19, ELBA25301_ZC20)

ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34 *(ELBA25301_ZD32, ELBA25301_ZD33, ELBA25301_ZD34)*

26.12.6. Μονοπάτια (πεζών)

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η διάνοιξη και χρήση μονοπατιών για τη διευκόλυνση και τον έλεγχο διακίνησης των επισκεπτών, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Η χωροθέτηση και οι τεχνικές προδιαγραφές, προσδιορίζονται στο εγκεκριμένο Σχέδιο Διαχείρισης επισκεπτών ή ειδική μελέτη, εφόσον διασφαλίζεται η προστασία των σημαντικών τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής.
- Επιτρέπονται τα έργα συντήρησης, βελτίωσης και σήμανσης των υφιστάμενων μονοπατιών με τις αντίστοιχες υποδομές ενημέρωσης κατόπιν εγκεκριμένου Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών και εφόσον διασφαλίζεται η προστασία των σημαντικών τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής.

Ζώνες εφαρμογής GR2530002: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25301_ZB01)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25301_ZC01, ELBA25301_ZC02, ELBA25301_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03 *(ELBA25301_ZD01, ELBA25301_ZD02, ELBA25301_ZD03)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530004: ***ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05*** *(ELBA25301_ZB02, ELBA25301_ZB03, ELBA25301_ZB04, ELBA25301_ZB05)*

ΖΔΟΕ-04 *(ELBA25301_ZC04)*

ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05 *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2510004: ***ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07*** *(ELBA25301_ZB06, ELBA25301_ZB07)*

ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09 *(ELBA25301_ZC05, ELBA25301_ZC06, ELBA25301_ZC07, ELBA25301_ZC08, ELBA25301_ZC09)*

ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08 *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09*** *(ELBA25301_ZB08, ELBA25301_ZB09)*

ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12, ΖΔΟΕ-13 *(ELBA25301_ZC10, ELBA25301_ZC11, ELBA25301_ZC12, ELBA25301_ZC13)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18 *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14, ΖΠΦ-15, ΖΠΦ-16, ΖΠΦ-17, ΖΠΦ-18, ΖΠΦ-19*** *(ELBA25301_ZB10, ELBA25301_ZB11, ELBA25301_ZB12, ELBA25301_ZB13, ELBA25301_ZB14, ELBA25301_ZB15, ELBA25301_ZB16, ELBA25301_ZB17, ELBA25301_ZB18, ELBA25301_ZB19)*

ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-15, ΖΔΟΕ-16, ΖΔΟΕ-17, ΖΔΟΕ-21 *(ELBA25301_ZC14, ELBA25301_ZC15, ELBA25301_ZC16, ELBA25301_ZC17, ELBA25301_ZC21)*

ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35 *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520002: ***ΖΠΦ-20*** *(ELBA25301_ZB20)*

ΖΔΟΕ-18, ΖΔΟΕ-19, ΖΔΟΕ-20 (ELBA25301_ZC18, ELBA25301_ZC19, ELBA25301_ZC20)

ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34 *(ELBA25301_ZD32, ELBA25301_ZD33, ELBA25301_ZD34)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης:

Τα μονοπάτια και οι ποδηλατοδρόμοι αποτελούν υποδομές που υποστηρίζουν τις θεματικές και περιηγητικές διαδρομές, οι οποίες αποτελούν τάση ανάπτυξης και προώθησης του εναλλακτικού τουρισμού τόσο στην Ελλάδα, όσο και διεθνώς. Τα μονοπάτια χρησιμοποιούνται για πεζοπορία και αναψυχή, καθώς και για πρόσβαση, χωρίς μηχανοκίνητα μέσα, σε σημεία ενδιαφέροντος φυσικού, ιστορικού ή πολιτιστικού περιβάλλοντος. Ταυτόχρονα, συμβάλλουν στην ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού (οικοτουρισμός, αγροτουρισμός κ.λπ.), στην προβολή της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και στην ευαισθητοποίηση των επισκεπτών σε θέματα προστασίας.

Τα μονοπάτια και οι ποδηλατόδρομοι αποτελούν υποδομές που εξυπηρετούν την επισκεψιμότητα της περιοχής αλλά και την άσκηση δραστηριοτήτων ερμηνείας και ανάδειξης του περιβάλλοντος, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού που συνάδουν με την οικολογική αξία των περιοχών και την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης. Ως εκ τούτου δύναται να επιτρέπεται η χρήση υφιστάμενων υποδομών ή η διαμόρφωση νέων, εφόσον διατηρείται η ακεραιότητα της περιοχής, μετά από σχετική μελέτη και προδιαγραφές που διασφαλίζουν τόσο την ασφάλεια των πολιτών κατά τη χρήση τους όσο και τη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου.

Η περιοχή περιλαμβάνει ορεινές και ημιορεινές περιοχές, καθώς και τις εκτάσεις γύρω από τις λίμνες Στυμφαλία και Τάκα και αξιοποιείται οικοτουριστικά στο μεγαλύτερο μέρος της με μορφές

ορεινού και εναλλακτικού εν γένει τουρισμού που συνάδουν με την οικολογική και αισθητική αξία του τόπου. Ειδικά στις ορεινές εκτάσεις και ιδιαίτερα στη Ζήρεια και το Μαίναλο απευθύνεται κυρίως σε επισκέπτες που αναζητούν ορεινές, αθλητικές και περιηγητικές μορφές τουρισμού και διαθέτει ήδη πλούσιο και πυκνό δίκτυο μονοπατιών μέχρι και τις υψηλές κορυφές αυτών (αλπική ζώνη). Η περιοχή περιλαμβάνει κατά θέσεις ήδη πυκνό δίκτυο μονοπατιών. Πλήθος διαδρομών διασχίζουν τα επιβλητικά φαράγγια- χαράδρες της περιοχής καθώς και άλλα αξιόλογα ορεινά σημεία τόσο από άποψη φύσης και τοπίου, όσο και πολιτιστικά. Η πεζοπορία είναι μία εκ των ειδικών – εναλλακτικών μορφών τουρισμού και είναι κρίσιμη για την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου. Η χάραξη πολιτιστικών διαδρομών (μονοπατιών) που θα ενώνουν συγκεκριμένους αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία, σε συνδυασμό με τα υψηλής αξίας φυσικά οικοσυστήματα και τοπία της περιοχής, αποτελεί ήδη ένα από τα πιο διαδεδομένα εργαλεία ανάπτυξης του εναλλακτικού τουρισμού, προσδιορίζοντας μια προκαθορισμένη πορεία σε μνημεία της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς, μέσα σ' ένα καθορισμένο θεματικό, ιστορικό ή εννοιολογικό πλαίσιο. Οι διαδρομές αυτές ενισχύουν τις πρωτοβουλίες για τη διατήρηση του τοπικού πολιτισμού και την ενίσχυση και την προστασία της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς.

Η ύπαρξη τέτοιων υποδομών εκτιμάται ότι θα ενισχύσει την προστασία της περιοχής, μέσω: α) της ανάπτυξης ενός ολοκληρωμένου σχεδίου κίνησης επισκεπτών με αποφυγή μηχανοκίνητων οχημάτων, β) της συμβολής στην ανάπτυξη της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης των επισκεπτών και γ) της συνέργειας αυτών των χρήσεων με άλλες δράσεις και υποδομές περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης δ) της ανάδειξης των εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

(30) Γωνιές ανακύκλωσης και πράσινα σημεία (μικρά) (κοινή υπουργική απόφαση 18485/26.4.2017, Β' 1412).

Αφορά τις ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για τις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η δημιουργία γωνιών ανακύκλωσης (ΓΑ), σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Η χωροθέτηση επιτρέπεται σε δημόσιο ή ιδιωτικό χώρο πολύ μικρής έκτασης και σε γειτνίαση με δρόμο που χρησιμοποιούν τα οχήματα συλλογής. Ειδικότερα επιτρέπεται η δημιουργία σημείων συλλογής ανακυκλώσιμων αποβλήτων, πολύ μικρής κλίμακας, ελεύθερης πρόσβασης, χωρίς περίφραξη ή οποιεσδήποτε κατασκευές, στις οποίες διασφαλίζεται η χωριστή συλλογή διαφορετικών κατηγοριών ανακυκλώσιμων αστικών αποβλήτων σε κατάλληλους περιέκτες με την κατάλληλη σήμανση. Τα απόβλητα συλλέγονται από τον οικείο Ο.Τ.Α. Α' βαθμού. Στις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών η δημιουργία γωνιών ανακύκλωσης επιτρέπεται μόνο σε θέσεις με μεγάλη επισκεψιμότητα. Οι κατηγορίες αποβλήτων – υλικών που γίνονται αποδεκτές καθορίζονται από την κείμενη νομοθεσία.

Ζώνες εφαρμογής GR2530002: ***ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03*** *(ELBA25301_ZC01, ELBA25301_ZC02, ELBA25301_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03 *(ELBA25301_ZD01, ELBA25301_ZD02, ELBA25301_ZD03)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530004: ***ΖΔΟΕ-04*** *(ELBA25301_ZC04)* ***ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05*** *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*
Ζώνες εφαρμογής GR2510004: ***ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08*** *(ELBA25301_ZC05, ELBA25301_ZC06, ELBA25301_ZC07, ELBA25301_ZC08)* ***ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08*** *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12, ΖΔΟΕ-13*** *(ELBA25301_ZC10, ELBA25301_ZC11, ELBA25301_ZC12, ELBA25301_ZC13)* ***ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18*** *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-15, ΖΔΟΕ-16, ΖΔΟΕ-17, ΖΔΟΕ-21*** *(ELBA25301_ZC14, ELBA25301_ZC15, ELBA25301_ZC16, ELBA25301_ZC17, ELBA25301_ZC21)* ***ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35*** *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520002: ***ΖΔΟΕ-18, ΖΔΟΕ-19, ΖΔΟΕ-20*** *(ELBA25301_ZC18, ELBA25301_ZC19, ELBA25301_ZC20)* ***ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34*** *(ELBA25301_ZD32, ELBA25301_ZD33, ELBA25301_ZD34)*
Για τις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων: • Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία Μικρών Πράσινων Σημείων, οργανωμένων από Ο.Τ.Α. Α' βαθμού, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Ειδικότερα επιτρέπεται η εγκατάσταση τους σε υπαίθριους - περιφραγμένους χώρους, μέγιστης έκτασης 1000 m^2 που φέρουν τον κατάλληλο εξοπλισμό και υποδομές, ώστε να μπορούν οι πολίτες να αποθέτουν χωριστά ανακυκλώσιμα απόβλητα ή χρησιμοποιημένα αντικείμενα, προκειμένου αυτά να προωθηθούν για ανακύκλωση ή για επαναχρησιμοποίηση. Οι κατηγορίες αποβλήτων – υλικών που γίνονται αποδεκτές καθορίζονται από την κείμενη νομοθεσία.
Ζώνες εφαρμογής GR2530002: ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03*** *(ELBA25301_ZD01, ELBA25301_ZD02, ELBA25301_ZD03)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530004: ***ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05*** *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*
Ζώνες εφαρμογής GR2510004: ***ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08*** *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18*** *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35*** *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520002: ***ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34*** *(ELBA25301_ZD32, ELBA25301_ZD33, ELBA25301_ZD34)*
Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Πρόκειται για οργανωμένους χώρους ανακύκλωσης και περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, οι οποίοι υποστηρίζουν ένα ολοκληρωμένο Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων, προσφέροντας παράλληλα εκπαίδευση – ευαισθητοποίηση των πολιτών στη διακριτή συλλογή όλων των δυνατών υλικών. Το μοντέλο των «Πράσινων Σημείων» εφαρμόζεται εδώ και έτη σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες. Ο κύριος σκοπός δημιουργίας δικτύου Πράσινων Σημείων (ΠΣ) είναι η συμβολή στους στόχους της ευρωπαϊκής και εθνικής νομοθεσίας και του Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ), για τη χωριστή συλλογή ανακυκλώσιμων υλικών (ΑΥ), συμπληρωματικά με το δίκτυο Διαλογής στην Πηγή (ΔσΠ) διακριτών ανακυκλώσιμων υλικών (ΑΥ), το οποίο θα αναπτυχθεί σε αντικατάσταση του υφιστάμενου συστήματος του μπλε κάδου. Οι κύριες ωφέλειες σχετίζονται με την περιβαλλοντική διάσταση και την καλλιέργεια περιβαλλοντικής συνείδησης στους πολίτες, η οποία θα έχει πολλαπλασιαστικά οφέλη και στις υπόλοιπες δράσεις διαχείρισης αποβλήτων (Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων -ΜΟΔ, 2018).

(32) Χώρος επεξεργασίας και διάθεσης λυμάτων (βιολογικός καθορισμός)
Αφορά τις ΖΒΔΦΠ σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018
Για τις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων: • Επιτρέπεται η κατασκευή και λειτουργία χώρου επεξεργασίας και διάθεσης λυμάτων για την κάλυψη των αναγκών του Δήμου, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και μετά από περιβαλλοντική αδειοδότηση.
Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR25300062: ***ΖΒΔΦΠ-28*** *(ELBA25301_ZD28)*
Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η Οδηγία 91/271/ΕΟΚ «για την επεξεργασία και διάθεση αστικών λυμάτων», όπως αυτή τροποποιήθηκε με την Οδηγία 98/15/ΕΕ, έχει ως στόχο την προστασία του περιβάλλοντος από τις επιπτώσεις της διάθεσης ανεπεξέργαστων ή ανεπαρκώς επεξεργασμένων αστικών και ορισμένων βιομηχανικών λυμάτων και των παραπροϊόντων τους. Στην Ελλάδα η εν λόγω οδηγία ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με την Κ.Υ.Α. 5673/400/1997 (Φ.Ε.Κ. 192Β/14-3-1997), με τίτλο "Μέτρα και Όροι για την επεξεργασία των Αστικών Λυμάτων". Το 1999 καθορίστηκε ο κατάλογος των ευαίσθητων αποδεκτών (Κ.Υ.Α. 19661/1982/1999 (Φ.Ε.Κ. 1811Β/29-9-1999), ο οποίος επικαιροποιήθηκε το 2002 (Κ.Υ.Α. 48392/939/3-2-2002 (Φ.Ε.Κ. 405Β/3-4-2002).

Παρότι στην περιοχή δεν υπάρχει και δεν έχει προγραμματιστεί κάποιο έργο Επεξεργασίας και Διάθεσης Λυμάτων, κρίνεται σκόπιμο να επιτρέπεται η χρήση στη ζώνη ΖΒΔΦΠ ευρύτερης περιοχής Τρικάλων και οικισμών Δένδρο και Ρέθι για την κάλυψη πιθανών μελλοντικών αναγκών των οικισμών της περιοχής, οι οποίοι καταγράφουν και έντονη τουριστική κίνηση.

(34) Εγκαταστάσεις Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) και Εγκαταστάσεις ΑΠΕ με αποθήκευση

Αφορά τις ΖΔΟΕ και τις ΖΒΔΦΠ

Για τις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η λειτουργία των αδειοδοτημένων εγκαταστάσεων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, σύμφωνα με τους εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους και την κείμενη νομοθεσία. Η ισχύουσα ΑΕΠΟ δύναται να τροποποιηθεί, εφόσον, από επιβεβαιωμένα στοιχεία, απαιτηθεί η προσθήκη επιπλέον όρων λειτουργίας για τη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων, με ιδιαίτερη έμφαση στη χειροπτεροπανίδα και την ορνιθοπανίδα της περιοχής.
- Σε ότι αφορά ειδικά τα αδειοδοτημένα έργα ΑΣΠΗΕ επιτρέπεται η λειτουργία τους σύμφωνα με τα ανωτέρω, με τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

  α) Εφαρμογή Σχεδίου Παρακολούθησης καθ' όλη τη διάρκεια λειτουργίας των αιολικών πάρκων σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους και προϋποθέσεις του Σχεδίου Διαχείρισης.

  Β) Εφαρμογή δράσεων μείωσης επιπτώσεων και βελτίωσης της λειτουργίας των αιολικών πάρκων, σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους και προϋποθέσεις του Σχεδίου Διαχείρισης, οι οποίες δύναται να αναθεωρούνται λαμβάνοντας υπόψη επικαιροποιημένες και νέες μεθόδους της διεθνούς βιβλιογραφίας.
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και χρήση μικρών αυτόνομων ανεμογεννητριών, μη συνδεδεμένων στο δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρισμού και φωτοβολταϊκών για αυτοπαραγωγούς και για την αυτονομία τουριστικών, κτηνοτροφικών και βιοτεχνικών μονάδων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και εφόσον διασφαλίζεται περιορισμός της οπτικής ρύπανσης.

Ζώνες εφαρμογής GR2530002: ***ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03*** *(ELBA25301_ZC01, ELBA25301_ZC02, ELBA25301_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03 *(ELBA25301_ZD01, ELBA25301_ZD02, ELBA25301_ZD03))*

Ζώνες εφαρμογής GR2530004: ***ΖΔΟΕ-04*** *(ELBA25301_ZC04)*

ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05 *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2510004: ***ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09*** *(ELBA25301_ZC05, ELBA25301_ZC06, ELBA25301_ZC07, ELBA25301_ZC08, ELBA25301_ZC09)*

ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08 *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12, ΖΔΟΕ-13*** *(ELBA25301_ZC10, ELBA25301_ZC11, ELBA25301_ZC12, ELBA25301_ZC13)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18 *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-15, ΖΔΟΕ-16, ΖΔΟΕ-21*** *(ELBA25301_ZC14, ELBA25301_ZC15, ELBA25301_ZC16, ELBA25301_ZC21)*

ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35 *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520002: ***ΖΔΟΕ-18, ΖΔΟΕ-19, ΖΔΟΕ-20*** *(ELBA25301_ZC18, ELBA25301_ZC19, ELBA25301_ZC20) /*

ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34 *(ELBA25301_ZD32, ELBA25301_ZD33, ELBA25301_ZD34)*

Για τις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η αδειοδότηση και λειτουργία νέων εγκαταστάσεων ΑΣΠΗΕ, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, μετά από την περιβαλλοντική αδειοδότησή τους, σύμφωνα με τους όρους ΑΕΠΟ που θα λάβουν και εφόσον από την Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση προκύπτει τεκμηριωμένα ότι δεν υπάρχουν επιπτώσεις στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων της περιοχής, ιδιαίτερα δε της ορνιθοπανίδας και χειροπτεροπανίδας.
- Κατά την εκπόνηση της Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης και την έγκριση των περιβαλλοντικών όρων νέων έργων ΑΣΠΗΕ θα πρέπει:

  α) Να λαμβάνονται υπόψη οι σωρευτικές επιπτώσεις στα είδη ορνιθοπανίδας και χειροπτεροπανίδας, όπου εντάσσονται στο προστατευτέο αντικείμενο, από τη συνδυασμένη δράση προηγούμενων, τρεχουσών και μελλοντικών δραστηριοτήτων. Η εξέταση των συνδυαστικών επιπτώσεων αφορά τα σχέδια ή τα έργα που έχουν ολοκληρωθεί, έχουν εγκριθεί αλλά δεν έχουν ολοκληρωθεί ή έχουν προταθεί.

  β) Να διασφαλίζεται ότι δεν επέρχεται υποβάθμιση σημαντικών τύπων οικοτόπων, ειδών και ενδιαιτημάτων ορνιθοπανίδας, όπου εντάσσονται στο προστατευτέο αντικείμενο.

  γ) Να πραγματοποιούνται εργασίες πεδίου και ανάλυση των δεδομένων που σχετίζονται με τις επιπτώσεις των ΑΣΠΗΕ στην ορνιθοπανίδα και στα χειρόπτερα, όπου εντάσσονται στο προστατευτέο αντικείμενο, οι οποίες θα περιλαμβάνονται στην ΕΟΑ. Οι εργασίες πεδίου, σε ότι αφορά τα χειρόπτερα, θα περιλαμβάνουν αναζήτηση τυχόν καταφυγίων, τη διενέργεια ηχογραφήσεων και την εκτίμηση χρήσης του χώρου από τα χειρόπτερα πριν την εγκατάσταση και λειτουργία των ΑΣΠΗΕ.

  δ) Να προβλέπεται η υλοποίηση δράσεων για τη μείωση των αρνητικών επιπτώσεων κατά τη λειτουργία του έργου και σε κάθε περίπτωση οι ακόλουθες:

  - Εφαρμογή Σχεδίου Παρακολούθησης το οποίο θα εφαρμόζεται κατά τη διάρκεια λειτουργίας του αιολικού πάρκου το οποίο θα παρέχει ποσοτικοποιημένα στοιχεία και θα λαμβάνει υπόψιν τόσο τη βιολογία των ειδών αλλά και η φαινολογία της μετανάστευσης όσον αφορά τα αποδημητικά είδη, όπου εντάσσονται στο

προστατευτέο αντικείμενο, με στόχο να καλύπτονται όλα τα στάδια του κύκλου ζωής τους.

- Δράσεις βελτίωσης της λειτουργίας οι οποίες θα πρέπει κατ' ελάχιστον να περιλαμβάνουν: i) Εγκαθίδρυση συνδυασμού συστήματος αποτροπής σύγκρουσης (τύπου DTBird, Zefyros, Digisec IdentiFlight κτλ.). Ii) Ένα έτος μελέτης αποτελεσματικότητας του συστήματος αποτροπής σύγκρουσης μέσω in situ παρακολούθησης. Iii)Άμεση απομάκρυνση νεκρών ζώων (πηγή προσέλκυσης πτωματοφάγων πουλιών) από τον περιβάλλοντα χώρο των Αιολικών Πάρκων.
- Συνέχιση των ηχογραφήσεων για είδη χειροπτέρων, όπου εντάσσονται στο προστατευτέο αντικείμενο, κατά τη φάση λειτουργίας, την αναζήτηση νεκρών χειροπτέρων και άλλες ενδεδειγμένες μεθόδους, όπως αυτές περιγράφονται και στις οδηγίες της UNEP/EUROBATS (Rodrigues *et al.*, 2017).
- Τα δεδομένα αφού αναλυθούν θα αξιολογούνται από τις αδειοδοτούσες αρχές για τυχόν λήψη πρόσθετων μέτρων με σκοπό την προστασία των χειροπτέρων, όπου εντάσσονται στο προστατευτέο αντικείμενο.

ε) Να περιλαμβάνεται πρόβλεψη ότι η ΑΕΠΟ του έργου δύναται να τροποποιηθεί, εφόσον, από επιβεβαιωμένα στοιχεία, απαιτηθεί η προσθήκη επιπλέον όρων λειτουργίας για τη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων, και ιδιαίτερα της ορνιθοπανίδας και χειροπτεροπανίδας της περιοχής.

Ζώνες εφαρμογής GR2530004: ***ΖΔΟΕ-04*** *(ELBA25301_ZC04)*
ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05 *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2510004: ***ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09*** *(ELBA25301_ZC06, ELBA25301_ZC07, ELBA25301_ZC08, ELBA25301_ZC09)*
ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08 *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*

Για τις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων και τις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών:

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών εγκαταστάσεων σε θέσεις που δεν εμπίπτουν στα κριτήρια αποκλεισμού για τις εγκαταστάσεις ΑΠΕ ηλιακής ενέργειας του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού για τις Ανανεώσιμες Πηγές (άρθρο 17, ΦΕΚ 2464/Β/3.12.2008). Κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση θα πρέπει να εξετάζεται και να προσδιορίζεται λεπτομερώς η απαραίτητη απόσταση από τις περιοχές αποκλεισμού (οικισμούς, τουριστικές εγκαταστάσεις και αξιόλογα μνημεία και στοιχεία του πολιτιστικού περιβάλλοντος κ.λπ.).
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση Μικρών Υδροηλεκτρικών σταθμών, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία (αφορά τις ζώνες ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-21και ΖΒΔΦΠ-28 έως 31)

Ζώνες εφαρμογής GR2530004:
ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05 *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2510004:
ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08 *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18*** *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-21*** *(ELBA25301_ZC14, ELBA25301_ZC21)* ***ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31*** *(ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520002: ***ΖΔΟΕ-20*** *(ELBA25301_ZC20)* ***ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34*** *(ELBA25301_ZD32, ELBA25301_ZD33, ELBA25301_ZD34)*
Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η αιολική ενέργεια, παρά τα πλεονεκτήματα που έχει σε σχέση με άλλους τρόπους παραγωγής ενέργειας, μπορεί να προκαλέσει σημαντικές επιπτώσεις στα ενδιαιτήματα και την άγρια ζωή, και ιδιαίτερα στα πτηνά. Οι ανεμογεννήτριες προκαλούν την άμεση θανάτωση ενός πολύ μεγάλου αριθμού πουλιών και νυχτερίδων κάθε χρόνο, ενώ όταν τα εκάστοτε αιολικά πάρκα γειτνιάζουν με βιοτόπους ειδών που κινδυνεύουν με εξαφάνιση μπορούν να οδηγήσουν στην άμεση εξαφάνιση τους σε τοπικό επίπεδο. Η άμεση θανάτωση των πουλιών συμβαίνει πρώτον λόγω πρόσκρουσης στα πτερύγια των ανεμογεννητριών, στους πύργους ή στα υπέργεια καλώδια μεταφοράς ρεύματος αλλά και λόγω των ρευμάτων ώθησης προς το έδαφος που αναπτύσσονται πίσω από τους περιστρεφόμενους έλικες. Επιπρόσθετα, τα συνοδά έργα οδοποιίας, τα οποία είναι απαραίτητα για την εγκατάσταση των αιολικών πάρκων επιφέρουν σημαντικές επιπτώσεις, όπως αναλύθηκε στη χρήση 26.12.1. Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων). Στην περιοχή του όρους Λύρκειου (GR2510004) και συγκεκριμένα εντός της ΖΔΟΕ-09, υπάρχει υφιστάμενο αιολικό πάρκο με άδεια εγκατάστασης και λειτουργίας, περιβαλλοντικά αδειοδοτημένο. Παρότι η περιοχή που τα περιβάλει είναι χαρακτηρισμένη ως Ζώνη Προστασίας της Φύσης, το πολύγωνο του αδειοδοτημένου αιολικού πάρκου έχουν κατ' εξαίρεση χαρακτηριστεί ως Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών, όπου, σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018, επιτρέπονται οι εγκαταστάσεις Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας. Σε ότι αφορά τη λειτουργία του και το μετριασμό των επιπτώσεων στα σημαντικά είδη ορνιθοπανίδας της περιοχής, μιας και έχει παρέλθει η φάση του σχεδιασμού, δεν υπάρχει μια λύση-πανάκεια αλλά συνδυασμός δράσεων τόσο παρακολούθησης (Σχέδιο Παρακολούθησης) όσο και τεχνικής λειτουργίας (εφαρμογή δράσεων μείωσης επιπτώσεων και βελτίωσης της λειτουργίας του αιολικού πάρκου) που θα πρέπει να υλοποιηθεί, όπως αυτά περιγράφονται στο Σχέδιο Διαχείρισης, εφόσον δεν περιλαμβάνονται σχετικοί όροι στην ΑΕΠΟ. Οι δράσεις αυτές θα πρέπει να εφαρμόζονται καθ' όλη τη διάρκεια της λειτουργίας του αιολικού πάρκου. Σε ότι αφορά την εγκατάσταση νέων έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας διευκρινίζονται τα εξής: Η περιοχή δεν περιλαμβάνεται στις Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας (Π.Α.Π).

Για κάποιες από τις περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί ως ζώνες διατήρησης οικοτόπων και ειδών (ΖΔΟΕ) στην περιοχή προτείνεται να επιτρέπεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και κατόπιν εκπόνησης ΕΟΑ και έγκρισης περιβαλλοντικών όρων η εγκατάσταση νέων αιολικών πάρκων εφόσον διασφαλίζεται η μέγιστη προστασία των τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής και αξιολογηθούν ειδικά τυχόν επιπτώσεις στη διατήρηση της ορνιθοπανίδας και χειροπτεροπανίδας.

Κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση για την εγκατάσταση νέου έργου θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι σωρευτικές επιπτώσεις στα είδη ορνιθοπανίδας και χειροπτεροπανίδας από τη συνδυασμένη δράση προηγούμενων, τρεχουσών και μελλοντικών δραστηριοτήτων. Η εξέταση των συνδυαστικών επιπτώσεων αφορά τα σχέδια ή τα έργα που έχουν ολοκληρωθεί, έχουν εγκριθεί αλλά δεν έχουν ολοκληρωθεί ή έχουν προταθεί. Παρότι οι επιπτώσεις ενός έργου μπορεί να μην είναι σημαντικές, οι συνδυασμένες επιπτώσεις διαφόρων έργων από κοινού μπορεί να είναι σημαντικές. Οι σωρευτικές επιπτώσεις είναι ιδιαίτερα συναφείς για τα έργα αιολικής ενέργειας, δεδομένου του συνεχώς αυξανόμενου αριθμού αιτήσεων για την παραγωγή αιολικής ενέργειας και της αναμενόμενης αύξησης της δυναμικότητας κατά τα επόμενα έτη.

Σε ότι αφορά τη λειτουργία τους και το μετριασμό των επιπτώσεων στα σημαντικά είδη της περιοχής, θα πρέπει να εφαρμοστεί συνδυασμός δράσεων τόσο παρακολούθησης (Σχέδιο Παρακολούθησης) όσο και τεχνικής λειτουργίας (εφαρμογή δράσεων μείωσης επιπτώσεων και βελτίωσης της λειτουργίας των αιολικών πάρκων) που θα πρέπει να υλοποιηθούν, όπως αυτά περιγράφονται στο Σχέδιο Διαχείρισης. Οι δράσεις αυτές θα πρέπει να εφαρμόζονται καθ' όλη τη διάρκεια της λειτουργίας των Αιολικών Πάρκων.

Επίσης η εκπόνηση της ΕΟΑ θα πρέπει να περιλαμβάνει τη διενέργεια εργασιών πεδίου και συνακόλουθη ανάλυση των δεδομένων που σχετίζονται με τις επιπτώσεις των ΑΣΠΗΕ στα χειρόπτερα και την ορνιθοπανίδα. Οι εργασίες πεδίου για τα χειρόπτερα θα περιλαμβάνουν αναζήτηση τυχόν καταφυγίων πριν την εγκατάσταση των ΑΣΠΗΕ, τη διενέργεια ηχογραφήσεων και την εκτίμηση χρήσης του χώρου από τα χειρόπτερα πριν την εγκατάσταση και λειτουργία των ΑΣΠΗΕ, τη συνέχιση των ηχογραφήσεων τόσο κατά τη φάση εγκατάστασης όσο και κατά τη φάση λειτουργίας, την αναζήτηση νεκρών χειροπτέρων και άλλες ενδεδειγμένες μεθόδους, όπως αυτές περιγράφονται και στις οδηγίες της UNEP/EUROBATS (Rodrigues *et al.*, 2017). Τα δεδομένα αφού αναλυθούν θα αξιολογούνται από τις αδειοδοτούσες αρχές για τυχόν λήψη πρόσθετων μέτρων με σκοπό την προστασία των ειδών.

Οι επιμέρους ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ που επιλέγεται να μην επιτρέπεται η εγκατάσταση αιολικών πάρκων, παρότι ως επί το πλείστον δεν συγκεντρώνουν τα χαρακτηριστικά για την εγκατάσταση αιολικών πάρκων (διαθέσιμο αιολικό δυναμικό και ισχύοντες περιορισμοί σύμφωνα με τη νομοθεσία), επισημαίνεται επιπρόσθετα ότι περιβάλλονται κατά κύριο λόγο από διάσπαρτους οικισμούς, σημεία πολιτιστικού ενδιαφέροντος, σημεία με ιδιαίτερο φυσικό κάλλος, τουριστικούς προορισμούς με μεγάλη επισκεψιμότητα, τα οποία έχουν οπτική σύνδεση με τις περιοχές αυτές, ενώ αποτελούν ενδιαιτήματα της πλούσιας πανίδας της περιοχής. Κρίνεται σημαντική η διατήρηση της φυσικότητας της περιοχής, ο μη κατακερματισμός του οικοσυστήματος από την εγκατάσταση ανεμογεννητριών και των συνοδών έργων οδοποιίας και η μη αλλοίωση της

φυσικότητας του τοπίου. Ταυτόχρονα προστατεύεται η τουριστική και πολιτιστική αξία της περιοχής και αποτρέπεται η οπτική όχληση στους κατοίκους και επισκέπτες – τουρίστες.

Η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από μικρές αυτόνομες ανεμογεννήτριες (μη συνδεδεμένες με το δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρισμού) και φωτοβολταϊκά για ατομική χρήση αποτελούν ιδανική λύση για κατοικίες απομακρυσμένες από το δίκτυο διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και για απομακρυσμένα αγροκτήματα ή ποιμνιοστάσια. Η χρήση μικρών ανεμογεννητριών συγκεντρώνει τα εξής πλεονεκτήματα: α) αξιόπιστη λειτουργία και μεγάλη διάρκεια ζωής, αποφυγή χρήσης ορυκτών καυσίμων για την παραγωγή ηλεκτρισμού, γ) φιλικές στο περιβάλλον, δεν προκαλούν ρύπανση και συμβάλλουν στη μείωση των αερίων εκπομπών του θερμοκηπίου, γ) μπορούν να εξυπηρετήσουν απομονωμένες περιοχές και κατοικίες χωρίς να απαιτείται σύνδεση στο δίκτυο, δ) δεν επηρεάζουν και δεν αλλοιώνουν τις υφιστάμενες χρήσεις γης και δραστηριότητες.

Στις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων, η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών πάρκων σε αγροτικές εκτάσεις, εφόσον τηρούνται οι προϋποθέσεις και προσδιοριστούν με ακρίβεια οι ζώνες αποκλεισμού και οι αποστάσεις από τις ζώνες αυτές, δύναται να επιτρέπεται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με το νομικό πλαίσιο, οι επιτρεπόμενες ειδικές χρήσεις αξιολογούνται ανά ζώνη όπου επιτρέπεται η εγκατάστασή τους (ΖΒΔΦΠ και ΖΔΟΕ) και επιλέγονται αυτές οι περιοχές που κρίνονται συμβατές με τη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου. Τονίζεται επίσης ότι η εφαρμογή του υφιστάμενου νομικού πλαισίου, οι προτάσεις της μελέτης δεν έχουν αποκλείσει τις ΑΠΕ. Αντιθέτως έχοντας αξιολογήσει και συνεκτιμήσει όλα τα δεδομένα, έχουν επιτρέψει τη συνέχιση λειτουργίας των αιολικών πάρκων με περιβαλλοντική αδειοδότηση και άδεια λειτουργίας και εγκατάστασης, έχουν κατά θέσεις επιτρέψει την εγκατάσταση νέων αιολικών πάρκων κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης, καθώς και την εγκατάσταση και χρήση μικρών αυτόνομων ανεμογεννητριών, μη συνδεδεμένων στο δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρισμού και φωτοβολταϊκών για αυτοπαραγωγούς και για την αυτονομία τουριστικών, κτηνοτροφικών και βιοτεχνικών μονάδων.

Τέλος, θα πρέπει να αναφερθεί ότι αρκετές θέσεις εντός αυτής που εμφανίζουν αξιόλογο αιολικό δυναμικό και θα μπορούσαν εν δυνάμει να προσελκύσουν ενδιαφέρον για σχετική επένδυση έχουν χαρακτηριστεί ως Ζώνες Προστασίας της Φύσης για τη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου (τύποι οικοτόπων και είδη χλωρίδας και πανίδας, συμπεριλαμβανομένης της ορνιθοπανίδας). Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για τη ζωνοποίηση στηρίχτηκε στην καταγραφή του βιοτικού περιβάλλοντος (Κεφάλαιο 2) και στην αξιολόγηση αυτού (Κεφ 3) και αναπτύσσεται αναλυτικά στην Ενότητα 4.3.2 «Γενικές κατευθύνσεις ζώνωσης – Μεθοδολογία ζωνοποίησης και καθορισμού επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων ανά ζώνη». Επισημαίνεται ότι η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για τη ζωνοποίηση και προτάσεις ειδικών χρήσεων και ρυθμίσεων ανά ζώνη, έχει καταρχάς ως στόχο την ικανοποίηση των υποχρεώσεων της χώρας σε σχέση με της Ευρωπαϊκές Οδηγίες, ήτοι τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και ειδικότερα τη διατήρηση ειδών και τύπων οικοτόπων κάθε περιοχής Natura. Στόχος τη ζωνοποίησης είναι η προστασία του προστατευτέου αντικειμένου με κριτήρια που σχετίζονται με τη διατήρηση αυτού.

Στα κριτήρια κλιμακούμενης προστασίας αξιολογείται αρχικά μόνο το προστατευτέο αντικείμενο και όχι οι υφιστάμενες ή μελλοντικές χρήσεις. Παρ' όλα αυτά, με άξονα την εκτίμηση και στάθμιση των επιπτώσεων στην ανάπτυξη και την κοινωνία οι επιμέρους χωρικές ενότητες που προκύπτουν από τη ζωνοποίηση, με διαβαθμισμένη σημασία ως προς την προστασία των επιμέρους προστατευτέων αντικειμένων, αποτελούν την κρίσιμη βάση της ζωνοποίησης, αλλά όχι το μοναδικό κριτήριο για τις τελικές προτάσεις. Όπως αναλυτικά αναφέρεται στην Ενότητα 4.3.2.2 η οριστικοποίηση των ζωνών απαιτεί επίσης τη συσχέτισή τους με υφιστάμενες ανθρωπογενείς δραστηριότητες και χρήσεις, ενέργεια που περιλαμβάνει στάθμιση των επιπτώσεων στην ανάπτυξη και την τοπική κοινωνία.

(36.Α) Κέντρα Περίθαλψης Ειδών Άγριας Πανίδας (ΚΕΠΕΑΠ).

Αφορά τις ΖΔΟΕ και τις ΖΒΔΦΠ σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018

Για όλες τις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων και τις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών:

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία Κέντρων Περίθαλψης Ειδών Άγριας Πανίδας (ΚΕΠΕΑΠ), κατόπιν έκδοσης των απαραίτητων αδειών σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και εφόσον τηρούνται οι υγειονομικές διατάξεις.

Ζώνες εφαρμογής GR2530004: ***ΖΔΟΕ-04*** *(ELBA25301_ZC04)*
ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05 *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2510004: ***ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09*** *(ELBA25301_ZC06, ELBA25301_ZC07, ELBA25301_ZC08, ELBA25301_ZC09)*
ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08 *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12, ΖΔΟΕ-13*** *(ELBA25301_ZC10, ELBA25301_ZC11, ELBA25301_ZC12, ELBA25301_ZC13)*
ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18 *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-15, ΖΔΟΕ-16, ΖΔΟΕ-17, ΖΔΟΕ-21*** *(ELBA25301_ZC14, ELBA25301_ZC15, ELBA25301_ZC16, ELBA25301_ZC17, ELBA25301_ZC21)*
ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35 *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η δημιουργία κέντρων για την περίθαλψη, για ορισμένο διάστημα, ατόμων άγριας πανίδας (τραυματισμένα, άρρωστα), με σκοπό την επανένταξή τους στο φυσικό περιβάλλον, κρίνεται ως συμβατή χρήση που μπορεί να συμβάλλει στη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Η διάσωση ατόμων ειδών πανίδας, ιδιαίτερα δε των σπάνιων και απειλούμενων,

συμβάλει στη διατήρηση των ειδών αυτών, προστατεύοντας άμεσα τη διατήρηση των πληθυσμών τους. Παράλληλα η καταγραφή και ανάλυση των περιστατικών, παρέχει πολύτιμες επιστημονικές πληροφορίες σχετικά με τους λόγους που θέτουν σε κίνδυνο την άγρια πανίδα (π.χ. ασθένειες, πιέσεις από ανθρωπογενείς δραστηριότητες, παράνομες δραστηριότητες κ.λπ.), συμβάλλοντας έτσι στην προστασία και διατήρησή τους. Ένα ΚΕΠΕΑΠ μπορεί επίσης να αναλάβει ενεργό δράση στην ελαχιστοποίηση των κινδύνων που απειλούν τα άγρια ζώα και στην ανάπτυξη προληπτικών δράσεων.

Επιπρόσθετα, σημαντική είναι η συμβολή ύπαρξης ΚΕΠΕΑΠ στην ευαισθητοποίηση, ενημέρωση και εκπαίδευση που επιτυγχάνεται από τις δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης και περίθαλψης, στις οποίες συμμετέχουν και εθελοντές. Το κοινό ενημερώνεται σε θέματα και προβλήματα της άγριας πανίδας και της φύσης στην περιοχή, ενώ οι εγκαταστάσεις αποτελούν χώρο επίσκεψης και ξενάγησης για το κοινό. Παράλληλα οργανώνονται εκδηλώσεις, συζητήσεις και εκπαίδευση εθελοντών. Παραδείγματα από παρόμοια κέντρα που λειτουργούν στην Ελλάδα επιβεβαιώνουν τα ανωτέρω. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι στις απελευθερώσεις που πραγματοποιούνται αρκετές φορές κάθε χρόνο σε σημαντικούς βιότοπους σε όλη την Ελλάδα, προσκαλούνται και συμμετέχουν σχολεία, τοπικές πολιτιστικές και περιβαλλοντικές οργανώσεις καθώς και κάτοικοι της περιοχής.

(38) Κοιμητήρια.

Αφορά τις ΖΒΔΦΠ
Κατ' εξαίρεση προτείνεται να αφορά και τις ΖΔΟΕ

Για όλες τις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η λειτουργία και επέκταση των υφιστάμενων κοιμητηρίων, σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας. Εγκατάσταση νέων κοιμητηρίων επιτρέπεται μόνο στην περιμετρική ζώνη των οικισμών.

Ζώνες εφαρμογής GR2530002: ***ΖΒΔΦΠ-03*** *(ELBA25301_ZD03)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530004: ***ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05*** *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2510004: ***ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08*** *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΔΟΕ-11*** *(ELBA25301_ZC11)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18 *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35*** *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520002: ***ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34*** *(ELBA25301_ZD32, ELBA25301_ZD33, ELBA25301_ZD34)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Τα κοιμητήρια αποτελούν χώρους λατρείας και είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με την ιστορική μνήμη και παράδοση των Ελλήνων, ως εκ τούτου κρίνεται ότι η λειτουργίας αυτώ, εφόσον τηρούνται οι όροι και οι περιορισμοί που απορρέουν από την ισχύουσα νομοθεσία, είναι επιτρεπτή. Η εγκατάσταση νέων κοιμητηρίων, εφόσον απαιτηθεί, επιτρέπεται μόνο στη ζώνη περιμετρικά των οικισμών.

(47) Κατασκηνώσεις Παιδικές εξοχές.

Αφορά τις ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για τις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η κατασκήνωση σε νόμιμους οργανωμένους χώρους. Δεν επιτρέπεται η ελεύθερη κατασκήνωση.
- Επιτρέπεται η λειτουργία των νόμιμα υφιστάμενων κατασκηνώσεων (τουριστική κατασκήνωση και παιδική εξοχή) σύμφωνα με τους εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους, καθώς και προσθήκες για την αναβάθμιση αυτών, μετά από σχετική περιβαλλοντική αδειοδότηση σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση χώρου Glamping σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και κατόπιν Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης και περιβαλλοντικής αδειοδότησης σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, με τους εξής όρους: α) Οι εγκαταστάσεις θα πρέπει να λειτουργούν οικολογικά, δηλαδή να διαθέτουν κατά το δυνατόν ενεργειακή αυτάρκεια μέσω χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και να στοχεύουν στην ελαχιστοποίηση της κατανάλωσης φυσικών πόρων, στη διαχείριση των απορριμμάτων, στην ανακύκλωση και στην αποφυγή χρήση ουσιών βλαβερών για το περιβάλλον, β) Τα κατασκηνωτικά μέσα και δομές θα πρέπει να τοποθετούνται στο φυσικό περιβάλλον με τη μικρότερη δυνατή επέμβαση σε αυτό, γ) Δεν επιτρέπεται η στάθμευση και κίνηση αυτοκινούμενων και τροχόσπιτων εντός των εγκαταστάσεων και δ) Δεν επιτρέπεται η διάνοιξη νέου οδικού δικτύου για την εξυπηρέτηση της εγκατάστασης.
- Ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για τη χωροθέτηση και λειτουργία των χώρων αυτών (υφιστάμενων ή μελλοντικών) δύναται να καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

Ζώνες εφαρμογής GR2530004: ***ΖΔΟΕ-04*** *(ELBA25301_ZC04)*
ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05 *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2510004: ***ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08,*** *(ELBA25301_ZC06, ELBA25301_ZC07, ELBA25301_ZC08)*
ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08 *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12, ΖΔΟΕ-13*** *(ELBA25301_ZC10, ELBA25301_ZC11, ELBA25301_ZC12, ELBA25301_ZC13)* ***ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18*** *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-15, ΖΔΟΕ-16, ΖΔΟΕ-17, ΖΔΟΕ-21*** *(ELBA25301_ZC14, ELBA25301_ZC15, ELBA25301_ZC16, ELBA25301_ZC17, ELBA25301_ZC21)* ***ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35*** *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35))*
Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Στην προστατευόμενη περιοχή ο τουρισμός είναι κυρίως ορεινός και έχει σαν στόχο την περιήγηση, την ορειβασία, την περιπέτεια και την απόλαυση της φύσης και των πολιτιστικών στοιχείων. Η αποτροπή του μαζικού τουρισμού και η ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού (οικοτουρισμού, αγροτουρισμού, πολιτιστικού τουρισμού) αποτελούν μία βιώσιμη αναπτυξιακή δυνατότητα της περιοχής, Η δυνατότητα φιλοξενίας των επισκεπτών σε κατασκηνώσεις της περιοχής συμβάλλει στην ανάπτυξη βιώσιμου οικοτουρισμού, ειδικά αν αναπτυχθούν κατασκηνώσεις με οικολογικό προσανατολισμό στη φιλοσοφία των προγραμμάτων και κατασκηνώσεις με υπαίθριες δραστηριότητες, αρμονικά προσαρμοσμένες στο τοπίο και στη φύση. Στην περιοχή του Ταϋγέτου υπάρχουν ήδη οι κατασκηνώσεις της Αγίας Μαρίνας και της Χριστιανικής Στέγης, οι οποίες χωροθετούνται εντός ΖΔΟΕ. Ειδικά σε ότι αφορά τις παιδικές κατασκηνώσεις, αυτές μπορούν να λειτουργήσουν ως σημεία περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης, εντάσσοντας στις δραστηριότητες των κατασκηνωτών ανάλογες δράσεις. Οι κατασκηνώσεις Υπαίθριων Δραστηριοτήτων βρίσκονται συνήθως σε μέσο υψόμετρο (700-1000μ) και μέσα σε δασώδεις εκτάσεις και η διαμονή των κατασκηνωτών γίνεται σε σκηνές. Το πρόγραμμα των κατασκηνώσεων μπορεί να εστιάζει σε δράσεις όπως η πεζοπορία, η αναρρίχηση, το ορειβατικό ποδήλατο, τοξοβολία, ιππασία κ.ά. Η διαμονή στη φύση σε σκηνές, συνδυασμένη με οικοτουριστικές και αγροτουριστικές δράσεις και δράσεις ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης παρέχουν δυνατότητες στους τουρίστες να έρθουν σε επαφή με το φυσικό περιβάλλον της περιοχής και να έχουν μία βιωματική γνωριμία με την ορεινή φύση και τα οικοσυστήματα, την παρατήρηση πουλιών, τη γνωριμία με την παράδοση της περιοχής. Επίσης, τα τελευταία χρόνια έχει κάνει την εμφάνισή της στη χώρα και η κατασκήνωση εθελοντών οικολογικού περιεχομένου, όπου συγκεντρώνονται άτομα που ενδιαφέρονται να παρέχουν εθελοντική εργασία για την προστασία του περιβάλλοντος.

(48.2) Α) Οι κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, μετά των παραρτημάτων αυτών (υπέργειων και υπόγειων)
Για το σύνολο των χερσαίων ζωνών της προστατευόμενης περιοχής, εκτός των Ζωνών Απολύτου Προστασίας της Φύσης: • Υφιστάμενα δίκτυα και εγκαταστάσεις διατηρούνται και επιτρέπεται η λειτουργία τους. • Επιτρέπεται η εκτέλεση έργων συντήρησης, βελτίωσης, αποκατάστασης, και εκσυγχρονισμού λειτουργικών δικτύων υποδομών και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας • Η επέκταση των δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας ή η κατασκευή νέων επιτρέπονται. Στις ΖΠΦ και ΖΔΟΕ η επέκταση των δικτύων και εγκατάσταση νέων επιτρέπεται μόνο αν τεκμηριώνεται ως αναγκαία η σκοπιμότητά τους και εφόσον έχουν αποκλειστεί εναλλακτικές λύσεις για την τοποθέτησή τους εκτός ζώνης. Η Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων, γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, κατόπιν Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και δέουσας εκτίμησης των επιπτώσεων.
Ζώνες εφαρμογής GR2530002: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25301_ZB01)* ***ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03*** *(ELBA25301_ZC01, ELBA25301_ZC02, ELBA25301_ZC03)* ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03*** *(ELBA25301_ZD01, ELBA25301_ZD02, ELBA25301_ZD03)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530004: ***ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05*** *(ELBA25301_ZB02, ELBA25301_ZB03, ELBA25301_ZB04, ELBA25301_ZB05)* ***ΖΔΟΕ-04*** *(ELBA25301_ZC04)* ***ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05*** *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*
Ζώνες εφαρμογής GR2510004: ***ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07*** *(ELBA25301_ZB06, ELBA25301_ZB07)* ***ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09*** *(ELBA25301_ZC05, ELBA25301_ZC06, ELBA25301_ZC07, ELBA25301_ZC08, ELBA25301_ZC09)* ***ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08*** *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09*** *(ELBA25301_ZB08, ELBA25301_ZB09)* ***ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12, ΖΔΟΕ-13*** *(ELBA25301_ZC10, ELBA25301_ZC11, ELBA25301_ZC12, ELBA25301_ZC13)* ***ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18*** *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14, ΖΠΦ-15, ΖΠΦ-16, ΖΠΦ-17, ΖΠΦ-18, ΖΠΦ-19*** *(ELBA25301_ZB10, ELBA25301_ZB11, ELBA25301_ZB12, ELBA25301_ZB13, ELBA25301_ZB14, ELBA25301_ZB15, ELBA25301_ZB16, ELBA25301_ZB17, ELBA25301_ZB18, ELBA25301_ZB19)* ***ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-15, ΖΔΟΕ-16, ΖΔΟΕ-17, ΖΔΟΕ-21*** *(ELBA25301_ZC14, ELBA25301_ZC15, ELBA25301_ZC16, ELBA25301_ZC17, ELBA25301_ZC21)* ***ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35*** *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24,*

ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)

Ζώνες εφαρμογής GR2520002: ***ΖΠΦ-20*** *(ELBA25301_ZB20)*

ΖΔΟΕ-18, ΖΔΟΕ-19, ΖΔΟΕ-20 (ELBA25301_ZC18, ELBA25301_ZC19, ELBA25301_ZC20)

ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34 *(ELBA25301_ZD32, ELBA25301_ZD33, ELBA25301_ZD34)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Στις περιοχές υπάρχουν διάσπαρτοι οικισμοί, ενώ λαμβάνουν χώρα ανθρωπογενείς δραστηριότητες, συνεπώς δεν μπορεί να αποκλειστεί η ύπαρξη τεκμηριωμένης ανάγκης δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας που αφορούν την κατασκευή χερσαίων αγωγών, καθώς και για την εγκατάσταση υπόγειων καλωδίων και αγωγών για μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας, τηλεπικοινωνιών και φυσικού αερίου, οι οποίες θα υποστηρίζουν την παρουσία των τοπικών πληθυσμών και την ομαλή λειτουργία των δραστηριοτήτων της περιοχής. Συνεπώς δύναται να επιτραπεί η συγκεκριμένη χρήση με τις κατάλληλες ρυθμίσεις και εφόσον αυτό κριθεί απαραίτητο με τις λιγότερες δυνατές επιπτώσεις στο προστατευτέο αντικείμενο και τα οικοσυστήματα εν γένει. Επιτρέπονται επίσης οι εργασίες συντήρησης, βελτίωσης, αποκατάστασης, και εκσυγχρονισμού λειτουργικών δικτύων υποδομών και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας. Σε κάθε περίπτωση η εγκατάσταση νέων δικτύων στις ΖΠΦ και ΖΔΟΕ θα πρέπει να αποφεύγεται και να εξετάζεται μόνο στην περίπτωση που κριθεί απολύτως αναγκαίο και σκόπιμο και έχουν αποκλειστεί άλλες εναλλακτικές λύσης χάραξης εκτός των ζωνών.

(48.2) Β) Η εγκατάσταση σταθμών μέτρησης ατμοσφαιρικής ρύπανσης, θορύβου και μετεωρολογικών παραμέτρων με τον αναγκαίο εξοπλισμό

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ, ΖΒΔΦΠ σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018

Για το σύνολο των χερσαίων ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η λειτουργία των υφιστάμενων και η εγκατάσταση νέων σταθμών μέτρησης ατμοσφαιρικής ρύπανσης, θορύβου, ποιότητας υδάτων και μετεωρολογικών παραμέτρων με τον αναγκαίο εξοπλισμό, εφόσον κρίνονται σκόπιμοι για την παρακολούθηση περιβαλλοντικών παραμέτρων σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής ή κρίνονται επιβεβλημένοι για τον σχεδιασμό και αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών.

Ζώνες εφαρμογής GR2530002: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25301_ZB01)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25301_ZC01, ELBA25301_ZC02, ELBA25301_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03 *(ELBA25301_ZD01, ELBA25301_ZD02, ELBA25301_ZD03)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530004: ***ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05*** *(ELBA25301_ZB02, ELBA25301_ZB03, ELBA25301_ZB04, ELBA25301_ZB05)*

ΖΔΟΕ-04 *(ELBA25301_ZC04)*

ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05 *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2510004: ***ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07*** *(ELBA25301_ZB06, ELBA25301_ZB07)*

ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09 *(ELBA25301_ZC05, ELBA25301_ZC06, ELBA25301_ZC07, ELBA25301_ZC08, ELBA25301_ZC09)*

ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08 *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09*** *(ELBA25301_ZB08, ELBA25301_ZB09)*

ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12, ΖΔΟΕ-13 *(ELBA25301_ZC10, ELBA25301_ZC11, ELBA25301_ZC12, ELBA25301_ZC13)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18 *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14, ΖΠΦ-15, ΖΠΦ-16, ΖΠΦ-17, ΖΠΦ-18, ΖΠΦ-19*** *(ELBA25301_ZB10, ELBA25301_ZB11, ELBA25301_ZB12, ELBA25301_ZB13, ELBA25301_ZB14, ELBA25301_ZB15, ELBA25301_ZB16, ELBA25301_ZB17, ELBA25301_ZB18, ELBA25301_ZB19)*

ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-15, ΖΔΟΕ-16, ΖΔΟΕ-17, ΖΔΟΕ-21 *(ELBA25301_ZC14, ELBA25301_ZC15, ELBA25301_ZC16, ELBA25301_ZC17, ELBA25301_ZC21)*

ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35 *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520002: ***ΖΠΦ-20*** *(ELBA25301_ZB20)*

ΖΔΟΕ-18, ΖΔΟΕ-19, ΖΔΟΕ-20 *(ELBA25301_ZC18, ELBA25301_ZC19, ELBA25301_ZC20)*

ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34 *(ELBA25301_ZD32, ELBA25301_ZD33, ELBA25301_ZD34)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η εγκατάσταση σταθμών μέτρησης βιοτικών και αβιοτικών παραμέτρων και ατμοσφαιρικού περιβάλλοντος θα πρέπει να επιτρέπεται, δεδομένου ότι η παρακολούθηση των βιοτικών και αβιοτικών παραγόντων είναι κρίσιμη πολλές φορές για την παρακολούθηση της ικανοποιητικής κατάστασης ειδών και οικοτόπων, αλλά και εν γένει του οικοσυστήματος.

(49) Περίπτερα ενημέρωσης/έργα ερμηνείας περιβάλλοντος (πινακίδες, αποχωρητήρια, περίπτερα, στέγαστρα κ.λπ.)

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπονται οι δράσεις περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης.
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και συντήρηση έργων ερμηνείας περιβάλλοντος και της απολύτως απαραίτητης ελαφράς υποδομής στήριξης αυτών (πινακίδες πληροφόρησης, υπαίθριοι χώροι περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, επιστημονικός εξοπλισμός, ξύλινα καθιστικά, ξύλινα στέγαστρα, παρατηρητήρια, οριοσήμανση ζωνών προστασίας και μονοπατιών κ.λπ.). Η

χωροθέτηση των έργων ερμηνείας περιβάλλοντος και οι τεχνικές προδιαγραφές αυτών καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν εκπόνησης ειδικής μελέτης.
Ζώνες εφαρμογής GR2530002: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25301_ZB01)* ***ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03*** *(ELBA25301_ZC01, ELBA25301_ZC02, ELBA25301_ZC03)* ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03*** *(ELBA25301_ZD01, ELBA25301_ZD02, ELBA25301_ZD03)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530004: ***ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05*** *(ELBA25301_ZB02, ELBA25301_ZB03, ELBA25301_ZB04, ELBA25301_ZB05)* ***ΖΔΟΕ-04*** *(ELBA25301_ZC04)* ***ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05*** *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*
Ζώνες εφαρμογής GR2510004: ***ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07*** *(ELBA25301_ZB06, ELBA25301_ZB07)* ***ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09*** *(ELBA25301_ZC05, ELBA25301_ZC06, ELBA25301_ZC07, ELBA25301_ZC08, ELBA25301_ZC09)* ***ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08*** *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09*** *(ELBA25301_ZB08, ELBA25301_ZB09)* ***ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12, ΖΔΟΕ-13*** *(ELBA25301_ZC10, ELBA25301_ZC11, ELBA25301_ZC12, ELBA25301_ZC13)* ***ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18*** *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14, ΖΠΦ-15, ΖΠΦ-16, ΖΠΦ-17, ΖΠΦ-18, ΖΠΦ-19*** *(ELBA25301_ZB10, ELBA25301_ZB11, ELBA25301_ZB12, ELBA25301_ZB13, ELBA25301_ZB14, ELBA25301_ZB15, ELBA25301_ZB16, ELBA25301_ZB17, ELBA25301_ZB18, ELBA25301_ZB19)* ***ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-15, ΖΔΟΕ-16, ΖΔΟΕ-17, ΖΔΟΕ-21*** *(ELBA25301_ZC14, ELBA25301_ZC15, ELBA25301_ZC16, ELBA25301_ZC17, ELBA25301_ZC21)* ***ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35*** *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35))*
Ζώνες εφαρμογής GR2520002: ***ΖΠΦ-20*** *(ELBA25301_ZB20)* ***ΖΔΟΕ-18, ΖΔΟΕ-19, ΖΔΟΕ-20*** *(ELBA25301_ZC18, ELBA25301_ZC19, ELBA25301_ZC20)* ***ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34*** *(ELBA25301_ZD32, ELBA25301_ZD33, ELBA25301_ZD34)*
Για τις ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων: • Επιτρέπεται η εγκατάσταση και συντήρηση περιπτέρων ενημέρωσης. Η χωροθέτηση και οι τεχνικές προδιαγραφές αυτών προβλέπονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν εκπόνησης ειδικής μελέτης. • Επιτρέπεται η λειτουργία και συντήρηση του Περιβαλλοντικού Μουσείου Στυμφαλίας (αφορά τη ΖΔΟΕ-03)

Ζώνες εφαρμογής GR2530002: ***ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03*** *(ELBA25301_ZC01, ELBA25301_ZC02, ELBA25301_ZC03)* ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03*** *(ELBA25301_ZD01, ELBA25301_ZD02, ELBA25301_ZD03)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530004: ***ΖΔΟΕ-04*** *(ELBA25301_ZC04)* ***ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05*** *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*
Ζώνες εφαρμογής GR2510004: ***ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08,*** *(ELBA25301_ZC06, ELBA25301_ZC07, ELBA25301_ZC08)* ***ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08*** *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12, ΖΔΟΕ-13*** *(ELBA25301_ZC10, ELBA25301_ZC11, ELBA25301_ZC12, ELBA25301_ZC13)* ***ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18*** *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-15, ΖΔΟΕ-16, ΖΔΟΕ-17, ΖΔΟΕ-21*** *(ELBA25301_ZC14, ELBA25301_ZC15, ELBA25301_ZC16, ELBA25301_ZC17, ELBA25301_ZC21)* ***ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35*** *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520002: ***ΖΔΟΕ-18, ΖΔΟΕ-19, ΖΔΟΕ-20 (ELBA25301_ZC18, ELBA25301_ZC19, ELBA25301_ZC20)*** ***ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34*** *(ELBA25301_ZD32, ELBA25301_ZD33, ELBA25301_ZD34)*
Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Μέσω της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης επιτελείται διαμόρφωση γνώμης και ενημέρωσης για το περιβάλλον και τα προβλήματά του, προσφέροντας εμπεριστατωμένη γνώση αναφορικά με τη σημασία της περιοχής και, γενικότερα, του φυσικού περιβάλλοντος. Η διεξαγωγή δράσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού, των φορέων που εκπροσωπούν τους χρήστες του χώρου, καθώς και οι δράσεις κατάρτισης του προσωπικού των αρχών που έχουν την ευθύνη και διαχειρίζονται την περιοχή κρίνονται απαραίτητες και κρίσιμες για την προστασία και διατήρησης των ειδών, αλλά και της ευρύτερης περιοχής. Η εγκατάσταση περιπτέρων ενημέρωσης και λοιπής υποδομής για την ερμηνεία του περιβάλλοντος, όπως πινακίδες πληροφόρησης, υπαίθριοι χώροι περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, επιστημονικός εξοπλισμός, ξύλινα καθιστικά, ξύλινα στέγαστρα, παρατηρητήρια κ.λπ., κρίνεται απαραίτητη καθώς εξυπηρετεί τους σκοπούς προστασίας της φύσης μέσω της εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επισκεπτών και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής. Οι υποδομές αυτές, αποτελούν τους κατεξοχήν χώρους όπου παρουσιάζεται η σημασία της προστατευόμενης περιοχής και η αναγκαιότητα προστασίας των στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος. Σε πολλές περιπτώσεις η άγνοια των επισκεπτών για την παρουσία ορισμένων ειδών, είτε η εσφαλμένη εντύπωση σε σχέση με την επικινδυνότητα κάποιας δραστηριότητας, είτε η έλλειψη γνώσης σε σχέση με τη σπανιότητα

κάποιου είδους μπορεί να δράσει επιβαρυντικά για την επιβίωση των ειδών αυτών εάν θανατωθούν, οχληθούν ή καταστραφούν τα ενδιαιτήματα αυτών ή απομακρυνθούν για λόγους συλλογής.

Οι υποδομές ερμηνείας του περιβάλλοντος χρησιμοποιούνται κυρίως από τους κατοίκους και επισκέπτες της περιοχής. Οι υποδομές που υποστηρίζουν τις δράσεις ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης, αποτελούν ένα εργαλείο που μπορεί να κινητοποιήσει, παροτρύνει και εμψυχώσει τους κατοίκους και τους χρήστες του χώρου (γεωργοί, κτηνοτρόφοι, αλιείς, κυνηγοί, τοπικές αρχές, περιβαλλοντικοί σύλλογοι, εκπαιδευτικοί, ξεναγοί, δύτες κ.α.) ώστε να συμμετάσχουν ενεργά στην προστασία της περιοχής, αλλά και να αντιληφθούν τις ευκαιρίες που αναδεικνύονται από τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής.

(51) Έργα προστασίας από διάβρωση, κατολισθήσεις και στήριξη εδαφών

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπονται τα έργα στήριξης εδαφών, προστασίας από διάβρωση και κατολισθήσεις και προστασίας από φυσικές καταστροφές εν γένει, με ήπιες μεθόδους, εφόσον τεκμηριώνεται επαρκώς η σκοπιμότητα, αναγκαιότητα και αποτελεσματικότητά τους, διατηρείται υψηλή προστασία της περιοχής και επιλέγονται λύσεις με την ηπιότερη δυνατή παρέμβαση στο φυσικό περιβάλλον. Η Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, κατόπιν Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και δέουσας εκτίμησης των επιπτώσεων.

Ζώνες εφαρμογής GR2530002: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25301_ZB01)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25301_ZC01, ELBA25301_ZC02, ELBA25301_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03 *(ELBA25301_ZD01, ELBA25301_ZD02, ELBA25301_ZD03)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530004: ***ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05*** *(ELBA25301_ZB02, ELBA25301_ZB03, ELBA25301_ZB04, ELBA25301_ZB05)*

ΖΔΟΕ-04 *(ELBA25301_ZC04)*

ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05 *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2510004: ***ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07*** *(ELBA25301_ZB06, ELBA25301_ZB07)*

ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09 *(ELBA25301_ZC05, ELBA25301_ZC06, ELBA25301_ZC07, ELBA25301_ZC08, ELBA25301_ZC09)*

ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08 *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09*** *(ELBA25301_ZB08, ELBA25301_ZB09)*

ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12, ΖΔΟΕ-13 *(ELBA25301_ZC10, ELBA25301_ZC11, ELBA25301_ZC12, ELBA25301_ZC13)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18 *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14, ΖΠΦ-15, ΖΠΦ-16, ΖΠΦ-17, ΖΠΦ-18, ΖΠΦ-19*** *(ELBA25301_ZB10, ELBA25301_ZB11, ELBA25301_ZB12, ELBA25301_ZB13, ELBA25301_ZB14, ELBA25301_ZB15, ELBA25301_ZB16, ELBA25301_ZB17, ELBA25301_ZB18, ELBA25301_ZB19)* ***ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-15, ΖΔΟΕ-16, ΖΔΟΕ-17, ΖΔΟΕ-21*** *(ELBA25301_ZC14, ELBA25301_ZC15, ELBA25301_ZC16, ELBA25301_ZC17, ELBA25301_ZC21)* ***ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35*** *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520002: ***ΖΠΦ-20*** *(ELBA25301_ZB20)* ***ΖΔΟΕ-18, ΖΔΟΕ-19, ΖΔΟΕ-20*** *(ELBA25301_ZC18, ELBA25301_ZC19, ELBA25301_ZC20)* ***ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34*** *(ELBA25301_ZD32, ELBA25301_ZD33, ELBA25301_ZD34)*
Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Στην Ελλάδα παρατηρείται έντονη διάβρωση τις τελευταίες δεκαετίες η οποία δεν οφείλεται κυρίως στους ανθρωπογενείς παράγοντες και ανέρχεται σε ποσοστό 28,6%, ένα από τα υψηλότερα ποσοστά διάβρωσης ανάμεσα στις χώρες της Ευρώπης. Η μετακίνηση των πληθυσμών από την κλιματική αλλαγή και τις φυσικές καταστροφές κατατάσσεται ανάμεσα στα πιο σημαντικά αναδυόμενα ζητήματα που θα αντιμετωπίσει η ανθρωπότητα στο μέλλον. Πέραν των κοινωνικο-οικονομικών συνεπειών, το φαινόμενο της διάβρωσης έχει και οικολογικές συνέπειες. Λαμβάνοντας υπόψη ότι η κλιματική αλλαγή και οι επιπτώσεις της όπως η διάβρωση θα ενταθούν τις επόμενες δεκαετίες (Dawson *et al.*, 2009), κρίνεται ότι τα αντιδιαβρωτικά έργα, αποτελούν μεταξύ άλλων, δράση διαχείρισης και αντισταθμιστικό μέτρο με στόχο την προστασία του προστατευτέου αντικειμένου.

(53) Έργα που αφορούν την αποκατάσταση και βελτίωση των υδατοαποθεμάτων
Αφορά τις ΖΑΠΦ, ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ
Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής: • Επιτρέπεται η υλοποίηση δράσεων και τα έργα που αφορούν στην αποκατάσταση και βελτίωση των υδατοαποθεμάτων, κατόπιν έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων και δέουσα εκτίμηση.
Ζώνες εφαρμογής GR2530002: ***ΖΑΠΦ-01*** *(ELBA25301_ZA01)* / ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25301_ZB01)* ***ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03*** *(ELBA25301_ZC01, ELBA25301_ZC02, ELBA25301_ZC03)* ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03*** *(ELBA25301_ZD01, ELBA25301_ZD02, ELBA25301_ZD03)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530004: ***ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05*** *(ELBA25301_ZB02, ELBA25301_ZB03, ELBA25301_ZB04, ELBA25301_ZB05)* ***ΖΔΟΕ-04*** *(ELBA25301_ZC04)* ***ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05*** *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2510004: ***ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07*** *(ELBA25301_ZB06, ELBA25301_ZB07)* ***ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08,*** *(ELBA25301_ZC05, ELBA25301_ZC06, ELBA25301_ZC07, ELBA25301_ZC08)* ***ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08*** *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09*** *(ELBA25301_ZB08, ELBA25301_ZB09)* ***ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12, ΖΔΟΕ-13*** *(ELBA25301_ZC10, ELBA25301_ZC11, ELBA25301_ZC12, ELBA25301_ZC13)* ***ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18*** *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14, ΖΠΦ-15, ΖΠΦ-16, ΖΠΦ-17, ΖΠΦ-18, ΖΠΦ-19*** *(ELBA25301_ZB10, ELBA25301_ZB11, ELBA25301_ZB12, ELBA25301_ZB13, ELBA25301_ZB14, ELBA25301_ZB15, ELBA25301_ZB16, ELBA25301_ZB17, ELBA25301_ZB18, ELBA25301_ZB19)* ***ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-15, ΖΔΟΕ-16, ΖΔΟΕ-17, ΖΔΟΕ-21*** *(ELBA25301_ZC14, ELBA25301_ZC15, ELBA25301_ZC16, ELBA25301_ZC17, ELBA25301_ZC21)* ***ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35*** *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520002: ***ΖΠΦ-20*** *(ELBA25301_ZB20)* ***ΖΔΟΕ-18, ΖΔΟΕ-19, ΖΔΟΕ-20*** *(ELBA25301_ZC18, ELBA25301_ZC19, ELBA25301_ZC20)* ***ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34*** *(ELBA25301_ZD32, ELBA25301_ZD33, ELBA25301_ZD34)*
Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η Οδηγία Πλαίσιο για τη Διαχείριση των Υδάτων καθορίζει τις αρχές και προτείνει μέτρα για τη διατήρηση και προστασία όλων των υδάτων -ποτάμια, λίμνες, μεταβατικά, παράκτια και υπόγεια ύδατα- εισάγοντας την έννοια της «οικολογικής σημασίας» των υδάτων παράλληλα και ανεξάρτητα της όποιας άλλης χρήσης τους. Η εφαρμογή της στοχεύει στην ολοκληρωμένη και αειφόρο διαχείριση των υδατικών πόρων. Με την Οδηγία καθιερώνονται και εφαρμόζονται κοινές αρχές και κοινά μέτρα για όλα τα Κράτη Μέλη, με θεμελιώδη στόχο την επίτευξη της «καλής κατάστασης» όλων των υδάτων (συμπεριλαμβανομένων των εσωτερικών επιφανειακών υδάτων, των μεταβατικών, των παράκτιων και των υπόγειων υδάτων), με αρχικό χρονικό στόχο το 2015. Ειδικότερα, ο σκοπός της Οδηγίας, σύμφωνα με το άρθρο 1, είναι «η θέσπιση πλαισίου για την προστασία των εσωτερικών επιφανειακών, των μεταβατικών, των παράκτιων και υπόγειων υδάτων, το οποίο να: α) αποτρέπει την περαιτέρω επιδείνωση, να προστατεύει και να βελτιώνει την κατάσταση των υδάτινων οικοσυστημάτων αλλά και των εξαρτωμένων από αυτά χερσαίων οικοσυστημάτων και υγροτόπων, β) προωθεί τη βιώσιμη χρήση του νερού βάσει μακροπρόθεσμης προστασίας των διαθέσιμων υδατικών πόρων. γ) προωθεί την ενίσχυση της προστασίας και τη βελτίωση του υδάτινου περιβάλλοντος, δ) διασφαλίζει την προοδευτική μείωση της ρύπανσης των υπόγειων υδάτων και ε) συμβάλλει στο μετριασμό των επιπτώσεων από πλημμύρες και ξηρασία.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, κρίνεται σκόπιμο να επιτρέπονται έργα και δράσεις που αφορούν στην αποκατάσταση και βελτίωση των υδάτινων οικοσυστημάτων τα οποία επηρεάζουν την κατάσταση διατήρησης των προστατευτέων αντικειμένων.

Επισήμανση: Ακολούθως, σε συνέχεια των επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων, όπως ορίζονται στο Π.Δ. 59/2018 και σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4685/2020, παρατίθενται δραστηριότητες και έργα που δεν προβλέπονται ή δεν εξειδικεύονται ρητά στο εν λόγω Π.Δ.

Η αναφορά τους κρίνεται αναγκαία, ώστε να θεσπιστούν συγκεκριμένοι όροι και περιορισμοί με στόχο: α) την ομαλή λειτουργία και προστασία της περιοχής, β) την ασφάλεια των κατοίκων και των επισκεπτών, γ) την προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, δ) καθώς και τη συμπερίληψη δραστηριοτήτων που είναι συμβατές με τους όρους προστασίας και παράλληλα συμβάλλουν στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου.

Οι δραστηριότητες και τα έργα αυτά μπορούν να ενταχθούν είτε ως οριζόντιες Γενικές Διατάξεις είτε στο πλαίσιο των Σχεδίων Διαχείρισης της περιοχής κατά την έκδοση των σχετικών ΠΔ και ΚΥΑ για την περιοχή.

Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται και ενισχύεται ο εναλλακτικός τουρισμός (οικοτουρισμός, αγροτουρισμός, θαλάσσιος, πολιτιστικός, θρησκευτικός, φυσιολατρικός, δραστηριότητας, κ.λπ.) σύμφωνα με τους όρους του παρόντος και ειδικότερες ρυθμίσεις του Σχεδίου Διαχείρισης.
- Επιτρέπεται η επίσκεψη με σκοπό την περιβαλλοντική εκπαίδευση, την παρατήρηση της φύσης, την αναψυχή.
- Επιτρέπεται η υπαίθρια αναψυχή, και διημέρευση των επισκεπτών.
- Ειδικότεροι όροι και ρυθμίσεις (κανονιστικό πλαίσιο) για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων καταγράφονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της Περιοχής (κεφάλαιο 5.3.3, κωδικός μέτρου MM25301CF0302).

  Ειδικότεροι όροι για την ξενάγηση και την κίνηση των επισκεπτών καθώς και για τη διοργάνωση οικοτουριστικών προγραμμάτων ρυθμίζονται και εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής κατόπιν εγκεκριμένης ειδικής μελέτης Οργάνωσης και Διαχείρισης Επισκεπτών (π.χ. ξενάγηση επισκεπτών σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους και θέσεις).

Ζώνες εφαρμογής GR2530002: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25301_ZB01)*
ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25301_ZC01, ELBA25301_ZC02, ELBA25301_ZC03)*
ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03 *(ELBA25301_ZD01, ELBA25301_ZD02, ELBA25301_ZD03)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530004: ***ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05*** *(ELBA25301_ZB02, ELBA25301_ZB03, ELBA25301_ZB04, ELBA25301_ZB05)*

ΖΔΟΕ-04 *(ELBA25301_ZC04)*

ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05 *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2510004: ***ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07*** *(ELBA25301_ZB06, ELBA25301_ZB07)*

ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09 *(ELBA25301_ZC05, ELBA25301_ZC06, ELBA25301_ZC07, ELBA25301_ZC08, ELBA25301_ZC09)*

ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08 *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09*** *(ELBA25301_ZB08, ELBA25301_ZB09)*

ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12, ΖΔΟΕ-13 *(ELBA25301_ZC10, ELBA25301_ZC11, ELBA25301_ZC12, ELBA25301_ZC13)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18 *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14, ΖΠΦ-15, ΖΠΦ-16, ΖΠΦ-17, ΖΠΦ-18, ΖΠΦ-19*** *(ELBA25301_ZB10, ELBA25301_ZB11, ELBA25301_ZB12, ELBA25301_ZB13, ELBA25301_ZB14, ELBA25301_ZB15, ELBA25301_ZB16, ELBA25301_ZB17, ELBA25301_ZB18, ELBA25301_ZB19)*

ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-15, ΖΔΟΕ-16, ΖΔΟΕ-17, ΖΔΟΕ-21 *(ELBA25301_ZC14, ELBA25301_ZC15, ELBA25301_ZC16, ELBA25301_ZC17, ELBA25301_ZC21)*

ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35 *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520002: ***ΖΠΦ-20*** *(ELBA25301_ZB20)*

ΖΔΟΕ-18, ΖΔΟΕ-19, ΖΔΟΕ-20 *(ELBA25301_ZC18, ELBA25301_ZC19, ELBA25301_ZC20)*

ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34 *(ELBA25301_ZD32, ELBA25301_ZD33, ELBA25301_ZD34)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η περιοχή αποτελεί σημαντικό πόλο έλξης της χώρας και δέχεται μεγάλο αριθμό επισκεπτών που αλληλοεπιδρά με τη φύση και τα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος. Ήδη έχουν αναπτυχθεί δραστηριότητες αναψυχής και εναλλακτικού τουρισμού. Η ανάπτυξη ήπιων εναλλακτικών μορφών τουρισμού (οικοτουρισμού, αγροτουρισμού, περιηγητικού και περιπατητικού τουρισμού, πολιτιστικού - θρησκευτικού τουρισμού, τουρισμού άγριας ζωής) αποτελούν μία βιώσιμη αναπτυξιακή δυνατότητα της περιοχής. Σε κάθε περίπτωση η βιώσιμη διαχείριση της περιοχής προϋποθέτει την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού με τρόπο που να διασφαλίζεται η ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων στη φύση και να προστατεύεται το περιβάλλον.

Η αειφορική διαχείριση σε αυτές τις περιπτώσεις επιτυγχάνεται όταν υπάρχει επίτευξη αρμονικών σχέσεων μεταξύ τουρισμού και φυσικού περιβάλλοντος ώστε, οι δραστηριότητες να μην οδηγήσουν στην υποβάθμιση της κατάστασης διατήρησης του προστατευτέου αντικειμένου, του φυσικού περιβάλλοντος και της αισθητικής του τοπίου. Κρίνεται ότι δραστηριότητες που έχουν ως επίκεντρο το φυσικό περιβάλλον μέσω της παρατήρησης και της εκτίμησής του, που οργανώνονται από μικρές τοπικές επιχειρήσεις και αφορούν μικρό αριθμό επισκεπτών μπορούν

να ελαχιστοποιήσουν τις αρνητικές επιπτώσεις στο φυσικό και κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον παράγοντας οφέλη για τις τοπικές κοινωνίες και δημιουργώντας επιπλέον θέσεις εργασίας. Ταυτόχρονα, η ανάπτυξη δραστηριοτήτων ήπιου τουρισμού δύναται να ενισχύσουν την ευαισθησία των χρηστών προς το περιβάλλον και το διαχειριστικό έργο των αρχών που αποσκοπεί στη διατήρηση και προστασία του προστατευτέου αντικειμένου.

Επισημάνσεις: Προτείνεται να επιτρέπονται και να ρυθμιστούν οι δραστηριότητες αναψυχής / εναλλακτικού τουρισμού, οι οποίες, υπό όρους, κρίνονται συμβατές με τις ανάγκες προστασίας και αειφόρου ανάπτυξης της περιοχής.

Αντιπυρική προστασία / Φύλαξη

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η κατασκευή και συντήρηση έργων και η εκτέλεση εργασιών αντιπυρικής προστασίας.
- Επιτρέπονται τα έργα και οι εργασίες δασοπροστασίας και εν γένει φύλαξης και επόπτευσης του χώρου,
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και χρήση φυλακίων και μη μόνιμης ελαφριάς υποδομής που προορίζεται για την πυροπροστασία, φύλαξη και επόπτευση του χώρου. Οι κατασκευές θα εγκαθίστανται κατόπιν ειδικής μελέτης και θα πρέπει να εναρμονίζονται στην αισθητική του περιβάλλοντος χώρου.

Ζώνες εφαρμογής GR2530002: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25301_ZB01)*
ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25301_ZC01, ELBA25301_ZC02, ELBA25301_ZC03)*
ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03 *(ELBA25301_ZD01, ELBA25301_ZD02, ELBA25301_ZD03)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530004: ***ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05*** *(ELBA25301_ZB02, ELBA25301_ZB03, ELBA25301_ZB04, ELBA25301_ZB05)*
ΖΔΟΕ-04 *(ELBA25301_ZC04)*
ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05 *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2510004: ***ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07*** *(ELBA25301_ZB06, ELBA25301_ZB07)*
ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09 *(ELBA25301_ZC05, ELBA25301_ZC06, ELBA25301_ZC07, ELBA25301_ZC08, ELBA25301_ZC09)*
ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08 *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09*** *(ELBA25301_ZB08, ELBA25301_ZB09)*
ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12, ΖΔΟΕ-13 *(ELBA25301_ZC10, ELBA25301_ZC11, ELBA25301_ZC12, ELBA25301_ZC13)*
ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18 *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14, ΖΠΦ-15, ΖΠΦ-16, ΖΠΦ-17, ΖΠΦ-18, ΖΠΦ-19*** *(ELBA25301_ZB10, ELBA25301_ZB11, ELBA25301_ZB12, ELBA25301_ZB13, ELBA25301_ZB14, ELBA25301_ZB15, ELBA25301_ZB16, ELBA25301_ZB17, ELBA25301_ZB18, ELBA25301_ZB19)* ***ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-15, ΖΔΟΕ-16, ΖΔΟΕ-17, ΖΔΟΕ-21*** *(ELBA25301_ZC14, ELBA25301_ZC15, ELBA25301_ZC16, ELBA25301_ZC17, ELBA25301_ZC21)* ***ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35*** *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520002: ***ΖΠΦ-20*** *(ELBA25301_ZB20)* ***ΖΔΟΕ-18, ΖΔΟΕ-19, ΖΔΟΕ-20*** *(ELBA25301_ZC18, ELBA25301_ZC19, ELBA25301_ZC20)* ***ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34*** *(ELBA25301_ZD32, ELBA25301_ZD33, ELBA25301_ZD34)*
Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Τα έργα και οι εργασίες αντιπυρικής προστασίας, δασοπροστασίας και εν γένει φύλαξης, καθώς και οι αναγκαίες (υφιστάμενες ή μελλοντικές) υποδομές για τη διαχείριση και προστασία της περιοχής κρίνονται αναγκαίες.
Επισημάνσεις: Προτείνεται να επιτρέπονται τα πάσης φύσεως έργα και εργασίες αντιπυρικής προστασίας, δασοπροστασίας, φύλαξης και επόπτευσης του χώρου. Στις σχετικές προβλέψεις ενσωματώθηκε και η εγκατάσταση φυλακίων και μη μόνιμης ελαφριάς υποδομής που προορίζεται για την πυροπροστασία και εν γένει φύλαξη και επόπτευση του χώρου, δεδομένου ότι δεν υπάρχει ειδική χρήση στο ΠΔ 59/2018. Παρ' όλα αυτά στο άρθρο 2 του από 31.5.1985 Π.Δ. (παράγραφοι 3 και 4) υπάρχει αναφορά σε φυλάκια και κτίρια εντός των δασών και δασικών εκτάσεων για στέγαση του προσωπικού που ασχολείται με την εκμετάλλευση και προστασία των δασών, καθώς και για την αποθήκευση υλικών και μηχανημάτων.

Έργα αντιπλημμυρικής προστασίας / Οριοθέτησης και διευθέτησης ρεμάτων
Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής: • Επιτρέπεται η κατασκευή και συντήρηση έργων αντιπλημμυρικής προστασίας, σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης. • Επιτρέπεται η οριοθέτηση των υδατορεμάτων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τη σύνταξη φακέλου οριοθέτησης (όπου απαιτείται), με στόχο την εξασφάλιση της απρόσκοπτης απορροής των επιφανειακών νερών και την περιβαλλοντική προστασία του υδατορέματος. • Επιτρέπεται η διευθέτηση υδατορεμάτων σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, κατόπιν οριοθέτησης και περιβαλλοντικής αδειοδότησης, με σκοπό τη βελτίωση των συνθηκών ροής, τη μείωση των κινδύνων από πλημμύρες και τον έλεγχο των διαβρώσεων και των αποθέσεων φερτών υλικών.

- Επιτρέπονται τα έργα συντήρησης και καθαρισμού υδατορεμάτων από φερτά υλικά ή άλλα εμπόδια που δυσκολεύουν την ελεύθερη απορροή των υδάτων, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Οι εργασίες θα πρέπει να εκτελούνται χειρωνακτικά ή με ελαφριά μηχανήματα, με ταυτόχρονη προστασία της παρόχθιας βλάστησης. Αν κριθεί απαραίτητη η απομάκρυνση δασικής βλάστησης επί υδατορεμάτων (εντός και εκτός της κοίτης), εφαρμόζονται οι διατάξεις της δασικής νομοθεσίας. Εφόσον από τον καθαρισμό προκύπτει αμμοχάλικο, θα πρέπει να διαχειρίζεται και να διατίθεται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
- Επιτρέπονται τα έργα και οι δραστηριότητες άμεσης αντιμετώπισης των συνεπειών από την εκδήλωση πλημμυρικών φαινομένων, στο πλαίσιο εφαρμογής σχεδιασμού αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών και άμεσης / βραχείας διαχείρισης συνεπειών, σύμφωνα με τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις.
- Επιτρέπονται τα άμεσα αντιδιαβρωτικά / αντιπλημμυρικά έργα αντιμετώπισης των συνεπειών πυρκαγιών, σύμφωνα με τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις.

Ζώνες εφαρμογής GR2530002: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25301_ZB01)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25301_ZC01, ELBA25301_ZC02, ELBA25301_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03 *(ELBA25301_ZD01, ELBA25301_ZD02, ELBA25301_ZD03)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530004: ***ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05*** *(ELBA25301_ZB02, ELBA25301_ZB03, ELBA25301_ZB04, ELBA25301_ZB05)*

ΖΔΟΕ-04 *(ELBA25301_ZC04)*

ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05 *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2510004: ***ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07*** *(ELBA25301_ZB06, ELBA25301_ZB07)*

ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09 *(ELBA25301_ZC05, ELBA25301_ZC06, ELBA25301_ZC07, ELBA25301_ZC08, ELBA25301_ZC09)*

ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08 *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09*** *(ELBA25301_ZB08, ELBA25301_ZB09)*

ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12, ΖΔΟΕ-13 *(ELBA25301_ZC10, ELBA25301_ZC11, ELBA25301_ZC12, ELBA25301_ZC13)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18 *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14, ΖΠΦ-15, ΖΠΦ-16, ΖΠΦ-17, ΖΠΦ-18, ΖΠΦ-19*** *(ELBA25301_ZB10, ELBA25301_ZB11, ELBA25301_ZB12, ELBA25301_ZB13, ELBA25301_ZB14, ELBA25301_ZB15, ELBA25301_ZB16, ELBA25301_ZB17, ELBA25301_ZB18, ELBA25301_ZB19)*

ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-15, ΖΔΟΕ-16, ΖΔΟΕ-17, ΖΔΟΕ-21 *(ELBA25301_ZC14, ELBA25301_ZC15, ELBA25301_ZC16, ELBA25301_ZC17, ELBA25301_ZC21)*

ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35 *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520002: ***ΖΠΦ-20*** *(ELBA25301_ZB20)* ***ΖΔΟΕ-18, ΖΔΟΕ-19, ΖΔΟΕ-20*** *(ELBA25301_ZC18, ELBA25301_ZC19, ELBA25301_ZC20)* ***ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34*** *(ELBA25301_ZD32, ELBA25301_ZD33, ELBA25301_ZD34)*
Επισημάνσεις: Προτείνεται να επιτρέπονται τα έργα αντιπλημμυρικής προστασίας, οριοθέτησης, καθαρισμού και διευθέτησης ρεμάτων, δεδομένου ότι δεν υπάρχει ειδική χρήση στο ΠΔ 59/2018. Η πρόβλεψη να επιτρέπονται τα ανωτέρω έργα κρίνεται απαραίτητη για την προστασία των περιοχών από φυσικές καταστροφές, αλλά και για την αντιμετώπιση συνεπειών φυσικών καταστροφών (πλημμύρες – πυρκαγιές).

Αρχαιολογικές ανασκαφές / Έργα που αφορούν τη συντήρηση και αναστύλωση ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων
Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής: • Για περιοχές που εντοπίζονται αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία, καθώς και εν γένει για τις περιοχές αρχαιολογικού ενδιαφέροντος, εφαρμόζονται και ισχύουν οι διατάξεις του Ν. 3028/2002 «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς» (ΦΕΚ 153/Α/28-6-02), όπως ισχύουν. • Επιτρέπεται η αρχαιολογική έρευνα πεδίου δηλαδή η έρευνα του εδάφους, του υπεδάφους ή του πυθμένα ποταμών που έχει ως σκοπό τον εντοπισμό ή την αποκάλυψη αρχαίων μνημείων, είτε αυτή συνίσταται σε ανασκαφή, χερσαία ή ενάλια, είτε σε επιφανειακή έρευνα είτε σε επιστημονική έρευνα. • Επιτρέπεται η συντήρηση, επισκευή και αναστύλωση ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων και χώρων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. • Κατά τις εργασίες που αφορούν στις αρχαιολογικές έρευνες, καθώς και τις εργασίες συντήρησης, επισκευής και αναστύλωσης ιστορικών και πολιτιστικών στοιχείων, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η προστασία και διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων, ιδιαίτερα σε τύπους οικοτόπων προτεραιότητας και σε κύρια ενδιαιτήματα (π.χ. αναπαραγωγής, φωλεοποίησης) ειδών πανίδας. Σε περίπτωση που απαιτηθούν χωματουργικές εργασίες μεγάλης έκτασης ή επεμβάσεις σε σημαντικούς τύπους οικοτόπων, απαιτείται γνώμη της Μονάδας Διαχείρισης της περιοχής.
Ζώνες εφαρμογής GR2530002: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25301_ZB01)* ***ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03*** *(ELBA25301_ZC01, ELBA25301_ZC02, ELBA25301_ZC03)* ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03*** *(ELBA25301_ZD01, ELBA25301_ZD02, ELBA25301_ZD03)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530004: ***ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05*** *(ELBA25301_ZB02, ELBA25301_ZB03, ELBA25301_ZB04, ELBA25301_ZB05)* ***ΖΔΟΕ-04*** *(ELBA25301_ZC04)* ***ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05*** *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2510004: ***ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07*** *(ELBA25301_ZB06, ELBA25301_ZB07)* ***ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09*** *(ELBA25301_ZC05, ELBA25301_ZC06, ELBA25301_ZC07, ELBA25301_ZC08, ELBA25301_ZC09)* ***ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08*** *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09*** *(ELBA25301_ZB08, ELBA25301_ZB09)* ***ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12, ΖΔΟΕ-13*** *(ELBA25301_ZC10, ELBA25301_ZC11, ELBA25301_ZC12, ELBA25301_ZC13)* ***ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18*** *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14, ΖΠΦ-15, ΖΠΦ-16, ΖΠΦ-17, ΖΠΦ-18, ΖΠΦ-19*** *(ELBA25301_ZB10, ELBA25301_ZB11, ELBA25301_ZB12, ELBA25301_ZB13, ELBA25301_ZB14, ELBA25301_ZB15, ELBA25301_ZB16, ELBA25301_ZB17, ELBA25301_ZB18, ELBA25301_ZB19)* ***ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-15, ΖΔΟΕ-16, ΖΔΟΕ-17, ΖΔΟΕ-21*** *(ELBA25301_ZC14, ELBA25301_ZC15, ELBA25301_ZC16, ELBA25301_ZC17, ELBA25301_ZC21)* ***ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35*** *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520002: ***ΖΠΦ-20*** *(ELBA25301_ZB20)* ***ΖΔΟΕ-18, ΖΔΟΕ-19, ΖΔΟΕ-20*** *(ELBA25301_ZC18, ELBA25301_ZC19, ELBA25301_ZC20)* ***ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34*** *(ELBA25301_ZD32, ELBA25301_ZD33, ELBA25301_ZD34)*
Επισημάνσεις: Η περιοχή μελέτης και η ευρύτερη περιοχή είναι πλούσιες σε αρχαιολογικά ευρήματα Προϊστορικών, Κλασσικών, Βυζαντινών και Νεότερων χρόνων (βλέπε Ενότητα 2.3.3). Το πολιτιστικό περιβάλλον της περιοχής μελέτης αποτελείται από αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία, Ιερούς Ναούς και Μονές, κ.ά. Ο κυριότερος αρχαιολογικός χώρος στην περιοχή εντοπίζεται στην περιοχή της Στυμφαλίας και είναι ο Αρχαιολογικός χώρος «Αρχαίος Στύμφαλος», ένας μικρός αλλά σημαντικός αρχαιολογικός χώρος με ένα από τα σημαντικότερα θέατρα του αρχαίου κόσμου και ένα πολύ σύγχρονο μουσείο, ενώ παράλληλα σε όλες τις περιοχές εντοπίζονται σημειακά αρχαία και νεότερα μνημεία. Επιπλέον, μεταξύ άλλων εντοπίζονται η Ι.Μ. Παναγιάς Ελεούσας στη Βλαχέρνα (GR2520001) ο Λόφος "Στόχος" και ο Φράγκικος Πύργος στη Νεστάνη (GR2510004). Στην ευρύτερη περιοχή, βρίσκεται ο Αρχαιολογικός χώρος της Αρχαίας Μαντινείας, Νεμέας κλπ. Η αρχαιολογική έρευνα και οι εργασίες συντήρησης, αναστύλωσης των ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων και χώρων της περιοχής, συνάδει τόσο με τους στόχους προστασίας της, όσο και με τη βιώσιμη ανάπτυξη αυτής.

Επισημάνσεις: Προτείνεται να επιτρέπονται οι αρχαιολογικές ανασκαφές και τα έργα που αφορούν τη συντήρηση και αναστύλωση ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων. Η πρόβλεψη να επιτρέπονται τα ανωτέρω έργα και ενέργειες κρίνεται απαραίτητη για την προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής.

Κατασκευές και έργα σε χώρους κοινής χρήσης (όπως παραλίες, χώροι αναψυχής, χώροι πολιτιστικού και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος κλπ.)

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπονται οι κατασκευές και η εκτέλεση εργασιών με σκοπό την ασφάλεια των χώρων και την εξυπηρέτηση του προορισμού αυτών. Το είδος των κατασκευών, η χωροθέτηση αυτών, καθώς και οι όροι και προϋποθέσεις λειτουργίας τους, καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης.
- Επιτρέπεται η κατασκευή υποδομών με αποκλειστικό στόχο τη διαχείριση και φύλαξη της περιοχής, καθώς και η λήψη μέτρων και η εκτέλεση έργων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τα προβλεπόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Οι όροι και προϋποθέσεις για την κατασκευή των υποδομών και την εκτέλεση έργων δύναται να καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.
- Επιτρέπονται οι κατασκευές για τη διαμόρφωση του εδάφους, όπως κλίμακες, τοίχοι, διάδρομοι, κεκλιμένα επίπεδα, καθώς και κατασκευές για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία ή/και εμποδιζόμενων ατόμων. Τυχόν τέτοιες κατασκευές στις ΖΠΦ και ΖΔΟΕ, καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής ή ειδική μελέτη.
- Επιτρέπεται η τοποθέτηση προσωρινών ή λυόμενων κατασκευών, με σκοπό: α) την εξυπηρέτηση των επισκεπτών του χώρου, β) τη σήμανση και την εξυπηρέτηση των δράσεων ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης γ) τη φύλαξη της περιοχής. Η χωροθέτηση και οι προδιαγραφές για την τοποθέτηση τέτοιων κατασκευών γίνεται σύμφωνα με το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής κατόπιν εγκεκριμένων μελετών.

Ζώνες εφαρμογής GR2530002: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25301_ZB01)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25301_ZC01, ELBA25301_ZC02, ELBA25301_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03 *(ELBA25301_ZD01, ELBA25301_ZD02, ELBA25301_ZD03)*

Ζώνες εφαρμογής GR2530004: ***ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05*** *(ELBA25301_ZB02, ELBA25301_ZB03, ELBA25301_ZB04, ELBA25301_ZB05)*

ΖΔΟΕ-04 *(ELBA25301_ZC04)*

ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05 *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2510004: ***ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07*** *(ELBA25301_ZB06, ELBA25301_ZB07)*

ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09 *(ELBA25301_ZC05, ELBA25301_ZC06, ELBA25301_ZC07, ELBA25301_ZC08, ELBA25301_ZC09)*

ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08 *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09*** *(ELBA25301_ZB08, ELBA25301_ZB09)* ***ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12, ΖΔΟΕ-13*** *(ELBA25301_ZC10, ELBA25301_ZC11, ELBA25301_ZC12, ELBA25301_ZC13)* ***ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18*** *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14, ΖΠΦ-15, ΖΠΦ-16, ΖΠΦ-17, ΖΠΦ-18, ΖΠΦ-19*** *(ELBA25301_ZB10, ELBA25301_ZB11, ELBA25301_ZB12, ELBA25301_ZB13, ELBA25301_ZB14, ELBA25301_ZB15, ELBA25301_ZB16, ELBA25301_ZB17, ELBA25301_ZB18, ELBA25301_ZB19)* ***ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-15, ΖΔΟΕ-16, ΖΔΟΕ-17, ΖΔΟΕ-21*** *(ELBA25301_ZC14, ELBA25301_ZC15, ELBA25301_ZC16, ELBA25301_ZC17, ELBA25301_ZC21)* ***ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35*** *(ELBA25301_ZD19, ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520002: ***ΖΠΦ-20*** *(ELBA25301_ZB20)* ***ΖΔΟΕ-18, ΖΔΟΕ-19, ΖΔΟΕ-20*** *(ELBA25301_ZC18, ELBA25301_ZC19, ELBA25301_ZC20)* ***ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34*** *(ELBA25301_ZD32, ELBA25301_ZD33, ELBA25301_ZD34)*
Για τις ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και τις Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων: • Επιτρέπεται η εγκατάσταση ήπιων κατασκευών για την εξυπηρέτηση των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς (π.χ. στέγαστρο, παγκάκι).
Ζώνες εφαρμογής GR2530002: ***ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03*** *(ELBA25301_ZC01, ELBA25301_ZC02, ELBA25301_ZC03)* ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03*** *(ELBA25301_ZD01, ELBA25301_ZD02, ELBA25301_ZD03)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530004: ***ΖΔΟΕ-04*** *(ELBA25301_ZC04)* ***ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05*** *(ELBA25301_ZD04, ELBA25301_ZD05)*
Ζώνες εφαρμογής GR2510004: ***ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09*** *(ELBA25301_ZC05, ELBA25301_ZC06, ELBA25301_ZC07, ELBA25301_ZC08, ELBA25301_ZC09)* ***ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08*** *(ELBA25301_ZD06, ELBA25301_ZD07, ELBA25301_ZD08)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12, ΖΔΟΕ-13*** *(ELBA25301_ZC10, ELBA25301_ZC11, ELBA25301_ZC12, ELBA25301_ZC13)* ***ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18*** *(ELBA25301_ZD09, ELBA25301_ZD10, ELBA25301_ZD11, ELBA25301_ZD12, ELBA25301_ZD13, ELBA25301_ZD14, ELBA25301_ZD15, ELBA25301_ZD16, ELBA25301_ZD17, ELBA25301_ZD18)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-15, ΖΔΟΕ-16, ΖΔΟΕ-17, ΖΔΟΕ-21*** *(ELBA25301_ZC14, ELBA25301_ZC15, ELBA25301_ZC16, ELBA25301_ZC17, ELBA25301_ZC21)* ***ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-35*** *(ELBA25301_ZD19,*

ELBA25301_ZD20, ELBA25301_ZD21, ELBA25301_ZD22, ELBA25301_ZD23, ELBA25301_ZD24, ELBA25301_ZD25, ELBA25301_ZD26, ELBA25301_ZD27, ELBA25301_ZD28, ELBA25301_ZD29, ELBA25301_ZD30, ELBA25301_ZD31, ELBA25301_ZD35)

Ζώνες εφαρμογής GR2520002: ***ΖΔΟΕ-18, ΖΔΟΕ-19, ΖΔΟΕ-20*** *(ELBA25301_ZC18, ELBA25301_ZC19, ELBA25301_ZC20)*

ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34 *(ELBA25301_ZD32, ELBA25301_ZD33, ELBA25301_ZD34)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Λαμβάνοντας υπόψη ότι στην περιοχή υπάρχει μεγάλη επισκεψιμότητα, αλλά και ορεινές δασικές περιοχές, κρίνεται επιβεβλημένη η παροχή δυνατότητας να εκτελούνται έργα και κατασκευές που θα διασφαλίζουν την ασφάλεια χρήσης των χώρων και τη φύλαξή τους, ενώ θα διευκολύνουν την επισκεψιμότητα με οργανωμένο τρόπο που θα λαμβάνει υπόψη τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής. Επισημαίνεται ότι σημαντικές πιέσεις δύναται να καταγραφούν από την ανεξέλεγκτη και άναρχη άσκηση τουριστικής δραστηριότητας, τόσο στα προστατευτέα αντικείμενα, όσο και στην αισθητική αξία της περιοχής και ως εκ τούτου στη ευρύτερη αξία της. Ο σχεδιασμός υπηρεσιών και υποδομών που θα εξασφαλίζουν την ισότιμη και απεριόριστη πρόσβαση των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) στις δραστηριότητες αναψυχής, αλλά και εν γένει, κρίνεται άκρως απαραίτητη με σεβασμό στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

Επισημάνσεις: Αυθαίρετες κατασκευές και εγκαταστάσεις αντιμετωπίζονται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Ορειβατικά καταφύγια

Για τις ορεινές ζώνες Προστασίας της Φύσης και Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών:

- Επιτρέπεται η συντήρηση, επέκταση και λειτουργία των υφιστάμενων ορειβατικών καταφυγίων μόνιμης κατασκευής και έκτακτης ανάγκης και η κατασκευή νέων, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Για την ανέγερση νέων ορειβατικών καταφυγίων και την επέκταση υφιστάμενων απαιτείται έγκριση περιβαλλοντικών όρων και δέουσα εκτίμηση των επιπτώσεων. Η τροφοδοσία του καταφυγίου με ηλεκτρισμό γίνεται με ηλεκτροπαραγωγικό ζεύγος, φωτοβολταϊκά, μικρές ανεμογεννήτριες ή συνδυασμός του. Υφιστάμενα κτίρια (π.χ. παλιές στάνες) δύναται να μετατραπούν σε ορεινά καταφύγια. Ο αριθμός και η χωροθέτηση των ορειβατικών καταφυγίων καθορίζεται από το Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών. Νέα ορειβατικά καταφύγια προτείνονται στις ορεινές περιοχές (>900 μ.). Στις ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11 δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση νέων ορειβατικών καταφυγίων μόνιμης κατασκευής.

Ζώνες εφαρμογής GR2530004: ***ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05*** *(ELBA25301_ZB02, ELBA25301_ZB03, ELBA25301_ZB04, ELBA25301_ZB05)* / ***ΖΔΟΕ-04*** *(ELBA25301_ZC04)*

Ζώνες εφαρμογής GR2510004: ***ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07*** *(ELBA25301_ZB06, ELBA25301_ZB07)*

ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08 *(ELBA25301_ZC05, ELBA25301_ZC06, ELBA25301_ZC07, ELBA25301_ZC08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520001: ***ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09*** *(ELBA25301_ZB08, ELBA25301_ZB09)*

ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12, ΖΔΟΕ-13 *(ELBA25301_ZC10, ELBA25301_ZC11, ELBA25301_ZC12, ELBA25301_ZC13)*
Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14, ΖΠΦ-15, ΖΠΦ-16, ΖΠΦ-17, ΖΠΦ-18, ΖΠΦ-19*** *(ELBA25301_ZB10, ELBA25301_ZB11, ELBA25301_ZB12, ELBA25301_ZB13, ELBA25301_ZB14, ELBA25301_ZB15, ELBA25301_ZB16, ELBA25301_ZB17, ELBA25301_ZB18, ELBA25301_ZB19)* ***ΖΔΟΕ-14, ΖΔΟΕ-15, ΖΔΟΕ-16, ΖΔΟΕ-17, ΖΔΟΕ-21*** *(ELBA25301_ZC14, ELBA25301_ZC15, ELBA25301_ZC16, ELBA25301_ZC17, ELBA25301_ZC21)*
Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Τα ορεινά καταφύγια αποτελούν ειδικές τουριστικές υποδομές που εξυπηρετούν την πεζοπορία, την ορειβασία και την αναρρίχηση και γενικά τις δραστηριότητες ορεινού τουρισμού. Στην περιοχή υπάρχουν ήδη ορειβατικά καταφύγια (π.χ. ορειβατικό Καταφύγιο του Μαινάλου "Πάνος Αλεξόπουλος" Ορειβατικός Ξενώνας της ΕΟΦ και Καταφύγια Α και Β στη Ζήρεια). Η εγκατάσταση ορεινών καταφυγίων προτείνεται στις ΖΠΦ και ΖΔΟΕ με υψόμετρο πάνω από 900 μ., ενώ ο αριθμός και οι θέσεις τους καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών της περιοχής σε συνεργασία με τους τοπικούς ορειβατικούς συλλόγους.

4.3.4.4.4 Επιτρεπόμενες χρήσεις / Ρυθμίσεις / Τεκμηρίωση / Εκτίμηση επιπτώσεων στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλία)» (ΠΠΒ-04)/ Ρυθμίσεις, τεκμηρίωση, εκτίμηση επιπτώσεων

(1) Κατοικία (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)
Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: (1) Κατοικία
Για <u>τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:</u> • Επιτρέπεται η ανέγερση κατοικιών σε εκτάσεις που δεν διέπονται από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας σύμφωνα με τα οριζόμενα στην κείμενη νομοθεσία για την εκτός σχεδίου δόμηση εντός προστατευόμενων περιοχών του δικτύου Natura 2000 και σύμφωνα με τους περιορισμούς δόμησης που ισχύουν για τη ζώνη Α Αρχαιολογικής Προστασίας. • Επιτρέπεται η συντήρηση, επέκταση και ανακαίνιση νόμιμα υφιστάμενων κατοικιών και του περιβάλλοντος χώρου αυτών, σύμφωνα με τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις. • Εντός της ζώνης Α Αρχαιολογικής Προστασίας επιτρέπεται η διατήρηση των νόμιμα υφιστάμενων κατοικιών, σύμφωνα με τους όρους της αρχαιολογικής νομοθεσίας. Δεν επιτρέπεται η ανέγερση νέων κατοικιών. • Ισχύουν οι όροι και περιορισμοί της αρχαιολογικής νομοθεσίας λόγω κήρυξης της περιοχής ως Αρχαιολογικό Χώρο και μέρους της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.
<u>Ζώνες εφαρμογής GR2510003</u>: ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07*** *(ELBA25103_ZD01, ELBA25103_ZD03, ELBA25103_ZD05, ELBA25103_ZD06, ELBA25103_ZD07)*
<u>Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης</u>: Εντός των ανωτέρω ΖΒΔΦΠ περιλαμβάνονται υφιστάμενες κατοικίες και ως εκ τούτου η χρήση οφείλει να επιτρέπεται, χωρίς να δύναται να ελεγχθεί στα πλαίσια της παρούσας η νομιμότητα των κτιρίων. Σε κάθε περίπτωση στην περιοχή ισχύουν οι όροι και περιορισμοί της αρχαιολογικής νομοθεσίας λόγω κήρυξης της περιοχής ως Αρχαιολογικό Χώρο και μέρους της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α. Επισημαίνεται ότι στη Ζώνη Προστασίας Α απαγορεύεται η δόμηση. Δυνητικές επιπτώσεις στη βιώσιμη διαχείριση της περιοχής και στην αλλοίωση των χρήσεων γης και του τοπίου εκτιμάται ότι αποφεύγονται λόγω: α) της μη δυνατότητας αλλαγής χρήσης των εκτάσεων, που διέπονται από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας, β) τις προϋποθέσεις για το ελάχιστο όριο αρτιότητας και κατάτμησης που απαιτείται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και γ) στην ύπαρξη άλλων περιορισμών που αφορούν στη δόμηση λόγω κήρυξης της περιοχής ως αρχαιολογικό χώρο και ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α. Σε ότι αφορά την πρόβλεψη για δυνατότητα εγκατάστασης και συντήρησης λυόμενων ξύλινων κτιρίων για τη στέγαση προσωπικού ασφαλείας και εργαζομένων κρίνεται ότι δεν απαιτείται λόγω της φυσιογνωμίας της περιοχής.

(4) Αθλητικές εγκαταστάσεις (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

(*) Εξειδίκευση ΖΠΦ και ΖΔΟΕ: 4.3 Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις (κατηγορία Ζ2)

Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: 4.3 Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις

Για όλες <u>τις ζώνες της προστατευόμενης περιοχής</u> προτείνεται να ισχύει η ακόλουθη ρύθμιση για τις αθλητικές δραστηριότητες στην ύπαιθρο:

- Επιτρέπονται οι ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις της κατηγορίας Ζ2 του Ν. 2725/1999, όπως ισχύει, δηλαδή οι προσωρινές εγκαταστάσεις ή διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων σε φυσικό περιβάλλον, όπως δάσος, βουνό, ή σε δημόσιους δρόμους, εκτός των εγκαταστάσεων για την εξυπηρέτηση του μηχανοκίνητου αθλητισμού και των σκοπευτηρίων.
- Για τη διεξαγωγή αθλητικής συνάντησης / αγώνα της κατηγορίας Ζ2 του Ν. 2725/1999 θα πρέπει να λαμβάνεται ειδική άδεια από τους αρμόδιους φορείς, σύμφωνα με τις κατά περίπτωση προϋποθέσεις τις ισχύουσας νομοθεσίας. Δεν επιτρέπεται η διοργάνωση αγώνων μηχανοκίνητου αθλητισμού.
- Επιτρέπεται η χρήση προκαθορισμένων διαδρομών (οδικού δικτύου και μονοπατιών) και η δημιουργία προσωρινών λυόμενων υπαίθριων εγκαταστάσεων ή/και διαμορφώσεων για την υποστήριξη υπαίθριων αθλητικών δραστηριοτήτων αναψυχής (όπως πεζοπορία, τρέξιμο, δυναμικό βάδισμα, ποδηλασία, αναρρίχηση κλπ.), καθώς και για τη διοργάνωση αγώνων στο φυσικό περιβάλλον και την υποστήριξη του αθλητικού τουρισμού στη φύση.
- Οι εγκαταστάσεις, διαμορφώσεις αλλά και η διοργάνωση αγώνων και δραστηριοτήτων επιτρέπονται μόνο εφόσον διασφαλίζεται προστασία του φυσικού περιβάλλοντος από κάθε δραστηριότητα ή επέμβαση που θα μπορούσε να μεταβάλει ή να αλλοιώσει τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξη του οικοσυστήματος. Ειδικότεροι όροι και περιορισμοί για τη διεξαγωγή αγώνων δύναται να εξειδικεύονται και να ρυθμίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Στο Σχέδιο Διαχείρισης δύναται επίσης να αποκλειστούν συγκεκριμένες αθλητικές δραστηριότητες και εγκαταστάσεις από τμήμα της περιοχής ή από το σύνολο κάποιας ζώνης.
- Επιτρέπονται οι αναρριχητικές δραστηριότητες σύμφωνα με το κανονιστικό πλαίσιο του Σχεδίου Διαχείρισης [βλέπε Μέτρο MM25103CF0305 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ. 5] και με τις ακόλουθες ρυθμίσεις:

  α) Επιτρέπεται η δημιουργία νέων αναρριχητικών πεδίων και υποστηρικτικών υποδομών. Για τη διάνοιξη νέου πεδίου και τη συντήρηση υφιστάμενου απαιτείται εγκεκριμένη μελέτης διάνοιξης ή/και συντήρησης αναρριχητικού πεδίου και εγκεκριμένη περιβαλλοντική μελέτη με δέουσα εκτίμηση των επιπτώσεων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

  β) Ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση της δραστηριότητας της αναρρίχησης ή χρονικοί και τοπικοί περιορισμοί καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης με σκοπό τη διατήρηση του Τ.Ο. 8210, των προστατευόμενων, σπάνιων και απειλούμενων ειδών χλωρίδας σε βραχώδη ενδιαιτήματα. [βλέπε Μέτρο MM25103CF0303 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ. 5]

- Ισχύουν οι όροι και περιορισμοί της αρχαιολογικής νομοθεσίας λόγω κήρυξης της περιοχής ως Αρχαιολογικό Χώρο και μέρους της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.

Ζώνες εφαρμογής GR2510003: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25103_ZB01)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25103_ZC01, ELBA25103_ZC02, ELBA25103_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07 *(ELBA25103_ZD01, ELBA25103_ZD02, ELBA25103_ZD03, ELBA25103_ZD04, ELBA25103_ZD05, ELBA25103_ZD06, ELBA25103_ZD07)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης:

Σύμφωνα με το Ν. 2725/1999 όπως ισχύει, οι ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις της Ομάδας Ζ2 αφορούν «Προσωρινές εγκαταστάσεις ή διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων σε φυσικό περιβάλλον, όπως θάλασσα, ποτάμι, λίμνη, δάσος, βουνό, ή σε δημόσιους δρόμους ή σε κοινόχρηστους χώρους πόλεων. Στην ομάδα αυτή ανήκουν, επίσης, τα υπαίθρια και ημιυπαίθρια σκοπευτήρια, οι εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση του αεραθλητισμού καθώς και οι εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση του μηχανοκίνητου αθλητισμού, πλην των υπαγόμενων στην ομάδα Η της υποπερίπτωσης ββ΄ της περίπτωσης β΄ της παρούσας παραγράφου εφόσον είναι προσωρινές»

Η περιοχή του Ναυπλίου, αποτελεί έναν από τον γνωστότερους τουριστικούς προορισμούς με τεράστια πολιτιστική και ιστορική αξία, καθώς ο επισκέπτης μπορεί να περιηγηθεί σε αρχαία τείχη, μεσαιωνικά κάστρα, μνημεία, αγάλματα, οθωμανικές κρήνες, βενετσιάνικα και νεοκλασικά κτήρια. Τον πολιτισμικό και φυσικό αυτό πλούτο της περιοχής, προάγουν και παράλληλα αξιοποιούν, τα τελευταία έτη, οι τοπικοί φορείς και σύλλογοι για τη διοργάνωση αθλητικών αγώνων (πχ Παλαμήδειος Άθλος και Nafplio Action). Διοργανώσεις για τη διεξαγωγή των οποίων δεν απαιτείται μεγάλης κλίμακας έργων υποδομής και παρεμβάσεις. Επιπλέον των αθλητικών διοργανώσεων στην περιοχή εντοπίζονται και 3 αναρριχητικά πεδία (πεδίο Ανατολής, Νεράκι και Καθαρώνα).

Οι ήπιες αθλητικές δραστηριότητες στη φύση, σε συνδυασμό με υποστηρικτικές υποδομές ενημέρωσης (πινακίδες κ.λπ.) προάγουν την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση και αποτελούν συμβατές δραστηριότητες βιώσιμης ανάπτυξης της περιοχής.

Ως εκ τούτου η ανάπτυξη υποδομών στήριξης υπαίθριων αθλητικών δραστηριοτήτων και εναλλακτικού αθλητισμού (κατηγορία Ζ2 ειδικών αθλητικών εγκαταστάσεων Ν. 2725/1999) αποτελούν υποδομές που συνάδουν με τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής και προτείνεται να επιτρέπονται και εντός των ΖΠΦ και ΖΔΟΕ (κατά παρέκκλιση των οριζόμενων στο ΠΔ 59/2018). Σε κάθε περίπτωση οι εγκαταστάσεις και η άσκηση των δραστηριοτήτων θα πρέπει να διασφαλίζουν την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος από κάθε δραστηριότητα ή επέμβαση που θα μπορούσε να μεταβάλει ή να αλλοιώσει τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξη του οικοσυστήματος, καθώς και την αποφυγή ενεργειών που δύναται να επιφέρουν καταστροφή, φθορά ή αλλοίωση των στοιχείων του οικοσυστήματος. Τυχόν επιπτώσεις στη διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων δύναται να προβλεφθούν από ειδικότερους όρους και ρυθμίσεις

του Σχεδίου Διαχείρισης (όπως για παράδειγμα το κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναρριχητικών δραστηριοτήτων).

Οι σχετικές προβλέψεις αφορούν τους αγώνες δρόμου και την αναρρίχηση, ενώ σε κάθε περίπτωση εξαιρούνται οι υποδομές και οι αγώνες μηχανοκίνητου αθλητισμού και τα σκοπευτήρια, δεδομένου ότι εκτιμάται πως θα επιφέρει επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα και την αξία της προστατευόμενης περιοχής, όπως: α) οχλήσεις ειδών πανίδας λόγω των αυξημένων επιπέδων θορύβου, ειδικά κατά την αναπαραγωγική περίοδο, β) όχληση και κίνδυνος ατυχημάτων χρηστών της περιοχής, γ) πρόκληση ζημιών σε τμήματα του δικτύου μονοπατιών. Επίσης οι μηχανοκίνητοι αγώνες δεν συνάδουν με την αρχαιολογική αξία της περιοχής.

Ειδικά για την αναρρίχηση κρίνεται σκόπιμη η ρύθμιση της δραστηριότητας για την αποφυγή επιπτώσεων στη διατήρηση του Τ.Ο. 8210, των προστατευόμενων, σπάνιων και απειλούμενων ειδών χλωρίδας σε βραχώδη ενδιαιτήματα. Ο τουρισμός και η αναψυχή αποτελούν σημαντική απειλή για πλήθος προστατευόμενων ειδών χλωρίδας (Ballantyne and Pickering, 2013). Έχει παρατηρηθεί πως οι φυτοκοινότητες σε κατακόρυφα βράχια επηρεάζονται σημαντικά από την εντατική αναρρίχηση (Camp and Knight, 1998) με κοινότερα και λιγότερο σημαντικά φυτά να κυριαρχούν περισσότερο σε θέσεις που πραγματοποιείται αναρρίχηση (Müller *et al.*, 2004).

Επισημάνσεις:

- Η εγκατάσταση ειδικών αθλητικών εγκαταστάσεων της κατηγορίας Ζ2 του Ν. 2725/1999, όπως ισχύει, δηλαδή οι προσωρινές εγκαταστάσεις ή διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων σε φυσικό περιβάλλον, όπως θάλασσα, ποτάμι, λίμνη, δάσος, βουνό, ή σε δημόσιους δρόμους, εκτός των εγκαταστάσεων για την εξυπηρέτηση του μηχανοκίνητου αθλητισμού, επιτρέπονται σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018 μόνο εντός των ΖΒΔΦΠ. Στις ΖΔΟΕ επιτρέπονται μόνο εντός σχεδίου πόλης / οικισμού, ενώ στις ΖΠΦ δεν επιτρέπονται. Προτείνεται η κατηγορία Ζ2 να επιτρέπεται και στις ΖΔΟΕ και ΖΠΦ, δεδομένου ότι: α) οι αθλητικοί αγώνες στη φύση, συνάδουν με την ανάπτυξη του οικοτουρισμού, την περιβαλλοντική εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση και, β) όταν πραγματοποιούνται με τις κατάλληλες ρυθμίσεις δεν επιφέρουν επιπτώσεις στο προστατευτέο αντικείμενο και γ) προάγουν τη βιώσιμη διαχείριση φυσικών πόρων ή/και τη βιώσιμη ανάπτυξη.
- Η χρήση προκαθορισμένων διαδρομών (οδικού δικτύου και μονοπατιών) και η δημιουργία προσωρινών, λυόμενων υπαίθριων εγκαταστάσεων ή ήπιων διαμορφώσεων για την υποστήριξη υπαίθριων αθλητικών δραστηριοτήτων (όπως ορειβασία, πεζοπορία, ορεινή ποδηλασία, αναρρίχηση κ.λπ.) καθώς και για τη διοργάνωση αγώνων στο φυσικό περιβάλλον και την υποστήριξη του αθλητικού τουρισμού στη φύση υπό τους όρους που αναφέρονται παραπάνω προτείνεται να επιτρέπονται σε όλη την προστατευόμενη περιοχή. Τα ανωτέρω αναφερόμενα δύναται ερμηνευτικά να ενταχθούν στη χρήση «4.3 Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις» (ειδική κατηγορία Ζ2 του Ν. 2725/1999).
- Στη χρήση 4.3 Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις» (ειδική κατηγορία Ζ2 του Ν. 2725/1999) ενσωματώθηκαν επίσης και τα αναρριχητικά πεδία και η αναρρίχηση, η οποία δεν είναι σαφές σε ποια κατηγορία εντάσσεται, σύμφωνα με το ισχύον νομικό πλαίσιο. Οι θέσεις με αναρριχητικό ενδιαφέρον βρίσκονται ως επί το πλείστον σε Ζώνες Προστασίας της Φύσης.

Η αναρρίχηση δύναται να είναι μία επιτρεπόμενη χρήση στις ζώνες αυτές, εφόσον ασκείται σύμφωνα με τις ρυθμίσεις που καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης.

(5) Θρησκευτικοί χώροι.

Αφορά τις ΖΒΔΦΠ
Κατ' εξαίρεση προτείνεται να αφορά και τις ΖΠΦ

Για την προστατευόμενη περιοχή:

- Επιτρέπεται η χρήση, συντήρηση, επισκευή, αποκατάσταση και αναστύλωση θρησκευτικών χώρων και μνημείων και του περιβάλλοντος χώρου αυτών, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και εφόσον εκδοθούν οι απαραίτητες άδειες των αρμόδιων φορέων και Υπηρεσιών.
- Ισχύουν οι όροι και περιορισμοί της αρχαιολογικής νομοθεσίας λόγω κήρυξης της περιοχής ως Αρχαιολογικό Χώρο και μέρους της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.

Ζώνες εφαρμογής GR2510003: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25103_ZB01)*
ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05 *(ELBA25103_ZD01, ELBA25103_ZD04, ELBA25103_ZD05)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Οι θρησκευτικοί χώροι (ιεροί ναοί, μονές και άλλοι θρησκευτικοί χώροι) ικανοποιούν το θρησκευτικό συναίσθημα και εξυπηρετούν τις ανάγκες άσκησης θρησκευτικών καθηκόντων των κατοίκων και επισκεπτών της περιοχής και ως εκ τούτου δεν δύναται να αποκλειστούν, ενώ πρέπει να προβλέπεται η δυνατότητα συντήρησής τους ώστε να διατηρούν τη λειτουργικότητα τους, την εκκλησιαστική αρχιτεκτονική, αλλά και τις αναγκαίες υποδομές υποδοχής κοινού. Η αποκατάσταση και ανάδειξη ιερών ναών, μονών και του περιβάλλοντος χώρου αυτών, καθώς και λοιπών θρησκευτικών μνημείων και ιδίως των σημαντικών αρχιτεκτονικών χαρακτηριστικών αυτών ενισχύουν και συμβάλουν στην ανάπτυξη του προσκυνηματικού και του ιστορικού-θρησκευτικού τουρισμού και στην αύξηση της επισκεψιμότητας, εμπλουτίζοντας το προσφερόμενο τουριστικό προϊόν της περιοχής.

Τέλος, η αποκατάσταση και αναστύλωση θρησκευτικών μνημείων συμβάλλει στη διατήρηση και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και της ιστορικής συνείδησης μέσα στο χρόνο. Σκοπός τέτοιων δράσεων είναι η προστασία και η ανάδειξη ιστορικών χώρων και μνημείων σύμφωνα με τις διεθνείς απαιτήσεις και η ορθολογική και βιώσιμη διαχείριση σημαντικών τόπων και μνημείων φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, συμβάλλοντας στην αύξηση της επισκεψιμότητας και την ενίσχυση του πολιτιστικού τουρισμού της περιοχής.

Προτείνεται η δυνατότητα διατήρησης αλλά και συντήρησης των υφιστάμενων θρησκευτικών χώρων εντός των ΖΠΦ (κατά παρέκκλιση των επιτρεπόμενων χρήσεων) και όχι η οριοθέτηση επιμέρους σημειακών ζωνών ή η «υποβάθμιση» της ΖΠΦ σε ΖΔΟΕ λόγω της ύπαρξης θρησκευτικών χώρων.

(6) Πολιτιστικές εγκαταστάσεις
Αφορά τις ΖΒΔΦΠ
Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων: • Επιτρέπεται η λειτουργία και συντήρηση των υφιστάμενων πολιτιστικών εγκαταστάσεων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
Ζώνες εφαρμογής GR2510003: ***ΖΒΔΦΠ-05*** *(ELBA25103_ZD05)*
Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η χρήση αφορά υφιστάμενες πολιτιστικές εγκαταστάσεις εντός της ζώνης (κινηματογράφο).

(7) Διοίκηση τοπικής κλίμακας (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)
Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: (7) Διοίκηση τοπικής κλίμακας.
Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων: • Επιτρέπεται η χρήση και συντήρηση υφιστάμενων κτιρίων για την εγκατάσταση διοικητικών χρήσεων.
Ζώνες εφαρμογής GR2510003: ***ΖΒΔΦΠ-05*** *(ELBA25103_ZD05)*
Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η χρήση αφορά υφιστάμενες κτιριακές εγκαταστάσεις διοικητικών χρήσεων (Δημοτική Επιχείρηση και Πυροσβεστική Υπηρεσία).

(11) Γραφεία/ Κέντρα έρευνας/Θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων (με διαφοροποίηση ανά ζώνη σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018)
Εξειδίκευση ΖΠΦ: (11) Κέντρα έρευνας και επιστημονική έρευνα που αφορούν τη Ζώνη
Εξειδίκευση ΖΔΟΕ: (11) Γραφεία/Κέντρα έρευνας
Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: (11) Γραφεία/ Κέντρα έρευνας/Θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων
Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής: • Επιτρέπεται η διεξαγωγή επιστημονικών ερευνών των στοιχείων του βιοτικού και αβιοτικού περιβάλλοντος, για λόγους που σχετίζονται με την παρακολούθηση, προστασία, διατήρηση και διαχείριση των φυσικών οικοσυστημάτων, των τύπων οικοτόπων, των ειδών χλωρίδας και πανίδας και των στοιχείων της αρχαιολογικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, εφόσον διασφαλίζεται υψηλός βαθμός προστασίας. Οι όροι και προϋποθέσεις για την υλοποίηση σχετικών ερευνητικών δράσεων καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης. • Επιτρέπεται η εγκατάσταση, συντήρηση και λειτουργία ειδικού επιστημονικού εξοπλισμού και συνοδών δομών που απαιτούνται για την επιστημονική έρευνα, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και με την προϋπόθεση ότι δεν δημιουργούνται προβλήματα υποβάθμισης στο

οικοσύστημα. Οι όροι και προϋποθέσεις για την εγκατάσταση ειδικού επιστημονικού εξοπλισμού καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης.

- Επιτρέπεται η υλοποίηση δράσεων για την παρακολούθηση, προστασία και διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών που περιλαμβάνονται στα Παραρτήματα των Οδηγιών 92/43 ΕΟΚ και 79/409/ΕΟΚ, στους ερυθρούς καταλόγους των σπάνιων και απειλούμενων ειδών και γενικότερα των ειδών που αποδεδειγμένα χρήζουν ειδικών δράσεων για τη διατήρησή τους στην περιοχή, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης, στο οποίο καθορίζονται και οι όροι και προϋποθέσεις για την υλοποίηση σχετικών δράσεων.
- Επιτρέπεται η εκτέλεση εργασιών που αποσκοπούν στην αποκατάσταση, βελτίωση και διατήρηση των χαρακτηριστικών του φυσικού περιβάλλοντος, των τύπων οικοτόπων και ειδών χλωρίδας και πανίδας, συμπεριλαμβανομένων και των δράσεων περιορισμού ή/και ανάσχεσης της εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών, εφόσον αποσκοπούν στην προστασία της περιοχής, προβλέπονται από το Σχέδιο Διαχείρισης και διασφαλίζεται υψηλός βαθμός προστασίας των προστατευτέων αντικειμένων. Οι όροι και προϋποθέσεις για την υλοποίηση σχετικών εργασιών καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Σε περιπτώσεις έκτακτων αναγκών τυχόν εργασίες αποκατάστασης θα πραγματοποιούνται σε συνεργασία ή μετά από ειδική άδεια της αρμόδιας για την περιοχή Μονάδας Διαχείρισης, με τους όρους και προϋποθέσεις που καθορίζονται από την άδεια.
- Στις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών επιτρέπεται η ανέγερση Κέντρων Έρευνας και Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης με αντικείμενο την επιστημονική έρευνα, παρακολούθηση, προστασία και διαχείριση των φυσικών οικοσυστημάτων, των τύπων οικοτόπων και των ειδών χλωρίδας και πανίδας, που εντοπίζονται στη Ζώνη Προστασίας. Η ανέγερση των εγκαταστάσεων δύναται να γίνεται κατά περίπτωση σε υποστυλώματα (πυλωτές), ώστε να αποτρέπεται η υποβάθμιση των τύπων οικοτόπων.

Ζώνες εφαρμογής GR2510003: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25103_ZB01)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25103_ZC01, ELBA25103_ZC02, ELBA25103_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07 *(ELBA25103_ZD01, ELBA25103_ZD02, ELBA25103_ZD03, ELBA25103_ZD04, ELBA25103_ZD05, ELBA25103_ZD06, ELBA25103_ZD07)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η διεξαγωγή επιστημονικών ερευνών και η υλοποίηση επιστημονικών δράσεων αποτελούν απαραίτητες και κρίσιμες ενέργειες για την προστασία και διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής, αλλά και για την εν γένει προστασία της. Οι όροι της χρήσης αποσκοπούν στην προστασία, διατήρηση, ανόρθωση, αποκατάσταση και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος, του προστατευτέου αντικειμένου. Η διεξαγωγή συστηματικής επιστημονικής έρευνας και παρακολούθησης, καθώς και η υλοποίηση επιστημονικών δράσεων αποτελούν απαραίτητες και χρήσιμες ενέργειες για την προστασία και διατήρηση των ειδών, αλλά και της ευρύτερης περιοχής. Η χρήση κρίνεται ως επιβεβλημένη εντός του συνόλου των περιοχών προστασίας.

Κέντρα έρευνας, δεδομένης της φυσιογνωμίας της περιοχής, δύναται, εφόσον κριθεί σκόπιμο, να εγκατασταθούν εντός της περιοχής στις ΖΔΟΕ. Για την αποφυγή των επιπτώσεων από τη

δημιουργία δομημένου περιβάλλοντος και των συνοδών έργων η ανέγερση των εγκαταστάσεων να γίνεται κατά προτίμηση σε υποστυλώματα (πυλωτές), ώστε να αποτρέπεται η υποβάθμιση των τύπων οικοτόπων.

Επισημάνσεις:

- Στη χρήση (11) συμπεριλήφθηκε και η εκτέλεση εργασιών που αποσκοπούν στην αποκατάσταση, βελτίωση και διατήρηση των χαρακτηριστικών του φυσικού περιβάλλοντος, των τύπων οικοτόπων και ειδών χλωρίδας και πανίδας. Περιλήφθηκε επίσης και η εγκατάσταση, συντήρηση και λειτουργία συνοδών δομών για τον απαραίτητο επιστημονικό εξοπλισμό της επιστημονικής έρευνας, ως αναπόσπαστο κομμάτι για τη διεξαγωγή συστηματικής επιστημονικής έρευνας και υλοποίησης επιστημονικών δράσεων στο θαλάσσιο περιβάλλον. Στο ΠΔ 59/2018 δεν προβλέπεται ειδική χρήση για τα ανωτέρω, αλλά κρίνεται σκόπιμο να περιληφθούν, δεδομένου ότι αποτελούν κρίσιμες και απαραίτητες εργασίες για την προστασία και παρακολούθηση των τύπων οικοτόπων και ειδών.
- Επισημαίνεται επίσης ότι, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο άρθρο 14γ του ΠΔ 59/2018, η χρήση 11, επιτρέπεται μόνο σε εντός σχεδίου / οικισμού περιοχές για τις ΖΔΟΕ. Προτείνουμε η «Επιστημονική έρευνα για τις ανάγκες της ζώνης», η οποία αποτελεί εξειδίκευση της χρήσης 11 για τις ΖΑΠΦ και ΖΠΦ, καθώς και τα «Κέντρα έρευνας» που επιτρέπονται στις ΖΠΦ, να ισχύουν και για τις ΖΔΟΕ.

(12) Εστίαση (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

Εξειδίκευση ΖΔΟΕ: (12) Εστίαση μέχρι 200 τ.μ. συνολικής επιφάνειας δόμησης.

Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: (12) Εστίαση

Για τις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η διατήρηση, συντήρηση, ανακαίνιση και ο εκσυγχρονισμός των νόμιμα υφιστάμενων χώρων εστίασης. Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία νέων σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.
- Ισχύουν οι όροι και περιορισμοί της αρχαιολογικής νομοθεσίας λόγω κήρυξης της περιοχής ως Αρχαιολογικό Χώρο και μέρους της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.

Ζώνες εφαρμογής GR2510003: ***ΖΔΟΕ-03*** *(ELBA25103_ZC03)*
ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05 *(ELBA25103_ZD02, ELBA25103_ZD04, ELBA25103_ZD05)*

(13) Αναψυκτήρια (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

Εξειδίκευση ΖΔΟΕ: (13) Αναψυκτήρια μέχρι 100 τ.μ..

Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: (13) Αναψυκτήρια

Για τις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η διατήρηση, συντήρηση, ανακαίνιση και ο εκσυγχρονισμός των νόμιμα υφιστάμενων αναψυκτηρίων. Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία νέων σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.
- Ισχύουν οι όροι και περιορισμοί της αρχαιολογικής νομοθεσίας λόγω κήρυξης της περιοχής ως Αρχαιολογικό Χώρο και μέρους της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.

Ζώνες εφαρμογής GR2510003: ***ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-03*** *(ELBA25103_ZC01, ELBA25103_ZC03)*
ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05 *(ELBA25103_ZD02, ELBA25103_ZD04, ELBA25103_ZD05)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Σε ότι αφορά τις χρήσεις (12) και (13) αυτές αφορούν κυρίως υφιστάμενους χώρους εστίασης και προβλέπεται η δυνατότητα συνέχισης λειτουργίας τους, καθώς και τη δυνατότητα εγκατάστασης νέων σε κάποιες ζώνες (π.χ. ΖΔΟΕ-01).

Επισημαίνεται σε ότι αφορά τη χρήση εστιατορίων και αναψυκτηρίων: Δεδομένης της φυσιογνωμίας και του τοπίου της περιοχής, της κήρυξής της ως αρχαιολογικό χώρο, των χρήσεων και των φυσικών οικοσυστημάτων που περιλαμβάνουν, η εγκατάσταση αναψυκτήριων και κέντρων εστίασης (στη ΖΠΦ και σε κάποιες ζώνες ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ) δεν κρίνεται σκόπιμη για τους εξής λόγους: α) δεν υπάρχουν και δεν θα αναπτυχθούν χρήσεις που να συνάδουν με την εγκατάσταση αναψυκτήριου ή παραδοσιακής ταβέρνας β) θα αλλοιωθεί η φυσιογνωμία, το τοπίο και οι χρήσεις της περιοχής γ) θα δημιουργηθεί διάσπαση των ενδιαιτημάτων και όχληση των ειδών πανίδας, δ) υπάρχουν περιορισμοί λόγω κήρυξης μεγάλου μέρους της περιοχής ως Ζώνη Α Αρχαιολογικής Προστασίας.

(15) Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (ν. 4276/2014, Α'155). (με διαφοροποίηση ανά ζώνη σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018)

Εξειδίκευση ΖΔΟΕ: (15) (Τουριστικά καταλύματα μέχρι 150 κλίνες, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (ν. 4276/2014, Α'155).

Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: (15) Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (ν. 4276/2014, Α'155).

Για τις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η λειτουργία και συντήρηση των νόμιμα υφιστάμενων τουριστικών καταλυμάτων, και λοιπών εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής σύμφωνα με τους εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους. Επιτρέπονται προσθήκες για την αναβάθμιση αυτών, μετά από σχετική περιβαλλοντική αδειοδότηση σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
- Στις ΖΔΟΕ επιτρέπεται η χρήση υφιστάμενων ημιτελών κτιριακών εγκαταστάσεων για την κατασκευή και λειτουργία τουριστικών καταλυμάτων, και λοιπών εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής, κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης.
- Στις ΖΒΔΦΠ επιτρέπεται η κατασκευή και λειτουργία αγροτουριστικών μονάδων/επιχειρήσεων σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις, καθώς και νέων τουριστικών καταλυμάτων σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 9 του ν. 3937/2011 "Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις" και τους όρους της περιβαλλοντικής τους αδειοδότησης (κατά περίπτωση έγκριση περιβαλλοντικών όρων ή ΠΠΔ).

- Επιτρέπεται η κατασκευή και λειτουργία κέντρων αναζωογόνησης (spa), όταν λειτουργούν σε συνδυασμό με κύρια τουριστικά καταλύματα ή με σύνθετα τουριστικά καταλύματα, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014 (Α΄ 155) και τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις και κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης.
- Κατά την έγκριση ή ανανέωση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης των τουριστικών μονάδων θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα, αναλόγως του μεγέθους/είδους της μονάδας και της ισχύουσας περιβαλλοντικής νομοθεσίας: α) Οι τουριστικές υποδομές να έχουν κατά το δυνατόν ενεργειακή αυτάρκεια μέσω χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και να στοχεύουν στην ελαχιστοποίηση της κατανάλωσης φυσικών πόρων, στη διαχείριση των απορριμμάτων, στην ανακύκλωση και στην αποφυγή χρήσης ουσιών βλαβερών για το περιβάλλον. β) Να προβλέπουν, ενσωματώνουν, προωθούν στη λειτουργία τους δραστηριότητες οικοτουρισμού και τουρισμού υπαίθρου και ανάδειξης των φυσικών και πολιτιστικών πόρων της περιοχής γ) Οι κατασκευές να είναι σύμφωνες με την αρχιτεκτονική τεχνοτροπία της περιοχής, να εντάσσονται και να μην αλλοιώνουν το φυσικό, πολιτιστικό και δομημένο περιβάλλον, δ) Οι εγκαταστάσεις, αναλόγως του μεγέθους τους, θα πρέπει να διαθέτουν σύστημα βιολογικής επεξεργασίας των λυμάτων τους που θα διατίθενται σε εγκεκριμένους αποδέκτες.
- Ισχύουν οι όροι και περιορισμοί της αρχαιολογικής νομοθεσίας λόγω κήρυξης της περιοχής ως Αρχαιολογικό Χώρο και μέρους της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.

Ζώνες εφαρμογής GR2510003: ***ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-03*** *(ELBA25103_ZC01, ELBA25103_ZC03)*
ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04 *(ELBA25103_ZD04, ELBA25103_ZD04)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η άμεση και ευρύτερη περιοχή αποτελεί σημαντικό τουριστικό πόλο και περιλαμβάνει πληθώρα τουριστικών καταλυμάτων για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών, τόσο εντός της πόλης του Ναυπλίου, όσο και στην ευρύτερη περιοχή. Ως εκ τούτου η ανάπτυξη νέων καταλυμάτων εντός της προστατευόμενης περιοχής (ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ) δεν κρίνεται απαραίτητη για τη βιώσιμη ανάπτυξή της και δεν προτείνεται με σκοπό τη διατήρηση του τύπου οικοτόπου 5420, του είδους χλωρίδας *Ophrys argolica* subsp. *argolica* και των χελωνών *Testudo hermanni* και *Testudo marginata*. Οι ανωτέρω περιγραφόμενες ρυθμίσεις αφορούν κυρίως υφιστάμενα τουριστικά καταλύματα, η λειτουργία των οποίων προτείνεται να συνεχίσει, καθώς και δυνατότητα δυνητικής χρήσης ημιτελών κτιριακών εγκαταστάσεων του ΕΟΤ, εφόσον επιτρέπεται σύμφωνα με τους όρους και περιορισμούς της αρχαιολογικής νομοθεσίας (ΖΔΟΕ-01 και ΖΔΟΕ-03).

Επισημαίνεται ότι η περιοχή θα πρέπει να διατηρήσει όλες τις πολιτιστικές οικοσυστημικές υπηρεσίες, δηλαδή όλες τις άυλες αξίες της φύσης, που επηρεάζουν τη φυσική και ψυχική κατάσταση των ανθρώπων (όπως: αισθητική απόλαυση, ευκαιρίες για αναψυχή και τουρισμό, άθληση στη φύση σωματική και πνευματική υγεία, πολιτιστική και ιστορική ταυτότητα, έρευνα και εκπαίδευση). Οι πολιτιστικές οικοσυστημικές υπηρεσίες συνδυάζουν άυλες και πολιτιστικές αξίες με πρακτική χρησιμότητα, ακόμα και στις προστατευόμενες περιοχές, όπου επιβάλλονται πολιτικές προστασίας και ειδικής διαχείρισης για τη διατήρηση των ειδών και οικοτόπων (π.χ. Palomo *et al.*, 2014).

(16) Στάθμευση (με διαφοροποίηση ανά ζώνη σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018)

Εξειδίκευση ΖΠΦ και ΖΔΟΕ: Στάθμευση μόνο για τη ζώνη, υπαίθρια / Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: Στάθμευση (κτίρια-γήπεδα)

Για τις ζώνες της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η υπαίθρια στάθμευση των οχημάτων αποκλειστικά και μόνο σε ειδικά καθορισμένες και οριοθετημένες θέσεις για την εξυπηρέτηση των επιτρεπόμενων για τη ζώνη χρήσεων.
- Επιτρέπεται η οριοθέτηση υφιστάμενων και η διαμόρφωση νέων οριοθετημένων υπαίθριων χώρων στάθμευσης, μικρού μεγέθους, για τη στάθμευση οχημάτων με σκοπό την άσκηση των επιτρεπόμενων χρήσεων και δραστηριοτήτων, την αρχαιολογική και πολιτιστική περιήγηση, την παρατήρηση της φύσης, την αναψυχή, την εξυπηρέτηση ατόμων με ειδικές ανάγκες την εξυπηρέτηση υπηρεσιακών αναγκών (φύλαξης και διοίκησης). Η διαμόρφωση νέων χώρων στάθμευσης επιτρέπεται μόνο σε θέσεις επί του υφιστάμενου οδικού δικτύου. Οι θέσεις και η χωρητικότητα των υπαίθριων θέσεων στάθμευσης καθορίζεται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, σύμφωνα με Μελέτη Διαχείρισης Επισκεπτών.
- Στη ΖΒΔΦΠ-02, στο λιμένα του Ναυπλίου δεν υπάρχουν περιορισμοί ως προς το μέγεθος και τη θέση των χώρων στάθμευσης, ούτε και ως προς τη χρήση της ζώνης για την κίνηση των οχημάτων.
- Σε κάθε περίπτωση απαγορεύεται η στάθμευση σε δασικές εκτάσεις και φυσικά εν γένει οικοσυστήματα. Κατ' εξαίρεση δύναται να επιτρέπεται η προσωρινή στάθμευση εκτός των προκαθορισμένων θέσεων οχημάτων δημόσιων φορέων σε καταστάσεις εκτάκτου ανάγκης ή για σκοπούς φύλαξης και άσκησης δασικής διαχείρισης.

Ζώνες εφαρμογής GR2510003: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25103_ZB01)* /***ΖΔΟΕ-01*** *(ELBA25103_ZC01)* / ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04*** *(ELBA25103_ZD01, ELBA25103_ZD02, ELBA25103_ZD03, ELBA25103_ZD04,)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Με γνώμονα την ανάπτυξη δραστηριοτήτων στην περιοχή κρίνεται σκόπιμη η παροχή δυνατότητας χωροθέτησης μικρών υπαίθριων γηπέδων στάθμευσης οχημάτων, καθώς και η χρήση υφιστάμενων οριοθετημένων χώρων (π.χ. χώρος στάθμευσης Αρβανιτιάς). Έτσι θα αποφευχθεί η αλόγιστη κίνηση και στάθμευση των μηχανοκίνητων οχημάτων και η καταστροφή, δασικών οικοσυστημάτων, ευαίσθητων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων ειδών, καθώς και των σημαντικών στοιχείων αρχαιολογικής αξίας. Η δημιουργία θέσεων στάθμευσης προσδίδει, εκτός των άλλων, ποιότητα στις παρεχόμενες υπηρεσίες τουρισμού, ενώ υποστηρίζει και τις δραστηριότητες της περιοχής. Η χωροθέτηση και οριοθέτηση υπαίθριων χώρων στάθμευσης, σε κατάλληλα επιλεγμένες θέσεις που θα λαμβάνουν υπόψη την προστασία της περιοχής και τη φέρουσα ικανότητα αυτής, κρίνεται ως επιβεβλημένη για την άρση των πιέσεων και την υποβάθμιση που προκαλείται από την ανεξέλεγκτη στάθμευση, σε θέσεις όπου υπάρχει υψηλή επισκεψιμότητα ή σε θέσεις όπου εξυπηρετούν ή θα εξυπηρετήσουν την αναψυχή. Η χωροθέτηση των θέσεων στάθμευσης και της δυναμικότητας αυτών πρέπει να απορρέει από τα αποτελέσματα Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών.

Στη ΖΒΔΦΠ-02, στο λιμένα του Ναυπλίου δεν υπάρχουν περιορισμοί ως προς το μέγεθος και τη θέση των χώρων στάθμευσης, ούτε και ως προς τη χρήση της ζώνης για την κίνηση των οχημάτων, δεδομένου ότι η ζώνη αυτή περιβάλλει την πόλη του Ναυπλίου, εξυπηρετεί το λιμένα και δεν επηρεάζει το προστατευτέο αντικείμενο.

(24) Αγροτικές εκμεταλλεύσεις εγκαταστάσεις και δραστηριότητες, με εξειδίκευση ανά υποκατηγορίες ανάλογα με τη Ζώνη

24.1. Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπονται και ενισχύονται οι παραδοσιακές αγροτικές και κτηνοτροφικές δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα. Ειδικότεροι όροι και περιορισμοί για την άσκηση των δραστηριοτήτων καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.
- Επιτρέπεται η άσκηση της μελισσοκομίας σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Ειδικότεροι όροι και περιορισμοί για την άσκηση της δραστηριότητας καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. [Βλέπε Μέτρο MM25103CW0304 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5]
- Επιτρέπεται η καλλιεργητική δραστηριότητα. Οι καλλιέργειες θα πρέπει να ασκούνται κατά το δυνατόν με παραδοσιακές μεθόδους και πρακτικές ήπιας έντασης, συμβατές με τη διατήρηση των οικοτόπων και ειδών. Προωθείται και ενισχύεται η οικολογική γεωργία. Ειδικότεροι όροι και περιορισμοί για την άσκηση της δραστηριότητας καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.
- Επιτρέπονται τα έργα και οι εργασίες δασοπροστασίας και η διαχείριση των δασών και δασικών εκτάσεων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Ειδικότερες ρυθμίσεις για την άσκηση των δασοκομικών δραστηριοτήτων με σκοπό τη διατήρηση ειδών και τύπων οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου δύναται να καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης.

Ζώνες εφαρμογής GR2510003: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25103_ZB01)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02 *(ELBA25103_ZC01, ELBA25103_ZC02)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07 *(ELBA25103_ZD01, ELBA25103_ZD03, ELBA25103_ZD06, ELBA25103_ZD07)*

24.2. Γεωργικές αποθήκες, θερμοκήπια και λοιπές εγκαταστάσεις αγροτικού τομέα (άρθρο 2 του από 31.5.1985 π.δ., Δ' 270)

Αφορά τις ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για τις ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η διατήρηση και συντήρηση των νομίμως υφιστάμενων και η κατασκευή και λειτουργία νέων εγκαταστάσεων βασικής υποδομής αποκλειστικά για την εξυπηρέτηση του πρωτογενή τομέα και τη διευκόλυνση άσκησης των δραστηριοτήτων, σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις.

- Επιτρέπεται η βελτίωση και ο εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων νόμιμων κτιριακών υποδομών γεωργικής υποστήριξης με σκοπό την αισθητική προσαρμογή και τη βέλτιστη προστασία του περιβάλλοντος. Για την αλλαγή μεθόδων και γενικότερα των όρων άσκησης των δραστηριοτήτων αυτών απαιτείται έγκριση περιβαλλοντικών όρων.
- Ισχύουν οι όροι και περιορισμοί της αρχαιολογικής νομοθεσίας λόγω κήρυξης της περιοχής ως Αρχαιολογικό Χώρο και μέρους της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.

Ζώνες εφαρμογής GR2510003: ***ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02*** *(ELBA25103_ZC01, ELBA25103_ZC02)*
ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07 *(ELBA25103_ZD01, ELBA25103_ZD03, ELBA25103_ZD06, ELBA25103_ZD07)*

24.3. Κτηνοτροφικές πτηνοτροφικές εγκαταστάσεις Αντλητικές εγκαταστάσεις

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η διατήρηση των νομίμως υφιστάμενων κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων.
- Επιτρέπεται η κατασκευή και λειτουργία νέων κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων για τη διευκόλυνση άσκησης της δραστηριότητας (στάβλοι, παραδοσιακά μαντριά, στέγαστρα σκίασης, ποτίστρες), σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις και κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης, όπου απαιτείται. Οι όροι και προϋποθέσεις για την εγκατάσταση και χρήση κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων θα καθοριστούν από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν Ειδικού Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης [Βλέπε Μέτρο ΜΜ25103CA0501 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].
- Επιτρέπεται η βελτίωση και ο εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων νόμιμων κτιριακών υποδομών κτηνοτροφικής υποστήριξης με σκοπό την αισθητική προσαρμογή και τη βέλτιστη προστασία του περιβάλλοντος. Για την αλλαγή μεθόδων και γενικότερα των όρων άσκησης των δραστηριοτήτων αυτών απαιτείται έγκριση περιβαλλοντικών όρων.
- Επιτρέπεται η λειτουργία και συντήρηση των νομίμως υφιστάμενων και η κατασκευή νέων αντλητικών εγκαταστάσεων, φρεάτων και υδατοδεξαμενών για την υποστήριξη των δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα.
- Ισχύουν οι όροι και περιορισμοί της αρχαιολογικής νομοθεσίας λόγω κήρυξης της περιοχής ως Αρχαιολογικό Χώρο και μέρους της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.

Ζώνες εφαρμογής GR2510003: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25103_ZB01)*
ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02 *(ELBA25103_ZC01, ELBA25103_ZC02)*
ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07 *ELBA25103_ZD03, ELBA25103_ZD06, ELBA25103_ZD07)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Στην προστατευόμενη περιοχή καταγράφονται κατά θέσεις δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα, γεωργικές και κτηνοτροφικές, καθώς και θέσεις όπου ασκείται μελισσοκομία. Προτείνεται η δυνατότητα συνέχισης των δραστηριοτήτων αυτών, με κατά το δυνατόν ήπιες μεθόδους, συμβατές με τη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου.Με σκοπό την εξυπηρέτηση και διευκόλυνση άσκησης των δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα επιτρέπεται η κατασκευή και λειτουργία βασικής υποδομής, όπως στάβλων, παραδοσιακών

μαντριών, στεγάστρων, ποτιστρών, γεωργικών αποθηκών, φρεάτων, αντλητικών εγκαταστάσεων, υδατοδεξαμενών, γεωργοκτηνοτροφικών κτιρίων, μετά από σχετική αδειοδότηση από τις αρμόδιες υπηρεσίες, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, συμπεριλαμβανομένης της αρχαιολογικής νομοθεσίας.

24.8. Βόσκηση

Αφορά τις ΖΠΦ και ΖΔΟΕ

Για όλες τις ζώνες της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η βόσκηση σε εκτατική μορφή και η κτηνοτροφική δραστηριότητα με παραδοσιακές μεθόδους, καθώς και η βόσκηση ως διαχειριστική πρακτική. Οι όροι άσκησης της δραστηριότητας ρυθμίζονται και εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν εγκεκριμένου Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης που θα στηρίζεται στα αποτελέσματα μελέτης βοσκοϊκανότητας και βοσκοφόρτωσης και θα λαμβάνει υπόψη τις ειδικότερες ανάγκες για τη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου. [Βλέπε Μέτρα MM25103CA0501, MM25103CA0502 και MM25103CA0503 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].
- Ειδικές ρυθμίσεις δύναται να ισχύουν για την προστασία του είδους *χλωρίδας Ophrys argolica* subsp. *argolica*, σε συνέχεια εκπόνησης και εφαρμογής ειδικού διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης για την προστασία του [Βλέπε Μέτρο MM25103CA0503 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].
- Μέχρι την έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης η βόσκηση επιτρέπεται στα σημερινά επίπεδα βοσκοφόρτωσης.
- Μέχρι την έγκριση ειδικού διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης δεν επιτρέπεται η βόσκηση στις περιοχές με επιβεβαιωμένη παρουσία του είδους *Ophrys argolica* subsp. *argolica* από τον Φεβρουάριο μέχρι το τέλος της άνοιξης.
- Μέχρι την έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης, χωρικά και χρονικά προσδιορισμένοι περιορισμοί δύναται να εφαρμοστούν είτε για την άρση διαπιστωμένων πιέσεων που ασκούνται σε συγκεκριμένα είδη και τύπους οικοτόπων, είτε για τη βελτίωση της αντιπροσωπευτικότητας κάποιου τύπου οικοτόπου. Τα ανωτέρω δύναται να εγκριθούν από τη Μονάδα Διαχείρισης της περιοχής, εφόσον προκύψουν ως τεκμηριωμένα αποτελέσματα του σχεδίου παρακολούθησης της περιοχής, ή ως αποτέλεσμα κάποιας δράσης του Σχεδίου Διαχείρισης της περιοχής.

Ζώνες εφαρμογής GR2510003: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25103_ZB01)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02 *(ELBA25103_ZC01, ELBA25103_ZC02)*
ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07 *ELBA25103_ZD03, ELBA25103_ZD06, ELBA25103_ZD07)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η βόσκηση αποτελεί μέσο διαχείρισης των τύπων οικοτόπων και των ενδιαιτημάτων των ειδών και ως εκ τούτου θα πρέπει να προβλέπεται ως επιτρεπόμενη χρήση ακόμη και στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης. Οι δυνητικές περιοχές απαγόρευσης της βόσκησης (ολική ή χρονική) ή η απαγόρευση βόσκησης συγκεκριμένων ειδών, καθώς και οι

ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση της δραστηριότητας, δύναται να προσδιοριστούν μόνο από το Σχέδιο Διαχείρισης Βόσκησης που θα στηρίζεται στα αποτελέσματα μελέτης βοσκοϊκανότητας και βοσκοφόρτωσης και θα λαμβάνει υπόψη τις ειδικότερες ανάγκες για τη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου. Η χωρίς ρύθμιση άσκηση της βόσκησης μπορεί να οδηγήσει σε υποβάθμιση της δομής τύπων οικοτόπων ή σε πίεση των πληθυσμών ειδών χλωρίδας και πανίδας. Υπερβολική ή ανισοκατανεμημένη, χωρικά ή χρονικά, βόσκηση μπορεί να οδηγήσει σε υπερβόσκηση ευαίσθητων τύπων οικοτόπων ή σε πίεση πληθυσμών ειδών χλωρίδας.

Η κτηνοτροφία αποτελεί μία παραδοσιακή δραστηριότητα του πρωτογενούς τομέα στην προστατευόμενη περιοχή, που συνάδει με τη βιώσιμη ανάπτυξη αλλά και τις ανάγκες διαχείρισης με σκοπό τη διατήρηση των προστατευόμενων τύπων οικοτόπων και ειδών, εφόσον ρυθμιστεί κατάλληλα.

Μέχρι την ολοκλήρωση και έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης, η δραστηριότητα ασκείται στα σημερινά επίπεδα βοσκοφόρτωσης, ώστε να διατηρηθεί η υφιστάμενη ισορροπία και να αποφευχθεί η διατάραξη της δραστηριότητας χωρίς την ύπαρξη επαρκών στοιχείων. Κατά τη μεταβατική αυτή περίοδο, δύναται να θεσπιστούν προσωρινοί χωρικοί ή χρονικοί περιορισμοί, είτε για την άρση πιέσεων σε συγκεκριμένα είδη και τύπους οικοτόπων είτε για την ενίσχυση της αντιπροσωπευτικότητας ορισμένων τύπων οικοτόπων. Οι περιορισμοί αυτοί θα εγκρίνονται από τη Μονάδα Διαχείρισης, κατόπιν τεκμηρίωσης μέσω των αποτελεσμάτων του προγράμματος παρακολούθησης ή σχετικών δράσεων του Σχεδίου Διαχείρισης, εξασφαλίζοντας έτσι προσαρμοστική και τεκμηριωμένη διαχείριση της βόσκησης.

Σε ότι αφορά τον προσωρινό περιορισμό βόσκησης σε θέσεις με επιβεβαιωμένη παρουσία του είδους *Ophrys argolica* subsp. *argolica* από τον Φεβρουάριο μέχρι το τέλος της άνοιξης, κρίνεται επιβεβλημένο για την προστασία του είδους και την άρση των πιέσεων, μέχρι την εκπόνηση διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης για το είδος (Μέτρο ΜΜ25103CA0503).

Επισημάνσεις: Α) Προτείνεται η πρόβλεψη μεταβατικών διατάξεων, μέχρι την ολοκλήρωση των Σχεδίων Διαχείρισης Βόσκησης για την περιοχή. Β) Προτείνεται η πρόβλεψη μεταβατικής διάταξης απαγόρευσης της βόσκησης σε θέσεις με επιβεβαιωμένη παρουσία του είδους *Ophrys argolica* subsp. *argolica* μέχρι την εκπόνηση ειδικού διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης για το είδος.

24.10. Συλλογή φυτών, βοτάνων, ασπόνδυλων και μυκήτων (μανιταριών) και βενθικών οργανισμών από το υπόστρωμα της παραλιακής ζώνης

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η συλλογή φυτών, καρπών, βοτάνων, ασπόνδυλων και μυκήτων (μανιταριών) για την κάλυψη ατομικών αναγκών (προσωπική χρήση ή κατανάλωση) σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και σχετικές ΔΑΔ της Δασικής Υπηρεσίας. Ειδικότεροι όροι και περιορισμοί

συλλογής δύναται να καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης, ειδικά για την προστασία των πολύ σημαντικών ειδών χλωρίδας.

- Επιτρέπεται η συλλογή φυτών, βοτάνων, ασπόνδυλων και μυκήτων με σκοπό την επιστημονική έρευνα, κατόπιν άδειας της Μονάδας Διαχείρισης της περιοχής ή εφόσον προβλέπεται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.
- Δεν επιτρέπεται η συλλογή του είδους χλωρίδας *Ophrys argolica* subsp. *argolica*, εκτός από λόγους επιστημονικής έρευνας.
- Οι Δασικές Απαγορευτικές Διατάξεις που εκδίδει η Δασική Υπηρεσία σχετικά με τη συλλογή φυτών και βοτάνων, θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη εισηγήσεις της Μονάδας Διαχείρισης της περιοχής, σχετικά με τις ανάγκες απαγόρευσης ή ρύθμισης της συλλογής συγκεκριμένων ειδών.

Ζώνες εφαρμογής GR2510003: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25103_ZB01)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25103_ZC01, ELBA25103_ZC02, ELBA25103_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07 *(ELBA25103_ZD01, ELBA25103_ZD03, ELBA25103_ZD04, ELBA25103_ZD06, ELBA25103_ZD07)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η συλλογή φυτών, καρπών, βοτάνων, ασπόνδυλων και μυκήτων (μανιταριών) για κάλυψη ατομικών αναγκών, αποτελεί δραστηριότητα που από τη φύση της δεν δύναται να ελεγχθεί με απαγόρευση, ειδικά σε περιοχές με μεγάλη επισκεψιμότητα ή αδυναμία ελέγχου. Ως εκ τούτου κρίνεται σκοπιμότερη η ρύθμιση της δραστηριότητας, μέσω μέτρων ευαισθητοποίησης – ενημέρωσης, αλλά και πιθανόν εξειδικευμένων απαγορεύσεων / ρυθμίσεων, τα οποία θα καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης και θα στοχεύουν σε μία ολοκληρωμένη και αποτελεσματική διαχείριση της δραστηριότητας, ανάλογα με την ένταση και τα χαρακτηριστικά της, αλλά και τις ειδικές ανάγκες προστασίας των πολύ σημαντικών ειδών της περιοχής, κυρίως των ειδών χλωρίδας. Η συλλογή του είδους *Ophrys argolica* subsp. *argolica* θα πρέπει να μην επιτρέπεται για να διατηρηθούν οι πληθυσμοί του.

(26) Εγκαταστάσεις Μέσων Μαζικής Μεταφοράς, με εξειδίκευση ανά υποκατηγορίες.

26.2. Ελικοδρόμια

Αφορά τη ΖΒΔΦΠ

Για τη ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων ΖΒΔΦΠ-04:

- Επιτρέπεται η χρήση του υφιστάμενου ελικοδρομίου, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και τους όρους χρήσης που διέπουν την αδειοδότησή του.

Ζώνες εφαρμογής GR2510003: ***ΖΒΔΦΠ-04*** *(ELBA25103_ZD04)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Αφορά υφιστάμενη χρήση εντός του χώρου του Nafplio Palace.

26.3. Υδατοδρόμια
Αφορά τη ΖΒΔΦΠ
Για τη ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων ΖΒΔΦΠ-02: • Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία υδατοδρομίων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και κατόπιν έγκρισης περιβαλλοντικών όρων.
Ζώνες εφαρμογής GR2510003: ***ΖΒΔΦΠ-02*** *(ELBA25103_ZD02)*
Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η περιοχή αποτελεί σημαντικό τουριστικό πόλο, ενώ ο τουρισμός αποτελεί σημαντικό πυλώνα της οικονομίας της. Τα υδροπλάνα, ως επιβατικό μέσο μεταφοράς, εξυπηρετούν την τουριστική κίνηση, ενισχύοντας το δίκτυο μεταφορών του τουρισμού. Η δυνητική εγκατάσταση υδατοδρομίου στην περιοχή του λιμένος, η οποία περιβάλλει την πόλη του Ναυπλίου, δεν επηρεάζει το προστατευτέο αντικείμενο.

26.8. Χώροι στάθμευσης τουριστικών λεωφορείων (πούλμαν), φορτηγών και τροχόσπιτων
Αφορά τις ΖΒΔΦΠ
Για τη ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων ΖΒΔΦΠ-02: • Επιτρέπεται η ίδρυση και λειτουργία υπαίθριων χώρων στάθμευσης τουριστικών λεωφορείων (πούλμαν), φορτηγών και τροχόσπιτων, σύμφωνα με τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις.
Ζώνες εφαρμογής GR2510003: ***ΖΒΔΦΠ-02*** *(ELBA25103_ZD02)*
Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η πρόβλεψη για τη δυνητική δημιουργία χώρων στάθμευσης τουριστικών λεωφορείων, φορτηγών και τροχόσπιτων, δίνει λύση στο πρόβλημα της ανεξέλεγκτης στάθμευσης των λεωφορείων, των διαφόρων τύπων φορτηγών, αλλά και των αυτοκινούμενων και ρυμουλκούμενων τροχόσπιτων. Η εγκατάσταση χώρου στάθμευσης τουριστικών λεωφορείων, φορτηγών και τροχόσπιτων στην περιοχή του λιμένος, η οποία περιβάλλει την πόλη του Ναυπλίου, δεν επηρεάζει το προστατευτέο αντικείμενο.

(26.11) Λιμενικές ζώνες επιβατικής, εμπορικής, αλιευτικής, βιομηχανικής και τουριστικής δραστηριότητας, μαρίνες
Αφορά τις ΖΒΔΦΠ
Για τη ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων ΖΒΔΦΠ-02: • Επιτρέπεται η λειτουργία των νόμιμα υφιστάμενων δικτύων, εγκαταστάσεων και έργων υποδομής λιμένων, αλιευτικών καταφυγίων και μαρίνων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τους ισχύοντες περιβαλλοντικούς όρους. • Επιτρέπεται η συντήρηση και εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων δικτύων και έργων υποδομής των νόμιμα υφιστάμενων υποδομών και εγκαταστάσεων λιμένων, αλιευτικών

καταφυγίων και μαρίνων, καθώς και η κατασκευή νέων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και κατόπιν έγκρισης περιβαλλοντικών όρων.

Ζώνες εφαρμογής GR2510003: ***ΖΒΔΦΠ-02*** *(ELBA25103_ZD02)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η ΖΒΔΦΠ-02 αποτελεί ουσιαστικά το λιμένα της πόλης του Ναυπλίου, με υφιστάμενες λιμενικές εγκαταστάσεις και υποδομές. Ως εκ τούτου η χρήση επιτρέπεται τόσο για τη συνέχιση λειτουργίας του λιμένα, όσο και για μελλοντικές ανάγκες εκσυγχρονισμού και επέκτασης των υποδομών και εγκαταστάσεων λιμένων, αλιευτικών καταφυγίων και μαρίνων. Δεδομένου ότι η ζώνη εφάπτεται με την πόλη του Ναυπλίου, τυχόν έργα και δραστηριότητες δε θα επηρεάσουν το προστατευτέο αντικείμενο.

26.12. Γραμμικές υποδομές μεταφορών

26.12.1. Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων) (δυνατότητα εξειδίκευσης βάσει της οικείας νομοθεσίας)

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για όλες τις ζώνες της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η ελεύθερη χρήση (κίνηση, μεταφορά και προσωρινή στάθμευση) τροχοφόρων μόνο επί του υφιστάμενου αναγνωρισμένου οδικού δικτύου, είτε από οχήματα δημόσιων φορέων και αρμόδιων υπηρεσιών, είτε για την εξυπηρέτηση της πρόσβασης και άσκησης νόμιμων δραστηριοτήτων (π.χ. γεωργικές καλλιέργειες, χρήση ζώνης λιμένα), είτε με σκοπό την άσκηση δραστηριοτήτων αναψυχής/περιήγησης.
- Δεν επιτρέπεται η κίνηση τροχοφόρων εκτός των υφιστάμενων δρόμων. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται μόνον αν η κίνηση αυτή πραγματοποιείται για την άσκηση των επιτρεπόμενων παραγωγικών δραστηριοτήτων σε ιδιωτικές εκτάσεις, για εργασίες προστασίας και διαχείρισης και για τη φύλαξη της περιοχής. Οι όροι κυκλοφορίας των οχημάτων δύναται να εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Στη ΖΒΔΦΠ-02 η κίνηση των τροχοφόρων διέπεται από τους κανόνες του λιμένα.
- Επιτρέπεται η συντήρηση και βελτίωση του υφιστάμενου οδικού δικτύου μετά από περιβαλλοντική αδειοδότηση, εφόσον εξασφαλίζεται μέγιστη προστασία και διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου και σύμφωνα με τους όρους και περιορισμούς της αρχαιολογικής νομοθεσίας. Επιτρέπεται η εγκατάσταση πινακίδων σήμανσης των οδών από την αρμόδια υπηρεσία.
- Κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση εργασιών διάνοιξης νέου και βελτίωσης του υφιστάμενου οδικού δικτύου (κάθε κατηγορίας) θα πρέπει να λαμβάνονται απαραιτήτως υπόψη τα ακόλουθα: α) σκοπιμότητα του έργου, λαμβάνοντας υπόψη την επάρκεια του υφιστάμενου οδικού δικτύου και το Σχέδιο Οργάνωσης και Διαχείρισης Επισκεπτών της περιοχής β) τις επιπτώσεις στους τύπους οικοτόπων και τα είδη χλωρίδας και πανίδας από τη διάσπαση των φυσικών οικοσυστημάτων και την όχληση, τόσο από τη φάση κατασκευής,

όσο και από τη φάση λειτουργίας του έργου και γ) τυχόν ύπαρξη θέσεων παρουσίας του είδους χλωρίδας *Ophrys argolica* subsp. *argolica*.

- Ισχύουν οι όροι και περιορισμοί της αρχαιολογικής νομοθεσίας λόγω κήρυξης της περιοχής ως Αρχαιολογικό Χώρο και μέρους της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.

Ζώνες εφαρμογής GR2510003: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25103_ZB01)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02 *(ELBA25103_ZC01, ELBA25103_ZC02)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07 *(ELBA25103_ZD01, ELBA25103_ZD02, ELBA25103_ZD03, ELBA25103_ZD04, ELBA25103_ZD05, ELBA25103_ZD06, ELBA25103_ZD07)*

Για όλες τις ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η επέκταση του υπάρχοντος οδικού δικτύου κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης.
- Επιτρέπεται η διάνοιξη των αναγκαίων δρόμων πρόσβασης σε αγροτικές εκμεταλλεύσεις και λοιπές επιτρεπόμενες εντός της ζώνης χρήσεις, μετά από περιβαλλοντική αδειοδότηση και σύμφωνα με τους όρους και περιορισμούς της αρχαιολογικής νομοθεσίας.
- Επιτρέπεται η διάνοιξη, συντήρηση και βελτίωση των δασικών δρόμων για λόγους προστασίας και για την εξυπηρέτηση της κτηνοτροφίας.

Ζώνες εφαρμογής GR2510003: ***ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02*** *(ELBA25103_ZC01, ELBA25103_ZC02)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07 *(ELBA25103_ZD01, ELBA25103_ZD02, ELBA25103_ZD03, ELBA25103_ZD04, ELBA25103_ZD05, ELBA25103_ZD06, ELBA25103_ZD07)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Το οδικό δίκτυο συνιστά βασικό δείκτη βιοτικού επιπέδου των πολιτών, καθώς εξασφαλίζει απρόσκοπτη πρόσβαση σε οικισμούς και πόλεις, δομές υπηρεσιών πρόνοιας, διοίκησης, εκπαίδευσης και υγείας, τουριστικούς προορισμούς, παραλίες και λοιπά στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος, πολιτιστικά ή θρησκευτικά μνημεία κλπ. Εντούτοις, η πυκνότητα του δικτύου οφείλει να μη ξεπερνά τη φέρουσα ικανότητα των οικοσυστημάτων και του τοπίου προκαλώντας σοβαρές αλλοιώσεις στο τοπίο, διάσπαση και κατακερματισμό των οικοτόπων και ενδιαιτημάτων των ειδών και υποβάθμιση των παρεχόμενων οικοσυστημικών υπηρεσιών. Στην Ενότητα 2.3.1.5 όπου μελετάται η πυκνότητα του οδικού δικτύου, καταδεικνύεται ότι στην περιοχή υπάρχει ήδη επαρκές οδικό δίκτυο, το οποίο κατακερματίζει τους οικοτόπους της περιοχής. Ο αλόγιστος περαιτέρω κατακερματισμός των οικοσυστημάτων δύναται να επιφέρει αρνητικές επιπτώσεις στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων και δεν συνάδει με τους διαχειριστικούς στόχους της περιοχής. Κάθε εργασία χάραξης, συντήρησης και βελτίωσης του οδικού δικτύου θα πρέπει να γίνεται κατόπιν έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, διασφαλίζοντας τη μέγιστη προστασία της περιοχής και του προστατευτέου αντικείμενου. Το υφιστάμενο οδικό δίκτυο εξυπηρετεί τόσο την πρόσβαση στον αρχαιολογικό χώρο, όσο και στην πόλη του Ναυπλίου και τις παραλίες της περιοχής και κρίνεται επαρκές. Τυχόν συντήρηση του υφιστάμενου οδικού δικτύου θα πρέπει να επιτρέπεται λαμβάνοντας υπόψη την προστασία των ειδών και τύπων οικοτόπων στην περιοχή.

26.12. Γραμμικές υποδομές μεταφορών

26.12.4. Ποδηλατόδρομοι

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η κατασκευή, συντήρηση και βελτίωση ποδηλατόδρομων καθώς και η χρήση μονοπατιών πολλών χρήσεων ή υφιστάμενων οδών ως ποδηλατόδρομων ή πεζόδρομων, με σκοπό την προστασία και φύλαξη της περιοχής, την αναψυχή και την άσκηση νόμιμων δραστηριοτήτων. Η χρήση επιτρέπεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής και εφόσον διασφαλίζεται η ακεραιότητα αυτής και η προστασία των σημαντικών ειδών και τύπων οικοτόπων. Η χωροθέτηση των διαδρομών, οι τεχνικές προδιαγραφές για την κατασκευή τους και οι ειδικότεροι όροι λειτουργίας τους, καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών ή ειδικής μελέτης [Βλέπε Μέτρο MM25103CF0301 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].

Ζώνες εφαρμογής GR2510003: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25103_ZB01)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25103_ZC01, ELBA25103_ZC02, ELBA25103_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07 *(ELBA25103_ZD01, ELBA25103_ZD02, ELBA25103_ZD03, ELBA25103_ZD04, ELBA25103_ZD05, ELBA25103_ZD06, ELBA25103_ZD07)*

26.12.6. Μονοπάτια (πεζών)

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η διάνοιξη και χρήση μονοπατιών για τη διευκόλυνση και τον έλεγχο διακίνησης των επισκεπτών, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, με σκοπό την προστασία και φύλαξη της περιοχής, την αναψυχή και την άσκηση νόμιμων δραστηριοτήτων. Η χωροθέτηση και οι τεχνικές προδιαγραφές, προσδιορίζονται στο εγκεκριμένο Σχέδιο Διαχείρισης επισκεπτών ή ειδική μελέτη, εφόσον διασφαλίζεται η προστασία των σημαντικών τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής [Βλέπε Μέτρο MM25103CF0301 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].
- Επιτρέπονται τα έργα συντήρησης, βελτίωσης και σήμανσης των υφιστάμενων μονοπατιών με τις αντίστοιχες υποδομές ενημέρωσης κατόπιν εγκεκριμένου Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών και εφόσον διασφαλίζεται η προστασία των σημαντικών τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής.

Ζώνες εφαρμογής GR2510003: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25103_ZB01)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25103_ZC01, ELBA25103_ZC02, ELBA25103_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07 *(ELBA25103_ZD01, ELBA25103_ZD02, ELBA25103_ZD03, ELBA25103_ZD04, ELBA25103_ZD05, ELBA25103_ZD06, ELBA25103_ZD07)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Τα μονοπάτια και οι ποδηλατοδρόμοι αποτελούν υποδομές που υποστηρίζουν τις θεματικές και περιηγητικές διαδρομές, οι οποίες αποτελούν τάση ανάπτυξης και προώθησης του εναλλακτικού τουρισμού τόσο στην Ελλάδα, όσο και διεθνώς. Τα μονοπάτια χρησιμοποιούνται για πεζοπορία και αναψυχή, καθώς και για πρόσβαση, χωρίς μηχανοκίνητα μέσα, σε σημεία ενδιαφέροντος φυσικού, ιστορικού ή πολιτιστικού περιβάλλοντος. Ταυτόχρονα, συμβάλλουν στην ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού στην προβολή της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και στην ευαισθητοποίηση των επισκεπτών σε θέματα προστασίας.

Τα μονοπάτια και οι ποδηλατόδρομοι αποτελούν υποδομές που εξυπηρετούν την επισκεψιμότητα της περιοχής αλλά και την άσκηση δραστηριοτήτων ερμηνείας και ανάδειξης του περιβάλλοντος, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού που συνάδουν με την οικολογική αξία των περιοχών και την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης. Ως εκ τούτου δύναται να επιτρέπεται η χρήση υφιστάμενων υποδομών ή η διαμόρφωση νέων, εφόσον διατηρείται η ακεραιότητα της περιοχής, μετά από σχετική μελέτη και προδιαγραφές που διασφαλίζουν τόσο την ασφάλεια των πολιτών κατά τη χρήση τους όσο και τη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου.

Η περιοχή αξιοποιείται ήδη με μορφές ορεινού και εναλλακτικού τουρισμού που συνάδουν με την οικολογική και αισθητική αξία του τόπου. Απευθύνεται κυρίως σε επισκέπτες που αναζητούν ορεινές, αθλητικές και περιηγητικές μορφές τουρισμού και διαθέτει ήδη διαμορφωμένο δίκτυο μονοπατιών που διασχίζουν τα σημεία πολιτιστικού ενδιαφέροντος (μονές, αρχαιολογικός χώρος), αλλά και μέρος των σημείων φυσικού ενδιαφέροντος. Οι διαδρομές αυτές ενισχύουν τις πρωτοβουλίες για τη διατήρηση του τοπικού πολιτισμού και την ενίσχυση και την προστασία της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς.

Η ύπαρξη τέτοιων υποδομών εκτιμάται ότι θα ενισχύσει την προστασία της περιοχής, μέσω: α) της ανάπτυξης ενός ολοκληρωμένου σχεδίου κίνησης επισκεπτών με αποφυγή μηχανοκίνητων οχημάτων, β) της συμβολής στην ανάπτυξη της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης των επισκεπτών και γ) της συνέργειας αυτών των χρήσεων με άλλες δράσεις και υποδομές περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης δ) της ανάδειξης των εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

(30) Γωνιές ανακύκλωσης και πράσινα σημεία (μικρά) (κοινή υπουργική απόφαση 18485/26.4.2017, Β' 1412).

Αφορά τις ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018

Για τις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η δημιουργία γωνιών ανακύκλωσης (ΓΑ), σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Η χωροθέτηση επιτρέπεται σε δημόσιο ή ιδιωτικό χώρο πολύ μικρής έκτασης και σε γειτνίαση με δρόμο που χρησιμοποιούν τα οχήματα συλλογής. Ειδικότερα επιτρέπεται η δημιουργία σημείων συλλογής ανακυκλώσιμων αποβλήτων, πολύ μικρής κλίμακας, ελεύθερης πρόσβασης, χωρίς περίφραξη ή οποιεσδήποτε κατασκευές, στις οποίες διασφαλίζεται η χωριστή συλλογή διαφορετικών κατηγοριών ανακυκλώσιμων αστικών αποβλήτων σε κατάλληλους περιέκτες με την κατάλληλη σήμανση. Τα απόβλητα συλλέγονται από τον οικείο Ο.Τ.Α. Α' βαθμού. Στις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών

η δημιουργία γωνιών ανακύκλωσης επιτρέπεται μόνο σε θέσεις με μεγάλη επισκεψιμότητα. Οι κατηγορίες αποβλήτων – υλικών που γίνονται αποδεκτές καθορίζονται από την κείμενη νομοθεσία.

Για τις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία Μικρών Πράσινων Σημείων, οργανωμένων από Ο.Τ.Α. Α' βαθμού, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Ειδικότερα επιτρέπεται η εγκατάσταση τους σε υπαίθριους - περιφραγμένους χώρους, μέγιστης έκτασης 1000 m^2 που φέρουν τον κατάλληλο εξοπλισμό και υποδομές, ώστε να μπορούν οι πολίτες να αποθέτουν χωριστά ανακυκλώσιμα απόβλητα ή χρησιμοποιημένα αντικείμενα, προκειμένου αυτά να προωθηθούν για ανακύκλωση ή για επαναχρησιμοποίηση. Οι κατηγορίες αποβλήτων – υλικών που γίνονται αποδεκτές καθορίζονται από την κείμενη νομοθεσία.

Ζώνες εφαρμογής GR2510003: ***ΖΔΟΕ-01*** *(ELBA25103_ZC01)*
ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05 *(ELBA25103_ZD01, ELBA25103_ZD02, ELBA25103_ZD03, ELBA25103_ZD04, ELBA25103_ZD05)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Πρόκειται για οργανωμένους χώρους ανακύκλωσης και περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, οι οποίοι υποστηρίζουν ένα ολοκληρωμένο Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων, προσφέροντας παράλληλα εκπαίδευση – ευαισθητοποίηση των πολιτών στη διακριτή συλλογή όλων των δυνατών υλικών. Το μοντέλο των «Πράσινων Σημείων» εφαρμόζεται εδώ και έτη σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες. Ο κύριος σκοπός δημιουργίας δικτύου Πράσινων Σημείων (ΠΣ) είναι η συμβολή στους στόχους της ευρωπαϊκής και εθνικής νομοθεσίας και του Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ), για τη χωριστή συλλογή ανακυκλώσιμων υλικών (ΑΥ), συμπληρωματικά με το δίκτυο Διαλογής στην Πηγή (ΔσΠ) διακριτών ανακυκλώσιμων υλικών (ΑΥ), το οποίο θα αναπτυχθεί σε αντικατάσταση του υφιστάμενου συστήματος του μπλε κάδου. Οι κύριες ωφέλειες σχετίζονται με την περιβαλλοντική διάσταση και την καλλιέργεια περιβαλλοντικής συνείδησης στους πολίτες, η οποία θα έχει πολλαπλασιαστικά οφέλη και στις υπόλοιπες δράσεις διαχείρισης αποβλήτων (Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων -ΜΟΔ, 2018).

(38) Κοιμητήρια.
Αφορά τις ΖΒΔΦΠ

Για τη Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων ΖΒΔΦΠ-01:

- Επιτρέπεται η λειτουργία και επέκταση των υφιστάμενων κοιμητηρίων, σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.

Ζώνες εφαρμογής GR2510003: ***ΖΒΔΦΠ-01*** *(ELBA25103_ZD01)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Αφορά υφιστάμενο κοιμητήριο εντός της ζώνης ΖΒΔΦΠ-01, η λειτουργία του οποίου προτείνεται να συνεχίσει.

(48.2) Α) Οι κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, μετά των παραρτημάτων αυτών (υπέργειων και υπόγειων)

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Υφιστάμενα δίκτυα και εγκαταστάσεις διατηρούνται και επιτρέπεται η λειτουργία τους.
- Επιτρέπεται η εκτέλεση έργων συντήρησης, βελτίωσης, αποκατάστασης, και εκσυγχρονισμού λειτουργικών δικτύων υποδομών και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, συμπεριλαμβανομένης της αρχαιολογικής νομοθεσίας.

Ζώνες εφαρμογής GR2510003: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25103_ZB01)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25103_ZC01, ELBA25103_ZC02, ELBA25103_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07 *(ELBA25103_ZD01, ELBA25103_ZD02, ELBA25103_ZD03, ELBA25103_ZD04, ELBA25103_ZD05, ELBA25103_ZD06, ELBA25103_ZD07)*

Για τις ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η επέκταση των δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας ή η κατασκευή νέων. Η Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων, για κάθε έργο όπου αυτό απαιτείται, γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, συμπεριλαμβανομένης της αρχαιολογικής νομοθεσίας, κατόπιν Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και δέουσας εκτίμησης των επιπτώσεων.

Ζώνες εφαρμογής GR2510003: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25103_ZB01)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02 *(ELBA25103_ZC01, ELBA25103_ZC02)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07 *(ELBA25103_ZD01, ELBA25103_ZD02, ELBA25103_ZD03, ELBA25103_ZD04, ELBA25103_ZD05, ELBA25103_ZD06, ELBA25103_ZD07)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Στις περιοχές λαμβάνουν χώρα έντονες ανθρωπογενείς δραστηριότητες, συνεπώς δεν μπορεί να αποκλειστεί η ύπαρξη τεκμηριωμένης ανάγκης ύπαρξης δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας που αφορούν την κατασκευή αγωγών, καθώς και για την εγκατάσταση υπόγειων καλωδίων και αγωγών για μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας, τηλεπικοινωνιών και φυσικού αερίου, οι οποίες θα υποστηρίζουν την παρουσία των τοπικών πληθυσμών και την ομαλή λειτουργία των δραστηριοτήτων της περιοχής. Συνεπώς δύναται να επιτραπεί η συγκεκριμένη χρήση στις ΖΔΟΕ και τις ΖΒΔΦΠ. Επιτρέπονται επίσης οι εργασίες συντήρησης, βελτίωσης, αποκατάστασης, και εκσυγχρονισμού λειτουργικών δικτύων υποδομών και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας. Στην αρχαιολογική ζώνη ΖΠΦ-01 δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση νέων δικτύων, παρά μόνο η συντήρηση των υφιστάμενων.

(48.2) Β) Η εγκατάσταση σταθμών μέτρησης ατμοσφαιρικής ρύπανσης, θορύβου και μετεωρολογικών παραμέτρων με τον αναγκαίο εξοπλισμό

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ, ΖΒΔΦΠ σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία σταθμών μέτρησης ατμοσφαιρικής ρύπανσης, θορύβου, ποιότητας υδάτων και μετεωρολογικών παραμέτρων με τον αναγκαίο εξοπλισμό, εφόσον κρίνονται σκόπιμοι για την παρακολούθηση περιβαλλοντικών παραμέτρων σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής ή κρίνονται επιβεβλημένοι για τον σχεδιασμό και αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών.

Ζώνες εφαρμογής GR2510003: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25103_ZB01)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25103_ZC01, ELBA25103_ZC02, ELBA25103_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07 *(ELBA25103_ZD01, ELBA25103_ZD02, ELBA25103_ZD03, ELBA25103_ZD04, ELBA25103_ZD05, ELBA25103_ZD06, ELBA25103_ZD07)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η εγκατάσταση σταθμών μέτρησης βιοτικών και αβιοτικών παραμέτρων του θαλασσίου και ατμοσφαιρικού περιβάλλοντος, του θορύβου, των μετεωρολογικών δεδομένων θα πρέπει να επιτρέπεται, δεδομένου ότι η παρακολούθηση των βιοτικών και αβιοτικών παραγόντων είναι πολλές φορές κρίσιμη για την παρακολούθηση της ικανοποιητικής κατάστασης ειδών και οικοτόπων (π.χ. ποιότητα υδάτων, ατμοσφαιρική ρύπανση, υψηλά επίπεδα θορύβου), των οικοσυστημικών διεργασιών (π.χ. διάβρωση) αλλά και εν γένει του οικοσυστήματος.

(49) Περίπτερα ενημέρωσης/έργα ερμηνείας περιβάλλοντος (πινακίδες, αποχωρητήρια, περίπτερα, στέγαστρα κ.λπ.)

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπονται οι δράσεις περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης.
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και συντήρηση έργων ερμηνείας περιβάλλοντος και της απολύτως απαραίτητης ελαφράς υποδομής στήριξης αυτών (πινακίδες πληροφόρησης, υπαίθριοι χώροι περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, επιστημονικός εξοπλισμός, ξύλινα καθιστικά, ξύλινα στέγαστρα, παρατηρητήρια, οριοσήμανση ζωνών προστασίας και μονοπατιών κ.λπ.). Η χωροθέτηση των έργων ερμηνείας περιβάλλοντος και οι τεχνικές προδιαγραφές αυτών καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν εκπόνησης ειδικής μελέτης [Βλέπε Μέτρο ΜΜ25103CF0301 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].
- Ισχύουν οι όροι και περιορισμοί της αρχαιολογικής νομοθεσίας λόγω κήρυξης της περιοχής ως Αρχαιολογικό Χώρο και μέρους της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.

Ζώνες εφαρμογής GR2510003: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25103_ZB01)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25103_ZC01, ELBA25103_ZC02, ELBA25103_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07 *(ELBA25103_ZD01, ELBA25103_ZD02, ELBA25103_ZD03, ELBA25103_ZD04, ELBA25103_ZD05, ELBA25103_ZD06, ELBA25103_ZD07)*

Για τις ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και συντήρηση περιπτέρων ενημέρωσης. Η χωροθέτηση και οι τεχνικές προδιαγραφές αυτών προβλέπονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν εκπόνησης ειδικής μελέτης.

Ζώνες εφαρμογής GR2510003: ***ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03*** *(ELBA25103_ZC01, ELBA25103_ZC02, ELBA25103_ZC03)*
ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07
(ELBA25103_ZD01, ELBA25103_ZD02, ELBA25103_ZD03, ELBA25103_ZD04, ELBA25103_ZD05, ELBA25103_ZD06, ELBA25103_ZD07)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Μέσω της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης επιτελείται διαμόρφωση γνώμης και ενημέρωσης για το περιβάλλον και τα προβλήματά του, προσφέροντας εμπεριστατωμένη γνώση αναφορικά με τη σημασία της περιοχής και, γενικότερα, του φυσικού περιβάλλοντος. Η διεξαγωγή δράσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού, των φορέων που εκπροσωπούν τους χρήστες του χώρου, καθώς και οι δράσεις κατάρτισης του προσωπικού των αρχών που έχουν την ευθύνη και διαχειρίζονται την περιοχή κρίνονται απαραίτητες και κρίσιμες για την προστασία και διατήρησης των ειδών, αλλά και της ευρύτερης περιοχής. Το Ναύπλιο και η Ακροναυπλία είναι ένας διεθνούς φήμης αρχαιολογικός χώρος με πολυάριθμους επισκέπτες σε ημερήσια βάση. Οι επισκέπτες των αρχαιολογικών χώρων εν γένη, είτε ήδη γνωρίζουν είτε συνειδητοποιούν κατά την επίσκεψή τους σε αυτούς του χώρους, την αξία της διαχρονικότητας και της διατήρησης των πολιτισμικών αξιών, συνδέουν αυτή τη γνώση με το φυσικό περιβάλλον και κατ' επέκταση τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, μέσω της της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.

Η εγκατάσταση περιπτέρων ενημέρωσης και λοιπής υποδομής για την ερμηνεία του περιβάλλοντος, όπως πινακίδες πληροφόρησης, υπαίθριοι χώροι περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, επιστημονικός εξοπλισμός, ξύλινα καθιστικά, ξύλινα στέγαστρα, παρατηρητήρια κ.λπ., κρίνεται συμβατή καθώς εξυπηρετεί τους σκοπούς προστασίας της φύσης μέσω της εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επισκεπτών και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής. Οι υποδομές αυτές, αποτελούν τους κατεξοχήν χώρους όπου παρουσιάζεται η σημασία της προστατευόμενης περιοχής και η αναγκαιότητα προστασίας των στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος. Σε πολλές περιπτώσεις η άγνοια των επισκεπτών για την παρουσία ορισμένων ειδών, είτε η εσφαλμένη εντύπωση σε σχέση με την επικινδυνότητα κάποιας δραστηριότητας, είτε η έλλειψη γνώσης σε σχέση με τη σπανιότητα κάποιου είδους μπορεί να δράσει επιβαρυντικά για την επιβίωση των ειδών αυτών εάν θανατωθούν, οχληθούν ή καταστραφούν τα ενδιαιτήματα αυτών ή απομακρυνθούν για λόγους συλλογής.

Οι υποδομές ερμηνείας του περιβάλλοντος χρησιμοποιούνται κυρίως από τους κατοίκους και επισκέπτες της περιοχής. Οι υποδομές που υποστηρίζουν τις δράσεις ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης, αποτελούν ένα εργαλείο που μπορεί να κινητοποιήσει, παροτρύνει και εμψυχώσει τους κατοίκους και τους χρήστες του χώρου ώστε να συμμετάσχουν ενεργά στην προστασία της περιοχής, αλλά και να αντιληφθούν τις ευκαιρίες που αναδεικνύονται από τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής.

(51) Έργα προστασίας από διάβρωση, κατολισθήσεις και στήριξη εδαφών
Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ
Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής: ▪ Επιτρέπονται τα έργα στήριξης εδαφών, προστασίας από διάβρωση και κατολισθήσεις και προστασίας από φυσικές καταστροφές εν γένει, με ήπιες μεθόδους, εφόσον τεκμηριώνεται επαρκώς η σκοπιμότητα, αναγκαιότητα και αποτελεσματικότητά τους, διατηρείται υψηλή προστασία της περιοχής και επιλέγονται λύσεις με την ηπιότερη δυνατή παρέμβαση στο φυσικό περιβάλλον. Η Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, κατόπιν Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και δέουσας εκτίμησης των επιπτώσεων. ▪ Ισχύουν οι όροι και περιορισμοί της αρχαιολογικής νομοθεσίας λόγω κήρυξης της περιοχής ως Αρχαιολογικό Χώρο και μέρους της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.
Ζώνες εφαρμογής GR2510003: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25103_ZB01)* ***ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03*** *(ELBA25103_ZC01, ELBA25103_ZC02, ELBA25103_ZC03)* ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07*** *(ELBA25103_ZD01, ELBA25103_ZD02, ELBA25103_ZD03, ELBA25103_ZD04, ELBA25103_ZD05, ELBA25103_ZD06, ELBA25103_ZD07)*
Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η δυνατότητα υλοποίησης έργων προστασίας από διάβρωση και κατολισθήσεις, καθώς και τα έργα στήριξης των εδαφών, εφόσον απαιτηθούν, κρίνεται απαραίτητη για την περιοχή, τόσο για την προστασία του αρχαιολογικού χώρου και του οικοσυστήματος, όσο και για την προστασία των επισκεπτών της περιοχής.

(55) Φάροι
Αφορά τις ΖΠΦ και ΖΒΔΦΠ
• Επιτρέπεται η διατήρηση των υφιστάμενων και η εγκατάσταση νέων φάρων, σύμφωνα με τις ισχύουσες κείμενες διατάξεις και κατόπιν άδειας των αρμόδιων αρχών.
Ζώνες εφαρμογής GR2510003: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25103_ZB01)* / ***ΖΒΔΦΠ-02*** *(ELBA25103_ZD02)*

Επισήμανση: Ακολούθως, σε συνέχεια των επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων, όπως ορίζονται στο Π.Δ. 59/2018 και σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4685/2020, παρατίθενται δραστηριότητες και έργα που δεν προβλέπονται ή δεν εξειδικεύονται ρητά στο εν λόγω Π.Δ.

Η αναφορά τους κρίνεται αναγκαία, ώστε να θεσπιστούν συγκεκριμένοι όροι και περιορισμοί με στόχο: α) την ομαλή λειτουργία και προστασία της περιοχής, β) την ασφάλεια των κατοίκων και των επισκεπτών, γ) την προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, δ) καθώς και τη

συμπερίληψη δραστηριοτήτων που είναι συμβατές με τους όρους προστασίας και παράλληλα συμβάλλουν στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου.

Οι δραστηριότητες και τα έργα αυτά μπορούν να ενταχθούν είτε ως οριζόντιες Γενικές Διατάξεις είτε στο πλαίσιο των Σχεδίων Διαχείρισης της περιοχής κατά την έκδοση των σχετικών ΠΔ και ΚΥΑ για την περιοχή.

Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται και ενισχύεται ο εναλλακτικός τουρισμός (πολιτιστικός, ιστορικός, θρησκευτικός, φυσιολατρικός κ.λπ.) σύμφωνα με τους όρους του παρόντος και ειδικότερες ρυθμίσεις του Σχεδίου Διαχείρισης. [Βλέπε Μέτρο MM25103CF0301 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].
- Επιτρέπεται η επίσκεψη με σκοπό την περιήγηση στον αρχαιολογικό χώρο, την περιβαλλοντική εκπαίδευση, την παρατήρηση της φύσης, την αναψυχή.
- Επιτρέπεται η υπαίθρια αναψυχή, και διημέρευση των επισκεπτών.
- Επιτρέπεται, ως ήπια δραστηριότητα αναψυχής, το ερασιτεχνικό ψάρεμα από τη στεριά (π.χ. με καλάμι ή πετονιά) στις παραλίες και παράκτιες περιοχές, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
- Ειδικότεροι όροι και ρυθμίσεις (κανονιστικό πλαίσιο) για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων καταγράφονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της Περιοχής [Βλέπε Μέτρα MM25103CF0302, MM25103CF0303, MM25103CF0304 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].

Ζώνες εφαρμογής GR2510003: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25103_ZB01)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25103_ZC01, ELBA25103_ZC02, ELBA25103_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07 *(ELBA25103_ZD01, ELBA25103_ZD02, ELBA25103_ZD03, ELBA25103_ZD04, ELBA25103_ZD05, ELBA25103_ZD06, ELBA25103_ZD07)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η περιοχή αποτελεί σημαντικό πόλο έλξης της χώρας και δέχεται μεγάλο αριθμό επισκεπτών που αλληλοεπιδρά με τη φύση και τα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος. Στην Ακροναυπλία καταγράφεται οδικό δίκτυο και δίκτυο μονοπατιών για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών και την περιήγηση αυτών σε μνημεία.

Η ανάπτυξη ήπιων εναλλακτικών μορφών τουρισμού (περιηγητικού και περιπατητικού τουρισμού, πολιτιστικού - θρησκευτικού τουρισμού) αποτελούν μία βιώσιμη αναπτυξιακή δυνατότητα της περιοχής. Σε κάθε περίπτωση η βιώσιμη διαχείριση της περιοχής προϋποθέτει την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού με τρόπο που να διασφαλίζεται η ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων στη φύση και να προστατεύεται το περιβάλλον.

Επισημάνσεις: Προτείνεται να επιτρέπονται και να ρυθμιστούν οι δραστηριότητες αναψυχής / εναλλακτικού τουρισμού, οι οποίες, υπό όρους, κρίνονται συμβατές με τις ανάγκες προστασίας και αειφόρου ανάπτυξης της περιοχής. Στη χρήση ενσωματώθηκαν και οι χρήσεις επί παραλιών για την εξυπηρέτηση των λουόμενων (όπως απλής χρήσης του αιγιαλού και της παραλίας), δεδομένου ότι δεν προβλέπεται από το ΠΔ κάποια ειδικότερη χρήση.

Αντιπυρική προστασία / Φύλαξη

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η κατασκευή και συντήρηση έργων και η εκτέλεση εργασιών αντιπυρικής προστασίας.
- Επιτρέπονται τα έργα και οι εργασίες δασοπροστασίας και εν γένει φύλαξης και επόπτευσης του χώρου.
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και χρήση φυλακίων και μη μόνιμης ελαφριάς υποδομής που προορίζεται για την πυροπροστασία, φύλαξη και επόπτευση του χώρου. Οι κατασκευές θα εγκαθίστανται κατόπιν ειδικής μελέτης και θα πρέπει να εναρμονίζονται στην αισθητική του περιβάλλοντος χώρου.
- Ισχύουν οι όροι και περιορισμοί της αρχαιολογικής νομοθεσίας λόγω κήρυξης της περιοχής ως Αρχαιολογικό Χώρο και μέρους της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.

Ζώνες εφαρμογής GR2510003: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25103_ZB01)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25103_ZC01, ELBA25103_ZC02, ELBA25103_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07 *(ELBA25103_ZD01, ELBA25103_ZD02, ELBA25103_ZD03, ELBA25103_ZD04, ELBA25103_ZD05, ELBA25103_ZD06, ELBA25103_ZD07)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Τα έργα και οι εργασίες αντιπυρικής προστασίας, δασοπροστασίας και εν γένει φύλαξης, καθώς και οι αναγκαίες (υφιστάμενες ή μελλοντικές) υποδομές για τη διαχείριση και προστασία της περιοχής κρίνονται αναγκαίες.

Επισημάνσεις: Προτείνεται να επιτρέπονται τα πάσης φύσεως έργα και εργασίες αντιπυρικής προστασίας, δασοπροστασίας, φύλαξης και επόπτευσης του χώρου. Στις σχετικές προβλέψεις ενσωματώθηκε και η εγκατάσταση φυλακίων και μη μόνιμης ελαφριάς υποδομής που προορίζεται για την πυροπροστασία και εν γένει φύλαξη και επόπτευση του χώρου, δεδομένου ότι δεν υπάρχει ειδική χρήση στο ΠΔ 59/2018. Παρ' όλα αυτά στο άρθρο 2 του από 31.5.1985 Π.Δ. (παράγραφοι 3 και 4) υπάρχει αναφορά σε φυλάκια και κτίρια εντός των δασών και δασικών εκτάσεων για στέγαση του προσωπικού που ασχολείται με την εκμετάλλευση και προστασία των δασών, καθώς και για την αποθήκευση υλικών και μηχανημάτων.

Αρχαιολογικές ανασκαφές / Έργα που αφορούν τη συντήρηση και αναστύλωση ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Για περιοχές που εντοπίζονται αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία, καθώς και εν γένει για τις περιοχές αρχαιολογικού ενδιαφέροντος, εφαρμόζονται και ισχύουν οι διατάξεις του Ν. 3028/2002 «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς» (ΦΕΚ 153/Α/28-6-02), όπως ισχύουν.
- Επιτρέπεται η αρχαιολογική έρευνα πεδίου δηλαδή η έρευνα του εδάφους, του υπεδάφους και του πυθμένα ποταμών που έχει ως σκοπό τον εντοπισμό ή την αποκάλυψη αρχαίων μνημείων, είτε αυτή συνίσταται σε ανασκαφή, είτε σε επιφανειακή έρευνα είτε σε επιστημονική έρευνα.
- Επιτρέπεται η συντήρηση, επισκευή και αναστύλωση ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων και χώρων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
- Κατά τις εργασίες που αφορούν στις αρχαιολογικές έρευνες, καθώς και τις εργασίες συντήρησης, επισκευής και αναστύλωσης ιστορικών και πολιτιστικών στοιχείων, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η προστασία και διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων, ιδιαίτερα σε τύπους οικοτόπων προτεραιότητας και σε κύρια ενδιαιτήματα ειδών πανίδας. [Βλέπε Μέτρο MM25103CF1201 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].

Ζώνες εφαρμογής GR2510003: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25103_ZB01)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25103_ZC01, ELBA25103_ZC02, ELBA25103_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07 *(ELBA25103_ZD01, ELBA25103_ZD02, ELBA25103_ZD03, ELBA25103_ZD04, ELBA25103_ZD05, ELBA25103_ZD06, ELBA25103_ZD07)*

Τεκμηρίωση: Η περιοχή μελέτης και η ευρύτερη περιοχή είναι πολύ πλούσιες σε αρχαιολογικά ευρήματα Προϊστορικών, Κλασσικών, Βυζαντινών και Νεότερων χρόνων (βλέπε Ενότητα 2.3.3). Το σύνολο της περιοχής, πλην μικρής έκτασης στα ανατολικά της περιοχής, πλησίον κατοικιών επί αγροτεμαχίου (ελαιώνα), εμπίπτει εντός του Αρχαιολογικού Χώρου του Ναυπλίου (Αριθμ. ΥΠΠΟΤ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Β1/Φ50/62380/1914, ΦΕΚ 181/ΑΑΠ/2011-07-20).

Η αρχαιολογική έρευνα και οι εργασίες συντήρησης, αναστύλωσης των ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων και χώρων της περιοχής, συνάδει τόσο με τους στόχους προστασίας της, όσο και με τη βιώσιμη ανάπτυξη αυτής.

Επισημάνσεις: Προτείνεται να επιτρέπονται οι αρχαιολογικές ανασκαφές και τα έργα που αφορούν τη συντήρηση και αναστύλωση ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων. Η πρόβλεψη να επιτρέπονται τα ανωτέρω έργα και ενέργειες κρίνεται απαραίτητη για την προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής.

Κατασκευές και έργα σε χώρους κοινής χρήσης (όπως παραλίες, χώροι αναψυχής, χώροι πολιτιστικού και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος κλπ.)

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπονται οι κατασκευές και η εκτέλεση εργασιών με σκοπό την ασφάλεια των χώρων και την εξυπηρέτηση του προορισμού αυτών, σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης, κατά περίπτωση, νομοθεσίας. Το είδος των κατασκευών, η χωροθέτηση αυτών, καθώς και οι όροι και προϋποθέσεις λειτουργίας τους, δύναται να καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.
- Επιτρέπεται η κατασκευή υποδομών με αποκλειστικό στόχο τη διαχείριση και φύλαξη της περιοχής, καθώς και η λήψη μέτρων και η εκτέλεση έργων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τα προβλεπόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Οι όροι και προϋποθέσεις για την κατασκευή των υποδομών και την εκτέλεση έργων δύναται να καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.
- Επιτρέπεται η τοποθέτηση προσωρινών ή λυόμενων κατασκευών, με σκοπό: α) την εξυπηρέτηση των επισκεπτών του χώρου, β) τη σήμανση και την εξυπηρέτηση των δράσεων ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης γ) τη φύλαξη της περιοχής. Η χωροθέτηση και οι προδιαγραφές για την τοποθέτηση τέτοιων κατασκευών γίνεται σύμφωνα με το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής κατόπιν εγκεκριμένων μελετών.
- Επιτρέπονται οι κατασκευές για τη διαμόρφωση του εδάφους, όπως κλίμακες, τοίχοι, διάδρομοι, κεκλιμένα επίπεδα, καθώς και κατασκευές για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία ή/και εμποδιζόμενων ατόμων. Τυχόν τέτοιες κατασκευές στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης, καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής ή ειδική μελέτη.
- Επιτρέπεται η τοποθέτηση προσωρινών ή λυόμενων κατασκευών για την εξυπηρέτηση παραχώρησης απλής χρήσης τμημάτων αιγιαλού και παραλίας, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και τα αναφερόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής (Αφορά τις ΖΔΟΕ-01 και ΖΔΟΕ-03).
- Ισχύουν οι όροι και περιορισμοί της αρχαιολογικής νομοθεσίας λόγω κήρυξης της περιοχής ως Αρχαιολογικό Χώρο και μέρους της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.

Ζώνες εφαρμογής GR2510003: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25103_ZB01)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25103_ZC01, ELBA25103_ZC02, ELBA25103_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07 *(ELBA25103_ZD01, ELBA25103_ZD02, ELBA25103_ZD03, ELBA25103_ZD04, ELBA25103_ZD05, ELBA25103_ZD06, ELBA25103_ZD07)*

Για τις ζώνες Διατήρησης Ειδών και Οικοτόπων και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση ήπιων κατασκευών για την εξυπηρέτηση των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς (π.χ. στέγαστρο, παγκάκι).
- Στη ΖΒΔΦΠ-02 επιτρέπεται κάθε κατασκευή για την εξυπηρέτηση χρήσης του χώρου (λιμάνι).

Ζώνες εφαρμογής GR2510003: ***ΖΔΟΕ-01*** *(ELBA25103_ZC01)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03 *(ELBA25103_ZD01, ELBA25103_ZD02, ELBA25103_ZD03)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Λαμβάνοντας υπόψη ότι στην περιοχή υπάρχει μεγάλη επισκεψιμότητα λόγω της πόλης του Ναυπλίου και του αρχαιολογικού χώρου της Ακροναυπλίας κρίνεται επιβεβλημένη η παροχή δυνατότητας να εκτελούνται έργα και κατασκευές που θα διασφαλίζουν την ασφάλεια χρήσης των χώρων και τη φύλαξή τους, ενώ θα διευκολύνουν την επισκεψιμότητα με οργανωμένο τρόπο που θα λαμβάνει υπόψη τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής, ειδικά στη ΖΠΦ. Επισημαίνεται ότι σημαντικές πιέσεις δύναται να καταγραφούν από την ανεξέλεγκτη και άναρχη άσκηση αναψυχής, τόσο στα προστατευτέα αντικείμενα, όσο και στην πολιτισμική και αισθητική αξία της περιοχής και ως εκ τούτου στη ευρύτερη αξία της. Ο σχεδιασμός υπηρεσιών και υποδομών που θα εξασφαλίζουν την ισότιμη και απεριόριστη πρόσβαση των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) στις δραστηριότητες αναψυχής, αλλά και εν γένει, κρίνεται άκρως απαραίτητη με σεβασμό στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

Η ΖΒΔΦΠ-02 αποτελεί ουσιαστικά το λιμένα της πόλης του Ναυπλίου, με υφιστάμενες λιμενικές εγκαταστάσεις και υποδομές. Ως εκ τούτου επιτρέπεται κάθε κατασκευή για την εξυπηρέτηση χρήσης του χώρου και την αισθητική του αναβάθμιση.

4.3.4.4.5 Επιτρεπόμενες χρήσεις / Ρυθμίσεις / Τεκμηρίωση / Εκτίμηση επιπτώσεων στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκόρινθος» (ΠΠΒ-05)/ Ρυθμίσεις, τεκμηρίωση, εκτίμηση επιπτώσεων

(1) Κατοικία (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: (1) Κατοικία

Για <u>τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:</u>

- Επιτρέπεται η ανέγερση κατοικιών σε εκτάσεις που δεν διέπονται από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας σύμφωνα με τα οριζόμενα στην κείμενη νομοθεσία για την εκτός σχεδίου δόμηση εντός προστατευόμενων περιοχών του δικτύου Natura 2000 και σύμφωνα με τις χρήσεις γης, τους όρους και περιορισμούς δόμησης που ισχύουν για τις Ζώνες Α και Β Αρχαιολογικής Προστασίας.
- Επιτρέπεται η συντήρηση, επέκταση και ανακαίνιση νόμιμα υφιστάμενων κατοικιών και του περιβάλλοντος χώρου αυτών, σύμφωνα με τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις.
- Ισχύουν οι όροι και περιορισμοί της αρχαιολογικής νομοθεσίας λόγω κήρυξης της περιοχής ως Αρχαιολογικό Χώρο και μέρους της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.

<u>Ζώνες εφαρμογής GR2530003</u>: ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03*** *(ELBA25303_ZD01, ELBA25303_ZD02, ELBA25303_ZD03)*

<u>Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης</u>: Οι ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων είναι περιορισμένης έκτασης στην περιοχή και περιλαμβάνουν κυρίως αγροτικές εκτάσεις με διάσπαρτες υφιστάμενες κατοικίες. Ως εκ τούτου κρίνεται απαραίτητο να επιτρέπεται η χρήση στα τμήματα αυτά. Τυχόν οριζόντια απαγόρευση αξιοποίησης της ιδιωτικής περιουσίας για την ανέγερση κατοικίας θα οδηγούσε σε μείωση της αξίας της ιδιοκτησίας και απουσία κοινωνικής αποδοχής για την προστασία της περιοχής. Δυνητικές επιπτώσεις στη βιώσιμη διαχείριση της περιοχής και στην αλλοίωση των χρήσεων γης και του τοπίου εκτιμάται ότι αποφεύγονται λόγω: α) της μη δυνατότητας αλλαγής χρήσης των εκτάσεων, που διέπονται από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας, β) στο γεγονός ότι οι εκτάσεις δεν έχουν έντονες οικιστικές τάσεις αλλά η κύρια χρήση είναι οι καλλιεργητικές δραστηριότητες, γ) τις προϋποθέσεις για το ελάχιστο όριο αρτιότητας και κατάτμησης που απαιτείται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και δ) στην ύπαρξη άλλων περιορισμών που αφορούν στη δόμηση λόγω κήρυξης της περιοχής ως αρχαιολογικό χώρο και ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.

Σε ότι αφορά την πρόβλεψη για δυνατότητα εγκατάστασης και συντήρησης λυόμενων ξύλινων κτιρίων για τη στέγαση προσωπικού ασφαλείας και εργαζομένων κρίνεται ότι δεν απαιτείται λόγω της φυσιογνωμίας της περιοχής.

(5) Θρησκευτικοί χώροι.

Αφορά τις ΖΒΔΦΠ /Κατ' εξαίρεση προτείνεται να αφορά και τις ΖΠΦ

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η χρήση, συντήρηση, επισκευή, αποκατάσταση και αναστύλωση θρησκευτικών χώρων και μνημείων και του περιβάλλοντος χώρου αυτών, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και εφόσον εκδοθούν οι απαραίτητες άδειες των αρμόδιων φορέων και Υπηρεσιών.
- Ισχύουν οι όροι και περιορισμοί της αρχαιολογικής νομοθεσίας λόγω κήρυξης της περιοχής ως Αρχαιολογικό Χώρο και μέρους της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.

Ζώνες εφαρμογής GR2530003: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25303_ZB01)*
ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03 *(ELBA25303_ZD01, ELBA25303_ZD02, ELBA25303_ZD03)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η συντήρηση, αποκατάσταση και αναστύλωση θρησκευτικών μνημείων συμβάλλει στη διατήρηση και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και της ιστορικής συνείδησης μέσα στο χρόνο. Σκοπός τέτοιων δράσεων είναι η προστασία και η ανάδειξη ιστορικών χώρων και μνημείων σύμφωνα με τις διεθνείς απαιτήσεις και η ορθολογική και βιώσιμη διαχείριση σημαντικών τόπων και μνημείων φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, συμβάλλοντας στην αύξηση της επισκεψιμότητας και την ενίσχυση του πολιτιστικού τουρισμού της περιοχής.

Προτείνεται η δυνατότητα διατήρησης αλλά και συντήρησης των υφιστάμενων θρησκευτικών χώρων εντός των ΖΠΦ (κατά παρέκκλιση των επιτρεπόμενων χρήσεων) και όχι η οριοθέτηση επιμέρους σημειακών ζωνών ή η «υποβάθμιση» της ΖΠΦ σε ΖΔΟΕ λόγω της ύπαρξης θρησκευτικών χώρων.

(11) Γραφεία/ Κέντρα έρευνας/Θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων (με διαφοροποίηση ανά ζώνη σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018)

Εξειδίκευση ΖΠΦ: (11) Κέντρα έρευνας και επιστημονική έρευνα που αφορούν τη Ζώνη

Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: (11) Γραφεία/ Κέντρα έρευνας/Θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων.

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η διεξαγωγή επιστημονικών ερευνών των στοιχείων του βιοτικού και αβιοτικού περιβάλλοντος, για λόγους που σχετίζονται με την παρακολούθηση, προστασία, διατήρηση και διαχείριση των φυσικών οικοσυστημάτων, των τύπων οικοτόπων, των ειδών χλωρίδας και πανίδας και των στοιχείων της αρχαιολογικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, εφόσον διασφαλίζεται υψηλός βαθμός προστασίας. Οι όροι και προϋποθέσεις για την υλοποίηση σχετικών ερευνητικών δράσεων καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης.
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση, συντήρηση και λειτουργία ειδικού επιστημονικού εξοπλισμού και συνοδών δομών που απαιτούνται για την επιστημονική έρευνα, σύμφωνα με τις ισχύουσες

διατάξεις και με την προϋπόθεση ότι δεν δημιουργούνται προβλήματα υποβάθμισης στο οικοσύστημα.

- Επιτρέπεται η υλοποίηση δράσεων για την παρακολούθηση, προστασία και διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών που περιλαμβάνονται στα Παραρτήματα των Οδηγιών 92/43 ΕΟΚ και 79/409/ΕΟΚ, στους ερυθρούς καταλόγους των σπάνιων και απειλούμενων ειδών και γενικότερα των ειδών που αποδεδειγμένα χρήζουν ειδικών δράσεων για τη διατήρησή τους στην περιοχή, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης, στο οποίο καθορίζονται και οι όροι και προϋποθέσεις για την υλοποίηση σχετικών δράσεων.
- Επιτρέπεται η εκτέλεση εργασιών που αποσκοπούν στην αποκατάσταση, βελτίωση και διατήρηση των χαρακτηριστικών του φυσικού περιβάλλοντος, των τύπων οικοτόπων και ειδών χλωρίδας και πανίδας, συμπεριλαμβανομένων και των δράσεων περιορισμού ή/και ανάσχεσης της εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών, εφόσον αποσκοπούν στην προστασία της περιοχής, προβλέπονται από το Σχέδιο Διαχείρισης και διασφαλίζεται υψηλός βαθμός προστασίας των προστατευτέων αντικειμένων. Οι όροι και προϋποθέσεις για την υλοποίηση σχετικών εργασιών καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Σε περιπτώσεις έκτακτων αναγκών τυχόν εργασίες αποκατάστασης θα πραγματοποιούνται σε συνεργασία ή μετά από ειδική άδεια της αρμόδιας για την περιοχή Μονάδας Διαχείρισης, με τους όρους και προϋποθέσεις που καθορίζονται από την άδεια.
- Ισχύουν οι όροι και περιορισμοί της αρχαιολογικής νομοθεσίας λόγω κήρυξης της περιοχής ως Αρχαιολογικό Χώρο και μέρους της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.

Ζώνες εφαρμογής GR2530003: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25303_ZB01)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03 *(ELBA25303_ZD01, ELBA25303_ZD02, ELBA25303_ZD03)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η διεξαγωγή επιστημονικών ερευνών και η υλοποίηση επιστημονικών δράσεων αποτελούν απαραίτητες και κρίσιμες ενέργειες για την προστασία και διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής, αλλά και για την εν γένει προστασία της. Οι όροι της χρήσης αποσκοπούν στην προστασία, διατήρηση, ανόρθωση, αποκατάσταση και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος, του προστατευτέου αντικειμένου. Η διεξαγωγή συστηματικής επιστημονικής έρευνας και παρακολούθησης, καθώς και η υλοποίηση επιστημονικών δράσεων αποτελούν απαραίτητες και χρήσιμες ενέργειες για την προστασία και διατήρηση των ειδών, αλλά και της ευρύτερης περιοχής. Η χρήση κρίνεται ως επιβεβλημένη εντός του συνόλου των περιοχών προστασίας.

Δεν επιτρέπεται η ανέγερση κέντρων έρευνας, δεδομένης της φυσιογνωμίας της περιοχής και της κήρυξής του μεγαλύτερου τμήματός της ως αρχαιολογική ζώνη Α.

Επισημάνσεις:

- Στη χρήση (11) συμπεριλήφθηκε και η εκτέλεση εργασιών που αποσκοπούν στην αποκατάσταση, βελτίωση και διατήρηση των χαρακτηριστικών του φυσικού περιβάλλοντος, των τύπων οικοτόπων και ειδών χλωρίδας και πανίδας. Περιλήφθηκε επίσης και η εγκατάσταση, συντήρηση και λειτουργία συνοδών δομών για τον απαραίτητο επιστημονικό εξοπλισμό της επιστημονικής έρευνας, ως αναπόσπαστο κομμάτι για τη

διεξαγωγή συστηματικής επιστημονικής έρευνας και υλοποίησης επιστημονικών δράσεων στο θαλάσσιο περιβάλλον. Στο ΠΔ 59/2018 δεν προβλέπεται ειδική χρήση για τα ανωτέρω, αλλά κρίνεται σκόπιμο να περιληφθούν, δεδομένου ότι αποτελούν κρίσιμες και απαραίτητες εργασίες για την προστασία και παρακολούθηση των τύπων οικοτόπων και ειδών.

(16) Στάθμευση (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

Εξειδίκευση ΖΠΦ και ΖΔΟΕ: Στάθμευση μόνο για τη ζώνη, υπαίθρια / Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: Στάθμευση (κτίρια-γήπεδα)

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η οριοθέτηση υφιστάμενων και η διαμόρφωση νέων οριοθετημένων υπαίθριων χώρων στάθμευσης, μικρού μεγέθους, για τη στάθμευση οχημάτων με σκοπό την άσκηση των επιτρεπόμενων χρήσεων και δραστηριοτήτων, την παρατήρηση της φύσης, την αναψυχή, την εξυπηρέτηση ατόμων με ειδικές ανάγκες την εξυπηρέτηση υπηρεσιακών αναγκών (φύλαξης και διοίκησης).
- Επιτρέπεται η υπαίθρια στάθμευση των οχημάτων αποκλειστικά και μόνο σε ειδικά καθορισμένες και οριοθετημένες θέσεις για την εξυπηρέτηση των επιτρεπόμενων για τη ζώνη χρήσεων και σε ιδιωτικές, μη δασικές, εκτάσεις. Σε κάθε περίπτωση απαγορεύεται η στάθμευση σε δασικές εκτάσεις και φυσικά εν γένει οικοσυστήματα. Κατ' εξαίρεση δύναται να επιτρέπεται η προσωρινή στάθμευση εκτός των προκαθορισμένων θέσεων οχημάτων δημόσιων φορέων σε καταστάσεις εκτάκτου ανάγκης.
- Ισχύουν οι όροι και περιορισμοί της αρχαιολογικής νομοθεσίας λόγω κήρυξης της περιοχής ως Αρχαιολογικό Χώρο και μέρους της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.

Ζώνες εφαρμογής GR2530003: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25303_ZB01)*
ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03 *(ELBA25303_ZD01, ELBA25303_ZD02, ELBA25303_ZD03)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η περιοχή εμπίπτει εντός του αναοριοθετημένου αρχαιολογικού χώρου της Αρχαίας Κορίνθου (ΥΑ ΥΠΠΟ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Β1/Φ31/42301/2538/26-5-2005 - ΦΕΚ 756/Β/6-6-2005) και αποτελεί έναν διεθνούς φήμης Αρχαιολογικό χώρο στον οποίο συρρέουν καθ' όλη τη διάρκεια του έτους πληθώρα επισκεπτών. Με γνώμονα τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής κρίνεται σκόπιμη η παροχή δυνατότητας χωροθέτησης μικρών υπαίθριων γηπέδων στάθμευσης οχημάτων. Έτσι θα αποφευχθεί η αλόγιστη κίνηση και στάθμευση των μηχανοκίνητων οχημάτων και η καταστροφή, δασικών οικοσυστημάτων, ευαίσθητων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων ειδών. Η δημιουργία θέσεων στάθμευσης προσδίδει, εκτός των άλλων, ποιότητα στις παρεχόμενες υπηρεσίες τουρισμού, ενώ υποστηρίζει και τις δραστηριότητες της περιοχής. Η χωροθέτηση και οριοθέτηση υπαίθριων χώρων στάθμευσης, σε κατάλληλα επιλεγμένες θέσεις που θα λαμβάνουν υπόψη την προστασία της περιοχής και τη φέρουσα ικανότητα αυτής, κρίνεται ως επιβεβλημένη για την άρση των πιέσεων και την υποβάθμιση που προκαλείται από την ανεξέλεγκτη στάθμευση, σε θέσεις όπου υπάρχει υψηλή επισκεψιμότητα ή σε θέσεις όπου εξυπηρετούν ή θα εξυπηρετήσουν την αναψυχή. Η χωροθέτηση των θέσεων στάθμευσης και της δυναμικότητας αυτών πρέπει να απορρέει από τα αποτελέσματα Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών.

(24) Αγροτικές εκμεταλλεύσεις εγκαταστάσεις και δραστηριότητες, με εξειδίκευση ανά υποκατηγορίες ανάλογα με τη Ζώνη

24.1. Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες

Αφορά τις ΖΠΦ και ΖΒΔΦΠ

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπονται και ενισχύονται οι παραδοσιακές αγροτικές και κτηνοτροφικές δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα. Ειδικότεροι όροι και περιορισμοί για την άσκηση των δραστηριοτήτων καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.
- Επιτρέπεται η άσκηση της μελισσοκομίας σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Ειδικότεροι όροι και περιορισμοί για την άσκηση της δραστηριότητας καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. [Βλέπε Μέτρο MM25303CW0304 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5]
- Επιτρέπονται τα έργα και οι εργασίες δασοπροστασίας σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Ειδικότερες ρυθμίσεις για την άσκηση των δασοκομικών δραστηριοτήτων με σκοπό τη διατήρηση ειδών και τύπων οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου δύναται να καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης.
- Στη ΖΠΦ-01 οι αναδασώσεις, καθώς και κάθε συναφές με την προστασία των δασών έργο επιτρέπεται μόνο εφόσον υπάρχει η προηγούμενη έγκριση και εποπτεία των αρμόδιων Εφορειών Αρχαιοτήτων.
- Επιτρέπεται η καλλιεργητική δραστηριότητα. Οι καλλιέργειες θα πρέπει να ασκούνται κατά το δυνατόν με παραδοσιακές μεθόδους και πρακτικές ήπιας έντασης, συμβατές με τη διατήρηση των οικοτόπων και ειδών. Προωθείται και ενισχύεται η οικολογική γεωργία. Ειδικότεροι όροι και περιορισμοί για την άσκηση της δραστηριότητας καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.
- Ισχύουν οι όροι και περιορισμοί της αρχαιολογικής νομοθεσίας λόγω κήρυξης της περιοχής ως Αρχαιολογικό Χώρο και μέρους της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.

Ζώνες εφαρμογής GR2530003: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25303_ZB01)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03 *(ELBA25303_ZD01, ELBA25303_ZD02, ELBA25303_ZD03)*

24.2. Γεωργικές αποθήκες, θερμοκήπια και λοιπές εγκαταστάσεις αγροτικού τομέα (άρθρο 2 του από 31.5.1985 π.δ., Δ' 270)

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΒΔΦΠ

Για τις ζώνες Προστασίας της Φύσης και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η βελτίωση και ο εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων νόμιμων κτιριακών υποδομών γεωργικής υποστήριξης με σκοπό την αισθητική προσαρμογή και τη βέλτιστη προστασία του περιβάλλοντος. Για την αλλαγή μεθόδων και γενικότερα των όρων άσκησης των δραστηριοτήτων αυτών απαιτείται έγκριση περιβαλλοντικών όρων.
- Επιτρέπεται η ανέγερση γεωργοκτηνοτροφικών αποθηκών οριζοντίου τύπου.

- Ισχύουν οι όροι και περιορισμοί της αρχαιολογικής νομοθεσίας λόγω κήρυξης της περιοχής ως Αρχαιολογικό Χώρο και μέρους της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.

Ζώνες εφαρμογής GR2530003: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25303_ZB01)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03 *(ELBA25303_ZD01, ELBA25303_ZD02, ELBA25303_ZD03)*

24.3. Κτηνοτροφικές πτηνοτροφικές εγκαταστάσεις Αντλητικές εγκαταστάσεις

Αφορά τις ΖΠΦ και ΖΒΔΦΠ

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η διατήρηση των νομίμως υφιστάμενων κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων.
- Επιτρέπεται η κατασκευή και λειτουργία νέων κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων για τη διευκόλυνση άσκησης της δραστηριότητας (στάβλοι, παραδοσιακά μαντριά, στέγαστρα σκίασης, ποτίστρες), σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις και κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης, όπου απαιτείται. Οι όροι και προϋποθέσεις για την εγκατάσταση και χρήση κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων θα καθοριστούν από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν Ειδικού Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης. [Βλέπε Μέτρο MM25303CA0501 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5]
- Επιτρέπεται η βελτίωση και ο εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων νόμιμων κτιριακών υποδομών κτηνοτροφικής υποστήριξης με σκοπό την αισθητική προσαρμογή και τη βέλτιστη προστασία του περιβάλλοντος. Για την αλλαγή μεθόδων και γενικότερα των όρων άσκησης των δραστηριοτήτων αυτών απαιτείται έγκριση περιβαλλοντικών όρων.
- Στις ΖΒΔΦΠ-01 και ΖΒΔΦΠ-02 επιτρέπεται η λειτουργία και συντήρηση των νομίμως υφιστάμενων και η κατασκευή νέων αντλητικών εγκαταστάσεων, φρεάτων και υδατοδεξαμενών για την υποστήριξη των δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα. Η εγκατάσταση νέων επιτρέπεται κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης, όπου απαιτείται από την κείμενη νομοθεσία και σχετικής άδειας από την αρμόδια Υπηρεσία.
- Στη ΖΠΦ-01 και ΖΒΔΦΠ-03 επιτρέπονται, μετά από έγκριση της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας, κατασκευές και δραστηριότητες που εξυπηρετούν αποκλειστικά τη γεωργική χρήση της γης, οι οποίες είναι υπόγειες δεξαμενές διαστάσεων 3,0x5,0 μ. και βάθους μέχρι 2.00 μ., γεωτρήσεις και αντλιοστάσια.
- Ισχύουν οι όροι και περιορισμοί της αρχαιολογικής νομοθεσίας λόγω κήρυξης της περιοχής ως Αρχαιολογικό Χώρο και μέρους της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.

Ζώνες εφαρμογής GR2530003: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25303_ZB01)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03 *(ELBA25303_ZD01, ELBA25303_ZD02, ELBA25303_ZD03)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Οι δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα που ασκούνται στην περιοχή αφορούν κυρίως τη γεωργία, τη βόσκηση και τις δασικές δραστηριότητες (π.χ. μελισσοκομία και δασοπροστασία).

Για την εξυπηρέτηση των γεωργικών και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων εντοπίζονται αντλητικές εγκαταστάσεις κα συναφής βοηθητικές εγκαταστάσεις, σύμφωνα με τις επιτρεπόμενες χρήσεις και ρυθμίσεις της αρχαιολογίας λόγω κήρυξης της περιοχής ως αρχαιολογική ζώνη προστασίας Α. Εντός της περιοχής δεν ασκείται δασοκομική διαχείριση. Με σκοπό την εξυπηρέτηση και διευκόλυνση άσκησης της κτηνοτροφίας επιτρέπεται η κατασκευή και λειτουργία βασικής υποδομής, όπως στάβλων, παραδοσιακών μαντριών, στεγάστρων, ποτιστρών, μετά από σχετική αδειοδότηση από τις αρμόδιες υπηρεσίες, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

24.8. Βόσκηση

Αφορά τις ΖΠΦ και ΖΒΔΦΠ

Για <u>όλες τις ζώνες της προστατευόμενης περιοχής</u>:

- Επιτρέπεται η βόσκηση σε εκτατική μορφή και η κτηνοτροφική δραστηριότητα με παραδοσιακές μεθόδους, καθώς και η βόσκηση ως διαχειριστική πρακτική. Οι όροι άσκησης της δραστηριότητας ρυθμίζονται και εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν εγκεκριμένου Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης που θα στηρίζεται στα αποτελέσματα μελέτης βοσκοϊκανότητας και βοσκοφόρτωσης και θα λαμβάνει υπόψη τις ειδικότερες ανάγκες για τη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου. [Βλέπε Μέτρα MM25303CA0501, MM25303CA0502 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5]
- Μέχρι την έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης η βόσκηση επιτρέπεται στα σημερινά επίπεδα βοσκοφόρτωσης.
- Μέχρι την έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης, χωρικά και χρονικά προσδιορισμένοι περιορισμοί δύναται να εφαρμοστούν είτε για την άρση διαπιστωμένων πιέσεων που ασκούνται σε συγκεκριμένα είδη και τύπους οικοτόπων, είτε για τη βελτίωση της αντιπροσωπευτικότητας κάποιου τύπου οικοτόπου. Τα ανωτέρω δύναται να εγκριθούν από τη Μονάδα Διαχείρισης της περιοχής, εφόσον προκύψουν ως τεκμηριωμένα αποτελέσματα του σχεδίου παρακολούθησης της περιοχής, ή ως αποτέλεσμα κάποιας δράσης του Σχεδίου Διαχείρισης της περιοχής.
- Ισχύουν οι όροι και περιορισμοί της αρχαιολογικής νομοθεσίας λόγω κήρυξης της περιοχής ως Αρχαιολογικό Χώρο και μέρους της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.

<u>Ζώνες εφαρμογής GR2530003</u>: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25303_ZB01)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03 *(ELBA25303_ZD01, ELBA25303_ZD02, ELBA25303_ZD03)*

<u>Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης</u>: Η βόσκηση αποτελεί μέσο διαχείρισης των τύπων οικοτόπων και των ενδιαιτημάτων των ειδών και ως εκ τούτου θα πρέπει να προβλέπεται ως επιτρεπόμενη χρήση ακόμη και στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης. Οι δυνητικές περιοχές απαγόρευσης της βόσκησης (ολική ή χρονική) ή η απαγόρευση βόσκησης συγκεκριμένων ειδών, καθώς και οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση της δραστηριότητας, δύναται να προσδιοριστούν μόνο από το Σχέδιο Διαχείρισης Βόσκησης που θα στηρίζεται στα αποτελέσματα μελέτης βοσκοϊκανότητας και βοσκοφόρτωσης και θα λαμβάνει υπόψη τις

ειδικότερες ανάγκες για τη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου. Η χωρίς ρύθμιση άσκηση της βόσκησης μπορεί να οδηγήσει σε υποβάθμιση της δομής τύπων οικοτόπων ή σε πίεση των πληθυσμών ειδών χλωρίδας και πανίδας. Υπερβολική ή ανισοκατανεμημένη, χωρικά ή χρονικά, βόσκηση μπορεί να οδηγήσει σε υπερβόσκηση ευαίσθητων τύπων οικοτόπων ή σε πίεση πληθυσμών ειδών χλωρίδας.

Η κτηνοτροφία αποτελεί μία παραδοσιακή δραστηριότητα του πρωτογενούς τομέα που συνάδει με τη βιώσιμη ανάπτυξη αλλά και τις ανάγκες διαχείρισης με σκοπό τη διατήρηση των προστατευόμενων τύπων οικοτόπων και ειδών, εφόσον ρυθμιστεί κατάλληλα.

Μέχρι την ολοκλήρωση και έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης, η δραστηριότητα ασκείται στα σημερινά επίπεδα βοσκοφόρτωσης, ώστε να διατηρηθεί η υφιστάμενη ισορροπία και να αποφευχθεί η διατάραξη της δραστηριότητας χωρίς την ύπαρξη επαρκών στοιχείων. Κατά τη μεταβατική αυτή περίοδο, δύναται να θεσπιστούν προσωρινοί χωρικοί ή χρονικοί περιορισμοί, είτε για την άρση πιέσεων σε συγκεκριμένα είδη και τύπους οικοτόπων είτε για την ενίσχυση της αντιπροσωπευτικότητας ορισμένων τύπων οικοτόπων. Οι περιορισμοί αυτοί θα εγκρίνονται από τη Μονάδα Διαχείρισης, κατόπιν τεκμηρίωσης μέσω των αποτελεσμάτων του προγράμματος παρακολούθησης ή σχετικών δράσεων του Σχεδίου Διαχείρισης, εξασφαλίζοντας έτσι προσαρμοστική και τεκμηριωμένη διαχείριση της βόσκησης.

Επισημάνσεις: Προτείνεται η πρόβλεψη μεταβατικών διατάξεων, μέχρι την ολοκλήρωση των Σχεδίων Διαχείρισης Βόσκησης για την περιοχή.

24.10. Συλλογή φυτών, βοτάνων, ασπόνδυλων και μυκήτων (μανιταριών) και βενθικών οργανισμών από το υπόστρωμα της παραλιακής ζώνης

Αφορά τις ΖΠΦ και ΖΒΔΦΠ

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η συλλογή φυτών, καρπών, βοτάνων, ασπόνδυλων και μυκήτων (μανιταριών) για την κάλυψη ατομικών αναγκών (προσωπική χρήση ή κατανάλωση) σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και σχετικές ΔΑΔ της Δασικής Υπηρεσίας. Ειδικότεροι όροι και περιορισμοί συλλογής δύναται να καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης, ειδικά για την προστασία των πολύ σημαντικών ειδών χλωρίδας.
- Επιτρέπεται η συλλογή φυτών, βοτάνων, ασπόνδυλων και μυκήτων με σκοπό την επιστημονική έρευνα, κατόπιν άδειας της Μονάδας Διαχείρισης της περιοχής ή εφόσον προβλέπεται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.
- Οι Δασικές Απαγορευτικές Διατάξεις που εκδίδει η Δασική Υπηρεσία σχετικά με τη συλλογή φυτών και βοτάνων, θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη εισηγήσεις της Μονάδας Διαχείρισης της περιοχής, σχετικά με τις ανάγκες απαγόρευσης ή ρύθμισης της συλλογής συγκεκριμένων ειδών.

Ζώνες εφαρμογής GR2530003: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25303_ZB01)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03 *(ELBA25303_ZD01, ELBA25303_ZD02, ELBA25303_ZD03)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η συλλογή φυτών, καρπών, βοτάνων, ασπόνδυλων και μυκήτων (μανιταριών) για κάλυψη ατομικών αναγκών, αποτελεί δραστηριότητα που από τη φύση της δεν δύναται να ελεγχθεί με απαγόρευση, ειδικά σε περιοχές με μεγάλη επισκεψιμότητα ή αδυναμία ελέγχου. Ως εκ τούτου κρίνεται σκοπιμότερη η ρύθμιση της δραστηριότητας, μέσω μέτρων ευαισθητοποίησης – ενημέρωσης, αλλά και πιθανόν εξειδικευμένων απαγορεύσεων / ρυθμίσεων, τα οποία θα καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης και θα στοχεύουν σε μία ολοκληρωμένη και αποτελεσματική διαχείριση της δραστηριότητας, ανάλογα με την ένταση και τα χαρακτηριστικά της, αλλά και τις ειδικές ανάγκες προστασίας των πολύ σημαντικών ειδών της περιοχής, κυρίως των ειδών χλωρίδας και ασπονδύλων.

24.11. Θήρα

Αφορά τις ΖΠΦ

Για τη Ζώνη Προστασίας της Φύσης (ΖΠΦ-01):

- Επιτρέπεται η εκγύμναση σκύλων στον καθορισμένο χώρο εκγύμνασης κυνηγετικών σκύλων στη θέση «Καστράκι», σύμφωνα με τους όρους και προϋποθέσεις που ορίζονται στην οικεία απόφαση του Δασαρχείου Κορίνθου, όπως ισχύει. Η εκγύμναση επιτρέπεται κάθε χρόνο από 16 Ιουλίου ως 14 Απριλίου του επόμενου έτους και μπορεί να γίνεται από κυνηγούς ή κυναγωγούς, χωρίς να φέρουν κυνηγετικό όπλο. Απαγορεύεται η εκγύμναση των σκύλων από 15 Απριλίου ως 15 Ιουλίου στο χώρο αυτό, για την προστασία και την ενίσχυση της αναπαραγωγικής διαδικασίας των θηραμάτων.

Ζώνες εφαρμογής GR2530003: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25303_ZB01)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Τμήμα της ΖΠΦ-01 στη θέση «Καστράκι» έχει καθοριστεί ως χώρος εκγύμνασης κυνηγετικών σκύλων σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 199900/11-9-2019 Δασαρχείου Κορίνθου. Προτείνεται η διατήρηση της σχετιζόμενη με το κυνήγι δραστηριότητας εκγύμνασης σκύλων με τους όρους και προϋποθέσεις που ορίζονται στην οικεία απόφαση του Δασαρχείου Κορίνθου. Η περιοχή είναι χαρακτηρισμένη ως αρχαιολογικός χώρος (Κάστρο Ακροκορίνθου, Ζώνη Α) και η θήρα δεν επιτρέπεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

26.12. Γραμμικές υποδομές μεταφορών

26.12.1. Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων) (δυνατότητα εξειδίκευσης βάσει της οικείας νομοθεσίας)

Αφορά τις ΖΠΦ και ΖΒΔΦΠ

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η ελεύθερη χρήση (κίνηση, μεταφορά και προσωρινή στάθμευση) τροχοφόρων μόνο επί του υφιστάμενου αναγνωρισμένου οδικού δικτύου, είτε από

οχήματα δημόσιων φορέων και αρμόδιων υπηρεσιών, είτε για την εξυπηρέτηση της πρόσβασης και άσκησης νόμιμων δραστηριοτήτων (π.χ. γεωργικές καλλιέργειες), είτε με σκοπό την άσκηση δραστηριοτήτων αναψυχής και πολιτιστικού τουρισμού.

- Δεν επιτρέπεται η κίνηση τροχοφόρων εκτός των υφιστάμενων δρόμων. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται μόνον αν η κίνηση αυτή πραγματοποιείται για εργασίες προστασίας και διαχείρισης και για τη φύλαξη της περιοχής.
- Η χωρητικότητα του οδικού δικτύου δύναται να καθορίζεται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής κατόπιν εκπόνησης ειδικής μελέτης.
- Στη ΖΠΦ-01 και ΖΒΔΦΠ-03 επιτρέπεται η συντήρηση του υφιστάμενου οδικού δικτύου, χωρίς δυνατότητα μελλοντικής διαπλάτυνσης ή ασφαλτόστρωσης. Δεν επιτρέπεται η διάνοιξη νέων οδών. Η συντήρηση του υφιστάμενου οδικού δικτύου επιτρέπεται μετά από περιβαλλοντική αδειοδότηση και εφόσον εξασφαλίζεται μέγιστη προστασία και διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου.
- Στις ΖΒΔΦΠ-01 και ΖΒΔΦΠ-02 επιτρέπεται η συντήρηση του υφιστάμενου οδικού δικτύου μετά από περιβαλλοντική αδειοδότηση και εφόσον εξασφαλίζεται μέγιστη προστασία και διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου. Επιτρέπεται η εγκατάσταση πινακίδων σήμανσης των οδών από την αρμόδια υπηρεσία.
- Στις ΖΒΔΦΠ-01 και ΖΒΔΦΠ-02 επιτρέπεται η διάνοιξη νέου οδικού δικτύου. Κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση εργασιών διάνοιξης νέου και βελτίωσης του υφιστάμενου οδικού δικτύου (κάθε κατηγορίας) θα πρέπει να λαμβάνονται απαραιτήτως υπόψη τα ακόλουθα: α) σκοπιμότητα του έργου, λαμβάνοντας υπόψη την επάρκεια του υφιστάμενου οδικού δικτύου και το Σχέδιο Οργάνωσης και Διαχείρισης Επισκεπτών της περιοχής β) τις επιπτώσεις στους τύπους οικοτόπων και τα είδη χλωρίδας και πανίδας από τη διάσπαση των φυσικών οικοσυστημάτων και την όχληση, τόσο από τη φάση κατασκευής, όσο και από τη φάση λειτουργίας του έργου και γ) τυχόν ύπαρξη σημαντικών ενδιαιτημάτων ειδών πανίδας.
- Ισχύουν οι όροι και περιορισμοί της αρχαιολογικής νομοθεσίας λόγω κήρυξης της περιοχής ως Αρχαιολογικό Χώρο και μέρους της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.

Ζώνες εφαρμογής GR2530003: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25303_ZB01)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03 *(ELBA25303_ZD01, ELBA25303_ZD02, ELBA25303_ZD03)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Το υφιστάμενο οδικό δίκτυο της περιοχής, ως επι το πλείστον, εξυπηρετεί τις ανάγκες του αρχαιολογικού χώρου είτε αυτές αφορούν σε έργα της αρχαιολογικής υπηρεσίας είτε αφορούν τη φύλαξή του χώρου από τις αρμόδιες αρχές και διευκολύνει την πρόσβαση των επισκεπτών στον αρχαιολογικό χώρο, αλλά και την αναψυχή. Επιπλέον αυτών, δεδομένου ότι στην περιοχή εντοπίζονται καλλιεργούμενες εκτάσεις, το υπάρχων δίκτυο εξυπηρετεί και τους κατοίκους της περιοχής για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων.

Εντός της θεσμοθετημένης Ζώνης Προστασίας Α, του Κάστρου της Ακροκορίνθου, σύμφωνα με την κήρυξη αυτής (ΦΕΚ 7/ΑΑΠ/3-10-2006) απαγορεύεται η διάνοιξη νέων οδών και επιτρέπεται μόνο η συντήρηση των υφισταμένων χωρίς δυνατότητα μελλοντικής διαπλάτυνσης ή ασφαλτόστρωσης. Κάθε εργασία χάραξης (στις περιοχές εκτός της Ζώνη Α), συντήρησης και βελτίωσης του οδικού δικτύου θα πρέπει να γίνεται κατόπιν έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, διασφαλίζοντας τη μέγιστη προστασία της περιοχής και του προστατευτέου αντικείμενου, από απώλεια σημαντικών τύπων οικοτόπων, αλλά και σημαντικών ενδιαιτημάτων ειδών, καθώς και από τις επιπτώσεις της φάσης κατασκευής.

Ο αλόγιστος περαιτέρω κατακερματισμός των οικοσυστημάτων και του τοπίου, που δύναται να επιφέρει αρνητικές επιπτώσεις στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων και δεν συνάδει με τους διαχειριστικούς στόχους της περιοχής, αποφεύγεται ήδη λόγω της απαγόρευσης διάνοιξης νέου οδικού δικτύου στη Ζώνη Αρχαιολογικής Προστασίας Α, η οποία καλύπτει και το μεγαλύτερο τμήμα της προστατευόμενης περιοχής. Το γεγονός αυτό παρέχει σημαντικό βαθμό προστασίας για τα είδη πανίδας, τους τύπους οικοτόπων αλλά και εν γένει για το σύνολο των οικοσυστημάτων της περιοχής και των προστατευτέων αντικειμένων που απαντώνται εντός των ζωνών.

26.12. Γραμμικές υποδομές μεταφορών

26.12.4. Ποδηλατόδρομοι

Αφορά τις ΖΠΦ και ΖΔΟΕ

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η χρήση μονοπατιών πολλών χρήσεων ή υφιστάμενων οδών ως ποδηλατόδρομων, με σκοπό την προστασία και φύλαξη της περιοχής, την αναψυχή και την άσκηση νόμιμων δραστηριοτήτων. Η χρήση επιτρέπεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής και εφόσον διασφαλίζεται η ακεραιότητα αυτής και η προστασία των σημαντικών ειδών και τύπων οικοτόπων. [Βλέπε Μέτρο MM25303CF0301 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].
- Ισχύουν οι όροι και περιορισμοί της αρχαιολογικής νομοθεσίας λόγω κήρυξης της περιοχής ως Αρχαιολογικό Χώρο και μέρους της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.

Ζώνες εφαρμογής GR2530003: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25303_ZB01)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03 *(ELBA25303_ZD01, ELBA25303_ZD02, ELBA25303_ZD03)*

26.12.6. Μονοπάτια (πεζών)

Αφορά τις ΖΠΦ και ΖΔΟΕ

Για το σύνολο των χερσαίων ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η διάνοιξη και χρήση μονοπατιών για τη διευκόλυνση και τον έλεγχο διακίνησης των επισκεπτών, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, με σκοπό την προστασία και φύλαξη

της περιοχής, την αναψυχή και την άσκηση νόμιμων δραστηριοτήτων. Η χωροθέτηση και οι τεχνικές προδιαγραφές, προσδιορίζονται στο εγκεκριμένο Σχέδιο Διαχείρισης επισκεπτών ή ειδική μελέτη, εφόσον διασφαλίζεται η προστασία των σημαντικών τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής [Βλέπε Μέτρο MM25303CF0301 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].

- Επιτρέπονται τα έργα συντήρησης, βελτίωσης και σήμανσης των υφιστάμενων μονοπατιών με τις αντίστοιχες υποδομές ενημέρωσης κατόπιν εγκεκριμένου Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών και εφόσον διασφαλίζεται η προστασία των σημαντικών τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής.
- Ισχύουν οι όροι και περιορισμοί της αρχαιολογικής νομοθεσίας λόγω κήρυξης της περιοχής ως Αρχαιολογικό Χώρο και μέρους της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.

Ζώνες εφαρμογής GR2530003: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25303_ZB01)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03 *(ELBA25303_ZD01, ELBA25303_ZD02, ELBA25303_ZD03)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης:

Τα μονοπάτια και οι ποδηλατοδρόμοι αποτελούν υποδομές που υποστηρίζουν τις θεματικές και περιηγητικές διαδρομές, οι οποίες αποτελούν τάση ανάπτυξης και προώθησης του εναλλακτικού τουρισμού τόσο στην Ελλάδα, όσο και διεθνώς. Τα μονοπάτια χρησιμοποιούνται για πεζοπορία και αναψυχή, καθώς και για πρόσβαση, χωρίς μηχανοκίνητα μέσα, σε σημεία ενδιαφέροντος φυσικού, ιστορικού ή πολιτιστικού περιβάλλοντος. Ταυτόχρονα, συμβάλλουν στην ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού στην προβολή της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και στην ευαισθητοποίηση των επισκεπτών σε θέματα προστασίας.

Τα μονοπάτια και οι ποδηλατόδρομοι αποτελούν υποδομές που εξυπηρετούν την επισκεψιμότητα της περιοχής ως σημαντικό αρχαιολογικό χώρο αλλά και την άσκηση δραστηριοτήτων ερμηνείας και ανάδειξης του περιβάλλοντος, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού που συνάδουν με την οικολογική αξία των περιοχών και την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης. Ως εκ τούτου δύναται να επιτρέπεται η χρήση υφιστάμενων υποδομών ή η διαμόρφωση νέων, εφόσον διατηρείται η ακεραιότητα της περιοχής, μετά από σχετική μελέτη και προδιαγραφές που διασφαλίζουν τόσο την ασφάλεια των πολιτών κατά τη χρήση τους όσο και τη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου.

Η ύπαρξη τέτοιων υποδομών εκτιμάται ότι θα ενισχύσει την προστασία της περιοχής, μέσω: α) της ανάπτυξης ενός ολοκληρωμένου σχεδίου κίνησης επισκεπτών με αποφυγή μηχανοκίνητων οχημάτων, β) της συμβολής στην ανάπτυξη της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης των επισκεπτών και γ) της συνέργειας αυτών των χρήσεων με άλλες δράσεις και υποδομές περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης δ) της ανάδειξης της πολιτιστικής αξίας της περιοχής.

(48.2) Α) Οι κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, μετά των παραρτημάτων αυτών (υπέργειων και υπόγειων)

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Υφιστάμενα δίκτυα και εγκαταστάσεις διατηρούνται και επιτρέπεται η λειτουργία τους.

- Επιτρέπεται η εκτέλεση έργων συντήρησης, βελτίωσης, αποκατάστασης, και εκσυγχρονισμού λειτουργικών δικτύων υποδομών και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, συμπεριλαμβανομένης της αρχαιολογικής νομοθεσίας.
- Στη ΖΠΦ-01 και στη ΖΒΔΦΠ-03 η μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας για χρήση αποκλειστικά γεωργική (αντλιοστάσια), επιτρέπεται μόνο μετά την έγκριση των συναρμόδιων 25η ΕΒΑ και ΛΖ΄ ΕΠΚΑ.
- Επιτρέπεται η επέκταση των δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας ή η κατασκευή νέων, μόνο αν τεκμηριώνεται ως αναγκαία η σκοπιμότητά τους και εφόσον έχουν αποκλειστεί εναλλακτικές λύσεις για την τοποθέτησή τους εκτός ζώνης. Η Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων, για κάθε έργο όπου αυτό απαιτείται, γίνεται, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, συμπεριλαμβανομένης της αρχαιολογικής νομοθεσίας, κατόπιν Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και δέουσας εκτίμησης των επιπτώσεων [Μόνο για τις ΖΒΔΦΠ-01 και ΖΒΔΦΠ-02].
- Ισχύουν οι όροι και περιορισμοί της αρχαιολογικής νομοθεσίας λόγω κήρυξης της περιοχής ως Αρχαιολογικό Χώρο και μέρους της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.

Ζώνες εφαρμογής GR2530003: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25303_ZB01)*
ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03 *(ELBA25303_ZD01, ELBA25303_ZD02, ELBA25303_ZD03)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης:

Προτείνεται να επιτρέπονται εργασίες συντήρησης, βελτίωσης, αποκατάστασης, και εκσυγχρονισμού λειτουργικών δικτύων υποδομών και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας σε όλη την περιοχή, για την κάλυψη τυχόν άλλων υφιστάμενων δικτύων. Σε κάθε περίπτωση η εγκατάσταση νέων δικτύων, η οποία επιτρέπεται μόνο εντός των ΖΒΔΦΠ-01 και ΖΒΔΦΠ-02, θα πρέπει να αποφεύγεται και να εξετάζεται μόνο στην περίπτωση που κριθεί απολύτως αναγκαίο και σκόπιμο και έχουν αποκλειστεί άλλες εναλλακτικές εκτός προστατευόμενης περιοχής, λαμβάνοντας πάντα υπόψη τους όρους και περιορισμούς της αρχαιολογικής νομοθεσίας.

(48.2) Β) Η εγκατάσταση σταθμών μέτρησης ατμοσφαιρικής ρύπανσης, θορύβου και μετεωρολογικών παραμέτρων με τον αναγκαίο εξοπλισμό

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΒΔΦΠ σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία σταθμών μέτρησης ατμοσφαιρικής ρύπανσης, θορύβου, ποιότητας υδάτων και μετεωρολογικών παραμέτρων με τον αναγκαίο εξοπλισμό, εφόσον κρίνονται σκόπιμοι για την παρακολούθηση περιβαλλοντικών παραμέτρων σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής ή κρίνονται επιβεβλημένοι για τον σχεδιασμό και αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών.
- Ισχύουν οι όροι και περιορισμοί της αρχαιολογικής νομοθεσίας λόγω κήρυξης της περιοχής ως Αρχαιολογικό Χώρο και μέρους της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.

Ζώνες εφαρμογής GR2530003: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25303_ZB01)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03 *(ELBA25303_ZD01, ELBA25303_ZD02, ELBA25303_ZD03)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η εγκατάσταση σταθμών μέτρησης βιοτικών και αβιοτικών παραμέτρων και ατμοσφαιρικού περιβάλλοντος θα πρέπει να επιτρέπεται, δεδομένου ότι η παρακολούθηση των βιοτικών και αβιοτικών παραγόντων είναι κρίσιμη πολλές φορές για την παρακολούθηση της ικανοποιητικής κατάστασης ειδών και οικοτόπων, αλλά και εν γένει του οικοσυστήματος.

(49) Περίπτερα ενημέρωσης/έργα ερμηνείας περιβάλλοντος (πινακίδες, αποχωρητήρια, περίπτερα, στέγαστρα κ.λπ.)

Αφορά τις ΖΠΦ και ΖΒΔΦΠ

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπονται οι δράσεις περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης.
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και συντήρηση έργων ερμηνείας περιβάλλοντος και της απολύτως απαραίτητης ελαφράς υποδομής στήριξης αυτών (πινακίδες πληροφόρησης, υπαίθριοι χώροι περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, επιστημονικός εξοπλισμός, ξύλινα καθιστικά, ξύλινα στέγαστρα, παρατηρητήρια, οριοσήμανση ζωνών προστασίας και μονοπατιών κ.λπ.). Η χωροθέτηση των έργων ερμηνείας περιβάλλοντος και οι τεχνικές προδιαγραφές αυτών καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν εκπόνησης ειδικής μελέτης [Βλέπε Μέτρο MM25303CF0301 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και συντήρηση περιπτέρων ενημέρωσης. Η χωροθέτηση και οι τεχνικές προδιαγραφές αυτών προβλέπονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν εκπόνησης ειδικής μελέτης.
- Ισχύουν οι όροι και περιορισμοί της αρχαιολογικής νομοθεσίας λόγω κήρυξης της περιοχής ως Αρχαιολογικό Χώρο και μέρους της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.

Ζώνες εφαρμογής GR2530003: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25303_ZB01)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03 *(ELBA25303_ZD01, ELBA25303_ZD02, ELBA25303_ZD03)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Μέσω της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης επιτελείται διαμόρφωση γνώμης και ενημέρωσης για το περιβάλλον και τα προβλήματά του, προσφέροντας εμπεριστατωμένη γνώση αναφορικά με τη σημασία της περιοχής και, γενικότερα, του φυσικού περιβάλλοντος. Η διεξαγωγή δράσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού, των φορέων που εκπροσωπούν τους χρήστες του χώρου, καθώς και οι δράσεις κατάρτισης του προσωπικού των αρχών που έχουν την ευθύνη και διαχειρίζονται την περιοχή κρίνονται απαραίτητες και κρίσιμες για την προστασία και διατήρησης των ειδών, αλλά και της ευρύτερης περιοχής. Το Κάστρο της Ακροκορίνθου είναι ένας διεθνούς φήμης αρχαιολογικός χώρος με πολυάριθμους επισκέπτες σε ημερήσια βάση. Οι επισκέπτες των αρχαιολογικών χώρων εν γένη, είτε ήδη γνωρίζουν είτε συνειδητοποιούν κατά την επίσκεψή τους σε αυτούς του χώρους, την αξία

της διαχρονικότητας και της διατήρησης των πολιτισμικών αξιών, συνδέουν αυτή τη γνώση με το φυσικό περιβάλλον και κατ' επέκταση τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, μέσω της της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης

Η εγκατάσταση περιπτέρων ενημέρωσης και λοιπής υποδομής για την ερμηνεία του περιβάλλοντος, όπως πινακίδες πληροφόρησης, υπαίθριοι χώροι περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, επιστημονικός εξοπλισμός, ξύλινα καθιστικά, ξύλινα στέγαστρα, παρατηρητήρια κ.λπ., κρίνεται συμβατή καθώς εξυπηρετεί τους σκοπούς προστασίας της φύσης μέσω της εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επισκεπτών και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής. Οι υποδομές αυτές, αποτελούν τους κατεξοχήν χώρους όπου παρουσιάζεται η σημασία της προστατευόμενης περιοχής και η αναγκαιότητα προστασίας των στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος. Σε πολλές περιπτώσεις η άγνοια των επισκεπτών για την παρουσία ορισμένων ειδών, είτε η εσφαλμένη εντύπωση σε σχέση με την επικινδυνότητα κάποιας δραστηριότητας, είτε η έλλειψη γνώσης σε σχέση με τη σπανιότητα κάποιου είδους μπορεί να δράσει επιβαρυντικά για την επιβίωση των ειδών αυτών εάν θανατωθούν, οχληθούν ή καταστραφούν τα ενδιαιτήματα αυτών ή απομακρυνθούν για λόγους συλλογής.

Οι υποδομές ερμηνείας του περιβάλλοντος χρησιμοποιούνται κυρίως από τους κατοίκους και επισκέπτες της περιοχής. Οι υποδομές που υποστηρίζουν τις δράσεις ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης, αποτελούν ένα εργαλείο που μπορεί να κινητοποιήσει, παροτρύνει και εμψυχώσει τους κατοίκους και τους χρήστες του χώρου ώστε να συμμετάσχουν ενεργά στην προστασία της περιοχής, αλλά και να αντιληφθούν τις ευκαιρίες που αναδεικνύονται από τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής.

(51) Έργα προστασίας από διάβρωση, κατολισθήσεις και στήριξη εδαφών

Αφορά τις ΖΠΦ και ΖΒΔΦΠ

Για το <u>σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής</u>:

- Επιτρέπονται τα έργα στήριξης εδαφών, προστασίας από διάβρωση και κατολισθήσεις και προστασίας από φυσικές καταστροφές εν γένει, με ήπιες μεθόδους, εφόσον τεκμηριώνεται επαρκώς η σκοπιμότητα, αναγκαιότητα και αποτελεσματικότητά τους, διατηρείται υψηλή προστασία της περιοχής και επιλέγονται λύσεις με την ηπιότερη δυνατή παρέμβαση στο φυσικό περιβάλλον. Η Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, κατόπιν Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και δέουσας εκτίμησης των επιπτώσεων.
- Ισχύουν οι όροι και περιορισμοί της αρχαιολογικής νομοθεσίας λόγω κήρυξης της περιοχής ως Αρχαιολογικό Χώρο και μέρους της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.

<u>Ζώνες εφαρμογής GR2530003</u>: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25303_ZB01)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03 *(ELBA25303_ZD01, ELBA25303_ZD02, ELBA25303_ZD03)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η δυνατότητα υλοποίησης έργων προστασίας από διάβρωση και κατολισθήσεις, καθώς και τα έργα στήριξης των εδαφών, εφόσον απαιτηθούν, κρίνεται απαραίτητη για την περιοχή, τόσο για την προστασία του αρχαιολογικού χώρου και του οικοσυστήματος, όσο και για την προστασία των επισκεπτών της περιοχής.

Επισήμανση: Ακολούθως, σε συνέχεια των επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων, όπως ορίζονται στο Π.Δ. 59/2018 και σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4685/2020, παρατίθενται δραστηριότητες και έργα που δεν προβλέπονται ή δεν εξειδικεύονται ρητά στο εν λόγω Π.Δ.

Η αναφορά τους κρίνεται αναγκαία, ώστε να θεσπιστούν συγκεκριμένοι όροι και περιορισμοί με στόχο: α) την ομαλή λειτουργία και προστασία της περιοχής, β) την ασφάλεια των κατοίκων και των επισκεπτών, γ) την προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, δ) καθώς και τη συμπερίληψη δραστηριοτήτων που είναι συμβατές με τους όρους προστασίας και παράλληλα συμβάλλουν στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου.

Οι δραστηριότητες και τα έργα αυτά μπορούν να ενταχθούν είτε ως οριζόντιες Γενικές Διατάξεις είτε στο πλαίσιο των Σχεδίων Διαχείρισης της περιοχής κατά την έκδοση των σχετικών ΠΔ και ΚΥΑ για την περιοχή.

Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται και ενισχύεται ο εναλλακτικός τουρισμός (πολιτιστικός, ιστορικός, θρησκευτικός, φυσιολατρικός κ.λπ.) σύμφωνα με τους όρους του παρόντος και ειδικότερες ρυθμίσεις του Σχεδίου Διαχείρισης [Βλέπε Μέτρο MM25303CF0301 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].
- Επιτρέπεται η επίσκεψη με σκοπό την περιήγηση στον αρχαιολογικό χώρο, την περιβαλλοντική εκπαίδευση, την παρατήρηση της φύσης, την αναψυχή.
- Επιτρέπεται η υπαίθρια αναψυχή, και διημέρευση των επισκεπτών.
- Ειδικότεροι όροι και ρυθμίσεις (κανονιστικό πλαίσιο) για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων καταγράφονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της Περιοχής [Βλέπε Μέτρο MM25303CF0302 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].

Ζώνες εφαρμογής GR2530003: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25303_ZB01)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03 *(ELBA25303_ZD01, ELBA25303_ZD02, ELBA25303_ZD03)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η περιοχή αποτελεί σημαντικό πόλο έλξης της χώρας και δέχεται μεγάλο αριθμό επισκεπτών που αλληλοεπιδρά με τη φύση και τα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος. Στο Κάστρο της Ακροκορίνθου εντοπίζεται σχετικά πυκνό δίκτυο μονοπατιών για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών και την περιήγηση αυτών σε μνημεία από την κλασική περίοδο καθώς και βυζαντινά, ενετικά και οθωμανικά. Οι επισκέπτες, μέσω του δικτύου των μονοπατιών,

έχουν τη δυνατότητα να περιηγηθούν στο κάστρο Ακροκορίνθου το οποίο αποτελεί τυπικό δείγμα φρουριακής αρχιτεκτονικής, καθώς και να εισέλθουν στο εσωτερικό του όπου σώζονται ερείπια ναών, κρήνες, υπόγεια βυζαντινή δεξαμενή με πεσσούς και καμάρες από πλίνθους, πηγή Άνω Πειρήνης, ναός της Αφροδίτης κ.ά. Ενώ στις βόρειες υπώρειες του λόφου Ακροκορίνθου, βρίσκονται τα ερείπια της Αγοράς της αρχαίας πόλης της Κορίνθου με μνημειακά κτίσματα, τον επιβλητικό αρχαϊκό ναό του Απόλλωνα και το Μουσείο. Πληθώρα περιπατητικών και φυσιολατρικών συλλόγων επισκέπτονται την περιοχή προκειμένου να περιηγηθούν στον αρχαιολογικό χώρο.

Η ανάπτυξη ήπιων εναλλακτικών μορφών τουρισμού (περιηγητικού και περιπατητικού τουρισμού, πολιτιστικού - θρησκευτικού τουρισμού) αποτελούν μία βιώσιμη αναπτυξιακή δυνατότητα της περιοχής. Σε κάθε περίπτωση η βιώσιμη διαχείριση της περιοχής προϋποθέτει την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού με τρόπο που να διασφαλίζεται η ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων στη φύση και να προστατεύεται το περιβάλλον.

Επισημάνσεις: Προτείνεται να επιτρέπονται και να ρυθμιστούν οι δραστηριότητες αναψυχής / εναλλακτικού τουρισμού, οι οποίες, υπό όρους, κρίνονται συμβατές με τις ανάγκες προστασίας και αειφόρου ανάπτυξης της περιοχής.

Αντιπυρική προστασία / Φύλαξη

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η κατασκευή και συντήρηση έργων και η εκτέλεση εργασιών αντιπυρικής προστασίας.
- Επιτρέπονται τα έργα και οι εργασίες δασοπροστασίας και εν γένει φύλαξης και επόπτευσης του χώρου.
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και χρήση φυλακίων και μη μόνιμης ελαφριάς υποδομής που προορίζεται για την πυροπροστασία, φύλαξη και επόπτευση του χώρου. Οι κατασκευές θα εγκαθίστανται κατόπιν ειδικής μελέτης και θα πρέπει να εναρμονίζονται στην αισθητική του περιβάλλοντος χώρου.
- Ισχύουν οι όροι και περιορισμοί της αρχαιολογικής νομοθεσίας λόγω κήρυξης της περιοχής ως Αρχαιολογικό Χώρο και μέρους της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.

Ζώνες εφαρμογής GR2530003: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25303_ZB01)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03 *(ELBA25303_ZD01, ELBA25303_ZD02, ELBA25303_ZD03)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Τα έργα και οι εργασίες αντιπυρικής προστασίας, δασοπροστασίας και εν γένει φύλαξης, καθώς και οι αναγκαίες (υφιστάμενες ή μελλοντικές) υποδομές για τη διαχείριση και προστασία της περιοχής κρίνονται αναγκαίες.

Επισημάνσεις: Προτείνεται να επιτρέπονται τα πάσης φύσεως έργα και εργασίες αντιπυρικής προστασίας, δασοπροστασίας, φύλαξης και επόπτευσης του χώρου. Στις σχετικές προβλέψεις ενσωματώθηκε και η εγκατάσταση φυλακίων και μη μόνιμης ελαφριάς υποδομής που προορίζεται για την πυροπροστασία και εν γένει φύλαξη και επόπτευση του χώρου, δεδομένου ότι δεν υπάρχει ειδική χρήση στο ΠΔ 59/2018. Παρ' όλα αυτά στο άρθρο 2 του από 31.5.1985 Π.Δ. (παράγραφοι 3 και 4) υπάρχει αναφορά σε φυλάκια και κτίρια εντός των δασών και δασικών εκτάσεων για στέγαση του προσωπικού που ασχολείται με την εκμετάλλευση και προστασία των δασών, καθώς και για την αποθήκευση υλικών και μηχανημάτων.

Αρχαιολογικές ανασκαφές / Έργα που αφορούν τη συντήρηση και αναστύλωση ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Για το σύνολο της περιοχής, εφαρμόζονται και ισχύουν οι διατάξεις του Ν. 3028/2002 «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς» (ΦΕΚ 153/Α/28-6-02), όπως ισχύουν, καθώς και τα αναφερόμενα στις αποφάσεις κήρυξης της περιοχής ως αρχαιολογικού χώρου και καθορισμού ζωνών αρχαιολογικής προστασίας (Α και Β).
- Επιτρέπεται η αρχαιολογική έρευνα πεδίου δηλαδή η έρευνα του εδάφους και του υπεδάφους, που έχει ως σκοπό τον εντοπισμό ή την αποκάλυψη αρχαίων μνημείων, είτε αυτή συνίσταται σε ανασκαφή, χερσαία, είτε σε επιφανειακή έρευνα είτε σε επιστημονική έρευνα.
- Επιτρέπεται η συντήρηση, επισκευή και αναστύλωση ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων και χώρων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
- Κατά τις εργασίες που αφορούν στις αρχαιολογικές έρευνες, καθώς και τις εργασίες συντήρησης, επισκευής και αναστύλωσης ιστορικών και πολιτιστικών στοιχείων, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η προστασία και διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων. [Βλέπε Μέτρο MM25303CF1201 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5]

Ζώνες εφαρμογής GR2530003: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25303_ZB01)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03 *(ELBA25303_ZD01, ELBA25303_ZD02, ELBA25303_ZD03)*

Επισημάνσεις: Η περιοχή μελέτης και η ευρύτερη περιοχή είναι πολύ πλούσιες σε αρχαιολογικά ευρήματα Προϊστορικών, Κλασσικών, Βυζαντινών και Νεότερων χρόνων (βλέπε Ενότητα 2.3.3). Το σύνολο της περιοχή εμπίπτει εντός του αναοριοθετημένου αρχαιολογικού χώρου της Αρχαίας Κορίνθου (ΥΑ ΥΠΠΟ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Β1/Φ31/42301/2538/26-5-2005 - ΦΕΚ 756/Β/6-6-2005), συνεπώς, οι Αρχαιολογικές ανασκαφές και τα έργα που αφορούν τη συντήρηση και αναστύλωση ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων θεωρούνται επιβεβλημένα για την ανάδειξη της περιοχής και τη συντήρηση των υπαρχόντων ευρημάτων.

Η αρχαιολογική έρευνα και οι εργασίες συντήρησης, αναστύλωσης των ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων και χώρων της περιοχής, συνάδει τόσο με τους στόχους προστασίας της, όσο και με τη βιώσιμη ανάπτυξη αυτής.

Επισημάνσεις: Προτείνεται να επιτρέπονται οι αρχαιολογικές ανασκαφές και τα έργα που αφορούν τη συντήρηση και αναστύλωση ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων. Η πρόβλεψη να επιτρέπονται τα ανωτέρω έργα και ενέργειες κρίνεται απαραίτητη για την προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής.

Κατασκευές και έργα σε χώρους κοινής χρήσης (όπως παραλίες, χώροι αναψυχής, χώροι πολιτιστικού και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος κλπ.)

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπονται οι κατασκευές και η εκτέλεση εργασιών με σκοπό την ασφάλεια των χώρων και την εξυπηρέτηση του προορισμού αυτών, σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, κατά περίπτωση. Το είδος των κατασκευών, η χωροθέτηση αυτών, καθώς και οι όροι και προϋποθέσεις λειτουργίας τους, δύναται να καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.
- Επιτρέπεται η κατασκευή υποδομών με αποκλειστικό στόχο τη διαχείριση και φύλαξη της περιοχής, καθώς και η λήψη μέτρων και η εκτέλεση έργων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τα προβλεπόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Οι όροι και προϋποθέσεις για την κατασκευή των υποδομών και την εκτέλεση έργων δύναται να καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.
- Επιτρέπονται οι κατασκευές για τη διαμόρφωση του εδάφους, όπως κλίμακες, τοίχοι, διάδρομοι, κεκλιμένα επίπεδα, καθώς και κατασκευές για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία ή/και εμποδιζόμενων ατόμων. Τυχόν τέτοιες κατασκευές στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης, καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής ή ειδική μελέτη.
- Επιτρέπεται η τοποθέτηση προσωρινών ή λυόμενων κατασκευών, με σκοπό: α) την εξυπηρέτηση των επισκεπτών του χώρου, β) τη σήμανση και την εξυπηρέτηση των δράσεων ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης γ) τη φύλαξη της περιοχής. Η χωροθέτηση και οι προδιαγραφές για την τοποθέτηση τέτοιων κατασκευών γίνεται σύμφωνα με το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής κατόπιν εγκεκριμένων μελετών.
- Ισχύουν οι όροι και περιορισμοί της αρχαιολογικής νομοθεσίας λόγω κήρυξης της περιοχής ως Αρχαιολογικό Χώρο και μέρους της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.

Ζώνες εφαρμογής GR2530003: ***ΖΠΦ-01*** *(ELBA25303_ZB01)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03 *(ELBA25303_ZD01, ELBA25303_ZD02, ELBA25303_ZD03)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Λαμβάνοντας υπόψη ότι στην περιοχή υπάρχει μεγάλη επισκεψιμότητα λόγω του αρχαιολογικού χώρου της Ακροκορίνθου κρίνεται επιβεβλημένη η παροχή δυνατότητας να εκτελούνται έργα και κατασκευές που θα διασφαλίζουν την ασφάλεια

χρήσης των χώρων και τη φύλαξή τους, ενώ θα διευκολύνουν την επισκεψιμότητα με οργανωμένο τρόπο που θα λαμβάνει υπόψη τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής. Επισημαίνεται ότι σημαντικές πιέσεις δύναται να καταγραφούν από την ανεξέλεγκτη και άναρχη άσκηση αναψυχής και εναλλακτικών δραστηριοτήτων, τόσο στα προστατευτέα αντικείμενα, όσο και στην πολιτισμική και αισθητική αξία της περιοχής και ως εκ τούτου στη ευρύτερη αξία της. Ο σχεδιασμός υπηρεσιών και υποδομών που θα εξασφαλίζουν την ισότιμη και απεριόριστη πρόσβαση των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) στις δραστηριότητες αναψυχής, αλλά και εν γένει, κρίνεται άκρως απαραίτητη με σεβασμό στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

4.3.4.4.6 Επιτρεπόμενες χρήσεις / Ρυθμίσεις / Τεκμηρίωση / Εκτίμηση επιπτώσεων στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρα Λεωνιδίου» (ΠΠΒ-06)/ Ρυθμίσεις, τεκμηρίωση, εκτίμηση επιπτώσεων

(1) Κατοικία (με διαφοροποίηση ανά ζώνη σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018)

Εξειδίκευση ΖΠΦ: (1) Κατοικία για προσωπικό ασφαλείας και εργαζομένους

Εξειδίκευση ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ: (1) Κατοικία

Για <u>όλες τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:</u>

- Επιτρέπεται η ανέγερση κατοικιών σε εκτάσεις που δεν διέπονται από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας σύμφωνα με τα οριζόμενα στην κείμενη νομοθεσία για την εκτός σχεδίου δόμηση εντός προστατευόμενων περιοχών του δικτύου Natura 2000.
- Επιτρέπεται η συντήρηση, επέκταση και ανακαίνιση νόμιμα υφιστάμενων κατοικιών και του περιβάλλοντος χώρου αυτών, σύμφωνα με τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις.
- Επιτρέπεται η αναστήλωση ερειπωμένων κτισμάτων αντιπροσωπευτικών της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής, σύμφωνα με τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις κατόπιν γνωμοδότησης του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής.
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και συντήρηση λυόμενων ξύλινων κτιρίων για τη στέγαση προσωπικού ασφαλείας και εργαζομένων, σύμφωνα με τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις. Η εγκατάσταση και χρήση των κτιρίων επιτρέπεται μόνο για την εξυπηρέτηση της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευτέου αντικειμένου.
- Η υλοποίηση εργασιών ανακαίνισης (όπως αλλαγή στέγης), αναστήλωσης και κατεδάφισης κτιρίων, εντός και εκτός ορίων οικισμών, επιτρέπεται υπό την προϋπόθεση ότι θα προηγείται έλεγχος από την αρμόδια Μονάδα Διαχείρισης της περιοχής σχετικά με την ύπαρξη στα κτίρια προστατευόμενων ειδών χειροπτέρων. Σε περίπτωση που επιβεβαιωθεί η παρουσία, οι εργασίες θα λαμβάνουν χώρα σε προκαθορισμένο χρόνο και σύμφωνα με όλα τα απαραίτητα μέτρα για την αποφυγή καταστροφής αποικιών ή θανάτωσης χειροπτέρων, σύμφωνα με κανονιστικό πλαίσιο του Σχεδίου Διαχείρισης. <u>[Βλέπε Μέτρο ΜΜ25206CF1201 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5]</u>

<u>Ζώνες εφαρμογής GR2520003</u>: ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02*** *(ELBA25206_ZD01, ELBA25206_ZD02)*

<u>Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006</u>: ***ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25*** *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*

Για τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης και τις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων:

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και συντήρηση λυόμενων ξύλινων κτιρίων για τη στέγαση προσωπικού ασφαλείας και εργαζομένων, σύμφωνα με τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις. Η εγκατάσταση και χρήση των κτιρίων επιτρέπεται μόνο για την εξυπηρέτηση της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευτέου αντικειμένου.

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25206_ZB06, ELBA25206_ZB07, ELBA25206_ZB08, ELBA25206_ZB09, ELBA25206_ZB10, ELBA25206_ZB11, ELBA25206_ZB12)*

ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10 *(ELBA25206_ZC03, ELBA25206_ZC04, ELBA25206_ZC05, ELBA25206_ZC06, ELBA25206_ZC07, ELBA25206_ZC08, ELBA25206_ZC09, ELBA25206_ZC10)*

Για τις ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών:

- Επιτρέπεται η συντήρηση, επέκταση και ανακαίνιση νόμιμα υφιστάμενων κατοικιών και του περιβάλλοντος χώρου αυτών, σύμφωνα με τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις.
- Επιτρέπεται η αναστήλωση ερειπωμένων κτισμάτων αντιπροσωπευτικών της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής, σύμφωνα με τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις κατόπιν γνωμοδότησης του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής.

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006:

ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10 *(ELBA25206_ZC03, ELBA25206_ZC04, ELBA25206_ZC05, ELBA25206_ZC06, ELBA25206_ZC07, ELBA25206_ZC08, ELBA25206_ZC09, ELBA25206_ZC10)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Στην περιοχή του Λεωνιδίου οι ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων αποτελούνται από εκτεταμένες ιδιωτικές, κυρίως αγροτικές εκτάσεις, με διάσπαρτη αραιή δόμηση, εκτός των ορίων και στην ευρύτερη περιοχή συγκροτημένων οικισμών, σε παραθαλάσσιες εκτάσεις με τουριστική ανάπτυξη, αλλά και στην ευρύτερη πεδινή περιοχή. Αντίστοιχα στον Πάρνωνα, οι ΖΒΔΦΠ αφορούν ζώνες γύρω από τους ημιορεινούς και ορεινούς οικισμούς και περιοχές με οικοτουριστική ανάπτυξη.

Σκοπός των ζωνών βιώσιμης ανάπτυξης είναι η αρμονική συνύπαρξη της διαχείρισης των φυσικών πόρων με την ανάπτυξη και τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες. Τυχόν οριζόντια απαγόρευση αξιοποίησης της ιδιωτικής περιουσίας για την ανέγερση κατοικίας θα οδηγούσε σε μείωση της αξίας της ιδιοκτησίας και απουσία κοινωνικής αποδοχής για την προστασία της περιοχής. Δυνητικές επιπτώσεις στη βιώσιμη διαχείριση της περιοχής και στην αλλοίωση των χρήσεων γης και του τοπίου εκτιμάται ότι αποφεύγονται λόγω: α) της μη δυνατότητας αλλαγής χρήσης των εκτάσεων που διέπονται από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας, β) στις προϋποθέσεις για το ελάχιστο όριο αρτιότητας και κατάτμησης που απαιτείται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, γ) χωροταξικούς περιορισμούς της περιοχής, δ) στην αδυναμία δόμησης σε απομακρυσμένες από τους οικιστικούς ιστούς δόμηση, λόγω έλλειψης υποδομών.

Σε ότι αφορά την εγκατάσταση και συντήρηση λυόμενων ξύλινων κτιρίων για τη στέγαση προσωπικού ασφαλείας και εργαζομένων σε ορεινές περιοχές, αυτή κρίνεται απαραίτητη τόσο

σε μέρος των ΖΠΦ, όσο και στις ΖΔΟΕ (κατά παρέκκλιση του ΠΔ 59/2018), δεδομένου ότι πρόκειται για ορεινό όγκο και η χρήση συνάδει με την προστασία και τη βέλτιστη διαχείριση του προστατευτέου αντικειμένου. Λυόμενες ξύλινες κατοικίες για την εξυπηρέτηση των εργαζομένων στο δάσος και τη φύλαξη υπάρχουν ήδη στην περιοχή, ενώ πρόσθετες ανάγκες δύναται να προκύψουν στο μέλλον.

Σε ότι αφορά τα χειρόπτερα, η ειδική ρύθμιση που αφορά στις ανακαινίσεις και κατεδαφίσεις των κτιρίων κρίνεται πολύ σημαντική για τη διατήρηση των χειροπτέρων που συχνά σχηματίζουν αναπαραγωγικές αποικίες σε ανθρώπινες κατασκευές. Όπως αναλύθηκε και στην ενότητα 2.3.1.5 η εκδίωξη και θανάτωση ατόμων κατά την ανακαίνιση εγκαταλελειμμένων κτιρίων ή άλλων χώρων που μπορεί να χρησιμοποιούνται περιστασιακά (π.χ. αποθήκες, στάβλοι, κ.ά.) αποτελεί απειλή. Η επιλογή της κατάλληλης εποχής και η λήψη μέτρων κατά την υλοποίηση των εργασιών θα συνεισφέρει στην αποφυγή θανάτωσης ατόμων και την υλοποίηση των εργασιών χωρίς να υπάρχουν σημαντικές επιπτώσεις στη διατήρηση των ειδών χειροπτεροπανίδας.

Επισημάνσεις:

α) Παρότι στη Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών δεν περιλαμβάνεται ως επιτρεπόμενη χρήση η κατοικία εκτός ορίων οικισμών, τυχόν νομίμως υφιστάμενα κτίρια κατοικίας προτείνεται να προβλέπεται να διατηρηθούν. Η πρόβλεψη για κατ' εξαίρεση δυνατότητα συντήρησης και ανακαίνισης κατοικιών εντός της ζώνης Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών θεωρείται σημαντική, δεδομένης της έλλειψης επίσημης χαρτογράφησης όλων των νόμιμων κτιρίων.

β) Στις ΖΑΠΦ και ΖΠΦ επιτρέπεται η χρήση (1) με την ειδική διατύπωση «(1) Κατοικία για προσωπικό ασφαλείας και εργαζομένους» και τη διευκρίνηση ότι επιτρέπεται μόνο για την εξυπηρέτηση της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευτέου αντικειμένου. Στη ΖΔΟΕ η χρήση (1) επιτρέπεται μόνο εντός σχεδίων πόλης / οικισμών. Εκτιμούμε ότι εκ παραδρομής δεν έχει προβλεφθεί η δυνατότητα ύπαρξης κατοικιών για προσωπικό ασφαλείας και εργαζομένους και στη ΖΔΟΕ και προτείνεται να συμπεριληφθεί.

γ) Η ρύθμιση που αφορά στα χειρόπτερα προτείνεται να εφαρμόζεται και στα κτίρια εντός ορίων οικισμών

(2) Κοινωνική Πρόνοια

Αφορά τις ΖΒΔΦΠ

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων της ευρύτερης περιοχής των οικισμών Λεωνίδιο και Πούλιθρα:

- Επιτρέπεται η ανέγερση και λειτουργία κτιρίων κοινωνικής πρόνοιας, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-07*** *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD07)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Ο οικισμός του Λεωνιδίου έχει μεγάλους περιορισμούς σε ότι αφορά τη δυνατότητα ανάπτυξης χρήσεων, λόγω της υφιστάμενης πυκνής δόμησης και του χαρακτηρισμού του ως ιστορικού τόπου. Ως εκ τούτου είναι σημαντικό στην ευρύτερη περιοχή του Λεωνιδίου, αλλά και στα Πούλιθρα, να υπάρχει δυνατότητα ανάπτυξης χρήσεων που θα εξυπηρετήσουν τόσο τους κατοίκους όσο και τους τουρίστες της περιοχής. Ως εκ τούτου η δυνατότητα για εγκατάσταση σχολικών συγκροτημάτων προτείνεται να επιτρέπεται εντός των ΖΒΔΦΠ.

(3) Εκπαίδευση

3.1. Νηπιαγωγεία. / 3.2. Πρωτοβάθμια (Δημοτικά) / 3.3. Δευτεροβάθμια (Γυμνάσια, Λύκεια) / 3.5. Ειδική εκπαίδευση.

Αφορά τις ΖΒΔΦΠ

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων της ευρύτερης περιοχής των οικισμών Λεωνίδιο και Πούλιθρα:

- Επιτρέπεται η ανέγερση και λειτουργία σχολικών συγκροτημάτων για τη φιλοξενία νηπιαγωγείων, κτιρίων πρωτοβάθμιας (νηπιαγωγείων) και δευτεροβάθμιας (γυμνάσια, λύκειο) εκπαίδευσης, καθώς και κτιρίων ειδικής εκπαίδευσης, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Ζώνες εφαρμογής GR2530001 και GR2530006: ***ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-07*** *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD07)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Ο οικισμός του Λεωνιδίου έχει μεγάλους περιορισμούς σε ότι αφορά τη δυνατότητα ανάπτυξης χρήσεων, λόγω της υφιστάμενης πυκνής δόμησης και του χαρακτηρισμού του ως ιστορικού τόπου. Ως εκ τούτου είναι σημαντικό στην ευρύτερη περιοχή του Λεωνιδίου, αλλά και στα Πούλιθρα, να υπάρχει δυνατότητα ανάπτυξης χρήσεων που θα εξυπηρετήσουν τόσο τους κατοίκους όσο και τους τουρίστες της περιοχής. Ως εκ τούτου η δυνατότητα για εγκατάσταση σχολικών συγκροτημάτων προτείνεται να επιτρέπεται εντός των ΖΒΔΦΠ.

(4) Αθλητικές εγκαταστάσεις (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

(*) Εξειδίκευση ΖΠΦ: 4.3 Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις (κατηγορία Ζ2)

Εξειδίκευση ΖΔΟΕ: (*) 4.3 Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις

Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: 4.1 Μικρές αθλητικές εγκαταστάσεις (κατηγορίες Α1, Α2, Β1, Δ, Ε1). 4.3 Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις.

Για τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης και Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών: προτείνεται να ισχύει η ακόλουθη ρύθμιση για τις αθλητικές δραστηριότητες στην ύπαιθρο:

- Επιτρέπονται οι ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις της κατηγορίας Ζ2 του Ν. 2725/1999, όπως ισχύει, δηλαδή οι προσωρινές εγκαταστάσεις ή διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων σε φυσικό περιβάλλον, όπως θάλασσα, ποτάμι, λίμνη, δάσος, βουνό, ή σε δημόσιους

δρόμους, εκτός των εγκαταστάσεων για την εξυπηρέτηση του μηχανοκίνητου αθλητισμού. Στο Μουστό (GR2520003) δεν επιτρέπεται επίσης η εγκατάσταση σκοπευτηρίων.

- Για τη διεξαγωγή αθλητικής συνάντησης / αγώνα της κατηγορίας Ζ2 του Ν. 2725/1999 θα πρέπει να λαμβάνεται ειδική άδεια από τους αρμόδιους φορείς, σύμφωνα με τις κατά περίπτωση προϋποθέσεις τις ισχύουσας νομοθεσίας. Δεν επιτρέπεται η διοργάνωση αγώνων μηχανοκίνητου αθλητισμού.
- Επιτρέπεται η χρήση προκαθορισμένων διαδρομών (οδικού δικτύου και μονοπατιών) και η δημιουργία προσωρινών λυόμενων υπαίθριων εγκαταστάσεων ή/και διαμορφώσεων για την υποστήριξη υπαίθριων και ορεινών αθλητικών δραστηριοτήτων αναψυχής (όπως ορειβασία, πεζοπορία, τρέξιμο, δυναμικό βάδισμα, ποδηλασία, αναρρίχηση κλπ.), καθώς και για τη διοργάνωση αγώνων στο φυσικό περιβάλλον και την υποστήριξη του αθλητικού τουρισμού στη φύση.
- Οι εγκαταστάσεις, διαμορφώσεις αλλά και η διοργάνωση αγώνων και δραστηριοτήτων επιτρέπονται μόνο εφόσον διασφαλίζεται προστασία του φυσικού περιβάλλοντος από κάθε δραστηριότητα ή επέμβαση που θα μπορούσε να μεταβάλει ή να αλλοιώσει τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξη του οικοσυστήματος. Ειδικότεροι όροι και περιορισμοί για τη διεξαγωγή αγώνων δύναται να εξειδικεύονται και να ρυθμίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Στο Σχέδιο Διαχείρισης δύναται επίσης να αποκλειστούν συγκεκριμένες αθλητικές δραστηριότητες και εγκαταστάσεις από τμήμα της περιοχής ή από το σύνολο κάποιας ζώνης.
- Επιτρέπονται οι αναρριχητικές δραστηριότητες σύμφωνα με το κανονιστικό πλαίσιο του Σχεδίου Διαχείρισης [βλέπε Μέτρο MM25206CF0307 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ. 5] με τις ακόλουθες ρυθμίσεις:

  α) Επιτρέπεται η χρήση και συντήρηση των υφιστάμενων αναρριχητικών πεδίων και των υφιστάμενων υποστηρικτικών υποδομών. Εφόσον κάποιο υφιστάμενο πεδίο / διαδρομή εκτιμηθεί ότι επιφέρει σημαντικές επιπτώσεις στο προστατευτέο αντικείμενο, και κυρίως στα είδη χλωρίδας, δύναται να καταργηθεί ή να ρυθμιστεί η χρήση του (χρονικοί και τοπικοί περιορισμοί) σύμφωνα με το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν ειδικών δράσεων καταγραφής / χαρτογράφησης και εκτίμησης των επιπτώσεων από τη λειτουργία τους [βλέπε Μέτρα MM25206CF0302 MM25206CF0303 MM25206CF0304 MM25206CF0305 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ. 5]. Μέχρι την εκτίμηση των επιπτώσεων των αναρριχητικών πεδίων στα προστατευτέα αντικείμενα της περιοχής, επιτρέπεται η συνέχιση της αναρρίχησης στα υφιστάμενα πεδία, σύμφωνα με το Κανονιστικό Πλαίσιο του Σχεδίου Διαχείρισης [βλέπε Μέτρο MM25206CF0307 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ. 5].

  β) Επιτρέπεται η δημιουργία νέων αναρριχητικών πεδίων και υποστηρικτικών υποδομών. Για τη διάνοιξη νέου πεδίου και τη συντήρηση υφιστάμενου απαιτείται εγκεκριμένη μελέτης διάνοιξης ή/και συντήρησης αναρριχητικού πεδίου και εγκεκριμένη περιβαλλοντική μελέτη με δέουσα εκτίμηση των επιπτώσεων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

  γ) Ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση της δραστηριότητας της αναρρίχησης ή χρονικοί και τοπικοί περιορισμοί καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης με

σκοπό τη διατήρηση του Τ.Ο. 8210, των προστατευόμενων, σπάνιων και απειλούμενων ειδών χλωρίδας σε βραχώδη ενδιαιτήματα και ειδικά του είδους *Centaurea leonidia* [βλέπε Μέτρα MM25206CF0302 MM25206CF0303 MM25206CF0304 MM25206CF0305 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ. 5].

δ) Ειδικά για την προστασία του στενοενδημικού είδους χλωρίδας *Centaurea leonidia* στα αναρριχητικά πεδία του Λεωνιδίου καθορίζονται ειδικοί όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση της δραστηριότητας [βλέπε MM25206CF0303 MM25206CF0304 MM25206CF0305 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ. 5].

Ζώνες εφαρμογής GR2520003: ***ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14*** *(ELBA25206_ZB13, ELBA25206_ZB14)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25206_ZB02, ELBA25206_ZB03, ELBA25206_ZB04, ELBA25206_ZB05, ELBA25206_ZB06, ELBA25206_ZB07, ELBA25206_ZB08, ELBA25206_ZB09, ELBA25206_ZB10, ELBA25206_ZB11, ELBA25206_ZB12)*
ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12 *(ELBA25206_ZC03, ELBA25206_ZC04, ELBA25206_ZC05, ELBA25206_ZC06, ELBA25206_ZC07, ELBA25206_ZC08, ELBA25206_ZC09, ELBA25206_ZC10, ELBA25206_ZC11, ELBA25206_ZC12)*

Για όλες τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων»:

- Επιτρέπεται η λειτουργία και οι εργασίες συντήρησης και βελτίωσης των νόμιμα υφιστάμενων αθλητικών εγκαταστάσεων (Μικρές αθλητικές εγκαταστάσεις κατηγορίες Α1, Α2, Β1, Δ, Ε1) και ειδικών αθλητικών εγκαταστάσεων, καθώς και όσων έχουν λάβει περιβαλλοντική αδειοδότηση.
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία υπαίθριων μικρών αθλητικών εγκαταστάσεων χωρίς θεατές ή έως 500 θεατές (Μικρές αθλητικές εγκαταστάσεις κατηγορίες Α1, Α2). σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, μετά από Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων, όπου προβλέπεται. Κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης θα πρέπει να τεκμηριωθεί υψηλή προστασία στα προστατευτέα αντικείμενα, αποφυγή απώλειας ενδιαιτημάτων και τεκμηριωμένη αποφυγή όχλησης των ειδών πανίδας. Θα πρέπει επίσης να εξεταστεί και τεκμηριωθεί η σκοπιμότητα ανέγερσής τους εντός της προστατευόμενης περιοχής και εκτός ορίων οικισμών. (Δεν επιτρέπεται στις ΖΒΔΦΠ-01, και ΖΒΔΦΠ-02 στο Μουστό).
- Επιτρέπεται η δημιουργία και λειτουργία υπαίθριων μόνιμων και προσωρινών εγκαταστάσεων ή διαμορφώσεων για διοργάνωση αγώνων στο φυσικό περιβάλλον (Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις: κατηγορίες Ζ1, Ζ2) για την υποστήριξη υπαίθριων αθλητικών δραστηριοτήτων, καθώς και για τη διοργάνωση αγώνων στο φυσικό περιβάλλον και την υποστήριξη του αθλητικού τουρισμού στη φύση. Οι εγκαταστάσεις, διαμορφώσεις αλλά και η διοργάνωση αγώνων και δραστηριοτήτων θα πρέπει να διασφαλίζουν προστασία του φυσικού περιβάλλοντος από κάθε δραστηριότητα ή επέμβαση που θα μπορούσε να μεταβάλει ή να αλλοιώσει τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξη του οικοσυστήματος. Στο Μουστό (GR2520003) δεν επιτρέπεται ο μηχανοκίνητος αθλητισμός και η εγκατάσταση σκοπευτηρίων.

- Επιτρέπονται οι αναρριχητικές δραστηριότητες σύμφωνα με το κανονιστικό πλαίσιο του Σχεδίου Διαχείρισης [βλέπε Μέτρο MM25206CF0307 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ. 5]
- Επιτρέπεται η δημιουργία και λειτουργία υπαίθριων εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής που σχετίζονται με αθλητικές δραστηριότητες της παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014 (Α΄ 155) των υποκατηγοριών εε (θεματικά πάρκα), ζζ (κέντρα Προπονητικού Αθλητικού Τουρισμού), θθ (αυτοκινητοδρόμια), σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, μετά από Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων, όπου προβλέπεται. Κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης θα πρέπει να τεκμηριωθεί υψηλή προστασία στα προστατευτέα αντικείμενα, αποφυγή απώλειας ενδιαιτημάτων και τεκμηριωμένη αποφυγή όχλησης των ειδών πανίδας. Θα πρέπει επίσης να εξεταστεί και τεκμηριωθεί η σκοπιμότητα ανέγερσής τους εντός της προστατευόμενης περιοχής. (Δεν επιτρέπεται στις ΖΒΔΦΠ-01, και ΖΒΔΦΠ-02 στο Μουστό).
- Κατ΄ εξαίρεση επιτρέπεται η εγκατάσταση υπαίθριων μικρών αθλητικών εγκαταστάσεων (Β1, Δ, Ε1) σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, σε εκτάσεις περιμετρικά και πλησίον των οικισμών που δεν διέπονται από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας, μετά από Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων. Κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησής τους θα πρέπει να τεκμηριωθεί υψηλή προστασία στα προστατευτέα αντικείμενα, αποφυγή απώλειας ενδιαιτημάτων και τεκμηριωμένη αποφυγή όχλησης των ειδών πανίδας. Θα πρέπει επίσης να εξεταστεί και τεκμηριωθεί η αδυναμία ανέγερσής τους εντός οικιστικών ιστών ή εκτός των ορίων της προστατευόμενης περιοχής, καθώς και η σκοπιμότητα ανέγερσής τους εντός της προστατευόμενης περιοχής. (Δεν επιτρέπεται στις ΖΒΔΦΠ-01, και ΖΒΔΦΠ-02 στο Μουστό).
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση υπαίθριων οργάνων γυμναστικής.
- Ειδικότεροι όροι και περιορισμοί για την εγκατάσταση αθλητικών εγκαταστάσεων δύναται να εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Στο Σχέδιο Διαχείρισης δύναται επίσης να αποκλειστεί η εγκατάσταση συγκεκριμένων τύπων αθλητικών εγκαταστάσεων και η άσκηση κάποιων δραστηριοτήτων από τμήμα της περιοχής ή από το σύνολο της ζώνης.

Ζώνες εφαρμογής GR2520003: ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02*** *(ELBA25206_ZD01, ELBA25206_ZD02)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25*** *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης:

Σύμφωνα με το Ν. 2725/1999 όπως ισχύει, οι προβλεπόμενες από το ΠΔ 59/2018 επιτρεπόμενες κοινές αθλητικές εγκαταστάσεις για τις ΖΒΔΦΠ είναι οι ακόλουθες:

- *αα) Ομάδα Α1: Υπαίθριες εγκαταστάσεις χωρίς θεατές ή έως 500 θεατές, στις οποίες διεξάγονται μόνο προπονήσεις.*
- *ββ) Ομάδα Α2: Υπαίθριες εγκαταστάσεις χωρίς θεατές ή έως 500 θεατές, στις οποίες διεξάγονται και αγώνες.*
- *γγ) Ομάδα Β1: Υπαίθριες εγκαταστάσεις από 500 έως 5.000 θεατές, όπου διεξάγονται τοπικοί ή ερασιτεχνικοί αγώνες.*
- *ζζ) Ομάδα Δ: Κλειστές εγκαταστάσεις χωρίς θεατές ή έως 1.000 θεατές.*
- *ηη) Ομάδα Ε1: Κλειστές εγκαταστάσεις με πάνω από 1.000 θεατές, όπου διεξάγονται τοπικοί ή ερασιτεχνικοί αγώνες.*

Σύμφωνα με το Ν. 2725/1999 όπως ισχύει, οι προβλεπόμενες από το ΠΔ 59/2018 επιτρεπόμενες ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις για τις ζώνες ΖΒΔΦΠ είναι οι ακόλουθες:

- *αα) Ομάδα Ζ1: Υπαίθριες μόνιμες εγκαταστάσεις διαμορφωμένες σε φυσικό περιβάλλον, όπως θάλασσα, ποτάμι, λίμνη, δάσος, βουνό, ή σε δημόσιους δρόμους ή σε κοινόχρηστους χώρους πόλεων. Στην ομάδα αυτή ανήκουν, επίσης, τα υπαίθρια και ημιυπαίθρια σκοπευτήρια, οι εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση του αεραθλητισμού καθώς και οι εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση του μηχανοκίνητου αθλητισμού, πλην των υπαγόμενων στην ομάδα Η της υποπερίπτωσης ββ΄ της περίπτωσης β΄ της παρούσας παραγράφου εφόσον είναι μόνιμες.*
- *Ομάδα Ζ2: Προσωρινές εγκαταστάσεις ή διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων σε φυσικό περιβάλλον, όπως θάλασσα, ποτάμι, λίμνη, δάσος, βουνό, ή σε δημόσιους δρόμους ή σε κοινόχρηστους χώρους πόλεων. Στην ομάδα αυτή ανήκουν, επίσης, τα υπαίθρια και ημιυπαίθρια σκοπευτήρια, οι εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση του αεραθλητισμού καθώς και οι εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση του μηχανοκίνητου αθλητισμού, πλην των υπαγόμενων στην ομάδα Η της υποπερίπτωσης ββ΄ της περίπτωσης β΄ της παρούσας παραγράφου εφόσον είναι προσωρινές*
- *ββ) Ομάδα Η: Υπαίθριες εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής της παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014 (Α΄ 155) (χιονοδρομικά κέντρα, αυτοκινητοδρόμια κ.λπ.).*
- *γγ) Ομάδα Θ1: Προσωρινές διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων εντός αθλητικής εγκατάστασης, η οποία διαθέτει άδεια λειτουργίας για άλλο άθλημα (υπαίθριες εγκαταστάσεις).*
- *δδ) Ομάδα Θ2: Προσωρινές διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων εντός αθλητικής εγκατάστασης, η οποία διαθέτει άδεια λειτουργίας για άλλο άθλημα (κλειστές εγκαταστάσεις).*

  εε) Ομάδα Ι: Προσωρινές διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων εντός αθλητικής εγκατάστασης, η οποία υπάγεται στο άρθρο 32 του ν. 2725/1999 και διαθέτει άδεια λειτουργίας από την περιφέρεια (ιδιωτικό γυμναστήριο, ιδιωτική σχολή γυμναστικής) ή εντός μη αθλητικής εγκατάστασης (ξενοδοχείο, σχολείο, εκθεσιακό κέντρο κ.λπ.).

Σε ότι αφορά τον Πάρνωνα και τη χαράδρα του Λεωνιδίου, σε αρκετές ορεινές περιοχές αναπτύσσονται τουριστικές δραστηριότητες, οι οποίες ακολουθούν ένα ήπιο πρότυπο ανάπτυξης, χωρίς επιβαρυντικές παρεμβάσεις στο φυσικό περιβάλλον. Οι διαθέσιμοι φυσικοί και πολιτιστικοί πόροι προσφέρονται για την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών ορεινού – φυσιολατρικού τουρισμού, ο οποίος εμφανίζει δυναμική πορεία στην περιοχή και ενισχύει την τοπική οικονομία. Υποστηρίζεται ήδη από ορειβατικά καταφύγια (π.χ. το βασικό ορειβατικό καταφύγιο στη θέση Ασπρόμουσγα), σηματοδοτημένα μονοπάτια (μεταξύ των οποίων το Εθνικό μονοπάτι Ο33), ορεινές διαδρομές για πεζοπορία, σηματοδοτούμενες ορεινές ποδηλατικές διαδρομές και αναρριχητικά πεδία (κυρίως στη χαράδρα του Λεωνιδίου, αλλά και στον Πάρνωνα). Στις ζώνες με μεγαλύτερο υψόμετρο, αναπτύσσονται εναλλακτικές τουριστικές δραστηριότητες (περιπατητικός – ορειβατικός τουρισμός, οικοτουρισμός), αξιοποιώντας το φυσικό πλούτο και τα ιδιαίτερα φυσικά χαρακτηριστικά της περιοχής (δάση, φαράγγια, υψηλές κορυφές, ποτάμια κ.λπ.), ενώ διεξάγονται αγώνες στη φύση (για παράδειγμα ο αγώνας ορεινού τρεξίματος Κρόνιο Πέρασμα).

Σε ότι αφορά την ευρύτερη περιοχή του Λεωνιδίου (GR2520005), η περιοχή αποτελεί σημαντικό πόλο έλξης για σημαντικό αριθμό επισκεπτών που αλληλοεπιδρούν με τη φύση και τα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος. Ο αθλητικός τουρισμός, ο τουρισμός περιπέτειας, καθώς και οι δραστηριότητες αναψυχής που συνδέονται με τον οικοτουρισμό, αποτελούν στοιχεία του τουρισμού υπαίθρου, ο οποίος περιλαμβάνει μια ομάδα δραστηριοτήτων, υποδομών και υπηρεσιών εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Η ανάπτυξή εναλλακτικών δραστηριοτήτων αξιοποιεί το φυσικό περιβάλλον χωρίς να απαιτεί μεγάλης κλίμακας έργων υποδομής και παρεμβάσεις. Το Λεωνίδιο αποτελεί έναν από τους πιο δημοφιλείς αναρριχητικούς προορισμούς της Ελλάδας . Σήμερα θεωρείται από τις μεγαλύτερες σε εξέλιξη αναρριχητικές περιοχές σε Ελλάδα και Ευρώπη καθώς αριθμεί πάνω από 800 διαδρομές με εύρος δυσκολίας από 4α έως 9α.

Ο οικοτουρισμός, ασκείται σε οικολογικά αξιόλογες και ως επί το πλείστον προστατευόμενες περιοχές, ο οποίος αντίθετα από το μαζικό τουρισμό, υπό κατάλληλες ρυθμίσεις, δεν υπερβαίνει τη φέρουσα ικανότητα της περιοχής, αλλά ταυτόχρονα προωθεί ενεργά την προστασία της φύσης και του πολιτιστικού περιβάλλοντος, ενώ συνεισφέρει στη διατήρηση της συνοχής του κοινωνικού ιστού. Επιπρόσθετα, οι ήπιες αθλητικές δραστηριότητες στη φύση, σε συνδυασμό με υποστηρικτικές υποδομές ενημέρωσης (πινακίδες, κιόσκια, κ.λπ.) προάγουν την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση και αποτελούν συμβατές δραστηριότητες βιώσιμης ανάπτυξης της περιοχής.

Ως εκ τούτου η ανάπτυξη υποδομών στήριξης υπαίθριων αθλητικών δραστηριοτήτων και ορεινού αθλητισμού (κατηγορία Ζ2 ειδικών αθλητικών εγκαταστάσεων Ν. 2725/1999) αποτελούν υποδομές που συνάδουν με τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής και προτείνεται να επιτρέπονται εκτός των ΖΒΔΦΠ και στις ΖΠΦ και ΖΔΟΕ (κατά παρέκκλιση των οριζόμενων στο ΠΔ 59/2018). Σε κάθε περίπτωση οι εγκαταστάσεις και η άσκηση των δραστηριοτήτων θα πρέπει να διασφαλίζουν την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος από κάθε δραστηριότητα ή επέμβαση που θα μπορούσε να μεταβάλει ή να αλλοιώσει τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξη του οικοσυστήματος, καθώς και την αποφυγή ενεργειών που δύναται να επιφέρουν καταστροφή, φθορά ή αλλοίωση των στοιχείων του οικοσυστήματος. Τυχόν επιπτώσεις στη διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων δύναται να προβλεφθούν από ειδικότερους όρους και ρυθμίσεις

του Σχεδίου Διαχείρισης (όπως για παράδειγμα το κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναρριχητικών δραστηριοτήτων).

Από τις σχετικές προβλέψεις εξαιρούνται οι υποδομές και οι αγώνες μηχανοκίνητου αθλητισμού, δεδομένου ότι εκτιμάται πως θα επιφέρει επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα και την αξία της προστατευόμενης περιοχής, όπως: α) οχλήσεις ειδών πανίδας λόγω των αυξημένων επιπέδων θορύβου, ειδικά κατά την αναπαραγωγική περίοδο, β) όχληση και κίνδυνος ατυχημάτων χρηστών της περιοχής (ορειβάτες, περιπατητές), γ) πρόκληση ζημιών σε τμήματα του δικτύου μονοπατιών. Επίσης οι μηχανοκίνητοι αγώνες δεν συνάδουν με την ήπια οικοτουριστική ανάπτυξη που προτείνεται για την περιοχή.

Σε ότι αφορά τη δημιουργία αθλητικών εγκαταστάσεων (χρήση «4.1 Μικρές αθλητικές εγκαταστάσεις (κατηγορίες Α1, Α2, Β1, Δ, Ε1)»), εκτός των υφιστάμενων, νέες προτείνεται να χωροθετούνται εντός των οικισμών της περιοχής ή – σε περίπτωση αδυναμίας – πλησίον των οικισμών (εντός ΖΒΔΦΠ), ώστε να εξυπηρετούν τους κατοίκους, να διασφαλίζουν τη συνοχή των χρήσεων και να αποφεύγεται η όχληση των ειδών πανίδας, συμπεριλαμβανομένης της ορνιθοπανίδας, και η διάσπαση των ενδιαιτημάτων της προστατευόμενης περιοχής. Σε ότι αφορά τις κλειστές κτιριακές εγκαταστάσεις, η χρήση συνάδει με οικιστικές ζώνες. Λοιπές υποδομές στήριξης των υπαίθριων αθλητικών δραστηριοτήτων θα πρέπει να επιτρέπονται, δεδομένου ότι υποστηρίζουν και ενισχύουν τις αθλητικές δραστηριότητες στη φύση και τον αθλητικό τουρισμό που συνδυάζεται με τον οικοτουρισμό. Εντός των ΖΔΟΕ δεν υπάρχουν υφιστάμενες αθλητικές εγκαταστάσεις, ούτε οικισμοί (εξαιρούνται της ζωνοποίησης). Ως εκ τούτου δε βρίσκει εφαρμογή η χρήση «4.1 Μικρές αθλητικές εγκαταστάσεις (κατηγορίες Α1, Α2, Β1, Δ, Ε1)», όπως αυτή προτείνεται ανωτέρω να προσδιοριστεί και να ρυθμιστεί για την περιοχή.

Ειδικά για την αναρρίχηση κρίνεται σκόπιμη η ρύθμιση της δραστηριότητας για την αποφυγή επιπτώσεων στη διατήρηση του Τ.Ο. 8210, των προστατευόμενων, σπάνιων και απειλούμενων ειδών χλωρίδας σε βραχώδη ενδιαιτήματα και ειδικά του είδους *Centaurea leonidia*. Ο Τ.Ο. 8210 φιλοξενεί πλήθος ενδημικών και προστατευόμενων φυτών. Ο τουρισμός και η αναψυχή αποτελούν σημαντική απειλή για πλήθος προστατευόμενων ειδών χλωρίδας (Ballantyne and Pickering, 2013). Έχει παρατηρηθεί πως οι φυτοκοινότητες σε κατακόρυφα βράχια επηρεάζονται σημαντικά από την εντατική αναρρίχηση (Camp and Knight, 1998) με κοινότερα και λιγότερο σημαντικά φυτά να κυριαρχούν περισσότερο σε θέσεις που πραγματοποιείται αναρρίχηση (Müller *et al.*, 2004). Στην περιοχή έχουν καταγραφεί πιέσεις / απειλές στον Τ.Ο. 8210 στην περιοχή των αναρριχητικών πεδίων. Σε ότι αφορά το είδος χλωρίδας *Centaurea leonidia* η ανάπτυξη οργανωμένων αναρριχητικών δραστηριοτήτων στους ίδιους απόκρημνους ασβεστολιθικούς βράχους που φύεται το φυτό (Κοκκινόβραχος, Μονή Σίντζας) δημιουργεί σημαντικές πιέσεις και απειλές στους υποπληθυσμούς του. Επισημαίνεται επίσης ότι συνήθως η αναρριχητική δραστηριότητα δεν είναι στατική σε μία μόνο περιοχή και δεν περιλαμβάνει συγκεκριμένες αναρριχητικές διαδρομές αλλά αναπτύσσεται σε βάθος χρόνου και επεκτείνεται στη διάνοιξη νέων διαδρομών που μπορεί να επηρεάσουν περισσότερες φυτικές ομάδες του είδους.

Επισημάνσεις:

- Η εγκατάσταση ειδικών αθλητικών εγκαταστάσεων της κατηγορίας Ζ2 του Ν. 2725/1999, όπως ισχύει, δηλαδή οι προσωρινές εγκαταστάσεις ή διαμορφώσεις για διοργάνωση

αγώνων σε φυσικό περιβάλλον, όπως θάλασσα, ποτάμι, λίμνη, δάσος, βουνό, ή σε δημόσιους δρόμους, εκτός των εγκαταστάσεων για την εξυπηρέτηση του μηχανοκίνητου αθλητισμού, επιτρέπονται σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018 μόνο εντός των ΖΒΔΦΠ. Στις ΖΔΟΕ επιτρέπονται μόνο εντός σχεδίου πόλης / οικισμού, ενώ στις ΖΠΦ δεν επιτρέπονται. Προτείνεται η κατηγορία Ζ2 να επιτρέπεται και στις ΖΔΟΕ και ΖΠΦ, δεδομένου ότι: α) οι αθλητικοί αγώνες στη φύση, συνάδουν με την ανάπτυξη του οικοτουρισμού, την περιβαλλοντική εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση και, β) όταν πραγματοποιούνται με τις κατάλληλες ρυθμίσεις δεν επιφέρουν επιπτώσεις στο προστατευτέο αντικείμενο και γ) προάγουν τη βιώσιμη διαχείριση φυσικών πόρων ή/και τη βιώσιμη ανάπτυξη.

- Η χρήση προκαθορισμένων διαδρομών (οδικού δικτύου και μονοπατιών) και η δημιουργία προσωρινών, λυόμενων υπαίθριων εγκαταστάσεων ή ήπιων διαμορφώσεων για την υποστήριξη υπαίθριων αθλητικών δραστηριοτήτων (όπως ορειβασία, πεζοπορία, ορεινή ποδηλασία, αναρρίχηση κ.λπ.) καθώς και για τη διοργάνωση αγώνων στο φυσικό περιβάλλον και την υποστήριξη του αθλητικού τουρισμού στη φύση υπό τους όρους που αναφέρονται παραπάνω προτείνεται να επιτρέπονται σε όλη την προστατευόμενη περιοχή. Τα ανωτέρω αναφερόμενα δύναται ερμηνευτικά να ενταχθούν στη χρήση «4.3 Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις» (ειδική κατηγορία Ζ2 του Ν. 2725/1999).
- Στη χρήση 4.3 Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις» (ειδική κατηγορία Ζ2 του Ν. 2725/1999) ενσωματώθηκαν επίσης και τα αναρριχητικά πεδία και η αναρρίχηση, η οποία δεν είναι σαφές σε ποια κατηγορία εντάσσεται, σύμφωνα με το ισχύον νομικό πλαίσιο. Οι θέσεις με αναρριχητικό ενδιαφέρον βρίσκονται ως επί το πλείστον σε Ζώνες Προστασίας της Φύσης. Η αναρρίχηση δύναται να είναι μία επιτρεπόμενη χρήση στις ζώνες αυτές, εφόσον ασκείται σύμφωνα με τις ρυθμίσεις που καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης.

(5) Θρησκευτικοί χώροι.

Αφορά τις ΖΔΟΕ και τις ΖΒΔΦΠ
Κατ' εξαίρεση προτείνεται να αφορά και τις ΖΠΦ

Για όλες <u>τις ζώνες της προστατευόμενης περιοχής</u>:

- Επιτρέπεται η χρήση, συντήρηση, επισκευή, αποκατάσταση και αναστύλωση θρησκευτικών χώρων και μνημείων και του περιβάλλοντος χώρου αυτών, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και εφόσον εκδοθούν οι απαραίτητες άδειες των αρμόδιων φορέων και Υπηρεσιών.

<u>Ζώνες εφαρμογής GR2520003</u>: ***ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14*** *(ELBA25206_ZB13, ELBA25206_ZB14)*
ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02 *(ELBA25206_ZD01, ELBA25206_ZD02)*

<u>Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006</u>: ***ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25206_ZB02, ELBA25206_ZB03, ELBA25206_ZB04, ELBA25206_ZB05, ELBA25206_ZB06, ELBA25206_ZB07, ELBA25206_ZB08, ELBA25206_ZB09, ELBA25206_ZB10, ELBA25206_ZB11, ELBA25206_ZB12)*

ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11 *(ELBA25206_ZC03, ELBA25206_ZC04, ELBA25206_ZC05, ELBA25206_ZC06, ELBA25206_ZC07, ELBA25206_ZC08, ELBA25206_ZC09, ELBA25206_ZC10, ELBA25206_ZC11)*

ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25 *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*

Για <u>τις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:</u>

- Επιτρέπεται η ανέγερση νέων θρησκευτικών χώρων, σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις, υπό την προϋπόθεση ότι τεκμηριώνεται υψηλή προστασία στα προστατευτέα αντικείμενα, αποφυγή απώλειας ενδιαιτημάτων και τεκμηριωμένη αποφυγή όχλησης των ειδών πανίδας.
- Επιτρέπεται η χρήση, συντήρηση, επισκευή, αποκατάσταση και αναστύλωση θρησκευτικών χώρων και μνημείων και του περιβάλλοντος χώρου αυτών, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και εφόσον εκδοθούν οι απαραίτητες άδειες των αρμόδιων φορέων και Υπηρεσιών.

<u>Ζώνες εφαρμογής GR2520003</u>: ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02*** *(ELBA25206_ZD01, ELBA25206_ZD02)*

<u>Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006</u>: ***ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25*** *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*

<u>Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης</u>: Οι θρησκευτικοί χώροι (ιεροί ναοί, μονές και άλλοι θρησκευτικοί χώροι) ικανοποιούν το θρησκευτικό συναίσθημα και εξυπηρετούν τις ανάγκες άσκησης θρησκευτικών καθηκόντων των κατοίκων και επισκεπτών της περιοχής και ως εκ τούτου δεν δύναται να αποκλειστούν, ενώ πρέπει να προβλέπεται η δυνατότητα συντήρησής τους ώστε να διατηρούν τη λειτουργικότητα τους, την εκκλησιαστική αρχιτεκτονική, αλλά και τις αναγκαίες υποδομές υποδοχής κοινού. Η αποκατάσταση και ανάδειξη ιερών ναών, μονών και του περιβάλλοντος χώρου αυτών, καθώς και λοιπών θρησκευτικών μνημείων και ιδίως των σημαντικών αρχιτεκτονικών χαρακτηριστικών αυτών ενισχύουν και συμβάλουν στην ανάπτυξη του προσκυνηματικού και του ιστορικού-θρησκευτικού τουρισμού και στην αύξηση της επισκεψιμότητας, εμπλουτίζοντας το προσφερόμενο τουριστικό προϊόν της περιοχής. Ο θρησκευτικός τουρισμός αποτελεί σημαντικό κομμάτι της ελληνικής τουριστικής κίνησης, ενώ τα μνημεία της ελληνικής ορθοδοξίας είναι αναπόσπαστο τμήμα της εθνικής κληρονομιάς και αποτελούν αξιόλογο πόλο έλξης επισκεπτών.

Τέλος, η αποκατάσταση και αναστύλωση θρησκευτικών μνημείων συμβάλλει στη διατήρηση και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και της ιστορικής συνείδησης μέσα στο χρόνο. Σκοπός τέτοιων δράσεων είναι η προστασία και η ανάδειξη ιστορικών χώρων και μνημείων σύμφωνα με τις διεθνείς απαιτήσεις και η ορθολογική και βιώσιμη διαχείριση σημαντικών τόπων και μνημείων φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, συμβάλλοντας στην αύξηση της επισκεψιμότητας και την ενίσχυση του πολιτιστικού τουρισμού της περιοχής.

Προτείνεται η δυνατότητα διατήρησης αλλά και συντήρησης των υφιστάμενων θρησκευτικών χώρων εντός των ΖΠΦ (κατά παρέκκλιση των επιτρεπόμενων χρήσεων) και όχι η οριοθέτηση επιμέρους σημειακών ζωνών ή η «υποβάθμιση» της ΖΠΦ σε ΖΔΟΕ λόγω της ύπαρξης θρησκευτικών χώρων.

(6) Πολιτιστικές εγκαταστάσεις μέχρι 1200 τμ.

Αφορά τις ΖΒΔΦΠ

Για όλες τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η λειτουργία και συντήρηση των υφιστάμενων πολιτιστικών εγκαταστάσεων, καθώς και η εγκατάστασή τους σε υφιστάμενα κτίρια, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Σε περίπτωση εγκατάστασης σε υφιστάμενα κτίρια επιτρέπονται οι εργασίες συντήρησης, αποκατάστασης, διαμόρφωσης, υποδομών ασφάλειας για να μπορούν να φιλοξενήσουν τις ανάγκες του χώρου και να υποδεχτούν επισκέπτες.
- Επιτρέπεται η κατασκευή νέων πολιτιστικών εγκαταστάσεων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Η ανέγερση νέων κτιρίων επιτρέπεται σε εκτάσεις που δεν διέπονται από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας και μόνο αν κριθεί απολύτως σκόπιμο για λόγους ανάδειξης σημαντικών πολιτιστικών στοιχείων ή ανάδειξης της φυσικής αξίας των οικοσυστημάτων και των σημαντικών ειδών και τύπων οικοτόπων της περιοχής (π.χ. Περιβαλλοντικό Μουσείο). Σε κάθε περίπτωση, θα εξετάζεται και θα προκρίνεται η εγκατάστασή τους σε υφιστάμενα κτίρια ή εντός οικισμών.

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25*** *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Το άρθρο 2 της οδηγίας 92/43/ΕΚ καθιστά σαφές ότι όλα τα μέτρα που λαμβάνονται αποσκοπούν στη διατήρηση – και στην αποκατάσταση σε ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης – των φυσικών οικοτόπων και των ειδών ενωσιακής σημασίας, λαμβάνοντας ταυτόχρονα υπόψη τις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές απαιτήσεις, καθώς και τις περιφερειακές και τοπικές ιδιομορφίες. Οι περιοχές του δικτύου Natura 2000 προσφέρουν πολιτιστικές υπηρεσίες, φιλοξενώντας πολιτιστικό τουρισμό και συμβάλλοντας στη διατήρηση

της πολιτιστικής ταυτότητας της περιοχής. Η φυσική και πολιτιστική κληρονομιά παρέχουν ένα ευρύ φάσμα κοινωνικοοικονομικών ωφελειών και υπηρεσιών, μέσω αναψυχής, εκπαίδευσης, απασχόλησης, συμβάλλοντας στην ουσιαστική βελτίωση της ποιότητας ζωής.

Οι πολιτιστικοί χώροι όταν προάγουν στοιχεία της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς, των οικοσυστημάτων και των ειδών που φιλοξενεί η περιοχή επιτελούν επιπρόσθετα σκοπούς περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης. Λειτουργούν επικουρικά στην προστασία των ειδών και των οικοτόπων καθώς διαμορφώνουν συνειδήσεις, ενημερώνουν και συντελούν στην ανάπτυξη περιβαλλοντικής παιδείας που είναι το πρώτο στάδιο για την προστασία και την εσαεί ομαλή λειτουργία των οικοσυστημάτων. Εν γένει, η λειτουργία πολιτιστικών χώρων σε προστατευόμενες περιοχές δύναται να εστιάζει, μεταξύ άλλων, στην ανάδειξη της ιστορίας, της αρχιτεκτονικής, των αρχαιοτήτων, της λαογραφίας, της άσκησης παραδοσιακών δραστηριοτήτων, αλλά και των ιδιαίτερων στοιχείων της φύσης, αυξάνοντας έτσι την προστιθέμενη τουριστική αξία της. Για τους σκοπούς αυτούς οφείλουν να αξιοποιούνται ήδη υπάρχουσες εγκαταστάσεις δίνοντας ή και αναδεικνύοντας την υπάρχουσα ιστορική αξία παλαιών ανεκμετάλλευτων κτιρίων, επιτυγχάνοντας τον επιθυμητό στόχο χωρίς επιβάρυνση της περιοχής με νέες εγκαταστάσεις και συνοδές υποδομές αυτών. Επιπλέον, η αναστήλωση και διαμόρφωση εγκαταλελειμμένων κτιρίων και χώρων, όταν δεν επιφέρει κινδύνους για τα προστατευτέα αντικείμενα, προσδίδει αισθητική αξία στην περιοχή συνδέοντας παράλληλα τους επισκέπτες με το παρελθόν και την αξία διατήρησης και σεβασμού της πολιτιστικής, ιστορικής αλλά και φυσικής κληρονομιάς του τόπου.

(7) Διοίκηση τοπικής κλίμακας (με διαφοροποίηση ανά ζώνη σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018)

Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: (7) Διοίκηση τοπικής κλίμακας

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η χρήση υφιστάμενων κτιρίων για την εγκατάσταση διοικητικών χρήσεων, για τις ανάγκες της προστατευόμενης περιοχής. Σε περίπτωση εγκατάστασης σε υφιστάμενα κτίρια επιτρέπονται οι εργασίες συντήρησης, αποκατάστασης, διαμόρφωσης, υποδομών ασφάλειας για να μπορούν να φιλοξενήσουν τις ανάγκες του χώρου. Τα κτίρια διοίκησης θα πρέπει να εξυπηρετούν ταυτόχρονα σκοπούς περιβαλλοντικής ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης.

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006:, ***ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25*** *(ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων της ευρύτερης περιοχής του οικισμού του Λεωνιδίου και των Πουλίθρων:

- Επιτρέπεται η ανέγερση και λειτουργία κτηρίων για την εγκατάσταση διοικητικών χρήσεων, για τις ανάγκες της προστατευόμενης περιοχής και για την εξυπηρέτηση των αναγκών των κατοίκων των οικισμών του Λεωνιδίου και των Πουλίθρων.

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-07*** *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD07)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Εφόσον κριθεί σκόπιμο για τις ανάγκες διοίκησης της προστατευόμενης περιοχής, δύναται να αξιοποιούνται ήδη υπάρχουσες κτιριακές εγκαταστάσεις δίνοντας ή και αναδεικνύοντας την υπάρχουσα ιστορική αξία παλαιών ανεκμετάλλευτων κτιρίων, επιτυγχάνοντας τον επιθυμητό στόχο χωρίς περαιτέρω επιβάρυνση της περιοχής με νέες εγκαταστάσεις και τυχόν συνοδά έργα. Επιπλέον, η αναστήλωση και διαμόρφωση εγκαταλελειμμένων κτιρίων και χώρων, όταν δεν επιφέρει κινδύνους για τα προστατευτέα αντικείμενα, προσδίδει αισθητική αξία στην περιοχή, συνεισφέροντας ταυτόχρονα στην περιβαλλοντική εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση.

Επιπρόσθετα, λαμβάνοντας υπόψη την ύπαρξη οικισμών εντός της προστατευόμενης περιοχής και ότι σε σχετικά κοντινή απόσταση υπάρχουν αστικά κέντρα, καθιστά μη σκόπιμη και μη αναγκαία την εγκατάσταση νέων κτιρίων διοίκησης εντός οποιασδήποτε ζώνης (για τις ανάγκες της ζώνης ή γενικότερης διοίκησης). Στην περιοχή του Άστρους, βρίσκεται άλλωστε ήδη εγκατεστημένη και λειτουργεί η Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Νότιας Πελοποννήσου, στην αρμοδιότητα της οποίας είναι και η συγκεκριμένη περιοχή. Η επιλογή αυτή προστατεύει αφενός από τις δυνητικές επιπτώσεις στο τοπίο και το προστατευτέο αντικείμενο από τη δημιουργία δομημένου περιβάλλοντος και των συνοδών έργων και αφετέρου ενισχύει τη συνεκτικότητα και τη ζωτικότητα των οικιστικών περιοχών. Σε κάθε περίπτωση, κτίριο κεντρικής διοίκησης δε θα μπορούσε από άποψη χωροταξικού σχεδιασμού να εγκατασταθεί σε ορεινό όγκο. Ως εκ τούτου δεν προβλέπεται η εγκατάσταση εντός των ΖΠΦ και ΖΔΟΕ της προστατευόμενης περιοχής στην περιοχή του Πάρνωνα.

Σε αντίθεση με τους υπόλοιπους οικισμούς της περιοχής, ο οικισμός του Λεωνιδίου έχει μεγάλους περιορισμούς σε ότι αφορά τη δυνατότητα ανάπτυξης χρήσεων, λόγω της υφιστάμενης πυκνής δόμησης και του χαρακτηρισμού του ως ιστορικού τόπου. Ως εκ τούτου είναι σημαντικό στην ευρύτερη περιοχή του Λεωνιδίου, αλλά και στα Πούλιθρα, να υπάρχει δυνατότητα ανάπτυξης χρήσεων που θα εξυπηρετήσουν τόσο τους κατοίκους όσο και τους τουρίστες της περιοχής. Συνεπώς, κρίνεται σκόπιμο να υπάρχει η δυνατότητα ανέγερσης και λειτουργίας κτιρίων διοίκησης, στην ευρύτερη περιοχή των εν λόγω οικισμών.

(8) Περίθαλψη (με διαφοροποίηση ανά ζώνη σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018)

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η κατασκευή, συντήρηση και λειτουργία μονάδων Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης (άρθρο 9 Ν. 2716/1999 όπως ισχύει) με τη μορφή μικρού μεγέθους παραδοσιακών ξενώνων, καθώς και η ανάπτυξη δραστηριοτήτων κοινωνικής

αποκατάστασης, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες με το παρόν επιτρεπόμενες δραστηριότητες.

- Επιτρέπεται η κατασκευή, συντήρηση και λειτουργία Προστατευόμενων Εργαστηρίων και Εργαστηρίων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (άρθρο 10 Ν. 2716/1999 όπως ισχύει), σύμφωνα με τις προβλεπόμενες με το παρόν επιτρεπόμενες δραστηριότητες.
- Επιτρέπονται οι δραστηριότητες των Κοινωνικών Συνεταιρισμών Περιορισμένης Ευθύνης (άρθρο 12 Ν. 2716/1999 όπως ισχύει), σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους και περιορισμούς που ισχύουν ανά χρήση.
- Η ανέγερση νέων εγκαταστάσεων, Μονάδων ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης (άρθ. 9 του ν. 2716/1999), επιτρέπεται σε εκτάσεις που δεν διέπονται από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας και μόνο αν κριθεί απολύτως σκόπιμο για την εξυπηρέτηση των σκοπών των μονάδων αυτών. Κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης θα πρέπει να εξεταστεί και να τεκμηριωθεί η αδυναμία ανέγερσής τους εντός οικιστικών ιστών ή εκτός των ορίων της προστατευόμενης περιοχής και να τεκμηριωθεί η αναγκαιότητα ανέγερσής τους εντός της ζώνης.

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25*** *(ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων της ευρύτερης περιοχής του οικισμού του Λεωνιδίου και των Πουλίθρων:

- Επιτρέπεται η ανέγερση και λειτουργία κτηρίων για την εγκατάσταση Μονάδων Περίθαλψης όλων των κατηγοριών, για την εξυπηρέτηση των αναγκών των κατοίκων και των επισκεπτών των οικισμών του Λεωνιδίου και των Πουλίθρων.

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-07*** *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD07)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Οι Μονάδες Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης έχουν σκοπό την τοποθέτηση και ψυχιατρική παρακολούθηση, σε χώρους διαβίωσης, θεραπείας και υποστήριξης, για μακρόχρονη ή βραχεία παραμονή των ατόμων με ψυχικές διαταραχές και σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα, όταν δεν έχουν στέγη ή κατάλληλο οικογενειακό περιβάλλον. Οι Ξενώνες αναπτύσσουν δραστηριότητες Κοινωνικής Αποκατάστασης και συμμετέχουν από κοινού με άλλα νομικά πρόσωπα της περιοχής τους σε δραστηριότητες πολιτιστικές και εκπαιδευτικές, καθώς και κοινωνικής και επαγγελματικής επανένταξης. Στα Προστατευμένα Εργαστήρια και τα Εργαστήρια Επαγγελματικής Εκπαίδευσης παρέχονται υπηρεσίες για την απόκτηση λειτουργικών, μαθησιακών και επαγγελματικών δεξιοτήτων στα άτομα με χρόνιες ψυχικές διαταραχές και σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα από το κατάλληλο προσωπικό με σκοπό τη θεραπεία, την κοινωνική επανένταξη και την τοποθέτησή τους στην ελεύθερη ή προστατευμένη αγορά εργασίας ή σε Κοινωνικούς Συνεταιρισμούς

Περιορισμένης Ευθύνης ή άλλες μορφές κοινωνικών ή δημοτικών επιχειρήσεων. Οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης (Κοι.Σ.Π.Ε.) αποβλέπουν στην κοινωνικο-οικονομική ενσωμάτωση και επαγγελματική ένταξη των ατόμων με σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα και των ατόμων με προβλήματα εξάρτησης που έχουν ενταχθεί και παρακολουθούν προγράμματα κοινωνικής επανένταξης και συμβάλλουν στη θεραπεία τους και στην κατά το δυνατόν οικονομική τους αυτάρκεια.

Οι ανωτέρω μονάδες και δομές, αποτελούν ειδικές δομές υγείας που μπορούν να εγκατασταθούν ή δραστηριοποιηθούν εντός της περιοχής και να επωφεληθούν για την ικανοποίηση των σκοπών τους από τις δυνατότητες και την αξία της περιοχής και συγκεκριμένα: α) την παροχή δυνατοτήτων για εκπαίδευση και άσκηση παραδοσιακών δραστηριοτήτων (γεωργία, κτηνοτροφία, μελισσοκομία, επεξεργασία τοπικών προϊόντων), β) την περιβαλλοντική εκπαίδευση / ευαισθητοποίηση, γ) τη συμμετοχή σε εθελοντικές δράσεις για το περιβάλλον, καθώς και δ) την ανάπτυξη δραστηριοτήτων (αναψυχής – άθλησης) που σχετίζονται με τη φύση, την πολιτιστική αξία και τις παραδόσεις της περιοχής, παρέχοντας ταυτόχρονα σημαντικά θεραπευτικά οφέλη. Τα φυσικά οικοσυστήματα είναι γνωστό ότι παίζουν σημαντικό ρόλο στην υποστήριξη της σωματικής και ψυχικής υγείας παρέχοντας δυνατότητες για υπαίθριες δραστηριότητες, αναψυχή και χαλάρωση. Ως εκ τούτου, λόγω της φύσης τους, οι ανωτέρω μονάδες δεν προτείνεται να αποκλειστούν οριζόντια. Παρ' όλα αυτά, η εγκατάσταση νέων κτιριακών εγκαταστάσεων προτείνεται να επιλέγεται μόνο στις περιπτώσεις που κρίνεται απολύτως αναγκαίο για την εξυπηρέτηση του σκοπού της μονάδας και εφόσον υπάρχει αδυναμία χωροθέτησης εκτός ζώνης.

Σε ότι αφορά τις υπόλοιπες δομές περίθαλψης κρίνεται σκόπιμη η χωροθέτησή τους στις εντός οικισμών περιοχές ή εκτός προστατευόμενης περιοχής, λαμβάνοντας υπόψη: α) την ύπαρξη αρκετών οικισμών εντός της προστατευόμενης περιοχής, β) τη σύνδεση της περιοχής με μεγάλα αστικά κέντρα και πόλη και γ) τη χρηστικότητα χωροθέτησης των μονάδων περίθαλψης εντός πόλεων και οικισμών και δ) τις επιπτώσεις στο τοπίο και το προστατευτέο αντικείμενο από την ανέγερση κτιριακών εγκαταστάσεων, καθώς και των αναγκαίων συνοδών υποδομών σε εκτός σχεδίου περιοχή.

Σε αντίθεση με τους υπόλοιπους οικισμούς της περιοχής, ο οικισμός του Λεωνιδίου έχει μεγάλους περιορισμούς σε ότι αφορά τη δυνατότητα ανάπτυξης χρήσεων, λόγω της υφιστάμενης πυκνής δόμησης και του χαρακτηρισμού του ως ιστορικού τόπου. Ως εκ τούτου είναι σημαντικό στην ευρύτερη περιοχή του Λεωνιδίου, αλλά και στα Πούλιθρα, να υπάρχει δυνατότητα ανάπτυξης χρήσεων που θα εξυπηρετήσουν τόσο τους κατοίκους όσο και τους τουρίστες της περιοχής. Συνεπώς, κρίνεται σκόπιμο να υπάρχει η δυνατότητα ανέγερσης και λειτουργίας Μονάδων περίθαλψης όλων των κατηγοριών, στην ευρύτερη περιοχή των εν λόγω οικισμών.

(10) Εμπόριο και παροχή προσωπικών υπηρεσιών (με διαφοροποίηση ανά ζώνη σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018)
(10.1) Εμπορικά καταστήματα
(10.2) Καταστήματα παροχής προσωπικών υπηρεσιών

(10.3) Υπεραγορές τροφίμων

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η λειτουργία των νόμιμα υφιστάμενων εμπορικών καταστημάτων.
- Επιτρέπεται η δημιουργία νέων εμπορικών καταστημάτων αποκλειστικά για την εξυπηρέτηση των καθημερινών αναγκών των επισκεπτών, πώλησης προϊόντων τοπικής παραγωγής, ενοικίασης και εκμίσθωσης ειδών αναψυχής και αθλητικών ειδών για την εξυπηρέτηση του οικοτουρισμού. Η εκτός σχεδίου χωροθέτηση τέτοιων χρήσεων για την εξυπηρέτηση των κατοίκων και τουριστών, επιτρέπεται σε περιοχές με υφιστάμενη δόμηση (οικιστική ή τουριστική) και εφόσον η περιοχή δεν δύναται να εξυπηρετηθεί από υφιστάμενο οικισμό, καθώς και εντός οργανωμένων υποδοχέων τουριστικών δραστηριοτήτων για την εξυπηρέτηση των αναγκών τους και σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Λειτουργία λοιπών εμπορικών καταστημάτων επιτρέπεται μόνο εντός οικιστικού ιστού. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι δεν αλλοιώνεται η φυσιογνωμία και οι υφιστάμενες χρήσεις της περιοχής, οι οποίες αποτελούν και ενδιαιτήματα ειδών πανίδας.
- Επιτρέπεται η διάθεση τοπικών προϊόντων (τροφίμων και αντικειμένων λαϊκής τέχνης) μόνο σε ειδικά διαμορφωμένους υπαίθριους χώρους και τροχήλατες ή μη μόνιμες κατασκευές. Η χωροθέτηση τέτοιων σημείων και οι τεχνικές προδιαγραφές αυτών δύναται να καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25*** *(ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων της ευρύτερης περιοχής του οικισμού του Λεωνιδίου και των Πουλίθρων:

- Επιτρέπεται η ανέγερση και λειτουργία εμπορικών καταστημάτων, καταστημάτων παροχής προσωπικών υπηρεσιών και υπεραγορών τροφίμων, για την εξυπηρέτηση των αναγκών των κατοίκων και των επισκεπτών των οικισμών του Λεωνιδίου και των Πουλίθρων.

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-07*** *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD07)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Στην περιοχή του Λεωνιδίου οι ΖΒΔΦΠ αποτελούνται από εκτεταμένες ιδιωτικές, κυρίως αγροτικές εκτάσεις, με διάσπαρτη αραιή δόμηση, αλλά και περιοχές με οικιστική και τουριστική χρήση. Στον Πάρνωνα οι ΖΒΔΦΠ αποτελούν ουσιαστικά ζώνες περιμετρικά των διάσπαρτων οικισμών, αρκετοί εκ των οποίων αποτελούν τουριστικούς πόλους.

Παρότι η εκτεταμένη εγκατάσταση εμπορικών χρήσεων θα οδηγήσει σε αλλοίωση της φυσιογνωμίας και των χρήσεων της περιοχής, με κατ' επέκταση επιπτώσεις στα ενδιαιτήματα ειδών πανίδας, αλλά και στη συνολική φυσιογνωμία και αξία της περιοχής, κρίνεται ανέφικτη στα πλαίσια της παρούσας η οριζόντια απαγόρευση της χρήσης σε περιοχές με έντονη ανάπτυξη

τουριστικών υποδομών, αλλά και κατά θέσεις οικιστική χρήση. Η λειτουργία εμπορικών καταστημάτων προτείνεται να περιορίζεται αποκλειστικά σε είδη καθημερινών αναγκών των επισκεπτών και κατοίκων (π.χ. τρόφιμα) και μόνο εφόσον μία περιοχή με έντονη τουριστική ανάπτυξη και υποδομές, δεν μπορεί να εξυπηρετηθεί (λόγω απόστασης) από τον πλησιέστερο οικισμό. Η ελεύθερη εγκατάσταση λοιπών εμπορικών καταστημάτων (π.χ. ρουχισμού, ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης κ.λπ.) καθώς και λοιπόν εμπορικών χρήσεων (υπεραγορών, καταστημάτων παροχής προσωπικών υπηρεσιών, πολυκαταστημάτων κ.λπ.) θα πρέπει να χωροθετούνται εντός οικισμού, διασφαλίζοντας το τοπίο και τη φυσιογνωμία της περιοχής, αποφεύγοντας την όχληση ειδών πανίδας και ενισχύοντας ταυτόχρονα τη συνεκτικότητα, ζωτικότητα και ανάπτυξη των οικισμών της περιοχής.

Επιπρόσθετα, δεδομένης της φυσιογνωμίας και των χρήσεων των περιοχών, η εγκατάσταση λοιπών εμπορικών χρήσεων (επιπλέον των απαραίτητων για την εξυπηρέτηση καθημερινών αναγκών) δεν κρίνεται σκόπιμη για τους εξής λόγους: α) δεν υπάρχουν και δεν αναμένεται να αναπτυχθούν χρήσεις που χρήζουν εξυπηρέτησης από εμπορικά καταστήματα β) πλησίον των ΖΒΔΦΠ υπάρχουν οικισμοί που μπορούν να εξυπηρετήσουν τις όποιες ανάγκες γ) θα αλλοιωθεί η φυσιογνωμία και οι χρήσεις της περιοχής. δ) θα δημιουργηθεί διάσπαση των ενδιαιτημάτων και όχληση των ειδών πανίδας.

Σε αντίθεση με τους υπόλοιπους οικισμούς της περιοχής, ο οικισμός του Λεωνιδίου έχει μεγάλους περιορισμούς σε ότι αφορά τη δυνατότητα ανάπτυξης χρήσεων, λόγω της υφιστάμενης πυκνής δόμησης και του χαρακτηρισμού του ως ιστορικού τόπου. Ως εκ τούτου είναι σημαντικό στην ευρύτερη περιοχή του Λεωνιδίου, αλλά και στα Πούλιθρα, να υπάρχει δυνατότητα ανάπτυξης χρήσεων που θα εξυπηρετήσουν τόσο τους κατοίκους όσο και τους τουρίστες της περιοχής. Συνεπώς, κρίνεται σκόπιμο να υπάρχει η δυνατότητα ανέγερσης και λειτουργίας εμπορικών καταστημάτων, καταστημάτων παροχής προσωπικών υπηρεσιών και υπεραγορών τροφίμων, στην ευρύτερη περιοχή των εν λόγω οικισμών.

(11) Γραφεία/ Κέντρα έρευνας/Θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων (με διαφοροποίηση ανά ζώνη σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018)
Εξειδίκευση ΖΑΠΦ: (11) Μόνο επιστημονική έρευνα για τη ζώνη
Εξειδίκευση ΖΠΦ: (11) Κέντρα έρευνας και επιστημονική έρευνα που αφορούν τη ζώνη
Εξειδίκευση ΖΔΟΕ: (11) Γραφεία/Κέντρα έρευνας
Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: (11) Γραφεία/ Κέντρα έρευνας/Θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων.
Για το <u>σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής</u>: • Επιτρέπεται η διεξαγωγή επιστημονικών ερευνών των στοιχείων του βιοτικού και αβιοτικού περιβάλλοντος, για λόγους που σχετίζονται με την παρακολούθηση, προστασία, διατήρηση και διαχείριση των φυσικών οικοσυστημάτων, των τύπων οικοτόπων, των ειδών χλωρίδας και πανίδας και των στοιχείων της αρχαιολογικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, εφόσον διασφαλίζεται υψηλός βαθμός προστασίας. Οι όροι και προϋποθέσεις για την υλοποίηση σχετικών ερευνητικών δράσεων καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης.

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση, συντήρηση και λειτουργία ειδικού επιστημονικού εξοπλισμού και συνοδών δομών που απαιτούνται για την επιστημονική έρευνα, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και με την προϋπόθεση ότι δεν δημιουργούνται προβλήματα υποβάθμισης στο οικοσύστημα. Οι όροι και προϋποθέσεις για την εγκατάσταση ειδικού επιστημονικού εξοπλισμού καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης.
- Επιτρέπεται η υλοποίηση δράσεων για την παρακολούθηση, προστασία και διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών που περιλαμβάνονται στα Παραρτήματα των Οδηγιών 92/43 ΕΟΚ και 79/409/ΕΟΚ, στους ερυθρούς καταλόγους των σπάνιων και απειλούμενων ειδών και γενικότερα των ειδών που αποδεδειγμένα χρήζουν ειδικών δράσεων για τη διατήρησή τους στην περιοχή, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης, στο οποίο καθορίζονται και οι όροι και προϋποθέσεις για την υλοποίηση σχετικών δράσεων.
- Επιτρέπεται η εκτέλεση εργασιών που αποσκοπούν στην αποκατάσταση, βελτίωση και διατήρηση των χαρακτηριστικών του φυσικού περιβάλλοντος, των τύπων οικοτόπων και ειδών χλωρίδας και πανίδας, συμπεριλαμβανομένων και των δράσεων περιορισμού ή/και ανάσχεσης της εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών, εφόσον αποσκοπούν στην προστασία της περιοχής, προβλέπονται από το Σχέδιο Διαχείρισης και διασφαλίζεται υψηλός βαθμός προστασίας των προστατευτέων αντικειμένων. Οι όροι και προϋποθέσεις για την υλοποίηση σχετικών εργασιών καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Σε περιπτώσεις έκτακτων αναγκών τυχόν εργασίες αποκατάστασης θα πραγματοποιούνται σε συνεργασία ή μετά από ειδική άδεια της αρμόδιας για την περιοχή Μονάδας Διαχείρισης, με τους όρους και προϋποθέσεις που καθορίζονται από την άδεια.

Ζώνες εφαρμογής GR2520003: ***ΖΑΠΦ-01*** *(ELBA25206_ZA01)*
ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14 *(ELBA25206_ZB01, ELBA25206_ZB13, ELBA25206_ZB14)*
ΖΔΟΕ-01 *(ELBA25206_ZC01)*
ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02 *(ELBA25206_ZD01, ELBA25206_ZD02)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΑΠΦ-02*** *(ELBA25206_ZA02)*

ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12 *(ELBA25206_ZB02, ELBA25206_ZB03, ELBA25206_ZB04, ELBA25206_ZB05, ELBA25206_ZB06, ELBA25206_ZB07, ELBA25206_ZB08, ELBA25206_ZB09, ELBA25206_ZB10, ELBA25206_ZB11, ELBA25206_ZB12)*

ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12 *(ELBA25206_ZC03, ELBA25206_ZC04, ELBA25206_ZC05, ELBA25206_ZC06, ELBA25206_ZC07, ELBA25206_ZC08, ELBA25206_ZC09, ELBA25206_ZC10, ELBA25206_ZC11, ELBA25206_ZC12)*

ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25
(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)

Για τις ζώνες Προστασίας της Φύσης και Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών:

- Επιτρέπεται η ανέγερση Κέντρων Έρευνας και Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης με αντικείμενο την επιστημονική έρευνα, παρακολούθηση, προστασία και διαχείριση των φυσικών οικοσυστημάτων, των τύπων οικοτόπων και των ειδών χλωρίδας και πανίδας, που εντοπίζονται στη Ζώνη Προστασίας. Η ανέγερση των εγκαταστάσεων δύναται να γίνεται κατά περίπτωση σε υποστυλώματα (πυλωτές), ώστε να αποτρέπεται η υποβάθμιση των τύπων οικοτόπων.

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25206_ZB07, ELBA25206_ZB08, ELBA25206_ZB09, ELBA25206_ZB10, ELBA25206_ZB11, ELBA25206_ZB12)*

ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11 *(ELBA25206_ZC03, ELBA25206_ZC04, ELBA25206_ZC05, ELBA25206_ZC06, ELBA25206_ZC07, ELBA25206_ZC08, ELBA25206_ZC09, ELBA25206_ZC10, ELBA25206_ZC11)*

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η δημιουργία κέντρων έρευνας και οι θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων, σε αντικείμενα που σχετίζονται και προωθούν τον πρωτογενή τομέα και το περιβάλλον.

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25*** *(ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων της ευρύτερης περιοχής των οικισμών Λεωνίδιο και Πούλιθρα:

- Επιτρέπεται η ανέγερση και λειτουργία Γραφείων, Κέντρων έρευνας και Θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων, για την εξυπηρέτηση των αναγκών των κατοίκων και των επισκεπτών των οικισμών του Λεωνιδίου και των Πουλίθρων.

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-07*** *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD07)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η διεξαγωγή επιστημονικών ερευνών και η υλοποίηση επιστημονικών δράσεων αποτελούν απαραίτητες και κρίσιμες ενέργειες για την προστασία και διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής, αλλά και για την εν γένει προστασία της. Οι όροι της χρήσης αποσκοπούν στην προστασία, διατήρηση, ανόρθωση, αποκατάσταση και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος, του προστατευτέου αντικειμένου. Η διεξαγωγή συστηματικής επιστημονικής έρευνας και παρακολούθησης, καθώς και η υλοποίηση επιστημονικών δράσεων αποτελούν απαραίτητες και χρήσιμες ενέργειες για την προστασία και

διατήρηση των ειδών, αλλά και της ευρύτερης περιοχής. Η χρήση κρίνεται ως επιβεβλημένη εντός του συνόλου των περιοχών προστασίας.

Κέντρα έρευνας, δεδομένης της φυσιογνωμίας της περιοχής, δύναται, εφόσον κριθεί σκόπιμο, να εγκατασταθούν στο χερσαίο περιβάλλον, εντός ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ, στις υπο-ζώνες όπου επιτρέπεται. Για την αποφυγή των επιπτώσεων από τη δημιουργία δομημένου περιβάλλοντος και των συνοδών έργων στις περιοχές ΖΠΦ και ΖΔΟΕ, προτείνεται η ανέγερση των εγκαταστάσεων να γίνεται κατά προτίμηση σε υποστυλώματα (πυλωτές), ώστε να αποτρέπεται η υποβάθμιση των τύπων οικοτόπων.

Σε αντίθεση με τους υπόλοιπους οικισμούς της περιοχής, ο οικισμός του Λεωνιδίου έχει μεγάλους περιορισμούς σε ότι αφορά τη δυνατότητα ανάπτυξης χρήσεων, λόγω της υφιστάμενης πυκνής δόμησης και του χαρακτηρισμού του ως ιστορικού τόπου. Ως εκ τούτου είναι σημαντικό στις ΖΒΔΦΠ της ευρύτερης περιοχή του Λεωνιδίου, αλλά και στα Πούλιθρα, να υπάρχει δυνατότητα ανάπτυξης χρήσεων που θα εξυπηρετήσουν τόσο τους κατοίκους όσο και τους τουρίστες της περιοχής. Συνεπώς, κρίνεται σκόπιμο να υπάρχει η δυνατότητα ανέγερσης και λειτουργίας Γραφείων, Κέντρων έρευνας και Θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων, στην ευρύτερη περιοχή των εν λόγω οικισμών.

Επισημάνσεις:

- Στη χρήση (11) συμπεριλήφθηκε και η εκτέλεση εργασιών που αποσκοπούν στην αποκατάσταση, βελτίωση και διατήρηση των χαρακτηριστικών του φυσικού περιβάλλοντος, των τύπων οικοτόπων και ειδών χλωρίδας και πανίδας. Περιλήφθηκε επίσης και η εγκατάσταση, συντήρηση και λειτουργία συνοδών δομών για τον απαραίτητο επιστημονικό εξοπλισμό της επιστημονικής έρευνας, ως αναπόσπαστο κομμάτι για τη διεξαγωγή συστηματικής επιστημονικής έρευνας και υλοποίησης επιστημονικών δράσεων στο θαλάσσιο περιβάλλον. Στο ΠΔ 59/2018 δεν προβλέπεται ειδική χρήση για τα ανωτέρω, αλλά κρίνεται σκόπιμο να περιληφθούν, δεδομένου ότι αποτελούν κρίσιμες και απαραίτητες εργασίες για την προστασία και παρακολούθηση των τύπων οικοτόπων και ειδών.
- Επισημαίνεται επίσης ότι, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο άρθρο 14γ του ΠΔ 59/2018, η χρήση 11, επιτρέπεται μόνο σε εντός σχεδίου / οικισμού περιοχές για τις ΖΔΟΕ. Προτείνουμε η «Επιστημονική έρευνα για τις ανάγκες της ζώνης», η οποία αποτελεί εξειδίκευση της χρήσης 11 για τις ΖΑΠΦ και ΖΠΦ, καθώς και τα «Κέντρα έρευνας» που επιτρέπονται στις ΖΠΦ, να ισχύουν και για τις ΖΔΟΕ.

(12) Εστίαση (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: (12) Εστίαση

Για όλες τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων»:

- Επιτρέπεται η διατήρηση, συντήρηση, ανακαίνιση και ο εκσυγχρονισμός των νόμιμα υφιστάμενων χώρων εστίασης.

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία εστιατορίων σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Η χωροθέτηση επιτρέπεται εντός ή πλησίον οικιστικών ιστών και περιοχών με τουριστική ανάπτυξη, για την εξυπηρέτηση των κατοίκων και τουριστών. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι δεν αλλοιώνεται η φυσιογνωμία και οι υφιστάμενες χρήσεις της περιοχής, οι οποίες αποτελούν και ενδιαιτήματα ειδών πανίδας, καθώς και ότι δεν προκαλείται όχληση των ειδών πανίδας από την ανθρώπινη δραστηριότητα (πχ αυξημένα επίπεδα ήχου και τεχνητό φωτισμό).
- Ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για τη χωροθέτηση και λειτουργία των χώρων αυτών (υφιστάμενων ή μελλοντικών) δύναται να καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25*** *(ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων της ευρύτερης περιοχής των οικισμών Λεωνίδιο και Πούλιθρα:

- Επιτρέπεται η ανέγερση νέων και η διατήρηση, συντήρηση, ανακαίνιση και ο εκσυγχρονισμός των νόμιμα υφιστάμενων χώρων εστίασης, για την εξυπηρέτηση των αναγκών των κατοίκων και των επισκεπτών των οικισμών του Λεωνιδίου και των Πουλίθρων.
- Ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για τη χωροθέτηση και λειτουργία των χώρων αυτών (υφιστάμενων ή μελλοντικών) δύναται να καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-07*** *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD07)*

(13) Αναψυκτήρια (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

Εξειδίκευση ΖΠΦ: (13) Αναψυκτήρια μέχρι 50 τ.μ.

Εξειδίκευση ΖΔΟΕ: (13) Αναψυκτήρια μέχρι 100 τ.μ..

Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: (13) Αναψυκτήρια

Για όλες τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η διατήρηση, συντήρηση, ανακαίνιση και ο εκσυγχρονισμός των νόμιμα υφιστάμενων αναψυκτήριων.
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία αναψυκτήριων σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Η χωροθέτηση επιτρέπεται εντός ή πλησίον οικιστικών ιστών και περιοχών με τουριστική ανάπτυξη, για την εξυπηρέτηση των κατοίκων και τουριστών, καθώς και εντός

οργανωμένων υποδοχέων τουριστικών δραστηριοτήτων. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι δεν αλλοιώνεται η φυσιογνωμία και οι υφιστάμενες χρήσεις της περιοχής, οι οποίες αποτελούν και ενδιαιτήματα ειδών πανίδας, καθώς και ότι δεν προκαλείται όχληση των ειδών πανίδας από την ανθρώπινη δραστηριότητα.

- Ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για τη χωροθέτηση και λειτουργία των χώρων αυτών (υφιστάμενων ή μελλοντικών) δύναται να καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

Ζώνες εφαρμογής GR2520003: **ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02** *(ELBA25206_ZD01, ELBA25206_ZD02)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: **ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25** *(ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*

Για τις ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης

- Επιτρέπεται η λειτουργία εποχικών αναψυκτήριων σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και κατόπιν γνώμης της αρμόδιας για την περιοχή Μονάδας Διαχείρισης ή εγκεκριμένου Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών. Η χωροθέτηση θα πραγματοποιείται σε θέσεις σύμφωνα με εγκεκριμένο Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών ή διασφαλίζοντας σε κάθε περίπτωση τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων προτεραιότητας, το τοπίο, καθώς και των σημαντικών ενδιαιτημάτων ειδών πανίδας και τα καταφύγια της χειροπτεροπανίδας. Ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για τη λειτουργία αναψυκτήριων καθορίζονται από την ισχύουσα νομοθεσία και δύναται να εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης.

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: **ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12** *(ELBA25206_ZB06, ELBA25206_ZB07, ELBA25206_ZB08, ELBA25206_ZB09, ELBA25206_ZB10, ELBA25206_ZB11, ELBA25206_ZB12)*

ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11 *(ELBA25206_ZC03, ELBA25206_ZC04, ELBA25206_ZC05, ELBA25206_ZC06, ELBA25206_ZC07, ELBA25206_ZC08, ELBA25206_ZC09, ELBA25206_ZC10, ELBA25206_ZC11)*

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων της ευρύτερης περιοχής των οικισμών Λεωνίδιο και Πούλιθρα:

- Επιτρέπεται η ανέγερση νέων και η διατήρηση, συντήρηση, ανακαίνιση και ο εκσυγχρονισμός των νόμιμα υφιστάμενων αναψυκτηρίων, για την εξυπηρέτηση των αναγκών των κατοίκων και των επισκεπτών των οικισμών του Λεωνιδίου και των Πουλίθρων.
- Ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για τη χωροθέτηση και λειτουργία των χώρων αυτών (υφιστάμενων ή μελλοντικών) δύναται να καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-07*** *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD07)*

(14) Αναψυχή – Κέντρα διασκέδασης

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων της ευρύτερης περιοχής των οικισμών Λεωνίδιο και Πούλιθρα:

- Επιτρέπεται η ανέγερση νέων και η διατήρηση, συντήρηση, ανακαίνιση και ο εκσυγχρονισμός των νόμιμα υφιστάμενων κέντρων διασκέδασης, για την εξυπηρέτηση των αναγκών των κατοίκων και των επισκεπτών των οικισμών του Λεωνιδίου και των Πουλίθρων.
- Ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για τη χωροθέτηση και λειτουργία των χώρων αυτών (υφιστάμενων ή μελλοντικών) δύναται να καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-07*** *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD07)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Σε ότι αφορά τις ΖΒΔΦΠ: Στον Πάρνωνα οι ΖΒΔΦΠ αφορούν εκτάσεις περιμετρικά των ορεινών και ημιορεινών οικισμών της περιοχής, καθώς και θέσεις με τουριστική ανάπτυξη εν γένει. Σε ότι αφορά το Λεωνίδιο οι ζώνες αποτελούνται από εκτεταμένες ιδιωτικές, κυρίως αγροτικές εκτάσεις, με διάσπαρτη αραιή δόμηση, αλλά και περιοχές με οικιστική και τουριστική χρήση, ειδικά κατά μήκος της παραλιακής ζώνης. Παρότι η εκτεταμένη εγκατάσταση χρήσεων εστίασης και αναψυχής θα οδηγήσει σε αλλοίωση της φυσιογνωμίας και των χρήσεων της περιοχής, με κατ' επέκταση επιπτώσεις στα ενδιαιτήματα ειδών πανίδας, αλλά και στη συνολική αξία και τη φυσιογνωμία της περιοχής, είναι ανέφικτη η οριζόντια απαγόρευση των χρήσεων σε περιοχές με έντονη τουριστική, αλλά και οικιστική χρήση. Καθώς, ο οικισμός του Λεωνιδίου έχει μεγάλους περιορισμούς σε ότι αφορά τη δυνατότητα ανάπτυξης χρήσεων, λόγω της υφιστάμενης πυκνής δόμησης και του χαρακτηρισμού του ως ιστορικού τόπου. Ως εκ τούτου είναι σημαντικό στις ΖΒΔΦΠ της ευρύτερης περιοχή του Λεωνιδίου, αλλά και στα Πούλιθρα, να υπάρχει δυνατότητα ανάπτυξης χρήσεων που θα εξυπηρετήσουν τόσο τους κατοίκους όσο και τους τουρίστες της περιοχής. Συνεπώς, κρίνεται σκόπιμο να υπάρχει η δυνατότητα ανέγερσης και λειτουργίας χώρων εστίαση, αναψυκτήρια και Κέντρα διασκέδασης.

Η εγκατάσταση και λειτουργία αναψυκτήριων προτείνεται να επιτρέπεται στις ΖΔΟΕ και στις ΖΠΦ στην περιοχή του Πάρνωνα και του Λεωνιδίου, σε επιλεγμένες θέσεις που θα καθοριστούν από το Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών, στο πλαίσιο ενός ενιαίου σχεδιασμού οργάνωσης και διακίνησης των επισκεπτών της περιοχής. Ειδικά σε ότι αφορά τις ΖΠΦ, η λειτουργία αναψυκτήριων προτείνεται να επιτρέπεται σε ζώνες που εκτιμάται ότι έχουν μεγαλύτερη επισκεψιμότητα, και σε αυτές που περιλαμβάνουν τμήματα του κεντρικού επαρχιακού οδικού δικτύου της περιοχής. Στην περιοχή του Μουστού δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση αναψυκτηρίων στις ΖΠΦ και ΖΔΟΕ.

Επισημαίνεται σε ότι αφορά τις ΖΠΦ (για τη χρήση αναψυκτήριων) και τις ΖΔΟΕ (για τη χρήση εστιατορίων και αναψυκτήριων):

Δεδομένης της φυσιογνωμίας και του τοπίου των ζωνών αυτών, των χρήσεων και των φυσικών οικοσυστημάτων που περιλαμβάνουν (ασκεπείς κορυφές, δασικά οικοσυστήματα, φαράγγια,

ποτάμια και αγροδασικές εκτάσεις με δραστηριότητες του πρωτογενή τομέα (αγροτοκτηνοτροφικές), η εγκατάσταση αναψυκτήριων (σε κάποιες υποζώνες που έχουν χαρακτηριστεί ως ΖΠΦ) και κέντρων εστίασης (στις ΖΔΟΕ) δεν κρίνεται σκόπιμη για τους εξής λόγους: α) δεν υπάρχουν και δεν θα αναπτυχθούν χρήσεις που να συνάδουν με την εγκατάσταση αναψυκτήριου ή παραδοσιακής ταβέρνας (οικιστικές περιοχές ή περιοχές με τουριστική κίνηση) β) πλησίον των περιοχών αυτών υπάρχουν οικισμοί με μόνιμους κατοίκους και περιοχές με τουριστική ανάπτυξη (ΖΒΔΦΠ) που μπορούν να εξυπηρετήσουν τις όποιες ανάγκες γ) θα αλλοιωθεί η φυσιογνωμία, το τοπίο και οι χρήσεις της περιοχής δ) η τουριστική δραστηριότητα στις ζώνες αυτές αφορά κυρίως τον ορειβατικό, ποδηλατικό, αναρριχητικό, περιηγητικό και πολιτισμικό τουρισμό, δραστηριότητες που, λόγω της φύσης τους, δεν χρειάζονται ενίσχυση με χώρους εστίασης. Αντιθέτως, οι διάσπαρτοι, μοναδικής αρχιτεκτονικής και αισθητικής αξίας οικισμοί της περιοχής αποτελούν τον τελικό προορισμό του ορεινού τουρισμού, για να επισκεφτούν κάποια παραδοσιακή ταβέρνα και να αναπαυθούν σε κάποιο παραδοσιακό ξενώνα. Τα δασικά οικοσυστήματα της περιοχής θα πρέπει να παραμείνουν αδιατάρακτα, χωρίς δόμηση ε) θα δημιουργηθεί διάσπαση των ενδιαιτημάτων και όχληση των ειδών πανίδας.

(15) Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (ν. 4276/2014, Α'155).
(με διαφοροποίηση ανά ζώνη σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018)

Εξειδίκευση ΖΔΟΕ: (15) Τουριστικά καταλύματα μέχρι 150 κλίνες, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (ν. 4276/2014, Α'155).
Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: (15) Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (ν. 4276/2014, Α'155).

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η λειτουργία και συντήρηση των νόμιμα υφιστάμενων τουριστικών καταλυμάτων, κατασκηνώσεων και λοιπών εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής σύμφωνα με τους εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους. Επιτρέπονται επίσης προσθήκες για την αναβάθμιση αυτών, μετά από σχετική περιβαλλοντική αδειοδότηση σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
- Επιτρέπεται η κατασκευή και λειτουργία αγροτουριστικών μονάδων/επιχειρήσεων σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις, καθώς και νέων τουριστικών καταλυμάτων σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 9 του ν. 3937/2011 "Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις" και τους όρους της περιβαλλοντικής τους αδειοδότησης (κατά περίπτωση έγκριση περιβαλλοντικών όρων ή ΠΠΔ).
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων. Η έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, κατόπιν Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και δέουσας εκτίμησης των επιπτώσεων.
- Επιτρέπεται η κατασκευή και λειτουργία κέντρων αναζωογόνησης (spa), όταν λειτουργούν σε συνδυασμό με κύρια τουριστικά καταλύματα ή με σύνθετα τουριστικά καταλύματα, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014 (Α΄ 155) και τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις και κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

- Κατά την έγκριση ή ανανέωση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης των τουριστικών μονάδων θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα, αναλόγως του μεγέθους/είδους της μονάδας και της ισχύουσας περιβαλλοντικής νομοθεσίας: α) Οι τουριστικές υποδομές να έχουν κατά το δυνατόν ενεργειακή αυτάρκεια μέσω χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και να στοχεύουν στην ελαχιστοποίηση της κατανάλωσης φυσικών πόρων, στη διαχείριση των απορριμμάτων, στην ανακύκλωση και στην αποφυγή χρήσης ουσιών βλαβερών για το περιβάλλον. β) Να προβλέπουν, ενσωματώνουν, προωθούν στη λειτουργία τους δραστηριότητες οικοτουρισμού και τουρισμού υπαίθρου και ανάδειξης των φυσικών και πολιτιστικών πόρων της περιοχής γ) Οι κατασκευές να είναι σύμφωνες με την αρχιτεκτονική τεχνοτροπία της περιοχής, να εντάσσονται και να μην αλλοιώνουν το φυσικό, πολιτιστικό και δομημένο περιβάλλον, δ) Οι εγκαταστάσεις, αναλόγως του μεγέθους τους, θα πρέπει να διαθέτουν σύστημα βιολογικής επεξεργασίας των λυμάτων τους που θα διατίθενται σε εγκεκριμένους αποδέκτες.

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25*** *(ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων της ευρύτερης περιοχής των οικισμών Λεωνίδιο και Πούλιθρα:

- Επιτρέπεται η ανέγερση νέων και η διατήρηση, συντήρηση, ανακαίνιση και ο εκσυγχρονισμός των νόμιμα υφιστάμενων Τουριστικών καταλυμάτων, εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπών τουριστικών επιχειρήσεων (ν. 4276/2014, Α'155), για την εξυπηρέτηση των αναγκών των κατοίκων και των επισκεπτών των οικισμών του Λεωνιδίου και των Πουλίθρων.
- Κατά την έγκριση ή ανανέωση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης των τουριστικών μονάδων θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα, αναλόγως του μεγέθους/είδους της μονάδας και της ισχύουσας περιβαλλοντικής νομοθεσίας: α) Οι τουριστικές υποδομές να έχουν κατά το δυνατόν ενεργειακή αυτάρκεια μέσω χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και να στοχεύουν στην ελαχιστοποίηση της κατανάλωσης φυσικών πόρων, στη διαχείριση των απορριμμάτων, στην ανακύκλωση και στην αποφυγή χρήσης ουσιών βλαβερών για το περιβάλλον. β) Να προβλέπουν, ενσωματώνουν, προωθούν στη λειτουργία τους δραστηριότητες οικοτουρισμού και τουρισμού υπαίθρου και ανάδειξης των φυσικών και πολιτιστικών πόρων της περιοχής γ) Οι κατασκευές να είναι σύμφωνες με την αρχιτεκτονική τεχνοτροπία της περιοχής, να εντάσσονται και να μην αλλοιώνουν το φυσικό, πολιτιστικό και δομημένο περιβάλλον, δ) Οι εγκαταστάσεις, αναλόγως του μεγέθους τους, θα πρέπει να διαθέτουν σύστημα βιολογικής επεξεργασίας των λυμάτων τους που θα διατίθενται σε εγκεκριμένους αποδέκτες.

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-07*** *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD07)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Σε ότι αφορά τις ΖΒΔΦΠ: Οι παράκτιες περιοχές του Λεωνιδίου αποτελούν τουριστικό πόλο, ενώ καταγράφεται ήδη ανάπτυξη τουριστικών καταλυμάτων και λοιπών εγκαταστάσεων, στις περιοχές των οικισμών, αλλά και διάσπαρτα στην πεδινή ζώνη. Στον Πάρνωνα τουριστική επισκεψιμότητα και υποδομές για την υποστήριξή της εντοπίζονται συγκεντρωμένα κυρίως στους ορεινούς και ημιορεινούς οικισμούς της περιοχής. Δεδομένου ότι η προστατευόμενη περιοχή αποτελείται από ορεινά χωριά, δασικά οικοσυστήματα, αλπική ζώνη, φαράγγια και ποτάμια, αγροτοκτηνοτροφικές περιοχές και πλήθος πολιτιστικών και θρησκευτικών μνημείων, εκτάσεις φυσικής αξίας και κάλλους, η αποτροπή του μαζικού τουρισμού και η ανάπτυξη ήπιων εναλλακτικών μορφών τουρισμού (φυσιολατρικού, οικοτουρισμού, αγροτουρισμού, περιηγητικού και περιπατητικού τουρισμού, πολιτιστικού - θρησκευτικού τουρισμού, θαλάσσιου τουρισμού, τουρισμού άγριας ζωής κ.ά.) αποτελούν μία βιώσιμη αναπτυξιακή δυνατότητα της περιοχής, Σε κάθε περίπτωση η βιώσιμη διαχείριση της περιοχής προϋποθέτει την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού με τρόπο που να διασφαλίζεται η ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων στα προστατευτέα αντικείμενα.

Η πρόβλεψη για την ανάπτυξη στην περιοχή «πράσινων» καταλυμάτων προσαρμοσμένων στην αρχιτεκτονική και τη φυσιογνωμία της περιοχής, τα οποία θα λειτουργούν με ιδιαίτερη μέριμνα στην προστασία του περιβάλλοντος, εκτιμάται ότι θα ενισχύει στη βιώσιμη οικοτουριστική ανάπτυξη της περιοχής και την αύξηση του εισοδήματος στους κατοίκους των περιοχών, προστατεύοντας ταυτόχρονα τα σημαντικά στοιχεία του προστατευτέου αντικειμένου, τη φυσιογνωμία της περιοχής και τις δραστηριότητες της πρωτογενούς παραγωγής. Ο οικοτουρισμός στην περιοχή θα υποστηριχτεί από τη διαμονή σε καταλύματα παραδοσιακού χαρακτήρα και μικρής δυναμικότητας και θα ενισχυθεί / υποστηριχθεί από την παροχή δυνατοτήτων βιωματικών εμπειριών, μέσα από μια ευρεία ποικιλία δραστηριοτήτων αναψυχής στην ύπαιθρο που συνδέονται είτε με τη γεωργική / κτηνοτροφική παραγωγή, την τοπική γαστρονομία και τα τοπικά προϊόντα και τα πολιτισμικά στοιχεία, είτε με υπαίθριες δραστηριότητες όπως η ορειβασία, η πεζοπορία, η ορεινή ποδηλασία, η αναρρίχηση κ.λπ.,

Το περιγραφόμενο είδος και η μορφή των καταλυμάτων και λοιπών τουριστικών υποδομών, σε συνδυασμό με το φυσικό περιβάλλον και τη βιολογική αξία της περιοχής και τις λοιπές υποδομές υπαίθριας αναψυχής, ευαισθητοποίησης – εκπαίδευσης θα προσφέρουν τη δυνατότητα προβολής της περιοχής με τρόπο ώστε να προσελκύσει φυσιολατρικούς επισκέπτες και οικοτουρίστες και να αξιοποιήσει βιώσιμα τους πόλους έλξης. Εκτιμάται ότι η ποιότητα των υποδομών και υπηρεσιών στην περιοχή θα μπορέσει να μετατρέψει ακόμη και τους περιστασιακούς τουρίστες σε οικοτουρίστες και να τους αφυπνίσει ως προς την προστασία του περιβάλλοντος, μέσω βιωματικών εμπειριών και φυσικά την ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση που θα λάβουν κατά την επίσκεψή τους.

Με αυτό τον τρόπο θα αποφευχθεί ο μαζικός τουρισμός ο οποίος πολλές φορές συνδέεται με αρνητικές επιπτώσεις στις προστατευόμενες περιοχές αλλά και στην τοπική κοινωνία. Θα αναδειχθεί ο φυσικός και πολιτιστικός πλούτος, θα διασφαλιστεί η συνέχιση των παραδοσιακών

δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα και θα υπάρξει βιώσιμη διαχείριση και ανάπτυξη. Οι ανωτέρω μορφές τουρισμού αποτελούν βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη, γιατί δεν απαιτούν σημαντικούς οικονομικούς και φυσικούς πόρους, όπως στον μαζικό τουρισμό, ενώ οι ήδη διαθέσιμες πηγές, σε υποδομές, φυσικά, πολιτιστικά, ιστορικά στοιχεία, επαρκούν για να εξυπηρετήσει τις ανάγκες του. Τα οφέλη για την τοπική κοινωνία, εστιάζονται, στην κινητοποίηση των παραγωγικών, αναπτυξιακών και πολιτισμικών δυνάμεων της, εξασφαλίζοντας, παράλληλα, την αειφόρο ανάπτυξή της. Η βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη της περιοχής θα ωφελήσει την τοπική κοινωνία ποικιλοτρόπως, οικονομικά και κοινωνικά, με τη δημιουργία θέσεων εργασίας, την τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας και την προώθηση τοπικών προϊόντων.

Επισημαίνεται ότι η δυνατότητα να συμπεριλαμβάνονται περιοχές, οι οποίες εντάσσονται στο σύστημα προστατευόμενων περιοχών του ν. 3937/2911 (και περιοχές του δικτύου Natura 2000), σε προγράμματα ολοκληρωμένης τουριστικής ανάπτυξης μέσω οργανωμένων υποδοχέων τουριστικών δραστηριοτήτων και σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων, προβλεπόταν στο τροποποιημένο Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης 2013 (ΦΕΚ Β' 3155/12.12.2013), το οποίο ακυρώθηκε μεν από το ΣτΕ για τυπικούς λόγους, πλην όμως μπορεί να ληφθεί υπόψη στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης, ως χωροταξική κατεύθυνση που ίσχυσε και που έχει ληφθεί υπόψη και σε επόμενα στάδια του χωρικού σχεδιασμού, καθώς και σε αδειοδοτήσεις έργων και δραστηριοτήτων. Άλλωστε και στο άρθρο 1 παρ. 4 περ. δ και παρ. 5 του ν. 4179/2013 (ΦΕΚ Α' 175 8/8/2013) προβλέπεται ότι σε γήπεδα εκμετάλλευσης των οργανωμένων υποδοχέων και σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων επιτρέπεται να περιλαμβάνονται εκτάσεις, που υπάγονται σε ειδικά καθεστώτα προστασίας, όπως, μεταξύ άλλων, περιοχές υπαγόμενες στο εθνικό σύστημα προστατευόμενων περιοχών του ν. 3937/2011 και περιοχές του Δικτύου Natura 2000. Σύμφωνα με την ανωτέρω διάταξη, οι εκτάσεις αυτές διέπονται από τα οικεία ειδικά νομικά καθεστώτα προστασίας. Μάλιστα προβλέπεται ότι, στην περίπτωση αυτή, στην οικεία πράξη έγκρισης εκάστου οργανωμένου υποδοχέα τουριστικών δραστηριοτήτων πρέπει να αξιολογούνται ειδικώς, οι συνέπειες από τη δημιουργία και λειτουργία των υποδοχέων στις εν λόγω περιοχές και οι επιπτώσεις στο τοπίο από τις προτεινόμενες παρεμβάσεις και να τεκμηριώνεται η συμβατότητα του υπό ίδρυση υποδοχέα με τα ειδικά χαρακτηριστικά και τους στόχους διατήρησης, προστασίας και ανάδειξης των εν λόγω περιοχών.

Σε ότι αφορά τις ΖΔΟΕ: Δεδομένης της φυσιογνωμίας, των χρήσεων και των φυσικών οικοσυστημάτων που περιλαμβάνουν (εκτεταμένες δασικές και αγροδασικές εκτάσεις με δραστηριότητες του πρωτογενή τομέα (αγροτοκτηνοτροφικές), η εγκατάσταση τουριστικών εγκαταστάσεων δεν κρίνεται σκόπιμη για τους εξής λόγους: α) οι περιοχές αυτές δεν αποτελούν ευρύτερες ζώνες οικισμών, ούτε βρίσκονται κοντά σε τουριστικούς πόλους β) πλησίον των περιοχών αυτών υπάρχουν οικισμοί και περιοχές με τουριστική ανάπτυξη (ΖΒΔΦΠ) που μπορούν να εξυπηρετήσουν τις όποιες τουριστικές ανάγκες γ) θα αλλοιωθεί η φυσιογνωμία και οι χρήσεις της περιοχής. Η περιοχή θα πρέπει να διατηρηθεί ως αμιγώς δασική και αγροδασική, χωρίς δόμηση (πλην κτισμάτων για την εξυπηρέτηση της πρωτογενούς παραγωγής) δ) θα δημιουργηθεί διάσπαση των ενδιαιτημάτων και όχληση των ειδών πανίδας.

Επισημαίνεται ότι η περιοχή θα πρέπει να διατηρήσει όλες τις πολιτιστικές οικοσυστημικές υπηρεσίες, δηλαδή όλες τις άυλες αξίες της φύσης που επηρεάζουν τη φυσική και ψυχική

κατάσταση των ανθρώπων (όπως: αισθητική απόλαυση, ευκαιρίες για αναψυχή και τουρισμό, άθληση στη φύση σωματική και πνευματική υγεία, πολιτιστική ταυτότητα, έρευνα και εκπαίδευση). Οι πολιτιστικές οικοσυστημικές υπηρεσίες συνδυάζουν άυλες και πολιτιστικές αξίες με πρακτική χρησιμότητα, ακόμα και στις προστατευόμενες περιοχές, όπου επιβάλλονται πολιτικές προστασίας και ειδικής διαχείρισης για τη διατήρηση των ειδών και οικοτόπων (π.χ. Palomo *et al.*, 2014).

(16) Στάθμευση (με διαφοροποίηση ανά ζώνη σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018)

Εξειδίκευση ΖΠΦ και ΖΔΟΕ: Στάθμευση μόνο για τη ζώνη, υπαίθρια / Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: Στάθμευση (κτίρια-γήπεδα)

Για τις ζώνες Προστασίας της Φύσης:

- Επιτρέπεται η υπαίθρια στάθμευση των οχημάτων αποκλειστικά και μόνο σε ειδικά καθορισμένες και οριοθετημένες θέσεις για την εξυπηρέτηση των επιτρεπόμενων για τη ζώνη χρήσεων και σε ιδιωτικές, μη δασικές, εκτάσεις. Οι θέσεις και η χωρητικότητα των υπαίθριων θέσεων στάθμευσης καθορίζεται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, σύμφωνα με Μελέτη Διαχείρισης Επισκεπτών. Σε κάθε περίπτωση απαγορεύεται η στάθμευση σε δασικές εκτάσεις και φυσικά εν γένει οικοσυστήματα. Κατ' εξαίρεση δύναται να επιτρέπεται η προσωρινή στάθμευση εκτός των προκαθορισμένων θέσεων οχημάτων δημόσιων φορέων σε καταστάσεις εκτάκτου ανάγκης ή για σκοπούς φύλαξης και άσκησης δασικής διαχείρισης.
- Η διαμόρφωση νέων χώρων στάθμευσης επιτρέπεται μόνο σε θέσεις επί του υφιστάμενου αναγνωρισμένου οδικού δικτύου.

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25206_ZB06, ELBA25206_ZB07, ELBA25206_ZB08, ELBA25206_ZB09, ELBA25206_ZB10, ELBA25206_ZB11, ELBA25206_ZB12)*

Για τις ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η οριοθέτηση υφιστάμενων και η διαμόρφωση νέων οριοθετημένων υπαίθριων χώρων στάθμευσης, μικρού μεγέθους, για τη στάθμευση οχημάτων με σκοπό την άσκηση των επιτρεπόμενων χρήσεων και δραστηριοτήτων, την παρατήρηση της φύσης, την αναψυχή, την εξυπηρέτηση ατόμων με ειδικές ανάγκες την εξυπηρέτηση υπηρεσιακών αναγκών (φύλαξης και διοίκησης).
- Η στάθμευση των μηχανοκίνητων οχημάτων επιτρέπεται αποκλειστικά στους οριοθετημένους χώρους στάθμευσης και σε ιδιωτικές, μη δασικές, εκτάσεις. Σε κάθε περίπτωση απαγορεύεται η στάθμευση σε δασικές εκτάσεις και φυσικά εν γένει οικοσυστήματα. Κατ' εξαίρεση δύναται να επιτρέπεται η προσωρινή στάθμευση εκτός των προκαθορισμένων θέσεων οχημάτων δημόσιων φορέων σε καταστάσεις εκτάκτου ανάγκης.
- Οι θέσεις και η χωρητικότητα των υπαίθριων θέσεων στάθμευσης στις ΖΔΟΕ καθορίζεται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, σύμφωνα με Μελέτη Διαχείρισης Επισκεπτών.

Ζώνες εφαρμογής GR2520003: **ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02** *(ELBA25206_ZD01, ELBA25206_ZD02)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: **ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12** *(ELBA25206_ZC03, ELBA25206_ZC04, ELBA25206_ZC05, ELBA25206_ZC06, ELBA25206_ZC07, ELBA25206_ZC08, ELBA25206_ZC09, ELBA25206_ZC10, ELBA25206_ZC11, ELBA25206_ZC12)* **ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25** *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*
Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Με γνώμονα τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής και τις αυξητικές, κατά θέσεις, τάσεις του τουρισμού κρίνεται σκόπιμη η παροχή δυνατότητας χωροθέτησης μικρών υπαίθριων γηπέδων στάθμευσης οχημάτων. Έτσι θα αποφευχθεί η αλόγιστη κίνηση και στάθμευση των μηχανοκίνητων οχημάτων και η καταστροφή, δασικών οικοσυστημάτων, ευαίσθητων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων ειδών. Η δημιουργία θέσεων στάθμευσης προσδίδει, εκτός των άλλων, ποιότητα στις παρεχόμενες υπηρεσίες τουρισμού, ενώ υποστηρίζει και τις δραστηριότητες της περιοχής. Στις κατεξοχήν ορεινές περιοχές όπως η Ζήρεια το Μαίναλο, κλπ. η δημιουργία θέσεων στάθμευσης όπου συνδυάζεται η ικανοποίηση των επισκεπτών για παρατήρηση και απόλαυση της φύσης και του τοπίου με την ξεκούραση και στάση για έκτακτες ανάγκες κρίνεται απαραίτητη, εφόσον οι θέσεις αυτές επιλέγονται κατόπιν σχεδιασμού και δεν προκαλούν επιπλέον όχληση στα είδη και τους οικοτόπους της περιοχής. Η χωροθέτηση και οριοθέτηση υπαίθριων χώρων στάθμευσης, σε κατάλληλα επιλεγμένες θέσεις που θα λαμβάνουν υπόψη την προστασία της περιοχής και τη φέρουσα ικανότητα αυτής, κρίνεται ως επιβεβλημένη για την άρση των πιέσεων και την υποβάθμιση που προκαλείται από την ανεξέλεγκτη στάθμευση, σε θέσεις όπου υπάρχει υψηλή επισκεψιμότητα ή σε θέσεις όπου εξυπηρετούν ή θα εξυπηρετήσουν την αναψυχή. Η χωροθέτηση των θέσεων στάθμευσης και της δυναμικότητας αυτών πρέπει να απορρέει από τα αποτελέσματα Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών. Η δημιουργία νέων χώρων στάθμευσης εντός ορισμένων ζωνών προστασία της φύσης δεν κρίνεται σκόπιμη καθώς δεν διέρχεται εντός αυτών οδικό δίκτυο και δεν περιλαμβάνουν σημεία ενδιαφέροντος τα οποία οι επισκέπτες να προσεγγίζουν με όχημα. Η περαιτέρω επέκταση ή δημιουργία νέων θέσεων στάθμευσης εντός ευαίσθητων οικοσυστημάτων κρίνεται ότι μειώνει την αισθητική τους αξία και δύναται να επιφέρει πιέσεις χωρίς παράλληλα να εξυπηρετεί κρίσιμες ανάγκες.

(17) Πρατήρια παροχής καυσίμων και ενέργειας (άρθ. 15 του ν. 4233/2014).
(18) Πλυντήρια, λιπαντήρια αυτοκινήτων.

Αφορά τη ΖΒΔΦΠ

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων, της ευρύτερης περιοχής των οικισμών Λεωνίδιο και Πούλιθρα:

- Επιτρέπεται η λειτουργία των υφιστάμενων και η εγκατάσταση νέων πρατηρίων παροχής καυσίμων και ενέργειας για την εξυπηρέτηση της περιοχής, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Η εγκατάσταση νέων πρατηρίων επιτρέπεται επί του υφιστάμενου εθνικού και επαρχιακού δικτύου, κατόπιν Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης και εφόσον διασφαλίζεται υψηλή προστασία από περιβαλλοντική επιβάρυνση/ρύπανση. Η χωροθέτηση (απαγορευτικές γειτνιάσεις και αποστάσεις ασφαλείας), οι προϋποθέσεις και οι τεχνικές προδιαγραφές εγκατάστασης και λειτουργίας τους και ο επιτρεπόμενος τύπος εγκαταστάσεων και καυσίμου, καθορίζεται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις δύναται να εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.
- Επιτρέπεται η λειτουργία των υφιστάμενων και η εγκατάσταση νέων πλυντηρίων και λιπαντηρίων αυτοκινήτων για την εξυπηρέτηση της περιοχής, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Η εγκατάσταση νέων επιτρέπεται επί του αναγνωρισμένου εθνικού και επαρχιακού δικτύου, κατόπιν Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης, καθώς και εντός οργανωμένων υποδοχέων τουριστικών δραστηριοτήτων σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις για την εξυπηρέτηση των αναγκών τους και εφόσον διασφαλίζεται υψηλή προστασία από περιβαλλοντική επιβάρυνση/ρύπανση. Η χωροθέτηση (απαγορευτικές γειτνιάσεις και αποστάσεις ασφαλείας), οι προϋποθέσεις και οι τεχνικές προδιαγραφές εγκατάστασης και λειτουργίας τους, καθορίζεται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις δύναται να εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.
- Οι εγκαταστάσεις θα πρέπει να είναι εφοδιασμένες με σύγχρονα συστήματα Προστασίας Περιβάλλοντος και η λειτουργία τους και διαχείριση των αποβλήτων να γίνεται σύμφωνα με τους όρους της περιβαλλοντικής τους αδειοδότησης. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να είναι εγγεγραμμένες στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Αποβλήτων (ΗΜΑ), με παράλληλη υποχρέωση υποβολής ετήσιας έκθεσης, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Υφιστάμενα πρατήρια και λιπαντήρια που δεν τηρούν υψηλές προδιαγραφές προστασίας του περιβάλλοντος θα πρέπει να εκσυγχρονιστούν για να συνεχίσει η λειτουργία τους.
- Τα απόβλητα που προέρχονται από τον καθαρισμό των δεξαμενών καυσίμου καθώς και τα τυχόν τίλματα (στουπιά), εμποτισμένα με πετρέλαιο, τα οποία περιλαμβάνονται στον Ευρωπαϊκό Κατάλογο Αποβλήτων (ΕΚΑ), διαχειρίζονται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ισχύουσα νομοθεσία σχετικά με τη διαχείριση επικινδύνων αποβλήτων.
- Πριν το πέρας της χρονικής ισχύος της άδειας λειτουργίας των πρατηρίων καυσίμων γίνεται πλήρης καθαρισμός των δεξαμενών και των σωληνογραμμών από τυχόν υπολείμματα υγρών καυσίμων, καθώς και αποκατάσταση του εδάφους στο οποίο εγκαταστάθηκε το πρατήριο. Τα απόβλητα διαχειρίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία περί διαχείρισης επικινδύνων

αποβλήτων. Για τον σκοπό αυτό υποβάλλονται τα σχετικά παραστατικά στην Αδειοδοτούσα Αρχή.

- Στην περίπτωση διαρροής καυσίμου στον χώρο του πρατηρίου ακολουθούνται οι υποδείξεις και οι οδηγίες της αρμόδιας οικείας περιφερειακής Υπηρεσίας Περιβάλλοντος. Σε κάθε περίπτωση γίνεται ενημέρωση της Αδειοδοτούσας Αρχής, εξυγίανση και αποκατάσταση του εδάφους σύμφωνα με τις οδηγίες και τις υποδείξεις της ανωτέρω αρμόδιας Υπηρεσίας.

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-07*** *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD07)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Στην περιοχή του Λεωνιδίου υπάρχουν υφιστάμενα πρατήρια και συνεργεία που εξυπηρετούν τόσο τους κατοίκους όσο και την τουριστική δραστηριότητα της περιοχής. Για την ομαλή λειτουργία των τουριστικά αναπτυσσόμενων περιοχών καθώς και την απρόσκοπτη άσκηση των λοιπών δραστηριοτήτων πρέπει να προβλεφθεί η κάλυψη των αναγκών, τόσο των επισκεπτών, όσο και των κατοίκων σε καύσιμα για την κίνηση των οχημάτων, τηρούμενης της κείμενης νομοθεσίας σε ότι αφορά τη χωροθέτηση και λειτουργία της εν λόγω δραστηριότητας. Οι δραστηριότητες αυτές εξυπηρετούν τους μόνιμους κατοίκους αλλά και τους επισκέπτες που κινούνται στα όρια των περιοχών, καθώς αποσκοπούν στην εξυπηρέτηση των μηχανοκίνητων οχημάτων, ενώ επιπλέον εξυπηρετούν τους επαγγελματίες της περιοχής που δραστηριοποιούνται στο χώρο της ενοικίασης οχημάτων. Η χρήση σύγχρονων συστημάτων Προστασίας Περιβάλλοντος και η διαχείριση των αποβλήτων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τους περιβαλλοντικούς όρους αδειοδότησης, διασφαλίζει τη μέγιστη προστασία από αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Η πρόβλεψη εγκατάστασης τυχόν νέων πρατηρίων, πλυντηρίων και λιπαντηρίων μόνο επί του αναγνωρισμένου εθνικού και επαρχιακού δικτύου, καθώς και εντός οργανωμένων υποδοχέων σύμφωνα με τις ισχύουσες κατά περίπτωση διατάξεις, εξαλείφει επίσης περαιτέρω επιβάρυνση της περιοχής.

Σε ότι αφορά τις υπόλοιπες περιοχές κρίνεται ότι δεν τεκμηριώνεται η σκοπιμότητα χωροθέτησης των χρήσεων (17) και (18) για την εξυπηρέτηση των αναγκών της ζώνης και δεν προτείνονται για λόγους προστασίας και αποφυγής ατυχήματος. Επισημαίνεται ότι οι περιοχές αυτές δύναται να εξυπηρετηθούν από κοντινές οικιστικές και λοιπές περιοχές όπου απαντώνται πρατήρια και λιπαντήρια.

(19) Συνεργεία

Αφορά τη ΖΒΔΦΠ

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων, της ευρύτερης περιοχής των οικισμών Λεωνίδιο και Πούλιθρα:

- Επιτρέπεται η λειτουργία των νομίμως υφιστάμενων συνεργείων επισκευής οχημάτων, σύμφωνα με τους εγκεκριμένους όρους της περιβαλλοντικής τους αδειοδότησης, καθώς και η εγκατάσταση νέων κατόπιν έγκρισης περιβαλλοντικών όρων.

- Οι εγκαταστάσεις θα πρέπει να είναι εφοδιασμένες με σύγχρονα συστήματα Προστασίας Περιβάλλοντος και τα απόβλητα από τη λειτουργία πρέπει να διαχειρίζονται σύμφωνα με την Περιβαλλοντική Νομοθεσία. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να είναι εγγεγραμμένες στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Αποβλήτων (ΗΜΑ), με παράλληλη υποχρέωση υποβολής ετήσιας έκθεσης, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Υφιστάμενα συνεργεία που δεν τηρούν υψηλές προδιαγραφές προστασίας του περιβάλλοντος θα πρέπει να εκσυγχρονιστούν για να συνεχίσει η λειτουργία τους.

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-07*** *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD07)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Οι ζώνες αυτές αποτελούνται από εκτεταμένες ιδιωτικές, κυρίως οικιστικές, τουριστικές και αγροτικές εκτάσεις. Η εν λόγων δραστηριότητα εξυπηρετεί τους μόνιμους κατοίκους αλλά και τους επισκέπτες που κινούνται στα όρια των περιοχών καθώς η μετακίνηση με ΙΧ οχήματα είναι το βασικό μέσο μεταφοράς και η ομαλή λειτουργία των οχημάτων είναι ζωτικής σημασίας για την ασφάλεια και την εξυπηρέτηση του κοινού. Συνεπώς, η διατήρηση τυχόν υφιστάμενων νομίμως λειτουργούντων συνεργείων και η εγκατάσταση νέων είναι αποδεκτή, εφόσον τηρούνται οι περιβαλλοντικοί όροι και από τη λειτουργία τους εξασφαλίζεται η μέγιστη περιβαλλοντική προστασία.

Σε ότι αφορά τις υπόλοιπες περιοχές κρίνεται ότι δεν τεκμηριώνεται η σκοπιμότητα χωροθέτησης της χρήσης (19) για την εξυπηρέτηση των αναγκών της ζώνης και δεν προτείνονται για λόγους προστασίας και αποφυγής ατυχήματος. Επισημαίνεται ότι οι περιοχές αυτές δύναται να εξυπηρετηθούν από κοντινές οικιστικές και λοιπές περιοχές όπου υπάρχουν συνεργεία.

(20) Αποθήκες (Χαμηλής, μέσης, υψηλής όχλησης)

Αφορά τη ΖΒΔΦΠ

Για τη Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία αποθηκευτικών χώρων, στεγασμένων ή μη , που βρίσκονται εκτός εργοστασιακών χώρων και διαθέτουν μόνιμα εγκατεστημένο μηχανολογικό εξοπλισμό για τη λειτουργία τους, και συγκεκριμένα οι εγκαταστάσεις που αφορούν μία από τις πιο κάτω χρήσεις:

  α) Αποθήκευση και συσκευασία ή ανασυσκευασία υλικών με χρήση κατάλληλου μηχανολογικού εξοπλισμού, χωρίς παραγωγή νέου προϊόντος.

  β) Κατάψυξη ή συντήρηση ευπαθών προϊόντων.

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία αποθηκευτικών χώρων λιανικής πώλησης, διανομής ημερήσιου τύπου και φαρμακαποθήκες.

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-07*** *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD07)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Ο οικισμός του Λεωνιδίου έχει μεγάλους περιορισμούς σε ότι αφορά τη δυνατότητα ανάπτυξης χρήσεων, λόγω της υφιστάμενης πυκνής δόμησης και του χαρακτηρισμού του ως ιστορικού τόπου. Ως εκ τούτου είναι σημαντικό στις ΖΒΔΦΠ της ευρύτερης περιοχή του Λεωνιδίου, αλλά και στα Πούλιθρα, να υπάρχει δυνατότητα ανάπτυξης χρήσεων που θα εξυπηρετήσουν τόσο τους κατοίκους όσο και τους τουρίστες της περιοχής.

(22) Επαγγελματικά Εργαστήρια (άρθρο 17 του ν. 3982/2011, Α'143).

Εξειδίκευση ΖΔΟΕ: Επαγγελματικά Εργαστήρια για επεξεργασία τοπικών προϊόντων, μέχρι 400 τ.μ
Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: Επαγγελματικά Εργαστήρια

Για τις ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η διατήρηση και λειτουργία των νόμιμα υφισταμένων επαγγελματικών εργαστηρίων χαμηλής όχλησης, καθώς και η ίδρυση και λειτουργία νέων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
- Στις ΖΔΟΕ, επιτρέπεται η ίδρυση νέων επαγγελματικών εργαστηρίων μεταποίησης τοπικών προϊόντων, επιφάνειας έως 400 τ.μ., σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11****(ELBA25206_ZC03, ELBA25206_ZC04, ELBA25206_ZC05, ELBA25206_ZC06, ELBA25206_ZC07, ELBA25206_ZC08, ELBA25206_ZC09, ELBA25206_ZC10, ELBA25206_ZC11)*

ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25 *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Στο Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Ανάπτυξης για τη βιομηχανία (ΦΕΚ 151/ΑΑΠ/13.04.2009), αναφέρεται για την Αρκαδία ότι με εξαίρεση τη δυνατότητα μεταποίησης αγροτικών διατροφικών προϊόντων και ειδικότερα την προώθηση των επώνυμων τυροκομικών προϊόντων του νομού, δεν υπάρχει σαφής φυσιογνωμία, ούτε συγκεκριμένα συγκριτικά πλεονεκτήματα στη μεταποίηση. Εντούτοις, στο βαθμό που τηρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις για τη λειτουργιά και εγκατάσταση Επαγγελματικών Εργαστήριων για την επεξεργασία τοπικών προϊόντων (άρθρο 17 του ν. 3982/2011, Α'143), η λειτουργία τους δεν αντίκειται στους στόχους διαχείρισης της ζώνης αυτής. Η επιτόπου επεξεργασία και διάθεση των τοπικών προϊόντων λειτουργεί σε συνεπικουρία με την προσδοκώμενη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής για τη στήριξη του αγροτικού τομέα και τη διατήρηση των παραδοσιακών δραστηριοτήτων, ενώ συνεισφέρει και στην ανάπτυξη του αγροτουρισμού. Στον τομέα της μεταποίησης επιδιώκεται η ενίσχυση υφιστάμενων ή νέων επιχειρήσεων για την ενσωμάτωση καινοτόμων διεργασιών ή ανάπτυξη νέων προϊόντων με προτεραιότητα στην αξιοποίηση

τοπικών πόρων και με στόχο την αύξηση της προστιθέμενης αξίας της τοπικής παραγωγής και όπως τα πιστοποιημένα προϊόντα ΠΓΕ και ΠΟΠ, ορισμένα με διεθνή αναγνωρισιμότητα (π.χ τσακώνικη μελιτζάνα Λεωνιδίου και ελαιόλαδο).

Η ύπαρξη μικρών μεταποιητικών μονάδων με πρότυπη περιβαλλοντική διαχείριση, ενισχύει την προώθηση της πρωτογενούς παραγωγής της περιοχής, ενώ ταυτόχρονα μπορεί να συνεισφέρει στη βιώσιμη ανάπτυξη αυτής μέσω αγροτουρισμού.

(23) Βιοτεχνικές και βιομηχανικές εγκαταστάσεις (Α2 και Β Κατηγορίες του Ν. 4635/2019)

Αφορά τις ΖΒΔΦΠ

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η διατήρηση και λειτουργία των νόμιμα υφισταμένων βιοτεχνικών και βιομηχανικών μονάδων των κατηγοριών Α2 και Β του Ν. 4635/2019, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Ο εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων εγκαταστάσεων επιτρέπεται κατόπιν έγκρισης περιβαλλοντικών όρων.
- Επιτρέπεται η ίδρυση νέων βιοτεχνιών και άλλων δραστηριοτήτων της κατηγορίας Β του Ν. 4635/2019 που ανήκουν στις ακόλουθες κατηγορίες: Βιομηχανίες – βιοτεχνίες τροφίμων και ποτών, Παραγωγή προϊόντων καπνού, Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών και προϊόντων, Κατασκευή ειδών ταξιδιού (αποσκευών), τσαντών και παρόμοιων ειδών, ειδών σελοποιίας και σαγματοποιίας, Κατασκευή υποδημάτων, Βιομηχανία ξύλου και προϊόντων ξύλου, Παραγωγή χαρτοπολτού, χάρτου και προϊόντων από χαρτί, Εκδοτικές και εκτυπωτικές δραστηριότητες, Εγκαταστάσεις κατασκευής προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά, Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων (πλην μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού), Κατασκευής ηλεκτρικού εξοπλισμού και οπτικών συσκευών, Συντήρησης και επισκευής οχημάτων.

  Η χωροθέτηση επιτρέπεται σε απόσταση μεγαλύτερη των 500 μ. από τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης. Κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης των εγκαταστάσεων θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και να εξασφαλίζεται υψηλή προστασία από ενέργειες που δύναται να έχουν ως αποτέλεσμα τη ρύπανση του εδάφους, καθώς και των επιφανειακών υδάτων και υπόγειων υδροφορέων, από τη διάθεση / απόρριψη υγρών ή/και στερεών αποβλήτων. Οι εγκαταστάσεις θα πρέπει να διαθέτουν πρότυπη περιβαλλοντική διαχείριση και όλα τα σύγχρονα μέσα πυρασφάλειας, επεξεργασίας αποβλήτων και αποφυγής περιστατικών ρύπανσης, ενώ επιπρόσθετα οι περιβαλλοντικοί όροι θα πρέπει να περιλαμβάνουν κάθε αναγκαίο μέτρο για την αποφυγή και προστασία από τυχόν επιπτώσεις κατά την κατασκευή και λειτουργία της εγκατάστασης.
- Δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση νέων ελαιοτριβείων και όσων περιλαμβάνουν την εγκατάσταση δεξαμενών καυσίμων.
- Στο Σχέδιο Διαχείρισης δύναται να εξειδικεύονται όροι και προϋποθέσεις για την εγκατάσταση και λειτουργία των μονάδων με σκοπό την αποφυγή ρύπανσης και

υποβάθμισης των εδαφών, των υδάτινων πόρων και των φυσικών οικοσυστημάτων της περιοχής.

- Επιβάλλεται η άμεση διακοπή της λειτουργίας κάθε μονάδας ή δραστηριότητας από την οποία υπάρχει ανεξέλεγκτη διάθεση υγρών ή στερεών αποβλήτων σε οποιονδήποτε αποδέκτη, ή διάθεση σε μη εγκεκριμένο αποδέκτη, μέχρι την εγκατάσταση και λειτουργία συστήματος επεξεργασίας αποβλήτων και την αποκατάσταση του συγκεκριμένου αποδέκτη.

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25*** *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Στο Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Ανάπτυξης για τη βιομηχανία (ΦΕΚ 151/ΑΑΠ/13.04.2009), αναφέρεται για την Αρκαδία ότι η με εξαίρεση τη δυνατότητα μεταποίησης αγροτικών διατροφικών προϊόντων και ειδικότερα την προώθηση των επώνυμων τυροκομικών προϊόντων του νομού, δεν υπάρχει σαφής φυσιογνωμία, ούτε συγκεκριμένα συγκριτικά πλεονεκτήματα στη μεταποίηση. Ο Νομός παρουσιάζει εξαιρετικά υψηλή ειδίκευση (απόλυτη και σχετική) στην ηλεκτροπαραγωγή, που όμως, όπως προαναφέρθηκε, δεν έχει δημιουργήσει κάποιες πολλαπλασιαστικές επιπτώσεις με προσέλκυση κλάδων της μεταποίησης. Η μεταποίηση εστιάζεται στην Τρίπολη, αλλά χωρίς σημαντικά μεγέθη. Εκτός αυτής υπάρχουν ελάχιστες και αδύναμες συγκεντρώσεις τοπικής σημασίας. Το ισχυρό στοιχείο του δευτερογενή τομέα στο Νομό, η ηλεκτροπαραγωγή στη Μεγαλόπολη, δεν έχει λειτουργήσει πολλαπλασιαστικά για τη μεταποίηση. Δεν υπάρχουν προοπτικές ουσιαστικής διαφοροποίησης αυτού του χωρικού σχήματος. Η ενίσχυση της βιοτεχνίας στις ορεινές ζώνες είναι, πάντως, σκόπιμη, χωρίς όμως να μπορεί να οδηγήσει σε ποσοτικά σημαντικά αποτελέσματα. Ο Νομός έχει πολύ σοβαρές δυνατότητες ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Δεν αναμένονται σοβαρές άμεσες συγκρούσεις με τη μεταποίηση.

Συνεπώς, και δεδομένης της ανάπτυξης του πρωτογενή τομέα εντός της ζώνης, προτείνεται να παρέχονται επιλεκτικές δυνατότητες χωροθέτησης, μικρών βιοτεχνικών εγκαταστάσεων και κυρίως αυτών που σχετίζονται με την τοπική πρωτογενή παραγωγή, καθώς και η συνέχιση λειτουργίας τυχόν υφιστάμενων, που δραστηριοποιούνται κυρίως στο τομέα της μεταποίησης. Σε κάθε περίπτωση, οι επιπτώσεις από τη διάθεση των αποβλήτων θα πρέπει να παρακολουθούνται συστηματικά και προβλέπεται η προσθήκη περιβαλλοντικών όρων ή η απομάκρυνση μίας δραστηριότητας, εφόσον επιφέρει υποβάθμιση των αποδεκτών. Μέσω της ρύθμισης που αφορά την απαγόρευση εγκατάστασης ελαιοτριβείων, καθώς και εγκαταστάσεων που περιλαμβάνουν δεξαμενές καυσίμων (για την αποφυγή διαρροής) κρίνεται ότι περιορίζεται περαιτέρω η πιθανότητα εκδήλωσης σοβαρού περιστατικού ρύπανσης από νέα εγκατάσταση.

Επιπρόσθετα, καθώς η έννοια της βιομηχανικής συμβίωσης, της κυκλικής οικονομίας προβάλλει ένα νέο ολοκληρωμένο σύστημα αλληλεξαρτήσεων και αλληλοσυμπληρώσεων μεταξύ των διαφορετικών τομέων παραγωγής, προτείνεται να επιτρέπονται και άλλες μεταποιητικές εγκαταστάσεις χαμηλής όχλησης (κατηγορία Β) επιπλέον αυτών που ασχολούνται με τη μεταποίηση των αγροτικών και γεωργικών προϊόντων, όπως για παράδειγμα κατασκευής υποδημάτων, βιομηχανίας ξύλου και προϊόντων ξύλου, παραγωγής χαρτοπολτού, χάρτου και προϊόντων από χαρτί, κατασκευή προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά κ.λπ. Με σκοπό τη διασφάλιση της προστασίας της προστατευόμενης περιοχής από τις προβλεπόμενες εγκαταστάσεις του Ν. 4635/2019 δεν επιτρέπονται όσες περιλαμβάνουν δεξαμενές υγρών καυσίμων, παραγωγή και επεξεργασία χημικών ουσιών και εν γένει δραστηριότητες που δύναται να επιφέρουν επιβάρυνση της ποιότητας των εδαφών, των υδάτων και της ατμόσφαιρας (π.χ. εγκαταστάσεις παραγωγής χημικών ουσιών και προϊόντων, παραγωγής και επεξεργασίας μετάλλων, εγκαταστάσεις αποθήκευσης καυσίμων και χημικών ουσιών και προϊόντων κ.λπ.).

(24) Αγροτικές εκμεταλλεύσεις εγκαταστάσεις και δραστηριότητες, με εξειδίκευση ανά υποκατηγορίες ανάλογα με τη Ζώνη

24.1. Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπονται και ενισχύονται οι παραδοσιακές αγροτικές και κτηνοτροφικές δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα. Ειδικότεροι όροι και περιορισμοί για την άσκηση των δραστηριοτήτων καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.
- Επιτρέπεται η άσκηση της μελισσοκομίας σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Ειδικότεροι όροι και περιορισμοί για την άσκηση της δραστηριότητας καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. [Βλέπε Μέτρο MM25206CW0309 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5]
- Επιτρέπεται η αλιεία από την ξηρά σε εσωτερικά ύδατα, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, όπου αυτό βρίσκει εφαρμογή, με εξαίρεση τις ζώνες ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14, ΖΔΟΕ-01, ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02.
- Επιτρέπεται η κάρπωση μη-ξυλωδών προϊόντων, σύμφωνα με εγκεκριμένο Διαχειριστικό Σχέδιο.
- Επιτρέπονται τα έργα και οι εργασίες δασοπροστασίας και η διαχείριση των δασών και δασικών εκτάσεων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Ειδικότερες ρυθμίσεις για την άσκηση των δασοκομικών δραστηριοτήτων με σκοπό τη διατήρηση ειδών και τύπων οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου δύναται να καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης. [Βλέπε Μέτρα MM25206CB0501 MM25206CL0101 MM25206CL0301 MM25206CI0701 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5]

Ζώνες εφαρμογής GR2520003: ***ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14*** *(ELBA25206_ZB13, ELBA25206_ZB14)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02 *(ELBA25206_ZD01, ELBA25206_ZD02)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25206_ZB04, ELBA25206_ZB06, ELBA25206_ZB07, ELBA25206_ZB08, ELBA25206_ZB09, ELBA25206_ZB10, ELBA25206_ZB11, ELBA25206_ZB12)* ***ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11*** *(ELBA25206_ZC03, ELBA25206_ZC04, ELBA25206_ZC05, ELBA25206_ZC06, ELBA25206_ZC07, ELBA25206_ZC08, ELBA25206_ZC09, ELBA25206_ZC10, ELBA25206_ZC11)* ***ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25*** *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*
Για τις χερσαίες ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και τις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων και τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης του υγροτόπου του Μουστού (ΖΠΦ-13 και 14): • Επιτρέπεται η καλλιεργητική δραστηριότητα. Οι καλλιέργειες θα πρέπει να ασκούνται κατά το δυνατόν με παραδοσιακές μεθόδους και πρακτικές ήπιας έντασης, συμβατές με τη διατήρηση των οικοτόπων και ειδών. Προωθείται και ενισχύεται η οικολογική γεωργία. Ειδικότεροι όροι και περιορισμοί για την άσκηση της δραστηριότητας καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. [Βλέπε Μέτρο MM25206CW0204 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5] • Επιτρέπονται μεταβολές στα γεωργικά συστήματα και πρακτικές, εφόσον είναι συμβατές με τη διατήρηση των οικοτόπων και ειδών, εξυπηρετούν την άσκηση των δραστηριοτήτων και είναι συμβατές με την ισχύουσα ΚΑΠ. Επιτρέπεται η αναδιάρθρωση των γεωργικών καλλιεργειών μετά από έγκριση σχετικής μελέτης. • Τυχόν άσκηση γεωργικών δραστηριοτήτων πλησίον των ΖΠΦ των σπηλαίων Φουρνάτα, το Γαλάζια Λίμνη και Μάνα θα πρέπει να ασκούνται με παραδοσιακές μεθόδους, χωρίς τη χρήση μηχανημάτων με σκοπό την προστασία του Τ.Ο. 8310 (σπήλαια), το οποίο αποτελεί καταφύγιο των χειροπτέρων.
Ζώνες εφαρμογής GR2520003: ***ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14*** *(ELBA25206_ZB13, ELBA25206_ZB14)* ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02*** *(ELBA25206_ZD01, ELBA25206_ZD02)*
Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11*** *(ELBA25206_ZC03, ELBA25206_ZC04, ELBA25206_ZC05, ELBA25206_ZC06, ELBA25206_ZC07, ELBA25206_ZC08, ELBA25206_ZC09, ELBA25206_ZC10, ELBA25206_ZC11)* ***ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25*** *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12,*

ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)

Για τις ζώνες Προστασίας της Φύσης:

- Επιτρέπεται η άσκηση των νόμιμα υφιστάμενων γεωργικών εκμεταλλεύσεων και δραστηριοτήτων, υπό τους όρους και τους περιορισμούς που καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. [Βλέπε Μέτρο MM25206CW0204 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5]

Ζώνες εφαρμογής GR2520003: ***ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14*** *(ELBA25206_ZB13, ELBA25206_ZB14)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25206_ZB04, ELBA25206_ZB06, ELBA25206_ZB07, ELBA25206_ZB08, ELBA25206_ZB09, ELBA25206_ZB10, ELBA25206_ZB11, ELBA25206_ZB12)*

24.2. Γεωργικές αποθήκες, θερμοκήπια και λοιπές εγκαταστάσεις αγροτικού τομέα (άρθρο 2 του από 31.5.1985 π.δ., Δ' 270)

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018

Για τις ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η διατήρηση και συντήρηση των νομίμως υφιστάμενων και η κατασκευή και λειτουργία νέων εγκαταστάσεων βασικής υποδομής αποκλειστικά για την εξυπηρέτηση του πρωτογενή τομέα και τη διευκόλυνση άσκησης των δραστηριοτήτων, σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις. Συγκεκριμένα επιτρέπονται:

  α) κτίρια που προορίζονται για γεωργικές εγκαταστάσεις, καθώς και εγκαταστάσεις αποθήκευσης λιπασμάτων, φαρμάκων, ιχθυοτροφών, γεωργικών και αλιευτικών εφοδίων, γεωργικών και αλιευτικών προϊόντων, δεξαμενές, ενδιαιτήματα και ιατρεία μικρών ζώων (περίπτωση 1 άρθρου 2 του από 31.5.1985 π.δ., Δ' 270),

  β) Εγκαταστάσεις διχτυοκηπίων για την καλλιέργεια ανθέων, καλλωπιστικών και κηπευτικών προϊόντων, αρωματικών φαρμακευτικών φυτών, τροπικών φυτών, σποροφύτων, δενδρωδών και άλλων καλλιεργειών που ενδείκνυνται για τις ανωτέρω κατασκευές, θαλάμων για την καλλιέργεια μανιταριών και σποροφύτων, θερμοκηπιακών κατασκευών για υδρόβιους οργανισμούς, καθώς και εγκαταστάσεις για την εκτροφή σαλιγκαριών (περίπτωση 2 άρθρου 2 του από 31.5.1985 π.δ., Δ' 270),

- Επιτρέπεται η βελτίωση και ο εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων νόμιμων κτιριακών υποδομών γεωργικής υποστήριξης με σκοπό την αισθητική προσαρμογή και τη βέλτιστη προστασία του περιβάλλοντος. Για την αλλαγή μεθόδων και γενικότερα των όρων άσκησης των δραστηριοτήτων αυτών απαιτείται έγκριση περιβαλλοντικών όρων.

Ζώνες εφαρμογής GR2520003: ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02*** *(ELBA25206_ZD01, ELBA25206_ZD02)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11*** *(ELBA25206_ZC03, ELBA25206_ZC04, ELBA25206_ZC05,*

ELBA25206_ZC06, ELBA25206_ZC07, ELBA25206_ZC08, ELBA25206_ZC09, ELBA25206_ZC10, ELBA25206_ZC11)

ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25 *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*

Για τις ζώνες Προστασίας της Φύσης:

- Επιτρέπεται η διατήρηση, λειτουργία και συντήρηση των νομίμως υφιστάμενων και η κατασκευή και λειτουργία νέων εγκαταστάσεων βασικής υποδομής αποκλειστικά για την εξυπηρέτηση του πρωτογενή τομέα και τη διευκόλυνση άσκησης των δραστηριοτήτων, σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις. Συγκεκριμένα επιτρέπονται: κτίρια που προορίζονται για γεωργικές εγκαταστάσεις, καθώς και εγκαταστάσεις αποθήκευσης λιπασμάτων, φαρμάκων, γεωργικών και αλιευτικών εφοδίων, γεωργικών και αλιευτικών προϊόντων, (περίπτωση 1 άρθρου 2 του από 31.5.1985 π.δ., Δ' 270). Στις ΖΠΦ-13 και ΖΠΦ-14 στο Μουστό δεν επιτρέπεται η κατασκευή νέων εγκαταστάσεων.

Ζώνες εφαρμογής GR2520003: ***ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14*** *(ELBA25206_ZB13, ELBA25206_ZB14)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25206_ZB04, ELBA25206_ZB06, ELBA25206_ZB07, ELBA25206_ZB08, ELBA25206_ZB09, ELBA25206_ZB10, ELBA25206_ZB11, ELBA25206_ZB12)*

Για τις ζώνες Προστασίας της Φύσης και Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών:

- Επιτρέπεται η ανέγερση, χρήση και συντήρηση κτιρίων και η εγκατάσταση μη μόνιμης υποδομής για στέγαση του προσωπικού που ασχολείται με την εκμετάλλευση και προστασία των δασών, καθώς και για την αποθήκευση υλικών και μηχανημάτων, σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις. Οι κατασκευές θα εγκαθίστανται κατόπιν ειδικής μελέτης και θα πρέπει να εναρμονίζονται στην αισθητική του περιβάλλοντος χώρου.

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25206_ZB04, ELBA25206_ZB06, ELBA25206_ZB07, ELBA25206_ZB08, ELBA25206_ZB09, ELBA25206_ZB10, ELBA25206_ZB11, ELBA25206_ZB12)*

ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12 *(ELBA25206_ZC03, ELBA25206_ZC04, ELBA25206_ZC05, ELBA25206_ZC06, ELBA25206_ZC07, ELBA25206_ZC08, ELBA25206_ZC09, ELBA25206_ZC10, ELBA25206_ZC11, ELBA25206_ZC12)*

24.3. Κτηνοτροφικές πτηνοτροφικές εγκαταστάσεις Αντλητικές εγκαταστάσεις

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η διατήρηση των νομίμως υφιστάμενων κτηνοτροφικών και πτηνοτροφικών μονάδων.
- Επιτρέπεται η κατασκευή και λειτουργία νέων κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων για τη διευκόλυνση άσκησης της δραστηριότητας (όπως στάβλοι, παραδοσιακά μαντριά, στέγαστρα σκίασης και σφαγής ζώων, ποτίστρες), σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις και κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης, όπου απαιτείται. Οι όροι και προϋποθέσεις για την εγκατάσταση και χρήση κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων θα καθοριστούν από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν Ειδικού Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης. [Βλέπε Μέτρο MM25206CA0501 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5]. Στις ΖΠΦ-13 και ΖΠΦ-14 στο Μουστό δεν επιτρέπεται η κατασκευή νέων εγκαταστάσεων.
- Επιτρέπεται η βελτίωση και ο εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων νόμιμων κτιριακών υποδομών κτηνοτροφικής και πτηνοτροφικής υποστήριξης με σκοπό την αισθητική προσαρμογή και τη βέλτιστη προστασία του περιβάλλοντος. Για την αλλαγή μεθόδων και γενικότερα των όρων άσκησης των δραστηριοτήτων αυτών απαιτείται έγκριση περιβαλλοντικών όρων.

Ζώνες εφαρμογής GR2520003: ***ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14*** *(ELBA25206_ZB13, ELBA25206_ZB14)*
ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02 *(ELBA25206_ZD01, ELBA25206_ZD02)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25206_ZB04, ELBA25206_ZB06, ELBA25206_ZB07, ELBA25206_ZB08, ELBA25206_ZB09, ELBA25206_ZB10, ELBA25206_ZB11, ELBA25206_ZB12)*

ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11 *(ELBA25206_ZC03, ELBA25206_ZC04, ELBA25206_ZC05, ELBA25206_ZC06, ELBA25206_ZC07, ELBA25206_ZC08, ELBA25206_ZC09, ELBA25206_ZC10, ELBA25206_ZC11)*

ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25 *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*

Για τις χερσαίες ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων και τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης του υγροτόπου του Μουστού (ΖΠΦ-13 και 14)::

- Επιτρέπεται η λειτουργία και συντήρηση των νομίμως υφιστάμενων και η κατασκευή νέων αντλητικών εγκαταστάσεων, φρεάτων και υδατοδεξαμενών για την υποστήριξη των δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα.

Ζώνες εφαρμογής GR2520003: ***ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14*** *(ELBA25206_ZB13, ELBA25206_ZB14)*
ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02 *(ELBA25206_ZD01, ELBA25206_ZD02)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11*** *(ELBA25206_ZC03, ELBA25206_ZC04, ELBA25206_ZC05, ELBA25206_ZC06, ELBA25206_ZC07, ELBA25206_ZC08, ELBA25206_ZC09, ELBA25206_ZC10, ELBA25206_ZC11)*

ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25 *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*

Για όλες τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η κατασκευή και λειτουργία νέων πτηνοτροφικών εγκαταστάσεων σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις και κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25*** *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η διατήρηση πολλών ειδών ερπετών και θηλαστικών (χειρόπτερα και τσακάλι) εξαρτάται από τη διατήρηση ή τη συνεχή παρουσία των χαρακτηριστικών των περιοχών, δεδομένου ότι οι καλλιεργούμενες εκτάσεις αποτελούν σημαντικά ενδιαιτήματα των ειδών αυτών. Η μωσαϊκότητα χρήσεων γης και τοπίου, η ένταση των χρήσεων, τα είδη των καλλιεργούμενων εκτάσεων αποτελούν σημαντικά στοιχεία της περιοχής που ευνοούν τη διατήρηση σημαντικών ειδών, εφόσον η άσκησή τους γίνεται με μεθόδους συμβατές με τη διατήρηση της βιοποικιλότητας.

Με σκοπό την εξυπηρέτηση και διευκόλυνση άσκησης των δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα επιτρέπεται η κατασκευή και λειτουργία βασικής υποδομής, όπως θερμοκηπίων, στάβλων, παραδοσιακών μαντριών, στεγάστρων, σφαγείων, ποτιστρών, γεωργικών αποθηκών, φρεάτων, αντλητικών εγκαταστάσεων, υδατοδεξαμενών, γεωργοκτηνοτροφικών κτιρίων, μετά από σχετική αδειοδότηση από τις αρμόδιες υπηρεσίες, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Επιπλέον στις εν λόγω εκτάσεις επιτρέπονται τα έργα που απαιτούνται για τον καθαρισμό, βελτίωση, αποκατάσταση, συντήρηση και εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων εγγειοβελτιωτικών έργων.

Η ερασιτεχνική αλιεία από την ξηρά σε εσωτερικά ύδατα αποτελεί ήπια δραστηριότητα αναψυχής με περιορισμένο χωρικό αποτύπωμα και χωρίς ανάγκη μόνιμων υποδομών. Εφόσον ασκείται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και με δυνατότητα στοχευμένων χωρικών/χρονικών

περιορισμών σε ευαίσθητες θέσεις ή περιόδους, είναι συμβατή με τους στόχους διατήρησης και ενισχύει την κοινωνική αποδοχή και την προώθηση εναλλακτικού τουρισμού.

Στην περιοχή του Πάρνωνα η διαχείριση των δασών και οι δασοκομικές εργασίες αποτελούν παραδοσιακά μίας από τις βασικές δραστηριότητες, δεδομένου ότι εντός της προστατευόμενης περιοχής περιλαμβάνεται το διαχειριζόμενο Δασικό Σύμπλεγμα Πάρνωνα, με κύρια διαχειριζόμενα είδη τη μαύρη πεύκη (Τ.Ο. προτεραιότητας 9530*) και την ελάτη (Τ.Ο. 951Β). Η προσαρμογή των μεθόδων της δασικής διαχείρισης κρίνεται πολλές φορές αναγκαία για τη διατήρηση καλού βαθμού διατήρησης των πολύ σημαντικών αυτών τύπων οικοτόπων, αλλά και για τη διατήρηση υγιών, παραγωγικών δασών, τα οποία είναι σε θέση να αποθηκεύουν περισσότερο άνθρακα και να προσφέρουν αγαθά και υπηρεσίες στον άνθρωπο. Η διαχείριση των δασών προτείνεται να προσαρμοστεί, όπου απαιτείται, στις οικολογικές ανάγκες ειδών και Τ.Ο. Για παράδειγμα, η διαχείριση συστάδων μαύρης πεύκης κατά θέσης θα πρέπει να ασκείται σύμφωνα με το Μέτρο MM25206CB0501 με σκοπό τη βελτίωση των δομών και λειτουργιών του τύπου οικοτόπου προτεραιότητας 9530, τη διατήρηση της έκτασής του και την ανάσχεση της διαδοχής του.

Οι αναγκαίες (υφιστάμενες ή μελλοντικές) υποδομές για τη διαχείριση και προστασία της περιοχής κρίνονται αναγκαίες για τη συνέχιση άσκησης των δραστηριοτήτων.

Για τις ΖΠΦ: Οι οριοθετημένες ζώνες προστασίας της φύσης αποτελούνται κυρίως από φυσικά οικοσυστήματα. Παρ' όλα αυτά εντός των ζωνών αυτών υπάρχουν μεμονωμένες αγροτικές εκμεταλλεύσεις, οι οποίες, εφόσον ασκούνται νόμιμα, δύναται να συνεχίσουν να αξιοποιούνται με μεθόδους που δεν θα προκαλέσουν αρνητικές επιπτώσεις στο προστατευτέο αντικείμενο. Η απαγόρευση επέκτασης των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων αποτρέπει τη μείωση της έκτασης κάποιου σημαντικού τύπου οικοτόπου ή του ενδιαιτήματος κάποιου σημαντικού είδους. Επιπροσθέτως, οι καλλιέργειες αποτελούν ενδιαίτημα για ορισμένα είδη και ως εκ τούτου η εγκατάλειψη αυτών θα μπορούσε να διαταράξει το ενδιαίτημα και να προκληθεί όχληση για τα είδη που διαβιούν στις εν λόγω καλλιέργειες ή περιμετρικά αυτών, γεγονός το οποίο καθιστά τις εν λόγω χρήσεις όχι μόνον επιθυμητές αλλά και επιβεβλημένες.

24.5. Πολυλειτουργικό αγρόκτημα (άρθρο 52 του ν. 4235/2014, Α' 32)

Αφορά τις ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018

Για τις ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία Πολυλειτουργικών Αγροκτημάτων, με έμφαση στις τοπικές παραγωγικές δυνατότητες του πρωτογενή τομέα, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Ζώνες εφαρμογής GR2520003: ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02*** *(ELBA25206_ZD01, ELBA25206_ZD02)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12*** *(ELBA25206_ZC03, ELBA25206_ZC04,*

ELBA25206_ZC05, ELBA25206_ZC06, ELBA25206_ZC07, ELBA25206_ZC08, ELBA25206_ZC09, ELBA25206_ZC10, ELBA25206_ZC11, ELBA25206_ZC12)

ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25 *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Επιτρέπεται η λειτουργία πολυλειτουργικών αγροκτημάτων καθώς αποτελούν συνδετικό κρίκο μεταξύ του πρωτογενούς τομέα παραγωγής και της επιθυμητής βιώσιμης ανάπτυξης μέσω του οικοτουρισμού και του αγροτουρισμού. Κάθε Πολυλειτουργικό Αγρόκτημα μπορεί, εφόσον διαθέτει τις κατάλληλες υποδομές και δυνατότητες, να αναπτύσσει δραστηριότητες εκπαίδευσης, πρόληψης και προάσπισης υγείας. Δύναται να δημιουργεί συνεργατικές δράσεις με τις γειτνιάζουσες παραγωγικές μονάδες γεωργίας, κτηνοτροφίας, με επιχειρήσεις μεταποίησης και τυποποίησης, καθώς και με τα κατά τόπους μουσεία, μνημεία και αρχαιολογικούς χώρους που προάγουν και αναδεικνύουν την πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής, ιδιαίτερα με αυτά που είναι συνυφασμένα με τον παραγωγικό πολιτισμό του τόπου, χρήσεις που συνάδουν με τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης της προστατευόμενης περιοχής.

Λαμβάνοντας υπόψη τη φυσιογνωμία της περιοχής και την κατανομή των δραστηριοτήτων εντός των ζωνών προστασίας, δεν κρίνεται σκόπιμη η χρήση εντός των ΖΠΦ.

24.8. Βόσκηση

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για όλες τις ζώνες της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η βόσκηση σε εκτατική μορφή και η κτηνοτροφική δραστηριότητα με παραδοσιακές μεθόδους, καθώς και η βόσκηση ως διαχειριστική πρακτική. Οι όροι άσκησης της δραστηριότητας ρυθμίζονται και εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν εγκεκριμένου Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης που θα στηρίζεται στα αποτελέσματα μελέτης βοσκοϊκανότητας και βοσκοφόρτωσης και θα λαμβάνει υπόψη τις ειδικότερες ανάγκες για τη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου. [βλέπε Μέτρα MM25206CA0501 και MM25206CA0502 – Κεφάλαιο 5]
- Μέχρι την έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης η βόσκηση επιτρέπεται στα σημερινά επίπεδα βοσκοφόρτωσης.
- Στο Σχέδιο Διαχείρισης Βόσκησης της περιοχής θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να λαμβάνονται υπόψη οι οικολογικές ανάγκες για την προστασία και διατήρηση των ειδών *Phitosia crocifolia* και *Ophrys argolica* και του τύπου οικοτόπου 6230*, καθώς και τα αποτελέσματα των μέτρων που αφορούν τη ρύθμιση της βόσκησης στις θέσεις παρουσίας των ειδών και του τύπου

οικοτόπου [βλέπε Μέτρα MM25206CA0502, MM25206CA0503, MM25206CA0504 και MM25206CA0505, MM25206CA0506 - Κεφάλαιο 5]

- Μέχρι την έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης, χωρικά και χρονικά προσδιορισμένοι περιορισμοί δύναται να εφαρμοστούν είτε για την άρση διαπιστωμένων πιέσεων που ασκούνται σε συγκεκριμένα είδη και τύπους οικοτόπων, είτε για τη βελτίωση της αντιπροσωπευτικότητας κάποιου τύπου οικοτόπου. Τα ανωτέρω δύναται να εγκριθούν από τη Μονάδα Διαχείρισης της περιοχής, εφόσον προκύψουν ως τεκμηριωμένα αποτελέσματα του σχεδίου παρακολούθησης της περιοχής, ή ως αποτέλεσμα κάποιας δράσης του Σχεδίου Διαχείρισης της περιοχής.

Ζώνες εφαρμογής GR2520003: **ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14** *(ELBA25206_ZB13, ELBA25206_ZB14)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02 *(ELBA25206_ZD01, ELBA25206_ZD02)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: **ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12** *(ELBA25206_ZB02, ELBA25206_ZB03, ELBA25206_ZB04, ELBA25206_ZB05, ELBA25206_ZB06, ELBA25206_ZB07, ELBA25206_ZB08, ELBA25206_ZB09, ELBA25206_ZB10, ELBA25206_ZB11, ELBA25206_ZB12)*

ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12 *(ELBA25206_ZC03, ELBA25206_ZC04, ELBA25206_ZC05, ELBA25206_ZC06, ELBA25206_ZC07, ELBA25206_ZC08, ELBA25206_ZC09, ELBA25206_ZC10, ELBA25206_ZC11, ELBA25206_ZC12)*

ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25 *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η βόσκηση αποτελεί μέσο διαχείρισης των τύπων οικοτόπων και των ενδιαιτημάτων των ειδών και ως εκ τούτου θα πρέπει να προβλέπεται ως επιτρεπόμενη χρήση ακόμη και στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης. Οι δυνητικές περιοχές απαγόρευσης της βόσκησης (ολική ή χρονική) ή η απαγόρευση βόσκησης συγκεκριμένων ειδών, καθώς και οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση της δραστηριότητας, δύναται να προσδιοριστούν μόνο από το Σχέδιο Διαχείρισης Βόσκησης που θα στηρίζεται στα αποτελέσματα μελέτης βοσκοϊκανότητας και βοσκοφόρτωσης και θα λαμβάνει υπόψη τις ειδικότερες ανάγκες για τη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου. Η χωρίς ρύθμιση άσκηση της βόσκησης μπορεί να οδηγήσει σε υποβάθμιση της δομής τύπων οικοτόπων ή σε πίεση των πληθυσμών ειδών χλωρίδας και πανίδας. Υπερβολική ή ανισοκατανεμημένη, χωρικά ή χρονικά, βόσκηση μπορεί να οδηγήσει σε υπερβόσκηση ευαίσθητων τύπων οικοτόπων ή σε πίεση πληθυσμών ειδών χλωρίδας (πχ *Phitosia crocifolia και Ophrys argolica*). Επίσης επισημαίνεται η ανάγκη σχεδιασμού της άσκησης της βόσκησης στα ανωδασικά οικοσυστήματα του Πάρνωνα ώστε αφενός να αποφευχθούν φαινόμενα

εγκατάλειψης που θα ευνοήσουν τη δευτερογενή διαδοχή της βλάστησης ή, αντίθετα φαινόμενα υπερβόσκησης που θα οδηγήσουν στην υποβάθμιση των δομών και λειτουργιών των λιβαδικών οικοσυστημάτων.

Η κτηνοτροφία αποτελεί μία παραδοσιακή δραστηριότητα του πρωτογενούς τομέα στην προστατευόμενη περιοχή, που συνάδει με τη βιώσιμη ανάπτυξη αλλά και τις ανάγκες διαχείρισης με σκοπό τη διατήρηση των προστατευόμενων τύπων οικοτόπων και ειδών, εφόσον ρυθμιστεί κατάλληλα. Γεωργοκτηνοτροφικά συστήματα με μόνιμες δενδροκαλλιέργειες και κάποιες λοιπές από κοινού με κτηνοτροφική δραστηριότητα, αποτελούν γεωργικά συστήματα που περιλαμβάνουν γαίες με πολυποίκιλο μωσαϊκό καλλιεργητικών πρακτικών ήπιας έντασης, κτηνοτροφίας και πολύτιμων χαρακτηριστικών του τοπίου, που στηρίζουν την υψηλή βιοποικιλότητα των ειδών (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2018).

Η εφαρμογή της βόσκησης στο πλαίσιο του Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης οφείλει να εναρμονίζεται με τις οικολογικές απαιτήσεις των ειδών και τύπων οικοτόπων που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο. Ειδικότερα, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι οικολογικές ανάγκες των ειδών χλωρίδας *Phitosia crocifolia και Ophrys argolica* και του τύπου οικοτόπου 6230*, και οι επιπτώσεις της βόσκησης στη διατήρησή τους. Η ρύθμιση της έντασης, της εποχικότητας και της χωρικής κατανομής της βόσκησης, με πιθανές απαγορεύσεις της βόσκησης κατά θέσεις παρουσίας των ειδών αυτών, θα πρέπει να στοχεύει στη διατήρηση των ειδών και των ενδιαιτημάτων αυτών. Μέχρι την ολοκλήρωση και έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης, η δραστηριότητα ασκείται στα σημερινά επίπεδα βοσκοφόρτωσης, ώστε να διατηρηθεί η υφιστάμενη ισορροπία και να αποφευχθεί η διατάραξη της δραστηριότητας χωρίς την ύπαρξη επαρκών στοιχείων. Κατά τη μεταβατική αυτή περίοδο, δύναται να θεσπιστούν προσωρινοί χωρικοί ή χρονικοί περιορισμοί, είτε για την άρση πιέσεων σε συγκεκριμένα είδη και τύπους οικοτόπων είτε για την ενίσχυση της αντιπροσωπευτικότητας ορισμένων τύπων οικοτόπων. Οι περιορισμοί αυτοί θα εγκρίνονται από τη Μονάδα Διαχείρισης, κατόπιν τεκμηρίωσης μέσω των αποτελεσμάτων του προγράμματος παρακολούθησης ή σχετικών δράσεων του Σχεδίου Διαχείρισης, εξασφαλίζοντας έτσι προσαρμοστική και τεκμηριωμένη διαχείριση της βόσκησης.

Επισημάνσεις: Προτείνεται η πρόβλεψη μεταβατικών διατάξεων, μέχρι την ολοκλήρωση των Σχεδίων Διαχείρισης Βόσκησης για την περιοχή.

24.10. Συλλογή φυτών, βοτάνων, ασπόνδυλων και μυκήτων (μανιταριών) και βενθικών οργανισμών από το υπόστρωμα της παραλιακής ζώνης

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η συλλογή φυτών, καρπών, βοτάνων, ασπόνδυλων και μυκήτων (μανιταριών) για την κάλυψη ατομικών αναγκών (προσωπική χρήση ή κατανάλωση) σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και σχετικές ΔΑΔ της Δασικής Υπηρεσίας. Ειδικότεροι όροι και περιορισμοί

συλλογής δύναται να καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης, ειδικά για την προστασία των πολύ σημαντικών ειδών χλωρίδας.

- Επιτρέπεται η συλλογή φυτών, βοτάνων, ασπόνδυλων και μυκήτων με σκοπό την επιστημονική έρευνα, κατόπιν άδειας της Μονάδας Διαχείρισης της περιοχής ή εφόσον προβλέπεται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. [βλέπε Μέτρο MM25305CG0202 – Κεφάλαιο 5]
- Επιτρέπεται η συλλογή για περιορισμένη εμπορική χρήση μυκήτων (μανιταριών) και φυτών για αρωματική και φαρμακευτική χρήση, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, το Σχέδιο Διαχείρισης και κατόπιν άδειας από τη Δασική Υπηρεσία. Κατάλογος με τα επιτρεπόμενα προς συλλογή είδη και τις επιτρεπόμενες ποσότητες (καρπώσεις), καθώς και ειδικότερα μέτρα και όροι (διαχειριστικά μέτρα, εποχή κ.λπ.) δύναται να καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης λαμβάνοντας υπόψη διαχειριστική μελέτη που αφορά τις δευτερεύουσες καρπώσεις, η οποία θα συνυπολογίζει το καθεστώς προστασίας και την κατάσταση διατήρησής τους.
- Δεν επιτρέπεται η συλλογή των πολύ σημαντικών ειδών χλωρίδας (*Clinopodium taygeteum, Phitosia crocifolia, Himantoglossum jankae, Ophrys argolica ssp. argolica)*.
- Οι Δασικές Απαγορευτικές Διατάξεις που εκδίδει η Δασική Υπηρεσία σχετικά με τη συλλογή φυτών και βοτάνων, θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη εισηγήσεις της Μονάδας Διαχείρισης της περιοχής, σχετικά με τις ανάγκες απαγόρευσης ή ρύθμισης της συλλογής συγκεκριμένων ειδών.

Ζώνες εφαρμογής GR2520003: ***ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14*** *(ELBA25206_ZB01, ELBA25206_ZB13, ELBA25206_ZB14)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02 *(ELBA25206_ZD01, ELBA25206_ZD02)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25206_ZB02, ELBA25206_ZB03, ELBA25206_ZB04, ELBA25206_ZB05, ELBA25206_ZB06, ELBA25206_ZB07, ELBA25206_ZB08, ELBA25206_ZB09, ELBA25206_ZB10, ELBA25206_ZB11, ELBA25206_ZB12)*

ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12 *(ELBA25206_ZC03, ELBA25206_ZC04, ELBA25206_ZC05, ELBA25206_ZC06, ELBA25206_ZC07, ELBA25206_ZC08, ELBA25206_ZC09, ELBA25206_ZC10, ELBA25206_ZC11, ELBA25206_ZC12)*

ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25 *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η συλλογή φυτών, καρπών, βοτάνων, ασπόνδυλων και μυκήτων (μανιταριών) για κάλυψη ατομικών αναγκών, αποτελεί δραστηριότητα που από τη φύση της δεν δύναται να ελεγχθεί με απαγόρευση, ειδικά σε περιοχές με μεγάλη επισκεψιμότητα ή αδυναμία ελέγχου. Ως εκ τούτου κρίνεται σκοπιμότερη η ρύθμιση της δραστηριότητας, μέσω μέτρων

ευαισθητοποίησης – ενημέρωσης, αλλά και πιθανόν εξειδικευμένων απαγορεύσεων / ρυθμίσεων, τα οποία θα καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης και θα στοχεύουν σε μία ολοκληρωμένη και αποτελεσματική διαχείριση της δραστηριότητας, ανάλογα με την ένταση και τα χαρακτηριστικά της, αλλά και τις ειδικές ανάγκες προστασίας των πολύ σημαντικών ειδών της περιοχής, κυρίως των ειδών χλωρίδας και ασπονδύλων. Επίσης, η συλλογή φυτών σε έναν ορεινό όγκο, μπορεί να επιδράσει αρνητικά στους πληθυσμούς ειδών χλωρίδας που παρουσιάζουν καλλωπιστικό ενδιαφέρον. Η συλλογή των πολύ σημαντικών ειδών χλωρίδας (*Clinopodium taygeteum, Phitosia crocifolia, Himantoglossum jankae, Ophrys argolica ssp. argolica*) θα πρέπει να μην επιτρέπεται για να διατηρηθούν οι πληθυσμοί τους.

24.11. Θήρα

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για τις <u>χερσαίες ζώνες της προστατευόμενης περιοχής</u>:

- Επιτρέπεται η άσκηση της θήρας σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, υπό τους όρους και προϋποθέσεις που καθορίζονται στις σχετικές αποφάσεις των αρμοδίων δασικών αρχών και αφορούν σε περιοχές απαγόρευσης, χρονικούς περιορισμούς και θηραματική πανίδα και το κανονιστικό πλαίσιο του Σχεδίου Διαχείρισης. [Βλέπε Μέτρο MM25305CG0201 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5]
- Πρόσθετοι περιορισμοί δύναται να επιβάλλονται μετά από εισήγηση της Μονάδας Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν ειδικής μελέτης του Σχεδίου Διαχείρισης, που θα αφορά στη διαχείριση της άγριας πανίδας ή/και ιχθυοπανίδας και θα τεκμηριώνει την αναγκαιότητα των περιορισμών και ρυθμίσεων. Η διαδικασία ισχύει και για την περίπτωση άρσης υφιστάμενων ή μελλοντικών απαγορεύσεων για την άσκηση δραστηριοτήτων θήρας και αλιείας. [βλέπε Μέτρο MM25305CG0201 – Κεφάλαιο 5]

<u>Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006</u>: ***ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25206_ZB02, ELBA25206_ZB03, ELBA25206_ZB04, ELBA25206_ZB05, ELBA25206_ZB06, ELBA25206_ZB10, ELBA25206_ZB11, ELBA25206_ZB12)*

ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12 *(ELBA25206_ZC03, ELBA25206_ZC04, ELBA25206_ZC05, ELBA25206_ZC06, ELBA25206_ZC07, ELBA25206_ZC08, ELBA25206_ZC09, ELBA25206_ZC10, ELBA25206_ZC11, ELBA25206_ZC12)*

ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25 *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Οι Οδηγίες 79/409/ΕΚ και 92/43/ΕΟΚ αναγνωρίζουν το δικαίωμα άσκησης δραστηριοτήτων εκμετάλλευσης (περιλαμβανομένου του κυνηγιού) της άγριας ζωής από τον άνθρωπο, εφόσον η εκμετάλλευση είναι συμβατή με τη με τη διατήρηση σε ικανοποιητικό επίπεδο των πληθυσμών των ειδών, καθώς και ότι δεν υποβαθμίζει και δεν επηρεάζει τη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων. Εφόσον κρίνεται ότι η άσκηση της δραστηριότητας μπορεί να επιφέρει δυσμενείς επιπτώσεις στην κατάσταση διατήρησης, τότε δύναται να τεθούν αυστηροί κανόνες και περιορισμοί (χωρικές απαγορεύσεις ή ρυθμίσεις). Η άσκηση της θήρας θα πρέπει να πραγματοποιείται στα πλαίσια ενός ρυθμιστικού πλαισίου που να εξασφαλίζει την αειφορία και τη συμβατότητα με τους διαχειριστικούς στόχους της προστατευόμενης περιοχής. Δυνητικές αρνητικές επιπτώσεις από τη νόμιμη άσκηση θήρας είναι η μείωση των πληθυσμών των θηρεύσιμων ειδών με κατ' επέκταση επιπτώσεις στο οικοσύστημα, η όχληση μη θηρεύσιμων και πολύ σημαντικών ειδών, καταστροφή και ρύπανση οικοτόπων. Επιπρόσθετα, το κυνήγι αποτελεί ένα διαχειριστικό μέσο για τον έλεγχο της άγριας πανίδας και ως εκ τούτου μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τον έλεγχο του πληθυσμού ειδών που επιδρούν δυσμενώς σε πολύ σημαντικά είδη χλωρίδας, πανίδας και στους οικοτόπους. Επίσης, η διεθνής πρακτική έχει δείξει ότι η παρουσία των παραδοσιακών χρηστών, όπως είναι οι κυνηγοί, σε προστατευόμενες περιοχές είναι δυνατό να περιορίσει τη λαθροθηρία αλλά και άλλες παράνομες ενέργειες όπως οι εκχερσώσεις και η λαθροϋλοτομία.

Διάφορες πρωτοβουλίες της Ε.Ε. σε συνεργασία με τις Κυνηγετικές Οργανώσεις της Ευρώπης, έχουν αναληφθεί για την προώθηση του αειφόρου κυνηγίου ως μέσο για την προστασία της βιοποικιλότητας και τη διατήρηση της φύσης. Επισημαίνεται ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ξεκίνησε το 2001 την Πρωτοβουλία Αειφορικού Κυνηγιού (Sustainable Hunting Initiative) , που στοχεύει στην προώθηση του διαλόγου και της συνεργασίας μεταξύ περιβαλλοντικών και κυνηγετικών οργανώσεων, ώστε να επιτευχθεί και να ενισχυθεί το αειφορικό κυνήγι. Στα πλαίσια αυτής της πρωτοβουλίας μεταξύ άλλων: α) έχει εκδοθεί ένας Ευρωπαϊκός Οδηγός Αειφορικού Κυνηγιού με βάση την Οδηγία 79/409/ΕΚ (European Commission 2008), β) υιοθετήθηκε μία Συμφωνία της Ε.Ε. για το Αειφορικό Κυνήγι, που υπογράφτηκε το 2004 από την BirdLife International και την FACE (Ομοσπονδία Συλλόγων Κυνηγιού και Διατήρησης στην Ε.Ε. – Federation of Associations for Hunting and Conservation of the EU), που θέτει τους άξονες για τη συνεργασία μεταξύ των κυνηγών, των περιβαλλοντικών ομάδων και λοιπών ενδιαφερόμενων μερών, ώστε να εξασφαλιστεί η κατάλληλη διαχείριση στο κυνήγι πουλιών, γ) Την έκδοση Διαχειριστικών Σχεδίων της Ε.Ε. για θηρεύσιμα είδη πουλιών που θεωρείται ότι βρίσκονται σε δυσμενή κατάσταση διατήρησης (unfavourable conservation status). Επίσης έχουν εκδοθεί και σχετικές κατευθυντήριες Οδηγίες όπως το Έγγραφο κατευθύνσεων για τη θήρα βάσει της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί της διατηρήσεως των αγρίων πτηνών (European Commission, 2008) και το Sustainable Hunting and NATURA 2000 (European Commission, 2013).

Η αειφορική άσκηση του κυνηγιού, δίνει τη δυνατότητα να πραγματοποιείται εκμετάλλευση των θηραμάτων με τέτοιο τρόπο που δε θα υπάρξει μακροπρόθεσμη μείωση της βιοποικιλότητας ή δεν θα παρεμποδίσει την αποκατάστασή της. Η αειφορική διαχείριση και εκμετάλλευση της άγριας ζωής, που ασκείται συμβατά με τους στόχους διατήρησης της περιοχής, μπορεί να αποτελέσει κίνητρο για τη διατήρηση οικοτόπων και ειδών και να συμβάλει στην ενεργό συμμετοχή των

κυνηγών στη διαχείριση της προστατευόμενης περιοχής. Υπάρχουν αρκετά παραδείγματα επιτυχημένες θηραματοπονικής διαχείρισης με συμμετοχή κυνηγών σε περιοχές Natura, όπως: α) η διαχείριση αγριόκουρκου (Tetrao urogallus) στον Μέλανα Δρυμό της Γερμανίας, όπου οι κυνηγοί συμμετείχαν στην εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης β) η αποκατάσταση τυρφώνων στο οροπέδιο Saint-Hubert στην περιοχή των Αρδεννών (νότιο Βέλγιο), όπου η τοπική Κυνηγετική Ομοσπονδία κατέθεσε πρόγραμμα LIFE για να αναστρέψει τη μείωση των υγροτόπων και το υλοποίησε σε συνεργασία με όλους τους χρήστες της περιοχής.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω η δραστηριότητα της θήρας κρίνεται ως συμβατή με τους διαχειριστικούς στόχους της περιοχής αρκεί να ασκείται νόμιμα και υπόκειται σε χρονικούς και χωρικούς περιορισμούς. Οι αποφάσεις των αρμοδίων δασικών αρχών σχετικά με την άσκηση της θήρας, καθορίζουν περιορισμούς, προσδιορίζουν τα θηραματικά είδη, και θέτουν τις προϋποθέσεις για την άσκηση της δραστηριότητας. Όπως προτείνεται, περαιτέρω ρυθμίσεις και περιορισμοί δύναται να τεθούν κατόπιν ειδικής μελέτης που θα αφορά στη διαχείριση της άγριας πανίδας και θα τεκμηριώνει την αναγκαιότητα των περιορισμών και ρυθμίσεων.

Το κυνήγι και οι διατάξεις που το διέπουν καθορίζονται οριζόντια από την ετήσια ρυθμιστική διάταξη που εκδίδει το αρμόδιο Υπουργείο αλλά και την εθνική νομοθεσία. Στο τοπικό επίπεδο στην περιοχή υπάρχουν τα ακόλουθα Καταφύγια Άγριας Ζωής (ΚΑΖ) όπου απαγορεύεται η θήρα, περιορισμός που προτείνεται να συνεχίσει να ισχύει:

Η περιοχή της Λιμνοθάλασσας Μουστού (GR2520003) στο σύνολό της (ΖΑΠΦ, ΖΠΦ, ΖΒΔΦΠ) εμπίπτει εντός του Καταφυγίου Άγριας Ζωής «ΚΑΖ Υγροβιότοπος Μουστού» (ΦΕΚ 329/Β/28-03-01).

Το μεγαλύτερο μέρος των ΖΠΦ-09 (Ζώνη Προστασίας της Φύσης Φονεμένοι - Κούτσουρα), της ΖΠΦ-07 (Ζώνη Προστασίας της Φύσης Κουφοβούνι – Τσικούλιο) και της ΖΠΦ-08 (Ζώνη Προστασίας της Φύσης Φαράγγι Μαζιάς) στο όρος Πάρνωνα, περιλαμβάνονται στα ακόλουθα Καταφύγια Άγριας Ζωής και θηραμάτων, όπου απαγορευόταν η θήρα, περιορισμός που προτείνεται να συνεχίσει να ισχύει για τις εν λόγω περιοχές: α) καταφύγιο άγριας ζωής «ΚΑΖ Φαράγγι Μαζιάς» (ΦΕΚ 329/Β/28-03-01), β) καταφύγιο θηραμάτων «ΚΑΖ Φονεμένοι - Κούτσουρα», (ΦΕΚ 566/Β/85) και γ) καταφύγιο θηραμάτων «ΚΑΖ Κουφοβούνι – Τσικούλιο», (ΦΕΚ 599/Β/76)

Κρίνεται ότι η απαγόρευση της θήρας πρέπει να συνεχιστεί στις ανωτέρω θέσεις ώστε να εκπληρωθούν οι στόχοι της προηγούμενης θεσμοθέτησης ως ΚΑΖ για την προστασία εν γένει της βιοποικιλότητας και του θηραματικού πλούτου.

24.13. Εγγειοβελτιωτικά έργα αγροτικής ανάπτυξης

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για τις Ζώνες <u>Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων και τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης του υγροτόπου του Μουστού (ΖΠΦ-13 και 14)</u>:

- Επιτρέπεται η συνέχιση λειτουργίας, ο καθαρισμός, η βελτίωση, η αποκατάσταση, η συντήρηση και ο εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων στραγγιστικών τάφρων, καναλιών, αυλάκων και λοιπών εγγειοβελτιωτικών και αρδευτικών έργων. Στις ΖΠΦ και ΖΔΟΕ τυχόν εργασίες θα πρέπει να πραγματοποιούνται σε περιόδους που δεν θα επηρεάζουν την αναπαραγωγή ειδών πανίδας και να διασφαλίζεται η προστασία των ειδών πανίδας και χλωρίδας. Ειδικότεροι χρονικοί περιορισμοί και όροι προστασίας δύναται να εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης.
- Επιτρέπονται τα μικρής κλίμακας εγγειοβελτιωτικά έργα, περιλαμβανομένων αρδευτικών γεωτρήσεων και έργων αξιοποίησης υδατικών πόρων, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης, εφόσον διασφαλίζεται ότι: α) δεν υποβαθμίζεται η ποσότητα και η ποιότητα των υδάτων και δεν διαταράσσεται το υδατικό ισοζύγιο, β) αποφεύγεται μεγάλος βαθμός κατακερματισμού από φραγμούς που δύναται να έχουν επιπτώσεις στη λειτουργία του υδάτινου οικοσυστήματος, γ) διασφαλίζεται η προστασία και διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων των ειδών. Η σκοπιμότητα και αναγκαιότητα των έργων τεκμηριώνεται κατά την περιβαλλοντική αδειοδότησή τους. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, εφόσον τεκμηριώνεται από ειδική μελέτη η αναγκαιότητα υλοποίησης έργου μεγαλύτερης κλίμακας για λόγους αποκατάστασης ή προστασίας των υγροτοπικών οικοσυστημάτων ή της αγροτικής δραστηριότητας, το έργο δύναται να εξεταστεί στο πλαίσιο της ισχύουσας περιβαλλοντικής νομοθεσίας.
- Επιτρέπεται η εκτέλεση έργων διαχείρισης και αξιοποίησης υδατικών πόρων και τα έργα βελτίωσης της παροχετευτικότητας.
- Για όλα τα έργα, παρεμβάσεις ή δραστηριότητες θα τηρούνται οι προβλεπόμενες στις κείμενες διατάξεις αποφάσεις έγκρισης περιβαλλοντικών όρων ή οι άδειες εγκατάστασης ή λειτουργίας κατά περίπτωση.
- Κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση εγγειοβελτιωτικών έργων θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και να διασφαλίζεται ότι: α) δεν θα υπάρξουν επιπτώσεις στη διατήρηση της βίδρας (*Lutra lutra*), β) δεν θα υπάρξουν μεταβολές των περιβαλλοντικών παραμέτρων του υγροτόπου Μουστού και δεν θα διαταραχτεί το υδρολογικό ισοζύγιο της λεκάνης απορροής του και γ) δεν θα διαταραχτεί το υδρολογικό ισοζύγιο των λεκανών απορροής των κύριων ποταμών της περιοχής.

Ζώνες εφαρμογής GR2520003: ***ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14*** *(ELBA25206_ZB13, ELBA25206_ZB14)*
ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02 *(ELBA25206_ZD01, ELBA25206_ZD02)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11*** *(ELBA25206_ZC03, ELBA25206_ZC04, ELBA25206_ZC05, ELBA25206_ZC06, ELBA25206_ZC07, ELBA25206_ZC08, ELBA25206_ZC09, ELBA25206_ZC10, ELBA25206_ZC11)*
ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25 *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12,*

ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Τα εγγειοβελτιωτικά έργα έχουν σκοπό την εξασφάλιση και εξοικονόμηση νερού για την κάλυψη των αρδευτικών αναγκών των καλλιεργειών, την ορθολογική και βέλτιστη διαχείριση των εδαφοϋδατικών πόρων, τη μέριμνα για την ποιότητα των αρδευτικών νερών και την προστασία του εδάφους. Ως εκ τούτου δεν δύναται να απαγορευτούν οριζόντια, αλλά θα πρέπει να μπορούν να επιτρέπονται, υπό όρους.

Τα εγγειοβελτιωτικά έργα αποτελούν βασικές υποδομές για την ορθολογική αξιοποίηση και διαχείριση των εδαφοϋδατικών πόρων, συμβάλλοντας στην εξασφάλιση και εξοικονόμηση νερού για τις αρδευτικές ανάγκες των καλλιεργειών, τη βελτίωση της γονιμότητας του εδάφους και τη διατήρηση της αγροτικής παραγωγικότητας. Ως εκ τούτου, δεν δύναται να απαγορευτούν οριζόντια, αλλά επιτρέπονται υπό όρους, ώστε να διασφαλίζεται η ακεραιότητα των προστατευτέων αντικειμένων και η διατήρηση της υδρολογικής ισορροπίας.

Με σκοπό την εξυπηρέτηση και διευκόλυνση των δραστηριοτήτων του πρωτογενούς τομέα επιτρέπονται έργα που αφορούν τον καθαρισμό, τη βελτίωση, την αποκατάσταση, τη συντήρηση και τον εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων εγγειοβελτιωτικών έργων, καθώς και η υλοποίηση, υπό όρους, μικρής κλίμακας παρεμβάσεων για τη διαχείριση και αξιοποίηση των υδατικών πόρων. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, δύναται να εξεταστεί η υλοποίηση έργων μεγαλύτερης κλίμακας εφόσον τεκμηριώνεται, μέσω ειδικής μελέτης, η αναγκαιότητά τους για λόγους αποκατάστασης ή προστασίας των υγροτοπικών οικοσυστημάτων ή της αγροτικής δραστηριότητας, και διασφαλίζεται πλήρως η ακεραιότητα του προστατευτέου αντικειμένου. Η εφαρμογή της αρχής της προφύλαξης και της ελαχιστοποίησης των επιπτώσεων είναι προϋπόθεση για κάθε τέτοιο έργο.

Ειδικά για τον υγρότοπο του Μουστού θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι δεν θα υπάρξουν μεταβολές των περιβαλλοντικών παραμέτρων και δεν θα διαταραχτεί το υδρολογικό ισοζύγιο της λεκάνης απορροής του, ενώ θα πρέπει να διασφαλίζεται η προστασία του ενδιαιτήματος της βίδρας (*Lutra lutra*).

25. Εξορυκτικές δραστηριότητες (Ορυχεία Λατομεία Μεταλλεία, Αμμοληψία, Ζώνες αναζήτησης, έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων).

Αφορά τις ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για τις χερσαίες ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η απόληψη φερτών υλών, από τις κοίτες και τις εκβολές ποταμών καθώς και παραποτάμων αυτών, μόνο από εγκεκριμένους προς τούτο οριοθετημένους χώρους σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας. Κατ' εξαίρεση είναι δυνατή η πραγματοποίηση αμμοληψιών για την περίπτωση αντιμετώπισης κινδύνων πλημμυρών μετά από έγκριση σχετικής τεχνικής μελέτης.

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10*** *(ELBA25206_ZC03, ELBA25206_ZC04, ELBA25206_ZC05, ELBA25206_ZC06, ELBA25206_ZC07, ELBA25206_ZC08, ELBA25206_ZC09, ELBA25206_ZC10)*

ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25 *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*

Για τις χερσαίες ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η λειτουργία λατομείων μαρμάρων, κατόπιν ειδικής μελέτης για τα κοιτάσματα, τον τρόπο λατόμευσης των μαρμάρων, τη διακίνηση των παραγόμενων όγκων και την αποκατάσταση του περιβάλλοντος στο σύνολο των μαρμαροφόρων περιοχών.
- Επιτρέπεται η λειτουργία λατομείων εξόρυξης παραδοσιακών λατομικών προϊόντων για τοπική χρήση (σχιστόπλακες κ.λπ.) με τη προϋπόθεση ότι τεκμηριώνεται η λειτουργία αυτών για τη κάλυψη των αναγκών της ευρύτερης περιοχής του Πάρνωνα, στα όρια των Δήμων και Κοινοτήτων της προστατευόμενης περιοχής.
- Κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση χώρων εξόρυξης θα πρέπει να λαμβάνονται απαραιτήτως υπόψη τα ακόλουθα: α) σκοπιμότητα του έργου, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες της περιοχής για χρήση τοπικών παραδοσιακών λατομικών προϊόντων και την αδυναμία κάλυψης από υφιστάμενους ή νέους χώρους εξόρυξης, εκτός της προστατευόμενης περιοχής, β) τις επιπτώσεις στα είδη και τους τύπους οικοτόπων από τη διάσπαση των φυσικών οικοσυστημάτων και την όχληση, τόσο από τη φάση κατασκευής, όσο και από τη φάση λειτουργίας του έργου, συμπεριλαμβανομένων και των απαιτούμενων συνοδών έργων και γ) τυχόν ύπαρξη κρίσιμων ενδιαιτημάτων ειδών χλωρίδας και πανίδας.
- Ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για τα κοιτάσματα, τις μεθόδους λατόμευσης, τη διακίνηση των παραγόμενων όγκων και την αποκατάσταση του περιβάλλοντος δύναται να εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-12*** *(ELBA25206_ZC08, ELBA25206_ZC09, ELBA25206_ZC10, ELBA25206_ZC12)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η εξορυκτική δραστηριότητα από τη φύση της έχει επιπτώσεις στο περιβάλλον και στα οικοσυστήματα, συχνά σημαντικές. Στον Πάρνωνα επιλέγεται η πρόβλεψη για δυνατότητα δημιουργίας χώρων λατόμευσης, υπό προϋποθέσεις και ρυθμίσεις, με σκοπό την κάλυψη τοπικών αναγκών της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής της περιοχής.

Οι επιπτώσεις, που αφορούν όλες τις φάσεις του έργου (από την αρχική εξερεύνηση, τη λειτουργία και την αποκατάσταση) δύναται να αφορούν όχι μόνο την έκταση της εξόρυξης αλλά και τις συναφείς εγκαταστάσεις αυτής (π.χ. οδούς προσπέλασης, αποθεσιοθάλαμους, δεξαμενές και λεκάνες συγκράτησης υπολειμμάτων κ.λπ.). Σύμφωνα με το έγγραφο κατευθύνσεων «Εξόρυξη ορυκτών πλην των ενεργειακών και το Natura2000» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Ευρωπαϊκή Ένωση, 2019) οι πιθανές επιπτώσεις των εξορύξεων στα είδη και τους τύπους οικοτόπων Κοινοτικού ενδιαφέροντος περιλαμβάνουν:

α) απώλεια και υποβάθμιση των οικοτόπων μέσω της εκχέρσωσης και της απομάκρυνσης των επιφανειακών στοιχείων κατά την εξόρυξη ορυκτών ή την κατασκευή συνοδών υποδομών, όπως οι οδοί προσπέλασης, οι χώροι απόρριψης και οι λίμνες συγκράτησης υπολειμμάτων. Μέσω αυτών των διαδικασιών, οι υφιστάμενοι τύποι οικοτόπων μπορεί να τροποποιηθούν, να καταστραφούν, να κατακερματιστούν ή να μετακινηθούν τοπικά,

β) παρενόχληση και εκτόπιση ειδών πανίδας και χλωρίδα λόγω όχλησης. Η επίπτωση αυτή μπορεί να είναι προσωρινή ή μόνιμη, άμεση ή έμμεση, στην περιοχή του έργου ή και εκτός αυτής και μπορεί να προκληθεί σε διαφορετικές χρονικές στιγμές κατά τη διάρκεια του έργου. Τα είδη πανίδας μπορούν να ενοχληθούν από σειρά παραγόντων όπως ο θόρυβος, η σκόνη, ρύπανση, η ανθρώπινη παρουσία, οι τακτικές μετακινήσεις (π.χ. μεταφορά προϊόντων), κ.λπ. Αυτό μπορεί να επηρεάσει την ικανότητα των ειδών για αναπαραγωγή, διατροφή, ανάπαυση ή διασπορά και μετανάστευση

γ) αλλαγή των υδρολογικών/υδρογεωλογικών συνθηκών. Σε περίπτωση που απαιτείται αποστράγγιση του μεταλλεύματος ή της θέσης εξόρυξης, οι εξορυκτικές δραστηριότητες μπορούν ενδεχομένως να τροποποιήσουν τις υδρολογικές συνθήκες των περιοχών εξόρυξης και των παρακείμενων περιοχών, με επακόλουθες αλλαγές στο αποστραγγιστικό δίκτυο οι οποίες προκαλούνται από την προσωρινή ανισορροπία της επιφανειακής απορροής, διήθησης κ.τ.λ. Σε τέτοιες περιπτώσεις, αυτό θα μπορούσε να έχει επιπτώσεις σε κοντινές ή μακρινές πηγές και υγροτόπους, όσον αφορά στην ποσότητα και την ποιότητα των νερών,

δ) αλλαγές στην ποιότητα των νερών: ορισμένες εξορυκτικές και παραγωγικές διαδικασίες μπορούν να προκαλέσουν ρύπανση, καθώς και άλλες αλλαγές στην ποιότητα των υδάτων, οι οποίες θα μπορούσαν να επηρεάσουν είτε άμεσα τους υδάτινους οικοτόπους και τα είδη της περιοχής ή/και έμμεσα άλλες περιοχές που είναι ευάλωτες σε τέτοιου είδους αλλαγές.

Στην περιοχή του Πάρνωνα επιλέγεται η πρόβλεψη για δυνατότητα δημιουργίας χώρων λατόμευσης, υπό προϋποθέσεις και ρυθμίσεις, με σκοπό την κάλυψη τοπικών.

Στη περιοχή επιλέγεται η πρόβλεψη για δυνατότητα δημιουργίας χώρων λατόμευσης, υπό προϋποθέσεις και ρυθμίσεις, με σκοπό την κάλυψη τοπικών αναγκών της περιοχής, καθώς και η μεταλλευτική και λατομική έρευνα για την ανεύρεση κοιτασμάτων. Στην περιοχή προτείνεται να επιτρέπεται η εξορυκτική δραστηριότητα σε κάποιες από τις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών, οι οποίες αποτελούν περιοχές με σχετικά υψηλό βαθμό προστασίας του φυσικού αντικειμένου. Η άσκηση της δραστηριότητας στις ΖΔΟΕ όπου δεν επιτρέπεται η δραστηριότητα αντιβαίνει με τις ανάγκες διατήρησης των προστατευτέων αντικειμένων και του φυσικού περιβάλλοντος για πληθώρα λόγων, όπως είναι: η μείωση της έκτασης, η υποβάθμιση του βαθμού διατήρησης σημαντικών τύπων οικοτόπων, η καταστροφή και υποβάθμιση (λόγω

κατακερματισμού) του ενδιαιτήματος των ειδών, η όχληση ειδών πανίδας, η διατάραξη εν γένει του οικοσυστήματος κ.α.

Σε ότι αφορά τις ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ ο αποκλεισμός της δραστηριότητας, όπου αυτός εφαρμόστηκε, στηρίζεται, μεταξύ άλλων, και στην αναπτυξιακή προοπτική και τη φυσιογνωμία των ζωνών αυτών, όπως έχουν οριοθετηθεί στα πλαίσια της παρούσας. Για παράδειγμα στον Πάρνωνα, οι περισσότερες ΖΒΔΦΠ αποτελούνται από μικρές ζώνες περιμετρικά των οικισμών, προς ανάπτυξη κυρίως του πρωτογενή τομέα, του τουρισμού και της οικιστικής ανάπτυξης.

Επισημαίνεται συμπληρωματικά πως, εκτός της ίδιας της εξόρυξης και των επιπτώσεων που αυτή δύναται να επιφέρει στα προστατευτέα αντικείμενα, σημαντικό πρόβλημα για τις προστατευόμενες περιοχές αποτελούν και συνοδά έργα (π.χ. οδοποιία) αλλά και οι διαδικασίες μεταφοράς (όχληση από θόρυβο, σκόνη κτλ.).

Εκτιμάται ότι οι απαγορεύσεις και ρυθμίσεις που προτείνονται έχουν λάβει υπόψη και έχουν συνεκτιμήσει όλα τα δεδομένα, τόσο του προστατευτέου αντικείμενου όσο και των δραστηριοτήτων (υφιστάμενων και μελλοντικών) στην περιοχή. Ως αποτέλεσμα οι προτεινόμενοι περιορισμοί και ρυθμίσεις είναι ορθολογιστικές, με άξονα πάντα την προστασία των ειδών και τύπων οικοτόπων της περιοχής, λαμβάνοντας ταυτόχρονα όμως υπόψη και συνεκτιμώντας τις αναπτυξιακές δυνατότητες και προσπαθώντας να διασφαλίσουν ότι οι προτάσεις δεν θα επιφέρουν αρνητικές οικονομικές επιπτώσεις.

Στην Ενότητα 2.3.1.2.2 της μελέτης έχουν συγκεντρωθεί όλα τα δεδομένα σχετικά με κοιτάσματα και ενεργούς χώρους εξόρυξης στην περιοχή. Από το σύνολο της πληροφορίας που συγκεντρώθηκε είναι εμφανές ότι οι εξορυκτικές δραστηριότητες στην περιοχή συγκεντρώνονται στις ζώνες ΖΔΟΕ-0 και ΖΔΟΕ-12 όπου έχει επιτραπεί η χρήση, τόσο για τα υφιστάμενα λατομεία, όσο και για τη δημιουργία νέων.

Στις προτάσεις έχει ληφθεί επίσης υπόψη η αναπτυξιακή ταυτότητα των περιοχών, η οποία στηρίζεται στον πρωτογενή τομέα και σε κάποιες περιοχές και στον τριτογενή τομέα (τουρισμός), ενώ από τα στοιχεία που συλλέχθηκαν από όλες τις διαθέσιμες πηγές, οι περιοχές δεν αποτελούν αναπτυξιακή προτεραιότητα στην περιοχή. Επιπρόσθετα έχουν ληφθεί υπόψη ειδικές τοπικές συνθήκες και ανάγκες και για το λόγο αυτό στη επιλέγεται η πρόβλεψη για δυνατότητα δημιουργίας χώρων λατόμευσης, υπό προϋποθέσεις και ρυθμίσεις, με σκοπό την κάλυψη υφιστάμενων και μελλοντικών τοπικών αναγκών.

(26) Εγκαταστάσεις Μέσων Μαζικής Μεταφοράς, με εξειδίκευση ανά υποκατηγορίες.

26.2. Ελικοδρόμια

Αφορά τη ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για τις ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η δημιουργία ελικοδρομίου, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, εφόσον κριθεί σκόπιμο για λόγους ασφάλειας των κατοίκων και επισκεπτών της περιοχής, δηλαδή για τη διευκόλυνση αεροδιακομιδών σε περιπτώσεις εκτάκτων αναγκών και ακραίων καιρικών φαινομένων. Κατά την έκδοση περιβαλλοντικών όρων θα πρέπει να λαμβάνονται απαραιτήτως υπόψη: α) η σκοπιμότητα και αναγκαιότητα κατασκευής ελικοδρομίου, για

την ασφάλεια και υγεία των κατοίκων και επισκεπτών της περιοχής, β) η τήρηση των διεθνών και εθνικών απαιτήσεων για τη λειτουργία και ασφάλεια ελικοδρομίων, γ) ότι δε θα αλλοιωθεί η έκταση πολύ σημαντικών τύπων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων ειδών και δ) ότι δεν θα υπάρχουν σοβαρές επιπτώσεις στα σημαντικά είδη χειροπτέρων

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11*** *(ELBA25206_ZC03, ELBA25206_ZC04, ELBA25206_ZC05, ELBA25206_ZC06, ELBA25206_ZC07, ELBA25206_ZC08, ELBA25206_ZC09, ELBA25206_ZC10, ELBA25206_ZC11)*

ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25 *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η ασφάλεια και η υγεία των πολιτών είναι ζητήματα άμεσης προτεραιότητας ως εκ τούτου κρίνεται ότι δεν θα πρέπει να αποκλειστεί η δυνατότητα εγκατάστασης ελικοδρομίου στον ορεινό όγκο του Πάρνωνα, ο οποίος δέχεται σημαντικό αριθμό ορεινών επισκεπτών, μεταξύ άλλων για ορειβασία και εν γένει ορεινό αθλητισμό και αναψυχή.

26.8. Χώροι στάθμευσης τουριστικών λεωφορείων (πούλμαν), φορτηγών και τροχόσπιτων

Αφορά τις ΖΒΔΦΠ

Για τις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η ίδρυση και λειτουργία υπαίθριων χώρων στάθμευσης τουριστικών λεωφορείων (πούλμαν), φορτηγών και τροχόσπιτων, σύμφωνα με τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις.

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-07*** *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ ZD04, ELBA25206_ZD07)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η πρόβλεψη για τη δυνητική δημιουργία χώρων στάθμευσης τουριστικών λεωφορείων, φορτηγών και τροχόσπιτων, δίνει λύση στο πρόβλημα της ανεξέλεγκτης στάθμευσης των λεωφορείων, των διαφόρων τύπων φορτηγών, αλλά και των αυτοκινούμενων και ρυμουλκούμενων τροχόσπιτων. Η ανεξέλεγκτη στάθμευση βαρέων οχημάτων δύναται να επιφέρει σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και στα οικοσυστήματα της περιοχής. Η ισχύουσα νομοθεσία προβλέπει όρους και προϋποθέσεις για την ίδρυση και λειτουργία σταθμών αυτοκινήτων εκτός εγκεκριμένων σχεδίων πόλεων/οικισμών, καθώς και την κυκλοφοριακή τους σύνδεση με εθνικές, επαρχιακές, δημοτικές και κοινοτικές οδούς.

Εκτός των οικισμών της περιοχής οι χώροι στάθμευσης προβλέπεται να είναι υπαίθριοι με σκοπό τον περιορισμό του δομημένου περιβάλλοντος της περιοχής.

(26.11) Λιμενικές ζώνες επιβατικής, εμπορικής, αλιευτικής, βιομηχανικής και τουριστικής δραστηριότητας, μαρίνες

Αφορά τις ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για την παράκτια ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων ΖΒΔΦΠ-04:

- Επιτρέπεται η λειτουργία, η συντήρηση και ο εκσυγχρονισμός των νόμιμα υφιστάμενων υποδομών και λιμενικών εγκαταστάσεων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τους ισχύοντες περιβαλλοντικούς όρους.
- Ισχύουν οι όροι και προϋποθέσεις της αρχαιολογικής νομοθεσίας.

Ζώνες εφαρμογής GR2520005: ***ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-07*** *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD07)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Σε ότι αφορά την περιοχή του Λεωνιδίου, παρότι δεν περιλαμβάνεται θαλάσσιο τμήμα στην περιοχή μελέτης, η χρήση καταγράφεται ως επιτρεπόμενη με σκοπό να προβλεφθούν τυχόν εργασίες / επεμβάσεις στο χερσαίο τμήμα της περιοχής. Επισημαίνεται ότι στο Δήμο Κυνουρίας είναι σε εξέλιξη οι διαδικασίες υλοποίησης από την Περιφέρεια Πελοποννήσου των έργων προστασίας λιμένα Πλάκας Λεωνιδίου.

26.12. Γραμμικές υποδομές μεταφορών

26.12.1. Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων) (δυνατότητα εξειδίκευσης βάσει της οικείας νομοθεσίας)

Αφορά τις ΖΑΠΦ, ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για όλες τις ζώνες της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η ελεύθερη χρήση (κίνηση, μεταφορά και προσωρινή στάθμευση) τροχοφόρων μόνο επί του υφιστάμενου αναγνωρισμένου οδικού δικτύου, είτε από οχήματα δημόσιων φορέων και αρμόδιων υπηρεσιών, είτε για την εξυπηρέτηση της πρόσβασης και άσκησης νόμιμων δραστηριοτήτων (π.χ. γεωργικές καλλιέργειες), είτε με σκοπό την άσκηση δραστηριοτήτων αναψυχής.
- Δεν επιτρέπεται η κίνηση τροχοφόρων εκτός των υφιστάμενων δρόμων. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται μόνον αν η κίνηση αυτή πραγματοποιείται για την άσκηση των επιτρεπόμενων παραγωγικών δραστηριοτήτων σε ιδιωτικές εκτάσεις, για εργασίες προστασίας και διαχείρισης και για τη φύλαξη της περιοχής. Οι όροι κυκλοφορίας των οχημάτων (αγροτικών κ.λπ.) δύναται να εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.
- Κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση εργασιών διάνοιξης νέου και βελτίωσης του υφιστάμενου οδικού δικτύου (κάθε κατηγορίας) θα πρέπει να λαμβάνονται απαραιτήτως υπόψη τα ακόλουθα: α) σκοπιμότητα του έργου, λαμβάνοντας υπόψη την επάρκεια του

υφιστάμενου οδικού δικτύου και το Σχέδιο Οργάνωσης και Διαχείρισης Επισκεπτών της περιοχής β) τις επιπτώσεις στους τύπους οικοτόπων και τα είδη χλωρίδας και πανίδας από τη διάσπαση των φυσικών οικοσυστημάτων και την όχληση, τόσο από τη φάση κατασκευής, όσο και από τη φάση λειτουργίας του έργου και γ) τυχόν ύπαρξη ενδιαιτημάτων πολύ σημαντικών χερσαίων γαστεροπόδων και ειδών χλωρίδας ή κρίσιμων ενδιαιτημάτων ειδών πανίδας.

Ζώνες εφαρμογής GR2520003: ***ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14*** *(ELBA25206_ZB13, ELBA25206_ZB14)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02 *(ELBA25206_ZD01, ELBA25206_ZD02)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25206_ZB02, ELBA25206_ZB03, ELBA25206_ZB04, ELBA25206_ZB05, ELBA25206_ZB06, ELBA25206_ZB07, ELBA25206_ZB08, ELBA25206_ZB09, ELBA25206_ZB10, ELBA25206_ZB11, ELBA25206_ZB12)*

ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12 *(ELBA25206_ZC03, ELBA25206_ZC04, ELBA25206_ZC05, ELBA25206_ZC06, ELBA25206_ZC07, ELBA25206_ZC08, ELBA25206_ZC09, ELBA25206_ZC10, ELBA25206_ZC11, ELBA25206_ZC12)*

ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25 *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*

Για τη Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών του Μουστού:

- Επιτρέπεται η χρήση του υφιστάμενου δρόμου που διέρχεται από τη ζώνη, μόνο για λόγους προστασίας και βέλτιστης διαχείρισης της περιοχής. Η διέλευση επιτρέπεται είτε από τους αρμόδιους υπαλλήλους για τη φύλαξη και διαχείριση της περιοχής, είτε από επιστήμονες για έρευνα, κατόπιν λήψης σχετικής άδειας από τη ΜΔΠΠ. Η ελεύθερη διέλευση δύναται να παρεμποδιστεί (π.χ. με τη χρήση μπάρας).
- Μέχρι τον καθορισμό και την υλοποίηση εναλλακτικής όδευσης, επιτρέπεται η χρήση του υφιστάμενου οδικού δικτύου αποκλειστικά για την εξυπηρέτηση των υφιστάμενων δραστηριοτήτων. Η συντήρηση του οδοστρώματος επιτρέπεται μόνο με ήπιες παρεμβάσεις που δεν επηρεάζουν τον υγρότοπο (ΖΑΠΦ). Δεν επιτρέπεται η ασφαλτόστρωση, η επέκταση ή η διαπλάτυνση του δρόμου.

Ζώνες εφαρμογής GR2520003: ***ΖΔΟΕ-01****(ELBA25206_ZC01)*

Για όλες τις ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η συντήρηση και βελτίωση του υπάρχοντος οδικού δικτύου κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης, καθώς και η εγκατάσταση πινακίδων σήμανσης των οδών από την αρμόδια υπηρεσία.
- Στις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων επιτρέπεται η επέκταση του υπάρχοντος οδικού δικτύου κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Στις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών των ορεινών περιοχών, έργα επέκτασης οδικού δικτύου δύναται να επιτρέπονται μόνο κατ' εξαίρεση και μόνο αν αυτό κριθεί απολύτως αναγκαίο για λόγους κοινωνικού συμφέροντος ή για τις επιτρεπόμενες εντός της ζώνης χρήσεις και εφόσον έχει αποκλειστεί κάθε πιθανότητα επέκτασης εκτός ζώνης ή εκτός προστατευόμενης περιοχής. Δεν επιτρέπεται η διάνοιξη νέου Εθνικού οδικού δικτύου εντός της προστατευόμενης περιοχής.
- Επιτρέπεται η διάνοιξη, συντήρηση και βελτίωση των δασικών δρόμων για λόγους προστασίας, δασικής διαχείρισης και για την εξυπηρέτηση της κτηνοτροφίας κατόπιν εγκεκριμένης τεχνικής μελέτης και έγκρισης περιβαλλοντικών όρων.
- Επιτρέπεται η διάνοιξη των αναγκαίων δρόμων πρόσβασης σε αγροτικές εκμεταλλεύσεις και λοιπές επιτρεπόμενες εντός της ζώνης χρήσεις, μετά από περιβαλλοντική αδειοδότηση.
- Στις ΖΔΟΕ η χωρητικότητα του οδικού δικτύου δύναται να καθορίζεται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

Ζώνες εφαρμογής GR2520003: ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02*** *(ELBA25206_ZD01, ELBA25206_ZD02)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12*** *(ELBA25206_ZC03, ELBA25206_ZC04, ELBA25206_ZC05, ELBA25206_ZC06, ELBA25206_ZC07, ELBA25206_ZC08, ELBA25206_ZC09, ELBA25206_ZC10, ELBA25206_ZC11, ELBA25206_ZC12)*

ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25 *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*

Για τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης:

- Επιτρέπεται η συντήρηση του υφιστάμενου οδικού δικτύου, που περιλαμβάνεται ή/και εφάπτεται με τη ζώνη, μετά από περιβαλλοντική αδειοδότηση και εφόσον εξασφαλίζεται μέγιστη προστασία και διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου. Επιτρέπεται η εγκατάσταση πινακίδων σήμανσης των οδών από την αρμόδια υπηρεσία.
- Επιτρέπεται η συντήρηση και βελτίωση των υφιστάμενων δασικών δρόμων για λόγους προστασίας, δασικής διαχείρισης και για την εξυπηρέτηση της κτηνοτροφίας κατόπιν εγκεκριμένης τεχνικής μελέτης και έγκρισης περιβαλλοντικών όρων.

- Η διάνοιξη νέου δασικού οδικού δικτύου επιτρέπεται μόνο για την εξυπηρέτηση της δασικής διαχείρισης, της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευτέου αντικειμένου (πυροπροστασία – φύλαξη), εφόσον αυτό κριθεί απαραίτητο από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Στις ΖΠΦ-13 και ΖΠΦ-14 επιτρέπεται η διάνοιξη των αναγκαίων δρόμων πρόσβασης σε αγροτικές εκμεταλλεύσεις, μετά από περιβαλλοντική αδειοδότηση. Ιδιαίτερα για τις εκτάσεις που παραμένουν αδιατάρακτες στη ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11 και ΖΠΦ-12 χωρίς την ύπαρξη υφιστάμενου οδικού δικτύου, η διάνοιξη νέου δασικού οδικού δικτύου θα πρέπει να αποφεύγεται, εκτός αν κρίνεται ως απολύτως αναγκαία για την προστασία της περιοχής, κατόπιν σχετικής τεκμηρίωσης. Για την έκταση της ΖΠΦ-12 που προσδιορίζεται ως «περιοχή άνευ δρόμων του όρους Πάρνωνα» και εντάσσεται στην Υπουργική Απόφαση (Υ.Α. ΥΠΕΝ/ΓΔΠΠ/140337/2845/2025 - ΦΕΚ Δ' 1051/22-12-2025) ισχύουν οι όροι και περιορισμοί που αναγράφονται στην Υπουργική Απόφαση.
- Η χωρητικότητα του οδικού δικτύου δύναται να καθορίζεται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής κατόπιν εκπόνησης ειδικής μελέτης.
- Εφόσον αυτό κριθεί απαραίτητο για τη διατήρηση και προστασία των τύπων οικοτόπων και ειδών της ζώνης, δύναται να γίνει προσωρινή ή μόνιμη απαγόρευση της ελεύθερης χρήσης μέρους του οδικού δικτύου από μηχανοκίνητα μέσα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

Ζώνες εφαρμογής GR2520003: ***ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14*** *(ELBA25206_ZB13, ELBA25206_ZB14)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25206_ZB03. ELBA25206_ZB04, ELBA25206_ZB05, ELBA25206_ZB06, ELBA25206_ZB07, ELBA25206_ZB08, ELBA25206_ZB09, ELBA25206_ZB10, ELBA25206_ZB11, ELBA25206_ZB12)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Το οδικό δίκτυο της περιοχής συνιστά βασικό δείκτη βιοτικού επιπέδου των πολιτών της περιοχής καθώς εξασφαλίζει την απρόσκοπτη πρόσβαση σε οικισμούς και πόλεις (της ευρύτερης περιοχής), δομές υπηρεσιών πρόνοιας, διοίκησης, εκπαίδευσης και υγείας, θέσεις αναψυχής και άσκησης δραστηριοτήτων ορεινού τουρισμού, οικοτουρισμού, πολιτιστικού τουρισμού, και λοιπά στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος, πολιτιστικά ή θρησκευτικά μνημεία κλπ. Επίσης, η ύπαρξη οδικού δικτύου αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για την ασφάλεια των απομακρυσμένων περιοχών, ενώ εξυπηρετεί την άσκηση των δραστηριοτήτων του πρωτογενούς τομέα, του τουρισμού και της και του τουρισμού.

Οι δασικοί δρόμοι εξυπηρετούν την προστασία και φύλαξη της περιοχής, ενώ ειδικά στην περιοχή του Πάρνωνα εξυπηρετούν και τη δασική διαχείριση, η οποία αποτελεί μία από τις κύριες εκμεταλλεύσεις του ορεινού όγκου (Δημόσιο Δασικό Σύμπλεγμα Πάρνωνα). Ως εκ τούτου η ύπαρξή τους είναι απαραίτητη και επιβεβλημένη.

Κάθε εργασία χάραξης, συντήρησης και βελτίωσης του οδικού δικτύου θα πρέπει να γίνεται κατόπιν έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, διασφαλίζοντας τη μέγιστη προστασία της περιοχής και του προστατευτέου αντικείμενου, από απώλεια σημαντικών τύπων οικοτόπων, αλλά και σημαντικών ενδιαιτημάτων ειδών, καθώς και από τις επιπτώσεις της φάσης κατασκευής.

Εντούτοις, η πυκνότητα του δικτύου οφείλει να μη ξεπερνά τη φέρουσα ικανότητα των οικοσυστημάτων και του τοπίου προκαλώντας σοβαρές αλλοιώσεις στο τοπίο, διάσπαση και κατακερματισμό των οικοτόπων και ενδιαιτημάτων των ειδών, μείωση της βιοποικιλότητας και υποβάθμιση των παρεχόμενων οικοσυστημικών υπηρεσιών. Στην Ενότητα 2.3.1.5 όπου μελετάται η πυκνότητα του οδικού δικτύου, καταδεικνύεται ότι στην περιοχή υπάρχει ήδη επαρκές οδικό δίκτυο το οποίο εξυπηρετεί τους οικισμούς και τις δραστηριότητες της περιοχής (συμπεριλαμβανομένης της δασικής διαχείρισης) και το οποίο κατακερματίζει τα οικοσυστήματα της περιοχής. Σύμφωνα με την Ενότητα 2.3.1.5 εξαίρεση αποτελεί τμήμα της περιοχής (κυρίως στις υψηλές κορυφές στη ΖΠΦ-12) όπου καταγράφονται σημαντικές σε έκταση περιοχές στις οποίες δεν υπάρχει υφιστάμενο οδικό δίκτυο και η περιοχή διατηρεί σε σημαντικό βαθμό τα φυσικά της χαρακτηριστικά. Αυτό επιβεβαιώνεται και από σχετική δημοσιευμένη εργασία (Kati *et al.*, 2020a), σύμφωνα με την οποία τμήματα της περιοχής του Πάρνωνα συγκαταλέγονται στις περιοχές της Ελλάδας χωρίς δρόμους (roadless), όπου βρίσκονται μικρές(≥ 1 χλμ.2) Περιοχές Άνευ Δρόμων (ΠΑΔ).

Επισημαίνεται για την περιοχή του Πάρνωνα έχει εκδοθεί η Υπουργική Απόφαση [**Υ.Α. ΥΠΕΝ/ΓΔΠΠ/140337/2845/2025 - ΦΕΚ Δ' 1051/22-12-2025**] όπου ορίζονται **«Πρόσθετοι όροι και περιορισμοί για την προστασία της περιοχής άνευ δρόμων του όρους Πάρνωνα»**. Η απόφαση έχει **ισχύ 2 έτη από την έκδοσή** της, ήτοι έως τον Δεκέμβριο του 2027.

Η έκταση που περιλαμβάνει η υπουργική απόφαση αφορά έκταση 43.81 τετραγωνικά χιλιόμετρα και εκτείνεται σε ένα υψομετρικό εύρος 1.839 μέτρων (959 - 1839 μέτρα) και **περιλαμβάνεται εντός της προτεινόμενης από την παρούσα Ζώνη Προστασίας της Φύσης με κωδικό ΖΠΦ-12**.

Σύμφωνα με την απόφαση βασικό χαρακτηριστικό της περιοχής της παρ. 1 είναι το αδιατάρακτο φυσικό περιβάλλον, στο οποίο δεν υφίστανται δρόμοι για την κίνηση μηχανοκίνητων οχημάτων και δεν έχουν κατασκευαστεί άλλου είδους τεχνητές επιφάνειες. Σύμφωνα επίσης με την ανωτέρω απόφαση σκοπός της απόφασης είναι η αποτελεσματική προστασία των τύπων οικοτόπων και ειδών χλωρίδας, άγριας πανίδας και ορνιθοπανίδας και των ενδιαιτημάτων τους της περιοχής άνευ δρόμων του όρους Πάρνωνα, μέσω της θεσμοθέτησης πρόσθετων ειδικών όρων και περιορισμών. Ειδικότερα, επιδιώκεται:

(α) Η ανάσχεση της αλλαγής χρήσης γης, η οποία αποτελεί την κυριότερη αιτία απώλεια της βιοποικιλότητας σε παγκόσμιο και Ευρωπαϊκό επίπεδο,

(β) η αναχαίτιση της αύξησης των τεχνητών επιφανειών και του κατακερματισμού των φυσικών οικοσυστημάτων από τους δρόμους και τις τεχνητές επιφάνειες, και των συναφών αρνητικών επιπτώσεων αυτών στη βιοποικιλότητα,

γ) η διατήρηση των τύπων οικοτόπων και των ειδών χλωρίδας, άγριας πανίδας και ορνιθοπανίδας που απαντώνται στη συγκεκριμένη περιοχή,

δ) η διαφύλαξη των φυσικών, πολιτιστικών, ιστορικών, αισθητικών και λοιπών αξιών του τοπίου, όπως ορίζονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το τοπίο,

ε) η διατήρηση των ήπιων παραδοσιακών ανθρωπογενών δραστηριοτήτων που δεν διαταράσσουν τα φυσικά οικοσυστήματα και τη φυσική εξέλιξή τους,

στ) η ανάπτυξη του φυσιολατρικού, περιπατητικού, ορειβατικού και οικολογικού τουρισμού σε περιοχές υψηλής φυσικής και αισθητικής αξίας συμβατού με τους ως άνω επί μέρους στόχους

ζ) η θεσμοθέτηση όρων και περιορισμών για την εξασφάλιση της αρμονικής συνύπαρξης ανθρώπου και φύσης στο πλαίσιο της ήπιας και βιώσιμης ανάπτυξης.

Σύμφωνα με το άρθρο 3 της ανωτέρω απόφασης, οι όροι και περιορισμοί που τίθενται είναι οι ακόλουθοι:

1. Απαγορεύεται η διάνοιξη δρόμων κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων, ανεξαρτήτως κατηγορίας και κάθε είδους τεχνική επέμβαση, μεταβολή ή αλλοίωση του φυσικού περιβάλλοντος.
2. Από την παρούσα δεν θίγονται νομίμως υφιστάμενα έργα και η συντήρησή τους, εφόσον τηρείται η διάταξη της παρ. 1 του παρόντος.
3. Ειδικότερα επιτρέπεται η σήμανση, επισκευή, συντήρηση και βελτίωση υφιστάμενων ορειβατικών και πεζοπορικών μονοπατιών, χωρίς τη χρήση μηχανοκίνητων μέσων πρόσβασης και με την προϋπόθεση ότι οι επεμβάσεις θα υλοποιούνται με φυσικά υλικά.
4. Εξαιρούνται από τους όρους και τους περιορισμούς της παρούσας έργα για σκοπούς Εθνικής Άμυνας, όπως καθορίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.
5. Εξαιρούνται των ανωτέρω απαγορεύσεων:

   (α) έργα και επεμβάσεις που υλοποιούνται λόγω εκτάκτου ανάγκης (σεισμών, πλημμυρών, θεομηνιών, πυρκαγιάς κ.λπ.), εφόσον μετά λαμβάνεται μέριμνα για την αποκατάσταση του περιβάλλοντος.

   (β) έργα και επεμβάσεις που κρίνονται απαραίτητες για λόγους προστασίας ή/και αποκατάστασης του φυσικού και δασικού περιβάλλοντος.

Τα συμπεράσματα και οι τελικές προτάσεις της μελέτης, όπως διατυπώνονται από τις ανωτέρω περιγραφόμενες ρυθμίσεις για τη χρήση 26.12.1. [Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων)] συνάδουν με τους όρους και περιορισμούς της ανωτέρω απόφασης και καταλήγουν σε απαγόρευση χάραξης νέων δρόμων σε σημαντικό τμήμα της περιοχής, μεταξύ άλλων και της έκτασης που περιλαμβάνεται στην ανωτέρω απόφαση.

Περαιτέρω δε θα πρέπει να επισημανθεί ότι, προς την κατεύθυνση μεγαλύτερου βαθμού προστασίας των ψηλών κορυφών, των αδιατάρακτων περιοχών και των τύπων οικοτόπων και ειδών που απαντώνται στην περιοχή, προτείνεται στο σύνολο των Ζωνών Προστασίας της Φύσης των επιμέρους του Πάρνωνα (που καλύπτει το σύνολο των υψηλών κορυφών και πολύ μεγαλύτερη έκταση από την Υ.Α.) να μην επιτρέπεται διάνοιξη νέου οδικού δικτύου, εκτός από δασικό οδικό δίκτυο. Η διάνοιξη νέου δασικού οδικού δικτύου επιτρέπεται μόνο για την εξυπηρέτηση της δασικής διαχείρισης, της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευτέου αντικειμένου (πυροπροστασία – φύλαξη) και εφόσον αυτό κριθεί απαραίτητο από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Ιδιαίτερα για τις εκτάσεις που παραμένουν αδιατάρακτες χωρίς την ύπαρξη υφιστάμενου οδικού δικτύου, η διάνοιξη νέου δασικού οδικού δικτύου θα πρέπει να αποφεύγεται, εκτός αν κρίνεται ως απολύτως αναγκαία για την προστασία της περιοχής, κατόπιν σχετικής τεκμηρίωσης. Επίσης, σύμφωνα με τις προτάσεις επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων για τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης, δεν επιτρέπονται έργα που να

περιλαμβάνουν τεχνική επέμβαση, μεταβολή ή αλλοίωση του φυσικού περιβάλλοντος. Με τις προτάσεις της παρούσας μελέτης, εκτιμάται ότι θα διαφυλαχτεί η φυσικότητα των οικοσυστημάτων σε μεγαλύτερη έκταση του όρους Πάρνωνα, αλλά και σε άλλες περιοχές όπου σύμφωνα με τα αποτελέσματα της Ενότητας 2.3.1.5 αλλά και σχετικές δημοσιευμένες εργασίες (Kati *et al.*, 2020a, 2020b) παραμένουν αδιατάρακτα.

Ο αλόγιστος περαιτέρω κατακερματισμός των οικοσυστημάτων και του τοπίου δύναται να επιφέρει αρνητικές επιπτώσεις στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων και δεν συνάδει με τους διαχειριστικούς στόχους της περιοχής. Σύμφωνα με τους Kati *et al. (*2020), η Ελλάδα, λαμβάνοντας υπόψη τον δείκτη κατακερματισμού τοπίου (LFI), είναι λιγότερο κατακερματισμένη από την υπόλοιπη Ευρώπη, αλλά παρουσιάζει υψηλότερες αυξητικές τάσεις κατακερματισμού. Η αλόγιστη διάνοιξη νέων οδικών προσβάσεων, εκτός του κατακερματισμού και της απειλής που αυτή επιφέρει για τη μείωση της βιοποικιλότητας, διευκολύνει την πρόσβαση σε απομονωμένες περιοχές, αυξάνοντας έτσι τις επιπτώσεις της ανθρώπινης παρουσίας (όχληση, ρύπανση), αλλά και τις εν δυνάμει παράνομες ενέργειες (π.χ. λαθροθηρία, λαθροϋλοτομία, δηλητηριασμένα δολώματα κ.λπ.).

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η ύπαρξη δρόμων αποτελεί προϋπόθεση για την ανάπτυξη πολλών άλλων δραστηριοτήτων που θα είχαν ως συνέπεια την αλλοίωση των φυσικών χαρακτηριστικών των περιοχών αυτών, η εξασφάλιση της μη επέκτασης του οδικού δικτύου σε τμήμα της περιοχής παρέχει ένα σημαντικό βαθμό προστασίας για τα χειρόπτερα, τα θηλαστικά, τα ασπόνδυλα, τα είδη χλωρίδας, τους τύπους οικοτόπων, αλλά και εν γένει για το σύνολο των οικοσυστημάτων της περιοχής και των προστατευτέων αντικειμένων που απαντώνται εντός των ζωνών. Για τους λόγους αυτούς κρίνεται σκόπιμο να παραμείνουν χωρίς δρόμους τα τμήματα που μέχρι σήμερα δεν έχουν διαταραχτεί.

Αναφορικά με τον υγρότοπο του Μουστού, επισημαίνεται ότι ο μοναδικός δρόμος που εξυπηρετεί τις υφιστάμενες χρήσεις και δραστηριότητες διασχίζει κάθετα την Ζώνη Απολύτου Προστασίας της Φύσης. Κατά συνέπεια, η πλήρης απαγόρευση της χρήσης του εν λόγω δρόμου, από το κοινό, κρίνεται ανεφάρμοστη στην παρούσα φάση. Προτείνεται η διερεύνηση εναλλακτικής χάραξης, με όδευση περιμετρικά της Ζώνης Απολύτου Προστασίας, η οποία θα διασφαλίζει την απαραίτητη πρόσβαση. Μέχρι την ολοκλήρωση και υλοποίηση της εναλλακτικής αυτής λύσης, κρίνεται αναγκαία η προσωρινή διατήρηση της κυκλοφορίας μέσω του υφιστάμενου οδικού δικτύου. Η συντήρηση του οδοστρώματος επιτρέπεται μόνο με ήπιες παρεμβάσεις που δεν επηρεάζουν τον υγρότοπο (ΖΑΠΦ). Δεν επιτρέπεται η ασφαλτόστρωση, η επέκταση ή η διαπλάτυνση του δρόμου.

26.12. Γραμμικές υποδομές μεταφορών
26.12.4. Ποδηλατόδρομοι
Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ
Για το <u>σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής</u>:

- Επιτρέπεται η κατασκευή, συντήρηση και βελτίωση ποδηλατόδρομων καθώς και η χρήση μονοπατιών πολλών χρήσεων ή υφιστάμενων οδών ως ποδηλατόδρομων ή πεζόδρομων, με σκοπό την προστασία και φύλαξη της περιοχής, την αναψυχή και την άσκηση νόμιμων δραστηριοτήτων. Η χρήση επιτρέπεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής και εφόσον διασφαλίζεται η ακεραιότητα αυτής και η προστασία των σημαντικών ειδών και τύπων οικοτόπων. Η χωροθέτηση των διαδρομών, οι τεχνικές προδιαγραφές για την κατασκευή τους και οι ειδικότεροι όροι λειτουργίας τους, καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών ή ειδικής μελέτης [βλέπε Μέτρο MM25206CF0301 – Κεφάλαιο 5].

Ζώνες εφαρμογής GR2520003: ***ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14*** *(ELBA25206_ZB13, ELBA25206_ZB14)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02 *(ELBA25206_ZD01, ELBA25206_ZD02)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25206_ZB06, ELBA25206_ZB07, ELBA25206_ZB08, ELBA25206_ZB09, ELBA25206_ZB10, ELBA25206_ZB11, ELBA25206_ZB12)*

ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12 *(ELBA25206_ZC03, ELBA25206_ZC04, ELBA25206_ZC05, ELBA25206_ZC06, ELBA25206_ZC07, ELBA25206_ZC08, ELBA25206_ZC09, ELBA25206_ZC10, ELBA25206_ZC11, ELBA25206_ZC12)*

ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25 *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*

26.12.6. Μονοπάτια (πεζών)

Αφορά τις ΖΑΠΦ, ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για τις Ζώνες Απολύτου Προστασίας της Φύσης:

- Επιτρέπεται η χρήση υφιστάμενων δρόμων και μονοπατιών, ως μονοπατιών για την εξυπηρέτηση της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος και τη διευκόλυνση και τον έλεγχο διακίνησης των επισκεπτών, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Ζώνες εφαρμογής GR2520003: ***ΖΑΠΦ-01, ΖΑΠΦ-02, ΖΑΠΦ-03, ΖΑΠΦ-04, ΖΑΠΦ-05*** *(ELBA25206_ZA01, ELBA25206_ZA02, ELBA25206_ZA03, ELBA25206_ZA04, ELBA25206_ZA05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΑΠΦ-06, ΖΑΠΦ-07*** *(ELBA25206_ZA06, ELBA25206_ZA07)*

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής, εκτός των ζωνών Απολύτου Προστασίας της Φύσης:

- Επιτρέπεται η διάνοιξη και χρήση μονοπατιών για τη διευκόλυνση και τον έλεγχο διακίνησης των επισκεπτών, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, με σκοπό την προστασία και φύλαξη της περιοχής, την αναψυχή και την άσκηση νόμιμων δραστηριοτήτων. Η χωροθέτηση και οι τεχνικές προδιαγραφές, προσδιορίζονται στο εγκεκριμένο Σχέδιο Διαχείρισης επισκεπτών ή ειδική μελέτη, εφόσον διασφαλίζεται η προστασία των σημαντικών τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής [βλέπε Μέτρο MM25206CF0301 – Κεφάλαιο 5].
- Επιτρέπονται τα έργα συντήρησης, βελτίωσης και σήμανσης των υφιστάμενων μονοπατιών με τις αντίστοιχες υποδομές ενημέρωσης κατόπιν εγκεκριμένου Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών και εφόσον διασφαλίζεται η προστασία των σημαντικών τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής.
- Ειδικότερα για τις παραλίες που αποτελούν Ζώνες Προστασίας της Φύσης επιτρέπεται η πρόσβαση σε αυτές μόνο μέσω προκαθορισμένων ξύλινων διαδρόμων σύμφωνα με το εγκεκριμένο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Σε κάθε περίπτωση δεν επιτρέπεται οι ξύλινοι διάδρομοι να καταλαμβάνουν ζωτικό χώρο για τη φωλεοποίηση της *Caretta caretta* επί των παραλιών ωοτοκίας [Αφορά τη ΖΠΦ-01].

Ζώνες εφαρμογής GR2520003: ***ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14*** *(ELBA25206_ZB01, ELBA25206_ZB13, ELBA25206_ZB14)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02 *(ELBA25206_ZD01, ELBA25206_ZD02)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25206_ZB02, ELBA25206_ZB03, ELBA25206_ZB04, ELBA25206_ZB05, ELBA25206_ZB06, ELBA25206_ZB07, ELBA25206_ZB08, ELBA25206_ZB09, ELBA25206_ZB10, ELBA25206_ZB11, ELBA25206_ZB12)*

ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12 *(ELBA25206_ZC03, ELBA25206_ZC04, ELBA25206_ZC05, ELBA25206_ZC06, ELBA25206_ZC07, ELBA25206_ZC08, ELBA25206_ZC09, ELBA25206_ZC10, ELBA25206_ZC11, ELBA25206_ZC12)*

ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25 *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Τα μονοπάτια και οι ποδηλατοδρόμοι αποτελούν υποδομές που υποστηρίζουν τις θεματικές και περιηγητικές διαδρομές, οι οποίες αποτελούν τάση ανάπτυξης και προώθησης του εναλλακτικού τουρισμού τόσο στην Ελλάδα, όσο και διεθνώς. Τα μονοπάτια χρησιμοποιούνται για πεζοπορία και αναψυχή, καθώς και για πρόσβαση, χωρίς μηχανοκίνητα μέσα, σε σημεία ενδιαφέροντος φυσικού, ιστορικού ή πολιτιστικού περιβάλλοντος. Ταυτόχρονα,

συμβάλλουν στην ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού (οικοτουρισμός, αγροτουρισμός κ.λπ.), στην προβολή της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και στην ευαισθητοποίηση των επισκεπτών σε θέματα προστασίας.

Τα μονοπάτια και οι ποδηλατόδρομοι αποτελούν υποδομές που εξυπηρετούν την επισκεψιμότητα της περιοχής αλλά και την άσκηση δραστηριοτήτων ερμηνείας και ανάδειξης του περιβάλλοντος, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού που συνάδουν με την οικολογική αξία των περιοχών και την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης. Ως εκ τούτου δύναται να επιτρέπεται η χρήση υφιστάμενων υποδομών ή η διαμόρφωση νέων, εφόσον διατηρείται η ακεραιότητα της περιοχής, μετά από σχετική μελέτη και προδιαγραφές που διασφαλίζουν τόσο την ασφάλεια των πολιτών κατά τη χρήση τους όσο και τη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου.

Ειδικά η περιοχή του Πάρνωνα είναι μία κατεξοχήν ορεινή περιοχή αξιοποιημένη οικοτουριστικά με μορφές ορεινού και εναλλακτικού τουρισμού που συνάδουν με την οικολογική και αισθητική αξία του τόπου. Απευθύνεται κυρίως σε επισκέπτες που αναζητούν ορεινές, αθλητικές και περιηγητικές μορφές τουρισμού και διαθέτει ήδη δίκτυο μονοπατιών μέχρι και τις υψηλές κορυφές αυτού (αλπική ζώνη). Η περιοχή περιλαμβάνει ήδη δίκτυο μονοπατιών, μεταξύ των οποίων το διεθνές ορειβατικό μονοπάτι Ε4 στα εξωτερικά όρια της περιοχής μελέτης. Πλήθος διαδρομών διασχίζουν τα επιβλητικά φαράγγια- χαράδρες της περιοχής καθώς και άλλα αξιόλογα ορεινά σημεία τόσο από άποψη φύσης και τοπίου, όσο και πολιτιστικά. Η πεζοπορία είναι μία εκ των ειδικών – εναλλακτικών μορφών τουρισμού και είναι κρίσιμη για την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου. Η χάραξη πολιτιστικών διαδρομών (μονοπατιών) που θα ενώνουν συγκεκριμένους χώρους πολιτιστικής αξίας σε συνδυασμό με τα υψηλής αξίας φυσικά οικοσυστήματα και τοπία της περιοχής, αποτελεί ήδη ένα από τα πιο διαδεδομένα εργαλεία ανάπτυξης του εναλλακτικού τουρισμού, προσδιορίζοντας μια προκαθορισμένη πορεία σε μνημεία της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς, μέσα σ' ένα καθορισμένο θεματικό, ιστορικό ή εννοιολογικό πλαίσιο. Οι διαδρομές αυτές ενισχύουν τις πρωτοβουλίες για τη διατήρηση του τοπικού πολιτισμού και την ενίσχυση και την προστασία της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς.

Η ύπαρξη τέτοιων υποδομών εκτιμάται ότι θα ενισχύσει την προστασία της περιοχής, μέσω: α) της ανάπτυξης ενός ολοκληρωμένου σχεδίου κίνησης επισκεπτών με αποφυγή μηχανοκίνητων οχημάτων, β) της συμβολής στην ανάπτυξη της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης των επισκεπτών και γ) της συνέργειας αυτών των χρήσεων με άλλες δράσεις και υποδομές περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης δ) της ανάδειξης των εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

(27) Κέντρα τεχνικού ελέγχου οχημάτων (ΚΤΕΟ, ΙΚΤΕΟ)
Αφορά τη ΖΒΔΦΠ
Για τη Ζώνη <u>Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:</u> • Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία Κέντρων τεχνικού ελέγχου οχημάτων (ΚΤΕΟ, ΙΚΤΕΟ)
<u>Ζώνες εφαρμογής GR2520005</u>: ***ΖΒΔΦΠ-04**, (ELBA25206_ZD04)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Ο οικισμός του Λεωνιδίου έχει μεγάλους περιορισμούς σε ότι αφορά τη δυνατότητα ανάπτυξης χρήσεων, λόγω της υφιστάμενης πυκνής δόμησης και του χαρακτηρισμού του ως ιστορικού τόπου. Ως εκ τούτου είναι σημαντικό στις ΖΒΔΦΠ της ευρύτερης περιοχή του Λεωνιδίου, αλλά και στα Πούλιθρα, να υπάρχει δυνατότητα ανάπτυξης χρήσεων που θα εξυπηρετήσουν τόσο τους κατοίκους όσο και τους τουρίστες της περιοχής.

(28) Σταθμοί μεταφόρτωσης απορριμμάτων.

Αφορά τις ΖΒΔΦΠ

Για τις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία Σταθμών Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (ΣΜΑ), σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης (όπου ισχύει). Κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση και δέουσα εκτίμηση των επιπτώσεων θα πρέπει μεταξύ άλλων: α) να τεκμηριώνεται η αναγκαιότητα και σκοπιμότητα εγκατάστασης εντός της προστατευόμενης περιοχής και η αδυναμία εγκατάστασης σε έκταση εκτός των ορίων της περιοχής, β) ότι από την κατασκευή και λειτουργία δεν θα υπάρξουν σημαντικές επιπτώσεις σε τύπους οικοτόπων και κύρια ενδιαιτήματα ειδών πανίδας και χλωρίδας, γ) ότι δεν θα μειωθεί ή επηρεαστεί η έκταση οικοτόπου προτεραιότητας ή κύριου ενδιαιτήματος ευαίσθητων ειδών χλωρίδας και πανίδας, δ) θα ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία του εδάφους, των υδάτων και την αποτροπή ατμοσφαιρικής ρύπανσης, ε) θα αποφευχθεί οπτική ρύπανση, στ) θα τηρηθούν υψηλά μέτρα προστασίας για την αποτροπή εκδήλωσης πυρκαγιάς.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002: ***ΖΒΔΦΠ-04*** *(ELBA25206_ZD04)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Οι Σταθμοί Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (ΣΜΑ) είναι εγκαταστάσεις όπου λαμβάνει χώρα η μεταφόρτωση των στερεών αποβλήτων από το μέσο συλλογής σε άλλο μέσο μεταφοράς με ταυτόχρονη μείωση του όγκου τους, μέσω κινητής ή μόνιμης εγκατάστασης. Στους ΣΜΑ τα απορρίμματα μεταφορτώνονται σε ειδικά οχήματα κατάλληλα για κίνηση σε μεγάλες αποστάσεις. Στη συνέχεια, τα οχήματα από τον ΣΜΑ μεταφέρουν τα απορρίμματα σε μονάδα/ες επεξεργασίας ή/και τελικής διάθεσης, έχοντας πολλαπλάσιο ωφέλιμο φορτίο από εκείνο των απορριμματοφόρων.

Στην ΕΖΔ GR2520005 - "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη" προγραμματίζεται η δημιουργία ΣΜΑ (Δημιουργία Σταθμού Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων στη θέση ΕΕΛ) για την εξυπηρέτηση των αναγκών μεταμόρφωσης απορριμμάτων του Δήμου, κοντά στην ΕΕΛ του Λεωνιδίου η οποία βρίσκεται στη θέση Άνω Τσουμιάς.

Το εν λόγω έργο το οποίο περιλαμβάνεται στο έργο «Κατασκευή Σταθμών Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (ΣΜΑ) στην Περιφέρεια Πελοποννήσου» έχει ενταχθεί στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020» και στον Άξονα Προτεραιότητας «Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος - Προαγωγή της

αποδοτικής χρήσης των πόρων (ΤΣ)» σύμφωνα με το με αριθμ. πρωτ. ΕΥΔΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ 4689/06-05-2022 (ΑΔΑ: 9ΟΠ146ΜΤΛΡ-ΚΟΣ) έγγραφο του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων..

(30) Γωνιές ανακύκλωσης και πράσινα σημεία (μικρά) (κοινή υπουργική απόφαση 18485/26.4.2017, Β' 1412).

Αφορά τις ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για τις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η δημιουργία γωνιών ανακύκλωσης (ΓΑ), σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Η χωροθέτηση επιτρέπεται σε δημόσιο ή ιδιωτικό χώρο πολύ μικρής έκτασης και σε γειτνίαση με δρόμο που χρησιμοποιούν τα οχήματα συλλογής. Ειδικότερα επιτρέπεται η δημιουργία σημείων συλλογής ανακυκλώσιμων αποβλήτων, πολύ μικρής κλίμακας, ελεύθερης πρόσβασης, χωρίς περίφραξη ή οποιεσδήποτε κατασκευές, στις οποίες διασφαλίζεται η χωριστή συλλογή διαφορετικών κατηγοριών ανακυκλώσιμων αστικών αποβλήτων σε κατάλληλους περιέκτες με την κατάλληλη σήμανση. Τα απόβλητα συλλέγονται από τον οικείο Ο.Τ.Α. Α' βαθμού. Στις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών η δημιουργία γωνιών ανακύκλωσης επιτρέπεται μόνο σε θέσεις με μεγάλη επισκεψιμότητα. Οι κατηγορίες αποβλήτων – υλικών που γίνονται αποδεκτές καθορίζονται από την κείμενη νομοθεσία.

Για τις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία Μικρών Πράσινων Σημείων, οργανωμένων από Ο.Τ.Α. Α' βαθμού, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Ειδικότερα επιτρέπεται η εγκατάσταση τους σε υπαίθριους - περιφραγμένους χώρους, μέγιστης έκτασης 1000 m^2 που φέρουν τον κατάλληλο εξοπλισμό και υποδομές, ώστε να μπορούν οι πολίτες να αποθέτουν χωριστά ανακυκλώσιμα απόβλητα ή χρησιμοποιημένα αντικείμενα, προκειμένου αυτά να προωθηθούν για ανακύκλωση ή για επαναχρησιμοποίηση. Οι κατηγορίες αποβλήτων – υλικών που γίνονται αποδεκτές καθορίζονται από την κείμενη νομοθεσία.

Ζώνες εφαρμογής GR2520003: ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02*** *(ELBA25206_ZD01, ELBA25206_ZD02)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12*** *(ELBA25206_ZC03, ELBA25206_ZC04, ELBA25206_ZC05, ELBA25206_ZC06, ELBA25206_ZC07, ELBA25206_ZC08, ELBA25206_ZC09, ELBA25206_ZC10, ELBA25206_ZC11, ELBA25206_ZC12)*

ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25 *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Πρόκειται για οργανωμένους χώρους ανακύκλωσης και περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, οι οποίοι υποστηρίζουν ένα ολοκληρωμένο Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων, προσφέροντας παράλληλα εκπαίδευση – ευαισθητοποίηση των πολιτών στη διακριτή συλλογή όλων των δυνατών υλικών. Το μοντέλο των «Πράσινων Σημείων» εφαρμόζεται εδώ και έτη σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες. Ο κύριος σκοπός δημιουργίας δικτύου Πράσινων Σημείων (ΠΣ) είναι η συμβολή στους στόχους της ευρωπαϊκής και εθνικής νομοθεσίας και του Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ), για τη χωριστή συλλογή ανακυκλώσιμων υλικών (ΑΥ), συμπληρωματικά με το δίκτυο Διαλογής στην Πηγή (ΔσΠ) διακριτών ανακυκλώσιμων υλικών (ΑΥ), το οποίο θα αναπτυχθεί σε αντικατάσταση του υφιστάμενου συστήματος του μπλε κάδου. Οι κύριες ωφέλειες σχετίζονται με την περιβαλλοντική διάσταση και την καλλιέργεια περιβαλλοντικής συνείδησης στους πολίτες, η οποία θα έχει πολλαπλασιαστικά οφέλη και στις υπόλοιπες δράσεις διαχείρισης αποβλήτων (Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων -ΜΟΔ, 2018).

(32) Χώρος επεξεργασίας και διάθεσης λυμάτων (βιολογικός καθορισμός)

Αφορά τις ΖΒΔΦΠ σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018

Για τις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η κατασκευή και λειτουργία χώρου επεξεργασίας και διάθεσης λυμάτων για την κάλυψη των αναγκών του Δήμου, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και μετά από περιβαλλοντική αδειοδότηση.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002: ***ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04 ΖΒΔΦΠ-07*** *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD07)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η Οδηγία 91/271/ΕΟΚ «για την επεξεργασία και διάθεση αστικών λυμάτων», όπως αυτή τροποποιήθηκε με την Οδηγία 98/15/ΕΕ, έχει ως στόχο την προστασία του περιβάλλοντος από τις επιπτώσεις της διάθεσης ανεπεξέργαστων ή ανεπαρκώς επεξεργασμένων αστικών και ορισμένων βιομηχανικών λυμάτων και των παραπροϊόντων τους. Στην Ελλάδα η εν λόγω οδηγία ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με την Κ.Υ.Α. 5673/400/1997 (Φ.Ε.Κ. 192Β/14-3-1997), με τίτλο "Μέτρα και Όροι για την επεξεργασία των Αστικών Λυμάτων". Το 1999 καθορίστηκε ο κατάλογος των ευαίσθητων αποδεκτών (Κ.Υ.Α. 19661/1982/1999 (Φ.Ε.Κ. 1811Β/29-9-1999), ο οποίος επικαιροποιήθηκε το 2002 (Κ.Υ.Α. 48392/939/3-2-2002 (Φ.Ε.Κ. 405Β/3-4-2002).

Η κατασκευή της ΕΕΛ του Λεωνιδίου (GR2520005) που βρίσκεται στη θέση Άνω Τσουμιάς τη Δ.Ε Λεωνιδίου, έχει σχεδόν ολοκληρωθεί και βρίσκεται σε δοκιμαστική λειτουργία (Μάρτιος 2023). Αφορά στην κατασκευή Μονάδας δυναμικότητας 6.440 ικ με την οποία θα εξυπηρετείται η οικιστική ενότητα Λεωνιδίου (Λεωνίδιο, Πλάκα, Λάκκος) εκ των οποίων περίπου 600 ικ με βοθρολύματα. Η ΕΕΛ διαθέτει μονάδα υποδοχής και προεπεξεργασίας βοθρολυμάτων και η διάθεση των επεξεργασμένων θα γίνεται με αγωγό διάθεσης μήκους περίπου 3,1 χλμ.. σε παρακείμενο ρέμα ή για άρδευση.

(34) Εγκαταστάσεις Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) και Εγκαταστάσεις ΑΠΕ με αποθήκευση

Αφορά τις ΖΔΟΕ και τις ΖΒΔΦΠ

Για τις χερσαίες ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η λειτουργία των αδειοδοτημένων εγκαταστάσεων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, σύμφωνα με τους εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους και την κείμενη νομοθεσία. Η ισχύουσα ΑΕΠΟ δύναται να τροποποιηθεί, εφόσον, από επιβεβαιωμένα στοιχεία, απαιτηθεί η προσθήκη επιπλέον όρων λειτουργίας για τη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων, με ιδιαίτερη έμφαση στη χειροπτεροπανίδα της περιοχής.
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και χρήση μικρών αυτόνομων ανεμογεννητριών, μη συνδεδεμένων στο δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρισμού και φωτοβολταϊκών για αυτοπαραγωγούς και για την αυτονομία τουριστικών, κτηνοτροφικών και βιοτεχνικών μονάδων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και εφόσον διασφαλίζεται περιορισμός της οπτικής ρύπανσης.
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών εγκαταστάσεων σε θέσεις που δεν εμπίπτουν στα κριτήρια αποκλεισμού για τις εγκαταστάσεις ΑΠΕ ηλιακής ενέργειας του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού για τις Ανανεώσιμες Πηγές (άρθρο 17, ΦΕΚ 2464/Β/3.12.2008). Κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση θα πρέπει να εξετάζεται και να προσδιορίζεται λεπτομερώς η απαραίτητη απόσταση από τις περιοχές αποκλεισμού (οικισμούς, τουριστικές εγκαταστάσεις και αξιόλογα μνημεία και στοιχεία του πολιτιστικού περιβάλλοντος κ.λπ.) [εκτός των ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02].
- Επιτρέπεται η αδειοδότηση και λειτουργία Μικρών Υδροηλεκτρικών Σταθμών σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, μετά από την περιβαλλοντική αδειοδότησή τους, σύμφωνα με τους όρους ΑΕΠΟ που θα λάβουν και εφόσον από την Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση προκύπτει τεκμηριωμένα ότι δεν υπάρχουν επιπτώσεις στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων της περιοχής [εκτός των ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02].

Ζώνες εφαρμογής GR2520003: **ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02** *(ELBA25206_ZD01, ELBA25206_ZD02)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: **ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12** *(ELBA25206_ZC03, ELBA25206_ZC04, ELBA25206_ZC05, ELBA25206_ZC06, ELBA25206_ZC07, ELBA25206_ZC08, ELBA25206_ZC09, ELBA25206_ZC10, ELBA25206_ZC11, ELBA25206_ZC12)*

ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25 *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*

Για τη Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών ΖΔΟΕ-08 και ΖΔΟΕ-09 και τη ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων ΖΒΔΦΠ-13:

- Επιτρέπεται η αδειοδότηση και λειτουργία νέων εγκαταστάσεων ΑΣΠΗΕ, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, μετά από την περιβαλλοντική αδειοδότησή τους, σύμφωνα με τους όρους ΑΕΠΟ που θα λάβουν και εφόσον από την Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση προκύπτει τεκμηριωμένα ότι δεν υπάρχουν επιπτώσεις στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων της περιοχής, ιδιαίτερα δε της χειροπτεροπανίδας. Στη ΖΔΟΕ-09 η εγκατάσταση νέου έργου ΑΣΠΗΕ επιτρέπεται εντός των ορίων της Περιοχής Αιολικής Προτεραιότητας 3 (ΠΑΠ 3) σύμφωνα με το ισχύον Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας.
- Κατά την εκπόνηση της Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης και την έγκριση των περιβαλλοντικών όρων για την εγκατάσταση νέων έργων ΑΣΠΗΕ θα πρέπει:

  α) Να λαμβάνονται υπόψη οι σωρευτικές επιπτώσεις στα είδη χειροπτεροπανίδας από τη συνδυασμένη δράση προηγούμενων, τρεχουσών και μελλοντικών δραστηριοτήτων. Η εξέταση των συνδυαστικών επιπτώσεων αφορά τα σχέδια ή τα έργα που έχουν ολοκληρωθεί, έχουν εγκριθεί αλλά δεν έχουν ολοκληρωθεί ή έχουν προταθεί.

  β) Να διασφαλίζεται ότι δεν επέρχεται υποβάθμιση σημαντικών τύπων οικοτόπων και ειδών

  γ) Να πραγματοποιούνται εργασίες πεδίου και ανάλυση των δεδομένων που σχετίζονται με τις επιπτώσεις των ΑΣΠΗΕ στα χειρόπτερα οι οποίες θα περιλαμβάνονται στην ΕΟΑ. Οι εργασίες θα περιλαμβάνουν αναζήτηση τυχόν καταφυγίων, τη διενέργεια ηχογραφήσεων και την εκτίμηση χρήσης του χώρου από τα χειρόπτερα πριν την εγκατάσταση και λειτουργία των ΑΣΠΗΕ.

  δ) Ότι θα υλοποιηθούν δράσεις για τη μείωση των αρνητικών επιπτώσεων κατά τη λειτουργία του έργου και σε κάθε περίπτωση οι ακόλουθες:

  - Εφαρμογή Σχεδίου Παρακολούθησης καθ' όλη τη διάρκεια λειτουργίας των αιολικών πάρκων, το οποίο θα παρέχει ποσοτικοποιημένα στοιχεία.
  - Εφαρμογή δράσεων μείωσης επιπτώσεων και βελτίωσης της λειτουργίας των αιολικών πάρκων, σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους και προϋποθέσεις του Σχεδίου Διαχείρισης, οι οποίες δύναται να αναθεωρούνται λαμβάνοντας υπόψη επικαιροποιημένες και νέες μεθόδους της διεθνούς βιβλιογραφίας.
  - Συνέχιση των ηχογραφήσεων για είδη χειροπτέρων κατά τη φάση λειτουργίας, την αναζήτηση νεκρών χειροπτέρων και άλλες ενδεδειγμένες μεθόδους, όπως αυτές περιγράφονται και στις οδηγίες της UNEP/EUROBATS (Rodrigues *et al.*, 2017).

  Τα δεδομένα αφού αναλυθούν θα αξιολογούνται από τις αδειοδοτούσες αρχές για τυχόν λήψη πρόσθετων μέτρων με σκοπό την προστασία των χειροπτέρων.

  ε) Να περιλαμβάνεται πρόβλεψη ότι η ΑΕΠΟ του έργου δύναται να τροποποιηθεί, εφόσον, από επιβεβαιωμένα στοιχεία, απαιτηθεί η προσθήκη επιπλέον όρων λειτουργίας για τη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων, και ιδιαίτερα της χειροπτεροπανίδας της περιοχής.

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09*** *(ELBA25206_ZC08, ELBA25206_ZC09)/* ***ΖΒΔΦΠ-13*** *(ELBA25206_ZD13)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η αιολική ενέργεια, παρά τα πλεονεκτήματα που έχει σε σχέση με άλλους τρόπους παραγωγής ενέργειας, μπορεί να προκαλέσει σημαντικές επιπτώσεις στα ενδιαιτήματα και την άγρια ζωή, και ιδιαίτερα στα πτηνά. Οι ανεμογεννήτριες προκαλούν την άμεση θανάτωση ενός πολύ μεγάλου αριθμού πουλιών και νυχτερίδων κάθε χρόνο, ενώ όταν τα εκάστοτε αιολικά πάρκα γειτνιάζουν με βιοτόπους ειδών που κινδυνεύουν με εξαφάνιση μπορούν να οδηγήσουν στην άμεση εξαφάνιση τους σε τοπικό επίπεδο. Η άμεση θανάτωση των πουλιών συμβαίνει πρώτον λόγω πρόσκρουσης στα πτερύγια των ανεμογεννητριών, στους πύργους ή στα υπέργεια καλώδια μεταφοράς ρεύματος αλλά και λόγω των ρευμάτων ώθησης προς το έδαφος που αναπτύσσονται πίσω από τους περιστρεφόμενους έλικες. Επιπρόσθετα, τα συνοδά έργα οδοποιίας, τα οποία είναι απαραίτητα για την εγκατάσταση των αιολικών πάρκων επιφέρουν σημαντικές επιπτώσεις, όπως αναλύθηκε στη χρήση 26.12.1. Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων).

Στην περιοχή δεν καταγράφονται υφιστάμενα, με άδεια εγκατάστασης και λειτουργίας αιολικά πάρκα, ούτε αιολικά πάρκα περιβαλλοντικά αδειοδοτημένα.

Σε ότι αφορά την εγκατάσταση νέων έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας διευκρινίζονται τα εξής:

Τμήμα της προστατευόμενης περιοχής και συγκεκριμένα το νότιο τμήμα του όρους Πάρνωνα περιλαμβάνεται στις Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας (Π.Α.Π.).

Για κάποιες από τις περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί ως ζώνες διατήρησης οικοτόπων και ειδών (ΖΔΟΕ) στην περιοχή προτείνεται να επιτρέπεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και κατόπιν εκπόνησης ΕΟΑ και έγκρισης περιβαλλοντικών όρων η εγκατάσταση νέων αιολικών πάρκων εφόσον διασφαλίζεται η μέγιστη προστασία των τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής και αξιολογηθούν ειδικά τυχόν επιπτώσεις στη διατήρηση της ορνιθοπανίδας και χειροπτεροπανίδας. Στη ΖΔΟΕ-09 η εγκατάσταση νέου έργου ΑΣΠΗΕ επιτρέπεται εντός των ορίων της Περιοχής Αιολικής Προτεραιότητας 3 (ΠΑΠ 3) σύμφωνα με το ισχύον Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας

Κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση για την εγκατάσταση νέου έργου θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι σωρευτικές επιπτώσεις στα είδη ορνιθοπανίδας και χειροπτεροπανίδας από τη συνδυασμένη δράση προηγούμενων, τρεχουσών και μελλοντικών δραστηριοτήτων. Η εξέταση των συνδυαστικών επιπτώσεων αφορά τα σχέδια ή τα έργα που έχουν ολοκληρωθεί, έχουν εγκριθεί αλλά δεν έχουν ολοκληρωθεί ή έχουν προταθεί. Παρότι οι επιπτώσεις ενός έργου μπορεί να μην είναι σημαντικές, οι συνδυασμένες επιπτώσεις διαφόρων έργων από κοινού μπορεί να είναι σημαντικές. Οι σωρευτικές επιπτώσεις είναι ιδιαίτερα συναφείς για τα έργα αιολικής ενέργειας, δεδομένου του συνεχώς αυξανόμενου αριθμού αιτήσεων για την παραγωγή αιολικής ενέργειας και της αναμενόμενης αύξησης της δυναμικότητας κατά τα επόμενα έτη.

Σε ότι αφορά τη λειτουργία τους και το μετριασμό των επιπτώσεων στα σημαντικά είδη της περιοχής, θα πρέπει να εφαρμοστεί συνδυασμός δράσεων τόσο παρακολούθησης (Σχέδιο Παρακολούθησης) όσο και τεχνικής λειτουργίας (εφαρμογή δράσεων μείωσης επιπτώσεων και βελτίωσης της λειτουργίας των αιολικών πάρκων) που θα πρέπει να υλοποιηθούν, όπως αυτά περιγράφονται στο Σχέδιο Διαχείρισης. Οι δράσεις αυτές θα πρέπει να εφαρμόζονται καθ' όλη τη διάρκεια της λειτουργίας των Αιολικών Πάρκων.

Επίσης η εκπόνηση της ΕΟΑ θα πρέπει να περιλαμβάνει τη διενέργεια εργασιών πεδίου και συνακόλουθη ανάλυση των δεδομένων που σχετίζονται με τις επιπτώσεις των ΑΣΠΗΕ στα χειρόπτερα. Οι εργασίες θα περιλαμβάνουν αναζήτηση τυχόν καταφυγίων πριν την εγκατάσταση των ΑΣΠΗΕ, τη διενέργεια ηχογραφήσεων και την εκτίμηση χρήσης του χώρου από τα χειρόπτερα πριν την εγκατάσταση και λειτουργία των ΑΣΠΗΕ, τη συνέχιση των ηχογραφήσεων τόσο κατά τη φάση εγκατάστασης όσο και κατά τη φάση λειτουργίας, την αναζήτηση νεκρών χειροπτέρων και άλλες ενδεδειγμένες μεθόδους, όπως αυτές περιγράφονται και στις οδηγίες της UNEP/EUROBATS (Rodrigues *et al.*, 2017). Τα δεδομένα αφού αναλυθούν θα αξιολογούνται από τις αδειοδοτούσες αρχές για τυχόν λήψη πρόσθετων μέτρων με σκοπό την προστασία των χειροπτέρων.

Σε ότι αφορά τις περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί ως Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών και στις οποίες προτείνεται να μην επιτρέπεται η εγκατάσταση αιολικών πάρκων, παρότι ως επί το πλείστον δεν συγκεντρώνουν τα χαρακτηριστικά για την εγκατάσταση αιολικών πάρκων (αιολικό δυναμικό και ισχύοντες περιορισμοί σύμφωνα με τη νομοθεσία), επισημαίνεται επιπρόσθετα ότι περιβάλλονται από διάσπαρτους οικισμούς, σημεία πολιτιστικού ενδιαφέροντος, σημεία με ιδιαίτερο φυσικό κάλλος, τουριστικούς προορισμούς με μεγάλη επισκεψιμότητα, τα οποία έχουν οπτική σύνδεση με τις περιοχές αυτές, ενώ αποτελούν ενδιαιτήματα της πλούσιας πανίδας της περιοχής. Κρίνεται σημαντική η διατήρηση της φυσικότητας της περιοχής, ο μη κατακερματισμός του οικοσυστήματος από την εγκατάσταση ανεμογεννητριών και των συνοδών έργων οδοποιίας και η μη αλλοίωση της φυσικότητας του τοπίου. Ταυτόχρονα προστατεύεται η τουριστική και πολιτιστική αξία της περιοχής και αποτρέπεται η οπτική όχληση στους κατοίκους και επισκέπτες – τουρίστες.

Σε ότι αφορά τις περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί ως Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και στις οποίες προτείνεται να μην επιτρέπεται η εγκατάσταση αιολικών πάρκων (κυρίως στο Μουστό, στην ευρύτερη περιοχή του Λεωνιδίου και της χαράδρας Λεωνιδίου και στα Πούληθρα και στο βόρεια του όρους Πάρνωνα) επισημαίνονται τα εξής: α) κάποιες εξ' αυτών (στο Μουστό, στο Λεωνίδιο και στα Πούληθρα) δεν συγκεντρώνουν τα χαρακτηριστικά για την εγκατάσταση αιολικών πάρκων (αιολικό δυναμικό και ισχύοντες περιορισμοί σύμφωνα με τη νομοθεσία), δεδομένου ότι βρίσκονται σε πεδινές και παραθαλάσσιες εκτάσεις και περιβάλλονται ή βρίσκονται πλησίον οικισμών, γ) βρίσκονται πλησίον σημαντικών καταφυγίων της χειροπτεροπανίδας και στην ΟΧΕ που αποτελεί κρίσιμο ενδιαίτημα γύρω από αυτά (π.χ. ΖΔΟΕ-02 στα Πούληθρα και ΖΔΟΕ-05 στο Λεωνίδιο), γ) Περιβάλλονται από διάσπαρτους οικισμούς, σημεία πολιτιστικού ενδιαφέροντος, σημεία με ιδιαίτερο φυσικό κάλλος, τουριστικούς προορισμούς με μεγάλη επισκεψιμότητα, τα οποία έχουν οπτική σύνδεση με τις περιοχές αυτές, ή/και περιλαμβάνουν

σημαντικά δασικά οικοσυστήματα, ευαίσθητα οικοσυστήματα ή αποτελούν ενδιαιτήματα της πλούσιας πανίδας και χλωρίδας της περιοχής.

Η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από μικρές αυτόνομες ανεμογεννήτριες (μη συνδεδεμένες με το δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρισμού) και φωτοβολταϊκά για ατομική χρήση αποτελούν ιδανική λύση για κατοικίες απομακρυσμένες από το δίκτυο διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και για απομακρυσμένα αγροκτήματα ή ποιμνιοστάσια. Η χρήση μικρών ανεμογεννητριών συγκεντρώνει τα εξής πλεονεκτήματα: α) αξιόπιστη λειτουργία και μεγάλη διάρκεια ζωής, αποφυγή χρήσης ορυκτών καυσίμων για την παραγωγή ηλεκτρισμού, γ) φιλικές στο περιβάλλον, δεν προκαλούν ρύπανση και συμβάλλουν στη μείωση των αερίων εκπομπών του θερμοκηπίου, γ) μπορούν να εξυπηρετήσουν απομονωμένες περιοχές και κατοικίες χωρίς να απαιτείται σύνδεση στο δίκτυο, δ) δεν επηρεάζουν και δεν αλλοιώνουν τις υφιστάμενες χρήσεις γης και δραστηριότητες.

Στις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων, η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών πάρκων σε αγροτικές εκτάσεις, εφόσον τηρούνται οι προϋποθέσεις και προσδιοριστούν με ακρίβεια οι ζώνες αποκλεισμού και οι αποστάσεις από τις ζώνες αυτές, δύναται να επιτρέπεται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με το νομικό πλαίσιο, οι επιτρεπόμενες ειδικές χρήσεις αξιολογούνται ανά ζώνη όπου επιτρέπεται η εγκατάστασή τους (ΖΒΔΦΠ και ΖΔΟΕ) και επιλέγονται αυτές οι περιοχές που κρίνονται συμβατές με τη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου. Τονίζεται επίσης ότι η εφαρμογή του υφιστάμενου νομικού πλαισίου, οι προτάσεις της μελέτης δεν έχουν αποκλείσει τις ΑΠΕ. Αντιθέτως έχοντας αξιολογήσει και συνεκτιμήσει όλα τα δεδομένα, έχουν επιτρέψει τη συνέχιση λειτουργίας των αιολικών πάρκων με περιβαλλοντική αδειοδότηση και άδεια λειτουργίας και εγκατάστασης, έχουν κατά θέσεις επιτρέψει την εγκατάσταση νέων αιολικών πάρκων κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης, καθώς και την εγκατάσταση και χρήση μικρών αυτόνομων ανεμογεννητριών, μη συνδεδεμένων στο δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρισμού και φωτοβολταϊκών για αυτοπαραγωγούς και για την αυτονομία τουριστικών, κτηνοτροφικών και βιοτεχνικών μονάδων.

Τέλος, θα πρέπει να αναφερθεί ότι αρκετές θέσεις εντός αυτής που εμφανίζουν αξιόλογο αιολικό δυναμικό και έχουν προσελκύσει ή θα μπορούσαν εν δυνάμει να προσελκύσουν ενδιαφέρον για σχετική επένδυση έχουν χαρακτηριστεί ως Ζώνες Προστασίας της Φύσης για τη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου (τύποι οικοτόπων και είδη χλωρίδας και πανίδας). Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για τη ζωνοποίηση στηρίχτηκε στην καταγραφή του βιοτικού περιβάλλοντος (Κεφάλαιο 2) και στην αξιολόγηση αυτού (Κεφ 3) και αναπτύσσεται αναλυτικά στην Ενότητα 4.3.2 «Γενικές κατευθύνσεις ζώνωσης – Μεθοδολογία ζωνοποίησης και καθορισμού επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων ανά ζώνη». Επισημαίνεται ότι η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για τη ζωνοποίηση και προτάσεις ειδικών χρήσεων και ρυθμίσεων ανά ζώνη, έχει καταρχάς ως στόχο την ικανοποίηση των υποχρεώσεων της χώρας σε σχέση με της Ευρωπαϊκές Οδηγίες, ήτοι τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και ειδικότερα τη διατήρηση ειδών και τύπων οικοτόπων κάθε περιοχής Natura. Στόχος τη ζωνοποίησης είναι η προστασία του προστατευτέου αντικειμένου με κριτήρια που σχετίζονται με τη διατήρηση αυτού. Στα κριτήρια κλιμακούμενης προστασίας

αξιολογείται αρχικά μόνο το προστατευτέο αντικείμενο και όχι οι υφιστάμενες ή μελλοντικές χρήσεις. Παρ' όλα αυτά, με άξονα την εκτίμηση και στάθμιση των επιπτώσεων στην ανάπτυξη και την κοινωνία οι επιμέρους χωρικές ενότητες που προκύπτουν από τη ζωνοποίηση, με διαβαθμισμένη σημασία ως προς την προστασία των επιμέρους προστατευτέων αντικειμένων, αποτελούν την κρίσιμη βάση της ζωνοποίησης, αλλά όχι το μοναδικό κριτήριο για τις τελικές προτάσεις. Όπως αναλυτικά αναφέρεται στην Ενότητα 4.3.2.2 η οριστικοποίηση των ζωνών απαιτεί επίσης τη συσχέτισή τους με υφιστάμενες ανθρωπογενείς δραστηριότητες και χρήσεις, ενέργεια που περιλαμβάνει στάθμιση των επιπτώσεων στην ανάπτυξη και την τοπική κοινωνία.

(36.Α) Κέντρα Περίθαλψης Ειδών Άγριας Πανίδας (ΚΕΠΕΑΠ).

Αφορά τις ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018

Για τις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων και τις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών:

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία Κέντρων Περίθαλψης Ειδών Άγριας Πανίδας (ΚΕΠΕΑΠ), κατόπιν έκδοσης των απαραίτητων αδειών σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και εφόσον τηρούνται οι υγειονομικές διατάξεις.

Ζώνες εφαρμογής GR2520003: ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02*** *(ELBA25206_ZD01, ELBA25206_ZD02)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12*** *(ELBA25206_ZC03, ELBA25206_ZC04, ELBA25206_ZC05, ELBA25206_ZC06, ELBA25206_ZC07, ELBA25206_ZC08, ELBA25206_ZC09, ELBA25206_ZC10, ELBA25206_ZC11, ELBA25206_ZC12)*

ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25 *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η δημιουργία κέντρων για την περίθαλψη, για ορισμένο διάστημα, ατόμων άγριας πανίδας (τραυματισμένα, άρρωστα), με σκοπό την επανένταξή τους στο φυσικό περιβάλλον, κρίνεται ως συμβατή χρήση που μπορεί να συμβάλλει στη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Η διάσωση ατόμων ειδών πανίδας, ιδιαίτερα δε των σπάνιων και απειλούμενων, συμβάλει στη διατήρηση των ειδών αυτών, προστατεύοντας άμεσα τη διατήρηση των πληθυσμών τους. Παράλληλα η καταγραφή και ανάλυση των περιστατικών, παρέχει πολύτιμες επιστημονικές πληροφορίες σχετικά με τους λόγους που θέτουν σε κίνδυνο την άγρια πανίδα (π.χ. ασθένειες, πιέσεις από ανθρωπογενείς δραστηριότητες, παράνομες δραστηριότητες κ.λπ.), συμβάλλοντας έτσι στην προστασία και διατήρησή τους. Ένα ΚΕΠΕΑΠ μπορεί επίσης να αναλάβει

ενεργό δράση στην ελαχιστοποίηση των κινδύνων που απειλούν τα άγρια ζώα και στην ανάπτυξη προληπτικών δράσεων.

Επιπρόσθετα, σημαντική είναι η συμβολή ύπαρξης ΚΕΠΕΑΠ στην ευαισθητοποίηση, ενημέρωση και εκπαίδευση που επιτυγχάνεται από τις δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης και περίθαλψης, στις οποίες συμμετέχουν και εθελοντές. Το κοινό ενημερώνεται σε θέματα και προβλήματα της άγριας πανίδας και της φύσης στην περιοχή, ενώ οι εγκαταστάσεις αποτελούν χώρο επίσκεψης και ξενάγησης για το κοινό. Παράλληλα οργανώνονται εκδηλώσεις, συζητήσεις και εκπαίδευση εθελοντών. Παραδείγματα από παρόμοια κέντρα που λειτουργούν στην Ελλάδα επιβεβαιώνουν τα ανωτέρω. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι στις απελευθερώσεις που πραγματοποιούνται αρκετές φορές κάθε χρόνο σε σημαντικούς βιότοπους σε όλη την Ελλάδα, προσκαλούνται και συμμετέχουν σχολεία, τοπικές πολιτιστικές και περιβαλλοντικές οργανώσεις καθώς και κάτοικοι της περιοχής.

(38) Κοιμητήρια.

Αφορά τις ΖΒΔΦΠ

Για τις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η λειτουργία και επέκταση των υφιστάμενων κοιμητηρίων, σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας. Εγκατάσταση νέων κοιμητηρίων επιτρέπεται μόνο στην περιμετρική ζώνη των οικισμών.

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25*** *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Τα κοιμητήρια αποτελούν χώρους λατρείας και είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με την ιστορική μνήμη και παράδοση των Ελλήνων, ως εκ τούτου κρίνεται ότι η λειτουργίας αυτώ, εφόσον τηρούνται οι όροι και οι περιορισμοί που απορρέουν από την ισχύουσα νομοθεσία, είναι επιτρεπτή. Η εγκατάσταση νέων κοιμητηρίων, εφόσον απαιτηθεί, επιτρέπεται μόνο στη ζώνη περιμετρικά των οικισμών.

(47) Κατασκηνώσεις Παιδικές εξοχές.

Αφορά τις ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για τις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η κατασκήνωση σε νόμιμους οργανωμένους χώρους. Δεν επιτρέπεται η ελεύθερη κατασκήνωση.
- Επιτρέπεται η λειτουργία των νόμιμα υφιστάμενων κατασκηνώσεων (τουριστική κατασκήνωση και παιδική εξοχή) σύμφωνα με τους εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους, καθώς και προσθήκες για την αναβάθμιση αυτών, μετά από σχετική περιβαλλοντική αδειοδότηση σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση χώρου Glamping σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και κατόπιν Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης και περιβαλλοντικής αδειοδότησης σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, με τους εξής όρους: α) Οι εγκαταστάσεις θα πρέπει να λειτουργούν οικολογικά, δηλαδή να διαθέτουν κατά το δυνατόν ενεργειακή αυτάρκεια μέσω χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και να στοχεύουν στην ελαχιστοποίηση της κατανάλωσης φυσικών πόρων, στη διαχείριση των απορριμμάτων, στην ανακύκλωση και στην αποφυγή χρήση ουσιών βλαβερών για το περιβάλλον, β) Τα κατασκηνωτικά μέσα και δομές θα πρέπει να τοποθετούνται στο φυσικό περιβάλλον με τη μικρότερη δυνατή επέμβαση σε αυτό, γ) Δεν επιτρέπεται η στάθμευση και κίνηση αυτοκινούμενων και τροχόσπιτων εντός των εγκαταστάσεων και δ) Δεν επιτρέπεται η διάνοιξη νέου οδικού δικτύου για την εξυπηρέτηση της εγκατάστασης.
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση τουριστικών κατασκηνώσεων, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και κατόπιν έγκρισης περιβαλλοντικών όρων. Οι κατασκηνώσεις θα πρέπει να λειτουργούν οικολογικά, δηλαδή να διαθέτουν κατά το δυνατόν ενεργειακή αυτάρκεια μέσω χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και να στοχεύουν στην ελαχιστοποίηση της κατανάλωσης φυσικών πόρων, στη διαχείριση των απορριμμάτων, στην ανακύκλωση και στην αποφυγή χρήση ουσιών βλαβερών για το περιβάλλον (Μόνο για τις ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06 και ΖΒΔΦΠ-07).
- Ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για τη χωροθέτηση και λειτουργία των χώρων αυτών (υφιστάμενων ή μελλοντικών) δύναται να καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-12*** *(ELBA25206_ZC03, ELBA25206_ZC04, ELBA25206_ZC05, ELBA25206_ZC06, ELBA25206_ZC07, ELBA25206_ZC08, ELBA25206_ZC09, ELBA25206_ZC10, ELBA25206_ZC12)*

ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25 *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07,*

ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Στο Λεωνίδιο οι παράκτιες περιοχές αποτελούν τουριστικό πόλο, ενώ η ευρύτερη περιοχή αποτελείται από εκτεταμένες αγροκτηνοτροφικές περιοχές, οικιστικές περιοχές και περιοχές πολιτιστικής κληρονομίας, καθώς και εκτάσεις μεγάλης φυσικής αξίας και κάλλους. Αντίστοιχα στον Πάρνωνα, ο τουρισμός είναι κυρίως ορεινός και έχει σαν στόχο την περιήγηση, την ορειβασία, την περιπέτεια και την απόλαυση της φύσης και των πολιτιστικών στοιχείων. Η αποτροπή του μαζικού τουρισμού και η ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού (οικοτουρισμού, αγροτουρισμού, πολιτιστικού τουρισμού) αποτελούν μία βιώσιμη αναπτυξιακή δυνατότητα της περιοχής,

Η δυνατότητα φιλοξενίας των επισκεπτών σε κατασκηνώσεις της περιοχής συμβάλλει στην ανάπτυξη βιώσιμου οικοτουρισμού, ειδικά αν αναπτυχθούν κατασκηνώσεις με οικολογικό προσανατολισμό στη φιλοσοφία των προγραμμάτων και κατασκηνώσεις με υπαίθριες δραστηριότητες, αρμονικά προσαρμοσμένες στο τοπίο και στη φύση. Ειδικά σε ότι αφορά τις παιδικές κατασκηνώσεις, αυτές μπορούν να λειτουργήσουν ως σημεία περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης, εντάσσοντας στις δραστηριότητες των κατασκηνωτών ανάλογες δράσεις. Οι κατασκηνώσεις Υπαίθριων Δραστηριοτήτων βρίσκονται συνήθως σε μέσο υψόμετρο (700-1000μ) και μέσα σε δασώδεις εκτάσεις και η διαμονή των κατασκηνωτών γίνεται σε σκηνές. Το πρόγραμμα των κατασκηνώσεων μπορεί να εστιάζει σε δράσεις όπως η πεζοπορία, η αναρρίχηση, το ορειβατικό ποδήλατο, τοξοβολία, ιππασία κ.ά. Η διαμονή στη φύση σε σκηνές, συνδυασμένη με οικοτουριστικές και αγροτουριστικές δράσεις και δράσεις ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης παρέχουν δυνατότητες στους τουρίστες να έρθουν σε επαφή με το φυσικό περιβάλλον της περιοχής και να έχουν μία βιωματική γνωριμία με την ορεινή φύση και τα οικοσυστήματα, την παρατήρηση πουλιών, τη γνωριμία με την παράδοση της περιοχής. Επίσης, τα τελευταία χρόνια έχει κάνει την εμφάνισή της στη χώρα και η κατασκήνωση εθελοντών οικολογικού περιεχομένου, όπου συγκεντρώνονται άτομα που ενδιαφέρονται να παρέχουν εθελοντική εργασία για την προστασία του περιβάλλοντος.

Ειδικά σε ότι αφορά το Glamping αποτελεί μία τάση που έχει αναπτυχθεί πολύ τα τελευταία χρόνια, παγκοσμίως και υιοθετείται ως μία μορφή εναλλακτικής υποδομής για διαμονή στη φύση. Αφορά διαμονή στη φύση, σε διαφόρων τύπων και μεγεθών κατασκηνωτικά μέσα ή ημιμόνιμες δομές σε κελύφη ιδιαίτερου αρχιτεκτονικού σχεδιασμού που δύνανται να συναρμολογούνται και να αποσυναρμολογούνται ή να μεταφέρονται (όπως θολωτές δομές -domes). Τα κατασκηνωτικά μέσα και δομές θα πρέπει να τοποθετούνται στο φυσικό περιβάλλον με τη μικρότερη δυνατή επέμβαση σε αυτό. Στις επιτρεπόμενες χρήσης δεν περιλαμβάνονται τα έργα πρόσβασης και κυκλοφορίας, ενώ δεν επιτρέπεται η στάθμευση και κίνηση αυτοκινούμενων και τροχόσπιτων εντός των εγκαταστάσεων. Η χρήση του υφιστάμενου οδικού δικτύου και δικτύου μονοπατιών για την πρόσβαση σε τέτοιους χώρους συνάδει με τη βιώσιμη ήπια οικοτουριστική ανάπτυξη που προτείνεται για την περιοχή, ενώ ταυτόχρονα προάγει τις δράσεις στη φύση

(πεζοπορία, η αναρρίχηση, το ορειβατικό ποδήλατο κ.α.) και τις δράσεις ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης.

(48.2) Α) Οι κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, μετά των παραρτημάτων αυτών (υπέργειων και υπόγειων)

Για το σύνολο των χερσαίων ζωνών της προστατευόμενης περιοχής, εκτός των ζωνών Απολύτου Προστασίας της Φύσης:

- Υφιστάμενα δίκτυα και εγκαταστάσεις διατηρούνται και επιτρέπεται η λειτουργία τους.
- Επιτρέπεται η εκτέλεση έργων συντήρησης, βελτίωσης, αποκατάστασης, και εκσυγχρονισμού λειτουργικών δικτύων υποδομών και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας.
- Η επέκταση των δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας ή η κατασκευή νέων επιτρέπονται. Στις ΖΠΦ η επέκταση των δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας ή η κατασκευή νέων επιτρέπονται μόνο αν τεκμηριώνεται ως αναγκαία η σκοπιμότητά τους και εφόσον έχουν αποκλειστεί εναλλακτικές λύσεις για την τοποθέτησή τους εκτός ζώνης. Η Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων, γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, κατόπιν Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και δέουσας εκτίμησης των επιπτώσεων. Νέα δίκτυα και εγκαταστάσεις δεν επιτρέπονται στις ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03 και ΖΠΦ-05.

Ζώνες εφαρμογής GR2520003: **ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14** *(ELBA25206_ZB01, ELBA25206_ZB13, ELBA25206_ZB14)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02 *(ELBA25206_ZD01, ELBA25206_ZD02)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: **ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12** *(ELBA25206_ZB02, ELBA25206_ZB03, ELBA25206_ZB04, ELBA25206_ZB05, ELBA25206_ZB06, ELBA25206_ZB07, ELBA25206_ZB08, ELBA25206_ZB09, ELBA25206_ZB10, ELBA25206_ZB11, ELBA25206_ZB12)*

ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12 *(ELBA25206_ZC03, ELBA25206_ZC04, ELBA25206_ZC05, ELBA25206_ZC06, ELBA25206_ZC07, ELBA25206_ZC08, ELBA25206_ZC09, ELBA25206_ZC10, ELBA25206_ZC11, ELBA25206_ZC12)*

ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25 *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η δυνατότητα διατήρησης, λειτουργίας και, κατά περίπτωση, συντήρησης ή βελτίωσης των υφιστάμενων δικτύων υποδομών και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας θεωρείται αναγκαία για την ομαλή λειτουργία των υφιστάμενων δραστηριοτήτων, την

εξυπηρέτηση των τοπικών πληθυσμών και τη διατήρηση βασικών υπηρεσιών (ηλεκτρική ενέργεια, τηλεπικοινωνίες, ύδρευση, αποχέτευση κ.λπ.). Στις περισσότερες περιοχές της ΕΖΔ λαμβάνουν χώρα ανθρωπογενείς δραστηριότητες, συνεπώς δεν μπορεί να αποκλειστεί η ύπαρξη τεκμηριωμένης ανάγκης για έργα δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, συμπεριλαμβανομένων κατασκευών που αφορούν τη διέλευση χερσαίων, θαλάσσιων και υποθαλάσσιων αγωγών, καθώς και υπόγειων ή υποβρύχιων καλωδίων μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, τηλεπικοινωνιών και φυσικού αερίου. Η δυνατότητα αυτή εξυπηρετεί βασικές ανάγκες των τοπικών κοινωνιών, υπό την προϋπόθεση ότι τα έργα εκτελούνται με τις κατάλληλες τεχνικές προδιαγραφές και περιβαλλοντικές δικλίδες, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Για τον λόγο αυτό, η χρήση επιτρέπεται με τους απαραίτητους περιορισμούς και τις δέουσες προϋποθέσεις, ανά περίπτωση.

Η εγκατάσταση νέων δικτύων στις ΖΠΦ θα πρέπει να αποφεύγεται και να εξετάζεται μόνο όταν κρίνεται απολύτως αναγκαία και σκόπιμη, με τις ελάχιστες δυνατές επιπτώσεις στο προστατευτέο αντικείμενο. Οι εργασίες συντήρησης, βελτίωσης, αποκατάστασης και εκσυγχρονισμού υφιστάμενων δικτύων θεωρούνται επιτρεπτές, υπό τον όρο ότι διασφαλίζεται η ακεραιότητα των τύπων οικοτόπων και των ειδών. Στη ΖΠΦ-01, στην παραλία του Μουστού η κατασκευή νέων δικτύων δεν επιτρέπεται γιατί η ζώνη συνορεύει με τη ΖΑΠΦ του Μουστού, από όπου δεν επιτρέπεται η διέλευση δικτύων. Τα νέα δίκτυα δεν επιτρέπονται επίσης και από τα 3 σημαντικά σπήλαια που αποτελούν καταφύγια χειροπτέρων (ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03 και ΖΠΦ-05). Στις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και στις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων, δύναται να επιτραπεί η επέκταση ή εγκατάσταση νέων δικτύων, εφόσον αυτό κρίνεται απαραίτητο και πληρούνται όλες οι απαιτήσεις περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

(48.2) Β) Η εγκατάσταση σταθμών μέτρησης ατμοσφαιρικής ρύπανσης, θορύβου και μετεωρολογικών παραμέτρων με τον αναγκαίο εξοπλισμό

Αφορά τις ΖΑΠΦ, ΖΠΦ, ΖΔΟΕ, ΖΒΔΦΠ σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018

Για το σύνολο των χερσαίων ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η λειτουργία των υφιστάμενων και η εγκατάσταση νέων σταθμών μέτρησης ατμοσφαιρικής ρύπανσης, θορύβου, ποιότητας υδάτων και μετεωρολογικών παραμέτρων με τον αναγκαίο εξοπλισμό, εφόσον κρίνονται σκόπιμοι για την παρακολούθηση περιβαλλοντικών παραμέτρων σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής ή κρίνονται επιβεβλημένοι για τον σχεδιασμό και αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών.

Ζώνες εφαρμογής GR2520003: ***ΖΑΠΦ-01, ΖΑΠΦ-02, ΖΑΠΦ-03, ΖΑΠΦ-04, ΖΑΠΦ-05*** *(ELBA25206_ZA01, ELBA25206_ZA02, ELBA25206_ZA03, ELBA25206_ZA04, ELBA25206_ZA05)*
ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14 *(ELBA25206_ZB01, ELBA25206_ZB13, ELBA25206_ZB14)*
ΖΔΟΕ-01 *(ELBA25206_ZC01)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02 *(ELBA25206_ZD01, ELBA25206_ZD02)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΑΠΦ-06, ΖΑΠΦ-07*** *(ELBA25206_ZA06, ELBA25206_ZA07)*

ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12 *(ELBA25206_ZB02, ELBA25206_ZB03, ELBA25206_ZB04, ELBA25206_ZB05, ELBA25206_ZB06, ELBA25206_ZB07, ELBA25206_ZB08, ELBA25206_ZB09, ELBA25206_ZB10, ELBA25206_ZB11, ELBA25206_ZB12)*

ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12 *(ELBA25206_ZC03, ELBA25206_ZC04, ELBA25206_ZC05, ELBA25206_ZC06, ELBA25206_ZC07, ELBA25206_ZC08, ELBA25206_ZC09, ELBA25206_ZC10, ELBA25206_ZC11, ELBA25206_ZC12)*

ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25 *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η εγκατάσταση σταθμών μέτρησης βιοτικών και αβιοτικών παραμέτρων και ατμοσφαιρικού περιβάλλοντος θα πρέπει να επιτρέπεται, δεδομένου ότι η παρακολούθηση των βιοτικών και αβιοτικών παραγόντων είναι κρίσιμη πολλές φορές για την παρακολούθηση της ικανοποιητικής κατάστασης ειδών και οικοτόπων, αλλά και εν γένει του οικοσυστήματος.

(49) Περίπτερα ενημέρωσης/έργα ερμηνείας περιβάλλοντος (πινακίδες, αποχωρητήρια, περίπτερα, στέγαστρα κ.λπ.)

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπονται οι δράσεις περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης.
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και συντήρηση έργων ερμηνείας περιβάλλοντος και της απολύτως απαραίτητης ελαφράς υποδομής στήριξης αυτών (πινακίδες πληροφόρησης, υπαίθριοι χώροι περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, επιστημονικός εξοπλισμός, ξύλινα καθιστικά, ξύλινα στέγαστρα, παρατηρητήρια, οριοσήμανση ζωνών προστασίας και μονοπατιών κ.λπ.). Η χωροθέτηση των έργων ερμηνείας περιβάλλοντος και οι τεχνικές προδιαγραφές αυτών καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν εκπόνησης ειδικής μελέτης. [βλέπε Μέτρο MM25206CF0301 – Κεφάλαιο 5]

Ζώνες εφαρμογής GR2520003: ***ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14*** *(ELBA25206_ZB01, ELBA25206_ZB13, ELBA25206_ZB14)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02 *(ELBA25206_ZD01, ELBA25206_ZD02)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25206_ZB02, ELBA25206_ZB03,*

ELBA25206_ZB04, ELBA25206_ZB05, ELBA25206_ZB06, ELBA25206_ZB07, ELBA25206_ZB08, ELBA25206_ZB09, ELBA25206_ZB10, ELBA25206_ZB11, ELBA25206_ZB12)

ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12 *(ELBA25206_ZC03, ELBA25206_ZC04, ELBA25206_ZC05, ELBA25206_ZC06, ELBA25206_ZC07, ELBA25206_ZC08, ELBA25206_ZC09, ELBA25206_ZC10, ELBA25206_ZC11, ELBA25206_ZC12)*

ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25 *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*

Για τις ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και συντήρηση περιπτέρων ενημέρωσης. Η χωροθέτηση και οι τεχνικές προδιαγραφές αυτών προβλέπονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν εκπόνησης ειδικής μελέτης.

Ζώνες εφαρμογής GR2520003: ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02*** *(ELBA25206_ZD01, ELBA25206_ZD02)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11,*** *(ELBA25206_ZC03, ELBA25206_ZC04, ELBA25206_ZC05, ELBA25206_ZC06, ELBA25206_ZC07, ELBA25206_ZC08, ELBA25206_ZC09, ELBA25206_ZC10, ELBA25206_ZC11)*

ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25 *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Μέσω της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης επιτελείται διαμόρφωση γνώμης και ενημέρωσης για το περιβάλλον και τα προβλήματά του, προσφέροντας εμπεριστατωμένη γνώση αναφορικά με τη σημασία της περιοχής και, γενικότερα, του φυσικού περιβάλλοντος. Η διεξαγωγή δράσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού, των φορέων που εκπροσωπούν τους χρήστες του χώρου, καθώς και οι δράσεις κατάρτισης του προσωπικού των αρχών που έχουν την ευθύνη και διαχειρίζονται την περιοχή κρίνονται απαραίτητες και κρίσιμες για την προστασία και διατήρησης των ειδών, αλλά και της ευρύτερης περιοχής.

Η εγκατάσταση περιπτέρων ενημέρωσης και λοιπής υποδομής για την ερμηνεία του περιβάλλοντος, όπως πινακίδες πληροφόρησης, υπαίθριοι χώροι περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, επιστημονικός εξοπλισμός, ξύλινα καθιστικά, ξύλινα στέγαστρα, παρατηρητήρια κ.λπ., κρίνεται απαραίτητη καθώς εξυπηρετεί τους σκοπούς προστασίας της φύσης μέσω της εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επισκεπτών και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής. Οι υποδομές αυτές, αποτελούν τους κατεξοχήν χώρους όπου παρουσιάζεται η σημασία της προστατευόμενης περιοχής και η αναγκαιότητα προστασίας των στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος. Σε πολλές περιπτώσεις η άγνοια των επισκεπτών για την παρουσία ορισμένων ειδών, είτε η εσφαλμένη εντύπωση σε σχέση με την επικινδυνότητα κάποιας δραστηριότητας, είτε η έλλειψη γνώσης σε σχέση με τη σπανιότητα κάποιου είδους μπορεί να δράσει επιβαρυντικά για την επιβίωση των ειδών αυτών εάν θανατωθούν, οχληθούν ή καταστραφούν τα ενδιαιτήματα αυτών ή απομακρυνθούν για λόγους συλλογής.

Οι υποδομές ερμηνείας του περιβάλλοντος χρησιμοποιούνται κυρίως από τους κατοίκους και επισκέπτες της περιοχής. Οι υποδομές που υποστηρίζουν τις δράσεις ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης, αποτελούν ένα εργαλείο που μπορεί να κινητοποιήσει, παροτρύνει και εμψυχώσει τους κατοίκους και τους χρήστες του χώρου (γεωργοί, κτηνοτρόφοι, αλιείς, κυνηγοί, τοπικές αρχές, περιβαλλοντικοί σύλλογοι, εκπαιδευτικοί, ξεναγοί, δύτες κ.α.) ώστε να συμμετάσχουν ενεργά στην προστασία της περιοχής, αλλά και να αντιληφθούν τις ευκαιρίες που αναδεικνύονται από τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής.

(50) Έργα πρόληψης ή αντιμετώπισης της υφαλμύρωσης των υπογείων υδάτων ή εδαφών

Αφορά τις ΖΑΠΦ, ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπονται τα έργα πρόληψης ή αντιμετώπισης της υφαλμύρωσης των υπογείων υδάτων ή εδαφών σύμφωνα με τα οριζόμενα στη κείμενη νομοθεσία. Η Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων, για κάθε έργο όπου αυτό απαιτείται, γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, κατόπιν Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και δέουσας εκτίμησης των επιπτώσεων.

Ζώνες εφαρμογής GR2520003: ***ΖΑΠΦ-01, ΖΑΠΦ-02, ΖΑΠΦ-03, ΖΑΠΦ-04, ΖΑΠΦ-05*** *(ELBA25206_ZA01, ELBA25206_ZA02, ELBA25206_ZA03, ELBA25206_ZA04, ELBA25206_ZA05)*
ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14 *(ELBA25206_ZB01, ELBA25206_ZB13, ELBA25206_ZB14)*
ΖΔΟΕ-01 *(ELBA25206_ZC01*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02 *(ELBA25206_ZD01, ELBA25206_ZD02)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07*** *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η υφαλμύρωση των παράκτιων υδροφόρων αποτελεί σημαντικό μεσοπρόθεσμο πρόβλημα στην Ελληνική επικράτεια, κυρίως λόγω της υπερεκμετάλλευσης των παράκτιων υδροφόρων συστημάτων και των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής. Ως εκ τούτου

θα πρέπει να επιτρέπονται τα έργα πρόληψης ή αντιμετώπισης υφαλμύρωσης των υπόγειων υδάτων ή εδαφών.

(51) Έργα προστασίας από διάβρωση, κατολισθήσεις και στήριξη εδαφών

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπονται τα έργα στήριξης εδαφών, προστασίας από διάβρωση και κατολισθήσεις και προστασίας από φυσικές καταστροφές εν γένει, με ήπιες μεθόδους, εφόσον τεκμηριώνεται επαρκώς η σκοπιμότητα, αναγκαιότητα και αποτελεσματικότητά τους, διατηρείται υψηλή προστασία της περιοχής και επιλέγονται λύσεις με την ηπιότερη δυνατή παρέμβαση στο φυσικό περιβάλλον. Η Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, κατόπιν Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και δέουσας εκτίμησης των επιπτώσεων.

Ζώνες εφαρμογής GR2520003: ***ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14*** *(ELBA25206_ZB01, ELBA25206_ZB13, ELBA25206_ZB14)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02 *(ELBA25206_ZD01, ELBA25206_ZD02)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25206_ZB02, ELBA25206_ZB03, ELBA25206_ZB04, ELBA25206_ZB05, ELBA25206_ZB06, ELBA25206_ZB07, ELBA25206_ZB08, ELBA25206_ZB09, ELBA25206_ZB10, ELBA25206_ZB11, ELBA25206_ZB12)*

ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12 *(ELBA25206_ZC03, ELBA25206_ZC04, ELBA25206_ZC05, ELBA25206_ZC06, ELBA25206_ZC07, ELBA25206_ZC08, ELBA25206_ZC09, ELBA25206_ZC10, ELBA25206_ZC11, ELBA25206_ZC12)*

ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25 *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Στην Ελλάδα παρατηρείται έντονη διάβρωση τις τελευταίες δεκαετίες η οποία δεν οφείλεται κυρίως στους ανθρωπογενείς παράγοντες και ανέρχεται σε ποσοστό 28,6%, ένα από τα υψηλότερα ποσοστά διάβρωσης ανάμεσα στις χώρες της Ευρώπης. Στον ορεινό όγκο του Πάρνωνα καταγράφονται κατά θέσεις φαινόμενα διάβρωσης και ιδιαιτέρως στις θέσεις που επλήγησαν από τις μεγάλες πυρκαγιές τα τελευταία χρόνια.

Αν και οι υπό εξέταση παράκτιες περιοχές δεν διατρέχουν υψηλό κίνδυνο διάβρωσης καθώς μελέτη που διερεύνησε τη διάβρωση ακτών της Πελοποννήσου (Tragaki *et al.*, 2018) έδειξε ότι

κανένας σχεδόν από τους παράγοντες που εξετάστηκαν δεν κατατάσσει την περιοχή στις υψηλού κινδύνου περιοχές (βλέπε Ενότητα 2.1.2). Παρόλα αυτά, ή διάβρωση των ακτών μπορεί να προκληθεί εξαιτίας αστάθμητων παραγόντων που μπορεί να είναι κακοτεχνίες ή επεμβάσεις στις παράλιες περιοχές χωρίς να έχει προηγηθεί μελέτη, ως εκ τούτου οι ήπιες μέθοδοι αντιμετώπισης διαβρωτικών φαινομένων αποτελούν βιώσιμες λύσεις για αντιμετώπιση του προβλήματος με τις λιγότερες αρνητικές επιπτώσεις, εφόσον αυτό απαιτηθεί.

Μελέτες έχουν εκτιμήσει ότι οι παράκτιες οικοσυστημικές υπηρεσίες σε ευρωπαϊκό επίπεδο μειώθηκαν από περίπου 22,3 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως το 1975, σε περίπου 21,6 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως το 2006, ενώ έως το 2050 θα λάβουν τιμές μεταξύ 20,1 και 19,4 δισεκατομμυρίων ευρώ ετησίως η οποία αντιστοιχεί σε συνολική απώλεια παράκτιας ζώνης της τάξης των 3.700 km2 και ~ 5.800 km2, με τους παράκτιους υγροτόπους να πλήττονται περισσότερο (Roebeling *et al.*, 2013). Η διάβρωση και συνεπώς η απώλεια της παράκτιας ζώνης, δύναται να επιφέρει σημαντικές επιπτώσεις στις οικονομικές δραστηριότητες μιας περιοχής, όπως ο τουρισμός (Phillips and Jones, 2006). Η μετακίνηση των πληθυσμών από την κλιματική αλλαγή και τις φυσικές καταστροφές κατατάσσεται ανάμεσα στα πιο σημαντικά αναδυόμενα ζητήματα που θα αντιμετωπίσει η ανθρωπότητα στο μέλλον. Πέραν των κοινωνικο-οικονομικών συνεπειών, το φαινόμενο της διάβρωσης έχει και οικολογικές συνέπειες. Λαμβάνοντας υπόψη ότι η κλιματική αλλαγή και οι επιπτώσεις της όπως η διάβρωση θα ενταθούν τις επόμενες δεκαετίες (Dawson *et al.*, 2009), κρίνεται ότι τα αντιδιαβρωτικά έργα που χωροθετούνται στο θαλάσσιο μέτωπο, αποτελούν μεταξύ άλλων, δράση διαχείρισης και αντισταθμιστικό μέτρο με στόχο την προστασία της παράκτιας ζώνης και του προστατευτέου αντικειμένου.

(53) Έργα που αφορούν την αποκατάσταση και βελτίωση των υδατοαποθεμάτων

Αφορά τις ΖΑΠΦ, ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για το <u>σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής</u>:

- Επιτρέπεται η υλοποίηση δράσεων και τα έργα που αφορούν στην αποκατάσταση και βελτίωση των υδατοαποθεμάτων, κατόπιν έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων και δέουσα εκτίμηση.

<u>Ζώνες εφαρμογής GR2520003</u>: ***ΖΑΠΦ-01, ΖΑΠΦ-02, ΖΑΠΦ-03, ΖΑΠΦ-04, ΖΑΠΦ-05*** *(ELBA25206_ZA01, ELBA25206_ZA02, ELBA25206_ZA03, ELBA25206_ZA04, ELBA25206_ZA05)*
ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14 *(ELBA25206_ZB01, ELBA25206_ZB13, ELBA25206_ZB14)*
ΖΔΟΕ-01 *(ELBA25206_ZC01*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02 *(ELBA25206_ZD01, ELBA25206_ZD02)*

<u>Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006</u>: ***ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25206_ZB02, ELBA25206_ZB03, ELBA25206_ZB04, ELBA25206_ZB05, ELBA25206_ZB06, ELBA25206_ZB07, ELBA25206_ZB08, ELBA25206_ZB09, ELBA25206_ZB10, ELBA25206_ZB11, ELBA25206_ZB12)*

ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12 *(ELBA25206_ZC03, ELBA25206_ZC04, ELBA25206_ZC05, ELBA25206_ZC06, ELBA25206_ZC07, ELBA25206_ZC08, ELBA25206_ZC09, ELBA25206_ZC10, ELBA25206_ZC11, ELBA25206_ZC12)*

ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25 *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η Οδηγία Πλαίσιο για τη Διαχείριση των Υδάτων καθορίζει τις αρχές και προτείνει μέτρα για τη διατήρηση και προστασία όλων των υδάτων -ποτάμια, λίμνες, μεταβατικά, παράκτια και υπόγεια ύδατα- εισάγοντας την έννοια της «οικολογικής σημασίας» των υδάτων παράλληλα και ανεξάρτητα της όποιας άλλης χρήσης τους. Η εφαρμογή της στοχεύει στην ολοκληρωμένη και αειφόρο διαχείριση των υδατικών πόρων. Με την Οδηγία καθιερώνονται και εφαρμόζονται κοινές αρχές και κοινά μέτρα για όλα τα Κράτη Μέλη, με θεμελιώδη στόχο την επίτευξη της «καλής κατάστασης» όλων των υδάτων (συμπεριλαμβανομένων των εσωτερικών επιφανειακών υδάτων, των μεταβατικών, των παράκτιων και των υπόγειων υδάτων), με αρχικό χρονικό στόχο το 2015. Ειδικότερα, ο σκοπός της Οδηγίας, σύμφωνα με το άρθρο 1, είναι «η θέσπιση πλαισίου για την προστασία των εσωτερικών επιφανειακών, των μεταβατικών, των παράκτιων και υπόγειων υδάτων, το οποίο να: α) αποτρέπει την περαιτέρω επιδείνωση, να προστατεύει και να βελτιώνει την κατάσταση των υδάτινων οικοσυστημάτων αλλά και των εξαρτωμένων από αυτά χερσαίων οικοσυστημάτων και υγροτόπων, β) προωθεί τη βιώσιμη χρήση του νερού βάσει μακροπρόθεσμης προστασίας των διαθέσιμων υδατικών πόρων. γ) προωθεί την ενίσχυση της προστασίας και τη βελτίωση του υδάτινου περιβάλλοντος, δ) διασφαλίζει την προοδευτική μείωση της ρύπανσης των υπόγειων υδάτων και ε) συμβάλλει στο μετριασμό των επιπτώσεων από πλημμύρες και ξηρασία.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, κρίνεται σκόπιμο να επιτρέπονται έργα και δράσεις που αφορούν στην αποκατάσταση και βελτίωση των υδάτινων οικοσυστημάτων τα οποία επηρεάζουν την κατάσταση διατήρησης των προστατευτέων αντικειμένων.

(55) Φάροι

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για τις χερσαίες ζώνες της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η διατήρηση των υφιστάμενων και η εγκατάσταση νέων φάρων, σύμφωνα με τις ισχύουσες κείμενες διατάξεις και κατόπιν άδειας των αρμόδιων αρχών.

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΠΦ-04*** *(ELBA25206_ZB04)*

ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12 *(ELBA25206_ZC03, ELBA25206_ZC04, ELBA25206_ZC05, ELBA25206_ZC06, ELBA25206_ZC07, ELBA25206_ZC08, ELBA25206_ZC09, ELBA25206_ZC10, ELBA25206_ZC11, ELBA25206_ZC12)*

ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07 *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07)*

Επισήμανση: Ακολούθως, σε συνέχεια των επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων, όπως ορίζονται στο Π.Δ. 59/2018 και σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4685/2020, παρατίθενται δραστηριότητες και έργα που δεν προβλέπονται ή δεν εξειδικεύονται ρητά στο εν λόγω Π.Δ.

Η αναφορά τους κρίνεται αναγκαία, ώστε να θεσπιστούν συγκεκριμένοι όροι και περιορισμοί με στόχο: α) την ομαλή λειτουργία και προστασία της περιοχής, β) την ασφάλεια των κατοίκων και των επισκεπτών, γ) την προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, δ) καθώς και τη συμπερίληψη δραστηριοτήτων που είναι συμβατές με τους όρους προστασίας και παράλληλα συμβάλλουν στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου.

Οι δραστηριότητες και τα έργα αυτά μπορούν να ενταχθούν είτε ως οριζόντιες Γενικές Διατάξεις είτε στο πλαίσιο των Σχεδίων Διαχείρισης της περιοχής κατά την έκδοση των σχετικών ΠΔ και ΚΥΑ για την περιοχή.

Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται και ενισχύεται ο εναλλακτικός τουρισμός (οικοτουρισμός, αγροτουρισμός, θαλάσσιος, πολιτιστικός, θρησκευτικός, φυσιολατρικός, δραστηριότητας, κ.λπ.) σύμφωνα με τους όρους του παρόντος και ειδικότερες ρυθμίσεις του Σχεδίου Διαχείρισης. [βλέπε Μέτρα MM25206CF0301 και MM25206CF0306 – Κεφάλαιο 5]
- Επιτρέπεται η επίσκεψη με σκοπό την περιβαλλοντική εκπαίδευση, την παρατήρηση της φύσης, την αναψυχή, τα θαλάσσια λουτρά.
- Επιτρέπεται η υπαίθρια αναψυχή, και διημέρευση των επισκεπτών.
- Ειδικότεροι όροι και ρυθμίσεις (κανονιστικό πλαίσιο) για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων καταγράφονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της Περιοχής (κεφάλαιο 5.3.3, κωδικός μέτρου MM25206CF0306).
- Ειδικότεροι όροι για την ξενάγηση και την κίνηση των επισκεπτών καθώς και για τη διοργάνωση οικοτουριστικών προγραμμάτων ρυθμίζονται και εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής κατόπιν εγκεκριμένης ειδικής μελέτης Οργάνωσης και Διαχείρισης Επισκεπτών (π.χ. ξενάγηση επισκεπτών σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους και θέσεις).

Για το σύνολο των χερσαίων παράκτιων ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η ημερήσια επίσκεψη και ελεύθερη χρήση της παράκτιας ζώνης για αναψυχή και κολύμβηση και η εξυπηρέτηση της δραστηριότητας με μη μόνιμες υποδομές, βάσει της κείμενης νομοθεσίας και τα οριζόμενα στο παρόν, σύμφωνα με ειδικότερους όρους και περιορισμούς του Σχεδίου Διαχείρισης, εφόσον δεν παραβιάζεται ο προορισμός τους ως

κοινόχρηστων αγαθών και δεν επέρχεται αλλοίωση στη φυσική μορφολογία και δεν ασκούνται πιέσεις στα προστατευτέα αντικείμενα.

- Η κίνηση των επισκεπτών στις παράκτιες Ζώνες Προστασίας της Φύσης θα γίνεται μόνο επί επισημασμένων διαδρομών που θα καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής κατόπιν εγκεκριμένης ειδικής μελέτης Οργάνωσης και Διαχείρισης Επισκεπτών.
- Επιτρέπεται η παραχώρηση απλής χρήσης του αιγιαλού και της παραλίας για την εξυπηρέτηση των λουόμενων και την αναψυχή, σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις. Παραχωρήσεις που δεν τηρούν τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις ή επηρεάζουν τους στόχους διατήρησης του προστατευτέου αντικειμένου, ανακαλούνται.
- Οι επιτρεπόμενες χρήσεις και η χωροθέτηση αυτών, η πυκνότητα των επίπλων θαλάσσης και ειδικότερες ρυθμίσεις για τη χρήση τους εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης, λαμβάνοντας υπόψη το Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών.
- Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να διασφαλίζεται μέγιστη προστασία και η διατήρηση των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων και των ενδιαιτημάτων που αποτελούν θέσεις αναπαραγωγής της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*.
- Επιτρέπεται, ως ήπια δραστηριότητα αναψυχής, το ερασιτεχνικό ψάρεμα από τη στεριά (π.χ. με καλάμι ή πετονιά) στις παραλίες και παράκτιες περιοχές, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
- Ειδικότεροι όροι και ρυθμίσεις (κανονιστικό πλαίσιο) για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής καταγράφονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της Περιοχής (MM25206CF0309).

Ζώνες εφαρμογής GR2520003: **ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14** *(ELBA25206_ZB01, ELBA25206_ZB13, ELBA25206_ZB14)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02 *(ELBA25206_ZD01, ELBA25206_ZD02)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: **ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12** *(ELBA25206_ZB02, ELBA25206_ZB03, ELBA25206_ZB04, ELBA25206_ZB05, ELBA25206_ZB06, ELBA25206_ZB07, ELBA25206_ZB08, ELBA25206_ZB09, ELBA25206_ZB10, ELBA25206_ZB11, ELBA25206_ZB12)*

ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12 *(ELBA25206_ZC03, ELBA25206_ZC04, ELBA25206_ZC05, ELBA25206_ZC06, ELBA25206_ZC07, ELBA25206_ZC08, ELBA25206_ZC09, ELBA25206_ZC10, ELBA25206_ZC11, ELBA25206_ZC12)*

ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25 *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η περιοχή αποτελεί σημαντικό πόλο έλξης της χώρας και δέχεται μεγάλο αριθμό επισκεπτών που αλληλοεπιδρά με τη φύση και τα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος. Ήδη έχουν αναπτυχθεί δραστηριότητες αναψυχής και εναλλακτικού τουρισμού. Η ανάπτυξη ήπιων εναλλακτικών μορφών τουρισμού (οικοτουρισμού, αγροτουρισμού, αθλητικού, περιηγητικού και περιπατητικού τουρισμού, πολιτιστικού - θρησκευτικού τουρισμού, τουρισμού άγριας ζωής) αποτελούν μία βιώσιμη αναπτυξιακή δυνατότητα της περιοχής. Σε κάθε περίπτωση η βιώσιμη διαχείριση της περιοχής προϋποθέτει την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού με τρόπο που να διασφαλίζεται η ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων στη φύση και να προστατεύεται το περιβάλλον.

Οι προτεινόμενοι όροι θα διασφαλίσουν την ελεγχόμενη ανάπτυξη της παράκτιας ζώνης για την καταλληλότητα των παραλιών ωοτοκίας και την αναπαραγωγική επιτυχία των θαλασσίων χελωνών σχετικά με τις τουριστικές υποδομές, τον τεχνητό φωτισμό από ξενοδοχεία, δρόμους ή άλλες πηγές κοντά στις ακτές που αποπροσανατολίζουν τους νεοσσούς, τη σκίαση των φωλιών, τη κίνηση οχημάτων πάνω στην άμμο, και την ανθρώπινη παρουσία κατά την περίοδο αναπαραγωγής του είδους.

Η αειφορική διαχείριση σε αυτές τις περιπτώσεις επιτυγχάνεται όταν υπάρχει επίτευξη αρμονικών σχέσεων μεταξύ τουρισμού και φυσικού περιβάλλοντος ώστε, οι δραστηριότητες να μην οδηγήσουν στην υποβάθμιση της κατάστασης διατήρησης του προστατευτέου αντικειμένου, του φυσικού περιβάλλοντος και της αισθητικής του τοπίου. Κρίνεται ότι δραστηριότητες που έχουν ως επίκεντρο το φυσικό περιβάλλον μέσω της παρατήρησης και της εκτίμησής του, που οργανώνονται από μικρές τοπικές επιχειρήσεις και αφορούν μικρό αριθμό επισκεπτών μπορούν να ελαχιστοποιήσουν τις αρνητικές επιπτώσεις στο φυσικό και κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον παράγοντας οφέλη για τις τοπικές κοινωνίες και δημιουργώντας επιπλέον θέσεις εργασίας. Ταυτόχρονα, η ανάπτυξη δραστηριοτήτων ήπιου τουρισμού δύναται να ενισχύσουν την ευαισθησία των χρηστών προς το περιβάλλον και το διαχειριστικό έργο των αρχών που αποσκοπεί στη διατήρηση και προστασία του προστατευτέου αντικειμένου.

Επισημάνσεις: Προτείνεται να επιτρέπονται και να ρυθμιστούν οι δραστηριότητες αναψυχής / εναλλακτικού τουρισμού, οι οποίες, υπό όρους, κρίνονται συμβατές με τις ανάγκες προστασίας και αειφόρου ανάπτυξης της περιοχής. Στη χρήση ενσωματώθηκαν και οι χρήσεις επί παραλιών για την εξυπηρέτηση των λουόμενων (όπως απλής χρήσης του αιγιαλού και της παραλίας), δεδομένου ότι δεν προβλέπεται από το ΠΔ κάποια ειδικότερη χρήση.

Αντιπυρική προστασία / Φύλαξη

Για το σύνολο των χερσαίων ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η κατασκευή και συντήρηση έργων και η εκτέλεση εργασιών αντιπυρικής προστασίας.
- Επιτρέπονται τα έργα και οι εργασίες δασοπροστασίας και εν γένει φύλαξης και επόπτευσης του χώρου,

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και χρήση φυλακίων και μη μόνιμης ελαφριάς υποδομής που προορίζεται για την πυροπροστασία, φύλαξη και επόπτευση του χώρου. Οι κατασκευές θα εγκαθίστανται κατόπιν ειδικής μελέτης και θα πρέπει να εναρμονίζονται στην αισθητική του περιβάλλοντος χώρου. (Δεν επιτρέπεται στις ΖΑΠΦ)

Ζώνες εφαρμογής GR2520003: ***ΖΑΠΦ-01, ΖΑΠΦ-02, ΖΑΠΦ-03, ΖΑΠΦ-04, ΖΑΠΦ-05*** *(ELBA25206_ZA01, ELBA25206_ZA02, ELBA25206_ZA03, ELBA25206_ZA04, ELBA25206_ZA05)*
ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14 *(ELBA25206_ZB01, ELBA25206_ZB13, ELBA25206_ZB14)*
ΖΔΟΕ-01 *(ELBA25206_ZC01*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02 *(ELBA25206_ZD01, ELBA25206_ZD02)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΑΠΦ-06, ΖΑΠΦ-07*** *(ELBA25206_ZA06, ELBA25206_ZA07)*

ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12 *(ELBA25206_ZB02, ELBA25206_ZB03, ELBA25206_ZB04, ELBA25206_ZB05, ELBA25206_ZB06, ELBA25206_ZB07, ELBA25206_ZB08, ELBA25206_ZB09, ELBA25206_ZB10, ELBA25206_ZB11, ELBA25206_ZB12)*

ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12 *(ELBA25206_ZC03, ELBA25206_ZC04, ELBA25206_ZC05, ELBA25206_ZC06, ELBA25206_ZC07, ELBA25206_ZC08, ELBA25206_ZC09, ELBA25206_ZC10, ELBA25206_ZC11, ELBA25206_ZC12)*

ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25 *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Τα έργα και οι εργασίες αντιπυρικής προστασίας, δασοπροστασίας και εν γένει φύλαξης, καθώς και οι αναγκαίες (υφιστάμενες ή μελλοντικές) υποδομές για τη διαχείριση και προστασία της περιοχής κρίνονται αναγκαίες.

Επισημάνσεις: Προτείνεται να επιτρέπονται τα πάσης φύσεως έργα και εργασίες αντιπυρικής προστασίας, δασοπροστασίας, φύλαξης και επόπτευσης του χώρου. Στις σχετικές προβλέψεις ενσωματώθηκε και η εγκατάσταση φυλακίων και μη μόνιμης ελαφριάς υποδομής που προορίζεται για την πυροπροστασία και εν γένει φύλαξη και επόπτευση του χώρου, δεδομένου ότι δεν υπάρχει ειδική χρήση στο ΠΔ 59/2018. Παρ' όλα αυτά στο άρθρο 2 του από 31.5.1985 Π.Δ. (παράγραφοι 3 και 4) υπάρχει αναφορά σε φυλάκια και κτίρια εντός των δασών και δασικών εκτάσεων για στέγαση του προσωπικού που ασχολείται με την εκμετάλλευση και προστασία των δασών, καθώς και για την αποθήκευση υλικών και μηχανημάτων.

Έργα αντιπλημμυρικής προστασίας / Οριοθέτησης και διευθέτησης ρεμάτων

Για το σύνολο των χερσαίων ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η κατασκευή και συντήρηση έργων αντιπλημμυρικής προστασίας, σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης.
- Επιτρέπεται η οριοθέτηση των υδατορεμάτων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τη σύνταξη φακέλου οριοθέτησης (όπου απαιτείται), με στόχο την εξασφάλιση της απρόσκοπτης απορροής των επιφανειακών νερών και την περιβαλλοντική προστασία του υδατορέματος.
- Επιτρέπεται η διευθέτηση υδατορεμάτων σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, κατόπιν οριοθέτησης και περιβαλλοντικής αδειοδότησης, με σκοπό τη βελτίωση των συνθηκών ροής, τη μείωση των κινδύνων από πλημμύρες και τον έλεγχο των διαβρώσεων και των αποθέσεων φερτών υλικών.
- Επιτρέπονται τα έργα συντήρησης και καθαρισμού υδατορεμάτων από φερτά υλικά ή άλλα εμπόδια που δυσκολεύουν την ελεύθερη απορροή των υδάτων, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Οι εργασίες θα πρέπει να εκτελούνται χειρωνακτικά ή με ελαφριά μηχανήματα, με ταυτόχρονη προστασία της παρόχθιας βλάστησης. Αν κριθεί απαραίτητη η απομάκρυνση δασικής βλάστησης επί υδατορεμάτων (εντός και εκτός της κοίτης), εφαρμόζονται οι διατάξεις της δασικής νομοθεσίας. Εφόσον από τον καθαρισμό προκύπτει αμμοχάλικο, θα πρέπει να διαχειρίζεται και να διατίθεται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
- Επιτρέπονται τα έργα και οι δραστηριότητες άμεσης αντιμετώπισης των συνεπειών από την εκδήλωση πλημμυρικών φαινομένων, στο πλαίσιο εφαρμογής σχεδιασμού αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών και άμεσης / βραχείας διαχείρισης συνεπειών, σύμφωνα με τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις.
- Επιτρέπονται τα άμεσα αντιδιαβρωτικά / αντιπλημμυρικά έργα αντιμετώπισης των συνεπειών πυρκαγιών, σύμφωνα με τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις.

Ζώνες εφαρμογής GR2520003: ***ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14*** *(ELBA25206_ZB01, ELBA25206_ZB13, ELBA25206_ZB14)* / ***ΖΔΟΕ-01*** *(ELBA25206_ZC01*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02 *(ELBA25206_ZD01, ELBA25206_ZD02)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΑΠΦ-06, ΖΑΠΦ-07*** *(ELBA25206_ZA06, ELBA25206_ZA07)*

ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12 *(ELBA25206_ZB02, ELBA25206_ZB03, ELBA25206_ZB04, ELBA25206_ZB05, ELBA25206_ZB06, ELBA25206_ZB07, ELBA25206_ZB08, ELBA25206_ZB09, ELBA25206_ZB10, ELBA25206_ZB11, ELBA25206_ZB12)*

ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12 *(ELBA25206_ZC03, ELBA25206_ZC04, ELBA25206_ZC05, ELBA25206_ZC06, ELBA25206_ZC07, ELBA25206_ZC08, ELBA25206_ZC09, ELBA25206_ZC10, ELBA25206_ZC11, ELBA25206_ZC12)*

ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18,

ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25 *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*

Επισημάνσεις: Προτείνεται να επιτρέπονται τα έργα αντιπλημμυρικής προστασίας, οριοθέτησης, καθαρισμού και διευθέτησης ρεμάτων, δεδομένου ότι δεν υπάρχει ειδική χρήση στο ΠΔ 59/2018. Η πρόβλεψη να επιτρέπονται τα ανωτέρω έργα κρίνεται απαραίτητη για την προστασία των περιοχών από φυσικές καταστροφές, αλλά και για την αντιμετώπιση συνεπειών φυσικών καταστροφών (πλημμύρες – πυρκαγιές).

Αρχαιολογικές ανασκαφές / Έργα που αφορούν τη συντήρηση και αναστύλωση ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Για περιοχές που εντοπίζονται αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία, καθώς και εν γένει για τις περιοχές χερσαίου και ενάλιου αρχαιολογικού ενδιαφέροντος, εφαρμόζονται και ισχύουν οι διατάξεις του Ν. 3028/2002 «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς» (ΦΕΚ 153/Α/28-6-02), όπως ισχύουν.
- Επιτρέπεται η αρχαιολογική έρευνα πεδίου δηλαδή η έρευνα του εδάφους, του υπεδάφους, του βυθού της θάλασσας ή του πυθμένα ποταμών που έχει ως σκοπό τον εντοπισμό ή την αποκάλυψη αρχαίων μνημείων, είτε αυτή συνίσταται σε ανασκαφή, χερσαία ή ενάλια, είτε σε επιφανειακή έρευνα είτε σε επιστημονική έρευνα.
- Επιτρέπεται η συντήρηση, επισκευή και αναστύλωση ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων και χώρων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
- Κατά τις εργασίες που αφορούν στις αρχαιολογικές έρευνες, καθώς και τις εργασίες συντήρησης, επισκευής και αναστύλωσης ιστορικών και πολιτιστικών στοιχείων, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η προστασία και διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων, ιδιαίτερα σε τύπους οικοτόπων προτεραιότητας και σε κύρια ενδιαιτήματα (π.χ. αναπαραγωγής, φωλεοποίησης) ειδών πανίδας. Σε περίπτωση που απαιτηθούν χωματουργικές εργασίες μεγάλης έκτασης ή επεμβάσεις σε σημαντικούς τύπους οικοτόπων, απαιτείται γνώμη της Μονάδας Διαχείρισης της περιοχής.

Ζώνες εφαρμογής GR2520003: ***ΖΑΠΦ-01, ΖΑΠΦ-02, ΖΑΠΦ-03, ΖΑΠΦ-04, ΖΑΠΦ-05*** *(ELBA25206_ZA01, ELBA25206_ZA02, ELBA25206_ZA03, ELBA25206_ZA04, ELBA25206_ZA05)*
ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14 *(ELBA25206_ZB01, ELBA25206_ZB13, ELBA25206_ZB14)*
ΖΔΟΕ-01 *(ELBA25206_ZC01*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02 *(ELBA25206_ZD01, ELBA25206_ZD02)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΑΠΦ-06, ΖΑΠΦ-07*** *(ELBA25206_ZA06, ELBA25206_ZA07)*

ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12 *(ELBA25206_ZB02, ELBA25206_ZB03, ELBA25206_ZB04, ELBA25206_ZB05, ELBA25206_ZB06, ELBA25206_ZB07, ELBA25206_ZB08, ELBA25206_ZB09, ELBA25206_ZB10, ELBA25206_ZB11, ELBA25206_ZB12)* ***ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12*** *(ELBA25206_ZC03, ELBA25206_ZC04, ELBA25206_ZC05, ELBA25206_ZC06, ELBA25206_ZC07, ELBA25206_ZC08, ELBA25206_ZC09, ELBA25206_ZC10, ELBA25206_ZC11, ELBA25206_ZC12)* ***ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25*** *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*
Τεκμηρίσωη: Η περιοχή μελέτης και η ευρύτερη περιοχή είναι πλούσιες σε αρχαιολογικά ευρήματα Προϊστορικών, Κλασσικών, Βυζαντινών και Νεότερων χρόνων (βλέπε Ενότητα 2.3.3). Το πολιτιστικό περιβάλλον της περιοχής μελέτης αποτελείται από αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία, Ιερούς Ναούς και Μονές, κ.ά. Στην ευρύτερη χερσαία και θαλάσσια περιοχή του όρους Πάρνωνα (GR2520006 και GR2520005) μεταξύ άλλων, εντοπίζονται ο οικισμός του Λεωνιδίου, ο οποίος είναι χαρακτηρισμένος ως ιστορικός τόπος, οι αρχαιολογικοί χώροι στις θέσεις «Παλαιοχώριο», «Πούλιθρα», «Πλάκα» και ο ενάλιος αρχαιολογικός χώρος του Λεωνιδίου. Επιπλέον, εντοπίζονται η Ι.Μ Παναγιάς Ελώνας και Ι. Μονή Κοίμησης της Θεοτόκου Αρτοκωστάς στη Β. Κυνουρία. Η αρχαιολογική έρευνα και οι εργασίες συντήρησης, αναστύλωσης των ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων και χώρων της περιοχής, συνάδει τόσο με τους στόχους προστασίας της, όσο και με τη βιώσιμη ανάπτυξη αυτής.
Επισημάνσεις: Προτείνεται να επιτρέπονται οι αρχαιολογικές ανασκαφές και τα έργα που αφορούν τη συντήρηση και αναστύλωση ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων. Η πρόβλεψη να επιτρέπονται τα ανωτέρω έργα και ενέργειες κρίνεται απαραίτητη για την προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής.

Κατασκευές και έργα σε χώρους κοινής χρήσης (όπως παραλίες, χώροι αναψυχής, χώροι πολιτιστικού και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος κλπ.)
Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής: • Επιτρέπονται οι κατασκευές και η εκτέλεση εργασιών με σκοπό την ασφάλεια των χώρων και την εξυπηρέτηση του προορισμού αυτών. Το είδος των κατασκευών, η χωροθέτηση αυτών,

καθώς και οι όροι και προϋποθέσεις λειτουργίας τους, καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης.

- Επιτρέπεται η κατασκευή υποδομών με αποκλειστικό στόχο τη διαχείριση και φύλαξη της περιοχής, καθώς και η λήψη μέτρων και η εκτέλεση έργων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τα προβλεπόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Οι όροι και προϋποθέσεις για την κατασκευή των υποδομών και την εκτέλεση έργων δύναται να καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.
- Επιτρέπονται οι κατασκευές για τη διαμόρφωση του εδάφους, όπως κλίμακες, τοίχοι, διάδρομοι, κεκλιμένα επίπεδα, καθώς και κατασκευές για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία ή/και εμποδιζόμενων ατόμων. Τυχόν τέτοιες κατασκευές στις ΖΠΦ και ΖΔΟΕ, καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής ή ειδική μελέτη.
- Επιτρέπεται η δημιουργία προσβάσεων στις παραλίες μέσω προκαθορισμένων ξύλινων διαδρόμων σύμφωνα με το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.
- Επιτρέπεται ο επιλεκτικός, χειρωνακτικός ή με ήπια μηχανικά μέσα, καθαρισμός των ακτών με ταυτόχρονη προστασία της αμμόφιλης βλάστησης στις ζώνες αιγιαλού – παραλίας, εφόσον διασφαλίζεται υψηλός βαθμός προστασίας των προστατευτέων αντικειμένων και ιδιαίτερα των αμμοθινών και της αμμοθινικής βλάστησης στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης (ΖΠΦ). Εργασίες καθαρισμού στις ΖΠΦ δύναται να πραγματοποιηθούν σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής ή κατόπιν άδειας της Μονάδας Διαχείρισης.
- Επιτρέπεται η τοποθέτηση προσωρινών ή λυόμενων κατασκευών, με σκοπό: α) την εξυπηρέτηση των επισκεπτών του χώρου, β) τη σήμανση και την εξυπηρέτηση των δράσεων ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης γ) τη φύλαξη της περιοχής. Η χωροθέτηση και οι προδιαγραφές για την τοποθέτηση τέτοιων κατασκευών γίνεται σύμφωνα με το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής κατόπιν εγκεκριμένων μελετών.

Ζώνες εφαρμογής GR2520003: ***ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-13, ΖΠΦ-14*** *(ELBA25206_ZB01, ELBA25206_ZB13, ELBA25206_ZB14)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02 *(ELBA25206_ZD01, ELBA25206_ZD02)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25206_ZB02, ELBA25206_ZB03, ELBA25206_ZB04, ELBA25206_ZB05, ELBA25206_ZB06, ELBA25206_ZB07, ELBA25206_ZB08, ELBA25206_ZB09, ELBA25206_ZB10, ELBA25206_ZB11, ELBA25206_ZB12)*

ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11, ΖΔΟΕ-12 *(ELBA25206_ZC03, ELBA25206_ZC04, ELBA25206_ZC05, ELBA25206_ZC06, ELBA25206_ZC07, ELBA25206_ZC08, ELBA25206_ZC09, ELBA25206_ZC10, ELBA25206_ZC11, ELBA25206_ZC12)*

ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25 *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17,*

ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)

Για όλες τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση ήπιων κατασκευών για την εξυπηρέτηση των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς (π.χ. στέγαστρο, παγκάκι).
- Επιτρέπεται η τοποθέτηση προσωρινών ή λυόμενων κατασκευών για την εξυπηρέτηση παραχώρησης απλής χρήσης τμημάτων αιγιαλού και παραλίας, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και τα αναφερόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

Ζώνες εφαρμογής GR2520003: ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02*** *(ELBA25206_ZD01, ELBA25206_ZD02)*

Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25*** *(ELBA25206_ZD03, ELBA25206_ZD04, ELBA25206_ZD05, ELBA25206_ZD06, ELBA25206_ZD07, ELBA25206_ZD08, ELBA25206_ZD09, ELBA25206_ZD10, ELBA25206_ZD11, ELBA25206_ZD12, ELBA25206_ZD13, ELBA25206_ZD14, ELBA25206_ZD15, ELBA25206_ZD16, ELBA25206_ZD17, ELBA25206_ZD18, ELBA25206_ZD19, ELBA25206_ZD20, ELBA25206_ZD21, ELBA25206_ZD22, ELBA25206_ZD23, ELBA25206_ZD24, ELBA25206_ZD25)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Λαμβάνοντας υπόψη ότι στην περιοχή υπάρχει μεγάλη επισκεψιμότητα, αλλά και ορεινές δασικές περιοχές, κρίνεται επιβεβλημένη η παροχή δυνατότητας να εκτελούνται έργα και κατασκευές που θα διασφαλίζουν την ασφάλεια χρήσης των χώρων και τη φύλαξή τους, ενώ θα διευκολύνουν την επισκεψιμότητα με οργανωμένο τρόπο που θα λαμβάνει υπόψη τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής. Επισημαίνεται ότι σημαντικές πιέσεις δύναται να καταγραφούν από την ανεξέλεγκτη και άναρχη άσκηση τουριστικής δραστηριότητας, τόσο στα προστατευτέα αντικείμενα, όσο και στην αισθητική αξία της περιοχής και ως εκ τούτου στη ευρύτερη αξία της. Ο σχεδιασμός υπηρεσιών και υποδομών που θα εξασφαλίζουν την ισότιμη και απεριόριστη πρόσβαση των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) στις δραστηριότητες αναψυχής, αλλά και εν γένει, κρίνεται άκρως απαραίτητη με σεβασμό στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

Ορειβατικά καταφύγια

Για τις ορεινές ζώνες Προστασίας της Φύσης και Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών:

- Επιτρέπεται η συντήρηση, επέκταση και λειτουργία των υφιστάμενων ορειβατικών καταφυγίων μόνιμης κατασκευής και έκτακτης ανάγκης και η κατασκευή νέων, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Για την ανέγερση νέων ορειβατικών καταφυγίων και την επέκταση υφιστάμενων απαιτείται έγκριση περιβαλλοντικών όρων και δέουσα εκτίμηση των επιπτώσεων. Η τροφοδοσία του καταφυγίου με ηλεκτρισμό γίνεται με ηλεκτροπαραγωγικό ζεύγος, φωτοβολταϊκά, μικρές ανεμογεννήτριες ή συνδυασμός του. Υφιστάμενα κτίρια (π.χ.

παλιές στάνες) δύναται να μετατραπούν σε ορεινά καταφύγια. Ο αριθμός και η χωροθέτηση των ορειβατικών καταφυγίων καθορίζεται από το Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών.
Ζώνες εφαρμογής GR2520005 και GR2520006: ***ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25206_ZB06, ELBA25206_ZB07, ELBA25206_ZB08, ELBA25206_ZB09, ELBA25206_ZB10, ELBA25206_ZB11, ELBA25206_ZB12)* ***ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10*** *(ELBA25206_ZC09, ELBA25206_ZC10)*
Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Τα ορεινά καταφύγια αποτελούν ειδικές τουριστικές υποδομές που εξυπηρετούν την πεζοπορία, την ορειβασία και την αναρρίχηση και γενικά τις δραστηριότητες ορεινού τουρισμού. Στην περιοχή υπάρχουν ήδη ορειβατικά καταφύγια (καταφύγιο του Δασαρχείου Σπάρτης, καταφύγιο Γιώργος Παπαθεοδώρου, καταφύγιο Βεροιών). Η εγκατάσταση ορεινών καταφυγίων προτείνεται στις ΖΠΦ και ΖΔΟΕ με ενδεικτικό υψόμετρο πάνω από 800 μ., ενώ ο αριθμός και οι θέσεις τους καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών της περιοχής σε συνεργασία με τους τοπικούς ορειβατικούς συλλόγους.

4.3.4.4.7 Επιτρεπόμενες χρήσεις / Ρυθμίσεις / Τεκμηρίωση / Εκτίμηση επιπτώσεων στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολική Λακωνία- Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή» (ΠΠΒ-07)/ Ρυθμίσεις, τεκμηρίωση, εκτίμηση επιπτώσεων

Σημαντική επισήμανση:

Σύμφωνα με οδηγίες του ΥΠΕΝ, στο τελικό τεύχος της παρούσας ΕΠΜ, για τα τμήματα των ζωνών ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04 και ΖΠΦ-05 που εμπίπτουν, εν μέρει, στο πεδίο εφαρμογής της εγκεκριμένης Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης (ΕΠΜ) του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ιονίου (ΕΘΠΙΟ), δεν καθορίζονται ειδικές χρήσεις και ρυθμίσεις στο πλαίσιο της παρούσας.

Για τα τμήματα αυτά εφαρμόζονται οι προβλέψεις της εγκεκριμένης ΕΠΜ του ΕΘΠΙΟ. Οι εν λόγω περιοχές αποτυπώνονται στους χάρτες με διακριτή (γκρι) σκίαση και επισημαίνονται στους πίνακες ζωνών, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην προηγούμενη ενότητα (4.3.3).

(1) Κατοικία (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

Εξειδίκευση ΖΠΦ: (1) Κατοικία για προσωπικό ασφαλείας και εργαζομένους

Εξειδίκευση ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ: (1) Κατοικία

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η ανέγερση κατοικιών σε εκτάσεις που δεν διέπονται από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας σύμφωνα με τα οριζόμενα στην κείμενη νομοθεσία για την εκτός σχεδίου δόμηση εντός προστατευόμενων περιοχών του δικτύου Natura 2000.
- Επιτρέπεται η συντήρηση, επέκταση και ανακαίνιση νόμιμα υφιστάμενων κατοικιών και του περιβάλλοντος χώρου αυτών, σύμφωνα με τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις.
- Επιτρέπεται η αναστήλωση ερειπωμένων κτισμάτων αντιπροσωπευτικών της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής, σύμφωνα με τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις κατόπιν γνωμοδότησης του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής.
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και συντήρηση λυόμενων ξύλινων κτιρίων για τη στέγαση προσωπικού ασφαλείας και εργαζομένων, σύμφωνα με τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις. Η εγκατάσταση και χρήση των κτιρίων επιτρέπεται μόνο για την εξυπηρέτηση της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευτέου αντικειμένου.

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων της ΕΖΔ GR2540001:

- Για τις ΖΒΔΦΠ που βρίσκονται εντός της ΕΖΔ GR2540001 η υλοποίηση εργασιών ανακαίνισης (όπως αλλαγή στέγης), αναστήλωσης και κατεδάφισης κτιρίων, εντός και εκτός ορίων οικισμών, επιτρέπεται υπό την προϋπόθεση ότι θα προηγείται έλεγχος από την αρμόδια Μονάδα Διαχείρισης της περιοχής σχετικά με την ύπαρξη στα κτίρια προστατευόμενων ειδών χειροπτέρων. Σε περίπτωση που επιβεβαιωθεί η παρουσία, οι εργασίες θα λαμβάνουν χώρα σε προκαθορισμένο χρόνο και σύμφωνα με όλα τα

απαραίτητα μέτρα για την αποφυγή καταστροφής αποικιών ή θανάτωσης χειροπτέρων, σύμφωνα με κανονιστικό πλαίσιο του Σχεδίου Διαχείρισης. [Βλέπε Μέτρο MM25401CF1201 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5]

Ζώνες εφαρμογής GR2540002: **ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05** *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: **ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36** *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)*

Για όλες τις χερσαίες ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών:

- Επιτρέπεται η συντήρηση, επέκταση και ανακαίνιση νόμιμα υφιστάμενων κατοικιών και του περιβάλλοντος χώρου αυτών, σύμφωνα με τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις.
- Επιτρέπεται η αναστήλωση ερειπωμένων κτισμάτων αντιπροσωπευτικών της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής, σύμφωνα με τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις κατόπιν γνωμοδότησης του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής.

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: **ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10** *(ELBA25401_ ZC05, ELBA25401_ ZC06, ELBA25401_ ZC07, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC09, ELBA25401_ ZC10)*

Για τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης και τις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων:

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και συντήρηση λυόμενων ξύλινων κτιρίων για τη στέγαση προσωπικού ασφαλείας και εργαζομένων, σύμφωνα με τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις. Η εγκατάσταση και χρήση των κτιρίων επιτρέπεται μόνο για την εξυπηρέτηση της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευτέου αντικειμένου.

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: **ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12** *(ELBA25401_ZB10, ELBA25401_ZB11, ELBA25401_ZB12)*

ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11 *(ELBA25401_ ZC05, ELBA25401_ ZC06, ELBA25401_ ZC07, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC09, ELBA25401_ ZC10 ELBA25401_ ZC11)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Οι ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων αποτελούνται ως επί το πλείστον από εκτεταμένες ιδιωτικές, κυρίως αγροτικές εκτάσεις, με διάσπαρτη αραιή δόμηση, εκτός των ορίων και στην ευρύτερη περιοχή συγκροτημένων οικισμών, σε παραθαλάσσιες εκτάσεις με τουριστική ανάπτυξη (π.χ. Ελαφόνησος), αλλά και στην ευρύτερη πεδινή περιοχή. Σκοπός των ζωνών βιώσιμης ανάπτυξης είναι η αρμονική συνύπαρξη τη

βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών πόρων με τη βιώσιμη ανάπτυξη και τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες. Τυχόν οριζόντια απαγόρευση αξιοποίησης της ιδιωτικής περιουσίας για την ανέγερση κατοικίας θα οδηγούσε σε μείωση της αξίας της ιδιοκτησίας και απουσία κοινωνικής αποδοχής για την προστασία της περιοχής. Δυνητικές επιπτώσεις στη βιώσιμη διαχείριση της περιοχής και στην αλλοίωση των χρήσεων γης και του τοπίου εκτιμάται ότι αποφεύγονται λόγω: α) της μη δυνατότητας αλλαγής χρήσης των εκτάσεων, που διέπονται από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας, β) στις προϋποθέσεις για το ελάχιστο όριο αρτιότητας και κατάτμησης που απαιτείται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και γ) χωροταξικούς περιορισμούς της περιοχής (π.χ. ΣΧΟΟΑΠ Μονεμβασιάς).

Σε ότι αφορά την εγκατάσταση και συντήρηση λυόμενων ξύλινων κτιρίων για τη στέγαση προσωπικού ασφαλείας και εργαζομένων σε ορεινές περιοχές, αυτή κρίνεται απαραίτητο να επιτρέπεται τόσο σε μέρος των ΖΠΦ, όσο και στις ΖΔΟΕ (κατά παρέκκλιση του ΠΔ 59/2018), δεδομένου ότι πρόκειται για ορεινές περιοχές και η χρήση συνάδει με την προστασία και τη βέλτιστη διαχείριση του προστατευτέου αντικειμένου. Ανάγκες για την κατασκευή λυόμενων ξύλινων κατοικιών για την εξυπηρέτηση των εργαζομένων στο δάσος και τη φύλαξη δύναται να προκύψουν στο μέλλον.

Σε ότι αφορά τα χειρόπτερα, η ειδική ρύθμιση που αφορά στις ανακαινίσεις και κατεδαφίσεις των κτιρίων εντός της ΕΖΔ GR2540001 κρίνεται πολύ σημαντική για τη διατήρηση των χειροπτέρων που συχνά σχηματίζουν αναπαραγωγικές αποικίες σε ανθρώπινες κατασκευές. Όπως αναλύθηκε και στην ενότητα 2.3.1.5 η εκδίωξη και θανάτωση ατόμων κατά την ανακαίνιση εγκαταλελειμμένων κτιρίων ή άλλων χώρων που μπορεί να χρησιμοποιούνται περιστασιακά (π.χ. αποθήκες, στάβλοι, κ.ά.) αποτελεί απειλή (F02). Η επιλογή της κατάλληλης εποχής και η λήψη μέτρων κατά την υλοποίηση των εργασιών θα συνεισφέρει στην αποφυγή θανάτωσης ατόμων και την υλοποίηση των εργασιών χωρίς να υπάρχουν σημαντικές επιπτώσεις στη διατήρηση των ειδών χειροπτεροπανίδας.

Η χρήση κατοικία δεν επιτρέπεται στις ζώνες ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07 και ΖΒΔΦΠ-08 (GR2540002), δεδομένου ότι αυτές αποτελούν σημειακές οριοθετήσεις ΖΒΔΦΠ εντός ευρύτερων ζωνών (ΖΠΦ και ΖΔΟΕ) με σκοπό να είναι δυνατή η άσκηση υφιστάμενων (γήπεδο στη ΖΒΔΦΠ-06) ή μελλοντικών χρήσεων (ΣΜΑ στη ΖΒΔΦΠ-07 και ΕΕΛ στη ΖΒΔΦΠ-08).

Επισημάνσεις: α) Παρότι στη Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών δεν περιλαμβάνεται ως επιτρεπόμενη χρήση η κατοικία εκτός ορίων οικισμών, τυχόν νομίμως υφιστάμενα κτίρια κατοικίας θα πρέπει να προβλέπεται να διατηρηθούν. Η πρόβλεψη για κατ' εξαίρεση δυνατότητα συντήρησης και ανακαίνισης κατοικιών εντός της ζώνης Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών θεωρείται σημαντική, δεδομένης της έλλειψης επίσημης χαρτογράφησης όλων των νόμιμων κτιρίων.

β) Η ρύθμιση που αφορά στα χειρόπτερα προτείνεται να εφαρμόζεται και στα κτίρια εντός ορίων οικισμών

(3) Εκπαίδευση
3.1. Νηπιαγωγεία. / 3.2. Πρωτοβάθμια (Δημοτικά) / 3.3. Δευτεροβάθμια (Γυμνάσια, Λύκεια) / 3.5. Ειδική εκπαίδευση.
Αφορά τις ΖΒΔΦΠ
Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων: • Επιτρέπεται η ανέγερση και λειτουργία σχολικών συγκροτημάτων για τη φιλοξενία νηπιαγωγείων, κτιρίων πρωτοβάθμιας (νηπιαγωγείων) και δευτεροβάθμιας (γυμνάσια, λύκειο) εκπαίδευσης, καθώς και κτιρίων ειδικής εκπαίδευσης, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.
Ζώνες εφαρμογής GR2540002: ***ΖΒΔΦΠ-05*** *(ELBA25401_ZD05)*
Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Δεδομένου ότι η περιοχή περιλαμβάνει νησιωτική περιοχή με οικισμούς και μόνιμους κατοίκους, η δημιουργία κοινωνικών υποδομών για την εξυπηρέτηση των κατοίκων αποτελεί κομβικής σημασίας παράμετρο. Στη ζώνη ΖΒΔΦΠ-05 προγραμματίζεται η δημιουργία νέου σχολικού συγκροτήματος στην Ελαφόνησο (νηπιαγωγείο – δημοτικό - γυμνάσιο), με βάση αντίστοιχη εγκεκριμένη οριστική Μελέτη. Το έργο βρίσκεται υπό δημοπράτηση.

(4) Αθλητικές εγκαταστάσεις (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)
(*) Εξειδίκευση ΖΠΦ: 4.3 Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις (κατηγορία Ζ2)
Εξειδίκευση ΖΔΟΕ: (*) 4.3 Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις
Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: **4.1 Μικρές αθλητικές εγκαταστάσεις (κατηγορίες Α1, Α2, Β1, Δ, Ε1).** **4.3 Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις.**
Για τις χερσαίες Ζώνες Προστασίας της Φύσης και Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών, προτείνεται να ισχύει η ακόλουθη ρύθμιση για τις αθλητικές δραστηριότητες στην ύπαιθρο: • Επιτρέπονται οι ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις της κατηγορίας Ζ2 του Ν. 2725/1999, όπως ισχύει, δηλαδή οι προσωρινές εγκαταστάσεις ή διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων σε φυσικό περιβάλλον, όπως θάλασσα, ποτάμι, δάσος, βουνό, ή σε δημόσιους δρόμους, εκτός των εγκαταστάσεων για την εξυπηρέτηση του μηχανοκίνητου αθλητισμού. Επίσης στις Ζώνες ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-03 έως ΖΠΦ-09, ΖΔΟΕ-02 και ΖΔΟΕ-03 δεν επιτρέπονται οι εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης της σκοποβολής. • Για τη διεξαγωγή αθλητικής συνάντησης / αγώνα της κατηγορίας Ζ2 του Ν. 2725/1999 θα πρέπει να λαμβάνεται ειδική άδεια από τους αρμόδιους φορείς, σύμφωνα με τις κατά περίπτωση προϋποθέσεις τις ισχύουσας νομοθεσίας. Δεν επιτρέπεται η διοργάνωση αγώνων μηχανοκίνητου αθλητισμού. Επίσης στις Ζώνες ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-03 έως ΖΠΦ-09, ΖΔΟΕ-02 και ΖΔΟΕ-03 δεν επιτρέπεται η διοργάνωση αγώνων σκοποβολής. • Επιτρέπεται η χρήση προκαθορισμένων διαδρομών (οδικού δικτύου και μονοπατιών) και η δημιουργία προσωρινών λυόμενων υπαίθριων εγκαταστάσεων ή/και διαμορφώσεων για

την υποστήριξη υπαίθριων αθλητικών δραστηριοτήτων (όπως πεζοπορία, τρέξιμο, δυναμικό βάδισμα, ποδήλατο κλπ.), καθώς και για τη διοργάνωση αγώνων στο φυσικό περιβάλλον και την υποστήριξη του αθλητικού τουρισμού στη φύση.

- Οι εγκαταστάσεις, διαμορφώσεις αλλά και η διοργάνωση αγώνων και δραστηριοτήτων επιτρέπονται μόνο εφόσον διασφαλίζεται προστασία του φυσικού περιβάλλοντος από κάθε δραστηριότητα ή επέμβαση που θα μπορούσε να μεταβάλει ή να αλλοιώσει τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξη του οικοσυστήματος. Ειδικότεροι όροι και περιορισμοί για τη διεξαγωγή αγώνων δύναται να εξειδικεύονται και να ρυθμίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Στο Σχέδιο Διαχείρισης δύναται επίσης να αποκλειστούν συγκεκριμένες αθλητικές δραστηριότητες και εγκαταστάσεις από τμήμα της περιοχής ή από το σύνολο κάποιας ζώνης.
- Επιτρέπονται οι αναρριχητικές δραστηριότητες σύμφωνα με το κανονιστικό πλαίσιο του Σχεδίου Διαχείρισης [βλέπε Μέτρο MM25401CF0314 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ. 5] με τις ακόλουθες ρυθμίσεις:

  α) Επιτρέπεται η χρήση και συντήρηση των υφιστάμενων αναρριχητικών πεδίων και των υφιστάμενων υποστηρικτικών υποδομών. Εφόσον κάποιο υφιστάμενο πεδίο / διαδρομή εκτιμηθεί ότι επιφέρει σημαντικές επιπτώσεις στο προστατευτέο αντικείμενο, δύναται να καταργηθεί ή να ρυθμιστεί η χρήση του (χρονικοί και τοπικοί περιορισμοί) σύμφωνα με το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν ειδικών δράσεων καταγραφής / χαρτογράφησης και εκτίμησης των επιπτώσεων από τη λειτουργία τους [βλέπε Μέτρο MM25401CF0313 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ. 5]. Μέχρι την εκτίμηση των επιπτώσεων των αναρριχητικών πεδίων στα προστατευτέα αντικείμενα της περιοχής, επιτρέπεται η συνέχιση της αναρρίχησης στα υφιστάμενα πεδία, σύμφωνα με το Κανονιστικό Πλαίσιο του Σχεδίου Διαχείρισης [βλέπε Μέτρο MM25401CF0314 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ. 5].

  β) Επιτρέπεται η δημιουργία νέων αναρριχητικών πεδίων και υποστηρικτικών υποδομών. Για τη διάνοιξη νέου πεδίου και τη συντήρηση υφιστάμενου απαιτείται εγκεκριμένη μελέτης διάνοιξης ή/και συντήρησης αναρριχητικού πεδίου και εγκεκριμένη περιβαλλοντική μελέτη με δέουσα εκτίμηση των επιπτώσεων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

  γ) Ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση της δραστηριότητας της αναρρίχησης ή χρονικοί και τοπικοί περιορισμοί καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης με σκοπό τη διατήρηση του Τ.Ο. 8210 και την αποφυγή όχλησης των ειδών ορνιθοπανίδας που αναπαράγονται στην περιοχή [βλέπε Μέτρο MM25401CF0313 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ. 5] .
- Σε κάθε περίπτωση κατά τη διοργάνωση αθλητικών αγώνων σε παράκτιες περιοχές δεν επιτρέπονται ενέργειες οι οποίες δύναται να προκαλέσουν διάβρωση και διάσπαση των ευαίσθητων αμμοθινικών οικοσυστημάτων. Ειδικά στις θέσεις ωοτοκίας του είδους *Caretta caretta* αθλητικές δραστηριότητες μπορούν να πραγματοποιούνται μόνο πριν από την έναρξη και μετά το τέλος της περιόδου ωοτοκίας (Μάϊος - Οκτώβριος).
- Στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής και για την προστασία των αμμοθινικών οικοσυστημάτων και των παραλιών φωλεοποίησης της θαλάσσιας χελώνας *Caretta*

caretta εφαρμόζεται το «Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής». [Βλέπε Μέτρο MM25401CF0312 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].

Ζώνες εφαρμογής GR2540002: ***ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06*** *(ELBA25401_ZB01, ELBA25401_ZB03, ELBA25401_ZB04, ELBA25401_ZB05, ELBA25401_ZB06) /*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25401_ZC01, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC03)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25401_ZB07, ELBA25401_ZB08, ELBA25401_ZB09, ELBA25401_ZB10, ELBA25401_ZB11, ELBA25401_ZB12)*

ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11 *(ELBA25401_ ZC05, ELBA25401_ ZC06, ELBA25401_ ZC07, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC09, ELBA25401_ ZC10, ELBA25401_ ZC11)*

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η λειτουργία και οι εργασίες συντήρησης και βελτίωσης των νόμιμα υφιστάμενων αθλητικών εγκαταστάσεων (Μικρές αθλητικές εγκαταστάσεις: κατηγορίες Α1, Α2, Β1, Δ, Ε1) και ειδικών αθλητικών εγκαταστάσεων, καθώς και όσων έχουν λάβει περιβαλλοντική αδειοδότηση.

  Ειδικά σε ότι αφορά τη «ΖΒΔΦΠ Καλογερά»: Κατά τη λειτουργία και τις εργασίες συντήρησης των υφιστάμενων εγκαταστάσεων αθλητισμού (γήπεδα) θα πρέπει να λαμβάνεται κάθε αναγκαίο μέτρο για την προστασία των αμμοθινικών οικοσυστημάτων. [Αφορά μόνο τη ΖΒΔΦΠ 06]

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία νέων υπαίθριων μικρών αθλητικών εγκαταστάσεων χωρίς θεατές ή έως 500 θεατές (Μικρές αθλητικές εγκαταστάσεις κατηγορίες Α1, Α2). σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, μετά από Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων, όπου προβλέπεται. Κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης θα πρέπει να τεκμηριωθεί υψηλή προστασία στα προστατευτέα αντικείμενα, αποφυγή απώλειας ενδιαιτημάτων και τεκμηριωμένη αποφυγή όχλησης των ειδών πανίδας. Θα πρέπει επίσης να εξεταστεί και τεκμηριωθεί η σκοπιμότητα ανέγερσής τους εντός της προστατευόμενης περιοχής [Εξαιρούνται οι ΖΒΔΦΠ-02 έως ΖΒΔΦΠ-04 και ΖΒΔΦΠ-06].

- Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η εγκατάσταση υπαίθριων μικρών αθλητικών εγκαταστάσεων (Β1, Δ, Ε1) σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, σε εκτάσεις περιμετρικά και πλησίον των οικισμών που δεν διέπονται από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας, μετά από Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων. Κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησής τους θα πρέπει να τεκμηριωθεί υψηλή προστασία στα προστατευτέα αντικείμενα, αποφυγή απώλειας ενδιαιτημάτων και τεκμηριωμένη αποφυγή όχλησης των ειδών πανίδας. Θα πρέπει επίσης να εξεταστεί και τεκμηριωθεί η αδυναμία ανέγερσής τους εντός οικιστικών ιστών ή εκτός των ορίων της προστατευόμενης περιοχής, καθώς και η σκοπιμότητα ανέγερσής τους εντός της προστατευόμενης περιοχής.

- Επιτρέπεται η δημιουργία και λειτουργία υπαίθριων μόνιμων και προσωρινών εγκαταστάσεων ή διαμορφώσεων για διοργάνωση αγώνων στο φυσικό περιβάλλον

(Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις: κατηγορίες Ζ1, Ζ2) για την υποστήριξη υπαίθριων αθλητικών δραστηριοτήτων, καθώς και για τη διοργάνωση αγώνων στο φυσικό περιβάλλον και την υποστήριξη του αθλητικού τουρισμού στη φύση. Οι εγκαταστάσεις, διαμορφώσεις αλλά και η διοργάνωση αγώνων και δραστηριοτήτων θα πρέπει να διασφαλίζουν προστασία του φυσικού περιβάλλοντος από κάθε δραστηριότητα ή επέμβαση που θα μπορούσε να μεταβάλει ή να αλλοιώσει τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξη του οικοσυστήματος.

- Επιτρέπεται η δημιουργία και λειτουργία υπαίθριων εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής που σχετίζονται με αθλητικές δραστηριότητες της παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014 (Α΄ 155) των υποκατηγοριών εε (θεματικά πάρκα), ζζ (κέντρα Προπονητικού Αθλητικού Τουρισμού), θθ (αυτοκινητοδρόμια), σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, μετά από Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων, όπου προβλέπεται. Κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης θα πρέπει να τεκμηριωθεί υψηλή προστασία στα προστατευτέα αντικείμενα, αποφυγή απώλειας ενδιαιτημάτων και τεκμηριωμένη αποφυγή όχλησης των ειδών πανίδας. Θα πρέπει επίσης να εξεταστεί και τεκμηριωθεί η σκοπιμότητα ανέγερσής τους εντός της προστατευόμενης περιοχής [Εξαιρούνται οι ΖΒΔΦΠ-02 έως ΖΒΔΦΠ-04 και ΖΒΔΦΠ-06].
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση υπαίθριων οργάνων γυμναστικής.
- Ειδικότεροι όροι και περιορισμοί για την εγκατάσταση αθλητικών εγκαταστάσεων δύναται να εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Στο Σχέδιο Διαχείρισης δύναται επίσης να αποκλειστεί η εγκατάσταση συγκεκριμένων τύπων αθλητικών εγκαταστάσεων και η άσκηση κάποιων δραστηριοτήτων από τμήμα της περιοχής ή από το σύνολο της ζώνης.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002: **ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06** *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05, ELBA25401_ZD06)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: **ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36** *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Σύμφωνα με το Ν. 2725/1999 όπως ισχύει, οι προβλεπόμενες από το ΠΔ 59/2018 επιτρεπόμενες **κοινές αθλητικές εγκαταστάσεις** για τις ΖΒΔΦΠ είναι οι ακόλουθες:

- *αα) Ομάδα Α1: Υπαίθριες εγκαταστάσεις χωρίς θεατές ή έως 500 θεατές, στις οποίες διεξάγονται μόνο προπονήσεις.*

- *ββ) Ομάδα Α2: Υπαίθριες εγκαταστάσεις χωρίς θεατές ή έως 500 θεατές, στις οποίες διεξάγονται και αγώνες.*
- *γγ) Ομάδα Β1: Υπαίθριες εγκαταστάσεις από 500 έως 5.000 θεατές, όπου διεξάγονται τοπικοί ή ερασιτεχνικοί αγώνες.*
- *ζζ) Ομάδα Δ: Κλειστές εγκαταστάσεις χωρίς θεατές ή έως 1.000 θεατές.*
- *ηη) Ομάδα Ε1: Κλειστές εγκαταστάσεις με πάνω από 1.000 θεατές, όπου διεξάγονται τοπικοί ή ερασιτεχνικοί αγώνες.*

Σύμφωνα με το Ν. 2725/1999 όπως ισχύει, οι προβλεπόμενες από το ΠΔ 59/2018 επιτρεπόμενες **ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις** για τις ζώνες ΖΒΔΦΠ είναι οι ακόλουθες:

- *αα) Ομάδα Ζ1: Υπαίθριες μόνιμες εγκαταστάσεις διαμορφωμένες σε φυσικό περιβάλλον, όπως θάλασσα, ποτάμι, λίμνη, δάσος, βουνό, ή σε δημόσιους δρόμους ή σε κοινόχρηστους χώρους πόλεων. Στην ομάδα αυτή ανήκουν, επίσης, τα υπαίθρια και ημιυπαίθρια σκοπευτήρια, οι εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση του αεραθλητισμού καθώς και οι εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση του μηχανοκίνητου αθλητισμού, πλην των υπαγόμενων στην ομάδα Η της υποπερίπτωσης ββ΄ της περίπτωσης β΄ της παρούσας παραγράφου εφόσον είναι μόνιμες.*
- *Ομάδα Ζ2: Προσωρινές εγκαταστάσεις ή διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων σε φυσικό περιβάλλον, όπως θάλασσα, ποτάμι, λίμνη, δάσος, βουνό, ή σε δημόσιους δρόμους ή σε κοινόχρηστους χώρους πόλεων. Στην ομάδα αυτή ανήκουν, επίσης, τα υπαίθρια και ημιυπαίθρια σκοπευτήρια, οι εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση του αεραθλητισμού καθώς και οι εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση του μηχανοκίνητου αθλητισμού, πλην των υπαγόμενων στην ομάδα Η της υποπερίπτωσης ββ΄ της περίπτωσης β΄ της παρούσας παραγράφου εφόσον είναι προσωρινές*
- *ββ) Ομάδα Η: Υπαίθριες εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής της παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014 (Α΄ 155) (χιονοδρομικά κέντρα, αυτοκινητοδρόμια κ.λπ.).*
- *γγ) Ομάδα Θ1: Προσωρινές διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων εντός αθλητικής εγκατάστασης, η οποία διαθέτει άδεια λειτουργίας για άλλο άθλημα (υπαίθριες εγκαταστάσεις).*
- *δδ) Ομάδα Θ2: Προσωρινές διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων εντός αθλητικής εγκατάστασης, η οποία διαθέτει άδεια λειτουργίας για άλλο άθλημα (κλειστές εγκαταστάσεις).*

  εε) Ομάδα Ι: Προσωρινές διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων εντός αθλητικής εγκατάστασης, η οποία υπάγεται στο άρθρο 32 του ν. 2725/1999 και διαθέτει άδεια λειτουργίας από την περιφέρεια (ιδιωτικό γυμναστήριο, ιδιωτική σχολή γυμναστικής) ή εντός μη αθλητικής εγκατάστασης (ξενοδοχείο, σχολείο, εκθεσιακό κέντρο κ.λπ.).

Για την ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού είναι απαραίτητη συχνά, μεταξύ άλλων, η ύπαρξη αθλητικών εγκαταστάσεων. Ο αθλητικός τουρισμός έχει αναπτυχθεί ακριβώς λόγω των αρετών του φυσικού περιβάλλοντος μέσα στο οποίο το άτομο αποκτά έναυσμα για άσκηση, την αναψυχή και τη συναισθηματική έκφραση κατά τη διάρκεια των διακοπών. Σημαντικός

παράγοντας επιλογής του τελικού προορισμού για τους λάτρεις του αθλητικού τουρισμού αποτελεί και ο φυσικός πλούτος μιας περιοχής. Ο αθλητικός τουρισμός εξ 'ορισμού θα πρέπει να συνεισφέρει στην ανάδειξη όλων εκείνων των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του εκάστοτε τόπου, έχοντας ως πρωταρχικό στόχο τη διατήρηση και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος. Ως εκ τούτου η ανάπτυξη της δραστηριότητας θα πρέπει να συνάδει με την αειφορική ανάπτυξη, δηλαδή την εξασφάλιση ότι η δραστηριότητα και οι όποιες υποστηρικτικές για αυτήν εγκαταστάσεις, δεν αλλοιώνουν το φυσικό περιβάλλον και τα στοιχεία του, ενώ η δραστηριότητα αναπτύσσει τη δυναμικής της σύμφωνα με την ορθή αξιολόγηση των πόρων που διαθέτει η περιοχή.

Χερσαίο περιβάλλον: Η περιοχή μελέτης αποτελεί σημαντικό πόλο έλξης της χώρας και δέχεται μεγάλο αριθμό επισκεπτών που αλληλοεπιδρά με τη φύση και τα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος, ιδιαίτερα δε σε επιμέρους θέσεις αυτής (π.χ. Νεάπολη, Ελαφόνησος, Μονεμβασιά, παραλίες Καστράκι – Πορί, λιμάνι του Ιέρακα κ.λπ.). Ήδη έχουν αναπτυχθεί και υλοποιούνται υπαίθριες αθλητικές δραστηριότητες και δρώμενα, στον χερσαίο και θαλάσσιο χώρο (π.χ. αγώνες τρεξίματος «Elafonisos Run»). Ο αθλητικός τουρισμός, ο τουρισμός περιπέτειας και οι δραστηριότητες αναψυχής που συνδέονται με τον οικοτουρισμό, αποτελούν στοιχεία του τουρισμού υπαίθρου, ο οποίος περιλαμβάνει μια ομάδα δραστηριοτήτων, υποδομών και υπηρεσιών εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Η ανάπτυξή εναλλακτικών δραστηριοτήτων αξιοποιεί το φυσικό περιβάλλον χωρίς να απαιτεί μεγάλης κλίμακας έργων υποδομής και παρεμβάσεις. Επίσης, στην ευρύτερη περιοχή (εντός και εκτός προστατευόμενης περιοχής) υπάρχει πληθώρα υποδομών για τη φιλοξενία (καταλύματα), καθώς και την επαρκή ιατρική κάλυψη και λοιπές υποστηρικτικές υποδομές.

Ο οικοτουρισμός, ασκείται σε οικολογικά αξιόλογες και ως επί το πλείστον προστατευόμενες περιοχές, ο οποίος αντίθετα από το μαζικό τουρισμό, δεν υπερβαίνει τη φέρουσα ικανότητα της περιοχής, αλλά ταυτόχρονα προωθεί ενεργά την προστασία της φύσης και του πολιτιστικού περιβάλλοντος, ενώ συνεισφέρει στη διατήρηση της συνοχής του κοινωνικού ιστού και την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας. Επιπρόσθετα, οι ήπιες αθλητικές δραστηριότητες στη φύση, σε συνδυασμό με υποστηρικτικές υποδομές ενημέρωσης (πινακίδες, κιόσκια, κ.λπ.) προάγουν την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση και αποτελούν συμβατές δραστηριότητες βιώσιμης ανάπτυξης της περιοχής.

Ως εκ τούτου η ανάπτυξη υποδομών στήριξης υπαίθριων αθλητικών δραστηριοτήτων και αθλητικής περιπέτειας (κατηγορία Ζ2 ειδικών αθλητικών εγκαταστάσεων Ν. 2725/1999) αποτελούν υποδομές που συνάδουν με τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής και προτείνεται να επιτρέπονται σε όλες τις κατηγορίες ζωνών (ΖΠΦ, ΖΔΟΕ, ΖΒΔΓΠ), υπό όρους και αναλόγως των ιδιαίτερων συνθηκών κάθε υποζώνης. Σε κάθε περίπτωση οι εγκαταστάσεις και η άσκηση των δραστηριοτήτων θα πρέπει να διασφαλίζουν την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος από κάθε δραστηριότητα ή επέμβαση που θα μπορούσε να μεταβάλει ή να αλλοιώσει τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξη του οικοσυστήματος, καθώς και την αποφυγή ενεργειών που δύναται να επιφέρουν καταστροφή, φθορά ή αλλοίωση των στοιχείων του οικοσυστήματος. Τυχόν επιπτώσεις στη διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων δύναται να προβλεφθούν από ειδικότερους όρους και ρυθμίσεις του Σχεδίου Διαχείρισης.

Από τις σχετικές προβλέψεις εξαιρούνται οι υποδομές και οι αγώνες μηχανοκίνητου αθλητισμού, δεδομένου ότι εκτιμάται πως θα επιφέρει επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα και την αξία της προστατευόμενης περιοχής, όπως: α) οχλήσεις ειδών ορνιθοπανίδας και πανίδας λόγω των αυξημένων επιπέδων θορύβου, ειδικά κατά την αναπαραγωγική περίοδο, β) όχληση και κίνδυνος ατυχημάτων χρηστών της περιοχής (ορειβάτες, περιπατητές), γ) πρόκληση ζημιών σε τμήματα του δικτύου μονοπατιών. Επίσης οι μηχανοκίνητοι αγώνες δεν συνάδουν με την ήπια οικοτουριστική ανάπτυξη που προτείνεται για την περιοχή. Από τις προβλέψεις εξαιρούνται επίσης περιοχές με πολύ ευαίσθητα οικοσυστήματα, όπως για παράδειγμα αμμοθινικοί τύποι οικοτόπων, μεταξύ των οποίων και οικοτόπων προτεραιότητας ή περιοχές που φιλοξενούν σπάνια ή/και προστατευόμενα είδη χλωρίδας. Σε κάποιες περιοχές προτείνεται επίσης να μην επιτρέπεται η εγκατάσταση σκοπευτηρίων για την αποφυγή όχλησης, αλλά και λόγω της φυσιογνωμίας της περιοχής.

Ειδικά για την αναρρίχηση κρίνεται σκόπιμη η ρύθμιση της δραστηριότητας για την αποφυγή επιπτώσεων στη διατήρηση του Τ.Ο. 8210, των προστατευόμενων, σπάνιων και απειλούμενων ειδών χλωρίδας σε βραχώδη ενδιαιτήματα και την αποφυγή όχλησης των ειδών ορνιθοπανίδας που αναπαράγονται στην περιοχή. Ο Τ.Ο. 8210 φιλοξενεί πλήθος ενδημικών και προστατευόμενων φυτών. Ο τουρισμός και η αναψυχή αποτελούν σημαντική απειλή για πλήθος προστατευόμενων ειδών χλωρίδας (Ballantyne & Pickering 2013). Έχει παρατηρηθεί πως οι φυτοκοινότητες σε κατακόρυφα βράχια επηρεάζονται σημαντικά από την εντατική αναρρίχηση (Camp & Knight 1998) με κοινότερα και λιγότερο σημαντικά φυτά να κυριαρχούν περισσότερο σε θέσεις που πραγματοποιείται αναρρίχηση (Müller et al. 2004). Σε ότι αφορά την ορνιθοπανίδα, η αναρρίχηση εμφανίζεται ως απειλή στην περιοχή. Η αναρρίχηση μπορεί να προκαλέσει όχληση σε είδη πουλιών που φωλιάζουν σε βράχια και να προκαλέσει αποτυχία της αναπαραγωγής. Η αναρρίχηση υφίσταται ως απειλή για συγκεκριμένα είδη πουλιών στο σύνολο της περιοχής καθώς υπάρχουν πολλά βράχια που είναι δυνητικά κατάλληλα τόσο για φωλεοποίηση όσο και για την εν λόγω δραστηριότητα που μέχρι στιγμής δεν έχουν διανοιγμένες αναρριχητικές διαδρομές ή δεν είναι γνωστές οι διαδρομές.

<u>Για τις ΖΒΔΦΠ</u>: Σε ότι αφορά τη δημιουργία αθλητικών εγκαταστάσεων (χρήση «4.1 Μικρές αθλητικές εγκαταστάσεις (κατηγορίες Α1, Α2, Β1, Δ, Ε1)»), εκτός των υφιστάμενων, νέες προτείνεται να χωροθετούνται εντός των οικισμών της περιοχής ή – σε περίπτωση αδυναμίας – πλησίον των οικισμών, ώστε να εξυπηρετούν τους κατοίκους, να διασφαλίζουν τη συνοχή των χρήσεων και να αποφεύγεται η όχληση των ειδών πανίδας και η διάσπαση των ενδιαιτημάτων της προστατευόμενης περιοχής. Δεδομένης της φυσιογνωμίας της περιοχής, αλλά και των υφιστάμενων αθλητικών υποδομών δεν κρίνεται σκόπιμη η χωροθέτηση νέων γηπέδων στην ευρύτερη περιοχή (ΖΒΔΦΠ). Σε ότι αφορά τις κλειστές κτιριακές εγκαταστάσεις, η χρήση συνάδει με οικιστικές ζώνες. Λοιπές υπαίθριες αθλητικές υποδομές στήριξης των υπαίθριων αθλητικών δραστηριοτήτων θα πρέπει να επιτρέπονται, δεδομένου ότι υποστηρίζουν και ενισχύουν τις αθλητικές δραστηριότητες στη φύση και τον αθλητικό τουρισμό που συνδυάζεται με τον οικοτουρισμό.

<u>Για τις ΖΔΟΕ:</u> Εντός των ΖΔΟΕ δεν υπάρχουν υφιστάμενες αθλητικές εγκαταστάσεις, ούτε οικισμοί (εξαιρούνται της ζωνοποίησης). Ως εκ τούτου δε βρίσκει εφαρμογή η χρήση «4.1 Μικρές

αθλητικές εγκαταστάσεις (κατηγορίες Α1, Α2, Β1, Δ, Ε1)», όπως αυτή προτείνεται ανωτέρω να προσδιοριστεί και να ρυθμιστεί για την περιοχή για τις ΖΒΔΦΠ.

Επισημάνσεις:

- Η εγκατάσταση ειδικών αθλητικών εγκαταστάσεων της κατηγορίας Ζ2 του Ν. 2725/1999, όπως ισχύει, δηλαδή οι προσωρινές εγκαταστάσεις ή διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων σε φυσικό περιβάλλον, όπως θάλασσα, ποτάμι, λίμνη, δάσος, βουνό, ή σε δημόσιους δρόμους, εκτός των εγκαταστάσεων για την εξυπηρέτηση του μηχανοκίνητου αθλητισμού, επιτρέπονται σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018 μόνο εντός των ΖΒΔΦΠ. Στις ΖΔΟΕ επιτρέπονται μόνο εντός σχεδίου πόλης / οικισμού, ενώ στις ΖΠΦ δεν επιτρέπονται. Προτείνεται η κατηγορία Ζ2 να επιτρέπεται υπό όρους και στις ΖΔΟΕ και ΖΠΦ, δεδομένου ότι: α) οι αθλητικοί αγώνες στη φύση, συνάδουν με την ανάπτυξη του οικοτουρισμού, την περιβαλλοντική εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση και, β) όταν πραγματοποιούνται με τις κατάλληλες ρυθμίσεις δεν επιφέρουν επιπτώσεις στο προστατευτέο αντικείμενο και γ) προάγουν τη βιώσιμη διαχείριση φυσικών πόρων ή/και τη βιώσιμη ανάπτυξη.
- Η χρήση προκαθορισμένων διαδρομών (οδικού δικτύου και μονοπατιών) και η δημιουργία προσωρινών, λυόμενων υπαίθριων εγκαταστάσεων ή ήπιων διαμορφώσεων για την υποστήριξη χερσαίων υπαίθριων αθλητικών δραστηριοτήτων (όπως πεζοπορία, τρέξιμο, δυναμικό βάδισμα, ποδήλατο κλπ.), καθώς και για τη διοργάνωση αγώνων στο φυσικό περιβάλλον και την υποστήριξη του αθλητικού τουρισμού στη φύση υπό τους όρους που αναφέρονται παραπάνω προτείνεται να επιτρέπονται σε όλη την προστατευόμενη περιοχή. Τα ανωτέρω αναφερόμενα δύναται ερμηνευτικά να ενταχθούν στη χρήση «4.3 Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις» (ειδική κατηγορία Ζ2 του Ν. 2725/1999).

(5) Θρησκευτικοί χώροι.

Αφορά τις ΖΔΟΕ και τις ΖΒΔΦΠ
Κατ' εξαίρεση προτείνεται να αφορά και τις ΖΠΦ

Για τις Ζώνες Προστασία της Φύσης και τις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η χρήση, συντήρηση, επισκευή, αποκατάσταση και αναστύλωση θρησκευτικών χώρων και μνημείων και του περιβάλλοντος χώρου αυτών, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και εφόσον εκδοθούν οι απαραίτητες άδειες των αρμόδιων φορέων και Υπηρεσιών.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002: ***ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06*** *(ELBA25401_ZB05, ELBA25401_ZB06)*
ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25401_ZC01, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC03)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25401_ZB09, ELBA25401_ZB10, ELBA25401_ZB11, ELBA25401_ZB12)*
ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10 *(ELBA25401_ ZC05, ELBA25401_ ZC06, ELBA25401_ ZC07, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC09, ELBA25401_ ZC10)*

Για <u>τις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:</u>

- Επιτρέπεται η ανέγερση νέων θρησκευτικών χώρων, σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις, υπό την προϋπόθεση ότι τεκμηριώνεται υψηλή προστασία στα προστατευτέα αντικείμενα, αποφυγή απώλειας ενδιαιτημάτων και τεκμηριωμένη αποφυγή όχλησης των ειδών πανίδας. Θα πρέπει επίσης να τεκμηριωθεί η αδυναμία ανέγερσής τους εντός οικισμών και η σκοπιμότητα ανέγερσής τους εντός της προστατευόμενης περιοχής.
- Επιτρέπεται η χρήση, συντήρηση, επισκευή, αποκατάσταση και αναστύλωση θρησκευτικών χώρων και μνημείων και του περιβάλλοντος χώρου αυτών, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και εφόσον εκδοθούν οι απαραίτητες άδειες των αρμόδιων φορέων και Υπηρεσιών.

<u>Ζώνες εφαρμογής GR2540002</u>: ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06*** *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05, ELBA25401_ZD06)*

<u>Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007</u>: ***ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36*** *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)*

<u>Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης</u>: Οι θρησκευτικοί χώροι (ιεροί ναοί, μονές και άλλοι θρησκευτικοί χώροι) ικανοποιούν το θρησκευτικό συναίσθημα και εξυπηρετούν τις ανάγκες άσκησης θρησκευτικών καθηκόντων των κατοίκων και επισκεπτών της περιοχής και ως εκ τούτου δεν δύναται να αποκλειστούν, ενώ πρέπει να προβλέπεται η δυνατότητα συντήρησής τους ώστε να διατηρούν τη λειτουργικότητα τους, την εκκλησιαστική αρχιτεκτονική, αλλά και τις αναγκαίες υποδομές υποδοχής κοινού. Η αποκατάσταση και ανάδειξη ιερών ναών, μονών και του περιβάλλοντος χώρου αυτών, καθώς και λοιπών θρησκευτικών μνημείων και ιδίως των σημαντικών αρχιτεκτονικών χαρακτηριστικών αυτών ενισχύουν και συμβάλουν στην ανάπτυξη του προσκυνηματικού και του ιστορικού-θρησκευτικού τουρισμού και στην αύξηση της επισκεψιμότητας, εμπλουτίζοντας το προσφερόμενο τουριστικό προϊόν της περιοχής. Ο θρησκευτικός τουρισμός αποτελεί σημαντικό κομμάτι της ελληνικής τουριστικής κίνησης, ενώ τα μνημεία της ελληνικής ορθοδοξίας είναι αναπόσπαστο τμήμα της εθνικής κληρονομιάς και αποτελούν αξιόλογο πόλο έλξης επισκεπτών.

Τέλος, η αποκατάσταση και αναστύλωση θρησκευτικών μνημείων συμβάλλει στη διατήρηση και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και της ιστορικής συνείδησης μέσα στο χρόνο. Σκοπός τέτοιων δράσεων είναι η προστασία και η ανάδειξη ιστορικών χώρων και μνημείων σύμφωνα με τις διεθνείς απαιτήσεις και η ορθολογική και βιώσιμη διαχείριση σημαντικών τόπων και μνημείων φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, συμβάλλοντας στην αύξηση της επισκεψιμότητας και την ενίσχυση του πολιτιστικού τουρισμού της περιοχής.

Προτείνεται η δυνατότητα διατήρησης αλλά και συντήρησης των υφιστάμενων θρησκευτικών χώρων εντός των ΖΠΦ (κατά παρέκκλιση των επιτρεπόμενων χρήσεων) και όχι η οριοθέτηση επιμέρους σημειακών ζωνών ή η «υποβάθμιση» της ΖΠΦ σε ΖΔΟΕ λόγω της ύπαρξης θρησκευτικών χώρων (π.χ. στη Μονεμβασιά).

(6) Πολιτιστικές εγκαταστάσεις

Αφορά τις ΖΒΔΦΠ

Για όλες τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η λειτουργία και συντήρηση των υφιστάμενων πολιτιστικών εγκαταστάσεων, καθώς και η εγκατάστασή τους σε υφιστάμενα κτίρια, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Σε περίπτωση εγκατάστασης σε υφιστάμενα κτίρια επιτρέπονται οι εργασίες συντήρησης, αποκατάστασης, διαμόρφωσης, υποδομών ασφάλειας για να μπορούν να φιλοξενήσουν τις ανάγκες του χώρου και να υποδεχτούν επισκέπτες.
- Επιτρέπεται η κατασκευή νέων πολιτιστικών εγκαταστάσεων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Η ανέγερση νέων κτιρίων επιτρέπεται σε εκτάσεις που δεν διέπονται από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας και μόνο αν κριθεί απολύτως σκόπιμο για λόγους ανάδειξης σημαντικών πολιτιστικών στοιχείων ή ανάδειξης της φυσικής αξίας των οικοσυστημάτων και των σημαντικών ειδών και τύπων οικοτόπων της περιοχής (π.χ. Περιβαλλοντικό Μουσείο). Σε κάθε περίπτωση, θα εξετάζεται και θα προκρίνεται η εγκατάστασή τους σε υφιστάμενα κτίρια ή εντός οικισμών.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002: **ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06** *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05, ELBA25401_ZD06)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: **ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36** *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Το άρθρο 2 της οδηγίας 92/43/ΕΚ καθιστά σαφές ότι όλα τα μέτρα που λαμβάνονται αποσκοπούν στη διατήρηση – και στην αποκατάσταση σε ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης – των φυσικών οικοτόπων και των ειδών ενωσιακής σημασίας, λαμβάνοντας ταυτόχρονα υπόψη τις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές απαιτήσεις, καθώς και τις περιφερειακές και τοπικές ιδιομορφίες. Οι περιοχές του δικτύου Natura 2000 προσφέρουν πολιτιστικές υπηρεσίες, φιλοξενώντας πολιτιστικό τουρισμό και συμβάλλοντας στη διατήρηση της πολιτιστικής ταυτότητας της περιοχής. Η φυσική και πολιτιστική κληρονομιά παρέχουν ένα

ευρύ φάσμα κοινωνικοοικονομικών ωφελειών και υπηρεσιών, μέσω αναψυχής, εκπαίδευσης, απασχόλησης, συμβάλλοντας στην ουσιαστική βελτίωση της ποιότητας ζωής.

Οι πολιτιστικοί χώροι όταν προάγουν στοιχεία της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς, των οικοσυστημάτων και των ειδών που φιλοξενεί η περιοχή επιτελούν επιπρόσθετα σκοπούς περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης. Λειτουργούν επικουρικά στην προστασία των ειδών και των οικοτόπων καθώς διαμορφώνουν συνειδήσεις, ενημερώνουν και συντελούν στην ανάπτυξη περιβαλλοντικής παιδείας που είναι το πρώτο στάδιο για την προστασία και την εσαεί ομαλή λειτουργία των οικοσυστημάτων. Εν γένει, η λειτουργία πολιτιστικών χώρων σε προστατευόμενες περιοχές δύναται να εστιάζει, μεταξύ άλλων, στην ανάδειξη της ιστορίας, της αρχιτεκτονικής, των αρχαιοτήτων, της λαογραφίας, της άσκησης παραδοσιακών δραστηριοτήτων, αλλά και των ιδιαίτερων στοιχείων της φύσης, αυξάνοντας έτσι την προστιθέμενη τουριστική αξία της.

Για τους σκοπούς αυτούς οφείλουν να αξιοποιούνται ήδη υπάρχουσες εγκαταστάσεις δίνοντας ή και αναδεικνύοντας την υπάρχουσα ιστορική αξία παλαιών ανεκμετάλλευτων κτιρίων, επιτυγχάνοντας τον επιθυμητό στόχο χωρίς επιβάρυνση της περιοχής με νέες εγκαταστάσεις και συνοδές υποδομές αυτών. Επιπλέον, η αναστήλωση και διαμόρφωση εγκαταλελειμμένων κτιρίων και χώρων, όταν δεν επιφέρει κινδύνους για τα προστατευτέα αντικείμενα, προσδίδει αισθητική αξία στην περιοχή συνδέοντας παράλληλα τους επισκέπτες με το παρελθόν και την αξία διατήρησης και σεβασμού της πολιτιστικής, ιστορικής αλλά και φυσικής κληρονομιάς του τόπου.

(7) Διοίκηση τοπικής κλίμακας (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: (7) Διοίκηση τοπικής κλίμακας.

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η χρήση υφιστάμενων κτιρίων για την εγκατάσταση διοικητικών χρήσεων, για τις ανάγκες της προστατευόμενης περιοχής. Σε περίπτωση εγκατάστασης σε υφιστάμενα κτίρια επιτρέπονται οι εργασίες συντήρησης, αποκατάστασης, διαμόρφωσης, υποδομών ασφάλειας για να μπορούν να φιλοξενήσουν τις ανάγκες του χώρου. Τα κτίρια διοίκησης θα πρέπει να εξυπηρετούν ταυτόχρονα σκοπούς περιβαλλοντικής ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002: ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-05*** *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36*** *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Εφόσον κριθεί σκόπιμο για τις ανάγκες διοίκησης της προστατευόμενης περιοχής, δύναται να αξιοποιούνται ήδη υπάρχουσες κτιριακές εγκαταστάσεις δίνοντας ή και αναδεικνύοντας την υπάρχουσα ιστορική αξία παλαιών ανεκμετάλλευτων κτιρίων, επιτυγχάνοντας τον επιθυμητό στόχο χωρίς περαιτέρω επιβάρυνση της περιοχής με νέες εγκαταστάσεις και τυχόν συνοδά έργα. Επιπλέον, η αναστήλωση και διαμόρφωση εγκαταλελειμμένων κτιρίων και χώρων, όταν δεν επιφέρει κινδύνους για τα προστατευτέα αντικείμενα, προσδίδει αισθητική αξία στην περιοχή, συνεισφέροντας ταυτόχρονα στην περιβαλλοντική εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση.

Υφιστάμενα κτίρια που εν δυνάμει μπορούν να αξιοποιηθούν για την άσκηση διοίκησης δεν εντοπίζονται εντός των ΖΠΦ και ΖΔΟΕ και ως εκ τούτου δεν έχει χρησιμότητα η σχετική πρόβλεψη της χρήσης στις ζώνες αυτές. Περαιτέρω, λαμβάνοντας υπόψη: α) τη φυσιογνωμία της προστατευόμενης περιοχής, η οποία δεν είναι απομονωμένη, β) το γεγονός ότι εντός των ορίων της απαντώνται οικισμοί και γ) ότι σε σχετικά κοντινή απόσταση υπάρχουν αστικά κέντρα, καθιστά άσκοπη και μη αναγκαία την εγκατάσταση νέων κτιρίων διοίκησης εντός οποιασδήποτε ζώνης. Η επιλογή αυτή προστατεύει αφενός από τις δυνητικές επιπτώσεις στο τοπίο και το προστατευτέο αντικείμενο από τη δημιουργία δομημένου περιβάλλοντος και των συνοδών έργων και αφετέρου ενισχύει τη συνεκτικότητα και τη ζωτικότητα των οικιστικών περιοχών.

(8) Περίθαλψη (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η κατασκευή, συντήρηση και λειτουργία μονάδων Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης (άρθρο 9 Ν. 2716/1999 όπως ισχύει) με τη μορφή μικρού μεγέθους παραδοσιακών ξενώνων, καθώς και η ανάπτυξη δραστηριοτήτων κοινωνικής αποκατάστασης, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες με το παρόν επιτρεπόμενες δραστηριότητες.
- Επιτρέπεται η κατασκευή, συντήρηση και λειτουργία Προστατευόμενων Εργαστηρίων και Εργαστηρίων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (άρθρο 10 Ν. 2716/1999 όπως ισχύει), σύμφωνα με τις προβλεπόμενες με το παρόν επιτρεπόμενες δραστηριότητες.
- Επιτρέπονται οι δραστηριότητες των Κοινωνικών Συνεταιρισμών Περιορισμένης Ευθύνης (άρθρο 12 Ν. 2716/1999 όπως ισχύει), σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους και περιορισμούς που ισχύουν ανά χρήση.
- Η ανέγερση νέων εγκαταστάσεων επιτρέπεται σε εκτάσεις που δεν διέπονται από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας και μόνο αν κριθεί απολύτως σκόπιμο για την εξυπηρέτηση των σκοπών των μονάδων αυτών. Κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης θα πρέπει να εξεταστεί και να τεκμηριωθεί η αδυναμία ανέγερσής τους εντός οικιστικών ιστών ή εκτός των ορίων της προστατευόμενης περιοχής και να τεκμηριωθεί η αναγκαιότητα ανέγερσής τους εντός της ζώνης.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002: ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-05*** *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36*** *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Οι Μονάδες Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης έχουν σκοπό την τοποθέτηση και ψυχιατρική παρακολούθηση, σε χώρους διαβίωσης, θεραπείας και υποστήριξης, για μακρόχρονη ή βραχεία παραμονή των ατόμων με ψυχικές διαταραχές και σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα, όταν δεν έχουν στέγη ή κατάλληλο οικογενειακό περιβάλλον. Οι Ξενώνες αναπτύσσουν δραστηριότητες Κοινωνικής Αποκατάστασης και συμμετέχουν από κοινού με άλλα νομικά πρόσωπα της περιοχής τους σε δραστηριότητες πολιτιστικές και εκπαιδευτικές, καθώς και κοινωνικής και επαγγελματικής επανένταξης. Στα Προστατευμένα Εργαστήρια και τα Εργαστήρια Επαγγελματικής Εκπαίδευσης παρέχονται υπηρεσίες για την απόκτηση λειτουργικών, μαθησιακών και επαγγελματικών δεξιοτήτων στα άτομα με χρόνιες ψυχικές διαταραχές και σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα από το κατάλληλο προσωπικό με σκοπό τη θεραπεία, την κοινωνική επανένταξη και την τοποθέτησή τους στην ελεύθερη ή προστατευμένη αγορά εργασίας ή σε Κοινωνικούς Συνεταιρισμούς Περιορισμένης Ευθύνης ή άλλες μορφές κοινωνικών ή δημοτικών επιχειρήσεων. Οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης (Κοι.Σ.Π.Ε.) αποβλέπουν στην κοινωνικο-οικονομική ενσωμάτωση και επαγγελματική ένταξη των ατόμων με σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα και των ατόμων με προβλήματα εξάρτησης που έχουν ενταχθεί και παρακολουθούν προγράμματα κοινωνικής επανένταξης και συμβάλλουν στη θεραπεία τους και στην κατά το δυνατόν οικονομική τους αυτάρκεια.

Οι ανωτέρω μονάδες και δομές, αποτελούν ειδικές δομές υγείας, οι οποίες μπορούν να εγκατασταθούν ή δραστηριοποιηθούν εντός της περιοχής και να επωφεληθούν για την ικανοποίηση των σκοπών τους από τις δυνατότητες και την αξία της περιοχής και συγκεκριμένα: α) την παροχή δυνατοτήτων για εκπαίδευση και άσκηση παραδοσιακών δραστηριοτήτων (γεωργία, κτηνοτροφία, μελισσοκομία, επεξεργασία τοπικών προϊόντων), β) την περιβαλλοντική εκπαίδευση / ευαισθητοποίηση, γ) τη συμμετοχή σε εθελοντικές δράσεις για το περιβάλλον, καθώς και δ) την ανάπτυξη δραστηριοτήτων (αναψυχής – άθλησης) που σχετίζονται με τη φύση, την πολιτιστική αξία και τις παραδόσεις της περιοχής, παρέχοντας ταυτόχρονα σημαντικά θεραπευτικά οφέλη. Τα φυσικά οικοσυστήματα είναι γνωστό ότι παίζουν σημαντικό ρόλο στην υποστήριξη της σωματικής και ψυχικής υγείας παρέχοντας δυνατότητες για υπαίθριες δραστηριότητες, αναψυχή και χαλάρωση.

Ως εκ τούτου, λόγω της φύσης τους, οι ανωτέρω μονάδες δεν προτείνεται να αποκλειστούν οριζόντια από όλες τις ΖΒΔΦΠ αλλά να αξιολογηθεί κάθε επιμέρους περιοχή. Παρ' όλα αυτά, η εγκατάσταση νέων κτιριακών εγκαταστάσεων προτείνεται να επιλέγεται μόνο στις περιπτώσεις

που κρίνεται απολύτως αναγκαίο για την εξυπηρέτηση του σκοπού της μονάδας και εφόσον υπάρχει αδυναμία χωροθέτησης εκτός ζώνης.

Σε ότι αφορά τις υπόλοιπες δομές περίθαλψης κρίνεται σκόπιμη η χωροθέτησή τους στις εντός οικισμών περιοχές ή εκτός προστατευόμενης περιοχής, λαμβάνοντας υπόψη: α) την ύπαρξη αρκετών οικισμών εντός της προστατευόμενης περιοχής, β) την αμεσότητα σύνδεση της περιοχής με πόλεις και γ) τη χρηστικότητα χωροθέτησης των μονάδων περίθαλψης εντός πόλεων και οικισμών και δ) τις επιπτώσεις στο τοπίο και το προστατευτέο αντικείμενο από την ανέγερση κτιριακών εγκαταστάσεων, καθώς και των αναγκαίων συνοδών υποδομών σε εκτός σχεδίου περιοχή.

(10) Εμπόριο και παροχή προσωπικών υπηρεσιών (με διαφοροποίηση ανά ζώνη σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018)

Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: 10.1. Εμπορικά καταστήματα.

Για <u>τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων</u>:

- Επιτρέπεται η λειτουργία των νόμιμα υφιστάμενων εμπορικών καταστημάτων.
- Επιτρέπεται η δημιουργία νέων εμπορικών καταστημάτων αποκλειστικά για την εξυπηρέτηση των καθημερινών αναγκών των επισκεπτών, πώλησης προϊόντων τοπικής παραγωγής, ενοικίασης και εκμίσθωσης ειδών αναψυχής και αθλητικών ειδών για την εξυπηρέτηση του οικοτουρισμού. Η εκτός σχεδίου χωροθέτηση τέτοιων χρήσεων για την εξυπηρέτηση των κατοίκων και τουριστών, επιτρέπεται σε περιοχές με υφιστάμενη δόμηση (οικιστική ή τουριστική) και εφόσον η περιοχή δεν δύναται να εξυπηρετηθεί από υφιστάμενο οικισμό, καθώς και εντός οργανωμένων υποδοχέων τουριστικών δραστηριοτήτων για την εξυπηρέτηση των αναγκών τους και σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Λειτουργία λοιπών εμπορικών καταστημάτων επιτρέπεται μόνο εντός οικιστικού ιστού. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι δεν αλλοιώνεται η φυσιογνωμία και οι υφιστάμενες χρήσεις της περιοχής, οι οποίες αποτελούν και ενδιαιτήματα ειδών πανίδας.
- Επιτρέπεται η διάθεση τοπικών προϊόντων (τροφίμων και αντικειμένων λαϊκής τέχνης) μόνο σε ειδικά διαμορφωμένους υπαίθριους χώρους και τροχήλατες ή μη μόνιμες κατασκευές. Η χωροθέτηση τέτοιων σημείων και οι τεχνικές προδιαγραφές αυτών δύναται να καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

<u>Ζώνες εφαρμογής GR2540002</u>: ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05*** *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05)*

<u>Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007</u>: ***ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36*** *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28,*

ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Οι ΖΒΔΦΠ αποτελούνται από εκτεταμένες ιδιωτικές, κυρίως αγροτικές εκτάσεις, με διάσπαρτη αραιή δόμηση, αλλά και περιοχές με οικιστική και τουριστική χρήση. Παρότι η εκτεταμένη εγκατάσταση εμπορικών χρήσεων θα οδηγήσει σε αλλοίωση της φυσιογνωμίας και των χρήσεων της περιοχής, με κατ' επέκταση επιπτώσεις στα ενδιαιτήματα ειδών πανίδας, αλλά και στη συνολική φυσιογνωμία και αξία της περιοχής, κρίνεται ανέφικτη στα πλαίσια της παρούσας η οριζόντια απαγόρευση της χρήσης σε περιοχές με έντονη ανάπτυξη τουριστικών υποδομών, αλλά και κατά θέσεις οικιστική χρήση. Η λειτουργία εμπορικών καταστημάτων προτείνεται να περιορίζεται αποκλειστικά σε είδη καθημερινών αναγκών των επισκεπτών και κατοίκων (π.χ. τρόφιμα) και μόνο εφόσον μία περιοχή με τουριστική ανάπτυξη και υποδομές, δεν μπορεί να εξυπηρετηθεί (λόγω απόστασης) από τον πλησιέστερο οικισμό. Η ελεύθερη εγκατάσταση λοιπών εμπορικών καταστημάτων (π.χ. ρουχισμού, ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης κ.λπ.) καθώς και λοιπόν εμπορικών χρήσεων (υπεραγορών, καταστημάτων παροχής προσωπικών υπηρεσιών, πολυκαταστημάτων κ.λπ.) θα πρέπει να χωροθετούνται εντός οικισμού, διασφαλίζοντας το τοπίο και τη φυσιογνωμία της περιοχής, αποφεύγοντας την όχληση ειδών πανίδας και ενισχύοντας ταυτόχρονα τη συνεκτικότητα, ζωτικότητα και ανάπτυξη των οικισμών της περιοχής.

Επιπρόσθετα, δεδομένης της φυσιογνωμίας και των χρήσεων των περιοχών, η εγκατάσταση λοιπών εμπορικών χρήσεων (επιπλέον των απαραίτητων για την εξυπηρέτηση καθημερινών αναγκών) δεν κρίνεται σκόπιμη για τους εξής λόγους: α) δεν υπάρχουν και δεν αναμένεται να αναπτυχθούν χρήσεις που χρήζουν εξυπηρέτησης από εμπορικά καταστήματα β) πλησίον των περισσοτέρων ΖΒΔΦΠ υπάρχουν οικισμοί που μπορούν να εξυπηρετήσουν τις όποιες ανάγκες γ) θα αλλοιωθεί η φυσιογνωμία και οι χρήσεις της περιοχής. δ) θα δημιουργηθεί διάσπαση των ενδιαιτημάτων και όχληση των ειδών πανίδας.

Η χρήση δεν προτείνεται στις ζώνες ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07 και ΖΒΔΦΠ-08 (GR2540002), δεδομένου ότι αυτές αποτελούν σημειακές οριοθετήσεις ΖΒΔΦΠ εντός ευρύτερων ζωνών (ΖΠΦ και ΖΔΟΕ) με σκοπό να είναι δυνατή η άσκηση υφιστάμενων (γήπεδο στη ΖΒΔΦΠ-06) ή μελλοντικών χρήσεων (ΣΜΑ στη ΖΒΔΦΠ-07 και ΕΕΛ στη ΖΒΔΦΠ-08).

(11) Γραφεία/ Κέντρα έρευνας/Θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

Εξειδίκευση ΖΠΦ: (11) Κέντρα έρευνας και επιστημονική έρευνα που αφορούν τη Ζώνη

Εξειδίκευση ΖΔΟΕ: (11) Γραφεία/Κέντρα έρευνας

Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: (11) Γραφεία/ Κέντρα έρευνας/Θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων.

Για το σύνολο των χερσαίων ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η διεξαγωγή επιστημονικών ερευνών των στοιχείων του βιοτικού και αβιοτικού περιβάλλοντος, για λόγους που σχετίζονται με την παρακολούθηση, προστασία, διατήρηση και διαχείριση των φυσικών οικοσυστημάτων, των τύπων οικοτόπων, των ειδών χλωρίδας και πανίδας και των στοιχείων της αρχαιολογικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, εφόσον

διασφαλίζεται υψηλός βαθμός προστασίας. Οι όροι και προϋποθέσεις για την υλοποίηση σχετικών ερευνητικών δράσεων καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης.

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση, συντήρηση και λειτουργία ειδικού επιστημονικού εξοπλισμού και συνοδών δομών που απαιτούνται για την επιστημονική έρευνα, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και με την προϋπόθεση ότι δεν δημιουργούνται προβλήματα υποβάθμισης στο οικοσύστημα. Οι όροι και προϋποθέσεις για την εγκατάσταση ειδικού επιστημονικού εξοπλισμού καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης.
- Επιτρέπεται η υλοποίηση δράσεων για την παρακολούθηση, προστασία και διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών που περιλαμβάνονται στα Παραρτήματα των Οδηγιών 92/43 ΕΟΚ και 79/409/ΕΟΚ, στους ερυθρούς καταλόγους των σπάνιων και απειλούμενων ειδών και γενικότερα των ειδών που αποδεδειγμένα χρήζουν ειδικών δράσεων για τη διατήρησή τους στην περιοχή, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης, στο οποίο καθορίζονται και οι όροι και προϋποθέσεις για την υλοποίηση σχετικών δράσεων.
- Επιτρέπεται η εκτέλεση εργασιών που αποσκοπούν στην αποκατάσταση, βελτίωση και διατήρηση των χαρακτηριστικών του φυσικού περιβάλλοντος, των τύπων οικοτόπων και ειδών χλωρίδας και πανίδας, συμπεριλαμβανομένων και των δράσεων περιορισμού ή/και ανάσχεσης της εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών, εφόσον αποσκοπούν στην προστασία της περιοχής, προβλέπονται από το Σχέδιο Διαχείρισης και διασφαλίζεται υψηλός βαθμός προστασίας των προστατευτέων αντικειμένων. Οι όροι και προϋποθέσεις για την υλοποίηση σχετικών εργασιών καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Σε περιπτώσεις έκτακτων αναγκών τυχόν εργασίες αποκατάστασης θα πραγματοποιούνται σε συνεργασία ή μετά από ειδική άδεια της αρμόδιας για την περιοχή Μονάδας Διαχείρισης, με τους όρους και προϋποθέσεις που καθορίζονται από την άδεια.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002:

ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06

(ELBA25401_ZB01, ELBA25401_ZB02, ELBA25401_ZB03, ELBA25401_ZB04, ELBA25401_ZB05, ELBA25401_ZB06)

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03

(ELBA25401_ZC01, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC03)

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08

(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05, ELBA25401_ZD06, ELBA25401_ZD07, ELBA25401_ZD08)

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25401_ZB07, ELBA25401_ZB08, ELBA25401_ZB09, ELBA25401_ZB10, ELBA25401_ZB11, ELBA25401_ZB12)*

ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11 *(ELBA25401_ ZC05, ELBA25401_ ZC06, ELBA25401_ ZC07, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC09, ELBA25401_ ZC10, ELBA25401_ ZC11)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36 *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15,*

ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)

Για τις ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11 και ΖΠΦ-12:

- Επιτρέπεται η ανέγερση Κέντρων Έρευνας και Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης με αντικείμενο την επιστημονική έρευνα, παρακολούθηση, προστασία και διαχείριση των φυσικών οικοσυστημάτων, των τύπων οικοτόπων και των ειδών χλωρίδας και πανίδας, που εντοπίζονται στη Ζώνη Προστασίας, τηρουμένων σε κάθε περίπτωση των πολεοδομικών διατάξεων και των διατάξεων περί αιγιαλού και παραλίας. Η ανέγερση των εγκαταστάσεων δύναται να γίνεται κατά περίπτωση σε υποστυλώματα (πυλωτές), ώστε να αποτρέπεται η υποβάθμιση των τύπων οικοτόπων.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002: ***ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02*** *(ELBA25401_ZC01, ELBA25401_ZC02)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25401_ZB10, ELBA25401_ZB11, ELBA25401_ZB12)*

ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10 *(ELBA25401_ ZC05, ELBA25401_ ZC06, ELBA25401_ ZC07, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC09, ELBA25401_ ZC10)*

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η δημιουργία κέντρων έρευνας και οι θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων, σε αντικείμενα που σχετίζονται και προωθούν τον πρωτογενή τομέα και το περιβάλλον.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002: ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08*** *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05, ELBA25401_ZD06, ELBA25401_ZD07, ELBA25401_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36*** *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)*

Για τη θαλάσσια Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών:

- Επιτρέπεται η επιστημονική έρευνα που σχετίζεται με τη συστηματική παρακολούθηση, προστασία, και εφαρμογή δράσεων διαχείρισης και αποκατάστασης των φυσικών οικοσυστημάτων και των ειδών θαλάσσιας χλωρίδας και πανίδας, καθώς και των στοιχείων της ενάλιας αρχαιολογικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.

- Επιτρέπεται η υλοποίηση δράσεων για την παρακολούθηση, προστασία και διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών που περιλαμβάνονται στα Παραρτήματα των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 79/409/ΕΟΚ, στους ερυθρούς καταλόγους των σπάνιων και απειλούμενων ειδών και γενικότερα των ειδών που αποδεδειγμένα χρήζουν ειδικών δράσεων για τη διατήρησή τους στην περιοχή, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης, στο οποίο καθορίζονται και οι όροι και προϋποθέσεις για την υλοποίηση σχετικών δράσεων [π.χ. Βλέπε Μέτρα MM25401CI0701 MM25401CW0201Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5]
- Επιτρέπεται η εκτέλεση εργασιών που αποσκοπούν στην αποκατάσταση, βελτίωση και διατήρηση των χαρακτηριστικών του θαλάσσιου περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας, των τύπων οικοτόπων και ειδών χλωρίδας και πανίδας, συμπεριλαμβανομένων και των δράσεων περιορισμού ή/και ανάσχεσης της εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών, εφόσον αποσκοπούν στην προστασία της περιοχής, προβλέπονται από το Σχέδιο Διαχείρισης και διασφαλίζεται υψηλός βαθμός προστασίας των προστατευτέων αντικειμένων. Οι όροι και προϋποθέσεις για την υλοποίηση σχετικών δράσεων (π.χ. δράσεις αποκατάστασης τύπων οικοτόπων, τεχνητοί ύφαλοι για την ενίσχυση της ιχθυοπανίδας και της θαλάσσιας βιοποικιλότητας κ.α.) καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση, συντήρηση, λειτουργία συνοδών υποδομών για τον απαραίτητο επιστημονικό εξοπλισμό της επιστημονικής έρευνας, με την προϋπόθεση ότι δεν δημιουργούνται προβλήματα υποβάθμισης στο οικοσύστημα, σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις της πράξης χαρακτηρισμού της προστατευόμενης περιοχής, τις ισχύουσες διατάξεις και υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις που εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης. Εξαίρεση αποτελεί η διεξαγωγή γεωφυσικών (σεισμικών) ερευνών με στόχο την αναζήτηση

Ζώνες εφαρμογής GR2540001: ***ΖΔΟΕ-04*** *(ELBA25401_ZC04)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η διεξαγωγή επιστημονικών ερευνών και η υλοποίηση επιστημονικών δράσεων αποτελούν απαραίτητες και κρίσιμες ενέργειες για την προστασία και διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής, αλλά και για την εν γένει προστασία της. Οι όροι της χρήσης αποσκοπούν στην προστασία, διατήρηση, ανόρθωση, αποκατάσταση και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος, του προστατευτέου αντικειμένου. Η διεξαγωγή συστηματικής επιστημονικής έρευνας και παρακολούθησης, καθώς και η υλοποίηση επιστημονικών δράσεων αποτελούν απαραίτητες και χρήσιμες ενέργειες για την προστασία και διατήρηση των ειδών, αλλά και της ευρύτερης περιοχής. Η χρήση κρίνεται ως επιβεβλημένη εντός του συνόλου των περιοχών προστασίας.

Κέντρα έρευνας, δεδομένης της φυσιογνωμίας της περιοχής, δύναται, εφόσον κριθεί σκόπιμο, να εγκατασταθούν στο χερσαίο περιβάλλον, εντός ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ. Για την αποφυγή των επιπτώσεων από τη δημιουργία δομημένου περιβάλλοντος και των συνοδών έργων στις περιοχές ΖΔΟΕ, προτείνεται η ανέγερση των εγκαταστάσεων να γίνεται κατά προτίμηση σε υποστυλώματα (πυλωτές), ώστε να αποτρέπεται η υποβάθμιση των τύπων οικοτόπων.

Σε ότι αφορά το θαλάσσιο περιβάλλον και συγκεκριμένα την απαγόρευση διεξαγωγής γεωφυσικών (σεισμικών) ερευνών με στόχο την αναζήτηση και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων: ο υποβρύχιος περιβαλλοντικός θόρυβος («ηχορύπανση») από σεισμικές

έρευνες και δραστηριότητες εξόρυξης υδρογονανθράκων αναμένεται να επηρεάσει τα είδη *Monachus monachus* και τις θαλάσσιες χελώνες (*Caretta caretta, Chelonia mydas*). Η έκθεση της θαλάσσιας πανίδας στον υποβρύχιο θόρυβο από σεισμικές έρευνες προκαλεί αποδεδειγμένα στρες και τραυματισμούς, προσωρινή ή μόνιμη απώλεια ακοής, εκτοπισμό του πληθυσμού από την περιοχή και αλλαγή της συμπεριφοράς των ζώων (π.χ. κολύμβηση, επικοινωνία κτλ.), ακόμα και αρκετά χιλιόμετρα μακριά από τη σεισμική πηγή στην περίπτωση των θαλάσσιων θηλαστικών, με μακροχρόνιες επιπτώσεις που επηρεάζουν την επιβίωσή τους.

Επισημάνσεις:

- Στη χρήση (11) συμπεριλήφθηκε και η εκτέλεση εργασιών που αποσκοπούν στην αποκατάσταση, βελτίωση και διατήρηση των χαρακτηριστικών του φυσικού περιβάλλοντος, των τύπων οικοτόπων και ειδών χλωρίδας και πανίδας. Περιλήφθηκε επίσης και η εγκατάσταση, συντήρηση και λειτουργία συνοδών δομών για τον απαραίτητο επιστημονικό εξοπλισμό της επιστημονικής έρευνας, ως αναπόσπαστο κομμάτι για τη διεξαγωγή συστηματικής επιστημονικής έρευνας και υλοποίησης επιστημονικών δράσεων στο θαλάσσιο περιβάλλον. Στο ΠΔ 59/2018 δεν προβλέπεται ειδική χρήση για τα ανωτέρω, αλλά κρίνεται σκόπιμο να περιληφθούν, δεδομένου ότι αποτελούν κρίσιμες και απαραίτητες εργασίες για την προστασία και παρακολούθηση των τύπων οικοτόπων και ειδών.
- Επισημαίνεται επίσης ότι, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο άρθρο 14γ του ΠΔ 59/2018, η χρήση 11, επιτρέπεται μόνο σε εντός σχεδίου / οικισμού περιοχές για τις ΖΔΟΕ. Προτείνουμε η «Επιστημονική έρευνα για τις ανάγκες της ζώνης», η οποία αποτελεί εξειδίκευση της χρήσης 11 για τις ΖΑΠΦ και ΖΠΦ, καθώς και τα «Κέντρα έρευνας» που επιτρέπονται στις ΖΠΦ, να ισχύουν και για τις ΖΔΟΕ.

(12) Εστίαση (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: (12) Εστίαση

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η διατήρηση, συντήρηση, ανακαίνιση και ο εκσυγχρονισμός των νόμιμα υφιστάμενων χώρων εστίασης.
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία εστιατορίων σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Η χωροθέτηση επιτρέπεται εντός ή πλησίον οικιστικών ιστών και περιοχών με τουριστική ανάπτυξη, για την εξυπηρέτηση των κατοίκων και τουριστών, καθώς και εντός οργανωμένων υποδοχέων τουριστικών δραστηριοτήτων. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι δεν αλλοιώνεται η φυσιογνωμία και οι υφιστάμενες χρήσεις της περιοχής, οι οποίες αποτελούν και ενδιαιτήματα ειδών πανίδας, καθώς και ότι δεν προκαλείται όχληση των ειδών πανίδας από την ανθρώπινη δραστηριότητα (πχ αυξημένα επίπεδα ήχου και τεχνητό φωτισμό).
- Στις περιπτώσεις όπου η χωροθέτηση γειτνιάζει με παραλίες φωλεοποίησης της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*, εφαρμόζεται το «Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής» [Βλέπε Μέτρο MM25401CF0311 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5]

- Ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για τη χωροθέτηση και λειτουργία των χώρων αυτών (υφιστάμενων ή μελλοντικών) δύναται να καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002: ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05*** *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36*** *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)*

(13) Αναψυκτήρια (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

Εξειδίκευση ΖΠΦ: (13) Αναψυκτήρια μέχρι 50 τ.μ.

Εξειδίκευση ΖΔΟΕ: (13) Αναψυκτήρια μέχρι 100 τ.μ.

Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: (13) Αναψυκτήρια

Για τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης:

- Επιτρέπεται η λειτουργία εποχικών αναψυκτήριων σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και κατόπιν γνώμης της αρμόδιας για την περιοχή Μονάδας Διαχείρισης ή εγκεκριμένου Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών, κατά την διάρκεια της ημέρας (7:00 π.μ έως δύση του ήλιου). Η χωροθέτηση θα πραγματοποιείται σε θέσεις που υποδεικνύονται από τη μονάδα Διαχείρισης ή σύμφωνα με εγκεκριμένο Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών διασφαλίζοντας σε κάθε περίπτωση τη διατήρηση των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων, των τύπων οικοτόπων προτεραιότητας, των σπάνιων, προστατευόμενων ειδών χλωρίδας, το τοπίο, καθώς και των σημαντικών ενδιαιτημάτων ειδών πανίδας, ιδιαίτερα δε τις θέσεις αναπαραγωγής/ωοτοκίας των ειδών *Caretta caretta* και τα καταφύγια της χειροπτεροπανίδας. Ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για τη λειτουργία αναψυκτηρίων καθορίζονται από την ισχύουσα νομοθεσία και εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης.
- Η εγκατάσταση αναψυκτηρίων δεν επιτρέπεται επί των αμμοθινικών οικοσυστημάτων της παραλιακής ζώνης, τα οποία αποτελούν το ζωτικό χώρο φωλεοποίησης του είδους *Caretta caretta,* καθώς και σε επιβεβαιωμένες θέσεις εξάπλωσης των ειδών χλωρίδας *Linaria tenuis* και *Saponaria jagelii*.
- Ειδικά για τις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής και την προστασία των ανωτέρω ειδών εφαρμόζεται το «Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής». [Αφορά τις ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04 και ΖΠΦ-07] [Βλέπε Μέτρο MM25401CF0311 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5]

Ζώνες εφαρμογής GR2540002: ***ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05*** *(ELBA25401_ZB01, ELBA25401_ZB03, ELBA25401_ZB04, ELBA25401_ZB05)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05 *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25401_ZB07, ELBA25401_ZB10, ELBA25401_ZB11, ELBA25401_ZB12)*

Για τις ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών:

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση, συντήρηση, ανακαίνιση, εκσυγχρονισμός και λειτουργία αναψυκτήριων σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και κατόπιν γνώμης της αρμόδιας για την περιοχή Μονάδας Διαχείρισης ή εγκεκριμένου Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών. Η χωροθέτηση θα πραγματοποιείται σε θέσεις που υποδεικνύονται από τη μονάδα Διαχείρισης ή σύμφωνα με εγκεκριμένο Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών διασφαλίζοντας σε κάθε περίπτωση τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων προτεραιότητας, το τοπίο, καθώς και των σημαντικών ενδιαιτημάτων ειδών πανίδας και τα καταφύγια της χειροπτεροπανίδας. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι δεν αλλοιώνεται η φυσιογνωμία και οι υφιστάμενες χρήσεις της περιοχής, οι οποίες αποτελούν και ενδιαιτήματα ειδών πανίδας, καθώς και ότι δεν προκαλείται όχληση των ειδών πανίδας από την ανθρώπινη δραστηριότητα (π.χ. από αυξημένα επίπεδα ήχου και από τεχνητό φωτισμό).
- Ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για τη χωροθέτηση και λειτουργία των χώρων αυτών (υφιστάμενων ή μελλοντικών) δύναται να καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002: ***ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, , ΖΔΟΕ-03*** *(ELBA25401_ZC01, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC03)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10*** *(ELBA25401_ ZC05, ELBA25401_ ZC06, ELBA25401_ ZC07, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC09, ELBA25401_ ZC10)*

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η διατήρηση, συντήρηση, ανακαίνιση και ο εκσυγχρονισμός των νόμιμα υφιστάμενων αναψυκτήριων.
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία αναψυκτήριων σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Η χωροθέτηση επιτρέπεται εντός ή πλησίον οικιστικών ιστών και περιοχών με τουριστική ανάπτυξη, για την εξυπηρέτηση των κατοίκων και τουριστών, καθώς και εντός οργανωμένων υποδοχέων τουριστικών δραστηριοτήτων. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι δεν αλλοιώνεται η φυσιογνωμία και οι υφιστάμενες χρήσεις της περιοχής, οι οποίες αποτελούν και ενδιαιτήματα ειδών πανίδας, καθώς και ότι δεν προκαλείται όχληση των ειδών πανίδας από την ανθρώπινη δραστηριότητα (π.χ. από αυξημένα επίπεδα ήχου και από τεχνητό φωτισμό). Στις περιπτώσεις όπου η χωροθέτηση γειτνιάζει με παραλίες φωλεοποίησης της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* εφαρμόζεται το «Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών/τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής» [Βλέπε Μέτρο MM25401CF0311 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].

- Ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για τη χωροθέτηση και λειτουργία των χώρων αυτών (υφιστάμενων ή μελλοντικών) δύναται να καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002: ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05*** *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36*** *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσεων: Σε ότι αφορά τις ΖΠΦ: Οι ζώνες που προτείνεται να επιτρέπεται δυνητικά η εγκατάσταση εποχικών αναψυκτήριων, αποτελούν κυρίως παραλιακές ζώνες που λειτουργούν ως σημαντικός πόλος έλξης και θέσεις μεγάλης επισκεψιμότητας τουριστών ή και ορεινές περιοχές στην ευρύτερη περιοχή του Γιδοβουνίου. Ως εκ τούτου, η συνέχιση άσκησης των τουριστικών δραστηριοτήτων και η εξυπηρέτηση των τουριστών, αποτελεί σημαντική παράμετρο για τις οικονομικές δραστηριότητες της περιοχής, αλλά και για την οικοτουριστική της ανάπτυξη. Τυχόν επιπτώσεις από την εγκατάσταση και άσκηση της δραστηριότητας κρίνεται ότι θα αποφευχθούν εφόσον: α) η χωροθέτηση θα εγκρίνεται από τη Μονάδα Διαχείρισης της περιοχής ή σύμφωνα με εγκεκριμένο Σχέδιο Διαχείρισης επισκεπτών και β) οι όροι και προϋποθέσεις για τη λειτουργία θα καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής και γ) πρόκειται για εποχική και όχι μόνιμη κατασκευή.

Σε ότι αφορά τις ΖΔΟΕ και την εγκατάσταση εστιατορίων (ειδική χρήση 12): Δεδομένης της φυσιογνωμίας, των χρήσεων και των φυσικών οικοσυστημάτων που περιλαμβάνουν κυρίως δασικές και λίγες αγροτικές εκτάσεις με δραστηριότητες του πρωτογενή τομέα (γεωργοκτηνοτροφικές), η εγκατάσταση χώρων εστίασης δεν κρίνεται σκόπιμη για τους εξής λόγους: α) δεν υπάρχουν και δεν θα αναπτυχθούν χρήσεις που να συνάδουν με την εγκατάσταση αναψυκτήριου ή παραδοσιακής ταβέρνας (οικιστικές περιοχές ή περιοχές με τουριστικές υποδομές) β) πλησίον των περιοχών αυτών υπάρχουν οικισμοί και περιοχές με τουριστική ανάπτυξη (ΖΒΔΦΠ) που μπορούν να εξυπηρετήσουν τις όποιες ανάγκες γ) θα αλλοιωθεί η φυσιογνωμία και οι χρήσεις της περιοχής. Η περιοχή θα πρέπει να διατηρηθεί ως αμιγώς αγροδασική, χωρίς δόμηση (πλην κτισμάτων για την εξυπηρέτηση της πρωτογενούς παραγωγής) δ) θα δημιουργηθεί διάσπαση των ενδιαιτημάτων και όχληση των ειδών πανίδας.

Σε ότι αφορά τα αναψυκτήρια (ειδική χρήση 13): αναλόγως της περιοχής, προτείνεται να επιτρέπονται, κυρίως για την υποστήριξη του οικοτουρισμού της περιοχής.

Σε ότι αφορά τις ΖΒΔΦΠ: Οι ζώνες αυτές αποτελούνται από εκτεταμένες ιδιωτικές, κυρίως αγροτικές εκτάσεις, με διάσπαρτη αραιή δόμηση, αλλά και περιοχές με οικιστική και τουριστική χρήση, ειδικά κατά μήκος της παραλιακής ζώνης. Παρότι η εκτεταμένη εγκατάσταση χρήσεων

εστίασης και αναψυχής θα οδηγήσει σε αλλοίωση της φυσιογνωμίας και των χρήσεων της περιοχής, με κατ' επέκταση επιπτώσεις στα ενδιαιτήματα ειδών πανίδας, αλλά και στη συνολική αξία και τη φυσιογνωμία της περιοχής, είναι ανέφικτη η οριζόντια απαγόρευση της χρήσης σε περιοχές με έντονη τουριστική, αλλά και κατά θέσεις οικιστική χρήση. Η αποφυγή επιπτώσεων σε περιοχές που είναι σημαντικές για τα είδη της πανίδας και χλωρίδας (π.χ. πλησίον παραλιών φωλεοποίησης της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* και σε επιβεβαιωμένες θέσεις εξάπλωσης των ειδών χλωρίδας *Linaria tenuis* και *Saponaria jagelii*) θα επιτυγχάνονται με όρους και προϋποθέσεις για τη λειτουργία των χώρων αυτών, όπως αυτοί προσδιορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

Η χρήση δεν επιτρέπεται στις ζώνες ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07 και ΖΒΔΦΠ-08 (GR2540002), δεδομένου ότι αυτές αποτελούν σημειακές οριοθετήσεις ΖΒΔΦΠ εντός ευρύτερων ζωνών (ΖΠΦ και ΖΔΟΕ) με σκοπό να είναι δυνατή η άσκηση υφιστάμενων (γήπεδο στη ΖΒΔΦΠ-06) ή μελλοντικών χρήσεων (ΣΜΑ στη ΖΒΔΦΠ-07 και ΕΕΛ στη ΖΒΔΦΠ-08).

(15) Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (ν. 4276/2014, Α'155).

Εξειδίκευση ΖΔΟΕ: (15) Τουριστικά καταλύματα μέχρι 150 κλίνες, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (ν. 4276/2014, Α'155).
Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: (15) Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (ν. 4276/2014, Α'155).

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων και τις ΖΔΟΕ-05 και ΖΔΟΕ-08:

- Επιτρέπεται η λειτουργία και συντήρηση των νόμιμα υφιστάμενων τουριστικών καταλυμάτων, κατασκηνώσεων και λοιπών εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής σύμφωνα με τους εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους. Επιτρέπονται επίσης προσθήκες για την αναβάθμιση αυτών, μετά από σχετική περιβαλλοντική αδειοδότηση σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
- Επιτρέπεται η κατασκευή και λειτουργία αγροτουριστικών μονάδων/επιχειρήσεων σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις, καθώς και νέων τουριστικών καταλυμάτων σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 9 του ν. 3937/2011 "Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις" και τους όρους της περιβαλλοντικής τους αδειοδότησης (κατά περίπτωση έγκριση περιβαλλοντικών όρων ή ΠΠΔ).
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων. Η έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, κατόπιν Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και δέουσας εκτίμησης των επιπτώσεων.
- Επιτρέπεται η κατασκευή και λειτουργία κέντρων αναζωογόνησης (spa), όταν λειτουργούν σε συνδυασμό με κύρια τουριστικά καταλύματα ή με σύνθετα τουριστικά καταλύματα, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014 (Α΄ 155) και τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις και κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης.
- Κατά την έγκριση ή ανανέωση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης των τουριστικών μονάδων θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα, αναλόγως του μεγέθους/είδους της μονάδας και της ισχύουσας περιβαλλοντικής νομοθεσίας: α) Οι τουριστικές υποδομές να έχουν κατά το δυνατόν ενεργειακή αυτάρκεια μέσω χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας

και να στοχεύουν στην ελαχιστοποίηση της κατανάλωσης φυσικών πόρων, στη διαχείριση των απορριμμάτων, στην ανακύκλωση και στην αποφυγή χρήσης ουσιών βλαβερών για το περιβάλλον. β) Να προβλέπουν, ενσωματώνουν, προωθούν στη λειτουργία τους δραστηριότητες οικοτουρισμού και τουρισμού υπαίθρου και ανάδειξης των φυσικών και πολιτιστικών πόρων της περιοχής γ) Οι κατασκευές να είναι σύμφωνες με την αρχιτεκτονική τεχνοτροπία της περιοχής, να εντάσσονται και να μην αλλοιώνουν το φυσικό, πολιτιστικό και δομημένο περιβάλλον, δ) Οι εγκαταστάσεις, αναλόγως του μεγέθους τους, θα πρέπει να διαθέτουν σύστημα βιολογικής επεξεργασίας των λυμάτων τους που θα διατίθενται σε εγκεκριμένους αποδέκτες.

- Ειδικά για εγκαταστάσεις που εφάπτονται ή γειτνιάζουν στις παραλίες ωοτοκίας του είδους προτεραιότητας *Caretta caretta* (περιοχές ΖΠΦ) θα πρέπει να διασφαλίζεται η προστασία των αμμοθινικών οικοσυστημάτων και η απρόσκοπτη φωλεοποίηση του είδους κατά την περίοδο αναπαραγωγής.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002: ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05*** *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007:

ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-08 *(ELBA25401_ ZC05, ELBA25401_ ZC08)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36 *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Σε ότι αφορά τις ΖΒΔΦΠ: Οι παράκτιες περιοχές της ζώνης αποτελούν σημαντικό τουριστικό πόλο, ενώ καταγράφεται ήδη ανάπτυξη τουριστικών καταλυμάτων και λοιπών εγκαταστάσεων (π.χ. στην περιοχή της Νεάπολης και την Ελαφόνησο). Δεδομένου ότι η προστατευόμενη περιοχή αποτελείται από εκτεταμένες αγροτοκτηνοτροφικές περιοχές, αμμώδεις παραλίες υψηλής επισκεψιμότητας, αρχαιολογικούς χώρους (π.χ. Μονεμβασιά) και εκτάσεις φυσικής αξίας και κάλλους, η αποτροπή του μαζικού τουρισμού και η ανάπτυξη ήπιων εναλλακτικών μορφών τουρισμού (οικοτουρισμού, αγροτουρισμού, περιηγητικού και περιπατητικού τουρισμού, πολιτιστικού - θρησκευτικού τουρισμού, θαλάσσιου τουρισμού, τουρισμού άγριας ζωής) αποτελούν μία βιώσιμη αναπτυξιακή δυνατότητα της περιοχής. Σε κάθε περίπτωση η βιώσιμη διαχείριση της περιοχής προϋποθέτει την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού με τρόπο που να διασφαλίζεται η ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων στη φύση και να προστατεύεται το περιβάλλον.

Η πρόβλεψη για την ανάπτυξη στην περιοχή «πράσινων» καταλυμάτων προσαρμοσμένων στην αρχιτεκτονική και τη φυσιογνωμία της περιοχής, τα οποία θα λειτουργούν με ιδιαίτερη μέριμνα στην προστασία του περιβάλλοντος, εκτιμάται ότι θα ενισχύει στη βιώσιμη οικοτουριστική

ανάπτυξη της περιοχής και την αύξηση του εισοδήματος στους κατοίκους των περιοχών, προστατεύοντας ταυτόχρονα τα σημαντικά στοιχεία του προστατευτέου αντικειμένου, τη φυσιογνωμία της περιοχής και τις δραστηριότητες της πρωτογενούς παραγωγής. Ο οικοτουρισμός στην περιοχή θα υποστηριχτεί από τη διαμονή σε αγροκτήματα ή σε καταλύματα παραδοσιακού χαρακτήρα και θα ενισχυθεί / υποστηριχθεί από την παροχή δυνατοτήτων βιωματικών εμπειριών, μέσα από μια ευρεία ποικιλία δραστηριοτήτων αναψυχής στην ύπαιθρο που συνδέονται είτε με τη γεωργική / κτηνοτροφική παραγωγή, την τοπική γαστρονομία και τα τοπικά προϊόντα και τα πολιτισμικά στοιχεία του αγροτικού χώρου, είτε με υπαίθριες δραστηριότητες όπως η πεζοπορία, η ποδηλασία, περιηγήσεις με μικρά τουριστικά σκάφη, περιηγητική κολύμβηση με παρατήρηση του βυθού (snorkeling), καταδύσεις κ.λπ.

Το περιγραφόμενο είδος και η μορφή των καταλυμάτων και λοιπών τουριστικών υποδομών, σε συνδυασμό με το φυσικό περιβάλλον και τη βιολογική αξία της περιοχής και τις λοιπές υποδομές υπαίθριας αναψυχής, ευαισθητοποίησης – εκπαίδευσης θα προσφέρουν τη δυνατότητα προβολής της περιοχής με τρόπο ώστε να προσελκύσει φυσιολατρικούς επισκέπτες και οικοτουρίστες και να αξιοποιήσει βιώσιμα τους πόλους έλξης. Εκτιμάται ότι η ποιότητα των υποδομών και υπηρεσιών στην περιοχή θα μπορέσει να μετατρέψει ακόμη και τους περιστασιακούς τουρίστες σε οικοτουρίστες και να τους αφυπνίσει ως προς την προστασία του περιβάλλοντος, μέσω βιωματικών εμπειριών και φυσικά την ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση που θα λάβουν κατά την επίσκεψή τους.

Με αυτό τον τρόπο θα αποφευχθεί ο μαζικός τουρισμός ο οποίος πολλές φορές συνδέεται με αρνητικές επιπτώσεις στις προστατευόμενες περιοχές αλλά και στην τοπική κοινωνία. Θα αναδειχθεί ο φυσικός και πολιτιστικός πλούτος, θα διασφαλιστεί η συνέχιση των παραδοσιακών δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα και θα υπάρξει βιώσιμη διαχείριση και ανάπτυξη. Οι ανωτέρω μορφές τουρισμού αποτελούν βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη, γιατί δεν απαιτούν σημαντικούς οικονομικούς και φυσικούς πόρους, όπως στον μαζικό τουρισμό, ενώ οι ήδη διαθέσιμες πηγές, σε υποδομές, φυσικά, πολιτιστικά, ιστορικά στοιχεία, επαρκούν για να εξυπηρετήσει τις ανάγκες του. Τα οφέλη για την τοπική κοινωνία, εστιάζονται, στην κινητοποίηση των παραγωγικών, αναπτυξιακών και πολιτισμικών δυνάμεων της, εξασφαλίζοντας, παράλληλα, την αειφόρο ανάπτυξή της. Η βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη της περιοχής θα ωφελήσει την τοπική κοινωνία ποικιλοτρόπως, οικονομικά και κοινωνικά, με τη δημιουργία θέσεων εργασίας, την τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας και την προώθηση τοπικών προϊόντων.

Επισημαίνεται ότι η δυνατότητα να συμπεριλαμβάνονται περιοχές, οι οποίες εντάσσονται στο σύστημα προστατευόμενων περιοχών του ν. 3937/2911 (και περιοχές του δικτύου Natura 2000), σε προγράμματα ολοκληρωμένης τουριστικής ανάπτυξης μέσω οργανωμένων υποδοχέων τουριστικών δραστηριοτήτων και σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων, προβλεπόταν στο τροποποιημένο Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης 2013 (ΦΕΚ Β' 3155/12.12.2013), το οποίο ακυρώθηκε μεν από το ΣτΕ για τυπικούς λόγους, πλην όμως μπορεί να ληφθεί υπόψη στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης, ως χωροταξική κατεύθυνση που ίσχυσε

και που έχει ληφθεί υπόψη και σε επόμενα στάδια του χωρικού σχεδιασμού, καθώς και σε αδειοδοτήσεις έργων και δραστηριοτήτων.

Άλλωστε και στο άρθρο 1 παρ. 4 περ. δ και παρ. 5 του ν. 4179/2013 (ΦΕΚ Α' 175 8/8/2013) προβλέπεται ότι σε γήπεδα εκμετάλλευσης των οργανωμένων υποδοχέων και σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων επιτρέπεται να περιλαμβάνονται εκτάσεις, που υπάγονται σε ειδικά καθεστώτα προστασίας, όπως, μεταξύ άλλων, περιοχές υπαγόμενες στο εθνικό σύστημα προστατευόμενων περιοχών του ν. 3937/2011 και περιοχές του Δικτύου Natura 2000. Σύμφωνα με την ανωτέρω διάταξη, οι εκτάσεις αυτές διέπονται από τα οικεία ειδικά νομικά καθεστώτα προστασίας. Μάλιστα προβλέπεται ότι, στην περίπτωση αυτή, στην οικεία πράξη έγκρισης εκάστου οργανωμένου υποδοχέα τουριστικών δραστηριοτήτων πρέπει να αξιολογούνται ειδικώς, οι συνέπειες από τη δημιουργία και λειτουργία των υποδοχέων στις εν λόγω περιοχές και οι επιπτώσεις στο τοπίο από τις προτεινόμενες παρεμβάσεις και να τεκμηριώνεται η συμβατότητα του υπό ίδρυση υποδοχέα με τα ειδικά χαρακτηριστικά και τους στόχους διατήρησης, προστασίας και ανάδειξης των εν λόγω περιοχών.

Η χρήση δεν επιτρέπεται στις ζώνες ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07 και ΖΒΔΦΠ-08 (GR2540002), δεδομένου ότι αυτές αποτελούν σημειακές οριοθετήσεις ΖΒΔΦΠ εντός ευρύτερων ζωνών (ΖΠΦ και ΖΔΟΕ) με σκοπό να είναι δυνατή η άσκηση υφιστάμενων (γήπεδο στη ΖΒΔΦΠ-06) ή μελλοντικών χρήσεων (ΣΜΑ στη ΖΒΔΦΠ-07 και ΕΕΛ στη ΖΒΔΦΠ-08).

Σε ότι αφορά τις ΖΔΟΕ: Λαμβάνοντας υπόψη τη φυσιογνωμία της περιοχής και τα προστατευτέα αντικείμενα η χρήση προτείνεται να επιτρέπεται στις ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-08 και ΖΔΟΕ-10 για τη στήριξη της οικοτουριστικής ανάπτυξης της περιοχής. Στις υπόλοιπες ΖΔΟΕ δεδομένης της φυσιογνωμίας, των χρήσεων και των φυσικών οικοσυστημάτων που περιλαμβάνουν (δασικές και αγροδασικές εκτάσεις με δραστηριότητες του πρωτογενή τομέα (αγροτοκτηνοτροφικές), η εγκατάσταση τουριστικών εγκαταστάσεων δεν κρίνεται σκόπιμη για τους εξής λόγους: α) οι περιοχές αυτές δεν αποτελούν ευρύτερες ζώνες οικισμών, ούτε βρίσκονται κοντά σε τουριστικούς πόλους β) πλησίον των περιοχών αυτών υπάρχουν οικισμοί και περιοχές με τουριστική ανάπτυξη (ΖΒΔΦΠ) που μπορούν να εξυπηρετήσουν τις όποιες τουριστικές ανάγκες γ) θα αλλοιωθεί η φυσιογνωμία και οι χρήσεις της περιοχής. Η περιοχή θα πρέπει να διατηρηθεί ως δασική - αγροδασική, χωρίς δόμηση (πλην κτισμάτων για την εξυπηρέτηση της πρωτογενούς παραγωγής) δ) θα δημιουργηθεί διάσπαση των ενδιαιτημάτων και όχληση των ειδών πανίδας.

Επισημαίνεται ότι η περιοχή θα πρέπει να διατηρήσει όλες τις πολιτιστικές οικοσυστημικές υπηρεσίες, δηλαδή όλες τις άυλες αξίες της φύσης, που επηρεάζουν τη φυσική και ψυχική κατάσταση των ανθρώπων (όπως: αισθητική απόλαυση, ευκαιρίες για αναψυχή και τουρισμό, άθληση στη φύση σωματική και πνευματική υγεία, πολιτιστική ταυτότητα, έρευνα και εκπαίδευση). Οι πολιτιστικές οικοσυστημικές υπηρεσίες συνδυάζουν άυλες και πολιτιστικές αξίες με πρακτική χρησιμότητα, ακόμα και στις προστατευόμενες περιοχές, όπου επιβάλλονται πολιτικές προστασίας και ειδικής διαχείρισης για τη διατήρηση των ειδών και οικοτόπων (π.χ. Palomo *et al.*, 2014).

(16) Στάθμευση (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

Εξειδίκευση ΖΠΦ και ΖΔΟΕ: Στάθμευση μόνο για τη ζώνη, υπαίθρια / Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: Στάθμευση (κτίρια-γήπεδα)

Για τις ζώνες Προστασίας της Φύσης:

- Επιτρέπεται η υπαίθρια στάθμευση των οχημάτων αποκλειστικά και μόνο σε ειδικά καθορισμένες και οριοθετημένες θέσεις για την εξυπηρέτηση των επιτρεπόμενων για τη ζώνη χρήσεων και σε ιδιωτικές, μη δασικές, εκτάσεις. Κατ' εξαίρεση δύναται να επιτρέπεται η προσωρινή στάθμευση εκτός των προκαθορισμένων θέσεων οχημάτων δημόσιων φορέων σε καταστάσεις εκτάκτου ανάγκης. Οι θέσεις και η χωρητικότητα των υπαίθριων θέσεων στάθμευσης καθορίζεται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, σύμφωνα με Μελέτη Διαχείρισης Επισκεπτών. Δεν επιτρέπεται νέα διαμόρφωση χώρου στάθμευσης οχημάτων επισκεπτών επί αμμοθινών.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002: ***ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05,*** *(ELBA25401_ZB04, ELBA25401_ZB05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25401_ZB07, ELBA25401_ZB09, ELBA25401_ZB10, ELBA25401_ZB11, ELBA25401_ZB12)*

Για τις ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η οριοθέτηση υφιστάμενων και η διαμόρφωση νέων οριοθετημένων υπαίθριων χώρων στάθμευσης, μικρού μεγέθους, για τη στάθμευση οχημάτων με σκοπό την άσκηση των επιτρεπόμενων χρήσεων και δραστηριοτήτων, την παρατήρηση της φύσης, την αναψυχή, την εξυπηρέτηση ατόμων με ειδικές ανάγκες την εξυπηρέτηση υπηρεσιακών αναγκών (φύλαξης και διοίκησης).
- Η στάθμευση των μηχανοκίνητων οχημάτων επιτρέπεται αποκλειστικά στους οριοθετημένους χώρους στάθμευσης και σε ιδιωτικές, μη δασικές, εκτάσεις. Σε κάθε περίπτωση απαγορεύεται η στάθμευση σε δασικές εκτάσεις και φυσικά εν γένει οικοσυστήματα. Κατ' εξαίρεση δύναται να επιτρέπεται η προσωρινή στάθμευση εκτός των προκαθορισμένων θέσεων οχημάτων δημόσιων φορέων σε καταστάσεις εκτάκτου ανάγκης.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002:

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25401_ZC01, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08 *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05, ELBA25401_ZD06, ELBA25401_ZD07, ELBA25401_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11*** *(ELBA25401_ ZC05, ELBA25401_ ZC06, ELBA25401_ ZC07, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC09, ELBA25401_ ZC10, ELBA25401_ ZC11)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36 *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20,*

ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)
Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Για τις ΖΠΦ: Οι ζώνες που προτείνεται να επιτρέπεται δυνητικά η υπαίθρια στάθμευση, αποτελούν κυρίως παραλιακές ζώνες που λειτουργούν ως σημαντικός πόλος έλξης και θέσεις μεγάλης επισκεψιμότητας τουριστών ή ημιορεινές και ορεινές περιοχές της προστατευόμενης περιοχής με οικοτουριστικό και πολιτιστικό ενδιαφέρον. Η ανεξέλεγκτη στάθμευση των οχημάτων εν γένει και η παράνομη στάθμευση επί αμμοθινών στις παράκτιες περιοχές, αποτελεί σημαντική πίεση και έναν από τους κύριους λόγους υποβάθμισης των οικοσυστημάτων των περιοχών αυτών, κυρίως δε των αμμοθινικών (Τ.Ο. 2110, 2120, 2250*, 2260, 2190). Η χωροθέτηση και οριοθέτηση υπαίθριων χώρων στάθμευσης (όπως για παράδειγμα το υφιστάμενο πάρκινγκ στην παραλία του Σίμου στην Ελαφόνησο και στην «είσοδο» της Μονεμβασιάς), σε κατάλληλα επιλεγμένες θέσεις που θα λαμβάνουν υπόψη την προστασία της περιοχής και τη φέρουσα ικανότητα αυτής, κρίνεται ως επιβεβλημένη για την άρση των πιέσεων και την υποβάθμιση που προκαλείται από την ανεξέλεγκτη στάθμευση. Η χωροθέτηση των θέσεων στάθμευσης και της δυναμικότητας αυτών θα πρέπει να συνυπολογίζει τη φέρουσα ικανότητα της περιοχής και να απορρέει από τα αποτελέσματα Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών. Για τις ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ: Με γνώμονα τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής και τις αυξητικές τάσεις του τουρισμού κρίνεται σκόπιμη η παροχή δυνατότητας χωροθέτησης γηπέδων στάθμευσης οχημάτων, ώστε να αποφευχθεί η αλόγιστη κίνηση και στάθμευση των μηχανοκίνητων οχημάτων και η καταστροφή οικοτόπων και ενδιαιτημάτων ειδών. Η δημιουργία θέσεων στάθμευσης προσδίδει, εκτός των άλλων, ποιότητα στις παρεχόμενες υπηρεσίες τουρισμού, ενώ υποστηρίζει και τις δραστηριότητες της περιοχής. Η ανάπτυξη χώρων στάθμευσης εντός των ζωνών αυτών δύναται να λειτουργήσει θετικά και στην πίεση που ασκείται στα αμμοθινικά οικοσυστήματα, ειδικά στις περιπτώσεις, όπου οι ζώνες αυτές βρίσκονται πλησίον περιοχών που έχουν χαρακτηριστεί ως ΖΠΦ.

(17) Πρατήρια παροχής καυσίμων και ενέργειας (άρθ. 15 του ν. 4233/2014). **(18) Πλυντήρια, λιπαντήρια αυτοκινήτων.**
Αφορά τις ΖΒΔΦΠ
Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων: • Επιτρέπεται η λειτουργία των υφιστάμενων και η εγκατάσταση νέων πρατηρίων παροχής καυσίμων και ενέργειας για την εξυπηρέτηση της περιοχής, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Η εγκατάσταση νέων πρατηρίων επιτρέπεται επί του αναγνωρισμένου εθνικού και επαρχιακού δικτύου, κατόπιν Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης και εφόσον διασφαλίζεται υψηλή προστασία από περιβαλλοντική επιβάρυνση/ρύπανση. Η χωροθέτηση (απαγορευτικές γειτνιάσεις και αποστάσεις ασφαλείας), οι προϋποθέσεις και οι τεχνικές προδιαγραφές εγκατάστασης και λειτουργίας τους και ο επιτρεπόμενος τύπος εγκαταστάσεων και καυσίμου, καθορίζεται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις δύναται να εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

- Επιτρέπεται η λειτουργία των υφιστάμενων και η εγκατάσταση νέων πλυντηρίων και λιπαντηρίων αυτοκινήτων για την εξυπηρέτηση της περιοχής, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Η εγκατάσταση νέων επιτρέπεται επί του αναγνωρισμένου εθνικού και επαρχιακού δικτύου, κατόπιν Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης και εφόσον διασφαλίζεται υψηλή προστασία από περιβαλλοντική επιβάρυνση/ρύπανση. Η χωροθέτηση (απαγορευτικές γειτνιάσεις και αποστάσεις ασφαλείας), οι προϋποθέσεις και οι τεχνικές προδιαγραφές εγκατάστασης και λειτουργίας τους, καθορίζεται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις δύναται να εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.
- Οι εγκαταστάσεις θα πρέπει να είναι εφοδιασμένες με σύγχρονα συστήματα Προστασίας Περιβάλλοντος και η λειτουργία τους και διαχείριση των αποβλήτων να γίνεται σύμφωνα με τους όρους της περιβαλλοντικής τους αδειοδότησης. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να είναι εγγεγραμμένες στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Αποβλήτων (ΗΜΑ), με παράλληλη υποχρέωση υποβολής ετήσιας έκθεσης, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Υφιστάμενα πρατήρια και λιπαντήρια που δεν τηρούν υψηλές προδιαγραφές προστασίας του περιβάλλοντος θα πρέπει να εκσυγχρονιστούν για να συνεχίσει η λειτουργία τους.
- Τα απόβλητα που προέρχονται από τον καθαρισμό των δεξαμενών καυσίμου καθώς και τα τυχόν τίλματα (στουπιά), εμποτισμένα με πετρέλαιο, τα οποία περιλαμβάνονται στον Ευρωπαϊκό Κατάλογο Αποβλήτων (ΕΚΑ), διαχειρίζονται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ισχύουσα νομοθεσία σχετικά με τη διαχείριση επικινδύνων αποβλήτων.
- Πριν το πέρας της χρονικής ισχύος της άδειας λειτουργίας των πρατηρίων καυσίμων γίνεται πλήρης καθαρισμός των δεξαμενών και των σωληνογραμμών από τυχόν υπολείμματα υγρών καυσίμων, καθώς και αποκατάσταση του εδάφους στο οποίο εγκαταστάθηκε το πρατήριο. Τα απόβλητα διαχειρίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία περί διαχείρισης επικινδύνων αποβλήτων. Για τον σκοπό αυτό υποβάλλονται τα σχετικά παραστατικά στην Αδειοδοτούσα Αρχή.
- Στην περίπτωση διαρροής καυσίμου στον χώρο του πρατηρίου ακολουθούνται οι υποδείξεις και οι οδηγίες της αρμόδιας οικείας περιφερειακής Υπηρεσίας Περιβάλλοντος. Σε κάθε περίπτωση γίνεται ενημέρωση της Αδειοδοτούσας Αρχής, εξυγίανση και αποκατάσταση του εδάφους σύμφωνα με τις οδηγίες και τις υποδείξεις της ανωτέρω αρμόδιας Υπηρεσίας.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002: ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-05*** *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36*** *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Οι ΖΒΔΦΠ όπου επιτρέπονται οι ανωτέρω χρήσεις αποτελούνται από εκτεταμένες ιδιωτικές, κυρίως αγροτικές εκτάσεις όπου ασκούνται δραστηριότητες του πρωτογενή τομέα, με διάσπαρτη αραιή δόμηση, αλλά και περιοχές με οικιστική και τουριστική χρήση. Για την ομαλή λειτουργία των τουριστικά αναπτυσσόμενων περιοχών καθώς και την απρόσκοπτη άσκηση των δραστηριοτήτων του πρωτογενούς τομέα πρέπει να προβλεφθεί η κάλυψη των αναγκών, τόσο των επισκεπτών, όσο και των κατοίκων σε καύσιμα για την κίνηση των οχημάτων και αγροτικών μηχανών, τηρούμενης της κείμενης νομοθεσίας σε ότι αφορά τη χωροθέτηση και λειτουργία της εν λόγω δραστηριότητας. Οι δραστηριότητες αυτές εξυπηρετούν τους μόνιμους κατοίκους αλλά και τους επισκέπτες που κινούνται στα όρια των περιοχών, καθώς αποσκοπούν στην εξυπηρέτηση των μηχανοκίνητων οχημάτων, ενώ επιπλέον εξυπηρετούν τους επαγγελματίες της περιοχής που δραστηριοποιούνται στο χώρο της ενοικίασης οχημάτων. Η χρήση σύγχρονων συστημάτων Προστασίας Περιβάλλοντος και η διαχείριση των αποβλήτων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τους περιβαλλοντικούς όρους αδειοδότησης, διασφαλίζει τη μέγιστη προστασία από αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Η πρόβλεψη εγκατάστασης τυχόν νέων πρατηρίων, πλυντηρίων και λιπαντηρίων μόνο επί του αναγνωρισμένου εθνικού και επαρχιακού δικτύου σύμφωνα με τις ισχύουσες κατά περίπτωση διατάξεις, εξαλείφει επίσης περαιτέρω επιβάρυνση της περιοχής.

(19) Συνεργεία

Αφορά τις ΖΒΔΦΠ

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η λειτουργία των νομίμως υφιστάμενων συνεργείων επισκευής οχημάτων, σύμφωνα με τους εγκεκριμένους όρους της περιβαλλοντικής τους αδειοδότησης.
- Οι εγκαταστάσεις θα πρέπει να είναι εφοδιασμένες με σύγχρονα συστήματα Προστασίας Περιβάλλοντος και τα απόβλητα από τη λειτουργία πρέπει να διαχειρίζονται σύμφωνα με την Περιβαλλοντική Νομοθεσία. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να είναι εγγεγραμμένες στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Αποβλήτων (ΗΜΑ), με παράλληλη υποχρέωση υποβολής ετήσιας έκθεσης, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Υφιστάμενα συνεργεία που δεν τηρούν υψηλές προδιαγραφές προστασίας του περιβάλλοντος θα πρέπει να εκσυγχρονιστούν για να συνεχίσει η λειτουργία τους.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002: **ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-05** *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: **ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36** *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28,*

ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Οι ζώνες αυτές αποτελούνται από εκτεταμένες ιδιωτικές, κυρίως αγροτικές εκτάσεις, με διάσπαρτη αραιή δόμηση, αλλά και περιοχές με οικιστική και τουριστική χρήση. Η εν λόγων δραστηριότητα εξυπηρετεί τους μόνιμους κατοίκους αλλά και τους επισκέπτες που κινούνται στα όρια των περιοχών καθώς η μετακίνηση με ΙΧ οχήματα είναι το βασικό μέσο μεταφοράς και η ομαλή λειτουργία των οχημάτων είναι ζωτικής σημασίας για την ασφάλεια και την εξυπηρέτηση του κοινού. Συνεπώς, η διατήρηση τυχόν υφιστάμενων νομίμως λειτουργούντων συνεργείων είναι αποδεκτή, εφόσον τηρούνται οι περιβαλλοντικοί όροι και από τη λειτουργία τους εξασφαλίζεται η μέγιστη περιβαλλοντική προστασία. Νέα συνεργεία δύναται να χωροθετούνται εντός οικισμών ή εκτός προστατευόμενης περιοχής, δεδομένου ότι η χωροθέτησή τους εκτός ζώνης εκτιμάται ότι δε θα δημιουργήσει προβλήματα και δυσχέρειες στην εξυπηρέτηση της περιοχής.

(20) Αποθήκες (χαμηλής, μέσης, υψηλής όχλησης)

Αφορά τις ΖΒΔΦΠ

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η διατήρηση και λειτουργία των νόμιμα υφισταμένων αποθηκών, καθώς και η εγκατάσταση νέων, χαμηλής όχλησης, κατόπιν έγκρισης περιβαλλοντικών όρων. Οι εγκαταστάσεις θα πρέπει να είναι εφοδιασμένες με σύγχρονα συστήματα Προστασίας Περιβάλλοντος.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002: ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-05*** *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36*** *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Οι ζώνες αυτές αποτελούνται από εκτεταμένες ιδιωτικές, κυρίως αγροτικές εκτάσεις, με διάσπαρτη αραιή δόμηση, αλλά και περιοχές με οικιστική χρήση. Η εγκατάσταση αποθηκών χαμηλής όχλησης δύναται να εξυπηρετήσει τις οικονομικές δραστηριότητες της περιοχής, κυρίως σε ότι έχει να κάνει με τη μεταποίηση προϊόντων του πρωτογενούς τομέα.

(22) Επαγγελματικά Εργαστήρια (άρθρο 17 του ν. 3982/2011, Α'143).

Εξειδίκευση ΖΔΟΕ: Επαγγελματικά Εργαστήρια για επεξεργασία τοπικών προϊόντων, μέχρι 400 τ.μ
Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: Επαγγελματικά Εργαστήρια

Για τις χερσαίες ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η διατήρηση και λειτουργία των νόμιμα υφισταμένων επαγγελματικών εργαστηρίων χαμηλής όχλησης, καθώς και η ίδρυση και λειτουργία νέων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
- Στις ΖΔΟΕ, επιτρέπεται η ίδρυση νέων επαγγελματικών εργαστηρίων μεταποίησης τοπικών προϊόντων, επιφάνειας έως 400 τ.μ., σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002:

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02 *(ELBA25401_ZC01, ELBA25401_ZC02)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05 *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-10*** *(ELBA25401_ ZC05, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC10)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36 *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η μεταποιητική βιομηχανία αποτελεί βασικό πυλώνα για την οικονομική ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής, καθώς έχει ανεπτυγμένο πρωτογενή τομέα και πληθώρα πιστοποιημένων προϊόντων ΠΓΕ και ΠΟΠ, ορισμένα με διεθνή αναγνωρισιμότητα (π.χ. ελαιόλαδο). Ως εκ τούτου στο βαθμό που τηρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις για τη λειτουργιά και εγκατάσταση Επαγγελματικών Εργαστήριων για την επεξεργασία τοπικών προϊόντων (άρθρο 17 του ν. 3982/2011, Α'143), η λειτουργία τους δεν αντίκειται στους στόχους διαχείρισης των ζωνών αυτών και των επιμέρους περιοχών όπου επιτρέπεται η εγκατάστασή τους. Η επιτόπου επεξεργασία και διάθεση των τοπικών προϊόντων λειτουργεί σε συνεπικουρία με την προσδοκώμενη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής για τη στήριξη του αγροτικού τομέα και τη διατήρηση των παραδοσιακών δραστηριοτήτων, ενώ συνεισφέρει και στην ανάπτυξη του αγροτουρισμού. Στον τομέα της μεταποίησης επιδιώκεται η ενίσχυση υφιστάμενων ή νέων επιχειρήσεων για την ενσωμάτωση καινοτόμων διεργασιών ή ανάπτυξη νέων προϊόντων με προτεραιότητα στην αξιοποίηση τοπικών πόρων και με στόχο την αύξηση της προστιθέμενης αξίας της τοπικής παραγωγής.

Στις ΖΒΔΦΠ η χρήση δεν επιτρέπεται στις ζώνες ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07 και ΖΒΔΦΠ-08 (GR2540002), δεδομένου ότι αυτές αποτελούν σημειακές οριοθετήσεις ΖΒΔΦΠ εντός ευρύτερων ζωνών (ΖΠΦ και ΖΔΟΕ) με σκοπό να είναι δυνατή η άσκηση υφιστάμενων (γήπεδο στη ΖΒΔΦΠ-06) ή μελλοντικών χρήσεων (ΣΜΑ στη ΖΒΔΦΠ-07 και ΕΕΛ στη ΖΒΔΦΠ-08). Στις ΖΔΟΕ η χρήση επιτρέπεται κατά περίπτωση και αναλόγως της φυσιογνωμίας της περιοχής και των προστατευτέων αντικειμένων που περιλαμβάνει.

(23) Βιοτεχνικές και βιομηχανικές εγκαταστάσεις (Α2 και Β Κατηγορίες του Ν. 4635/2019)

Αφορά τις ΖΒΔΦΠ

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η διατήρηση και λειτουργία των νόμιμα υφισταμένων βιοτεχνικών και βιομηχανικών μονάδων των κατηγοριών Α2 και Β του Ν. 4635/2019, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Ο εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων εγκαταστάσεων επιτρέπεται κατόπιν έγκρισης περιβαλλοντικών όρων.
- Επιτρέπεται η ίδρυση νέων βιοτεχνιών και άλλων δραστηριοτήτων της κατηγορίας Β του Ν. 4635/2019 που ανήκουν στις ακόλουθες κατηγορίες: Βιομηχανίες – βιοτεχνίες τροφίμων και ποτών, Παραγωγή προϊόντων καπνού, Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών και προϊόντων, Κατασκευή ειδών ταξιδιού (αποσκευών), τσαντών και παρόμοιων ειδών, ειδών σελοποιίας και σαγματοποιίας, Κατασκευή υποδημάτων, Βιομηχανία ξύλου και προϊόντων ξύλου, Παραγωγή χαρτοπολτού, χάρτου και προϊόντων από χαρτί, Εκδοτικές και εκτυπωτικές δραστηριότητες, Εγκαταστάσεις κατασκευής προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά, Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων (πλην μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού), Κατασκευής ηλεκτρικού εξοπλισμού και οπτικών συσκευών, Συντήρησης και επισκευής οχημάτων.

  Η χωροθέτηση επιτρέπεται σε απόσταση μεγαλύτερη των 500 μ. από τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης. Κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης των εγκαταστάσεων θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και να εξασφαλίζεται υψηλή προστασία από ενέργειες που δύναται να έχουν ως αποτέλεσμα τη ρύπανση του εδάφους, καθώς και των επιφανειακών υδάτων και υπόγειων υδροφορέων, από τη διάθεση / απόρριψη υγρών ή/και στερεών αποβλήτων. Οι εγκαταστάσεις θα πρέπει να διαθέτουν πρότυπη περιβαλλοντική διαχείριση και όλα τα σύγχρονα μέσα πυρασφάλειας, επεξεργασίας αποβλήτων και αποφυγής περιστατικών ρύπανσης, ενώ επιπρόσθετα οι περιβαλλοντικοί όροι θα πρέπει να περιλαμβάνουν κάθε αναγκαίο μέτρο για την αποφυγή και προστασία από τυχόν επιπτώσεις κατά την κατασκευή και λειτουργία της εγκατάστασης.
- Δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση νέων ελαιοτριβείων και όσων περιλαμβάνουν την εγκατάσταση δεξαμενών καυσίμων. Κατ' εξαίρεση η εγκατάσταση νέων ελαιοτριβείων επιτρέπεται στη ΖΒΔΦΠ-01.
- Στο Σχέδιο Διαχείρισης δύναται να εξειδικεύονται όροι και προϋποθέσεις για την εγκατάσταση και λειτουργία των μονάδων με σκοπό την αποφυγή ρύπανσης και

υποβάθμισης των εδαφών, των υδάτινων πόρων και των φυσικών οικοσυστημάτων της περιοχής.

- Επιβάλλεται η άμεση διακοπή της λειτουργίας κάθε μονάδας ή δραστηριότητας από την οποία υπάρχει ανεξέλεγκτη διάθεση υγρών ή στερεών αποβλήτων σε οποιονδήποτε αποδέκτη, ή διάθεση σε μη εγκεκριμένο αποδέκτη, μέχρι την εγκατάσταση και λειτουργία συστήματος επεξεργασίας αποβλήτων και την αποκατάσταση του συγκεκριμένου αποδέκτη.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002: ***ΖΒΔΦΠ-01*** *(ELBA25401_ZD015)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36*** *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Στο Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Ανάπτυξης για τη βιομηχανία (ΦΕΚ 151/ΑΑΠ/13.04.2009), αναφέρεται για τη Λακωνία ότι η γενική προτεραιότητα άσκησης χωρικής πολιτικής για τη μεταποίηση είναι χαμηλή (0,5). Με εξαίρεση τον προσανατολισμό στην τυποποίηση των παραγόμενων αγροτικών προϊόντων (ελαιοπαραγωγή και εσπεριδοειδή) δεν υπάρχει σαφής κλαδική φυσιογνωμία, ούτε συγκεκριμένα συγκριτικά πλεονεκτήματα στη μεταποίηση, ούτε έδαφος για τη διατύπωση κλαδικών προτεραιοτήτων, πλην της υποστήριξης της διασύνδεσης πρωτογενή – δευτερογενή (μεταποίησης αγροτικών προϊόντων και ιδιαίτερα των επώνυμων ποιοτικών αγροτοδιατροφικών). Η μεταποίηση εστιάζεται στη Σπάρτη και είναι περισσότερο τοπικής σημασίας. Δεν υπάρχουν προοπτικές διαφοροποίησης αυτού του χωρικού σχήματος. Ωστόσο, προκειμένου να προστατευθεί η γεωργική γη από τη διασπορά μικρών βιομηχανικών μονάδων θα πρέπει να προβλεφθούν από τον πολεοδομικό σχεδιασμό κατάλληλες θέσεις για Β.Ε.ΠΕ. μέσης και χαμηλής όχλησης. Λόγω της περιορισμένης παρουσίας βιομηχανικών μονάδων δεν παρατηρούνται σοβαρές επιπτώσεις στο περιβάλλον, όμως απαιτείται πρόνοια για την προστασία των υδροφορέων, ειδικά στα παραλιακά τμήματα της περιοχής.

Επίσης, οι τουριστικά ανεπτυγμένες παραλιακές περιοχές της ζώνης, δεν αποτελούν προτεραιότητα για την ανάπτυξη βιομηχανικών – βιοτεχνικών εγκαταστάσεων και ως εκ τούτου δεν προτείνεται η δυνατότητα εγκατάστασης νέων βιοτεχνιών. Παρ 'όλα αυτά, λόγω της ανάπτυξης του πρωτογενή τομέα εντός της ζώνης, προτείνεται να παρέχονται επιλεκτικές δυνατότητες χωροθέτησης, μικρών βιοτεχνικών εγκαταστάσεων και κυρίως αυτών που σχετίζονται με την τοπική πρωτογενή παραγωγή, καθώς και η συνέχιση λειτουργίας τυχόν υφιστάμενων, που δραστηριοποιούνται κυρίως στο τομέα της μεταποίησης. Η ύπαρξη μικρών μεταποιητικών μονάδων με πρότυπη περιβαλλοντική διαχείριση, ενισχύει την προώθηση της πρωτογενούς παραγωγής της περιοχής, ενώ ταυτόχρονα μπορεί να συνεισφέρει στη βιώσιμη

ανάπτυξη αυτής μέσω αγροτουρισμού. Σε κάθε περίπτωση, οι επιπτώσεις από τη διάθεση των αποβλήτων θα πρέπει να παρακολουθούνται συστηματικά και προβλέπεται η προσθήκη περιβαλλοντικών όρων ή η απομάκρυνση μίας δραστηριότητας, εφόσον επιφέρει υποβάθμιση των αποδεκτών. Μέσω της ρύθμισης που αφορά την απαγόρευση εγκατάστασης ελαιοτριβείων, καθώς και εγκαταστάσεων που περιλαμβάνουν δεξαμενές καυσίμων (για την αποφυγή διαρροής) κρίνεται ότι περιορίζεται περαιτέρω η πιθανότητα εκδήλωσης σοβαρού περιστατικού ρύπανσης από νέα εγκατάσταση. Κατ' εξαίρεση η εγκατάσταση νέων ελαιοτριβείων προτείνεται να επιτρέπεται στη ΖΒΔΦΠ-01 (ηπειρωτική ζώνη της ΕΖΔ GR2540002), η οποία αποτελείται από εκτεταμένες αγροτικές εκτάσεις, μεταξύ των οποίων και ελαιοκαλλιέργειες.

Σε ότι αφορά τη νήσο Ελαφόνησο δεν υπάρχουν βιοτεχνίες και βιομηχανίες μέσης και χαμηλής όχλησης, ενώ λόγω της αμιγώς τουριστικής αναπτυξιακής ταυτότητας της περιοχής η εγκατάσταση τέτοιων χρήσεων δεν συνάδει και ούτε εκτιμάται ότι θα απαιτηθεί στο μέλλον.

(24) Αγροτικές εκμεταλλεύσεις εγκαταστάσεις και δραστηριότητες, με εξειδίκευση ανά υποκατηγορίες ανάλογα με τη Ζώνη

24.1. Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για όλες τις ζώνες της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπονται και ενισχύονται οι παραδοσιακές αγροτικές και κτηνοτροφικές δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα. Ειδικότεροι όροι και περιορισμοί για την άσκηση των δραστηριοτήτων καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.
- Επιτρέπονται οι αλιευτικές δραστηριότητες στη θαλάσσια περιοχή της ανατολικής Λακωνίας.
- Επιτρέπεται η άσκηση της μελισσοκομίας σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Ειδικότεροι όροι και περιορισμοί για την άσκηση της δραστηριότητας καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. [Βλέπε Μέτρο MM25401CW0314 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5]
- Επιτρέπεται η αλιεία από την ξηρά σε εσωτερικά ύδατα, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, όπου αυτό βρίσκει εφαρμογή, με εξαίρεση τις ζώνες ΖΠΦ1, ΖΠΦ2, ΖΠΦ3, ΖΠΦ4, ΖΠΦ5, ΖΠΦ6, ΖΠΦ7, ΖΠΦ9, ΖΔΟΕ-09, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-09.
- Επιτρέπεται η κάρπωση μη-ξυλωδών προϊόντων, σύμφωνα με εγκεκριμένο Διαχειριστικό Σχέδιο.
- Επιτρέπονται τα έργα και οι εργασίες δασοπροστασίας και η διαχείριση των δασών και δασικών εκτάσεων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Ειδικότερες ρυθμίσεις για την άσκηση των δασοκομικών δραστηριοτήτων για τη διατήρηση τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής δύναται να καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης [π.χ. Βλέπε Μέτρο MM25401CI0702 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5]

Ζώνες εφαρμογής GR2540002: ***ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06*** *(ELBA25401_ZB01, ELBA25401_ZB02, ELBA25401_ZB03, ELBA25401_ZB04, ELBA25401_ZB05, ELBA25401_ZB06)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25401_ZC01, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08 *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05, ELBA25401_ZD06, ELBA25401_ZD07, ELBA25401_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25401_ZB07, ELBA25401_ZB08, ELBA25401_ZB09, ELBA25401_ZB10, ELBA25401_ZB11, ELBA25401_ZB12)*

ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11 *(ELBA25401_ ZC05, ELBA25401_ ZC06, ELBA25401_ ZC07, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC09, ELBA25401_ ZC10, ELBA25401_ ZC11)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36 *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)*

Για τις χερσαίες ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και τις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η καλλιεργητική δραστηριότητα. Οι καλλιέργειες θα πρέπει να ασκούνται κατά το δυνατόν με παραδοσιακές μεθόδους και πρακτικές ήπιας έντασης, συμβατές με τη διατήρηση των οικοτόπων και ειδών. Προωθείται και ενισχύεται η οικολογική γεωργία. Ειδικότεροι όροι και περιορισμοί για την άσκηση της δραστηριότητας καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. [Βλέπε Μέτρα MM25401CW0212 MM25401CA0201 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].
- Επιτρέπονται μεταβολές στα γεωργικά συστήματα και πρακτικές, εφόσον είναι συμβατές με τη διατήρηση των οικοτόπων και ειδών, εξυπηρετούν την άσκηση των δραστηριοτήτων και είναι συμβατές με την ισχύουσα ΚΑΠ. Επιτρέπεται η αναδιάρθρωση των γεωργικών καλλιεργειών μετά από έγκριση σχετικής μελέτης.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002:

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25401_ZC01, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05 *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10*** *(ELBA25401_ ZC05, ELBA25401_ ZC06, ELBA25401_ ZC07, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC09, ELBA25401_ ZC10)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36 *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15,*

ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)
Για τις ζώνες Προστασίας της Φύσης: • Επιτρέπεται η άσκηση των νόμιμων γεωργικών εκμεταλλεύσεων και δραστηριοτήτων, υπό τους όρους και τους περιορισμούς που καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Οι καλλιέργειες θα πρέπει να ασκούνται κατά το δυνατόν με παραδοσιακές μεθόδους και πρακτικές ήπιας έντασης, συμβατές με τη διατήρηση των οικοτόπων και ειδών. Προωθείται και ενισχύεται η οικολογική γεωργία.
Ζώνες εφαρμογής GR2540002: ***ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06*** *(ELBA25401_ZB05, ELBA25401_ZB06)*
Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25401_ZB08, ELBA25401_ZB09, ELBA25401_ZB10, ELBA25401_ZB11, ELBA25401_ZB12)*
Για τις θαλάσσιες ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών: • Επιτρέπονται οι αλιευτικές δραστηριότητες. Ειδικότεροι όροι και περιορισμοί για την άσκηση των δραστηριοτήτων καθορίζονται στη χρήση 24.9. «Αλιεία (ερασιτεχνική και επαγγελματική)» και στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. [Βλέπε Μέτρα MM25401CG0103 MM25401CG0104 MM25401CI0701 MM25401CW0201 MM25401CW0210 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5]
Ζώνες εφαρμογής GR2540001: ***ΖΔΟΕ-04*** *(ELBA25401_ZC04)*
24.2. Γεωργικές αποθήκες, θερμοκήπια και λοιπές εγκαταστάσεις αγροτικού τομέα (άρθρο 2 του από 31.5.1985 π.δ., Δ' 270)
Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018
Για τις χερσαίες ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων: • Επιτρέπεται η διατήρηση και συντήρηση των νομίμως υφιστάμενων και η κατασκευή και λειτουργία νέων εγκαταστάσεων βασικής υποδομής αποκλειστικά για την εξυπηρέτηση του πρωτογενή τομέα και τη διευκόλυνση άσκησης των δραστηριοτήτων, σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις. Συγκεκριμένα επιτρέπονται: α) κτίρια που προορίζονται για γεωργικές ή υδατοκαλλιεργητικές εγκαταστάσεις, καθώς και εγκαταστάσεις αποθήκευσης λιπασμάτων, φαρμάκων, ιχθυοτροφών, γεωργικών και αλιευτικών εφοδίων, γεωργικών και αλιευτικών προϊόντων, δεξαμενές, ενδιαιτήματα και ιατρεία μικρών ζώων (περίπτωση 1 άρθρου 2 του από 31.5.1985 π.δ., Δ' 270), β) Εγκαταστάσεις διχτυοκηπίων για την καλλιέργεια ανθέων, καλλωπιστικών και κηπευτικών προϊόντων, αρωματικών φαρμακευτικών φυτών, τροπικών φυτών, σποροφύτων, δενδρωδών και άλλων καλλιεργειών που ενδείκνυνται για τις ανωτέρω κατασκευές, θαλάμων για την καλλιέργεια μανιταριών και σποροφύτων, θερμοκηπιακών κατασκευών για υδρόβιους

οργανισμούς, καθώς και εγκαταστάσεις για την εκτροφή σαλιγκαριών (περίπτωση 2 άρθρου 2 του από 31.5.1985 π.δ., Δ' 270),

- Στη ζώνη ΖΒΔΦΠ-01 τυχόν νέες εγκαταστάσεις θα πρέπει να απέχουν τουλάχιστον 100 μ. από τη λίμνη Στρογγύλη και τις υγροτοπικές εκτάσεις της ΖΠΦ-01.
- Επιτρέπεται η βελτίωση και ο εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων νόμιμων κτιριακών υποδομών γεωργικής υποστήριξης με σκοπό την αισθητική προσαρμογή και τη βέλτιστη προστασία του περιβάλλοντος. Για την αλλαγή μεθόδων και γενικότερα των όρων άσκησης των δραστηριοτήτων αυτών απαιτείται έγκριση περιβαλλοντικών όρων.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002:

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25401_ZC01, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05 *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10*** *(ELBA25401_ ZC05, ELBA25401_ ZC06, ELBA25401_ ZC07, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC09, ELBA25401_ ZC10)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36 *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)*

Για τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης:

- Επιτρέπεται η διατήρηση, λειτουργία και συντήρηση των νομίμως υφιστάμενων και η κατασκευή και λειτουργία νέων εγκαταστάσεων βασικής υποδομής αποκλειστικά για την εξυπηρέτηση του πρωτογενή τομέα και τη διευκόλυνση άσκησης των δραστηριοτήτων, σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις. Συγκεκριμένα επιτρέπονται: κτίρια που προορίζονται για γεωργικές ή υδατοκαλλιεργητικές εγκαταστάσεις, καθώς και εγκαταστάσεις αποθήκευσης λιπασμάτων, φαρμάκων, ιχθυοτροφών, γεωργικών και αλιευτικών εφοδίων, γεωργικών και αλιευτικών προϊόντων, (περίπτωση 1 άρθρου 2 του από 31.5.1985 π.δ., Δ' 270),
- Στις ΖΠΦ-01 δεν επιτρέπεται η κατασκευή νέων εγκαταστάσεων.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002: ***ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06*** *(ELBA25401_ZB01, ELBA25401_ZB05, ELBA25401_ZB06)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25401_ZB10, ELBA25401_ZB11, ELBA25401_ZB12)*

Για τις ζώνες Προστασίας της Φύσης και Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών:

- Επιτρέπεται η ανέγερση, χρήση και συντήρηση κτιρίων και η εγκατάσταση μη μόνιμης υποδομής για στέγαση του προσωπικού που ασχολείται με την εκμετάλλευση και προστασία των δασών, καθώς και για την αποθήκευση υλικών και μηχανημάτων, σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις. Οι κατασκευές θα εγκαθίστανται κατόπιν ειδικής μελέτης και θα πρέπει να εναρμονίζονται στην αισθητική του περιβάλλοντος χώρου.

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007:

ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12 *(ELBA25401_ZB10, ELBA25401_ZB11, ELBA25401_ZB12)*

ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10 *(ELBA25401_ ZC05, ELBA25401_ ZC06, ELBA25401_ ZC07, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC09, ELBA25401_ ZC10)*

24.3. Κτηνοτροφικές πτηνοτροφικές εγκαταστάσεις Αντλητικές εγκαταστάσεις

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για τις χερσαίες ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών:

- Επιτρέπεται η διατήρηση των νομίμως υφιστάμενων κτηνοτροφικών και πτηνοτροφικών μονάδων.
- Επιτρέπεται η κατασκευή και λειτουργία νέων κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων για τη διευκόλυνση άσκησης της δραστηριότητας (όπως στάβλοι, παραδοσιακά μαντριά, στέγαστρα σκίασης και σφαγής ζώων, ποτίστρες), σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις και κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης, όπου απαιτείται. Οι όροι και προϋποθέσεις για την εγκατάσταση και χρήση κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων θα καθοριστούν από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν Ειδικού Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης [Βλέπε Μέτρο MM25401CA0501 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].
- Επιτρέπεται η βελτίωση και ο εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων νόμιμων κτιριακών υποδομών κτηνοτροφικής και πτηνοτροφικής υποστήριξης με σκοπό την αισθητική προσαρμογή και τη βέλτιστη προστασία του περιβάλλοντος. Για την αλλαγή μεθόδων και γενικότερα των όρων άσκησης των δραστηριοτήτων αυτών απαιτείται έγκριση περιβαλλοντικών όρων.
- Επιτρέπεται η λειτουργία και συντήρηση των νομίμως υφιστάμενων και η κατασκευή νέων αντλητικών εγκαταστάσεων, φρεάτων και υδατοδεξαμενών για την υποστήριξη των δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002:

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25401_ZC01, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC03)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10*** *(ELBA25401_ ZC05, ELBA25401_ ZC06, ELBA25401_ ZC07, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC09, ELBA25401_ ZC10)*

Για τις χερσαίες ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η διατήρηση των νομίμως υφιστάμενων κτηνοτροφικών και πτηνοτροφικών μονάδων.

- Επιτρέπεται η κατασκευή και λειτουργία νέων κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων για τη διευκόλυνση άσκησης της δραστηριότητας (όπως στάβλοι, παραδοσιακά μαντριά, στέγαστρα σκίασης και σφαγής ζώων, ποτίστρες), σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις και κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης, όπου απαιτείται. Οι όροι και προϋποθέσεις για την εγκατάσταση και χρήση κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων θα καθοριστούν από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν Ειδικού Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης [Βλέπε Μέτρο MM25401CA0501 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].
- Επιτρέπεται η κατασκευή και λειτουργία νέων πτηνοτροφικών εγκαταστάσεων σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις και κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης.
- Επιτρέπεται η βελτίωση και ο εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων νόμιμων κτιριακών υποδομών κτηνοτροφικής και πτηνοτροφικής υποστήριξης με σκοπό την αισθητική προσαρμογή και τη βέλτιστη προστασία του περιβάλλοντος. Για την αλλαγή μεθόδων και γενικότερα των όρων άσκησης των δραστηριοτήτων αυτών απαιτείται έγκριση περιβαλλοντικών όρων.
- Επιτρέπεται η λειτουργία και συντήρηση των νομίμως υφιστάμενων και η κατασκευή νέων αντλητικών εγκαταστάσεων, φρεάτων και υδατοδεξαμενών για την υποστήριξη των δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002: ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05*** *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36*** *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)*

Για τις χερσαίες Ζώνες Προστασίας της Φύσης:

- Επιτρέπεται η λειτουργία υφιστάμενων και η κατασκευή νέων κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων για τη διευκόλυνση άσκησης της δραστηριότητας (όπως στάβλοι, παραδοσιακά μαντριά, στέγαστρα σκίασης και σφαγής ζώων, ποτίστρες), σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις και κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης, όπου απαιτείται. Οι όροι και προϋποθέσεις για την εγκατάσταση και χρήση κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων θα καθοριστούν από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν Ειδικού Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης.
- Επιτρέπεται η λειτουργία και συντήρηση των νομίμως υφιστάμενων αντλητικών εγκαταστάσεων, φρεάτων και υδατοδεξαμενών για την υποστήριξη των δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα. Στις ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11 και ΖΠΦ-12 επιτρέπεται και η κατασκευή νέων.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002: ***ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-06*** *(ELBA25401_ZB01, ELBA25401_ZB06)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25401_ZB08, ELBA25401_ZB10, ELBA25401_ZB11, ELBA25401_ZB12)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσεων 24.1, 24.2 και 24.3: Στην προστατευόμενη περιοχή καταγράφονται εκτεταμένες δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα, γεωργικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες. Η οικονομία της περιοχής στο ηπειρωτικό τμήμα του GR2540002 στηρίζεται παραδοσιακά στον πρωτογενή τομέα, πέραν της αυξητικής τάσης του τριτογενή τομέα (τουρισμού), ενώ στα GR2540001 και GR2540007 στα χαμηλότερα υψόμετρα καταγράφεται αγροτική δραστηριότητα και στα ορεινά και ημιορεινά κτηνοτροφική δραστηριότητα. Σε ότι αφορά τη νήσο Ελαφόνησο, η οικονομία στηρίζεται στον τουρισμό, όμως ο πρωτογενής τομέας, η εναλλακτική γεωργία, η μελισσοκομεία και η παραδοσιακή αλιεία μπορούν να λειτουργήσουν υποστηρικτικά στην τοπική οικονομία, υποβοηθώντας τα προβλήματα που καταγράφονται από την εποχικότητα της απασχόλησης. Στη Μονεμβασιά η οποία είναι και κηρυγμένος αρχαιολογικός χώρος, αλλά και στις λοιπές παράκτιες περιοχές (π.χ. παραλία Καστράκι - Πορί) η οικονομία στηρίζεται στον τουρισμό.

Η επιβίωση πολλών ειδών ορνιθοπανίδας, ερπετών, θηλαστικών (χειρόπτερα και τσακάλι) εξαρτάται από τη διατήρηση ή τη συνεχή παρουσία των χαρακτηριστικών των περιοχών, δεδομένου ότι οι καλλιεργούμενες εκτάσεις αποτελούν σημαντικά ενδιαιτήματα των ειδών αυτών. Η μωσαϊκότητα χρήσεων γης και τοπίου, τα είδη των καλλιεργούμενων εκτάσεων και η ένταση και μέθοδοι της καλλιέργειας αποτελούν σημαντικά στοιχεία της περιοχής που ευνοούν τη διατήρηση σημαντικών ειδών της περιοχής, εφόσον η άσκησή τους γίνεται με μεθόδους συμβατές με τη διατήρηση της βιοποικιλότητας.

Με σκοπό την εξυπηρέτηση και διευκόλυνση άσκησης των δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα επιτρέπεται η κατασκευή και λειτουργία βασικής υποδομής, όπως θερμοκηπίων, στάβλων, παραδοσιακών μαντριών, στεγάστρων, σφαγείων, ποτιστρών, γεωργικών αποθηκών, φρεάτων, αντλητικών εγκαταστάσεων, υδατοδεξαμενών, γεωργοκτηνοτροφικών κτιρίων, μετά από σχετική αδειοδότηση από τις αρμόδιες υπηρεσίες, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Στη ζώνη ΖΒΔΦΠ-01 τυχόν νέες εγκαταστάσεις θα πρέπει να απέχουν τουλάχιστον 100 μ. από τη λίμνη Στρογγύλη και τις υγροτοπικές εκτάσεις της ΖΠΦ-01, με σκοπό την προστασία του ευαίσθητου υγροτοπικού οικοσυστήματος.

Για τις ΖΠΦ: Οι οριοθετημένες ως ζώνες προστασίας της φύσης εκτάσεις αποτελούνται κυρίως από φυσικά οικοσυστήματα. Παρ' όλα αυτά εντός των ζωνών αυτών, υπάρχουν λίγες αγροτικές εκμεταλλεύσεις, οι οποίες, εφόσον ασκούνται νόμιμα, δύναται να συνεχίσουν να αξιοποιούνται με μεθόδους που δεν θα προκαλέσουν αρνητικές επιπτώσεις στο προστατευτέο αντικείμενο. Η απαγόρευση επέκτασης των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων αποτρέπει τη μείωση της έκτασης κάποιου σημαντικού τύπου οικοτόπου ή του ενδιαιτήματος κάποιου σημαντικού είδους. Επιπροσθέτως, οι καλλιέργειες αποτελούν ενδιαίτημα για ορισμένα είδη και ως εκ τούτου η εγκατάλειψη αυτών θα μπορούσε να διαταράξει το ενδιαίτημα και να προκληθεί όχληση για τα είδη που διαβιούν στις εν λόγω καλλιέργειες ή περιμετρικά αυτών, γεγονός το οποίο καθιστά τις

εν λόγω χρήσεις όχι μόνον επιθυμητές αλλά και επιβεβλημένες. Στις ημιορεινές και ορεινές ΖΠΦ της περιοχής καταγράφεται κτηνοτροφική δραστηριότητα, η οποία δύναται να συνεχίζει να ασκείται υπό τους όρους και προϋποθέσεις του Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης της περιοχής.

Σε ότι αφορά τις γεωργικές αποθήκες και λοιπές εγκαταστάσεις υποστήριξης της πρωτογενούς παραγωγής, εντός της ΖΠΦ-01 επιτρέπονται μόνο οι υφιστάμενες και όχι η κατασκευή νέων. Τυχόν εγκαταστάσεις νέων δύναται να διαταράξουν το ευαίσθητο υγροτοπικό οικοσύστημα.

Η ερασιτεχνική αλιεία από την ξηρά σε εσωτερικά ύδατα αποτελεί ήπια δραστηριότητα αναψυχής με περιορισμένο χωρικό αποτύπωμα και χωρίς ανάγκη μόνιμων υποδομών. Εφόσον ασκείται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και με δυνατότητα στοχευμένων χωρικών/χρονικών περιορισμών σε ευαίσθητες θέσεις ή περιόδους, είναι συμβατή με τους στόχους διατήρησης και ενισχύει την κοινωνική αποδοχή και την προώθηση εναλλακτικού τουρισμού.

24.5. Πολυλειτουργικό αγρόκτημα (άρθρο 52 του ν. 4235/2014, Α' 32)

Αφορά τις ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018

Για τις ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία Πολυλειτουργικών Αγροκτημάτων, με έμφαση στις τοπικές παραγωγικές δυνατότητες του πρωτογενή τομέα, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002:

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02 *(ELBA25401_ZC01, ELBA25401)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05 *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10*** *(ELBA25401_ ZC05, ELBA25401_ ZC06, ELBA25401_ ZC07, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC09, ELBA25401_ ZC10)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36 *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Στην προστατευόμενη περιοχή καταγράφονται εκτεταμένες δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα, γεωργικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες. Η οικονομία της περιοχής στο ηπειρωτικό τμήμα του GR2540002 στηρίζεται παραδοσιακά στον πρωτογενή τομέα, πέραν της αυξητικής τάσης του

τριτογενή τομέα (τουρισμού), ενώ στα GR2540001 και GR2540007 στα χαμηλότερα υψόμετρα καταγράφεται αγροτική δραστηριότητα και στα ορεινά και ημιορεινά κτηνοτροφική δραστηριότητα. Σε ότι αφορά τη νήσο Ελαφόνησο, η οικονομία στηρίζεται στον τουρισμό, όμως ο πρωτογενής τομέας, η εναλλακτική γεωργία, η μελισσοκομεία και η παραδοσιακή αλιεία μπορούν να λειτουργήσουν υποστηρικτικά στην τοπική οικονομία, υποβοηθώντας τα προβλήματα που καταγράφονται από την εποχικότητα της απασχόλησης. Στη μονεμβασιά η οποία είναι και κηρυγμένος αρχαιολογικός χώρος, αλλά και στις λοιπές παράκτιες περιοχές (π.χ. παραλία Καστράκι - Πορί) η οικονομία στηρίζεται στον τουρισμό.

Ο χαρακτήρας της περιοχής δίνει τη δυνατότητα να φιλοξενηθούν πολυλειτουργικά αγροκτήματα τα οποία αποτελούν συνδετικό κρίκο μεταξύ του πρωτογενούς τομέα παραγωγής και της επιθυμητής βιώσιμης ανάπτυξης μέσω του οικοτουρισμού. Κάθε Πολυλειτουργικό Αγρόκτημα μπορεί, εφόσον διαθέτει τις κατάλληλες υποδομές και δυνατότητες, να αναπτύσσει δραστηριότητες εκπαίδευσης, πρόληψης και προάσπισης υγείας. Δύναται να δημιουργεί συνεργατικές δράσεις με τις γειτνιάζουσες παραγωγικές μονάδες γεωργίας, κτηνοτροφίας, με επιχειρήσεις μεταποίησης και τυποποίησης, καθώς και με τα κατά τόπους μουσεία, μνημεία και αρχαιολογικούς χώρους που προάγουν και αναδεικνύουν την πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής, ιδιαίτερα με αυτά που είναι συνυφασμένα με τον παραγωγικό πολιτισμό του τόπου, χρήσεις που συνάδουν με τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης της προστατευόμενης περιοχής.

24.7. Αλυκές

Αφορά τις ΖΔΟΕ

Για τις χερσαίες παράκτιες ζώνες της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η άσκηση αλοπηγικών δραστηριοτήτων, με παραδοσιακές μεθόδους, για την κάλυψη αναγκών τοπικής εμβέλειας και την ενίσχυση του αγροτουρισμού.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002:
ΖΠΦ-06 *(ELBA25401_ZB06)*
ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25401_ZC01, ELBA25401_ZC03)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001: ***ΖΔΟΕ-04*** *(ELBA25401_ ZC04)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Οι αλοπηγικές δραστηριότητες με παραδοσιακές μεθόδους, όπως οι εγκαταστάσεις μικρής κλίμακας κυρίως σε μικρούς βραχώδεις θύλακες, όπου παράγονται περιορισμένες ποσότητες άλατος για την κάλυψη των τοπικών αναγκών, δεν επιφέρουν δυσμενείς επιπτώσεις στα προστατευόμενα είδη και δύναται να αποτελούν, σε ορισμένες περιπτώσεις, πόλο έλξης τουριστών. Στην Ελαφόνησο, αλυκές καταγράφονται στις Αλατσοσπηλιές στα δυτικά της νήσου εντός της ΖΠΦ-06.

Επισημάνσεις: Παρότι λόγω της φύσης στις περιοχές GR2540001 και GR2540007 η χρήση επιλέχθηκε ως παραδοχή να συνδεθεί με τη θαλάσσια ζώνη, οι αλοπηγικές δραστηριότητες

επιτρέπονται και στις γειτνιάζουσες παράκτιες περιοχές. Στην ΕΖΔ GR2540002 που δεν περιλαμβάνει θαλάσσιο τμήμα, η χρήση έχει επιτραπεί σε χερσαίες παράκτιες εκτάσεις.

24.8. Βόσκηση

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης:

- Επιτρέπεται η βόσκηση με παραδοσιακές μεθόδους και ως διαχειριστική πρακτική. Η βόσκηση επιτρέπεται σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους άσκησης της δραστηριότητας που ορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν εγκεκριμένου Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης που θα στηρίζεται στα αποτελέσματα μελέτης βοσκοϊκανότητας και βοσκοφόρτωσης και θα λαμβάνει υπόψη τις ειδικότερες ανάγκες για τη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου. [βλέπε Μέτρα MM25401CA0501 και MM25401CA0502 – Κεφάλαιο 5]
- Στο Σχέδιο Διαχείρισης Βόσκησης της περιοχής θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ειδικότερες ανάγκες για τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών χλωρίδας προτεραιότητας και σε κάθε περίπτωση να λαμβάνονται υπόψη οι ειδικότερες ανάγκες για τη διατήρηση του τύπου οικοτόπου προτεραιότητας 2250*.
- Μέχρι την έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης η βόσκηση επιτρέπεται στα σημερινά επίπεδα βοσκοφόρτωσης.
- Μέχρι την έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης δεν επιτρέπεται η βόσκηση των αμμοθινών.
- Τοπικοί και χρονικά προσδιορισμένοι περιορισμοί δύναται να εφαρμοστούν είτε για την άρση διαπιστωμένων πιέσεων που ασκούνται σε συγκεκριμένα είδη και τύπους οικοτόπων, είτε για τη βελτίωση της αντιπροσωπευτικότητας κάποιου τύπου οικοτόπου. Τα ανωτέρω δύναται να εγκριθούν από τη Μονάδα Διαχείρισης της περιοχής, εφόσον προκύψουν ως τεκμηριωμένα αποτελέσματα του σχεδίου παρακολούθησης της περιοχής, ή ως αποτέλεσμα κάποιας δράσης του Σχεδίου Διαχείρισης.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002: ***ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06*** *(ELBA25401_ZB01, ELBA25401_ZB02, ELBA25401_ZB03, ELBA25401_ZB04, ELBA25401_ZB05, ELBA25401_ZB06)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25401_ZB07, ELBA25401_ZB08, ELBA25401_ZB09, ELBA25401_ZB10, ELBA25401_ZB11, ELBA25401_ZB12)*

Για τις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η βόσκηση σε εκτατική μορφή και η κτηνοτροφική δραστηριότητα με παραδοσιακές μεθόδους, καθώς και η βόσκηση ως διαχειριστική πρακτική. Οι όροι άσκησης της δραστηριότητας ρυθμίζονται και εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν εγκεκριμένου Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης που θα στηρίζεται στα αποτελέσματα

μελέτης βοσκοϊκανότητας και βοσκοφόρτωσης και θα λαμβάνει υπόψη τις ειδικότερες ανάγκες για τη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου. [βλέπε Μέτρα MM25401CA0501 και MM25401CA0502 – Κεφάλαιο 5]

- Μέχρι την έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης η βόσκηση επιτρέπεται στα σημερινά επίπεδα βοσκοφόρτωσης.
- Τοπικοί και χρονικά προσδιορισμένοι περιορισμοί δύναται να εφαρμοστούν είτε για την άρση διαπιστωμένων πιέσεων που ασκούνται σε συγκεκριμένα είδη και τύπους οικοτόπων, είτε για τη βελτίωση της αντιπροσωπευτικότητας κάποιου τύπου οικοτόπου. Τα ανωτέρω δύναται να εγκριθούν από τη Μονάδα Διαχείρισης της περιοχής, εφόσον προκύψουν ως τεκμηριωμένα αποτελέσματα του σχεδίου παρακολούθησης της περιοχής, ή ως αποτέλεσμα κάποιας δράσης του Σχεδίου Διαχείρισης της περιοχής.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002: ***ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03*** *(ELBA25401_ZC01, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05 *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11*** *(ELBA25401_ ZC05, ELBA25401_ ZC06, ELBA25401_ ZC07, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC09, ELBA25401_ ZC10, ELBA25401_ ZC11)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36 *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η βόσκηση αποτελεί μέσο διαχείρισης των τύπων οικοτόπων και των ενδιαιτημάτων των ειδών και ως εκ τούτου θα πρέπει να προβλέπεται ως επιτρεπόμενη χρήση ακόμη και στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης. Οι δυνητικές περιοχές απαγόρευσης της βόσκησης (ολική ή χρονική) ή η απαγόρευση βόσκησης συγκεκριμένων ειδών, καθώς και οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση της δραστηριότητας, δύναται να προσδιοριστούν μέσα από το Σχέδιο Διαχείρισης Βόσκησης που θα στηρίζεται στα αποτελέσματα μελέτης βοσκοϊκανότητας και βοσκοφόρτωσης και θα λαμβάνει υπόψη τις ειδικότερες ανάγκες για τη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου. Η χωρίς ρύθμιση άσκηση της βόσκησης μπορεί να οδηγήσει σε υποβάθμιση της δομής τύπων οικοτόπων (π.χ. Τ.Ο. προτεραιότητας 2250*) ή στην πίεση πληθυσμών ειδών χλωρίδας και πανίδας (π.χ. των ειδών *Linaria tenuis* και *Saponaria jagelii* στην Ελαφόνησο). Υπερβολική ή ανισοκατανεμημένη, χωρικά ή χρονικά, βόσκηση μπορεί να οδηγήσει στην υπερβόσκηση ευαίσθητων τύπων οικοτόπων ή στην πίεση πληθυσμών ειδών χλωρίδας. Αντίθετα

υπάρχουν είδη και τύποι οικοτόπων, οι οποίοι απαιτούν εντατική βόσκηση για να διατηρήσουν τις δομές και λειτουργίες τους σε εξαιρετικό επίπεδο.

Η εφαρμογή της βόσκησης στο πλαίσιο του Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης οφείλει να εναρμονίζεται με τις οικολογικές απαιτήσεις των ειδών και τύπων οικοτόπων που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο. Ειδικότερα, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι οικολογικές ανάγκες των ειδών χλωρίδας *Linaria tenuis* και *Saponaria jagelii* και του Τ.Ο. προτεραιότητας 2250* και οι επιπτώσεις της βόσκησης στη διατήρησή τους. Η ρύθμιση της έντασης, της εποχικότητας και της χωρικής κατανομής της βόσκησης, με πιθανές απαγορεύσεις της βόσκησης κατά θέσεις θα πρέπει να στοχεύει στη διατήρησή τους. Μέχρι την ολοκλήρωση και έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης, η δραστηριότητα ασκείται στα σημερινά επίπεδα βοσκοφόρτωσης, ώστε να διατηρηθεί η υφιστάμενη ισορροπία και να αποφευχθεί η διατάραξη της δραστηριότητας χωρίς την ύπαρξη επαρκών στοιχείων. Εξαίρεση αποτελεί η βόσκηση των αμμοθινών που προτείνεται να μην επιτρέπεται μέχρι την εκπόνηση των Σχεδίων Βόσκησης για την προστασία των ειδών χλωρίδας *Linaria tenuis* και *Saponaria jagelii* και του Τ.Ο. προτεραιότητας 2250*.

Κατά τη μεταβατική αυτή περίοδο, δύναται να θεσπιστούν προσωρινοί χωρικοί ή χρονικοί περιορισμοί, είτε για την άρση πιέσεων σε συγκεκριμένα είδη και τύπους οικοτόπων είτε για την ενίσχυση της αντιπροσωπευτικότητας ορισμένων τύπων οικοτόπων. Οι περιορισμοί αυτοί θα εγκρίνονται από τη Μονάδα Διαχείρισης, κατόπιν τεκμηρίωσης μέσω των αποτελεσμάτων του προγράμματος παρακολούθησης ή σχετικών δράσεων του Σχεδίου Διαχείρισης, εξασφαλίζοντας έτσι προσαρμοστική και τεκμηριωμένη διαχείριση της βόσκησης.

Σε ότι αφορά τις ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ, η κτηνοτροφία αποτελεί μία παραδοσιακή δραστηριότητα του πρωτογενούς τομέα στο μεγαλύτερο τμήμα της περιοχής, που συνάδει με τη βιώσιμη ανάπτυξη αυτής. Στις περισσότερες ζώνες καταγράφονται κυρίως μεικτά γεωργοκτηνοτροφικά συστήματα με αροτριαίες και μόνιμες καλλιέργειες από κοινού με κτηνοτροφική δραστηριότητα η ημιορεινές και ορεινές περιοχές με κτηνοτροφική δραστηριότητα. Τέτοιου είδους γεωργικά συστήματα περιλαμβάνουν γαίες με πολυποίκιλο μωσαϊκό καλλιεργητικών πρακτικών ήπιας έντασης και πολύτιμων χαρακτηριστικών του τοπίου, που στηρίζουν την υψηλή βιοποικιλότητα των ειδών (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2018).

Επισημάνσεις: Προτείνεται η πρόβλεψη μεταβατικών διατάξεων, μέχρι την ολοκλήρωση των Σχεδίων Διαχείρισης Βόσκησης για την περιοχή.

24.9. Αλιεία (ερασιτεχνική και επαγγελματική)

Αφορά τις ΖΔΟΕ

Για το σύνολο της θαλάσσιας ζώνης διατήρησης οικοτόπων και ειδών:

- Επιτρέπεται η επαγγελματική και η ερασιτεχνική αλιεία σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας. Ειδικότεροι όροι και περιορισμοί σχετικά με τοπικές και εποχικές ρυθμίσεις για την

άσκηση της δραστηριότητας καθορίζονται στο κανονιστικό του Σχεδίου Διαχείρισης της περιοχής [Βλέπε Μέτρο MM25401CG0103 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].

- Επιτρέπεται ο αλιευτικός τουρισμός (σκάφη παράκτιας αλιείας με ολικό μήκος έως 15 μέτρα), σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.
- Δεν επιτρέπεται η επαγγελματική και η ερασιτεχνική αλιεία κατά τη χρονική περίοδο από Αύγουστο έως Δεκέμβριο κάθε έτους (περίοδος αναπαραγωγής της μεσογειακής φώκιας *Monachus monachus*), εντός και σε ακτίνα πενήντα (50) μέτρων πέριξ των καταφυγίων αναπαραγωγής του είδους. Οι θέσεις αναπαραγωγής προσδιορίζονται κατόπιν μελετών που θα χαρτογραφούν τα καταφύγια αναπαραγωγής όπως περιγράφονται στο Σχέδιο Διαχείρισης [Βλέπε Μέτρο MM25401CW0210 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5]. Στις θαλάσσιες περιοχές που γειτνιάζουν με τις παραλίες ωοτοκίας της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* και συγκεκριμένα στην παραλία «Καστράκι – Πορί» ισχύουν οι εποχικές ρυθμίσεις για την παράκτια και ερασιτεχνική αλιεία κατά την περίοδο αναπαραγωγής του είδους, όπως ορίζονται στα κανονιστικά μέτρα του Σχεδίου Διαχείρισης [Βλέπε Μέτρο MM25401CG0103 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].
- Απαγορεύσεις ή ειδικότεροι όροι και περιορισμοί για την επαγγελματική και ερασιτεχνική αλιεία, ή οριοθετήσεις περιοχών όπου θα αποκλείεται κάθε δραστηριότητα, δύναται να εξειδικεύονται και να ρυθμίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, σε περιοχές με επιβεβαιωμένη παρουσία του είδους *Pinna nobilis*, κατόπιν μελετών που θα χαρτογραφούν και θα αξιολογούν τη σημαντικότητα των περιοχών αυτών [Βλέπε Μέτρο MM25401CW0201 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].
- Πρόσθετοι περιορισμοί δύναται να επιβάλλονται μετά από εισήγηση της Μονάδας Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν ειδικής μελέτης του Σχεδίου Αλιευτικής Διαχείρισης, που θα αφορά στη διαχείριση της άγριας πανίδας ή/και ιχθυοπανίδας και θα τεκμηριώνει την αναγκαιότητα των περιορισμών και ρυθμίσεων. Η διαδικασία ισχύει και για την περίπτωση άρσης ή τροποποίησης υφιστάμενων ή μελλοντικών απαγορεύσεων για την άσκηση δραστηριοτήτων αλιείας.

Ζώνες εφαρμογής GR2540001: **ΖΔΟΕ-04** *(ELBA25401_ZC04)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η αλιεία αποτελεί βασική δραστηριότητα για τον τοπικό κοινωνικοοικονομικό ιστό των παράκτιων περιοχών της περιοχής. Οι οδηγίες της ΕΕ για τα πτηνά και τους οικοτόπους προβλέπουν τη ρύθμιση της αλιείας ως ένα από τα μέτρα διατήρησης που ανταποκρίνονται στις οικολογικές απαιτήσεις οικοτόπων και ειδών, και συμβάλλουν στην αποφυγή της υποβάθμισης και των ενοχλήσεων αυτών των στοιχείων (άρθρο 6 της οδηγίας για τους οικοτόπους).

Επιπρόσθετα, στο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης της περιοχής κρίνεται ότι η αξιοποίηση των αυξητικών τάσεων της τουριστικής αλιείας, θα μπορούσε να επιφέρει θετικά αποτελέσματα. Ο αλιευτικός τουρισμός περιλαμβάνει τη συμμετοχή επισκεπτών σε αλιευτικές εξορμήσεις μαζί με επαγγελματίες ψαράδες, προσφέροντας την εμπειρία συμμετοχής σε νόμιμες αλιευτικές δραστηριότητες για τις οποίες οι ψαράδες διαθέτουν σχετική άδεια. Ως εναλλακτική μορφή

τουρισμού που συνδυάζει την αναψυχή με την παραδοσιακή αλιευτική δραστηριότητα, ο αλιευτικός τουρισμός μπορεί να ενισχύσει σημαντικά την τοπική οικονομία. Παράλληλα, προσφέρει μια επιπλέον πηγή εισοδήματος στους επαγγελματίες αλιείς, υποστηρίζοντας τη βιωσιμότητα της δραστηριότητάς, ενώ δύναται να έχει θετικές επιπτώσεις στα ιχθυαποθέματα, καθώς περιορίζει την αλιευτική πίεση μέσω της μερικής μετατόπισης του εισοδήματος από την αλίευση στην τουριστική δραστηριότητα.

Η τυχαία παγίδευση σε αλιευτικά εργαλεία έχει διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην εξαφάνιση της μεσογειακής φώκιας *Monachus monachus* (Johnson and Karamanlidis, 2000), και αποτελεί σημαντικό παράγοντα θνησιμότητας στη χώρα μας έως και σήμερα, καθώς αναγνωρίζεται ως αιτία θανάτου σε ποσοστό 5.6% επί του συνόλου των νεκρών ζώων μεσογειακής φώκιας που εντοπίζονται στις ελληνικές θάλασσες και ακτές την τελευταία δεκαετία (Δενδρινός *et al.*, 2021). Η τυχαία θανάτωση πλήττει κυρίως ανήλικα άτομα που είναι λιγότερο έμπειρα και δυνατά άτομα του είδους (Veryeri *et al.*, 2001; Karamanlidis *et al.*, 2008; Kiraç *et al.*, 2013), τα οποία συνήθως παγιδεύονται σε στατικά εργαλεία που χρησιμοποιούνται στην παράκτια αλιεία (Karamanlidis *et al.*, 2020). Επιπλέον, τα σπήλαια αποτελούν το μοναδικό γνωστό ενδιαίτημα της μεσογειακής φώκιας που γεννάει και να γαλουχεί τα μικρά του. Η περαιτέρω υποβάθμιση αυτών των σπηλαίων (Karamanlidis *et al.*, 2016) από την ανθρώπινη παρουσία και τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες εντός κατά την αναπαραγωγική περίοδο του είδους, δύναται να επιφέρει αυξημένη θνησιμότητα των νεογνών, ενώ μπορεί να έχει και αρνητικές επιδράσεις στην κοινωνική και αναπαραγωγική συμπεριφορά της φώκιας (Δενδρινός *et al.*, 2021).

Αντίστοιχα για τις θαλάσσιες χελώνες, ο ετήσιος αριθμός συλλήψεων χελωνών σε όλα τα αλιευτικά εργαλεία στην Ελλάδα είναι περίπου 9.700, με 3.500 από αυτές να αφορούν συλλήψεις σε στατικά δίχτυα και παραγάδια βυθού. Το ποσοστό άμεσης θνησιμότητας για τα στατικά δίχτυα μπορεί να φτάσει και το 80% των χελωνών που πιάνονται σε αυτά, για τα πελαγικά παραγάδια υπολογίζεται στο 5%, ενώ στα βενθικά παραγάδια βυθού η θνησιμότητα κυμαίνεται σε 12,5% έως 33% (Παναγοπούλου, 2021). Τα μεγάλα ποσοστά θνησιμότητας για τα στατικά δίχτυα και τα παραγάδια βυθού, οφείλονται στο ότι τα εργαλεία αυτά παραμένουν στο νερό για μεγάλο χρονικό διάστημα εμποδίζοντας τις χελώνες που πιάνονται να αναδυθούν στην επιφάνεια της θάλασσας για να αναπνεύσουν. Τα παραγάδια δύναται να προκαλέσουν και την έμμεση θνησιμότητα των χελωνών, λόγω εσωτερικών τραυμάτων που δημιουργούνται στο γαστρεντερικό σύστημα του ζώου από την κατάποση του αγκιστριού και της πετονιάς. Σημαντική είναι η επίπτωση και από τα απολεσθέντα δίχτυα και παραγάδια, συνεχίζει να αλιεύει είδη-στόχους, μη στόχους και προστατευόμενα είδη (όπως χελώνες, θαλασσοπούλια και θαλάσσια θηλαστικά), αλλάζει το βενθικό περιβάλλον, εισάγει συνθετικό υλικό στον θαλάσσιο ιστό τροφίμων, διευκολύνει την εισαγωγή ξένων ειδών και περιπλέκεται παθητικά στους θαλάσσιους οργανισμούς (Macfadyen *et al.*, 2009). Τέλος, η προστασία του δίθυρου μαλάκιου *Pinna nobilis* κρίνεται απαραίτητη εξαιτίας της κρίσιμης κατάστασης που βρίσκεται το είδος λόγω της εξάπλωσης επιβλαβούς παρασίτου που έχει επιφέρει μαζικές θανατώσεις στους πληθυσμούς του σε Μεσογειακό και εθνικό επίπεδο.

Για τους ανωτέρω λόγους προτείνονται ειδικές ρυθμίσεις αλιείας όπως αναφέρονται στο κανονιστικό σχέδιο του Σχεδίου Διαχείρισης, με στόχο τη μείωση των επιπτώσεων που

προκαλούνται από τη χρήση στα συγκεκριμένα είδη, καθώς και ειδική πρόβλεψη για τη δυνητική επιβολή πρόσθετων περιορισμών και ρυθμίσεων ή αποκλεισμών περιοχών κατόπιν σύνταξης Ειδικών Μελετών,

Επισημάνσεις: Η εφαρμογή των παραπάνω όρων που αφορούν τους τύπους οικοτόπων και τα ευαίσθητα είδη ενωσιακού ενδιαφέροντος έπεται της χαρτογράφησής τους όπως περιγράφεται στο Σχέδιο Διαχείρισης. Μέχρι να υλοποιηθεί η χαρτογράφηση, η αδειοδοτούσα αρχή δύναται να λαμβάνει υπόψη την υπάρχουσα χαρτογράφηση από δημοσιευμένες εργασίες και την κείμενη νομοθεσία.

24.10. Συλλογή φυτών, βοτάνων, ασπόνδυλων και μυκήτων (μανιταριών) και βενθικών οργανισμών από το υπόστρωμα της παραλιακής ζώνης

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η συλλογή φυτών, καρπών, βοτάνων, ασπόνδυλων, μυκήτων (μανιταριών) και βενθικών οργανισμών από το υπόστρωμα της παραλιακής ζώνης για την κάλυψη ατομικών αναγκών (προσωπική χρήση ή κατανάλωση) σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Ειδικότεροι όροι και περιορισμοί συλλογής δύναται να καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης, ειδικά για την προστασία των πολύ σημαντικών ειδών χλωρίδας, γαστερόποδων και βενθικών οργανισμών. Δεν επιτρέπεται η συλλογή για κάλυψη ατομικών αναγκών στις ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04 και ΖΠΦ-05.
- Δεν επιτρέπεται η συλλογή για την κάλυψη ατομικών αναγκών των πολύ σημαντικών ειδών χλωρίδας, που εντάσσονται στο προστατευτέο αντικείμενο της παρούσας.
- Επιτρέπεται η συλλογή φυτών, βοτάνων, ασπόνδυλων, μυκήτων και βενθικών οργανισμών με σκοπό την επιστημονική έρευνα, κατόπιν άδειας της Μονάδας Διαχείρισης της περιοχής ή εφόσον προβλέπεται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.
- Οι Δασικές Απαγορευτικές Διατάξεις που εκδίδει η Δασική Υπηρεσία σχετικά με τη συλλογή φυτών και βοτάνων, θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη εισηγήσεις της Μονάδας Διαχείρισης της περιοχής, σχετικά με τις ανάγκες απαγόρευσης ή ρύθμισης της συλλογής συγκεκριμένων ειδών.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002: ***ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06*** *(ELBA25401_ZB01, ELBA25401_ZB02, ELBA25401_ZB03, ELBA25401_ZB04, ELBA25401_ZB05, ELBA25401_ZB06)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25401_ZC01, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05 *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25401_ZB07, ELBA25401_ZB08, ELBA25401_ZB09, ELBA25401_ZB10, ELBA25401_ZB11, ELBA25401_ZB12)*

ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11 *(ELBA25401_ZC04, ELBA25401_ ZC05, ELBA25401_ ZC06, ELBA25401_ ZC07, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC09, ELBA25401_ ZC10, ELBA25401_ ZC11)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36 *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η συλλογή φυτών, καρπών, βοτάνων, ασπόνδυλων, μυκήτων (μανιταριών) και βενθικών οργανισμών από την παραλιακή ζώνη για κάλυψη ατομικών αναγκών, αποτελεί δραστηριότητα που από τη φύση της δεν δύναται να ελεγχθεί με απαγόρευση, ειδικά σε περιοχές με μεγάλη επισκεψιμότητα. Ως εκ τούτου κρίνεται σκοπιμότερη η ρύθμιση της δραστηριότητας, μέσω μέτρων ευαισθητοποίησης – ενημέρωσης, αλλά και πιθανόν εξειδικευμένων απαγορεύσεων / ρυθμίσεων, τα οποία θα καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης και θα στοχεύουν σε μία ολοκληρωμένη και αποτελεσματική διαχείριση της δραστηριότητας, ανάλογα με την ένταση και τα χαρακτηριστικά της, αλλά και τις ειδικές ανάγκες προστασίας των πολύ σημαντικών ειδών της περιοχής, κυρίως των ειδών χλωρίδας. Η συλλογή των πολύ σημαντικών ειδών χλωρίδας του προστατευτέου αντικειμένου θα πρέπει να μην επιτρέπεται για να διατηρηθούν οι πληθυσμοί τους. Στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης (ΖΠΦ) της περιοχής GR2540002, που περιλαμβάνουν παράκτιες εκτάσεις και ευαίσθητα οικοσυστήματα, η συλλογή φυτών, καρπών, βοτάνων, ασπόνδυλων, μυκήτων (μανιταριών) και βενθικών οργανισμών από την παραλιακή ζώνη δεν επιτρέπεται, παρά μόνο για επιστημονικούς λόγους, προκειμένου να διασφαλιστεί η προστασία των ευαίσθητων οικοσυστημάτων και των πολύ σημαντικών ειδών χλωρίδας της περιοχής.

24.11. Θήρα

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για τις χερσαίες ζώνες της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η άσκηση της θήρας σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, υπό τους όρους και προϋποθέσεις που καθορίζονται στις σχετικές αποφάσεις των αρμοδίων δασικών αρχών και αφορούν σε περιοχές απαγόρευσης, χρονικούς περιορισμούς και θηραματική πανίδα και το κανονιστικό πλαίσιο του Σχεδίου Διαχείρισης [Βλέπε Μέτρο MM25401CG0201 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5]
- Πρόσθετοι περιορισμοί δύναται να επιβάλλονται μετά από εισήγηση της Μονάδας Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν ειδικής μελέτης του Σχεδίου Διαχείρισης, που θα αφορά στη διαχείριση της άγριας πανίδας ή/και ιχθυοπανίδας και θα τεκμηριώνει την αναγκαιότητα των

περιορισμών και ρυθμίσεων. Η διαδικασία ισχύει και για την περίπτωση άρσης υφιστάμενων ή μελλοντικών απαγορεύσεων για την άσκηση δραστηριοτήτων θήρας και αλιείας.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002: ***ΖΠΦ-06*** *(ELBA25401_ZB06)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25401_ZC01, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25401_ZB08, ELBA25401_ZB10, ELBA25401_ZB11, ELBA25401_ZB12)*

ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11 *(ELBA25401_ ZC05, ELBA25401_ ZC06, ELBA25401_ ZC07, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC10, ELBA25401_ ZC11)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36 *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Οι Οδηγίες 79/409/ΕΚ και 92/43/ΕΟΚ αναγνωρίζουν το δικαίωμα άσκησης δραστηριοτήτων εκμετάλλευσης (περιλαμβανομένου του κυνηγιού) της άγριας ζωής από τον άνθρωπο, εφόσον η εκμετάλλευση είναι συμβατή με τη με τη διατήρηση σε ικανοποιητικό επίπεδο των πληθυσμών των ειδών, καθώς και ότι δεν υποβαθμίζει και δεν επηρεάζει τη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων. Εφόσον κρίνεται ότι η άσκηση της δραστηριότητας μπορεί να επιφέρει δυσμενείς επιπτώσεις στην κατάσταση διατήρησης, τότε δύναται να τεθούν αυστηροί κανόνες και περιορισμοί (χωρικές απαγορεύσεις ή ρυθμίσεις). Η άσκηση της θήρας θα πρέπει να πραγματοποιείται στα πλαίσια ενός ρυθμιστικού πλαισίου που να εξασφαλίζει την αειφορία και τη συμβατότητα με τους διαχειριστικούς στόχους της προστατευόμενης περιοχής.

Δυνητικές αρνητικές επιπτώσεις από τη νόμιμη άσκηση θήρας είναι η μείωση των πληθυσμών των θηρεύσιμων ειδών με κατ' επέκταση επιπτώσεις στο οικοσύστημα, η όχληση μη θηρεύσιμων και πολύ σημαντικών ειδών, καταστροφή και ρύπανση οικοτόπων. Επιπρόσθετα, το κυνήγι αποτελεί ένα διαχειριστικό μέσο για τον έλεγχο της άγριας πανίδας και ως εκ τούτου μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τον έλεγχο του πληθυσμού ειδών που επιδρούν δυσμενώς σε πολύ σημαντικά είδη χλωρίδας, πανίδας και στους οικοτόπους. Επίσης, η διεθνής πρακτική έχει δείξει ότι η παρουσία των παραδοσιακών χρηστών, όπως είναι οι κυνηγοί, σε προστατευόμενες περιοχές είναι δυνατό να περιορίσει τη λαθροθηρία αλλά και άλλες παράνομες ενέργειες όπως οι εκχερσώσεις και η λαθροϋλοτομία.

Διάφορες πρωτοβουλίες της Ε.Ε. σε συνεργασία με τις Κυνηγετικές Οργανώσεις της Ευρώπης, έχουν αναληφθεί για την προώθηση του αειφόρου κυνηγίου ως μέσο για την προστασία της βιοποικιλότητας και τη διατήρηση της φύσης. Επισημαίνεται ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ξεκίνησε

το 2001 την Πρωτοβουλία Αειφορικού Κυνηγιού (Sustainable Hunting Initiative)[102], που στοχεύει στην προώθηση του διαλόγου και της συνεργασίας μεταξύ περιβαλλοντικών και κυνηγετικών οργανώσεων, ώστε να επιτευχθεί και να ενισχυθεί το αειφορικό κυνήγι. Στα πλαίσια αυτής της πρωτοβουλίας μεταξύ άλλων: α) έχει εκδοθεί ένας Ευρωπαϊκός Οδηγός Αειφορικού Κυνηγιού με βάση την Οδηγία 79/409/ΕΚ (European Commission 2008), β) υιοθετήθηκε μία Συμφωνία της Ε.Ε. για το Αειφορικό Κυνήγι, που υπογράφτηκε το 2004 από την BirdLife International και την FACE (Ομοσπονδία Συλλόγων Κυνηγιού και Διατήρησης στην Ε.Ε. – Federation of Associations for Hunting and Conservation of the EU), που θέτει τους άξονες για τη συνεργασία μεταξύ των κυνηγών, των περιβαλλοντικών ομάδων και λοιπών ενδιαφερόμενων μερών, ώστε να εξασφαλιστεί η κατάλληλη διαχείριση στο κυνήγι πουλιών, γ) Την έκδοση Διαχειριστικών Σχεδίων της Ε.Ε. για θηρεύσιμα είδη πουλιών που θεωρείται ότι βρίσκονται σε δυσμενή κατάσταση διατήρησης (unfavourable conservation status). Επίσης έχουν εκδοθεί και σχετικές κατευθυντήριες Οδηγίες όπως το Έγγραφο κατευθύνσεων για τη θήρα βάσει της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί της διατηρήσεως των αγρίων πτηνών (European Commission, 2008) και το Sustainable Hunting and NATURA 2000 (European Commission, 2013).

Η αειφορική άσκηση του κυνηγιού, δίνει τη δυνατότητα να πραγματοποιείται εκμετάλλευση των θηραμάτων με τέτοιο τρόπο που δε θα υπάρξει μακροπρόθεσμη μείωση της βιοποικιλότητας ή δεν θα παρεμποδίσει την αποκατάστασή της. Η αειφορική διαχείριση και εκμετάλλευση της άγριας ζωής, που ασκείται συμβατά με τους στόχους διατήρησης της περιοχής, μπορεί να αποτελέσει κίνητρο για τη διατήρηση οικοτόπων και ειδών και να συμβάλει στην ενεργό συμμετοχή των κυνηγών στη διαχείριση της προστατευόμενης περιοχής. Υπάρχουν αρκετά παραδείγματα επιτυχημένες θηραματοπονικής διαχείρισης με συμμετοχή κυνηγών σε περιοχές Natura, όπως: α) η διαχείριση αγριόκουρκου (*Tetrao urogallus*) στον Μέλανα Δρυμό της Γερμανίας, όπου οι κυνηγοί συμμετείχαν στην εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης β) η αποκατάσταση τυρφώνων στο οροπέδιο Saint-Hubert στην περιοχή των Αρδεννών (νότιο Βέλγιο), όπου η τοπική Κυνηγετική Ομοσπονδία κατέθεσε πρόγραμμα LIFE για να αναστρέψει τη μείωση των υγροτόπων και το υλοποίησε σε συνεργασία με όλους τους χρήστες της περιοχής.

Για τις ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ: Σύμφωνα με τα ανωτέρω και λαμβάνοντας υπόψη την κατάσταση διατήρησης των ειδών και οικοτόπων στις ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ, η δραστηριότητα της θήρας κρίνεται ως συμβατή με τους διαχειριστικούς στόχους της περιοχής αρκεί να ασκείται νόμιμα και να υπόκειται σε χρονικούς και χωρικούς περιορισμούς. Οι αποφάσεις των αρμοδίων δασικών αρχών σχετικά με την άσκηση της θήρας, καθορίζουν περιορισμούς, προσδιορίζουν τα θηραματικά είδη, και θέτουν τις προϋποθέσεις για την άσκηση της δραστηριότητας. Όπως προτείνεται, περαιτέρω ρυθμίσεις και περιορισμοί δύναται να τεθούν κατόπιν ειδικής μελέτης που θα αφορά στη διαχείριση της άγριας πανίδας και θα τεκμηριώνει την αναγκαιότητα των περιορισμών και ρυθμίσεων. Το κυνήγι και οι διατάξεις που το διέπουν καθορίζονται οριζόντια από την ετήσια ρυθμιστική διάταξη που εκδίδει το αρμόδιο Υπουργείο αλλά και την εθνική νομοθεσία.

[102] https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/hunting/index_en.htm

Η περιοχή ΖΔΟΕ-9 εμπίπτει στο ακόλουθο Καταφύγιο Άγριας Ζωής «Γαϊδουροβουνίου» (ΦΕΚ 911/Β/16-07-01), όπου απαγορεύεται η θήρα, περιορισμός που προτείνεται να συνεχίσει να ισχύει για την εν λόγω περιοχή. Κρίνεται ότι η απαγόρευση της θήρας πρέπει να συνεχιστεί στην ανωτέρω θέση ώστε να εκπληρωθούν οι στόχοι της προηγούμενης θεσμοθέτησης ως ΚΑΖ για την προστασία εν γένει της βιοποικιλότητας και του θηραματικού πλούτου.

Η χρήση θήρα δεν επιτρέπεται στις ζώνες ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07 και ΖΒΔΦΠ-08 (GR2540002), δεδομένου ότι αυτές αποτελούν σημειακές οριοθετήσεις με σκοπό να είναι δυνατή η άσκηση υφιστάμενων (γήπεδο στη ΖΒΔΦΠ-06) ή μελλοντικών χρήσεων (ΣΜΑ στη ΖΒΔΦΠ-07 και ΕΕΛ στη ΖΒΔΦΠ-08).

Για τις ΖΠΦ: Σε ότι αφορά τις περιοχές GR2540001 και GR2540007 η θήρα προτείνεται να επιτρέπεται, με εξαίρεση τις ΖΠΦ-07 που περιλαμβάνει αμιγώς παραλιακή ζώνη με τουριστική κίνηση και ΖΠΦ-09 που αποτελεί κηρυγμένο αρχαιολογικό χώρο (Μονεμβασιά). Σε ότι αφορά την ΕΖΔ GR2540002 η θήρα προτείνεται να επιτρέπεται μόνο στη ΖΠΦ-06 στην Ελαφόνησο. Στις υπόλοιπες περιοχές προστασίας της φύσης περιλαμβάνονται περιοχές: α) παράκτιες με έντονη επισκεψιμότητα, β) νησιωτικές χωρίς επισκεψιμότητα, γ) σημαντικά υγροτοπικά οικοσυστήματα. Ως εκ τούτου η άσκηση θήρας σε αυτές τις περιοχές θα είχε σημαντικές επιπτώσεις τόσο στα ευαίσθητα οικοσυστήματα, όσο και στην ασφάλεια των επισκεπτών της περιοχής, στην οποία προωθείται η άσκηση εναλλακτικού τουρισμού και ήπιας αναψυχής.

Αναφορικά με τις οικονομικές επιπτώσεις των ρυθμιστικών διατάξεων στη τοπική κοινωνία, αναμένεται να είναι μηδενική. Η έκταση εφαρμογής απαγόρευσης της θήρας αντιστοιχεί σε ελάχιστη έκταση, ενώ στην συντριπτική πλειοψηφία της περιοχής η θήρα επιτρέπεται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Ουσιαστικά η έκταση εφαρμογής της απαγόρευσης είναι ακόμα μικρότερη καθώς υπάρχει ο αρχαιολογικός χώρος και ΚΑΖ εντός των οποίων δεν επιτρέπεται η θήρα.

24.13. Εγγειοβελτιωτικά έργα αγροτικής ανάπτυξης

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για τις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων και τη Ζώνη Προστασίας της Φύσης:

- Επιτρέπεται η συνέχιση λειτουργίας, ο καθαρισμός, η βελτίωση, η αποκατάσταση, η συντήρηση και ο εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων στραγγιστικών τάφρων, καναλιών, αυλάκων και λοιπών εγγειοβελτιωτικών και αρδευτικών έργων. Στις ΖΠΦ και ΖΔΟΕ τυχόν εργασίες θα πρέπει να πραγματοποιούνται σε περιόδους που δεν θα επηρεάζουν την αναπαραγωγή ειδών πανίδας και να διασφαλίζεται η προστασία των ειδών πανίδας και χλωρίδας. Ειδικότεροι χρονικοί περιορισμοί και όροι προστασίας δύναται να εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης.
- Επιτρέπονται τα εγγειοβελτιωτικά έργα, περιλαμβανομένων αρδευτικών γεωτρήσεων και έργων αξιοποίησης υδατικών πόρων, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και κατόπιν

περιβαλλοντικής αδειοδότησης, εφόσον διασφαλίζεται ότι: α) δεν υποβαθμίζεται η ποσότητα και η ποιότητα των υδάτων και δεν διαταράσσεται το υδατικό ισοζύγιο, β) αποφεύγεται μεγάλος βαθμός κατακερματισμού από φραγμούς που δύναται να έχουν επιπτώσεις στη λειτουργία του υδάτινου οικοσυστήματος, γ) διασφαλίζεται η προστασία και διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων των ειδών.

- Επιτρέπεται η εκτέλεση έργων διαχείρισης και αξιοποίησης υδατικών πόρων και τα έργα βελτίωσης της παροχετευτικότητας.
- Για όλα τα έργα, παρεμβάσεις ή δραστηριότητες θα τηρούνται οι προβλεπόμενες στις κείμενες διατάξεις αποφάσεις έγκρισης περιβαλλοντικών όρων ή οι άδειες εγκατάστασης ή λειτουργίας κατά περίπτωση.
- Κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση εγγειοβελτιωτικών έργων θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και να διασφαλίζεται ότι δεν θα υπάρξουν μεταβολές των περιβαλλοντικών παραμέτρων της λίμνης Στρογγύλης και δεν θα διαταραχτεί το υδρολογικό ισοζύγιο της λεκάνης απορροής της.
- Κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση νέων έργων αξιοποίησης υδάτων, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ευαισθησία των παράκτιων υδροφοριών και η αποφυγή φαινομένων υφαλμύρινσης.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002: ***ΖΔΟΕ-02*** *(ELBA25401_ZC02)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08 *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05, ELBA25401_ZD06, ELBA25401_ZD07, ELBA25401_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25401_ZB10, ELBA25401_ZB11, ELBA25401_ZB12)*

ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10 *(ELBA25401_ ZC05, ELBA25401_ ZC06, ELBA25401_ ZC07, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC09, ELBA25401_ ZC10)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35 *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Στην προστατευόμενη περιοχή καταγράφονται εκτεταμένες δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα, γεωργικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες. Τα εγγειοβελτιωτικά έργα αποτελούν βασικές υποδομές για την ορθολογική αξιοποίηση και διαχείριση των εδαφοϋδατικών πόρων, συμβάλλοντας στην εξασφάλιση και εξοικονόμηση νερού για τις αρδευτικές ανάγκες των καλλιεργειών, τη βελτίωση της γονιμότητας του εδάφους και τη διατήρηση της αγροτικής παραγωγικότητας. Ως εκ τούτου, δεν δύναται να απαγορευτούν οριζόντια, αλλά επιτρέπονται

υπό όρους, ώστε να διασφαλίζεται η ακεραιότητα των προστατευτέων αντικειμένων και η διατήρηση της υδρολογικής ισορροπίας.

Με σκοπό την εξυπηρέτηση και διευκόλυνση των δραστηριοτήτων του πρωτογενούς τομέα επιτρέπονται έργα που αφορούν τον καθαρισμό, τη βελτίωση, την αποκατάσταση, τη συντήρηση και τον εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων εγγειοβελτιωτικών έργων, καθώς και η υλοποίηση, υπό όρους, παρεμβάσεων για τη διαχείριση και αξιοποίηση των υδατικών πόρων. Η εφαρμογή της αρχής της προφύλαξης και της ελαχιστοποίησης των επιπτώσεων είναι προϋπόθεση για κάθε τέτοιο έργο.

Ειδικότερη μέριμνα απαιτείται για τη λίμνη Στροργύλη. Η διατήρηση της φυσικής υδρολογικής λειτουργίας της και των περιβαλλοντικών παραμέτρων της λεκάνης απορροής της είναι ουσιώδης για τη διατήρηση της οικολογικής της ισορροπίας και της βιοποικιλότητας που φιλοξενεί. Παράλληλα, στις παράκτιες ζώνες (π.χ. της Ελαφονήσου) θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ευαισθησία των υδροφοριών, καθώς η υπεράντληση και η αλόγιστη ανάπτυξη νέων υδροληπτικών έργων μπορούν να προκαλέσουν υφαλμύρινση και υποβάθμιση των υπόγειων υδάτων. Για τον λόγο αυτό, κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση των σχετικών έργων απαιτείται αξιολόγηση των τοπικών υδρογεωλογικών συνθηκών και τήρηση των αρχών της ορθολογικής διαχείρισης των υδάτων.

Οι προβλεπόμενοι όροι και περιορισμοί εξασφαλίζουν ότι η άσκηση των σχετικών δραστηριοτήτων θα συμβάλλει στη βιώσιμη διαχείριση των υδάτων, την προστασία των παράκτιων οικοσυστημάτων και τη συνέχιση των παραδοσιακών μορφών αγροτικής εκμετάλλευσης, χωρίς να διακυβεύεται η ακεραιότητα των προστατευτέων αντικειμένων.

25. Εξορυκτικές δραστηριότητες (Ορυχεία Λατομεία Μεταλλεία, Αμμοληψία, Ζώνες αναζήτησης, έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων).

Αφορά τις ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για τις χερσαίες ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η απόληψη φερτών υλών, από τις κοίτες και τις εκβολές ποταμών καθώς και παραποτάμων αυτών, μόνο από εγκεκριμένους προς τούτο οριοθετημένους χώρους σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας. Κατ' εξαίρεση είναι δυνατή η πραγματοποίηση αμμοληψιών για την περίπτωση αντιμετώπισης κινδύνων πλημμυρών μετά από έγκριση σχετικής τεχνικής μελέτης.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002: ***ΖΒΔΦΠ-01*** *(ELBA25401_ZD01)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10*** *(ELBA25401_ ZC05, ELBA25401_ ZC07, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC09, ELBA25401_ ZC10)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34,

ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36 *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)*

Για τις χερσαίες ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η λειτουργία λατομείων εξόρυξης παραδοσιακών λατομικών προϊόντων για τοπική χρήση, με τη προϋπόθεση ότι τεκμηριώνεται η λειτουργία αυτών για τη κάλυψη των αναγκών στα όρια των Δήμων και Κοινοτήτων της προστατευόμενης περιοχής, καθώς και η μεταλλευτική και λατομική έρευνα για την ανεύρεση κοιτασμάτων. Κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση χώρων εξόρυξης θα πρέπει να λαμβάνονται απαραιτήτως υπόψη τα ακόλουθα: α) σκοπιμότητα του έργου, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες της περιοχής για χρήση τοπικών παραδοσιακών λατομικών προϊόντων και την αδυναμία κάλυψης από υφιστάμενους ή νέους χώρους εξόρυξης, εκτός της προστατευόμενης περιοχής, β) τις επιπτώσεις στα είδη και τους τύπους οικοτόπων από τη διάσπαση των φυσικών οικοσυστημάτων και την όχληση, τόσο από τη φάση κατασκευής, όσο και από τη φάση λειτουργίας του έργου, συμπεριλαμβανομένων και των απαιτούμενων συνοδών έργων και γ) τυχόν ύπαρξη κρίσιμων ενδιαιτημάτων ειδών χλωρίδας, πανίδας και ορνιθοπανίδας.
- Ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για τα κοιτάσματα, τις μεθόδους λατόμευσης, τη διακίνηση των παραγόμενων όγκων και την αποκατάσταση του περιβάλλοντος δύναται να εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-10*** *(ELBA25401_ ZC05, ELBA25401_ ZC07, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC10)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34 *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η εξορυκτική δραστηριότητα από τη φύση της έχει επιπτώσεις στο περιβάλλον και στα οικοσυστήματα, συχνά σημαντικές.

Σε ότι αφορά το χερσαίο περιβάλλον: Οι επιπτώσεις, που αφορούν όλες τις φάσεις του έργου (από την αρχική εξερεύνηση, τη λειτουργία και την αποκατάσταση) δύναται να αφορούν όχι μόνο την έκταση της εξόρυξης αλλά και τις συναφείς εγκαταστάσεις αυτής (π.χ. οδούς προσπέλασης, αποθεσιοθάλαμους, δεξαμενές και λεκάνες συγκράτησης υπολειμμάτων κ.λπ.). Σύμφωνα με το έγγραφο κατευθύνσεων «Εξόρυξη ορυκτών πλην των ενεργειακών και το Natura2000» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Ευρωπαϊκή Ένωση, 2019) οι πιθανές επιπτώσεις των εξορύξεων στα είδη και τους τύπους οικοτόπων Κοινοτικού ενδιαφέροντος περιλαμβάνουν:

α) απώλεια και υποβάθμιση των οικοτόπων μέσω της εκχέρσωσης και της απομάκρυνσης των επιφανειακών στοιχείων κατά την εξόρυξη ορυκτών ή την κατασκευή συνοδών υποδομών, όπως οι οδοί προσπέλασης, οι χώροι απόρριψης και οι λίμνες συγκράτησης υπολειμμάτων. Μέσω

αυτών των διαδικασιών, οι υφιστάμενοι τύποι οικοτόπων μπορεί να τροποποιηθούν, να καταστραφούν, να κατακερματιστούν ή να μετακινηθούν τοπικά,

β) παρενόχληση και εκτόπιση ειδών πανίδας και χλωρίδα λόγω όχλησης. Η επίπτωση αυτή μπορεί να είναι προσωρινή ή μόνιμη, άμεση ή έμμεση, στην περιοχή του έργου ή και εκτός αυτής και μπορεί να προκληθεί σε διαφορετικές χρονικές στιγμές κατά τη διάρκεια του έργου. Τα είδη πανίδας (συμπεριλαμβανομένης της ορνιθοπανίδας) μπορούν να ενοχληθούν από σειρά παραγόντων όπως ο θόρυβος, η σκόνη, ρύπανση, η ανθρώπινη παρουσία, οι τακτικές μετακινήσεις (π.χ. μεταφορά προϊόντων), κ.λπ. Αυτό μπορεί να επηρεάσει την ικανότητα των ειδών για αναπαραγωγή, διατροφή, ανάπαυση ή διασπορά και μετανάστευση

γ) αλλαγή των υδρολογικών/υδρογεωλογικών συνθηκών. Σε περίπτωση που απαιτείται αποστράγγιση του μεταλλεύματος ή της θέσης εξόρυξης, οι εξορυκτικές δραστηριότητες μπορούν ενδεχομένως να τροποποιήσουν τις υδρολογικές συνθήκες των περιοχών εξόρυξης και των παρακείμενων περιοχών, με επακόλουθες αλλαγές στο αποστραγγιστικό δίκτυο οι οποίες προκαλούνται από την προσωρινή ανισορροπία της επιφανειακής απορροής, διήθησης κ.τ.λ. Σε τέτοιες περιπτώσεις, αυτό θα μπορούσε να έχει επιπτώσεις σε κοντινές ή μακρινές πηγές και υγροτόπους, όσον αφορά στην ποσότητα και την ποιότητα των νερών,

δ) αλλαγές στην ποιότητα των νερών: ορισμένες εξορυκτικές και παραγωγικές διαδικασίες μπορούν να προκαλέσουν ρύπανση, καθώς και άλλες αλλαγές στην ποιότητα των υδάτων, οι οποίες θα μπορούσαν να επηρεάσουν είτε άμεσα τους υδάτινους οικοτόπους και τα είδη της περιοχής ή/και έμμεσα άλλες περιοχές που είναι ευάλωτες σε τέτοιου είδους αλλαγές.

Στη περιοχή επιλέγεται η πρόβλεψη για δυνατότητα δημιουργίας χώρων λατόμευσης, υπό προϋποθέσεις και ρυθμίσεις, με σκοπό την κάλυψη τοπικών αναγκών της περιοχής, καθώς και η μεταλλευτική και λατομική έρευνα για την ανεύρεση κοιτασμάτων. Στην περιοχή προτείνεται να επιτρέπεται η εξορυκτική δραστηριότητα σε κάποιες από τις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών, οι οποίες αποτελούν περιοχές με σχετικά υψηλό βαθμό προστασίας του φυσικού αντικειμένου. Η άσκηση της δραστηριότητας στις ΖΔΟΕ όπου δεν επιτρέπεται η δραστηριότητα αντιβαίνει με τις ανάγκες διατήρησης των προστατευτέων αντικειμένων και του φυσικού περιβάλλοντος για πληθώρα λόγων, όπως είναι: η μείωση της έκτασης, η υποβάθμιση του βαθμού διατήρησης σημαντικών τύπων οικοτόπων, η καταστροφή και υποβάθμιση (λόγω κατακερματισμού) του ενδιαιτήματος των ειδών, η όχληση ειδών πανίδας και ορνιθοπανίδας, η διατάραξη εν γένει του οικοσυστήματος κ.α.

Σε ότι αφορά το GR2540002, αλλά και τις ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ όπου επιλέχθηκε να αποκλειστεί η δραστηριότητα, στηρίχθηκε, μεταξύ άλλων, και στην αναπτυξιακή προοπτική και τη φυσιογνωμία των ζωνών αυτών, όπως έχουν οριοθετηθεί στα πλαίσια της παρούσας (περιοχές προς ανάπτυξη κυρίως του πρωτογενή τομέα, του τουρισμού και της οικιστικής ανάπτυξης).

Επισημαίνεται συμπληρωματικά πως, εκτός της ίδιας της εξόρυξης και των επιπτώσεων που αυτή δύναται να επιφέρει στα προστατευτέα αντικείμενα, σημαντικό πρόβλημα για τις προστατευόμενες περιοχές αποτελούν και συνοδά έργα (π.χ. οδοποιία) αλλά και οι διαδικασίες μεταφοράς (όχληση από θόρυβο, σκόνη κτλ.).

Εκτιμάται ότι οι απαγορεύσεις και ρυθμίσεις που προτείνονται έχουν λάβει υπόψη και έχουν συνεκτιμήσει όλα τα δεδομένα, τόσο του προστατευτέου αντικείμενου όσο και των δραστηριοτήτων (υφιστάμενων και μελλοντικών) στην περιοχή. Ως αποτέλεσμα οι προτεινόμενοι περιορισμοί και ρυθμίσεις είναι ορθολογιστικές, με άξονα πάντα την προστασία των ειδών και τύπων οικοτόπων της περιοχής, λαμβάνοντας ταυτόχρονα όμως υπόψη και συνεκτιμώντας τις αναπτυξιακές δυνατότητες και προσπαθώντας να διασφαλίσουν ότι οι προτάσεις δεν θα επιφέρουν αρνητικές οικονομικές επιπτώσεις.

Στην Ενότητα 2.3.1.2.2 της μελέτης έχουν συγκεντρωθεί όλα τα δεδομένα σχετικά με κοιτάσματα και ενεργούς χώρους εξόρυξης στην περιοχή. Από το σύνολο της πληροφορίας που συγκεντρώθηκε είναι εμφανές ότι το σύνολο της περιοχής δεν έχει ενεργές εξορυκτικές δραστηριότητες. Στις προτάσεις έχει ληφθεί επίσης υπόψη η αναπτυξιακή ταυτότητα των περιοχών, η οποία στηρίζεται κυρίως στον πρωτογενή τομέα και σε κάποιες περιοχές και στον τριτογενή τομέα (τουρισμός), ενώ από τα στοιχεία που συλλέχθηκαν από όλες τις διαθέσιμες πηγές, οι περιοχές δεν φαίνεται να περιλαμβάνουν σημαντικά κοιτάσματα και οι εξορυκτικές δραστηριότητες δεν αποτελούν αναπτυξιακή προτεραιότητα στην περιοχή (σύμφωνα και με το υπό αναθεώρηση Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού). Επιπρόσθετα έχουν ληφθεί υπόψη ειδικές τοπικές συνθήκες και ανάγκες και για το λόγο αυτό στη επιλέγεται η πρόβλεψη για δυνατότητα δημιουργίας χώρων λατόμευσης, υπό προϋποθέσεις και ρυθμίσεις, με σκοπό την κάλυψη μελλοντικών τοπικών αναγκών.

<u>Σε ότι αφορά το θαλάσσιο περιβάλλον</u>: Κατά τις εξορυκτικές δραστηριότητες για την εκμετάλλευση υδρογονανθράκων πραγματοποιούνται εκσκαφές βάθους πολλών μέτρων στον πυθμένα όπου αποσπώνται μεγάλες ποσότητες θαλάσσιων ορυκτών πόρων, άμμου ή υδρογονάνθρακες, ενώ κατασκευάζονται συνοδά έργα υποδομής (αγωγοί, πλατφόρμες κτλ.) και αυξάνεται η κίνηση πλοίων για την εξυπηρέτηση των αναγκών κατασκευής και λειτουργίας των υποδομών, και μεταφοράς των εξορυκτικών προϊόντων. Οι επιπτώσεις τέτοιων δραστηριοτήτων αλλοιώνουν και υποβαθμίζουν τα θαλάσσια ενδιαιτήματα, προκαλούν υποβάθμιση στην ποιότητα του νερού, ηχορύπανση, εκτοπίζουν είδη ιχθυοπανίδας και ευαίσθητα είδη και γενικότερα είναι ιδιαίτερα αρνητικές για τα είδη χλωρίδας και πανίδας που ενδιαιτούν στην ευρύτερη περιοχή. Ιδιαίτερα για την έρευνα και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων, ο υποβρύχιος περιβαλλοντικός θόρυβος («ηχορύπανση») από σεισμικές έρευνες και δραστηριότητες εξόρυξης υδρογονανθράκων αναμένεται να επηρεάσει τα είδη *Monachus monachus* (συμπεριλαμβανομένων των θέσεων αναπαραγωγής της φώκιας). Επιπλέον, υπάρχουν ενδείξεις ότι οι σεισμικές έρευνες για τον εντοπισμό κοιτασμάτων υδρογονανθράκων μπορεί να έχουν αντίκτυπο στις θαλάσσιες χελώνες (Levy *et al.*, 2019). Η έκθεση της θαλάσσιας πανίδας στον υποβρύχιο θόρυβο από σεισμικές έρευνες προκαλεί αποδεδειγμένα στρες και τραυματισμούς, προσωρινή ή μόνιμη απώλεια ακοής, αλλαγή της συμπεριφοράς των ζώων στα θαλάσσια θηλαστικά, με μακροχρόνιες επιπτώσεις που επηρεάζουν την επιβίωσή τους. Τέλος, οι εξέδρες εξόρυξης υδρογονανθράκων στην ανοικτή θάλασσα, εφόσον τελικά εγκατασταθούν, συνιστούν κίνδυνο πετρελαιοκηλίδας με καταστροφικές συνέπειες για τα είδη θαλάσσιας χλωρίδας και πανίδας, αλλά και για την τοπική κοινωνία και την οικονομία, όπως έχει αποδειχθεί από ατυχήματα κατά το παρελθόν και στην ευρύτερη περιοχή της Πελοποννήσου και της Μεσογείου.

(26) Εγκαταστάσεις Μέσων Μαζικής Μεταφοράς, με εξειδίκευση ανά υποκατηγορίες.

26.1. Αεροδρόμια

Αφορά τις ΖΔΟΕ

Για τη Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών Κουντουριάνικα - Κάτω Όρος (ΖΔΟΕ-01):

- Επιτρέπεται η κατασκευή και λειτουργία πεδίου προσγείωσης – απογείωσης ελαφρών αεροσκαφών, καθώς και ζώνης ασφαλείας πλατώματος για την αναστροφή των αεροσκαφών.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002: ***ΖΔΟΕ-01,*** *(ELBA25401_ZC01)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η κατασκευή του Πεδίου Απογείωσης – Προσγείωσης Ελαφρών Αεροσκαφών στην περιοχή «Κουντουριάνικα – Κάτω Όρος» αποτελεί προϋφιστάμενη πρόταση έργου της Δημοτικής Αρχής Μονεμβασίας, για την οποία έχει εκπονηθεί μελέτη χωροθέτησης και Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση (Ε.Ο.Α.). Σύμφωνα με την Ε.Ο.Α., στην επιλεγμένη θέση δεν αναμένονται σημαντικές επιπτώσεις στα είδη χλωρίδας και πανίδας, ούτε στους τύπους οικοτόπων προτεραιότητας της περιοχής, καθώς η θέση βρίσκεται εκτός των κρίσιμων ενδιαιτημάτων και δεν εμπλέκεται με περιοχές υψηλής οικολογικής ευαισθησίας. Επί της μελέτης έχει γνωμοδοτήσει θετικά ο Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας (ΑΔΑ: ΨΜΚ446Μ9Θ5-ΨΜΧ).Για την υλοποίηση του έργου και του συνοδού δασικού δρόμου πρόσβασης έχει εκδοθεί άδεια επέμβασης από την οικεία Δασική Υπηρεσία (Α.Π.: ΥΠΕΝ/ΔΠΔ/50749/2804/29.11.2021), η οποία περιλαμβάνει τους όρους προστασίας της βλάστησης και του φυσικού περιβάλλοντος.

Επιπλέον, η ύπαρξη Πεδίου Απογείωσης – Προσγείωσης Ελαφρών Αεροσκαφών δύναται να συμβάλει στη βελτίωση της πρόσβασης και της ασφάλειας της ευρύτερης περιοχής σε περιπτώσεις εκτάκτων αναγκών, ακραίων καιρικών φαινομένων ή φυσικών καταστροφών, υποστηρίζοντας επιχειρησιακά τη Μονάδα Διαχείρισης και τους αρμόδιους φορείς Πολιτικής Προστασίας.

26.2. Ελικοδρόμια

Αφορά τις ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για τις χερσαίες ζώνες της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η δημιουργία ελικοδρομίου, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, εφόσον κριθεί σκόπιμο για λόγους ασφάλειας των κατοίκων και επισκεπτών της περιοχής, δηλαδή για τη διευκόλυνση αεροδιακομιδών σε περιπτώσεις εκτάκτων αναγκών και ακραίων καιρικών φαινομένων. Κατά την έκδοση περιβαλλοντικών όρων θα πρέπει να λαμβάνονται απαραιτήτως υπόψη: α) η σκοπιμότητα και αναγκαιότητα κατασκευής ελικοδρομίου, για την ασφάλεια και υγεία των κατοίκων και επισκεπτών της περιοχής, β) η τήρηση των διεθνών και εθνικών απαιτήσεων για τη λειτουργία και ασφάλεια ελικοδρομίων, γ) ότι δε θα αλλοιωθεί η έκταση πολύ σημαντικών τύπων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων ειδών και δ) ότι

δεν θα υπάρχουν σοβαρές επιπτώσεις στα σημαντικά είδη χειροπτέρων και ορνιθοπανίδας.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002: **ΖΒΔΦΠ-05**, *(ELBA25401_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: **ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-10** *(ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC10)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η ασφάλεια και η υγεία των πολιτών είναι ζητήματα άμεσης προτεραιότητας ως εκ τούτου κρίνεται ότι δεν θα πρέπει να αποκλειστεί η δυνατότητα εγκατάστασης ελικοδρομίου για την κάλυψη εκτάκτων αναγκών, ακραίων καιρικών φαινομένων στην προστατευόμενη περιοχή και ειδικά για την κάλυψη της ασφάλειας κατοίκων και επισκεπτών στη νήσο Ελαφόνησο.

26.3. Υδατοδρόμια

Αφορά τις ΖΔΟΕ

Για τη Θαλάσσια Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών:

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία υδατοδρομίων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και κατόπιν έγκρισης περιβαλλοντικών όρων.
- Σε ότι αφορά το όριο ταχύτητας των υδροπλάνων («μηχανοκίνητα σκάφη») στις θαλάσσιες περιοχές που γειτνιάζουν με τις παραλίες ωοτοκίας της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*, ισχύουν όσα εξειδικεύονται με τις ειδικότερες ρυθμίσεις στη χρήση «(26.12.7) Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών» και στο κανονιστικό πλαίσιο του Σχεδίου Διαχείρισης. [Βλέπε Μέτρο ΜΜ25401CF0303 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].

Ζώνες εφαρμογής GR2540001: **ΖΔΟΕ-04**, *(ELBA25401_Z C04)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Οι παράκτιες περιοχές της θαλάσσιας προστατευόμενης περιοχής αποτελούν τουριστικό πόλο, ενώ ο τουρισμός αποτελεί έναν από τους πυλώνες της οικονομίας της περιοχής. Τα υδροπλάνα, ως επιβατικό μέσο μεταφοράς, εξυπηρετούν την τουριστική κίνηση, ενισχύοντας το δίκτυο μεταφορών του τουρισμού. Με σκοπό την προστασία του είδους *Caretta caretta* κρίνεται σκόπιμη η ρύθμιση της ταχύτητας των υδροπλάνων στις περιοχές φωλεοποίησης και τροφοληψίας του είδους κατά την περίοδο αναπαραγωγής (βλ. Χρήση 26.12.7 «Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών») λόγω της αυξημένης παρουσίας ατόμων του είδους κατά τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Η *Caretta caretta* ωοτοκεί στην παραλία Καστράκι – Πορί, βορείως της Μονεμβασιάς καθώς και σε άλλες αμμώδεις παραλίες της όμορης περιοχής νοτίως του κάστρου Μονεμβασιάς οι οποίες εφάπτονται στο θαλάσσιο τμήμα της περιοχής μελέτης. Η θαλάσσια περιοχή μπροστά στις παραλίες ωοτοκίας χρησιμοποιείται για ζευγάρωμα και ανάπαυση των θηλυκών μεταξύ διαδοχικών ωοτοκιών (inter-nesting area), ενώ τεκμηριώνεται και ως πεδίο τροφοληψίας του είδους λόγω της παρουσίας του Τ.Ο. 1120*. Αξίζει να σημειωθεί ότι στην περιοχή καταγράφεται σχετικά υψηλός αριθμός

εκθαλασσώσεων της C. *Caretta* από περιστατικά συγκρούσεων (πληροφορίες ΑΡΧΕΛΩΝ / Σύλλογος 'ΤΟΥΛΙΠΑ ΓΟΥΛΙΜΗ').

Επισημάνσεις:

- Σημειώνεται ότι για την αποφυγή επαναληψιμότητας, τα υδατοδρόμια στην περιοχή GR2540001 έχουν ενταχθεί στις χρήσεις του θαλάσσιου χώρου, καθώς μέρος της εγκατάστασης και η δραστηριότητα που εξυπηρετούν (θαλάσσιες μεταφορές) εμπίπτουν στο θαλάσσιο περιβάλλον. Κατ' επέκταση οι ανωτέρω ρυθμίσεις εφαρμόζονται και ισχύουν και επί των αντίστοιχων ζωνών του χερσαίου χώρου. Τονίζεται όμως ότι η αναφορά στα έργα αυτά συμπεριλαμβάνει τις εγκαταστάσεις τόσο στο χερσαίο, όσο και στο θαλάσσιο περιβάλλον.

26.8. Χώροι στάθμευσης τουριστικών λεωφορείων (πούλμαν), φορτηγών και τροχόσπιτων

Αφορά τις ΖΒΔΦΠ

Για τις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η ίδρυση και λειτουργία υπαίθριων χώρων στάθμευσης τουριστικών λεωφορείων (πούλμαν), φορτηγών και τροχόσπιτων, σύμφωνα με τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002: ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-05,*** *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28,*** *(ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η πρόβλεψη για τη δυνητική δημιουργία χώρων στάθμευσης τουριστικών λεωφορείων, φορτηγών και τροχόσπιτων, δίνει λύση στο πρόβλημα της ανεξέλεγκτης στάθμευσης των λεωφορείων, των διαφόρων τύπων φορτηγών, αλλά και των αυτοκινούμενων και ρυμουλκούμενων τροχόσπιτων. Η ανεξέλεγκτη στάθμευση βαρέων οχημάτων δύναται να επιφέρει σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και στα οικοσυστήματα της περιοχής. Η ισχύουσα νομοθεσία προβλέπει όρους και προϋποθέσεις για την ίδρυση και λειτουργία σταθμών αυτοκινήτων εκτός εγκεκριμένων σχεδίων πόλεων/οικισμών, καθώς και την κυκλοφοριακή τους σύνδεση με εθνικές, επαρχιακές, δημοτικές και κοινοτικές οδούς.

Εκτός των οικισμών της περιοχής οι χώροι στάθμευσης προβλέπεται να είναι υπαίθριοι με σκοπό τον περιορισμό του δομημένου περιβάλλοντος της περιοχής.

(26.11) Λιμενικές ζώνες επιβατικής, εμπορικής, αλιευτικής, βιομηχανικής και τουριστικής δραστηριότητας, μαρίνες

Αφορά τις ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για το σύνολο των θαλάσσιων Ζωνών Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και παράκτιων ζωνών Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η λειτουργία των νόμιμα υφιστάμενων δικτύων, εγκαταστάσεων και έργων υποδομής λιμένων, αλιευτικών καταφυγίων και μαρίνων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τους ισχύοντες περιβαλλοντικούς όρους.
- Επιτρέπεται η συντήρηση και εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων δικτύων και έργων υποδομής των νόμιμα υφιστάμενων υποδομών και εγκαταστάσεων λιμένων, αλιευτικών καταφυγίων και μαρίνων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και κατόπιν έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, από τους οποίους θα πρέπει να διασφαλίζεται: α) ότι δεν θίγονται σημαντικοί όμοροι τύποι οικοτόπων (τ.ο. 1120*, 1170 και περιοχές με επιβεβαιωμένη παρουσία του είδους *Pinna nobilis*) και ευαίσθητα είδη, και η αναγκαιότητά τους έχει προηγουμένως τεκμηριωθεί λαμβάνοντας υπόψη τη βαθυμετρία, την υδροδυναμική, τις υφιστάμενες χρήσεις, την ασφάλεια του κοινού και λοιπά χαρακτηριστικά της περιοχής και β) η διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου της περιοχής, δεν αλλοιώνεται ο τοπικός χαρακτήρας και η αισθητική του τοπίου της περιοχής, και ότι εξασφαλίζεται η ηπιότερη και φιλική παρέμβαση προς το περιβάλλον.
- Δεν επιτρέπεται η κατασκευή νέων λιμενικών εγκαταστάσεων πάσης φύσεως επιβατικής, εμπορικής, αλιευτικής, βιομηχανικής και τουριστικής δραστηριότητας. Κατ' εξαίρεση δύναται να επιτρέπεται η κατασκευή αλιευτικών καταφυγίων, τουριστικών καταφυγίων και αγκυροβολίων, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και περιβαλλοντική αδειοδότηση, εφόσον τεκμηριωθεί η σκοπιμότητα λειτουργίας τους για την εξυπηρέτηση της αλιευτικής και τουριστικής δραστηριότητας, σύμφωνα με Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών.
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση εποχικών προσωρινών πλωτών εξεδρών, όπως εξειδικεύονται στη χρήση «(54) Πλωτές υποδομές και εγκαταστάσεις θαλάσσιας αναψυχής». Η εγκατάσταση προσωρινών πλωτών εξεδρών δεν επιτρέπεται στα θαλάσσια τμήματα που περιβρέχουν τις παραλίες φωλεοποίησης της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* (ΖΠΦ). Η εγκατάσταση προσωρινών πλωτών εξεδρών δεν επιτρέπεται στα θαλάσσια τμήματα μπροστά από τα καταφύγια αναπαραγωγής της μεσογειακής φώκιας και σε απόσταση 50 μέτρων από αυτά. Τα καταφύγια αναπαραγωγής προσδιορίζονται κατόπιν μελετών που θα χαρτογραφούν τα καταφύγια αναπαραγωγής όπως περιγράφονται στο Σχέδιο Διαχείρισης [Βλέπε Μέτρο MM25401CW0210 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].
- Επιτρέπεται η κατασκευή ξύλινων εξεδρών και μόλων επί πασσάλων κατά μήκος του παραλιακού μετώπου, για τη διασφάλιση της απρόσκοπτης και ασφαλούς πρόσβασης του κοινού στη θάλασσα, την εξυπηρέτηση των λουομένων, της ερασιτεχνικής αλιείας και της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, καθώς και για προσωρινή πρόσδεση μικρών σκαφών χωρίς αγκυροβολία, με σκοπό την ενθάρρυνση δημιουργίας ενός δικτύου για τη μεταφορά λουομένων μεταξύ των ακτών και την αποθάρρυνση της χρήσης μηχανοκίνητων οχημάτων στο παράκτιο μέτωπο. Σε κάθε περίπτωση απαιτείται εκπόνηση Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης για τα απαιτούμενα έργα κατασκευής και για τη λειτουργία των υποδομών. Το Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών της περιοχής θα καθορίσει τον αριθμό, τη θέση και τις τεχνικές προδιαγραφές των κατασκευών. Η εγκατάσταση ξύλινων εξεδρών και μόλων επί πασσάλων δεν επιτρέπεται στα θαλάσσια τμήματα που περιβρέχουν τις παραλίες φωλεοποίησης της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* (ΖΠΦ)

και σε απόσταση μικρότερη των 50 μέτρων από επιβεβαιωμένα καταφύγια αναπαραγωγής της μεσογειακής φώκιας.

- Η κατασκευή μόνιμων προβλητών, εξεδρών και μόλων με θεμελίωση στον πυθμένα επιτρέπεται, κατόπιν εκπόνησης ακτομηχανικής μελέτης, σύμφωνα με τους όρους της περιβαλλοντικής τους αδειοδότησης και εφόσον η αναγκαιότητά τους τεκμηριώνεται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Σε κάθε περίπτωση απαιτείται εκπόνηση Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης για τα απαιτούμενα έργα κατασκευής και για τη λειτουργία των υποδομών, ενώ κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση θα εξετάζονται οι λύσεις εγκατάστασης πλωτών εξεδρών ή η κατασκευή ξύλινων εξεδρών και μόλων επί πασσάλων. Μόνιμη θεμελίωση δεν επιτρέπεται πάνω στον Τ.Ο. 1120*, σε θέσεις με επιβεβαιωμένη παρουσία του είδους *Pinna nobilis,* σε απόσταση μικρότερη των 50 μέτρων από επιβεβαιωμένα καταφύγια του είδους *Monachus monachus* και στα θαλάσσια τμήματα που περιβρέχουν τις παραλίες φωλεοποίησης της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* (ΖΠΦ).

Ζώνες εφαρμογής GR2540002: ***ΖΒΔΦΠ-01***, ***ΖΒΔΦΠ-05,*** *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001: ***ΖΔΟΕ-04*** *(ELBA25401_ZC04)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Σε ότι αφορά την περιοχή της Ελαφονήσου και Νεάπολης (**GR2540002**), παρότι δεν περιλαμβάνεται θαλάσσιο τμήμα στην περιοχή μελέτης, η χρήση καταγράφεται ως επιτρεπόμενη με σκοπό να προβλεφθούν τυχόν εργασίες / επεμβάσεις στο χερσαίο τμήμα της περιοχής. Επισημαίνεται ότι ο Δήμος Ελαφονήσου έχει καταθέσει αίτηση για νομιμοποίηση λιμενικών εγκαταστάσεων, καθώς και εξομοίωση χερσαίας ζώνης με ζώνη λιμένος. Επίσης διερευνά και σχεδιάζει την κατασκευή και συντήρηση των αναγκαίων λιμενικών έργων στα όρια της δικαιοδοσίας του. Επισημαίνεται ότι τα λιμάνια της περιοχής δεν έχουν αναβαθμιστεί για δεκαετίες, ενώ το λιμάνι της Ελαφονήσου δεν είναι αναγνωρισμένο σαν αλιευτικό καταφύγιο. Επισημαίνεται πως έχει ήδη εγκριθεί η εξομοίωση χώρου με ζώνη λιμένα των λιμενικών εγκαταστάσεων Πούντας Τοπικής Κοινότητας Αγίου Γεωργίου Δημοτικής Ενότητας Βοιών Δήμου Μονεμβασίας, (Απόφαση 32840/2178/2016, ΦΕΚ 99/ΑΑΠ/2016).

Σε ότι αφορά τη θαλάσσια προστατευόμενη περιοχή (**GR2540001**): Η παράκτια υποδομή υποδοχής σκαφών και πλοίων (λιμένες, μαρίνες, αλιευτικά καταφύγια κτλ.), είναι αναγκαίες για την ομαλή διεξαγωγή των διαφορετικών δραστηριοτήτων που υπάρχουν στην περιοχή (π.χ. αλιεία, θαλάσσιες μεταφορές, υποδοχή τουρισμού από θάλασσα). Οι υποδομές για την εξυπηρέτηση αυτών των αναγκών στη Μεσόγειο χωροθετούνται συνήθως σε βάθη έως είκοσι (20) μέτρων, δηλαδή σε βάθη που συγκεντρώνεται μεγάλο μέρος των ευαίσθητων θαλάσσιων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων προστατευόμενων ειδών, και συνεπώς των θαλάσσιων οικοσυστημικών υπηρεσιών και λειτουργιών της περιοχής. Σημαντική είναι η παρουσία για παράδειγμα των λιβαδιών Ποσειδωνίας (τ.ο. 1120*) και Υφάλων (τ.ο. 1170), του ευαίσθητου είδους *Pinna nobilis*, ενώ απαντώνται και πολλά αναπαραγωγικά πεδία και νηπιοτροφία ειδών ιχθυοπανίδας σε βάθη μικρότερα των δέκα (10) μέτρων (Vigliola, 1998; Vigliola et al., 1998).

Η υποβάθμιση των οικοτόπων από τέτοιες μόνιμες υποδομές κατά τη φάση κατασκευής, είναι μη αναστρέψιμη και ως εκ τούτου η εγκατάστασή τους πάνω στους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων θα πρέπει να αποφεύγεται. Κατά τη φάση λειτουργίας, οι επιπτώσεις των λιμανιών στη βιοποικιλότητα προέρχονται κυρίως από τις εκπομπές αέριων ρύπων, τη βυθοκόρηση, τη μεταφορά ερμάτων και την εισαγωγή ξενικών θαλάσσιων ειδών που διαταράσσουν τη δομή και λειτουργία των θαλασσίων βιοκοινοτήτων εκτοπίζοντας τα ενδημικά είδη. Οι ενώσεις θείου και αζώτου που εκπέμπονται από τα πλοία μπορούν να συμβάλλουν στην οξίνιση του φυσικού περιβάλλοντος, η εναπόθεση NOx αποτελεί παράγοντα ευτροφισμού και η βυθοκόρηση έχουν αρνητικές επιπτώσεις στα οικοσυστήματα, τους οικοτόπους των θαλάσσιων ειδών, και γενικότερα στην πανίδα και τη χλωρίδα των θαλασσίων οικοσυστημάτων. Ο θόρυβος μπορεί να διαταράξει τα ζώα τόσο στη θάλασσα όσο και στις λιμενικές ζώνες (Merk, 2013).

Όσον αφορά τη χωροθέτηση προβλητών, εξεδρών και μόλων μπροστά από τον τ.ο. 8330 που επιβεβαιωμένα αποτελεί αναπαραγωγικό καταφύγιο του είδους προτεραιότητας *Monachus monachus*, κρίνεται ότι περαιτέρω υποβάθμιση αυτών των σπηλαίων (Karamanlidis *et al.*, 2016) από την ανθρώπινη παρουσία και τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες κατά την αναπαραγωγική περίοδο του είδους, δύναται να επιφέρει αυξημένη θνησιμότητα των νεογνών, ενώ μπορεί να έχει και αρνητικές επιδράσεις στην κοινωνική και αναπαραγωγική συμπεριφορά της φώκιας (Δενδρινός *et al.*, 2021).

Επισημαίνεται ότι μέσα από την προστασία των Τ.Ο. 1120* και 1170, που αποτελούν σημαντικά τροφικά ενδιαιτήματα των ειδών *Caretta caretta* και *Monachus monachus* προστατεύονται και τα είδη προτεραιότητας. Επιπλέον, η προστασία του είδους θαλάσσιου φανερόγαμου *Cymodocea nodosa* κρίνεται ότι εξασφαλίζεται από τις ρυθμίσεις που λαμβάνονται για τον Τ.Ο. 1120* όπου συνήθως απαντάται το είδος, ενώ η προστασία του είδους Cystoseira spp., κρίνεται ότι εξασφαλίζεται μέσω των ρυθμίσεων που λαμβάνονται για τον θαλάσσιο Τ. Ο. 1170 «Ύφαλοι». Η προστασία του δίθυρου μαλάκιου *Pinna nobilis* κρίνεται απαραίτητη εξαιτίας της κρίσιμης κατάστασης που βρίσκεται το είδος λόγω της εξάπλωσης επιβλαβούς παρασίτου που έχει επιφέρει μαζικές θανατώσεις στους πληθυσμούς του σε Μεσογειακό και εθνικό επίπεδο.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της περιοχής, αξιολογείται ότι οι υπάρχουσες υποδομές (λιμάνια, μαρίνες, αλιευτικά καταφύγια) επαρκούν για να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες της ευρύτερης περιοχής και κρίνεται ότι δεν υπάρχει ανάγκη για περαιτέρω χωροθέτηση νέων υποδομών, για την αποφυγή επιπτώσεων στη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου. Δεδομένου ότι ο τουρισμός αναπτύσσεται με υψηλούς ρυθμούς στη χώρα, και η τεχνολογία των πλοίων, κρουαζιερόπλοιων και ταχύπλοων εξελίσσεται σε μεγάλη κλίμακας δραστηριότητα, οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις αυξάνονται τόσο σε όγκο όσο και σε ένταση δημιουργώντας σοβαρό κίνδυνο για την προστασία των κυριότερων εστιών βιοποικιλότητας. Η επίβλεψη και διαχείριση της δραστηριότητας με στόχο τον περιορισμό των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των θαλασσίων μεταφορών όσο το δυνατόν περισσότερο, ιδιαίτερα σε οικολογικά ευάλωτες περιοχές, αποτελεί θέμα μείζονος σημασίας.

Προτείνεται να επιτρέπεται η τοποθέτηση πλωτών εξεδρών στη θάλασσα για εποχική χρήση με σκοπό την εξυπηρέτηση της πρόσβασης των λουόμενων σε θαλάσσιες περιοχές και των δραστηριοτήτων αναψυχής.

Προτείνεται επίσης να επιτρέπεται η κατασκευή ξύλινων εξεδρών και μόλων επί πασσάλων στη κατά μήκος του παραλιακού μετώπου για την εξυπηρέτηση των λουόμενων, της ερασιτεχνικής αλιείας, της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, καθώς και για προσωρινή πρόσδεση μικρών σκαφών χωρίς αγκυροβολία σύμφωνα με το Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών της περιοχής, με σκοπό τη δημιουργία ενός δικτύου για τη μεταφορά των λουόμενων μεταξύ των ακτών, ώστε να αποθαρρύνεται η χρήση μηχανοκίνητων οχημάτων στο παράκτιο μέτωπο.

Η κατασκευή μόνιμων προβλητών, εξεδρών και μόλων με θεμελίωση στον πυθμένα με στόχο την πρόσδεση επαγγελματικών σκαφών και σκαφών αναψυχής, δύναται να προκαλέσει ρύπανση των παράκτιων υδάτων ειδικά από δίχρονους κινητήρες που ελευθερώνουν καύσιμα και λιπαντικά από τους κινητήρες των σκαφών ανεπεξέργαστα στον βυθό (Μακρυκώστα et al., 2019) αλλά και απόβλητα νερών από τις αποχετεύσεις και το πλύσιμο των σκαφών, αύξηση αιωρούμενων ιζημάτων που προκαλούν αύξηση της θολότητας του νερού, όχληση στη θαλάσσια πανίδα λόγω ηχορύπανσης, αυξημένο κίνδυνο τραυματισμού ή θανάτωσης από τις συγκρούσεις με θαλάσσιες χελώνες, μεταφοράς εισβαλλόντων ειδών από τα έρματα των σκαφών, είσοδος τοξικών χημικών ουσιών από τα υφαλοχρώματα. Για τους ανωτέρω λόγους η κατασκευή μόνιμων προβλητών, εξεδρών και μόλων με θεμελίωση στον πυθμένα θα πρέπει να επιτρέπεται μόνο στις περιπτώσεις που τεκμηριώνεται η αναγκαιότητά τους από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής και κατόπιν ακτομηχανικής μελέτης και περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Σε κάθε περίπτωση μόνιμη θεμελίωση δεν επιτρέπεται πάνω στον Τ.Ο. 1120*, σε θέσεις με επιβεβαιωμένη παρουσία του είδους *Pinna nobilis* και στα θαλάσσια τμήματα που περιβρέχουν τις παραλίες φωλεοποίησης της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* (ΖΠΦ).

Επισημάνσεις:

- Σημειώνεται ότι για την αποφυγή επαναληψιμότητας, οι λιμενικές εγκαταστάσεις στην περιοχή GR2540001 έχουν ενταχθεί στις χρήσεις του θαλάσσιου χώρου, καθώς μέρος της εγκατάστασης και η δραστηριότητα που εξυπηρετούν (θαλάσσιες μεταφορές) εμπίπτουν στο θαλάσσιο περιβάλλον. Κατ' επέκταση οι ανωτέρω ρυθμίσεις εφαρμόζονται και ισχύουν και επί των αντίστοιχων ζωνών του χερσαίου χώρου. Τονίζεται όμως ότι η αναφορά στα έργα αυτά συμπεριλαμβάνει τις εγκαταστάσεις τόσο στο χερσαίο, όσο και στο θαλάσσιο περιβάλλον.
- Η εφαρμογή των παραπάνω όρων που αφορούν δραστηριότητες σε σημαντικούς θαλάσσιους Τ.Ο. έπεται της χαρτογράφησής τους όπως περιγράφεται στο Σχέδιο Διαχείρισης. Μέχρι να υλοποιηθεί η χαρτογράφηση, η αδειοδοτούσα αρχή δύναται να λαμβάνει υπόψη την υπάρχουσα χαρτογράφηση από δημοσιευμένες εργασίες και την κείμενη νομοθεσία. Ελλείψει επίσημων χαρτογραφικών δεδομένων ο φορέας εκμετάλλευσης του έργου υποχρεούται να λάβει υπόψη τους ευαίσθητους τύπους

οικοτόπων στην ειδική οικολογική αξιολόγηση και τη λήψη αντισταθμιστικών μέτρων αποκατάστασης σε περίπτωση που ο τύπος οικοτόπου υποβαθμίζεται.

- Οι προδιαγραφές των λιμένων υποδοχής σκαφών και πλοίων οφείλουν να εναρμονίζονται με αυτές που ορίζονται από την κείμενη εθνική και ενωσιακή νομοθεσία, τον Διεθνή Ναυτιλιακό Οργανισμό (ΙΜΟ) και τη Σύμβαση Διαχείρισης Υδάτων Έρματος, με στόχο την ασφάλεια των θαλάσσιων μεταφορών, την πρόληψη ατυχημάτων και τη ρύπανση των θαλασσών σύμφωνα με τη Σύμβαση για την Προστασία της Μεσογείου από τη Ρύπανση (Σύμβαση Βαρκελώνης και τα αντίστοιχα πρωτόκολλα).

26.12. Γραμμικές υποδομές μεταφορών

26.12.1. Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων) (δυνατότητα εξειδίκευσης βάσει της οικείας νομοθεσίας)

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για <u>όλες τις ζώνες</u> <u>της προστατευόμενης περιοχής:</u>

- Επιτρέπεται η ελεύθερη χρήση (κίνηση, μεταφορά και προσωρινή στάθμευση) τροχοφόρων μόνο επί του υφιστάμενου αναγνωρισμένου οδικού δικτύου, είτε από οχήματα δημόσιων φορέων και αρμόδιων υπηρεσιών, είτε για την εξυπηρέτηση της πρόσβασης και άσκησης νόμιμων δραστηριοτήτων (π.χ. γεωργικές καλλιέργειες), είτε με σκοπό την άσκηση δραστηριοτήτων αναψυχής.
- Δεν επιτρέπεται η κίνηση τροχοφόρων εκτός των υφιστάμενων δρόμων. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται μόνον αν η κίνηση αυτή πραγματοποιείται για την άσκηση των επιτρεπόμενων παραγωγικών δραστηριοτήτων σε ιδιωτικές εκτάσεις, για εργασίες προστασίας και διαχείρισης και για τη φύλαξη της περιοχής. Οι όροι κυκλοφορίας των οχημάτων (αγροτικών κ.λπ.) δύναται να εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.
- Κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση εργασιών διάνοιξης νέου και βελτίωσης του υφιστάμενου οδικού δικτύου (κάθε κατηγορίας) θα πρέπει να λαμβάνονται απαραιτήτως υπόψη τα ακόλουθα: α) σκοπιμότητα του έργου, λαμβάνοντας υπόψη την επάρκεια του υφιστάμενου οδικού δικτύου και το Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών της περιοχής β) τις επιπτώσεις στους τύπους οικοτόπων και τα είδη χλωρίδας και πανίδας από τη διάσπαση των φυσικών οικοσυστημάτων και την όχληση, τόσο από τη φάση κατασκευής, όσο και από τη φάση λειτουργίας του έργου και γ) τυχόν ύπαρξη ενδιαιτημάτων πολύ σημαντικών χερσαίων γαστεροπόδων και ειδών χλωρίδας ή κρίσιμων ενδιαιτημάτων ειδών πανίδας.
- Για τις ζώνες από όπου διέρχεται η δευτερεύουσα Εθνική Οδός 86 (Ε.Ο. 86) στην Ανατολική Λακωνία (GR2540007 και GR2540001) επιτρέπονται τα έργα συντήρησης, βελτίωσης και οδικής ασφάλειας, κατόπιν έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων. Κατά τη φάση κατασκευής του έργου θα πρέπει να ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα: α) για την αποφυγή καταστροφής σημαντικών τύπων οικοτόπων, σημαντικών ενδιαιτημάτων ειδών πανίδας, θέσεων αναπαραγωγής σημαντικών ειδών ορνιθοπανίδας και θέσεων εξάπλωσης πολύ σημαντικών ειδών χλωρίδας που απαντώνται κατά μήκος της Ε.Ο., και β) μείωση των επιπτώσεων από

όχληση στα είδη πανίδας (συμπεριλαμβανομένης ορνιθοπανίδας) της περιοχής. Επίσης θα πρέπει να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα και μέσα για την αποφυγή αρνητικών επιπτώσεων από ρύπανση.
Ζώνες εφαρμογής GR2540002: ***ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06*** *(ELBA25401_ZB01, ELBA25401_ZB03, ELBA25401_ZB04, ELBA25401_ZB05, ELBA25401_ZB06)* ***ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03*** *(ELBA25401_ZC01, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC03)* ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08*** *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05, ELBA25401_ZD06, ELBA25401_ZD07, ELBA25401_ZD08)*
Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25401_ZB07, ELBA25401_ZB08, ELBA25401_ZB09, ELBA25401_ZB10, ELBA25401_ZB11, ELBA25401_ZB12)* ***ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10*** *(ELBA25401_ ZC05, ELBA25401_ ZC06, ELBA25401_ ZC07, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC09, ELBA25401_ ZC10)* ***ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36*** *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)*
Για όλες τις ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων: • Επιτρέπεται η συντήρηση, βελτίωση και επέκταση του υπάρχοντος οδικού δικτύου κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης, καθώς και η εγκατάσταση πινακίδων σήμανσης των οδών από την αρμόδια υπηρεσία. Δεν επιτρέπεται η διάνοιξη νέου Εθνικού οδικού δικτύου εντός της προστατευόμενης περιοχής. • Επιτρέπεται η διάνοιξη των αναγκαίων δρόμων πρόσβασης σε αγροτικές εκμεταλλεύσεις και λοιπές επιτρεπόμενες εντός της ζώνης χρήσεις, μετά από περιβαλλοντική αδειοδότηση. • Επιτρέπεται η διάνοιξη, συντήρηση και βελτίωση των δασικών δρόμων για λόγους προστασίας και για την εξυπηρέτηση της κτηνοτροφίας κατόπιν εγκεκριμένης τεχνικής μελέτης και έγκρισης περιβαλλοντικών όρων.
Ζώνες εφαρμογής GR2540002: ***ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03*** *(ELBA25401_ZC01, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC03)* ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08*** *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05, ELBA25401_ZD06, ELBA25401_ZD07, ELBA25401_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11*** *(ELBA25401_ ZC05, ELBA25401_ ZC06, ELBA25401_ ZC07, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC09, ELBA25401_ ZC10, ELBA25401_ ZC11)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36 *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)*

Για τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης:

- Επιτρέπεται η συντήρηση του υφιστάμενου οδικού δικτύου, που περιλαμβάνεται ή/και εφάπτεται με τη ζώνη, μετά από περιβαλλοντική αδειοδότηση και εφόσον εξασφαλίζεται μέγιστη προστασία και διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου. Επιτρέπεται η εγκατάσταση πινακίδων σήμανσης των οδών από την αρμόδια υπηρεσία. Κατά τις εργασίες συντήρησης θα πρέπει να λαμβάνεται ιδιαίτερη μέριμνα για την προστασία των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων, ιδιαίτερα δε του τύπου οικοτόπου 2250*, καθώς και των θέσεων φωλεοποίησης του είδους *Caretta caretta*.
- Επιτρέπεται η συντήρηση και βελτίωση των υφιστάμενων δασικών δρόμων για λόγους προστασίας, δασικής διαχείρισης και για την εξυπηρέτηση της κτηνοτροφίας κατόπιν εγκεκριμένης τεχνικής μελέτης και έγκρισης περιβαλλοντικών όρων.
- Η διάνοιξη νέου οδικού δικτύου επιτρέπεται μόνο για την εξυπηρέτηση προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευτέου αντικειμένου (πυροπροστασία – φύλαξη), εφόσον αυτό κριθεί απαραίτητο από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής [Αφορά μόνο τις ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11και ΖΠΦ-12]. Ιδιαίτερα για τις εκτάσεις που παραμένουν αδιατάρακτες στη ΖΠΦ-11, χωρίς την ύπαρξη υφιστάμενου οδικού δικτύου, η διάνοιξη νέου δασικού οδικού δικτύου θα πρέπει να αποφεύγεται, εκτός αν κρίνεται ως απολύτως αναγκαία για την προστασία της περιοχής, κατόπιν σχετικής τεκμηρίωσης. Για την έκταση της ΖΠΦ-11 που προσδιορίζεται ως «περιοχή άνευ δρόμων ορεινού όγκου Χιονοβουνίου» και εντάσσεται στην Υπουργική Απόφαση (Υ.Α. ΥΠΕΝ/ΓΔΠΠ/45561/920/2026) ισχύουν οι όροι και περιορισμοί που αναγράφονται στην Υπουργική Απόφαση.
- Ειδικά για την προστασία των αμμοθινικών οικοσυστημάτων, δεν επιτρέπεται η διάνοιξη νέου οδικού δικτύου επί αμμοθινών, καθώς και η διαπλάτυνση και επίστρωση με σταθερό κατάστρωμα του υπάρχοντος [Δεν αφορά τη ΖΠΦ-01].
- Στη ΖΠΦ-01 η διαπλάτυνση ή η επίστρωση με σταθερό κατάστρωμα του υφιστάμενου οδικού δικτύου επιτρέπεται μόνο εφόσον τεκμηριωμένα απαιτείται για λόγους βελτίωσης της βατότητας, της προσβασιμότητας ή/και της οδικής ασφάλειας, αποκλειστικά για την εξυπηρέτηση επιτρεπόμενων χρήσεων εντός της περιοχής. Σε κάθε περίπτωση, κατά την

περιβαλλοντική αδειοδότηση, θα πρέπει να εξετάζονται οι επιπτώσεις στα αμμοθινικά οικοσυστήματα και να προβλέπονται κατάλληλα μέτρα για την προστασία τους.

- Η χωρητικότητα του οδικού δικτύου δύναται να καθορίζεται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής κατόπιν εκπόνησης ειδικής μελέτης.
- Εφόσον αυτό κριθεί απαραίτητο για τη διατήρηση και προστασία των τύπων οικοτόπων και ειδών της ζώνης, δύναται να γίνει προσωρινή ή μόνιμη απαγόρευση της ελεύθερης χρήσης μέρους του οδικού δικτύου από μηχανοκίνητα μέσα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002: ***ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06*** *(ELBA25401_ZB01, ELBA25401_ZB03, ELBA25401_ZB04, ELBA25401_ZB05, ELBA25401_ZB06)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25401_ZB07, ELBA25401_ZB08, ELBA25401_ZB09, ELBA25401_ZB10, ELBA25401_ZB11, ELBA25401_ZB12)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Το οδικό δίκτυο συνιστά βασικό δείκτη βιοτικού επιπέδου των πολιτών, καθώς εξασφαλίζει απρόσκοπτη πρόσβαση σε οικισμούς και πόλεις, δομές υπηρεσιών πρόνοιας, διοίκησης, εκπαίδευσης και υγείας, τουριστικούς προορισμούς, παραλίες και λοιπά στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος, πολιτιστικά ή θρησκευτικά μνημεία κλπ. Επίσης, η ύπαρξη οδικού δικτύου αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για την ασφάλεια των απομακρυσμένων περιοχών, ενώ εξυπηρετεί την άσκηση των δραστηριοτήτων του πρωτογενούς τομέα και του τουρισμού.

Εντούτοις, η πυκνότητα του δικτύου οφείλει να μη ξεπερνά τη φέρουσα ικανότητα των οικοσυστημάτων και του τοπίου προκαλώντας σοβαρές αλλοιώσεις στο τοπίο, διάσπαση και κατακερματισμό των τύπων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων των ειδών και υποβάθμιση των παρεχόμενων οικοσυστημικών υπηρεσιών. Στην Ενότητα 2.3.1.5 όπου μελετάται η πυκνότητα του οδικού δικτύου, καταδεικνύεται ότι στην περιοχή υπάρχει ήδη επαρκές οδικό δίκτυο, το οποίο κατακερματίζει τους οικοτόπους της περιοχής. Ο αλόγιστος περαιτέρω κατακερματισμός των οικοσυστημάτων δύναται να επιφέρει αρνητικές επιπτώσεις στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων και δεν συνάδει με τους διαχειριστικούς στόχους της περιοχής. Κάθε εργασία χάραξης, συντήρησης και βελτίωσης του οδικού δικτύου θα πρέπει να γίνεται κατόπιν έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, διασφαλίζοντας τη μέγιστη προστασία της περιοχής και του προστατευτέου αντικείμενου.

Για τις παράκτιες ΖΠΦ: Οι παραλίες αποτελούν κοινόχρηστα αγαθά και οι πολίτες έχουν το δικαίωμα της ακώλυτης πρόσβασης προς αυτές και της ανεμπόδιστης χρήσης τους. Επιπλέον αποτελούν τον κύριο πόλο έλξης των τουριστών καθιστώντας αναγκαία την εκμετάλλευσή τους για αναψυχή. Εντούτοις, πρέπει να διασφαλιστεί η προστασία των ευαίσθητων οικοσυστημάτων και των πολύ σημαντικών τύπων οικοτόπων και ειδών που απαντώνται στις ζώνες αυτές, μεταξύ αυτών και προτεραιότητας, αλλά και η ακεραιότητα του τοπίου. Η χρήση του υφιστάμενου οδικού δικτύου στις όμορες ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ ικανοποιεί την πρόσβαση σε τουριστικούς πόλους έλξης και σημεία οικοτουριστικού ενδιαφέροντος, όπως είναι οι παραλίες και οι θέσεις θέας και παρατήρησης. Παράλληλα δύναται να τίθενται όροι και περιορισμοί στην κίνηση των οχημάτων

όταν είναι απαραίτητοι ώστε να διασφαλίζεται η ακεραιότητα των ευαίσθητων οικοσυστημάτων και των προστατευόμενων ειδών της περιοχής.

Όσον αφορά το οδικό δίκτυο, εντός και εφαπτόμενα της ΖΠΦ-01, σημειώνεται ότι επίκειται η υλοποίηση έργου, το οποίο βρίσκεται σε ώριμο στάδιο μελετών, με αντικείμενο τη βελτίωση της βατότητας και, κατ' επέκταση, της οδικής ασφάλειας των χρηστών. Η ανάγκη για την παρέμβαση αυτή προκύπτει από την κυκλοφοριακή ανεπάρκεια της υφιστάμενης παραλιακής αγροτικής οδού, η οποία παρουσιάζει ακατάλληλα γεωμετρικά χαρακτηριστικά, περιορισμένη διατομή και ανεπαρκείς πλευρικές κατασκευές. Ως εκ τούτου, επιτρέπεται η διαπλάτυνση και η επίστρωση της οδού με σταθερό οδόστρωμα, με σκοπό την καλύτερη εξυπηρέτηση και την ενίσχυση της ασφάλειας των χρηστών.

Εκτός από τους επισκέπτες της περιοχής οι υφιστάμενοι οδοί χρησιμοποιούνται και για την εξυπηρέτηση των δραστηριοτήτων (π.χ. αγροτικές καλλιέργειες). Το οδικό δίκτυο κρίνεται ως επαρκές στις περιοχές αυτές και διάνοιξη νέου θα δημιουργούσε κατακερματισμό πολύ ευαίσθητων οικοσυστημάτων και θα επιδρούσε αρνητικά στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.

Για τις ορεινές ΖΠΦ: Τμήμα της περιοχής (κυρίως στις υψηλές κορυφές στη ΖΠΦ-11) όπου καταγράφονται περιοχές στις οποίες δεν υπάρχει υφιστάμενο οδικό δίκτυο και η περιοχή διατηρεί σε σημαντικό βαθμό τα φυσικά της χαρακτηριστικά. Αυτό επιβεβαιώνεται και από σχετική δημοσιευμένη εργασία (Kati *et al.*, 2020a), σύμφωνα με την οποία τμήματα της περιοχής (εντός της ΖΠΦ-11) συγκαταλέγονται στις περιοχές της Ελλάδας χωρίς δρόμους (roadless), όπου βρίσκονται μικρές(≥ 1 χλμ.2) Περιοχές Άνευ Δρόμων (ΠΑΔ).

Επισημαίνεται για την περιοχή του Χιονοβουνίου έχει εκδοθεί η Υπουργική Απόφαση [**Υ.Α. ΥΠΕΝ/ΓΔΠΠ/45561/920/2026**] όπου ορίζονται **«Πρόσθετοι όροι και περιορισμοί για την προστασία της περιοχής άνευ δρόμων του ορεινού όγκου Χιονοβουνίου.»**. Η απόφαση έχει **ισχύ 2 έτη από την έκδοσή** της, ήτοι έως τον Απρίλιο του 2027.

Η έκταση που περιλαμβάνει η υπουργική απόφαση αφορά έκταση 30.18 τετραγωνικά χιλιόμετρα και εκτείνεται σε ένα υψομετρικό εύρος 1281.15 μέτρων (62.59-1.281.15 μέτρα) και **περιλαμβάνεται εντός της προτεινόμενης από την παρούσα Ζώνη Προστασίας της Φύσης με κωδικό ΖΠΦ-11**.

Σύμφωνα με την απόφαση βασικό χαρακτηριστικό της περιοχής της παρ. 1 είναι το αδιατάρακτο φυσικό περιβάλλον, στο οποίο δεν υφίστανται δρόμοι για την κίνηση μηχανοκίνητων οχημάτων και δεν έχουν κατασκευαστεί άλλου είδους τεχνητές επιφάνειες. Σύμφωνα επίσης με την ανωτέρω απόφαση σκοπός της απόφασης είναι η αποτελεσματική προστασία των τύπων οικοτόπων και ειδών χλωρίδας, άγριας πανίδας και ορνιθοπανίδας και των ενδιαιτημάτων τους της περιοχής άνευ δρόμων του όρους Μαίναλου, μέσω της θεσμοθέτησης πρόσθετων ειδικών όρων και περιορισμών. Ειδικότερα, επιδιώκεται:

(α) Η ανάσχεση της αλλαγής χρήσης γης, η οποία αποτελεί την κυριότερη αιτία απώλειας της βιοποικιλότητας σε παγκόσμιο και Ευρωπαϊκό επίπεδο,

(β) η αναχαίτιση της αύξησης των τεχνητών επιφανειών και του κατακερματισμού των φυσικών οικοσυστημάτων από τους δρόμους και τις τεχνητές επιφάνειες, και των συναφών αρνητικών επιπτώσεων αυτών στη βιοποικιλότητα,

γ) η διατήρηση των τύπων οικοτόπων και των ειδών χλωρίδας, άγριας πανίδας και ορνιθοπανίδας που απαντώνται στη συγκεκριμένη περιοχή,

δ) η διαφύλαξη των φυσικών, πολιτιστικών, ιστορικών, αισθητικών και λοιπών αξιών του τοπίου, όπως ορίζονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το τοπίο,

ε) η διατήρηση των ήπιων παραδοσιακών ανθρωπογενών δραστηριοτήτων που δεν διαταράσσουν τα φυσικά οικοσυστήματα και τη φυσική εξέλιξή τους,

στ) η ανάπτυξη του φυσιολατρικού, περιπατητικού, ορειβατικού και οικολογικού τουρισμού σε περιοχές υψηλής φυσικής και αισθητικής αξίας συμβατού με τους ως άνω επί μέρους στόχους

ζ) η θεσμοθέτηση όρων και περιορισμών για την εξασφάλιση της αρμονικής συνύπαρξης ανθρώπου και φύσης στο πλαίσιο της ήπιας και βιώσιμης ανάπτυξης

Σύμφωνα με το άρθρο 3 της ανωτέρω απόφασης, οι όροι και περιορισμοί που τίθενται είναι οι ακόλουθοι:

1. Απαγορεύεται η διάνοιξη δρόμων κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων, ανεξαρτήτως κατηγορίας και κάθε είδους τεχνική επέμβαση, μεταβολή ή αλλοίωση του φυσικού περιβάλλοντος.
2. Από την παρούσα δεν θίγονται νομίμως υφιστάμενα έργα και η συντήρησή τους, εφόσον τηρείται η διάταξη της παρ. 1 του παρόντος.
3. Ειδικότερα επιτρέπεται η σήμανση, επισκευή, συντήρηση και βελτίωση υφιστάμενων ορειβατικών και πεζοπορικών μονοπατιών, χωρίς τη χρήση μηχανοκίνητων μέσων πρόσβασης και με την προϋπόθεση ότι οι επεμβάσεις θα υλοποιούνται με φυσικά υλικά.
4. Εξαιρούνται από τους όρους και τους περιορισμούς της παρούσας έργα για σκοπούς Εθνικής Άμυνας, όπως καθορίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.
5. Εξαιρούνται των ανωτέρω απαγορεύσεων:

   (α) έργα και επεμβάσεις που υλοποιούνται λόγω εκτάκτου ανάγκης (σεισμών, πλημμυρών, θεομηνιών, πυρκαγιάς κ.λπ.), εφόσον μετά λαμβάνεται μέριμνα για την αποκατάσταση του περιβάλλοντος.

   (β) έργα και επεμβάσεις που κρίνονται απαραίτητες για λόγους προστασίας ή/και αποκατάστασης του φυσικού και δασικού περιβάλλοντος.

Τα συμπεράσματα και οι τελικές προτάσεις της μελέτης, όπως διατυπώνονται από τις ανωτέρω περιγραφόμενες ρυθμίσεις για τη χρήση 26.12.1. [Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων)] συνάδουν με τους όρους και περιορισμούς της ανωτέρω απόφασης και καταλήγουν σε απαγόρευση χάραξης νέων δρόμων σε σημαντικό τμήμα της περιοχής, μεταξύ άλλων και της έκτασης που περιλαμβάνεται στην ανωτέρω απόφαση.

Περαιτέρω δε θα πρέπει να επισημανθεί ότι, προς την κατεύθυνση μεγαλύτερου βαθμού προστασίας των ψηλών κορυφών, των αδιατάρακτων περιοχών και των τύπων οικοτόπων και ειδών που απαντώνται στην περιοχή, προτείνεται εντός της ΖΠΦ-11, αλλά και των ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-10 και ΖΠΦ-12 (που καλύπτει το σύνολο των υψηλών κορυφών και πολύ μεγαλύτερη έκταση από την Υ.Α.), να μην επιτρέπεται διάνοιξη νέου οδικού δικτύου, εκτός από δασικό οδικό δίκτυο. Η διάνοιξη νέου δασικού οδικού δικτύου επιτρέπεται μόνο για την εξυπηρέτηση της δασικής

διαχείρισης, της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευτέου αντικειμένου (πυροπροστασία – φύλαξη) και εφόσον αυτό κριθεί απαραίτητο από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Ιδιαίτερα για τις εκτάσεις που παραμένουν αδιατάρακτες χωρίς την ύπαρξη υφιστάμενου οδικού δικτύου, η διάνοιξη νέου δασικού οδικού δικτύου θα πρέπει να αποφεύγεται, εκτός αν κρίνεται ως απολύτως αναγκαία για την προστασία της περιοχής, κατόπιν σχετικής τεκμηρίωσης. Επίσης, σύμφωνα με τις προτάσεις επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων για τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης, δεν επιτρέπονται έργα που να περιλαμβάνουν τεχνική επέμβαση, μεταβολή ή αλλοίωση του φυσικού περιβάλλοντος.

Ο αλόγιστος περαιτέρω κατακερματισμός των οικοσυστημάτων και του τοπίου δύναται να επιφέρει αρνητικές επιπτώσεις στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων και δεν συνάδει με τους διαχειριστικούς στόχους της περιοχής. Σύμφωνα με τους Kati *et al.* (2020), η Ελλάδα, λαμβάνοντας υπόψη τον δείκτη κατακερματισμού τοπίου (LFI), είναι λιγότερο κατακερματισμένη από την υπόλοιπη Ευρώπη, αλλά παρουσιάζει υψηλότερες αυξητικές τάσεις κατακερματισμού. Η αλόγιστη διάνοιξη νέων οδικών προσβάσεων, εκτός του κατακερματισμού και της απειλής που αυτή επιφέρει για τη μείωση της βιοποικιλότητας, διευκολύνει την πρόσβαση σε απομονωμένες περιοχές, αυξάνοντας έτσι τις επιπτώσεις της ανθρώπινης παρουσίας (όχληση, ρύπανση), αλλά και τις εν δυνάμει παράνομες ενέργειες (π.χ. λαθροθηρία, λαθροϋλοτομία, δηλητηριασμένα δολώματα κ.λπ.).

26.12. Γραμμικές υποδομές μεταφορών

26.12.4. Ποδηλατόδρομοι

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής (ΖΠΦ, ΖΔΟΕ, ΖΒΔΦΠ):

- Επιτρέπεται η κατασκευή, συντήρηση και βελτίωση ποδηλατόδρομων καθώς και η χρήση μονοπατιών πολλών χρήσεων ή υφιστάμενων οδών ως ποδηλατόδρομων ή πεζόδρομων, με σκοπό την προστασία και φύλαξη της περιοχής, την αναψυχή και την άσκηση νόμιμων δραστηριοτήτων. Η χρήση επιτρέπεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής και εφόσον διασφαλίζεται η ακεραιότητα αυτής και η προστασία των σημαντικών ειδών και τύπων οικοτόπων. Η χωροθέτηση των διαδρομών, οι τεχνικές προδιαγραφές για την κατασκευή τους και οι ειδικότεροι όροι λειτουργίας τους, καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών ή ειδικής μελέτης.
- Δεν επιτρέπεται η κατασκευή ποδηλατόδρομων επί αμμοθινών.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002:

ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06 *(ELBA25401_ZB01, ELBA25401_ZB05, ELBA25401_ZB06)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25401_ZC01, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08 *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05, ELBA25401_ZD06, ELBA25401_ZD07, ELBA25401_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25401_ZB08, ELBA25401_ZB09, ELBA25401_ZB10, ELBA25401_ZB11, ELBA25401_ZB12)*

ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10 *(ELBA25401_ ZC05, ELBA25401_ ZC06, ELBA25401_ ZC07, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC09, ELBA25401_ ZC10)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36 *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)*

26.12.6. Μονοπάτια (πεζών)

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για το σύνολο των χερσαίων ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η διάνοιξη και χρήση μονοπατιών για τη διευκόλυνση και τον έλεγχο διακίνησης των επισκεπτών, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, με σκοπό την προστασία και φύλαξη της περιοχής, την αναψυχή και την άσκηση νόμιμων δραστηριοτήτων. Η χωροθέτηση και οι τεχνικές προδιαγραφές, προσδιορίζονται στο εγκεκριμένο Σχέδιο Διαχείρισης επισκεπτών ή ειδική μελέτη, εφόσον διασφαλίζεται η προστασία των σημαντικών τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής. [Βλέπε Μέτρο MM25401CF0301– κεφ5].
- Επιτρέπονται τα έργα συντήρησης, βελτίωσης και σήμανσης των υφιστάμενων μονοπατιών με τις αντίστοιχες υποδομές ενημέρωσης κατόπιν εγκεκριμένου Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών και εφόσον διασφαλίζεται η προστασία των σημαντικών τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής.
- Ειδικότερα για τις παραλίες που αποτελούν Ζώνες Προστασίας της Φύσης δεν επιτρέπεται η διάνοιξη νέων μονοπατιών επί αμμοθινών. Η πρόσβαση σε αυτές επιτρέπεται μόνο μέσω προκαθορισμένων ξύλινων διαδρόμων σύμφωνα με το εγκεκριμένο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Σε κάθε περίπτωση δεν επιτρέπεται οι ξύλινοι διάδρομοι να καταλαμβάνουν ζωτικό χώρο για τη φωλεοποίηση της *Caretta caretta* επί των παραλιών ωοτοκίας, καθώς και σε επιβεβαιωμένες θέσεις εξάπλωσης των ειδών χλωρίδας *Linaria tenuis* και *Saponaria jagelii*.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002:

ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06 *(ELBA25401_ZB01, ELBA25401_ZB03, ELBA25401_ZB04, ELBA25401_ZB05, ELBA25401_ZB06)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25401_ZC01, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08 *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05, ELBA25401_ZD06, ELBA25401_ZD07, ELBA25401_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25401_ZB07, ELBA25401_ZB08, ELBA25401_ZB09, ELBA25401_ZB10, ELBA25401_ZB11, ELBA25401_ZB12)*

ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10 *(ELBA25401_ ZC05, ELBA25401_ ZC06, ELBA25401_ ZC07, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC09, ELBA25401_ ZC10)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36 *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης:

Τα μονοπάτια και οι ποδηλατοδρόμοι αποτελούν υποδομές που υποστηρίζουν τις θεματικές και περιηγητικές διαδρομές, οι οποίες αποτελούν τάση ανάπτυξης και προώθησης του εναλλακτικού τουρισμού τόσο στην Ελλάδα, όσο και διεθνώς. Τα μονοπάτια χρησιμοποιούνται για πεζοπορία και αναψυχή, καθώς και για πρόσβαση, χωρίς μηχανοκίνητα μέσα, σε σημεία ενδιαφέροντος φυσικού, ιστορικού ή πολιτιστικού περιβάλλοντος. Ταυτόχρονα, συμβάλλουν στην ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού (οικοτουρισμός, αγροτουρισμός κ.λπ.), στην προβολή της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και στην ευαισθητοποίηση των επισκεπτών σε θέματα προστασίας.

Τα μονοπάτια και οι ποδηλατόδρομοι αποτελούν υποδομές που εξυπηρετούν την επισκεψιμότητα της περιοχής αλλά και την άσκηση δραστηριοτήτων ερμηνείας και ανάδειξης του περιβάλλοντος, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού που συνάδουν με την οικολογική αξία των περιοχών και την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης. Ως εκ τούτου δύναται να επιτρέπεται η χρήση υφιστάμενων υποδομών ή η διαμόρφωση νέων, εφόσον διατηρείται η ακεραιότητα της περιοχής, μετά από σχετική μελέτη και προδιαγραφές που διασφαλίζουν τόσο την ασφάλεια των πολιτών κατά τη χρήση τους όσο και τη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου.

Η ύπαρξη τέτοιων υποδομών εκτιμάται ότι θα ενισχύσει την προστασία της περιοχής, μέσω: α) της ανάπτυξης ενός ολοκληρωμένου σχεδίου κίνησης επισκεπτών με αποφυγή μηχανοκίνητων οχημάτων, β) της συμβολής στην ανάπτυξη της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης των επισκεπτών και γ) της συνέργειας αυτών των χρήσεων με άλλες δράσεις και υποδομές περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης δ) της ανάδειξης των εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Η διαφοροποίηση και οι περιορισμοί στα αμμοθινικά οικοσυστήματα στοχεύουν στην προστασία των παραλιών ωοτοκίας της *Caretta caretta* και των ειδών *Linaria tenuis* και *Saponaria jagelii*. Η ανεξέλεγκτη κίνηση επισκεπτών προκαλεί συμπίεση και διάβρωση των θινών, ενώ οι ξύλινοι διάδρομοι σε επιλεγμένες θέσεις διασφαλίζουν ελεγχόμενη πρόσβαση, χωρίς επιπτώσεις σε θέσεις φωλεοποίησης ή εξάπλωσης ευαίσθητων ειδών χλωρίδας.

26.12. Γραμμικές υποδομές μεταφορών

26.12.7
Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών

Αφορά τις θαλάσσιες ΖΔΟΕ

- Για το σύνολο της θαλάσσιας ζώνης της προστατευόμενης περιοχής:
- Επιτρέπεται η διέλευση εσωλέμβιων και εξωλέμβιων μηχανοκίνητων σκαφών (συμπεριλαμβανομένων και των υδροπλάνων) σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και τους σχετικούς Κανονισμούς των κατά τόπων λιμενικών αρχών.
- Στις θαλάσσιες περιοχές που γειτνιάζουν με τις παραλίες ωοτοκίας της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* και σε κάθε περίπτωση στην παραλία «Καστράκι – Πορί» ισχύουν οι εποχικές ρυθμίσεις για την ταχύτητα μηχανοκίνητων σκαφών κατά την περίοδο αναπαραγωγής του είδους, καθορίζονται στο κανονιστικό του Σχεδίου Διαχείρισης της περιοχής [Βλέπε Μέτρο MM25401CF0303 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].
- Επιτρέπεται η ελεύθερη αγκυροβόληση (εκτός των περιοχών με παρουσία των τύπων οικοτόπων 1120* και 1170) έως ότου οριοθετηθούν επιτρεπόμενες περιοχές αγκυροβολίας, εγκατασταθούν μόνιμα αγκυροβόλια και εγκαταστάσεις οικολογικών αγκυροβολίων φιλικών προς τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων, των οποίων οι θέσεις θα καθοριστούν από ειδική μελέτη χωροθέτησης και εκτίμησης της φέρουσας ικανότητας, σύμφωνα με το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής [Βλέπε Μέτρο MM25401CF0304 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].
- Απαγορεύσεις ή ειδικότεροι όροι και περιορισμοί για τη διέλευση των μηχανοκίνητων σκαφών ή οριοθετήσεις περιοχών όπου θα αποκλείεται κάθε δραστηριότητα, δύναται να εξειδικεύονται και να ρυθμίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής σε περιοχές με επιβεβαιωμένη παρουσία του είδους *Pinna nobilis*, κατόπιν μελετών που θα χαρτογραφούν και θα αξιολογούν τη σημαντικότητα των περιοχών αυτών [Βλέπε Μέτρο MM25401CW0201 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].
- Δεν επιτρέπεται η διέλευση μηχανοκίνητων σκαφών εντός και σε ακτίνα πενήντα (50) μέτρων πέριξ των καταφυγίων αναπαραγωγής μεσογειακής φώκιας *Monachus monachus* κατά τη χρονική περίοδο από Αύγουστο έως Δεκέμβριο κάθε έτους (αναπαραγωγική δραστηριότητα του είδους). Οι θέσεις αναπαραγωγής προσδιορίζονται κατόπιν μελετών που θα χαρτογραφούν τα καταφύγια αναπαραγωγής όπως περιγράφονται στο Σχέδιο Διαχείρισης [Βλέπε Μέτρο MM25401CW0210 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].
- Πρόσθετες ρυθμίσεις και περιορισμοί (χωρικοί ή χρονικοί) για την κίνηση των σκαφών δύναται να καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης, σε συνέχεια επιστημονικών μελετών που θα καταγράφουν και θα αξιολογούν τα χωρικά και χρονικά δεδομένα παρουσίας και χρήσης των ειδών προτεραιότητας *Caretta caretta, Chelonia mydas* και *Monachus monachus* στο θαλάσσιο χώρο.

Ζώνες εφαρμογής GR2540001: **ΖΔΟΕ-04** *(ELBA25401_ZC04)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η ναυσιπλοΐα αναψυχής προκαλεί επιπτώσεις που ποικίλουν αναλόγως με το είδος και το μέγεθος των σκαφών. Η πιο σημαντική επίπτωση είναι η αγκυροβόληση με άμεση επίπτωση στα λιβάδια ποσειδωνίας (τ.ο. 1120*) η οποία είναι ανάλογη με το μέγεθος τους σκάφους και συνεπώς το μέγεθος της άγκυρας, της αλυσίδας και της αντίστασης που απαιτείται να ασκηθεί από τον πυθμένα για την ακινητοποίηση του σκάφους. Έχει εκτιμηθεί ότι στη Μεσόγειο η μείωση κατά 34% των λιβαδιών ποσειδωνίας οφείλεται στα αγκυροβόλια. Άλλες επιπτώσεις είναι η ρύπανση των παράκτιων υδάτων ειδικά από δίχρονους κινητήρες με τους οποίους συχνά είναι εφοδιασμένα τα σκάφη αναψυχής. Έχει εκτιμηθεί ότι το 20-30% των καυσίμων και του λιπαντικού από τους κινητήρες των σκαφών καταλήγει ανεπεξέργαστο απευθείας στον βυθό (Μακρυκώστα *et al.*, 2019). Τα αιωρούμενα ιζήματα από μηχανοκίνητα σκάφη και τζετ-σκι που περνούν πάνω από τους αμμώδεις ή λασπώδεις βυθούς προκαλούν αύξηση της θολότητας του νερού, προκαλούν όχληση στη θαλάσσια πανίδα λόγω ηχορύπανσης, και τραυματισμό ή θανάτωση από τις συγκρούσεις με θαλάσσια θηλαστικά και χελώνες. Τέλος, ο κίνδυνος μεταφοράς εισβαλλόντων ειδών από τα έρματα των σκαφών, τα ανθρώπινα απόβλητα νερά από τις αποχετεύσεις και το πλύσιμο στα σκάφη αναψυχής που περιέχουν υψηλά ποσοστά τοξικών χημικών ουσιών και λιπών, και η ρίψη απορριμμάτων απελευθερώνονται στο θαλάσσιο περιβάλλον από τα σκάφη συχνά ανεξέλεγκτα, ενώ τα υφαλοχρώματα που χρησιμοποιούνται για την αποφυγή ανάπτυξης μικροοργανισμών στην καρίνα των σκαφών περιέχουν τοξικά αντιαποθετικά χρώματα βαφής που απελευθερώνονται στη θάλασσα. Για τους ανωτέρω λόγους κρίνεται ότι είναι απαραίτητη θέσπιση όρων και ρυθμίσεων στη δραστηριότητα, οι οποίοι θα εξασφαλίζουν την ορθολογιστική διαχείριση και την καλή κατάσταση διατήρησης του προστατευτέου αντικειμένου της περιοχής.

Τέλος, ειδικότερες ρυθμίσεις για την προστασία της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* σχετικά με την ταχύτητα κίνησης μηχανοκίνητων σκαφών κρίνονται απαραίτητες για την προστασία του είδους κατά την ευαίσθητη αναπαραγωγική περίοδο. Ειδικότερα η *Caretta caretta* ωοτοκεί στην παραλία Καστράκι – Πορί, βορείως της Μονεμβασιάς καθώς και σε άλλες αμμώδεις παραλίες της όμορης περιοχής νοτίως του κάστρου Μονεμβασιάς οι οποίες εφάπτονται στο θαλάσσιο τμήμα της περιοχής μελέτης. Η θαλάσσια περιοχή μπροστά στις παραλίες ωοτοκίας χρησιμοποιείται για ζευγάρωμα και ανάπαυση των θηλυκών μεταξύ διαδοχικών ωοτοκιών (inter-nesting area). Σύμφωνα με τα λίγα διαθέσιμα στοιχεία (ΑΡΧΕΛΩΝ / Σύλλογος 'ΤΟΥΛΙΠΑ ΓΟΥΛΙΜΗ' 2018-2019), η περιοχή αποτελεί τεκμηριωμένο τροφικό πεδίο (Τ.Ο. 1120* και 1170) του είδους προτεραιότητας *Caretta caretta* όλη τη διάρκεια του χρόνου. Ήδη στην περιοχή καταγράφεται σχετικά υψηλός αριθμός εκθαλασσώσεων ανήλικων και νεαρών ατόμων της *C. caretta* και *Chelonia mydas* από περιστατικά συγκρούσεων. Αντίστοιχα, η αποφυγή όχλησης του είδους *Monachus monachus* στα καταφύγια αναπαραγωγής κατά τη διάρκεια της ευαίσθητης αναπαραγωγικής περιόδου κρίνεται επίσης απαραίτητη. Σημειώνεται ότι ο Τ.Ο. 1120* και 1170 επίσης αποτελούν σημαντικά τροφικά πεδία για τη μεσογειακή φώκια. Επιπλέον, η προστασία του είδους θαλάσσιου φανερόγαμου *Cymodocea nodosa* κρίνεται ότι εξασφαλίζεται από τις ρυθμίσεις που λαμβάνονται για τον Τ.Ο. 1120* όπου συνήθως απαντάται το είδος, ενώ η προστασία των ειδών *Cystoseira* spp., κρίνεται ότι εξασφαλίζεται μέσω των ρυθμίσεων που λαμβάνονται για τον θαλάσσιο Τ. Ο. 1170 «Υφαλοι». Η προστασία του δίθυρου μαλάκιου *Pinna nobilis* κρίνεται απαραίτητη εξαιτίας της κρίσιμης κατάστασης που βρίσκεται το

είδος λόγω της εξάπλωσης επιβλαβούς παρασίτου που έχει επιφέρει μαζικές θανατώσεις στους πληθυσμούς του σε Μεσογειακό και εθνικό επίπεδο.

Λαμβάνοντας υπόψη την έλλειψη δεδομένων χρήσης του θαλάσσιου χώρου από τα είδη προτεραιότητας (θαλάσσιες χελώνες και φώκια), όπως αυτά έχουν αναλυθεί στις προηγούμενες ενότητες, πρόσθετες ρυθμίσεις και περιορισμοί (χωρικοί ή χρονικοί) για την κίνηση των σκαφών δύναται να καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης, σε συνέχεια επιστημονικών μελετών (μελέτες βάσης) που θα καταγράφουν και θα αξιολογηθούν τα χωρικά και χρονικά δεδομένα παρουσίας των ειδών.

Επισημάνσεις:

- Για τις παραπάνω ειδικές ρυθμίσεις σχετικά με την κίνηση ταχύπλοων απαιτείται έκδοση σχετικού Κανονισμού από τις κατά τόπους λιμενικές αρχές και εφαρμογή του.
- Η εφαρμογή των παραπάνω όρων που αφορούν δραστηριότητες σε σημαντικούς θαλάσσιους Τ.Ο. έπεται της χαρτογράφησής τους όπως περιγράφεται στο Σχέδιο Διαχείρισης. Μέχρι να υλοποιηθεί η χαρτογράφηση, η αδειοδοτούσα αρχή δύναται να λαμβάνει υπόψη την υπάρχουσα χαρτογράφηση από δημοσιευμένες εργασίες και την κείμενη νομοθεσία.

(28) Σταθμοί μεταφόρτωσης απορριμμάτων.

Αφορά τις ΖΒΔΦΠ

Για τις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία Σταθμών Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (ΣΜΑ), σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση και δέουσα εκτίμηση των επιπτώσεων θα πρέπει μεταξύ άλλων: α) να τεκμηριώνεται η αναγκαιότητα και σκοπιμότητα εγκατάστασης εντός της προστατευόμενης περιοχής και η αδυναμία εγκατάστασης σε έκταση εκτός των ορίων της περιοχής, β) ότι από την κατασκευή και λειτουργία δεν θα υπάρξουν σημαντικές επιπτώσεις σε τύπους οικοτόπων και κύρια ενδιαιτήματα ειδών πανίδας και χλωρίδας, γ) ότι δεν θα μειωθεί ή επηρεαστεί η έκταση οικοτόπου προτεραιότητας ή κύριου ενδιαιτήματος ευαίσθητων ειδών χλωρίδας και πανίδας, δ) θα ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία του εδάφους, των υδάτων και την αποτροπή ατμοσφαιρικής ρύπανσης, ε) θα αποφευχθεί οπτική ρύπανση, στ) θα τηρηθούν υψηλά μέτρα προστασίας για την αποτροπή εκδήλωσης πυρκαγιάς.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002: ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-07*** *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD07)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Οι Σταθμοί Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (ΣΜΑ) είναι εγκαταστάσεις όπου λαμβάνει χώρα η μεταφόρτωση των στερεών αποβλήτων από το μέσο συλλογής σε άλλο μέσο μεταφοράς με ταυτόχρονη μείωση του όγκου τους, μέσω κινητής ή μόνιμης εγκατάστασης. Στους ΣΜΑ τα απορρίμματα μεταφορτώνονται σε ειδικά οχήματα κατάλληλα για κίνηση σε μεγάλες αποστάσεις. Στη συνέχεια, τα οχήματα από τον ΣΜΑ

μεταφέρουν τα απορρίμματα σε μονάδα/ες επεξεργασίας ή/και τελικής διάθεσης, έχοντας πολλαπλάσιο ωφέλιμο φορτίο από εκείνο των απορριμματοφόρων.

Στην περιοχή Νεάπολη και νήσος Ελαφόνησος (GR2540002) προγραμματίζεται εντός του δήμου Ελαφονήσου η δημιουργία ΣΜΑ για την εξυπηρέτηση των αναγκών μεταμόρφωσης απορριμμάτων του Δήμου. Το εν λόγω έργο το οποίο περιλαμβάνεται στο έργο «Κατασκευή Σταθμών Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (ΣΜΑ) στην Περιφέρεια Πελοποννήσου» έχει ενταχθεί στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020» και στον Άξονα Προτεραιότητας «ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ - ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ (ΤΣ)» σύμφωνα με το με αριθμ. πρωτ. ΕΥΔΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ 4689/06-05-2022 (ΑΔΑ: 9ΟΠ146ΜΤΛΡ-ΚΟΣ) έγγραφο του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Με την ίδια απόφαση έχει ενταχθεί και η κατασκευή ΣΜΑ στη Θέση Χέρωμα εκτός σχεδίου Κοινότητας ΑΓ. Αποστόλων Δ.Ε. Βοϊων, Δήμου Μονεμβασιάς.

(30) Γωνιές ανακύκλωσης και πράσινα σημεία (μικρά) (κοινή υπουργική απόφαση 18485/26.4.2017, Β' 1412).

Αφορά τις ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018

Για τις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η δημιουργία γωνιών ανακύκλωσης (ΓΑ), σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Η χωροθέτηση επιτρέπεται σε δημόσιο ή ιδιωτικό χώρο πολύ μικρής έκτασης και σε γειτνίαση με δρόμο που χρησιμοποιούν τα οχήματα συλλογής. Ειδικότερα επιτρέπεται η δημιουργία σημείων συλλογής ανακυκλώσιμων αποβλήτων, πολύ μικρής κλίμακας, ελεύθερης πρόσβασης, χωρίς περίφραξη ή οποιεσδήποτε κατασκευές, στις οποίες διασφαλίζεται η χωριστή συλλογή διαφορετικών κατηγοριών ανακυκλώσιμων αστικών αποβλήτων σε κατάλληλους περιέκτες με την κατάλληλη σήμανση. Τα απόβλητα συλλέγονται από τον οικείο Ο.Τ.Α. Α' βαθμού. Στις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών η δημιουργία γωνιών ανακύκλωσης επιτρέπεται μόνο σε θέσεις με μεγάλη επισκεψιμότητα. Οι κατηγορίες αποβλήτων – υλικών που γίνονται αποδεκτές καθορίζονται από την κείμενη νομοθεσία.

Για τις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία Μικρών Πράσινων Σημείων, οργανωμένων από Ο.Τ.Α. Α' βαθμού, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Ειδικότερα επιτρέπεται η εγκατάσταση τους σε υπαίθριους - περιφραγμένους χώρους, μέγιστης έκτασης 1000 m^2 που φέρουν τον κατάλληλο εξοπλισμό και υποδομές, ώστε να μπορούν οι πολίτες να αποθέτουν χωριστά ανακυκλώσιμα απόβλητα ή χρησιμοποιημένα αντικείμενα, προκειμένου αυτά να προωθηθούν για ανακύκλωση ή για επαναχρησιμοποίηση. Οι κατηγορίες αποβλήτων – υλικών που γίνονται αποδεκτές καθορίζονται από την κείμενη νομοθεσία.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002:

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25401_ZC01, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08 *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05, ELBA25401_ZD06, ELBA25401_ZD07, ELBA25401_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10*** *(ELBA25401_ ZC05, ELBA25401_ ZC06, ELBA25401_ ZC07, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC09, ELBA25401_ ZC10)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36 *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Πρόκειται για οργανωμένους χώρους ανακύκλωσης και περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, οι οποίοι υποστηρίζουν ένα ολοκληρωμένο Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων, προσφέροντας παράλληλα εκπαίδευση – ευαισθητοποίηση των πολιτών στη διακριτή συλλογή όλων των δυνατών υλικών. Το μοντέλο των «Πράσινων Σημείων» εφαρμόζεται εδώ και έτη σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες. Ο κύριος σκοπός δημιουργίας δικτύου Πράσινων Σημείων (ΠΣ) είναι η συμβολή στους στόχους της ευρωπαϊκής και εθνικής νομοθεσίας και του Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ), για τη χωριστή συλλογή ανακυκλώσιμων υλικών (ΑΥ), συμπληρωματικά με το δίκτυο Διαλογής στην Πηγή (ΔσΠ) διακριτών ανακυκλώσιμων υλικών (ΑΥ), το οποίο θα αναπτυχθεί σε αντικατάσταση του υφιστάμενου συστήματος του μπλε κάδου. Οι κύριες ωφέλειες σχετίζονται με την περιβαλλοντική διάσταση και την καλλιέργεια περιβαλλοντικής συνείδησης στους πολίτες, η οποία θα έχει πολλαπλασιαστικά οφέλη και στις υπόλοιπες δράσεις διαχείρισης αποβλήτων (Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων -ΜΟΔ, 2018).

(32) Χώρος επεξεργασίας και διάθεσης λυμάτων (βιολογικός καθορισμός)

Αφορά τις ΖΒΔΦΠ σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018

Για τις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η κατασκευή και λειτουργία χώρου επεξεργασίας και διάθεσης λυμάτων για την κάλυψη των αναγκών του Δήμου, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και μετά από περιβαλλοντική αδειοδότηση.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002: ***ΖΒΔΦΠ-08*** *(ELBA25401_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20,***

ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35
(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η Οδηγία 91/271/ΕΟΚ «για την επεξεργασία και διάθεση αστικών λυμάτων», όπως αυτή τροποποιήθηκε με την Οδηγία 98/15/ΕΕ, έχει ως στόχο την προστασία του περιβάλλοντος από τις επιπτώσεις της διάθεσης ανεπεξέργαστων ή ανεπαρκώς επεξεργασμένων αστικών και ορισμένων βιομηχανικών λυμάτων και των παραπροϊόντων τους. Στην Ελλάδα η εν λόγω οδηγία ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με την Κ.Υ.Α. 5673/400/1997 (Φ.Ε.Κ. 192Β/14-3-1997), με τίτλο "Μέτρα και Όροι για την επεξεργασία των Αστικών Λυμάτων". Το 1999 καθορίστηκε ο κατάλογος των ευαίσθητων αποδεκτών (Κ.Υ.Α. 19661/1982/1999 (Φ.Ε.Κ. 1811Β/29-9-1999), ο οποίος επικαιροποιήθηκε το 2002 (Κ.Υ.Α. 48392/939/3-2-2002 (Φ.Ε.Κ. 405Β/3-4-2002).

Σε ότι αφορά τη νήσο Ελαφόνησο, επί του παρόντος, δεν υπάρχουν υποδομές για τη διαχείριση (συλλογή, επεξεργασία και τελική διάθεση) των αστικών λυμάτων. Ο Δήμος Ελαφονήσου εξυπηρετείται από βόθρους, ως εκ τούτου κρίνεται η αναγκαία η κατασκευή και λειτουργία εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων στη περιοχή καθώς η ανεξέλεγκτη διάθεση μη επεξεργασμένων λυμάτων ρυπαίνει τα επιφανειακά ύδατα και τον υδροφόρο ορίζοντα, ενώ μπορεί να προκαλέσει περιστατικά τοξικότητας και μόλυνσης των κατοίκων και επισκεπτών του Νησιού, ενώ παράλληλα αποτελεί απειλή για τους τύπους οικοτοπων και τα είδη χλωρίδας και πανίδας της περιοχής. Με γνώμονα τα προαναφερόμενα έχουν ολοκληρωθεί οι μελέτες και έχει δημοσιευθεί η Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων υπ. αριθμ πρωτ. 221396/15-12-2020 για την κατασκευή και λειτουργία ΕΕΛ, στη νήσο Ελαφόνησο.

(34) Εγκαταστάσεις Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) και Εγκαταστάσεις ΑΠΕ με αποθήκευση

Αφορά τις ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για τις χερσαίες ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η λειτουργία των αδειοδοτημένων εγκαταστάσεων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, σύμφωνα με τους εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους και την κείμενη νομοθεσία. Η ισχύουσα ΑΕΠΟ δύναται να τροποποιηθεί, εφόσον, από επιβεβαιωμένα στοιχεία, απαιτηθεί η προσθήκη επιπλέον όρων λειτουργίας για τη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων, με ιδιαίτερη έμφαση στη χειροπτεροπανίδα και την ορνιθοπανίδα της περιοχής.
- Σε ότι αφορά ειδικά τα αδειοδοτημένα έργα ΑΣΠΗΕ επιτρέπεται η λειτουργία τους σύμφωνα με τα ανωτέρω, με τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) Εφαρμογή Σχεδίου Παρακολούθησης καθ' όλη τη διάρκεια λειτουργίας των αιολικών πάρκων σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους και προϋποθέσεις του Σχεδίου Διαχείρισης.

Β) Εφαρμογή δράσεων μείωσης επιπτώσεων και βελτίωσης της λειτουργίας των αιολικών πάρκων, σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους και προϋποθέσεις του Σχεδίου Διαχείρισης, οι οποίες δύναται να αναθεωρούνται λαμβάνοντας υπόψη επικαιροποιημένες και νέες μεθόδους της διεθνούς βιβλιογραφίας.

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και χρήση μικρών αυτόνομων ανεμογεννητριών, μη συνδεδεμένων στο δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρισμού και φωτοβολταϊκών για αυτοπαραγωγούς και για την αυτονομία τουριστικών, κτηνοτροφικών και βιοτεχνικών μονάδων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και εφόσον διασφαλίζεται περιορισμός της οπτικής ρύπανσης.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002:

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25401_ZC01, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08 *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05, ELBA25401_ZD06, ELBA25401_ZD07, ELBA25401_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007:

ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11 *(ELBA25401_ ZC05, ELBA25401_ ZC06, ELBA25401_ ZC07, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC09, ELBA25401_ ZC10, ELBA25401_ ZC11)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36 *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)*

Για τις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08 και ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10:

- Επιτρέπεται η αδειοδότηση και λειτουργία νέων εγκαταστάσεων ΑΣΠΗΕ, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, μετά από την περιβαλλοντική αδειοδότησή τους, σύμφωνα με τους όρους ΑΕΠΟ που θα λάβουν και εφόσον από την Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση προκύπτει τεκμηριωμένα ότι δεν υπάρχουν επιπτώσεις στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων της περιοχής, ιδιαίτερα δε της ορνιθοπανίδας και χειροπτεροπανίδας.
- Κατά την εκπόνηση της Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης και την έγκριση των περιβαλλοντικών όρων νέων έργων ΑΣΠΗΕ θα πρέπει:

  α) Να λαμβάνονται υπόψη οι σωρευτικές επιπτώσεις στα είδη ορνιθοπανίδας και χειροπτεροπανίδας από τη συνδυασμένη δράση προηγούμενων, τρεχουσών και μελλοντικών

δραστηριοτήτων. Η εξέταση των συνδυαστικών επιπτώσεων αφορά τα σχέδια ή τα έργα που έχουν ολοκληρωθεί, έχουν εγκριθεί αλλά δεν έχουν ολοκληρωθεί ή έχουν προταθεί.

β) Να διασφαλίζεται ότι δεν επέρχεται υποβάθμιση σημαντικών τύπων οικοτόπων και ειδών.

γ) Να πραγματοποιούνται εργασίες πεδίου και ανάλυση των δεδομένων που σχετίζονται με τις επιπτώσεις των ΑΣΠΗΕ στην ορνιθοπανίδα και στα χειρόπτερα οι οποίες θα περιλαμβάνονται στην ΕΟΑ. Οι εργασίες πεδίου, σε ότι αφορά τα χειρόπτερα, θα περιλαμβάνουν αναζήτηση τυχόν καταφυγίων, τη διενέργεια ηχογραφήσεων και την εκτίμηση χρήσης του χώρου από τα χειρόπτερα πριν την εγκατάσταση και λειτουργία των ΑΣΠΗΕ.

δ) Να προβλέπεται η υλοποίηση δράσεων για τη μείωση των αρνητικών επιπτώσεων κατά τη λειτουργία του έργου και σε κάθε περίπτωση οι ακόλουθες:

- Εφαρμογή Σχεδίου Παρακολούθησης το οποίο θα εφαρμόζεται κατά τη διάρκεια λειτουργίας του αιολικού πάρκου το οποίο θα παρέχει ποσοτικοποιημένα στοιχεία και θα λαμβάνει υπόψιν τόσο τη βιολογία των ειδών αλλά και η φαινολογία της μετανάστευσης όσον αφορά τα αποδημητικά είδη με στόχο να καλύπτονται όλα τα στάδια του κύκλου ζωής τους.
- Δράσεις βελτίωσης της λειτουργίας οι οποίες θα πρέπει κατ' ελάχιστον να περιλαμβάνουν: i) Εγκαθίδρυση συνδυασμού συστήματος αποτροπής σύγκρουσης (τύπου DTBird, Zefyros, Digisec IdentiFlight κτλ). Ii) Ένα έτος μελέτης αποτελεσματικότητας του συστήματος αποτροπής σύγκρουσης μέσω in situ παρακολούθησης. Iii)Άμεση απομάκρυνση νεκρών ζώων (πηγή προσέλκυσης πτωματοφάγων πουλιών) από τον περιβάλλοντα χώρο των Αιολικών Πάρκων.
- Συνέχιση των ηχογραφήσεων για είδη χειροπτέρων κατά τη φάση λειτουργίας, την αναζήτηση νεκρών χειροπτέρων και άλλες ενδεδειγμένες μεθόδους, όπως αυτές περιγράφονται και στις οδηγίες της UNEP/EUROBATS (Rodrigues *et al.*, 2017).
- Τα δεδομένα αφού αναλυθούν θα αξιολογούνται από τις αδειοδοτούσες αρχές για τυχόν λήψη πρόσθετων μέτρων με σκοπό την προστασία των χειροπτέρων.

ε) Να περιλαμβάνεται πρόβλεψη ότι η ΑΕΠΟ του έργου δύναται να τροποποιηθεί, εφόσον, από επιβεβαιωμένα στοιχεία, απαιτηθεί η προσθήκη επιπλέον όρων λειτουργίας για τη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων, και ιδιαίτερα της ορνιθοπανίδας και χειροπτεροπανίδας της περιοχής.

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007:

ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10 *(ELBA25401_ ZC05, ELBA25401_ ZC07, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC09, ELBA25401_ ZC10)*

Για τις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων και τις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08 και ΖΔΟΕ-10:

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών εγκαταστάσεων σε θέσεις που δεν εμπίπτουν στα κριτήρια αποκλεισμού για τις εγκαταστάσεις ΑΠΕ ηλιακής ενέργειας του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού για τις Ανανεώσιμες Πηγές (άρθρο 17, ΦΕΚ 2464/Β/3.12.2008). Κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση θα πρέπει να εξετάζεται και να προσδιορίζεται λεπτομερώς η

απαραίτητη απόσταση από τις περιοχές αποκλεισμού (οικισμούς, τουριστικές εγκαταστάσεις και αξιόλογα μνημεία και στοιχεία του πολιτιστικού περιβάλλοντος κ.λπ.).

Ζώνες εφαρμογής GR2540002:

ΖΔΟΕ-02 *(ELBA25401_ZC02)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05 *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007:

ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-10 *(ELBA25401_ ZC07, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC10)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36 *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η αιολική ενέργεια, παρά τα πλεονεκτήματα που έχει σε σχέση με άλλους τρόπους παραγωγής ενέργειας, μπορεί να προκαλέσει σημαντικές επιπτώσεις στα ενδιαιτήματα και την άγρια ζωή, και ιδιαίτερα στα πτηνά. Οι ανεμογεννήτριες προκαλούν την άμεση θανάτωση ενός πολύ μεγάλου αριθμού πουλιών και νυχτερίδων κάθε χρόνο, ενώ όταν τα εκάστοτε αιολικά πάρκα γειτνιάζουν με βιοτόπους ειδών που κινδυνεύουν με εξαφάνιση μπορούν να οδηγήσουν στην άμεση εξαφάνιση τους σε τοπικό επίπεδο. Η άμεση θανάτωση των πουλιών συμβαίνει πρώτον λόγω πρόσκρουσης στα πτερύγια των ανεμογεννητριών, στους πύργους ή στα υπέργεια καλώδια μεταφοράς ρεύματος αλλά και λόγω των ρευμάτων ώθησης προς το έδαφος που αναπτύσσονται πίσω από τους περιστρεφόμενους έλικες. Επιπρόσθετα, τα συνοδά έργα οδοποιίας, τα οποία είναι απαραίτητα για την εγκατάσταση των αιολικών πάρκων επιφέρουν σημαντικές επιπτώσεις, όπως αναλύθηκε στη χρήση 26.12.1. Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων).

Στην περιοχή καταγράφονται υφιστάμενα, με άδεια εγκατάστασης και λειτουργίας αιολικά πάρκα (βλέπε Ενότητα 2.3.1.3.3), η λειτουργία των οποίων προτείνεται να συνεχιστεί, λαμβάνοντας όλα τα μέτρα που απαιτούνται για την προστασία των ειδών ορνιθοπανίδας και χειροπτεροπανίδας, σύμφωνα και με τα αναφερόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Δεδομένης της διαμορφωθείσας κατάστασης, με την ύπαρξη πολλών αιολικών πάρκων σε λειτουργία ή Α/Π με περιβαλλοντική αδειοδότηση (ΑΕΠΟ) στο βορειοδυτικό τμήμα της περιοχής, επιλέχθηκε το τμήμα αυτό να χαρακτηριστεί ως Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών (ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11), ώστε να είναι εφικτή η συνέχιση λειτουργίας τους, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα ότι το ανατολικό τμήμα της περιοχής που χαρακτηρίζεται ως Ζώνη Προστασίας της Φύσης (ΖΠΦ-11), μεταξύ άλλων, θα λειτουργήσει ως οικολογικός διάδρομος για τα μεταναστευτικά είδη και θα διασφαλίσει τη διατήρηση ενός συνεχούς ενδιαιτήματος για τα είδη πανίδας. Εντός της ΖΠΦ-11, υπάρχει αιολικό πάρκο το οποίο έχει λάβει ΑΕΠΟ (ΑΔ-01714), το οποίο έχει κατ' εξαίρεση χαρακτηριστεί

σημειακά ως Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών (ΖΔΟΕ-11), όπου, σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018, επιτρέπονται οι εγκαταστάσεις Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας.

Σε ότι αφορά την εγκατάσταση νέων ΑΣΠΗΕ διευκρινίζονται τα εξής:

Η περιοχή περιλαμβάνεται στις Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας (Π.Α.Π.) και ως εκ τούτου εμφανίζει έντονο ενδιαφέρον στην εγκατάσταση και λειτουργία αιολικών πάρκων.

Για κάποιες από τις περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί ως ζώνες διατήρησης οικοτόπων και βιώσιμης διαχείρισης φυσικών πόρων στην περιοχή προτείνεται να επιτρέπεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και κατόπιν εκπόνησης ΕΟΑ και έγκρισης περιβαλλοντικών όρων η εγκατάσταση νέων αιολικών πάρκων εφόσον διασφαλίζεται η μέγιστη προστασία των τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής και αξιολογηθούν ειδικά τυχόν επιπτώσεις στη διατήρηση της ορνιθοπανίδας και χειροπτεροπανίδας.

Κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση για την εγκατάσταση νέου έργου θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι σωρευτικές επιπτώσεις στα είδη ορνιθοπανίδας και χειροπτεροπανίδας από τη συνδυασμένη δράση προηγούμενων, τρεχουσών και μελλοντικών δραστηριοτήτων. Η εξέταση των συνδυαστικών επιπτώσεων αφορά τα σχέδια ή τα έργα που έχουν ολοκληρωθεί, έχουν εγκριθεί αλλά δεν έχουν ολοκληρωθεί ή έχουν προταθεί. Παρότι οι επιπτώσεις ενός έργου μπορεί να μην είναι σημαντικές, οι συνδυασμένες επιπτώσεις διαφόρων έργων από κοινού μπορεί να είναι σημαντικές. Οι σωρευτικές επιπτώσεις είναι ιδιαίτερα συναφείς για τα έργα αιολικής ενέργειας, δεδομένου του συνεχώς αυξανόμενου αριθμού αιτήσεων για την παραγωγή αιολικής ενέργειας και της αναμενόμενης αύξησης της δυναμικότητας κατά τα επόμενα έτη.

Σε ότι αφορά τη λειτουργία τους και το μετριασμό των επιπτώσεων στα σημαντικά είδη της περιοχής, θα πρέπει να εφαρμοστεί συνδυασμός δράσεων τόσο παρακολούθησης (Σχέδιο Παρακολούθησης) όσο και τεχνικής λειτουργίας (εφαρμογή δράσεων μείωσης επιπτώσεων και βελτίωσης της λειτουργίας των αιολικών πάρκων) που θα πρέπει να υλοποιηθούν, όπως αυτά περιγράφονται στο Σχέδιο Διαχείρισης. Οι δράσεις αυτές θα πρέπει να εφαρμόζονται καθ' όλη τη διάρκεια της λειτουργίας των Αιολικών Πάρκων.

Επίσης η εκπόνηση της ΕΟΑ θα πρέπει να περιλαμβάνει τη διενέργεια εργασιών πεδίου και συνακόλουθη ανάλυση των δεδομένων που σχετίζονται με τις επιπτώσεις των ΑΣΠΗΕ στα χειρόπτερα και την ορνιθοπανίδα. Οι εργασίες πεδίου για τα χειρόπτερα θα περιλαμβάνουν αναζήτηση τυχόν καταφυγίων πριν την εγκατάσταση των ΑΣΠΗΕ, τη διενέργεια ηχογραφήσεων και την εκτίμηση χρήσης του χώρου από τα χειρόπτερα πριν την εγκατάσταση και λειτουργία των ΑΣΠΗΕ, τη συνέχιση των ηχογραφήσεων τόσο κατά τη φάση εγκατάστασης όσο και κατά τη φάση λειτουργίας, την αναζήτηση νεκρών χειροπτέρων και άλλες ενδεδειγμένες μεθόδους, όπως αυτές περιγράφονται και στις οδηγίες της UNEP/EUROBATS (Rodrigues *et al.*, 2017). Τα δεδομένα αφού αναλυθούν θα αξιολογούνται από τις αδειοδοτούσες αρχές για τυχόν λήψη πρόσθετων μέτρων με σκοπό την προστασία των ειδών.

Σε ότι αφορά τις περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί ως Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών και στις οποίες προτείνεται να μην επιτρέπεται η εγκατάσταση αιολικών πάρκων, παρότι ως επί το

πλείστον δεν συγκεντρώνουν τα χαρακτηριστικά για την εγκατάσταση αιολικών πάρκων (χαμηλό αιολικό δυναμικό και ισχύοντες περιορισμοί σύμφωνα με τη νομοθεσία), επισημαίνεται επιπρόσθετα ότι περιβάλλονται από διάσπαρτους οικισμούς, σημεία πολιτιστικού ενδιαφέροντος, σημεία με ιδιαίτερο φυσικό κάλλος, τουριστικούς προορισμούς με μεγάλη επισκεψιμότητα, τα οποία έχουν οπτική σύνδεση με τις περιοχές αυτές, ενώ αποτελούν ενδιαιτήματα της πλούσιας πανίδας της περιοχής. Κρίνεται σημαντική η διατήρηση της φυσικότητας της περιοχής, ο μη κατακερματισμός του οικοσυστήματος από την εγκατάσταση ανεμογεννητριών και των συνοδών έργων οδοποιίας και η μη αλλοίωση της φυσικότητας του τοπίου. Ταυτόχρονα προστατεύεται η τουριστική και πολιτιστική αξία της περιοχής και αποτρέπεται η οπτική όχληση στους κατοίκους και επισκέπτες – τουρίστες.

Σε ότι αφορά τις περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί ως Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και στις οποίες προτείνεται να μην επιτρέπεται η εγκατάσταση αιολικών πάρκων επισημαίνονται τα εξής: α) οι περισσότερες εξ' αυτών δεν συγκεντρώνουν τα χαρακτηριστικά για την εγκατάσταση αιολικών πάρκων (χαμηλό αιολικό δυναμικό και ισχύοντες περιορισμοί σύμφωνα με τη νομοθεσία), δεδομένου ότι βρίσκονται σε πεδινές και παραθαλάσσιες εκτάσεις και περιβάλλονται ή βρίσκονται πλησίον οικισμών και αρχαιολογικών χώρων, γ) βρίσκονται πλησίον σημαντικών καταφυγίων της χειροπτεροπανίδας και στην ΟΧΕ που αποτελεί κρίσιμο ενδιαίτημα γύρω από αυτά (π.χ. ΖΔΟΕ-06).

Η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από μικρές αυτόνομες ανεμογεννήτριες (μη συνδεδεμένες με το δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρισμού) και φωτοβολταϊκά για ατομική χρήση αποτελούν ιδανική λύση για κατοικίες απομακρυσμένες από το δίκτυο διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και για απομακρυσμένα αγροκτήματα ή ποιμνιοστάσια. Η χρήση μικρών ανεμογεννητριών συγκεντρώνει τα εξής πλεονεκτήματα: α) αξιόπιστη λειτουργία και μεγάλη διάρκεια ζωής, αποφυγή χρήσης ορυκτών καυσίμων για την παραγωγή ηλεκτρισμού, γ) φιλικές στο περιβάλλον, δεν προκαλούν ρύπανση και συμβάλλουν στη μείωση των αερίων εκπομπών του θερμοκηπίου, γ) μπορούν να εξυπηρετήσουν απομονωμένες περιοχές και κατοικίες χωρίς να απαιτείται σύνδεση στο δίκτυο, δ) δεν επηρεάζουν και δεν αλλοιώνουν τις υφιστάμενες χρήσεις γης και δραστηριότητες.

Στις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων, η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών πάρκων σε αγροτικές εκτάσεις, εφόσον τηρούνται οι προϋποθέσεις και προσδιοριστούν με ακρίβεια οι ζώνες αποκλεισμού και οι αποστάσεις από τις ζώνες αυτές, δύναται να επιτρέπεται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με το νομικό πλαίσιο, οι επιτρεπόμενες ειδικές χρήσεις αξιολογούνται ανά ζώνη όπου επιτρέπεται η εγκατάστασή τους (ΖΒΔΦΠ και ΖΔΟΕ) και επιλέγονται αυτές οι περιοχές που κρίνονται συμβατές με τη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου. Τονίζεται επίσης ότι η εφαρμογή του υφιστάμενου νομικού πλαισίου, οι προτάσεις της μελέτης δεν έχουν αποκλείσει τις ΑΠΕ. Αντιθέτως έχοντας αξιολογήσει και συνεκτιμήσει όλα τα δεδομένα, έχουν επιτρέψει τη συνέχιση λειτουργίας των αιολικών πάρκων με περιβαλλοντική αδειοδότηση και άδεια λειτουργίας και εγκατάστασης, έχουν κατά θέσεις επιτρέψει την εγκατάσταση νέων αιολικών πάρκων κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης, καθώς και την εγκατάσταση και χρήση μικρών

αυτόνομων ανεμογεννητριών, μη συνδεδεμένων στο δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρισμού και φωτοβολταϊκών για αυτοπαραγωγούς και για την αυτονομία τουριστικών, κτηνοτροφικών και βιοτεχνικών μονάδων.

Τέλος, θα πρέπει να αναφερθεί ότι αρκετές θέσεις εντός αυτής που εμφανίζουν αξιόλογο αιολικό δυναμικό και θα μπορούσαν εν δυνάμει να προσελκύσουν ενδιαφέρον για σχετική επένδυση έχουν χαρακτηριστεί ως Ζώνες Προστασίας της Φύσης για τη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου (τύποι οικοτόπων και είδη χλωρίδας και πανίδας, συμπεριλαμβανομένης της ορνιθοπανίδας). Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για τη ζωνοποίηση στηρίχτηκε στην καταγραφή του βιοτικού περιβάλλοντος (Κεφάλαιο 2) και στην αξιολόγηση αυτού (Κεφ 3) και αναπτύσσεται αναλυτικά στην Ενότητα 4.3.2 «Γενικές κατευθύνσεις ζώνωσης – Μεθοδολογία ζωνοποίησης και καθορισμού επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων ανά ζώνη». Επισημαίνεται ότι η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για τη ζωνοποίηση και προτάσεις ειδικών χρήσεων και ρυθμίσεων ανά ζώνη, έχει καταρχάς ως στόχο την ικανοποίηση των υποχρεώσεων της χώρας σε σχέση με της Ευρωπαϊκές Οδηγίες, ήτοι τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και ειδικότερα τη διατήρηση ειδών και τύπων οικοτόπων κάθε περιοχής Natura. Στόχος τη ζωνοποίησης είναι η προστασία του προστατευτέου αντικειμένου με κριτήρια που σχετίζονται με τη διατήρηση αυτού. Στα κριτήρια κλιμακούμενης προστασίας αξιολογείται αρχικά μόνο το προστατευτέο αντικείμενο και όχι οι υφιστάμενες ή μελλοντικές χρήσεις. Παρ' όλα αυτά, με άξονα την εκτίμηση και στάθμιση των επιπτώσεων στην ανάπτυξη και την κοινωνία οι επιμέρους χωρικές ενότητες που προκύπτουν από τη ζωνοποίηση, με διαβαθμισμένη σημασία ως προς την προστασία των επιμέρους προστατευτέων αντικειμένων, αποτελούν την κρίσιμη βάση της ζωνοποίησης, αλλά όχι το μοναδικό κριτήριο για τις τελικές προτάσεις. Όπως αναλυτικά αναφέρεται στην Ενότητα 4.3.2.2 η οριστικοποίηση των ζωνών απαιτεί επίσης τη συσχέτισή τους με υφιστάμενες ανθρωπογενείς δραστηριότητες και χρήσεις, ενέργεια που περιλαμβάνει στάθμιση των επιπτώσεων στην ανάπτυξη και την τοπική κοινωνία.

(36.Α) Κέντρα Περίθαλψης Ειδών Άγριας Πανίδας (ΚΕΠΕΑΠ).

Αφορά τις ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για τις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία Κέντρων Περίθαλψης Ειδών Άγριας Πανίδας (ΚΕΠΕΑΠ), κατόπιν έκδοσης των απαραίτητων αδειών σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και εφόσον τηρούνται οι υγειονομικές διατάξεις.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002:

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02 *(ELBA25401_ZC01, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC02)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05 *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-10*** *(ELBA25401_ ZC05, ELBA25401_ ZC07, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC10)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24,

ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36 *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η δημιουργία κέντρων για την περίθαλψη, για ορισμένο διάστημα, ατόμων άγριας πανίδας (τραυματισμένα, άρρωστα), με σκοπό την επανένταξή τους στο φυσικό περιβάλλον, κρίνεται ως συμβατή χρήση που μπορεί να συμβάλλει στη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Η διάσωση ατόμων ειδών πανίδας, ιδιαίτερα δε των σπάνιων και απειλούμενων, συμβάλει στη διατήρηση των ειδών αυτών, προστατεύοντας άμεσα τη διατήρηση των πληθυσμών τους. Παράλληλα η καταγραφή και ανάλυση των περιστατικών, παρέχει πολύτιμες επιστημονικές πληροφορίες σχετικά με τους λόγους που θέτουν σε κίνδυνο την άγρια πανίδα (π.χ. ασθένειες, πιέσεις από ανθρωπογενείς δραστηριότητες, παράνομες δραστηριότητες κ.λπ.), συμβάλλοντας έτσι στην προστασία και διατήρησή τους. Ένα ΚΕΠΕΑΠ μπορεί επίσης να αναλάβει ενεργό δράση στην ελαχιστοποίηση των κινδύνων που απειλούν τα άγρια ζώα και στην ανάπτυξη προληπτικών δράσεων.

Επιπρόσθετα, σημαντική είναι η συμβολή ύπαρξης ΚΕΠΕΑΠ στην ευαισθητοποίηση, ενημέρωση και εκπαίδευση που επιτυγχάνεται από τις δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης και περίθαλψης, στις οποίες συμμετέχουν και εθελοντές. Το κοινό ενημερώνεται σε θέματα και προβλήματα της άγριας πανίδας και της φύσης στην περιοχή, ενώ οι εγκαταστάσεις αποτελούν χώρο επίσκεψης και ξενάγησης για το κοινό. Παράλληλα οργανώνονται εκδηλώσεις, συζητήσεις και εκπαίδευση εθελοντών. Παραδείγματα από παρόμοια κέντρα που λειτουργούν στην Ελλάδα επιβεβαιώνουν τα ανωτέρω. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι στις απελευθερώσεις που πραγματοποιούνται αρκετές φορές κάθε χρόνο σε σημαντικούς βιότοπους σε όλη την Ελλάδα, προσκαλούνται και συμμετέχουν σχολεία, τοπικές πολιτιστικές και περιβαλλοντικές οργανώσεις καθώς και κάτοικοι της περιοχής.

(38) Κοιμητήρια

Αφορά τις ΖΒΔΦΠ

Για τις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η λειτουργία και επέκταση των υφιστάμενων κοιμητηρίων, σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας. Εγκατάσταση νέων κοιμητηρίων επιτρέπεται μόνο στην περιμετρική ζώνη των οικισμών.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002:
ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-05 *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28,***

ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36
(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Τα κοιμητήρια αποτελούν χώρους λατρείας και είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με την ιστορική μνήμη και παράδοση των Ελλήνων, ως εκ τούτου κρίνεται ότι η λειτουργίας αυτώ, εφόσον τηρούνται οι όροι και οι περιορισμοί που απορρέουν από την ισχύουσα νομοθεσία, είναι επιτρεπτή. Η εγκατάσταση νέων κοιμητηρίων, εφόσον απαιτηθεί, επιτρέπεται μόνο στη ζώνη περιμετρικά των οικισμών.

(47) Κατασκηνώσεις Παιδικές εξοχές.

Αφορά τις ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για τις χερσαίες Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η κατασκήνωση σε νόμιμους οργανωμένους χώρους. Δεν επιτρέπεται η ελεύθερη κατασκήνωση.
- Επιτρέπεται η λειτουργία των νόμιμα υφιστάμενων κατασκηνώσεων (τουριστική κατασκήνωση και παιδική εξοχή) σύμφωνα με τους εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους, καθώς και προσθήκες για την αναβάθμιση αυτών, μετά από σχετική περιβαλλοντική αδειοδότηση σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση χώρου Glamping σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και κατόπιν Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης και περιβαλλοντικής αδειοδότησης σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, με τους εξής όρους: α) Οι εγκαταστάσεις θα πρέπει να λειτουργούν οικολογικά, δηλαδή να διαθέτουν κατά το δυνατόν ενεργειακή αυτάρκεια μέσω χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και να στοχεύουν στην ελαχιστοποίηση της κατανάλωσης φυσικών πόρων, στη διαχείριση των απορριμμάτων, στην ανακύκλωση και στην αποφυγή χρήση ουσιών βλαβερών για το περιβάλλον, β) Τα κατασκηνωτικά μέσα και δομές θα πρέπει να τοποθετούνται στο φυσικό περιβάλλον με τη μικρότερη δυνατή επέμβαση σε αυτό, γ) Δεν επιτρέπεται η στάθμευση και κίνηση αυτοκινούμενων και τροχόσπιτων εντός των εγκαταστάσεων και δ) Δεν επιτρέπεται η διάνοιξη νέου οδικού δικτύου για την εξυπηρέτηση της εγκατάστασης.
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση τουριστικών κατασκηνώσεων, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και κατόπιν έγκρισης περιβαλλοντικών όρων. Οι κατασκηνώσεις θα πρέπει να λειτουργούν οικολογικά, δηλαδή να διαθέτουν κατά το δυνατόν ενεργειακή αυτάρκεια μέσω χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και να στοχεύουν στην ελαχιστοποίηση της κατανάλωσης φυσικών πόρων, στη διαχείριση των απορριμμάτων, στην ανακύκλωση και στην αποφυγή χρήση ουσιών βλαβερών για το περιβάλλον (Μόνο για τις ΖΔΟΕ-02, ΖΒΔΦΠ-

01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27 και ΖΒΔΦΠ-28).

- Ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για τη χωροθέτηση και λειτουργία των χώρων αυτών (υφιστάμενων ή μελλοντικών) δύναται να καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002: ***ΖΔΟΕ-02*** *(ELBA25401_ZC02)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05 *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-10*** *(ELBA25401_ ZC05, ELBA25401_ ZC07, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC10)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36 *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Οι παράκτιες περιοχές της ζώνης αποτελούν σημαντικό τουριστικό πόλο. Δεδομένου ότι η προστατευόμενη περιοχή αποτελείται από εκτεταμένες αγροτοκτηνοτροφικές περιοχές, αμμώδεις παραλίες υψηλής επισκεψιμότητας, αρχαιολογικούς χώρους και εκτάσεις φυσικής αξίας και κάλλους, η αποτροπή του μαζικού τουρισμού και η ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού (οικοτουρισμού, αγροτουρισμού, πολιτιστικού τουρισμού) αποτελούν μία βιώσιμη αναπτυξιακή δυνατότητα της περιοχής, Σε κάθε περίπτωση η βιώσιμη διαχείριση της περιοχής προϋποθέτει την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού με τρόπο που να διασφαλίζεται η ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων στη φύση και να προστατεύεται το περιβάλλον.

Η δυνατότητα φιλοξενίας των επισκεπτών σε κατασκηνώσεις της περιοχής συμβάλλει στην ανάπτυξη βιώσιμου οικοτουρισμού, ειδικά αν αναπτυχθούν οικοτουριστικές κατασκηνώσεις, αρμονικά προσαρμοσμένες στο τοπίο και στη φύση. Το πρόγραμμα των κατασκηνώσεων μπορεί να εστιάζει σε δράσεις όπως η περιήγηση, τρέξιμο, ποδήλατο, κολύμπι, καταδύσεις κ.ά. Η διαμονή στη φύση, συνδυασμένη με οικοτουριστικές και αγροτουριστικές δράσεις και δράσεις ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης παρέχουν δυνατότητες στους τουρίστες να έρθουν σε επαφή με το φυσικό περιβάλλον της περιοχής και να έχουν μία βιωματική γνωριμία με τη φύση και τα οικοσυστήματα, την παρατήρηση πουλιών, τη γνωριμία με την παράδοση της περιοχής και τις παραδοσιακές γεωργοκτηνοτροφικές δραστηριότητες. Επίσης, τα τελευταία χρόνια έχει κάνει την εμφάνισή της στη χώρα και η κατασκήνωση εθελοντών οικολογικού περιεχομένου, όπου συγκεντρώνονται άτομα που ενδιαφέρονται να παρέχουν εθελοντική εργασία για την προστασία του περιβάλλοντος.

Σε ότι αφορά τις παιδικές κατασκηνώσεις, αυτές μπορούν να λειτουργήσουν ως σημεία περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης, εντάσσοντας στις δραστηριότητες των κατασκηνωτών ανάλογες δράσεις.

Ειδικά σε ότι αφορά το Glamping αποτελεί μία τάση που έχει αναπτυχθεί πολύ τα τελευταία χρόνια, παγκοσμίως και υιοθετείται ως μία μορφή εναλλακτικής υποδομής για διαμονή στη φύση. Αφορά διαμονή στη φύση, σε διαφόρων τύπων και μεγεθών κατασκηνωτικά μέσα ή ημιμόνιμες δομές σε κελύφη ιδιαίτερου αρχιτεκτονικού σχεδιασμού που δύνανται να συναρμολογούνται και να αποσυναρμολογούνται ή να μεταφέρονται (όπως θολωτές δομές -domes). Τα κατασκηνωτικά μέσα και δομές θα πρέπει να τοποθετούνται στο φυσικό περιβάλλον με τη μικρότερη δυνατή επέμβαση σε αυτό. Στις επιτρεπόμενες χρήσης δεν περιλαμβάνονται τα έργα πρόσβασης και κυκλοφορίας, ενώ δεν επιτρέπεται η στάθμευση και κίνηση αυτοκινούμενων και τροχόσπιτων εντός των εγκαταστάσεων. Η χρήση του υφιστάμενου οδικού δικτύου και δικτύου μονοπατιών για την πρόσβαση σε τέτοιους χώρους συνάδει με τη βιώσιμη ήπια οικοτουριστική ανάπτυξη που προτείνεται για την περιοχή, ενώ ταυτόχρονα προάγει τις δράσεις στη φύση (πεζοπορία, η αναρρίχηση, το ορειβατικό ποδήλατο κ.α.) και τις δράσεις ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης.

Η χρήση δεν επιτρέπεται στις ζώνες ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07 και ΖΒΔΦΠ-08 (GR2540002), δεδομένου ότι αυτές αποτελούν σημειακές οριοθετήσεις ΖΒΔΦΠ εντός ευρύτερων ζωνών (ΖΠΦ και ΖΔΟΕ) με σκοπό να είναι δυνατή η άσκηση υφιστάμενων (γήπεδο στη ΖΒΔΦΠ-06) ή μελλοντικών χρήσεων (ΣΜΑ στη ΖΒΔΦΠ-07 και ΕΕΛ στη ΖΒΔΦΠ-08).

(48.2) Α) Οι κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, μετά των παραρτημάτων αυτών (υπέργειων και υπόγειων)

Για τις χερσαίες ζώνες της προστατευόμενης περιοχής (εκτός των ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-07):

- Υφιστάμενα δίκτυα και εγκαταστάσεις διατηρούνται και επιτρέπεται η λειτουργία τους.
- Επιτρέπεται η εκτέλεση έργων συντήρησης, βελτίωσης, αποκατάστασης, και εκσυγχρονισμού λειτουργικών δικτύων υποδομών και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002:

ΖΠΦ-06 *(ELBA25401_ZB06)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25401_ZC01, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08 *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05, ELBA25401_ZD06, ELBA25401_ZD07, ELBA25401_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25401_ZB08, ELBA25401_ZB09, ELBA25401_ZB10, ELBA25401_ZB11, ELBA25401_ZB12)*

ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11 *(ELBA25401_ ZC05, ELBA25401_ ZC06, ELBA25401_ ZC07, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC09, ELBA25401_ ZC10, ELBA25401_ ZC11)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36 *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)*

Για τις χερσαίες Ζώνες Προστασίας της Φύσης ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05 και ΖΠΦ-07:

- Υφιστάμενα δίκτυα και εγκαταστάσεις διατηρούνται και επιτρέπεται η λειτουργία τους.
- Επιτρέπεται η εκτέλεση έργων συντήρησης, βελτίωσης, αποκατάστασης, και εκσυγχρονισμού λειτουργικών δικτύων υποδομών και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας.
- Η επέκταση των δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας ή η κατασκευή νέων επιτρέπονται μόνο αν τεκμηριώνεται ως απολύτως αναγκαία η σκοπιμότητά τους και εφόσον έχουν αποκλειστεί εναλλακτικές λύσεις για την τοποθέτησή τους εκτός ζώνης. Η Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων, γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, κατόπιν Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και δέουσας εκτίμησης των επιπτώσεων.
- Η σημειακή διέλευση αγωγών και καλωδίων (όπως αγωγών υδροληψίας ή αγωγών υποστήριξης υποδομών αφαλάτωσης ή επεξεργασμένων αποβλήτων καθώς και δικτύων μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας και τηλεπικοινωνιακών καλωδίων, σε ικανό βάθος και σύμφωνα με περιβαλλοντικούς όρους) κάθετα στην παραλία για εξυπηρέτηση αναγκών χρήσεων εκτός ζώνης ή/και εκτός περιοχών προστασίας, επιτρέπεται μόνο κατ' εξαίρεση και εφόσον τεκμηριώνεται ως απολύτως αναγκαία η σκοπιμότητά τους και έχουν αποκλειστεί εναλλακτικές λύσεις για την τοποθέτησή τους εκτός ζώνης. Η Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων, γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, κατόπιν Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και δέουσας εκτίμησης των επιπτώσεων, λαμβάνοντας ιδιαιτέρως υπόψη την προστασία των θέσεων φωλεοποίησης της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*. Στα σημεία διαταραχής θα γίνεται πλήρης αποκατάσταση της παραλίας και των εδαφικών σχηματισμών και σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να προστατεύονται τα αμμοθινικά οικοσυστήματα, σύμφωνα με τους περιβαλλοντικούς όρους των έργων.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002:

ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-07 *(ELBA25401_ZB01, ELBA25401_ZB03, ELBA25401_ZB04, ELBA25401_ZB05, ELBA25401_ZB07)*

Για τις χερσαίες ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών, Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων και τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11 και ΖΠΦ-12:

- Η επέκταση των δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας ή η κατασκευή νέων επιτρέπονται. Στις ΖΠΦ η επέκταση των δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας ή η κατασκευή νέων επιτρέπονται μόνο αν τεκμηριώνεται ως αναγκαία η σκοπιμότητά τους και εφόσον έχουν αποκλειστεί εναλλακτικές λύσεις για την τοποθέτησή τους

εκτός ζώνης. Η Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων, γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, συμπεριλαμβανομένης και της αρχαιολογικής νομοθεσίας, κατόπιν Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και δέουσας εκτίμησης των επιπτώσεων.

- Στις παράκτιες ζώνες επιτρέπεται η σημειακή διέλευση αγωγών (όπως αγωγών υδροληψίας ή αγωγών υποστήριξης υποδομών αφαλάτωσης ή επεξεργασμένων αποβλήτων καθώς και δικτύων μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας και τηλεπικοινωνιακών καλωδίων, σε ικανό βάθος και σύμφωνα με περιβαλλοντικούς όρους) κάθετα στην παραλία για εξυπηρέτηση αναγκών χρήσεων εκτός ζώνης ή/και εκτός περιοχών προστασίας. Η Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων, γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, κατόπιν Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και δέουσας εκτίμησης των επιπτώσεων. Στα σημεία διαταραχής θα γίνεται πλήρης αποκατάσταση της παραλίας και των εδαφικών σχηματισμών και σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να προστατεύονται οι αμμόλοφοι και τα σημαντικά είδη χλωρίδας, σύμφωνα με τους περιβαλλοντικούς όρους των έργων.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002: **ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03** *(ELBA25401_ZC01, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08 *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05, ELBA25401_ZD06, ELBA25401_ZD07, ELBA25401_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: **ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12** *(ELBA25401_ZB08, ELBA25401_ZB10, ELBA25401_ZB11, ELBA25401_ZB12)*

ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11 *(ELBA25401_ ZC05, ELBA25401_ ZC06, ELBA25401_ ZC07, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC09, ELBA25401_ ZC10, ELBA25401_ ZC11)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36 *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)*

Για τη Θαλάσσια Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών:

- Επιτρέπεται η κατασκευή δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας που αφορούν την κατασκευή θαλάσσιων και υποθαλάσσιων αγωγών, την εγκατάσταση υποβρύχιων καλωδίων για μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας και τηλεπικοινωνιών, και αγωγών για τη μεταφορά φυσικού αερίου, υπό την προϋπόθεση ότι δεν χωροθετούνται πάνω ή εκατέρωθεν των τύπων οικοτόπων 1120* και 1170, με εξαίρεση τα έργα κοινής ωφέλειας για τα οποία η αναγκαιότητά τους έχει σαφώς τεκμηριωθεί, έχουν εξεταστεί εναλλακτικές λύσεις (διαδρομές) και έχουν τεκμηριωμένα απορριφθεί. Δεν επιτρέπεται η κατασκευή δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας επάνω ή εκατέρωθεν των περιοχών με επιβεβαιωμένη παρουσία του είδους *Pinna nobilis* και σε απόσταση πενήντα (50) μέτρων από αυτές. Σε κάθε περίπτωση για τη χωροθέτηση του έργου επιλέγεται η λύση που θα έχει τη

λιγότερη δυνατή χωρική επικάλυψη με τους άνωθι τύπους οικοτόπων, και με όρους που λαμβάνουν υπόψη τις υφιστάμενες χρήσεις, την ασφάλεια του κοινού και τα χαρακτηριστικά της περιοχής, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, κατόπιν έγκρισης περιβαλλοντικών όρων [Βλέπε Μέτρα MM25401CI0701 MM25401CW0201 MM25401CW0204 MM25401CW0205 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].

- Ειδικά για εγκαταστάσεις που αφορούν την κατασκευή θαλάσσιων και υποθαλάσσιων αγωγών, το σημείο κατάληξης των αγωγών θα πρέπει να χωροθετείται σε απόσταση τουλάχιστον από 20 έως 800 μέτρα από τις άνωθι περιοχές, αναλόγως με τον τύπο και το φορτίο των εκροών.

Ζώνες εφαρμογής GR2540001: ***ΖΔΟΕ-04*** *(ELBA25401_ZC04)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η δυνατότητα διατήρησης, λειτουργίας και, κατά περίπτωση, συντήρησης ή βελτίωσης των υφιστάμενων δικτύων υποδομών και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας θεωρείται αναγκαία για την ομαλή λειτουργία των υφιστάμενων δραστηριοτήτων, την εξυπηρέτηση των τοπικών πληθυσμών και τη διατήρηση βασικών υπηρεσιών (ηλεκτρική ενέργεια, τηλεπικοινωνίες, ύδρευση, αποχέτευση κ.λπ.). Στις περισσότερες περιοχές της ΕΖΔ λαμβάνουν χώρα έντονες ανθρωπογενείς δραστηριότητες, συνεπώς δεν μπορεί να αποκλειστεί η ύπαρξη τεκμηριωμένης ανάγκης για έργα δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, συμπεριλαμβανομένων κατασκευών που αφορούν τη διέλευση χερσαίων, θαλάσσιων και υποθαλάσσιων αγωγών, καθώς και υπόγειων ή υποβρύχιων καλωδίων μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, τηλεπικοινωνιών και φυσικού αερίου. Η δυνατότητα αυτή εξυπηρετεί βασικές ανάγκες των τοπικών κοινωνιών, υπό την προϋπόθεση ότι τα έργα εκτελούνται με τις κατάλληλες τεχνικές προδιαγραφές και περιβαλλοντικές δικλίδες, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Για τον λόγο αυτό, η χρήση επιτρέπεται με τους απαραίτητους περιορισμούς και τις δέουσες προϋποθέσεις, ανά περίπτωση.

Η εγκατάσταση νέων δικτύων στις ΖΠΦ θα πρέπει να αποφεύγεται και να εξετάζεται μόνο όταν κρίνεται απολύτως αναγκαία και σκόπιμη, με τις ελάχιστες δυνατές επιπτώσεις στο προστατευτέο αντικείμενο. Οι εργασίες συντήρησης, βελτίωσης, αποκατάστασης και εκσυγχρονισμού υφιστάμενων δικτύων θεωρούνται επιτρεπτές, υπό τον όρο ότι διασφαλίζεται η ακεραιότητα των τύπων οικοτόπων και των ειδών. Η σημειακή διέλευση αγωγών και καλωδίων από τις παραλίες επιτρέπεται μόνο κατ' εξαίρεση και υπό αυστηρούς όρους. Οι παρεμβάσεις αυτές πρέπει να είναι κάθετες στην παραλία, να τεκμηριώνονται ως απολύτως αναγκαίες και να υλοποιούνται σύμφωνα με εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους, με πλήρη αποκατάσταση των εδαφικών σχηματισμών και των παραλιών και ειδική μέριμνα για την προστασία των θέσεων φωλεοποίησης της *Caretta caretta* και των αμμοθινικών οικοσυστημάτων.

Η διαφοροποίηση των όρων ανά ζώνη προστασίας δικαιολογείται από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε ενότητας: α) Οι ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05 και ΖΠΦ-07 περιλαμβάνουν παράκτιες αμμοθινικές εκτάσεις και παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta*, όπου επιτρέπεται μόνο η συντήρηση των υφιστάμενων δικτύων και έργων, β) Η ΖΠΦ-02 αποτελεί ακατοίκητες νησίδες χωρίς ανάπτυξη ή ανάγκες υποδομών, γ) Η ΖΠΦ-09 περιλαμβάνει τον αρχαιολογικό χώρο της Μονεμβασίας, όπου η προστασία του πολιτιστικού τοπίου υπαγορεύει αυξημένους

περιορισμούς και δ) Η ΖΠΦ-06 (Ελαφόνησος) είναι αδιατάρακτη περιοχή με παρουσία του τύπου οικοτόπου 5420, όπου προτεραιότητα αποτελεί η διατήρηση του οικοσυστήματος και η αποφυγή κατακερματισμού. Στις λοιπές Ζώνες Προστασίας της Φύσης, στις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και στις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων, δύναται να επιτραπεί η επέκταση ή εγκατάσταση νέων δικτύων, εφόσον αυτό κρίνεται απαραίτητο και πληρούνται όλες οι απαιτήσεις περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Σε παράκτιες περιοχές, τα έργα αυτά θα πρέπει να εκτελούνται με τρόπο που να προστατεύει τους αμμόλοφους.

Θαλάσσιο περιβάλλον: Η τοποθέτηση θαλάσσιων και υποθαλάσσιων αγωγών προκαλεί σημαντικές επιπτώσεις βλάβης, μετατόπισης ή διαταραχής της χλωρίδας και της πανίδας, αυξημένη θολερότητα του νερού και υποθαλάσσιο θόρυβο, κυρίως στη φάση εγκατάστασης, επισκευής ή / και αφαίρεσης. Επιπλέον, κατά τη φάση λειτουργίας προκαλούν απελευθέρωση ρύπων και θρεπτικών, αλλοίωση ιζημάτων, διάβρωση και οπτική ρύπανση. Παρόλο που οι θαλάσσιοι οργανισμοί με δυνατότητα κίνησης είναι σε θέση να αποφύγουν τις οχλήσεις, οι επιπτώσεις επηρεάζουν κυρίως ευαίσθητους τύπους οικοτόπων που περιλαμβάνουν βενθικούς οργανισμούς, π.χ. ευαίσθητα ή εύθραυστα είδη. Η αποφυγή τέτοιων περιοχών για την τοποθέτηση αγωγών κρίνεται ότι αποτελεί το κατάλληλο μέτρο μετριασμού.

Η τοποθέτηση θαλάσσιων και υποθαλάσσιων αγωγών δύναται να έχει άμεσες, αλλά και μακροπρόθεσμες επιπτώσεις τοπικά κατά μήκος των αγωγών και στην ευρύτερη περιοχή εγκατάστασής τους. Το «φαινόμενο υφάλου» (reef effect) κατά το οποίο στα μαλακά υποστρώματα η τοποθέτηση αγωγών παρέχει σκληρό υπόστρωμα για την εγκατάσταση βενθικών ειδών, έχει αποδειχθεί ότι οδηγεί στην εισαγωγή μη τοπικής πανίδας και συνεπώς σε αλλαγή των τοπικών φυσικών βενθικών κοινοτήτων.

Στην προστατευόμενη περιοχή Prorquerolles (Γαλλία) όπου χωροθετήθηκε αγωγός πάνω σε λιβάδια ποσειδωνίας (1120*) λόγω έλλειψης εναλλακτικών λύσεων και τμήμα του αγωγού θάφτηκε στο υπόστρωμα, είχε ως αποτέλεσμα την άμεση καταστροφή του λιβαδιού, που μακροπρόθεσμα προκάλεσε αυξημένη υδροδυναμική και διάβρωση κατά μήκος και πλάτος του σημείου τοποθέτησης του αγωγού, επαναιώρηση ιζημάτων και αυξημένη θολερότητα των υδάτων (Francour *et al.*, 1992). Στην περίπτωση που ο αγωγός δεν είναι υποθαλάσσιος, τα φαινόμενα καταστροφής στα σημεία επαφής ή υποβάθμισης ευαίσθητων τύπων οικοτόπων όπως τα λιβάδια ποσειδωνίας και διάβρωσης είναι άμεσα, ενώ η έμμεση μακροχρόνια υποβάθμιση των οικοτόπων μπορεί να επεκταθεί σε χιλιάδες τετραγωνικών μέτρων (Francour *et al.*, 1992; Boudouresque *et al.*, 2012). Σε ό,τι αφορά το σημείο απόληξης των αγωγών, οι εκροές αυξάνουν τη θολερότητα του ύδατος, αυξάνουν την εισαγωγή θρεπτικών και χημικών ουσιών, ενώ μπορούν να προκαλέσουν τοπικά πτώση της αλατότητας τα οποία δύναται να επηρεάσουν άμεσα και να προκαλέσουν υποβάθμιση στους παράκτιους θαλάσσιους τύπους οικοτόπων (Boudouresque *et al.*, 2012). Για παράδειγμα οι κοραλιγενείς κοινότητες είναι εξαιρετικά ευαίσθητες σε περιβαλλοντικές αλλαγές (θερμοκρασία, αλατότητα, θολερότητα υδάτων) και τη ρύπανση (Montefalcone *et al.*, 2017). Όμοια, το είδος *Posidonia oceanica* που αποτελεί χαρακτηριστικό είδος του τ.ο 1120* είναι στενόαλο και φωτόφιλο είδος του οποίου η κατάσταση διατήρησης επηρεάζεται δραματικά από τις μεταπτώσεις της αλατότητας και τη θολερότητα των νερών, ενώ είναι ευαίσθητο στη ρύπανση (Boudouresque *et al.*, 2012). Σε ό,τι αφορά τη

χωροθέτηση υποθαλάσσιων καλωδίων, συνίσταται η ύπαρξη χαρτογράφησης μεγάλης ακριβείας των ευαίσθητων τ.ο. πριν την επιλογή της θέσης του έργου, καλή γνώση του βαθυμετρικών προφίλ και της υδροδυναμικής της περιοχής (Boudouresque *et al.*, 2012 και αναφορές εντός). Στην προστατευόμενη περιοχή Port Cros (Γαλλία) όπου τοποθετήθηκε 50 χλμ.. καλωδίου τηλεπικοινωνίας, του οποίου μεγάλο μέρος χωροθετήθηκε πάνω σε νεκρό λιβάδι ποσειδωνίας (dead matte) δεν διαπιστώθηκαν σημαντικές επιπτώσεις στον οικότοπο, αλλά προτάθηκε η αποφυγή τοποθέτησης πάνω σε ζωντανά λιβάδια για την αποφυγή των επιπτώσεων από το έργο (Charbonnel *et al.*, 1995). Μελέτες για την τοποθέτηση του θαλάσσιου καλωδίου παροχής ηλεκτρικής ενέργειας μεταξύ Σαρδηνίας και Κορσικής το οποίο εγκαταστάθηκε πάνω σε ποικιλία τ.ο. έδειξαν ότι υπήρξε σημαντική επίπτωση στον τ.ο. 1120* σε ακτίνα μεγαλύτερη του ενός μέτρου εκατέρωθεν του καλωδίου ο οποίος δεν ανακτήθηκε ποτέ πλήρως (Pergent *et al.*, 2002). Επισημαίνεται ότι μέσα από την προστασία των Τ.Ο. 1120* και 1170, *που* αποτελούν σημαντικά τροφικά ενδιαιτήματα των ειδών *Caretta caretta* και *Monachus monachus* προστατεύονται και τα είδη προτεραιότητας. *Επιπλέον, η* προστασία του είδους θαλάσσιου φανερόγαμου *Cymodocea nodosa* κρίνεται ότι εξασφαλίζεται από τις ρυθμίσεις που λαμβάνονται για τον Τ.Ο. 1120* όπου συνήθως απαντάται το είδος, ενώ η προστασία του είδους *Cystoseira* spp. κρίνεται ότι εξασφαλίζεται μέσω των ρυθμίσεων που λαμβάνονται για τον θαλάσσιο Τ. Ο. 1170 «Ύφαλοι».

Η προστασία του δίθυρου μαλάκιου *Pinna nobilis* κρίνεται απαραίτητη εξαιτίας της κρίσιμης κατάστασης που βρίσκεται το είδος λόγω της εξάπλωσης επιβλαβούς παρασίτου που έχει επιφέρει μαζικές θανατώσεις στους πληθυσμούς του σε Μεσογειακό και εθνικό επίπεδο. Επιπλέον, λόγω των σημαντικών επιπτώσεων που έχουν οι θαλάσσιοι και υποθαλάσσιοι αγωγοί στους τ.ο σε συνδυασμό με το γεγονός ότι η κατανομή των τ.ο. με επιβεβαιωμένη παρουσία του είδους *Pinna nobilis* καλύπτει σχετικά μικρές εκτάσεις, κρίνεται ότι είναι δυνατή η παράκαμψή τους κατά τη χωροθέτηση του έργου.

Επισημάνσεις:

- Η εφαρμογή των παραπάνω όρων που αφορούν δραστηριότητες σε σημαντικούς θαλάσσιους Τ.Ο. έπεται της χαρτογράφησής τους όπως περιγράφεται στο Σχέδιο Διαχείρισης.
- Μέχρι να υλοποιηθεί η χαρτογράφηση, η αδειοδοτούσα αρχή δύναται να λαμβάνει υπόψη την υπάρχουσα χαρτογράφηση από δημοσιευμένες εργασίες και την κείμενη νομοθεσία. Ελλείψει επίσημων χαρτογραφικών δεδομένων ο φορέας εκμετάλλευσης του έργου υποχρεούται να λάβει υπόψη τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων στην ειδική οικολογική αξιολόγηση και τη λήψη αντισταθμιστικών μέτρων αποκατάστασης σε περίπτωση που ο τύπος οικοτόπου υποβαθμίζεται.
- Αυθαίρετες κατασκευές και εγκαταστάσεις αντιμετωπίζονται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

(48.2) Β) Η εγκατάσταση σταθμών μέτρησης ατμοσφαιρικής ρύπανσης, θορύβου και μετεωρολογικών παραμέτρων με τον αναγκαίο εξοπλισμό
Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ, ΖΒΔΦΠ σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018
Για τις χερσαίες ζώνες της προστατευόμενης περιοχής: • Επιτρέπεται η λειτουργία των υφιστάμενων και η εγκατάσταση νέων σταθμών μέτρησης ατμοσφαιρικής ρύπανσης, θορύβου, ποιότητας υδάτων και μετεωρολογικών παραμέτρων με τον αναγκαίο εξοπλισμό, εφόσον κρίνονται σκόπιμοι για την παρακολούθηση περιβαλλοντικών παραμέτρων σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής ή κρίνονται επιβεβλημένοι για τον σχεδιασμό και αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών.
Ζώνες εφαρμογής GR2540002: ***ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06*** *(ELBA25401_ZB01, ELBA25401_ZB02, ELBA25401_ZB03, ELBA25401_ZB04, ELBA25401_ZB05, ELBA25401_ZB06)* ***ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03*** *(ELBA25401_ZC01, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC03)* ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08*** *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05, ELBA25401_ZD06, ELBA25401_ZD07, ELBA25401_ZD08)*
Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25401_ZB07, ELBA25401_ZB08, ELBA25401_ZB09, ELBA25401_ZB10, ELBA25401_ZB11, ELBA25401_ZB12)* ***ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11*** *(ELBA25401_ ZC05, ELBA25401_ ZC06, ELBA25401_ ZC07, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC09, ELBA25401_ ZC10, ELBA25401_ ZC11)* ***ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36*** *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)*
Για τη θαλάσσια Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών: • Επιτρέπεται η εγκατάσταση σταθμών μέτρησης βιοτικών και αβιοτικών παραμέτρων, καθώς και η εγκατάσταση, συντήρηση και λειτουργία συνοδών δομών για τον απαραίτητο εξοπλισμό.
Ζώνες εφαρμογής GR2540001: ***ΖΔΟΕ-04*** *(ELBA25401_ZC04)*
Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η εγκατάσταση σταθμών μέτρησης βιοτικών και αβιοτικών παραμέτρων του θαλασσίου και ατμοσφαιρικού περιβάλλοντος θα πρέπει να επιτρέπεται, δεδομένου ότι η παρακολούθηση των βιοτικών και αβιοτικών παραγόντων είναι πολλές φορές κρίσιμη για την παρακολούθηση της ικανοποιητικής κατάστασης ειδών και οικοτόπων (π.χ.

ποιότητα υδάτων), των οικοσυστημικών διεργασιών (π.χ. διάβρωση) αλλά και εν γένει του οικοσυστήματος.

(48.2) ΣΤ) Η εγκατάσταση μονάδων αφαλάτωσης και λοιπών συστημάτων επεξεργασίας νερού για την υδροδότηση δημοτικών δικτύων, μετά των συνοδών έργων που απαιτούνται, για την πλήρη λειτουργία αυτών

Για τις ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων της Ελαφονήσου:

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση μονάδων αφαλάτωσης στην Ελαφόνησο για την υδροδότηση του δημοτικού δικτύου, μόνο αν τεκμηριώνεται ως απολύτως αναγκαία η σκοπιμότητά τους για την απρόσκοπτη υδροδότηση του νησιού και εφόσον έχουν αποκλειστεί εναλλακτικές λύσεις. Η έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, κατόπιν Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και δέουσας εκτίμησης των επιπτώσεων [Μόνο για τη ΖΔΟΕ-02]
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση λοιπών συστημάτων επεξεργασίας νερού για την υδροδότηση δημοτικών δικτύων, μετά των συνοδών έργων που απαιτούνται, για την πλήρη λειτουργία αυτών.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002:
ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC03)*
ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05 *(ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Στο Δήμο Ελαφονήσου προγραμματίζεται αναβάθμιση και επέκταση των υποδομών ύδρευσης. Στόχος του έργου είναι η επέκταση και βελτίωση των υποδομών υδροδότησης της Ελαφονήσου, οι οποίες κρίνονται ανεπαρκής κατά τους θερινούς μήνες και με φθορές που οδηγούν σε σπατάλη υδάτων και μειωμένη ποιότητα υδροδότησης. Σημειώνεται ότι, επί του παρόντος στο υπόλοιπο νησί, δεν υφίσταται υποδομή ύδρευσης. Η κατασκευή των έργων αναμένεται να επιτρέψει την απρόσκοπτη υδροδότηση της Ελαφονήσου συνολικά και ιδιαίτερα κατά τους θερινούς μήνες, να έχει θετικό πρόσημο στον τομέα της εκμετάλλευσης των φυσικών πόρων και να βελτιώσει το βιοτικό επίπεδο των κατοίκων καθώς και των απαιτούμενων συνθηκών για την παραμονή των παραθεριστών και των τουριστών στο νησί.

(49) Περίπτερα ενημέρωσης/έργα ερμηνείας περιβάλλοντος (πινακίδες, αποχωρητήρια, περίπτερα, στέγαστρα κ.λπ.)

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για το σύνολο των χερσαίων ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπονται οι δράσεις περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης.
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και συντήρηση έργων ερμηνείας περιβάλλοντος και της απολύτως απαραίτητης ελαφράς υποδομής στήριξης αυτών (πινακίδες πληροφόρησης, υπαίθριοι

χώροι περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, επιστημονικός εξοπλισμός, ξύλινα καθιστικά, ξύλινα στέγαστρα, παρατηρητήρια, οριοσήμανση ζωνών προστασίας και μονοπατιών κ.λπ.). Η χωροθέτηση των έργων ερμηνείας περιβάλλοντος και οι τεχνικές προδιαγραφές αυτών καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν εκπόνησης ειδικής μελέτης [βλέπε Μέτρο MM25401CF0301 – Κεφάλαιο 5].

Ζώνες εφαρμογής GR2540002:

ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06 *(ELBA25401_ZB01, ELBA25401_ZB02, ELBA25401_ZB03, ELBA25401_ZB04, ELBA25401_ZB05, ELBA25401_ZB06)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25401_ZC01, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08 *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05, ELBA25401_ZD06, ELBA25401_ZD07, ELBA25401_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25401_ZB07, ELBA25401_ZB08, ELBA25401_ZB09, ELBA25401_ZB10, ELBA25401_ZB11, ELBA25401_ZB12)*

ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10 *(ELBA25401_ ZC05, ELBA25401_ ZC06, ELBA25401_ ZC07, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC09, ELBA25401_ ZC10)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36 *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)*

Για τις χερσαίες ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και συντήρηση περιπτέρων ενημέρωσης. Η χωροθέτηση και οι τεχνικές προδιαγραφές αυτών προβλέπονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν εκπόνησης ειδικής μελέτης.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002:

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02 *(ELBA25401_ZC01, ELBA25401_ZC02)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08 *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05, ELBA25401_ZD06, ELBA25401_ZD07, ELBA25401_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10*** *(ELBA25401_ ZC05, ELBA25401_ ZC06, ELBA25401_ ZC07, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC09, ELBA25401_ ZC10)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36 *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10,*

ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Μέσω της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης επιτελείται διαμόρφωση γνώμης και ενημέρωσης για το περιβάλλον και τα προβλήματά του, προσφέροντας εμπεριστατωμένη γνώση αναφορικά με τη σημασία της περιοχής και, γενικότερα, του φυσικού περιβάλλοντος. Η διεξαγωγή δράσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού, των φορέων που εκπροσωπούν τους χρήστες του χώρου, καθώς και οι δράσεις κατάρτισης του προσωπικού των αρχών που έχουν την ευθύνη και διαχειρίζονται την περιοχή κρίνονται απαραίτητες και κρίσιμες για την προστασία και διατήρησης των ειδών, αλλά και της ευρύτερης περιοχής.

Η εγκατάσταση περιπτέρων ενημέρωσης και λοιπής υποδομής για την ερμηνεία του περιβάλλοντος, όπως πινακίδες πληροφόρησης, υπαίθριοι χώροι περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, επιστημονικός εξοπλισμός, ξύλινα καθιστικά, ξύλινα στέγαστρα, παρατηρητήρια κ.λπ., κρίνεται απαραίτητη καθώς εξυπηρετεί τους σκοπούς προστασίας της φύσης μέσω της εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επισκεπτών και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής. Οι υποδομές αυτές, αποτελούν τους κατεξοχήν χώρους όπου παρουσιάζεται η σημασία της προστατευόμενης περιοχής και η αναγκαιότητα προστασίας των στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος. Σε πολλές περιπτώσεις η άγνοια των επισκεπτών για την παρουσία ορισμένων ειδών, είτε η εσφαλμένη εντύπωση σε σχέση με την επικινδυνότητα κάποιας δραστηριότητας, είτε η έλλειψη γνώσης σε σχέση με τη σπανιότητα κάποιου είδους μπορεί να δράσει επιβαρυντικά για την επιβίωση των ειδών αυτών εάν θανατωθούν, οχληθούν ή καταστραφούν τα ενδιαιτήματα αυτών ή απομακρυνθούν για λόγους συλλογής.

Οι υποδομές ερμηνείας του περιβάλλοντος χρησιμοποιούνται κυρίως από τους κατοίκους και επισκέπτες της περιοχής. Οι υποδομές που υποστηρίζουν τις δράσεις ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης, αποτελούν ένα εργαλείο που μπορεί να κινητοποιήσει, παροτρύνει και εμψυχώσει τους κατοίκους και τους χρήστες του χώρου (γεωργοί, κτηνοτρόφοι, αλιείς, κυνηγοί, τοπικές αρχές, περιβαλλοντικοί σύλλογοι, εκπαιδευτικοί, ξεναγοί, δύτες κ.α.) ώστε να συμμετάσχουν ενεργά στην προστασία της περιοχής, αλλά και να αντιληφθούν τις ευκαιρίες που αναδεικνύονται από τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής.

(50) Έργα πρόληψης ή αντιμετώπισης της υφαλμύρωσης των υπογείων υδάτων ή εδαφών

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για τις χερσαίες ζώνες της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπονται τα έργα πρόληψης ή αντιμετώπισης της υφαλμύρωσης των υπογείων υδάτων ή εδαφών, εκτός αμμοθινών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη κείμενη νομοθεσία. Η Έγκριση

Περιβαλλοντικών Όρων γίνεται κατόπιν Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και δέουσας εκτίμησης των επιπτώσεων.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002:

ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06 *(ELBA25401_ZB01, ELBA25401_ZB03, ELBA25401_ZB04, ELBA25401_ZB05, ELBA25401_ZB06)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25401_ZC01, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-11*** *(ELBA25401_ZB07, ELBA25401_ZB09, ELBA25401_ZB11)*

ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10 *(ELBA25401_ ZC05, ELBA25401_ ZC06, ELBA25401_ ZC07, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC09, ELBA25401_ ZC10)*

ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28 *(ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η υφαλμύρωση των παράκτιων υδροφόρων αποτελεί σημαντικό μεσοπρόθεσμο πρόβλημα στην Ελληνική επικράτεια, κυρίως λόγω της υπερεκμετάλλευσης των παράκτιων υδροφόρων συστημάτων και των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής. Ως εκ τούτου θα πρέπει σε όλες τις ζώνες προστασίας να επιτρέπονται τα έργα πρόληψης ή αντιμετώπισης υφαλμύρωσης των υπόγειων υδάτων ή εδαφών.

(51) Έργα προστασίας από διάβρωση, κατολισθήσεις και στήριξη εδαφών

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπονται τα έργα στήριξης εδαφών, προστασίας από διάβρωση και κατολισθήσεις και προστασίας από φυσικές καταστροφές εν γένει, με ήπιες μεθόδους, εφόσον τεκμηριώνεται επαρκώς η σκοπιμότητα, αναγκαιότητα και αποτελεσματικότητά τους, διατηρείται υψηλή προστασία της περιοχής και επιλέγονται λύσεις με την ηπιότερη δυνατή παρέμβαση στο φυσικό περιβάλλον. Η Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, κατόπιν Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και δέουσας εκτίμησης των επιπτώσεων.
- Στα έργα προστασίας των ακτών από διάβρωση περιλαμβάνονται και δράσεις διατήρησης ή αύξησης της έκτασης της αμμοθινικής και παράκτιας βλάστησης, που λειτουργούν ως φυσικές αμυντικές δομές. Σε κάθε περίπτωση θα λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για την αποφυγή της διάβρωσης.
- Ειδικά για έργα που αφορούν στο θαλάσσιο περιβάλλον ισχύουν οι ακόλουθες ρυθμίσεις: Δεν επιτρέπεται η διεξαγωγή έργων διάβρωσης και ευρύτερης προστασίας από φυσικές καταστροφές σε περιοχές που βρίσκονται σε απόσταση τουλάχιστον δέκα (10) μέτρων από την παρουσία των τύπων οικοτόπων 1120*, 1170, και θέσεις με επιβεβαιωμένη παρουσία του

είδους *Pinna nobilis* σε απόσταση πενήντα (50) μέτρων από αυτό μετά τη χαρτογράφησή τους όπως ορίζονται στις ειδικότερες ρυθμίσεις που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Διαχείρισης του παρόντος, ή ελλείψει επίσημων χαρτογραφικών δεδομένων την υποχρέωση του φορέα εκμετάλλευσης του έργου να λάβει υπόψη τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων στην ειδική οικολογική αξιολόγηση. [Μόνο για ΖΔΟΕ-04]
Ζώνες εφαρμογής GR2540002: ***ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06*** *(ELBA25401_ZB01, ELBA25401_ZB02, ELBA25401_ZB03, ELBA25401_ZB04, ELBA25401_ZB05, ELBA25401_ZB06)* ***ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03*** *(ELBA25401_ZC01, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC03)* ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08*** *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05, ELBA25401_ZD06, ELBA25401_ZD07, ELBA25401_ZD08)*
Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25401_ZB07, ELBA25401_ZB08, ELBA25401_ZB09, ELBA25401_ZB10, ELBA25401_ZB11, ELBA25401_ZB12)* ***ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11*** *(ELBA25401_ ZC05, ELBA25401_ ZC06, ELBA25401_ ZC07, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC09, ELBA25401_ ZC10, ELBA25401_ ZC11)* ***ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36*** *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)*
Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης Στην Ελλάδα παρατηρείται έντονη διάβρωση τις τελευταίες δεκαετίες η οποία δεν οφείλεται κυρίως στους ανθρωπογενείς παράγοντες και ανέρχεται σε ποσοστό 28,6%, ένα από τα υψηλότερα ποσοστά διάβρωσης ανάμεσα στις χώρες της Ευρώπης. Αν και οι υπό εξέταση περιοχές δεν διατρέχουν εξαιρετικά υψηλό κίνδυνο διάβρωσης, μελέτη που διερεύνησε τη διάβρωση ακτών της Πελοποννήσου (Tragaki *et al.*, 2018) έδειξε ότι οι παραλίες της Νεάπολης παρουσιάζουν εξαιρετικά υψηλή ευπάθεια στις φυσικές διεργασίες (βλέπε Ενότητα 2.1.2). Εντούτοις όταν συνυπολογίζονται κοινωνικά κριτήρια τα οποία, σύμφωνα με την ως άνω μελέτη, αποτελούν σημαντικό παράγοντα για την επιτάχυνση των φαινομένων διάβρωσης των ακτών, η περιοχή της Νεάπολης δεν φαίνεται να διατρέχει υψηλό κίνδυνο διάβρωσης. Επιπλέον, τα φαινόμενα διάβρωσης μπορεί να εντείνονται λόγω έργων που πραγματοποιούνται χωρίς μελέτες με συνέπεια τη μείωση μεταφοράς αδρανών υλικών από ποταμούς/ρέματα κ.λπ. Ειδικά η διαρκώς εντεινόμενη διάβρωση των ακτών και οι κίνδυνοι που μπορεί να προκληθούν από τα φαινόμενα διάβρωσης, καθιστά αναγκαίο να επιτρέπονται έργα για την αντιμετώπιση

αυτής. Οι ήπιες μέθοδοι αντιμετώπισης διαβρωτικών φαινομένων αποτελούν βιώσιμες λύσεις για αντιμετώπιση του προβλήματος με τις λιγότερες αρνητικές επιπτώσεις, εφόσον αυτό απαιτηθεί.

Μελέτες έχουν εκτιμήσει ότι οι παράκτιες οικοσυστημικές υπηρεσίες σε ευρωπαϊκό επίπεδο μειώθηκαν από περίπου 22,3 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως το 1975, σε περίπου 21,6 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως το 2006, ενώ έως το 2050 θα λάβουν τιμές μεταξύ 20,1 και 19,4 δισεκατομμυρίων ευρώ ετησίως η οποία αντιστοιχεί σε συνολική απώλεια παράκτιας ζώνης της τάξης των 3.700 km2 και ~ 5.800 km2, με τους παράκτιους υγρότοπους να πλήττονται περισσότερο (Roebeling *et al.*, 2013). Η διάβρωση και συνεπώς η απώλεια της παράκτιας ζώνης, δύναται να επιφέρει σημαντικές επιπτώσεις στις οικονομικές δραστηριότητες μιας περιοχής, όπως ο τουρισμός (Phillips and Jones, 2006). Η μετακίνηση των πληθυσμών από την κλιματική αλλαγή και τις φυσικές καταστροφές κατατάσσεται ανάμεσα στα πιο σημαντικά αναδυόμενα ζητήματα που θα αντιμετωπίσει η ανθρωπότητα στο μέλλον. Πέραν των κοινωνικο-οικονομικών συνεπειών, το φαινόμενο της διάβρωσης έχει και οικολογικές συνέπειες. Προκαλεί, για παράδειγμα, απώλεια των παραλιών και μείωση της αναπαραγωγικής δραστηριότητας των θαλασσίων χελωνών εφόσον οι αμμώδεις παραλίες αποτελούν ενδιαίτημά τους (Margaritoulis *et al.*, 2009). Λαμβάνοντας υπόψη ότι η κλιματική αλλαγή και οι επιπτώσεις της όπως η διάβρωση θα ενταθούν τις επόμενες δεκαετίες (Dawson *et al.*, 2009), κρίνεται ότι τα αντιδιαβρωτικά έργα που χωροθετούνται στο θαλάσσιο μέτωπο, αποτελούν μεταξύ άλλων, δράσεις διαχείρισης και αντισταθμιστικό μέτρο με στόχο την προστασία της παράκτιας ζώνης και του προστατευτέου αντικειμένου. Τα αντιδιαβρωτικά έργα δεν θα πρέπει όμως να χωροθετούνται σε ευαίσθητους οικότοπους καθώς προκαλούν άμεση υποβάθμισή τους, ενώ θα πρέπει να τονιστεί ότι ειδικά η παρουσία λιβαδιών Ποσειδωνίας (Τ.Ο. 1120*) δρα από μόνη της ως προστασία της ακτής από τη διάβρωση.

Ειδικά η διατήρηση και ενίσχυση της αμμοθινικής και παράκτιας βλάστησης αποτελεί μία μέθοδο σταθεροποίησης των ακτών με πλεονεκτήματα έναντι άλλων μεθόδων, δεδομένου ότι, η σταθεροποίηση των αμμοθινών απορροφά και μειώνει την ενέργεια των κυμάτων αντί να την ανακλούν και την ανακατευθύνουν σε άλλες παραλίες. Παράλληλα, οι ρίζες των φυτών κάνουν την παράκτια ζώνη πιο ανθεκτική στην αιολική διάβρωση ενώ η βλάστηση ανακόπτει τη ροή του αέρα ενισχύοντας την ανάπτυξη αμμολόφων.

Επισημαίνεται ότι μέσα από την προστασία των Τ.Ο. 1120* και 1170, *που* αποτελούν σημαντικά τροφικά ενδιαιτήματα των ειδών *Caretta caretta* και *Monachus monachus* προστατεύονται και τα είδη προτεραιότητας. Επιπλέον, *η* προστασία του είδους θαλάσσιου φανερόγαμου *Cymodocea nodosa* κρίνεται ότι εξασφαλίζεται από τις ρυθμίσεις που λαμβάνονται για τον Τ.Ο. 1120* όπου συνήθως απαντάται το είδος, ενώ η προστασία του είδους *Cystoseira* spp. κρίνεται ότι εξασφαλίζεται μέσω των ρυθμίσεων που λαμβάνονται για τον θαλάσσιο Τ. Ο. 1170 «Ύφαλοι». Η προστασία του δίθυρου μαλάκιου *Pinna nobilis* κρίνεται απαραίτητη εξαιτίας της κρίσιμης κατάστασης που βρίσκεται το είδος λόγω της εξάπλωσης επιβλαβούς παρασίτου που έχει επιφέρει μαζικές θανατώσεις στους πληθυσμούς του σε Μεσογειακό και εθνικό επίπεδο.

Επισημάνσεις: Η εφαρμογή των παραπάνω όρων που αφορούν δραστηριότητες σε σημαντικούς θαλάσσιους Τ.Ο. έπεται της χαρτογράφησής τους όπως περιγράφεται στο Σχέδιο Διαχείρισης. Μέχρι να υλοποιηθεί η χαρτογράφηση, η αδειοδοτούσα αρχή δύναται να λαμβάνει υπόψη την υπάρχουσα χαρτογράφηση από δημοσιευμένες εργασίες και την κείμενη νομοθεσία.

(52) Ήπια θαλάσσια αναψυχή (κολύμβηση, ιστιοσανίδα, καταδύσεις, υποβρύχια φωτογράφηση κ.λπ.)

*** Αφορά τις ΖΔΟΕ (κατ' εξαίρεση του ΠΔ 59/2018)**

Για τη θαλάσσια ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών:

- Επιτρέπεται η ήπια θαλάσσια αναψυχή (κολύμβηση, ιστιοσανίδα, καταδύσεις, υποβρύχια φωτογράφηση κ.λπ.) σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και οι θαλάσσιες αθλητικές δραστηριότητες αναψυχής (όπως κολύμβηση, αυτόνομη ή/ και ελεύθερη κατάδυση, ιστιοπλοΐα, αγώνες κανό κλπ.).
- Επιτρέπεται η χρήση του θαλάσσιου χώρου και η δημιουργία προσωρινών υπαίθριων υποδομών (όπως θαλάσσιοι διάδρομοι) για την υποστήριξη των θαλάσσιων αθλητικών δραστηριοτήτων αναψυχής, εφόσον διασφαλίζεται η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος από κάθε δραστηριότητα ή επέμβαση που θα μπορούσε να μεταβάλει ή να αλλοιώσει τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξη του οικοσυστήματος, καθώς και αποφυγή ενεργειών που δύναται να επιφέρουν καταστροφή, φθορά ή αλλοίωση των στοιχείων του οικοσυστήματος και των στοιχείων αυτού. Η εγκατάσταση υπαίθριων πλωτών υποδομών και εγκαταστάσεων για την υποστήριξη των θαλάσσιων αθλητικών δραστηριοτήτων, επιτρέπεται σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις της χρήσης «(54) Πλωτές υποδομές και εγκαταστάσεις θαλάσσιας αναψυχής».
- Επιτρέπεται η ανάπτυξη θαλάσσιων τουριστικών και αθλητικών δραστηριοτήτων που περιλαμβάνουν περιήγηση με μηχανοκίνητα σκάφη και πλωτά μέσα, σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται στην αντίστοιχη χρήση 26.12.7 «Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών» και στο Σχέδιο Διαχείρισης [Βλέπε Μέτρο MM25403CF0302 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5], με την προϋπόθεση ότι διατηρείται απόσταση τουλάχιστον 100 μ. από θαλάσσια προστατευόμενα είδη για την αποφυγή όχλησης.
- Επιτρέπεται η ανάπτυξη θαλάσσιων τουριστικών δραστηριοτήτων που περιλαμβάνουν περιήγηση με μηχανοκίνητα σκάφη και πλωτά μέσα, υπό την προϋπόθεση ότι διατηρείται απόσταση προσέγγισης μεγαλύτερη των 100 μ. από θαλάσσια προστατευόμενα είδη (π.χ. είδη κητωδών, φώκια κτλ.) για την αποφυγή όχλησης. Για τις χρήσεις ήπιας αναψυχής που περιλαμβάνουν μηχανοκίνητα σκάφη ισχύουν οι όροι και ρυθμίσεις όπως καθορίζονται στην αντίστοιχη χρήση «(26.12.7.) Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών» και στα κανονιστικά μέτρα του Σχεδίου Διαχείρισης (MM25401CF0303).
- Δεν επιτρέπεται οποιαδήποτε μορφής καταδυτική δραστηριότητα (αυτόνομη και ελεύθερη κατάδυση), κολύμβηση με ή χωρίς αναπνευστήρα, είσοδος και διέλευση με πάσης φύσεως πλωτά μέσα μηχανοκίνητα και μη, εντός και σε ακτίνα πενήντα 50 μ. πέριξ των επιβεβαιωμένων καταφυγίων αναπαραγωγής της μεσογειακής φώκιας Monachus monachus κατά τη χρονική

περίοδο από Αύγουστο έως και Δεκέμβριο. Οι θέσεις αναπαραγωγής της μεσογειακής φώκιας προσδιορίζονται μετά από μελέτες έρευνας και χαρτογράφησης, όπως ορίζεται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής [Βλέπε Μέτρο MM25401CW0210 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5]

- Απαγορεύσεις ή ειδικότεροι όροι και περιορισμοί για δραστηριότητες ήπιας θαλάσσιας αναψυχής και αθλητικών δραστηριοτήτων ή οριοθετήσεις περιοχών όπου θα αποκλείεται κάθε δραστηριότητα, δύναται να εξειδικεύονται και να ρυθμίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής σε περιοχές με επιβεβαιωμένη παρουσία του είδους *Pinna nobilis*, κατόπιν μελετών που θα χαρτογραφούν και θα αξιολογούν τη σημαντικότητα των περιοχών αυτών [Βλέπε Μέτρο MM25401CW0201 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].
- Ειδικότεροι όροι και περιορισμοί στο θαλάσσιο χώρο για την εγκατάσταση αθλητικών υποδομών, την άσκηση των αθλητικών δραστηριοτήτων και τη διεξαγωγή αγώνων δύναται να εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Στο Σχέδιο Διαχείρισης δύναται επίσης να αποκλειστεί η εγκατάσταση συγκεκριμένων τύπων αθλητικών εγκαταστάσεων από τμήμα της περιοχής ή από το σύνολο της ζώνης.

Ζώνες εφαρμογής GR2540001: ***ΖΔΟΕ-04*** *(ELBA25401_ZC04)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η περιοχή αποτελεί πόλο έλξης προσελκύοντας σημαντικό αριθμό επισκεπτών κυρίως στις ακτές, που αλληλοεπιδρούν με τη φύση και το θαλάσσιο περιβάλλον. Στο πλαίσιο αυτό έχει αναπτυχθεί ένα πλήθος θαλάσσιων δραστηριοτήτων αναψυχής, όπως κολύμβηση, περιηγήσεις με μικρά τουριστικά σκάφη, περιηγητική κολύμβηση με παρατήρηση του βυθού (snorkeling), αυτόνομες καταδύσεις, οργανωμένες ή μη περιηγήσεις με μικρά κωπήλατα σκάφη (κανό-καγιάκ). Συνεπώς, η περιοχή διαθέτει το φυσικό κεφάλαιο για να υποστηρίξει ήπιες εναλλακτικές μορφές τουρισμού μέσω των οποίων δύναται να αναδειχθούν και να αξιοποιηθούν με σκοπό να παραχθούν οικονομικά, κοινωνικά, πολιτισμικά και περιβαλλοντικά οφέλη για την περιοχή και την τοπική κοινωνία.

Η αειφορική διαχείριση σε αυτές τις περιπτώσεις επιτυγχάνεται όταν υπάρχει επίτευξη αρμονικών σχέσεων μεταξύ τουρισμού και φυσικού περιβάλλοντος ώστε, οι δραστηριότητες να μην οδηγήσουν στην υποβάθμιση της κατάστασης διατήρησης του προστατευτέου αντικειμένου, του φυσικού περιβάλλοντος και της αισθητικής του τοπίου. Κρίνεται ότι δραστηριότητες που έχουν ως επίκεντρο το φυσικό περιβάλλον μέσω της παρατήρησης και της εκτίμησής του, που οργανώνονται από μικρές τοπικές επιχειρήσεις και αφορούν μικρό αριθμό επισκεπτών μπορούν να ελαχιστοποιήσουν τις αρνητικές επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον παράγοντας οφέλη για τις τοπικές κοινωνίες και δημιουργώντας επιπλέον θέσεις εργασίας. Ταυτόχρονα, η ανάπτυξη δραστηριοτήτων ήπιου τουρισμού δύναται να ενισχύσει την ευαισθησία των χρηστών προς το περιβάλλον και το διαχειριστικό έργο των αρχών που αποσκοπεί στη διατήρηση και προστασία του προστατευτέου αντικειμένου.

Λόγω της κακής κατάστασης των πληθυσμών του είδους *Pinna nobilis*, το οποίο έχει αξιολογηθεί ως Κρισίμως Κινδυνεύον, εξαιτίας του φαινομένου της μαζικής θνησιμότητας που είναι υπό εξέλιξη από το 2016 έως σήμερα, καθώς και λόγω της έλλειψης πρόσφατων δεδομένων σχετικά με την παρουσία και κατάσταση υγείας του είδους στις εν λόγω περιοχές, κρίνεται απαραίτητη η

προστασία του από πάσης φύσεων δραστηριότητες οι οποίες δύναται να υποβαθμίσουν περαιτέρω τους πληθυσμούς της πίννας.

Τα σπήλαια αποτελούν το μοναδικό γνωστό ενδιαίτημα της μεσογειακής φώκιας που γεννάει και να γαλουχεί τα μικρά του. Η περαιτέρω υποβάθμιση αυτών των σπηλαίων (Karamanlidis *et al.*, 2016) από την ανθρώπινη παρουσία και τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες κατά την αναπαραγωγική περίοδο του είδους, δύναται να επιφέρει αυξημένη θνησιμότητα των νεογνών, ενώ μπορεί να έχει και αρνητικές επιδράσεις στην κοινωνική και αναπαραγωγική συμπεριφορά της φώκιας (Δενδρινός *et al.*, 2021). Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι δραστηριότητες που έχουν σχέση με τον θαλάσσιο τουρισμό και σχετίζονται με την παρατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος από τους επισκέπτες (καταδυτικά κέντρα, περιηγήσεις με καγιάκ, ενοικιάσεις μικρών σκαφών, τουριστικά σκάφη που κάνουν περιηγήσεις κ.ά.) θα πρέπει να ασκούνται με σεβασμό στο προστατευτέο αντικείμενο, χωρίς να προκαλείται όχληση στα ευαίσθητα είδη θαλάσσιας πανίδας της περιοχής και υποβάθμιση των ενδιαιτημάτων τους. Εξαιτίας του γενικότερου ενδιαφέροντος του κοινού για το φυσικό περιβάλλον και την άγρια ζωή, η παρατήρηση για παράδειγμα της μεσογειακής φώκιας αλλά και η επίσκεψη σε θαλάσσια σπήλαια συμπεριλαμβάνεται και διαφημίζεται πλέον όλο και συχνότερα στο πρόγραμμα επιχειρήσεων που ασχολούνται με τον θαλάσσιο τουρισμό, δημιουργώντας έντονη πίεση σε περιοχές σημαντικές για το είδος. Σε κάποιες περιπτώσεις φαίνεται ότι σπήλαια κατάλληλης μορφολογίας δεν χρησιμοποιούνται πλέον από το είδος ή χρησιμοποιούνται πολύ περιορισμένα εξαιτίας της έντονης ανθρώπινης παρουσίας κατά τη διάρκεια της τουριστικής περιόδου (Δενδρινός *et al.*, 2021). Αποστάσεις ασφαλείας με στόχο την αποφυγή όχλησης των θαλάσσιων θηλαστικών έχουν ληφθεί και σε άλλες προστατευόμενες περιοχές και θαλάσσια Εθνικά Πάρκα στη Μεσόγειο (π.χ. Γαλλία), τα οποία αναγνώρισαν την έντονη πίεση από τουριστικές δραστηριότητες με στόχο την παρατήρηση θαλασσίων θηλαστικών ως εσκεμμένη ενόχληση του ζώου.

Αναλυτική τεκμηρίωση για τους όρους και ρυθμίσεις της χρήσης «(26.12.7.) Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών» παρέχονται στην αντίστοιχη χρήση, και στα κανονιστικά μέτρα του Σχεδίου Διαχείρισης (ΜΜ25401CF0303).

Επισημάνσεις:

- Η μη επιτρεπόμενη από τον ν. 4685/2020 σε Ζώνες διατήρησης οικοτόπων και ειδών ειδική κατηγορία χρήσης «(52) Ήπια θαλάσσια αναψυχή (κολύμβηση, ιστιοσανίδα, καταδύσεις, υποβρύχια φωτογράφηση κ.λπ.)» η οποία αναφέρεται σε δραστηριότητες αναψυχής, κρίνεται ως επιτρεπόμενη, με τις κατάλληλες ρυθμίσεις, στην προστατευόμενη περιοχή λόγω της συμβατότητάς της με το προστατευτέο αντικείμενο. Προτείνεται να επιτρέπεται η χρήση αυτή και στις ΖΔΟΕ γιατί σε διαφορετική περίπτωση θα πρέπει είτε να απαγορευτεί μία δραστηριότητα η οποία αποτελεί ελεύθερο αγαθό (κολύμβηση), αλλά και πυλώνα στήριξης του τουρισμού της περιοχής, είτε να χαρακτηριστεί το θαλάσσιο περιβάλλον ως Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων για να μπορέσει να συνάδει με τη χρήση αυτή. Εκτιμούμε ότι η συγκεκριμένη χρήση εκ παραδρομής έχει επιτραπεί μόνο στις ΖΒΔΦΠ και θα πρέπει να προωθηθεί σχετική τροποποίηση ώστε να μπορεί να επιτρέπεται σε όλες τις θαλάσσιες ζώνες, υπό όρους.

- Η εφαρμογή των παραπάνω όρων που αφορούν δραστηριότητες σε σημαντικούς θαλάσσιους Τ.Ο. έπεται της χαρτογράφησής τους όπως περιγράφεται στο Σχέδιο Διαχείρισης. Μέχρι να υλοποιηθεί η χαρτογράφηση, η αδειοδοτούσα αρχή δύναται να λαμβάνει υπόψη την υπάρχουσα χαρτογράφηση από δημοσιευμένες εργασίες και την κείμενη νομοθεσία.
- Στη χρήση 52 δεν περιλαμβάνονται οι δραστηριότητες αναψυχής που ασκούνται στο χερσαίο περιβάλλον.

(53) Έργα που αφορούν την αποκατάσταση και βελτίωση των υδατοαποθεμάτων

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για <u>το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής</u>:

- Επιτρέπονται τα έργα που αφορούν στην αποκατάσταση και βελτίωση των υδατοαποθεμάτων, εκτός αμμοθινών. Η Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, κατόπιν Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και δέουσας εκτίμησης των επιπτώσεων.

<u>Ζώνες εφαρμογής GR2540002</u>:

ΖΠΦ-01 *(ELBA25401_ZB01)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05 *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05)*

<u>Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007</u>: ***ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25401_ZB08, ELBA25401_ZB10, ELBA25401_ZB11, ELBA25401_ZB12)*

ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10 *(ELBA25401_ ZC05, ELBA25401_ ZC06, ELBA25401_ ZC07, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC09, ELBA25401_ ZC10)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35 *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35)*

<u>Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης</u>: Η Οδηγία Πλαίσιο για τη Διαχείριση των Υδάτων καθορίζει τις αρχές και προτείνει μέτρα για τη διατήρηση και προστασία όλων των υδάτων -ποτάμια, λίμνες, μεταβατικά, παράκτια και υπόγεια ύδατα- εισάγοντας την έννοια της «οικολογικής σημασίας» των υδάτων παράλληλα και ανεξάρτητα της όποιας άλλης χρήσης τους. Η εφαρμογή της στοχεύει στην ολοκληρωμένη και αειφόρο διαχείριση των υδατικών πόρων. Με την Οδηγία καθιερώνονται και εφαρμόζονται κοινές αρχές και κοινά μέτρα για όλα τα Κράτη Μέλη, με θεμελιώδη στόχο την επίτευξη της «καλής κατάστασης» όλων των υδάτων (συμπεριλαμβανομένων των εσωτερικών επιφανειακών υδάτων, των μεταβατικών, των παράκτιων και των υπόγειων υδάτων), με αρχικό χρονικό στόχο το 2015. Ειδικότερα, ο σκοπός της Οδηγίας, σύμφωνα με το άρθρο 1, είναι «η

θέσπιση πλαισίου για την προστασία των εσωτερικών επιφανειακών, των μεταβατικών, των παράκτιων και υπόγειων υδάτων, το οποίο να: α) αποτρέπει την περαιτέρω επιδείνωση, να προστατεύει και να βελτιώνει την κατάσταση των υδάτινων οικοσυστημάτων αλλά και των εξαρτωμένων από αυτά χερσαίων οικοσυστημάτων και υγροτόπων, β) προωθεί τη βιώσιμη χρήση του νερού βάσει μακροπρόθεσμης προστασίας των διαθέσιμων υδατικών πόρων. γ) προωθεί την ενίσχυση της προστασίας και τη βελτίωση του υδάτινου περιβάλλοντος, δ) διασφαλίζει την προοδευτική μείωση της ρύπανσης των υπόγειων υδάτων και ε) συμβάλλει στο μετριασμό των επιπτώσεων από πλημμύρες και ξηρασία.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, κρίνεται σκόπιμο να επιτρέπονται έργα και δράσεις που αφορούν στην αποκατάσταση και βελτίωση των υδάτινων οικοσυστημάτων τα οποία επηρεάζουν την κατάσταση διατήρησης των προστατευτέων αντικειμένων.

(54) Πλωτές υποδομές και εγκαταστάσεις θαλάσσιας αναψυχής

Αφορά τις ΖΔΟΕ

Για τη <u>θαλάσσια ζώνη</u> <u>Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών</u>:

- Επιτρέπεται η κατασκευή, εγκατάσταση, συντήρηση και λειτουργία πλωτών υποδομών (π.χ. παρατηρητήρια, πινακίδες, σημάνσεις, οριοσήματα, επιστημονικός εξοπλισμός, αγκυροβόλια φιλικά προς ευαίσθητους τύπους οικοτόπων όπως ο 1120* κ.ά.), καθώς και συνοδών υποδομών περιβαλλοντικής ενημέρωσης, για την οργάνωση των επιτρεπόμενων δραστηριοτήτων και την ενημέρωση / ευαισθητοποίηση των επισκεπτών, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τις ειδικότερες ρυθμίσεις του Σχεδίου Διαχείρισης. Η χωροθέτηση και οι τεχνικές προδιαγραφές των εγκαταστάσεων καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν ειδικής μελέτης.
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση πλωτών υποδομών και εγκαταστάσεων θαλάσσιας αναψυχής σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και με την προϋπόθεση ότι δεν χωροθετούνται πάνω στους τύπους οικοτόπων 1120* και 1170. Για τις υποδομές και εγκαταστάσεις θα πρέπει να επιλέγεται η ηπιότερη δυνατή παρέμβαση με σεβασμό στο φυσικό περιβάλλον, το προστατευτέο αντικείμενο και την αισθητική του τοπίου της περιοχής και με φιλικά προς το περιβάλλον υλικά όπου αυτό είναι δυνατό, για την οργάνωση των επιτρεπόμενων χρήσεων.
- Απαγορεύσεις ή ειδικότεροι όροι και περιορισμοί για την άσκηση των δραστηριοτήτων αναψυχής ή οριοθετήσεις περιοχών όπου θα αποκλείεται κάθε δραστηριότητα, δύναται να εξειδικεύονται και να ρυθμίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής σε περιοχές με επιβεβαιωμένη παρουσία του είδους *Pinna nobilis*, κατόπιν μελετών που θα χαρτογραφούν και θα αξιολογούν τη σημαντικότητα των περιοχών αυτών [Βλέπε Μέτρο MM25401CW0201 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση εποχιακών προσωρινών πλωτών εξεδρών, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, με πρόσδεση στην ακτή, μετά των αναγκαίων υποδομών στήριξης αυτών, για τις οποίες επιλέγεται η ηπιότερη δυνατή παρέμβαση με σεβασμό στο φυσικό περιβάλλον, το προστατευτέο αντικείμενο και την αισθητική του τοπίου της περιοχής και με φιλικά προς το

περιβάλλον υλικά. Η εγκατάσταση προσωρινών πλωτών εξεδρών δεν επιτρέπεται στα θαλάσσια τμήματα που περιβρέχουν τις παραλίες φωλεοποίησης της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* (ΖΠΦ). Η εγκατάσταση προσωρινών πλωτών εξεδρών δεν επιτρέπεται στα θαλάσσια τμήματα μπροστά από τα καταφύγια αναπαραγωγής της μεσογειακής φώκιας (τ.ο.8330) και σε απόσταση 50 μέτρων από αυτά. Τα καταφύγια αναπαραγωγής προσδιορίζονται κατόπιν μελετών που θα χαρτογραφούν τα καταφύγια αναπαραγωγής όπως περιγράφονται στο Σχέδιο Διαχείρισης [Βλέπε Μέτρο MM25401CW0210 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].

- Οι θέσεις και ο αριθμός των πλωτών εξεδρών θα καθοριστούν μετά από ειδική μελέτη χωροθέτησης και σύμφωνα με το ειδικό σχέδιο διαχείρισης επισκεπτών και θα λαμβάνουν υπόψη την παρουσία των προστατευτέων αντικειμένων, τη φέρουσα ικανότητα της περιοχής και την κείμενη νομοθεσία. Μέχρι την εκπόνηση της ειδικής μελέτης χωροθέτησης κα το σχέδιο διαχείρισης επισκεπτών η χωροθέτηση των πλωτών εξέδρων προσωρινής εποχιακής χρήσης θα γίνεται με την σύμφωνη γνώμη του οικείου φορέα διαχείρισης της περιοχής κατά την παρ.12 του άρθρου 13α του ν. 2971/2001 (Α'285).
- Οι εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση θαλάσσιας αναψυχής είναι προσωρινές κατασκευές οι οποίες απομακρύνονται μετά το πέρας της επιτρεπόμενης περιόδου.

Ζώνες εφαρμογής GR2540001: ***ΖΔΟΕ-04*** *(ELBA25401_ZC04)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η περιοχή αποτελεί πόλο έλξης της χώρας που δέχεται σημαντικό αριθμό επισκεπτών που αλληλοεπιδρούν με το θαλάσσιο περιβάλλον. Η εγκατάσταση πλωτών υποδομών μέσα από οργωμένες παρεμβάσεις με στόχο: α) την ενημέρωση των επισκεπτών σχετικά με την οικολογική αξία και τον ενάλιο πλούτο της περιοχής, β) τη δυνατότητα παρατήρησης του τοπίου και της βιοποικιλότητας με σεβασμό στη φύση και τα ευαίσθητα είδη που φιλοξενεί η περιοχή και γ) την εφαρμογή κανόνων συμπεριφοράς των επισκεπτών με στόχο τη διαφύλαξη του προστατευτέου αντικειμένου και την ασφάλεια των επισκεπτών (π.χ. σήμανση διαδρόμων διέλευσης σκαφών αναψυχής), αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της διαχείρισης της περιοχής. Πλωτές εγκαταστάσεις για τη φύλαξη, παρατήρηση και παρακολούθηση της περιοχής από τις αρμόδιες αρχές κρίνεται ότι είναι απαραίτητες τόσο για την ορθή τήρηση των κανόνων εντός της περιοχής, όσο και για την ασφάλεια των επισκεπτών και τη διαφύλαξη του προστατευτέου αντικειμένου. Επιπλέον οι πλωτές εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση της θαλάσσιας αναψυχής, με σεβασμό στο προστατευτέο αντικείμενο και την αισθητική της περιοχής, αποτελούν σημαντικό κομμάτι εξυπηρέτησης της δραστηριότητας ήπιου τουρισμού και παρέχουν την ευκαιρία ευαισθητοποίησης και ενδυνάμωσης της τοπικής οικονομίας προς την κατεύθυνση αυτή. Καθώς ο τουρισμός αποτελεί εποχική δραστηριότητα και κατά τη χειμερινή περίοδο υπάρχει σοβαρή πιθανότητα οι εγκαταστάσεις να αποτελέσουν πηγή απορριμμάτων τόσο στο θαλάσσιο όσο και στο χερσαίο περιβάλλον, λόγω των έντονων καιρικών φαινομένων και του κυματισμού, κρίνεται απαραίτητο να απομακρύνονται.

Η θεμελίωση πλωτών υποδομών στον θαλάσσιο πυθμένα απαιτεί κατάλληλη αντίσταση που θα ασκηθεί από τον πυθμένα η οποία είναι συνήθως ανάλογη με το μέγεθος, τα υλικά και τον προορισμό χρήσης της εγκατάστασης, ενώ εξαρτάται και από την υδρολογία και τη

γεωμορφολογία της περιοχής. Ως εκ τούτου, η εγκατάσταση πλωτών κατασκευών που απαιτούν σταθερή θεμελίωση ή αγκυροβόληση πάνω σε ευαίσθητους οικότοπους όπως ο τ.ο. 1120* και 1170 θα πρέπει να αποφεύγεται μειώνοντας το περιβαλλοντικό αποτύπωμα της θεμελίωσης καθώς δύναται να έχει σημαντικές επιπτώσεις και να τους υποβαθμίζει σημαντικά. Παράλληλα, η δραστηριότητα σε συνδυασμό με την παρουσία υψηλού αριθμού παραθεριστών δύναται να υποβαθμίσει γενικότερα την καλή κατάσταση διατήρησης των ευαίσθητων τύπων οικοτόπων και ειδών, όπως η πίννα.

Επισημάνσεις: Η εφαρμογή των παραπάνω όρων που αφορούν δραστηριότητες σε σημαντικούς θαλάσσιους Τ.Ο. έπεται της χαρτογράφησής τους όπως περιγράφεται στο Σχέδιο Διαχείρισης. Μέχρι να υλοποιηθεί η χαρτογράφηση, η αδειοδοτούσα αρχή δύναται να λαμβάνει υπόψη την υπάρχουσα χαρτογράφηση από δημοσιευμένες εργασίες και την κείμενη νομοθεσία.

(55) Φάροι

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για τις χερσαίες ζώνες της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η διατήρηση των υφιστάμενων και η εγκατάσταση νέων φάρων, σύμφωνα με τις ισχύουσες κείμενες διατάξεις και κατόπιν άδειας των αρμόδιων αρχών.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002:

ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06 *(ELBA25401_ZB02, ELBA25401_ZB03, ELBA25401_ZB05, ELBA25401_ZB06)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25401_ZC01, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC03)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-11*** *(ELBA25401_ZB09, ELBA25401_ZB11)*

ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28 *(ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28)*

Επισήμανση: Ακολούθως, σε συνέχεια των επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων, όπως ορίζονται στο Π.Δ. 59/2018 και σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4685/2020, παρατίθενται δραστηριότητες και έργα που δεν προβλέπονται ή δεν εξειδικεύονται ρητά στο εν λόγω Π.Δ.

Η αναφορά τους κρίνεται αναγκαία, ώστε να θεσπιστούν συγκεκριμένοι όροι και περιορισμοί με στόχο: α) την ομαλή λειτουργία και προστασία της περιοχής, β) την ασφάλεια των κατοίκων και των επισκεπτών, γ) την προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, δ) καθώς και τη συμπερίληψη δραστηριοτήτων που είναι συμβατές με τους όρους προστασίας και παράλληλα συμβάλλουν στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου.

Οι δραστηριότητες και τα έργα αυτά μπορούν να ενταχθούν είτε ως οριζόντιες Γενικές Διατάξεις είτε στο πλαίσιο των Σχεδίων Διαχείρισης της περιοχής κατά την έκδοση των σχετικών ΠΔ και ΚΥΑ για την περιοχή.

Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται και ενισχύεται ο εναλλακτικός τουρισμός (οικοτουρισμός, αγροτουρισμός, θαλάσσιος, πολιτιστικός, θρησκευτικός, φυσιολατρικός, δραστηριότητας, κ.λπ.) σύμφωνα με τους όρους του παρόντος και ειδικότερες ρυθμίσεις του Σχεδίου Διαχείρισης.
- Επιτρέπεται η επίσκεψη με σκοπό την περιβαλλοντική εκπαίδευση, την παρατήρηση της φύσης, την αναψυχή, τα θαλάσσια λουτρά.
- Επιτρέπεται η υπαίθρια αναψυχή, και διημέρευση των επισκεπτών.
- Ειδικότεροι όροι και ρυθμίσεις (κανονιστικό πλαίσιο) για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων καταγράφονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της Περιοχής [βλέπε Μέτρα MM25401CF0311, MM25401CF0312 – Κεφάλαιο 5].
- Ειδικότεροι όροι για την ξενάγηση και την κίνηση των επισκεπτών καθώς και για τη διοργάνωση οικοτουριστικών προγραμμάτων ρυθμίζονται και εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής κατόπιν εγκεκριμένης ειδικής μελέτης Οργάνωσης και Διαχείρισης Επισκεπτών (π.χ. ξενάγηση επισκεπτών σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους και θέσεις).

Για το σύνολο των χερσαίων παράκτιων ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η ημερήσια επίσκεψη και ελεύθερη χρήση της παράκτιας ζώνης για αναψυχή και κολύμβηση και η εξυπηρέτηση της δραστηριότητας με μη μόνιμες υποδομές, βάσει της κείμενης νομοθεσίας και τα οριζόμενα στο παρόν, σύμφωνα με ειδικότερους όρους και περιορισμούς του Σχεδίου Διαχείρισης, εφόσον δεν παραβιάζεται ο προορισμός τους ως κοινόχρηστων αγαθών και δεν επέρχεται αλλοίωση στη φυσική μορφολογία και δεν ασκούνται πιέσεις στα προστατευτέα αντικείμενα.
- Η κίνηση των επισκεπτών στις παράκτιες Ζώνες Προστασίας της Φύσης θα γίνεται μόνο επί επισημασμένων διαδρομών που θα καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής κατόπιν εγκεκριμένης ειδικής μελέτης Οργάνωσης και Διαχείρισης Επισκεπτών.
- Επιτρέπεται η παραχώρηση απλής χρήσης του αιγιαλού και της παραλίας για την εξυπηρέτηση των λουόμενων και την αναψυχή, σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις. Παραχωρήσεις που δεν τηρούν τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις ή επηρεάζουν τους στόχους διατήρησης του προστατευτέου αντικειμένου, ανακαλούνται.
- Οι επιτρεπόμενες χρήσεις και η χωροθέτηση αυτών, η πυκνότητα των επίπλων θαλάσσης και ειδικότερες ρυθμίσεις για τη χρήση τους εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης, λαμβάνοντας υπόψη το Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών.

- Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να διασφαλίζεται μέγιστη προστασία και η διατήρηση των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων και των ενδιαιτημάτων που αποτελούν θέσεις αναπαραγωγής της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* καθώς και η προστασία των ειδών χλωρίδας *Linaria tenuis* και *Saponaria jagelii*.
- Επιτρέπεται, ως ήπια δραστηριότητα αναψυχής, το ερασιτεχνικό ψάρεμα από τη στεριά (π.χ. με καλάμι ή πετονιά) στις παραλίες και παράκτιες περιοχές, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
- Ειδικότεροι όροι και ρυθμίσεις (κανονιστικό πλαίσιο) για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής καταγράφονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της Περιοχής [βλέπε Μέτρο MM25401CF0311– Κεφάλαιο 5].

Ζώνες εφαρμογής GR2540002:

ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06 *(ELBA25401_ZB01, ELBA25401_ZB02, ELBA25401_ZB03, ELBA25401_ZB04, ELBA25401_ZB05, ELBA25401_ZB06)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25401_ZC01, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06 *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05, ELBA25401_ZD06)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25401_ZB07, ELBA25401_ZB08, ELBA25401_ZB09, ELBA25401_ZB10, ELBA25401_ZB11, ELBA25401_ZB12)*

ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11 *(ELBA25401_ ZC04, ELBA25401_ ZC05, ELBA25401_ ZC06, ELBA25401_ ZC07, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC09, ELBA25401_ ZC10, ELBA25401_ ZC11)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36 *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Τμήματα της περιοχής, όπως η Ελαφόνησος και η Μονεμβασιά, αποτελούν σημαντικό πόλο έλξης της χώρας που δέχεται μεγάλο αριθμό επισκεπτών που αλληλοεπιδρά με τη φύση και τα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος. Ήδη στην περιοχή έχουν αναπτυχθεί κατά θέσεις δραστηριότητες αναψυχής και εναλλακτικού τουρισμού, κυρίως στον χερσαίο παράκτιο και θαλάσσιο χώρο, ενώ. Στον ορεινό χώρο της προστατευόμενης περιοχής καταγράφονται ήδη αρκετά αναρριχητικά πεδία και εν γένει φυσιολατρικές δραστηριότητες. Η ανάπτυξη ήπιων εναλλακτικών μορφών τουρισμού (οικοτουρισμού, αγροτουρισμού, περιηγητικού και περιπατητικού τουρισμού, πολιτιστικού - θρησκευτικού τουρισμού, θαλάσσιου τουρισμού, τουρισμού άγριας ζωής) αποτελούν μία βιώσιμη αναπτυξιακή δυνατότητα της περιοχής. Σε κάθε περίπτωση η βιώσιμη διαχείριση της περιοχής προϋποθέτει την ανάπτυξη

εναλλακτικών μορφών τουρισμού με τρόπο που να διασφαλίζεται η ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων στη φύση και να προστατεύεται το περιβάλλον.

Η αειφορική διαχείριση σε αυτές τις περιπτώσεις επιτυγχάνεται όταν υπάρχει επίτευξη αρμονικών σχέσεων μεταξύ τουρισμού και φυσικού περιβάλλοντος ώστε, οι δραστηριότητες να μην οδηγήσουν στην υποβάθμιση της κατάστασης διατήρησης του προστατευτέου αντικειμένου, του φυσικού περιβάλλοντος και της αισθητικής του τοπίου. Κρίνεται ότι δραστηριότητες που έχουν ως επίκεντρο το φυσικό περιβάλλον μέσω της παρατήρησης και της εκτίμησής του, που οργανώνονται από μικρές τοπικές επιχειρήσεις και αφορούν μικρό αριθμό επισκεπτών μπορούν να ελαχιστοποιήσουν τις αρνητικές επιπτώσεις στο φυσικό και κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον παράγοντας οφέλη για τις τοπικές κοινωνίες και δημιουργώντας επιπλέον θέσεις εργασίας. Ταυτόχρονα, η ανάπτυξη δραστηριοτήτων ήπιου τουρισμού δύναται να ενισχύσουν την ευαισθησία των χρηστών προς το περιβάλλον και το διαχειριστικό έργο των αρχών που αποσκοπεί στη διατήρηση και προστασία του προστατευτέου αντικειμένου.

Σε ότι αφορά την απλή χρήση και την παραχώρηση απλής χρήσης του αιγιαλού και της παραλίας για την εξυπηρέτηση των λουόμενων και την αναψυχή (για τις παράκτιες περιοχές με αμμοθινικά οικοσυστήματα), προτείνουμε να επιτρέπεται υπό αυστηρούς όρους και σε καθορισμένες θέσεις, λαμβάνοντας υπόψη τη διατήρηση των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων (2110, 2120, 2190, 2250*, 2260), των ενδιαιτημάτων που αποτελούν θέσεις αναπαραγωγής της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* και της εξάπλωσης των ειδών χλωρίδας **Linaria tenuis* και *Saponaria jagelii*, αλλά και την προστασία του τοπίου. Η οριζόντια απαγόρευση εκτιμάται ότι δε θα οδηγήσει σε αποδοχή από την τοπική κοινότητα και τους επισκέπτες. Ως εκ τούτου η παραχώρηση χρήσης του αιγιαλού και της παραλίας με αυστηρούς όρους και σε συγκεκριμένες θέσεις, σε συνδυασμό με τις δράσεις ευαισθητοποίησης / ενημέρωσης, εκτιμάται ότι θα οδηγήσει στο επιθυμητό αποτέλεσμα σε ότι αφορά τη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου, ενώ η δυνατότητα ανάκλησης παραχωρήσεων εφόσον λειτουργούν παράνομα ή επιφέρουν επιπτώσεις στη διατήρηση τύπων οικοτόπων και ειδών, θα διασφαλίσει την ακεραιότητα της περιοχής.

Επισημάνσεις: Προτείνεται να επιτρέπονται και να ρυθμιστούν οι δραστηριότητες αναψυχής / εναλλακτικού τουρισμού, οι οποίες, υπό όρους, κρίνονται συμβατές με τις ανάγκες προστασίας και αειφόρου ανάπτυξης της περιοχής. Στη χρήση ενσωματώθηκαν και οι χρήσεις επί παραλιών για την εξυπηρέτηση των λουόμενων (όπως απλής χρήσης του αιγιαλού και της παραλίας), δεδομένου ότι δεν προβλέπεται από το ΠΔ κάποια ειδικότερη χρήση.

Αντιπυρική προστασία / Φύλαξη

Για το σύνολο των χερσαίων ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η κατασκευή και συντήρηση έργων και η εκτέλεση εργασιών αντιπυρικής προστασίας.

- Επιτρέπονται τα έργα και οι εργασίες δασοπροστασίας και εν γένει φύλαξης και επόπτευσης του χώρου,
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και χρήση φυλακίων και μη μόνιμης ελαφριάς υποδομής που προορίζεται για την πυροπροστασία, φύλαξη και επόπτευση του χώρου. Οι κατασκευές θα εγκαθίστανται κατόπιν ειδικής μελέτης και θα πρέπει να εναρμονίζονται στην αισθητική του περιβάλλοντος χώρου.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002:

ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06 *(ELBA25401_ZB01, ELBA25401_ZB02, ELBA25401_ZB03, ELBA25401_ZB04, ELBA25401_ZB05, ELBA25401_ZB06)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25401_ZC01, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08 *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05, ELBA25401_ZD06, ELBA25401_ZD07, ELBA25401_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25401_ZB07, ELBA25401_ZB08, ELBA25401_ZB09, ELBA25401_ZB10, ELBA25401_ZB11, ELBA25401_ZB12)*

ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11 *(ELBA25401_ ZC05, ELBA25401_ ZC06, ELBA25401_ ZC07, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC09, ELBA25401_ ZC10, ELBA25401_ ZC11)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36 *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Τα έργα και οι εργασίες αντιπυρικής προστασίας, δασοπροστασίας και εν γένει φύλαξης, καθώς και οι αναγκαίες (υφιστάμενες ή μελλοντικές) υποδομές για τη διαχείριση και προστασία της περιοχής κρίνονται αναγκαίες.

Επισημάνσεις: Προτείνεται να επιτρέπονται τα πάσης φύσεως έργα και εργασίες αντιπυρικής προστασίας, δασοπροστασίας, φύλαξης και επόπτευσης του χώρου. Στις σχετικές προβλέψεις ενσωματώθηκε και η εγκατάσταση φυλακίων και μη μόνιμης ελαφριάς υποδομής που προορίζεται για την πυροπροστασία και εν γένει φύλαξη και επόπτευση του χώρου, δεδομένου ότι δεν υπάρχει ειδική χρήση στο ΠΔ 59/2018. Παρ' όλα αυτά στο άρθρο 2 του από 31.5.1985 Π.Δ. (παράγραφοι 3 και 4) υπάρχει αναφορά σε φυλάκια και κτίρια εντός των δασών και δασικών εκτάσεων για στέγαση του προσωπικού που ασχολείται με την εκμετάλλευση και προστασία των δασών, καθώς και για την αποθήκευση υλικών και μηχανημάτων.

Έργα αντιπλημμυρικής προστασίας / Οριοθέτησης και διευθέτησης ρεμάτων

Για τις χερσαίες ζώνες της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η κατασκευή και συντήρηση έργων αντιπλημμυρικής προστασίας, σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης.
- Επιτρέπεται η οριοθέτηση των υδατορεμάτων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τη σύνταξη φακέλου οριοθέτησης (όπου απαιτείται), με στόχο την εξασφάλιση της απρόσκοπτης απορροής των επιφανειακών νερών και την περιβαλλοντική προστασία του υδατορέματος.
- Επιτρέπεται η διευθέτηση υδατορεμάτων σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, κατόπιν οριοθέτησης και περιβαλλοντικής αδειοδότησης, με σκοπό τη βελτίωση των συνθηκών ροής, τη μείωση των κινδύνων από πλημμύρες και τον έλεγχο των διαβρώσεων και των αποθέσεων φερτών υλικών.
- Επιτρέπονται τα έργα συντήρησης και καθαρισμού υδατορεμάτων από φερτά υλικά ή άλλα εμπόδια που δυσκολεύουν την ελεύθερη απορροή των υδάτων, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Οι εργασίες θα πρέπει να εκτελούνται χειρωνακτικά ή με ελαφριά μηχανήματα, με ταυτόχρονη προστασία της παρόχθιας βλάστησης. Αν κριθεί απαραίτητη η απομάκρυνση δασικής βλάστησης επί υδατορεμάτων (εντός και εκτός της κοίτης), εφαρμόζονται οι διατάξεις της δασικής νομοθεσίας. Εφόσον από τον καθαρισμό προκύπτει αμμοχάλικο, θα πρέπει να διαχειρίζεται και να διατίθεται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
- Επιτρέπονται τα έργα και οι δραστηριότητες άμεσης αντιμετώπισης των συνεπειών από την εκδήλωση πλημμυρικών φαινομένων, στο πλαίσιο εφαρμογής σχεδιασμού αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών και άμεσης / βραχείας διαχείρισης συνεπειών, σύμφωνα με τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις.
- Επιτρέπονται τα άμεσα αντιδιαβρωτικά / αντιπλημμυρικά έργα αντιμετώπισης των συνεπειών πυρκαγιών, σύμφωνα με τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002:

ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06 *(ELBA25401_ZB01, ELBA25401_ZB05, ELBA25401_ZB06)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25401_ZC01, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08 *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05, ELBA25401_ZD06, ELBA25401_ZD07, ELBA25401_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25401_ZB07, ELBA25401_ZB08, ELBA25401_ZB09, ELBA25401_ZB10, ELBA25401_ZB11, ELBA25401_ZB12)*

ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10 *(ELBA25401_ ZC05, ELBA25401_ ZC06, ELBA25401_ ZC07, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC09, ELBA25401_ ZC10)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36 *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10,*

ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)

Επισημάνσεις: Προτείνεται να επιτρέπονται τα έργα αντιπλημμυρικής προστασίας, οριοθέτησης, καθαρισμού και διευθέτησης ρεμάτων, δεδομένου ότι δεν υπάρχει ειδική χρήση στο ΠΔ 59/2018. Η πρόβλεψη να επιτρέπονται τα ανωτέρω έργα κρίνεται απαραίτητη για την προστασία των περιοχών από φυσικές καταστροφές, αλλά και για την αντιμετώπιση συνεπειών φυσικών καταστροφών (πλημμύρες – πυρκαγιές).

Αρχαιολογικές ανασκαφές / Έργα που αφορούν τη συντήρηση και αναστύλωση ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Για περιοχές που εντοπίζονται αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία, καθώς και εν γένει για τις περιοχές χερσαίου και ενάλιου αρχαιολογικού ενδιαφέροντος, εφαρμόζονται και ισχύουν οι διατάξεις του Ν. 3028/2002 «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς» (ΦΕΚ 153/Α/28-6-02), όπως ισχύουν.
- Επιτρέπεται η αρχαιολογική έρευνα πεδίου δηλαδή η έρευνα του εδάφους, του υπεδάφους, του βυθού της θάλασσας ή του πυθμένα ποταμών που έχει ως σκοπό τον εντοπισμό ή την αποκάλυψη αρχαίων μνημείων, είτε αυτή συνίσταται σε ανασκαφή, χερσαία ή ενάλια, είτε σε επιφανειακή έρευνα είτε σε επιστημονική έρευνα.
- Επιτρέπεται η συντήρηση, επισκευή και αναστύλωση ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων και χώρων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
- Κατά τις εργασίες που αφορούν στις αρχαιολογικές έρευνες, καθώς και τις εργασίες συντήρησης, επισκευής και αναστύλωσης ιστορικών και πολιτιστικών στοιχείων, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η προστασία και διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων, ιδιαίτερα σε τύπους οικοτόπων προτεραιότητας και σε κύρια ενδιαιτήματα (π.χ. αναπαραγωγής, φωλεοποίησης) ειδών πανίδας. Σε περίπτωση που απαιτηθούν χωματουργικές εργασίες μεγάλης έκτασης ή επεμβάσεις σε σημαντικούς τύπους οικοτόπων, απαιτείται γνώμη της Μονάδας Διαχείρισης της περιοχής.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002:

ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06 *(ELBA25401_ZB01, ELBA25401_ZB02, ELBA25401_ZB03, ELBA25401_ZB04, ELBA25401_ZB05, ELBA25401_ZB06)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25401_ZC01, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08 *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05, ELBA25401_ZD06, ELBA25401_ZD07, ELBA25401_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25401_ZB07, ELBA25401_ZB08, ELBA25401_ZB09, ELBA25401_ZB10, ELBA25401_ZB11, ELBA25401_ZB12)*

ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11 *(ELBA25401_ ZC04, ELBA25401_ ZC05, ELBA25401_ ZC06, ELBA25401_ ZC07, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC09, ELBA25401_ ZC10, ELBA25401_ ZC11)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36 *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η περιοχή μελέτης και η ευρύτερη περιοχή είναι πολύ πλούσιες σε αρχαιολογικά ευρήματα Προϊστορικών, Κλασσικών, Βυζαντινών και Νεότερων χρόνων (βλέπε Ενότητα 2.3.3). Το πολιτιστικό περιβάλλον της περιοχής μελέτης αποτελείται από αρχαιολογικούς χώρους ενάλιους και χερσαίους και μνημεία, κάστρα, πύργους, Ιερούς Ναούς και Μονές, κ.ά. Οι κυριότεροι αρχαιολογικοί χώροι στην περιοχή είναι η βυθισμένη πολιτεία του Παυλοπετρίου, η Καστροπολιτεία της Μονεμβασιάς και η αρχαία πόλη Επίδαυρος-Λιμηρά. Το Παυλοπέτρι Ελαφονήσου (GR2540002) συμπεριλαμβάνεται στους παράκτιους τόπους της Μεσογείου που συνδυάζουν τουριστικό ενδιαφέρον και πλούσια φυσική κληρονομιά και στις οποίες εφαρμόζονται, από κάτω προς τα πάνω, μέτρα προστασίας του περιβάλλοντος. Στο πλαίσιο του προγράμματος INHERIT, που αφορά την από κοινού προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς και του φυσικού περιβάλλοντος στην Ευρώπη, απονεμήθηκε ο τίτλος «περιοχή INHERITURA» στο Παυλοπέτρι Ελαφονήσου, ενώ χρηματοδοτήθηκαν και οι πρώτες εργασίες ανάδειξης του αρχαιολογικού χώρου. Η καστροπολιτεία της Μονεμβασιάς (GR2540001) αποτελεί έναν από τους εμβληματικότερους διασωθέντες οικισμούς που κατοικείται αδιαλείπτως από τον 6ο αιώνα π.χ και αποτελεί σημαντικό τουριστικό πόλο για την περιοχή και τη βιώσιμη ανάπτυξη της, ενώ σε ότι αφορά την αρχαία πόλη της Επιδαύρου Λιμήρας (GR2540001), τα λείψανα της ακρόπολης της πόλης στην περιοχή του σύγχρονου Αγίου Ιωάννου Μονεμβασίας, αποτελούν έναν από τους σημαντικότερους και εντυπωσιακότερους χώρους της ανατολικής Λακωνίας.

Η χερσαία και ενάλια αρχαιολογική έρευνα και οι εργασίες συντήρησης, αναστύλωσης των ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων και χώρων της περιοχής, συνάδει τόσο με τους στόχους προστασίας της, όσο και με τη βιώσιμη ανάπτυξη αυτής.

Επισημάνσεις: Προτείνεται να επιτρέπονται οι αρχαιολογικές ανασκαφές και τα έργα που αφορούν τη συντήρηση και αναστύλωση ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων. Η πρόβλεψη να επιτρέπονται τα ανωτέρω έργα και ενέργειες κρίνεται απαραίτητη για την προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής.

Κατασκευές και έργα σε χώρους κοινής χρήσης (όπως παραλίες, χώροι αναψυχής, χώροι πολιτιστικού και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος κλπ.)

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπονται οι κατασκευές και η εκτέλεση εργασιών με σκοπό την ασφάλεια των χώρων και την εξυπηρέτηση του προορισμού αυτών, σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, κατά περίπτωση. Το είδος των κατασκευών, η χωροθέτηση αυτών, καθώς και οι όροι και προϋποθέσεις λειτουργίας τους, δύναται να καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.
- Επιτρέπεται η κατασκευή υποδομών με αποκλειστικό στόχο τη διαχείριση και φύλαξη της περιοχής, καθώς και η λήψη μέτρων και η εκτέλεση έργων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τα προβλεπόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Οι όροι και προϋποθέσεις για την κατασκευή των υποδομών και την εκτέλεση έργων δύναται να καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.
- Επιτρέπονται οι κατασκευές για τη διαμόρφωση του εδάφους, όπως κλίμακες, τοίχοι, διάδρομοι, κεκλιμένα επίπεδα, καθώς και κατασκευές για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία ή/και εμποδιζόμενων ατόμων. Τυχόν τέτοιες κατασκευές στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης, καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής ή ειδική μελέτη.
- Επιτρέπεται ο επιλεκτικός, χειρωνακτικός ή με ήπια μηχανικά μέσα, καθαρισμός των ακτών με ταυτόχρονη προστασία της αμμόφιλης βλάστησης στις ζώνες αιγιαλού – παραλίας, εφόσον διασφαλίζεται υψηλός βαθμός προστασίας των προστατευτέων αντικειμένων και ιδιαίτερα των αμμοθινών και της αμμοθινικής βλάστησης στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης (ΖΠΦ). Εργασίες καθαρισμού στις ΖΠΦ δύναται να πραγματοποιηθούν σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής ή κατόπιν άδειας της Μονάδας Διαχείρισης.
- Επιτρέπεται η τοποθέτηση προσωρινών ή λυόμενων κατασκευών, με σκοπό: α) την εξυπηρέτηση των επισκεπτών του χώρου, β) τη σήμανση και την εξυπηρέτηση των δράσεων ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης γ) τη φύλαξη της περιοχής. Η χωροθέτηση και οι προδιαγραφές για την τοποθέτηση τέτοιων κατασκευών γίνεται σύμφωνα με το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής κατόπιν εγκεκριμένων μελετών.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002:

ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06 *(ELBA25401_ZB01, ELBA25401_ZB03, ELBA25401_ZB04, ELBA25401_ZB05, ELBA25401_ZB06)*

ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25401_ZC01, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08 *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05, ELBA25401_ZD06, ELBA25401_ZD07, ELBA25401_ZD08)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11, ΖΠΦ-12*** *(ELBA25401_ZB07, ELBA25401_ZB08, ELBA25401_ZB09, ELBA25401_ZB10, ELBA25401_ZB11, ELBA25401_ZB12)*

ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10 *(ELBA25401_ ZC05, ELBA25401_ ZC06, ELBA25401_ ZC07, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC09, ELBA25401_ ZC10)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36 *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)*

Για τις ζώνες Προστασίας της Φύσης:

- Επιτρέπεται η δημιουργία προσβάσεων στις παραλίες μέσω προκαθορισμένων ξύλινων διαδρόμων σύμφωνα με το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.
- Επιτρέπεται η τοποθέτηση προσωρινών ή λυόμενων κατασκευών για την εξυπηρέτηση παραχώρησης απλής χρήσης τμημάτων αιγιαλού και παραλίας, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και τα αναφερόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

Ζώνες εφαρμογής GR2540002:

ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06 *(ELBA25401_ZB01, ELBA25401_ZB03, ELBA25401_ZB04, ELBA25401_ZB05, ELBA25401_ZB06)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΠΦ-07*** *(ELBA25401_ZB07)*

Για τις χερσαίες ζώνες Διατήρησης Ειδών και Οικοτόπων και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση ήπιων κατασκευών για την εξυπηρέτηση των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς (π.χ. στέγαστρο, παγκάκι).

Ζώνες εφαρμογής GR2540002:

ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 *(ELBA25401_ZC01, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC02, ELBA25401_ZC03)*

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06 *(ELBA25401_ZD01, ELBA25401_ZD02, ELBA25401_ZD03, ELBA25401_ZD04, ELBA25401_ZD05, ELBA25401_ZD06)*

Ζώνες εφαρμογής GR2540001 και GR2540007: ***ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10*** *(ELBA25401_ ZC07, ELBA25401_ ZC08, ELBA25401_ ZC09, ELBA25401_ ZC10)*

ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12, ΖΒΔΦΠ-13, ΖΒΔΦΠ-14, ΖΒΔΦΠ-15, ΖΒΔΦΠ-16, ΖΒΔΦΠ-17, ΖΒΔΦΠ-18, ΖΒΔΦΠ-19, ΖΒΔΦΠ-20, ΖΒΔΦΠ-21, ΖΒΔΦΠ-22, ΖΒΔΦΠ-23, ΖΒΔΦΠ-24, ΖΒΔΦΠ-25, ΖΒΔΦΠ-26, ΖΒΔΦΠ-27, ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29, ΖΒΔΦΠ-30, ΖΒΔΦΠ-31, ΖΒΔΦΠ-32, ΖΒΔΦΠ-33, ΖΒΔΦΠ-34, ΖΒΔΦΠ-35, ΖΒΔΦΠ-36 *(ELBA25401_ZD09, ELBA25401_ZD10, ELBA25401_ZD11, ELBA25401_ZD12, ELBA25401_ZD13, ELBA25401_ZD14, ELBA25401_ZD15, ELBA25401_ZD16, ELBA25401_ZD17, ELBA25401_ZD18, ELBA25401_ZD19, ELBA25401_ZD20, ELBA25401_ZD21, ELBA25401_ZD22, ELBA25401_ZD23, ELBA25401_ZD24, ELBA25401_ZD25, ELBA25401_ZD26, ELBA25401_ZD27, ELBA25401_ZD28, ELBA25401_ZD29, ELBA25401_ZD30, ELBA25401_ZD31, ELBA25401_ZD32, ELBA25401_ZD33, ELBA25401_ZD34, ELBA25401_ZD35, ELBA25401_ZD36)*

Για το σύνολο της θαλάσσιας ζώνης της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπονται οι κατασκευές για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία ή/και εμποδιζόμενων ατόμων σε παραλίες λουόμενων για τη διευκόλυνση της εισόδου τους στη θάλασσα με στόχο την κολύμβηση, σε κατάλληλα χωροθετημένες εγκαταστάσεις όπως ορίζεται στο Σχέδιο Διαχείρισης, εκτός από την εγκατάσταση πάνω στους τύπους οικοτόπων 1120*, 1170. Η χρήση των υποδομών αυτών οφείλει να παρέχεται άνευ κόστους για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία ή/και εμποδιζόμενων ατόμων ανεξαρτήτως του προσώπου που επωμίζεται το κόστος κατασκευής.
- Επιτρέπεται η κατασκευή έως μίας (1) ράμπας πρόσβασης μικρών σκαφών στη θάλασσα κεκλιμένου επιπέδου («γλίστρα») ανά Δήμο ή Κοινότητα σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, με την προϋπόθεση ότι αποτελούν κοινόχρηστες εγκαταστάσεις, ενώ δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση σε παραλίες λουόμενων, και πάνω στους τύπους οικοτόπων 1120*, 1170.
- Απαγορεύσεις ή ειδικότεροι όροι και περιορισμοί για κατασκευές για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία ή/και εμποδιζόμενων ατόμων σε παραλίες λουόμενων για τη διευκόλυνση της εισόδου τους στη θάλασσα με στόχο την κολύμβηση ή οριοθετήσεις περιοχών όπου θα αποκλείεται η δραστηριότητα, δύναται να εξειδικεύονται και να ρυθμίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής σε περιοχές με επιβεβαιωμένη παρουσία του είδους *Pinna nobilis*, κατόπιν μελετών που θα χαρτογραφούν και θα αξιολογούν τη σημαντικότητα των περιοχών αυτών [Βλέπε Μέτρο MM25401CW0201 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].
- Επιτρέπεται η τοποθέτηση προσωρινών ειδικών δίχτυών εντός του θαλασσίου τμήματος που εφάπτεται σε παραλίες λουόμενων σε εξαιρετικές περιπτώσεις που παρατηρούνται τοπικά εκρήξεις ειδών μεδουσών που κρίνεται ότι μπορούν να προκαλέσουν σοβαρή επίπτωση στην ανθρώπινη υγεία, με στόχο την προστασία των λουομένων, σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις της χρήσης «(54) Πλωτές υποδομές και εγκαταστάσεις θαλάσσιας αναψυχής». Τα δίχτυα τοποθετούνται από την ανατολή έως τη δύση του ήλιου. Εξαίρεση αποτελούν οι παραλίες ωοτοκίας στη χέρσο, και οι θαλάσσιες περιοχές που χρησιμοποιούνται για ζευγάρωμα, ανάπαυση και για μετακίνηση των θηλυκών μεταξύ διαδοχικών ωοτοκιών των θαλασσίων χελωνών στις οποίες απαγορεύεται κατά τη διάρκεια όλου του έτους.

Ζώνες εφαρμογής GR2540001: ***ΖΔΟΕ-04*** *(ELBA25401_ZC04)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Λαμβάνοντας υπόψη ότι το μεγαλύτερο τμήμα των ζωνών προστασίας της φύσης αποτελείται από παράκτιες εκτάσεις και περιοχές με μεγάλη επισκεψιμότητα, κρίνεται επιβεβλημένη η παροχή δυνατότητας να εκτελούνται έργα και κατασκευές που θα διασφαλίζουν την ασφάλεια χρήσης των χώρων και τη φύλαξή τους, ενώ θα διευκολύνουν την επισκεψιμότητα με οργανωμένο τρόπο που θα λαμβάνει υπόψη τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής. Επισημαίνεται ότι στις ζώνες αυτές καταγράφονται σημαντικές πιέσεις από την ανεξέλεγκτη και άναρχη άσκηση τουριστικής δραστηριότητας, τόσο στα προστατευτέα αντικείμενα, όσο και στην αισθητική αξία της περιοχής και ως εκ τούτου στη ευρύτερη αξία της. Ο σχεδιασμός υπηρεσιών και υποδομών που θα εξασφαλίζουν την ισότιμη και απεριόριστη πρόσβαση των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) στην παραλία και τις δραστηριότητες θαλάσσιας αναψυχής, υπό το πρίσμα του ολοκληρωμένου τουριστικού

προσβάσιμου θαλάσσιου προορισμού, κρίνεται άκρως απαραίτητη με σεβασμό στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

Η περιοχή έχει ανά τόπους έντονη παρουσία μικρών σκαφών αναψυχής και για τον λόγο αυτό κρίνεται απαραίτητη η εγκατάσταση ειδικών κατασκευών κεκλιμένου επιπέδου για την είσοδο σκαφών στη θάλασσα («γλίστρες») σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία (Απόφαση Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας με Αρ. Πρωτ. 3117.1/Μ.Φ.4Β/Ν/02). Καθώς η υποδομή αποτελεί μόνιμη εγκατάσταση με χρήση υλικών μη φιλικών προς το περιβάλλον (τσιμέντο) που πλήττει ευαίσθητους τύπους οικοτόπων της παράκτιας ζώνης, ενώ η παρουσία μηχανοκίνητων σκαφών συνδέεται με απειλές και πιέσεις στα θαλάσσια οικοσυστήματα (ρύπανση των παράκτιων υδάτων ειδικά από δίχρονους κινητήρες από καύσιμα και λιπαντικό των κινητήρων, αύξηση θολότητας του νερού, προκαλούν όχληση στη θαλάσσια πανίδα λόγω ηχορύπανσης, και τραυματισμό ή θανάτωση από τις συγκρούσεις με θαλάσσια θηλαστικά και χελώνες), κρίνεται απαραίτητο οι κατασκευές να χωροθετούνται καταλλήλως αποφεύγοντας την εγκατάστασή τους πάνω σε ευαίσθητους τ.ο. και ο αριθμός τους να περιορίζονται στο ελάχιστο δυνατό με στόχο να εξυπηρετούν τις ανάγκες της περιοχής αλλά ταυτόχρονα να διασφαλίζεται η λιγότερη δυνατή επίπτωση στο θαλάσσιο περιβάλλον και τα οικοσυστήματα. Η αποφυγή εγκατάστασης υποδομής σε παραλίες λουόμενων κρίνεται απαραίτητη για λόγους ασφαλείας του κοινού, αλλά και την αποφυγή απρόσκοπτης ρύπανσης.

Επισημαίνεται ότι μέσα από την προστασία των Τ.Ο. 1120* και 1170, *που* αποτελούν σημαντικά τροφικά ενδιαιτήματα των ειδών *Caretta caretta* και *Monachus monachus* προστατεύονται και τα είδη προτεραιότητας. Επιπλέον, η προστασία του είδους θαλάσσιου φανερόγαμου *Cymodocea nodosa* κρίνεται ότι εξασφαλίζεται από τις ρυθμίσεις που λαμβάνονται για τον Τ.Ο. 1120* όπου συνήθως απαντάται το είδος, ενώ η προστασία του είδους *Cystoseira* spp., κρίνεται ότι εξασφαλίζεται μέσω των ρυθμίσεων που λαμβάνονται για τον θαλάσσιο Τ. Ο. 1170 «Ύφαλοι». Η προστασία του δίθυρου μαλάκιου *Pinna nobilis* κρίνεται απαραίτητη εξαιτίας της κρίσιμης κατάστασης που βρίσκεται το είδος λόγω της εξάπλωσης επιβλαβούς παρασίτου που έχει επιφέρει μαζικές θανατώσεις στους πληθυσμούς του σε Μεσογειακό και εθνικό επίπεδο.

Τέλος, τα τελευταία χρόνια υπάρχει μια αυξητική τάση φαινομένων πληθυσμιακών εκρήξεων μεδουσών σε πολλές παράκτιες περιοχές στη χώρα κατά την περίοδο των καλοκαιρινών μηνών λόγω της αύξησης της θερμοκρασίας. Τα φαινόμενα αυτά δημιουργούν σημαντικό πρόβλημα στην αλιεία, αλλά ταυτόχρονα οι εκρήξεις συγκεκριμένων ειδών αποτελούν σημαντικό κίνδυνο για τους λουόμενους καθώς το τσίμπημά τους είναι επώδυνο, λόγω των νευροτοξικών ουσιών που παράγουν, γεγονός που προκαλεί ιδιαίτερα προβλήματα στον τοπικό τουρισμό. Η τοποθέτηση διχτυών, αν και δεν αποτελεί δράση μετριασμού του φαινομένου, αποτελεί έναν τρόπο για να διαφυλαχθούν οι λουόμενοι από τέτοια περιστατικά καθιστώντας εφικτή την ανάπτυξη θαλάσσιων δραστηριοτήτων στην περιοχή που αποτελούν πόλο έλξης για τους τουρίστες, εξασφαλίζοντας ως έναν βαθμό η βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής.

Επισημάνσεις:

- Η εφαρμογή των παραπάνω όρων που αφορούν δραστηριότητες σε σημαντικούς θαλάσσιους Τ.Ο. έπεται της χαρτογράφησής τους όπως περιγράφεται στο Σχέδιο Διαχείρισης. Μέχρι να υλοποιηθεί η χαρτογράφηση, η αδειοδοτούσα αρχή δύναται να λαμβάνει υπόψη την υπάρχουσα χαρτογράφηση από δημοσιευμένες εργασίες και την κείμενη νομοθεσία.
- Ελλείψει επίσημων χαρτογραφικών δεδομένων ο φορέας εκμετάλλευσης του έργου υποχρεούται να λάβει υπόψη τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων στην ειδική οικολογική αξιολόγηση και τη λήψη αντισταθμιστικών μέτρων αποκατάστασης σε περίπτωση που ο τύπος οικοτόπου υποβαθμίζεται.
- Αυθαίρετες κατασκευές και εγκαταστάσεις αντιμετωπίζονται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

4.3.4.4.8 Επιτρεπόμενες χρήσεις / Ρυθμίσεις / Τεκμηρίωση / Εκτίμηση επιπτώσεων στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Εκβολές και θαλάσσια περιοχή Ευρώτα» (ΠΠΒ-08) / Ρυθμίσεις, τεκμηρίωση, εκτίμηση επιπτώσεων

Σημαντική επισήμανση:

Σύμφωνα με οδηγίες του ΥΠΕΝ, στο τελικό τεύχος της παρούσας ΕΠΜ, για τα τμήματα των ζωνών ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09 και ΖΠΦ-11 που εμπίπτουν, εν όλω ή εν μέρει, στο πεδίο εφαρμογής της εγκεκριμένης Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης (ΕΠΜ) του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ιονίου (ΕΘΠΙΟ), δεν καθορίζονται ειδικές χρήσεις και ρυθμίσεις στο πλαίσιο της παρούσας.

Για τα τμήματα αυτά εφαρμόζονται οι προβλέψεις της εγκεκριμένης ΕΠΜ του ΕΘΠΙΟ. Οι εν λόγω περιοχές αποτυπώνονται στους χάρτες με διακριτή (γκρι) σκίαση και επισημαίνονται στους πίνακες ζωνών, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην προηγούμενη ενότητα (4.3.3).

(1) Κατοικία (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

Εξειδίκευση *ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ: (1) Κατοικία

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η ανέγερση κατοικιών σε εκτάσεις που δεν διέπονται από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας σύμφωνα με τα οριζόμενα στην κείμενη νομοθεσία για την εκτός σχεδίου δόμηση εντός προστατευόμενων περιοχών του δικτύου Natura 2000.
- Επιτρέπεται η συντήρηση, επέκταση και ανακαίνιση νόμιμα υφιστάμενων κατοικιών και του περιβάλλοντος χώρου αυτών, σύμφωνα με τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις.
- Επιτρέπεται η αναστήλωση ερειπωμένων κτισμάτων αντιπροσωπευτικών της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής, σύμφωνα με τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις κατόπιν γνωμοδότησης του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής.
- Για τμήμα της ζώνης ΖΒΔΦΠ_06 στο Βαλτάκι ισχύει απαγόρευση δόμησης λόγω κήρυξης της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006: **ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12**

(ELBA25403_ZD01, ELBA25403_ZD02, ELBA25403_ZD03, ELBA25403_ZD04, ELBA25403_ZD05, ELBA25403_ZD06, ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD08, ELBA25403_ZD09, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11, ELBA25403_ZD12)

Για τις χερσαίες ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών:

- Επιτρέπεται η συντήρηση, επέκταση και ανακαίνιση νόμιμα υφιστάμενων κατοικιών και του περιβάλλοντος χώρου αυτών, σύμφωνα με τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις.

- Επιτρέπεται η αναστήλωση ερειπωμένων κτισμάτων αντιπροσωπευτικών της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής, σύμφωνα με τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις κατόπιν γνωμοδότησης του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής.
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και συντήρηση λυόμενων ξύλινων κτιρίων για τη στέγαση προσωπικού ασφαλείας και εργαζομένων, σύμφωνα με τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις. Η εγκατάσταση και χρήση των κτιρίων επιτρέπεται μόνο για την εξυπηρέτηση της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευτέου αντικειμένου.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006: ***ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08***

(ELBA25403_ZC02, ELBA25403_ZC03, ELBA25403_ZC04, ELBA25403_ZC05, ELBA25403_ZC06, ELBA25403_ZC07, ELBA25403_ZC08)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Οι ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων αποτελούνται ως επί το πλείστον από εκτεταμένες ιδιωτικές, κυρίως αγροτικές εκτάσεις, με διάσπαρτη αραιή δόμηση, εκτός των ορίων και στην ευρύτερη περιοχή συγκροτημένων οικισμών, σε παραθαλάσσιες εκτάσεις με τουριστική ανάπτυξη (περιοχές Βαθύ, Μαυροβούνι, Σελινίτσα, Βαλτάκι), αλλά και στον ευρύτερο κάμπο του Ευρώτα. Σκοπός των ζωνών βιώσιμης ανάπτυξης είναι η αρμονική συνύπαρξη τη βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών πόρων με τη βιώσιμη ανάπτυξη και τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες. Τυχόν οριζόντια απαγόρευση αξιοποίησης της ιδιωτικής περιουσίας για την ανέγερση κατοικίας θα οδηγούσε σε μείωση της αξίας της ιδιοκτησίας και απουσία κοινωνικής αποδοχής για την προστασία της περιοχής. Δυνητικές επιπτώσεις στη βιώσιμη διαχείριση της περιοχής και στην αλλοίωση των χρήσεων γης και του τοπίου εκτιμάται ότι αποφεύγονται λόγω: α) της μη δυνατότητας αλλαγής χρήσης των εκτάσεων, που διέπονται από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας, β) στο γεγονός ότι η περιοχή δεν έχει έντονες οικιστικές τάσεις αλλά η κύρια χρήση είναι οι καλλιεργητικές δραστηριότητες (στην πεδιάδα του Ευρώτα), γ) στις προϋποθέσεις για το ελάχιστο όριο αρτιότητας και κατάτμησης που απαιτείται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και δ) στην ύπαρξη άλλων περιορισμών που αφορούν στη δόμηση, όπως είναι η αρχαιολογική ζώνη προστασίας Α στο Βαλτάκι και η οριοθέτηση του Αιγιαλού σε μεγάλο τμήμα της περιοχής και ε) στο γεγονός ότι τα αμμοθινικά, παράκτια και υγροτοπικά οικοσυστήματα έχουν χαρακτηριστεί είτε ως ΖΠΦ, είτε ως ΖΔΟΕ όπου δεν επιτρέπεται η χρήση κατοικία και ως εκ τούτου προστατεύονται οι ευαίσθητοι τύποι οικοτόπων της περιοχής.

Σε ότι αφορά την πρόβλεψη για δυνατότητα κατ' εξαίρεσης εγκατάστασης και συντήρησης λυόμενων ξύλινων κτιρίων για τη στέγαση προσωπικού ασφαλείας και εργαζομένων προτείνεται να επιτρέπεται στις ΖΔΟΕ με δυνητική εφαρμογή κυρίως εντός της ζώνης ΖΔΟΕ-07. Παρότι στη Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών δεν περιλαμβάνεται ως επιτρεπόμενη χρήση η κατοικία εκτός ορίων οικισμών, τυχόν νομίμως υφιστάμενα κτίρια κατοικίας θα πρέπει να προβλέπεται να διατηρηθούν. Η πρόβλεψη για κατ' εξαίρεση δυνατότητα συντήρησης και ανακαίνισης κατοικιών εντός της ζώνης Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών θεωρείται σημαντική, δεδομένης της έλλειψης επίσημης χαρτογράφησης όλων των νόμιμων κτιρίων.

(3) Εκπαίδευση
3.1. Νηπιαγωγεία. / 3.2. Πρωτοβάθμια (Δημοτικά) / 3.3. Δευτεροβάθμια (Γυμνάσια, Λύκεια) / 3.5. Ειδική εκπαίδευση.
Αφορά τις ΖΒΔΦΠ
Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων: • Επιτρέπεται η ανέγερση και λειτουργία σχολικών συγκροτημάτων για τη φιλοξενία νηπιαγωγείων, κτιρίων πρωτοβάθμιας (νηπιαγωγείων) και δευτεροβάθμιας (γυμνάσια, λύκειο) εκπαίδευσης, καθώς και κτιρίων ειδικής εκπαίδευσης, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.
Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006: ***ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11*** *(ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11)*
Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Δεδομένου ότι η περιοχή περιλαμβάνει οικισμούς, η δημιουργία κοινωνικών υποδομών για την εξυπηρέτηση των μόνιμων κατοίκων, όπως είναι τα σχολεία, αποτελεί κομβικής σημασίας παράμετρο. Ως εκ τούτου η δυνατότητα για εγκατάσταση σχολικών συγκροτημάτων προτείνεται να επιτρέπεται εντός των ΖΒΔΦΠ.

(4) Αθλητικές εγκαταστάσεις (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)
(*) Εξειδίκευση ΖΠΦ: 4.3 Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις (κατηγορία Ζ2)
Εξειδίκευση ΖΔΟΕ: (*) 4.3 Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις
Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: **4.1 Μικρές αθλητικές εγκαταστάσεις (κατηγορίες Α1, Α2, Β1, Δ, Ε1).** **4.3 Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις.**
Για τις χερσαίες Ζώνες Προστασίας της Φύσης και Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών, προτείνεται να ισχύει η ακόλουθη ρύθμιση για τις αθλητικές δραστηριότητες στην ύπαιθρο: • Επιτρέπονται οι ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις της κατηγορίας Ζ2 του Ν. 2725/1999, όπως ισχύει, δηλαδή οι προσωρινές εγκαταστάσεις ή διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων σε φυσικό περιβάλλον, όπως θάλασσα, ποτάμι, δάσος, βουνό, ή σε δημόσιους δρόμους, εκτός των εγκαταστάσεων για την εξυπηρέτηση του μηχανοκίνητου αθλητισμού και της σκοποβολής. • Για τη διεξαγωγή αθλητικής συνάντησης / αγώνα της κατηγορίας Ζ2 του Ν. 2725/1999 θα πρέπει να λαμβάνεται ειδική άδεια από τους αρμόδιους φορείς, σύμφωνα με τις κατά περίπτωση προϋποθέσεις τις ισχύουσας νομοθεσίας. Δεν επιτρέπεται η διοργάνωση αγώνων μηχανοκίνητου αθλητισμού και σκοποβολής. • Επιτρέπεται η χρήση προκαθορισμένων διαδρομών (οδικού δικτύου και μονοπατιών) και η δημιουργία προσωρινών λυόμενων υπαίθριων εγκαταστάσεων ή/και διαμορφώσεων για την υποστήριξη υπαίθριων αθλητικών δραστηριοτήτων (όπως πεζοπορία, τρέξιμο, δυναμικό βάδισμα, ποδήλατο κλπ.), καθώς και για τη διοργάνωση αγώνων στο φυσικό περιβάλλον και την υποστήριξη του αθλητικού τουρισμού στη φύση.

- Οι εγκαταστάσεις, διαμορφώσεις αλλά και η διοργάνωση αγώνων και δραστηριοτήτων επιτρέπονται μόνο εφόσον διασφαλίζεται προστασία του φυσικού περιβάλλοντος από κάθε δραστηριότητα ή επέμβαση που θα μπορούσε να μεταβάλει ή να αλλοιώσει τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξη του οικοσυστήματος. Ειδικότεροι όροι και περιορισμοί για τη διεξαγωγή αγώνων δύναται να εξειδικεύονται και να ρυθμίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Στο Σχέδιο Διαχείρισης δύναται επίσης να αποκλειστούν συγκεκριμένες αθλητικές δραστηριότητες και εγκαταστάσεις από τμήμα της περιοχής ή από το σύνολο κάποιας ζώνης.
- Σε κάθε περίπτωση κατά τη διοργάνωση σχετικών αθλητικών αγώνων δεν επιτρέπονται ενέργειες οι οποίες δύναται να προκαλέσουν διάβρωση και διάσπαση των ευαίσθητων αμμοθινικών οικοσυστημάτων. Ειδικά στις θέσεις ωοτοκίας του είδους *Caretta caretta* αθλητικές δραστηριότητες μπορούν να πραγματοποιούνται μόνο πριν από την έναρξη και μετά το τέλος της περιόδου ωοτοκίας (Μάϊος - Οκτώβριος).
- Στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής και για την προστασία των αμμοθινικών οικοσυστημάτων και των παραλιών φωλεοποίησης της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* εφαρμόζεται το «Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής». [Βλέπε Μέτρο MM25403CF0304 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006: ***ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10*** *(ELBA25403_ZB05, ELBA25403_ZB06, ELBA25403_ZB07, ELBA25403_ZB08, ELBA25403_ZB09, ELBA25403_ZB10)*

ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09

(ELBA25403_ZC02, ELBA25403_ZC03, ELBA25403_ZC04, ELBA25403_ZC05, ELBA25403_ZC06, ELBA25403_ZC07, ELBA25403_ZC08, ELBA25403_ZC09)

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η λειτουργία και οι εργασίες συντήρησης και βελτίωσης των νόμιμα υφιστάμενων αθλητικών εγκαταστάσεων (Μικρές αθλητικές εγκαταστάσεις: κατηγορίες Α1, Α2, Β1, Δ, Ε1) και ειδικών αθλητικών εγκαταστάσεων, καθώς και όσων έχουν λάβει περιβαλλοντική αδειοδότηση.
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία υπαίθριων μικρών αθλητικών εγκαταστάσεων χωρίς θεατές ή έως 500 θεατές (Μικρές αθλητικές εγκαταστάσεις κατηγορίες Α1, Α2). σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, μετά από Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων, όπου προβλέπεται. Κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης θα πρέπει να τεκμηριωθεί υψηλή προστασία στα προστατευτέα αντικείμενα, αποφυγή απώλειας ενδιαιτημάτων και τεκμηριωμένη αποφυγή όχλησης των ειδών πανίδας. Θα πρέπει επίσης να εξεταστεί και τεκμηριωθεί η σκοπιμότητα ανέγερσής τους εντός της προστατευόμενης περιοχής. Η εγκατάσταση αθλητικών εγκαταστάσεων κατηγορίας Α1 και Α2 δεν επιτρέπεται σε απόσταση μικρότερη των 200 μ. από τα όρια των ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-09 και ΖΠΦ-10. [Αφορά μόνο τις ΖΒΔΦΠ_07, ΖΒΔΦΠ_10 και ΖΒΔΦΠ_11].
- Επιτρέπεται η δημιουργία και λειτουργία υπαίθριων μόνιμων και προσωρινών εγκαταστάσεων ή διαμορφώσεων για διοργάνωση αγώνων στο φυσικό περιβάλλον

(Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις: κατηγορίες Ζ1, Ζ2) για την υποστήριξη υπαίθριων αθλητικών δραστηριοτήτων, καθώς και για τη διοργάνωση αγώνων στο φυσικό περιβάλλον και την υποστήριξη του αθλητικού τουρισμού στη φύση. Οι εγκαταστάσεις, διαμορφώσεις αλλά και η διοργάνωση αγώνων και δραστηριοτήτων θα πρέπει να διασφαλίζουν προστασία του φυσικού περιβάλλοντος από κάθε δραστηριότητα ή επέμβαση που θα μπορούσε να μεταβάλει ή να αλλοιώσει τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξη του οικοσυστήματος.

- Επιτρέπεται η δημιουργία και λειτουργία υπαίθριων εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής που σχετίζονται με αθλητικές δραστηριότητες της παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014 (Α΄ 155) των υποκατηγοριών εε (θεματικά πάρκα), ζζ (κέντρα Προπονητικού Αθλητικού Τουρισμού), θθ (αυτοκινητοδρόμια), σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, μετά από Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων, όπου προβλέπεται. Κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης θα πρέπει να τεκμηριωθεί υψηλή προστασία στα προστατευτέα αντικείμενα, αποφυγή απώλειας ενδιαιτημάτων και τεκμηριωμένη αποφυγή όχλησης των ειδών πανίδας. Θα πρέπει επίσης να εξεταστεί και τεκμηριωθεί η σκοπιμότητα ανέγερσής τους εντός της προστατευόμενης περιοχής. Η εγκατάσταση αθλητικών εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής δεν επιτρέπεται σε απόσταση μικρότερη των 200 μ. από τα όρια των ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-09 και ΖΠΦ-10, ενώ ειδικά για τα αυτοκινητοδρόμια η ανωτέρω απόσταση ορίζεται στα 500 μ. [Αφορά μόνο τις ΖΒΔΦΠ 07, ΖΒΔΦΠ 10 και ΖΒΔΦΠ 11].
- Κατ΄ εξαίρεση επιτρέπεται η εγκατάσταση υπαίθριων μικρών αθλητικών εγκαταστάσεων (Β1, Δ, Ε1) σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, σε εκτάσεις περιμετρικά και πλησίον των οικισμών που δεν διέπονται από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας, μετά από Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων. Κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησής τους θα πρέπει να τεκμηριωθεί υψηλή προστασία στα προστατευτέα αντικείμενα, αποφυγή απώλειας ενδιαιτημάτων και τεκμηριωμένη αποφυγή όχλησης των ειδών πανίδας. Θα πρέπει επίσης να εξεταστεί και τεκμηριωθεί η αδυναμία ανέγερσής τους εντός οικιστικών ιστών ή εκτός των ορίων της προστατευόμενης περιοχής, καθώς και η σκοπιμότητα ανέγερσής τους εντός της προστατευόμενης περιοχής [Αφορά μόνο τις ΖΒΔΦΠ 07, ΖΒΔΦΠ 10 και ΖΒΔΦΠ 11].
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση υπαίθριων οργάνων γυμναστικής.
- Ειδικότεροι όροι και περιορισμοί για την εγκατάσταση αθλητικών εγκαταστάσεων δύναται να εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Στο Σχέδιο Διαχείρισης δύναται επίσης να αποκλειστεί η εγκατάσταση συγκεκριμένων τύπων αθλητικών εγκαταστάσεων και η άσκηση κάποιων δραστηριοτήτων από τμήμα της περιοχής ή από το σύνολο της ζώνης.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006: ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12***

(ELBA25403_ZD01, ELBA25403_ZD02, ELBA25403_ZD03, ELBA25403_ZD04, ELBA25403_ZD05, ELBA25403_ZD06, ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD08, ELBA25403_ZD09, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11, ELBA25403_ZD12)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης:

Σύμφωνα με το Ν. 2725/1999 όπως ισχύει, οι προβλεπόμενες από το ΠΔ 59/2018 επιτρεπόμενες **κοινές αθλητικές εγκαταστάσεις** για τις ΖΒΔΦΠ είναι οι ακόλουθες:

- *αα) Ομάδα Α1: Υπαίθριες εγκαταστάσεις χωρίς θεατές ή έως 500 θεατές, στις οποίες διεξάγονται μόνο προπονήσεις.*
- *ββ) Ομάδα Α2: Υπαίθριες εγκαταστάσεις χωρίς θεατές ή έως 500 θεατές, στις οποίες διεξάγονται και αγώνες.*
- *γγ) Ομάδα Β1: Υπαίθριες εγκαταστάσεις από 500 έως 5.000 θεατές, όπου διεξάγονται τοπικοί ή ερασιτεχνικοί αγώνες.*
- *ζζ) Ομάδα Δ: Κλειστές εγκαταστάσεις χωρίς θεατές ή έως 1.000 θεατές.*
- *ηη) Ομάδα Ε1: Κλειστές εγκαταστάσεις με πάνω από 1.000 θεατές, όπου διεξάγονται τοπικοί ή ερασιτεχνικοί αγώνες.*

Σύμφωνα με το Ν. 2725/1999 όπως ισχύει, οι προβλεπόμενες από το ΠΔ 59/2018 επιτρεπόμενες **ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις** για τις ζώνες ΖΒΔΦΠ είναι οι ακόλουθες:

- *αα) Ομάδα Ζ1: Υπαίθριες μόνιμες εγκαταστάσεις διαμορφωμένες σε φυσικό περιβάλλον, όπως θάλασσα, ποτάμι, λίμνη, δάσος, βουνό, ή σε δημόσιους δρόμους ή σε κοινόχρηστους χώρους πόλεων. Στην ομάδα αυτή ανήκουν, επίσης, τα υπαίθρια και ημιυπαίθρια σκοπευτήρια, οι εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση του αεραθλητισμού καθώς και οι εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση του μηχανοκίνητου αθλητισμού, πλην των υπαγόμενων στην ομάδα Η της υποπερίπτωσης ββ΄ της περίπτωσης β΄ της παρούσας παραγράφου εφόσον είναι μόνιμες.*
- *Ομάδα Ζ2: Προσωρινές εγκαταστάσεις ή διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων σε φυσικό περιβάλλον, όπως θάλασσα, ποτάμι, λίμνη, δάσος, βουνό, ή σε δημόσιους δρόμους ή σε κοινόχρηστους χώρους πόλεων. Στην ομάδα αυτή ανήκουν, επίσης, τα υπαίθρια και ημιυπαίθρια σκοπευτήρια, οι εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση του αεραθλητισμού καθώς και οι εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση του μηχανοκίνητου αθλητισμού, πλην των υπαγόμενων στην ομάδα Η της υποπερίπτωσης ββ΄ της περίπτωσης β΄ της παρούσας παραγράφου εφόσον είναι προσωρινές*
- *ββ) Ομάδα Η: Υπαίθριες εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής της παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014 (Α΄ 155) (χιονοδρομικά κέντρα, αυτοκινητοδρόμια κ.λπ.).*
- *γγ) Ομάδα Θ1: Προσωρινές διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων εντός αθλητικής εγκατάστασης, η οποία διαθέτει άδεια λειτουργίας για άλλο άθλημα (υπαίθριες εγκαταστάσεις).*
- *δδ) Ομάδα Θ2: Προσωρινές διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων εντός αθλητικής εγκατάστασης, η οποία διαθέτει άδεια λειτουργίας για άλλο άθλημα (κλειστές εγκαταστάσεις).*

εε) Ομάδα Ι: Προσωρινές διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων εντός αθλητικής εγκατάστασης, η οποία υπάγεται στο άρθρο 32 του ν. 2725/1999 και διαθέτει άδεια

λειτουργίας από την περιφέρεια (ιδιωτικό γυμναστήριο, ιδιωτική σχολή γυμναστικής) ή εντός μη αθλητικής εγκατάστασης (ξενοδοχείο, σχολείο, εκθεσιακό κέντρο κ.λπ.).

Χερσαίο περιβάλλον: Η περιοχή του Ευρώτα αποτελεί πλέον, ένα διεθνώς αναγνωρισμένο προορισμό σε ότι αφορά τις αθλητικές διοργανώσεις καθώς το έτος 2017 ανακηρύχθηκε σε «Ευρωπαϊκή Πόλη του Αθλητισμού 2017». Στον Δήμο Ευρώτα διεξάγονται ετησίως πληθώρα αθλητικών διοργανώσεων όπως οι αγώνες Evrotathlon, Νικόλεια και Evrotas Run. Ο αθλητικός τουρισμός, ο τουρισμός περιπέτειας και οι δραστηριότητες αναψυχής που συνδέονται με τον οικοτουρισμό, αποτελούν στοιχεία του τουρισμού υπαίθρου, ο οποίος περιλαμβάνει μια ομάδα δραστηριοτήτων, υποδομών και υπηρεσιών εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Στην περιοχή του Ευρώτα ο τουρισμός δεν είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένος, εντούτοις η αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος, με γνώμονα τη βιωσιμότητα και προστασία αυτού, για τη διεξαγωγή αθλητικών δραστηριοτήτων, βοηθά στην περαιτέρω ανάπτυξη του οικοτουρισμού παρέχοντας ένα επιπλέον κίνητρο για την οικονομική ανάπτυξη της περιοχής. Η ανάπτυξή εναλλακτικών δραστηριοτήτων αξιοποιεί το φυσικό περιβάλλον χωρίς να απαιτεί μεγάλης κλίμακας έργων υποδομής και παρεμβάσεις. Επίσης, στην ευρύτερη περιοχή (εντός και εκτός προστατευόμενης περιοχής) υπάρχουν υποδομές για τη φιλοξενία (καταλύματα), καθώς και την επαρκή ιατρική κάλυψη και λοιπές υποστηρικτικές υποδομές.

Ο οικοτουρισμός, ασκείται σε οικολογικά αξιόλογες και ως επί το πλείστον προστατευόμενες περιοχές, ο οποίος αντίθετα από το μαζικό τουρισμό, δεν υπερβαίνει τη φέρουσα ικανότητα της περιοχής, αλλά ταυτόχρονα προωθεί ενεργά την προστασία της φύσης και του πολιτιστικού περιβάλλοντος, ενώ συνεισφέρει στη διατήρηση της συνοχής του κοινωνικού ιστού και την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας. Επιπρόσθετα, οι ήπιες αθλητικές δραστηριότητες στη φύση, σε συνδυασμό με υποστηρικτικές υποδομές ενημέρωσης (πινακίδες, κιόσκια, κλπ) προάγουν την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση και αποτελούν συμβατές δραστηριότητες βιώσιμης ανάπτυξης της περιοχής.

Ως εκ τούτου η ανάπτυξη υποδομών στήριξης υπαίθριων αθλητικών δραστηριοτήτων και αθλητικής περιπέτειας (κατηγορία Ζ2 ειδικών αθλητικών εγκαταστάσεων Ν. 2725/1999) αποτελούν υποδομές που συνάδουν με τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής και προτείνεται να επιτρέπονται σε όλες τις κατηγορίες ζωνών (ΖΠΦ, ΖΔΟΕ, ΖΒΔΓΠ), υπό όρους και αναλόγως των ιδιαίτερων συνθηκών κάθε υποζώνης. Σε κάθε περίπτωση οι εγκαταστάσεις και η άσκηση των δραστηριοτήτων θα πρέπει να διασφαλίζουν την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος από κάθε δραστηριότητα ή επέμβαση που θα μπορούσε να μεταβάλει ή να αλλοιώσει τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξη του οικοσυστήματος, καθώς και την αποφυγή ενεργειών που δύναται να επιφέρουν καταστροφή, φθορά ή αλλοίωση των στοιχείων του οικοσυστήματος. Τυχόν επιπτώσεις στη διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων δύναται να προβλεφθούν από ειδικότερους όρους και ρυθμίσεις του Σχεδίου Διαχείρισης.

Από τις σχετικές προβλέψεις εξαιρούνται οι υποδομές και οι αγώνες μηχανοκίνητου αθλητισμού και σκοποβολής, δεδομένου ότι εκτιμάται πως θα επιφέρει επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα και την αξία της προστατευόμενης περιοχής, όπως: α) οχλήσεις ειδών ορνιθοπανίδας και πανίδας λόγω των αυξημένων επιπέδων θορύβου, ειδικά κατά την αναπαραγωγική περίοδο, β) όχληση και κίνδυνος ατυχημάτων χρηστών της περιοχής (περιπατητές), γ) πρόκληση ζημιών σε τμήματα του δικτύου μονοπατιών. Επίσης οι μηχανοκίνητοι αγώνες δεν συνάδουν με την ήπια

οικοτουριστική ανάπτυξη που προτείνεται για την περιοχή. Από τις προβλέψεις εξαιρούνται επίσης περιοχές με πολύ ευαίσθητα οικοσυστήματα, όπως για παράδειγμα αμμοθινικοί τύποι οικοτόπων, των οποίων και οικοτόπων προτεραιότητας θέσεις φωλεοποίησης της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*.

Για τις ΖΒΔΦΠ: Σε ότι αφορά τη δημιουργία αθλητικών εγκαταστάσεων (χρήση «4.1 Μικρές αθλητικές εγκαταστάσεις (κατηγορίες Α1, Α2, Β1, Δ, Ε1)»), εκτός των υφιστάμενων, νέες προτείνεται να χωροθετούνται εντός των οικισμών της περιοχής ή – σε περίπτωση αδυναμίας – πλησίον των οικισμών, ώστε να εξυπηρετούν τους κατοίκους, να διασφαλίζουν τη συνοχή των χρήσεων και να αποφεύγεται η όχληση των ειδών πανίδας και η διάσπαση των ενδιαιτημάτων της προστατευόμενης περιοχής. Δεδομένης της φυσιογνωμίας της περιοχής, αλλά και των υφιστάμενων αθλητικών υποδομών (Δημοτικό Στάδιο Σκάλας, Δημοτικό Γήπεδο Έλους "Βασίλειος Μιχελάκος" και Δημοτικό Στάδιο Βλαχιώτη, Γήπεδο Γλυκόβρυσης κ.α.) δεν κρίνεται σκόπιμη η χωροθέτηση νέων γηπέδων στην ευρύτερη περιοχή (ΖΒΔΦΠ). Σε ότι αφορά τις κλειστές κτιριακές εγκαταστάσεις, η χρήση συνάδει με οικιστικές ζώνες. Λοιπές υπαίθριες αθλητικές υποδομές στήριξης των υπαίθριων αθλητικών δραστηριοτήτων θα πρέπει να επιτρέπονται, δεδομένου ότι υποστηρίζουν και ενισχύουν τις αθλητικές δραστηριότητες στη φύση και τον αθλητικό τουρισμό που συνδυάζεται με τον οικοτουρισμό.

Για τις ΖΔΟΕ: Εντός των ΖΔΟΕ δεν υπάρχουν υφιστάμενες αθλητικές εγκαταστάσεις, ούτε οικισμοί (εξαιρούνται της ζωνοποίησης). Ως εκ τούτου δε βρίσκει εφαρμογή η χρήση «4.1 Μικρές αθλητικές εγκαταστάσεις (κατηγορίες Α1, Α2, Β1, Δ, Ε1)», όπως αυτή προτείνεται ανωτέρω να προσδιοριστεί και να ρυθμιστεί για την περιοχή για τις ΖΒΔΦΠ.

Επισημάνσεις:

- Η εγκατάσταση ειδικών αθλητικών εγκαταστάσεων της κατηγορίας Ζ2 του Ν. 2725/1999, όπως ισχύει, δηλαδή οι προσωρινές εγκαταστάσεις ή διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων σε φυσικό περιβάλλον, όπως θάλασσα, ποτάμι, λίμνη, δάσος, βουνό, ή σε δημόσιους δρόμους, εκτός των εγκαταστάσεων για την εξυπηρέτηση του μηχανοκίνητου αθλητισμού, επιτρέπονται σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018 μόνο εντός των ΖΒΔΦΠ. Στις ΖΔΟΕ επιτρέπονται μόνο εντός σχεδίου πόλης / οικισμού, ενώ στις ΖΠΦ δεν επιτρέπονται. Προτείνεται η κατηγορία Ζ2 να επιτρέπεται υπό όρους και στις ΖΔΟΕ και ΖΠΦ, δεδομένου ότι: α) οι αθλητικοί αγώνες στη φύση, συνάδουν με την ανάπτυξη του οικοτουρισμού, την περιβαλλοντική εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση και, β) όταν πραγματοποιούνται με τις κατάλληλες ρυθμίσεις δεν επιφέρουν επιπτώσεις στο προστατευτέο αντικείμενο και γ) προάγουν τη βιώσιμη διαχείριση φυσικών πόρων ή/και τη βιώσιμη ανάπτυξη.
- Η χρήση προκαθορισμένων διαδρομών (οδικού δικτύου και μονοπατιών) και η δημιουργία προσωρινών, λυόμενων υπαίθριων εγκαταστάσεων ή ήπιων διαμορφώσεων για την υποστήριξη χερσαίων υπαίθριων αθλητικών δραστηριοτήτων (όπως πεζοπορία, τρέξιμο, δυναμικό βάδισμα, ποδήλατο κλπ.), καθώς και για τη διοργάνωση αγώνων στο φυσικό περιβάλλον και την υποστήριξη του αθλητικού τουρισμού στη φύση υπό τους όρους που αναφέρονται παραπάνω προτείνεται να επιτρέπονται σε όλη την προστατευόμενη περιοχή.

Τα ανωτέρω αναφερόμενα δύναται ερμηνευτικά να ενταχθούν στη χρήση «4.3 Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις» (ειδική κατηγορία Ζ2 του Ν. 2725/1999).

- Σε ό,τι αφορά υφιστάμενες ή νέες εγκαταστάσεις που σχετίζονται με λιμένες και μαρίνες, και την κατασκευή προβλητών, εξεδρών και μόλων, περιγράφονται αναλυτικά στους όρους των αντίστοιχων χρήσεων.

(5) Θρησκευτικοί χώροι.

Αφορά τις ΖΔΟΕ και τις ΖΒΔΦΠ
Κατ' εξαίρεση προτείνεται να αφορά και τις ΖΠΦ

Για τις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η χρήση, συντήρηση, επισκευή, αποκατάσταση και αναστύλωση θρησκευτικών χώρων και μνημείων και του περιβάλλοντος χώρου αυτών, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και εφόσον εκδοθούν οι απαραίτητες άδειες των αρμόδιων φορέων και Υπηρεσιών.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006: ***ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08***
(ELBA25403_ZC02, ELBA25403_ZC03, ELBA25403_ZC04, ELBA25403_ZC05, ELBA25403_ZC06, ELBA25403_ZC07, ELBA25403_ZC08)

Για τις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η ανέγερση νέων θρησκευτικών χώρων, σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις, υπό την προϋπόθεση ότι τεκμηριώνεται υψηλή προστασία στα προστατευτέα αντικείμενα, αποφυγή απώλειας ενδιαιτημάτων και τεκμηριωμένη αποφυγή όχλησης των ειδών πανίδας.
- Επιτρέπεται η χρήση, συντήρηση, επισκευή, αποκατάσταση και αναστύλωση θρησκευτικών χώρων και μνημείων και του περιβάλλοντος χώρου αυτών, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και εφόσον εκδοθούν οι απαραίτητες άδειες των αρμόδιων φορέων και Υπηρεσιών.
- Για τμήμα της ζώνης ΖΒΔΦΠ_06 στο Βαλτάκι ισχύει απαγόρευση δόμησης λόγω κήρυξης της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006: ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12***
(ELBA25403_ZD01, ELBA25403_ZD02, ELBA25403_ZD03, ELBA25403_ZD04, ELBA25403_ZD05, ELBA25403_ZD06, ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD08, ELBA25403_ZD09, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11, ELBA25403_ZD12)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Οι θρησκευτικοί χώροι (ιεροί ναοί, μονές και άλλοι θρησκευτικοί χώροι) ικανοποιούν το θρησκευτικό συναίσθημα και εξυπηρετούν τις ανάγκες άσκησης θρησκευτικών καθηκόντων των κατοίκων και επισκεπτών της περιοχής και ως εκ τούτου δεν δύναται να αποκλειστούν, ενώ πρέπει να προβλέπεται η δυνατότητα συντήρησής τους ώστε να διατηρούν τη λειτουργικότητα τους, την εκκλησιαστική αρχιτεκτονική, αλλά και τις αναγκαίες

υποδομές υποδοχής κοινού. Η αποκατάσταση και ανάδειξη ιερών ναών, μονών και του περιβάλλοντος χώρου αυτών, καθώς και λοιπών θρησκευτικών μνημείων και ιδίως των σημαντικών αρχιτεκτονικών χαρακτηριστικών αυτών ενισχύουν και συμβάλουν στην ανάπτυξη του προσκυνηματικού και του ιστορικού-θρησκευτικού τουρισμού και στην αύξηση της επισκεψιμότητας, εμπλουτίζοντας το προσφερόμενο τουριστικό προϊόν της περιοχής. Ο θρησκευτικός τουρισμός αποτελεί σημαντικό κομμάτι της ελληνικής τουριστικής κίνησης, ενώ τα μνημεία της ελληνικής ορθοδοξίας είναι αναπόσπαστο τμήμα της εθνικής κληρονομιάς και αποτελούν αξιόλογο πόλο έλξης επισκεπτών.

Τέλος, η αποκατάσταση και αναστύλωση θρησκευτικών μνημείων συμβάλλει στη διατήρηση και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και της ιστορικής συνείδησης μέσα στο χρόνο. Σκοπός τέτοιων δράσεων είναι η προστασία και η ανάδειξη ιστορικών χώρων και μνημείων σύμφωνα με τις διεθνείς απαιτήσεις και η ορθολογική και βιώσιμη διαχείριση σημαντικών τόπων και μνημείων φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, συμβάλλοντας στην αύξηση της επισκεψιμότητας και την ενίσχυση του πολιτιστικού τουρισμού της περιοχής.

(6) Πολιτιστικές εγκαταστάσεις

Αφορά τις ΖΒΔΦΠ

Για όλες τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η λειτουργία και συντήρηση των υφιστάμενων πολιτιστικών εγκαταστάσεων, καθώς και η εγκατάστασή τους σε υφιστάμενα κτίρια, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Σε περίπτωση εγκατάστασης σε υφιστάμενα κτίρια επιτρέπονται οι εργασίες συντήρησης, αποκατάστασης, διαμόρφωσης, υποδομών ασφάλειας για να μπορούν να φιλοξενήσουν τις ανάγκες του χώρου και να υποδεχτούν επισκέπτες.
- Επιτρέπεται η κατασκευή νέων πολιτιστικών εγκαταστάσεων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Η ανέγερση νέων κτιρίων επιτρέπεται σε εκτάσεις που δεν διέπονται από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας και μόνο αν κριθεί απολύτως σκόπιμο για λόγους ανάδειξης σημαντικών πολιτιστικών στοιχείων ή ανάδειξης της φυσικής αξίας των οικοσυστημάτων και των σημαντικών ειδών και τύπων οικοτόπων της περιοχής (π.χ. Περιβαλλοντικό Μουσείο). Σε κάθε περίπτωση, θα εξετάζεται και θα προκρίνεται η εγκατάστασή τους σε υφιστάμενα κτίρια ή εντός οικισμών.
- Η εγκατάσταση νέων πολιτιστικών εγκαταστάσεων δεν επιτρέπεται σε απόσταση μικρότερη των 200 μ. από τα όρια των ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-09 και ΖΠΦ-10. [Αφορά μόνο τις ΖΒΔΦΠ_07, ΖΒΔΦΠ_10 και ΖΒΔΦΠ_11].
- Για τμήμα της ζώνης ΖΒΔΦΠ_06 στο Βαλτάκι ισχύει απαγόρευση δόμησης λόγω κήρυξης της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006: ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12***

(ELBA25403_ZD01, ELBA25403_ZD02, ELBA25403_ZD03, ELBA25403_ZD04, ELBA25403_ZD05, ELBA25403_ZD06, ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD08, ELBA25403_ZD09, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11, ELBA25403_ZD12)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Το άρθρο 2 της οδηγίας 92/43/ΕΚ καθιστά σαφές ότι όλα τα μέτρα που λαμβάνονται αποσκοπούν στη διατήρηση – και στην αποκατάσταση σε ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης – των φυσικών οικοτόπων και των ειδών ενωσιακής σημασίας, λαμβάνοντας ταυτόχρονα υπόψη τις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές απαιτήσεις, καθώς και τις περιφερειακές και τοπικές ιδιομορφίες. Οι περιοχές του δικτύου Natura 2000 προσφέρουν πολιτιστικές υπηρεσίες, φιλοξενώντας πολιτιστικό τουρισμό και συμβάλλοντας στη διατήρηση της πολιτιστικής ταυτότητας της περιοχής. Η φυσική και πολιτιστική κληρονομιά παρέχουν ένα ευρύ φάσμα κοινωνικοοικονομικών ωφελειών και υπηρεσιών, μέσω αναψυχής, εκπαίδευσης, απασχόλησης, συμβάλλοντας στην ουσιαστική βελτίωση της ποιότητας ζωής.

Οι πολιτιστικοί χώροι όταν προάγουν στοιχεία της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς, των οικοσυστημάτων και των ειδών που φιλοξενεί η περιοχή επιτελούν επιπρόσθετα σκοπούς περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης. Λειτουργούν επικουρικά στην προστασία των ειδών και των οικοτόπων καθώς διαμορφώνουν συνειδήσεις, ενημερώνουν και συντελούν στην ανάπτυξη περιβαλλοντικής παιδείας που είναι το πρώτο στάδιο για την προστασία και την εσαεί ομαλή λειτουργία των οικοσυστημάτων. Εν γένει, η λειτουργία πολιτιστικών χώρων σε προστατευόμενες περιοχές δύναται να εστιάζει, μεταξύ άλλων, στην ανάδειξη της ιστορίας, της αρχιτεκτονικής, των αρχαιοτήτων, της λαογραφίας, της άσκησης παραδοσιακών δραστηριοτήτων, αλλά και των ιδιαίτερων στοιχείων της φύσης, αυξάνοντας έτσι την προστιθέμενη τουριστική αξία της.

Για τους σκοπούς αυτούς οφείλουν να αξιοποιούνται ήδη υπάρχουσες εγκαταστάσεις δίνοντας ή και αναδεικνύοντας την υπάρχουσα ιστορική αξία παλαιών ανεκμετάλλευτων κτιρίων, επιτυγχάνοντας τον επιθυμητό στόχο χωρίς επιβάρυνση της περιοχής με νέες εγκαταστάσεις και συνοδές υποδομές αυτών. Επιπλέον, η αναστήλωση και διαμόρφωση εγκαταλελειμμένων κτιρίων και χώρων, όταν δεν επιφέρει κινδύνους για τα προστατευτέα αντικείμενα, προσδίδει αισθητική αξία στην περιοχή συνδέοντας παράλληλα τους επισκέπτες με το παρελθόν και την αξία διατήρησης και σεβασμού της πολιτιστικής, ιστορικής αλλά και φυσικής κληρονομιάς του τόπου.

(7) Διοίκηση τοπικής κλίμακας (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: (7) Διοίκηση τοπικής κλίμακας.

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η χρήση υφιστάμενων κτιρίων για την εγκατάσταση διοικητικών χρήσεων, για τις ανάγκες της προστατευόμενης περιοχής. Σε περίπτωση εγκατάστασης σε υφιστάμενα κτίρια επιτρέπονται οι εργασίες συντήρησης, αποκατάστασης, διαμόρφωσης, υποδομών ασφάλειας για να μπορούν να φιλοξενήσουν τις ανάγκες του χώρου. Τα κτίρια διοίκησης θα πρέπει να εξυπηρετούν ταυτόχρονα σκοπούς περιβαλλοντικής ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006: ***ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11*** *(ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Εφόσον κριθεί σκόπιμο για τις ανάγκες διοίκησης της προστατευόμενης περιοχής, δύναται να αξιοποιούνται ήδη υπάρχουσες κτιριακές εγκαταστάσεις δίνοντας ή και αναδεικνύοντας την υπάρχουσα ιστορική αξία παλαιών ανεκμετάλλευτων κτιρίων, επιτυγχάνοντας τον επιθυμητό στόχο χωρίς περαιτέρω επιβάρυνση της περιοχής με νέες εγκαταστάσεις και τυχόν συνοδά έργα. Επιπλέον, η αναστήλωση και διαμόρφωση εγκαταλελειμμένων κτιρίων και χώρων, όταν δεν επιφέρει κινδύνους για τα προστατευτέα αντικείμενα, προσδίδει αισθητική αξία στην περιοχή, συνεισφέροντας ταυτόχρονα στην περιβαλλοντική εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση.

Υφιστάμενα κτίρια που εν δυνάμει μπορούν να αξιοποιηθούν για την άσκηση διοίκησης δεν εντοπίζονται εντός των ΖΠΦ και ΖΔΟΕ και ως εκ τούτου δεν έχει χρησιμότητα η σχετική πρόβλεψη της χρήσης στις ζώνες αυτές. Περαιτέρω, λαμβάνοντας υπόψη: α) τη φυσιογνωμία της προστατευόμενης περιοχής, η οποία δεν είναι απομονωμένη, β) το γεγονός ότι εντός των ορίων της απαντώνται οικισμοί και γ) ότι σε σχετικά κοντινή απόσταση υπάρχουν αστικά κέντρα, καθιστά άσκοπη και μη αναγκαία την εγκατάσταση νέων κτιρίων διοίκησης εντός οποιασδήποτε ζώνης. Η επιλογή αυτή προστατεύει αφενός από τις δυνητικές επιπτώσεις στο τοπίο και το προστατευτέο αντικείμενο από τη δημιουργία δομημένου περιβάλλοντος και των συνοδών έργων και αφετέρου ενισχύει τη συνεκτικότητα και τη ζωτικότητα των οικιστικών περιοχών.

(8) Περίθαλψη (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η κατασκευή, συντήρηση και λειτουργία μονάδων Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης (άρθρο 9 Ν. 2716/1999 όπως ισχύει) με τη μορφή μικρού μεγέθους παραδοσιακών ξενώνων, καθώς και η ανάπτυξη δραστηριοτήτων κοινωνικής αποκατάστασης, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες με το παρόν επιτρεπόμενες δραστηριότητες.
- Επιτρέπεται η κατασκευή, συντήρηση και λειτουργία Προστατευόμενων Εργαστηρίων και Εργαστηρίων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (άρθρο 10 Ν. 2716/1999 όπως ισχύει), σύμφωνα με τις προβλεπόμενες με το παρόν επιτρεπόμενες δραστηριότητες.
- Επιτρέπονται οι δραστηριότητες των Κοινωνικών Συνεταιρισμών Περιορισμένης Ευθύνης (άρθρο 12 Ν. 2716/1999 όπως ισχύει), σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους και περιορισμούς που ισχύουν ανά χρήση.
- Η ανέγερση νέων εγκαταστάσεων επιτρέπεται σε εκτάσεις που δεν διέπονται από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας και μόνο αν κριθεί απολύτως σκόπιμο για την εξυπηρέτηση των σκοπών των μονάδων αυτών. Κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης θα πρέπει να εξεταστεί και να τεκμηριωθεί η αδυναμία ανέγερσής τους εντός οικιστικών ιστών ή εκτός των ορίων της προστατευόμενης περιοχής και να τεκμηριωθεί η αναγκαιότητα ανέγερσής τους εντός της ζώνης.

- Η ανέγερση νέων εγκαταστάσεων δεν επιτρέπεται σε απόσταση μικρότερη των 200 μ. από τα όρια των ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-09 και ΖΠΦ-10.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006: ***ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11*** *(ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Οι Μονάδες Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης έχουν σκοπό την τοποθέτηση και ψυχιατρική παρακολούθηση, σε χώρους διαβίωσης, θεραπείας και υποστήριξης, για μακρόχρονη ή βραχεία παραμονή των ατόμων με ψυχικές διαταραχές και σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα, όταν δεν έχουν στέγη ή κατάλληλο οικογενειακό περιβάλλον. Οι Ξενώνες αναπτύσσουν δραστηριότητες Κοινωνικής Αποκατάστασης και συμμετέχουν από κοινού με άλλα νομικά πρόσωπα της περιοχής τους σε δραστηριότητες πολιτιστικές και εκπαιδευτικές, καθώς και κοινωνικής και επαγγελματικής επανένταξης. Στα Προστατευμένα Εργαστήρια και τα Εργαστήρια Επαγγελματικής Εκπαίδευσης παρέχονται υπηρεσίες για την απόκτηση λειτουργικών, μαθησιακών και επαγγελματικών δεξιοτήτων στα άτομα με χρόνιες ψυχικές διαταραχές και σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα από το κατάλληλο προσωπικό με σκοπό τη θεραπεία, την κοινωνική επανένταξη και την τοποθέτησή τους στην ελεύθερη ή προστατευμένη αγορά εργασίας ή σε Κοινωνικούς Συνεταιρισμούς Περιορισμένης Ευθύνης ή άλλες μορφές κοινωνικών ή δημοτικών επιχειρήσεων. Οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης (Κοι.Σ.Π.Ε.) αποβλέπουν στην κοινωνικο-οικονομική ενσωμάτωση και επαγγελματική ένταξη των ατόμων με σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα και των ατόμων με προβλήματα εξάρτησης που έχουν ενταχθεί και παρακολουθούν προγράμματα κοινωνικής επανένταξης και συμβάλλουν στη θεραπεία τους και στην κατά το δυνατόν οικονομική τους αυτάρκεια.

Οι ανωτέρω μονάδες και δομές, αποτελούν ειδικές δομές υγείας, οι οποίες μπορούν να εγκατασταθούν ή δραστηριοποιηθούν εντός της περιοχής και να επωφεληθούν για την ικανοποίηση των σκοπών τους από τις δυνατότητες και την αξία της περιοχής και συγκεκριμένα: α) την παροχή δυνατοτήτων για εκπαίδευση και άσκηση παραδοσιακών δραστηριοτήτων (γεωργία, κτηνοτροφία, μελισσοκομία, επεξεργασία τοπικών προϊόντων), β) την περιβαλλοντική εκπαίδευση / ευαισθητοποίηση, γ) τη συμμετοχή σε εθελοντικές δράσεις για το περιβάλλον, καθώς και δ) την ανάπτυξη δραστηριοτήτων (αναψυχής – άθλησης) που σχετίζονται με τη φύση, την πολιτιστική αξία και τις παραδόσεις της περιοχής, παρέχοντας ταυτόχρονα σημαντικά θεραπευτικά οφέλη. Τα φυσικά οικοσυστήματα είναι γνωστό ότι παίζουν σημαντικό ρόλο στην υποστήριξη της σωματικής και ψυχικής υγείας παρέχοντας δυνατότητες για υπαίθριες δραστηριότητες, αναψυχή και χαλάρωση.

Ως εκ τούτου, λόγω της φύσης τους, οι ανωτέρω μονάδες δεν προτείνεται να αποκλειστούν οριζόντια από όλες τις ΖΒΔΦΠ αλλά να αξιολογηθεί κάθε επιμέρους περιοχή. Παρ' όλα αυτά, η εγκατάσταση νέων κτιριακών εγκαταστάσεων προτείνεται να επιλέγεται μόνο στις περιπτώσεις που κρίνεται απολύτως αναγκαίο για την εξυπηρέτηση του σκοπού της μονάδας και εφόσον υπάρχει αδυναμία χωροθέτησης εκτός ζώνης.

Σε ότι αφορά τις υπόλοιπες δομές περίθαλψης κρίνεται σκόπιμη η χωροθέτησή τους στις εντός οικισμών περιοχές ή εκτός προστατευόμενης περιοχής, λαμβάνοντας υπόψη: α) την ύπαρξη επαρκών οικισμών εντός της προστατευόμενης περιοχής, β) την αμεσότητα σύνδεση της περιοχής με μεγάλο αστικό κέντρο και πόλη και γ) τη χρηστικότητα χωροθέτησης των μονάδων περίθαλψης εντός πόλεων και οικισμών και δ) τις επιπτώσεις στο τοπίο και το προστατευτέο αντικείμενο από την ανέγερση κτιριακών εγκαταστάσεων, καθώς και των αναγκαίων συνοδών υποδομών σε εκτός σχεδίου περιοχή.

(10) Εμπόριο και παροχή προσωπικών υπηρεσιών (με διαφοροποίηση ανά ζώνη σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018)

Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: 10.1. Εμπορικά καταστήματα.

Για <u>τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων</u>:

- Επιτρέπεται η λειτουργία των νόμιμα υφιστάμενων εμπορικών καταστημάτων.
- Επιτρέπεται η δημιουργία νέων εμπορικών καταστημάτων αποκλειστικά για την εξυπηρέτηση των καθημερινών αναγκών των επισκεπτών, πώλησης προϊόντων τοπικής παραγωγής, ενοικίασης και εκμίσθωσης ειδών αναψυχής και αθλητικών ειδών για την εξυπηρέτηση του οικοτουρισμού. Η εκτός σχεδίου χωροθέτηση τέτοιων χρήσεων για την εξυπηρέτηση των κατοίκων και τουριστών, επιτρέπεται σε περιοχές με υφιστάμενη δόμηση (οικιστική ή τουριστική) και εφόσον η περιοχή δεν δύναται να εξυπηρετηθεί από υφιστάμενο οικισμό σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Λειτουργία λοιπών εμπορικών καταστημάτων επιτρέπεται μόνο εντός οικιστικού ιστού. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι δεν αλλοιώνεται η φυσιογνωμία και οι υφιστάμενες χρήσεις της περιοχής, οι οποίες αποτελούν και ενδιαιτήματα ειδών πανίδας.
- Επιτρέπεται η διάθεση τοπικών προϊόντων (τροφίμων και αντικειμένων λαϊκής τέχνης) μόνο σε ειδικά διαμορφωμένους υπαίθριους χώρους και τροχήλατες ή μη μόνιμες κατασκευές. Η χωροθέτηση τέτοιων σημείων και οι τεχνικές προδιαγραφές αυτών δύναται να καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.
- Για τμήμα της ζώνης ΖΒΔΦΠ_06 στο Βαλτάκι ισχύει απαγόρευση δόμησης λόγω κήρυξης της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.

<u>Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006</u>: ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11,***

(ELBA25403_ZD01, ELBA25403_ZD02, ELBA25403_ZD03, ELBA25403_ZD04, ELBA25403_ZD05, ELBA25403_ZD06, ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD08, ELBA25403_ZD09, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11)

<u>Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης</u>: Οι ΖΒΔΦΠ αποτελούνται από εκτεταμένες ιδιωτικές, κυρίως αγροτικές εκτάσεις, με διάσπαρτη αραιή δόμηση, αλλά και περιοχές με οικιστική και λιγότερο τουριστική χρήση. Παρότι η εκτεταμένη εγκατάσταση εμπορικών χρήσεων θα οδηγήσει σε αλλοίωση της φυσιογνωμίας και των χρήσεων της περιοχής, με κατ' επέκταση επιπτώσεις στα ενδιαιτήματα ειδών πανίδας, αλλά και στη συνολική φυσιογνωμία και αξία της περιοχής, κρίνεται ανέφικτη στα πλαίσια της παρούσας η οριζόντια απαγόρευση της χρήσης σε περιοχές με

οικιστική χρήση ή και, κατά θέσεις, τουριστική κίνηση. Η λειτουργία εμπορικών καταστημάτων προτείνεται να περιορίζεται αποκλειστικά σε είδη καθημερινών αναγκών των επισκεπτών και κατοίκων (π.χ. τρόφιμα) και μόνο εφόσον μία περιοχή με τουριστική ανάπτυξη και υποδομές, δεν μπορεί να εξυπηρετηθεί (λόγω απόστασης) από τον πλησιέστερο οικισμό. Η ελεύθερη εγκατάσταση λοιπών εμπορικών καταστημάτων (π.χ. ρουχισμού, ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης κ.λπ.) καθώς και λοιπόν εμπορικών χρήσεων (υπεραγορών, καταστημάτων παροχής προσωπικών υπηρεσιών, πολυκαταστημάτων κ.λπ.) θα πρέπει να χωροθετούνται εντός οικισμού, διασφαλίζοντας το τοπίο και τη φυσιογνωμία της περιοχής, αποφεύγοντας την όχληση ειδών πανίδας και ενισχύοντας ταυτόχρονα τη συνεκτικότητα, ζωτικότητα και ανάπτυξη των οικισμών της περιοχής.

Επιπρόσθετα, δεδομένης της φυσιογνωμίας και των χρήσεων των περιοχών, η εγκατάσταση λοιπών εμπορικών χρήσεων (επιπλέον των απαραίτητων για την εξυπηρέτηση καθημερινών αναγκών) δεν κρίνεται σκόπιμη για τους εξής λόγους: α) δεν υπάρχουν και δεν αναμένεται να αναπτυχθούν χρήσεις που χρήζουν εξυπηρέτησης από εμπορικά καταστήματα και στην περιοχή δεν υπάρχει έντονη τουριστική δραστηριότητα, εκτός από τις παραλίες Μαυροβουνίου, Βαθύ, Σελινίτσα και Γλυφάδας β) πλησίον των ΖΒΔΦΠ υπάρχουν οικισμοί που μπορούν να εξυπηρετήσουν τις όποιες ανάγκες γ) θα αλλοιωθεί η φυσιογνωμία και οι χρήσεις της περιοχής, η οποία είναι ήδη ιδιαίτερα διαταραγμένη. δ) Θα δημιουργηθεί περαιτέρω διάσπαση των ενδιαιτημάτων και όχληση των ειδών πανίδας.

(11) Γραφεία/ Κέντρα έρευνας/Θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)
Εξειδίκευση ΖΠΦ: (11) Κέντρα έρευνας και επιστημονική έρευνα που αφορούν τη Ζώνη
Εξειδίκευση ΖΔΟΕ: (11) Γραφεία/Κέντρα έρευνας
Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: (11) Γραφεία/ Κέντρα έρευνας/Θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων.
Για το <u>σύνολο των χερσαίων ζωνών της προστατευόμενης περιοχής</u>: • Επιτρέπεται η διεξαγωγή επιστημονικών ερευνών των στοιχείων του βιοτικού και αβιοτικού περιβάλλοντος, για λόγους που σχετίζονται με την παρακολούθηση, προστασία, διατήρηση και διαχείριση των φυσικών οικοσυστημάτων, των τύπων οικοτόπων, των ειδών χλωρίδας και πανίδας και των στοιχείων της αρχαιολογικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, εφόσον διασφαλίζεται υψηλός βαθμός προστασίας. Οι όροι και προϋποθέσεις για την υλοποίηση σχετικών ερευνητικών δράσεων καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης. • Επιτρέπεται η εγκατάσταση, συντήρηση και λειτουργία ειδικού επιστημονικού εξοπλισμού και συνοδών δομών που απαιτούνται για την επιστημονική έρευνα, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και με την προϋπόθεση ότι δεν δημιουργούνται προβλήματα υποβάθμισης στο οικοσύστημα. Οι όροι και προϋποθέσεις για την εγκατάσταση ειδικού επιστημονικού εξοπλισμού καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης. • Επιτρέπεται η υλοποίηση δράσεων για την παρακολούθηση, προστασία και διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών που περιλαμβάνονται στα Παραρτήματα των Οδηγιών 92/43 ΕΟΚ και 79/409/ΕΟΚ, στους ερυθρούς καταλόγους των σπάνιων και απειλούμενων ειδών και γενικότερα των ειδών που αποδεδειγμένα χρήζουν ειδικών δράσεων για τη διατήρησή τους

στην περιοχή, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης, στο οποίο καθορίζονται και οι όροι και προϋποθέσεις για την υλοποίηση σχετικών δράσεων.

- Επιτρέπεται η εκτέλεση εργασιών που αποσκοπούν στην αποκατάσταση, βελτίωση και διατήρηση των χαρακτηριστικών του φυσικού περιβάλλοντος, των τύπων οικοτόπων και ειδών χλωρίδας και πανίδας, συμπεριλαμβανομένων και των δράσεων περιορισμού ή/και ανάσχεσης της εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών, εφόσον αποσκοπούν στην προστασία της περιοχής, προβλέπονται από το Σχέδιο Διαχείρισης και διασφαλίζεται υψηλός βαθμός προστασίας των προστατευτέων αντικειμένων. Οι όροι και προϋποθέσεις για την υλοποίηση σχετικών εργασιών καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Σε περιπτώσεις έκτακτων αναγκών τυχόν εργασίες αποκατάστασης θα πραγματοποιούνται σε συνεργασία ή μετά από ειδική άδεια της αρμόδιας για την περιοχή Μονάδας Διαχείρισης, με τους όρους και προϋποθέσεις που καθορίζονται από την άδεια.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006:

ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10

(ELBA25403_ZB01, ELBA25403_ZB03, ELBA25403_ZB04, ELBA25403_ZB05, ELBA25403_ZB06, ELBA25403_ZB07, ELBA25403_ZB08, ELBA25403_ZB09, ELBA25403_ZB10)

ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09

(ELBA25403_ZC02, ELBA25403_ZC03, ELBA25403_ZC04, ELBA25403_ZC05, ELBA25403_ZC06, ELBA25403_ZC07, ELBA25403_ZC08, ELBA25403_ZC09)

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12

(ELBA25403_ZD01, ELBA25403_ZD02, ELBA25403_ZD03, ELBA25403_ZD04, ELBA25403_ZD05, ELBA25403_ZD06, ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD08, ELBA25403_ZD09, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11, ELBA25403_ZD12)

Για τις ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών:

- Επιτρέπεται η ανέγερση Κέντρων Έρευνας και Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης με αντικείμενο την επιστημονική έρευνα, παρακολούθηση, προστασία και διαχείριση των φυσικών οικοσυστημάτων, των τύπων οικοτόπων και των ειδών χλωρίδας και πανίδας, που εντοπίζονται στη Ζώνη Προστασίας, τηρουμένων σε κάθε περίπτωση των πολεοδομικών διατάξεων και των διατάξεων περί αιγιαλού και παραλίας.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006: ***ΖΔΟΕ-03*** *(ELBA25403_ZC03)*

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η δημιουργία Κέντρων Έρευνας και Κέντρων Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και οι θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων, σε αντικείμενα που σχετίζονται και προωθούν τον πρωτογενή τομέα και το περιβάλλον.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006:

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12

(ELBA25403_ZD01, ELBA25403_ZD02, ELBA25403_ZD03, ELBA25403_ZD04, ELBA25403_ZD05, ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD08, ELBA25403_ZD09, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11, ELBA25403_ZD12)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η διεξαγωγή επιστημονικών ερευνών και η υλοποίηση επιστημονικών δράσεων αποτελούν απαραίτητες και κρίσιμες ενέργειες για την προστασία και διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής, αλλά και για την εν γένει προστασία της. Οι όροι της χρήσης αποσκοπούν στην προστασία, διατήρηση, ανόρθωση, αποκατάσταση και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος, του προστατευτέου αντικειμένου. Η διεξαγωγή συστηματικής επιστημονικής έρευνας και παρακολούθησης, καθώς και η υλοποίηση επιστημονικών δράσεων αποτελούν απαραίτητες και χρήσιμες ενέργειες για την προστασία και διατήρηση των ειδών, αλλά και της ευρύτερης περιοχής. Η χρήση κρίνεται ως επιβεβλημένη εντός του συνόλου των περιοχών προστασίας.

Κέντρα έρευνας, δεδομένης της φυσιογνωμίας της περιοχής, δύναται, εφόσον κριθεί σκόπιμο, να εγκατασταθούν στο χερσαίο περιβάλλον, εντός ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ. Για την αποφυγή των επιπτώσεων από τη δημιουργία δομημένου περιβάλλοντος και των συνοδών έργων στις περιοχές ΖΔΟΕ, προτείνεται η ανέγερση των εγκαταστάσεων να γίνεται κατά προτίμηση σε υποστυλώματα (πυλωτές), ώστε να αποτρέπεται η υποβάθμιση των τύπων οικοτόπων. Στη ζώνη ΖΒΔΦΠ_06 στο Βαλτάκι ισχύει απαγόρευση δόμησης λόγω κήρυξης της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.

Επισημάνσεις:

- Στη χρήση (11) συμπεριλήφθηκε και η εκτέλεση εργασιών που αποσκοπούν στην αποκατάσταση, βελτίωση και διατήρηση των χαρακτηριστικών του φυσικού περιβάλλοντος, των τύπων οικοτόπων και ειδών χλωρίδας και πανίδας. Στο ΠΔ 59/2018 δεν προβλέπεται ειδική χρήση για τα ανωτέρω, αλλά κρίνεται σκόπιμο να περιληφθούν, δεδομένου ότι αποτελούν κρίσιμες και απαραίτητες εργασίες για την προστασία και παρακολούθηση των τύπων οικοτόπων και ειδών.
- Επισημαίνεται επίσης ότι, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο άρθρο 14γ του ΠΔ 59/2018, η χρήση 11, επιτρέπεται μόνο σε εντός σχεδίου / οικισμού περιοχές για τις ΖΔΟΕ. Προτείνουμε η «Επιστημονική έρευνα για τις ανάγκες της ζώνης», η οποία αποτελεί εξειδίκευση της χρήσης 11 για τις ΖΑΠΦ και ΖΠΦ, καθώς και τα «Κέντρα έρευνας» που επιτρέπονται στις ΖΠΦ, να ισχύουν και για τις ΖΔΟΕ.

(12) Εστίαση (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: (12) Εστίαση

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων»:

- Επιτρέπεται η διατήρηση, συντήρηση, ανακαίνιση και ο εκσυγχρονισμός των νόμιμα υφιστάμενων χώρων εστίασης.
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία εστιατορίων σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Η χωροθέτηση επιτρέπεται εντός ή πλησίον οικιστικών ιστών και περιοχών με τουριστική ανάπτυξη, για την εξυπηρέτηση των κατοίκων και τουριστών. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να

διασφαλίζεται ότι δεν αλλοιώνεται η φυσιογνωμία και οι υφιστάμενες χρήσεις της περιοχής, οι οποίες αποτελούν και ενδιαιτήματα ειδών πανίδας, καθώς και ότι δεν προκαλείται όχληση των ειδών πανίδας από την ανθρώπινη δραστηριότητα (πχ αυξημένα επίπεδα ήχου και τεχνητό φωτισμό).

- Στις περιπτώσεις όπου η χωροθέτηση γειτνιάζει με παραλίες φωλεοποίησης της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*, εφαρμόζεται το «Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής».
- Ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για τη χωροθέτηση και λειτουργία των χώρων αυτών (υφιστάμενων ή μελλοντικών) δύναται να καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.
- Για τμήμα της ζώνης ΖΒΔΦΠ_06 στο Βαλτάκι ισχύει απαγόρευση δόμησης λόγω κήρυξης της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.
- Η εγκατάσταση χώρων εστίασης δεν επιτρέπεται σε απόσταση μικρότερη των 200 μ. από τα όρια των ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-09 και ΖΠΦ-10. [Αφορά μόνο τις ΖΒΔΦΠ_07, ΖΒΔΦΠ_10 και ΖΒΔΦΠ_11].

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006: ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11***

(ELBA25403_ZD01, ELBA25403_ZD02, ELBA25403_ZD03, ELBA25403_ZD04, ELBA25403_ZD05, ELBA25403_ZD06, ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD08, ELBA25403_ZD09, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11)

(13) Αναψυκτήρια (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

Εξειδίκευση ΖΠΦ: (13) Αναψυκτήρια μέχρι 50 τ.μ.

Εξειδίκευση ΖΔΟΕ: (13) Αναψυκτήρια μέχρι 100 τ.μ.

Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: (13) Αναψυκτήρια

Για τις ζώνες Προστασίας της Φύσης:

- Επιτρέπεται η λειτουργία εποχικών αναψυκτήριων σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και κατόπιν γνώμης της αρμόδιας για την περιοχή Μονάδας Διαχείρισης ή εγκεκριμένου Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών, κατά την διάρκεια της ημέρας (7:00 π.μ έως δύση του ήλιου). Η χωροθέτηση θα πραγματοποιείται σε θέσεις που υποδεικνύονται από τη μονάδα Διαχείρισης ή σύμφωνα με εγκεκριμένο Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών διασφαλίζοντας σε κάθε περίπτωση τη διατήρηση των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων, των τύπων οικοτόπων προτεραιότητας, των σπάνιων, προστατευόμενων ειδών χλωρίδας, το τοπίο, καθώς και των σημαντικών ενδιαιτημάτων ειδών πανίδας. Ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για τη λειτουργία αναψυκτηρίων καθορίζονται από την ισχύουσα νομοθεσία και εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης.
- Σε κάθε περίπτωση η εγκατάσταση εποχικών αναψυκτηρίων δεν επιτρέπεται σε θέσεις αναπαραγωγής/ωοτοκίας του είδους *Caretta caretta*. Ειδικά για τις παραλίες της περιοχής, και με σκοπό την αποφυγή της διάβρωσης, την προστασία των αμμοθινικών οικοσυστημάτων και του είδους *Caretta caretta* εφαρμόζεται το «Κανονιστικό πλαίσιο για την

άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής». [Βλέπε Μέτρο MM25403CF0304 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006: ***ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09***
(ELBA25403_ZB06, ELBA25403_ZB07, ELBA25403_ZB08, ELBA25403_ZB09)

Για τις ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών:

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση, συντήρηση, ανακαίνιση, εκσυγχρονισμός και λειτουργία αναψυκτήριων σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία για την υποστήριξη της οικοτουριστικής ανάπτυξης της περιοχής. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι δεν αλλοιώνεται η φυσιογνωμία και οι υφιστάμενες χρήσεις της περιοχής, οι οποίες αποτελούν και ενδιαιτήματα ειδών πανίδας, καθώς και ότι δεν προκαλείται όχληση των ειδών πανίδας από την ανθρώπινη δραστηριότητα (π.χ. από αυξημένα επίπεδα ήχου και από τεχνητό φωτισμό).
- Ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για τη χωροθέτηση και λειτουργία των χώρων αυτών (υφιστάμενων ή μελλοντικών) δύναται να καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006: ***ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08***
(ELBA25403_ZC03, ELBA25403_ZC04, ELBA25403_ZC05, ELBA25403_ZC06, ELBA25403_ZC07, ELBA25403_ZC08)

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η διατήρηση, συντήρηση, ανακαίνιση και ο εκσυγχρονισμός των νόμιμα υφιστάμενων αναψυκτήριων.
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία αναψυκτήριων σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Η χωροθέτηση επιτρέπεται εντός ή πλησίον οικιστικών ιστών και περιοχών με τουριστική ανάπτυξη, για την εξυπηρέτηση των κατοίκων και τουριστών. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι δεν αλλοιώνεται η φυσιογνωμία και οι υφιστάμενες χρήσεις της περιοχής, οι οποίες αποτελούν και ενδιαιτήματα ειδών πανίδας, καθώς και ότι δεν προκαλείται όχληση των ειδών πανίδας από την ανθρώπινη δραστηριότητα (π.χ. από αυξημένα επίπεδα ήχου και από τεχνητό φωτισμό).
- Στις περιπτώσεις όπου η χωροθέτηση γειτνιάζει με παραλίες φωλεοποίησης της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* εφαρμόζεται το «Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών/τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής».
- Για τμήμα της ζώνης ΖΒΔΦΠ_06 στο Βαλτάκι ισχύει απαγόρευση δόμησης λόγω κήρυξης της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.
- Ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για τη χωροθέτηση και λειτουργία των χώρων αυτών (υφιστάμενων ή μελλοντικών) δύναται να καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006: ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11***

(ELBA25403_ZD01, ELBA25403_ZD02, ELBA25403_ZD03, ELBA25403_ZD04, ELBA25403_ZD05, ELBA25403_ZD06, ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD08, ELBA25403_ZD09, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσεων: Σε ότι αφορά τις ΖΠΦ: Οι ζώνες που προτείνεται να επιτρέπεται δυνητικά η εγκατάσταση εποχικών αναψυκτήριων, αποτελούν κυρίως παράκτιες ζώνες που λειτουργούν ως πόλος έλξης και θέσεις επισκεψιμότητας τουριστών. Ως εκ τούτου, η συνέχιση άσκησης των τουριστικών δραστηριοτήτων και η εξυπηρέτηση των τουριστών, αποτελεί σημαντική παράμετρο για τις οικονομικές δραστηριότητες της περιοχής. Τυχόν επιπτώσεις από την εγκατάσταση και άσκηση της δραστηριότητας κρίνεται ότι θα αποφευχθούν εφόσον: α) η χωροθέτηση θα εγκρίνεται από τη Μονάδα Διαχείρισης της περιοχής ή σύμφωνα με εγκεκριμένο Σχέδιο Διαχείρισης επισκεπτών και β) οι όροι και προϋποθέσεις για τη λειτουργία θα καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής και γ) πρόκειται για εποχική και όχι μόνιμη κατασκευή.

Σε ότι αφορά την παραλία Γλυφάδας στο Βαλτάκι, το σύνολο της ΖΠΦ βρίσκεται εντός αρχαιολογικής ζώνης προστασίας Α, όπου δεν επιτρέπεται η δόμηση, οι λυόμενες κατασκευές, οι τροχοβίλες και τα τροχοκινούμενα. Ως εκ τούτου η χρήση απαγορεύεται από το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο.

Σε ότι αφορά τις ΖΔΟΕ: Δεδομένης της φυσιογνωμίας, των χρήσεων και των φυσικών οικοσυστημάτων που περιλαμβάνουν κυρίως αγροτικές εκτάσεις με δραστηριότητες του πρωτογενή τομέα και υγροτοπικές εκτάσεις, η εγκατάσταση χώρων εστίασης δεν κρίνεται σκόπιμη για τους εξής λόγους: α) δεν υπάρχουν και δεν θα αναπτυχθούν χρήσεις που να συνάδουν με την εγκατάσταση παραδοσιακής ταβέρνας (οικιστικές περιοχές ή περιοχές με τουριστική κίνηση) β) πλησίον των περιοχών αυτών υπάρχουν οικισμοί και περιοχές με τουριστική ανάπτυξη (ΖΒΔΦΠ) που μπορούν να εξυπηρετήσουν τις όποιες ανάγκες γ) θα αλλοιωθεί η φυσιογνωμία και οι χρήσεις της περιοχής, ιδιαίτερα δε τα ευαίσθητα υγροτοπικά οικοσυστήματα. Η περιοχή θα πρέπει να διατηρηθεί κατά το δυνατόν χωρίς δόμηση (πλην κτισμάτων για την εξυπηρέτηση της πρωτογενούς παραγωγής) δ) θα δημιουργηθεί περαιτέρω διάσπαση των ενδιαιτημάτων και όχληση των ειδών πανίδας.

Σε ότι αφορά τα αναψυκτήρια, αναλόγως της περιοχής, προτείνεται να επιτρέπονται, κυρίως για την υποστήριξη του οικοτουρισμού της περιοχής. Παρ' όλα αυτά, για κάποιες από τις ΖΔΟΕ η εγκατάσταση των αναψυκτήριων δεν κρίνεται σκόπιμη ή εκτιμάται ότι θα επιφέρει επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα, για λόγους ίδιους με αυτούς που αναλύθηκαν για τα εστιατόρια ανωτέρω.

Σε ότι αφορά τις ΖΒΔΦΠ: Οι ζώνες αυτές αποτελούνται από εκτεταμένες ιδιωτικές, κυρίως αγροτικές εκτάσεις, με διάσπαρτη αραιή δόμηση, αλλά και περιοχές με οικιστική και τουριστική χρήση, ειδικά κατά μήκος της παραλιακής ζώνης και κυρίως στις παραλίες Μαυροβουνίου, Βαθύ, Σελινίτσα και Γλυφάδας. Παρότι η εκτεταμένη εγκατάσταση χρήσεων εστίασης και αναψυχής θα οδηγήσει σε αλλοίωση της φυσιογνωμίας και των χρήσεων της περιοχής, με κατ' επέκταση επιπτώσεις στα ενδιαιτήματα ειδών πανίδας, αλλά και στη συνολική αξία και τη φυσιογνωμία της περιοχής, είναι ανέφικτη η οριζόντια απαγόρευση της χρήσης σε περιοχές με έντονη τουριστική, αλλά και κατά θέσεις οικιστική χρήση. Η αποφυγή επιπτώσεων σε περιοχές που είναι σημαντικές για τα είδη της πανίδας (π.χ. πλησίον παραλιών φωλεοποίησης της

θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*) θα επιτυγχάνονται με όρους και προϋποθέσεις για τη λειτουργία των χώρων αυτών, όπως αυτοί προσδιορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

(15) Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (ν. 4276/2014, Α'155).
(με διαφοροποίηση ανά ζώνη σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018)

Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: (15) Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (ν. 4276/2014, Α'155).

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η λειτουργία και συντήρηση των νόμιμα υφιστάμενων τουριστικών καταλυμάτων, κατασκηνώσεων και λοιπών εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής σύμφωνα με τους εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους. Επιτρέπονται επίσης προσθήκες για την αναβάθμιση αυτών, μετά από σχετική περιβαλλοντική αδειοδότηση σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
- Επιτρέπεται η κατασκευή και λειτουργία αγροτουριστικών μονάδων/επιχειρήσεων σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις, καθώς και νέων τουριστικών καταλυμάτων σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 9 του ν. 3937/2011 "Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις" και τους όρους της περιβαλλοντικής τους αδειοδότησης (κατά περίπτωση έγκριση περιβαλλοντικών όρων ή ΠΠΔ).
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων. Η έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, κατόπιν Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και δέουσας εκτίμησης των επιπτώσεων.
- Επιτρέπεται η κατασκευή και λειτουργία κέντρων αναζωογόνησης (spa), όταν λειτουργούν σε συνδυασμό με κύρια τουριστικά καταλύματα ή με σύνθετα τουριστικά καταλύματα, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014 (Α΄ 155) και τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις και κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης.
- Κατά την έγκριση ή ανανέωση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης των τουριστικών μονάδων θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα, αναλόγως του μεγέθους/είδους της μονάδας και της ισχύουσας περιβαλλοντικής νομοθεσίας: α) Οι τουριστικές υποδομές να έχουν κατά το δυνατόν ενεργειακή αυτάρκεια μέσω χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και να στοχεύουν στην ελαχιστοποίηση της κατανάλωσης φυσικών πόρων, στη διαχείριση των απορριμμάτων, στην ανακύκλωση και στην αποφυγή χρήσης ουσιών βλαβερών για το περιβάλλον. β) Να προβλέπουν, ενσωματώνουν, προωθούν στη λειτουργία τους δραστηριότητες οικοτουρισμού και τουρισμού υπαίθρου και ανάδειξης των φυσικών και πολιτιστικών πόρων της περιοχής γ) Οι κατασκευές να είναι σύμφωνες με την αρχιτεκτονική τεχνοτροπία της περιοχής, να εντάσσονται και να μην αλλοιώνουν το φυσικό, πολιτιστικό και δομημένο περιβάλλον, δ) Οι εγκαταστάσεις, αναλόγως του μεγέθους τους, θα πρέπει να διαθέτουν σύστημα βιολογικής επεξεργασίας των λυμάτων τους που θα διατίθενται σε εγκεκριμένους αποδέκτες.
- Ειδικά για εγκαταστάσεις που εφάπτονται ή γειτνιάζουν στις παραλίες ωοτοκίας του είδους προτεραιότητας *Caretta caretta* (περιοχές ΖΠΦ) θα πρέπει να διασφαλίζεται η προστασία

των αμμοθινικών οικοσυστημάτων και η απρόσκοπτη φωλεοποίηση του είδους κατά την περίοδο αναπαραγωγής.

- Δεν επιτρέπεται η ανέγερση τουριστικών καταλυμάτων σε απόσταση μικρότερη των 200 μ. από τα όρια των ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-09 και ΖΠΦ-10. [Αφορά μόνο τις ΖΒΔΦΠ_07, ΖΒΔΦΠ_10 και ΖΒΔΦΠ_11].
- Για τμήμα της ζώνης ΖΒΔΦΠ_06 στο Βαλτάκι ισχύει απαγόρευση δόμησης λόγω κήρυξης της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006: ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11***

(ELBA25403_ZD01, ELBA25403_ZD02, ELBA25403_ZD03, ELBA25403_ZD04, ELBA25403_ZD05, ELBA25403_ZD06, ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD08, ELBA25403_ZD09, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Σε ότι αφορά τις ΖΒΔΦΠ: Οι παράκτιες περιοχές της ζώνης αποτελούν τουριστικό πόλο, ενώ καταγράφεται ήδη ανάπτυξη τουριστικών καταλυμάτων και λοιπών εγκαταστάσεων κυρίως στις παραλίες Μαυροβουνίου, Βαθύ και Σελινίτσα. Αντίθετη εικόνα (απουσία τουριστικών καταλυμμάτων) εμφανίζουν η παράκτια ζώνη του δέλτα του Ευρώτα όπου κυριαρχεί η αγροτική δραστηριότητα και οι υγροτοπικές εκτάσεις, καθώς και η παραλία Βαλτάκι λόγω της κήρυξής της ως αρχαιολογικής ζώνης προστασίας Α. Δεδομένου ότι η προστατευόμενη περιοχή αποτελείται από εκτεταμένες αγροτοκτηνοτροφικές περιοχές, αμμώδεις παραλίες, κάποιες εκ των οποίων υψηλής επισκεψιμότητας, αρχαιολογικούς χώρους και σημεία πολιτιστικού ενδιαφέροντος με κυριότερους αυτούς στην περιοχή Βαλτάκι και Μαυροβούνι, και εκτάσεις φυσικής αξίας και κάλλους, η αποτροπή του μαζικού τουρισμού και η ανάπτυξη ήπιων εναλλακτικών μορφών τουρισμού (οικοτουρισμού, αγροτουρισμού, περιηγητικού και περιπατητικού τουρισμού, πολιτιστικού τουρισμού, θαλάσσιου τουρισμού, τουρισμού άγριας ζωής) αποτελούν μία βιώσιμη αναπτυξιακή δυνατότητα της περιοχής. Σε κάθε περίπτωση η βιώσιμη διαχείριση προϋποθέτει την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού με τρόπο που να διασφαλίζεται η ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων στη φύση και να προστατεύεται το περιβάλλον. Για την περιοχή του Ευρώτα (πεδινή δελταϊκή ζώνη) η ανάπτυξη αγροτουρισμού και οικοτουρισμού θα μπορούσε να αποτελέσει συμπληρωματικό εισόδημα για την οικονομική ανάπτυξη της περιοχής, η οποία στηρίζεται κυρίως στην πρωτογενή παραγωγή.

Η πρόβλεψη για την ανάπτυξη στην περιοχή «πράσινων» καταλυμάτων προσαρμοσμένων στην αρχιτεκτονική και τη φυσιογνωμία της περιοχής, τα οποία θα λειτουργούν με ιδιαίτερη μέριμνα στην προστασία του περιβάλλοντος, εκτιμάται ότι θα ενισχύει στη βιώσιμη οικοτουριστική ανάπτυξη της περιοχής και την αύξηση του εισοδήματος στους κατοίκους των περιοχών, προστατεύοντας ταυτόχρονα τα σημαντικά στοιχεία του προστατευτέου αντικειμένου, τη φυσιογνωμία της περιοχής και τις δραστηριότητες της πρωτογενούς παραγωγής, που αποτελούν και την κύρια δραστηριότητα της περιοχής. Ο οικοτουρισμός στην περιοχή θα υποστηριχτεί από τη διαμονή σε αγροκτήματα ή σε καταλύματα παραδοσιακού χαρακτήρα και μικρής δυναμικότητας και θα ενισχυθεί / υποστηριχθεί από την παροχή δυνατοτήτων βιωματικών εμπειριών, μέσα από μια ευρεία ποικιλία δραστηριοτήτων αναψυχής στην ύπαιθρο που συνδέονται είτε με τη γεωργική / κτηνοτροφική παραγωγή, την τοπική γαστρονομία και τα τοπικά

προϊόντα και τα πολιτισμικά στοιχεία του αγροτικού χώρου, είτε με υπαίθριες δραστηριότητες όπως η πεζοπορία, η ποδηλασία, περιηγήσεις με μικρά τουριστικά σκάφη, περιηγητική κολύμβηση με παρατήρηση του βυθού (snorkeling), καταδύσεις κ.λπ.

Το περιγραφόμενο είδος και η μορφή των καταλυμάτων και λοιπών τουριστικών υποδομών, σε συνδυασμό με το φυσικό περιβάλλον και τη βιολογική αξία της περιοχής και τις λοιπές υποδομές υπαίθριας αναψυχής, ευαισθητοποίησης – εκπαίδευσης θα προσφέρουν τη δυνατότητα προβολής της περιοχής με τρόπο ώστε να προσελκύσει φυσιολατρικούς επισκέπτες και οικοτουρίστες και να αξιοποιήσει βιώσιμα τους πόλους έλξης. Εκτιμάται ότι η ποιότητα των υποδομών και υπηρεσιών στην περιοχή θα μπορέσει να μετατρέψει ακόμη και τους περιστασιακούς τουρίστες σε οικοτουρίστες και να τους αφυπνίσει ως προς την προστασία του περιβάλλοντος, μέσω βιωματικών εμπειριών και φυσικά την ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση που θα λάβουν κατά την επίσκεψή τους.

Με αυτό τον τρόπο θα αποφευχθεί ο μαζικός τουρισμός ο οποίος πολλές φορές συνδέεται με αρνητικές επιπτώσεις στις προστατευόμενες περιοχές αλλά και στην τοπική κοινωνία. Θα αναδειχθεί ο φυσικός και πολιτιστικός πλούτος, θα διασφαλιστεί η συνέχιση των παραδοσιακών δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα και θα υπάρξει βιώσιμη διαχείριση και ανάπτυξη. Οι ανωτέρω μορφές τουρισμού αποτελούν βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη, γιατί δεν απαιτούν σημαντικούς οικονομικούς και φυσικούς πόρους, όπως στον μαζικό τουρισμό, ενώ οι ήδη διαθέσιμες πηγές, σε υποδομές, φυσικά, πολιτιστικά, ιστορικά στοιχεία, επαρκούν για να εξυπηρετήσει τις ανάγκες του. Τα οφέλη για την τοπική κοινωνία, εστιάζονται, στην κινητοποίηση των παραγωγικών, αναπτυξιακών και πολιτισμικών δυνάμεων της, εξασφαλίζοντας, παράλληλα, την αειφόρο ανάπτυξή της. Η βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη της περιοχής θα ωφελήσει την τοπική κοινωνία ποικιλοτρόπως, οικονομικά και κοινωνικά, με τη δημιουργία θέσεων εργασίας, την τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας και την προώθηση τοπικών προϊόντων.

Σε ότι αφορά τις ΖΔΟΕ: Δεδομένης της φυσιογνωμίας, των χρήσεων και των φυσικών οικοσυστημάτων που περιλαμβάνουν (υγροτοπικά και αμμοθινικά οικοσυστήματα και εκτάσεις με δραστηριότητες του πρωτογενή τομέα, η εγκατάσταση τουριστικών εγκαταστάσεων δεν κρίνεται σκόπιμη για τους εξής λόγους: α) οι περιοχές αυτές δεν αποτελούν ευρύτερες ζώνες οικισμών, ούτε βρίσκονται κοντά σε τουριστικούς πόλους, ούτε αναμένεται να αναπτυχθούν τουριστικά β) πλησίον των περιοχών αυτών υπάρχουν οικισμοί και περιοχές με τουριστική ανάπτυξη (ΖΒΔΦΠ) που μπορούν να εξυπηρετήσουν τις όποιες τουριστικές ανάγκες γ) θα αλλοιωθεί η φυσιογνωμία και οι χρήσεις της περιοχής. Η περιοχή θα πρέπει να διατηρηθεί χωρίς δόμηση (πλην κτισμάτων για την εξυπηρέτηση της πρωτογενούς παραγωγής) δ) θα δημιουργηθεί περαιτέρω κατακερματισμός των ενδιαιτημάτων και όχληση των ειδών πανίδας.

Επισημαίνεται ότι η περιοχή θα πρέπει να διατηρήσει όλες τις πολιτιστικές οικοσυστημικές υπηρεσίες, δηλαδή όλες τις άυλες αξίες της φύσης, που επηρεάζουν τη φυσική και ψυχική κατάσταση των ανθρώπων (όπως: αισθητική απόλαυση, ευκαιρίες για αναψυχή και τουρισμό, άθληση στη φύση σωματική και πνευματική υγεία, πολιτιστική ταυτότητα, έρευνα και εκπαίδευση). Οι πολιτιστικές οικοσυστημικές υπηρεσίες συνδυάζουν άυλες και πολιτιστικές αξίες με πρακτική χρησιμότητα, ακόμα και στις προστατευόμενες περιοχές, όπου επιβάλλονται πολιτικές

προστασίας και ειδικής διαχείρισης για τη διατήρηση των ειδών και οικοτόπων (π.χ. Palomo *et al.*, 2014).

(16) Στάθμευση (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

Εξειδίκευση ΖΠΦ και ΖΔΟΕ: Στάθμευση μόνο για τη ζώνη, υπαίθρια / Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: Στάθμευση (κτίρια-γήπεδα)

Για τις ζώνες Προστασίας της Φύσης:

- Επιτρέπεται η υπαίθρια στάθμευση των οχημάτων αποκλειστικά και μόνο σε ειδικά καθορισμένες και οριοθετημένες θέσεις για την εξυπηρέτηση των επιτρεπόμενων για τη ζώνη χρήσεων. Κατ' εξαίρεση δύναται να επιτρέπεται η προσωρινή στάθμευση εκτός των προκαθορισμένων θέσεων οχημάτων δημόσιων φορέων σε καταστάσεις εκτάκτου ανάγκης. Οι θέσεις και η χωρητικότητα των υπαίθριων θέσεων στάθμευσης καθορίζεται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, σύμφωνα με Μελέτη Διαχείρισης Επισκεπτών. Δεν επιτρέπεται νέα διαμόρφωση χώρου στάθμευσης οχημάτων επισκεπτών επί αμμοθινών.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006: ***ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09***
(ELBA25403_ZB04, ELBA25403_ZB06, ELBA25403_ZB07, ELBA25403_ZB08, ELBA25403_ZB09)

Για τις ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η οριοθέτηση υφιστάμενων και η διαμόρφωση νέων οριοθετημένων υπαίθριων χώρων στάθμευσης, μικρού μεγέθους, για τη στάθμευση οχημάτων με σκοπό την άσκηση των επιτρεπόμενων χρήσεων και δραστηριοτήτων, την παρατήρηση της φύσης, την αναψυχή, την εξυπηρέτηση ατόμων με ειδικές ανάγκες την εξυπηρέτηση υπηρεσιακών αναγκών (φύλαξης και διοίκησης).
- Η στάθμευση των μηχανοκίνητων οχημάτων επιτρέπεται αποκλειστικά στους οριοθετημένους χώρους στάθμευσης και σε ιδιωτικές, μη δασικές, εκτάσεις. Σε κάθε περίπτωση απαγορεύεται η στάθμευση σε δασικές εκτάσεις, υγροτοπικά και φυσικά εν γένει οικοσυστήματα. Κατ' εξαίρεση δύναται να επιτρέπεται η προσωρινή στάθμευση εκτός των προκαθορισμένων θέσεων οχημάτων δημόσιων φορέων σε καταστάσεις εκτάκτου ανάγκης.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006: ***ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08***
(ELBA25403_ZC03, ELBA25403_ZC04, ELBA25403_ZC05, ELBA25403_ZC06, ELBA25403_ZC07, ELBA25403_ZC08)
ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12
(ELBA25403_ZD01, ELBA25403_ZD02, ELBA25403_ZD03, ELBA25403_ZD04, ELBA25403_ZD05, ELBA25403_ZD06, ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD08, ELBA25403_ZD09, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11, ELBA25403_ZD12)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Για τις ΖΠΦ: Οι ζώνες που προτείνεται να επιτρέπεται δυνητικά η υπαίθρια στάθμευση, αποτελούν κυρίως παράκτιες ζώνες που λειτουργούν ως δυνητικός πόλος έλξης και θέσεις με επισκεψιμότητα για αναψυχή (π.χ. Τρίνησα και Κυανή Ακτή Έλους). Η

ανεξέλεγκτη στάθμευση των οχημάτων και η παράνομη στάθμευση επί αμμοθινών και λοιπών ευαίσθητων οικοσυστημάτων της περιοχής, αποτελεί σημαντική πίεση και έναν από τους κύριους λόγους υποβάθμισης των οικοσυστημάτων των περιοχών αυτών, κυρίως δε των αμμοθινικών (Τ.Ο. 2110, 2120, 2190). Η χωροθέτηση και οριοθέτηση υπαίθριων χώρων στάθμευσης, σε κατάλληλα επιλεγμένες θέσεις που θα λαμβάνουν υπόψη την προστασία της περιοχής και τη φέρουσα ικανότητα αυτής, κρίνεται ως επιβεβλημένη για την άρση των πιέσεων και την υποβάθμιση που προκαλείται από την ανεξέλεγκτη στάθμευση (όπως για παράδειγμα η ανεξέλεγκτη στάθμευση που καταγράφεται στην Κυανή Ακτή Έλους). Η χωροθέτηση των θέσεων στάθμευσης και της δυναμικότητας αυτών θα πρέπει να συνυπολογίζει τη φέρουσα ικανότητα της περιοχής και να απορρέει από τα αποτελέσματα Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών. Σε ότι αφορά τις ΖΠΦ στις παραλίες Μαυροβουνίου, Βαθύ και Σελινίτσα, δεδομένου ότι αποτελούνται μόνο από αμμοθινικά οικοσυστήματα στενού σχετικά πλάτους και οι όμορες εκτάσεις περιλαμβάνουν εκτεταμένες ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων με τουτριστική ανάπτυξη, κρίνεται ότι οι χώροι στάθμευσης δύναται να χωροθετηθούν στις παρακείμενες ΖΒΔΦΠ από όπου θα εξυπηρετείται η τουριστική κίνηση και επισκεψιμότητα της περιοχής. Σε ότι αφορά την παραλία Γλυφάδα στο Βαλτάκι ισχύουν οι υφιστάμενοι περιορισμοί λόγω κήρυξής της ως αρχαιολογικής ζώνης προστασίας Α,

Για τις ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ: Με γνώμονα τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής και τις αυξητικές τάσεις του τουρισμού στις παραλίες Μαυροβουνίου, Βαθύ, Σελινίτσα, Γλυφάδας, Τρίνησα, Κυανή Ακτή Έλους, αλλά και τις εκτεταμένες δραστηριότητες του πρωτογενή τομέα κρίνεται σκόπιμη η παροχή δυνατότητας χωροθέτησης γηπέδων στάθμευσης οχημάτων, ώστε να αποφευχθεί η αλόγιστη κίνηση και στάθμευση των μηχανοκίνητων οχημάτων και η καταστροφή οικοτόπων και ενδιαιτημάτων ειδών. Η δημιουργία θέσεων στάθμευσης προσδίδει, εκτός των άλλων, ποιότητα στις παρεχόμενες υπηρεσίες τουρισμού, ενώ υποστηρίζει και τις δραστηριότητες της περιοχής. Η ανάπτυξη χώρων στάθμευσης εντός των ζωνών αυτών δύναται να λειτουργήσει θετικά και στην πίεση που ασκείται στα αμμοθινικά οικοσυστήματα, ειδικά στις περιπτώσεις, όπου οι ζώνες αυτές βρίσκονται πλησίον περιοχών που έχουν χαρακτηριστεί ως ΖΠΦ (ειδικά για τις παραλίες Μαυροβουνίου, Βαθύ και Σελινίτσα.

(17) Πρατήρια παροχής καυσίμων και ενέργειας (άρθ. 15 του ν. 4233/2014).
(18) Πλυντήρια, λιπαντήρια αυτοκινήτων.

Αφορά τις ΖΒΔΦΠ

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η λειτουργία των υφιστάμενων και η εγκατάσταση νέων πρατηρίων παροχής καυσίμων και ενέργειας για την εξυπηρέτηση της περιοχής, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Η εγκατάσταση νέων πρατηρίων επιτρέπεται επί του αναγνωρισμένου εθνικού και επαρχιακού δικτύου, κατόπιν Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης και εφόσον διασφαλίζεται υψηλή προστασία από περιβαλλοντική επιβάρυνση/ρύπανση, κυρίως δε σε ότι αφορά τον ποταμό Ευρώτα, τα επιφανειακά ύδατα και τον υδροφόρο ορίζοντα. Η χωροθέτηση (απαγορευτικές γειτνιάσεις και αποστάσεις ασφαλείας), οι προϋποθέσεις και οι τεχνικές προδιαγραφές εγκατάστασης και λειτουργίας τους και ο επιτρεπόμενος τύπος

εγκαταστάσεων και καυσίμου, καθορίζεται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις δύναται να εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

- Επιτρέπεται η λειτουργία των υφιστάμενων και η εγκατάσταση νέων πλυντηρίων και λιπαντηρίων αυτοκινήτων για την εξυπηρέτηση της περιοχής, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Η εγκατάσταση νέων επιτρέπεται επί του αναγνωρισμένου εθνικού και επαρχιακού δικτύου, κατόπιν Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης και εφόσον διασφαλίζεται υψηλή προστασία από περιβαλλοντική επιβάρυνση/ρύπανση, κυρίως δε σε ότι αφορά τον ποταμό Ευρώτα, τα επιφανειακά ύδατα και τον υδροφόρο ορίζοντα. Η χωροθέτηση (απαγορευτικές γειτνιάσεις και αποστάσεις ασφαλείας), οι προϋποθέσεις και οι τεχνικές προδιαγραφές εγκατάστασης και λειτουργίας τους, καθορίζεται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις δύναται να εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.
- Οι εγκαταστάσεις θα πρέπει να είναι εφοδιασμένες με σύγχρονα συστήματα Προστασίας Περιβάλλοντος και η λειτουργία τους και διαχείριση των αποβλήτων να γίνεται σύμφωνα με τους όρους της περιβαλλοντικής τους αδειοδότησης. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να είναι εγγεγραμμένες στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Αποβλήτων (ΗΜΑ), με παράλληλη υποχρέωση υποβολής ετήσιας έκθεσης, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Υφιστάμενα πρατήρια και λιπαντήρια που δεν τηρούν υψηλές προδιαγραφές προστασίας του περιβάλλοντος θα πρέπει να εκσυγχρονιστούν για να συνεχίσει η λειτουργία τους.
- Τα απόβλητα που προέρχονται από τον καθαρισμό των δεξαμενών καυσίμου καθώς και τα τυχόν τίλματα (στουπιά), εμποτισμένα με πετρέλαιο, τα οποία περιλαμβάνονται στον Ευρωπαϊκό Κατάλογο Αποβλήτων (ΕΚΑ), διαχειρίζονται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ισχύουσα νομοθεσία σχετικά με τη διαχείριση επικινδύνων αποβλήτων.
- Πριν το πέρας της χρονικής ισχύος της άδειας λειτουργίας των πρατηρίων καυσίμων γίνεται πλήρης καθαρισμός των δεξαμενών και των σωληνογραμμών από τυχόν υπολείμματα υγρών καυσίμων, καθώς και αποκατάσταση του εδάφους στο οποίο εγκαταστάθηκε το πρατήριο. Τα απόβλητα διαχειρίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία περί διαχείρισης επικινδύνων αποβλήτων. Για τον σκοπό αυτό υποβάλλονται τα σχετικά παραστατικά στην Αδειοδοτούσα Αρχή.
- Στην περίπτωση διαρροής καυσίμου στον χώρο του πρατηρίου ακολουθούνται οι υποδείξεις και οι οδηγίες της αρμόδιας οικείας περιφερειακής Υπηρεσίας Περιβάλλοντος. Σε κάθε περίπτωση γίνεται ενημέρωση της Αδειοδοτούσας Αρχής, εξυγίανση και αποκατάσταση του εδάφους σύμφωνα με τις οδηγίες και τις υποδείξεις της ανωτέρω αρμόδιας Υπηρεσίας.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006: **ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11**

(ELBA25403_ZD01, ELBA25403_ZD02, ELBA25403_ZD03, ELBA25403_ZD04, ELBA25403_ZD05, ELBA25403_ZD06, ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Οι ΖΒΔΦΠ όπου επιτρέπονται οι ανωτέρω χρήσεις αποτελούνται από εκτεταμένες ιδιωτικές, κυρίως αγροτικές εκτάσεις όπου ασκούνται δραστηριότητες του πρωτογενή τομέα, με διάσπαρτη αραιή δόμηση, αλλά και περιοχές με οικιστική και κατά θέσεις τουριστική χρήση. Για την ομαλή λειτουργία των τουριστικά αναπτυσσόμενων παράκτιων

περιοχών καθώς και την απρόσκοπτη άσκηση των δραστηριοτήτων του πρωτογενούς τομέα που είναι εκτεταμένες στην περιοχή πρέπει να προβλεφθεί η κάλυψη των αναγκών, τόσο των επισκεπτών, όσο και των κατοίκων σε καύσιμα για την κίνηση των οχημάτων και αγροτικών μηχανών, τηρούμενης της κείμενης νομοθεσίας σε ότι αφορά τη χωροθέτηση και λειτουργία της εν λόγω δραστηριότητας. Οι δραστηριότητες αυτές εξυπηρετούν τους μόνιμους κατοίκους, τους καλλιεργητές αλλά και τους επισκέπτες που κινούνται στα όρια των περιοχών, καθώς αποσκοπούν στην εξυπηρέτηση των μηχανοκίνητων οχημάτων. Η χρήση σύγχρονων συστημάτων Προστασίας Περιβάλλοντος και η διαχείριση των αποβλήτων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τους περιβαλλοντικούς όρους αδειοδότησης, διασφαλίζει τη μέγιστη προστασία από αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, ιδιαίτερα δε του ποταμού Ευρώτα, των επιφανειακών υδάτων και των υπόγειων υδροφορέων. Η πρόβλεψη εγκατάστασης τυχόν νέων πρατηρίων, πλυντηρίων και λιπαντηρίων μόνο επί του αναγνωρισμένου εθνικού και επαρχιακού δικτύου σύμφωνα με τις ισχύουσες κατά περίπτωση διατάξεις, εξαλείφει επίσης περαιτέρω επιβάρυνση της περιοχής, δεδομένου ότι το αναγνωρισμένο οδικό δίκτυο δεν διέρχεται, ούτε γειτνιάζει με ευαίσθητες υγροτοπικές εκτάσεις.

(19) Συνεργεία

Αφορά τις ΖΒΔΦΠ

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η λειτουργία των νομίμως υφιστάμενων συνεργείων επισκευής οχημάτων, σύμφωνα με τους εγκεκριμένους όρους της περιβαλλοντικής τους αδειοδότησης.
- Οι εγκαταστάσεις θα πρέπει να είναι εφοδιασμένες με σύγχρονα συστήματα Προστασίας Περιβάλλοντος και τα απόβλητα από τη λειτουργία πρέπει να διαχειρίζονται σύμφωνα με την Περιβαλλοντική Νομοθεσία. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να είναι εγγεγραμμένες στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Αποβλήτων (ΗΜΑ), με παράλληλη υποχρέωση υποβολής ετήσιας έκθεσης, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Υφιστάμενα συνεργεία που δεν τηρούν υψηλές προδιαγραφές προστασίας του περιβάλλοντος θα πρέπει να εκσυγχρονιστούν για να συνεχίσει η λειτουργία τους.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006: ***ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11*** *(ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Οι ζώνες αυτές αποτελούνται από εκτεταμένες ιδιωτικές, κυρίως αγροτικές εκτάσεις, με διάσπαρτη αραιή δόμηση, αλλά και περιοχές με οικιστική και τουριστική χρήση. Η εν λόγων δραστηριότητα εξυπηρετεί τους μόνιμους κατοίκους αλλά και τους επισκέπτες που κινούνται στα όρια των περιοχών καθώς η μετακίνηση με ΙΧ οχήματα είναι το βασικό μέσο μεταφοράς και η ομαλή λειτουργία των οχημάτων είναι ζωτικής σημασίας για την ασφάλεια και την εξυπηρέτηση του κοινού. Συνεπώς, η διατήρηση τυχόν υφιστάμενων νομίμως λειτουργούντων συνεργείων είναι αποδεκτή, εφόσον τηρούνται οι περιβαλλοντικοί όροι και από τη λειτουργία τους εξασφαλίζεται η μέγιστη περιβαλλοντική προστασία. Νέα συνεργεία δύναται να χωροθετούνται εντός οικισμών ή εκτός προστατευόμενης περιοχής, δεδομένου ότι η

χωροθέτησή τους εκτός ζώνης εκτιμάται ότι δε θα δημιουργήσει προβλήματα και δυσχέρειες στην εξυπηρέτηση της περιοχής.

(20) Αποθήκες (χαμηλής, μέσης, υψηλής όχλησης)

Αφορά τις ΖΒΔΦΠ

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η διατήρηση και λειτουργία των νόμιμα υφισταμένων αποθηκών, καθώς και η εγκατάσταση νέων, χαμηλής όχλησης, κατόπιν έγκρισης περιβαλλοντικών όρων. Οι εγκαταστάσεις θα πρέπει να είναι εφοδιασμένες με σύγχρονα συστήματα Προστασίας Περιβάλλοντος.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006: ***ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11***
(ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Οι ζώνες αυτές αποτελούνται από εκτεταμένες ιδιωτικές, κυρίως αγροτικές εκτάσεις, με διάσπαρτη αραιή δόμηση, αλλά και περιοχές με οικιστική χρήση. Η εγκατάσταση αποθηκών χαμηλής όχλησης δύναται να εξυπηρετήσει τις οικονομικές δραστηριότητες της περιοχής, κυρίως σε ότι έχει να κάνει με τη μεταποίηση προϊόντων του πρωτογενούς τομέα.

Η χρήση δεν επιτρέπεται στις ζώνες ΖΒΔΦΠ-01 έως ΖΒΔΦΠ-06, δεδομένου ότι αποτελούν παράκτιες, τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές των οποίων η φυσιογνωμία δεν συνάδει με τη χρήση, καθώς και στις ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09 και ΖΒΔΦΠ-12 (περιοχή έργου ΣΔΙΤ).

(22) Επαγγελματικά Εργαστήρια (άρθρο 17 του ν. 3982/2011, Α'143).

Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: Επαγγελματικά Εργαστήρια

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η διατήρηση και λειτουργία των νόμιμα υφισταμένων επαγγελματικών εργαστηρίων χαμηλής όχλησης, καθώς και η ίδρυση και λειτουργία νέων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006: ***ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11***
(ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Με εξαίρεση τον προσανατολισμό στην τυποποίηση των παραγόμενων αγροτικών προϊόντων (ελαιοπαραγωγή και εσπεριδοειδή) δεν υπάρχει σαφής κλαδική φυσιογνωμία, ούτε συγκεκριμένα συγκριτικά πλεονεκτήματα στη μεταποίηση στην ευρύτερη περιοχή, ούτε έδαφος για τη διατύπωση κλαδικών προτεραιοτήτων, πλην της υποστήριξης της διασύνδεσης πρωτογενή – δευτερογενή (μεταποίησης αγροτικών προϊόντων και ιδιαίτερα των επώνυμων ποιοτικών αγροτοδιατροφικών). Παρ' όλα αυτά, στο βαθμό που τηρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις για τη λειτουργιά και εγκατάσταση Επαγγελματικών Εργαστήριων για την επεξεργασία τοπικών προϊόντων (άρθρο 17 του ν. 3982/2011, Α'143), η

λειτουργία τους δεν αντίκειται στους στόχους διαχείρισης της ζώνης αυτής. Η επιτόπου επεξεργασία και διάθεση των τοπικών προϊόντων λειτουργεί σε συνεπικουρία με την προσδοκώμενη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής για τη στήριξη του αγροτικού τομέα και τη διατήρηση των παραδοσιακών δραστηριοτήτων, ενώ συνεισφέρει και στην ανάπτυξη του αγροτουρισμού. Στον τομέα της μεταποίησης επιδιώκεται η ενίσχυση υφιστάμενων ή νέων επιχειρήσεων για την ενσωμάτωση καινοτόμων διεργασιών ή ανάπτυξη νέων προϊόντων με προτεραιότητα στην αξιοποίηση τοπικών πόρων και με στόχο την αύξηση της προστιθέμενης αξίας της τοπικής παραγωγής.

Η χρήση δεν επιτρέπεται στις ζώνες ΖΒΔΦΠ-01 έως ΖΒΔΦΠ-06, δεδομένου ότι αποτελούν παράκτιες, τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές των οποίων η φυσιογνωμία δεν συνάδει με τη χρήση, καθώς και στις ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09 και ΖΒΔΦΠ-12 (περιοχή έργου ΣΔΙΤ).

(23) Βιοτεχνικές και βιομηχανικές εγκαταστάσεις (Α2 και Β Κατηγορίες του Ν. 4635/2019)

Αφορά τις ΖΒΔΦΠ

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η διατήρηση και λειτουργία των νόμιμα υφισταμένων βιοτεχνικών και βιομηχανικών μονάδων των κατηγοριών Α2 και Β του Ν. 4635/2019, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Ο εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων εγκαταστάσεων επιτρέπεται κατόπιν έγκρισης περιβαλλοντικών όρων.
- Επιτρέπεται η ίδρυση νέων βιοτεχνιών και άλλων δραστηριοτήτων της κατηγορίας Β του Ν. 4635/2019 που ανήκουν στις ακόλουθες κατηγορίες: Βιομηχανίες – βιοτεχνίες τροφίμων και ποτών, Παραγωγή προϊόντων καπνού, Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών και προϊόντων, Κατασκευή ειδών ταξιδιού (αποσκευών), τσαντών και παρόμοιων ειδών, ειδών σελοποιίας και σαγματοποιίας, Κατασκευή υποδημάτων, Βιομηχανία ξύλου και προϊόντων ξύλου, Παραγωγή χαρτοπολτού, χάρτου και προϊόντων από χαρτί, Εκδοτικές και εκτυπωτικές δραστηριότητες, Εγκαταστάσεις κατασκευής προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά, Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων (πλην μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού), Κατασκευής ηλεκτρικού εξοπλισμού και οπτικών συσκευών, Συντήρησης και επισκευής οχημάτων.

  Η χωροθέτηση επιτρέπεται σε απόσταση μεγαλύτερη των 500 μ. από τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης. Κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης των εγκαταστάσεων θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και να εξασφαλίζεται υψηλή προστασία από ενέργειες που δύναται να έχουν ως αποτέλεσμα τη ρύπανση του εδάφους, καθώς και των επιφανειακών υδάτων και υπόγειων υδροφορέων, από τη διάθεση / απόρριψη υγρών ή/και στερεών αποβλήτων. Οι εγκαταστάσεις θα πρέπει να διαθέτουν πρότυπη περιβαλλοντική διαχείριση και όλα τα σύγχρονα μέσα πυρασφάλειας, επεξεργασίας αποβλήτων και αποφυγής περιστατικών ρύπανσης, ενώ επιπρόσθετα οι περιβαλλοντικοί όροι θα πρέπει να περιλαμβάνουν κάθε αναγκαίο μέτρο για την αποφυγή και προστασία από τυχόν επιπτώσεις κατά την κατασκευή και λειτουργία της εγκατάστασης.

- Δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση νέων ελαιοτριβείων και όσων περιλαμβάνουν την εγκατάσταση δεξαμενών καυσίμων.
- Στο Σχέδιο Διαχείρισης δύναται να εξειδικεύονται όροι και προϋποθέσεις για την εγκατάσταση και λειτουργία των μονάδων με σκοπό την αποφυγή ρύπανσης και υποβάθμισης των εδαφών, των υδάτινων πόρων και των φυσικών οικοσυστημάτων της περιοχής.
- Επιβάλλεται η άμεση διακοπή της λειτουργίας κάθε μονάδας ή δραστηριότητας από την οποία υπάρχει ανεξέλεγκτη διάθεση υγρών ή στερεών αποβλήτων σε οποιονδήποτε αποδέκτη, ή διάθεση σε μη εγκεκριμένο αποδέκτη, μέχρι την εγκατάσταση και λειτουργία συστήματος επεξεργασίας αποβλήτων και την αποκατάσταση του συγκεκριμένου αποδέκτη.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006: ***ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11*** *(ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Στο Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Ανάπτυξης για τη βιομηχανία (ΦΕΚ 151/ΑΑΠ/13.04.2009), αναφέρεται για τη Λακωνία ότι η γενική προτεραιότητα άσκησης χωρικής πολιτικής για τη μεταποίηση είναι χαμηλή (0,5). Με εξαίρεση τον προσανατολισμό στην τυποποίηση των παραγόμενων αγροτικών προϊόντων (ελαιοπαραγωγή και εσπεριδοειδή) δεν υπάρχει σαφής κλαδική φυσιογνωμία, ούτε συγκεκριμένα συγκριτικά πλεονεκτήματα στη μεταποίηση, ούτε έδαφος για τη διατύπωση κλαδικών προτεραιοτήτων, πλην της υποστήριξης της διασύνδεσης πρωτογενή – δευτερογενή (μεταποίησης αγροτικών προϊόντων και ιδιαίτερα των επώνυμων ποιοτικών αγροτοδιατροφικών). Η μεταποίηση εστιάζεται στη Σπάρτη και είναι περισσότερο τοπικής σημασίας. Δεν υπάρχουν προοπτικές διαφοροποίησης αυτού του χωρικού σχήματος. Ωστόσο, προκειμένου να προστατευθεί η γεωργική γη από τη διασπορά μικρών βιομηχανικών μονάδων αναφέρεται ότι θα πρέπει να προβλεφθούν από τον πολεοδομικό σχεδιασμό κατάλληλες θέσεις για Β.Ε.ΠΕ. μέσης και χαμηλής όχλησης. Λόγω της περιορισμένης παρουσίας βιομηχανικών μονάδων δεν παρατηρούνται σοβαρές επιπτώσεις στο περιβάλλον, όμως απαιτείται πρόνοια για την προστασία των υδροφορέων, ειδικά στα παραλιακά τμήματα της περιοχής.

Επίσης, οι τουριστικά ανεπτυγμένες παραλιακές περιοχές της ζώνης (κυρίως παραλίες Μαυροβουνίου, Βαθύ, Σελινίτσα και Γλυφάδας), δεν αποτελούν προτεραιότητα για την ανάπτυξη βιομηχανικών – βιοτεχνικών εγκαταστάσεων και ως εκ τούτου δεν προτείνεται η δυνατότητα εγκατάστασης νέων βιοτεχνιών. Παρ 'όλα αυτά, λόγω της ανάπτυξης του πρωτογενή τομέα εντός της ζώνης, προτείνεται να παρέχονται επιλεκτικές δυνατότητες χωροθέτησης, μικρών βιοτεχνικών εγκαταστάσεων και κυρίως αυτών που σχετίζονται με την τοπική πρωτογενή παραγωγή, καθώς και η συνέχιση λειτουργίας τυχόν υφιστάμενων, που δραστηριοποιούνται κυρίως στο τομέα της μεταποίησης. Η ύπαρξη μικρών μεταποιητικών μονάδων με πρότυπη περιβαλλοντική διαχείριση, ενισχύει την προώθηση της πρωτογενούς παραγωγής της περιοχής, ενώ ταυτόχρονα μπορεί να συνεισφέρει στη βιώσιμη ανάπτυξη αυτής μέσω αγροτουρισμού. Σε κάθε περίπτωση, οι επιπτώσεις από τη διάθεση των αποβλήτων θα πρέπει να παρακολουθούνται συστηματικά και προβλέπεται η προσθήκη περιβαλλοντικών όρων ή η απομάκρυνση μίας

δραστηριότητας, εφόσον επιφέρει υποβάθμιση των αποδεκτών. Μέσω της ρύθμισης που αφορά την απαγόρευση εγκατάστασης ελαιοτριβείων, καθώς και εγκαταστάσεων που περιλαμβάνουν δεξαμενές καυσίμων (για την αποφυγή διαρροής), και της δυνατότητας χωροθέτησης μονάδων σε απόσταση μεγαλύτερη από 500μ. από τις ΖΠΦ, κρίνεται ότι περιορίζεται περαιτέρω η πιθανότητα εκδήλωσης σοβαρού περιστατικού ρύπανσης από νέα εγκατάσταση.

(24) Αγροτικές εκμεταλλεύσεις εγκαταστάσεις και δραστηριότητες, με εξειδίκευση ανά υποκατηγορίες ανάλογα με τη Ζώνη

24.1. Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για τις χερσαίες ζώνες της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπονται τα έργα και οι εργασίες δασοπροστασίας και η διαχείριση των δασών και δασικών εκτάσεων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Ειδικότερες ρυθμίσεις για την άσκηση των δασοκομικών δραστηριοτήτων για τη διατήρηση τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής δύναται να καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης.
- Επιτρέπεται η αλιεία από την ξηρά σε εσωτερικά ύδατα, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, όπου αυτό βρίσκει εφαρμογή.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006:

ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10

(ELBA25403_ZB04, ELBA25403_ZB05, ELBA25403_ZB06, ELBA25403_ZB07, ELBA25403_ZB09, ELBA25403_ZB10)

ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09

(ELBA25403_ZC02, ELBA25403_ZC03, ELBA25403_ZC04, ELBA25403_ZC05, ELBA25403_ZC06, ELBA25403_ZC07, ELBA25403_ZC08, ELBA25403_ZC09)

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12

(ELBA25403_ZD01, ELBA25403_ZD02, ELBA25403_ZD03, ELBA25403_ZD04, ELBA25403_ZD05, ELBA25403_ZD06, ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD08, ELBA25403_ZD09, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11, ELBA25403_ZD12)

Για τις χερσαίες ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και τις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπονται και ενισχύονται οι παραδοσιακές αγροτικές, κτηνοτροφικές και αλιευτικές δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα. Ειδικότεροι όροι και περιορισμοί για την άσκηση των δραστηριοτήτων καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.
- Επιτρέπεται η άσκηση της μελισσοκομίας σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Ειδικότεροι όροι και περιορισμοί για την άσκηση της δραστηριότητας καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. [Βλέπε Μέτρο MM25403CW0305 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5]
- Επιτρέπεται η καλλιεργητική δραστηριότητα. Οι καλλιέργειες θα πρέπει να ασκούνται κατά το δυνατόν με παραδοσιακές μεθόδους και πρακτικές ήπιας έντασης, συμβατές με τη διατήρηση

των οικοτόπων και ειδών. Προωθείται και ενισχύεται η οικολογική γεωργία. Ειδικότεροι όροι και περιορισμοί για την άσκηση της δραστηριότητας καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. [Βλέπε Μέτρο MM25403CA1601 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5]

- Επιτρέπονται μεταβολές στα γεωργικά συστήματα και πρακτικές, εφόσον είναι συμβατές με τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών, εξυπηρετούν την άσκηση των δραστηριοτήτων και είναι συμβατές με την ισχύουσα ΚΑΠ. Επιτρέπεται η αναδιάρθρωση των γεωργικών καλλιεργειών μετά από έγκριση σχετικής μελέτης και προωθείται η χρήση ποικιλιών ανθεκτικών στην κλιματική αλλαγή.
- Στις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση νέων καλλιεργειών σε φυσικά οικοσυστήματα.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006:

ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09

(ELBA25403_ZC02, ELBA25403_ZC03, ELBA25403_ZC04, ELBA25403_ZC05, ELBA25403_ZC06, ELBA25403_ZC07, ELBA25403_ZC08, ELBA25403_ZC09)

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12

(ELBA25403_ZD01, ELBA25403_ZD02, ELBA25403_ZD03, ELBA25403_ZD04, ELBA25403_ZD05, ELBA25403_ZD06, ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD08, ELBA25403_ZD09, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11, ELBA25403_ZD12)

Για τις ζώνες Προστασίας της Φύσης:

- Επιτρέπεται η άσκηση των νόμιμα υφιστάμενων γεωργικών εκμεταλλεύσεων και δραστηριοτήτων, υπό τους όρους και τους περιορισμούς που καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Οι καλλιέργειες θα πρέπει να ασκούνται κατά το δυνατόν με παραδοσιακές μεθόδους και πρακτικές ήπιας έντασης, συμβατές με τη διατήρηση των οικοτόπων και ειδών. Προωθείται και ενισχύεται η οικολογική γεωργία και η ένταξη των καλλιεργειών σε προγράμματα βιολογικής γεωργίας.
- Δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση θερμοκηπίων.
- Δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση νέων καλλιεργειών σε φυσικά οικοσυστήματα.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006:

ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-09

(ELBA25403_ZB04, ELBA25403_ZB05, ELBA25403_ZB06, ELBA25403_ZB07, ELBA25403_ZB09)

24.2. Γεωργικές αποθήκες, θερμοκήπια και λοιπές εγκαταστάσεις αγροτικού τομέα (άρθρο 2 του από 31.5.1985 π.δ., Δ' 270)

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018

Για τις χερσαίες ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η διατήρηση και συντήρηση των νομίμως υφιστάμενων και η κατασκευή και λειτουργία νέων εγκαταστάσεων βασικής υποδομής αποκλειστικά για την εξυπηρέτηση του

πρωτογενή τομέα και τη διευκόλυνση άσκησης των δραστηριοτήτων, σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις. Συγκεκριμένα επιτρέπονται:

α) κτίρια που προορίζονται για γεωργικές εγκαταστάσεις, καθώς και εγκαταστάσεις αποθήκευσης λιπασμάτων, φαρμάκων, γεωργικών και αλιευτικών εφοδίων, γεωργικών και αλιευτικών προϊόντων, δεξαμενές, ενδιαιτήματα και ιατρεία μικρών ζώων (περίπτωση 1 άρθρου 2 του από 31.5.1985 π.δ., Δ' 270),

β) Εγκαταστάσεις διχτυοκηπίων για την καλλιέργεια ανθέων, καλλωπιστικών και κηπευτικών προϊόντων, αρωματικών φαρμακευτικών φυτών, τροπικών φυτών, σποροφύτων, δενδρωδών και άλλων καλλιεργειών που ενδείκνυνται για τις ανωτέρω κατασκευές, θαλάμων για την καλλιέργεια μανιταριών και σποροφύτων, θερμοκηπιακών κατασκευών για υδρόβιους οργανισμούς, καθώς και εγκαταστάσεις για την εκτροφή σαλιγκαριών (περίπτωση 2 άρθρου 2 του από 31.5.1985 π.δ., Δ' 270),

- Νέες εγκαταστάσεις θα πρέπει να απέχουν τουλάχιστον 100 μ. από τη λίμνη Βιβαρίου και τις υγροτοπικές εκτάσεις των ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10.
- Επιτρέπεται η βελτίωση και ο εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων νόμιμων κτιριακών υποδομών γεωργικής υποστήριξης με σκοπό την αισθητική προσαρμογή και τη βέλτιστη προστασία του περιβάλλοντος. Για την αλλαγή μεθόδων και γενικότερα των όρων άσκησης των δραστηριοτήτων αυτών απαιτείται έγκριση περιβαλλοντικών όρων.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006:

ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08

(ELBA25403_ZC02, ELBA25403_ZC04, ELBA25403_ZC05, ELBA25403_ZC06, ELBA25403_ZC07, ELBA25403_ZC08)

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12

(ELBA25403_ZD01, ELBA25403_ZD02, ELBA25403_ZD03, ELBA25403_ZD04, ELBA25403_ZD05, ELBA25403_ZD06, ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD08, ELBA25403_ZD09, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11, ELBA25403_ZD12)

24.3. Κτηνοτροφικές πτηνοτροφικές εγκαταστάσεις Αντλητικές εγκαταστάσεις

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για τις χερσαίες ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών:

- Επιτρέπεται η διατήρηση των νομίμως υφιστάμενων κτηνοτροφικών και πτηνοτροφικών μονάδων.
- Επιτρέπεται η κατασκευή και λειτουργία νέων κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων για τη διευκόλυνση άσκησης της δραστηριότητας (όπως στάβλοι, παραδοσιακά μαντριά, στέγαστρα σκίασης, ποτίστρες), σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις και κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης, όπου απαιτείται. Οι όροι και προϋποθέσεις για την εγκατάσταση και χρήση κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων θα καθοριστούν από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν Ειδικού Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης.

- Επιτρέπεται η βελτίωση και ο εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων νόμιμων κτιριακών υποδομών κτηνοτροφικής και πτηνοτροφικής υποστήριξης με σκοπό την αισθητική προσαρμογή και τη βέλτιστη προστασία του περιβάλλοντος. Για την αλλαγή μεθόδων και γενικότερα των όρων άσκησης των δραστηριοτήτων αυτών απαιτείται έγκριση περιβαλλοντικών όρων.
- Κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση για βελτίωση και εκσυγχρονισμό υφιστάμενης κτηνοτροφικής και πτηνοτροφικής δραστηριότητας ή εγκατάσταση νέας κτηνοτροφικής, αναλόγως του μεγέθους της μονάδας, θα διασφαλίζεται η προστασία του υδροφόρου ορίζοντα από μόλυνση μέσω λήψης όλων των απαραίτητων μέτρων προστασίας και σύγχρονων τεχνικών ελέγχου της ρύπανσης.
- Επιτρέπεται η λειτουργία και συντήρηση των νομίμως υφιστάμενων και η κατασκευή νέων αντλητικών εγκαταστάσεων, φρεάτων και υδατοδεξαμενών για την υποστήριξη των δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα. Η εγκατάσταση νέων επιτρέπεται κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης, όπου απαιτείται από την κείμενη νομοθεσία και σχετικής άδειας από την αρμόδια Υπηρεσία. Κατά την αδειοδότηση θα πρέπει κατ' ελάχιστον: α) να λαμβάνονται υπόψη τα αποτελέσματα υδρογεωλογικής μελέτης, β) να καθορίζεται το μέγιστο επιτρεπόμενο όριο απόληψης υπό κανονικές και έκτακτες κλιματικές συνθήκες, γ) να συνεκτιμάται το σύνολο των έργων γεωργικής υδραυλικής, δ) να απαγορεύεται ρητά η απομάκρυνση παρόχθιας βλάστησης, καθώς και κάθε μεταβολή της έκτασης των φυσικών τύπων οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου και ε) να διασφαλίζεται η διατήρηση των υγροτοπικών οικοσυστημάτων της περιοχής, κυρίως αυτών που περιλαμβάνονται στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006:

ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08

(ELBA25403_ZC02, ELBA25403_ZC03, ELBA25403_ZC04, ELBA25403_ZC05, ELBA25403_ZC06, ELBA25403_ZC07, ELBA25403_ZC08)

Για τις χερσαίες ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η διατήρηση των νομίμως υφιστάμενων κτηνοτροφικών και πτηνοτροφικών μονάδων.
- Επιτρέπεται η κατασκευή και λειτουργία νέων κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων για τη διευκόλυνση άσκησης της δραστηριότητας (όπως στάβλοι, παραδοσιακά μαντριά, στέγαστρα σκίασης, ποτίστρες), σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις και κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης, όπου απαιτείται. Οι όροι και προϋποθέσεις για την εγκατάσταση και χρήση κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων θα καθοριστούν από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν Ειδικού Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης.
- Επιτρέπεται η κατασκευή και λειτουργία νέων πτηνοτροφικών εγκαταστάσεων σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις και κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης.
- Επιτρέπεται η βελτίωση και ο εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων νόμιμων κτιριακών υποδομών κτηνοτροφικής και πτηνοτροφικής υποστήριξης με σκοπό την αισθητική προσαρμογή και τη βέλτιστη προστασία του περιβάλλοντος. Για την αλλαγή μεθόδων και

γενικότερα των όρων άσκησης των δραστηριοτήτων αυτών απαιτείται έγκριση περιβαλλοντικών όρων.

- Κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση για βελτίωση και εκσυγχρονισμό υφιστάμενης ή εγκατάσταση νέας κτηνοτροφικής και πτηνοτροφικής δραστηριότητας, αναλόγως του μεγέθους της μονάδας, θα διασφαλίζεται η προστασία του υδροφόρου ορίζοντα από μόλυνση μέσω λήψης όλων των απαραίτητων μέτρων προστασίας και σύγχρονων τεχνικών ελέγχου της ρύπανσης.
- Επιτρέπεται η λειτουργία και συντήρηση των νομίμως υφιστάμενων και η κατασκευή νέων αντλητικών εγκαταστάσεων, φρεάτων και υδατοδεξαμενών για την υποστήριξη των δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα. Η εγκατάσταση νέων επιτρέπεται κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης, όπου απαιτείται από την κείμενη νομοθεσία και σχετικής άδειας από την αρμόδια Υπηρεσία. Κατά την αδειοδότηση θα πρέπει κατ' ελάχιστον: α) να λαμβάνονται υπόψη τα αποτελέσματα υδρογεωλογικής μελέτης, β) να καθορίζεται το μέγιστο επιτρεπόμενο όριο απόληψης υπό κανονικές και έκτακτες κλιματικές συνθήκες, γ) να συνεκτιμάται το σύνολο των έργων γεωργικής υδραυλικής, δ) να απαγορεύεται ρητά η απομάκρυνση παρόχθιας βλάστησης, καθώς και κάθε μεταβολή της έκτασης των φυσικών τύπων οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου και ε) να διασφαλίζεται η διατήρηση των υγροτοπικών οικοσυστημάτων της περιοχής, κυρίως αυτών που περιλαμβάνοντα στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006:

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12

(ELBA25403_ZD01, ELBA25403_ZD02, ELBA25403_ZD03, ELBA25403_ZD04, ELBA25403_ZD05, ELBA25403_ZD06, ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD08, ELBA25403_ZD09, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11, ELBA25403_ZD12)

Για τις χερσαίες Ζώνες Προστασίας της Φύσης:

- Επιτρέπεται η διατήρηση των νομίμως υφιστάμενων κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων.
- Επιτρέπεται η βελτίωση και ο εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων νόμιμων κτιριακών υποδομών κτηνοτροφικής υποστήριξης με σκοπό την αισθητική προσαρμογή και τη βέλτιστη προστασία του περιβάλλοντος. Για την αλλαγή μεθόδων και γενικότερα των όρων άσκησης της δραστηριότητας απαιτείται έγκριση περιβαλλοντικών όρων. Κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση για βελτίωση και εκσυγχρονισμό υφιστάμενης εγκατάστασης, αναλόγως του μεγέθους της μονάδας, θα διασφαλίζεται η προστασία του υδροφόρου ορίζοντα από μόλυνση μέσω λήψης όλων των απαραίτητων μέτρων προστασίας και σύγχρονων τεχνικών ελέγχου της ρύπανσης.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006:

ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07 *(ELBA25403_ZB06, ELBA25403_ZB07)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσεων 24.1, 24.2 και 24.3: Στην προστατευόμενη περιοχή καταγράφονται εκτεταμένες δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα, κυρίως γεωργικές και δευτερογενώς κτηνοτροφικές, εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες.

Επισημαίνεται επίσης ότι εντός της περιοχής καταγράφονται τμήματα τα οποία έχουν χαρακτηριστεί ή πληρούν τα κριτήρια να χαρακτηριστούν ως Γεωργική Γη Υψηλής Παραγωγικότητας, στα οποίο επιβάλλεται η συνέχιση της αγροτικής εκμετάλλευσης των εν λόγω εδαφών με σεβασμό στο περιβάλλον, ακολουθώντας πρακτικές όπου δεν διακυβεύεται η ποιότητα των εδαφών και των υδατικών πόρων. Επιπρόσθετα επισημαίνεται ότι η περιοχή συγκεντρώνει κάποια από τα χαρακτηριστικά περιοχής υψηλής φυσικής αξίας, όπου οι γεωργικές και κτηνοτροφικές εκτάσεις έχουν σημασία για τη διατήρηση σημαντικών ειδών ορνιθοπανίδας και πανίδας ενωσιακού ενδιαφέροντος ή για σπάνια και απειλούμενα ενδημικά είδη. Η επιβίωση πολλών ειδών ορνιθοπανίδας, ερπετών, θηλαστικών εξαρτάται από τη διατήρηση ή τη συνεχή παρουσία των χαρακτηριστικών των περιοχών, δεδομένου ότι οι καλλιεργούμενες εκτάσεις αποτελούν σημαντικά ενδιαιτήματα των ειδών αυτών. Η μωσαϊκότητα χρήσεων γης και τοπίου, τα είδη των καλλιεργούμενων εκτάσεων και η ένταση και μέθοδοι της καλλιέργειας αποτελούν σημαντικά στοιχεία της περιοχής που ευνοούν τη διατήρηση σημαντικών ειδών της περιοχής, εφόσον η άσκησή τους γίνεται με μεθόδους συμβατές με τη διατήρηση της βιοποικιλότητας.

Όπως έχει αναλυθεί στην Ενότητα 2.3.1.6 σημαντικό τμήμα των φυσικών οικοσυστημάτων της ΕΖΔ έχει αποδοθεί στην καλλιέργεια, ενώ η εντατικοποίηση αυτής κυρίως στο πεδινό τμήμα της ΕΖΔ έχει επιδράσει δραστικά στην ομογενοποίηση του αγροτικού τοπίου με την καταστροφή φυτοφραχτών, αναβαθμίδων κ.ο.κ.. Τα παρόχθια και υγροτοπικά οικοσυστήματα έχουν συρρικνωθεί σημαντικά. Η φωτοερμηνευτική σύγκριση της περιοχής το έτος 1945 και σήμερα καταδεικνύει ότι: α) σημαντικές εκτάσεις των Τ.Ο. 1410 και 6420 κυρίως στην περιοχή δυτικά του Βιβαρίου, καθώς και εκατέρωθεν της παλιάς κοίτης του Ευρώτα έχουν αντικατασταθεί με αγροτικές καλλιέργειες, μειώνοντας σημαντικά την έκταση των υγροτοπικών εκτάσεων, β) σημαντικό μέρος των αμμοθινικών οικοσυστημάτων έχει επίσης μειωθεί δραστικά λόγω επέκτασης των καλλιεργειών, περιορίζοντας την αμμοθινική ζώνη, η οποία δρα προστατευτικά για την περιοχή και γ) έχει μειωθεί και κατακερματιστεί έντονα η εξάπλωση των τύπων οικοτόπων 92A0 και 92D0 λόγω των παρεμβάσεων που έχουν πραγματοποιηθεί στην περιοχή. Επίσης, η αύξηση των καλλιεργούμενων εκτάσεων και κατ' επέκταση των αναγκών σε αρδεύσεις στο σύνολο της λεκάνης απορροής του π. Ευρώτα έχει οδηγήσει σε εντατικοποιημένες απολήψεις τόσο των επιφανειακών, όσο και των υπόγειων υδροφορέων, οι οποίες, σε συνδυασμό με τις κλιματικές συνθήκες, έχουν επιφέρει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στο υδατικό δυναμικό της λεκάνης.

Για τους ανωτέρω λόγους, η άσκηση των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων θα πρέπει να υπόκειται σε όρους και περιορισμούς (ρυθμίσεις και κανονιστικό πλαίσιο), διαφοροποιημένους ανά ζώνη προστασία με σκοπό τόσο την προστασία των υδάτων, όσο και των τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής.

Με σκοπό την εξυπηρέτηση και διευκόλυνση άσκησης των δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα επιτρέπεται η κατασκευή και λειτουργία βασικής υποδομής, όπως θερμοκηπίων, στάβλων,

παραδοσιακών μαντριών, στεγάστρων, ποτιστρών, γεωργικών αποθηκών, φρεάτων, αντλητικών εγκαταστάσεων, υδατοδεξαμενών, γεωργοκτηνοτροφικών κτιρίων, μετά από σχετική αδειοδότηση από τις αρμόδιες υπηρεσίες, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση θα πρέπει να αξιολογείται και να προβλέπεται η λήψη όλων των απαραίτητων μέτρων για την προστασία της παρόχθιας βλάστησης, των υγροτοπικών οικοσυστημάτων της περιοχής, του υδρολογικού ισοζυγίου και την αποφυγή της ρύπανσης των υδάτων και του εδάφους.

Η ερασιτεχνική αλιεία από την ξηρά σε εσωτερικά ύδατα αποτελεί ήπια δραστηριότητα αναψυχής με περιορισμένο χωρικό αποτύπωμα και χωρίς ανάγκη μόνιμων υποδομών. Εφόσον ασκείται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και με δυνατότητα στοχευμένων χωρικών/χρονικών περιορισμών σε ευαίσθητες θέσεις ή περιόδους, είναι συμβατή με τους στόχους διατήρησης και ενισχύει την κοινωνική αποδοχή και την προώθηση εναλλακτικού τουρισμού.

Για τις ΖΠΦ: Οι οριοθετημένες ως ζώνες προστασίας της φύσης εκτάσεις αποτελούνται κυρίως από φυσικά οικοσυστήματα. Παρ' όλα αυτά εντός των ζωνών αυτών, υπάρχουν λίγες αγροτικές εκμεταλλεύσεις, οι οποίες, εφόσον ασκούνται νόμιμα, δύναται να συνεχίσουν να αξιοποιούνται με μεθόδους που δεν θα προκαλέσουν αρνητικές επιπτώσεις στο προστατευτέο αντικείμενο. Η απαγόρευση επέκτασης των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων αποτρέπει τη μείωση της έκτασης κάποιου σημαντικού τύπου οικοτόπου ή του ενδιαιτήματος κάποιου σημαντικού είδους.

Σε ότι αφορά τις γεωργικές αποθήκες και λοιπές εγκαταστάσεις υποστήριξης της πρωτογενούς παραγωγής, εντός των ΖΠΦ δεν επιτρέπεται η κατασκευή νέων, η εγκατάσταση των οποίων δύναται διαταράξουν το ευαίσθητο υγροτοπικό οικοσύστημα.

24.5. Πολυλειτουργικό αγρόκτημα (άρθρο 52 του ν. 4235/2014, Α' 32)

Αφορά τις ΖΒΔΦΠ

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία Πολυλειτουργικών Αγροκτημάτων, με έμφαση στις τοπικές παραγωγικές δυνατότητες του πρωτογενή τομέα, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006:
ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11
(ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Στην προστατευόμενη περιοχή και κυρίως στην πεδιάδα του Ευρώτα καταγράφονται εκτεταμένες δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα, κυρίως γεωργικές και κτηνοτροφικές. Η οικονομία της περιοχής στο ηπειρωτικό τμήμα αυτής στηρίζεται παραδοσιακά στον πρωτογενή τομέα. Ο χαρακτήρας της περιοχής δίνει τη δυνατότητα να φιλοξενηθούν πολυλειτουργικά αγροκτήματα τα οποία αποτελούν συνδετικό κρίκο μεταξύ του πρωτογενούς τομέα παραγωγής και της επιθυμητής βιώσιμης ανάπτυξης μέσω του οικοτουρισμού. Κάθε Πολυλειτουργικό Αγρόκτημα μπορεί, εφόσον διαθέτει τις κατάλληλες

υποδομές και δυνατότητες, να αναπτύσσει δραστηριότητες εκπαίδευσης, πρόληψης και προάσπισης υγείας. Δύναται να δημιουργεί συνεργατικές δράσεις με τις γειτνιάζουσες παραγωγικές μονάδες γεωργίας, κτηνοτροφίας, με επιχειρήσεις μεταποίησης και τυποποίησης, καθώς και με τα κατά τόπους μουσεία, μνημεία και αρχαιολογικούς χώρους που προάγουν και αναδεικνύουν την πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής, ιδιαίτερα με αυτά που είναι συνυφασμένα με τον παραγωγικό πολιτισμό του τόπου, χρήσεις που συνάδουν με τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης της προστατευόμενης περιοχής.

24.8. Βόσκηση

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης:

- Επιτρέπεται η βόσκηση με παραδοσιακές μεθόδους και ως διαχειριστική πρακτική. Η βόσκηση επιτρέπεται σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους άσκησης της δραστηριότητας που ορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν εγκεκριμένου Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης που θα στηρίζεται στα αποτελέσματα μελέτης βοσκοϊκανότητας και βοσκοφόρτωσης και θα λαμβάνει υπόψη τις ειδικότερες ανάγκες για τη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου. [Βλέπε Μέτρα MM25403CA0501 και MM25403CA0502 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].
- Μέχρι την έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης η βόσκηση επιτρέπεται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις στα σημερινά επίπεδα βοσκοφόρτωσης.
- Δεν επιτρέπεται η βόσκηση των αμμοθινών.
- Μέχρι την έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης τοπικοί και χρονικά προσδιορισμένοι περιορισμοί δύναται να εφαρμοστούν είτε για την άρση διαπιστωμένων πιέσεων που ασκούνται σε συγκεκριμένα είδη και τύπους οικοτόπων, είτε για τη βελτίωση της αντιπροσωπευτικότητας κάποιου τύπου οικοτόπου. Τα ανωτέρω δύναται να εγκριθούν από τη Μονάδα Διαχείρισης της περιοχής, εφόσον προκύψουν ως τεκμηριωμένα αποτελέσματα του σχεδίου παρακολούθησης της περιοχής, ή ως αποτέλεσμα κάποιας δράσης του Σχεδίου Διαχείρισης.
- Στο Σχέδιο Διαχείρισης Βόσκησης της περιοχής θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να λαμβάνονται υπόψη οι ειδικότερες ανάγκες για τη διατήρηση των υγροτοπικών τύπων οικοτόπων.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006:

ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10

(ELBA25403_ZB04, ELBA25403_ZB05, ELBA25403_ZB06, ELBA25403_ZB07, ELBA25403_ZB09, ELBA25403_ZB10)

Για τις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η βόσκηση σε εκτατική μορφή και η κτηνοτροφική δραστηριότητα με παραδοσιακές μεθόδους, καθώς και η βόσκηση ως διαχειριστική πρακτική. Οι όροι άσκησης της δραστηριότητας ρυθμίζονται και εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν εγκεκριμένου Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης που θα στηρίζεται στα αποτελέσματα

μελέτης βοσκοϊκανότητας και βοσκοφόρτωσης και θα λαμβάνει υπόψη τις ειδικότερες ανάγκες για τη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου.

- Μέχρι την έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης η βόσκηση επιτρέπεται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις στα σημερινά επίπεδα βοσκοφόρτωσης.
- Μέχρι την έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης τοπικοί και χρονικά προσδιορισμένοι περιορισμοί δύναται να εφαρμοστούν είτε για την άρση διαπιστωμένων πιέσεων που ασκούνται σε συγκεκριμένα είδη και τύπους οικοτόπων, είτε για τη βελτίωση της αντιπροσωπευτικότητας κάποιου τύπου οικοτόπου. Τα ανωτέρω δύναται να εγκριθούν από τη Μονάδα Διαχείρισης της περιοχής, εφόσον προκύψουν ως τεκμηριωμένα αποτελέσματα του σχεδίου παρακολούθησης της περιοχής, ή ως αποτέλεσμα κάποιας δράσης του Σχεδίου Διαχείρισης της περιοχής.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006:

ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09

(ELBA25403_ZC02, ELBA25403_ZC03, ELBA25403_ZC04, ELBA25403_ZC05, ELBA25403_ZC06, ELBA25403_ZC07, ELBA25403_ZC08, ELBA25403_ZC09)

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12

(ELBA25403_ZD01, ELBA25403_ZD02, ELBA25403_ZD03, ELBA25403_ZD04, ELBA25403_ZD05, ELBA25403_ZD06, ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD08, ELBA25403_ZD09, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11, ELBA25403_ZD12)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η βόσκηση αποτελεί μέσο διαχείρισης των τύπων οικοτόπων και των ενδιαιτημάτων των ειδών και ως εκ τούτου θα πρέπει να προβλέπεται ως επιτρεπόμενη χρήση ακόμη και στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης, εκτός των αμμοθινικών οικοσυστημάτων, τα οποία είναι ευαίσθητα και εύθραυστα οικοσυστήματα και θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να απαγορεύεται. Επισημαίνεται επίσης ότι η υπερβόσκηση της παράκτιας βλάστησης (π.χ. Τ.Ο. 2250) και των εμπρόσθιων θινών καταστρέφει τη φυσική βλάστηση επιτρέποντας την ανάπτυξη επιφανειακών διαβρωτικών ανέμων, ενώ δημιουργεί πιέσεις στην αναγέννηση.

Οι δυνητικές περιοχές απαγόρευσης της βόσκησης (ολική ή χρονική) ή η απαγόρευση βόσκησης συγκεκριμένων ειδών, καθώς και οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση της δραστηριότητας, δύναται να προσδιοριστούν μέσα από το Σχέδιο Διαχείρισης Βόσκησης που θα στηρίζεται στα αποτελέσματα μελέτης βοσκοϊκανότητας και βοσκοφόρτωσης και θα λαμβάνει υπόψη τις ειδικότερες ανάγκες για τη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου. Η χωρίς ρύθμιση άσκηση της βόσκησης μπορεί να οδηγήσει σε υποβάθμιση της δομής τύπων οικοτόπων (π.χ. Τ.Ο. προτεραιότητας 2250*) ή στην πίεση πληθυσμών ειδών χλωρίδας και πανίδας. Υπερβολική ή ανισοκατανεμημένη, χωρικά ή χρονικά, βόσκηση μπορεί να οδηγήσει στην υπερβόσκηση ευαίσθητων τύπων οικοτόπων ή στην πίεση πληθυσμών ειδών. Αντίθετα υπάρχουν είδη και τύποι οικοτόπων, οι οποίοι απαιτούν εντατική βόσκηση για να διατηρήσουν τις δομές και λειτουργίες τους σε εξαιρετικό επίπεδο. Η βόσκηση στους υγροτόπους αποτελεί πρακτική που συνδυάζει την κτηνοτροφία ως παραγωγική δραστηριότητα με τη διαχείριση της βλάστησης, η οποία είναι αναγκαία για τη διατήρηση και προστασία ενδιαιτημάτων σημαντικών για την άγρια ζωή. Επίσης, συχνά χρησιμοποιείται

διεθνώς ως μέσο για τη διαχείριση της βλάστησης σε τέτοιες περιοχές με στόχο τη διατήρηση της βιοποικιλότητας (προστατευομένων ειδών, υπό όρους και προϋποθέσεις.

Σε ότι αφορά τις ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ, η κτηνοτροφία αποτελεί μία παραδοσιακή δραστηριότητα του πρωτογενούς τομέα, που συνάδει με τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής. Η ανάπτυξη ζωνών με μεικτά γεωργοκτηνοτροφικά συστήματα με καλλιέργειες από κοινού με κτηνοτροφική δραστηριότητα οδηγούν στην ύπαρξη γαιών με πολυποίκιλο μωσαϊκό καλλιεργητικών πρακτικών ήπιας έντασης και πολύτιμων χαρακτηριστικών του τοπίου, που στηρίζουν την υψηλή βιοποικιλότητα των ειδών (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2018).

Μέχρι την ολοκλήρωση και έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης, η δραστηριότητα ασκείται στα σημερινά επίπεδα βοσκοφόρτωσης (εκτός των αμμοθινών όπου η βόσκηση απαγορεύεται), ώστε να διατηρηθεί η υφιστάμενη ισορροπία και να αποφευχθεί η διατάραξη της δραστηριότητας χωρίς την ύπαρξη επαρκών στοιχείων. Κατά τη μεταβατική αυτή περίοδο, δύναται να θεσπιστούν προσωρινοί χωρικοί ή χρονικοί περιορισμοί, είτε για την άρση πιέσεων σε συγκεκριμένα είδη και τύπους οικοτόπων είτε για την ενίσχυση της αντιπροσωπευτικότητας ορισμένων τύπων οικοτόπων. Οι περιορισμοί αυτοί θα εγκρίνονται από τη Μονάδα Διαχείρισης, κατόπιν τεκμηρίωσης μέσω των αποτελεσμάτων του προγράμματος παρακολούθησης ή σχετικών δράσεων του Σχεδίου Διαχείρισης, εξασφαλίζοντας έτσι προσαρμοστική και τεκμηριωμένη διαχείριση της βόσκησης.

Επισημάνσεις: Προτείνεται η πρόβλεψη μεταβατικών διατάξεων, μέχρι την ολοκλήρωση των Σχεδίων Διαχείρισης Βόσκησης για την περιοχή.

24.10. Συλλογή φυτών, βοτάνων, ασπόνδυλων και μυκήτων (μανιταριών) και βενθικών οργανισμών από το υπόστρωμα της παραλιακής ζώνης

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για το σύνολο των χερσαίων ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η συλλογή φυτών, καρπών, βοτάνων, ασπόνδυλων και μυκήτων (μανιταριών) για την κάλυψη ατομικών αναγκών (προσωπική χρήση ή κατανάλωση) σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Ειδικότεροι όροι και περιορισμοί συλλογής δύναται να καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης, ειδικά για την προστασία των πολύ σημαντικών ειδών γαστερόποδων.
- Επιτρέπεται η συλλογή φυτών, βοτάνων, ασπόνδυλων και μυκήτων με σκοπό την επιστημονική έρευνα, κατόπιν άδειας της Μονάδας Διαχείρισης της περιοχής ή εφόσον προβλέπεται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.
- Οι Δασικές Απαγορευτικές Διατάξεις που εκδίδει η Δασική Υπηρεσία σχετικά με τη συλλογή φυτών και βοτάνων, θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη εισηγήσεις της Μονάδας Διαχείρισης της περιοχής, σχετικά με τις ανάγκες απαγόρευσης ή ρύθμισης της συλλογής συγκεκριμένων ειδών.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006:

ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10

(ELBA25403_ZB01, ELBA25403_ZB03, ELBA25403_ZB04, ELBA25403_ZB05, ELBA25403_ZB06, ELBA25403_ZB07, ELBA25403_ZB08, ELBA25403_ZB09, ELBA25403_ZB10)

ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09

(ELBA25403_ZC02, ELBA25403_ZC03, ELBA25403_ZC04, ELBA25403_ZC05, ELBA25403_ZC06, ELBA25403_ZC07, ELBA25403_ZC08, ELBA25403_ZC09)

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12

(ELBA25403_ZD01, ELBA25403_ZD02, ELBA25403_ZD03, ELBA25403_ZD04, ELBA25403_ZD05, ELBA25403_ZD06, ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD08, ELBA25403_ZD09, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11, ELBA25403_ZD12)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η συλλογή φυτών, καρπών, βοτάνων, ασπόνδυλων και μυκήτων (μανιταριών) για κάλυψη ατομικών αναγκών, αποτελεί δραστηριότητα που από τη φύση της δεν δύναται να ελεγχθεί με απαγόρευση, ειδικά σε περιοχές με μεγάλη επισκεψιμότητα. Ως εκ τούτου κρίνεται σκοπιμότερη η ρύθμιση της δραστηριότητας, μέσω μέτρων ευαισθητοποίησης – ενημέρωσης, αλλά και πιθανόν εξειδικευμένων απαγορεύσεων / ρυθμίσεων, τα οποία θα καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης και θα στοχεύουν σε μία ολοκληρωμένη και αποτελεσματική διαχείριση της δραστηριότητας, ανάλογα με την ένταση και τα χαρακτηριστικά της, αλλά και τις ειδικές ανάγκες προστασίας των πολύ σημαντικών ειδών της περιοχής. Σε ότι αφορά τα γαστερόποδα η κατανάλωση από τον άνθρωπο λειτουργεί με έντονα αρνητικό τρόπο στο μέγεθος του πληθυσμού. Η τάση είναι να συλλέγονται τα μεγαλύτερα άτομα του πληθυσμού τα οποία είναι και αναπαραγωγικά ώριμα και συνεπώς αφαιρούνται τα άτομα που θα τροφοδοτούσαν τον πληθυσμό με νεογέννητα.

24.11. Θήρα

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για τις χερσαίες ζώνες της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η άσκηση της θήρας σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, υπό τους όρους και προϋποθέσεις που καθορίζονται στις σχετικές αποφάσεις των αρμοδίων δασικών αρχών και αφορούν σε περιοχές απαγόρευσης, χρονικούς περιορισμούς και θηραματική πανίδα και το κανονιστικό πλαίσιο του Σχεδίου Διαχείρισης. [Βλέπε Μέτρο MM25403CG0201 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5]
- Πρόσθετοι περιορισμοί δύναται να επιβάλλονται μετά από εισήγηση της Μονάδας Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν ειδικής μελέτης του Σχεδίου Διαχείρισης, που θα αφορά στη διαχείριση της άγριας πανίδας και θα τεκμηριώνει την αναγκαιότητα των περιορισμών και ρυθμίσεων. Η διαδικασία ισχύει και για την περίπτωση άρσης υφιστάμενων ή μελλοντικών απαγορεύσεων για την άσκηση δραστηριοτήτων θήρας και αλιείας.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006:

ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10

(ELBA25403_ZB05, ELBA25403_ZB06, ELBA25403_ZB07, ELBA25403_ZB08, ELBA25403_ZB09, ELBA25403_ZB10)

ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09

(ELBA25403_ZC02, ELBA25403_ZC03, ELBA25403_ZC04, ELBA25403_ZC05, ELBA25403_ZC06, ELBA25403_ZC07, ELBA25403_ZC08, ELBA25403_ZC09)

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12

(ELBA25403_ZD01, ELBA25403_ZD02, ELBA25403_ZD03, ELBA25403_ZD04, ELBA25403_ZD05, ELBA25403_ZD06, ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD08, ELBA25403_ZD09, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11, ELBA25403_ZD12)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Οι Οδηγίες 79/409/ΕΚ και 92/43/ΕΟΚ αναγνωρίζουν το δικαίωμα άσκησης δραστηριοτήτων εκμετάλλευσης (περιλαμβανομένου του κυνηγιού) της άγριας ζωής από τον άνθρωπο, εφόσον η εκμετάλλευση είναι συμβατή με τη με τη διατήρηση σε ικανοποιητικό επίπεδο των πληθυσμών των ειδών, καθώς και ότι δεν υποβαθμίζει και δεν επηρεάζει τη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων. Εφόσον κρίνεται ότι η άσκηση της δραστηριότητας μπορεί να επιφέρει δυσμενείς επιπτώσεις στην κατάσταση διατήρησης, τότε δύναται να τεθούν αυστηροί κανόνες και περιορισμοί (χωρικές απαγορεύσεις ή ρυθμίσεις). Η άσκηση της θήρας θα πρέπει να πραγματοποιείται στα πλαίσια ενός ρυθμιστικού πλαισίου που να εξασφαλίζει την αειφορία και τη συμβατότητα με τους διαχειριστικούς στόχους της προστατευόμενης περιοχής.

Δυνητικές αρνητικές επιπτώσεις από τη νόμιμη άσκηση θήρας είναι η μείωση των πληθυσμών των θηρεύσιμων ειδών με κατ' επέκταση επιπτώσεις στο οικοσύστημα, η όχληση μη θηρεύσιμων και πολύ σημαντικών ειδών, καταστροφή και ρύπανση οικοτόπων. Επιπρόσθετα, το κυνήγι αποτελεί ένα διαχειριστικό μέσο για τον έλεγχο της άγριας πανίδας και ως εκ τούτου μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τον έλεγχο του πληθυσμού ειδών που επιδρούν δυσμενώς σε πολύ σημαντικά είδη χλωρίδας, πανίδας και στους οικοτόπους. Επίσης, η διεθνής πρακτική έχει δείξει ότι η παρουσία των παραδοσιακών χρηστών, όπως είναι οι κυνηγοί, σε προστατευόμενες περιοχές είναι δυνατό να περιορίσει τη λαθροθηρία αλλά και άλλες παράνομες ενέργειες όπως οι εκχερσώσεις και η λαθροϋλοτομία.

Διάφορες πρωτοβουλίες της Ε.Ε. σε συνεργασία με τις Κυνηγετικές Οργανώσεις της Ευρώπης, έχουν αναληφθεί για την προώθηση του αειφόρου κυνηγίου ως μέσο για την προστασία της βιοποικιλότητας και τη διατήρηση της φύσης. Επισημαίνεται ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ξεκίνησε το 2001 την Πρωτοβουλία Αειφορικού Κυνηγιού (Sustainable Hunting Initiative)[103], που στοχεύει στην προώθηση του διαλόγου και της συνεργασίας μεταξύ περιβαλλοντικών και κυνηγετικών οργανώσεων, ώστε να επιτευχθεί και να ενισχυθεί το αειφορικό κυνήγι. Στα πλαίσια αυτής της πρωτοβουλίας μεταξύ άλλων: α) έχει εκδοθεί ένας Ευρωπαϊκός Οδηγός Αειφορικού Κυνηγιού με βάση την Οδηγία 79/409/ΕΚ (European Commission 2008), β) υιοθετήθηκε μία Συμφωνία της Ε.Ε. για το Αειφορικό Κυνήγι, που υπογράφτηκε το 2004 από την BirdLife International και την FACE (Ομοσπονδία Συλλόγων Κυνηγιού και Διατήρησης στην Ε.Ε. – Federation of Associations for Hunting and Conservation of the EU), που θέτει τους άξονες για τη συνεργασία μεταξύ των κυνηγών, των περιβαλλοντικών ομάδων και λοιπών ενδιαφερόμενων μερών, ώστε να

[103] https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/hunting/index_en.htm

εξασφαλιστεί η κατάλληλη διαχείριση στο κυνήγι πουλιών, γ) Την έκδοση Διαχειριστικών Σχεδίων της Ε.Ε. για θηρεύσιμα είδη πουλιών που θεωρείται ότι βρίσκονται σε δυσμενή κατάσταση διατήρησης (unfavourable conservation status). Επίσης έχουν εκδοθεί και σχετικές κατευθυντήριες Οδηγίες όπως το Έγγραφο κατευθύνσεων για τη θήρα βάσει της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί της διατηρήσεως των αγρίων πτηνών (European Commission, 2008) και το Sustainable Hunting and NATURA 2000 (European Commission, 2013).

Η αειφορική άσκηση του κυνηγιού, δίνει τη δυνατότητα να πραγματοποιείται εκμετάλλευση των θηραμάτων με τέτοιο τρόπο που δε θα υπάρξει μακροπρόθεσμη μείωση της βιοποικιλότητας ή δεν θα παρεμποδίσει την αποκατάστασή της. Η αειφορική διαχείριση και εκμετάλλευση της άγριας ζωής, που ασκείται συμβατά με τους στόχους διατήρησης της περιοχής, μπορεί να αποτελέσει κίνητρο για τη διατήρηση οικοτόπων και ειδών και να συμβάλει στην ενεργό συμμετοχή των κυνηγών στη διαχείριση της προστατευόμενης περιοχής. Υπάρχουν αρκετά παραδείγματα επιτυχημένες θηραματοπονικής διαχείρισης με συμμετοχή κυνηγών σε περιοχές Natura, όπως: α) η διαχείριση αγριόκουρκου (*Tetrao urogallus*) στον Μέλανα Δρυμό της Γερμανίας, όπου οι κυνηγοί συμμετείχαν στην εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης β) η αποκατάσταση τυρφώνων στο οροπέδιο Saint-Hubert στην περιοχή των Αρδεννών (νότιο Βέλγιο), όπου η τοπική Κυνηγετική Ομοσπονδία κατέθεσε πρόγραμμα LIFE για να αναστρέψει τη μείωση των υγροτόπων και το υλοποίησε σε συνεργασία με όλους τους χρήστες της περιοχής.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω και λαμβάνοντας υπόψη την κατάσταση διατήρησης των ειδών και οικοτόπων, η δραστηριότητα της θήρας κρίνεται ως συμβατή με τους διαχειριστικούς στόχους της περιοχής αρκεί να ασκείται νόμιμα και να υπόκειται σε χρονικούς και χωρικούς περιορισμούς. Οι αποφάσεις των αρμοδίων δασικών αρχών σχετικά με την άσκηση της θήρας, καθορίζουν περιορισμούς, προσδιορίζουν τα θηραματικά είδη, και θέτουν τις προϋποθέσεις για την άσκηση της δραστηριότητας. Όπως προτείνεται, περαιτέρω ρυθμίσεις και περιορισμοί δύναται να τεθούν κατόπιν ειδικής μελέτης που θα αφορά στη διαχείριση της άγριας πανίδας και θα τεκμηριώνει την αναγκαιότητα των περιορισμών και ρυθμίσεων. Ιδιαίτερη μέριμνα θα πρέπει να ληφθεί για τη φύλαξη της περιοχής και την αποτροπή παράνομων ενεργειών θήρευσης ειδών, ειδικά στην περιοχή του υγροτόπου και τα είδη ορνιθοπανίδας. Προς την κατεύθυνση της άρσης τυχόν παράνομων ενεργειών συνεισφέρουν και οι προτεινόμενες δράσεις ευαισθητοποίησης /ενημέρωσης του διαχειριστικού σχεδίου.

Στις ΖΠΦ-01 έως ΖΠΦ-03 (παραλίες) και ΖΠΦ-04 (αρχαιολογικός χώρος και παραλία) η θήρα δεν επιτρέπεται. Η άσκηση θήρας σε αυτές τις περιοχές θα είχε σημαντικές επιπτώσεις τόσο στα ευαίσθητα οικοσυστήματα, όσο και στην ασφάλεια των επισκεπτών της περιοχής, στην οποία προωθείται η άσκηση εναλλακτικού τουρισμού και ήπιας αναψυχής.

Αναφορικά με τις οικονομικές επιπτώσεις των ρυθμιστικών διατάξεων στη τοπική κοινωνία, αναμένεται να είναι μηδενική. Η έκταση εφαρμογής απαγόρευσης της θήρας αντιστοιχεί σε ελάχιστη έκταση, ενώ στην συντριπτική πλειοψηφία της περιοχής η θήρα επιτρέπεται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Ουσιαστικά η έκταση εφαρμογής της απαγόρευσης είναι ακόμα μικρότερη καθώς υπάρχει ο αρχαιολογικός χώρος του οποίου δεν επιτρέπεται η θήρα.

24.13. Εγγειοβελτιωτικά έργα αγροτικής ανάπτυξης

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης, Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η συνέχιση λειτουργίας, ο καθαρισμός, η βελτίωση, η αποκατάσταση, η συντήρηση και ο εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων στραγγιστικών τάφρων, καναλιών, αυλάκων και λοιπών εγγειοβελτιωτικών και αρδευτικών έργων. Στις ΖΠΦ και ΖΔΟΕ τυχόν εργασίες θα πρέπει να πραγματοποιούνται σε περιόδους που δεν θα επηρεάζουν την αναπαραγωγή ειδών πανίδας και να διασφαλίζεται η προστασία των ειδών πανίδας και χλωρίδας. Ειδικότεροι χρονικοί περιορισμοί και όροι προστασίας δύναται να εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης.
- Στις ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ επιτρέπεται η εγκατάσταση νέων εγγειοβελτιωτικών έργων για τη γεωργία ή έργων περιβαλλοντικής διαχείρισης των υδάτων, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης, εφόσον διασφαλίζονται τα ακόλουθα: α) δεν υποβαθμίζεται η ποσότητα και η ποιότητα των υδάτων και δεν διαταράσσεται το υδατικό ισοζύγιο, β) αποφεύγεται μεγάλος βαθμός κατακερματισμού από φραγμούς που δύναται να έχουν επιπτώσεις στη λειτουργία του υδάτινου οικοσυστήματος, γ) διασφαλίζεται η προστασία και διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων των ειδών και δ) δε θα οδηγούν σε αποστράγγιση των υγροτόπων.
- Επιτρέπεται η εκτέλεση έργων διαχείρισης και αξιοποίησης υδατικών πόρων και τα έργα βελτίωσης της παροχετευτικότητας.
- Για όλα τα έργα, παρεμβάσεις ή δραστηριότητες θα τηρούνται οι προβλεπόμενες στις κείμενες διατάξεις αποφάσεις έγκρισης περιβαλλοντικών όρων ή οι άδειες εγκατάστασης ή λειτουργίας κατά περίπτωση. Θα πρέπει κατ' ελάχιστον: α) να λαμβάνονται υπόψη τα αποτελέσματα υδρογεωλογικής μελέτης, β) να καθορίζεται το μέγιστο επιτρεπόμενο όριο απόληψης υπό κανονικές και έκτακτες κλιματικές συνθήκες, γ) να συνεκτιμάται το σύνολο των έργων γεωργικής υδραυλικής, δ) να απαγορεύεται ρητά η απομάκρυνση παρόχθιας βλάστησης, καθώς και κάθε μεταβολή της έκτασης των φυσικών τύπων οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου και ε) να διασφαλίζεται η διατήρηση των υγροτοπικών οικοσυστημάτων της περιοχής, κυρίως αυτών που περιλαμβάνονται στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης, καθώς και η ακεραιότητα των παρόχθιων ζωνών.
- Κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση εγκατάστασης ή βελτίωσης εγγειοβελτιωτικών έργων θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και να διασφαλίζεται ότι δεν θα υπάρξουν μεταβολές των περιβαλλοντικών παραμέτρων και δε θα επηρεαστεί αρνητικά η υδρολογία της λίμνης Βιβαρίου και των υγροτοπικών εν γένει ενδιαιτημάτων της περιοχής (ΖΠΦ).
- Για τμήμα της ζώνης ΖΒΔΦΠ_06 στο Βαλτάκι ισχύουν ειδικές ρυθμίσεις λόγω κήρυξης της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006: ***ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10***

(ELBA25403_ZB04, ELBA25403_ZB05, ELBA25403_ZB06, ELBA25403_ZB07, ELBA25403_ZB09, ELBA25403_ZB10)

ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09

(ELBA25403_ZC02, ELBA25403_ZC03, ELBA25403_ZC04, ELBA25403_ZC05, ELBA25403_ZC06, ELBA25403_ZC07, ELBA25403_ZC08, ELBA25403_ZC09)

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12

(ELBA25403_ZD01, ELBA25403_ZD02, ELBA25403_ZD03, ELBA25403_ZD04, ELBA25403_ZD05, ELBA25403_ZD06, ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD08, ELBA25403_ZD09, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11, ELBA25403_ZD12)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Στην προστατευόμενη περιοχή καταγράφονται εκτεταμένες δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα κυρίως γεωργικές, οι οποίες καταλαμβάνουν το συντριπτικά μεγαλύτερο τμήμα της περιοχής. Η αύξηση των καλλιεργούμενων εκτάσεων και κατ' επέκταση των αναγκών σε αρδεύσεις στο σύνολο της λεκάνης απορροής του π. Ευρώτα έχει οδηγήσει σε εντατικοποιημένες απολήψεις τόσο των επιφανειακών, όσο και των υπόγειων υδροφορέων, οι οποίες, σε συνδυασμό με τις κλιματικές συνθήκες, έχουν επιφέρει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στο υδατικό δυναμικό της λεκάνης. Απολήψεις επιφανειακού νερού καταγράφονται από τις πηγές, την κύρια κοίτη του Ευρώτα, και των παραπόταμών του, με αντλιοστάσια και παροδικά μικρά χωμάτινα αναχώματα ή ανασχετικά φράγματα για επιφανειακή απόληψη νερού, οι οποίες είναι διάσπαρτες σε όλο το μήκος του υδρογραφικού δικτύου και ταυτόχρονα, πολυάριθμες γεωτρήσεις έχουν οδηγήσει στη ταπείνωση του υδροφόρου ορίζοντα και κατά συνέπεια συμβάλλουν στην αύξηση της ξήρανσης του επιφανειακού υδρογραφικού δικτύου (Καλογιάννη *et al.*, 2020).

Τα εγγειοβελτιωτικά έργα έχουν σκοπό την εξασφάλιση και εξοικονόμηση νερού για την κάλυψη των αρδευτικών αναγκών των καλλιεργειών, την ορθολογική και βέλτιστη διαχείριση των εδαφοϋδατικών πόρων, τη μέριμνα για την ποιότητα των αρδευτικών νερών και την προστασία του εδάφους. Η εφαρμογή τους θα πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τις αρχές της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ για την επίτευξη της καλής οικολογικής κατάστασης των υδάτων και τη διασφάλιση της βιώσιμης χρήσης των υδατικών πόρων.

Με σκοπό την εξυπηρέτηση και διευκόλυνση άσκησης των δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα με ταυτόχρονα ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων, επιτρέπονται τα έργα που απαιτούνται για τον καθαρισμό, βελτίωση, αποκατάσταση, συντήρηση και εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων εγγειοβελτιωτικών έργων.

Νέα εγγειοβελτιωτικά έργα επιτρέπονται στις ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ εφόσον τεκμηριώνεται η σκοπιμότητά τους και διασφαλίζεται η ακεραιότητα των προστατευτέων αντικειμένων και η ποσότητα και ποιότητα του υδατικού ισοζυγίου της περιοχής. Ειδικά θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και να διασφαλίζεται ότι δεν θα υπάρξουν μεταβολές των περιβαλλοντικών παραμέτρων και δε θα επηρεαστεί αρνητικά η υδρολογία της λίμνης Βιβαρίου και των υγροτοπικών εν γένει ενδιαιτημάτων της περιοχής (ΖΠΦ).

Νέα εγγειοβελτιωτικά έργα επιτρέπονται στις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών (ΖΔΟΕ) και στις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων (ΖΒΔΦΠ), εφόσον τεκμηριώνεται η

σκοπιμότητά τους και διασφαλίζεται η ακεραιότητα των προστατευτέων αντικειμένων και η διατήρηση της ποσότητας και ποιότητας των υδάτων της περιοχής. Ειδικότερα, κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι δεν θα υπάρξουν μεταβολές των περιβαλλοντικών παραμέτρων και δεν θα επηρεαστεί αρνητικά η υδρολογία της λίμνης Βιβαρίου και των υγροτοπικών εν γένει ενδιαιτημάτων της περιοχής (ΖΠΦ).

Οι προβλεπόμενοι όροι και περιορισμοί διασφαλίζουν ότι η άσκηση των σχετικών δραστηριοτήτων θα είναι συμβατή με τους στόχους διατήρησης του προστατευτέου αντικειμένου, προωθώντας ταυτόχρονα τη βιώσιμη διαχείριση των υδάτων, την αποκατάσταση και προστασία των παρόχθιων και υγροτοπικών οικοσυστημάτων, και τη συνέχιση των παραδοσιακών αγροτικών πρακτικών της περιοχής.

25. Εξορυκτικές δραστηριότητες (Ορυχεία Λατομεία Μεταλλεία, Αμμοληψία, Ζώνες αναζήτησης, έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων).

Αφορά τις ΖΒΔΦΠ

Για τις χερσαίες ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων και Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών:

- Επιτρέπεται η απόληψη φερτών υλών, από τις κοίτες και τις εκβολές ποταμών καθώς και παραποτάμων αυτών, μόνο από εγκεκριμένους προς τούτο οριοθετημένους χώρους σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας. Κατ' εξαίρεση είναι δυνατή η πραγματοποίηση αμμοληψιών για την περίπτωση αντιμετώπισης κινδύνων πλημμυρών μετά από έγκριση σχετικής τεχνικής μελέτης.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006: ***ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08***

(ELBA25403_ZC02, ELBA25403_ZC03, ELBA25403_ZC04, ELBA25403_ZC05, ELBA25403_ZC06, ELBA25403_ZC07, ELBA25403_ZC08)

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12

(ELBA25403_ZD01, ELBA25403_ZD02, ELBA25403_ZD03, ELBA25403_ZD04, ELBA25403_ZD05, ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD08, ELBA25403_ZD09, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11, ELBA25403_ZD12)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η εξορυκτική δραστηριότητα από τη φύση της έχει επιπτώσεις στο περιβάλλον και στα οικοσυστήματα, συχνά σημαντικές.

Σε ότι αφορά το χερσαίο περιβάλλον: Επισημαίνεται ότι στην περιοχή, η οποία περιλαμβάνει κυρίως πεδινές και παράκτιες περιοχές, δεν καταγράφονται κοιτάσματα ορυκτών πόρων, ούτε λατομεία αδρανών υλικών. Εν γένει η περιοχή, στο μεγαλύτερο μέρος της, δεν φέρει τα χαρακτηριστικά και τη φυσιογνωμία για την αξιοποίηση ορυκτών πόρων, ούτε η οικονομία της στηρίζεται στον κλάδο της εξόρυξης.

Οι επιπτώσεις, που αφορούν όλες τις φάσεις του έργου (από την αρχική εξερεύνηση, τη λειτουργία και την αποκατάσταση) δύναται να αφορούν όχι μόνο την έκταση της εξόρυξης αλλά και τις συναφείς εγκαταστάσεις αυτής (π.χ. οδούς προσπέλασης, αποθεσιοθάλαμους,

δεξαμενές και λεκάνες συγκράτησης υπολειμμάτων κ.λπ.). Σύμφωνα με το έγγραφο κατευθύνσεων «Εξόρυξη ορυκτών πλην των ενεργειακών και το Natura2000» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Ευρωπαϊκή Ένωση, 2019) οι πιθανές επιπτώσεις των εξορύξεων στα είδη και τους τύπους οικοτόπων Κοινοτικού ενδιαφέροντος περιλαμβάνουν:
α) απώλεια και υποβάθμιση των οικοτόπων μέσω της εκχέρσωσης και της απομάκρυνσης των επιφανειακών στοιχείων κατά την εξόρυξη ορυκτών ή την κατασκευή συνοδών υποδομών, όπως οι οδοί προσπέλασης, οι χώροι απόρριψης και οι λίμνες συγκράτησης υπολειμμάτων. Μέσω αυτών των διαδικασιών, οι υφιστάμενοι τύποι οικοτόπων μπορεί να τροποποιηθούν, να καταστραφούν, να κατακερματιστούν ή να μετακινηθούν τοπικά,

β) παρενόχληση και εκτόπιση ειδών πανίδας και χλωρίδα λόγω όχλησης. Η επίπτωση αυτή μπορεί να είναι προσωρινή ή μόνιμη, άμεση ή έμμεση, στην περιοχή του έργου ή και εκτός αυτής και μπορεί να προκληθεί σε διαφορετικές χρονικές στιγμές κατά τη διάρκεια του έργου. Τα είδη πανίδας (συμπεριλαμβανομένης της ορνιθοπανίδας) μπορούν να ενοχληθούν από σειρά παραγόντων όπως ο θόρυβος, η σκόνη, ρύπανση, η ανθρώπινη παρουσία, οι τακτικές μετακινήσεις (π.χ. μεταφορά προϊόντων), κ.λπ. Αυτό μπορεί να επηρεάσει την ικανότητα των ειδών για αναπαραγωγή, διατροφή, ανάπαυση ή διασπορά και μετανάστευση

γ) αλλαγή των υδρολογικών/υδρογεωλογικών συνθηκών. Σε περίπτωση που απαιτείται αποστράγγιση του μεταλλεύματος ή της θέσης εξόρυξης, οι εξορυκτικές δραστηριότητες μπορούν ενδεχομένως να τροποποιήσουν τις υδρολογικές συνθήκες των περιοχών εξόρυξης και των παρακείμενων περιοχών, με επακόλουθες αλλαγές στο αποστραγγιστικό δίκτυο οι οποίες προκαλούνται από την προσωρινή ανισορροπία της επιφανειακής απορροής, διήθησης κ.τ.λ. Σε τέτοιες περιπτώσεις, αυτό θα μπορούσε να έχει επιπτώσεις σε κοντινές ή μακρινές πηγές και υγροτόπους, όσον αφορά στην ποσότητα και την ποιότητα των νερών,

δ) αλλαγές στην ποιότητα των νερών: ορισμένες εξορυκτικές και παραγωγικές διαδικασίες μπορούν να προκαλέσουν ρύπανση, καθώς και άλλες αλλαγές στην ποιότητα των υδάτων, οι οποίες θα μπορούσαν να επηρεάσουν είτε άμεσα τους υδάτινους οικοτόπους και τα είδη της περιοχής ή/και έμμεσα άλλες περιοχές που είναι ευάλωτες σε τέτοιου είδους αλλαγές.

(26) Εγκαταστάσεις Μέσων Μαζικής Μεταφοράς, με εξειδίκευση ανά υποκατηγορίες.

26.2. Ελικοδρόμια

Αφορά τις ΖΒΔΦΠ

Για τις ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η δημιουργία ελικοδρομίου, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, εφόσον κριθεί σκόπιμο για λόγους ασφάλειας των κατοίκων και επισκεπτών της περιοχής, δηλαδή για τη διευκόλυνση αεροδιακομιδών σε περιπτώσεις εκτάκτων αναγκών και ακραίων καιρικών φαινομένων. Κατά την έκδοση περιβαλλοντικών όρων θα πρέπει να λαμβάνονται απαραιτήτως υπόψη: α) η σκοπιμότητα και αναγκαιότητα κατασκευής ελικοδρομίου, για την ασφάλεια και υγεία των κατοίκων και επισκεπτών της περιοχής, β) η τήρηση των διεθνών και εθνικών απαιτήσεων για τη λειτουργία και ασφάλεια ελικοδρομίων, γ) ότι δε θα αλλοιωθεί η έκταση πολύ σημαντικών τύπων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων ειδών και δ) ότι

δεν θα υπάρχουν σοβαρές επιπτώσεις στα σημαντικά είδη χειροπτέρων και ορνιθοπανίδας.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006: **ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11**

(ELBA25403_ZD01, ELBA25403_ZD02, ELBA25403_ZD03, ELBA25403_ZD04, ELBA25403_ZD05, ELBA25403_ZD06, ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η ασφάλεια και η υγεία των πολιτών είναι ζητήματα άμεσης προτεραιότητας ως εκ τούτου κρίνεται ότι δεν θα πρέπει να αποκλειστεί η δυνατότητα εγκατάστασης ελικοδρομίου για την κάλυψη εκτάκτων αναγκών, ακραίων καιρικών φαινομένων.

26.8. Χώροι στάθμευσης τουριστικών λεωφορείων (πούλμαν), φορτηγών και τροχόσπιτων

Αφορά τις ΖΒΔΦΠ

Για τις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η ίδρυση και λειτουργία υπαίθριων χώρων στάθμευσης τουριστικών λεωφορείων (πούλμαν), φορτηγών και τροχόσπιτων, σύμφωνα με τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006: **ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11**

(ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η πρόβλεψη για τη δυνητική δημιουργία χώρων στάθμευσης τουριστικών λεωφορείων, φορτηγών και τροχόσπιτων, δίνει λύση στο πρόβλημα της ανεξέλεγκτης στάθμευσης των λεωφορείων, των διαφόρων τύπων φορτηγών, αλλά και των αυτοκινούμενων και ρυμουλκούμενων τροχόσπιτων. Η ανεξέλεγκτη στάθμευση βαρέων οχημάτων δύναται να επιφέρει σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και στα οικοσυστήματα της περιοχής. Η ισχύουσα νομοθεσία προβλέπει όρους και προϋποθέσεις για την ίδρυση και λειτουργία σταθμών αυτοκινήτων εκτός εγκεκριμένων σχεδίων πόλεων/οικισμών, καθώς και την κυκλοφοριακή τους σύνδεση με εθνικές, επαρχιακές, δημοτικές και κοινοτικές οδούς.

Εκτός των οικισμών της περιοχής οι χώροι στάθμευσης προβλέπεται να είναι υπαίθριοι με σκοπό τον περιορισμό του δομημένου περιβάλλοντος της περιοχής.

26.12. Γραμμικές υποδομές μεταφορών

26.12.1. Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων) (δυνατότητα εξειδίκευσης βάσει της οικείας νομοθεσίας)

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για όλες τις ζώνες της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η ελεύθερη χρήση (κίνηση, μεταφορά και προσωρινή στάθμευση) τροχοφόρων μόνο επί του υφιστάμενου αναγνωρισμένου οδικού δικτύου, είτε από οχήματα δημόσιων

φορέων και αρμόδιων υπηρεσιών, είτε για την εξυπηρέτηση της πρόσβασης και άσκησης νόμιμων δραστηριοτήτων (π.χ. γεωργικές καλλιέργειες), είτε με σκοπό την άσκηση δραστηριοτήτων αναψυχής.

- Δεν επιτρέπεται η κίνηση τροχοφόρων εκτός των υφιστάμενων δρόμων. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται μόνον αν η κίνηση αυτή πραγματοποιείται για την άσκηση των επιτρεπόμενων παραγωγικών δραστηριοτήτων σε ιδιωτικές εκτάσεις, για εργασίες προστασίας και διαχείρισης και για τη φύλαξη της περιοχής. Οι όροι κυκλοφορίας των οχημάτων (αγροτικών κ.λπ.) δύναται να εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Σε κάθε περίπτωση δεν επιτρέπεται η κίνηση των τροχοχοφόρων επί των αμμοθινών.
- Κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση εργασιών διάνοιξης νέου και βελτίωσης του υφιστάμενου οδικού δικτύου (κάθε κατηγορίας) θα πρέπει να λαμβάνονται απαραιτήτως υπόψη τα ακόλουθα: α) σκοπιμότητα του έργου, λαμβάνοντας υπόψη την επάρκεια του υφιστάμενου οδικού δικτύου και το Σχέδιο Οργάνωσης και Διαχείρισης Επισκεπτών της περιοχής β) τις επιπτώσεις στους τύπους οικοτόπων και τα είδη από τη διάσπαση των φυσικών οικοσυστημάτων και την όχληση, τόσο από τη φάση κατασκευής, όσο και από τη φάση λειτουργίας του έργου και γ) τυχόν ύπαρξη ενδιαιτημάτων πολύ σημαντικών ειδών.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006:

ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10

(ELBA25403_ZB01, ELBA25403_ZB03, ELBA25403_ZB04, ELBA25403_ZB05, ELBA25403_ZB06, ELBA25403_ZB07, ELBA25403_ZB08, ELBA25403_ZB09, ELBA25403_ZB10)

ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08

(ELBA25403_ZC02, ELBA25403_ZC03, ELBA25403_ZC04, ELBA25403_ZC05, ELBA25403_ZC06, ELBA25403_ZC07, ELBA25403_ZC08)

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12

(ELBA25403_ZD01, ELBA25403_ZD02, ELBA25403_ZD03, ELBA25403_ZD04, ELBA25403_ZD05, ELBA25403_ZD06, ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD08, ELBA25403_ZD09, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11, ELBA25403_ZD12)

Για όλες τις ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η συντήρηση, βελτίωση και επέκταση του υπάρχοντος οδικού δικτύου κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης, καθώς και η εγκατάσταση πινακίδων σήμανσης των οδών από την αρμόδια υπηρεσία. Δεν επιτρέπεται η διάνοιξη νέου Εθνικού οδικού δικτύου εντός της προστατευόμενης περιοχής.
- Επιτρέπεται η διάνοιξη των αναγκαίων δρόμων πρόσβασης σε αγροτικές εκμεταλλεύσεις και λοιπές επιτρεπόμενες εντός της ζώνης χρήσεις, μετά από περιβαλλοντική αδειοδότηση.
- Επιτρέπεται η διάνοιξη, συντήρηση και βελτίωση των δασικών δρόμων για λόγους προστασίας και για την εξυπηρέτηση της κτηνοτροφίας κατόπιν εγκεκριμένης τεχνικής μελέτης και έγκρισης περιβαλλοντικών όρων.
- Για τις ζώνες από όπου διέρχεται η δευτερεύουσα Εθνική Οδός 86 (Ε.Ο. 86) επιτρέπονται τα έργα συντήρησης, βελτίωσης και οδικής ασφάλειας, κατόπιν έγκρισης Περιβαλλοντικών

Όρων. Κατά τη φάση κατασκευής του έργου θα πρέπει να ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα: α) για την αποφυγή καταστροφής σημαντικών τύπων οικοτόπων, σημαντικών ενδιαιτημάτων ειδών πανίδας και θέσεων εξάπλωσης πολύ σημαντικών ειδών χλωρίδας που απαντώνται κατά μήκος της Ε.Ο., και β) μείωση των επιπτώσεων από όχληση στα είδη πανίδας της περιοχής. Επίσης θα πρέπει να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα και μέσα για την αποφυγή αρνητικών επιπτώσεων από ρύπανση.

- Στο Βαλτάκι ισχύουν οι όροι και περιορισμοί της αρχαιολογικής νομοθεσίας.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006:

ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08

(ELBA25403_ZC02, ELBA25403_ZC03, ELBA25403_ZC04, ELBA25403_ZC05, ELBA25403_ZC06, ELBA25403_ZC07, ELBA25403_ZC08)

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12

(ELBA25403_ZD01, ELBA25403_ZD02, ELBA25403_ZD03, ELBA25403_ZD04, ELBA25403_ZD05, ELBA25403_ZD06, ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD08, ELBA25403_ZD09, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11, ELBA25403_ZD12)

Για τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης:

- Επιτρέπεται η συντήρηση του υφιστάμενου οδικού δικτύου, που περιλαμβάνεται ή/και εφάπτεται με τη ζώνη, μετά από περιβαλλοντική αδειοδότηση και εφόσον εξασφαλίζεται μέγιστη προστασία και διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου. Δεν επιτρέπεται η επίστρωση με σταθερό κατάστρωμα του υπάρχοντος οδικού δικτύου. Επιτρέπεται η εγκατάσταση πινακίδων σήμανσης των οδών από την αρμόδια υπηρεσία. Κατά τις εργασίες συντήρησης θα πρέπει να λαμβάνεται ιδιαίτερη μέριμνα για την προστασία των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων, ιδιαίτερα δε του τύπου οικοτόπου 2250*, των θέσεων φωλεοποίησης του είδους *Caretta caretta* και των υγροτοπικών τύπων οικοτόπων.
- Η διάνοιξη νέου οδικού δικτύου επιτρέπεται μόνο: α) για την εξυπηρέτηση προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευτέου αντικειμένου, εφόσον αυτό κριθεί απαραίτητο από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής και β) για την εκτέλεση εγκεκριμένων έργων και εφόσον κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση εξασφαλιστεί η αποκατάσταση της έκτασης μετά το πέρας των εργασιών (Εκτός των ΖΠΦ-01 έως ΖΠΦ-04 και ΖΠΦ-10).
- Ειδικά για την προστασία των αμμοθινικών οικοσυστημάτων, δεν επιτρέπεται η διάνοιξη νέου οδικού δικτύου επί αμμοθινών, καθώς και η διαπλάτυνση και επίστρωση με σταθερό κατάστρωμα του υπάρχοντος.
- Η χωρητικότητα του οδικού δικτύου δύναται να καθορίζεται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής κατόπιν εκπόνησης ειδικής μελέτης.
- Εφόσον αυτό κριθεί απαραίτητο για τη διατήρηση και προστασία των τύπων οικοτόπων και ειδών της ζώνης, δύναται να γίνει προσωρινή ή μόνιμη απαγόρευση της ελεύθερης χρήσης μέρους του οδικού δικτύου από μηχανοκίνητα μέσα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006:

ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10

(ELBA25403_ZB01, ELBA25403_ZB03, ELBA25403_ZB04, ELBA25403_ZB05, ELBA25403_ZB06, ELBA25403_ZB07, ELBA25403_ZB08, ELBA25403_ZB09, ELBA25403_ZB10)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Για τις χερσαίες ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ: Το οδικό δίκτυο συνιστά βασικό δείκτη βιοτικού επιπέδου των πολιτών, καθώς εξασφαλίζει απρόσκοπτη πρόσβαση σε οικισμούς και πόλεις, δομές υπηρεσιών πρόνοιας, διοίκησης, εκπαίδευσης και υγείας, τουριστικούς προορισμούς, παραλίες και λοιπά στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος, πολιτιστικά ή θρησκευτικά μνημεία κλπ. Στην περιοχή η ύπαρξη επαρκούς οδικού δικτύου εξυπηρετεί κυρίως την άσκηση των δραστηριοτήτων του πρωτογενούς τομέα, αλλά και του τουρισμού. Εντούτοις, η πυκνότητα του δικτύου οφείλει να μη ξεπερνά τη φέρουσα ικανότητα των οικοσυστημάτων και του τοπίου προκαλώντας σοβαρές αλλοιώσεις στο τοπίο, διάσπαση και κατακερματισμό των τύπων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων των ειδών και υποβάθμιση των παρεχόμενων οικοσυστημικών υπηρεσιών. Στην Ενότητα 2.3.1.5 όπου μελετάται η πυκνότητα του οδικού δικτύου, καταδεικνύεται ότι στην περιοχή υπάρχει ήδη μεγάλη πίεση από το υφιστάμενο οδικό δίκτυο (όλων των κατηγοριών), ως συνέπεια κυρίως της εκτεταμένης αγροτικής εκμετάλλευσης της περιοχής. Ο αλόγιστος περαιτέρω κατακερματισμός των οικοσυστημάτων κυρίως στις ζώνες που γειτνιάζουν ή περιλαμβάνονται με τις παράκτιες αμμοθινικές και υγροτοπικές εκτάσεις ανατολικά και δυτικά του Ευρώτα, δύναται να επιφέρει αρνητικές επιπτώσεις στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων και δεν συνάδει με τους διαχειριστικούς στόχους της περιοχής. Κάθε εργασία χάραξης, συντήρησης και βελτίωσης του οδικού δικτύου θα πρέπει να γίνεται κατόπιν έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, διασφαλίζοντας τη μέγιστη προστασία της περιοχής και του προστατευτέου αντικείμενου.

Για τις ΖΠΦ: Οι παραλίες αποτελούν κοινόχρηστα αγαθά και οι πολίτες έχουν το δικαίωμα της ακώλυτης πρόσβασης προς αυτές και της ανεμπόδιστης χρήσης τους. Επιπλέον αποτελούν τον κύριο πόλο έλξης των τουριστών καθιστώντας αναγκαία την εκμετάλλευσή τους για αναψυχή. Εντούτοις, πρέπει να διασφαλιστεί η προστασία των ευαίσθητων οικοσυστημάτων και των πολύ σημαντικών τύπων οικοτόπων και ειδών που απαντώνται στις ζώνες αυτές, μεταξύ αυτών και προτεραιότητας, αλλά και η ακεραιότητα του τοπίου. Το οδικό δίκτυο κρίνεται ως επαρκές στις περιοχές αυτές και διάνοιξη νέου θα δημιουργούσε κατακερματισμό πολύ ευαίσθητων οικοσυστημάτων και θα επιδρούσε αρνητικά στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.

Σε ότι αφορά τους κύριους τουριστικούς πόλους έλξης της περιοχής η χρήση του υφιστάμενου παράκτιου οδικού δικτύου στις όμορες ΖΒΔΦΠ ικανοποιεί επαρκώς την πρόσβαση στις παραλίες. Σε ότι αφορά την παραλία του Ευρώτα όπου καταγράφεται λιγότερο έντονη τουριστική δραστηριότητα (περιορίζεται κατά θέσεις), εκτιμάται επίσης ότι το υφιστάμενο δίκτυο των παρακείμενων ΖΒΔΦΠ και ΖΔΟΕ δύναται να ικανοποιήσει τις όποιες ανάγκες. Ειδικά στην παράκτια περιοχή του Ευρώτα το ενδεχόμενο δημιουργίας ενός παράκτιου δρόμου θα είχε σοβαρές επιπτώσεις στα οικοσυστήματα της περιοχής, τόσο τα αμμοθινικά, όσο και τα υγροτοπικά. Όπως αναλύεται και στην Ενότητα 2.3.1.6, λόγω των έντονων ανθρωπογενών δραστηριοτήτων, πιέσεων και παρεμβάσεων στην περιοχή οι περισσότεροι τύποι οικοτόπων

έχουν μειωθεί σημαντικά ή είναι έντονα κατακερματισμένοι με αποτέλεσμα να απειλούνται με περαιτέρω συρρίκνωση της εξάπλωσής τους.

Τέλος, δύναται να τίθενται όροι και περιορισμοί στην κίνηση των οχημάτων όταν είναι απαραίτητοι ώστε να διασφαλίζεται η ακεραιότητα των ευαίσθητων οικοσυστημάτων και των προστατευόμενων ειδών της περιοχής. Εκτός από τους επισκέπτες της περιοχής οι υφιστάμενοι οδοί χρησιμοποιούνται και για την εξυπηρέτηση των δραστηριοτήτων (π.χ. αγροτικές καλλιέργειες).

26.12. Γραμμικές υποδομές μεταφορών

26.12.4. Ποδηλατόδρομοι

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής (ΖΠΦ, ΖΔΟΕ, ΖΒΔΦΠ):

- Επιτρέπεται η κατασκευή, συντήρηση και βελτίωση ποδηλατόδρομων καθώς και η χρήση μονοπατιών πολλών χρήσεων ή υφιστάμενων οδών ως ποδηλατόδρομων ή πεζόδρομων, με σκοπό την προστασία και φύλαξη της περιοχής, την αναψυχή και την άσκηση νόμιμων δραστηριοτήτων. Η χρήση επιτρέπεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής και εφόσον διασφαλίζεται η ακεραιότητα αυτής και η προστασία των σημαντικών ειδών και τύπων οικοτόπων. Η χωροθέτηση των διαδρομών, οι τεχνικές προδιαγραφές για την κατασκευή τους και οι ειδικότεροι όροι λειτουργίας τους, καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών ή ειδικής μελέτης.
- Δεν επιτρέπεται η κατασκευή ποδηλατόδρομων επί αμμοθινών.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006:

ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09

(ELBA25403_ZB01, ELBA25403_ZB03, ELBA25403_ZB04, ELBA25403_ZB05, ELBA25403_ZB06, ELBA25403_ZB07, ELBA25403_ZB08, ELBA25403_ZB09)

ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09

(ELBA25403_ZC02, ELBA25403_ZC03, ELBA25403_ZC04, ELBA25403_ZC05, ELBA25403_ZC06, ELBA25403_ZC07, ELBA25403_ZC08, ELBA25403_ZC09)

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12

(ELBA25403_ZD01, ELBA25403_ZD02, ELBA25403_ZD03, ELBA25403_ZD04, ELBA25403_ZD05, ELBA25403_ZD06, ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD08, ELBA25403_ZD09, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11, ELBA25403_ZD12)

26.12.6. Μονοπάτια (πεζών)

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για το σύνολο των χερσαίων ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η διάνοιξη και χρήση μονοπατιών για τη διευκόλυνση και τον έλεγχο διακίνησης των επισκεπτών, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, με σκοπό την προστασία και φύλαξη

της περιοχής, την αναψυχή και την άσκηση νόμιμων δραστηριοτήτων. Η χωροθέτηση και οι τεχνικές προδιαγραφές, προσδιορίζονται στο εγκεκριμένο Σχέδιο Διαχείρισης επισκεπτών ή ειδική μελέτη, εφόσον διασφαλίζεται η προστασία των σημαντικών τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής.

- Επιτρέπονται τα έργα συντήρησης, βελτίωσης και σήμανσης των υφιστάμενων μονοπατιών με τις αντίστοιχες υποδομές ενημέρωσης κατόπιν εγκεκριμένου Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών και εφόσον διασφαλίζεται η προστασία των σημαντικών τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής.
- Ειδικότερα για τις παραλίες που αποτελούν Ζώνες Προστασίας της Φύσης δεν επιτρέπεται η διάνοιξη νέων μονοπατιών επί αμμοθινών. Η πρόσβαση σε αυτές επιτρέπεται μόνο μέσω προκαθορισμένων ξύλινων διαδρόμων σύμφωνα με το εγκεκριμένο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Σε κάθε περίπτωση δεν επιτρέπεται οι ξύλινοι διάδρομοι να καταλαμβάνουν ζωτικό χώρο για τη φωλεοποίηση της *Caretta caretta* επί των παραλιών ωοτοκίας.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006:

ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09

(ELBA25403_ZB01, ELBA25403_ZB03, ELBA25403_ZB04, ELBA25403_ZB05, ELBA25403_ZB06, ELBA25403_ZB07, ELBA25403_ZB08, ELBA25403_ZB09)

ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09

(ELBA25403_ZC02, ELBA25403_ZC03, ELBA25403_ZC04, ELBA25403_ZC05, ELBA25403_ZC06, ELBA25403_ZC07, ELBA25403_ZC08, ELBA25403_ZC09)

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12

(ELBA25403_ZD01, ELBA25403_ZD02, ELBA25403_ZD03, ELBA25403_ZD04, ELBA25403_ZD05, ELBA25403_ZD06, ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD08, ELBA25403_ZD09, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11, ELBA25403_ZD12)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης:Τα μονοπάτια και οι ποδηλατοδρόμοι αποτελούν υποδομές που υποστηρίζουν τις θεματικές και περιηγητικές διαδρομές, οι οποίες αποτελούν τάση ανάπτυξης και προώθησης του εναλλακτικού τουρισμού τόσο στην Ελλάδα, όσο και διεθνώς. Τα μονοπάτια χρησιμοποιούνται για πεζοπορία και αναψυχή, καθώς και για πρόσβαση, χωρίς μηχανοκίνητα μέσα, σε σημεία ενδιαφέροντος φυσικού, ιστορικού ή πολιτιστικού περιβάλλοντος. Ταυτόχρονα, συμβάλλουν στην ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού (οικοτουρισμός, αγροτουρισμός κ.λπ.), στην προβολή της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και στην ευαισθητοποίηση των επισκεπτών σε θέματα προστασίας.

Τα μονοπάτια και οι ποδηλατόδρομοι αποτελούν υποδομές που εξυπηρετούν την επισκεψιμότητα της περιοχής αλλά και την άσκηση δραστηριοτήτων ερμηνείας και ανάδειξης του περιβάλλοντος, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού που συνάδουν με την οικολογική αξία των περιοχών και την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης. Ως εκ τούτου δύναται να επιτρέπεται η χρήση υφιστάμενων υποδομών ή η διαμόρφωση νέων, εφόσον διατηρείται η ακεραιότητα της περιοχής, μετά από σχετική μελέτη και προδιαγραφές που διασφαλίζουν τόσο την ασφάλεια των πολιτών κατά τη χρήση τους όσο και τη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου.

Η ύπαρξη τέτοιων υποδομών εκτιμάται ότι θα ενισχύσει την προστασία της περιοχής, μέσω: α) της ανάπτυξης ενός ολοκληρωμένου σχεδίου κίνησης επισκεπτών με αποφυγή μηχανοκίνητων οχημάτων, β) της συμβολής στην ανάπτυξη της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης των επισκεπτών και γ) της συνέργειας αυτών των χρήσεων με άλλες δράσεις και υποδομές περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης δ) της ανάδειξης των εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Η διαφοροποίηση και οι περιορισμοί στα αμμοθινικά οικοσυστήματα στοχεύουν στην προστασία των παραλιών ωοτοκίας της *Caretta caretta*. Η ανεξέλεγκτη κίνηση επισκεπτών προκαλεί συμπίεση και διάβρωση των θινών, ενώ οι ξύλινοι διάδρομοι σε επιλεγμένες θέσεις διασφαλίζουν ελεγχόμενη πρόσβαση, χωρίς επιπτώσεις σε θέσεις φωλεοποίησης.

(28) Σταθμοί μεταφόρτωσης απορριμμάτων.

Αφορά τις ΖΒΔΦΠ

Για τις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία Σταθμών Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (ΣΜΑ), σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση και δέουσα εκτίμηση των επιπτώσεων θα πρέπει μεταξύ άλλων: α) να τεκμηριώνεται η αναγκαιότητα και σκοπιμότητα εγκατάστασης εντός της προστατευόμενης περιοχής και η αδυναμία εγκατάστασης σε έκταση εκτός των ορίων της περιοχής, β) ότι από την κατασκευή και λειτουργία δεν θα υπάρξουν σημαντικές επιπτώσεις σε τύπους οικοτόπων και κύρια ενδιαιτήματα ειδών πανίδας και χλωρίδας, γ) ότι δεν θα μειωθεί ή επηρεαστεί η έκταση τύπου οικοτόπου προτεραιότητας ή κύριου ενδιαιτήματος ευαίσθητων ειδών χλωρίδας και πανίδας, δ) θα ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία του εδάφους, των υδάτων και την αποτροπή ατμοσφαιρικής ρύπανσης, ε) θα αποφευχθεί οπτική ρύπανση, στ) θα τηρηθούν υψηλά μέτρα προστασίας για την αποτροπή εκδήλωσης πυρκαγιάς.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003: **ΖΒΔΦΠ-12** *(ELBA25403_ZD12)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Οι Σταθμοί Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (ΣΜΑ) είναι εγκαταστάσεις όπου λαμβάνει χώρα η μεταφόρτωση των στερεών αποβλήτων από το μέσο συλλογής σε άλλο μέσο μεταφοράς με ταυτόχρονη μείωση του όγκου τους, μέσω κινητής ή μόνιμης εγκατάστασης. Στους ΣΜΑ τα απορρίμματα μεταφορτώνονται σε ειδικά οχήματα κατάλληλα για κίνηση σε μεγάλες αποστάσεις. Στη συνέχεια, τα οχήματα από τον ΣΜΑ μεταφέρουν τα απορρίμματα σε μονάδα/ες επεξεργασίας ή/και τελικής διάθεσης, έχοντας πολλαπλάσιο ωφέλιμο φορτίο από εκείνο των απορριμματοφόρων.

Στα προγραμματιζόμενα έργα στην περιοχή σε ότι αφορά τη διαχείριση των αποβλήτων περιλαμβάνεται το έργο «ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ ΜΕ ΣΔΙΤ». Για το εν λόγω έργο έχουν εγκριθεί οι περιβαλλοντικοί όροι με την υπ' αριθ. 173714/09.07.2014 Απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (ΑΔΑ: ΩΙΛΔΟ-7ΗΤ) όπως αυτή τροποποιήθηκε και ισχύει δυνάμει της υπ' αριθ. πρωτ.

ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/Θυ/4261/19.07.2019 (ΑΔΑ:66ΑΧ4653Π8-0ΛΓ) απόφασης Γενικής Δ/νσης Περιβαλλοντικής Πολιτικής Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Παρότι εντός περιοχής μελέτης (ΖΒΔΦΠ-12) ο σχεδιασμός δεν περιλαμβάνει τη δημιουργία ΣΜΑ, αλλά ΧΥΤΥ και ΜΕΑ, κρίνεται σκόπιμο η χρήση να επιτρέπεται για κάλυψη δυνητικών αναγκών στο μέλλον.

(29) Εγκαταστάσεις ανακύκλωσης συσκευασιών και υλικών

Αφορά τις ΖΒΔΦΠ

Για τις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία εγκαταστάσεων ανακύκλωσης συσκευασιών και υλικών, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση και δέουσα εκτίμηση των επιπτώσεων θα πρέπει μεταξύ άλλων: α) να τεκμηριώνεται η αναγκαιότητα και σκοπιμότητα εγκατάστασης εντός της προστατευόμενης περιοχής και η αδυναμία εγκατάστασης σε έκταση εκτός των ορίων της περιοχής, β) ότι από την κατασκευή και λειτουργία δεν θα υπάρξουν σημαντικές επιπτώσεις σε τύπους οικοτόπων και κύρια ενδιαιτήματα ειδών πανίδας και χλωρίδας, γ) ότι δεν θα μειωθεί ή επηρεαστεί η έκταση τύπου οικοτόπου προτεραιότητας ή κύριου ενδιαιτήματος ευαίσθητων ειδών χλωρίδας και πανίδας, δ) θα ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία του εδάφους, των υδάτων και την αποτροπή ατμοσφαιρικής ρύπανσης, ε) θα αποφευχθεί οπτική ρύπανση, στ) θα τηρηθούν υψηλά μέτρα προστασίας για την αποτροπή εκδήλωσης πυρκαγιάς.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003: ***ΖΒΔΦΠ-12*** *(ELBA25403_ZD12)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Στα προγραμματιζόμενα έργα στην περιοχή σε ότι αφορά τη διαχείριση των αποβλήτων περιλαμβάνεται το έργο «Ολοκληρωμένη Διαχείριση Απορριμμάτων Περιφέρειας Πελοποννήσου με ΣΔΙΤ». Για το εν λόγω έργο έχουν εγκριθεί οι περιβαλλοντικοί όροι με την υπ' αριθ. 173714/09.07.2014 Απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (ΑΔΑ: ΩΙΛΔΟ-7ΗΤ) όπως αυτή τροποποιήθηκε και ισχύει δυνάμει της υπ' αριθ. πρωτ. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/Θυ/4261/19.07.2019 (ΑΔΑ:66ΑΧ4653Π8-0ΛΓ) απόφασης Γενικής Δ/νσης Περιβαλλοντικής Πολιτικής Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Παρότι εντός περιοχής μελέτης (ΖΒΔΦΠ-12) ο σχεδιασμός περιλαμβάνει τη δημιουργία ΧΥΤΥ και ΜΕΑ, κρίνεται σκόπιμο η χρήση να επιτρέπεται για κάλυψη δυνητικών αναγκών στο μέλλον.

(30) Γωνιές ανακύκλωσης και πράσινα σημεία (μικρά) (κοινή υπουργική απόφαση 18485/26.4.2017, Β' 1412).

Αφορά τις ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018

Για τις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η δημιουργία γωνιών ανακύκλωσης (ΓΑ), σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Η χωροθέτηση επιτρέπεται σε δημόσιο ή ιδιωτικό χώρο πολύ μικρής έκτασης και σε γειτνίαση με δρόμο που χρησιμοποιούν τα οχήματα συλλογής. Ειδικότερα επιτρέπεται

η δημιουργία σημείων συλλογής ανακυκλώσιμων αποβλήτων, πολύ μικρής κλίμακας, ελεύθερης πρόσβασης, χωρίς περίφραξη ή οποιεσδήποτε κατασκευές, στις οποίες διασφαλίζεται η χωριστή συλλογή διαφορετικών κατηγοριών ανακυκλώσιμων αστικών αποβλήτων σε κατάλληλους περιέκτες με την κατάλληλη σήμανση. Τα απόβλητα συλλέγονται από τον οικείο Ο.Τ.Α. Α' βαθμού. Στις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών η δημιουργία γωνιών ανακύκλωσης επιτρέπεται μόνο σε θέσεις με μεγάλη επισκεψιμότητα. Οι κατηγορίες αποβλήτων – υλικών που γίνονται αποδεκτές καθορίζονται από την κείμενη νομοθεσία.

Για τις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία Μικρών Πράσινων Σημείων, οργανωμένων από Ο.Τ.Α. Α' βαθμού, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Ειδικότερα επιτρέπεται η εγκατάσταση τους σε υπαίθριους - περιφραγμένους χώρους, μέγιστης έκτασης 1000 m^2 που φέρουν τον κατάλληλο εξοπλισμό και υποδομές, ώστε να μπορούν οι πολίτες να αποθέτουν χωριστά ανακυκλώσιμα απόβλητα ή χρησιμοποιημένα αντικείμενα, προκειμένου αυτά να προωθηθούν για ανακύκλωση ή για επαναχρησιμοποίηση. Οι κατηγορίες αποβλήτων – υλικών που γίνονται αποδεκτές καθορίζονται από την κείμενη νομοθεσία.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006: ***ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-08***
(ELBA25403_ZC03, ELBA25403_ZC04, ELBA25403_ZC05, ELBA25403_ZC06, ELBA25403_ZC08)
ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12
(ELBA25403_ZD01, ELBA25403_ZD02, ELBA25403_ZD03, ELBA25403_ZD04, ELBA25403_ZD05, ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD08, ELBA25403_ZD09, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11, ELBA25403_ZD12)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Πρόκειται για οργανωμένους χώρους ανακύκλωσης και περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, οι οποίοι υποστηρίζουν ένα ολοκληρωμένο Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων, προσφέροντας παράλληλα εκπαίδευση – ευαισθητοποίηση των πολιτών στη διακριτή συλλογή όλων των δυνατών υλικών. Το μοντέλο των «Πράσινων Σημείων» εφαρμόζεται εδώ και έτη σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες. Ο κύριος σκοπός δημιουργίας δικτύου Πράσινων Σημείων (ΠΣ) είναι η συμβολή στους στόχους της ευρωπαϊκής και εθνικής νομοθεσίας και του Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ), για τη χωριστή συλλογή ανακυκλώσιμων υλικών (ΑΥ), συμπληρωματικά με το δίκτυο Διαλογής στην Πηγή (ΔσΠ) διακριτών ανακυκλώσιμων υλικών (ΑΥ), το οποίο θα αναπτυχθεί σε αντικατάσταση του υφιστάμενου συστήματος του μπλε κάδου. Οι κύριες ωφέλειες σχετίζονται με την περιβαλλοντική διάσταση και την καλλιέργεια περιβαλλοντικής συνείδησης στους πολίτες, η οποία θα έχει πολλαπλασιαστικά οφέλη και στις υπόλοιπες δράσεις διαχείρισης αποβλήτων (Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων -ΜΟΔ, 2018).

(31) Χώρος επεξεργασίας, αποθήκευσης και διάθεσης στερεών αποβλήτων/Χώρος επεξεργασίας, διάθεσης στερεών τοξικών αποβλήτων.

Αφορά τις ΖΒΔΦΠ κατ' εξαίρεση του ΠΔ 59/2018

Για τις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία χώρων επεξεργασίας, αποθήκευσης και διάθεσης στερεών αποβλήτων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση και δέουσα εκτίμηση των επιπτώσεων θα πρέπει μεταξύ άλλων: α) να τεκμηριώνεται η αναγκαιότητα και σκοπιμότητα εγκατάστασης εντός της προστατευόμενης περιοχής και η αδυναμία εγκατάστασης σε έκταση εκτός των ορίων της περιοχής, β) ότι από την κατασκευή και λειτουργία δεν θα υπάρξουν σημαντικές επιπτώσεις σε τύπους οικοτόπων και κύρια ενδιαιτήματα ειδών πανίδας και χλωρίδας, γ) ότι δεν θα μειωθεί ή επηρεαστεί η έκταση τύπου οικοτόπου προτεραιότητας ή κύριου ενδιαιτήματος ευαίσθητων ειδών χλωρίδας και πανίδας, δ) θα ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία του εδάφους, των υδάτων και την αποτροπή ατμοσφαιρικής ρύπανσης, ε) θα αποφευχθεί οπτική ρύπανση, στ) θα τηρηθούν υψηλά μέτρα προστασίας για την αποτροπή εκδήλωσης πυρκαγιάς.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003: ***ΖΒΔΦΠ-12*** *(ELBA25403_ZD12)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Στα προγραμματιζόμενα έργα στην περιοχή σε ότι αφορά τη διαχείριση των αποβλήτων περιλαμβάνεται το έργο «ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ ΜΕ ΣΔΙΤ». Για το εν λόγω έργο έχουν εγκριθεί οι περιβαλλοντικοί όροι με την υπ' αριθ. 173714/09.07.2014 Απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (ΑΔΑ: ΩΙΛΔΟ-7ΗΤ) όπως αυτή τροποποιήθηκε και ισχύει δυνάμει της υπ' αριθ. πρωτ. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/θυ/4261/19.07.2019 (ΑΔΑ:66ΑΧ4653Π8-0ΛΓ) απόφασης Γενικής Δ/νσης Περιβαλλοντικής Πολιτικής Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Εντός περιοχής μελέτης (ΖΒΔΦΠ-12), θα κατασκευαστεί μια Μονάδα Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Αποβλήτων, η οποία θα περιλαμβάνει μια ΜΕΑ και ένα ΧΥΤΥ, σε συνολική επιφάνεια περίπου 136 στρεμμάτων. Συγκεκριμένα: α)

- Μία Μονάδα Επεξεργασίας Απορριμμάτων (ΜΕΑ), η οποία θα έχει τη δυνατότητα πλήρους επεξεργασίας του συνόλου των συμβατικών αποβλήτων της ΠΕ Λακωνίας. Η ποσότητα των αποβλήτων που θα μπορεί να επεξεργάζεται η ΜΕΑ ανέρχεται σε 30.000 τν/έτος και θα περιλαμβάνει: α) Μονάδα Μηχανικής Επεξεργασίας (ΜΜΕ), β) Μονάδα Βιολογικής Επεξεργασίας (ΜΒΕ) και γ) Μονάδα Μηχανικής Επεξεργασίας Κόμποστ.
- Ένας Χώρος Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων (ΧΥΤΥ), στην ίδια θέση με τη ΜΕΑ για τη διάθεση των υπολειμμάτων συνολικής ωφέλιμης χωρητικότητας 565.000 m^3 περίπου.

(32) Χώρος επεξεργασίας και διάθεσης λυμάτων (βιολογικός καθορισμός)

Αφορά τις ΖΒΔΦΠ σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018

Για τις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η κατασκευή και λειτουργία χώρου επεξεργασίας και διάθεσης λυμάτων για την κάλυψη των αναγκών του Δήμου, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και μετά από περιβαλλοντική αδειοδότηση.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006: ***ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11*** *(ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11)*

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η Οδηγία 91/271/ΕΟΚ «για την επεξεργασία και διάθεση αστικών λυμάτων», όπως αυτή τροποποιήθηκε με την Οδηγία 98/15/ΕΕ, έχει ως στόχο την προστασία του περιβάλλοντος από τις επιπτώσεις της διάθεσης ανεπεξέργαστων ή ανεπαρκώς επεξεργασμένων αστικών και ορισμένων βιομηχανικών λυμάτων και των παραπροϊόντων τους. Στην Ελλάδα η εν λόγω οδηγία ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με την Κ.Υ.Α. 5673/400/1997 (Φ.Ε.Κ. 192Β/14-3-1997), με τίτλο "Μέτρα και Όροι για την επεξεργασία των Αστικών Λυμάτων". Το 1999 καθορίστηκε ο κατάλογος των ευαίσθητων αποδεκτών (Κ.Υ.Α. 19661/1982/1999 (Φ.Ε.Κ. 1811Β/29-9-1999), ο οποίος επικαιροποιήθηκε το 2002 (Κ.Υ.Α. 48392/939/3-2-2002 (Φ.Ε.Κ. 405Β/3-4-2002).

Στη Σκάλα λειτουργεί ΕΕΛ, από το έτος 2019, ο οποίος εξυπηρετεί τόσο τη Σκάλα όσο και τον οικισμό Βλαχιώτη. Δεδομένου ότι, η ανεξέλεγκτη διάθεση μη επεξεργασμένων λυμάτων ρυπαίνει τα επιφανειακά ύδατα και τον υδροφόρο ορίζοντα, μπορεί να προκαλέσει περιστατικά τοξικότητας και μόλυνσης, ενώ παράλληλα αποτελεί απειλή για τους τύπους οικοτόπων και τα είδη της περιοχής, η εξυπηρέτηση της περιοχής από μονάδες επεξεργασίας λυμάτων κρίνεται σκόπιμη και προς όφελος των φυσικών πόρων της περιοχής και της διατήρησης της βιοποικιλότητας.

(34) Εγκαταστάσεις Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) και Εγκαταστάσεις ΑΠΕ με αποθήκευση

Αφορά τις ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για τις χερσαίες Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η λειτουργία των αδειοδοτημένων εγκαταστάσεων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, σύμφωνα με τους εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους και την κείμενη νομοθεσία. Η ισχύουσα ΑΕΠΟ δύναται να τροποποιηθεί, εφόσον, από επιβεβαιωμένα στοιχεία, απαιτηθεί η προσθήκη επιπλέον όρων λειτουργίας για τη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και χρήση μικρών αυτόνομων ανεμογεννητριών, μη συνδεδεμένων στο δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρισμού και φωτοβολταϊκών για αυτοπαραγωγούς και για την αυτονομία τουριστικών, κτηνοτροφικών και βιοτεχνικών μονάδων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και εφόσον διασφαλίζεται περιορισμός της οπτικής ρύπανσης.
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών εγκαταστάσεων σε θέσεις που δεν εμπίπτουν στα κριτήρια αποκλεισμού για τις εγκαταστάσεις ΑΠΕ ηλιακής ενέργειας του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού για τις Ανανεώσιμες Πηγές (άρθρο 17, ΦΕΚ 2464/Β/3.12.2008). Κατά

την περιβαλλοντική αδειοδότηση θα πρέπει να εξετάζεται και να προσδιορίζεται λεπτομερώς η απαραίτητη απόσταση από τις περιοχές αποκλεισμού (οικισμούς, τουριστικές εγκαταστάσεις και αξιόλογα μνημεία και στοιχεία του πολιτιστικού περιβάλλοντος κ.λπ.) [Εκτός των ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-08].

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006:

ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09

(ELBA25403_ZC02, ELBA25403_ZC03, ELBA25403_ZC04, ELBA25403_ZC05, ELBA25403_ZC06, ELBA25403_ZC07, ELBA25403_ZC08, ELBA25403_ZC09)

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12

(ELBA25403_ZD01, ELBA25403_ZD02, ELBA25403_ZD03, ELBA25403_ZD04, ELBA25403_ZD05, ELBA25403_ZD06, ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD08, ELBA25403_ZD09, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11, ELBA25403_ZD12)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από μικρές αυτόνομες ανεμογεννήτριες (μη συνδεδεμένες με το δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρισμού) και φωτοβολταϊκά για ατομική χρήση, μπορεί να συνεισφέρει στη μείωση των εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα, συμβάλλοντας στις δράσεις κατά της κλιματικής αλλαγής. Αποτελούν ιδανική λύση για κατοικίες απομακρυσμένες από το δίκτυο διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και για απομακρυσμένα αγροκτήματα ή ποιμνιοστάσια. Οι μικρές αυτόνομες ανεμογεννήτριες χρησιμοποιούνται για να παράγουν ηλεκτρική ενέργεια μόνες τους ή σε συνδυασμό με κάποιο φωτοβολταϊκό σύστημα ή ακόμα και συμβατική ηλεκτρογεννήτρια, με αποθήκευση της ενέργειας σε σύστημα μπαταριών μέσω του οποίου γίνεται η τροφοδοσία κτιρίων και εγκαταστάσεων. Η χρήση τους συγκεντρώνει τα εξής πλεονεκτήματα: α) αξιόπιστη λειτουργία και μεγάλη διάρκεια ζωής, αποφυγή χρήσης ορυκτών καυσίμων για την παραγωγή ηλεκτρισμού, γ) φιλικές στο περιβάλλον, δεν προκαλούν ρύπανση και συμβάλλουν στη μείωση των αερίων εκπομπών του θερμοκηπίου, γ) μπορούν να εξυπηρετήσουν απομονωμένες περιοχές και κατοικίες χωρίς να απαιτείται σύνδεση στο δίκτυο, δ) δεν επηρεάζουν και δεν αλλοιώνουν τις υφιστάμενες χρήσεις γης και δραστηριότητες.

Σε ότι αφορά την εγκατάσταση αιολικών πάρκων: Η περιοχή δεν περιλαμβάνεται στις Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας (Π.Α.Π.), ενώ λόγω της φυσιογνωμίας της (πεδινή και παράκτια κυρίως περιοχή) δεν υπάρχουν περιοχές που να εμφανίζουν αξιόλογο αιολικό δυναμικό που θα μπορούσε εν δυνάμει να προσελκύσει ενδιαφέρον για σχετική επένδυση.

Σε ότι αφορά τις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών που αναπτύσσονται ανατολικά και δυτικά της κοίτης του ποταμού Ευρώτα, απαρτίζονται κυρίως από αγροτικές και υγροτοπικές εκτάσεις. Αλλοίωση των υφιστάμενων χρήσεων του πρωτογενή τομέα και του χαρακτήρα τις περιοχής ή μεταβολή μιας υγροτοπικής έκτασης, θα επιφέρει επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα και στη διατήρηση των ειδών της περιοχής, κυρίως αυτών που εξαρτώνται από τα υγροτοπικά και αγροτικά ενδιαιτήματα που απαντώνται στη ζώνη αυτή (π.χ. ορνιθοπανίδα, νεροχελώνες). Για το λόγο αυτό προτείνεται η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών πάρκων να μην επιτρέπεται στις ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-08. Στις υπόλοιπες ΖΔΟΕ και στις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων, εφόσον τηρούνται οι προϋποθέσεις και προσδιοριστούν με ακρίβεια οι ζώνες αποκλεισμού και οι αποστάσεις από τις ζώνες αυτές, δύναται να εγκαθίστανται φωτοβολταϊκές εγκαταστάσεις, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

(36.Α) Κέντρα Περίθαλψης Ειδών Άγριας Πανίδας (ΚΕΠΕΑΠ).
Αφορά τις ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ
Για τις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων: • Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία Κέντρων Περίθαλψης Ειδών Άγριας Πανίδας (ΚΕΠΕΑΠ), κατόπιν έκδοσης των απαραίτητων αδειών σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και εφόσον τηρούνται οι υγειονομικές διατάξεις.
Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006: ***ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-07*** *(ELBA25403_ZC03, ELBA25403_ZC07)* ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12*** *(ELBA25403_ZD01, ELBA25403_ZD02, ELBA25403_ZD03, ELBA25403_ZD04, ELBA25403_ZD05, ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD08, ELBA25403_ZD09, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11, ELBA25403_ZD12)*
Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η δημιουργία κέντρων για την περίθαλψη, για ορισμένο διάστημα, ατόμων άγριας πανίδας (τραυματισμένα, άρρωστα), με σκοπό την επανένταξή τους στο φυσικό περιβάλλον, κρίνεται ως συμβατή χρήση που μπορεί να συμβάλλει στη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Η διάσωση ατόμων ειδών πανίδας, ιδιαίτερα δε των σπάνιων και απειλούμενων, συμβάλει στη διατήρηση των ειδών αυτών, προστατεύοντας άμεσα τη διατήρηση των πληθυσμών τους. Παράλληλα η καταγραφή και ανάλυση των περιστατικών, παρέχει πολύτιμες επιστημονικές πληροφορίες σχετικά με τους λόγους που θέτουν σε κίνδυνο την άγρια πανίδα (π.χ. ασθένειες, πιέσεις από ανθρωπογενείς δραστηριότητες, παράνομες δραστηριότητες κ.λπ.), συμβάλλοντας έτσι στην προστασία και διατήρησή τους. Ένα ΚΕΠΕΑΠ μπορεί επίσης να αναλάβει ενεργό δράση στην ελαχιστοποίηση των κινδύνων που απειλούν τα άγρια ζώα και στην ανάπτυξη προληπτικών δράσεων. Επιπρόσθετα, σημαντική είναι η συμβολή ύπαρξης ΚΕΠΕΑΠ στην ευαισθητοποίηση, ενημέρωση και εκπαίδευση που επιτυγχάνεται από τις δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης και περίθαλψης, στις οποίες συμμετέχουν και εθελοντές. Το κοινό ενημερώνεται σε θέματα και προβλήματα της άγριας πανίδας και της φύσης στην περιοχή, ενώ οι εγκαταστάσεις αποτελούν χώρο επίσκεψης και ξενάγησης για το κοινό. Παράλληλα οργανώνονται εκδηλώσεις, συζητήσεις και εκπαίδευση εθελοντών. Παραδείγματα από παρόμοια κέντρα που λειτουργούν στην Ελλάδα επιβεβαιώνουν τα ανωτέρω. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι στις απελευθερώσεις που πραγματοποιούνται αρκετές φορές κάθε χρόνο σε σημαντικούς βιότοπους σε όλη την Ελλάδα, προσκαλούνται και συμμετέχουν σχολεία, τοπικές πολιτιστικές και περιβαλλοντικές οργανώσεις καθώς και κάτοικοι της περιοχής. Σε ότι αφορά τις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών που αναπτύσσονται ανατολικά και δυτικά της κοίτης του ποταμού Ευρώτα, απαρτίζονται κυρίως από αγροτικές και υγροτοπικές εκτάσεις. Αλλοίωση των υφιστάμενων χρήσεων του πρωτογενή τομέα και του χαρακτήρα τις περιοχής ή μεταβολή μιας υγροτοπικής έκτασης, θα επιφέρει επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα και στη διατήρηση των ειδών της περιοχής, κυρίως αυτών που εξαρτώνται από τα υγροτοπικά και

αγροτικά ενδιαιτήματα που απαντώνται στη ζώνη αυτή (π.χ. ορνιθοπανίδα, νεροχελώνες). Για το λόγο αυτό δεν προτείνεται ως επιτρεπόμενη η εγκατάσταση ΚΕΠΕΑΠ στις περιοχές αυτές. Ομοίως η χρήση δεν επιτρέπεται και στη ΖΒΔΦΠ_06 λόγω περιορισμών που υφίστανται από την αρχαιολογική νομοθεσία.

(38) Κοιμητήρια
Αφορά τις ΖΒΔΦΠ
Για τις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων: • Επιτρέπεται η λειτουργία και επέκταση των υφιστάμενων κοιμητηρίων, σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας. Εγκατάσταση νέων κοιμητηρίων επιτρέπεται μόνο στην περιμετρική ζώνη των οικισμών.
Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006: ***ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11*** *(ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11)*
Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Τα κοιμητήρια αποτελούν χώρους λατρείας και είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με την ιστορική μνήμη και παράδοση των Ελλήνων, ως εκ τούτου κρίνεται ότι η λειτουργίας αυτώ, εφόσον τηρούνται οι όροι και οι περιορισμοί που απορρέουν από την ισχύουσα νομοθεσία, είναι επιτρεπτή. Η εγκατάσταση νέων κοιμητηρίων, εφόσον απαιτηθεί, επιτρέπεται μόνο στη ζώνη περιμετρικά των οικισμών.

(47) Κατασκηνώσεις Παιδικές εξοχές.
Αφορά τις ΖΒΔΦΠ
Για τις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων: • Επιτρέπεται η κατασκήνωση σε νόμιμους οργανωμένους χώρους. Δεν επιτρέπεται η ελεύθερη κατασκήνωση. • Επιτρέπεται η λειτουργία των νόμιμα υφιστάμενων κατασκηνώσεων (τουριστική κατασκήνωση και παιδική εξοχή) σύμφωνα με τους εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους, καθώς και προσθήκες για την αναβάθμιση αυτών, μετά από σχετική περιβαλλοντική αδειοδότηση σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. • Επιτρέπεται η εγκατάσταση τουριστικών κατασκηνώσεων (Camping και Glambing) σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και κατόπιν Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης και περιβαλλοντικής αδειοδότησης σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Οι κατασκηνώσεις θα πρέπει να λειτουργούν οικολογικά, δηλαδή να διαθέτουν κατά το δυνατόν ενεργειακή αυτάρκεια μέσω χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και να στοχεύουν στην ελαχιστοποίηση της κατανάλωσης φυσικών πόρων, στη διαχείριση των απορριμμάτων, στην ανακύκλωση και στην αποφυγή χρήση ουσιών βλαβερών για το περιβάλλον.

- Ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για τη χωροθέτηση και λειτουργία των χώρων αυτών (υφιστάμενων ή μελλοντικών) δύναται να καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006: ***ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11***

(ELBA25403_ZD01, ELBA25403_ZD02, ELBA25403_ZD03, ELBA25403_ZD04, ELBA25403_ZD05, ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Οι παράκτιες περιοχές της ζώνης και κυρίως οι παραλίες Μαυροβουνίου, Βαθύ, Σελινίτσα, Γλυφάδας και Βαλτάκι αποτελούν τουριστικό πόλο. Δεδομένου ότι η προστατευόμενη περιοχή αποτελείται από εκτεταμένες αγροτικές περιοχές, αμμώδεις παραλίες υψηλής επισκεψιμότητας, χώρους πολιτιστικής αξίας και εκτάσεις φυσικής αξίας και κάλλους, η αποτροπή του μαζικού τουρισμού και η ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού (οικοτουρισμού, αγροτουρισμού, πολιτιστικού τουρισμού) αποτελούν μία βιώσιμη αναπτυξιακή δυνατότητα της περιοχής. Σε κάθε περίπτωση η βιώσιμη διαχείριση προϋποθέτει την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού με τρόπο που να διασφαλίζεται η ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων στη φύση και να προστατεύεται το περιβάλλον.

Η δυνατότητα φιλοξενίας των επισκεπτών σε κατασκηνώσεις (Camping και Glambing) της περιοχής συμβάλλει στην ανάπτυξη βιώσιμου οικοτουρισμού, ειδικά αν αναπτυχθούν οικοτουριστικές κατασκηνώσεις, αρμονικά προσαρμοσμένες στο τοπίο και στη φύση. Το πρόγραμμα των κατασκηνώσεων μπορεί να εστιάζει σε δράσεις όπως η περιήγηση, τρέξιμο, ποδήλατο, κολύμπι, καταδύσεις κ.ά. Η διαμονή στη φύση, συνδυασμένη με οικοτουριστικές και αγροτουριστικές δράσεις και δράσεις ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης παρέχουν δυνατότητες στους τουρίστες να έρθουν σε επαφή με το φυσικό περιβάλλον της περιοχής και να έχουν μία βιωματική γνωριμία με τη φύση και τα οικοσυστήματα, την παρατήρηση πουλιών, τη γνωριμία με την παράδοση της περιοχής και τις παραδοσιακές γεωργικές δραστηριότητες. Επίσης, τα τελευταία χρόνια έχει κάνει την εμφάνισή της στη χώρα και η κατασκήνωση εθελοντών οικολογικού περιεχομένου, όπου συγκεντρώνονται άτομα που ενδιαφέρονται να παρέχουν εθελοντική εργασία για την προστασία του περιβάλλοντος.

Ειδικά σε ότι αφορά τις παιδικές κατασκηνώσεις, αυτές μπορούν να λειτουργήσουν ως σημεία περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης, εντάσσοντας στις δραστηριότητες των κατασκηνωτών ανάλογες δράσεις.

Η χρήση δεν προτείνεται να επιτρέπεται στις ΖΔΟΕ που βρίσκονται περιμετρικά του υγρότοπου, αφενός για την προστασία των οικοσυστημάτων και των ενδιαιτημάτων των ειδών και αφετέρου γιατί οι ελώδεις υγροτοπικές περιοχές δεν φέρουν τα χαρακτηριστικά για την εγκατάσταση κατασκήνωσης.

(48.2) Α) Οι κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, μετά των παραρτημάτων αυτών (υπέργειων και υπόγειων)

Για τις χερσαίες ζώνες της προστατευόμενης περιοχής:

- Υφιστάμενα δίκτυα και εγκαταστάσεις διατηρούνται και επιτρέπεται η λειτουργία τους.
- Επιτρέπεται η εκτέλεση έργων συντήρησης, βελτίωσης, αποκατάστασης, και εκσυγχρονισμού λειτουργικών δικτύων υποδομών και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας.
- Επιτρέπεται η επέκταση των δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας και η κατασκευή νέων. Στις ΖΔΟΕ και τις ΖΠΦ επέκταση ή κατασκευή νέων επιτρέπεται μόνο αν τεκμηριώνεται ως απολύτως αναγκαία η σκοπιμότητά τους και εφόσον έχουν αποκλειστεί εναλλακτικές λύσεις για την τοποθέτησή τους εκτός ζώνης. Η Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων, γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, κατόπιν Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και δέουσας εκτίμησης των επιπτώσεων. Στις ΖΠΦ-05 και ΖΠΦ-10 δεν επιτρέπεται η κατασκευή νέων.
- Η σημειακή διέλευση αγωγών και καλωδίων (όπως αγωγών υδροληψίας ή αγωγών υποστήριξης υποδομών αφαλάτωσης ή επεξεργασμένων αποβλήτων καθώς και δικτύων μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας και τηλεπικοινωνιακών καλωδίων, σε ικανό βάθος και σύμφωνα με περιβαλλοντικούς όρους) κάθετα στην παραλία για εξυπηρέτηση αναγκών χρήσεων εκτός ζώνης ή/και εκτός περιοχών προστασίας, επιτρέπεται μόνο κατ' εξαίρεση και εφόσον τεκμηριώνεται ως απολύτως αναγκαία η σκοπιμότητά τους και έχουν αποκλειστεί εναλλακτικές λύσεις για την τοποθέτησή τους εκτός ζώνης. Η Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων, γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, κατόπιν Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και δέουσας εκτίμησης των επιπτώσεων, λαμβάνοντας ιδιαιτέρως υπόψη την προστασία των θέσεων φωλεοποίησης της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*. Στα σημεία διαταραχής θα γίνεται πλήρης αποκατάσταση της παραλίας και των εδαφικών σχηματισμών και σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να προστατεύονται τα αμμοθινικά οικοσυστήματα, σύμφωνα με τους περιβαλλοντικούς όρους των έργων.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006:

ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10

(ELBA25403_ZB01, ELBA25403_ZB03, ELBA25403_ZB04, ELBA25403_ZB05, ELBA25403_ZB06, ELBA25403_ZB07, ELBA25403_ZB08, ELBA25403_ZB09, ELBA25403_ZB10)

ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09

(ELBA25403_ZC02, ELBA25403_ZC03, ELBA25403_ZC04, ELBA25403_ZC05, ELBA25403_ZC06, ELBA25403_ZC07, ELBA25403_ZC08, ELBA25403_ZC09)

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12

(ELBA25403_ZD01, ELBA25403_ZD02, ELBA25403_ZD03, ELBA25403_ZD04, ELBA25403_ZD05, ELBA25403_ZD06, ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD08, ELBA25403_ZD09, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11, ELBA25403_ZD12)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η δυνατότητα διατήρησης, λειτουργίας και, κατά περίπτωση, συντήρησης ή βελτίωσης των υφιστάμενων δικτύων υποδομών και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας θεωρείται αναγκαία για την ομαλή λειτουργία των υφιστάμενων δραστηριοτήτων, την

εξυπηρέτηση των τοπικών πληθυσμών και τη διατήρηση βασικών υπηρεσιών (ηλεκτρική ενέργεια, τηλεπικοινωνίες, ύδρευση, αποχέτευση κ.λπ.). Στις περισσότερες περιοχές της ΕΖΔ λαμβάνουν χώρα έντονες ανθρωπογενείς δραστηριότητες, συνεπώς δεν μπορεί να αποκλειστεί η ύπαρξη τεκμηριωμένης ανάγκης για έργα δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, συμπεριλαμβανομένων κατασκευών που αφορούν τη διέλευση χερσαίων αγωγών, καθώς και υπόγειων καλωδίων μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, τηλεπικοινωνιών και φυσικού αερίου. Η δυνατότητα αυτή εξυπηρετεί βασικές ανάγκες των τοπικών κοινωνιών, υπό την προϋπόθεση ότι τα έργα εκτελούνται με τις κατάλληλες τεχνικές προδιαγραφές και περιβαλλοντικές δικλίδες, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Για τον λόγο αυτό, η χρήση επιτρέπεται με τους απαραίτητους περιορισμούς και τις δέουσες προϋποθέσεις, ανά περίπτωση.

Η εγκατάσταση νέων δικτύων στις ΖΠΦ και ΖΔΟΕ θα πρέπει να αποφεύγεται και να εξετάζεται μόνο όταν κρίνεται απολύτως αναγκαία και σκόπιμη, με τις ελάχιστες δυνατές επιπτώσεις στο προστατευτέο αντικείμενο. Οι εργασίες συντήρησης, βελτίωσης, αποκατάστασης και εκσυγχρονισμού υφιστάμενων δικτύων θεωρούνται επιτρεπτές, υπό τον όρο ότι διασφαλίζεται η ακεραιότητα των τύπων οικοτόπων και των ειδών. Η σημειακή διέλευση αγωγών και καλωδίων από τις παραλίες επιτρέπεται μόνο κατ' εξαίρεση και υπό αυστηρούς όρους. Οι παρεμβάσεις αυτές πρέπει να είναι κάθετες στην παραλία, να τεκμηριώνονται ως απολύτως αναγκαίες και να υλοποιούνται σύμφωνα με εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους, με πλήρη αποκατάσταση των εδαφικών σχηματισμών και των παραλιών και ειδική μέριμνα για την προστασία των θέσεων φωλεοποίησης της *Caretta caretta* και των αμμοθινικών οικοσυστημάτων. Στις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και στις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων, δύναται να επιτραπεί η επέκταση ή εγκατάσταση νέων δικτύων, εφόσον αυτό κρίνεται απαραίτητο και πληρούνται όλες οι απαιτήσεις περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

Επισημάνσεις:

- Αυθαίρετες κατασκευές και εγκαταστάσεις αντιμετωπίζονται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

(48.2) Β) Η εγκατάσταση σταθμών μέτρησης ατμοσφαιρικής ρύπανσης, θορύβου και μετεωρολογικών παραμέτρων με τον αναγκαίο εξοπλισμό

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ, ΖΒΔΦΠ σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018

Για τις χερσαίες ζώνες της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία σταθμών μέτρησης ατμοσφαιρικής ρύπανσης, θορύβου, ποιότητας υδάτων και μετεωρολογικών παραμέτρων με τον αναγκαίο εξοπλισμό, εφόσον κρίνονται σκόπιμοι για την παρακολούθηση περιβαλλοντικών παραμέτρων σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής ή κρίνονται επιβεβλημένοι για τον σχεδιασμό και αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006:
ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10

(ELBA25403_ZB01, ELBA25403_ZB03, ELBA25403_ZB04, ELBA25403_ZB05, ELBA25403_ZB06, ELBA25403_ZB07, ELBA25403_ZB08, ELBA25403_ZB09, ELBA25403_ZB10)

ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09

(ELBA25403_ZC02, ELBA25403_ZC03, ELBA25403_ZC04, ELBA25403_ZC05, ELBA25403_ZC06, ELBA25403_ZC07, ELBA25403_ZC08, ELBA25403_ZC09)

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12

(ELBA25403_ZD01, ELBA25403_ZD02, ELBA25403_ZD03, ELBA25403_ZD04, ELBA25403_ZD05, ELBA25403_ZD06, ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD08, ELBA25403_ZD09, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11, ELBA25403_ZD12)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η εγκατάσταση σταθμών μέτρησης βιοτικών και αβιοτικών παραμέτρων του θαλασσίου και ατμοσφαιρικού περιβάλλοντος, του θορύβου, των μετεωρολογικών δεδομένων θα πρέπει να επιτρέπεται, δεδομένου ότι η παρακολούθηση των βιοτικών και αβιοτικών παραγόντων είναι πολλές φορές κρίσιμη για την παρακολούθηση της ικανοποιητικής κατάστασης ειδών και οικοτόπων (π.χ. ποιότητα υδάτων, ατμοσφαιρική ρύπανση, υψηλά επίπεδα θορύβου), των οικοσυστημικών διεργασιών (π.χ. διάβρωση) αλλά και εν γένει του οικοσυστήματος.

(49) Περίπτερα ενημέρωσης/έργα ερμηνείας περιβάλλοντος (πινακίδες, αποχωρητήρια, περίπτερα, στέγαστρα κ.λπ.)

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για το σύνολο των χερσαίων ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπονται οι δράσεις περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης.
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και συντήρηση έργων ερμηνείας περιβάλλοντος και της απολύτως απαραίτητης ελαφράς υποδομής στήριξης αυτών (πινακίδες πληροφόρησης, υπαίθριοι χώροι περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, επιστημονικός εξοπλισμός, ξύλινα καθιστικά, ξύλινα στέγαστρα, παρατηρητήρια, οριοσήμανση ζωνών προστασίας και μονοπατιών κ.λπ.). Η χωροθέτηση των έργων ερμηνείας περιβάλλοντος και οι τεχνικές προδιαγραφές αυτών καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν εκπόνησης ειδικής μελέτης.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006:

ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10

(ELBA25403_ZB01, ELBA25403_ZB03, ELBA25403_ZB04, ELBA25403_ZB05, ELBA25403_ZB06, ELBA25403_ZB07, ELBA25403_ZB08, ELBA25403_ZB09, ELBA25403_ZB10)

ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09

(ELBA25403_ZC02, ELBA25403_ZC03, ELBA25403_ZC04, ELBA25403_ZC05, ELBA25403_ZC06, ELBA25403_ZC07, ELBA25403_ZC08, ELBA25403_ZC09)

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12

(ELBA25403_ZD01, ELBA25403_ZD02, ELBA25403_ZD03, ELBA25403_ZD04, ELBA25403_ZD05, ELBA25403_ZD06, ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD08, ELBA25403_ZD09, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11, ELBA25403_ZD12)

Για τις ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και συντήρηση περιπτέρων ενημέρωσης. Η χωροθέτηση και οι τεχνικές προδιαγραφές αυτών προβλέπονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν εκπόνησης ειδικής μελέτης.
- Για τμήμα της ζώνης ΖΒΔΦΠ_06 στο Βαλτάκι ισχύουν απαγορεύσεις και ρυθμίσεις λόγω κήρυξης της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006:

ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08

(ELBA25403_ZC03, ELBA25403_ZC04, ELBA25403_ZC05, ELBA25403_ZC06, ELBA25403_ZC07, ELBA25403_ZC08)

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12

(ELBA25403_ZD01, ELBA25403_ZD02, ELBA25403_ZD03, ELBA25403_ZD04, ELBA25403_ZD05, ELBA25403_ZD06, ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD08, ELBA25403_ZD09, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11, ELBA25403_ZD12)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Μέσω της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης επιτελείται διαμόρφωση γνώμης και ενημέρωσης για το περιβάλλον και τα προβλήματά του, προσφέροντας εμπεριστατωμένη γνώση αναφορικά με τη σημασία της περιοχής και, γενικότερα, του φυσικού περιβάλλοντος. Η διεξαγωγή δράσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού, των φορέων που εκπροσωπούν τους χρήστες του χώρου, καθώς και οι δράσεις κατάρτισης του προσωπικού των αρχών που έχουν την ευθύνη και διαχειρίζονται την περιοχή κρίνονται απαραίτητες και κρίσιμες για την προστασία και διατήρησης των ειδών, αλλά και της ευρύτερης περιοχής.

Η εγκατάσταση περιπτέρων ενημέρωσης και λοιπής υποδομής για την ερμηνεία του περιβάλλοντος, όπως πινακίδες πληροφόρησης, υπαίθριοι χώροι περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, επιστημονικός εξοπλισμός, ξύλινα καθιστικά, ξύλινα στέγαστρα, παρατηρητήρια κ.λπ., κρίνεται απαραίτητη καθώς εξυπηρετεί τους σκοπούς προστασίας της φύσης μέσω της εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επισκεπτών και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής. Οι υποδομές αυτές, αποτελούν τους κατεξοχήν χώρους όπου παρουσιάζεται η σημασία της προστατευόμενης περιοχής και η αναγκαιότητα προστασίας των στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος. Σε πολλές περιπτώσεις η άγνοια των επισκεπτών για την παρουσία ορισμένων ειδών, είτε η εσφαλμένη εντύπωση σε σχέση με την επικινδυνότητα κάποιας δραστηριότητας, είτε η έλλειψη γνώσης σε σχέση με τη σπανιότητα κάποιου είδους μπορεί να δράσει επιβαρυντικά για την επιβίωση των ειδών αυτών εάν θανατωθούν, οχληθούν ή καταστραφούν τα ενδιαιτήματα αυτών ή απομακρυνθούν για λόγους συλλογής.

Οι υποδομές ερμηνείας του περιβάλλοντος χρησιμοποιούνται κυρίως από τους κατοίκους και επισκέπτες της περιοχής. Οι υποδομές που υποστηρίζουν τις δράσεις ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης, αποτελούν ένα εργαλείο που μπορεί να κινητοποιήσει, παροτρύνει και εμψυχώσει τους κατοίκους και τους χρήστες του χώρου (γεωργοί, κτηνοτρόφοι, αλιείς, κυνηγοί, τοπικές αρχές, περιβαλλοντικοί σύλλογοι, εκπαιδευτικοί, ξεναγοί, δύτες κ.α.) ώστε να

συμμετάσχουν ενεργά στην προστασία της περιοχής, αλλά και να αντιληφθούν τις ευκαιρίες που αναδεικνύονται από τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής.

Ειδικά σε ότι αφορά τα περίπτερα ενημέρωσης, η χωροθέτησή τους έχει αποκλειστεί από τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης (λόγω της φυσιογνωμίας τους, της περιορισμένης έκτασής τους και των προστατευτέων αντικειμένων που περιλαμβάνουν), καθώς και από τις ΖΔΟΕ-02 και ΖΔΟΕ-09.

(50) Έργα πρόληψης ή αντιμετώπισης της υφαλμύρωσης των υπογείων υδάτων ή εδαφών

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για τις χερσαίες ζώνες της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπονται τα έργα πρόληψης ή αντιμετώπισης της υφαλμύρωσης των υπογείων υδάτων ή εδαφών, εκτός των αμμοθινών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη κείμενη νομοθεσία. Η Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων γίνεται κατόπιν Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και δέουσας εκτίμησης των επιπτώσεων.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006:

ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10

(ELBA25403_ ELBA25403_ZB03, ELBA25403_ZB04, ELBA25403_ZB05, ELBA25403_ZB06, ELBA25403_ZB07, ELBA25403_ZB08, ELBA25403_ZB09, ELBA25403_ZB10)

ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09

(ELBA25403_ZC02, ELBA25403_ZC03, ELBA25403_ZC04, ELBA25403_ZC05, ELBA25403_ZC06, ELBA25403_ZC07, ELBA25403_ZC08, ELBA25403_ZC09)

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12

(ELBA25403_ZD01, ELBA25403_ZD02, ELBA25403_ZD03, ELBA25403_ZD04, ELBA25403_ZD05, ELBA25403_ZD06, ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD08, ELBA25403_ZD09, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11, ELBA25403_ZD12)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η υφαλμύρωση των παράκτιων υδροφόρων αποτελεί σημαντικό μεσοπρόθεσμο πρόβλημα στην Ελληνική επικράτεια, κυρίως λόγω της υπερεκμετάλλευσης των παράκτιων υδροφόρων συστημάτων και των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής. Στην περιοχή καταγράφεται πρόβλημα υφαλμύρυνσης των υπόγειων υδάτων, ιδιαίτερα μάλιστα στην περιοχή του έλους Αστερίου (Βιβάρι). Πιθανή αύξηση της στάθμης της θάλασσας λόγω κλιματικής αλλαγής, σε συνδυασμό με τη διάβρωση των ακτών και των αμμοθινών λόγω ανθρωπογενών πιέσεων που καταγράφονται στην περιοχή, μπορεί να επιφέρει σημαντικές επιπτώσεις τόσο στους αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων, όσο και στις καλλιεργούμενες εκτάσεις της παράκτιας περιοχής, είτε λόγω πλημμυρισμών, είτε λόγω υφαλμύρωσης των εδαφών, ειδικά σε συνδυασμό με την υπεράντληση των υπόγειων υδροφορέων.

Συμπερασματικά όλων των ανωτέρω θα πρέπει σε όλες τις ζώνες προστασίας να επιτρέπονται τα έργα πρόληψης ή αντιμετώπισης υφαλμύρωσης των υπόγειων υδάτων ή εδαφών, όπως για παράδειγμα το έργο «Αγωγός μεταφοράς νερού από Ευρώτα και πηγές Βασιλοπόταμου για την

αντιμετώπιση υφαλμύρωσης περιοχών Δ. Έλους και επέκτασης στις πεδιάδες Μολάων και Ασωπού Λακωνίας», το οποίο έχει αδειοδοτηθεί για την περιοχή μελέτης.

(51) Έργα προστασίας από διάβρωση, κατολισθήσεις και στήριξη εδαφών

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018

Για το σύνολο των χερσαίων ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπονται τα έργα στήριξης εδαφών, προστασίας από διάβρωση και κατολισθήσεις και προστασίας από φυσικές καταστροφές εν γένει, με ήπιες μεθόδους, εφόσον τεκμηριώνεται επαρκώς η σκοπιμότητα, αναγκαιότητα και αποτελεσματικότητά τους, διατηρείται υψηλή προστασία της περιοχής και επιλέγονται λύσεις με την ηπιότερη δυνατή παρέμβαση στο φυσικό περιβάλλον. Η Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, κατόπιν Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και δέουσας εκτίμησης των επιπτώσεων.
- Στα έργα προστασίας των ακτών από διάβρωση περιλαμβάνονται και δράσεις διατήρησης ή αύξησης της έκτασης της αμμοθινικής και παράκτιας βλάστησης, που λειτουργούν ως φυσικές αμυντικές δομές. Σε κάθε περίπτωση θα λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για την αποφυγή της διάβρωσης.
- Δεν επιτρέπεται η διεξαγωγή έργων διάβρωσης και ευρύτερης προστασίας από φυσικές καταστροφές σε περιοχές που βρίσκονται σε απόσταση τουλάχιστον δέκα (10) μέτρων από την παρουσία του τύπου οικοτόπου 1120*. Ελλείψει επίσημων χαρτογραφικών δεδομένων την υποχρέωση του φορέα εκμετάλλευσης του έργου να λάβει υπόψη τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων στην ειδική οικολογική αξιολόγηση.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006:

ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10

(ELBA25403_ZB01, ELBA25403_ZB03, ELBA25403_ZB04, ELBA25403_ZB05, ELBA25403_ZB06, ELBA25403_ZB07, ELBA25403_ZB08, ELBA25403_ZB09, ELBA25403_ZB10)

ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09

(ELBA25403_ZC02, ELBA25403_ZC03, ELBA25403_ZC04, ELBA25403_ZC05, ELBA25403_ZC06, ELBA25403_ZC07, ELBA25403_ZC08, ELBA25403_ZC09)

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12

(ELBA25403_ZD01, ELBA25403_ZD02, ELBA25403_ZD03, ELBA25403_ZD04, ELBA25403_ZD05, ELBA25403_ZD06, ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD08, ELBA25403_ZD09, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11, ELBA25403_ZD12)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης Στην Ελλάδα παρατηρείται έντονη διάβρωση τις τελευταίες δεκαετίες η οποία δεν οφείλεται κυρίως στους ανθρωπογενείς παράγοντες και ανέρχεται σε ποσοστό 28,6%, ένα από τα υψηλότερα ποσοστά διάβρωσης ανάμεσα στις χώρες της Ευρώπης. Σε ότι αφορά την προερχόμενη από φυσικές διεργασίες διάβρωση των ακτών στην περιοχή, σύμφωνα με τους (Tragaki *et al.*, 2018) το παραλιακό μέτωπο των εκβολών του Ευρώτα παρουσιάζει εξαιρετικά υψηλή ευπάθεια στις φυσικές διεργασίες (δείκτης CVI). Επίσης, όταν συνυπολογίζονται

κοινωνικά κριτήρια (δείκτης SVI), τα οποία σύμφωνα με την ως άνω μελέτη αποτελούν σημαντικό παράγοντα για την επιτάχυνση των φαινομένων διάβρωσης των ακτών, η περιοχή που διατρέχει εξαιρετικά υψηλό κίνδυνο διάβρωσης εντοπίζεται στα όρια του Δήμου Έλους. Τα αποτελέσματα της εν λόγω μελέτης παρατίθενται στην Ενότητα 2.1.2 του Τεύχους Τεκμηρίωσης.

Επιπλέον, τα φαινόμενα διάβρωσης μπορεί να εντείνονται λόγω έργων που πραγματοποιούνται χωρίς μελέτες με συνέπεια τη μείωση μεταφοράς αδρανών υλικών από ποταμούς/ρέματα κ.λπ. Ειδικά η διαρκώς εντεινόμενη διάβρωση των ακτών και οι κίνδυνοι που μπορεί να προκληθούν από τα φαινόμενα διάβρωσης, καθιστά αναγκαίο να επιτρέπονται έργα για την αντιμετώπιση αυτής. Οι ήπιες μέθοδοι αντιμετώπισης διαβρωτικών φαινομένων αποτελούν βιώσιμες λύσεις για αντιμετώπιση του προβλήματος με τις λιγότερες αρνητικές επιπτώσεις, εφόσον αυτό απαιτηθεί.

Μελέτες έχουν εκτιμήσει ότι οι παράκτιες οικοσυστημικές υπηρεσίες σε ευρωπαϊκό επίπεδο μειώθηκαν από περίπου 22,3 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως το 1975, σε περίπου 21,6 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως το 2006, ενώ έως το 2050 θα λάβουν τιμές μεταξύ 20,1 και 19,4 δισεκατομμυρίων ευρώ ετησίως η οποία αντιστοιχεί σε συνολική απώλεια παράκτιας ζώνης της τάξης των 3.700 km2 και ~ 5.800 km2, με τους παράκτιους υγρότοπους να πλήττονται περισσότερο (Roebeling *et al.*, 2013). Η διάβρωση και συνεπώς η απώλεια της παράκτιας ζώνης, δύναται να επιφέρει σημαντικές επιπτώσεις στις οικονομικές δραστηριότητες μιας περιοχής, όπως ο τουρισμός (Phillips and Jones, 2006). Η μετακίνηση των πληθυσμών από την κλιματική αλλαγή και τις φυσικές καταστροφές κατατάσσεται ανάμεσα στα πιο σημαντικά αναδυόμενα ζητήματα που θα αντιμετωπίσει η ανθρωπότητα στο μέλλον. Πέραν των κοινωνικο-οικονομικών συνεπειών, το φαινόμενο της διάβρωσης έχει και οικολογικές συνέπειες. Προκαλεί, για παράδειγμα, απώλεια των παραλιών και μείωση της αναπαραγωγικής δραστηριότητας των θαλασσίων χελωνών εφόσον οι αμμώδεις παραλίες αποτελούν ενδιαίτημά τους (Margaritoulis *et al.*, 2009). Λαμβάνοντας υπόψη ότι η κλιματική αλλαγή και οι επιπτώσεις της όπως η διάβρωση θα ενταθούν τις επόμενες δεκαετίες (Dawson *et al.*, 2009), κρίνεται ότι τα αντιδιαβρωτικά έργα που χωροθετούνται στο θαλάσσιο μέτωπο, αποτελούν μεταξύ άλλων, δράσεις διαχείρισης και αντισταθμιστικό μέτρο με στόχο την προστασία της παράκτιας ζώνης και του προστατευτέου αντικειμένου. Τα αντιδιαβρωτικά έργα δεν θα πρέπει όμως να χωροθετούνται σε ευαίσθητους οικότοπους καθώς προκαλούν άμεση υποβάθμισή τους, ενώ θα πρέπει να τονιστεί ότι ειδικά η παρουσία λιβαδιών Ποσειδωνίας (Τ.Ο. 1120*) δρα από μόνη της ως προστασία της ακτής από τη διάβρωση.

Ειδικά η διατήρηση και ενίσχυση της αμμοθινικής και παράκτιας βλάστησης αποτελεί μία μέθοδο σταθεροποίησης των ακτών με πλεονεκτήματα έναντι άλλων μεθόδων, δεδομένου ότι, η σταθεροποίηση των αμμοθινών απορροφά και μειώνει την ενέργεια των κυμάτων αντί να την ανακλούν και την ανακατευθύνουν σε άλλες παραλίες. Παράλληλα, οι ρίζες των φυτών κάνουν την παράκτια ζώνη πιο ανθεκτική στην αιολική διάβρωση ενώ η βλάστηση ανακόπτει τη ροή του αέρα ενισχύοντας την ανάπτυξη αμμολόφων.

(53) Έργα που αφορούν την αποκατάσταση και βελτίωση των υδατοαποθεμάτων

Αφορά τις ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ

Για τις χερσαίες ζώνες της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπονται τα έργα που αφορούν στην αποκατάσταση και βελτίωση των υδατοαποθεμάτων, εκτός αμμοθινών. Η Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, κατόπιν Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και δέουσας εκτίμησης των επιπτώσεων.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006:

ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10

(ELBA25403_ZB05, ELBA25403_ZB06, ELBA25403_ZB07, ELBA25403_ZB09, ELBA25403_ZB10)

ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09

(ELBA25403_ZC02, ELBA25403_ZC03, ELBA25403_ZC04, ELBA25403_ZC05, ELBA25403_ZC06, ELBA25403_ZC07, ELBA25403_ZC08, ELBA25403_ZC09)

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12

(ELBA25403_ZD01, ELBA25403_ZD02, ELBA25403_ZD03, ELBA25403_ZD04, ELBA25403_ZD05, ELBA25403_ZD06, ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD08, ELBA25403_ZD09, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11, ELBA25403_ZD12)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η Οδηγία Πλαίσιο για τη Διαχείριση των Υδάτων καθορίζει τις αρχές και προτείνει μέτρα για τη διατήρηση και προστασία όλων των υδάτων -ποτάμια, λίμνες, μεταβατικά, παράκτια και υπόγεια ύδατα- εισάγοντας την έννοια της «οικολογικής σημασίας» των υδάτων παράλληλα και ανεξάρτητα της όποιας άλλης χρήσης τους. Η εφαρμογή της στοχεύει στην ολοκληρωμένη και αειφόρο διαχείριση των υδατικών πόρων. Με την Οδηγία καθιερώνονται και εφαρμόζονται κοινές αρχές και κοινά μέτρα για όλα τα Κράτη Μέλη, με θεμελιώδη στόχο την επίτευξη της «καλής κατάστασης» όλων των υδάτων (συμπεριλαμβανομένων των εσωτερικών επιφανειακών υδάτων, των μεταβατικών, των παράκτιων και των υπόγειων υδάτων), με αρχικό χρονικό στόχο το 2015. Ειδικότερα, ο σκοπός της Οδηγίας, σύμφωνα με το άρθρο 1, είναι «η θέσπιση πλαισίου για την προστασία των εσωτερικών επιφανειακών, των μεταβατικών, των παράκτιων και υπόγειων υδάτων, το οποίο να: α) αποτρέπει την περαιτέρω επιδείνωση, να προστατεύει και να βελτιώνει την κατάσταση των υδάτινων οικοσυστημάτων αλλά και των εξαρτωμένων από αυτά χερσαίων οικοσυστημάτων και υγροτόπων, β) προωθεί τη βιώσιμη χρήση του νερού βάσει μακροπρόθεσμης προστασίας των διαθέσιμων υδατικών πόρων. γ) προωθεί την ενίσχυση της προστασίας και τη βελτίωση του υδάτινου περιβάλλοντος, δ) διασφαλίζει την προοδευτική μείωση της ρύπανσης των υπόγειων υδάτων και ε) συμβάλλει στο μετριασμό των επιπτώσεων από πλημμύρες και ξηρασία.

Στη λεκάνη απορροής του Ευρώτα η χρήση του νερού σταδιακά εντατικοποιείται για πάνω από 100 χρόνια. Βιβλιογραφικά η ροή του ποταμού ήταν μόνιμη ενώ σήμερα είναι διακοπτόμενη ως αποτέλεσμα φυσικών αιτιών αλλά και ανθρωπογενών παρεμβάσεων, που αποτελούν και την κύρια αιτία (Σκουλικίδης *et al.*, 2008). Η αύξηση των καλλιεργούμενων εκτάσεων και κατ' επέκταση των αναγκών σε αρδεύσεις στο σύνολο της λεκάνης απορροής του π. Ευρώτα έχει οδηγήσει σε

εντατικοποιημένες απολήψεις τόσο των επιφανειακών, όσο και των υπόγειων υδροφορέων, οι οποίες, σε συνδυασμό με τις κλιματικές συνθήκες, έχουν επιφέρει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στο υδατικό δυναμικό της λεκάνης. Πολυάριθμες γεωτρήσεις έχουν οδηγήσει στη ταπείνωση του υδροφόρου ορίζοντα και κατά συνέπεια συμβάλλουν στην αύξηση της ξήρανσης του επιφανειακού υδρογραφικού δικτύου (Καλογιάννη *et al.*, 2020). Σε περιόδους ξηρασίας, τμήματα του ποταμού ξηραίνονται, σε άλλες θέσεις η παροχή είναι χαμηλή, ενώ κατά περίπτωση μπορεί να εμφανιστεί διακοπή της ροής και παρουσία στάσιμων νερών. Ομοίως οι παραπόταμοι του Ευρώτα εμφανίζουν στο μεγαλύτερο μέρος τους διακοπτόμενη ροή και ξεραίνονται κατά τμήμα κατά τις περιόδους ξηρασίας. Η υπεράντληση των υπόγειων και επιφανειακών υδάτων προκαλεί πιέσεις σε όλα τα είδη και τους τύπους οικοτόπων της περιοχής, ιδιαίτερα δε σε εκείνα που σχετίζονται άμεσα με τα υδάτινα οικοσυστήματα.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, κρίνεται σκόπιμο να επιτρέπονται έργα και δράσεις που αφορούν στην αποκατάσταση και βελτίωση των υδάτινων οικοσυστημάτων τα οποία επηρεάζουν την κατάσταση διατήρησης των προστατευτέων αντικειμένων.

<u>Επισήμανση</u>: Ακολούθως, σε συνέχεια των επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων, όπως ορίζονται στο Π.Δ. 59/2018 και σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4685/2020, παρατίθενται δραστηριότητες και έργα που δεν προβλέπονται ή δεν εξειδικεύονται ρητά στο εν λόγω Π.Δ.

Η αναφορά τους κρίνεται αναγκαία, ώστε να θεσπιστούν συγκεκριμένοι όροι και περιορισμοί με στόχο: α) την ομαλή λειτουργία και προστασία της περιοχής, β) την ασφάλεια των κατοίκων και των επισκεπτών, γ) την προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, δ) καθώς και τη συμπερίληψη δραστηριοτήτων που είναι συμβατές με τους όρους προστασίας και παράλληλα συμβάλλουν στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου.

<u>Οι δραστηριότητες και τα έργα αυτά μπορούν να ενταχθούν είτε ως οριζόντιες Γενικές Διατάξεις είτε στο πλαίσιο των Σχεδίων Διαχείρισης της περιοχής κατά την έκδοση των σχετικών ΠΔ και ΚΥΑ για την περιοχή.</u>

Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός

Για το <u>σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής</u>:

- Επιτρέπεται και ενισχύεται ο εναλλακτικός τουρισμός (οικοτουρισμός, αγροτουρισμός, θαλάσσιος, πολιτιστικός, θρησκευτικός, φυσιολατρικός, δραστηριότητας, κ.λπ.) σύμφωνα με τους όρους του παρόντος και ειδικότερες ρυθμίσεις του Σχεδίου Διαχείρισης.
- Επιτρέπεται η επίσκεψη με σκοπό την περιβαλλοντική εκπαίδευση, την παρατήρηση της φύσης, την αναψυχή, τα θαλάσσια λουτρά.
- Επιτρέπεται η υπαίθρια αναψυχή, και διημέρευση των επισκεπτών.

- Ειδικότεροι όροι και ρυθμίσεις (κανονιστικό πλαίσιο) για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων καταγράφονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της Περιοχής [Βλέπε Μέτρο MM25403CF0305 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5]
- Ειδικότεροι όροι για την ξενάγηση και την κίνηση των επισκεπτών καθώς και για τη διοργάνωση οικοτουριστικών προγραμμάτων ρυθμίζονται και εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής κατόπιν εγκεκριμένης ειδικής μελέτης Οργάνωσης και Διαχείρισης Επισκεπτών (π.χ. ξενάγηση επισκεπτών σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους και θέσεις). [Βλέπε Μέτρο MM25403CF0301 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5]

Για το <u>σύνολο των χερσαίων παράκτιων ζωνών της προστατευόμενης περιοχής</u>:

- Επιτρέπεται η ημερήσια επίσκεψη και ελεύθερη χρήση της παράκτιας ζώνης για αναψυχή και κολύμβηση και η εξυπηρέτηση της δραστηριότητας με μη μόνιμες υποδομές, βάσει της κείμενης νομοθεσίας και τα οριζόμενα στο παρόν, σύμφωνα με ειδικότερους όρους και περιορισμούς του Σχεδίου Διαχείρισης, εφόσον δεν παραβιάζεται ο προορισμός τους ως κοινόχρηστων αγαθών και δεν επέρχεται αλλοίωση στη φυσική μορφολογία και δεν ασκούνται πιέσεις στα προστατευτέα αντικείμενα.
- Η κίνηση των επισκεπτών στις παράκτιες Ζώνες Προστασίας της Φύσης θα γίνεται μόνο επί επισημασμένων διαδρομών που θα καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής κατόπιν εγκεκριμένης ειδικής μελέτης Οργάνωσης και Διαχείρισης Επισκεπτών [Βλέπε Μέτρα MM25403CF0301 και MM25403CF0303 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5]
- Επιτρέπεται η παραχώρηση απλής χρήσης του αιγιαλού και της παραλίας για την εξυπηρέτηση των λουόμενων και την αναψυχή, σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις. Παραχωρήσεις που δεν τηρούν τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις ή επηρεάζουν τους στόχους διατήρησης του προστατευτέου αντικειμένου, ανακαλούνται.
- Οι επιτρεπόμενες χρήσεις και η χωροθέτηση αυτών, η πυκνότητα των επίπλων θαλάσσης και ειδικότερες ρυθμίσεις για τη χρήση τους εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης, λαμβάνοντας υπόψη το Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών. [Βλέπε Μέτρα MM25403CF0301 και MM25403CF0303 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5]
- Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να διασφαλίζεται μέγιστη προστασία και η διατήρηση των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων και των ενδιαιτημάτων που αποτελούν θέσεις αναπαραγωγής της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*.
- Επιτρέπεται, ως ήπια δραστηριότητα αναψυχής, το ερασιτεχνικό ψάρεμα από τη στεριά (π.χ. με καλάμι ή πετονιά) στις παραλίες και παράκτιες περιοχές, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
- Ειδικότεροι όροι και ρυθμίσεις (κανονιστικό πλαίσιο) για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής καταγράφονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της Περιοχής [Βλέπε Μέτρο MM25403CF0304 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5]

<u>Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006</u>:
ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10

(ELBA25403_ZB01, ELBA25403_ZB03, ELBA25403_ZB04, ELBA25403_ZB05, ELBA25403_ZB06, ELBA25403_ZB07, ELBA25403_ZB08, ELBA25403_ZB09, ELBA25403_ZB10)

ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09

(ELBA25403_ZC02, ELBA25403_ZC03, ELBA25403_ZC04, ELBA25403_ZC05, ELBA25403_ZC06, ELBA25403_ZC07, ELBA25403_ZC08, ELBA25403_ZC09)

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12

(ELBA25403_ZD01, ELBA25403_ZD02, ELBA25403_ZD03, ELBA25403_ZD04, ELBA25403_ZD05, ELBA25403_ZD06, ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD08, ELBA25403_ZD09, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11, ELBA25403_ZD12)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Η περιοχή στα παράκτια τμήματα και κυρίως στις παραλίες Τρίνησα, Κυανή Ακτή Έλους, Μαυροβουνίου, Βαθύ, Σελινίτσα και Γλυφάδας αποτελεί πόλο έλξης και δέχεται μεγάλο αριθμό επισκεπτών που αλληλοεπιδρά με τη φύση και τα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος. Ήδη έχουν αναπτυχθεί δραστηριότητες αναψυχής και εναλλακτικού τουρισμού, στον χερσαίο και θαλάσσιο χώρο, κυρίως στις παραλίες Μαυροβουνίου, Βαθύ και Σελινίτσα. Σε ότι αφορά το υπόλοιπο τμήμα του ποταμού και της πεδιάδας του Ευρώτα, όπου δεν υπάρχει τουριστική ανάπτυξη αλλά κυρίως δραστηριότητες του πρωτογενή τομέα, η περιοχή διαθέτει σημαντικά στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, καθώς και πολιτιστικά στοιχεία (π.χ. παλιά γέφυρα στη Σκάλα Ευρώτα, Ι. Ναός (Παλιομονάστηρο) της Ι. Μονής Κλεισούρας) τα οποία θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν για την ανάπτυξη ήπιων εναλλακτικών μορφών τουρισμού (οικοτουρισμού, αγροτουρισμού, περιηγητικού και περιπατητικού τουρισμού, πολιτιστικού - θρησκευτικού τουρισμού, θαλάσσιου τουρισμού, τουρισμού άγριας ζωής). Οι μορφές αυτές τουρισμού αποτελούν μία βιώσιμη αναπτυξιακή δυνατότητα της περιοχής. Σε κάθε περίπτωση η βιώσιμη διαχείριση της περιοχής προϋποθέτει την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού με τρόπο που να διασφαλίζεται η ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων στη φύση και να προστατεύεται το περιβάλλον. Για το λόγο αυτό οι προτεινόμενες ρυθμίσεις και το κανονιστικό πλαίσιο που προτείνεται τόσο για τις παράκτιες περιοχές, όσο και για την ευρύτερη περιοχή εν γένει, εκτιμάται ότι θα ρυθμίσουν τη χρήση και θα περιορίσουν τις τυχόν επιπτώσεις.

Σε ότι αφορά την απλή χρήση και την παραχώρηση απλής χρήσης του αιγιαλού και της παραλίας για την εξυπηρέτηση των λουόμενων και την αναψυχή, προτείνεται να επιτρέπεται υπό αυστηρούς όρους και σε καθορισμένες θέσεις, λαμβάνοντας υπόψη τη διατήρηση των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων (2110, 2120, 2190), των ενδιαιτημάτων που αποτελούν θέσεις αναπαραγωγής της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*, αλλά και την προστασία του τοπίου. Η οριζόντια απαγόρευση εκτιμάται ότι δε θα οδηγήσει σε αποδοχή από την τοπική κοινότητα και τους επισκέπτες. Ως εκ τούτου η παραχώρηση χρήσης του αιγιαλού και της παραλίας με αυστηρούς όρους και σε συγκεκριμένες θέσεις, σε συνδυασμό με τις δράσεις ευαισθητοποίησης / ενημέρωσης, εκτιμάται ότι θα οδηγήσει στο επιθυμητό αποτέλεσμα σε ότι αφορά τη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου, ενώ η δυνατότητα ανάκλησης παραχωρήσεων εφόσον λειτουργούν παράνομα ή επιφέρουν επιπτώσεις στη διατήρηση τύπων οικοτόπων και ειδών, θα διασφαλίσει την ακεραιότητα της περιοχής.

Επισημάνσεις: Προτείνεται να επιτρέπονται και να ρυθμιστούν οι δραστηριότητες αναψυχής / εναλλακτικού τουρισμού, οι οποίες, υπό όρους, κρίνονται συμβατές με τις ανάγκες προστασίας και αειφόρου ανάπτυξης της περιοχής. Στη χρήση ενσωματώθηκαν και οι χρήσεις επί παραλιών για την εξυπηρέτηση των λουόμενων (όπως απλής χρήσης του αιγιαλού και της παραλίας), δεδομένου ότι δεν προβλέπεται από το ΠΔ κάποια ειδικότερη χρήση.

Αντιπυρική προστασία / Φύλαξη

Για το σύνολο των χερσαίων ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η κατασκευή και συντήρηση έργων και η εκτέλεση εργασιών αντιπυρικής προστασίας.
- Επιτρέπονται τα έργα και οι εργασίες δασοπροστασίας και εν γένει φύλαξης και επόπτευσης του χώρου,
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση και χρήση φυλακίων και μη μόνιμης ελαφριάς υποδομής που προορίζεται για την πυροπροστασία, φύλαξη και επόπτευση του χώρου. Οι κατασκευές θα εγκαθίστανται κατόπιν ειδικής μελέτης και θα πρέπει να εναρμονίζονται στην αισθητική του περιβάλλοντος χώρου.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006:

ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10

(ELBA25403_ ELBA25403_ZB03, ELBA25403_ZB04, ELBA25403_ZB05, ELBA25403_ZB06, ELBA25403_ZB07, ELBA25403_ZB08, ELBA25403_ZB09, ELBA25403_ZB10)

ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09

(ELBA25403_ZC02, ELBA25403_ZC03, ELBA25403_ZC04, ELBA25403_ZC05, ELBA25403_ZC06, ELBA25403_ZC07, ELBA25403_ZC08, ELBA25403_ZC09)

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12

(ELBA25403_ZD01, ELBA25403_ZD02, ELBA25403_ZD03, ELBA25403_ZD04, ELBA25403_ZD05, ELBA25403_ZD06, ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD08, ELBA25403_ZD09, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11, ELBA25403_ZD12)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Τα έργα και οι εργασίες αντιπυρικής προστασίας, δασοπροστασίας και εν γένει φύλαξης και επόπτευσης της περιοχής από παράνομες ενέργειες και δραστηριότητες, καθώς και οι αναγκαίες (υφιστάμενες ή μελλοντικές) υποδομές για τη διαχείριση και προστασία της περιοχής κρίνονται αναγκαίες για την προστασία της περιοχής.

Επισημάνσεις: Προτείνεται να επιτρέπονται τα πάσης φύσεως έργα και εργασίες αντιπυρικής προστασίας, δασοπροστασίας, φύλαξης και επόπτευσης του χώρου. Στις σχετικές προβλέψεις ενσωματώθηκε και η εγκατάσταση φυλακίων και μη μόνιμης ελαφριάς υποδομής που προορίζεται για την πυροπροστασία και εν γένει φύλαξη και επόπτευση του χώρου, δεδομένου ότι δεν υπάρχει ειδική χρήση στο ΠΔ 59/2018. Παρ' όλα αυτά στο άρθρο 2 του από 31.5.1985 Π.Δ. (παράγραφοι 3 και 4) υπάρχει αναφορά σε φυλάκια και κτίρια εντός των δασών και δασικών

εκτάσεων για στέγαση του προσωπικού που ασχολείται με την εκμετάλλευση και προστασία των δασών, καθώς και για την αποθήκευση υλικών και μηχανημάτων.

Έργα αντιπλημμυρικής προστασίας / Οριοθέτησης και διευθέτησης ρεμάτων

Για τις χερσαίες ζώνες της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπεται η κατασκευή και συντήρηση έργων αντιπλημμυρικής προστασίας, σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης.
- Επιτρέπεται η οριοθέτηση των υδατορεμάτων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τη σύνταξη φακέλου οριοθέτησης (όπου απαιτείται), με στόχο την εξασφάλιση της απρόσκοπτης απορροής των επιφανειακών νερών και την περιβαλλοντική προστασία του υδατορέματος.
- Επιτρέπεται η διευθέτηση υδατορεμάτων σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, κατόπιν οριοθέτησης και περιβαλλοντικής αδειοδότησης, με σκοπό τη βελτίωση των συνθηκών ροής, τη μείωση των κινδύνων από πλημμύρες και τον έλεγχο των διαβρώσεων και των αποθέσεων φερτών υλικών.
- Επιτρέπονται τα έργα συντήρησης και καθαρισμού υδατορεμάτων από φερτά υλικά ή άλλα εμπόδια που δυσκολεύουν την ελεύθερη απορροή των υδάτων, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Οι εργασίες θα πρέπει να εκτελούνται χειρωνακτικά ή με ελαφριά μηχανήματα, με ταυτόχρονη προστασία της παρόχθιας βλάστησης. Αν κριθεί απαραίτητη η απομάκρυνση δασικής βλάστησης επί υδατορεμάτων (εντός και εκτός της κοίτης), εφαρμόζονται οι διατάξεις της δασικής νομοθεσίας. Εφόσον από τον καθαρισμό προκύπτει αμμοχάλικο, θα πρέπει να διαχειρίζεται και να διατίθεται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
- Επιτρέπονται τα έργα και οι δραστηριότητες άμεσης αντιμετώπισης των συνεπειών από την εκδήλωση πλημμυρικών φαινομένων, στο πλαίσιο εφαρμογής σχεδιασμού αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών και άμεσης / βραχείας διαχείρισης συνεπειών, σύμφωνα με τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις.
- Επιτρέπονται τα άμεσα αντιδιαβρωτικά / αντιπλημμυρικά έργα αντιμετώπισης των συνεπειών πυρκαγιών, σύμφωνα με τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006:

ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10

(ELBA25403_ZB01, ELBA25403_ZB03, ELBA25403_ZB04, ELBA25403_ZB05, ELBA25403_ZB06, ELBA25403_ZB07, ELBA25403_ZB08, ELBA25403_ZB09, ELBA25403_ZB10)

ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09

(ELBA25403_ZC02, ELBA25403_ZC03, ELBA25403_ZC04, ELBA25403_ZC05, ELBA25403_ZC06, ELBA25403_ZC07, ELBA25403_ZC08, ELBA25403_ZC09)

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12

(ELBA25403_ZD01, ELBA25403_ZD02, ELBA25403_ZD03, ELBA25403_ZD04, ELBA25403_ZD05, ELBA25403_ZD06, ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD08, ELBA25403_ZD09, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11, ELBA25403_ZD12)

Επισημάνσεις: Προτείνεται να επιτρέπονται τα έργα αντιπλημμυρικής προστασίας, οριοθέτησης, καθαρισμού και διευθέτησης ρεμάτων, δεδομένου ότι δεν υπάρχει ειδική χρήση στο ΠΔ 59/2018.

Στην ΕΖΔ, ο π. Ευρώτας έχει διευθετηθεί πλήρως, όμως είναι συχνά τα φαινόμενα πλημμυρικών απορροών που προκαλούν πολλά προβλήματα σε καλλιέργειες και οικισμούς. Στη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών, οι καλλιέργειες επεκτάθηκαν και κάλυψαν φυσικές εκτάσεις με αποτέλεσμα οι πλημμυρικές ζώνες του Ευρώτα να περιορισθούν σημαντικά. Τα τελευταία 30 χρόνια τα πλημμυρικά φαινόμενα έχουν ενταθεί, ως αποτέλεσμα των μεταβολών που έχουν πραγματοποιηθεί (εκτροπή της κοίτης, εγκιβωτισμός κοίτης, κάλυψη κοίτης των χειμάρρων, μείωση παρόχθιας βλάστησης, κάλυψη πλημμυρικής ζώνης με καλλιέργειες). Στο διάστημα 1999-2006 εκδηλώθηκαν πέντε σημαντικές πλημμύρες, ενώ η τελευταία μεγάλη πλημμύρα το 2016 είχε και ανθρώπινες απώλειες.

Η πρόβλεψη να επιτρέπονται τα ανωτέρω έργα κρίνεται απαραίτητη για την προστασία των περιοχών από φυσικές καταστροφές, αλλά και για την αντιμετώπιση συνεπειών φυσικών καταστροφών (πλημμύρες – πυρκαγιές).

Αρχαιολογικές ανασκαφές / Έργα που αφορούν τη συντήρηση και αναστύλωση ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Για περιοχές που εντοπίζονται αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία, καθώς και εν γένει για τις περιοχές αρχαιολογικού ενδιαφέροντος, εφαρμόζονται και ισχύουν οι διατάξεις του Ν. 3028/2002 «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς» (ΦΕΚ 153/Α/28-6-02), όπως ισχύουν.
- Επιτρέπεται η αρχαιολογική έρευνα πεδίου δηλαδή η έρευνα του εδάφους, του υπεδάφους, ή του πυθμένα ποταμών που έχει ως σκοπό τον εντοπισμό ή την αποκάλυψη αρχαίων μνημείων, είτε αυτή συνίσταται σε ανασκαφή, είτε σε επιφανειακή έρευνα είτε σε επιστημονική έρευνα.
- Επιτρέπεται η συντήρηση, επισκευή και αναστύλωση ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων και χώρων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
- Κατά τις εργασίες που αφορούν στις αρχαιολογικές έρευνες, καθώς και τις εργασίες συντήρησης, επισκευής και αναστύλωσης ιστορικών και πολιτιστικών στοιχείων, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η προστασία και διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων, ιδιαίτερα σε τύπους οικοτόπων προτεραιότητας και σε κύρια ενδιαιτήματα (π.χ. αναπαραγωγής, φωλεοποίησης) ειδών πανίδας. Σε περίπτωση που απαιτηθούν χωματουργικές εργασίες μεγάλης έκτασης ή επεμβάσεις σε σημαντικούς τύπους οικοτόπων, απαιτείται γνώμη της Μονάδας Διαχείρισης της περιοχής.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006:
ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10

(ELBA25403_ZB01, ELBA25403_ZB03, ELBA25403_ZB04, ELBA25403_ZB05, ELBA25403_ZB06, ELBA25403_ZB07, ELBA25403_ZB08, ELBA25403_ZB09, ELBA25403_ZB10)

ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09

(ELBA25403_ZC02, ELBA25403_ZC03, ELBA25403_ZC04, ELBA25403_ZC05, ELBA25403_ZC06, ELBA25403_ZC07, ELBA25403_ZC08, ELBA25403_ZC09)

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12

(ELBA25403_ZD01, ELBA25403_ZD02, ELBA25403_ZD03, ELBA25403_ZD04, ELBA25403_ZD05, ELBA25403_ZD06, ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD08, ELBA25403_ZD09, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11, ELBA25403_ZD12)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Εντός της προστατευόμενης περιοχής η κυριότερη περιοχή αρχαιολογικού ενδιαφέροντος είναι αυτή του Βαλτακίου που έχει θεσμοθετηθεί ως Αρχαιολογικός χώρος, και επιπλέον, έχει κυρηχθεί ως αδόμητη Ζώνη Α ' απολύτου προστασίας (ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ05/36389/2323/30-7-1999 - ΦΕΚ 1658/Β/25-8-1999), καθώς περιλαμβάνει εκτεταμένα αρχαία οικοδομικά λείψανα. Στην άμεση και ευρύτερη περιοχή των εκβολών του Ευρώτα Ποταμού (GR2540003) εντοπίζονται μεμονωμένα αρχαιολογικά και νεότερα μνημεία και αρχαιολογικοί χώροι οι οποίοι ως επί το πλείστων χωροθετούνται στις δυτικές παράλιες περιοχές. Οι κυριότεροι αρχαιολογικοί χώροι είναι ο χερσαίος αρχαιολογικός χώρος του Λόφου του Μαυροβουνίου στην περιοχή του Γυθείου και ο αρχαιολογικός χώρος των περιοχών Αγίου Κωνσταντίνου, Σελινίτσας, Βαλτακίου, Γλώσσας Βαλτακίου, Μαυρομαντηλούς και Τρινήσων Λακωνίας. Μεταξύ των δύο προαναφερόμενων αρχαιολογικών χώρων, στην ευρύτερη περιοχή, εντοπίζεται και ο χερσαίος και ενάλιος αρχαιολογικός χώρος της πόλης του Γυθείου. Επιπλέον, βορειότερα των εκβολών, δυτικά της κοίτης του ποταμού Ευρώτα, πλησίον των ορίων περιοχής εντοπίζεται ο Ι. Ναός (Παλιομονάστηρο) της Ι. Μονής Κλεισούρας, Βρονταμάς, οποίος είναι Αρχαίο μνημείο, ευρέως γνωστό και αποτελεί πόλο έλξης τουριστών.

Η αρχαιολογική έρευνα και οι εργασίες συντήρησης, αναστύλωσης των ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων και χώρων της περιοχής, συνάδει τόσο με τους στόχους προστασίας της, όσο και με τη βιώσιμη ανάπτυξη αυτής.

Επισημάνσεις: Προτείνεται να επιτρέπονται οι αρχαιολογικές ανασκαφές και τα έργα που αφορούν τη συντήρηση και αναστύλωση ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων. Η πρόβλεψη να επιτρέπονται τα ανωτέρω έργα και ενέργειες κρίνεται απαραίτητη για την προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής.

Κατασκευές και έργα σε χώρους κοινής χρήσης (όπως παραλίες, χώροι αναψυχής, χώροι πολιτιστικού και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος κλπ.)

Για το σύνολο των ζωνών της προστατευόμενης περιοχής:

- Επιτρέπονται οι κατασκευές και η εκτέλεση εργασιών με σκοπό την ασφάλεια των χώρων και την εξυπηρέτηση του προορισμού αυτών, σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, κατά περίπτωση. Το είδος των κατασκευών, η χωροθέτηση αυτών, καθώς και οι όροι και

προϋποθέσεις λειτουργίας τους, δύναται να καθορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

- Επιτρέπεται η κατασκευή υποδομών με αποκλειστικό στόχο τη διαχείριση και φύλαξη της περιοχής, καθώς και η λήψη μέτρων και η εκτέλεση έργων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τα προβλεπόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Οι όροι και προϋποθέσεις για την κατασκευή των υποδομών και την εκτέλεση έργων δύναται να καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.
- Επιτρέπονται οι κατασκευές για τη διαμόρφωση του εδάφους, όπως κλίμακες, τοίχοι, διάδρομοι, κεκλιμένα επίπεδα, καθώς και κατασκευές για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία ή/και εμποδιζόμενων ατόμων. Τυχόν τέτοιες κατασκευές στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης, καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής ή ειδική μελέτη.
- Επιτρέπεται η τοποθέτηση προσωρινών ή λυόμενων κατασκευών, με σκοπό: α) την εξυπηρέτηση των επισκεπτών του χώρου, β) τη σήμανση και την εξυπηρέτηση των δράσεων ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης γ) τη φύλαξη της περιοχής. Η χωροθέτηση και οι προδιαγραφές για την τοποθέτηση τέτοιων κατασκευών γίνεται σύμφωνα με το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής κατόπιν εγκεκριμένων μελετών.
- Για τμήμα της ζώνης ΖΒΔΦΠ_06 στο Βαλτάκι ισχύουν ειδικές ρυθμίσεις λόγω κήρυξης της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006:

ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10

(ELBA25403_ZB01, ELBA25403_ZB03, ELBA25403_ZB04, ELBA25403_ZB05, ELBA25403_ZB06, ELBA25403_ZB07, ELBA25403_ZB08, ELBA25403_ZB09, ELBA25403_ZB10)

ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08, ΖΔΟΕ-09

(ELBA25403_ZC02, ELBA25403_ZC03, ELBA25403_ZC04, ELBA25403_ZC05, ELBA25403_ZC06, ELBA25403_ZC07, ELBA25403_ZC08, ELBA25403_ZC09)

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12

(ELBA25403_ZD01, ELBA25403_ZD02, ELBA25403_ZD03, ELBA25403_ZD04, ELBA25403_ZD05, ELBA25403_ZD06, ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD08, ELBA25403_ZD09, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11, ELBA25403_ZD12)

Για τις χερσαίες Ζώνες Προστασίας της Φύσης:

- Επιτρέπεται η δημιουργία προσβάσεων στις παραλίες μέσω προκαθορισμένων ξύλινων διαδρόμων σύμφωνα με το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. [Βλέπε Μέτρο MM25403CF0304 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5]
- Επιτρέπεται η τοποθέτηση προσωρινών ή λυόμενων κατασκευών για την εξυπηρέτηση παραχώρησης απλής χρήσης τμημάτων αιγιαλού και παραλίας, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και τα αναφερόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. [Βλέπε Μέτρα MM25403CF0304 και MM25403CF0303 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].
- Επιτρέπεται ο επιλεκτικός, χειρωνακτικός ή με ήπια μηχανικά μέσα, καθαρισμός των ακτών με ταυτόχρονη προστασία της αμμόφιλης βλάστησης στις ζώνες αιγιαλού – παραλίας, εφόσον

διασφαλίζεται υψηλός βαθμός προστασίας των προστατευτέων αντικειμένων και ιδιαίτερα των αμμοθινών και της αμμοθινικής βλάστησης στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης. Εργασίες καθαρισμού στις ΖΠΦ δύναται να πραγματοποιηθούν σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, κατόπιν άδειας της Μονάδας Διαχείρισης.

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006:

ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09

(ELBA25403_ZB01, ELBA25403_ZB03, ELBA25403_ZB04, ELBA25403_ZB06, ELBA25403_ZB07, ELBA25403_ZB08, ELBA25403_ZB09)

Για τις χερσαίες ζώνες Διατήρησης Ειδών και Οικοτόπων και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων:

- Επιτρέπεται η εγκατάσταση ήπιων κατασκευών για την εξυπηρέτηση των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς (π.χ. στέγαστρο, παγκάκι).

Ζώνες εφαρμογής GR2540003 και GR2540006:

ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-07, ΖΔΟΕ-08

(ELBA25403_ZC02, ELBA25403_ZC03, ELBA25403_ZC04, ELBA25403_ZC05, ELBA25403_ZC06, ELBA25403_ZC07, ELBA25403_ZC08)

ΖΒΔΦΠ-01, ΖΒΔΦΠ-02, ΖΒΔΦΠ-03, ΖΒΔΦΠ-04, ΖΒΔΦΠ-05, ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07, ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09, ΖΒΔΦΠ-10, ΖΒΔΦΠ-11, ΖΒΔΦΠ-12

(ELBA25403_ZD01, ELBA25403_ZD02, ELBA25403_ZD03, ELBA25403_ZD04, ELBA25403_ZD05, ELBA25403_ZD06, ELBA25403_ZD07, ELBA25403_ZD08, ELBA25403_ZD09, ELBA25403_ZD10, ELBA25403_ZD11, ELBA25403_ZD12)

Τεκμηρίωση επιλογής χρήσης: Λαμβάνοντας υπόψη ότι το μεγαλύτερο τμήμα των ζωνών προστασίας της φύσης αποτελείται από παράκτιες εκτάσεις και περιοχές κατά θέσεις με μεγάλη επισκεψιμότητα, κρίνεται επιβεβλημένη η παροχή δυνατότητας να εκτελούνται έργα και κατασκευές που θα διασφαλίζουν την ασφάλεια χρήσης των χώρων και τη φύλαξή τους, ενώ θα διευκολύνουν την επισκεψιμότητα με οργανωμένο τρόπο που θα λαμβάνει υπόψη τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής. Επισημαίνεται ότι στις ζώνες αυτές καταγράφονται σημαντικές πιέσεις από την ανεξέλεγκτη και άναρχη άσκηση τουριστικής δραστηριότητας, τόσο στα προστατευτέα αντικείμενα, όσο και στην αισθητική αξία της περιοχής και ως εκ τούτου στη ευρύτερη αξία της. Ο σχεδιασμός υπηρεσιών και υποδομών που θα εξασφαλίζουν την ισότιμη και απεριόριστη πρόσβαση των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) στην παραλία και τις δραστηριότητες θαλάσσιας αναψυχής, υπό το πρίσμα του ολοκληρωμένου τουριστικού προσβάσιμου θαλάσσιου προορισμού, κρίνεται άκρως απαραίτητη με σεβασμό στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

Τέλος, τα τελευταία χρόνια υπάρχει μια αυξητική τάση φαινομένων πληθυσμιακών εκρήξεων μεδουσών σε πολλές παράκτιες περιοχές στη χώρα κατά την περίοδο των καλοκαιρινών μηνών λόγω της αύξησης της θερμοκρασίας. Τα φαινόμενα αυτά δημιουργούν σημαντικό πρόβλημα στην αλιεία, αλλά ταυτόχρονα οι εκρήξεις συγκεκριμένων ειδών αποτελούν σημαντικό κίνδυνο για τους λουόμενους καθώς το τσίμπημά τους είναι επώδυνο, λόγω των νευροτοξικών ουσιών που παράγουν, γεγονός που προκαλεί ιδιαίτερα προβλήματα στον τοπικό τουρισμό. Η τοποθέτηση διχτυών, αν και δεν αποτελεί δράση μετριασμού του φαινομένου, αποτελεί έναν τρόπο για να

διαφυλαχθούν οι λουόμενοι από τέτοια περιστατικά καθιστώντας εφικτή την ανάπτυξη θαλάσσιων δραστηριοτήτων στην περιοχή που αποτελούν πόλο έλξης για τους τουρίστες, εξασφαλίζοντας ως έναν βαθμό η βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής.
Επισημάνσεις: • Αυθαίρετες κατασκευές και εγκαταστάσεις αντιμετωπίζονται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

4.3.4.5 Ρυθμίσεις Περιφερειακών Ζωνών και Οικολογικών Διαδρόμων

4.3.4.5.1 ΠΠΒ Κορινθιακού Κόλπου (ΠΠΒ-01)

ΠΖ-01 Περιφερειακή ζώνη λεκανών απορροής Κορινθιακού Κόλπου - Τμήμα Α (ELPZ 253071)

ΠΖ-02 Περιφερειακή ζώνη λεκανών απορροής Κορινθιακού Κόλπου - Τμήμα Β (ELPZ 253072)

1. Δράσεις ευαισθητοποίησης, ενημέρωσης και κατάρτισης των εμπλεκόμενων φορέων και χρηστών

Στόχος των δράσεων ενημέρωσης είναι οι αρμόδιες υπηρεσίες, οι εμπλεκόμενοι φορείς και οι χρήστες, αναλόγως με τη δραστηριότητα που σχετίζονται να ενημερώνονται σε χρονικά διαστήματα για θέματα όπως:

α) Οικολογική αξία περιοχής, π.χ. τη σημασία της θαλάσσιας περιοχής του Κορινθιακού κόλπου και τους κινδύνους που αντιμετωπίζει,

β) Πιέσεις και απειλές που δέχεται το προστατευτέο αντικείμενο της περιοχής, π.χ. τρόπους μετρίασης της εκάστοτε πίεσης και των επιπτώσεών της στο προστατευτέο αντικείμενο

γ) Κανόνες συμπεριφοράς χρηστών, κυρίως αφορά όρους και ρυθμίσεις που ισχύουν στην προστατευόμενη περιοχή, πρόστιμα σε παράνομες πράξεις κ.ά.

δ) Παρουσίαση ερευνητικής δραστηριότητας, π.χ. προγράμματα και αποτελέσματα ερευνών που σχετίζονται με την προστατευόμενη περιοχή

ε) Συμμετοχή του κοινού για την ενίσχυση της προστασίας και διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής, π.χ. τρόπος αντίδρασης σε περιστατικό ανάγκης (έκρηξη μεδουσών, περιστατικό ρύπανσης, εντοπισμός τραυματισμένου είδους πανίδας κτλ.), δράσεις που στοχεύουν στη μείωση της εξάπλωσης των ξενικών ειδών, καθαρισμούς παραλιών και βυθού κτλ.

στ) Δράσεις ενημέρωσης και κατάρτισης αρμόδιων φορέων και υπηρεσιών (π.χ. ΜΔΠΠ/ΟΦΥΠΕΚΑ, Λιμενικό σώμα κ.ά.) για την ενίσχυση της προστασίας και διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής, π.χ. απεγκλωβισμός και παροχή πρώτων βοηθειών σε τραυματισμένα άτομα θαλάσσιας πανίδας, ισχύουσα νομοθεσία και πρόστιμα, κτλ.

ζ) άλλες διοργανώσεις με στόχο την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση, π.χ. γιορτή αφιερωμένη στην παράδοση, στο προστατευτέο αντικείμενο της περιοχής κ.ά.

Η Δράση δύναται να υλοποιηθεί με την πραγματοποίηση σεμιναρίων, έκδοση ενημερωτικού υλικού και οδηγού καλών πρακτικών, δημιουργία οπτικο-ακουστικού υλικού κ.ά. Η δράση προτείνεται να υλοποιείται σε συνδυασμό με αντίστοιχες δράσεις κατάρτισης και ενημέρωσης που έχουν προβλεφθεί στο αντίστοιχο Σχέδιο Διαχείρισης του παρόντος.

2. Τοποθέτηση κατάλληλης ενημερωτικής σήμανσης (πινακίδες πληροφόρησης) κατά μήκος των παραλιών

Στόχος της δράσης είναι η ενημέρωση των χρηστών/ λουόμενων για το προστατευτέο αντικείμενο της περιοχής και τους κανόνες σωστής συμπεριφοράς προς αυτό, με την τοποθέτηση μόνιμης ενημερωτικής πινακίδας.

Συγκεκριμένα, η ενημερωτική πινακίδα συνίσταται να αναφέρει πληροφορία που αφορά τουλάχιστον την παρουσίαση του βασικού προστατευτέου αντικειμένου του Κορινθιακού κόλπου, καθώς και τους βασικούς κανόνες συμπεριφοράς και ρυθμίσεις που ισχύουν στην περιοχή. Συμπληρωματικά, οι ενημερωτικές πινακίδες θα μπορούσαν να αναφέρουν συμπληρωματική πληροφορία όπως δεδομένα από αναλύσεις ποιότητας υδάτων για τους λουόμενους, καιρικές συνθήκες και επικινδυνότητα για κολύμβηση λόγω καιρικών φαινομένων, έκτακτα περιστατικά εκρήξεων μεδουσών ή τοπικής ρύπανσης κτλ. Η δράση μπορεί να υλοποιηθεί παράλληλα με την αντίστοιχη δράση ενημέρωσης των χρηστών του Σχεδίου Διαχείρισης του παρόντος.

3. Διασφάλιση καθαριότητας ρεμάτων και αιγιαλού και αποκομιδής των απορριμμάτων

Στόχος της δράσης είναι η συστηματική απομάκρυνση των απορριμμάτων από τα ρέματα και την παραλία, ώστε να μειωθεί η πιθανότητα μεταφοράς των απορριμμάτων στο θαλάσσιο περιβάλλον. Ο καθαρισμός της παραλίας συνίσταται να πραγματοποιείται με χειρωνακτικά ή μηχανικά μέσα. Η διαδικασία του καθαρισμού δεν πρέπει να επηρεάζει τις αμμοθίνες, τη φυσική βλάστηση και τις πέτρες που βρίσκονται ανάμεικτες στην άμμο, καθώς τα στοιχεία αυτά προστατεύουν την ακτή από τη διάβρωση. Τα σκουπίδια που συγκεντρώνονται πρέπει να απομακρύνονται από την παραλία και τον περιβάλλοντα χώρο, ακόμα κι αν πρόκειται για φυτικής προελεύσεως υπολείμματα τα οποία απομακρύνονται επιλεκτικά. Η τοποθέτηση ικανού αριθμού κάδων συλλογής απορριμμάτων (δύο ροών: Πλαστικό, Γυαλί, Μέταλλα Ξύλο, Χαρτί και Σύμμεικτα απορρίμματα). και η τακτική περισυλλογή των σκουπιδιών, διασφαλίζει σε μεγάλο ποσοστό την καθαρότητα της ακτής. Οι κάδοι προτείνεται να τοποθετηθούν σε σημεία πρόσβασης των επισκεπτών προς την ακτή και κοντά σε χώρους στάθμευσης και πρόσβασης των οχημάτων συλλογής απορριμμάτων των δήμων.

Ο καθαρισμός της παραλίας προτείνεται να υλοποιηθεί από το Δήμο ή/και τον παραχωρησιούχο σε συστηματική βάση, και συμπληρωματικά από πρωτοβουλίες πολιτών και ΜΚΟ σε στοχευμένη περίοδο πριν και μετά το πέρας της θερινής σεζόν που διαπιστώνεται μεγάλη συγκέντρωση απορριμμάτων από τον τουρισμό και τις δραστηριότητες αναψυχής.

Όσον αφορά στην απομάκρυνση νεκρού φυτικού υλικού (dead matte) Ποσειδωνίας που εκβράζεται στις παραλίες, ομοίως αυτή θα πραγματοποιείται με ήπια, χειρωνακτική και αυστηρώς τοπική παρέμβαση-αφαίρεση για την δημιουργία διόδου του νεκρού φυτικού υλικού εφόσον δυσκολεύουν την πρόσβαση των λουόμενων στη θάλασσα, ενώ το αποσπασμένο υλικό θα μετατοπίζεται σε ανώτερους ορίζοντες της παραλίας και θα παραμένει εκεί ως βιοτικό στοιχείο του αιγιαλού. Η εκάστοτε απόφαση κρίνεται κατά τόπους από την αρμόδια διαχειριστική αρχή.

4. Διασφάλιση καθαριότητας των αλιευτικών καταφυγίων από αλιευτικά εργαλεία

Στόχος της δράσης είναι η τοποθέτηση (α) κάδων απορριμμάτων και ανακύκλωσης, και (β) ειδικά κουτιά αποθήκευσης των αλιευτικών εργαλείων, στα αλιευτικά καταφύγια.

Οι κάδοι απορριμμάτων και ανακύκλωσης στοχεύουν στην αποτροπή της υποβάθμισης που προκαλείται σε παράκτια και θαλάσσια οικοσυστήματα από τη μη ορθή χρήση του παλιού και χαλασμένου αλιευτικού εξοπλισμού. Η τοποθέτηση κάδων θα προτρέπει τους αλιείς να απορρίπτουν τα παλιά τους αλιευτικά εργαλεία στους κάδους (δίχτυα, κάβοι, πετονιές και άλλα πλαστικά αλιευτικά εργαλεία) μειώνοντας σημαντικά τα εγκαταλελειμμένα αλιευτικά εργαλεία στη θάλασσα και προστατεύοντας στο σύνολο το παράκτιο και θαλάσσιο περιβάλλον της περιοχής. Η αποκομιδή των συλλεγόμενων αλιευτικών απορριμμάτων από τους κάδους θα πραγματοποιείται από το Δήμο ή/και την εταιρεία ανακύκλωσης (κατόπιν σύναψης ειδικής σύμβασης) σε συστηματική βάση. Τα απορρίμματα θα οδηγούνται σε κατάλληλο χώρο όπου θα γίνεται διαλογή για την περεταίρω επεξεργασία τους σε άλλα προϊόντα. Πιθανή είναι και η συνεργασία με εταιρεία ή/και ΜΚΟ για την επεξεργασία και μεταποίηση υλικών από τα αλιευτικά εργαλεία που συλλέγονται.

Τα ειδικά κουτιά για τη φύλαξη των αλιευτικών εργαλείων τοποθετούνται πλησίον της θέσης στάθμευσης των αλιευτικών σκαφών ώστε να εξυπηρετούν κατά τον βέλτιστο τρόπο τον αλιέα. Τα κουτιά φύλαξης εξασφαλίζουν την ανάσχεση της απώλειας ή σκόπιμης φθοράς του αλιευτικού εξοπλισμού του αλιέα και της φθοράς των αλιευτικών εργαλείων από την έκθεσή τους στο εξωτερικό περιβάλλον. Εκτιμάται ότι τα κουτιά φύλαξης θα αποτελέσουν κίνητρο για τους αλιείς στη διατήρηση του καταφυγίου αλλά και του θαλασσίου περιβάλλοντος χωρίς εγκαταλελειμμένα εργαλεία. Τέλος προτείνεται να τοποθετηθεί στην είσοδο κάθε αλιευτικού καταφυγίου πίνακας ανακοινώσεων όπου θα ενημερώνει τους αλιείς τόσο για τη χρήση των κάδων και των ειδικών χώρων φύλαξης εξοπλισμού, όσο και για άλλες σημαντικές πληροφορίες όταν αυτό κρίνεται απαραίτητο από τις λιμενικές αρχές ή τη Δ/νση Αλιείας.

4.3.4.5.2 σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα) (ΠΠΒ-03)

ΠΖ-01 Περιφερειακή Ζώνη λεκάνης απορροής Λίμνης Στυμφαλίας (ELPZ 253011)

ΠΖ-02 Περιφερειακή ζώνη λεκανών απορροής Λίμνης Τάκα (ELPZ 253012)

1. Προτεινόμενες ρυθμίσεις:

- Για την εκτέλεση έργων που επηρεάζουν την υδρολογία της περιοχής (αρδευτικά δίκτυα, γεωτρήσεις βάθους, έργα διευθέτησης χειμάρρων, υδατοδεξαμενές, φράγματα κ.λπ.) επιβάλλεται η εκπόνηση υδρογεωλογικής μελέτης που να δείχνει τα διαθέσιμα υδατικά αποθέματα για τις διάφορες χρήσεις, έγκριση περιβαλλοντικών όρων, καθώς και παρακολούθηση της ποιότητας και της ποσότητας των υδατικών πόρων που απορρέουν στην περιοχή.
- Η άσκηση της γεωργικής δραστηριότητας συνίσταται να ενταχθεί σε γεωργοπεριβαλλοντικές δράσεις όπως της βιολογικής γεωργίας ή συστήματα ολοκληρωμένης διαχείρισης φυτικής παραγωγής.
- Η βόσκηση θα πρέπει να ακολουθεί τις προβλέψεις εγκεκριμένου σχεδίου βόσκησης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4351/2015 (Α΄ 164). Μέχρι την έγκριση του διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης, η χρήση ασκείται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Σε περίπτωση άσκησης κτηνοτροφίας εντός οικολογικών διαδρόμων, αυτή θα πρέπει να λαμβάνει χώρα βάσει των προβλέψεων του Διαχειριστικού Σχεδίου Βόσκησης, αφού ληφθεί υπόψη σε αυτό ο χαρακτηρισμός των εκτάσεων ως οικολογικοί διάδρομοι και ληφθούν τα κατάλληλα διαχειριστικά μέτρα για τη διασφάλιση της μη υποβάθμισης της βλάστησης.
- Η διαχείριση της γεωργικής και κτηνοτροφικής δραστηριότητας θα πρέπει να διασφαλίζει τη διατήρηση της μωσαϊκότητας του τοπίου, μέσω της διατήρησης φυσικών ή ημιφυσικών στοιχείων (φυτοφράκτες, παρόχθια βλάστηση κ.λπ), καθώς και της συνέχισης ήπιων, παραδοσιακών πρακτικών διαχείρισης της γης.
- Διασφαλίζεται η καθαριότητα των ρεμάτων, των παρόχθιων και παραλίμνιων περιοχών, με την τακτική απομάκρυνση απορριμμάτων, φερτών και λοιπών στερεών αποβλήτων, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.
- Κατά την εκτέλεση έργων διαχείρισης υδατικών πόρων (αντιπλημμυρικά, υδρομαστεύσεις, υδροδοτήσεις κ.λπ) καθώς και τα έργα βελτίωσης της παροχετευτικότητας θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι δεν αλλοιώνονται βασικές οικολογικές διεργασίες και η απαιτούμενη οικολογική παροχή στο υδάτινο οικοσύστημα.
- Λαμβάνονται μέτρα για τη διατήρηση και προστασία της αυτοφυούς παρόχθιας και υγροτοπικής βλάστησης, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.
- Κατά τη διαδικασία Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων στην περιοχή αυτή θα πρέπει να εξετάζονται ιδιαίτερα τυχόν επιπτώσεις στα υδάτινα συστήματα.

- Κατά τη διαδικασία Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης εγγειοβελτιωτικών έργων θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και να διασφαλίζεται ότι δεν θα υπάρξουν επιπτώσεις στη διατήρηση της βίδρας (*Lutra lutra*) και δεν θα διαταραχτεί το υδρολογικό ισοζύγιο των λεκανών απορροής των κύριων ποταμών της περιοχής. Επίσης θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι δεν θα υπάρξουν μεταβολές των περιβαλλοντικών παραμέτρων των λιμνών και υγροτόπων και δεν θα διαταραχτεί το υδρολογικό ισοζύγιο της λεκάνης απορροής τους.
- Σε κάθε περίπτωση κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων κάθε τύπου, θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι:

  α) δεν υποβαθμίζεται η ποσότητα και ποιότητα του υδατικού ισοζυγίου της περιοχής,

  β) αποφεύγεται μεγάλος βαθμός κατακερματισμού από φραγμούς που δύναται να έχουν επιπτώσεις στη λειτουργία του υδάτινου οικοσυστήματος,

  γ) δεν επέρχονται μεταβολές του υδρολογικού ισοζυγίου των λιμνών Στυμφαλία και Τάκα

  δ) λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για την αποφυγή ρύπανσης των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων

2. Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών

Το μέτρο αφορά στη δημιουργία δέσμης μέτρων και κινήτρων για: α) Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις, β) Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας, γ) Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών, δ) Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων, ε) Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένες στην κλιματική αλλαγή. Αποτελεί επέκταση αντίστοιχου μέτρου που περιγράφεται στο Σχέδιο Διαχείρισης.

3. Δράσεις ενημέρωσης, κατάρτισης, ευαισθητοποίησης και περιβαλλοντικής εκπαίδευσης

Οι δράσεις αποσκοπούν στην προώθηση της οικολογικής αξίας της περιοχής, την ενημέρωση για τους κινδύνους που αντιμετωπίζει, τις πιέσεις και απειλές που δέχεται το προστατευτέο αντικείμενο της περιοχής, βασικούς κανόνες συμπεριφοράς χρηστών και ισχύουσα νομοθεσία, παρουσίαση ερευνητικής δραστηριότητας, συμμετοχή του κοινού για την ενίσχυση της προστασίας και διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής, κατάρτιση αρμόδιων φορέων και υπηρεσιών (π.χ. ΜΔΠΠ/ΟΦΥΠΕΚΑ, Λιμενικό σώμα κ.ά.) για την ενίσχυση της προστασίας και διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής κ.ά. Προτείνονται οι δράσεις αυτές να εφαρμόζονται σε συνδυασμό με τις αντίστοιχες προβλεπόμενες στο σχέδιο διαχείρισης του παρόντος.

ΟΔ-01 Οικολογικός διάδρομος μεταξύ των περιοχών GR2530001, GR2530002 και GR2530004 (ELEC10B1)
ΟΔ-02 Οικολογικός διάδρομος μεταξύ των περιοχών GR2530004 και GR2520001 (ELEC10B2)
ΟΔ-03 Οικολογικός διάδρομος μεταξύ των περιοχών GR2520001 και GR2520002 (ELEC10B3)

Σημαντικό τμήμα του οικολογικού διαδρόμου ΟΔ-01 αποτελεί ήδη προστατευόμενη περιοχή καθώς περιλαμβάνεται στη ΖΕΠ GR2530006. Μεγάλο μέρος των ανωτέρω οικολογικών διαδρόμων υπάγονται στις προστατευτικές διατάξεις της Δασικής Νομοθεσίας και στους περιορισμούς που προβλέπονται για τα ρέματα, ενώ άλλα τμήματα αποτελούν καλλιεργήσιμες εκτάσεις, οικισμούς κ.ά. Επιπρόσθετα, ένα μικρό τμήμα του οικολογικού διαδρόμου ΟΔ-01 περιέχεται στο ΚΑΖ «Λίμνη Στυμφαλία - Απέλευρο όρος» (Κ807).

1. Προτεινόμενες ρυθμίσεις:

Για να διασφαλιστεί η λειτουργικότητα των οικολογικών διαδρόμων και στο μέλλον θα πρέπει συμπληρωματικά να ληφθούν τα παρακάτω μέτρα:

- Σε περίπτωση χορήγησης άδειας έγκρισης επέμβασης από τη Δασική Υπηρεσία θα πρέπει να έχει προηγηθεί λεπτομερής μελέτη βάσει της οποίας αποδεικνύεται ότι η επέμβαση δεν επηρεάζει αρνητικά τη λειτουργία των οικολογικών διαδρόμων.
- Σε περίπτωση άσκησης κτηνοτροφίας εντός των οικολογικών διαδρόμων, αυτή θα πρέπει να λαμβάνει χώρα βάσει των προβλέψεων του Διαχειριστικού Σχεδίου Βόσκησης που αναμένεται να εκπονήσει η οικεία Περιφέρεια, αφού ληφθεί υπόψη σε αυτό ο χαρακτηρισμός των εκτάσεων ως οικολογικοί διάδρομοι και ληφθούν τα κατάλληλα διαχειριστικά μέτρα για τη διασφάλιση της μη υποβάθμισης της βλάστησης.
- Αν συγκεκριμένα τμήματα περιληφθούν σε Δασικό Διαχειριστικό Σχέδιο, αυτό θα πρέπει να θέτει ως βασικό διαχειριστικό σκοπό, για τις συγκεκριμένες εκτάσεις, τη λειτουργία τους ως οικολογικός διάδρομος.
- Στις καλλιεργήσιμες εκτάσεις προτείνεται προώθηση της βιολογικής γεωργίας και η χρήση βιολογικών σκευασμάτων, η προώθηση της δημιουργίας και διατήρησης φυτοφραχτών (θαμνο- και δενδροφραχτών), καθώς και η διατήρηση και φύτευση δέντρων και θάμνων κατά μήκος των δρόμων και στα όρια των ιδιοκτησιών.
- Δεδομένης της παρουσίας του τσακαλιού στην ευρύτερη περιοχή και της ύπαρξης του αυτοκινητόδρομου Ε65, πρέπει να δημιουργηθούν/διατηρηθούν τα περάσματα για την άγρια πανίδα και να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητά τους.

2. Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών

Το μέτρο αφορά στη δημιουργία δέσμης μέτρων και κινήτρων για: α) Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις, β) Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας, γ) Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών, δ) Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του

αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων, ε) Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένες στην κλιματική αλλαγή. Αποτελεί επέκταση αντίστοιχου μέτρου που περιγράφεται στο Σχέδιο Διαχείρισης.

3. Διερεύνηση και καταγραφή των ειδών χειροπτέρων και των ενδιαιτημάτων τους (μελέτη βάσης)

Έρευνα μεσοπρόθεσμης διάρκειας, η οποία θα εκτείνεται σε διαφορετικά έτη και θα καλύπτει το σύνολο της περιοχής. Οι μέθοδοι που θα εφαρμοστούν θα είναι προσανατολισμένες αρχικά στην διακρίβωση της σύνθεσης της χειροπτεροπανίδας της περιοχής και του καθεστώτος παρουσίας των επιμέρους ειδών. Η έρευνα περιλαμβάνει την αναζήτηση καταφυγίων και πρωταρχική αξιολόγηση των θέσεων τροφοληψίας ώστε να εντοπιστούν καταρχάς τα σημαντικά ενδιαιτήματα για τα διάφορα είδη. Οι βασικές μέθοδοι και οι τεχνικές, κατά τις οποίες θα πραγματοποιηθούν οι εργασίες πεδίου (επιθεωρήσεις καταφυγίων, παγιδεύσεις χειροπτέρων, ηχογραφήσεις κ.ά.) θα εφαρμοστούν κατά περίπτωση με σκοπό την πληρέστερη καταγραφή των χειροπτέρων της περιοχής και σύμφωνα με τη διεθνή εμπειρία, όπως αυτή συνοψίζεται στις σχετικές οδηγίες της UNEP/EUROBATS (Battersby 2010) και σε άλλα αντίστοιχα κείμενα. Αποτελεί επέκταση αντίστοιχου μέτρου που περιγράφεται στο Σχέδιο Διαχείρισης.

4. Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών

Το μέτρο αφορά στη δημιουργία δέσμης μέτρων και κινήτρων για: α) Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις, β) Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας, γ) Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών, δ) Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων, ε) Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένες στην κλιματική αλλαγή. Αποτελεί επέκταση αντίστοιχου μέτρου που περιγράφεται στο Σχέδιο Διαχείρισης.

5. Μέτρο παρακολούθησης και καταγραφής των διαδρομών μετακίνησης του Τσακαλιού (αφορά τον ΟΔ-03)

Το μέτρο αφορά στον εντοπισμό και αξιολόγηση των διαδρόμων μετακίνησης τσακαλιών μεταξύ των δυο προστατευόμενων περιοχών. Στο πλαίσιο αυτό, το μέτρο στοχεύει να αξιολογήσει την επίδραση του αυτοκινητόδρομου και της παλιάς εθνικής οδού Τριπόλεως - Καλαμάτας οι οποίοι κατακερματίζουν το τοπίο δυσχεραίνοντας την μετακίνηση ζώων μεταξύ των δύο περιοχών. Μετά από την αξιολόγηση του χώρου, θα εφαρμοστούν ενδεδειγμένες μέθοδοι (κυρίως χρήση φωτοπαγίδων ή πιθανόν και κολλάρων εντοπισμού) για τον εντοπισμό της χρήσης περασμάτων (υπόγεια περάσματα, περάσματα πάνω από τις σήραγγες κλπ.) αλλά και της χρήσης του ίδιου του δρόμου κατά τη μετακίνηση τσακαλιών (τυχόν διάσχιση οδών). Πέρα από τον εντοπισμό των διαδρόμων μετακίνησης και της χρήσης των πιθανών περασμάτων από τα ζώα, στο πλαίσιο του μέτρου θα αξιολογηθεί η αναγκαιότητα ή μη, της λήψης διαχειριστικών μέτρων με σκοπό την επίτευξη της καλύτερης σύνδεσης των δύο περιοχών μέσω της βελτίωσης των υφιστάμενων περασμάτων ή της δημιουργίας νέων. Αποτελεί επέκταση αντίστοιχου μέτρου που περιγράφεται στο Σχέδιο Διαχείρισης.

4.3.4.5.3 σΠΠΒ Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρα Λεωνιδίου (ΠΠΒ-06)

ΠΖ-01 Περιφερειακή ζώνη Όρμου Άστρους (ELPZ 2520601)

1. **Ρύθμιση της κίνησης των μηχανοκίνητων σκαφών στην περιφερειακή ζώνη, κατά την περίοδο Απρίλιο έως και Οκτώβριο**

Προτεινόμενη ρύθμιση: Στο προτεινόμενο θαλάσσιο τμήμα και για το διάστημα από Απρίλιο έως και Οκτώβριο η κίνηση όλων των μηχανοκίνητων σκαφών (συμπεριλαμβανομένων και των υδροπλάνων) δεν επιτρέπεται με ταχύτητα μεγαλύτερη των 6 ναυτικών μιλίων ανά ώρα.

Τεκμηρίωση: Στόχος της ρύθμισης είναι η μείωση των περιστατικών τραυματισμού ή θανάτωσης των θαλασσίων χελωνών *Caretta caretta* από μηχανοκίνητα σκάφη στον θαλάσσιο χώρο.

Σημαντικό μέρος των περιστατικών εκθαλασσώσεων που προκαλούν τραυματισμό ή θανάτωση των θαλασσίων χελωνών οφείλεται στα μηχανοκίνητα θαλάσσια σπορ σε περιοχές με έντονη τουριστική ανάπτυξη ή/και με πυκνή φωλεοποίηση, τα οποία δύναται να προκαλέσουν συγκρούσεις με τις χελώνες όταν αυτές αναπαύονται στην επιφάνεια της θάλασσας ή αναδύονται για αναπνοή προκαλώντας τους σοβαρούς τραυματισμούς ή και θάνατο (Παναγοπούλου, 2021).

Η ρύθμιση κρίνεται απαραίτητη κατά την αναπαραγωγική περίοδο της θαλάσσιας χελώνας όπου παρατηρούνται υψηλές συγκεντρώσεις ενήλικων ατόμων και νεοσσών του είδους με έντονη κινητικότητα στην ευρύτερη περιοχή.

2. **Ρύθμιση της αλιείας μπροστά από την παραλία ωοτοκίας της *Caretta caretta* σε απόσταση 200μ από την ακτή, κατά την περίοδο Απρίλιο έως και Οκτώβριο**

Προτεινόμενη ρύθμιση: Σε απόσταση 200μ. από την ακτή στην περιοχή που χωροθετείται μπροστά από την αμμώδη παραλία ωοτοκίας «λιμνοθάλασσας Μουστού» και για το διάστημα από Απρίλιο έως και Οκτώβριο, δεν επιτρέπεται η επαγγελματική αλιεία με στατικά δίχτυα (απλάδια, ή μανωμένα, ή συνδυασμό αυτών) καθώς και η ερασιτεχνική αλιεία.

Τεκμηρίωση: Στόχος της ρύθμισης είναι η μείωση των περιστατικών τυχαίας σύλληψης της *Caretta caretta* σε αλιευτικά εργαλεία.

Η τυχαία σύλληψη (incidental catch) σε αλιευτικά εργαλεία θεωρείται πλέον η σοβαρότερη απειλή για τους πληθυσμούς των θαλάσσιων χελωνών στην Ελλάδα (Παναγοπούλου, 2021). Τα στατικά δίχτυα της παράκτιας αλιείας αποτελούν το αλιευτικό εργαλείο με το μεγαλύτερο ποσοστό άμεσης θνησιμότητας που μπορεί να φτάσει και το 80% των χελωνών που πιάνονται σε στατικά δίχτυα (Panagopoulou et al., 2017). Τα στοιχεία για τον ακριβή αριθμό χελωνών που πιάνονται τυχαία σε αλιευτικά σκάφη στην Ελλάδα είναι ανεπαρκή, όπως επίσης λίγα είναι γνωστά για την άμεση και έμμεση θνησιμότητα που ακολουθεί λόγω τραυματισμού του ζώου από τη σύλληψη στο εργαλείο.

Η ρύθμιση κρίνεται απαραίτητη κατά την αναπαραγωγική περίοδο της θαλάσσιας χελώνας όπου παρατηρούνται υψηλές συγκεντρώσεις ενήλικων ατόμων και νεοσσών του είδους με έντονη κινητικότητα στην ευρύτερη περιοχή.

3. Εκπόνηση Μελέτης Βάσης και υλοποίηση Προγράμματος παρακολούθησης των θαλασσίων χελωνών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas* στη θαλάσσια περιφερειακή ζώνη (κατά την περίοδο Απρίλιο έως και Οκτώβριο)

Η εκπόνηση Μελέτης Βάσης και η υλοποίηση προγράμματος παρακολούθησης αποσκοπεί στη συλλογή περισσότερων στοιχείων λόγω γενικότερης έλλειψης δεδομένων με στόχο στην καταγραφή της δραστηριότητας του είδους στην περιοχή, την εκτίμηση της κατάστασης των διαθέσιμων ενδιαιτημάτων για τις θαλάσσιες χελώνες *Caretta caretta* και *Chelonia mydas*, και την καταγραφή και αξιολόγηση των ανθρωπογενών επιπτώσεων που δέχεται ο πληθυσμός τους.

Το πρόγραμμα παρακολούθησης προτείνεται να καταγράφει τις ακόλουθες παραμέτρους:

- Η αξιολόγηση της παρουσίας και κίνησης των θαλάσσιων χελωνών (μαρκάρισμα, δορυφορικοί πομποί, μη επανδρωμένα εναέρια οχήματα κλπ.)
- Ο αριθμός των τυχαίων συλλήψεων σε αλιευτικά εργαλεία
- Ο αριθμός εκθαλασσώσεων θαλασσίων χελωνών στη περιοχή, και καταγραφή πιθανής αιτίας πρόκλησης θανάτου
- Η χαρτογράφηση και αξιολόγηση του βαθμού διατήρησης των σημαντικών θαλάσσιων οικοτόπων τροφοληψίας.
- Η χαρτογράφηση και αξιολόγηση του βαθμού των σημαντικών πιέσεων που ασκούνται στα είδη.

Σημειώνεται ότι ειδικά για το είδος *Chelonia mydas* η μελέτη θα επιβεβαιώσει αρχικά την παρουσία του είδους στην περιοχή μελέτης (σύμφωνα με τα δεδομένα του ΑΡΧΕΛΩΝ έχουν καταγραφεί δύο εκθαλασσώσεις ατόμων του είδους) και κατόπιν συστηματική παρακολούθηση. Η παρακολούθηση προτείνεται να επαναλαμβάνεται σε ετήσια βάση κατά την αναπαραγωγική περίοδο της *Caretta caretta*, από Απρίλιο έως και Οκτώβριο. Η δράση παρουσιάζεται αναλυτικά στο Σχέδιο Διαχείρισης.

4. Καθαρισμός του θαλάσσιου βυθού από απολεσθέντα αλιευτικά εργαλεία

Στόχος της ρύθμισης είναι η μείωση των απολεσθέντων αλιευτικών εργαλείων με απώτερο σκοπό τη μείωση φαινομένων εγκλωβισμού της *Caretta caretta* σε απολεσθέντα αλιευτικά εργαλεία.

Σημαντική είναι η επίπτωση από τα χαμένα αλιευτικά εργαλεία, όπως τα δίχτυα και παραγάδια, φαινόμενο γνωστό και ως "Ghost gear" ή «lost fishing gear" ή "derelict gear". Στην περίπτωση αυτή το εργαλείο συνεχίζει να αλιεύει είδη-στόχους, μη στόχους και προστατευόμενα είδη όπως οι χελώνες, μεταβάλει τη σύνθεση των βενθικών βιοκοινωνιών, εισάγει συνθετικό υλικό στην τροφική αλυσίδα, διευκολύνει η εισαγωγή ξένων ειδών και εμπλέκει παθητικά τους θαλάσσιους οργανισμούς (Macfadyen et al., 2009).

Η απομάκρυνση των απολεσθέντων αλιευτικών εργαλείων υλοποιείται με στοχευμένους υποβρύχιους καθαρισμούς από ειδικά εκπαιδευμένους αυτόνομους δύτες με τη συνδρομή των τοπικών καταδυτικών κέντρων και εθελοντών της περιοχής, ή/και με ειδικά εξοπλισμένα σκάφη. Η δράση δύναται να ενισχυθεί με επιπλέον μέτρα όπως η παροχή συσκευών εντοπισμού (GPS) με

στόχο τον άμεσο εντοπισμό των απολεσθέντων αλιευτικών εργαλείων στους παράκτιους αλιείς και την τοποθέτηση κάδων ανακύκλωσης στα αλιευτικά καταφύγια και λιμένες σε συνεργασία με εταιρεία ανακύκλωσης/ μεταποίησης των απολεσθέντων εργαλείων.

Η δράση προτείνεται να υλοποιείται κάθε δύο χρόνια και αναμένεται να ευνοήσει και άλλα είδη χλωρίδας και πανίδας που είναι παρόντα στην περιοχή.

Η δράση μπορεί να υλοποιηθεί παράλληλα με την αντίστοιχη δράση που προτείνεται στην όμορφη περιοχή GR2520003 στη χέρσο, και παρουσιάζεται αναλυτικά στο Σχέδιο Διαχείρισης.

5. Δράσεις ευαισθητοποίησης, ενημέρωσης και κατάρτισης των εμπλεκόμενων φορέων και χρηστών

Στόχος των δράσεων ενημέρωσης είναι οι εμπλεκόμενοι και οι χρήστες, όντας ενήμεροι για τη σημασία του είδους *Caretta caretta* και τις απειλές που αυτό αντιμετωπίζει, θα είναι σε θέση να προσαρμόσουν ανάλογα τις δραστηριότητές τους ώστε να μην επηρεάζεται αρνητικά το είδος, ενώ ταυτόχρονα θα γνωρίζουν πώς να ενεργήσουν και ποιες αρχές να ενημερώσουν σε περίπτωση που αυτό καταστεί απαραίτητο.

Ενημέρωση και κατάρτιση εμπλεκομένων φορέων και χρηστών (ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, Σύλλογοι ερασιτεχνών και επαγγελματιών αλιέων, Λιμενικό Σώμα, Καταδυτικά Κέντρα, Σύλλογοι Ναυσιπλοϊών κτλ.) για σημαντικά θέματα που αφορούν τις θαλάσσιες χελώνες, όπως τα θαλάσσια απορρίμματα, απεγκλωβισμός χελωνών από αλιευτικά εργαλεία, παροχή πρώτων βοηθειών σε τραυματισμένες χελώνες κτλ. Η Δράση δύναται να υλοποιηθεί με την πραγματοποίηση σεμιναρίων, έκδοση ενημερωτικού υλικού και οδηγού καλών πρακτικών, δημιουργία οπτικο-ακουστικού υλικού κ.ά. Αποτελεί επιπρόσθετη θεματική ενότητα που αφορά το θαλάσσιο τμήμα και προτείνεται να ενταχθεί στην υλοποίηση αντίστοιχων διαχειριστικών δράσεων ευαισθητοποίησης, ενημέρωσης και κατάρτισης των εμπλεκομένων του GR2520003 στη χέρσο που περιγράφονται σε σχετικό κεφάλαιο του παρόντος.

ΠΖ-02 Περιφερειακή Ζώνη Υγροτοπικού συμπλέγματος Μουστού (ELPZ 252062)

1. Προτεινόμενες ρυθμίσεις:

- Για την εκτέλεση έργων που επηρεάζουν την υδρολογία της περιοχής (αρδευτικά δίκτυα, γεωτρήσεις βάθους, έργα διευθέτησης χειμάρρων, υδατοδεξαμενές, φράγματα κ.λπ.) επιβάλλεται η εκπόνηση υδρογεωλογικής μελέτης που να δείχνει τα διαθέσιμα υδατικά αποθέματα για τις διάφορες χρήσεις, έγκριση περιβαλλοντικών όρων, καθώς και παρακολούθηση της ποιότητας και της ποσότητας των υδατικών πόρων που απορρέουν στην περιοχή.
- Η άσκηση της γεωργικής δραστηριότητας συνίσταται να ενταχθεί σε γεωργοπεριβαλλοντικές δράσεις όπως της βιολογικής γεωργίας ή συστήματα ολοκληρωμένης διαχείρισης φυτικής παραγωγής.
- Η βόσκηση θα πρέπει να ακολουθεί τις προβλέψεις εγκεκριμένου σχεδίου βόσκησης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4351/2015 (Α΄ 164). Μέχρι την έγκριση του διαχειριστικού σχεδίου

βόσκησης, η χρήση ασκείται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Σε περίπτωση άσκησης κτηνοτροφίας εντός οικολογικών διαδρόμων, αυτή θα πρέπει να λαμβάνει χώρα βάσει των προβλέψεων του Διαχειριστικού Σχεδίου Βόσκησης, αφού ληφθεί υπόψη σε αυτό ο χαρακτηρισμός των εκτάσεων ως οικολογικοί διάδρομοι και ληφθούν τα κατάλληλα διαχειριστικά μέτρα για τη διασφάλιση της μη υποβάθμισης της βλάστησης.

- Η διαχείριση της γεωργικής και κτηνοτροφικής δραστηριότητας θα πρέπει να διασφαλίζει τη διατήρηση της μωσαϊκότητας του τοπίου, μέσω της διατήρησης φυσικών ή ημιφυσικών στοιχείων (φυτοφράκτες, παρόχθια βλάστηση κ.λπ), καθώς και της συνέχισης ήπιων, παραδοσιακών πρακτικών διαχείρισης της γης.
- Διασφαλίζεται η καθαριότητα των ρεμάτων, των παρόχθιων και παραλίμνιων περιοχών, με την τακτική απομάκρυνση απορριμμάτων, φερτών και λοιπών στερεών αποβλήτων, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.
- Κατά την εκτέλεση έργων διαχείρισης υδατικών πόρων (αντιπλημμυρικά, υδρομαστεύσεις, υδροδοτήσεις κ.λπ) καθώς και τα έργα βελτίωσης της παροχετευτικότητας θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι δεν αλλοιώνονται βασικές οικολογικές διεργασίες και η απαιτούμενη οικολογική παροχή στο υδάτινο οικοσύστημα.
- Λαμβάνονται μέτρα για τη διατήρηση και προστασία της αυτοφυούς παρόχθιας και υγροτοπικής βλάστησης, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.
- Κατά τη διαδικασία Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων στην περιοχή αυτή θα πρέπει να εξετάζονται ιδιαίτερα τυχόν επιπτώσεις στα υδάτινα συστήματα.
- Κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση εγγειοβελτιωτικών έργων θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και να διασφαλίζεται ότι δεν θα υπάρξουν επιπτώσεις στη διατήρηση της βίδρας (*Lutra lutra*) και δεν θα διαταραχτεί το υδρολογικό ισοζύγιο των λεκανών απορροής των κύριων ποταμών της περιοχής. Επίσης θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι δεν θα υπάρξουν μεταβολές των περιβαλλοντικών παραμέτρων των λιμνών και υγροτόπων και δεν θα διαταραχτεί το υδρολογικό ισοζύγιο της λεκάνης απορροής τους.
- Σε κάθε περίπτωση κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων κάθε τύπου, θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι:

  α) δεν υποβαθμίζεται η ποσότητα και ποιότητα του υδατικού ισοζυγίου της περιοχής,

  β) αποφεύγεται μεγάλος βαθμός κατακερματισμού από φραγμούς που δύναται να έχουν επιπτώσεις στη λειτουργία του υδάτινου οικοσυστήματος,

  γ) δεν επέρχονται μεταβολές του υδρολογικού ισοζυγίου του υγροτόπου του Μουστού

  δ) λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για την αποφυγή ρύπανσης των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων

2. Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών

Το μέτρο αφορά στη δημιουργία δέσμης μέτρων και κινήτρων για: α) Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις, β) Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας, γ) Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών, δ) Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων, ε) Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένες στην κλιματική αλλαγή. Αποτελεί επέκταση αντίστοιχου μέτρου που περιγράφεται στο Σχέδιο Διαχείρισης.

3. Δράσεις ενημέρωσης, κατάρτισης, ευαισθητοποίησης και περιβαλλοντικής εκπαίδευσης

Οι δράσεις αποσκοπούν στην προώθηση της οικολογικής αξίας της περιοχής, την ενημέρωση για τους κινδύνους που αντιμετωπίζει, τις πιέσεις και απειλές που δέχεται το προστατευτέο αντικείμενο της περιοχής, βασικούς κανόνες συμπεριφοράς χρηστών και ισχύουσα νομοθεσία, παρουσίαση ερευνητικής δραστηριότητας, συμμετοχή του κοινού για την ενίσχυση της προστασίας και διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής, κατάρτιση αρμόδιων φορέων και υπηρεσιών (π.χ. ΜΔΠΠ/ΟΦΥΠΕΚΑ, Λιμενικό σώμα κ.ά.) για την ενίσχυση της προστασίας και διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής κ.ά. Προτείνονται οι δράσεις αυτές να εφαρμόζονται σε συνδυασμό με τις αντίστοιχες προβλεπόμενες στο σχέδιο διαχείρισης του παρόντος.

ΠΖ-03 Περιφερειακή Ζώνη δενδρόκεδρου Μονή Μαλεβής (ELPZ 252063)

Προτείνεται στη ζώνη να εφαρμοστούν τα ακόλουθα μέτρα:

- Διαχειριστικά μέτρα για να ευνοηθεί η αναγέννηση του δενδρόκεδρου: Αφορά τον τύπο οικοτόπου 9560* και την πίεση που δέχεται το κυρίαρχο είδος που συγκροτεί τον τύπο οικοτόπου στην περιοχή, *Juniperus drupacea*, αναφορικά με την αναγέννησή του. Στην περιοχή ο δενδρόκεδρος συγκροτεί μικτές συστάδες με την Ελάτη (*Abies cephalonica*) όπου κατά θέσεις κυριαρχεί το ένα ή το άλλο είδος. Αν και η παραγωγή σπερμάτων από το *Juniperus drupacea* είναι μεγάλη, ένα μικρό μόνο ποσοστό των σπερμάτων φυτρώνει. Η σχετικά περιορισμένη φυτρωτικότητα τον καθιστά ευάλωτο στον ανταγωνισμό με την Ελάτη. Προτείνεται η εφαρμογή ενεργητικής διαχείρισης των συστάδων δενδρόκεδρου, ώστε προασπιστεί τουλάχιστον κατά θέσεις η κυριαρχία του είδους και η διατήρηση του τύπου οικοτόπου 9560*. Αρχικά απαιτείται μελέτη για την πρόταση διαχειριστικών δράσεων και έπειτα πιλοτική εφαρμογή τους με συστηματική παρακολούθηση των αποτελεσμάτων. Τέλος οι επιτυχείς επεμβάσεις θα ενσωματωθούν στο διαχειριστικό σχέδιο της Δασικής Υπηρεσίας με στόχο τη συνεχή εφαρμογή τους σε κατάλληλο περίτροπο χρόνο. Αποτελεί επέκταση του μέτρου του Σχεδίου Διαχείρισης MM25206CL0101 στην περιφερειακή ζώνη.
- Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης με σκοπό τη διατήρηση του τύπου οικοτόπου 9560*. Αποτελεί επέκταση του μέτρου του Σχεδίου Διαχείρισης MM25206CA0502 στην περιφερειακή ζώνη.
- Διατήρηση της έκτασης του τύπου οικοτόπου 9560*.

- Σε περίπτωση υλοποίησης έργου ή χορήγησης άδειας έγκρισης επέμβασης από τη Δασική Υπηρεσία, θα πρέπει να προηγηθεί έρευνα πεδίου τόσο για την εξάπλωση του τύπου οικοτόπου 9560*, καθώς και εν γένει η παρουσία του κυρίαρχου είδους *Juniperus drupacea*.

ΠΖ-04 Περιφερειακή Ζώνη Σπήλαιο Γαλάζια Λίμνη (ELPZ 2520604)

ΠΖ-05 Περιφερειακή Ζώνη Σπήλαιο Φουρνάτα (ELPZ 2520605)

Προτεινόμενη ρύθμιση: Τυχόν έργα ή δραστηριότητες που πρόκειται να λάβουν χώρα στην περιοχή και υπόκεινται στη διαδικασία της περιβαλλοντικής αδειοδότησης, θα πρέπει κατά την εκπόνηση της Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης, να λαμβάνουν υπόψη τις ζώνες αυτές ως σημαντικές για τα χειρόπτερα που σχηματίζουν αποικίες στα γειτονικά σπήλαια.

Τεκμηρίωση: Στόχος της ρύθμισης είναι η αποφυγή επιπτώσεων από τυχόν έργα που θα επηρεάσουν τις θαλάσσιες ζώνες μπροστά από τα καταφύγια της χειροπτεροπανίδας. Οι εκτάσεις αυτές αποτελούν σημαντικούς ζωτικούς χώρους για τα είδη των χειροπτέρων που χρησιμοποιούν τις θαλάσσιες ζώνες για την είσοδο –έξοδο τους στα σπήλαια, καθώς και για τροφοληψία με έντομα κατά τη μετακίνησή τους πάνω από τη θάλασσα

ΟΔ-04 Οικολογικός διάδρομος μεταξύ των περιοχών GR2520006, GR2520005 και GR2540001 (ELEC10B4)

Η δημιουργία του γίνεται με σκοπό την ένωση των τριών περιοχών του δικτύου και ειδικότερα λόγω της παρουσίας του είδους *Barbastella barbastellus*, αλλά και των λοιπών χειροπτέρων που απαντούν στην ευρύτερη περιοχή, όπως και του τσακαλιού. Ο οικολογικός διάδρομος αναμένεται να λειτουργήσει θετικά στη διατήρηση των προστατευταίων αντικειμένων αυξάνοντας την αποτελεσματικότητα του δικτύου εννοώντας οικολογικά τις επί μέρους περιοχές. Τμήματα του συγκεκριμένου οικολογικού διαδρόμου απολαμβάνουν ήδη κάποιας προστασίας καθώς υπάγονται στις προστατευτικές διατάξεις της Δασικής Νομοθεσίας και στους περιορισμούς που προβλέπονται για τα ρέματα, ενώ άλλα τμήματα αυτού αποτελούν καλλιεργήσιμες εκτάσεις, οικισμούς κ.ά.

1. Προτεινόμενες ρυθμίσεις:

Για να διασφαλιστεί η λειτουργικότητα του οικολογικού διαδρόμου και στο μέλλον θα πρέπει συμπληρωματικά να ληφθούν τα παρακάτω μέτρα:

- Σε περίπτωση χορήγησης άδειας έγκρισης επέμβασης από τη Δασική Υπηρεσία θα πρέπει να έχει προηγηθεί λεπτομερής μελέτη βάσει της οποίας αποδεικνύεται ότι η επέμβαση δεν επηρεάζει αρνητικά τη λειτουργία των οικολογικών διαδρόμων.
- Σε περίπτωση άσκησης κτηνοτροφίας εντός των οικολογικών διαδρόμων, αυτή θα πρέπει να λαμβάνει χώρα βάσει των προβλέψεων του Διαχειριστικού Σχεδίου Βόσκησης που αναμένεται να εκπονήσει η οικεία Περιφέρεια, αφού ληφθεί υπόψη σε αυτό ο χαρακτηρισμός των εκτάσεων ως οικολογικοί διάδρομοι και ληφθούν τα κατάλληλα διαχειριστικά μέτρα για τη διασφάλιση της μη υποβάθμισης της βλάστησης.

- Αν συγκεκριμένα τμήματα περιληφθούν σε Δασικό Διαχειριστικό Σχέδιο, σε αυτό θα πρέπει να τεθεί ως βασικός διαχειριστικός σκοπός, η λειτουργία τους ως τμήματα του οικολογικού διαδρόμου και η διατήρηση και βελτίωση των ενδιαιτημάτων του είδους *Barbastella barbastellus*.
- Στις καλλιεργήσιμες εκτάσεις προτείνεται προώθηση της βιολογικής γεωργίας και η χρήση βιολογικών σκευασμάτων.

2. Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών

Το μέτρο αφορά στη δημιουργία δέσμης μέτρων και κινήτρων για: α) Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις, β) Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας, γ) Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών, δ) Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων, ε) Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένες στην κλιματική αλλαγή. Αποτελεί επέκταση αντίστοιχου μέτρου που περιγράφεται στο Σχέδιο Διαχείρισης.

3. Χαρτογράφηση και καταγραφή των σημαντικών θέσεων τροφοληψίας των χειροπτέρων

Η καταγραφή και χαρτογράφηση των θέσεων τροφοληψίας και της θηρευτικής δραστηριότητας τόσο των σημαντικότερων αποικιών χειροπτέρων της περιοχής, όσο και γενικότερα, είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση της διατήρησής τους. Το μέτρο περιλαμβάνει εργασίες πεδίου κατά τις όποιες θα εφαρμοστούν διάφορες τεχνικές (τηλεμετρία, ηχογραφήσεις, παγιδεύσεις κ.ά.), ώστε να εντοπιστούν οι σημαντικότερες θέσεις τροφοληψίας γύρω από τα κυριότερα καταφύγια της περιοχής, καθώς και οι διάδρομοι μετακίνησης προς αυτές, θα καταγραφούν και θα αξιολογηθούν οι πιέσεις και απειλές που δέχονται (π.χ. χρήσεις γης και αλλαγές αυτών, αγροχημικά, ρύπανση υγροτόπων, κατακερματισμός) και θα προταθούν κατάλληλα μέτρα για την διατήρηση ή/και βελτίωση της κατάστασης των ενδιαιτημάτων αυτών. Αποτελεί επέκταση αντίστοιχου μέτρου που περιγράφεται στο Σχέδιο Διαχείρισης.

4. Καταγραφή και παρακολούθηση των αποικιών και θέσεων τροφοληψίας του είδους *Barbastella barbastellus*

Το μέτρο περιλαμβάνει α) την εύρεση και καταγραφή των θέσεων που σχηματίζει αποικίες το είδος *Barbastella barbastellus* και β) τη χαρτογράφηση και αξιολόγηση των περιοχών τροφοληψίας του είδους. Θα γίνει με την εφαρμογή διαφόρων επιστημονικών τεχνικών (όπως ηχογραφήσεις, παγιδεύσεις, ραδιοπαρακολούθηση κ.α.), ώστε να εντοπιστούν τα καταφύγια που χρησιμοποιούνται, οι σημαντικότερες θέσεις τροφοληψίας και οι διάδρομοι μετακίνησης προς αυτές, να αξιολογηθούν οι πιέσεις και απειλές που δέχονται και να προταθούν συγκεκριμένα διαχειριστικά μέτρα που αφορούν την προστασία και διατήρηση του είδους στην περιοχή μελέτης. Αποτελεί επέκταση αντίστοιχου μέτρου που περιγράφεται στο Σχέδιο Διαχείρισης.

5. Εφαρμογή δασοκομικών μέτρων για τη διατήρηση των χειροπτέρων στο πλαίσιο υλοποίησης των Δασικών Διαχειριστικών Σχεδίων

Το μέτρο περιλαμβάνει την έκδοση οδηγιών ή/και σχετικής εγκυκλίου προς τις αρμόδιες Δασικές Υπηρεσίες, ώστε κατά την εκπόνηση και υλοποίηση των διαχειριστικών σχεδίων ή κατά την διενέργεια υλοτομιών που δεν προβλέπονται στα διαχειριστικά σχέδια να λαμβάνεται υπόψη η διατήρηση ή βελτίωση της καταλληλότητας του ενδιαιτήματος για τα χειρόπτερα. Συγκεκριμένα, οι παρεμβάσεις στα δάση που υλοποιούνται υποπτεύονται από τις Δασικές Υπηρεσίες θα πρέπει να ακολουθούν τις οδηγίες της UNEP/EUROBATS αναφορικά με την απομάκρυνση νεκρών ή μεγάλης ηλικίας δέντρων και άλλων δασοκομικών πρακτικών. Αποτελεί επέκταση αντίστοιχου μέτρου που περιγράφεται στο Σχέδιο Διαχείρισης.

6. Στοχευμένη παρακολούθηση των επιπτώσεων της εγκατάστασης και λειτουργίας των αιολικών πάρκων στα είδη χειροπτέρων της περιοχής

Το μέτρο περιλαμβάνει τη διενέργεια εργασιών πεδίου και συνακόλουθη ανάλυση των δεδομένων που σχετίζονται με τις επιπτώσεις των ΑΣΠΗΕ στα χειρόπτερα. Οι εργασίες περιλαμβάνουν αναζήτηση τυχόν καταφυγίων πριν την εγκατάσταση των ΑΣΠΗΕ, τη διενέργεια ηχογραφήσεων και την εκτίμηση χρήσης του χώρου από τα χειρόπτερα πριν την εγκατάσταση και λειτουργία των ΑΣΠΗΕ, τη συνέχιση των ηχογραφήσεων τόσο κατά την φάση εγκατάστασης όσο και κατά την φάση λειτουργίας, την αναζήτηση νεκρών χειροπτέρων και άλλες ενδεδειγμένες μεθόδους, όπως αυτές περιγράφονται και στις οδηγίες της UNEP/EUROBATS (Rodrigues et al. 2017). Τα δεδομένα αφού αναλυθούν θα αξιολογούνται από τις αδειοδοτούσες αρχές για τυχόν λήψη πρόσθετων μέτρων με σκοπό την προστασία των χειροπτέρων. Η δράση προτείνεται να υλοποιείται σε συνδυασμό με το αντίστοιχο μέτρο του Σχεδίου Διαχείρισης.

ΟΔ-05 Οικολογικός διάδρομος μεταξύ των περιοχών GR2520003 και GR2520006 (ELEC10B5)

Σχεδιάστηκε με κύρια μέριμνα το τσακάλι, το οποίο έχει σημαντική παρουσία στην περιοχή. Τμήματα του συγκεκριμένου οικολογικού διαδρόμου απολαμβάνουν ήδη κάποιας προστασίας καθώς υπάγονται στις προστατευτικές διατάξεις της Δασικής Νομοθεσίας και στους περιορισμούς που προβλέπονται για τα ρέματα, ενώ άλλα τμήματα αυτού αποτελούν καλλιεργήσιμες εκτάσεις, οικισμούς κ.ά. Επιπρόσθετα, στο πολύγωνο του διαδρόμου εμπεριέχεται εξολοκλήρου το ΚΑΖ «Μονή Παλαιοπαναγιάς» (Κ469) και ένα μικρό τμήμα του ΚΑΖ «Υγροβιότοπος Μουστού» (Κ709) (το υπόλοιπο τμήμα του ΚΑΖ εμπίπτει εντός της περιοχής Natura).

1. Προτεινόμενες ρυθμίσεις:

Για να διασφαλιστεί η λειτουργικότητα του οικολογικού διαδρόμου και στο μέλλον θα πρέπει συμπληρωματικά να ληφθούν τα παρακάτω μέτρα:

- Σε περίπτωση χορήγησης άδειας έγκρισης επέμβασης από τη Δασική Υπηρεσία, θα πρέπει να έχει προηγηθεί λεπτομερής μελέτη βάσει της οποίας αποδεικνύεται ότι η επέμβαση δεν επηρεάζει αρνητικά τη λειτουργία των οικολογικών διαδρόμων.

- Σε περίπτωση άσκησης κτηνοτροφίας εντός των οικολογικών διαδρόμων, αυτή θα πρέπει να λαμβάνει χώρα βάσει των προβλέψεων του Διαχειριστικού Σχεδίου Βόσκησης που αναμένεται

να εκπονήσει η οικεία Περιφέρεια, αφού ληφθεί υπόψη σε αυτό ο χαρακτηρισμός των εκτάσεων ως οικολογικοί διάδρομοι και ληφθούν τα κατάλληλα διαχειριστικά μέτρα για τη διασφάλιση της μη υποβάθμισης της βλάστησης.

- Αν συγκεκριμένα τμήματα περιληφθούν σε Δασικό Διαχειριστικό Σχέδιο, αυτό θα πρέπει να θέτει ως βασικό διαχειριστικό σκοπό, για τις συγκεκριμένες εκτάσεις, τη λειτουργία του ως οικολογικός διάδρομος.
- Στις καλλιεργήσιμες εκτάσεις προτείνεται προώθηση της βιολογικής γεωργίας και η χρήση βιολογικών σκευασμάτων.
- Εάν θεσμοθετηθούν επιτρεπόμενες χρήσεις γης του π.δ. 59/2018 (Α' 114) για τα τμήματα των ΚΑΖ που δεν εμπίπτουν εντός του δικτύου Natura 2000 κατ' εφαρμογή του άρθρου 6 παρ. 19 του ν 1650/1986 (Α`160) όπως τροποποιήθηκε με τον ν. 4685/2020 (Α' 92), θα πρέπει κατά την επιλογή τους να ληφθεί υπόψη η λειτουργία των συγκεκριμένων τμημάτων των ΚΑΖ ως οικολογικών διαδρόμων και δεν θα πρέπει να έρχονται σε αντίθεση με αυτή τους την ιδιότητα.

2. Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών

Το μέτρο αφορά στη δημιουργία δέσμης μέτρων και κινήτρων για: α) Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις, β) Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας, γ) Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών, δ) Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων, ε) Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένες στην κλιματική αλλαγή. Αποτελεί επέκταση αντίστοιχου μέτρου που περιγράφεται στο Σχέδιο Διαχείρισης.

3. Χαρτογράφηση και καταγραφή των σημαντικών θέσεων τροφοληψίας των χειροπτέρων

Η καταγραφή και χαρτογράφηση των θέσεων τροφοληψίας και της θηρευτικής δραστηριότητας τόσο των σημαντικότερων αποικιών χειροπτέρων της περιοχής, όσο και γενικότερα, είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση της διατήρησής τους. Το μέτρο περιλαμβάνει εργασίες πεδίου κατά τις όποιες θα εφαρμοστούν διάφορες τεχνικές (τηλεμετρία, ηχογραφήσεις, παγιδεύσεις κ.ά.), ώστε να εντοπιστούν οι σημαντικότερες θέσεις τροφοληψίας γύρω από τα κυριότερα καταφύγια της περιοχής, καθώς και οι διάδρομοι μετακίνησης προς αυτές, θα καταγραφούν και θα αξιολογηθούν οι πιέσεις και απειλές που δέχονται (π.χ. χρήσεις γης και αλλαγές αυτών, αγροχημικά, ρύπανση υγροτόπων, κατακερματισμός) και θα προταθούν κατάλληλα μέτρα για την διατήρηση ή/και βελτίωση της κατάστασης των ενδιαιτημάτων αυτών. Αποτελεί επέκταση αντίστοιχου μέτρου που περιγράφεται στο Σχέδιο Διαχείρισης.

4. Καταγραφή και παρακολούθηση των αποικιών και θέσεων τροφοληψίας του είδους *Barbastella barbastellus*

Το μέτρο περιλαμβάνει α) την εύρεση και καταγραφή των θέσεων που σχηματίζει αποικίες το είδος *Barbastella barbastellus* και β) τη χαρτογράφηση και αξιολόγηση των περιοχών τροφοληψίας του είδους. Θα γίνει με την εφαρμογή διαφόρων επιστημονικών τεχνικών (όπως ηχογραφήσεις, παγιδεύσεις, ραδιοπαρακολούθηση κ.α.), ώστε να εντοπιστούν τα καταφύγια που

χρησιμοποιούνται, οι σημαντικότερες θέσεις τροφοληψίας και οι διάδρομοι μετακίνησης προς αυτές, να αξιολογηθούν οι πιέσεις και απειλές που δέχονται και να προταθούν συγκεκριμένα διαχειριστικά μέτρα που αφορούν την προστασία και διατήρηση του είδους στην περιοχή μελέτης. Αποτελεί επέκταση αντίστοιχου μέτρου που περιγράφεται στο Σχέδιο Διαχείρισης.

5. Εφαρμογή δασοκομικών μέτρων για τη διατήρηση των χειροπτέρων στο πλαίσιο υλοποίησης των Δασικών Διαχειριστικών Σχεδίων

Το μέτρο περιλαμβάνει την έκδοση οδηγιών ή/και σχετικής εγκυκλίου προς τις αρμόδιες Δασικές Υπηρεσίες, ώστε κατά την εκπόνηση και υλοποίηση των διαχειριστικών σχεδίων ή κατά την διενέργεια υλοτομιών που δεν προβλέπονται στα διαχειριστικά σχέδια να λαμβάνεται υπόψη η διατήρηση ή βελτίωση της καταλληλότητας του ενδιαιτήματος για τα χειρόπτερα. Συγκεκριμένα, οι παρεμβάσεις στα δάση που υλοποιούνται υποπτεύονται από τις Δασικές Υπηρεσίες θα πρέπει να ακολουθούν τις οδηγίες της UNEP/EUROBATS αναφορικά με την απομάκρυνση νεκρών ή μεγάλης ηλικίας δέντρων και άλλων δασοκομικών πρακτικών. Αποτελεί επέκταση αντίστοιχου μέτρου που περιγράφεται στο Σχέδιο Διαχείρισης.

6. Στοχευμένη παρακολούθηση των επιπτώσεων της εγκατάστασης και λειτουργίας των αιολικών πάρκων στα είδη χειροπτέρων της περιοχής

Το μέτρο περιλαμβάνει τη διενέργεια εργασιών πεδίου και συνακόλουθη ανάλυση των δεδομένων που σχετίζονται με τις επιπτώσεις των ΑΣΠΗΕ στα χειρόπτερα. Οι εργασίες περιλαμβάνουν αναζήτηση τυχόν καταφυγίων πριν την εγκατάσταση των ΑΣΠΗΕ, τη διενέργεια ηχογραφήσεων και την εκτίμηση χρήσης του χώρου από τα χειρόπτερα πριν την εγκατάσταση και λειτουργία των ΑΣΠΗΕ, τη συνέχιση των ηχογραφήσεων τόσο κατά την φάση εγκατάστασης όσο και κατά την φάση λειτουργίας, την αναζήτηση νεκρών χειροπτέρων και άλλες ενδεδειγμένες μεθόδους, όπως αυτές περιγράφονται και στις οδηγίες της UNEP/EUROBATS (Rodrigues et al. 2017). Τα δεδομένα αφού αναλυθούν θα αξιολογούνται από τις αδειοδοτούσες αρχές για τυχόν λήψη πρόσθετων μέτρων με σκοπό την προστασία των χειροπτέρων. Η δράση προτείνεται να υλοποιείται σε συνδυασμό με το αντίστοιχο μέτρο του Σχεδίου Διαχείρισης.

4.3.4.5.4 σΠΠΒ Ανατολική Λακωνία- Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή (ΠΠΒ-07)

ΠΖ-01 Περιφερειακή ζώνη Όρμου Νεάπολης Βοιών (ELPZ 2540101)

1. **Ρύθμιση της κίνησης των μηχανοκίνητων σκαφών στην περιφερειακή ζώνη Όρμου Νεάπολης Βοιών, κατά την περίοδο Απρίλιο έως και Οκτώβριο**

Προτεινόμενη ρύθμιση: Στο προτεινόμενο θαλάσσιο τμήμα και για το διάστημα από Απρίλιο έως και Οκτώβριο η κίνηση όλων των μηχανοκίνητων σκαφών (συμπεριλαμβανομένων και των υδροπλάνων) δεν επιτρέπεται με ταχύτητα μεγαλύτερη των 6 ναυτικών μιλίων ανά ώρα.

Τεκμηρίωση: Στόχος της ρύθμισης είναι η μείωση των περιστατικών τραυματισμού ή θανάτωσης των θαλασσίων χελωνών *Caretta caretta* από μηχανοκίνητα σκάφη στον θαλάσσιο χώρο.

Σημαντικό μέρος των περιστατικών εκθαλασσώσεων που προκαλούν τραυματισμό ή θανάτωση των θαλασσίων χελωνών οφείλεται στα μηχανοκίνητα θαλάσσια σπορ σε περιοχές με έντονη τουριστική ανάπτυξη ή/και με πυκνή φωλεοποίηση, τα οποία δύναται να προκαλέσουν συγκρούσεις με τις χελώνες όταν αυτές αναπαύονται στην επιφάνεια της θάλασσας ή αναδύονται για αναπνοή προκαλώντας τους σοβαρούς τραυματισμούς ή και θάνατο (Παναγοπούλου, 2021).

Η ρύθμιση κρίνεται απαραίτητη κατά την αναπαραγωγική περίοδο της θαλάσσιας χελώνας όπου παρατηρούνται υψηλές συγκεντρώσεις ενήλικων ατόμων και νεοσσών του είδους με έντονη κινητικότητα στην ευρύτερη περιοχή.

2. **Ρύθμιση της αλιείας μπροστά από την ωοτοκίας «Βάτικα» της *Caretta caretta* σε απόσταση 200μ από την ακτή, κατά την περίοδο Απρίλιο έως και Οκτώβριο**

Προτεινόμενη ρύθμιση: Σε απόσταση 200μ. από την ακτή στην περιοχή που χωροθετείται μπροστά από την αμμώδη παραλία ωοτοκίας της *Caretta caretta* «Βάτικα» και για το διάστημα από Απρίλιο έως και Οκτώβριο, δεν επιτρέπεται η επαγγελματική αλιεία με στατικά δίχτυα (απλάδια, ή μανωμένα, ή συνδυασμό αυτών) καθώς και η ερασιτεχνική αλιεία.

Τεκμηρίωση: Στόχος της ρύθμισης είναι η μείωση των περιστατικών τυχαίας σύλληψης της *Caretta caretta* σε αλιευτικά εργαλεία.

Η τυχαία σύλληψη (incidental catch) σε αλιευτικά εργαλεία θεωρείται πλέον η σοβαρότερη απειλή για τους πληθυσμούς των θαλάσσιων χελωνών στην Ελλάδα (Παναγοπούλου, 2021). Τα στατικά δίχτυα της παράκτιας αλιείας αποτελούν το αλιευτικό εργαλείο με το μεγαλύτερο ποσοστό άμεσης θνησιμότητας που μπορεί να φτάσει και το 80% των χελωνών που πιάνονται σε στατικά δίχτυα (Panagopoulou et al., 2017). Τα στοιχεία για τον ακριβή αριθμό χελωνών που πιάνονται τυχαία σε αλιευτικά σκάφη στην Ελλάδα είναι ανεπαρκή, όπως επίσης λίγα είναι γνωστά για την άμεση και έμμεση θνησιμότητα που ακολουθεί λόγω τραυματισμού του ζώου από τη σύλληψη στο εργαλείο.

Η ρύθμιση κρίνεται απαραίτητη κατά την αναπαραγωγική περίοδο της θαλάσσιας χελώνας όπου παρατηρούνται υψηλές συγκεντρώσεις ενήλικων ατόμων και νεοσσών του είδους με έντονη κινητικότητα στην ευρύτερη περιοχή.

3. Εκπόνηση Μελέτης Βάσης και υλοποίηση Προγράμματος παρακολούθησης των θαλασσίων χελωνών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas* στη θαλάσσια περιφερειακή ζώνη (κατά την περίοδο Απρίλιο έως και Οκτώβριο)

Η εκπόνηση Μελέτης Βάσης και η υλοποίηση προγράμματος παρακολούθησης αποσκοπεί στη συλλογή περισσότερων στοιχείων λόγω γενικότερης έλλειψης δεδομένων με στόχο στην καταγραφή της δραστηριότητας του είδους στην περιοχή, την εκτίμηση της κατάστασης των διαθέσιμων ενδιαιτημάτων για τις θαλάσσιες χελώνες *Caretta caretta*, και την καταγραφή και αξιολόγηση των ανθρωπογενών επιπτώσεων που δέχεται ο πληθυσμός τους.

Το πρόγραμμα παρακολούθησης προτείνεται να καταγράφει τις ακόλουθες παραμέτρους:

- Η αξιολόγηση της παρουσίας και κίνησης των θαλάσσιων χελωνών (μαρκάρισμα, δορυφορικοί πομποί, μη επανδρωμένα εναέρια οχήματα κλπ.).
- Ο αριθμός των τυχαίων συλλήψεων σε αλιευτικά εργαλεία.
- Ο αριθμός εκθαλασσώσεων θαλασσίων χελωνών στη περιοχή, και καταγραφή πιθανής αιτίας πρόκλησης θανάτουΗ αξιολόγηση του βαθμού διατήρησης των σημαντικών θαλάσσιων οικοτόπων τροφοληψίας
- Η χαρτογράφηση και αξιολόγηση του βαθμού των σημαντικών πιέσεων που ασκούνται στα είδη.

Σημειώνεται ότι ειδικά για το είδος *Chelonia mydas* η μελέτη θα επιβεβαιώσει αρχικά την παρουσία του είδους στην περιοχή μελέτης (σύμφωνα με τα δεδομένα του ΑΡΧΕΛΩΝ έχουν καταγραφεί δύο εκθαλασσώσεις ατόμων του είδους) και κατόπιν συστηματική παρακολούθηση. Η παρακολούθηση προτείνεται να επαναλαμβάνεται σε ετήσια βάση κατά την αναπαραγωγική περίοδο της *Caretta caretta* και *Chelonia mydas*, από Απρίλιο έως και Οκτώβριο. Το αναλυτικό πρόγραμμα καταγραφής και παρακολούθησης παρουσιάζεται στο Σχέδιο Διαχείρισης.

4. Καθαρισμός του θαλάσσιου πυθμένα από απολεσθέντα αλιευτικά εργαλεία στην περιφερειακή ζώνη

Στόχος της ρύθμισης είναι η μείωση των απολεσθέντων αλιευτικών εργαλείων με απώτερο σκοπό τη μείωση φαινομένων εγκλωβισμού της *Caretta caretta* σε απολεσθέντα αλιευτικά εργαλεία.

Σημαντική είναι η επίπτωση από τα χαμένα αλιευτικά εργαλεία, όπως τα δίχτυα και παραγάδια, φαινόμενο γνωστό και ως "Ghost gear" ή «lost fishing gear" ή "derelict gear". Στην περίπτωση αυτή το εργαλείο συνεχίζει να αλιεύει είδη-στόχους, μη στόχους και προστατευόμενα είδη όπως οι χελώνες, μεταβάλει τη σύνθεση των βενθικών βιοκοινωνιών, εισάγει συνθετικό υλικό στην τροφική αλυσίδα, διευκολύνει η εισαγωγή ξένων ειδών και εμπλέκει παθητικά τους θαλάσσιους οργανισμούς (Macfadyen et al., 2009).

Η απομάκρυνση των απολεσθέντων αλιευτικών εργαλείων υλοποιείται με στοχευμένους υποβρύχιους καθαρισμούς από ειδικά εκπαιδευμένους αυτόνομους δύτες με τη συνδρομή των τοπικών καταδυτικών κέντρων και εθελοντών της περιοχής, ή/και με ειδικά εξοπλισμένα σκάφη. Η

δράση δύναται να ενισχυθεί με επιπλέον μέτρα όπως η παροχή συσκευών εντοπισμού (GPS) με στόχο τον άμεσο εντοπισμό των απολεσθέντων αλιευτικών εργαλείων στους παράκτιους αλιείς και την τοποθέτηση κάδων ανακύκλωσης στα αλιευτικά καταφύγια και λιμένες σε συνεργασία με εταιρεία ανακύκλωσης/ μεταποίησης των απολεσθέντων εργαλείων.

Η δράση προτείνεται να υλοποιείται κάθε δύο χρόνια και αναμένεται να ευνοήσει και άλλα είδη χλωρίδας και πανίδας που είναι παρόντα στην περιοχή.

Η δράση μπορεί να υλοποιείται με ταυτόχρονα με την υλοποίηση της αντίστοιχης δράσης που προτείνεται στην όμορη περιοχή GR2520002 στη χέρσο, και παρουσιάζεται αναλυτικά στο Σχέδιο Διαχείρισης.

5. Δράσεις ευαισθητοποίησης, ενημέρωσης και κατάρτισης των εμπλεκόμενων φορέων και χρηστών

Στόχος των δράσεων ενημέρωσης είναι οι εμπλεκόμενοι και οι χρήστες, όντας ενήμεροι για τη σημασία του είδους *Caretta caretta* και τις απειλές που αυτό αντιμετωπίζει, θα είναι σε θέση να προσαρμόσουν ανάλογα τις δραστηριότητές τους ώστε να μην επηρεάζεται αρνητικά το είδος, ενώ ταυτόχρονα θα γνωρίζουν πώς να ενεργήσουν και ποιες αρχές να ενημερώσουν σε περίπτωση που αυτό καταστεί απαραίτητο.

Ενημέρωση και κατάρτιση εμπλεκομένων φορέων και χρηστών (ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, Σύλλογοι ερασιτεχνών και επαγγελματιών αλιέων, Λιμενικό Σώμα, Καταδυτικά Κέντρα, Σύλλογοι Ναυσιπλοϊών κτλ.) για σημαντικά θέματα που αφορούν τις θαλάσσιες χελώνες, όπως τα θαλάσσια απορρίμματα, απεγκλωβισμός χελωνών από αλιευτικά εργαλεία, παροχή πρώτων βοηθειών σε τραυματισμένες χελώνες κτλ. Η Δράση δύναται να υλοποιηθεί με την πραγματοποίηση σεμιναρίων, έκδοση ενημερωτικού υλικού και οδηγού καλών πρακτικών, δημιουργία οπτικο-ακουστικού υλικού κ.ά. Αποτελεί επιπρόσθετη θεματική ενότητα που αφορά το θαλάσσιο τμήμα και προτείνεται να ενταχθεί στην υλοποίηση αντίστοιχων διαχειριστικών δράσεων ευαισθητοποίησης, ενημέρωσης και κατάρτισης των εμπλεκομένων που περιγράφονται σε σχετικό κεφάλαιο του παρόντος.

6. Εκπόνηση μελέτης βάσης για την εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας σκαφών αναψυχής και χωροθέτησης ειδικών αγκυροβολίων σκαφών αναψυχής φιλικών προς τους ευαίσθητους όπως Τ.Ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»

Στόχος της ειδικής ρύθμισης είναι η μείωση των άμεσων επιπτώσεων από την αγκυροβόληση των σκαφών αναψυχής στον τύπο οικοτόπου προτεραιότητας 1120*.

Η ναυσιπλοΐα αναψυχής προκαλεί επιπτώσεις που ποικίλουν αναλόγως με το είδος και το μέγεθος των σκαφών. Η πιο σημαντική επίπτωση είναι η αγκυροβόληση με άμεση επίπτωση στα λιβάδια ποσειδωνίας (τ.ο. 1120*) και «Ύφαλοι» (τ.ο. 1170) , η οποία είναι ανάλογη με το μέγεθος του σκάφους και συνεπώς το μέγεθος της άγκυρας, της αλυσίδας και της αντίστασης που απαιτείται να ασκηθεί από τον πυθμένα για την ακινητοποίηση του σκάφους. Έχει εκτιμηθεί ότι στη Μεσόγειο η μείωση κατά 34% των λιβαδιών ποσειδωνίας οφείλεται στα αγκυροβόλια. Άλλες επιπτώσεις είναι η ρύπανση των παράκτιων υδάτων ειδικά από δίχρονους κινητήρες με τους οποίους συχνά είναι

εφοδιασμένα τα σκάφη αναψυχής. Έχει εκτιμηθεί ότι το 20-30% των καυσίμων και του λιπαντικού από τους κινητήρες των σκαφών καταλήγει ανεπεξέργαστο απευθείας στον βυθό (Μακρυκώστα et al., 2019).

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της μελέτης βάσης, θα οριστεί ο μέγιστος αριθμός σκαφών αναψυχής που μπορεί να δεχτεί ο Όρμος Νεάπολης στο σύνολο της έκτασής του. Επιπλέον θα χωροθετηθούν και θα τοποθετηθούν ειδικά αγκυροβόλια φιλικών προς τον ευαίσθητο Τ.Ο. 1120* για την πρόσδεση των σκαφών αναψυχής στην περιοχή. Οι εγκαταστάσεις φιλικών αγκυροβολίων χρήζουν ετήσιας συντήρησης από την αρμόδια αρχή της προστατευόμενης περιοχής.

ΠΖ-02 Περιφερειακή ζώνη Πύργου Αγίου Στεφάνου (ELPZ 2540102)

1. Προτεινόμενες Ρυθμίσεις

Για να διασφαλιστεί η λειτουργικότητα, της περιφερειακής ζώνης, και στο μέλλον θα πρέπει να ληφθούν τα παρακάτω μέτρα:

- Σε περίπτωση χορήγησης άδειας έγκρισης επέμβασης από τη Δασική Υπηρεσία θα πρέπει να έχει προηγηθεί λεπτομερής μελέτη βάσει της οποίας αποδεικνύεται ότι η επέμβαση δεν επηρεάζει αρνητικά τη λειτουργία της ζώνης.
- Σε περίπτωση άσκησης κτηνοτροφίας εντός της ζώνης, αυτή θα πρέπει να λαμβάνει χώρα βάσει των προβλέψεων του Διαχειριστικού Σχεδίου Βόσκησης που αναμένεται να εκπονήσει η οικεία Περιφέρεια, αφού ληφθεί υπόψη σε αυτό ο χαρακτηρισμός των εκτάσεων ως περιφερειακή ζώνη και ληφθούν τα κατάλληλα διαχειριστικά μέτρα για τη διασφάλιση της μη υποβάθμισης της βλάστησης.
- Αν συγκεκριμένα τμήματα περιληφθούν σε Δασικό Διαχειριστικό Σχέδιο, αυτό θα πρέπει να θέτει ως βασικό διαχειριστικό σκοπό, για τις συγκεκριμένες εκτάσεις, τη λειτουργία τους ως περιφερειακή ζώνη.
- Στις καλλιεργήσιμες εκτάσεις προτείνεται προώθηση της βιολογικής γεωργίας και η χρήση βιολογικών σκευασμάτων.
- Προτείνεται να διασφαλιστεί η διατήρηση της μωσαϊκότητας του τοπίου και των ήπιων παραδοσιακών ανθρώπινων δραστηριοτήτων (γεωργία και κτηνοτροφία).

2. Χαρτογράφηση και καταγραφή των σημαντικών θέσεων τροφοληψίας των χειροπτέρων

Η καταγραφή και χαρτογράφηση των θέσεων τροφοληψίας και της θηρευτικής δραστηριότητας τόσο των σημαντικότερων αποικιών χειροπτέρων της περιοχής, όσο και γενικότερα, είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση της διατήρησής τους. Το μέτρο περιλαμβάνει εργασίες πεδίου κατά τις όποιες θα εφαρμοστούν διάφορες τεχνικές (τηλεμετρία, ηχογραφήσεις, παγιδεύσεις κ.ά.), ώστε να εντοπιστούν οι σημαντικότερες θέσεις τροφοληψίας γύρω από τα κυριότερα καταφύγια της περιοχής, καθώς και οι διάδρομοι μετακίνησης προς αυτές, θα καταγραφούν και θα αξιολογηθούν οι πιέσεις και απειλές που δέχονται (π.χ. χρήσεις γης και αλλαγές αυτών, αγροχημικά, ρύπανση υγροτόπων, κατακερματισμός) και θα προταθούν κατάλληλα μέτρα για την διατήρηση ή/και βελτίωση της κατάστασης των ενδιαιτημάτων αυτών. Η δράση προτείνεται να υλοποιείται σε συνδυασμό με την αντίστοιχη δράση του Σχεδίου Διαχείρισης.

3. Στοχευμένη παρακολούθηση των επιπτώσεων της εγκατάστασης και λειτουργίας των αιολικών πάρκων στα είδη χειροπτέρων της περιοχής

Το μέτρο περιλαμβάνει τη διενέργεια εργασιών πεδίου και συνακόλουθη ανάλυση των δεδομένων που σχετίζονται με τις επιπτώσεις των ΑΣΠΗΕ στα χειρόπτερα. Οι εργασίες περιλαμβάνουν αναζήτηση τυχόν καταφυγίων πριν την εγκατάσταση των ΑΣΠΗΕ, τη διενέργεια ηχογραφήσεων και την εκτίμηση χρήσης του χώρου από τα χειρόπτερα πριν την εγκατάσταση και λειτουργία των ΑΣΠΗΕ, τη συνέχιση των ηχογραφήσεων τόσο κατά την φάση εγκατάστασης όσο και κατά την φάση λειτουργίας, την αναζήτηση νεκρών χειροπτέρων και άλλες ενδεδειγμένες μεθόδους, όπως αυτές περιγράφονται και στις οδηγίες της UNEP/EUROBATS (Rodrigues et al. 2017). Τα δεδομένα αφού αναλυθούν θα αξιολογούνται από τις αδειοδοτούσες αρχές για τυχόν λήψη πρόσθετων μέτρων με σκοπό την προστασία των χειροπτέρων. Η δράση προτείνεται να υλοποιείται σε συνδυασμό με το αντίστοιχο μέτρο του Σχεδίου Διαχείρισης.

4. Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών

Το μέτρο αφορά στη δημιουργία δέσμης μέτρων και κινήτρων για: α) Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις, β) Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας, γ) Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών, δ) Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων, ε) Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένες στην κλιματική αλλαγή. Αποτελεί επέκταση αντίστοιχου μέτρου που περιγράφεται στο Σχέδιο Διαχείρισης.

ΠΖ-03 Περιφερειακή ζώνη παραλίας Αγίας Θέκλας (ELPZ254013)

ΠΖ-04 Περιφερειακή ζώνη παραλίας Αμπελάκια (ELPZ254014)

ΠΖ-05 Περιφερειακή ζώνη παραλίας Πρωτοψάλτης (ELPZ254015)

ΠΖ-06 Περιφερειακή ζώνη παραλίας Λειβάδια (Ξιφιάς) (ELPZ254016)

ΠΖ-07 Περιφερειακή ζώνη παραλίας Καστέλας (ELPZ254017)

ΠΖ-08 Περιφερειακή ζώνη παραλίας Αγίου Φωκά (ELPZ254018)

1. Εκπόνηση μελέτης βάσης και Συστηματική παρακολούθηση κατά μήκος της παραλίας ωοτοκίας της *Caretta caretta*

Η εκπόνηση Μελέτης Βάσης και η υλοποίηση προγράμματος παρακολούθησης αποσκοπεί στη συλλογή περισσότερων στοιχείων και κάλυψης κενών γνώσης λόγω γενικότερης έλλειψης δεδομένων, με στόχο την καταγραφή και εκτίμηση της δραστηριότητας του είδους στην περιοχή.

Το πρόγραμμα παρακολούθησης προτείνεται να καταγράφει τις ακόλουθες παραμέτρους:

- Ο αριθμός εξόδων θηλυκών χελωνών και ο συνολικός αριθμός των φωλιών.
- Η επιτυχής έξοδος των νεοσσών από τη φωλιά και άφιξή τους στη θάλασσα.

- Ο προσδιορισμός εξωτερικών παραγόντων που θα μπορούσαν να επηρεάσουν την επώαση των αυγών, την έξοδο των νεοσσών ή/και την ποιότητα του βιοτόπου.
- Καταγραφή και σήμανση των θηλυκών χελωνών κατά τη διάρκεια της ωοτοκίας.

Η παρακολούθηση προϋποθέτει την ειδική σήμανση των φωλεών που έχουν διαπιστωθεί, ώστε να είναι ορατές από τους χρήστες της παραλίας. Επίσης, στα πλαίσια της ερευνητικής δραστηριότητας, δύναται να πραγματοποιηθούν επεμβάσεις στις φωλιές (π.χ. εκσκαφή και μεταφορά για την προστασία τους) για επιστημονικούς λόγους και από εξειδικευμένο προσωπικό που έχουν λάβει σχετική άδεια από τις αρμόδιες αρχές.

Η παρακολούθηση προτείνεται να επαναλαμβάνεται σε ετήσια βάση κατά την αναπαραγωγική περίοδο της *Caretta caretta*, από Απρίλιο έως και Οκτώβριο. Η δράση μπορεί να υλοποιηθεί ταυτόχρονα με το πρόγραμμα παρακολούθησης της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* στις παραλίες φωλεοποίησης εντός του GR2540003 και παρουσιάζεται αναλυτικά στο Σχέδιο Διαχείρισης.

2. Διασφάλιση καθαριότητας αιγιαλού και παραλίας και αποκομιδής των απορριμμάτων

Στόχος της δράσης είναι η συστηματική απομάκρυνση των απορριμμάτων από την παραλία, ώστε να μειωθεί ο κίνδυνος εγκλωβισμού ή κατανάλωσης από τις θαλάσσιες χελώνες (θηλυκά άτομα και νεοσσοί), και η γενικότερη αποφυγή μεταφοράς των απορριμμάτων στο θαλάσσιο περιβάλλον.

Ο καθαρισμός της παραλίας συνίσταται να πραγματοποιείται με χειρωνακτικά μέσα κατά τη διάρκεια της περιόδου ωοτοκίας (Απρίλιος-Οκτώβριος). Ο καθαρισμός με μηχανικά μέσα μπορεί να υλοποιηθεί πριν από την έναρξη (δηλαδή πριν την 1η Απριλίου) και μετά το τέλος της περιόδου ωοτοκίας (δηλαδή μετά την 31η Οκτωβρίου), εφόσον κρίνεται απολύτως απαραίτητος και κατόπιν σχετικής άδειας από τις αρμόδιες αρχές. Η διαδικασία του καθαρισμού δεν πρέπει να επηρεάζει τις αμμοθίνες, τη φυσική βλάστηση και τις πέτρες που βρίσκονται ανάμεικτες στην άμμο, καθώς τα στοιχεία αυτά προστατεύουν την ακτή από τη διάβρωση. Τα σκουπίδια που συγκεντρώνονται πρέπει να απομακρύνονται από την παραλία και τον περιβάλλοντα χώρο, ακόμα κι αν πρόκειται για φυτικής προελεύσεως υπολείμματα τα οποία απομακρύνονται επιλεκτικά ώστε να διασφαλίζεται επαρκής πρόσβαση στις θέσεις ωοτοκίας από το είδος. Η τοποθέτηση ικανού αριθμού κάδων απορριμμάτων και η τακτική περισυλλογή των σκουπιδιών, διασφαλίζει σε μεγάλο ποσοστό την καθαρότητα της ακτής.

Όσον αφορά στην απομάκρυνση νεκρού φυτικού υλικού (dead matte) Ποσειδωνίας που εκβράζεται στις παραλίες, ομοίως αυτή θα πραγματοποιείται με ήπια, χειρωνακτική και αυστηρώς τοπική παρέμβαση-αφαίρεση για την δημιουργία διόδου του νεκρού φυτικού υλικού εφόσον δυσκολεύουν την πρόσβαση των λουόμενων στη θάλασσα, ενώ το αποσπασμένο υλικό θα μετατοπίζεται σε ανώτερους ορίζοντες της παραλίας και θα παραμένει εκεί ως βιοτικό στοιχείο του αιγιαλού. Η εκάστοτε απόφαση κρίνεται κατά τόπους από την αρμόδια διαχειριστική αρχή.

Ο καθαρισμός της παραλίας προτείνεται να υλοποιηθεί από το Δήμο ή/και τον παραχωρησιούχο σε συστηματική βάση, και συμπληρωματικά από πρωτοβουλίες πολιτών και ΜΚΟ σε στοχευμένη περίοδο που αφορά την περίοδο αναπαραγωγής της χελώνας (Απρίλιος έως Οκτώβριος).

3. Τοποθέτηση κατάλληλης ενημερωτικής σήμανσης (πινακίδα πληροφόρησης) κατά μήκος της παραλίας ωοτοκίας της *Caretta caretta*

Στόχος της δράσης είναι η ενημέρωση των χρηστών/ λουόμενων για το προστατευτέο αντικείμενο της περιοχής και τους κανόνες σωστής συμπεριφοράς προς αυτό, με την τοποθέτηση μόνιμης ενημερωτικής πινακίδας.

Συγκεκριμένα, η ενημερωτική πινακίδα συνίσταται να αναφέρει τουλάχιστον την αποφυγή πρόσβασης και κίνησης οχημάτων στην παραλία, αποφυγή καταπάτησης, εκχέρσωσης και εκρίζωσης αμμοθινών και αμμόφιλων και λοιπών ειδών που αποικίζουν τις αμμώδεις ζώνες των παράκτιων τύπων οικοτόπων, για την προστασία και διασφάλιση της κατάστασης διατήρησης των αμμοθινών και αμμόφιλων ειδών καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Αποφυγή ενόχλησης των θαλασσίων χελωνών, αποφυγή τοποθέτησης ομπρελών και ξαπλωστρών στις φωλιές του είδους, αποφυγή χρήσης φορητών πηγών φωτός και άναμμα φωτιάς στην παραλία, αποφυγή beach parties κτλ. κατά την περίοδο ωοτοκίας της *Caretta caretta* (Απρίλιος έως και Οκτώβριος). Η δράση μπορεί να υλοποιηθεί παράλληλα με την αντίστοιχη δράση ενημέρωσης των χρηστών του Σχεδίου Διαχείρισης.

4. Ειδικοί όροι κατά την επινοικίαση τμημάτων αιγιαλού και κατά μήκος της παραλίας ωοτοκίας της *Caretta caretta* (παραχώρηση απλής χρήσης αιγιαλού)

- Επιτρέπονται οι προσωρινές εγκαταστάσεις που θα τοποθετηθούν για την εξυπηρέτηση των λουομένων και την αναψυχή του κοινού, με την προϋπόθεση ότι απομακρύνονται μετά το πέρας της περιόδου χρήσης τους (ενδεικτικά: τροχήλατες καντίνες, ομπρέλες, βάσεις για ομπρέλες). Οποιαδήποτε μόνιμη ή ημι-μόνιμη κατασκευή υποδομής δεν επιτρέπεται. Όλες οι κατασκευές να συνδέονται με το έδαφος με τρόπο που μειώνεται η επιφάνεια επαφής με τις αμμοθίνες και ελαχιστοποιούνται οι επεμβάσεις σε αυτές.
- Συνίσταται η τοποθέτηση ομπρελών σε σταθερά σημεία και σε άξονες κάθετους προς το κύμα καθώς και εξασφάλιση απόστασης ίσης ή μεγαλύτερης των τριών (3) μέτρων μεταξύ τους, και σε απόσταση τουλάχιστον πέντε (5) μέτρων από την κορυφή της παραλίας και από την ακτογραμμή (διασφάλιση ελεύθερης ζώνης πλάτους πέντε μέτρων εκατέρωθεν των ομπρελών). Οι ξαπλώστρες και ο υπόλοιπος κινητός εξοπλισμός συνίσταται να συγκεντρώνεται με τη δύση του ηλίου σε σημείο εκτός της αμμώδους παραλίας και επανατοποθέτησή τους το πρωί. Η μεταφορά τους απαγορεύεται να γίνεται με «σύρσιμο» επί της άμμου. Ειδικότερα για τις ομπρέλες και λόγω της σταθερής βάσης τους, δεν συνίσταται η καθημερινή μεταφορά τους αλλά η χρήση ομπρελών που μπορούν να κλείνουν, ώστε στην περίπτωση δημιουργίας φωλιάς, να υπάρχει δυνατότητα περιορισμού της σκίασης του σημείου αυτού της παραλίας.

5. Ρύθμιση άμεσου και διάχυτου φωτισμού πλησίον της παραλίας ωοτοκίας της *Caretta caretta*

Στόχος της δράσης είναι η μείωση της όχλησης των νεοσσών της *Caretta caretta* από τη φωτορύπανση, με απώτερο σκοπό την εξασφάλιση της καλής κατάστασης διατήρησης του είδους στην περιοχή.

Η φωτορύπανση προκαλεί μεγάλες απώλειες νεοσσών όταν αυτοί εκκολάπτονται τη νύχτα και κατευθύνονται προς τη θάλασσα ακολουθώντας το φωτεινότερο σημείο που σε μια σκοτεινή παραλία είναι ο θαλάσσιος ορίζοντας. Ο έντονος φωτισμός που προέρχεται από την οικιστική ανάπτυξη, μεμονωμένα κτήρια ή φώτα στους δρόμους πλησίον της παραλίας ωοτοκίας δύναται να επηρεάζει σημαντικά τον προσανατολισμό των νεοσσών και να οδηγεί σε απώλειες λόγω εξάντλησης, θήρευσης ή καταπάτησης από οχήματα (Παναγοπούλου, 2021).

Ο φωτισμός της περιοχής για την αποφυγή φωτορύπανσης, συνίσταται να πραγματοποιείται με τη χρήση κατάλληλων φωτιστικών σωμάτων καθώς και η χρήση καλύπτρων ώστε να διασφαλίζεται ανθεκτικότητα στους ισχυρούς ανέμους, η υψηλή ποιότητα κατασκευής, η πλήρης αδιαφάνεια της φωτεινής πηγής, η χρήση φύλλων αλουμινίου ή γαλβανισμένου ατσαλιού για την κατασκευή τους, η παροχή γωνίας αποκοπής του φωτός μεγαλύτερη των 90ο και η εξασφάλιση ότι το φως από τη σκιασμένη πηγή δεν φτάνει ως την παραλία.

ΟΔ-06 Οικολογικός διάδρομος μεταξύ του Σπηλαίου Σολωμού Τρύπα και του κεντρικού τμήματος της GR2540001 (ELEC10B6)
ΟΔ-07 Οικολογικός διάδρομος μεταξύ του Σπηλαίου Σολωμού Τρύπα (GR2540001) και Περιφερειακής ζώνης Πύργου Αγ. Στεφάνου (ELEC10B7)

Οι οικολογικοί διάδρομοι αποτελούν ήδη προστατευόμενη περιοχή καθώς περιλαμβάνονται στη ΖΕΠ GR2540007.

1. Προτεινόμενες Ρυθμίσεις

Για να διασφαλιστεί η λειτουργικότητα των οικολογικών διαδρόμων και στο μέλλον θα πρέπει συμπληρωματικά να ληφθούν τα παρακάτω μέτρα:

- Σε περίπτωση χορήγησης άδειας έγκρισης επέμβασης από τη Δασική Υπηρεσία θα πρέπει να έχει προηγηθεί λεπτομερής μελέτη βάσει της οποίας αποδεικνύεται ότι η επέμβαση δεν επηρεάζει αρνητικά τη λειτουργία των οικολογικών διαδρόμων.
- Σε περίπτωση άσκησης κτηνοτροφίας εντός των οικολογικών διαδρόμων, αυτή θα πρέπει να λαμβάνει χώρα βάσει των προβλέψεων του Διαχειριστικού Σχεδίου Βόσκησης που αναμένεται να εκπονήσει η οικεία Περιφέρεια, αφού ληφθεί υπόψη σε αυτό ο χαρακτηρισμός των εκτάσεων ως οικολογικοί διάδρομοι και ληφθούν τα κατάλληλα διαχειριστικά μέτρα για τη διασφάλιση της μη υποβάθμισης της βλάστησης.
- Αν συγκεκριμένα τμήματα περιληφθούν σε Δασικό Διαχειριστικό Σχέδιο, αυτό θα πρέπει να θέτει ως βασικό διαχειριστικό σκοπό, για τις συγκεκριμένες εκτάσεις, τη λειτουργία τους ως οικολογικός διάδρομος.
- Στις καλλιεργήσιμες εκτάσεις προτείνεται προώθηση της βιολογικής γεωργίας και η χρήση βιολογικών σκευασμάτων.
- Προτείνεται να διασφαλιστεί η διατήρηση της μωσαϊκότητας του τοπίου και των ήπιων παραδοσιακών ανθρώπινων δραστηριοτήτων (γεωργία και κτηνοτροφία).

2. Χαρτογράφηση και καταγραφή των σημαντικών θέσεων τροφοληψίας των χειροπτέρων

Η καταγραφή και χαρτογράφηση των θέσεων τροφοληψίας και της θηρευτικής δραστηριότητας τόσο των σημαντικότερων αποικιών χειροπτέρων της περιοχής, όσο και γενικότερα, είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση της διατήρησής τους. Το μέτρο περιλαμβάνει εργασίες πεδίου κατά τις όποιες θα εφαρμοστούν διάφορες τεχνικές (τηλεμετρία, ηχογραφήσεις, παγιδεύσεις κ.ά.), ώστε να εντοπιστούν οι σημαντικότερες θέσεις τροφοληψίας γύρω από τα κυριότερα καταφύγια της περιοχής, καθώς και οι διάδρομοι μετακίνησης προς αυτές, θα καταγραφούν και θα αξιολογηθούν οι πιέσεις και απειλές που δέχονται (π.χ. χρήσεις γης και αλλαγές αυτών, αγροχημικά, ρύπανση υγροτόπων, κατακερματισμός) και θα προταθούν κατάλληλα μέτρα για την διατήρηση ή/και βελτίωση της κατάστασης των ενδιαιτημάτων αυτών. Η δράση προτείνεται να υλοποιείται σε συνδυασμό με την αντίστοιχη δράση του Σχεδίου Διαχείρισης.

3. Στοχευμένη παρακολούθηση των επιπτώσεων της εγκατάστασης και λειτουργίας των αιολικών πάρκων στα είδη χειροπτέρων της περιοχής

Το μέτρο περιλαμβάνει τη διενέργεια εργασιών πεδίου και συνακόλουθη ανάλυση των δεδομένων που σχετίζονται με τις επιπτώσεις των ΑΣΠΗΕ στα χειρόπτερα. Οι εργασίες περιλαμβάνουν αναζήτηση τυχόν καταφυγίων πριν την εγκατάσταση των ΑΣΠΗΕ, τη διενέργεια ηχογραφήσεων και την εκτίμηση χρήσης του χώρου από τα χειρόπτερα πριν την εγκατάσταση και λειτουργία των ΑΣΠΗΕ, τη συνέχιση των ηχογραφήσεων τόσο κατά την φάση εγκατάστασης όσο και κατά την φάση λειτουργίας, την αναζήτηση νεκρών χειροπτέρων και άλλες ενδεδειγμένες μεθόδους, όπως αυτές περιγράφονται και στις οδηγίες της UNEP/EUROBATS (Rodrigues et al. 2017). Τα δεδομένα αφού αναλυθούν θα αξιολογούνται από τις αδειοδοτούσες αρχές για τυχόν λήψη πρόσθετων μέτρων με σκοπό την προστασία των χειροπτέρων. Η δράση προτείνεται να υλοποιείται σε συνδυασμό με το αντίστοιχο μέτρο του Σχεδίου Διαχείρισης.

4. Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών

Το μέτρο αφορά στη δημιουργία δέσμης μέτρων και κινήτρων για: α) Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις, β) Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας, γ) Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών, δ) Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων, ε) Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένες στην κλιματική αλλαγή. Αποτελεί επέκταση αντίστοιχου μέτρου που περιγράφεται στο Σχέδιο Διαχείρισης.

ΟΔ-08 Οικολογικός διάδρομος/Περιφερειακή ζώνη μεταξύ των περιοχών GR2540001 και GR2540002 (ELEC10B8)

1. Προτεινόμενες Ρυθμίσεις

Για να διασφαλιστεί η λειτουργικότητα του οικολογικού διαδρόμου στο μέλλον θα πρέπει συμπληρωματικά να ληφθούν τα παρακάτω μέτρα:

- Σε περίπτωση χορήγησης άδειας έγκρισης επέμβασης θα πρέπει να έχει προηγηθεί λεπτομερής μελέτη βάσει της οποίας αποδεικνύεται ότι η επέμβαση δεν επηρεάζει αρνητικά τη λειτουργία του οικολογικού διαδρόμου / περιφερειακής ζώνης. Δεδομένου του σχεδιασμού για τοποθέτηση αιολικών πάρκων στην περιοχή, κάτι που συνεπάγεται πιθανή καταστροφή ενδιαιτημάτων, διαδρόμων μετακίνησης και σημαντικών καταφυγίων χειροπτέρων του Παρ. ΙΙ (πιθανότατα πριν αυτά εντοπιστούν), στη λεπτομερή μελέτη θα πρέπει να αξιολογούνται οι επιπτώσεις στα χειρόπτερα και ιδιαίτερα των καταφυγίων τους. Επομένως εκτός των άλλων η μελέτη θα πρέπει υποχρεωτικά να περιλαμβάνει αναζήτηση και αξιολόγηση πιθανών καταφυγίων χειροπτέρων.
- Αν συγκεκριμένα τμήματα περιληφθούν σε Δασικό Διαχειριστικό Σχέδιο, αυτό θα πρέπει να θέτει ως βασικό διαχειριστικό σκοπό, για τις συγκεκριμένες εκτάσεις, τη λειτουργία τους ως οικολογικός διάδρομος.
- Στις καλλιεργήσιμες εκτάσεις προτείνεται προώθηση της βιολογικής γεωργίας και η χρήση βιολογικών σκευασμάτων.
- Προτείνεται να διασφαλιστεί η διατήρηση των ήπιων παραδοσιακών ανθρώπινων δραστηριοτήτων (γεωργία και κτηνοτροφία).

2. Θεσμική πρόβλεψη απαγόρευσης οποιασδήποτε δραστηριότητας ή έργου ενδέχεται να υποβαθμίσει τα καταφύγια "Σπήλαιο Κότωνας" και "Σπήλαιο Κισσός"

Θέσπιση ρύθμισης η οποία να εξασφαλίζει την προστασία των καταφυγίων και μιας περιμετρικής έκτασης 1500 μ., από οποιαδήποτε ανθρωπογενή δραστηριότητα ενδέχεται να το υποβαθμίσει ή να τα καταστήσει λιγότερο κατάλληλα ως καταφύγια για τα χειρόπτερα. Η ρύθμιση αυτή θα πρέπει να εντάξει τα σπήλαια αυτά σε κάποιο καθεστώς προστασίας είτε με εγκαθίδρυση τοπικά μιας προστατευόμενης περιοχής είτε με επέκταση των περιοχών Natura με απώτερο σκοπό να οριστούν περιορισμοί και όροι στις ανθρώπινες δραστηριότητες που να εξασφαλίζουν επαρκώς την προστασία των καταφυγίων. Το μέτρο αφορά τόσο τα καταφύγια όσο και εκτάσεις που τα περιβάλουν και κρίνονται ως σημαντικές για τη διατήρηση της καταλληλότητας του κάθε καταφυγίου (θέσεις τροφοληψίας, διάδρομοι μετακίνησης).

3. Χαρτογράφηση και καταγραφή των σημαντικών θέσεων τροφοληψίας των χειροπτέρων

Η καταγραφή και χαρτογράφηση των θέσεων τροφοληψίας και της θηρευτικής δραστηριότητας τόσο των σημαντικότερων αποικιών χειροπτέρων της περιοχής, όσο και γενικότερα, είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση της διατήρησής τους. Το μέτρο περιλαμβάνει εργασίες πεδίου κατά τις όποιες θα εφαρμοστούν διάφορες τεχνικές (τηλεμετρία, ηχογραφήσεις, παγιδεύσεις κ.ά.), ώστε να εντοπιστούν οι σημαντικότερες θέσεις τροφοληψίας γύρω από τα κυριότερα καταφύγια της περιοχής, καθώς και οι διάδρομοι μετακίνησης προς αυτές, θα καταγραφούν και θα αξιολογηθούν οι πιέσεις και απειλές που δέχονται (π.χ. χρήσεις γης και αλλαγές αυτών, αγροχημικά, ρύπανση υγροτόπων, κατακερματισμός) και θα προταθούν κατάλληλα μέτρα για την διατήρηση ή/και βελτίωση της κατάστασης των ενδιαιτημάτων αυτών. Η δράση προτείνεται να υλοποιείται σε συνδυασμό με την αντίστοιχη δράση του Σχεδίου Διαχείρισης.

4. Στοχευμένη παρακολούθηση των επιπτώσεων της εγκατάστασης και λειτουργίας των αιολικών πάρκων στα είδη χειροπτέρων της περιοχής

Το μέτρο περιλαμβάνει τη διενέργεια εργασιών πεδίου και συνακόλουθη ανάλυση των δεδομένων που σχετίζονται με τις επιπτώσεις των ΑΣΠΗΕ στα χειρόπτερα. Οι εργασίες περιλαμβάνουν αναζήτηση τυχόν καταφυγίων πριν την εγκατάσταση των ΑΣΠΗΕ, τη διενέργεια ηχογραφήσεων και την εκτίμηση χρήσης του χώρου από τα χειρόπτερα πριν την εγκατάσταση και λειτουργία των ΑΣΠΗΕ, τη συνέχιση των ηχογραφήσεων τόσο κατά την φάση εγκατάστασης όσο και κατά την φάση λειτουργίας, την αναζήτηση νεκρών χειροπτέρων και άλλες ενδεδειγμένες μεθόδους, όπως αυτές περιγράφονται και στις οδηγίες της UNEP/EUROBATS (Rodrigues et al. 2017). Τα δεδομένα αφού αναλυθούν θα αξιολογούνται από τις αδειοδοτούσες αρχές για τυχόν λήψη πρόσθετων μέτρων με σκοπό την προστασία των χειροπτέρων. Η δράση προτείνεται να υλοποιείται σε συνδυασμό με το αντίστοιχο μέτρο του Σχεδίου Διαχείρισης.

5. Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών

Το μέτρο αφορά στη δημιουργία δέσμης μέτρων και κινήτρων για: α) Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις, β) Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας, γ) Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών, δ) Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων, ε) Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένες στην κλιματική αλλαγή. Αποτελεί επέκταση αντίστοιχου μέτρου που περιγράφεται στο Σχέδιο Διαχείρισης.

4.3.4.5.5 σΠΠΒ Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα (ΠΠΒ-08)

Σημαντική επισήμανση:

Σύμφωνα με οδηγίες του ΥΠΕΝ, στο τελικό τεύχος της παρούσας ΕΠΜ, για τις Περιφερειακές Ζώνες ΠΖ-01, ΠΖ-02, ΠΖ-03 και ΠΖ-04 που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της εγκεκριμένης Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης (ΕΠΜ) του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ιονίου (ΕΘΠΙΟ), δεν καθορίζονται ρυθμίσεις στο πλαίσιο της παρούσας.

Για τα τμήματα αυτά εφαρμόζονται οι προβλέψεις της εγκεκριμένης ΕΠΜ του ΕΘΠΙΟ. Οι εν λόγω περιοχές αποτυπώνονται στους χάρτες με διακριτή (γκρι) σκίαση και επισημαίνονται στους πίνακες περιφερειακών ζωνών, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην προηγούμενη ενότητα (4.3.3).

ΠΖ-05 Περιφερειακή ζώνη λεκανών απορροής Εκβολών Ευρώτα (ELPZ254035)

1. Προτεινόμενες ρυθμίσεις:

- Για την εκτέλεση έργων που επηρεάζουν την υδρολογία της περιοχής (αρδευτικά δίκτυα, γεωτρήσεις βάθους, έργα διευθέτησης χειμάρρων, υδατοδεξαμενές, φράγματα κ.λπ.) επιβάλλεται η εκπόνηση υδρογεωλογικής μελέτης που να δείχνει τα διαθέσιμα υδατικά αποθέματα για τις διάφορες χρήσεις, έγκριση περιβαλλοντικών όρων, καθώς και παρακολούθηση της ποιότητας και της ποσότητας των υδατικών πόρων που απορρέουν στην περιοχή.
- Η άσκηση της γεωργικής δραστηριότητας συνίσταται να ενταχθεί σε γεωργοπεριβαλλοντικές δράσεις όπως της βιολογικής γεωργίας ή συστήματα ολοκληρωμένης διαχείρισης φυτικής παραγωγής.
- Η βόσκηση θα πρέπει να ακολουθεί τις προβλέψεις εγκεκριμένου σχεδίου βόσκησης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4351/2015 (Α΄ 164). Μέχρι την έγκριση του διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης, η χρήση ασκείται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Σε περίπτωση άσκησης κτηνοτροφίας εντός οικολογικών διαδρόμων, αυτή θα πρέπει να λαμβάνει χώρα βάσει των προβλέψεων του Διαχειριστικού Σχεδίου Βόσκησης, αφού ληφθεί υπόψη σε αυτό ο χαρακτηρισμός των εκτάσεων ως οικολογικοί διάδρομοι και ληφθούν τα κατάλληλα διαχειριστικά μέτρα για τη διασφάλιση της μη υποβάθμισης της βλάστησης.
- Η διαχείριση της γεωργικής και κτηνοτροφικής δραστηριότητας θα πρέπει να διασφαλίζει τη διατήρηση της μωσαϊκότητας του τοπίου, μέσω της διατήρησης φυσικών ή ημιφυσικών στοιχείων (φυτοφράκτες, παρόχθια βλάστηση κ.λπ), καθώς και της συνέχισης ήπιων, παραδοσιακών πρακτικών διαχείρισης της γης.
- Διασφαλίζεται η καθαριότητα των ρεμάτων, των παρόχθιων και παραλίμνιων περιοχών, με την τακτική απομάκρυνση απορριμμάτων, φερτών και λοιπών στερεών αποβλήτων, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

- Κατά την εκτέλεση έργων διαχείρισης υδατικών πόρων (αντιπλημμυρικά, υδρομαστεύσεις, υδροδοτήσεις κ.λπ) καθώς και τα έργα βελτίωσης της παροχετευτικότητας θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι δεν αλλοιώνονται βασικές οικολογικές διεργασίες και η απαιτούμενη οικολογική παροχή στο υδάτινο οικοσύστημα.
- Λαμβάνονται μέτρα για τη διατήρηση και προστασία της αυτοφυούς παρόχθιας και υγροτοπικής βλάστησης, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.
- Κατά τη διαδικασία Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων στην περιοχή αυτή θα πρέπει να εξετάζονται ιδιαίτερα τυχόν επιπτώσεις στα υδάτινα συστήματα.
- Σε κάθε περίπτωση κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων κάθε τύπου, θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι:

  α) δεν υποβαθμίζεται η ποσότητα και ποιότητα του υδατικού ισοζυγίου της περιοχής,

  β) αποφεύγεται μεγάλος βαθμός κατακερματισμού από φραγμούς που δύναται να έχουν επιπτώσεις στη λειτουργία του υδάτινου οικοσυστήματος,

  γ) δεν επέρχονται μεταβολές του υδρολογικού ισοζυγίου της λιμνοθάλασσας της Γιάλοβας

  δ) λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για την αποφυγή ρύπανσης των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων

2. Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών

Το μέτρο αφορά στη δημιουργία δέσμης μέτρων και κινήτρων για: α) Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις, β) Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας, γ) Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών, δ) Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων, ε) Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένες στην κλιματική αλλαγή. Αποτελεί επέκταση αντίστοιχου μέτρου που περιγράφεται στο Σχέδιο Διαχείρισης.

3. Δράσεις ενημέρωσης, κατάρτισης, ευαισθητοποίησης και περιβαλλοντικής εκπαίδευσης

Οι δράσεις αποσκοπούν στην προώθηση της οικολογικής αξίας της περιοχής, την ενημέρωση για τους κινδύνους που αντιμετωπίζει, τις πιέσεις και απειλές που δέχεται το προστατευτέο αντικείμενο της περιοχής, βασικούς κανόνες συμπεριφοράς χρηστών και ισχύουσα νομοθεσία, παρουσίαση ερευνητικής δραστηριότητας, συμμετοχή του κοινού για την ενίσχυση της προστασίας και διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής, κατάρτιση αρμόδιων φορέων και υπηρεσιών (π.χ. ΜΔΠΠ/ΟΦΥΠΕΚΑ, Λιμενικό σώμα κ.ά.) για την ενίσχυση της προστασίας και διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής κ.ά. Προτείνονται οι δράσεις αυτές να εφαρμόζονται σε συνδυασμό με τις αντίστοιχες προβλεπόμενες στο σχέδιο διαχείρισης του παρόντος.

ΟΔ-09 Οικολογικός διάδρομος μεταξύ Ευρώτα και Ταϋγέτου (GR2540005 και GR2540003) (ELEC10B9)

Δεδομένου ότι ένα μέρος της ζώνης αυτής διέρχεται μέσα από τη Σπάρτη και άλλες οικιστικές περιοχές καθώς και από καλλιεργήσιμες εκτάσεις, για να διασφαλιστεί η λειτουργικότητά της ως οικολογικός διάδρομος και στο μέλλον, θα πρέπει συμπληρωματικά να ληφθούν τα παρακάτω μέτρα:

- Δεν θα πρέπει να γίνει καμία παρέμβαση που να εμποδίζει την κίνηση των ιχθύων κατά μήκος του υδάτινου διαδρόμου
- Δεν θα πρέπει να γίνονται παρεμβάσεις που να μεταβάλλουν δυσμενώς τη δίαιτα του νερού
- Θα πρέπει να λάβουν χώρα όλες οι απαραίτητες ενέργειες για την πλήρη εφαρμογή της υπάρχουσας νομοθεσίας όσον αφορά τη ρύπανση και μόλυνση των υδάτων, ιδιαίτερα όσον αφορά τα απόβλητα ελαιουργείων (κατσίγαρος), κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων, αστικά ή άλλα λύματα, αγροχημικά κλπ.
- Τέλος, θα πρέπει να ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα για τη διατήρηση ή/και βελτίωση της παρόχθιας βλάστησης.

4.3.5 Εξέταση εναλλακτικών λύσεων

Η εξέταση εναλλακτικών λύσεων προκύπτει από τις προβλέψεις της παραγράφου 2 του άρθρου 21 του νόμου 1650/1986, όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 47 του νόμου 4685/2020. Ειδικότερα αναφέρεται ότι η ΕΠΜ *«εξετάζει τις συνέπειες εναλλακτικών λύσεων, περιλαμβανομένης της μηδενικής λύσης.»*. Σύμφωνα με το τεύχος Τεχνικών Προδιαγραφών η προαναφερθείσα αναφορά σχετίζεται με τις «*προτεινόμενες [από την ΕΠΜ] δραστηριότητες, όπως αυτές θα προκύπτουν από τις προτεινόμενες χρήσεις γης*». Στο πλαίσιο αυτό επιλέγονται εναλλακτικές προτάσεις που αφορούν εναλλακτικές επιλογές αντιπροσωπευτικών ειδικών χρήσεων ή/και αφορούν σημαντικές ειδικές χρήσεις από πλευράς κοινωνικοοικονομικής ή/και θεωρούνται κρίσιμες για τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών του προστατευτέου αντικειμένου. Σε κάποιες περιπτώσεις οι εναλλακτικές προτάσεις ειδικών χρήσεων οδηγούν και σε διαφορετικές επιλογές κατηγορίας ζώνης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 14α, 14β, 14γ και 14δ του ΠΔ 59/2018, όπως συμπληρώθηκε και ισχύει με το άρθρο 44 παρ. 18 του Ν. 4685/2020 και το άρθρο 44 του Ν. 4759/2020.

Στα πλαίσια της παρούσας εξετάστηκαν τέσσερα εναλλακτικά σενάρια ανά προστατευόμενη περιοχή, μεταξύ των οποίων και το μηδενικό.

Η αξιολόγηση των εναλλακτικών λύσεων πραγματοποιείται εξετάζοντας τα ακόλουθα κριτήρια:

Κριτήριο	Περιγραφή
Κριτήριο 1	Επαρκής προστασία των ειδών χλωρίδας, πανίδας και τύπων οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου
Κριτήριο 2	Ικανοποίηση απαιτήσεων που απορρέουν από τις υποχρεώσεις εφαρμογής των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ, σύμφωνα με το ευρωπαϊκό και εθνικό θεσμικό πλαίσιο
Κριτήριο 3	Διασφάλιση ακεραιότητας της ΕΖΔ/ΖΕΠ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000
Κριτήριο 4	Εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που αξιολογείται και αναθεωρείται κατάλληλα
Κριτήριο 5	Έδαφος – Υδατικό Περιβάλλον – Ποιότητα ατμόσφαιρας
Κριτήριο 6	Ανθρωπογενείς δραστηριότητες και οικονομικό περιβάλλον
Κριτήριο 7	Πολιτιστική κληρονομιά
Κριτήριο 8	Χρήσεις γης
Κριτήριο 9	Τοπίο
Κριτήριο 10	Υγεία και ασφάλεια
Κριτήριο 11	Κλιματική αλλαγή

Ακολούθως πραγματοποιείται συγκριτική αξιολόγηση των εναλλακτικών λύσεων σύμφωνα με τα ανωτέρω κριτήρια. Για τη βαθμολόγηση της αξιολόγησης, χρησιμοποιήθηκε η ακόλουθη κλίμακα βαθμολόγησης και χρωματική κωδικοποίηση. Τα αποτελέσματα της συγκριτικής αξιολόγησης παρουσιάζονται σε συγκεντρωτικούς πίνακες ανά προστατευόμενη περιοχή.

Η λύση εκτιμάται ως εξαιρετικά κατάλληλη και αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις	**2**
Η λύση εκτιμάται ως κατάλληλη και θα μπορούσε δυνητικά να προκαλέσει θετικές επιπτώσεις	**1**
Η λύση εκτιμάται ότι θα προκαλέσει ουδέτερες ή αβέβαιες επιπτώσεις	**0**
Η λύση εκτιμάται ότι θα προκαλέσει μικρής έκτασης αρνητικές επιπτώσεις	**-1**

Η λύση εκτιμάται ότι θα προκαλέσει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις ή θα επιδεινώσει υφιστάμενα προβλήματα	**-2**

Βασική εναλλακτική προσέγγιση που θα εξεταστεί αναφορικά με τον καθορισμό των ζωνών που επιλέχθηκαν και των επιτρεπόμενων ανά ζώνη χρήσεων είναι η υιοθέτηση του σεναρίου της μηδενικής λύσης, δηλαδή, η συνέχιση της υφιστάμενης κατάστασης από πλευράς θεσμικής, χωρίς να υπάρξουν κανονιστικές ή άλλες ρυθμίσεις βάσει του Προεδρικού Διατάγματος της προστατευόμενης περιοχής και του Σχεδίου Διαχείρισης αυτής. Το σενάριο αυτό αποτελείται από δύο σκέλη τα οποία όμως είναι επικαλυπτόμενα καθώς η οριοθέτηση ζωνών προστασίας συνεπάγεται και τον καθορισμό επιτρεπόμενων χρήσεων. Για ευκολία στην παρουσίαση του γεγονότος πως η μηδενική λύση δεν αποτελεί βιώσιμη λύση, τα δύο αυτά χαρακτηριστικά, θα εξεταστούν διακριτά, ενώ θα παρατεθούν επιχειρήματα και για άλλες εναλλακτικές στη ζωνοποίηση και την επιλογή χρήσεων.

Καθορισμός ζωνών προστασίας

Η ζωνοποίηση των προστατευόμενων περιοχών και ο καθορισμός περιοχών με διαφορετικά καθεστώτα θεσμικής προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος είναι μια πρακτική που εφαρμόζεται ευρέως σε όλο τον κόσμο, καθώς αποδεδειγμένα συμβάλει στο μετριασμό των συγκρούσεων μεταξύ δύο φαινομενικά αντίθετων χρήσεων της περιοχής, αλλά και στην επίτευξη στόχων περιβαλλοντικής διαχείρισης (Walther, 1986). Σε μια περιοχή απαιτείται ο συγκερασμός των αναγκών, οι οποίες σχετίζονται αφενός με την οικονομική ανάπτυξη, την ευημερία, την ελεύθερη πρόσβαση και γενικότερα τη διενέργεια δραστηριοτήτων και αφετέρου με την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος. Η ανάπτυξη, ακόμη κι όταν αυτή βασίζεται σε βιώσιμες πρακτικές, αποτελεί παράγοντα πίεσης για το φυσικό περιβάλλον και τα προστατευτέα αντικείμενα των περιοχών ενώ από την άλλη η ανάγκη για οικονομική ανάπτυξη σε μια ευρύτερη περιοχή ή η ελεύθερη πρόσβαση στους πολίτες δεν πρέπει να εμποδίζεται σε χωρικές ενότητες, οι οποίες δεν αποτελούν ζωτικό χώρο, ενδιαίτημα ή δυνητική εξάπλωση των προστατευτέων αντικειμένων με μεγάλη σημασία διατήρησης. Η εξισορρόπηση των αναγκών για προστασία και ευημερία είναι απαραίτητη για την ορθολογική οργάνωση διαχείρισης μιας προστατευόμενης περιοχής (Naughton, 2007). Ο καθορισμός ζωνών με διαφορετικά καθεστώτα προστασίας, εντός των οποίων ρυθμίζονται χρήσεις, έχει δείξει πως είναι η πλέον ενδεδειγμένη μέθοδος για να αποφευχθούν έντονες προστριβές μεταξύ ομάδων με αντικρουόμενα συμφέροντα (Walther, 1986).

Η ανάγκη για ιεράρχηση της σημαντικότητας χωρικών ενοτήτων εντός των ευρύτερων προστατευόμενων περιοχών που αποτελούν «θερμά σημεία» (hot spots) για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και εν γένει του φυσικού περιβάλλοντος επιτρέπει τον κατάλληλο χωρικό σχεδιασμό ζωνών προστασίας οι οποίες θα διασφαλίζουν τη μακροχρόνια οικολογική ισορροπία για τα προστατευτέα αντικείμενα χωρίς να αποκλείουν ανθρώπινες δραστηριότητες εκεί που αυτές δεν φαίνεται να επηρεάζουν την οικολογική ισορροπία όταν θα ασκούνται με συγκεκριμένο τρόπο.

Η χρήση ποσοτικών μεθόδων και μοντέλων που βασίζονται σε ξεκάθαρη, διάφανη μεθοδολογία και η ανάλυση ποιοτικών δεδομένων εξάπλωσης των προστατευτέων αντικειμένων θεωρείται ενδεδειγμένη μέθοδος για τον καθορισμό ζωνών με τέτοιο τρόπο, ώστε να γίνεται ευρύτερα

αποδεκτός από τα μέλη των ενδιαφερόμενων ομάδων (del Carmen Sabatini *et al.*, 2007; Moilanen *et al.*, 2009), η οποία όμως προτείνεται να συνδυαστεί με διαδικασίες διαβούλευσης και συναπόφασης με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς (Rotich, 2012). Αυτή η μέθοδος υιοθετήθηκε κατά την εκπόνηση των ΕΠΜ/ΣΔ των υπό μελέτη περιοχών και θεωρούμε πως η προτεινόμενη ζωνοποίηση η οποία βασίζεται σε επιστημονικά δεδομένα και μαθηματικές αναλύσεις αποτελεί μια λύση που προκρίνει την προστασία των προστατευτέων αντικειμένων, με παράλληλη ρύθμιση και όχι άκριτη απαγόρευση των ανθρωπογενών δραστηριοτήτων

Χρήσεις

Σημαντική παράμετρος της διαδικασίας ζωνοποίησης είναι, τόσο ο καθορισμός επιτρεπόμενων χρήσεων εντός των ορίων της κάθε ζώνης, όσο και η συγκεκριμένη ρύθμιση των εκάστοτε χρήσεων (Walther, 1986; Rotich, 2012). Η διαδικασία ζωνοποίησης και καθορισμού επιτρεπόμενων χρήσεων είναι αλληλένδετη και οι ζώνες με υψηλό συντελεστή προστασίας συνδέονται με απαγορεύσεις και αυστηρές ρυθμίσεις της χρήσης των οικοσυστημάτων με στόχο την προστασία των προστατευτέων αντικειμένων. Αντίθετα, οι ζώνες με χαμηλότερο συντελεστή προστασίας συνδέονται με τη ρύθμιση κυρίως παραδοσιακών χρήσεων των οικοσυστημάτων με τέτοιο τρόπο που να μην τίθεται σε κίνδυνο η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.

Αντίστοιχα με τον καθορισμό και την οριοθέτηση των ζωνών προστασίας, ο καθορισμός και η ρύθμιση επιτρεπόμενων χρήσεων εντός κάθε ζώνης, πρέπει να λαμβάνει υπόψη δύο πόλους με συγκρουόμενα συμφέροντα: Αφενός τους ενδιαφερόμενους χρήστες της περιοχής οι οποίοι δίνουν βαρύτητα στην προστασία του περιβάλλοντος και σε εκείνους που θεωρούν πως ρυθμίσεις αναφορικά με επιτρεπόμενες χρήσεις και δραστηριότητες τους στερεί τη δυνατότητα πρόσβασης και χρήσης περιοχών που πατροπαράδοτα «δικαιούνται». Οι τελευταίοι είναι συνήθως και κάτοικοι ή όσοι έχουν σημαντικά οικονομικά συμφέροντα στην ευρύτερη περιοχή. Θεωρούμε βέβαια με ασφάλεια πως όλοι οι χρήστες εκκινούν με πηγαίο ενδιαφέρον για την προστασία του περιβάλλοντος της περιοχή, όμως αντιλαμβάνονται διαφορετικά την ανάγκη για τη λήψη εκτεταμένων μέτρων. Από τα προηγούμενα συμπεραίνεται πως ο καθορισμός χρήσεων, αναλογικά με την οριοθέτηση των ζωνών, οι περιορισμοί στις διάφορες χρήσεις πρέπει να στοχεύουν στη διατήρηση και την ανόρθωση του βαθμού διατήρησης των προστατευτέων αντικειμένων, χωρίς όμως να είναι παράλογα αυστηροί ή να εκτείνονται σε δυσανάλογα μεγάλες εκτάσεις. Η απαγόρευση ή η ρύθμιση των χρήσεων πρέπει να έχει άμεση σχέση αιτίου και αιτιατού με το βαθμό διατήρησης ή τουλάχιστον να υπάρχει σημαντική επιστημονική γνώση η οποία να στηρίζει τη λήψη αυτών των μέτρων. Ο ρυθμίσεις στις χρήσεις και στην πρόσβαση πρέπει, είτε να σχετίζονται άμεσα με την άρση πιέσεων και απειλών, οι οποίες υποβαθμίζουν ή ενδέχεται με σχετική βεβαιότητα να υποβαθμίσουν το βαθμό διατήρησης των προστατευτέων αντικειμένων, είτε να σχετίζονται με τη διατήρηση πρακτικών, που αποδεδειγμένα συντελούν στη διατήρησης σταθερής τάσης καλού βαθμού διατήρησης. Παράλληλα πρέπει να λαμβάνεται μνεία ώστε να συγκεράζονται οι διαφορετικές απόψεις και ανάγκες των ενδιαφερόμενων μελών της εκάστοτε περιοχής και να μετριάζονται ο συγκρούσεις συμφερόντων (Rotich 2012) ειδάλλως, η επιτυχία των θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων προς εφαρμογή είναι αβέβαιη.

Στη μελέτη παρουσιάστηκε το σκεπτικό με το οποίο επιλέχθηκε να γίνει ο καθορισμός και η ρύθμιση των χρήσεων εντός της κάθε ζώνης. Η ιεράρχηση της σημαντικότητας οικολογικών χωρικών ενοτήτων βασίστηκε σε συγκεκριμένα, αντικειμενικά, κριτήρια, που αφορούν τη σημαντικότητα διατήρησης και το πρότυπο εξάπλωσης των προστατευτέων αντικειμένων ενώ, στη συνέχεια, η οριοθέτηση των ζωνών, εντός της κάθε ΕΖΔ έλαβε υπόψη και επιπλέον φυσιογραφικά ή κοινωνικο-οικονομικά κριτήρια. Σε επόμενο στάδιο αναλύθηκαν οι επιπτώσεις των διαφόρων χρήσεων στην οικολογία και την εξάπλωση των προστατευτέων αντικειμένων -με όση ασάφεια μπορεί να κρύβουν αυτά τα δεδομένα. Τέλος, οι χρήσεις καθορίστηκαν και ρυθμίστηκαν, κυρίως με κρίση ειδικού και βασιζόμενοι σε μελέτες και δεδομένα αναφορικά με την οικολογία των ειδών και της βλάστησης, με τέτοιο τρόπο, ώστε να εξασφαλίζεται η προστασία των προστατευτέων αντικειμένων, χωρίς να περιορίζονται άσκοπα οι χρήσεις και η πρόσβαση στις υπό μελέτη περιοχές.

Λαμβάνοντας υπόψη πως η βέλτιστη κατανομή και ρύθμιση χρήσεων στην εκάστοτε ζώνη στις υπό μελέτη περιοχές έχει επιτευχθεί, ακολούθως αναλύονται ενδεικτικά τα ακόλουθα εναλλακτικά σενάρια:

<u>Α. Μηδενική λύση</u>:

Το πρώτο σενάριο που αφορά στην ελεύθερη, χωρίς επιπλέον περιορισμούς, χρήση των οικοσυστημάτων (μηδενική λύση), όπως είναι προφανές εγκυμονεί μεγάλους κινδύνους αναφορικά με τη διατήρηση των προστατευόμενων ειδών. Η χωρίς περιορισμούς συνέχιση των χρήσεων συνεπάγεται πως οι ασκούμενες πιέσεις και απειλές θα παραμείνουν τουλάχιστον σταθερές ή κατά περίπτωση, μπορεί να αυξηθούν σε πλήθος και ένταση. Αυτό σημαίνει πως ο βαθμός διατήρησης υποβαθμισμένων τύπων οικοτόπων ή ειδών είναι αδύνατον να βελτιωθεί ή ακόμη μπορεί και να υποβαθμιστεί. Προφανώς το παραπάνω έρχεται σε πλήρη αντίθεση με τις επιταγές της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ οι οποίες απαιτούν τη βελτίωση υποβαθμισμένων βαθμών διατήρησης ή τη διατήρηση εξαιρετικού βαθμού διατήρησης στα προστατευτέα αντικείμενα. Παράλληλα είναι αυτονόητο πως χωρίς τον περιορισμό κάποιων χρήσεων και τη ρύθμιση των ανθρωπογενών δραστηριοτήτων σε θέσεις όπου απαιτείται υψηλό καθεστώς προστασίας, δεν θα επιτευχθούν ποτέ οι στόχοι διατήρησης που τίθενται για κάθε τύπο οικοτόπου ή είδος σε κάθε περιοχή του δικτύου NATURA 2000. Οι στόχοι διατήρησης αφορούν ποσοτικούς δείκτες οι οποίοι σχετίζονται με την επίτευξη και διατήρηση της ευνοϊκής τιμής αναφοράς. Αυτοί οι δείκτες επιτυγχάνονται όταν το οικοσύστημα πληροί σε μεγάλο βαθμό τις οικολογικές του λειτουργίες, ενώ υπολείπονται της ευνοϊκής τιμής αναφοράς όταν τα οικοσυστήματα είναι υποβαθμισμένα ή έχει περιοριστεί σημαντικά η έκτασή τους (ή ο πληθυσμός τους όταν αφορά είδη)

Αν εξεταστούν οι κύριες χρήσεις ξεχωριστά, μπορεί να εξαχθούν κάποια συμπεράσματα χρησιμοποιώντας παραδείγματα από τις υπό μελέτη περιοχές.

- Η άκριτη ανάπτυξη του δραστηριοτήτων αναψυχής, η χωρίς ρύθμιση εγκατάσταση, επέκταση και λειτουργία τουριστικών εγκαταστάσεων στις παραλίες της περιοχής θα οδηγήσει στην υποβάθμιση σειράς σημαντικών ειδών και τύπων οικοτόπων. Η χωρίς χρονικό και χωρικό καθορισμό άσκηση της δραστηριότητας της αναψυχής θα μπορούσε να οδηγήσει σε υποβάθμιση των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων, την καταστροφή της δομής τους με την

ποδοπάτηση, τη διέλευση τροχοφόρων ή την επέκταση τραπεζοκαθισμάτων στις παραλίες. Η κατάσταση διατήρησης των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων θα μπορούσε να υποβαθμιστεί από την ανεξέλεγκτη κατασκήνωση, ενώ φωτεινές πηγές καθ' όλη τη διάρκεια του έτους θα μπορούσαν να επηρεάσουν αρνητικά την αναπαραγωγική επιτυχία της θαλάσσιας χελώνας.

Ακόμη ένα παράδειγμα αναφορικά με την ανάγκη ρύθμισης των δραστηριοτήτων αναψυχής είναι η αναρρίχηση, ιδιαίτερα σε ΕΖΔ που υπάρχουν ενεργά αναρριχητικά πεδία όπως στη GR2520005 - "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη" . Εκεί η έλλειψη ρύθμισης των αναρριχητικών δραστηριοτήτων μπορεί να αποτελέσει απειλή για πληθυσμούς ειδών του παραρτήματος όπως η *Centaurea leonidia*. Η αναρρίχηση συχνά σχετίζεται με άμεσες επιπτώσεις στους πληθυσμούς των φυτικών ειδών αφού κατά μήκος των αναρριχητικών διαδρομών άτομα των ειδών εκριζώνονται ή κόβονται. Η αναρρίχηση στην περιοχή μπορεί να συνεχιστεί με τον καθορισμό διαδρομών στις οποίες δεν απαντούν είδη που χρήσουν προστασίας, συνδυασμένες με δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης και ενεργής συμμετοχής.

- Παράλληλα η άσκηση της γεωργίας χωρίς περιορισμούς και ρυθμίσεις όπου αυτό απαιτείται μπορεί να οδηγήσει στην υποβάθμιση τόσο του φυσικού περιβάλλοντος όσο και της διατήρησης της ποικιλότητας του τοπίου. Παρ' ότι οι αγροτικές καλλιέργειες αποτελούν σημαντικό ενδιαίτημα ειδών πανίδας (π.χ. ερπετά, χειρόπτερα, είδη ορνιθοπανίδας) και συμβάλλουν στη διατήρηση της βιοποικιλότητας, η χωρίς ρυθμίσεις και όρους άσκησή της μπορεί να οδηγήσει σε ρύπανση των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων (χρήση αγροχημικών, λιπασμάτων κλπ), σε υπεράντληση των υδάτινων πόρων, σε μεταβολή των κρίσιμων μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου (φυτοφράχτες, ξερολιθιές, συστάδες θάμνων) και σε σειρά άλλων επιπτώσεων οι οποίες ενδεικτικά μπορούν να επιφέρουν: α) μείωση της έκτασης και της καταλληλότητας των ενδιαιτημάτων ειδών πανίδας, β) ποσοτική και ποιοτική μεταβολή των υδάτινων πόρων, γ) υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος, δ) όχληση ή / και θανάτωση ειδών πανίδας.

  Ως παράδειγμα μπορεί να χρησιμοποιηθεί η πρόταση που γίνεται στην παρούσα μελέτη για την άσκηση βιολογικής/βιώσιμης γεωργίας στις εκβολές του Ευρώτα (GR2540003) ώστε να μην επιβαρύνεται με χημικούς ρύπους τα υγροτοπικά οικοσυστήματα της περιοχής. Η χωρίς περιορισμούς άσκηση της γεωργίας εγκυμονεί τον κίνδυνο για την άμεση ρύπανση της περιοχής, είτε από λανθασμένη χρήση αγροχημικών, είτε από ατύχημα, με ότι κι αν αυτό συνεπάγεται για τους τύπους οικοτόπων και τα είδη που απαντούν σε αυτήν ή που εξαρτώνται από αυτήν. Προφανώς, τυχόν ρύπανση των υγροτοπικών οικοσυστημάτων δεν συνδέεται μόνο με την άσκηση καλλιεργητικών δραστηριοτήτων στις θέσεις γειτνίασης με αυτά, όμως αυτές οι θέσεις έχουν άμεση επίδραση με τους υγροτοπικούς τύπους οικοτόπων, ενώ η ρύθμιση όλων των καλλιεργειών σε επίπεδο λεκάνης απορροής είναι ουσιαστικά αδύνατη.

- Σε ότι αφορά την άσκηση της δασοπονίας ένα παράδειγμα που μπορεί να χρησιμοποιηθεί είναι οι διαχειριστικές πρακτικές στο όρος Πάρνωνας (GR2520006). Η ρύθμιση της δασοπονίας είναι απαραίτητη ώστε αυτή να εξυπηρετεί και την επίτευξη των τιθέμενων στόχων διατήρησης (conservation objectives). Αυτοί οι στόχοι μπορεί να αφορούν λειτουργικά ή δομικά χαρακτηριστικά συστάδων που σχετίζονται άμεσα με την άσκηση της δασοπονίας και

της διαχείρισης των δασών όπως, για παράδειγμα, η παρουσία συγκεκριμένης ποσόστωσης νεκρού ξύλου (ιστάμενου ή κατακείμενου) στις συστάδες. Πιο συγκεκριμένα, οι τύποι οικοτόπων όπως ο 9530*-(Υπο)μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά μαυρόπευκα) και ο 91M0 (Παννωνικά-βαλκανικά δάση τουρκικής δρυός – κοινής δρυός είναι δύο παραδείγματα τύπων οικοτόπων που απαιτούν συγκεκριμένη διαχείριση για την επίτευξη στόχων διατήρησης και κατάλληλη ρύθμιση των υφιστάμενων δασοκομικών χειρισμών. Ο πρώτος απαιτεί την ανάσχεση της διαδοχής η οποία παρατηρείται κατά θέσεις μέσω της προώθησης της αναγέννησης της μαύρης πεύκης και ο δεύτερος τη διατήρηση ατόμων μεγάλων διαμέτρων τα οποία ευνοούν τη βιοποικιλότητα εν γένει. Επίσης, ειδικότερες διαχειριστικές πρακτικές απαιτούνται προς όφελος του Λευκονώτη (*Dendrocopos leucotos*).

- Επίσης, η χωρίς ρύθμιση άσκηση της βοσκής μπορεί να οδηγήσει σε υποβάθμιση της δομής τύπων οικοτόπων ή την πίεση σε πληθυσμούς ειδών χλωρίδας και πανίδας. Υπερβολική ή ανισοκατανεμημένη, χωρικά ή χρονικά, βόσκηση μπορεί να οδηγήσει στην υπερβόσκηση σε ευαίσθητους τύπους οικοτόπων ή στην πίεση σε πληθυσμούς ειδών χλωρίδας (πχ *Phitosia crocifolia*, *Himantoglossum jankae* και *Ophrys argolica* στο όρος Πάρνωνα). Ιδιαίτερα όταν σε μια περιοχή εμφανίζονται είδη που καταναλώνονται από φυτοφάγα ζώα, η λήψη περιοριστικών μέτρων στην άσκηση της βοσκής είναι επιβεβλημένη ώστε να μην περιοριστεί ο πληθυσμός τους. Αντίθετα υπάρχουν είδη και τύπου οικοτόπων, όπως για παράδειγμα ο τύπος οικοτόπου προτεραιότητας 6220* (Ψευδοστέπα με αγρωστώδη και μονοετή φυτά από Thero-Brachypodietea), οι οποίοι απαιτούν εντατική βόσκηση για να διατηρήσουν τις δομές και λειτουργίες τους σε εξαιρετικό επίπεδο. Ακόμη ένα παράδειγμα που μπορεί να αναφερθεί είναι η ανάγκη σχεδιασμού της άσκησης της βόσκησης στα ανωδασικά οικοσυστήματα της Ζήρειας (ΕΖΔ GR2320001) ή του Μαινάλου (ΕΖΔ GR2520001), ώστε αφενός να αποφευχθούν φαινόμενα εγκατάλειψης, που θα ευνοήσουν τη διαδοχή της βλάστησης ή, αντίθετα φαινόμενα υπερβόσκησης, που θα οδηγούν στην υποβάθμιση των δομών και λειτουργιών των λιβαδικών οικοσυστημάτων. Τα παραπάνω παραδείγματα φανερώνουν την ανάγκη προσεκτικής ρύθμισης της δραστηριότητας της βοσκής κατά περίπτωση.

Β. Αυστηροποίηση ζωνών προστασίας ή/και επιτρεπόμενων χρήσεων:

Το δεύτερο σενάριο, περιλαμβάνει την αυστηροποίηση, τόσο των ζωνών προστασίας και την ελαχιστοποίηση των επιτρεπόμενων χρήσεων εντός αυτών, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι υφιστάμενες χρήσεις και οι προοπτικές της περιοχές, καθώς και οι δυνατότητες ρύθμισης, αντί αποκλεισμού αυτών. Παραδείγματα αποτελούν ο χαρακτηρισμός εκτεταμένων εκτάσεων ως Ζώνες Απολύτου Προστασίας, όπου δεν επιτρέπεται η άσκηση ανθρωπογενών δραστηριοτήτων, η υπέρμετρη χρήση της Ζώνης Προστασίας της Φύσης, ή αντίστοιχα η απουσία – μη επιλογή Ζώνης Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων.

Οι υπέρμετροι περιορισμοί σε χρήσεις και πρόσβαση, μπορεί να οδηγήσουν σε αντίθετα αποτελέσματα από τα αναμενόμενα κατά την εφαρμογή τους. Πολλοί τύποι οικοτόπων (Halada *et al.*, 2011), αλλά και είδη εξαρτώνται από την άσκηση ανθρωπογενών δραστηριοτήτων για την επίτευξη των ευνοϊκών τιμών αναφοράς ή την επίτευξη εξαιρετικής δομής. Η απαγόρευση δραστηριοτήτων που ασκούνται επί χρόνια σε μια περιοχή και οι οποίες έχουν συντελέσει στο

σχηματισμό του τοπίου της και στον καθορισμό του βιολογικού της πλούτου θα έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση της ποικιλότητας και μεσοπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα την υποβάθμιση του βαθμού διατήρησης όλων εκείνων των τύπων οικοτόπων και ειδών που εξαρτώνται από αυτές. Αυτό έρχεται σε αντίθεση με το σκοπό ίδρυσης του δικτύου NATURA 2000 και εν γένει με την οδηγία 92/43/ΕΟΚ.

Η υιοθέτηση υπέρμετρα αυστηρών όρων προστασίας που σχετίζονται με εκτεταμένες ζώνες υψηλής προστασίας θα οδηγήσει ομάδες χρηστών της περιοχής σε αναταραχή. Οι χρήστες προστατευόμενων περιοχών συνήθως, αν και αποζητούν την ανάδειξη και προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, έχουν μεγάλο προβληματισμό αναφορικά με τη μείωση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (κυρίως παροχής) και τον περιορισμό της πρόσβασης (Maczka *et al.*, 2021). Η χωρίς φειδώ οριοθέτηση περιοχών με υψηλό προστατευτικό χαρακτήρα εντείνει αυτές τις ανησυχίες στους χρήστες τις περιοχής, αυξάνει τη δυσπιστία τους αναφορικά με τη σημασία και τη λειτουργία των προστατευόμενων περιοχών και καθιστά την εφαρμογή του σχεδιασμού διαχείρισης δύσκολη, λόγω της περιορισμένης υποστήριξης από τους τοπικούς ενδιαφερόμενους φορείς. Έχει μεγάλη σημασία η οργάνωση των ζωνών προστασίας να είναι ρεαλιστική και εφαρμόσιμη λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες, όχι μόνο του φυσικού περιβάλλοντος αλλά και των ενδιαφερόμενων φορέων σε κάθε περιοχή.

Η συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων φορέων, τόσο στη λήψη αποφάσεων όσο και στη χρήση της προστατευόμενης περιοχής, στο πλαίσιο που καθορίζει η ανάγκη διατήρησης των προστατευτέων αντικειμένων είναι απαραίτητη και πρέπει να επιτευχθεί χωρίς a priori αποκλεισμούς.

Γ. Ένταξη του συνόλου της περιοχής ή του μεγαλύτερου μέρους αυτής στο χαμηλότερο επίπεδο προστασίας (ΖΒΔΦΠ):

Αν υποτεθεί πως ολόκληρη η περιοχή εντάσσεται στη χαμηλότερη ζώνη προστασία ήτοι τη ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων, χωρίς να ληφθούν υπόψη τυχόν θέσεις με ευάλωτους πληθυσμούς προστατευτέων ειδών, που χρήσουν αυξημένης προστασίας θα οδηγήσει στη σημαντική υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος. Το μειωμένο καθεστώς προστασίας είναι συνυφασμένο με την έντονη ανθρωπογενή δραστηριότητα και με χρήσεις, οι οποίες είναι ασύμβατες με τη μακροχρόνια επιβίωση ειδών ή με τη μακροχρόνια διατήρηση εξαιρετικής χλωριδικής σύνθεσης και δομής τύπων οικοτόπων. Αυτό θα οδηγήσει στην υποβάθμιση του βαθμού διατήρησης και η προστατευόμενη περιοχή θα πάψει να επιτελεί το ρόλο της.

Δ. Εναλλακτικές επιλογές στις επιτρεπόμενες χρήσεις ανά ζώνη και στις ρυθμίσεις αυτών:

Αναλυτικά στοιχεία σχετικά με τα εναλλακτικά σενάρια στην επιλογή χρήσεων, έχουν καταγραφεί στην ενότητα 4.3.4 (τεκμηρίωση κάθε επιμέρους χρήσης σε κάθε προστατευόμενη περιοχή) και για λόγους οικονομίας δε θα επαναληφθούν σε αυτή την ενότητα. Σε αυτές τις τεκμηριώσεις αναφέρονται εκτενώς αιτιολογήσεις επιλογής ή μη χρήσεων και ρυθμίσεων, συμπεριλαμβανομένων των αναμενόμενων επιπτώσεων σε περίπτωση που δεν θα εφαρμοστούν, στην ουσία δηλαδή την εξέταση των εναλλακτικών αυτών των χρήσεων.

4.3.5.1 Περιγραφή Εναλλακτικών Λύσεων στην ΠΠΒ «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Κορινθιακού Κόλπου» (ΠΠΒ-01)

Στα πλαίσια της παρούσας εξετάστηκαν τέσσερα εναλλακτικά σενάρια, μεταξύ των οποίων και το μηδενικό.

Εναλλακτική λύση 1 (Μηδενική λύση)

Ως μηδενική λύση προσδιορίζεται αυτή που αποτυπώνει με ακρίβεια την υφιστάμενη κατάσταση, αυτή δηλαδή που δεν περιλαμβάνει την υλοποίηση του έργου των ΕΠΜ και του θεσμικού πλαισίου προστασίας και διαχείρισης που προκύπτει από αυτό. Η μηδενική λύση αποτελεί τη συνέχιση του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου στην περιοχή, χωρίς να υπάρξουν κανονιστικές ή άλλες ρυθμίσεις βάσει του Προεδρικού Διατάγματος της προστατευόμενης περιοχής και του Σχεδίου Διαχείρισης.

Στη μηδενική λύση λαμβάνεται υπόψη:

- Το ισχύον θεσμικό πλαίσιο πλαίσιο προστασίας και διαχείρισης που προκύπτει από την ένταξη των περιοχών στο δίκτυο Natura 2000 και την υπαγωγή τους στο σχετικό εθνικό και ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο
- Οι ρυθμίσεις που προβλέπονται στα ισχύοντα χωροταξικά και λοιπά σχέδια και προγράμματα
- Το γεγονός ότι όλα τα έργα δύναται να αδειοδοτηθούν στο σύνολο της έκτασης της προστατευόμενης περιοχής μέσω διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης αυτών και της μελέτης ειδικής οικολογικής αξιολόγησης και δέουσας εκτίμησης επιπτώσεων (ΕΟΑ).
- Το γεγονός ότι όλες οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες δύναται να ασκηθούν στο σύνολο της έκτασης της προστατευόμενης περιοχής, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσια που τις διέπει, χωρίς πρόσθετες ρυθμίσεις, όρους και περιορισμούς.

Εναλλακτική λύση 2 (προτεινόμενη)

Στην Εναλλακτική Λύση 2, η οποία αποτελεί και την προτεινόμενη από την παρούσα μελέτη και αναλύθηκε στις ενότητες 4.3.1, 4.3.2, 4.3.3 και 4.3.4 οι παραδοχές είναι:

- Ο καθορισμός των επιμέρους ζωνών που έχει προταθεί στηρίζεται στις ισχύουσες διατάξεις και συγκεκριμένα στην παράγραφο 4 (α, β, γ και δ) του άρθρου 19 του Ν. 1650/1986, όπως αντικαταστάθηκε και ισχύει με το άρθρο 46 του Ν. 4685/2020.
- Ο καθορισμός των επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων ανά ζώνη προστασίας που έχει προταθεί στηρίζεται στις ισχύουσες διατάξεις και συγκεκριμένα στα άρθρα 14α, 14β, 14γ και 14δ του ΠΔ 59/2018, όπως συμπληρώθηκε και ισχύει με το άρθρο 44 παρ. 18 του Ν. 4685/2020
- Οι προτάσεις των επιμέρους ζωνών, των επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων ανά ζώνη, των ειδικών όρων και περιορισμών, των κανονιστικών διατάξεων, στηρίζονται στην καταγραφή και αξιολόγηση του προστατευτέου αντικειμένου (Ενότητες 2.2, 3.1, 3.3 και 4.3.2), με στόχο την διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.
- Έχει ληφθεί υπόψη και έχει συνεκτιμηθεί ο ισχύον χωροταξικός σχεδιασμός της περιοχής

- Έχουν ληφθεί υπόψη οι υφιστάμενες ανθρωπογενείς δραστηριότητες στην περιοχή και όπου κρίθηκε σκόπιμο προτάθηκαν κατάλληλες ρυθμίσεις για την μείωση ή την άρση των πιέσεων που ασκούν στα προστατευτέα αντικείμενα. Κύριος στόχος είναι η κατά το δυνατόν συνέχιση άσκησης των ανθρωπογενών δραστηριοτήτων διασφαλίζοντας την προστασία των ειδών και τύπων οικοτόπων.
- Έχουν προταθεί κατάλληλα μέτρα προστασίας και διαχείρισης για τα είδη και τους τύπους οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου.
- Έχουν συνεκτιμηθεί και αξιολογηθεί οι αναπτυξιακές τάσεις της περιοχής, καθώς και τα προγραμματιζόμενα έργα.
- Έχουν προταθεί μέτρα βιώσιμης ανάπτυξης της περιοχής.

Ως κύριες παραδοχές σε επιλεγμένες ειδικές χρήσεις και ρυθμίσεις εξετάζονται οι ακόλουθες:

- Σε ότι αφορά την ειδική χρήση 24.9. Αλιεία (ερασιτεχνική και επαγγελματική) στον θαλάσσιο χώρο και συγκεκριμένα στις ΖΔΟΕ-04 και ΖΔΟΕ-05 ισχύουν χωρικές ρυθμίσεις της δραστηριότητας στις θαλάσσιες περιοχές καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, με στόχο τη μείωση υποβάθμισης του τύπου οικοτόπου 1170 και των ειδών που ενδιαιτούν σε αυτόν. Όμοια ισχύουν τα άνωθι για την ΖΠΦ-01 με στόχο την προστασία του οικότοπου προτεραιότητας 1150* αλλά και του είδους *Pinna nobilis* το οποίο έχει χαρακτηριστεί ως Κρισίμως Κινδυνεύον από την IUCN, λόγω των εκτεταμένων φαινομένων μαζικής θνησιμότητας των πληθυσμών του. Επίσης στο Σχέδιο Διαχείρισης προβλέπονται διαχειριστικά μέτρα (π.χ. Σχέδιο Αλιευτικής Διαχείρισης για επαγγελματική & ερασιτεχνική αλιεία που δύναται να προτείνει επιπλέον όρους & ρυθμίσεις κατά τόπους) για τις υπόλοιπες ζώνες.
- Σε ότι αφορά την ειδική χρήση 26.12.7. Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών και συγκεκριμένα την ταχύτητα κίνηση των μηχανοκίνητων σκαφών, προτείνονται οι ακόλουθοι όροι στις ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 και ΖΠΦ-01:
    i. Ισχύει όριο μειωμένης ταχύτητας (εσωλέμβιων και εξωλέμβιων) μηχανοκίνητων σκαφών, με σκοπό την προστασία των κητωδών και των θαλάσσιων χελωνών.
    ii. Επιτρέπεται η αγκυροβολία σκαφών στους τύπους οικοτόπων 1120*, 1150* και 1170 σε κατάλληλα χωροθετημένες εγκαταστάσεις αγκυροβολίων («ναυδετών») φιλικών προς τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων, των οποίων οι θέσεις θα καθοριστούν από ειδική μελέτη χωροθέτησης και εκτίμησης της φέρουσας ικανότητας των επισκεπτών (MM25307CF0301).
    iii. Οι ρυθμίσεις της ταχύτητας ισχύουν για κάθε κίνηση σκάφους για όλες τις δραστηριότητες (συμπεριλαμβανομένων των υδροπλάνων και των αθλητικών διοργανώσεων).

<u>Εναλλακτική λύση 3 (δυσμενέστερη ως προς το προστατευτέο αντικείμενο)</u>

Στην Εναλλακτική Λύση 3, ισχύουν οι βασικές παραδοχές της Εναλλακτικής λύσης 2, ενώ ως κύριες τροποποιήσεις σε επιλεγμένες ειδικές χρήσεις και ρυθμίσεις εξετάζονται οι ακόλουθες:

- Σε ότι αφορά την ειδική χρήση 24.9. Αλιεία (ερασιτεχνική και επαγγελματική) δεν ισχύουν χωρικές ρυθμίσεις της δραστηριότητας σε καμία ζώνη. Στο Σχέδιο Διαχείρισης προβλέπονται διαχειριστικά μέτρα όπως και στην εναλλακτική 2 (π.χ. Σχέδιο Αλιευτικής Διαχείρισης για επαγγελματική & ερασιτεχνική αλιεία που δύναται να προτείνει επιπλέον όρους & ρυθμίσεις κατά τόπους).
- Σε ότι αφορά την ειδική χρήση 26.12.7. Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών και συγκεκριμένα την ταχύτητα κίνηση των μηχανοκίνητων σκαφών, ισχύει μόνο για την ΖΠΦ-01, ενώ δεν υπάρχει ο περιορισμός της ταχύτητας των σκαφών και πλοίων στις ΖΔΟΕ-02 και ΖΔΟΕ-03. Επιπλέον, επιτρέπεται η χωρίς έλεγχο αγκυροβολία σκαφών στους τύπους οικοτόπων 1120*, 1150* και 1170 χωρίς τη χρήση ειδικών ναυδέτων.

Εναλλακτική λύση 4 (δυσμενέστερη ως προς το ανθρωπογενές και οικονομικό περιβάλλον)

Στην Εναλλακτική Λύση 4, ισχύουν οι βασικές παραδοχές της Εναλλακτικής λύσης 2, ενώ ως κύριες τροποποιήσεις σε επιλεγμένες ειδικές χρήσεις και ρυθμίσεις εξετάζονται οι ακόλουθες:

- Σε ότι αφορά την ειδική χρήση 24.9. Αλιεία (ερασιτεχνική και επαγγελματική) στις ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 και ΖΠΦ-01 ισχύει καθολική απαγόρευση αλιείας, όλο το χρόνο. Στο Σχέδιο Διαχείρισης προβλέπονται επιπλέον χωρικές απαγορεύσεις σε μεγάλο τμήμα της περιοχής μελέτης.
- Σε ότι αφορά την ειδική χρήση 26.12.7. Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών και συγκεκριμένα την ταχύτητα κίνηση των μηχανοκίνητων σκαφών, προτείνεται καθολική απαγόρευση μηχανοκίνητων σκαφών στις ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03 και ΖΠΦ-01. Επίσης, ισχύει η καθολική απαγόρευση η αγκυροβόληση σε πάσης φύσεως σκάφη στους τύπους οικοτόπων 1120*, 1150* και 1170.

24.9. ΑΛΙΕΙΑ (ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ)								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 1	**Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στον πληθυσμό και τη διατήρηση των ειδών προτεραιότητας *Caretta caretta και Chelonia mydas* τα οποία χρησιμοποιούν τη περιοχή ως ενδιαίτημα τροφοληψίας και ιδιαίτερα στις περιοχές με παρουσία του οικότοπου προτεραιότητας 1120*. Στην περιοχή καταγράφεται έντονη πίεση παράκτιας και ερασιτεχνικής αλιείας στον θαλάσσιο τύπο οικοτόπου 1120* και 1170 ενώ παρατηρείται αλληλεπίδραση των ειδών θαλάσσιας μεγαπανίδας (θαλάσσιες χελώνες, κητώδη, φώκιες) με τα αλιευτικά εργαλεία, είτε με εγκλωβισμό των θ. χελωνών, είτε με πρόκληση ζημιών στα αλιευτικά εργαλεία από τα δελφίνια και τις φώκιες. Τα απολεσθέντα αλιευτικά εργαλεία ερασιτεχνικής και παράκτιας αλιείας συχνά εγκλωβίζουν ή περιπλέκονται παθητικά στις θαλάσσιες χελώνες και άλλα προστατευόμενα είδη, ενώ προκαλούν νέκρωση σε χαρακτηριστικά είδη των κοραλλιγενών σχηματισμών και την πίννα. Οι πληθυσμοί της πίννας είναι νεκρωμένοι λόγω της υποβάθμισης του τ.ο. 1150* και 1120* με μηδενική πιθανότητα ανάκαμψης.**	-2	**Οι προτεινόμενες χωρικές ρυθμίσεις για την παράκτια και ερασιτεχνική στις παραλίες αναμένεται να έχουν θετικές επιπτώσεις στον πληθυσμό και τη διατήρηση των ειδών προτεραιότητας *Caretta caretta* και *Chelonia mydas*, με ιδιαίτερηύπων οικοτόπων 1120*, 1150* και 1170. Οι πληθυσμοί άλλων ειδών θαλάσσιας μεγαπανίδας χαρακτηρίζονται από καλή κατάσταση με αφθονία τροφής. Οι πληθυσμοί της πίννας ανακάμπτουν σταδιακά στον τ.ο. 1150*. Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις στη χρήση καθώς και οι προτεινόμενες διαχειριστικές δράσεις του Σχεδίου Διαχείρισης, διασφαλίζουν την άρση ή/και το μετριασμό των πιέσεων που ασκούνται, καθώς και την βελτίωση και διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών.**	2	**Οι προτεινόμενες διαχειριστικές δράσεις του Σχεδίου Διαχείρισης αναμένεται να μετριάσουν, αλλά όχι επαρκώς τις ανωτέρω αρνητικές επιπτώσεις (π.χ. Σχέδιο Αλιευτικής Διαχείρισης για επαγγελματική & ερασιτεχνική αλιεία που δύναται να προτείνει επιπλέον όρους & ρυθμίσεις κατά τόπους). Ο τύπος οικοτόπου 1170 αναμένεται να υποστεί σημαντική υποβάθμιση.**	-1	**Οι προτεινόμενες χωρικές ρυθμίσεις για την παράκτια και ερασιτεχνική στις παραλίες αναμένεται να έχουν θετικές επιπτώσεις στον πληθυσμό και τη διατήρηση των ειδών προτεραιότητας *Caretta caretta* και *Chelonia mydas*, με ιδιαίτερηύπων οικοτόπων 1120*, 1150* και 1170. Οι πληθυσμοί άλλων ειδών θαλάσσιας μεγαπανίδας χαρακτηρίζονται από καλή κατάσταση με αφθονία τροφής. Οι πληθυσμοί της πίννας ανακάμπτουν σταδιακά στον τ.ο. 1150*. Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις στη χρήση καθώς και οι προτεινόμενες διαχειριστικές δράσεις του Σχεδίου Διαχείρισης, διασφαλίζουν την άρση ή/και το μετριασμό των πιέσεων που ασκούνται, καθώς και την βελτίωση και διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών.**	2
Κριτήριο 2	**Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ**	-2	**Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.**	2	**Η λύση δεν διασφαλίζει τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ**	-1	**Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να συμβάλλει θετικά στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.**	2
Κριτήριο 3	**Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει την ακεραιότητα των ΕΖΔ και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000**	-2	**Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000**	2	**Η λύση δεν διασφαλίζει την ακεραιότητα των ΕΖΔ και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000**	-1	**Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει θετική επίπτωση στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000**	2
Κριτήριο 4	**Η μηδενική λύση δεν προβλέπει την εφαρμογή ενιαίου διαχειριστικού σχεδίου. Η εφαρμογή μεμονωμένων διαχειριστικών δράσεων δεν επαρκούν και δεν διασφαλίζουν την συνεχή εφαρμογή και επαναξιολόγησή τους.**	-2	**Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.**	2	**Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.**	2	**Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.**	2

24.9. ΑΛΙΕΙΑ (ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ)								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 5	Η λύση εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικές επιπτώσεις κυρίως στις περιοχές τροφοληψίας των ειδών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas* λόγω υποβάθμισης του τύπου οικοτόπου 1120* που προστατεύει το παράκτιο μέτωπο από τη διάβρωση. Παρατηρείται αλληλεπίδραση των ειδών θαλάσσιας μεγαπανίδας με τα αλιευτικά εργαλεία, είτε με εγκλωβισμό των θ. χελωνών και νεαρών ατόμων κητωδών και φώκιας, είτε με πρόκληση ζημιών στα αλιευτικά εργαλεία από τα ενήλικα δελφίνια και τις φώκιες. Η ακεραιότητα του θαλάσσιου πυθμένα πλήττεται από τα συρόμενα και στατικά αλιευτικά εργαλεία. Ο τύπος οικοτόπου 1150* αναμένεται να εμφανίσει φαινόμενα ευτροφισμού λόγω πρόκλησης ανισορροπίας της τροφικής αλυσίδας από την ανεξέλεγκτη αλιεία.	-2	Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις της λύσης αναμένεται να έχουν θετικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω άρσης / μετριασμού των πιέσεων που ασκούνται και έχουν σαν αποτέλεσμα τη διάβρωση των παραλιών. Οι δράσεις καθαρισμού που προβλέπονται στο Σχέδιο Διαχείρισης μειώνουν αισθητά τα φαινόμενα νέκρωσης στον τύπο οικοτόπου 1170.	2	Η λύση εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικές επιπτώσεις λόγω υποβάθμισης του τύπου οικοτόπου 1120* που προστατεύει το παράκτιο μέτωπο από τη διάβρωση. Η ακεραιότητα του θαλάσσιου πυθμένα πλήττεται από τα συρόμενα και στατικά αλιευτικά εργαλεία.	-2	Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις της λύσης αναμένεται να έχουν θετικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω άρσης / μετριασμού των πιέσεων που ασκούνται και έχουν σαν αποτέλεσμα τη διάβρωση των παραλιών.	2
Κριτήριο 6	Η μηδενική λύση εκτιμάται ότι θα προκαλέσει μελλοντικά αρνητικές επιπτώσεις στα ιχθυαποθέματα της περιοχής λόγω των επιπτώσεων στους οικότοπους 1120*, 1150* και 1170 που αποτελεί σημαντικό καταφύγιο και πεδίο αναπαραγωγής μεγάλου αριθμού ιχθύων και ειδών ασπονδύλων (συμπεριλαμβανομένου και ενός μεγάλου αριθμού ειδών εμπορικής σημασίας), και σημαντική διάβρωση της παράκτιας ζώνης και των παραλιών από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων. Η αύξηση της θνησιμότητας των ειδών θαλάσσιας μεγαπανίδας στην περιοχή ενδέχεται να επιφέρει μείωση της αξίας της περιοχής, ενώ κατά τους θερινούς μήνες παρατηρούνται πολύ συχνά περιστατικά έξαρσης μεδουσών που αποτρέπουν την αναψυχή στη θάλασσα επιφέροντας σημαντικό πλήγμα στην οικονομία της περιοχής, ενώ προκαλούν σημαντική μείωση του εισοδήματος των επαγγελματιών αλιέων. Οι επιπτώσεις στις οικοσυστημικές υπηρεσίες στην περιοχή και η εν γένει υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος δύναται να επιφέρει μείωση της αξίας της περιοχής και να έχει επιπτώσεις στην ευρύτερη οικονομία της.	-2	Η ρύθμιση που προτείνεται με τη λύση αυτή εκτιμάται ότι θα προκαλέσει θετικές επιπτώσεις στην αλιεία λόγω της αύξησης της παραγωγικότητας των αλιευμάτων με την προστασία των οικότοπων 1120*, 1150* και 1170. Στον τουρισμό λόγω ανάσχεσης της διάβρωσης των παραλιών, θα διασφαλίσει τις οικοσυστημικές της υπηρεσίες και θα αναβαθμίσει την αξία της περιοχής λόγω της παρουσίας των θαλασσίων χελωνών στις παραλίες φωλεοποίησης, με θετικές επιπτώσεις στην ευρύτερη οικονομία της. Έχουμε μείωση της αλληλεπίδρασης των ειδών θαλάσσιας μεγαπανίδας με τα αλιευτικά εργαλεία.	1	Η λύση εκτιμάται ότι θα προκαλέσει μελλοντικά αρνητικές επιπτώσεις στα ιχθυαποθέματα της περιοχής λόγω των επιπτώσεων στους οικότοπους 1120*, 1150* και 1170 που αποτελούν σημαντικό καταφύγιο και πεδίο αναπαραγωγής μεγάλου αριθμού ιχθύων και ειδών ασπονδύλων (συμπεριλαμβανομένου και ενός μεγάλου αριθμού ειδών εμπορικής σημασίας), και σημαντική διάβρωση της παράκτιας ζώνης και των παραλιών από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων. Η αύξηση της θνησιμότητας των θαλασσίων χελωνών στην περιοχή ενδέχεται να επιφέρει μείωση της αξίας της περιοχής, ενώ η παρουσία των ειδών κητωδών αποτελούν αιτία επισκεψιμότητας στην περιοχή. Κατά τους θερινούς μήνες παρατηρούνται συχνά περιστατικά έξαρσης μεδουσών που αποτρέπουν την αναψυχή στη θάλασσα επιφέροντας σημαντικό πλήγμα στην οικονομία της περιοχής, ενώ προκαλούν και μείωση του εισοδήματος των επαγγελματιών αλιέων. Οι επιπτώσεις στις οικοσυστημικές υπηρεσίες στην περιοχή και η εν γένει υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος δύναται να επιφέρει μείωση της αξίας της περιοχής και να έχει επιπτώσεις στην ευρύτερη οικονομία της. Οι προτεινόμενες διαχειριστικές δράσεις του Σχεδίου Διαχείρισης αναμένεται να μετριάσουν, αλλά όχι επαρκώς τις ανωτέρω αρνητικές επιπτώσεις (π.χ. Σχέδιο Αλιευτικής Διαχείρισης για επαγγελματική & ερασιτεχνική αλιεία που δύναται να προτείνει επιπλέον όρους & ρυθμίσεις κατά τόπους).	-1	Η λύση εκτιμάται ότι θα προκαλέσει αρνητικές επιπτώσεις τόσο στην παράκτια αλιεία λόγω μείωσης του αλιεύματος από την καθολική απαγόρευση της χρήσης στις πιο παραγωγικές περιοχές, όσο και στον τουρισμό/ ερασιτεχνική αλιεία από την απαγόρευση της δραστηριότητας, οι οποίες θα επιφέρουν σοβαρές επιπτώσεις στην ευρύτερη οικονομία της.	-2
Κριτήριο 7	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής.	0
Κριτήριο 8	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0
Κριτήριο 9	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στο τοπίο της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στο τοπίο της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στο τοπίο της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στο τοπίο της περιοχής.	0

24.9. ΑΛΙΕΙΑ (ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ)								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 10	Η μηδενική λύση δύναται να έχει επιπτώσεις στην υγεία των λουόμενων κατά τις μαζικές εκρήξεις μεδουσών από είδη που έχουν χαρακτηριστεί επικίνδυνα για την υγεία του ανθρώπου.	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην υγεία και την ασφάλεια της περιοχής, καθώς οι πληθυσμοί των θαλασσίων χελωνών βρίσκονται σε καλή κατάσταση, ενώ η περιοχή που αποτελεί τροφικό πεδίο τους παρέχει τροφή (μέδουσες).	1	Η μηδενική λύση δύναται να έχει επιπτώσεις στην υγεία των λουόμενων κατά τις μαζικές εκρήξεις μεδουσών από είδη που έχουν χαρακτηριστεί επικίνδυνα για την υγεία του ανθρώπου.	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην υγεία και την ασφάλεια της περιοχής, καθώς οι πληθυσμοί των θαλασσίων χελωνών βρίσκονται σε καλή κατάσταση, ενώ η περιοχή που αποτελεί τροφικό πεδίο τους παρέχει τροφή (μέδουσες).	1
Κριτήριο 11	Η λύση εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στη διάβρωση σε όλο το μήκος της παράκτιας ζώνης. Η περαιτέρω υποβάθμιση των τύπων οικοτόπων 1120*, 1150* και 1170 αυξάνει το ενδεχόμενο εγκαθίδρυσης ξενικών και χωροκατακτητικών ειδών στο θαλάσσιο περιβάλλον. Οι επιπτώσεις προέρχονται από την χωρίς ρύθμιση άσκηση της αλιείας.	-2	Η χωρική ρύθμιση της παράκτιας και ερασιτεχνικής αλιείας που προτείνεται εκτιμάται ότι θα προκαλέσει θετικές επιπτώσεις στην ανάσχεση της διάβρωσης των παραλιών, ιδιαίτερα κατά μήκος των περιοχών εκτεταμένα λιβάδια Ποσειδωνίας (τύπος οικοτόπου 1120*), και στην μείωση της πιθανότητας εγκαθίδρυσης ξενικών και χωροκατακτητικών ειδών στο θαλάσσιο περιβάλλον στους τ.ο. 1120*, 1150* και 1170.	1	Η λύση εκτιμάται ότι θα έχει επιπτώσεις στη διάβρωση σε όλο το μήκος της παράκτιας ζώνης. Η περαιτέρω υποβάθμιση του τύπου οικοτόπου 1120* αυξάνει το ενδεχόμενο εγκαθίδρυσης ξενικών και χωροκατακτητικών ειδών στο θαλάσσιο περιβάλλον.	-1	Η καθολική απαγόρευση της παράκτιας και ερασιτεχνικής αλιείας που προτείνεται εκτιμάται ότι θα προκαλέσει θετικές επιπτώσεις στην ανάσχεση της διάβρωσης των παραλιών, ιδιαίτερα κατά μήκος των παραλιών φωλεοποίησης της *Caretta caretta* η οποία έχει εκτεταμένα λιβάδια Ποσειδωνίας (τύπος οικοτόπου 1120*), και στην μείωση της πιθανότητας εγκαθίδρυσης ξενικών και χωροκατακτητικών ειδών στο θαλάσσιο περιβάλλον.	1
Συνολική βαθμολογία		**-15**		**13**		**-6**		**10**

26.12.7 ΘΑΛΑΣΣΙΟΙ ΔΙΑΔΡΟΜΟΙ ΚΙΝΗΣΗΣ ΣΚΑΦΩΝ								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 1	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στον πληθυσμό και τη διατήρηση (α) των ειδών προτεραιότητας *Caretta caretta και Chelonia mydas* στις θαλάσσιες περιοχές που αποτελούν τροφικό ενδιαίτημα και χώρος διαμονής και ανάπτυξης νεαρών και ανήλικων ατόμων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, (β) της Μεσογειακής φώκιας Monachus monachus, (γ) των ειδών κητωδών *Tursiops truncatus, Stenella coeruleoalba, Delphinus delphis και Grampus griseus* λόγω συγκρούσεων των σκαφών/ πλοίων/ ταχυπλόων με τα άνωθι είδη όταν αυτά κινούνται με μεγάλες ταχύτητες και πρόκληση τραυματισμών ή και θανάτου των ζώων, αλλά και λόγω όχλησης των ειδών από τον υποθαλάσσιο θόρυβο που προκαλεί η ναυσιπολοΐα και τα σκάφη αναψυχής, (δ) οι πληθυσμοί της πίννας παραμένουν σε πολύ κακή κατάσταση με εκτεταμένα φαινόμενα νέκρωσης. Η ανεξέλεκτη αγκυροβόληση σκαφών υποβαθμίζει σημαντικά τον οικότοπο προτεραιότητας 1120*, αλλά και τον τύπο οικοτόπου 1170.	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στη διατήρηση των πληθυσμών των ειδών προτεραιότητας Caretta caretta και Chelonia mydas στις θαλάσσιες περιοχές που αποτελούν τροφικό ενδιαίτημα και χώρος διαμονής και ανάπτυξης νεαρών και ανήλικων ατόμων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, (β) της Μεσογειακής φώκιας *Monachus monachus*, (γ) των ειδών κητωδών *Tursiops truncatus, Stenella coeruleoalba, Delphinus delphis και Grampus griseus, (δ) Οι ρυθμίσεις στον τύπο οικοτόπου 1150* αναμένεται να βελτιώσουν την κατάσταση διατήρησης της πίννας, κατόπιν πιλοτικών δράσεων αποκατάστασης*. Οι ρυθμίσεις για τη μείωση της ταχύτητας στη ναυσιπολοΐα και τα σκάφη αναψυχής αναμένεται να μειώσουν σημαντικά τις συγκρούσεις των σκαφών/ πλοίων/ ταχυπλόων με τα άνωθι είδη και την όχλησή τους από τον υποθαλάσσιο θόρυβο. Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις στη χρήση καθώς και οι προτεινόμενες διαχειριστικές δράσεις του Σχεδίου Διαχείρισης, διασφαλίζουν την άρση ή/και το μετριασμό των πιέσεων που ασκούνται, καθώς και την βελτίωση και διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών. Με την εφαρμογή των ειδικών ναυδέτων όπου θα προσδένουν τα σκάφη αναμένεται ότι ο οικότοπος προτεραιότητας 1120* θα χαρακτηρίζεται σε καλή κατάσταση διατήρησης.	2	Η λύση αναμένεται να έχει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στον πληθυσμό και τη διατήρηση των ειδών προτεραιότητας *Chelonia mydas* και *Caretta caretta*, κητωδών *Tursiops truncatus, Stenella coeruleoalba, Delphinus delphis και Grampus griseus*, λόγω συγκρούσεων των σκαφών/ πλοίων/ ταχυπλόων με τα άνωθι είδη όταν αυτά κινούνται με μεγάλες ταχύτητες και πρόκληση τραυματισμών ή και θανάτου των ζώων. Αναμένεται όχληση των ειδών θαλάσσιας μεγαπανίδας από τον υποθαλάσσιο θόρυβο που προκαλεί η ναυσιπολοΐα και τα σκάφη αναψυχής (με ιδιαίτερη έμφαση στο παράκτιο είδος *T. truncatus* και τη μεσογειακή φώκια). Η ανεξέλεκτη αγκυροβόληση σκαφών υποβαθμίζει σημαντικά τον οικότοπο προτεραιότητας 1120*, αλλά και τον τύπο οικοτόπου 1170. Οι ρυθμίσεις στον τύπο οικοτόπου 1150* αναμένεται να βελτιώσουν την κατάσταση διατήρησης της πίννας, κατόπιν πιλοτικών δράσεων αποκατάστασης.	-1	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στη διατήρηση των πληθυσμών των ειδών προτεραιότητας Caretta caretta και Chelonia mydas στις θαλάσσιες περιοχές που αποτελούν τροφικό ενδιαίτημα και χώρος διαμονής και ανάπτυξης νεαρών και ανήλικων ατόμων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, (β) της Μεσογειακής φώκιας *Monachus monachus*, (γ) των ειδών κητωδών *Tursiops truncatus, Stenella coeruleoalba, Delphinus delphis και Grampus griseus, (δ) Οι ρυθμίσεις στον τύπο οικοτόπου 1150* αναμένεται να βελτιώσουν την κατάσταση διατήρησης της πίννας, κατόπιν πιλοτικών δράσεων αποκατάστασης*. Η απαγόρευση ναυσιπλοΐας αναμένεται να εκμηδενίσουν τις συγκρούσεις των σκαφών/ πλοίων/ ταχυπλόων με τα άνωθι είδη και την όχλησή τους από τον υποθαλάσσιο θόρυβο. Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις καθολικής απαγόρευσης αγκυροβόλισης ή πρόσδεσης σε ειδικά ναύδετα αναμένεται να επιφέρουν αποκατάσταση του οικότοπου προτεραιότητας 1120* ο οποίος θα βρίσκεται σε εξαιρετική κατάσταση διατήρησης.	2
Κριτήριο 2	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.	2	Η λύση δεν διασφαλίζει τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.	2
Κριτήριο 3	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει την ακεραιότητα των ΕΖΔ και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000	2	Η λύση δεν διασφαλίζει την ακεραιότητα των ΕΖΔ και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000	2

26.12.7 ΘΑΛΑΣΣΙΟΙ ΔΙΑΔΡΟΜΟΙ ΚΙΝΗΣΗΣ ΣΚΑΦΩΝ								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 4	Η μηδενική λύση δεν προβλέπει την εφαρμογή ενιαίου διαχειριστικού σχεδίου. Η εφαρμογή μεμονωμένων διαχειριστικών δράσεων δεν επαρκούν και δεν διασφαλίζουν την συνεχή εφαρμογή και επαναξιολόγησή τους.	-2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2	Η μηδενική λύση δεν προβλέπει την εφαρμογή ενιαίου διαχειριστικού σχεδίου. Ωστόσο, η εφαρμογή καθολικών απαγορεύσεων διασφαλίζουν την συνεχή εφαρμογή των ρυθμίσεων, χωρίς την εφαρμογή μεμονομένων διαχειριστικών δράσεων εφόσον η πίεση/απειλή εκμηδενίζεται.	1
Κριτήριο 5	Η λύση εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικές επιπτώσεις σε όλο το θαλάσσιο περιβάλλον λόγω πρόκλησης υποθαλάσσιου θορύβου και αυξημένης πιθανότητας πρόκλησης ατυχήματος ή/και ρύπανσης. Η ακεραιότητα του θαλάσσιου πυθμένα πλήττεται από τα αγκυροβόλια.	-1	Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις της λύσης αναμένεται να μειώσουν σημαντικά την πρόκληση υποθαλάσσιου θορύβου και την πιθανότητα πρόκλησης ατυχήματος ή/και ρύπανσης. Η ακεραιότητα του θαλάσσιου πυθμένα εξασφαλίζεται.	2	Η λύση εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικές επιπτώσεις σε όλο το θαλάσσιο περιβάλλον λόγω πρόκλησης υποθαλάσσιου θορύβου και αυξημένης πιθανότητας πρόκλησης ατυχήματος ή/και ρύπανσης.	-1	Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις της λύσης αναμένεται να μειώσουν σημαντικά την πρόκληση υποθαλάσσιου θορύβου και την πιθανότητα πρόκλησης ατυχήματος ή/και ρύπανσης. Η ακεραιότητα του θαλάσσιου πυθμένα εξασφαλίζεται.	2
Κριτήριο 6	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις δραστηριότητες και την οικονομία της περιοχής.	0	Η ρύθμιση της ταχύτητας στη ναυσιπλοΐα και τα σκάφη αναψυχής που προτείνεται με τη λύση αυτή εκτιμάται ότι θα μειώσει την πιθανότητα πρόκλησης ατυχήματος ή/και ρύπανσης, γεγονός που αναμένεται να έχει εν δυνάμει θετικές επιπτώσεις στην ευρύτερη οικονομία της περιοχής (τουρισμός, αλιεία κ.ά.).	1	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις δραστηριότητες και την οικονομία της περιοχής.	0	Η λύση της καθολικής απαγόρευσης της δραστηριότητας εκτιμάται ότι θα προκαλέσει σοβαρές αρνητικές επιπτώσεις τόσο στον τουρισμό όσο και σε άλλες σημαντικές δραστηριότητες που εξαρτώνται από τη ναυσιπλοΐα και τη μεταφορά προϊόντων, οι οποίες θα επιφέρουν σοβαρές επιπτώσεις στην ευρύτερη οικονομία της.	-2
Κριτήριο 7	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής.	0
Κριτήριο 8	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0
Κριτήριο 9	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στο τοπίο της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στο τοπίο της περιοχής.	0	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στο τοπίο της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στο τοπίο της περιοχής.	0
Κριτήριο 10	Η λύση εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικές επιπτώσεις σε όλο το θαλάσσιο περιβάλλον λόγω αυξημένης πιθανότητας πρόκλησης ατυχήματος ή/και ρύπανσης.	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις σε όλο το θαλάσσιο περιβάλλον λόγω της μειωμένης πιθανότητας πρόκλησης ατυχήματος ή/και ρύπανσης. Η μείωση ταχύτητας σκαφών θα εξασφαλίσει και την ασφάλεια της ναυσιπλοΐας σε περιοχές που υπάρχει αυξημένη κίνηση σκαφών.	1	Η λύση εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικές επιπτώσεις σε όλο το θαλάσσιο περιβάλλον λόγω αυξημένης πιθανότητας πρόκλησης ατυχήματος ή/και ρύπανσης.	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις σε όλο το θαλάσσιο περιβάλλον λόγω της μειωμένης πιθανότητας πρόκλησης ατυχήματος ή/και ρύπανσης.	1
Κριτήριο 11	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0
Συνολική βαθμολογία		**-10**		**12**		**-5**		**8**

4.3.5.2 Περιγραφή Εναλλακτικών Λύσεων στην ΠΠΒ «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γεράνεια όρη» (ΠΠΒ-02)

Στα πλαίσια της παρούσας εξετάστηκαν τέσσερα εναλλακτικά σενάρια, μεταξύ των οποίων και το μηδενικό.

Εναλλακτική λύση 1 (Μηδενική λύση)

Ως μηδενική λύση προσδιορίζεται αυτή που αποτυπώνει με ακρίβεια την υφιστάμενη κατάσταση, αυτή δηλαδή που δεν περιλαμβάνει την υλοποίηση του έργου των ΕΠΜ και του θεσμικού πλαισίου προστασίας και διαχείρισης που προκύπτει από αυτό. Η μηδενική λύση αποτελεί τη συνέχιση του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου στην περιοχή, χωρίς να υπάρξουν κανονιστικές ή άλλες ρυθμίσεις βάσει του Προεδρικού Διατάγματος της προστατευόμενης περιοχής και του Σχεδίου Διαχείρισης.

Στη μηδενική λύση λαμβάνεται υπόψη:

- Το ισχύον θεσμικό πλαίσιο προστασίας και διαχείρισης που προκύπτει από την ένταξη των περιοχών στο δίκτυο Natura 2000 και την υπαγωγή τους στο σχετικό εθνικό και ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο
- Οι ρυθμίσεις που προβλέπονται στα ισχύοντα χωροταξικά και λοιπά σχέδια και προγράμματα
- Το γεγονός ότι όλα τα έργα δύναται να αδειοδοτηθούν στο σύνολο της έκτασης της προστατευόμενης περιοχής μέσω διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης αυτών και της μελέτης ειδικής οικολογικής αξιολόγησης και δέουσας εκτίμησης επιπτώσεων (ΕΟΑ).
- Το γεγονός ότι όλες οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες δύναται να ασκηθούν στο σύνολο της έκτασης της προστατευόμενης περιοχής, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσια που τις διέπει, χωρίς πρόσθετες ρυθμίσεις, όρους και περιορισμούς.

Εναλλακτική λύση 2 (προτεινόμενη)

Στην Εναλλακτική Λύση 2, η οποία αποτελεί και την προτεινόμενη από την παρούσα μελέτη και αναλύθηκε στις ενότητες 4.3.1, 4.3.2, 4.3.3 και 4.3.4 οι παραδοχές είναι:

- Ο καθορισμός των επιμέρους ζωνών που έχει προταθεί στηρίζεται στις ισχύουσες διατάξεις και συγκεκριμένα στην παράγραφο 4 (α, β, γ και δ) του άρθρου 19 του Ν. 1650/1986, όπως αντικαταστάθηκε και ισχύει με το άρθρο 46 του Ν. 4685/2020.
- Ο καθορισμός των επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων ανά ζώνη προστασίας που έχει προταθεί στηρίζεται στις ισχύουσες διατάξεις και συγκεκριμένα στα άρθρα 14α, 14β, 14γ και 14δ του ΠΔ 59/2018, όπως συμπληρώθηκε και ισχύει με το άρθρο 44 παρ. 18 του Ν. 4685/2020
- Οι προτάσεις των επιμέρους ζωνών, των επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων ανά ζώνη, των ειδικών όρων και περιορισμών, των κανονιστικών διατάξεων, στηρίζονται στην καταγραφή και αξιολόγηση του προστατευτέου αντικειμένου (Ενότητες 2.2, 3.1, 3.3 και 4.3.2), με στόχο την διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.

- Έχει ληφθεί υπόψη και έχει συνεκτιμηθεί ο ισχύον χωροταξικός σχεδιασμός της περιοχής
- Έχουν ληφθεί υπόψη οι υφιστάμενες ανθρωπογενείς δραστηριότητες στην περιοχή και όπου κρίθηκε σκόπιμο προτάθηκαν κατάλληλες ρυθμίσεις για την μείωση ή την άρση των πιέσεων που ασκούν στα προστατευτέα αντικείμενα. Κύριος στόχος είναι η κατά το δυνατόν συνέχιση άσκησης των ανθρωπογενών δραστηριοτήτων διασφαλίζοντας την προστασία των ειδών και τύπων οικοτόπων.
- Έχουν προταθεί κατάλληλα μέτρα προστασίας και διαχείρισης για τα είδη και τους τύπους οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου.
- Έχουν συνεκτιμηθεί και αξιολογηθεί οι αναπτυξιακές τάσεις της περιοχής, καθώς και τα προγραμματιζόμενα έργα.
- Έχουν προταθεί μέτρα βιώσιμης ανάπτυξης της περιοχής.
- Ως κύριες παραδοχές σε επιλεγμένες ειδικές χρήσεις και ρυθμίσεις εξετάζονται οι ακόλουθες:
- Οι δραστηριότητες αναψυχής και συγκεκριμένα οι ειδικές χρήσεις (4) Αθλητικές εγκαταστάσεις (με διαφοροποίηση ανά ζώνη) και οι προτεινόμενες δραστηριότητες αναψυχής – εναλλακτικού τουρισμού (συμπεριλαμβανομένης της αναρρίχησης), με εξαίρεση τις εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση του μηχανοκίνητου αθλητισμού και των σκοπευτηρίων οι οποίες απαγορεύονται, περιλαμβάνουν ειδικότερες ρυθμίσεις για την προστασία των προστατευόμενων, σπάνιων και απειλούμενων ειδών χλωρίδας σε βραχώδη ενδιαιτήματα και τη διατήρηση του τύπου οικοτόπου 8210. Επίσης η άσκηση των δραστηριοτήτων διέπεται από το «Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών» (ΜΜ25305CF0305).
- Η κίνηση τροχοφόρων οχημάτων εκτός των υφιστάμενων δρόμων (Χρήση 26.12.1. Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων) (δυνατότητα εξειδίκευσης βάσει της οικείας νομοθεσίας)) επιτρέπεται μόνον αν η κίνηση αυτή πραγματοποιείται για εργασίες προστασίας και διαχείρισης και για τη φύλαξη της περιοχής. Επίσης, επιτρέπεται η συντήρηση του υφιστάμενου οδικού δικτύου και η τοποθέτηση πινακίδων σήμανσης των οδών εφόσον εξασφαλίζεται μέγιστη προστασία και διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου. Η διάνοιξη νέου δασικού οδικού δικτύου επιτρέπεται μόνο για την εξυπηρέτηση της δασικής διαχείρισης, της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευτέου αντικειμένου, ενώ συνίσταται να αποφεύγεται η διάνοιξη οδών στη ΖΠΦ-03 κατόπιν σχετικής τεκμηρίωσης. Στο σχέδιο διαχείρισης προβλέπεται μέτρο (ΜΜ25305CB0101) για χειρισμούς και δράσεις επί δασικών δρόμων και παρακείμενων ανοιγμάτων για τη διατήρηση των ενδιαιτημάτων του είδους *Centaurea attica subsp. megarensis* το οποίο έχει παρουσία στα Γεράνεια Όρη.

Εναλλακτική λύση 3 (δυσμενέστερη ως προς το προστατευτέο αντικείμενο)

Στην Εναλλακτική Λύση 3, ισχύουν οι βασικές παραδοχές της Εναλλακτικής λύσης 2, ενώ ως κύριες τροποποιήσεις σε επιλεγμένες ειδικές χρήσεις και ρυθμίσεις εξετάζονται οι ακόλουθες:

- Οι δραστηριότητες που ασκούνται επί των Ζωνών Προστασίας της Φύσης και συγκεκριμένα οι ειδικές χρήσεις (4) Αθλητικές εγκαταστάσεις (με διαφοροποίηση ανά ζώνη) και οι προτεινόμενες δραστηριότητες αναψυχής – εναλλακτικού τουρισμού (συμπεριλαμβανομένης της αναρρίχησης), δεν περιλαμβάνουν τις ειδικότερες ρυθμίσεις που περιγράφονται στην προτεινόμενη λύση. Η άσκηση των δραστηριοτήτων διέπεται από το «Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών» (ΜΜ25305CF0305).
- Η κίνηση τροχοφόρων οχημάτων εκτός των υφιστάμενων δρόμων (Χρήση 26.12.1. Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων) (δυνατότητα εξειδίκευσης βάσει της οικείας νομοθεσίας)) επιτρέπεται μόνον αν η κίνηση αυτή πραγματοποιείται για εργασίες προστασίας και διαχείρισης και για τη φύλαξη της περιοχής. Επίσης, επιτρέπεται η συντήρηση του υφιστάμενου οδικού δικτύου και η τοποθέτηση πινακίδων σήμανσης των οδών εφόσον εξασφαλίζεται μέγιστη προστασία και διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου. Ωστόσο, επιτρέπεται η διάνοιξη νέου δασικού οδικού δικτύου στην περιοχή, κατόπιν σχετικής τεκμηρίωσης.

<u>Εναλλακτική λύση 4 (δυσμενέστερη ως προς το ανθρωπογενές και οικονομικό περιβάλλον)</u>

Στην Εναλλακτική Λύση 4, ισχύουν οι βασικές παραδοχές της Εναλλακτικής λύσης 2, ενώ ως κύριες τροποποιήσεις σε επιλεγμένες ειδικές χρήσεις και ρυθμίσεις εξετάζονται οι ακόλουθες:

- Στις επιτρεπόμενες δραστηριότητες που ασκούνται επί των Ζωνών Προστασίας της Φύσης δεν περιλαμβάνεται η ειδική χρήση (4) Αθλητικές εγκαταστάσεις (με διαφοροποίηση ανά ζώνη), ενώ στις ρυθμίσεις των προτεινόμενων δραστηριοτήτων αναψυχής – εναλλακτικού τουρισμού δεν περιλαμβάνεται η αναρρίχηση. Επίσης η άσκηση των δραστηριοτήτων διέπεται από το «Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών» (ΜΜ25305CF0305).
- Η κίνηση τροχοφόρων οχημάτων εκτός των υφιστάμενων δρόμων (Χρήση 26.12.1. Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων) (δυνατότητα εξειδίκευσης βάσει της οικείας νομοθεσίας)) επιτρέπεται μόνον αν η κίνηση αυτή πραγματοποιείται για εργασίες προστασίας και διαχείρισης και για τη φύλαξη της περιοχής. Επίσης, επιτρέπεται η συντήρηση του υφιστάμενου οδικού δικτύου και η τοποθέτηση πινακίδων σήμανσης των οδών εφόσον εξασφαλίζεται μέγιστη προστασία και διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου. Τέλος, δεν επιτρέπεται η διάνοιξη νέου δασικού οδικού δικτύου, συμπεριλαμβανομένης και της ΖΠΦ-03.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΨΥΧΗΣ: (4) Αθλητικές εγκαταστάσεις, ΑΝΑΨΥΧΗ - ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 1	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στα προστατευόμενα, σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας σε βραχώδη ενδιαιτήματα και ο τύπος οικοτόπου 8210 οδηγείται σταδιακά σε υποβάθμιση. Επιπλέον, οι αγώνες μηχανοκίνητου αθλητισμού και τα σκοπευτήρια προκαλούν οχλήσεις ειδών πανίδας λόγω των αυξημένων επιπέδων θορύβου, ειδικά κατά την αναπαραγωγική περίοδο	-2	Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις για τις δραστηριότητες αναρρίχησης αναμένεται να έχουν εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στον οικότοπο 8210, ενώ τα σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας με παρουσία σε βραχώδη ενδιαιτήματα βρίσκονται σε καλή κατάσταση διατήρησης. Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις στις δραστηριότητες αναψυχής και στην αναρρίχηση, το προτεινόμενο κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών δραστηριοτήτων, καθώς και οι προτεινόμενες διαχειριστικές δράσεις του Σχεδίου Διαχείρισης, διασφαλίζουν την άρση ή/και το μετριασμό των πιέσεων που ασκούνται, καθώς και την βελτίωση και διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών.	2	Η λύση αναμένεται να έχει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στα προστατευόμενα, σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας σε βραχώδη ενδιαιτήματα και τον τύπο οικοτόπου 8210. Στην περιοχή καταγράφεται υψηλή επισκεψιμότητα και υψηλές πιέσεις στα βραχώδη ενδιαιτήματα ειδών χλωρίδας που τα απαρτίζουν και τον τύπο οικοτόπου 8210. Οι πιέσεις χαρακτηρίζονται ως μέτριες λόγω εφαρμογής διαχειριστικών δράσεων.	-1	Η απαγόρευση της αναρριχητικής δραστηριότητας αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στον οικότοπο 8210 και στα σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας με παρουσία σε βραχώδη ενδιαιτήματα βρίσκονται σε καλή κατάσταση διατήρησης.	2
Κριτήριο 2	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.	2	Η λύση δεν διασφαλίζει τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ	-1	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να συμβάλλει θετικά στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.	2
Κριτήριο 3	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει την ακεραιότητα των ΕΖΔ και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000	2	Η λύση δεν διασφαλίζει την ακεραιότητα των ΕΖΔ και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000	-1	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει θετική επίπτωση στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000	2
Κριτήριο 4	Η μηδενική λύση δεν προβλέπει την εφαρμογή ενιαίου διαχειριστικού σχεδίου. Η εφαρμογή μεμονωμένων διαχειριστικών δράσεων δεν επαρκούν και δεν διασφαλίζουν την συνεχή εφαρμογή και επαναξιολόγησή τους.	-2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	-1	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2
Κριτήριο 5	Η μηδενική λύση εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στο έδαφος λόγω διάβρωσης (ποδοπάτηση, κίνηση τροχοφόρων, υποδομές και έργα εξυπηρέτησης τουριστικής δραστηριότητας κ.λπ). Επιπτώσεις επίσης επιφέρει και η ρύπανση από τα στερεά απόβλητα των επισκεπτών και επαγγελματιών που δραστηριοποιούνται στην περιοχή.	-2	Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις της λύσης αναμένεται να έχουν θετικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω άρσης / μετριασμού των πιέσεων που ασκούνται και έχουν σαν αποτέλεσμα τη διάβρωση και τη ρύπανση της περιοχής.	2	Η λύση εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στο έδαφος λόγω ποδοπάτηση, κίνηση τροχοφόρων, υποδομές και έργα εξυπηρέτησης τουριστικής δραστηριότητας κ.λπ.G13 Επιπτώσεις επίσης επιφέρει και η ρύπανση από τα στερεά απόβλητα των επισκεπτών και επαγγελματιών που δραστηριοποιούνται στην περιοχή.	-2	Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις της λύσης αναμένεται να έχουν θετικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω άρσης / μετριασμού των πιέσεων που ασκούνται και έχουν σαν αποτέλεσμα τη διάβρωση και τη ρύπανση της περιοχής.	2
Κριτήριο 6	Η μηδενική λύση εκτιμάται ότι θα προκαλέσει μελλοντικά αρνητικές επιπτώσεις στην επισκεψιμότητα της περιοχής λόγω των επιπτώσεων στο τοπίο και το φυσικό περιβάλλον από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων, την ρύπανση, την χωρίς ρύθμιση ανάπτυξη εμπορικών δραστηριοτήτων. Οι επιπτώσεις στις οικοσυστημικές υπηρεσίες στην περιοχή και η εν γένει υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος δύναται να επιφέρει μείωση της αξίας της περιοχής και να έχει επιπτώσεις στην ευρύτερη οικονομία της.	-1	Η ρύθμιση της αναψυχικής δραστηριότητας που προτείνεται με τη λύση αυτή εκτιμάται ότι θα προκαλέσει θετικές επιπτώσεις στην επισκεψιμότητα της περιοχής, θα διασφαλίσει τις οικοσυστημικές της υπηρεσίες και θα αναβαθμίσει την αξία της περιοχής, με θετικές επιπτώσεις στην ευρύτερη οικονομία της.	1	Η λύση εκτιμάται ότι θα προκαλέσει μελλοντικά αρνητικές επιπτώσεις στην επισκεψιμότητα της περιοχής λόγω των επιπτώσεων στο τοπίο και το φυσικό περιβάλλον από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων, την ρύπανση, την χωρίς ρύθμιση ανάπτυξη εμπορικών δραστηριοτήτων. Οι επιπτώσεις στις οικοσυστημικές υπηρεσίες στην περιοχή και η εν γένει υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος δύναται να επιφέρει μείωση της αξίας της περιοχής και να έχει επιπτώσεις στην ευρύτερη οικονομία της.	-1	Η πλήρης απαγόρευση της αναψυχικής δραστηριότητας εκτιμάται ότι θα προκαλέσει αρνητικές επιπτώσεις στην επισκεψιμότητα της περιοχής και στην ευρύτερη οικονομία της.	-2

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΨΥΧΗΣ: (4) Αθλητικές εγκαταστάσεις, ΑΝΑΨΥΧΗ - ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 7	Η μηδενική λύση εκτιμάται ότι προκαλεί αρνητικές επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής. Οι επιπτώσεις προέρχονται από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων, την ρύπανση, την χωρίς ρύθμιση ανάπτυξη εμπορικών δραστηριοτήτων, τις παράνομες δραστηριότητες στην ευρύτερη περιοχή.	-1	Η ρύθμιση της αναψυχικής δραστηριότητας που προτείνεται με τη λύση αυτή εκτιμάται ότι θα επιφέρει θετικές επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά, λόγω άρσης/μετριασμού των πιέσεων που ασκούνται από την άσκηση των δραστηριοτήτων.	1	Η λύση εκτιμάται ότι προκαλεί αρνητικές επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής. Οι επιπτώσεις προέρχονται από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων, την ρύπανση, την χωρίς ρύθμιση ανάπτυξη εμπορικών δραστηριοτήτων, τις παράνομες δραστηριότητες στην ευρύτερη περιοχή.	-1	Η λύση εκτιμάται ότι προκαλεί αρνητικές επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής, καθώς η απαγόρευση δραστηριοτήτων αναψυχής θα οδηγήσει σταδιακά στην εγκατάληψη της πολιτιστικής κληρονομιάς για την ανάδειξή της.	-2
Κριτήριο 8	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής, λόγω του περιορισμού των αθλητικών και αναψυχικών δραστηριοτήτων.	-1
Κριτήριο 9	Η μηδενική λύση εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στο τοπίο. Οι επιπτώσεις προέρχονται από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων, την ρύπανση, την χωρίς ρύθμιση ανάπτυξη εμπορικών δραστηριοτήτων, τις παράνομες δραστηριότητες στην ευρύτερη περιοχή.	-2	Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις της λύσης αναμένεται να έχουν θετικές επιπτώσεις στο τοπίο, λόγω άρσης / μετριασμού των πιέσεων που ασκούνται και έχουν σαν αποτέλεσμα την αισθητική υποβάθμιση του τοπίου.	2	Η λύση εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στο τοπίο. Οι επιπτώσεις προέρχονται από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων, την ρύπανση, την χωρίς ρύθμιση ανάπτυξη εμπορικών δραστηριοτήτων, τις παράνομες δραστηριότητες στην ευρύτερη περιοχή.	**-1**	Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις της λύσης αναμένεται να έχουν θετικές επιπτώσεις στο τοπίο, λόγω άρσης / μετριασμού των πιέσεων που ασκούνται και έχουν σαν αποτέλεσμα την αισθητική υποβάθμιση του τοπίου.	2
Κριτήριο 10	Η μηδενική λύση εκτιμάται ότι δύναται να προκαλέσει επιπτώσεις στην υγεία και ασφάλεια των επισκεπτών, λόγω ρύπανσης και άναρχης, μη νόμιμης και χωρίς έλεγχο ανάπτυξης υποδομών εξυπηρέτησης των επισκεπτών.	-1	Η λύση θα μπορούσε δυνητικά να προκαλέσει θετικές επιπτώσεις στην ασφάλεια των επισκεπτών της προστατευόμενης περιοχής, μέσω των προτεινόμενων δράσεων.	1	Η λύση εκτιμάται ότι δύναται να προκαλέσει επιπτώσεις στην υγεία και ασφάλεια των επισκεπτών, λόγω ρύπανσης και άναρχης, μη νόμιμης και χωρίς έλεγχο ανάπτυξης υποδομών εξυπηρέτησης των επισκεπτών.	-1	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην ασφάλεια των επισκεπτών της προστατευόμενης περιοχής	0
Κριτήριο 11	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή	0
Συνολική βαθμολογία		**-15**		**15**		**-10**		**7**

ΕΙΔΙΚΗ ΧΡΗΣΗ 26.12.1: ΟΔΟΙ (ΚΙΝΗΣΗΣ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ)								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 1	Η δημιουργία νέων οδικών οδών και τα συνοδά έργα οδοποιίας θα επιφέρουν σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων, δημιουργώντας κατακερματισμό των οικοσυστημάτων και του τοπίου και περαιτέρω μείωση της βιοποικιλότητας Η αλόγιστη διάνοιξη νέων οδικών προσβάσεων διευκολύνει την πρόσβαση σε απομονωμένες περιοχές, αυξάνοντας έτσι τις επιπτώσεις της ανθρώπινης παρουσίας (όχληση, ρύπανση), αλλά και τις εν δυνάμει παράνομες ενέργειες (π.χ. λαθροθηρία, λαθροϋλοτομία, δηλητηριασμένα δολώματα κ.λπ.).	-2	Η προτεινόμενη λύση έχει σημαντικά θετικές επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα της περιοχής λόγω άρσης των απειλών από την διάνοιξη νέων οδικών οδών (εκτός των υφιστάμενων) που θα οδηγούσε σε κατακερματισμό και υποβάθμιση του βαθμού διατήρησης των τύπων οικοτόπων και των ενδιαιτημάτων των ειδών. Στα Γεράνεια Όρη προβλέπονται δράσεις διατήρησης και διαχείρισης για τη διατήρηση των ενδιαιτημάτων του είδους *Centaurea attica subsp. megarensis*. Ως θετικές αξιολογούνται και οι ρυθμίσεις του κανονιστικού πλαισίου για τη συντήρηση του υφιστάμενου οδικού δικτύου, αφού αναμένεται να οδηγήσουν σε μετριασμό των επιπτώσεων, καθώς και σε παρακολούθηση των επιπτώσεων από τη χρήση τους, ώστε - αν κριθεί σκόπιμο - να ληφθούν πρόσθετα μέτρα. Ως θετική κρίνεται η ρύθμιση για τη διάνοιξη νέου δασικού οδικού δικτύου για την εξυπηρέτηση της δασικής διαχείρισης, της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευτέου αντικειμένου.	2	Η δημιουργία έργων οδοποιίας στο δασικό οδικό δίκτυο θα επιφέρει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στους τύπους οικοτόπων και τα ενδιαιτήματα σημαντικών ειδών. Η διάνοιξη δασικού δρόμου στην περιοχή των Γεράνειων Ορέων δημιουργεί κατακερματισμένο ενδιαίτημα του είδους χλωρίδας Centaurea attica subsp. megarensis. Ως εκ τούτου η δημιουργία νέων δρόμων, τυχόν διαπλάτυνση των ήδη υφιστάμενων και η κατασκευή συνοδών έργων στο πλαίσιο κατασκευής και λειτουργίας δασικού δρόμου θα οδηγήσει στον κατακερματισμό και υποβάθμιση του βαθμού διατήρησης του είδους. Ως θετικές αξιολογούνται και οι προβλέψεις για την κίνηση τροχοφόρων οχημάτων εκτός των υφιστάμενων δρόμων μόνον για τις ανάγκες προστασίας, διαχείρισης και φύλαξης της περιοχής, αφού αναμένεται να οδηγήσουν σε μετριασμό των επιπτώσεων, καθώς και σε παρακολούθηση των επιπτώσεων, ώστε - αν κριθεί σκόπιμο - να ληφθούν πρόσθετα μέτρα.	-1	Η προτεινόμενη λύση έχει σημαντικά θετικές επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα και κυρίως στους τύπους οικοτόπων και τα ενδιαιτήματα ειδών χλωρίδας, με ιδιαίτερη έμφαση στο είδος Centaurea attica subsp. megarensis, λόγω άρσης των απειλών από την αποφυγή δημιουργίας νέου οδικού δικτύου που θα οδηγούσε σε κατακερματισμό και υποβάθμιση του βαθμού διατήρησης του τύπου οικοτόπων και των ειδών.	2
Κριτήριο 2	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.	-1	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.	1	Η λύση δεν διασφαλίζει τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.	-1	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.	1
Κριτήριο 3	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει την ακεραιότητα των ΕΖΔ και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ/ΖΕΠ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000.	2	Η λύση δεν διασφαλίζει την ακεραιότητα των ΕΖΔ και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ/ΖΕΠ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000	2
Κριτήριο 4	Η μηδενική λύση δεν προβλέπει την εφαρμογή ενιαίου διαχειριστικού σχεδίου.	-2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2
Κριτήριο 5	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω διάβρωσης από την κατασκευή νέου οδικού δικτύου σε περιοχές όπου δεν υπάρχει υφιστάμενο.	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω αποφυγής της διάβρωσης από την κατασκευή νέου οδικού δικτύου σε περιοχές όπου δεν υπάρχει υφιστάμενο.	1	Η λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω διάβρωσης από την κατασκευή νέου οδικού δικτύου σε περιοχές όπου δεν υπάρχει υφιστάμενο.	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω αποφυγής της διάβρωσης από την κατασκευή νέου οδικού δικτύου σε περιοχές όπου δεν υπάρχει υφιστάμενο.	1

ΕΙΔΙΚΗ ΧΡΗΣΗ 26.12.1: ΟΔΟΙ (ΚΙΝΗΣΗΣ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ)								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 6	Η διάνοιξη νέων οδών στην περιοχή αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες και νέες χρήσεις γης της περιοχής. Η ανεξέλεγκτη και χωρίς σχεδιασμό διάνοιξη νέων οδών δύναται να οδηγήσει μακροπρόθεσμα σε υποβάθμιση του του φυσικού περιβάλλοντος και σύγκρουση μεταξύ των διαφορετικών χρήσεων γης που υπάρχουν ή δύναται να αναπτυχθούν στην περιοχή. Αναμένονται αρνητικές επιπτώσεις σε ότι αφορά την υποβάθμιση των οικοσυστημικών υπηρεσιών, της αισθητικής αξίας του τοπίου, της πολιτιστικής αξίας και εν γένει της τουριστική αξία της περιοχής, καθώς νέες χρήσεις που θα εξυπηρετούνται από το οδικό δίκτυο θα αναπτυχθούν, ενώ η σύγκρουση νέων χρήσεων προς ανάπτυξη της περιοχής αναμένεται επίσης έντονη κοινωνική αντίδραση.	-2	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες ανθρωπογενείς δραστηριότητες και στο οικονομικό περιβάλλον, κυρίως λόγω της διατήρησης των οικοσυστημικών υπηρεσιών και την βιώσιμη ανάπτυξη, μέσω προώθησης και ανάδειξης του ήπιου τουρισμού και του φυσιολατρικού / εναλλακτικού τουρισμού. Η απουσία διάνοιξης νέων οδών και η διατήρηση της αξίας του τοπίου και της φυσικότητας της περιοχής, βελτιώνει σημαντικά την αξία της περιοχής και ενισχύει μακροπρόθεσμα την τοπική οικονομία της μέσω της βιώσιμης ανάπτυξης.	2	Η διάνοιξη νέων δασικών οδών στην περιοχή αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες και νέες χρήσεις γης της περιοχής. Η ανεξέλεγκτη και χωρίς σχεδιασμό διάνοιξη νέων οδών ωστόσο δύναται να οδηγήσει μακροπρόθεσμα σε υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος και σύγκρουση μεταξύ των διαφορετικών χρήσεων γης που υπάρχουν ή δύναται να αναπτυχθούν στην περιοχή. Αναμένονται αρνητικές επιπτώσεις σε ότι αφορά την υποβάθμιση των οικοσυστημικών υπηρεσιών, της αισθητικής αξίας του τοπίου, της πολιτιστικής αξίας και εν γένει της τουριστική αξία της περιοχής, καθώς νέες χρήσεις που θα εξυπηρετούνται από το οδικό δίκτυο θα αναπτυχθούν, ενώ η σύγκρουση νέων χρήσεων προς ανάπτυξη της περιοχής αναμένεται επίσης έντονη κοινωνική αντίδραση. Οι θετικές επιπτώσεις αφορούν στην μείωση των πιέσεων που προκύπτουν από την απαγόρευση κίνησης τροχοφόρων οχημάτων εκτός των υφιστάμενων δρόμων, όπως ποδοπάτηση ειδών χλωρίδας και υποβάθμιση των ενδιαιτημάτων τους, η οποία επιτρέπεται μόνον αν η κίνηση αυτή πραγματοποιείται για εργασίες προστασίας, διαχείρισης και φύλαξης της περιοχής.	1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες ανθρωπογενείς δραστηριότητες και στο οικονομικό περιβάλλον, κυρίως λόγω της διατήρησης των οικοσυστημικών υπηρεσιών και την βιώσιμη ανάπτυξη, μέσω προώθησης και ανάδειξης του ήπιου τουρισμού και του φυσιολατρικού / εναλλακτικού τουρισμού. Η απαγόρευση διάνοιξης νέων δασικών οδών και η χρήση τους για διατήρηση της αξίας του τοπίου και της φυσικότητας της περιοχής, βελτιώνει σημαντικά την αξία της περιοχής και ενισχύει μακροπρόθεσμα την τοπική οικονομία της μέσω της βιώσιμης ανάπτυξης. Στις αρνητικές επιπτώσεις καταγράφεται ο υψηλός κίνδυνος πυρκαγιάς και αδυναμίας διαχείρισης δασικών οικοσυστημάτων από τις αρμόδιες υπηρεσίες, λόγω απαγόρευσης διάνοιξης νέων δασικών οδών.	-1
Κριτήριο 7	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά	0
Κριτήριο 8	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στις χρήσεις γης, λόγω μεταβολής των φυσικών οικοσυστημάτων, σε τεχνικά έργα διάνοιξης οδικού δικτύου	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες χρήσεις γης, αφού διασφαλίζει και δεν αλλοιώνει τις χρήσεις, ενώ συνάδει με τον υπερκείμενο χωροταξικό σχεδιασμό.	1	Η λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στις χρήσεις γης, λόγω μεταβολής των φυσικών οικοσυστημάτων, σε τεχνικά έργα διάνοιξης οδικού δικτύου	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες χρήσεις γης, αφού διασφαλίζει και δεν αλλοιώνει τις χρήσεις, ενώ συνάδει με τον υπερκείμενο χωροταξικό σχεδιασμό.	1
Κριτήριο 9	Η μηδενική λύση αναμένεται να υποβαθμίσει το τοπίο λόγω αλλοίωσης του φυσικού τοπίου, μείωση της αξίας του και οπτικής όχλησης. Τα δασικά οικοσυστήματα κατακερματίζονται από την ανάπτυξη του δασικού οδικού δικτύου και των δραασταριοτήτων που αναπτύσονται σε αυτό.	-2	Η προτεινόμενη λύση έχει σημαντικά θετικές επιπτώσεις στο τοπίο λόγω διατήρησης της αξίας του και αποφυγή αλλοίωσης του φυσικού τοπίου.	2	Η λύση αναμένεται να υποβαθμίσει το τοπίο λόγω αλλοίωσης του φυσικού τοπίου, μείωση της αξίας του και οπτικής όχλησης. Τα δασικά οικοσυστήματα κατακερματίζονται από την ανάπτυξη του δασικού οδικού δικτύου και των δραστηριοτήτων που αναπτύσονται σε αυτό.	-2	Η προτεινόμενη λύση έχει σημαντικά θετικές επιπτώσεις στο τοπίο λόγω διατήρησης της αξίας του και αποφυγή αλλοίωσης του φυσικού τοπίου. Στις αρνητικές επιπτώσεις είναι η ενδεχόμενη υποβάθμιση του τοπίπου σε περίπτωση πυρκαγιάς, λόγω αδυναμίας διάνοιξης νέων δασικών δρόμων.	-1
Κριτήριο 10	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και ασφάλεια	0	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και ασφάλεια	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και ασφάλεια	0	Υπάρχει υψηλός κίνδυνος πυρκαγιάς λόγω αδυναμίας διάνοιξης νέων δασικών δρόμων για	-1
Κριτήριο 11	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή	2	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή μέσω των προτάσεων δεδομένου ότι δεν αποτρέπεται / απαγορεύεται η υλοποίηση διάνοιξης νέων οδών στο υφιστάμενο οδικό δίκτυο, ενώ επιτρέπεται υπό όρους η διάνοιξη δασικών δρόμων με στόχο την εφαρμογή δράσεων διατήρησης και διαχείρισηςαπό τις αρμόδιες υπηρεσίες. Προτείνονται διαχειριστικές δράσεις για την κατά το δυνατόν αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στα προστατευτέα αντικείμενα	1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή	2	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στη κλιματική αλλαγή είναι η διατήρηση της συνοχής των δασικών οικοσυστημάτων λόγω του ότι απαγορεύεται η διάνοιξη νέων δασικών οδών. Ωστόσο, αυτό δύναται να προκαλέσει υψηλό κίνδυνο υποβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος λόγω ύπαρξης κινδύνου πυρκαγιάς.	-1
Συνολική βαθμολογία		**-12**		**14**		**-7**		**11**

4.3.5.3 Περιγραφή Εναλλακτικών Λύσεων στην σΠΠΒ «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)» (ΠΠΒ-03)

Στα πλαίσια της παρούσας εξετάστηκαν τέσσερα εναλλακτικά σενάρια, μεταξύ των οποίων και το μηδενικό.

Εναλλακτική λύση 1 (Μηδενική λύση)

Ως μηδενική λύση προσδιορίζεται αυτή που αποτυπώνει με ακρίβεια την υφιστάμενη κατάσταση, αυτή δηλαδή που δεν περιλαμβάνει την υλοποίηση του έργου των ΕΠΜ και του θεσμικού πλαισίου προστασίας και διαχείρισης που προκύπτει από αυτό. Η μηδενική λύση αποτελεί τη συνέχιση του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου στην περιοχή, χωρίς να υπάρξουν κανονιστικές ή άλλες ρυθμίσεις βάσει του Προεδρικού Διατάγματος της προστατευόμενης περιοχής και του Σχεδίου Διαχείρισης.

Στη μηδενική λύση λαμβάνεται υπόψη:

- Το ισχύον θεσμικό πλαίσιο πλαίσιο προστασίας και διαχείρισης που προκύπτει από την ένταξη των περιοχών στο δίκτυο Natura 2000 και την υπαγωγή τους στο σχετικό εθνικό και ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο
- Οι ρυθμίσεις που προβλέπονται στα ισχύοντα χωροταξικά και λοιπά σχέδια και προγράμματα
- Το γεγονός ότι όλα τα έργα δύναται να αδειοδοτηθούν στο σύνολο της έκτασης της προστατευόμενης περιοχής μέσω διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης αυτών και της μελέτης ειδικής οικολογικής αξιολόγησης και δέουσας εκτίμησης επιπτώσεων (ΕΟΑ).
- Το γεγονός ότι όλες οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες δύναται να ασκηθούν στο σύνολο της έκτασης της προστατευόμενης περιοχής, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσια που τις διέπει, χωρίς πρόσθετες ρυθμίσεις, όρους και περιορισμούς.

Εναλλακτική λύση 2 (προτεινόμενη)

Στην Εναλλακτική Λύση 2, η οποία αποτελεί και την προτεινόμενη από την παρούσα μελέτη και αναλύθηκε στις ενότητες 4.3.1, 4.3.2, 4.3.3 και 4.3.4 οι παραδοχές είναι:

- Ο καθορισμός των επιμέρους ζωνών που έχει προταθεί στηρίζεται στις ισχύουσες διατάξεις και συγκεκριμένα στην παράγραφο 4 (α, β, γ και δ) του άρθρου 19 του Ν. 1650/1986, όπως αντικαταστάθηκε και ισχύει με το άρθρο 46 του Ν. 4685/2020.
- Ο καθορισμός των επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων ανά ζώνη προστασίας που έχει προταθεί στηρίζεται στις ισχύουσες διατάξεις και συγκεκριμένα στα άρθρα 14α, 14β, 14γ και 14δ του ΠΔ 59/2018, όπως συμπληρώθηκε και ισχύει με το άρθρο 44 παρ. 18 του Ν. 4685/2020
- Οι προτάσεις των επιμέρους ζωνών, των επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων ανά ζώνη, των ειδικών όρων και περιορισμών, των κανονιστικών διατάξεων, στηρίζονται στην καταγραφή

και αξιολόγηση του προστατευτέου αντικειμένου (Ενότητες 2.2, 3.1, 3.3 και 4.3.2), με στόχο την διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.

- Έχει ληφθεί υπόψη και έχει συνεκτιμηθεί ο ισχύον χωροταξικός σχεδιασμός της περιοχής
- Έχουν ληφθεί υπόψη οι υφιστάμενες ανθρωπογενείς δραστηριότητες στην περιοχή και όπου κρίθηκε σκόπιμο προτάθηκαν κατάλληλες ρυθμίσεις για την μείωση ή την άρση των πιέσεων που ασκούν στα προστατευτέα αντικείμενα. Κύριος στόχος είναι η κατά το δυνατόν συνέχιση άσκησης των ανθρωπογενών δραστηριοτήτων διασφαλίζοντας την προστασία των ειδών και τύπων οικοτόπων.
- Έχουν προταθεί κατάλληλα μέτρα προστασίας και διαχείρισης για τα είδη και τους τύπους οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου.
- Έχουν συνεκτιμηθεί και αξιολογηθεί οι αναπτυξιακές τάσεις της περιοχής, καθώς και τα προγραμματιζόμενα έργα.
- Έχουν προταθεί μέτρα βιώσιμης ανάπτυξης της περιοχής.
- Ως κύριες παραδοχές σε επιλεγμένες ειδικές χρήσεις και ρυθμίσεις εξετάζονται οι ακόλουθες:
- Οι δραστηριότητες αναψυχής και συγκεκριμένα οι ειδικές χρήσεις (4) Αθλητικές εγκαταστάσεις (με διαφοροποίηση ανά ζώνη) και οι προτεινόμενες δραστηριότητες αναψυχής – εναλλακτικού τουρισμού (συμπεριλαμβανομένης της αναρρίχησης), περιλαμβάνουν ειδικότερες ρυθμίσεις με στόχο τη προστασία των προστατευόμενων, σπάνιων και απειλούμενων ειδών χλωρίδας σε βραχώδη ενδιαιτήματα, την αποφυγή όχλησης των ειδών ορνιθοπανίδας που αναπαράγονται στην περιοχή και τη διατήρηση του τύπου οικοτόπου 8210 (Μέτρο ΜΜ25301CF0304 «Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης – συμμετοχής»). Στο αναρριχητικό πεδίο της Νεστάνης (GR2510004, ΖΔΟΕ-05) προτείνεται εποχική απαγόρευση της αναρρίχησης την περίοδο αναπαραγωγής του είδους Falco naumanni. Επίσης η άσκηση της αναρριχητικής δραστηριότητας διέπεται από το «Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της αναρριχητικής δραστηριότητας» (ΜΜ25301CF0305). Τέλος, σε όλες τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης και Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών δεν επιτρέπεται η διοργάνωση αγώνων μηχανοκίνητου αθλητισμού, ενώ μόνο στις ΖΔΟΕ-13 και ΖΔΟΕ-17 επιτρέπεται η λειτουργία υπαίθριων εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής που σχετίζονται με τα χιονοδρομικά κέντρα.
- Προτείνονται ειδικές ρυθμίσεις για την κίνηση τροχοφόρων οχημάτων εκτός των υφιστάμενων δρόμων (Χρήση 26.12.1. Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων) (δυνατότητα εξειδίκευσης βάσει της οικείας νομοθεσίας)), η οποία επιτρέπεται μόνον για την άσκηση των επιτρεπόμενων παραγωγικών δραστηριοτήτων σε ιδιωτικές εκτάσεις, για εργασίες προστασίας και διαχείρισης και για τη φύλαξη της περιοχής. Απαιτείται έγκριση περιβαλλοντικών όρων για τα έργα συντήρησης, βελτίωσης και οδικής ασφάλειας που αφορούν στις ζώνες από όπου διέρχεται ο αυτοκινητόδρομος Α7 (Χ1) στο GR2510004 και η δευτερεύουσα Εθνική Οδός 74 στο GR2520001, ενώ κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση εργασιών διάνοιξης νέου και βελτίωσης του υφιστάμενου οδικού δικτύου (κάθε κατηγορίας)

θα πρέπει να λαμβάνονται απαραιτήτως υπόψη οι επιπτώσεις στους τύπους οικοτόπων και τα είδη χλωρίδας και πανίδας (συμπεριλαμβανομένης της ορνιθοπανίδας) και τα ενδιαιτήματά τους.

Εναλλακτική λύση 3 (δυσμενέστερη ως προς το προστατευτέο αντικείμενο)

Στην Εναλλακτική Λύση 3, ισχύουν οι βασικές παραδοχές της Εναλλακτικής λύσης 2, ενώ ως κύριες τροποποιήσεις σε επιλεγμένες ειδικές χρήσεις και ρυθμίσεις εξετάζονται οι ακόλουθες:

- Οι δραστηριότητες που ασκούνται επί των Ζωνών Προστασίας της Φύσης και συγκεκριμένα οι ειδικές χρήσεις (4) Αθλητικές εγκαταστάσεις (με διαφοροποίηση ανά ζώνη) και οι προτεινόμενες δραστηριότητες αναψυχής – εναλλακτικού τουρισμού (συμπεριλαμβανομένης της αναρρίχησης), επιτρέπονται σε όλες τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης και Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών, χωρίς ειδικότερες ρυθμίσεις, με εξαίρεση το αναρριχητικό πεδίο της Νεστάνης όπου προτείνεται εποχική απαγόρευση της αναρρίχησης την περίοδο αναπαραγωγής του είδους Falco naumanni. Ωστόσο, σε όλες τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης και Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών επιτρέπεται η διοργάνωση αγώνων μηχανοκίνητου αθλητισμού, ενώ μόνο στις ΖΔΟΕ-13 και ΖΔΟΕ-17 επιτρέπεται η λειτουργία υπαίθριων εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής που σχετίζονται με τα χιονοδρομικά κέντρα.
- Η κίνηση τροχοφόρων οχημάτων εκτός των υφιστάμενων δρόμων (Χρήση 26.12.1. Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων) (δυνατότητα εξειδίκευσης βάσει της οικείας νομοθεσίας)), επιτρέπεται καθολικά. Απαιτείται έγκριση περιβαλλοντικών όρων για τα έργα συντήρησης, βελτίωσης και οδικής ασφάλειας που αφορούν στις ζώνες από όπου διέρχεται ο αυτοκινητόδρομος Α7 (Χ1) στο GR2510004 και η δευτερεύουσα Εθνική Οδός 74 στο GR2520001, ενώ κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση εργασιών διάνοιξης νέου και βελτίωσης του υφιστάμενου οδικού δικτύου (κάθε κατηγορίας) θα πρέπει να λαμβάνονται απαραιτήτως υπόψη οι επιπτώσεις στους τύπους οικοτόπων και τα είδη χλωρίδας και πανίδας (συμπεριλαμβανομένης της ορνιθοπανίδας) και τα ενδιαιτήματά τους.

Εναλλακτική λύση 4 (δυσμενέστερη ως προς το ανθρωπογενές και οικονομικό περιβάλλον)

Στην Εναλλακτική Λύση 4, ισχύουν οι βασικές παραδοχές της Εναλλακτικής λύσης 2, ενώ ως κύριες τροποποιήσεις σε επιλεγμένες ειδικές χρήσεις και ρυθμίσεις εξετάζονται οι ακόλουθες:

- Οι δραστηριότητες αναψυχής και συγκεκριμένα οι ειδικές χρήσεις (4) Αθλητικές εγκαταστάσεις (με διαφοροποίηση ανά ζώνη) και οι προτεινόμενες δραστηριότητες αναψυχής – εναλλακτικού τουρισμού, και συγκεκριμένα η δραστηριότητα της αναρρίχησης απαγορεύεται σε όλες τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης και Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών κατά τη διάρκεια όλους του έτους. Τέλος, σε όλες τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης και Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών δεν επιτρέπεται η διοργάνωση αγώνων μηχανοκίνητου αθλητισμού, ενώ μόνο στις ΖΔΟΕ-13 και ΖΔΟΕ-17 επιτρέπεται η λειτουργία υπαίθριων εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής που σχετίζονται με τα χιονοδρομικά κέντρα.

- Προτείνονται ειδικές ρυθμίσεις για την κίνηση τροχοφόρων οχημάτων εκτός των υφιστάμενων δρόμων (Χρήση 26.12.1. Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων) (δυνατότητα εξειδίκευσης βάσει της οικείας νομοθεσίας)), η οποία επιτρέπεται μόνον για εργασίες προστασίας και διαχείρισης και για τη φύλαξη της περιοχής. Απαιτείται έγκριση περιβαλλοντικών όρων για τα έργα συντήρησης, βελτίωσης και οδικής ασφάλειας που αφορούν στις ζώνες από όπου διέρχεται ο αυτοκινητόδρομος Α7 (Χ1) στο GR2510004 και η δευτερεύουσα Εθνική Οδός 74 στο GR2520001, ενώ κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση εργασιών διάνοιξης νέου και βελτίωσης του υφιστάμενου οδικού δικτύου (κάθε κατηγορίας) θα πρέπει να λαμβάνονται απαραιτήτως υπόψη οι επιπτώσεις στους τύπους οικοτόπων και τα είδη χλωρίδας και πανίδας (συμπεριλαμβανομένης της ορνιθοπανίδας) και τα ενδιαιτήματά τους.

(4) Αθλητικές εγκαταστάσεις, ΑΝΑΨΥΧΗ - ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 1	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στον οικότοπο 8210, στα σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας σε βραχώδη ενδιαιτήματα, τα είδη ορνιθοπανίδας που αναπαράγονται στην περιοχή. Στα αναρριχητικά πεδία καταγράφεται υψηλή επισκεψιμότητα και υψηλές πιέσεις στα βραχώδη οικοσυστήματα και τα είδη ορνιθοπανίδας που τα χρησιμοποιούν για αναπαραγωγή, κυρίως στο αναρριχητικό πεδίο της Νεστάνης όπου αναπαράγεται το είδος Falco naumanni.	-2	Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις για τις δραστηριότητες αναμένεται να έχουν εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στον οικότοπο 8210, στα σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας σε βραχώδη ενδιαιτήματα, τα είδη ορνιθοπανίδας που αναπαράγονται στην περιοχή. Στα αναρριχητικά πεδία καταγράφεται υψηλή επισκεψιμότητα και υψηλές πιέσεις στα βραχώδη οικοσυστήματα και τα είδη ορνιθοπανίδας που τα χρησιμοποιούν για αναπαραγωγή. Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις στις χρήσεις επί των βραχώδων ενδιαιτημάτων, το προτεινόμενο κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών δραστηριοτήτων, καθώς και οι προτεινόμενες διαχειριστικές δράσεις του Σχεδίου Διαχείρισης, διασφαλίζουν την άρση ή/και το μετριασμό των πιέσεων που ασκούνται, καθώς και την βελτίωση και διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών.	2	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στον οικότοπο 8210, στα σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας σε βραχώδη ενδιαιτήματα, τα είδη ορνιθοπανίδας που αναπαράγονται στην περιοχή. Στα αναρριχητικά πεδία καταγράφεται υψηλή επισκεψιμότητα και υψηλές πιέσεις στα βραχώδη οικοσυστήματα και τα είδη ορνιθοπανίδας που τα χρησιμοποιούν για αναπαραγωγή, κυρίως στο αναρριχητικό πεδίο της Νεστάνης όπου αναπαράγεται το είδος Falco naumanni. Η απουσία λοιπών ρυθμίσεων για την άσκηση των αναψυχικών δραστηριοτήτων θα οδηγήσει στην συνέχιση άσκησης των πιέσεων από τους επισκέπτες, με επιπτώσεις στους τύπους οικοτόπων και τα είδη.	-2	Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις για τις δραστηριότητες αναμένεται να έχουν εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στον οικότοπο 8210, στα σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας σε βραχώδη ενδιαιτήματα, τα είδη ορνιθοπανίδας που αναπαράγονται στην περιοχή. Στα αναρριχητικά πεδία καταγράφεται υψηλή επισκεψιμότητα και υψηλές πιέσεις στα βραχώδη οικοσυστήματα και τα είδη ορνιθοπανίδας που τα χρησιμοποιούν για αναπαραγωγή. Οι προτεινόμενες καθολικές απαγορεύσεις των αναψυχικών και αθλητικών δραστηριοτήτων διασφαλίζουν την άρση των πιέσεων που ασκούνται, καθώς και την βελτίωση και διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών.	2
Κριτήριο 2	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.	2	Η λύση δεν διασφαλίζει τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.	2
Κριτήριο 3	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει την ακεραιότητα των ΕΖΔ και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ/ΖΕΠ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000	2	Η λύση δεν διασφαλίζει την ακεραιότητα των ΕΖΔ και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ/ΖΕΠ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000	2
Κριτήριο 4	Η μηδενική λύση δεν προβλέπει την εφαρμογή ενιαίου διαχειριστικού σχεδίου. Η εφαρμογή μεμονωμένων διαχειριστικών δράσεων δεν επαρκούν και δεν διασφαλίζουν την συνεχή εφαρμογή και επαναξιολόγησή τους.	-2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή ρύθμισης που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο για την αναρρίχηση για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας στο αναρρηχητικό πεδίο της Νεστάνης, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων. Η εφαρμογή μεμονωμένων διαχειριστικών δράσεων δεν επαρκούν και δεν διασφαλίζουν την συνεχή εφαρμογή και επαναξιολόγησή τους.	1	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2
Κριτήριο 5	Η μηδενική λύση εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στο έδαφος λόγω διάβρωσης (ποδοπάτηση, κίνηση τροχοφόρων, υποδομές και έργα εξυπηρέτησης τουριστικής δραστηριότητας κ.λπ), την υποβάθμιση των πληθυσμών ειδών χλωρίδας και την όχληση των ειδών ορνιθοπανίδας. Επιπτώσεις επίσης επιφέρει και η ρύπανση από τα στερεά απόβλητα των επισκεπτών και επαγγελματιών που δραστηριοποιούνται στην ευρύτερη περιοχή.	-2	Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις της λύσης αναμένεται να έχουν θετικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω άρσης / μετριασμού των πιέσεων που ασκούνται και έχουν σαν αποτέλεσμα τη διάβρωση του εδάφους, την υποβάθμιση των πληθυσμών ειδών χλωρίδας, την όχληση των ειδών ορνιθοπανίδας και τη ρύπανση της περιοχής.	2	Η λύση εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στο έδαφος λόγω διάβρωσης (ποδοπάτηση, κίνηση τροχοφόρων, υποδομές και έργα εξυπηρέτησης τουριστικής δραστηριότητας κ.λπ), την υποβάθμιση των πληθυσμών ειδών χλωρίδας και την όχληση των ειδών ορνιθοπανίδας, με εξαίρεση το αναρριχητικό πεδίο της Νεστάνης όπου ισχύει απαγόρευση της δραστηριότητας και τον περιορισμό της εγκατάστασης χιονοδρομικών κέντρων σε συγκεκριμένες περιοχές. Επιπτώσεις επίσης επιφέρει και η ρύπανση από τα στερεά απόβλητα των επισκεπτών και επαγγελματιών που δραστηριοποιούνται στην ευρύτερη περιοχή.	-1	Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις της λύσης αναμένεται να έχουν θετικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω άρσης / μετριασμού των πιέσεων που ασκούνται και έχουν σαν αποτέλεσμα τη διάβρωση του εδάφους, την υποβάθμιση των πληθυσμών ειδών χλωρίδας, την όχληση των ειδών ορνιθοπανίδας και τη ρύπανση της περιοχής.	2

(4) Αθλητικές εγκαταστάσεις, ΑΝΑΨΥΧΗ - ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 6	Η μηδενική λύση εκτιμάται ότι θα προκαλέσει μελλοντικά αρνητικές επιπτώσεις στην επισκεψιμότητα της περιοχής λόγω των επιπτώσεων στο τοπίο από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων, την ρύπανση, την χωρίς ρύθμιση ανάπτυξη εμπορικών δραστηριοτήτων. Οι επιπτώσεις στις οικοσυστημικές υπηρεσίες στην περιοχή και η εν γένει υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος δύναται να επιφέρει μείωση της αξίας της περιοχής και να έχει επιπτώσεις στην ευρύτερη οικονομία της.	-1	Η ρύθμιση της αναψυχικής δραστηριότητας που προτείνεται με τη λύση αυτή εκτιμάται ότι θα προκαλέσει θετικές επιπτώσεις στην επισκεψιμότητα της περιοχής, θα διασφαλίσει τις οικοσυστημικές της υπηρεσίες και θα αναβαθμίσει την αξία της περιοχής, με θετικές επιπτώσεις στην ευρύτερη οικονομία της.	1	Η λύση εκτιμάται ότι θα προκαλέσει μελλοντικά αρνητικές επιπτώσεις στην επισκεψιμότητα της περιοχής λόγω των επιπτώσεων στο τοπίο από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων, την ρύπανση, την χωρίς ρύθμιση ανάπτυξη εμπορικών δραστηριοτήτων. Οι επιπτώσεις στις οικοσυστημικές υπηρεσίες στην περιοχή και η εν γένει υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος δύναται να επιφέρει μείωση της αξίας της περιοχής και να έχει επιπτώσεις στην ευρύτερη οικονομία της.	-1	Η λύση εκτιμάται ότι θα προκαλέσει άμεσα αρνητικές επιπτώσεις στην επισκεψιμότητα της περιοχής λόγω των απαγορεύσεων των αναψυχικών και αθλητικών δραστηριοτήτων στη περιοχή, ενώ η έλλεψη επισκεψιμότητας αναμένεται να επιφέρει μείωση της αξίας της περιοχής και να έχει επιπτώσεις στην ευρύτερη οικονομία της.	-2
Κριτήριο 7	Η μηδενική λύση εκτιμάται ότι προκαλεί αρνητικές επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής. Οι επιπτώσεις προέρχονται από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων, την ρύπανση, την χωρίς ρύθμιση ανάπτυξη εμπορικών και αθλητικών δραστηριοτήτων, τις παράνομες δραστηριότητες επί της ευρύτερης περιοχής μελέτης.	-1	Η ρύθμιση της αναψυχικής δραστηριότητας επί των παραλιών που προτείνεται με τη λύση αυτή εκτιμάται ότι θα επιφέρει θετικές επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά, λόγω άρσης/μετριασμού των πιέσεων που ασκούνται από την άσκηση των δραστηριοτήτων.	1	Η λύση εκτιμάται ότι προκαλεί αρνητικές επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής. Οι επιπτώσεις προέρχονται από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων, την ρύπανση, την χωρίς ρύθμιση ανάπτυξη εμπορικών δραστηριοτήτων, τις παράνομες δραστηριότητες στην ευρύτερη περιοχή.	-1	Η λύση εκτιμάται ότι προκαλεί αρνητικές επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής, από την καθολική απαγόρευση δραστηριοτήτων η οποία αναμένεται να οδηγήσει σταδιακά στην εγκατάληψη της πολιτιστικής κληρονομιάς για την ανάδειξή της.	-2
Κριτήριο 8	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής, λόγω του περιορισμού των αθλητικών και αναψυχικών δραστηριοτήτων.	-1
Κριτήριο 9	Η μηδενική λύση εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στο τοπίο που προέρχονται από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων, την ρύπανση, την χωρίς ρύθμιση ανάπτυξη εμπορικών και αθλητικών δραστηριοτήτων, τις παράνομες δραστηριότητες στην ευρύτερη περιοχή μελέτης.	-2	Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις της λύσης αναμένεται να έχουν θετικές επιπτώσεις στο τοπίο λόγω άρσης / μετριασμού των πιέσεων που ασκούνται και έχουν σαν αποτέλεσμα την αισθητική υποβάθμιση του τοπίου.	2	Η λύση εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στο τοπίο, οι οποίες προέρχονται από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων, την ρύπανση, την χωρίς ρύθμιση ανάπτυξη εμπορικών δραστηριοτήτων, τις παράνομες δραστηριότητες στην ευρύτερη περιοχή μελέτης.	-2	Η λύση θα εκτιμάται ότι θα προκαλέσει θετικές επιπτώσεις στο τοπίο, λόγω απουσίας εμπορικών δραστηριοτήτων και κατασκευών που έχουν σαν αποτέλεσμα την αισθητική υποβάθμιση του τοπίου.	2
Κριτήριο 10	Η μηδενική λύση εκτιμάται ότι δύναται να προκαλέσει επιπτώσεις στην υγεία και ασφάλεια των επισκεπτών, λόγω ρύπανσης και άναρχης, μη νόμιμης και χωρίς έλεγχο ανάπτυξης υποδομών εξυπηρέτησης των επισκεπτών.	-1	Η λύση θα μπορούσε δυνητικά να προκαλέσει θετικές επιπτώσεις στην ασφάλεια των επισκεπτών της προστατευόμενης περιοχής, μέσω των προτεινόμενων δράσεων.	1	Η λύση εκτιμάται ότι δύναται να προκαλέσει επιπτώσεις στην υγεία και ασφάλεια των επισκεπτών, λόγω ρύπανσης και άναρχης, μη νόμιμης και χωρίς έλεγχο ανάπτυξης υποδομών εξυπηρέτησης των επισκεπτών.	-1	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην ασφάλεια των επισκεπτών της προστατευόμενης περιοχής	0
Κριτήριο 11	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή	0
Συνολική βαθμολογία		**-15**		**15**		**-11**		**7**

ΕΙΔΙΚΗ ΧΡΗΣΗ 24.11: ΘΗΡΑ								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 1	Η μηδενική λύση αναμένεται αναμένεται να έχει σημαντικά αρνητικές επιπτώσεις (κυρίως όχλησης) για το είδος Alectoris graeca στην περιοχή της Ζήρειας, καθώς αν δεν ληφθούν χρονικές ρυθμίσεις περιορισμού της εκπαίδευσης σκύλων, δεν μπορεί να εξασφαλιστεί η απρόσκοπτη αναπαραγωγή του είδους. Επίσης, δυνητικές αρνητικές επιπτώσεις από τη νόμιμη άσκηση θήρας είναι η μείωση των πληθυσμών των θηρεύσιμων ειδών με κατ' επέκταση επιπτώσεις στο οικοσύστημα, η όχληση μη θηρεύσιμων και πολύ σημαντικών ειδών, καταστροφή και ρύπανση οικοτόπων.	-2	Η προτεινόμενη χρονική ρύθμιση περιορισμού της εκπαίδευσης σκύλων, αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις για τη διατήρηση του είδους Alectoris graeca στην περιοχή της Ζήρειας. Για να επιτευχθεί η απρόσκοπτη αναπαραγωγή του είδους στη Ζήρεια, ώστε να εξασφαλιστεί η βιωσιμότητα του είδους αλλά και η αειφορική θηραματική του κάρπωση, πρέπει να απαγορευτεί η εκπαίδευση σκύλων αλλά και η ελεύθερη κίνηση οικόσιτων σκύλων στη ΖΠΦ και στη ΖΔΟΕ του Όρους Ζήρεια την εποχή αναπαραγωγής του είδους. Η ρυθμιστική διάταξη αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις για τη διατήρηση του είδους Alectoris graeca. Θετικές επιπτώσεις στα είδη και τους τύπους οικοτόπων και το προτεινόμενο κανονιστικό πλαίσιο, ενώ τα μέτρα του ΣΔ για τα δηλητηριασμένα δολώματα θα έχουν θετικές επιπτώσεις στα αρπακτικά και το τσακάλι	2	Η λύση αναμένεται να έχει σημαντικά αρνητικές επιπτώσεις (κυρίως όχλησης) για το είδος Alectoris graeca στην περιοχή της Ζήρειας, καθώς αν δεν ληφθούν χρονικές ρυθμίσεις περιορισμού της εκπαίδευσης σκύλων, δεν μπορεί να εξασφαλιστεί η απρόσκοπτη αναπαραγωγή του είδους . Επίσης, δυνητικές αρνητικές επιπτώσεις από τη νόμιμη άσκηση θήρας είναι η μείωση των πληθυσμών των θηρεύσιμων ειδών με κατ' επέκταση επιπτώσεις στο οικοσύστημα, η όχληση μη θηρεύσιμων και πολύ σημαντικών ειδών, καταστροφή και ρύπανση οικοτόπων.	-2	Η οριζόντια απαγόρευση της θήρας σε εκτεταμένες εκτάσεις ενδέχεται να έχει θετικές επιπτώσεις στα είδη ορνιθοπανίδας και πανίδας της περιοχής (περιορισμός όχλησης, λαθροθηρίας, περιπτώσεων τραυματισμού/θανάτωσης ειδών). Εντούτοις, η αειφορική διαχείριση και εκμετάλλευση της άγριας ζωής, που ασκείται συμβατά με τους στόχους διατήρησης της περιοχής, μπορεί να αποτελέσει κίνητρο για τη διατήρηση οικοτόπων και ειδών και να συμβάλει στην ενεργό συμμετοχή των κυνηγών στη διαχείριση της προστατευόμενης περιοχής.	1
Κριτήριο 2	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει επαρκώς τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ	-1	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να συμβάλλει θετικά στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.	1	Η λύση δεν διασφαλίζει επαρκώς τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ	-1	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να συμβάλλει θετικά στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.	1
Κριτήριο 3	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει επαρκώς την ακεραιότητα της ΖΕΠ GR2540008 και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000	-1	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει θετική επίπτωση στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ/ΖΕΠ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000	1	Η προτεινόμενη λύση δεν διασφαλίζει επαρκώς την ακεραιότητα της ΖΕΠ GR2540008 και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000	-1	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει θετική επίπτωση στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ/ΖΕΠ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000	1
Κριτήριο 4	Η μηδενική λύση δεν προβλέπει την εφαρμογή ενιαίου διαχειριστικού σχεδίου. Η έκδοση ΔΑΔ για την άσκηση της θήρας δεν αξιολογούν συνολικά τις διαχειριστικές ανάγκες της περιοχής.	-2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2
Κριτήριο 5	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει αβέβαιες επιπτώσεις στο έδαφος, το υδατικό περιβάλλον και την ποιότητα της ατμόσφαιρας	0	Η λύση αναμένεται να έχει αβέβαιες επιπτώσεις στο έδαφος, το υδατικό περιβάλλον και την ποιότητα της ατμόσφαιρας	0	Η λύση αναμένεται να έχει αβέβαιες επιπτώσεις στο έδαφος, το υδατικό περιβάλλον και την ποιότητα της ατμόσφαιρας	0	Η λύση αναμένεται να έχει αβέβαιες επιπτώσεις στο έδαφος, το υδατικό περιβάλλον και την ποιότητα της ατμόσφαιρας	0
Κριτήριο 6	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην δραστηριότητα και την οικονομία της περιοχής	0	Η ρύθμιση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στη δραστηριότητα και στην οικονομία της περιοχής, καθώς πρόκειται για ένα μέτρο χρονικού περιορισμού που εφαρμόζεται σε πολύ μικρή έκταση. Η εφαρμογή του κρίνεται αναγκαία για να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα του είδους και η αειφορική θηραματική του κάρπωση, γεγονός που με τη σειρά του συμβάλλει στη συνέχιση της δραστηριότητας και στην ενίσχυση του θηρευτικού τουρισμού στην περιοχή	1	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην δραστηριότητα και την οικονομία της περιοχής	0	Η λύση εκτιμάται ότι θα προκαλέσει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στην δραστηριότητα της θήρας	-2
Κριτήριο 7	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά	0

ΕΙΔΙΚΗ ΧΡΗΣΗ 24.11: ΘΗΡΑ								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 8	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0
Κριτήριο 9	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στο τοπίο	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στο τοπίο	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στο τοπίο	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στο τοπίο	0
Κριτήριο 10	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και ασφάλεια	0	Η λύση θα μπορούσε δυνητικά να προκαλέσει θετικές επιπτώσεις στην ασφάλεια των επισκεπτών της προστατευόμενης περιοχής	1	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στο τοπίο	0	Η λύση θα μπορούσε δυνητικά να προκαλέσει θετικές επιπτώσεις στην ασφάλεια των επισκεπτών της προστατευόμενης περιοχής	1
Κριτήριο 11	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή	0
Συνολική βαθμολογία		**-6**		**8**		**-2**		**4**

ΕΙΔΙΚΗ ΧΡΗΣΗ 26.12.1: ΟΔΟΙ (ΚΙΝΗΣΗΣ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ)								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 1	Η δημιουργία νέων οδικών οδών και τα συνοδά έργα οδοποιίας θα επιφέρουν σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων, δημιουργώντας κατακερματισμό των οικοσυστημάτων και του τοπίου και περαιτέρω μείωση της βιοποικιλότητας Η αλόγιστη διάνοιξη νέων οδικών προσβάσεων διευκολύνει την πρόσβαση σε απομονωμένες περιοχές, αυξάνοντας έτσι τις επιπτώσεις της ανθρώπινης παρουσίας (όχληση, ρύπανση), αλλά και τις εν δυνάμει παράνομες ενέργειες (π.χ. λαθροθηρία, λαθροϋλοτομία, δηλητηριασμένα δολώματα κ.λπ.).	-2	Η προτεινόμενη λύση έχει σημαντικά θετικές επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα της περιοχής λόγω άρσης των απειλών από την διάνοιξη νέων οδικών οδών (εκτός των υφιστάμενων) που θα οδηγούσε σε κατακερματισμό και υποβάθμιση του βαθμού διατήρησης των τύπων οικοτόπων και των ενδιαιτημάτων των ειδών. Ως θετικές αξιολογούνται και οι ρυθμίσεις του κανονιστικού πλαισίου για τη συντήρηση του υφιστάμενου οδικού δικτύου, αφού αναμένεται να οδηγήσουν σε μετριασμό των επιπτώσεων, καθώς και σε παρακολούθηση των επιπτώσεων από τη χρήση τους, ώστε - αν κριθεί σκόπιμο - να ληφθούν πρόσθετα μέτρα. Όσον αφορά την περιοχή του Μαινάλου, μεγάλο μέρος των υψηλών κορυφών της έχει χαρακτηριστεί ως αδιατάρακτη φυσική περιοχή. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται η προστασία της βιοποικιλότητας και η διατήρηση των τύπων οικοτόπων, καθώς και των ειδών χλωρίδας, άγριας πανίδας και ορνιθοπανίδας που απαντώνται εκεί. Παράλληλα, προκρίνεται η συνέχιση ήπιων, παραδοσιακών ανθρωπογενών δραστηριοτήτων, οι οποίες δεν διαταράσσουν τα φυσικά οικοσυστήματα ούτε την εξελικτική τους πορεία.	2	Η κυκλοφορία τροχοφόρων οχημάτων εκτός του οδικού δικτύου θα επιφέρει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στους τύπους οικοτόπων και τα ενδιαιτήματα σημαντικών ειδών. Ως εκ τούτου η δημιουργία νέων δρόμων, τυχόν διαπλάτυνση των ήδη υφιστάμενων και η κατασκευή συνοδών έργων στο πλαίσιο κατασκευής και λειτουργίας οδού θα οδηγήσει στον κατακερματισμό του ενδιαιτήματος και υποβάθμιση του βαθμού διατήρησης των ειδών. Ως θετικές αξιολογούνται και οι προβλέψεις για κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση εργασιών διάνοιξης νέου και βελτίωσης του υφιστάμενου οδικού δικτύου όπου θα πρέπει να λαμβάνονται απαραιτήτως υπόψη οι επιπτώσεις στους τύπους οικοτόπων και τα είδη χλωρίδας και πανίδας , καθώς και σε παρακολούθηση των επιπτώσεων, ώστε - αν κριθεί σκόπιμο - να ληφθούν πρόσθετα μέτρα.	-1	Η προτεινόμενη λύση έχει σημαντικά θετικές επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα και κυρίως στους τύπους οικοτόπων και τα ενδιαιτήματα ειδών χλωρίδας, λόγω άρσης των απειλών από την αποφυγή δημιουργίας νέου οδικού δικτύου που θα οδηγούσε σε κατακερματισμό και υποβάθμιση του βαθμού διατήρησης του τύπου οικοτόπων και των ειδών.	2
Κριτήριο 2	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.	-1	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.	1	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.	-1	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.	1
Κριτήριο 3	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει την ακεραιότητα των ΕΖΔ και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ/ΖΕΠ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000.	2	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει την ακεραιότητα των ΕΖΔ και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ/ΖΕΠ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000	2
Κριτήριο 4	Η μηδενική λύση δεν προβλέπει την εφαρμογή ενιαίου διαχειριστικού σχεδίου.	-2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2
Κριτήριο 5	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω διάβρωσης από την κατασκευή νέου οδικού δικτύου σε περιοχές όπου δεν υπάρχει υφιστάμενο.	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω αποφυγής της διάβρωσης από την κατασκευή νέου οδικού δικτύου σε περιοχές όπου δεν υπάρχει υφιστάμενο.	1	Η λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω διάβρωσης από την κατασκευή νέου οδικού δικτύου σε περιοχές όπου δεν υπάρχει υφιστάμενο.	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω αποφυγής της διάβρωσης από την μειωμένη χρήση του οδικού δικτύου.	1

ΕΙΔΙΚΗ ΧΡΗΣΗ 26.12.1: ΟΔΟΙ (ΚΙΝΗΣΗΣ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ)								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 6	Η διάνοιξη νέων οδών στην περιοχή αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες και νέες χρήσεις γης της περιοχής. Η ανεξέλεγκτη και χωρίς σχεδιασμό διάνοιξη νέων οδών δύναται να οδηγήσει μακροπρόθεσμα σε υποβάθμιση του του φυσικού περιβάλλοντος και σύγκρουση μεταξύ των διαφορετικών χρήσεων γης που υπάρχουν ή δύναται να αναπτυχθούν στην περιοχή. Αναμένονται αρνητικές επιπτώσεις σε ότι αφορά την υποβάθμιση των οικοσυστημικών υπηρεσιών, της αισθητικής αξίας του τοπίου, της πολιτιστικής αξίας και εν γένει της τουριστική αξία της περιοχής, καθώς νέες χρήσεις που θα εξυπηρετούνται από το οδικό δίκτυο θα αναπτυχθούν, ενώ η σύγκρουση νέων χρήσεων προς ανάπτυξη της περιοχής αναμένεται επίσης έντονη κοινωνική αντίδραση.	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες ανθρωπογενείς δραστηριότητες και στο οικονομικό περιβάλλον, κυρίως λόγω της διατήρησης των οικοσυστημικών υπηρεσιών και την βιώσιμη ανάπτυξη, μέσω προώθησης και ανάδειξης του ήπιου τουρισμού και του φυσιολατρικού / εναλλακτικού τουρισμού. Η απουσία διάνοιξης νέων οδών και η διατήρηση της αξίας του τοπίου και της φυσικότητας της περιοχής, βελτιώνει σημαντικά την αξία της περιοχής και ενισχύει μακροπρόθεσμα την τοπική οικονομία της μέσω της βιώσιμης ανάπτυξης.	2	Η κυκλοφορία τροχοφόρων οχημάτων εκτός του οδικού δικτύου αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες και νέες χρήσεις γης της περιοχής. Η ανεξέλεγκτη και χωρίς σχεδιασμό χρήση των εκτός δικτύου οδών ωστόσο δύναται να οδηγήσει μακροπρόθεσμα σε υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος και σύγκρουση μεταξύ των διαφορετικών χρήσεων γης που υπάρχουν ή δύναται να αναπτυχθούν στην περιοχή. Αναμένονται αρνητικές επιπτώσεις σε ότι αφορά την υποβάθμιση των οικοσυστημικών υπηρεσιών, της αισθητικής αξίας του τοπίου, της πολιτιστικής αξίας και εν γένει της τουριστική αξία της περιοχής, καθώς νέες χρήσεις που θα εξυπηρετούνται από το οδικό δίκτυο θα αναπτυχθούν, ενώ η σύγκρουση νέων χρήσεων προς ανάπτυξη της περιοχής αναμένεται επίσης έντονη κοινωνική αντίδραση. Οι θετικές επιπτώσεις αφορούν στην μείωση των πιέσεων που προκύπτουν από την περιβαλλοντική αδειοδότηση εργασιών διάνοιξης νέου και βελτίωσης του υφιστάμενου οδικού δικτύου όπου θα πρέπει να λαμβάνονται απαραιτήτως υπόψη οι επιπτώσεις στους τύπους οικοτόπων και τα είδη χλωρίδας και πανίδας , καθώς και σε παρακολούθηση των επιπτώσεων, ώστε - αν κριθεί σκόπιμο - να ληφθούν πρόσθετα μέτρα.	1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες ανθρωπογενείς δραστηριότητες, κυρίως λόγω της διατήρησης των οικοσυστημικών υπηρεσιών και την βιώσιμη ανάπτυξη, μέσω προώθησης και ανάδειξης του ήπιου τουρισμού και του φυσιολατρικού / εναλλακτικού τουρισμού. Η απαγόρευση διάνοιξης νέων δασικών οδών και η χρήση τους για διατήρηση της αξίας του τοπίου και της φυσικότητας της περιοχής, βελτιώνει σημαντικά την αξία της περιοχής και ενισχύει μακροπρόθεσμα την τοπική οικονομία της μέσω της βιώσιμης ανάπτυξης. Στις αρνητικές επιπτώσεις καταγράφεται η αδυναμία άσκησης των επιτρεπόμενων παραγωγικών δραστηριοτήτων σε ιδιωτικές εκτάσεις, λόγω απαγόρευσης χρήσης του υφιστάμενου οδικού δικτύου.	-2
Κριτήριο 7	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά	0
Κριτήριο 8	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στις χρήσεις γης, λόγω μεταβολής των φυσικών οικοσυστημάτων, σε τεχνικά έργα διάνοιξης οδικού δικτύου	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες χρήσεις γης, αφού διασφαλίζει και δεν αλλοιώνει τις χρήσεις, ενώ συνάδει με τον υπερκείμενο χωροταξικό σχεδιασμό.	1	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις χρήσεις γης, καθώς η προσέγγιση των ιδιωτικών εκτάσεων είναι δυνατή και υποστηρίζει την συνέχεια της χρήσης. Αρνητικές συνέπειες αναμένονται λόγω μεταβολής των φυσικών οικοσυστημάτων, σε τεχνικά έργα διάνοιξης οδικού δικτύου	-1	Η λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες χρήσεις γης, αφού δεν διευκολύνει την εφαρμογή τους σε ιδιωτικές εκτάσεις με πρωτογενή παραγωγή. Με την πάροδο του χρόνου αναμένεται να εγκαταληφθεί έως έναν βαθμό οι παραγωγικές δραστηριότητες στην περιοχή.	-2
Κριτήριο 9	Η μηδενική λύση αναμένεται να υποβαθμίσει το τοπίο λόγω αλλοίωσης του φυσικού τοπίου, μείωση της αξίας του και οπτικής όχλησης. Τα δασικά οικοσυστήματα κατακερματίζονται από την ανάπτυξη του δασικού οδικού δικτύου και των δραστηριοτήτων που αναπτύσονται σε αυτό.	-2	Η προτεινόμενη λύση έχει σημαντικά θετικές επιπτώσεις στο τοπίο λόγω διατήρησης της αξίας του και αποφυγή αλλοίωσης του φυσικού τοπίου.	2	Η λύση αναμένεται να υποβαθμίσει το τοπίο λόγω αλλοίωσης του φυσικού τοπίου, μείωση της αξίας του και οπτικής όχλησης. Τα δασικά οικοσυστήματα κατακερματίζονται από την ανάπτυξη του δασικού οδικού δικτύου και των δραστηριοτήτων που αναπτύσονται σε αυτό.	-2	Η προτεινόμενη λύση έχει σημαντικά θετικές επιπτώσεις στο τοπίο λόγω διατήρησης της αξίας του και αποφυγή αλλοίωσης του φυσικού τοπίου.	1
Κριτήριο 10	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και ασφάλεια	0	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και ασφάλεια	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και ασφάλεια	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και ασφάλεια	0

ΕΙΔΙΚΗ ΧΡΗΣΗ 26.12.1: ΟΔΟΙ (ΚΙΝΗΣΗΣ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ)								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 11	**Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή**	2	**Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή μέσω των προτάσεων δεδομένου ότι δεν αποτρέπεται / απαγορεύεται η υλοποίηση διάνοιξης νέων οδών στο υφιστάμενο οδικό δίκτυο, ενώ επιτρέπεται υπό όρους η χρήση του δικτύου με στόχο την εφαρμογή δράσεων διατήρησης και διαχείρισης από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Προτείνονται διαχειριστικές δράσεις για την κατά το δυνατόν αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στα προστατευτέα αντικείμενα**	1	**Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή**	2	**Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στη κλιματική αλλαγή είναι η διατήρηση της συνοχής των οικοσυστημάτων καθώς η χρήση του δικτύου επιτρέπεται μόνο για για εργασίες προστασίας και διαχείρισης και για τη φύλαξη της περιοχής.**	-1
Συνολική βαθμολογία		**-10**		**14**		**-3**		**4**

ΕΙΔΙΚΗ ΧΡΗΣΗ 34: ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΩΝ ΠΗΓΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ (ΑΣΠΗΕ)								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 1	Η δημιουργία ΑΣΠΗΕ σε περιοχές που περιλαμβάνουν εκτάσεις με πολύ σημαντικούς τύπους οικοτόπων, μεταξύ αυτών και προτεραιότητας και ενδιαιτήματα πολύ σημαντικών ειδών, μεταξύ αυτών και προτεραιότητας, των οποίων η παρουσία και αντιπροσωπευτικότητα εκτιμάται ως υψηλή ή η κατάσταση των οποίων είναι κακή, αναμένεται να έχει σημαντικά αρνητικές επιπτώσεις στη διατήρηση αυτών. Ειδικότερα αναφέρονται: α) Οι βασικές αρνητικές επιπτώσεις των ΑΣΠΗΕ στα είδη ορνιθοπανίδας συμπεριλαμβάνουν θνησιμότητα εξαιτίας σύγκρουσης (Drewitt and Langston, 2006; Marques et al., 2014), απώλεια ενδιαιτήματος και εκτοπισμό από περιοχές φωλεοποίησης και τροφοληψίας (Drewitt and Langston, 2006; Fernández-Bellon et al., 2019), κατακερματισμό και υποβάθμιση ενδιαιτήματός (Dai et al., 2015; Drewitt and Langston, 2006) και δημιουργία οικολογικών φραγμάτων στις μετακινήσεις ή και στην μετανάστευσή τους (Drewitt and Langston, 2006; Marques et al., 2020; Masden et al., 2009). β) Στην περιοχή GR2530006 έχει δοθεί Άδεια Παραγωγής σε Α/Π, συνολικά 21 Α/Γ στη θέση Τσούμα-Χιόνι-Στέκος στη μικρή Ζήρεια στα Κεντρικά και Ανατολικά της ΖΕΠ από το οποίο αναμένονται επιπτώσεις στα κρίσιμα ενδιατήματα των ειδών ορνιθοπανίδας,απειλεί όλα τα αρπακτικά πουλιά που διαβιούν σε αυτή καθώς υπάρχει κίνδυνος πρόσκρουσης με τα πτερύγια των Α/Γ. Ιδιαίτερα για τον Χρυσαετό (Aquila chrysaetos) που εκτελεί μεγάλες μετακινήσεις και χρησιμοποιεί την προτεινόμενη θέση ανέγερσης του Α/Π για τροφοληψία, ο κίνδυνος είναι ιδιαίτερα αυξημένος.	-2	Η προτεινόμενη λύση έχει σημαντικά θετικές επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα λόγω άρσης των απειλών από την εγκατάσταση νέων αιολικών πάρκων (εκτός των εγκατεστημένων και ήδη αδειοδοτημένων) στο Λύρκειο και από την εν γένει εγκατάσταση αιολικών πάρκων στην περιοχή της Ζήρεια. Ως θετικές αξιολογούνται και οι ρυθμίσεις του κανονιστικού πλαισίου για τα λειτουργούντα αιολικά πάρκα, αφού αναμένεται να οδηγήσουν σε μετριασμό των επιπτώσεων στην ορνιθοπανίδα, καθώς και σε παρακολούθηση των επιπτώσεων από τη λειτουργία τους, ώστε - αν κριθεί σκόπιμο - να ληφθούν προσθετα μέτρα. Ως ιδιαίτερα θετική επίπτωση στα προστατευτέα αντικείμενα αξιολογείται και η αποφυγή διάνοιξης νέας οδοποιίας (συνοδό έργο) σε σημαντικό τμήμα της περιοχής και ιδιαίτερα στο Μαίναλο Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.	2	Η δημιουργία ΑΣΠΗΕ σε περιοχές που περιλαμβάνουν εκτάσεις με πολύ σημαντικούς τύπους οικοτόπων, μεταξύ αυτών και προτεραιότητας και ενδιαιτήματα πολύ σημαντικών ειδών, μεταξύ αυτών και προτεραιότητας, των οποίων η παρουσία και αντιπροσωπευτικότητα εκτιμάται ως υψηλή ή η κατάσταση των οποίων είναι κακή, αναμένεται να έχει σημαντικά αρνητικές επιπτώσεις στη διατήρηση αυτών. Ειδικότερα αναφέρονται: α) Οι βασικές αρνητικές επιπτώσεις των ΑΣΠΗΕ στα είδη ορνιθοπανίδας συμπεριλαμβάνουν θνησιμότητα εξαιτίας σύγκρουσης (Drewitt and Langston, 2006; Marques et al., 2014), απώλεια ενδιαιτήματος και εκτοπισμό από περιοχές φωλεοποίησης και τροφοληψίας (Drewitt and Langston, 2006; Fernández-Bellon et al., 2019), κατακερματισμό και υποβάθμιση ενδιαιτήματός (Dai et al., 2015; Drewitt and Langston, 2006) και δημιουργία οικολογικών φραγμάτων στις μετακινήσεις ή και στην μετανάστευσή τους (Drewitt and Langston, 2006; Marques et al., 2020; Masden et al., 2009). β) Στην περιοχή GR2530006 έχει δοθεί Άδεια Παραγωγής σε Α/Π, συνολικά 21 Α/Γ στη θέση Τσούμα-Χιόνι-Στέκος στη μικρή Ζήρεια στα Κεντρικά και Ανατολικά της ΖΕΠ από το οποίο αναμένονται επιπτώσεις στα κρίσιμα ενδιατήματα των ειδών ορνιθοπανίδας,απειλεί όλα τα αρπακτικά πουλιά που διαβιούν σε αυτή καθώς υπάρχει κίνδυνος πρόσκρουσης με τα πτερύγια των Α/Γ. Ιδιαίτερα για τον Χρυσαετό (Aquila chrysaetos) που εκτελεί μεγάλες μετακινήσεις και χρησιμοποιεί την προτεινόμενη θέση ανέγερσης του Α/Π για τροφοληψία, ο κίνδυνος είναι ιδιαίτερα αυξημένος.	-2	Η προτεινόμενη λύση έχει σημαντικά θετικές επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα λόγω άρσης των απειλών από την εγκατάσταση και λειτουργία νέων αιολικών πάρκων και την παύση λειτουργίας των υφιστάμενων. Ως θετικές αξιολογούνται και οι ρυθμίσεις του κανονιστικού πλαισίου για τα λειτουργούντα αιολικά πάρκα, αφού αναμένεται να οδηγήσουν σε μετριασμό των επιπτώσεων στην ορνιθοπανίδα, καθώς και σε παρακολούθηση των επιπτώσεων από τη λειτουργία τους, ώστε - αν κριθεί σκόπιμο - να ληφθούν πρόσθετα μέτρα. Ως ιδιαίτερα θετική επίπτωση στα προστατευτέα αντικείμενα αξιολογείται και η αποφυγή διάνοιξης νέας οδοποιίας (συνοδό έργο) σε σημαντικό τμήμα της περιοχής και ιδιαίτερα στον Ταΰγετο. Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.	2

ΕΙΔΙΚΗ ΧΡΗΣΗ 34: ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΩΝ ΠΗΓΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ (ΑΣΠΗΕ)								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
	γ) Στην περιοχή GR2510004 υπάρχουν ήδη εγκατεστημένα αιολικά πάρκα σε περιοχή που αποτελεί σημαντικό ενδιαίτημα της ορνιθοπανίδας τόσο για αρπακτικά πτηνά (μεταξύ των οποίων και ειδών χαρακτηρισμού). Η συγκεκριμένη χρήση επηρεάζει κυρίως τα αρπακτικά πτηνά που αναπαράγονται στην περιοχή τόσο μέσω της θανάτωσης τους από πρόσκρουση στα πτερύγια της ανεμογεννήτριας όσο και μέσω της εκτόπισης τους και της συρρίκνωσης του ζωτικού τους χώρου. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα αιολικά πάρκα που προτείνονται βόρεια εντός της ΖΕΠ καθώς και νότια εκτός της ΖΕΠ, επικαλύπτονται επ' ακριβώς με τα κρίσιμα ενδιαιτήματα του Χρυσαετού (Aquila chrysaetos) όπως περιγράφονται στα αποτελέσματα του έργου της εποπτείας (Βλάχος et al., 2015).Εγκατάσταση νέων αιολικών πάρκων θα οδηγησει, εκτός των άλλων επιπτώσεων, σε σωρευτικές επιπτώσεις με τα υφιστάμενα αιολικά δ) Επιπτώσεις στα είδη χειροπτεροπανίδας Miniopterus schreibersii, Myotis blythii, Myotis emarginatus, Rhinolophus blasii, Rhinolophus Euryale και Rhinolophus ferrumequinum από θανατώσεις ατόμων χειροπτέρων (οι αποικίες των οποίων μπορεί να βρίσκονται εντός αλλά και εκτός της περιοχής μελέτης) που μπορούν να προκληθούν από σύγκρουση με ανεμογεννήτριες ή από βαρότραυμα. ε) επιπτώσεις από τη διάνοιξη νέου οδικού δικτύου (συνοδά έργα), λόγω κατακερματισμού ενδιαιτημάτων, υποβάθμιση θέσεων τροφοληψίας και αναπαραγωγής ειδών, όχληση κ.ά., ιδιαίτερα δε στην περιοχή του Μαίναλου, που έχει χαρακτηριστεί ως Αδιατάρακτη Φυσική Περιοχή της χώρας.				γ) Στην περιοχή GR2510004 υπάρχουν ήδη εγκατεστημένα αιολικά πάρκα σε περιοχή που αποτελεί σημαντικό ενδιαίτημα της ορνιθοπανίδας τόσο για αρπακτικά πτηνά (μεταξύ των οποίων και ειδών χαρακτηρισμού). Η συγκεκριμένη χρήση επηρεάζει κυρίως τα αρπακτικά πτηνά που αναπαράγονται στην περιοχή τόσο μέσω της θανάτωσης τους από πρόσκρουση στα πτερύγια της ανεμογεννήτριας όσο και μέσω της εκτόπισης τους και της συρρίκνωσης του ζωτικού τους χώρου. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα αιολικά πάρκα που προτείνονται βόρεια εντός της ΖΕΠ καθώς και νότια εκτός της ΖΕΠ, επικαλύπτονται επ' ακριβώς με τα κρίσιμα ενδιαιτήματα του Χρυσαετού (Aquila chrysaetos) όπως περιγράφονται στα αποτελέσματα του έργου της εποπτείας (Βλάχος et al., 2015).Εγκατάσταση νέων αιολικών πάρκων θα οδηγησει, εκτός των άλλων επιπτώσεων, σε σωρευτικές επιπτώσεις με τα υφιστάμενα αιολικά δ) Επιπτώσεις στα είδη χειροπτεροπανίδας Miniopterus schreibersii, Myotis blythii, Myotis emarginatus, Rhinolophus blasii, Rhinolophus Euryale και Rhinolophus ferrumequinum από θανατώσεις ατόμων χειροπτέρων (οι αποικίες των οποίων μπορεί να βρίσκονται εντός αλλά και εκτός της περιοχής μελέτης) που μπορούν να προκληθούν από σύγκρουση με ανεμογεννήτριες ή από βαρότραυμα. ε) επιπτώσεις από τη διάνοιξη νέου οδικού δικτύου (συνοδά έργα), λόγω κατακερματισμού ενδιαιτημάτων, υποβάθμιση θέσεων τροφοληψίας και αναπαραγωγής ειδών, όχληση κ.ά., ιδιαίτερα δε στην περιοχή του Μαίναλου, που έχει χαρακτηριστεί ως Αδιατάρακτη Φυσική Περιοχή της χώρας.			
Κριτήριο 2	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.	-2		2	Η λύση δεν διασφαλίζει τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.	-2		2
Κριτήριο 3	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει την ακεραιότητα των ΕΖΔ και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ/ΖΕΠ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000	2	Η λύση δεν διασφαλίζει την ακεραιότητα των ΕΖΔ και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ/ΖΕΠ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000	2
Κριτήριο 4	Η μηδενική λύση δεν προβλέπει την εφαρμογή ενιαίου διαχειριστικού σχεδίου.	-2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2

ΕΙΔΙΚΗ ΧΡΗΣΗ 34: ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΩΝ ΠΗΓΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ (ΑΣΠΗΕ)								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 5	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω διάβρωσης από την κατασκευή νέου οδικού δικτύου σε περιοχές όπου δεν υπάρχει υφιστάμενο.	-2	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω αποφυγής της διάβρωσης από την κατασκευή νέου οδικού δικτύου σε περιοχές όπου δεν υπάρχει υφιστάμενο.	1	Η λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω διάβρωσης από την κατασκευή νέου οδικού δικτύου σε περιοχές όπου δεν υπάρχει υφιστάμενο.	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω αποφυγής της διάβρωσης από την κατασκευή νέου οδικού δικτύου σε περιοχές όπου δεν υπάρχει υφιστάμενο.	1
Κριτήριο 6	Η εγκατάσταση ΑΣΠΗΕ θα μπορούσε δυνητικά να προκαλέσει θετικές επιπτώσεις (κυρίως λόγω αντισταθμιστικών) αλλά και αρνητικές επιπτώσεις (υποβάθμιση των οικοσυστημικών υπηρεσιών, της αισθητικής αξίας του τοπίου, της πολιτιστικής αξίας και εν γένει της αξίας του τουριστικού προϊόντος στην περιοχή, καθώς και κοινωνική αντίδραση).	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες ανθρωπογενείς δραστηριότητες και στο οικονομικό περιβάλλον, κυρίως λόγω της διατήρησης των οικοσυστημικών υπηρεσιών και την βιώσιμη ανάπτυξη, μέσω προώθησης και ανάδειξης του ορεινού και εναλλακτικού τουρισμού στο Μαίναλο και τη Ζήρεια. Η απουσία έργων ΑΣΠΗΕ και η διατήρηση της αξίας του τοπίου και της φυσικότητας της περιοχής, βελτιώνει σημαντικά την αξία της περιοχής και ενισχύει μακροπρόθεσμα την τοπική οικονομία της μέσω της βιώσιμης ανάπτυξης.	1	Η εγκατάσταση ΑΣΠΗΕ θα μπορούσε δυνητικά να προκαλέσει θετικές επιπτώσεις (κυρίως λόγω αντισταθμιστικών) αλλά και αρνητικές επιπτώσεις (υποβάθμιση των οικοσυστημικών υπηρεσιών, της αισθητικής αξίας του τοπίου, της πολιτιστικής αξίας και εν γένει της αξίας του τουριστικού προϊόντος στην περιοχή, καθώς και κοινωνική αντίδραση).	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες ανθρωπογενείς δραστηριότητες και στο οικονομικό περιβάλλον, κυρίως λόγω της διατήρησης των οικοσυστημικών υπηρεσιών και την βιώσιμη ανάπτυξη, μέσω προώθησης και ανάδειξης του ορεινού και εναλλακτικού τουρισμού στη Ζήρεια και το Μαίναλο Η απουσία έργων ΑΣΠΗΕ και η διατήρηση της αξίας του τοπίου και της φυσικότητας της περιοχής, βελτιώνει σημαντικά την αξία της περιοχής και ενισχύει μακροπρόθεσμα την τοπική οικονομία της μέσω της βιώσιμης ανάπτυξης.	1
Κριτήριο 7	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά	0
Κριτήριο 8	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στις χρήσεις γης, λόγω μεταβολής των φυσικών οικοσυστημάτων, σε τεχνικά έργα (εγκατάσταση Α/Γ και οδικό δίκτυο)	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες χρήσεις γης, αφού διασφαλίζει και δεν αλλοιώνει τις υφιστάμενες χρήσεις (δασική διαχείριση, φυσικές εκτάσεις), ενώ συνάδει με τον υπερκείμενο χωροταξικό σχεδιασμό (όπου εφαρμόζεται).	1	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στις χρήσεις γης, λόγω μεταβολής των φυσικών οικοσυστημάτων, σε τεχνικά έργα (εγκατάσταση Α/Γ και οδικό δίκτυο)	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες χρήσεις γης, αφού διασφαλίζει και δεν αλλοιώνει τις υφιστάμενες χρήσεις (δασική διαχείριση, φυσικές εκτάσεις), ενώ συνάδει με τον υπερκείμενο χωροταξικό σχεδιασμό (όπου εφαρμόζεται).	1
Κριτήριο 9	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις λόγω αλλοίωσης του φυσικού τοπίου, ιδιαίτερα δε στις ορεινές περιοχές της Ζήρειας και του Μαινάλου, όπου δεν υπάρχουν εγκατεστημένα αιολικά πάρκα.	-2	Η προτεινόμενη λύση έχει σημαντικά θετικές επιπτώσεις στο τοπίο λόγω διατήρησης της αξίας του και αποφυγή αλλοίωσης του φυσικού τοπίου, ιδιαίτερα δε στην περιοχή της Ζήρειας και του Μαινάλου, όπου δεν υπάρχουν εγκατεστημένα αιολικά πάρκα.	2	Η λύση αναμένεται να έχει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις λόγω αλλοίωσης του φυσικού τοπίου, ιδιαίτερα δε στην περιοχή της Ζήρειας και του Μαινάλου, όπου δεν υπάρχουν εγκατεστημένα αιολικά πάρκα.	-2	Η προτεινόμενη λύση έχει σημαντικά θετικές επιπτώσεις στο τοπίο λόγω διατήρησης της αξίας του και αποφυγή αλλοίωσης του φυσικού τοπίου, ιδιαίτερα δε στην περιοχή της Ζήρειας και του Μαινάλου, όπου δεν υπάρχουν εγκατεστημένα αιολικά πάρκα.	2
Κριτήριο 10	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και ασφάλεια	0	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και ασφάλεια	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και ασφάλεια	0	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και ασφάλεια	0
Κριτήριο 11	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή	2	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή μέσω των προτάσεων δεδομένου ότι: α) δεν προτείνεται η παύση λειτουργίας αιολικών πάρκων με άδεια εγκατάστασης / λειτουργίας, β) δεν αποτρέπεται / απαγορεύεται η υλοποίηση των αιολικών πάρκων που έχουν αδειοδοτηθεί περιβαλλοντικά (ΑΕΠΟ), γ) επιτρέπεται στις ΖΒΔΦΠ η εγκατάσταση λοιπών ΑΠΕ, πλην αιολικών και δ) επιτρέπεται η εγκατάσταση και χρήση μικρών αυτόνομων ανεμογεννητριών, μη συνδεδεμένων στο δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρισμού και φωτοβολταϊκών από αυτοπαραγωγούς και για την αυτονομία τουριστικών, κτηνοτροφικών και βιοτεχνικών μονάδων, ε) προτείνονται διαχειριστικές δράσεις για την κατά το δυνατόν αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στα προστατευτέα αντικείμενα	1	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή	2	Η λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στη κλιματική αλλαγή λόγω του ότι: α) προτείνεται η παύση λειτουργίας αιολικών πάρκων με άδεια εγκατάστασης / λειτουργίας, β)απαγορεύεται η υλοποίηση των αιολικών πάρκων που έχουν αδειοδοτηθεί περιβαλλοντικά (ΑΕΠΟ). Παρ' όλα αυτά αναμένονται και θετικές επιπτώσεις λόγω του ότι: α) επιτρέπεται στις ΖΒΔΦΠ η εγκατάσταση λοιπών ΑΠΕ, πλην αιολικών και β) επιτρέπεται η εγκατάσταση και χρήση μικρών αυτόνομων ανεμογεννητριών, μη συνδεδεμένων στο δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρισμού και φωτοβολταϊκών από αυτοπαραγωγούς και για την αυτονομία τουριστικών, κτηνοτροφικών και βιοτεχνικών μονάδων, δ) προτείνονται διαχειριστικές δράσεις για την κατά το δυνατόν αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στα προστατευτέα αντικείμενα	-2
Συνολική βαθμολογία		**-12**		**14**		**-7**		**11**

4.3.5.4 Περιγραφή Εναλλακτικών Λύσεων στην ΠΠΒ «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλία» (ΠΠΒ-04)

Στα πλαίσια της παρούσας εξετάστηκαν τέσσερα εναλλακτικά σενάρια, μεταξύ των οποίων και το μηδενικό.

Εναλλακτική λύση 1 (Μηδενική λύση)

Ως μηδενική λύση προσδιορίζεται αυτή που αποτυπώνει με ακρίβεια την υφιστάμενη κατάσταση, αυτή δηλαδή που δεν περιλαμβάνει την υλοποίηση του έργου των ΕΠΜ και του θεσμικού πλαισίου προστασίας και διαχείρισης που προκύπτει από αυτό. Η μηδενική λύση αποτελεί τη συνέχιση του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου στην περιοχή, χωρίς να υπάρξουν κανονιστικές ή άλλες ρυθμίσεις βάσει του Προεδρικού Διατάγματος της προστατευόμενης περιοχής και του Σχεδίου Διαχείρισης.

Στη μηδενική λύση λαμβάνεται υπόψη:

- Το ισχύον θεσμικό πλαίσιο πλαίσιο προστασίας και διαχείρισης που προκύπτει από την ένταξη των περιοχών στο δίκτυο Natura 2000 και την υπαγωγή τους στο σχετικό εθνικό και ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο
- Οι ρυθμίσεις που προβλέπονται στα ισχύοντα χωροταξικά και λοιπά σχέδια και προγράμματα
- Το γεγονός ότι όλα τα έργα δύναται να αδειοδοτηθούν στο σύνολο της έκτασης της προστατευόμενης περιοχής μέσω διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης αυτών και της μελέτης ειδικής οικολογικής αξιολόγησης και δέουσας εκτίμησης επιπτώσεων (ΕΟΑ).
- Το γεγονός ότι όλες οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες δύναται να ασκηθούν στο σύνολο της έκτασης της προστατευόμενης περιοχής, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσια που τις διέπει, χωρίς πρόσθετες ρυθμίσεις, όρους και περιορισμούς.

Εναλλακτική λύση 2 (προτεινόμενη)

Στην Εναλλακτική Λύση 2, η οποία αποτελεί και την προτεινόμενη από την παρούσα μελέτη και αναλύθηκε στις ενότητες 4.3.1, 4.3.2, 4.3.3 και 4.3.4 οι παραδοχές είναι:

- Ο καθορισμός των επιμέρους ζωνών που έχει προταθεί στηρίζεται στις ισχύουσες διατάξεις και συγκεκριμένα στην παράγραφο 4 (α, β, γ και δ) του άρθρου 19 του Ν. 1650/1986, όπως αντικαταστάθηκε και ισχύει με το άρθρο 46 του Ν. 4685/2020.
- Ο καθορισμός των επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων ανά ζώνη προστασίας που έχει προταθεί στηρίζεται στις ισχύουσες διατάξεις και συγκεκριμένα στα άρθρα 14α, 14β, 14γ και 14δ του ΠΔ 59/2018, όπως συμπληρώθηκε και ισχύει με το άρθρο 44 παρ. 18 του Ν. 4685/2020
- Οι προτάσεις των επιμέρους ζωνών, των επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων ανά ζώνη, των ειδικών όρων και περιορισμών, των κανονιστικών διατάξεων, στηρίζονται στην καταγραφή και αξιολόγηση του προστατευτέου αντικειμένου (Ενότητες 2.2, 3.1, 3.3 και 4.3.2), με στόχο την διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.

- Έχει ληφθεί υπόψη και έχει συνεκτιμηθεί ο ισχύον χωροταξικός σχεδιασμός της περιοχής
- Έχουν ληφθεί υπόψη οι υφιστάμενες ανθρωπογενείς δραστηριότητες στην περιοχή και όπου κρίθηκε σκόπιμο προτάθηκαν κατάλληλες ρυθμίσεις για την μείωση ή την άρση των πιέσεων που ασκούν στα προστατευτέα αντικείμενα. Κύριος στόχος είναι η κατά το δυνατόν συνέχιση άσκησης των ανθρωπογενών δραστηριοτήτων διασφαλίζοντας την προστασία των ειδών και τύπων οικοτόπων.
- Έχουν προταθεί κατάλληλα μέτρα προστασίας και διαχείρισης για τα είδη και τους τύπους οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου.
- Έχουν συνεκτιμηθεί και αξιολογηθεί οι αναπτυξιακές τάσεις της περιοχής, καθώς και τα προγραμματιζόμενα έργα.
- Έχουν προταθεί μέτρα βιώσιμης ανάπτυξης της περιοχής.
- Ως κύριες παραδοχές σε επιλεγμένες ειδικές χρήσεις και ρυθμίσεις εξετάζονται οι ακόλουθες:
- Οι δραστηριότητες αναψυχής και συγκεκριμένα οι ειδικές χρήσεις (4) Αθλητικές εγκαταστάσεις (με διαφοροποίηση ανά ζώνη) και οι προτεινόμενες δραστηριότητες αναψυχής – εναλλακτικού τουρισμού (συμπεριλαμβανομένης της αναρρίχησης), με εξαίρεση τις εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση του μηχανοκίνητου αθλητισμού και των σκοπευτηρίων οι οποίες απαγορεύονται, περιλαμβάνουν ειδικότερες ρυθμίσεις για την προστασία των προστατευόμενων, σπάνιων και απειλούμενων ειδών χλωρίδας σε βραχώδη ενδιαιτήματα και τη διατήρηση του τύπου οικοτόπου 8210. Επίσης η άσκηση των δραστηριοτήτων διέπεται από το «Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών» (ΜΜ25103CF0302), ενώ η αναρρίχηση προβλέπονται εν δυνάμει ρυθμίσεις μέσω του μέτρου ΜΜ25103CF0303 «Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης – συμμετοχής».
- Προτείνονται ειδικές ρυθμίσεις για την κίνηση τροχοφόρων οχημάτων εκτός των υφιστάμενων δρόμων (Χρήση 26.12.1. Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων) (δυνατότητα εξειδίκευσης βάσει της οικείας νομοθεσίας)). Ειδικότεροι όροι για την κυκλοφορία των οχημάτων εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης απαγορεύεται η διάνοιξη νέων οδών. Επίσης για τη συντήρηση και βελτίωση του υφιστάμενου οδικού δικτύου απαιτείται περιβαλλοντική αδειοδότηση και συμφωνία με τους όρους και περιορισμούς της αρχαιολογικής νομοθεσίας, ενώ κρίνεται απαραίτητο να ληφθούν υπόψη οι επιπτώσεις στους τύπους οικοτόπων και τα είδη χλωρίδας και πανίδας και τυχόν ύπαρξη θέσεων παρουσίας του είδους χλωρίδας *Ophrys argolica subsp. argolica*.

<u>Εναλλακτική λύση 3 (δυσμενέστερη ως προς το προστατευτέο αντικείμενο)</u>

Στην Εναλλακτική Λύση 3, ισχύουν οι βασικές παραδοχές της Εναλλακτικής λύσης 2, ενώ ως κύριες τροποποιήσεις σε επιλεγμένες ειδικές χρήσεις και ρυθμίσεις εξετάζονται οι ακόλουθες:

- Οι δραστηριότητες που ασκούνται επί των Ζωνών Προστασίας της Φύσης και συγκεκριμένα οι ειδικές χρήσεις (4) Αθλητικές εγκαταστάσεις (με διαφοροποίηση ανά ζώνη) και οι προτεινόμενες δραστηριότητες αναψυχής – εναλλακτικού τουρισμού (συμπεριλαμβανομένης της αναρρίχησης), δεν περιλαμβάνουν τις ειδικότερες ρυθμίσεις που περιγράφονται στην προτεινόμενη λύση. Η άσκηση των δραστηριοτήτων διέπεται από το «Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών» (ΜΜ25103CF0302).
- Προτείνονται ειδικές ρυθμίσεις για την κίνηση τροχοφόρων οχημάτων εκτός των υφιστάμενων δρόμων (Χρήση 26.12.1. Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων) (δυνατότητα εξειδίκευσης βάσει της οικείας νομοθεσίας)). Στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης επιτρέπεται η διάνοιξη νέων οδών. Επίσης για τη συντήρηση και βελτίωση του υφιστάμενου οδικού δικτύου απαιτείται περιβαλλοντική αδειοδότηση και συμφωνία με τους όρους και περιορισμούς της αρχαιολογικής νομοθεσίας. Ειδικότεροι όροι για την κυκλοφορία των οχημάτων εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

Εναλλακτική λύση 4 (δυσμενέστερη ως προς το ανθρωπογενές και οικονομικό περιβάλλον)

Στην Εναλλακτική Λύση 4, ισχύουν οι βασικές παραδοχές της Εναλλακτικής λύσης 2, ενώ ως κύριες τροποποιήσεις σε επιλεγμένες ειδικές χρήσεις και ρυθμίσεις εξετάζονται οι ακόλουθες:

- Στις επιτρεπόμενες δραστηριότητες που ασκούνται επί των Ζωνών Προστασίας της Φύσης δεν περιλαμβάνεται η ειδική χρήση (4) Αθλητικές εγκαταστάσεις (με διαφοροποίηση ανά ζώνη), ενώ στις ρυθμίσεις των δραστηριοτήτων αναψυχής – εναλλακτικών τουρισμού δεν περιλαμβάνεται η αναρρίχηση. Επίσης η άσκηση των δραστηριοτήτων διέπεται από το «Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών» (ΜΜ25103CF0302).
- Προτείνονται ειδικές ρυθμίσεις για την κίνηση τροχοφόρων οχημάτων εκτός των υφιστάμενων δρόμων (Χρήση 26.12.1. Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων) (δυνατότητα εξειδίκευσης βάσει της οικείας νομοθεσίας)). Ειδικότεροι όροι για την κυκλοφορία των οχημάτων εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Απαγορεύεται η διάνοιξη νέων οδών σε όλες τις περιοχές, ενώ επιτρέπεται η συντήρηση και βελτίωση του υφιστάμενου οδικού δικτύου με περιβαλλοντική αδειοδότηση με στόχο την προστασία των τύπων οικοτόπων και των ειδών χλωρίδας και πανίδας, με ιδιαίτερη έμφαση στο είδος χλωρίδας *Ophrys argolica subsp. argolica*.

(4) Αθλητικές εγκαταστάσεις, ΑΝΑΨΥΧΗ - ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 1	**Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στα προστατευόμενα, σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας σε βραχώδη ενδιαιτήματα και ο τύπος οικοτόπου 8210 οδηγείται σταδιακά σε υποβάθμιση.**	-2	**Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις για τις δραστηριότητες αναρρίχησης αναμένεται να έχουν εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στον οικότοπο 8210, ενώ τα σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας με παρουσία σε βραχώδη ενδιαιτήματα βρίσκονται σε καλή κατάσταση διατήρησης. Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις στις δραστηριότητες αναψυχής και στην αναρρίχηση, το προτεινόμενο κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών δραστηριοτήτων, καθώς και οι προτεινόμενες διαχειριστικές δράσεις του Σχεδίου Διαχείρισης, διασφαλίζουν την άρση ή/και το μετριασμό των πιέσεων που ασκούνται, καθώς και την βελτίωση και διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών.**	2	**Η λύση αναμένεται να έχει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στα προστατευόμενα, σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας σε βραχώδη ενδιαιτήματα και τον τύπου οικοτόπου 8210. Στην περιοχή καταγράφεται υψηλή επισκεψιμότητα και υψηλές πιέσεις στα βραχώδη ενδιαιτήματα ειδών χλωρίδας που τα απαρτίζουν και τον τύπο οικοτόπου 8210. Οι πιέσεις χαρακτηρίζονται ως μέτριες λόγω εφαρμογής διαχειριστικών δράσεων.**	-1	**Η απαγόρευση της αναρριχητικής δραστηριότητας** αναμένεται να έχει **θετικές επιπτώσεις στον οικότοπο 8210 και στα σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας με παρουσία σε βραχώδη ενδιαιτήματα βρίσκονται σε καλή κατάσταση διατήρησης.**	2
Κριτήριο 2	**Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ**	-2	**Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.**	2	**Η λύση δεν διασφαλίζει τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ**	-1	**Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να συμβάλλει θετικά στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.**	2
Κριτήριο 3	**Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει την ακεραιότητα των ΕΖΔ και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000**	-2	**Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000**	2	**Η λύση δεν διασφαλίζει την ακεραιότητα των ΕΖΔ και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000**	-1	**Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει θετική επίπτωση στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000**	2
Κριτήριο 4	**Η μηδενική λύση δεν προβλέπει την εφαρμογή ενιαίου διαχειριστικού σχεδίου. Η εφαρμογή μεμονωμένων διαχειριστικών δράσεων δεν επαρκούν και δεν διασφαλίζουν την συνεχή εφαρμογή και επαναξιολόγησή τους.**	-2	**Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.**	2	**Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.**	-1	**Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.**	2
Κριτήριο 5	**Η μηδενική λύση εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στο έδαφος λόγω διάβρωσης (ποδοπάτηση, κίνηση τροχοφόρων, υποδομές και έργα εξυπηρέτησης τουριστικής δραστηριότητας κ.λπ). Επιπτώσεις επίσης επιφέρει και η ρύπανση από τα στερεά απόβλητα των επισκεπτών και επαγγελματιών που δραστηριοποιούνται στην περιοχή.**	-2	**Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις της λύσης αναμένεται να έχουν θετικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω άρσης / μετριασμού των πιέσεων που ασκούνται και έχουν σαν αποτέλεσμα τη διάβρωση και τη ρύπανση της περιοχής.**	2	**Η λύση εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στο έδαφος λόγω διάβρωσης των αμμοθινών (ποδοπάτηση, κίνηση τροχοφόρων, υποδομές και έργα εξυπηρέτησης τουριστικής δραστηριότητας κ.λπ). Επιπτώσεις επίσης επιφέρει και η ρύπανση από τα στερεά απόβλητα των επισκεπτών και επαγγελματιών που δραστηριοποιούνται στην περιοχή.**	-2	**Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις της λύσης αναμένεται να έχουν θετικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω άρσης / μετριασμού των πιέσεων που ασκούνται και έχουν σαν αποτέλεσμα τη διάβρωση και τη ρύπανση της περιοχής.**	2

(4) Αθλητικές εγκαταστάσεις, ΑΝΑΨΥΧΗ - ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 6	Η μηδενική λύση εκτιμάται ότι θα προκαλέσει μελλοντικά αρνητικές επιπτώσεις στην επισκεψιμότητα της περιοχής λόγω των επιπτώσεων στο τοπίο και το φυσικό περιβάλλον από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων, την ρύπανση, την χωρίς ρύθμιση ανάπτυξη εμπορικών και αναψυχικών δραστηριοτήτων. Οι επιπτώσεις στις οικοσυστημικές υπηρεσίες στην περιοχή και η εν γένει υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος δύναται να επιφέρει μείωση της αξίας της περιοχής και να έχει επιπτώσεις στην ευρύτερη οικονομία της.	-1	Η ρύθμιση της αναψυχικής δραστηριότητας που προτείνεται με τη λύση αυτή εκτιμάται ότι θα προκαλέσει θετικές επιπτώσεις στην επισκεψιμότητα της περιοχής, θα διασφαλίσει τις οικοσυστημικές της υπηρεσίες και θα αναβαθμίσει την αξία της περιοχής, με θετικές επιπτώσεις στην ευρύτερη οικονομία της.	1	Η λύση εκτιμάται ότι θα προκαλέσει μελλοντικά αρνητικές επιπτώσεις στην επισκεψιμότητα της περιοχής λόγω των επιπτώσεων στο τοπίο και το φυσικό περιβάλλον από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων, την ρύπανση, την χωρίς ρύθμιση ανάπτυξη εμπορικών και αναψυχικών δραστηριοτήτων. Οι επιπτώσεις στις οικοσυστημικές υπηρεσίες στην περιοχή και η εν γένει υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος δύναται να επιφέρει μείωση της αξίας της περιοχής και να έχει επιπτώσεις στην ευρύτερη οικονομία της.	-1	Η πλήρης απαγόρευση της αναψυχικής δραστηριότητας εκτιμάται ότι θα προκαλέσει αρνητικές επιπτώσεις στην επισκεψιμότητα της περιοχής και στην ευρύτερη οικονομία της, ιδιαίτερα εφόσον πρόκειται για Αρχαιολογικό Χώρο και μέρος της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.	-2
Κριτήριο 7	Η μηδενική λύση εκτιμάται ότι προκαλεί αρνητικές επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής, εφόσον η περιοχή έχει κυρηχθεί Αρχαιολογικός Χώρος και μέρος της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α. Οι επιπτώσεις προέρχονται από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων, την ρύπανση, την χωρίς ρύθμιση ανάπτυξη εμπορικών δραστηριοτήτων, τις παράνομες δραστηριότητες στην ευρύτερη περιοχή.	-1	Η ρύθμιση της αναψυχικής δραστηριότητας που προτείνεται με τη λύση αυτή εκτιμάται ότι θα επιφέρει θετικές επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά, εφόσον η περιοχή έχει κυρηχθεί Αρχαιολογικός Χώρος και μέρος της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α, λόγω άρσης/μετριασμού των πιέσεων που ασκούνται από την άσκηση των δραστηριοτήτων.	1	Η λύση εκτιμάται ότι προκαλεί αρνητικές επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής, εφόσον η περιοχή έχει κυρηχθεί Αρχαιολογικός Χώρος και μέρος της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α. Οι επιπτώσεις προέρχονται από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων, την ρύπανση, την χωρίς ρύθμιση ανάπτυξη εμπορικών δραστηριοτήτων, τις παράνομες δραστηριότητες στην ευρύτερη περιοχή.	-1	Η λύση εκτιμάται ότι προκαλεί αρνητικές επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής, , εφόσον η περιοχή έχει κυρηχθεί Αρχαιολογικός Χώρος και μέρος της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α, καθώς η απαγόρευση δραστηριοτήτων αναψυχής θα οδηγήσει σταδιακά στην εγκατάληψη της πολιτιστικής κληρονομιάς για την ανάδειξή της.	-2
Κριτήριο 8	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής, λόγω του περιορισμού των αθλητικών και αναψυχικών δραστηριοτήτων.	-1
Κριτήριο 9	Η μηδενική λύση εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στο τοπίο. Οι επιπτώσεις προέρχονται από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων, την ρύπανση, την χωρίς ρύθμιση ανάπτυξη εμπορικών δραστηριοτήτων, τις παράνομες δραστηριότητες στην ευρύτερη περιοχή.	-2	Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις της λύσης αναμένεται να έχουν θετικές επιπτώσεις στο τοπίο, λόγω άρσης / μετριασμού των πιέσεων που ασκούνται και έχουν σαν αποτέλεσμα την αισθητική υποβάθμιση του τοπίου.	2	Η λύση εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στο τοπίο. Οι επιπτώσεις προέρχονται από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων, την ρύπανση, την χωρίς ρύθμιση ανάπτυξη εμπορικών και αναψυχικών δραστηριοτήτων, τις παράνομες δραστηριότητες στην ευρύτερη περιοχή.	**-1**	Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις της λύσης αναμένεται να έχουν θετικές επιπτώσεις στο τοπίο, λόγω άρσης / μετριασμού των πιέσεων που ασκούνται και έχουν σαν αποτέλεσμα την αισθητική υποβάθμιση του τοπίου.	2
Κριτήριο 10	Η μηδενική λύση εκτιμάται ότι δύναται να προκαλέσει επιπτώσεις στην υγεία και ασφάλεια των επισκεπτών, λόγω ρύπανσης και άναρχης, μη νόμιμης και χωρίς έλεγχο ανάπτυξης υποδομών εξυπηρέτησης των επισκεπτών.	-1	Η λύση θα μπορούσε δυνητικά να προκαλέσει θετικές επιπτώσεις στην ασφάλεια των επισκεπτών της προστατευόμενης περιοχής, μέσω των προτεινόμενων δράσεων.	1	Η λύση εκτιμάται ότι δύναται να προκαλέσει επιπτώσεις στην υγεία και ασφάλεια των επισκεπτών, λόγω ρύπανσης και άναρχης, μη νόμιμης και χωρίς έλεγχο ανάπτυξης υποδομών εξυπηρέτησης των επισκεπτών.	-1	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην ασφάλεια των επισκεπτών της προστατευόμενης περιοχής	0
Κριτήριο 11	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή	0
Συνολική βαθμολογία		**-15**		**15**		**-10**		**7**

ΕΙΔΙΚΗ ΧΡΗΣΗ 26.12.1: ΟΔΟΙ (ΚΙΝΗΣΗΣ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ)								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 1	Η δημιουργία νέων οδικών οδών και τα συνοδά έργα οδοποιίας θα επιφέρουν σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων, δημιουργώντας κατακερματισμό των οικοσυστημάτων και του τοπίου και περαιτέρω μείωση της βιοποικιλότητας Η αλόγιστη διάνοιξη νέων οδικών προσβάσεων διευκολύνει την πρόσβαση σε απομονωμένες περιοχές, αυξάνοντας έτσι τις επιπτώσεις της ανθρώπινης παρουσίας (όχληση, ρύπανση), αλλά και τις εν δυνάμει παράνομες ενέργειες (π.χ. λαθροθηρία, λαθροϋλοτομία, δηλητηριασμένα δολώματα κ.λπ.). Οι πληθυσμοί του είδους χλωρίδας Ophrys argolica subsp. argolica υποβαθμίζονται σημαντικά από την ποδοπάτηση επισκεπτών και τροχοφόρων οχημάτων.	-2	Η προτεινόμενη λύση έχει σημαντικά θετικές επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα της περιοχής λόγω άρσης των απειλών από την διάνοιξη νέων οδικών οδών (εκτός των υφιστάμενων) που θα οδηγούσε σε κατακερματισμό και υποβάθμιση του βαθμού διατήρησης των τύπων οικοτόπων και των ενδιαιτημάτων των ειδών. Οι πληθυσμοί του είδους χλωρίδας Ophrys argolica subsp. argolica βρίσκονται σε καλή κατάσταση διατήρησης, λόγω εφαρμογής δράσεων διατήρησης και διαχείρισης για τη διατήρηση των ενδιαιτημάτων του είδους. Ως θετικές αξιολογούνται και οι ρυθμίσεις του κανονιστικού πλαισίου για τη συντήρηση του υφιστάμενου οδικού δικτύου, αφού αναμένεται να οδηγήσουν σε μετριασμό των επιπτώσεων, καθώς και σε παρακολούθηση των επιπτώσεων από τη χρήση τους, ώστε - αν κριθεί σκόπιμο - να ληφθούν πρόσθετα μέτρα. Ως θετικό κρίνεται επίσης και ο όρος της περιβαλλοντικής αδειοδότησης για τη συντήρηση ή διάνοιξη νέου δρόμου.	2	Η δημιουργία έργων οδοποιίας στο δασικό οδικό δίκτυο θα επιφέρει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στους τύπους οικοτόπων και τα ενδιαιτήματα σημαντικών ειδών. Η διάνοιξη δασικού δρόμου δημιουργεί κατακερματισμένο ενδιαίτημα του είδους χλωρίδας Ophrys argolica subsp. argolica . Ως εκ τούτου η δημιουργία νέων δρόμων, τυχόν διαπλάτυνση των ήδη υφιστάμενων και η κατασκευή συνοδών έργων στο πλαίσιο κατασκευής και λειτουργίας δασικού δρόμου θα οδηγήσει στον κατακερματισμό και υποβάθμιση του βαθμού διατήρησης του είδους. Ως θετικές αξιολογούνται και οι προβλέψεις για την κίνηση τροχοφόρων οχημάτων εκτός των υφιστάμενων δρόμων μόνον για τις ανάγκες προστασίας, διαχείρισης και φύλαξης της περιοχής, αφού αναμένεται να οδηγήσουν σε μετριασμό των επιπτώσεων, καθώς και σε παρακολούθηση των επιπτώσεων, ώστε - αν κριθεί σκόπιμο - να ληφθούν πρόσθετα μέτρα.	-1	Η προτεινόμενη λύση έχει σημαντικά θετικές επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα και κυρίως στους τύπους οικοτόπων και τα ενδιαιτήματα ειδών χλωρίδας, με ιδιαίτερη έμφαση στο είδος χλωρίδας Ophrys argolica subsp. argolica , λόγω άρσης των απειλών από την αποφυγή δημιουργίας νέου οδικού δικτύου που θα οδηγούσε σε κατακερματισμό και υποβάθμιση του βαθμού διατήρησης του τύπου οικοτόπων και των ειδών.	2
Κριτήριο 2	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.	-1	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.	1	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.	-1	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.	1
Κριτήριο 3	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει την ακεραιότητα των ΕΖΔ και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ/ΖΕΠ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000.	2	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει την ακεραιότητα των ΕΖΔ και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ/ΖΕΠ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000	2
Κριτήριο 4	Η μηδενική λύση δεν προβλέπει την εφαρμογή ενιαίου διαχειριστικού σχεδίου.	-2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2
Κριτήριο 5	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω διάβρωσης από την κατασκευή νέου οδικού δικτύου σε περιοχές όπου δεν υπάρχει υφιστάμενο.	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω αποφυγής της διάβρωσης από την κατασκευή νέου οδικού δικτύου σε περιοχές όπου δεν υπάρχει υφιστάμενο.	1	Η λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω διάβρωσης από την κατασκευή νέου οδικού δικτύου σε περιοχές όπου δεν υπάρχει υφιστάμενο.	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω αποφυγής της διάβρωσης από την κατασκευή νέου οδικού δικτύου σε περιοχές όπου δεν υπάρχει υφιστάμενο.	1

ΕΙΔΙΚΗ ΧΡΗΣΗ 26.12.1: ΟΔΟΙ (ΚΙΝΗΣΗΣ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ)								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 6	Η διάνοιξη νέων οδών στην περιοχή αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες και νέες χρήσεις γης της περιοχής. Η ανεξέλεγκτη και χωρίς σχεδιασμό διάνοιξη νέων οδών δύναται να οδηγήσει μακροπρόθεσμα σε υποβάθμιση του του φυσικού περιβάλλοντος και σύγκρουση μεταξύ των διαφορετικών χρήσεων γης που υπάρχουν ή δύναται να αναπτυχθούν στην περιοχή. Αναμένονται αρνητικές επιπτώσεις σε ότι αφορά την υποβάθμιση των οικοσυστημικών υπηρεσιών, της αισθητικής αξίας του τοπίου, της πολιτιστικής αξίας και εν γένει της τουριστική αξία της περιοχής, καθώς νέες χρήσεις που θα εξυπηρετούνται από το οδικό δίκτυο θα αναπτυχθούν, ενώ η σύγκρουση νέων χρήσεων προς ανάπτυξη της περιοχής αναμένεται επίσης έντονη κοινωνική αντίδραση.	-2	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες ανθρωπογενείς δραστηριότητες και στο οικονομικό περιβάλλον, κυρίως λόγω της διατήρησης των οικοσυστημικών υπηρεσιών και την βιώσιμη ανάπτυξη, μέσω προώθησης και ανάδειξης του ήπιου τουρισμού και του φυσιολατρικού / εναλλακτικού τουρισμού. Η απουσία διάνοιξης νέων οδών και η διατήρηση της αξίας του τοπίου και της φυσικότητας της περιοχής, βελτιώνει σημαντικά την αξία της περιοχής και ενισχύει μακροπρόθεσμα την τοπική οικονομία της μέσω της βιώσιμης ανάπτυξης.	2	Η διάνοιξη νέων οδών στις Ζώνες προστασίας της Φύσης αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες και νέες χρήσεις γης της περιοχής. Η ανεξέλεγκτη και χωρίς σχεδιασμό διάνοιξη νέων οδών ωστόσο δύναται να οδηγήσει μακροπρόθεσμα σε υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος και σύγκρουση μεταξύ των διαφορετικών χρήσεων γης που υπάρχουν ή δύναται να αναπτυχθούν στην περιοχή. Αναμένονται αρνητικές επιπτώσεις σε ότι αφορά την υποβάθμιση των οικοσυστημικών υπηρεσιών, της αισθητικής αξίας του τοπίου, της πολιτιστικής αξίας και εν γένει της τουριστική αξία της περιοχής, καθώς νέες χρήσεις που θα εξυπηρετούνται από το οδικό δίκτυο θα αναπτυχθούν, ενώ η σύγκρουση νέων χρήσεων προς ανάπτυξη της περιοχής αναμένεται επίσης έντονη κοινωνική αντίδραση. Οι θετικές επιπτώσεις αφορούν στην μείωση των πιέσεων που προκύπτουν από την απαγόρευση κίνησης τροχοφόρων οχημάτων εκτός των υφιστάμενων δρόμων, όπως ποδοπάτηση ειδών χλωρίδας και υποβάθμιση των ενδιαιτημάτων τους, η οποία επιτρέπεται μόνον αν η κίνηση αυτή πραγματοποιείται για εργασίες προστασίας, διαχείρισης και φύλαξης της περιοχής.	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες ανθρωπογενείς δραστηριότητες και στο οικονομικό περιβάλλον, κυρίως λόγω της διατήρησης των οικοσυστημικών υπηρεσιών και την βιώσιμη ανάπτυξη, μέσω προώθησης και ανάδειξης του ήπιου τουρισμού και του φυσιολατρικού / εναλλακτικού τουρισμού. Η απαγόρευση διάνοιξης νέων οδών και η χρήση τους για διατήρηση της αξίας του τοπίου και της φυσικότητας της περιοχής, βελτιώνει σημαντικά την αξία της περιοχής και ενισχύει μακροπρόθεσμα την τοπική οικονομία της μέσω της βιώσιμης ανάπτυξης. Στις αρνητικές επιπτώσεις καταγράφεται ο υψηλός κίνδυνος πυρκαγιάς και αδυναμίας διαχείρισης δασικών οικοσυστημάτων από τις αρμόδιες υπηρεσίες, λόγω απαγόρευσης διάνοιξης νέων δασικών οδών, και η αδυναμία νέων χρήσεων γης λόγω έλλειψης υποστήριξης υποδομών συνοδών έργων (δρόμοι).	-1
Κριτήριο 7	Η λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά λόγω αλλοίωσης του τοπίου από τη διάνοιξη νέων οδών.	-2	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά, καθώς οι προτάσεις είναι σε συμφωνία με τους όρους και ρυθμίσεις της Αρχαιολογίας και υποστηρίζουν τη βιώσιμη ανάπτυξη και την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής, ενώ η επισκεψιμότητα ρυθμίζεται με τρόπο που δεν την υποβαθμίζει .	2	Η λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά λόγω αλλοίωσης του τοπίου από τη διάνοιξη νέων οδών.	-2	Η λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά λόγω αλλοίωσης του τοπίου από τη διάνοιξη νέων οδών. Θετικό στοιχείο ως προς την πολιτιστική ανάδειξη της περιοχής είναι η υποχρέωση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης βελτίωση του υφιστάμενου οδικού δικτύου ώστε να υποστηρίζει τις ροές των επισκεπτών.	-1
Κριτήριο 8	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στις χρήσεις γης, λόγω μεταβολής των φυσικών οικοσυστημάτων, σε τεχνικά έργα διάνοιξης οδικού δικτύου	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες χρήσεις γης, αφού διασφαλίζει και δεν αλλοιώνει τις χρήσεις, ενώ συνάδει με τον υπερκείμενο χωροταξικό σχεδιασμό.	1	Η λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στις χρήσεις γης, λόγω μεταβολής των φυσικών οικοσυστημάτων, σε τεχνικά έργα διάνοιξης οδικού δικτύου	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες χρήσεις γης, αφού διασφαλίζει και δεν αλλοιώνει τις χρήσεις, ενώ συνάδει με τον υπερκείμενο χωροταξικό σχεδιασμό.	1
Κριτήριο 9	Η μηδενική λύση αναμένεται να υποβαθμίσει το τοπίο λόγω αλλοίωσης του φυσικού τοπίου, μείωση της αξίας του και οπτικής όχλησης. Τα δασικά οικοσυστήματα κατακερματίζονται από την ανάπτυξη του δασικού οδικού δικτύου και των δραστηριοτήτων που αναπτύσονται σε αυτό.	-2	Η προτεινόμενη λύση έχει σημαντικά θετικές επιπτώσεις στο τοπίο λόγω διατήρησης της αξίας του και αποφυγή αλλοίωσης του φυσικού τοπίου.	2	Η λύση αναμένεται να υποβαθμίσει το τοπίο λόγω αλλοίωσης του φυσικού τοπίου, μείωση της αξίας του και οπτικής όχλησης. Τα δασικά οικοσυστήματα κατακερματίζονται από την ανάπτυξη του δασικού οδικού δικτύου και των δραστηριοτήτων που αναπτύσονται σε αυτό.	-2	Η προτεινόμενη λύση έχει σημαντικά θετικές επιπτώσεις στο τοπίο λόγω διατήρησης της αξίας του και αποφυγή αλλοίωσης του φυσικού τοπίου. Στις αρνητικές επιπτώσεις είναι η ενδεχόμενη υποβάθμιση του τοπίου σε περίπτωση πυρκαγιάς, λόγω αδυναμίας διάνοιξης νέων δασικών δρόμων.	-1
Κριτήριο 10	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και ασφάλεια	0	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και ασφάλεια	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και ασφάλεια	0	Υπάρχει υψηλός κίνδυνος πυρκαγιάς λόγω αδυναμίας διάνοιξης νέων δασικών δρόμων για	-1

ΕΙΔΙΚΗ ΧΡΗΣΗ 26.12.1: ΟΔΟΙ (ΚΙΝΗΣΗΣ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ)								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 11	**Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή**	2	**Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή μέσω των προτάσεων δεδομένου ότι δεν αποτρέπεται / απαγορεύεται η υλοποίηση διάνοιξης νέων οδών στο υφιστάμενο οδικό δίκτυο, ενώ επιτρέπεται υπό όρους η διάνοιξη δασικών δρόμων με στόχο την εφαρμογή δράσεων διατήρησης και διαχείρισηςαπό τις αρμόδιες υπηρεσίες. Προτείνονται διαχειριστικές δράσεις για την κατά το δυνατόν αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στα προστατευτέα αντικείμενα**	1	**Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή**	2	**Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στη κλιματική αλλαγή είναι η διατήρηση της συνοχής των δασικών οικοσυστημάτων λόγω του ότι απαγορεύεται η διάνοιξη νέων δασικών οδών. Ωστόσο, αυτό δύναται να προκαλέσει υψηλό κίνδυνο υποβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος λόγω ύπαρξης κινδύνου πυρκαγιάς.**	-1
Συνολική βαθμολογία		**-13**		**16**		**-7**		**4**

4.3.5.5 Περιγραφή Εναλλακτικών Λύσεων στην ΠΠΒ «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκόρινθος» (ΠΠΒ-05)

Στα πλαίσια της παρούσας εξετάστηκαν τέσσερα εναλλακτικά σενάρια, μεταξύ των οποίων και το μηδενικό.

Εναλλακτική λύση 1 (Μηδενική λύση)

Ως μηδενική λύση προσδιορίζεται αυτή που αποτυπώνει με ακρίβεια την υφιστάμενη κατάσταση, αυτή δηλαδή που δεν περιλαμβάνει την υλοποίηση του έργου των ΕΠΜ και του θεσμικού πλαισίου προστασίας και διαχείρισης που προκύπτει από αυτό. Η μηδενική λύση αποτελεί τη συνέχιση του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου στην περιοχή, χωρίς να υπάρξουν κανονιστικές ή άλλες ρυθμίσεις βάσει του Προεδρικού Διατάγματος της προστατευόμενης περιοχής και του Σχεδίου Διαχείρισης.

Στη μηδενική λύση λαμβάνεται υπόψη:

- Το ισχύον θεσμικό πλαίσιο πλαίσιο προστασίας και διαχείρισης που προκύπτει από την ένταξη των περιοχών στο δίκτυο Natura 2000 και την υπαγωγή τους στο σχετικό εθνικό και ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο
- Οι ρυθμίσεις που προβλέπονται στα ισχύοντα χωροταξικά και λοιπά σχέδια και προγράμματα
- Το γεγονός ότι όλα τα έργα δύναται να αδειοδοτηθούν στο σύνολο της έκτασης της προστατευόμενης περιοχής μέσω διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης αυτών και της μελέτης ειδικής οικολογικής αξιολόγησης και δέουσας εκτίμησης επιπτώσεων (ΕΟΑ).
- Το γεγονός ότι όλες οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες δύναται να ασκηθούν στο σύνολο της έκτασης της προστατευόμενης περιοχής, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσια που τις διέπει, χωρίς πρόσθετες ρυθμίσεις, όρους και περιορισμούς.

Εναλλακτική λύση 2 (προτεινόμενη)

Στην Εναλλακτική Λύση 2, η οποία αποτελεί και την προτεινόμενη από την παρούσα μελέτη και αναλύθηκε στις ενότητες 4.3.1, 4.3.2, 4.3.3 και 4.3.4 οι παραδοχές είναι:

- Ο καθορισμός των επιμέρους ζωνών που έχει προταθεί στηρίζεται στις ισχύουσες διατάξεις και συγκεκριμένα στην παράγραφο 4 (α, β, γ και δ) του άρθρου 19 του Ν. 1650/1986, όπως αντικαταστάθηκε και ισχύει με το άρθρο 46 του Ν. 4685/2020.
- Ο καθορισμός των επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων ανά ζώνη προστασίας που έχει προταθεί στηρίζεται στις ισχύουσες διατάξεις και συγκεκριμένα στα άρθρα 14α, 14β, 14γ και 14δ του ΠΔ 59/2018, όπως συμπληρώθηκε και ισχύει με το άρθρο 44 παρ. 18 του Ν. 4685/2020
- Οι προτάσεις των επιμέρους ζωνών, των επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων ανά ζώνη, των ειδικών όρων και περιορισμών, των κανονιστικών διατάξεων, στηρίζονται στην καταγραφή και αξιολόγηση του προστατευτέου αντικειμένου (Ενότητες 2.2, 3.1, 3.3 και 4.3.2), με στόχο την διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.
- Έχει ληφθεί υπόψη και έχει συνεκτιμηθεί ο ισχύον χωροταξικός σχεδιασμός της περιοχής

- Έχουν ληφθεί υπόψη οι υφιστάμενες ανθρωπογενείς δραστηριότητες στην περιοχή και όπου κρίθηκε σκόπιμο προτάθηκαν κατάλληλες ρυθμίσεις για την μείωση ή την άρση των πιέσεων που ασκούν στα προστατευτέα αντικείμενα. Κύριος στόχος είναι η κατά το δυνατόν συνέχιση άσκησης των ανθρωπογενών δραστηριοτήτων διασφαλίζοντας την προστασία των ειδών και τύπων οικοτόπων.
- Έχουν προταθεί κατάλληλα μέτρα προστασίας και διαχείρισης για τα είδη και τους τύπους οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου.
- Έχουν συνεκτιμηθεί και αξιολογηθεί οι αναπτυξιακές τάσεις της περιοχής, καθώς και τα προγραμματιζόμενα έργα.
- Έχουν προταθεί μέτρα βιώσιμης ανάπτυξης της περιοχής.
- Ως κύριες παραδοχές σε επιλεγμένες ειδικές χρήσεις και ρυθμίσεις εξετάζονται οι ακόλουθες:
- Οι δραστηριότητες αναψυχής και συγκεκριμένα η ειδική χρήση (4) Αθλητικές εγκαταστάσεις (με διαφοροποίηση ανά ζώνη) δεν επιτρέπεται ενώ οι προτεινόμενες δραστηριότητες αναψυχής – εναλλακτικού τουρισμού διέπονται από τη «Μελέτη φέρουσας ικανότητας και το Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον» (ΜΜ25303CF0301) και το «Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών» (ΜΜ25303CF0302).
- Προτείνονται ειδικές ρυθμίσεις για την κίνηση τροχοφόρων οχημάτων εκτός των υφιστάμενων δρόμων (Χρήση 26.12.1. Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων) (δυνατότητα εξειδίκευσης βάσει της οικείας νομοθεσίας)). Ειδικότεροι όροι για την κυκλοφορία των οχημάτων εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης απαγορεύεται η διάνοιξη νέων οδών. Επίσης για τη συντήρηση και βελτίωση του υφιστάμενου οδικού δικτύου απαιτείται περιβαλλοντική αδειοδότηση και συμφωνία με τους όρους και περιορισμούς της αρχαιολογικής νομοθεσίας, ενώ κρίνεται απαραίτητο να ληφθούν υπόψη οι επιπτώσεις στους τύπους οικοτόπων και τα είδη χλωρίδας και πανίδας και τυχόν ύπαρξη θέσεων παρουσίας του είδους χλωρίδας *Ophrys argolica subsp. argolica*.

Εναλλακτική λύση 3 (δυσμενέστερη ως προς το προστατευτέο αντικείμενο)

Στην Εναλλακτική Λύση 3, ισχύουν οι βασικές παραδοχές της Εναλλακτικής λύσης 2, ενώ ως κύριες τροποποιήσεις σε επιλεγμένες ειδικές χρήσεις και ρυθμίσεις εξετάζονται οι ακόλουθες:

- Οι δραστηριότητες αναψυχής και συγκεκριμένα οι ειδικές χρήσεις (4) Αθλητικές εγκαταστάσεις (με διαφοροποίηση ανά ζώνη) και οι προτεινόμενες δραστηριότητες αναψυχής – εναλλακτικού τουρισμού επιτρέπονται σε όλες τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης και Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών. Στην περιοχή ισχύουν τα μέτρα διαχείρισης που αφορούν στη ρύθμιση των επισκεπτών και συγκεκριμένα η «Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον» (ΜΜ25303CF0301) και το «Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών» (ΜΜ25303CF0302).

- Προτείνονται ειδικές ρυθμίσεις για την κίνηση τροχοφόρων οχημάτων εκτός των υφιστάμενων δρόμων (Χρήση 26.12.1. Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων) (δυνατότητα εξειδίκευσης βάσει της οικείας νομοθεσίας)). Στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης επιτρέπεται η διάνοιξη νέων οδών. Επίσης για τη συντήρηση και βελτίωση του υφιστάμενου οδικού δικτύου απαιτείται περιβαλλοντική αδειοδότηση και συμφωνία με τους όρους και περιορισμούς της αρχαιολογικής νομοθεσίας. Ειδικότεροι όροι για την κυκλοφορία των οχημάτων εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

Εναλλακτική λύση 4 (δυσμενέστερη ως προς το ανθρωπογενές και οικονομικό περιβάλλον)

Στην Εναλλακτική Λύση 4, ισχύουν οι βασικές παραδοχές της Εναλλακτικής λύσης 2, ενώ ως κύριες τροποποιήσεις σε επιλεγμένες ειδικές χρήσεις και ρυθμίσεις εξετάζονται οι ακόλουθες:

- Οι δραστηριότητες αναψυχής και συγκεκριμένα οι ειδικές χρήσεις (4) Αθλητικές εγκαταστάσεις (με διαφοροποίηση ανά ζώνη) και οι προτεινόμενες δραστηριότητες αναψυχής – εναλλακτικού τουρισμού απαγορεύονται σε όλες τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης και Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών κατά τη διάρκεια όλους του έτους.
- Προτείνονται ειδικές ρυθμίσεις για την κίνηση τροχοφόρων οχημάτων εκτός των υφιστάμενων δρόμων (Χρήση 26.12.1. Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων) (δυνατότητα εξειδίκευσης βάσει της οικείας νομοθεσίας)). Ειδικότεροι όροι για την κυκλοφορία των οχημάτων εξειδικεύονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Απαγορεύεται η διάνοιξη νέων οδών σε όλες τις περιοχές, ενώ επιτρέπεται η συντήρηση και βελτίωση του υφιστάμενου οδικού δικτύου με περιβαλλοντική αδειοδότηση με στόχο την προστασία των τύπων οικοτόπων και των ειδών χλωρίδας και πανίδας, με ιδιαίτερη έμφαση στο είδος χλωρίδας *Ophrys argolica subsp. argolica*.

(4) Αθλητικές εγκαταστάσεις, ΑΝΑΨΥΧΗ - ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 1	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στα προστατευόμενα, σπάνια και απειλούμενα είδη, στα ενδιαιτήματά τους και στους τύπους οικοτόπων που οδηγούνται σταδιακά σε υποβάθμιση.	-2	Η περιοχή αποτελεί σημαντικό πόλο έλξης της χώρας και δέχεται μεγάλο αριθμό επισκεπτών που αλληλοεπιδρά με τη φύση και τα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος. Το προτεινόμενο κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών δραστηριοτήτων, καθώς και οι προτεινόμενες διαχειριστικές δράσεις του Σχεδίου Διαχείρισης, διασφαλίζουν την άρση ή/και το μετριασμό των πιέσεων που ασκούνται, καθώς και την βελτίωση και διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών.	2	Η λύση αναμένεται να έχει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στα προστατευόμενα, σπάνια και απειλούμενα είδη, στα ενδιαιτήματά τους και στους τύπους οικοτόπων. Οι πιέσεις χαρακτηρίζονται ως μέτριες λόγω εφαρμογής διαχειριστικών δράσεων.	-1	Η απαγόρευση των δραστηριοτήτων αναψυχής και των αθλητικών εγκαταστάσεων αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στα προστατευόμενα, σπάνια και απειλούμενα είδη, στα ενδιαιτήματά τους και στους τύπους οικοτόπων τα οποία βρίσκονται σε καλή κατάσταση διατήρησης.	2
Κριτήριο 2	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.	2	Η λύση δεν διασφαλίζει τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ	-1	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να συμβάλλει θετικά στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.	2
Κριτήριο 3	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει την ακεραιότητα των ΕΖΔ και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000	2	Η λύση δεν διασφαλίζει την ακεραιότητα των ΕΖΔ και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000	-1	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει θετική επίπτωση στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000	2
Κριτήριο 4	Η μηδενική λύση δεν προβλέπει την εφαρμογή ενιαίου διαχειριστικού σχεδίου. Η εφαρμογή μεμονωμένων διαχειριστικών δράσεων δεν επαρκούν και δεν διασφαλίζουν την συνεχή εφαρμογή και επαναξιολόγησή τους.	-2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	-1	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2
Κριτήριο 5	Η μηδενική λύση εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στο έδαφος λόγω διάβρωσης (ποδοπάτηση, κίνηση τροχοφόρων, υποδομές και έργα εξυπηρέτησης τουριστικής δραστηριότητας κ.λπ). Επιπτώσεις επίσης επιφέρει και η ρύπανση από τα στερεά απόβλητα των επισκεπτών και επαγγελματιών που δραστηριοποιούνται στην περιοχή.	-2	Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις της λύσης αναμένεται να έχουν θετικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω άρσης / μετριασμού των πιέσεων που ασκούνται και έχουν σαν αποτέλεσμα τη διάβρωση και τη ρύπανση της περιοχής.	2	Η λύση εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στο έδαφος λόγω ποδοπάτηση, κίνηση τροχοφόρων, υποδομές και έργα εξυπηρέτησης τουριστικής δραστηριότητας κ.λπ. Επιπτώσεις επίσης επιφέρει και η ρύπανση από τα στερεά απόβλητα των επισκεπτών και επαγγελματιών που δραστηριοποιούνται στην περιοχή.	-2	Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις της λύσης αναμένεται να έχουν θετικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω άρσης / μετριασμού των πιέσεων που ασκούνται και έχουν σαν αποτέλεσμα τη διάβρωση και τη ρύπανση της περιοχής.	2
Κριτήριο 6	Η περιοχή αποτελεί Αρχαιολογικό Χώρο και μέρος της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α, συνεπώς η μηδενική λύση εκτιμάται ότι θα προκαλέσει μελλοντικά αρνητικές επιπτώσεις στην επισκεψιμότητα της περιοχής λόγω των επιπτώσεων στο τοπίο και το φυσικό περιβάλλον από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων, την ρύπανση, την χωρίς ρύθμιση ανάπτυξη εμπορικών και αναψυχικών δραστηριοτήτων. Οι επιπτώσεις στις οικοσυστημικές υπηρεσίες στην περιοχή και η εν γένει υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος δύναται να επιφέρει μείωση της αξίας της περιοχής και να έχει επιπτώσεις στην ευρύτερη οικονομία της.	-1	Η ρύθμιση της αναψυχικής δραστηριότητας που προτείνεται με τη λύση αυτή εκτιμάται ότι θα προκαλέσει θετικές επιπτώσεις στην επισκεψιμότητα της περιοχής, η οποία αποτελεί περιοχή αποτελεί Αρχαιολογικό Χώρο και μέρος της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α, θα διασφαλίσει τις οικοσυστημικές της υπηρεσίες και θα αναβαθμίσει την αξία της περιοχής, με θετικές επιπτώσεις στην ευρύτερη οικονομία της.	1	Η λύση εκτιμάται ότι θα προκαλέσει μελλοντικά αρνητικές επιπτώσεις στην επισκεψιμότητα της περιοχής, η οποία αποτελεί περιοχή αποτελεί Αρχαιολογικό Χώρο και μέρος της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α, λόγω των επιπτώσεων στο τοπίο και το φυσικό περιβάλλον από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων, την ρύπανση, την χωρίς ρύθμιση ανάπτυξη εμπορικών και αναψυχικών δραστηριοτήτων. Οι επιπτώσεις στις οικοσυστημικές υπηρεσίες στην περιοχή και η εν γένει υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος δύναται να επιφέρει μείωση της αξίας της περιοχής και να έχει επιπτώσεις στην ευρύτερη οικονομία της.	-1	Η καθολική απαγόρευση της αναψυχικής δραστηριότητας εκτιμάται ότι θα προκαλέσει αρνητικές επιπτώσεις στην επισκεψιμότητα της περιοχής, η οποία αποτελεί περιοχή αποτελεί Αρχαιολογικό Χώρο και μέρος της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α, και στην ευρύτερη οικονομία της, ιδιαίτερα εφόσον πρόκειται για Αρχαιολογικό Χώρο και μέρος της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.	-2

(4) Αθλητικές εγκαταστάσεις, ΑΝΑΨΥΧΗ - ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 7	Η μηδενική λύση εκτιμάται ότι προκαλεί αρνητικές επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής, εφόσον η περιοχή έχει κυρηχθεί Αρχαιολογικός Χώρος και μέρος της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α. Οι επιπτώσεις προέρχονται από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων, την ρύπανση, την χωρίς ρύθμιση ανάπτυξη εμπορικών δραστηριοτήτων, τις παράνομες δραστηριότητες στην ευρύτερη περιοχή.	-1	Η ρύθμιση της αναψυχικής δραστηριότητας που προτείνεται με τη λύση αυτή εκτιμάται ότι θα επιφέρει θετικές επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά, εφόσον η περιοχή έχει κυρηχθεί Αρχαιολογικός Χώρος και μέρος της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α, λόγω άρσης/μετριασμού των πιέσεων που ασκούνται από την άσκηση των δραστηριοτήτων.	1	Η λύση εκτιμάται ότι προκαλεί αρνητικές επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής, εφόσον η περιοχή έχει κυρηχθεί Αρχαιολογικός Χώρος και μέρος της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α. Οι επιπτώσεις προέρχονται από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων, την ρύπανση, την χωρίς ρύθμιση ανάπτυξη εμπορικών δραστηριοτήτων, τις παράνομες δραστηριότητες στην ευρύτερη περιοχή.	-1	Η λύση εκτιμάται ότι προκαλεί αρνητικές επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής, , εφόσον η περιοχή έχει κυρηχθεί Αρχαιολογικός Χώρος και μέρος της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α, καθώς η απαγόρευση δραστηριοτήτων αναψυχής θα οδηγήσει σταδιακά στην εγκατάληψη της πολιτιστικής κληρονομιάς για την ανάδειξή της.	-2
Κριτήριο 8	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής, λόγω του περιορισμού των αθλητικών και αναψυχικών δραστηριοτήτων.	-1
Κριτήριο 9	Η μηδενική λύση εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στο τοπίο. Οι επιπτώσεις προέρχονται από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων, την ρύπανση, την χωρίς ρύθμιση ανάπτυξη εμπορικών δραστηριοτήτων, τις παράνομες δραστηριότητες στην ευρύτερη περιοχή.	-2	Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις της λύσης αναμένεται να έχουν θετικές επιπτώσεις στο τοπίο, λόγω άρσης / μετριασμού των πιέσεων που ασκούνται και έχουν σαν αποτέλεσμα την αισθητική υποβάθμιση του τοπίου.	2	Η λύση εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στο τοπίο. Οι επιπτώσεις προέρχονται από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων, την ρύπανση, την χωρίς ρύθμιση ανάπτυξη εμπορικών και αναψυχικών δραστηριοτήτων, τις παράνομες δραστηριότητες στην ευρύτερη περιοχή.	**-1**	Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις της λύσης αναμένεται να έχουν θετικές επιπτώσεις στο τοπίο, λόγω άρσης / μετριασμού των πιέσεων που ασκούνται και έχουν σαν αποτέλεσμα την αισθητική υποβάθμιση του τοπίου.	2
Κριτήριο 10	Η μηδενική λύση εκτιμάται ότι δύναται να προκαλέσει επιπτώσεις στην υγεία και ασφάλεια των επισκεπτών, λόγω ρύπανσης και άναρχης, μη νόμιμης και χωρίς έλεγχο ανάπτυξης υποδομών εξυπηρέτησης των επισκεπτών.	-1	Η λύση θα μπορούσε δυνητικά να προκαλέσει θετικές επιπτώσεις στην ασφάλεια των επισκεπτών της προστατευόμενης περιοχής, μέσω των προτεινόμενων δράσεων.	1	Η λύση εκτιμάται ότι δύναται να προκαλέσει επιπτώσεις στην υγεία και ασφάλεια των επισκεπτών, λόγω ρύπανσης και άναρχης, μη νόμιμης και χωρίς έλεγχο ανάπτυξης υποδομών εξυπηρέτησης των επισκεπτών.	-1	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην ασφάλεια των επισκεπτών της προστατευόμενης περιοχής	0
Κριτήριο 11	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή	0
Συνολική βαθμολογία		**-15**		**15**		**-10**		**7**

ΕΙΔΙΚΗ ΧΡΗΣΗ 26.12.1: ΟΔΟΙ (ΚΙΝΗΣΗΣ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ)								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 1	Η δημιουργία νέων οδικών οδών και τα συνοδά έργα οδοποιίας θα επιφέρουν σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων, δημιουργώντας κατακερματισμό των οικοσυστημάτων και του τοπίου και περαιτέρω μείωση της βιοποικιλότητας Η αλόγιστη διάνοιξη νέων οδικών προσβάσεων διευκολύνει την πρόσβαση σε απομονωμένες περιοχές, αυξάνοντας έτσι τις επιπτώσεις της ανθρώπινης παρουσίας (όχληση, ρύπανση).	-2	Η προτεινόμενη λύση έχει σημαντικά θετικές επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα της περιοχής λόγω άρσης των απειλών από την διάνοιξη νέων οδικών οδών (εκτός των υφιστάμενων) που θα οδηγούσε σε κατακερματισμό και υποβάθμιση του βαθμού διατήρησης των τύπων οικοτόπων και των ενδιαιτημάτων των ειδών. Ως θετικές αξιολογούνται και οι ρυθμίσεις του κανονιστικού πλαισίου για τη συντήρηση του υφιστάμενου οδικού δικτύου, αφού αναμένεται να οδηγήσουν σε μετριασμό των επιπτώσεων, καθώς και σε παρακολούθηση των επιπτώσεων από τη χρήση τους, ώστε - αν κριθεί σκόπιμο - να ληφθούν πρόσθετα μέτρα. Ως θετικό κρίνεται επίσης και ο όρος της περιβαλλοντικής αδειοδότησης για τη συντήρηση ή διάνοιξη νέου δρόμου.	2	Η δημιουργία έργων οδοποιίας στο δασικό οδικό δίκτυο θα επιφέρει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στους τύπους οικοτόπων και τα ενδιαιτήματα σημαντικών ειδών. Η διάνοιξη δασικού δρόμου δημιουργεί κατακερματισμένο ενδιαίτημα του είδους χλωρίδας Ophrys argolica subsp. argolica . Ως εκ τούτου η δημιουργία νέων δρόμων, τυχόν διαπλάτυνση των ήδη υφιστάμενων και η κατασκευή συνοδών έργων στο πλαίσιο κατασκευής και λειτουργίας δασικού δρόμου θα οδηγήσει στον κατακερματισμό και υποβάθμιση του βαθμού διατήρησης του είδους. Ως θετικές αξιολογούνται και οι προβλέψεις για την κίνηση τροχοφόρων οχημάτων εκτός των υφιστάμενων δρόμων μόνον για τις ανάγκες προστασίας, διαχείρισης και φύλαξης της περιοχής, αφού αναμένεται να οδηγήσουν σε μετριασμό των επιπτώσεων, καθώς και σε παρακολούθηση των επιπτώσεων, ώστε - αν κριθεί σκόπιμο - να ληφθούν πρόσθετα μέτρα.	-1	Η προτεινόμενη λύση έχει σημαντικά θετικές επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα και κυρίως στους τύπους οικοτόπων και τα ενδιαιτήματα ειδών χλωρίδας, λόγω άρσης των απειλών από την αποφυγή δημιουργίας νέου οδικού δικτύου που θα οδηγούσε σε κατακερματισμό και υποβάθμιση του βαθμού διατήρησης του τύπου οικοτόπων και των ειδών.	2
Κριτήριο 2	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.	-1	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.	1	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.	-1	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.	1
Κριτήριο 3	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει την ακεραιότητα των ΕΖΔ και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ/ΖΕΠ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000.	2	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει την ακεραιότητα των ΕΖΔ και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ/ΖΕΠ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000	2
Κριτήριο 4	Η μηδενική λύση δεν προβλέπει την εφαρμογή ενιαίου διαχειριστικού σχεδίου.	-2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2
Κριτήριο 5	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω διάβρωσης από την κατασκευή νέου οδικού δικτύου σε περιοχές όπου δεν υπάρχει υφιστάμενο.	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω αποφυγής της διάβρωσης από την κατασκευή νέου οδικού δικτύου σε περιοχές όπου δεν υπάρχει υφιστάμενο.	1	Η λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω διάβρωσης από την κατασκευή νέου οδικού δικτύου σε περιοχές όπου δεν υπάρχει υφιστάμενο.	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω αποφυγής της διάβρωσης από την κατασκευή νέου οδικού δικτύου σε περιοχές όπου δεν υπάρχει υφιστάμενο.	1
Κριτήριο 6	Η διάνοιξη νέων οδών στην περιοχή αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες και νέες χρήσεις γης της περιοχής. Η ανεξέλεγκτη και χωρίς σχεδιασμό διάνοιξη νέων οδών δύναται να οδηγήσει μακροπρόθεσμα σε υποβάθμιση του του φυσικού περιβάλλοντος και σύγκρουση μεταξύ των διαφορετικών χρήσεων γης που υπάρχουν ή δύναται να αναπτυχθούν στην περιοχή. Αναμένονται αρνητικές επιπτώσεις σε ότι αφορά την υποβάθμιση των οικοσυστημικών υπηρεσιών, της αισθητικής αξίας του τοπίου, της πολιτιστικής αξίας και εν γένει της τουριστική αξία της περιοχής, καθώς νέες χρήσεις που θα εξυπηρετούνται από το οδικό δίκτυο θα αναπτυχθούν, ενώ η σύγκρουση νέων χρήσεων προς ανάπτυξη της περιοχής αναμένεται επίσης έντονη κοινωνική αντίδραση.	-2	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες ανθρωπογενείς δραστηριότητες και στο οικονομικό περιβάλλον, κυρίως λόγω της διατήρησης των οικοσυστημικών υπηρεσιών και την βιώσιμη ανάπτυξη, μέσω προώθησης και ανάδειξης του ήπιου τουρισμού και του φυσιολατρικού / εναλλακτικού τουρισμού. Η απουσία διάνοιξης νέων οδών και η διατήρηση της αξίας του τοπίου και της φυσικότητας της περιοχής, βελτιώνει σημαντικά την αξία της περιοχής και ενισχύει μακροπρόθεσμα την τοπική οικονομία της μέσω της βιώσιμης ανάπτυξης.	2	Η διάνοιξη νέων οδών στις Ζώνες προστασίας της Φύσης αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες και νέες χρήσεις γης της περιοχής. Η ανεξέλεγκτη και χωρίς σχεδιασμό διάνοιξη νέων οδών ωστόσο δύναται να οδηγήσει μακροπρόθεσμα σε υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος και σύγκρουση μεταξύ των διαφορετικών χρήσεων γης που υπάρχουν ή δύναται να αναπτυχθούν στην περιοχή. Αναμένονται αρνητικές επιπτώσεις σε ότι αφορά την υποβάθμιση των οικοσυστημικών υπηρεσιών, της αισθητικής αξίας του τοπίου, της πολιτιστικής αξίας και εν γένει της τουριστική αξία της περιοχής, καθώς νέες χρήσεις που θα εξυπηρετούνται από το οδικό δίκτυο θα αναπτυχθούν, ενώ η σύγκρουση νέων χρήσεων προς ανάπτυξη της περιοχής αναμένεται επίσης	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες ανθρωπογενείς δραστηριότητες και στο οικονομικό περιβάλλον, κυρίως λόγω της διατήρησης των οικοσυστημικών υπηρεσιών και την βιώσιμη ανάπτυξη, μέσω προώθησης και ανάδειξης του ήπιου τουρισμού και του φυσιολατρικού / εναλλακτικού τουρισμού. Η απαγόρευση διάνοιξης νέων οδών και η χρήση τους για διατήρηση της αξίας του τοπίου και της φυσικότητας της περιοχής, βελτιώνει σημαντικά την αξία της περιοχής και ενισχύει μακροπρόθεσμα την τοπική οικονομία της μέσω της βιώσιμης ανάπτυξης. Εντούτοις η καθολική απαγόρευση διάνοιξης δασικών δρόμων μπορεί να αποτελέσει πρόβλημα για την περιοχή καθώς δυσχερένει την	1

ΕΙΔΙΚΗ ΧΡΗΣΗ 26.12.1: ΟΔΟΙ (ΚΙΝΗΣΗΣ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ)								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
					έντονη κοινωνική αντίδραση. Οι θετικές επιπτώσεις αφορούν στην μείωση των πιέσεων που προκύπτουν από την απαγόρευση κίνησης τροχοφόρων οχημάτων εκτός των υφιστάμενων δρόμων, όπως ποδοπάτηση ειδών χλωρίδας και υποβάθμιση των ενδιαιτημάτων τους, η οποία επιτρέπεται μόνον αν η κίνηση αυτή πραγματοποιείται για εργασίες προστασίας, διαχείρισης και φύλαξης της περιοχής.		εφαρμογή δράσεων διατήρησης και διαχείρισης από τις αρμόδιες υπηρεσίες.	
Κριτήριο 7	Η λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά λόγω αλλοίωσης του τοπίου από τη διάνοιξη νέων οδών.	-2	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά, καθώς οι προτάσεις είναι σε συμφωνία με τους όρους και ρυθμίσεις της Αρχαιολογίας και υποστηρίζουν τη βιώσιμη ανάπτυξη και την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής, ενώ η επισκεψιμότητα ρυθμίζεται με τρόπο που δεν την υποβαθμίζει .	2	Η λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά λόγω αλλοίωσης του τοπίου από τη διάνοιξη νέων οδών.	-2	Η λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά λόγω αλλοίωσης του τοπίου από τη διάνοιξη νέων οδών. Θετικό στοιχείο ως προς την πολιτιστική ανάδειξη της περιοχής είναι η υποχρέωση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης βελτίωση του υφιστάμενου οδικού δικτύου ώστε να υποστηρίζει τις ροές των επισκεπτών.	-1
Κριτήριο 8	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στις χρήσεις γης, λόγω μεταβολής των φυσικών οικοσυστημάτων, σε τεχνικά έργα διάνοιξης οδικού δικτύου	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες χρήσεις γης, αφού διασφαλίζει και δεν αλλοιώνει τις χρήσεις, ενώ συνάδει με τον υπερκείμενο χωροταξικό σχεδιασμό.	1	Η λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στις χρήσεις γης, λόγω μεταβολής των φυσικών οικοσυστημάτων, σε τεχνικά έργα διάνοιξης οδικού δικτύου	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες χρήσεις γης, αφού διασφαλίζει και δεν αλλοιώνει τις χρήσεις, ενώ συνάδει με τον υπερκείμενο χωροταξικό σχεδιασμό.	1
Κριτήριο 9	Η μηδενική λύση αναμένεται να υποβαθμίσει το τοπίο λόγω αλλοίωσης του φυσικού τοπίου, μείωση της αξίας του και οπτικής όχλησης. Τα δασικά οικοσυστήματα κατακερματίζονται από την ανάπτυξη του δασικού οδικού δικτύου και των δραστηριοτήτων που αναπτύσονται σε αυτό.	-2	Η προτεινόμενη λύση έχει σημαντικά θετικές επιπτώσεις στο τοπίο λόγω διατήρησης της αξίας του και αποφυγή αλλοίωσης του φυσικού τοπίου.	2	Η λύση αναμένεται να υποβαθμίσει το τοπίο λόγω αλλοίωσης του φυσικού τοπίου, μείωση της αξίας του και οπτικής όχλησης. Τα δασικά οικοσυστήματα κατακερματίζονται από την ανάπτυξη του δασικού οδικού δικτύου και των δραστηριοτήτων που αναπτύσονται σε αυτό.	-2	Η προτεινόμενη λύση έχει σημαντικά θετικές επιπτώσεις στο τοπίο λόγω διατήρησης της αξίας του και αποφυγή αλλοίωσης του φυσικού τοπίου. Στις αρνητικές επιπτώσεις είναι η ενδεχόμενη υποβάθμιση του τοπίου σε περίπτωση πυρκαγιάς, λόγω αδυναμίας διάνοιξης νέων δασικών δρόμων.	-1
Κριτήριο 10	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και ασφάλεια	0	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και ασφάλεια	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και ασφάλεια	0	Υπάρχει υψηλός κίνδυνος πυρκαγιάς λόγω αδυναμίας διάνοιξης νέων δασικών δρόμων για	-1
Κριτήριο 11	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή	2	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή μέσω των προτάσεων δεδομένου ότι δεν αποτρέπεται / απαγορεύεται η υλοποίηση διάνοιξης νέων οδών στο υφιστάμενο οδικό δίκτυο, ενώ επιτρέπεται υπό όρους η διάνοιξη δασικών δρόμων με στόχο την εφαρμογή δράσεων διατήρησης και διαχείρισης από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Προτείνονται διαχειριστικές δράσεις για την κατά το δυνατόν αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στα προστατευτέα αντικείμενα	1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή	2	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στη κλιματική αλλαγή είναι η διατήρηση της συνοχής των δασικών οικοσυστημάτων λόγω του ότι απαγορεύεται η διάνοιξη νέων δασικών οδών. Ωστόσο, αυτό δύναται να προκαλέσει υψηλό κίνδυνο υποβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος λόγω ύπαρξης κινδύνου πυρκαγιάς.	-1
Συνολική βαθμολογία		**-13**		**16**		**-7**		**6**

4.3.5.6 Περιγραφή Εναλλακτικών Λύσεων στην σΠΠΒ «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρα Λεωνιδίου» (ΠΠΒ-06)

Στα πλαίσια της παρούσας εξετάστηκαν τέσσερα εναλλακτικά σενάρια, μεταξύ των οποίων και το μηδενικό.

Εναλλακτική λύση 1 (Μηδενική λύση)

Ως μηδενική λύση προσδιορίζεται αυτή που αποτυπώνει με ακρίβεια την υφιστάμενη κατάσταση, αυτή δηλαδή που δεν περιλαμβάνει την υλοποίηση του έργου των ΕΠΜ και του θεσμικού πλαισίου προστασίας και διαχείρισης που προκύπτει από αυτό. Η μηδενική λύση αποτελεί τη συνέχιση του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου στην περιοχή, χωρίς να υπάρξουν κανονιστικές ή άλλες ρυθμίσεις βάσει του Προεδρικού Διατάγματος της προστατευόμενης περιοχής και του Σχεδίου Διαχείρισης.

Στη μηδενική λύση λαμβάνεται υπόψη:

- Το ισχύον θεσμικό πλαίσιο πλαίσιο προστασίας και διαχείρισης που προκύπτει από την ένταξη των περιοχών στο δίκτυο Natura 2000 και την υπαγωγή τους στο σχετικό εθνικό και ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο
- Οι ρυθμίσεις που προβλέπονται στα ισχύοντα χωροταξικά και λοιπά σχέδια και προγράμματα
- Το γεγονός ότι όλα τα έργα δύναται να αδειοδοτηθούν στο σύνολο της έκτασης της προστατευόμενης περιοχής μέσω διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης αυτών και της μελέτης ειδικής οικολογικής αξιολόγησης και δέουσας εκτίμησης επιπτώσεων (ΕΟΑ).
- Το γεγονός ότι όλες οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες δύναται να ασκηθούν στο σύνολο της έκτασης της προστατευόμενης περιοχής, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσια που τις διέπει, χωρίς πρόσθετες ρυθμίσεις, όρους και περιορισμούς.

Εναλλακτική λύση 2 (προτεινόμενη)

Στην Εναλλακτική Λύση 2, η οποία αποτελεί και την προτεινόμενη από την παρούσα μελέτη και αναλύθηκε στις ενότητες 4.3.1, 4.3.2, 4.3.3 και 4.3.4 οι παραδοχές είναι:

- Ο καθορισμός των επιμέρους ζωνών που έχει προταθεί στηρίζεται στις ισχύουσες διατάξεις και συγκεκριμένα στην παράγραφο 4 (α, β, γ και δ) του άρθρου 19 του Ν. 1650/1986, όπως αντικαταστάθηκε και ισχύει με το άρθρο 46 του Ν. 4685/2020.
- Ο καθορισμός των επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων ανά ζώνη προστασίας που έχει προταθεί στηρίζεται στις ισχύουσες διατάξεις και συγκεκριμένα στα άρθρα 14α, 14β, 14γ και 14δ του ΠΔ 59/2018, όπως συμπληρώθηκε και ισχύει με το άρθρο 44 παρ. 18 του Ν. 4685/2020
- Οι προτάσεις των επιμέρους ζωνών, των επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων ανά ζώνη, των ειδικών όρων και περιορισμών, των κανονιστικών διατάξεων, στηρίζονται στην καταγραφή

και αξιολόγηση του προστατευτέου αντικειμένου (Ενότητες 2.2, 3.1, 3.3 και 4.3.2), με στόχο την διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.

- Έχει ληφθεί υπόψη και έχει συνεκτιμηθεί ο ισχύον χωροταξικός σχεδιασμός της περιοχής
- Έχουν ληφθεί υπόψη οι υφιστάμενες ανθρωπογενείς δραστηριότητες στην περιοχή και όπου κρίθηκε σκόπιμο προτάθηκαν κατάλληλες ρυθμίσεις για την μείωση ή την άρση των πιέσεων που ασκούν στα προστατευτέα αντικείμενα. Κύριος στόχος είναι η κατά το δυνατόν συνέχιση άσκησης των ανθρωπογενών δραστηριοτήτων διασφαλίζοντας την προστασία των ειδών και τύπων οικοτόπων.
- Έχουν προταθεί κατάλληλα μέτρα προστασίας και διαχείρισης για τα είδη και τους τύπους οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου.
- Έχουν συνεκτιμηθεί και αξιολογηθεί οι αναπτυξιακές τάσεις της περιοχής, καθώς και τα προγραμματιζόμενα έργα.
- Έχουν προταθεί μέτρα βιώσιμης ανάπτυξης της περιοχής.
- Ως κύριες παραδοχές σε επιλεγμένες ειδικές χρήσεις και ρυθμίσεις εξετάζονται οι ακόλουθες:
- Οι δραστηριότητες αναψυχής και συγκεκριμένα οι ειδικές χρήσεις (4) Αθλητικές εγκαταστάσεις (με διαφοροποίηση ανά ζώνη) και οι προτεινόμενες δραστηριότητες αναψυχής – εναλλακτικού τουρισμού (συμπεριλαμβανομένης της αναρρίχησης) περιλαμβάνουν ειδικότερες ρυθμίσεις με στόχο τη προστασία των προστατευόμενων, σπάνιων και απειλούμενων ειδών χλωρίδας σε βραχώδη ενδιαιτήματα και τη διατήρηση του τύπου οικοτόπου 8210 (Μέτρο MM25206CF0307 «Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της αναρριχητικής δραστηριότητας»), και επιπροσθέτως των πληθυσμών του είδους Centaurea leonidia που έχουν παρουσία σε βραχώδη υποστρώματα τα οποία συχνά αποτελούν πεδία αναρρίχησης, με έμφαση σε αυτά της περιοχής του Λεωνιδίου (Μέτρα MM25206CF0303 «Αποφυγή ή απαγόρευση της οργάνωσης νέων πιστών αναρρίχησης καθώς και της επέκτασης των ήδη λειτουργούντων, με την προσθήκη νέων διαδρομών αναρρίχησης, εντός της χαράδρας του Λεωνιδίου για την προστασία του είδους *Centaurea leonidia*», MM25206CF0304 «Αποφυγή ή απαγόρευση της αποψίλωσης των ατόμων της *Centaurea leonidia* (και άλλων σπάνιων χασμοφυτικών ειδών) στις πίστες και στις διαδρομές αναρρίχησης που υπάρχει (ή υπήρχε) το είδος *Centaurea leonidia*» και MM25206CF0305 «Ακύρωση λειτουργίας και κλείσιμο πιστών αναρρίχησης – μετακίνηση ή ακύρωση λειτουργίας συγκεκριμένων αναρριχητικών διαδρομών, εφόσον αυτό κριθεί απόλυτα αναγκαίο για την διατήρηση του είδους Centaurea leonidia μετά την εφαρμογή άλλων διαχειριστικών μέτρων»). Επίσης η άσκηση της αναψυχικής και αθλητικής δραστηριότητας διέπεται από το «Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών» (MM25206CF0306). Τέλος, σε όλες τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης και Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών δεν επιτρέπεται η διοργάνωση αγώνων μηχανοκίνητου αθλητισμού.
- Για το οδικό δίκτυο και συγκεκριμένα την ειδική χρήση 26.12.1. Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων) (δυνατότητα εξειδίκευσης βάσει της οικείας νομοθεσίας), στη Ζώνη Απολύτου Προστασίας της Φύσης του Μουστού προτείνεται ο υφιστάμενος δρόμος που διέρχεται εντός

της ζώνης να χρησιμοποιείται μόνο για λόγους προστασίας και βέλτιστης διαχείρισης της περιοχής ενώ στο Σχέδιο Διαχείρισης προτείνεται μέτρο για την διερεύνηση εναλλακτικής λύσης οδού για την εξυπηρέτηση των πολιτών. Στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης προτείνονται ρυθμίσεις για την κίνηση των τροχοφόρων οχημάτων εντός του υφιστάμενου δικτύου, ενώ απαγορεύεται η διάνοιξη νέων δρόμων. Επιπλέον, προτείνεται οι ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11 και ΖΠΦ-12 να παραμείνουν χωρίς την ύπαρξη υφιστάμενου οδικού δικτύου και η διάνοιξη νέου δασικού οδικού δικτύου να επιτρέπεται υπό όρους και κατόπιν τεκμηρίωσης για λόγους προστασίας και διαχείρισης. Ειδικές ρυθμίσεις στις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων αφορούν στην επέκταση του υπάρχοντος οδικού δικτύου κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης και στις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών των ορεινών περιοχών τα έργα επέκτασης οδικού δικτύου επιτρέπονται μόνο αν αυτό κριθεί απολύτως αναγκαίο, ενώ και στις δύο ζώνες προστασίας επιτρέπεται η διάνοιξη, συντήρηση και βελτίωση των δρόμων, δασικών και μη, για λόγους προστασίας, δασικής διαχείρισης, και την εξυπηρέτηση χρήσεων που αφορούν σε επιτρεπόμενες εντός της ζώνης χρήσεις κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

Εναλλακτική λύση 3 (δυσμενέστερη ως προς το προστατευτέο αντικείμενο)

Στην Εναλλακτική Λύση 3, ισχύουν οι βασικές παραδοχές της Εναλλακτικής λύσης 2, ενώ ως κύριες τροποποιήσεις σε επιλεγμένες ειδικές χρήσεις και ρυθμίσεις εξετάζονται οι ακόλουθες:

- Οι δραστηριότητες αναψυχής και συγκεκριμένα οι ειδικές χρήσεις (4) Αθλητικές εγκαταστάσεις (με διαφοροποίηση ανά ζώνη) και οι προτεινόμενες δραστηριότητες αναψυχής – εναλλακτικού τουρισμού (συμπεριλαμβανομένης της αναρρίχησης), επιτρέπονται σε όλες τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης και Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών, χωρίς ειδικότερες ρυθμίσεις. Ωστόσο, η άσκηση της αναψυχικής και αθλητικής δραστηριότητας διέπεται από το «Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών» (ΜΜ25206CF0306). Τέλος, σε όλες τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης και Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών δεν επιτρέπεται η διοργάνωση αγώνων μηχανοκίνητου αθλητισμού. Τέλος, σε όλες τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης και Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών δεν επιτρέπεται η διοργάνωση αγώνων μηχανοκίνητου αθλητισμού.
- Για το οδικό δίκτυο και συγκεκριμένα την ειδική χρήση 26.12.1. Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων) (δυνατότητα εξειδίκευσης βάσει της οικείας νομοθεσίας), στη Ζώνη Απολύτου Προστασίας της Φύσης του Μουστού επιτρέπεται η χρήση του υφιστάμενου δρόμου που διέρχεται εντός της ζώνης για κάθε χρήση, ενώ δεν προβλέπεται μέτρο για την διερεύνηση εναλλακτικής οδού για την εξυπηρέτηση των πολιτών. Στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης προτείνονται ρυθμίσεις για την κίνηση των τροχοφόρων οχημάτων εντός του υφιστάμενου δικτύου, ενώ επιτρέπεται η διάνοιξη νέων δρόμων. Στις ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11 και ΖΠΦ-12 επιτρέπεται η διάνοιξη οδικού δικτύου υπό όρους κατόπιν τεκμηρίωσης. Ειδικές ρυθμίσεις στις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων αφορούν στην επέκταση του υπάρχοντος οδικού δικτύου κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης και στις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών των ορεινών περιοχών τα έργα επέκτασης οδικού δικτύου επιτρέπονται μόνο αν αυτό

κριθεί απολύτως αναγκαίο, ενώ και στις δύο ζώνες προστασίας επιτρέπεται η διάνοιξη, συντήρηση και βελτίωση των δρόμων, δασικών και μη, για λόγους προστασίας, δασικής διαχείρισης, και την εξυπηρέτηση χρήσεων που αφορούν σε επιτρεπόμενες εντός της ζώνης χρήσεις κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

Εναλλακτική λύση 4 (δυσμενέστερη ως προς το ανθρωπογενές και οικονομικό περιβάλλον)

Στην Εναλλακτική Λύση 4, ισχύουν οι βασικές παραδοχές της Εναλλακτικής λύσης 2, ενώ ως κύριες τροποποιήσεις σε επιλεγμένες ειδικές χρήσεις και ρυθμίσεις εξετάζονται οι ακόλουθες:

- Οι δραστηριότητες αναψυχής και συγκεκριμένα οι ειδικές χρήσεις (4) Αθλητικές εγκαταστάσεις (με διαφοροποίηση ανά ζώνη) και οι προτεινόμενες δραστηριότητες αναψυχής – εναλλακτικού τουρισμού, και συγκεκριμένα η δραστηριότητα της αναρρίχησης απαγορεύεται σε όλες τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης και Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών κατά τη διάρκεια όλους του έτους. Τέλος, σε όλες τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης και Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών δεν επιτρέπεται η διοργάνωση αγώνων μηχανοκίνητου αθλητισμού.
- Για το οδικό δίκτυο και συγκεκριμένα την ειδική χρήση 26.12.1. Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων) (δυνατότητα εξειδίκευσης βάσει της οικείας νομοθεσίας), στη Ζώνη Απολύτου Προστασίας της Φύσης του Μουστού προτείνεται ο υφιστάμενος δρόμος που διέρχεται εντός της ζώνης να μην χρησιμοποιείται, ενώ στο Σχέδιο Διαχείρισης προτείνεται μέτρο για την διερεύνηση εναλλακτικής λύσης οδού για την εξυπηρέτηση των πολιτών. Στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης η καθολική απαγόρευση στην διάνοιξη νέων δρόμων ή επέκτασης του υφιστάμενου δικτύου. Ειδικές ρυθμίσεις στις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων αφορούν στην επέκταση του υπάρχοντος οδικού δικτύου κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης και στις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών των ορεινών περιοχών τα έργα επέκτασης οδικού δικτύου επιτρέπονται μόνο αν αυτό κριθεί απολύτως αναγκαίο, ενώ και στις δύο ζώνες προστασίας επιτρέπεται η διάνοιξη, συντήρηση και βελτίωση των δρόμων, δασικών και μη, για λόγους προστασίας, δασικής διαχείρισης, και την εξυπηρέτηση χρήσεων που αφορούν σε επιτρεπόμενες εντός της ζώνης χρήσεις κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

(4) Αθλητικές εγκαταστάσεις, ΑΝΑΨΥΧΗ - ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 1	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στον οικότοπο 8210, στα σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας σε βραχώδη ενδιαιτήματα, και ειδικότερα στο είδος Centaurea leonidia που έχει παρουσία στην περιοχή. Στα αναρριχητικά πεδία καταγράφεται υψηλή επισκεψιμότητα και υψηλές πιέσεις στα βραχώδη οικοσυστήματα και τα είδη χλωρίδας που χρησιμοποιούν το ενδιαίτημα, με έμφαση στις αναρριχητικές πίστες του Λεωνιδίου.	-2	Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις για τις δραστηριότητες στα κάθετα βράχια αναμένεται να έχουν εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στον οικότοπο 8210, στα σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας σε βραχώδη ενδιαιτήματα, και ειδικότερα στο είδος Centaurea leonidia που έχει παρουσία στην περιοχή. Στα αναρριχητικά πεδία καταγράφεται υψηλή επισκεψιμότητα και υψηλές πιέσεις στα βραχώδη οικοσυστήματα και στα σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας, με έμφαση στο είδος Centaurea leonidia που έχει παρουσία στην περιοχή. Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις στις χρήσεις επί των βραχώδων ενδιαιτημάτων, το προτεινόμενο κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών δραστηριοτήτων, καθώς και οι προτεινόμενες διαχειριστικές δράσεις του Σχεδίου Διαχείρισης, διασφαλίζουν την άρση ή/και το μετριασμό των πιέσεων που ασκούνται, καθώς και την βελτίωση και διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών.	2	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στον οικότοπο 8210, στα σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας σε βραχώδη ενδιαιτήματα, και ειδικότερα στο είδος Centaurea leonidia που έχει παρουσία στην περιοχή. Στα αναρριχητικά πεδία καταγράφεται υψηλή επισκεψιμότητα και υψηλές πιέσεις στα βραχώδη οικοσυστήματα και τα είδη χλωρίδας με ιδιαίτερη έμφαση στο είδος Centaurea leonidia όπου έχει επιβεβαιωμένη παρουσία στο Λεωνίδιο. Η απουσία λοιπών ρυθμίσεων για την άσκηση των αναψυχικών δραστηριοτήτων θα οδηγήσει στην συνέχιση άσκησης των πιέσεων από τους επισκέπτες, με επιπτώσεις στους τύπους οικοτόπων και τα είδη.	-2	Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις για τις δραστηριότητες αναμένεται να έχουν εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στον οικότοπο 8210, στα σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας σε βραχώδη ενδιαιτήματα, και ειδικότερα στο είδος Centaurea leonidia που έχει παρουσία στην περιοχή. Στα αναρριχητικά πεδία καταγράφεται υψηλή επισκεψιμότητα και υψηλές πιέσεις στα βραχώδη οικοσυστήματα και τους πληθυσμούς του είδους Centaurea leonidia. Οι προτεινόμενες καθολικές απαγορεύσεις των αναψυχικών και αθλητικών δραστηριοτήτων διασφαλίζουν την άρση των πιέσεων που ασκούνται, καθώς και την βελτίωση και διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών.	2
Κριτήριο 2	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.	2	Η λύση δεν διασφαλίζει τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.	2
Κριτήριο 3	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει την ακεραιότητα των ΕΖΔ και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ/ΖΕΠ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000	2	Η λύση δεν διασφαλίζει την ακεραιότητα των ΕΖΔ και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ/ΖΕΠ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000	2
Κριτήριο 4	Η μηδενική λύση δεν προβλέπει την εφαρμογή ενιαίου διαχειριστικού σχεδίου. Η εφαρμογή μεμονωμένων διαχειριστικών δράσεων δεν επαρκούν και δεν διασφαλίζουν την συνεχή εφαρμογή και επαναξιολόγησή τους.	-2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή ρύθμισης που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο για την αναρρίχηση για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας στο αναρρηχητικό πεδίο της Νεστάνης, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων. Η εφαρμογή μεμονωμένων διαχειριστικών δράσεων δεν επαρκούν και δεν διασφαλίζουν την συνεχή εφαρμογή και επαναξιολόγησή τους.	1	Η προτεινόμενη λύση δεν προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς οι χρήσεις απαγορεύονται καθολικά, αλλά εφαρμόζεται σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	1
Κριτήριο 5	Η μηδενική λύση εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στο έδαφος λόγω διάβρωσης (ποδοπάτηση, κίνηση τροχοφόρων, υποδομές και έργα εξυπηρέτησης τουριστικής δραστηριότητας κ.λπ), και την υποβάθμιση των πληθυσμών ειδών χλωρίδας, με έμφαση στο είδος Centaurea leonidia που έχει παρουσία στην περιοχή. Επιπτώσεις επίσης επιφέρει και η ρύπανση από τα στερεά απόβλητα των επισκεπτών και επαγγελματιών που δραστηριοποιούνται στην ευρύτερη περιοχή.	-2	Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις της λύσης αναμένεται να έχουν θετικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω άρσης / μετριασμού των πιέσεων που ασκούνται και έχουν σαν αποτέλεσμα τη διάβρωση του εδάφους, την υποβάθμιση των πληθυσμών ειδών χλωρίδας με έμφαση στο είδος Centaurea leonidia που έχει παρουσία στην περιοχή και τη ρύπανση της περιοχής.	2	Η λύση εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στο έδαφος λόγω διάβρωσης (ποδοπάτηση, κίνηση τροχοφόρων, υποδομές και έργα εξυπηρέτησης τουριστικής δραστηριότητας κ.λπ), την υποβάθμιση των πληθυσμών ειδών χλωρίδας με έμφαση στο είδος Centaurea leonidia που έχει παρουσία στην περιοχή, λόγω της ανεξέλεγκτης αναρριχητικής δραστηριότητας που ελέγχεται μόνο από το Σχέδιο διαχείρισης επισκεπτών. Επιπτώσεις επίσης επιφέρει και η ρύπανση από τα στερεά απόβλητα των επισκεπτών και επαγγελματιών που δραστηριοποιούνται στην ευρύτερη περιοχή.	-1	Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις της λύσης αναμένεται να έχουν θετικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω άρσης / μετριασμού των πιέσεων που ασκούνται και έχουν σαν αποτέλεσμα τη διάβρωση του εδάφους, την υποβάθμιση των πληθυσμών ειδών χλωρίδας με έμφαση στο είδος Centaurea leonidia και τη ρύπανση της περιοχής.	2

(4) Αθλητικές εγκαταστάσεις, ΑΝΑΨΥΧΗ - ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 6	Η μηδενική λύση εκτιμάται ότι θα προκαλέσει μελλοντικά αρνητικές επιπτώσεις στην επισκεψιμότητα της περιοχής λόγω των επιπτώσεων στο τοπίο από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων, την ρύπανση, την χωρίς ρύθμιση ανάπτυξη εμπορικών δραστηριοτήτων. Οι επιπτώσεις στις οικοσυστημικές υπηρεσίες στην περιοχή και η εν γένει υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος δύναται να επιφέρει μείωση της αξίας της περιοχής και να έχει επιπτώσεις στην ευρύτερη οικονομία της.	-1	Η ρύθμιση της αναψυχικής δραστηριότητας που προτείνεται με τη λύση αυτή εκτιμάται ότι θα προκαλέσει θετικές επιπτώσεις στην επισκεψιμότητα της περιοχής, θα διασφαλίσει τις οικοσυστημικές της υπηρεσίες και θα αναβαθμίσει την αξία της περιοχής, με θετικές επιπτώσεις στην ευρύτερη οικονομία της.	1	Η λύση εκτιμάται ότι θα προκαλέσει μελλοντικά αρνητικές επιπτώσεις στην επισκεψιμότητα της περιοχής λόγω των επιπτώσεων στο τοπίο από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων, την ρύπανση, την χωρίς ρύθμιση ανάπτυξη εμπορικών δραστηριοτήτων. Οι επιπτώσεις στις οικοσυστημικές υπηρεσίες στην περιοχή και η εν γένει υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος δύναται να επιφέρει μείωση της αξίας της περιοχής και να έχει επιπτώσεις στην ευρύτερη οικονομία της.	-1	Η λύση εκτιμάται ότι θα προκαλέσει άμεσα αρνητικές επιπτώσεις στην επισκεψιμότητα της περιοχής λόγω των απαγορεύσεων των αναψυχικών και αθλητικών δραστηριοτήτων στη περιοχή, ενώ η έλλειψη επισκεψιμότητας αναμένεται να επιφέρει μείωση της αξίας της περιοχής και να έχει επιπτώσεις στην ευρύτερη οικονομία της.	-2
Κριτήριο 7	Η μηδενική λύση εκτιμάται ότι προκαλεί αρνητικές επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής. Οι επιπτώσεις προέρχονται από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων, την ρύπανση, την χωρίς ρύθμιση ανάπτυξη εμπορικών και αθλητικών δραστηριοτήτων, τις παράνομες δραστηριότητες επί της ευρύτερης περιοχής μελέτης.	-1	Η ρύθμιση της αναψυχικής δραστηριότητας επί των παραλιών που προτείνεται με τη λύση αυτή εκτιμάται ότι θα επιφέρει θετικές επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά, λόγω άρσης/μετριασμού των πιέσεων που ασκούνται από την άσκηση των δραστηριοτήτων.	1	Η λύση εκτιμάται ότι προκαλεί αρνητικές επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής. Οι επιπτώσεις προέρχονται από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων, την ρύπανση, την χωρίς ρύθμιση ανάπτυξη εμπορικών δραστηριοτήτων, τις παράνομες δραστηριότητες στην ευρύτερη περιοχή.	-1	Η λύση εκτιμάται ότι προκαλεί αρνητικές επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής, από την καθολική απαγόρευση δραστηριοτήτων η οποία αναμένεται να οδηγήσει σταδιακά στην εγκατάληψη της πολιτιστικής κληρονομιάς για την ανάδειξή της.	-2
Κριτήριο 8	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής, λόγω του περιορισμού των αθλητικών και αναψυχικών δραστηριοτήτων.	-1
Κριτήριο 9	Η μηδενική λύση εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στο τοπίο που προέρχονται από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων, την ρύπανση, την χωρίς ρύθμιση ανάπτυξη εμπορικών και αθλητικών δραστηριοτήτων, τις παράνομες δραστηριότητες στην ευρύτερη περιοχή μελέτης.	-2	Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις της λύσης αναμένεται να έχουν θετικές επιπτώσεις στο τοπίο λόγω άρσης / μετριασμού των πιέσεων που ασκούνται και έχουν σαν αποτέλεσμα την αισθητική υποβάθμιση του τοπίου.	2	Η λύση εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στο τοπίο, οι οποίες προέρχονται από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων, την ρύπανση, την χωρίς ρύθμιση ανάπτυξη εμπορικών δραστηριοτήτων, τις παράνομες δραστηριότητες στην ευρύτερη περιοχή μελέτης.	-2	Η λύση θα εκτιμάται ότι θα προκαλέσει θετικές επιπτώσεις στο τοπίο, λόγω απουσίας εμπορικών δραστηριοτήτων και κατασκευών που έχουν σαν αποτέλεσμα την αισθητική υποβάθμιση του τοπίου.	2
Κριτήριο 10	Η μηδενική λύση εκτιμάται ότι δύναται να προκαλέσει επιπτώσεις στην υγεία και ασφάλεια των επισκεπτών, λόγω ρύπανσης και άναρχης, μη νόμιμης και χωρίς έλεγχο ανάπτυξης υποδομών εξυπηρέτησης των επισκεπτών.	-1	Η λύση θα μπορούσε δυνητικά να προκαλέσει θετικές επιπτώσεις στην ασφάλεια των επισκεπτών της προστατευόμενης περιοχής, μέσω των προτεινόμενων δράσεων.	1	Η λύση εκτιμάται ότι δύναται να προκαλέσει επιπτώσεις στην υγεία και ασφάλεια των επισκεπτών, λόγω ρύπανσης και άναρχης, μη νόμιμης και χωρίς έλεγχο ανάπτυξης υποδομών εξυπηρέτησης των επισκεπτών.	-1	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην ασφάλεια των επισκεπτών της προστατευόμενης περιοχής	0
Κριτήριο 11	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή	0
Συνολική βαθμολογία		**-15**		**15**		**-11**		**6**

ΕΙΔΙΚΗ ΧΡΗΣΗ 26.12.1: ΟΔΟΙ (ΚΙΝΗΣΗΣ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ)								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 1	Η δημιουργία νέων οδικών οδών και τα συνοδά έργα οδοποιίας θα επιφέρουν σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων, δημιουργώντας κατακερματισμό των οικοσυστημάτων και του τοπίου και περαιτέρω μείωση της βιοποικιλότητας Η αλόγιστη διάνοιξη νέων οδικών προσβάσεων διευκολύνει την πρόσβαση σε απομονωμένες περιοχές, αυξάνοντας έτσι τις επιπτώσεις της ανθρώπινης παρουσίας (όχληση, ρύπανση), αλλά και τις εν δυνάμει παράνομες ενέργειες (π.χ. λαθροθηρία, λαθροϋλοτομία, δηλητηριασμένα δολώματα κ.λπ.).	-2	Η προτεινόμενη λύση έχει σημαντικά θετικές επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα της περιοχής λόγω άρσης των απειλών από την διάνοιξη νέων οδικών οδών (εκτός των υφιστάμενων) που θα οδηγούσε σε κατακερματισμό και υποβάθμιση του βαθμού διατήρησης των τύπων οικοτόπων και των ενδιαιτημάτων των ειδών. Ως θετικές αξιολογούνται και οι ρυθμίσεις του κανονιστικού πλαισίου για το υφιστάμενο οδικό δίκτυο και οι όροι για τη δημιουργία νέου ή/και επέκταση του υφιστάμενου δικτύου, αφού αναμένεται να οδηγήσουν σε μετριασμό των επιπτώσεων, καθώς και σε παρακολούθηση των επιπτώσεων από τη χρήση τους, ώστε - αν κριθεί σκόπιμο - να ληφθούν πρόσθετα μέτρα. Όσον αφορά την περιοχή του Πάρνωνα, μέρος των υψηλών κορυφών του έχει χαρακτηριστεί ως αδιατάρακτη φυσική περιοχή. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται η προστασία της βιοποικιλότητας και η διατήρηση των τύπων οικοτόπων, καθώς και των ειδών χλωρίδας, άγριας πανίδας και ορνιθοπανίδας που απαντώνται εκεί. Ως θετική κρίνεται η ρύθμιση για τη διάνοιξη νέου δασικού οδικού δικτύου για την εξυπηρέτηση της δασικής διαχείριση και προστασίας του προστατευτέου αντικειμένου.	2	Η συχνή διέλευση τροχοφόρων οχημάτων από τη Ζώνη Απολύτου Προστασίας του Μουστού θα επιφέρει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στους τύπους οικοτόπων και τα ενδιαιτήματα σημαντικών ειδών του υγροτόπου. Η διάνοιξη δρόμου σε Ζώνες Προστασίας της Φύσης οι οποίες δεν είχαν πρότερες υφιστάμενες υποδομές θα οδηγήσει στον κατακερματισμό των ενδιαιτημάτων των ειδών και άμεση υποβάθμιση των τύπων οικοτόπων. Ως θετικές αξιολογούνται και οι προβλέψεις για την κίνηση τροχοφόρων οχημάτων εκτός των υφιστάμενων δρόμων μόνον για τις ανάγκες προστασίας, διαχείρισης και φύλαξης της περιοχής, αφού αναμένεται να οδηγήσουν σε μετριασμό των επιπτώσεων, καθώς και σε παρακολούθηση των επιπτώσεων, ώστε - αν κριθεί σκόπιμο - να ληφθούν πρόσθετα μέτρα.	-1	Η προτεινόμενη λύση έχει σημαντικά θετικές επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα της περιοχής λόγω άρσης των απειλών από την διάνοιξη νέων οδικών οδών (εκτός των υφιστάμενων) που θα οδηγούσε σε κατακερματισμό και υποβάθμιση του βαθμού διατήρησης των τύπων οικοτόπων και των ενδιαιτημάτων των ειδών. Ως θετικές αξιολογούνται και οι ρυθμίσεις του κανονιστικού πλαισίου για το υφιστάμενο οδικό δίκτυο και οι όροι για τη δημιουργία νέου ή/και επέκταση του υφιστάμενου δικτύου, αφού αναμένεται να οδηγήσουν σε μετριασμό των επιπτώσεων, καθώς και σε παρακολούθηση των επιπτώσεων από τη χρήση τους, ώστε - αν κριθεί σκόπιμο - να ληφθούν πρόσθετα μέτρα.	2
Κριτήριο 2	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.	-1	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.	1	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.	-1	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.	1
Κριτήριο 3	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει την ακεραιότητα των ΕΖΔ και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ/ΖΕΠ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000.	2	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει την ακεραιότητα των ΕΖΔ και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ/ΖΕΠ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000	2
Κριτήριο 4	Η μηδενική λύση δεν προβλέπει την εφαρμογή ενιαίου διαχειριστικού σχεδίου.	-2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2
Κριτήριο 5	Η λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω διάβρωσης από την κατασκευή νέου οδικού δικτύου σε περιοχές όπου δεν υπάρχει υφιστάμενο, και από την επέκταση ή διαπλάτυνση του υφιστάμενου δικτύου.	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω αποφυγής της διάβρωσης από την κατασκευή νέου οδικού δικτύου σε περιοχές όπου δεν υπάρχει υφιστάμενο.	1	Η λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω διάβρωσης από την κατασκευή νέου οδικού δικτύου σε περιοχές όπου δεν υπάρχει υφιστάμενο, και από την επέκταση ή διαπλάτυνση του υφιστάμενου δικτύου.	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω αποφυγής της διάβρωσης από την κατασκευή νέου οδικού δικτύου σε περιοχές όπου δεν υπάρχει υφιστάμενο.	1

ΕΙΔΙΚΗ ΧΡΗΣΗ 26.12.1: ΟΔΟΙ (ΚΙΝΗΣΗΣ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ)								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 6	Η διάνοιξη νέων οδών στην περιοχή αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες και νέες χρήσεις γης της περιοχής. Η ανεξέλεγκτη και χωρίς σχεδιασμό διάνοιξη νέων οδών δύναται να οδηγήσει μακροπρόθεσμα σε υποβάθμιση του του φυσικού περιβάλλοντος και σύγκρουση μεταξύ των διαφορετικών χρήσεων γης που υπάρχουν ή δύναται να αναπτυχθούν στην περιοχή. Αναμένονται αρνητικές επιπτώσεις σε ότι αφορά την υποβάθμιση των οικοσυστημικών υπηρεσιών, της αισθητικής αξίας του τοπίου, της πολιτιστικής αξίας και εν γένει της τουριστική αξία της περιοχής, καθώς νέες χρήσεις που θα εξυπηρετούνται από το οδικό δίκτυο θα αναπτυχθούν, ενώ η σύγκρουση νέων χρήσεων προς ανάπτυξη της περιοχής αναμένεται επίσης έντονη κοινωνική αντίδραση.	-2	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες ανθρωπογενείς δραστηριότητες και στο οικονομικό περιβάλλον, κυρίως λόγω της διατήρησης των οικοσυστημικών υπηρεσιών και την βιώσιμη ανάπτυξη, μέσω προώθησης και ανάδειξης του ήπιου τουρισμού και του φυσιολατρικού / εναλλακτικού τουρισμού. Η απουσία διάνοιξης νέων οδών και η διατήρηση της αξίας του τοπίου και της φυσικότητας της περιοχής, βελτιώνει σημαντικά την αξία της περιοχής και ενισχύει μακροπρόθεσμα την τοπική οικονομία της μέσω της βιώσιμης ανάπτυξης. Αναφορικά με τον υγρότοπο του Μουστού, επισημαίνεται ότι ο μοναδικός δρόμος που εξυπηρετεί τις υφιστάμενες χρήσεις και δραστηριότητες διασχίζει κάθετα την Ζώνη Απολύτου Προστασίας της Φύσης. Κατά συνέπεια, η πλήρης απαγόρευση της χρήσης του εν λόγω δρόμου, από το κοινό, κρίνεται ανεφάρμοστη και θα είχε αρνητικές επιπτώσεις για τις δραστηριότητες και χρήσεις της ευρύτερης περιοχής. Η πρόκριση της λύσης για διερεύνηση εναλλακτικής χάραξης, με όδευση περιμετρικά της Ζώνης Απολύτου Προστασίας, η οποία θα διασφαλίζει την απαραίτητη πρόσβαση κρίνεται εξαιρετικά θετική.	2	Η διάνοιξη νέων δασικών οδών στην περιοχή αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες και νέες χρήσεις γης της περιοχής. Η ανεξέλεγκτη και χωρίς σχεδιασμό διάνοιξη νέων οδών ωστόσο δύναται να οδηγήσει μακροπρόθεσμα σε υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος και σύγκρουση μεταξύ των διαφορετικών χρήσεων γης που υπάρχουν ή δύναται να αναπτυχθούν στην περιοχή. Αναμένονται αρνητικές επιπτώσεις σε ότι αφορά την υποβάθμιση των οικοσυστημικών υπηρεσιών, της αισθητικής αξίας του τοπίου, της πολιτιστικής αξίας και εν γένει της τουριστική αξία της περιοχής, καθώς νέες χρήσεις που θα εξυπηρετούνται από το οδικό δίκτυο θα αναπτυχθούν, ενώ η σύγκρουση νέων χρήσεων προς ανάπτυξη της περιοχής αναμένεται επίσης έντονη κοινωνική αντίδραση. Οι θετικές επιπτώσεις αφορούν στην μείωση των πιέσεων που προκύπτουν από την απαγόρευση κίνησης τροχοφόρων οχημάτων εκτός των υφιστάμενων δρόμων, όπως ποδοπάτηση ειδών χλωρίδας και υποβάθμιση των ενδιαιτημάτων τους, η οποία επιτρέπεται μόνον αν η κίνηση αυτή πραγματοποιείται για εργασίες προστασίας, διαχείρισης και φύλαξης της περιοχής.	1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες ανθρωπογενείς δραστηριότητες και στο οικονομικό περιβάλλον, κυρίως λόγω της διατήρησης των οικοσυστημικών υπηρεσιών και την βιώσιμη ανάπτυξη, μέσω προώθησης και ανάδειξης του ήπιου τουρισμού και του φυσιολατρικού / εναλλακτικού τουρισμού. Η απαγόρευση διάνοιξης νέων δασικών οδών και η χρήση τους για διατήρηση της αξίας του τοπίου και της φυσικότητας της περιοχής, βελτιώνει σημαντικά την αξία της περιοχής και ενισχύει μακροπρόθεσμα την τοπική οικονομία της μέσω της βιώσιμης ανάπτυξης. Στις αρνητικές επιπτώσεις καταγράφεται ο υψηλός κίνδυνος πυρκαγιάς και αδυναμίας διαχείρισης δασικών οικοσυστημάτων από τις αρμόδιες υπηρεσίες, λόγω απαγόρευσης διάνοιξης νέων δασικών οδών. Επιπλέον, στην περιοχή του Μουστού, η υφιστάμενη κατάσταση καθιστά απαραίτητη τη χρήση του μοναδικού αξιοποιήσιμου και λειτουργικού δρόμου για τη διέλευση προς και από τις αγροτικές εκτάσεις. Σε ένα σενάριο που θα επέβαλλε απόλυτη προστασία και, κατά συνέπεια, την απαγόρευση της διέλευσης, θα προέκυπταν σοβαρές αρνητικές συνέπειες για τις τοπικές δραστηριότητες και την ανάπτυξη της περιοχής.	-2
Κριτήριο 7	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά	0
Κριτήριο 8	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στις χρήσεις γης, λόγω μεταβολής των φυσικών οικοσυστημάτων, σε τεχνικά έργα διάνοιξης οδικού δικτύου	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες χρήσεις γης, αφού διασφαλίζει και δεν αλλοιώνει τις χρήσεις, ενώ συνάδει με τον υπερκείμενο χωροταξικό σχεδιασμό.	1	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στις χρήσεις γης, λόγω μεταβολής των φυσικών οικοσυστημάτων, σε τεχνικά έργα διάνοιξης οδικού δικτύου	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες χρήσεις γης, αφού διασφαλίζει και δεν αλλοιώνει τις χρήσεις, ενώ συνάδει με τον υπερκείμενο χωροταξικό σχεδιασμό.	1
Κριτήριο 9	Η μηδενική λύση αναμένεται να υποβαθμίσει το τοπίο λόγω αλλοίωσης του φυσικού τοπίου, μείωση της αξίας του και οπτικής όχλησης. Τα δασικά οικοσυστήματα κατακερματίζονται από την ανάπτυξη του δασικού οδικού δικτύου και των δραστηριοτήτων που αναπτύσονται σε αυτό.	-2	Η προτεινόμενη λύση έχει σημαντικά θετικές επιπτώσεις στο τοπίο λόγω διατήρησης της αξίας του και αποφυγή αλλοίωσης του φυσικού τοπίου.	2	Η μηδενική λύση αναμένεται να υποβαθμίσει το τοπίο λόγω αλλοίωσης του φυσικού τοπίου, μείωση της αξίας του και οπτικής όχλησης. Τα δασικά οικοσυστήματα κατακερματίζονται από την ανάπτυξη του δασικού οδικού δικτύου και των δραστηριοτήτων που αναπτύσονται σε αυτό.	-2	Η προτεινόμενη λύση έχει σημαντικά θετικές επιπτώσεις στο τοπίο λόγω διατήρησης της αξίας του και αποφυγή αλλοίωσης του φυσικού τοπίου. Στις αρνητικές επιπτώσεις είναι η ενδεχόμενη υποβάθμιση του τοπίπου σε περίπτωση πυρκαγιάς, λόγω αδυναμίας διάνοιξης νέων δασικών δρόμων.	-1
Κριτήριο 10	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και ασφάλεια	0	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και ασφάλεια	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και ασφάλεια	0	Υπάρχει υψηλός κίνδυνος πυρκαγιάς λόγω αδυναμίας διάνοιξης νέων δασικών δρόμων για	-1

ΕΙΔΙΚΗ ΧΡΗΣΗ 26.12.1: ΟΔΟΙ (ΚΙΝΗΣΗΣ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ)								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 11	**Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή**	2	**Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή μέσω των προτάσεων δεδομένου ότι δεν αποτρέπεται / απαγορεύεται η υλοποίηση διάνοιξης νέων οδών στο υφιστάμενο οδικό δίκτυο, ενώ επιτρέπεται υπό όρους η διάνοιξη δασικών δρόμων με στόχο την εφαρμογή δράσεων διατήρησης και διαχείρισηςαπό τις αρμόδιες υπηρεσίες. Προτείνονται διαχειριστικές δράσεις για την κατά το δυνατόν αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στα προστατευτέα αντικείμενα**	1	**Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή**	2	**Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στη κλιματική αλλαγή είναι η διατήρηση της συνοχής των δασικών οικοσυστημάτων λόγω του ότι απαγορεύεται η διάνοιξη νέων δασικών οδών. Ωστόσο, αυτό δύναται να προκαλέσει υψηλό κίνδυνο υποβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος λόγω ύπαρξης κινδύνου πυρκαγιάς.**	-1
Συνολική βαθμολογία		**-11**		**14**		**-3**		**4**

ΕΙΔΙΚΗ ΧΡΗΣΗ 34: ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΩΝ ΠΗΓΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ (ΑΣΠΗΕ)								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 1	Η δημιουργία ΑΣΠΗΕ σε περιοχές που περιλαμβάνουν εκτάσεις με πολύ σημαντικούς τύπους οικοτόπων, μεταξύ αυτών και προτεραιότητας και ενδιαιτήματα πολύ σημαντικών ειδών, μεταξύ αυτών και προτεραιότητας, των οποίων η παρουσία και αντιπροσωπευτικότητα εκτιμάται ως υψηλή ή η κατάσταση των οποίων είναι κακή, αναμένεται να έχει σημαντικά αρνητικές επιπτώσεις στη διατήρηση αυτών. Ειδικότερα αναφέρονται: α) Επιπτώσεις στα είδη χειροπτεροπανίδας *Miniopterus schreibersii, Myotis blythii, Myotis emarginatus, Rhinolophus blasii, Rhinolophus Euryale και Rhinolophus ferrumequinum* από θανατώσεις ατόμων χειροπτέρων (οι αποικίες των οποίων μπορεί να βρίσκονται εντός αλλά και εκτός της περιοχής μελέτης) που μπορούν να προκληθούν από σύγκρουση με ανεμογεννήτριες ή από βαρότραυμα. β) επιπτώσεις από τη διάνοιξη νέου οδικού δικτύου (συνοδά έργα), λόγω κατακερματισμού ενδιαιτημάτων, υποβάθμιση θέσεων τροφοληψίας και αναπαραγωγής ειδών, όχληση κ.ά., ιδιαίτερα δε στην περιοχή του Πάρνωνα, που αποτελεί μία από τις Αδιατάρακτες Φυσικές Περιοχές της χώρας.	-2	Η προτεινόμενη λύση έχει σημαντικά θετικές επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα λόγω άρσης των απειλών από την εγκατάσταση αιολικών πάρκων στην περιοχή του Πάρνωνα. Ωστόσο, η καθολική απαγόρευση για την προστασία των ειδών και οικοτόπων θα ήταν εκτός της φιλοσοφίας των περιοχών Natura όπου πάντα προκρίνεται η βέλτιστη λύση με γνώμονα την προστασία αλλά και την βιώσιμη ανάπτυξη. Ως εκ τούτου εντός την περιοχής έχουν σχεδιαστεί ζώνες στις οποίες επιτρέπεται η δημιουρία αιολικών πάρκων, σε θέσεις που πληρούν τα κριτήρια για την εγκατάσταση αυτών, υπό όρους, για την προστασία των ειδών. Ως ιδιαίτερα θετική επίπτωση στα προστατευτέα αντικείμενα αξιολογείται και η αποφυγή διάνοιξης νέας οδοποιίας (συνοδό έργο) σε σημαντικό τμήμα της περιοχής και ιδιαίτερα στον Πάρνωνα.	2	Η δημιουργία ΑΣΠΗΕ σε περιοχές που περιλαμβάνουν εκτάσεις με πολύ σημαντικούς τύπους οικοτόπων, μεταξύ αυτών και προτεραιότητας και ενδιαιτήματα πολύ σημαντικών ειδών, μεταξύ αυτών και προτεραιότητας, των οποίων η παρουσία και αντιπροσωπευτικότητα εκτιμάται ως υψηλή ή η κατάσταση των οποίων είναι κακή, αναμένεται να έχει σημαντικά αρνητικές επιπτώσεις στη διατήρηση αυτών. Ειδικότερα αναφέρονται: α) Επιπτώσεις στα είδη χειροπτεροπανίδας *Miniopterus schreibersii, Myotis blythii, Myotis emarginatus, Rhinolophus blasii, Rhinolophus Euryale και Rhinolophus ferrumequinum* από θανατώσεις ατόμων χειροπτέρων (οι αποικίες των οποίων μπορεί να βρίσκονται εντός αλλά και εκτός της περιοχής μελέτης) που μπορούν να προκληθούν από σύγκρουση με ανεμογεννήτριες ή από βαρότραυμα. β) επιπτώσεις από τη διάνοιξη νέου οδικού δικτύου (συνοδά έργα), λόγω κατακερματισμού ενδιαιτημάτων, υποβάθμιση θέσεων τροφοληψίας και αναπαραγωγής ειδών, όχληση κ.ά., ιδιαίτερα δε στην περιοχή του Πάρνωνα, που αποτελεί μία από τις Αδιατάρακτες Φυσικές Περιοχές της χώρας.	-2	Η προτεινόμενη λύση έχει σημαντικά θετικές επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα λόγω άρσης των απειλών από την εγκατάσταση και λειτουργία αιολικών πάρκων Ως θετικές αξιολογούνται και οι ρυθμίσεις του κανονιστικού πλαισίου για τα σχεδιαζόμενα αιολικά πάρκα, αφού αναμένεται να οδηγήσουν σε μετριασμό των επιπτώσεων στα χειρόπτερα, καθώς και σε παρακολούθηση των επιπτώσεων από τη λειτουργία τους, ώστε - αν κριθεί σκόπιμο - να ληφθούν πρόσθετα μέτρα. Ως ιδιαίτερα θετική επίπτωση στα προστατευτέα αντικείμενα αξιολογείται και η αποφυγή διάνοιξης νέας οδοποιίας (συνοδό έργο) σε σημαντικό τμήμα της περιοχής και ιδιαίτερα στον Πάρνωνα.	2
Κριτήριο 2	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.	2	Η λύση δεν διασφαλίζει τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.	2
Κριτήριο 3	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει την ακεραιότητα των ΕΖΔ και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ/ΖΕΠ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000	2	Η λύση δεν διασφαλίζει την ακεραιότητα των ΕΖΔ και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ/ΖΕΠ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000	2
Κριτήριο 4	Η μηδενική λύση δεν προβλέπει την εφαρμογή ενιαίου διαχειριστικού σχεδίου.	-2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2
Κριτήριο 5	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω διάβρωσης από την κατασκευή νέου οδικού δικτύου σε περιοχές όπου δεν υπάρχει υφιστάμενο.	-2	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω αποφυγής της διάβρωσης από την κατασκευή νέου οδικού δικτύου σε περιοχές όπου δεν υπάρχει υφιστάμενο.	1	Η λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω διάβρωσης από την κατασκευή νέου οδικού δικτύου σε περιοχές όπου δεν υπάρχει υφιστάμενο.	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω αποφυγής της διάβρωσης από την κατασκευή νέου οδικού δικτύου σε περιοχές όπου δεν υπάρχει υφιστάμενο.	1

ΕΙΔΙΚΗ ΧΡΗΣΗ 34: ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΩΝ ΠΗΓΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ (ΑΣΠΗΕ)								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 6	Η εγκατάσταση ΑΣΠΗΕ θα μπορούσε δυνητικά να προκαλέσει θετικές επιπτώσεις (κυρίως λόγω αντισταθμιστικών) αλλά και αρνητικές επιπτώσεις (υποβάθμιση των οικοσυστημικών υπηρεσιών, της αισθητικής αξίας του τοπίου, της πολιτιστικής αξίας και εν γένει της αξίας του τουριστικού προϊόντος στην περιοχή, καθώς και κοινωνική αντίδραση).	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες ανθρωπογενείς δραστηριότητες και στο οικονομικό περιβάλλον, κυρίως λόγω της διατήρησης των οικοσυστημικών υπηρεσιών και την βιώσιμη ανάπτυξη, μέσω προώθησης και ανάδειξης του ορεινού και εναλλακτικού τουρισμού στον Πάρνωνα. Ωστόσο, η καθολική απαγόρευση για την προστασία των ειδών και οικοτόπων θα ήταν εκτός της φιλοσοφίας των περιοχών Natura όπου πάντα προκρίνεται η βέλτιστη λύση με γνώμονα την προστασία αλλά και την βιώσιμη ανάπτυξη. Ως εκ τούτου εντός την περιοχής έχουν σχεδιαστεί ζώνες στις οποίες επιτρέπεται η δημιουρία αιολικών πάρκων, σε θέσεις που πληρούν τα κριτήρια για την εγκατάσταση αυτών, υπό όρους, για την προστασία των ειδών.	1	Η εγκατάσταση ΑΣΠΗΕ θα μπορούσε δυνητικά να προκαλέσει θετικές επιπτώσεις (κυρίως λόγω αντισταθμιστικών) αλλά και αρνητικές επιπτώσεις (υποβάθμιση των οικοσυστημικών υπηρεσιών, της αισθητικής αξίας του τοπίου, της πολιτιστικής αξίας και εν γένει της αξίας του τουριστικού προϊόντος στην περιοχή, καθώς και κοινωνική αντίδραση).	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες ανθρωπογενείς δραστηριότητες και στο οικονομικό περιβάλλον, κυρίως λόγω της διατήρησης των οικοσυστημικών υπηρεσιών και την βιώσιμη ανάπτυξη, μέσω προώθησης και ανάδειξης του ορεινού και εναλλακτικού τουρισμού στον Ταΰγετου. Η απουσία έργων ΑΣΠΗΕ και η διατήρηση της αξίας του τοπίου και της φυσικότητας της περιοχής, βελτιώνει σημαντικά την αξία της περιοχής και ενισχύει μακροπρόθεσμα την τοπική οικονομία της μέσω της βιώσιμης ανάπτυξης.	1
Κριτήριο 7	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά	0
Κριτήριο 8	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στις χρήσεις γης, λόγω μεταβολής των φυσικών οικοσυστημάτων, σε τεχνικά έργα (εγκατάσταση Α/Γ και οδικό δίκτυο)	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες χρήσεις γης, αφού διασφαλίζει και δεν αλλοιώνει τις υφιστάμενες χρήσεις (δασική διαχείριση, φυσικές εκτάσεις), ενώ συνάδει με τον υπερκείμενο χωροταξικό σχεδιασμό (όπου εφαρμόζεται).	1	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στις χρήσεις γης, λόγω μεταβολής των φυσικών οικοσυστημάτων, σε τεχνικά έργα (εγκατάσταση Α/Γ και οδικό δίκτυο)	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες χρήσεις γης, αφού διασφαλίζει και δεν αλλοιώνει τις υφιστάμενες χρήσεις (δασική διαχείριση, φυσικές εκτάσεις), ενώ συνάδει με τον υπερκείμενο χωροταξικό σχεδιασμό (όπου εφαρμόζεται).	1
Κριτήριο 9	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις λόγω αλλοίωσης του φυσικού τοπίου, ιδιαίτερα δε στην περιοχή του Ταΰγετου, όπου δεν υπάρχουν εγκατεστημένα αιολικά πάρκα.	-2	Η προτεινόμενη λύση έχει σημαντικά θετικές επιπτώσεις στο τοπίο λόγω διατήρησης της αξίας του και αποφυγή αλλοίωσης του φυσικού τοπίου, ιδιαίτερα δε στην περιοχή του Ταΰγετου, όπου δεν υπάρχουν εγκατεστημένα αιολικά πάρκα.	2	Η λύση αναμένεται να έχει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις λόγω αλλοίωσης του φυσικού τοπίου, ιδιαίτερα δε στην περιοχή του Πάρνωνα όπου δεν υπάρχουν εγκατεστημένα αιολικά πάρκα.	-2	Η προτεινόμενη λύση έχει σημαντικά θετικές επιπτώσεις στο τοπίο λόγω διατήρησης της αξίας του και αποφυγή αλλοίωσης του φυσικού τοπίου, ιδιαίτερα δε στην περιοχή του Πάρνωνα, όπου δεν υπάρχουν εγκατεστημένα αιολικά πάρκα.	2
Κριτήριο 10	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και ασφάλεια	0	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και ασφάλεια	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και ασφάλεια	0	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και ασφάλεια	0
Κριτήριο 11	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή	2	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή μέσω των προτάσεων δεδομένου ότι: α) δεν αποτρέπεται / απαγορεύεται η υλοποίηση των ΑΠΕ που έχουν αδειοδοτηθεί περιβαλλοντικά (ΑΕΠΟ) β) επιτρέπεται η δημιουργία νέων σε Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας εφόσον διασφαλίζεται η μέγιστη προστασία των τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής και αξιολογηθούν ειδικά τυχόν επιπτώσεις στη διατήρηση της ορνιθοπανίδας και χειροπτεροπανίδας, γ) επιτρέπεται στις ΖΒΔΦΠ η εγκατάσταση λοιπών ΑΠΕ, πλην αιολικών και δ) επιτρέπεται η εγκατάσταση και χρήση μικρών αυτόνομων ανεμογεννητριών, μη συνδεδεμένων στο δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρισμού και φωτοβολταϊκών από αυτοπαραγωγούς και για την αυτονομία τουριστικών, κτηνοτροφικών και βιοτεχνικών μονάδων.	1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή	2	Η λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στη κλιματική αλλαγή λόγω του ότι δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση Αιολικών Πάρκων σε καμία ζώνη προστασίας Παρ' όλα αυτά αναμένονται και θετικές επιπτώσεις λόγω του ότι: α) επιτρέπεται στις ΖΒΔΦΠ η εγκατάσταση λοιπών ΑΠΕ, πλην αιολικών και β) επιτρέπεται η εγκατάσταση και χρήση μικρών αυτόνομων ανεμογεννητριών, μη συνδεδεμένων στο δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρισμού και φωτοβολταϊκών από αυτοπαραγωγούς και για την αυτονομία τουριστικών, κτηνοτροφικών και βιοτεχνικών μονάδων.	-2
Συνολική βαθμολογία		**-12**		**14**		**-7**		**11**

4.3.5.7 Περιγραφή Εναλλακτικών Λύσεων στην σΠΠΒ «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολική Λακωνία- Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή» (ΠΠΒ-07)

Στα πλαίσια της παρούσας εξετάστηκαν τέσσερα εναλλακτικά σενάρια, μεταξύ των οποίων και το μηδενικό.

Εναλλακτική λύση 1 (Μηδενική λύση)

Ως μηδενική λύση προσδιορίζεται αυτή που αποτυπώνει με ακρίβεια την υφιστάμενη κατάσταση, αυτή δηλαδή που δεν περιλαμβάνει την υλοποίηση του έργου των ΕΠΜ και του θεσμικού πλαισίου προστασίας και διαχείρισης που προκύπτει από αυτό. Η μηδενική λύση αποτελεί τη συνέχιση του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου στην περιοχή, χωρίς να υπάρξουν κανονιστικές ή άλλες ρυθμίσεις βάσει του Προεδρικού Διατάγματος της προστατευόμενης περιοχής και του Σχεδίου Διαχείρισης.

Στη μηδενική λύση λαμβάνεται υπόψη:

- Το ισχύον θεσμικό πλαίσιο προστασίας και διαχείρισης που προκύπτει από την ένταξη των περιοχών στο δίκτυο Natura 2000 και την υπαγωγή τους στο σχετικό εθνικό και ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο
- Οι ρυθμίσεις που προβλέπονται στα ισχύοντα χωροταξικά και λοιπά σχέδια και προγράμματα
- Το γεγονός ότι όλα τα έργα δύναται να αδειοδοτηθούν στο σύνολο της έκτασης της προστατευόμενης περιοχής μέσω διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης αυτών και της μελέτης ειδικής οικολογικής αξιολόγησης και δέουσας εκτίμησης επιπτώσεων (ΕΟΑ).
- Το γεγονός ότι όλες οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες δύναται να ασκηθούν στο σύνολο της έκτασης της προστατευόμενης περιοχής, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσια που τις διέπει, χωρίς πρόσθετες ρυθμίσεις, όρους και περιορισμούς.

Εναλλακτική λύση 2 (προτεινόμενη)

Στην Εναλλακτική Λύση 2, η οποία αποτελεί και την προτεινόμενη από την παρούσα μελέτη και αναλύθηκε στις ενότητες 4.3.1, 4.3.2, 4.3.3 και 4.3.4 οι παραδοχές είναι:

- Ο καθορισμός των επιμέρους ζωνών που έχει προταθεί στηρίζεται στις ισχύουσες διατάξεις και συγκεκριμένα στην παράγραφο 4 (α, β, γ και δ) του άρθρου 19 του Ν. 1650/1986, όπως αντικαταστάθηκε και ισχύει με το άρθρο 46 του Ν. 4685/2020.
- Ο καθορισμός των επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων ανά ζώνη προστασίας που έχει προταθεί στηρίζεται στις ισχύουσες διατάξεις και συγκεκριμένα στα άρθρα 14α, 14β, 14γ και 14δ του ΠΔ 59/2018, όπως συμπληρώθηκε και ισχύει με το άρθρο 44 παρ. 18 του Ν. 4685/2020
- Οι προτάσεις των επιμέρους ζωνών, των επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων ανά ζώνη, των ειδικών όρων και περιορισμών, των κανονιστικών διατάξεων, στηρίζονται στην καταγραφή και αξιολόγηση του προστατευτέου αντικειμένου (Ενότητες 2.2, 3.1, 3.3 και 4.3.2), με στόχο την διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.

- Έχει ληφθεί υπόψη και έχει συνεκτιμηθεί ο ισχύον χωροταξικός σχεδιασμός της περιοχής
- Έχουν ληφθεί υπόψη οι υφιστάμενες ανθρωπογενείς δραστηριότητες στην περιοχή και όπου κρίθηκε σκόπιμο προτάθηκαν κατάλληλες ρυθμίσεις για την μείωση ή την άρση των πιέσεων που ασκούν στα προστατευτέα αντικείμενα. Κύριος στόχος είναι η κατά το δυνατόν συνέχιση άσκησης των ανθρωπογενών δραστηριοτήτων διασφαλίζοντας την προστασία των ειδών και τύπων οικοτόπων.
- Έχουν προταθεί κατάλληλα μέτρα προστασίας και διαχείρισης για τα είδη και τους τύπους οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου.
- Έχουν συνεκτιμηθεί και αξιολογηθεί οι αναπτυξιακές τάσεις της περιοχής, καθώς και τα προγραμματιζόμενα έργα.
- Έχουν προταθεί μέτρα βιώσιμης ανάπτυξης της περιοχής.
- Ως κύριες παραδοχές σε επιλεγμένες ειδικές χρήσεις και ρυθμίσεις εξετάζονται οι ακόλουθες:
- Οι δραστηριότητες που ασκούνται επί των παραλιακών Ζωνών Προστασίας της Φύσης (ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04 και ΖΠΦ-07) και συγκεκριμένα οι ειδικές χρήσεις (13) Αναψυκτήρια και οι προτεινόμενες δραστηριότητες αναψυχής – εναλλακτικού τουρισμού (περιλαμβανομένης και της απλής παραχώρησης αιγιαλού και παραλίας), περιλαμβάνουν ειδικότερες ρυθμίσεις για την προστασία των ειδών και τύπων οικοτόπων και ιδιαίτερα για την προστασία των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων 2110, 2120 και 2190, τον πληθυσμό και τη διατήρηση του είδους προτεραιότητας Caretta caretta το οποίο χρησιμοποιεί τις παραλίες ως ενδιαίτημα φωλεοποίησης, τον πληθυσμό και την εξάπλωση των ειδών χλωρίδας Linaria tenuis και Saponaria jagelii που έχουν επιβεβαιωμένη παρουσία στη περιοχή. Επίσης η άσκηση των δραστηριοτήτων διέπεται από το «Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής» (ΜΜ25401CF0311).
- Σε ότι αφορά την ειδική χρήση 24.9. Αλιεία (ερασιτεχνική και επαγγελματική) στον θαλάσσιο χώρο και στις θαλάσσιες περιοχές που γειτνιάζουν με τις παραλίες ωοτοκίας της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* και συγκεκριμένα στην παραλία «Καστράκι – Πορί» (ΖΔΟΕ-04) ισχύουν εποχικές ρυθμίσεις της δραστηριότητας από Απρίλιο έως και Οκτώβριο κάθε έτους (περίοδος αναπαραγωγής της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*) σε απόσταση 200 μέτρων από την ακτή. Επίσης στο Σχέδιο Διαχείρισης προβλέπονται διαχειριστικά μέτρα (π.χ. μέτρο ΜΜ25401CG0104 Σχέδιο Επαγγελματικής και Ερασιτεχνικής Αλιευτικής Διαχείρισης που δύναται να προτείνει επιπλέον όρους & ρυθμίσεις κατά τόπους).
- Σε ότι αφορά την ειδική χρήση 26.12.7. Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών και συγκεκριμένα την ταχύτητα κίνηση των μηχανοκίνητων σκαφών, προτείνονται οι ακόλουθοι όροι στη ΖΔΟΕ-04:
    i. Στις θαλάσσιες περιοχές που γειτνιάζουν με τις παραλίες ωοτοκίας της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* και σε κάθε περίπτωση στην παραλία «Καστράκι – Πορί», η οποία αποτελεί πεδίο ωοτοκίας της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*, ενώ το θαλάσσιο τμήμα χώρο ανάπαυσης, τροφοληψίας, ανάπτυξης και μετάβασης στα

σημεία φωλεοποίησης του είδους προτεραιότητας *Caretta caretta*, δεν επιτρέπεται η κίνηση όλων των σκαφών με ταχύτητα μεγαλύτερη των έξι (6) ναυτικών μιλίων ανά ώρα καθ' όλη τη διάρκεια του έτους και σε απόσταση 200μ. από την ακτή.

ii. Οι ρυθμίσεις της ταχύτητας ισχύουν για κάθε κίνηση πάσης φύσεως εσωλέμβιων και εξωλέμβιων μηχανοκίνητων σκαφών, συμπεριλαμβανομένων και των μηχανοκίνητων μέσων αναψυχής όπως τα τζετ σκι, και για όλες τις δραστηριότητες (συμπεριλαμβανομένων των υδροπλάνων και των αθλητικών διοργανώσεων).

Iii. Η αγκυροβολία σκαφών στον τύπο οικοτόπου 1120* πραγματοποιείται σε κατάλληλα χωροθετημένες εγκαταστάσεις αγκυροβολίων («ναυδετών») φιλικών προς τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων, των οποίων οι θέσεις θα καθοριστούν από ειδική μελέτη χωροθέτησης και εκτίμησης της φέρουσας ικανότητας, σύμφωνα με το Σχέδιο Διαχείρισης [Μέτρο MM25403CF0302 Εγκατάσταση ειδικών ναυδέτων σκαφών αναψυχής φιλικών προς τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων].

iv. Πρόσθετες ρυθμίσεις και περιορισμοί (χωρικοί ή χρονικοί) για την κίνηση των σκαφών δύναται να καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης, σε συνέχεια επιστημονικών μελετών που θα καταγράφουν και θα αξιολογούν τα χωρικά και χρονικά δεδομένα παρουσίας και χρήσεων των ειδών προτεραιότητας Caretta caretta, Chelonia mydas και Monachus monachus στο θαλάσσιο χώρο.

- Ειδικές ρυθμίσεις προτείνονται και για το οδικό δίκτυο (χρήση 26.12.1. Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων) (δυνατότητα εξειδίκευσης βάσει της οικείας νομοθεσίας)), όπου στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης επιτρέπεται μόνο η συντήρηση του υφιστάμενου οδικού δικτύου και δασικών δρόμων κατόπιν έγκρισης περιβαλλοντικών όρων. Η διάνοιξη νέου οδικού δικτύου καθώς και η διαπλάτυνση και επίστρωση με σταθερό κατάστρωμα του υπάρχοντος δεν επιτρέπεται επί των αμμοθινών, ενώ στις ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-10 και ΖΠΦ-11 η διάνοιξη νέου δρόμου επιτρέπεται μόνο για την προστασία και διαχείριση του προστατευτέου αντικειμένου. Η άσκηση αναψυχικών δραστηριοτήτων στις παραλίες διέπεται από το Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών (Μέτρο MM25401CF0301), ενώ στο σχέδιο διαχείρισης περιλαμβάνονται δράσεις προστασίας και διαχείρισης των αμμοθινικών οικοσυστημάτων.

<u>Εναλλακτική λύση 3 (δυσμενέστερη ως προς το προστατευτέο αντικείμενο)</u>

Στην Εναλλακτική Λύση 3, ισχύουν οι βασικές παραδοχές της Εναλλακτικής λύσης 2, ενώ ως κύριες τροποποιήσεις σε επιλεγμένες ειδικές χρήσεις και ρυθμίσεις εξετάζονται οι ακόλουθες:

- Οι δραστηριότητες που ασκούνται επί των παραλιακών Ζωνών Προστασίας της Φύσης (ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04 και ΖΠΦ-07) και συγκεκριμένα οι ειδικές χρήσεις (13) Αναψυκτήρια και οι προτεινόμενες δραστηριότητες αναψυχής – εναλλακτικού τουρισμού (περιλαμβάνεται και η απλή παραχώρηση αιγιαλού και παραλίας), δεν περιλαμβάνουν τις ειδικότερες ρυθμίσεις που περιγράφονται στην προτεινόμενη λύση. Επίσης η άσκηση των δραστηριοτήτων δεν διέπεται από το «Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών

/ τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής» (ΜΜ25401CF0311).

- Σε ότι αφορά την ειδική χρήση 24.9. Αλιεία (ερασιτεχνική και επαγγελματική) στη θαλάσσια ΖΔΟΕ-04 μπροστά στην παραλία «Καστράκι – Πορί» δεν ισχύουν εποχικές ρυθμίσεις της δραστηριότητας, η οποία αποτελεί πεδίο ωοτοκίας της θαλάσσιας χελώνας Caretta caretta. Στο Σχέδιο Διαχείρισης προβλέπονται διαχειριστικά μέτρα όπως και στην εναλλακτική 2 (π.χ. Σχέδιο Αλιευτικής Διαχείρισης για επαγγελματική & ερασιτεχνική αλιεία που δύναται να προτείνει επιπλέον όρους & ρυθμίσεις κατά τόπους).
- Σε ότι αφορά την ειδική χρήση 26.12.7. Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών και συγκεκριμένα την ταχύτητα κίνηση των μηχανοκίνητων σκαφών, ισχύει μόνο ο περιορισμός της ταχύτητας των μηχανοκίνητων σκαφών μπροστά από τις παραλίες ωοτοκίας της θαλάσσιας χελώνας Caretta caretta. Τα μηχανοκίνητα σκάφη μπορούν να αγκυροβολούν ελεύθερα στον τύπο οικοτόπου 1120*.
- Ειδικές ρυθμίσεις προτείνονται και για το οδικό δίκτυο (χρήση 26.12.1. Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων) (δυνατότητα εξειδίκευσης βάσει της οικείας νομοθεσίας)), όπου στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης επιτρέπεται η συντήρηση του υφιστάμενου οδικού δικτύου και δασικών δρόμων, και η δημιουργία νέων δρόμων κατόπιν έγκρισης περιβαλλοντικών όρων. Η διάνοιξη νέου οδικού δικτύου καθώς και η διαπλάτυνση και επίστρωση με σταθερό κατάστρωμα δεν επιτρέπεται επί των αμμοθινών. Η άσκηση αναψυχικών δραστηριοτήτων στις παραλίες διέπεται από το Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών (Μέτρο ΜΜ25401CF0301), ενώ στο σχέδιο διαχείρισης περιλαμβάνονται δράσεις προστασίας και διαχείρισης των αμμοθινικών οικοσυστημάτων.

<u>Εναλλακτική λύση 4 (δυσμενέστερη ως προς το ανθρωπογενές και οικονομικό περιβάλλον)</u>

Στην Εναλλακτική Λύση 4, ισχύουν οι βασικές παραδοχές της Εναλλακτικής λύσης 2, ενώ ως κύριες τροποποιήσεις σε επιλεγμένες ειδικές χρήσεις και ρυθμίσεις εξετάζονται οι ακόλουθες:

- Στις επιτρεπόμενες δραστηριότητες που ασκούνται επί των παραλιακών Ζωνών Προστασίας της Φύσης (ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04 και ΖΠΦ-07) δεν περιλαμβάνεται η ειδική χρήση (13) Αναψυκτήρια, ενώ στις ρυθμίσεις των δραστηριοτήτων αναψυχής – εναλλακτικών τουρισμού δεν περιλαμβάνεται η απλή παραχώρηση αιγιαλού και παραλίας. Επίσης η άσκηση των δραστηριοτήτων δεν διέπεται από το «Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής» (ΜΜ25401CF0311).
- Σε ότι αφορά την ειδική χρήση 24.9. Αλιεία (ερασιτεχνική και επαγγελματική) στον θαλάσσιο χώρο της ΖΔΟΕ-04 ισχύει καθολική απαγόρευση αλιείας, όλο το χρόνο, σε απόσταση 200 μέτρων από την παραλία.
- Σε ότι αφορά την ειδική χρήση 26.12.7. Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών και συγκεκριμένα την ταχύτητα κίνηση των μηχανοκίνητων σκαφών, καθολική απαγόρευση πάσης φύσεως μηχανοκίνητων σκαφών (εσωλέμβιων και εξωλέμβιων) στην περιοχή, συμπεριλαμβανομένων των υδροπλάνων.

- Ειδικές ρυθμίσεις προτείνονται και για το οδικό δίκτυο (χρήση 26.12.1. Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων) (δυνατότητα εξειδίκευσης βάσει της οικείας νομοθεσίας)), όπου στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης επιτρέπεται μόνο η συντήρηση του υφιστάμενου οδικού δικτύου και δασικών δρόμων κατόπιν έγκρισης περιβαλλοντικών όρων. Η διάνοιξη νέου οδικού δικτύου καθώς και η διαπλάτυνση και επίστρωση με σταθερό κατάστρωμα του υπάρχοντος δεν επιτρέπεται σε καμία Ζώνη Προστασίας της Φύσης. Η άσκηση αναψυχικών δραστηριοτήτων στις παραλίες διέπεται από το Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών (Μέτρο ΜΜ25401CF0301), ενώ στο σχέδιο διαχείρισης περιλαμβάνονται δράσεις προστασίας και διαχείρισης των αμμοθινικών οικοσυστημάτων.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΨΥΧΗΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΠΑΡΑΛΙΩΝ: 13- ΑΝΑΨΥΚΤΗΡΙΑ, ΑΝΑΨΥΧΗ - ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 1	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στους αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων 2110, 2120 και 2190, στον πληθυσμό και τη διατήρηση του είδους προτεραιότητας *Caretta caretta* το οποίο χρησιμοποιεί την παραλία «Καστράκι – Πορί» ως ενδιαίτημα φωλεοποίησης. Στην περιοχή καταγράφεται υψηλή επισκεψιμότητα και υψηλές πιέσεις στα αμμοθινικά οικοσυστήματα και τα είδη που τα χρησιμοποιούν για αναπαραγωγή.	-2	Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις για τις δραστηριότητες στις παραλίες αναμένεται να έχουν εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στους αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων 2110, 2120 και 2190, στον πληθυσμό και τη διατήρηση του είδους προτεραιότητας *Caretta caretta* το οποίο χρησιμοποιεί την παραλία «Καστράκι – Πορί» ως ενδιαίτημα φωλεοποίησης. Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις στις χρήσεις επί των παραλιών, το προτεινόμενο κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών δραστηριοτήτων, καθώς και οι προτεινόμενες διαχειριστικές δράσεις του Σχεδίου Διαχείρισης, διασφαλίζουν την άρση ή/και το μετριασμό των πιέσεων που ασκούνται, καθώς και την βελτίωση και διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών.	2	Η λύση αναμένεται να έχει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στους αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων 2110, 2120 και 2190, στον πληθυσμό και τη διατήρηση του είδους προτεραιότητας *Caretta caretta* το οποίο χρησιμοποιεί την παραλία «Καστράκι – Πορί» ως ενδιαίτημα φωλεοποίησης. Στην περιοχή καταγράφεται υψηλή επισκεψιμότητα και υψηλές πιέσεις στα αμμοθινικά οικοσυστήματα και τα είδη που τα χρησιμοποιούν για αναπαραγωγή, κυρίως στις παραλίες «Καστράκι – Πορί».	-2	Η προτεινόμενη λύση, μέσω απαγόρευσης εγκατάστασης αναψυκτηρίων και υποδομών για την υποστήριξη των λουόμενων (π.χ. παραχώρηση απλής χρήσης), αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στους αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων 2110, 2120 και 2190, στον πληθυσμό και τη διατήρηση του είδους προτεραιότητας *Caretta caretta* το οποίο χρησιμοποιεί την παραλία «Καστράκι – Πορί» ως ενδιαίτημα φωλεοποίησης. Η απουσία λοιπών ρυθμίσεων για την άσκηση των αναψυχικών δραστηριοτήτων θα οδηγήσει στην συνέχιση άσκησης των πιέσεων από τους λουόμενους, με επιπτώσεις στους τύπους οικοτόπων και τα είδη.	1
Κριτήριο 2	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.	2	Η λύση δεν διασφαλίζει τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να συμβάλλει θετικά στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.	1
Κριτήριο 3	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει την ακεραιότητα των ΕΖΔ και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ/ΖΕΠ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000	2	Η λύση δεν διασφαλίζει την ακεραιότητα των ΕΖΔ και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει θετική επίπτωση στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ/ΖΕΠ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000	1
Κριτήριο 4	Η μηδενική λύση δεν προβλέπει την εφαρμογή ενιαίου διαχειριστικού σχεδίου. Η εφαρμογή μεμονωμένων διαχειριστικών δράσεων δεν επαρκούν και δεν διασφαλίζουν την συνεχή εφαρμογή και επαναξιολόγησή τους.	-2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	1	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	1
Κριτήριο 5	Η μηδενική λύση εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στο έδαφος λόγω διάβρωσης των αμμοθινών (ποδοπάτηση, κίνηση τροχοφόρων επί των αμμοθινών, υποδομές και έργα εξυπηρέτησης τουριστικής δραστηριότητας κ.λπ). Επιπτώσεις επίσης επιφέρει και η ρύπανση από τα στερεά απόβλητα των επισκεπτών και επαγγελματιών που δραστηριοποιούνται στις ακτές.	-2	Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις της λύσης αναμένεται να έχουν θετικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω άρσης / μετριασμού των πιέσεων που ασκούνται και έχουν σαν αποτέλεσμα τη διάβρωση των αμμοθινών και τη ρύπανση των παραλιών.	2	Η λύση εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στο έδαφος λόγω διάβρωσης των αμμοθινών (ποδοπάτηση, κίνηση τροχοφόρων επί των αμμοθινών, υποδομές και έργα εξυπηρέτησης τουριστικής δραστηριότητας κ.λπ). Επιπτώσεις επίσης επιφέρει και η ρύπανση από τα στερεά απόβλητα των επισκεπτών και επαγγελματιών που δραστηριοποιούνται στις ακτές.	-2	Η λύση εκτιμάται ότι θα έχει επιπτώσεις στο έδαφος λόγω διάβρωσης των αμμοθινών (ποδοπάτηση, κίνηση τροχοφόρων επί των αμμοθινών) και ρύπανσης από τα στερεά απόβλητα των επισκεπτών.	-1

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΨΥΧΗΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΠΑΡΑΛΙΩΝ: 13- ΑΝΑΨΥΚΤΗΡΙΑ, ΑΝΑΨΥΧΗ - ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 6	Η μηδενική λύση εκτιμάται ότι θα προκαλέσει μελλοντικά αρνητικές επιπτώσεις στην επισκεψιμότητα της περιοχής λόγω των επιπτώσεων στο τοπίο και τις παραλίες από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων, την ρύπανση, την χωρίς ρύθμιση ανάπτυξη εμπορικών δραστηριοτήτων. Οι επιπτώσεις στις οικοσυστημικές υπηρεσίες στην περιοχή και η εν γένει υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος δύναται να επιφέρει μείωση της αξίας της περιοχής και να έχει επιπτώσεις στην ευρύτερη οικονομία της.	-1	Η ρύθμιση της αναψυχικής δραστηριότητας επί των παραλιών που προτείνεται με τη λύση αυτή εκτιμάται ότι θα προκαλέσει θετικές επιπτώσεις στην επισκεψιμότητα της περιοχής, θα διασφαλίσει τις οικοσυστημικές της υπηρεσίες και θα αναβαθμίσει την αξία της περιοχής, με θετικές επιπτώσεις στην ευρύτερη οικονομία της.	1	Η λύση εκτιμάται ότι θα προκαλέσει μελλοντικά αρνητικές επιπτώσεις στην επισκεψιμότητα της περιοχής λόγω των επιπτώσεων στο τοπίο και τις παραλίες από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων, την ρύπανση, την χωρίς ρύθμιση ανάπτυξη εμπορικών δραστηριοτήτων. Οι επιπτώσεις στις οικοσυστημικές υπηρεσίες στην περιοχή και η εν γένει υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος δύναται να επιφέρει μείωση της αξίας της περιοχής και να έχει επιπτώσεις στην ευρύτερη οικονομία της.	-1	Η λύση εκτιμάται ότι θα προκαλέσει μελλοντικά αρνητικές επιπτώσεις στην επισκεψιμότητα της περιοχής λόγω των επιπτώσεων στο τοπίο και τις παραλίες από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων και την ρύπανση. Οι επιπτώσεις στις οικοσυστημικές υπηρεσίες στην περιοχή και η εν γένει υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος δύναται να επιφέρει μείωση της αξίας της περιοχής και να έχει επιπτώσεις στην ευρύτερη οικονομία της.	-1
Κριτήριο 7	Η μηδενική λύση εκτιμάται ότι προκαλεί αρνητικές επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής. Οι επιπτώσεις προέρχονται από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων, την ρύπανση, την χωρίς ρύθμιση ανάπτυξη εμπορικών δραστηριοτήτων, τις παράνομες δραστηριότητες επί των παραλιών.	-1	Η ρύθμιση της αναψυχικής δραστηριότητας επί των παραλιών που προτείνεται με τη λύση αυτή εκτιμάται ότι θα επιφέρει θετικές επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά, λόγω άρσης/μετριασμού των πιέσεων που ασκούνται από την άσκηση των δραστηριοτήτων.	1	Η λύση εκτιμάται ότι προκαλεί αρνητικές επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής. Οι επιπτώσεις προέρχονται από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων, την ρύπανση, την χωρίς ρύθμιση ανάπτυξη εμπορικών δραστηριοτήτων, τις παράνομες δραστηριότητες επί των παραλιών.	-1	Η λύση εκτιμάται ότι προκαλεί αρνητικές επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής. Οι επιπτώσεις προέρχονται από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων, την ρύπανση, την χωρίς ρύθμιση ανάπτυξη εμπορικών δραστηριοτήτων, τις παράνομες δραστηριότητες επί των παραλιών.	-1
Κριτήριο 8	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0
Κριτήριο 9	Η μηδενική λύση εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στο τοπίο. Οι επιπτώσεις προέρχονται από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων, την ρύπανση, την χωρίς ρύθμιση ανάπτυξη εμπορικών δραστηριοτήτων, τις παράνομες δραστηριότητες επί των παραλιών.	-2	Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις της λύσης αναμένεται να έχουν θετικές επιπτώσεις στο τοπίο, λόγω άρσης / μετριασμού των πιέσεων που ασκούνται και έχουν σαν αποτέλεσμα την αισθητική υποβάθμιση του τοπίου.	2	Η λύση εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στο τοπίο. Οι επιπτώσεις προέρχονται από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων, την ρύπανση, την χωρίς ρύθμιση ανάπτυξη εμπορικών δραστηριοτήτων, τις παράνομες δραστηριότητες επί των παραλιών.	-2	Η λύση θα εκτιμάται ότι θα προκαλέσει θετικές επιπτώσεις στο τοπίο, λόγω απουσίας εμπορικών δραστηριοτήτων και κατασκευών που έχουν σαν αποτέλεσμα την αισθητική υποβάθμιση του τοπίου.	1
Κριτήριο 10	Η μηδενική λύση εκτιμάται ότι δύναται να προκαλέσει επιπτώσεις στην υγεία και ασφάλεια των επισκεπτών των παραλιών, λόγω ρύπανσης και άναρχης, μη νόμιμης και χωρίς έλεγχο ανάπτυξης υποδομών εξυπηρέτησης των επισκεπτών.	-1	Η λύση θα μπορούσε δυνητικά να προκαλέσει θετικές επιπτώσεις στην ασφάλεια των επισκεπτών της προστατευόμενης περιοχής, μέσω των προτεινόμενων δράσεων.	1	Η λύση εκτιμάται ότι δύναται να προκαλέσει επιπτώσεις στην υγεία και ασφάλεια των επισκεπτών των παραλιών, λόγω ρύπανσης και άναρχης, μη νόμιμης και χωρίς έλεγχο ανάπτυξης υποδομών εξυπηρέτησης των επισκεπτών.	-1	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην ασφάλεια των επισκεπτών της προστατευόμενης περιοχής	0
Κριτήριο 11	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή	0
Συνολική βαθμολογία		**-15**		**15**		**-12**		**2**

24.9. ΑΛΙΕΙΑ (ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ)								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 1	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στον πληθυσμό και τη διατήρηση του είδους προτεραιότητας *Caretta caretta* το οποίο χρησιμοποιεί το θαλάσσιο μέτωπο μπροστά από την παραλία Καστράκι-Πορί ως ενδιαίτημα τροφοληψίας, ανάπαυσης και μετακίνησης μεταξύ των παραλιών ωοτοκίας του είδους, και ιδιαίτερα στις περιοχές με παρουσία του οικότοπου προτεραιότητας 1120*. Στην περιοχή καταγράφεται πίεση παράκτιας αλιείας κυρίως με σταθερά δίχτυα και παραγάδια στον θαλάσσιο τύπο οικοτόπου 1120* και τις θαλάσσιες χελώνες που χρησιμοποιούν τον οικότοπο για τροφοληψία και μετακίνηση όπου συχνά παρατηρείται εγκλωβισμός των ζώων στα αλιευτικά εργαλεία. Τα απολεσθέντα αλιευτικά εργαλεία ερασιτεχνικής και παράκτιας αλιείας συχνά εγκλωβίζουν ή περιπλέκονται παθητικά στις θαλάσσιες χελώνες και άλλα προστατευόμενα είδη.	-2	Οι προτεινόμενες εποχικές ρυθμίσεις για την παράκτια και ερασιτεχνική στις παραλίες αναμένεται να έχουν θετικές επιπτώσεις στον πληθυσμό και τη διατήρηση του είδους προτεραιότητας *Caretta caretta* το οποίο χρησιμοποιεί τις παραλίες ως ενδιαίτημα τροφοληψίας, ανάπαυσης και μετακίνησης μεταξύ των παραλιών ωοτοκίας του είδους κυρίως την παραλία Καστράκι-Πορί και ιδιαίτερα στις περιοχές με παρουσία του οικότοπου προτεραιότητας 1120*. Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις στη χρήση καθώς και οι προτεινόμενες διαχειριστικές δράσεις του Σχεδίου Διαχείρισης, διασφαλίζουν την άρση ή/και το μετριασμό των πιέσεων που ασκούνται, καθώς και την βελτίωση και διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών.	2	Η λύση αναμένεται να έχει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στον πληθυσμό και τη διατήρηση του είδους προτεραιότητας Caretta caretta το οποίο χρησιμοποιεί τις παραλίες ως ενδιαίτημα τροφοληψίας, ανάπαυσης και μετακίνησης μεταξύ των παραλιών ωοτοκίας του είδους κυρίως στην παραλία Καστράκι-Πορί και ιδιαίτερα στις περιοχές με παρουσία του οικότοπου προτεραιότητας 1120*. Στην περιοχή καταγράφεται έντονη πίεση παράκτιας αλιείας κυρίως με σταθερά δίχτυα και παραγάδια στον θαλάσσιο τύπο οικοτόπου 1120* και τις θαλάσσιες χελώνες που χρησιμοποιούν τον οικότοπο για τροφοληψία και μετακίνηση όπου συχνά παρατηρείται εγκλωβισμός των ζώων στα αλιευτικά εργαλεία. Τα απολεσθέντα αλιευτικά εργαλεία ερασιτεχνικής και παράκτιας αλιείας συχνά εγκλωβίζουν ή περιπλέκονται παθητικά στις θαλάσσιες χελώνες και άλλα προστατευόμενα είδη. Οι προτεινόμενες διαχειριστικές δράσεις του Σχεδίου Διαχείρισης αναμένεται να μετριάσουν, αλλά όχι επαρκώς τις ανωτέρω αρνητικές επιπτώσεις (π.χ. Σχέδιο Αλιευτικής Διαχείρισης για επαγγελματική & ερασιτεχνική αλιεία που δύναται να προτείνει επιπλέον όρους & ρυθμίσεις κατά τόπους).	-1	Η προτεινόμενη λύση, μέσω καθολικής απαγόρευσης της επαγγελματικής και ερασιτεχνικής αλιείας, αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στον πληθυσμό και τη διατήρηση του είδους προτεραιότητας Caretta caretta το οποίο χρησιμοποιεί τις παραλίες ως ενδιαίτημα τροφοληψίας, ανάπαυσης και μετακίνησης μεταξύ των παραλιών ωοτοκίας του είδους κυρίως στην παραλία Καστράκι-Πορί, και ιδιαίτερα στις περιοχές με παρουσία του οικότοπου προτεραιότητας 1120*.	2
Κριτήριο 2	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.	2	Η λύση δεν διασφαλίζει τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ	-1	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να συμβάλλει θετικά στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.	2
Κριτήριο 3	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει την ακεραιότητα των ΕΖΔ και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000	2	Η λύση δεν διασφαλίζει την ακεραιότητα των ΕΖΔ και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000	-1	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει θετική επίπτωση στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000	2
Κριτήριο 4	Η μηδενική λύση δεν προβλέπει την εφαρμογή ενιαίου διαχειριστικού σχεδίου. Η εφαρμογή μεμονωμένων διαχειριστικών δράσεων δεν επαρκούν και δεν διασφαλίζουν την συνεχή εφαρμογή και επαναξιολόγησή τους.	-2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2
Κριτήριο 5	Η λύση εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικές επιπτώσεις κυρίως στους πληθυσμούς των ειδών προτεραιότητας *Caretta caretta* και *Chelonia mydas* λόγω υποβάθμισης του τύπου οικοτόπου 1120* που προστατεύει το παράκτιο μέτωπο από τη διάβρωση.	-2	Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις της λύσης αναμένεται να έχουν θετικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω άρσης / μετριασμού των πιέσεων που ασκούνται και έχουν σαν αποτέλεσμα τη διάβρωση των παραλιών.	2	Η λύση εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικές επιπτώσεις κυρίως στις παραλίες που φωλεοποιεί το είδος *Caretta caretta* λόγω υποβάθμισης του τύπου οικοτόπου 1120* που προστατεύει το παράκτιο μέτωπο από τη διάβρωση.	-2	Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις της λύσης αναμένεται να έχουν θετικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω άρσης / μετριασμού των πιέσεων που ασκούνται και έχουν σαν αποτέλεσμα τη διάβρωση των παραλιών.	2

24.9. ΑΛΙΕΙΑ (ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ)								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 6	Η μηδενική λύση εκτιμάται ότι θα προκαλέσει μελλοντικά αρνητικές επιπτώσεις στα ιχθυαποθέματα της περιοχής λόγω των επιπτώσεων στον οικότοπο προτεραιότητας 1120* που αποτελεί σημαντικό καταφύγιο και πεδίο αναπαραγωγής μεγάλου αριθμού ιχθύων και ειδών ασπονδύλων (συμπεριλαμβανομένου και ενός μεγάλου αριθμού ειδών εμπορικής σημασίας), και σημαντική διάβρωση της παράκτιας ζώνης και των παραλιών από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων. Η αύξηση της θνησιμότητας των θαλασσίων χελωνών στην περιοχή ενδέχεται να επιφέρει μείωση της αξίας της περιοχής, καθώς η παρουσία του είδους και η φωλεοποίησή του στις συγκεκριμένες παραλίες είναι γνωστές στους επισκέπτες, αποτελώντας πόλο έλξης και παράγοντα αυξημένης επισκεψιμότητας στην περιοχή. Οι επιπτώσεις στις οικοσυστημικές υπηρεσίες στην περιοχή και η εν γένει υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος δύναται να επιφέρει μείωση της αξίας της περιοχής και να έχει επιπτώσεις στην ευρύτερη οικονομία της.	-2	Η ρύθμιση που προτείνεται με τη λύση αυτή εκτιμάται ότι θα προκαλέσει θετικές επιπτώσεις στην αλιεία λόγω της αύξησης της παραγωγικότητας των αλιευμάτων με την προστασία του οικότοπου προτεραιότητας 1120*, στον τουρισμό λόγω ανάσχεσης της διάβρωσης των παραλιών, θα διασφαλίσει τις οικοσυστημικές της υπηρεσίες και θα αναβαθμίσει την αξία της περιοχής λόγω της παρουσίας των θαλασσίων χελωνών στις παραλίες φωλεοποίησης, με θετικές επιπτώσεις στην ευρύτερη οικονομία της.	1	Η λύση εκτιμάται ότι θα προκαλέσει μελλοντικά αρνητικές επιπτώσεις στα ιχθυαποθέματα της περιοχής λόγω των επιπτώσεων στον οικότοπο προτεραιότητας 1120* που αποτελεί σημαντικό καταφύγιο και πεδίο αναπαραγωγής μεγάλου αριθμού ιχθύων και ειδών ασπονδύλων (συμπεριλαμβανομένου και ενός μεγάλου αριθμού ειδών εμπορικής σημασίας), και σημαντική διάβρωση της παράκτιας ζώνης και των παραλιών από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων. Η αύξηση της θνησιμότητας των θαλασσίων χελωνών στην περιοχή ενδέχεται να επιφέρει μείωση της αξίας της περιοχής, καθώς η παρουσία του είδους και η φωλεοποίησή του στις συγκεκριμένες παραλίες είναι γνωστές στους επισκέπτες, αποτελώντας πόλο έλξης και παράγοντα αυξημένης επισκεψιμότητας στην περιοχή. Οι επιπτώσεις στις οικοσυστημικές υπηρεσίες στην περιοχή και η εν γένει υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος δύναται να επιφέρει μείωση της αξίας της περιοχής και να έχει επιπτώσεις στην ευρύτερη οικονομία της. Οι προτεινόμενες διαχειριστικές δράσεις του Σχεδίου Διαχείρισης αναμένεται να μετριάσουν, αλλά όχι επαρκώς τις ανωτέρω αρνητικές επιπτώσεις (π.χ. Σχέδιο Αλιευτικής Διαχείρισης για επαγγελματική & ερασιτεχνική αλιεία που δύναται να προτείνει επιπλέον όρους & ρυθμίσεις κατά τόπους).	-1	Η λύση εκτιμάται ότι θα προκαλέσει αρνητικές επιπτώσεις τόσο στην παράκτια αλιεία λόγω μείωσης του αλιεύματος από την καθολική απαγόρευση της χρήσης στις πιο παραγωγικές περιοχές, όσο και στον τουρισμό/ ερασιτεχνική αλιεία από την απαγόρευση της δραστηριότητας, οι οποίες θα επιφέρουν σοβαρές επιπτώσεις στην ευρύτερη οικονομία της.	-2
Κριτήριο 7	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής.	0
Κριτήριο 8	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0
Κριτήριο 9	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στο τοπίο της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στο τοπίο της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στο τοπίο της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στο τοπίο της περιοχής.	0
Κριτήριο 10	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην υγεία και την ασφάλεια της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην υγεία και την ασφάλεια της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην υγεία και την ασφάλεια της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην υγεία και την ασφάλεια της περιοχής.	0
Κριτήριο 11	Η λύση εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στη διάβρωση σε όλο το μήκος της παράκτιας ζώνης. Η περαιτέρω υποβάθμιση του τύπου οικοτόπου 1120* αυξάνει το ενδεχόμενο εγκαθίδρυσης ξενικών και χωροκατακτητικών ειδών στο θαλάσσιο περιβάλλον. Οι επιπτώσεις προέρχονται από την χωρίς ρύθμιση άσκηση της αλιείας.	-2	Η εποχική ρύθμιση της παράκτιας και ερασιτεχνικής αλιείας που προτείνεται εκτιμάται ότι θα προκαλέσει θετικές επιπτώσεις στην ανάσχεση της διάβρωσης των παραλιών, ιδιαίτερα κατά μήκος των παραλιών φωλεοποίησης της *Caretta caretta* η οποία έχει εκτεταμένα λιβάδια Ποσειδωνίας (τύπος οικοτόπου 1120*), και στην μείωση της πιθανότητας εγκαθίδρυσης ξενικών και χωροκατακτητικών ειδών στο θαλάσσιο περιβάλλον.	1	Η λύση εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στη διάβρωση σε όλο το μήκος της παράκτιας ζώνης. Η περαιτέρω υποβάθμιση του τύπου οικοτόπου 1120* αυξάνει το ενδεχόμενο εγκαθίδρυσης ξενικών και χωροκατακτητικών ειδών στο θαλάσσιο περιβάλλον. Οι επιπτώσεις προέρχονται από την χωρίς ρύθμιση άσκηση της αλιείας.	-2	Η καθολική απαγόρευση της παράκτιας και ερασιτεχνικής αλιείας που προτείνεται εκτιμάται ότι θα προκαλέσει θετικές επιπτώσεις στην ανάσχεση της διάβρωσης των παραλιών, ιδιαίτερα κατά μήκος των παραλιών φωλεοποίησης της *Caretta caretta* η οποία έχει εκτεταμένα λιβάδια Ποσειδωνίας (τύπος οικοτόπου 1120*), και στην μείωση της πιθανότητας εγκαθίδρυσης ξενικών και χωροκατακτητικών ειδών στο θαλάσσιο περιβάλλον.	1
Συνολική βαθμολογία		**-14**		**12**		**-6**		**9**

ΕΙΔΙΚΗ ΧΡΗΣΗ 24.11: ΘΗΡΑ								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 1	Η μηδενική λύση η οποία αφορά το υφιστάμενο καθεστώς προστασίας κρίνεται ικανοποιητική, εν γένη. Ως αρνητική κρίνεται η επιτρεπόμενη θύρα στην περιοχή της Λίμνης Στρογγύλη, η οποία είναι σημαντική για τα μεταναστευτικά πουλιά λόγω της θέσης της πάνω στην μεταναστευτική οδό.	-1	Η διατήρηση του ισχύοντος καθεστώτος προστασίας και επιπρόσθετα η προτεινόμενη απαγόρευση θήρας στη Λίμνη Στργγύλη η οποία αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στη μεταναστευτική ροη των ειδών ορνιθοπανίδας, κρίνεται ως θετική για την προστασία των ειδών και οικοτόπων της περιοχής.	2	Η λύση η οποία αφορά το υφιστάμενο καθεστώς προστασίας κρίνεται ικανοποιητική, εν γένη. Ως αρνητική κρίνεται η επιτρεπόμενη θύρα στην περιοχή της Λίμνης Στρογγύλη, η οποία είναι σημαντική για τα μεταναστευτικά πουλιά λόγω της θέσης της πάνω στην μεταναστευτική οδό.	-2	Η οριζόντια απαγόρευση της θήρας σε εκτεταμένες εκτάσεις ενδέχεται να έχει θετικές επιπτώσεις στα είδη ορνιθοπανίδας και πανίδας της περιοχής (περιορισμός όχλησης, λαθροθηρίας, περιπτώσεων τραυματισμού/θανάτωσης ειδών). Εντούτοις, η αειφορική διαχείριση και εκμετάλλευση της άγριας ζωής, που ασκείται συμβατά με τους στόχους διατήρησης της περιοχής, μπορεί να αποτελέσει κίνητρο για τη διατήρηση οικοτόπων και ειδών και να συμβάλει στην ενεργό συμμετοχή των κυνηγών στη διαχείριση της προστατευόμενης περιοχής.	1
Κριτήριο 2	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει επαρκώς τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ	-1	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να συμβάλλει θετικά στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.	1	Η λύση δεν διασφαλίζει επαρκώς τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ	-1	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να συμβάλλει θετικά στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.	1
Κριτήριο 3	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει επαρκώς την ακεραιότητα της ΖΕΠ GR2540008 και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000	-1	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει θετική επίπτωση στη διασφάλιση της συνοχής του δικτύου Natura 2000, καθώς η περιοχή της Λίμνης Στρογγύλη είναι σημαντική για τα μεταναστευτικά πουλιά λόγω της θέσης της πάνω στην μεταναστευτική οδό.	2	Η προτεινόμενη λύση δεν διασφαλίζει επαρκώς τη συνοχή του δικτύου Natura 2000	-1	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει θετική επίπτωση στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ/ΖΕΠ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000	1
Κριτήριο 4	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην εφαρμογή του Σχεδίου διαχείρισης.	0	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην εφαρμογή του Σχεδίου διαχείρισης.	0	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην εφαρμογή του Σχεδίου διαχείρισης.	0	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην εφαρμογή του Σχεδίου διαχείρισης.	0
Κριτήριο 5	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει αβέβαιες επιπτώσεις στο έδαφος, το υδατικό περιβάλλον και την ποιότητα της ατμόσφαιρας	0	Η λύση αναμένεται να έχει αβέβαιες επιπτώσεις στο έδαφος, το υδατικό περιβάλλον και την ποιότητα της ατμόσφαιρας	0	Η λύση αναμένεται να έχει αβέβαιες επιπτώσεις στο έδαφος, το υδατικό περιβάλλον και την ποιότητα της ατμόσφαιρας	0	Η λύση αναμένεται να έχει αβέβαιες επιπτώσεις στο έδαφος, το υδατικό περιβάλλον και την ποιότητα της ατμόσφαιρας	0
Κριτήριο 6	Η θήρα βρίσκεται σε αντίθεση με τις υφιστάμενες δραστηριότητες της περιοχής της Λίμνης Στρογγύλη, η οποία αποτελεί σημαντικό πόλο έλξης τουριστών τόσο για πολιτιστικούς λόγους (κυρηγμένος αρχαιολογικός χώρος) όσο και για παραθερισμό. Υπό το πρίσμα αυτό, η άσκηση κυνηγετικής δραστηριότητας δεν είναι συμβατή με τους στόχους της βιώσιμης ανάπτυξης και την προώθηση του τουριστικού και πολιτιστικού χαρακτήρα της περιοχής	-2	Η ρύθμιση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις ανθρωπογενείς δραστηριότητες και στην οικονομία της περιοχής της Λίμνης Στρογγύλη, καθώς δημιουργείται ένα ισχυρό πλαίσιο προστασίας για το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον, ενισχύεται η προοπτική ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού (οικοτουρισμός, πεζοπορία, παρατήρηση φύσης) και εξασφαλίζεται υψηλότερο επίπεδο ασφάλειας για επισκέπτες και κατοίκους	2	Η θήρα βρίσκεται σε αντίθεση με τις υφιστάμενες δραστηριότητες της περιοχής της Λίμνης Στρογγύλη, η οποία αποτελεί σημαντικό πόλο έλξης τουριστών τόσο για πολιτιστικούς λόγους (κυρηγμένος αρχαιολογικός χώρος) όσο και για παραθερισμό. Υπό το πρίσμα αυτό, η άσκηση κυνηγετικής δραστηριότητας δεν είναι συμβατή με τους στόχους της βιώσιμης ανάπτυξης και την προώθηση του τουριστικού και πολιτιστικού χαρακτήρα της περιοχής	0	Η λύση εκτιμάται ότι θα προκαλέσει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στην δραστηριότητα της θήρας	-2
Κριτήριο 7	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά	0

ΕΙΔΙΚΗ ΧΡΗΣΗ 24.11: ΘΗΡΑ								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 8	**Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.**	0	**Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.**	0	**Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.**	0	**Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.**	0
Κριτήριο 9	**Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στο τοπίο**	0	**Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στο τοπίο**	0	**Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στο τοπίο**	0	**Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στο τοπίο**	0
Κριτήριο 10	**Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και ασφάλεια**	0	**Η λύση θα μπορούσε δυνητικά να προκαλέσει θετικές επιπτώσεις στην ασφάλεια των επισκεπτών της προστατευόμενης περιοχής**	1	**Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στο τοπίο**	0	**Η λύση θα μπορούσε δυνητικά να προκαλέσει θετικές επιπτώσεις στην ασφάλεια των επισκεπτών της προστατευόμενης περιοχής**	1
Κριτήριο 11	**Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή**	0	**Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή**	0	**Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή**	0	**Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή**	0
Συνολική βαθμολογία		**-5**		**8**		**-4**		**2**

ΕΙΔΙΚΗ ΧΡΗΣΗ 26.12.1: ΟΔΟΙ (ΚΙΝΗΣΗΣ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ)								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 1	Η δημιουργία νέων οδικών οδών και τα συνοδά έργα οδοποιίας θα επιφέρουν σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στη διατήρηση των αμμοθινικών ειδών και τύπων οικοτόπων, δημιουργώντας κατακερματισμό των οικοσυστημάτων και του τοπίου και περαιτέρω μείωση της βιοποικιλότητας Η αλόγιστη διάνοιξη νέων οδικών προσβάσεων διευκολύνει την πρόσβαση στα αμμοθινικά οικοσυστήματα, αυξάνοντας έτσι τις επιπτώσεις της ανθρώπινης παρουσίας (όχληση, ρύπανση), αλλά και την υποβάθμισή τους.	-2	Η προτεινόμενη λύση έχει σημαντικά θετικές επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα της περιοχής λόγω άρσης των απειλών από την διάνοιξη νέων οδικών οδών (εκτός των υφιστάμενων) που θα οδηγούσε σε κατακερματισμό και υποβάθμιση του βαθμού διατήρησης των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων και των ενδιαιτημάτων των ειδών θαλασσίων χελωνών. Στις παράκτιες Ζώνες Προστασίας της Φύσης προβλέπονται δράσεις διατήρησης και διαχείρισης για τη διατήρηση των ενδιαιτημάτων του είδους *Caretta caretta*. Ως θετικές αξιολογούνται και οι ρυθμίσεις του κανονιστικού πλαισίου για τη συντήρηση του υφιστάμενου οδικού δικτύου, αφού αναμένεται να οδηγήσουν σε μετριασμό των επιπτώσεων, καθώς και σε παρακολούθηση των επιπτώσεων από τη χρήση τους, ώστε - αν κριθεί σκόπιμο - να ληφθούν πρόσθετα μέτρα. Όσον αφορά την περιοχή του Χιονοβουνίου, μέρος των υψηλών κορυφών του έχει χαρακτηριστεί ως αδιατάρακτη φυσική περιοχή. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται η προστασία της βιοποικιλότητας και η διατήρηση των τύπων οικοτόπων, καθώς και των ειδών χλωρίδας, άγριας πανίδας και ορνιθοπανίδας που απαντώνται εκεί. Ως θετική κρίνεται η ρύθμιση για τη διάνοιξη οδικού δικτύου για την εξυπηρέτηση της διαχείρισης και προστασίας του προστατευτέου αντικειμένου.	2	Η δημιουργία έργων οδοποιίας στο οδικό δίκτυο θα επιφέρει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στους αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων και τους πληθυσμούς τους είδους Caretta caretta που αποτελούν αναπαραγωγικό της πεδίο. Η διάνοιξη δασικού δρόμου στην ΖΠΦ-11 δημιουργεί κατακερματισμένο ενδιαίτημα του είδους Caretta caretta, το οποίο πρότερα ήταν αδιατάρακτο. Ως εκ τούτου η δημιουργία νέων δρόμων, τυχόν διαπλάτυνση των ήδη υφιστάμενων και η κατασκευή συνοδών έργων στο πλαίσιο κατασκευής και λειτουργίας θα οδηγήσει στην υποβάθμιση του βαθμού διατήρησης του είδους. Ως θετικά αξιολογούνται και οι προβλέψεις των αναψυχικών δραστηριοτήτων στις παραλίες, αφού αναμένεται να οδηγήσουν σε μετριασμό των επιπτώσεων, καθώς και σε παρακολούθηση των επιπτώσεων, ώστε - αν κριθεί σκόπιμο - να ληφθούν πρόσθετα μέτρα.	-1	Η προτεινόμενη λύση έχει σημαντικά θετικές επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα και κυρίως στους αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων και τα ενδιαιτήματα ειδών θαλασσίων χελωνών Caretta caretta, λόγω άρσης των απειλών από την αποφυγή δημιουργίας νέου οδικού δικτύου που θα οδηγούσε σε κατακερματισμό και υποβάθμιση του βαθμού διατήρησης του αμμοθινικού ενδιαιτήματος του είδους.	2
Κριτήριο 2	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.	-1	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.	1	Η λύση δεν διασφαλίζει τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.	-1	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.	1
Κριτήριο 3	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει την ακεραιότητα των ΕΖΔ και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ/ΖΕΠ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000.	2	Η λύση δεν διασφαλίζει την ακεραιότητα των ΕΖΔ και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ/ΖΕΠ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000	2
Κριτήριο 4	Η μηδενική λύση δεν προβλέπει την εφαρμογή ενιαίου διαχειριστικού σχεδίου.	-2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	1	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2
Κριτήριο 5	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω διάβρωσης από την κατασκευή νέου οδικού δικτύου σε περιοχές όπου δεν υπάρχει υφιστάμενο.	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω αποφυγής της διάβρωσης από την κατασκευή νέου οδικού δικτύου σε περιοχές όπου δεν υπάρχει υφιστάμενο.	1	Η λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω διάβρωσης από την κατασκευή νέου οδικού δικτύου σε περιοχές όπου δεν υπάρχει υφιστάμενο.	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω αποφυγής της διάβρωσης από την κατασκευή νέου οδικού δικτύου σε περιοχές όπου δεν υπάρχει υφιστάμενο.	1

ΕΙΔΙΚΗ ΧΡΗΣΗ 26.12.1: ΟΔΟΙ (ΚΙΝΗΣΗΣ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ)								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 6	Η διάνοιξη νέων οδών στην περιοχή αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες και νέες χρήσεις γης της περιοχής. Η ανεξέλεγκτη και χωρίς σχεδιασμό διάνοιξη νέων οδών δύναται να οδηγήσει μακροπρόθεσμα σε υποβάθμιση του του φυσικού περιβάλλοντος και σύγκρουση μεταξύ των διαφορετικών χρήσεων γης που υπάρχουν ή δύναται να αναπτυχθούν στην περιοχή. Αναμένονται αρνητικές επιπτώσεις σε ότι αφορά την υποβάθμιση των οικοσυστημικών υπηρεσιών, της αισθητικής αξίας του τοπίου, της πολιτιστικής αξίας και εν γένει της τουριστική αξία της περιοχής, καθώς νέες χρήσεις που θα εξυπηρετούνται από το οδικό δίκτυο θα αναπτυχθούν, ενώ η σύγκρουση νέων χρήσεων προς ανάπτυξη της περιοχής αναμένεται επίσης έντονη κοινωνική αντίδραση.	-2	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες ανθρωπογενείς δραστηριότητες και στο οικονομικό περιβάλλον, κυρίως λόγω της διατήρησης των οικοσυστημικών υπηρεσιών και την βιώσιμη ανάπτυξη, μέσω προώθησης και ανάδειξης του ήπιου τουρισμού και του φυσιολατρικού / εναλλακτικού τουρισμού. Η απουσία διάνοιξης νέων οδών και η διατήρηση της αξίας του τοπίου και της φυσικότητας της περιοχής, βελτιώνει σημαντικά την αξία της περιοχής και ενισχύει μακροπρόθεσμα την τοπική οικονομία της μέσω της βιώσιμης ανάπτυξης.	2	Η διάνοιξη νέων οδών στην περιοχή αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες και νέες χρήσεις γης της περιοχής. Η ανεξέλεγκτη και χωρίς σχεδιασμό διάνοιξη νέων οδών ωστόσο δύναται να οδηγήσει μακροπρόθεσμα σε υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος και σύγκρουση μεταξύ των διαφορετικών χρήσεων γης που υπάρχουν ή δύναται να αναπτυχθούν στην περιοχή. Αναμένονται αρνητικές επιπτώσεις σε ότι αφορά την υποβάθμιση των οικοσυστημικών υπηρεσιών, της αισθητικής αξίας του τοπίου, της πολιτιστικής αξίας και εν γένει της τουριστική αξία της περιοχής, καθώς νέες χρήσεις που θα εξυπηρετούνται από το οδικό δίκτυο θα αναπτυχθούν, ενώ η σύγκρουση νέων χρήσεων προς ανάπτυξη της περιοχής αναμένεται επίσης έντονη κοινωνική αντίδραση. Οι θετικές επιπτώσεις αφορούν στην μείωση των πιέσεων που προκύπτουν από τον όρο για την έγκριση περιβαλλοντικών όρων που αφορούν στη δημιουργία νέων δρόμων και τη ρύθμιση για τη διαπλάτυνση και επίστρωση με σταθερό κατάστρωμα επί των αμμοθινών.	1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες ανθρωπογενείς δραστηριότητες και στο οικονομικό περιβάλλον, κυρίως λόγω της διατήρησης των οικοσυστημικών υπηρεσιών και την βιώσιμη ανάπτυξη, μέσω προώθησης και ανάδειξης του ήπιου τουρισμού και του φυσιολατρικού / εναλλακτικού τουρισμού. Η απαγόρευση διάνοιξης νέων οδών και η χρήση τους για διατήρηση της αξίας του τοπίου και της φυσικότητας της περιοχής, βελτιώνει σημαντικά την αξία της περιοχής και ενισχύει μακροπρόθεσμα την τοπική οικονομία μέσω της βιώσιμης ανάπτυξης. Στις αρνητικές επιπτώσεις καταγράφεται η αδυναμία συντήρησης των υφιστάμενων οδών η οποία θα επιφέρει σταδιακά την παρακμή της οικονομίας λόγω αδυναμίας προσέγγισης της περιοχής.	-1
Κριτήριο 7	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά	0
Κριτήριο 8	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στις χρήσεις γης, λόγω μεταβολής των φυσικών οικοσυστημάτων, σε τεχνικά έργα διάνοιξης οδικού δικτύου	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες χρήσεις γης, αφού διασφαλίζει και δεν αλλοιώνει τις χρήσεις, ενώ συνάδει με τον υπερκείμενο χωροταξικό σχεδιασμό.	1	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στις χρήσεις γης, λόγω μεταβολής των φυσικών οικοσυστημάτων, σε τεχνικά έργα διάνοιξης οδικού δικτύου	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες χρήσεις γης, αφού διασφαλίζει και δεν αλλοιώνει τις χρήσεις, ενώ συνάδει με τον υπερκείμενο χωροταξικό σχεδιασμό.	1
Κριτήριο 9	Η μηδενική λύση αναμένεται να υποβαθμίσει το τοπίο λόγω αλλοίωσης του φυσικού τοπίου, μείωση της αξίας του και οπτικής όχλησης. Τα αμμοθινικά οικοσυστήματα κατακερματίζονται από την ανάπτυξη του οδικού δικτύου και των δραστηριοτήτων που αναπτύσονται σε αυτό.	-2	Η προτεινόμενη λύση έχει σημαντικά θετικές επιπτώσεις στο τοπίο λόγω διατήρησης της αξίας του και αποφυγή αλλοίωσης του φυσικού τοπίου.	2	Η μηδενική λύση αναμένεται να υποβαθμίσει το τοπίο λόγω αλλοίωσης του φυσικού τοπίου, μείωση της αξίας του και οπτικής όχλησης. Τα αμμοθινικά οικοσυστήματα κατακερματίζονται από την ανάπτυξη του οδικού δικτύου και των δραστηριοτήτων που αναπτύσονται σε αυτό.	-2	Η προτεινόμενη λύση έχει σημαντικά θετικές επιπτώσεις στο τοπίο λόγω διατήρησης της αξίας του και αποφυγή αλλοίωσης του φυσικού τοπίου. Στις αρνητικές επιπτώσεις είναι η ενδεχόμενη υποβάθμιση του τοπίου δίνοντας της αίσθηση της εγκατάληψης και αδυναμίας υποστήριξης των ροών των επισκεπτών, λόγω της απαγόρευσης διαπλάτυνσης και επίστρωσης με σταθερό κατάστρωμα των υφιστάμενων οδών.	-1
Κριτήριο 10	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και ασφάλεια	0	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και ασφάλεια	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και ασφάλεια	0	Η αδυναμία διαπλάτυνσης και επίστρωσης με σταθερό κατάστρωμα του υφιστάμενου οδικού δικτύου στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης δύναται να επιφέρει προβλήματα στην προσβασιμότητα της περιοχής για την οποιαδήποτε ανάγκη παροχής βοήθειας και ασφάλειας.	-2

ΕΙΔΙΚΗ ΧΡΗΣΗ 26.12.1: ΟΔΟΙ (ΚΙΝΗΣΗΣ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ)								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 11	**Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή λόγω της ανεξέλεγκτης κυκλοφορίας τροχοφόρων οχημάτων και της υποβάθμιση των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων που προστατεύουν από τη διάβρωση της παραλίας**	-2	**Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή μέσω των προτάσεων δεδομένου ότι δεν αποτρέπεται / απαγορεύεται η υλοποίηση διάνοιξης νέων οδών στο υφιστάμενο οδικό δίκτυο, ενώ επιτρέπεται υπό όρους η διάνοιξη δασικών δρόμων με στόχο την εφαρμογή δράσεων διατήρησης και διαχείρισηςαπό τις αρμόδιες υπηρεσίες. Προτείνονται διαχειριστικές δράσεις για την κατά το δυνατόν αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στα προστατευτέα αντικείμενα**	1	**Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην**	0	**Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή**	2
Συνολική βαθμολογία		**-15**		**14**		**-6**		**7**

26.12.7 ΘΑΛΑΣΣΙΟΙ ΔΙΑΔΡΟΜΟΙ ΚΙΝΗΣΗΣ ΣΚΑΦΩΝ								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 1	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στον πληθυσμό και τη διατήρηση (α) του είδους προτεραιότητας *Caretta caretta* στο θαλάσσιο μέτωπο που γειτνιάζει με την παραλία Καστράκι-Πορί η οποία αποτελεί ενδιαίτημα τροφοληψίας και μετακίνησης μεταξύ των διαδοχικών παραλιών ωοτοκίας του είδους ειδικά στις περιοχές με παρουσία του οικότοπου προτεραιότητας 1120*, (β) των ειδών προτεραιότητας *Caretta caretta* και *Chelonia mydas* στο θαλάσσιο χώρο που αποτελεί μόνιμο ενδιαίτημα διαμονής και ανάπτυξης νεαρών και ανήλικων ατόμων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Λόγω συγκρούσεων των σκαφών/ πλοίων/ ταχυπλόων με τα άνωθι είδη όταν αυτά κινούνται με μεγάλες ταχύτητες και πρόκληση τραυματισμών ή και θανάτου των ζώων, αλλά και λόγω όχλησης των ειδών από τον υποθαλάσσιο θόρυβο που προκαλεί η ναυσιπλοΐα και τα σκάφη αναψυχής. Ο τύπος οικοτόπου 1120* υποβαθμίζεται σημαντικά λόγω της ανεξέλεγκτης αγκυροβόλησης σκαφών.	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στη διατήρηση των πληθυσμών (α) του είδους προτεραιότητας *Caretta caretta* στο θαλάσσιο μέτωπο που γειτνιάζει με την παραλία Καστράκι-Πορί η οποία αποτελεί ενδιαίτημα τροφοληψίας και μετακίνησης μεταξύ των διαδοχικών παραλιών ωοτοκίας του είδους ειδικά στις περιοχές με παρουσία του οικότοπου προτεραιότητας 1120*, (β) των ειδών προτεραιότητας *Caretta caretta* και *Chelonia mydas* στο θαλάσσιο χώρο που αποτελεί μόνιμο ενδιαίτημα διαμονής και ανάπτυξης νεαρών και ανήλικων ατόμων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, Οι ρυθμίσεις για τη μείωση της ταχύτητας στη ναυσιπλοΐα και τα σκάφη αναψυχής αναμένεται να μειώσουν σημαντικά τις συγκρούσεις των σκαφών/ πλοίων/ ταχυπλόων με τα άνωθι είδη και την όχλησή τους από τον υποθαλάσσιο θόρυβο. Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις στη χρήση καθώς και οι προτεινόμενες διαχειριστικές δράσεις του Σχεδίου Διαχείρισης, διασφαλίζουν την άρση ή/και το μετριασμό των πιέσεων που ασκούνται, καθώς και την βελτίωση και διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών. Ο τύπος οικοτόπου 1120* διατηρείται σε καλή κατάσταση λόγω της ελεγχόμενης αγκυροβόλησης σκαφών σε ειδικά ναύδετα για τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων.	2	Η λύση αναμένεται να έχει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στον πληθυσμό και τη διατήρηση των ειδών προτεραιότητας Caretta caretta και Chelonia mydas στο θαλάσσιο χώρο που αποτελεί μόνιμο ενδιαίτημα διαμονής και ανάπτυξης νεαρών και ανήλικων ατόμων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, λόγω συγκρούσεων με τα υδροπλάνα με τα άνωθι είδη όταν αυτά κινούνται με μεγάλες ταχύτητες και πρόκληση τραυματισμών ή και θανάτου των ζώων, αλλά και λόγω όχλησης των ειδών από τον υποθαλάσσιο θόρυβο. Ο τύπος οικοτόπου 1120* υποβαθμίζεται σημαντικά λόγω της ανεξέλεγκτης αγκυροβόλησης σκαφών.	-1	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στη διατήρηση των πληθυσμών (α) του είδους προτεραιότητας *Caretta caretta* στο θαλάσσιο μέτωπο που γειτνιάζει με την παραλία Καστράκι-Πορί η οποία αποτελεί ενδιαίτημα τροφοληψίας και μετακίνησης μεταξύ των διαδοχικών παραλιών ωοτοκίας του είδους ειδικά στις περιοχές με παρουσία του οικότοπου προτεραιότητας 1120*, (β) των ειδών προτεραιότητας *Caretta caretta* και *Chelonia mydas* στο θαλάσσιο χώρο που αποτελεί μόνιμο ενδιαίτημα διαμονής και ανάπτυξης νεαρών και ανήλικων ατόμων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Οι ρυθμίσεις για τη μείωση της ταχύτητας στη ναυσιπλοΐα και τα σκάφη αναψυχής αναμένεται να μειώσουν σημαντικά τις συγκρούσεις των σκαφών/ πλοίων/ ταχυπλόων με τα άνωθι είδη και την όχλησή τους από τον υποθαλάσσιο θόρυβο. Ο τύπος οικοτόπου 1120* διατηρείται σε καλή κατάσταση λόγω της καθολικής απαγόρευσης σκαφών.	2
Κριτήριο 2	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.	2	Η λύση δεν διασφαλίζει τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.	2
Κριτήριο 3	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει την ακεραιότητα των ΕΖΔ και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000	2	Η λύση δεν διασφαλίζει την ακεραιότητα των ΕΖΔ και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000	2
Κριτήριο 4	Η μηδενική λύση δεν προβλέπει την εφαρμογή ενιαίου διαχειριστικού σχεδίου. Η εφαρμογή μεμονωμένων διαχειριστικών δράσεων δεν επαρκούν και δεν διασφαλίζουν την συνεχή εφαρμογή και επαναξιολόγησή τους.	-2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2
Κριτήριο 5	Η λύση εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικές επιπτώσεις σε όλο το θαλάσσιο περιβάλλον λόγω πρόκλησης υποθαλάσσιου θορύβου και αυξημένης πιθανότητας πρόκλησης ατυχήματος ή/και ρύπανσης.	-1	Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις της λύσης αναμένεται να μειώσουν σημαντικά την πρόκληση υποθαλάσσιου θορύβου και την πιθανότητα πρόκλησης ατυχήματος ή/και ρύπανσης.	2	Η λύση εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικές επιπτώσεις σε όλο το θαλάσσιο περιβάλλον λόγω πρόκλησης υποθαλάσσιου θορύβου και αυξημένης πιθανότητας πρόκλησης ατυχήματος ή/και ρύπανσης.	-1	Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις της λύσης αναμένεται να μειώσουν σημαντικά την πρόκληση υποθαλάσσιου θορύβου και την πιθανότητα πρόκλησης ατυχήματος ή/και ρύπανσης.	2

26.12.7 ΘΑΛΑΣΣΙΟΙ ΔΙΑΔΡΟΜΟΙ ΚΙΝΗΣΗΣ ΣΚΑΦΩΝ								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 6	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις δραστηριότητες και την οικονομία της περιοχής.	0	Η ρύθμιση της ταχύτητας στη ναυσιπλοΐα και τα σκάφη αναψυχής που προτείνεται με τη λύση αυτή εκτιμάται ότι θα μειώσει την πιθανότητα πρόκλησης ατυχήματος ή/και ρύπανσης, γεγονός που αναμένεται να έχει εν δυνάμει θετικές επιπτώσεις στην ευρύτερη οικονομία της περιοχής (τουρισμός, αλιεία κ.ά.).	1	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις δραστηριότητες και την οικονομία της περιοχής.	0	Η λύση της καθολικής απαγόρευσης της δραστηριότητας εκτιμάται ότι θα προκαλέσει σοβαρές αρνητικές επιπτώσεις τόσο στον τουρισμό όσο και σε άλλες σημαντικές δραστηριότητες που εξαρτώνται από τη ναυσιπλοΐα και τη μεταφορά προϊόντων, οι οποίες θα επιφέρουν σοβαρές επιπτώσεις στην ευρύτερη οικονομία της.	-2
Κριτήριο 7	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής.	0
Κριτήριο 8	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0
Κριτήριο 9	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στο τοπίο της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στο τοπίο της περιοχής.	0	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στο τοπίο της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στο τοπίο της περιοχής.	0
Κριτήριο 10	Η λύση εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικές επιπτώσεις σε όλο το θαλάσσιο περιβάλλον λόγω αυξημένης πιθανότητας πρόκλησης ατυχήματος ή/και ρύπανσης.	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις σε όλο το θαλάσσιο περιβάλλον λόγω της μειωμένης πιθανότητας πρόκλησης ατυχήματος ή/και ρύπανσης.	1	Η λύση εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικές επιπτώσεις σε όλο το θαλάσσιο περιβάλλον λόγω αυξημένης πιθανότητας πρόκλησης ατυχήματος ή/και ρύπανσης.	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις σε όλο το θαλάσσιο περιβάλλον λόγω του αποκλεισμού πρόκλησης ατυχήματος ή/και ρύπανσης.	1
Κριτήριο 11	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0
Συνολική βαθμολογία		**-10**		**12**		**-5**		**9**

ΕΙΔΙΚΗ ΧΡΗΣΗ 34: ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΩΝ ΠΗΓΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ (ΑΣΠΗΕ)								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 1	Η δημιουργία ΑΣΠΗΕ σε περιοχές που περιλαμβάνουν εκτάσεις με πολύ σημαντικούς τύπους οικοτόπων, μεταξύ αυτών και προτεραιότητας και ενδιαιτήματα πολύ σημαντικών ειδών, μεταξύ αυτών και προτεραιότητας, των οποίων η παρουσία και αντιπροσωπευτικότητα εκτιμάται ως υψηλή ή η κατάσταση των οποίων είναι κακή, αναμένεται να έχει σημαντικά αρνητικές επιπτώσεις στη διατήρηση αυτών. Ειδικότερα αναφέρονται: α) Οι βασικές αρνητικές επιπτώσεις των ΑΣΠΗΕ στα είδη ορνιθοπανίδας συμπεριλαμβάνουν θνησιμότητα εξαιτίας σύγκρουσης (Drewitt and Langston, 2006; Marques et al., 2014), απώλεια ενδιαιτήματος και εκτοπισμό από περιοχές φωλεοποίησης και τροφοληψίας (Drewitt and Langston, 2006; Fernández-Bellon et al., 2019), κατακερματισμό και υποβάθμιση ενδιαιτήματός (Dai et al., 2015; Drewitt and Langston, 2006) και δημιουργία οικολογικών φραγμάτων στις μετακινήσεις ή και στην μετανάστευσή τους (Drewitt and Langston, 2006; Marques et al., 2020; Masden et al., 2009). β) Στην περιοχή GR2540007 υπάρχουν ήδη εγκατεστημένα αρκετά αιολικά πάρκα σε περιοχή που αποτελεί σημαντικό ενδιαίτημα της ορνιθοπανίδας για αρπακτικά πτηνά (μεταξύ των οποίων και ειδών χαρακτηρισμού). Εγκατάσταση νέων αιολικών πάρκων, χωρίς σχεδιασμό, θα οδηγήσει, εκτός των άλλων επιπτώσεων, σε σωρευτικές επιπτώσεις με τα υφιστάμενα αιολικά γ) Επιπτώσεις στα είδη χειροπτεροπανίδας Miniopterus schreibersii, Myotis blythii, Myotis emarginatus, Rhinolophus euryale, Rhinolophus ferrumequinum και Rhinolophus hipposideros από θανατώσεις ατόμων χειροπτέρων (οι αποικίες των οποίων μπορεί να βρίσκονται εντός αλλά και εκτός της περιοχής μελέτης) που μπορούν να προκληθούν από σύγκρουση με ανεμογεννήτριες ή από βαρότραυμα. δ) επιπτώσεις από τη διάνοιξη νέου οδικού δικτύου (συνοδά έργα), λόγω κατακερματισμού ενδιαιτημάτων, υποβάθμιση θέσεων τροφοληψίας και αναπαραγωγής ειδών, όχληση κ.ά., ιδιαίτερα δε στην περιοχή του Χιονοβουνίου, που αποτελεί μία από τις Αδιατάρακτες Φυσικές Περιοχές της χώρας.	-2	Η προτεινόμενη λύση έχει σημαντικά θετικές επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα λόγω άρσης των απειλών από την εγκατάσταση νέων αιολικών πάρκων (εκτός των εγκατεστημένων και ήδη αδειοδοτημένων) σε περιοχές που κρίθηκε ότι οι επιπτώσεις για τα είδη και τους οικοτόπους είναι σημαντικες. Ως θετικές αξιολογούνται και οι ρυθμίσεις του κανονιστικού πλαισίου για τα λειτουργούντα αιολικά πάρκα, αφού αναμένεται να οδηγήσουν σε μετριασμό των επιπτώσεων στην ορνιθοπανίδα, καθώς και σε παρακολούθηση των επιπτώσεων από τη λειτουργία τους, ώστε - αν κριθεί σκόπιμο - να ληφθούν προσθετα μέτρα. Ως ιδιαίτερα θετική επίπτωση στα προστατευτέα αντικείμενα αξιολογείται και η αποφυγή διάνοιξης νέας οδοποιίας (συνοδό έργο) σε σημαντικό τμήμα της περιοχής.	2	Η δημιουργία ΑΣΠΗΕ σε περιοχές που περιλαμβάνουν εκτάσεις με πολύ σημαντικούς τύπους οικοτόπων, μεταξύ αυτών και προτεραιότητας και ενδιαιτήματα πολύ σημαντικών ειδών, μεταξύ αυτών και προτεραιότητας, των οποίων η παρουσία και αντιπροσωπευτικότητα εκτιμάται ως υψηλή ή η κατάσταση των οποίων είναι κακή, αναμένεται να έχει σημαντικά αρνητικές επιπτώσεις στη διατήρηση αυτών. Ειδικότερα αναφέρονται: α) Οι βασικές αρνητικές επιπτώσεις των ΑΣΠΗΕ στα είδη ορνιθοπανίδας συμπεριλαμβάνουν θνησιμότητα εξαιτίας σύγκρουσης (Drewitt and Langston, 2006; Marques et al., 2014), απώλεια ενδιαιτήματος και εκτοπισμό από περιοχές φωλεοποίησης και τροφοληψίας (Drewitt and Langston, 2006; Fernández-Bellon et al., 2019), κατακερματισμό και υποβάθμιση ενδιαιτήματός (Dai et al., 2015; Drewitt and Langston, 2006) και δημιουργία οικολογικών φραγμάτων στις μετακινήσεις ή και στην μετανάστευσή τους (Drewitt and Langston, 2006; Marques et al., 2020; Masden et al., 2009). β) Στην περιοχή GR2540007 υπάρχουν ήδη εγκατεστημένα αρκετά αιολικά πάρκα σε περιοχή που αποτελεί σημαντικό ενδιαίτημα της ορνιθοπανίδας για αρπακτικά πτηνά (μεταξύ των οποίων και ειδών χαρακτηρισμού). Εγκατάσταση νέων αιολικών πάρκων, χωρίς σχεδιασμό, θα οδηγήσει, εκτός των άλλων επιπτώσεων, σε σωρευτικές επιπτώσεις με τα υφιστάμενα αιολικά γ) Επιπτώσεις στα είδη χειροπτεροπανίδας Miniopterus schreibersii, Myotis blythii, Myotis emarginatus, Rhinolophus euryale, Rhinolophus ferrumequinum και Rhinolophus hipposideros από θανατώσεις ατόμων χειροπτέρων (οι αποικίες των οποίων μπορεί να βρίσκονται εντός αλλά και εκτός της περιοχής μελέτης) που μπορούν να προκληθούν από σύγκρουση με ανεμογεννήτριες ή από βαρότραυμα. δ) επιπτώσεις από τη διάνοιξη νέου οδικού δικτύου (συνοδά έργα), λόγω κατακερματισμού ενδιαιτημάτων, υποβάθμιση θέσεων τροφοληψίας και αναπαραγωγής ειδών, όχληση κ.ά., ιδιαίτερα δε στην περιοχή του Χιονοβουνίου, που αποτελεί μία από τις Αδιατάρακτες Φυσικές Περιοχές της χώρας.	-2	Η προτεινόμενη λύση έχει σημαντικά θετικές επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα λόγω άρσης των απειλών από την εγκατάσταση και λειτουργία νέων αιολικών πάρκων και την παύση λειτουργίας των υφιστάμενων. Ως ιδιαίτερα θετική επίπτωση στα προστατευτέα αντικείμενα αξιολογείται και η αποφυγή διάνοιξης νέας οδοποιίας (συνοδό έργο) σε σημαντικό τμήμα της περιοχής και ιδιαίτερα στον Ταΰγετο.	2
Κριτήριο 2	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.	2	Η λύση δεν διασφαλίζει τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.	2

ΕΙΔΙΚΗ ΧΡΗΣΗ 34: ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΩΝ ΠΗΓΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ (ΑΣΠΗΕ)								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 3	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει την ακεραιότητα των ΕΖΔ και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ/ΖΕΠ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000	2	Η λύση δεν διασφαλίζει την ακεραιότητα των ΕΖΔ και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ/ΖΕΠ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000	2
Κριτήριο 4	Η μηδενική λύση δεν προβλέπει την εφαρμογή ενιαίου διαχειριστικού σχεδίου.	-2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2
Κριτήριο 5	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω διάβρωσης από την κατασκευή νέου οδικού δικτύου σε περιοχές όπου δεν υπάρχει υφιστάμενο.	-2	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω αποφυγής της διάβρωσης από την κατασκευή νέου οδικού δικτύου σε περιοχές όπου δεν υπάρχει υφιστάμενο.	1	Η λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω διάβρωσης από την κατασκευή νέου οδικού δικτύου σε περιοχές όπου δεν υπάρχει υφιστάμενο.	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω αποφυγής της διάβρωσης από την κατασκευή νέου οδικού δικτύου σε περιοχές όπου δεν υπάρχει υφιστάμενο.	1
Κριτήριο 6	Η εγκατάσταση ΑΣΠΗΕ θα μπορούσε δυνητικά να προκαλέσει θετικές επιπτώσεις (κυρίως λόγω αντισταθμιστικών) αλλά και αρνητικές επιπτώσεις (υποβάθμιση των οικοσυστημικών υπηρεσιών, της αισθητικής αξίας του τοπίου, της πολιτιστικής αξίας και εν γένει της αξίας του τουριστικού προϊόντος στην περιοχή, καθώς και κοινωνική αντίδραση).	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες ανθρωπογενείς δραστηριότητες και στο οικονομικό περιβάλλον, κυρίως λόγω της διατήρησης των οικοσυστημικών υπηρεσιών και την βιώσιμη ανάπτυξη, μέσω προώθησης και ανάδειξης του εναλλακτικού τουρισμού . Η απουσία έργων ΑΣΠΗΕ και η διατήρηση της αξίας του τοπίου και της φυσικότητας της περιοχής της Ελαφονήσου, βελτιώνει σημαντικά την αξία της περιοχής και ενισχύει μακροπρόθεσμα την τοπική οικονομία της μέσω της βιώσιμης ανάπτυξης.	1	Η εγκατάσταση ΑΣΠΗΕ θα μπορούσε δυνητικά να προκαλέσει θετικές επιπτώσεις (κυρίως λόγω αντισταθμιστικών) αλλά και αρνητικές επιπτώσεις (υποβάθμιση των οικοσυστημικών υπηρεσιών, της αισθητικής αξίας του τοπίου, της πολιτιστικής αξίας και εν γένει της αξίας του τουριστικού προϊόντος στην περιοχή, καθώς και κοινωνική αντίδραση).	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες ανθρωπογενείς δραστηριότητες και στο οικονομικό περιβάλλον, κυρίως λόγω της διατήρησης των οικοσυστημικών υπηρεσιών και την βιώσιμη ανάπτυξη, μέσω προώθησης και ανάδειξης του εναλλακτικού τουρισμού . Η απουσία έργων ΑΣΠΗΕ και η διατήρηση της αξίας του τοπίου και της φυσικότητας της περιοχής της Ελαφονήσου, βελτιώνει σημαντικά την αξία της περιοχής και ενισχύει μακροπρόθεσμα την τοπική οικονομία της μέσω της βιώσιμης ανάπτυξης.	1
Κριτήριο 7	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά	0
Κριτήριο 8	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στις χρήσεις γης, λόγω μεταβολής των φυσικών οικοσυστημάτων, σε τεχνικά έργα (εγκατάσταση Α/Γ και οδικό δίκτυο)	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες χρήσεις γης, αφού διασφαλίζει και δεν αλλοιώνει τις υφιστάμενες χρήσεις (δασική διαχείριση, φυσικές εκτάσεις), ενώ συνάδει με τον υπερκείμενο χωροταξικό σχεδιασμό (όπου εφαρμόζεται).	1	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στις χρήσεις γης, λόγω μεταβολής των φυσικών οικοσυστημάτων, σε τεχνικά έργα (εγκατάσταση Α/Γ και οδικό δίκτυο)	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες χρήσεις γης, αφού διασφαλίζει και δεν αλλοιώνει τις υφιστάμενες χρήσεις (δασική διαχείριση, φυσικές εκτάσεις), ενώ συνάδει με τον υπερκείμενο χωροταξικό σχεδιασμό (όπου εφαρμόζεται).	1
Κριτήριο 9	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις λόγω αλλοίωσης του φυσικού τοπίου, ιδιαίτερα δε στην περιοχή του Ταΰγετου, όπου δεν υπάρχουν εγκατεστημένα αιολικά πάρκα.	-2	Η προτεινόμενη λύση έχει σημαντικά θετικές επιπτώσεις στο τοπίο λόγω διατήρησης της αξίας του και αποφυγή αλλοίωσης του φυσικού τοπίου, ιδιαιτερα σε περιοχές με τουριστική ανάπτυξη όπως η Μονεμβασιά και η Ελαφόνησος, όπου δεν υπάρχουν εγκατεστημένα αιολικά πάρκα.	2	Η λύση αναμένεται να έχει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις λόγω αλλοίωσης του φυσικού τοπίου, ιδιαίτερα δε στην περιοχή της Μονεμβασιάς και της Ελαφονήσου, όπου δεν υπάρχουν εγκατεστημένα αιολικά πάρκα.	-2	Η προτεινόμενη λύση έχει σημαντικά θετικές επιπτώσεις στο τοπίο λόγω διατήρησης της αξίας του και αποφυγή αλλοίωσης του φυσικού τοπίου, ιδιαίτερα δε στην περιοχή του Ταΰγετου, όπου δεν υπάρχουν εγκατεστημένα αιολικά πάρκα.	2
Κριτήριο 10	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και ασφάλεια	0	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και ασφάλεια	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και ασφάλεια	0	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και ασφάλεια	0

ΕΙΔΙΚΗ ΧΡΗΣΗ 34: ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΩΝ ΠΗΓΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ (ΑΣΠΗΕ)								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 11	**Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή**	2	**Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή μέσω των προτάσεων δεδομένου ότι: α) δεν προτείνεται η παύση λειτουργίας αιολικών πάρκων με άδεια εγκατάστασης / λειτουργίας, β) δεν αποτρέπεται / απαγορεύεται η υλοποίηση των αιολικών πάρκων που έχουν αδειοδοτηθεί περιβαλλοντικά (ΑΕΠΟ), γ) επιτρέπεται στις ΖΒΔΦΠ η εγκατάσταση λοιπών ΑΠΕ, πλην αιολικών δ) επιτρέπεται σε σημαντικό μέρος της Περιοχής Αιολικής Προτεραιοτητας η εγκατάσταση Αιολικών πάρκων, εφόσον εξασφαλίζεται η προστασία των ειδών ορνιθοπανίδας και χειροπτέρων ε) επιτρέπεται η εγκατάσταση και χρήση μικρών αυτόνομων ανεμογεννητριών, μη συνδεδεμένων στο δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρισμού και φωτοβολταϊκών από αυτοπαραγωγούς και για την αυτονομία τουριστικών, κτηνοτροφικών και βιοτεχνικών μονάδων, στ) προτείνονται διαχειριστικές δράσεις για την κατά το δυνατόν αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στα προστατευτέα αντικείμενα**	1	**Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή**	2	**Η λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στη κλιματική αλλαγή λόγω του ότι: α) προτείνεται η παύση λειτουργίας αιολικών πάρκων με άδεια εγκατάστασης / λειτουργίας, β)απαγορεύεται η υλοποίηση των αιολικών πάρκων που έχουν αδειοδοτηθεί περιβαλλοντικά (ΑΕΠΟ). Παρ' όλα αυτά αναμένονται και θετικές επιπτώσεις λόγω του ότι: α) επιτρέπεται στις ΖΒΔΦΠ η εγκατάσταση λοιπών ΑΠΕ, πλην αιολικών και β) επιτρέπεται η εγκατάσταση και χρήση μικρών αυτόνομων ανεμογεννητριών, μη συνδεδεμένων στο δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρισμού και φωτοβολταϊκών από αυτοπαραγωγούς και για την αυτονομία τουριστικών, κτηνοτροφικών και βιοτεχνικών μονάδων, δ) προτείνονται διαχειριστικές δράσεις για την κατά το δυνατόν αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στα προστατευτέα αντικείμενα**	-2
Συνολική βαθμολογία		**-12**		**14**		**-7**		**11**

4.3.5.8 Περιγραφή Εναλλακτικών Λύσεων στην σΠΠΒ «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα» (ΠΠΒ-08)

Στα πλαίσια της παρούσας εξετάστηκαν τέσσερα εναλλακτικά σενάρια, μεταξύ των οποίων και το μηδενικό.

Εναλλακτική λύση 1 (Μηδενική λύση)

Ως μηδενική λύση προσδιορίζεται αυτή που αποτυπώνει με ακρίβεια την υφιστάμενη κατάσταση, αυτή δηλαδή που δεν περιλαμβάνει την υλοποίηση του έργου των ΕΠΜ και του θεσμικού πλαισίου προστασίας και διαχείρισης που προκύπτει από αυτό. Η μηδενική λύση αποτελεί τη συνέχιση του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου στην περιοχή, χωρίς να υπάρξουν κανονιστικές ή άλλες ρυθμίσεις βάσει του Προεδρικού Διατάγματος της προστατευόμενης περιοχής και του Σχεδίου Διαχείρισης.

Στη μηδενική λύση λαμβάνεται υπόψη:

- Το ισχύον θεσμικό πλαίσιο προστασίας και διαχείρισης που προκύπτει από την ένταξη των περιοχών στο δίκτυο Natura 2000 και την υπαγωγή τους στο σχετικό εθνικό και ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο
- Οι ρυθμίσεις που προβλέπονται στα ισχύοντα χωροταξικά και λοιπά σχέδια και προγράμματα
- Το γεγονός ότι όλα τα έργα δύναται να αδειοδοτηθούν στο σύνολο της έκτασης της προστατευόμενης περιοχής μέσω διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης αυτών και της μελέτης ειδικής οικολογικής αξιολόγησης και δέουσας εκτίμησης επιπτώσεων (ΕΟΑ).
- Το γεγονός ότι όλες οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες δύναται να ασκηθούν στο σύνολο της έκτασης της προστατευόμενης περιοχής, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσια που τις διέπει, χωρίς πρόσθετες ρυθμίσεις, όρους και περιορισμούς.

Εναλλακτική λύση 2 (προτεινόμενη)

Στην Εναλλακτική Λύση 2, η οποία αποτελεί και την προτεινόμενη από την παρούσα μελέτη και αναλύθηκε στις ενότητες 4.3.1, 4.3.2, 4.3.3 και 4.3.4 οι παραδοχές είναι:

- Ο καθορισμός των επιμέρους ζωνών που έχει προταθεί στηρίζεται στις ισχύουσες διατάξεις και συγκεκριμένα στην παράγραφο 4 (α, β, γ και δ) του άρθρου 19 του Ν. 1650/1986, όπως αντικαταστάθηκε και ισχύει με το άρθρο 46 του Ν. 4685/2020.
- Ο καθορισμός των επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων ανά ζώνη προστασίας που έχει προταθεί στηρίζεται στις ισχύουσες διατάξεις και συγκεκριμένα στα άρθρα 14α, 14β, 14γ και 14δ του ΠΔ 59/2018, όπως συμπληρώθηκε και ισχύει με το άρθρο 44 παρ. 18 του Ν. 4685/2020
- Οι προτάσεις των επιμέρους ζωνών, των επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων ανά ζώνη, των ειδικών όρων και περιορισμών, των κανονιστικών διατάξεων, στηρίζονται στην καταγραφή και αξιολόγηση του προστατευτέου αντικειμένου (Ενότητες 2.2, 3.1, 3.3 και 4.3.2), με στόχο την διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.

- Έχει ληφθεί υπόψη και έχει συνεκτιμηθεί ο ισχύον χωροταξικός σχεδιασμός της περιοχής
- Έχουν ληφθεί υπόψη οι υφιστάμενες ανθρωπογενείς δραστηριότητες στην περιοχή και όπου κρίθηκε σκόπιμο προτάθηκαν κατάλληλες ρυθμίσεις για την μείωση ή την άρση των πιέσεων που ασκούν στα προστατευτέα αντικείμενα. Κύριος στόχος είναι η κατά το δυνατόν συνέχιση άσκησης των ανθρωπογενών δραστηριοτήτων διασφαλίζοντας την προστασία των ειδών και τύπων οικοτόπων.
- Έχουν προταθεί κατάλληλα μέτρα προστασίας και διαχείρισης για τα είδη και τους τύπους οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου.
- Έχουν συνεκτιμηθεί και αξιολογηθεί οι αναπτυξιακές τάσεις της περιοχής, καθώς και τα προγραμματιζόμενα έργα.
- Έχουν προταθεί μέτρα βιώσιμης ανάπτυξης της περιοχής.
- Ως κύριες παραδοχές σε επιλεγμένες ειδικές χρήσεις και ρυθμίσεις εξετάζονται οι ακόλουθες:
- Οι δραστηριότητες που ασκούνται επί των παραλιακών Ζωνών Προστασίας της Φύσης (ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10) και συγκεκριμένα οι ειδικές χρήσεις (13) Αναψυκτήρια και οι προτεινόμενες δραστηριότητες αναψυχής – εναλλακτικού τουρισμού (περιλαμβάνεται και η απλή παραχώρηση αιγιαλού και παραλίας), περιλαμβάνουν ειδικότερες ρυθμίσεις για την προστασία των ειδών και τύπων οικοτόπων και ιδιαίτερα για την προστασία των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων 2110, 2120 και 2190, τον πληθυσμό και τη διατήρηση του είδους προτεραιότητας *Caretta caretta* το οποίο χρησιμοποιεί τις παραλίες ως ενδιαίτημα φωλεοποίησης. Επίσης η άσκηση των δραστηριοτήτων διέπεται από το «Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής» (ΜΜ25403CF0304).
- Ειδικές ρυθμίσεις προτείνονται και για το οδικό δίκτυο (χρήση 26.12.1. Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων) (δυνατότητα εξειδίκευσης βάσει της οικείας νομοθεσίας)), όπου στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης επιτρέπεται μόνο η συντήρηση του υφιστάμενου οδικού δικτύου κατόπιν έγκρισης περιβαλλοντικών όρων και χωρίς επίστρωση με σταθερό κατάστρωμα. Ειδικοί όροι ισχύουν και για τη δημιουργία νέων οδών όπου απαιτείται η εξασφάλιση της αποκατάστασης της έκτασης του έργου μετά το πέρας των εργασιών και όχι πάνω στους αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων. Η χωρητικότητα του οδικού δικτύου ρυθμίζεται στο σχέδιο διαχείρισης, ενώ δύναται η απαγόρευση διέλευσης με μηχανοκίνητα μέσα σε συγκεκριμένα τμήματα του δικτύου με στόχο την προστασία των τύπων οικοτόπων και των ειδών με παρουσία στην περιοχή.

Εναλλακτική λύση 3 (δυσμενέστερη ως προς το προστατευτέο αντικείμενο)

Στην Εναλλακτική Λύση 3, ισχύουν οι βασικές παραδοχές της Εναλλακτικής λύσης 2, ενώ ως κύριες τροποποιήσεις σε επιλεγμένες ειδικές χρήσεις και ρυθμίσεις εξετάζονται οι ακόλουθες:

- Οι δραστηριότητες που ασκούνται επί των παραλιακών Ζωνών Προστασίας της Φύσης (ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09, ΖΠΦ-10) και συγκεκριμένα οι ειδικές χρήσεις (13) Αναψυκτήρια και οι προτεινόμενες δραστηριότητες αναψυχής – εναλλακτικού τουρισμού

(περιλαμβάνεται και η απλή παραχώρηση αιγιαλού και παραλίας), δεν περιλαμβάνουν τις ειδικότερες ρυθμίσεις που περιγράφονται στην προτεινόμενη λύση. Επίσης η άσκηση των δραστηριοτήτων δεν διέπεται από το «Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής» (ΜΜ25403CF0304).

- Ειδικές ρυθμίσεις προτείνονται και για το οδικό δίκτυο (χρήση 26.12.1. Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων) (δυνατότητα εξειδίκευσης βάσει της οικείας νομοθεσίας)), όπου στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης επιτρέπεται μόνο η συντήρηση του υφιστάμενου οδικού δικτύου κατόπιν έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, χωρίς όμως περιορισμό στην ασφαλτοστρωση. Ειδικοί όροι ισχύουν και για τη δημιουργία νέων οδών όπου απαιτείται η εξασφάλιση της αποκατάστασης της έκτασης του έργου μετά το πέρας των εργασιών και όχι πάνω στους αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων. Η χωρητικότητα του οδικού δικτύου ρυθμίζεται στο σχέδιο διαχείρισης, ενώ δύναται η απαγόρευση διέλευσης με μηχανοκίνητα μέσα σε συγκεκριμένα τμήματα του δικτύου με στόχο την προστασία των τύπων οικοτόπων και των ειδών με παρουσία στην περιοχή.

Εναλλακτική λύση 4 (δυσμενέστερη ως προς το ανθρωπογενές και οικονομικό περιβάλλον)

Στην Εναλλακτική Λύση 4, ισχύουν οι βασικές παραδοχές της Εναλλακτικής λύσης 2, ενώ ως κύριες τροποποιήσεις σε επιλεγμένες ειδικές χρήσεις και ρυθμίσεις εξετάζονται οι ακόλουθες:

- Στις επιτρεπόμενες δραστηριότητες που ασκούνται επί των παραλιακών Ζωνών Προστασίας της Φύσης (ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-10) δεν περιλαμβάνεται η ειδική χρήση (13) Αναψυκτήρια, ενώ στις ρυθμίσεις των δραστηριοτήτων αναψυχής – εναλλακτικών τουρισμού δεν περιλαμβάνεται η απλή παραχώρηση αιγιαλού και παραλίας. Επίσης η άσκηση των δραστηριοτήτων δεν διέπεται από το «Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής» (ΜΜ25510ΜΒ0301).
- Ειδικές ρυθμίσεις προτείνονται και για το οδικό δίκτυο (χρήση 26.12.1. Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων) (δυνατότητα εξειδίκευσης βάσει της οικείας νομοθεσίας)), όπου στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης επιτρέπεται μόνο η συντήρηση του υφιστάμενου οδικού δικτύου κατόπιν έγκρισης περιβαλλοντικών όρων και χωρίς επίστρωση με σταθερό κατάστρωμα. Επίσης, η δημιουργία νέων οδών απαγορεύεται καθολικά. Η χωρητικότητα του οδικού δικτύου ρυθμίζεται στο σχέδιο διαχείρισης, ενώ δύναται η απαγόρευση διέλευσης με μηχανοκίνητα μέσα σε συγκεκριμένα τμήματα του δικτύου με στόχο την προστασία των τύπων οικοτόπων και των ειδών με παρουσία στην περιοχή.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΨΥΧΗΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΠΑΡΑΛΙΩΝ: 13- ΑΝΑΨΥΚΤΗΡΙΑ, ΑΝΑΨΥΧΗ - ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 1	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στους αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων 2110, 2120 και 2190, στον πληθυσμό και τη διατήρηση του είδους προτεραιότητας *Caretta caretta* το οποίο χρησιμοποιεί την παραλία Ευρώτα ως ενδιαίτημα φωλεοποίησης. Στην περιοχή καταγράφεται υψηλή επισκεψιμότητα και υψηλές πιέσεις στα αμμοθινικά οικοσυστήματα και τα είδη που τα χρησιμοποιούν για αναπαραγωγή.	-2	Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις για τις δραστηριότητες στις παραλίες αναμένεται να έχουν εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στους αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων 2110, 2120 και 2190, στον πληθυσμό και τη διατήρηση του είδους προτεραιότητας *Caretta caretta* το οποίο χρησιμοποιεί τις παραλίες ως ενδιαίτημα φωλεοποίησης, . Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις στις χρήσεις επί των παραλιών, το προτεινόμενο κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών δραστηριοτήτων, καθώς και οι προτεινόμενες διαχειριστικές δράσεις του Σχεδίου Διαχείρισης, διασφαλίζουν την άρση ή/και το μετριασμό των πιέσεων που ασκούνται, καθώς και την βελτίωση και διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών.	2	Η λύση αναμένεται να έχει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στους αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων 2110, 2120 και 2190, στον πληθυσμό και τη διατήρηση του είδους προτεραιότητας *Caretta caretta* το οποίο χρησιμοποιεί τις παραλίες ως ενδιαίτημα φωλεοποίηση. Στην περιοχή καταγράφεται υψηλή επισκεψιμότητα και υψηλές πιέσεις στα αμμοθινικά οικοσυστήματα και τα είδη που τα χρησιμοποιούν για αναπαραγωγ.	-2	Η προτεινόμενη λύση, μέσω απαγόρευσης εγκατάστασης αναψυκτηρίων και υποδομών για την υποστήριξη των λουόμενων (π.χ. παραχώρηση απλής χρήσης), αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στους αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων 2110, 2120 και 2190, στον πληθυσμό και τη διατήρηση του είδους προτεραιότητας *Caretta caretta* το οποίο χρησιμοποιεί τις παραλίες ως ενδιαίτημα φωλεοποίησης. Η απουσία λοιπών ρυθμίσεων για την άσκηση των αναψυχικών δραστηριοτήτων θα οδηγήσει στην συνέχιση άσκησης των πιέσεων από τους λουόμενους, με επιπτώσεις στους τύπους οικοτόπων και τα είδη.	1
Κριτήριο 2	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.	2	Η λύση δεν διασφαλίζει τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να συμβάλλει θετικά στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.	1
Κριτήριο 3	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει την ακεραιότητα των ΕΖΔ και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ/ΖΕΠ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000	2	Η λύση δεν διασφαλίζει την ακεραιότητα των ΕΖΔ και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει θετική επίπτωση στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ/ΖΕΠ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000	1
Κριτήριο 4	Η μηδενική λύση δεν προβλέπει την εφαρμογή ενιαίου διαχειριστικού σχεδίου. Η εφαρμογή μεμονωμένων διαχειριστικών δράσεων δεν επαρκούν και δεν διασφαλίζουν την συνεχή εφαρμογή και επαναξιολόγησή τους.	-2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	1	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	1
Κριτήριο 5	Η μηδενική λύση εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στο έδαφος λόγω διάβρωσης των αμμοθινών (ποδοπάτηση, κίνηση τροχοφόρων επί των αμμοθινών, υποδομές και έργα εξυπηρέτησης τουριστικής δραστηριότητας κ.λπ). Επιπτώσεις επίσης επιφέρει και η ρύπανση από τα στερεά απόβλητα των επισκεπτών και επαγγελματιών που δραστηριοποιούνται στις ακτές.	-2	Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις της λύσης αναμένεται να έχουν θετικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω άρσης / μετριασμού των πιέσεων που ασκούνται και έχουν σαν αποτέλεσμα τη διάβρωση των αμμοθινών και τη ρύπανση των παραλιών.	2	Η λύση εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στο έδαφος λόγω διάβρωσης των αμμοθινών (ποδοπάτηση, κίνηση τροχοφόρων επί των αμμοθινών, υποδομές και έργα εξυπηρέτησης τουριστικής δραστηριότητας κ.λπ). Επιπτώσεις επίσης επιφέρει και η ρύπανση από τα στερεά απόβλητα των επισκεπτών και επαγγελματιών που δραστηριοποιούνται στις ακτές.	-2	Η λύση εκτιμάται ότι θα έχει επιπτώσεις στο έδαφος λόγω διάβρωσης των αμμοθινών (ποδοπάτηση, κίνηση τροχοφόρων επί των αμμοθινών) και ρύπανσης από τα στερεά απόβλητα των επισκεπτών.	-1
Κριτήριο 6	Η μηδενική λύση εκτιμάται ότι θα προκαλέσει μελλοντικά αρνητικές επιπτώσεις στην επισκεψιμότητα της περιοχής λόγω των επιπτώσεων στο τοπίο και τις παραλίες από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων, την ρύπανση, την χωρίς ρύθμιση ανάπτυξη εμπορικών δραστηριοτήτων. Οι επιπτώσεις στις οικοσυστημικές υπηρεσίες στην περιοχή και η εν γένει υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος δύναται να επιφέρει μείωση της αξίας της	-1	Η ρύθμιση της αναψυχικής δραστηριότητας επί των παραλιών που προτείνεται με τη λύση αυτή εκτιμάται ότι θα προκαλέσει θετικές επιπτώσεις στην επισκεψιμότητα της περιοχής, θα διασφαλίσει τις οικοσυστημικές της υπηρεσίες και θα αναβαθμίσει την αξία της περιοχής, με θετικές επιπτώσεις στην ευρύτερη οικονομία της.	1	Η λύση εκτιμάται ότι θα προκαλέσει μελλοντικά αρνητικές επιπτώσεις στην επισκεψιμότητα της περιοχής λόγω των επιπτώσεων στο τοπίο και τις παραλίες από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων, την ρύπανση, την χωρίς ρύθμιση ανάπτυξη εμπορικών δραστηριοτήτων. Οι επιπτώσεις στις οικοσυστημικές υπηρεσίες στην περιοχή και η εν γένει υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος δύναται να επιφέρει μείωση της αξίας της περιοχής και να έχει επιπτώσεις στην ευρύτερη οικονομία της.	-1	Η λύση εκτιμάται ότι θα προκαλέσει μελλοντικά αρνητικές επιπτώσεις στην επισκεψιμότητα της περιοχής λόγω των επιπτώσεων στο τοπίο και τις παραλίες από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων και την ρύπανση. Οι επιπτώσεις στις οικοσυστημικές υπηρεσίες στην περιοχή και η εν γένει υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος δύναται να επιφέρει μείωση της αξίας της περιοχής και να έχει επιπτώσεις στην ευρύτερη οικονομία της.	-1

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΨΥΧΗΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΠΑΡΑΛΙΩΝ: 13- ΑΝΑΨΥΚΤΗΡΙΑ, ΑΝΑΨΥΧΗ - ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
	περιοχής και να έχει επιπτώσεις στην ευρύτερη οικονομία της.							
Κριτήριο 7	Η μηδενική λύση εκτιμάται ότι προκαλεί αρνητικές επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής, ιδιαίτερα στην ευρύτερη περιοχή της ζώνης ΖΒΔΦΠ_06 στο Βαλτάκι, η οποία είναι κηρυγμένη Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α. Οι επιπτώσεις προέρχονται από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων, την ρύπανση, την χωρίς ρύθμιση ανάπτυξη εμπορικών δραστηριοτήτων, τις παράνομες δραστηριότητες επί των παραλιών.	-1	Η ρύθμιση της αναψυχικής δραστηριότητας επί των παραλιών που προτείνεται με τη λύση αυτή εκτιμάται ότι θα επιφέρει θετικές επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά, ιδιαίτερα στην ευρύτερη περιοχή της ζώνης ΖΒΔΦΠ_06 στο Βαλτάκι, η οποία είναι κηρυγμένη Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α, λόγω άρσης/μετριασμού των πιέσεων που ασκούνται από την άσκηση των δραστηριοτήτων.	1	Η λύση εκτιμάται ότι προκαλεί αρνητικές επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής, ιδιαίτερα στην ευρύτερη περιοχή της ζώνης ΖΒΔΦΠ_06 στο Βαλτάκι, η οποία είναι κηρυγμένη Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α. Οι επιπτώσεις προέρχονται από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων, την ρύπανση, την χωρίς ρύθμιση ανάπτυξη εμπορικών δραστηριοτήτων, τις παράνομες δραστηριότητες επί των παραλιών.	-1	Η λύση εκτιμάται ότι προκαλεί αρνητικές επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής, ιδιαίτερα στην ευρύτερη περιοχή της ζώνης ΖΒΔΦΠ_06 στο Βαλτάκι, η οποία είναι κηρυγμένη Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α. Οι επιπτώσεις προέρχονται από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων, την ρύπανση, την χωρίς ρύθμιση ανάπτυξη εμπορικών δραστηριοτήτων, τις παράνομες δραστηριότητες επί των παραλιών.	-1
Κριτήριο 8	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής.	0
Κριτήριο 9	Η μηδενική λύση εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στο τοπίο, ιδιαίτερα στην ευρύτερη περιοχή της ζώνης ΖΒΔΦΠ_06 στο Βαλτάκι που είναι χαρακτηρισμένη Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α.. Οι επιπτώσεις προέρχονται από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων, την ρύπανση, την χωρίς ρύθμιση ανάπτυξη εμπορικών δραστηριοτήτων, τις παράνομες δραστηριότητες επί των παραλιών.	-2	Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις της λύσης αναμένεται να έχουν θετικές επιπτώσεις στο τοπίο, ιδιαίτερα στην ευρύτερη περιοχή της ζώνης ΖΒΔΦΠ_06 στο Βαλτάκι που είναι χαρακτηρισμένη Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α., λόγω άρσης / μετριασμού των πιέσεων που ασκούνται και έχουν σαν αποτέλεσμα την αισθητική υποβάθμιση του τοπίου.	2	Η λύση εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στο τοπίο, ιδιαίτερα στην ευρύτερη περιοχή της ζώνης ΖΒΔΦΠ_06 στο Βαλτάκι που είναι χαρακτηρισμένη Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α. Οι επιπτώσεις προέρχονται από την χωρίς ρύθμιση άσκηση των δραστηριοτήτων, την ρύπανση, την χωρίς ρύθμιση ανάπτυξη εμπορικών δραστηριοτήτων, τις παράνομες δραστηριότητες επί των παραλιών.	-2	Η λύση θα εκτιμάται ότι θα προκαλέσει θετικές επιπτώσεις στο τοπίο, ιδιαίτερα στην ευρύτερη περιοχή της ζώνης ΖΒΔΦΠ_06 στο Βαλτάκι που είναι χαρακτηρισμένη Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α, λόγω απουσίας εμπορικών δραστηριοτήτων και κατασκευών που έχουν σαν αποτέλεσμα την αισθητική υποβάθμιση του τοπίου.	1
Κριτήριο 10	Η μηδενική λύση εκτιμάται ότι δύναται να προκαλέσει επιπτώσεις στην υγεία και ασφάλεια των επισκεπτών των παραλιών, λόγω ρύπανσης και άναρχης, μη νόμιμης και χωρίς έλεγχο ανάπτυξης υποδομών εξυπηρέτησης των επισκεπτών.	-1	Η λύση θα μπορούσε δυνητικά να προκαλέσει θετικές επιπτώσεις στην ασφάλεια των επισκεπτών της προστατευόμενης περιοχής, μέσω των προτεινόμενων δράσεων.	1	Η λύση εκτιμάται ότι δύναται να προκαλέσει επιπτώσεις στην υγεία και ασφάλεια των επισκεπτών των παραλιών, λόγω ρύπανσης και άναρχης, μη νόμιμης και χωρίς έλεγχο ανάπτυξης υποδομών εξυπηρέτησης των επισκεπτών.	-1	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην ασφάλεια των επισκεπτών της προστατευόμενης περιοχής	0
Κριτήριο 11	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή	0
Συνολική βαθμολογία		**-15**		**15**		**-12**		**2**

ΕΙΔΙΚΗ ΧΡΗΣΗ 26.12.1: ΟΔΟΙ (ΚΙΝΗΣΗΣ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ)								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 1	Η δημιουργία νέων οδικών οδών και τα συνοδά έργα οδοποιίας θα επιφέρουν σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στη διατήρηση των αμμοθινικών ειδών και τύπων οικοτόπων, δημιουργώντας κατακερματισμό των οικοσυστημάτων και του τοπίου και περαιτέρω μείωση της βιοποικιλότητας Η αλόγιστη διάνοιξη νέων οδικών προσβάσεων διευκολύνει την πρόσβαση στα αμμοθινικά οικοσυστήματα, αυξάνοντας έτσι τις επιπτώσεις της ανθρώπινης παρουσίας (όχληση, ρύπανση), αλλά και την υποβάθμισή τους.	-2	Η προτεινόμενη λύση έχει σημαντικά θετικές επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα της περιοχής λόγω άρσης των απειλών από την διάνοιξη νέων οδικών οδών (εκτός των υφιστάμενων) που θα οδηγούσε σε κατακερματισμό και υποβάθμιση του βαθμού διατήρησης των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων και των ενδιαιτημάτων των ειδών θαλασσίων χελωνών. Στις παράκτιες Ζώνες Προστασίας της Φύσης προβλέπονται δράσεις διατήρησης και διαχείρισης για τη διατήρηση των ενδιαιτημάτων του είδους *Caretta caretta*. Ως θετικές αξιολογούνται και οι ρυθμίσεις του κανονιστικού πλαισίου για τη συντήρηση του υφιστάμενου οδικού δικτύου, αφού αναμένεται να οδηγήσουν σε μετριασμό των επιπτώσεων, καθώς και σε παρακολούθηση των επιπτώσεων από τη χρήση τους, ώστε - αν κριθεί σκόπιμο - να ληφθούν πρόσθετα μέτρα. Ως θετική κρίνεται η ρύθμιση για τη διάνοιξη οδικού δικτύου όπου απαιτείται η εξασφάλιση της αποκατάστασης της έκτασης του έργου μετά το πέρας των εργασιών και όχι πάνω στους αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων.	2	Η δημιουργία έργων οδοποιίας στο οδικό δίκτυο θα επιφέρει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στους αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων και τους πληθυσμούς τους είδους Caretta caretta που αποτελούν αναπαραγωγικό της πεδίο. Η ασφαλτόστρωση του υφιστάμενου οδικού δικτύου που βρίσκεται πλησίων ή πάνω στους αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων αναμένεται να δημιουργήσει υποβάθμιση του οικότοπου προτεραιότητας 2250* και κατακερματισμό του ενδιαιτήματος του είδους Caretta caretta, του οποίου αποτελεί ενδιαίτημα αναπαραγωγής. Ως εκ τούτου η τυχόν διαπλάτυνση και σφαλτόστρωση των ήδη υφιστάμενων οδών στο πλαίσιο κατασκευής και λειτουργίας θα οδηγήσει στην αύξηση των επισκεπτών και υποβάθμιση του βαθμού διατήρησης του είδους. Ως θετική κρίνεται η ρύθμιση για τη διάνοιξη οδικού δικτύου όπου απαιτείται η εξασφάλιση της αποκατάστασης της έκτασης του έργου μετά το πέρας των εργασιών και όχι πάνω στους αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων, ο έλεγχος της κυκλοφορίας από το σχέδιο διαχείρισης καθώς και σε παρακολούθηση των επιπτώσεων, ώστε - αν κριθεί σκόπιμο - να ληφθούν πρόσθετα μέτρα.	-1	Η προτεινόμενη λύση έχει σημαντικά θετικές επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα και κυρίως στους αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων και τα ενδιαιτήματα ειδών θαλασσίων χελωνών Caretta caretta, λόγω άρσης των απειλών από την αποφυγή δημιουργίας νέου οδικού δικτύου που θα οδηγούσε σε κατακερματισμό και υποβάθμιση του βαθμού διατήρησης του αμμοθινικού ενδιαιτήματος του είδους.	2
Κριτήριο 2	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.	-1	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.	1	Η λύση δεν διασφαλίζει τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.	-1	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.	1
Κριτήριο 3	Η μηδενική λύση δεν διασφαλίζει την ακεραιότητα των ΕΖΔ και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ/ΖΕΠ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000.	2	Η λύση δεν διασφαλίζει την ακεραιότητα των ΕΖΔ και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000	-2	Η προτεινόμενη λύση αναμένεται να έχει εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ΕΖΔ/ΖΕΠ και της συνοχής του δικτύου Natura 2000	2
Κριτήριο 4	Η μηδενική λύση δεν προβλέπει την εφαρμογή ενιαίου διαχειριστικού σχεδίου.	-2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο και λοιπά μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει μέτρα για άρση των πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	1	Η προτεινόμενη λύση προβλέπει την εφαρμογή διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει κανονιστικό πλαίσιο, καθώς και σχέδιο παρακολούθησης το οποίο αξιολογεί τις διαχειριστικές δράσεις και την αποτελεσματικότητά τους στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.	2
Κριτήριο 5	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω διάβρωσης από την κατασκευή νέου οδικού δικτύου σε περιοχές όπου δεν υπάρχει υφιστάμενο.	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω αποφυγής της διάβρωσης από την κατασκευή νέου οδικού δικτύου σε περιοχές όπου δεν υπάρχει υφιστάμενο.	1	Η λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω διάβρωσης από την κατασκευή νέου οδικού δικτύου σε περιοχές όπου δεν υπάρχει υφιστάμενο.	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στο έδαφος, λόγω αποφυγής της διάβρωσης από την κατασκευή νέου οδικού δικτύου σε περιοχές όπου δεν υπάρχει υφιστάμενο.	1

ΕΙΔΙΚΗ ΧΡΗΣΗ 26.12.1: ΟΔΟΙ (ΚΙΝΗΣΗΣ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ)								
Παράμετρος	**Εναλλακτική 1 (Μηδενική)**		**Εναλλακτική 2 (Προτεινόμενη)**		**Εναλλακτική 3**		**Εναλλακτική 4**	
Κριτήριο 6	Η διάνοιξη νέων οδών στην περιοχή αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες και νέες χρήσεις γης της περιοχής. Η ανεξέλεγκτη και χωρίς σχεδιασμό διάνοιξη νέων οδών δύναται να οδηγήσει μακροπρόθεσμα σε υποβάθμιση του του φυσικού περιβάλλοντος και σύγκρουση μεταξύ των διαφορετικών χρήσεων γης που υπάρχουν ή δύναται να αναπτυχθούν στην περιοχή. Αναμένονται αρνητικές επιπτώσεις σε ότι αφορά την υποβάθμιση των οικοσυστημικών υπηρεσιών, της αισθητικής αξίας του τοπίου, της πολιτιστικής αξίας και εν γένει της τουριστική αξία της περιοχής, καθώς νέες χρήσεις που θα εξυπηρετούνται από το οδικό δίκτυο θα αναπτυχθούν, ενώ η σύγκρουση νέων χρήσεων προς ανάπτυξη της περιοχής αναμένεται επίσης έντονη κοινωνική αντίδραση.	-2	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες ανθρωπογενείς δραστηριότητες και στο οικονομικό περιβάλλον, κυρίως λόγω της διατήρησης των οικοσυστημικών υπηρεσιών και την βιώσιμη ανάπτυξη, μέσω προώθησης και ανάδειξης του ήπιου τουρισμού και του φυσιολατρικού / εναλλακτικού τουρισμού. Η απουσία διάνοιξης νέων οδών πάνω στους αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων και η διατήρηση της αξίας του τοπίου και της φυσικότητας της περιοχής, βελτιώνει σημαντικά την αξία της περιοχής και ενισχύει μακροπρόθεσμα την τοπική οικονομία της μέσω της βιώσιμης ανάπτυξης.	2	Η διάνοιξη νέων οδών στην περιοχή αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες και νέες χρήσεις γης της περιοχής. Η διαπλάτυνση και ασφαλτόστρωση του υφιστάμενου δικτύου ωστόσο δύναται να οδηγήσει μακροπρόθεσμα σε υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος και σύγκρουση μεταξύ των διαφορετικών χρήσεων γης που υπάρχουν ή δύναται να αναπτυχθούν στην περιοχή. Αναμένονται αρνητικές επιπτώσεις σε ότι αφορά την υποβάθμιση των οικοσυστημικών υπηρεσιών, της αισθητικής αξίας του τοπίου, της πολιτιστικής αξίας και εν γένει της τουριστική αξία της περιοχής, καθώς νέες χρήσεις που θα εξυπηρετούνται από το οδικό δίκτυο θα αναπτυχθούν, ενώ η σύγκρουση νέων χρήσεων προς ανάπτυξη της περιοχής αναμένεται επίσης έντονη κοινωνική αντίδραση. Οι θετικές επιπτώσεις αφορούν στην εξασφάλιση της ακαιραιότητας των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων από τη δημιουργία νέων οδών.	1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες ανθρωπογενείς δραστηριότητες και στο οικονομικό περιβάλλον, κυρίως λόγω της διατήρησης των οικοσυστημικών υπηρεσιών και την βιώσιμη ανάπτυξη, μέσω προώθησης και ανάδειξης του ήπιου τουρισμού και του φυσιολατρικού / εναλλακτικού τουρισμού. Η απαγόρευση διάνοιξης νέων οδών βελτιώνει σημαντικά την αξία της περιοχής και ενισχύει μακροπρόθεσμα την τοπική οικονομία μέσω της βιώσιμης ανάπτυξης, ωστόσο στο μέλλον αναμένεται να έχει αρνητικές ςπιπτώσεις στην οικονομία της περιοχής λόγω αδυναμίας προσέγγισης της.	-1
Κριτήριο 7	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά	0
Κριτήριο 8	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στις χρήσεις γης, λόγω μεταβολής των φυσικών οικοσυστημάτων, σε τεχνικά έργα διάνοιξης οδικού δικτύου	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες χρήσεις γης, αφού διασφαλίζει και δεν αλλοιώνει τις χρήσεις, ενώ συνάδει με τον υπερκείμενο χωροταξικό σχεδιασμό.	1	Η λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στις χρήσεις γης, λόγω μεταβολής των φυσικών οικοσυστημάτων, σε τεχνικά έργα διάνοιξης οδικού δικτύου	-1	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες χρήσεις γης, αφού διασφαλίζει και δεν αλλοιώνει τις χρήσεις, ενώ συνάδει με τον υπερκείμενο χωροταξικό σχεδιασμό.	1
Κριτήριο 9	Η μηδενική λύση αναμένεται να υποβαθμίσει το τοπίο λόγω αλλοίωσης του φυσικού τοπίου, μείωση της αξίας του και οπτικής όχλησης. Τα αμμοθινικά οικοσυστήματα κατακερματίζονται από την ανάπτυξη του οδικού δικτύου και των δραστηριοτήτων που αναπτύσονται σε αυτό.	-2	Η προτεινόμενη λύση έχει σημαντικά θετικές επιπτώσεις στο τοπίο λόγω διατήρησης της αξίας του και αποφυγή αλλοίωσης του φυσικού τοπίου.	2	Η λύση αναμένεται να υποβαθμίσει το τοπίο λόγω αλλοίωσης του φυσικού τοπίου, μείωση της αξίας του και οπτικής όχλησης. Τα αμμοθινικά οικοσυστήματα κατακερματίζονται από την ανάπτυξη του οδικού δικτύου και των δραστηριοτήτων που αναπτύσονται σε αυτό.	-2	Η προτεινόμενη λύση έχει σημαντικά θετικές επιπτώσεις στο τοπίο λόγω διατήρησης της αξίας του και αποφυγή αλλοίωσης του φυσικού τοπίου. Στις αρνητικές επιπτώσεις είναι η ενδεχόμενη υποβάθμιση του τοπίου δίνοντας της αίσθηση της εγκατάληψης και αδυναμίας υποστήριξης των ροών των επισκεπτών, λόγω της απαγόρευσης διάνοιξης νέων οδών.	-1
Κριτήριο 10	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και ασφάλεια	0	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και ασφάλεια	0	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και ασφάλεια	0	Η αδυναμία δημιουργίας νέου οδικού δικτύου στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης δύναται να επιφέρει προβλήματα στην προσβασιμότητα της περιοχής για την οποιαδήποτε ανάγκη παροχής βοήθειας και ασφάλειας.	-2
Κριτήριο 11	Η μηδενική λύση αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή λόγω της ανεξέλεγκτης κυκλοφορίας τροχοφόρων οχημάτων και της υποβάθμιση των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων που προστατεύουν από τη διάβρωση της παραλίας	-2	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή μέσω των προτάσεων δεδομένου ότι δεν αποτρέπεται / απαγορεύεται η υλοποίηση διάνοιξης νέων οδών στο υφιστάμενο οδικό δίκτυο, ενώ επιτρέπεται υπό όρους η διάνοιξη δασικών δρόμων με στόχο την εφαρμογή δράσεων διατήρησης και διαχείρισηςαπό τις αρμόδιες υπηρεσίες. Προτείνονται διαχειριστικές δράσεις για την κατά το δυνατόν αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στα προστατευτέα αντικείμενα	1	Η λύση αναμένεται να έχει ουδέτερες επιπτώσεις στην	0	Η λύση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή	2
Συνολική βαθμολογία		**-15**		**14**		**-6**		**7**

4.3.6 Εκτίμηση και αξιολόγηση των επιπτώσεων

Η εκτίμηση και αξιολόγηση επιπτώσεων ορίζεται από την παράγραφο 2 του άρθρου 21 του νόμου 1650/1986, όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 47 του νόμου 4685/2020. Πιο συγκεκριμένα αναφέρεται ότι η ΕΠΜ «*Εξετάζει τις επιπτώσεις που θα έχουν στο περιβάλλον και ειδικότερα στο προστατευτέο αντικείμενο οι όροι και περιορισμοί δραστηριοτήτων που προτείνει, σε συνδυασμό με τις επιτρεπόμενες δραστηριότητες, όπως αυτές θα προκύπτουν από τις προτεινόμενες χρήσεις γης*.»

Αναλυτικά στοιχεία σχετικά με την εκτίμηση των επιπτώσεων, θετικών και αρνητικών, έχουν καταγραφεί στην ενότητα 4.3.4 (τεκμηρίωση κάθε επιμέρους χρήσης σε κάθε προστατευόμενη περιοχή) και για λόγους οικονομίας δε θα επαναληφθούν σε αυτή την ενότητα. Σε αυτές τις τεκμηριώσεις αναφέρονται εκτενώς αιτιολογήσεις επιλογής ή μη χρήσεων και ρυθμίσεων, συμπεριλαμβανομένων των αναμενόμενων επιπτώσεων σε περίπτωση που δεν θα εφαρμοστούν.

Ακολούθως συνοψίζονται οι πλέον χαρακτηριστικές χρήσεις που συγκεντρώνουν και το μεγαλύτερο ενδιαφέρον από τους χρήστες της περιοχής.

4.3.6.1 Εκτίμηση και αξιολόγηση επιπτώσεων στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Κορινθιακού Κόλπου» (ΠΠΒ-01)

(11) Γραφεία/ Κέντρα έρευνας/Θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

Η διεξαγωγή επιστημονικών ερευνών και η υλοποίηση επιστημονικών δράσεων αποτελούν απαραίτητες και κρίσιμες ενέργειες για την προστασία και διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής, αλλά και για την εν γένει προστασία της. Οι όροι της χρήσης αποσκοπούν στην προστασία, διατήρηση, ανόρθωση, αποκατάσταση και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος, του προστατευτέου αντικειμένου. Η διεξαγωγή συστηματικής επιστημονικής έρευνας και παρακολούθησης, καθώς και η υλοποίηση επιστημονικών δράσεων αποτελούν απαραίτητες και χρήσιμες ενέργειες για την προστασία και διατήρηση των ειδών, αλλά και της ευρύτερης περιοχής. Η χρήση κρίνεται ως επιβεβλημένη εντός του συνόλου των περιοχών προστασίας.

Κέντρα έρευνας, δεδομένης της φυσιογνωμίας της περιοχής, δύναται, εφόσον κριθεί σκόπιμο, να εγκατασταθούν στο θαλάσσιο περιβάλλον, εντός ΖΔΟΕ.

Επισημαίνεται ότι η επιτρεπόμενη επιστημονική έρευνα με σεισμικά μέσα αφορά αποκλειστικά τη μελέτη σεισμικών φαινομένων και δεν σχετίζεται με δραστηριότητες αναζήτησης ή εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων, οι οποίες δεν επιτρέπονται στην περιοχή. Ειδικότερα:

Ο Κορινθιακός αποτελεί μια έντονα σεισμογενή περιοχή εξαιτίας πολλαπλών υποθαλάσσιων ρηγμάτων. Για τον λόγο αυτό μελετάται συστηματικά από επιστήμονες για πάνω από μια δεκαετία, με στόχο τη χαρτογράφηση των ρηγμάτων, την κατανόηση των φαινομένων αλλά και την πρόγνωση της πιθανότητας μεγάλου σεισμού. Μελέτες έχουν δείξει ότι κατά το παρελθόν έχουν σημειωθεί περιστατικά τσουνάμι και μάλιστα με μεγαλύτερη πιθανότητα να συμβαίνουν στη δυτική πλευρά του Κόλπου (Papadopoulos, 2003; Beckers *et al.*, 2018). Ο υψηλός κίνδυνος έντονων σεισμικών φαινομένων ιδιαίτερα στη δυτική πλευρά πιστοποιείται και από σεισμολογικές μελέτες ότι το ρήγμα εμφανίζει μετακίνηση με ταχύτητα 16mm ανά έτος (Beckers *et al.*, 2015). Συνεπώς, λόγω του υψηλού κινδύνου που υπάρχει στην περιοχή για την εξέλιξη σεισμικών γεγονότων, η έρευνα με σεισμικά μέσα κρίνεται απαραίτητη ώστε να συμβάλει στη μελέτη των φαινομένων σεισμών και της εξέλιξής τους, στη μεσοπρόθεσμη πρόγνωση των σεισμών, την έγκαιρη προειδοποίηση και προστασία των πολιτών.

Σχετικά με την απαγόρευση διεξαγωγής γεωφυσικών (σεισμικών) ερευνών με στόχο την αναζήτηση και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων: ο υποβρύχιος περιβαλλοντικός θόρυβος («ηχορύπανση») από σεισμικές έρευνες και δραστηριότητες εξόρυξης υδρογονανθράκων αναμένεται να επηρεάσει τα είδη *Monachus monachus,* τις θαλάσσιες χελώνες (*Caretta caretta, Chelonia mydas*) και όλα τα είδη κητωδών. Όμοια ο οικότοπος προτεραιότητας 1150* αποτελεί ένα εύθραυστο οικοσύστημα λόγω του κλειστού χαρακτήρα της λιμνοθάλασσας το καθιστά ευαίσθητο σε πάσης φύσεως δραστηριότητες που εγκυμονούν ρίσκο επεισοδίων ρύπανσης. Η έκθεση της θαλάσσιας μεγαπανίδας στον υποβρύχιο θόρυβο από σεισμικές έρευνες προκαλεί αποδεδειγμένα στρες και τραυματισμούς, προσωρινή ή μόνιμη απώλεια ακοής, εκτοπισμό του πληθυσμού από την περιοχή και αλλαγή της συμπεριφοράς των ζώων (π.χ. κολύμβηση, επικοινωνία κτλ.), ακόμα και αρκετά χιλιόμετρα μακριά από τη σεισμική πηγή στην περίπτωση των

θαλάσσιων θηλαστικών, με μακροχρόνιες επιπτώσεις που επηρεάζουν την επιβίωσή τους. Η χρήση ισχυρών πηγών ηχορύπανσης κατά τη διάρκεια των σεισμικών ερευνών, έχουν συνδεθεί και με εκβρασμούς θαλασσίων θηλαστικών και συνεπώς με αυξημένη θνησιμότητα ατόμων.

(24) Αγροτικές εκμεταλλεύσεις εγκαταστάσεις και δραστηριότητες, με εξειδίκευση ανά υποκατηγορίες ανάλογα με τη Ζώνη

Η αλιεία αποτελεί βασική δραστηριότητα για τον κοινωνικοοικονομικό ιστό των παράκτιων περιοχών. Η Οδηγία 92/43/ΕΟΚ προβλέπει τη ρύθμιση της αλιείας ως μέτρο διατήρησης που ανταποκρίνεται στις οικολογικές απαιτήσεις τύπων οικοτόπων και ειδών, συμβάλλοντας στην αποφυγή της υποβάθμισης και των οχλήσεων (άρθρο 6). Παράλληλα, η ανάπτυξη τουριστικής αλιείας μπορεί να ενισχύσει την τοπική οικονομία στο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης.

Ωστόσο, η αλιεία μπορεί να επιφέρει επιπτώσεις στα ιχθυαποθέματα, στους θαλάσσιους τύπους οικοτόπων και στην πανίδα, οι οποίες πρέπει να μετριάζονται ώστε να διασφαλίζεται η καλή κατάσταση του προστατευτέου αντικειμένου. Οι ειδικότεροι όροι και περιορισμοί της δραστηριότητας περιλαμβάνονται στη χρήση 24.9 «Αλιεία (ερασιτεχνική και επαγγελματική)» και αφορούν, μεταξύ άλλων, την προστασία του Τ.Ο. 1170 και της μεσογειακής φώκιας *Monachus monachus* κατά την αναπαραγωγική περίοδο.

Επισημαίνεται ότι μέσα από την προστασία του Τ.Ο. 1170, που αποτελεί σημαντικό τροφικό ενδιαιτήματα των ειδών *Caretta caretta, Chelonia mydas* και *Monachus monachus,* προστατεύονται και τα είδη προτεραιότητας. Επιπλέον, η προστασία των ειδών *Cystoseira spp*, των ειδών ιχθυοπανίδας *Sciaena umbra, Epinephelus marginatus*, και των θαλάσσιων ασπονδύλων *Aplysina aerophoba, Axinella damicornis, Axinella polypoides, Axinella spp., Arca noae, Balanophylia europaea, Caryophyllia (Caryophyllia) inornata, Caryophyllia (Caryophyllia) smithii, Cladocora caespitosa, Dendrophylia ramea, Eunicella cavolini, Holothuria spp., Lithophaga lithophaga, Madracis pharensis, Paracentrotus lividus, Paramuricea clavata, Polycyanthus muellerae, Savalia savaglia, Spondylus gaederopus, Tethya spp*. κρίνεται ότι εξασφαλίζεται μέσω των ρυθμίσεων που λαμβάνονται για τον θαλάσσιο Τ. Ο. 1170 «Ύφαλοι».

Τέλος, η προστασία του δίθυρου μαλάκιου *Pinna nobilis* κρίνεται απαραίτητη εξαιτίας της κρίσιμης κατάστασης που βρίσκεται το είδος λόγω της εξάπλωσης επιβλαβούς παρασίτου που έχει επιφέρει μαζικές θανατώσεις στους πληθυσμούς του σε Μεσογειακό και εθνικό επίπεδο, και όπως αποδεδειγμένα έχει αποδειχθεί για την περιοχή του Κορινθιακού (π.χ. Katsanevakis, 2005, 2016; Zotou *et al.*, 2020) και χρήζουν άμεσης αποκατάστασης.

Για τους άνωθι λόγους προτείνονται ειδικές ρυθμίσεις αλιείας όπως αναφέρονται στη χρήση 24.9 «Αλιεία (ερασιτεχνική και επαγγελματική)» και στο κανονιστικό σχέδιο του Σχεδίου Διαχείρισης, με στόχο τη μείωση των επιπτώσεων που προκαλούνται από τη χρήση στα συγκεκριμένα είδη.

24.4. Υδατοκαλλιέργειες (χερσαίες, θαλάσσιες, λιμναίες και ποτάμιες εγκαταστάσεις)

Σε πολλές περιοχές η υδατοκαλλιέργεια ασκείται με παραδοσιακό τρόπο και θεωρείται συμβατή δραστηριότητα, ενώ σε άλλες έχει προσαρμόσει τη λειτουργία της στις απαιτήσεις διατήρησης

του τόπου και των στοιχείων αυτού. Τα τελευταία 50 χρόνια, οι μέθοδοι ιχθυοκαλλιέργειας εξελίχθηκαν, οδηγώντας σε σταδιακή εντατικοποίηση της παραγωγής μέσω αυξημένης παροχής τροφής και βελτιωμένων τεχνολογιών διαχείρισης των υδάτων. Σήμερα, δραστηριότητες υδατοκαλλιέργειας πραγματοποιούνται σε πολλές περιοχές του δικτύου Natura 2000.

Παρ' όλα αυτά, η άσκηση της δραστηριότητας μπορεί να έχει επιπτώσεις στους πληθυσμούς πανίδας και ορνιθοπανίδας σε τοπικό επίπεδο. Οι επιπτώσεις αυτές προκύπτουν από τον συνδυασμό της όχλησης που προκαλεί η λειτουργία της μονάδας και των εστιασμένων μέτρων ελέγχου θηρευτών. Οι κύριοι τύποι οικοτόπων που ενδέχεται να επηρεαστούν είναι οι τυπικοί των λιμνοθαλασσών, δηλαδή οι οικότοποι λασπώδους ή αμμώδους πυθμένα (τ.ο. 1150*), οι υποθαλάσσιοι λειμώνες αγγειοσπέρμων (π.χ. τ.ο. 1120*) και οι πυθμένες με μακροφύκη. Επίσης, άλλοι τύποι οικοτόπων, όπως οι ύφαλοι πολυχαιτών και μυδιών, καθώς και τα ροδολιθικά πεδία (τ.ο. 1170), μπορεί να επηρεάζονται όταν βρίσκονται σε άμεση γειτνίαση. Οι αμμώδεις και λασπώδεις πυθμένες ενδέχεται να υποστούν ανοξία εξαιτίας της κάλυψης από ιζήματα που προέρχονται από την καλλιέργεια και από τυχόν μεταβολή της τροφικής κατάστασης της υδάτινης μάζας, λόγω υπερσυγκέντρωσης θρεπτικών και εναπόθεσης οργανικής ύλης. Σε πολλές περιπτώσεις, οι παράκτιες περιοχές αποτελούν σημαντικούς βιοτόπους τροφοληψίας για παρυδάτια πτηνά και φιλοξενούν αξιόλογους πληθυσμούς ενδοπανίδας ασπονδύλων. Αυτοί οι πληθυσμοί μπορεί να επηρεαστούν από μεταβολές στη συνολική παραγωγικότητα που προκαλούνται από την εισαγωγή και εκτροφή μονοκαλλιέργειας ή περιορισμένης πολυκαλλιέργειας.

Η ανάπτυξη υδατοκαλλιεργειών στο θαλάσσιο περιβάλλον της περιοχής μπορεί να δημιουργήσει θέσεις απασχόλησης και να έχει θετικό αντίκτυπο στην τοπική οικονομία και κοινωνία. Παράλληλα, συμβάλλει στον ομαλό εφοδιασμό με ασφαλή και ποιοτικά αλιευτικά προϊόντα σε προσιτές τιμές, αποτελώντας ταυτόχρονα μέσο ανακούφισης από την αλιευτική πίεση που ασκείται στα ιχθυαποθέματα των ελληνικών θαλασσών. Παρ' όλα αυτά, οι δραστηριότητες αυτές μπορεί να έχουν επιπτώσεις σε τοπικό επίπεδο. Συμβάλλουν στην εξάντληση των ιχθυαποθεμάτων μέσω της αλίευσης ειδών που χρησιμοποιούνται ως ιχθυοτροφή και τα οποία αποτελούν ήδη αντικείμενο εκμετάλλευσης από την αλιεία. Επιπλέον, τα υπολείμματα τροφής δύναται να δημιουργήσουν τοπικά φαινόμενα ευτροφισμού και ανοξικότητας των ιζημάτων που επιφέρουν μεταβολές στη δομή των βενθικών κοινοτήτων. Φαινόμενα ευτροφισμού των υδάτων και εξάντληση του οξυγόνου δύναται να επέλθουν και λόγω των απορρίψεων μη επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων τα οποία περιέχουν υψηλές ποσότητες αμμωνίας, θρεπτικών ουσιών, κατάλοιπα θεραπευτικών προϊόντων (αντιβιοτικά, τα αντιπαρασιτικά όπως η φορμαλδεΰδη), αντιαποθετικών ουσιών ή τροφής ψαριών που δεν καταναλώθηκε και μη βιολογικών αποβλήτων.

Σημαντική είναι επίσης η αλληλεπίδραση των υδατοκαλλιεργειών με τα θαλάσσια θηλαστικά και την ορνιθοπανίδα, τα οποία συχνά θηρεύουν περιμετρικά των κλωβών. Επιπλέον, οι υδατοκαλλιέργειες ενδέχεται να διευκολύνουν την εισαγωγή μη αυτόχθονων ειδών στο θαλάσσιο περιβάλλον μέσω τυχαίας διαφυγής ατόμων. Τα είδη αυτά μπορεί να ανταγωνίζονται τους φυσικούς πληθυσμούς, να διαταράσσουν τα τροφικά πλέγματα και τις οικοσυστημικές

λειτουργίες της περιοχής, ενώ ενδέχεται να είναι και φορείς παθογόνων οργανισμών ή παρασίτων.

Η γενική σύσταση είναι η εγκατάσταση κλωβών να βρίσκεται σε απόσταση τουλάχιστον 100 μ. από τον τύπο οικοτόπου 1120* και 200 μ. από το κατώτερο όριό του, ενώ το όριο αυτό μπορεί να επεκταθεί ανάλογα με το μέγεθος και τα χαρακτηριστικά της περιοχής (Boudouresque *et al.*, 2012).

Με βάση την αρχή της προφύλαξης, προτείνεται η χωροθέτηση υδατοκαλλιεργειών να επιτρέπεται σε απόσταση τουλάχιστον 300 μ. από τους τ.ο. 1120* και 1170, από περιοχές με επιβεβαιωμένη παρουσία του είδους *Pinna nobilis*, καθώς και από περιοχές αναπαραγωγής ιχθύων και συγκέντρωσης γόνου. Μελέτες στην Κορσική και τη Μάλτα (Pergent-Martini *et al.*, 1999) έχουν δείξει ότι σε αυτή την απόσταση παρατηρούνται σημαντικές επιπτώσεις της δραστηριότητας στις τιμές πυκνότητας του οικοτόπου. Για τον Κορινθιακό Κόλπο, ο οποίος αποτελεί ευαίσθητο θαλάσσιο σύστημα περιορισμένης ανανέωσης υδάτων, εκτιμάται ότι οι προτεινόμενες ρυθμίσεις μπορούν να εξασφαλίσουν την ισορροπία ανάμεσα στην άσκηση υδατοκαλλιεργειών και την προστασία του προστατευτέου αντικειμένου.

Οι άνωθι λόγοι τεκμηριώνουν και την απαγόρευση χωροθέτησης υδατοκαλλιεργειών στον οικότοπο προτεραιότητας 1150* (ΖΠΦ-01) όπου λόγω του κλειστού χαρακτήρα της λιμνοθάλασσας και την παρουσία του Κρισίμως Κινδυνεύοντος είδους *Pinna nobilis*, καθιστούν τον οικότοπο εξαιρετικά ευάλωτο στη συγκεκριμένη χρήση. Σημειώνεται ότι η Λίμνη Βουλιαγμένης εμπεριέχει και τον οικότοπο προτεραιότητας 1120*, ο οποίος αποτελεί ενδιαίτημα τροφοληψίας για τις θαλάσσιες χελώνες και άλλα είδη μεγαπανίδας, ενώ αποτελεί χώρο αναπαραγωγής ιχθύων και περιοχές συγκέντρωσης γόνου. Η προτεινόμενη απαγόρευση θα διασφαλίσει την καλή κατάσταση του οικότοπου 1150* και εμμέσως όλων των οικολογικών χαρακτηριστικών (είδη και ενδιαιτήματα) που διαβιούν σε αυτόν. Οι υδατοκαλλιέργειες στις λιμνοθάλασσες (τ.ο. 1150*) δύναται να οδηγήσουν σε υποβάθμιση των ενδιαιτημάτων, ρύπανση των υδάτων από θρεπτικά και οργανικά απόβλητα, αλλοίωση των φυσικών προτύπων ροής του νερού και ιζηματογένεσης καθώς και σε διατάραξη των αυτοφυών ειδών και της βιοποικιλότητας, θέτοντας ενδεχομένως σε κίνδυνο την οικολογική ακεραιότητα αυτών των ευαίσθητων τύπων οικοτόπων που αποτελούν οικοσυστήματα με περιορισμένη ανανέωση υδάτων (Boudouresque *et al.*, 2020). Τέλος, όσον αφορά τη χωροθέτηση υδατοκαλλιεργειών μπροστά από τον τ.ο. 8330 που επιβεβαιωμένα αποτελεί αναπαραγωγικό καταφύγιο του είδους προτεραιότητας *Monachus monachus*, κρίνεται ότι η περαιτέρω υποβάθμιση αυτών των σπηλαίων (Karamanlidis *et al.*, 2016) από την ανθρώπινη παρουσία και τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες κατά την αναπαραγωγική περίοδο, δύναται να επιφέρει αυξημένη θνησιμότητα των νεογνών, ενώ μπορεί να έχει και αρνητικές επιδράσεις στην κοινωνική και αναπαραγωγική συμπεριφορά της φώκιας (Güçlüsoy and Savas, 2003; Δενδρινός *et al.*, 2021).

Επισημαίνεται ότι μέσα από την προστασία των Τ.Ο. 1120*, 1150* και 1170, *που* αποτελούν σημαντικά τροφικά ενδιαιτήματα των ειδών *Caretta caretta, Chelonia mydas* και *Monachus monachus* προστατεύονται και τα είδη προτεραιότητας. Επιπλέον, η προστασία του θαλάσσιου

φανερόγαμου *Cymodocea nodosa* και των ειδών ιχθυοπανίδας *Hippocampus guttulatus, Hippocampus hippocampus* κρίνεται ότι εξασφαλίζεται από τις ρυθμίσεις που λαμβάνονται για τον Τ.Ο. 1120* όπου συνήθως απαντάται το είδος, ενώ η προστασία των ειδών *Cystoseira spp*, των ειδών ιχθυοπανίδας *Sciaena umbra, Epinephelus marginatus*, και των θαλάσσιων ασπονδύλων *Aplysina aerophoba, Axinella damicornis, Axinella polypoides, Axinella spp., Arca noae, Balanophylia europaea, Caryophyllia (Caryophyllia) inornata, Caryophyllia (Caryophyllia) smithii, Cladocora caespitosa, Dendrophylia ramea, Eunicella cavolini, Holothuria spp., Lithophaga lithophaga, Madracis pharensis, Paracentrotus lividus, Paramuricea clavata, Polycyanthus muellerae, Savalia savaglia, Spondylus gaederopus, Tethya spp.* κρίνεται ότι εξασφαλίζεται μέσω των ρυθμίσεων που λαμβάνονται για τον θαλάσσιο Τ. Ο. 1170 «Ύφαλοι».

Η προστασία του δίθυρου μαλάκιου *Pinna nobilis* κρίνεται απαραίτητη εξαιτίας της κρίσιμης κατάστασης που βρίσκεται το είδος λόγω της εξάπλωσης επιβλαβούς παρασίτου που έχει επιφέρει μαζικές θανατώσεις στους πληθυσμούς του σε Μεσογειακό και εθνικό επίπεδο. Στην περιοχή έχουν επιβεβαιωθεί σημαντικά φαινόμενα τέτοιων μαζικών θανατώσεων του είδους (Zotou *et al.*, 2020).

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει εκδώσει διάφορα έγγραφα κατευθύνσεων σχετικά με τη σύσταση και διαχείριση του Δικτύου Natura 2000, τα οποία έχουν συνάφεια με την ανάπτυξη δραστηριοτήτων υδατοκαλλιέργειας. Περιλαμβάνουν ερμηνεία των διατάξεων του Άρθρου 6 της Οδηγίας των Οικοτόπων για τη διαχείριση των τόπων Natura 2000, μεθοδολογικές κατευθύνσεις για την εκτίμηση σχεδίων κι έργων που επηρεάζουν σημαντικά τους τόπους Natura 2000, κατευθυντήριες γραμμές για τη δημιουργία του Δικτύου Natura 2000 στο θαλάσσιο περιβάλλον, καθώς και μια σειρά από καλές πρακτικές. Το Συμβούλιο Υδατοκαλλιέργειας (Aquaculture Stewardship Council) υπογραμμίζει την κρίσιμη σημασία της εφαρμογής αποτελεσματικών μέτρων μετριασμού των επιπτώσεων στην υδατοκαλλιέργεια για την προώθηση βιώσιμων και περιβαλλοντικά υπεύθυνων πρακτικών. Καθώς η υδατοκαλλιέργεια συνεχίζει να επεκτείνεται σε παγκόσμιο επίπεδο για να καλύψει την αυξανόμενη ζήτηση θαλασσινών, ενέχει δυνητικούς κινδύνους, όπως η υποβάθμιση των ενδιαιτημάτων, η ρύπανση των υδάτων, η έξαρση ασθενειών και οι γενετικές επιπτώσεις στους άγριους πληθυσμούς. Τα μέτρα μετριασμού -όπως η υπεύθυνη διαχείριση των ζωοτροφών, η επεξεργασία των λυμάτων, τα πρωτόκολλα ελέγχου των ασθενειών και οι στρατηγικές διατήρησης των ενδιαιτημάτων- είναι απαραίτητα για την ελαχιστοποίηση αυτών των περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιπτώσεων. Τηρώντας τα αυστηρά πρότυπα και τις βέλτιστες πρακτικές που περιγράφονται από το Συμβούλιο Υδατοκαλλιέργειας, οι παραγωγοί μπορούν να διασφαλίσουν ότι οι δραστηριότητές τους είναι περιβαλλοντικά βιώσιμες, κοινωνικά υπεύθυνες και οικονομικά βιώσιμες, διασφαλίζοντας τελικά τα υδάτινα οικοσυστήματα και υποστηρίζοντας τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του κλάδου.

24.9. Αλιεία (ερασιτεχνική και επαγγελματική)

Η αλιεία αποτελεί βασική δραστηριότητα για τον κοινωνικοοικονομικό ιστό των παράκτιων περιοχών της περιοχής. Η Οδηγία 92/43/ΕΟΚ για τους τύπους οικοτόπων προβλέπει τη ρύθμιση της αλιείας ως ένα από τα μέτρα διατήρησης που ανταποκρίνονται στις οικολογικές απαιτήσεις

τύπων οικοτόπων και ειδών, συμβάλλοντας στην αποφυγή της υποβάθμισης και των οχλήσεων αυτών (άρθρο 6 της Οδηγίας).

Επιπλέον, στο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης, η αξιοποίηση της αυξανόμενης τάσης της τουριστικής αλιείας μπορεί να έχει θετικά αποτελέσματα για την τοπική οικονομία. Ο αλιευτικός τουρισμός περιλαμβάνει τη συμμετοχή επισκεπτών σε αλιευτικές εξορμήσεις μαζί με επαγγελματίες ψαράδες, προσφέροντας την εμπειρία συμμετοχής σε νόμιμες αλιευτικές δραστηριότητες για τις οποίες οι ψαράδες διαθέτουν σχετική άδεια. Ως εναλλακτική μορφή τουρισμού που συνδυάζει την αναψυχή με την παραδοσιακή αλιευτική δραστηριότητα, ο αλιευτικός τουρισμός μπορεί να ενισχύσει σημαντικά την τοπική οικονομία. Παράλληλα, προσφέρει μια επιπλέον πηγή εισοδήματος στους επαγγελματίες αλιείς, υποστηρίζοντας τη βιωσιμότητα της δραστηριότητάς, ενώ δύναται να έχει θετικές επιπτώσεις στα ιχθυαποθέματα, καθώς περιορίζει την αλιευτική πίεση μέσω της μερικής μετατόπισης του εισοδήματος από την αλίευση στην τουριστική δραστηριότητα.

Παρόλα αυτά, η αλιεία έχει πολλαπλές επιπτώσεις στους τύπους οικοτόπων, στα ιχθυαποθέματα και στα είδη θαλάσσιας πανίδας. Οι επιπτώσεις αυτές χρειάζονται μετριασμό, προκειμένου να εξασφαλιστεί η καλή κατάσταση του προστατευτέου αντικειμένου της περιοχής.

Η τυχαία παγίδευση σε αλιευτικά εργαλεία έχει συμβάλει καθοριστικά στην εξαφάνιση της μεσογειακής φώκιας *Monachus monachus* από μεγάλο μέρος της κατανομής της (Johnson and Karamanlidis, 2000) και αποτελεί σημαντικό παράγοντα θνησιμότητας στη χώρα μας. Υπολογίζεται ότι ευθύνεται για το 5,6% των θανάτων μεσογειακής φώκιας που καταγράφηκαν στις ελληνικές θάλασσες την τελευταία δεκαετία (Δενδρινός *et al.*, 2021). Η τυχαία θανάτωση πλήττει κυρίως ανήλικα άτομα που είναι λιγότερο έμπειρα και δυνατά άτομα του είδους (Veryeri *et al.*, 2001; Karamanlidis *et al.*, 2008; Kiraç *et al.*, 2013), τα οποία συνήθως παγιδεύονται σε στατικά εργαλεία που χρησιμοποιούνται στην παράκτια αλιεία (Karamanlidis *et al.*, 2020). Επιπλέον, τα σπήλαια αποτελούν το μοναδικό γνωστό ενδιαίτημα της μεσογειακής φώκιας που γεννάει και να γαλουχεί τα μικρά του. Η περαιτέρω υποβάθμιση αυτών (Karamanlidis *et al.*, 2016) από την ανθρώπινη παρουσία και τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες κατά την αναπαραγωγική περίοδο του είδους, δύναται να επιφέρει αυξημένη θνησιμότητα των νεογνών, ενώ μπορεί να έχει και αρνητικές επιδράσεις στην κοινωνική και αναπαραγωγική συμπεριφορά της φώκιας (Δενδρινός *et al.*, 2021).

Αντίστοιχα για τις θαλάσσιες χελώνες, ο ετήσιος αριθμός συλλήψεων σε όλα τα αλιευτικά εργαλεία στην Ελλάδα εκτιμάται σε περίπου 9.700, εκ των οποίων τα 3.500 αφορούν συλλήψεις σε στατικά δίχτυα και παραγάδια βυθού. Το ποσοστό άμεσης θνησιμότητας για τα στατικά δίχτυα μπορεί να φτάσει και το 80% των χελωνών που πιάνονται σε αυτά, για τα πελαγικά παραγάδια υπολογίζεται στο 5%, ενώ στα βενθικά παραγάδια βυθού η θνησιμότητα κυμαίνεται σε 12,5% έως 33% (Παναγοπούλου, 2021). Τα υψηλά ποσοστά θνησιμότητας που συνδέονται με τα στατικά δίχτυα και τα παραγάδια βυθού οφείλονται στη μακρά παραμονή των εργαλείων στο νερό, η οποία εμποδίζει τις χελώνες που παγιδεύονται να αναδυθούν στην επιφάνεια για να αναπνεύσουν. Επιπλέον, τα παραγάδια μπορούν να προκαλέσουν έμμεση θνησιμότητα, λόγω εσωτερικών τραυμάτων που δημιουργούνται στο γαστρεντερικό σύστημα από την κατάποση αγκιστριών και πετονιάς.

Η τυχαία παγίδευση στα αλιευτικά δίχτυα αφορά και μικρής ηλικίας άτομα κητωδών. Σημαντικές επιπτώσεις προκύπτουν επίσης από τα απολεσθέντα δίχτυα και παραγάδια, τα οποία συνεχίζουν να αλιεύουν είδη στόχους, μη στόχους και προστατευόμενα είδη (π.χ. χελώνες, θαλασσοπούλια, θαλάσσια θηλαστικά), μεταβάλλουν το βενθικό περιβάλλον, εισάγουν συνθετικό υλικό στον θαλάσσιο ιστό τροφής, διευκολύνουν την εισαγωγή ξενικών ειδών και περιπλέκονται παθητικά σε θαλάσσιους οργανισμούς (Macfadyen *et al.*, 2009).

Ο οικότοπος προτεραιότητας 1150* (ΖΠΦ-01 – Λίμνη Βουλιαγμένης) αποτελεί ένα οικολογικά σημαντικό οικοσύστημα που λειτουργεί ως ζωτική διεπαφή μεταξύ χερσαίου και θαλάσσιου περιβάλλοντος. Πρόκειται για ρηχούς, συχνά υφάλμυρους υδάτινους όγκους με μοναδικές υδρολογικές συνθήκες, οι οποίες ευνοούν την ανάπτυξη πλούσιας χλωρίδας και πανίδας. Οι παράκτιες λιμνοθάλασσες παρέχουν κρίσιμα ενδιαιτήματα για πολυάριθμα είδη, όπως ψάρια, καρκινοειδή και μεταναστευτικά πτηνά, καθιστώντας τις ουσιώδεις για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Οι παράκτιες λιμνοθάλασσες χρησιμεύουν ως χώροι αναπαραγωγής για εμπορικά σημαντικά είδη ψαριών, υποστηρίζοντας την τοπική αλιεία και τις τοπικές οικονομίες. Ωστόσο, οι αλιευτικές δραστηριότητες μπορεί να επηρεάσουν αυτά τα ευαίσθητα περιβάλλοντα. Η υπεραλίευση μπορεί να οδηγήσει στην εξάντληση βασικών ειδών, διαταράσσοντας την ισορροπία του τροφικού πλέγματος της λιμνοθάλασσας και επηρεάζοντας την ποικιλομορφία των ειδών. Η απομάκρυνση των κορυφαίων θηρευτών (π.χ. θαλάσσιες χελώνες) των παράκτιων νερών μπορεί να οδηγήσει σε περαιτέρω διατάραξη του οικοσυστήματος και της τροφικής αλυσίδας. Επιπλέον, η αλιεία μπορεί να εισάγει ρύπους και προβλήματα παρεμπιπτόντων αλιευμάτων, απειλώντας περαιτέρω την υγεία της βιοποικιλότητας της λιμνοθάλασσας. Η εφαρμογή ρυθμίσεων στις αλιευτικές δραστηριότητες (επαγγελματική και ερασιτεχνική) μέσω των μελετών και μέτρων του Σχεδίου Διαχείρισης (Μέτρα MM25307CG0101 και MM25307CG0104), καθώς και οι δράσεις εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης (MM25307CW0102, MM25307CW0105) αναμένεται να συμβάλουν στον μετριασμό των επιπτώσεων. Με αυτόν τον τρόπο θα διασφαλιστεί η οικολογική ισορροπία, θα ενισχυθεί η βιοποικιλότητα και θα υποστηριχθεί η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της λιμνοθάσσας της Λίμνης Βουλιαγμένης, η οποία αποτελεί κρίσιμο ενδιαίτημα για πολλά θαλάσσια είδη, όπως το Κρισίμως Κινδυνεύων δίθυρο μαλάκιο *Pinna nobilis*, τροφικό πεδίο για τα είδη θαλασσίων χελωνών αλλά και ιχθύων, και πεδίο αναπαραγωγής και ανάπτυξης πολλών εμπορικών ειδών ψαριών.

Οι φυσικοί ύφαλοι αποτελούν έναν από τους πιο παραγωγικούς θαλάσσιους τύπους οικοτόπων της παράκτιας ζώνης, καθώς παίζουν σημαντικό ρόλο στη δομική πολυπλοκότητα του υποθαλάσσιου τοπίου, αποτελούν θερμά σημεία θαλάσσιας βιοποικιλότητας, προσφέρουν πεδία τροφοληψίας και καταφύγια για ανάπτυξη και αναπαραγωγή σε πληθώρα εμπορικών και προστατευόμενων ειδών. Σύμφωνα με τους Issaris et al. (2012) στις θαλάσσιες περιοχές που ορίζονται από την περιοχή Λαμπίρι έως την περιοχή Ψαθόπυργος, και την περιοχή της Λίμνης Ηραίου Βουλιαγμένης έως την παραλία Μικρή Μυλοκοπή σε βάθη έως 60 μέτρα έχει εντοπιστεί ο τ.ο. 1170 με χαρακτηριστικά βιογενή υποστρώματα υψηλής οικολογικής σημασίας και με παρουσία του είδους ανθόζωου *Savalia savaglia* («χρυσό κοράλλι»). Επιπλέον, οι Σαλωμίδη, Ισσαρης and Pancucci-Papadopoulou (2006) περιγράφουν στην περιοχή Λαμπίρι ως υψηλής βιοποικιλότητας στα κάθετα πρανή όπου αναπτύσσεται χαρακτηριστική κοραλλιγενής

βιοκοινωνία με παρουσία ασβεστολιθικών ροδοφυκών της οικογένειας Corallinaceae και το χλωροφύκος *Codium bursa,* ειδών σπόγγων *Chondrosia reniformis, Axinella spp., Agelas oroides, Clathrina clathrus και Petrosia ficiformis,* σπάνιων γοργονιών όπως η *Eunicella cavolinii* και η *Leptogorgia sarmentosa,* ειδών ασκιδίων *Microcosmus sp., Halocynthia papillosa και Clavellina lepadiformis,* του ανθόζωου *Cerianthus membranaceus,* των ειδών βρυοζώων *Pentapora fascialis και Myriapora truncata* και του πολύχαιτου *Spirographis spallanzani.*

Οι αλιευτικές δραστηριότητες, που σχετίζονται κυρίως με την παράκτια επαγγελματική και ερασιτεχνική αλιεία (συμπεριλαμβανομένου και του ψαροντούφεκου) σε φυσικούς βραχώδεις υφάλους ή πέριξ αυτών (Τ.Ο. 1170), επιφέρει μία σειρά σημαντικών πιέσεων στο συγκεκριμένο τύπο οικοτόπου. Το φαινόμενο της υπεραλίευσης στην περίπτωση των υφάλων δεν επηρεάζει μόνο τα είδη που αποτελούν στόχους αλιείας αλλά ολόκληρο τον τύπο οικοτόπου, μέσω της διαταραχής του τροφικού πλέγματος. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η ολοένα αυξανόμενη μετατροπή βραχωδών εκτάσεων με πυκνά δενδροειδή μακροφύκη (κυρίως φαιοφύκη του γένους Cystoseira και Sargassum) σε αποψιλωμένες περιοχές με επικράτηση γυμνού βράχου και χλοοτάπητα. Ο βασικός λόγος της δραστικής αυτής μείωσης των δενδροειδών μακροφυκών, και της αντικατάστασης τους από αποψιλωμένο βράχο, είναι η αύξηση των βοσκητών (αχινοί και άλλα φυτοφάγα ψάρια) λόγω της υπεραλίευσης των θηρευτών τους (π.χ. σαργοί) που οδηγεί στην υπερβόσκηση της θαλάσσιας χλωρίδας (Sala *et al.*, 1998, 2011; Ruitton *et al.*, 2000; Guidetti, 2006). Για το λόγο αυτό, οι βιοκοινότητες φωτόφυλων δενδροειδών μακροφυκών τείνουν να εξαφανιστούν σε Μεσογειακό επίπεδο (Airoldi *et al.*, 2014; Thibaut *et al.*, 2015), και ως εκ τούτου έχουν χαρακτηριστεί ως 'Κινδυνεύοντες' οικότοποι από την Ευρωπαϊκή Κόκκινη Λίστα των Οικοτόπων (Rodwell *et al.*, 2016).

Παράλληλα στις βαθύτερες κοραλλιγενείς βιοκοινότες, όπου επικρατούν βενθικοί οργανισμοί με τρισδιάστατη, και συχνά αργή ανάπτυξη, όπως κοράλλια, γοργονίες, σπόγγοι και βρυόζωα, υπάρχει το πρόβλημα της μηχανικής καταστροφής των οργανισμών και των βιογενών δομών, που προκαλείται από τα αλιευτικά εργαλεία (ενεργά ή και εγκαταλελειμμένα). Τα αλιευτικά εργαλεία (δίχτυα, παραγάδια, πετονιές) επιφέρουν σημαντικές βλάβες, κυρίως σε βενθικά είδη που έχουν διακλαδισμένη μορφή ή κάθετη ανάπτυξη (π.χ. γοργονίες, σπόγγοι), καθώς μπλέκονται πάνω στους οργανισμούς προκαλώντας εκρίζωση, σπάσιμο, ή και φθορές του σκελετού οι οποίες ευνοούν την επικάλυψη των οργανισμού από άλλα επιβιωτικά είδη και επιφέρουν τη σταδιακή νέκρωση του οργανισμού (Angiolillo and Fortibuoni, 2020). Επιπλέον τα εγκαταλελειμμένα αλιευτικά εργαλεία και τα λοιπά θαλάσσια απορρίμματα, τα οποία συγκεντρώνονται συνήθως σε μεγαλύτερες ποσότητες στις βαθύτερες περιοχές των υφάλων, μπορεί να επιφέρουν τις ίδιες μηχανικές βλάβες που έχουν σημειωθεί παραπάνω, ενώ ταυτόχρονα συνεχίζουν να λειτουργούν ως αλιευτικά εργαλεία που αιχμαλωτίζουν είδη αλιευτικού ενδιαφέροντος ή μη, και καλύπτουν τους βενθικούς οργανισμούς επιφέροντας προβλήματα λόγω της μείωσης των επιπέδων φωτισμού και οξυγόνου (Angiolillo and Fortibuoni, 2020). Συνεπώς, η προτεινόμενη απαγόρευση αλιείας στον τ.ο. 1170 θα ευνοήσει την καλή κατάσταση του τύπου οικοτόπου και θα περιορίσει σημαντικά την περαιτέρω υποβάθμισή του.

Επισημαίνεται ότι μέσα από την προστασία του Τ.Ο. 1170, που αποτελεί σημαντικό τροφικό ενδιαιτήματα των ειδών *Caretta caretta, Chelonia mydas* και *Monachus monachus,*

προστατεύονται και τα είδη προτεραιότητας. Επιπλέον, η προστασία των ειδών *Cystoseira spp*, των ειδών ιχθυοπανίδας *Sciaena umbra, Epinephelus marginatus*, και των θαλάσσιων ασπονδύλων *Aplysina aerophoba, Axinella damicornis, Axinella polypoides, Axinella spp., Arca noae, Balanophylia europaea, Caryophyllia (Caryophyllia) inornata, Caryophyllia (Caryophyllia) smithii, Cladocora caespitosa, Dendrophylia ramea, Eunicella cavolini, Holothuria spp., Lithophaga lithophaga, Madracis pharensis, Paracentrotus lividus, Paramuricea clavata, Polycyanthus muellerae, Savalia savaglia, Spondylus gaederopus, Tethya spp.* κρίνεται ότι εξασφαλίζεται μέσω των ρυθμίσεων που λαμβάνονται για τον θαλάσσιο Τ. Ο. 1170 «Ύφαλοι».

Τέλος, η προστασία του δίθυρου μαλάκιου *Pinna nobilis* κρίνεται απαραίτητη εξαιτίας της κρίσιμης κατάστασης που βρίσκεται το είδος λόγω της εξάπλωσης επιβλαβούς παρασίτου που έχει επιφέρει μαζικές θανατώσεις στους πληθυσμούς του σε Μεσογειακό και εθνικό επίπεδο, και όπως αποδεδειγμένα έχει αποδειχθεί για την περιοχή του Κορινθιακού (π.χ. Katsanevakis, 2005, 2016; Zotou *et al.*, 2020) και χρήζουν άμεσης αποκατάστασης.

Για τους άνωθι λόγους προτείνονται ειδικές ρυθμίσεις αλιείας όπως αναφέρονται στο παρόν και στο κανονιστικό σχέδιο του Σχεδίου Διαχείρισης, με στόχο τη μείωση των επιπτώσεων που προκαλούνται από τη χρήση στα συγκεκριμένα είδη.

26.3. Υδατοδρόμια

Οι παράκτιες περιοχές της προστατευόμενης περιοχής αποτελούν σημαντικό τουριστικό πόλο, ενώ ο τουρισμός αποτελεί σημαντικό πυλώνα της οικονομίας της περιοχής. Τα υδροπλάνα, ως επιβατικό μέσο μεταφοράς, εξυπηρετούν την τουριστική κίνηση, ενισχύοντας το δίκτυο μεταφορών του τουρισμού. Με σκοπό την προστασία των ειδών κητωδών που διαβιούν στην περιοχή και κυρίως του είδους *Tursiops truncatus,* κρίνεται σκόπιμη η ρύθμιση της ταχύτητας των υδροπλάνων στις περιοχές του κόλπου της Ιτέας και Κόλπου Αντικύρων (βλ. Χρήση 26.12.7 «Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών») κατά τους θερινούς μήνες που αναμένεται η κίνηση πάσης φύσεων μηχανοκίνητων σκαφών να είναι αυξημένη. Η ναυσιπλοΐα προκαλεί υποθαλάσσιο θόρυβο (ηχορύπανση) που προκαλεί όχληση στα θαλάσσια θηλαστικά, ενώ ενέχει κινδύνους σύγκρουσης που μπορεί να επιφέρουν τραυματισμό ή θάνατο στα είδη θαλάσσιας μεγαπανίδας. Ειδικά για τα ρινοδέλφινα, η ηχορύπανση μπορεί να επιφέρει και μόνιμο εκτοπισμό του είδους από περιοχές εξάπλωσής του (La Manna *et al.*, 2013; Pirotta *et al.*, 2015). Για παράδειγμα, μελέτες σε επτά προστατευόμενες περιοχές της Ισπανίας έδειξαν ότι η παρουσία των ρινοδέλφινων ήταν συστηματικά εντονότερη σε περιόδους χαμηλής έντασης δραστηριοτήτων αναψυχής (Castellote *et al.*, 2015), ενώ στην Κροατία μελέτες έδειξαν ότι εξαιτίας του υποθαλάσσιου θορύβου από την παρουσία σκαφών προκλήθηκαν αλλαγές στη συμπεριφορά των πληθυσμών ρινοδέλφινων (Rako Gospić and Picciulin, 2016). Η ελεγχόμενη ταχύτητα του σκάφους μειώνει την ηχορύπανση ενώ παρέχει χρόνο αντίδρασης στα θαλάσσια είδη και τον χειριστή του σκάφους να αποφευχθεί η πρόσκρουση. Η θέσπιση ορίου ταχύτητας στα μηχανοκίνητα σκάφη κρίνεται ότι θα ευνοήσει τους πληθυσμούς του ρινοδέλφινου, αλλά και όλα τα είδη θαλάσσιας μεγαπανίδας που βρίσκονται στη περιοχή, όπως για παράδειγμα η

μεσογειακή φώκια *Monachus monachus* και τα είδη θαλασσίων χελωνών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas* των οποίων η παρουσία είναι σταθερή στον Κορινθιακό Κόλπο.

Ωστόσο, όσον αφορά στις λιμνοθάλασσες (οικότοπος προτεραιότητας 1150*) αποτελούν ρηχά υδάτινα σώματα ιδιαίτερα ευαίσθητα σε περιβαλλοντικές μεταβολές και πιέσεις. Παράλληλα αποτελούν τροφικά πεδία και πεδία ανάπτυξης των ειδών προτεραιότητας Monachus monachus, Caretta caretta και Chelonia mydas με ιδιαίτερη έμφαση στις περιοχές με παρουσία θαλασσίων αγγειόσπερμων (π.χ. τύπος οικοτόπου 1120*). Επιπρόσθετα, στη λίμνη Βουλιαγμένης υπάρχει επιβεβαιωμένη παρουσία πληθυσμών του Κρισίμως Κινδυνεύοντως δίθυρου *μαλακίου Pinna nobilis* που υποφέρουν από σχεδόν ολοκληρωτική θνησιμότητα στη λιμνοθάλασσα (Zotou *et al.*, 2020) και χρήζουν άμεσης αποκατάστασης. Για τους άνωθι λόγους, η απαγόρευση υδροπλάνων και πάσης φύσεως μηχανοκίνητων μέσων στον τύπο οικοτόπου 1150* (ΖΠΦ-01) κρίνεται απαραίτητη με στόχο την αρτιότερη προστασία του οικοτόπου προτεραιότητας σύμφωνα με την αρχή της προφύλαξης.

(26.11) Λιμενικές ζώνες επιβατικής, εμπορικής, αλιευτικής, βιομηχανικής και τουριστικής δραστηριότητας, μαρίνες

Η παράκτια υποδομή υποδοχής σκαφών και πλοίων (λιμένες, μαρίνες, αλιευτικά καταφύγια κτλ.), είναι αναγκαίες για την ομαλή διεξαγωγή των διαφορετικών δραστηριοτήτων που υπάρχουν στην περιοχή (π.χ. αλιεία, θαλάσσιες μεταφορές, υποδοχή τουρισμού από θάλασσα). Οι υποδομές για την εξυπηρέτηση αυτών των αναγκών στη Μεσόγειο χωροθετούνται συνήθως σε βάθη έως είκοσι (20) μέτρων, δηλαδή σε βάθη που συγκεντρώνεται μεγάλο μέρος των ευαίσθητων θαλάσσιων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων προστατευόμενων ειδών, και συνεπώς των θαλάσσιων οικοσυστημικών υπηρεσιών και λειτουργιών της περιοχής. Σημαντική είναι η παρουσία για παράδειγμα των λιβαδιών Ποσειδωνίας που αποτελούν οικότοπο προτεραιότητας (τ.ο. 1120*), της Λίμνης Βουλιαγμένης (τ.ο. 1150*) και Υφάλων (τ.ο. 1170), του ευαίσθητου είδους *Pinna nobilis*, ενώ απαντώνται και πολλά αναπαραγωγικά πεδία και νηπιοτροφία ειδών ιχθυοπανίδας σε βάθη μικρότερα των δέκα (10) μέτρων (Vigliola, 1998; Vigliola *et al.*, 1998).

Η υποβάθμιση των οικοτόπων από τέτοιες μόνιμες υποδομές κατά τη φάση κατασκευής, είναι μη αναστρέψιμη και ως εκ τούτου η εγκατάστασή τους πάνω στους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων θα πρέπει να αποφεύγεται. Κατά τη φάση λειτουργίας, οι επιπτώσεις των λιμανιών στη βιοποικιλότητα προέρχονται κυρίως από τις εκπομπές αέριων ρύπων, τη βυθοκόρηση, τη μεταφορά ερμάτων και την εισαγωγή ξενικών θαλάσσιων ειδών που διαταράσσουν τη δομή και λειτουργία των θαλασσίων βιοκοινοτήτων εκτοπίζοντας τα ενδημικά είδη. Οι ενώσεις θείου και αζώτου που εκπέμπονται από τα πλοία μπορούν να συμβάλλουν στην οξίνιση του φυσικού περιβάλλοντος, η εναπόθεση NOx αποτελεί παράγοντα ευτροφισμού και η βυθοκόρηση έχουν αρνητικές επιπτώσεις στα οικοσυστήματα, τους οικότοπους των θαλάσσιων ειδών, και γενικότερα στην πανίδα και τη χλωρίδα των θαλασσίων οικοσυστημάτων. Ο θόρυβος μπορεί να διαταράξει τα ζώα τόσο στη θάλασσα όσο και στις λιμενικές ζώνες (Merk, 2013).

Η χωροθέτηση πλωτών προβλητών, εξεδρών και μόλων με θεμελίωσή τους στον βυθό απαιτεί τη χρήση άγκυρας. Η αγκυροβόληση με άμεση επίπτωση στα λιβάδια ποσειδωνίας (τ.ο. 1120*) η

οποία είναι ανάλογη με το μέγεθος της υποδομής και συνεπώς το μέγεθος της άγκυρας, ενώ η αντίσταση που απαιτείται να ασκηθεί από τον πυθμένα για την ακινητοποίηση της υποδομής εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τον τύπο χρήσης της. Για παράδειγμα, πλωτές προβλήτες για την πρόσδεση σκαφών θα πρέπει να χρησιμοποιούν μεγάλες άγκυρες και αλυσίδες ώστε να είναι ικανές να συγκρατούν αριθμό σκαφών που προσδένουν σε αυτές. Καθώς ο οικότοπος προτεραιότητας 1120* έχει υποστεί σε μεγάλο βαθμό μείωση της έκτασής του που οφείλεται στην αγκυροβόληση, κρίνεται σκόπιμο να μειωθεί σημαντικά η όποια χρήση περιλαμβάνει την αγκυροβόληση πάνω σε αυτόν τον ευαίσθητο οικότοπο.

Αντίστοιχα ισχύουν και για τον οικότοπο προτεραιότητας 1150*, ο οποίος, λόγω του κλειστού χαρακτήρα και του μικρού βάθους της λιμνοθάλασσας, είναι ιδιαίτερα ευαίσθητος στις περιβαλλοντικές μεταβολές και τη ρύπανση. Τέτοιες μεταβολές μπορούν να διαταράξουν την εύθραυστη οικολογική ισορροπία που είναι απαραίτητη για την επιβίωση ποικίλων ειδών, μεταξύ των οποίων και του είδους *Pinna nobilis*. Οι πληθυσμοί του είδους αυτού βρίσκονται σε κακή κατάσταση διατήρησης λόγω φαινομένων μαζικής θνησιμότητας που λαμβάνουν χώρα τόσο στη Μεσόγειο όσο και στην ελληνική επικράτεια. Το φαινόμενο είναι ιδιαίτερα έντονο στην περιοχή GR2530007 «Κορινθιακός κόλπος», και ειδικότερα στη λίμνη Βουλιαγμένη, όπου, σύμφωνα με επιστημονικές μελέτες (Zotou et al., 2020), έχει καταγραφεί συντριπτικό ποσοστό θνησιμότητας των πληθυσμών της πίνας, γεγονός που επιβάλλει την άμεση λήψη μέτρων αποκατάστασης.

Επιπλέον, για τη χωροθέτηση προβλητών, εξεδρών και μόλων μπροστά από τον τ.ο. 8330 που επιβεβαιωμένα αποτελεί αναπαραγωγικό καταφύγιο του είδους προτεραιότητας *Monachus monachus*, κρίνεται ότι η περαιτέρω υποβάθμιση αυτών των σπηλαίων (Karamanlidis *et al.*, 2016) από την ανθρώπινη παρουσία και τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες κατά την αναπαραγωγική περίοδο του είδους, δύναται να επιφέρει αυξημένη θνησιμότητα των νεογνών, ενώ μπορεί να έχει και αρνητικές επιδράσεις στην κοινωνική και αναπαραγωγική συμπεριφορά της φώκιας (Δενδρινός *et al.*, 2021). Ως εκ τούτου, οι προτεινόμενες ρυθμίσεις αναμένεται ότι θα μετριάσουν σημαντικά τις πιέσεις και απειλές από τη δραστηριότητα στους σημαντικούς τύπους οικοτόπων και θαλάσσια είδη πανίδας.

Επισημαίνεται ότι μέσα από την προστασία των Τ.Ο. 1120*, 1150* και 1170, προστατεύονται και τα είδη *που* αποτελούν σημαντικά τροφικά ενδιαιτήματα των ειδών προτεραιότητας *Caretta caretta, Chelonia mydas* και *Monachus monachus*. Επιπλέον, η προστασία του θαλάσσιου φανερόγαμου *Cymodocea nodosa* και των ειδών ιχθυοπανίδας *Hippocampus guttulatus, Hippocampus hippocampus* κρίνεται ότι εξασφαλίζεται από τις ρυθμίσεις που λαμβάνονται για τον Τ.Ο. 1120* όπου συνήθως απαντάται το είδος, ενώ η προστασία των ειδών *Cystoseira spp,* των ειδών ιχθυοπανόιδας *Sciaena umbra, Epinephelus marginatus,* και των θαλάσσιων ασπονδύλων *Aplysina aerophoba, Axinella damicornis, Axinella polypoides, Axinella spp., Arca noae, Balanophylia europaea, Caryophyllia (Caryophyllia) inornata, Caryophyllia (Caryophyllia) smithii, Cladocora caespitosa, Dendrophylia ramea, Eunicella cavolini, Holothuria spp., Lithophaga lithophaga, Madracis pharensis, Paracentrotus lividus, Paramuricea clavata, Polycyanthus muellerae, Savalia savaglia, Spondylus gaederopus, Tethya spp.* κρίνεται ότι εξασφαλίζεται μέσω των ρυθμίσεων που λαμβάνονται για τον θαλάσσιο Τ. Ο. 1170 «Ύφαλοι».

Η προστασία του δίθυρου μαλάκιου *Pinna nobilis* κρίνεται απαραίτητη εξαιτίας της κρίσιμης κατάστασης που βρίσκεται το είδος λόγω της εξάπλωσης επιβλαβούς παρασίτου που έχει επιφέρει μαζικές θανατώσεις στους πληθυσμούς του σε Μεσογειακό και εθνικό επίπεδο, και όπως αποδεδειγμένα έχει αποδειχθεί για την περιοχή του Κορινθιακού (π.χ. Katsanevakis, 2005, 2016; Zotou *et al.*, 2020).

Σύμφωνα με όλα τα ανωτέρω και αξιολογώντας τα στοιχεία της περιοχής, η κατασκευή νέων λιμενικών εγκαταστάσεων επιτρέπεται μόνο στις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02 και ΖΔΟΕ-03 υπό την προϋπόθεση αυστηρής τεκμηρίωσης της αναγκαιότητας και σκοπιμότητάς τους, καθώς και της αδυναμίας εξυπηρέτησης των αναγκών μέσω υφιστάμενων υποδομών, για τα οποία επιτρέπεται η συντήρηση και επέκταση. Αντιθέτως, η κατασκευή νέων λιμενικών εγκαταστάσεων δεν επιτρέπεται στις ΖΔΟΕ-04 και ΖΔΟΕ-05, καθώς και στη Ζώνη Προστασίας της Φύσης (ΖΠΦ-01) στη Λίμνη Βουλιαγμένης, για τη βέλτιστη προστασία και διατήρηση των ευαίσθητων οικοσυστημάτων που απαντώνται στις ζώνες αυτές. Δεδομένου ότι ο τουρισμός αναπτύσσεται με υψηλούς ρυθμούς στη χώρα, και η τεχνολογία των πλοίων, κρουαζιερόπλοιων και ταχύπλοων εξελίσσεται σε μεγάλη κλίμακας δραστηριότητα, οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις αυξάνονται τόσο σε όγκο όσο και σε ένταση δημιουργώντας σοβαρό κίνδυνο για την προστασία των κυριότερων εστιών βιοποικιλότητας. Η επίβλεψη και διαχείριση της δραστηριότητας με στόχο τον περιορισμό των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των θαλασσίων μεταφορών όσο το δυνατόν περισσότερο, ιδιαίτερα σε οικολογικά ευάλωτες περιοχές, αποτελεί θέμα μείζονος σημασίας.

Προτείνεται να επιτρέπεται η τοποθέτηση πλωτών εξεδρών στη θάλασσα για εποχική χρήση με σκοπό την εξυπηρέτηση της πρόσβασης των λουόμενων σε θαλάσσιες περιοχές και των δραστηριοτήτων αναψυχής.

Στις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών ΖΔΟΕ-01, ΖΔΟΕ-02 και ΖΔΟΕ-03 προτείνεται επίσης να επιτρέπεται η κατασκευή ξύλινων εξεδρών και μόλων επί πασσάλων στη κατά μήκος του παραλιακού μετώπου για την εξυπηρέτηση των λουόμενων, της ερασιτεχνικής αλιείας, της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, καθώς και για προσωρινή πρόσδεση μικρών σκαφών χωρίς αγκυροβόληση σύμφωνα με το Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών της περιοχής, με σκοπό τη δημιουργία ενός δικτύου για τη μεταφορά των λουόμενων μεταξύ των ακτών, ώστε να αποθαρρύνεται η χρήση μηχανοκίνητων οχημάτων στο παράκτιο μέτωπο.

Η κατασκευή μόνιμων προβλητών, εξεδρών και μόλων με θεμελίωση στον πυθμένα με στόχο την πρόσδεση επαγγελματικών σκαφών και σκαφών αναψυχής, δύναται να προκαλέσει ρύπανση των παράκτιων υδάτων ειδικά από δίχρονους κινητήρες που ελευθερώνουν καύσιμα και λιπαντικά από τους κινητήρες των σκαφών ανεπεξέργαστα στον βυθό (Μακρυκώστα *et al.*, 2019) αλλά και απόβλητα νερών από τις αποχετεύσεις και το πλύσιμο των σκαφών, αύξηση αιωρούμενων ιζημάτων που προκαλούν αύξηση της θολότητας του νερού, όχληση στη θαλάσσια πανίδα λόγω ηχορύπανσης, αυξημένο κίνδυνο τραυματισμού ή θανάτωσης από τις συγκρούσεις με θαλάσσιες χελώνες, μεταφοράς εισβαλλόντων ειδών από τα έρματα των σκαφών, είσοδος τοξικών χημικών ουσιών από τα υφαλοχρώματα. Για τους ανωτέρω λόγους η

κατασκευή μόνιμων προβλητών, εξεδρών και μόλων με θεμελίωση στον πυθμένα θα πρέπει να επιτρέπεται κατόπιν ακτομηχανικής μελέτης και περιβαλλοντικής αδειοδότησης, κατά την έκδοση της οποίας θα εξετάζονται οι λύσεις εγκατάστασης πλωτών εξεδρών ή η κατασκευή ξύλινων εξεδρών και μόλων επί πασσάλων. Επίσης, δεδομένου ότι η λειτουργία των μονάδων θαλάσσιας υδατοκαλλιέργειας προϋποθέτει την ύπαρξη κατάλληλων υποδομών υποστήριξης προβλέπεται να επιτρέπεται η κατασκευή μικρής κλίμακας εξέδρας για την εξυπηρέτηση των αναγκών των εγκαταστάσεων υδατοκαλλιεργειών, όταν τεκμηριώνεται ότι δεν είναι δυνατή η εξυπηρέτηση της μονάδας από υφιστάμενη, όμορη εξέδρα. Σε κάθε περίπτωση μόνιμη θεμελίωση δεν επιτρέπεται στη ΖΠΦ-01 και στις ΖΔΟΕ-02 και ΖΔΟΕ-03, πάνω στους Τ.Ο. 1120*, 1150*, 1170, σε θέσεις με επιβεβαιωμένη παρουσία του είδους *Pinna nobilis* και σε απόσταση μικρότερη των 50μ. μπροστά από επιβεβαιωμένα καταφύγια του είδους *Monachus monachus*.

26.12. Γραμμικές υποδομές μεταφορών

Η ναυσιπλοΐα αναψυχής προκαλεί επιπτώσεις που ποικίλουν αναλόγως με το είδος και το μέγεθος των σκαφών. Η πιο σημαντική επίπτωση είναι η αγκυροβόληση με άμεση επίπτωση στα λιβάδια ποσειδωνίας (τ.ο. 1120*) η οποία είναι ανάλογη με το μέγεθος τους σκάφους και συνεπώς το μέγεθος της άγκυρας, της αλυσίδας και της αντίστασης που απαιτείται να ασκηθεί από τον πυθμένα για την ακινητοποίηση του σκάφους. Έχει εκτιμηθεί ότι στη Μεσόγειο η μείωση κατά 34% των λιβαδιών ποσειδωνίας οφείλεται στα αγκυροβόλια. Άλλες επιπτώσεις είναι η ρύπανση των παράκτιων υδάτων ειδικά από δίχρονους κινητήρες με τους οποίους συχνά είναι εφοδιασμένα τα σκάφη αναψυχής. Έχει εκτιμηθεί ότι το 20-30% των καυσίμων και του λιπαντικού από τους κινητήρες των σκαφών καταλήγει ανεπεξέργαστο απευθείας στον βυθό (Μακρυκώστα *et al.*, 2019). Τα αιωρούμενα ιζήματα από μηχανοκίνητα σκάφη και τζετ-σκι που περνούν πάνω από τους αμμώδεις ή λασπώδεις βυθούς προκαλούν αύξηση της θολότητας του νερού, προκαλούν όχληση στη θαλάσσια πανίδα λόγω ηχορύπανσης, και τραυματισμό ή θανάτωση από τις συγκρούσεις με θαλάσσια θηλαστικά και χελώνες. Τέλος, ο κίνδυνος μεταφοράς εισβαλλόντων ειδών από τα έρματα των σκαφών, τα ανθρώπινα απόβλητα νερά από τις αποχετεύσεις και το πλύσιμο στα σκάφη αναψυχής που περιέχουν υψηλά ποσοστά τοξικών χημικών ουσιών και λιπών, και η ρίψη απορριμμάτων απελευθερώνονται στο θαλάσσιο περιβάλλον από τα σκάφη συχνά ανεξέλεγκτα, ενώ τα υφαλοχρώματα που χρησιμοποιούνται για την αποφυγή ανάπτυξης μικροοργανισμών στην καρίνα των σκαφών περιέχουν τοξικά αντιαποθετικά χρώματα βαφής που απελευθερώνονται στη θάλασσα. Για τους ανωτέρω λόγους κρίνεται ότι είναι απαραίτητη θέσπιση όρων και ρυθμίσεων στη δραστηριότητα, οι οποίοι θα εξασφαλίζουν την ορθολογιστική διαχείριση και την καλή κατάσταση διατήρησης του προστατευτέου αντικειμένου της περιοχής.

Η ναυσιπλοΐα προκαλεί υποθαλάσσιο θόρυβο (ηχορύπανση) που προκαλεί όχληση στα θαλάσσια θηλαστικά, ενώ ενέχει κινδύνους σύγκρουσης που μπορεί να επιφέρουν τραυματισμό ή θάνατο στα είδη θαλάσσιας μεγαπανίδας. Ειδικά για τα ρινοδέλφινα, η ηχορύπανση μπορεί να επιφέρει και μόνιμο εκτοπισμό του είδους από περιοχές εξάπλωσής του (La Manna *et al.*, 2013; Pirotta *et al.*, 2015). Για παράδειγμα, μελέτες σε επτά προστατευόμενες περιοχές της Ισπανίας έδειξαν ότι η παρουσία των ρινοδέλφινων ήταν συστηματικά εντονότερη σε περιόδους χαμηλής

έντασης δραστηριοτήτων αναψυχής (Castellote *et al.*, 2015), ενώ στην Κροατία μελέτες έδειξαν ότι εξαιτίας του υποθαλάσσιου θορύβου από την παρουσία σκαφών προκλήθηκαν αλλαγές στη συμπεριφορά των πληθυσμών ρινοδέλφινων (Rako Gospić and Picciulin, 2016). Η ελεγχόμενη ταχύτητα του σκάφους μειώνει την ηχορύπανση ενώ παρέχει χρόνο αντίδρασης στα θαλάσσια είδη και τον χειριστή του σκάφους να αποφευχθεί η πρόσκρουση. Οι τοπικοί εποχικοί περιορισμοί για το όριο ταχύτητας μηχανοκίνητων σκαφών στοχεύουν στη μείωση της όχλησης κατά κύριο λόγο των ειδών κητωδών που διαβιούν στην περιοχή, και ιδιαίτερα των πληθυσμών του ρινοδέλφινου αλλά και όλων των ειδών θαλάσσιας μεγαπανίδας που βρίσκονται στη περιοχή, όπως για παράδειγμα η μεσογειακή φώκια *Monachus monachus* και τα είδη θαλασσίων χελωνών των οποίων η παρουσία είναι σταθερή στον Κορινθιακό Κόλπο και αποτελούν είδη προτεραιότητας του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Κατά τους θερινούς μήνες παρατηρείται αυξημένη κίνηση σκαφών αναψυχής στην περιοχή, συνεπώς υπάρχει αυξημένη όχληση των παραπάνω ειδών από ηχορύπανση, καθώς και αυξημένος κίνδυνος συγκρούσεων των ειδών θαλασσίων χελωνών με τα σκάφη που δύναται να προκαλέσει τραυματισμό ή θάνατο των ζώων σε περιοχές που χρησιμοποιούνται ως τροφικά ενδιαιτήματα σε περιοχές που υπάρχει παρουσία των Τ.Ο. 1120*, 1150* και 1170. Ο περιορισμός της ταχύτητας στα μηχανοκίνητα σκάφη στοχεύει στη μείωση της όχλησης των παραπάνω ειδών και τον μετριασμό των παραγόντων που θα μειώσουν την καλή κατάσταση των πληθυσμών τους ή θα τα εκτοπίσουν από την περιοχή έστω και εποχικά.

Σε ότι αφορά τους χρονικούς περιορισμούς σε συγκεκριμένα αναπαραγωγικά ενδιαιτήματα του είδους προτεραιότητας *Monachus monachus* στοχεύουν στην αποφυγή όχλησης ειδών προτεραιότητας κατά την ευαίσθητη αναπαραγωγική τους περίοδο. Τα σπήλαια αποτελούν το μοναδικό γνωστό ενδιαίτημα της μεσογειακής φώκιας που γεννάει και να γαλουχεί τα μικρά του. Η περαιτέρω υποβάθμιση αυτών των σπηλαίων (Karamanlidis *et al.*, 2016) από την ανθρώπινη παρουσία και τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες κατά την αναπαραγωγική περίοδο του είδους, δύναται να επιφέρει αυξημένη θνησιμότητα των νεογνών, ενώ μπορεί να έχει και αρνητικές επιδράσεις στην κοινωνική και αναπαραγωγική συμπεριφορά της φώκιας (Δενδρινός *et al.*, 2021).

Επισημαίνεται ότι με την προστασία των Τ.Ο. 1120*, 1150* και 1170, προστατεύονται παράλληλα τα είδη προτεραιότητας *Caretta caretta*, *Chelonia mydas* και *Monachus monachus*, καθώς οι συγκεκριμένοι ΤΟ αποτελούν σημαντικά τροφικά ενδιαιτήματά τους. Επιπλέον, η προστασία του θαλάσσιου φανερόγαμου *Cymodocea nodosa* και των ειδών ιχθυοπανίδας *Hippocampus guttulatus, Hippocampus hippocampus* κρίνεται ότι εξασφαλίζεται από τις ρυθμίσεις που λαμβάνονται για τον Τ.Ο. 1120* όπου συνήθως απαντάται το είδος, ενώ η προστασία των ειδών *Cystoseira spp*, των ειδών ιχθυοπανίδας *Sciaena umbra, Epinephelus marginatus*, και των θαλάσσιων ασπονδύλων *Aplysina aerophoba, Axinella damicornis, Axinella polypoides, Axinella spp., Arca noae, Balanophylia europaea, Caryophyllia (Caryophyllia) inornata, Caryophyllia (Caryophyllia) smithii, Cladocora caespitosa, Dendrophylia ramea, Eunicella cavolini, Holothuria spp., Lithophaga lithophaga, Madracis pharensis, Paracentrotus lividus, Paramuricea clavata, Polycyanthus muellerae, Savalia savaglia, Spondylus gaederopus,*

Tethya spp. κρίνεται ότι εξασφαλίζεται μέσω των ρυθμίσεων που λαμβάνονται για τον θαλάσσιο Τ.Ο. 1170 «Ύφαλοι».

Η προστασία του δίθυρου μαλάκιου *Pinna nobilis* και τα ενδιαιτήματά του (τ.ο. 1120*, 1150*) κρίνεται απαραίτητη εξαιτίας της κρίσιμης κατάστασης που βρίσκεται το είδος λόγω της εξάπλωσης επιβλαβούς παρασίτου που έχει επιφέρει μαζικές θανατώσεις στους πληθυσμούς του σε Μεσογειακό και εθνικό επίπεδο, και όπως αποδεδειγμένα έχει αποδειχθεί για την περιοχή του Κορινθιακού (π.χ. Katsanevakis, 2005, 2016; Zotou *et al.*, 2020) και χρήζουν άμεσης αποκατάστασης

Λαμβάνοντας υπόψη την έλλειψη δεδομένων χρήσης του θαλάσσιου χώρου από τα είδη προτεραιότητας (θαλάσσιες χελώνες και φώκια), όπως αυτά έχουν αναλυθεί στις προηγούμενες ενότητες, πρόσθετες ρυθμίσεις και περιορισμοί (χωρικοί ή χρονικοί) για την κίνηση των σκαφών δύναται να καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης, σε συνέχεια επιστημονικών μελετών (μελέτες βάσης) που θα καταγράφουν και θα αξιολογηθούν τα χωρικά και χρονικά δεδομένα παρουσίας των ειδών, και το Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών όπου θα εκτιμηθεί η φέρουσα ικανότητα των περιοχών μελέτης της με στόχο τη ρύθμιση της επισκεψιμότητας και της τουριστικής δραστηριότητας σε συγκεκριμένες περιοχές.

(34) Εγκαταστάσεις Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) και Εγκαταστάσεις ΑΠΕ με αποθήκευση

Οι πλωτές υποδομές ΑΠΕ (π.χ. πλωτά φωτοβολταϊκά πάρκα) αποτελούν τις νέες σύγχρονες τεχνολογικές εξελίξεις για την αντιμετώπιση των ενεργειακών ζητημάτων στην Ευρώπη. Καθώς στην Ελλάδα ακόμα οι τεχνολογίες αυτές δεν έχουν εφαρμοστεί, η τεχνογνωσία και η εμπειρία προέρχονται έως σήμερα από εφαρμογές σε άλλες χώρες, ενώ η γνώση για τις επιπτώσεις τους στα οικοσυστήματα είναι προς το παρόν περιορισμένη. Στην Ελλάδα την τελευταία δεκαετία η νομοθεσία για τα έργα ΑΠΕ έχει τροποποιηθεί ή απλοποιηθεί για πολλά στάδια της διαδικασίας αδειοδότησης, ενώ η χρήση δεν έχει ενταχθεί ακόμα σε έναν εθνικό, ολοκληρωμένο θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό (ΘΧΣ) για τις ΑΠΕ που ενσωματώνει σημαντικά ζητήματα προστασίας ενάλιων αρχαιοτήτων και φυσικού περιβάλλοντος, εθνικής άμυνας, ασφάλειας της ναυσιπλοΐας, βιωσιμότητα ανταγωνιστικών χρήσεων όπως η αλιεία και ο τουρισμός, αισθητικής του τοπίου κτλ. Η ένταξη των πλωτών έργων ΑΠΕ στον ΘΧΣ θα ενισχύσει την ορθότητα και πληρότητα ενός ολοκληρωμένου εθνικού σχεδιασμού, θα συνδράμει στην επιτάχυνση των διαδικασιών αδειοδότησης και θα προσφέρει επενδυτική ασφάλεια (Μέλισσας, 2021).

Η εγκατάσταση υπεράκτιων υποδομών Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) σταθερής θεμελίωσης («πακτωμένα») έχουν περιορισμένη εφαρμογή στα ελληνικά χωρικά ύδατα λόγω του έντονου ανάγλυφου του βυθού, της παρουσίας σημαντικών θαλασσίων τύπων οικοτόπων σε βάθη <50μ., αλλά και της ευρύτερης δυσκολίας εντοπισμού περιοχών σε μικρά βάθη που δεν θα προκαλέσουν όχληση σε άλλες υφιστάμενες χρήσεις (π.χ. ασφάλεια ναυσιπλοΐας κτλ.) (Μέλισσας, 2021). Οι πλωτές εγκαταστάσεις απαιτούν έναν αριθμό σημείων πρόσδεσης στον βυθό με σύστημα αγκυροβόλησης, ο οποίος εξαρτάται από το μέγεθος και το βάρος της εγκατάστασης και είναι ανάλογος με το μέγεθος της άμεσης επίπτωσης που θα έχει σε ευαίσθητους οικότοπους (π.χ. λιβάδια Ποσειδωνίας, κοραλλιγενείς βιοκοινότητες κτλ.). Συνεπώς

η αγκυροβόληση τέτοιων έργων πάνω σε ευαίσθητους τύπους οικοτόπων θα πρέπει να αποφεύγεται. Επιπλέον, αναμένεται σημειακή υποβάθμιση του προστατευτέου αντικειμένου ανάλογη με την επιφάνεια σκίασης που καλύπτεται από την έκταση των πλωτών εγκαταστάσεων, η οποία αναμένεται να δημιουργήσει τοπικά φαινόμενα ευτροφισμού, απώλειας ανταλλαγής αερίων στη διεπιφάνεια θάλασσας και ατμόσφαιρας κτλ.

Η προστασία του δίθυρου μαλάκιου *Pinna nobilis* κρίνεται απαραίτητη εξαιτίας της κρίσιμης κατάστασης που βρίσκεται το είδος λόγω της εξάπλωσης επιβλαβούς παρασίτου που έχει επιφέρει μαζικές θανατώσεις στους πληθυσμούς του σε Μεσογειακό και εθνικό επίπεδο, και όπως αποδεδειγμένα έχει αποδειχθεί για την περιοχή του Κορινθιακού (π.χ. Katsanevakis, 2005, 2016; Zotou *et al.*, 2020).

Οι λιμνοθάλασσες (οικότοπος προτεραιότητας 1150*) αποτελούν ρηχά υδάτινα σώματα ιδιαίτερα ευαίσθητα σε περιβαλλοντικές μεταβολές και πιέσεις, όπως η άνοδος της στάθμης της θάλασσας, η ρύπανση και ο ευτροφισμός, η υποβάθμιση των οικοτόπων που εμπερικλείει και η κλιματική αλλαγή. Παράλληλα αποτελούν τροφικά πεδία και πεδία ανάπτυξης των ειδών προτεραιότητας *Monachus monachus, Caretta caretta* και *Chelonia mydas* με ιδιαίτερη έμφαση στις περιοχές με παρουσία θαλασσίων αγγειόσπερμων (π.χ. τύπος οικοτόπου 1120*). Επιπρόσθετα, στη λίμνη Βουλιαγμένης υπάρχει επιβεβαιωμένη παρουσία πληθυσμών του Κρισίμως Κινδυνεύοντως δίθυρου μαλακίου *Pinna nobilis* του οποίου η προστασία κρίνεται απαραίτητη εξαιτίας της κρίσιμης κατάστασης που βρίσκεται το είδος από την εξάπλωση επιβλαβούς παρασίτου που έχει επιφέρει μαζικές θανατώσεις στους πληθυσμούς του σε Μεσογειακό και εθνικό επίπεδο, και όπως αποδεδειγμένα έχει αποδειχθεί για την περιοχή του Κορινθιακού (π.χ. Katsanevakis, 2005, 2016; Zotou *et al.*, 2020). Για τους άνωθι λόγους, οι πληθυσμοί της πίννας χρήζουν αποκατάστασης με ιδιαίτερη έμφαση στον τύπο οικοτόπου 1150*, ο οποίος είναι ιδιαίτερα ευαίσθητος και ταυτόχρονα αποτελεί προστατευμένο περιβάλλον για εφαρμογή πιλοτικών μέτρων αποκατάστασης του είδους. Η απαγόρευση πλωτών υποδομών ΑΠΕ (οι οποίες δεν επιτρέπονται εκ της νομοθεσίας στις ΖΠΦ) κρίνεται απαραίτητη με στόχο την αρτιότερη προστασία του οικότοπου προτεραιότητας σύμφωνα με την αρχή της προφύλαξης. Μέσω της προστασίας του τ.ο. 1150* προστατεύονται και τα είδη προτεραιότητας *Monachus monachus, Caretta caretta* και *Chelonia mydas* καθώς ο 1150* αποτελεί τροφικό πεδίο και πεδίο ανάπτυξης των συγκεκριμένων ειδών, με ιδιαίτερη έμφαση στις περιοχές με παρουσία θαλασσίων αγγειόσπερμων (π.χ. τύπος οικοτόπου 1120*).

(48.2) Α) Οι κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, μετά των παραρτημάτων αυτών (υπέργειων και υπόγειων)

Στις χερσαίες περιοχές που αναπτύσσονται γύρω από τον Κορινθιακό Κόλπο λαμβάνουν χώρα έντονες ανθρωπογενείς δραστηριότητες, συνεπώς δεν μπορεί να αποκλειστεί η ύπαρξη τεκμηριωμένης ανάγκης δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας που αφορούν την κατασκευή χερσαίων, θαλάσσιων και υποθαλάσσιων αγωγών, καθώς και για την εγκατάσταση υπόγειων και υποβρύχιων καλωδίων και αγωγών για μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας, τηλεπικοινωνιών και φυσικού αερίου, οι οποίες θα υποστηρίζουν την παρουσία των

τοπικών πληθυσμών και την ομαλή λειτουργία των δραστηριοτήτων της περιοχής. Συνεπώς δύναται να επιτραπεί η συγκεκριμένη χρήση με τις κατάλληλες ρυθμίσεις και εφόσον αυτό κριθεί απαραίτητο με τις λιγότερες δυνατές επιπτώσεις στο θαλάσσιο περιβάλλον και το προστατευτέο αντικείμενο. Επιτρέπονται επίσης οι εργασίες συντήρησης, βελτίωσης, αποκατάστασης, και εκσυγχρονισμού λειτουργικών δικτύων υποδομών και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας. Σε κάθε περίπτωση η εγκατάσταση νέων δικτύων θα πρέπει να αποφεύγεται και να εξετάζεται μόνο στην περίπτωση που κριθεί απολύτως αναγκαία και σκόπιμη και έχουν αποκλειστεί άλλες εναλλακτικές εκτός προστατευόμενης περιοχής.

Η τοποθέτηση θαλάσσιων και υποθαλάσσιων αγωγών προκαλεί σημαντικές επιπτώσεις βλάβης, πραγματικής μετατόπισης ή διαταραχής της χλωρίδας και της πανίδας, αυξημένη θολερότητα του νερού και υποθαλάσσιο θόρυβο, κυρίως στη φάση εγκατάστασης, επισκευής ή / και αφαίρεσης. Επιπλέον, κατά τη φάση λειτουργίας προκαλούν απελευθέρωση ρύπων και θρεπτικών, αλλοίωση ιζημάτων, διάβρωση και οπτική ρύπανση. Παρόλο που οι θαλάσσιοι οργανισμοί με δυνατότητα κίνησης είναι σε θέση να αποφύγουν τις οχλήσεις, οι επιπτώσεις επηρεάζουν κυρίως ευαίσθητους τύπους οικοτόπων που περιλαμβάνουν βενθικούς οργανισμούς, π.χ. ευαίσθητα ή εύθραυστα είδη. Η αποφυγή τέτοιων περιοχών για την τοποθέτηση αγωγών κρίνεται ότι αποτελεί το κατάλληλο μέτρο μετριασμού.

Η τοποθέτηση θαλάσσιων και υποθαλάσσιων αγωγών δύναται να έχει άμεσες, αλλά και μακροπρόθεσμες επιπτώσεις τοπικά κατά μήκος των αγωγών και στην ευρύτερη περιοχή εγκατάστασής τους. Το «φαινόμενο υφάλου» (reef effect) κατά το οποίο στα μαλακά υποστρώματα η τοποθέτηση αγωγών παρέχει σκληρό υπόστρωμα για την εγκατάσταση βενθικών ειδών, έχει αποδειχθεί ότι οδηγεί στην εισαγωγή μη τοπικής πανίδας και συνεπώς σε αλλαγή των τοπικών φυσικών βενθικών κοινοτήτων.

Στην προστατευόμενη περιοχή Prorquerolles (Γαλλία) όπου χωροθετήθηκε αγωγός πάνω σε λιβάδια ποσειδωνίας (Τ.Ο. 1120*) λόγω έλλειψης εναλλακτικών λύσεων και τμήμα του αγωγού θάφτηκε στο υπόστρωμα, είχε ως αποτέλεσμα την άμεση καταστροφή του λιβαδιού, που μακροπρόθεσμα προκάλεσε αυξημένη υδροδυναμική και διάβρωση κατά μήκος και πλάτος του σημείου τοποθέτησης του αγωγού, επαναιώρηση ιζημάτων και αυξημένη θολερότητα των υδάτων (Francour *et al.*, 1992). Στην περίπτωση που ο αγωγός δεν είναι υποθαλάσσιος, τα φαινόμενα καταστροφής στα σημεία επαφής ή υποβάθμισης ευαίσθητων τύπων οικοτόπων όπως τα λιβάδια ποσειδωνίας και διάβρωσης είναι άμεσα, ενώ η έμμεση μακροχρόνια υποβάθμιση των οικοτόπων μπορεί να επεκταθεί σε χιλιάδες τετραγωνικών μέτρων (Francour *et al.*, 1992; Boudouresque *et al.*, 2012). Σε ό,τι αφορά το σημείο απόληξης των αγωγών, οι εκροές αυξάνουν τη θολερότητα του ύδατος, αυξάνουν την εισαγωγή θρεπτικών και χημικών ουσιών, ενώ μπορούν να προκαλέσουν τοπικά πτώση της αλατότητας τα οποία δύναται να επηρεάσουν άμεσα και να προκαλέσουν υποβάθμιση στους παράκτιους θαλάσσιους τύπους οικοτόπων (Boudouresque *et al.*, 2012). Για παράδειγμα οι κοραλιγενείς κοινότητες είναι εξαιρετικά ευαίσθητες σε περιβαλλοντικές αλλαγές (θερμοκρασία, αλατότητα, θολερότητα υδάτων) και τη ρύπανση (Montefalcone *et al.*, 2017). Όμοια, το είδος *Posidonia oceanica* που αποτελεί χαρακτηριστικό είδος του τ.ο 1120* είναι στενόαλο και φωτόφιλο είδος του οποίου η κατάσταση

διατήρησης επηρεάζεται δραματικά από τις μεταπτώσεις της αλατότητας και τη θολερότητα των νερών, ενώ είναι ευαίσθητο στη ρύπανση (Boudouresque *et al.*, 2012). Σε ό,τι αφορά τη χωροθέτηση υποθαλάσσιων καλωδίων, συνίσταται η ύπαρξη χαρτογράφησης μεγάλης ακριβείας των ευαίσθητων τ.ο. πριν την επιλογή της θέσης του έργου, καλή γνώση του βαθυμετρικών προφίλ και της υδροδυναμικής της περιοχής (Boudouresque *et al.*, 2012 και αναφορές εντός). Στην προστατευόμενη περιοχή Port Cros (Γαλλία) όπου τοποθετήθηκε 50 χλμ.. καλωδίου τηλεπικοινωνίας, του οποίου μεγάλο μέρος χωροθετήθηκε πάνω σε νεκρό λιβάδι ποσειδωνίας (dead matte) δεν διαπιστώθηκαν σημαντικές επιπτώσεις στον οικότοπο, αλλά προτάθηκε η αποφυγή τοποθέτησης πάνω σε ζωντανά λιβάδια για την αποφυγή των επιπτώσεων από το έργο (Charbonnel *et al.*, 1995). Μελέτες για την τοποθέτηση του θαλάσσιου καλωδίου παροχής ηλεκτρικής ενέργειας μεταξύ Σαρδηνίας και Κορσικής το οποίο εγκαταστάθηκε πάνω σε ποικιλία τ.ο. έδειξαν ότι υπήρξε σημαντική επίπτωση στον τ.ο. 1120* σε ακτίνα μεγαλύτερη του ενός μέτρου εκατέρωθεν του καλωδίου ο οποίος δεν ανακτήθηκε ποτέ πλήρως (Pergent *et al.*, 2002). Επισημαίνεται ότι μέσα από την προστασία των Τ.Ο. 1120*, 1150* και 1170, *που* αποτελούν σημαντικά τροφικά ενδιαιτήματα των ειδών *Caretta caretta* και *Monachus monachus* προστατεύονται και τα είδη προτεραιότητας. *Επιπλέον, η* προστασία του είδους θαλάσσιου φανερόγαμου *Cymodocea nodosa* κρίνεται ότι εξασφαλίζεται από τις ρυθμίσεις που λαμβάνονται για τον Τ.Ο. 1120* όπου συνήθως απαντάται το είδος, ενώ η προστασία του είδους *Cystoseira* spp. κρίνεται ότι εξασφαλίζεται μέσω των ρυθμίσεων που λαμβάνονται για τον θαλάσσιο Τ. Ο. 1170 «Ύφαλοι».

Η προστασία του δίθυρου μαλάκιου *Pinna nobilis* κρίνεται απαραίτητη εξαιτίας της κρίσιμης κατάστασης που βρίσκεται το είδος λόγω της εξάπλωσης επιβλαβούς παρασίτου που έχει επιφέρει μαζικές θανατώσεις στους πληθυσμούς του σε Μεσογειακό και εθνικό επίπεδο, και όπως αποδεδειγμένα έχει αποδειχθεί για την περιοχή του Κορινθιακού (π.χ. Katsanevakis, 2005, 2016; Zotou *et al.*, 2020) και χρήζουν άμεσης αποκατάστασης. Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις στους οικότοπους προτεραιότητας 1120* και 1150* που αποτελούν τεκμηριωμένο ενδιαίτημα της πίνας, θα διασφαλίσουν την ανάκαμψη του είδους με την εφαρμογή διαχειριστικών δράσεων. Επιπλέον, λόγω των σημαντικών επιπτώσεων που έχουν οι θαλάσσιοι και υποθαλάσσιοι αγωγοί στους τ.ο σε συνδυασμό με το γεγονός ότι η κατανομή των τ.ο. με επιβεβαιωμένη παρουσία του είδους *Pinna nobilis* καλύπτει σχετικά μικρές εκτάσεις (συμπεριλαμβανομένου και του τ.ο. 1150*), κρίνεται ότι είναι δυνατή η παράκαμψή τους κατά τη χωροθέτηση του έργου.

(48.2) Β) Η εγκατάσταση σταθμών μέτρησης ατμοσφαιρικής ρύπανσης, θορύβου και μετεωρολογικών παραμέτρων με τον αναγκαίο εξοπλισμό

Η εγκατάσταση σταθμών μέτρησης βιοτικών και αβιοτικών παραμέτρων του θαλασσίου και ατμοσφαιρικού περιβάλλοντος θα πρέπει να επιτρέπεται, δεδομένου ότι η παρακολούθηση των βιοτικών και αβιοτικών παραγόντων είναι πολλές φορές κρίσιμη για την παρακολούθηση της ικανοποιητικής κατάστασης ειδών και οικοτόπων (π.χ. ποιότητα υδάτων), των οικοσυστημικών διεργασιών (π.χ. διάβρωση) αλλά και εν γένει του οικοσυστήματος.

(48.2) ΣΤ) Η εγκατάσταση μονάδων αφαλάτωσης και λοιπών συστημάτων επεξεργασίας νερού για την υδροδότηση δημοτικών δικτύων, μετά των συνοδών έργων που απαιτούνται, για την πλήρη λειτουργία αυτών.)

Οι μονάδες αφαλάτωσης θεωρούνται πλέον «στρατηγική εφεδρεία» για την ενίσχυση της υδροδότησης, σε μια περίοδο που η κλιματική αλλαγή, η παρατεταμένη ανομβρία και η αυξανόμενη κατανάλωση ασκούν έντονη πίεση στο υδροδοτικό σύστημα της χώρας. Η πρόβλεψη για την δυνητική κατασκευή και λειτουργία εγκαταστάσεων αφαλάτωσης στη ΒΙΠΕ Θίσβης, συμπεριλαμβανομένων και πλωτών μονάδων με τα απαραίτητα παραρτήματά τους, ανταποκρίνεται στην ανάγκη ενίσχυσης της υδροδότησης και την κάλυψη των φαινομένων λειψυδρίας. Η Θίσβη έχει επιλεχθεί ως τοποθεσία για τη δημιουργία μόνιμης ή προσωρινής μονάδας αφαλάτωσης, με στόχο την κάλυψη των αναγκών της Αθήνας, της Βοιωτίας και του Κορινθιακού σε περίπτωση που η λειψυδρία καταστήσει απαραίτητη την ενεργοποίησή της. Η ΒΙΠΕ Θίσβης βρίσκεται κοντά στη γραμμή του υδραγωγείου Μόρνου, 10 χιλιόμετρα από τον αγωγό του ταμιευτήρα, γεγονός που επιτρέπει την ένταξη του παραγόμενου νερού στο δίκτυο.

(52) Ήπια θαλάσσια αναψυχή (κολύμβηση, ιστιοσανίδα, καταδύσεις, υποβρύχια φωτογράφηση κ.λπ.)

Η περιοχή αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους πόλους έλξης της χώρας, προσελκύοντας μεγάλο αριθμό επισκεπτών — κυρίως στις ακτές — οι οποίοι αλληλεπιδρούν άμεσα με το θαλάσσιο περιβάλλον και τα φυσικά στοιχεία του τοπίου. Στο πλαίσιο αυτό, έχει αναπτυχθεί πλήθος δραστηριοτήτων θαλάσσιας αναψυχής, όπως η κολύμβηση, οι περιηγήσεις με μικρά τουριστικά σκάφη, η περιηγητική κολύμβηση με παρατήρηση του βυθού (snorkeling), οι αυτόνομες καταδύσεις, καθώς και οι οργανωμένες ή μη περιηγήσεις με κωπήλατα σκάφη (κανό–καγιάκ). Η περιοχή διαθέτει το φυσικό κεφάλαιο και τις περιβαλλοντικές προϋποθέσεις για την ανάπτυξη ήπιων εναλλακτικών μορφών τουρισμού, μέσω των οποίων μπορούν να αναδειχθούν και να αξιοποιηθούν οι φυσικοί και πολιτιστικοί της πόροι, προσφέροντας παράλληλα οικονομικά, κοινωνικά, πολιτιστικά και περιβαλλοντικά οφέλη στην τοπική κοινωνία. Ειδικότερα, στον Κορινθιακό Κόλπο έχει αναπτυχθεί έντονη τουριστική δραστηριότητα που συνδέεται με το θαλάσσιο περιβάλλον και το φυσικό τοπίο. Η πολυσχιδής παράκτια ζώνη, με πληθώρα παραθαλάσσιων προορισμών και απομονωμένες περιοχές ιδανικές για ιστιοπλοΐα, σε συνδυασμό με τις ιδιαίτερες γεωμορφολογικές και περιβαλλοντικές συνθήκες, προσδίδουν υψηλή βιοποικιλότητα και παραγωγικότητα στα θαλάσσια οικοσυστήματα, καθιστώντας τον Κορινθιακό έναν από τους σημαντικότερους και πλέον δημοφιλείς καταδυτικούς προορισμούς της χώρας.

Ο οικοτουρισμός ασκείται σε οικολογικά αξιόλογες και, κατά κανόνα, προστατευόμενες περιοχές. Σε αντίθεση με τον μαζικό τουρισμό, δεν υπερβαίνει τη φέρουσα ικανότητα του φυσικού περιβάλλοντος, αλλά προωθεί ενεργά την προστασία της φύσης και του πολιτιστικού τοπίου, συμβάλλοντας ταυτόχρονα στη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής και στην ενίσχυση της τοπικής οικονομίας. Οι ήπιες αθλητικές δραστηριότητες στη φύση, σε συνδυασμό με δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, προάγουν την περιβαλλοντική εκπαίδευση και αποτελούν συμβατές μορφές βιώσιμης ανάπτυξης για την περιοχή. Ο αθλητικός τουρισμός αναπτύσσεται

εξαιτίας των αρετών του φυσικού περιβάλλοντος, το οποίο προσφέρει στους επισκέπτες τη δυνατότητα άσκησης, αναψυχής και συναισθηματικής έκφρασης κατά τη διάρκεια των διακοπών τους. Η ελκυστικότητα ενός προορισμού για τους λάτρεις του αθλητικού τουρισμού εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τον φυσικό του πλούτο. Ο αθλητικός τουρισμός, εξ ορισμού, οφείλει να συμβάλλει στην ανάδειξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του τόπου, με πρωταρχικό στόχο τη διατήρηση και προστασία του φυσικού περιβάλλοντος. Ως εκ τούτου, η ανάπτυξη των σχετικών δραστηριοτήτων πρέπει να ευθυγραμμίζεται με τις αρχές της αειφορίας, διασφαλίζοντας ότι οι δραστηριότητες και οι υποστηρικτικές εγκαταστάσεις δεν αλλοιώνουν το φυσικό περιβάλλον και τα στοιχεία του, ενώ παράλληλα αξιοποιούν τους διαθέσιμους πόρους με ορθολογικό τρόπο και εντός των ορίων της φέρουσας ικανότητας της περιοχής.

Η αειφορική διαχείριση επιτυγχάνεται μέσω της διαμόρφωσης αρμονικής σχέσης μεταξύ τουρισμού και φυσικού περιβάλλοντος, ώστε οι δραστηριότητες να μην οδηγούν σε υποβάθμιση της κατάστασης διατήρησης του προστατευτέου αντικειμένου, του φυσικού περιβάλλοντος και της αισθητικής του τοπίου. Δραστηριότητες που έχουν ως επίκεντρο το φυσικό περιβάλλον, μέσω της παρατήρησης και της εκτίμησής του, και που οργανώνονται από μικρές τοπικές επιχειρήσεις για περιορισμένο αριθμό επισκεπτών, μπορούν να ελαχιστοποιήσουν τις αρνητικές επιπτώσεις στο φυσικό και κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον. Παράλληλα, παράγουν οφέλη για τις τοπικές κοινωνίες, δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας και ενισχύουν τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής.

Η ανάπτυξη δραστηριοτήτων ήπιου τουρισμού ενισχύει την περιβαλλοντική συνείδηση των επισκεπτών και υποστηρίζει το διαχειριστικό έργο των αρχών που αποσκοπεί στη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου. Για την ορθολογική ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού απαιτείται, μεταξύ άλλων, η ύπαρξη κατάλληλων εγκαταστάσεων, οι οποίες, όπως και η άσκηση των δραστηριοτήτων, πρέπει να διασφαλίζουν την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και να μην επιφέρουν αλλοίωση της φυσικής κατάστασης, της σύνθεσης ή της εξέλιξης των οικοσυστημάτων. Τυχόν επιπτώσεις στη διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων θα πρέπει να αντιμετωπίζονται μέσω ειδικότερων όρων και ρυθμίσεων του Σχεδίου Διαχείρισης, το οποίο καθορίζει τα αναγκαία μέτρα, χωρικά και χρονικά, για τη διασφάλιση της αειφορικής λειτουργίας των δραστηριοτήτων.

Αναλυτική τεκμηρίωση για τους όρους και ρυθμίσεις των χρήσεων «(54) Πλωτές υποδομές και εγκαταστάσεις θαλάσσιας αναψυχής» και «(26.12.7.) Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών» παρέχονται στις αντίστοιχες χρήσεις, και στα κανονιστικά μέτρα του Σχεδίου Διαχείρισης (MM25307CF0303). Οι χρονικοί περιορισμοί πραγματοποίησης αθλητικών δραστηριοτήτων σε συγκεκριμένα αναπαραγωγικά πεδία της μεσογειακής φώκιας (*Monachus monachus*) στοχεύουν στην αποφυγή όχλησης ειδών προτεραιότητας του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Από το μέτρο θα ευνοηθούν και τα είδη θαλασσίων χελωνών (*Caretta caretta, Chelonia mydas)* των οποίων η σταθερή παρουσία στην περιοχή τεκμηριώνεται και από εκθαλασσώσεις ανήλικων και νεαρών ατόμων, αλλά και ειδών κητωδών που ζουν στην περιοχή. Ο περιορισμός της ταχύτητας στα μηχανοκίνητα σκάφη στοχεύει στη μείωση της όχλησης (ηχορύπανση) και την αποφυγή των συγκρούσεων που δύναται να προκαλέσει τραυματισμό ή θάνατο στις θαλάσσιες χελώνες, σε περιοχές που χρησιμοποιούνται ως χώροι διατροφής (τροφικά ενδιαιτήματα) σε περιοχές που υπάρχει παρουσία των Τ.Ο. 1120*, 1150* και 1170. Οι

χρονικοί περιορισμοί πραγματοποίησης αθλητικών δραστηριοτήτων σε συγκεκριμένα αναπαραγωγικά ενδιαιτήματα του είδους προτεραιότητας *Monachus monachus* στοχεύουν στην αποφυγή όχλησης ειδών προτεραιότητας κατά την ευαίσθητη αναπαραγωγική τους περίοδο. Τα σπήλαια αποτελούν το μοναδικό γνωστό ενδιαίτημα της μεσογειακής φώκιας που γεννάει και να γαλουχεί τα μικρά του. Η περαιτέρω υποβάθμιση αυτών των σπηλαίων (Karamanlidis *et al.*, 2016) από την ανθρώπινη παρουσία και τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες κατά την αναπαραγωγική περίοδο του είδους, δύναται να επιφέρει αυξημένη θνησιμότητα των νεογνών, ενώ μπορεί να έχει και αρνητικές επιδράσεις στην κοινωνική και αναπαραγωγική συμπεριφορά της φώκιας (Δενδρινός *et al.*, 2021).

Επισημαίνεται ότι μέσα από την προστασία των Τ.Ο. 1120*, 1150* και 1170, που αποτελούν σημαντικά τροφικά ενδιαιτήματα των ειδών *Caretta caretta, Chelonia mydas* και *Monachus monachus,* προστατεύονται και τα είδη προτεραιότητας, ενώ άμεσα προστατεύεται και το είδος *Pinna nobilis* το οποίο λόγω της δυσμενούς κατάστασης διατήρησης U2(-) που βρίσκονται οι πληθυσμοί του έχει χαρακτηριστεί ως «Κρισίμως Κινδυνεύων» στον Κόκκινο Κατάλογο της IUCN. Επιπλέον, η προστασία του θαλάσσιου φανερόγαμου *Cymodocea nodosa* και των ειδών ιχθυοπανίδας *Hippocampus guttulatus, Hippocampus hippocampus* κρίνεται ότι εξασφαλίζεται από τις ρυθμίσεις που λαμβάνονται για τον Τ.Ο. 1120* όπου συνήθως απαντάται το είδος, ενώ η προστασία των ειδών *Cystoseira spp*, των ειδών ιχθυοπανίδας *Sciaena umbra, Epinephelus marginatus*, και των θαλάσσιων ασπονδύλων *Aplysina aerophoba, Axinella damicornis, Axinella polypoides, Axinella spp., Arca noae, Balanophylia europaea, Caryophyllia (Caryophyllia) inornata, Caryophyllia (Caryophyllia) smithii, Cladocora caespitosa, Dendrophylia ramea, Eunicella cavolini, Holothuria spp., Lithophaga lithophaga, Madracis pharensis, Paracentrotus lividus, Paramuricea clavata, Polycyanthus muellerae, Savalia savaglia, Spondylus gaederopus, Tethya spp.* κρίνεται ότι εξασφαλίζεται μέσω των ρυθμίσεων που λαμβάνονται για τον θαλάσσιο Τ. Ο. 1170 «Ύφαλοι».

Λόγω της κακής κατάστασης των πληθυσμών του είδους *Pinna nobilis*, το οποίο έχει αξιολογηθεί ως Κρισίμως Κινδυνεύον, εξαιτίας του φαινομένου της μαζικής θνησιμότητας που είναι υπό εξέλιξη από το 2016 έως σήμερα, καθώς και λόγω της έλλειψης πρόσφατων δεδομένων σχετικά με την παρουσία και κατάσταση υγείας του είδους στις εν λόγω περιοχές, κρίνεται απαραίτητη η προστασία του από πάσης φύσεων δραστηριότητες οι οποίες δύναται να υποβαθμίσουν περαιτέρω τους πληθυσμούς της πίννας (Zotou *et al.*, 2020).

Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι δραστηριότητες που έχουν σχέση με τον θαλάσσιο τουρισμό και σχετίζονται με την παρατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος από τους επισκέπτες (καταδυτικά κέντρα, περιηγήσεις με καγιάκ, ενοικιάσεις μικρών σκαφών, τουριστικά σκάφη που κάνουν περιηγήσεις κ.ά.) θα πρέπει να ασκούνται με σεβασμό στο προστατευτέο αντικείμενο, χωρίς να προκαλείται όχληση στα ευαίσθητα είδη θαλάσσιας πανίδας της περιοχής και υποβάθμιση των ενδιαιτημάτων τους. Εξαιτίας του γενικότερου ενδιαφέροντος του κοινού για το φυσικό περιβάλλον και την άγρια ζωή, η παρατήρηση για παράδειγμα της μεσογειακής φώκιας αλλά και η επίσκεψη σε θαλάσσια σπήλαια συμπεριλαμβάνεται και διαφημίζεται πλέον όλο και συχνότερα στο πρόγραμμα επιχειρήσεων που ασχολούνται με τον θαλάσσιο τουρισμό, δημιουργώντας έντονη πίεση σε περιοχές σημαντικές για το είδος, όπως το Ιόνιο Πέλαγος, όπου τέτοιου είδους

δραστηριότητες ευνοούνται ιδιαίτερα και από τις ήπιες καιρικές συνθήκες. Σε κάποιες περιπτώσεις φαίνεται ότι σπήλαια κατάλληλης μορφολογίας δεν χρησιμοποιούνται πλέον από το είδος ή χρησιμοποιούνται πολύ περιορισμένα εξαιτίας της έντονης ανθρώπινης παρουσίας κατά τη διάρκεια της τουριστικής περιόδου (Δενδρινός *et al.*, 2021). Στο Εθνικό Πάρκο Port-Cros και στο Pelagos Sanctuary, λόγω της έντονης πίεσης από τουριστικές δραστηριότητες με στόχο την παρατήρησή κητωδών ειδών, από τον Ιανουάριο του 2021 ορίστηκε ως εσκεμμένη ενόχληση του ζώου η προσέγγιση κητωδών σε απόσταση μικρότερη των 100 μ. και απαγορεύτηκε.

(54) Πλωτές υποδομές και εγκαταστάσεις θαλάσσιας αναψυχής

Η περιοχή αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους τουριστικούς προορισμούς της χώρας, δεχόμενη μεγάλο αριθμό επισκεπτών που αλληλεπιδρούν άμεσα με το θαλάσσιο περιβάλλον. Η εγκατάσταση πλωτών υποδομών στοχεύει, μέσα από οργανωμένες παρεμβάσεις, α) στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των επισκεπτών για την οικολογική αξία και τον ενάλιο πλούτο της περιοχής, β) στη δυνατότητα παρατήρησης του τοπίου και της βιοποικιλότητας με τρόπο που σέβεται τα ευαίσθητα είδη και τα ενδιαιτήματά τους, και γ) στην εφαρμογή κανόνων συμπεριφοράς και ασφάλειας επισκεπτών, μέσω κατάλληλης σήμανσης και οριοθέτησης διαδρόμων διέλευσης σκαφών αναψυχής.

Οι πλωτές εγκαταστάσεις για σκοπούς φύλαξης, παρατήρησης και παρακολούθησης από τις αρμόδιες αρχές κρίνονται απαραίτητες για τη διασφάλιση της ορθής τήρησης των κανόνων προστασίας και για την ασφάλεια των επισκεπτών. Παράλληλα, οι υποδομές που εξυπηρετούν ήπιες μορφές θαλάσσιας αναψυχής, όταν σχεδιάζονται με σεβασμό στο προστατευτέο αντικείμενο και την αισθητική του τοπίου, συμβάλλουν τόσο στην οργάνωση της δραστηριότητας όσο και στην ευαισθητοποίηση των επισκεπτών, ενισχύοντας την τοπική οικονομία προς βιώσιμες κατευθύνσεις.

Η εγκατάσταση πλωτών υποδομών για την ερμηνεία του περιβάλλοντος θεωρείται κρίσιμη, καθώς συνδέεται άμεσα με τους στόχους προστασίας μέσω της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, της ενημέρωσης και της ευαισθητοποίησης του κοινού. Οι υποδομές αυτές αποτελούν τους κύριους χώρους επικοινωνίας της αξίας και της αναγκαιότητας διατήρησης της προστατευόμενης περιοχής. Η έλλειψη ενημέρωσης συχνά οδηγεί σε λανθασμένες αντιλήψεις για ορισμένα είδη ή δραστηριότητες, γεγονός που μπορεί να έχει δυσμενείς συνέπειες για τη βιοποικιλότητα, είτε μέσω ενόχλησης, είτε μέσω άμεσης καταστροφής των ενδιαιτημάτων τους.

Καθώς ο τουρισμός αποτελεί εποχική δραστηριότητα και κατά τη χειμερινή περίοδο υπάρχει σοβαρή πιθανότητα οι εγκαταστάσεις να αποτελέσουν πηγή απορριμμάτων τόσο στο θαλάσσιο όσο και στο χερσαίο περιβάλλον, λόγω των έντονων καιρικών φαινομένων και του κυματισμού, κρίνεται απαραίτητο να απομακρύνονται. Η θεμελίωση πλωτών υποδομών στον θαλάσσιο πυθμένα απαιτεί κατάλληλη αντίσταση που θα ασκηθεί από τον πυθμένα η οποία είναι συνήθως ανάλογη με το μέγεθος, τα υλικά και τον προορισμό χρήσης της εγκατάστασης, ενώ εξαρτάται και από την υδρολογία και τη γεωμορφολογία της περιοχής. Ως εκ τούτου, η εγκατάσταση πλωτών κατασκευών που απαιτούν σταθερή αγκυροβόληση πάνω σε ευαίσθητους οικότοπους

όπως ο τ.ο. 1120*, 1150* και 1170 θα πρέπει να αποφεύγεται μειώνοντας το περιβαλλοντικό αποτύπωμα της θεμελίωσης καθώς δύναται να έχει σημαντικές επιπτώσεις και να τους υποβαθμίζει σημαντικά.

Σημειώνεται ότι η προστασία του θαλάσσιου φανερόγαμου *Cymodocea nodosa* κρίνεται ότι εξασφαλίζεται από τις ρυθμίσεις που λαμβάνονται για τον Τ.Ο. 1120* και 1150* όπου συνήθως απαντάται το είδος, ενώ η προστασία των ειδών *Cystoseira spp,* και των θαλάσσιων ασπονδύλων *Aplysina aerophoba, Axinella damicornis, Axinella polypoides, Axinella spp., Arca noae, Balanophylia europaea, Caryophyllia (Caryophyllia) inornata, Caryophyllia (Caryophyllia) smithii, Cladocora caespitosa, Dendrophylia ramea, Eunicella cavolini, Holothuria spp., Lithophaga lithophaga, Madracis pharensis, Paracentrotus lividus, Paramuricea clavata, Polycyanthus muellerae, Savalia savaglia, Spondylus gaederopus, Tethya spp.* κρίνεται ότι εξασφαλίζεται μέσω των ρυθμίσεων που λαμβάνονται για τον θαλάσσιο Τ. Ο. 1170 «Ύφαλοι». Παράλληλα, η δραστηριότητα σε συνδυασμό με την παρουσία υψηλού αριθμού παραθεριστών δύναται να υποβαθμίσει γενικότερα την κατάσταση διατήρησης των ευαίσθητων τύπων οικοτόπων και ειδών, όπως η πίννα. Η προστασία του δίθυρου μαλάκιου *Pinna nobilis* κρίνεται απαραίτητη εξαιτίας της κρίσιμης κατάστασης που βρίσκεται το είδος λόγω της εξάπλωσης επιβλαβούς παρασίτου που έχει επιφέρει μαζικές θανατώσεις στους πληθυσμούς του σε Μεσογειακό και εθνικό επίπεδο, και όπως αποδεδειγμένα έχει αποδειχθεί για την περιοχή του Κορινθιακού (π.χ. Katsanevakis, 2005, 2016; Zotou *et al.*, 2020).

Κατασκευές και έργα σε χώρους κοινής χρήσης (όπως παραλίες, χώροι αναψυχής, χώροι πολιτιστικού και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος κλπ.)

Λαμβάνοντας υπόψη ότι περιμετρικά της περιοχής μελέτης, το χερσαίο τμήμα, αποτελείται από παράκτιες εκτάσεις και περιοχές με μεγάλη επισκεψιμότητα, κρίνεται επιβεβλημένη η παροχή δυνατότητας να εκτελούνται έργα και κατασκευές που θα διασφαλίζουν την ασφάλεια χρήσης των χώρων και τη φύλαξή τους, ενώ θα διευκολύνουν την επισκεψιμότητα με οργανωμένο τρόπο που θα λαμβάνει υπόψη τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής. Ο σχεδιασμός υπηρεσιών και υποδομών που θα εξασφαλίζουν την ισότιμη και απεριόριστη πρόσβαση των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) στην παραλία και τις δραστηριότητες θαλάσσιας αναψυχής, υπό το πρίσμα του ολοκληρωμένου τουριστικού προσβάσιμου θαλάσσιου προορισμού, κρίνεται άκρως απαραίτητη με σεβασμό στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

Η περιοχή έχει ανά τόπους έντονη παρουσία μικρών σκαφών αναψυχής και για τον λόγο αυτό κρίνεται απαραίτητη η εγκατάσταση ειδικών κατασκευών κεκλιμένου επιπέδου για την είσοδο σκαφών στη θάλασσα («γλίστρες») σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία (Απόφαση Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας με Αρ. Πρωτ. 3117.1/Μ.Φ.4Β/Ν/02). Καθώς η υποδομή αποτελεί μόνιμη εγκατάσταση με χρήση υλικών μη φιλικών προς το περιβάλλον (τσιμεντοποίηση) που πλήττει ευαίσθητους τύπους οικοτόπων της παράκτιας ζώνης, ενώ η παρουσία μηχανοκίνητων σκαφών συνδέεται με απειλές και πιέσεις στα θαλάσσια οικοσυστήματα (ρύπανση των παράκτιων υδάτων ειδικά από δίχρονους κινητήρες από καύσιμα και λιπαντικό των κινητήρων, αύξηση θολότητας του νερού, προκαλούν όχληση στη θαλάσσια πανίδα λόγω ηχορύπανσης, και τραυματισμό ή θανάτωση από τις συγκρούσεις με θαλάσσια θηλαστικά και χελώνες), κρίνεται

απαραίτητο οι κατασκευές να χωροθετούνται καταλλήλως αποφεύγοντας την εγκατάστασή τους πάνω σε ευαίσθητους τ.ο. και ο αριθμός τους να περιορίζονται στο ελάχιστο δυνατό με στόχο να εξυπηρετούν τις ανάγκες της περιοχής αλλά ταυτόχρονα να διασφαλίζεται η λιγότερη δυνατή επίπτωση στο θαλάσσιο περιβάλλον και τα οικοσυστήματα. Οι υποδομές αυτές θα πρέπει να εξασφαλίζεται ότι είναι κοινόχρηστες παρέχοντας ανοιχτή πρόσβαση στο θαλάσσιο τμήμα προς όλους, ανεξαρτήτως εάν το κόστος κατασκευής της υποδομής έχει επωμιστεί ιδιώτης.

Επισημαίνεται ότι μέσα από την προστασία των Τ.Ο. 1120* και 1170, που αποτελούν σημαντικά τροφικά ενδιαιτήματα των ειδών προτεραιότητας *Caretta caretta, Chelonia mydas* και *Monachus monachus* προστατεύονται και τα συγκεκριμένα είδη. Επιπλέον, η προστασία του θαλάσσιου φανερόγαμου *Cymodocea nodosa* και των ειδών ιχθυοπανίδας *Hippocampus guttulatus*, *Hippocampus hippocampus* κρίνεται ότι εξασφαλίζεται από τις ρυθμίσεις που λαμβάνονται για τον Τ.Ο. 1120* όπου συνήθως απαντάται το είδος, ενώ η προστασία των ειδών Cystoseira spp, των ειδών ιχθυοπανόιδας *Sciaena umbra, Epinephelus marginatus*, και των θαλάσσιων ασπονδύλων *Aplysina aerophoba, Axinella damicornis, Axinella polypoides, Axinella spp., Arca noae, Balanophylia europaea, Caryophyllia (Caryophyllia) inornata, Caryophyllia (Caryophyllia) smithii, Cladocora caespitosa, Dendrophylia ramea, Eunicella cavolini, Holothuria spp., Lithophaga lithophaga, Madracis pharensis, Paracentrotus lividus, Paramuricea clavata, Polycyanthus muellerae, Savalia savaglia, Spondylus gaederopus, Tethya spp*. Κρίνεται ότι εξασφαλίζεται μέσω των ρυθμίσεων που λαμβάνονται για τον θαλάσσιο Τ. Ο. 1170 «Ύφαλοι». Η προστασία του δίθυρου μαλάκιου *Pinna nobilis* κρίνεται απαραίτητη εξαιτίας της κρίσιμης κατάστασης που βρίσκεται το είδος λόγω της εξάπλωσης επιβλαβούς παρασίτου που έχει επιφέρει μαζικές θανατώσεις στους πληθυσμούς του σε Μεσογειακό και εθνικό επίπεδο, και όπως αποδεδειγμένα έχει αποδειχθεί για την περιοχή του Κορινθιακού (π.χ. Katsanevakis, 2005, 2016; Zotou *et al.*, 2020).

Τέλος, τα τελευταία χρόνια υπάρχει μια αυξητική τάση φαινομένων πληθυσμιακών εκρήξεων μεδουσών σε πολλές παράκτιες περιοχές στη χώρα κατά την περίοδο των καλοκαιρινών μηνών λόγω της αύξησης της θερμοκρασίας. Τα φαινόμενα αυτά δημιουργούν σημαντικό πρόβλημα στην αλιεία, αλλά ταυτόχρονα οι εξάρσεις συγκεκριμένων ειδών αποτελούν σημαντικό κίνδυνο για τους λουόμενους καθώς το τσίμπημά τους είναι επώδυνο, λόγω των νευροτοξικών ουσιών που παράγουν, γεγονός που προκαλεί ιδιαίτερα προβλήματα στον τοπικό τουρισμό. Η τοποθέτηση διχτυών, αν και δεν αποτελεί δράση μετριασμού του φαινομένου, αποτελεί έναν τρόπο για να διαφυλαχθούν οι λουόμενοι από τέτοια περιστατικά καθιστώντας εφικτή την ανάπτυξη θαλάσσιων δραστηριοτήτων στην περιοχή που αποτελούν πόλο έλξης για τους τουρίστες, εξασφαλίζοντας ως έναν βαθμό η βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής [Βλέπε Μέτρο ΜΜ25307CW0307 Σχεδίου Διαχείρισης – Κεφ5].

4.3.6.2 Εκτίμηση και αξιολόγηση επιπτώσεων στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γεράνεια όρη » (ΠΠΒ-02)/ Ρυθμίσεις, τεκμηρίωση, εκτίμηση επιπτώσεων

(1) Κατοικία (με διαφοροποίηση ανά ζώνη σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018)

Η εγκατάσταση και συντήρηση λυόμενων ξύλινων κτιρίων για τη στέγαση προσωπικού ασφαλείας και εργαζομένων στην περιοχή των Γερανείων κρίνεται απαραίτητη στις ΖΠΦ δεδομένου ότι πρόκειται για ορεινή περιοχή και η χρήση συνάδει με την προστασία και τη βέλτιστη διαχείριση του προστατευτέου αντικειμένου. Λυόμενες ξύλινες κατοικίες για την εξυπηρέτηση των εργαζομένων στο δάσος και τη φύλαξη υπάρχουν ήδη στην περιοχή, ενώ πρόσθετες ανάγκες δύναται να προκύψουν στο μέλλον.

(4) Αθλητικές εγκαταστάσεις (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

Σύμφωνα με το Ν. 2725/1999 όπως ισχύει, οι ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις της Ομάδας Ζ2 αφορούν «Προσωρινές εγκαταστάσεις ή διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων σε φυσικό περιβάλλον, όπως θάλασσα, ποτάμι, λίμνη, δάσος, βουνό, ή σε δημόσιους δρόμους ή σε κοινόχρηστους χώρους πόλεων. Στην ομάδα αυτή ανήκουν, επίσης, τα υπαίθρια και ημιυπαίθρια σκοπευτήρια, οι εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση του αεραθλητισμού καθώς και οι εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση του μηχανοκίνητου αθλητισμού, πλην των υπαγόμενων στην ομάδα Η της υποπερίπτωσης ββ΄ της περίπτωσης β΄ της παρούσας παραγράφου εφόσον είναι προσωρινές»

Σε ότι αφορά τα Γεράνεια αναπτύσσονται δραστηριότητες ορεινού εναλλακτικού τουρισμού, οι οποίες αξιοποιούν το φυσικό περιβάλλον χωρίς να απαιτεί μεγάλης κλίμακας έργων υποδομής και παρεμβάσεις. Οι διαθέσιμοι φυσικοί και πολιτιστικοί πόροι προσφέρονται για την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών ορεινού – φυσιολατρικού τουρισμού, ο οποίος εμφανίζει δυναμική πορεία στην περιοχή. Η περιοχή υποστηρίζεται από 2 καταφύγια έκτακτης ανάγκης, σηματοδοτημένα μονοπάτια, ορεινές διαδρομές για πεζοπορία, κάποια αναρριχητικά πεδία (Παλαιοβούνα), διαδρομές για ορεινή ποδηλασία, καθώς και αλεξίπτωτο πλαγιάς. Στην περιοχή αναπτύσσονται ορεινές τουριστικές δραστηριότητες (περιπατητικός – ορειβατικός τουρισμός, πολιτιστικός, ποδηλατικός, τουρισμός περιπέτειας οικοτουρισμός), αξιοποιώντας το φυσικό πλούτο και τα ιδιαίτερα φυσικά χαρακτηριστικά των Γερανείων (δάση, φαράγγια, υψηλές κορυφές, ποτάμια κ.λπ.), τα θρησκευτικά και πολιτιστικά στοιχεία της περιοχής (π.χ. Αρχαιολογικός Χώρος Ι. Μονής Παναγίας Πραθίου, Μονή Οσίου Ποταπίου κ.α.) ενώ διεξάγονται αγώνες στη φύση (για παράδειγμα ο Ορεινός Αγώνας Γερανείων μήκους 22 χλμ..).

Οι ήπιες αθλητικές δραστηριότητες στη φύση, σε συνδυασμό με υποστηρικτικές υποδομές ενημέρωσης (πινακίδες, κιόσκια, κ.λπ.) προάγουν την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση και αποτελούν συμβατές δραστηριότητες βιώσιμης ανάπτυξης της περιοχής.

Ως εκ τούτου η ανάπτυξη υποδομών στήριξης υπαίθριων αθλητικών δραστηριοτήτων και ορεινού αθλητισμού (κατηγορία Ζ2 ειδικών αθλητικών εγκαταστάσεων Ν. 2725/1999) αποτελούν υποδομές που συνάδουν με τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής και προτείνεται να επιτρέπονται

εκτός των ΖΠΦ και ΖΔΟΕ (κατά παρέκκλιση των οριζόμενων στο ΠΔ 59/2018). Σε κάθε περίπτωση οι εγκαταστάσεις και η άσκηση των δραστηριοτήτων θα πρέπει να διασφαλίζουν την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος από κάθε δραστηριότητα ή επέμβαση που θα μπορούσε να μεταβάλει ή να αλλοιώσει τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξη του οικοσυστήματος, καθώς και την αποφυγή ενεργειών που δύναται να επιφέρουν καταστροφή, φθορά ή αλλοίωση των στοιχείων του οικοσυστήματος. Τυχόν επιπτώσεις στη διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων δύναται να προβλεφθούν από ειδικότερους όρους και ρυθμίσεις του Σχεδίου Διαχείρισης (όπως για παράδειγμα κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναρριχητικών δραστηριοτήτων).

Από τις σχετικές προβλέψεις εξαιρούνται οι υποδομές και οι αγώνες μηχανοκίνητου αθλητισμού και τα σκοπευτήρια, δεδομένου ότι εκτιμάται πως θα επιφέρει επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα και την αξία της προστατευόμενης περιοχής, όπως: α) οχλήσεις ειδών πανίδας λόγω των αυξημένων επιπέδων θορύβου, ειδικά κατά την αναπαραγωγική περίοδο, β) όχληση και κίνδυνος ατυχημάτων χρηστών της περιοχής (ορειβάτες, περιπατητές), γ) πρόκληση ζημιών σε τμήματα του δικτύου μονοπατιών. Επίσης οι μηχανοκίνητοι αγώνες δεν συνάδουν με την ήπια οικοτουριστική ανάπτυξη που προτείνεται για την περιοχή.

(11) Γραφεία/ Κέντρα έρευνας/Θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων (με διαφοροποίηση ανά ζώνη σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018)

Η διεξαγωγή επιστημονικών ερευνών και η υλοποίηση επιστημονικών δράσεων αποτελούν απαραίτητες και κρίσιμες ενέργειες για την προστασία και διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής, αλλά και για την εν γένει προστασία της. Οι όροι της χρήσης αποσκοπούν στην προστασία, διατήρηση, ανόρθωση, αποκατάσταση και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος, του προστατευτέου αντικειμένου. Η διεξαγωγή συστηματικής επιστημονικής έρευνας και παρακολούθησης, καθώς και η υλοποίηση επιστημονικών δράσεων αποτελούν απαραίτητες και χρήσιμες ενέργειες για την προστασία και διατήρηση των ειδών, αλλά και της ευρύτερης περιοχής. Η χρήση κρίνεται ως επιβεβλημένη εντός του συνόλου των περιοχών προστασίας.

Κέντρα έρευνας, δεδομένης της φυσιογνωμίας της περιοχής, δύναται, εφόσον κριθεί σκόπιμο, να εγκατασταθούν εντός της περιοχής. Για την αποφυγή των επιπτώσεων από τη δημιουργία δομημένου περιβάλλοντος και των συνοδών έργων στις περιοχές ΖΠΦ και ΖΔΟΕ, προτείνεται η ανέγερση των εγκαταστάσεων να γίνεται κατά προτίμηση σε υποστυλώματα (πυλωτές), ώστε να αποτρέπεται η υποβάθμιση των τύπων οικοτόπων.

(12) Εστίαση (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

(13) Αναψυκτήρια (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

Σε ότι αφορά τη χρήση (12), αυτή αφορά υφιστάμενο χώρο εστίασης στη ΖΔΟΕ-04 και προβλέπεται η δυνατότητα συνέχισης λειτουργίας του. Η εγκατάσταση και λειτουργία αναψυκτήριων (χρήση 13) προτείνεται να επιτρέπεται στις ΖΔΟΕ και στις ΖΠΦ, σε επιλεγμένες

θέσεις που θα καθοριστούν από το Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών, στο πλαίσιο ενός ενιαίου σχεδιασμού οργάνωσης και διακίνησης των επισκεπτών της περιοχής. Ειδικά σε ότι αφορά τις ΖΠΦ, η λειτουργία αναψυκτήριων προτείνεται να επιτρέπεται σε ζώνες που εκτιμάται ότι έχουν μεγαλύτερη επισκεψιμότητα, και σε αυτές που περιλαμβάνουν τμήματα του υφιστάμενου οδικού δικτύου της περιοχής.

Επισημαίνεται σε ότι αφορά τη χρήση εστιατορίων και αναψυκτηρίων: Δεδομένης της φυσιογνωμίας και του τοπίου των ζωνών αυτών, των χρήσεων και των φυσικών οικοσυστημάτων που περιλαμβάνουν (δασικά οικοσυστήματα, φαράγγια, ποτάμια), η εγκατάσταση αναψυκτήριων (σε κάποιες υποζώνες που έχουν χαρακτηριστεί ως ΖΠΦ) και κέντρων εστίασης (στις ΖΔΟΕ) δεν κρίνεται σκόπιμη για τους εξής λόγους: α) δεν υπάρχουν και δεν θα αναπτυχθούν χρήσεις που να συνάδουν με την εγκατάσταση αναψυκτήριου ή παραδοσιακής ταβέρνας (οικιστικές περιοχές ή περιοχές με τουριστική κίνηση) β) θα αλλοιωθεί η φυσιογνωμία, το τοπίο και οι χρήσεις της περιοχής γ) η τουριστική δραστηριότητα στις ζώνες αυτές αφορά κυρίως τον ορειβατικό, ποδηλατικό, αναρριχητικό, περιηγητικό και πολιτισμικό τουρισμό, δραστηριότητες που, λόγω της φύσης τους, δεν χρειάζονται ενίσχυση με χώρους εστίασης. Τα δασικά οικοσυστήματα της περιοχής θα πρέπει να παραμείνουν αδιατάρακτα, χωρίς δόμηση ε) θα δημιουργηθεί διάσπαση των ενδιαιτημάτων και όχληση των ειδών πανίδας.

(24) Αγροτικές εκμεταλλεύσεις εγκαταστάσεις και δραστηριότητες, με εξειδίκευση ανά υποκατηγορίες ανάλογα με τη Ζώνη

24.1. Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες

24.2. Γεωργικές αποθήκες, θερμοκήπια και λοιπές εγκαταστάσεις αγροτικού τομέα (άρθρο 2 του από 31.5.1985 π.δ., Δ' 270)

24.3. Κτηνοτροφικές πτηνοτροφικές εγκαταστάσεις Αντλητικές εγκαταστάσεις

Στην περιοχή δεν απαντώνται γεωργικές καλλιέργειες, πλην ελαχίστων εκτάσεων εντός των οριοθετημένων ΖΔΟΕ, όπου και προτείνεται η δυνατότητα συνέχισής τους. Οι δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα που ασκούνται στην περιοχή αφορούν τη βόσκηση και τις δασικές δραστηριότητες (π.χ. μελισσοκομία, κάρπωση μη – ξυλωδών προϊόντων όπως είναι η ρητίνη, διαχείριση δασών και δασοπροστασία).

Με σκοπό την εξυπηρέτηση και διευκόλυνση άσκησης της κτηνοτροφίας επιτρέπεται η κατασκευή και λειτουργία βασικής υποδομής, όπως στάβλων, παραδοσιακών μαντριών, στεγάστρων, ποτιστρών, μετά από σχετική αδειοδότηση από τις αρμόδιες υπηρεσίες, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Οι αναγκαίες (υφιστάμενες ή μελλοντικές) υποδομές για τη διαχείριση και προστασία της περιοχής κρίνονται αναγκαίες για τη συνέχιση άσκησης των δραστηριοτήτων.

24.8. Βόσκηση

Η βόσκηση αποτελεί μέσο διαχείρισης των τύπων οικοτόπων και των ενδιαιτημάτων των ειδών και ως εκ τούτου θα πρέπει να προβλέπεται ως επιτρεπόμενη χρήση ακόμη και στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης. Οι δυνητικές περιοχές απαγόρευσης της βόσκησης (ολική ή χρονική) ή

η απαγόρευση βόσκησης συγκεκριμένων ειδών, καθώς και οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση της δραστηριότητας, δύναται να προσδιοριστούν μόνο από το Σχέδιο Διαχείρισης Βόσκησης που θα στηρίζεται στα αποτελέσματα μελέτης βοσκοϊκανότητας και βοσκοφόρτωσης και θα λαμβάνει υπόψη τις ειδικότερες ανάγκες για τη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου. Η χωρίς ρύθμιση άσκηση της βόσκησης μπορεί να οδηγήσει σε υποβάθμιση της δομής τύπων οικοτόπων ή σε πίεση των πληθυσμών ειδών χλωρίδας και πανίδας. Υπερβολική ή ανισοκατανεμημένη, χωρικά ή χρονικά, βόσκηση μπορεί να οδηγήσει σε υπερβόσκηση ευαίσθητων τύπων οικοτόπων ή σε πίεση πληθυσμών ειδών χλωρίδας. Η κτηνοτροφία αποτελεί μία παραδοσιακή δραστηριότητα του πρωτογενούς τομέα στην προστατευόμενη περιοχή, που συνάδει με τη βιώσιμη ανάπτυξη αλλά και τις ανάγκες διαχείρισης με σκοπό τη διατήρηση των προστατευόμενων τύπων οικοτόπων και ειδών, εφόσον ρυθμιστεί κατάλληλα.

Μέχρι την ολοκλήρωση και έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης, η δραστηριότητα ασκείται στα σημερινά επίπεδα βοσκοφόρτωσης, ώστε να διατηρηθεί η υφιστάμενη ισορροπία και να αποφευχθεί η διατάραξη της δραστηριότητας χωρίς την ύπαρξη επαρκών στοιχείων. Κατά τη μεταβατική αυτή περίοδο, δύναται να θεσπιστούν προσωρινοί χωρικοί ή χρονικοί περιορισμοί, είτε για την άρση πιέσεων σε συγκεκριμένα είδη και τύπους οικοτόπων είτε για την ενίσχυση της αντιπροσωπευτικότητας ορισμένων τύπων οικοτόπων. Οι περιορισμοί αυτοί θα εγκρίνονται από τη Μονάδα Διαχείρισης, κατόπιν τεκμηρίωσης μέσω των αποτελεσμάτων του προγράμματος παρακολούθησης ή σχετικών δράσεων του Σχεδίου Διαχείρισης, εξασφαλίζοντας έτσι προσαρμοστική και τεκμηριωμένη διαχείριση της βόσκησης.

Σε ότι αφορά τον προσωρινό περιορισμό βόσκησης στην περιοχή που χωροθετείται ο τύπος οικοτόπου προτεραιότητας 3170* - Μεσογειακά εποχικά τέλματα (μέχρι την έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης) θα πρέπει να επισημανθεί ότι, σύμφωνα με τα πρωτόκολλα αξιολόγησης του έργου εποπτείας τύπων οικοτόπων στη θέση αυτή έχει καταγραφεί υπερβόσκηση, ενώ γενικότερα έχει παρατηρηθεί πως στον τύπο οικοτόπου 3170* καταγράφεται υπερβόσκηση. Αυτό συμβαίνει επειδή ο τύπος οικοτόπου μπορεί να είναι πηγή υδροληψίας για τα ζώα σε περιοχές και εποχές που το νερό να βρίσκεται υπό έλλειψη. Αυτό συνεπάγεται τη μεγάλη συγκέντρωση ζώων σε μικρή έκταση, ακόμη και αν στην ευρύτερη περιοχή γενικότερα ο αριθμός των ζώων μπορεί να είναι μικρός. Ως εκ τούτου, προτείνεται η παύση της βόσκησης μέχρι την οριστικοποίηση των μέτρων που θα αποτρέπουν τη συγκέντρωση μεγάλου πλήθους ζώων στον τύπο οικοτόπου ή που θα μετριάζουν την επίδραση αυτής της συγκέντρωσης στη δομή και τη χλωριδική σύνθεση του τύπου οικοτόπου.

24.11. Θήρα

Οι Οδηγίες 79/409/ΕΚ και 92/43/ΕΟΚ αναγνωρίζουν το δικαίωμα άσκησης δραστηριοτήτων εκμετάλλευσης (περιλαμβανομένου του κυνηγιού) της άγριας ζωής από τον άνθρωπο, εφόσον η εκμετάλλευση είναι συμβατή με τη με τη διατήρηση σε ικανοποιητικό επίπεδο των πληθυσμών των ειδών, καθώς και ότι δεν υποβαθμίζει και δεν επηρεάζει τη διατήρηση των ειδών και τύπων

οικοτόπων. Εφόσον κρίνεται ότι η άσκηση της δραστηριότητας μπορεί να επιφέρει δυσμενείς επιπτώσεις στην κατάσταση διατήρησης, τότε δύναται να τεθούν αυστηροί κανόνες και περιορισμοί (χωρικές απαγορεύσεις ή ρυθμίσεις). Η άσκηση της θήρας θα πρέπει να πραγματοποιείται στα πλαίσια ενός ρυθμιστικού πλαισίου που να εξασφαλίζει την αειφορία και τη συμβατότητα με τους διαχειριστικούς στόχους της προστατευόμενης περιοχής.

Δυνητικές αρνητικές επιπτώσεις από τη νόμιμη άσκηση θήρας είναι η μείωση των πληθυσμών των θηρεύσιμων ειδών με κατ' επέκταση επιπτώσεις στο οικοσύστημα, η όχληση μη θηρεύσιμων και πολύ σημαντικών ειδών, καταστροφή και ρύπανση οικοτόπων. Επιπρόσθετα, το κυνήγι αποτελεί ένα διαχειριστικό μέσο για τον έλεγχο της άγριας πανίδας και ως εκ τούτου μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τον έλεγχο του πληθυσμού ειδών που επιδρούν δυσμενώς σε πολύ σημαντικά είδη χλωρίδας, πανίδας και στους οικοτόπους. Επίσης, η διεθνής πρακτική έχει δείξει ότι η παρουσία των παραδοσιακών χρηστών, όπως είναι οι κυνηγοί, σε προστατευόμενες περιοχές είναι δυνατό να περιορίσει τη λαθροθηρία αλλά και άλλες παράνομες ενέργειες όπως οι εκχερσώσεις και η λαθροϋλοτομία.

Διάφορες πρωτοβουλίες της Ε.Ε. σε συνεργασία με τις Κυνηγετικές Οργανώσεις της Ευρώπης, έχουν αναληφθεί για την προώθηση του αειφόρου κυνηγίου ως μέσο για την προστασία της βιοποικιλότητας και τη διατήρηση της φύσης. Επισημαίνεται ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ξεκίνησε το 2001 την Πρωτοβουλία Αειφορικού Κυνηγιού (Sustainable Hunting Initiative)[104], που στοχεύει στην προώθηση του διαλόγου και της συνεργασίας μεταξύ περιβαλλοντικών και κυνηγετικών οργανώσεων, ώστε να επιτευχθεί και να ενισχυθεί το αειφορικό κυνήγι. Στα πλαίσια αυτής της πρωτοβουλίας μεταξύ άλλων: α) έχει εκδοθεί ένας Ευρωπαϊκός Οδηγός Αειφορικού Κυνηγιού με βάση την Οδηγία 79/409/ΕΚ (European Commission 2008), β) υιοθετήθηκε μία Συμφωνία της Ε.Ε. για το Αειφορικό Κυνήγι, που υπογράφτηκε το 2004 από την BirdLife International και την FACE (Ομοσπονδία Συλλόγων Κυνηγιού και Διατήρησης στην Ε.Ε. – Federation of Associations for Hunting and Conservation of the EU), που θέτει τους άξονες για τη συνεργασία μεταξύ των κυνηγών, των περιβαλλοντικών ομάδων και λοιπών ενδιαφερόμενων μερών, ώστε να εξασφαλιστεί η κατάλληλη διαχείριση στο κυνήγι πουλιών, γ) Την έκδοση Διαχειριστικών Σχεδίων της Ε.Ε. για θηρεύσιμα είδη πουλιών που θεωρείται ότι βρίσκονται σε δυσμενή κατάσταση διατήρησης (unfavourable conservation status). Επίσης έχουν εκδοθεί και σχετικές κατευθυντήριες Οδηγίες όπως το Έγγραφο κατευθύνσεων για τη θήρα βάσει της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί της διατηρήσεως των αγρίων πτηνών (European Commission, 2008) και το Sustainable Hunting and NATURA 2000 (European Commission, 2013).

Η αειφορική άσκηση του κυνηγιού, δίνει τη δυνατότητα να πραγματοποιείται εκμετάλλευση των θηραμάτων με τέτοιο τρόπο που δε θα υπάρξει μακροπρόθεσμη μείωση της βιοποικιλότητας ή δεν θα παρεμποδίσει την αποκατάστασή της. Η αειφορική διαχείριση και εκμετάλλευση της άγριας ζωής, που ασκείται συμβατά με τους στόχους διατήρησης της περιοχής, μπορεί να αποτελέσει κίνητρο για τη διατήρηση οικοτόπων και ειδών και να συμβάλει στην ενεργό συμμετοχή των κυνηγών στη διαχείριση της προστατευόμενης περιοχής. Υπάρχουν αρκετά παραδείγματα επιτυχημένες θηραματοπονικής διαχείρισης με συμμετοχή κυνηγών σε περιοχές Natura, όπως: α)

[104] https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/hunting/index_en.htm

η διαχείριση αγριόκουρκου (*Tetrao urogallus*) στον Μέλανα Δρυμό της Γερμανίας, όπου οι κυνηγοί συμμετείχαν στην εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης β) η αποκατάσταση τυρφώνων στο οροπέδιο Saint-Hubert στην περιοχή των Αρδεννών (νότιο Βέλγιο), όπου η τοπική Κυνηγετική Ομοσπονδία κατέθεσε πρόγραμμα LIFE για να αναστρέψει τη μείωση των υγροτόπων και το υλοποίησε σε συνεργασία με όλους τους χρήστες της περιοχής.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω η δραστηριότητα της θήρας κρίνεται ως συμβατή με τους διαχειριστικούς στόχους της περιοχής αρκεί να ασκείται νόμιμα και υπόκειται σε χρονικούς και χωρικούς περιορισμούς. Οι αποφάσεις των αρμοδίων δασικών αρχών σχετικά με την άσκηση της θήρας, καθορίζουν περιορισμούς, προσδιορίζουν τα θηραματικά είδη, και θέτουν τις προϋποθέσεις για την άσκηση της δραστηριότητας. Όπως προτείνεται, περαιτέρω ρυθμίσεις και περιορισμοί δύναται να τεθούν κατόπιν ειδικής μελέτης που θα αφορά στη διαχείριση της άγριας πανίδας και θα τεκμηριώνει την αναγκαιότητα των περιορισμών και ρυθμίσεων.

Το κυνήγι και οι διατάξεις που το διέπουν καθορίζονται οριζόντια από την ετήσια ρυθμιστική διάταξη που εκδίδει το αρμόδιο Υπουργείο αλλά και την εθνική νομοθεσία. Στην περιοχή υπάρχουν τα ακόλουθα Καταφύγια Άγριας Ζωής (ΚΑΖ) όπου απαγορεύεται η θήρα, περιορισμός που προτείνεται να συνεχίσει να ισχύει στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-03 και ΖΠΦ-05 και σε όλες τις ΖΔΟΕ (01-04):

- καταφύγιο θηραμάτων «Γεράνεια» (ΦΕΚ 628/Β/30-08-88).
- Καταφύγιο άγριας ζωής «Περιοχή Γερανείων» (ΦΕΚ 918/Β/18-07-01).
- Καταφύγιο θηραμάτων «Πλάτανος - Πραθί - Μύλοι – Γαρβάτι» (ΦΕΚ 771/26-05-97)

Κρίνεται ότι η απαγόρευση της θήρας πρέπει να συνεχιστεί στις ανωτέρω θέσεις ώστε να εκπληρωθούν οι στόχοι της προηγούμενης θεσμοθέτησης ως ΚΑΖ για την προστασία εν γένει της βιοποικιλότητας και του θηραματικού πλούτου.

26.12. Γραμμικές υποδομές μεταφορών

26.12.1. Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων) (δυνατότητα εξειδίκευσης βάσει της οικείας νομοθεσίας)

Το υφιστάμενο οδικό δίκτυο της περιοχής, συμπεριλαμβανομένων των δασικών δρόμων, εξυπηρετούν την προστασία και φύλαξη αυτής, τη δασική διαχείριση, την άσκηση των δραστηριοτήτων αναψυχής και την ασφάλεια εν γένει της περιοχής, καθώς και την πρόσβαση στις κεραίες του ΟΤΕ και στον Αρχαιολογικό Χώρο Ι. Μ. Παναγίας Πραθίου.

Κάθε εργασία χάραξης, συντήρησης και βελτίωσης του οδικού δικτύου θα πρέπει να γίνεται κατόπιν έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, διασφαλίζοντας τη μέγιστη προστασία της περιοχής και του προστατευτέου αντικείμενου, από απώλεια σημαντικών τύπων οικοτόπων, αλλά και σημαντικών ενδιαιτημάτων ειδών, καθώς και από τις επιπτώσεις της φάσης κατασκευής.

Εντούτοις, η πυκνότητα του δικτύου οφείλει να μη ξεπερνά τη φέρουσα ικανότητα των οικοσυστημάτων και του τοπίου προκαλώντας σοβαρές αλλοιώσεις στο τοπίο, διάσπαση και

κατακερματισμό των οικοτόπων και ενδιαιτημάτων των ειδών, μείωση της βιοποικιλότητας και υποβάθμιση των παρεχόμενων οικοσυστημικών υπηρεσιών. Στην Ενότητα 2.3.1.5 όπου μελετάται η πυκνότητα του οδικού δικτύου, καταδεικνύεται ότι στην περιοχή υπάρχει οδικό δίκτυο που εξυπηρετεί κυρίως την πρόσβαση στα σημεία ενδιαφέροντος (πύργος ΟΤΕ, Μονές, πηγές) και δασικό οδικό δίκτυο, το οποίο δεν είναι πυκνό. Σε τμήματα της περιοχής και κυρίως το νότιο τμήμα της ΖΠΦ-03 υπάρχει απουσία οδικού δικτύου και η περιοχή διατηρεί σε σημαντικό βαθμό τα φυσικά της χαρακτηριστικά, κάτι που επιβεβαιώνεται και από σχετική δημοσιευμένη εργασία (Kati *et al.*, 2020a).

Ο αλόγιστος περαιτέρω κατακερματισμός των οικοσυστημάτων και του τοπίου δύναται να επιφέρει αρνητικές επιπτώσεις στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων και δεν συνάδει με τους διαχειριστικούς στόχους της περιοχής. Σύμφωνα με τους Kati *et al. (*2020), η Ελλάδα, λαμβάνοντας υπόψη τον δείκτη κατακερματισμού τοπίου (LFI), είναι λιγότερο κατακερματισμένη από την υπόλοιπη Ευρώπη, αλλά παρουσιάζει υψηλότερες αυξητικές τάσεις κατακερματισμού. Η αλόγιστη διάνοιξη νέων οδικών προσβάσεων, εκτός του κατακερματισμού και της απειλής που αυτή επιφέρει για τη μείωση της βιοποικιλότητας, διευκολύνει την πρόσβαση σε απομονωμένες περιοχές, αυξάνοντας έτσι τις επιπτώσεις της ανθρώπινης παρουσίας (όχληση, ρύπανση), αλλά και τις εν δυνάμει παράνομες ενέργειες (π.χ. λαθροθηρία, λαθροϋλοτομία, δηλητηριασμένα δολώματα κ.λπ.).

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η ύπαρξη δρόμων αποτελεί προϋπόθεση για την ανάπτυξη πολλών άλλων δραστηριοτήτων που θα είχαν ως συνέπεια την αλλοίωση των φυσικών χαρακτηριστικών των περιοχών αυτών, η εξασφάλιση της μη επέκτασης του οδικού δικτύου σε τμήμα της περιοχής παρέχει ένα σημαντικό βαθμό προστασίας για τα χειρόπτερα, τα ερπετά, τα είδη χλωρίδας, τους τύπους οικοτόπων, αλλά και εν γένει για το σύνολο των οικοσυστημάτων της περιοχής και των προστατευτέων αντικειμένων που απαντώνται εντός των ζωνών. Για τους λόγους αυτούς κρίνεται σκόπιμο να παραμείνουν χωρίς δρόμους τα τμήματα που μέχρι σήμερα δεν έχουν διαταραχτεί και κυρίως το τμήμα της ΖΠΦ-03 που είναι αδιατάρακτο, εκτός αν κριθεί απολύτως σκόπιμη η διάνοιξη δρόμου για την προστασία της περιοχής.

26.12. Γραμμικές υποδομές μεταφορών

26.12.4. Ποδηλατόδρομοι

26.12.6. Μονοπάτια (πεζών)

Τα μονοπάτια και οι ποδηλατοδρόμοι αποτελούν υποδομές που υποστηρίζουν τις θεματικές και περιηγητικές διαδρομές, οι οποίες αποτελούν τάση ανάπτυξης και προώθησης του εναλλακτικού τουρισμού τόσο στην Ελλάδα, όσο και διεθνώς. Τα μονοπάτια χρησιμοποιούνται για πεζοπορία και αναψυχή, καθώς και για πρόσβαση, χωρίς μηχανοκίνητα μέσα, σε σημεία ενδιαφέροντος φυσικού, ιστορικού ή πολιτιστικού περιβάλλοντος. Ταυτόχρονα, συμβάλλουν στην ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού στην προβολή της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και στην ευαισθητοποίηση των επισκεπτών σε θέματα προστασίας.

Τα μονοπάτια και οι ποδηλατόδρομοι αποτελούν υποδομές που εξυπηρετούν την επισκεψιμότητα της περιοχής αλλά και την άσκηση δραστηριοτήτων ερμηνείας και ανάδειξης του περιβάλλοντος, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού που συνάδουν με την οικολογική αξία των περιοχών και την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης. Ως εκ τούτου δύναται να επιτρέπεται η χρήση υφιστάμενων υποδομών ή η διαμόρφωση νέων, εφόσον διατηρείται η ακεραιότητα της περιοχής, μετά από σχετική μελέτη και προδιαγραφές που διασφαλίζουν τόσο την ασφάλεια των πολιτών κατά τη χρήση τους όσο και τη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου.

Η περιοχή αξιοποιείται ήδη με μορφές ορεινού και εναλλακτικού τουρισμού που συνάδουν με την οικολογική και αισθητική αξία του τόπου. Απευθύνεται κυρίως σε επισκέπτες που αναζητούν ορεινές, αθλητικές και περιηγητικές μορφές τουρισμού και διαθέτει ήδη διαμορφωμένο δίκτυο μονοπατιών που διασχίζουν τα σημεία πολιτιστικού ενδιαφέροντος (μονές, αρχαιολογικός χώρος), αλλά και μέρος των σημείων φυσικού ενδιαφέροντος. Οι διαδρομές αυτές ενισχύουν τις πρωτοβουλίες για τη διατήρηση του τοπικού πολιτισμού και την ενίσχυση και την προστασία της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς.

Η ύπαρξη τέτοιων υποδομών εκτιμάται ότι θα ενισχύσει την προστασία της περιοχής, μέσω: α) της ανάπτυξης ενός ολοκληρωμένου σχεδίου κίνησης επισκεπτών με αποφυγή μηχανοκίνητων οχημάτων, β) της συμβολής στην ανάπτυξη της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης των επισκεπτών και γ) της συνέργειας αυτών των χρήσεων με άλλες δράσεις και υποδομές περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης δ) της ανάδειξης των εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

(34) Εγκαταστάσεις Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) και Εγκαταστάσεις ΑΠΕ με αποθήκευση

Οι ζώνες διατήρησης οικοτόπων και ειδών δεν συγκεντρώνουν τα χαρακτηριστικά και τις προϋποθέσεις για την εγκατάσταση αιολικών ή/και φωτοβολταϊκών πάρκων κυρίως λόγω των υφιστάμενων χρήσεων που φιλοξενούν.

Η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από μικρές αυτόνομες ανεμογεννήτριες (μη συνδεδεμένες με το δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρισμού) και φωτοβολταϊκά για ατομική χρήση αποτελούν ιδανική λύση για χρήσεις απομακρυσμένες από το δίκτυο διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και για απομακρυσμένα ποιμνιοστάσια. Η χρήση μικρών ανεμογεννητριών συγκεντρώνει τα εξής πλεονεκτήματα: α) αξιόπιστη λειτουργία και μεγάλη διάρκεια ζωής, αποφυγή χρήσης ορυκτών καυσίμων για την παραγωγή ηλεκτρισμού, γ) φιλικές στο περιβάλλον, δεν προκαλούν ρύπανση και συμβάλλουν στη μείωση των αερίων εκπομπών του θερμοκηπίου, γ) μπορούν να εξυπηρετήσουν απομονωμένες περιοχές και κατοικίες χωρίς να απαιτείται σύνδεση στο δίκτυο, δ) δεν επηρεάζουν και δεν αλλοιώνουν τις υφιστάμενες χρήσεις γης και δραστηριότητες.

(48.2) Α) Οι κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, μετά των παραρτημάτων αυτών (υπέργειων και υπόγειων)
Παρότι από τα διαθέσιμα στοιχεία δίκτυο κοινής ωφέλεια (αγωγός φυσικού αερίου) φαίνεται να διέρχεται από το εξωτερικό όριο της ΖΠΦ-01, προτείνεται να επιτρέπονται εργασίες συντήρησης, βελτίωσης, αποκατάστασης, και εκσυγχρονισμού λειτουργικών δικτύων υποδομών και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας σε όλη την περιοχή, για την κάλυψη τυχόν άλλων υφιστάμενων δικτύων. Σε κάθε περίπτωση η εγκατάσταση νέων δικτύων, η οποία επιτρέπεται μόνο εντός των ΖΔΟΕ, θα πρέπει να αποφεύγεται και να εξετάζεται μόνο στην περίπτωση που κριθεί αναγκαίο και σκόπιμο και έχουν αποκλειστεί άλλες εναλλακτικές λύσεις χάραξης εκτός ζώνης.

4.3.6.3 Εκτίμηση και αξιολόγηση επιπτώσεων στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)» (ΠΠΒ-03) / Ρυθμίσεις, τεκμηρίωση, εκτίμηση επιπτώσεων

(1) Κατοικία (με διαφοροποίηση ανά ζώνη σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018)

Σε μεγάλο μέρος της περιοχής, οι ΖΒΔΦΠ αφορούν ζώνες γύρω από τους ημιορεινούς και ορεινούς οικισμούς και περιοχές με οικοτουριστική ανάπτυξη. Οι περισσότεροι οικισμοί δεν έχουν εγκεκριμένα όρια παρότι ο πυρήνας της δομημένης περιοχής κάθε οικισμού είναι εμφανής.

Σκοπός των ζωνών βιώσιμης ανάπτυξης είναι η αρμονική συνύπαρξη της διαχείρισης των φυσικών πόρων με την ανάπτυξη και τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες. Τυχόν οριζόντια απαγόρευση αξιοποίησης της ιδιωτικής περιουσίας για την ανέγερση κατοικίας θα οδηγούσε σε μείωση της αξίας της ιδιοκτησίας και απουσία κοινωνικής αποδοχής για την προστασία της περιοχής. Δυνητικές επιπτώσεις στη βιώσιμη διαχείριση της περιοχής και στην αλλοίωση των χρήσεων γης και του τοπίου εκτιμάται ότι αποφεύγονται λόγω: α) της μη δυνατότητας αλλαγής χρήσης των εκτάσεων που διέπονται από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας, β) στις προϋποθέσεις για το ελάχιστο όριο αρτιότητας και κατάτμησης που απαιτείται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, γ) χωροταξικούς περιορισμούς της περιοχής, δ) στην αδυναμία δόμησης σε απομακρυσμένες από τους οικιστικούς ιστούς δόμηση, λόγω έλλειψης υποδομών.

Σε ότι αφορά την εγκατάσταση και συντήρηση λυόμενων ξύλινων κτιρίων για τη στέγαση προσωπικού ασφαλείας και εργαζομένων στις ορεινές περιοχές, αυτή κρίνεται απαραίτητη τόσο σε μέρος των ΖΠΦ, όσο και στις ΖΔΟΕ (κατά παρέκκλιση του ΠΔ 59/2018), δεδομένου ότι πρόκειται για ορεινό όγκο με μεγάλη έκταση διαχειριζόμενων δασικών εκτάσεων και η χρήση συνάδει με την προστασία και τη βέλτιστη διαχείριση του προστατευτέου αντικειμένου. Λυόμενες ξύλινες κατοικίες για την εξυπηρέτηση των εργαζομένων στο δάσος και τη φύλαξη υπάρχουν ήδη στην περιοχή, ενώ πρόσθετες ανάγκες δύναται να προκύψουν στο μέλλον.

Σε ότι αφορά τα χειρόπτερα, η ειδική ρύθμιση που αφορά στις ανακαινίσεις και κατεδαφίσεις των κτιρίων κρίνεται πολύ σημαντική για τη διατήρηση των χειροπτέρων που συχνά σχηματίζουν αναπαραγωγικές αποικίες σε ανθρώπινες κατασκευές. Όπως αναλύθηκε και στην ενότητα 2.3.1.5 η εκδίωξη και θανάτωση ατόμων κατά την ανακαίνιση εγκαταλελειμμένων κτιρίων ή άλλων χώρων που μπορεί να χρησιμοποιούνται περιστασιακά (π.χ. αποθήκες, στάβλοι, κ.ά.) αποτελεί απειλή. Η επιλογή της κατάλληλης εποχής και η λήψη μέτρων κατά την υλοποίηση των εργασιών θα συνεισφέρει στην αποφυγή θανάτωσης ατόμων και την υλοποίηση των εργασιών χωρίς να υπάρχουν σημαντικές επιπτώσεις στη διατήρηση των ειδών χειροπτεροπανίδας.

(4) Αθλητικές εγκαταστάσεις (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

Σύμφωνα με το Ν. 2725/1999 όπως ισχύει, οι προβλεπόμενες από το ΠΔ 59/2018 επιτρεπόμενες κοινές αθλητικές εγκαταστάσεις για τις ΖΒΔΦΠ είναι οι ακόλουθες:

- αα) Ομάδα Α1: Υπαίθριες εγκαταστάσεις χωρίς θεατές ή έως 500 θεατές, στις οποίες διεξάγονται μόνο προπονήσεις.
- ββ) Ομάδα Α2: Υπαίθριες εγκαταστάσεις χωρίς θεατές ή έως 500 θεατές, στις οποίες διεξάγονται και αγώνες.
- γγ) Ομάδα Β1: Υπαίθριες εγκαταστάσεις από 500 έως 5.000 θεατές, όπου διεξάγονται τοπικοί ή ερασιτεχνικοί αγώνες.
- ζζ) Ομάδα Δ: Κλειστές εγκαταστάσεις χωρίς θεατές ή έως 1.000 θεατές.
- ηη) Ομάδα Ε1: Κλειστές εγκαταστάσεις με πάνω από 1.000 θεατές, όπου διεξάγονται τοπικοί ή ερασιτεχνικοί αγώνες.

Σύμφωνα με το Ν. 2725/1999 όπως ισχύει, οι προβλεπόμενες από το ΠΔ 59/2018 επιτρεπόμενες ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις για τις ζώνες ΖΒΔΦΠ είναι οι ακόλουθες:

- αα) Ομάδα Ζ1: Υπαίθριες μόνιμες εγκαταστάσεις διαμορφωμένες σε φυσικό περιβάλλον, όπως θάλασσα, ποτάμι, λίμνη, δάσος, βουνό, ή σε δημόσιους δρόμους ή σε κοινόχρηστους χώρους πόλεων. Στην ομάδα αυτή ανήκουν, επίσης, τα υπαίθρια και ημιυπαίθρια σκοπευτήρια, οι εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση του αεραθλητισμού καθώς και οι εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση του μηχανοκίνητου αθλητισμού, πλην των υπαγόμενων στην ομάδα Η της υποπερίπτωσης ββ΄ της περίπτωσης β΄ της παρούσας παραγράφου εφόσον είναι μόνιμες.
- Ομάδα Ζ2: Προσωρινές εγκαταστάσεις ή διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων σε φυσικό περιβάλλον, όπως θάλασσα, ποτάμι, λίμνη, δάσος, βουνό, ή σε δημόσιους δρόμους ή σε κοινόχρηστους χώρους πόλεων. Στην ομάδα αυτή ανήκουν, επίσης, τα υπαίθρια και ημιυπαίθρια σκοπευτήρια, οι εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση του αεραθλητισμού καθώς και οι εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση του μηχανοκίνητου αθλητισμού, πλην των υπαγόμενων στην ομάδα Η της υποπερίπτωσης ββ΄ της περίπτωσης β΄ της παρούσας παραγράφου εφόσον είναι προσωρινές
- ββ) Ομάδα Η: Υπαίθριες εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής της παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014 (Α΄ 155) (χιονοδρομικά κέντρα, αυτοκινητοδρόμια κ.λπ.).
- γγ) Ομάδα Θ1: Προσωρινές διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων εντός αθλητικής εγκατάστασης, η οποία διαθέτει άδεια λειτουργίας για άλλο άθλημα (υπαίθριες εγκαταστάσεις).
- δδ) Ομάδα Θ2: Προσωρινές διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων εντός αθλητικής εγκατάστασης, η οποία διαθέτει άδεια λειτουργίας για άλλο άθλημα (κλειστές εγκαταστάσεις).

  εε) Ομάδα Ι: Προσωρινές διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων εντός αθλητικής εγκατάστασης, η οποία υπάγεται στο άρθρο 32 του ν. 2725/1999 και διαθέτει άδεια λειτουργίας από την περιφέρεια (ιδιωτικό γυμναστήριο, ιδιωτική σχολή γυμναστικής) ή εντός μη αθλητικής εγκατάστασης (ξενοδοχείο, σχολείο, εκθεσιακό κέντρο κ.λπ.).

Χερσαίο περιβάλλον: Στην περιοχή αναπτύσσονται τουριστικές δραστηριότητες, οι οποίες ακολουθούν ένα ήπιο πρότυπο ανάπτυξης, χωρίς επιβαρυντικές παρεμβάσεις στο φυσικό περιβάλλον. Οι διαθέσιμοι φυσικοί και πολιτιστικοί πόροι προσφέρονται για την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών ορεινού – φυσιολατρικού τουρισμού, ο οποίος εμφανίζει δυναμική πορεία στην περιοχή και ενισχύει την τοπική οικονομία. Υποστηρίζεται ήδη από ορειβατικά καταφύγια (π.χ. ορειβατικό Καταφύγιο του Μαινάλου "Πάνος Αλεξόπουλος" Ορειβατικός Ξενώνας της ΕΟΦ και Καταφύγια Α και Β στη Ζήρεια), σηματοδοτημένα μονοπάτια (μεταξύ των οποίων το διεθνές ορειβατικό μονοπάτι Ε4 το οποίο διέρχεται από το Μαίναλο και το πιστοποιημένο «Menalon Trail»), ορεινές διαδρομές για πεζοπορία, σηματοδοτούμενες ορεινές ποδηλατικές διαδρομές και αναρριχητικά πεδία και αναρριχητικές διαδρομές (π.χ. Νεστάνης στο GR2510004 και Φρύγανης στη Ζήρεια. Στις ζώνες με μεγαλύτερο υψόμετρο, αναπτύσσονται εναλλακτικές τουριστικές δραστηριότητες (περιπατητικός – ορειβατικός τουρισμός, οικοτουρισμός), αξιοποιώντας το φυσικό πλούτο και τα ιδιαίτερα φυσικά χαρακτηριστικά των ορεινών περιοχών (δάση, φαράγγια, υψηλές κορυφές, ποτάμια κ.λπ.), ενώ διεξάγονται αγώνες στη φύση.

Σημειώνεται ότι στην περιοχή της Ζήρειας και του Μαίναλου λειτουργούν χιονοδρομικά κέντρα, δραστηριότητα η οποία θεωρείται συμβατή με τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης της περιοχής.

Ο οικοτουρισμός, ασκείται σε οικολογικά αξιόλογες και ως επί το πλείστον προστατευόμενες περιοχές, ο οποίος αντίθετα από το μαζικό τουρισμό, υπό κατάλληλες ρυθμίσεις, δεν υπερβαίνει τη φέρουσα ικανότητα της περιοχής, αλλά ταυτόχρονα προωθεί ενεργά την προστασία της φύσης και του πολιτιστικού περιβάλλοντος, ενώ συνεισφέρει στη διατήρηση της συνοχής του κοινωνικού ιστού. Επιπρόσθετα, οι ήπιες αθλητικές δραστηριότητες στη φύση, σε συνδυασμό με υποστηρικτικές υποδομές ενημέρωσης (πινακίδες, κιόσκια, κ.λπ.) προάγουν την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση και αποτελούν συμβατές δραστηριότητες βιώσιμης ανάπτυξης της περιοχής.

Ως εκ τούτου η ανάπτυξη υποδομών στήριξης υπαίθριων αθλητικών δραστηριοτήτων και ορεινού αθλητισμού (κατηγορία Ζ2 ειδικών αθλητικών εγκαταστάσεων Ν. 2725/1999) αποτελούν υποδομές που συνάδουν με τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής και προτείνεται να επιτρέπονται εκτός των ΖΒΔΦΠ και στις ΖΠΦ και ΖΔΟΕ (κατά παρέκκλιση των οριζόμενων στο ΠΔ 59/2018). Σε κάθε περίπτωση οι εγκαταστάσεις και η άσκηση των δραστηριοτήτων θα πρέπει να διασφαλίζουν την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος από κάθε δραστηριότητα ή επέμβαση που θα μπορούσε να μεταβάλει ή να αλλοιώσει τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξη του οικοσυστήματος, καθώς και την αποφυγή ενεργειών που δύναται να επιφέρουν καταστροφή, φθορά ή αλλοίωση των στοιχείων του οικοσυστήματος. Τυχόν επιπτώσεις στη διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων δύναται να προβλεφθούν από ειδικότερους όρους και ρυθμίσεις του Σχεδίου Διαχείρισης (όπως για παράδειγμα το κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναρριχητικών δραστηριοτήτων).

Από τις σχετικές προβλέψεις εξαιρούνται οι υποδομές και οι αγώνες μηχανοκίνητου αθλητισμού, δεδομένου ότι εκτιμάται πως θα επιφέρει επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα και την αξία της προστατευόμενης περιοχής, όπως: α) οχλήσεις ειδών ορνιθοπανίδας και πανίδας λόγω των αυξημένων επιπέδων θορύβου, ειδικά κατά την αναπαραγωγική περίοδο, β) όχληση και κίνδυνος ατυχημάτων χρηστών της περιοχής (ορειβάτες, περιπατητές), γ) πρόκληση ζημιών σε τμήματα

του δικτύου μονοπατιών. Επίσης οι μηχανοκίνητοι αγώνες δεν συνάδουν με την ήπια οικοτουριστική ανάπτυξη που προτείνεται για την περιοχή.

Σε ότι αφορά τη δημιουργία αθλητικών εγκαταστάσεων (χρήση «4.1 Μικρές αθλητικές εγκαταστάσεις (κατηγορίες Α1, Α2, Β1, Δ, Ε1)»), εκτός των υφιστάμενων, νέες προτείνεται να χωροθετούνται εντός των οικισμών της περιοχής ή – σε περίπτωση αδυναμίας – πλησίον των οικισμών (εντός ΖΒΔΦΠ), ώστε να εξυπηρετούν τους κατοίκους, να διασφαλίζουν τη συνοχή των χρήσεων και να αποφεύγεται η όχληση των ειδών πανίδας, συμπεριλαμβανομένης της ορνιθοπανίδας, και η διάσπαση των ενδιαιτημάτων της προστατευόμενης περιοχής. Σε ότι αφορά τις κλειστές κτιριακές εγκαταστάσεις, η χρήση συνάδει με οικιστικές ζώνες. Λοιπές υποδομές στήριξης των υπαίθριων αθλητικών δραστηριοτήτων θα πρέπει να επιτρέπονται, δεδομένου ότι υποστηρίζουν και ενισχύουν τις αθλητικές δραστηριότητες στη φύση και τον αθλητικό τουρισμό που συνδυάζεται με τον οικοτουρισμό. Εντός των ΖΔΟΕ δεν υπάρχουν υφιστάμενες αθλητικές εγκαταστάσεις, ούτε οικισμοί (εξαιρούνται της ζωνοποίησης). Ως εκ τούτου δε βρίσκει εφαρμογή η χρήση «4.1 Μικρές αθλητικές εγκαταστάσεις (κατηγορίες Α1, Α2, Β1, Δ, Ε1)», όπως αυτή προτείνεται ανωτέρω να προσδιοριστεί και να ρυθμιστεί για την περιοχή.

Ειδικά για την αναρρίχηση κρίνεται σκόπιμη η ρύθμιση της δραστηριότητας, μεταξύ άλλων, για την αποφυγή επιπτώσεων στη διατήρηση του Τ.Ο. 8210, των προστατευόμενων, σπάνιων και απειλούμενων ειδών χλωρίδας σε βραχώδη ενδιαιτήματα. Ο τουρισμός και η αναψυχή αποτελούν σημαντική απειλή για πλήθος προστατευόμενων ειδών χλωρίδας (Ballantyne and Pickering, 2013). Έχει παρατηρηθεί πως οι φυτοκοινότητες σε κατακόρυφα βράχια επηρεάζονται σημαντικά από την εντατική αναρρίχηση (Camp and Knight, 1998) με κοινότερα και λιγότερο σημαντικά φυτά να κυριαρχούν περισσότερο σε θέσεις που πραγματοποιείται αναρρίχηση (Müller *et al.*, 2004).

α καθώς υπάρχουν πολλά βράχια που είναι δυνητικά κατάλληλα τόσο για φωλεοποίηση όσο και για την εν λόγω δραστηριότητα που μέχρι στιγμής δεν έχουν διανοιγμένες αναρριχητικές διαδρομές ή δεν είναι γνωστές οι διαδρομές. Ειδικά στο αναρριχητικό πεδίο της Νεστάνης στη ΖΕΠ «Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο» φωλιάζει το αποικιακό είδος *Falco naumanni*. Για τον λόγο αυτό προτείνεται η εποχική απαγόρευση της χρήσης του πεδίου της Νεστάνης (στο σύνολο του ή κάποιον διαδρομών μετά από γνωμοδότηση της οικείας Μονάδας Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών) την περίοδο αναπαραγωγής του είδους, από 15 Μαρτίου έως 15 Αυγούστου. Η αναρρίχηση μπορεί να επηρεάσει τα πουλιά κυρίως μέσω της όχλησης σε φωλιές στα βράχια που μπορεί να οδηγήσει σε αναπαραγωγική αποτυχία. Για τον λόγο αυτό και επειδή η επιλογή θέσης φωλεοποίησης από τα πτηνά του προστατευτέου αντικειμένου είναι μια δυναμική διαδικασία, πρέπει κάθε ημερολογιακό έτος να γίνεται αξιολόγηση της κατάστασης. Αυτήν περιλαμβάνει την καταγραφή των πιθανών φωλιών των πτηνών του προστατευτέου αντικειμένου από το ειδικό προσωπικό των αρμόδιων Μονάδων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών με δύο επισκέψεις, μία μέσα Ιανουαρίου και μία μέσα Μαρτίου, στα υπάρχοντα αναρριχητικά πεδία. Αν εντοπιστεί κάποια φωλιά θα πρέπει να γίνουν οι αντίστοιχες ρυθμίσεις της δραστηριότητας ανάλογα με τη θέση της φωλιάς και τη βιολογία του είδους. Αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν την απαγόρευση χρήσης κάποιων διαδρομών ή ολόκληρου του πεδίου. Η

συγκεκριμένη απαγόρευση πρέπει να έχει εποχικό χαρακτήρα, για όσο διάστημα επηρεάζεται το προστατευτέο αντικείμενο και όχι οριζόντια ετήσια εφαρμογή.

(10) Εμπόριο και παροχή προσωπικών υπηρεσιών (με διαφοροποίηση ανά ζώνη σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018)

Στα ορεινά τμήματα της προστατευόμενης περιοχής οι ΖΒΔΦΠ αποτελούν ουσιαστικά ζώνες περιμετρικά των διάσπαρτων οικισμών, αρκετοί εκ των οποίων αποτελούν τουριστικούς πόλους. Επιπρόσθετα εκτεταμένες ΖΒΔΦΠ υπάρχουν στα χαμηλά υψόμετρα της προστατευόμενης περιοχής της Ζήρειας (ΖΒΔΦΠ-28, ΖΒΔΦΠ-29 και ΖΒΔΦΠ-31) που περιλαμβάνει πολλά χωριά με μεγάλη επισκεψιμότητα και μικτές αγροτοδασικές εκτάσεις, καθώς και περιμετρικά των λιμνών Στυμφαλίας και Ζήρειας.

Παρότι η εκτεταμένη εγκατάσταση εμπορικών χρήσεων θα οδηγήσει σε αλλοίωση της φυσιογνωμίας και των χρήσεων της περιοχής, με κατ' επέκταση επιπτώσεις στα ενδιαιτήματα ειδών πανίδας, αλλά και στη συνολική φυσιογνωμία και αξία της περιοχής, κρίνεται ανέφικτη στα πλαίσια της παρούσας η οριζόντια απαγόρευση της χρήσης σε περιοχές με έντονη ανάπτυξη τουριστικών υποδομών, αλλά και κατά θέσεις οικιστική χρήση. Η λειτουργία εμπορικών καταστημάτων προτείνεται να περιορίζεται αποκλειστικά σε είδη καθημερινών αναγκών των επισκεπτών και κατοίκων (π.χ. τρόφιμα) και μόνο εφόσον μία περιοχή με έντονη τουριστική ανάπτυξη και υποδομές. Η ελεύθερη εγκατάσταση λοιπών εμπορικών καταστημάτων (π.χ. ρουχισμού, ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης κ.λπ.) καθώς και λοιπόν εμπορικών χρήσεων (υπεραγορών, καταστημάτων παροχής προσωπικών υπηρεσιών, πολυκαταστημάτων κ.λ.π.) θα πρέπει να χωροθετούνται εντός οικισμού, διασφαλίζοντας το τοπίο και τη φυσιογνωμία της περιοχής, αποφεύγοντας την όχληση ειδών πανίδας και ενισχύοντας ταυτόχρονα τη συνεκτικότητα, ζωτικότητα και ανάπτυξη των οικισμών της περιοχής.

Επιπρόσθετα, δεδομένης της φυσιογνωμίας και των χρήσεων των περιοχών, η εγκατάσταση λοιπών εμπορικών χρήσεων (επιπλέον των απαραίτητων για την εξυπηρέτηση καθημερινών αναγκών) δεν κρίνεται σκόπιμη για τους εξής λόγους: α) δεν υπάρχουν και δεν αναμένεται να αναπτυχθούν χρήσεις που χρήζουν εξυπηρέτησης από εμπορικά καταστήματα β) πλησίον και εντός των ΖΒΔΦΠ υπάρχουν οικισμοί που μπορούν να εξυπηρετήσουν τις όποιες ανάγκες γ) θα αλλοιωθεί η φυσιογνωμία και οι χρήσεις της περιοχής. δ) θα δημιουργηθεί διάσπαση των ενδιαιτημάτων και όχληση των ειδών πανίδας.

(11) Γραφεία/ Κέντρα έρευνας/Θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων (με διαφοροποίηση ανά ζώνη σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018)

Η διεξαγωγή επιστημονικών ερευνών και η υλοποίηση επιστημονικών δράσεων αποτελούν απαραίτητες και κρίσιμες ενέργειες για την προστασία και διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής, αλλά και για την εν γένει προστασία της. Οι όροι της χρήσης αποσκοπούν στην προστασία, διατήρηση, ανόρθωση, αποκατάσταση και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος, του προστατευτέου αντικειμένου. Η διεξαγωγή συστηματικής επιστημονικής έρευνας και παρακολούθησης, καθώς και η υλοποίηση επιστημονικών δράσεων αποτελούν απαραίτητες και χρήσιμες ενέργειες για την προστασία και διατήρηση των ειδών, αλλά και της

ευρύτερης περιοχής. Η χρήση κρίνεται ως επιβεβλημένη εντός του συνόλου των περιοχών προστασίας.

Κέντρα έρευνας, δεδομένης της φυσιογνωμίας της περιοχής, δύναται, εφόσον κριθεί σκόπιμο, να εγκατασταθούν στο χερσαίο περιβάλλον, εντός ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ, στις υπο-ζώνες όπου επιτρέπεται. Για την αποφυγή των επιπτώσεων από τη δημιουργία δομημένου περιβάλλοντος και των συνοδών έργων στις περιοχές ΖΠΦ και ΖΔΟΕ, προτείνεται η ανέγερση των εγκαταστάσεων να γίνεται κατά προτίμηση σε υποστυλώματα (πυλωτές), ώστε να αποτρέπεται η υποβάθμιση των τύπων οικοτόπων.

Στην περιοχή της Στυμφαλίας (ΖΔΟΕ-03) λειτουργεί το Μουσείο Περιβάλλοντος Στυμφαλίας, που επιδιώκει να καταδείξει την αλληλεξάρτηση ανθρώπου και φύσης, εστιάζει στην αρμονική συνύπαρξή τους στη λεκάνη της Στυμφαλίας. Στόχος του Μουσείου είναι η οικολογική ευαισθητοποίηση του κοινού και η διάσωση της γνώσης για την παραδοσιακή τεχνολογία της περιοχής.

(12) Εστίαση (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

(13) Αναψυκτήρια (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

Σε ότι αφορά τις ΖΒΔΦΠ: Αφορούν εκτάσεις περιμετρικά των πολυπληθών ορεινών και ημιορεινών οικισμών της περιοχής, καθώς και θέσεις με τουριστική ανάπτυξη στα χαμηλότερα υψόμετρα. Παρότι η εκτεταμένη εγκατάσταση χρήσεων εστίασης και αναψυχής θα οδηγήσει σε αλλοίωση της φυσιογνωμίας και των χρήσεων της περιοχής, με κατ' επέκταση επιπτώσεις στα ενδιαιτήματα ειδών πανίδας, αλλά και στη συνολική αξία και τη φυσιογνωμία της περιοχής, είναι ανέφικτη η οριζόντια απαγόρευση των χρήσεων σε περιοχές με έντονη τουριστική, αλλά και οικιστική χρήση.

Η εγκατάσταση και λειτουργία αναψυκτήριων προτείνεται να επιτρέπεται στις ΖΔΟΕ και στις ΖΠΦ, σε επιλεγμένες θέσεις που θα καθοριστούν από το Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών, στο πλαίσιο ενός ενιαίου σχεδιασμού οργάνωσης και διακίνησης των επισκεπτών της περιοχής. Ειδικά σε ότι αφορά τις ΖΠΦ, η λειτουργία αναψυκτήριων προτείνεται να επιτρέπεται σε ζώνες που εκτιμάται ότι έχουν μεγαλύτερη επισκεψιμότητα, και σε αυτές που περιλαμβάνουν τμήματα του κεντρικού επαρχιακού οδικού δικτύου της περιοχής.

Επισημαίνεται σε ότι αφορά τις ΖΠΦ και τις ΖΔΟΕ (για τη χρήση αναψυκτήριων):

Δεδομένης της φυσιογνωμίας και του τοπίου των ζωνών αυτών, των χρήσεων και των φυσικών οικοσυστημάτων που περιλαμβάνουν (ασκεπείς κορυφές, δασικά οικοσυστήματα, φαράγγια, ποτάμια και αγροδασικές εκτάσεις με δραστηριότητες του πρωτογενή τομέα (αγροτοκτηνοτροφικές), η εγκατάσταση κέντρων εστίασης (στις ΖΔΟΕ) δεν κρίνεται σκόπιμη για τους εξής λόγους: α) δεν υπάρχουν και δεν θα αναπτυχθούν χρήσεις που να συνάδουν με την εγκατάσταση παραδοσιακής ταβέρνας (οικιστικές περιοχής ή περιοχές με τουριστική κίνηση) β) πλησίον των περιοχών αυτών υπάρχουν οικισμοί με μόνιμους κατοίκους και περιοχές με τουριστική ανάπτυξη (ΖΒΔΦΠ) που μπορούν να εξυπηρετήσουν τις όποιες ανάγκες γ) θα αλλοιωθεί η φυσιογνωμία, το τοπίο και οι χρήσεις της περιοχής δ) η τουριστική δραστηριότητα

στις ζώνες αυτές αφορά κυρίως τον ορειβατικό, ποδηλατικό, αναρριχητικό, περιηγητικό και πολιτισμικό τουρισμό, δραστηριότητες που, λόγω της φύσης τους, δεν χρειάζονται ενίσχυση με χώρους εστίασης. Αντιθέτως, οι πολυπληθείς, διάσπαρτοι, μοναδικής αρχιτεκτονικής και αισθητικής αξίας οικισμοί της περιοχής αποτελούν τον τελικό προορισμό του ορεινού τουρισμού, για να επισκεφτούν κάποια παραδοσιακή ταβέρνα και να αναπαυθούν σε κάποιο παραδοσιακό ξενώνα. Τα δασικά οικοσυστήματα της περιοχής θα πρέπει να παραμείνουν αδιατάρακτα, χωρίς δόμηση ε) θα δημιουργηθεί διάσπαση των ενδιαιτημάτων και όχληση των ειδών πανίδας, συμπεριλαμβανομένης της ορνιθοπανίδας.

(15) Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (ν. 4276/2014, Α'155). (με διαφοροποίηση ανά ζώνη σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018)

Στην περιοχή η τουριστική επισκεψιμότητα και υποδομές για την υποστήριξή της εντοπίζονται συγκεντρωμένα κυρίως στους ορεινούς και ημιορεινούς οικισμούς και στην ευρύτερη περιοχή αυτών, ιδιαίτερα στη Ζήρεια και το Μαίναλο. Ο Ολίγυρτος και τα όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο δεν έχουν ανεπτυγμένες τουριστικές υποδομές. Δεδομένου ότι η προστατευόμενη περιοχή αποτελείται στο μεγαλύτερο μέρος της από ορεινά χωριά, δασικά οικοσυστήματα, αλπική ζώνη, φαράγγια και ποτάμια, αγροτοκτηνοτροφικές περιοχές και πλήθος πολιτιστικών και θρησκευτικών μνημείων, εκτάσεις φυσικής αξίας και κάλλους, η αποτροπή του μαζικού τουρισμού και η ανάπτυξη ήπιων εναλλακτικών μορφών τουρισμού (φυσιολατρικού, οικοτουρισμού, αγροτουρισμού, περιηγητικού και περιπατητικού τουρισμού, πολιτιστικού - θρησκευτικού τουρισμού, θαλάσσιου τουρισμού, τουρισμού άγριας ζωής κ.ά.) αποτελούν μία βιώσιμη αναπτυξιακή δυνατότητα της περιοχής, Σε κάθε περίπτωση η βιώσιμη διαχείριση της περιοχής προϋποθέτει την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού με τρόπο που να διασφαλίζεται η ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων στα προστατευτέα αντικείμενα.

Η πρόβλεψη για την ανάπτυξη στην περιοχή «πράσινων» καταλυμάτων προσαρμοσμένων στην αρχιτεκτονική και τη φυσιογνωμία της περιοχής, τα οποία θα λειτουργούν με ιδιαίτερη μέριμνα στην προστασία του περιβάλλοντος, εκτιμάται ότι θα ενισχύει στη βιώσιμη οικοτουριστική ανάπτυξη της περιοχής και την αύξηση του εισοδήματος στους κατοίκους των περιοχών, προστατεύοντας ταυτόχρονα τα σημαντικά στοιχεία του προστατευτέου αντικειμένου, τη φυσιογνωμία της περιοχής και τις δραστηριότητες της πρωτογενούς παραγωγής. Ο οικοτουρισμός στην περιοχή θα υποστηριχτεί από τη διαμονή σε καταλύματα παραδοσιακού χαρακτήρα και μικρής δυναμικότητας και θα ενισχυθεί / υποστηριχθεί από την παροχή δυνατοτήτων βιωματικών εμπειριών, μέσα από μια ευρεία ποικιλία δραστηριοτήτων αναψυχής στην ύπαιθρο που συνδέονται είτε με τη γεωργική / κτηνοτροφική παραγωγή, την τοπική γαστρονομία και τα τοπικά προϊόντα και τα πολιτισμικά στοιχεία, είτε με υπαίθριες δραστηριότητες όπως η ορειβασία, η πεζοπορία, η ορεινή ποδηλασία, η αναρρίχηση κ.λπ.

Το περιγραφόμενο είδος και η μορφή των καταλυμάτων και λοιπών τουριστικών υποδομών, σε συνδυασμό με το φυσικό περιβάλλον και τη βιολογική αξία της περιοχής και τις λοιπές υποδομές υπαίθριας αναψυχής, ευαισθητοποίησης – εκπαίδευσης θα προσφέρουν τη δυνατότητα προβολής της περιοχής με τρόπο ώστε να προσελκύσει φυσιολατρικούς επισκέπτες και

οικοτουρίστες και να αξιοποιήσει βιώσιμα τους πόλους έλξης. Εκτιμάται ότι η ποιότητα των υποδομών και υπηρεσιών στην περιοχή θα μπορέσει να μετατρέψει ακόμη και τους περιστασιακούς τουρίστες σε οικοτουρίστες και να τους αφυπνίσει ως προς την προστασία του περιβάλλοντος, μέσω βιωματικών εμπειριών και φυσικά την ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση που θα λάβουν κατά την επίσκεψή τους.

Με αυτό τον τρόπο θα αποφευχθεί ο μαζικός τουρισμός ο οποίος πολλές φορές συνδέεται με αρνητικές επιπτώσεις στις προστατευόμενες περιοχές αλλά και στην τοπική κοινωνία. Θα αναδειχθεί ο φυσικός και πολιτιστικός πλούτος, θα διασφαλιστεί η συνέχιση των παραδοσιακών δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα και θα υπάρξει βιώσιμη διαχείριση και ανάπτυξη. Οι ανωτέρω μορφές τουρισμού αποτελούν βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη, γιατί δεν απαιτούν σημαντικούς οικονομικούς και φυσικούς πόρους, όπως στον μαζικό τουρισμό, ενώ οι ήδη διαθέσιμες πηγές, σε υποδομές, φυσικά, πολιτιστικά, ιστορικά στοιχεία, επαρκούν για να εξυπηρετήσει τις ανάγκες του. Τα οφέλη για την τοπική κοινωνία, εστιάζονται, στην κινητοποίηση των παραγωγικών, αναπτυξιακών και πολιτισμικών δυνάμεων της, εξασφαλίζοντας, παράλληλα, την αειφόρο ανάπτυξή της. Η βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη της περιοχής θα ωφελήσει την τοπική κοινωνία ποικιλοτρόπως, οικονομικά και κοινωνικά, με τη δημιουργία θέσεων εργασίας, την τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας και την προώθηση τοπικών προϊόντων.

Επισημαίνεται ότι η δυνατότητα να συμπεριλαμβάνονται περιοχές, οι οποίες εντάσσονται στο σύστημα προστατευόμενων περιοχών του ν. 3937/2911 (και περιοχές του δικτύου Natura 2000), σε προγράμματα ολοκληρωμένης τουριστικής ανάπτυξης μέσω οργανωμένων υποδοχέων τουριστικών δραστηριοτήτων και σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων, προβλεπόταν στο τροποποιημένο Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης 2013 (ΦΕΚ Β' 3155/12.12.2013), το οποίο ακυρώθηκε μεν από το ΣτΕ για τυπικούς λόγους, πλην όμως μπορεί να ληφθεί υπόψη στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης, ως χωροταξική κατεύθυνση που ίσχυσε και που έχει ληφθεί υπόψη και σε επόμενα στάδια του χωρικού σχεδιασμού, καθώς και σε αδειοδοτήσεις έργων και δραστηριοτήτων. Άλλωστε και στο άρθρο 1 παρ. 4 περ. δ και παρ. 5 του ν. 4179/2013 (ΦΕΚ Α' 175 8/8/2013) προβλέπεται ότι σε γήπεδα εκμετάλλευσης των οργανωμένων υποδοχέων και σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων επιτρέπεται να περιλαμβάνονται εκτάσεις, που υπάγονται σε ειδικά καθεστώτα προστασίας, όπως, μεταξύ άλλων, περιοχές υπαγόμενες στο εθνικό σύστημα προστατευόμενων περιοχών του ν. 3937/2011 και περιοχές του Δικτύου Natura 2000. Σύμφωνα με την ανωτέρω διάταξη, οι εκτάσεις αυτές διέπονται από τα οικεία ειδικά νομικά καθεστώτα προστασίας. Μάλιστα προβλέπεται ότι, στην περίπτωση αυτή, στην οικεία πράξη έγκρισης εκάστου οργανωμένου υποδοχέα τουριστικών δραστηριοτήτων πρέπει να αξιολογούνται ειδικώς, οι συνέπειες από τη δημιουργία και λειτουργία των υποδοχέων στις εν λόγω περιοχές και οι επιπτώσεις στο τοπίο από τις προτεινόμενες παρεμβάσεις και να τεκμηριώνεται η συμβατότητα του υπό ίδρυση υποδοχέα με τα ειδικά χαρακτηριστικά και τους στόχους διατήρησης, προστασίας και ανάδειξης των εν λόγω περιοχών.

Σε ότι αφορά τις ΖΔΟΕ: Στο Μαίναλο και τη Ζήρεια, η εγκατάσταση τουριστικών καταλυμάτων μέχρι 150 κλίνες επιτρέπεται, ιδιαίτερα στις ζώνες που βρίσκονται πλησίον τουριστικά ανεπτυγμένων θέσεων ή περιοχών που περιλαμβάνουν δασικές, αλλά και ιδιωτικές αγροτικές

εκτάσεις που δύναται να αξιοποιηθούν σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και τους όρους και περιορισμούς του παρόντος. Στα όρη Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο και Λύρκειο, τις λίμνες Τάκα και Στυμφαλία, αλλά και κάποιες από τις ΖΔΟΕ στο Μαίναλο και της Ζήρειας, η εγκατάσταση τουριστικών καταλυμάτων δεν κρίνεται σκόπιμη δεδομένης της φυσιογνωμίας, των χρήσεων και των φυσικών οικοσυστημάτων που περιλαμβάνουν για τους εξής λόγους: α) οι περιοχές αυτές δεν αποτελούν ευρύτερες ζώνες οικισμών, ούτε βρίσκονται κοντά σε τουριστικούς πόλους β) πλησίον των περιοχών αυτών υπάρχουν οικισμοί και περιοχές με τουριστική ανάπτυξη (ΖΒΔΦΠ) που μπορούν να εξυπηρετήσουν τις όποιες τουριστικές ανάγκες γ) θα αλλοιωθεί η φυσιογνωμία και οι χρήσεις της περιοχής. Οι περιοχές αυτές θα πρέπει να διατηρηθούν ως αμιγώς δασικές και αγροδασική κατά θέσεις, χωρίς δόμηση (πλην κτισμάτων για την εξυπηρέτηση της πρωτογενούς παραγωγής) δ) περιλαμβάνουν κυρίως εκτάσεις που διέπονται από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας. ε) θα δημιουργηθεί διάσπαση των ενδιαιτημάτων και όχληση των ειδών πανίδας.

Επισημαίνεται ότι η περιοχή θα πρέπει να διατηρήσει όλες τις πολιτιστικές οικοσυστημικές υπηρεσίες, δηλαδή όλες τις άυλες αξίες της φύσης που επηρεάζουν τη φυσική και ψυχική κατάσταση των ανθρώπων (όπως: αισθητική απόλαυση, ευκαιρίες για αναψυχή και τουρισμό, άθληση στη φύση σωματική και πνευματική υγεία, πολιτιστική ταυτότητα, έρευνα και εκπαίδευση). Οι πολιτιστικές οικοσυστημικές υπηρεσίες συνδυάζουν άυλες και πολιτιστικές αξίες με πρακτική χρησιμότητα, ακόμα και στις προστατευόμενες περιοχές, όπου επιβάλλονται πολιτικές προστασίας και ειδικής διαχείρισης για τη διατήρηση των ειδών και οικοτόπων (π.χ. Palomo *et al.*, 2014).

Στο Μαίναλο και στη Ζήρεια (ΖΔΟΕ-13 και ΖΔΟΕ-17) υπάρχουν σε λειτουργία εγκαταστάσεις χιονοδρομικών κέντρων, χρήση η οποία προτείνεται να διατηρηθεί. Η χρήση αφορά τόσο τις πίστες και τους αναβατήρες, όσο και τις εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης των χιονοδρόμων και επισκεπτών σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία

(22) Επαγγελματικά Εργαστήρια (άρθρο 17 του ν. 3982/2011, Α'143).

Η μεταποιητική βιομηχανία αποτελεί βασικό πυλώνα για την οικονομική ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής, καθώς έχει ανεπτυγμένο πρωτογενή τομέα και πιστοποιημένα προϊόντα ΠΓΕ και ΠΟΠ, ορισμένα με διεθνή αναγνωρισιμότητα (π.χ. Μέλι Ελάτης Μαινάλου Βανίλια). Ως εκ τούτου στο βαθμό που τηρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις για τη λειτουργιά και εγκατάσταση Επαγγελματικών Εργαστήριων για την επεξεργασία τοπικών προϊόντων (άρθρο 17 του ν. 3982/2011, Α'143), η λειτουργία τους δεν αντίκειται στους στόχους διαχείρισης της ζώνης αυτής. Η επιτόπου επεξεργασία και διάθεση των τοπικών προϊόντων λειτουργεί σε συνεπικουρία με την προσδοκώμενη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής για τη στήριξη του αγροτικού τομέα και τη διατήρηση των παραδοσιακών δραστηριοτήτων, ενώ συνεισφέρει και στην ανάπτυξη του αγροτουρισμού. Στον τομέα της μεταποίησης επιδιώκεται η ενίσχυση υφιστάμενων ή νέων επιχειρήσεων για την ενσωμάτωση καινοτόμων διεργασιών ή ανάπτυξη νέων προϊόντων με προτεραιότητα στην αξιοποίηση τοπικών πόρων και με στόχο την αύξηση της προστιθέμενης αξίας της τοπικής παραγωγής.

(23) Βιοτεχνικές και βιομηχανικές εγκαταστάσεις (Α2 και Β Κατηγορίες του Ν. 4635/2019)

Στο Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Ανάπτυξης για τη βιομηχανία (ΦΕΚ 151/ΑΑΠ/13.04.2009), αναφέρεται για την Αρκαδία ότι με εξαίρεση τη δυνατότητα μεταποίησης αγροτικών διατροφικών προϊόντων και ειδικότερα την προώθηση των επώνυμων τυροκομικών προϊόντων του νομού, δεν υπάρχει σαφής φυσιογνωμία, ούτε συγκεκριμένα συγκριτικά πλεονεκτήματα στη μεταποίηση. Ο Νομός παρουσιάζει εξαιρετικά υψηλή ειδίκευση (απόλυτη και σχετική) στην ηλεκτροπαραγωγή, που όμως, όπως προαναφέρθηκε, δεν έχει δημιουργήσει κάποιες πολλαπλασιαστικές επιπτώσεις με προσέλκυση κλάδων της μεταποίησης. Η μεταποίηση εστιάζεται στην Τρίπολη, αλλά χωρίς σημαντικά μεγέθη. Εκτός αυτής υπάρχουν ελάχιστες και αδύναμες συγκεντρώσεις τοπικής σημασίας. Το ισχυρό στοιχείο του δευτερογενή τομέα στο Νομό, η ηλεκτροπαραγωγή στη Μεγαλόπολη, δεν έχει λειτουργήσει πολλαπλασιαστικά για τη μεταποίηση. Δεν υπάρχουν προοπτικές ουσιαστικής διαφοροποίησης αυτού του χωρικού σχήματος. Η ενίσχυση της βιοτεχνίας στις ορεινές ζώνες είναι, πάντως, σκόπιμη, χωρίς όμως να μπορεί να οδηγήσει σε ποσοτικά σημαντικά αποτελέσματα. Ο Νομός έχει πολύ σοβαρές δυνατότητες ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Δεν αναμένονται σοβαρές άμεσες συγκρούσεις με τη μεταποίηση. Όσον αφορά στο ζήτημα της σχέσης του τουρισμού με την ηλεκτροπαραγωγή, δεν κρίνεται ουσιαστικό λόγω του ότι η ηλεκτροπαραγωγή είναι χωρικά εντοπισμένη εκτός των κυρίων ζωνών τουριστικής ανάπτυξη.

Ενώ σε ότι αφορά την Κορινθία το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Ανάπτυξης για τη βιομηχανία (ΦΕΚ 151/ΑΑΠ/13.04.2009) αναφέρει ότι η γενική προτεραιότητα άσκησης χωρικής πολιτικής για τη μεταποίηση είναι πολύ υψηλή και επιπροσθέτως αναφέρει ότι η ισχυρή ζώνη μεταποίησης, στο ηπειρωτικό τμήμα του Νομού και μερικώς στην άμεση ζώνη νότια του Ισθμού, που λειτουργικά αποτελεί τμήμα της Μητροπολιτικής Περιοχής της Αθήνας (Μ.Π.Α.) θα εξακολουθήσει να έχει τέτοιο χαρακτήρα, και υπάρχει και δυνατότητα ισχυροποίησής της, δεδομένου ότι στην επόμενη προγραμματική περίοδο η Πελοπόννησος παραμένει σε περιοχή υψηλών κινήτρων του αναπτυξιακού νόμου. Υπάρχει μεσοπρόθεσμα δυνατότητα και κάποιας διεύρυνσης της χωρικής βάσης της μεταποίησης, προς νότια του δρόμου (μελλοντικά αυτοκινητόδρομου) Κορίνθου–Πατρών, σε κατάλληλες θέσεις όπου δεν θα παραβλάπτεται το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον ούτε θα δημιουργούνται συγκρούσεις με άλλες χρήσεις γης, και κατά μήκος του αυτοκινητόδρομου Κορίνθου–Τρίπολης (και μελλοντικά Καλαμάτας)

Συνεπώς, και δεδομένης της ανάπτυξης του πρωτογενή τομέα εντός της ζώνης, προτείνεται να παρέχονται επιλεκτικές δυνατότητες χωροθέτησης, μικρών βιοτεχνικών εγκαταστάσεων και κυρίως αυτών που σχετίζονται με την τοπική πρωτογενή παραγωγή, καθώς και η συνέχιση λειτουργίας τυχόν υφιστάμενων, που δραστηριοποιούνται κυρίως στο τομέα της μεταποίησης. Η ύπαρξη μικρών μεταποιητικών μονάδων με πρότυπη περιβαλλοντική διαχείριση, ενισχύει την προώθηση της πρωτογενούς παραγωγής της περιοχής, ενώ ταυτόχρονα μπορεί να συνεισφέρει στη βιώσιμη ανάπτυξη αυτής μέσω αγροτουρισμού. Σε κάθε περίπτωση, οι επιπτώσεις από τη διάθεση των αποβλήτων θα πρέπει να παρακολουθούνται συστηματικά και προβλέπεται η προσθήκη περιβαλλοντικών όρων ή η απομάκρυνση μίας δραστηριότητας, εφόσον επιφέρει υποβάθμιση των αποδεκτών. Μέσω της ρύθμισης που αφορά την απαγόρευση εγκατάστασης

ελαιοτριβείων, καθώς και εγκαταστάσεων που περιλαμβάνουν δεξαμενές καυσίμων (για την αποφυγή διαρροής) κρίνεται ότι περιορίζεται περαιτέρω η πιθανότητα εκδήλωσης σοβαρού περιστατικού ρύπανσης από νέα εγκατάσταση.

Επιπρόσθετα, καθώς η έννοια της βιομηχανικής συμβίωσης, της κυκλικής οικονομίας προβάλλει ένα νέο ολοκληρωμένο σύστημα αλληλεξαρτήσεων και αλληλοσυμπληρώσεων μεταξύ των διαφορετικών τομέων παραγωγής, προτείνεται να επιτρέπονται και άλλες μεταποιητικές εγκαταστάσεις χαμηλής όχλησης (κατηγορία Β) επιπλέον αυτών που ασχολούνται με τη μεταποίηση των αγροτικών και γεωργικών προϊόντων, όπως για παράδειγμα κατασκευής υποδημάτων, βιομηχανίας ξύλου και προϊόντων ξύλου, παραγωγής χαρτοπολτού, χάρτου και προϊόντων από χαρτί, κατασκευή προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά κ.λπ. Με σκοπό τη διασφάλιση της προστασίας της προστατευόμενης περιοχής από τις προβλεπόμενες εγκαταστάσεις του Ν. 4635/2019 δεν επιτρέπονται όσες περιλαμβάνουν δεξαμενές υγρών καυσίμων, παραγωγή και επεξεργασία χημικών ουσιών και εν γένει δραστηριότητες που δύναται να επιφέρουν επιβάρυνση της ποιότητας των εδαφών, των υδάτων και της ατμόσφαιρας (π.χ. εγκαταστάσεις παραγωγής χημικών ουσιών και προϊόντων, παραγωγής και επεξεργασίας μετάλλων, εγκαταστάσεις αποθήκευσης καυσίμων και χημικών ουσιών και προϊόντων κ.λπ.). Δεν επιτρέπεται επίσης η εγκατάσταση νέων ελαιοτριβείων.

(24) Αγροτικές εκμεταλλεύσεις εγκαταστάσεις και δραστηριότητες, με εξειδίκευση ανά υποκατηγορίες ανάλογα με τη Ζώνη
24.1. Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες
24.2. Γεωργικές αποθήκες, θερμοκήπια και λοιπές εγκαταστάσεις αγροτικού τομέα (άρθρο 2 του από 31.5.1985 π.δ., Δ' 270)
24.3. Κτηνοτροφικές πτηνοτροφικές εγκαταστάσεις Αντλητικές εγκαταστάσεις

Στην προστατευόμενη περιοχή καταγράφονται εκτεταμένες δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα, γεωργικές, κτηνοτροφικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες. Η οικονομία της περιοχής, σε ότι αφορά τον πρωτογενή τομέα, στα χαμηλότερα υψόμετρα στηρίζεται στην αγροτική δραστηριότητα και στα ορεινά και ημιορεινά στην κτηνοτροφική δραστηριότητα.

Η επιβίωση πολλών ειδών ορνιθοπανίδας, ερπετών, θηλαστικών (χειρόπτερα και τσακάλι) εξαρτάται από τη διατήρηση ή τη συνεχή παρουσία των χαρακτηριστικών των περιοχών, δεδομένου ότι οι καλλιεργούμενες εκτάσεις αποτελούν σημαντικά ενδιαιτήματα των ειδών αυτών. Η μωσαϊκότητα χρήσεων γης και τοπίου, τα είδη των καλλιεργούμενων εκτάσεων και η ένταση και μέθοδοι της καλλιέργειας αποτελούν σημαντικά στοιχεία της περιοχής που ευνοούν τη διατήρηση σημαντικών ειδών της περιοχής, εφόσον η άσκησή τους γίνεται με μεθόδους συμβατές με τη διατήρηση της βιοποικιλότητας.

Με σκοπό την εξυπηρέτηση και διευκόλυνση άσκησης των δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα επιτρέπεται η κατασκευή και λειτουργία βασικής υποδομής, όπως θερμοκηπίων, στάβλων, παραδοσιακών μαντριών, στεγάστρων, σφαγείων, ποτιστρών, γεωργικών αποθηκών, φρεάτων,

αντλητικών εγκαταστάσεων, υδατοδεξαμενών, γεωργοκτηνοτροφικών κτιρίων, μετά από σχετική αδειοδότηση από τις αρμόδιες υπηρεσίες, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Η ερασιτεχνική αλιεία από την ξηρά σε εσωτερικά ύδατα αποτελεί ήπια δραστηριότητα αναψυχής με περιορισμένο χωρικό αποτύπωμα και χωρίς ανάγκη μόνιμων υποδομών. Εφόσον ασκείται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και με δυνατότητα στοχευμένων χωρικών/χρονικών περιορισμών σε ευαίσθητες θέσεις ή περιόδους, είναι συμβατή με τους στόχους διατήρησης και ενισχύει την κοινωνική αποδοχή και την προώθηση εναλλακτικού τουρισμού.

Για τις ΖΠΦ: Οι οριοθετημένες ως ζώνες προστασίας της φύσης εκτάσεις αποτελούνται κυρίως από φυσικά οικοσυστήματα. Παρ' όλα αυτά εντός των ζωνών αυτών, υπάρχουν λίγες αγροτικές εκμεταλλεύσεις, οι οποίες, εφόσον ασκούνται νόμιμα, δύναται να συνεχίσουν να αξιοποιούνται με μεθόδους που δεν θα προκαλέσουν αρνητικές επιπτώσεις στο προστατευτέο αντικείμενο. Αγροτικές εκτάσεις απαντώνται και στις ΖΠΦ των λιμνών Τάκα και Στυμφαλία. Στην περίπτωση της Στυμφαλίας οι εκτάσεις αυτές περιβάλλουν τον υγρότοπο. Η απαγόρευση επέκτασης των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων αποτρέπει τη μείωση της έκτασης κάποιου σημαντικού τύπου οικοτόπου ή του ενδιαιτήματος κάποιου σημαντικού είδους. Επιπροσθέτως, οι καλλιέργειες αποτελούν ενδιαίτημα για ορισμένα είδη και ως εκ τούτου η εγκατάλειψη αυτών θα μπορούσε να διαταράξει το ενδιαίτημα και να προκληθεί όχληση για τα είδη που διαβιούν στις εν λόγω καλλιέργειες ή περιμετρικά αυτών, γεγονός το οποίο καθιστά τις εν λόγω χρήσεις όχι μόνον επιθυμητές αλλά και επιβεβλημένες. Στις ημιορεινές και ορεινές ΖΠΦ της περιοχής καταγράφεται κτηνοτροφική δραστηριότητα, η οποία δύναται να συνεχίζει να ασκείται υπό τους όρους και προϋποθέσεις του Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης της περιοχής.

24.8. Βόσκηση

Η βόσκηση αποτελεί μέσο διαχείρισης των τύπων οικοτόπων και των ενδιαιτημάτων των ειδών και ως εκ τούτου θα πρέπει να προβλέπεται ως επιτρεπόμενη χρήση ακόμη και στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης. Οι δυνητικές περιοχές απαγόρευσης της βόσκησης (ολική ή χρονική) ή η απαγόρευση / ρυθμίσεις βόσκησης συγκεκριμένων ειδών, καθώς και οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση της δραστηριότητας, δύναται να προσδιοριστούν μόνο από το Σχέδιο Διαχείρισης Βόσκησης που θα στηρίζεται στα αποτελέσματα μελέτης βοσκοϊκανότητας και βοσκοφόρτωσης και θα λαμβάνει υπόψη τις ειδικότερες ανάγκες για τη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου. Η χωρίς ρύθμιση άσκηση της βόσκησης μπορεί να οδηγήσει σε υποβάθμιση της δομής τύπων οικοτόπων ή σε πίεση των πληθυσμών ειδών χλωρίδας και πανίδας. Υπερβολική ή ανισοκατανεμημένη, χωρικά ή χρονικά, βόσκηση μπορεί να οδηγήσει σε υπερβόσκηση ευαίσθητων τύπων οικοτόπων ή σε πίεση πληθυσμών ειδών χλωρίδας. Επίσης επισημαίνεται η ανάγκη σχεδιασμού της άσκησης της βόσκησης στα ανωδασικά οικοσυστήματα ώστε αφενός να αποφευχθούν φαινόμενα εγκατάλειψης που θα ευνοήσουν τη δευτερογενή διαδοχή της βλάστησης ή, αντίθετα φαινόμενα υπερβόσκησης που θα οδηγήσουν στην υποβάθμιση των δομών και λειτουργιών των λιβαδικών οικοσυστημάτων.

Η κτηνοτροφία αποτελεί μία παραδοσιακή δραστηριότητα του πρωτογενούς τομέα στην προστατευόμενη περιοχή, που συνάδει με τη βιώσιμη ανάπτυξη αλλά και τις ανάγκες διαχείρισης με σκοπό τη διατήρηση των προστατευόμενων τύπων οικοτόπων και ειδών, εφόσον ρυθμιστεί κατάλληλα. Γεωργοκτηνοτροφικά συστήματα με μόνιμες δενδροκαλλιέργειες και κάποιες λοιπές από κοινού με κτηνοτροφική δραστηριότητα, αποτελούν γεωργικά συστήματα που περιλαμβάνουν γαίες με πολυποίκιλο μωσαϊκό καλλιεργητικών πρακτικών ήπιας έντασης, κτηνοτροφίας και πολύτιμων χαρακτηριστικών του τοπίου, που στηρίζουν την υψηλή βιοποικιλότητα των ειδών (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2018).

Η εφαρμογή της βόσκησης στο πλαίσιο του Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης οφείλει να εναρμονίζεται με τις οικολογικές απαιτήσεις των ειδών και τύπων οικοτόπων που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο. Ειδικότερα, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι οικολογικές ανάγκες των ειδών χλωρίδας *Globularia stygia* και *Biebersteinia orphanidis* και του είδους ορνιθοπανίδας *Lanius collurio* και οι επιπτώσεις της βόσκησης στη διατήρησή τους. Η ρύθμιση της έντασης, της εποχικότητας και της χωρικής κατανομής της βόσκησης, με πιθανές απαγορεύσεις της βόσκησης κατά θέσεις παρουσίας των ειδών αυτών, θα πρέπει να στοχεύει στη διατήρηση των ειδών και των ενδιαιτημάτων αυτών. Μέχρι την ολοκλήρωση και έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης, η δραστηριότητα ασκείται στα σημερινά επίπεδα βοσκοφόρτωσης, ώστε να διατηρηθεί η υφιστάμενη ισορροπία και να αποφευχθεί η διατάραξη της δραστηριότητας χωρίς την ύπαρξη επαρκών στοιχείων. Κατά τη μεταβατική αυτή περίοδο, δύναται να θεσπιστούν προσωρινοί χωρικοί ή χρονικοί περιορισμοί, είτε για την άρση πιέσεων σε συγκεκριμένα είδη και τύπους οικοτόπων είτε για την ενίσχυση της αντιπροσωπευτικότητας ορισμένων τύπων οικοτόπων. Οι περιορισμοί αυτοί θα εγκρίνονται από τη Μονάδα Διαχείρισης, κατόπιν τεκμηρίωσης μέσω των αποτελεσμάτων του προγράμματος παρακολούθησης ή σχετικών δράσεων του Σχεδίου Διαχείρισης, εξασφαλίζοντας έτσι προσαρμοστική και τεκμηριωμένη διαχείριση της βόσκησης.

24.11. Θήρα

Οι Οδηγίες 79/409/ΕΚ και 92/43/ΕΟΚ αναγνωρίζουν το δικαίωμα άσκησης δραστηριοτήτων εκμετάλλευσης (περιλαμβανομένου του κυνηγιού) της άγριας ζωής από τον άνθρωπο, εφόσον η εκμετάλλευση είναι συμβατή με τη με τη διατήρηση σε ικανοποιητικό επίπεδο των πληθυσμών των ειδών, καθώς και ότι δεν υποβαθμίζει και δεν επηρεάζει τη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων. Εφόσον κρίνεται ότι η άσκηση της δραστηριότητας μπορεί να επιφέρει δυσμενείς επιπτώσεις στην κατάσταση διατήρησης, τότε δύναται να τεθούν αυστηροί κανόνες και περιορισμοί (χωρικές απαγορεύσεις ή ρυθμίσεις). Η άσκηση της θήρας θα πρέπει να πραγματοποιείται στα πλαίσια ενός ρυθμιστικού πλαισίου που να εξασφαλίζει την αειφορία και τη συμβατότητα με τους διαχειριστικούς στόχους της προστατευόμενης περιοχής.

Δυνητικές αρνητικές επιπτώσεις από τη νόμιμη άσκηση θήρας είναι η μείωση των πληθυσμών των θηρεύσιμων ειδών με κατ' επέκταση επιπτώσεις στο οικοσύστημα, η όχληση μη θηρεύσιμων και πολύ σημαντικών ειδών, καταστροφή και ρύπανση οικοτόπων. Επιπρόσθετα, το κυνήγι

αποτελεί ένα διαχειριστικό μέσο για τον έλεγχο της άγριας πανίδας και ως εκ τούτου μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τον έλεγχο του πληθυσμού ειδών που επιδρούν δυσμενώς σε πολύ σημαντικά είδη χλωρίδας, πανίδας και στους οικοτόπους. Επίσης, η διεθνής πρακτική έχει δείξει ότι η παρουσία των παραδοσιακών χρηστών, όπως είναι οι κυνηγοί, σε προστατευόμενες περιοχές είναι δυνατό να περιορίσει τη λαθροθηρία αλλά και άλλες παράνομες ενέργειες όπως οι εκχερσώσεις και η λαθροϋλοτομία.

Διάφορες πρωτοβουλίες της Ε.Ε. σε συνεργασία με τις Κυνηγετικές Οργανώσεις της Ευρώπης, έχουν αναληφθεί για την προώθηση του αειφόρου κυνηγίου ως μέσο για την προστασία της βιοποικιλότητας και τη διατήρηση της φύσης. Επισημαίνεται ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ξεκίνησε το 2001 την Πρωτοβουλία Αειφορικού Κυνηγιού (Sustainable Hunting Initiative) , που στοχεύει στην προώθηση του διαλόγου και της συνεργασίας μεταξύ περιβαλλοντικών και κυνηγετικών οργανώσεων, ώστε να επιτευχθεί και να ενισχυθεί το αειφορικό κυνήγι. Στα πλαίσια αυτής της πρωτοβουλίας μεταξύ άλλων: α) έχει εκδοθεί ένας Ευρωπαϊκός Οδηγός Αειφορικού Κυνηγιού με βάση την Οδηγία 79/409/ΕΚ (European Commission 2008), β) υιοθετήθηκε μία Συμφωνία της Ε.Ε. για το Αειφορικό Κυνήγι, που υπογράφτηκε το 2004 από την BirdLife International και την FACE (Ομοσπονδία Συλλόγων Κυνηγιού και Διατήρησης στην Ε.Ε. – Federation of Associations for Hunting and Conservation of the EU), που θέτει τους άξονες για τη συνεργασία μεταξύ των κυνηγών, των περιβαλλοντικών ομάδων και λοιπών ενδιαφερόμενων μερών, ώστε να εξασφαλιστεί η κατάλληλη διαχείριση στο κυνήγι πουλιών, γ) Την έκδοση Διαχειριστικών Σχεδίων της Ε.Ε. για θηρεύσιμα είδη πουλιών που θεωρείται ότι βρίσκονται σε δυσμενή κατάσταση διατήρησης (unfavourable conservation status). Επίσης έχουν εκδοθεί και σχετικές κατευθυντήριες Οδηγίες όπως το Έγγραφο κατευθύνσεων για τη θήρα βάσει της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί της διατηρήσεως των αγρίων πτηνών (European Commission, 2008) και το Sustainable Hunting and NATURA 2000 (European Commission, 2013).

Η αειφορική άσκηση του κυνηγιού, δίνει τη δυνατότητα να πραγματοποιείται εκμετάλλευση των θηραμάτων με τέτοιο τρόπο που δε θα υπάρξει μακροπρόθεσμη μείωση της βιοποικιλότητας ή δεν θα παρεμποδίσει την αποκατάστασή της. Η αειφορική διαχείριση και εκμετάλλευση της άγριας ζωής, που ασκείται συμβατά με τους στόχους διατήρησης της περιοχής, μπορεί να αποτελέσει κίνητρο για τη διατήρηση οικοτόπων και ειδών και να συμβάλει στην ενεργό συμμετοχή των κυνηγών στη διαχείριση της προστατευόμενης περιοχής. Υπάρχουν αρκετά παραδείγματα επιτυχημένες θηραματοπονικής διαχείρισης με συμμετοχή κυνηγών σε περιοχές Natura, όπως: α) η διαχείριση αγριόκουρκου (Tetrao urogallus) στον Μέλανα Δρυμό της Γερμανίας, όπου οι κυνηγοί συμμετείχαν στην εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης β) η αποκατάσταση τυρφώνων στο οροπέδιο Saint-Hubert στην περιοχή των Αρδεννών (νότιο Βέλγιο), όπου η τοπική Κυνηγετική Ομοσπονδία κατέθεσε πρόγραμμα LIFE για να αναστρέψει τη μείωση των υγροτόπων και το υλοποίησε σε συνεργασία με όλους τους χρήστες της περιοχής.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω η δραστηριότητα της θήρας κρίνεται ως συμβατή με τους διαχειριστικούς στόχους της περιοχής αρκεί να ασκείται νόμιμα και υπόκειται σε χρονικούς και χωρικούς περιορισμούς. Οι αποφάσεις των αρμοδίων δασικών αρχών σχετικά με την άσκηση της θήρας, καθορίζουν περιορισμούς, προσδιορίζουν τα θηραματικά είδη, και θέτουν τις

προϋποθέσεις για την άσκηση της δραστηριότητας. Όπως προτείνεται, περαιτέρω ρυθμίσεις και περιορισμοί δύναται να τεθούν κατόπιν ειδικής μελέτης που θα αφορά στη διαχείριση της άγριας πανίδας και θα τεκμηριώνει την αναγκαιότητα των περιορισμών και ρυθμίσεων.

Το κυνήγι και οι διατάξεις που το διέπουν καθορίζονται οριζόντια από την ετήσια ρυθμιστική διάταξη που εκδίδει το αρμόδιο Υπουργείο αλλά και την εθνική νομοθεσία. Στην περιοχή υπάρχουν τα ακόλουθα Καταφύγια Άγριας Ζωής (ΚΑΖ) όπου απαγορεύεται η θήρα, περιορισμός που προτείνεται να συνεχίσει να ισχύει:

- Το μεγαλύτερο μέρος των ΖΠΦ-09 (ΖΠΦ περιοχής Αγίων Θεοδώρων) και ΖΒΔΦΠ-10 (ΖΒΔΦΠ ευρύτερης περιοχής Τρίπολης - Τμήμα Β) στο όρος Μαίναλο περιλαμβάνεται στο καταφύγιο θηραμάτων «ΚΑΖ Περιοχή Αγ. Θεοδώρων» (ΦΕΚ 604/Β/30-04-76).
- Το μεγαλύτερο μέρος της ΖΠΦ-14 (Ζώνη Προστασίας της Φύσης Μπούτσι) στο όρος Ζήρεια περιλαμβάνεται στο καταφύγιο άγριας ζωής «ΚΑΖ Μπούτσι», (ΦΕΚ 328/Β/28-03-01).
- Το μεγαλύτερο μέρος όλων των ζωνών (ΖΑΠΦ, ΖΠΦ, ΖΔΟΕ, ΖΒΔΦΠ) της Λίμνης Στυμφαλίας (GR2530002) και η ΖΠΦ-5 (ΖΠΦ κορυφής Γιοντάκι) στο όρος Ολίγυρτος (GR2530004), εμπίπτουν εντός του Καταφυγίου Άγριας Ζωής «ΚΑΖ Λίμνη Στυμφαλία» (ΦΕΚ 170/Β/18-02-03).

Κρίνεται ότι η απαγόρευση της θήρας πρέπει να συνεχιστεί στις ανωτέρω θέσεις ώστε να εκπληρωθούν οι στόχοι της προηγούμενης θεσμοθέτησης ως ΚΑΖ για την προστασία εν γένει της βιοποικιλότητας και του θηραματικού πλούτου.

Επιπρόσθετα, στην περιοχή της Ζήρειας προτείνεται χρονική ρύθμιση περιορισμού της εκπαίδευσης σκύλων για τη διατήρηση του είδους *Alectoris graeca*. Η Πετροπέρδικα (*Alectoris graeca*), η οποία είναι είδος χαρακτηρισμού στη ΖΕΠ GR2530006, φωλιάζει στο έδαφος. Η όχληση που προκαλείται από την εκπαίδευση των κυνηγετικών σκύλων, μπορεί να οδηγήσει σε αναπαραγωγική αποτυχία καθώς οι εκπαιδευόμενοι σκύλοι «σηκώνουν» τα πτηνά που επωάζουν με αποτέλεσμα την έκθεση των αυγών στις περιβαλλοντικές συνθήκες και τους θηρευτές τους. Επίσης κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγής είναι σημαντικό να αποφεύγεται η σπατάλη ενέργειας των αναπαραγόμενων πτηνών. Για να επιτευχθεί η απρόσκοπτη αναπαραγωγή του είδους στη Ζήρεια, ώστε να εξασφαλιστεί η βιωσιμότητα του είδους αλλά και η αειφορική θηραματική του κάρπωση, πρέπει να απαγορευτεί η εκπαίδευση σκύλων αλλά και η ελεύθερη κίνηση οικόσιτων σκύλων στη ΖΠΦ και στη ΖΔΟΕ του Όρους Ζήρεια την εποχή αναπαραγωγής του είδους (1 Απριλίου έως 15 Ιούνιου). Αναφορικά με τις οικονομικές επιπτώσεις των ρυθμιστικών διατάξεων στη τοπική κοινωνία, αναμένεται να είναι μηδενική.

24.13. Εγγειοβελτιωτικά έργα αγροτικής ανάπτυξης

Στην προστατευόμενη περιοχή καταγράφονται δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα, γεωργικές, κτηνοτροφικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες. Τα εγγειοβελτιωτικά έργα έχουν σκοπό την εξασφάλιση και εξοικονόμηση νερού για την κάλυψη των αρδευτικών αναγκών των καλλιεργειών, την ορθολογική και βέλτιστη διαχείριση των εδαφοϋδατικών πόρων, τη μέριμνα για την ποιότητα των αρδευτικών νερών και την προστασία

του εδάφους. Ως εκ τούτου δεν δύναται να απαγορευτούν οριζόντια, αλλά θα πρέπει να μπορούν να επιτρέπονται, υπό όρους.

Με σκοπό την εξυπηρέτηση και διευκόλυνση άσκησης των δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα επιτρέπονται τα έργα που απαιτούνται για τον καθαρισμό, βελτίωση, αποκατάσταση, συντήρηση και εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων εγγειοβελτιωτικών έργων. Νέα εγγειοβελτιωτικά έργα επιτρέπονται εφόσον τεκμηριώνεται η σκοπιμότητά τους και διασφαλίζεται η ακεραιότητα των προστατευτέων αντικειμένων και η ποσότητα και ποιότητα του υδατικού ισοζυγίου της περιοχής. Σε όλες τις περιοχές όπου εντοπίζεται η βίδρα (*Lutra lutra*) θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να τεκμηριώνεται και να διασφαλίζεται η προστασία του ενδιαιτήματος της. Ειδικά για τις λίμνες Στυμφαλίας και Τάκα θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι δεν θα υπάρξουν μεταβολές των περιβαλλοντικών παραμέτρων και δεν θα διαταραχτεί το υδρολογικό ισοζύγιο της λεκάνης απορροής τους.

25. Εξορυκτικές δραστηριότητες (Ορυχεία Λατομεία Μεταλλεία, Αμμοληψία, Ζώνες αναζήτησης, έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων).

Η εξορυκτική δραστηριότητα από τη φύση της έχει επιπτώσεις στο περιβάλλον και στα οικοσυστήματα, συχνά σημαντικές.

Οι επιπτώσεις, που αφορούν όλες τις φάσεις του έργου (από την αρχική εξερεύνηση, τη λειτουργία και την αποκατάσταση) δύναται να αφορούν όχι μόνο την έκταση της εξόρυξης αλλά και τις συναφείς εγκαταστάσεις αυτής (π.χ. οδούς προσπέλασης, αποθεσιοθαλάμους, δεξαμενές και λεκάνες συγκράτησης υπολειμμάτων κ.λπ.). Σύμφωνα με το έγγραφο κατευθύνσεων «Εξόρυξη ορυκτών πλην των ενεργειακών και το Natura2000» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Ευρωπαϊκή Ένωση, 2019) οι πιθανές επιπτώσεις των εξορύξεων στα είδη και τους τύπους οικοτόπων Κοινοτικού ενδιαφέροντος περιλαμβάνουν:

α) απώλεια και υποβάθμιση των οικοτόπων μέσω της εκχέρσωσης και της απομάκρυνσης των επιφανειακών στοιχείων κατά την εξόρυξη ορυκτών ή την κατασκευή συνοδών υποδομών, όπως οι οδοί προσπέλασης, οι χώροι απόρριψης και οι λίμνες συγκράτησης υπολειμμάτων. Μέσω αυτών των διαδικασιών, οι υφιστάμενοι τύποι οικοτόπων μπορεί να τροποποιηθούν, να καταστραφούν, να κατακερματιστούν ή να μετακινηθούν τοπικά,

β) παρενόχληση και εκτόπιση ειδών πανίδας και χλωρίδα λόγω όχλησης. Η επίπτωση αυτή μπορεί να είναι προσωρινή ή μόνιμη, άμεση ή έμμεση, στην περιοχή του έργου ή και εκτός αυτής και μπορεί να προκληθεί σε διαφορετικές χρονικές στιγμές κατά τη διάρκεια του έργου. Τα είδη πανίδας (συμπεριλαμβανομένης της ορνιθοπανίδας) μπορούν να ενοχληθούν από σειρά παραγόντων όπως ο θόρυβος, η σκόνη, ρύπανση, η ανθρώπινη παρουσία, οι τακτικές μετακινήσεις (π.χ. μεταφορά προϊόντων), κ.λπ. Αυτό μπορεί να επηρεάσει την ικανότητα των ειδών για αναπαραγωγή, διατροφή, ανάπαυση ή διασπορά και μετανάστευση

γ) αλλαγή των υδρολογικών/υδρογεωλογικών συνθηκών. Σε περίπτωση που απαιτείται αποστράγγιση του μεταλλεύματος ή της θέσης εξόρυξης, οι εξορυκτικές δραστηριότητες μπορούν ενδεχομένως να τροποποιήσουν τις υδρολογικές συνθήκες των περιοχών εξόρυξης και

των παρακείμενων περιοχών, με επακόλουθες αλλαγές στο αποστραγγιστικό δίκτυο οι οποίες προκαλούνται από την προσωρινή ανισορροπία της επιφανειακής απορροής, διήθησης κ.τ.λ. Σε τέτοιες περιπτώσεις, αυτό θα μπορούσε να έχει επιπτώσεις σε κοντινές ή μακρινές πηγές και υγροτόπους, όσον αφορά στην ποσότητα και την ποιότητα των νερών,

δ) αλλαγές στην ποιότητα των νερών: ορισμένες εξορυκτικές και παραγωγικές διαδικασίες μπορούν να προκαλέσουν ρύπανση, καθώς και άλλες αλλαγές στην ποιότητα των υδάτων, οι οποίες θα μπορούσαν να επηρεάσουν είτε άμεσα τους υδάτινους οικοτόπους και τα είδη της περιοχής ή/και έμμεσα άλλες περιοχές που είναι ευάλωτες σε τέτοιου είδους αλλαγές.

Στη περιοχή επιλέγεται η πρόβλεψη για δυνατότητα δημιουργίας χώρων λατόμευσης, υπό προϋποθέσεις και ρυθμίσεις, με σκοπό την κάλυψη τοπικών αναγκών της περιοχής, καθώς και η μεταλλευτική και λατομική έρευνα για την ανεύρεση κοιτασμάτων. Στην περιοχή προτείνεται να επιτρέπεται η εξορυκτική δραστηριότητα σε κάποιες από τις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών, οι οποίες αποτελούν περιοχές με σχετικά υψηλό βαθμό προστασίας του φυσικού αντικειμένου. Η άσκηση της δραστηριότητας στις ΖΔΟΕ όπου δεν επιτρέπεται η δραστηριότητα αντιβαίνει με τις ανάγκες διατήρησης των προστατευτέων αντικειμένων και του φυσικού περιβάλλοντος για πληθώρα λόγων, όπως είναι: η μείωση της έκτασης, η υποβάθμιση του βαθμού διατήρησης σημαντικών τύπων οικοτόπων, η καταστροφή και υποβάθμιση (λόγω κατακερματισμού) του ενδιαιτήματος των ειδών, η όχληση ειδών πανίδας, η διατάραξη εν γένει του οικοσυστήματος κ.α. Επισημαίνεται ότι η ΖΔΟΕ-05 είναι κηρυγμένο Τοπίο Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους από το Υπ. Πολιτισμού (ΥΑ Β1/Φ30/42334/3020/14-11-1978 - ΦΕΚ 1073/Β/4-12-1978).

Σε ότι αφορά τη λίμνη Τάκα και τη λίμνη Στυμφαλία, η δραστηριότητα δεν επιτρέπεται σε καμία από τις ζώνες των αντίστοιχων προστατευόμενων περιοχών γιατί αντιβαίνει με τις ανάγκες διατήρησης των προστατευτέων αντικειμένων που περιλαμβάνουν καθώς και στην αναπτυξιακή προοπτική και τη φυσιογνωμία των ζωνών αυτών.

Επισημαίνεται συμπληρωματικά πως, εκτός της ίδιας της εξόρυξης και των επιπτώσεων που αυτή δύναται να επιφέρει στα προστατευτέα αντικείμενα, σημαντικό πρόβλημα για τις προστατευόμενες περιοχές αποτελούν και συνοδά έργα (π.χ. οδοποιία) αλλά και οι διαδικασίες μεταφοράς (όχληση από θόρυβο, σκόνη κτλ.).

Εκτιμάται ότι οι απαγορεύσεις και ρυθμίσεις που προτείνονται έχουν λάβει υπόψη και έχουν συνεκτιμήσει όλα τα δεδομένα, τόσο του προστατευτέου αντικείμενου όσο και των δραστηριοτήτων (υφιστάμενων και μελλοντικών) στην περιοχή. Ως αποτέλεσμα οι προτεινόμενοι περιορισμοί και ρυθμίσεις είναι ορθολογιστικές, με άξονα πάντα την προστασία των ειδών και τύπων οικοτόπων της περιοχής, λαμβάνοντας ταυτόχρονα όμως υπόψη και συνεκτιμώντας τις αναπτυξιακές δυνατότητες και προσπαθώντας να διασφαλίσουν ότι οι προτάσεις δεν θα επιφέρουν αρνητικές οικονομικές επιπτώσεις.

Στην Ενότητα 2.3.1.2.2 της μελέτης έχουν συγκεντρωθεί όλα τα δεδομένα σχετικά με κοιτάσματα και ενεργούς χώρους εξόρυξης στην περιοχή. Από το σύνολο της πληροφορίας που συγκεντρώθηκε είναι εμφανές ότι το σύνολο της περιοχής δεν έχει ενεργές εξορυκτικές δραστηριότητες (με εξαίρεση ένα λατομείο στη ΖΒΔΦΠ-15 στο Μαίναλο). Στις προτάσεις έχει ληφθεί επίσης υπόψη η αναπτυξιακή ταυτότητα των περιοχών, η οποία στηρίζεται κυρίως στον

πρωτογενή τομέα και σε κάποιες περιοχές και στον τριτογενή τομέα (τουρισμός), ενώ από τα στοιχεία που συλλέχθηκαν από όλες τις διαθέσιμες πηγές, οι περιοχές δεν φαίνεται να περιλαμβάνουν σημαντικά κοιτάσματα και οι εξορυκτικές δραστηριότητες δεν αποτελούν αναπτυξιακή προτεραιότητα στην περιοχή (σύμφωνα και με το υπό αναθεώρηση Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού). Επιπρόσθετα έχουν ληφθεί υπόψη ειδικές τοπικές συνθήκες και ανάγκες και για το λόγο αυτό στη επιλέγεται η πρόβλεψη για δυνατότητα δημιουργίας χώρων λατόμευσης, υπό προϋποθέσεις και ρυθμίσεις, με σκοπό την κάλυψη μελλοντικών τοπικών αναγκών.

26.12. Γραμμικές υποδομές μεταφορών

26.12.1. Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων) (δυνατότητα εξειδίκευσης βάσει της οικείας νομοθεσίας)

Το οδικό δίκτυο της περιοχής συνιστά βασικό δείκτη βιοτικού επιπέδου των πολιτών της περιοχής καθώς εξασφαλίζει την απρόσκοπτη πρόσβαση σε οικισμούς και πόλεις (της ευρύτερης περιοχής), δομές υπηρεσιών πρόνοιας, διοίκησης, εκπαίδευσης και υγείας, θέσεις αναψυχής και άσκησης δραστηριοτήτων ορεινού τουρισμού, οικοτουρισμού, πολιτιστικού τουρισμού, και λοιπά στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος, πολιτιστικά ή θρησκευτικά μνημεία κλπ. Επίσης, η ύπαρξη οδικού δικτύου αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για την ασφάλεια των απομακρυσμένων ορεινών περιοχών, ενώ εξυπηρετεί την άσκηση των δραστηριοτήτων του πρωτογενούς τομέα, του τουρισμού και της αναψυχής.

Οι δασικοί δρόμοι εξυπηρετούν την προστασία και φύλαξη της περιοχής και τη δασική διαχείριση. Ως εκ τούτου η ύπαρξή τους είναι απαραίτητη και επιβεβλημένη.

Κάθε εργασία χάραξης, συντήρησης και βελτίωσης του οδικού δικτύου θα πρέπει να γίνεται κατόπιν έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, διασφαλίζοντας τη μέγιστη προστασία της περιοχής και του προστατευτέου αντικείμενου, από απώλεια σημαντικών τύπων οικοτόπων, αλλά και σημαντικών ενδιαιτημάτων ειδών, καθώς και από τις επιπτώσεις της φάσης κατασκευής.

Εντούτοις, η πυκνότητα του δικτύου οφείλει να μη ξεπερνά τη φέρουσα ικανότητα των οικοσυστημάτων και του τοπίου προκαλώντας σοβαρές αλλοιώσεις στο τοπίο, διάσπαση και κατακερματισμό των οικοτόπων και ενδιαιτημάτων των ειδών, μείωση της βιοποικιλότητας και υποβάθμιση των παρεχόμενων οικοσυστημικών υπηρεσιών. Στην Ενότητα 2.3.1.5 όπου μελετάται η πυκνότητα του οδικού δικτύου, καταδεικνύεται ότι σε αρκετές από τις περιοχές που περιλαμβάνονται στην ΠΠΒ-03 υπάρχει ήδη επαρκές οδικό δίκτυο το οποίο εξυπηρετεί τους οικισμούς και τις δραστηριότητες της περιοχής και το οποίο κατακερματίζει τα φυσικά οικοσυστήματα. Ιδιαίτερο πυκνό φαίνεται να είναι το οδικό δίκτυο στην περιοχή της Ζήρειας, ενώ τα όρη Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο και Λύρκειο η πίεση από το οδικό δίκτυο φαίνεται να είναι μικρότερη και να υπάρχουν τμήματα τα οποία διατηρούν τη φυσικότητά τους.

Σύμφωνα με την Ενότητα 2.3.1.5 εξαίρεση αποτελεί τμήμα του Μαίναλου (κυρίως στις υψηλές κορυφές) όπου καταγράφονται σημαντικές σε έκταση περιοχές στις οποίες δεν υπάρχει υφιστάμενο οδικό δίκτυο και η περιοχή διατηρεί σε σημαντικό βαθμό τα φυσικά της χαρακτηριστικά. Αυτό επιβεβαιώνεται και από σχετικές δημοσιευμένες εργασίες (Kati *et al.*, 2020a,

2020b), σύμφωνα με την οποία το όρος Μαίναλο περιλαμβάνει σημαντική έκταση χωρίς την ύπαρξη οδικού δικτύου. Διαπιστώνεται επίσης ότι και στα όρη Ζήρεια, Ολίγυρτο, Αρτεμίσιο και Λύρκειο υπάρχουν περιοχές μικρότερης έκτασης που παραμένουν αδιατάραχτες και συγκαταλέγονται στις περιοχές της Ελλάδας χωρίς δρόμους (roadless), όπου βρίσκονται μικρές(≥ 1 χλμ.2) Περιοχές Άνευ Δρόμων (ΠΑΔ).

Επισημαίνεται για την περιοχή του Μαίναλου έχει εκδοθεί η Υπουργική Απόφαση [**Υ.Α. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/2525/101/10-1-2023 (ΦΕΚ 44/Δ/27.01.2023)**] όπου ορίζονται **«Όροι και περιορισμοί για την προστασία της περιοχής άνευ δρόμων του όρους Μαίναλου»**. Η απόφαση έχει **ισχύ 2 έτη από την έκδοσή** της, ήτοι έως τον Ιανουάριου του 2025.

Η έκταση που περιλαμβάνει η υπουργική απόφαση αφορά έκταση 44.98 τετραγωνικά χιλιόμετρα και εκτείνεται σε ένα υψομετρικό εύρος 1.837 μέτρων (730 - 1837 μέτρα) και **περιλαμβάνεται στο μεγαλύτερο τμήμα της εντός της προτεινόμενης από την παρούσα Ζώνη Προστασίας της Φύσης με κωδικό ΖΠΦ-08**.

Σύμφωνα με την απόφαση βασικό χαρακτηριστικό της περιοχής της παρ. 1 είναι το αδιατάρακτο φυσικό περιβάλλον, στο οποίο δεν υφίστανται δρόμοι για την κίνηση μηχανοκίνητων οχημάτων και δεν έχουν κατασκευαστεί άλλου είδους τεχνητές επιφάνειες. Σύμφωνα επίσης με την ανωτέρω απόφαση σκοπός της απόφασης είναι η αποτελεσματική προστασία των τύπων οικοτόπων και ειδών χλωρίδας, άγριας πανίδας και ορνιθοπανίδας και των ενδιαιτημάτων τους της περιοχής άνευ δρόμων του όρους Μαίναλου, μέσω της θεσμοθέτησης πρόσθετων ειδικών όρων και περιορισμών. Ειδικότερα, επιδιώκεται:

(α) ο έλεγχος των δραστηριοτήτων στην περιοχή, με στόχο την προστασία της βιοποικιλότητας,

(β) η αναχαίτιση της αύξησης των τεχνητών επιφανειών και του κατακερματισμού των φυσικών οικοσυστημάτων από τους δρόμους και τις τεχνητές επιφάνειες, και των συναφών αρνητικών επιπτώσεων αυτών στη βιοποικιλότητα,

γ) η διατήρηση των τύπων οικοτόπων και των ειδών χλωρίδας, άγριας πανίδας και ορνιθοπανίδας που απαντώνται στη συγκεκριμένη περιοχή,

δ) η διαφύλαξη των φυσικών, πολιτιστικών, ιστορικών, αισθητικών και λοιπών αξιών του τοπίου, όπως ορίζονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το τοπίο,

ε) η διατήρηση των ήπιων παραδοσιακών ανθρωπογενών δραστηριοτήτων που δεν διαταράσσουν τα φυσικά οικοσυστήματα και τη φυσική εξέλιξή τους,

στ) η ανάπτυξη του φυσιολατρικού, περιπατητικού, ορειβατικού και οικολογικού τουρισμού σε περιοχές υψηλής φυσικής και αισθητικής αξίας συμβατού με τους ως άνω επί μέρους στόχους

ζ) η θεσμοθέτηση όρων και περιορισμών για την εξασφάλιση της αρμονικής συνύπαρξης ανθρώπου και φύσης στο πλαίσιο της ήπιας και βιώσιμης ανάπτυξης

Σύμφωνα με το άρθρο 3 της ανωτέρω απόφασης, οι όροι και περιορισμοί που τίθενται είναι οι ακόλουθοι:

6. Απαγορεύεται η διάνοιξη δρόμων κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων, ανεξαρτήτως κατηγορίας και κάθε είδους τεχνική επέμβαση, μεταβολή ή αλλοίωση του φυσικού περιβάλλοντος.

7. Από την παρούσα δεν θίγονται νομίμως υφιστάμενα έργα και η συντήρησή τους, εφόσον τηρείται η διάταξη της παρ. 1 του παρόντος.
8. Ειδικότερα επιτρέπεται η σήμανση, επισκευή, συντήρηση και βελτίωση υφιστάμενων ορειβατικών και πεζοπορικών μονοπατιών, χωρίς τη χρήση μηχανοκίνητων μέσων πρόσβασης και με την προϋπόθεση ότι οι επεμβάσεις θα υλοποιούνται με φυσικά υλικά.
9. Εξαιρούνται από τους όρους και τους περιορισμούς της παρούσας έργα για σκοπούς Εθνικής Άμυνας, όπως καθορίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.
10. Εξαιρούνται των ανωτέρω απαγορεύσεων:

    (α) έργα και επεμβάσεις που υλοποιούνται λόγω εκτάκτου ανάγκης (σεισμών, πλημμυρών, θεομηνιών, πυρκαγιάς κ.λπ.), εφόσον μετά λαμβάνεται μέριμνα για την αποκατάσταση του περιβάλλοντος.

    (β) έργα και επεμβάσεις που κρίνονται απαραίτητες για λόγους προστασίας ή/και αποκατάστασης του φυσικού και δασικού περιβάλλοντος.

Τα συμπεράσματα και οι τελικές προτάσεις της μελέτης, όπως διατυπώνονται από τις ανωτέρω περιγραφόμενες ρυθμίσεις για τη χρήση 26.12.1. [Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων)] συνάδουν με τους όρους και περιορισμούς της ανωτέρω απόφασης και καταλήγουν σε απαγόρευση χάραξης νέων δρόμων σε σημαντικό τμήμα της περιοχής, μεταξύ άλλων και της έκτασης που περιλαμβάνεται στην ανωτέρω απόφαση. Περαιτέρω δε θα πρέπει να επισημανθεί ότι, προς την κατεύθυνση μεγαλύτερου βαθμού προστασίας των ψηλών κορυφών, των αδιατάρακτων περιοχών και των τύπων οικοτόπων και ειδών που απαντώνται στην περιοχή, προτείνεται στο σύνολο της ΖΠΦ-08 του όρους Μαίναλου (που καλύπτει το σύνολο των υψηλών κορυφών και πολύ μεγαλύτερη έκταση από την Υ.Α.), αλλά και σε όλες τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης των επιμέρους περιοχών που περιλαμβάνονται στη σύνθετη Προστατευόμενη Περιοχή της Βιοποικιλότητας (ΠΠΒ-03), να μην επιτρέπεται διάνοιξη νέου οδικού δικτύου, εκτός από δασικό οδικό δίκτυο. Η διάνοιξη νέου δασικού οδικού δικτύου επιτρέπεται μόνο για την εξυπηρέτηση της δασικής διαχείρισης, της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευτέου αντικειμένου (πυροπροστασία – φύλαξη) και εφόσον αυτό κριθεί απαραίτητο από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Ιδιαίτερα για τις εκτάσεις που παραμένουν αδιατάρακτες χωρίς την ύπαρξη υφιστάμενου οδικού δικτύου, η διάνοιξη νέου δασικού οδικού δικτύου θα πρέπει να αποφεύγεται, εκτός αν κρίνεται ως απολύτως αναγκαία για την προστασία της περιοχής, κατόπιν σχετικής τεκμηρίωσης. Επίσης, σύμφωνα με τις προτάσεις επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων για τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης, δεν επιτρέπονται έργα που να περιλαμβάνουν τεχνική επέμβαση, μεταβολή ή αλλοίωση του φυσικού περιβάλλοντος. Με τις προτάσεις της παρούσας μελέτης, εκτιμάται ότι θα διαφυλαχτεί η φυσικότητα των οικοσυστημάτων σε μεγαλύτερη έκταση του όρους Μαίναλου, αλλά και σε άλλες περιοχές όπου σύμφωνα με τα αποτελέσματα της Ενότητας 2.3.1.5 αλλά και σχετικές δημοσιευμένες εργασίες (Kati *et al.*, 2020a, 2020b) παραμένουν αδιατάρακτα, όπως μεγάλα τμήματα των ΖΠΦ-02 και ΖΠΦ-03 στον Ολίγυρτο, των ΖΠΦ-10, ΖΠΦ-11 και ΖΠΦ-19 στη Ζήρεια και ΖΠΦ-06 και ΖΠΦ-07 στα όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο.

Ο αλόγιστος περαιτέρω κατακερματισμός των οικοσυστημάτων και του τοπίου δύναται να επιφέρει αρνητικές επιπτώσεις στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων και δεν συνάδει με τους διαχειριστικούς στόχους των περιοχών προστασίας. Σύμφωνα με τους Kati *et al.* (2020), η Ελλάδα, λαμβάνοντας υπόψη τον δείκτη κατακερματισμού τοπίου (LFI), είναι λιγότερο κατακερματισμένη από την υπόλοιπη Ευρώπη, αλλά παρουσιάζει υψηλότερες αυξητικές τάσεις κατακερματισμού. Η αλόγιστη διάνοιξη νέων οδικών προσβάσεων, εκτός του κατακερματισμού και της απειλής που αυτή επιφέρει για τη μείωση της βιοποικιλότητας, διευκολύνει την πρόσβαση σε απομονωμένες περιοχές, αυξάνοντας έτσι τις επιπτώσεις της ανθρώπινης παρουσίας (όχληση, ρύπανση), αλλά και τις εν δυνάμει παράνομες ενέργειες (π.χ. λαθροθηρία, λαθροϋλοτομία, δηλητηριασμένα δολώματα κ.λπ.).

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η ύπαρξη δρόμων αποτελεί προϋπόθεση για την ανάπτυξη πολλών άλλων δραστηριοτήτων που θα είχαν ως συνέπεια την αλλοίωση των φυσικών χαρακτηριστικών των περιοχών αυτών, η εξασφάλιση της μη επέκτασης του οδικού δικτύου σε τμήμα της περιοχής παρέχει ένα σημαντικό βαθμό προστασίας για την ορνιθοπανίδα, τα χειρόπτερα, τα ασπόνδυλα, τα είδη χλωρίδας, τους τύπους οικοτόπων, αλλά και εν γένει για το σύνολο των οικοσυστημάτων της περιοχής και των προστατευτέων αντικειμένων που απαντώνται εντός των ζωνών.

26.12.4. Ποδηλατόδρομοι

26.12.6. Μονοπάτια (πεζών)

Τα μονοπάτια και οι ποδηλατοδρόμοι αποτελούν υποδομές που υποστηρίζουν τις θεματικές και περιηγητικές διαδρομές, οι οποίες αποτελούν τάση ανάπτυξης και προώθησης του εναλλακτικού τουρισμού τόσο στην Ελλάδα, όσο και διεθνώς. Τα μονοπάτια χρησιμοποιούνται για πεζοπορία και αναψυχή, καθώς και για πρόσβαση, χωρίς μηχανοκίνητα μέσα, σε σημεία ενδιαφέροντος φυσικού, ιστορικού ή πολιτιστικού περιβάλλοντος. Ταυτόχρονα, συμβάλλουν στην ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού (οικοτουρισμός, αγροτουρισμός κ.λπ.), στην προβολή της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και στην ευαισθητοποίηση των επισκεπτών σε θέματα προστασίας.

Τα μονοπάτια και οι ποδηλατόδρομοι αποτελούν υποδομές που εξυπηρετούν την επισκεψιμότητα της περιοχής αλλά και την άσκηση δραστηριοτήτων ερμηνείας και ανάδειξης του περιβάλλοντος, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού που συνάδουν με την οικολογική αξία των περιοχών και την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης. Ως εκ τούτου δύναται να επιτρέπεται η χρήση υφιστάμενων υποδομών ή η διαμόρφωση νέων, εφόσον διατηρείται η ακεραιότητα της περιοχής, μετά από σχετική μελέτη και προδιαγραφές που διασφαλίζουν τόσο την ασφάλεια των πολιτών κατά τη χρήση τους όσο και τη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου.

Η περιοχή περιλαμβάνει ορεινές και ημιορεινές περιοχές, καθώς και τις εκτάσεις γύρω από τις λίμνες Στυμφαλία και Τάκα και αξιοποιείται οικοτουριστικά στο μεγαλύτερο μέρος της με μορφές ορεινού και εναλλακτικού εν γένει τουρισμού που συνάδουν με την οικολογική και αισθητική αξία του τόπου. Ειδικά στις ορεινές εκτάσεις και ιδιαίτερα στη Ζήρεια και το Μαίναλο απευθύνεται κυρίως σε επισκέπτες που αναζητούν ορεινές, αθλητικές και περιηγητικές μορφές τουρισμού και διαθέτει ήδη πλούσιο και πυκνό δίκτυο μονοπατιών μέχρι και τις υψηλές κορυφές αυτών (αλπική

ζώνη). Η περιοχή περιλαμβάνει κατά θέσεις ήδη πυκνό δίκτυο μονοπατιών. Πλήθος διαδρομών διασχίζουν τα επιβλητικά φαράγγια- χαράδρες της περιοχής καθώς και άλλα αξιόλογα ορεινά σημεία τόσο από άποψη φύσης και τοπίου, όσο και πολιτιστικά. Η πεζοπορία είναι μία εκ των ειδικών – εναλλακτικών μορφών τουρισμού και είναι κρίσιμη για την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου. Η χάραξη πολιτιστικών διαδρομών (μονοπατιών) που θα ενώνουν συγκεκριμένους αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία, σε συνδυασμό με τα υψηλής αξίας φυσικά οικοσυστήματα και τοπία της περιοχής, αποτελεί ήδη ένα από τα πιο διαδεδομένα εργαλεία ανάπτυξης του εναλλακτικού τουρισμού, προσδιορίζοντας μια προκαθορισμένη πορεία σε μνημεία της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς, μέσα σ' ένα καθορισμένο θεματικό, ιστορικό ή εννοιολογικό πλαίσιο. Οι διαδρομές αυτές ενισχύουν τις πρωτοβουλίες για τη διατήρηση του τοπικού πολιτισμού και την ενίσχυση και την προστασία της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς.

Η ύπαρξη τέτοιων υποδομών εκτιμάται ότι θα ενισχύσει την προστασία της περιοχής, μέσω: α) της ανάπτυξης ενός ολοκληρωμένου σχεδίου κίνησης επισκεπτών με αποφυγή μηχανοκίνητων οχημάτων, β) της συμβολής στην ανάπτυξη της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης των επισκεπτών και γ) της συνέργειας αυτών των χρήσεων με άλλες δράσεις και υποδομές περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης δ) της ανάδειξης των εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

(34) Εγκαταστάσεις Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) και Εγκαταστάσεις ΑΠΕ με αποθήκευση

Η αιολική ενέργεια, παρά τα πλεονεκτήματα που έχει σε σχέση με άλλους τρόπους παραγωγής ενέργειας, μπορεί να προκαλέσει σημαντικές επιπτώσεις στα ενδιαιτήματα και την άγρια ζωή, και ιδιαίτερα στα πτηνά. Οι ανεμογεννήτριες προκαλούν την άμεση θανάτωση ενός πολύ μεγάλου αριθμού πουλιών και νυχτερίδων κάθε χρόνο, ενώ όταν τα εκάστοτε αιολικά πάρκα γειτνιάζουν με βιοτόπους ειδών που κινδυνεύουν με εξαφάνιση μπορούν να οδηγήσουν στην άμεση εξαφάνιση τους σε τοπικό επίπεδο. Η άμεση θανάτωση των πουλιών συμβαίνει πρώτον λόγω πρόσκρουσης στα πτερύγια των ανεμογεννητριών, στους πύργους ή στα υπέργεια καλώδια μεταφοράς ρεύματος αλλά και λόγω των ρευμάτων ώθησης προς το έδαφος που αναπτύσσονται πίσω από τους περιστρεφόμενους έλικες. Επιπρόσθετα, τα συνοδά έργα οδοποιίας, τα οποία είναι απαραίτητα για την εγκατάσταση των αιολικών πάρκων επιφέρουν σημαντικές επιπτώσεις, όπως αναλύθηκε στη χρήση 26.12.1. Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων).

Στην περιοχή του όρους Λύρκειου (GR2510004) και συγκεκριμένα εντός της ΖΔΟΕ-09, υπάρχει υφιστάμενο αιολικό πάρκο με άδεια εγκατάστασης και λειτουργίας, περιβαλλοντικά αδειοδοτημένο. Παρότι η περιοχή που τα περιβάλει είναι χαρακτηρισμένη ως Ζώνη Προστασίας της Φύσης, το πολύγωνο του αδειοδοτημένου αιολικού πάρκου έχουν κατ' εξαίρεση χαρακτηριστεί ως Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών, όπου, σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018, επιτρέπονται οι εγκαταστάσεις Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας. Σε ότι αφορά τη λειτουργία του και το μετριασμό των επιπτώσεων στα σημαντικά είδη ορνιθοπανίδας της περιοχής, μιας και έχει παρέλθει η φάση του σχεδιασμού, δεν υπάρχει μια λύση-πανάκεια αλλά συνδυασμός δράσεων

τόσο παρακολούθησης (Σχέδιο Παρακολούθησης) όσο και τεχνικής λειτουργίας (εφαρμογή δράσεων μείωσης επιπτώσεων και βελτίωσης της λειτουργίας του αιολικού πάρκου) που θα πρέπει να υλοποιηθεί, όπως αυτά περιγράφονται στο Σχέδιο Διαχείρισης, εφόσον δεν περιλαμβάνονται σχετικοί όροι στην ΑΕΠΟ. Οι δράσεις αυτές θα πρέπει να εφαρμόζονται καθ' όλη τη διάρκεια της λειτουργίας του αιολικού πάρκου.

Σε ότι αφορά την εγκατάσταση νέων έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας διευκρινίζονται τα εξής:

Η περιοχή δεν περιλαμβάνεται στις Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας (Π.Α.Π).

Για κάποιες από τις περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί ως ζώνες διατήρησης οικοτόπων και ειδών (ΖΔΟΕ) στην περιοχή προτείνεται να επιτρέπεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και κατόπιν εκπόνησης ΕΟΑ και έγκρισης περιβαλλοντικών όρων η εγκατάσταση νέων αιολικών πάρκων εφόσον διασφαλίζεται η μέγιστη προστασία των τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής και αξιολογηθούν ειδικά τυχόν επιπτώσεις στη διατήρηση της ορνιθοπανίδας και χειροπτεροπανίδας.

Κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση για την εγκατάσταση νέου έργου θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι σωρευτικές επιπτώσεις στα είδη ορνιθοπανίδας και χειροπτεροπανίδας από τη συνδυασμένη δράση προηγούμενων, τρεχουσών και μελλοντικών δραστηριοτήτων. Η εξέταση των συνδυαστικών επιπτώσεων αφορά τα σχέδια ή τα έργα που έχουν ολοκληρωθεί, έχουν εγκριθεί αλλά δεν έχουν ολοκληρωθεί ή έχουν προταθεί. Παρότι οι επιπτώσεις ενός έργου μπορεί να μην είναι σημαντικές, οι συνδυασμένες επιπτώσεις διαφόρων έργων από κοινού μπορεί να είναι σημαντικές. Οι σωρευτικές επιπτώσεις είναι ιδιαίτερα συναφείς για τα έργα αιολικής ενέργειας, δεδομένου του συνεχώς αυξανόμενου αριθμού αιτήσεων για την παραγωγή αιολικής ενέργειας και της αναμενόμενης αύξησης της δυναμικότητας κατά τα επόμενα έτη.

Σε ότι αφορά τη λειτουργία τους και το μετριασμό των επιπτώσεων στα σημαντικά είδη της περιοχής, θα πρέπει να εφαρμοστεί συνδυασμός δράσεων τόσο παρακολούθησης (Σχέδιο Παρακολούθησης) όσο και τεχνικής λειτουργίας (εφαρμογή δράσεων μείωσης επιπτώσεων και βελτίωσης της λειτουργίας των αιολικών πάρκων) που θα πρέπει να υλοποιηθούν, όπως αυτά περιγράφονται στο Σχέδιο Διαχείρισης. Οι δράσεις αυτές θα πρέπει να εφαρμόζονται καθ' όλη τη διάρκεια της λειτουργίας των Αιολικών Πάρκων.

Επίσης η εκπόνηση της ΕΟΑ θα πρέπει να περιλαμβάνει τη διενέργεια εργασιών πεδίου και συνακόλουθη ανάλυση των δεδομένων που σχετίζονται με τις επιπτώσεις των ΑΣΠΗΕ στα χειρόπτερα και την ορνιθοπανίδα. Οι εργασίες πεδίου για τα χειρόπτερα θα περιλαμβάνουν αναζήτηση τυχόν καταφυγίων πριν την εγκατάσταση των ΑΣΠΗΕ, τη διενέργεια ηχογραφήσεων και την εκτίμηση χρήσης του χώρου από τα χειρόπτερα πριν την εγκατάσταση και λειτουργία των ΑΣΠΗΕ, τη συνέχιση των ηχογραφήσεων τόσο κατά τη φάση εγκατάστασης όσο και κατά τη φάση λειτουργίας, την αναζήτηση νεκρών χειροπτέρων και άλλες ενδεδειγμένες μεθόδους, όπως αυτές περιγράφονται και στις οδηγίες της UNEP/EUROBATS (Rodrigues *et al.*, 2017). Τα δεδομένα

αφού αναλυθούν θα αξιολογούνται από τις αδειοδοτούσες αρχές για τυχόν λήψη πρόσθετων μέτρων με σκοπό την προστασία των ειδών.

Οι επιμέρους ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ που επιλέγεται να μην επιτρέπεται η εγκατάσταση αιολικών πάρκων, παρότι ως επί το πλείστον δεν συγκεντρώνουν τα χαρακτηριστικά για την εγκατάσταση αιολικών πάρκων (διαθέσιμο αιολικό δυναμικό και ισχύοντες περιορισμοί σύμφωνα με τη νομοθεσία), επισημαίνεται επιπρόσθετα ότι περιβάλλονται κατά κύριο λόγο από διάσπαρτους οικισμούς, σημεία πολιτιστικού ενδιαφέροντος, σημεία με ιδιαίτερο φυσικό κάλλος, τουριστικούς προορισμούς με μεγάλη επισκεψιμότητα, τα οποία έχουν οπτική σύνδεση με τις περιοχές αυτές, ενώ αποτελούν ενδιαιτήματα της πλούσιας πανίδας της περιοχής. Κρίνεται σημαντική η διατήρηση της φυσικότητας της περιοχής, ο μη κατακερματισμός του οικοσυστήματος από την εγκατάσταση ανεμογεννητριών και των συνοδών έργων οδοποιίας και η μη αλλοίωση της φυσικότητας του τοπίου. Ταυτόχρονα προστατεύεται η τουριστική και πολιτιστική αξία της περιοχής και αποτρέπεται η οπτική όχληση στους κατοίκους και επισκέπτες – τουρίστες.

Η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από μικρές αυτόνομες ανεμογεννήτριες (μη συνδεδεμένες με το δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρισμού) και φωτοβολταϊκά για ατομική χρήση αποτελούν ιδανική λύση για κατοικίες απομακρυσμένες από το δίκτυο διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και για απομακρυσμένα αγροκτήματα ή ποιμνιοστάσια. Η χρήση μικρών ανεμογεννητριών συγκεντρώνει τα εξής πλεονεκτήματα: α) αξιόπιστη λειτουργία και μεγάλη διάρκεια ζωής, αποφυγή χρήσης ορυκτών καυσίμων για την παραγωγή ηλεκτρισμού, γ) φιλικές στο περιβάλλον, δεν προκαλούν ρύπανση και συμβάλλουν στη μείωση των αερίων εκπομπών του θερμοκηπίου, γ) μπορούν να εξυπηρετήσουν απομονωμένες περιοχές και κατοικίες χωρίς να απαιτείται σύνδεση στο δίκτυο, δ) δεν επηρεάζουν και δεν αλλοιώνουν τις υφιστάμενες χρήσεις γης και δραστηριότητες.

Στις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων, η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών πάρκων σε αγροτικές εκτάσεις, εφόσον τηρούνται οι προϋποθέσεις και προσδιοριστούν με ακρίβεια οι ζώνες αποκλεισμού και οι αποστάσεις από τις ζώνες αυτές, δύναται να επιτρέπεται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με το νομικό πλαίσιο, οι επιτρεπόμενες ειδικές χρήσεις αξιολογούνται ανά ζώνη όπου επιτρέπεται η εγκατάστασή τους (ΖΒΔΦΠ και ΖΔΟΕ) και επιλέγονται αυτές οι περιοχές που κρίνονται συμβατές με τη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου. Τονίζεται επίσης ότι η εφαρμογή του υφιστάμενου νομικού πλαισίου, οι προτάσεις της μελέτης δεν έχουν αποκλείσει τις ΑΠΕ. Αντιθέτως έχοντας αξιολογήσει και συνεκτιμήσει όλα τα δεδομένα, έχουν επιτρέψει τη συνέχιση λειτουργίας των αιολικών πάρκων με περιβαλλοντική αδειοδότηση και άδεια λειτουργίας και εγκατάστασης, έχουν κατά θέσεις επιτρέψει την εγκατάσταση νέων αιολικών πάρκων κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης, καθώς και την εγκατάσταση και χρήση μικρών αυτόνομων ανεμογεννητριών, μη συνδεδεμένων στο δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρισμού και φωτοβολταϊκών για αυτοπαραγωγούς και για την αυτονομία τουριστικών, κτηνοτροφικών και βιοτεχνικών μονάδων.

Τέλος, θα πρέπει να αναφερθεί ότι αρκετές θέσεις εντός αυτής που εμφανίζουν αξιόλογο αιολικό δυναμικό και θα μπορούσαν εν δυνάμει να προσελκύσουν ενδιαφέρον για σχετική επένδυση έχουν χαρακτηριστεί ως Ζώνες Προστασίας της Φύσης για τη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου (τύποι οικοτόπων και είδη χλωρίδας και πανίδας, συμπεριλαμβανομένης της ορνιθοπανίδας). Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για τη ζωνοποίηση στηρίχτηκε στην καταγραφή του βιοτικού περιβάλλοντος (Κεφάλαιο 2) και στην αξιολόγηση αυτού (Κεφ 3) και αναπτύσσεται αναλυτικά στην Ενότητα 4.3.2 «Γενικές κατευθύνσεις ζώνωσης – Μεθοδολογία ζωνοποίησης και καθορισμού επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων ανά ζώνη». Επισημαίνεται ότι η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για τη ζωνοποίηση και προτάσεις ειδικών χρήσεων και ρυθμίσεων ανά ζώνη, έχει καταρχάς ως στόχο την ικανοποίηση των υποχρεώσεων της χώρας σε σχέση με της Ευρωπαϊκές Οδηγίες, ήτοι τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και ειδικότερα τη διατήρηση ειδών και τύπων οικοτόπων κάθε περιοχής Natura. Στόχος τη ζωνοποίησης είναι η προστασία του προστατευτέου αντικειμένου με κριτήρια που σχετίζονται με τη διατήρηση αυτού. Στα κριτήρια κλιμακούμενης προστασίας αξιολογείται αρχικά μόνο το προστατευτέο αντικείμενο και όχι οι υφιστάμενες ή μελλοντικές χρήσεις. Παρ' όλα αυτά, με άξονα την εκτίμηση και στάθμιση των επιπτώσεων στην ανάπτυξη και την κοινωνία οι επιμέρους χωρικές ενότητες που προκύπτουν από τη ζωνοποίηση, με διαβαθμισμένη σημασία ως προς την προστασία των επιμέρους προστατευτέων αντικειμένων, αποτελούν την κρίσιμη βάση της ζωνοποίησης, αλλά όχι το μοναδικό κριτήριο για τις τελικές προτάσεις. Όπως αναλυτικά αναφέρεται στην Ενότητα 4.3.2.2 η οριστικοποίηση των ζωνών απαιτεί επίσης τη συσχέτισή τους με υφιστάμενες ανθρωπογενείς δραστηριότητες και χρήσεις, ενέργεια που περιλαμβάνει στάθμιση των επιπτώσεων στην ανάπτυξη και την τοπική κοινωνία.

(47) Κατασκηνώσεις Παιδικές εξοχές.

Στην προστατευόμενη περιοχή ο τουρισμός είναι κυρίως ορεινός και έχει σαν στόχο την περιήγηση, την ορειβασία, την περιπέτεια και την απόλαυση της φύσης και των πολιτιστικών στοιχείων. Η αποτροπή του μαζικού τουρισμού και η ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού (οικοτουρισμού, αγροτουρισμού, πολιτιστικού τουρισμού) αποτελούν μία βιώσιμη αναπτυξιακή δυνατότητα της περιοχής,

Η δυνατότητα φιλοξενίας των επισκεπτών σε κατασκηνώσεις της περιοχής συμβάλλει στην ανάπτυξη βιώσιμου οικοτουρισμού, ειδικά αν αναπτυχθούν κατασκηνώσεις με οικολογικό προσανατολισμό στη φιλοσοφία των προγραμμάτων και κατασκηνώσεις με υπαίθριες δραστηριότητες, αρμονικά προσαρμοσμένες στο τοπίο και στη φύση. Στην περιοχή του Ταϋγέτου υπάρχουν ήδη οι κατασκηνώσεις της Αγίας Μαρίνας και της Χριστιανικής Στέγης, οι οποίες χωροθετούνται εντός ΖΔΟΕ. Ειδικά σε ότι αφορά τις παιδικές κατασκηνώσεις, αυτές μπορούν να λειτουργήσουν ως σημεία περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης, εντάσσοντας στις δραστηριότητες των κατασκηνωτών ανάλογες δράσεις. Οι κατασκηνώσεις Υπαίθριων Δραστηριοτήτων βρίσκονται συνήθως σε μέσο υψόμετρο (700-1000μ) και μέσα σε δασώδεις εκτάσεις και η διαμονή των κατασκηνωτών γίνεται σε σκηνές. Το πρόγραμμα των κατασκηνώσεων μπορεί να εστιάζει σε δράσεις όπως η πεζοπορία, η αναρρίχηση, το ορειβατικό ποδήλατο, τοξοβολία, ιππασία κ.ά. Η διαμονή στη φύση σε σκηνές, συνδυασμένη με

οικοτουριστικές και αγροτουριστικές δράσεις και δράσεις ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης παρέχουν δυνατότητες στους τουρίστες να έρθουν σε επαφή με το φυσικό περιβάλλον της περιοχής και να έχουν μία βιωματική γνωριμία με την ορεινή φύση και τα οικοσυστήματα, την παρατήρηση πουλιών, τη γνωριμία με την παράδοση της περιοχής. Επίσης, τα τελευταία χρόνια έχει κάνει την εμφάνισή της στη χώρα και η κατασκήνωση εθελοντών οικολογικού περιεχομένου, όπου συγκεντρώνονται άτομα που ενδιαφέρονται να παρέχουν εθελοντική εργασία για την προστασία του περιβάλλοντος.

(48.2) Α) Οι κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, μετά των παραρτημάτων αυτών (υπέργειων και υπόγειων)

Στις περιοχές υπάρχουν διάσπαρτοι οικισμοί, ενώ λαμβάνουν χώρα ανθρωπογενείς δραστηριότητες, συνεπώς δεν μπορεί να αποκλειστεί η ύπαρξη τεκμηριωμένης ανάγκης δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας που αφορούν την κατασκευή χερσαίων αγωγών, καθώς και για την εγκατάσταση υπόγειων καλωδίων και αγωγών για μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας, τηλεπικοινωνιών και φυσικού αερίου, οι οποίες θα υποστηρίζουν την παρουσία των τοπικών πληθυσμών και την ομαλή λειτουργία των δραστηριοτήτων της περιοχής. Συνεπώς δύναται να επιτραπεί η συγκεκριμένη χρήση με τις κατάλληλες ρυθμίσεις και εφόσον αυτό κριθεί απαραίτητο με τις λιγότερες δυνατές επιπτώσεις στο προστατευτέο αντικείμενο και τα οικοσυστήματα εν γένει. Επιτρέπονται επίσης οι εργασίες συντήρησης, βελτίωσης, αποκατάστασης, και εκσυγχρονισμού λειτουργικών δικτύων υποδομών και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας. Σε κάθε περίπτωση η εγκατάσταση νέων δικτύων στις ΖΠΦ και ΖΔΟΕ θα πρέπει να αποφεύγεται και να εξετάζεται μόνο στην περίπτωση που κριθεί απολύτως αναγκαίο και σκόπιμο και έχουν αποκλειστεί άλλες εναλλακτικές λύσης χάραξης εκτός των ζωνών.

Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός

Η περιοχή αποτελεί σημαντικό πόλο έλξης της χώρας και δέχεται μεγάλο αριθμό επισκεπτών που αλληλοεπιδρά με τη φύση και τα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος. Ήδη έχουν αναπτυχθεί δραστηριότητες αναψυχής και εναλλακτικού τουρισμού. Η ανάπτυξη ήπιων εναλλακτικών μορφών τουρισμού (οικοτουρισμού, αγροτουρισμού, περιηγητικού και περιπατητικού τουρισμού, πολιτιστικού - θρησκευτικού τουρισμού, τουρισμού άγριας ζωής) αποτελούν μία βιώσιμη αναπτυξιακή δυνατότητα της περιοχής. Σε κάθε περίπτωση η βιώσιμη διαχείριση της περιοχής προϋποθέτει την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού με τρόπο που να διασφαλίζεται η ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων στη φύση και να προστατεύεται το περιβάλλον.

Η αειφορική διαχείριση σε αυτές τις περιπτώσεις επιτυγχάνεται όταν υπάρχει επίτευξη αρμονικών σχέσεων μεταξύ τουρισμού και φυσικού περιβάλλοντος ώστε, οι δραστηριότητες να μην οδηγήσουν στην υποβάθμιση της κατάστασης διατήρησης του προστατευτέου αντικειμένου, του φυσικού περιβάλλοντος και της αισθητικής του τοπίου. Κρίνεται ότι δραστηριότητες που έχουν ως επίκεντρο το φυσικό περιβάλλον μέσω της παρατήρησης και της εκτίμησής του, που

οργανώνονται από μικρές τοπικές επιχειρήσεις και αφορούν μικρό αριθμό επισκεπτών μπορούν να ελαχιστοποιήσουν τις αρνητικές επιπτώσεις στο φυσικό και κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον παράγοντας οφέλη για τις τοπικές κοινωνίες και δημιουργώντας επιπλέον θέσεις εργασίας. Ταυτόχρονα, η ανάπτυξη δραστηριοτήτων ήπιου τουρισμού δύναται να ενισχύσουν την ευαισθησία των χρηστών προς το περιβάλλον και το διαχειριστικό έργο των αρχών που αποσκοπεί στη διατήρηση και προστασία του προστατευτέου αντικειμένου.

4.3.6.4 Εκτίμηση και αξιολόγηση επιπτώσεων στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλία)» (ΠΠΒ-04) / Ρυθμίσεις, τεκμηρίωση, εκτίμηση επιπτώσεων

(1) Κατοικία (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)
Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ: (1) Κατοικία
Εντός των ανωτέρω ΖΒΔΦΠ περιλαμβάνονται υφιστάμενες κατοικίες και ως εκ τούτου η χρήση οφείλει να επιτρέπεται, χωρίς να δύναται να ελεγχθεί στα πλαίσια της παρούσας η νομιμότητα των κτιρίων. Σε κάθε περίπτωση στην περιοχή ισχύουν οι όροι και περιορισμοί της αρχαιολογικής νομοθεσίας λόγω κήρυξης της περιοχής ως Αρχαιολογικό Χώρο και μέρους της περιοχής ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α. Επισημαίνεται ότι στη Ζώνη Προστασίας Α απαγορεύεται η δόμηση. Δυνητικές επιπτώσεις στη βιώσιμη διαχείριση της περιοχής και στην αλλοίωση των χρήσεων γης και του τοπίου εκτιμάται ότι αποφεύγονται λόγω: α) της μη δυνατότητας αλλαγής χρήσης των εκτάσεων, που διέπονται από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας, β) τις προϋποθέσεις για το ελάχιστο όριο αρτιότητας και κατάτμησης που απαιτείται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και γ) στην ύπαρξη άλλων περιορισμών που αφορούν στη δόμηση λόγω κήρυξης της περιοχής ως αρχαιολογικό χώρο και ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α. Σε ότι αφορά την πρόβλεψη για δυνατότητα εγκατάστασης και συντήρησης λυόμενων ξύλινων κτιρίων για τη στέγαση προσωπικού ασφαλείας και εργαζομένων κρίνεται ότι δεν απαιτείται λόγω της φυσιογνωμίας της περιοχής.

(4) Αθλητικές εγκαταστάσεις (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)
Σύμφωνα με το Ν. 2725/1999 όπως ισχύει, οι ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις της Ομάδας Ζ2 αφορούν «Προσωρινές εγκαταστάσεις ή διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων σε φυσικό περιβάλλον, όπως θάλασσα, ποτάμι, λίμνη, δάσος, βουνό, ή σε δημόσιους δρόμους ή σε κοινόχρηστους χώρους πόλεων. Στην ομάδα αυτή ανήκουν, επίσης, τα υπαίθρια και ημιυπαίθρια σκοπευτήρια, οι εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση του αεραθλητισμού καθώς και οι εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση του μηχανοκίνητου αθλητισμού, πλην των υπαγόμενων στην ομάδα Η της υποπερίπτωσης ββ΄ της περίπτωσης β΄ της παρούσας παραγράφου εφόσον είναι προσωρινές» Η περιοχή του Ναυπλίου, αποτελεί έναν από τον γνωστότερους τουριστικούς προορισμούς με τεράστια πολιτιστική και ιστορική αξία, καθώς ο επισκέπτης μπορεί να περιηγηθεί σε αρχαία τείχη, μεσαιωνικά κάστρα, μνημεία, αγάλματα, οθωμανικές κρήνες, βενετσιάνικα και νεοκλασικά κτήρια. Τον πολιτισμικό και φυσικό αυτό πλούτο της περιοχής, προάγουν και παράλληλα αξιοποιούν, τα τελευταία έτη, οι τοπικοί φορείς και σύλλογοι για τη διοργάνωση αθλητικών αγώνων (πχ Παλαμήδειος Άθλος και Nafplio Action). Διοργανώσεις για τη διεξαγωγή των οποίων δεν απαιτείται μεγάλης κλίμακας έργων υποδομής και παρεμβάσεις. Επιπλέον των αθλητικών διοργανώσεων στην περιοχή εντοπίζονται και 3 αναρριχητικά πεδία (πεδίο Ανατολής, Νεράκι και Καθαρώνα).

Οι ήπιες αθλητικές δραστηριότητες στη φύση, σε συνδυασμό με υποστηρικτικές υποδομές ενημέρωσης (πινακίδες κ.λπ.) προάγουν την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση και αποτελούν συμβατές δραστηριότητες βιώσιμης ανάπτυξης της περιοχής.

Ως εκ τούτου η ανάπτυξη υποδομών στήριξης υπαίθριων αθλητικών δραστηριοτήτων και εναλλακτικού αθλητισμού (κατηγορία Ζ2 ειδικών αθλητικών εγκαταστάσεων Ν. 2725/1999) αποτελούν υποδομές που συνάδουν με τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής και προτείνεται να επιτρέπονται και εντός των ΖΠΦ και ΖΔΟΕ (κατά παρέκκλιση των οριζόμενων στο ΠΔ 59/2018). Σε κάθε περίπτωση οι εγκαταστάσεις και η άσκηση των δραστηριοτήτων θα πρέπει να διασφαλίζουν την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος από κάθε δραστηριότητα ή επέμβαση που θα μπορούσε να μεταβάλει ή να αλλοιώσει τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξη του οικοσυστήματος, καθώς και την αποφυγή ενεργειών που δύναται να επιφέρουν καταστροφή, φθορά ή αλλοίωση των στοιχείων του οικοσυστήματος. Τυχόν επιπτώσεις στη διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων δύναται να προβλεφθούν από ειδικότερους όρους και ρυθμίσεις του Σχεδίου Διαχείρισης (όπως για παράδειγμα το κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναρριχητικών δραστηριοτήτων).

Οι σχετικές προβλέψεις αφορούν τους αγώνες δρόμου και την αναρρίχηση, ενώ σε κάθε περίπτωση εξαιρούνται οι υποδομές και οι αγώνες μηχανοκίνητου αθλητισμού και τα σκοπευτήρια, δεδομένου ότι εκτιμάται πως θα επιφέρει επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα και την αξία της προστατευόμενης περιοχής, όπως: α) οχλήσεις ειδών πανίδας λόγω των αυξημένων επιπέδων θορύβου, ειδικά κατά την αναπαραγωγική περίοδο, β) όχληση και κίνδυνος ατυχημάτων χρηστών της περιοχής, γ) πρόκληση ζημιών σε τμήματα του δικτύου μονοπατιών. Επίσης οι μηχανοκίνητοι αγώνες δεν συνάδουν με την αρχαιολογική αξία της περιοχής.

Ειδικά για την αναρρίχηση κρίνεται σκόπιμη η ρύθμιση της δραστηριότητας για την αποφυγή επιπτώσεων στη διατήρηση του Τ.Ο. 8210, των προστατευόμενων, σπάνιων και απειλούμενων ειδών χλωρίδας σε βραχώδη ενδιαιτήματα. Ο τουρισμός και η αναψυχή αποτελούν σημαντική απειλή για πλήθος προστατευόμενων ειδών χλωρίδας (Ballantyne and Pickering, 2013). Έχει παρατηρηθεί πως οι φυτοκοινότητες σε κατακόρυφα βράχια επηρεάζονται σημαντικά από την εντατική αναρρίχηση (Camp and Knight, 1998) με κοινότερα και λιγότερο σημαντικά φυτά να κυριαρχούν περισσότερο σε θέσεις που πραγματοποιείται αναρρίχηση (Müller *et al.*, 2004).

(12) Εστίαση (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

(13) Αναψυκτήρια (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

Σε ότι αφορά τις χρήσεις (12) και (13) αυτές αφορούν κυρίως υφιστάμενους χώρους εστίασης και προβλέπεται η δυνατότητα συνέχισης λειτουργίας τους, καθώς και τη δυνατότητα εγκατάστασης νέων σε κάποιες ζώνες (π.χ. ΖΔΟΕ-01).

Επισημαίνεται σε ότι αφορά τη χρήση εστιατορίων και αναψυκτηρίων: Δεδομένης της φυσιογνωμίας και του τοπίου της περιοχής, της κήρυξής της ως αρχαιολογικό χώρο, των χρήσεων και των φυσικών οικοσυστημάτων που περιλαμβάνουν, η εγκατάσταση αναψυκτήριων και κέντρων εστίασης (στη ΖΠΦ και σε κάποιες ζώνες ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ) δεν κρίνεται σκόπιμη για

τους εξής λόγους: α) δεν υπάρχουν και δεν θα αναπτυχθούν χρήσεις που να συνάδουν με την εγκατάσταση αναψυκτήριου ή παραδοσιακής ταβέρνας β) θα αλλοιωθεί η φυσιογνωμία, το τοπίο και οι χρήσεις της περιοχής γ) θα δημιουργηθεί διάσπαση των ενδιαιτημάτων και όχληση των ειδών πανίδας, δ) υπάρχουν περιορισμοί λόγω κήρυξης μεγάλου μέρους της περιοχής ως Ζώνη Α Αρχαιολογικής Προστασίας.

(15) Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (ν. 4276/2014, Α'155). (με διαφοροποίηση ανά ζώνη σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018)

Η άμεση και ευρύτερη περιοχή αποτελεί σημαντικό τουριστικό πόλο και περιλαμβάνει πληθώρα τουριστικών καταλυμάτων για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών, τόσο εντός της πόλης του Ναυπλίου, όσο και στην ευρύτερη περιοχή. Ως εκ τούτου η ανάπτυξη νέων καταλυμάτων εντός της προστατευόμενης περιοχής (ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ) δεν κρίνεται απαραίτητη για τη βιώσιμη ανάπτυξή της και δεν προτείνεται με σκοπό τη διατήρηση του τύπου οικοτόπου 5420, του είδους χλωρίδας *Ophrys argolica* subsp. *argolica* και των χελωνών *Testudo hermanni* και *Testudo marginata*. Οι ανωτέρω περιγραφόμενες ρυθμίσεις αφορούν κυρίως υφιστάμενα τουριστικά καταλύματα, η λειτουργία των οποίων προτείνεται να συνεχίσει, καθώς και δυνατότητα δυνητικής χρήσης ημιτελών κτιριακών εγκαταστάσεων του ΕΟΤ, εφόσον επιτρέπεται σύμφωνα με τους όρους και περιορισμούς της αρχαιολογικής νομοθεσίας (ΖΔΟΕ-01 και ΖΔΟΕ-03).

Επισημαίνεται ότι η περιοχή θα πρέπει να διατηρήσει όλες τις πολιτιστικές οικοσυστημικές υπηρεσίες, δηλαδή όλες τις άυλες αξίες της φύσης, που επηρεάζουν τη φυσική και ψυχική κατάσταση των ανθρώπων (όπως: αισθητική απόλαυση, ευκαιρίες για αναψυχή και τουρισμό, άθληση στη φύση σωματική και πνευματική υγεία, πολιτιστική και ιστορική ταυτότητα, έρευνα και εκπαίδευση). Οι πολιτιστικές οικοσυστημικές υπηρεσίες συνδυάζουν άυλες και πολιτιστικές αξίες με πρακτική χρησιμότητα, ακόμα και στις προστατευόμενες περιοχές, όπου επιβάλλονται πολιτικές προστασίας και ειδικής διαχείρισης για τη διατήρηση των ειδών και οικοτόπων (π.χ. Palomo *et al.*, 2014).

(24) Αγροτικές εκμεταλλεύσεις εγκαταστάσεις και δραστηριότητες, με εξειδίκευση ανά υποκατηγορίες ανάλογα με τη Ζώνη

24.1. Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες

24.2. Γεωργικές αποθήκες, θερμοκήπια και λοιπές εγκαταστάσεις αγροτικού τομέα (άρθρο 2 του από 31.5.1985 π.δ., Δ' 270)

24.3. Κτηνοτροφικές πτηνοτροφικές εγκαταστάσεις Αντλητικές εγκαταστάσεις

Στην προστατευόμενη περιοχή καταγράφονται κατά θέσεις δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα, γεωργικές και κτηνοτροφικές, καθώς και θέσεις όπου ασκείται μελισσοκομία. Προτείνεται η δυνατότητα συνέχισης των δραστηριοτήτων αυτών, με κατά το δυνατόν ήπιες μεθόδους, συμβατές με τη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου.Με σκοπό την εξυπηρέτηση και διευκόλυνση άσκησης των δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα επιτρέπεται η κατασκευή και λειτουργία βασικής υποδομής, όπως στάβλων, παραδοσιακών μαντριών, στεγάστρων, ποτιστρών, γεωργικών αποθηκών, φρεάτων, αντλητικών εγκαταστάσεων, υδατοδεξαμενών,

γεωργοκτηνοτροφικών κτιρίων, μετά από σχετική αδειοδότηση από τις αρμόδιες υπηρεσίες, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, συμπεριλαμβανομένης της αρχαιολογικής νομοθεσίας.

24.8. Βόσκηση

Η βόσκηση αποτελεί μέσο διαχείρισης των τύπων οικοτόπων και των ενδιαιτημάτων των ειδών και ως εκ τούτου θα πρέπει να προβλέπεται ως επιτρεπόμενη χρήση ακόμη και στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης. Οι δυνητικές περιοχές απαγόρευσης της βόσκησης (ολική ή χρονική) ή η απαγόρευση βόσκησης συγκεκριμένων ειδών, καθώς και οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση της δραστηριότητας, δύναται να προσδιοριστούν μόνο από το Σχέδιο Διαχείρισης Βόσκησης που θα στηρίζεται στα αποτελέσματα μελέτης βοσκοϊκανότητας και βοσκοφόρτωσης και θα λαμβάνει υπόψη τις ειδικότερες ανάγκες για τη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου. Η χωρίς ρύθμιση άσκηση της βόσκησης μπορεί να οδηγήσει σε υποβάθμιση της δομής τύπων οικοτόπων ή σε πίεση των πληθυσμών ειδών χλωρίδας και πανίδας. Υπερβολική ή ανισοκατανεμημένη, χωρικά ή χρονικά, βόσκηση μπορεί να οδηγήσει σε υπερβόσκηση ευαίσθητων τύπων οικοτόπων ή σε πίεση πληθυσμών ειδών χλωρίδας.

Η κτηνοτροφία αποτελεί μία παραδοσιακή δραστηριότητα του πρωτογενούς τομέα στην προστατευόμενη περιοχή, που συνάδει με τη βιώσιμη ανάπτυξη αλλά και τις ανάγκες διαχείρισης με σκοπό τη διατήρηση των προστατευόμενων τύπων οικοτόπων και ειδών, εφόσον ρυθμιστεί κατάλληλα.

Μέχρι την ολοκλήρωση και έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης, η δραστηριότητα ασκείται στα σημερινά επίπεδα βοσκοφόρτωσης, ώστε να διατηρηθεί η υφιστάμενη ισορροπία και να αποφευχθεί η διατάραξη της δραστηριότητας χωρίς την ύπαρξη επαρκών στοιχείων. Κατά τη μεταβατική αυτή περίοδο, δύναται να θεσπιστούν προσωρινοί χωρικοί ή χρονικοί περιορισμοί, είτε για την άρση πιέσεων σε συγκεκριμένα είδη και τύπους οικοτόπων είτε για την ενίσχυση της αντιπροσωπευτικότητας ορισμένων τύπων οικοτόπων. Οι περιορισμοί αυτοί θα εγκρίνονται από τη Μονάδα Διαχείρισης, κατόπιν τεκμηρίωσης μέσω των αποτελεσμάτων του προγράμματος παρακολούθησης ή σχετικών δράσεων του Σχεδίου Διαχείρισης, εξασφαλίζοντας έτσι προσαρμοστική και τεκμηριωμένη διαχείριση της βόσκησης.

Σε ότι αφορά τον προσωρινό περιορισμό βόσκησης σε θέσεις με επιβεβαιωμένη παρουσία του είδους *Ophrys argolica* subsp. *argolica* από τον Φεβρουάριο μέχρι το τέλος της άνοιξης, κρίνεται επιβεβλημένο για την προστασία του είδους και την άρση των πιέσεων, μέχρι την εκπόνηση διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης για το είδος (Μέτρο ΜΜ25103CA0503).

26.12. Γραμμικές υποδομές μεταφορών

26.12.1. Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων) (δυνατότητα εξειδίκευσης βάσει της οικείας νομοθεσίας)

Το οδικό δίκτυο συνιστά βασικό δείκτη βιοτικού επιπέδου των πολιτών, καθώς εξασφαλίζει απρόσκοπτη πρόσβαση σε οικισμούς και πόλεις, δομές υπηρεσιών πρόνοιας, διοίκησης, εκπαίδευσης και υγείας, τουριστικούς προορισμούς, παραλίες και λοιπά στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος, πολιτιστικά ή θρησκευτικά μνημεία κλπ. Εντούτοις, η πυκνότητα του δικτύου οφείλει να μη ξεπερνά τη φέρουσα ικανότητα των οικοσυστημάτων και του τοπίου προκαλώντας σοβαρές αλλοιώσεις στο τοπίο, διάσπαση και κατακερματισμό των οικοτόπων και ενδιαιτημάτων των ειδών και υποβάθμιση των παρεχόμενων οικοσυστημικών υπηρεσιών. Στην Ενότητα 2.3.1.5 όπου μελετάται η πυκνότητα του οδικού δικτύου, καταδεικνύεται ότι στην περιοχή υπάρχει ήδη επαρκές οδικό δίκτυο, το οποίο κατακερματίζει τους οικοτόπους της περιοχής. Ο αλόγιστος περαιτέρω κατακερματισμός των οικοσυστημάτων δύναται να επιφέρει αρνητικές επιπτώσεις στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων και δεν συνάδει με τους διαχειριστικούς στόχους της περιοχής. Κάθε εργασία χάραξης, συντήρησης και βελτίωσης του οδικού δικτύου θα πρέπει να γίνεται κατόπιν έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, διασφαλίζοντας τη μέγιστη προστασία της περιοχής και του προστατευτέου αντικείμενου. Το υφιστάμενο οδικό δίκτυο εξυπηρετεί τόσο την πρόσβαση στον αρχαιολογικό χώρο, όσο και στην πόλη του Ναυπλίου και τις παραλίες της περιοχής και κρίνεται επαρκές. Τυχόν συντήρηση του υφιστάμενου οδικού δικτύου θα πρέπει να επιτρέπεται λαμβάνοντας υπόψη την προστασία των ειδών και τύπων οικοτόπων στην περιοχή.

26.12. Γραμμικές υποδομές μεταφορών

26.12.4. Ποδηλατόδρομοι

26.12.6. Μονοπάτια (πεζών)

Τα μονοπάτια και οι ποδηλατοδρόμοι αποτελούν υποδομές που υποστηρίζουν τις θεματικές και περιηγητικές διαδρομές, οι οποίες αποτελούν τάση ανάπτυξης και προώθησης του εναλλακτικού τουρισμού τόσο στην Ελλάδα, όσο και διεθνώς. Τα μονοπάτια χρησιμοποιούνται για πεζοπορία και αναψυχή, καθώς και για πρόσβαση, χωρίς μηχανοκίνητα μέσα, σε σημεία ενδιαφέροντος φυσικού, ιστορικού ή πολιτιστικού περιβάλλοντος. Ταυτόχρονα, συμβάλλουν στην ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού στην προβολή της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και στην ευαισθητοποίηση των επισκεπτών σε θέματα προστασίας.

Τα μονοπάτια και οι ποδηλατόδρομοι αποτελούν υποδομές που εξυπηρετούν την επισκεψιμότητα της περιοχής αλλά και την άσκηση δραστηριοτήτων ερμηνείας και ανάδειξης του περιβάλλοντος, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού που συνάδουν με την οικολογική αξία των περιοχών και την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης. Ως εκ τούτου δύναται να επιτρέπεται η χρήση υφιστάμενων υποδομών ή η διαμόρφωση νέων, εφόσον διατηρείται η ακεραιότητα της περιοχής, μετά από σχετική μελέτη και προδιαγραφές που διασφαλίζουν τόσο την ασφάλεια των πολιτών κατά τη χρήση τους όσο και τη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου.

Η περιοχή αξιοποιείται ήδη με μορφές ορεινού και εναλλακτικού τουρισμού που συνάδουν με την οικολογική και αισθητική αξία του τόπου. Απευθύνεται κυρίως σε επισκέπτες που αναζητούν ορεινές, αθλητικές και περιηγητικές μορφές τουρισμού και διαθέτει ήδη διαμορφωμένο δίκτυο μονοπατιών που διασχίζουν τα σημεία πολιτιστικού ενδιαφέροντος (μονές, αρχαιολογικός

χώρος), αλλά και μέρος των σημείων φυσικού ενδιαφέροντος. Οι διαδρομές αυτές ενισχύουν τις πρωτοβουλίες για τη διατήρηση του τοπικού πολιτισμού και την ενίσχυση και την προστασία της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς.

Η ύπαρξη τέτοιων υποδομών εκτιμάται ότι θα ενισχύσει την προστασία της περιοχής, μέσω: α) της ανάπτυξης ενός ολοκληρωμένου σχεδίου κίνησης επισκεπτών με αποφυγή μηχανοκίνητων οχημάτων, β) της συμβολής στην ανάπτυξη της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης των επισκεπτών και γ) της συνέργειας αυτών των χρήσεων με άλλες δράσεις και υποδομές περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης δ) της ανάδειξης των εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

(48.2) Α) Οι κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, μετά των παραρτημάτων αυτών (υπέργειων και υπόγειων)

Στις περιοχές λαμβάνουν χώρα έντονες ανθρωπογενείς δραστηριότητες, συνεπώς δεν μπορεί να αποκλειστεί η ύπαρξη τεκμηριωμένης ανάγκης ύπαρξης δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας που αφορούν την κατασκευή αγωγών, καθώς και για την εγκατάσταση υπόγειων καλωδίων και αγωγών για μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας, τηλεπικοινωνιών και φυσικού αερίου, οι οποίες θα υποστηρίζουν την παρουσία των τοπικών πληθυσμών και την ομαλή λειτουργία των δραστηριοτήτων της περιοχής. Συνεπώς δύναται να επιτραπεί η συγκεκριμένη χρήση στις ΖΔΟΕ και τις ΖΒΔΦΠ. Επιτρέπονται επίσης οι εργασίες συντήρησης, βελτίωσης, αποκατάστασης, και εκσυγχρονισμού λειτουργικών δικτύων υποδομών και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας. Στην αρχαιολογική ζώνη ΖΠΦ-01 δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση νέων δικτύων, παρά μόνο η συντήρηση των υφιστάμενων.

Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός

Η περιοχή αποτελεί σημαντικό πόλο έλξης της χώρας και δέχεται μεγάλο αριθμό επισκεπτών που αλληλοεπιδρά με τη φύση και τα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος. Στην Ακροναυπλία καταγράφεται οδικό δίκτυο και δίκτυο μονοπατιών για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών και την περιήγηση αυτών σε μνημεία.

Η ανάπτυξη ήπιων εναλλακτικών μορφών τουρισμού (περιηγητικού και περιπατητικού τουρισμού, πολιτιστικού - θρησκευτικού τουρισμού) αποτελούν μία βιώσιμη αναπτυξιακή δυνατότητα της περιοχής. Σε κάθε περίπτωση η βιώσιμη διαχείριση της περιοχής προϋποθέτει την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού με τρόπο που να διασφαλίζεται η ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων στη φύση και να προστατεύεται το περιβάλλον.

4.3.6.5 Εκτίμηση και αξιολόγηση επιπτώσεων στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκόρινθος» (ΠΠΒ-05) / Ρυθμίσεις, τεκμηρίωση, εκτίμηση επιπτώσεων

(1) Κατοικία (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)
Οι ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων είναι περιορισμένης έκτασης στην περιοχή και περιλαμβάνουν κυρίως αγροτικές εκτάσεις με διάσπαρτες υφιστάμενες κατοικίες. Ως εκ τούτου κρίνεται απαραίτητο να επιτρέπεται η χρήση στα τμήματα αυτά. Τυχόν οριζόντια απαγόρευση αξιοποίησης της ιδιωτικής περιουσίας για την ανέγερση κατοικίας θα οδηγούσε σε μείωση της αξίας της ιδιοκτησίας και απουσία κοινωνικής αποδοχής για την προστασία της περιοχής. Δυνητικές επιπτώσεις στη βιώσιμη διαχείριση της περιοχής και στην αλλοίωση των χρήσεων γης και του τοπίου εκτιμάται ότι αποφεύγονται λόγω: α) της μη δυνατότητας αλλαγής χρήσης των εκτάσεων, που διέπονται από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας, β) στο γεγονός ότι οι εκτάσεις δεν έχουν έντονες οικιστικές τάσεις αλλά η κύρια χρήση είναι οι καλλιεργητικές δραστηριότητες, γ) τις προϋποθέσεις για το ελάχιστο όριο αρτιότητας και κατάτμησης που απαιτείται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και δ) στην ύπαρξη άλλων περιορισμών που αφορούν στη δόμηση λόγω κήρυξης της περιοχής ως αρχαιολογικό χώρο και ως Αρχαιολογική Ζώνη Προστασίας Α. Σε ότι αφορά την πρόβλεψη για δυνατότητα εγκατάστασης και συντήρησης λυόμενων ξύλινων κτιρίων για τη στέγαση προσωπικού ασφαλείας και εργαζομένων κρίνεται ότι δεν απαιτείται λόγω της φυσιογνωμίας της περιοχής.

(24) Αγροτικές εκμεταλλεύσεις εγκαταστάσεις και δραστηριότητες, με εξειδίκευση ανά υποκατηγορίες ανάλογα με τη Ζώνη
24.1. Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες
24.2. Γεωργικές αποθήκες, θερμοκήπια και λοιπές εγκαταστάσεις αγροτικού τομέα (άρθρο 2 του από 31.5.1985 π.δ., Δ' 270)
24.3. Κτηνοτροφικές πτηνοτροφικές εγκαταστάσεις Αντλητικές εγκαταστάσεις
Οι δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα που ασκούνται στην περιοχή αφορούν κυρίως τη γεωργία, τη βόσκηση και τις δασικές δραστηριότητες (π.χ. μελισσοκομία και δασοπροστασία). Για την εξυπηρέτηση των γεωργικών και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων εντοπίζονται αντλητικές εγκαταστάσεις κα συναφής βοηθητικές εγκαταστάσεις, σύμφωνα με τις επιτρεπόμενες χρήσεις και ρυθμίσεις της αρχαιολογίας λόγω κήρυξης της περιοχής ως αρχαιολογική ζώνη προστασίας Α. Εντός της περιοχής δεν ασκείται δασοκομική διαχείριση. Με σκοπό την εξυπηρέτηση και διευκόλυνση άσκησης της κτηνοτροφίας επιτρέπεται η κατασκευή και λειτουργία βασικής υποδομής, όπως στάβλων, παραδοσιακών μαντριών, στεγάστρων, ποτιστρών, μετά από σχετική αδειοδότηση από τις αρμόδιες υπηρεσίες, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

24.8. Βόσκηση

Η βόσκηση αποτελεί μέσο διαχείρισης των τύπων οικοτόπων και των ενδιαιτημάτων των ειδών και ως εκ τούτου θα πρέπει να προβλέπεται ως επιτρεπόμενη χρήση ακόμη και στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης. Οι δυνητικές περιοχές απαγόρευσης της βόσκησης (ολική ή χρονική) ή η απαγόρευση βόσκησης συγκεκριμένων ειδών, καθώς και οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση της δραστηριότητας, δύναται να προσδιοριστούν μόνο από το Σχέδιο Διαχείρισης Βόσκησης που θα στηρίζεται στα αποτελέσματα μελέτης βοσκοϊκανότητας και βοσκοφόρτωσης και θα λαμβάνει υπόψη τις ειδικότερες ανάγκες για τη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου. Η χωρίς ρύθμιση άσκηση της βόσκησης μπορεί να οδηγήσει σε υποβάθμιση της δομής τύπων οικοτόπων ή σε πίεση των πληθυσμών ειδών χλωρίδας και πανίδας. Υπερβολική ή ανισοκατανεμημένη, χωρικά ή χρονικά, βόσκηση μπορεί να οδηγήσει σε υπερβόσκηση ευαίσθητων τύπων οικοτόπων ή σε πίεση πληθυσμών ειδών χλωρίδας.

Η κτηνοτροφία αποτελεί μία παραδοσιακή δραστηριότητα του πρωτογενούς τομέα που συνάδει με τη βιώσιμη ανάπτυξη αλλά και τις ανάγκες διαχείρισης με σκοπό τη διατήρηση των προστατευόμενων τύπων οικοτόπων και ειδών, εφόσον ρυθμιστεί κατάλληλα.

Μέχρι την ολοκλήρωση και έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης, η δραστηριότητα ασκείται στα σημερινά επίπεδα βοσκοφόρτωσης, ώστε να διατηρηθεί η υφιστάμενη ισορροπία και να αποφευχθεί η διατάραξη της δραστηριότητας χωρίς την ύπαρξη επαρκών στοιχείων. Κατά τη μεταβατική αυτή περίοδο, δύναται να θεσπιστούν προσωρινοί χωρικοί ή χρονικοί περιορισμοί, είτε για την άρση πιέσεων σε συγκεκριμένα είδη και τύπους οικοτόπων είτε για την ενίσχυση της αντιπροσωπευτικότητας ορισμένων τύπων οικοτόπων. Οι περιορισμοί αυτοί θα εγκρίνονται από τη Μονάδα Διαχείρισης, κατόπιν τεκμηρίωσης μέσω των αποτελεσμάτων του προγράμματος παρακολούθησης ή σχετικών δράσεων του Σχεδίου Διαχείρισης, εξασφαλίζοντας έτσι προσαρμοστική και τεκμηριωμένη διαχείριση της βόσκησης.

24.11. Θήρα

Τμήμα της ΖΠΦ-01 στη θέση «Καστράκι» έχει καθοριστεί ως χώρος εκγύμνασης κυνηγετικών σκύλων σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 199900/11-9-2019 Δασαρχείου Κορίνθου. Προτείνεται η διατήρηση της σχετιζόμενη με το κυνήγι δραστηριότητας εκγύμνασης σκύλων με τους όρους και προϋποθέσεις που ορίζονται στην οικεία απόφαση του Δασαρχείου Κορίνθου. Η περιοχή είναι χαρακτηρισμένη ως αρχαιολογικός χώρος (Κάστρο Ακροκορίνθου, Ζώνη Α) και η θήρα δεν επιτρέπεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

26.12. Γραμμικές υποδομές μεταφορών

26.12.1. Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων) (δυνατότητα εξειδίκευσης βάσει της οικείας νομοθεσίας)

Το υφιστάμενο οδικό δίκτυο της περιοχής, ως επι το πλείστον, εξυπηρετεί τις ανάγκες του αρχαιολογικού χώρου είτε αυτές αφορούν σε έργα της αρχαιολογικής υπηρεσίας είτε αφορούν τη φύλαξή του χώρου από τις αρμόδιες αρχές και διευκολύνει την πρόσβαση των επισκεπτών στον αρχαιολογικό χώρο, αλλά και την αναψυχή. Επιπλέον αυτών, δεδομένου ότι στην περιοχή εντοπίζονται καλλιεργούμενες εκτάσεις, το υπάρχων δίκτυο εξυπηρετεί και τους κατοίκους της περιοχής για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων.

Εντός της θεσμοθετημένης Ζώνης Προστασίας Α, του Κάστρου της Ακροκορίνθου, σύμφωνα με την κήρυξη αυτής (ΦΕΚ 7/ΑΑΠ/3-10-2006) απαγορεύεται η διάνοιξη νέων οδών και επιτρέπεται μόνο η συντήρηση των υφισταμένων χωρίς δυνατότητα μελλοντικής διαπλάτυνσης ή ασφαλτόστρωσης. Κάθε εργασία χάραξης (στις περιοχές εκτός της Ζώνη Α), συντήρησης και βελτίωσης του οδικού δικτύου θα πρέπει να γίνεται κατόπιν έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, διασφαλίζοντας τη μέγιστη προστασία της περιοχής και του προστατευτέου αντικείμενου, από απώλεια σημαντικών τύπων οικοτόπων, αλλά και σημαντικών ενδιαιτημάτων ειδών, καθώς και από τις επιπτώσεις της φάσης κατασκευής.

Ο αλόγιστος περαιτέρω κατακερματισμός των οικοσυστημάτων και του τοπίου, που δύναται να επιφέρει αρνητικές επιπτώσεις στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων και δεν συνάδει με τους διαχειριστικούς στόχους της περιοχής, αποφεύγεται ήδη λόγω της απαγόρευσης διάνοιξης νέου οδικού δικτύου στη Ζώνη Αρχαιολογικής Προστασίας Α, η οποία καλύπτει και το μεγαλύτερο τμήμα της προστατευόμενης περιοχής. Το γεγονός αυτό παρέχει σημαντικό βαθμό προστασίας για τα είδη πανίδας, τους τύπους οικοτόπων αλλά και εν γένει για το σύνολο των οικοσυστημάτων της περιοχής και των προστατευτέων αντικειμένων που απαντώνται εντός των ζωνών.

26.12.4. Ποδηλατόδρομοι

26.12.6. Μονοπάτια (πεζών)

Τα μονοπάτια και οι ποδηλατοδρόμοι αποτελούν υποδομές που υποστηρίζουν τις θεματικές και περιηγητικές διαδρομές, οι οποίες αποτελούν τάση ανάπτυξης και προώθησης του εναλλακτικού τουρισμού τόσο στην Ελλάδα, όσο και διεθνώς. Τα μονοπάτια χρησιμοποιούνται για πεζοπορία και αναψυχή, καθώς και για πρόσβαση, χωρίς μηχανοκίνητα μέσα, σε σημεία ενδιαφέροντος φυσικού, ιστορικού ή πολιτιστικού περιβάλλοντος. Ταυτόχρονα, συμβάλλουν στην ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού στην προβολή της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και στην ευαισθητοποίηση των επισκεπτών σε θέματα προστασίας.

Τα μονοπάτια και οι ποδηλατόδρομοι αποτελούν υποδομές που εξυπηρετούν την επισκεψιμότητα της περιοχής ως σημαντικό αρχαιολογικό χώρο αλλά και την άσκηση δραστηριοτήτων ερμηνείας και ανάδειξης του περιβάλλοντος, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού που συνάδουν με την οικολογική αξία των περιοχών και την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης. Ως εκ τούτου δύναται να επιτρέπεται η χρήση υφιστάμενων υποδομών ή η διαμόρφωση νέων, εφόσον διατηρείται η ακεραιότητα της περιοχής, μετά από σχετική μελέτη και

προδιαγραφές που διασφαλίζουν τόσο την ασφάλεια των πολιτών κατά τη χρήση τους όσο και τη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου.

Η ύπαρξη τέτοιων υποδομών εκτιμάται ότι θα ενισχύσει την προστασία της περιοχής, μέσω: α) της ανάπτυξης ενός ολοκληρωμένου σχεδίου κίνησης επισκεπτών με αποφυγή μηχανοκίνητων οχημάτων, β) της συμβολής στην ανάπτυξη της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης των επισκεπτών και γ) της συνέργειας αυτών των χρήσεων με άλλες δράσεις και υποδομές περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης δ) της ανάδειξης της πολιτιστικής αξίας της περιοχής.

(48.2) Α) Οι κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, μετά των παραρτημάτων αυτών (υπέργειων και υπόγειων)

Προτείνεται να επιτρέπονται εργασίες συντήρησης, βελτίωσης, αποκατάστασης, και εκσυγχρονισμού λειτουργικών δικτύων υποδομών και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας σε όλη την περιοχή, για την κάλυψη τυχόν άλλων υφιστάμενων δικτύων. Σε κάθε περίπτωση η εγκατάσταση νέων δικτύων, η οποία επιτρέπεται μόνο εντός των ΖΒΔΦΠ-01 και ΖΒΔΦΠ-02, θα πρέπει να αποφεύγεται και να εξετάζεται μόνο στην περίπτωση που κριθεί απολύτως αναγκαίο και σκόπιμο και έχουν αποκλειστεί άλλες εναλλακτικές εκτός προστατευόμενης περιοχής, λαμβάνοντας πάντα υπόψη τους όρους και περιορισμούς της αρχαιολογικής νομοθεσίας.

Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός

Η περιοχή αποτελεί σημαντικό πόλο έλξης της χώρας και δέχεται μεγάλο αριθμό επισκεπτών που αλληλοεπιδρά με τη φύση και τα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος. Στο Κάστρο της Ακροκορίνθου εντοπίζεται σχετικά πυκνό δίκτυο μονοπατιών για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών και την περιήγηση αυτών σε μνημεία από την κλασική περίοδο καθώς και βυζαντινά, ενετικά και οθωμανικά. Οι επισκέπτες, μέσω του δικτύου των μονοπατιών, έχουν τη δυνατότητα να περιηγηθούν στο κάστρο Ακροκορίνθου το οποίο αποτελεί τυπικό δείγμα φρουριακής αρχιτεκτονικής, καθώς και να εισέλθουν στο εσωτερικό του όπου σώζονται ερείπια ναών, κρήνες, υπόγεια βυζαντινή δεξαμενή με πεσσούς και καμάρες από πλίνθους, πηγή Άνω Πειρήνης, ναός της Αφροδίτης κ.ά. Ενώ στις βόρειες υπώρειες του λόφου Ακροκορίνθου, βρίσκονται τα ερείπια της Αγοράς της αρχαίας πόλης της Κορίνθου με μνημειακά κτίσματα, τον επιβλητικό αρχαϊκό ναό του Απόλλωνα και το Μουσείο. Πληθώρα περιπατητικών και φυσιολατρικών συλλόγων επισκέπτονται την περιοχή προκειμένου να περιηγηθούν στον αρχαιολογικό χώρο.

Η ανάπτυξη ήπιων εναλλακτικών μορφών τουρισμού (περιηγητικού και περιπατητικού τουρισμού, πολιτιστικού - θρησκευτικού τουρισμού) αποτελούν μία βιώσιμη αναπτυξιακή δυνατότητα της περιοχής. Σε κάθε περίπτωση η βιώσιμη διαχείριση της περιοχής προϋποθέτει την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού με τρόπο που να διασφαλίζεται η ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων στη φύση και να προστατεύεται το περιβάλλον.

4.3.6.6 Εκτίμηση και αξιολόγηση επιπτώσεων στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρα Λεωνιδίου» (ΠΠΒ-06)/ Ρυθμίσεις, τεκμηρίωση, εκτίμηση επιπτώσεων

(1) Κατοικία (με διαφοροποίηση ανά ζώνη σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018)
Στην περιοχή του Λεωνιδίου οι ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων αποτελούνται από εκτεταμένες ιδιωτικές, κυρίως αγροτικές εκτάσεις, με διάσπαρτη αραιή δόμηση, εκτός των ορίων και στην ευρύτερη περιοχή συγκροτημένων οικισμών, σε παραθαλάσσιες εκτάσεις με τουριστική ανάπτυξη, αλλά και στην ευρύτερη πεδινή περιοχή. Αντίστοιχα στον Πάρνωνα, οι ΖΒΔΦΠ αφορούν ζώνες γύρω από τους ημιορεινούς και ορεινούς οικισμούς και περιοχές με οικοτουριστική ανάπτυξη. Σκοπός των ζωνών βιώσιμης ανάπτυξης είναι η αρμονική συνύπαρξη της διαχείρισης των φυσικών πόρων με την ανάπτυξη και τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες. Τυχόν οριζόντια απαγόρευση αξιοποίησης της ιδιωτικής περιουσίας για την ανέγερση κατοικίας θα οδηγούσε σε μείωση της αξίας της ιδιοκτησίας και απουσία κοινωνικής αποδοχής για την προστασία της περιοχής. Δυνητικές επιπτώσεις στη βιώσιμη διαχείριση της περιοχής και στην αλλοίωση των χρήσεων γης και του τοπίου εκτιμάται ότι αποφεύγονται λόγω: α) της μη δυνατότητας αλλαγής χρήσης των εκτάσεων που διέπονται από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας, β) στις προϋποθέσεις για το ελάχιστο όριο αρτιότητας και κατάτμησης που απαιτείται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, γ) χωροταξικούς περιορισμούς της περιοχής, δ) στην αδυναμία δόμησης σε απομακρυσμένες από τους οικιστικούς ιστούς δόμηση, λόγω έλλειψης υποδομών. Σε ότι αφορά την εγκατάσταση και συντήρηση λυόμενων ξύλινων κτιρίων για τη στέγαση προσωπικού ασφαλείας και εργαζομένων σε ορεινές περιοχές, αυτή κρίνεται απαραίτητη τόσο σε μέρος των ΖΠΦ, όσο και στις ΖΔΟΕ (κατά παρέκκλιση του ΠΔ 59/2018), δεδομένου ότι πρόκειται για ορεινό όγκο και η χρήση συνάδει με την προστασία και τη βέλτιστη διαχείριση του προστατευτέου αντικειμένου. Λυόμενες ξύλινες κατοικίες για την εξυπηρέτηση των εργαζομένων στο δάσος και τη φύλαξη υπάρχουν ήδη στην περιοχή, ενώ πρόσθετες ανάγκες δύναται να προκύψουν στο μέλλον. Σε ότι αφορά τα χειρόπτερα, η ειδική ρύθμιση που αφορά στις ανακαινίσεις και κατεδαφίσεις των κτιρίων κρίνεται πολύ σημαντική για τη διατήρηση των χειροπτέρων που συχνά σχηματίζουν αναπαραγωγικές αποικίες σε ανθρώπινες κατασκευές. Όπως αναλύθηκε και στην ενότητα 2.3.1.5 η εκδίωξη και θανάτωση ατόμων κατά την ανακαίνιση εγκαταλελειμμένων κτιρίων ή άλλων χώρων που μπορεί να χρησιμοποιούνται περιστασιακά (π.χ. αποθήκες, στάβλοι, κ.ά.) αποτελεί απειλή. Η επιλογή της κατάλληλης εποχής και η λήψη μέτρων κατά την υλοποίηση των εργασιών θα συνεισφέρει στην αποφυγή θανάτωσης ατόμων και την υλοποίηση των εργασιών χωρίς να υπάρχουν σημαντικές επιπτώσεις στη διατήρηση των ειδών χειροπτεροπανίδας.

(2) Κοινωνική Πρόνοια
3.1. Νηπιαγωγεία. / 3.2. Πρωτοβάθμια (Δημοτικά) / 3.3. Δευτεροβάθμια (Γυμνάσια, Λύκεια) / 3.5. Ειδική εκπαίδευση.

Ο οικισμός του Λεωνιδίου έχει μεγάλους περιορισμούς σε ότι αφορά τη δυνατότητα ανάπτυξης χρήσεων, λόγω της υφιστάμενης πυκνής δόμησης και του χαρακτηρισμού του ως ιστορικού τόπου. Ως εκ τούτου είναι σημαντικό στην ευρύτερη περιοχή του Λεωνιδίου, αλλά και στα Πούλιθρα, να υπάρχει δυνατότητα ανάπτυξης χρήσεων που θα εξυπηρετήσουν τόσο τους κατοίκους όσο και τους τουρίστες της περιοχής. Ως εκ τούτου η δυνατότητα για ανέγερση και λειτουργία κτιρίων κοινωνικής πρόνοιας και η εγκατάσταση σχολικών συγκροτημάτων προτείνεται να επιτρέπεται εντός των ΖΒΔΦΠ.

(4) Αθλητικές εγκαταστάσεις (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

Σύμφωνα με το Ν. 2725/1999 όπως ισχύει, οι προβλεπόμενες από το ΠΔ 59/2018 επιτρεπόμενες κοινές αθλητικές εγκαταστάσεις για τις ΖΒΔΦΠ είναι οι ακόλουθες:

- *αα) Ομάδα Α1: Υπαίθριες εγκαταστάσεις χωρίς θεατές ή έως 500 θεατές, στις οποίες διεξάγονται μόνο προπονήσεις*.
- *ββ) Ομάδα Α2: Υπαίθριες εγκαταστάσεις χωρίς θεατές ή έως 500 θεατές, στις οποίες διεξάγονται και αγώνες*.
- *γγ) Ομάδα Β1: Υπαίθριες εγκαταστάσεις από 500 έως 5.000 θεατές, όπου διεξάγονται τοπικοί ή ερασιτεχνικοί αγώνες*.
- *ζζ) Ομάδα Δ: Κλειστές εγκαταστάσεις χωρίς θεατές ή έως 1.000 θεατές*.
- *ηη) Ομάδα Ε1: Κλειστές εγκαταστάσεις με πάνω από 1.000 θεατές, όπου διεξάγονται τοπικοί ή ερασιτεχνικοί αγώνες*.

Σύμφωνα με το Ν. 2725/1999 όπως ισχύει, οι προβλεπόμενες από το ΠΔ 59/2018 επιτρεπόμενες ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις για τις ζώνες ΖΒΔΦΠ είναι οι ακόλουθες:

- *αα) Ομάδα Ζ1: Υπαίθριες μόνιμες εγκαταστάσεις διαμορφωμένες σε φυσικό περιβάλλον, όπως θάλασσα, ποτάμι, λίμνη, δάσος, βουνό, ή σε δημόσιους δρόμους ή σε κοινόχρηστους χώρους πόλεων. Στην ομάδα αυτή ανήκουν, επίσης, τα υπαίθρια και ημιυπαίθρια σκοπευτήρια, οι εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση του αεραθλητισμού καθώς και οι εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση του μηχανοκίνητου αθλητισμού, πλην των υπαγόμενων στην ομάδα Η της υποπερίπτωσης ββ΄ της περίπτωσης β΄ της παρούσας παραγράφου εφόσον είναι μόνιμες*.
- *Ομάδα Ζ2: Προσωρινές εγκαταστάσεις ή διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων σε φυσικό περιβάλλον, όπως θάλασσα, ποτάμι, λίμνη, δάσος, βουνό, ή σε δημόσιους δρόμους ή σε κοινόχρηστους χώρους πόλεων. Στην ομάδα αυτή ανήκουν, επίσης, τα υπαίθρια και ημιυπαίθρια σκοπευτήρια, οι εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση του αεραθλητισμού καθώς και οι εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση του μηχανοκίνητου αθλητισμού, πλην των υπαγόμενων στην ομάδα Η της υποπερίπτωσης ββ΄ της περίπτωσης β΄ της παρούσας παραγράφου εφόσον είναι προσωρινές*

- *ββ) Ομάδα Η: Υπαίθριες εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής της παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014 (Α΄ 155) (χιονοδρομικά κέντρα, αυτοκινητοδρόμια κ.λπ.).*
- *γγ) Ομάδα Θ1: Προσωρινές διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων εντός αθλητικής εγκατάστασης, η οποία διαθέτει άδεια λειτουργίας για άλλο άθλημα (υπαίθριες εγκαταστάσεις).*
- *δδ) Ομάδα Θ2: Προσωρινές διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων εντός αθλητικής εγκατάστασης, η οποία διαθέτει άδεια λειτουργίας για άλλο άθλημα (κλειστές εγκαταστάσεις).*

εε) Ομάδα Ι: Προσωρινές διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων εντός αθλητικής εγκατάστασης, η οποία υπάγεται στο άρθρο 32 του ν. 2725/1999 και διαθέτει άδεια λειτουργίας από την περιφέρεια (ιδιωτικό γυμναστήριο, ιδιωτική σχολή γυμναστικής) ή εντός μη αθλητικής εγκατάστασης (ξενοδοχείο, σχολείο, εκθεσιακό κέντρο κ.λπ.).

Σε ότι αφορά τον Πάρνωνα και τη χαράδρα του Λεωνιδίου, σε αρκετές ορεινές περιοχές αναπτύσσονται τουριστικές δραστηριότητες, οι οποίες ακολουθούν ένα ήπιο πρότυπο ανάπτυξης, χωρίς επιβαρυντικές παρεμβάσεις στο φυσικό περιβάλλον. Οι διαθέσιμοι φυσικοί και πολιτιστικοί πόροι προσφέρονται για την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών ορεινού – φυσιολατρικού τουρισμού, ο οποίος εμφανίζει δυναμική πορεία στην περιοχή και ενισχύει την τοπική οικονομία. Υποστηρίζεται ήδη από ορειβατικά καταφύγια (π.χ. το βασικό ορειβατικό καταφύγιο στη θέση Ασπρόμουσγα), σηματοδοτημένα μονοπάτια (μεταξύ των οποίων το Εθνικό μονοπάτι Ο33), ορεινές διαδρομές για πεζοπορία, σηματοδοτούμενες ορεινές ποδηλατικές διαδρομές και αναρριχητικά πεδία (κυρίως στη χαράδρα του Λεωνιδίου, αλλά και στον Πάρνωνα). Στις ζώνες με μεγαλύτερο υψόμετρο, αναπτύσσονται εναλλακτικές τουριστικές δραστηριότητες (περιπατητικός – ορειβατικός τουρισμός, οικοτουρισμός), αξιοποιώντας το φυσικό πλούτο και τα ιδιαίτερα φυσικά χαρακτηριστικά της περιοχής (δάση, φαράγγια, υψηλές κορυφές, ποτάμια κ.λπ.), ενώ διεξάγονται αγώνες στη φύση (για παράδειγμα ο αγώνας ορεινού τρεξίματος Κρόνιο Πέρασμα).

Σε ότι αφορά την ευρύτερη περιοχή του Λεωνιδίου (GR2520005), η περιοχή αποτελεί σημαντικό πόλο έλξης για σημαντικό αριθμό επισκεπτών που αλληλοεπιδρούν με τη φύση και τα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος. Ο αθλητικός τουρισμός, ο τουρισμός περιπέτειας, καθώς και οι δραστηριότητες αναψυχής που συνδέονται με τον οικοτουρισμό, αποτελούν στοιχεία του τουρισμού υπαίθρου, ο οποίος περιλαμβάνει μια ομάδα δραστηριοτήτων, υποδομών και υπηρεσιών εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Η ανάπτυξή εναλλακτικών δραστηριοτήτων αξιοποιεί το φυσικό περιβάλλον χωρίς να απαιτεί μεγάλης κλίμακας έργων υποδομής και παρεμβάσεις. Το Λεωνίδιο αποτελεί έναν από τους πιο δημοφιλείς αναρριχητικούς προορισμούς της Ελλάδας . Σήμερα θεωρείται από τις μεγαλύτερες σε εξέλιξη αναρριχητικές περιοχές σε Ελλάδα και Ευρώπη καθώς αριθμεί πάνω από 800 διαδρομές με εύρος δυσκολίας από 4α έως 9α.

Ο οικοτουρισμός, ασκείται σε οικολογικά αξιόλογες και ως επί το πλείστον προστατευόμενες περιοχές, ο οποίος αντίθετα από το μαζικό τουρισμό, υπό κατάλληλες ρυθμίσεις, δεν υπερβαίνει τη φέρουσα ικανότητα της περιοχής, αλλά ταυτόχρονα προωθεί ενεργά την προστασία της φύσης και του πολιτιστικού περιβάλλοντος, ενώ συνεισφέρει στη διατήρηση της συνοχής του

κοινωνικού ιστού. Επιπρόσθετα, οι ήπιες αθλητικές δραστηριότητες στη φύση, σε συνδυασμό με υποστηρικτικές υποδομές ενημέρωσης (πινακίδες, κιόσκια, κ.λπ.) προάγουν την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση και αποτελούν συμβατές δραστηριότητες βιώσιμης ανάπτυξης της περιοχής.

Ως εκ τούτου η ανάπτυξη υποδομών στήριξης υπαίθριων αθλητικών δραστηριοτήτων και ορεινού αθλητισμού (κατηγορία Ζ2 ειδικών αθλητικών εγκαταστάσεων Ν. 2725/1999) αποτελούν υποδομές που συνάδουν με τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής και προτείνεται να επιτρέπονται εκτός των ΖΒΔΦΠ και στις ΖΠΦ και ΖΔΟΕ (κατά παρέκκλιση των οριζόμενων στο ΠΔ 59/2018). Σε κάθε περίπτωση οι εγκαταστάσεις και η άσκηση των δραστηριοτήτων θα πρέπει να διασφαλίζουν την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος από κάθε δραστηριότητα ή επέμβαση που θα μπορούσε να μεταβάλει ή να αλλοιώσει τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξη του οικοσυστήματος, καθώς και την αποφυγή ενεργειών που δύναται να επιφέρουν καταστροφή, φθορά ή αλλοίωση των στοιχείων του οικοσυστήματος. Τυχόν επιπτώσεις στη διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων δύναται να προβλεφθούν από ειδικότερους όρους και ρυθμίσεις του Σχεδίου Διαχείρισης (όπως για παράδειγμα το κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναρριχητικών δραστηριοτήτων).

Από τις σχετικές προβλέψεις εξαιρούνται οι υποδομές και οι αγώνες μηχανοκίνητου αθλητισμού, δεδομένου ότι εκτιμάται πως θα επιφέρει επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα και την αξία της προστατευόμενης περιοχής, όπως: α) οχλήσεις ειδών πανίδας λόγω των αυξημένων επιπέδων θορύβου, ειδικά κατά την αναπαραγωγική περίοδο, β) όχληση και κίνδυνος ατυχημάτων χρηστών της περιοχής (ορειβάτες, περιπατητές), γ) πρόκληση ζημιών σε τμήματα του δικτύου μονοπατιών. Επίσης οι μηχανοκίνητοι αγώνες δεν συνάδουν με την ήπια οικοτουριστική ανάπτυξη που προτείνεται για την περιοχή.

Σε ότι αφορά τη δημιουργία αθλητικών εγκαταστάσεων (χρήση «4.1 Μικρές αθλητικές εγκαταστάσεις (κατηγορίες Α1, Α2, Β1, Δ, Ε1)»), εκτός των υφιστάμενων, νέες προτείνεται να χωροθετούνται εντός των οικισμών της περιοχής ή – σε περίπτωση αδυναμίας – πλησίον των οικισμών (εντός ΖΒΔΦΠ), ώστε να εξυπηρετούν τους κατοίκους, να διασφαλίζουν τη συνοχή των χρήσεων και να αποφεύγεται η όχληση των ειδών πανίδας, συμπεριλαμβανομένης της ορνιθοπανίδας, και η διάσπαση των ενδιαιτημάτων της προστατευόμενης περιοχής. Σε ότι αφορά τις κλειστές κτιριακές εγκαταστάσεις, η χρήση συνάδει με οικιστικές ζώνες. Λοιπές υποδομές στήριξης των υπαίθριων αθλητικών δραστηριοτήτων θα πρέπει να επιτρέπονται, δεδομένου ότι υποστηρίζουν και ενισχύουν τις αθλητικές δραστηριότητες στη φύση και τον αθλητικό τουρισμό που συνδυάζεται με τον οικοτουρισμό. Εντός των ΖΔΟΕ δεν υπάρχουν υφιστάμενες αθλητικές εγκαταστάσεις, ούτε οικισμοί (εξαιρούνται της ζωνοποίησης). Ως εκ τούτου δε βρίσκει εφαρμογή η χρήση «4.1 Μικρές αθλητικές εγκαταστάσεις (κατηγορίες Α1, Α2, Β1, Δ, Ε1)», όπως αυτή προτείνεται ανωτέρω να προσδιοριστεί και να ρυθμιστεί για την περιοχή.

Ειδικά για την αναρρίχηση κρίνεται σκόπιμη η ρύθμιση της δραστηριότητας για την αποφυγή επιπτώσεων στη διατήρηση του Τ.Ο. 8210, των προστατευόμενων, σπάνιων και απειλούμενων ειδών χλωρίδας σε βραχώδη ενδιαιτήματα και ειδικά του είδους *Centaurea leonidia*. Ο Τ.Ο. 8210 φιλοξενεί πλήθος ενδημικών και προστατευόμενων φυτών. Ο τουρισμός και η αναψυχή αποτελούν σημαντική απειλή για πλήθος προστατευόμενων ειδών χλωρίδας (Ballantyne and

Pickering, 2013). Έχει παρατηρηθεί πως οι φυτοκοινότητες σε κατακόρυφα βράχια επηρεάζονται σημαντικά από την εντατική αναρρίχηση (Camp and Knight, 1998) με κοινότερα και λιγότερο σημαντικά φυτά να κυριαρχούν περισσότερο σε θέσεις που πραγματοποιείται αναρρίχηση (Müller *et al.*, 2004). Στην περιοχή έχουν καταγραφεί πιέσεις / απειλές στον Τ.Ο. 8210 στην περιοχή των αναρριχητικών πεδίων. Σε ότι αφορά το είδος χλωρίδας *Centaurea leonidia* η ανάπτυξη οργανωμένων αναρριχητικών δραστηριοτήτων στους ίδιους απόκρημνους ασβεστολιθικούς βράχους που φύεται το φυτό (Κοκκινόβραχος, Μονή Σίντζας) δημιουργεί σημαντικές πιέσεις και απειλές στους υποπληθυσμούς του. Επισημαίνεται επίσης ότι συνήθως η αναρριχητική δραστηριότητα δεν είναι στατική σε μία μόνο περιοχή και δεν περιλαμβάνει συγκεκριμένες αναρριχητικές διαδρομές αλλά αναπτύσσεται σε βάθος χρόνου και επεκτείνεται στη διάνοιξη νέων διαδρομών που μπορεί να επηρεάσουν περισσότερες φυτικές ομάδες του είδους.

(8) Περίθαλψη (με διαφοροποίηση ανά ζώνη σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018)

Οι Μονάδες Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης έχουν σκοπό την τοποθέτηση και ψυχιατρική παρακολούθηση, σε χώρους διαβίωσης, θεραπείας και υποστήριξης, για μακρόχρονη ή βραχεία παραμονή των ατόμων με ψυχικές διαταραχές και σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα, όταν δεν έχουν στέγη ή κατάλληλο οικογενειακό περιβάλλον. Οι Ξενώνες αναπτύσσουν δραστηριότητες Κοινωνικής Αποκατάστασης και συμμετέχουν από κοινού με άλλα νομικά πρόσωπα της περιοχής τους σε δραστηριότητες πολιτιστικές και εκπαιδευτικές, καθώς και κοινωνικής και επαγγελματικής επανένταξης. Στα Προστατευμένα Εργαστήρια και τα Εργαστήρια Επαγγελματικής Εκπαίδευσης παρέχονται υπηρεσίες για την απόκτηση λειτουργικών, μαθησιακών και επαγγελματικών δεξιοτήτων στα άτομα με χρόνιες ψυχικές διαταραχές και σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα από το κατάλληλο προσωπικό με σκοπό τη θεραπεία, την κοινωνική επανένταξη και την τοποθέτησή τους στην ελεύθερη ή προστατευμένη αγορά εργασίας ή σε Κοινωνικούς Συνεταιρισμούς Περιορισμένης Ευθύνης ή άλλες μορφές κοινωνικών ή δημοτικών επιχειρήσεων. Οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης (Κοι.Σ.Π.Ε.) αποβλέπουν στην κοινωνικο-οικονομική ενσωμάτωση και επαγγελματική ένταξη των ατόμων με σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα και των ατόμων με προβλήματα εξάρτησης που έχουν ενταχθεί και παρακολουθούν προγράμματα κοινωνικής επανένταξης και συμβάλλουν στη θεραπεία τους και στην κατά το δυνατόν οικονομική τους αυτάρκεια.

Οι ανωτέρω μονάδες και δομές, αποτελούν ειδικές δομές υγείας που μπορούν να εγκατασταθούν ή δραστηριοποιηθούν εντός της περιοχής και να επωφεληθούν για την ικανοποίηση των σκοπών τους από τις δυνατότητες και την αξία της περιοχής και συγκεκριμένα: α) την παροχή δυνατοτήτων για εκπαίδευση και άσκηση παραδοσιακών δραστηριοτήτων (γεωργία, κτηνοτροφία, μελισσοκομία, επεξεργασία τοπικών προϊόντων), β) την περιβαλλοντική εκπαίδευση / ευαισθητοποίηση, γ) τη συμμετοχή σε εθελοντικές δράσεις για το περιβάλλον, καθώς και δ) την ανάπτυξη δραστηριοτήτων (αναψυχής – άθλησης) που σχετίζονται με τη φύση, την πολιτιστική αξία και τις παραδόσεις της περιοχής, παρέχοντας ταυτόχρονα σημαντικά θεραπευτικά οφέλη. Τα φυσικά οικοσυστήματα είναι γνωστό ότι παίζουν σημαντικό ρόλο στην υποστήριξη της σωματικής και ψυχικής υγείας παρέχοντας δυνατότητες για υπαίθριες δραστηριότητες, αναψυχή και χαλάρωση. Ως εκ τούτου, λόγω της φύσης τους, οι ανωτέρω μονάδες δεν προτείνεται να

αποκλειστούν οριζόντια. Παρ' όλα αυτά, η εγκατάσταση νέων κτιριακών εγκαταστάσεων προτείνεται να επιλέγεται μόνο στις περιπτώσεις που κρίνεται απολύτως αναγκαίο για την εξυπηρέτηση του σκοπού της μονάδας και εφόσον υπάρχει αδυναμία χωροθέτησης εκτός ζώνης.

Σε ότι αφορά τις υπόλοιπες δομές περίθαλψης κρίνεται σκόπιμη η χωροθέτησή τους στις εντός οικισμών περιοχές ή εκτός προστατευόμενης περιοχής, λαμβάνοντας υπόψη: α) την ύπαρξη αρκετών οικισμών εντός της προστατευόμενης περιοχής, β) τη σύνδεση της περιοχής με μεγάλα αστικά κέντρα και πόλη και γ) τη χρηστικότητα χωροθέτησης των μονάδων περίθαλψης εντός πόλεων και οικισμών και δ) τις επιπτώσεις στο τοπίο και το προστατευτέο αντικείμενο από την ανέγερση κτιριακών εγκαταστάσεων, καθώς και των αναγκαίων συνοδών υποδομών σε εκτός σχεδίου περιοχή.

Σε αντίθεση με τους υπόλοιπους οικισμούς της περιοχής, ο οικισμός του Λεωνιδίου έχει μεγάλους περιορισμούς σε ότι αφορά τη δυνατότητα ανάπτυξης χρήσεων, λόγω της υφιστάμενης πυκνής δόμησης και του χαρακτηρισμού του ως ιστορικού τόπου. Ως εκ τούτου είναι σημαντικό στην ευρύτερη περιοχή του Λεωνιδίου, αλλά και στα Πούλιθρα, να υπάρχει δυνατότητα ανάπτυξης χρήσεων που θα εξυπηρετήσουν τόσο τους κατοίκους όσο και τους τουρίστες της περιοχής. Συνεπώς, κρίνεται σκόπιμο να υπάρχει η δυνατότητα ανέγερσης και λειτουργίας Μονάδων περίθαλψης όλων των κατηγοριών, στην ευρύτερη περιοχή των εν λόγω οικισμών.

(10) Εμπόριο και παροχή προσωπικών υπηρεσιών (με διαφοροποίηση ανά ζώνη σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018)

Στην περιοχή του Λεωνιδίου οι ΖΒΔΦΠ αποτελούνται από εκτεταμένες ιδιωτικές, κυρίως αγροτικές εκτάσεις, με διάσπαρτη αραιή δόμηση, αλλά και περιοχές με οικιστική και τουριστική χρήση. Στον Πάρνωνα οι ΖΒΔΦΠ αποτελούν ουσιαστικά ζώνες περιμετρικά των διάσπαρτων οικισμών, αρκετοί εκ των οποίων αποτελούν τουριστικούς πόλους.

Παρότι η εκτεταμένη εγκατάσταση εμπορικών χρήσεων θα οδηγήσει σε αλλοίωση της φυσιογνωμίας και των χρήσεων της περιοχής, με κατ' επέκταση επιπτώσεις στα ενδιαιτήματα ειδών πανίδας, αλλά και στη συνολική φυσιογνωμία και αξία της περιοχής, κρίνεται ανέφικτη στα πλαίσια της παρούσας η οριζόντια απαγόρευση της χρήσης σε περιοχές με έντονη ανάπτυξη τουριστικών υποδομών, αλλά και κατά θέσεις οικιστική χρήση. Η λειτουργία εμπορικών καταστημάτων προτείνεται να περιορίζεται αποκλειστικά σε είδη καθημερινών αναγκών των επισκεπτών και κατοίκων (π.χ. τρόφιμα) και μόνο εφόσον μία περιοχή με έντονη τουριστική ανάπτυξη και υποδομές, δεν μπορεί να εξυπηρετηθεί (λόγω απόστασης) από τον πλησιέστερο οικισμό. Η ελεύθερη εγκατάσταση λοιπών εμπορικών καταστημάτων (π.χ. ρουχισμού, ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης κ.λπ.) καθώς και λοιπόν εμπορικών χρήσεων (υπεραγορών, καταστημάτων παροχής προσωπικών υπηρεσιών, πολυκαταστημάτων κ.λπ.) θα πρέπει να χωροθετούνται εντός οικισμού, διασφαλίζοντας το τοπίο και τη φυσιογνωμία της περιοχής, αποφεύγοντας την όχληση ειδών πανίδας και ενισχύοντας ταυτόχρονα τη συνεκτικότητα, ζωτικότητα και ανάπτυξη των οικισμών της περιοχής.

Επιπρόσθετα, δεδομένης της φυσιογνωμίας και των χρήσεων των περιοχών, η εγκατάσταση λοιπών εμπορικών χρήσεων (επιπλέον των απαραίτητων για την εξυπηρέτηση καθημερινών αναγκών) δεν κρίνεται σκόπιμη για τους εξής λόγους: α) δεν υπάρχουν και δεν αναμένεται να αναπτυχθούν χρήσεις που χρήζουν εξυπηρέτησης από εμπορικά καταστήματα β) πλησίον των ΖΒΔΦΠ υπάρχουν οικισμοί που μπορούν να εξυπηρετήσουν τις όποιες ανάγκες γ) θα αλλοιωθεί η φυσιογνωμία και οι χρήσεις της περιοχής. δ) θα δημιουργηθεί διάσπαση των ενδιαιτημάτων και όχληση των ειδών πανίδας.

Σε αντίθεση με τους υπόλοιπους οικισμούς της περιοχής, ο οικισμός του Λεωνιδίου έχει μεγάλους περιορισμούς σε ότι αφορά τη δυνατότητα ανάπτυξης χρήσεων, λόγω της υφιστάμενης πυκνής δόμησης και του χαρακτηρισμού του ως ιστορικού τόπου. Ως εκ τούτου είναι σημαντικό στην ευρύτερη περιοχή του Λεωνιδίου, αλλά και στα Πούλιθρα, να υπάρχει δυνατότητα ανάπτυξης χρήσεων που θα εξυπηρετήσουν τόσο τους κατοίκους όσο και τους τουρίστες της περιοχής. Συνεπώς, κρίνεται σκόπιμο να υπάρχει η δυνατότητα ανέγερσης και λειτουργίας εμπορικών καταστημάτων, καταστημάτων παροχής προσωπικών υπηρεσιών και υπεραγορών τροφίμων, στην ευρύτερη περιοχή των εν λόγω οικισμών.

(12) Εστίαση (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

(13) Αναψυκτήρια (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

(14) Αναψυχή – Κέντρα διασκέδασης

Σε ότι αφορά τις ΖΒΔΦΠ: Στον Πάρνωνα οι ΖΒΔΦΠ αφορούν εκτάσεις περιμετρικά των ορεινών και ημιορεινών οικισμών της περιοχής, καθώς και θέσεις με τουριστική ανάπτυξη εν γένει. Σε ότι αφορά το Λεωνίδιο οι ζώνες αποτελούνται από εκτεταμένες ιδιωτικές, κυρίως αγροτικές εκτάσεις, με διάσπαρτη αραιή δόμηση, αλλά και περιοχές με οικιστική και τουριστική χρήση, ειδικά κατά μήκος της παραλιακής ζώνης. Παρότι η εκτεταμένη εγκατάσταση χρήσεων εστίασης και αναψυχής θα οδηγήσει σε αλλοίωση της φυσιογνωμίας και των χρήσεων της περιοχής, με κατ' επέκταση επιπτώσεις στα ενδιαιτήματα ειδών πανίδας, αλλά και στη συνολική αξία και τη φυσιογνωμία της περιοχής, είναι ανέφικτη η οριζόντια απαγόρευση των χρήσεων σε περιοχές με έντονη τουριστική, αλλά και οικιστική χρήση. Καθώς, ο οικισμός του Λεωνιδίου έχει μεγάλους περιορισμούς σε ότι αφορά τη δυνατότητα ανάπτυξης χρήσεων, λόγω της υφιστάμενης πυκνής δόμησης και του χαρακτηρισμού του ως ιστορικού τόπου. Ως εκ τούτου είναι σημαντικό στις ΖΒΔΦΠ της ευρύτερης περιοχή του Λεωνιδίου, αλλά και στα Πούλιθρα, να υπάρχει δυνατότητα ανάπτυξης χρήσεων που θα εξυπηρετήσουν τόσο τους κατοίκους όσο και τους τουρίστες της περιοχής. Συνεπώς, κρίνεται σκόπιμο να υπάρχει η δυνατότητα ανέγερσης και λειτουργίας χώρων εστίαση, αναψυκτήρια και Κέντρα διασκέδασης.

Η εγκατάσταση και λειτουργία αναψυκτήριων προτείνεται να επιτρέπεται στις ΖΔΟΕ και στις ΖΠΦ στην περιοχή του Πάρνωνα και του Λεωνιδίου, σε επιλεγμένες θέσεις που θα καθοριστούν από το Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών, στο πλαίσιο ενός ενιαίου σχεδιασμού οργάνωσης και διακίνησης των επισκεπτών της περιοχής. Ειδικά σε ότι αφορά τις ΖΠΦ, η λειτουργία αναψυκτήριων προτείνεται να επιτρέπεται σε ζώνες που εκτιμάται ότι έχουν μεγαλύτερη επισκεψιμότητα, και σε αυτές που περιλαμβάνουν τμήματα του κεντρικού επαρχιακού οδικού

δικτύου της περιοχής. Στην περιοχή του Μουστού δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση αναψυκτηρίων στις ΖΠΦ και ΖΔΟΕ.

Επισημαίνεται σε ότι αφορά τις ΖΠΦ (για τη χρήση αναψυκτήριων) και τις ΖΔΟΕ (για τη χρήση εστιατορίων και αναψυκτήριων):

Δεδομένης της φυσιογνωμίας και του τοπίου των ζωνών αυτών, των χρήσεων και των φυσικών οικοσυστημάτων που περιλαμβάνουν (ασκεπείς κορυφές, δασικά οικοσυστήματα, φαράγγια, ποτάμια και αγροδασικές εκτάσεις με δραστηριότητες του πρωτογενή τομέα (αγροτοκτηνοτροφικές), η εγκατάσταση αναψυκτήριων (σε κάποιες υποζώνες που έχουν χαρακτηριστεί ως ΖΠΦ) και κέντρων εστίασης (στις ΖΔΟΕ) δεν κρίνεται σκόπιμη για τους εξής λόγους: α) δεν υπάρχουν και δεν θα αναπτυχθούν χρήσεις που να συνάδουν με την εγκατάσταση αναψυκτήριου ή παραδοσιακής ταβέρνας (οικιστικές περιοχές ή περιοχές με τουριστική κίνηση) β) πλησίον των περιοχών αυτών υπάρχουν οικισμοί με μόνιμους κατοίκους και περιοχές με τουριστική ανάπτυξη (ΖΒΔΦΠ) που μπορούν να εξυπηρετήσουν τις όποιες ανάγκες γ) θα αλλοιωθεί η φυσιογνωμία, το τοπίο και οι χρήσεις της περιοχής δ) η τουριστική δραστηριότητα στις ζώνες αυτές αφορά κυρίως τον ορειβατικό, ποδηλατικό, αναρριχητικό, περιηγητικό και πολιτισμικό τουρισμό, δραστηριότητες που, λόγω της φύσης τους, δεν χρειάζονται ενίσχυση με χώρους εστίασης. Αντιθέτως, οι διάσπαρτοι, μοναδικής αρχιτεκτονικής και αισθητικής αξίας οικισμοί της περιοχής αποτελούν τον τελικό προορισμό του ορεινού τουρισμού, για να επισκεφτούν κάποια παραδοσιακή ταβέρνα και να αναπαυθούν σε κάποιο παραδοσιακό ξενώνα. Τα δασικά οικοσυστήματα της περιοχής θα πρέπει να παραμείνουν αδιατάρακτα, χωρίς δόμηση ε) θα δημιουργηθεί διάσπαση των ενδιαιτημάτων και όχληση των ειδών πανίδας.

(15) Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (ν. 4276/2014, Α'155).
(με διαφοροποίηση ανά ζώνη σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018)

Σε ότι αφορά τις ΖΒΔΦΠ: Οι παράκτιες περιοχές του Λεωνιδίου αποτελούν τουριστικό πόλο, ενώ καταγράφεται ήδη ανάπτυξη τουριστικών καταλυμάτων και λοιπών εγκαταστάσεων, στις περιοχές των οικισμών, αλλά και διάσπαρτα στην πεδινή ζώνη. Στον Πάρνωνα τουριστική επισκεψιμότητα και υποδομές για την υποστήριξή της εντοπίζονται συγκεντρωμένα κυρίως στους ορεινούς και ημιορεινούς οικισμούς της περιοχής. Δεδομένου ότι η προστατευόμενη περιοχή αποτελείται από ορεινά χωριά, δασικά οικοσυστήματα, αλπική ζώνη, φαράγγια και ποτάμια, αγροτοκτηνοτροφικές περιοχές και πλήθος πολιτιστικών και θρησκευτικών μνημείων, εκτάσεις φυσικής αξίας και κάλλους, η αποτροπή του μαζικού τουρισμού και η ανάπτυξη ήπιων εναλλακτικών μορφών τουρισμού (φυσιολατρικού, οικοτουρισμού, αγροτουρισμού, περιηγητικού και περιπατητικού τουρισμού, πολιτιστικού - θρησκευτικού τουρισμού, θαλάσσιου τουρισμού, τουρισμού άγριας ζωής κ.ά.) αποτελούν μία βιώσιμη αναπτυξιακή δυνατότητα της περιοχής, Σε κάθε περίπτωση η βιώσιμη διαχείριση της περιοχής προϋποθέτει την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού με τρόπο που να διασφαλίζεται η ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων στα προστατευτέα αντικείμενα.

Η πρόβλεψη για την ανάπτυξη στην περιοχή «πράσινων» καταλυμάτων προσαρμοσμένων στην αρχιτεκτονική και τη φυσιογνωμία της περιοχής, τα οποία θα λειτουργούν με ιδιαίτερη μέριμνα στην προστασία του περιβάλλοντος, εκτιμάται ότι θα ενισχύει στη βιώσιμη οικοτουριστική ανάπτυξη της περιοχής και την αύξηση του εισοδήματος στους κατοίκους των περιοχών, προστατεύοντας ταυτόχρονα τα σημαντικά στοιχεία του προστατευτέου αντικειμένου, τη φυσιογνωμία της περιοχής και τις δραστηριότητες της πρωτογενούς παραγωγής. Ο οικοτουρισμός στην περιοχή θα υποστηριχτεί από τη διαμονή σε καταλύματα παραδοσιακού χαρακτήρα και μικρής δυναμικότητας και θα ενισχυθεί / υποστηριχθεί από την παροχή δυνατοτήτων βιωματικών εμπειριών, μέσα από μια ευρεία ποικιλία δραστηριοτήτων αναψυχής στην ύπαιθρο που συνδέονται είτε με τη γεωργική / κτηνοτροφική παραγωγή, την τοπική γαστρονομία και τα τοπικά προϊόντα και τα πολιτισμικά στοιχεία, είτε με υπαίθριες δραστηριότητες όπως η ορειβασία, η πεζοπορία, η ορεινή ποδηλασία, η αναρρίχηση κ.λπ.,

Το περιγραφόμενο είδος και η μορφή των καταλυμάτων και λοιπών τουριστικών υποδομών, σε συνδυασμό με το φυσικό περιβάλλον και τη βιολογική αξία της περιοχής και τις λοιπές υποδομές υπαίθριας αναψυχής, ευαισθητοποίησης – εκπαίδευσης θα προσφέρουν τη δυνατότητα προβολής της περιοχής με τρόπο ώστε να προσελκύσει φυσιολατρικούς επισκέπτες και οικοτουρίστες και να αξιοποιήσει βιώσιμα τους πόλους έλξης. Εκτιμάται ότι η ποιότητα των υποδομών και υπηρεσιών στην περιοχή θα μπορέσει να μετατρέψει ακόμη και τους περιστασιακούς τουρίστες σε οικοτουρίστες και να τους αφυπνίσει ως προς την προστασία του περιβάλλοντος, μέσω βιωματικών εμπειριών και φυσικά την ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση που θα λάβουν κατά την επίσκεψή τους.

Με αυτό τον τρόπο θα αποφευχθεί ο μαζικός τουρισμός ο οποίος πολλές φορές συνδέεται με αρνητικές επιπτώσεις στις προστατευόμενες περιοχές αλλά και στην τοπική κοινωνία. Θα αναδειχθεί ο φυσικός και πολιτιστικός πλούτος, θα διασφαλιστεί η συνέχιση των παραδοσιακών δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα και θα υπάρξει βιώσιμη διαχείριση και ανάπτυξη. Οι ανωτέρω μορφές τουρισμού αποτελούν βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη, γιατί δεν απαιτούν σημαντικούς οικονομικούς και φυσικούς πόρους, όπως στον μαζικό τουρισμό, ενώ οι ήδη διαθέσιμες πηγές, σε υποδομές, φυσικά, πολιτιστικά, ιστορικά στοιχεία, επαρκούν για να εξυπηρετήσει τις ανάγκες του. Τα οφέλη για την τοπική κοινωνία, εστιάζονται, στην κινητοποίηση των παραγωγικών, αναπτυξιακών και πολιτισμικών δυνάμεων της, εξασφαλίζοντας, παράλληλα, την αειφόρο ανάπτυξή της. Η βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη της περιοχής θα ωφελήσει την τοπική κοινωνία ποικιλοτρόπως, οικονομικά και κοινωνικά, με τη δημιουργία θέσεων εργασίας, την τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας και την προώθηση τοπικών προϊόντων.

Επισημαίνεται ότι η δυνατότητα να συμπεριλαμβάνονται περιοχές, οι οποίες εντάσσονται στο σύστημα προστατευόμενων περιοχών του ν. 3937/2911 (και περιοχές του δικτύου Natura 2000), σε προγράμματα ολοκληρωμένης τουριστικής ανάπτυξης μέσω οργανωμένων υποδοχέων τουριστικών δραστηριοτήτων και σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων, προβλεπόταν στο τροποποιημένο Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης 2013 (ΦΕΚ Β' 3155/12.12.2013), το οποίο ακυρώθηκε μεν από το ΣτΕ για τυπικούς λόγους, πλην όμως μπορεί να ληφθεί υπόψη στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης, ως χωροταξική κατεύθυνση που ίσχυσε

και που έχει ληφθεί υπόψη και σε επόμενα στάδια του χωρικού σχεδιασμού, καθώς και σε αδειοδοτήσεις έργων και δραστηριοτήτων. Άλλωστε και στο άρθρο 1 παρ. 4 περ. δ και παρ. 5 του ν. 4179/2013 (ΦΕΚ Α' 175 8/8/2013) προβλέπεται ότι σε γήπεδα εκμετάλλευσης των οργανωμένων υποδοχέων και σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων επιτρέπεται να περιλαμβάνονται εκτάσεις, που υπάγονται σε ειδικά καθεστώτα προστασίας, όπως, μεταξύ άλλων, περιοχές υπαγόμενες στο εθνικό σύστημα προστατευόμενων περιοχών του ν. 3937/2011 και περιοχές του Δικτύου Natura 2000. Σύμφωνα με την ανωτέρω διάταξη, οι εκτάσεις αυτές διέπονται από τα οικεία ειδικά νομικά καθεστώτα προστασίας. Μάλιστα προβλέπεται ότι, στην περίπτωση αυτή, στην οικεία πράξη έγκρισης εκάστου οργανωμένου υποδοχέα τουριστικών δραστηριοτήτων πρέπει να αξιολογούνται ειδικώς, οι συνέπειες από τη δημιουργία και λειτουργία των υποδοχέων στις εν λόγω περιοχές και οι επιπτώσεις στο τοπίο από τις προτεινόμενες παρεμβάσεις και να τεκμηριώνεται η συμβατότητα του υπό ίδρυση υποδοχέα με τα ειδικά χαρακτηριστικά και τους στόχους διατήρησης, προστασίας και ανάδειξης των εν λόγω περιοχών.

Σε ότι αφορά τις ΖΔΟΕ: Δεδομένης της φυσιογνωμίας, των χρήσεων και των φυσικών οικοσυστημάτων που περιλαμβάνουν (εκτεταμένες δασικές και αγροδασικές εκτάσεις με δραστηριότητες του πρωτογενή τομέα (αγροτοκτηνοτροφικές), η εγκατάσταση τουριστικών εγκαταστάσεων δεν κρίνεται σκόπιμη για τους εξής λόγους: α) οι περιοχές αυτές δεν αποτελούν ευρύτερες ζώνες οικισμών, ούτε βρίσκονται κοντά σε τουριστικούς πόλους β) πλησίον των περιοχών αυτών υπάρχουν οικισμοί και περιοχές με τουριστική ανάπτυξη (ΖΒΔΦΠ) που μπορούν να εξυπηρετήσουν τις όποιες τουριστικές ανάγκες γ) θα αλλοιωθεί η φυσιογνωμία και οι χρήσεις της περιοχής. Η περιοχή θα πρέπει να διατηρηθεί ως αμιγώς δασική και αγροδασική, χωρίς δόμηση (πλην κτισμάτων για την εξυπηρέτηση της πρωτογενούς παραγωγής) δ) θα δημιουργηθεί διάσπαση των ενδιαιτημάτων και όχληση των ειδών πανίδας.

Επισημαίνεται ότι η περιοχή θα πρέπει να διατηρήσει όλες τις πολιτιστικές οικοσυστημικές υπηρεσίες, δηλαδή όλες τις άυλες αξίες της φύσης που επηρεάζουν τη φυσική και ψυχική κατάσταση των ανθρώπων (όπως: αισθητική απόλαυση, ευκαιρίες για αναψυχή και τουρισμό, άθληση στη φύση σωματική και πνευματική υγεία, πολιτιστική ταυτότητα, έρευνα και εκπαίδευση). Οι πολιτιστικές οικοσυστημικές υπηρεσίες συνδυάζουν άυλες και πολιτιστικές αξίες με πρακτική χρησιμότητα, ακόμα και στις προστατευόμενες περιοχές, όπου επιβάλλονται πολιτικές προστασίας και ειδικής διαχείρισης για τη διατήρηση των ειδών και οικοτόπων (π.χ. Palomo *et al.*, 2014).

(22) Επαγγελματικά Εργαστήρια (άρθρο 17 του ν. 3982/2011, Α'143).

Στο Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Ανάπτυξης για τη βιομηχανία (ΦΕΚ 151/ΑΑΠ/13.04.2009), αναφέρεται για την Αρκαδία ότι με εξαίρεση τη δυνατότητα μεταποίησης αγροτικών διατροφικών προϊόντων και ειδικότερα την προώθηση των επώνυμων τυροκομικών προϊόντων του νομού, δεν υπάρχει σαφής φυσιογνωμία, ούτε συγκεκριμένα συγκριτικά πλεονεκτήματα στη μεταποίηση. Εντούτοις, στο βαθμό που τηρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις για τη λειτουργιά και εγκατάσταση Επαγγελματικών Εργαστήριων για την επεξεργασία τοπικών προϊόντων (άρθρο 17 του ν. 3982/2011, Α'143), η λειτουργία τους δεν

αντίκειται στους στόχους διαχείρισης της ζώνης αυτής. Η επιτόπου επεξεργασία και διάθεση των τοπικών προϊόντων λειτουργεί σε συνεπικουρία με την προσδοκώμενη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής για τη στήριξη του αγροτικού τομέα και τη διατήρηση των παραδοσιακών δραστηριοτήτων, ενώ συνεισφέρει και στην ανάπτυξη του αγροτουρισμού. Στον τομέα της μεταποίησης επιδιώκεται η ενίσχυση υφιστάμενων ή νέων επιχειρήσεων για την ενσωμάτωση καινοτόμων διεργασιών ή ανάπτυξη νέων προϊόντων με προτεραιότητα στην αξιοποίηση τοπικών πόρων και με στόχο την αύξηση της προστιθέμενης αξίας της τοπικής παραγωγής και όπως τα πιστοποιημένα προϊόντα ΠΓΕ και ΠΟΠ, ορισμένα με διεθνή αναγνωρισιμότητα (π.χ τσακώνικη μελιτζάνα Λεωνιδίου και ελαιόλαδο).

Η ύπαρξη μικρών μεταποιητικών μονάδων με πρότυπη περιβαλλοντική διαχείριση, ενισχύει την προώθηση της πρωτογενούς παραγωγής της περιοχής, ενώ ταυτόχρονα μπορεί να συνεισφέρει στη βιώσιμη ανάπτυξη αυτής μέσω αγροτουρισμού.

(23) Βιοτεχνικές και βιομηχανικές εγκαταστάσεις (Α2 και Β Κατηγορίες του Ν. 4635/2019)

Στο Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Ανάπτυξης για τη βιομηχανία (ΦΕΚ 151/ΑΑΠ/13.04.2009), αναφέρεται για την Αρκαδία ότι η με εξαίρεση τη δυνατότητα μεταποίησης αγροτικών διατροφικών προϊόντων και ειδικότερα την προώθηση των επώνυμων τυροκομικών προϊόντων του νομού, δεν υπάρχει σαφής φυσιογνωμία, ούτε συγκεκριμένα συγκριτικά πλεονεκτήματα στη μεταποίηση. Ο Νομός παρουσιάζει εξαιρετικά υψηλή ειδίκευση (απόλυτη και σχετική) στην ηλεκτροπαραγωγή, που όμως, όπως προαναφέρθηκε, δεν έχει δημιουργήσει κάποιες πολλαπλασιαστικές επιπτώσεις με προσέλκυση κλάδων της μεταποίησης. Η μεταποίηση εστιάζεται στην Τρίπολη, αλλά χωρίς σημαντικά μεγέθη. Εκτός αυτής υπάρχουν ελάχιστες και αδύναμες συγκεντρώσεις τοπικής σημασίας. Το ισχυρό στοιχείο του δευτερογενή τομέα στο Νομό, η ηλεκτροπαραγωγή στη Μεγαλόπολη, δεν έχει λειτουργήσει πολλαπλασιαστικά για τη μεταποίηση. Δεν υπάρχουν προοπτικές ουσιαστικής διαφοροποίησης αυτού του χωρικού σχήματος. Η ενίσχυση της βιοτεχνίας στις ορεινές ζώνες είναι, πάντως, σκόπιμη, χωρίς όμως να μπορεί να οδηγήσει σε ποσοτικά σημαντικά αποτελέσματα. Ο Νομός έχει πολύ σοβαρές δυνατότητες ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Δεν αναμένονται σοβαρές άμεσες συγκρούσεις με τη μεταποίηση.

Συνεπώς, και δεδομένης της ανάπτυξης του πρωτογενή τομέα εντός της ζώνης, προτείνεται να παρέχονται επιλεκτικές δυνατότητες χωροθέτησης, μικρών βιοτεχνικών εγκαταστάσεων και κυρίως αυτών που σχετίζονται με την τοπική πρωτογενή παραγωγή, καθώς και η συνέχιση λειτουργίας τυχόν υφιστάμενων, που δραστηριοποιούνται κυρίως στο τομέα της μεταποίησης. Σε κάθε περίπτωση, οι επιπτώσεις από τη διάθεση των αποβλήτων θα πρέπει να παρακολουθούνται συστηματικά και προβλέπεται η προσθήκη περιβαλλοντικών όρων ή η απομάκρυνση μίας δραστηριότητας, εφόσον επιφέρει υποβάθμιση των αποδεκτών. Μέσω της ρύθμισης που αφορά την απαγόρευση εγκατάστασης ελαιοτριβείων, καθώς και εγκαταστάσεων που περιλαμβάνουν δεξαμενές καυσίμων (για την αποφυγή διαρροής) κρίνεται ότι περιορίζεται περαιτέρω η πιθανότητα εκδήλωσης σοβαρού περιστατικού ρύπανσης από νέα εγκατάσταση.

Επιπρόσθετα, καθώς η έννοια της βιομηχανικής συμβίωσης, της κυκλικής οικονομίας προβάλλει ένα νέο ολοκληρωμένο σύστημα αλληλεξαρτήσεων και αλληλοσυμπληρώσεων μεταξύ των διαφορετικών τομέων παραγωγής, προτείνεται να επιτρέπονται και άλλες μεταποιητικές εγκαταστάσεις χαμηλής όχλησης (κατηγορία Β) επιπλέον αυτών που ασχολούνται με τη μεταποίηση των αγροτικών και γεωργικών προϊόντων, όπως για παράδειγμα κατασκευής υποδημάτων, βιομηχανίας ξύλου και προϊόντων ξύλου, παραγωγής χαρτοπολτού, χάρτου και προϊόντων από χαρτί, κατασκευή προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά κ.λπ. Με σκοπό τη διασφάλιση της προστασίας της προστατευόμενης περιοχής από τις προβλεπόμενες εγκαταστάσεις του Ν. 4635/2019 δεν επιτρέπονται όσες περιλαμβάνουν δεξαμενές υγρών καυσίμων, παραγωγή και επεξεργασία χημικών ουσιών και εν γένει δραστηριότητες που δύναται να επιφέρουν επιβάρυνση της ποιότητας των εδαφών, των υδάτων και της ατμόσφαιρας (π.χ. εγκαταστάσεις παραγωγής χημικών ουσιών και προϊόντων, παραγωγής και επεξεργασίας μετάλλων, εγκαταστάσεις αποθήκευσης καυσίμων και χημικών ουσιών και προϊόντων κ.λπ.).

(24) Αγροτικές εκμεταλλεύσεις εγκαταστάσεις και δραστηριότητες, με εξειδίκευση ανά υποκατηγορίες ανάλογα με τη Ζώνη

24.1. Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες

24.2. Γεωργικές αποθήκες, θερμοκήπια και λοιπές εγκαταστάσεις αγροτικού τομέα (άρθρο 2 του από 31.5.1985 π.δ., Δ' 270)

24.3. Κτηνοτροφικές πτηνοτροφικές εγκαταστάσεις Αντλητικές εγκαταστάσεις

Η διατήρηση πολλών ειδών ερπετών και θηλαστικών (χειρόπτερα και τσακάλι) εξαρτάται από τη διατήρηση ή τη συνεχή παρουσία των χαρακτηριστικών των περιοχών, δεδομένου ότι οι καλλιεργούμενες εκτάσεις αποτελούν σημαντικά ενδιαιτήματα των ειδών αυτών. Η μωσαϊκότητα χρήσεων γης και τοπίου, η ένταση των χρήσεων, τα είδη των καλλιεργούμενων εκτάσεων αποτελούν σημαντικά στοιχεία της περιοχής που ευνοούν τη διατήρηση σημαντικών ειδών, εφόσον η άσκησή τους γίνεται με μεθόδους συμβατές με τη διατήρηση της βιοποικιλότητας.

Με σκοπό την εξυπηρέτηση και διευκόλυνση άσκησης των δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα επιτρέπεται η κατασκευή και λειτουργία βασικής υποδομής, όπως θερμοκηπίων, στάβλων, παραδοσιακών μαντριών, στεγάστρων, σφαγείων, ποτιστρών, γεωργικών αποθηκών, φρεάτων, αντλητικών εγκαταστάσεων, υδατοδεξαμενών, γεωργοκτηνοτροφικών κτιρίων, μετά από σχετική αδειοδότηση από τις αρμόδιες υπηρεσίες, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Επιπλέον στις εν λόγω εκτάσεις επιτρέπονται τα έργα που απαιτούνται για τον καθαρισμό, βελτίωση, αποκατάσταση, συντήρηση και εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων εγγειοβελτιωτικών έργων.

Η ερασιτεχνική αλιεία από την ξηρά σε εσωτερικά ύδατα αποτελεί ήπια δραστηριότητα αναψυχής με περιορισμένο χωρικό αποτύπωμα και χωρίς ανάγκη μόνιμων υποδομών. Εφόσον ασκείται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και με δυνατότητα στοχευμένων χωρικών/χρονικών περιορισμών σε ευαίσθητες θέσεις ή περιόδους, είναι συμβατή με τους στόχους διατήρησης και ενισχύει την κοινωνική αποδοχή και την προώθηση εναλλακτικού τουρισμού.

Στην περιοχή του Πάρνωνα η διαχείριση των δασών και οι δασοκομικές εργασίες αποτελούν παραδοσιακά μίας από τις βασικές δραστηριότητες, δεδομένου ότι εντός της προστατευόμενης περιοχής περιλαμβάνεται το διαχειριζόμενο Δασικό Σύμπλεγμα Πάρνωνα, με κύρια διαχειριζόμενα είδη τη μαύρη πεύκη (Τ.Ο. προτεραιότητας 9530*) και την ελάτη (Τ.Ο. 951Β). Η προσαρμογή των μεθόδων της δασικής διαχείρισης κρίνεται πολλές φορές αναγκαία για τη διατήρηση καλού βαθμού διατήρησης των πολύ σημαντικών αυτών τύπων οικοτόπων, αλλά και για τη διατήρηση υγιών, παραγωγικών δασών, τα οποία είναι σε θέση να αποθηκεύουν περισσότερο άνθρακα και να προσφέρουν αγαθά και υπηρεσίες στον άνθρωπο. Η διαχείριση των δασών προτείνεται να προσαρμοστεί, όπου απαιτείται, στις οικολογικές ανάγκες ειδών και Τ.Ο. Για παράδειγμα, η διαχείριση συστάδων μαύρης πεύκης κατά θέσης θα πρέπει να ασκείται σύμφωνα με το Μέτρο MM25206CB0501 με σκοπό τη βελτίωση των δομών και λειτουργιών του τύπου οικοτόπου προτεραιότητας 9530, τη διατήρηση της έκτασής του και την ανάσχεση της διαδοχής του.

Οι αναγκαίες (υφιστάμενες ή μελλοντικές) υποδομές για τη διαχείριση και προστασία της περιοχής κρίνονται αναγκαίες για τη συνέχιση άσκησης των δραστηριοτήτων.

Για τις ΖΠΦ: Οι οριοθετημένες ζώνες προστασίας της φύσης αποτελούνται κυρίως από φυσικά οικοσυστήματα. Παρ' όλα αυτά εντός των ζωνών αυτών υπάρχουν μεμονωμένες αγροτικές εκμεταλλεύσεις, οι οποίες, εφόσον ασκούνται νόμιμα, δύναται να συνεχίσουν να αξιοποιούνται με μεθόδους που δεν θα προκαλέσουν αρνητικές επιπτώσεις στο προστατευτέο αντικείμενο. Η απαγόρευση επέκτασης των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων αποτρέπει τη μείωση της έκτασης κάποιου σημαντικού τύπου οικοτόπου ή του ενδιαιτήματος κάποιου σημαντικού είδους. Επιπροσθέτως, οι καλλιέργειες αποτελούν ενδιαίτημα για ορισμένα είδη και ως εκ τούτου η εγκατάλειψη αυτών θα μπορούσε να διαταράξει το ενδιαίτημα και να προκληθεί όχληση για τα είδη που διαβιούν στις εν λόγω καλλιέργειες ή περιμετρικά αυτών, γεγονός το οποίο καθιστά τις εν λόγω χρήσεις όχι μόνον επιθυμητές αλλά και επιβεβλημένες.

24.8. Βόσκηση

Η βόσκηση αποτελεί μέσο διαχείρισης των τύπων οικοτόπων και των ενδιαιτημάτων των ειδών και ως εκ τούτου θα πρέπει να προβλέπεται ως επιτρεπόμενη χρήση ακόμη και στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης. Οι δυνητικές περιοχές απαγόρευσης της βόσκησης (ολική ή χρονική) ή η απαγόρευση βόσκησης συγκεκριμένων ειδών, καθώς και οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση της δραστηριότητας, δύναται να προσδιοριστούν μόνο από το Σχέδιο Διαχείρισης Βόσκησης που θα στηρίζεται στα αποτελέσματα μελέτης βοσκοϊκανότητας και βοσκοφόρτωσης και θα λαμβάνει υπόψη τις ειδικότερες ανάγκες για τη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου. Η χωρίς ρύθμιση άσκηση της βόσκησης μπορεί να οδηγήσει σε υποβάθμιση της δομής τύπων οικοτόπων ή σε πίεση των πληθυσμών ειδών χλωρίδας και πανίδας. Υπερβολική ή ανισοκατανεμημένη, χωρικά ή χρονικά, βόσκηση μπορεί να οδηγήσει σε υπερβόσκηση ευαίσθητων τύπων οικοτόπων ή σε πίεση πληθυσμών ειδών χλωρίδας (πχ *Phitosia crocifolia και Ophrys argolica*). Επίσης επισημαίνεται η ανάγκη σχεδιασμού της άσκησης της βόσκησης στα ανωδασικά οικοσυστήματα του Πάρνωνα ώστε

αφενός να αποφευχθούν φαινόμενα εγκατάλειψης που θα ευνοήσουν τη δευτερογενή διαδοχή της βλάστησης ή, αντίθετα φαινόμενα υπερβόσκησης που θα οδηγήσουν στην υποβάθμιση των δομών και λειτουργιών των λιβαδικών οικοσυστημάτων.

Η κτηνοτροφία αποτελεί μία παραδοσιακή δραστηριότητα του πρωτογενούς τομέα στην προστατευόμενη περιοχή, που συνάδει με τη βιώσιμη ανάπτυξη αλλά και τις ανάγκες διαχείρισης με σκοπό τη διατήρηση των προστατευόμενων τύπων οικοτόπων και ειδών, εφόσον ρυθμιστεί κατάλληλα. Γεωργοκτηνοτροφικά συστήματα με μόνιμες δενδροκαλλιέργειες και κάποιες λοιπές από κοινού με κτηνοτροφική δραστηριότητα, αποτελούν γεωργικά συστήματα που περιλαμβάνουν γαίες με πολυποίκιλο μωσαϊκό καλλιεργητικών πρακτικών ήπιας έντασης, κτηνοτροφίας και πολύτιμων χαρακτηριστικών του τοπίου, που στηρίζουν την υψηλή βιοποικιλότητα των ειδών (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2018).

Η εφαρμογή της βόσκησης στο πλαίσιο του Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης οφείλει να εναρμονίζεται με τις οικολογικές απαιτήσεις των ειδών και τύπων οικοτόπων που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο. Ειδικότερα, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι οικολογικές ανάγκες των ειδών χλωρίδας *Phitosia crocifolia και Ophrys argolica* και του τύπου οικοτόπου 6230*, και οι επιπτώσεις της βόσκησης στη διατήρησή τους. Η ρύθμιση της έντασης, της εποχικότητας και της χωρικής κατανομής της βόσκησης, με πιθανές απαγορεύσεις της βόσκησης κατά θέσεις παρουσίας των ειδών αυτών, θα πρέπει να στοχεύει στη διατήρηση των ειδών και των ενδιαιτημάτων αυτών. Μέχρι την ολοκλήρωση και έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης, η δραστηριότητα ασκείται στα σημερινά επίπεδα βοσκοφόρτωσης, ώστε να διατηρηθεί η υφιστάμενη ισορροπία και να αποφευχθεί η διατάραξη της δραστηριότητας χωρίς την ύπαρξη επαρκών στοιχείων. Κατά τη μεταβατική αυτή περίοδο, δύναται να θεσπιστούν προσωρινοί χωρικοί ή χρονικοί περιορισμοί, είτε για την άρση πιέσεων σε συγκεκριμένα είδη και τύπους οικοτόπων είτε για την ενίσχυση της αντιπροσωπευτικότητας ορισμένων τύπων οικοτόπων. Οι περιορισμοί αυτοί θα εγκρίνονται από τη Μονάδα Διαχείρισης, κατόπιν τεκμηρίωσης μέσω των αποτελεσμάτων του προγράμματος παρακολούθησης ή σχετικών δράσεων του Σχεδίου Διαχείρισης, εξασφαλίζοντας έτσι προσαρμοστική και τεκμηριωμένη διαχείριση της βόσκησης.

24.11. Θήρα

Οι Οδηγίες 79/409/ΕΚ και 92/43/ΕΟΚ αναγνωρίζουν το δικαίωμα άσκησης δραστηριοτήτων εκμετάλλευσης (περιλαμβανομένου του κυνηγιού) της άγριας ζωής από τον άνθρωπο, εφόσον η εκμετάλλευση είναι συμβατή με τη με τη διατήρηση σε ικανοποιητικό επίπεδο των πληθυσμών των ειδών, καθώς και ότι δεν υποβαθμίζει και δεν επηρεάζει τη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων. Εφόσον κρίνεται ότι η άσκηση της δραστηριότητας μπορεί να επιφέρει δυσμενείς επιπτώσεις στην κατάσταση διατήρησης, τότε δύναται να τεθούν αυστηροί κανόνες και περιορισμοί (χωρικές απαγορεύσεις ή ρυθμίσεις). Η άσκηση της θήρας θα πρέπει να πραγματοποιείται στα πλαίσια ενός ρυθμιστικού πλαισίου που να εξασφαλίζει την αειφορία και τη συμβατότητα με τους διαχειριστικούς στόχους της προστατευόμενης περιοχής. Δυνητικές

αρνητικές επιπτώσεις από τη νόμιμη άσκηση θήρας είναι η μείωση των πληθυσμών των θηρεύσιμων ειδών με κατ' επέκταση επιπτώσεις στο οικοσύστημα, η όχληση μη θηρεύσιμων και πολύ σημαντικών ειδών, καταστροφή και ρύπανση οικοτόπων. Επιπρόσθετα, το κυνήγι αποτελεί ένα διαχειριστικό μέσο για τον έλεγχο της άγριας πανίδας και ως εκ τούτου μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τον έλεγχο του πληθυσμού ειδών που επιδρούν δυσμενώς σε πολύ σημαντικά είδη χλωρίδας, πανίδας και στους οικοτόπους. Επίσης, η διεθνής πρακτική έχει δείξει ότι η παρουσία των παραδοσιακών χρηστών, όπως είναι οι κυνηγοί, σε προστατευόμενες περιοχές είναι δυνατό να περιορίσει τη λαθροθηρία αλλά και άλλες παράνομες ενέργειες όπως οι εκχερσώσεις και η λαθροϋλοτομία.

Διάφορες πρωτοβουλίες της Ε.Ε. σε συνεργασία με τις Κυνηγετικές Οργανώσεις της Ευρώπης, έχουν αναληφθεί για την προώθηση του αειφόρου κυνηγίου ως μέσο για την προστασία της βιοποικιλότητας και τη διατήρηση της φύσης. Επισημαίνεται ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ξεκίνησε το 2001 την Πρωτοβουλία Αειφορικού Κυνηγιού (Sustainable Hunting Initiative) , που στοχεύει στην προώθηση του διαλόγου και της συνεργασίας μεταξύ περιβαλλοντικών και κυνηγετικών οργανώσεων, ώστε να επιτευχθεί και να ενισχυθεί το αειφορικό κυνήγι. Στα πλαίσια αυτής της πρωτοβουλίας μεταξύ άλλων: α) έχει εκδοθεί ένας Ευρωπαϊκός Οδηγός Αειφορικού Κυνηγιού με βάση την Οδηγία 79/409/ΕΚ (European Commission 2008), β) υιοθετήθηκε μία Συμφωνία της Ε.Ε. για το Αειφορικό Κυνήγι, που υπογράφτηκε το 2004 από την BirdLife International και την FACE (Ομοσπονδία Συλλόγων Κυνηγιού και Διατήρησης στην Ε.Ε. – Federation of Associations for Hunting and Conservation of the EU), που θέτει τους άξονες για τη συνεργασία μεταξύ των κυνηγών, των περιβαλλοντικών ομάδων και λοιπών ενδιαφερόμενων μερών, ώστε να εξασφαλιστεί η κατάλληλη διαχείριση στο κυνήγι πουλιών, γ) Την έκδοση Διαχειριστικών Σχεδίων της Ε.Ε. για θηρεύσιμα είδη πουλιών που θεωρείται ότι βρίσκονται σε δυσμενή κατάσταση διατήρησης (unfavourable conservation status). Επίσης έχουν εκδοθεί και σχετικές κατευθυντήριες Οδηγίες όπως το Έγγραφο κατευθύνσεων για τη θήρα βάσει της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί της διατηρήσεως των αγρίων πτηνών (European Commission, 2008) και το Sustainable Hunting and NATURA 2000 (European Commission, 2013).

Η αειφορική άσκηση του κυνηγιού, δίνει τη δυνατότητα να πραγματοποιείται εκμετάλλευση των θηραμάτων με τέτοιο τρόπο που δε θα υπάρξει μακροπρόθεσμη μείωση της βιοποικιλότητας ή δεν θα παρεμποδίσει την αποκατάστασή της. Η αειφορική διαχείριση και εκμετάλλευση της άγριας ζωής, που ασκείται συμβατά με τους στόχους διατήρησης της περιοχής, μπορεί να αποτελέσει κίνητρο για τη διατήρηση οικοτόπων και ειδών και να συμβάλει στην ενεργό συμμετοχή των κυνηγών στη διαχείριση της προστατευόμενης περιοχής. Υπάρχουν αρκετά παραδείγματα επιτυχημένες θηραματοπονικής διαχείρισης με συμμετοχή κυνηγών σε περιοχές Natura, όπως: α) η διαχείριση αγριόκουρκου (Tetrao urogallus) στον Μέλανα Δρυμό της Γερμανίας, όπου οι κυνηγοί συμμετείχαν στην εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης β) η αποκατάσταση τυρφώνων στο οροπέδιο Saint-Hubert στην περιοχή των Αρδεννών (νότιο Βέλγιο), όπου η τοπική Κυνηγετική Ομοσπονδία κατέθεσε πρόγραμμα LIFE για να αναστρέψει τη μείωση των υγροτόπων και το υλοποίησε σε συνεργασία με όλους τους χρήστες της περιοχής.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω η δραστηριότητα της θήρας κρίνεται ως συμβατή με τους διαχειριστικούς στόχους της περιοχής αρκεί να ασκείται νόμιμα και υπόκειται σε χρονικούς και χωρικούς περιορισμούς. Οι αποφάσεις των αρμοδίων δασικών αρχών σχετικά με την άσκηση της θήρας, καθορίζουν περιορισμούς, προσδιορίζουν τα θηραματικά είδη, και θέτουν τις προϋποθέσεις για την άσκηση της δραστηριότητας. Όπως προτείνεται, περαιτέρω ρυθμίσεις και περιορισμοί δύναται να τεθούν κατόπιν ειδικής μελέτης που θα αφορά στη διαχείριση της άγριας πανίδας και θα τεκμηριώνει την αναγκαιότητα των περιορισμών και ρυθμίσεων.

Το κυνήγι και οι διατάξεις που το διέπουν καθορίζονται οριζόντια από την ετήσια ρυθμιστική διάταξη που εκδίδει το αρμόδιο Υπουργείο αλλά και την εθνική νομοθεσία. Στο τοπικό επίπεδο στην περιοχή υπάρχουν τα ακόλουθα Καταφύγια Άγριας Ζωής (ΚΑΖ) όπου απαγορεύεται η θήρα, περιορισμός που προτείνεται να συνεχίσει να ισχύει:

Η περιοχή της Λιμνοθάλασσας Μουστού (GR2520003) στο σύνολό της (ΖΑΠΦ, ΖΠΦ, ΖΒΔΦΠ) εμπίπτει εντός του Καταφυγίου Άγριας Ζωής «ΚΑΖ Υγροβιότοπος Μουστού» (ΦΕΚ 329/Β/28-03-01).

Το μεγαλύτερο μέρος των ΖΠΦ-09 (Ζώνη Προστασίας της Φύσης Φονεμένοι - Κούτσουρα), της ΖΠΦ-07 (Ζώνη Προστασίας της Φύσης Κουφοβούνι – Τσικούλιο) και της ΖΠΦ-08 (Ζώνη Προστασίας της Φύσης Φαράγγι Μαζιάς) στο όρος Πάρνωνα, περιλαμβάνονται στα ακόλουθα Καταφύγια Άγριας Ζωής και θηραμάτων, όπου απαγορευόταν η θήρα, περιορισμός που προτείνεται να συνεχίσει να ισχύει για τις εν λόγω περιοχές: α) καταφύγιο άγριας ζωής «ΚΑΖ Φαράγγι Μαζιάς» (ΦΕΚ 329/Β/28-03-01), β) καταφύγιο θηραμάτων «ΚΑΖ Φονεμένοι - Κούτσουρα», (ΦΕΚ 566/Β/85) και γ) καταφύγιο θηραμάτων «ΚΑΖ Κουφοβούνι – Τσικούλιο», (ΦΕΚ 599/Β/76)

Κρίνεται ότι η απαγόρευση της θήρας πρέπει να συνεχιστεί στις ανωτέρω θέσεις ώστε να εκπληρωθούν οι στόχοι της προηγούμενης θεσμοθέτησης ως ΚΑΖ για την προστασία εν γένει της βιοποικιλότητας και του θηραματικού πλούτου.

24.13. Εγγειοβελτιωτικά έργα αγροτικής ανάπτυξης

Τα εγγειοβελτιωτικά έργα έχουν σκοπό την εξασφάλιση και εξοικονόμηση νερού για την κάλυψη των αρδευτικών αναγκών των καλλιεργειών, την ορθολογική και βέλτιστη διαχείριση των εδαφοϋδατικών πόρων, τη μέριμνα για την ποιότητα των αρδευτικών νερών και την προστασία του εδάφους. Ως εκ τούτου δεν δύναται να απαγορευτούν οριζόντια, αλλά θα πρέπει να μπορούν να επιτρέπονται, υπό όρους.

Τα εγγειοβελτιωτικά έργα αποτελούν βασικές υποδομές για την ορθολογική αξιοποίηση και διαχείριση των εδαφοϋδατικών πόρων, συμβάλλοντας στην εξασφάλιση και εξοικονόμηση νερού για τις αρδευτικές ανάγκες των καλλιεργειών, τη βελτίωση της γονιμότητας του εδάφους και τη διατήρηση της αγροτικής παραγωγικότητας. Ως εκ τούτου, δεν δύναται να απαγορευτούν

οριζόντια, αλλά επιτρέπονται υπό όρους, ώστε να διασφαλίζεται η ακεραιότητα των προστατευτέων αντικειμένων και η διατήρηση της υδρολογικής ισορροπίας.

Με σκοπό την εξυπηρέτηση και διευκόλυνση των δραστηριοτήτων του πρωτογενούς τομέα επιτρέπονται έργα που αφορούν τον καθαρισμό, τη βελτίωση, την αποκατάσταση, τη συντήρηση και τον εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων εγγειοβελτιωτικών έργων, καθώς και η υλοποίηση, υπό όρους, μικρής κλίμακας παρεμβάσεων για τη διαχείριση και αξιοποίηση των υδατικών πόρων. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, δύναται να εξεταστεί η υλοποίηση έργων μεγαλύτερης κλίμακας εφόσον τεκμηριώνεται, μέσω ειδικής μελέτης, η αναγκαιότητά τους για λόγους αποκατάστασης ή προστασίας των υγροτοπικών οικοσυστημάτων ή της αγροτικής δραστηριότητας, και διασφαλίζεται πλήρως η ακεραιότητα του προστατευτέου αντικειμένου. Η εφαρμογή της αρχής της προφύλαξης και της ελαχιστοποίησης των επιπτώσεων είναι προϋπόθεση για κάθε τέτοιο έργο.

Ειδικά για τον υγρότοπο του Μουστού θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι δεν θα υπάρξουν μεταβολές των περιβαλλοντικών παραμέτρων και δεν θα διαταραχτεί το υδρολογικό ισοζύγιο της λεκάνης απορροής του, ενώ θα πρέπει να διασφαλίζεται η προστασία του ενδιαιτήματος της βίδρας (*Lutra lutra*).

25. Εξορυκτικές δραστηριότητες (Ορυχεία Λατομεία Μεταλλεία, Αμμοληψία, Ζώνες αναζήτησης, έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων).

Η εξορυκτική δραστηριότητα από τη φύση της έχει επιπτώσεις στο περιβάλλον και στα οικοσυστήματα, συχνά σημαντικές. Στον Πάρνωνα επιλέγεται η πρόβλεψη για δυνατότητα δημιουργίας χώρων λατόμευσης, υπό προϋποθέσεις και ρυθμίσεις, με σκοπό την κάλυψη τοπικών αναγκών της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής της περιοχής.

Οι επιπτώσεις, που αφορούν όλες τις φάσεις του έργου (από την αρχική εξερεύνηση, τη λειτουργία και την αποκατάσταση) δύναται να αφορούν όχι μόνο την έκταση της εξόρυξης αλλά και τις συναφείς εγκαταστάσεις αυτής (π.χ. οδούς προσπέλασης, αποθεσιοθάλαμους, δεξαμενές και λεκάνες συγκράτησης υπολειμμάτων κ.λπ.). Σύμφωνα με το έγγραφο κατευθύνσεων «Εξόρυξη ορυκτών πλην των ενεργειακών και το Natura2000» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Ευρωπαϊκή Ένωση, 2019) οι πιθανές επιπτώσεις των εξορύξεων στα είδη και τους τύπους οικοτόπων Κοινοτικού ενδιαφέροντος περιλαμβάνουν:

α) απώλεια και υποβάθμιση των οικοτόπων μέσω της εκχέρσωσης και της απομάκρυνσης των επιφανειακών στοιχείων κατά την εξόρυξη ορυκτών ή την κατασκευή συνοδών υποδομών, όπως οι οδοί προσπέλασης, οι χώροι απόρριψης και οι λίμνες συγκράτησης υπολειμμάτων. Μέσω αυτών των διαδικασιών, οι υφιστάμενοι τύποι οικοτόπων μπορεί να τροποποιηθούν, να καταστραφούν, να κατακερματιστούν ή να μετακινηθούν τοπικά,

β) παρενόχληση και εκτόπιση ειδών πανίδας και χλωρίδα λόγω όχλησης. Η επίπτωση αυτή μπορεί να είναι προσωρινή ή μόνιμη, άμεση ή έμμεση, στην περιοχή του έργου ή και εκτός αυτής και μπορεί να προκληθεί σε διαφορετικές χρονικές στιγμές κατά τη διάρκεια του έργου. Τα είδη πανίδας μπορούν να ενοχληθούν από σειρά παραγόντων όπως ο θόρυβος, η σκόνη, ρύπανση,

η ανθρώπινη παρουσία, οι τακτικές μετακινήσεις (π.χ. μεταφορά προϊόντων), κ.λπ. Αυτό μπορεί να επηρεάσει την ικανότητα των ειδών για αναπαραγωγή, διατροφή, ανάπαυση ή διασπορά και μετανάστευση

γ) αλλαγή των υδρολογικών/υδρογεωλογικών συνθηκών. Σε περίπτωση που απαιτείται αποστράγγιση του μεταλλεύματος ή της θέσης εξόρυξης, οι εξορυκτικές δραστηριότητες μπορούν ενδεχομένως να τροποποιήσουν τις υδρολογικές συνθήκες των περιοχών εξόρυξης και των παρακείμενων περιοχών, με επακόλουθες αλλαγές στο αποστραγγιστικό δίκτυο οι οποίες προκαλούνται από την προσωρινή ανισορροπία της επιφανειακής απορροής, διήθησης κ.τ.λ. Σε τέτοιες περιπτώσεις, αυτό θα μπορούσε να έχει επιπτώσεις σε κοντινές ή μακρινές πηγές και υγροτόπους, όσον αφορά στην ποσότητα και την ποιότητα των νερών,

δ) αλλαγές στην ποιότητα των νερών: ορισμένες εξορυκτικές και παραγωγικές διαδικασίες μπορούν να προκαλέσουν ρύπανση, καθώς και άλλες αλλαγές στην ποιότητα των υδάτων, οι οποίες θα μπορούσαν να επηρεάσουν είτε άμεσα τους υδάτινους οικοτόπους και τα είδη της περιοχής ή/και έμμεσα άλλες περιοχές που είναι ευάλωτες σε τέτοιου είδους αλλαγές.

Στην περιοχή του Πάρνωνα επιλέγεται η πρόβλεψη για δυνατότητα δημιουργίας χώρων λατόμευσης, υπό προϋποθέσεις και ρυθμίσεις, με σκοπό την κάλυψη τοπικών.

Στη περιοχή επιλέγεται η πρόβλεψη για δυνατότητα δημιουργίας χώρων λατόμευσης, υπό προϋποθέσεις και ρυθμίσεις, με σκοπό την κάλυψη τοπικών αναγκών της περιοχής, καθώς και η μεταλλευτική και λατομική έρευνα για την ανεύρεση κοιτασμάτων. Στην περιοχή προτείνεται να επιτρέπεται η εξορυκτική δραστηριότητα σε κάποιες από τις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών, οι οποίες αποτελούν περιοχές με σχετικά υψηλό βαθμό προστασίας του φυσικού αντικειμένου. Η άσκηση της δραστηριότητας στις ΖΔΟΕ όπου δεν επιτρέπεται η δραστηριότητα αντιβαίνει με τις ανάγκες διατήρησης των προστατευτέων αντικειμένων και του φυσικού περιβάλλοντος για πληθώρα λόγων, όπως είναι: η μείωση της έκτασης, η υποβάθμιση του βαθμού διατήρησης σημαντικών τύπων οικοτόπων, η καταστροφή και υποβάθμιση (λόγω κατακερματισμού) του ενδιαιτήματος των ειδών, η όχληση ειδών πανίδας, η διατάραξη εν γένει του οικοσυστήματος κ.α.

Σε ότι αφορά τις ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ ο αποκλεισμός της δραστηριότητας, όπου αυτός εφαρμόστηκε, στηρίζεται, μεταξύ άλλων, και στην αναπτυξιακή προοπτική και τη φυσιογνωμία των ζωνών αυτών, όπως έχουν οριοθετηθεί στα πλαίσια της παρούσας. Για παράδειγμα στον Πάρνωνα, οι περισσότερες ΖΒΔΦΠ αποτελούνται από μικρές ζώνες περιμετρικά των οικισμών, προς ανάπτυξη κυρίως του πρωτογενή τομέα, του τουρισμού και της οικιστικής ανάπτυξης.

Επισημαίνεται συμπληρωματικά πως, εκτός της ίδιας της εξόρυξης και των επιπτώσεων που αυτή δύναται να επιφέρει στα προστατευτέα αντικείμενα, σημαντικό πρόβλημα για τις προστατευόμενες περιοχές αποτελούν και συνοδά έργα (π.χ. οδοποιία) αλλά και οι διαδικασίες μεταφοράς (όχληση από θόρυβο, σκόνη κτλ.).

Εκτιμάται ότι οι απαγορεύσεις και ρυθμίσεις που προτείνονται έχουν λάβει υπόψη και έχουν συνεκτιμήσει όλα τα δεδομένα, τόσο του προστατευτέου αντικείμενου όσο και των δραστηριοτήτων (υφιστάμενων και μελλοντικών) στην περιοχή. Ως αποτέλεσμα οι προτεινόμενοι περιορισμοί και ρυθμίσεις είναι ορθολογιστικές, με άξονα πάντα την προστασία των ειδών και

τύπων οικοτόπων της περιοχής, λαμβάνοντας ταυτόχρονα όμως υπόψη και συνεκτιμώντας τις αναπτυξιακές δυνατότητες και προσπαθώντας να διασφαλίσουν ότι οι προτάσεις δεν θα επιφέρουν αρνητικές οικονομικές επιπτώσεις.

Στην Ενότητα 2.3.1.2.2 της μελέτης έχουν συγκεντρωθεί όλα τα δεδομένα σχετικά με κοιτάσματα και ενεργούς χώρους εξόρυξης στην περιοχή. Από το σύνολο της πληροφορίας που συγκεντρώθηκε είναι εμφανές ότι οι εξορυκτικές δραστηριότητες στην περιοχή συγκεντρώνονται στις ζώνες ΖΔΟΕ-0 και ΖΔΟΕ-12 όπου έχει επιτραπεί η χρήση, τόσο για τα υφιστάμενα λατομεία, όσο και για τη δημιουργία νέων.

Στις προτάσεις έχει ληφθεί επίσης υπόψη η αναπτυξιακή ταυτότητα των περιοχών, η οποία στηρίζεται στον πρωτογενή τομέα και σε κάποιες περιοχές και στον τριτογενή τομέα (τουρισμός), ενώ από τα στοιχεία που συλλέχθηκαν από όλες τις διαθέσιμες πηγές, οι περιοχές δεν αποτελούν αναπτυξιακή προτεραιότητα στην περιοχή. Επιπρόσθετα έχουν ληφθεί υπόψη ειδικές τοπικές συνθήκες και ανάγκες και για το λόγο αυτό στη επιλέγεται η πρόβλεψη για δυνατότητα δημιουργίας χώρων λατόμευσης, υπό προϋποθέσεις και ρυθμίσεις, με σκοπό την κάλυψη υφιστάμενων και μελλοντικών τοπικών αναγκών.

26.12. Γραμμικές υποδομές μεταφορών

26.12.1. Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων) (δυνατότητα εξειδίκευσης βάσει της οικείας νομοθεσίας)

Το οδικό δίκτυο της περιοχής συνιστά βασικό δείκτη βιοτικού επιπέδου των πολιτών της περιοχής καθώς εξασφαλίζει την απρόσκοπτη πρόσβαση σε οικισμούς και πόλεις (της ευρύτερης περιοχής), δομές υπηρεσιών πρόνοιας, διοίκησης, εκπαίδευσης και υγείας, θέσεις αναψυχής και άσκησης δραστηριοτήτων ορεινού τουρισμού, οικοτουρισμού, πολιτιστικού τουρισμού, και λοιπά στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος, πολιτιστικά ή θρησκευτικά μνημεία κλπ. Επίσης, η ύπαρξη οδικού δικτύου αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για την ασφάλεια των απομακρυσμένων περιοχών, ενώ εξυπηρετεί την άσκηση των δραστηριοτήτων του πρωτογενούς τομέα, του τουρισμού και της και του τουρισμού.

Οι δασικοί δρόμοι εξυπηρετούν την προστασία και φύλαξη της περιοχής, ενώ ειδικά στην περιοχή του Πάρνωνα εξυπηρετούν και τη δασική διαχείριση, η οποία αποτελεί μία από τις κύριες εκμεταλλεύσεις του ορεινού όγκου (Δημόσιο Δασικό Σύμπλεγμα Πάρνωνα). Ως εκ τούτου η ύπαρξή τους είναι απαραίτητη και επιβεβλημένη.

Κάθε εργασία χάραξης, συντήρησης και βελτίωσης του οδικού δικτύου θα πρέπει να γίνεται κατόπιν έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, διασφαλίζοντας τη μέγιστη προστασία της περιοχής και του προστατευτέου αντικείμενου, από απώλεια σημαντικών τύπων οικοτόπων, αλλά και σημαντικών ενδιαιτημάτων ειδών, καθώς και από τις επιπτώσεις της φάσης κατασκευής.

Εντούτοις, η πυκνότητα του δικτύου οφείλει να μη ξεπερνά τη φέρουσα ικανότητα των οικοσυστημάτων και του τοπίου προκαλώντας σοβαρές αλλοιώσεις στο τοπίο, διάσπαση και κατακερματισμό των οικοτόπων και ενδιαιτημάτων των ειδών, μείωση της βιοποικιλότητας και υποβάθμιση των παρεχόμενων οικοσυστημικών υπηρεσιών. Στην Ενότητα 2.3.1.5 όπου μελετάται

η πυκνότητα του οδικού δικτύου, καταδεικνύεται ότι στην περιοχή υπάρχει ήδη επαρκές οδικό δίκτυο το οποίο εξυπηρετεί τους οικισμούς και τις δραστηριότητες της περιοχής (συμπεριλαμβανομένης της δασικής διαχείρισης) και το οποίο κατακερματίζει τα οικοσυστήματα της περιοχής. Σύμφωνα με την Ενότητα 2.3.1.5 εξαίρεση αποτελεί τμήμα της περιοχής (κυρίως στις υψηλές κορυφές στη ΖΠΦ-12) όπου καταγράφονται σημαντικές σε έκταση περιοχές στις οποίες δεν υπάρχει υφιστάμενο οδικό δίκτυο και η περιοχή διατηρεί σε σημαντικό βαθμό τα φυσικά της χαρακτηριστικά. Αυτό επιβεβαιώνεται και από σχετική δημοσιευμένη εργασία (Kati *et al.*, 2020a), σύμφωνα με την οποία τμήματα της περιοχής του Πάρνωνα συγκαταλέγονται στις περιοχές της Ελλάδας χωρίς δρόμους (roadless), όπου βρίσκονται μικρές(≥ 1 χλμ.2) Περιοχές Άνευ Δρόμων (ΠΑΔ).

Επισημαίνεται για την περιοχή του Πάρνωνα έχει εκδοθεί η Υπουργική Απόφαση [**Υ.Α. ΥΠΕΝ/ΓΔΠΠ/140337/2845/2025 - ΦΕΚ Δ' 1051/22-12-2025**] όπου ορίζονται **«Πρόσθετοι όροι και περιορισμοί για την προστασία της περιοχής άνευ δρόμων του όρους Πάρνωνα»**. Η απόφαση έχει **ισχύ 2 έτη από την έκδοσή** της, ήτοι έως τον Δεκέμβριο του 2027.

Η έκταση που περιλαμβάνει η υπουργική απόφαση αφορά έκταση 43.81 τετραγωνικά χιλιόμετρα και εκτείνεται σε ένα υψομετρικό εύρος 1.839 μέτρων (959 - 1839 μέτρα) και **περιλαμβάνεται εντός της προτεινόμενης από την παρούσα Ζώνη Προστασίας της Φύσης με κωδικό ΖΠΦ-12**.

Σύμφωνα με την απόφαση βασικό χαρακτηριστικό της περιοχής της παρ. 1 είναι το αδιατάρακτο φυσικό περιβάλλον, στο οποίο δεν υφίστανται δρόμοι για την κίνηση μηχανοκίνητων οχημάτων και δεν έχουν κατασκευαστεί άλλου είδους τεχνητές επιφάνειες. Σύμφωνα επίσης με την ανωτέρω απόφαση σκοπός της απόφασης είναι η αποτελεσματική προστασία των τύπων οικοτόπων και ειδών χλωρίδας, άγριας πανίδας και ορνιθοπανίδας και των ενδιαιτημάτων τους της περιοχής άνευ δρόμων του όρους Πάρνωνα, μέσω της θεσμοθέτησης πρόσθετων ειδικών όρων και περιορισμών. Ειδικότερα, επιδιώκεται:

(α) Η ανάσχεση της αλλαγής χρήσης γης, η οποία αποτελεί την κυριότερη αιτία απώλεια της βιοποικιλότητας σε παγκόσμιο και Ευρωπαϊκό επίπεδο,

(β) η αναχαίτιση της αύξησης των τεχνητών επιφανειών και του κατακερματισμού των φυσικών οικοσυστημάτων από τους δρόμους και τις τεχνητές επιφάνειες, και των συναφών αρνητικών επιπτώσεων αυτών στη βιοποικιλότητα,

γ) η διατήρηση των τύπων οικοτόπων και των ειδών χλωρίδας, άγριας πανίδας και ορνιθοπανίδας που απαντώνται στη συγκεκριμένη περιοχή,

δ) η διαφύλαξη των φυσικών, πολιτιστικών, ιστορικών, αισθητικών και λοιπών αξιών του τοπίου, όπως ορίζονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το τοπίο,

ε) η διατήρηση των ήπιων παραδοσιακών ανθρωπογενών δραστηριοτήτων που δεν διαταράσσουν τα φυσικά οικοσυστήματα και τη φυσική εξέλιξή τους,

στ) η ανάπτυξη του φυσιολατρικού, περιπατητικού, ορειβατικού και οικολογικού τουρισμού σε περιοχές υψηλής φυσικής και αισθητικής αξίας συμβατού με τους ως άνω επί μέρους στόχους

ζ) η θεσμοθέτηση όρων και περιορισμών για την εξασφάλιση της αρμονικής συνύπαρξης ανθρώπου και φύσης στο πλαίσιο της ήπιας και βιώσιμης ανάπτυξης.

Σύμφωνα με το άρθρο 3 της ανωτέρω απόφασης, οι όροι και περιορισμοί που τίθενται είναι οι ακόλουθοι:

1. Απαγορεύεται η διάνοιξη δρόμων κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων, ανεξαρτήτως κατηγορίας και κάθε είδους τεχνική επέμβαση, μεταβολή ή αλλοίωση του φυσικού περιβάλλοντος.
2. Από την παρούσα δεν θίγονται νομίμως υφιστάμενα έργα και η συντήρησή τους, εφόσον τηρείται η διάταξη της παρ. 1 του παρόντος.
3. Ειδικότερα επιτρέπεται η σήμανση, επισκευή, συντήρηση και βελτίωση υφιστάμενων ορειβατικών και πεζοπορικών μονοπατιών, χωρίς τη χρήση μηχανοκίνητων μέσων πρόσβασης και με την προϋπόθεση ότι οι επεμβάσεις θα υλοποιούνται με φυσικά υλικά.
4. Εξαιρούνται από τους όρους και τους περιορισμούς της παρούσας έργα για σκοπούς Εθνικής Άμυνας, όπως καθορίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.
5. Εξαιρούνται των ανωτέρω απαγορεύσεων:

   (α) έργα και επεμβάσεις που υλοποιούνται λόγω εκτάκτου ανάγκης (σεισμών, πλημμυρών, θεομηνιών, πυρκαγιάς κ.λπ.), εφόσον μετά λαμβάνεται μέριμνα για την αποκατάσταση του περιβάλλοντος.

   (β) έργα και επεμβάσεις που κρίνονται απαραίτητες για λόγους προστασίας ή/και αποκατάστασης του φυσικού και δασικού περιβάλλοντος.

Τα συμπεράσματα και οι τελικές προτάσεις της μελέτης, όπως διατυπώνονται από τις ανωτέρω περιγραφόμενες ρυθμίσεις για τη χρήση 26.12.1. [Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων)] συνάδουν με τους όρους και περιορισμούς της ανωτέρω απόφασης και καταλήγουν σε απαγόρευση χάραξης νέων δρόμων σε σημαντικό τμήμα της περιοχής, μεταξύ άλλων και της έκτασης που περιλαμβάνεται στην ανωτέρω απόφαση.

Περαιτέρω δε θα πρέπει να επισημανθεί ότι, προς την κατεύθυνση μεγαλύτερου βαθμού προστασίας των ψηλών κορυφών, των αδιατάρακτων περιοχών και των τύπων οικοτόπων και ειδών που απαντώνται στην περιοχή, προτείνεται στο σύνολο των Ζωνών Προστασίας της Φύσης των επιμέρους του Πάρνωνα (που καλύπτει το σύνολο των υψηλών κορυφών και πολύ μεγαλύτερη έκταση από την Υ.Α.) να μην επιτρέπεται διάνοιξη νέου οδικού δικτύου, εκτός από δασικό οδικό δίκτυο. Η διάνοιξη νέου δασικού οδικού δικτύου επιτρέπεται μόνο για την εξυπηρέτηση της δασικής διαχείρισης, της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευτέου αντικειμένου (πυροπροστασία – φύλαξη) και εφόσον αυτό κριθεί απαραίτητο από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Ιδιαίτερα για τις εκτάσεις που παραμένουν αδιατάρακτες χωρίς την ύπαρξη υφιστάμενου οδικού δικτύου, η διάνοιξη νέου δασικού οδικού δικτύου θα πρέπει να αποφεύγεται, εκτός αν κρίνεται ως απολύτως αναγκαία για την προστασία της περιοχής, κατόπιν σχετικής τεκμηρίωσης. Επίσης, σύμφωνα με τις προτάσεις επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων για τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης, δεν επιτρέπονται έργα που να περιλαμβάνουν τεχνική επέμβαση, μεταβολή ή αλλοίωση του φυσικού περιβάλλοντος. Με τις προτάσεις της παρούσας μελέτης, εκτιμάται ότι θα διαφυλαχτεί η φυσικότητα των οικοσυστημάτων σε μεγαλύτερη έκταση του όρους Πάρνωνα, αλλά και σε άλλες περιοχές όπου

σύμφωνα με τα αποτελέσματα της Ενότητας 2.3.1.5 αλλά και σχετικές δημοσιευμένες εργασίες (Kati *et al.*, 2020a, 2020b) παραμένουν αδιατάρακτα.

Ο αλόγιστος περαιτέρω κατακερματισμός των οικοσυστημάτων και του τοπίου δύναται να επιφέρει αρνητικές επιπτώσεις στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων και δεν συνάδει με τους διαχειριστικούς στόχους της περιοχής. Σύμφωνα με τους Kati *et al. (*2020), η Ελλάδα, λαμβάνοντας υπόψη τον δείκτη κατακερματισμού τοπίου (LFI), είναι λιγότερο κατακερματισμένη από την υπόλοιπη Ευρώπη, αλλά παρουσιάζει υψηλότερες αυξητικές τάσεις κατακερματισμού. Η αλόγιστη διάνοιξη νέων οδικών προσβάσεων, εκτός του κατακερματισμού και της απειλής που αυτή επιφέρει για τη μείωση της βιοποικιλότητας, διευκολύνει την πρόσβαση σε απομονωμένες περιοχές, αυξάνοντας έτσι τις επιπτώσεις της ανθρώπινης παρουσίας (όχληση, ρύπανση), αλλά και τις εν δυνάμει παράνομες ενέργειες (π.χ. λαθροθηρία, λαθροϋλοτομία, δηλητηριασμένα δολώματα κ.λπ.).

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η ύπαρξη δρόμων αποτελεί προϋπόθεση για την ανάπτυξη πολλών άλλων δραστηριοτήτων που θα είχαν ως συνέπεια την αλλοίωση των φυσικών χαρακτηριστικών των περιοχών αυτών, η εξασφάλιση της μη επέκτασης του οδικού δικτύου σε τμήμα της περιοχής παρέχει ένα σημαντικό βαθμό προστασίας για τα χειρόπτερα, τα θηλαστικά, τα ασπόνδυλα, τα είδη χλωρίδας, τους τύπους οικοτόπων, αλλά και εν γένει για το σύνολο των οικοσυστημάτων της περιοχής και των προστατευτέων αντικειμένων που απαντώνται εντός των ζωνών. Για τους λόγους αυτούς κρίνεται σκόπιμο να παραμείνουν χωρίς δρόμους τα τμήματα που μέχρι σήμερα δεν έχουν διαταραχτεί.

Αναφορικά με τον υγρότοπο του Μουστού, επισημαίνεται ότι ο μοναδικός δρόμος που εξυπηρετεί τις υφιστάμενες χρήσεις και δραστηριότητες διασχίζει κάθετα την Ζώνη Απολύτου Προστασίας της Φύσης. Κατά συνέπεια, η πλήρης απαγόρευση της χρήσης του εν λόγω δρόμου, από το κοινό, κρίνεται ανεφάρμοστη στην παρούσα φάση. Προτείνεται η διερεύνηση εναλλακτικής χάραξης, με όδευση περιμετρικά της Ζώνης Απολύτου Προστασίας, η οποία θα διασφαλίζει την απαραίτητη πρόσβαση. Μέχρι την ολοκλήρωση και υλοποίηση της εναλλακτικής αυτής λύσης, κρίνεται αναγκαία η προσωρινή διατήρηση της κυκλοφορίας μέσω του υφιστάμενου οδικού δικτύου. Η συντήρηση του οδοστρώματος επιτρέπεται μόνο με ήπιες παρεμβάσεις που δεν επηρεάζουν τον υγρότοπο (ΖΑΠΦ). Δεν επιτρέπεται η ασφαλτόστρωση, η επέκταση ή η διαπλάτυνση του δρόμου.

26.12.4. Ποδηλατόδρομοι

26.12.6. Μονοπάτια (πεζών)

Τα μονοπάτια και οι ποδηλατοδρόμοι αποτελούν υποδομές που υποστηρίζουν τις θεματικές και περιηγητικές διαδρομές, οι οποίες αποτελούν τάση ανάπτυξης και προώθησης του εναλλακτικού τουρισμού τόσο στην Ελλάδα, όσο και διεθνώς. Τα μονοπάτια χρησιμοποιούνται για πεζοπορία και αναψυχή, καθώς και για πρόσβαση, χωρίς μηχανοκίνητα μέσα, σε σημεία ενδιαφέροντος φυσικού, ιστορικού ή πολιτιστικού περιβάλλοντος. Ταυτόχρονα, συμβάλλουν στην ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού (οικοτουρισμός, αγροτουρισμός κ.λπ.), στην προβολή της

φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και στην ευαισθητοποίηση των επισκεπτών σε θέματα προστασίας.

Τα μονοπάτια και οι ποδηλατόδρομοι αποτελούν υποδομές που εξυπηρετούν την επισκεψιμότητα της περιοχής αλλά και την άσκηση δραστηριοτήτων ερμηνείας και ανάδειξης του περιβάλλοντος, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού που συνάδουν με την οικολογική αξία των περιοχών και την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης. Ως εκ τούτου δύναται να επιτρέπεται η χρήση υφιστάμενων υποδομών ή η διαμόρφωση νέων, εφόσον διατηρείται η ακεραιότητα της περιοχής, μετά από σχετική μελέτη και προδιαγραφές που διασφαλίζουν τόσο την ασφάλεια των πολιτών κατά τη χρήση τους όσο και τη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου.

Ειδικά η περιοχή του Πάρνωνα είναι μία κατεξοχήν ορεινή περιοχή αξιοποιημένη οικοτουριστικά με μορφές ορεινού και εναλλακτικού τουρισμού που συνάδουν με την οικολογική και αισθητική αξία του τόπου. Απευθύνεται κυρίως σε επισκέπτες που αναζητούν ορεινές, αθλητικές και περιηγητικές μορφές τουρισμού και διαθέτει ήδη δίκτυο μονοπατιών μέχρι και τις υψηλές κορυφές αυτού (αλπική ζώνη). Η περιοχή περιλαμβάνει ήδη δίκτυο μονοπατιών, μεταξύ των οποίων το διεθνές ορειβατικό μονοπάτι Ε4 στα εξωτερικά όρια της περιοχής μελέτης. Πλήθος διαδρομών διασχίζουν τα επιβλητικά φαράγγια- χαράδρες της περιοχής καθώς και άλλα αξιόλογα ορεινά σημεία τόσο από άποψη φύσης και τοπίου, όσο και πολιτιστικά. Η πεζοπορία είναι μία εκ των ειδικών – εναλλακτικών μορφών τουρισμού και είναι κρίσιμη για την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου. Η χάραξη πολιτιστικών διαδρομών (μονοπατιών) που θα ενώνουν συγκεκριμένους χώρους πολιτιστικής αξίας σε συνδυασμό με τα υψηλής αξίας φυσικά οικοσυστήματα και τοπία της περιοχής, αποτελεί ήδη ένα από τα πιο διαδεδομένα εργαλεία ανάπτυξης του εναλλακτικού τουρισμού, προσδιορίζοντας μια προκαθορισμένη πορεία σε μνημεία της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς, μέσα σ' ένα καθορισμένο θεματικό, ιστορικό ή εννοιολογικό πλαίσιο. Οι διαδρομές αυτές ενισχύουν τις πρωτοβουλίες για τη διατήρηση του τοπικού πολιτισμού και την ενίσχυση και την προστασία της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς.

Η ύπαρξη τέτοιων υποδομών εκτιμάται ότι θα ενισχύσει την προστασία της περιοχής, μέσω: α) της ανάπτυξης ενός ολοκληρωμένου σχεδίου κίνησης επισκεπτών με αποφυγή μηχανοκίνητων οχημάτων, β) της συμβολής στην ανάπτυξη της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης των επισκεπτών και γ) της συνέργειας αυτών των χρήσεων με άλλες δράσεις και υποδομές περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης δ) της ανάδειξης των εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

(28) Σταθμοί μεταφόρτωσης απορριμμάτων.

Οι Σταθμοί Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (ΣΜΑ) είναι εγκαταστάσεις όπου λαμβάνει χώρα η μεταφόρτωση των στερεών αποβλήτων από το μέσο συλλογής σε άλλο μέσο μεταφοράς με ταυτόχρονη μείωση του όγκου τους, μέσω κινητής ή μόνιμης εγκατάστασης. Στους ΣΜΑ τα απορρίμματα μεταφορτώνονται σε ειδικά οχήματα κατάλληλα για κίνηση σε μεγάλες αποστάσεις. Στη συνέχεια, τα οχήματα από τον ΣΜΑ μεταφέρουν τα απορρίμματα σε μονάδα/ες

επεξεργασίας ή/και τελικής διάθεσης, έχοντας πολλαπλάσιο ωφέλιμο φορτίο από εκείνο των απορριμματοφόρων.

Στην ΕΖΔ GR2520005 - "Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη" προγραμματίζεται η δημιουργία ΣΜΑ (Δημιουργία Σταθμού Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων στη θέση ΕΕΛ) για την εξυπηρέτηση των αναγκών μεταμόρφωσης απορριμμάτων του Δήμου, κοντά στην ΕΕΛ του Λεωνιδίου η οποία βρίσκεται στη θέση Άνω Τσουμιάς.

Το εν λόγω έργο το οποίο περιλαμβάνεται στο έργο «Κατασκευή Σταθμών Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (ΣΜΑ) στην Περιφέρεια Πελοποννήσου» έχει ενταχθεί στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020» και στον Άξονα Προτεραιότητας «Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος - Προαγωγή της αποδοτικής χρήσης των πόρων (ΤΣ)» σύμφωνα με το με αριθμ. πρωτ. ΕΥΔΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ 4689/06-05-2022 (ΑΔΑ: 9ΟΠ146ΜΤΛΡ-ΚΟΣ) έγγραφο του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων..

(34) Εγκαταστάσεις Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) και Εγκαταστάσεις ΑΠΕ με αποθήκευση

Η αιολική ενέργεια, παρά τα πλεονεκτήματα που έχει σε σχέση με άλλους τρόπους παραγωγής ενέργειας, μπορεί να προκαλέσει σημαντικές επιπτώσεις στα ενδιαιτήματα και την άγρια ζωή, και ιδιαίτερα στα πτηνά. Οι ανεμογεννήτριες προκαλούν την άμεση θανάτωση ενός πολύ μεγάλου αριθμού πουλιών και νυχτερίδων κάθε χρόνο, ενώ όταν τα εκάστοτε αιολικά πάρκα γειτνιάζουν με βιοτόπους ειδών που κινδυνεύουν με εξαφάνιση μπορούν να οδηγήσουν στην άμεση εξαφάνιση τους σε τοπικό επίπεδο. Η άμεση θανάτωση των πουλιών συμβαίνει πρώτον λόγω πρόσκρουσης στα πτερύγια των ανεμογεννητριών, στους πύργους ή στα υπέργεια καλώδια μεταφοράς ρεύματος αλλά και λόγω των ρευμάτων ώθησης προς το έδαφος που αναπτύσσονται πίσω από τους περιστρεφόμενους έλικες. Επιπρόσθετα, τα συνοδά έργα οδοποιίας, τα οποία είναι απαραίτητα για την εγκατάσταση των αιολικών πάρκων επιφέρουν σημαντικές επιπτώσεις, όπως αναλύθηκε στη χρήση 26.12.1. Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων).

Στην περιοχή δεν καταγράφονται υφιστάμενα, με άδεια εγκατάστασης και λειτουργίας αιολικά πάρκα, ούτε αιολικά πάρκα περιβαλλοντικά αδειοδοτημένα.

Σε ότι αφορά την εγκατάσταση νέων έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας διευκρινίζονται τα εξής:

Τμήμα της προστατευόμενης περιοχής και συγκεκριμένα το νότιο τμήμα του όρους Πάρνωνα περιλαμβάνεται στις Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας (Π.Α.Π.).

Για κάποιες από τις περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί ως ζώνες διατήρησης οικοτόπων και ειδών (ΖΔΟΕ) στην περιοχή προτείνεται να επιτρέπεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και κατόπιν εκπόνησης ΕΟΑ και έγκρισης περιβαλλοντικών όρων η εγκατάσταση νέων αιολικών πάρκων εφόσον διασφαλίζεται η μέγιστη προστασία των τύπων οικοτόπων και ειδών της

περιοχής και αξιολογηθούν ειδικά τυχόν επιπτώσεις στη διατήρηση της ορνιθοπανίδας και χειροπτεροπανίδας. Στη ΖΔΟΕ-09 η εγκατάσταση νέου έργου ΑΣΠΗΕ επιτρέπεται εντός των ορίων της Περιοχής Αιολικής Προτεραιότητας 3 (ΠΑΠ 3) σύμφωνα με το ισχύον Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας

Κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση για την εγκατάσταση νέου έργου θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι σωρευτικές επιπτώσεις στα είδη ορνιθοπανίδας και χειροπτεροπανίδας από τη συνδυασμένη δράση προηγούμενων, τρεχουσών και μελλοντικών δραστηριοτήτων. Η εξέταση των συνδυαστικών επιπτώσεων αφορά τα σχέδια ή τα έργα που έχουν ολοκληρωθεί, έχουν εγκριθεί αλλά δεν έχουν ολοκληρωθεί ή έχουν προταθεί. Παρότι οι επιπτώσεις ενός έργου μπορεί να μην είναι σημαντικές, οι συνδυασμένες επιπτώσεις διαφόρων έργων από κοινού μπορεί να είναι σημαντικές. Οι σωρευτικές επιπτώσεις είναι ιδιαίτερα συναφείς για τα έργα αιολικής ενέργειας, δεδομένου του συνεχώς αυξανόμενου αριθμού αιτήσεων για την παραγωγή αιολικής ενέργειας και της αναμενόμενης αύξησης της δυναμικότητας κατά τα επόμενα έτη.

Σε ότι αφορά τη λειτουργία τους και το μετριασμό των επιπτώσεων στα σημαντικά είδη της περιοχής, θα πρέπει να εφαρμοστεί συνδυασμός δράσεων τόσο παρακολούθησης (Σχέδιο Παρακολούθησης) όσο και τεχνικής λειτουργίας (εφαρμογή δράσεων μείωσης επιπτώσεων και βελτίωσης της λειτουργίας των αιολικών πάρκων) που θα πρέπει να υλοποιηθούν, όπως αυτά περιγράφονται στο Σχέδιο Διαχείρισης. Οι δράσεις αυτές θα πρέπει να εφαρμόζονται καθ' όλη τη διάρκεια της λειτουργίας των Αιολικών Πάρκων.

Επίσης η εκπόνηση της ΕΟΑ θα πρέπει να περιλαμβάνει τη διενέργεια εργασιών πεδίου και συνακόλουθη ανάλυση των δεδομένων που σχετίζονται με τις επιπτώσεις των ΑΣΠΗΕ στα χειρόπτερα. Οι εργασίες θα περιλαμβάνουν αναζήτηση τυχόν καταφυγίων πριν την εγκατάσταση των ΑΣΠΗΕ, τη διενέργεια ηχογραφήσεων και την εκτίμηση χρήσης του χώρου από τα χειρόπτερα πριν την εγκατάσταση και λειτουργία των ΑΣΠΗΕ, τη συνέχιση των ηχογραφήσεων τόσο κατά τη φάση εγκατάστασης όσο και κατά τη φάση λειτουργίας, την αναζήτηση νεκρών χειροπτέρων και άλλες ενδεδειγμένες μεθόδους, όπως αυτές περιγράφονται και στις οδηγίες της UNEP/EUROBATS (Rodrigues *et al.*, 2017). Τα δεδομένα αφού αναλυθούν θα αξιολογούνται από τις αδειοδοτούσες αρχές για τυχόν λήψη πρόσθετων μέτρων με σκοπό την προστασία των χειροπτέρων.

Σε ότι αφορά τις περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί ως Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών και στις οποίες προτείνεται να μην επιτρέπεται η εγκατάσταση αιολικών πάρκων, παρότι ως επί το πλείστον δεν συγκεντρώνουν τα χαρακτηριστικά για την εγκατάσταση αιολικών πάρκων (αιολικό δυναμικό και ισχύοντες περιορισμοί σύμφωνα με τη νομοθεσία), επισημαίνεται επιπρόσθετα ότι περιβάλλονται από διάσπαρτους οικισμούς, σημεία πολιτιστικού ενδιαφέροντος, σημεία με ιδιαίτερο φυσικό κάλλος, τουριστικούς προορισμούς με μεγάλη επισκεψιμότητα, τα οποία έχουν οπτική σύνδεση με τις περιοχές αυτές, ενώ αποτελούν ενδιαιτήματα της πλούσιας πανίδας της περιοχής. Κρίνεται σημαντική η διατήρηση της φυσικότητας της περιοχής, ο μη κατακερματισμός του οικοσυστήματος από την εγκατάσταση ανεμογεννητριών και των συνοδών έργων οδοποιίας και η μη αλλοίωση της φυσικότητας του τοπίου. Ταυτόχρονα προστατεύεται η τουριστική και

πολιτιστική αξία της περιοχής και αποτρέπεται η οπτική όχληση στους κατοίκους και επισκέπτες – τουρίστες.

Σε ότι αφορά τις περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί ως Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και στις οποίες προτείνεται να μην επιτρέπεται η εγκατάσταση αιολικών πάρκων (κυρίως στο Μουστό, στην ευρύτερη περιοχή του Λεωνιδίου και της χαράδρας Λεωνιδίου και στα Πούληθρα και στο βόρεια του όρους Πάρνωνα) επισημαίνονται τα εξής: α) κάποιες εξ' αυτών (στο Μουστό, στο Λεωνίδιο και στα Πούληθρα) δεν συγκεντρώνουν τα χαρακτηριστικά για την εγκατάσταση αιολικών πάρκων (αιολικό δυναμικό και ισχύοντες περιορισμοί σύμφωνα με τη νομοθεσία), δεδομένου ότι βρίσκονται σε πεδινές και παραθαλάσσιες εκτάσεις και περιβάλλονται ή βρίσκονται πλησίον οικισμών, γ) βρίσκονται πλησίον σημαντικών καταφυγίων της χειροπτεροπανίδας και στην ΟΧΕ που αποτελεί κρίσιμο ενδιαίτημα γύρω από αυτά (π.χ. ΖΔΟΕ-02 στα Πούληθρα και ΖΔΟΕ-05 στο Λεωνίδιο), γ) Περιβάλλονται από διάσπαρτους οικισμούς, σημεία πολιτιστικού ενδιαφέροντος, σημεία με ιδιαίτερο φυσικό κάλλος, τουριστικούς προορισμούς με μεγάλη επισκεψιμότητα, τα οποία έχουν οπτική σύνδεση με τις περιοχές αυτές, ή/και περιλαμβάνουν σημαντικά δασικά οικοσυστήματα, ευαίσθητα οικοσυστήματα ή αποτελούν ενδιαιτήματα της πλούσιας πανίδας και χλωρίδας της περιοχής.

Η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από μικρές αυτόνομες ανεμογεννήτριες (μη συνδεδεμένες με το δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρισμού) και φωτοβολταϊκά για ατομική χρήση αποτελούν ιδανική λύση για κατοικίες απομακρυσμένες από το δίκτυο διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και για απομακρυσμένα αγροκτήματα ή ποιμνιοστάσια. Η χρήση μικρών ανεμογεννητριών συγκεντρώνει τα εξής πλεονεκτήματα: α) αξιόπιστη λειτουργία και μεγάλη διάρκεια ζωής, αποφυγή χρήσης ορυκτών καυσίμων για την παραγωγή ηλεκτρισμού, γ) φιλικές στο περιβάλλον, δεν προκαλούν ρύπανση και συμβάλλουν στη μείωση των αερίων εκπομπών του θερμοκηπίου, γ) μπορούν να εξυπηρετήσουν απομονωμένες περιοχές και κατοικίες χωρίς να απαιτείται σύνδεση στο δίκτυο, δ) δεν επηρεάζουν και δεν αλλοιώνουν τις υφιστάμενες χρήσεις γης και δραστηριότητες.

Στις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων, η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών πάρκων σε αγροτικές εκτάσεις, εφόσον τηρούνται οι προϋποθέσεις και προσδιοριστούν με ακρίβεια οι ζώνες αποκλεισμού και οι αποστάσεις από τις ζώνες αυτές, δύναται να επιτρέπεται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με το νομικό πλαίσιο, οι επιτρεπόμενες ειδικές χρήσεις αξιολογούνται ανά ζώνη όπου επιτρέπεται η εγκατάστασή τους (ΖΒΔΦΠ και ΖΔΟΕ) και επιλέγονται αυτές οι περιοχές που κρίνονται συμβατές με τη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου. Τονίζεται επίσης ότι η εφαρμογή του υφιστάμενου νομικού πλαισίου, οι προτάσεις της μελέτης δεν έχουν αποκλείσει τις ΑΠΕ. Αντιθέτως έχοντας αξιολογήσει και συνεκτιμήσει όλα τα δεδομένα, έχουν επιτρέψει τη συνέχιση λειτουργίας των αιολικών πάρκων με περιβαλλοντική αδειοδότηση και άδεια λειτουργίας και εγκατάστασης, έχουν κατά θέσεις επιτρέψει την εγκατάσταση νέων αιολικών πάρκων κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης, καθώς και την εγκατάσταση και χρήση μικρών αυτόνομων ανεμογεννητριών, μη συνδεδεμένων στο δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρισμού και

φωτοβολταϊκών για αυτοπαραγωγούς και για την αυτονομία τουριστικών, κτηνοτροφικών και βιοτεχνικών μονάδων.

Τέλος, θα πρέπει να αναφερθεί ότι αρκετές θέσεις εντός αυτής που εμφανίζουν αξιόλογο αιολικό δυναμικό και έχουν προσελκύσει ή θα μπορούσαν εν δυνάμει να προσελκύσουν ενδιαφέρον για σχετική επένδυση έχουν χαρακτηριστεί ως Ζώνες Προστασίας της Φύσης για τη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου (τύποι οικοτόπων και είδη χλωρίδας και πανίδας). Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για τη ζωνοποίηση στηρίχτηκε στην καταγραφή του βιοτικού περιβάλλοντος (Κεφάλαιο 2) και στην αξιολόγηση αυτού (Κεφ 3) και αναπτύσσεται αναλυτικά στην Ενότητα 4.3.2 «Γενικές κατευθύνσεις ζώνωσης – Μεθοδολογία ζωνοποίησης και καθορισμού επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων ανά ζώνη». Επισημαίνεται ότι η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για τη ζωνοποίηση και προτάσεις ειδικών χρήσεων και ρυθμίσεων ανά ζώνη, έχει καταρχάς ως στόχο την ικανοποίηση των υποχρεώσεων της χώρας σε σχέση με της Ευρωπαϊκές Οδηγίες, ήτοι τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και ειδικότερα τη διατήρηση ειδών και τύπων οικοτόπων κάθε περιοχής Natura. Στόχος τη ζωνοποίησης είναι η προστασία του προστατευτέου αντικειμένου με κριτήρια που σχετίζονται με τη διατήρηση αυτού. Στα κριτήρια κλιμακούμενης προστασίας αξιολογείται αρχικά μόνο το προστατευτέο αντικείμενο και όχι οι υφιστάμενες ή μελλοντικές χρήσεις. Παρ' όλα αυτά, με άξονα την εκτίμηση και στάθμιση των επιπτώσεων στην ανάπτυξη και την κοινωνία οι επιμέρους χωρικές ενότητες που προκύπτουν από τη ζωνοποίηση, με διαβαθμισμένη σημασία ως προς την προστασία των επιμέρους προστατευτέων αντικειμένων, αποτελούν την κρίσιμη βάση της ζωνοποίησης, αλλά όχι το μοναδικό κριτήριο για τις τελικές προτάσεις. Όπως αναλυτικά αναφέρεται στην Ενότητα 4.3.2.2 η οριστικοποίηση των ζωνών απαιτεί επίσης τη συσχέτισή τους με υφιστάμενες ανθρωπογενείς δραστηριότητες και χρήσεις, ενέργεια που περιλαμβάνει στάθμιση των επιπτώσεων στην ανάπτυξη και την τοπική κοινωνία.

(47) Κατασκηνώσεις Παιδικές εξοχές.

Στο Λεωνίδιο οι παράκτιες περιοχές αποτελούν τουριστικό πόλο, ενώ η ευρύτερη περιοχή αποτελείται από εκτεταμένες αγροκτηνοτροφικές περιοχές, οικιστικές περιοχές και περιοχές πολιτιστικής κληρονομίας, καθώς και εκτάσεις μεγάλης φυσικής αξίας και κάλλους. Αντίστοιχα στον Πάρνωνα, ο τουρισμός είναι κυρίως ορεινός και έχει σαν στόχο την περιήγηση, την ορειβασία, την περιπέτεια και την απόλαυση της φύσης και των πολιτιστικών στοιχείων. Η αποτροπή του μαζικού τουρισμού και η ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού (οικοτουρισμού, αγροτουρισμού, πολιτιστικού τουρισμού) αποτελούν μία βιώσιμη αναπτυξιακή δυνατότητα της περιοχής,

Η δυνατότητα φιλοξενίας των επισκεπτών σε κατασκηνώσεις της περιοχής συμβάλλει στην ανάπτυξη βιώσιμου οικοτουρισμού, ειδικά αν αναπτυχθούν κατασκηνώσεις με οικολογικό προσανατολισμό στη φιλοσοφία των προγραμμάτων και κατασκηνώσεις με υπαίθριες δραστηριότητες, αρμονικά προσαρμοσμένες στο τοπίο και στη φύση. Ειδικά σε ότι αφορά τις παιδικές κατασκηνώσεις, αυτές μπορούν να λειτουργήσουν ως σημεία περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης, εντάσσοντας στις δραστηριότητες των κατασκηνωτών

ανάλογες δράσεις. Οι κατασκηνώσεις Υπαίθριων Δραστηριοτήτων βρίσκονται συνήθως σε μέσο υψόμετρο (700-1000μ) και μέσα σε δασώδεις εκτάσεις και η διαμονή των κατασκηνωτών γίνεται σε σκηνές. Το πρόγραμμα των κατασκηνώσεων μπορεί να εστιάζει σε δράσεις όπως η πεζοπορία, η αναρρίχηση, το ορειβατικό ποδήλατο, τοξοβολία, ιππασία κ.ά. Η διαμονή στη φύση σε σκηνές, συνδυασμένη με οικοτουριστικές και αγροτουριστικές δράσεις και δράσεις ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης παρέχουν δυνατότητες στους τουρίστες να έρθουν σε επαφή με το φυσικό περιβάλλον της περιοχής και να έχουν μία βιωματική γνωριμία με την ορεινή φύση και τα οικοσυστήματα, την παρατήρηση πουλιών, τη γνωριμία με την παράδοση της περιοχής. Επίσης, τα τελευταία χρόνια έχει κάνει την εμφάνισή της στη χώρα και η κατασκήνωση εθελοντών οικολογικού περιεχομένου, όπου συγκεντρώνονται άτομα που ενδιαφέρονται να παρέχουν εθελοντική εργασία για την προστασία του περιβάλλοντος.

Ειδικά σε ότι αφορά το Glamping αποτελεί μία τάση που έχει αναπτυχθεί πολύ τα τελευταία χρόνια, παγκοσμίως και υιοθετείται ως μία μορφή εναλλακτικής υποδομής για διαμονή στη φύση. Αφορά διαμονή στη φύση, σε διαφόρων τύπων και μεγεθών κατασκηνωτικά μέσα ή ημιμόνιμες δομές σε κελύφη ιδιαίτερου αρχιτεκτονικού σχεδιασμού που δύνανται να συναρμολογούνται και να αποσυναρμολογούνται ή να μεταφέρονται (όπως θολωτές δομές -domes). Τα κατασκηνωτικά μέσα και δομές θα πρέπει να τοποθετούνται στο φυσικό περιβάλλον με τη μικρότερη δυνατή επέμβαση σε αυτό. Στις επιτρεπόμενες χρήσης δεν περιλαμβάνονται τα έργα πρόσβασης και κυκλοφορίας, ενώ δεν επιτρέπεται η στάθμευση και κίνηση αυτοκινούμενων και τροχόσπιτων εντός των εγκαταστάσεων. Η χρήση του υφιστάμενου οδικού δικτύου και δικτύου μονοπατιών για την πρόσβαση σε τέτοιους χώρους συνάδει με τη βιώσιμη ήπια οικοτουριστική ανάπτυξη που προτείνεται για την περιοχή, ενώ ταυτόχρονα προάγει τις δράσεις στη φύση (πεζοπορία, η αναρρίχηση, το ορειβατικό ποδήλατο κ.α.) και τις δράσεις ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης.

(48.2) Α) Οι κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, μετά των παραρτημάτων αυτών (υπέργειων και υπόγειων)

Η δυνατότητα διατήρησης, λειτουργίας και, κατά περίπτωση, συντήρησης ή βελτίωσης των υφιστάμενων δικτύων υποδομών και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας θεωρείται αναγκαία για την ομαλή λειτουργία των υφιστάμενων δραστηριοτήτων, την εξυπηρέτηση των τοπικών πληθυσμών και τη διατήρηση βασικών υπηρεσιών (ηλεκτρική ενέργεια, τηλεπικοινωνίες, ύδρευση, αποχέτευση κ.λπ.). Στις περισσότερες περιοχές της ΕΖΔ λαμβάνουν χώρα ανθρωπογενείς δραστηριότητες, συνεπώς δεν μπορεί να αποκλειστεί η ύπαρξη τεκμηριωμένης ανάγκης για έργα δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, συμπεριλαμβανομένων κατασκευών που αφορούν τη διέλευση χερσαίων, θαλάσσιων και υποθαλάσσιων αγωγών, καθώς και υπόγειων ή υποβρύχιων καλωδίων μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, τηλεπικοινωνιών και φυσικού αερίου. Η δυνατότητα αυτή εξυπηρετεί βασικές ανάγκες των τοπικών κοινωνιών, υπό την προϋπόθεση ότι τα έργα εκτελούνται με τις κατάλληλες τεχνικές προδιαγραφές και περιβαλλοντικές δικλίδες, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Για τον λόγο

αυτό, η χρήση επιτρέπεται με τους απαραίτητους περιορισμούς και τις δέουσες προϋποθέσεις, ανά περίπτωση.

Η εγκατάσταση νέων δικτύων στις ΖΠΦ θα πρέπει να αποφεύγεται και να εξετάζεται μόνο όταν κρίνεται απολύτως αναγκαία και σκόπιμη, με τις ελάχιστες δυνατές επιπτώσεις στο προστατευτέο αντικείμενο. Οι εργασίες συντήρησης, βελτίωσης, αποκατάστασης και εκσυγχρονισμού υφιστάμενων δικτύων θεωρούνται επιτρεπτές, υπό τον όρο ότι διασφαλίζεται η ακεραιότητα των τύπων οικοτόπων και των ειδών. Στη ΖΠΦ-01, στην παραλία του Μουστού η κατασκευή νέων δικτύων δεν επιτρέπεται γιατί η ζώνη συνορεύει με τη ΖΑΠΦ του Μουστού, από όπου δεν επιτρέπεται η διέλευση δικτύων. Τα νέα δίκτυα δεν επιτρέπονται επίσης και από τα 3 σημαντικά σπήλαια που αποτελούν καταφύγια χειροπτέρων (ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03 και ΖΠΦ-05). Στις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και στις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων, δύναται να επιτραπεί η επέκταση ή εγκατάσταση νέων δικτύων, εφόσον αυτό κρίνεται απαραίτητο και πληρούνται όλες οι απαιτήσεις περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

(51) Έργα προστασίας από διάβρωση, κατολισθήσεις και στήριξη εδαφών

Στην Ελλάδα παρατηρείται έντονη διάβρωση τις τελευταίες δεκαετίες η οποία δεν οφείλεται κυρίως στους ανθρωπογενείς παράγοντες και ανέρχεται σε ποσοστό 28,6%, ένα από τα υψηλότερα ποσοστά διάβρωσης ανάμεσα στις χώρες της Ευρώπης. Στον ορεινό όγκο του Πάρνωνα καταγράφονται κατά θέσεις φαινόμενα διάβρωσης και ιδιαιτέρως στις θέσεις που επλήγησαν από τις μεγάλες πυρκαγιές τα τελευταία χρόνια.

Αν και οι υπό εξέταση παράκτιες περιοχές δεν διατρέχουν υψηλό κίνδυνο διάβρωσης καθώς μελέτη που διερεύνησε τη διάβρωση ακτών της Πελοποννήσου (Tragaki *et al.*, 2018) έδειξε ότι κανένας σχεδόν από τους παράγοντες που εξετάστηκαν δεν κατατάσσει την περιοχή στις υψηλού κινδύνου περιοχές (βλέπε Ενότητα 2.1.2). Παρόλα αυτά, ή διάβρωση των ακτών μπορεί να προκληθεί εξαιτίας αστάθμητων παραγόντων που μπορεί να είναι κακοτεχνίες ή επεμβάσεις στις παράλιες περιοχές χωρίς να έχει προηγηθεί μελέτη, ως εκ τούτου οι ήπιες μέθοδοι αντιμετώπισης διαβρωτικών φαινομένων αποτελούν βιώσιμες λύσεις για αντιμετώπιση του προβλήματος με τις λιγότερες αρνητικές επιπτώσεις, εφόσον αυτό απαιτηθεί.

Μελέτες έχουν εκτιμήσει ότι οι παράκτιες οικοσυστημικές υπηρεσίες σε ευρωπαϊκό επίπεδο μειώθηκαν από περίπου 22,3 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως το 1975, σε περίπου 21,6 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως το 2006, ενώ έως το 2050 θα λάβουν τιμές μεταξύ 20,1 και 19,4 δισεκατομμυρίων ευρώ ετησίως η οποία αντιστοιχεί σε συνολική απώλεια παράκτιας ζώνης της τάξης των 3.700 km2 και ~ 5.800 km2, με τους παράκτιους υγροτόπους να πλήττονται περισσότερο (Roebeling *et al.*, 2013). Η διάβρωση και συνεπώς η απώλεια της παράκτιας ζώνης, δύναται να επιφέρει σημαντικές επιπτώσεις στις οικονομικές δραστηριότητες μιας περιοχής, όπως ο τουρισμός (Phillips and Jones, 2006). Η μετακίνηση των πληθυσμών από την κλιματική αλλαγή και τις φυσικές καταστροφές κατατάσσεται ανάμεσα στα πιο σημαντικά αναδυόμενα ζητήματα που θα αντιμετωπίσει η ανθρωπότητα στο μέλλον. Πέραν των κοινωνικο-οικονομικών συνεπειών, το φαινόμενο της διάβρωσης έχει και οικολογικές συνέπειες. Λαμβάνοντας υπόψη ότι η κλιματική

αλλαγή και οι επιπτώσεις της όπως η διάβρωση θα ενταθούν τις επόμενες δεκαετίες (Dawson *et al.*, 2009), κρίνεται ότι τα αντιδιαβρωτικά έργα που χωροθετούνται στο θαλάσσιο μέτωπο, αποτελούν μεταξύ άλλων, δράση διαχείρισης και αντισταθμιστικό μέτρο με στόχο την προστασία της παράκτιας ζώνης και του προστατευτέου αντικειμένου.

Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός

Η περιοχή αποτελεί σημαντικό πόλο έλξης της χώρας και δέχεται μεγάλο αριθμό επισκεπτών που αλληλοεπιδρά με τη φύση και τα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος. Ήδη έχουν αναπτυχθεί δραστηριότητες αναψυχής και εναλλακτικού τουρισμού. Η ανάπτυξη ήπιων εναλλακτικών μορφών τουρισμού (οικοτουρισμού, αγροτουρισμού, αθλητικού, περιηγητικού και περιπατητικού τουρισμού, πολιτιστικού - θρησκευτικού τουρισμού, τουρισμού άγριας ζωής) αποτελούν μία βιώσιμη αναπτυξιακή δυνατότητα της περιοχής. Σε κάθε περίπτωση η βιώσιμη διαχείριση της περιοχής προϋποθέτει την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού με τρόπο που να διασφαλίζεται η ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων στη φύση και να προστατεύεται το περιβάλλον.

Οι προτεινόμενοι όροι θα διασφαλίσουν την ελεγχόμενη ανάπτυξη της παράκτιας ζώνης για την καταλληλότητα των παραλιών ωοτοκίας και την αναπαραγωγική επιτυχία των θαλασσίων χελωνών σχετικά με τις τουριστικές υποδομές, τον τεχνητό φωτισμό από ξενοδοχεία, δρόμους ή άλλες πηγές κοντά στις ακτές που αποπροσανατολίζουν τους νεοσσούς, τη σκίαση των φωλιών, τη κίνηση οχημάτων πάνω στην άμμο, και την ανθρώπινη παρουσία κατά την περίοδο αναπαραγωγής του είδους.

Η αειφορική διαχείριση σε αυτές τις περιπτώσεις επιτυγχάνεται όταν υπάρχει επίτευξη αρμονικών σχέσεων μεταξύ τουρισμού και φυσικού περιβάλλοντος ώστε, οι δραστηριότητες να μην οδηγήσουν στην υποβάθμιση της κατάστασης διατήρησης του προστατευτέου αντικειμένου, του φυσικού περιβάλλοντος και της αισθητικής του τοπίου. Κρίνεται ότι δραστηριότητες που έχουν ως επίκεντρο το φυσικό περιβάλλον μέσω της παρατήρησης και της εκτίμησής του, που οργανώνονται από μικρές τοπικές επιχειρήσεις και αφορούν μικρό αριθμό επισκεπτών μπορούν να ελαχιστοποιήσουν τις αρνητικές επιπτώσεις στο φυσικό και κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον παράγοντας οφέλη για τις τοπικές κοινωνίες και δημιουργώντας επιπλέον θέσεις εργασίας. Ταυτόχρονα, η ανάπτυξη δραστηριοτήτων ήπιου τουρισμού δύναται να ενισχύσουν την ευαισθησία των χρηστών προς το περιβάλλον και το διαχειριστικό έργο των αρχών που αποσκοπεί στη διατήρηση και προστασία του προστατευτέου αντικειμένου.

Επισημάνσεις: Προτείνεται να επιτρέπονται και να ρυθμιστούν οι δραστηριότητες αναψυχής / εναλλακτικού τουρισμού, οι οποίες, υπό όρους, κρίνονται συμβατές με τις ανάγκες προστασίας και αειφόρου ανάπτυξης της περιοχής. Στη χρήση ενσωματώθηκαν και οι χρήσεις επί παραλιών για την εξυπηρέτηση των λουόμενων (όπως απλής χρήσης του αιγιαλού και της παραλίας), δεδομένου ότι δεν προβλέπεται από το ΠΔ κάποια ειδικότερη χρήση.

4.3.6.7 Εκτίμηση και αξιολόγηση επιπτώσεων στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολική Λακωνία- Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή» (ΠΠΒ-07)/ Ρυθμίσεις, τεκμηρίωση, εκτίμηση επιπτώσεων

Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με οδηγίες του ΥΠΕΝ, στο τελικό τεύχος της παρούσας ΕΠΜ, οι προτεινόμενες ζώνες προστασίας και οι προτεινόμενες ειδικές χρήσεις έχουν εναρμονιστεί με τις αντίστοιχες ζώνες και προτεινόμενες ειδικές χρήσεις της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης για το Θαλάσσιο Πάρκο του Ιονίου, όπως αυτές οριστικοποιήθηκαν μετά τη δημόσια διαβούλευση του 2025 και την ενσωμάτωση των σχετικών σχολίων στο τελικό της τεύχος. Η εναρμόνιση αφορά αποκλειστικά τα επικαλυπτόμενα χωρικά τμήματα των δύο μελετών, τα οποία, για τη συγκεκριμένη προστατευόμενη περιοχή, περιλαμβάνουν τις ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04 και ΖΠΦ-05 της παρούσας μελέτης.

(1) Κατοικία (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

Οι ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων αποτελούνται ως επί το πλείστον από εκτεταμένες ιδιωτικές, κυρίως αγροτικές εκτάσεις, με διάσπαρτη αραιή δόμηση, εκτός των ορίων και στην ευρύτερη περιοχή συγκροτημένων οικισμών, σε παραθαλάσσιες εκτάσεις με τουριστική ανάπτυξη (π.χ. Ελαφόνησος), αλλά και στην ευρύτερη πεδινή περιοχή. Σκοπός των ζωνών βιώσιμης ανάπτυξης είναι η αρμονική συνύπαρξη τη βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών πόρων με τη βιώσιμη ανάπτυξη και τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες. Τυχόν οριζόντια απαγόρευση αξιοποίησης της ιδιωτικής περιουσίας για την ανέγερση κατοικίας θα οδηγούσε σε μείωση της αξίας της ιδιοκτησίας και απουσία κοινωνικής αποδοχής για την προστασία της περιοχής. Δυνητικές επιπτώσεις στη βιώσιμη διαχείριση της περιοχής και στην αλλοίωση των χρήσεων γης και του τοπίου εκτιμάται ότι αποφεύγονται λόγω: α) της μη δυνατότητας αλλαγής χρήσης των εκτάσεων, που διέπονται από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας, β) στις προϋποθέσεις για το ελάχιστο όριο αρτιότητας και κατάτμησης που απαιτείται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και γ) χωροταξικούς περιορισμούς της περιοχής (π.χ. ΣΧΟΟΑΠ Μονεμβασιάς).

Σε ότι αφορά την εγκατάσταση και συντήρηση λυόμενων ξύλινων κτιρίων για τη στέγαση προσωπικού ασφαλείας και εργαζομένων σε ορεινές περιοχές, αυτή κρίνεται απαραίτητο να επιτρέπεται τόσο σε μέρος των ΖΠΦ, όσο και στις ΖΔΟΕ (κατά παρέκκλιση του ΠΔ 59/2018), δεδομένου ότι πρόκειται για ορεινές περιοχές και η χρήση συνάδει με την προστασία και τη βέλτιστη διαχείριση του προστατευτέου αντικειμένου. Ανάγκες για την κατασκευή λυόμενων ξύλινων κατοικιών για την εξυπηρέτηση των εργαζομένων στο δάσος και τη φύλαξη δύναται να προκύψουν στο μέλλον.

Σε ότι αφορά τα χειρόπτερα, η ειδική ρύθμιση που αφορά στις ανακαινίσεις και κατεδαφίσεις των κτιρίων εντός της ΕΖΔ GR2540001 κρίνεται πολύ σημαντική για τη διατήρηση των χειροπτέρων που συχνά σχηματίζουν αναπαραγωγικές αποικίες σε ανθρώπινες κατασκευές. Όπως αναλύθηκε και στην ενότητα 2.3.1.5 η εκδίωξη και θανάτωση ατόμων κατά την ανακαίνιση εγκαταλελειμμένων κτιρίων ή άλλων χώρων που μπορεί να χρησιμοποιούνται περιστασιακά (π.χ. αποθήκες, στάβλοι, κ.ά.) αποτελεί απειλή (F02). Η επιλογή της κατάλληλης εποχής και η λήψη μέτρων κατά την υλοποίηση των εργασιών θα συνεισφέρει στην αποφυγή θανάτωσης ατόμων

και την υλοποίηση των εργασιών χωρίς να υπάρχουν σημαντικές επιπτώσεις στη διατήρηση των ειδών χειροπτεροπανίδας.

Η χρήση κατοικία δεν επιτρέπεται στις ζώνες ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07 και ΖΒΔΦΠ-08 (GR2540002), δεδομένου ότι αυτές αποτελούν σημειακές οριοθετήσεις ΖΒΔΦΠ εντός ευρύτερων ζωνών (ΖΠΦ και ΖΔΟΕ) με σκοπό να είναι δυνατή η άσκηση υφιστάμενων (γήπεδο στη ΖΒΔΦΠ-06) ή μελλοντικών χρήσεων (ΣΜΑ στη ΖΒΔΦΠ-07 και ΕΕΛ στη ΖΒΔΦΠ-08).

(4) Αθλητικές εγκαταστάσεις (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

(*) Εξειδίκευση ΖΠΦ: 4.3 Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις (κατηγορία Ζ2)

Εξειδίκευση ΖΔΟΕ: (*) 4.3 Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις

Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ:
4.1 Μικρές αθλητικές εγκαταστάσεις (κατηγορίες Α1, Α2, Β1, Δ, Ε1).
4.3 Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις.

Σύμφωνα με το Ν. 2725/1999 όπως ισχύει, οι προβλεπόμενες από το ΠΔ 59/2018 επιτρεπόμενες **κοινές αθλητικές εγκαταστάσεις** για τις ΖΒΔΦΠ είναι οι ακόλουθες:

- *αα) Ομάδα Α1: Υπαίθριες εγκαταστάσεις χωρίς θεατές ή έως 500 θεατές, στις οποίες διεξάγονται μόνο προπονήσεις.*
- *ββ) Ομάδα Α2: Υπαίθριες εγκαταστάσεις χωρίς θεατές ή έως 500 θεατές, στις οποίες διεξάγονται και αγώνες.*
- *γγ) Ομάδα Β1: Υπαίθριες εγκαταστάσεις από 500 έως 5.000 θεατές, όπου διεξάγονται τοπικοί ή ερασιτεχνικοί αγώνες.*
- *ζζ) Ομάδα Δ: Κλειστές εγκαταστάσεις χωρίς θεατές ή έως 1.000 θεατές.*
- *ηη) Ομάδα Ε1: Κλειστές εγκαταστάσεις με πάνω από 1.000 θεατές, όπου διεξάγονται τοπικοί ή ερασιτεχνικοί αγώνες.*

Σύμφωνα με το Ν. 2725/1999 όπως ισχύει, οι προβλεπόμενες από το ΠΔ 59/2018 επιτρεπόμενες **ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις** για τις ζώνες ΖΒΔΦΠ είναι οι ακόλουθες:

- *αα) Ομάδα Ζ1: Υπαίθριες μόνιμες εγκαταστάσεις διαμορφωμένες σε φυσικό περιβάλλον, όπως θάλασσα, ποτάμι, λίμνη, δάσος, βουνό, ή σε δημόσιους δρόμους ή σε κοινόχρηστους χώρους πόλεων. Στην ομάδα αυτή ανήκουν, επίσης, τα υπαίθρια και ημιυπαίθρια σκοπευτήρια, οι εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση του αεραθλητισμού καθώς και οι εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση του μηχανοκίνητου αθλητισμού, πλην των υπαγόμενων στην ομάδα Η της υποπερίπτωσης ββ΄ της περίπτωσης β΄ της παρούσας παραγράφου εφόσον είναι μόνιμες.*
- *Ομάδα Ζ2: Προσωρινές εγκαταστάσεις ή διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων σε φυσικό περιβάλλον, όπως θάλασσα, ποτάμι, λίμνη, δάσος, βουνό, ή σε δημόσιους δρόμους ή σε κοινόχρηστους χώρους πόλεων. Στην ομάδα αυτή ανήκουν, επίσης, τα υπαίθρια και ημιυπαίθρια σκοπευτήρια, οι εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση του αεραθλητισμού καθώς*

και οι εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση του μηχανοκίνητου αθλητισμού, πλην των υπαγόμενων στην ομάδα Η της υποπερίπτωσης ββ΄ της περίπτωσης β΄ της παρούσας παραγράφου εφόσον είναι προσωρινές

- *ββ) Ομάδα Η: Υπαίθριες εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής της παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014 (Α΄ 155) (χιονοδρομικά κέντρα, αυτοκινητοδρόμια κ.λπ.).*
- *γγ) Ομάδα Θ1: Προσωρινές διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων εντός αθλητικής εγκατάστασης, η οποία διαθέτει άδεια λειτουργίας για άλλο άθλημα (υπαίθριες εγκαταστάσεις).*
- *δδ) Ομάδα Θ2: Προσωρινές διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων εντός αθλητικής εγκατάστασης, η οποία διαθέτει άδεια λειτουργίας για άλλο άθλημα (κλειστές εγκαταστάσεις).*

εε) Ομάδα Ι: Προσωρινές διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων εντός αθλητικής εγκατάστασης, η οποία υπάγεται στο άρθρο 32 του ν. 2725/1999 και διαθέτει άδεια λειτουργίας από την περιφέρεια (ιδιωτικό γυμναστήριο, ιδιωτική σχολή γυμναστικής) ή εντός μη αθλητικής εγκατάστασης (ξενοδοχείο, σχολείο, εκθεσιακό κέντρο κ.λπ.).

Για την ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού είναι απαραίτητη συχνά, μεταξύ άλλων, η ύπαρξη αθλητικών εγκαταστάσεων. Ο αθλητικός τουρισμός έχει αναπτυχθεί ακριβώς λόγω των αρετών του φυσικού περιβάλλοντος μέσα στο οποίο το άτομο αποκτά έναυσμα για άσκηση, την αναψυχή και τη συναισθηματική έκφραση κατά τη διάρκεια των διακοπών. Σημαντικός παράγοντας επιλογής του τελικού προορισμού για τους λάτρεις του αθλητικού τουρισμού αποτελεί και ο φυσικός πλούτος μιας περιοχής. Ο αθλητικός τουρισμός εξ 'ορισμού θα πρέπει να συνεισφέρει στην ανάδειξη όλων εκείνων των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του εκάστοτε τόπου, έχοντας ως πρωταρχικό στόχο τη διατήρηση και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος. Ως εκ τούτου η ανάπτυξη της δραστηριότητας θα πρέπει να συνάδει με την αειφορική ανάπτυξη, δηλαδή την εξασφάλιση ότι η δραστηριότητα και οι όποιες υποστηρικτικές για αυτήν εγκαταστάσεις, δεν αλλοιώνουν το φυσικό περιβάλλον και τα στοιχεία του, ενώ η δραστηριότητα αναπτύσσει τη δυναμικής της σύμφωνα με την ορθή αξιολόγηση των πόρων που διαθέτει η περιοχή.

Χερσαίο περιβάλλον: Η περιοχή μελέτης αποτελεί σημαντικό πόλο έλξης της χώρας και δέχεται μεγάλο αριθμό επισκεπτών που αλληλοεπιδρά με τη φύση και τα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος, ιδιαίτερα δε σε επιμέρους θέσεις αυτής (π.χ. Νεάπολη, Ελαφόνησος, Μονεμβασιά, παραλίες Καστράκι – Πορί, λιμάνι του Ιέρακα κ.λπ.). Ήδη έχουν αναπτυχθεί και υλοποιούνται υπαίθριες αθλητικές δραστηριότητες και δρώμενα, στον χερσαίο και θαλάσσιο χώρο (π.χ. αγώνες τρεξίματος «Elafonisos Run»). Ο αθλητικός τουρισμός, ο τουρισμός περιπέτειας και οι δραστηριότητες αναψυχής που συνδέονται με τον οικοτουρισμό, αποτελούν στοιχεία του τουρισμού υπαίθρου, ο οποίος περιλαμβάνει μια ομάδα δραστηριοτήτων, υποδομών και υπηρεσιών εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Η ανάπτυξή εναλλακτικών δραστηριοτήτων αξιοποιεί το φυσικό περιβάλλον χωρίς να απαιτεί μεγάλης κλίμακας έργων υποδομής και παρεμβάσεις. Επίσης, στην ευρύτερη περιοχή (εντός και εκτός προστατευόμενης

περιοχής) υπάρχει πληθώρα υποδομών για τη φιλοξενία (καταλύματα), καθώς και την επαρκή ιατρική κάλυψη και λοιπές υποστηρικτικές υποδομές.

Ο οικοτουρισμός, ασκείται σε οικολογικά αξιόλογες και ως επί το πλείστον προστατευόμενες περιοχές, ο οποίος αντίθετα από το μαζικό τουρισμό, δεν υπερβαίνει τη φέρουσα ικανότητα της περιοχής, αλλά ταυτόχρονα προωθεί ενεργά την προστασία της φύσης και του πολιτιστικού περιβάλλοντος, ενώ συνεισφέρει στη διατήρηση της συνοχής του κοινωνικού ιστού και την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας. Επιπρόσθετα, οι ήπιες αθλητικές δραστηριότητες στη φύση, σε συνδυασμό με υποστηρικτικές υποδομές ενημέρωσης (πινακίδες, κιόσκια, κ.λπ.) προάγουν την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση και αποτελούν συμβατές δραστηριότητες βιώσιμης ανάπτυξης της περιοχής.

Ως εκ τούτου η ανάπτυξη υποδομών στήριξης υπαίθριων αθλητικών δραστηριοτήτων και αθλητικής περιπέτειας (κατηγορία Ζ2 ειδικών αθλητικών εγκαταστάσεων Ν. 2725/1999) αποτελούν υποδομές που συνάδουν με τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής και προτείνεται να επιτρέπονται σε όλες τις κατηγορίες ζωνών (ΖΠΦ, ΖΔΟΕ, ΖΒΔΓΠ), υπό όρους και αναλόγως των ιδιαίτερων συνθηκών κάθε υποζώνης. Σε κάθε περίπτωση οι εγκαταστάσεις και η άσκηση των δραστηριοτήτων θα πρέπει να διασφαλίζουν την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος από κάθε δραστηριότητα ή επέμβαση που θα μπορούσε να μεταβάλει ή να αλλοιώσει τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξη του οικοσυστήματος, καθώς και την αποφυγή ενεργειών που δύναται να επιφέρουν καταστροφή, φθορά ή αλλοίωση των στοιχείων του οικοσυστήματος. Τυχόν επιπτώσεις στη διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων δύναται να προβλεφθούν από ειδικότερους όρους και ρυθμίσεις του Σχεδίου Διαχείρισης.

Από τις σχετικές προβλέψεις εξαιρούνται οι υποδομές και οι αγώνες μηχανοκίνητου αθλητισμού, δεδομένου ότι εκτιμάται πως θα επιφέρει επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα και την αξία της προστατευόμενης περιοχής, όπως: α) οχλήσεις ειδών ορνιθοπανίδας και πανίδας λόγω των αυξημένων επιπέδων θορύβου, ειδικά κατά την αναπαραγωγική περίοδο, β) όχληση και κίνδυνος ατυχημάτων χρηστών της περιοχής (ορειβάτες, περιπατητές), γ) πρόκληση ζημιών σε τμήματα του δικτύου μονοπατιών. Επίσης οι μηχανοκίνητοι αγώνες δεν συνάδουν με την ήπια οικοτουριστική ανάπτυξη που προτείνεται για την περιοχή. Από τις προβλέψεις εξαιρούνται επίσης περιοχές με πολύ ευαίσθητα οικοσυστήματα, όπως για παράδειγμα αμμοθινικοί τύποι οικοτόπων, μεταξύ των οποίων και οικοτόπων προτεραιότητας ή περιοχές που φιλοξενούν σπάνια ή/και προστατευόμενα είδη χλωρίδας. Σε κάποιες περιοχές προτείνεται επίσης να μην επιτρέπεται η εγκατάσταση σκοπευτηρίων για την αποφυγή όχλησης, αλλά και λόγω της φυσιογνωμίας της περιοχής.

Ειδικά για την αναρρίχηση κρίνεται σκόπιμη η ρύθμιση της δραστηριότητας για την αποφυγή επιπτώσεων στη διατήρηση του Τ.Ο. 8210, των προστατευόμενων, σπάνιων και απειλούμενων ειδών χλωρίδας σε βραχώδη ενδιαιτήματα και την αποφυγή όχλησης των ειδών ορνιθοπανίδας που αναπαράγονται στην περιοχή. Ο Τ.Ο. 8210 φιλοξενεί πλήθος ενδημικών και προστατευόμενων φυτών. Ο τουρισμός και η αναψυχή αποτελούν σημαντική απειλή για πλήθος προστατευόμενων ειδών χλωρίδας (Ballantyne & Pickering 2013). Έχει παρατηρηθεί πως οι φυτοκοινότητες σε κατακόρυφα βράχια επηρεάζονται σημαντικά από την εντατική αναρρίχηση (Camp & Knight 1998) με κοινότερα και λιγότερο σημαντικά φυτά να κυριαρχούν περισσότερο

σε θέσεις που πραγματοποιείται αναρρίχηση (Müller et al. 2004). Σε ότι αφορά την ορνιθοπανίδα, η αναρρίχηση εμφανίζεται ως απειλή στην περιοχή. Η αναρρίχηση μπορεί να προκαλέσει όχληση σε είδη πουλιών που φωλιάζουν σε βράχια και να προκαλέσει αποτυχία της αναπαραγωγής. Η αναρρίχηση υφίσταται ως απειλή για συγκεκριμένα είδη πουλιών στο σύνολο της περιοχής καθώς υπάρχουν πολλά βράχια που είναι δυνητικά κατάλληλα τόσο για φωλεοποίηση όσο και για την εν λόγω δραστηριότητα που μέχρι στιγμής δεν έχουν διανοιγμένες αναρριχητικές διαδρομές ή δεν είναι γνωστές οι διαδρομές.

Για τις ΖΒΔΦΠ: Σε ότι αφορά τη δημιουργία αθλητικών εγκαταστάσεων (χρήση «4.1 Μικρές αθλητικές εγκαταστάσεις (κατηγορίες Α1, Α2, Β1, Δ, Ε1)»), εκτός των υφιστάμενων, νέες προτείνεται να χωροθετούνται εντός των οικισμών της περιοχής ή – σε περίπτωση αδυναμίας – πλησίον των οικισμών, ώστε να εξυπηρετούν τους κατοίκους, να διασφαλίζουν τη συνοχή των χρήσεων και να αποφεύγεται η όχληση των ειδών πανίδας και η διάσπαση των ενδιαιτημάτων της προστατευόμενης περιοχής. Δεδομένης της φυσιογνωμίας της περιοχής, αλλά και των υφιστάμενων αθλητικών υποδομών δεν κρίνεται σκόπιμη η χωροθέτηση νέων γηπέδων στην ευρύτερη περιοχή (ΖΒΔΦΠ). Σε ότι αφορά τις κλειστές κτιριακές εγκαταστάσεις, η χρήση συνάδει με οικιστικές ζώνες. Λοιπές υπαίθριες αθλητικές υποδομές στήριξης των υπαίθριων αθλητικών δραστηριοτήτων θα πρέπει να επιτρέπονται, δεδομένου ότι υποστηρίζουν και ενισχύουν τις αθλητικές δραστηριότητες στη φύση και τον αθλητικό τουρισμό που συνδυάζεται με τον οικοτουρισμό.

Για τις ΖΔΟΕ: Εντός των ΖΔΟΕ δεν υπάρχουν υφιστάμενες αθλητικές εγκαταστάσεις, ούτε οικισμοί (εξαιρούνται της ζωνοποίησης). Ως εκ τούτου δε βρίσκει εφαρμογή η χρήση «4.1 Μικρές αθλητικές εγκαταστάσεις (κατηγορίες Α1, Α2, Β1, Δ, Ε1)», όπως αυτή προτείνεται ανωτέρω να προσδιοριστεί και να ρυθμιστεί για την περιοχή για τις ΖΒΔΦΠ.

(10) Εμπόριο και παροχή προσωπικών υπηρεσιών (με διαφοροποίηση ανά ζώνη σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018)

Οι ΖΒΔΦΠ αποτελούνται από εκτεταμένες ιδιωτικές, κυρίως αγροτικές εκτάσεις, με διάσπαρτη αραιή δόμηση, αλλά και περιοχές με οικιστική και τουριστική χρήση. Παρότι η εκτεταμένη εγκατάσταση εμπορικών χρήσεων θα οδηγήσει σε αλλοίωση της φυσιογνωμίας και των χρήσεων της περιοχής, με κατ' επέκταση επιπτώσεις στα ενδιαιτήματα ειδών πανίδας, αλλά και στη συνολική φυσιογνωμία και αξία της περιοχής, κρίνεται ανέφικτη στα πλαίσια της παρούσας η οριζόντια απαγόρευση της χρήσης σε περιοχές με έντονη ανάπτυξη τουριστικών υποδομών, αλλά και κατά θέσεις οικιστική χρήση. Η λειτουργία εμπορικών καταστημάτων προτείνεται να περιορίζεται αποκλειστικά σε είδη καθημερινών αναγκών των επισκεπτών και κατοίκων (π.χ. τρόφιμα) και μόνο εφόσον μία περιοχή με τουριστική ανάπτυξη και υποδομές, δεν μπορεί να εξυπηρετηθεί (λόγω απόστασης) από τον πλησιέστερο οικισμό. Η ελεύθερη εγκατάσταση λοιπών εμπορικών καταστημάτων (π.χ. ρουχισμού, ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης κ.λπ.) καθώς και λοιπόν εμπορικών χρήσεων (υπεραγορών, καταστημάτων παροχής προσωπικών υπηρεσιών, πολυκαταστημάτων κ.λπ.) θα πρέπει να χωροθετούνται εντός οικισμού, διασφαλίζοντας το τοπίο και τη φυσιογνωμία της περιοχής, αποφεύγοντας την όχληση ειδών

πανίδας και ενισχύοντας ταυτόχρονα τη συνεκτικότητα, ζωτικότητα και ανάπτυξη των οικισμών της περιοχής.

Επιπρόσθετα, δεδομένης της φυσιογνωμίας και των χρήσεων των περιοχών, η εγκατάσταση λοιπών εμπορικών χρήσεων (επιπλέον των απαραίτητων για την εξυπηρέτηση καθημερινών αναγκών) δεν κρίνεται σκόπιμη για τους εξής λόγους: α) δεν υπάρχουν και δεν αναμένεται να αναπτυχθούν χρήσεις που χρήζουν εξυπηρέτησης από εμπορικά καταστήματα β) πλησίον των περισσοτέρων ΖΒΔΦΠ υπάρχουν οικισμοί που μπορούν να εξυπηρετήσουν τις όποιες ανάγκες γ) θα αλλοιωθεί η φυσιογνωμία και οι χρήσεις της περιοχής. δ) θα δημιουργηθεί διάσπαση των ενδιαιτημάτων και όχληση των ειδών πανίδας.

Η χρήση δεν προτείνεται στις ζώνες ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07 και ΖΒΔΦΠ-08 (GR2540002), δεδομένου ότι αυτές αποτελούν σημειακές οριοθετήσεις ΖΒΔΦΠ εντός ευρύτερων ζωνών (ΖΠΦ και ΖΔΟΕ) με σκοπό να είναι δυνατή η άσκηση υφιστάμενων (γήπεδο στη ΖΒΔΦΠ-06) ή μελλοντικών χρήσεων (ΣΜΑ στη ΖΒΔΦΠ-07 και ΕΕΛ στη ΖΒΔΦΠ-08).

(12) Εστίαση (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

(13) Αναψυκτήρια (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

Σε ότι αφορά τις ΖΠΦ: Οι ζώνες που προτείνεται να επιτρέπεται δυνητικά η εγκατάσταση εποχικών αναψυκτήριων, αποτελούν κυρίως παραλιακές ζώνες που λειτουργούν ως σημαντικός πόλος έλξης και θέσεις μεγάλης επισκεψιμότητας τουριστών ή και ορεινές περιοχές στην ευρύτερη περιοχή του Γιδοβουνίου. Ως εκ τούτου, η συνέχιση άσκησης των τουριστικών δραστηριοτήτων και η εξυπηρέτηση των τουριστών, αποτελεί σημαντική παράμετρο για τις οικονομικές δραστηριότητες της περιοχής, αλλά και για την οικοτουριστική της ανάπτυξη. Τυχόν επιπτώσεις από την εγκατάσταση και άσκηση της δραστηριότητας κρίνεται ότι θα αποφευχθούν εφόσον: α) η χωροθέτηση θα εγκρίνεται από τη Μονάδα Διαχείρισης της περιοχής ή σύμφωνα με εγκεκριμένο Σχέδιο Διαχείρισης επισκεπτών και β) οι όροι και προϋποθέσεις για τη λειτουργία θα καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής και γ) πρόκειται για εποχική και όχι μόνιμη κατασκευή.

Σε ότι αφορά τις ΖΔΟΕ και την εγκατάσταση εστιατορίων (ειδική χρήση 12): Δεδομένης της φυσιογνωμίας, των χρήσεων και των φυσικών οικοσυστημάτων που περιλαμβάνουν κυρίως δασικές και λίγες αγροτικές εκτάσεις με δραστηριότητες του πρωτογενή τομέα (γεωργοκτηνοτροφικές), η εγκατάσταση χώρων εστίασης δεν κρίνεται σκόπιμη για τους εξής λόγους: α) δεν υπάρχουν και δεν θα αναπτυχθούν χρήσεις που να συνάδουν με την εγκατάσταση αναψυκτήριου ή παραδοσιακής ταβέρνας (οικιστικές περιοχές ή περιοχές με τουριστικές υποδομές) β) πλησίον των περιοχών αυτών υπάρχουν οικισμοί και περιοχές με τουριστική ανάπτυξη (ΖΒΔΦΠ) που μπορούν να εξυπηρετήσουν τις όποιες ανάγκες γ) θα αλλοιωθεί η φυσιογνωμία και οι χρήσεις της περιοχής. Η περιοχή θα πρέπει να διατηρηθεί ως αμιγώς αγροδασική, χωρίς δόμηση (πλην κτισμάτων για την εξυπηρέτηση της πρωτογενούς παραγωγής) δ) θα δημιουργηθεί διάσπαση των ενδιαιτημάτων και όχληση των ειδών πανίδας.

Σε ότι αφορά τα αναψυκτήρια (ειδική χρήση 13): αναλόγως της περιοχής, προτείνεται να επιτρέπονται, κυρίως για την υποστήριξη του οικοτουρισμού της περιοχής.

Σε ότι αφορά τις ΖΒΔΦΠ: Οι ζώνες αυτές αποτελούνται από εκτεταμένες ιδιωτικές, κυρίως αγροτικές εκτάσεις, με διάσπαρτη αραιή δόμηση, αλλά και περιοχές με οικιστική και τουριστική χρήση, ειδικά κατά μήκος της παραλιακής ζώνης. Παρότι η εκτεταμένη εγκατάσταση χρήσεων εστίασης και αναψυχής θα οδηγήσει σε αλλοίωση της φυσιογνωμίας και των χρήσεων της περιοχής, με κατ' επέκταση επιπτώσεις στα ενδιαιτήματα ειδών πανίδας, αλλά και στη συνολική αξία και τη φυσιογνωμία της περιοχής, είναι ανέφικτη η οριζόντια απαγόρευση της χρήσης σε περιοχές με έντονη τουριστική, αλλά και κατά θέσεις οικιστική χρήση. Η αποφυγή επιπτώσεων σε περιοχές που είναι σημαντικές για τα είδη της πανίδας και χλωρίδας (π.χ. πλησίον παραλιών φωλεοποίησης της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* και σε επιβεβαιωμένες θέσεις εξάπλωσης των ειδών χλωρίδας *Linaria tenuis* και *Saponaria jagelii*) θα επιτυγχάνονται με όρους και προϋποθέσεις για τη λειτουργία των χώρων αυτών, όπως αυτοί προσδιορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

Η χρήση δεν επιτρέπεται στις ζώνες ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07 και ΖΒΔΦΠ-08 (GR2540002), δεδομένου ότι αυτές αποτελούν σημειακές οριοθετήσεις ΖΒΔΦΠ εντός ευρύτερων ζωνών (ΖΠΦ και ΖΔΟΕ) με σκοπό να είναι δυνατή η άσκηση υφιστάμενων (γήπεδο στη ΖΒΔΦΠ-06) ή μελλοντικών χρήσεων (ΣΜΑ στη ΖΒΔΦΠ-07 και ΕΕΛ στη ΖΒΔΦΠ-08).

(15) Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (ν. 4276/2014, Α'155).

Σε ότι αφορά τις ΖΒΔΦΠ: Οι παράκτιες περιοχές της ζώνης αποτελούν σημαντικό τουριστικό πόλο, ενώ καταγράφεται ήδη ανάπτυξη τουριστικών καταλυμάτων και λοιπών εγκαταστάσεων (π.χ. στην περιοχή της Νεάπολης και την Ελαφόνησο). Δεδομένου ότι η προστατευόμενη περιοχή αποτελείται από εκτεταμένες αγροτοκτηνοτροφικές περιοχές, αμμώδεις παραλίες υψηλής επισκεψιμότητας, αρχαιολογικούς χώρους (π.χ. Μονεμβασιά) και εκτάσεις φυσικής αξίας και κάλλους, η αποτροπή του μαζικού τουρισμού και η ανάπτυξη ήπιων εναλλακτικών μορφών τουρισμού (οικοτουρισμού, αγροτουρισμού, περιηγητικού και περιπατητικού τουρισμού, πολιτιστικού - θρησκευτικού τουρισμού, θαλάσσιου τουρισμού, τουρισμού άγριας ζωής) αποτελούν μία βιώσιμη αναπτυξιακή δυνατότητα της περιοχής. Σε κάθε περίπτωση η βιώσιμη διαχείριση της περιοχής προϋποθέτει την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού με τρόπο που να διασφαλίζεται η ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων στη φύση και να προστατεύεται το περιβάλλον.

Η πρόβλεψη για την ανάπτυξη στην περιοχή «πράσινων» καταλυμάτων προσαρμοσμένων στην αρχιτεκτονική και τη φυσιογνωμία της περιοχής, τα οποία θα λειτουργούν με ιδιαίτερη μέριμνα στην προστασία του περιβάλλοντος, εκτιμάται ότι θα ενισχύει στη βιώσιμη οικοτουριστική ανάπτυξη της περιοχής και την αύξηση του εισοδήματος στους κατοίκους των περιοχών, προστατεύοντας ταυτόχρονα τα σημαντικά στοιχεία του προστατευτέου αντικειμένου, τη φυσιογνωμία της περιοχής και τις δραστηριότητες της πρωτογενούς παραγωγής. Ο οικοτουρισμός στην περιοχή θα υποστηριχτεί από τη διαμονή σε αγροκτήματα ή σε καταλύματα παραδοσιακού χαρακτήρα και θα ενισχυθεί / υποστηριχθεί από την παροχή δυνατοτήτων

βιωματικών εμπειριών, μέσα από μια ευρεία ποικιλία δραστηριοτήτων αναψυχής στην ύπαιθρο που συνδέονται είτε με τη γεωργική / κτηνοτροφική παραγωγή, την τοπική γαστρονομία και τα τοπικά προϊόντα και τα πολιτισμικά στοιχεία του αγροτικού χώρου, είτε με υπαίθριες δραστηριότητες όπως η πεζοπορία, η ποδηλασία, περιηγήσεις με μικρά τουριστικά σκάφη, περιηγητική κολύμβηση με παρατήρηση του βυθού (snorkeling), καταδύσεις κ.λπ.

Το περιγραφόμενο είδος και η μορφή των καταλυμάτων και λοιπών τουριστικών υποδομών, σε συνδυασμό με το φυσικό περιβάλλον και τη βιολογική αξία της περιοχής και τις λοιπές υποδομές υπαίθριας αναψυχής, ευαισθητοποίησης – εκπαίδευσης θα προσφέρουν τη δυνατότητα προβολής της περιοχής με τρόπο ώστε να προσελκύσει φυσιολατρικούς επισκέπτες και οικοτουρίστες και να αξιοποιήσει βιώσιμα τους πόλους έλξης. Εκτιμάται ότι η ποιότητα των υποδομών και υπηρεσιών στην περιοχή θα μπορέσει να μετατρέψει ακόμη και τους περιστασιακούς τουρίστες σε οικοτουρίστες και να τους αφυπνίσει ως προς την προστασία του περιβάλλοντος, μέσω βιωματικών εμπειριών και φυσικά την ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση που θα λάβουν κατά την επίσκεψή τους.

Με αυτό τον τρόπο θα αποφευχθεί ο μαζικός τουρισμός ο οποίος πολλές φορές συνδέεται με αρνητικές επιπτώσεις στις προστατευόμενες περιοχές αλλά και στην τοπική κοινωνία. Θα αναδειχθεί ο φυσικός και πολιτιστικός πλούτος, θα διασφαλιστεί η συνέχιση των παραδοσιακών δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα και θα υπάρξει βιώσιμη διαχείριση και ανάπτυξη. Οι ανωτέρω μορφές τουρισμού αποτελούν βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη, γιατί δεν απαιτούν σημαντικούς οικονομικούς και φυσικούς πόρους, όπως στον μαζικό τουρισμό, ενώ οι ήδη διαθέσιμες πηγές, σε υποδομές, φυσικά, πολιτιστικά, ιστορικά στοιχεία, επαρκούν για να εξυπηρετήσει τις ανάγκες του. Τα οφέλη για την τοπική κοινωνία, εστιάζονται, στην κινητοποίηση των παραγωγικών, αναπτυξιακών και πολιτισμικών δυνάμεων της, εξασφαλίζοντας, παράλληλα, την αειφόρο ανάπτυξή της. Η βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη της περιοχής θα ωφελήσει την τοπική κοινωνία ποικιλοτρόπως, οικονομικά και κοινωνικά, με τη δημιουργία θέσεων εργασίας, την τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας και την προώθηση τοπικών προϊόντων.

Επισημαίνεται ότι η δυνατότητα να συμπεριλαμβάνονται περιοχές, οι οποίες εντάσσονται στο σύστημα προστατευόμενων περιοχών του ν. 3937/2911 (και περιοχές του δικτύου Natura 2000), σε προγράμματα ολοκληρωμένης τουριστικής ανάπτυξης μέσω οργανωμένων υποδοχέων τουριστικών δραστηριοτήτων και σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων, προβλεπόταν στο τροποποιημένο Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης 2013 (ΦΕΚ Β' 3155/12.12.2013), το οποίο ακυρώθηκε μεν από το ΣτΕ για τυπικούς λόγους, πλην όμως μπορεί να ληφθεί υπόψη στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης, ως χωροταξική κατεύθυνση που ίσχυσε και που έχει ληφθεί υπόψη και σε επόμενα στάδια του χωρικού σχεδιασμού, καθώς και σε αδειοδοτήσεις έργων και δραστηριοτήτων.

Άλλωστε και στο άρθρο 1 παρ. 4 περ. δ και παρ. 5 του ν. 4179/2013 (ΦΕΚ Α' 175 8/8/2013) προβλέπεται ότι σε γήπεδα εκμετάλλευσης των οργανωμένων υποδοχέων και σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων επιτρέπεται να περιλαμβάνονται εκτάσεις, που υπάγονται σε ειδικά καθεστώτα προστασίας, όπως, μεταξύ άλλων, περιοχές υπαγόμενες στο εθνικό σύστημα

προστατευόμενων περιοχών του ν. 3937/2011 και περιοχές του Δικτύου Natura 2000. Σύμφωνα με την ανωτέρω διάταξη, οι εκτάσεις αυτές διέπονται από τα οικεία ειδικά νομικά καθεστώτα προστασίας. Μάλιστα προβλέπεται ότι, στην περίπτωση αυτή, στην οικεία πράξη έγκρισης εκάστου οργανωμένου υποδοχέα τουριστικών δραστηριοτήτων πρέπει να αξιολογούνται ειδικώς, οι συνέπειες από τη δημιουργία και λειτουργία των υποδοχέων στις εν λόγω περιοχές και οι επιπτώσεις στο τοπίο από τις προτεινόμενες παρεμβάσεις και να τεκμηριώνεται η συμβατότητα του υπό ίδρυση υποδοχέα με τα ειδικά χαρακτηριστικά και τους στόχους διατήρησης, προστασίας και ανάδειξης των εν λόγω περιοχών.

Η χρήση δεν επιτρέπεται στις ζώνες ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07 και ΖΒΔΦΠ-08 (GR2540002), δεδομένου ότι αυτές αποτελούν σημειακές οριοθετήσεις ΖΒΔΦΠ εντός ευρύτερων ζωνών (ΖΠΦ και ΖΔΟΕ) με σκοπό να είναι δυνατή η άσκηση υφιστάμενων (γήπεδο στη ΖΒΔΦΠ-06) ή μελλοντικών χρήσεων (ΣΜΑ στη ΖΒΔΦΠ-07 και ΕΕΛ στη ΖΒΔΦΠ-08).

Σε ότι αφορά τις ΖΔΟΕ: Λαμβάνοντας υπόψη τη φυσιογνωμία της περιοχής και τα προστατευτέα αντικείμενα η χρήση προτείνεται να επιτρέπεται στις ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-08 και ΖΔΟΕ-10 για τη στήριξη της οικοτουριστικής ανάπτυξης της περιοχής. Στις υπόλοιπες ΖΔΟΕ δεδομένης της φυσιογνωμίας, των χρήσεων και των φυσικών οικοσυστημάτων που περιλαμβάνουν (δασικές και αγροδασικές εκτάσεις με δραστηριότητες του πρωτογενή τομέα (αγροτοκτηνοτροφικές), η εγκατάσταση τουριστικών εγκαταστάσεων δεν κρίνεται σκόπιμη για τους εξής λόγους: α) οι περιοχές αυτές δεν αποτελούν ευρύτερες ζώνες οικισμών, ούτε βρίσκονται κοντά σε τουριστικούς πόλους β) πλησίον των περιοχών αυτών υπάρχουν οικισμοί και περιοχές με τουριστική ανάπτυξη (ΖΒΔΦΠ) που μπορούν να εξυπηρετήσουν τις όποιες τουριστικές ανάγκες γ) θα αλλοιωθεί η φυσιογνωμία και οι χρήσεις της περιοχής. Η περιοχή θα πρέπει να διατηρηθεί ως δασική - αγροδασική, χωρίς δόμηση (πλην κτισμάτων για την εξυπηρέτηση της πρωτογενούς παραγωγής) δ) θα δημιουργηθεί διάσπαση των ενδιαιτημάτων και όχληση των ειδών πανίδας.

Επισημαίνεται ότι η περιοχή θα πρέπει να διατηρήσει όλες τις πολιτιστικές οικοσυστημικές υπηρεσίες, δηλαδή όλες τις άυλες αξίες της φύσης, που επηρεάζουν τη φυσική και ψυχική κατάσταση των ανθρώπων (όπως: αισθητική απόλαυση, ευκαιρίες για αναψυχή και τουρισμό, άθληση στη φύση σωματική και πνευματική υγεία, πολιτιστική ταυτότητα, έρευνα και εκπαίδευση). Οι πολιτιστικές οικοσυστημικές υπηρεσίες συνδυάζουν άυλες και πολιτιστικές αξίες με πρακτική χρησιμότητα, ακόμα και στις προστατευόμενες περιοχές, όπου επιβάλλονται πολιτικές προστασίας και ειδικής διαχείρισης για τη διατήρηση των ειδών και οικοτόπων (π.χ. Palomo *et al.*, 2014).

(16) Στάθμευση (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

Για τις ΖΠΦ: Οι ζώνες που προτείνεται να επιτρέπεται δυνητικά η υπαίθρια στάθμευση, αποτελούν κυρίως παραλιακές ζώνες που λειτουργούν ως σημαντικός πόλος έλξης και θέσεις μεγάλης επισκεψιμότητας τουριστών ή ημιορεινές και ορεινές περιοχές της προστατευόμενης περιοχής με οικοτουριστικό και πολιτιστικό ενδιαφέρον. Η ανεξέλεγκτη στάθμευση των οχημάτων εν γένει και η παράνομη στάθμευση επί αμμοθινών στις παράκτιες περιοχές, αποτελεί σημαντική πίεση και

έναν από τους κύριους λόγους υποβάθμισης των οικοσυστημάτων των περιοχών αυτών, κυρίως δε των αμμοθινικών (Τ.Ο. 2110, 2120, 2250*, 2260, 2190). Η χωροθέτηση και οριοθέτηση υπαίθριων χώρων στάθμευσης (όπως για παράδειγμα το υφιστάμενο πάρκινγκ στην παραλία του Σίμου στην Ελαφόνησο και στην «είσοδο» της Μονεμβασιάς), σε κατάλληλα επιλεγμένες θέσεις που θα λαμβάνουν υπόψη την προστασία της περιοχής και τη φέρουσα ικανότητα αυτής, κρίνεται ως επιβεβλημένη για την άρση των πιέσεων και την υποβάθμιση που προκαλείται από την ανεξέλεγκτη στάθμευση. Η χωροθέτηση των θέσεων στάθμευσης και της δυναμικότητας αυτών θα πρέπει να συνυπολογίζει τη φέρουσα ικανότητα της περιοχής και να απορρέει από τα αποτελέσματα Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών.

Για τις ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ: Με γνώμονα τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής και τις αυξητικές τάσεις του τουρισμού κρίνεται σκόπιμη η παροχή δυνατότητας χωροθέτησης γηπέδων στάθμευσης οχημάτων, ώστε να αποφευχθεί η αλόγιστη κίνηση και στάθμευση των μηχανοκίνητων οχημάτων και η καταστροφή οικοτόπων και ενδιαιτημάτων ειδών. Η δημιουργία θέσεων στάθμευσης προσδίδει, εκτός των άλλων, ποιότητα στις παρεχόμενες υπηρεσίες τουρισμού, ενώ υποστηρίζει και τις δραστηριότητες της περιοχής. Η ανάπτυξη χώρων στάθμευσης εντός των ζωνών αυτών δύναται να λειτουργήσει θετικά και στην πίεση που ασκείται στα αμμοθινικά οικοσυστήματα, ειδικά στις περιπτώσεις, όπου οι ζώνες αυτές βρίσκονται πλησίον περιοχών που έχουν χαρακτηριστεί ως ΖΠΦ.

(22) Επαγγελματικά Εργαστήρια (άρθρο 17 του ν. 3982/2011, Α'143).

Η μεταποιητική βιομηχανία αποτελεί βασικό πυλώνα για την οικονομική ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής, καθώς έχει ανεπτυγμένο πρωτογενή τομέα και πληθώρα πιστοποιημένων προϊόντων ΠΓΕ και ΠΟΠ, ορισμένα με διεθνή αναγνωρισιμότητα (π.χ. ελαιόλαδο). Ως εκ τούτου στο βαθμό που τηρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις για τη λειτουργιά και εγκατάσταση Επαγγελματικών Εργαστήριων για την επεξεργασία τοπικών προϊόντων (άρθρο 17 του ν. 3982/2011, Α'143), η λειτουργία τους δεν αντίκειται στους στόχους διαχείρισης των ζωνών αυτών και των επιμέρους περιοχών όπου επιτρέπεται η εγκατάστασή τους. Η επιτόπου επεξεργασία και διάθεση των τοπικών προϊόντων λειτουργεί σε συνεπικουρία με την προσδοκώμενη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής για τη στήριξη του αγροτικού τομέα και τη διατήρηση των παραδοσιακών δραστηριοτήτων, ενώ συνεισφέρει και στην ανάπτυξη του αγροτουρισμού. Στον τομέα της μεταποίησης επιδιώκεται η ενίσχυση υφιστάμενων ή νέων επιχειρήσεων για την ενσωμάτωση καινοτόμων διεργασιών ή ανάπτυξη νέων προϊόντων με προτεραιότητα στην αξιοποίηση τοπικών πόρων και με στόχο την αύξηση της προστιθέμενης αξίας της τοπικής παραγωγής.

Στις ΖΒΔΦΠ η χρήση δεν επιτρέπεται στις ζώνες ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07 και ΖΒΔΦΠ-08 (GR2540002), δεδομένου ότι αυτές αποτελούν σημειακές οριοθετήσεις ΖΒΔΦΠ εντός ευρύτερων ζωνών (ΖΠΦ και ΖΔΟΕ) με σκοπό να είναι δυνατή η άσκηση υφιστάμενων (γήπεδο στη ΖΒΔΦΠ-06) ή μελλοντικών χρήσεων (ΣΜΑ στη ΖΒΔΦΠ-07 και ΕΕΛ στη ΖΒΔΦΠ-08). Στις ΖΔΟΕ η χρήση επιτρέπεται κατά περίπτωση και αναλόγως της φυσιογνωμίας της περιοχής και των προστατευτέων αντικειμένων που περιλαμβάνει.

(23) Βιοτεχνικές και βιομηχανικές εγκαταστάσεις (Α2 και Β Κατηγορίες του Ν. 4635/2019)

Στο Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Ανάπτυξης για τη βιομηχανία (ΦΕΚ 151/ΑΑΠ/13.04.2009), αναφέρεται για τη Λακωνία ότι η γενική προτεραιότητα άσκησης χωρικής πολιτικής για τη μεταποίηση είναι χαμηλή (0,5). Με εξαίρεση τον προσανατολισμό στην τυποποίηση των παραγόμενων αγροτικών προϊόντων (ελαιοπαραγωγή και εσπεριδοειδή) δεν υπάρχει σαφής κλαδική φυσιογνωμία, ούτε συγκεκριμένα συγκριτικά πλεονεκτήματα στη μεταποίηση, ούτε έδαφος για τη διατύπωση κλαδικών προτεραιοτήτων, πλην της υποστήριξης της διασύνδεσης πρωτογενή – δευτερογενή (μεταποίησης αγροτικών προϊόντων και ιδιαίτερα των επώνυμων ποιοτικών αγροτοδιατροφικών). Η μεταποίηση εστιάζεται στη Σπάρτη και είναι περισσότερο τοπικής σημασίας. Δεν υπάρχουν προοπτικές διαφοροποίησης αυτού του χωρικού σχήματος. Ωστόσο, προκειμένου να προστατευθεί η γεωργική γη από τη διασπορά μικρών βιομηχανικών μονάδων θα πρέπει να προβλεφθούν από τον πολεοδομικό σχεδιασμό κατάλληλες θέσεις για Β.Ε.ΠΕ. μέσης και χαμηλής όχλησης. Λόγω της περιορισμένης παρουσίας βιομηχανικών μονάδων δεν παρατηρούνται σοβαρές επιπτώσεις στο περιβάλλον, όμως απαιτείται πρόνοια για την προστασία των υδροφορέων, ειδικά στα παραλιακά τμήματα της περιοχής.

Επίσης, οι τουριστικά ανεπτυγμένες παραλιακές περιοχές της ζώνης, δεν αποτελούν προτεραιότητα για την ανάπτυξη βιομηχανικών – βιοτεχνικών εγκαταστάσεων και ως εκ τούτου δεν προτείνεται η δυνατότητα εγκατάστασης νέων βιοτεχνιών. Παρ 'όλα αυτά, λόγω της ανάπτυξης του πρωτογενή τομέα εντός της ζώνης, προτείνεται να παρέχονται επιλεκτικές δυνατότητες χωροθέτησης, μικρών βιοτεχνικών εγκαταστάσεων και κυρίως αυτών που σχετίζονται με την τοπική πρωτογενή παραγωγή, καθώς και η συνέχιση λειτουργίας τυχόν υφιστάμενων, που δραστηριοποιούνται κυρίως στο τομέα της μεταποίησης. Η ύπαρξη μικρών μεταποιητικών μονάδων με πρότυπη περιβαλλοντική διαχείριση, ενισχύει την προώθηση της πρωτογενούς παραγωγής της περιοχής, ενώ ταυτόχρονα μπορεί να συνεισφέρει στη βιώσιμη ανάπτυξη αυτής μέσω αγροτουρισμού. Σε κάθε περίπτωση, οι επιπτώσεις από τη διάθεση των αποβλήτων θα πρέπει να παρακολουθούνται συστηματικά και προβλέπεται η προσθήκη περιβαλλοντικών όρων ή η απομάκρυνση μίας δραστηριότητας, εφόσον επιφέρει υποβάθμιση των αποδεκτών. Μέσω της ρύθμισης που αφορά την απαγόρευση εγκατάστασης ελαιοτριβείων, καθώς και εγκαταστάσεων που περιλαμβάνουν δεξαμενές καυσίμων (για την αποφυγή διαρροής) κρίνεται ότι περιορίζεται περαιτέρω η πιθανότητα εκδήλωσης σοβαρού περιστατικού ρύπανσης από νέα εγκατάσταση. Κατ' εξαίρεση η εγκατάσταση νέων ελαιοτριβείων προτείνεται να επιτρέπεται στη ΖΒΔΦΠ-01 (ηπειρωτική ζώνη της ΕΖΔ GR2540002), η οποία αποτελείται από εκτεταμένες αγροτικές εκτάσεις, μεταξύ των οποίων και ελαιοκαλλιέργειες.

Σε ότι αφορά τη νήσο Ελαφόνησο δεν υπάρχουν βιοτεχνίες και βιομηχανίες μέσης και χαμηλής όχλησης, ενώ λόγω της αμιγώς τουριστικής αναπτυξιακής ταυτότητας της περιοχής η εγκατάσταση τέτοιων χρήσεων δεν συνάδει και ούτε εκτιμάται ότι θα απαιτηθεί στο μέλλον.

(24) Αγροτικές εκμεταλλεύσεις εγκαταστάσεις και δραστηριότητες, με εξειδίκευση ανά υποκατηγορίες ανάλογα με τη Ζώνη

24.1. Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες

24.2. Γεωργικές αποθήκες, θερμοκήπια και λοιπές εγκαταστάσεις αγροτικού τομέα (άρθρο 2 του από 31.5.1985 π.δ., Δ' 270)

24.3. Κτηνοτροφικές πτηνοτροφικές εγκαταστάσεις Αντλητικές εγκαταστάσεις

Στην προστατευόμενη περιοχή καταγράφονται εκτεταμένες δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα, γεωργικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες. Η οικονομία της περιοχής στο ηπειρωτικό τμήμα του GR2540002 στηρίζεται παραδοσιακά στον πρωτογενή τομέα, πέραν της αυξητικής τάσης του τριτογενή τομέα (τουρισμού), ενώ στα GR2540001 και GR2540007 στα χαμηλότερα υψόμετρα καταγράφεται αγροτική δραστηριότητα και στα ορεινά και ημιορεινά κτηνοτροφική δραστηριότητα. Σε ότι αφορά τη νήσο Ελαφόνησο, η οικονομία στηρίζεται στον τουρισμό, όμως ο πρωτογενής τομέας, η εναλλακτική γεωργία, η μελισσοκομεία και η παραδοσιακή αλιεία μπορούν να λειτουργήσουν υποστηρικτικά στην τοπική οικονομία, υποβοηθώντας τα προβλήματα που καταγράφονται από την εποχικότητα της απασχόλησης. Στη Μονεμβασιά η οποία είναι και κηρυγμένος αρχαιολογικός χώρος, αλλά και στις λοιπές παράκτιες περιοχές (π.χ. παραλία Καστράκι - Πορί) η οικονομία στηρίζεται στον τουρισμό.

Η επιβίωση πολλών ειδών ορνιθοπανίδας, ερπετών, θηλαστικών (χειρόπτερα και τσακάλι) εξαρτάται από τη διατήρηση ή τη συνεχή παρουσία των χαρακτηριστικών των περιοχών, δεδομένου ότι οι καλλιεργούμενες εκτάσεις αποτελούν σημαντικά ενδιαιτήματα των ειδών αυτών. Η μωσαϊκότητα χρήσεων γης και τοπίου, τα είδη των καλλιεργούμενων εκτάσεων και η ένταση και μέθοδοι της καλλιέργειας αποτελούν σημαντικά στοιχεία της περιοχής που ευνοούν τη διατήρηση σημαντικών ειδών της περιοχής, εφόσον η άσκησή τους γίνεται με μεθόδους συμβατές με τη διατήρηση της βιοποικιλότητας.

Με σκοπό την εξυπηρέτηση και διευκόλυνση άσκησης των δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα επιτρέπεται η κατασκευή και λειτουργία βασικής υποδομής, όπως θερμοκηπίων, στάβλων, παραδοσιακών μαντριών, στεγάστρων, σφαγείων, ποτιστρών, γεωργικών αποθηκών, φρεάτων, αντλητικών εγκαταστάσεων, υδατοδεξαμενών, γεωργοκτηνοτροφικών κτιρίων, μετά από σχετική αδειοδότηση από τις αρμόδιες υπηρεσίες, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Στη ζώνη ΖΒΔΦΠ-01 τυχόν νέες εγκαταστάσεις θα πρέπει να απέχουν τουλάχιστον 100 μ. από τη λίμνη Στρογγύλη και τις υγροτοπικές εκτάσεις της ΖΠΦ-01, με σκοπό την προστασία του ευαίσθητου υγροτοπικού οικοσυστήματος.

Για τις ΖΠΦ: Οι οριοθετημένες ως ζώνες προστασίας της φύσης εκτάσεις αποτελούνται κυρίως από φυσικά οικοσυστήματα. Παρ' όλα αυτά εντός των ζωνών αυτών, υπάρχουν λίγες αγροτικές εκμεταλλεύσεις, οι οποίες, εφόσον ασκούνται νόμιμα, δύναται να συνεχίσουν να αξιοποιούνται με μεθόδους που δεν θα προκαλέσουν αρνητικές επιπτώσεις στο προστατευτέο αντικείμενο. Η απαγόρευση επέκτασης των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων αποτρέπει τη μείωση της έκτασης κάποιου σημαντικού τύπου οικοτόπου ή του ενδιαιτήματος κάποιου σημαντικού είδους. Επιπροσθέτως, οι καλλιέργειες αποτελούν ενδιαίτημα για ορισμένα είδη και ως εκ τούτου η

εγκατάλειψη αυτών θα μπορούσε να διαταράξει το ενδιαίτημα και να προκληθεί όχληση για τα είδη που διαβιούν στις εν λόγω καλλιέργειες ή περιμετρικά αυτών, γεγονός το οποίο καθιστά τις εν λόγω χρήσεις όχι μόνον επιθυμητές αλλά και επιβεβλημένες. Στις ημιορεινές και ορεινές ΖΠΦ της περιοχής καταγράφεται κτηνοτροφική δραστηριότητα, η οποία δύναται να συνεχίζει να ασκείται υπό τους όρους και προϋποθέσεις του Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης της περιοχής.

Σε ότι αφορά τις γεωργικές αποθήκες και λοιπές εγκαταστάσεις υποστήριξης της πρωτογενούς παραγωγής, εντός της ΖΠΦ-01 επιτρέπονται μόνο οι υφιστάμενες και όχι η κατασκευή νέων. Τυχόν εγκαταστάσεις νέων δύναται να διαταράξουν το ευαίσθητο υγροτοπικό οικοσύστημα.

Η ερασιτεχνική αλιεία από την ξηρά σε εσωτερικά ύδατα αποτελεί ήπια δραστηριότητα αναψυχής με περιορισμένο χωρικό αποτύπωμα και χωρίς ανάγκη μόνιμων υποδομών. Εφόσον ασκείται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και με δυνατότητα στοχευμένων χωρικών/χρονικών περιορισμών σε ευαίσθητες θέσεις ή περιόδους, είναι συμβατή με τους στόχους διατήρησης και ενισχύει την κοινωνική αποδοχή και την προώθηση εναλλακτικού τουρισμού.

24.8. Βόσκηση

Η βόσκηση αποτελεί μέσο διαχείρισης των τύπων οικοτόπων και των ενδιαιτημάτων των ειδών και ως εκ τούτου θα πρέπει να προβλέπεται ως επιτρεπόμενη χρήση ακόμη και στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης. Οι δυνητικές περιοχές απαγόρευσης της βόσκησης (ολική ή χρονική) ή η απαγόρευση βόσκησης συγκεκριμένων ειδών, καθώς και οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση της δραστηριότητας, δύναται να προσδιοριστούν μέσα από το Σχέδιο Διαχείρισης Βόσκησης που θα στηρίζεται στα αποτελέσματα μελέτης βοσκοϊκανότητας και βοσκοφόρτωσης και θα λαμβάνει υπόψη τις ειδικότερες ανάγκες για τη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου. Η χωρίς ρύθμιση άσκηση της βόσκησης μπορεί να οδηγήσει σε υποβάθμιση της δομής τύπων οικοτόπων (π.χ. Τ.Ο. προτεραιότητας 2250*) ή στην πίεση πληθυσμών ειδών χλωρίδας και πανίδας (π.χ. των ειδών *Linaria tenuis* και *Saponaria jagelii* στην Ελαφόνησο). Υπερβολική ή ανισοκατανεμημένη, χωρικά ή χρονικά, βόσκηση μπορεί να οδηγήσει στην υπερβόσκηση ευαίσθητων τύπων οικοτόπων ή στην πίεση πληθυσμών ειδών χλωρίδας. Αντίθετα υπάρχουν είδη και τύποι οικοτόπων, οι οποίοι απαιτούν εντατική βόσκηση για να διατηρήσουν τις δομές και λειτουργίες τους σε εξαιρετικό επίπεδο.

Η εφαρμογή της βόσκησης στο πλαίσιο του Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης οφείλει να εναρμονίζεται με τις οικολογικές απαιτήσεις των ειδών και τύπων οικοτόπων που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο. Ειδικότερα, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι οικολογικές ανάγκες των ειδών χλωρίδας *Linaria tenuis* και *Saponaria jagelii* και του Τ.Ο. προτεραιότητας 2250* και οι επιπτώσεις της βόσκησης στη διατήρησή τους. Η ρύθμιση της έντασης, της εποχικότητας και της χωρικής κατανομής της βόσκησης, με πιθανές απαγορεύσεις της βόσκησης κατά θέσεις θα πρέπει να στοχεύει στη διατήρησή τους. Μέχρι την ολοκλήρωση και έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης, η δραστηριότητα ασκείται στα σημερινά επίπεδα βοσκοφόρτωσης, ώστε να διατηρηθεί η υφιστάμενη ισορροπία και να αποφευχθεί η διατάραξη της δραστηριότητας χωρίς την ύπαρξη επαρκών στοιχείων. Εξαίρεση αποτελεί η βόσκηση των

αμμοθινών που προτείνεται να μην επιτρέπεται μέχρι την εκπόνηση των Σχεδίων Βόσκησης για την προστασία των ειδών χλωρίδας *Linaria tenuis* και *Saponaria jagelii* και του Τ.Ο. προτεραιότητας 2250*.

Κατά τη μεταβατική αυτή περίοδο, δύναται να θεσπιστούν προσωρινοί χωρικοί ή χρονικοί περιορισμοί, είτε για την άρση πιέσεων σε συγκεκριμένα είδη και τύπους οικοτόπων είτε για την ενίσχυση της αντιπροσωπευτικότητας ορισμένων τύπων οικοτόπων. Οι περιορισμοί αυτοί θα εγκρίνονται από τη Μονάδα Διαχείρισης, κατόπιν τεκμηρίωσης μέσω των αποτελεσμάτων του προγράμματος παρακολούθησης ή σχετικών δράσεων του Σχεδίου Διαχείρισης, εξασφαλίζοντας έτσι προσαρμοστική και τεκμηριωμένη διαχείριση της βόσκησης.

Σε ότι αφορά τις ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ, η κτηνοτροφία αποτελεί μία παραδοσιακή δραστηριότητα του πρωτογενούς τομέα στο μεγαλύτερο τμήμα της περιοχής, που συνάδει με τη βιώσιμη ανάπτυξη αυτής. Στις περισσότερες ζώνες καταγράφονται κυρίως μεικτά γεωργοκτηνοτροφικά συστήματα με αροτριαίες και μόνιμες καλλιέργειες από κοινού με κτηνοτροφική δραστηριότητα η ημιορεινές και ορεινές περιοχές με κτηνοτροφική δραστηριότητα. Τέτοιου είδους γεωργικά συστήματα περιλαμβάνουν γαίες με πολυποίκιλο μωσαϊκό καλλιεργητικών πρακτικών ήπιας έντασης και πολύτιμων χαρακτηριστικών του τοπίου, που στηρίζουν την υψηλή βιοποικιλότητα των ειδών (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2018).

24.9. Αλιεία (ερασιτεχνική και επαγγελματική)

Η αλιεία αποτελεί βασική δραστηριότητα για τον τοπικό κοινωνικοοικονομικό ιστό των παράκτιων περιοχών της περιοχής. Οι οδηγίες της ΕΕ για τα πτηνά και τους οικοτόπους προβλέπουν τη ρύθμιση της αλιείας ως ένα από τα μέτρα διατήρησης που ανταποκρίνονται στις οικολογικές απαιτήσεις οικοτόπων και ειδών, και συμβάλλουν στην αποφυγή της υποβάθμισης και των ενοχλήσεων αυτών των στοιχείων (άρθρο 6 της οδηγίας για τους οικοτόπους).

Επιπρόσθετα, στο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης της περιοχής κρίνεται ότι η αξιοποίηση των αυξητικών τάσεων της τουριστικής αλιείας, θα μπορούσε να επιφέρει θετικά αποτελέσματα. Ο αλιευτικός τουρισμός περιλαμβάνει τη συμμετοχή επισκεπτών σε αλιευτικές εξορμήσεις μαζί με επαγγελματίες ψαράδες, προσφέροντας την εμπειρία συμμετοχής σε νόμιμες αλιευτικές δραστηριότητες για τις οποίες οι ψαράδες διαθέτουν σχετική άδεια. Ως εναλλακτική μορφή τουρισμού που συνδυάζει την αναψυχή με την παραδοσιακή αλιευτική δραστηριότητα, ο αλιευτικός τουρισμός μπορεί να ενισχύσει σημαντικά την τοπική οικονομία. Παράλληλα, προσφέρει μια επιπλέον πηγή εισοδήματος στους επαγγελματίες αλιείς, υποστηρίζοντας τη βιωσιμότητα της δραστηριότητάς, ενώ δύναται να έχει θετικές επιπτώσεις στα ιχθυαποθέματα, καθώς περιορίζει την αλιευτική πίεση μέσω της μερικής μετατόπισης του εισοδήματος από την αλίευση στην τουριστική δραστηριότητα.

Η τυχαία παγίδευση σε αλιευτικά εργαλεία έχει διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην εξαφάνιση της μεσογειακής φώκιας *Monachus monachus* (Johnson and Karamanlidis, 2000), και αποτελεί σημαντικό παράγοντα θνησιμότητας στη χώρα μας έως και σήμερα, καθώς αναγνωρίζεται ως αιτία θανάτου σε ποσοστό 5.6% επί του συνόλου των νεκρών ζώων μεσογειακής φώκιας που

εντοπίζονται στις ελληνικές θάλασσες και ακτές την τελευταία δεκαετία (Δενδρινός *et al.*, 2021). Η τυχαία θανάτωση πλήττει κυρίως ανήλικα άτομα που είναι λιγότερο έμπειρα και δυνατά άτομα του είδους (Veryeri *et al.*, 2001; Karamanlidis *et al.*, 2008; Kiraç *et al.*, 2013), τα οποία συνήθως παγιδεύονται σε στατικά εργαλεία που χρησιμοποιούνται στην παράκτια αλιεία (Karamanlidis *et al.*, 2020). Επιπλέον, τα σπήλαια αποτελούν το μοναδικό γνωστό ενδιαίτημα της μεσογειακής φώκιας που γεννάει και να γαλουχεί τα μικρά του. Η περαιτέρω υποβάθμιση αυτών των σπηλαίων (Karamanlidis *et al.*, 2016) από την ανθρώπινη παρουσία και τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες εντός κατά την αναπαραγωγική περίοδο του είδους, δύναται να επιφέρει αυξημένη θνησιμότητα των νεογνών, ενώ μπορεί να έχει και αρνητικές επιδράσεις στην κοινωνική και αναπαραγωγική συμπεριφορά της φώκιας (Δενδρινός *et al.*, 2021).

Αντίστοιχα για τις θαλάσσιες χελώνες, ο ετήσιος αριθμός συλλήψεων χελωνών σε όλα τα αλιευτικά εργαλεία στην Ελλάδα είναι περίπου 9.700, με 3.500 από αυτές να αφορούν συλλήψεις σε στατικά δίχτυα και παραγάδια βυθού. Το ποσοστό άμεσης θνησιμότητας για τα στατικά δίχτυα μπορεί να φτάσει και το 80% των χελωνών που πιάνονται σε αυτά, για τα πελαγικά παραγάδια υπολογίζεται στο 5%, ενώ στα βενθικά παραγάδια βυθού η θνησιμότητα κυμαίνεται σε 12,5% έως 33% (Παναγοπούλου, 2021). Τα μεγάλα ποσοστά θνησιμότητας για τα στατικά δίχτυα και τα παραγάδια βυθού, οφείλονται στο ότι τα εργαλεία αυτά παραμένουν στο νερό για μεγάλο χρονικό διάστημα εμποδίζοντας τις χελώνες που πιάνονται να αναδυθούν στην επιφάνεια της θάλασσας για να αναπνεύσουν. Τα παραγάδια δύναται να προκαλέσουν και την έμμεση θνησιμότητα των χελωνών, λόγω εσωτερικών τραυμάτων που δημιουργούνται στο γαστρεντερικό σύστημα του ζώου από την κατάποση του αγκιστριού και της πετονιάς. Σημαντική είναι η επίπτωση και από τα απολεσθέντα δίχτυα και παραγάδια, συνεχίζει να αλιεύει είδη-στόχους, μη στόχους και προστατευόμενα είδη (όπως χελώνες, θαλασσοπούλια και θαλάσσια θηλαστικά), αλλάζει το βενθικό περιβάλλον, εισάγει συνθετικό υλικό στον θαλάσσιο ιστό τροφίμων, διευκολύνει την εισαγωγή ξένων ειδών και περιπλέκεται παθητικά στους θαλάσσιους οργανισμούς (Macfadyen *et al.*, 2009). Τέλος, η προστασία του δίθυρου μαλάκιου *Pinna nobilis* κρίνεται απαραίτητη εξαιτίας της κρίσιμης κατάστασης που βρίσκεται το είδος λόγω της εξάπλωσης επιβλαβούς παρασίτου που έχει επιφέρει μαζικές θανατώσεις στους πληθυσμούς του σε Μεσογειακό και εθνικό επίπεδο.

Για τους ανωτέρω λόγους προτείνονται ειδικές ρυθμίσεις αλιείας όπως αναφέρονται στο κανονιστικό σχέδιο του Σχεδίου Διαχείρισης, με στόχο τη μείωση των επιπτώσεων που προκαλούνται από τη χρήση στα συγκεκριμένα είδη, καθώς και ειδική πρόβλεψη για τη δυνητική επιβολή πρόσθετων περιορισμών και ρυθμίσεων ή αποκλεισμών περιοχών κατόπιν σύνταξης Ειδικών Μελετών,

24.11. Θήρα

Οι Οδηγίες 79/409/ΕΚ και 92/43/ΕΟΚ αναγνωρίζουν το δικαίωμα άσκησης δραστηριοτήτων εκμετάλλευσης (περιλαμβανομένου του κυνηγιού) της άγριας ζωής από τον άνθρωπο, εφόσον η εκμετάλλευση είναι συμβατή με τη με τη διατήρηση σε ικανοποιητικό επίπεδο των πληθυσμών των ειδών, καθώς και ότι δεν υποβαθμίζει και δεν επηρεάζει τη διατήρηση των ειδών και τύπων

οικοτόπων. Εφόσον κρίνεται ότι η άσκηση της δραστηριότητας μπορεί να επιφέρει δυσμενείς επιπτώσεις στην κατάσταση διατήρησης, τότε δύναται να τεθούν αυστηροί κανόνες και περιορισμοί (χωρικές απαγορεύσεις ή ρυθμίσεις). Η άσκηση της θήρας θα πρέπει να πραγματοποιείται στα πλαίσια ενός ρυθμιστικού πλαισίου που να εξασφαλίζει την αειφορία και τη συμβατότητα με τους διαχειριστικούς στόχους της προστατευόμενης περιοχής.

Δυνητικές αρνητικές επιπτώσεις από τη νόμιμη άσκηση θήρας είναι η μείωση των πληθυσμών των θηρεύσιμων ειδών με κατ' επέκταση επιπτώσεις στο οικοσύστημα, η όχληση μη θηρεύσιμων και πολύ σημαντικών ειδών, καταστροφή και ρύπανση οικοτόπων. Επιπρόσθετα, το κυνήγι αποτελεί ένα διαχειριστικό μέσο για τον έλεγχο της άγριας πανίδας και ως εκ τούτου μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τον έλεγχο του πληθυσμού ειδών που επιδρούν δυσμενώς σε πολύ σημαντικά είδη χλωρίδας, πανίδας και στους οικοτόπους. Επίσης, η διεθνής πρακτική έχει δείξει ότι η παρουσία των παραδοσιακών χρηστών, όπως είναι οι κυνηγοί, σε προστατευόμενες περιοχές είναι δυνατό να περιορίσει τη λαθροθηρία αλλά και άλλες παράνομες ενέργειες όπως οι εκχερσώσεις και η λαθροϋλοτομία.

Διάφορες πρωτοβουλίες της Ε.Ε. σε συνεργασία με τις Κυνηγετικές Οργανώσεις της Ευρώπης, έχουν αναληφθεί για την προώθηση του αειφόρου κυνηγίου ως μέσο για την προστασία της βιοποικιλότητας και τη διατήρηση της φύσης. Επισημαίνεται ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ξεκίνησε το 2001 την Πρωτοβουλία Αειφορικού Κυνηγιού (Sustainable Hunting Initiative)[105], που στοχεύει στην προώθηση του διαλόγου και της συνεργασίας μεταξύ περιβαλλοντικών και κυνηγετικών οργανώσεων, ώστε να επιτευχθεί και να ενισχυθεί το αειφορικό κυνήγι. Στα πλαίσια αυτής της πρωτοβουλίας μεταξύ άλλων: α) έχει εκδοθεί ένας Ευρωπαϊκός Οδηγός Αειφορικού Κυνηγιού με βάση την Οδηγία 79/409/ΕΚ (European Commission 2008), β) υιοθετήθηκε μία Συμφωνία της Ε.Ε. για το Αειφορικό Κυνήγι, που υπογράφτηκε το 2004 από την BirdLife International και την FACE (Ομοσπονδία Συλλόγων Κυνηγιού και Διατήρησης στην Ε.Ε. – Federation of Associations for Hunting and Conservation of the EU), που θέτει τους άξονες για τη συνεργασία μεταξύ των κυνηγών, των περιβαλλοντικών ομάδων και λοιπών ενδιαφερόμενων μερών, ώστε να εξασφαλιστεί η κατάλληλη διαχείριση στο κυνήγι πουλιών, γ) Την έκδοση Διαχειριστικών Σχεδίων της Ε.Ε. για θηρεύσιμα είδη πουλιών που θεωρείται ότι βρίσκονται σε δυσμενή κατάσταση διατήρησης (unfavourable conservation status). Επίσης έχουν εκδοθεί και σχετικές κατευθυντήριες Οδηγίες όπως το Έγγραφο κατευθύνσεων για τη θήρα βάσει της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί της διατηρήσεως των αγρίων πτηνών (European Commission, 2008) και το Sustainable Hunting and NATURA 2000 (European Commission, 2013).

Η αειφορική άσκηση του κυνηγιού, δίνει τη δυνατότητα να πραγματοποιείται εκμετάλλευση των θηραμάτων με τέτοιο τρόπο που δε θα υπάρξει μακροπρόθεσμη μείωση της βιοποικιλότητας ή δεν θα παρεμποδίσει την αποκατάστασή της. Η αειφορική διαχείριση και εκμετάλλευση της άγριας ζωής, που ασκείται συμβατά με τους στόχους διατήρησης της περιοχής, μπορεί να αποτελέσει κίνητρο για τη διατήρηση οικοτόπων και ειδών και να συμβάλει στην ενεργό συμμετοχή των κυνηγών στη διαχείριση της προστατευόμενης περιοχής. Υπάρχουν αρκετά παραδείγματα επιτυχημένες θηραματοπονικής διαχείρισης με συμμετοχή κυνηγών σε περιοχές Natura, όπως: α)

[105] https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/hunting/index_en.htm

η διαχείριση αγριόκουρκου (*Tetrao urogallus*) στον Μέλανα Δρυμό της Γερμανίας, όπου οι κυνηγοί συμμετείχαν στην εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης β) η αποκατάσταση τυρφώνων στο οροπέδιο Saint-Hubert στην περιοχή των Αρδεννών (νότιο Βέλγιο), όπου η τοπική Κυνηγετική Ομοσπονδία κατέθεσε πρόγραμμα LIFE για να αναστρέψει τη μείωση των υγροτόπων και το υλοποίησε σε συνεργασία με όλους τους χρήστες της περιοχής.

Για τις ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ: Σύμφωνα με τα ανωτέρω και λαμβάνοντας υπόψη την κατάσταση διατήρησης των ειδών και οικοτόπων στις ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ, η δραστηριότητα της θήρας κρίνεται ως συμβατή με τους διαχειριστικούς στόχους της περιοχής αρκεί να ασκείται νόμιμα και να υπόκειται σε χρονικούς και χωρικούς περιορισμούς. Οι αποφάσεις των αρμοδίων δασικών αρχών σχετικά με την άσκηση της θήρας, καθορίζουν περιορισμούς, προσδιορίζουν τα θηραματικά είδη, και θέτουν τις προϋποθέσεις για την άσκηση της δραστηριότητας. Όπως προτείνεται, περαιτέρω ρυθμίσεις και περιορισμοί δύναται να τεθούν κατόπιν ειδικής μελέτης που θα αφορά στη διαχείριση της άγριας πανίδας και θα τεκμηριώνει την αναγκαιότητα των περιορισμών και ρυθμίσεων. Το κυνήγι και οι διατάξεις που το διέπουν καθορίζονται οριζόντια από την ετήσια ρυθμιστική διάταξη που εκδίδει το αρμόδιο Υπουργείο αλλά και την εθνική νομοθεσία.

Η περιοχή ΖΔΟΕ-9 εμπίπτει στο ακόλουθο Καταφύγιο Άγριας Ζωής «Γαϊδουροβουνίου» (ΦΕΚ 911/Β/16-07-01), όπου απαγορεύεται η θήρα, περιορισμός που προτείνεται να συνεχίσει να ισχύει για την εν λόγω περιοχή. Κρίνεται ότι η απαγόρευση της θήρας πρέπει να συνεχιστεί στην ανωτέρω θέση ώστε να εκπληρωθούν οι στόχοι της προηγούμενης θεσμοθέτησης ως ΚΑΖ για την προστασία εν γένει της βιοποικιλότητας και του θηραματικού πλούτου.

Η χρήση θήρα δεν επιτρέπεται στις ζώνες ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07 και ΖΒΔΦΠ-08 (GR2540002), δεδομένου ότι αυτές αποτελούν σημειακές οριοθετήσεις με σκοπό να είναι δυνατή η άσκηση υφιστάμενων (γήπεδο στη ΖΒΔΦΠ-06) ή μελλοντικών χρήσεων (ΣΜΑ στη ΖΒΔΦΠ-07 και ΕΕΛ στη ΖΒΔΦΠ-08).

Για τις ΖΠΦ: Σε ότι αφορά τις περιοχές GR2540001 και GR2540007 η θήρα προτείνεται να επιτρέπεται, με εξαίρεση τις ΖΠΦ-07 που περιλαμβάνει αμιγώς παραλιακή ζώνη με τουριστική κίνηση και ΖΠΦ-09 που αποτελεί κηρυγμένο αρχαιολογικό χώρο (Μονεμβασιά). Σε ότι αφορά την ΕΖΔ GR2540002 η θήρα προτείνεται να επιτρέπεται μόνο στη ΖΠΦ-06 στην Ελαφόνησο. Στις υπόλοιπες περιοχές προστασίας της φύσης περιλαμβάνονται περιοχές: α) παράκτιες με έντονη επισκεψιμότητα, β) νησιωτικές χωρίς επισκεψιμότητα, γ) σημαντικά υγροτοπικά οικοσυστήματα. Ως εκ τούτου η άσκηση θήρας σε αυτές τις περιοχές θα είχε σημαντικές επιπτώσεις τόσο στα ευαίσθητα οικοσυστήματα, όσο και στην ασφάλεια των επισκεπτών της περιοχής, στην οποία προωθείται η άσκηση εναλλακτικού τουρισμού και ήπιας αναψυχής.

Αναφορικά με τις οικονομικές επιπτώσεις των ρυθμιστικών διατάξεων στη τοπική κοινωνία, αναμένεται να είναι μηδενική. Η έκταση εφαρμογής απαγόρευσης της θήρας αντιστοιχεί σε ελάχιστη έκταση, ενώ στην συντριπτική πλειοψηφία της περιοχής η θήρα επιτρέπεται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Ουσιαστικά η έκταση εφαρμογής της απαγόρευσης είναι ακόμα

μικρότερη καθώς υπάρχει ο αρχαιολογικός χώρος και ΚΑΖ εντός των οποίων δεν επιτρέπεται η θήρα.

25. Εξορυκτικές δραστηριότητες (Ορυχεία Λατομεία Μεταλλεία, Αμμοληψία, Ζώνες αναζήτησης, έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων).

Η εξορυκτική δραστηριότητα από τη φύση της έχει επιπτώσεις στο περιβάλλον και στα οικοσυστήματα, συχνά σημαντικές.

Σε ότι αφορά το χερσαίο περιβάλλον: Οι επιπτώσεις, που αφορούν όλες τις φάσεις του έργου (από την αρχική εξερεύνηση, τη λειτουργία και την αποκατάσταση) δύναται να αφορούν όχι μόνο την έκταση της εξόρυξης αλλά και τις συναφείς εγκαταστάσεις αυτής (π.χ. οδούς προσπέλασης, αποθεσιοθάλαμους, δεξαμενές και λεκάνες συγκράτησης υπολειμμάτων κ.λπ.). Σύμφωνα με το έγγραφο κατευθύνσεων «Εξόρυξη ορυκτών πλην των ενεργειακών και το Natura2000» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Ευρωπαϊκή Ένωση, 2019) οι πιθανές επιπτώσεις των εξορύξεων στα είδη και τους τύπους οικοτόπων Κοινοτικού ενδιαφέροντος περιλαμβάνουν:

α) απώλεια και υποβάθμιση των οικοτόπων μέσω της εκχέρσωσης και της απομάκρυνσης των επιφανειακών στοιχείων κατά την εξόρυξη ορυκτών ή την κατασκευή συνοδών υποδομών, όπως οι οδοί προσπέλασης, οι χώροι απόρριψης και οι λίμνες συγκράτησης υπολειμμάτων. Μέσω αυτών των διαδικασιών, οι υφιστάμενοι τύποι οικοτόπων μπορεί να τροποποιηθούν, να καταστραφούν, να κατακερματιστούν ή να μετακινηθούν τοπικά,

β) παρενόχληση και εκτόπιση ειδών πανίδας και χλωρίδα λόγω όχλησης. Η επίπτωση αυτή μπορεί να είναι προσωρινή ή μόνιμη, άμεση ή έμμεση, στην περιοχή του έργου ή και εκτός αυτής και μπορεί να προκληθεί σε διαφορετικές χρονικές στιγμές κατά τη διάρκεια του έργου. Τα είδη πανίδας (συμπεριλαμβανομένης της ορνιθοπανίδας) μπορούν να ενοχληθούν από σειρά παραγόντων όπως ο θόρυβος, η σκόνη, ρύπανση, η ανθρώπινη παρουσία, οι τακτικές μετακινήσεις (π.χ. μεταφορά προϊόντων), κ.λπ. Αυτό μπορεί να επηρεάσει την ικανότητα των ειδών για αναπαραγωγή, διατροφή, ανάπαυση ή διασπορά και μετανάστευση

γ) αλλαγή των υδρολογικών/υδρογεωλογικών συνθηκών. Σε περίπτωση που απαιτείται αποστράγγιση του μεταλλεύματος ή της θέσης εξόρυξης, οι εξορυκτικές δραστηριότητες μπορούν ενδεχομένως να τροποποιήσουν τις υδρολογικές συνθήκες των περιοχών εξόρυξης και των παρακείμενων περιοχών, με επακόλουθες αλλαγές στο αποστραγγιστικό δίκτυο οι οποίες προκαλούνται από την προσωρινή ανισορροπία της επιφανειακής απορροής, διήθησης κ.τ.λ. Σε τέτοιες περιπτώσεις, αυτό θα μπορούσε να έχει επιπτώσεις σε κοντινές ή μακρινές πηγές και υγροτόπους, όσον αφορά στην ποσότητα και την ποιότητα των νερών,

δ) αλλαγές στην ποιότητα των νερών: ορισμένες εξορυκτικές και παραγωγικές διαδικασίες μπορούν να προκαλέσουν ρύπανση, καθώς και άλλες αλλαγές στην ποιότητα των υδάτων, οι οποίες θα μπορούσαν να επηρεάσουν είτε άμεσα τους υδάτινους οικοτόπους και τα είδη της περιοχής ή/και έμμεσα άλλες περιοχές που είναι ευάλωτες σε τέτοιου είδους αλλαγές.

Στη περιοχή επιλέγεται η πρόβλεψη για δυνατότητα δημιουργίας χώρων λατόμευσης, υπό προϋποθέσεις και ρυθμίσεις, με σκοπό την κάλυψη τοπικών αναγκών της περιοχής, καθώς και η

μεταλλευτική και λατομική έρευνα για την ανεύρεση κοιτασμάτων. Στην περιοχή προτείνεται να επιτρέπεται η εξορυκτική δραστηριότητα σε κάποιες από τις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών, οι οποίες αποτελούν περιοχές με σχετικά υψηλό βαθμό προστασίας του φυσικού αντικειμένου. Η άσκηση της δραστηριότητας στις ΖΔΟΕ όπου δεν επιτρέπεται η δραστηριότητα αντιβαίνει με τις ανάγκες διατήρησης των προστατευτέων αντικειμένων και του φυσικού περιβάλλοντος για πληθώρα λόγων, όπως είναι: η μείωση της έκτασης, η υποβάθμιση του βαθμού διατήρησης σημαντικών τύπων οικοτόπων, η καταστροφή και υποβάθμιση (λόγω κατακερματισμού) του ενδιαιτήματος των ειδών, η όχληση ειδών πανίδας και ορνιθοπανίδας, η διατάραξη εν γένει του οικοσυστήματος κ.α.

Σε ότι αφορά το GR2540002, αλλά και τις ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ όπου επιλέχθηκε να αποκλειστεί η δραστηριότητα, στηρίχθηκε, μεταξύ άλλων, και στην αναπτυξιακή προοπτική και τη φυσιογνωμία των ζωνών αυτών, όπως έχουν οριοθετηθεί στα πλαίσια της παρούσας (περιοχές προς ανάπτυξη κυρίως του πρωτογενή τομέα, του τουρισμού και της οικιστικής ανάπτυξης).

Επισημαίνεται συμπληρωματικά πως, εκτός της ίδιας της εξόρυξης και των επιπτώσεων που αυτή δύναται να επιφέρει στα προστατευτέα αντικείμενα, σημαντικό πρόβλημα για τις προστατευόμενες περιοχές αποτελούν και συνοδά έργα (π.χ. οδοποιία) αλλά και οι διαδικασίες μεταφοράς (όχληση από θόρυβο, σκόνη κτλ.).

Εκτιμάται ότι οι απαγορεύσεις και ρυθμίσεις που προτείνονται έχουν λάβει υπόψη και έχουν συνεκτιμήσει όλα τα δεδομένα, τόσο του προστατευτέου αντικείμενου όσο και των δραστηριοτήτων (υφιστάμενων και μελλοντικών) στην περιοχή. Ως αποτέλεσμα οι προτεινόμενοι περιορισμοί και ρυθμίσεις είναι ορθολογιστικές, με άξονα πάντα την προστασία των ειδών και τύπων οικοτόπων της περιοχής, λαμβάνοντας ταυτόχρονα όμως υπόψη και συνεκτιμώντας τις αναπτυξιακές δυνατότητες και προσπαθώντας να διασφαλίσουν ότι οι προτάσεις δεν θα επιφέρουν αρνητικές οικονομικές επιπτώσεις.

Στην Ενότητα 2.3.1.2.2 της μελέτης έχουν συγκεντρωθεί όλα τα δεδομένα σχετικά με κοιτάσματα και ενεργούς χώρους εξόρυξης στην περιοχή. Από το σύνολο της πληροφορίας που συγκεντρώθηκε είναι εμφανές ότι το σύνολο της περιοχής δεν έχει ενεργές εξορυκτικές δραστηριότητες. Στις προτάσεις έχει ληφθεί επίσης υπόψη η αναπτυξιακή ταυτότητα των περιοχών, η οποία στηρίζεται κυρίως στον πρωτογενή τομέα και σε κάποιες περιοχές και στον τριτογενή τομέα (τουρισμός), ενώ από τα στοιχεία που συλλέχθηκαν από όλες τις διαθέσιμες πηγές, οι περιοχές δεν φαίνεται να περιλαμβάνουν σημαντικά κοιτάσματα και οι εξορυκτικές δραστηριότητες δεν αποτελούν αναπτυξιακή προτεραιότητα στην περιοχή (σύμφωνα και με το υπό αναθεώρηση Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού). Επιπρόσθετα έχουν ληφθεί υπόψη ειδικές τοπικές συνθήκες και ανάγκες και για το λόγο αυτό στη επιλέγεται η πρόβλεψη για δυνατότητα δημιουργίας χώρων λατόμευσης, υπό προϋποθέσεις και ρυθμίσεις, με σκοπό την κάλυψη μελλοντικών τοπικών αναγκών.

<u>Σε ότι αφορά το θαλάσσιο περιβάλλον</u>: Κατά τις εξορυκτικές δραστηριότητες για την εκμετάλλευση υδρογονανθράκων πραγματοποιούνται εκσκαφές βάθους πολλών μέτρων στον πυθμένα όπου αποσπώνται μεγάλες ποσότητες θαλάσσιων ορυκτών πόρων, άμμου ή υδρογονάνθρακες, ενώ κατασκευάζονται συνοδά έργα υποδομής (αγωγοί, πλατφόρμες κτλ.) και αυξάνεται η κίνηση πλοίων για την εξυπηρέτηση των αναγκών κατασκευής και λειτουργίας

των υποδομών, και μεταφοράς των εξορυκτικών προϊόντων. Οι επιπτώσεις τέτοιων δραστηριοτήτων αλλοιώνουν και υποβαθμίζουν τα θαλάσσια ενδιαιτήματα, προκαλούν υποβάθμιση στην ποιότητα του νερού, ηχορύπανση, εκτοπίζουν είδη ιχθυοπανίδας και ευαίσθητα είδη και γενικότερα είναι ιδιαίτερα αρνητικές για τα είδη χλωρίδας και πανίδας που ενδιαιτούν στην ευρύτερη περιοχή. Ιδιαίτερα για την έρευνα και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων, ο υποβρύχιος περιβαλλοντικός θόρυβος («ηχορύπανση») από σεισμικές έρευνες και δραστηριότητες εξόρυξης υδρογονανθράκων αναμένεται να επηρεάσει τα είδη *Monachus monachus* (συμπεριλαμβανομένων των θέσεων αναπαραγωγής της φώκιας). Επιπλέον, υπάρχουν ενδείξεις ότι οι σεισμικές έρευνες για τον εντοπισμό κοιτασμάτων υδρογονανθράκων μπορεί να έχουν αντίκτυπο στις θαλάσσιες χελώνες (Levy *et al.*, 2019). Η έκθεση της θαλάσσιας πανίδας στον υποβρύχιο θόρυβο από σεισμικές έρευνες προκαλεί αποδεδειγμένα στρες και τραυματισμούς, προσωρινή ή μόνιμη απώλεια ακοής, αλλαγή της συμπεριφοράς των ζώων στα θαλάσσια θηλαστικά, με μακροχρόνιες επιπτώσεις που επηρεάζουν την επιβίωσή τους. Τέλος, οι εξέδρες εξόρυξης υδρογονανθράκων στην ανοικτή θάλασσα, εφόσον τελικά εγκατασταθούν, συνιστούν κίνδυνο πετρελαιοκηλίδας με καταστροφικές συνέπειες για τα είδη θαλάσσιας χλωρίδας και πανίδας, αλλά και για την τοπική κοινωνία και την οικονομία, όπως έχει αποδειχθεί από ατυχήματα κατά το παρελθόν και στην ευρύτερη περιοχή της Πελοποννήσου και της Μεσογείου.

(26) Εγκαταστάσεις Μέσων Μαζικής Μεταφοράς, με εξειδίκευση ανά υποκατηγορίες.

26.1. Αεροδρόμια

Η κατασκευή του Πεδίου Απογείωσης – Προσγείωσης Ελαφρών Αεροσκαφών στην περιοχή «Κουντουριάνικα – Κάτω Όρος» αποτελεί προϋφιστάμενη πρόταση έργου της Δημοτικής Αρχής Μονεμβασίας, για την οποία έχει εκπονηθεί μελέτη χωροθέτησης και Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση (Ε.Ο.Α.). Σύμφωνα με την Ε.Ο.Α., στην επιλεγμένη θέση δεν αναμένονται σημαντικές επιπτώσεις στα είδη χλωρίδας και πανίδας, ούτε στους τύπους οικοτόπων προτεραιότητας της περιοχής, καθώς η θέση βρίσκεται εκτός των κρίσιμων ενδιαιτημάτων και δεν εμπλέκεται με περιοχές υψηλής οικολογικής ευαισθησίας. Επί της μελέτης έχει γνωμοδοτήσει θετικά ο Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας (ΑΔΑ: ΨΜΚ446Μ9Θ5-ΨΜΧ).Για την υλοποίηση του έργου και του συνοδού δασικού δρόμου πρόσβασης έχει εκδοθεί άδεια επέμβασης από την οικεία Δασική Υπηρεσία (Α.Π.: ΥΠΕΝ/ΔΠΔ/50749/2804/29.11.2021), η οποία περιλαμβάνει τους όρους προστασίας της βλάστησης και του φυσικού περιβάλλοντος.

Επιπλέον, η ύπαρξη Πεδίου Απογείωσης – Προσγείωσης Ελαφρών Αεροσκαφών δύναται να συμβάλει στη βελτίωση της πρόσβασης και της ασφάλειας της ευρύτερης περιοχής σε περιπτώσεις εκτάκτων αναγκών, ακραίων καιρικών φαινομένων ή φυσικών καταστροφών, υποστηρίζοντας επιχειρησιακά τη Μονάδα Διαχείρισης και τους αρμόδιους φορείς Πολιτικής Προστασίας.

26.3. Υδατοδρόμια

Οι παράκτιες περιοχές της θαλάσσιας προστατευόμενης περιοχής αποτελούν τουριστικό πόλο, ενώ ο τουρισμός αποτελεί έναν από τους πυλώνες της οικονομίας της περιοχής. Τα υδροπλάνα, ως επιβατικό μέσο μεταφοράς, εξυπηρετούν την τουριστική κίνηση, ενισχύοντας το δίκτυο μεταφορών του τουρισμού. Με σκοπό την προστασία του είδους *Caretta caretta* κρίνεται σκόπιμη η ρύθμιση της ταχύτητας των υδροπλάνων στις περιοχές φωλεοποίησης και τροφοληψίας του είδους κατά την περίοδο αναπαραγωγής (βλ. Χρήση 26.12.7 «Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών») λόγω της αυξημένης παρουσίας ατόμων του είδους κατά τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Η *Caretta caretta* ωοτοκεί στην παραλία Καστράκι – Πορί, βορείως της Μονεμβασιάς καθώς και σε άλλες αμμώδεις παραλίες της όμορης περιοχής νοτίως του κάστρου Μονεμβασιάς οι οποίες εφάπτονται στο θαλάσσιο τμήμα της περιοχής μελέτης. Η θαλάσσια περιοχή μπροστά στις παραλίες ωοτοκίας χρησιμοποιείται για ζευγάρωμα και ανάπαυση των θηλυκών μεταξύ διαδοχικών ωοτοκιών (inter-nesting area), ενώ τεκμηριώνεται και ως πεδίο τροφοληψίας του είδους λόγω της παρουσίας του Τ.Ο. 1120*. Αξίζει να σημειωθεί ότι στην περιοχή καταγράφεται σχετικά υψηλός αριθμός εκθαλασσώσεων της C. *Caretta* από περιστατικά συγκρούσεων (πληροφορίες ΑΡΧΕΛΩΝ / Σύλλογος 'ΤΟΥΛΙΠΑ ΓΟΥΛΙΜΗ').

(26.11) Λιμενικές ζώνες επιβατικής, εμπορικής, αλιευτικής, βιομηχανικής και τουριστικής δραστηριότητας, μαρίνες

Σε ότι αφορά την περιοχή της Ελαφονήσου και Νεάπολης (**GR2540002**), παρότι δεν περιλαμβάνεται θαλάσσιο τμήμα στην περιοχή μελέτης, η χρήση καταγράφεται ως επιτρεπόμενη με σκοπό να προβλεφθούν τυχόν εργασίες / επεμβάσεις στο χερσαίο τμήμα της περιοχής. Επισημαίνεται ότι ο Δήμος Ελαφονήσου έχει καταθέσει αίτηση για νομιμοποίηση λιμενικών εγκαταστάσεων, καθώς και εξομοίωση χερσαίας ζώνης με ζώνη λιμένος. Επίσης διερευνά και σχεδιάζει την κατασκευή και συντήρηση των αναγκαίων λιμενικών έργων στα όρια της δικαιοδοσίας του. Επισημαίνεται ότι τα λιμάνια της περιοχής δεν έχουν αναβαθμιστεί για δεκαετίες, ενώ το λιμάνι της Ελαφονήσου δεν είναι αναγνωρισμένο σαν αλιευτικό καταφύγιο. Επισημαίνεται πως έχει ήδη εγκριθεί η εξομοίωση χώρου με ζώνη λιμένα των λιμενικών εγκαταστάσεων Πούντας Τοπικής Κοινότητας Αγίου Γεωργίου Δημοτικής Ενότητας Βοιών Δήμου Μονεμβασίας, (Απόφαση 32840/2178/2016, ΦΕΚ 99/ΑΑΠ/2016).

Σε ότι αφορά τη θαλάσσια προστατευόμενη περιοχή (**GR2540001**): Η παράκτια υποδομή υποδοχής σκαφών και πλοίων (λιμένες, μαρίνες, αλιευτικά καταφύγια κτλ.), είναι αναγκαίες για την ομαλή διεξαγωγή των διαφορετικών δραστηριοτήτων που υπάρχουν στην περιοχή (π.χ. αλιεία, θαλάσσιες μεταφορές, υποδοχή τουρισμού από θάλασσα). Οι υποδομές για την εξυπηρέτηση αυτών των αναγκών στη Μεσόγειο χωροθετούνται συνήθως σε βάθη έως είκοσι (20) μέτρων, δηλαδή σε βάθη που συγκεντρώνεται μεγάλο μέρος των ευαίσθητων θαλάσσιων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων προστατευόμενων ειδών, και συνεπώς των θαλάσσιων οικοσυστημικών υπηρεσιών και λειτουργιών της περιοχής. Σημαντική είναι η παρουσία για παράδειγμα των λιβαδιών Ποσειδωνίας (τ.ο. 1120*) και Υφάλων (τ.ο. 1170), του ευαίσθητου είδους *Pinna nobilis*, ενώ απαντώνται και πολλά αναπαραγωγικά πεδία και νηπιοτροφία ειδών ιχθυοπανίδας σε βάθη μικρότερα των δέκα (10) μέτρων (Vigliola, 1998; Vigliola et al., 1998).

Η υποβάθμιση των οικοτόπων από τέτοιες μόνιμες υποδομές κατά τη φάση κατασκευής, είναι μη αναστρέψιμη και ως εκ τούτου η εγκατάστασή τους πάνω στους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων θα πρέπει να αποφεύγεται. Κατά τη φάση λειτουργίας, οι επιπτώσεις των λιμανιών στη βιοποικιλότητα προέρχονται κυρίως από τις εκπομπές αέριων ρύπων, τη βυθοκόρηση, τη μεταφορά ερμάτων και την εισαγωγή ξενικών θαλάσσιων ειδών που διαταράσσουν τη δομή και λειτουργία των θαλασσίων βιοκοινοτήτων εκτοπίζοντας τα ενδημικά είδη. Οι ενώσεις θείου και αζώτου που εκπέμπονται από τα πλοία μπορούν να συμβάλλουν στην οξίνιση του φυσικού περιβάλλοντος, η εναπόθεση NOx αποτελεί παράγοντα ευτροφισμού και η βυθοκόρηση έχουν αρνητικές επιπτώσεις στα οικοσυστήματα, τους οικοτόπους των θαλάσσιων ειδών, και γενικότερα στην πανίδα και τη χλωρίδα των θαλασσίων οικοσυστημάτων. Ο θόρυβος μπορεί να διαταράξει τα ζώα τόσο στη θάλασσα όσο και στις λιμενικές ζώνες (Merk, 2013).

Όσον αφορά τη χωροθέτηση προβλητών, εξεδρών και μόλων μπροστά από τον τ.ο. 8330 που επιβεβαιωμένα αποτελεί αναπαραγωγικό καταφύγιο του είδους προτεραιότητας *Monachus monachus*, κρίνεται ότι περαιτέρω υποβάθμιση αυτών των σπηλαίων (Karamanlidis *et al.*, 2016) από την ανθρώπινη παρουσία και τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες κατά την αναπαραγωγική περίοδο του είδους, δύναται να επιφέρει αυξημένη θνησιμότητα των νεογνών, ενώ μπορεί να έχει και αρνητικές επιδράσεις στην κοινωνική και αναπαραγωγική συμπεριφορά της φώκιας (Δενδρινός *et al.*, 2021).

Επισημαίνεται ότι μέσα από την προστασία των Τ.Ο. 1120* και 1170, που αποτελούν σημαντικά τροφικά ενδιαιτήματα των ειδών *Caretta caretta* και *Monachus monachus* προστατεύονται και τα είδη προτεραιότητας. Επιπλέον, η προστασία του είδους θαλάσσιου φανερόγαμου *Cymodocea nodosa* κρίνεται ότι εξασφαλίζεται από τις ρυθμίσεις που λαμβάνονται για τον Τ.Ο. 1120* όπου συνήθως απαντάται το είδος, ενώ η προστασία του είδους Cystoseira spp., κρίνεται ότι εξασφαλίζεται μέσω των ρυθμίσεων που λαμβάνονται για τον θαλάσσιο Τ. Ο. 1170 «Ύφαλοι». Η προστασία του δίθυρου μαλάκιου *Pinna nobilis* κρίνεται απαραίτητη εξαιτίας της κρίσιμης κατάστασης που βρίσκεται το είδος λόγω της εξάπλωσης επιβλαβούς παρασίτου που έχει επιφέρει μαζικές θανατώσεις στους πληθυσμούς του σε Μεσογειακό και εθνικό επίπεδο.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της περιοχής, αξιολογείται ότι οι υπάρχουσες υποδομές (λιμάνια, μαρίνες, αλιευτικά καταφύγια) επαρκούν για να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες της ευρύτερης περιοχής και κρίνεται ότι δεν υπάρχει ανάγκη για περαιτέρω χωροθέτηση νέων υποδομών, για την αποφυγή επιπτώσεων στη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου. Δεδομένου ότι ο τουρισμός αναπτύσσεται με υψηλούς ρυθμούς στη χώρα, και η τεχνολογία των πλοίων, κρουαζιερόπλοιων και ταχύπλοων εξελίσσεται σε μεγάλη κλίμακας δραστηριότητα, οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις αυξάνονται τόσο σε όγκο όσο και σε ένταση δημιουργώντας σοβαρό κίνδυνο για την προστασία των κυριότερων εστιών βιοποικιλότητας. Η επίβλεψη και διαχείριση της δραστηριότητας με στόχο τον περιορισμό των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των θαλασσίων μεταφορών όσο το δυνατόν περισσότερο, ιδιαίτερα σε οικολογικά ευάλωτες περιοχές, αποτελεί θέμα μείζονος σημασίας.

Προτείνεται να επιτρέπεται η τοποθέτηση πλωτών εξεδρών στη θάλασσα για εποχική χρήση με σκοπό την εξυπηρέτηση της πρόσβασης των λουόμενων σε θαλάσσιες περιοχές και των δραστηριοτήτων αναψυχής.

Προτείνεται επίσης να επιτρέπεται η κατασκευή ξύλινων εξεδρών και μόλων επί πασσάλων στη κατά μήκος του παραλιακού μετώπου για την εξυπηρέτηση των λουόμενων, της ερασιτεχνικής αλιείας, της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, καθώς και για προσωρινή πρόσδεση μικρών σκαφών χωρίς αγκυροβολία σύμφωνα με το Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών της περιοχής, με σκοπό τη δημιουργία ενός δικτύου για τη μεταφορά των λουόμενων μεταξύ των ακτών, ώστε να αποθαρρύνεται η χρήση μηχανοκίνητων οχημάτων στο παράκτιο μέτωπο.

Η κατασκευή μόνιμων προβλητών, εξεδρών και μόλων με θεμελίωση στον πυθμένα με στόχο την πρόσδεση επαγγελματικών σκαφών και σκαφών αναψυχής, δύναται να προκαλέσει ρύπανση των παράκτιων υδάτων ειδικά από δίχρονους κινητήρες που ελευθερώνουν καύσιμα και λιπαντικά από τους κινητήρες των σκαφών ανεπεξέργαστα στον βυθό (Μακρυκώστα et al., 2019) αλλά και απόβλητα νερών από τις αποχετεύσεις και το πλύσιμο των σκαφών, αύξηση αιωρούμενων ιζημάτων που προκαλούν αύξηση της θολότητας του νερού, όχληση στη θαλάσσια πανίδα λόγω ηχορύπανσης, αυξημένο κίνδυνο τραυματισμού ή θανάτωσης από τις συγκρούσεις με θαλάσσιες χελώνες, μεταφοράς εισβαλλόντων ειδών από τα έρματα των σκαφών, είσοδος τοξικών χημικών ουσιών από τα υφαλοχρώματα. Για τους ανωτέρω λόγους η κατασκευή μόνιμων προβλητών, εξεδρών και μόλων με θεμελίωση στον πυθμένα θα πρέπει να επιτρέπεται μόνο στις περιπτώσεις που τεκμηριώνεται η αναγκαιότητά τους από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής και κατόπιν ακτομηχανικής μελέτης και περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Σε κάθε περίπτωση μόνιμη θεμελίωση δεν επιτρέπεται πάνω στον Τ.Ο. 1120*, σε θέσεις με επιβεβαιωμένη παρουσία του είδους *Pinna nobilis* και στα θαλάσσια τμήματα που περιβρέχουν τις παραλίες φωλεοποίησης της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* (ΖΠΦ).

26.12. Γραμμικές υποδομές μεταφορών

26.12.1. Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων) (δυνατότητα εξειδίκευσης βάσει της οικείας νομοθεσίας)

Το οδικό δίκτυο συνιστά βασικό δείκτη βιοτικού επιπέδου των πολιτών, καθώς εξασφαλίζει απρόσκοπτη πρόσβαση σε οικισμούς και πόλεις, δομές υπηρεσιών πρόνοιας, διοίκησης, εκπαίδευσης και υγείας, τουριστικούς προορισμούς, παραλίες και λοιπά στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος, πολιτιστικά ή θρησκευτικά μνημεία κλπ. Επίσης, η ύπαρξη οδικού δικτύου αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για την ασφάλεια των απομακρυσμένων περιοχών, ενώ εξυπηρετεί την άσκηση των δραστηριοτήτων του πρωτογενούς τομέα και του τουρισμού.

Εντούτοις, η πυκνότητα του δικτύου οφείλει να μη ξεπερνά τη φέρουσα ικανότητα των οικοσυστημάτων και του τοπίου προκαλώντας σοβαρές αλλοιώσεις στο τοπίο, διάσπαση και κατακερματισμό των τύπων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων των ειδών και υποβάθμιση των παρεχόμενων οικοσυστημικών υπηρεσιών. Στην Ενότητα 2.3.1.5 όπου μελετάται η πυκνότητα του οδικού δικτύου, καταδεικνύεται ότι στην περιοχή υπάρχει ήδη επαρκές οδικό δίκτυο, το οποίο

κατακερματίζει τους οικοτόπους της περιοχής. Ο αλόγιστος περαιτέρω κατακερματισμός των οικοσυστημάτων δύναται να επιφέρει αρνητικές επιπτώσεις στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων και δεν συνάδει με τους διαχειριστικούς στόχους της περιοχής. Κάθε εργασία χάραξης, συντήρησης και βελτίωσης του οδικού δικτύου θα πρέπει να γίνεται κατόπιν έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, διασφαλίζοντας τη μέγιστη προστασία της περιοχής και του προστατευτέου αντικείμενου.

Για τις παράκτιες ΖΠΦ: Οι παραλίες αποτελούν κοινόχρηστα αγαθά και οι πολίτες έχουν το δικαίωμα της ακώλυτης πρόσβασης προς αυτές και της ανεμπόδιστης χρήσης τους. Επιπλέον αποτελούν τον κύριο πόλο έλξης των τουριστών καθιστώντας αναγκαία την εκμετάλλευσή τους για αναψυχή. Εντούτοις, πρέπει να διασφαλιστεί η προστασία των ευαίσθητων οικοσυστημάτων και των πολύ σημαντικών τύπων οικοτόπων και ειδών που απαντώνται στις ζώνες αυτές, μεταξύ αυτών και προτεραιότητας, αλλά και η ακεραιότητα του τοπίου. Η χρήση του υφιστάμενου οδικού δικτύου στις όμορες ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ ικανοποιεί την πρόσβαση σε τουριστικούς πόλους έλξης και σημεία οικοτουριστικού ενδιαφέροντος, όπως είναι οι παραλίες και οι θέσεις θέας και παρατήρησης. Παράλληλα δύναται να τίθενται όροι και περιορισμοί στην κίνηση των οχημάτων όταν είναι απαραίτητοι ώστε να διασφαλίζεται η ακεραιότητα των ευαίσθητων οικοσυστημάτων και των προστατευόμενων ειδών της περιοχής.

Όσον αφορά το οδικό δίκτυο, εντός και εφαπτόμενα της ΖΠΦ-01, σημειώνεται ότι επίκειται η υλοποίηση έργου, το οποίο βρίσκεται σε ώριμο στάδιο μελετών, με αντικείμενο τη βελτίωση της βατότητας και, κατ' επέκταση, της οδικής ασφάλειας των χρηστών. Η ανάγκη για την παρέμβαση αυτή προκύπτει από την κυκλοφοριακή ανεπάρκεια της υφιστάμενης παραλιακής αγροτικής οδού, η οποία παρουσιάζει ακατάλληλα γεωμετρικά χαρακτηριστικά, περιορισμένη διατομή και ανεπαρκείς πλευρικές κατασκευές. Ως εκ τούτου, επιτρέπεται η διαπλάτυνση και η επίστρωση της οδού με σταθερό οδόστρωμα, με σκοπό την καλύτερη εξυπηρέτηση και την ενίσχυση της ασφάλειας των χρηστών.

Εκτός από τους επισκέπτες της περιοχής οι υφιστάμενοι οδοί χρησιμοποιούνται και για την εξυπηρέτηση των δραστηριοτήτων (π.χ. αγροτικές καλλιέργειες). Το οδικό δίκτυο κρίνεται ως επαρκές στις περιοχές αυτές και διάνοιξη νέου θα δημιουργούσε κατακερματισμό πολύ ευαίσθητων οικοσυστημάτων και θα επιδρούσε αρνητικά στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.

Επισημαίνεται για την περιοχή του Χιονοβουνίου έχει εκδοθεί η Υπουργική Απόφαση [**Υ.Α. ΥΠΕΝ/ΓΔΠΠ/45561/920/2026**] όπου ορίζονται **«Πρόσθετοι όροι και περιορισμοί για την προστασία της περιοχής άνευ δρόμων του ορεινού όγκου Χιονοβουνίου.»**. Η απόφαση έχει **ισχύ 2 έτη από την έκδοσή** της, ήτοι έως τον Απρίλιο του 2027.

Η έκταση που περιλαμβάνει η υπουργική απόφαση αφορά έκταση 30.18 τετραγωνικά χιλιόμετρα και εκτείνεται σε ένα υψομετρικό εύρος 1281.15 μέτρων (62.59-1.281.15 μέτρα) και **περιλαμβάνεται εντός της προτεινόμενης από την παρούσα Ζώνη Προστασίας της Φύσης με κωδικό ΖΠΦ-11**.

Σύμφωνα με την απόφαση βασικό χαρακτηριστικό της περιοχής της παρ. 1 είναι το αδιατάρακτο φυσικό περιβάλλον, στο οποίο δεν υφίστανται δρόμοι για την κίνηση μηχανοκίνητων οχημάτων και δεν έχουν κατασκευαστεί άλλου είδους τεχνητές επιφάνειες. Σύμφωνα επίσης με την ανωτέρω

απόφαση σκοπός της απόφασης είναι η αποτελεσματική προστασία των τύπων οικοτόπων και ειδών χλωρίδας, άγριας πανίδας και ορνιθοπανίδας και των ενδιαιτημάτων τους της περιοχής άνευ δρόμων του όρους Μαίναλου, μέσω της θεσμοθέτησης πρόσθετων ειδικών όρων και περιορισμών. Ειδικότερα, επιδιώκεται:

(α) Η ανάσχεση της αλλαγής χρήσης γης, η οποία αποτελεί την κυριότερη αιτία απώλειας της βιοποικιλότητας σε παγκόσμιο και Ευρωπαϊκό επίπεδο,

(β) η αναχαίτιση της αύξησης των τεχνητών επιφανειών και του κατακερματισμού των φυσικών οικοσυστημάτων από τους δρόμους και τις τεχνητές επιφάνειες, και των συναφών αρνητικών επιπτώσεων αυτών στη βιοποικιλότητα,

γ) η διατήρηση των τύπων οικοτόπων και των ειδών χλωρίδας, άγριας πανίδας και ορνιθοπανίδας που απαντώνται στη συγκεκριμένη περιοχή,

δ) η διαφύλαξη των φυσικών, πολιτιστικών, ιστορικών, αισθητικών και λοιπών αξιών του τοπίου, όπως ορίζονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το τοπίο,

ε) η διατήρηση των ήπιων παραδοσιακών ανθρωπογενών δραστηριοτήτων που δεν διαταράσσουν τα φυσικά οικοσυστήματα και τη φυσική εξέλιξή τους,

στ) η ανάπτυξη του φυσιολατρικού, περιπατητικού, ορειβατικού και οικολογικού τουρισμού σε περιοχές υψηλής φυσικής και αισθητικής αξίας συμβατού με τους ως άνω επί μέρους στόχους

ζ) η θεσμοθέτηση όρων και περιορισμών για την εξασφάλιση της αρμονικής συνύπαρξης ανθρώπου και φύσης στο πλαίσιο της ήπιας και βιώσιμης ανάπτυξης

Σύμφωνα με το άρθρο 3 της ανωτέρω απόφασης, οι όροι και περιορισμοί που τίθενται είναι οι ακόλουθοι:

1. Απαγορεύεται η διάνοιξη δρόμων κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων, ανεξαρτήτως κατηγορίας και κάθε είδους τεχνική επέμβαση, μεταβολή ή αλλοίωση του φυσικού περιβάλλοντος.
2. Από την παρούσα δεν θίγονται νομίμως υφιστάμενα έργα και η συντήρησή τους, εφόσον τηρείται η διάταξη της παρ. 1 του παρόντος.
3. Ειδικότερα επιτρέπεται η σήμανση, επισκευή, συντήρηση και βελτίωση υφιστάμενων ορειβατικών και πεζοπορικών μονοπατιών, χωρίς τη χρήση μηχανοκίνητων μέσων πρόσβασης και με την προϋπόθεση ότι οι επεμβάσεις θα υλοποιούνται με φυσικά υλικά.
4. Εξαιρούνται από τους όρους και τους περιορισμούς της παρούσας έργα για σκοπούς Εθνικής Άμυνας, όπως καθορίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.
5. Εξαιρούνται των ανωτέρω απαγορεύσεων:

   (α) έργα και επεμβάσεις που υλοποιούνται λόγω εκτάκτου ανάγκης (σεισμών, πλημμυρών, θεομηνιών, πυρκαγιάς κ.λπ.), εφόσον μετά λαμβάνεται μέριμνα για την αποκατάσταση του περιβάλλοντος.

   (β) έργα και επεμβάσεις που κρίνονται απαραίτητες για λόγους προστασίας ή/και αποκατάστασης του φυσικού και δασικού περιβάλλοντος.

Τα συμπεράσματα και οι τελικές προτάσεις της μελέτης, όπως διατυπώνονται από τις ανωτέρω περιγραφόμενες ρυθμίσεις για τη χρήση 26.12.1. [Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων)] συνάδουν με τους όρους και περιορισμούς της ανωτέρω απόφασης και καταλήγουν σε απαγόρευση χάραξης νέων δρόμων σε σημαντικό τμήμα της περιοχής, μεταξύ άλλων και της έκτασης που περιλαμβάνεται στην ανωτέρω απόφαση.

Περαιτέρω δε θα πρέπει να επισημανθεί ότι, προς την κατεύθυνση μεγαλύτερου βαθμού προστασίας των ψηλών κορυφών, των αδιατάρακτων περιοχών και των τύπων οικοτόπων και ειδών που απαντώνται στην περιοχή, προτείνεται εντός της ΖΠΦ-11, αλλά και των ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-10 και ΖΠΦ-12 (που καλύπτει το σύνολο των υψηλών κορυφών και πολύ μεγαλύτερη έκταση από την Υ.Α.), να μην επιτρέπεται διάνοιξη νέου οδικού δικτύου, εκτός από δασικό οδικό δίκτυο. Η διάνοιξη νέου δασικού οδικού δικτύου επιτρέπεται μόνο για την εξυπηρέτηση της δασικής διαχείρισης, της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευτέου αντικειμένου (πυροπροστασία – φύλαξη) και εφόσον αυτό κριθεί απαραίτητο από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Ιδιαίτερα για τις εκτάσεις που παραμένουν αδιατάρακτες χωρίς την ύπαρξη υφιστάμενου οδικού δικτύου, η διάνοιξη νέου δασικού οδικού δικτύου θα πρέπει να αποφεύγεται, εκτός αν κρίνεται ως απολύτως αναγκαία για την προστασία της περιοχής, κατόπιν σχετικής τεκμηρίωσης. Επίσης, σύμφωνα με τις προτάσεις επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων για τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης, δεν επιτρέπονται έργα που να περιλαμβάνουν τεχνική επέμβαση, μεταβολή ή αλλοίωση του φυσικού περιβάλλοντος.

Ο αλόγιστος περαιτέρω κατακερματισμός των οικοσυστημάτων και του τοπίου δύναται να επιφέρει αρνητικές επιπτώσεις στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων και δεν συνάδει με τους διαχειριστικούς στόχους της περιοχής. Σύμφωνα με τους Kati *et al. (*2020), η Ελλάδα, λαμβάνοντας υπόψη τον δείκτη κατακερματισμού τοπίου (LFI), είναι λιγότερο κατακερματισμένη από την υπόλοιπη Ευρώπη, αλλά παρουσιάζει υψηλότερες αυξητικές τάσεις κατακερματισμού. Η αλόγιστη διάνοιξη νέων οδικών προσβάσεων, εκτός του κατακερματισμού και της απειλής που αυτή επιφέρει για τη μείωση της βιοποικιλότητας, διευκολύνει την πρόσβαση σε απομονωμένες περιοχές, αυξάνοντας έτσι τις επιπτώσεις της ανθρώπινης παρουσίας (όχληση, ρύπανση), αλλά και τις εν δυνάμει παράνομες ενέργειες (π.χ. λαθροθηρία, λαθροϋλοτομία, δηλητηριασμένα δολώματα κ.λπ.).

26.12.4. Ποδηλατόδρομοι

26.12.6. Μονοπάτια (πεζών)

Τα μονοπάτια και οι ποδηλατοδρόμοι αποτελούν υποδομές που υποστηρίζουν τις θεματικές και περιηγητικές διαδρομές, οι οποίες αποτελούν τάση ανάπτυξης και προώθησης του εναλλακτικού τουρισμού τόσο στην Ελλάδα, όσο και διεθνώς. Τα μονοπάτια χρησιμοποιούνται για πεζοπορία και αναψυχή, καθώς και για πρόσβαση, χωρίς μηχανοκίνητα μέσα, σε σημεία ενδιαφέροντος φυσικού, ιστορικού ή πολιτιστικού περιβάλλοντος. Ταυτόχρονα, συμβάλλουν στην ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού (οικοτουρισμός, αγροτουρισμός κ.λπ.), στην προβολή της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και στην ευαισθητοποίηση των επισκεπτών σε θέματα προστασίας.

Τα μονοπάτια και οι ποδηλατόδρομοι αποτελούν υποδομές που εξυπηρετούν την επισκεψιμότητα της περιοχής αλλά και την άσκηση δραστηριοτήτων ερμηνείας και ανάδειξης του περιβάλλοντος,

συμβάλλοντας στην ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού που συνάδουν με την οικολογική αξία των περιοχών και την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης. Ως εκ τούτου δύναται να επιτρέπεται η χρήση υφιστάμενων υποδομών ή η διαμόρφωση νέων, εφόσον διατηρείται η ακεραιότητα της περιοχής, μετά από σχετική μελέτη και προδιαγραφές που διασφαλίζουν τόσο την ασφάλεια των πολιτών κατά τη χρήση τους όσο και τη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου.

Η ύπαρξη τέτοιων υποδομών εκτιμάται ότι θα ενισχύσει την προστασία της περιοχής, μέσω: α) της ανάπτυξης ενός ολοκληρωμένου σχεδίου κίνησης επισκεπτών με αποφυγή μηχανοκίνητων οχημάτων, β) της συμβολής στην ανάπτυξη της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης των επισκεπτών και γ) της συνέργειας αυτών των χρήσεων με άλλες δράσεις και υποδομές περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης δ) της ανάδειξης των εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Η διαφοροποίηση και οι περιορισμοί στα αμμοθινικά οικοσυστήματα στοχεύουν στην προστασία των παραλιών ωοτοκίας της *Caretta caretta* και των ειδών *Linaria tenuis* και *Saponaria jagelii*. Η ανεξέλεγκτη κίνηση επισκεπτών προκαλεί συμπίεση και διάβρωση των θινών, ενώ οι ξύλινοι διάδρομοι σε επιλεγμένες θέσεις διασφαλίζουν ελεγχόμενη πρόσβαση, χωρίς επιπτώσεις σε θέσεις φωλεοποίησης ή εξάπλωσης ευαίσθητων ειδών χλωρίδας.

26.12.7 Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών

Η ναυσιπλοΐα αναψυχής προκαλεί επιπτώσεις που ποικίλουν αναλόγως με το είδος και το μέγεθος των σκαφών. Η πιο σημαντική επίπτωση είναι η αγκυροβόληση με άμεση επίπτωση στα λιβάδια ποσειδωνίας (τ.ο. 1120*) η οποία είναι ανάλογη με το μέγεθος τους σκάφους και συνεπώς το μέγεθος της άγκυρας, της αλυσίδας και της αντίστασης που απαιτείται να ασκηθεί από τον πυθμένα για την ακινητοποίηση του σκάφους. Έχει εκτιμηθεί ότι στη Μεσόγειο η μείωση κατά 34% των λιβαδιών ποσειδωνίας οφείλεται στα αγκυροβόλια. Άλλες επιπτώσεις είναι η ρύπανση των παράκτιων υδάτων ειδικά από δίχρονους κινητήρες με τους οποίους συχνά είναι εφοδιασμένα τα σκάφη αναψυχής. Έχει εκτιμηθεί ότι το 20-30% των καυσίμων και του λιπαντικού από τους κινητήρες των σκαφών καταλήγει ανεπεξέργαστο απευθείας στον βυθό (Μακρυκώστα *et al.*, 2019). Τα αιωρούμενα ιζήματα από μηχανοκίνητα σκάφη και τζετ-σκι που περνούν πάνω από τους αμμώδεις ή λασπώδεις βυθούς προκαλούν αύξηση της θολότητας του νερού, προκαλούν όχληση στη θαλάσσια πανίδα λόγω ηχορύπανσης, και τραυματισμό ή θανάτωση από τις συγκρούσεις με θαλάσσια θηλαστικά και χελώνες. Τέλος, ο κίνδυνος μεταφοράς εισβαλλόντων ειδών από τα έρματα των σκαφών, τα ανθρώπινα απόβλητα νερά από τις αποχετεύσεις και το πλύσιμο στα σκάφη αναψυχής που περιέχουν υψηλά ποσοστά τοξικών χημικών ουσιών και λιπών, και η ρίψη απορριμμάτων απελευθερώνονται στο θαλάσσιο περιβάλλον από τα σκάφη συχνά ανεξέλεγκτα, ενώ τα υφαλοχρώματα που χρησιμοποιούνται για την αποφυγή ανάπτυξης μικροοργανισμών στην καρίνα των σκαφών περιέχουν τοξικά αντιαποθετικά χρώματα βαφής που απελευθερώνονται στη θάλασσα. Για τους ανωτέρω λόγους κρίνεται ότι είναι απαραίτητη θέσπιση όρων και ρυθμίσεων στη δραστηριότητα, οι οποίοι θα εξασφαλίζουν την ορθολογιστική διαχείριση και την καλή κατάσταση διατήρησης του προστατευτέου αντικειμένου της περιοχής.

Τέλος, ειδικότερες ρυθμίσεις για την προστασία της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* σχετικά με την ταχύτητα κίνησης μηχανοκίνητων σκαφών κρίνονται απαραίτητες για την προστασία του είδους κατά την ευαίσθητη αναπαραγωγική περίοδο. Ειδικότερα η *Caretta caretta* ωοτοκεί στην παραλία Καστράκι – Πορί, βορείως της Μονεμβασιάς καθώς και σε άλλες αμμώδεις παραλίες της όμορης περιοχής νοτίως του κάστρου Μονεμβασιάς οι οποίες εφάπτονται στο θαλάσσιο τμήμα της περιοχής μελέτης. Η θαλάσσια περιοχή μπροστά στις παραλίες ωοτοκίας χρησιμοποιείται για ζευγάρωμα και ανάπαυση των θηλυκών μεταξύ διαδοχικών ωοτοκιών (inter-nesting area). Σύμφωνα με τα λίγα διαθέσιμα στοιχεία (ΑΡΧΕΛΩΝ / Σύλλογος 'ΤΟΥΛΙΠΑ ΓΟΥΛΙΜΗ' 2018-2019), η περιοχή αποτελεί τεκμηριωμένο τροφικό πεδίο (Τ.Ο. 1120* και 1170) του είδους προτεραιότητας *Caretta caretta* όλη τη διάρκεια του χρόνου. Ήδη στην περιοχή καταγράφεται σχετικά υψηλός αριθμός εκθαλασσώσεων ανήλικων και νεαρών ατόμων της *C. caretta* και *Chelonia mydas* από περιστατικά συγκρούσεων. Αντίστοιχα, η αποφυγή όχλησης του είδους *Monachus monachus* στα καταφύγια αναπαραγωγής κατά τη διάρκεια της ευαίσθητης αναπαραγωγικής περιόδου κρίνεται επίσης απαραίτητη. Σημειώνεται ότι ο Τ.Ο. 1120* και 1170 επίσης αποτελούν σημαντικά τροφικά πεδία για τη μεσογειακή φώκια. Επιπλέον, η προστασία του είδους θαλάσσιου φανερόγαμου *Cymodocea nodosa* κρίνεται ότι εξασφαλίζεται από τις ρυθμίσεις που λαμβάνονται για τον Τ.Ο. 1120* όπου συνήθως απαντάται το είδος, ενώ η προστασία των ειδών *Cystoseira* spp., κρίνεται ότι εξασφαλίζεται μέσω των ρυθμίσεων που λαμβάνονται για τον θαλάσσιο Τ. Ο. 1170 «Υφαλοι». Η προστασία του δίθυρου μαλάκιου *Pinna nobilis* κρίνεται απαραίτητη εξαιτίας της κρίσιμης κατάστασης που βρίσκεται το είδος λόγω της εξάπλωσης επιβλαβούς παρασίτου που έχει επιφέρει μαζικές θανατώσεις στους πληθυσμούς του σε Μεσογειακό και εθνικό επίπεδο.

Λαμβάνοντας υπόψη την έλλειψη δεδομένων χρήσης του θαλάσσιου χώρου από τα είδη προτεραιότητας (θαλάσσιες χελώνες και φώκια), όπως αυτά έχουν αναλυθεί στις προηγούμενες ενότητες, πρόσθετες ρυθμίσεις και περιορισμοί (χωρικοί ή χρονικοί) για την κίνηση των σκαφών δύναται να καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης, σε συνέχεια επιστημονικών μελετών (μελέτες βάσης) που θα καταγράφουν και θα αξιολογηθούν τα χωρικά και χρονικά δεδομένα παρουσίας των ειδών.

(34) Εγκαταστάσεις Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) και Εγκαταστάσεις ΑΠΕ με αποθήκευση

Η αιολική ενέργεια, παρά τα πλεονεκτήματα που έχει σε σχέση με άλλους τρόπους παραγωγής ενέργειας, μπορεί να προκαλέσει σημαντικές επιπτώσεις στα ενδιαιτήματα και την άγρια ζωή, και ιδιαίτερα στα πτηνά. Οι ανεμογεννήτριες προκαλούν την άμεση θανάτωση ενός πολύ μεγάλου αριθμού πουλιών και νυχτερίδων κάθε χρόνο, ενώ όταν τα εκάστοτε αιολικά πάρκα γειτνιάζουν με βιοτόπους ειδών που κινδυνεύουν με εξαφάνιση μπορούν να οδηγήσουν στην άμεση εξαφάνιση τους σε τοπικό επίπεδο. Η άμεση θανάτωση των πουλιών συμβαίνει πρώτον λόγω πρόσκρουσης στα πτερύγια των ανεμογεννητριών, στους πύργους ή στα υπέργεια καλώδια μεταφοράς ρεύματος αλλά και λόγω των ρευμάτων ώθησης προς το έδαφος που αναπτύσσονται πίσω από τους περιστρεφόμενους έλικες. Επιπρόσθετα, τα συνοδά έργα οδοποιίας, τα οποία είναι απαραίτητα για την εγκατάσταση των αιολικών πάρκων επιφέρουν

σημαντικές επιπτώσεις, όπως αναλύθηκε στη χρήση 26.12.1. Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων).

Στην περιοχή καταγράφονται υφιστάμενα, με άδεια εγκατάστασης και λειτουργίας αιολικά πάρκα (βλέπε Ενότητα 2.3.1.3.3), η λειτουργία των οποίων προτείνεται να συνεχιστεί, λαμβάνοντας όλα τα μέτρα που απαιτούνται για την προστασία των ειδών ορνιθοπανίδας και χειροπτεροπανίδας, σύμφωνα και με τα αναφερόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής. Δεδομένης της διαμορφωθείσας κατάστασης, με την ύπαρξη πολλών αιολικών πάρκων σε λειτουργία ή Α/Π με περιβαλλοντική αδειοδότηση (ΑΕΠΟ) στο βορειοδυτικό τμήμα της περιοχής, επιλέχθηκε το τμήμα αυτό να χαρακτηριστεί ως Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών (ΖΔΟΕ-09, ΖΔΟΕ-10, ΖΔΟΕ-11), ώστε να είναι εφικτή η συνέχιση λειτουργίας τους, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα ότι το ανατολικό τμήμα της περιοχής που χαρακτηρίζεται ως Ζώνη Προστασίας της Φύσης (ΖΠΦ-11), μεταξύ άλλων, θα λειτουργήσει ως οικολογικός διάδρομος για τα μεταναστευτικά είδη και θα διασφαλίσει τη διατήρηση ενός συνεχούς ενδιαιτήματος για τα είδη πανίδας. Εντός της ΖΠΦ-11, υπάρχει αιολικό πάρκο το οποίο έχει λάβει ΑΕΠΟ (ΑΔ-01714), το οποίο έχει κατ' εξαίρεση χαρακτηριστεί σημειακά ως Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών (ΖΔΟΕ-11), όπου, σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018, επιτρέπονται οι εγκαταστάσεις Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας.

Σε ότι αφορά την εγκατάσταση νέων ΑΣΠΗΕ διευκρινίζονται τα εξής:

Η περιοχή περιλαμβάνεται στις Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας (Π.Α.Π.) και ως εκ τούτου εμφανίζει έντονο ενδιαφέρον στην εγκατάσταση και λειτουργία αιολικών πάρκων.

Για κάποιες από τις περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί ως ζώνες διατήρησης οικοτόπων και βιώσιμης διαχείρισης φυσικών πόρων στην περιοχή προτείνεται να επιτρέπεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και κατόπιν εκπόνησης ΕΟΑ και έγκρισης περιβαλλοντικών όρων η εγκατάσταση νέων αιολικών πάρκων εφόσον διασφαλίζεται η μέγιστη προστασία των τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής και αξιολογηθούν ειδικά τυχόν επιπτώσεις στη διατήρηση της ορνιθοπανίδας και χειροπτεροπανίδας.

Κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση για την εγκατάσταση νέου έργου θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι σωρευτικές επιπτώσεις στα είδη ορνιθοπανίδας και χειροπτεροπανίδας από τη συνδυασμένη δράση προηγούμενων, τρεχουσών και μελλοντικών δραστηριοτήτων. Η εξέταση των συνδυαστικών επιπτώσεων αφορά τα σχέδια ή τα έργα που έχουν ολοκληρωθεί, έχουν εγκριθεί αλλά δεν έχουν ολοκληρωθεί ή έχουν προταθεί. Παρότι οι επιπτώσεις ενός έργου μπορεί να μην είναι σημαντικές, οι συνδυασμένες επιπτώσεις διαφόρων έργων από κοινού μπορεί να είναι σημαντικές. Οι σωρευτικές επιπτώσεις είναι ιδιαίτερα συναφείς για τα έργα αιολικής ενέργειας, δεδομένου του συνεχώς αυξανόμενου αριθμού αιτήσεων για την παραγωγή αιολικής ενέργειας και της αναμενόμενης αύξησης της δυναμικότητας κατά τα επόμενα έτη.

Σε ότι αφορά τη λειτουργία τους και το μετριασμό των επιπτώσεων στα σημαντικά είδη της περιοχής, θα πρέπει να εφαρμοστεί συνδυασμός δράσεων τόσο παρακολούθησης (Σχέδιο Παρακολούθησης) όσο και τεχνικής λειτουργίας (εφαρμογή δράσεων μείωσης επιπτώσεων και βελτίωσης της λειτουργίας των αιολικών πάρκων) που θα πρέπει να υλοποιηθούν, όπως αυτά

περιγράφονται στο Σχέδιο Διαχείρισης. Οι δράσεις αυτές θα πρέπει να εφαρμόζονται καθ' όλη τη διάρκεια της λειτουργίας των Αιολικών Πάρκων.

Επίσης η εκπόνηση της ΕΟΑ θα πρέπει να περιλαμβάνει τη διενέργεια εργασιών πεδίου και συνακόλουθη ανάλυση των δεδομένων που σχετίζονται με τις επιπτώσεις των ΑΣΠΗΕ στα χειρόπτερα και την ορνιθοπανίδα. Οι εργασίες πεδίου για τα χειρόπτερα θα περιλαμβάνουν αναζήτηση τυχόν καταφυγίων πριν την εγκατάσταση των ΑΣΠΗΕ, τη διενέργεια ηχογραφήσεων και την εκτίμηση χρήσης του χώρου από τα χειρόπτερα πριν την εγκατάσταση και λειτουργία των ΑΣΠΗΕ, τη συνέχιση των ηχογραφήσεων τόσο κατά τη φάση εγκατάστασης όσο και κατά τη φάση λειτουργίας, την αναζήτηση νεκρών χειροπτέρων και άλλες ενδεδειγμένες μεθόδους, όπως αυτές περιγράφονται και στις οδηγίες της UNEP/EUROBATS (Rodrigues *et al.*, 2017). Τα δεδομένα αφού αναλυθούν θα αξιολογούνται από τις αδειοδοτούσες αρχές για τυχόν λήψη πρόσθετων μέτρων με σκοπό την προστασία των ειδών.

Σε ότι αφορά τις περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί ως Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών και στις οποίες προτείνεται να μην επιτρέπεται η εγκατάσταση αιολικών πάρκων, παρότι ως επί το πλείστον δεν συγκεντρώνουν τα χαρακτηριστικά για την εγκατάσταση αιολικών πάρκων (χαμηλό αιολικό δυναμικό και ισχύοντες περιορισμοί σύμφωνα με τη νομοθεσία), επισημαίνεται επιπρόσθετα ότι περιβάλλονται από διάσπαρτους οικισμούς, σημεία πολιτιστικού ενδιαφέροντος, σημεία με ιδιαίτερο φυσικό κάλλος, τουριστικούς προορισμούς με μεγάλη επισκεψιμότητα, τα οποία έχουν οπτική σύνδεση με τις περιοχές αυτές, ενώ αποτελούν ενδιαιτήματα της πλούσιας πανίδας της περιοχής. Κρίνεται σημαντική η διατήρηση της φυσικότητας της περιοχής, ο μη κατακερματισμός του οικοσυστήματος από την εγκατάσταση ανεμογεννητριών και των συνοδών έργων οδοποιίας και η μη αλλοίωση της φυσικότητας του τοπίου. Ταυτόχρονα προστατεύεται η τουριστική και πολιτιστική αξία της περιοχής και αποτρέπεται η οπτική όχληση στους κατοίκους και επισκέπτες – τουρίστες.

Σε ότι αφορά τις περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί ως Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και στις οποίες προτείνεται να μην επιτρέπεται η εγκατάσταση αιολικών πάρκων επισημαίνονται τα εξής: α) οι περισσότερες εξ' αυτών δεν συγκεντρώνουν τα χαρακτηριστικά για την εγκατάσταση αιολικών πάρκων (χαμηλό αιολικό δυναμικό και ισχύοντες περιορισμοί σύμφωνα με τη νομοθεσία), δεδομένου ότι βρίσκονται σε πεδινές και παραθαλάσσιες εκτάσεις και περιβάλλονται ή βρίσκονται πλησίον οικισμών και αρχαιολογικών χώρων, γ) βρίσκονται πλησίον σημαντικών καταφυγίων της χειροπτεροπανίδας και στην ΟΧΕ που αποτελεί κρίσιμο ενδιαίτημα γύρω από αυτά (π.χ. ΖΔΟΕ-06).

Η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από μικρές αυτόνομες ανεμογεννήτριες (μη συνδεδεμένες με το δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρισμού) και φωτοβολταϊκά για ατομική χρήση αποτελούν ιδανική λύση για κατοικίες απομακρυσμένες από το δίκτυο διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και για απομακρυσμένα αγροκτήματα ή ποιμνιοστάσια. Η χρήση μικρών ανεμογεννητριών συγκεντρώνει τα εξής πλεονεκτήματα: α) αξιόπιστη λειτουργία και μεγάλη διάρκεια ζωής, αποφυγή χρήσης ορυκτών καυσίμων για την παραγωγή ηλεκτρισμού, γ) φιλικές στο περιβάλλον, δεν προκαλούν ρύπανση και συμβάλλουν στη μείωση των αερίων εκπομπών του θερμοκηπίου,

γ) μπορούν να εξυπηρετήσουν απομονωμένες περιοχές και κατοικίες χωρίς να απαιτείται σύνδεση στο δίκτυο, δ) δεν επηρεάζουν και δεν αλλοιώνουν τις υφιστάμενες χρήσεις γης και δραστηριότητες.

Στις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων, η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών πάρκων σε αγροτικές εκτάσεις, εφόσον τηρούνται οι προϋποθέσεις και προσδιοριστούν με ακρίβεια οι ζώνες αποκλεισμού και οι αποστάσεις από τις ζώνες αυτές, δύναται να επιτρέπεται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με το νομικό πλαίσιο, οι επιτρεπόμενες ειδικές χρήσεις αξιολογούνται ανά ζώνη όπου επιτρέπεται η εγκατάστασή τους (ΖΒΔΦΠ και ΖΔΟΕ) και επιλέγονται αυτές οι περιοχές που κρίνονται συμβατές με τη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου. Τονίζεται επίσης ότι η εφαρμογή του υφιστάμενου νομικού πλαισίου, οι προτάσεις της μελέτης δεν έχουν αποκλείσει τις ΑΠΕ. Αντιθέτως έχοντας αξιολογήσει και συνεκτιμήσει όλα τα δεδομένα, έχουν επιτρέψει τη συνέχιση λειτουργίας των αιολικών πάρκων με περιβαλλοντική αδειοδότηση και άδεια λειτουργίας και εγκατάστασης, έχουν κατά θέσεις επιτρέψει την εγκατάσταση νέων αιολικών πάρκων κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης, καθώς και την εγκατάσταση και χρήση μικρών αυτόνομων ανεμογεννητριών, μη συνδεδεμένων στο δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρισμού και φωτοβολταϊκών για αυτοπαραγωγούς και για την αυτονομία τουριστικών, κτηνοτροφικών και βιοτεχνικών μονάδων.

Τέλος, θα πρέπει να αναφερθεί ότι αρκετές θέσεις εντός αυτής που εμφανίζουν αξιόλογο αιολικό δυναμικό και θα μπορούσαν εν δυνάμει να προσελκύσουν ενδιαφέρον για σχετική επένδυση έχουν χαρακτηριστεί ως Ζώνες Προστασίας της Φύσης για τη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου (τύποι οικοτόπων και είδη χλωρίδας και πανίδας, συμπεριλαμβανομένης της ορνιθοπανίδας). Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για τη ζωνοποίηση στηρίχτηκε στην καταγραφή του βιοτικού περιβάλλοντος (Κεφάλαιο 2) και στην αξιολόγηση αυτού (Κεφ 3) και αναπτύσσεται αναλυτικά στην Ενότητα 4.3.2 «Γενικές κατευθύνσεις ζώνωσης – Μεθοδολογία ζωνοποίησης και καθορισμού επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων ανά ζώνη». Επισημαίνεται ότι η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για τη ζωνοποίηση και προτάσεις ειδικών χρήσεων και ρυθμίσεων ανά ζώνη, έχει καταρχάς ως στόχο την ικανοποίηση των υποχρεώσεων της χώρας σε σχέση με της Ευρωπαϊκές Οδηγίες, ήτοι τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και ειδικότερα τη διατήρηση ειδών και τύπων οικοτόπων κάθε περιοχής Natura. Στόχος τη ζωνοποίησης είναι η προστασία του προστατευτέου αντικειμένου με κριτήρια που σχετίζονται με τη διατήρηση αυτού. Στα κριτήρια κλιμακούμενης προστασίας αξιολογείται αρχικά μόνο το προστατευτέο αντικείμενο και όχι οι υφιστάμενες ή μελλοντικές χρήσεις. Παρ' όλα αυτά, με άξονα την εκτίμηση και στάθμιση των επιπτώσεων στην ανάπτυξη και την κοινωνία οι επιμέρους χωρικές ενότητες που προκύπτουν από τη ζωνοποίηση, με διαβαθμισμένη σημασία ως προς την προστασία των επιμέρους προστατευτέων αντικειμένων, αποτελούν την κρίσιμη βάση της ζωνοποίησης, αλλά όχι το μοναδικό κριτήριο για τις τελικές προτάσεις. Όπως αναλυτικά αναφέρεται στην Ενότητα 4.3.2.2 η οριστικοποίηση των ζωνών απαιτεί επίσης τη συσχέτισή τους με υφιστάμενες ανθρωπογενείς δραστηριότητες και χρήσεις, ενέργεια που περιλαμβάνει στάθμιση των επιπτώσεων στην ανάπτυξη και την τοπική κοινωνία.

(47) Κατασκηνώσεις Παιδικές εξοχές.

Οι παράκτιες περιοχές της ζώνης αποτελούν σημαντικό τουριστικό πόλο. Δεδομένου ότι η προστατευόμενη περιοχή αποτελείται από εκτεταμένες αγροτοκτηνοτροφικές περιοχές, αμμώδεις παραλίες υψηλής επισκεψιμότητας, αρχαιολογικούς χώρους και εκτάσεις φυσικής αξίας και κάλλους, η αποτροπή του μαζικού τουρισμού και η ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού (οικοτουρισμού, αγροτουρισμού, πολιτιστικού τουρισμού) αποτελούν μία βιώσιμη αναπτυξιακή δυνατότητα της περιοχής, Σε κάθε περίπτωση η βιώσιμη διαχείριση της περιοχής προϋποθέτει την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού με τρόπο που να διασφαλίζεται η ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων στη φύση και να προστατεύεται το περιβάλλον.

Η δυνατότητα φιλοξενίας των επισκεπτών σε κατασκηνώσεις της περιοχής συμβάλλει στην ανάπτυξη βιώσιμου οικοτουρισμού, ειδικά αν αναπτυχθούν οικοτουριστικές κατασκηνώσεις, αρμονικά προσαρμοσμένες στο τοπίο και στη φύση. Το πρόγραμμα των κατασκηνώσεων μπορεί να εστιάζει σε δράσεις όπως η περιήγηση, τρέξιμο, ποδήλατο, κολύμπι, καταδύσεις κ.ά. Η διαμονή στη φύση, συνδυασμένη με οικοτουριστικές και αγροτουριστικές δράσεις και δράσεις ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης παρέχουν δυνατότητες στους τουρίστες να έρθουν σε επαφή με το φυσικό περιβάλλον της περιοχής και να έχουν μία βιωματική γνωριμία με τη φύση και τα οικοσυστήματα, την παρατήρηση πουλιών, τη γνωριμία με την παράδοση της περιοχής και τις παραδοσιακές γεωργοκτηνοτροφικές δραστηριότητες. Επίσης, τα τελευταία χρόνια έχει κάνει την εμφάνισή της στη χώρα και η κατασκήνωση εθελοντών οικολογικού περιεχομένου, όπου συγκεντρώνονται άτομα που ενδιαφέρονται να παρέχουν εθελοντική εργασία για την προστασία του περιβάλλοντος.

Σε ότι αφορά τις παιδικές κατασκηνώσεις, αυτές μπορούν να λειτουργήσουν ως σημεία περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης, εντάσσοντας στις δραστηριότητες των κατασκηνωτών ανάλογες δράσεις.

Ειδικά σε ότι αφορά το Glamping αποτελεί μία τάση που έχει αναπτυχθεί πολύ τα τελευταία χρόνια, παγκοσμίως και υιοθετείται ως μία μορφή εναλλακτικής υποδομής για διαμονή στη φύση. Αφορά διαμονή στη φύση, σε διαφόρων τύπων και μεγεθών κατασκηνωτικά μέσα ή ημιμόνιμες δομές σε κελύφη ιδιαίτερου αρχιτεκτονικού σχεδιασμού που δύνανται να συναρμολογούνται και να αποσυναρμολογούνται ή να μεταφέρονται (όπως θολωτές δομές -domes). Τα κατασκηνωτικά μέσα και δομές θα πρέπει να τοποθετούνται στο φυσικό περιβάλλον με τη μικρότερη δυνατή επέμβαση σε αυτό. Στις επιτρεπόμενες χρήσης δεν περιλαμβάνονται τα έργα πρόσβασης και κυκλοφορίας, ενώ δεν επιτρέπεται η στάθμευση και κίνηση αυτοκινούμενων και τροχόσπιτων εντός των εγκαταστάσεων. Η χρήση του υφιστάμενου οδικού δικτύου και δικτύου μονοπατιών για την πρόσβαση σε τέτοιους χώρους συνάδει με τη βιώσιμη ήπια οικοτουριστική ανάπτυξη που προτείνεται για την περιοχή, ενώ ταυτόχρονα προάγει τις δράσεις στη φύση (πεζοπορία, η αναρρίχηση, το ορειβατικό ποδήλατο κ.α.) και τις δράσεις ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης.

Η χρήση δεν επιτρέπεται στις ζώνες ΖΒΔΦΠ-06, ΖΒΔΦΠ-07 και ΖΒΔΦΠ-08 (GR2540002), δεδομένου ότι αυτές αποτελούν σημειακές οριοθετήσεις ΖΒΔΦΠ εντός ευρύτερων ζωνών (ΖΠΦ και ΖΔΟΕ) με σκοπό να είναι δυνατή η άσκηση υφιστάμενων (γήπεδο στη ΖΒΔΦΠ-06) ή μελλοντικών χρήσεων (ΣΜΑ στη ΖΒΔΦΠ-07 και ΕΕΛ στη ΖΒΔΦΠ-08).

(48.2) Α) Οι κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, μετά των παραρτημάτων αυτών (υπέργειων και υπόγειων)

Η δυνατότητα διατήρησης, λειτουργίας και, κατά περίπτωση, συντήρησης ή βελτίωσης των υφιστάμενων δικτύων υποδομών και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας θεωρείται αναγκαία για την ομαλή λειτουργία των υφιστάμενων δραστηριοτήτων, την εξυπηρέτηση των τοπικών πληθυσμών και τη διατήρηση βασικών υπηρεσιών (ηλεκτρική ενέργεια, τηλεπικοινωνίες, ύδρευση, αποχέτευση κ.λπ.). Στις περισσότερες περιοχές της ΕΖΔ λαμβάνουν χώρα έντονες ανθρωπογενείς δραστηριότητες, συνεπώς δεν μπορεί να αποκλειστεί η ύπαρξη τεκμηριωμένης ανάγκης για έργα δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, συμπεριλαμβανομένων κατασκευών που αφορούν τη διέλευση χερσαίων, θαλάσσιων και υποθαλάσσιων αγωγών, καθώς και υπόγειων ή υποβρύχιων καλωδίων μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, τηλεπικοινωνιών και φυσικού αερίου. Η δυνατότητα αυτή εξυπηρετεί βασικές ανάγκες των τοπικών κοινωνιών, υπό την προϋπόθεση ότι τα έργα εκτελούνται με τις κατάλληλες τεχνικές προδιαγραφές και περιβαλλοντικές δικλίδες, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Για τον λόγο αυτό, η χρήση επιτρέπεται με τους απαραίτητους περιορισμούς και τις δέουσες προϋποθέσεις, ανά περίπτωση.

Η εγκατάσταση νέων δικτύων στις ΖΠΦ θα πρέπει να αποφεύγεται και να εξετάζεται μόνο όταν κρίνεται απολύτως αναγκαία και σκόπιμη, με τις ελάχιστες δυνατές επιπτώσεις στο προστατευτέο αντικείμενο. Οι εργασίες συντήρησης, βελτίωσης, αποκατάστασης και εκσυγχρονισμού υφιστάμενων δικτύων θεωρούνται επιτρεπτές, υπό τον όρο ότι διασφαλίζεται η ακεραιότητα των τύπων οικοτόπων και των ειδών. Η σημειακή διέλευση αγωγών και καλωδίων από τις παραλίες επιτρέπεται μόνο κατ' εξαίρεση και υπό αυστηρούς όρους. Οι παρεμβάσεις αυτές πρέπει να είναι κάθετες στην παραλία, να τεκμηριώνονται ως απολύτως αναγκαίες και να υλοποιούνται σύμφωνα με εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους, με πλήρη αποκατάσταση των εδαφικών σχηματισμών και των παραλιών και ειδική μέριμνα για την προστασία των θέσεων φωλεοποίησης της *Caretta caretta* και των αμμοθινικών οικοσυστημάτων.

Η διαφοροποίηση των όρων ανά ζώνη προστασίας δικαιολογείται από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε ενότητας: α) Οι ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-05 και ΖΠΦ-07 περιλαμβάνουν παράκτιες αμμοθινικές εκτάσεις και παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta*, όπου επιτρέπεται μόνο η συντήρηση των υφιστάμενων δικτύων και έργων, β) Η ΖΠΦ-02 αποτελεί ακατοίκητες νησίδες χωρίς ανάπτυξη ή ανάγκες υποδομών, γ) Η ΖΠΦ-09 περιλαμβάνει τον αρχαιολογικό χώρο της Μονεμβασίας, όπου η προστασία του πολιτιστικού τοπίου υπαγορεύει αυξημένους περιορισμούς και δ) Η ΖΠΦ-06 (Ελαφόνησος) είναι αδιατάρακτη περιοχή με παρουσία του τύπου οικοτόπου 5420, όπου προτεραιότητα αποτελεί η διατήρηση του οικοσυστήματος και η αποφυγή κατακερματισμού. Στις λοιπές Ζώνες Προστασίας της Φύσης, στις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων

και Ειδών και στις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων, δύναται να επιτραπεί η επέκταση ή εγκατάσταση νέων δικτύων, εφόσον αυτό κρίνεται απαραίτητο και πληρούνται όλες οι απαιτήσεις περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Σε παράκτιες περιοχές, τα έργα αυτά θα πρέπει να εκτελούνται με τρόπο που να προστατεύει τους αμμόλοφους.

Θαλάσσιο περιβάλλον: Η τοποθέτηση θαλάσσιων και υποθαλάσσιων αγωγών προκαλεί σημαντικές επιπτώσεις βλάβης, μετατόπισης ή διαταραχής της χλωρίδας και της πανίδας, αυξημένη θολερότητα του νερού και υποθαλάσσιο θόρυβο, κυρίως στη φάση εγκατάστασης, επισκευής ή / και αφαίρεσης. Επιπλέον, κατά τη φάση λειτουργίας προκαλούν απελευθέρωση ρύπων και θρεπτικών, αλλοίωση ιζημάτων, διάβρωση και οπτική ρύπανση. Παρόλο που οι θαλάσσιοι οργανισμοί με δυνατότητα κίνησης είναι σε θέση να αποφύγουν τις οχλήσεις, οι επιπτώσεις επηρεάζουν κυρίως ευαίσθητους τύπους οικοτόπων που περιλαμβάνουν βενθικούς οργανισμούς, π.χ. ευαίσθητα ή εύθραυστα είδη. Η αποφυγή τέτοιων περιοχών για την τοποθέτηση αγωγών κρίνεται ότι αποτελεί το κατάλληλο μέτρο μετριασμού.

Η τοποθέτηση θαλάσσιων και υποθαλάσσιων αγωγών δύναται να έχει άμεσες, αλλά και μακροπρόθεσμες επιπτώσεις τοπικά κατά μήκος των αγωγών και στην ευρύτερη περιοχή εγκατάστασής τους. Το «φαινόμενο υφάλου» (reef effect) κατά το οποίο στα μαλακά υποστρώματα η τοποθέτηση αγωγών παρέχει σκληρό υπόστρωμα για την εγκατάσταση βενθικών ειδών, έχει αποδειχθεί ότι οδηγεί στην εισαγωγή μη τοπικής πανίδας και συνεπώς σε αλλαγή των τοπικών φυσικών βενθικών κοινοτήτων.

Στην προστατευόμενη περιοχή Prorquerolles (Γαλλία) όπου χωροθετήθηκε αγωγός πάνω σε λιβάδια ποσειδωνίας (1120*) λόγω έλλειψης εναλλακτικών λύσεων και τμήμα του αγωγού θάφτηκε στο υπόστρωμα, είχε ως αποτέλεσμα την άμεση καταστροφή του λιβαδιού, που μακροπρόθεσμα προκάλεσε αυξημένη υδροδυναμική και διάβρωση κατά μήκος και πλάτος του σημείου τοποθέτησης του αγωγού, επαναιώρηση ιζημάτων και αυξημένη θολερότητα των υδάτων (Francour *et al.*, 1992). Στην περίπτωση που ο αγωγός δεν είναι υποθαλάσσιος, τα φαινόμενα καταστροφής στα σημεία επαφής ή υποβάθμισης ευαίσθητων τύπων οικοτόπων όπως τα λιβάδια ποσειδωνίας και διάβρωσης είναι άμεσα, ενώ η έμμεση μακροχρόνια υποβάθμιση των οικοτόπων μπορεί να επεκταθεί σε χιλιάδες τετραγωνικών μέτρων (Francour *et al.*, 1992; Boudouresque *et al.*, 2012). Σε ό,τι αφορά το σημείο απόληξης των αγωγών, οι εκροές αυξάνουν τη θολερότητα του ύδατος, αυξάνουν την εισαγωγή θρεπτικών και χημικών ουσιών, ενώ μπορούν να προκαλέσουν τοπικά πτώση της αλατότητας τα οποία δύναται να επηρεάσουν άμεσα και να προκαλέσουν υποβάθμιση στους παράκτιους θαλάσσιους τύπους οικοτόπων (Boudouresque *et al.*, 2012). Για παράδειγμα οι κοραλιγενείς κοινότητες είναι εξαιρετικά ευαίσθητες σε περιβαλλοντικές αλλαγές (θερμοκρασία, αλατότητα, θολερότητα υδάτων) και τη ρύπανση (Montefalcone *et al.*, 2017). Όμοια, το είδος *Posidonia oceanica* που αποτελεί χαρακτηριστικό είδος του τ.ο 1120* είναι στενόαλο και φωτόφιλο είδος του οποίου η κατάσταση διατήρησης επηρεάζεται δραματικά από τις μεταπτώσεις της αλατότητας και τη θολερότητα των νερών, ενώ είναι ευαίσθητο στη ρύπανση (Boudouresque *et al.*, 2012). Σε ό,τι αφορά τη χωροθέτηση υποθαλάσσιων καλωδίων, συνίσταται η ύπαρξη χαρτογράφησης μεγάλης ακριβείας των ευαίσθητων τ.ο. πριν την επιλογή της θέσης του έργου, καλή γνώση του

βαθυμετρικών προφίλ και της υδροδυναμικής της περιοχής (Boudouresque *et al.*, 2012 και αναφορές εντός). Στην προστατευόμενη περιοχή Port Cros (Γαλλία) όπου τοποθετήθηκε 50 χλμ.. καλωδίου τηλεπικοινωνίας, του οποίου μεγάλο μέρος χωροθετήθηκε πάνω σε νεκρό λιβάδι ποσειδωνίας (dead matte) δεν διαπιστώθηκαν σημαντικές επιπτώσεις στον οικότοπο, αλλά προτάθηκε η αποφυγή τοποθέτησης πάνω σε ζωντανά λιβάδια για την αποφυγή των επιπτώσεων από το έργο (Charbonnel *et al.*, 1995). Μελέτες για την τοποθέτηση του θαλάσσιου καλωδίου παροχής ηλεκτρικής ενέργειας μεταξύ Σαρδηνίας και Κορσικής το οποίο εγκαταστάθηκε πάνω σε ποικιλία τ.ο. έδειξαν ότι υπήρξε σημαντική επίπτωση στον τ.ο. 1120* σε ακτίνα μεγαλύτερη του ενός μέτρου εκατέρωθεν του καλωδίου ο οποίος δεν ανακτήθηκε ποτέ πλήρως (Pergent *et al.*, 2002). Επισημαίνεται ότι μέσα από την προστασία των Τ.Ο. 1120* και 1170, *που* αποτελούν σημαντικά τροφικά ενδιαιτήματα των ειδών *Caretta caretta* και *Monachus monachus* προστατεύονται και τα είδη προτεραιότητας. *Επιπλέον, η* προστασία του είδους θαλάσσιου φανερόγαμου *Cymodocea nodosa* κρίνεται ότι εξασφαλίζεται από τις ρυθμίσεις που λαμβάνονται για τον Τ.Ο. 1120* όπου συνήθως απαντάται το είδος, ενώ η προστασία του είδους *Cystoseira* spp. κρίνεται ότι εξασφαλίζεται μέσω των ρυθμίσεων που λαμβάνονται για τον θαλάσσιο Τ. Ο. 1170 «Ύφαλοι».

Η προστασία του δίθυρου μαλάκιου *Pinna nobilis* κρίνεται απαραίτητη εξαιτίας της κρίσιμης κατάστασης που βρίσκεται το είδος λόγω της εξάπλωσης επιβλαβούς παρασίτου που έχει επιφέρει μαζικές θανατώσεις στους πληθυσμούς του σε Μεσογειακό και εθνικό επίπεδο. Επιπλέον, λόγω των σημαντικών επιπτώσεων που έχουν οι θαλάσσιοι και υποθαλάσσιοι αγωγοί στους τ.ο σε συνδυασμό με το γεγονός ότι η κατανομή των τ.ο. με επιβεβαιωμένη παρουσία του είδους *Pinna nobilis* καλύπτει σχετικά μικρές εκτάσεις, κρίνεται ότι είναι δυνατή η παράκαμψή τους κατά τη χωροθέτηση του έργου.

(48.2) ΣΤ) Η εγκατάσταση μονάδων αφαλάτωσης και λοιπών συστημάτων επεξεργασίας νερού για την υδροδότηση δημοτικών δικτύων, μετά των συνοδών έργων που απαιτούνται, για την πλήρη λειτουργία αυτών

Στο Δήμο Ελαφονήσου προγραμματίζεται αναβάθμιση και επέκταση των υποδομών ύδρευσης. Στόχος του έργου είναι η επέκταση και βελτίωση των υποδομών υδροδότησης της Ελαφονήσου, οι οποίες κρίνονται ανεπαρκής κατά τους θερινούς μήνες και με φθορές που οδηγούν σε σπατάλη υδάτων και μειωμένη ποιότητα υδροδότησης. Σημειώνεται ότι, επί του παρόντος στο υπόλοιπο νησί, δεν υφίσταται υποδομή ύδρευσης. Η κατασκευή των έργων αναμένεται να επιτρέψει την απρόσκοπτη υδροδότηση της Ελαφονήσου συνολικά και ιδιαίτερα κατά τους θερινούς μήνες, να έχει θετικό πρόσημο στον τομέα της εκμετάλλευσης των φυσικών πόρων και να βελτιώσει το βιοτικό επίπεδο των κατοίκων καθώς και των απαιτούμενων συνθηκών για την παραμονή των παραθεριστών και των τουριστών στο νησί.

(52) Ήπια θαλάσσια αναψυχή (κολύμβηση, ιστιοσανίδα, καταδύσεις, υποβρύχια φωτογράφηση κ.λπ.)

Η περιοχή αποτελεί πόλο έλξης προσελκύοντας σημαντικό αριθμό επισκεπτών κυρίως στις ακτές, που αλληλοεπιδρούν με τη φύση και το θαλάσσιο περιβάλλον. Στο πλαίσιο αυτό έχει αναπτυχθεί ένα πλήθος θαλάσσιων δραστηριοτήτων αναψυχής, όπως κολύμβηση, περιηγήσεις με μικρά τουριστικά σκάφη, περιηγητική κολύμβηση με παρατήρηση του βυθού (snorkeling), αυτόνομες καταδύσεις, οργανωμένες ή μη περιηγήσεις με μικρά κωπήλατα σκάφη (κανό-καγιάκ). Συνεπώς, η περιοχή διαθέτει το φυσικό κεφάλαιο για να υποστηρίξει ήπιες εναλλακτικές μορφές τουρισμού μέσω των οποίων δύναται να αναδειχθούν και να αξιοποιηθούν με σκοπό να παραχθούν οικονομικά, κοινωνικά, πολιτισμικά και περιβαλλοντικά οφέλη για την περιοχή και την τοπική κοινωνία.

Η αειφορική διαχείριση σε αυτές τις περιπτώσεις επιτυγχάνεται όταν υπάρχει επίτευξη αρμονικών σχέσεων μεταξύ τουρισμού και φυσικού περιβάλλοντος ώστε, οι δραστηριότητες να μην οδηγήσουν στην υποβάθμιση της κατάστασης διατήρησης του προστατευτέου αντικειμένου, του φυσικού περιβάλλοντος και της αισθητικής του τοπίου. Κρίνεται ότι δραστηριότητες που έχουν ως επίκεντρο το φυσικό περιβάλλον μέσω της παρατήρησης και της εκτίμησής του, που οργανώνονται από μικρές τοπικές επιχειρήσεις και αφορούν μικρό αριθμό επισκεπτών μπορούν να ελαχιστοποιήσουν τις αρνητικές επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον παράγοντας οφέλη για τις τοπικές κοινωνίες και δημιουργώντας επιπλέον θέσεις εργασίας. Ταυτόχρονα, η ανάπτυξη δραστηριοτήτων ήπιου τουρισμού δύναται να ενισχύσει την ευαισθησία των χρηστών προς το περιβάλλον και το διαχειριστικό έργο των αρχών που αποσκοπεί στη διατήρηση και προστασία του προστατευτέου αντικειμένου.

Λόγω της κακής κατάστασης των πληθυσμών του είδους *Pinna nobilis*, το οποίο έχει αξιολογηθεί ως Κρισίμως Κινδυνεύον, εξαιτίας του φαινομένου της μαζικής θνησιμότητας που είναι υπό εξέλιξη από το 2016 έως σήμερα, καθώς και λόγω της έλλειψης πρόσφατων δεδομένων σχετικά με την παρουσία και κατάσταση υγείας του είδους στις εν λόγω περιοχές, κρίνεται απαραίτητη η προστασία του από πάσης φύσεων δραστηριότητες οι οποίες δύναται να υποβαθμίσουν περαιτέρω τους πληθυσμούς της πίννας.

Τα σπήλαια αποτελούν το μοναδικό γνωστό ενδιαίτημα της μεσογειακής φώκιας που γεννάει και να γαλουχεί τα μικρά του. Η περαιτέρω υποβάθμιση αυτών των σπηλαίων (Karamanlidis *et al.*, 2016) από την ανθρώπινη παρουσία και τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες κατά την αναπαραγωγική περίοδο του είδους, δύναται να επιφέρει αυξημένη θνησιμότητα των νεογνών, ενώ μπορεί να έχει και αρνητικές επιδράσεις στην κοινωνική και αναπαραγωγική συμπεριφορά της φώκιας (Δενδρινός *et al.*, 2021). Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι δραστηριότητες που έχουν σχέση με τον θαλάσσιο τουρισμό και σχετίζονται με την παρατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος από τους επισκέπτες (καταδυτικά κέντρα, περιηγήσεις με καγιάκ, ενοικιάσεις μικρών σκαφών, τουριστικά σκάφη που κάνουν περιηγήσεις κ.ά.) θα πρέπει να ασκούνται με σεβασμό στο προστατευτέο αντικείμενο, χωρίς να προκαλείται όχληση στα ευαίσθητα είδη θαλάσσιας πανίδας της περιοχής και υποβάθμιση των ενδιαιτημάτων τους. Εξαιτίας του γενικότερου ενδιαφέροντος του κοινού για το φυσικό περιβάλλον και την άγρια ζωή, η παρατήρηση για παράδειγμα της μεσογειακής φώκιας αλλά και η επίσκεψη σε θαλάσσια

σπήλαια συμπεριλαμβάνεται και διαφημίζεται πλέον όλο και συχνότερα στο πρόγραμμα επιχειρήσεων που ασχολούνται με τον θαλάσσιο τουρισμό, δημιουργώντας έντονη πίεση σε περιοχές σημαντικές για το είδος. Σε κάποιες περιπτώσεις φαίνεται ότι σπήλαια κατάλληλης μορφολογίας δεν χρησιμοποιούνται πλέον από το είδος ή χρησιμοποιούνται πολύ περιορισμένα εξαιτίας της έντονης ανθρώπινης παρουσίας κατά τη διάρκεια της τουριστικής περιόδου (Δενδρινός *et al.*, 2021). Αποστάσεις ασφαλείας με στόχο την αποφυγή όχλησης των θαλάσσιων θηλαστικών έχουν ληφθεί και σε άλλες προστατευόμενες περιοχές και θαλάσσια Εθνικά Πάρκα στη Μεσόγειο (π.χ. Γαλλία), τα οποία αναγνώρισαν την έντονη πίεση από τουριστικές δραστηριότητες με στόχο την παρατήρηση θαλασσίων θηλαστικών ως εσκεμμένη ενόχληση του ζώου.

Αναλυτική τεκμηρίωση για τους όρους και ρυθμίσεις της χρήσης «(26.12.7.) Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών» παρέχονται στην αντίστοιχη χρήση, και στα κανονιστικά μέτρα του Σχεδίου Διαχείρισης (MM25401CF0303).

(54) Πλωτές υποδομές και εγκαταστάσεις θαλάσσιας αναψυχής

Η περιοχή αποτελεί πόλο έλξης της χώρας που δέχεται σημαντικό αριθμό επισκεπτών που αλληλοεπιδρούν με το θαλάσσιο περιβάλλον. Η εγκατάσταση πλωτών υποδομών μέσα από οργωμένες παρεμβάσεις με στόχο: α) την ενημέρωση των επισκεπτών σχετικά με την οικολογική αξία και τον ενάλιο πλούτο της περιοχής, β) τη δυνατότητα παρατήρησης του τοπίου και της βιοποικιλότητας με σεβασμό στη φύση και τα ευαίσθητα είδη που φιλοξενεί η περιοχή και γ) την εφαρμογή κανόνων συμπεριφοράς των επισκεπτών με στόχο τη διαφύλαξη του προστατευτέου αντικειμένου και την ασφάλεια των επισκεπτών (π.χ. σήμανση διαδρόμων διέλευσης σκαφών αναψυχής), αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της διαχείρισης της περιοχής. Πλωτές εγκαταστάσεις για τη φύλαξη, παρατήρηση και παρακολούθηση της περιοχής από τις αρμόδιες αρχές κρίνεται ότι είναι απαραίτητες τόσο για την ορθή τήρηση των κανόνων εντός της περιοχής, όσο και για την ασφάλεια των επισκεπτών και τη διαφύλαξη του προστατευτέου αντικειμένου. Επιπλέον οι πλωτές εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση της θαλάσσιας αναψυχής, με σεβασμό στο προστατευτέο αντικείμενο και την αισθητική της περιοχής, αποτελούν σημαντικό κομμάτι εξυπηρέτησης της δραστηριότητας ήπιου τουρισμού και παρέχουν την ευκαιρία ευαισθητοποίησης και ενδυνάμωσης της τοπικής οικονομίας προς την κατεύθυνση αυτή. Καθώς ο τουρισμός αποτελεί εποχική δραστηριότητα και κατά τη χειμερινή περίοδο υπάρχει σοβαρή πιθανότητα οι εγκαταστάσεις να αποτελέσουν πηγή απορριμμάτων τόσο στο θαλάσσιο όσο και στο χερσαίο περιβάλλον, λόγω των έντονων καιρικών φαινομένων και του κυματισμού, κρίνεται απαραίτητο να απομακρύνονται.

Η θεμελίωση πλωτών υποδομών στον θαλάσσιο πυθμένα απαιτεί κατάλληλη αντίσταση που θα ασκηθεί από τον πυθμένα η οποία είναι συνήθως ανάλογη με το μέγεθος, τα υλικά και τον προορισμό χρήσης της εγκατάστασης, ενώ εξαρτάται και από την υδρολογία και τη γεωμορφολογία της περιοχής. Ως εκ τούτου, η εγκατάσταση πλωτών κατασκευών που απαιτούν σταθερή θεμελίωση ή αγκυροβόληση πάνω σε ευαίσθητους οικότοπους όπως ο τ.ο. 1120* και 1170 θα πρέπει να αποφεύγεται μειώνοντας το περιβαλλοντικό αποτύπωμα της θεμελίωσης

καθώς δύναται να έχει σημαντικές επιπτώσεις και να τους υποβαθμίζει σημαντικά. Παράλληλα, η δραστηριότητα σε συνδυασμό με την παρουσία υψηλού αριθμού παραθεριστών δύναται να υποβαθμίσει γενικότερα την καλή κατάσταση διατήρησης των ευαίσθητων τύπων οικοτόπων και ειδών, όπως η πίννα.

Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός

Τμήματα της περιοχής, όπως η Ελαφόνησος και η Μονεμβασιά, αποτελούν σημαντικό πόλο έλξης της χώρας που δέχεται μεγάλο αριθμό επισκεπτών που αλληλοεπιδρά με τη φύση και τα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος. Ήδη στην περιοχή έχουν αναπτυχθεί κατά θέσεις δραστηριότητες αναψυχής και εναλλακτικού τουρισμού, κυρίως στον χερσαίο παράκτιο και θαλάσσιο χώρο, ενώ. Στον ορεινό χώρο της προστατευόμενης περιοχής καταγράφονται ήδη αρκετά αναρριχητικά πεδία και εν γένει φυσιολατρικές δραστηριότητες. Η ανάπτυξη ήπιων εναλλακτικών μορφών τουρισμού (οικοτουρισμού, αγροτουρισμού, περιηγητικού και περιπατητικού τουρισμού, πολιτιστικού - θρησκευτικού τουρισμού, θαλάσσιου τουρισμού, τουρισμού άγριας ζωής) αποτελούν μία βιώσιμη αναπτυξιακή δυνατότητα της περιοχής. Σε κάθε περίπτωση η βιώσιμη διαχείριση της περιοχής προϋποθέτει την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού με τρόπο που να διασφαλίζεται η ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων στη φύση και να προστατεύεται το περιβάλλον.

Η αειφορική διαχείριση σε αυτές τις περιπτώσεις επιτυγχάνεται όταν υπάρχει επίτευξη αρμονικών σχέσεων μεταξύ τουρισμού και φυσικού περιβάλλοντος ώστε, οι δραστηριότητες να μην οδηγήσουν στην υποβάθμιση της κατάστασης διατήρησης του προστατευτέου αντικειμένου, του φυσικού περιβάλλοντος και της αισθητικής του τοπίου. Κρίνεται ότι δραστηριότητες που έχουν ως επίκεντρο το φυσικό περιβάλλον μέσω της παρατήρησης και της εκτίμησής του, που οργανώνονται από μικρές τοπικές επιχειρήσεις και αφορούν μικρό αριθμό επισκεπτών μπορούν να ελαχιστοποιήσουν τις αρνητικές επιπτώσεις στο φυσικό και κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον παράγοντας οφέλη για τις τοπικές κοινωνίες και δημιουργώντας επιπλέον θέσεις εργασίας. Ταυτόχρονα, η ανάπτυξη δραστηριοτήτων ήπιου τουρισμού δύναται να ενισχύσουν την ευαισθησία των χρηστών προς το περιβάλλον και το διαχειριστικό έργο των αρχών που αποσκοπεί στη διατήρηση και προστασία του προστατευτέου αντικειμένου.

Σε ότι αφορά την απλή χρήση και την παραχώρηση απλής χρήσης του αιγιαλού και της παραλίας για την εξυπηρέτηση των λουόμενων και την αναψυχή (για τις παράκτιες περιοχές με αμμοθινικά οικοσυστήματα), προτείνουμε να επιτρέπεται υπό αυστηρούς όρους και σε καθορισμένες θέσεις, λαμβάνοντας υπόψη τη διατήρηση των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων (2110, 2120, 2190, 2250*, 2260), των ενδιαιτημάτων που αποτελούν θέσεις αναπαραγωγής της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* και της εξάπλωσης των ειδών χλωρίδας **Linaria tenuis* και *Saponaria jagelii*, αλλά και την προστασία του τοπίου. Η οριζόντια απαγόρευση εκτιμάται ότι δε θα οδηγήσει σε αποδοχή από την τοπική κοινότητα και τους επισκέπτες. Ως εκ τούτου η παραχώρηση χρήσης του αιγιαλού και της παραλίας με αυστηρούς όρους και σε συγκεκριμένες θέσεις, σε συνδυασμό με τις δράσεις ευαισθητοποίησης / ενημέρωσης, εκτιμάται ότι θα οδηγήσει στο επιθυμητό αποτέλεσμα σε ότι αφορά τη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου, ενώ η

δυνατότητα ανάκλησης παραχωρήσεων εφόσον λειτουργούν παράνομα ή επιφέρουν επιπτώσεις στη διατήρηση τύπων οικοτόπων και ειδών, θα διασφαλίσει την ακεραιότητα της περιοχής.

4.3.6.8 Εκτίμηση και αξιολόγηση επιπτώσεων στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Εκβολές και θαλάσσια περιοχή Ευρώτα» (ΠΠΒ-08) / Ρυθμίσεις, τεκμηρίωση, εκτίμηση επιπτώσεων

Σημαντική επισήμανση:

Σύμφωνα με οδηγίες του ΥΠΕΝ, στο τελικό τεύχος της παρούσας ΕΠΜ, για τα τμήματα των ζωνών ΖΠΦ-01, ΖΠΦ-02, ΖΠΦ-03, ΖΠΦ-04, ΖΠΦ-06, ΖΠΦ-07, ΖΠΦ-08, ΖΠΦ-09 και ΖΠΦ-11 που εμπίπτουν, εν όλω ή εν μέρει, στο πεδίο εφαρμογής της εγκεκριμένης Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης (ΕΠΜ) του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ιονίου (ΕΘΠΙΟ), δεν καθορίζονται ειδικές χρήσεις και ρυθμίσεις στο πλαίσιο της παρούσας.

Για τα τμήματα αυτά εφαρμόζονται οι προβλέψεις της εγκεκριμένης ΕΠΜ του ΕΘΠΙΟ. Οι εν λόγω περιοχές αποτυπώνονται στους χάρτες με διακριτή (γκρι) σκίαση και επισημαίνονται στους πίνακες ζωνών, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην προηγούμενη ενότητα (4.3.3).

(1) Κατοικία (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

Οι ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων αποτελούνται ως επί το πλείστον από εκτεταμένες ιδιωτικές, κυρίως αγροτικές εκτάσεις, με διάσπαρτη αραιή δόμηση, εκτός των ορίων και στην ευρύτερη περιοχή συγκροτημένων οικισμών, σε παραθαλάσσιες εκτάσεις με τουριστική ανάπτυξη (περιοχές Βαθύ, Μαυροβούνι, Σελινίτσα, Βαλτάκι), αλλά και στον ευρύτερο κάμπο του Ευρώτα. Σκοπός των ζωνών βιώσιμης ανάπτυξης είναι η αρμονική συνύπαρξη τη βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών πόρων με τη βιώσιμη ανάπτυξη και τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες. Τυχόν οριζόντια απαγόρευση αξιοποίησης της ιδιωτικής περιουσίας για την ανέγερση κατοικίας θα οδηγούσε σε μείωση της αξίας της ιδιοκτησίας και απουσία κοινωνικής αποδοχής για την προστασία της περιοχής. Δυνητικές επιπτώσεις στη βιώσιμη διαχείριση της περιοχής και στην αλλοίωση των χρήσεων γης και του τοπίου εκτιμάται ότι αποφεύγονται λόγω: α) της μη δυνατότητας αλλαγής χρήσης των εκτάσεων, που διέπονται από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας, β) στο γεγονός ότι η περιοχή δεν έχει έντονες οικιστικές τάσεις αλλά η κύρια χρήση είναι οι καλλιεργητικές δραστηριότητες (στην πεδιάδα του Ευρώτα), γ) στις προϋποθέσεις για το ελάχιστο όριο αρτιότητας και κατάτμησης που απαιτείται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και δ) στην ύπαρξη άλλων περιορισμών που αφορούν στη δόμηση, όπως είναι η αρχαιολογική ζώνη προστασίας Α στο Βαλτάκι και η οριοθέτηση του Αιγιαλού σε μεγάλο τμήμα της περιοχής και ε) στο γεγονός ότι τα αμμοθινικά, παράκτια και υγροτοπικά οικοσυστήματα έχουν χαρακτηριστεί είτε ως ΖΠΦ, είτε ως ΖΔΟΕ όπου δεν επιτρέπεται η χρήση κατοικία και ως εκ τούτου προστατεύονται οι ευαίσθητοι τύποι οικοτόπων της περιοχής.

Σε ότι αφορά την πρόβλεψη για δυνατότητα κατ' εξαίρεσης εγκατάστασης και συντήρησης λυόμενων ξύλινων κτιρίων για τη στέγαση προσωπικού ασφαλείας και εργαζομένων προτείνεται να επιτρέπεται στις ΖΔΟΕ με δυνητική εφαρμογή κυρίως εντός της ζώνης ΖΔΟΕ-07. Παρότι στη Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών δεν περιλαμβάνεται ως επιτρεπόμενη χρήση η κατοικία εκτός ορίων οικισμών, τυχόν νομίμως υφιστάμενα κτίρια κατοικίας θα πρέπει να προβλέπεται να διατηρηθούν. Η πρόβλεψη για κατ' εξαίρεση δυνατότητα συντήρησης και ανακαίνισης κατοικιών

εντός της ζώνης Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών θεωρείται σημαντική, δεδομένης της έλλειψης επίσημης χαρτογράφησης όλων των νόμιμων κτιρίων.

(4) Αθλητικές εγκαταστάσεις (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

(*) Εξειδίκευση ΖΠΦ: 4.3 Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις (κατηγορία Ζ2)

Εξειδίκευση ΖΔΟΕ: (*) 4.3 Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις

Εξειδίκευση ΖΒΔΦΠ:
4.1 Μικρές αθλητικές εγκαταστάσεις (κατηγορίες Α1, Α2, Β1, Δ, Ε1).
4.3 Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις.

Σύμφωνα με το Ν. 2725/1999 όπως ισχύει, οι προβλεπόμενες από το ΠΔ 59/2018 επιτρεπόμενες **κοινές αθλητικές εγκαταστάσεις** για τις ΖΒΔΦΠ είναι οι ακόλουθες:

- *αα) Ομάδα Α1: Υπαίθριες εγκαταστάσεις χωρίς θεατές ή έως 500 θεατές, στις οποίες διεξάγονται μόνο προπονήσεις.*
- *ββ) Ομάδα Α2: Υπαίθριες εγκαταστάσεις χωρίς θεατές ή έως 500 θεατές, στις οποίες διεξάγονται και αγώνες.*
- *γγ) Ομάδα Β1: Υπαίθριες εγκαταστάσεις από 500 έως 5.000 θεατές, όπου διεξάγονται τοπικοί ή ερασιτεχνικοί αγώνες.*
- *ζζ) Ομάδα Δ: Κλειστές εγκαταστάσεις χωρίς θεατές ή έως 1.000 θεατές.*
- *ηη) Ομάδα Ε1: Κλειστές εγκαταστάσεις με πάνω από 1.000 θεατές, όπου διεξάγονται τοπικοί ή ερασιτεχνικοί αγώνες.*

Σύμφωνα με το Ν. 2725/1999 όπως ισχύει, οι προβλεπόμενες από το ΠΔ 59/2018 επιτρεπόμενες **ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις** για τις ζώνες ΖΒΔΦΠ είναι οι ακόλουθες:

- *αα) Ομάδα Ζ1: Υπαίθριες μόνιμες εγκαταστάσεις διαμορφωμένες σε φυσικό περιβάλλον, όπως θάλασσα, ποτάμι, λίμνη, δάσος, βουνό, ή σε δημόσιους δρόμους ή σε κοινόχρηστους χώρους πόλεων. Στην ομάδα αυτή ανήκουν, επίσης, τα υπαίθρια και ημιυπαίθρια σκοπευτήρια, οι εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση του αεραθλητισμού καθώς και οι εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση του μηχανοκίνητου αθλητισμού, πλην των υπαγόμενων στην ομάδα Η της υποπερίπτωσης ββ΄ της περίπτωσης β΄ της παρούσας παραγράφου εφόσον είναι μόνιμες.*
- *Ομάδα Ζ2: Προσωρινές εγκαταστάσεις ή διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων σε φυσικό περιβάλλον, όπως θάλασσα, ποτάμι, λίμνη, δάσος, βουνό, ή σε δημόσιους δρόμους ή σε κοινόχρηστους χώρους πόλεων. Στην ομάδα αυτή ανήκουν, επίσης, τα υπαίθρια και ημιυπαίθρια σκοπευτήρια, οι εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση του αεραθλητισμού καθώς και οι εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση του μηχανοκίνητου αθλητισμού, πλην των υπαγόμενων στην ομάδα Η της υποπερίπτωσης ββ΄ της περίπτωσης β΄ της παρούσας παραγράφου εφόσον είναι προσωρινές*
- *ββ) Ομάδα Η: Υπαίθριες εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής της παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014 (Α΄ 155) (χιονοδρομικά κέντρα, αυτοκινητοδρόμια κ.λπ.).*

- *γγ) Ομάδα Θ1: Προσωρινές διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων εντός αθλητικής εγκατάστασης, η οποία διαθέτει άδεια λειτουργίας για άλλο άθλημα (υπαίθριες εγκαταστάσεις).*
- *δδ) Ομάδα Θ2: Προσωρινές διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων εντός αθλητικής εγκατάστασης, η οποία διαθέτει άδεια λειτουργίας για άλλο άθλημα (κλειστές εγκαταστάσεις).*

  εε) Ομάδα Ι: Προσωρινές διαμορφώσεις για διοργάνωση αγώνων εντός αθλητικής εγκατάστασης, η οποία υπάγεται στο άρθρο 32 του ν. 2725/1999 και διαθέτει άδεια λειτουργίας από την περιφέρεια (ιδιωτικό γυμναστήριο, ιδιωτική σχολή γυμναστικής) ή εντός μη αθλητικής εγκατάστασης (ξενοδοχείο, σχολείο, εκθεσιακό κέντρο κ.λπ.).

Χερσαίο περιβάλλον: Η περιοχή του Ευρώτα αποτελεί πλέον, ένα διεθνώς αναγνωρισμένο προορισμό σε ότι αφορά τις αθλητικές διοργανώσεις καθώς το έτος 2017 ανακηρύχθηκε σε «Ευρωπαϊκή Πόλη του Αθλητισμού 2017». Στον Δήμο Ευρώτα διεξάγονται ετησίως πληθώρα αθλητικών διοργανώσεων όπως οι αγώνες Evrotathlon, Νικόλεια και Evrotas Run. Ο αθλητικός τουρισμός, ο τουρισμός περιπέτειας και οι δραστηριότητες αναψυχής που συνδέονται με τον οικοτουρισμό, αποτελούν στοιχεία του τουρισμού υπαίθρου, ο οποίος περιλαμβάνει μια ομάδα δραστηριοτήτων, υποδομών και υπηρεσιών εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Στην περιοχή του Ευρώτα ο τουρισμός δεν είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένος, εντούτοις η αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος, με γνώμονα τη βιωσιμότητα και προστασία αυτού, για τη διεξαγωγή αθλητικών δραστηριοτήτων, βοηθά στην περαιτέρω ανάπτυξη του οικοτουρισμού παρέχοντας ένα επιπλέον κίνητρο για την οικονομική ανάπτυξη της περιοχής. Η ανάπτυξή εναλλακτικών δραστηριοτήτων αξιοποιεί το φυσικό περιβάλλον χωρίς να απαιτεί μεγάλης κλίμακας έργων υποδομής και παρεμβάσεις. Επίσης, στην ευρύτερη περιοχή (εντός και εκτός προστατευόμενης περιοχής) υπάρχουν υποδομές για τη φιλοξενία (καταλύματα), καθώς και την επαρκή ιατρική κάλυψη και λοιπές υποστηρικτικές υποδομές.

Ο οικοτουρισμός, ασκείται σε οικολογικά αξιόλογες και ως επί το πλείστον προστατευόμενες περιοχές, ο οποίος αντίθετα από το μαζικό τουρισμό, δεν υπερβαίνει τη φέρουσα ικανότητα της περιοχής, αλλά ταυτόχρονα προωθεί ενεργά την προστασία της φύσης και του πολιτιστικού περιβάλλοντος, ενώ συνεισφέρει στη διατήρηση της συνοχής του κοινωνικού ιστού και την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας. Επιπρόσθετα, οι ήπιες αθλητικές δραστηριότητες στη φύση, σε συνδυασμό με υποστηρικτικές υποδομές ενημέρωσης (πινακίδες, κιόσκια, κλπ) προάγουν την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση και αποτελούν συμβατές δραστηριότητες βιώσιμης ανάπτυξης της περιοχής.

Ως εκ τούτου η ανάπτυξη υποδομών στήριξης υπαίθριων αθλητικών δραστηριοτήτων και αθλητικής περιπέτειας (κατηγορία Ζ2 ειδικών αθλητικών εγκαταστάσεων Ν. 2725/1999) αποτελούν υποδομές που συνάδουν με τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής και προτείνεται να επιτρέπονται σε όλες τις κατηγορίες ζωνών (ΖΠΦ, ΖΔΟΕ, ΖΒΔΓΠ), υπό όρους και αναλόγως των ιδιαίτερων συνθηκών κάθε υποζώνης. Σε κάθε περίπτωση οι εγκαταστάσεις και η άσκηση των δραστηριοτήτων θα πρέπει να διασφαλίζουν την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος από κάθε δραστηριότητα ή επέμβαση που θα μπορούσε να μεταβάλει ή να αλλοιώσει τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξη του οικοσυστήματος, καθώς και την αποφυγή ενεργειών που

δύναται να επιφέρουν καταστροφή, φθορά ή αλλοίωση των στοιχείων του οικοσυστήματος. Τυχόν επιπτώσεις στη διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων δύναται να προβλεφθούν από ειδικότερους όρους και ρυθμίσεις του Σχεδίου Διαχείρισης.

Από τις σχετικές προβλέψεις εξαιρούνται οι υποδομές και οι αγώνες μηχανοκίνητου αθλητισμού και σκοποβολής, δεδομένου ότι εκτιμάται πως θα επιφέρει επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα και την αξία της προστατευόμενης περιοχής, όπως: α) οχλήσεις ειδών ορνιθοπανίδας και πανίδας λόγω των αυξημένων επιπέδων θορύβου, ειδικά κατά την αναπαραγωγική περίοδο, β) όχληση και κίνδυνος ατυχημάτων χρηστών της περιοχής (περιπατητές), γ) πρόκληση ζημιών σε τμήματα του δικτύου μονοπατιών. Επίσης οι μηχανοκίνητοι αγώνες δεν συνάδουν με την ήπια οικοτουριστική ανάπτυξη που προτείνεται για την περιοχή. Από τις προβλέψεις εξαιρούνται επίσης περιοχές με πολύ ευαίσθητα οικοσυστήματα, όπως για παράδειγμα αμμοθινικοί τύποι οικοτόπων, των οποίων και οικοτόπων προτεραιότητας θέσεις φωλεοποίησης της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*.

Για τις ΖΒΔΦΠ: Σε ότι αφορά τη δημιουργία αθλητικών εγκαταστάσεων (χρήση «4.1 Μικρές αθλητικές εγκαταστάσεις (κατηγορίες Α1, Α2, Β1, Δ, Ε1)»), εκτός των υφιστάμενων, νέες προτείνεται να χωροθετούνται εντός των οικισμών της περιοχής ή – σε περίπτωση αδυναμίας – πλησίον των οικισμών, ώστε να εξυπηρετούν τους κατοίκους, να διασφαλίζουν τη συνοχή των χρήσεων και να αποφεύγεται η όχληση των ειδών πανίδας και η διάσπαση των ενδιαιτημάτων της προστατευόμενης περιοχής. Δεδομένης της φυσιογνωμίας της περιοχής, αλλά και των υφιστάμενων αθλητικών υποδομών (Δημοτικό Στάδιο Σκάλας, Δημοτικό Γήπεδο Έλους "Βασίλειος Μιχελάκος" και Δημοτικό Στάδιο Βλαχιώτη, Γήπεδο Γλυκόβρυσης κ.α.) δεν κρίνεται σκόπιμη η χωροθέτηση νέων γηπέδων στην ευρύτερη περιοχή (ΖΒΔΦΠ). Σε ότι αφορά τις κλειστές κτιριακές εγκαταστάσεις, η χρήση συνάδει με οικιστικές ζώνες. Λοιπές υπαίθριες αθλητικές υποδομές στήριξης των υπαίθριων αθλητικών δραστηριοτήτων θα πρέπει να επιτρέπονται, δεδομένου ότι υποστηρίζουν και ενισχύουν τις αθλητικές δραστηριότητες στη φύση και τον αθλητικό τουρισμό που συνδυάζεται με τον οικοτουρισμό.

Για τις ΖΔΟΕ: Εντός των ΖΔΟΕ δεν υπάρχουν υφιστάμενες αθλητικές εγκαταστάσεις, ούτε οικισμοί (εξαιρούνται της ζωνοποίησης). Ως εκ τούτου δε βρίσκει εφαρμογή η χρήση «4.1 Μικρές αθλητικές εγκαταστάσεις (κατηγορίες Α1, Α2, Β1, Δ, Ε1)», όπως αυτή προτείνεται ανωτέρω να προσδιοριστεί και να ρυθμιστεί για την περιοχή για τις ΖΒΔΦΠ.

(8) Περίθαλψη (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

Οι Μονάδες Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης έχουν σκοπό την τοποθέτηση και ψυχιατρική παρακολούθηση, σε χώρους διαβίωσης, θεραπείας και υποστήριξης, για μακρόχρονη ή βραχεία παραμονή των ατόμων με ψυχικές διαταραχές και σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα, όταν δεν έχουν στέγη ή κατάλληλο οικογενειακό περιβάλλον. Οι Ξενώνες αναπτύσσουν δραστηριότητες Κοινωνικής Αποκατάστασης και συμμετέχουν από κοινού με άλλα νομικά πρόσωπα της περιοχής τους σε δραστηριότητες πολιτιστικές και εκπαιδευτικές, καθώς και κοινωνικής και επαγγελματικής επανένταξης. Στα Προστατευμένα Εργαστήρια και τα Εργαστήρια Επαγγελματικής Εκπαίδευσης παρέχονται υπηρεσίες για την απόκτηση λειτουργικών,

μαθησιακών και επαγγελματικών δεξιοτήτων στα άτομα με χρόνιες ψυχικές διαταραχές και σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα από το κατάλληλο προσωπικό με σκοπό τη θεραπεία, την κοινωνική επανένταξη και την τοποθέτησή τους στην ελεύθερη ή προστατευμένη αγορά εργασίας ή σε Κοινωνικούς Συνεταιρισμούς Περιορισμένης Ευθύνης ή άλλες μορφές κοινωνικών ή δημοτικών επιχειρήσεων. Οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης (Κοι.Σ.Π.Ε.) αποβλέπουν στην κοινωνικο-οικονομική ενσωμάτωση και επαγγελματική ένταξη των ατόμων με σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα και των ατόμων με προβλήματα εξάρτησης που έχουν ενταχθεί και παρακολουθούν προγράμματα κοινωνικής επανένταξης και συμβάλλουν στη θεραπεία τους και στην κατά το δυνατόν οικονομική τους αυτάρκεια.

Οι ανωτέρω μονάδες και δομές, αποτελούν ειδικές δομές υγείας, οι οποίες μπορούν να εγκατασταθούν ή δραστηριοποιηθούν εντός της περιοχής και να επωφεληθούν για την ικανοποίηση των σκοπών τους από τις δυνατότητες και την αξία της περιοχής και συγκεκριμένα: α) την παροχή δυνατοτήτων για εκπαίδευση και άσκηση παραδοσιακών δραστηριοτήτων (γεωργία, κτηνοτροφία, μελισσοκομία, επεξεργασία τοπικών προϊόντων), β) την περιβαλλοντική εκπαίδευση / ευαισθητοποίηση, γ) τη συμμετοχή σε εθελοντικές δράσεις για το περιβάλλον, καθώς και δ) την ανάπτυξη δραστηριοτήτων (αναψυχής – άθλησης) που σχετίζονται με τη φύση, την πολιτιστική αξία και τις παραδόσεις της περιοχής, παρέχοντας ταυτόχρονα σημαντικά θεραπευτικά οφέλη. Τα φυσικά οικοσυστήματα είναι γνωστό ότι παίζουν σημαντικό ρόλο στην υποστήριξη της σωματικής και ψυχικής υγείας παρέχοντας δυνατότητες για υπαίθριες δραστηριότητες, αναψυχή και χαλάρωση.

Ως εκ τούτου, λόγω της φύσης τους, οι ανωτέρω μονάδες δεν προτείνεται να αποκλειστούν οριζόντια από όλες τις ΖΒΔΦΠ αλλά να αξιολογηθεί κάθε επιμέρους περιοχή. Παρ' όλα αυτά, η εγκατάσταση νέων κτιριακών εγκαταστάσεων προτείνεται να επιλέγεται μόνο στις περιπτώσεις που κρίνεται απολύτως αναγκαίο για την εξυπηρέτηση του σκοπού της μονάδας και εφόσον υπάρχει αδυναμία χωροθέτησης εκτός ζώνης.

Σε ότι αφορά τις υπόλοιπες δομές περίθαλψης κρίνεται σκόπιμη η χωροθέτησή τους στις εντός οικισμών περιοχές ή εκτός προστατευόμενης περιοχής, λαμβάνοντας υπόψη: α) την ύπαρξη επαρκών οικισμών εντός της προστατευόμενης περιοχής, β) την αμεσότητα σύνδεση της περιοχής με μεγάλο αστικό κέντρο και πόλη και γ) τη χρηστικότητα χωροθέτησης των μονάδων περίθαλψης εντός πόλεων και οικισμών και δ) τις επιπτώσεις στο τοπίο και το προστατευτέο αντικείμενο από την ανέγερση κτιριακών εγκαταστάσεων, καθώς και των αναγκαίων συνοδών υποδομών σε εκτός σχεδίου περιοχή.

(10) Εμπόριο και παροχή προσωπικών υπηρεσιών (με διαφοροποίηση ανά ζώνη σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018)

Οι ΖΒΔΦΠ αποτελούνται από εκτεταμένες ιδιωτικές, κυρίως αγροτικές εκτάσεις, με διάσπαρτη αραιή δόμηση, αλλά και περιοχές με οικιστική και λιγότερο τουριστική χρήση. Παρότι η εκτεταμένη εγκατάσταση εμπορικών χρήσεων θα οδηγήσει σε αλλοίωση της φυσιογνωμίας και των χρήσεων της περιοχής, με κατ' επέκταση επιπτώσεις στα ενδιαιτήματα ειδών πανίδας, αλλά και

στη συνολική φυσιογνωμία και αξία της περιοχής, κρίνεται ανέφικτη στα πλαίσια της παρούσας η οριζόντια απαγόρευση της χρήσης σε περιοχές με οικιστική χρήση ή και, κατά θέσεις, τουριστική κίνηση. Η λειτουργία εμπορικών καταστημάτων προτείνεται να περιορίζεται αποκλειστικά σε είδη καθημερινών αναγκών των επισκεπτών και κατοίκων (π.χ. τρόφιμα) και μόνο εφόσον μία περιοχή με τουριστική ανάπτυξη και υποδομές, δεν μπορεί να εξυπηρετηθεί (λόγω απόστασης) από τον πλησιέστερο οικισμό. Η ελεύθερη εγκατάσταση λοιπών εμπορικών καταστημάτων (π.χ. ρουχισμού, ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης κ.λπ.) καθώς και λοιπόν εμπορικών χρήσεων (υπεραγορών, καταστημάτων παροχής προσωπικών υπηρεσιών, πολυκαταστημάτων κ.λπ.) θα πρέπει να χωροθετούνται εντός οικισμού, διασφαλίζοντας το τοπίο και τη φυσιογνωμία της περιοχής, αποφεύγοντας την όχληση ειδών πανίδας και ενισχύοντας ταυτόχρονα τη συνεκτικότητα, ζωτικότητα και ανάπτυξη των οικισμών της περιοχής.

Επιπρόσθετα, δεδομένης της φυσιογνωμίας και των χρήσεων των περιοχών, η εγκατάσταση λοιπών εμπορικών χρήσεων (επιπλέον των απαραίτητων για την εξυπηρέτηση καθημερινών αναγκών) δεν κρίνεται σκόπιμη για τους εξής λόγους: α) δεν υπάρχουν και δεν αναμένεται να αναπτυχθούν χρήσεις που χρήζουν εξυπηρέτησης από εμπορικά καταστήματα και στην περιοχή δεν υπάρχει έντονη τουριστική δραστηριότητα, εκτός από τις παραλίες Μαυροβουνίου, Βαθύ, Σελινίτσα και Γλυφάδας β) πλησίον των ΖΒΔΦΠ υπάρχουν οικισμοί που μπορούν να εξυπηρετήσουν τις όποιες ανάγκες γ) θα αλλοιωθεί η φυσιογνωμία και οι χρήσεις της περιοχής, η οποία είναι ήδη ιδιαίτερα διαταραγμένη. δ) θα δημιουργηθεί περαιτέρω διάσπαση των ενδιαιτημάτων και όχληση των ειδών πανίδας.

(12) Εστίαση (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

(13) Αναψυκτήρια (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

Σε ότι αφορά τις ΖΠΦ: Οι ζώνες που προτείνεται να επιτρέπεται δυνητικά η εγκατάσταση εποχικών αναψυκτήριων, αποτελούν κυρίως παράκτιες ζώνες που λειτουργούν ως πόλος έλξης και θέσεις επισκεψιμότητας τουριστών. Ως εκ τούτου, η συνέχιση άσκησης των τουριστικών δραστηριοτήτων και η εξυπηρέτηση των τουριστών, αποτελεί σημαντική παράμετρο για τις οικονομικές δραστηριότητες της περιοχής. Τυχόν επιπτώσεις από την εγκατάσταση και άσκηση της δραστηριότητας κρίνεται ότι θα αποφευχθούν εφόσον: α) η χωροθέτηση θα εγκρίνεται από τη Μονάδα Διαχείρισης της περιοχής ή σύμφωνα με εγκεκριμένο Σχέδιο Διαχείρισης επισκεπτών και β) οι όροι και προϋποθέσεις για τη λειτουργία θα καθορίζονται από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής και γ) πρόκειται για εποχική και όχι μόνιμη κατασκευή.

Στις ζώνες προστασίες της φύσης των παραλιών Μαυροβουνίου, Βαθύ, Σελινίτσα κατά μήκος και εφαπτόμενα των παραλιών (εντός των ΖΒΔΦΠ) λειτουργούν υφιστάμενες μόνιμες επιχειρήσεις εστίασης/αναψυκτήρια εκτός αιγιαλού που εξυπηρετούν τις ανάγκες των επισκεπτών στις παραλίες και αναπτύσσουν έπιπλα θαλάσσιας αναψυχής (ομπρέλες/ξαπλώστρες) νομίμως με παραχώρηση απλής χρήσης αιγιαλού. Ως εκ τούτου δεν κρίνεται σκόπιμη η χωροθέτηση νέων αναψυκτηρίων στις ΖΠΦ. Η εγκατάσταση πρόσθετων αναψυκτηρίων και επίπλων θαλάσσης από αυτά κρίνεται ότι θα καταλάβει επιπλέον ζωτικό χώρο για τη φωλεοποίηση του είδους *Caretta caretta* επί των παραλιών ωοτοκίας. Σε ότι αφορά την παραλία Γλυφάδας στο Βαλτάκι, το

σύνολο της ΖΠΦ βρίσκεται εντός αρχαιολογικής ζώνης προστασίας Α, όπου δεν επιτρέπεται η δόμηση, οι λυόμενες κατασκευές, οι τροχοβίλες και τα τροχοκινούμενα. Ως εκ τούτου η χρήση απαγορεύεται από το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο.

Σε ότι αφορά τις ΖΔΟΕ: Δεδομένης της φυσιογνωμίας, των χρήσεων και των φυσικών οικοσυστημάτων που περιλαμβάνουν κυρίως αγροτικές εκτάσεις με δραστηριότητες του πρωτογενή τομέα και υγροτοπικές εκτάσεις, η εγκατάσταση χώρων εστίασης δεν κρίνεται σκόπιμη για τους εξής λόγους: α) δεν υπάρχουν και δεν θα αναπτυχθούν χρήσεις που να συνάδουν με την εγκατάσταση παραδοσιακής ταβέρνας (οικιστικές περιοχές ή περιοχές με τουριστική κίνηση) β) πλησίον των περιοχών αυτών υπάρχουν οικισμοί και περιοχές με τουριστική ανάπτυξη (ΖΒΔΦΠ) που μπορούν να εξυπηρετήσουν τις όποιες ανάγκες γ) θα αλλοιωθεί η φυσιογνωμία και οι χρήσεις της περιοχής, ιδιαίτερα δε τα ευαίσθητα υγροτοπικά οικοσυστήματα. Η περιοχή θα πρέπει να διατηρηθεί κατά το δυνατόν χωρίς δόμηση (πλην κτισμάτων για την εξυπηρέτηση της πρωτογενούς παραγωγής) δ) θα δημιουργηθεί περαιτέρω διάσπαση των ενδιαιτημάτων και όχληση των ειδών πανίδας.

Σε ότι αφορά τα αναψυκτήρια, αναλόγως της περιοχής, προτείνεται να επιτρέπονται, κυρίως για την υποστήριξη του οικοτουρισμού της περιοχής. Παρ' όλα αυτά, για κάποιες από τις ΖΔΟΕ η εγκατάσταση των αναψυκτήριων δεν κρίνεται σκόπιμη ή εκτιμάται ότι θα επιφέρει επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα, για λόγους ίδιους με αυτούς που αναλύθηκαν για τα εστιατόρια ανωτέρω.

Σε ότι αφορά τις ΖΒΔΦΠ: Οι ζώνες αυτές αποτελούνται από εκτεταμένες ιδιωτικές, κυρίως αγροτικές εκτάσεις, με διάσπαρτη αραιή δόμηση, αλλά και περιοχές με οικιστική και τουριστική χρήση, ειδικά κατά μήκος της παραλιακής ζώνης και κυρίως στις παραλίες Μαυροβουνίου, Βαθύ, Σελινίτσα και Γλυφάδας. Παρότι η εκτεταμένη εγκατάσταση χρήσεων εστίασης και αναψυχής θα οδηγήσει σε αλλοίωση της φυσιογνωμίας και των χρήσεων της περιοχής, με κατ' επέκταση επιπτώσεις στα ενδιαιτήματα ειδών πανίδας, αλλά και στη συνολική αξία και τη φυσιογνωμία της περιοχής, είναι ανέφικτη η οριζόντια απαγόρευση της χρήσης σε περιοχές με έντονη τουριστική, αλλά και κατά θέσεις οικιστική χρήση. Η αποφυγή επιπτώσεων σε περιοχές που είναι σημαντικές για τα είδη της πανίδας (π.χ. πλησίον παραλιών φωλεοποίησης της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*) θα επιτυγχάνονται με όρους και προϋποθέσεις για τη λειτουργία των χώρων αυτών, όπως αυτοί προσδιορίζονται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

(15) Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (ν. 4276/2014, Α'155).
(με διαφοροποίηση ανά ζώνη σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018)

Σε ότι αφορά τις ΖΒΔΦΠ: Οι παράκτιες περιοχές της ζώνης αποτελούν τουριστικό πόλο, ενώ καταγράφεται ήδη ανάπτυξη τουριστικών καταλυμάτων και λοιπών εγκαταστάσεων κυρίως στις παραλίες Μαυροβουνίου, Βαθύ και Σελινίτσα. Αντίθετη εικόνα (απουσία τουριστικών καταλυμμάτων) εμφανίζουν η παράκτια ζώνη του δέλτα του Ευρώτα όπου κυριαρχεί η αγροτική δραστηριότητα και οι υγροτοπικές εκτάσεις, καθώς και η παραλία Βαλτάκι λόγω της κήρυξής της ως αρχαιολογικής ζώνης προστασίας Α. Δεδομένου ότι η προστατευόμενη περιοχή αποτελείται από εκτεταμένες αγροτοκτηνοτροφικές περιοχές, αμμώδεις παραλίες, κάποιες εκ των οποίων

υψηλής επισκεψιμότητας, αρχαιολογικούς χώρους και σημεία πολιτιστικού ενδιαφέροντος με κυριότερους αυτούς στην περιοχή Βαλτάκι και Μαυροβούνι, και εκτάσεις φυσικής αξίας και κάλλους, η αποτροπή του μαζικού τουρισμού και η ανάπτυξη ήπιων εναλλακτικών μορφών τουρισμού (οικοτουρισμού, αγροτουρισμού, περιηγητικού και περιπατητικού τουρισμού, πολιτιστικού τουρισμού, θαλάσσιου τουρισμού, τουρισμού άγριας ζωής) αποτελούν μία βιώσιμη αναπτυξιακή δυνατότητα της περιοχής. Σε κάθε περίπτωση η βιώσιμη διαχείριση προϋποθέτει την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού με τρόπο που να διασφαλίζεται η ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων στη φύση και να προστατεύεται το περιβάλλον. Για την περιοχή του Ευρώτα (πεδινή δελταϊκή ζώνη) η ανάπτυξη αγροτουρισμού και οικοτουρισμού θα μπορούσε να αποτελέσει συμπληρωματικό εισόδημα για την οικονομική ανάπτυξη της περιοχής, η οποία στηρίζεται κυρίως στην πρωτογενή παραγωγή.

Η πρόβλεψη για την ανάπτυξη στην περιοχή «πράσινων» καταλυμάτων προσαρμοσμένων στην αρχιτεκτονική και τη φυσιογνωμία της περιοχής, τα οποία θα λειτουργούν με ιδιαίτερη μέριμνα στην προστασία του περιβάλλοντος, εκτιμάται ότι θα ενισχύει στη βιώσιμη οικοτουριστική ανάπτυξη της περιοχής και την αύξηση του εισοδήματος στους κατοίκους των περιοχών, προστατεύοντας ταυτόχρονα τα σημαντικά στοιχεία του προστατευτέου αντικειμένου, τη φυσιογνωμία της περιοχής και τις δραστηριότητες της πρωτογενούς παραγωγής, που αποτελούν και την κύρια δραστηριότητα της περιοχής. Ο οικοτουρισμός στην περιοχή θα υποστηριχτεί από τη διαμονή σε αγροκτήματα ή σε καταλύματα παραδοσιακού χαρακτήρα και μικρής δυναμικότητας και θα ενισχυθεί / υποστηριχθεί από την παροχή δυνατοτήτων βιωματικών εμπειριών, μέσα από μια ευρεία ποικιλία δραστηριοτήτων αναψυχής στην ύπαιθρο που συνδέονται είτε με τη γεωργική / κτηνοτροφική παραγωγή, την τοπική γαστρονομία και τα τοπικά προϊόντα και τα πολιτισμικά στοιχεία του αγροτικού χώρου, είτε με υπαίθριες δραστηριότητες όπως η πεζοπορία, η ποδηλασία, περιηγήσεις με μικρά τουριστικά σκάφη, περιηγητική κολύμβηση με παρατήρηση του βυθού (snorkeling), καταδύσεις κ.λπ.

Το περιγραφόμενο είδος και η μορφή των καταλυμάτων και λοιπών τουριστικών υποδομών, σε συνδυασμό με το φυσικό περιβάλλον και τη βιολογική αξία της περιοχής και τις λοιπές υποδομές υπαίθριας αναψυχής, ευαισθητοποίησης – εκπαίδευσης θα προσφέρουν τη δυνατότητα προβολής της περιοχής με τρόπο ώστε να προσελκύσει φυσιολατρικούς επισκέπτες και οικοτουρίστες και να αξιοποιήσει βιώσιμα τους πόλους έλξης. Εκτιμάται ότι η ποιότητα των υποδομών και υπηρεσιών στην περιοχή θα μπορέσει να μετατρέψει ακόμη και τους περιστασιακούς τουρίστες σε οικοτουρίστες και να τους αφυπνίσει ως προς την προστασία του περιβάλλοντος, μέσω βιωματικών εμπειριών και φυσικά την ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση που θα λάβουν κατά την επίσκεψή τους.

Με αυτό τον τρόπο θα αποφευχθεί ο μαζικός τουρισμός ο οποίος πολλές φορές συνδέεται με αρνητικές επιπτώσεις στις προστατευόμενες περιοχές αλλά και στην τοπική κοινωνία. Θα αναδειχθεί ο φυσικός και πολιτιστικός πλούτος, θα διασφαλιστεί η συνέχιση των παραδοσιακών δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα και θα υπάρξει βιώσιμη διαχείριση και ανάπτυξη. Οι ανωτέρω μορφές τουρισμού αποτελούν βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη, γιατί δεν απαιτούν σημαντικούς οικονομικούς και φυσικούς πόρους, όπως στον μαζικό τουρισμό, ενώ οι ήδη

διαθέσιμες πηγές, σε υποδομές, φυσικά, πολιτιστικά, ιστορικά στοιχεία, επαρκούν για να εξυπηρετήσει τις ανάγκες του. Τα οφέλη για την τοπική κοινωνία, εστιάζονται, στην κινητοποίηση των παραγωγικών, αναπτυξιακών και πολιτισμικών δυνάμεων της, εξασφαλίζοντας, παράλληλα, την αειφόρο ανάπτυξή της. Η βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη της περιοχής θα ωφελήσει την τοπική κοινωνία ποικιλοτρόπως, οικονομικά και κοινωνικά, με τη δημιουργία θέσεων εργασίας, την τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας και την προώθηση τοπικών προϊόντων.

Σε ότι αφορά τις ΖΔΟΕ: Δεδομένης της φυσιογνωμίας, των χρήσεων και των φυσικών οικοσυστημάτων που περιλαμβάνουν (υγροτοπικά και αμμοθινικά οικοσυστήματα και εκτάσεις με δραστηριότητες του πρωτογενή τομέα, η εγκατάσταση τουριστικών εγκαταστάσεων δεν κρίνεται σκόπιμη για τους εξής λόγους: α) οι περιοχές αυτές δεν αποτελούν ευρύτερες ζώνες οικισμών, ούτε βρίσκονται κοντά σε τουριστικούς πόλους, ούτε αναμένεται να αναπτυχθούν τουριστικά β) πλησίον των περιοχών αυτών υπάρχουν οικισμοί και περιοχές με τουριστική ανάπτυξη (ΖΒΔΦΠ) που μπορούν να εξυπηρετήσουν τις όποιες τουριστικές ανάγκες γ) θα αλλοιωθεί η φυσιογνωμία και οι χρήσεις της περιοχής. Η περιοχή θα πρέπει να διατηρηθεί χωρίς δόμηση (πλην κτισμάτων για την εξυπηρέτηση της πρωτογενούς παραγωγής) δ) θα δημιουργηθεί περαιτέρω κατακερματισμός των ενδιαιτημάτων και όχληση των ειδών πανίδας.

Επισημαίνεται ότι η περιοχή θα πρέπει να διατηρήσει όλες τις πολιτιστικές οικοσυστημικές υπηρεσίες, δηλαδή όλες τις άυλες αξίες της φύσης, που επηρεάζουν τη φυσική και ψυχική κατάσταση των ανθρώπων (όπως: αισθητική απόλαυση, ευκαιρίες για αναψυχή και τουρισμό, άθληση στη φύση σωματική και πνευματική υγεία, πολιτιστική ταυτότητα, έρευνα και εκπαίδευση). Οι πολιτιστικές οικοσυστημικές υπηρεσίες συνδυάζουν άυλες και πολιτιστικές αξίες με πρακτική χρησιμότητα, ακόμα και στις προστατευόμενες περιοχές, όπου επιβάλλονται πολιτικές προστασίας και ειδικής διαχείρισης για τη διατήρηση των ειδών και οικοτόπων (π.χ. Palomo *et al.*, 2014).

(16) Στάθμευση (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)

Για τις ΖΠΦ: Οι ζώνες που προτείνεται να επιτρέπεται δυνητικά η υπαίθρια στάθμευση, αποτελούν κυρίως παράκτιες ζώνες που λειτουργούν ως δυνητικός πόλος έλξης και θέσεις με επισκεψιμότητα για αναψυχή (π.χ. Τρίνησα και Κυανή Ακτή Έλους). Η ανεξέλεγκτη στάθμευση των οχημάτων και η παράνομη στάθμευση επί αμμοθινών και λοιπών ευαίσθητων οικοσυστημάτων της περιοχής, αποτελεί σημαντική πίεση και έναν από τους κύριους λόγους υποβάθμισης των οικοσυστημάτων των περιοχών αυτών, κυρίως δε των αμμοθινικών (Τ.Ο. 2110, 2120, 2190). Η χωροθέτηση και οριοθέτηση υπαίθριων χώρων στάθμευσης, σε κατάλληλα επιλεγμένες θέσεις που θα λαμβάνουν υπόψη την προστασία της περιοχής και τη φέρουσα ικανότητα αυτής, κρίνεται ως επιβεβλημένη για την άρση των πιέσεων και την υποβάθμιση που προκαλείται από την ανεξέλεγκτη στάθμευση (όπως για παράδειγμα η ανεξέλεγκτη στάθμευση που καταγράφεται στην Κυανή Ακτή Έλους). Η χωροθέτηση των θέσεων στάθμευσης και της δυναμικότητας αυτών θα πρέπει να συνυπολογίζει τη φέρουσα ικανότητα της περιοχής και να απορρέει από τα αποτελέσματα Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών. Σε ότι αφορά τις ΖΠΦ στις παραλίες

Μαυροβουνίου, Βαθύ και Σελινίτσα, δεδομένου ότι αποτελούνται μόνο από αμμοθινικά οικοσυστήματα στενού σχετικά πλάτους και οι όμορες εκτάσεις περιλαμβάνουν εκτεταμένες ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων με τουτριστική ανάπτυξη, κρίνεται ότι οι χώροι στάθμευσης δύναται να χωροθετηθούν στις παρακείμενες ΖΒΔΦΠ από όπου θα εξυπηρετείται η τουριστική κίνηση και επισκεψιμότητα της περιοχής. Σε ότι αφορά την παραλία Γλυφάδα στο Βαλτάκι ισχύουν οι υφιστάμενοι περιορισμοί λόγω κήρυξής της ως αρχαιολογικής ζώνης προστασίας Α,

Για τις ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ: Με γνώμονα τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής και τις αυξητικές τάσεις του τουρισμού στις παραλίες Μαυροβουνίου, Βαθύ, Σελινίτσα, Γλυφάδας, Τρίνησα, Κυανή Ακτή Έλους, αλλά και τις εκτεταμένες δραστηριότητες του πρωτογενή τομέα κρίνεται σκόπιμη η παροχή δυνατότητας χωροθέτησης γηπέδων στάθμευσης οχημάτων, ώστε να αποφευχθεί η αλόγιστη κίνηση και στάθμευση των μηχανοκίνητων οχημάτων και η καταστροφή οικοτόπων και ενδιαιτημάτων ειδών. Η δημιουργία θέσεων στάθμευσης προσδίδει, εκτός των άλλων, ποιότητα στις παρεχόμενες υπηρεσίες τουρισμού, ενώ υποστηρίζει και τις δραστηριότητες της περιοχής. Η ανάπτυξη χώρων στάθμευσης εντός των ζωνών αυτών δύναται να λειτουργήσει θετικά και στην πίεση που ασκείται στα αμμοθινικά οικοσυστήματα, ειδικά στις περιπτώσεις, όπου οι ζώνες αυτές βρίσκονται πλησίον περιοχών που έχουν χαρακτηριστεί ως ΖΠΦ (ειδικά για τις παραλίες Μαυροβουνίου, Βαθύ και Σελινίτσα.

(22) Επαγγελματικά Εργαστήρια (άρθρο 17 του ν. 3982/2011, Α'143).

Με εξαίρεση τον προσανατολισμό στην τυποποίηση των παραγόμενων αγροτικών προϊόντων (ελαιοπαραγωγή και εσπεριδοειδή) δεν υπάρχει σαφής κλαδική φυσιογνωμία, ούτε συγκεκριμένα συγκριτικά πλεονεκτήματα στη μεταποίηση στην ευρύτερη περιοχή, ούτε έδαφος για τη διατύπωση κλαδικών προτεραιοτήτων, πλην της υποστήριξης της διασύνδεσης πρωτογενή – δευτερογενή (μεταποίησης αγροτικών προϊόντων και ιδιαίτερα των επώνυμων ποιοτικών αγροτοδιατροφικών). Παρ' όλα αυτά, στο βαθμό που τηρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις για τη λειτουργιά και εγκατάσταση Επαγγελματικών Εργαστήριων για την επεξεργασία τοπικών προϊόντων (άρθρο 17 του ν. 3982/2011, Α'143), η λειτουργία τους δεν αντίκειται στους στόχους διαχείρισης της ζώνης αυτής. Η επιτόπου επεξεργασία και διάθεση των τοπικών προϊόντων λειτουργεί σε συνεπικουρία με την προσδοκώμενη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής για τη στήριξη του αγροτικού τομέα και τη διατήρηση των παραδοσιακών δραστηριοτήτων, ενώ συνεισφέρει και στην ανάπτυξη του αγροτουρισμού. Στον τομέα της μεταποίησης επιδιώκεται η ενίσχυση υφιστάμενων ή νέων επιχειρήσεων για την ενσωμάτωση καινοτόμων διεργασιών ή ανάπτυξη νέων προϊόντων με προτεραιότητα στην αξιοποίηση τοπικών πόρων και με στόχο την αύξηση της προστιθέμενης αξίας της τοπικής παραγωγής.

Η χρήση δεν επιτρέπεται στις ζώνες ΖΒΔΦΠ-01 έως ΖΒΔΦΠ-06, δεδομένου ότι αποτελούν παράκτιες, τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές των οποίων η φυσιογνωμία δεν συνάδει με τη χρήση, καθώς και στις ΖΒΔΦΠ-08, ΖΒΔΦΠ-09 και ΖΒΔΦΠ-12 (περιοχή έργου ΣΔΙΤ).

(23) Βιοτεχνικές και βιομηχανικές εγκαταστάσεις (Α2 και Β Κατηγορίες του Ν. 4635/2019)
Στο Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Ανάπτυξης για τη βιομηχανία (ΦΕΚ 151/ΑΑΠ/13.04.2009), αναφέρεται για τη Λακωνία ότι η γενική προτεραιότητα άσκησης χωρικής πολιτικής για τη μεταποίηση είναι χαμηλή (0,5). Με εξαίρεση τον προσανατολισμό στην τυποποίηση των παραγόμενων αγροτικών προϊόντων (ελαιοπαραγωγή και εσπεριδοειδή) δεν υπάρχει σαφής κλαδική φυσιογνωμία, ούτε συγκεκριμένα συγκριτικά πλεονεκτήματα στη μεταποίηση, ούτε έδαφος για τη διατύπωση κλαδικών προτεραιοτήτων, πλην της υποστήριξης της διασύνδεσης πρωτογενή – δευτερογενή (μεταποίησης αγροτικών προϊόντων και ιδιαίτερα των επώνυμων ποιοτικών αγροτοδιατροφικών). Η μεταποίηση εστιάζεται στη Σπάρτη και είναι περισσότερο τοπικής σημασίας. Δεν υπάρχουν προοπτικές διαφοροποίησης αυτού του χωρικού σχήματος. Ωστόσο, προκειμένου να προστατευθεί η γεωργική γη από τη διασπορά μικρών βιομηχανικών μονάδων αναφέρεται ότι θα πρέπει να προβλεφθούν από τον πολεοδομικό σχεδιασμό κατάλληλες θέσεις για Β.Ε.ΠΕ. μέσης και χαμηλής όχλησης. Λόγω της περιορισμένης παρουσίας βιομηχανικών μονάδων δεν παρατηρούνται σοβαρές επιπτώσεις στο περιβάλλον, όμως απαιτείται πρόνοια για την προστασία των υδροφορέων, ειδικά στα παραλιακά τμήματα της περιοχής. Επίσης, οι τουριστικά ανεπτυγμένες παραλιακές περιοχές της ζώνης (κυρίως παραλίες Μαυροβουνίου, Βαθύ, Σελινίτσα και Γλυφάδας), δεν αποτελούν προτεραιότητα για την ανάπτυξη βιομηχανικών – βιοτεχνικών εγκαταστάσεων και ως εκ τούτου δεν προτείνεται η δυνατότητα εγκατάστασης νέων βιοτεχνιών. Παρ 'όλα αυτά, λόγω της ανάπτυξης του πρωτογενή τομέα εντός της ζώνης, προτείνεται να παρέχονται επιλεκτικές δυνατότητες χωροθέτησης, μικρών βιοτεχνικών εγκαταστάσεων και κυρίως αυτών που σχετίζονται με την τοπική πρωτογενή παραγωγή, καθώς και η συνέχιση λειτουργίας τυχόν υφιστάμενων, που δραστηριοποιούνται κυρίως στο τομέα της μεταποίησης. Η ύπαρξη μικρών μεταποιητικών μονάδων με πρότυπη περιβαλλοντική διαχείριση, ενισχύει την προώθηση της πρωτογενούς παραγωγής της περιοχής, ενώ ταυτόχρονα μπορεί να συνεισφέρει στη βιώσιμη ανάπτυξη αυτής μέσω αγροτουρισμού. Σε κάθε περίπτωση, οι επιπτώσεις από τη διάθεση των αποβλήτων θα πρέπει να παρακολουθούνται συστηματικά και προβλέπεται η προσθήκη περιβαλλοντικών όρων ή η απομάκρυνση μίας δραστηριότητας, εφόσον επιφέρει υποβάθμιση των αποδεκτών. Μέσω της ρύθμισης που αφορά την απαγόρευση εγκατάστασης ελαιοτριβείων, καθώς και εγκαταστάσεων που περιλαμβάνουν δεξαμενές καυσίμων (για την αποφυγή διαρροής), και της δυνατότητας χωροθέτησης μονάδων σε απόσταση μεγαλύτερη από 500μ. από τις ΖΠΦ, κρίνεται ότι περιορίζεται περαιτέρω η πιθανότητα εκδήλωσης σοβαρού περιστατικού ρύπανσης από νέα εγκατάσταση.

(24) Αγροτικές εκμεταλλεύσεις εγκαταστάσεις και δραστηριότητες, με εξειδίκευση ανά υποκατηγορίες ανάλογα με τη Ζώνη
24.1. Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες
24.2. Γεωργικές αποθήκες, θερμοκήπια και λοιπές εγκαταστάσεις αγροτικού τομέα (άρθρο 2 του από 31.5.1985 π.δ., Δ' 270)
24.3. Κτηνοτροφικές πτηνοτροφικές εγκαταστάσεις Αντλητικές εγκαταστάσεις

Στην προστατευόμενη περιοχή καταγράφονται εκτεταμένες δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα, κυρίως γεωργικές και δευτερογενώς κτηνοτροφικές, εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες.

Επισημαίνεται επίσης ότι εντός της περιοχής καταγράφονται τμήματα τα οποία έχουν χαρακτηριστεί ή πληρούν τα κριτήρια να χαρακτηριστούν ως Γεωργική Γη Υψηλής Παραγωγικότητας, στα οποίο επιβάλλεται η συνέχιση της αγροτικής εκμετάλλευσης των εν λόγω εδαφών με σεβασμό στο περιβάλλον, ακολουθώντας πρακτικές όπου δεν διακυβεύεται η ποιότητα των εδαφών και των υδατικών πόρων. Επιπρόσθετα επισημαίνεται ότι η περιοχή συγκεντρώνει κάποια από τα χαρακτηριστικά περιοχής υψηλής φυσικής αξίας, όπου οι γεωργικές και κτηνοτροφικές εκτάσεις έχουν σημασία για τη διατήρηση σημαντικών ειδών ορνιθοπανίδας και πανίδας ενωσιακού ενδιαφέροντος ή για σπάνια και απειλούμενα ενδημικά είδη. Η επιβίωση πολλών ειδών ορνιθοπανίδας, ερπετών, θηλαστικών εξαρτάται από τη διατήρηση ή τη συνεχή παρουσία των χαρακτηριστικών των περιοχών, δεδομένου ότι οι καλλιεργούμενες εκτάσεις αποτελούν σημαντικά ενδιαιτήματα των ειδών αυτών. Η μωσαϊκότητα χρήσεων γης και τοπίου, τα είδη των καλλιεργούμενων εκτάσεων και η ένταση και μέθοδοι της καλλιέργειας αποτελούν σημαντικά στοιχεία της περιοχής που ευνοούν τη διατήρηση σημαντικών ειδών της περιοχής, εφόσον η άσκησή τους γίνεται με μεθόδους συμβατές με τη διατήρηση της βιοποικιλότητας.

Όπως έχει αναλυθεί στην Ενότητα 2.3.1.6 σημαντικό τμήμα των φυσικών οικοσυστημάτων της ΕΖΔ έχει αποδοθεί στην καλλιέργεια, ενώ η εντατικοποίηση αυτής κυρίως στο πεδινό τμήμα της ΕΖΔ έχει επιδράσει δραστικά στην ομογενοποίηση του αγροτικού τοπίου με την καταστροφή φυτοφραχτών, αναβαθμίδων κ.ο.κ.. Τα παρόχθια και υγροτοπικά οικοσυστήματα έχουν συρρικνωθεί σημαντικά. Η φωτοερμηνευτική σύγκριση της περιοχής το έτος 1945 και σήμερα καταδεικνύει ότι: α) σημαντικές εκτάσεις των Τ.Ο. 1410 και 6420 κυρίως στην περιοχή δυτικά του Βιβαρίου, καθώς και εκατέρωθεν της παλιάς κοίτης του Ευρώτα έχουν αντικατασταθεί με αγροτικές καλλιέργειες, μειώνοντας σημαντικά την έκταση των υγροτοπικών εκτάσεων, β) σημαντικό μέρος των αμμοθινικών οικοσυστημάτων έχει επίσης μειωθεί δραστικά λόγω επέκτασης των καλλιεργειών, περιορίζοντας την αμμοθινική ζώνη, η οποία δρα προστατευτικά για την περιοχή και γ) έχει μειωθεί και κατακερματιστεί έντονα η εξάπλωση των τύπων οικοτόπων 92A0 και 92D0 λόγω των παρεμβάσεων που έχουν πραγματοποιηθεί στην περιοχή. Επίσης, η αύξηση των καλλιεργούμενων εκτάσεων και κατ' επέκταση των αναγκών σε αρδεύσεις στο σύνολο της λεκάνης απορροής του π. Ευρώτα έχει οδηγήσει σε εντατικοποιημένες απολήψεις τόσο των επιφανειακών, όσο και των υπόγειων υδροφορέων, οι οποίες, σε συνδυασμό με τις κλιματικές συνθήκες, έχουν επιφέρει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στο υδατικό δυναμικό της λεκάνης.

Για τους ανωτέρω λόγους, η άσκηση των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων θα πρέπει να υπόκειται σε όρους και περιορισμούς (ρυθμίσεις και κανονιστικό πλαίσιο), διαφοροποιημένους ανά ζώνη προστασία με σκοπό τόσο την προστασία των υδάτων, όσο και των τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής.

Με σκοπό την εξυπηρέτηση και διευκόλυνση άσκησης των δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα επιτρέπεται η κατασκευή και λειτουργία βασικής υποδομής, όπως θερμοκηπίων, στάβλων,

παραδοσιακών μαντριών, στεγάστρων, ποτιστρών, γεωργικών αποθηκών, φρεάτων, αντλητικών εγκαταστάσεων, υδατοδεξαμενών, γεωργοκτηνοτροφικών κτιρίων, μετά από σχετική αδειοδότηση από τις αρμόδιες υπηρεσίες, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση θα πρέπει να αξιολογείται και να προβλέπεται η λήψη όλων των απαραίτητων μέτρων για την προστασία της παρόχθιας βλάστησης, των υγροτοπικών οικοσυστημάτων της περιοχής, του υδρολογικού ισοζυγίου και την αποφυγή της ρύπανσης των υδάτων και του εδάφους.

Η ερασιτεχνική αλιεία από την ξηρά σε εσωτερικά ύδατα αποτελεί ήπια δραστηριότητα αναψυχής με περιορισμένο χωρικό αποτύπωμα και χωρίς ανάγκη μόνιμων υποδομών. Εφόσον ασκείται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και με δυνατότητα στοχευμένων χωρικών/χρονικών περιορισμών σε ευαίσθητες θέσεις ή περιόδους, είναι συμβατή με τους στόχους διατήρησης και ενισχύει την κοινωνική αποδοχή και την προώθηση εναλλακτικού τουρισμού.

Για τις ΖΠΦ: Οι οριοθετημένες ως ζώνες προστασίας της φύσης εκτάσεις αποτελούνται κυρίως από φυσικά οικοσυστήματα. Παρ' όλα αυτά εντός των ζωνών αυτών, υπάρχουν λίγες αγροτικές εκμεταλλεύσεις, οι οποίες, εφόσον ασκούνται νόμιμα, δύναται να συνεχίσουν να αξιοποιούνται με μεθόδους που δεν θα προκαλέσουν αρνητικές επιπτώσεις στο προστατευτέο αντικείμενο. Η απαγόρευση επέκτασης των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων αποτρέπει τη μείωση της έκτασης κάποιου σημαντικού τύπου οικοτόπου ή του ενδιαιτήματος κάποιου σημαντικού είδους.

Σε ότι αφορά τις γεωργικές αποθήκες και λοιπές εγκαταστάσεις υποστήριξης της πρωτογενούς παραγωγής, εντός των ΖΠΦ δεν επιτρέπεται η κατασκευή νέων, η εγκατάσταση των οποίων δύναται διαταράξουν το ευαίσθητο υγροτοπικό οικοσύστημα.

24.8. Βόσκηση

Η βόσκηση αποτελεί μέσο διαχείρισης των τύπων οικοτόπων και των ενδιαιτημάτων των ειδών και ως εκ τούτου θα πρέπει να προβλέπεται ως επιτρεπόμενη χρήση ακόμη και στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης, εκτός των αμμοθινικών οικοσυστημάτων, τα οποία είναι ευαίσθητα και εύθραυστα οικοσυστήματα και θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να απαγορεύεται. Επισημαίνεται επίσης ότι η υπερβόσκηση της παράκτιας βλάστησης (π.χ. Τ.Ο. 2250) και των εμπρόσθιων θινών καταστρέφει τη φυσική βλάστηση επιτρέποντας την ανάπτυξη επιφανειακών διαβρωτικών ανέμων, ενώ δημιουργεί πιέσεις στην αναγέννηση.

Οι δυνητικές περιοχές απαγόρευσης της βόσκησης (ολική ή χρονική) ή η απαγόρευση βόσκησης συγκεκριμένων ειδών, καθώς και οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση της δραστηριότητας, δύναται να προσδιοριστούν μέσα από το Σχέδιο Διαχείρισης Βόσκησης που θα στηρίζεται στα αποτελέσματα μελέτης βοσκοϊκανότητας και βοσκοφόρτωσης και θα λαμβάνει υπόψη τις ειδικότερες ανάγκες για τη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου. Η χωρίς ρύθμιση άσκηση της βόσκησης μπορεί να οδηγήσει σε υποβάθμιση της δομής τύπων οικοτόπων (π.χ. Τ.Ο. προτεραιότητας 2250*) ή στην πίεση πληθυσμών ειδών χλωρίδας και πανίδας. Υπερβολική ή ανισοκατανεμημένη, χωρικά ή χρονικά,

βόσκηση μπορεί να οδηγήσει στην υπερβόσκηση ευαίσθητων τύπων οικοτόπων ή στην πίεση πληθυσμών ειδών. Αντίθετα υπάρχουν είδη και τύποι οικοτόπων, οι οποίοι απαιτούν εντατική βόσκηση για να διατηρήσουν τις δομές και λειτουργίες τους σε εξαιρετικό επίπεδο. Η βόσκηση στους υγροτόπους αποτελεί πρακτική που συνδυάζει την κτηνοτροφία ως παραγωγική δραστηριότητα με τη διαχείριση της βλάστησης, η οποία είναι αναγκαία για τη διατήρηση και προστασία ενδιαιτημάτων σημαντικών για την άγρια ζωή. Επίσης, συχνά χρησιμοποιείται διεθνώς ως μέσο για τη διαχείριση της βλάστησης σε τέτοιες περιοχές με στόχο τη διατήρηση της βιοποικιλότητας (προστατευομένων ειδών, υπό όρους και προϋποθέσεις.

Σε ότι αφορά τις ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ, η κτηνοτροφία αποτελεί μία παραδοσιακή δραστηριότητα του πρωτογενούς τομέα, που συνάδει με τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής. Η ανάπτυξη ζωνών με μεικτά γεωργοκτηνοτροφικά συστήματα με καλλιέργειες από κοινού με κτηνοτροφική δραστηριότητα οδηγούν στην ύπαρξη γαιών με πολυποίκιλο μωσαϊκό καλλιεργητικών πρακτικών ήπιας έντασης και πολύτιμων χαρακτηριστικών του τοπίου, που στηρίζουν την υψηλή βιοποικιλότητα των ειδών (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2018).

Μέχρι την ολοκλήρωση και έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης Βόσκησης, η δραστηριότητα ασκείται στα σημερινά επίπεδα βοσκοφόρτωσης (εκτός των αμμοθινών όπου η βόσκηση απαγορεύεται), ώστε να διατηρηθεί η υφιστάμενη ισορροπία και να αποφευχθεί η διατάραξη της δραστηριότητας χωρίς την ύπαρξη επαρκών στοιχείων. Κατά τη μεταβατική αυτή περίοδο, δύναται να θεσπιστούν προσωρινοί χωρικοί ή χρονικοί περιορισμοί, είτε για την άρση πιέσεων σε συγκεκριμένα είδη και τύπους οικοτόπων είτε για την ενίσχυση της αντιπροσωπευτικότητας ορισμένων τύπων οικοτόπων. Οι περιορισμοί αυτοί θα εγκρίνονται από τη Μονάδα Διαχείρισης, κατόπιν τεκμηρίωσης μέσω των αποτελεσμάτων του προγράμματος παρακολούθησης ή σχετικών δράσεων του Σχεδίου Διαχείρισης, εξασφαλίζοντας έτσι προσαρμοστική και τεκμηριωμένη διαχείριση της βόσκησης.

24.11. Θήρα

Οι Οδηγίες 79/409/ΕΚ και 92/43/ΕΟΚ αναγνωρίζουν το δικαίωμα άσκησης δραστηριοτήτων εκμετάλλευσης (περιλαμβανομένου του κυνηγιού) της άγριας ζωής από τον άνθρωπο, εφόσον η εκμετάλλευση είναι συμβατή με τη με τη διατήρηση σε ικανοποιητικό επίπεδο των πληθυσμών των ειδών, καθώς και ότι δεν υποβαθμίζει και δεν επηρεάζει τη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων. Εφόσον κρίνεται ότι η άσκηση της δραστηριότητας μπορεί να επιφέρει δυσμενείς επιπτώσεις στην κατάσταση διατήρησης, τότε δύναται να τεθούν αυστηροί κανόνες και περιορισμοί (χωρικές απαγορεύσεις ή ρυθμίσεις). Η άσκηση της θήρας θα πρέπει να πραγματοποιείται στα πλαίσια ενός ρυθμιστικού πλαισίου που να εξασφαλίζει την αειφορία και τη συμβατότητα με τους διαχειριστικούς στόχους της προστατευόμενης περιοχής.

Δυνητικές αρνητικές επιπτώσεις από τη νόμιμη άσκηση θήρας είναι η μείωση των πληθυσμών των θηρεύσιμων ειδών με κατ' επέκταση επιπτώσεις στο οικοσύστημα, η όχληση μη θηρεύσιμων και πολύ σημαντικών ειδών, καταστροφή και ρύπανση οικοτόπων. Επιπρόσθετα, το κυνήγι αποτελεί ένα διαχειριστικό μέσο για τον έλεγχο της άγριας πανίδας και ως εκ τούτου μπορεί να

χρησιμοποιηθεί για τον έλεγχο του πληθυσμού ειδών που επιδρούν δυσμενώς σε πολύ σημαντικά είδη χλωρίδας, πανίδας και στους οικοτόπους. Επίσης, η διεθνής πρακτική έχει δείξει ότι η παρουσία των παραδοσιακών χρηστών, όπως είναι οι κυνηγοί, σε προστατευόμενες περιοχές είναι δυνατό να περιορίσει τη λαθροθηρία αλλά και άλλες παράνομες ενέργειες όπως οι εκχερσώσεις και η λαθροϋλοτομία.

Διάφορες πρωτοβουλίες της Ε.Ε. σε συνεργασία με τις Κυνηγετικές Οργανώσεις της Ευρώπης, έχουν αναληφθεί για την προώθηση του αειφόρου κυνηγίου ως μέσο για την προστασία της βιοποικιλότητας και τη διατήρηση της φύσης. Επισημαίνεται ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ξεκίνησε το 2001 την Πρωτοβουλία Αειφορικού Κυνηγιού (Sustainable Hunting Initiative)[106], που στοχεύει στην προώθηση του διαλόγου και της συνεργασίας μεταξύ περιβαλλοντικών και κυνηγετικών οργανώσεων, ώστε να επιτευχθεί και να ενισχυθεί το αειφορικό κυνήγι. Στα πλαίσια αυτής της πρωτοβουλίας μεταξύ άλλων: α) έχει εκδοθεί ένας Ευρωπαϊκός Οδηγός Αειφορικού Κυνηγιού με βάση την Οδηγία 79/409/ΕΚ (European Commission 2008), β) υιοθετήθηκε μία Συμφωνία της Ε.Ε. για το Αειφορικό Κυνήγι, που υπογράφτηκε το 2004 από την BirdLife International και την FACE (Ομοσπονδία Συλλόγων Κυνηγιού και Διατήρησης στην Ε.Ε. – Federation of Associations for Hunting and Conservation of the EU), που θέτει τους άξονες για τη συνεργασία μεταξύ των κυνηγών, των περιβαλλοντικών ομάδων και λοιπών ενδιαφερόμενων μερών, ώστε να εξασφαλιστεί η κατάλληλη διαχείριση στο κυνήγι πουλιών, γ) Την έκδοση Διαχειριστικών Σχεδίων της Ε.Ε. για θηρεύσιμα είδη πουλιών που θεωρείται ότι βρίσκονται σε δυσμενή κατάσταση διατήρησης (unfavourable conservation status). Επίσης έχουν εκδοθεί και σχετικές κατευθυντήριες Οδηγίες όπως το Έγγραφο κατευθύνσεων για τη θήρα βάσει της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί της διατηρήσεως των αγρίων πτηνών (European Commission, 2008) και το Sustainable Hunting and NATURA 2000 (European Commission, 2013).

Η αειφορική άσκηση του κυνηγιού, δίνει τη δυνατότητα να πραγματοποιείται εκμετάλλευση των θηραμάτων με τέτοιο τρόπο που δε θα υπάρξει μακροπρόθεσμη μείωση της βιοποικιλότητας ή δεν θα παρεμποδίσει την αποκατάστασή της. Η αειφορική διαχείριση και εκμετάλλευση της άγριας ζωής, που ασκείται συμβατά με τους στόχους διατήρησης της περιοχής, μπορεί να αποτελέσει κίνητρο για τη διατήρηση οικοτόπων και ειδών και να συμβάλει στην ενεργό συμμετοχή των κυνηγών στη διαχείριση της προστατευόμενης περιοχής. Υπάρχουν αρκετά παραδείγματα επιτυχημένες θηραματοπονικής διαχείρισης με συμμετοχή κυνηγών σε περιοχές Natura, όπως: α) η διαχείριση αγριόκουρκου (*Tetrao urogallus*) στον Μέλανα Δρυμό της Γερμανίας, όπου οι κυνηγοί συμμετείχαν στην εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης β) η αποκατάσταση τυρφώνων στο οροπέδιο Saint-Hubert στην περιοχή των Αρδεννών (νότιο Βέλγιο), όπου η τοπική Κυνηγετική Ομοσπονδία κατέθεσε πρόγραμμα LIFE για να αναστρέψει τη μείωση των υγροτόπων και το υλοποίησε σε συνεργασία με όλους τους χρήστες της περιοχής.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω και λαμβάνοντας υπόψη την κατάσταση διατήρησης των ειδών και οικοτόπων, η δραστηριότητα της θήρας κρίνεται ως συμβατή με τους διαχειριστικούς στόχους της περιοχής αρκεί να ασκείται νόμιμα και να υπόκειται σε χρονικούς και χωρικούς περιορισμούς. Οι αποφάσεις των αρμοδίων δασικών αρχών σχετικά με την άσκηση της θήρας, καθορίζουν

[106] https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/hunting/index_en.htm

περιορισμούς, προσδιορίζουν τα θηραματικά είδη, και θέτουν τις προϋποθέσεις για την άσκηση της δραστηριότητας. Όπως προτείνεται, περαιτέρω ρυθμίσεις και περιορισμοί δύναται να τεθούν κατόπιν ειδικής μελέτης που θα αφορά στη διαχείριση της άγριας πανίδας και θα τεκμηριώνει την αναγκαιότητα των περιορισμών και ρυθμίσεων. Ιδιαίτερη μέριμνα θα πρέπει να ληφθεί για τη φύλαξη της περιοχής και την αποτροπή παράνομων ενεργειών θήρευσης ειδών, ειδικά στην περιοχή του υγροτόπου και τα είδη ορνιθοπανίδας. Προς την κατεύθυνση της άρσης τυχόν παράνομων ενεργειών συνεισφέρουν και οι προτεινόμενες δράσεις ευαισθητοποίησης /ενημέρωσης του διαχειριστικού σχεδίου.

Στις ΖΠΦ-01 έως ΖΠΦ-03 (παραλίες) και ΖΠΦ-04 (αρχαιολογικός χώρος και παραλία) η θήρα δεν επιτρέπεται. Η άσκηση θήρας σε αυτές τις περιοχές θα είχε σημαντικές επιπτώσεις τόσο στα ευαίσθητα οικοσυστήματα, όσο και στην ασφάλεια των επισκεπτών της περιοχής, στην οποία προωθείται η άσκηση εναλλακτικού τουρισμού και ήπιας αναψυχής.

Αναφορικά με τις οικονομικές επιπτώσεις των ρυθμιστικών διατάξεων στη τοπική κοινωνία, αναμένεται να είναι μηδενική. Η έκταση εφαρμογής απαγόρευσης της θήρας αντιστοιχεί σε ελάχιστη έκταση, ενώ στην συντριπτική πλειοψηφία της περιοχής η θήρα επιτρέπεται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Ουσιαστικά η έκταση εφαρμογής της απαγόρευσης είναι ακόμα μικρότερη καθώς υπάρχει ο αρχαιολογικός χώρος του οποίου δεν επιτρέπεται η θήρα.

24.13. Εγγειοβελτιωτικά έργα αγροτικής ανάπτυξης

Στην προστατευόμενη περιοχή καταγράφονται εκτεταμένες δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα κυρίως γεωργικές, οι οποίες καταλαμβάνουν το συντριπτικά μεγαλύτερο τμήμα της περιοχής. Η αύξηση των καλλιεργούμενων εκτάσεων και κατ' επέκταση των αναγκών σε αρδεύσεις στο σύνολο της λεκάνης απορροής του π. Ευρώτα έχει οδηγήσει σε εντατικοποιημένες απολήψεις τόσο των επιφανειακών, όσο και των υπόγειων υδροφορέων, οι οποίες, σε συνδυασμό με τις κλιματικές συνθήκες, έχουν επιφέρει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στο υδατικό δυναμικό της λεκάνης. Απολήψεις επιφανειακού νερού καταγράφονται από τις πηγές, την κύρια κοίτη του Ευρώτα, και των παραπόταμών του, με αντλιοστάσια και παροδικά μικρά χωμάτινα αναχώματα ή ανασχετικά φράγματα για επιφανειακή απόληψη νερού, οι οποίες είναι διάσπαρτες σε όλο το μήκος του υδρογραφικού δικτύου και ταυτόχρονα, πολυάριθμες γεωτρήσεις έχουν οδηγήσει στη ταπείνωση του υδροφόρου ορίζοντα και κατά συνέπεια συμβάλλουν στην αύξηση της ξήρανσης του επιφανειακού υδρογραφικού δικτύου (Καλογιάννη *et al.*, 2020).

Τα εγγειοβελτιωτικά έργα έχουν σκοπό την εξασφάλιση και εξοικονόμηση νερού για την κάλυψη των αρδευτικών αναγκών των καλλιεργειών, την ορθολογική και βέλτιστη διαχείριση των εδαφοϋδατικών πόρων, τη μέριμνα για την ποιότητα των αρδευτικών νερών και την προστασία του εδάφους. Η εφαρμογή τους θα πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τις αρχές της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ για την επίτευξη της καλής οικολογικής κατάστασης των υδάτων και τη διασφάλιση της βιώσιμης χρήσης των υδατικών πόρων.

Με σκοπό την εξυπηρέτηση και διευκόλυνση άσκησης των δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα με ταυτόχρονα ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων, επιτρέπονται τα έργα που απαιτούνται για τον καθαρισμό, βελτίωση, αποκατάσταση, συντήρηση και εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων εγγειοβελτιωτικών έργων.

Νέα εγγειοβελτιωτικά έργα επιτρέπονται στις ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ εφόσον τεκμηριώνεται η σκοπιμότητά τους και διασφαλίζεται η ακεραιότητα των προστατευτέων αντικειμένων και η ποσότητα και ποιότητα του υδατικού ισοζυγίου της περιοχής. Ειδικά θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και να διασφαλίζεται ότι δεν θα υπάρξουν μεταβολές των περιβαλλοντικών παραμέτρων και δε θα επηρεαστεί αρνητικά η υδρολογία της λίμνης Βιβαρίου και των υγροτοπικών εν γένει ενδιαιτημάτων της περιοχής (ΖΠΦ).

Νέα εγγειοβελτιωτικά έργα επιτρέπονται στις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών (ΖΔΟΕ) και στις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων (ΖΒΔΦΠ), εφόσον τεκμηριώνεται η σκοπιμότητά τους και διασφαλίζεται η ακεραιότητα των προστατευτέων αντικειμένων και η διατήρηση της ποσότητας και ποιότητας των υδάτων της περιοχής. Ειδικότερα, κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι δεν θα υπάρξουν μεταβολές των περιβαλλοντικών παραμέτρων και δεν θα επηρεαστεί αρνητικά η υδρολογία της λίμνης Βιβαρίου και των υγροτοπικών εν γένει ενδιαιτημάτων της περιοχής (ΖΠΦ).

Οι προβλεπόμενοι όροι και περιορισμοί διασφαλίζουν ότι η άσκηση των σχετικών δραστηριοτήτων θα είναι συμβατή με τους στόχους διατήρησης του προστατευτέου αντικειμένου, προωθώντας ταυτόχρονα τη βιώσιμη διαχείριση των υδάτων, την αποκατάσταση και προστασία των παρόχθιων και υγροτοπικών οικοσυστημάτων, και τη συνέχιση των παραδοσιακών αγροτικών πρακτικών της περιοχής.

25. Εξορυκτικές δραστηριότητες (Ορυχεία Λατομεία Μεταλλεία, Αμμοληψία, Ζώνες αναζήτησης, έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων).

Η εξορυκτική δραστηριότητα από τη φύση της έχει επιπτώσεις στο περιβάλλον και στα οικοσυστήματα, συχνά σημαντικές.

Σε ότι αφορά το χερσαίο περιβάλλον: Επισημαίνεται ότι στην περιοχή, η οποία περιλαμβάνει κυρίως πεδινές και παράκτιες περιοχές, δεν καταγράφονται κοιτάσματα ορυκτών πόρων, ούτε λατομεία αδρανών υλικών. Εν γένει η περιοχή, στο μεγαλύτερο μέρος της, δεν φέρει τα χαρακτηριστικά και τη φυσιογνωμία για την αξιοποίηση ορυκτών πόρων, ούτε η οικονομία της στηρίζεται στον κλάδο της εξόρυξης.

Οι επιπτώσεις, που αφορούν όλες τις φάσεις του έργου (από την αρχική εξερεύνηση, τη λειτουργία και την αποκατάσταση) δύναται να αφορούν όχι μόνο την έκταση της εξόρυξης αλλά και τις συναφείς εγκαταστάσεις αυτής (π.χ. οδούς προσπέλασης, αποθεσιοθάλαμους, δεξαμενές και λεκάνες συγκράτησης υπολειμμάτων κ.λπ.). Σύμφωνα με το έγγραφο κατευθύνσεων «Εξόρυξη ορυκτών πλην των ενεργειακών και το Natura2000» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Ευρωπαϊκή Ένωση, 2019) οι πιθανές επιπτώσεις των εξορύξεων στα είδη και τους τύπους οικοτόπων Κοινοτικού ενδιαφέροντος περιλαμβάνουν:

α) απώλεια και υποβάθμιση των οικοτόπων μέσω της εκχέρσωσης και της απομάκρυνσης των επιφανειακών στοιχείων κατά την εξόρυξη ορυκτών ή την κατασκευή συνοδών υποδομών, όπως οι οδοί προσπέλασης, οι χώροι απόρριψης και οι λίμνες συγκράτησης υπολειμμάτων. Μέσω αυτών των διαδικασιών, οι υφιστάμενοι τύποι οικοτόπων μπορεί να τροποποιηθούν, να καταστραφούν, να κατακερματιστούν ή να μετακινηθούν τοπικά,

β) παρενόχληση και εκτόπιση ειδών πανίδας και χλωρίδα λόγω όχλησης. Η επίπτωση αυτή μπορεί να είναι προσωρινή ή μόνιμη, άμεση ή έμμεση, στην περιοχή του έργου ή και εκτός αυτής και μπορεί να προκληθεί σε διαφορετικές χρονικές στιγμές κατά τη διάρκεια του έργου. Τα είδη πανίδας (συμπεριλαμβανομένης της ορνιθοπανίδας) μπορούν να ενοχληθούν από σειρά παραγόντων όπως ο θόρυβος, η σκόνη, ρύπανση, η ανθρώπινη παρουσία, οι τακτικές μετακινήσεις (π.χ. μεταφορά προϊόντων), κ.λπ. Αυτό μπορεί να επηρεάσει την ικανότητα των ειδών για αναπαραγωγή, διατροφή, ανάπαυση ή διασπορά και μετανάστευση

γ) αλλαγή των υδρολογικών/υδρογεωλογικών συνθηκών. Σε περίπτωση που απαιτείται αποστράγγιση του μεταλλεύματος ή της θέσης εξόρυξης, οι εξορυκτικές δραστηριότητες μπορούν ενδεχομένως να τροποποιήσουν τις υδρολογικές συνθήκες των περιοχών εξόρυξης και των παρακείμενων περιοχών, με επακόλουθες αλλαγές στο αποστραγγιστικό δίκτυο οι οποίες προκαλούνται από την προσωρινή ανισορροπία της επιφανειακής απορροής, διήθησης κ.τ.λ. Σε τέτοιες περιπτώσεις, αυτό θα μπορούσε να έχει επιπτώσεις σε κοντινές ή μακρινές πηγές και υγροτόπους, όσον αφορά στην ποσότητα και την ποιότητα των νερών,

δ) αλλαγές στην ποιότητα των νερών: ορισμένες εξορυκτικές και παραγωγικές διαδικασίες μπορούν να προκαλέσουν ρύπανση, καθώς και άλλες αλλαγές στην ποιότητα των υδάτων, οι οποίες θα μπορούσαν να επηρεάσουν είτε άμεσα τους υδάτινους οικοτόπους και τα είδη της περιοχής ή/και έμμεσα άλλες περιοχές που είναι ευάλωτες σε τέτοιου είδους αλλαγές.

26.12. Γραμμικές υποδομές μεταφορών

26.12.1. Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων) (δυνατότητα εξειδίκευσης βάσει της οικείας νομοθεσίας)

Για τις χερσαίες ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ: Το οδικό δίκτυο συνιστά βασικό δείκτη βιοτικού επιπέδου των πολιτών, καθώς εξασφαλίζει απρόσκοπτη πρόσβαση σε οικισμούς και πόλεις, δομές υπηρεσιών πρόνοιας, διοίκησης, εκπαίδευσης και υγείας, τουριστικούς προορισμούς, παραλίες και λοιπά στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος, πολιτιστικά ή θρησκευτικά μνημεία κλπ. Στην περιοχή η ύπαρξη επαρκούς οδικού δικτύου εξυπηρετεί κυρίως την άσκηση των δραστηριοτήτων του πρωτογενούς τομέα, αλλά και του τουρισμού. Εντούτοις, η πυκνότητα του δικτύου οφείλει να μη ξεπερνά τη φέρουσα ικανότητα των οικοσυστημάτων και του τοπίου προκαλώντας σοβαρές αλλοιώσεις στο τοπίο, διάσπαση και κατακερματισμό των τύπων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων των ειδών και υποβάθμιση των παρεχόμενων οικοσυστημικών υπηρεσιών. Στην Ενότητα 2.3.1.5 όπου μελετάται η πυκνότητα του οδικού δικτύου, καταδεικνύεται ότι στην περιοχή υπάρχει ήδη μεγάλη πίεση από το υφιστάμενο οδικό δίκτυο (όλων των κατηγοριών), ως συνέπεια κυρίως της εκτεταμένης αγροτικής εκμετάλλευσης της περιοχής. Ο αλόγιστος περαιτέρω κατακερματισμός των οικοσυστημάτων κυρίως στις ζώνες που γειτνιάζουν ή περιλαμβάνονται με τις παράκτιες

αμμοθινικές και υγροτοπικές εκτάσεις ανατολικά και δυτικά του Ευρώτα, δύναται να επιφέρει αρνητικές επιπτώσεις στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων και δεν συνάδει με τους διαχειριστικούς στόχους της περιοχής. Κάθε εργασία χάραξης, συντήρησης και βελτίωσης του οδικού δικτύου θα πρέπει να γίνεται κατόπιν έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, διασφαλίζοντας τη μέγιστη προστασία της περιοχής και του προστατευτέου αντικειμένου.

Για τις ΖΠΦ: Οι παραλίες αποτελούν κοινόχρηστα αγαθά και οι πολίτες έχουν το δικαίωμα της ακώλυτης πρόσβασης προς αυτές και της ανεμπόδιστης χρήσης τους. Επιπλέον αποτελούν τον κύριο πόλο έλξης των τουριστών καθιστώντας αναγκαία την εκμετάλλευσή τους για αναψυχή. Εντούτοις, πρέπει να διασφαλιστεί η προστασία των ευαίσθητων οικοσυστημάτων και των πολύ σημαντικών τύπων οικοτόπων και ειδών που απαντώνται στις ζώνες αυτές, μεταξύ αυτών και προτεραιότητας, αλλά και η ακεραιότητα του τοπίου. Το οδικό δίκτυο κρίνεται ως επαρκές στις περιοχές αυτές και διάνοιξη νέου θα δημιουργούσε κατακερματισμό πολύ ευαίσθητων οικοσυστημάτων και θα επιδρούσε αρνητικά στη διατήρηση των ειδών και τύπων οικοτόπων.

Σε ότι αφορά τους κύριους τουριστικούς πόλους έλξης της περιοχής (παραλίες Μαυροβουνίου, Βαθύ, Σελινίτσας, Βαλτακι και Γλυφάδας) η χρήση του υφιστάμενου παράκτιου οδικού δικτύου στις όμορες ΖΒΔΦΠ ικανοποιεί επαρκώς την πρόσβαση στις παραλίες. Σε ότι αφορά την παραλία του Ευρώτα όπου καταγράφεται λιγότερο έντονη τουριστική δραστηριότητα (περιορίζεται κατά θέσεις), εκτιμάται επίσης ότι το υφιστάμενο δίκτυο των παρακείμενων ΖΒΔΦΠ και ΖΔΟΕ δύναται να ικανοποιήσει τις όποιες ανάγκες. Ειδικά στην παράκτια περιοχή του Ευρώτα το ενδεχόμενο δημιουργίας ενός παράκτιου δρόμου θα είχε σοβαρές επιπτώσεις στα οικοσυστήματα της περιοχής, τόσο τα αμμοθινικά, όσο και τα υγροτοπικά. Όπως αναλύεται και στην Ενότητα 2.3.1.6, λόγω των έντονων ανθρωπογενών δραστηριοτήτων, πιέσεων και παρεμβάσεων στην περιοχή οι περισσότεροι τύποι οικοτόπων έχουν μειωθεί σημαντικά ή είναι έντονα κατακερματισμένοι με αποτέλεσμα να απειλούνται με περαιτέρω συρρίκνωση της εξάπλωσής τους.

Τέλος, δύναται να τίθενται όροι και περιορισμοί στην κίνηση των οχημάτων όταν είναι απαραίτητοι ώστε να διασφαλίζεται η ακεραιότητα των ευαίσθητων οικοσυστημάτων και των προστατευόμενων ειδών της περιοχής. Εκτός από τους επισκέπτες της περιοχής οι υφιστάμενοι οδοί χρησιμοποιούνται και για την εξυπηρέτηση των δραστηριοτήτων (π.χ. αγροτικές καλλιέργειες).

26.12.4. Ποδηλατόδρομοι

26.12.6. Μονοπάτια (πεζών)

Τα μονοπάτια και οι ποδηλατοδρόμοι αποτελούν υποδομές που υποστηρίζουν τις θεματικές και περιηγητικές διαδρομές, οι οποίες αποτελούν τάση ανάπτυξης και προώθησης του εναλλακτικού τουρισμού τόσο στην Ελλάδα, όσο και διεθνώς. Τα μονοπάτια χρησιμοποιούνται για πεζοπορία και αναψυχή, καθώς και για πρόσβαση, χωρίς μηχανοκίνητα μέσα, σε σημεία ενδιαφέροντος φυσικού, ιστορικού ή πολιτιστικού περιβάλλοντος. Ταυτόχρονα, συμβάλλουν στην ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού (οικοτουρισμός, αγροτουρισμός κ.λπ.), στην προβολή της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και στην ευαισθητοποίηση των επισκεπτών σε θέματα προστασίας.

Τα μονοπάτια και οι ποδηλατόδρομοι αποτελούν υποδομές που εξυπηρετούν την επισκεψιμότητα της περιοχής αλλά και την άσκηση δραστηριοτήτων ερμηνείας και ανάδειξης του περιβάλλοντος, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού που συνάδουν με την οικολογική αξία των περιοχών και την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης. Ως εκ τούτου δύναται να επιτρέπεται η χρήση υφιστάμενων υποδομών ή η διαμόρφωση νέων, εφόσον διατηρείται η ακεραιότητα της περιοχής, μετά από σχετική μελέτη και προδιαγραφές που διασφαλίζουν τόσο την ασφάλεια των πολιτών κατά τη χρήση τους όσο και τη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου.

Η ύπαρξη τέτοιων υποδομών εκτιμάται ότι θα ενισχύσει την προστασία της περιοχής, μέσω: α) της ανάπτυξης ενός ολοκληρωμένου σχεδίου κίνησης επισκεπτών με αποφυγή μηχανοκίνητων οχημάτων, β) της συμβολής στην ανάπτυξη της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης των επισκεπτών και γ) της συνέργειας αυτών των χρήσεων με άλλες δράσεις και υποδομές περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης δ) της ανάδειξης των εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Η διαφοροποίηση και οι περιορισμοί στα αμμοθινικά οικοσυστήματα στοχεύουν στην προστασία των παραλιών ωοτοκίας της *Caretta caretta*. Η ανεξέλεγκτη κίνηση επισκεπτών προκαλεί συμπίεση και διάβρωση των θινών, ενώ οι ξύλινοι διάδρομοι σε επιλεγμένες θέσεις διασφαλίζουν ελεγχόμενη πρόσβαση, χωρίς επιπτώσεις σε θέσεις φωλεοποίησης.

(28) Σταθμοί μεταφόρτωσης απορριμμάτων.

Οι Σταθμοί Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (ΣΜΑ) είναι εγκαταστάσεις όπου λαμβάνει χώρα η μεταφόρτωση των στερεών αποβλήτων από το μέσο συλλογής σε άλλο μέσο μεταφοράς με ταυτόχρονη μείωση του όγκου τους, μέσω κινητής ή μόνιμης εγκατάστασης. Στους ΣΜΑ τα απορρίμματα μεταφορτώνονται σε ειδικά οχήματα κατάλληλα για κίνηση σε μεγάλες αποστάσεις. Στη συνέχεια, τα οχήματα από τον ΣΜΑ μεταφέρουν τα απορρίμματα σε μονάδα/ες επεξεργασίας ή/και τελικής διάθεσης, έχοντας πολλαπλάσιο ωφέλιμο φορτίο από εκείνο των απορριμματοφόρων.

Στα προγραμματιζόμενα έργα στην περιοχή σε ότι αφορά τη διαχείριση των αποβλήτων περιλαμβάνεται το έργο «ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ ΜΕ ΣΔΙΤ». Για το εν λόγω έργο έχουν εγκριθεί οι περιβαλλοντικοί όροι με την υπ' αριθ. 173714/09.07.2014 Απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (ΑΔΑ: ΩΙΛΔΟ-7ΗΤ) όπως αυτή τροποποιήθηκε και ισχύει δυνάμει της υπ' αριθ. πρωτ. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/θυ/4261/19.07.2019 (ΑΔΑ:66ΑΧ4653Π8-0ΛΓ) απόφασης Γενικής Δ/νσης Περιβαλλοντικής Πολιτικής Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Παρότι εντός περιοχής μελέτης (ΖΒΔΦΠ-12) ο σχεδιασμός δεν περιλαμβάνει τη δημιουργία ΣΜΑ, αλλά ΧΥΤΥ και ΜΕΑ, κρίνεται σκόπιμο η χρήση να επιτρέπεται για κάλυψη δυνητικών αναγκών στο μέλλον.

(34) Εγκαταστάσεις Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) και Εγκαταστάσεις ΑΠΕ με αποθήκευση

Η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από μικρές αυτόνομες ανεμογεννήτριες (μη συνδεδεμένες με το δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρισμού) και φωτοβολταϊκά για ατομική χρήση, μπορεί να συνεισφέρει στη μείωση των εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα, συμβάλλοντας στις δράσεις κατά της κλιματικής αλλαγής. Αποτελούν ιδανική λύση για κατοικίες απομακρυσμένες από το δίκτυο διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και για απομακρυσμένα αγροκτήματα ή ποιμνιοστάσια. Οι μικρές αυτόνομες ανεμογεννήτριες χρησιμοποιούνται για να παράγουν ηλεκτρική ενέργεια μόνες τους ή σε συνδυασμό με κάποιο φωτοβολταϊκό σύστημα ή ακόμα και συμβατική ηλεκτρογεννήτρια, με αποθήκευση της ενέργειας σε σύστημα μπαταριών μέσω του οποίου γίνεται η τροφοδοσία κτιρίων και εγκαταστάσεων. Η χρήση τους συγκεντρώνει τα εξής πλεονεκτήματα: α) αξιόπιστη λειτουργία και μεγάλη διάρκεια ζωής, αποφυγή χρήσης ορυκτών καυσίμων για την παραγωγή ηλεκτρισμού, γ) φιλικές στο περιβάλλον, δεν προκαλούν ρύπανση και συμβάλλουν στη μείωση των αερίων εκπομπών του θερμοκηπίου, γ) μπορούν να εξυπηρετήσουν απομονωμένες περιοχές και κατοικίες χωρίς να απαιτείται σύνδεση στο δίκτυο, δ) δεν επηρεάζουν και δεν αλλοιώνουν τις υφιστάμενες χρήσεις γης και δραστηριότητες.

Σε ότι αφορά την εγκατάσταση αιολικών πάρκων: Η περιοχή δεν περιλαμβάνεται στις Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας (Π.Α.Π.), ενώ λόγω της φυσιογνωμίας της (πεδινή και παράκτια κυρίως περιοχή) δεν υπάρχουν περιοχές που να εμφανίζουν αξιόλογο αιολικό δυναμικό που θα μπορούσε εν δυνάμει να προσελκύσει ενδιαφέρον για σχετική επένδυση.

Σε ότι αφορά τις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών που αναπτύσσονται ανατολικά και δυτικά της κοίτης του ποταμού Ευρώτα, απαρτίζονται κυρίως από αγροτικές και υγροτοπικές εκτάσεις. Αλλοίωση των υφιστάμενων χρήσεων του πρωτογενή τομέα και του χαρακτήρα τις περιοχής ή μεταβολή μιας υγροτοπικής έκτασης, θα επιφέρει επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα και στη διατήρηση των ειδών της περιοχής, κυρίως αυτών που εξαρτώνται από τα υγροτοπικά και αγροτικά ενδιαιτήματα που απαντώνται στη ζώνη αυτή (π.χ. ορνιθοπανίδα, νεροχελώνες). Για το λόγο αυτό προτείνεται η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών πάρκων να μην επιτρέπεται στις ΖΔΟΕ-04, ΖΔΟΕ-05, ΖΔΟΕ-06, ΖΔΟΕ-08. Στις υπόλοιπες ΖΔΟΕ και στις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων, εφόσον τηρούνται οι προϋποθέσεις και προσδιοριστούν με ακρίβεια οι ζώνες αποκλεισμού και οι αποστάσεις από τις ζώνες αυτές, δύναται να εγκαθίστανται φωτοβολταϊκές εγκαταστάσεις, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

(48.2) Α) Οι κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, μετά των παραρτημάτων αυτών (υπέργειων και υπόγειων)

Η δυνατότητα διατήρησης, λειτουργίας και, κατά περίπτωση, συντήρησης ή βελτίωσης των υφιστάμενων δικτύων υποδομών και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας θεωρείται αναγκαία για την ομαλή λειτουργία των υφιστάμενων δραστηριοτήτων, την εξυπηρέτηση των τοπικών πληθυσμών και τη διατήρηση βασικών υπηρεσιών (ηλεκτρική ενέργεια, τηλεπικοινωνίες, ύδρευση, αποχέτευση κ.λπ.). Στις περισσότερες περιοχές της ΕΖΔ λαμβάνουν χώρα έντονες ανθρωπογενείς δραστηριότητες, συνεπώς δεν μπορεί να αποκλειστεί η ύπαρξη τεκμηριωμένης ανάγκης για έργα δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας,

συμπεριλαμβανομένων κατασκευών που αφορούν τη διέλευση χερσαίων αγωγών, καθώς και υπόγειων καλωδίων μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, τηλεπικοινωνιών και φυσικού αερίου. Η δυνατότητα αυτή εξυπηρετεί βασικές ανάγκες των τοπικών κοινωνιών, υπό την προϋπόθεση ότι τα έργα εκτελούνται με τις κατάλληλες τεχνικές προδιαγραφές και περιβαλλοντικές δικλίδες, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Για τον λόγο αυτό, η χρήση επιτρέπεται με τους απαραίτητους περιορισμούς και τις δέουσες προϋποθέσεις, ανά περίπτωση.

Η εγκατάσταση νέων δικτύων στις ΖΠΦ και ΖΔΟΕ θα πρέπει να αποφεύγεται και να εξετάζεται μόνο όταν κρίνεται απολύτως αναγκαία και σκόπιμη, με τις ελάχιστες δυνατές επιπτώσεις στο προστατευτέο αντικείμενο. Οι εργασίες συντήρησης, βελτίωσης, αποκατάστασης και εκσυγχρονισμού υφιστάμενων δικτύων θεωρούνται επιτρεπτές, υπό τον όρο ότι διασφαλίζεται η ακεραιότητα των τύπων οικοτόπων και των ειδών. Η σημειακή διέλευση αγωγών και καλωδίων από τις παραλίες επιτρέπεται μόνο κατ' εξαίρεση και υπό αυστηρούς όρους. Οι παρεμβάσεις αυτές πρέπει να είναι κάθετες στην παραλία, να τεκμηριώνονται ως απολύτως αναγκαίες και να υλοποιούνται σύμφωνα με εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους, με πλήρη αποκατάσταση των εδαφικών σχηματισμών και των παραλιών και ειδική μέριμνα για την προστασία των θέσεων φωλεοποίησης της *Caretta caretta* και των αμμοθινικών οικοσυστημάτων. Στις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών και στις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων, δύναται να επιτραπεί η επέκταση ή εγκατάσταση νέων δικτύων, εφόσον αυτό κρίνεται απαραίτητο και πληρούνται όλες οι απαιτήσεις περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός

Η περιοχή στα παράκτια τμήματα και κυρίως στις παραλίες Τρίνησα, Κυανή Ακτή Έλους, Μαυροβουνίου, Βαθύ, Σελινίτσα και Γλυφάδας αποτελεί πόλο έλξης και δέχεται μεγάλο αριθμό επισκεπτών που αλληλοεπιδρά με τη φύση και τα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος. Ήδη έχουν αναπτυχθεί δραστηριότητες αναψυχής και εναλλακτικού τουρισμού, στον χερσαίο και θαλάσσιο χώρο, κυρίως στις παραλίες Μαυροβουνίου, Βαθύ και Σελινίτσα. Σε ότι αφορά το υπόλοιπο τμήμα του ποταμού και της πεδιάδας του Ευρώτα, όπου δεν υπάρχει τουριστική ανάπτυξη αλλά κυρίως δραστηριότητες του πρωτογενή τομέα, η περιοχή διαθέτει σημαντικά στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, καθώς και πολιτιστικά στοιχεία (π.χ. παλιά γέφυρα στη Σκάλα Ευρώτα, Ι. Ναός (Παλιομονάστηρο) της Ι. Μονής Κλεισούρας) τα οποία θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν για την ανάπτυξη ήπιων εναλλακτικών μορφών τουρισμού (οικοτουρισμού, αγροτουρισμού, περιηγητικού και περιπατητικού τουρισμού, πολιτιστικού - θρησκευτικού τουρισμού, θαλάσσιου τουρισμού, τουρισμού άγριας ζωής). Οι μορφές αυτές τουρισμού αποτελούν μία βιώσιμη αναπτυξιακή δυνατότητα της περιοχής. Σε κάθε περίπτωση η βιώσιμη διαχείριση της περιοχής προϋποθέτει την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού με τρόπο που να διασφαλίζεται η ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων στη φύση και να προστατεύεται το περιβάλλον. Για το λόγο αυτό οι προτεινόμενες ρυθμίσεις και το κανονιστικό πλαίσιο που προτείνεται τόσο για τις παράκτιες περιοχές, όσο και για την ευρύτερη περιοχή εν γένει, εκτιμάται ότι θα ρυθμίσουν τη χρήση και θα περιορίσουν τις τυχόν επιπτώσεις.

Σε ότι αφορά την απλή χρήση και την παραχώρηση απλής χρήσης του αιγιαλού και της παραλίας για την εξυπηρέτηση των λουόμενων και την αναψυχή, προτείνεται να επιτρέπεται υπό αυστηρούς όρους και σε καθορισμένες θέσεις, λαμβάνοντας υπόψη τη διατήρηση των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων (2110, 2120, 2190), των ενδιαιτημάτων που αποτελούν θέσεις αναπαραγωγής της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*, αλλά και την προστασία του τοπίου. Η οριζόντια απαγόρευση εκτιμάται ότι δε θα οδηγήσει σε αποδοχή από την τοπική κοινότητα και τους επισκέπτες. Ως εκ τούτου η παραχώρηση χρήσης του αιγιαλού και της παραλίας με αυστηρούς όρους και σε συγκεκριμένες θέσεις, σε συνδυασμό με τις δράσεις ευαισθητοποίησης / ενημέρωσης, εκτιμάται ότι θα οδηγήσει στο επιθυμητό αποτέλεσμα σε ότι αφορά τη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου, ενώ η δυνατότητα ανάκλησης παραχωρήσεων εφόσον λειτουργούν παράνομα ή επιφέρουν επιπτώσεις στη διατήρηση τύπων οικοτόπων και ειδών, θα διασφαλίσει την ακεραιότητα της περιοχής.

Κατασκευές και έργα σε χώρους κοινής χρήσης (όπως παραλίες, χώροι αναψυχής, χώροι πολιτιστικού και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος κλπ.)

Λαμβάνοντας υπόψη ότι το μεγαλύτερο τμήμα των ζωνών προστασίας της φύσης αποτελείται από παράκτιες εκτάσεις και περιοχές κατά θέσεις με μεγάλη επισκεψιμότητα, κρίνεται επιβεβλημένη η παροχή δυνατότητας να εκτελούνται έργα και κατασκευές που θα διασφαλίζουν την ασφάλεια χρήσης των χώρων και τη φύλαξή τους, ενώ θα διευκολύνουν την επισκεψιμότητα με οργανωμένο τρόπο που θα λαμβάνει υπόψη τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της περιοχής. Επισημαίνεται ότι στις ζώνες αυτές καταγράφονται σημαντικές πιέσεις από την ανεξέλεγκτη και άναρχη άσκηση τουριστικής δραστηριότητας, τόσο στα προστατευτέα αντικείμενα, όσο και στην αισθητική αξία της περιοχής και ως εκ τούτου στη ευρύτερη αξία της. Ο σχεδιασμός υπηρεσιών και υποδομών που θα εξασφαλίζουν την ισότιμη και απεριόριστη πρόσβαση των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) στην παραλία και τις δραστηριότητες θαλάσσιας αναψυχής, υπό το πρίσμα του ολοκληρωμένου τουριστικού προσβάσιμου θαλάσσιου προορισμού, κρίνεται άκρως απαραίτητη με σεβασμό στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

Τέλος, τα τελευταία χρόνια υπάρχει μια αυξητική τάση φαινομένων πληθυσμιακών εκρήξεων μεδουσών σε πολλές παράκτιες περιοχές στη χώρα κατά την περίοδο των καλοκαιρινών μηνών λόγω της αύξησης της θερμοκρασίας. Τα φαινόμενα αυτά δημιουργούν σημαντικό πρόβλημα στην αλιεία, αλλά ταυτόχρονα οι εκρήξεις συγκεκριμένων ειδών αποτελούν σημαντικό κίνδυνο για τους λουόμενους καθώς το τσίμπημά τους είναι επώδυνο, λόγω των νευροτοξικών ουσιών που παράγουν, γεγονός που προκαλεί ιδιαίτερα προβλήματα στον τοπικό τουρισμό. Η τοποθέτηση διχτυών, αν και δεν αποτελεί δράση μετριασμού του φαινομένου, αποτελεί έναν τρόπο για να διαφυλαχθούν οι λουόμενοι από τέτοια περιστατικά καθιστώντας εφικτή την ανάπτυξη θαλάσσιων δραστηριοτήτων στην περιοχή που αποτελούν πόλο έλξης για τους τουρίστες, εξασφαλίζοντας ως έναν βαθμό η βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής.

4.4 Διοίκηση της Προστατευόμενης Περιοχής

Με την ψήφιση του **Νόμου 4685/2020** (ΦΕΚ 92/Α/7.5.20), όπως τροποποιήθηκε από το Νόμο 4819/2021 (ΦΕΚ 129/Α/23-7-2021), η αρμοδιότητα διαχείρισης των Προστατευόμενων Περιοχών μεταφέρεται στον «**Οργανισμό Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής**» (ΟΦΥΠΕΚΑ), ο οποίος είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.), εποπτευόμενο από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (άρθρο 27).

Σύμφωνα με το άρθρο 26 του Ν. 4685/2020 το Εθνικό Σύστημα Διακυβέρνησης για τις Προστατευόμενες Περιοχές διαρθρώνεται σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο:

- Σε κεντρικό επίπεδο συγκροτείται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, τον ΟΦΥΠΕΚΑ, καθώς και όλα τα εμπλεκόμενα Υπουργεία (Εσωτερικών, ΥΠΑΑΤ, Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Τουρισμού κ.λπ.).
- Σε περιφερειακό επίπεδο συγκροτείται από: (α) τις 24 Μονάδες Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών (ΜΔΠΠ), (β) τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, (γ) τις Περιφέρειες και (δ) τους Δήμους.

Σύμφωνα επίσης με το άρθρο 33 του Ν. 4685/2020 μεταξύ των εργαλείων του Συστήματος Διακυβέρνησης Προστατευόμενων Περιοχών, με τα οποία δημιουργούνται οι συστημικές σχέσεις των φορέων του, με στόχο την Πολυεπίπεδη Διακυβέρνηση της πολιτικής για τις προστατευόμενες περιοχές περιλαμβάνονται:

- το Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το δίκτυο Natura 2000 του άρθρου 8 της Οδηγίας 92/43/ΕΚ,
- τα Προεδρικά Διατάγματα χαρακτηρισμού, οριοθέτησης και όρων προστασίας και χρήσεων γης των προστατευόμενων περιοχών (ΠΠ) του άρθρου 47,
- τα εγκεκριμένα Σχέδια Διαχείρισης των ΠΠ του άρθρου 47,
- τα εγκεκριμένα Σχέδια Δράσης προστασίας ειδών και τύπων οικοτόπων της παραγράφου 2 του άρθρου 10 του ν. 3937/2011,
- η εποπτεία της κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων και ειδών του άρθρου 11 της Οδηγίας 92/43/ ΕΟΚ και οι εθνικές εκθέσεις του άρθρου 17 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και του άρθρου 12 της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ

Σύμφωνα μάλιστα με το ίδιο άρθρο ο ΟΦΥΠΕΚΑ εκπονεί πρόγραμμα εφαρμογής των εγκεκριμένων σχεδίων διαχείρισης κάθε προστατευόμενης περιοχής που εγκρίνεται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Σε περιφερειακό επίπεδο, κεντρικό ρόλο στη διαχείριση κατέχουν οι 24 Μονάδες Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών (ΜΔΠΠ) οι οποίες συστήνονται σύμφωνα με το άρθρο 34 του Ν. 4685/2020 ως Τμήματα των δύο Διευθύνσεων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών του ΟΦΥΠΕΚΑ. Οι 24 ΜΔΠΠ που συστήνονται και η χωρική αρμοδιότητα αυτών περιγράφεται στα Παραρτήματα Ι και ΙΙ του Νόμου, η περιοχές Natura της μελέτης υπάγονται σε **τρεις ΜΔΠΠ**, όπως παρουσιάζεται στον **Πίνακα 4.4-1**. Μεταξύ των αρμοδιοτήτων των ΜΔΠΠ περιλαμβάνονται:

- Η συμμετοχή στην κατάρτιση, εφαρμογή, παρακολούθηση, αξιολόγηση και επικαιροποίηση των σχεδίων διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών της χωρικής αρμοδιότητάς τους, καθώς και παρακολούθηση της κατάστασης των ειδών και των τύπων οικοτόπων διεθνούς, ενωσιακού και εθνικού ενδιαφέροντος στις περιοχές της χωρικής αρμοδιότητάς τους.
- Η κατάρτιση ετήσιας έκθεσης για τις προστατευόμενες περιοχές της χωρικής αρμοδιότητάς τους.
- Η συμμετοχή στον έλεγχο της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας καθώς και των ειδικότερων όρων και ρυθμίσεων που αφορούν κάθε περιοχή.
- Η κατάρτιση Τοπικών Σχεδίων Δράσεων Προτεραιοτήτων (ΤΣΔΠ), στα οποία καθορίζονται οι ανάγκες και οι προτεραιότητες χρηματοδότησης αναφορικά με τη διαχείριση των προστατευτέων αντικειμένων και με την προτεραιότητα της διατήρησης της καλής κατάστασης των οικοτόπων.

Πίνακας 4.4-1: Κατανομή των περιοχών Natura 2000 της μελέτης στις ΜΔΠΠ

Κωδικός περιοχής	**Ονομασία περιοχής**	**Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών (ΜΔΠΠ)**
GR2530005	Όρη Γεράνεια	**15.** Εθνικών Πάρκων Πάρνηθας, Σχοινιά και Προστατευόμενων Περιοχών Σαρωνικού Κόλπου
GR2530007	Κορινθιακός Κόλπος	**21.** Μονάδα Διαχείρισης Κορινθιακού Κόλπου
GR2520001	Όρος Μαίναλο	**22.** Μονάδα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Χελμού – Βουραϊκου και Προστατευόμενων Περιοχών Βόρειας Πελοποννήσου
GR2520002	Λίμνη Τάκα	
GR2530001	Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα	
GR2530002	Λίμνη Στυμφαλία	
GR2530003	Ακροκόρινθος	
GR2530004	Όρος Ολίγυρτος	
GR2530006	Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)	
GR2510004	Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο	
GR2510003	Ακροναυπλία και Παλαμήδι	**24.** Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Νότιας Πελοποννήσου
GR2520003	Λιμνοθάλασσα Μουστού	
GR2520005	Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη	
GR2520006	Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)	

Κωδικός περιοχής	Ονομασία περιοχής	Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών (ΜΔΠΠ)
GR2540001	Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι	
GR2540002	Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος	
GR2540003	Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου	
GR2540006	Υγρότοποι εκβολών Ευρώτα	
GR2540007	Όρη Ανατολικής Λακωνίας	

Όπως αναφέρεται στα άρθρα 39 και 40 του Ν. 4685/2020, οι Περιφέρειες και οι Δήμοι, κατά την κατάρτιση του Πενταετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος και του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης Πενταετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος αντίστοιχα (άρθρα 266 και 268 Ν. 3852/2010), συνεργάζονται με τις ΜΔΠΠ που έχουν την ευθύνη της διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών της περιοχής αρμοδιότητά τους προκειμένου να διασφαλίσουν τη συμβατότητα των Προγραμμάτων αυτών με τα εγκεκριμένα Σχέδια Διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών.

Αρμόδιοι για τη διαχείριση των Προστατευόμενων Περιοχών και την εφαρμογή των Σχεδίων Διαχείρισης θα είναι ο ΟΦΥΠΕΚΑ και συγκεκριμένα οι Μονάδες Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών (ΜΔΠΠ) που έχουν αρμοδιότητα στις εν λόγω περιοχές που αποτελούν αντικείμενο της παρούσας μελέτης. Εντούτοις, στο πλαίσιο της υλοποίησης των Σχεδίων Διαχείρισης και σε συνεργασία με τις ΜΔΠΠ θα μπορούσαν να συμμετάσχουν φορείς όπως τα Δασαρχεία / Διευθύνσεις Δασών, φορείς της αποκεντρωμένης διοίκησης, ΜΚΟ – εθελοντικοί φορείς κλπ.

ΤΕΥΧΟΣ Β: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΕΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

5.1 Ορισμός – Θεσμικό Πλαίσιο – Περιεχόμενο Σχεδίου Διαχείρισης

Το Σχέδιο Διαχείρισης αποτελεί το επιχειρησιακό έγγραφο που προσδιορίζει τους τρόπους και τα μέσα για την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί για την προστασία και διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου της περιοχής. Περιλαμβάνει όλες τις προτεινόμενες δράσεις και μέτρα που προκύπτουν ως αποτέλεσμα της ανάλυσης και αξιολόγησης που έχει προηγηθεί στα κεφάλαια 1, 2 και 3, καθώς και της πρότασης χαρακτηρισμού και θεσμικών ρυθμίσεων στο κεφάλαιο 4.

Το περιεχόμενο του Σχεδίου Διαχείρισης καθορίζεται βάσει της παραγράφου 3 του άρθρου 21 του νόμου 1650/1986, όπως έχει αντικατασταθεί από την παράγραφο 1 του άρθρου 47 του νόμου 4685/2020, όπου προβλέπονται τα εξής:

α. Τα σχέδια διαχείρισης περιλαμβάνουν:

αα. τους στόχους διατήρησης και την πιθανή ιεράρχηση προτεραιοτήτων διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής,

ββ. διαχειριστικές δράσεις, παρεμβάσεις και μέτρα που είναι απαραίτητα για να επιτευχθεί ή να διατηρηθεί η ικανοποιητική διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου. Οι σχετικές δράσεις και τα σχετικά μέτρα δύναται να εξειδικεύονται για επιμέρους στοιχεία του προστατευτέου αντικειμένου ανάλογα με τις οικολογικές τους απαιτήσεις, τον βαθμό διατήρησής τους και τις πιέσεις ή απειλές που αντιμετωπίζουν,

γγ. την εξειδίκευση των όρων και περιορισμών άσκησης δραστηριοτήτων και εκτέλεσης έργων που είναι απαραίτητα για την ικανοποιητική διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου καθώς και, όπου είναι αναγκαίο, τις ειδικότερες μελέτες που πρέπει να εκπονηθούν για την εξειδίκευση ή/και οριστικοποίηση του περιεχομένου προτεινόμενων διαχειριστικών δράσεων και μέτρων και

δδ. τις κατευθύνσεις και τις προτεραιότητες για την υλοποίηση έργων, δράσεων και μέτρων που απαιτούνται για την αποτελεσματική προστασία, διαχείριση και αποκατάσταση των αντικειμένων που προστατεύονται κατά περίπτωση, καθώς και τα κατάλληλα προγράμματα παρακολούθησης του προστατευτέου αντικειμένου και αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας του Σχεδίου Διαχείρισης.

Στα σχέδια διαχείρισης περιλαμβάνονται σχέδια δράσης, στα οποία εξειδικεύονται τα αναγκαία μέτρα, δράσεις, έργα και προγράμματα, οι φάσεις, το κόστος, οι πηγές και οι φορείς χρηματοδότησής τους, καθώς και το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης τους και οι φορείς εφαρμογής τους.

β. Τα σχέδια διαχείρισης εγκρίνονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Τα σχέδια διαχείρισης των περιοχών στις οποίες περιλαμβάνονται ρυθμίσεις που αφορούν στη γεωργική, αλιευτική και υδατοκαλλιεργητική δραστηριότητα, εγκρίνονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

γ. Όπου απαιτείται, με τις αποφάσεις αυτές εξειδικεύονται τα γενικά και ειδικά μέτρα που προβλέπονται στα άρθρα 5 και 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης του Τοπίου που κυρώθηκε με το ν. 3827/2010 (Α' 30).

5.2 Στόχοι Διαχείρισης

5.2.1 Ανασκόπηση και οργάνωση στόχων διατήρησης προστατευτέου αντικειμένου

Γενικοί Στόχοι Διατήρησης

Οι Γενικοί Στόχοι Διατήρησης που προτείνονται για κάθε Τύπο Οικοτόπου του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και για κάθε είδος του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ σχετίζονται άμεσα με την εκτίμηση του Βαθμού Διατήρησης σε επίπεδο περιοχής Natura 2000 όπως αυτή αποτυπώνεται στην περιγραφική Βάση δεδομένων του δικτύου Natura 2000 της χώρας.

- Συνεπώς για κάθε τύπο Οικοτόπου του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ (με σημαντική παρουσία στην περιοχή Natura 2000) για τον οποίο ο Βαθμός Διατήρησης έχει αξιολογηθεί ως Α ως Γενικός Στόχος Διατήρησης προτείνεται να είναι η Διασφάλιση του Βαθμού Διατήρησης Α.
- Ομοίως για κάθε είδος πανίδας και χλωρίδας του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για το οποίο ο Βαθμός Διατήρησης έχει αξιολογηθεί ως Α ως Γενικός Στόχος Διατήρησης προτείνεται να είναι η Διασφάλιση του Βαθμού Διατήρησης Α.
- Για κάθε τύπο Οικοτόπου του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ (με σημαντική παρουσία στην περιοχή Natura 2000) για τον οποίο ο Βαθμός Διατήρησης έχει αξιολογηθεί ως Β ως Γενικός Στόχος Διατήρησης προτείνεται να είναι η διατήρηση του Βαθμού Διατήρησης Β βραχυπρόθεσμα, ήτοι σε 2 εξαετίες, και η επίτευξη του Βαθμού Διατήρησης Α μακροπρόθεσμα, ήτοι σε 4 εξαετίες (σε συμφωνία με τις προδιαγραφές της ΕΕ για τις έννοιες «μακροχρόνιος» / «βραχυχρόνιος» των εθνικών εκθέσεων αναφοράς του Άρθρου 17 της Οδηγίας των Οικοτόπων).
- Ομοίως για κάθε είδος πανίδας και χλωρίδας του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για το οποίο ο Βαθμός Διατήρησης έχει αξιολογηθεί ως Β ως Γενικός Στόχος Διατήρησης προτείνεται να είναι η διατήρηση του Βαθμού Διατήρησης Β βραχυπρόθεσμα και η επίτευξη του Βαθμού Διατήρησης Α μακροπρόθεσμα.
- Για κάθε τύπο Οικοτόπου του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ (με σημαντική παρουσία στην περιοχή Natura 2000) για τον οποίο ο Βαθμός Διατήρησης έχει αξιολογηθεί ως C ως Γενικός Στόχος Διατήρησης προτείνεται να είναι η επίτευξη του Βαθμού Διατήρησης Β βραχυπρόθεσμα.
- Ομοίως για κάθε είδος πανίδας και χλωρίδας του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για το οποίο ο Βαθμός Διατήρησης έχει αξιολογηθεί ως C ως Γενικός Στόχος Διατήρησης προτείνεται να είναι η επίτευξη του Βαθμού Διατήρησης Β βραχυπρόθεσμα.

Για τους Τύπους Οικοτόπων του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, για τα είδη του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τα οποία ο Βαθμός Διατήρησης έχει χαρακτηριστεί ως άγνωστος, προϋπόθεση για τον καθορισμό Στόχων Διατήρησης είναι η συλλογή περισσότερων δεδομένων μέσω έρευνας και προγραμμάτων παρακολούθησης.

Ειδικοί Στόχοι Διατήρησης

Οι Ειδικοί Στόχοι Διατήρησης, όπως αυτοί καθορίστηκαν ανά ΕΖΔ και είδος / Τ.Ο. στα πλαίσια του έργου της εποπτείας, καταγράφονται στην Ενότητα 2.2 του ΤΤΑ.

Επισημαίνεται ότι μετά την ολοκλήρωση και υποβολή της παρούσας μελέτης εκδόθηκαν υπουργικές αποφάσεις που αφορούν στον καθορισμό των ειδικών στόχων διατήρησης φυσικών τύπων οικοτόπων, ειδών χλωρίδας, ειδών χερσαίας και θαλάσσιας πανίδας και ειδών ορνιθοπανίδας. Συγκεκριμένα εκδόθηκαν οι ακόλουθες αποφάσεις:

- Υπουργική Απόφαση αριθμ. οικ. **ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/24776/985/2023 (ΦΕΚ 1807/Β/22-3-2023)** «*Καθορισμός στόχων διατήρησης φυσικών τύπων οικοτόπων του Παραρτήματος Ι και ειδών του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ σε Ειδικές Ζώνες Διατήρησης και Τόπους Κοινοτικής Σημασίας του εθνικού οικολογικού δικτύου NATURA 2000*»
- Υπουργική Απόφαση αριθμ. οικ. **ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/50146/1786 (ΦΕΚ 3118/Β/10-5-2023**) «*Καθορισμός και έγκριση στόχων διατήρησης για είδη ορνιθοπανίδας των παρ. 1 και 2 του άρθρου 4, της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ στις Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) του εθνικού οικολογικού δικτύου NATURA 2000*»

Δεδομένου ότι κατά την έκδοση των ανωτέρω αποφάσεων η παρούσα μελέτη είχε υποβληθεί στην αναθέτουσα αρχή, οι ενότητες που ακολουθούν δεν έχουν επικαιροποιηθεί με βάσει τις αποφάσεις σε ότι αφορά τους αναφερόμενους στόχους διατήρησης, αλλά ακολουθούν τα αναφερόμενα στις τεχνικές προδιαγραφές και οδηγίες που έχουν δοθεί και την μεθοδολογική προσέγγιση της ομάδας μελέτης πριν τον καθορισμό των στόχων διατήρησης.

Παρ' όλα αυτά επισημαίνεται ότι, από την ανασκόπηση των στόχων διατήρησης των ανωτέρω Υπουργικών Αποφάσεων, για όσους τύπους οικοτόπων και είδη δεν υπάρχουν ανεπαρκή δεδομένα για τον καθορισμό τους, εκτιμούμε ότι στο παρόν Σχέδιο Διαχείρισης έχουν ληφθεί τα κατά το δυνατόν κατάλληλα μέτρα διαχείρισης για την επίτευξή τους.

5.2.2 Καθορισμός Στόχων Διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών

Οι Στόχοι Διαχείρισης αποτελούν το πλαίσιο αρχών για την αρμονική συνύπαρξη φυσικού και ανθρωπογενούς, προκύπτουν από το σκεπτικό και τη φιλοσοφία της πρότασης οριοθέτησης και ζωνοποίησης της περιοχής και του προστατευτέου αντικειμένου (Κεφάλαιο 4), ανταποκρίνονται στις οικολογικές απαιτήσεις των προστατευτέων αντικειμένων που έχουν αναγνωριστεί ως «πολύ σημαντικά» (Ενότητα 2.2) και λαμβάνουν υπόψη τις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές απαιτήσεις των τοπικών κοινωνιών της περιοχής, καθώς και τις περιφερειακές και τοπικές ιδιομορφίες σύμφωνα με το άρθρο 2 της οδηγίας 92/43/ΕΚ.

Οι Στόχοι Διαχείρισης, ως προς το αντικείμενο/περιεχόμενό τους σχετίζονται άμεσα με τη διαμόρφωση μιας κοινά «αποδεκτής ιεραρχίας» μεταξύ φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, όπου οι ανάγκες διατήρησης της βιοποικιλότητας έχουν τον πρώτο, αλλά όχι αποκλειστικό, λόγο και οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες προσαρμόζονται σε αυτές. Η εμπέδωση αυτής της κοινά «αποδεκτής ιεραρχίας» είναι αυτή που δύναται να διασφαλίσει συναίνεση για τη μακροχρόνια προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας και να αποδυναμώσει την αυθαιρεσία. Κατά σειρά προτεραιότητας και σημασίας οι κατηγορίες των στόχων διαχείρισης μιας προστατευόμενης περιοχής είναι οι εξής:

Στόχοι διατήρησης/αποκατάστασης τύπων οικοτόπων και ειδών: Αποτελούν δέσμη συγκεκριμένων στόχων που πρέπει να επιτευχθούν σε ένα GR προκειμένου να διασφαλιστεί ότι ο τόπος αυτός θα συμβάλλει κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο στην επίτευξη της Ικανοποιητικής Κατάστασης Διατήρησης στο κατάλληλο επίπεδο (εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο, λαμβανομένης υπόψη της φυσικής κατανομής των εν λόγω ειδών ή τύπων οικοτόπων[107]). Οι Στόχοι Διατήρησης λαμβάνουν υπόψη, στο βαθμό που είναι εφικτό, και ενσωματώνουν τους ειδικούς στόχους διατήρησης και τις επιθυμητές τιμές αναφοράς, όπως αυτά έχουν εκτιμηθεί από το έργο της Εποπτείας 2014-2015. Η ποσοτικοποίηση των στόχων διατήρησης, όπου αυτοί δεν υπάρχουν διαθέσιμοι από το έργο της Εποπτείας, δεν αποτελούν αντικείμενο του παρόντος έργου και δεν είναι εφικτό να προσδιοριστούν.

Στόχοι άσκησης ανθρωπογενών δραστηριοτήτων, αειφόρου διαχείρισης των φυσικών πόρων και αντιμετώπισης κινδύνων (π.χ. διάβρωση, πλημμύρες, κλιματική αλλαγή): Οι εν λόγω στόχοι διαχείρισης συνδέονται με τα προστατευτέα αντικείμενα κάθε περιοχής και διασφαλίζουν: α) την άσκηση ανθρωπογενών δραστηριοτήτων με τρόπο ώστε να πάψουν να αποτελούν πιέσεις ή απειλές μέσω της πρόληψης ή αντιμετώπισης των σημαντικών επιπτώσεων αυτών στα προστατευτέα αντικείμενα, β) την αειφόρο διαχείριση των οικοσυστημάτων, των φυσικών πόρων, του πολιτιστικού πλούτου και των τοπίων με τρόπο που διατηρείται η ακεραιότητα των συστημάτων, γ) την αντιμετώπιση των κινδύνων καταστροφών και την επίτευξη κατάλληλης προσαρμογής, αναφορικά με συμβάντα που μπορούν να προβλεφθούν. Οι στόχοι άσκησης ανθρωπογενών δραστηριοτήτων σχετίζονται άμεσα με την ανάλυση και αξιολόγηση των πιέσεων που προηγήθηκε (Ενότητα 2.3.1.5 και 3.3) και εκφράζουν σε σημαντικό βαθμό τη σύνδεση μεταξύ πίεσης-απειλής με τον στόχο περιορισμού ή άρσης αυτής μέσω πρόβλεψης κατάλληλων μέτρων και δράσεων. Οι στόχοι αυτής της κατηγορίας συνδέονται άμεσα με τους στόχους διατήρησης των προστατευτέων

[107] https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/commission_note/commission_note2_EL.pdf

αντικειμένων της προηγούμενης κατηγορίας διαχειριστικών μέτρων. Μέρος αυτών των στόχων έχουν κανονιστικό χαρακτήρα και συνδέονται με τις ειδικότερες ρυθμίσεις των επιτρεπόμενων χρήσεων που αναλύθηκαν στο Κεφάλαιο 4.

Στόχοι για τη βιώσιμη ανάπτυξη των περιοχών.: Οι στόχοι αυτοί εστιάζουν στη βελτίωση της κοινωνικο-οικονομικής κατάστασης των προστατευόμενων περιοχών, στο πλαίσιο που θέτουν οι στόχοι διαχείρισης των δύο προηγούμενων κατηγοριών στη συγκεκριμένη προστατευόμενη περιοχή. Υπηρετούν αφενός την κοινωνική ευημερία και αφετέρου τη διατήρηση των οικοσυστημάτων και των παρεχόμενων αγαθών και υπηρεσιών τους. Η ανάδειξη και αξιοποίηση του φυσικού, ιστορικού και πολιτιστικού πλούτου των περιοχών αποτελεί κύριο εργαλείο για την επίτευξή τους.

Στους Πίνακες 5.2.2-1 έως 5.2.2-8 που ακολουθούν συνοψίζονται ανά Προστατευόμενη περιοχή οι Στόχοι Διαχείρισης, διαχωρισμένοι στις 3 ανωτέρω κατηγορίες και συνδεόμενοι με τα κύρια προστατευτέα αντικείμενα που αφορούν.

Σημαντική επισήμανση:

Όπως έχει ήδη αναφερθεί στο Κεφάλαιο 4, κατά το στάδιο ολοκλήρωσης της παρούσας μελέτης εγκρίθηκε η Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη (ΕΠΜ) του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ιονίου (ΥΠΕΝ/ΓΔΠΠ/147028/2952/29.12.2025 (ΑΔΑ: ΡΘΨ84653Π8-ΗΦ3), η οποία καλύπτει μέρος ή το σύνολο ορισμένων εκ των ζωνών προστασίας (βλέπε Ενότητα 4.3.3.) στις περιοχές «ELBA25403: Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα» και «ELBA25401: Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολική Λακωνία- Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή».

Για τις περιοχές αυτές, οι διαχειριστικές δράσεις διέπονται από τις προβλέψεις του Σχεδίου Διαχείρισης (ΣΔ), όπως αυτό ορίστηκε στην αντίστοιχη εγκεκριμένη ΕΠΜ.

Πίνακας 5.2.2-1. Στόχοι Διαχείρισης στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Κορινθιακού Κόλπου» (ΠΠΒ-01)

Περιοχή Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
Α. Στόχοι διατήρησης/αποκατάστασης τύπων οικοτόπων και ειδών (μεμονωμένα ή κατά ομάδες)					
GR2530007	Α.1	Διατήρηση ή βελτίωση του ΒΔ των πληθυσμών των ειδών θαλάσσιας πανίδας	Α.1.1	Βελτίωση του βαθμού διατήρησης και προστασίας των πληθυσμών της μεσογειακής φώκιας στα θαλάσσια ενδιαιτήματά της.	*Monachus monachus*
			Α.1.2	Βελτίωση του βαθμού διατήρησης και προστασίας των πληθυσμών των θαλάσσιων κητωδών στα θαλάσσια ενδιαιτήματά τους.	*Tursiops truncatus* *Stenella coeruleoalba* *Delphinus delphis* *Grampus griseus*
			Α.1.3	Βελτίωση του βαθμού διατήρησης και προστασίας των πληθυσμών της *Caretta caretta* στα θαλάσσια ενδιαιτήματά της.	*Caretta caretta*
			Α.1.4	Βελτίωση του βαθμού διατήρησης και προστασίας των πληθυσμών της *Chelonia mydas* στα θαλάσσια ενδιαιτήματά της.	*Chelonia mydas*
			Α.1.5	Διασφάλιση της επιβίωσης και καλής υγείας των εναπομεινάντων αναπαραγωγικών ατόμων / πληθυσμών του είδους *Pinna nobilis*	*Pinna nobilis*
	Α.2	Βελτίωση έκτασης και καταλληλότητας ενδιαιτήματος ειδών θαλάσσιας πανίδας	Α.2.1	Ανάσχεση απώλειας σημαντικού ενδιαιτήματος του είδους *Monachus monachus*	*Monachus monachus*
			Α.2.2	Ανάσχεση απώλειας σημαντικού ενδιαιτήματος των πληθυσμών της *Caretta caretta*	*Caretta caretta*
			Α.2.3	Ανάσχεση απώλειας σημαντικού ενδιαιτήματος των πληθυσμών	*Chelonia mydas*

Περιοχή Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
				της *Chelonia mydas* στα θαλάσσια ενδιαιτήματά της.	
			A.2.4	Ανάσχεση απώλειας σημαντικού ενδιαιτήματος του είδους *Pinna nobilis*	*Pinna nobilis*
			A.2.5	Βελτίωση του βαθμού διατήρησης και προστασίας των πληθυσμών των θαλάσσιων βενθικών ασπονδύλων στα θαλάσσια ενδιαιτήματά τους.	*Aplysina aerophoba, Axinella damicornis, Axinella polypoides, Axinella spp, Cladocora caespitosa, Dendrophyllia ramea, Eunicella cavolini, Leptogorgia sarmentosa, Paramuricea clavata, Savalia (=Gerardia) savaglia, Savalia savaglia*
	A.3	Διατήρηση ή βελτίωση του βαθμού διατήρησης των θαλασσίων τύπων οικοτόπων	A.3.1	Ανάσχεση απώλειας της χωρικής έκτασης του τ.ο. 1110 και δράσεις αποκατάστασής του	1110
			A.3.2	Ανάσχεση απώλειας της χωρικής έκτασης του τ.ο. 1120* και δράσεις αποκατάστασής του	1120*
			A.3.3	Ανάσχεση απώλειας της χωρικής έκτασης του τ.ο. 1150* και δράσεις αποκατάστασής του	1150*
			A.3.4	Ανάσχεση απώλειας της χωρικής έκτασης του τ.ο. 1170 και δράσεις αποκατάστασής του	1170
			A.3.5	Ανάσχεση απώλειας της χωρικής έκτασης του τ.ο. 8330 και δράσεις αποκατάστασής του	8330
	A.4	Βελτίωση έκτασης και καταλληλότητας ενδιαιτήματος ειδών θαλάσσιας χλωρίδας	A.4.1	Διατήρηση ή βελτίωση του βαθμού διατήρησης των ειδών φανερόγαμων	*Cymodocea nodosa Cystoseira spp*
	A.5	Έρευνα και κάλυψη κενών γνώσης	A.5.1	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με την παρουσία του Τ.Ο. 8330 και αξιολόγηση της καταλληλότητας	*Monachus monachus*

Περιοχή Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
				και χρήσης των θαλάσσιων σπηλαίων της περιοχής ως καταφύγια ανάπαυσης και αναπαραγωγής του είδους *Monachus monachus*	
			A.5.2	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τους πληθυσμούς, της κατάστασης των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας και των πιέσεων που δέχονται τα κητώδη (μελέτη βάσης).	*Tursiops truncatus* *Stenella coeruleoalba* *Delphinus delphis* *Grampus griseus*
			A.5.3	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τους πληθυσμούς, της κατάστασης των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας και των πιέσεων που δέχονται οι πληθυσμοί της *Caretta caretta* στα θαλάσσια ενδιαιτήματά της (μελέτη βάσης).	*Caretta caretta*
			A.5.4	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τους πληθυσμούς, της κατάστασης των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας και των πιέσεων που δέχονται οι πληθυσμοί της *Chelonia mydas* στα θαλάσσια ενδιαιτήματά της (μελέτη βάσης).	*Chelonia mydas*
			A.5.5	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με την παρουσία, τους πληθυσμούς, της κατάστασης υγείας των πληθυσμών, της κατάστασης των ενδιαιτημάτων και των πιέσεων που δέχεται το είδος *Pina nobilis* (μελέτη βάσης)	*Pinna nobilis*
			A.5.6	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τους πληθυσμούς, της κατάστασης των ενδιαιτημάτων	*Prionace glauca*

Περιοχή Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
				τροφοληψίας και αναπαραγωγής, και των πιέσεων που δέχονται οι καρχαρίες με έμφαση στο είδος *Prionace glauca*	
			A.5.7	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με την παρουσία και αξιολόγηση της κατάστασης του τ.ο. 1120*	1120*
			A.5.8	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με την παρουσία και αξιολόγηση της κατάστασης του τ.ο. 1170	1170
			A.5.9	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με την παρουσία και αξιολόγηση της κατάστασης του τ.ο. 1150*	1150*
			A.5.10	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με την παρουσία και αξιολόγηση της κατάστασης του τ.ο. 8330	8330
			A.5.11	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τις επιπτώσεις από τα κατάλοιπα βιομηχανικής επεξεργασίας βωξίτη (ερυθρά ιλύς) σε είδη και τύπους οικοτόπων	*Το σύνολο των θαλάσσιων τ.ο. και ειδών θαλάσσιας πανίδας της περιοχής*
			A.5.12	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τον πληθυσμό και τον βαθμό διατήρησης των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας του είδους *Monachus monachus* στο θαλάσσιο χώρο	*Monachus monachus*
			A.5.13	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τις υφιστάμενες ανθρωπογενείς δραστηριότητες, και των πιέσεων και απειλών που προκύπτουν από αυτές στα θαλάσσια είδη και τύπους οικοτόπων	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής

Περιοχή Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
Β. Στόχοι άσκησης ανθρωπογενών δραστηριοτήτων, αειφόρου διαχείρισης των φυσικών πόρων και αντιμετώπισης κινδύνων					
GR2530007	Β.1	Άρση ή μείωση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε θαλάσσιους τύπους οικοτόπων και είδη από τουριστικές δραστηριότητες και δραστηριότητες αναψυχής	Β.1.1	Ρύθμιση της τουριστικής δραστηριότητας και άρση ή μείωση των πιέσεων - απειλών μέσω έργων για τη διαχείριση των επισκεπτών και έργων ερμηνείας και ανάδειξης του περιβάλλοντος	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
			Β.1.2	Αλλαγή συμπεριφοράς κατοίκων, επισκεπτών, φορέων (επιχειρήσεις, ΟΤΑ, Υπηρεσίες κ.λπ.) και τοπικών παραγωγικών χρηστών	Το σύνολο των θαλάσσιων τ.ο. και ειδών θαλάσσιας πανίδας της περιοχής
			Β.1.3	Άρση ή μείωση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε θαλάσσια είδη από την ανεξέλεγκτη καταδυτική δραστηριότητα	Το σύνολο των θαλάσσιων τ.ο. και ειδών θαλάσσιας πανίδας της περιοχής
	Β.2	Εκπαίδευση, ενημέρωση, ευαισθητοποίηση για άρση πιέσεων ανθρωπογενών δραστηριοτήτων	Β.2.1	Προώθηση μέτρων για την εξάλειψη των παραβάσεων ώστε να εξασφαλίζεται η συμμόρφωση με τις διατάξεις τις ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας	Το σύνολο των θαλάσσιων τ.ο. και ειδών θαλάσσιας πανίδας της περιοχής
	Β.3	Άρση ή μείωση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε θαλάσσιους τύπους οικοτόπων και είδη από την αλιεία	Β.3.1	Ρύθμιση της παράκτιας επαγγελματικής και ερασιτεχνικής αλιευτικής πίεσης και ορθή διαχείριση της δραστηριότητας με στόχο τη μείωση των αρνητικών αλληλεπιδράσεών της με τους πληθυσμούς της *Caretta caretta* και την εξασφάλιση των βιώσιμων ιχθυοαποθεμάτων που αποτελούν τροφή για το είδος	*Caretta caretta*
			Β.3.2	Ρύθμιση της παράκτιας επαγγελματικής και ερασιτεχνικής αλιευτικής πίεσης και ορθή	*Chelonia mydas*

Περιοχή Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
				διαχείριση της δραστηριότητας με στόχο τη μείωση των αρνητικών αλληλεπιδράσεών της με τους πληθυσμούς της *Chelonia mydas* και την εξασφάλιση των βιώσιμων ιχθυοαποθεμάτων που αποτελούν τροφή για το είδος	
			B.3.3	Ρύθμιση της παράκτιας επαγγελματικής και ερασιτεχνικής αλιευτικής πίεσης και ορθή διαχείριση της δραστηριότητας με στόχο τη μείωση των αρνητικών αλληλεπιδράσεών της με το είδος *Monachus monachus* και των ενδιαιτημάτων του, και την εξασφάλιση των βιώσιμων ιχθυοαποθεμάτων που αποτελούν τροφή για το είδος	*Monachus monachus*
			B.3.4	Ρύθμιση της παράκτιας επαγγελματικής και ερασιτεχνικής αλιευτικής πίεσης και ορθή διαχείριση της δραστηριότητας με στόχο τη μείωση των αρνητικών αλληλεπιδράσεών της με τα είδη κητωδών και των ενδιαιτημάτων τους, και την εξασφάλιση των βιώσιμων ιχθυοαποθεμάτων που αποτελούν τροφή για τα είδη	*Tursiops truncatus* *Stenella coeruleoalba* *Delphinus delphis* *Grampus griseus*
			B.3.5	Ρύθμιση της παράκτιας επαγγελματικής και ερασιτεχνικής αλιευτικής πίεσης και ορθή διαχείριση της δραστηριότητας με στόχο τη μείωση των αρνητικών αλληλεπιδράσεών της με το ίδος Pinna nobilis και των	*Pinna nobilis*

Περιοχή Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
				ενδιαιτημάτων του, και την εξασφάλιση των βιώσιμων ιχθυοαποθεμάτων που αποτελούν τροφή για το είδος	
			B.3.6	Ρύθμιση της παράκτιας επαγγελματικής και ερασιτεχνικής αλιευτικής πίεσης και ορθή διαχείριση της δραστηριότητας με στόχο τη μείωση των αρνητικών αλληλεπιδράσεών της με τα εμπορικά είδη ιχθυοπανίδας και μαλακίων, και των ενδιαιτημάτων τους	*Epinephelus marginatus* *Hippocampus guttulatus* *Hippocampus hippocampus* *Sciaena umbra* *Syngnathus acus* *Arca noae* *Lithophaga lithophaga* *Palinurus elephas* *Scyllarides latus* *Tonna galea*
			B.3.7	Ρύθμιση της παράκτιας επαγγελματικής και ερασιτεχνικής αλιευτικής πίεσης και ορθή διαχείριση της δραστηριότητας με στόχο τη μείωση των αρνητικών αλληλεπιδράσεών της με σημαντικά είδη βενθικών ασπονδύλων	*Aplysina aerophoba, Axinella damicornis, Axinella polypoides, Axinella spp, Cladocora caespitosa, Dendrophyllia ramea, Eunicella cavolini, Leptogorgia sarmentosa, Lithophaga lithophaga, Madracis pharensis, Paramuricea clavate, Polycyathus muellerae, Savalia (=Gerardia) savaglia, Savalia savaglia*
			B.3.8	Ρύθμιση της παράκτιας επαγγελματικής και ερασιτεχνικής αλιευτικής πίεσης και ορθή διαχείριση της δραστηριότητας με στόχο την ανάσχεση της απώλειας έκτασης του τ.ο. 1110	1110
			B.3.9	Ρύθμιση της παράκτιας επαγγελματικής και ερασιτεχνικής αλιευτικής πίεσης και ορθή διαχείριση της δραστηριότητας με	1170

Περιοχή Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
				στόχο την ανάσχεση της απώλειας έκτασης του τ.ο. 1170	
			B.3.10	Ρύθμιση της παράκτιας επαγγελματικής και ερασιτεχνικής αλιευτικής πίεσης και ορθή διαχείριση της δραστηριότητας με στόχο την ανάσχεση της απώλειας έκτασης του τ.ο. 1120*	1120*
	B.4	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε θαλάσσιους τύπους οικοτόπων και είδη από τα ξενικά χωροκατακτητικά είδη	B.4.1	Μείωση της παρουσίας/ απομάκρυνση των ξενικών χωροκτακτητικών ειδών με στόχο τη μείωση του ανταγωνισμού τους με τα θαλάσσια είδη χλωρίδας, πανίδας και σημαντικών τύπων οικοτόπων	Το σύνολο των θαλάσσιων τ.ο. και ειδών θαλάσσιας πανίδας της περιοχής
	B.5	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε θαλάσσιους τύπους οικοτόπων και είδη από τα θαλάσσια απορρίμματα	B.5.1	Μείωση των απορριμάτων στον θαλάσσιο βυθό	Το σύνολο των θαλάσσιων τ.ο. και ειδών θαλάσσιας πανίδας της περιοχής
	B.6	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε θαλάσσιους τύπους οικοτόπων και είδη από τον υποθαλάσσιο θόρυβο	B.6.1	Μείωση του υποθαλάσσιου θορύβου σε επίπεδα ώστε να εξασφαλίζεται η αποφυγή όχλησης ή πρόκληση κινδύνου στο είδος Monachus monachus	*Monachus monachus*
			B.6.2	Μείωση του υποθαλάσσιου θορύβου σε επίπεδα ώστε να εξασφαλίζεται η αποφυγή όχλησης ή πρόκληση κινδύνου στα είδη κητωδών	*Tursiops truncatus* *Stenella coeruleoalba* *Delphinus delphis*
			B.6.3	Μείωση του υποθαλάσσιου θορύβου σε επίπεδα ώστε να εξασφαλίζεται η αποφυγή όχλησης ή πρόκληση κινδύνου στους πληθυσμούς της *Caretta caretta*	*Caretta caretta*

Περιοχή Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
			B.6.4	Μείωση του υποθαλάσσιου θορύβου σε επίπεδα ώστε να εξασφαλίζεται η αποφυγή όχλησης ή πρόκληση κινδύνου στους πληθυσμούς της *Chelonia mydas*	*Chelonia mydas*
	B.7	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε θαλάσσιους τύπους οικοτόπων και είδη από τη ρύπανση	B.7.1	Μείωση του κινδύνου και των επιπτώσεων υποβάθμισης των πληθυσμών θαλασσίων ειδών πανίδας και των ενδιαιτημάτων τους (χερσαία και θαλάσσια) από περιστατικά ρύπανσης	*Το σύνολο των θαλάσσιων τ.ο. και ειδών θαλάσσιας πανίδας της περιοχής*
	B.8	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε είδη και τύπους οικοτόπους από την αγκυροβόληση	B.8.1	Ρύθμιση αγκυροβόλησης σκαφών αναψυχής για την προστασία των θαλάσσιων βενθικών ειδών	*Aplysina aerophoba, Axinella damicornis, Axinella polypoides, Axinella spp, Cladocora caespitosa, Dendrophyllia ramea, Eunicella cavolini, Leptogorgia sarmentosa, Paramuricea clavata, Savalia (=Gerardia) savaglia, Savalia savaglia*
			B.8.2	Ρύθμιση αγκυροβόλησης σκαφών αναψυχής για την προστασία των ειδών φανερόγαμων	*Cymodocea nodosa Cystoseira spp*
			B.8.3	Ρύθμιση αγκυροβόλησης σκαφών αναψυχής για την προστασία του είδους *Pinna nobilis*	*Pinna nobilis*
			B.8.4	Ρύθμιση αγκυροβόλησης σκαφών αναψυχής για την ανάσχεση της απώλειας έκτασης του τ.ο. 1120*	1120*
			B.8.5	Ρύθμιση αγκυροβόλησης σκαφών αναψυχής για την	1170

Περιοχή Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
				ανάσχεση της απώλειας έκτασης του τ.ο. 1170	
	B.9	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε είδη και τύπους οικοτόπους από ρίψη στερεών υλικών και υπολειμμάτων	B.9.1	Αποκατάσταση στον τ.ο. 1110 από τη ρίψη στερεών υλικών και υπολειμμάτων στην παράκτια ζώνη κατά τη διάρκεια χερσαίων κατασκευαστικών έργων	1110
			B.9.2	Αποκατάσταση στον τ.ο. 1120* από τη ρίψη στερεών υλικών και υπολειμμάτων στην παράκτια ζώνη κατά τη διάρκεια χερσαίων κατασκευαστικών έργων	1120*
			B.9.3	Αποκατάσταση στον τ.ο. 1170 από τη ρίψη στερεών υλικών και υπολειμμάτων στην παράκτια ζώνη κατά τη διάρκεια χερσαίων κατασκευαστικών έργων	1170
			B.9.4	Αποκατάσταση σε είδη βενθικών ασπονδύλων από τη ρίψη στερεών υλικών και υπολειμμάτων στην παράκτια ζώνη κατά τη διάρκεια χερσαίων κατασκευαστικών έργων	*Aplysina aerophoba, Axinella damicornis, Axinella polypoides, Axinella spp, Cladocora caespitosa, Dendrophyllia ramea, Eunicella cavolini, Leptogorgia sarmentosa, Paramuricea clavata, Savalia (=Gerardia) savaglia, Savalia savaglia*
	B.10	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε είδη και τύπους οικοτόπους από κατάλοιπα βιομηχανικής επεξεργασίας ορυκτών και μετάλλων	B.10.1	Αποκατάσταση σε είδη και τύπους οικοτόπους από κατάλοιπα βιομηχανικής επεξεργασίας βωξίτη (ερυθρά ιλύς)	Το σύνολο των θαλάσσιων τ.ο. και ειδών θαλάσσιας πανίδας της περιοχής
	B.11	Άρση ή μείωση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε θαλάσσια είδη από τα μηχανοκίνητα σκάφη	B.11.1	Μείωση του κινδύνου προσκρούσεων των θαλασσίων ειδών κητωδών με διερχόμενα πλωτά μέσα	*Tursiops truncatus* *Stenella coeruleoalba* *Delphinus delphis* *Grampus griseus*

Περιοχή Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
			B.11.2	Μείωση των εκθαλασσώσεων από προσκρούσεις των πληθυσμών της *Caretta caretta* με μηχανοκίνητα σκάφη αναψυχής.	*Caretta caretta*
			B.11.3	Μείωση των εκθαλασσώσεων από προσκρούσεις των πληθυσμών της *Chelonia mydas* με μηχανοκίνητα σκάφη αναψυχής.	*Chelonia mydas*
	B.12	Άρση ή μείωση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε θαλάσσια είδη από τις υδατοκαλλιέργειες	B.12.1	Μείωση αλληλεπίδρασης της θαλάσσιας μεγαπανίδας με τους ιχθυοπληθυσμούς που βρίσκονται σε θαλασσοκαλλιέργεια (κλωβοί)	*όλα τα είδη θαλάσσιας μεγαπανίδας*
			B.12.2	Ρύθμιση θεμάτων επιπτώσεων θαλάσσιας υδατοκαλλιέργειας συμπεριλαμβανομένων των υποδομών	Το σύνολο των θαλάσσιων τ.ο. και ειδών θαλάσσιας πανίδας της περιοχής
Γ. Στόχοι για τη βιώσιμη ανάπτυξη των περιοχών					
GR2530007	Γ.1	Οικοτουριστική και πολιτιστική προώθηση και ανάδειξη της περιοχής	Γ.1.1	Ανάπτυξη και προώθηση αειφόρου τουρισμού μέσω έργων και δράσεων ερμηνείας / ευαισθητοποίησης / ενημέρωσης / ευαισθητοποίσης. Δημιουργίας υποδομών για την υποστήριξη των επισκεπτών και ανάδειξης του φυσικού και πολιτιστικού πλούτου της περιοχής.	Διαχείριση Επισκεπτών Τουριστική ανάπτυξη Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση Ανάδειξη πολιτιστικού, ιστορικού και φυσικού πλούτου
	Γ.2	Οικοτουριστική και πολιτιστική προώθηση και ανάδειξη της περιοχής	Γ.2.1	Επίτευξη υψηλού βαθμού εκπαίδευσης και περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, διάσωσης της πολιτιστικής κληρονομιάς, εξύψωση των άυλων πνευματικών, αισθητικών και	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής Ενημέρωση / ευαισθητοποίηση

Περιοχή Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
				φυσικών αξιών του ανθρώπου έναντι των υλικών αξιών, σε τοπικό και εθνικό επίπεδο	
	Γ.3	Ανάπτυξη βιώσιμης τοπικής οικονομίας	Γ.3.1	Αποτίμηση, προβολή και διατήρηση οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών που παρέχουν στον άνθρωπο	Οικοσυστημικές υπηρεσίες Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση Το σύνολο των ειδών και τύπων οικοτόπων της περιοχής
	Γ.4	Ανάπτυξη και εφαρμογή εργαλείων για την ανάπτυξη και προώθηση της περιοχής	Γ.4.1	Ανάπτυξη και χρήση βάσεων δεδομένων και GIS εφαρμογών / εργαλείων για την ανάδειξη / προώθηση των φυσικών και πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής και τη χρήση τους ως δομικό εργαλείο λήψης αποφάσεων και διαχείρισης της περιοχής	Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση Το σύνολο των ειδών και τύπων οικοτόπων της περιοχής
	Γ.5	Ανάπτυξη βιώσιμης τοπικής οικονομίας	Γ.5.1	Ανάπτυξη και προώθηση αειφόρου τουρισμού μέσω έργων ασφάλειας και δράσεων ενημέρωσης για την προστασία των χρηστών.	Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση Το σύνολο των ειδών και τύπων οικοτόπων της περιοχής
	Γ.6	Αύξηση συναίνεσης και αποδοχής της υφιστάμενης νομοθεσίας, ρυθμίσεων και κανονισμών	Γ.6.1	Αποτροπή παραβατικών συμπεριφορών, εξασφάλιση εφαρμογής ρυθμίσεων εξάλειψη παράνομων δραστηριοτήτων και παραβάσεων νομικού πλαισίου	Ενημέρωση / ευαισθητοποίηση/ φύλαξη

Πίνακας 5.2.2-2. Στόχοι Διαχείρισης στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γεράνεια όρη » (ΠΠΒ-02)

Περιοχή Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
Α. Στόχοι διατήρησης/αποκατάστασης τύπων οικοτόπων και ειδών (μεμονωμένα ή κατά ομάδες)					
GR2530005	Α.1	Διατήρηση ή βελτίωση του ΒΔ των πληθυσμών των ειδών χλωρίδας	Α.1.1	Επίτευξη και η διατήρηση ενός συνολικού αριθμού ίσου ή μεγαλύτερου των 7.000 ενήλικων ατόμων του υποείδους	*Centaurea attica subsp. megarensis*
			Α.1.2	Μελέτη βιολογικών παραμέτρων του υποείδους όπως πχ. η φαινολογία του, ο τρόπος αναπαραγωγής, η αναπαραγωγική επιτυχία, η επίδραση της φωτιάς στους πληθυσμούς του κ.ά.	*Centaurea attica subsp. megarensis*
	Α.2	Βελτίωση έκτασης και καταλληλότητας ενδιαιτήματος ειδών χλωρίδας	Α.2.1	Επίτευξη και διατήρηση του αναγκαίου ενδιαιτήματος για την υποστήριξη πληθυσμού τουλάχιστον 7.000 ενήλικων ατόμων του υποείδους *Centaurea attica subsp. megarensis*	*Centaurea attica* subsp. *megarensis*

Περιοχή Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
			Α.2.1	Επίτευξη και διατήρηση του αναγκαίου ενδιαιτήματος για την υποστήριξη πληθυσμού τουλάχιστον 7.000 ενήλικων ατόμων του υποείδους *Centaurea attica subsp. megarensis*	9540
	Α.3	Μόνιμη διατήρηση πολλαπλασιαστικού υλικού για πιθανές δράσεις επαναεισαγωγής ειδών χλωρίδας	Α.3.1	Διατήρηση του υποείδους σε Βοτανικούς Κήπους και Τράπεζες Σπερμάτων	*Centaurea attica subsp. megarensis*
	Α.4	Διατήρηση ή βελτίωση του βαθμού διατήρησης των τύπων οικοτόπων	Α.4.1	Ανάσχεση απώλειας της χωρικής έκτασης του τ.ο. 9540 και δράσεις αποκατάστασής του	9540
			Α.4.2	Αποκατάσταση δασικών ενδιαιτημάτων μετά από πυρκαγιά	9540
			Α.4.3	Ανάσχεση απώλειας της χωρικής έκτασης του τύπου οικοτόπου 92C0 και δράσεις αποκατάστασής τους	92C0

Περιοχή Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
			Α.4.4	Ανάσχεση απώλειας της χωρικής έκτασης των τύπων οικοτόπων και δράσεις αποκατάστασής τους	όλοι οι τύποι οικοτόπων
	Α.5	Έρευνα και κάλυψη κενών γνώσης	Α.5.1	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τον πληθυσμό και τον βαθμό διατήρησης των ειδών χλωρίδας	*Centaurea attica subsp. megarensis*
			Α.5.2	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τον πληθυσμό και τον βαθμό διατήρησης των ειδών χειροπτέρων και των ενδιατημάτων τους	είδη χειροπτέρων
			Α.5.3	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τον πληθυσμό και τον βαθμό διατήρησης των ειδών χερσαίων θηλαστικών (πλην χειροπτέρων) και των ενδιατημάτων τους	είδη θηλαστικών
			Α.5.4	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με την καταγραφή και ανασύσταση του ιστορικού πυρκαγιών	όλοι οι τύποι οικοτόπων
Β. Στόχοι άσκησης ανθρωπογενών δραστηριοτήτων, αειφόρου διαχείρισης των φυσικών πόρων και αντιμετώπισης κινδύνων					

Περιοχή Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2530005	B.1	Άρση ή μείωση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε θαλάσσιους τύπους οικοτόπων και είδη από τουριστικές δραστηριότητες και δραστηριότητες αναψυχής	B.1.1	Ρύθμιση της τουριστικής δραστηριότητας και άρση ή μείωση των πιέσεων - απειλών μέσω έργων για τη διαχείριση των επισκεπτών και έργων ερμηνείας και ανάδειξης του περιβάλλοντος	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
			B.1.2	Αλλαγή συμπεριφοράς κατοίκων, επισκεπτών, φορέων (επιχειρήσεις, ΟΤΑ, Υπηρεσίες κ.λπ.) και τοπικών παραγωγικών χρηστών	Το σύνολο των θαλάσσιων τ.ο. και ειδών θαλάσσιας πανίδας της περιοχής
	B.2	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από τη θήρα	B.2.1	Ρύθμιση δραστηριοτήτων άσκησης της θήρας και σχετικών ενεργειών που οδηγούν σε υποβάθμιση ή καταστροφής των τύπων οικοτόπων και των πληθυσμών ειδών της περιοχής	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
	B.3	Εκπαίδευση, ενημέρωση, ευαισθητοποίηση για άρση πιέσεων ανθρωπογενών δραστηριοτήτων	B.3.1	Προώθηση μέτρων για την εξάλειψη των παραβάσεων ώστε να εξασφαλίζεται η συμμόρφωση με τις διατάξεις τις ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής

Περιοχή Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
	B.4	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από τη μελισσοκομική δραστηριότητα	B.4.1	Ρύθμιση της μελισσοκομικής δραστηριότητας για την διατήρηση της βιοποικιλότητας	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
	B.5	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από τη βόσκηση	B.5.1	Ρύθμιση της βόσκησης με σκοπό την άρση ή μετριασμό των πιέσεων και απειλών που υποβαθμίζουν την δομή και λειτουργία των τύπων οικοτόπων και την καταλληλότητα των ενδιαιτημάτων των ειδών	όλοι οι Τ.Ο. και τα είδη που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο
	B.6	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από τα ξενικά χωροκατακτητικά είδη	B.6.1	Εντοπισμός και έλεγχος της εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών ή άλλων αλλόχθονων ειδών	Το σύνολο των χερσαίων τ.ο. και ειδών πανίδας της περιοχής
	B.7	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από τα ξενικά χωροκατακτητικά είδη	B.7.1	Περιορισμός εξάπλωσης μεταχρωματικού έλκους πλατάνων	92C0
	B.8	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από τη γεωργική δραστηριότητα	B.8.1	Ρύθμιση δραστηριοτήτων άσκησης των γεωργικών δραστηριοτήτων για την διατήρηση της βιοποικιλότητας	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής

Περιοχή Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
			Β.8.2	Άρση ή μείωση των πιέσεων - απειλών που σχετίζονται με τη γεωργική δραστηριότητα και υποβαθμίζουν την δομή και λειτουργία των τύπων οικοτόπων και την καταλληλότητα των ενδιαιτημάτων των ειδών	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
			Β.8.3	Προσαρμογή της διαχείρισης των τύπων οικοτόπων στην κλιματική αλλαγή	όλοι οι τύποι οικοτόπων
	Β.9	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε είδη χειροπτέρων από τη λειτουργία των ήδη υφιστάμενων αιολικών πάρκων	Β.9.1	Μείωση της θνησιμότητας των ειδών χειροπτέρων από τη λειτουργία των ήδη υφιστάμενων αιολικών πάρκων	*Chiroptera* spp.
Γ. Στόχοι για τη βιώσιμη ανάπτυξη των περιοχών					
GR2530005	Γ.1	Αύξηση συναίνεσης και αποδοχής της υφιστάμενης νομοθεσίας, ρυθμίσεων και κανονισμών	Γ.1.1	Αποτροπή παραβατικών συμπεριφορών, εξασφάλιση εφαρμογής ρυθμίσεων εξάλειψη παράνομων δραστηριοτήτων και παραβάσεων νομικού πλαισίου	Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση

Περιοχή Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
	Γ.2	Ανάπτυξη και εφαρμογή εργαλείων για την ανάπτυξη και προώθηση της περιοχής	Γ.2.1	Ανάπτυξη και χρήση βάσεων δεδομένων και GIS εφαρμογών / εργαλείων για την ανάδειξη / προώθηση των φυσικών και πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής και τη χρήση τους ως δομικό εργαλείο λήψης αποφάσεων και διαχείρισης της περιοχής	Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση Το σύνολο των ειδών και τύπων οικοτόπων της περιοχής
	Γ.3	Ανάπτυξη βιώσιμης τοπικής οικονομίας	Γ.3.1	Ανάπτυξη και προώθηση αειφόρου τουρισμού μέσω έργων ασφάλειας και δράσεων ενημέρωσης για την προστασία των χρηστών.	Διαχείριση Επισκεπτών Τουριστική ανάπτυξη Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση Ανάδειξη πολιτιστικού, ιστορικού και φυσικού πλούτου
			Γ.3.2	Αποτίμηση, προβολή και διατήρηση οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών που παρέχουν στον άνθρωπο	Οικοσυστημικές υπηρεσίες Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση Το σύνολο των ειδών και τύπων οικοτόπων της περιοχής

Περιοχή Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
			Γ.3.3	Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, της πρωτογενούς παραγωγής και της προώθησης τοπικά παραγόμενων προϊόντων, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα τη βελτίωση της κατάστασης διατήρησης ειδών και τύπων οικοτόπων	Δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα
			Γ.3.4	Ανάπτυξη ήπιων εναλλακτικών μορφών τουρισμού (οικοτουρισμού - πολιτιστικού - αγροτουρισμού κ.λπ)	Παραδοσιακές μέθοδοι καλλιέργειας
	Γ.4	Οικοτουριστική και πολιτιστική προώθηση και ανάδειξη της περιοχής	Γ.4.1	Ανάπτυξη και προώθηση αειφόρου τουρισμού μέσω έργων και δράσεων ερμηνείας / ευαισθητοποίησης / ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης. Δημιουργίας υποδομών για την υποστήριξη των επισκεπτών και ανάδειξης του φυσικού και πολιτιστικού πλούτου της περιοχής.	Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση Το σύνολο των ειδών και τύπων οικοτόπων της περιοχής

Περιοχή Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
	Γ.5	Ενημέρωση- Ευαισθητοποίηση	Γ.5.1	Επίτευξη υψηλού βαθμού εκπαίδευσης και περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, διάσωσης της πολιτιστικής κληρονομιάς, εξύψωση των άυλων πνευματικών, αισθητικών και φυσικών αξιών του ανθρώπου έναντι των υλικών αξιών, σε τοπικό και εθνικό επίπεδο	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής Ενημέρωση / ευαισθητοποίηση

Πίνακας 5.2.2-3. Στόχοι Διαχείρισης στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)» (ΠΠΒ-03)

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
Α. Στόχοι διατήρησης/αποκατάστασης τύπων οικοτόπων και ειδών (μεμονωμένα ή κατά ομάδες)					
GR2530006	Α.1	Διατήρηση ή βελτίωση του ΒΔ των πληθυσμών των ειδών ορνιθοπανίδας	Α.1.1	Διατήρηση ή βελτίωση του ΒΔ των πληθυσμών των ειδών ορνιθοπανίδας	*Lanius collurio*
GR2530002			Α.1.1	Διατήρηση ή βελτίωση του ΒΔ των πληθυσμών των ειδών ορνιθοπανίδας	*Ardea purpurea*
GR2530002			Α.1.1	Διατήρηση ή βελτίωση του ΒΔ των πληθυσμών των ειδών ορνιθοπανίδας	*Aythya nyrocax*
GR2530002			Α.1.1	Διατήρηση ή βελτίωση του ΒΔ των πληθυσμών των ειδών ορνιθοπανίδας	*Ixobrychus minutus*
GR2530002 GR2510004			Α.1.1	Διατήρηση ή βελτίωση του ΒΔ των πληθυσμών των ειδών ορνιθοπανίδας	*Circus aeruginosus*
GR2510004			Α.1.1	Διατήρηση ή βελτίωση του ΒΔ του πληθυσμού των ειδών ορνιθοπανίδας	*Aquila chrysaetos*
GR2510004			Α.1.1	Διατήρηση ή βελτίωση του ΒΔ του πληθυσμού των ειδών ορνιθοπανίδας	*Bubo bubo*
GR2510004			Α.1.1	Διατήρηση ή βελτίωση του ΒΔ του πληθυσμού των ειδών ορνιθοπανίδας	*Circaetus gallicus*
GR2510004			Α.1.1	Διατήρηση ή βελτίωση του ΒΔ του πληθυσμού των ειδών ορνιθοπανίδας	*Falco naumanni*
GR2510004			Α.1.1	Διατήρηση ή βελτίωση του ΒΔ του πληθυσμού των ειδών ορνιθοπανίδας	*Aquila fasciata*
GR2510004			Α.1.1	Διατήρηση ή βελτίωση του ΒΔ του πληθυσμού των ειδών ορνιθοπανίδας	*Buteo buteo*

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2510004			A.1.1	Διατήρηση ή βελτίωση του ΒΔ του πληθυσμού των ειδών ορνιθοπανίδας	*Falco peregrinus*
GR2510004			A.1.1	Διατήρηση ή βελτίωση του ΒΔ του πληθυσμού των ειδών ορνιθοπανίδας	*Falco vespertinus*
GR2510004			A.1.1	Διατήρηση ή βελτίωση του ΒΔ του πληθυσμού των ειδών ορνιθοπανίδας	*Pernis apivorus*
GR2510004			A.1.1	Διατήρηση ή βελτίωση του ΒΔ του πληθυσμού των ειδών ορνιθοπανίδας	*Falco biarmicus*
GR2510004			A.1.1	Διατήρηση ή βελτίωση του ΒΔ του πληθυσμού των ειδών ορνιθοπανίδας	*Falco eleonorae*
GR2530006	A.2	Βελτίωση έκτασης και καταλληλότητας ενδιαιτήματος ειδών ορνιθοπανίδας	A.2.1	Ανάσχεση απώλειας σημαντικού ενδιαιτήματος των ειδών ορνιθοπανίδας	*Lanius collurio*
GR2530002			A.2.2	Βελτίωση του ενδιαιτήματος των υγροτοπικών ειδών ορνιθοπανίδας	Υγροτοπικά είδη ορνιθοπανίδας (*Ardea purpurea, Aythya nyrocax, Ixobrychus minutus, Circus aeruginosus*)
GR2530002			A.2.2	Βελτίωση του ενδιαιτήματος των υγροτοπικών ειδών ορνιθοπανίδας	T.O. 3150
GR2530002			A.2.3	Ανάσχεση απώλειας της χωρικής έκτασης των ενδιαιτημάτων υγροτοπικών ειδών ορνιθοπανίδας	Υγροτοπικά είδη ορνιθοπανίδας (*Ardea purpurea, Aythya nyrocax, Ixobrychus minutus, Circus aeruginosus*)

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2530002			A.2.3	Ανάσχεση απώλειας της χωρικής έκτασης των ενδιαιτημάτων υγροτοπικών ειδών ορνιθοπανίδας	Τ.Ο. 3150
GR2530006			A.2.4	Βελτίωση του ενδιαιτήματος των ειδών ορνιθοπανίδας	*Dendrocopos leucotos*
			A.2.1	Ανάσχεση απώλειας σημαντικού ενδιαιτήματος των ειδών ορνιθοπανίδας	όλα τα είδη ορνιθοπανίδας
GR2530002	A.3	Διατήρηση ή βελτίωση του βαθμού διατήρησης των τύπων οικοτόπων	A.3.1	Ανάσχεση απώλειας και αύξηση της χωρικής έκτασης των υγρών λιβαδιών	*Υγροτοπικά* είδη ορνιθοπανίδας *(Ardea purpurea, Aythya nyrocax, Ixobrychus minutus, Circus aeruginosus*)
GR2530002			A.3.1	Ανάσχεση απώλειας και αύξηση της χωρικής έκτασης των υγρών λιβαδιών	Τ.Ο. 3150
GR2530002			A.3.2	Αποκατάσταση της περιβαλλοντικής ετερογένειας του υγροτόπου στην κατάσταση του 1960-1970	Υγροτοπικά είδη ορνιθοπανίδας *(Ardea purpurea, Aythya nyrocax, Ixobrychus minutus, Circus aeruginosus*)
GR2530002			A.3.2	Αποκατάσταση της περιβαλλοντικής ετερογένειας του υγροτόπου στην κατάσταση του 1960-1970	Τ.Ο. 3150
GR2530001			A.3.3	Διατήρηση της έκτασης του Τ. Ο. 9530*	Τ.Ο. 9530*
GR2530001			A.3.4	Ανάσχεση απώλειας της χωρικής έκτασης του τύπου οικοτόπου 92C0 και δράσεις αποκατάστασής τους	Τ.Ο. 92C0

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2530002 GR2520002			A.3.5	Ανάσχεση απώλειας της χωρικής έκτασης του τύπου οικοτόπου 92A0 και δράσεις αποκατάστασής τους	Τ.Ο. 92A0
GR2530002 GR2520002			A.3.5	Ανάσχεση απώλειας της χωρικής έκτασης του τύπου οικοτόπου 92A0 και δράσεις αποκατάστασής τους	Υγροτοπικά είδη ορνιθοπανίδας
GR2530002			A.3.6	Ανάσχεση απώλειας της χωρικής έκτασης του τύπου οικοτόπου 3150 και δράσεις αποκατάστασής τους	Τ.Ο. 3150
GR2510004 GR2520001 GR2530001 GR2530006 GR2530004			A.3.7	Ανάσχεση απώλειας της χωρικής έκτασης των τύπων οικοτόπων και δράσεις αποκατάστασής τους	όλοι οι τύποι οικοτόπων
GR2520002			A.3.8	Ανάσχεση υποβάθμισης των τύπων οικοτόπων από τα απορρίμματα	Τ.Ο. 3150
GR2530002	A.4	Διατήρηση επάρκειας και καλής ποιότητας υδατικών πόρων	A.4.1	Αειφορική διαχείριση και προστασία υδάτινων οικοσυστημάτων, διατήρηση ή επίτευξη της καλής κατάστασης όλων των υδατικών πόρων και αποτροπή της περαιτέρω υποβάθμισης όλων των υδάτων.	Υγροτοπικά είδη ορνιθοπανίδας *(Ardea purpurea, Aythya nyrocax, Ixobrychus minutus, Circus aeruginosus*)
GR2530002			A.4.1	Αειφορική διαχείριση και προστασία υδάτινων οικοσυστημάτων, διατήρηση ή επίτευξη της καλής κατάστασης όλων των υδατικών πόρων και αποτροπή της περαιτέρω υποβάθμισης όλων των υδάτων.	Τ.Ο. 3150

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2530001			A.4.1	Αειφορική διαχείριση και προστασία υδάτινων οικοσυστημάτων, διατήρηση ή επίτευξη της καλής κατάστασης όλων των υδατικών πόρων και αποτροπή της περαιτέρω υποβάθμισης όλων των υδάτων.	*Ichthyosaura alpestris*
GR2530002			A.4.2	Βελτίωση παροχετευτικότητας υδάτινων οικοσυστημάτων και της κυκλοφορίας του νερού στις ρηχές θέσεις του υγροτόπου	Υγροτοπικά είδη ορνιθοπανίδας *(Ardea purpurea, Aythya nyrocax, Ixobrychus minutus, Circus aeruginosus*)
GR2530002			A.4.2	Βελτίωση παροχετευτικότητας υδάτινων οικοσυστημάτων και της κυκλοφορίας του νερού στις ρηχές θέσεις του υγροτόπου	Τ.Ο. 3150
GR2530002			A.4.3	Αύξηση της αναλογίας ελεύθερων επιφανειών νερού	Υγροτοπικά είδη ορνιθοπανίδας *(Ardea purpurea, Aythya nyrocax, Ixobrychus minutus, Circus aeruginosus*)
GR2530002			A.4.3	Αύξηση της αναλογίας ελεύθερων επιφανειών νερού	Τ.Ο. 3150
GR2530001			A.4.3	Αύξηση της αναλογίας ελεύθερων επιφανειών νερού	*Ichthyosaura alpestris*
GR2530002			A.4.4	Ρύθμιση της στάθμης της λίμνης	Υγροτοπικά είδη ορνιθοπανίδας *(Ardea purpurea, Aythya nyrocax, Ixobrychus minutus, Circus aeruginosus*)

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2530002			A.4.4	Ρύθμιση της στάθμης της λίμνης	*T.O. 92A0*
GR2530006	A.5	Έρευνα και κάλυψη κενών γνώσης	A.5.1	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τους πληθυσμούς, την κατάσταση των ενδιαιτημάτων και των πιέσεων που δέχονται οι πληθυσμοί των ειδών ορνιθοπανίδας	*Dendrocopos leucotos*
GR2510004			A.5.1	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τους πληθυσμούς, την κατάσταση των ενδιαιτημάτων και των πιέσεων που δέχονται οι πληθυσμοί των ειδών ορνιθοπανίδας	*Accipiter brevipes*
GR2510004			A.5.1	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τους πληθυσμούς, την κατάσταση των ενδιαιτημάτων και των πιέσεων που δέχονται οι πληθυσμοί των ειδών ορνιθοπανίδας	*Circaetus gallicus*
GR2530001 GR2530002 GR2530004 GR2520001 GR2520002			A.5.2	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τους πληθυσμούς, την κατάσταση των ενδιαιτημάτων και των πιέσεων που δέχονται οι πληθυσμοί των ειδών χειροπτέρων (μελέτη βάσης).	όλα τα είδη χειροπτέρων
GR2530001 GR2530002 GR2530004 GR2520001 GR2520002			A.5.3	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τους πληθυσμούς, τους διαδρόμους μετακίνησης, την κατάσταση των ενδιαιτημάτων και των πιέσεων που δέχονται οι πληθυσμοί του τσακαλιού (μελέτη βάσης).	*Canis aureus*

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2530001 GR2530002 GR2530004 GR2520001 GR2520002			A.5.4	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τους πληθυσμούς, την κατάσταση των ενδιαιτημάτων και των πιέσεων που δέχονται οι πληθυσμοί της βίδρας (μελέτη βάσης).	*Lutra lutra*
GR2530001 GR2530004			A.5.5	Μελέτη για τον εντοπισμό και άλλων πληθυσμών του είδους καθώς και παρακολούθηση των ήδη γνωστών πληθυσμών	*Biebersteinia orphanidis*
GR2530005			A.5.6	Μελέτη βιολογικών παραμέτρων του είδους	*Biebersteinia orphanidis*
GR2530001			A.5.7	Βελτίωση γνώσης κατανομής του είδους *Ichthyosaura alpestris*	*Ichthyosaura alpestris*
GR2530002			A.5.8	Βελτίωση γνώσης κατανομής του είδους *Mauremys rivulata*	*Mauremys rivulata*
GR2530004			A.5.9	Βελτίωση γνώσης κατανομής του είδους *Zamenis situla*	*Zamenis situla*
GR2510004 GR2520001 GR2530001 GR2530006 GR2530004			A.5.10	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με την καταγραφή και ανασύσταση του ιστορικού πυρκαγιών	όλοι οι τύποι οικοτόπων
GR2520002			A.5.11	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με την διερεύνηση και καταγραφή ειδών ιχθυοπανίδας	Είδη ιχθυοπανίδας
GR2520002			A.5.12	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τον πληθυσμό και τον βαθμό διατήρησης των ενδιαιτημάτων των ειδών ασπονύδλων	Είδη ασπονδύλων

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2530002	Α.6	Βελτίωση έκτασης και καταλληλότητας ενδιαιτήματος ειδών πανίδας	Α.6.1	Διατήρηση και βελτίωση της καταλληλότητας των θέσεων τροφοληψίας των χειροπτέρων	όλα τα είδη χειροπτέρων
GR2530002			Α.6.2	Βελτίωση καταλληλότητας καταφυγίων χειροπτέρων	όλα τα είδη χειροπτέρων
GR2530001			Α.6.3	Στόχος είναι το κατάλληλο ενδιαίτημα να καλύπτει σημαντικό τμήμα της έκτασης των κελιών 10Χ10 της εξάπλωσης του είδους εντός της εν λόγω περιοχής Natura 2000 (>50%).	*Lutra lutra*
GR2530001			Α.6.4	Διατήρηση / βελτίωση αναπαραγωγικού ενδιαιτήματος του είδους *Ichthyosaura alpestris* μέσω της διασφάλισης αναπαραγωγικών θέσεων	*Ichthyosaura alpestris*
GR2530001			Α.6.5	Επέκταση αναπαραγωγικού ενδιαιτήματος του είδους *Ichthyosaura alpestris* μέσω της δημιουργίας νέων αναπαραγωγικών θέσεων	*Ichthyosaura alpestris*
GR2530002			Α.6.6	Διατήρηση / βελτίωση αναπαραγωγικού ενδιαιτήματος του είδους *Emys orbicularis* μέσω της διασφάλισης αναπαραγωγικών θέσεων	*Emys orbicularis*
GR2530002			Α.6.7	Διατήρηση / βελτίωση αναπαραγωγικού ενδιαιτήματος του είδους *Mauremys rivulata* μέσω της διασφάλισης αναπαραγωγικών θέσεων	*Mauremys rivulata*
GR2530004			Α.6.8	Διατήρηση κατάλληλου ενδιαιτήματος του είδους *Zamenis situla* σε ποσοστό >50% στην περιοχή Natura 2000.	*Zamenis situla*

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2530001	Α.7	Διατήρηση ή βελτίωση του ΒΔ των πληθυσμών των ειδών πανίδας	Α.7.1	Στόχος είναι η παρουσία του είδους σε κάθε κελί 5x5 εξάπλωσης του είδους εντός της εν λόγω περιοχής Natura 2000, με μόνιμη παρουσία του είδους σε τουλάχιστον 7 κελιά 5x5km εντός της εν λόγω περιοχής Natura 2000 και με μέση πυκνότητα πληθυσμού 1 άτομο/35 τετρ.χλμ..	*Lutra lutra*
GR2530001			Α.7.2	Διατήρηση / αύξηση πληθυσμού του είδους *Ichthyosaura alpestris* στις περιοχές εξάπλωσης	*Ichthyosaura alpestris*
GR2530004			Α.7.3	Διατήρηση / αύξηση πληθυσμού του είδους *Zamenis situla* στις περιοχές εξάπλωσης	*Zamenis situla*
GR2530001	Α.8	Διατήρηση ή βελτίωση του ΒΔ των πληθυσμών των ειδών χλωρίδας	Α.8.1	Επίτευξη και η διατήρηση ενός συνολικού αριθμού ίσου ή μεγαλύτερου των 4000 ροζετών του είδους	*Globularia stygia*
GR2530001			Α.8.2	Διατήρηση του είδους σε Τράπεζες Σπερμάτων	*Globularia stygia*
GR2530001 GR2530004			Α.8.3	Α.1 Επίτευξη Βαθμού Διατήρησης Α του είδους *Biebersteinia orphanidis*	*Biebersteinia orphanidis*
GR2530001 GR2530004			Α.8.4	Α.3 Αύξηση του μεγέθους του πληθυσμού του είδους *Biebersteinia orphanidis* σε 200 άτομα στο GR2530001 και στα 200 άτομα στο GR2530004	*Biebersteinia orphanidis*
GR2530005			Α.8.5	Α.6 Διατήρηση του υποείδους σε Βοτανικούς Κήπους και Τράπεζες Σπερμάτων	*Biebersteinia orphanidis*
GR2530001	Α.9	Βελτίωση έκτασης και καταλληλότητας ενδιαιτήματος ειδών χλωρίδας	Α.9.1	Επίτευξη και διατήρηση του αναγκαίου ενδιαιτήματος για την υποστήριξη πληθυσμού τουλάχιστον 4000 ροζετών του είδους	*Globularia stygia*
GR2530001 GR2530004			Α.9.2	Α.2 Επίτευξη Βαθμού Διατήρησης FV του τύπου οικοτόπου όπου απαντά το είδος	*Biebersteinia orphanidis*

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2530001 GR2530004			A.9.3	B.1. Αειφορική διαχείριση τύπου οικοτόπου όπου απαντά το είδος	*Biebersteinia orphanidis*
Β. Στόχοι άσκησης ανθρωπογενών δραστηριοτήτων, αειφόρου διαχείρισης των φυσικών πόρων και αντιμετώπισης κινδύνων					
GR2510004 GR2520001 GR2520002 GR2530001 GR2530002 GR2530006 GR2530004	B.1	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από τη **βόσκηση**	B.1.1	Ρύθμιση της βόσκησης με σκοπό την άρση ή μετριασμό των πιέσεων και απειλών που υποβαθμίζουν την δομή και λειτουργία των τύπων οικοτόπων και την καταλληλότητα των ενδιαιτημάτων των ειδών	όλοι οι Τ.Ο. και τα είδη που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο
GR2530001			B.1.2	Ρύθμιση της βόσκησης με σκοπό την άρση των πιέσεων και απειλών που υποβαθμίζουν την ποιότητα των υδάτων των ορεινών λιμνίων	*Ichthyosaura alpestris*
GR2530002	B.2	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε υγροτοπικούς τύπους οικοτόπων και είδη από τον **ευτροφισμό**	B.2.1	Περιοδική απομάκρυνση από το σύστημα θρεπτικών στοιχείων που επιδεινώνουν την τροφική του κατάσταση και μείωση του ευτροφισμού	Υγροτοπικά είδη ορνιθοπανίδας (*Ardea purpurea, Aythya nyrocax, Ixobrychus minutus, Circus aeruginosus*)
GR2510004	B.3	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε ειδών ορνιθοπανίδας από τα **καλώδια υψηλής τάσης**	B.3.1	Μείωση/μηδενισμός της θνησιμότητας των ειδών ορνιθοπανίδας από τα καλώδια υψηλής τάσης	*Circus aeruginosus*
GR2510004			B.3.1	Μείωση/μηδενισμός της θνησιμότητας των ειδών ορνιθοπανίδας από τα καλώδια υψηλής τάσης	*Aquila chrysaetos*

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2510004			B.3.1	Μείωση/μηδενισμός της θνησιμότητας των ειδών ορνιθοπανίδας από τα καλώδια υψηλής τάσης	*Bubo bubo*
GR2510004			B.3.1	Μείωση/μηδενισμός της θνησιμότητας των ειδών ορνιθοπανίδας από τα καλώδια υψηλής τάσης	*Circaetus gallicus*
GR2510004			B.3.1	Μείωση/μηδενισμός της θνησιμότητας των ειδών ορνιθοπανίδας από τα καλώδια υψηλής τάσης	*Falco naumanni*
GR2510004			B.3.1	Μείωση/μηδενισμός της θνησιμότητας των ειδών ορνιθοπανίδας από τα καλώδια υψηλής τάσης	*Aquila fasciata*
GR2510004			B.3.1	Μείωση/μηδενισμός της θνησιμότητας των ειδών ορνιθοπανίδας από τα καλώδια υψηλής τάσης	*Buteo buteo*
GR2510004			B.3.1	Μείωση/μηδενισμός της θνησιμότητας των ειδών ορνιθοπανίδας από τα καλώδια υψηλής τάσης	*Falco peregrinus*
GR2510004			B.3.1	Μείωση/μηδενισμός της θνησιμότητας των ειδών ορνιθοπανίδας από τα καλώδια υψηλής τάσης	*Falco vespertinus*
GR2510004			B.3.1	Μείωση/μηδενισμός της θνησιμότητας των ειδών ορνιθοπανίδας από τα καλώδια υψηλής τάσης	*Pernis apivorus*
GR2510004			B.3.1	Μείωση/μηδενισμός της θνησιμότητας των ειδών ορνιθοπανίδας από τα καλώδια υψηλής τάσης	*Falco biarmicus*
GR2510004			B.3.1	Μείωση/μηδενισμός της θνησιμότητας των ειδών ορνιθοπανίδας από τα καλώδια υψηλής τάσης	*Falco eleonorae*
GR2530006	B.4	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους	B.4.1	Μείωση της όχλησης από το οδικό δίκτυο	*Alauda arvensis*

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2530006		τύπους οικοτόπων και είδη από το **οδικό δίκτυο**	B.4.1	Μείωση της όχλησης από το οδικό δίκτυο	*Alectoris graeca*
GR2530006			B.4.1	Μείωση της όχλησης από το οδικό δίκτυο	*Lullula arborea*
GR2530006			B.4.1	Μείωση της όχλησης από το οδικό δίκτυο	*Aquila chrysaetos*
GR2530006			B.4.1	Μείωση της όχλησης από το οδικό δίκτυο	*Bubo bubo*
GR2530006			B.4.1	Μείωση της όχλησης από το οδικό δίκτυο	*Circaetus gallicus*
GR2530006			B.4.1	Μείωση της όχλησης από το οδικό δίκτυο	*Falco biarmicus*
GR2530006			B.4.1	Μείωση της όχλησης από το οδικό δίκτυο	*Falco peregrinus*
GR2520002			B.4.1	Μείωση της όχλησης από το οδικό δίκτυο	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
GR2510004 GR2520001 GR2520002 GR2530001 GR2530002 GR2530006 GR2530004	B.5	Άρση ή μείωση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από **τουριστικές δραστηριότητες και δραστηριότητες αναψυχής**	B.5.1	Ρύθμιση της τουριστικής δραστηριότητας και άρση ή μείωση των πιέσεων - απειλών μέσω έργων για τη διαχείριση των επισκεπτών και έργων ερμηνείας και ανάδειξης του περιβάλλοντος	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2510004 GR2520001 GR2520002 GR2530001 GR2530002 GR2530006 GR2530004	B.6	Άρση ή μείωση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από τουριστικές δραστηριότητες και δραστηριότητες αναψυχής	B.6.1	Αλλαγή συμπεριφοράς κατοίκων, επισκεπτών, φορέων (επιχειρήσεις, ΟΤΑ, Υπηρεσίες κ.λπ.) και τοπικών παραγωγικών χρηστών	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
GR2530001, GR2530002, GR2530004, GR2520001και GR2520002	B.7	Άρση ή μείωση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από **κτηριακές ή άλλης μορφής υποδομές**	B.7.1	Περιορισμός της τυχαίας καταστροφής αποικιών χειροπτέρων σε κτήρια	είδη χειροπτέρων
GR2530006 GR2510004	B.8	Μείωση/μηδενισμός της θνησιμότητας των πτωματοφάγων/ευκαιριακά πτωματοφάγων ζώων από τα **δηλητηριασμένα δολώματα**	B.8.1	Μείωση/μηδενισμός της θνησιμότητας των πτωματοφάγων/ευκαιριακά πτωματοφάγων ζώων από τα δηλητηριασμένα δολώματα	*Aquila chrysaetos*
GR2530006 GR2510004			B.8.1	Μείωση/μηδενισμός της θνησιμότητας των πτωματοφάγων/ευκαιριακά πτωματοφάγων ζώων από τα δηλητηριασμένα δολώματα	*Aquila fasciata*
GR2530006 GR2510004			B.8.1	Μείωση/μηδενισμός της θνησιμότητας των πτωματοφάγων/ευκαιριακά πτωματοφάγων ζώων από τα δηλητηριασμένα δολώματα	*Buteo buteo*

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2530006 GR2510004			B.8.1	Μείωση/μηδενισμός της θνησιμότητας των πτωματοφάγων/ευκαιριακά πτωματοφάγων ζώων από τα δηλητηριασμένα δολώματα	*Falco biarmicus*
GR2530006 GR2510004			B.8.1	Μείωση/μηδενισμός της θνησιμότητας των πτωματοφάγων/ευκαιριακά πτωματοφάγων ζώων από τα δηλητηριασμένα δολώματα	*Falco pergrinus brookei*
GR2530006 GR2510004			B.8.1	Μείωση/μηδενισμός της θνησιμότητας των πτωματοφάγων/ευκαιριακά πτωματοφάγων ζώων από τα δηλητηριασμένα δολώματα	*Bubo bubo*
GR2530006 GR2510004			B.8.1	Μείωση/μηδενισμός της θνησιμότητας των πτωματοφάγων/ευκαιριακά πτωματοφάγων ζώων από τα δηλητηριασμένα δολώματα	*Circus cyaneus*
GR2530006 GR2510004			B.8.1	Μείωση/μηδενισμός της θνησιμότητας των πτωματοφάγων/ευκαιριακά πτωματοφάγων ζώων από τα δηλητηριασμένα δολώματα	*Circus macrourus*
GR2530006 GR2510004			B.8.1	Μείωση/μηδενισμός της θνησιμότητας των πτωματοφάγων/ευκαιριακά πτωματοφάγων ζώων από τα δηλητηριασμένα δολώματα	*Circus aeruginosus*
GR2520002 GR2530001 GR2530002 GR2530004			B.8.1	Μείωση/μηδενισμός της θνησιμότητας των πτωματοφάγων/ευκαιριακά πτωματοφάγων ζώων από τα δηλητηριασμένα δολώματα	*Canis aureus*

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2510004 GR2520001 GR2520002 GR2530001 GR2530002 GR2530006 GR2530004	B.9	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από τη **γεωργία**	B.9.1	Ρύθμιση της γεωργικής δραστηριοτήτας για την διατήρηση της βιοποικιλότητας και άρση ή μείωση των πιέσεων - απειλών που υποβαθμίζουν την δομή και λειτουργία των τύπων οικοτόπων και την καταλληλότητα των ενδιαιτημάτων των ειδών	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
GR2540006			B.9.1	Ρύθμιση δραστηριοτήτων άσκησης των γεωργικών δραστηριοτήτων για την διατήρηση της βιοποικιλότητας	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
GR2510004 GR2520001 GR2520002 GR2530001 GR2530002 GR2530006 GR2530004	B.10	**Εκπαίδευση, ενημέρωση, ευαισθητοποίηση** για άρση πιέσεων ανθρωπογενών δραστηριοτήτων	B.10.1	Προώθηση μέτρων για την εξάλειψη των παραβάσεων ώστε να εξασφαλίζεται η συμμόρφωση με τις διατάξεις τις ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας	Το σύνολο των χερσαίων τ.ο. και ειδών πανίδας της περιοχής
GR2510004 GR2520001 GR2520002 GR2530001 GR2530002 GR2530006 GR2530004	B.11	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από τη **μελισσοκομική δραστηριότητα**	B.11.1	Ρύθμιση της μελισσοκομικής δραστηριότητας για την διατήρηση της βιοποικιλότητας	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2520001, GR2520002, GR2530001, GR2530002, GR2530004	B.12	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από τα **ξενικά χωροκατακτητικά είδη**	B.12.1	Εντοπισμός και έλεγχος της εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών ή άλλων αλλόχθονων ειδών	Το σύνολο των χερσαίων τ.ο. και ειδών πανίδας της περιοχής
GR2530001	B.13	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από ασθένειες και παράσιτα	B.13.1	Περιορισμός εξάπλωσης ασθενειών και παρασίτων σε ευαίσθητους τύπους οικοτόπων	Τ.Ο. 92C0
GR2510004 GR2520001 GR2520002 GR2530001 GR2530002 GR2530006 GR2530004	B.14	Άρση ή μείωση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε θαλάσσιους τύπους οικοτόπων και είδη από τουριστικές δραστηριότητες και δραστηριότητες αναψυχής	B.14.1	Ρύθμιση της τουριστικής δραστηριότητας και άρση ή μείωση των πιέσεων - απειλών μέσω έργων για τη διαχείριση των επισκεπτών και έργων ερμηνείας και ανάδειξης του περιβάλλοντος	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2510004 GR2520001 GR2530001 GR2530006 GR2530004	B.15	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από την κλιματική αλλαγή	B.15.1	Προσαρμογή της διαχείρισης των τύπων οικοτόπων στην κλιματική αλλαγή	όλοι οι τύποι οικοτόπων
GR2510004	B.16	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε ειδών ορνιθοπανίδας από τη λειτουργία των ήδη υφιστάμενων αιολικών πάρκων	B.16.1	Μείωση της θνησιμότητας των ειδών ορνιθοπανίδας από τη λειτουργία των ήδη υφιστάμενων αιολικών πάρκων	*Aquila chrysaetos, Bubo bubo, Circaetus gallicus, Falco naumanni,, Aquila fasciata, Buteo buteo, Circus aeruginosus, Falco peregrinus, Falco vespertinus, Pernis apivorus, Falco biarmicus, Falco eleonorae, Alectoris graeca, Tachymarptis melba*
GR2530006 GR2530002	B.17	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από τη **θήρα**	B.17.1	Ρύθμιση δραστηριοτήτων άσκησης της θήρας και σχετικών ενεργειών που οδηγούν σε υποβάθμιση ή καταστροφής των τύπων οικοτόπων και των πληθυσμών ειδών της περιοχής	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
	B.18	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από τα απορρίμματα	B.18.1	Αποκατάσταση περιοχής που έχει υποβαθμιστεί από τη συστηματική ρίψη απορριμμάτων	T.O. 3150
Γ. Στόχοι για τη βιώσιμη ανάπτυξη των περιοχών					
GR2510004 GR2520001 GR2520002 GR2530001 GR2530002 GR2530006 GR2530004	Γ.1	Ανάπτυξη βιώσιμης τοπικής οικονομίας	Γ.1.1	Ανάπτυξη και προώθηση αειφόρου τουρισμού μέσω έργων ασφάλειας και δράσεων ενημέρωσης για την προστασία των χρηστών.	Διαχείριση Επισκεπτών Τουριστική ανάπτυξη Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση Ανάδειξη πολιτιστικού, ιστορικού και φυσικού πλούτου
GR2510004 GR2520001 GR2520002 GR2530001 GR2530002 GR2530006 GR2530004			Γ.1.2	Αποτίμηση, προβολή και διατήρηση οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών που παρέχουν στον άνθρωπο	Οικοσυστημικές υπηρεσίες Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση Το σύνολο των ειδών και τύπων οικοτόπων της περιοχής

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2510004 GR2520001 GR2520002 GR2530001 GR2530002 GR2530006 GR2530004			Γ.1.3	Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, της πρωτογενούς παραγωγής και της προώθησης τοπικά παραγόμενων προϊόντων, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα τη βελτίωση της κατάστασης διατήρησης ειδών και τύπων οικοτόπων	Δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα
GR2510004 GR2520001 GR2520002 GR2530001 GR2530002 GR2530006 GR2530004			Γ.1.4	Ανάπτυξη ήπιων εναλλακτικών μορφών τουρισμού (οικοτουρισμού - πολιτιστικού - αγροτουρισμού κ.λπ)	Παραδοσιακές μέθοδοι καλλιέργειας
GR2510004 GR2520001 GR2520002 GR2530001 GR2530002 GR2530006 GR2530004	Γ.2	Οικοτουριστική και πολιτιστική προώθηση και ανάδειξη της περιοχής	Γ.2.1	Ανάπτυξη και προώθηση αειφόρου τουρισμού μέσω έργων και δράσεων ερμηνείας / ευαισθητοποίησης / ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης. Δημιουργίας υποδομών για την υποστήριξη των επισκεπτών και ανάδειξης του φυσικού και πολιτιστικού πλούτου της περιοχής.	Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση Το σύνολο των ειδών και τύπων οικοτόπων της περιοχής

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2510004 GR2520001 GR2520002 GR2530001 GR2530002 GR2530006 GR2530004	Γ.3	Ανάπτυξη και εφαρμογή εργαλείων για την ανάπτυξη και προώθηση της περιοχής	Γ.3.1	Ανάπτυξη και χρήση βάσεων δεδομένων και GIS εφαρμογών / εργαλείων για την ανάδειξη / προώθηση των φυσικών και πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής και τη χρήση τους ως δομικό εργαλείο λήψης αποφάσεων και διαχείρισης της περιοχής	Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση Το σύνολο των ειδών και τύπων οικοτόπων της περιοχής
GR2510004 GR2520001 GR2520002 GR2530001 GR2530002 GR2530006 GR2530004	Γ.4	Αύξηση συναίνεσης και αποδοχής της υφιστάμενης νομοθεσίας, ρυθμίσεων και κανονισμών	Γ.4.1	Αποτροπή παραβατικών συμπεριφορών, εξασφάλιση εφαρμογής ρυθμίσεων εξάλειψη παράνομων δραστηριοτήτων και παραβάσεων νομικού πλαισίου	Ενημέρωση / ευαισθητοποίηση/ φύλαξη
GR2510004 GR2520001 GR2520002 GR2530001 GR2530002 GR2530006 GR2530004	Γ.5	Ενημέρωση- Ευαισθητοποίηση	Γ.5.1	Επίτευξη υψηλού βαθμού εκπαίδευσης και περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, διάσωσης της πολιτιστικής κληρονομιάς, εξύψωση των άυλων πνευματικών, αισθητικών και φυσικών αξιών του ανθρώπου έναντι των υλικών αξιών, σε τοπικό και εθνικό επίπεδο	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής Ενημέρωση / ευαισθητοποίηση

Πίνακας 5.2.2-4. Στόχοι Διαχείρισης στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλία)» (ΠΠΒ-04)

Περιοχή Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
Α. Στόχοι διατήρησης/αποκατάστασης τύπων οικοτόπων και ειδών (μεμονωμένα ή κατά ομάδες)					
GR2510003	Α.1	Διατήρηση ή βελτίωση του ΒΔ των πληθυσμών των ειδών πανίδας	Α.1.1	Διατήρηση ή βελτίωση του ΒΔ των πληθυσμών των ειδών χειροπτέρων	Όλα τα είδη χειροπτέρων
			Α.1.2	Βελτίωση του βαθμού διατήρησης και προστασίας των πληθυσμών της μεσογειακής φώκιας στα χερσαία ενδιαιτήματά της.	*Monachus monachus*
			Α.1.3	Μακροπρόθεσμη διατήρηση του υπάρχοντος πληθυσμού, της υγείας του πληθυσμού και της γενετικής ποικιλίας του πληθυσμού	*Monachus monachus*
	Α.2	Έρευνα και κάλυψη κενών γνώσης για τα είδη πανίδας	Α.2.1	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τους πληθυσμούς, την κατάσταση των ενδιαιτημάτων και των πιέσεων που δέχονται οι πληθυσμοί των χειροπτέρων (μελέτη βάσης).	Όλα τα είδη χειροπτέρων

Περιοχή Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
			A.2.2	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τους πληθυσμούς, την κατάσταση των ενδιαιτημάτων και των πιέσεων που δέχονται οι πληθυσμοί της μεσογειακής φώκιας (μελέτη βάσης).	*Monachus monachus*
			A.2.3	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τους πληθυσμούς, την κατάσταση των ενδιαιτημάτων και των πιέσεων που δέχονται οι πληθυσμοί των χερσαίων ερπετών (μελέτη βάσης).	*Testudo hermanni*
	A.3	Διατήρηση ή βελτίωση του βαθμού διατήρησης των τύπων οικοτόπων	A.3.1	Ανάσχεση απώλειας της χωρικής έκτασης του τ.ο. 8210 και δράσεις αποκατάστασής του	8210
	A.4	Βελτίωση έκτασης και καταλληλότητας ενδιαιτήματος ειδών πανίδας	A.4.1	Ανάσχεση απώλειας σημαντικού ενδιαιτήματος του είδους *Monachus monachus*	*Monachus monachus*
			A.4.2	Διατήρηση του εύρους εξάπλωσης και εξασφάλιση συνδεσιμότητας του ενδιαιτήματος	*Monachus monachus*

Περιοχή Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
			A.4.3	Διατήρηση του εύρους εξάπλωσης και εξασφάλιση συνδεσιμότητας του ενδιαιτήματος των χερσαίων ερπετών	*Testudo hermanni*
			A.4.3	Διατήρηση του εύρους εξάπλωσης και εξασφάλιση συνδεσιμότητας του ενδιαιτήματος των χερσαίων ερπετών	*Testudo marginata*
	A.5	Διατήρηση ή βελτίωση του ΒΔ των πληθυσμών των ειδών χλωρίδας	A.5.1	Διατήρηση 700 ώριμων ατόμων του είδους	*Ophrys argolica subsp. argolica*
	A.6	Βελτίωση έκτασης και καταλληλότητας ενδιαιτήματος ειδών χλωρίδας	A.6.1	Διατήρηση του αναγκαίου ενδιαιτήματος για την υποστήριξη πληθυσμού τουλάχιστον 700 ώριμων ατόμων του είδους το *Ophrys argolica* subsp. *argolica*	*Ophrys argolica subsp. argolica*
			A.6.2	Επίτευξη Βαθμού Διατήρησης FV και Αειφορική διαχείριση του τύπου οικοτόπου όπου απαντά το *Ophrys argolica* subsp. *argolica*	*Ophrys argolica subsp. argolica*
Β. Στόχοι άσκησης ανθρωπογενών δραστηριοτήτων, αειφόρου διαχείρισης των φυσικών πόρων και αντιμετώπισης κινδύνων					

Περιοχή Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2510003	B.1	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από τη γεωργία	B.1.1	Ρύθμιση της γεωργικής δραστηριοτήτας για την διατήρηση της βιοποικιλότητας και άρση ή μείωση των πιέσεων - απειλών που υποβαθμίζουν την δομή και λειτουργία των τύπων οικοτόπων και την καταλληλότητα των ενδιαιτημάτων των ειδών	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
	B.2	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από τη βόσκηση	B.2.1	Ρύθμιση της βόσκησης με σκοπό την άρση ή μετριασμό των πιέσεων και απειλών που υποβαθμίζουν την δομή και λειτουργία των τύπων οικοτόπων και την καταλληλότητα των ενδιαιτημάτων των ειδών	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
	B.3	Άρση ή μείωση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από τουριστικές δραστηριότητες και δραστηριότητες αναψυχής	B.3.1	Ρύθμιση της τουριστικής δραστηριότητας και άρση ή μείωση των πιέσεων - απειλών μέσω έργων για τη διαχείριση των επισκεπτών και έργων ερμηνείας και ανάδειξης του περιβάλλοντος	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής

Περιοχή Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
			Β.3.2	Ρύθμιση της αναρριχητικής δραστηριότητας με σκοπό την άρση ή μετριασμό των πιέσεων και απειλών που υποβαθμίζουν την δομή και λειτουργία των τύπων οικοτόπων και την καταλληλότητα των ενδιαιτημάτων των ειδών	8210
			Β.3.3	Αλλαγή συμπεριφοράς κατοίκων, επισκεπτών, φορέων (επιχειρήσεις, ΟΤΑ, Υπηρεσίες κ.λπ.) και τοπικών παραγωγικών χρηστών	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
	Β.4	Άρση ή μείωση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από κτηριακές και άλλου τύπου υποδομές	Β.4.1	Περιορισμός της τυχαίας καταστροφής αποικιών σε κτήρια και άλλες ανθρώπινες κατασκευές	Όλα τα είδη χειροπτέρων

Περιοχή Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
	B.5	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από τα ξενικά χωροκατακτητικά είδη	B.5.1	Εντοπισμός και έλεγχος της εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών ή άλλων αλλόχθονων ειδών	Το σύνολο των χερσαίων τ.ο. και ειδών πανίδας της περιοχής
	B.6	Εκπαίδευση, ενημέρωση, ευαισθητοποίηση για άρση πιέσεων ανθρωπογενών δραστηριοτήτων	B.6.1	Προώθηση μέτρων για την εξάλειψη των παραβάσεων ώστε να εξασφαλίζεται η συμμόρφωση με τις διατάξεις τις ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
	B.7	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από τη μελισσοκομική δραστηριότητα	B.7.1	Ρύθμιση της μελισσοκομικής δραστηριότητας για την διατήρηση της βιοποικιλότητας	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής

Περιοχή Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
	Β.8	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από τη θήρα	Β.8.1	Ρύθμιση δραστηριοτήτων άσκησης της θήρας και σχετικών ενεργειών που οδηγούν σε υποβάθμιση ή καταστροφής των τύπων οικοτόπων και των πληθυσμών ειδών της περιοχής	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Γ. Στόχοι για τη βιώσιμη ανάπτυξη των περιοχών					
GR2510003	Γ.1	Ανάπτυξη βιώσιμης τοπικής οικονομίας	Γ.1.1	Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, της πρωτογενούς παραγωγής και της προώθησης τοπικά παραγόμενων προϊόντων, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα τη βελτίωση της κατάστασης διατήρησης ειδών και τύπων οικοτόπων	Δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα
			Γ.1.2	Ανάπτυξη και προώθηση αειφόρου τουρισμού μέσω έργων ασφάλειας και δράσεων ενημέρωσης για την προστασία των χρηστών.	Διαχείριση Επισκεπτών Τουριστική ανάπτυξη Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση Ανάδειξη πολιτιστικού, ιστορικού και φυσικού πλούτου

Περιοχή Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
			Γ.1.3	Αποτίμηση, προβολή και διατήρηση οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών που παρέχουν στον άνθρωπο	Οικοσυστημικές υπηρεσίες Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση Το σύνολο των ειδών και τύπων οικοτόπων της περιοχής
			Γ.1.4	Ανάπτυξη ήπιων εναλλακτικών μορφών τουρισμού (οικοτουρισμού - πολιτιστικού - αγροτουρισμού κ.λπ)	Παραδοσιακές μέθοδοι καλλιέργειας
	Γ.2	Ανάπτυξη και εφαρμογή εργαλείων για την ανάπτυξη και προώθηση της περιοχής	Γ.2.1	Ανάπτυξη και χρήση βάσεων δεδομένων και GIS εφαρμογών / εργαλείων για την ανάδειξη / προώθηση των φυσικών και πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής και τη χρήση τους ως δομικό εργαλείο λήψης αποφάσεων και διαχείρισης της περιοχής	Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση Το σύνολο των ειδών και τύπων οικοτόπων της περιοχής

Περιοχή Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
	Γ.3	Οικοτουριστική και πολιτιστική προώθηση και ανάδειξη της περιοχής	Γ.3.1	Ανάπτυξη και προώθηση αειφόρου τουρισμού μέσω έργων και δράσεων ερμηνείας / ευαισθητοποίησης / ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης. Δημιουργία υποδομών για την υποστήριξη των επισκεπτών και ανάδειξης του φυσικού και πολιτιστικού πλούτου της περιοχής.	Διαχείριση Επισκεπτών Τουριστική ανάπτυξη Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση Ανάδειξη πολιτιστικού, ιστορικού και φυσικού πλούτου
			Γ.3.2	Προώθηση και ανάδειξη του αρχαιολογικού, ιστορικού και πολιτιστικού χαρακτήρα της περιοχής.	Ανάδειξη πολιτιστικού, ιστορικού και φυσικού πλούτου
	Γ.4	Αύξηση συναίνεσης και αποδοχής της υφιστάμενης νομοθεσίας, ρυθμίσεων και κανονισμών	Γ.4.1	Αποτροπή παραβατικών συμπεριφορών, εξασφάλιση εφαρμογής ρυθμίσεων εξάλειψη παράνομων δραστηριοτήτων και παραβάσεων νομικού πλαισίου	Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση

Περιοχή Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
	Γ.5	Ενημέρωση-Ευαισθητοποίηση	Γ.5.1	Επίτευξη υψηλού βαθμού εκπαίδευσης και περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, διάσωσης της πολιτιστικής κληρονομιάς, εξύψωση των άυλων πνευματικών, αισθητικών και φυσικών αξιών του ανθρώπου έναντι των υλικών αξιών, σε τοπικό και εθνικό επίπεδο	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής Ενημέρωση / ευαισθητοποίηση

Πίνακας 5.2.2-5. Στόχοι Διαχείρισης στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκόρινθος» (ΠΠΒ-05)

Περιοχή Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	**Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης**	**Κωδικός**	**Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης**	**Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος**
Α. Στόχοι διατήρησης/αποκατάστασης τύπων οικοτόπων και ειδών (μεμονωμένα ή κατά ομάδες)					
GR2530003	Α.1	Διατήρηση ή βελτίωση του ΒΔ των πληθυσμών των ειδών πανίδας	Α.1.1	Διατήρηση ή βελτίωση του ΒΔ των πληθυσμών των ειδών χειροπτέρων	Ολα τα είδη χειροπτέρων
			Α.1.2	Διατήρηση ή βελτίωση του ΒΔ των πληθυσμών του τσακαλιού	*Canis aureus*
	Α.2	Ερευνα και κάλυψη κενών γνώσης για τα είδη πανίδας	Α.2.1	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τους πληθυσμούς, την κατάσταση των ενδιαιτημάτων και των πιέσεων που δέχονται οι πληθυσμοί του τσακαλιού (μελέτη βάσης).	*Canis aureus*
			Α.2.2	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τους πληθυσμούς, την κατάσταση των ενδιαιτημάτων και των πιέσεων που δέχονται οι πληθυσμοί ττων χειροπτέρων (μελέτη βάσης).	Ολα τα είδη χειροπτέρων

Περιοχή Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
			A.2.3	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με την καταγραφή και ανασύσταση του ιστορικού πυρκαγιών	όλοι οι τύποι οικοτόπων
	A.3	Διατήρηση ή βελτίωση του βαθμού διατήρησης των τύπων οικοτόπων	A.3.1	Ανάσχεση απώλειας της χωρικής έκτασης των τύπων οικοτόπων και δράσεις αποκατάστασής τους	όλοι οι τύποι οικοτόπων
Β. Στόχοι άσκησης ανθρωπογενών δραστηριοτήτων, αειφόρου διαχείρισης των φυσικών πόρων και αντιμετώπισης κινδύνων					
GR2530003	B.1	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από τη βόσκηση	B.1.1	Ρύθμιση της βόσκησης με σκοπό την άρση ή μετριασμό των πιέσεων και απειλών που υποβαθμίζουν την δομή και λειτουργία των τύπων οικοτόπων και την καταλληλότητα των ενδιαιτημάτων των ειδών	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
	B.2	Άρση ή μείωση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από τουριστικές δραστηριότητες και δραστηριότητες αναψυχής	B.2.1	Ρύθμιση της τουριστικής δραστηριότητας και άρση ή μείωση των πιέσεων - απειλών μέσω έργων για τη διαχείριση των επισκεπτών και έργων ερμηνείας και ανάδειξης του περιβάλλοντος	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής

Περιοχή Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
			B.2.2	Αλλαγή συμπεριφοράς κατοίκων, επισκεπτών, φορέων (επιχειρήσεις, ΟΤΑ, Υπηρεσίες κ.λπ.) και τοπικών παραγωγικών χρηστών	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
	B.3	Άρση ή μείωση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από κτηριακές και άλλου τύπου υποδομές	B.3.1	Περιορισμός της τυχαίας καταστροφής αποικιών σε κτήρια και άλλες ανθρώπινες κατασκευές	Ολα τα είδη χειροπτέρων
	B.4	Άρση ή μείωση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από δηλητηριασμένα δολώματα	B.4.1	Εξάλειψη χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων	*Canis aureus*
	B.5	Εκπαίδευση, ενημέρωση, ευαισθητοποίηση για άρση πιέσεων ανθρωπογενών δραστηριοτήτων	B.5.1	Προώθηση μέτρων για την εξάλειψη των παραβάσεων ώστε να εξασφαλίζεται η συμμόρφωση με τις διατάξεις τις ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής

Περιοχή Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
	B.6	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από τη μελισσοκομική δραστηριότητα	B.6.1	Ρύθμιση της μελισσοκομικής δραστηριότητας για την διατήρηση της βιοποικιλότητας	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
	B.7	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από τη βόσκηση	B.7.1	Ρύθμιση της γεωργικής δραστηριοτήτας για την διατήρηση της βιοποικιλότητας και άρση ή μείωση των πιέσεων - απειλών που υποβαθμίζουν την δομή και λειτουργία των τύπων οικοτόπων και την καταλληλότητα των ενδιαιτημάτων των ειδών	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
	B.8	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από τα ξενικά χωροκατακτητικά είδη	B.8.1	Εντοπισμός και έλεγχος της εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών ή άλλων αλλόχθονων ειδών	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής

Περιοχή Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
	B.9	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από τη γεωργική δραστηριότητα	B.9.1	Ρύθμιση δραστηριοτήτων άσκησης των γεωργικών δραστηριοτήτων για την διατήρηση της βιοποικιλότητας	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
			B.9.2	Άρση ή μείωση των πιέσεων - απειλών που σχετίζονται με τη γεωργική δραστηριότητα και υποβαθμίζουν την δομή και λειτουργία των τύπων οικοτόπων και την καταλληλότητα των ενδιαιτημάτων των ειδών	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
	B.10	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από την κλιματική αλλαγή	B.10.1	Προσαρμογή της διαχείρισης των τύπων οικοτόπων στην κλιματική αλλαγή	όλοι οι τύποι οικοτόπων
	B.11	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από τη θήρα	B.11.1	Ρύθμιση δραστηριοτήτων άσκησης της θήρας και σχετικών ενεργειών που οδηγούν σε υποβάθμιση ή καταστροφής των τύπων οικοτόπων και των πληθυσμών ειδών της περιοχής	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής

Περιοχή Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
Γ. Στόχοι για τη βιώσιμη ανάπτυξη των περιοχών					
GR2530003	Γ.1	Ανάπτυξη βιώσιμης τοπικής οικονομίας	Γ.1.1	Ανάπτυξη και προώθηση αειφόρου τουρισμού μέσω έργων ασφάλειας και δράσεων ενημέρωσης για την προστασία των χρηστών.	Διαχείριση Επισκεπτών Τουριστική ανάπτυξη Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση Ανάδειξη πολιτιστικού, ιστορικού και φυσικού πλούτου
			Γ.1.2	Αποτίμηση, προβολή και διατήρηση οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών που παρέχουν στον άνθρωπο	Οικοσυστημικές υπηρεσίες Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση Το σύνολο των ειδών και τύπων οικοτόπων της περιοχής
			Γ.1.3	Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, της πρωτογενούς παραγωγής και της προώθησης τοπικά παραγόμενων προϊόντων, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα τη βελτίωση της κατάστασης διατήρησης ειδών και τύπων οικοτόπων	Δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα
			Γ.1.4	Ανάπτυξη ήπιων εναλλακτικών μορφών τουρισμού (οικοτορισμού - πολιτιστικού - αγροτουρισμού κ.λπ)	Παραδοσιακές μέθοδοι καλλιέργειας

Περιοχή Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
	Γ.2	Οικοτουριστική και πολιτιστική προώθηση και ανάδειξη της περιοχής	Γ.2.1	Ανάπτυξη και προώθηση αειφόρου τουρισμού μέσω έργων και δράσεων ερμηνείας / ευαισθητοποίησης / ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης. Δημιουργίας υποδομών για την υποστήριξη των επισκεπτών και ανάδειξης του φυσικού και πολιτιστικού πλούτου της περιοχής.	Διαχείριση Επισκεπτών Τουριστική ανάπτυξη Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση Ανάδειξη πολιτιστικού, ιστορικού και φυσικού πλούτου
			Γ.2.2	Προώθηση και ανάδειξη του αρχαιολογικού, ιστορικού και πολιτιστικού χαρακτήρα της περιοχής.	Ανάδειξη πολιτιστικού, ιστορικού και φυσικού πλούτου

Περιοχή Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
	Γ.3	Ανάπτυξη και εφαρμογή εργαλείων για την ανάπτυξη και προώθηση της περιοχής	Γ.3.1	Ανάπτυξη και χρήση βάσεων δεδομένων και GIS εφαρμογών / εργαλείων για την ανάδειξη / προώθηση των φυσικών και πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής και τη χρήση τους ως δομικό εργαλείο λήψης αποφάσεων και διαχείρισης της περιοχής	Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση Το σύνολο των ειδών και τύπων οικοτόπων της περιοχής
	Γ.4	Αύξηση συναίνεσης και αποδοχής της υφιστάμενης νομοθεσίας, ρυθμίσεων και κανονισμών	Γ.4.1	Αποτροπή παραβατικών συμπεριφορών, εξασφάλιση εφαρμογής ρυθμίσεων εξάλειψη παράνομων δραστηριοτήτων και παραβάσεων νομικού πλαισίου	Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση

Περιοχή Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
	Γ.5	Ενημέρωση- Ευαισθητοποίηση	Γ.5.1	Επίτευξη υψηλού βαθμού εκπαίδευσης και περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, διάσωσης της πολιτιστικής κληρονομιάς, εξύψωση των άυλων πνευματικών, αισθητικών και φυσικών αξιών του ανθρώπου έναντι των υλικών αξιών, σε τοπικό και εθνικό επίπεδο	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής Ενημέρωση / ευαισθητοποίηση

Πίνακας 5.2.2-6. Στόχοι Διαχείρισης στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρα Λεωνιδίου» (ΠΠΒ-06)

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
Α. Στόχοι διατήρησης/αποκατάστασης τύπων οικοτόπων και ειδών (μεμονωμένα ή κατά ομάδες)					
GR2520003, GR2520006, GR2520005	Α.1	Διατήρηση ή βελτίωση του ΒΔ των πληθυσμών των ειδών πανίδας	Α.1.1	Διατήρηση ή βελτίωση του ΒΔ των πληθυσμών των ειδών χειροπτέρων	Όλα τα είδη χειροπτέρων
GR2520003, GR2520006, GR2520005			Α.1.2	Διατήρηση ή βελτίωση του ΒΔ των πληθυσμών του τσακαλιού	*Canis aureus*
GR2520006	Α.2	Διατήρηση ή βελτίωση του βαθμού διατήρησης των τύπων οικοτόπων	Α.2.1	Διατήρηση της έκτασης του Τ. Ο. 9530*	Τ. Ο. 9530*
GR2520005, GR2520006			Α.2.2	Διατήρηση της έκτασης του Τ. Ο. 9560*	Τ.Ο. 9560*
GR2520005, GR2520006			Α.2.3	Διατήρηση/βελτίωση δομών και λειτουργιών τύπων οικοτόπων	Τ.Ο. 9560*
GR2520005, GR2520006			Α.2.4	Διατήρηση της έκτασης του Τ. Ο. 9260	Τ.Ο. 9260
GR2520005, GR2520006			Α.2.5	Ανάσχεση απώλειας της χωρικής έκτασης των τύπων οικοτόπων και δράσεις αποκατάστασής τους	όλοι οι τύποι οικοτόπων
GR2520006			Α.2.6	Ανάσχεση απώλειας της χωρικής έκτασης του τύπου οικοτόπου 92C0 και δράσεις αποκατάστασής τους	Τ.Ο. 92C0

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2520005			Α.2.7	Ανάσχεση απώλειας της χωρικής έκτασης του τύπου οικοτόπου 8210 και δράσεις αποκατάστασής τους	Τ.Ο. 8210
GR2520003			Α.2.8	Διατήρηση της έκτασης του Τ. Ο.2110	Τ.Ο. 2110
GR2520003, GR2520006, GR2520005	Α.3	Έρευνα και κάλυψη κενών γνώσης	Α.3.1	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τους πληθυσμούς, την κατάσταση των ενδιαιτημάτων και των πιέσεων που δέχονται οι οι πληθυσμοί των ειδών χειροπτέρων (μελέτη βάσης).	Όλα τα είδη χειροπτέρων
GR2520006			Α.3.2	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τον τύπο οικοτόπου 9260 (μελέτη βάσης).	Τ.Ο. 9260
GR2520005, GR2520006			Α.3.3	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με την καταγραφή και ανασύσταση του ιστορικού πυρκαγιών	όλοι οι τύποι οικοτόπων
GR2520005			Α.3.4	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τους πληθυσμούς, την κατάσταση των ενδιαιτημάτων και των πιέσεων που δέχονται οι οι πληθυσμοί του είδους *Centaurea leonidia*	*Centaurea leonidia*
GR2520005			Α.3.5	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τους πληθυσμούς, την κατάσταση των ενδιαιτημάτων και των πιέσεων που δέχονται οι οι πληθυσμοί του είδους *Ophrys argolica subsp. Argolica*	*Ophrys argolica subsp. argolica*

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2520003, GR2520006, GR2520005	Α.4	Βελτίωση έκτασης και καταλληλότητας ενδιαιτήματος ειδών πανίδας	Α.4.1	Ανάσχεση απώλειας σημαντικού ενδιαιτήματος των ειδών χειροπτέρων	Όλα τα είδη χειροπτέρων
GR2520005, GR2520006			Α.4.2	Ανάσχεση απώλειας σημαντικού ενδιαιτήματος των ειδών ορνιθοπανίδας	είδη ορνιθοπανίδας
GR2520003			Α.4.3	Ανάσχεση απώλειας σημαντικού ενδιαιτήματος των θαλασσίων χελώνων	*Caretta caretta*
GR2520003			Α.4.4	Ανάσχεση απώλειας σημαντικού ενδιαιτήματος των υγροτοπικών ειδών χλωρίδας και πανίδας	το σύνολο των υγροτοπικών ειδών χλωρίδας και πανίδας
GR2520005	Α.5	Βελτίωση έκτασης και καταλληλότητας ενδιαιτήματος ειδών χλωρίδας	Α.5.1	Επίτευξη και διατήρηση του αναγκαίου ενδιαιτήματος για την υποστήριξη πληθυσμού τουλάχιστον 250 ενήλικων ατόμων του είδους *Centaurea leonidia*	*Centaurea leonidia*
GR2520005			Α.5.2	Επίτευξη και διατήρηση του αναγκαίου ενδιαιτήματος για την υποστήριξη πληθυσμού τουλάχιστον 450 ενήλικων ατόμων του είδους *Stachys virgata*	*Stachys virgata*
GR2520006			Α.5.3	Επίτευξη και διατήρηση του αναγκαίου ενδιαιτήματος για την υποστήριξη πληθυσμού τουλάχιστον 250 ενήλικων ατόμων του είδους	*Clinopodium taygeteum*

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2520006			A.5.4	Επίτευξη και διατήρηση του αναγκαίου ενδιαιτήματος για την υποστήριξη πληθυσμού με συνολικό αριθμό ατόμων ίσου ή μεγαλύτερου των 350 ενήλικων ατόμων του είδους	*Phitosia crocifolia*
GR2520006			A.5.5	Διατήρηση του αναγκαίου ενδιαιτήματος για την υποστήριξη πληθυσμού τουλάχιστον 700 ώριμων ατόμων του είδους *Ophrys argolica subsp. argolica*	*Ophrys argolica subsp. argolica*
GR2520006			A.5.6	Επίτευξη Βαθμού Διατήρησης FV και Αειφορική διαχείριση του τύπου οικοτόπου όπου απαντά το *Ophrys argolica subsp. argolica*	*Ophrys argolica subsp. argolica*
GR2520005	A.6	Διατήρηση ή βελτίωση του ΒΔ των πληθυσμών των ειδών χλωρίδας	A.6.1	Επίτευξη και η διατήρηση ενός συνολικού αριθμού ίσου ή μεγαλύτερου των 250 ενήλικων ατόμων του είδους	*Centaurea leonidia*
GR2520005			A.6.2	Μελέτη βιολογικών παραμέτρων του είδους όπως πχ. η φαινολογία του, ο τρόπος αναπαραγωγής, η αναπαραγωγική επιτυχία, οι συνθήκες φύτρωσης σπερμάτων κ.ά.	*Centaurea leonidia*
GR2520005			A.6.2	Μελέτη βιολογικών παραμέτρων του είδους όπως πχ. η φαινολογία του, ο τρόπος αναπαραγωγής, η αναπαραγωγική επιτυχία, οι συνθήκες φύτρωσης σπερμάτων κ.ά.	*Stachys virgata*

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2520005			A.6.3	Διατήρηση του είδους σε Βοτανικούς Κήπους και Τράπεζες Σπερμάτων	*Centaurea leonidia*
GR2520005			A.6.3	Διατήρηση του είδους σε Βοτανικούς Κήπους και Τράπεζες Σπερμάτων	*Stachys virgata*
GR2520005			A.6.4	Επίτευξη και η διατήρηση ενός συνολικού αριθμού ίσου ή μεγαλύτερου των 450 ενήλικων ατόμων του είδους	*Stachys virgata*
GR2520006			A.6.5	Επίτευξη και η διατήρηση ενός συνολικού αριθμού ίσου ή μεγαλύτερου των 250 ενήλικων ατόμων του είδους	*Clinopodium taygeteum*
GR2520006			A.6.2	Μελέτη βιολογικών παραμέτρων του είδους όπως πχ. η φαινολογία του, ο τρόπος αναπαραγωγής, η αναπαραγωγική επιτυχία, οι συνθήκες φύτρωσης σπερμάτων κ.ά.	*Clinopodium taygeteum*
GR2520006			A.6.3	Διατήρηση του είδους σε Βοτανικούς Κήπους και Τράπεζες Σπερμάτων	*Clinopodium taygeteum*
GR2520006			A.6.2	Μελέτη βιολογικών παραμέτρων του υποείδους όπως πχ. η φαινολογία του, ο τρόπος αναπαραγωγής, η αναπαραγωγική επιτυχία, η επίδραση της φωτιάς στους πληθυσμούς του κ.ά.	*Phitosia crocifolia*
GR2520006			A.6.3	Διατήρηση του υποείδους σε Βοτανικούς Κήπους και Τράπεζες Σπερμάτων	*Phitosia crocifolia*
GR2520006			A.6.6	Επίτευξη και διατήρηση ενός συνολικού αριθμού ίσου ή μεγαλύτερου των 350 ενήλικων ατόμων του είδους	*Phitosia crocifolia*

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2520006			A.6.7	Διατήρηση 700 ώριμων ατόμων του είδους *Ophrys argolica subsp. argolica*	*Ophrys argolica subsp. argolica*
Β. Στόχοι άσκησης ανθρωπογενών δραστηριοτήτων, αειφόρου διαχείρισης των φυσικών πόρων και αντιμετώπισης κινδύνων					
GR2520003, GR2520006, GR2520005	B.1	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από τη βόσκηση	B.1.1	Ρύθμιση της βόσκησης με σκοπό την άρση ή μετριασμό των πιέσεων και απειλών που υποβαθμίζουν την δομή και λειτουργία των τύπων οικοτόπων και την καταλληλότητα των ενδιαιτημάτων των ειδών	όλοι οι Τ.Ο. και τα είδη που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο
GR2520003, GR2520006, GR2520005	B.2	Άρση ή μείωση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από κτηριακές και άλλου τύπου υποδομές	B.2.1	Περιορισμός της τυχαίας καταστροφής αποικιών σε κτήρια και άλλες ανθρώπινες κατασκευές	Όλα τα είδη χειροπτέρων
GR2520003, GR2520006, GR2520005	B.3	Άρση ή μείωση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από τουριστικές δραστηριότητες και δραστηριότητες αναψυχής	B.3.1	Ρύθμιση της τουριστικής δραστηριότητας και άρση ή μείωση των πιέσεων - απειλών μέσω έργων για τη διαχείριση των επισκεπτών και έργων ερμηνείας και ανάδειξης του περιβάλλοντος	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
GR2520003, GR2520006, GR2520005			B.3.2	Αλλαγή συμπεριφοράς κατοίκων, επισκεπτών, φορέων (επιχειρήσεις, ΟΤΑ, Υπηρεσίες κ.λπ.) και τοπικών παραγωγικών χρηστών	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2520006	B.4	Άρση ή μείωση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από πυρκαγιές	B.4.1	Δασοκομικοί χειρισμοί για την ανάσχεση της διαδοχής του Τ.Ο. 9530*	Τ. Ο. 9530*
GR2520003, GR2520006, GR2520005	B.5	Άρση ή μείωση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από δηλητηριασμένα δολώματα	B.5.1	Εξάλειψη χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων	*Canis aureus*
GR2520003, GR2520006, GR2520005	B.6	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από τη γεωργία	B.6.1	Ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας για την διατήρηση της βιοποικιλότητας και άρση ή μείωση των πιέσεων - απειλών που υποβαθμίζουν την δομή και λειτουργία των τύπων οικοτόπων και την καταλληλότητα των ενδιαιτημάτων των ειδών	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
GR2520005, GR2520006	B.7	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από την κλιματική αλλαγή	B.7.1	Προσαρμογή της διαχείρισης των τύπων οικοτόπων στην κλιματική αλλαγή	όλοι οι τύποι οικοτόπων
GR2520006	B.8	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από ασθένειες και παράσιτα	B.8.1	Περιορισμός εξάπλωσης ασθενειών και παρασίτων σε ευαίσθητους τύπους οικοτόπων	Τ.Ο. 92C0
GR2520005, GR2520006			B.8.1	Περιορισμός εξάπλωσης ασθενειών και παρασίτων σε ευαίσθητους τύπους οικοτόπων	Τ.Ο. 9260

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2520005	B.9	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από την αναρριχητική δραστηριότητα	B.9.1	Ρύθμιση της αναρριχητικής δραστηριότητας	T.O. 8210
GR2520005			B.9.1	Ρύθμιση της αναρριχητικής δραστηριότητας	*Centaurea leonidia*
GR2520003, GR2520005, GR2520006	B.10	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από τα ξενικά χωροκατακτητικά είδη	B.10.1	Εντοπισμός και έλεγχος της εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών ή άλλων αλλόχθονων ειδών	Το σύνολο των χερσαίων τ.ο. και ειδών πανίδας της περιοχής
GR2520003, GR2520005, GR2520006	B.11	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από τη θήρα	B.11.1	Ρύθμιση δραστηριοτήτων άσκησης της θήρας και σχετικών ενεργειών που οδηγούν σε υποβάθμιση ή καταστροφής των τύπων οικοτόπων και των πληθυσμών ειδών της περιοχής	Το σύνολο των χερσαίων τ.ο. και ειδών πανίδας της περιοχής
GR2520003, GR2520005, GR2520006	B.12	Εκπαίδευση, ενημέρωση, ευαισθητοποίηση για άρση πιέσεων ανθρωπογενών δραστηριοτήτων	B.12.1	Προώθηση μέτρων για την εξάλειψη των παραβάσεων ώστε να εξασφαλίζεται η συμμόρφωση με τις διατάξεις τις ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας	Το σύνολο των χερσαίων τ.ο. και ειδών πανίδας της περιοχής
GR2520003, GR2520006, GR2520005	B.13	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από τη μελισσοκομική δραστηριότητα	B.13.1	Ρύθμιση της μελισσοκομικής δραστηριότητας για την διατήρηση της βιοποικιλότητας	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2520003, GR2520006, GR2520005	B.14	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε ειδών χειροπτέρων από τη λειτουργία των ήδη υφιστάμενων αιολικών πάρκων	B.14.1	Μείωση της θνησιμότητας των ειδών χειροπτέρων από τη λειτουργία των ήδη υφιστάμενων αιολικών πάρκων	*είδη χειροπτέρων*
GR2520006	B.15	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε είδη πανίδας από τον φωτισμό	B.15.1	Μείωση του φαινομένου του υπερβολικού και λανθασμένου φωτισμού των αστικών περιοχών και τις συνέπειές του ("φωτορύπανση") στη βιοποικιλότητα της περιοχής.	Το σύνολο των ειδών της περιοχής
GR2520003	B.16	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε υγροτοπικούς τύπους οικοτόπων και είδη από το οδικό δίκτυο	B.16.1	Μείωση της υποβάθμισης των υγροτοπικών τύπων οικοτόπων και ειδών από το οδικό δίκτυο	Το σύνολο των υγροτοπικών τ.ο. και ειδών πανίδας της περιοχής
Γ. Στόχοι για τη βιώσιμη ανάπτυξη των περιοχών					
GR2520003, GR2520006, GR2520005	Γ.1	Ανάπτυξη βιώσιμης τοπικής οικονομίας	Γ.1.1	Ανάπτυξη και προώθηση αειφόρου τουρισμού μέσω έργων ασφάλειας και δράσεων ενημέρωσης για την προστασία των χρηστών.	Διαχείριση Επισκεπτών Τουριστική ανάπτυξη Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση Ανάδειξη πολιτιστικού, ιστορικού και φυσικού πλούτου
GR2520003, GR2520006, GR2520005			Γ.1.2	Αποτίμηση, προβολή και διατήρηση οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών που παρέχουν στον άνθρωπο	Οικοσυστημικές υπηρεσίες Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση Το σύνολο των ειδών και τύπων οικοτόπων της περιοχής

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2520003, GR2520006, GR2520005			Γ.1.3	Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, της πρωτογενούς παραγωγής και της προώθησης τοπικά παραγόμενων προϊόντων, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα τη βελτίωση της κατάστασης διατήρησης ειδών και τύπων οικοτόπων	Δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα
GR2520003, GR2520006, GR2520005			Γ.1.4	Ανάπτυξη ήπιων εναλλακτικών μορφών τουρισμού (οικοτουρισμού - πολιτιστικού - αγροτουρισμού κ.λπ)	Παραδοσιακές μέθοδοι καλλιέργειας
GR2520003, GR2520006, GR2520005	Γ.2	Οικοτουριστική και πολιτιστική προώθηση και ανάδειξη της περιοχής	Γ.2.1	Ανάπτυξη και προώθηση αειφόρου τουρισμού μέσω έργων και δράσεων ερμηνείας / ευαισθητοποίησης / ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης. Δημιουργίας υποδομών για την υποστήριξη των επισκεπτών και ανάδειξης του φυσικού και πολιτιστικού πλούτου της περιοχής.	Διαχείριση Επισκεπτών Τουριστική ανάπτυξη Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση Ανάδειξη πολιτιστικού, ιστορικού και φυσικού πλούτου
GR2520003, GR2520006, GR2520005	Γ.3	Ανάπτυξη και εφαρμογή εργαλείων για την ανάπτυξη και προώθηση της περιοχής	Γ.3.1	Ανάπτυξη και χρήση βάσεων δεδομένων και GIS εφαρμογών / εργαλείων για την ανάδειξη / προώθηση των φυσικών και πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής και τη χρήση τους ως δομικό εργαλείο λήψης αποφάσεων και διαχείρισης της περιοχής	Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση Το σύνολο των ειδών και τύπων οικοτόπων της περιοχής

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2520003, GR2520006, GR2520005	Γ.4	Αύξηση συναίνεσης και αποδοχής της υφιστάμενης νομοθεσίας, ρυθμίσεων και κανονισμών	Γ.4.1	Αποτροπή παραβατικών συμπεριφορών, εξασφάλιση εφαρμογής ρυθμίσεων εξάλειψη παράνομων δραστηριοτήτων και παραβάσεων νομικού πλαισίου	Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση
GR2520003, GR2520006, GR2520005	Γ.5	Ενημέρωση- Ευαισθητοποίηση	Γ.5.1	Επίτευξη υψηλού βαθμού εκπαίδευσης και περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, διάσωσης της πολιτιστικής κληρονομιάς, εξύψωση των άυλων πνευματικών, αισθητικών και φυσικών αξιών του ανθρώπου έναντι των υλικών αξιών, σε τοπικό και εθνικό επίπεδο	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής Ενημέρωση / ευαισθητοποίηση

Πίνακας 5.2.2-7. Στόχοι Διαχείρισης στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολική Λακωνία- Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή» (ΠΠΒ-07)

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
Α. Στόχοι διατήρησης/αποκατάστασης τύπων οικοτόπων και ειδών (μεμονωμένα ή κατά ομάδες)					
GR2540001, GR2540002	Α.1	Βελτίωση έκτασης και καταλληλότητας ενδιαιτήματος ειδών πανίδας	Α.1.1	Διατήρηση και βελτίωση της καταλληλότητας των σημαντικών καταφυγίων των ειδών χειροπτέρων	είδη χειροπτέρων
GR2540001			Α.1.2	Ανάσχεση απώλειας σημαντικού ενδιαιτήματος του είδους *Pinna nobilis*	*Pinna nobilis*
GR2540001			Α.1.3	Ανάσχεση απώλειας σημαντικού ενδιαιτήματος του είδους *Monachus monachus*	*Monachus monachus*
GR2540001			Α.1.4	Διατήρηση του εύρους εξάπλωσης και εξασφάλιση συνδεσιμότητας του ενδιαιτήματος του είδους *Monachus monachus*	*Monachus monachus*
GR2540001			Α.1.5	Ανάσχεση απώλειας σημαντικού ενδιαιτήματος των ειδών θαλασσίων χελωνών	*Caretta caretta*
GR2540001			Α.1.5	Ανάσχεση απώλειας σημαντικού ενδιαιτήματος των ειδών θαλασσίων χελωνών	*Chelonia mydas*
GR2540001			Α.1.6	Εξασφάλιση θεσμικής προστασίας για το καταφύγιο χειροπτέρων Πύργος Αγ. Στεφάνου	είδη χειροπτέρων

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2540001			A.1.7	Βελτίωση έκτασης και καταλληλότητας ενδιαιτήματος ειδών ορνιθοπανίδας	*Caprimulgus europaeus*
GR2540001			A.1.7	Βελτίωση έκτασης και καταλληλότητας ενδιαιτήματος ειδών ορνιθοπανίδας	*Emberiza caesia*
GR2540001			A.1.7	Βελτίωση έκτασης και καταλληλότητας ενδιαιτήματος ειδών ορνιθοπανίδας	*Emberiza hortulana*
GR2540001			A.1.7	Βελτίωση έκτασης και καταλληλότητας ενδιαιτήματος ειδών ορνιθοπανίδας	*Lanius collurio*
GR2540001			A.1.7	Βελτίωση έκτασης και καταλληλότητας ενδιαιτήματος ειδών ορνιθοπανίδας	*Lanius nubicus*
GR2540001			A.1.7	Βελτίωση έκτασης και καταλληλότητας ενδιαιτήματος ειδών ορνιθοπανίδας	*Hippolais olivetorum*
GR2540001			A.1.7	Βελτίωση έκτασης και καταλληλότητας ενδιαιτήματος ειδών ορνιθοπανίδας	*Streptopelia turtur*
GR2540001	A.2	Διατήρηση ή βελτίωση του ΒΔ των πληθυσμών των ειδών πανίδας	A.2.1	Βελτίωση του βαθμού διατήρησης και προστασίας των πληθυσμών της μεσογειακής φώκιας στα θαλάσσια ενδιαιτήματά της.	*Monachus monachus*

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2540001			A.2.2	Βελτίωση του βαθμού διατήρησης και προστασίας των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών στα χερσαία και θαλάσσια ενδιαιτήματά τους.	*Caretta caretta*
GR2540001			A.2.2	Βελτίωση του βαθμού διατήρησης και προστασίας των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών στα χερσαία και θαλάσσια ενδιαιτήματά τους.	*Chelonia mydas*
GR2540001			A.2.3	Μακροπρόθεσμη διατήρηση του υπάρχοντος πληθυσμού, της υγείας του πληθυσμού και της γενετικής ποικιλίας του πληθυσμού του είδους *Monachus monachus*	*Monachus monachus*
GR2540007			A.2.4	Βελτίωση του βαθμού διατήρησης και προστασίας των πληθυσμών των ειδών ορνιθοπανίδας στα ενδιαιτήματά τους	*Aquila chrysaetos*
GR2540007			A.2.4	Βελτίωση του βαθμού διατήρησης και προστασίας των πληθυσμών των ειδών ορνιθοπανίδας στα ενδιαιτήματά τους	*Aquila fasciata*
GR2540007			A.2.4	Βελτίωση του βαθμού διατήρησης και προστασίας των πληθυσμών των ειδών ορνιθοπανίδας στα ενδιαιτήματά τους	*Buteo buteo*
GR2540007			A.2.4	Βελτίωση του βαθμού διατήρησης και προστασίας των πληθυσμών των ειδών ορνιθοπανίδας στα ενδιαιτήματά τους	*Falco biarmicus*
GR2540007			A.2.4	Βελτίωση του βαθμού διατήρησης και προστασίας των πληθυσμών των ειδών ορνιθοπανίδας στα ενδιαιτήματά τους	*Falco pergrinus brookei*

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2540007			A.2.4	Βελτίωση του βαθμού διατήρησης και προστασίας των πληθυσμών των ειδών ορνιθοπανίδας στα ενδιαιτήματά τους	*Bubo bubo*
GR2540007			A.2.4	Βελτίωση του βαθμού διατήρησης και προστασίας των πληθυσμών των ειδών ορνιθοπανίδας στα ενδιαιτήματά τους	*Circus cyaneus*
GR2540007			A.2.4	Βελτίωση του βαθμού διατήρησης και προστασίας των πληθυσμών των ειδών ορνιθοπανίδας στα ενδιαιτήματά τους	*Circus macrourus*
GR2540007			A.2.4	Βελτίωση του βαθμού διατήρησης και προστασίας των πληθυσμών των ειδών ορνιθοπανίδας στα ενδιαιτήματά τους	*Circus aeruginosus*
GR2540002			A.2.5	Βελτίωση του βαθμού διατήρησης και προστασίας των πληθυσμών του τσακαλιού	*Canis aureus*
GR2540001			A.2.6	Διασφάλιση της επιβίωσης και καλής υγείας των εναπομεινάντων αναπαραγωγικών ατόμων / πληθυσμών του είδους *Pinna nobilis*	*Pinna nobilis*
GR2540001, GR2540002			A.2.7	Βελτίωση του βαθμού διατήρησης και προστασίας των πληθυσμών των ειδών χειροπτέρων	είδη χειροπτέρων
GR2540001, GR2540002			A.2.8	Βελτίωση του βαθμού διατήρησης και προστασίας των πληθυσμών των ειδών χερσαίων ερπετών	*Mauremys rivulata*
GR2540001	A.3	Διατήρηση ή βελτίωση του βαθμού διατήρησης των τύπων οικοτόπων	A.3.1	Ανάσχεση απώλειας της χωρικής έκτασης του τ.ο. 1110 και δράσεις αποκατάστασής του	1110

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2540001			A.3.2	Ανάσχεση απώλειας της χωρικής έκτασης του τ.ο. 1120* και δράσεις αποκατάστασής του	1120*
GR2540001			A.3.4	Ανάσχεση απώλειας της χωρικής έκτασης του τ.ο. 1170 και δράσεις αποκατάστασής του	1170
GR2540001, GR2540002			A.3.5	Διατήρηση της έκτασης των τύπων οικοτόπων	όλοι οι χερσαίοι τύποι οικοτόπων
GR2540001			A.3.6	Ανάσχεση απώλειας της χωρικής έκτασης του τύπου οικοτόπου 92C0 και δράσεις αποκατάστασής τους	Τ.Ο 92C0
GR2540001, GR2540002			A.3.7	Ανάσχεση απώλειας της χωρικής έκτασης των τύπων οικοτόπων και δράσεις αποκατάστασής τους	όλοι οι τύποι οικοτόπων
GR2540002			A.3.8	Ανάσχεση απώλειας της χωρικής έκτασης των υγροτοπικών τύπων οικοτόπων και δράσεις αποκατάστασής τους	υγροτοπικοί τύπων οικοτόπων
GR2540002			A.3.8	Ανάσχεση απώλειας της χωρικής έκτασης των υγροτοπικών τύπων οικοτόπων και δράσεις αποκατάστασής τους	Υγροτοπικά είδη ορνιθοπανίδας
GR2540002			A.3.9	Ανάσχεση απώλειας της χωρικής έκτασης των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων και δράσεις αποκατάστασής τους	αμμοθινικοί τ.ο. (2110, 2120, 2250)
GR2540002			A.3.9	Ανάσχεση απώλειας της χωρικής έκτασης των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων και δράσεις αποκατάστασής τους	*Caretta caretta*

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2540002			A.3.10	Βελτίωση/αναβάθμιση της τρέχουσας κατάστασης των δομών και λειτουργιών των τύπων οικοτόπων (συμπεριλαμβανόμενων των τυπικών ειδών) ώστε να τείνουν σε Βαθμό Διατήρησης "Α".	αμμοθινικοί τ.ο. (2110, 2120, 2250)
GR2540002			A.3.11	Διατήρηση του είδους σε Βοτανικούς Κήπους και Τράπεζες Σπερμάτων	*Juniperus macrocarpa*
GR2540002			A.3.11	Διατήρηση του είδους σε Βοτανικούς Κήπους και Τράπεζες Σπερμάτων	αμμοθινικοί τ.ο. (2110, 2120, 2250)
GR2540001 GR2540007			A.3.12	Ανάσχεση απώλειας της χωρικής έκτασης των τύπων οικοτόπων και δράσεις αποκατάστασής τους	όλοι οι τύποι οικοτόπων
GR2540001	A.4	Βελτίωση έκτασης και καταλληλότητας ενδιαιτήματος ειδών χλωρίδας	A.4.1	Ανάσχεση απώλειας σημαντικού ενδιαιτήματος ειδών θαλάσσιας χλωρίδας	*Cymodocea nodosa, Cystoseira spp*
GR2540002			A.4.2	Επίτευξη Βαθμού Διατήρησης FV του τύπου οικοτόπου όπου απαντά το είδος *Linaria tenuis*	*Linaria tenuis*
GR2540002			A.4.2	Επίτευξη Βαθμού Διατήρησης FV του τύπου οικοτόπου όπου απαντά το είδος *Linaria tenuis*	*ΤΟ όπου απαντά το είδος Linaria tenuis*
GR2540002			A.4.3	Επίτευξη Βαθμού Διατήρησης FV του τύπου οικοτόπου όπου απαντά το είδος *Saponaria jagelii*	*Saponaria jagelii*

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2540002			A.4.3	Επίτευξη Βαθμού Διατήρησης FV του τύπου οικοτόπου όπου απαντά το είδος *Saponaria jagelii*	*ΤΟ όπου απαντά το είδος Saponaria jagelii*
GR2540001, GR2540002			A.4.4	Διατήρηση / βελτίωση αναπαραγωγικού ενδιαιτήματος του είδους *Mauremys rivulata* μέσω της διασφάλισης αναπαραγωγικών θέσεων	*Mauremys rivulata*
GR2540001	A.5	Έρευνα και κάλυψη κενών γνώσης	A.5.1	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τον πληθυσμό και τον βαθμό διατήρησης των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας του είδους *Monachus monachus* στον θαλάσσιο χώρο	*Monachus monachus*
GR2540001			A.5.2	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με την παρουσία και αξιολόγηση του είδους *Pinna nobilis*- Μελέτη Βάσης	*Pinna nobilis*
GR2540001 GR2540002			A.5.3	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τους πληθυσμούς, της κατάστασης των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας και των πιέσεων που δέχονται οι θαλάσσιες χελώνες *Caretta caretta* και *Chelonia mydas* (μελέτη βάσης).	*Caretta caretta*
GR2540001 GR2540002			A.5.3	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τους πληθυσμούς, της κατάστασης των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας και των πιέσεων που δέχονται οι θαλάσσιες χελώνες *Caretta caretta* και *Chelonia mydas* (μελέτη βάσης).	*Chelonia mydas*
GR2540001 GR2540002			A.5.4	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με την παρουσία και αξιολόγηση της κατάστασης των θαλασσίων τύπων οικοτόπων	1120*

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2540001 GR2540002			A.5.4	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με την παρουσία και αξιολόγηση της κατάστασης των θαλασσίων τύπων οικοτόπων	1170
GR2540001, GR2540002			A.5.5	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τον πληθυσμό και τον βαθμό διατήρησης των ειδών χειροπτέρων και των ενδιατημάτων τους	είδη χειροπτέρων
GR2540001, GR2540002			A.5.6	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τον πληθυσμό και τον βαθμό διατήρησης του τσακαλιού και των ενδιατημάτων του	*Canis aureus*
GR2540001			A.5.7	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τον πληθυσμό και τον βαθμό διατήρησης των ενδιαιτημάτων αναπαραγωγής και ανάπαυσης του είδους *Monachus monachus*	*Monachus monachus*
GR2540001 GR2540002			A.5.8	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με την αναπαραγωγική δραστηριότητα και αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης της *Caretta caretta*	*Caretta caretta*
GR2540001			A.5.9	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τις πιέσεις και απειλές που δέχονται οι θαλάσσιοι τύποι οικοτόπων, τα θαλάσσια είδη και τα ενδιαιτήματά τους από τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες	*Το σύνολο των θαλάσσιων τ.ο. και ειδών θαλάσσιας πανίδας*
GR2540002			A.5.10	Μελέτη για τον εντοπισμό και άλλων πληθυσμών του είδους *Linaria tenuis* καθώς και παρακολούθηση των ήδη γνωστών πληθυσμών	*Linaria tenuis*

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2540002			A.5.11	Μελέτη για τον εντοπισμό και άλλων πληθυσμών του είδους *Saponaria jagelii* καθώς και παρακολούθηση των ήδη γνωστών πληθυσμών	*Saponaria jagelii*
GR2540001, GR2540002			A.5.12	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με την διαχείριση των τύπων οικοτόπων στην κλιματική αλλαγή	όλοι οι τύποι οικοτόπων
GR2540001, GR2540002			A.5.13	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με την καταγραφή και ανασύσταση του ιστορικού πυρκαγιών	όλοι οι τύποι οικοτόπων
GR2540002			A.5.14	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με την παρουσία και αξιολόγηση της κατάστασης των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων	αμμοθινικοί τ.ο. (2110, 2120, 2250)
GR2540001, GR2540002			A.5.15	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τον πληθυσμό και τον βαθμό διατήρησης των ειδών χερσαίων ερπετών και των ενδιαιτημάτων τους	
GR2540001 GR2540007			A.5.16	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με την καταγραφή και ανασύσταση του ιστορικού πυρκαγιών	όλοι οι τύποι οικοτόπων
GR2540002	A.6	Διατήρηση ή βελτίωση του ΒΔ των πληθυσμών των ειδών χλωρίδας	A.6.1	Επίτευξη Βαθμού Διατήρησης Α του είδους *Linaria tenuis*	*Linaria tenuis*
GR2540002			A.6.2	Επίτευξη Βαθμού Διατήρησης Α του είδους *Saponaria jagelii*	*Saponaria jagelii*
Β. Στόχοι άσκησης ανθρωπογενών δραστηριοτήτων, αειφόρου διαχείρισης των φυσικών πόρων και αντιμετώπισης κινδύνων					

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2540001 GR2540002 GR2540007	B.1	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από τη **βόσκηση**	B.1.1	Ρύθμιση της βόσκησης με σκοπό την άρση ή μετριασμό των πιέσεων και απειλών που υποβαθμίζουν την δομή και λειτουργία των τύπων οικοτόπων και την καταλληλότητα των ενδιαιτημάτων των ειδών	όλοι οι Τ.Ο. και τα είδη που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο
GR2540001 GR2540002	B.2	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε θαλάσσιους τύπους οικοτόπων και είδη από τη **ρύπανση**	B.2.1	Μείωση του κινδύνου και των επιπτώσεων υποβάθμισης των πληθυσμών θαλασσίων ειδών πανίδας και των ενδιαιτημάτων τους (χερσαία και θαλάσσια) από περιστατικά ρύπανσης	*Το σύνολο των θαλάσσιων τ.ο. και ειδών θαλάσσιας πανίδας*
GR2540001 GR2540002 GR2540007	B.3	Άρση ή μείωση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε θαλάσσιους τύπους οικοτόπων και είδη από **τουριστικές δραστηριότητες και δραστηριότητες αναψυχής**	B.3.1	Ρύθμιση της τουριστικής δραστηριότητας και άρση ή μείωση των πιέσεων - απειλών μέσω έργων για τη διαχείριση των επισκεπτών και έργων ερμηνείας και ανάδειξης του περιβάλλοντος	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
GR2540001 GR2540002 GR2540007			B.3.2	Αλλαγή συμπεριφοράς κατοίκων, επισκεπτών, φορέων (επιχειρήσεις, ΟΤΑ, Υπηρεσίες κ.λπ.) και τοπικών παραγωγικών χρηστών	Το σύνολο των τ.ο. και ειδών πανίδας της περιοχής

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2540001, GR2540002	B.4	Άρση ή μείωση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από **κτηριακές και άλλου τύπου υποδομές**	B.4.1	Περιορισμός της τυχαίας καταστροφής αποικιών σε κτήρια, υποδομές, κατασκευές και αρχαιότητες	Όλα τα είδη χειροπτέρων
GR2540001, GR2540002	B.5	Άρση ή μείωση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε θαλάσσιους τύπους οικοτόπων και είδη από την **αλιεία**	B.5.1	Ρύθμιση της παράκτιας επαγγελματικής και ερασιτεχνικής αλιευτικής πίεσης και ορθή διαχείριση της δραστηριότητας με στόχο τη μείωση των αρνητικών αλληλεπιδράσεών της με τα είδη θαλάσσιας χλωρίδας, τα είδη θαλάσσιας πανίδας και των ενδιαιτημάτων τους, και την εξασφάλιση των βιώσιμων ιχθυοαποθεμάτων που αποτελούν τροφή για τα θαλάσσια είδη πανίδας	*Caretta caretta*
GR2540001, GR2540002			B.5.1	Ρύθμιση της παράκτιας επαγγελματικής και ερασιτεχνικής αλιευτικής πίεσης και ορθή διαχείριση της δραστηριότητας με στόχο τη μείωση των αρνητικών αλληλεπιδράσεών της με τα είδη θαλάσσιας χλωρίδας, τα είδη θαλάσσιας πανίδας και των ενδιαιτημάτων τους, και την εξασφάλιση των βιώσιμων ιχθυοαποθεμάτων που αποτελούν τροφή για τα θαλάσσια είδη πανίδας	*Chelonia mydas*

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2540001, GR2540002			B.5.1	Ρύθμιση της παράκτιας επαγγελματικής και ερασιτεχνικής αλιευτικής πίεσης και ορθή διαχείριση της δραστηριότητας με στόχο τη μείωση των αρνητικών αλληλεπιδράσεών της με τα είδη θαλάσσιας χλωρίδας, τα είδη θαλάσσιας πανίδας και των ενδιαιτημάτων τους, και την εξασφάλιση των βιώσιμων ιχθυοαποθεμάτων που αποτελούν τροφή για τα θαλάσσια είδη πανίδας	*Monachus monachus*
GR2540001, GR2540002			B.5.1	Ρύθμιση της παράκτιας επαγγελματικής και ερασιτεχνικής αλιευτικής πίεσης και ορθή διαχείριση της δραστηριότητας με στόχο τη μείωση των αρνητικών αλληλεπιδράσεών της με τα είδη θαλάσσιας χλωρίδας, τα είδη θαλάσσιας πανίδας και των ενδιαιτημάτων τους, και την εξασφάλιση των βιώσιμων ιχθυοαποθεμάτων που αποτελούν τροφή για τα θαλάσσια είδη πανίδας	1120*
GR2540001	B.6	Άρση ή μείωση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε θαλάσσια είδη από τα **μηχανοκίνητα σκάφη**	B.6.1	Ρύθμιση της ταχύτητας των μηχανοκίνητων σκαφών και ορθή διαχείριση της δραστηριότητας με στόχο τη μείωση των αρνητικών αλληλεπιδράσεών της με τις θαλάσσιες χελώνες και μείωση των εκθαλασσώσεων θαλασσίων χελωνών από προσκρούσεις με σκάφη	*Caretta caretta*

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2540001			B.6.1	Ρύθμιση της ταχύτητας των μηχανοκίνητων σκαφών και ορθή διαχείριση της δραστηριότητας με στόχο τη μείωση των αρνητικών αλληλεπιδράσεών της με τις θαλάσσιες χελώνες και μείωση των εκθαλασσώσεων θαλασσίων χελωνών από προσκρούσεις με σκάφη	*Chelonia mydas*
GR2540001	B.7	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε είδη και τύπους οικοτόπους από την **αγκυροβόληση**	B.7.1	Ρύθμιση αγκυροβόλησης σκαφών αναψυχής για την ανάσχεση της απώλειας σημαντικών τύπων οικοτόπων	1120*
GR2540001			B.7.1	Ρύθμιση αγκυροβόλησης σκαφών αναψυχής για την ανάσχεση της απώλειας σημαντικών τύπων οικοτόπων	1170
GR2540001			B.7.1	Ρύθμιση αγκυροβόλησης σκαφών αναψυχής για την ανάσχεση της απώλειας σημαντικών τύπων οικοτόπων	1110
GR2540007	B.8	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε είδη πανίδας και ορνιθοπανίδας από **δηλητηριασμένα δολώματα**	B.8.1	Μείωση/μηδενισμός της θνησιμότητας των πτωματοφάγων/ευκαιριακά πτωματοφάγων ζώων από τα δηλητηριασμένα δολώματα	*Aquila chrysaetos*

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2540007			B.8.1	Μείωση/μηδενισμός της θνησιμότητας των πτωματοφάγων/ευκαιριακά πτωματοφάγων ζώων από τα δηλητηριασμένα δολώματα. Εξάλειψη χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων.	*Aquila fasciata*
GR2540007			B.8.1	Μείωση/μηδενισμός της θνησιμότητας των πτωματοφάγων/ευκαιριακά πτωματοφάγων ζώων από τα δηλητηριασμένα δολώματα. Εξάλειψη χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων.	*Buteo buteo*
GR2540007			B.8.1	Μείωση/μηδενισμός της θνησιμότητας των πτωματοφάγων/ευκαιριακά πτωματοφάγων ζώων από τα δηλητηριασμένα δολώματα. Εξάλειψη χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων.	*Falco biarmicus*
GR2540007			B.8.1	Μείωση/μηδενισμός της θνησιμότητας των πτωματοφάγων/ευκαιριακά πτωματοφάγων ζώων από τα δηλητηριασμένα δολώματα. Εξάλειψη χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων.	*Falco pergrinus brookei*
GR2540007			B.8.1	Μείωση/μηδενισμός της θνησιμότητας των πτωματοφάγων/ευκαιριακά πτωματοφάγων ζώων από τα δηλητηριασμένα δολώματα. Εξάλειψη χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων.	*Bubo bubo*

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2540007			B.8.1	Μείωση/μηδενισμός της θνησιμότητας των πτωματοφάγων/ευκαιριακά πτωματοφάγων ζώων από τα δηλητηριασμένα δολώματα. Εξάλειψη χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων.	*Circus cyaneus*
GR2540007			B.8.1	Μείωση/μηδενισμός της θνησιμότητας των πτωματοφάγων/ευκαιριακά πτωματοφάγων ζώων από τα δηλητηριασμένα δολώματα. Εξάλειψη χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων.	*Circus macrourus*
GR2540007			B.8.1	Μείωση/μηδενισμός της θνησιμότητας των πτωματοφάγων/ευκαιριακά πτωματοφάγων ζώων από τα δηλητηριασμένα δολώματα. Εξάλειψη χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων.	*Circus aeruginosus*
GR2540002			B.8.1	Μείωση/μηδενισμός της θνησιμότητας των πτωματοφάγων/ευκαιριακά πτωματοφάγων ζώων από τα δηλητηριασμένα δολώματα. Εξάλειψη χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων.	*Canis aureus*
GR2540001 GR2540002	B.9	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε τύπους οικοτόπων και είδη από τα **ξενικά χωροκατακτητικά είδη**	B.9.1	Εντοπισμός και έλεγχος της εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών ή άλλων αλλόχθονων ειδών με στόχο τη μείωση του ανταγωνισμού τους με τα είδη χλωρίδας, πανίδας και σημαντικούς τύπους οικοτόπων	Το σύνολο των τ.ο. και ειδών πανίδας της περιοχής

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2540001	B.10	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε τύπους οικοτόπων και είδη από τα **απορρίμματα**	B.10.1	Μείωση των απορριμάτων στην παράκτια ζώνη και τον θαλάσσιο βυθό	Το σύνολο των τ.ο. και ειδών πανίδας της περιοχής
GR2540002			B.10.2	Αλλαγή του τύπου και της έντασης των πιέσεων και απειλών από μέτρια έως υψηλή με μέτρια ή μεγάλη επίδραση/επίπτωση σε χαμηλή έως μέτρια ένταση με μικρή έως μέτρια επίδραση/επίπτωση, και ως εκ τούτου συμβολή στην αναβάθμιση των μελλοντικών προοπτικών της δομής και των λειτουργιών των τύπων οικοτόπων από Φτωχές (Poor-P) σε Καλές (Good-G)	αμμοθινικοί τ.ο. (2110, 2120, 2250)
GR2540001 GR2540002 GR2540007	B.11	Εκπαίδευση, ενημέρωση, ευαισθητοποίηση για άρση πιέσεων ανθρωπογενών δραστηριοτήτων	B.11.1	Προώθηση μέτρων για την εξάλειψη των παραβάσεων ώστε να εξασφαλίζεται η συμμόρφωση με τις διατάξεις τις ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας	Το σύνολο των τ.ο. και ειδών πανίδας της περιοχής
GR2540001 GR2540002 GR2540007	B.12	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από τη **γεωργική δραστηριότητα**	B.12.1	Ρύθμιση της γεωργικής δραστηριοτήτας για την διατήρηση της βιοποικιλότητας και άρση ή μείωση των πιέσεων - απειλών που υποβαθμίζουν την δομή και λειτουργία των τύπων οικοτόπων και την καταλληλότητα των ενδιαιτημάτων των ειδών	Το σύνολο των θαλάσσιων τ.ο. και ειδών θαλάσσιας πανίδας της περιοχής
GR2540002	B.13	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν στον τύπο οικοτόπου όπου απαντά το είδος *Linaria tenuis*	B.13.1	Αειφορική διαχείριση τύπου οικοτόπου όπου απαντά το είδος *Linaria tenuis*	Τ. Ο. όπου απαντά το είδος *Linaria tenuis*

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2540002			B.13.1	Αειφορική διαχείριση τύπου οικοτόπου όπου απαντά το είδος *Linaria tenuis*	*Linaria tenuis*
GR2540001	B.14	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από ασθένειες και παράσιτα	B.14.1	Περιορισμός εξάπλωσης ασθενειών και παρασίτων σε ευαίσθητους τύπους οικοτόπων	Τ.Ο. 92C0
GR2540001, GR2540002	B.15	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από την κλιματική αλλαγή	B.15.1	Προσαρμογή της διαχείρισης των τύπων οικοτόπων στην κλιματική αλλαγή	όλοι οι τύποι οικοτόπων
GR2540002	B.16	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν στον τύπο οικοτόπου όπου απαντά το είδος *Linaria tenuis*	B.16.1	Αειφορική διαχείριση τύπου οικοτόπου όπου απαντά το είδος *Saponaria jagelii*	Τ. Ο. όπου απαντά το είδος *Saponaria jagelii*
GR2540002			B.16.1	Αειφορική διαχείριση τύπου οικοτόπου όπου απαντά το είδος *Saponaria jagelii*	*Saponaria jagelii*

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2540007	B.17	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε ειδών ορνιθοπανίδας από τα καλώδια υψηλής τάσης	B.17.1	Μείωση/μηδενισμός της θνησιμότητας των ειδών ορνιθοπανίδας από τα καλώδια υψηλής τάσης	*Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Bubo bubo, Buteo buteo, Circaetus gallicus, Circus aeruginosus, Falco peregrinus, Falco vespertinus, Pernis apivorus, Tachymarptis melba*
GR2540001 GR2540007	B.18	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από την κλιματική αλλαγή	B.18.1	Προσαρμογή της διαχείρισης των τύπων οικοτόπων στην κλιματική αλλαγή	όλοι οι τύποι οικοτόπων
GR2540007	B.19	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε ειδών ορνιθοπανίδας από τη λειτουργία των ήδη υφιστάμενων αιολικών πάρκων	B.19.1	Μείωση της θνησιμότητας των ειδών ορνιθοπανίδας από τη λειτουργία των ήδη υφιστάμενων αιολικών πάρκων	*Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Bubo bubo, Buteo buteo, Circaetus gallicus, Circus aeruginosus, Falco peregrinus, Falco vespertinus, Pernis apivorus, Tachymarptis melba*
GR2540001 GR2540002 GR2540007	B.20	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από τη μελισσοκομική δραστηριότητα	B.20.1	Ρύθμιση της μελισσοκομικής δραστηριότητας για την διατήρηση της βιοποικιλότητας	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2540001 GR2540002 GR2540007	Β.21	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από τη θήρα	Β.21.1	Ρύθμιση δραστηριοτήτων άσκησης της θήρας και σχετικών ενεργειών που οδηγούν σε υποβάθμιση ή καταστροφής των τύπων οικοτόπων και των πληθυσμών ειδών της περιοχής	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
GR2540001 GR2540002 GR2540007	Β.22	Εκπαίδευση, ενημέρωση, ευαισθητοποίηση για άρση πιέσεων ανθρωπογενών δραστηριοτήτων	Β.22.1	Προώθηση μέτρων για την εξάλειψη των παραβάσεων ώστε να εξασφαλίζεται η συμμόρφωση με τις διατάξεις τις ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Γ. Στόχοι για τη βιώσιμη ανάπτυξη των περιοχών					
GR2540001 GR2540002 GR2540007	Γ.1	Ανάπτυξη βιώσιμης τοπικής οικονομίας	Γ.1.1	Ανάπτυξη και προώθηση αειφόρου τουρισμού μέσω έργων ασφάλειας και δράσεων ενημέρωσης για την προστασία των χρηστών.	Διαχείριση Επισκεπτών Τουριστική ανάπτυξη Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση Ανάδειξη πολιτιστικού, ιστορικού και φυσικού πλούτου

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2540001 GR2540002 GR2540007			Γ.1.2	Αποτίμηση, προβολή και διατήρηση οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών που παρέχουν στον άνθρωπο	Οικοσυστημικές υπηρεσίες Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση Το σύνολο των ειδών και τύπων οικοτόπων της περιοχής
GR2540001 GR2540002 GR2540007			Γ.1.3	Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, της πρωτογενούς παραγωγής και της προώθησης τοπικά παραγόμενων προϊόντων, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα τη βελτίωση της κατάστασης διατήρησης ειδών και τύπων οικοτόπων	Δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα
GR2540001 GR2540002 GR2540007	Γ.2	Οικοτουριστική και πολιτιστική προώθηση και ανάδειξη της περιοχής	Γ.2.1	Ανάπτυξη και προώθηση αειφόρου τουρισμού μέσω έργων και δράσεων ερμηνείας / ευαισθητοποίησης / ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης. Δημιουργίας υποδομών για την υποστήριξη των επισκεπτών και ανάδειξης του φυσικού και πολιτιστικού πλούτου της περιοχής.	Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση Το σύνολο των ειδών και τύπων οικοτόπων της περιοχής

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2540001 GR2540002 GR2540007			Γ.2.2	Επίτευξη υψηλού βαθμού εκπαίδευσης και περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, διάσωσης της πολιτιστικής κληρονομιάς, εξύψωση των άυλων πνευματικών, αισθητικών και φυσικών αξιών του ανθρώπου έναντι των υλικών αξιών, σε τοπικό και εθνικό επίπεδο	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής Ενημέρωση / ευαισθητοποίηση
GR2540001 GR2540002 GR2540007	Γ.3	Αύξηση συναίνεσης και αποδοχής της υφιστάμενης νομοθεσίας, ρυθμίσεων και κανονισμών	Γ.3.1	Αποτροπή παραβατικών συμπεριφορών, εξασφάλιση εφαρμογής ρυθμίσεων εξάλειψη παράνομων δραστηριοτήτων και παραβάσεων νομικού πλαισίου	Ενημέρωση / ευαισθητοποίηση/ φύλαξη
GR2540001 GR2540002 GR2540007	Γ.4	Ανάπτυξη και εφαρμογή εργαλείων για την ανάπτυξη και προώθηση της περιοχής	Γ.4.1	Ανάπτυξη και χρήση βάσεων δεδομένων και GIS εφαρμογών / εργαλείων για την ανάδειξη / προώθηση των φυσικών και πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής και τη χρήση τους ως δομικό εργαλείο λήψης αποφάσεων και διαχείρισης της περιοχής	Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση Το σύνολο των ειδών και τύπων οικοτόπων της περιοχής
GR2540001 GR2540002 GR2540007	Γ.5	Ανάπτυξη βιώσιμης τοπικής οικονομίας	Γ.5.1	Ανάπτυξη ήπιων εναλλακτικών μορφών τουρισμού (οικοτουρισμού - πολιτιστικού - αγροτουρισμού κ.λπ)	Παραδοσιακές μέθοδοι καλλιέργειας

Πίνακας 5.2.2-8. Στόχοι Διαχείρισης στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και Θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα» (ΠΠΒ-08)

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
Α. Στόχοι διατήρησης/αποκατάστασης τύπων οικοτόπων και ειδών (μεμονωμένα ή κατά ομάδες)					
GR2540003	Α.1	Διατήρηση ή βελτίωση του ΒΔ των πληθυσμών των ειδών πανίδας	Α.1.1	Βελτίωση του βαθμού διατήρησης και προστασίας των πληθυσμών της μεσογειακής φώκιας στα θαλάσσια ενδιαιτήματά της.	*Monachus monachus*
GR2540003			Α.1.2	Βελτίωση του βαθμού διατήρησης και προστασίας των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών στα χερσαία και θαλάσσια ενδιαιτήματά τους.	*Caretta caretta*
GR2540003			Α.1.2	Βελτίωση του βαθμού διατήρησης και προστασίας των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών στα χερσαία και θαλάσσια ενδιαιτήματά τους.	*Chelonia mydas*
GR2540003			Α.1.3	Οι ακόλουθοι Ειδικοί Στόχοι Διατήρησης για τον Πληθυσμό του είδους *Caretta caretta,* αφορούν μόνο την παραλία Ευρώτα και όχι τις παραλίες Βαλτάκι, Σελινίτσα, Μαυροβούνι και Βαθύ, για τις οποίες δεν έχουν καθοριστεί Ειδικοί Στόχοι. - Φωλιές που αποτίθενται κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου: Μέσος όρος πενταετίας 2016-2020: ≥98 φωλιές/έτος - Φωλιές που εκκολάπτονται επιτυχώς κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου: Μέσος όρος πενταετίας 2016-2020: >90% του αριθμού των φωλιών που αποτέθηκαν κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου (με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε να μην επηρεάζονται οι φωλιές κατά την επώαση-κυρίως από θήρευση και πλημμυρισμό). - Νεοσσοί που φτάνουν στη θάλασσα επιτυχώς	*Caretta caretta*

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
				κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου: Μέσος όρος πενταετίας 2016-2020: >95% των νεοσσών που εξήλθαν από τις φωλιές κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου (Με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε οι εξερχόμενοι από τις φωλιές νεοσσοί να μην εμποδίζονται και να μην αποπροσανατολίζονται από φώτα κατά τη μετάβασή τους στη θάλασσα).Σταθερή ή ανοδική τάση πληθυσμιακή τάση (του ετήσιου αριθμού φωλιών) κατά την πενταετία 2016-2020.	
GR2540003			A.1.4	Μακροπρόθεσμη διατήρηση του υπάρχοντος πληθυσμού, της υγείας του πληθυσμού και της γενετικής ποικιλίας του πληθυσμού του είδους *Monachus monachus*	*Monachus monachus*
GR2540003			A.1.5	Παρουσία του είδους *Emys orbicularis* σε 3 κελιά κανάβου 1x1km στην περιοχή	*Emys orbicularis*
GR2540003			A.1.6	Παρουσία του είδους *Mauremys rivulata* σε 31 κελιά κανάβου 1x1km στην περιοχή	*Mauremys rivulata*
GR2540003			A.1.7	Παρουσία του είδους *Lutra lutra* σε κάθε κελί 5x5 εξάπλωσης του είδους εντός της περιοχής Natura 2000 και μόνιμη παρουσία του είδους σε τουλάχιστον 2 κελιά 5x5km εντός της περιοχής Natura 2000. Μέση πυκνότητα πληθυσμού να είναι 1 άτομο/35 τετρ.χλμ.	*Lutra lutra*
GR2540003			A.1.8	Βελτίωση του βαθμού διατήρησης και προστασίας των πληθυσμών των προστατευόμενων ειδών ψαριών	*Pelasgus laconicus*
GR2540003			A.1.8	Βελτίωση του βαθμού διατήρησης και προστασίας των πληθυσμών των προστατευόμενων ειδών ψαριών	*Squalius keadicus*
GR2540003			A.1.9	Μόνιμη παρουσία του είδους χειροπτέρου *M. capaccinii* σε τουλάχιστον 2 κελιά 5x5km εντός της εν λόγω περιοχής Natura 2000.	*Myotis capaccinii*

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2540006			A.1.10	Βελτίωση του βαθμού διατήρησης και προστασίας των πληθυσμών των ειδών ορνιθοπανίδας	Το σύνολο των ειδών ορνιθοπανίδας
GR2540003			A.1.11	Βελτίωση του βαθμού διατήρησης και προστασίας όλων των πληθυσμών των ειδών πανίδας	*όλα τα είδη και τ.ο.*
GR2540003	A.2	Έρευνα και κάλυψη κενών γνώσης	A.2.1	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με την παρουσία του Τ.Ο. 8330 και αξιολόγηση της καταλληλότητας και χρήσης των θαλάσσιων σπηλαίων της περιοχής ως καταφύγια ανάπαυσης και αναπαραγωγής του είδους *Monachus monachus*	*Monachus monachus*
GR2540003			A.2.2	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τους πληθυσμούς, της κατάστασης των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας και των πιέσεων που δέχονται οι θαλάσσιες χελώνες (μελέτη βάσης).	*Caretta caretta*
GR2540003			A.2.2	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τους πληθυσμούς, της κατάστασης των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας και των πιέσεων που δέχονται οι θαλάσσιες χελώνες (μελέτη βάσης).	*Chelonia mydas*
GR2540003			A.2.3	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με την παρουσία και αξιολόγηση της κατάστασης του τ.ο. 1120*	1120*
GR2540003			A.2.4	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τον πληθυσμό και τον βαθμό διατήρησης των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας του είδους *Monachus monachus* στο θαλάσσιο χώρο	*Monachus monachus*
GR2540003			A.2.5	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τις υφιστάμενες ανθρωπογενείς δραστηριότητες, και των πιέσεων και απειλών που προκύπτουν από αυτές στα θαλάσσια είδη και τύπους οικοτόπων	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
GR2540003			A.2.6	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με την παρουσία και αξιολόγηση της κατάστασης των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων	αμμοθινικοί τ.ο. (2110, 2120, 2190)

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2540003			A.2.7	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τα ιχθυοαποθέματα της περιοχής	*Lutra lutra*
GR2540003			A.2.8	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τον πληθυσμό και τον βαθμό διατήρησης των ειδών χειροπτέρων και των ενδιαιτημάτων τους	είδη χειροπτέρων
GR2540003			A.2.9	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τον πληθυσμό και τον βαθμό διατήρησης του τσακαλιού και των ενδιαιτημάτων του	*Canis aureus*
GR2540003			A.2.10	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τον πληθυσμό και τον βαθμό διατήρησης της βίδρας και των ενδιαιτημάτων της	*Lutra lutra*
GR2540003			A.2.11	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τους τύπους οικοτόπων στον ποταμό Ευρώτα	Τ.Ο. Παραρτήματος Ι Οδηγίας 92/43
GR2540003			A.2.12	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τον πληθυσμό και τον βαθμό διατήρησης των χερσαίων ερπετών και των ενδιαιτημάτων τους	*Elaphe quatuorlineata*
GR2540003			A.2.13	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τον πληθυσμό και τον βαθμό διατήρησης των ειδών ιχθυοπανίδας	*Squalius keadicus*
GR2540003			A.2.13	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τον πληθυσμό και τον βαθμό διατήρησης των ειδών ιχθυοπανίδας	*Pelasgus laconicus*
GR2540003	A.3	Βελτίωση έκτασης και καταλληλότητας ενδιαιτήματος ειδών πανίδας	A.3.1	Ανάσχεση απώλειας σημαντικού ενδιαιτήματος του είδους *Monachus monachus*	*Monachus monachus*
GR2540003			A.3.2	Διατήρηση του εύρους εξάπλωσης και εξασφάλιση συνδεσιμότητας του ενδιαιτήματος του είδους *Monachus monachus*	*Monachus monachus*
GR2540003			A.3.3	Ανάσχεση απώλειας σημαντικού ενδιαιτήματος των θαλάσσιων χελωνών	*Caretta caretta*
GR2540003			A.3.3	Ανάσχεση απώλειας σημαντικού ενδιαιτήματος των θαλάσσιων χελωνών	*Chelonia mydas*
GR2540003			A.3.4	Οι ακόλουθοι Ειδικοί Στόχοι Διατήρησης για το ενδιαίτημα- υποστηρικτικούς οικότοπους του είδους *Caretta caretta*, αφορούν μόνο την παραλία Ευρώτα και όχι τις παραλίες Βαλτάκι,	*Caretta caretta*

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
				Σελινίτσα, Μαυροβούνι και Βαθύ, για τις οποίες δεν έχουν καθοριστεί Ειδικοί Στόχοι. § Ωφέλιμη επιφάνεια παραλιών ωοτοκίας (παραλία Ευρώτα): Σταθερή (επί συνολικού μήκους παραλιών ωοτοκίας 13 km περίπου) με 100% διαθεσιμότητα κατά την νύχτα στη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου (με εφαρμογή κατάλληλων διαχειριστικών μέτρων που θα ρυθμίζουν τις χρήσεις επί της παραλίας (έπιπλα θαλάσσης, κλπ.). § Σταθερή έκταση αμμολόφων (sand dunes) πίσω από τις παραλίες ωοτοκίας: 503,9 ha. § Σταθερή έκταση λιβαδιών ποσειδωνίας (Posidonia oceanica) μπροστά από τις παραλίες ωοτοκίας. § Σταθερή έκταση υφάλων (reefs) στο θαλάσσιο χώρο μπροστά από τις παραλίες ωοτοκίας.	
GR2540003			A.3.5	Διατήρηση και βελτίωση του αναπαραγωγικού ενδιαιτήματος των νεροχελώνων	*Emys orbicularis*
GR2540003			A.3.5	Διατήρηση και βελτίωση του αναπαραγωγικού ενδιαιτήματος των νεροχελώνων	*Mauremys rivulata*
GR2540003			A.3.6	Αποκατάσταση συνδεσιμότητας των τύπων οικοτόπων και των ενδιαιτημάτων σημαντικών υδρόβιων ειδών	*Pelasgus laconicus*
GR2540003			A.3.6	Αποκατάσταση συνδεσιμότητας των τύπων οικοτόπων και των ενδιαιτημάτων σημαντικών υδρόβιων ειδών	*Squalius keadicus*
GR2540003			A.3.6	Αποκατάσταση συνδεσιμότητας των τύπων οικοτόπων και των ενδιαιτημάτων σημαντικών υδρόβιων ειδών	*Tropidophoxinellus spartiaticus*
GR2540003			A.3.7	Διατήρηση και βελτίωση του ενδιαιτήματος της βίδρας. Το κατάλληλο ενδιαίτημα να καλύπτει >50% της έκτασης των κελιών 10X10 της εξάπλωσης του είδους εντός της περιοχής Natura 2000.	*Lutra lutra*

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2540003			A.3.8	Διατήρηση και βελτίωση της καταλληλότητας των θέσεων τροφοληψίας των χειροπτέρων	*είδη χειροπτέρων*
GR2540006			A.3.9	Ανάσχεση απώλειας σημαντικού ενδιαιτήματος των ειδών ορνιθοπανίδας	Το σύνολο των ειδών ορνιθοπανίδας
GR2540006			A.3.10	Βελτίωση ενδιαιτήματος υγροτοπικών ειδών ορνιθοπανίδας	*Υγροτοπικά είδη ορνιθοπανίδας, και κυρίως το είδος χαρακτηρισμού Plegadis falcinelus* (Χαλκόκοτα)
GR2540003			A.3.11	Διατήρηση και βελτίωση της έκτασης των ενδιαιτημάτων των ειδών πανίδας	*όλα τα είδη και τ.ο.*
GR2540003	A.4	Διατήρηση ή βελτίωση του βαθμού διατήρησης των τύπων οικοτόπων	A.4.1	Ανάσχεση απώλειας της χωρικής έκτασης του τ.ο. 1120* και δράσεις αποκατάστασής του	1120*
GR2540003			A.4.2	Ανάσχεση απώλειας της χωρικής έκτασης των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων και δράσεις αποκατάστασής τους	αμμοθινικοί τ.ο. (2110, 2120, 2190)
GR2540003			A.4.3	Βελτίωση/αναβάθμιση της τρέχουσας κατάστασης των δομών και λειτουργιών των τύπων οικοτόπων (συμπεριλαμβανόμενων των τυπικών ειδών) ώστε να τείνουν σε Βαθμό Διατήρησης "Α".	αμμοθινικοί τ.ο. (2110, 2120, 2190)
GR2540003			A.4.3	Βελτίωση/αναβάθμιση της τρέχουσας κατάστασης των δομών και λειτουργιών των τύπων οικοτόπων (συμπεριλαμβανόμενων των τυπικών ειδών) ώστε να τείνουν σε Βαθμό Διατήρησης "Α".	92A0
GR2540006			A.4.3	Βελτίωση/αναβάθμιση της τρέχουσας κατάστασης των δομών και λειτουργιών των τύπων οικοτόπων (συμπεριλαμβανόμενων των τυπικών ειδών) ώστε να τείνουν σε Βαθμό Διατήρησης "Α".	Υγροτοπικά είδη ορνιθοπανίδας
GR2540003			A.4.4	Ανάσχεση απώλειας της χωρικής έκτασης των υγροτοπικών τύπων οικοτόπων και δράσεις αποκατάστασής τους	υγροτοπικοί τύποι οικοτόπων (1410, 3280, 6420, 92A0, 92D0)

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2540003			Α.4.5	Ανάσχεση απώλειας της χωρικής έκτασης του τύπου οικοτόπου 92Α0 και δράσεις αποκατάστασής τους	92Α0
GR2540006			Α.4.5	Ανάσχεση απώλειας της χωρικής έκτασης του τύπου οικοτόπου 92Α0 και δράσεις αποκατάστασής τους	Υγροτοπικά είδη ορνιθοπανίδας
GR2540006			Α.4.6	Παρακολούθηση και αποκατάσταση υδρολογικών συνθηκών και υγροτοπικών ενδιαιτημάτων	Υγροτοπικά είδη ορνιθοπανίδας, και κυρίως το είδος χαρακτηρισμού *Plegadis falcinelus* (Χαλκόκοτα)
GR2540003	Α.5	Διατήρηση επάρκειας και καλής ποιότητας υδατικών πόρων	Α.5.1	Αειφορική διαχείριση και προστασία των υδάτινων οικοσυστημάτων, διατήρηση ή επίτευξη της καλής κατάστασης όλων των υδατικών πόρων και αποτροπή της περαιτέρω υποβάθμισης όλων των υδάτων, των τύπων οικοτόπων και της παρυδάτιας βλάστησης.	υγροτοπικοί τύπων οικοτόπων (1410, 3280, 6420, 92Α0, 92D0)
GR2540003			Α.5.2	Αειφορική διαχείριση και προστασία των υδατικών πόρων, των υδρόβιων ειδών και των υγροτοπικών ενδιαιτημάτων τους.	*Pelasgus laconicus*
GR2540003			Α.5.2	Αειφορική διαχείριση και προστασία υδάτινων οικοσυστημάτων, διατήρηση ή επίτευξη της καλής κατάστασης όλων των υδατικών πόρων και αποτροπή της περαιτέρω υποβάθμισης όλων των υδάτων.	*Squalius keadicus*
GR2540003			Α.5.2	Αειφορική διαχείριση και προστασία υδάτινων οικοσυστημάτων, διατήρηση ή επίτευξη της καλής κατάστασης όλων των υδατικών πόρων και αποτροπή της περαιτέρω υποβάθμισης όλων των υδάτων.	*Tropidophoxinellus spartiaticus*
GR2540003			Α.5.2	Αειφορική διαχείριση και προστασία υδάτινων οικοσυστημάτων, διατήρηση ή επίτευξη της καλής κατάστασης όλων των υδατικών πόρων και αποτροπή της περαιτέρω υποβάθμισης όλων των υδάτων.	*Lutra lutra*

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2540003			A.5.2	Αειφορική διαχείριση και προστασία υδάτινων οικοσυστημάτων, διατήρηση ή επίτευξη της καλής κατάστασης όλων των υδατικών πόρων και αποτροπή της περαιτέρω υποβάθμισης όλων των υδάτων.	*Emys orbicularis*
GR2540003			A.5.2	Αειφορική διαχείριση και προστασία υδάτινων οικοσυστημάτων, διατήρηση ή επίτευξη της καλής κατάστασης όλων των υδατικών πόρων και αποτροπή της περαιτέρω υποβάθμισης όλων των υδάτων.	*Mauremys rivulata*
GR2540003			A.5.2	Αειφορική διαχείριση και προστασία υδάτινων οικοσυστημάτων, διατήρηση ή επίτευξη της καλής κατάστασης όλων των υδατικών πόρων και αποτροπή της περαιτέρω υποβάθμισης όλων των υδάτων.	*Myotis capaccinii*
GR2540003			A.5.3	Βελτίωση παροχετευτικότητας υδάτινων οικοσυστημάτων	υγροτοπικοί τύπων οικοτόπων (1410, 3280, 6420, 92A0, 92D0)
GR2540003			A.5.3	Βελτίωση παροχετευτικότητας υδάτινων οικοσυστημάτων	*Pelasgus laconicus*
GR2540003			A.5.3	Βελτίωση παροχετευτικότητας υδάτινων οικοσυστημάτων	*Squalius keadicus*
GR2540003			A.5.3	Βελτίωση παροχετευτικότητας υδάτινων οικοσυστημάτων	*Tropidophoxinellus spartiaticus*
GR2540003			A.5.3	Βελτίωση παροχετευτικότητας υδάτινων οικοσυστημάτων	*Lutra lutra*
GR2540003			A.5.3	Βελτίωση παροχετευτικότητας υδάτινων οικοσυστημάτων	*Emys orbicularis*
GR2540003			A.5.3	Βελτίωση παροχετευτικότητας υδάτινων οικοσυστημάτων	*Mauremys rivulata*
GR2540003			A.5.3	Βελτίωση παροχετευτικότητας υδάτινων οικοσυστημάτων	*Myotis capaccinii*
Β. Στόχοι άσκησης ανθρωπογενών δραστηριοτήτων, αειφόρου διαχείρισης των φυσικών πόρων και αντιμετώπισης κινδύνων					

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2540003	B.1	Άρση ή μείωση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε θαλάσσιους τύπους οικοτόπων και είδη από τουριστικές δραστηριότητες και δραστηριότητες αναψυχής	B.1.1	Ρύθμιση της τουριστικής δραστηριότητας και άρση ή μείωση των πιέσεων - απειλών μέσω έργων για τη διαχείριση των επισκεπτών και έργων ερμηνείας και ανάδειξης του περιβάλλοντος	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
GR2540003			B.1.2	Οι ακόλουθοι Ειδικοί Στόχοι Διατήρησης για την όχληση από τον τουρισμό, αφορούν μόνο την παραλία Ευρώτα και όχι τις παραλίες Βαλτάκι, Σελινίτσα, Μαυροβούνι και Βαθύ, για τις οποίες δεν έχουν καθοριστεί Ειδικοί Στόχοι. Οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες στο θαλάσσιο χώρο μπροστά από τις παραλίες ωοτοκίας δεν πρέπει να επηρεάζουν αρνητικά το ζευγάρωμα, την πρόσβαση των θηλυκών στην παραλία, την ανάπαυση των θηλυκών μεταξύ διαδοχικών ωοτοκιών και την κίνηση των νεοσσών προς την ανοιχτή θάλασσα.	*Caretta caretta*
GR2540003			B.1.3	Αλλαγή συμπεριφοράς κατοίκων, επισκεπτών, φορέων (επιχειρήσεις, ΟΤΑ, Υπηρεσίες κ.λπ.) και τοπικών παραγωγικών χρηστών	Το σύνολο των θαλάσσιων τ.ο. και ειδών θαλάσσιας πανίδας της περιοχής
GR2540003	B.2	Εκπαίδευση, ενημέρωση, ευαισθητοποίηση για άρση πιέσεων ανθρωπογενών δραστηριοτήτων	B.2.1	Προώθηση μέτρων για την εξάλειψη των παραβάσεων ώστε να εξασφαλίζεται η συμμόρφωση με τις διατάξεις τις ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας	Το σύνολο των τ.ο. και ειδών πανίδας της περιοχής
GR2540006			B.2.1	Προώθηση μέτρων για την εξάλειψη των παραβάσεων ώστε να εξασφαλίζεται η συμμόρφωση με τις διατάξεις τις ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας	Το σύνολο των ειδών ορνιθοπανίδας
GR2540003	B.3	Άρση ή μείωση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε θαλάσσιους τύπους οικοτόπων και είδη από την αλιεία	B.3.1	Ρύθμιση της παράκτιας επαγγελματικής και ερασιτεχνικής αλιευτικής πίεσης και ορθή διαχείριση της δραστηριότητας με στόχο τη μείωση των αρνητικών αλληλεπιδράσεών της με τα είδη θαλάσσιας χλωρίδας, τα είδη θαλάσσιας πανίδας και των ενδιαιτημάτων τους, και την εξασφάλιση των βιώσιμων ιχθυοαποθεμάτων	*Caretta caretta*

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
				που αποτελούν τροφή για τα θαλάσσια είδη πανίδας	
GR2540003			B.3.1	Ρύθμιση της παράκτιας επαγγελματικής και ερασιτεχνικής αλιευτικής πίεσης και ορθή διαχείριση της δραστηριότητας με στόχο τη μείωση των αρνητικών αλληλεπιδράσεών της με τα είδη θαλάσσιας χλωρίδας, τα είδη θαλάσσιας πανίδας και των ενδιαιτημάτων τους, και την εξασφάλιση των βιώσιμων ιχθυοαποθεμάτων που αποτελούν τροφή για τα θαλάσσια είδη πανίδας	*Chelonia mydas*
GR2540003			B.3.1	Ρύθμιση της παράκτιας επαγγελματικής και ερασιτεχνικής αλιευτικής πίεσης και ορθή διαχείριση της δραστηριότητας με στόχο τη μείωση των αρνητικών αλληλεπιδράσεών της με τα είδη θαλάσσιας χλωρίδας, τα είδη θαλάσσιας πανίδας και των ενδιαιτημάτων τους, και την εξασφάλιση των βιώσιμων ιχθυοαποθεμάτων που αποτελούν τροφή για τα θαλάσσια είδη πανίδας	*Monachus monachus*
GR2540003			B.3.2	Οι ακόλουθοι Ειδικοί Στόχοι Διατήρησης για την όχληση από την αλιεία, αφορούν μόνο την παραλία Ευρώτα και όχι τις παραλίες Βαλτάκι, Σελινίτσα, Μαυροβούνι και Βαθύ, για τις οποίες δεν έχουν καθοριστεί Ειδικοί Στόχοι. Οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες στο θαλάσσιο χώρο μπροστά από τις παραλίες ωοτοκίας δεν πρέπει να επηρεάζουν αρνητικά το ζευγάρωμα, την πρόσβαση των θηλυκών στην παραλία, την ανάπαυση των θηλυκών μεταξύ διαδοχικών ωοτοκιών και την κίνηση των νεοσσών προς την ανοιχτή θάλασσα.	*Caretta caretta*
GR2540003			B.3.3	Ρύθμιση της παράκτιας επαγγελματικής και ερασιτεχνικής αλιευτικής πίεσης και ορθή διαχείριση της δραστηριότητας με στόχο την	1120*

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
				ανάσχεση απώλειας σημαντικών θαλασσίων τύπων οικοτόπων	
GR2540003	B.4	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε θαλάσσιους τύπους οικοτόπων και είδη από τα ξενικά χωροκατακτητικά είδη	B.4.1	Μείωση της παρουσίας/ απομάκρυνση των ξενικών χωροκτακτητικών ειδών με στόχο τη μείωση του ανταγωνισμού τους με τα θαλάσσια είδη χλωρίδας, πανίδας και σημαντικών τύπων οικοτόπων	Το σύνολο των θαλάσσιων τ.ο. και ειδών θαλάσσιας πανίδας της περιοχής
GR2540003			B.4.2	Εντοπισμός και έλεγχος της εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών ή άλλων αλλόχθονων ειδών	Το σύνολο των χερσαίων τ.ο. και ειδών πανίδας της περιοχής
GR2540003	B.5	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε θαλάσσιους τύπους οικοτόπων και είδη από τα θαλάσσια απορρίμματα	B.5.1	Μείωση των απορριμάτων στον θαλάσσιο βυθό	Το σύνολο των θαλάσσιων τ.ο. και ειδών θαλάσσιας πανίδας της περιοχής
GR2540003	B.6	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε θαλάσσιους τύπους οικοτόπων και είδη από τη ρύπανση	B.6.1	Μείωση του κινδύνου και των επιπτώσεων υποβάθμισης των πληθυσμών θαλασσίων ειδών πανίδας και των ενδιαιτημάτων τους (χερσαία και θαλάσσια) από περιστατικά ρύπανσης	*Το σύνολο των θαλάσσιων τ.ο. και ειδών θαλάσσιας πανίδας της περιοχής*
GR2540003	B.7	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε είδη και τύπους οικοτόπους από την αγκυροβόληση	B.7.1	Ρύθμιση αγκυροβόλησης σκαφών αναψυχής για την ανάσχεση της απώλειας σημαντικών τύπων οικοτόπων	1120*
GR2540003	B.8	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από τα απορρίμματα	B.8.1	Αλλαγή του τύπου και της έντασης των πιέσεων και απειλών από μέτρια έως υψηλή με μέτρια ή μεγάλη επίδραση/επίπτωση σε χαμηλή έως μέτρια ένταση με μικρή έως μέτρια επίδραση/επίπτωση, και ως εκ τούτου συμβολή στην αναβάθμιση των μελλοντικών προοπτικών της δομής και των λειτουργιών των τύπων οικοτόπων από Φτωχές (Poor-P) σε Καλές (Good-G)	αμμοθινικοί τ.ο. (2110, 2120, 2190)
GR2540003			B.8.1	Αλλαγή του τύπου και της έντασης των πιέσεων και απειλών από μέτρια έως υψηλή με μέτρια ή μεγάλη επίδραση/επίπτωση σε χαμηλή έως	92A0

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
				μέτρια ένταση με μικρή έως μέτρια επίδραση/επίπτωση, και ως εκ τούτου συμβολή στην αναβάθμιση των μελλοντικών προοπτικών της δομής και των λειτουργιών των τύπων οικοτόπων από Φτωχές (Poor-P) σε Καλές (Good-G)	
GR2540003	B.9	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από τη **βόσκηση**	B.9.1	Ρύθμιση της βόσκησης με σκοπό την άρση ή μετριασμό των πιέσεων και απειλών που υποβαθμίζουν την δομή και λειτουργία των τύπων οικοτόπων και την καταλληλότητα των ενδιαιτημάτων των ειδών	όλοι οι Τ.Ο. και τα είδη που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο
GR2540006			B.9.1	Ρύθμιση της βόσκησης με σκοπό την άρση ή μετριασμό των πιέσεων και απειλών που υποβαθμίζουν την δομή και λειτουργία των τύπων οικοτόπων και την καταλληλότητα των ενδιαιτημάτων των ειδών	Το σύνολο των ειδών ορνιθοπανίδας
GR2540003	B.10	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από τη **γεωργική δραστηριότητα**	B.10.1	Ρύθμιση δραστηριοτήτων άσκησης των γεωργικών δραστηριοτήτων για την διατήρηση της βιοποικιλότητας	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
GR2540006			B.10.1	Ρύθμιση δραστηριοτήτων άσκησης των γεωργικών δραστηριοτήτων για την διατήρηση της βιοποικιλότητας	Το σύνολο των ειδών ορνιθοπανίδας
GR2540003			B.10.2	Άρση ή μείωση των πιέσεων - απειλών που σχετίζονται με τη γεωργική δραστηριότητα και υποβαθμίζουν την δομή και λειτουργία των τύπων οικοτόπων και την καταλληλότητα των ενδιαιτημάτων των ειδών	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
GR2540006			B.10.2	Άρση ή μείωση των πιέσεων - απειλών που σχετίζονται με τη γεωργική δραστηριότητα και υποβαθμίζουν την δομή και λειτουργία των τύπων οικοτόπων και την καταλληλότητα των ενδιαιτημάτων των ειδών	Το σύνολο των ειδών ορνιθοπανίδας
GR2540003	B.11	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από τη θήρα	B.11.1	Ρύθμιση δραστηριοτήτων άσκησης της θήρας και σχετικών ενεργειών που οδηγούν σε υποβάθμιση ή καταστροφής των τύπων	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
				οικοτόπων και των πληθυσμών ειδών της περιοχής	
GR2540006			B.11.1	Ρύθμιση δραστηριοτήτων άσκησης της θήρας και σχετικών ενεργειών που οδηγούν σε υποβάθμιση ή καταστροφής των τύπων οικοτόπων και των πληθυσμών ειδών της περιοχής	Το σύνολο των ειδών ορνιθοπανίδας
GR2540006	B.12	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαία είδη πανίδας από τα δηλητηριασμένα δολώματα	B.12.1	Εξάλειψη χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων	Το σύνολο των ειδών ορνιθοπανίδας
GR2540003			B.12.1	Εξάλειψη χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων	*Canis aureus*
GR2540003	B.13	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από τη μελισσοκομική δραστηριότητα	B.13.1	Ρύθμιση της μελισσοκομικής δραστηριότητας για την διατήρηση της βιοποικιλότητας	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
GR2540003	B.14	Άρση πιέσεων & απειλών που επιδρούν σε χερσαίους τύπους οικοτόπων και είδη από τα μηχανοκίνητα οχήματα	B.14.1	Ρύθμιση της κίνησης των μηχανοκίνητων οχημάτων που οδηγούν σε υποβάθμιση ή καταστροφής των τύπων οικοτόπων και των πληθυσμών ειδών της περιοχής	αμμοθινικοί τ.ο. (2110, 2120, 2190)
GR2540003			B.14.1	Ρύθμιση της κίνησης των μηχανοκίνητων οχημάτων που οδηγούν σε υποβάθμιση ή καταστροφής των τύπων οικοτόπων και των πληθυσμών ειδών της περιοχής	*Caretta caretta*
Γ. Στόχοι για τη βιώσιμη ανάπτυξη των περιοχών					
GR2540003	Γ.1	Οικοτουριστική και πολιτιστική προώθηση και ανάδειξη της περιοχής	Γ.1.1	Ανάπτυξη και προώθηση αειφόρου τουρισμού μέσω έργων και δράσεων ερμηνείας / ευαισθητοποίησης / ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης. Δημιουργίας υποδομών για την υποστήριξη των επισκεπτών και ανάδειξης του φυσικού και πολιτιστικού πλούτου της περιοχής.	Διαχείριση Επισκεπτών Τουριστική ανάπτυξη Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση Ανάδειξη πολιτιστικού, ιστορικού και φυσικού πλούτου

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2540006			Γ.1.1	Ανάπτυξη και προώθηση αειφόρου τουρισμού μέσω έργων και δράσεων ερμηνείας / ευαισθητοποίησης / ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης. Δημιουργίας υποδομών για την υποστήριξη των επισκεπτών και ανάδειξης του φυσικού και πολιτιστικού πλούτου της περιοχής.	Διαχείριση Επισκεπτών Τουριστική ανάπτυξη Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση Ανάδειξη πολιτιστικού, ιστορικού και φυσικού πλούτου
GR2540003	Γ.2	Οικοτουριστική και πολιτιστική προώθηση και ανάδειξη της περιοχής	Γ.2.1	Επίτευξη υψηλού βαθμού εκπαίδευσης και περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, διάσωσης της πολιτιστικής κληρονομιάς, εξύψωση των άυλων πνευματικών, αισθητικών και φυσικών αξιών του ανθρώπου έναντι των υλικών αξιών, σε τοπικό και εθνικό επίπεδο	Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση
GR2540006			Γ.2.1	Επίτευξη υψηλού βαθμού εκπαίδευσης και περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, διάσωσης της πολιτιστικής κληρονομιάς, εξύψωση των άυλων πνευματικών, αισθητικών και φυσικών αξιών του ανθρώπου έναντι των υλικών αξιών, σε τοπικό και εθνικό επίπεδο	Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση
GR2540003	Γ.3	Ανάπτυξη βιώσιμης τοπικής οικονομίας	Γ.3.1	Αποτίμηση, προβολή και διατήρηση οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών που παρέχουν στον άνθρωπο	Οικοσυστημικές υπηρεσίες Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση Το σύνολο των ειδών και τύπων οικοτόπων της περιοχής
GR2540006			Γ.3.1	Αποτίμηση, προβολή και διατήρηση οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών που παρέχουν στον άνθρωπο	Οικοσυστημικές υπηρεσίες Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση Το σύνολο των ειδών και τύπων οικοτόπων της περιοχής

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
GR2540003			Γ.3.2	Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, της πρωτογενούς παραγωγής και της προώθησης τοπικά παραγόμενων προϊόντων, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα τη βελτίωση της κατάστασης διατήρησης ειδών και τύπων οικοτόπων	Δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα
GR2540006			Γ.3.2	Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, της πρωτογενούς παραγωγής και της προώθησης τοπικά παραγόμενων προϊόντων, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα τη βελτίωση της κατάστασης διατήρησης ειδών και τύπων οικοτόπων	Δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα
GR2540003			Γ.3.3	Ανάπτυξη ήπιων εναλλακτικών μορφών τουρισμού (οικοτουρισμού - πολιτιστικού - αγροτουρισμού κ.λπ)	Παραδοσιακές μέθοδοι καλλιέργειας
GR2540006			Γ.3.3	Ανάπτυξη ήπιων εναλλακτικών μορφών τουρισμού (οικοτουρισμού - πολιτιστικού - αγροτουρισμού κ.λπ)	Παραδοσιακές μέθοδοι καλλιέργειας
GR2540003			Γ.3.4	Ανάπτυξη και προώθηση αειφόρου τουρισμού μέσω έργων ασφάλειας και δράσεων ενημέρωσης για την προστασία των χρηστών.	Τουριστική ανάπτυξη Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση
GR2540006			Γ.3.4	Ανάπτυξη και προώθηση αειφόρου τουρισμού μέσω έργων ασφάλειας και δράσεων ενημέρωσης για την προστασία των χρηστών.	Τουριστική ανάπτυξη Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση
GR2540003	Γ.4	Ανάπτυξη και εφαρμογή εργαλείων για την ανάπτυξη και προώθηση της περιοχής	Γ.4.1	Ανάπτυξη και χρήση βάσεων δεδομένων και GIS εφαρμογών / εργαλείων για την ανάδειξη / προώθηση των φυσικών και πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής και τη χρήση τους ως δομικό εργαλείο λήψης αποφάσεων και διαχείρισης της περιοχής	Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση Το σύνολο των ειδών και τύπων οικοτόπων της περιοχής
GR2540006			Γ.4.1	Ανάπτυξη και χρήση βάσεων δεδομένων και GIS εφαρμογών / εργαλείων για την ανάδειξη / προώθηση των φυσικών και πολιτιστικών	Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση

Περιοχές Natura που αφορά	Γενικος Στόχος Διαχείρισης		Ειδικός Στόχος Διαχείρισης		
	Κωδικός	Τίτλος Γενικου Στόχου Διαχείρισης	Κωδικός	Τίτλος Ειδικού Στόχου Διαχείρισης	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος / Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
				στοιχείων της περιοχής και τη χρήση τους ως δομικό εργαλείο λήψης αποφάσεων και διαχείρισης της περιοχής	Το σύνολο των ειδών και τύπων οικοτόπων της περιοχής
GR2540003	Γ.5	Ενημέρωση- Ευαισθητοποίηση	Γ.5.1	Επίτευξη υψηλού βαθμού εκπαίδευσης και περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, διάσωσης της πολιτιστικής κληρονομιάς, εξύψωση των άυλων πνευματικών, αισθητικών και φυσικών αξιών του ανθρώπου έναντι των υλικών αξιών, σε τοπικό και εθνικό επίπεδο	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής Ενημέρωση / ευαισθητοποίηση
GR2540006			Γ.5.1	Επίτευξη υψηλού βαθμού εκπαίδευσης και περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, διάσωσης της πολιτιστικής κληρονομιάς, εξύψωση των άυλων πνευματικών, αισθητικών και φυσικών αξιών του ανθρώπου έναντι των υλικών αξιών, σε τοπικό και εθνικό επίπεδο	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής Ενημέρωση / ευαισθητοποίηση
GR2540006	Γ.6	Αύξηση συναίνεσης και αποδοχής της υφιστάμενης νομοθεσίας, ρυθμίσεων και κανονισμών	Γ.6.1	Αποτροπή παραβατικών συμπεριφορών, εξασφάλιση εφαρμογής ρυθμίσεων εξάλειψη παράνομων δραστηριοτήτων και παραβάσεων νομικού πλαισίου	Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση
GR2540003			Γ.6.1	Αποτροπή παραβατικών συμπεριφορών, εξασφάλιση εφαρμογής ρυθμίσεων εξάλειψη παράνομων δραστηριοτήτων και παραβάσεων νομικού πλαισίου	Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση

Στόχοι Διαχείρισης που σχετίζονται με τη χλωρίδα

1. Στόχοι διαχείρισης και διατήρησης για το είδος *Biebersteinia orphanidis* στην Κυλλήνη (GR2530001) και στον Ολίγυρτο (GR2530004)

Η *Biebersteinia orphanidis* είναι γνωστή από τέσσερα όρη της Πελοποννήσου, συγκεκριμένα από το όρος Κυλλήνη (ΤΚΣ GR2530001 και ΖΕΠ GR2530006), το όρος Ολίγυρτος (ΤΚΣ GR2530004), το όρος Τραχύ (ΖΕΠ GR2510004) και το όρος Σαϊτάς (Vassiliades and Yannitsaros, 2000). Δεν είναι ενδημικό της Ελλάδας αφού εμφανίζει ασυνεχή εξάπλωση μεταξύ Πελοποννήσου και κεντρικής νότιας Τουρκίας (Davis, 1967). Για αρκετά χρόνια θεωρούνταν εξαφανισμένο, αφού μετά την αρχική συλλογή του το 1851 δε βρέθηκε ξανά για 143 χρόνια, έως ότου επανανακαλύφθηκε το 1994 στο όρος Σαϊτάς (Yannitsaros *et al.*, 1996; Vassiliades and Yannitsaros, 2000). Όλοι οι μέχρι τώρα γνωστοί (υπο)πληθυσμοί του στην Πελοπόννησο είναι μικροί, με το συνολικό αριθμό ατόμων στην Ελλάδα να ανέρχεται σε λίγες εκατοντάδες (Yannitsaros *et al.*, 1996) και έτσι έχει χαρακτηριστεί ως ένα από τα σπανιότερα φυτά της ελληνικής χλωρίδας (Phitos *et al.*, 1995). Στα δύο βιβλία ερυθρών δεδομένων των σπάνιων και απειλούμενων φυτών της Ελλάδας (Phitos *et al.*, 1995; Φοίτος *et al.*, 2009) έχει αξιολογηθεί ως Κινδυνεύον (EN) έναντι των κριτηρίων της IUCN.

Δεν είναι με ακρίβεια γνωστές όλες οι πιέσεις και οι απειλές που πιθανά να δέχεται το είδος, σίγουρα όμως η βόσκηση από οικόσιτα ζώα και ιδιαίτερα η συλλογή του υπόγειου μέρους από κτηνοτρόφους για φαρμακευτικούς σκοπούς (θεωρείται ότι περιέχει θεραπευτικές και τονωτικές για τα ζώα ουσίες), οι οποίοι συχνά εκριζώνουν ολόκληρους υποπληθυσμούς, είναι οι κυριότερες (Vassiliades and Yannitsaros, 2000; Φοίτος *et al.*, 2009).

Το είδος φύεται σε ανοίγματα ελατοδασών καθώς και πάνω από τα δασοόρια, ως επί το πλείστον σε άκρες δολινών, σπανιότερα σε πλαγιές, σε ασβεστολιθικά ή δολομιτικά υποστρώματα, σε πετρώδη εδάφη με καλή στράγγιση, σε υψόμετρο 1350-1760 μ. (Yannitsaros *et al.*, 1996; Φοίτος *et al.*, 2009).

Οι στόχοι διαχείρισης του είδους στις περιοχές GR2530001 και GR2530004 και οι στόχοι διατήρησης με τους οποίους συνδέονται περιγράφονται αναλυτικά στη συνέχεια.

Κατηγορία Στόχου Διατήρησης Α «Στόχοι διατήρησης/αποκατάστασης τύπων οικοτόπων και ειδών (μεμονωμένα ή κατά ομάδες)»:

Στόχος διαχείρισης Α.1 «Επίτευξη Βαθμού Διατήρησης Α του είδους *Biebersteinia orphanidis*»: Διατήρηση των υπαρχόντων πληθυσμών καθώς και αυτών που θα προκύψουν στο μέλλον (από την εφαρμογή του μέτρου ΜΜ25301CW0208), και διαχείρισή τους με τέτοιο τρόπο ώστε να επιτευχθεί (ως στόχος διατήρησης) Βαθμός Διατήρησης Α για το είδος. Για την επίτευξη του συγκεκριμένου στόχου διαχείρισης κρίνεται απαραίτητη η εφαρμογή των μέτρων ΜΜ25301CW0105, ΜΜ25301CW0209 και ΜΜ25301CA0601, όπως αυτά ορίζονται στον σχετικό πίνακα.

Στόχος διαχείρισης Α.2 «Επίτευξη Βαθμού Διατήρησης FV του τύπου οικοτόπου όπου απαντά το είδος *Biebersteinia orphanidis*»: Για την επίτευξη Βαθμού Διατήρησης FV του οικοτόπου όπου

απαντά το είδος κρίνεται απαραίτητη η υλοποίηση των μέτρων MM25301CW0209 και MM25301CA0601, όπως αυτά ορίζονται στον σχετικό πίνακα, και αφορούν την εκπόνηση και εφαρμογή διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης καθώς και την περίφραξη επιλεγμένων θέσεων όπου απαντά το είδος εάν αυτό κριθεί απαραίτητο, μετά την εφαρμογή διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης.

Στόχος διαχείρισης Α.3 «Αύξηση του μεγέθους των πληθυσμών του είδους *Biebersteinia orphanidis* στο διπλάσιο σε σχέση με το σημερινό (υπολογίζεται σε 200 άτομα περίπου για τους πληθυσμούς της Κυλλήνης και του Ολίγυρτου)»: Για την επίτευξη της αύξησης των πληθυσμών κατά 100% κρίνεται απαραίτητη η υλοποίηση των μέτρων MM25301CW0105, MM25301CW0308, MM25301CW0209, MM25301CA0601 και MM25301CW0309, όπως αυτά ορίζονται στον σχετικό πίνακα.

Στόχος διαχείρισης Α.4 «Μελέτη για τον εντοπισμό και άλλων πληθυσμών του είδους *Biebersteinia orphanidis* καθώς και παρακολούθηση των ήδη γνωστών πληθυσμών»: Για την επίτευξη των στόχων διατήρησης και διαχείρισης που έχουν οριστεί για το είδος απαιτείται μελέτη των ήδη γνωστών πληθυσμών καθώς και αναζήτηση επιπλέον (υπο)πληθυσμών εντός των περιοχών GR2530001 και GR2530004. Η δράση αυτή θα πραγματοποιηθεί μέσω της υλοποίησης του μέτρου MM25301CW0208, όπως αυτό ορίζεται στον σχετικό πίνακα.

Στόχος διαχείρισης Α.5 «Μελέτη και κατανόηση της Βιολογίας του είδους *Biebersteinia orphanidis*»: Κρίνεται σκόπιμη η μελέτη της αναπαραγωγικής συμπεριφοράς του είδους και της φυτρωτικότητας των σπερμάτων του, η διαδικασία αναγέννησης, εγκατάστασης ή/και επέκτασης των πληθυσμών του (φυλετικός / βλαστητικός), ο τρόπος διασποράς των καρπών, κ.ά.

Στόχος διαχείρισης Α.6 «Ex situ διατήρηση μέσω καλλιέργειας, και κατάθεση πολλαπλασιαστικού υλικού του είδους *Biebersteinia orphanidis* σε τράπεζες σπερμάτων»: Ο συγκεκριμένος Στόχος Διατήρησης δεν συνδέεται άμεσα με κάποια συγκεκριμένη περιοχή Natura ή ΟΧΕ του είδους, εντούτοις, ως δράση εντάσσεται εν μέρει στις παραπάνω περιοχές καθώς σχετίζεται με την προέλευση του βοτανικού υλικού καλλιέργειας ή μακροχρόνιας αποθήκευσης υπό κατάλληλες συνθήκες. Στόχος της διαχείρισης εδώ είναι η μακροχρόνια ex situ διατήρηση του βοτανικού υλικού.

Κατηγορία Στόχου Διατήρησης Β «Στόχοι άσκησης ανθρωπογενών δραστηριοτήτων, αειφόρου διαχείρισης των φυσικών πόρων και αντιμετώπισης κινδύνων»:

Στόχος διαχείρισης Β.1 «Αειφορική διαχείριση τύπου οικοτόπου όπου απαντά το είδος *Biebersteinia orphanidis*»: Για την αειφορική διαχείριση του οικοτόπου όπου απαντά το είδος κρίνεται απαραίτητη η υλοποίηση των μέτρων MM25301CW0209 και MM25301CA0601, όπως αυτά ορίζονται στον σχετικό πίνακα, και αφορούν την εκπόνηση και εφαρμογή διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης καθώς και την περίφραξη επιλεγμένων θέσεων όπου απαντά το είδος εάν αυτό κριθεί απαραίτητο, μετά την εφαρμογή διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης (βλ. και Ειδικός στόχος διαχείρισης Α.2).

2. Στόχοι Διατήρησης και Στόχοι Διαχείρισης για το είδος *Centaurea attica* subsp. *megarensis*

Η *Centaurea attica* subsp. *megarensis* είναι ένα τοπικό υποείδος της πολύμορφης Centaurea attica, το οποίο περιορίζεται χωρολογικά και εδαφολογικά στα δυτικά κα βορειο-δυτικά τμήματα

των Γερανείων Ορέων που καλύπτονται από σερπεντινικά πετρώματα. Τα προτιμώμενα ενδιαιτήματα είναι: α) κράσπεδα δασικών δρόμων και ρείθρα, κάποιες φορές αποτετμημένες πλαγιές, πλατώματα και ανοίγματα στις παρυφές δασικών δρόμων και μονοπατιών. β) αραιές θαμνώδεις εκτάσεις και ανοίγματα σε θαμνώδεις εκτάσεις με *Arbutus unedo, Cotinus coggygria, Quercus coccifera, Phillyrea latifolia*. γ) αραιό δάσος *Pinus halepensis* (ισχνή ανάπτυξη σε πυκνό δάσος) και δασικά ανοίγματα, μικτό δάσος *Pinus halepensis*/*Abies cephalonica*, παρυφές και ανοίγματα. δ) διαταραγμένες θέσεις, ιδιαίτερα σε σημεία που έχουν πραγματοποιηθεί χωματουργικές εργασίες (αφαίρεση ή προσθήκη εδάφους).

Οι Στόχοι Διατήρησης για το είδος μπορούν να συνοψιστούν σε 3 επιμέρους ενότητες, παρότι μεταξύ τους υπάρχουν συνδέσεις, αλληλεπίδραση και επικαλύψεις. Η τέταρτη ενότητα, η ex situ διατήρηση, αποτελεί κοινό στόχο σε πολλές δράσεις διαχείρισης φυτών και συνεισφέρει στην εξασφάλιση της παρουσίας του είδους υπό πλήρως ελεγχόμενες συνθήκες (καλλιέργεια, μακροχρόνια διατήρηση πολλαπλασιαστικού υλικού) ώστε να διασφαλιστούν πιθανοί στόχοι επανα-εισαγωγής ή/και ενίσχυσης των φυσικών πληθυσμών στο μέλλον.

Συγκεκριμένα, οι **Στόχοι Διατήρησης** και οι **Στόχοι Διαχείρισης** ορίζονται περισσότερο αναλυτικά στη συνέχεια:

Α. **Διατήρηση** των υπαρχόντων ατόμων της *Centaurea attica* subsp. *megarensis* καθώς και **διαχείριση** των πληθυσμών της με τέτοιο τρόπο (βλέπε Διαχειριστικά Μέτρα) ώστε να επιτευχθούν, συνολικά, τουλάχιστον 7000 ενήλικα άτομα στην περιοχή Natura όπου το υποείδος εντοπίζεται γενικότερα, και ειδικότερα, εντός της ΟΧΕ του υποείδους. Ο συγκεκριμένος στόχος διατήρησης ανήκει περισσότερο στην κατηγορία Ι («Στόχοι διατήρησης/αποκατάστασης τύπων οικοτόπων και ειδών, μεμονωμένα ή κατά ομάδες») καθώς συνδυάζεται καλύτερα με τη διατήρηση τμημάτων ενός φυσικού τοπίου που αποτελούν ενδιαιτήματα του είδους (α, β και γ τμήματα της πρώτης παραγράφου) ενώ οι πληθυσμοί στο ενδιαίτημα δ σχετίζεται με ανθρωπογενείς δραστηριότητες και εντάσσονται καλύτερα στην κατηγορία ΙΙ.

Β. **Διατήρηση** της χωρικής έκτασης των αναγκαίων ενδιαιτημάτων του υποείδους καθώς και αυτών που θα προκύψουν στο μέλλον και **διαχείρισή** τους με τέτοιο τρόπο ώστε να επιτευχθεί το αναγκαίο ενδιαιτήματα για την υποστήριξη πληθυσμού τουλάχιστον 7000 ενήλικων ατόμων του υποείδους. Για τον συγκεκριμένο Στόχο Διατήρησης και Διαχείρισης προτείνονται συγκεκριμένες δράσεις και Διαχειριστικά Μέτρα. Επειδή το παρόν ζεύγος στόχων αποσκοπεί σε δράσεις επί του ενδιαιτήματος μάλλον, παρά επί των φυτικών πληθυσμών, αντιστοιχείται καλύτερα στην κατηγορία Ι (Στόχοι διατήρησης/αποκατάστασης τύπων οικοτόπων και ειδών).

Γ. Ο τρίτος Στόχος **Διατήρησης** αποσκοπεί στην κατανόηση της Βιολογίας του υποείδους. Ιδιαίτερα, κρίνεται σκόπιμη η μελέτη της επίδρασης που έχουν οι δασικές πυρκαγιές στη διατήρηση των πληθυσμών των φυτών, η διαδικασία αναγέννησης, εγκατάστασης ή/και επέκτασης των πληθυσμών του υποείδους μετά από κάποια δασική πυρκαγιά, ο τρόπος διασποράς των καρπών (αχαίνια) και η διαδικασία της φύτρωσής τους. Ο συγκεκριμένος Στόχος περιλαμβάνει εργασία στο πεδίο αλλά και εργαστηριακή μελέτη. Ο συγκεκριμένος Στόχος Διατήρησης ταιριάζει καλύτερα στην κατηγορία Ι (Στόχοι διατήρησης/αποκατάστασης τύπων οικοτόπων και ειδών).

Δ. Τέλος, προτείνεται ως Στόχος **Διατήρησης** η ex situ διατήρηση της *Centaurea attica* subsp. *megarensis* μέσω καλλιέργειας, καθώς και η σταθερή παρακαταθήκη πολλαπλασιαστικού υλικού του υποείδους σε κατάλληλες τράπεζες σπερμάτων. Ο συγκεκριμένος Στόχος Διατήρησης δεν συνδέεται άμεσα με κάποια συγκεκριμένη περιοχή Natura ή ΟΧΕ του υποείδους, εντούτοις, ως δράση εντάσσεται εν μέρει στις παραπάνω περιοχές καθώς σχετίζεται με την προέλευση του βοτανικού υλικού καλλιέργειας ή μακροχρόνιας αποθήκευσης υπό κατάλληλες συνθήκες. Στόχος της **διαχείρισης** εδώ είναι η μακροχρόνια ex situ διατήρηση του βοτανικού υλικού. Ο συγκεκριμένος Στόχος Διατήρησης ταιριάζει καλύτερα στην κατηγορία Ι (Στόχοι διατήρησης/αποκατάστασης τύπων οικοτόπων και ειδών).

3. Στόχοι Διατήρησης και Στόχοι Διαχείρισης του είδους *Centaurea leonidia*

Η *Centaurea leonidia* είναι ένα τοπικό είδος της χαράδρας του Λεωνιδίου με τρεις διάσπαρτους μικρούς πληθυσμούς που εμφανίζονται: α) σε περιοχές με μικρή παρουσία του ανθρώπου, σε κάθετες ή σχεδόν κάθετες όψεις κατακόρυφων ασβεστολιθικών κρημνών (χασμόφυτο), σε περιοχές με μεσογειακή θαμνώδη βλάστηση και β) σε αντίστοιχες περιοχές, όπου όμως η παρουσία του ανθρώπου είναι έντονη, τα τελευταία έτη, λόγω της λειτουργίας του Αναρριχητικού Πάρκου του Λεωνιδίου .

Οι Στόχοι Διατήρησης για το είδος μπορούν να συνοψιστούν σε 3 επιμέρους ενότητες. Η τέταρτη ενότητα, η ex situ διατήρηση, αποτελεί κοινό στόχο σε πολλές δράσεις διαχείρισης φυτών και συνεισφέρει στην εξασφάλιση της παρουσίας του είδους υπό πλήρως ελεγχόμενες συνθήκες (καλλιέργεια, μακροχρόνια διατήρηση πολλαπλασιαστικού υλικού) ώστε να διασφαλιστούν πιθανοί στόχοι επανα-εισαγωγής ή/και ενίσχυσης των φυσικών πληθυσμών στο μέλλον.

Συγκεκριμένα, οι **Στόχοι Διατήρησης** και οι **Στόχοι Διαχείρισης** ορίζονται περισσότερο αναλυτικά στη συνέχεια:

Α. **Διατήρηση** των υπαρχόντων ατόμων της *Centaurea leonidia* καθώς και αυτών που θα προκύψουν στο μέλλον, και **διαχείριση** των πληθυσμών της με τέτοιο τρόπο (βλέπε Διαχειριστικά Μέτρα) ώστε να επιτευχθούν, συνολικά, τουλάχιστον 250 ενήλικα άτομα στην περιοχή Natura όπου το είδος εντοπίζεται γενικότερα, και ειδικότερα, να επιτευχθεί ο συγκεκριμένος πληθυσμιακός στόχος εντός της ΟΧΕ του είδους. Ο συγκεκριμένος στόχος διατήρησης ανήκει περισσότερο στην κατηγορία ΙΙ (Στόχοι άσκησης ανθρωπογενών δραστηριοτήτων, αειφόρου διαχείρισης των φυσικών πόρων και αντιμετώπισης κινδύνων) καθώς συνδυάζεται καλύτερα με την αποφυγή δυσμενών ανθρωπογενών δραστηριοτήτων.

Β. **Διατήρηση** της χωρικής έκτασης των υπαρχόντων ενδιαιτημάτων του είδους καθώς και αυτών που θα προκύψουν στο μέλλον και **διαχείρισή** τους με τέτοιο τρόπο ώστε να επιτευχθεί το αναγκαίο ενδιαιτήματα για την υποστήριξη πληθυσμού τουλάχιστον 250 ενήλικων ατόμων του είδους. Για τον συγκεκριμένο Στόχο Διατήρησης και Διαχείρισης προτείνονται συγκεκριμένες δράσεις και Διαχειριστικά Μέτρα. Επειδή το παρόν ζεύγος στόχων αποσκοπεί σε δράσεις επί του ενδιαιτήματος μάλλον, παρά επί των φυτικών πληθυσμών, αντιστοιχείται καλύτερα στην κατηγορία Ι (Στόχοι διατήρησης/αποκατάστασης τύπων οικοτόπων και ειδών).

Γ. Ο τρίτος Στόχος **Διατήρησης** αποσκοπεί στην κατανόηση της Βιολογίας του είδους, μέσω της μελέτης λειτουργιών και μηχανισμών του φυτού που ενδέχεται να εξειδικεύσουν τους Στόχους **Διαχείρισης**. Ο συγκεκριμένος Στόχος Διατήρησης ταιριάζει καλύτερα στην κατηγορία Ι (Στόχοι διατήρησης/αποκατάστασης τύπων οικοτόπων και ειδών).

Δ. Τέλος, προτείνεται ως Στόχος **Διατήρησης** η επίτευξη ex situ παρουσίας ατόμων και πολλαπλασιαστικού υλικού της *Centaurea leonidia*. Παρότι ο συγκεκριμένος Στόχος Διατήρησης δεν συνδέεται άμεσα με μία συγκεκριμένη περιοχή Natura ή ΟΧΕ του είδους, εντούτοις, ως δράση εντάσσεται εν μέρει στις παραπάνω περιοχές καθώς σχετίζεται με την προέλευση του βοτανικού υλικού καλλιέργειας ή μακροχρόνιας αποθήκευσης υπό κατάλληλες συνθήκες. Στόχος της **διαχείρισης** εδώ είναι η μακροχρόνια ex situ διατήρηση του βοτανικού υλικού. Ο συγκεκριμένος Στόχος Διατήρησης ταιριάζει καλύτερα στην κατηγορία Ι (Στόχοι διατήρησης/αποκατάστασης τύπων οικοτόπων και ειδών).

4. Στόχοι Διατήρησης και Στόχοι Διαχείρισης του είδους *Clinopodium taygeteum (Mocromeria taygetea)*

Το *Clinopodium taygeteum* είναι ένα στενότοπο ενδημικό του Ταϋγέτου και του Πάρνωνα με διάσπαρτους μικρούς πληθυσμούς που εμφανίζονται: σε περιοχές με μικρή παρουσία του ανθρώπου, σε κάθετες ή σχεδόν κάθετες όψεις κατακόρυφων ασβεστολιθικών κρημνών ή σε σχισμές βραχωδών εξάρσεων (χασμόφυτο), στο ανωδασικό όριο. Οι γνωστοί πληθυσμοί του εντοπίζονται στις κορυφές του Ταΰγετου Ξεροβούνα, Πυργάκι και ανώνυμη κορυφή βόρεια της Πυραμίδας, καθώς και στην κορυφή Προφήτης Ηλίας (ΝΑ της Γαϊτανόραχης) στον Πάρνωνα.

Το *Clinopodium taygeteum* είναι είδος του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43.

Οι Στόχοι Διατήρησης για το είδος μπορούν να συνοψιστούν σε 3 επιμέρους ενότητες. Η τέταρτη ενότητα, η ex situ διατήρηση, αποτελεί κοινό στόχο σε πολλές δράσεις διαχείρισης φυτών και συνεισφέρει στην εξασφάλιση της παρουσίας του είδους υπό πλήρως ελεγχόμενες συνθήκες (καλλιέργεια, μακροχρόνια διατήρηση πολλαπλασιαστικού υλικού) ώστε να διασφαλιστούν πιθανοί στόχοι επανα-εισαγωγής ή/και ενίσχυσης των φυσικών πληθυσμών στο μέλλον.

Συγκεκριμένα, οι **Στόχοι Διατήρησης** και οι **Στόχοι Διαχείρισης** ορίζονται περισσότερο αναλυτικά στη συνέχεια:

Α. **Διατήρηση** των υπαρχόντων ατόμων του *Clinopodium taygeteum* καθώς και αυτών που θα προκύψουν στο μέλλον, και **διαχείριση** των πληθυσμών της με τέτοιο τρόπο (βλέπε Διαχειριστικά Μέτρα) ώστε να επιτευχθούν, συνολικά, τουλάχιστον 250 ενήλικα άτομα στην περιοχή Natura όπου το είδος εντοπίζεται γενικότερα (στον Πάρνωνα), και ειδικότερα, να επιτευχθεί ο συγκεκριμένος πληθυσμιακός στόχος εντός της ΟΧΕ του είδους. Ο συγκεκριμένος στόχος διατήρησης ανήκει περισσότερο στην κατηγορία ΙΙ (Στόχοι άσκησης ανθρωπογενών δραστηριοτήτων, αειφόρου διαχείρισης των φυσικών πόρων και αντιμετώπισης κινδύνων) καθώς συνδυάζεται καλύτερα με την αποφυγή δυσμενών ανθρωπογενών δραστηριοτήτων.

Β. **Διατήρηση** της χωρικής έκτασης των υπαρχόντων ενδιαιτημάτων του είδους καθώς και αυτών που θα προκύψουν στο μέλλον και **διαχείρισή** τους με τέτοιο τρόπο ώστε να επιτευχθεί το αναγκαίο ενδιαιτήματα για την υποστήριξη πληθυσμού τουλάχιστον 250 ενήλικων ατόμων του είδους. Το είδος περιορίζεται χωρικά σε μία μικρή περιοχή, εντός της οποίας, όμως, δεν παρατηρήθηκε κάποια συγκεκριμένη πίεση ή ισχυρή απειλή. Για τον συγκεκριμένο Στόχο Διατήρησης και Διαχείρισης δεν προτείνονται συγκεκριμένες δράσεις και Διαχειριστικά Μέτρα. Θεωρούμε ότι τα γενικά μέτρα που ισχύουν για τις περιοχές Natura και για τον τύπο οικοτόπου είναι επαρκή για την επίτευξη αυτού του στόχου. Επειδή το παρόν ζεύγος στόχων αποσκοπεί σε δράσεις επί του ενδιαιτήματος μάλλον, παρά επί των φυτικών πληθυσμών, αντιστοιχείται καλύτερα στην κατηγορία Ι (Στόχοι διατήρησης/αποκατάστασης τύπων οικοτόπων και ειδών).

Γ. Ο τρίτος Στόχος **Διατήρησης** αποσκοπεί στην κατανόηση της Βιολογίας του είδους, μέσω της μελέτης λειτουργιών και μηχανισμών του φυτού που ενδέχεται να εξειδικεύσουν τους Στόχους **Διαχείρισης**. Ο συγκεκριμένος Στόχος Διατήρησης ταιριάζει καλύτερα στην κατηγορία Ι (Στόχοι διατήρησης/αποκατάστασης τύπων οικοτόπων και ειδών).

Δ. Τέλος, προτείνεται ως Στόχος **Διατήρησης** η επίτευξη ex situ παρουσίας ατόμων και πολλαπλασιαστικού υλικού του *Clinopodium taygeteum*. Παρότι ο συγκεκριμένος Στόχος Διατήρησης δεν συνδέεται άμεσα με μία συγκεκριμένη περιοχή Natura ή ΟΧΕ του είδους, εντούτοις, ως δράση εντάσσεται εν μέρει στις παραπάνω περιοχές καθώς σχετίζεται με την προέλευση του βοτανικού υλικού καλλιέργειας ή μακροχρόνιας αποθήκευσης υπό κατάλληλες συνθήκες. Στόχος της **διαχείρισης** εδώ είναι η μακροχρόνια ex situ διατήρηση του βοτανικού υλικού. Ο συγκεκριμένος Στόχος Διατήρησης ταιριάζει καλύτερα στην κατηγορία Ι (Στόχοι διατήρησης/αποκατάστασης τύπων οικοτόπων και ειδών).

5. Στόχοι Διατήρησης και Στόχοι Διαχείρισης του είδους *Globularia stygia*

Η *Globularia stygia* είναι ένα ενδημικό είδος της Πελοποννήσου, γνωστό από τα όρη Χελμός, Κυλλήνη και Ταΰγετος (Ξεροβούνα). Αναπτύσσεται σε ρωγμές βράχων, πετρώδεις και βραχώδεις πλαγιές, σταθεροποιημένες σάρες και στον υπόροφο αραιών συστάδων με Abies cephalonica και Pinus nigra, σε υψόμετρο 1350-2300 m. Στην περιοχή του όρους Κυλλήνη ο πληθυσμός του είδους εξαπλώνεται από τα 2000 μέχρι τα 2300 m περίπου και βρίσκεται μακριά από εντατικές ανθρώπινες δραστηριότητες.

Οι Στόχοι Διατήρησης για το είδος μπορούν να συνοψιστούν σε 2 επιμέρους ενότητες. Η τρίτη ενότητα, η ex situ διατήρηση, αποτελεί κοινό στόχο σε πολλές δράσεις διαχείρισης φυτών και συνεισφέρει στην εξασφάλιση της παρουσίας του είδους υπό πλήρως ελεγχόμενες συνθήκες (καλλιέργεια, μακροχρόνια διατήρηση πολλαπλασιαστικού υλικού) ώστε να διασφαλιστούν πιθανοί στόχοι επανα-εισαγωγής ή/και ενίσχυσης των φυσικών πληθυσμών στο μέλλον.

Συγκεκριμένα, οι **Στόχοι Διατήρησης** και οι **Στόχοι Διαχείρισης** ορίζονται περισσότερο αναλυτικά στη συνέχεια:

Α. **Διατήρηση** των υπαρχόντων ατόμων της *Globularia stygia* καθώς και αυτών που θα προκύψουν στο μέλλον, και **διαχείριση** των πληθυσμών της με τέτοιο τρόπο (βλέπε Διαχειριστικά Μέτρα) ώστε

να επιτευχθούν, συνολικά, τουλάχιστον 4000 ροζέτες* στην περιοχή GR2530001 όπου το είδος εντοπίζεται γενικότερα, και ειδικότερα, να επιτευχθεί ο συγκεκριμένος πληθυσμιακός στόχος εντός της ΟΧΕ του είδους. Το μέγεθος του πληθυσμού του είδους στο Όρος Κυλλήνη δεν είναι γνωστό με ακρίβεια. Εκτιμάται ότι κυμαίνεται μεταξύ 2000 και 4000 ροζετών. Ως στόχος διατήρησης ορίζεται το ανώτερο μέγεθος του εκτιμώμενου πληθυσμού, γιατί το είδος συχνά σχηματίζει μεγάλους πληθυσμούς και η έκταση της ΟΧΕ στο όρος Κυλλήνη είναι αρκετά μεγάλη ώστε μπορεί να υποστηρίξει την ανάπτυξη και τη διατήρηση μεγάλου πληθυσμού του είδους. Ο συγκεκριμένος Στόχος Διατήρησης ταιριάζει καλύτερα στην κατηγορία Ι (Στόχοι διατήρησης/αποκατάστασης τύπων οικοτόπων και ειδών).

Β. **Διατήρηση** της χωρικής έκτασης των υπαρχόντων ενδιαιτημάτων του είδους καθώς και αυτών που θα προκύψουν στο μέλλον και **διαχείρισή** τους με τέτοιο τρόπο ώστε να επιτευχθεί το αναγκαίο ενδιαιτήματα για την υποστήριξη πληθυσμού τουλάχιστον 4000 ροζετών. Για τον συγκεκριμένο Στόχο Διατήρησης και Διαχείρισης προτείνονται συγκεκριμένες δράσεις και Διαχειριστικά Μέτρα. Ο συγκεκριμένος Στόχος Διατήρησης ταιριάζει καλύτερα στην κατηγορία Ι (Στόχοι διατήρησης/αποκατάστασης τύπων οικοτόπων και ειδών).

Γ. Τέλος, προτείνεται ως Στόχος **Διατήρησης** η επίτευξη ex situ παρουσίας ατόμων και πολλαπλασιαστικού υλικού της *Globularia stygia*. Παρότι ο συγκεκριμένος Στόχος Διατήρησης δεν συνδέεται άμεσα με μία συγκεκριμένη περιοχή Natura ή ΟΧΕ του είδους, εντούτοις, ως δράση εντάσσεται εν μέρει στις παραπάνω περιοχές καθώς σχετίζεται με την προέλευση του βοτανικού υλικού καλλιέργειας ή μακροχρόνιας αποθήκευσης υπό κατάλληλες συνθήκες. Στόχος της **διαχείρισης** εδώ είναι η μακροχρόνια ex situ διατήρηση του βοτανικού υλικού. Ο συγκεκριμένος Στόχος Διατήρησης ταιριάζει καλύτερα στην κατηγορία Ι (Στόχοι διατήρησης/αποκατάστασης τύπων οικοτόπων και ειδών).

*<u>*Σημείωση:*</u> Για την εκτίμηση του μεγέθους του πληθυσμού του είδους μέχρι σήμερα χρησιμοποιείται ο αριθμός των ροζετών. Ως αιτιολόγηση για αυτήν την επιλογή έχει αναφερθεί η σύνδεση που υπάρχει μεταξύ των υπόγειων ριζωμάτων του είδους, η οποία καθιστά τη διάκριση (και την καταμέτρηση) των ατόμων δυσχερή. Το είδος, ωστόσο, σχηματίζει συχνά πυκνές συστάδες (κυρίως σε βραχώδη ενδιαιτήματα), όπου η καταμέτρηση των ροζετών δεν είναι εφικτή. Η καταμέτρηση ταξιανθιών (κεφαλίων) ή η καταμέτρηση συστάδων (ανεξάρτητα μεγέθους) θα προσφέρουν πλεονεκτήματα στην εκτίμηση του μεγέθους των πληθυσμών και των αλλαγών που θα προκύψουν στον χρόνο.

6. Στόχοι διαχείρισης και διατήρησης για το είδος *Linaria tenuis* στην ΕΖΔ GR2540002- "Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος " (ΕΖΔ)

Η *Linaria tenuis* είναι ένα ετήσιο είδος. Αρχικώς οι πληθυσμοί της Λακωνίας είχαν περιγραφεί ως ένα διακριτό είδος του γένους Linaria το οποίο μάλιστα είχε θεωρηθεί ένα εξαιρετικά σπάνιο στενότοπο ενδημικό της Πελοποννήσου (Contandriopoulos, 1975; Giannitsaros, 1977). Στη συνέχεια ωστόσο διαπιστώθηκε ότι δεν διαφέρει από το είδος *L. tenuis* το οποίο εξαπλώνεται στη Β. Αφρική, την Παλαιστίνη και είναι ιδιαίτερα κοινό στην Αραβική Χερσόνησο (Tan and Iatrou, 2001). Ωστόσο οι πληθυσμοί της επί Ελληνικού εδάφους αποτελούν τους μοναδικούς πληθυσμούς της και επί

Ευρωπαϊκού εδάφους. Είναι είδος του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43, ενώ περιλαμβάνεται στο Βιβλίο Ερυθρών Δεδομένων (Phitos *et al.*, 1995) ως Κινδυνεύον και προστατεύεται από τη σύμβαση της Βέρνης και το Προεδρικό Διάταγμα 67/1981. Σύμφωνα με τον Strid (2016) εμφανίζεται σε θέσεις όπου το 1825 αποβιβάστηκαν τα Αιγυπτιακά στρατεύματα του Ιμπραήμ και θα ήταν «πολύ δελεαστικό» να υποθέσει κανείς ότι ενδεχομένως ήρθε στην Ελλάδα ακούσια με ζωοτροφή για άλογα.

Είναι ψαμμόφιλο είδος που φύεται κυρίως σε αμμώδεις ακτές αλλά και σε αμμώδεις θέσεις στις άκρες ελαιώνων καθώς και σε καλλιεργημένους και ακαλλιέργητους αγρούς, συνήθως κοντά στη θάλασσα και πιο σπάνια σε απόσταση έως 3-4 χιλιόμετρα από αυτή (σε υψόμετρα 0-2 μέτρα και σπανίως έως 50 μέτρα) (Phitos *et al.*, 1995; Tan and Iatrou, 2001). Καθώς πρόκειται για ετήσιο είδος οι ετήσιες διακυμάνσεις στο μέγεθος του πληθυσμού του μπορεί να είναι έντονες.

Όπως τα περισσότερα ετήσια είδη παράγει πολύ μεγάλο αριθμό σπερμάτων (περίπου 100 ανά κάψα) τα οποία έχουν και πολύ υψηλό ποσοστό φύτρωσης που υπερβαίνει το 90%. Το πιο κρίσιμο στάδιο στην επιβίωση του είδους είναι η φάση της εγκατάστασης των αρτιβλάστων όπου οποιαδήποτε μεταβολή στις περιβαλλοντικές συνθήκες μπορεί να είναι καταστροφική. Δεν φαίνεται να μπορεί να ανταγωνιστεί εύκολα ξενικά είδη ή άλλα είδη «ζιζανίων» και οι ασταθείς συνθήκες που σχετίζονται με τη χρήση ζιζανιοκτόνων καθιστούν ακόμη πιο δύσκολη την εγκατάσταση και την επιβίωση των νεαρών φυτών. Στρατηγικές που σχετίζονται με την επιβίωση του είναι η παρουσία σχετικά σαρκωδών φύλλων ικανών να κρατούν στο εσωτερικό τους νερό το οποίο είναι διαθέσιμο σε περιόδους έλλειψης, σε συνδυασμό με την παραγωγή μεγάλου αριθμού σπερμάτων και την υψηλή φυτρωτική ικανότητα ((Phitos *et al.*, 1995; Tan and Iatrou, 2001).

Οι κύριες πιέσεις/απειλές του είδους σχετίζονται με την αλλαγή των χρήσεων γης (μετατροπή αμμωδών εκτάσεων σε γεωργική γη, ανάπτυξη και επέκταση οικιστικών δραστηριοτήτων, ανάπτυξη τουριστικών δραστηριοτήτων), με τη μεταβολή των καλλιεργητικών πρακτικών (χρήση ζιζανιοκτόνων) καθώς και με την εμφάνιση ανταγωνιστικά ικανότερων φυτικών ειδών και ειδικότερα ξενικών ειδών. Όλα τα παραπάνω μπορεί να οδηγήσουν σε υποβάθμιση καθώς και σε απώλεια των ενδιαιτημάτων του φυτού.

Οι στόχοι διαχείρισης του είδους στην περιοχή GR2540002 και οι στόχοι διατήρησης με τους οποίους συνδέονται περιγράφονται στη συνέχεια.

Κατηγορία Στόχου Διατήρησης Α «Στόχοι διατήρησης/αποκατάστασης τύπων οικοτόπων και ειδών (μεμονωμένα ή κατά ομάδες)»:

Ειδικός στόχος διαχείρισης Α.1 Επίτευξη Βαθμού Διατήρησης Α του είδους *Linaria tenuis*: Διατήρηση των υπαρχόντων πληθυσμών καθώς και αυτών που πιθανώς βρεθούν στο μέλλον (από την εφαρμογή του μέτρου ΜΜ25401CW0213), και διαχείρισή τους με τέτοιο τρόπο τέτοιο ώστε να επιτευχθεί Βαθμός Διατήρησης Α για το είδος. Για την επίτευξη του συγκεκριμένου στόχου διαχείρισης κρίνεται απαραίτητη η εφαρμογή των μέτρων, όπως αυτά ορίζονται και περιγράφονται στον σχετικό πίνακα.

Ειδικός στόχος διαχείρισης Α.2 «Επίτευξη Βαθμού Διατήρησης FV του τύπου οικοτόπου όπου απαντά το είδος *Linaria tenuis*»: Για την επίτευξη Βαθμού Διατήρησης FV του οικοτόπου όπου απαντά το είδος κρίνεται απαραίτητη η υλοποίηση των μέτρων MM25401CA0101, MM25401CF0310, MM25401CW0213 και MM25401CW0107, όπως ορίζονται στον σχετικό πίνακα.

Ειδικός στόχος διαχείρισης Α.3 «Μελέτη για τον εντοπισμό και άλλων πληθυσμών του είδους *Linaria tenuis* καθώς και παρακολούθηση των ήδη γνωστών πληθυσμών»: Για την επίτευξη διατήρησης σταθερού ή και αύξησης του πληθυσμού κρίνεται απαραίτητη η υλοποίηση του μέτρου MM25401CW0213, όπως αυτό ορίζεται και περιγράφεται στον σχετικό πίνακα.

Κατηγορία Στόχου Διατήρησης Β «Στόχοι άσκησης ανθρωπογενών δραστηριοτήτων, αειφόρου διαχείρισης των φυσικών πόρων και αντιμετώπισης κινδύνων»:

Ειδικός στόχος διαχείρισης Β.1 «Αειφορική διαχείριση τύπου οικοτόπου όπου απαντά το είδος *Linaria tenuis*»: Για την αειφορική διαχείριση του οικοτόπου όπου απαντά το είδος κρίνεται απαραίτητη η υλοποίηση των μέτρων MM25401CA0101, MM25401CF0310, MM25401CW0213 και MM25401CW0107, όπως αυτά ορίζονται και περιγράφονται στον σχετικό πίνακα.

7. Στόχοι Διατήρησης και Στόχοι Διαχείρισης του είδους *Ophrys argolica* subsp. *argolica*

Η *Ophrys argolica* είναι ένα είδος με ευρεία κατανομή στην ανατολική μεσογειακή περιοχή και ταξινομείται σε αρκετά υποείδη. Η *Ophrys argolica* subsp. *argolica* είναι ενδημικό υποείδος της Ελλάδας και εξαπλώνεται κυρίως στην Πελοπόννησο και σε λίγες θέσεις στη Νότια Στερεά Ελλάδα. Η γνωστή κατανομή της περιλαμβάνει 55 κελιά 10x10 m (Τσιφτσής, 2015). Σχηματίζει ολιγάριθμες ομάδες ατόμων με κατά τόπους εξάπλωση. Έχει βρεθεί σε 9 περιοχές του δικτύου NATURA 2000. Μεταξύ των περιοχών του Β' μέρους της ΕΠΜ έχει καταγραφεί στην περιοχή GR251003 (εντός του κάστρου του Παμαμιδίου, καθώς και στις γύρω λοφώδεις περιοχές νότια του κάστρου) και στην περιοχή GR2520006 (Όρος Πάρνωνας και περιοχή Μαλεβής) και συγκεκριμένα 6,1 km από τη Μαλεβή προς την κορυφή Πευκοβούνι (δρόμος προς την κύρια κορυφή Μεγάλη Τούρλα) στα 1170 m και περίπου 6,3 km από το χωρίο Πολύδροσο (Τζίτζινα) προς τη Βαμβακού, στα 1150-1155 m.

Το τυπικό υποείδος (*Ophrys argolica* subsp. *argolica*) είναι μέλος του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43, φύεται σε εύρος ενδιαιτημάτων, που περιλαμβάνουν ανοιχτούς θαμνώνες, από φρύγανα έως μακί, ανοιχτές δασικές εκτάσεις και δάση, ξηρά λιβάδια και επίσης παραδοσιακά καλλιεργούμενοι ελαιώνες, σε υψόμετρο έως 1200 m, σε ηφαιστειογενή εδάφη ή σε κοκκινόχωμα που περιβάλλει ασβεστόλιθους (Tan and Iatrou, 2001; Delforge, 2006; Tsiftsis and Antonopoulos, 2017). Στις περισσότερες θέσεις το ενδιαίτημα είναι σε καλή κατάσταση, όπως και στην ΕΖΔ GR2510003.

Οι στόχοι διαχείρισης του *Ophrys argolica* subsp. *argolica* στην περιοχή GR2510003 και οι στόχοι διατήρησης με τους οποίους συνδέονται περιγράφονται στη συνέχεια.

Κατηγορία Στόχου Διατήρησης Α «Στόχοι διατήρησης/αποκατάστασης τύπων οικοτόπων και ειδών (μεμονωμένα ή κατά ομάδες)»:

Ειδικός στόχος διαχείρισης Α.1 Διατήρηση των υπαρχόντων ατόμων του είδους καθώς και αυτών που θα προκύψουν στο μέλλον, και **διαχείριση** των πληθυσμών του με τέτοιο τρόπο ώστε να επιτευχθούν, συνολικά, τουλάχιστον 700 ενήλικα άτομα στην περιοχή GR251003 εντός της ΟΧΕ του είδους. Για την επίτευξη του συγκεκριμένου στόχου διαχείρισης κρίνεται απαραίτητη η εφαρμογή των μέτρων MM25206CA0505 και MM25206CW0211, όπως αυτά ορίζονται και περιγράφονται στον σχετικό πίνακα.

Ειδικός στόχος διαχείρισης Α.2 Διατήρηση της χωρικής έκτασης των υπαρχόντων ενδιαιτημάτων του είδους καθώς και αυτών που θα προκύψουν στο μέλλον και **διαχείρισή** τους με τέτοιο τρόπο ώστε να επιτευχθεί το αναγκαίο ενδιαιτήματα για την υποστήριξη πληθυσμού τουλάχιστον 700 ενήλικων ατόμων του είδους. Για την επίτευξη Βαθμού Διατήρησης FV του οικοτόπου όπου απαντά το είδος κρίνεται απαραίτητη η υλοποίηση των μέτρων MM25206CA0505 και MM25206CW0211, όπως ορίζονται στον σχετικό πίνακα.

Κατηγορία Στόχου Διατήρησης Β «Στόχοι άσκησης ανθρωπογενών δραστηριοτήτων, αειφόρου διαχείρισης των φυσικών πόρων και αντιμετώπισης κινδύνων»:

Ειδικός στόχος διαχείρισης Β.1 Αειφορική **διαχείριση** τύπου οικοτόπου όπου απαντά το *Ophrys argolica* subsp. *argolica*. Για την αειφορική διαχείριση του οικοτόπου όπου απαντά το είδος κρίνεται απαραίτητη η υλοποίηση των μέτρων MM25206CA0505 και MM25206CW0211, όπως αυτά ορίζονται και περιγράφονται στον σχετικό πίνακα.

8. Στόχοι Διατήρησης και Στόχοι Διαχείρισης για το είδος *Phitosia crocifolia*

Η *Phitosia crocifolia* είναι θυσανόμορφο, ποώδες πολυετές φυτό, ενδημικό του Ταϋγετου και του Πάρνωνα. Προτιμά, ως κύριο ενδιαίτημα, τα ανωδασικά πετρώδη μέρη με ακανθωτούς χαμηλούς θάμνους και πολυετή αγρωστώδη ενώ έχει αναφερθεί και σε υπόροφο δάσους κεφαλληνιακής ελάτης.

Οι Στόχοι Διατήρησης για το είδος μπορούν να συνοψιστούν σε 3 επιμέρους ενότητες, παρότι μεταξύ τους υπάρχουν συνδέσεις, αλληλεπίδραση και επικαλύψεις. Η τέταρτη ενότητα, η ex situ διατήρηση, αποτελεί κοινό στόχο σε πολλές δράσεις διαχείρισης φυτών και συνεισφέρει στην εξασφάλιση της παρουσίας του είδους υπό πλήρως ελεγχόμενες συνθήκες (καλλιέργεια, μακροχρόνια διατήρηση πολλαπλασιαστικού υλικού) ώστε να διασφαλιστούν πιθανοί στόχοι επανα-εισαγωγής ή/και ενίσχυσης των φυσικών πληθυσμών στο μέλλον.

Συγκεκριμένα, οι **Στόχοι Διατήρησης** και οι **Στόχοι Διαχείρισης** ορίζονται περισσότερο αναλυτικά στη συνέχεια:

Α. **Διατήρηση** των υπαρχόντων ατόμων της *Phitosia crocifolia* καθώς και **διαχείριση** των πληθυσμών της με τέτοιο τρόπο (βλέπε Διαχειριστικά Μέτρα) ώστε να επιτευχθούν ενήλικα άτομα ίσου ή μεγαλύτερου αριθμού των 2.300 (GR2550006) 350 (GR2520006) και 50 (GR2540005) του

είδους και ειδικότερα, εντός των ΟΧΕ του υποείδους. Ο συγκεκριμένος στόχος διατήρησης ανήκει περισσότερο στην κατηγορία Ι («Στόχοι διατήρησης και αποκατάστασης τύπων οικοτόπων και ειδών, μεμονωμένα ή κατά ομάδες») καθώς συνδυάζεται καλύτερα με τη διατήρηση τμημάτων ενός φυσικού τοπίου που αποτελούν ενδιαιτήματα του είδους.

Β. **Διατήρηση** της χωρικής έκτασης των αναγκαίων ενδιαιτημάτων του υποείδους καθώς και αυτών που θα προκύψουν στο μέλλον και **διαχείρισή** τους με τέτοιο τρόπο ώστε να επιτευχθεί το αναγκαίο ενδιαιτήματα για την υποστήριξη πληθυσμού ίσου ή μεγαλύτερου σε αριθμό των 2.300 (GR2550006) 350 (GR2520006) και 50 (GR2540005) ενήλικων ατόμων του είδους. Για τον συγκεκριμένο Στόχο Διατήρησης και Διαχείρισης προτείνονται συγκεκριμένες δράσεις και Διαχειριστικά Μέτρα. Επειδή το παρόν ζεύγος στόχων αποσκοπεί σε δράσεις επί του ενδιαιτήματος μάλλον, παρά επί των φυτικών πληθυσμών, αντιστοιχείται καλύτερα στην κατηγορία Ι (Στόχοι διατήρησης/αποκατάστασης τύπων οικοτόπων και ειδών).

Γ. Ο τρίτος Στόχος **Διατήρησης** αποσκοπεί στην κατανόηση της Βιολογίας του είδους. Ιδιαίτερα, κρίνεται σκόπιμη η μελέτη της αναπαραγωγικής συμπεριφοράς του είδους και της φυτρωτικότητας των σπερμάτων του, η διαδικασία αναγέννησης, εγκατάστασης ή/και επέκτασης των πληθυσμών του (φυλετικός / βλαστητικός), ο τρόπος διασποράς των καρπών (αχαίνια) κ.ά. Ο συγκεκριμένος Στόχος περιλαμβάνει εργασία στο πεδίο αλλά και εργαστηριακή μελέτη. Ο συγκεκριμένος Στόχος Διατήρησης ταιριάζει καλύτερα στην κατηγορία Ι (Στόχοι διατήρησης/αποκατάστασης τύπων οικοτόπων και ειδών).

Δ. Τέλος, προτείνεται ως Στόχος **Διατήρησης** της *Phitosia crocifolia* η ex situ διατήρηση μέσω καλλιέργειας, καθώς και η σταθερή παρακαταθήκη πολλαπλασιαστικού υλικού του υποείδους σε κατάλληλες τράπεζες σπερμάτων. Ο συγκεκριμένος Στόχος Διατήρησης δεν συνδέεται άμεσα με κάποια συγκεκριμένη περιοχή Natura ή ΟΧΕ του υποείδους, εντούτοις, ως δράση εντάσσεται εν μέρει στις παραπάνω περιοχές καθώς σχετίζεται με την προέλευση του βοτανικού υλικού καλλιέργειας ή μακροχρόνιας αποθήκευσης υπό κατάλληλες συνθήκες. Στόχος της **διαχείρισης** εδώ είναι η μακροχρόνια ex situ διατήρηση του βοτανικού υλικού. Ο συγκεκριμένος Στόχος Διατήρησης ταιριάζει καλύτερα στην κατηγορία Ι (Στόχοι διατήρησης/αποκατάστασης τύπων οικοτόπων και ειδών).

9. Στόχοι διαχείρισης και διατήρησης για το είδος *Saponaria jagelii* στην Ελαφόνησο GR2540002- "Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος " (ΕΖΔ)

Το είδος μέχρι πρότινος ήταν γνωστό μόνο από δύο γειτονικές θέσεις στα δυτικά της Ελαφονήσου, της οποίας είχε θεωρηθεί στενότοπο ενδημικό (Phitos and Greuter, 1993; Phitos *et al.*, 1995; Dimopoulos *et al.*, 2013; Iatrou, 2013). Πληροφορίες για την παρουσία του είδους και στην περιοχή του Μαλέα δεν επιβεβαιώθηκαν παρά τις επίμονες προσπάθειες ερευνητών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (Κουγιουμουτζής, 2019). Ωστόσο σύμφωνα με δεδομένα που δημοσιεύθηκαν πρόσφατα, βρέθηκε και στη Λήμνο και πιο συγκεκριμένα στην παραλία Λουρί στο ΝΑ τμήμα του νησιού (Bergmeier *et al.*, 2021). Η θέση της Λήμνου είναι εκτός περιοχών του δικτύου Natura 2000, βρίσκεται όμως πολύ κοντά στα όρια της περιοχής με κωδικό GR4110006. Το είδος εξακολουθεί να είναι ενδημικό της Ελλάδας γνωστό πλέον από δύο χλωριδικές περιοχές (Pe

και NAe) και να φύεται αποκλειστικά σε αμμώδεις ακτές. Θα πρέπει ακόμη να σημειωθεί ότι σύμφωνα με άλλη άποψη (Strid, 2016) η οποία δεν υιοθετείται στην παρούσα μελέτη, η *Saponaria jagelii* δεν είναι ένα διακριτό είδος, αλλά αποτελεί οικότυπο της *S. calabrica* προσαρμοσμένου στη διαβίωση σε αμμώδεις ακτές. Στο βιβλίο ερυθρών δεδομένων των σπάνιων και απειλούμενων φυτών της Ελλάδας (Phitos *et al.*, 1995) χαρακτηρίζεται ως κινδυνεύον (EN). Σύμφωνα με την IUCN η *Saponaria jagelii* χαρακτηρίζεται ως Κρισίμως Κινδυνεύον είδος (CR), βάσει των κριτηρίων B1ab(i,ii,iii,v)+2ab(i,ii,iii,v) (Iatrou, 2013).

Οι κύριες πιέσεις και απειλές που αντιμετωπίζει το συγκεκριμένο είδος είναι η οικιστική δραστηριότητα στην περιοχή της Ελαφονήσου, η οποία σε μεγάλο βαθμό σχετίζεται με την τουριστική ανάπτυξη του νησιού. Άλλες ανθρώπινες δραστηριότητες που συμβάλουν στην υποβάθμιση και τη μείωση των ενδιαιτημάτων του είδους, καθώς και στην καταστροφή ατόμων του φυτού είναι η παρουσία τροχοφόρων οχημάτων στις αμμώδεις ακτές και το ποδοπάτημα, ενώ σε μικρότερο βαθμό φαίνεται ότι είναι επιβαρυντική και η βόσκηση καθώς σε πρόσφατες έρευνες στο πεδίο έχουν παρατηρηθεί βοσκημένα άτομα του φυτού (Κουγιουμουτζής, 2019).

Οι στόχοι διαχείρισης του είδους στην περιοχή GR2540002 και οι στόχοι διατήρησης με τους οποίους συνδέονται περιγράφονται στη συνέχεια.

Κατηγορία Στόχου Διατήρησης Α «Στόχοι διατήρησης/αποκατάστασης τύπων οικοτόπων και ειδών (μεμονωμένα ή κατά ομάδες)»:

Ειδικός στόχος διαχείρισης Α.1 Επίτευξη Βαθμού Διατήρησης Α του είδους *Saponaria jagelii:* Διατήρηση των υπαρχόντων πληθυσμών καθώς και αυτών που πιθανώς βρεθούν στο μέλλον (από την εφαρμογή του μέτρου MM25401CW0215), και διαχείρισή τους με τέτοιο τρόπο τέτοιο ώστε να επιτευχθεί Βαθμός Διατήρησης Α για το είδος. Για την επίτευξη του συγκεκριμένου στόχου διαχείρισης κρίνεται απαραίτητη η εφαρμογή των μέτρων MM25401CF0101, MM25401CF0305, MM25401CW0214, MM25401CW0215 και MM25401CW0108, όπως αυτά ορίζονται και περιγράφονται στον σχετικό πίνακα.

Ειδικός στόχος διαχείρισης Α.2 «Επίτευξη Βαθμού Διατήρησης FV του τύπου οικοτόπου όπου απαντά το είδος *Saponaria jagelii*»: Για την επίτευξη Βαθμού Διατήρησης FV του οικοτόπου όπου απαντά το είδος κρίνεται απαραίτητη η υλοποίηση των μέτρων MM25401CF0101, MM25401CF0305, MM25401CW0215 και MM25401CW0108, όπως ορίζονται στον σχετικό πίνακα.

Ειδικός στόχος διαχείρισης Α.3 «Μελέτη για τον εντοπισμό και άλλων πληθυσμών του είδους *Saponaria jagelii* καθώς και παρακολούθηση των ήδη γνωστών πληθυσμών»: Για την επίτευξη διατήρησης σταθερού ή και αύξησης του πληθυσμού κρίνεται απαραίτητη η υλοποίηση του μέτρου MM25401CW0215, όπως αυτό ορίζεται και περιγράφεται στον σχετικό πίνακα.

Κατηγορία Στόχου Διατήρησης Β «Στόχοι άσκησης ανθρωπογενών δραστηριοτήτων, αειφόρου διαχείρισης των φυσικών πόρων και αντιμετώπισης κινδύνων»:

Ειδικός στόχος διαχείρισης Β.1 «Αειφορική διαχείριση τύπου οικοτόπου όπου απαντά το είδος *Saponaria jagelii*»: Για την αειφορική διαχείριση του οικοτόπου όπου απαντά το είδος κρίνεται

απαραίτητη η υλοποίηση των μέτρων MM25401CF0101, MM25401CF0305, MM25401CW0215και MM25401CW0108, όπως αυτά ορίζονται και περιγράφονται στον σχετικό πίνακα.

10. Στόχοι Διατήρησης και Στόχοι Διαχείρισης του είδους *Stachys virgata*

Η *Stachys virgata* είναι ένα τοπικό είδος με διάσπαρτους μικρούς πληθυσμούς που εμφανίζονται: α) σε ανθρωπογενείς περιοχές, ιδιαίτερα σε δενδρώδεις καλλιέργειες (ελαιώνες) και β) σε ανοίγματα φυσικών θαμνωδών εκτάσεων, συχνά σε σημεία όπου οι φυσικοί σχηματισμοί γειτνιάζουν με τεχνικές κατασκευές (π.χ. δρόμοι, μονοπάτια και θέσεις όπου η προϋπάρχουσα βλάστηση έχει απομακρυνθεί).

Οι Στόχοι Διατήρησης για το είδος μπορούν να συνοψιστούν σε 3 επιμέρους ενότητες, παρότι μεταξύ τους υπάρχουν συνδέσεις, αλληλεπίδραση και επικαλύψεις. Η τέταρτη ενότητα, η ex situ διατήρηση, αποτελεί κοινό στόχο σε πολλές δράσεις διαχείρισης φυτών και συνεισφέρει στην εξασφάλιση της παρουσίας του είδους υπό πλήρως ελεγχόμενες συνθήκες (καλλιέργεια, μακροχρόνια διατήρηση πολλαπλασιαστικού υλικού) ώστε να διασφαλιστούν πιθανοί στόχοι επανα-εισαγωγής ή/και ενίσχυσης των φυσικών πληθυσμών στο μέλλον.

Συγκεκριμένα, οι **Στόχοι Διατήρησης** και οι **Στόχοι Διαχείρισης** ορίζονται περισσότερο αναλυτικά στη συνέχεια:

Α. **Διατήρηση** των υπαρχόντων ατόμων της *Stachys virgata* καθώς και αυτών που θα προκύψουν στο μέλλον, και **διαχείριση** των πληθυσμών της με τέτοιο τρόπο (βλέπε Διαχειριστικά Μέτρα) ώστε να επιτευχθούν, συνολικά, τουλάχιστον 450 ενήλικα άτομα στην περιοχή Natura όπου το είδος εντοπίζεται γενικότερα, και ειδικότερα, να επιτευχθεί ο συγκεκριμένος πληθυσμιακός στόχος εντός της ΟΧΕ του είδους. Ο συγκεκριμένος στόχος διατήρησης ανήκει περισσότερο στην κατηγορία ΙΙ (Στόχοι άσκησης ανθρωπογενών δραστηριοτήτων, αειφόρου διαχείρισης των φυσικών πόρων και αντιμετώπισης κινδύνων) καθώς συνδυάζεται καλύτερα με την αποφυγή δυσμενών ανθρωπογενών δραστηριοτήτων.

Β. **Διατήρηση** της χωρικής έκτασης των υπαρχόντων ενδιαιτημάτων του είδους καθώς και αυτών που θα προκύψουν στο μέλλον και **διαχείρισή** τους με τέτοιο τρόπο ώστε να επιτευχθεί το αναγκαίο ενδιαιτήματα για την υποστήριξη πληθυσμού τουλάχιστον 450 ενήλικων ατόμων του είδους. Για τον συγκεκριμένο Στόχο Διατήρησης και Διαχείρισης προτείνονται συγκεκριμένες δράσεις και Διαχειριστικά Μέτρα. Επειδή το παρόν ζεύγος στόχων αποσκοπεί σε δράσεις επί του ενδιαιτήματος μάλλον, παρά επί των φυτικών πληθυσμών, αντιστοιχείται καλύτερα στην κατηγορία Ι (Στόχοι διατήρησης/αποκατάστασης τύπων οικοτόπων και ειδών).

Γ. Ο τρίτος Στόχος **Διατήρησης** αποσκοπεί στην κατανόηση της Βιολογίας του είδους, μέσω της μελέτης λειτουργιών και μηχανισμών του φυτού που ενδέχεται να εξειδικεύσουν ή ακόμη και να επαναπροσδιορίσουν τους Στόχους **Διαχείρισης**. Για παράδειγμα, έχει αναφερθεί στη βιβλιογραφία η παρουσία προβλημάτων στα καρπίδια του είδους (….''a considerable percentage of seeds appeared lacking an embryo or with an abortive embryo''…, Constantinidis et al. 2015, p. 249). Αν κάτι τέτοιο επιβεβαιωθεί, ίσως χρειαστεί να σχεδιαστούν εξειδικευμένα Διαχειριστικά Μέτρα ώστε

να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα. Ο συγκεκριμένος Στόχος Διατήρησης ταιριάζει καλύτερα στην κατηγορία Ι (Στόχοι διατήρησης/αποκατάστασης τύπων οικοτόπων και ειδών).

Δ. Τέλος, προτείνεται ως Στόχος **Διατήρησης** η επίτευξη ex situ παρουσίας ατόμων και πολλαπλασιαστικού υλικού της *Stachys virgata*. Παρότι ο συγκεκριμένος Στόχος Διατήρησης δεν συνδέεται άμεσα με μία συγκεκριμένη περιοχή Natura ή ΟΧΕ του είδους, εντούτοις, ως δράση εντάσσεται εν μέρει στις παραπάνω περιοχές καθώς σχετίζεται με την προέλευση του βοτανικού υλικού καλλιέργειας ή μακροχρόνιας αποθήκευσης υπό κατάλληλες συνθήκες. Στόχος της **διαχείρισης** εδώ είναι η μακροχρόνια ex situ διατήρηση του βοτανικού υλικού. Ο συγκεκριμένος Στόχος Διατήρησης ταιριάζει καλύτερα στην κατηγορία Ι (Στόχοι διατήρησης/αποκατάστασης τύπων οικοτόπων και ειδών).

Στόχοι Διαχείρισης που σχετίζονται με τα ερπετά

Α.1 Διατήρηση / βελτίωση αναπαραγωγικού ενδιαιτήματος του είδους.

Ο στόχος διαχείρισης σχετίζεται με τον ειδικό στόχο διατήρησης που αφορά τη διασφάλιση καθώς και βελτίωση του Βαθμού Διατήρησης (διατήρηση Βαθμού Α, ή διατήρηση Βαθμού Β βραχυπρόθεσμα και επίτευξη Βαθμού Α μακροπρόθεσμα). Επίσης, αφορά τους ειδικούς στόχους που σχετίζονται με τη διατήρηση κατάλληλου ενδιαιτήματος και κατάλληλης μέσης πυκνότητας. Οι πιέσεις / απειλές που επηρεάζουν αρνητικά την επίτευξη του στόχου, έχουν να κάνουν με τη φωτιά, το βαθμό βόσκησης, τη λειτουργία οδών υψηλής ταχύτητας, καθώς και τη συλλογή και απομάκρυνση ατόμων των ειδών.

Α.2 Επέκταση αναπαραγωγικού ενδιαιτήματος του είδους.

Ο στόχος διαχείρισης σχετίζεται με τους ειδικούς στόχους διατήρησης που αφορούν την επέκταση της παρουσίας του είδους στις οικίες περιοχές NATURA. Έχουν να κάνουν με τη διατήρηση καλής ποιότητας των υφιστάμενων και δυνητικών ενδιαιτημάτων των διαφόρων ειδών (αγροτικές πρακτικές, φωτιά, κλιματική αλλαγή) έτσι ώστε να επιτευχθεί ο εκάστοτε στόχος επέκτασης της κατανομής των ειδών.

Α.5 Βελτίωση γνώσης κατανομής του είδους.

Αφορά τον ειδικό στόχο διατήρησης 'Βελτίωση γνώσης κατανομής του είδους *Elaphe quatuorlineata* στην περιοχή GR2540003, *T. hermanni* και *T. marginata* στην περιοχή GR2510003, *M. rivulata* στην περιοχή GR2530002 και GRGR2540001, *Z. situla* στην περιοχή GR2530004 και GR2540001, *I. alpestris* στην περιοχή GR2530001'. Προκύπτει ανάγκη παραγωγής πρωτογενών δεδομένων κατανομής του είδους στην περιοχή μέσω μελέτης βάσης. Προτείνεται μελέτη βάσης.

Β.1. Αποφυγή θνησιμότητας σε δρόμους

Αφορά την προστασία των διαφόρων ειδών ερπετών από τη θνησιμότητα σε δρόμους που διασχίζουν τους οικότοπους εξάπλωσής τους στις περιοχές NATURA. Σχετίζεται με όλους τους

στόχους διατήρησης, δεδομένου ότι η θνησιμότητα στο οδικό δίκτυο επηρεάζει πρωτογενώς την επιβίωση και αύξηση των πληθυσμών όλων των ειδών ερπετών στα επιμέρους ενδιαιτήματα.

Β.2. Συμβατές καλλιεργητικές πρακτικές

Αφορά την προστασία ειδών ερπετοπανίδας (χερσαίες και υδρόβιες χελώνες, φίδια) από χρήση φυτοπροστατευτικών ουσιών στη γεωργία, αποχέτευση επιφανειακών νερών και αλλαγές στις χρήσεις γης.

Β.4. Διατήρηση καλής ποιότητας υδάτων

Αφορά την προστασία των ειδών νεροχελωνών (*Emys orbicularis, Mauremys rivulata*) από αστική και γεωργική ρύπανση, καθώς και από απώλεια ή / και υποβάθμιση των ενδιαιτημάτων τους λόγω αλλαγής του υδρολογικού καθεστώτος (π.χ. υπεράντληση, αποστράγγιση). Σχετίζεται με τη διατήρηση Βαθμού Διατήρησης Β βραχυπρόθεσμα και την επίτευξη Βαθμού Διατήρησης Α μακροπρόθεσμα. Επίσης αφορά την προστασία των αναπαραγωγικών θέσεων του είδους *Ichthyosaura alpestris* από την αποστράγγιση και την καταστροφή από βοοειδή.

Β.5. Αναδάσωση / Πυροπροστασία

Αφορά τα είδη ερπετοπανίδας και τους οικότοπους υψηλής και μέσης παρουσίας τους στην περιοχή GR2530005 (Γεράνεια) μετά τις πυρκαγιές των τελευταίων ετών.

Στόχοι Διαχείρισης που σχετίζονται με τα θηλαστικά

Α. Στόχοι διατήρησης/αποκατάστασης τύπων οικοτόπων και ειδών (μεμονωμένα ή κατά ομάδες)

Κάλυψη κενών γνώσης

Στις περισσότερες από τις περιοχές που πραγματεύεται η παρούσα ΕΠΜ υπάρχουν σημαντικά κενά γνώσης για τα θηλαστικά που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο. Συχνά η μοναδική γνώση για τα είδη αυτά είναι απλά η καταγραφή της παρουσίας τους χωρίς να υπάρχουν δεδομένα για τους πληθυσμούς και τα ενδιαιτήματα τους. Προκειμένου να καταστεί εφικτός ένας αποτελεσματικός σχεδιασμός της διαχείρισης των περιοχών αυτών, θα πρέπει να καλυφθούν τα υφιστάμενα κενά γνώσης. Η απόκτηση της νέας γνώσης θα αποτελέσει τη βάση για τη μελλοντική επιλογή διαχειριστικών στόχων, μέτρων και δράσεων, αλλά και για την ορθή αξιολόγηση των επιπτώσεων κάθε έργου ή δραστηριότητας που λαμβάνει χώρα στις περιοχές αυτές.

Ειδικά για τα Χειρόπτερα (*Chiroptera spp.),* ο στόχος αφορά το σύνολο των προστατευόμενων περιοχών, καθώς και οικολογικούς διαδρόμους/περιφερειακές ζώνες, και αναμένεται να επιτευχθεί μέσα από μια σειρά μέτρων προσαρμοσμένων σε κάθε περιοχή ή ομάδα περιοχών. Συγκεκριμένα, τα κενά γνώσης που επιδιώκεται να καλυφθούν μέσα από την υλοποίηση του συγκεκριμένου στόχου αφορούν α) την καταγραφή της χειροπτεροπανίδας της κάθε περιοχής, τη διακρίβωση της σύνθεσής της και του καθεστώτος παρουσίας των επιμέρους ειδών, β) τον εντοπισμό των σημαντικών ενδιαιτημάτων για τα χειρόπτερα σε κάθε περιοχή και ειδικότερα των καταφυγίων

(σπήλαια, ορυχεία, δέντρα, κτήρια κ.ά.) και των σημαντικών θέσεων τροφοληψίας τόσο των σημαντικών γνωστών αποικιών όσο και γενικότερα, και γ) την εκτίμηση εποχιακών προτύπων στη χρήση όλων των σημαντικών γνωστών καταφυγίων.

Όσον αφορά τη Βίδρα (*Lutra lutra*), ο στόχος αφορά α) τις περιοχές του δικτύου Natura 2000 στις οποίες είναι γνωστή η παρουσία του είδους αλλά δεν υπάρχουν επαρκείς γνώσεις και β) περιοχές στις οποίες δεν έχει επιβεβαιωθεί η παρουσία της Βίδρας αλλά αυτή θεωρείται πολύ πιθανή καθώς υπάρχουν τα κατάλληλα ενδιαιτήματα (ο στόχος αφορά τις ακόλουθες περιοχές: GR2520001, GR2520002, GR2530001, GR2530002, GR2530004, GR2530005, GR2540003, καθώς και τον οικολογικό διάδρομο που ενώνει την GR2540003 με τη GR2540005). Ο στόχος αναμένεται να επιτευχθεί μέσω της κάλυψης κενών γνώσης που αφορούν την κατανομή, το καθεστώς παρουσίας, την πληθυσμιακή εκτίμηση, την καταγραφή των πιέσεων και απειλών και τη χαρτογράφηση των σημαντικών ενδιαιτημάτων του είδους στις συγκεκριμένες περιοχές.

Όσον αφορά το Τσακάλι (*Canis aureus*), ο στόχος αφορά α) τις περιοχές του δικτύου Natura 2000 στις οποίες είναι γνωστή η παρουσία του είδους αλλά οι υφιστάμενες γνώσεις για το είδος δεν επαρκούν και β) περιοχές στις οποίες δεν έχει επιβεβαιωθεί η παρουσία του είδους αλλά αυτή θεωρείται πολύ πιθανή (ο στόχος αφορά τις ακόλουθες περιοχές: GR2520001, GR2520002, GR2530001, GR2530002, GR2530003, GR2530004, GR2530005, GR2540001, GR2540002, GR2540003, καθώς και οικολογικούς διαδρόμους/περιφερειακές ζώνες) και αναμένεται να επιτευχθεί μέσα από μια σειρά μέτρων προσαρμοσμένων σε κάθε περιοχή ή ομάδα περιοχών. Τα κενά γνώσης που επιδιώκεται να καλυφθούν μέσα από την υλοποίηση του συγκεκριμένου στόχου αφορούν την καταγραφή παρουσίας και της πληθυσμιακής πυκνότητας του είδους στις συγκεκριμένες περιοχές, τον εντοπισμό των θέσεων ημερήσιας ανάπαυσης, των διαδρόμων μετακίνησης και των θέσεων τροφοληψίας, καθώς και τον εντοπισμό των πιέσεων και απειλών για το είδος.

Τέλος, ο συγκεκριμένος στόχος, ειδικά για την GR2530005, αφορά και τον Λύκο (*Canis lupus*) καθώς υπάρχουν ανεπιβεβαίωτες αναφορές για την παρουσία του στην περιοχή. Δεδομένης της ύπαρξης των αναφορών αυτών αλλά και του ότι η παρουσία του είδους καθίσταται ιδιαίτερα πιθανή στην περιοχή, τέθηκε ως αρχικός στόχος η κάλυψη των κενών γνώσης για το είδος προκειμένου να: α) διαπιστωθεί η παρουσία ή μη του είδους στην περιοχή, β) κατανοηθεί το καθεστώς της παρουσίας (μόνιμοι πληθυσμοί, τυχαίες καταγραφές κ.λπ.), γ) εκτιμηθούν οι πληθυσμιακές παράμετροι και δ) καταγραφούν οι πιέσεις και απειλές για το είδος στη συγκεκριμένη περιοχή.

<u>Διατήρηση και βελτίωση της καταλληλότητας των θέσεων τροφοληψίας των χειροπτέρων</u>

Ο συγκεκριμένος στόχος αφορά στη διατήρηση ή/και βελτίωση των θέσεων τροφοληψίας των χειροπτέρων μέσα από μια σειρά μέτρων προσαρμοσμένων στις επιμέρους περιοχές και τα οικοσυστήματα που απαντούν εκεί. Ο στόχος εστιάζεται σε 3 βασικές κατηγορίες οικοσυστημάτων που χρησιμοποιούνται από τα χειρόπτερα κατά την αναζήτηση της τροφής τους: α) τα δάση, β) τα αγροτικά οικοσυστήματα και γ) τα υδάτινα οικοσυστήματα. Ο στόχος αφορά τις περιοχές GR2520003, GR2520005, GR2520006, GR2520001, GR2520002, GR2520002, GR2530002, GR2530004, GR2540003, καθώς και οικολογικούς διαδρόμους/περιφερειακές ζώνες και αναμένεται να επιτευχθεί τόσο μέσα από θεσμικές/κανονιστικές ή διοικητικές ρυθμίσεις, όσο και μέσω της υλοποίησης

ενεργητικών παρεμβάσεων, ανάλογα πάντα με τις ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής. Η επίτευξη του στόχου θα εξασφαλίσει τουλάχιστον τη διατήρηση του κατάλληλου ενδιαιτήματος για τη μακροχρόνια εξασφάλιση της παρουσίας των ειδών χειροπτέρων στο βέλτιστο, κατά το δυνατό, βαθμό διατήρησης στις εν λόγω περιοχές.

Βελτίωση καταλληλότητας καταφυγίων χειροπτέρων

Ο στόχος αφορά στη βελτίωση της καταλληλότητας καταφυγίων για τα χειρόπτερα που βρίσκονται στην GR2530002, ώστε να εξασφαλιστεί η παρουσία του συγκεκριμένου ενδιαιτήματος το οποίο είναι απαραίτητο για αυτά. Ο συγκεκριμένος στόχος είχε προταθεί και περιγραφεί αναλυτικά στο "Σχέδιο Δράσης για την πανίδα στην Ειδική Ζώνη Διατήρησης GR2530002 Λίμνη Στυμφαλία - Χειρόπτερα" στα πλαίσια του προγράμματος LIFE12 NAT/GR/000275 «LIFE-Stymfalia - Αειφόρος Διαχείριση και Χρηματοδότηση της Βιοποικιλότητας των Υγροτόπων: Η περίπτωση της Λίμνης Στυμφαλίας» και υιοθετείται από το παρόν σχέδιο. Τα μέτρα για την επίτευξη του στόχου προέρχονται επίσης από το ίδιο Σχέδιο Δράσης.

Εξασφάλιση θεσμικής προστασίας για το καταφύγιο χειροπτέρων Πύργος Αγ. Στεφάνου

Ο στόχος αυτός αφορά το καταφύγιο χειροπτέρων «Πύργος Αγ. Στεφάνου» το οποίο αν και έχει ενταχθεί στην GR2540001, η θέση του δεν έχει περιληφθεί στους επίσημους χάρτες με τα γεωγραφικά όρια των περιοχών Natura 2000. Η παράληψη αυτή οδηγεί σε ελλιπή προστασία του καταφυγίου, δεδομένου ότι αρμόδιες υπηρεσίες αλλά και πολίτες, αγνοούν το καθεστώς προστασίας του συγκεκριμένου καταφυγίου, ενώ η εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας καθίσταται αδύνατη, μιας και δεν απεικονίζονται τα όρια της περιοχής εντός της οποίας θα πρέπει να εφαρμοστεί. Η κάλυψη του συγκεκριμένου κενού αναμένεται να επιτευχθεί μέσα από την υλοποίηση ενός συγκεκριμένου μέτρου που θα οδηγήσει στη θεσμοθέτηση γεωγραφικών ορίων για το συγκεκριμένο τμήμα της GR2540001.

Προστασία σημαντικών καταφυγίων χειροπτέρων

Ο συγκεκριμένος στόχος αφορά στην εξασφάλιση της θεσμικής προστασίας δυο σημαντικών καταφυγίων χειροπτέρων (Σπήλαιο Κότωνας και Σπήλαιο Κισσός), τα οποία αν και βρίσκονται εκτός του Δικτύου Natura 2000, εν τούτοις ο λειτουργικός τους ρόλος βρίσκεται σε απόλυτη συνάφεια με τις γειτνιάζουσες προστατευόμενες περιοχές, οι οποίες ως σύνολο αποτελούν, από οικολογική άποψη, ένα συνεχές. Στο πλαίσιο εκπόνησης του παρόντος έργου, τα συγκεκριμένα καταφύγια έχουν ενταχθεί σε προτεινόμενο Οικολογικό διάδρομο/Περιφερειακή ζώνη, ο οποίος συνδέει τις GR2540001 και GR2540002. Ο στόχος αναμένεται να επιτευχθεί με την υλοποίηση ενός μέτρου που θα οδηγήσει στην ένταξη των συγκεκριμένων καταφυγίων και των περιμετρικών τους ζωνών σε κάποιο καθεστώς προστασίας.

Διατήρηση της καταλληλότητας του ενδιαιτήματος της βίδρας

Ο συγκεκριμένος στόχος αφορά στην εξασφάλιση της διατήρησης καταλληλότητας του ενδιαιτήματος της Βίδρας στην GR2540003 και στον οικολογικό διάδρομο που ενώνει την GR2540003 με τη GR2540005. Ο στόχος αναμένεται να επιτευχθεί μέσα από 3 στοχευμένα μέτρα που

σχετίζονται με την έγκαιρη διαπίστωση τυχόν υποβάθμισης του ενδιαιτήματος του είδους. Τα μέτρα εστιάζονται σε τυχόν περιστατικά υποβάθμισης που οφείλονται στις πιέσεις από τη χρήση των αγροχημικών στις γειτονικές καλλιέργειες, στη ρύπανση ή μόλυνση από παράνομες δραστηριότητες και σε άλλους λόγους που μπορεί να οδηγήσουν στη μείωση της διαθέσιμης τροφής για το είδος (κυρίως ψάρια).

Διατήρηση ενδιαιτήματος του τσακαλιού και της καταλληλότητάς του

Ο στόχος αφορά τη διατήρηση ή βελτίωση των χαρακτηριστικών του ενδιαιτήματος του Τσακαλιού που σχετίζονται με ανθρώπινες δραστηριότητες (γεωργία - κτηνοτροφία), τα οποία το καθιστούν κατάλληλο για το είδος. Ο στόχος αναμένεται να επιτευχθεί μέσα από την εφαρμογή γεωργοκτηνοτροφικών μέτρων, κατάλληλων για κάθε περιοχή, με τα οποία θα εξασφαλιστεί η μη αλλοίωση των χαρακτηριστικών εκείνων του ενδιαιτήματος που το καθιστούν κατάλληλο για το είδος και σε κάποιες περιπτώσεις πιθανώς το βελτιώνουν. Ο στόχος αφορά τις περιοχές του δικτύου με κωδικούς GR2520003, GR2520005, GR2520006, GR2540001 και GR2540002 καθώς επίσης και σε οικολογικούς διαδρόμους που σχετίζονται με αυτές τις περιοχές.

Β. Στόχοι άσκησης ανθρωπογενών δραστηριοτήτων, αειφόρου διαχείρισης των φυσικών πόρων και αντιμετώπισης κινδύνων

Περιορισμός της τυχαίας καταστροφής αποικιών σε κτήρια και άλλες ανθρώπινες κατασκευές

Ο συγκεκριμένος στόχος σχετίζεται με το θεσμικό κενό που υπάρχει ως προς τη διασφάλιση της μη καταστροφής αποικιών χειροπτέρων ή πρόκληση θανάτωσης σε αυτά, κατά τη διεξαγωγή εργασιών σε κτήρια, άλλα κτίσματα ή αρχαιότητες που αποτελούν εν δυνάμει καταφύγια χειροπτέρων. Αφορά τις GR2510003, GR2530003, GR2520003, GR2520005, GR2520006, GR2520001, GR2520002, GR2530001, GR2530002, GR2530004, GR2540001 και GR2540002. Ο στόχος αναμένεται να επιτευχθεί μέσα από απλές ρυθμίσεις οι οποίες θα εξασφαλίζουν ότι πριν από κάθε σχετική εργασία το εκάστοτε κτίσμα θα αξιολογείται ως προς τη χρήση του από τα χειρόπτερα και το έργο θα υλοποιείται λαμβάνοντας υπόψη τα σχετικά ευρήματα.

Αντιμετώπιση επιπτώσεων έργων ΑΠΕ

Ο στόχος αυτός αφορά στην αντιμετώπιση των πιέσεων/απειλών, που απορρέουν από την εγκατάσταση και λειτουργία ΑΣΠΗΕ, στα χειρόπτερα. Αφορά τις GR2530005, GR2520003, GR2520005, GR2520006, GR2540001 και GR2540002, καθώς και Οικολογικούς διαδρόμους/Περιφερειακές ζώνες. Ο στόχος είναι προσανατολισμένος στην πρόληψη των επιπτώσεων αυτών και αναμένεται να επιτευχθεί μέσα από συγκεκριμένες ενέργειες που λαμβάνουν χώρα πριν, κατά και μετά την εγκατάσταση των ΑΣΠΗΕ.

Αλλαγή συμπεριφοράς κατοίκων, επισκεπτών και φορέων (επιχειρήσεις, ΟΤΑ, Υπηρεσίες κ.λπ.)

Ο συγκεκριμένος στόχος αφορά την αντιμετώπιση μη επιθυμητών ή ακόμα και παράνομων ενεργειών από πολίτες, επισκέπτες και φορείς, οι οποίες οφείλονται σε ελλιπή γνώση ή ενημέρωση σχετικά με τα χειρόπτερα και την προστασία τους. Αφορά τις GR2520003, GR2520005, GR2520006, GR2520001, GR2520002, GR2530001, GR2530002, GR2530004, GR2540001 και GR2540002. Αναμένεται να επιτευχθεί μέσα από δύο μέτρα, μέσω των οποίων επιδιώκεται να αλλάξει η γνώση

και η αντίληψη των ομάδων-στόχων, με αποτέλεσμα τη μείωση ή ακόμα και εξάλειψη συμπεριφορών οι οποίες δύναται να αποτελέσουν πίεση ή απειλή για τα χειρόπτερα.

Εξάλειψη χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων

Μέσω της επίτευξης του συγκεκριμένου στόχου επιδιώκεται να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων, καθώς πρόκειται για μια γνωστή απειλή τόσο για το Τσακάλι όσο για την πανίδα γενικότερα, ενώ αποτελεί σημαντικό κίνδυνο για τα οικόσιτα ζώα αλλά και ανθρώπους. Δεδομένου ότι λόγω της αύξησης του τσακαλιού, υπάρχει κίνδυνος να ενταθεί η παράνομη αυτή δραστηριότητα, ο στόχος αυτός αφορά τις GR2530003, GR2520003, GR2520005, GR2520006, GR2540001, GR2540002, GR2540003 στις οποίες εκτιμήθηκε ως πιθανή η χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων στο μέλλον. Ο στόχος επιδιώκεται να επιτευχθεί κυρίως μέσα από την ενημέρωση των εν δυνάμει χρηστών των δηλητηριασμένων δολωμάτων, δεδομένου ότι συχνά η ενέργεια αυτή λαμβάνει χώρα λόγω άγνοιας των ευρύτερων επιπτώσεων που προκαλεί.

Γ. Στόχοι για τη βιώσιμη ανάπτυξη των περιοχών

Εξασφάλιση αρμονικής συνύπαρξης της άγριας πανίδας με αναπτυξιακές δραστηριότητες

Μέσω της επίτευξης του συγκεκριμένου στόχου επιδιώκεται η εναρμόνιση των αναπτυξιακών δραστηριοτήτων με διαχειριστικούς σκοπούς των προστατευόμενων περιοχών GR2520003, GR2520005 και GR2520006. Πιο συγκεκριμένα, επιδιώκεται η δημιουργία ενός σαφούς προσανατολισμού ως προς την ανάπτυξη ώστε η τοπική κοινωνία από τη μια να αποκομίσει τα οφέλη της ανάπτυξης και από την άλλη να επιδιώκει και να συμβάλει ενεργά στη διαχείριση και προστασία της περιοχής, καθώς οι αναπτυξιακές δραστηριότητες και η προστασία θα αλληλοσυνδέονται (βασικός πυρήνας των αναπτυξιακών δραστηριοτήτων θα αποτελεί το ίδιο το προστατευτέο αντικείμενο). Ο στόχος αναμένεται να επιτευχθεί μέσα από την υλοποίηση ενός μέτρου για την προώθηση του οικοτουρισμού και άλλων ήπιων δραστηριοτήτων στη φύση και την ύπαιθρο και αναμένεται να παρέχει προστασία στα χειρόπτερα, τη βίδρα, το τσακάλι αλλά και άλλα είδη που περιλαμβάνονται ή όχι στο προστατευτέο αντικείμενο.

Γενικοί Στόχοι Διαχείρισης ανθρωπογενών δραστηριοτήτων

Οι γενικοί στόχοι διαχείρισης των ανθρωπογενών δραστηριοτήτων που προτείνονται προκύπτουν από την ανάλυση των δραστηριοτήτων στις περιοχές μελέτης και τις συνδεόμενες πιέσεις και απειλές που προκύπτουν από την αλληλεπίδρασή τους με το προστατευτέο αντικείμενο, στην εκάστοτε περιοχή. Πιο συγκεκριμένα, οι γενικοί στόχοι διαχείρισης των ανθρωπογενών δραστηριοτήτων είναι οι ακόλουθες:

- Ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και άρση ή μείωση των πιέσεων - απειλών που υποβαθμίζουν τη δομή και λειτουργία των τύπων οικοτόπων και την καταλληλότητα των ενδιαιτημάτων των ειδών
- Ρύθμιση της βόσκησης με σκοπό την άρση ή μετριασμό των πιέσεων και απειλών που υποβαθμίζουν τη δομή και λειτουργία των τύπων οικοτόπων και την καταλληλότητα των ενδιαιτημάτων των ειδών

- Ρύθμιση της τουριστικής δραστηριότητας και άρση ή μείωση των πιέσεων - απειλών μέσω έργων για τη διαχείριση των επισκεπτών και έργων ερμηνείας και ανάδειξης του περιβάλλοντος
- Ρύθμιση δραστηριοτήτων αναψυχής / τουρισμού στα αμμοθινικά οικοσυστήματα και την ευρύτερη ζώνη αυτών
- Ρύθμιση δραστηριοτήτων αναψυχής / τουρισμού στους βιοτόπους φωλεοποίησης της *Caretta caretta*
- Μείωση θνησιμότητας ειδών πανίδας λόγω ύπαρξης και χρήσης του οδικού δικτύου
- Περιορισμός της τυχαίας καταστροφής αποικιών χειροπτέρων σε κτήρια
- Διατήρηση καλής ποιότητας υδάτων
- Αειφορική διαχείριση των υδάτινων πόρων και μείωση της διάχυτης ρύπανσης σε υπόγεια και επιφανειακά ύδατα
- Ενίσχυση των παραδοσιακών μεθόδων καλλιέργειας - Αποκατάσταση ξηρολιθιών
- Ρύθμιση της αναρριχητικής δραστηριότητας
- Σχέδιο Παρακολούθησης και ρύθμιση λειτουργίας υφιστάμενων αιολικών πάρκων για τη μείωση της θνησιμότητας ειδών ορνιθοπανίδας
- Ρύθμιση της παράκτιας επαγγελματικής και ερασιτεχνικής αλιευτικής πίεσης και ορθή διαχείριση της δραστηριότητας με στόχο τη μείωση των αρνητικών αλληλεπιδράσεών της με τα θαλάσσια είδη χλωρίδας, πανίδας και σημαντικών τύπων οικοτόπων, και την εξασφάλιση των βιώσιμων ιχθυοαποθεμάτων που αποτελούν τροφή για τα θαλάσσια είδη πανίδας
- Μείωση των πιέσεων από την ποντοπόρο ναυτιλία και τα σκάφη αναψυχής για τον περιορισμό του υποθαλάσσιου θορύβου και της ανάσχεσης συγκρούσεων με σημαντικά είδη της θαλάσσιας πανίδας
- Εξάλειψη των επιπτώσεων από τον υποβρύχιο περιβαλλοντικό θόρυβο από δραστηριότητες που προκαλείται από τη ναυτιλία, τις σεισμικές έρευνες, την εκμετάλλευση υδρογονανθράκων, και τις στρατιωτικές ασκήσεις.
- Ρύθμιση των δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τον τουρισμό για τον περιορισμό των πιέσεων και απειλών που προκύπτουν από τις δραστηριότητες σε σημαντικά είδη θαλάσσιας πανίδας και τα ενδιαιτήματά τους, καθώς και σημαντικούς τύπους οικοτόπων
- Μείωση της ρύπανσης και λήψη μέτρων πρόληψης και αντιμετώπισης εκτάκτων περιστατικών ρύπανσης του παράκτιου και θαλασσίου περιβάλλοντος (στήλη ύδατος και υποστρώματος), καθώς και των ειδών και τύπων οικοτόπων που διαβιούν σε αυτό
- Προώθηση μέτρων για την εξάλειψη των παραβάσεων των διατάξεων της νομοθεσίας ώστε να εξασφαλίζεται η συμμόρφωση με τις διατάξεις τις ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας
- Αλλαγή συμπεριφοράς κατοίκων, επισκεπτών, φορέων (επιχειρήσεις, ΟΤΑ, Υπηρεσίες κ.λπ.) και τοπικών παραγωγικών χρηστών

Γενικοί Στόχοι Διαχείρισης Βιώσιμης Ανάπτυξης

Ο γενικός στόχος διαχείρισης για τη βιώσιμη ανάπτυξη είναι να επιτευχθεί το μοντέλο της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης με δυναμική στροφή προς τον οικοτουρισμό, με στόχο την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας, τη βελτίωση της ποιότητας ζωής της τοπικής κοινωνίας και τη διαφύλαξη του φυσικού κεφαλαίου της περιοχής. Πιο συγκεκριμένα, η επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης στην περιοχή μεταφράζεται στους παρακάτω στόχους αναλυτικά:

- Ανάδειξη Πολιτιστικής Κληρονομιάς
- Ανάπτυξη ήπιων εναλλακτικών μορφών τουρισμού (οικοτουρισμού - πολιτιστικού - αγροτουρισμού κ.λπ)
- Ανάπτυξη και προώθηση αειφόρου τουρισμού μέσω έργων και δράσεων ερμηνείας / ευαισθητοποίησης / ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης. δημιουργίας υποδομών για την υποστήριξη των επισκεπτών και ανάδειξης του φυσικού και πολιτιστικού πλούτου της περιοχής
- Αποτίμηση, προβολή και διατήρηση οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών που παρέχουν στον άνθρωπο
- Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, της πρωτογενούς παραγωγής και της προώθησης τοπικά παραγόμενων προϊόντων, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα τη βελτίωση της κατάστασης διατήρησης ειδών και τύπων οικοτόπων
- Επίτευξη μιας ή περισσότερων μεταβολών στα βασικά συστατικά της οικονομικο-κοινωνικής δραστηριότητας της τοπικής κοινωνίας, με τη δημιουργία τοπικών οργανισμών και φορέων, τοπικών επιχειρήσεων και πρωτοβουλιών, με βάση τα γεωγραφικά, φυσικά, κοινωνικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά της περιοχής.
- Επίτευξη δημιουργίας νέων θεσμών και εναλλακτικών δραστηριοτήτων που θα δημιουργήσουν νέες θέσεις εργασίας για την τοπική κοινωνία, θα αυξήσουν την τεχνογνωσία, και θα βελτιώσουν τις ικανότητες των εργαζομένων για την παραγωγή και μεταποίηση τοπικών προϊόντων.
- Βελτίωση της προσφοράς της αγοράς τοπικών προϊόντων και δημιουργία νέων αγορών, οι οποίες θα ενισχύσουν τη δημιουργία νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων
- Επίτευξη υψηλού βαθμού εκπαίδευσης και περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, διάσωσης της πολιτιστικής κληρονομιάς, εξύψωση των άυλων πνευματικών, αισθητικών και φυσικών αξιών του ανθρώπου έναντι των υλικών αξιών, σε τοπικό και εθνικό επίπεδο
- Αποτροπή περαιτέρω υποβάθμισης του φυσικού κεφαλαίου και διαφύλαξή του, αποφυγή εξάντληση των θαλάσσιων βιολογικών πόρων και μη ανανεώσιμων πόρων της περιοχής, προκειμένου να μεταβιβασθεί άθικτο στις μελλοντικές γενιές.
- Ανάπτυξη και χρήση βάσεων δεδομένων και GIS εφαρμογών / εργαλείων για την ανάδειξη / προώθηση των φυσικών και πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής και τη χρήση τους ως δομικό εργαλείο λήψης αποφάσεων και διαχείρισης της περιοχής

5.3 Μέτρα Διαχείρισης (ΜΔ)

Τα Μέτρα Διαχείρισης (ΜΔ) αποτελούν εργαλεία για την επίτευξη των στόχων διατήρησης, των στόχων διαχείρισης εν γένει, καθώς και της άρσης των πιέσεων/ απειλών στα προστατευτέα αντικείμενα. Οι διαχειριστικές δράσεις, παρεμβάσεις και μέτρα που διατυπώνονται ακολούθως κρίνονται απαραίτητα για τη διατήρηση ή την επίτευξη της ικανοποιητικής διατήρησης του προστατευτέου αντικειμένου, ήτοι των επιμέρους στοιχείων αυτού.

Για την καλύτερη επισκόπηση των μέτρων διαχείρισης που προτείνονται ακολούθως καταγράφονται τα ακόλουθα:

- Στην Ενότητα 5.3.1 (Πίνακες 5.3.1-1 έως 5.3.1-8) παρουσιάζεται κατάλογος των μέτρων διαχείρισης ανά προστατευόμενη περιοχή
- Στην Ενότητα 5.3.2 παρουσιάζονται πίνακες συνάφειας μέτρων και στόχων διαχείρισης ανά προστατευόμενη περιοχή και ανά μέτρο (Πίνακες 5.3.2-1 έως 5.3.2-8)
- Στην Ενότητα 5.3.3 (υποενότητες 5.3.3.1 έως 5.3.3.8) παρατίθεται αναλυτική περιγραφή μέτρων διαχείρισης ανά προστατευόμενη περιοχή
- Στην Ενότητα 5.3.4 παρουσιάζονται πίνακες με τη συνάφεια των μέτρων διαχείρισης με τους όρους και περιορισμούς άσκησης δραστηριοτήτων ανά προστατευόμενη περιοχή.

Επισημαίνεται ότι η Διευθύνουσα Υπηρεσία απέστειλε στις 12/10/2021 το υπ' αριθμ. ΔΔΦΠ/95399/2951 έγγραφό της με θέμα «Αναγκαιότητα συμπλήρωσης των υπό εκπόνηση ΕΠΜ με προτάσεις διαχείρισης των καμένων εκτάσεων των περιοχών του δικτύου Natura 2000», με σκοπό να ληφθούν υπόψη στο παρόν οι καταστροφικές πυρκαγιές της θερινής περιόδου του έτους 2021. Σύμφωνα με τις οδηγίες που έχουν χορηγηθεί με το ανωτέρω έγγραφο έχει προστεθεί ως Παράρτημα του Κεφαλαίου 5 της παρούσας, αυτόνομο τεύχος με τίτλο «Αντιμετώπιση των επιπτώσεων των πρόσφατων πυρκαγιών (2021) της 2ης ομάδας προστατευόμενων περιοχών.

5.3.1 Κατάλογος Μέτρων Διαχείρισης ανά προστατευόμενη περιοχή

Πίνακας 5.3.1-1: Κατάλογος Μέτρων Διαχείρισης στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Κορινθιακού Κόλπου» (ΠΠΒ-01)

α/α	Κωδικός Μέτρου:	Ονομασία Μέτρου
1	MM25307CC1101	Μελέτη βάσης και αποκατάσταση του υποθαλάσσιου βυθού από την απόθεση ερυθράς ιλύος (red mud, Κόκκινη λάσπη), ως βιομηχανικό κατάλοιπο επεξεργασίας βωξίτη
2	MM25307CE0101	Προειδοποιητικό σύστημα ασφαλείας κητωδών για ναυσιπλόους (early warning system, EWS)
3	MM25307CE0102	Χαρτογράφηση και εκτίμηση πίεσης από ρίψη στερεών υλικών και υπολειμμάτων στην παράκτια ζώνη κατά τη διάρκεια χερσαίων κατασκευαστικών έργων
4	MM25307CE0401	Σύνταξη και θεσμοθέτηση Σχέδιου Δράσης αντιμετώπισης έκτακτου περιστατικού θαλάσσιας/ παράκτιας ρύπανσης
5	MM25307CE0501	Μελέτη χαρτογράφησης, παρακολούθηση και θεσμοθέτηση περιοχών με ανώτατα επιτρεπόμενα όρια υποθαλάσσιου θορύβου
6	MM25307CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο θαλάσσιο περιβάλλον
7	MM25307CF0302	Εγκατάσταση ειδικών ναυδέτων σκαφών αναψυχής φιλικών προς τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων
8	MM25307CF0303	Θεσμοθέτηση εποχικού ορίου ταχύτητας (εσωλέμβιων και εξωλέμβιων) μηχανικίνητων σκαφών - Κανονιστικό
9	MM25307CF0304	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών
10	MM25307CG0101	Εκπόνηση κοινωνικο-οικονομικής μελέτης για την εκτίμηση ζημιών από την αλληλεπίδραση αλιείας και ειδών θαλάσσιας πανίδας. Αντισταθμιστικά μέτρα σε παράκτιους αλιείς και προτάσεις θεσμικών ρυθμίσεων της αλιευτικής δραστηριότητας.
11	MM25307CG0102	Δράσεις αποκατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae)*»
12	MM25307CG0104	Εκπόνηση Σχεδίου Επαγγελματικής και Ερασιτεχνικής Αλιευτικής διαχείρισης της περιοχής
13	MM25307CG0901	Κανονιστικό μέτρο μετριασμού επιπτώσεων των θαλασσοκαλλιεργειών στη θαλάσσια μεγαπανίδα
14	MM25307CI0101	Παρακολούθηση και περιορισμός εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών στο θαλάσσιο περιβάλλον
15	MM25307CI0102	Οριοθέτηση περιοχών για την προστασία των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis)* και περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*), και πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του είδους
16	MM25307CJ0101	Καθαρισμός του θαλάσσιου βυθού από απορρίμματα με έμφαση στους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων

α/α	Κωδικός Μέτρου:	Ονομασία Μέτρου
17	MM25307CW0101	Εξειδικευμένες δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών στον τουριστικό τομέα
18	MM25307CW0102	Δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών αλιέων και ναυτιλόμενων
19	MM25307CW0103	Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους
20	MM25307CW0104	Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση
21	MM25307CW0105	Δράσεις εκπαίδευσης, κατάρτισης και ενημέρωσης των αρμόδιων αρχών και φορέων σε θέματα παρακολούθησης, αποτελεσματικής διαχείρισης θαλάσσιου χώρου και αντιμετώπισης παράνομων ενεργειών και ειδικών περιστατικών (π.χ. εκθαλασσώσεων και τραυματισμών πανίδας)
22	MM25307CW0201	Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους *Pinna nobilis*
23	MM25307CW0202	Σύνταξη καταλόγου με όλα τα θαλάσσια σπήλαια (Τ.Ο. 8330) της περιοχής, και αξιολόγηση της καταλληλότητας τους ως καταφύγια ανάπαυσης της φώκιας. Τρισδιάστατη απεικόνιση του εσωτερικού ανάγλυφου των καταφυγίων ανάπαυσης και αναπαραγωγής του είδους *Monachus monachus*.
24	MM25307CW0203	Ταχεία εκτίμηση των πληθυσμών της *Monachus monachus* στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, του βαθμού πιέσεων, την κατάσταση των ιχθυαποθεμάτων που αποτελούν κύριο μέρος της διατροφής του και εκτίμηση του βαθμού διατήρησης των κύριων ενδιαιτημάτων τροφοληψίας του είδους
25	MM25307CW0204	Πρόγραμμα συλλογής δεδομένων στο θαλάσσιο χώρο για την εκτίμηση των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas*, των πιέσεων που δέχονται και της κατάστασης των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας (μελέτη βάσης).
26	MM25307CW0205	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»
27	MM25307CW0206	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1150*
28	MM25307CW0207	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1170
29	MM25307CW0208	Καταγραφή και αξιολόγηση των πληθυσμών καρχαριδοειδών (Υφομοταξία: Ελασματοβράγχια)
30	MM25307CW0301	Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής
31	MM25307CW0302	Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.
32	MM25307CW0303	Παρακολούθηση θαλασσίων τύπων οικοτοπων
33	MM25307CW0304	Παρακολούθηση θαλασσίων ειδών πανίδας
34	MM25307CW0305	Παρακολούθηση ανθρωπογενών δραστηριοτήτων στο θαλάσσιο περιβάλλον
35	MM25307CW0306	Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής

α/α	Κωδικός Μέτρου:	Ονομασία Μέτρου
36	MM25307CW0307	Δίκτυο ενημέρωσης, έγκαιρης προειδοποίησης και βοήθειας για τις "εκρήξεις" μεδουσών
37	MM25307CW0308	Δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρόμων αναψυχής και διαδρομές περιήγησης επιφανείας με μάσκα και αναπνευστήρα

Πίνακας 5.3.1-2: Κατάλογος Μέτρων Διαχείρισης στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γεράνεια όρη » (ΠΠΒ-02)

α/α	Κωδικός Μέτρου:	Ονομασία Μέτρου
1	MM25305CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης
2	MM25305CA0502	Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής
3	MM25305CA1601	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων
4	MM25305CB0101	Διατήρηση και διαχείριση κράσπεδων, αβαθών ρείθρων και πλευρικών ανοιγμάτων στους δασικούς δρόμους των Γερανείων Ορέων για τη διατήρηση του υποείδους *Centaurea attica subsp. megarensis*
5	MM25305CB0102	Τεχνητή δημιουργία αναταράξεων του εδάφους με αφαίρεση ή προσθήκη εδαφικού υλικού για τη διατήρηση του υποείδους *Centaurea attica subsp. megarensis*
6	MM25305CB0801	Προστασία και αποκατάσταση καμένων εκτάσεων του τύπου οικοτόπου 9540 στα Γεράνεια όρη
7	MM25305CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον
8	MM25305CF0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών
9	MM25305CG0201	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας
10	MM25305CI0301	Παρακολούθηση εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών
11	MM25305CI0701	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση μεταχρωματικού έλκους πλατάνου
12	MM25305CS0101	Ex situ καλλιέργεια και διατήρηση για το υποείδος *Centaurea attica subsp. megarensis*
13	MM25305CW0101	Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση
14	MM25305CW0102	Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους
15	MM25305CW0201	Διερεύνηση και καταγραφή των ειδών χειροπτέρων και των ενδιαιτημάτων τους (μελέτη βάσης)
16	MM25305CW0202	Διερεύνηση και καταγραφή ειδών χερσαίων θηλαστικών (πλην χειροπτέρων)
17	MM25305CW0203	Καταγραφή και αποτύπωση της τρέχουσας κατάστασης διατήρησης του υποείδους Centaurea attica ssp. megarensis
18	MM25305CW0204	Βιολογική μελέτη του υποείδους *Centaurea attica subsp. megarensis*
19	MM25305CW0301	Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής
20	MM25305CW0302	Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.
21	MM25305CW0303	Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής

α/α	Κωδικός Μέτρου:	Ονομασία Μέτρου
22	ΜΜ25305CW0304	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας
23	ΜΜ25305CW0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την εκτέλεση κάθε φύσης έργου και ενέργειας εντός της προστατευόμενης περιοχής
24	ΜΜ25305CW0306	Ανασύσταση ιστορικού πυρκαγιών
25	ΜΜ25305CW0307	Μελέτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης και μελέτη δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων
26	ΜΜ25305CC0301	Στοχευμένη παρακολούθηση των επιπτώσεων της εγκατάστασης και λειτουργίας των αιολικών πάρκων στα είδη χειροπτέρων της περιοχής

Πίνακας 5.3.1-3: Κατάλογος Μέτρων Διαχείρισης στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)» (ΠΠΒ-03)

α/α	Κωδικός Μέτρου:	Ονομασία Μέτρου
1	MM25301CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης
2	MM25301CA0502	Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής
3	MM25301CA0503	Μελέτη διαχείρισης βοσκής σε συνάρτηση με το είδος *Lanius collurio*
4	MM25301CA0504	Έλεγχος της βόσκησης στην ανώτερη υψομετρική ζώνη του όρους Κυλλήνη με σκοπό την προστασία του είδους *Globularia stygia*
5	MM25301CA0601	Εγκατάσταση περίφραξης και ενημερωτικών πινακίδων σε επιλεγμένες θέσεις παρουσίας του είδους *Biebersteinia orphanidis*
6	MM25301CA1501	Διαχείρισης καλαμώνα με γνώμονα τη διατήρηση και προστασία της βιοποικιλότητας της Λίμνης Στυμφαλίας
7	MM25301CA1502	Ήπια τεχνικά έργα για την διαχείριση της στάθμης της λίμνης και βελτίωση βιότοπων φωλεοποίησης και τροφοληψίας ειδών ορνιθοπανίδας.
8	MM25301CA1601	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων
9	MM25301CA1602	Αποτύπωση θέσεων αναπαραγωγής και πιέσεων στους πληθυσμούς του αλπικού τρίτωνα και δημιουργία τεχνητών λιμνίων
10	MM25301CB0501	Διαχείριση συστάδων μαύρης πεύκης με σκοπό τη βελτίωση των δομών και λειτουργιών του τύπου οικοτόπου προτεραιότητας 9530, την διατήρηση της έκτασής του και την ανάσχεση της διαδοχής
11	MM25301CB0502	Έκδοση οδηγιών εφαρμογής ορθών πρακτικών διαχείρισης δασών για τη διατήρηση της καταλληλότητας των δασικών ενδιαιτημάτων των χειροπτέρων
12	MM25301CB0801	Αποκατάσταση εκτάσεων εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου 92A0
13	MM25301CC0301	Μείωση των αρνητικών επιπτώσεων στην ορνιθοπανίδα και τα χειρόπτερα από την λειτουργία αιολικών πάρκων
14	MM25301CC0601	Μείωση των αρνητικών επιπτώσεων στην ορνιθοπανίδα από την πρόσκρουση σε γραμμές μεταφορές ρεύματος υψηλή τάσης
15	MM25301CE0101	Μελέτη δικτύου δρόμων και προσβασιμότητας
16	MM25301CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον
17	MM25301CF0302	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών
18	MM25301CF0303	Ρύθμιση δραστηριότητας που αφορά την αναρρίχηση στο αναρριχητικό πεδίο της Νέστανης
19	MM25301CF0304	Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο,

α/α	Κωδικός Μέτρου:	Ονομασία Μέτρου
		προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης - συμμετοχής.
20	MM25301CF0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της αναρριχητικής δραστηριότητας
21	MM25301CF0401	Αποκατάσταση του παλιού εργοταξιακού χώρου στη λίμνη Τάκα
22	MM25103CF1201	Έκδοση κανονισμού ως προς την διαχείριση αποικιών χειροπτέρων σε ιδιόκτητα και δημόσια κτήρια
23	MM25301CG0201	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας
24	MM25301CG0202	Ρύθμιση δραστηριότητας που αφορά την άσκηση της θήρας
25	MM25301CG0401	Δημιουργία Ομάδας Ανίχνευσης Δηλητηριασμένων Δολωμάτων με ειδικά εκπαιδευμένο σκύλο
26	MM25301CG0402	Ενεργοποίηση του Τοπικού Σχεδίου Δράσης για την καταπολέμηση της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων
27	MM25301CI0301	Παρακολούθηση εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών
28	MM25301CI0302	Έλεγχος για παρουσία, και συλλογή ατόμων του ξενικού εισβλητικού είδους *Trachemys scripta*
29	MM25301CI0701	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση μεταχρωματικού έλκους πλατάνου
30	MM25301CL0101	Αύξηση της έκτασης του Τ.Ο. 3150
31	MM25301CS0301	Εκτέλεση των δράσεων που περιλαμβάνονται στο "Σχέδιο Δράσης για την πανίδα στην Ειδική Ζώνη Διατήρησης GR2530002 Λίμνη Στυμφαλία - Χειρόπτερα"
32	MM25301CW0101	Εξειδικευμένη ενημέρωση των χρηστών γης που σχετίζονται με τα δηλητηριασμένα δολώματα
33	MM25301CW0102	Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση
34	MM25301CW0103	Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους
35	MM25301CW0104	Δράσεις ευαισθητοποίησης
36	MM25301CW0105	Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση τοπικής κοινωνίας για το είδος *Biebersteinia orphanidis*
37	MM25301CW0106	Εξειδικευμένες δράσεις ενημέρωσης, κατάρτισης και ευαισθητοποίηση για τον αλπικό τρίτωνα
38	MM25301CW0201	Μελέτη προσδιορισμός πληθυσμού, επικρατειών, θέσεις φωλεοποίησης και Βαθμού Διατήρησης του Σαΐνιου και του Φιδαετού
39	MM25301CW0202	Διερεύνηση και καταγραφή των ειδών χειροπτέρων και των ενδιαιτημάτων τους (μελέτη βάσης)

α/α	Κωδικός Μέτρου:	Ονομασία Μέτρου
40	MM25301CW0203	Καταγραφή παρουσίας και πληθυσμιακής πυκνότητας του τσακαλιού (μελέτη βάσης)
41	MM25301CW0204	Παρακολούθηση και καταγραφή των διαδρομών μετακίνησης του Τσακαλιού.
42	MM25301CW0205	Καταγραφή κατανομής και πυκνότητας παρουσίας της βίδρας (μελέτη βάσης)
43	MM25301CW0206	Μελέτη χρήσης ενδιαιτήματος και κατανομής του Λευκονώτη (*Dendrocopos leucotos*) και προτάσεις πρακτικών δασικής διαχείρισης προς όφελος του είδους.
44	MM25301CW0207	Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών
45	MM25301CW0208	Ακριβής εντοπισμός και παρακολούθηση των πληθυσμών του είδους *Biebersteinia orphanidis*
46	MM25301CW0209	Εκπόνηση και εφαρμογή διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης για τη διατήρηση του είδους *Biebersteinia orphanidis*
47	MM25301CW0210	Μελέτη για τη βελτίωση γνώσης κατανομής του είδους *Ichthyosaura alpestris* στην περιοχή GR2530001
48	MM25301CW0211	Βελτίωση γνώσης κατανομής του είδους *Mauremys rivulata*
49	MM25301CW0212	Βελτίωση γνώσης κατανομής του είδους *Zamenis situla*
50	MM25301CW0213	Βελτίωση γνώσης της ιχθυοπανίδας στη Λίμνη Τάκα και τα περιφερειακά λιμνία
51	MM25301CW0214	Μελέτη επιπτώσεων ασφαλτόστρωσης δρόμου και διέλευσης οχημάτων στη Λίμνη Τάκα
52	MM25301CW0215	Μελέτη βάσης για τα χερσαία γαστερόποδα που αφορά: α) την επικαιροποίηση / συμπλήρωση της γνώσης σχετικά τον πληθυσμό και το βαθμό διατήρησης των ενδιαιτημάτων των ειδών και β) τον ορισμό επιθυμητών τιμών αναφοράς
53	MM25301CW0216	Μελέτη βάσης για την αξιολόγηση της κατάστασης της Λίμνης Στυμφαλίας και των αρδευτικών αναγκών που ικανοποιεί. Εκπόνηση Σχεδίου Διαχείρισης για την εκμετάλλευση των υδάτινων πόρων της Λίμνης.
54	MM25301CW0301	Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής
55	MM25301CW0303	Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.
56	MM25301CW0304	Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής
57	MM25301CW0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας
58	MM25301CW0306	Κανονιστικό πλαίσιο για την εκτέλεση κάθε φύσης έργου και ενέργειας εντός της προστατευόμενης περιοχής
59	MM25301CW0307	Ex situ διατήρηση του είδους *Globularia stygia*

α/α	Κωδικός Μέτρου:	Ονομασία Μέτρου
60	MM25301CW0308	Εκτός τόπου (ex situ) διατήρηση σε βοτανικούς κήπους και Τράπεζες Σπερμάτων, αναπαραγωγή και ενίσχυση φυσικών πληθυσμών του είδους *Biebersteinia orphanidis*
61	MM25301CW0309	Εγκατάσταση καλλιεργειών του είδους *Biebersteinia orphanidis* για φαρμακευτική χρήση
62	MM25301CW0310	Ανασύσταση ιστορικού πυρκαγιών
63	MM25301CW0311	Μελέτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης και μελέτη δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων

Πίνακας 5.3.1-4: Κατάλογος Μέτρων Διαχείρισης στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλία)» (ΠΠΒ-04)

α/α	Κωδικός Μέτρου:	Ονομασία Μέτρου
1	MM25103CA0201	Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών
2	MM25103CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης
3	MM25103CA0502	Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής
4	MM25103CA0503	Εκπόνηση και εφαρμογή διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης για την προστασία του είδους *Ophrys argolica subsp. argolica*
5	MM25103CA1601	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων
6	MM25103CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών
7	MM25103CF0302	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών
8	MM25103CF0303	Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης - συμμετοχής.
9	MM25103CF0304	Έλεγχος επισκεπτών εντός του Κάστρου Παλαμιδίου για την προστασία του είδους *Ophrys argolica subsp. argolica*
10	MM25103CF0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της αναρριχητικής δραστηριότητας
11	MM25103CF1201	Θεσμική ρύθμιση για την αποφυγή καταστροφής ή όχλησης αποικιών χειροπτέρων σε κτήρια (δημόσια ή ιδιόκτητα) και αρχαιότητες
12	MM25103CG0201	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας
13	MM25103CI0101	Παρακολούθηση εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών
14	MM25103CW0101	Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση
15	MM25103CW0102	Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους
16	MM25103CW0103	Ενημέρωση-ευαισθητοποίηση κοινού για την προστασία του είδους *Ophrys argolica subsp. argolica*
17	MM25103CW0201	Διερεύνηση και καταγραφή των ειδών χειροπτέρων και των ενδιαιτημάτων τους (μελέτη βάσης)
18	MM25103CW0202	Σύνταξη καταλόγου με όλα τα θαλάσσια σπήλαια (Τ.Ο. 8330) της περιοχής, και αξιολόγηση της καταλληλότητας τους ως καταφύγια ανάπαυσης της φώκιας. Τρισδιάστατή απεικόνιση του εσωτερικού ανάγλυφου των καταφυγίων ανάπαυσης και αναπαραγωγής του είδους *Monachus monachus.*
19	MM25103CW0203	Παρακολούθηση της κατάστασης των πληθυσμών και των ενδιαιτημάτων του είδους *Ophrys argolica subsp. argolica*

α/α	Κωδικός Μέτρου:	Ονομασία Μέτρου
20	MM25103CW0204	Βελτίωση γνώσης κατανομής των ειδών *Testudo hermanni* και *Testudo marginata*
21	MM25103CW0301	Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής
22	MM25103CW0302	Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.
23	MM25103CW0303	Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής
24	MM25103CW0304	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας
25	MM25103CW0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την εκτέλεση κάθε φύσης έργου και ενέργειας εντός της προστατευόμενης περιοχής

Πίνακας 5.3.1-5: Κατάλογος Μέτρων Διαχείρισης στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκόρινθος» (ΠΠΒ-05)

α/α	Κωδικός Μέτρου:	Ονομασία Μέτρου
1	MM25303CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης
2	MM25303CA0502	Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής
3	MM25303CA1601	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων
4	MM25303CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον
5	MM25303CF0302	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών
6	MM25303CF1201	Έκδοση κανονισμού ως προς την διαχείριση αποικιών χειροπτέρων σε αρχαιολογικό χώρο
7	MM25303CG0201	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας
8	MM25303CI0301	Παρακολούθηση εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών
9	MM25303CW0101	Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση
10	MM25303CW0102	Ευαισθητοποίηση - ενημέρωση σχετικά με τις επιπτώσεις από την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων
11	MM25303CW0103	Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους
12	MM25303CW0104	Χαρτογραφική αποτύπωση και χαρακτηρισμός υφιστάμενων μονοπατιών ερμηνείας τοπίου
13	MM25303CW0201	Διερεύνηση και καταγραφή των ειδών χειροπτέρων και των ενδιαιτημάτων τους (μελέτη βάσης)
14	MM25303CW0202	Καταγραφή παρουσίας και πληθυσμιακής πυκνότητας του τσακαλιού (μελέτη βάσης)
15	MM25303CW0301	Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής
16	MM25303CW0302	Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.
17	MM25303CW0303	Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής
18	MM25303CW0304	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας
19	MM25303CW0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την εκτέλεση κάθε φύσης έργου και ενέργειας εντός της προστατευόμενης περιοχής
20	MM25303CW0306	Ανασύσταση ιστορικού πυρκαγιών
21	MM25303CW0307	Μελέτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης και μελέτη δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων

α/α	Κωδικός Μέτρου:	Ονομασία Μέτρου
22	ΜΜ25303ΜΒ0201	Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών

Πίνακας 5.3.1-6: Κατάλογος Μέτρων Διαχείρισης στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρα Λεωνιδίου» (ΠΠΒ-06)

α/α	Κωδικός Μέτρου:	Ονομασία Μέτρου
1	MM25206CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης
2	MM25206CA0502	Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής
3	MM25206CA0503	Αναζήτηση, επικοινωνία και συμφωνία με τους κτηνοτρόφους που δραστηριοποιούνται στις περιοχές εμφάνισης πληθυσμών του είδους *Phitosia crocifolia*
4	MM25206CA0504	Επιτόπια διερεύνηση της δυναμικής του πληθυσμού, της αναπαραγωγικής επιτυχίας in situ και της εγκατάστασης νέων ατόμων του είδους *Phitosia crocifolia* υπό καθεστώς περίφραξης
5	MM25206CA0505	Εκπόνηση και εφαρμογή διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης για τη διατήρηση του είδους *Ophrys argolica subsp. argolica*
6	MM25206CA0506	Εντατική Παρακολούθηση τύπου οικοτόπου 6230*
7	MM25206CA0801	Αποφυγή βαθιάς άροσης και εκρίζωσης σε δενδρώδεις καλλιέργειες (κυρίως ελαιώνες) για τη διατήρηση του είδους *Stachys virgata*
8	MM25206CA0901	Αποφυγή ή απαγόρευση χρήσης βιοκτόνων και ιδιαίτερα ζιζανιοκτόνων σε δενδρώδεις καλλιέργειες (κυρίως ελαιώνες) για τη διατήρηση του είδους *Stachys virgata*
9	MM25206CA1601	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων
10	MM25206CB0501	Διαχείριση συστάδων μαύρης πεύκης με σκοπό τη βελτίωση των δομών και λειτουργιών του τύπου οικοτόπου προτεραιότητας 9530, την διατήρηση της έκτασής του και την ανάσχεση της διαδοχής
11	MM25206CB0502	Εφαρμογή δασοκομικών μέτρων για τη διατήρηση των χειροπτέρων στο πλαίσιο υλοποίησης των Δασικών Διαχειριστικών Σχεδίων
12	MM25206CC0301	Στοχευμένη παρακολούθηση των επιπτώσεων της εγκατάστασης και λειτουργίας των αιολικών πάρκων στα είδη χειροπτέρων της περιοχής
13	MM25206CE0101	Μείωση προσβασιμότητας τροχοφόρων στις παραλίες ωοτοκίας της *C. caretta*
14	MM25206CF1201	Έκδοση κανονισμού ως προς την διαχείριση αποικιών χειροπτέρων σε ιδιόκτητα και δημόσια κτήρια
15	MM25206CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον

α/α	Κωδικός Μέτρου:	Ονομασία Μέτρου
16	MM25206CF0302	Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης - συμμετοχής.
17	MM25206CF0303	Αποφυγή ή απαγόρευση της οργάνωσης νέων πιστών αναρρίχησης καθώς και της επέκτασης των ήδη λειτουργούντων, με την προσθήκη νέων διαδρομών αναρρίχησης, εντός της χαράδρας του Λεωνιδίου για την προστασία του είδους *Centaurea leonidia*
18	MM25206CF0304	Αποφυγή ή απαγόρευση της αποψίλωσης των ατόμων *της Centaurea leonidia* (και άλλων σπάνιων χασμοφυτικών ειδών) στις πίστες και στις διαδρομές αναρρίχησης που υπάρχει (ή υπήρχε) το είδος *Centaurea leonidia*
19	MM25206CF0305	Ακύρωση λειτουργίας και κλείσιμο πιστών αναρρίχησης – μετακίνηση ή ακύρωση λειτουργίας συγκεκριμένων αναρριχητικών διαδρομών, εφόσον αυτό κριθεί απόλυτα αναγκαίο για την διατήρηση του είδους *Centaurea leonidia* μετά την εφαρμογή άλλων διαχειριστικών μέτρων.
20	MM25206CF0306	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών
21	MM25206CF0307	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της αναρριχητικής δραστηριότητας
22	MM25206CF0308	Κατά χώρο ρύθμιση των δραστηριοτήτων αναψυχής στα αμμοθινικά οικοσυστήματα, μέσω έργων / υποδομών μικρής κλίμακας και κανονιστικών ρυθμίσεων
23	MM25206CF0309	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής
24	MM25206CF0901	Καθορισμός ζώνης προστασίας Πάρνωνα από τη φωτορύπανση (International Dark sky park)
25	MM25305CG0201	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας
26	MM25305CG0202	Δράσεις για την αποφυγή ή απαγόρευση της συλλογής τμημάτων του είδους *Clinopodium taygeteum* που αποσκοπούν στη δημιουργία δειγμάτων, ή/και τη συλλογή σημαντικής ποσότητας φυτικού ιστού για τη μελέτη των χημικών του ιδιοτήτων (ανάλυση αιθέριων ελαίων, φυτοχημική ανάλυση) ή/και για πιθανή χρήση ως φυτοθεραπευτικό από βοτανικούς, συλλέκτες, καλλιεργητές αρωματικών και θεραπευτικών φυτών
27	MM25206CI0301	Παρακολούθηση εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών
28	MM25206CI0701	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση μεταχρωματικού έλκους πλατάνου
29	MM25206CI0702	Παρακολούθηση της εξάπλωσης της Σφήκας της Καστανιάς
30	MM25206CJ0201	Σύστημα υποβοήθησης λήψης διαχειριστικών αποφάσεων στη Λιμνοθάλασσα Μουστού για την επίτευξη Ικανοποιητικής Κατάστασης Διατήρησης στον υγρότοπο
31	MM25206CL0101	Διαχειριστικά μέτρα για την ευνόηση της αναγέννηση του δενδρόκεδρου
32	MM25206CL0102	Ανάσχεση της φυσικής διαδοχής και της πύκνωσης της βλάστησης, ιδιαίτερα όσον αφορά τα ξυλώδη είδη για τη διατήρηση του είδους *Stachys virgata*
33	MM25206CL0301	Αξιολόγηση του βαθμού αποκατάστασης (φυσική και τεχνική αναγέννηση) του Τ.Ο. 9530* μετά την καταστροφή από πυρκαγιά στον Πάρνωνα και προτάσεις

α/α	Κωδικός Μέτρου:	Ονομασία Μέτρου
		θέσεων και κατάλληλων διαχειριστικών δράσεων σε περιοχές όπου δεν καταγράφεται ικανοποιητική αναγέννηση.
34	MM25206CW0101	Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση
35	MM25206CW0102	Ευαισθητοποίηση - ενημέρωση σχετικά με τις επιπτώσεις από την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων
36	MM25206CW0104	Απόκτηση και ενσωμάτωση ποιμενικών σκύλων φύλαξης των κοπαδιών
37	MM25206CW0103	Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους
38	MM25206CW0201	Καταγραφή και αναγνώριση εποχιακών προτύπων στη χρήση των καταφυγίων "Σπήλαιο Φουρνάτα", "Σπήλαιο Γαλάζια Λίμνη" και "Σπήλαιο Μάνα" από τα χειρόπτερα
39	MM25206CW0202	Χαρτογράφηση και καταγραφή των σημαντικών θέσεων τροφοληψίας των χειροπτέρων
40	MM25206CW0203	Καταγραφή και παρακολούθηση των αποικιών και θέσεων τροφοληψίας του είδους *Barbastella barbastellus*
41	MM25206CW0204	Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών
42	MM25206CW0205	Εντοπισμός και ανάδειξη φυσικών συστάδων καστανιάς στον Πάρνωνα
43	MM25206CW0206	Βιολογική μελέτη του είδους *Centaurea leonidia*
44	MM25206CW0207	Βιολογική μελέτη του είδους *Stachys virgata*
45	MM25206CW0208	Βιολογική μελέτη του είδους *Clinopodium taygeteum*
46	MM25206CW0209	Καταγραφή των επιμέρους (υπο)πληθυσμών και αποτύπωση των κινδύνων (πιέσεις) που επηρεάζουν καθένα από τους (υπο)πληθυσμούς του είδους *Phitosia crocifolia*
47	MM25206CW0210	Βιολογική μελέτη του είδους *Phitosia crocifolia*
48	MM25206CW0211	Παρακολούθηση της κατάστασης των πληθυσμών και των ενδιαιτημάτων του είδους *Ophrys argolica subsp. argolica*
49	MM25206CW0212	Πρόγραμμα παρακολούθησης και προστασίας αναπαραγωγικής δραστηριότητας, φωλιών και νεοσσών στις περιοχές φωλεοποίησης της *Caretta caretta* στις παραλίες ωοτοκίας
50	MM25206CW0213	Παρακολούθηση και περιορισμός της εξάπλωσης του είδους *Pteridium aquilinum*
51	MM25206CW0301	Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής
52	MM25206CW0303	Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.
53	MM25206CW0304	Ανασύσταση ιστορικού πυρκαγιών
54	MM25206CW0305	Μελέτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης και μελέτη δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων

α/α	Κωδικός Μέτρου:	Ονομασία Μέτρου
55	MM25206CW0306	Ex situ καλλιέργεια και διατήρηση του είδους *Centaurea leonidia*
56	MM25206CW0307	Ex situ καλλιέργεια και διατήρηση του είδους *Stachys virgata*
57	MM25206CW0308	Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής
58	MM25206CW0309	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας
59	MM25206CW0310	Κανονιστικό πλαίσιο για την εκτέλεση κάθε φύσης έργου και ενέργειας εντός της προστατευόμενης περιοχής
60	MM25206CW0311	Ex situ καλλιέργεια και διατήρηση του είδους *Clinopodium taygeteum*
61	MM25206CW0312	Ex situ καλλιέργεια και διατήρηση του είδους *Phitosia crocifolia*
62	MM25206CW0313	Κανονιστικό πλαίσιο- εύρεση εναλλακτικής λύσης για τον δρόμο που διατρέχει τον υγροβιότοπο Μουστού

Πίνακας 5.3.1-7: Κατάλογος Μέτρων Διαχείρισης στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολική Λακωνία- Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή» (ΠΠΒ-07)

α/α	Κωδικός Μέτρου:	Ονομασία Μέτρου
1	MM25401CA0101	Αποτροπή μετατροπής χρήσεων γης - Υιοθέτηση φιλικών προς το περιβάλλον καλλιεργητικών πρακτικών για τη διατήρηση του είδους *Linaria tenuis*
2	MM25401CA0201	Πιλοτική εφαρμογή μέτρων βελτιστοποίησης υφιστάμενων πρακτικών καλλιέργειας ελαιώνων και μετριασμός των επιπτώσεων τους στη βιοποικιλότητα
3	MM25401CA0401	Μελέτη διαχείρισης και αξιοποίησης τοπικών παραγωγικών συστημάτων
4	MM25401CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης
5	MM25401CA0502	Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής
6	MM25401CA1601	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων
7	MM25401CC0301	Μείωση των αρνητικών επιπτώσεων στην ορνιθοπανίδα και τα χειρόπτερα από την λειτουργία αιολικών πάρκων
8	MM25401CB0501	Μελέτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης και μελέτη δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων
9	MM25401CC0601	Μείωση των αρνητικών επιπτώσεων στην ορνιθοπανίδα από την πρόσκρουση σε γραμμές μεταφορές ρεύματος υψηλή τάσης
10	MM25401CE0401	Σύνταξη και θεσμοθέτηση Σχέδιου Δράσης αντιμετώπισης έκτακτου περιστατικού θαλάσσιας/ παράκτιας ρύπανσης
11	MM25401CF0101	Δημιουργία μικροαποθεμάτων - Περίφραξη θέσεων εμφάνισης του είδους *Saponaria jagelii*
12	MM25401CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον
13	MM25401CF0303	Ρύθμιση ταχύτητας μηχανοκίνητων σκαφών – Κανονιστικό
14	MM25401CF0304	Εγκατάσταση ειδικών ναυδέτων σκαφών αναψυχής φιλικών προς τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων
15	MM25401CF0305	Αποτροπή εγκατάστασης μόνιμων ή περιστασιακών εγκαταστάσεων αναψυχής-τουρισμού
16	MM25401CF0308	Εγκατάσταση μπαρών ελέγχου πρόσβασης τροχοφόρων προς την παραλία του Σίμου στην Ελαφόνησο
17	MM25401CF0309	Αποκατάσταση των αμμοθινών με τη χρήση «παγίδων» στις παραλίες της Πούντας, Παναγιάς, Καλόγερα και Σίμου στην Ελαφόνησο
18	MM25401CF0310	Αποτροπή μετατροπής αμμωδών παράκτιων οικοσυστημάτων σε οικιστικές ζώνες, περιορισμός υπαίθριων τουριστικών δραστηριοτήτων για τη διατήρηση του είδους *Linaria tenuis*
19	MM25401CF0311	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής
20	MM25401CF0312	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών
21	MM25401CF0313	Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης - συμμετοχής.
22	MM25401CF0314	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της αναρριχητικής δραστηριότητας

α/α	Κωδικός Μέτρου:	Ονομασία Μέτρου
23	MM25401CF1201	Έκδοση κανονισμού ως προς την διαχείριση αποικιών χειροπτέρων σε ιδιόκτητα και δημόσια κτήρια
24	MM25307CG0101	Εκπόνηση κοινωνικο-οικονομικής μελέτης για την εκτίμηση ζημιών από την αλληλεπίδραση αλιείας και ειδών θαλάσσιας πανίδας. Εφαρμογή αντισταθμιστικών μέτρων σε παράκτιους αλιείς και προτάσεις θεσμικών ρυθμίσεων της αλιευτικής δραστηριότητας με στόχο τη μείωση της αλληλεπίδρασης των ειδών θαλάσσιας πανίδας με την αλιεία.
25	MM25401CG0102	Δράσεις αποκατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»
26	MM25401CG0103	Τοπικές ρυθμίσεις αλιείας – Κανονιστικό
27	MM25401CG0104	Εκπόνηση Σχεδίου Επαγγελματικής και Ερασιτεχνικής Αλιευτικής διαχείρισης της περιοχής
28	MM25401CG0201	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας
29	MM25401CG0401	Δημιουργία Ομάδας Ανίχνευσης Δηλητηριασμένων Δολωμάτων με ειδικά εκπαιδευμένο σκύλο
30	MM25401CG0402	Ενεργοποίηση του Τοπικού Σχεδίου Δράσης για την καταπολέμηση της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων
31	MM25401CI0301	Παρακολούθηση και περιορισμός εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών στο θαλάσσιο περιβάλλον
32	MM25401CI0302	Παρακολούθηση εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών
33	MM25401CI0303	Εκρίζωση ξενικών εισβολικών ειδών
34	MM25401CI0304	Έλεγχος για παρουσία, και συλλογή ατόμων του ξενικού εισβλητικού είδους *Trachemys scripta*
35	MM25401CI0701	Οριοθέτηση περιοχών για την προστασία των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis)* και περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*), και πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του είδους
36	MM25401CI0702	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση μεταχρωματικού έλκους πλατάνου
37	MM25401CJ0101	Καθαρισμός του θαλάσσιου βυθού από απορρίμματα με έμφαση στους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων
38	MM25401CJ0102	Έργα αποκατάστασης μικρών υγροτόπων στην παραλία της Πούντας Λακωνίας
39	MM25401CS0101	Εκτός τόπου (ex situ) διατήρηση σε τράπεζες σπερμάτων και σε βοτανικούς κήπους για τη διατήρηση του είδους *Linaria tenuis*
40	MM25401CW0101	Εξειδικευμένες δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών στον τουριστικό τομέα
41	MM25401CW0102	Δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών αλιέων
42	MM25401CW0103	Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους
43	MM25401CW0104	Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση
44	MM25401CW0105	Δράσεις εκπαίδευσης, κατάρτισης και ενημέρωσης των αρμόδιων αρχών και φορέων σε θέματα παρακολούθησης, αποτελεσματικής διαχείρισης θαλάσσιου χώρου και αντιμετώπισης παράνομων ενεργειών και ειδικών περιστατικών (π.χ.εκβρασμών και τραυματισμών πανίδας)
45	MM25401CW0106	Εξειδικευμένη ενημέρωση των χρηστών γης που σχετίζονται με τα δηλητηριασμένα δολώματα

α/α	Κωδικός Μέτρου:	Ονομασία Μέτρου
46	MM25401CW0107	Ενημέρωση-ευαισθητοποίηση κοινού για το είδος *Linaria tenuis*
47	MM25401CW0108	Ενημέρωση-ευαισθητοποίηση κοινού για το είδος *Saponaria jagelii*
48	MM25401CW0109	Σχεδιασμός και εγκατάσταση υπαίθριου συστήματος ερμηνείας περιβάλλοντος και την ενημέρωσης για τις αμμοθίνες και τις θαλάσσιες χελώνες: Κώδικας ορθής συμπεριφοράς στα αμμοθινικά οικοσυστήματα
49	MM25401CW0201	Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους *Pinna nobilis*
50	MM25401CW0202	Ταχεία εκτίμηση των πληθυσμών της *Monachus monachus* στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, του βαθμού πιέσεων, την κατάσταση των ιχθυαποθεμάτων που αποτελούν κύριο μέρος της διατροφής του και εκτίμηση του βαθμού διατήρησης των κύριων ενδιαιτημάτων τροφοληψίας του είδους
51	MM25401CW0203	Πρόγραμμα συλλογής δεδομένων στο θαλάσσιο χώρο για την εκτίμηση των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas,* των πιέσεων που δέχονται και της κατάστασης των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας (μελέτη βάσης).
52	MM25401CW0204	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»
53	MM25401CW0205	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1170
54	MM25401CW0206	Διερεύνηση και καταγραφή των ειδών χειροπτέρων και των ενδιαιτημάτων τους (μελέτη βάσης)
55	MM25401CW0207	Καταγραφή και αναγνώριση εποχιακών προτύπων στη χρήση των καταφυγίων "Σπήλαιο Σολωμού Τρύπα", "Πύργος Αγ. Στεφάνου", "Σπήλαιο Κότωνας" και "Σπήλαιο Κισσός"
56	MM25401CW0208	Χαρτογράφηση και καταγραφή των σημαντικών θέσεων τροφοληψίας των χειροπτέρων
57	MM25401CW0209	Καταγραφή παρουσίας και πληθυσμιακής πυκνότητας του τσακαλιού (μελέτη βάσης)
58	MM25401CW0211	Πρόγραμμα καταγραφής αναπαραγωγικής δραστηριότητας της *Caretta caretta* και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης σε περιοχές "μέτριας /σποραδικής" ωοτοκίας των περιοχών μελέτης (μελέτη βάσης)"
59	MM25401CW0212	Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών
60	MM25401CW0213	Παρακολούθηση της κατάστασης των πληθυσμών και των ενδιαιτημάτων του είδους *Linaria tenuis*
61	MM25401CW0214	Εκτός τόπου (ex situ) διατήρηση σε τράπεζες σπερμάτων και σε βοτανικούς κήπους
62	MM25401CW0215	Παρακολούθηση της κατάστασης των πληθυσμών του είδους *Saponaria jagelii*
63	MM25401CW0217	Βελτίωση γνώσης κατανομής του είδους *Mauremys rivulata*
64	MM25401CW0301	Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής
65	MM25401CW0302	Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.
66	MM25401CW0303	Αποτύπωση και θεσμοθέτηση γεωγραφικών ορίων της επέκτασης του Δικτύου που έλαβε χώρα το 2017 για το καταφύγιο Πύργος Αγ. Στεφάνου
67	MM25401CW0303	Παρακολούθηση θαλασσίων τύπων οικοτοπων

α/α	Κωδικός Μέτρου:	Ονομασία Μέτρου
68	MM25401CW0304	Παρακολούθηση θαλασσίων ειδών πανίδας
69	MM25401CW0305	Παρακολούθηση ανθρωπογενών δραστηριοτήτων στο θαλάσσιο περιβάλλον
70	MM25401CW0306	Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής
71	MM25401CW0307	Δίκτυο ενημέρωσης, έγκαιρης προειδοποίησης και βοήθειας για τις "εκρήξεις" μεδουσών
72	MM25401CW0308	Ανασύσταση ιστορικού πυρκαγιών
73	MM25401CW0309	Συλλογή και αποθήκευση γενετικού υλικού *Juniperus macrocarpa*
74	MM25401CW0310	«Dune shifting monitoring»– παρακολούθηση μετατόπισης αμμόλοφων.
75	MM25401CW0311	Δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρόμων αναψυχής και διαδρομές περιήγησης επιφανείας με μάσκα και αναπνευστήρα
76	MM25401CW0312	Ανασύσταση ιστορικού πυρκαγιών
77	MM25401CW0313	Μελέτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης και μελέτη δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων
78	MM25401CW0314	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας

Πίνακας 5.3.1-8: Κατάλογος Μέτρων Διαχείρισης στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βροντταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα» (ΠΠΒ-08)

α/α	Κωδικός Μέτρου:	*Ονομασία Μέτρου*
1	MM25403CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης
2	MM25403CA0502	Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής
3	MM25403CA1101	Εκτίμηση των επιπτώσεων πιέσεων που σχετίζονται με τη διάχυτη ρύπανση επιφανειακών και υπόγειων υδάτων και αλλαγών στις υδρολογικές συνθήκες στη διατήρηση των ενδιαιτημάτων των νεροχελώνων (*Emys orbicularis, Mauremys rivulata*). Προτάσεις για την άρση των δυνητικών πιέσεων.
4	MM25403CA1102	Δράσεις παρακολούθησης της ποιότητας των υδάτων
5	MM25403CA1501	Δράσεις για την βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό των αρδευτικών τεχνικών.
6	MM25403CA1601	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων
7	MM25403CB0801	Αποκατάσταση εκτάσεων εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου 92A0
8	MM25403CE0101	Έργα αποκατάστασης εκβολών Ευρώτα- παρόχθιας ζώνης
9	MM25403CE0102	Μείωση προσβασιμότητας τροχοφόρων στις παραλίες ωοτοκίας της C. *caretta*
10	MM25403CE0401	Σύνταξη και θεσμοθέτηση Σχέδιου Δράσης αντιμετώπισης έκτακτου περιστατικού θαλάσσιας/ παράκτιας ρύπανσης
11	MM25403CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον
12	MM25403CF0302	Εγκατάσταση ειδικών ναυδέτων σκαφών αναψυχής φιλικών προς τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων
13	MM25403CF0303	Κατά χώρο ρύθμιση των δραστηριοτήτων αναψυχής στα αμμοθινικά οικοσυστήματα, μέσω έργων / υποδομών μικρής κλίμακας και κανονιστικών ρυθμίσεων
14	MM25403CF0304	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής
15	MM25403CF0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών
16	MM25403CF0306	Τοποθέτηση κάδων συλλογής απορριμμάτων στα παράλια των εκβολών του Ευρώτα
17	MM25403CF0307	Αποκατάσταση των αμμοθινών με τη χρήση «παγίδων»
18	MM25403CF0901	Μείωση εστιών φωτός ορατών από την παράκτια ζώνη στην παραλία Ευρώτα.
19	MM25403CG0101	Εκπόνηση κοινωνικο-οικονομικής μελέτης για την εκτίμηση ζημιών από την αλληλεπίδραση αλιείας και ειδών θαλάσσιας πανίδας. Αποζημίωση ζημιών σε παράκτιους αλιείς και προτάσεις θεσμικών ρυθμίσεων της αλιευτικής δραστηριότητας.
20	MM25403CG0102	Δράσεις αποκατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»

α/α	Κωδικός Μέτρου:	*Ονομασία Μέτρου*
21	MM25403CG0104	Εκπόνηση Σχεδίου Επαγγελματικής και Ερασιτεχνικής Αλιευτικής διαχείρισης της περιοχής
22	MM25403CG0201	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας
23	MM25403CI0301	Παρακολούθηση και περιορισμός εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών στο θαλάσσιο περιβάλλον
24	MM25403CI0302	Παρακολούθηση εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών στο χερσαίο περιβάλλον
25	MM25403CI0302	Έλεγχος για παρουσία, και συλλογή ατόμων του ξενικού εισβλητικού είδους *Trachemys scripta*
26	MM25403CJ0101	Καθαρισμός του θαλάσσιου βυθού από απορρίμματα
27	MM25403CJ0102	Δημιουργία μηχανισμού εποπτείας της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας σχετικά με τη ρύπανση και μόλυνση του ποταμού Ευρώτα και λοιπών υδατορευμάτων της προστατευόμενης περιοχής
28	MM25403CJ0103	Έργα αποκατάστασης μικρών υγροτόπων στα παράλια των εκβολών του Ευρώτα
29	MM25403CJ0401	Εκτίμηση και παρακολούθηση των ιχθυοαποθεμάτων
30	MM25403CW0101	Εξειδικευμένες δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών στον τουριστικό τομέα
31	MM25403CW0102	Δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών αλιέων
32	MM25403CW0103	Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους
33	MM25403CW0104	Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση
34	MM25403CW0105	Δράσεις εκπαίδευσης, κατάρτισης και ενημέρωσης των αρμόδιων αρχών και φορέων σε θέματα παρακολούθησης, αποτελεσματικής διαχείρισης θαλάσσιου χώρου και αντιμετώπισης παράνομων ενεργειών και ειδικών περιστατικών (π.χ.εκβρασμών και τραυματισμών πανίδας)
35	MM25403CW0106	Ευαισθητοποίηση - ενημέρωση σχετικά με τις επιπτώσεις από την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων
36	MM25403CW0201	Ταχεία εκτίμηση των πληθυσμών της *Monachus monachus* στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, του βαθμού πιέσεων, την κατάσταση των ιχθυαποθεμάτων που αποτελούν κύριο μέρος της διατροφής του και εκτίμηση του βαθμού διατήρησης των κύριων ενδιαιτημάτων τροφοληψίας του είδους
37	MM25403CW0202	Πρόγραμμα συλλογής δεδομένων στο θαλάσσιο χώρο για την εκτίμηση των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas*, των πιέσεων που δέχονται και της κατάστασης των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας (μελέτη βάσης).
38	MM25403CW0203	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»
39	MM25403CW0204	Διερεύνηση και καταγραφή των ειδών χειροπτέρων και των ενδιαιτημάτων τους (μελέτη βάσης)

α/α	Κωδικός Μέτρου:	*Ονομασία Μέτρου*
40	MM25403CW0205	Καταγραφή κατανομής και πυκνότητας παρουσίας της βίδρας (μελέτη βάσης)
41	MM25403CW0206	Καταγραφή παρουσίας και πληθυσμιακής πυκνότητας του τσακαλιού (μελέτη βάσης)
42	MM25403CW0207	Πρόγραμμα παρακολούθησης και προστασίας αναπαραγωγικής δραστηριότητας, φωλιών και νεοσσών στις κύριες περιοχές φωλεοποίησης της *Caretta caretta* στις παραλίες ωοτοκίας στο Λακωνικό Κόλπο
43	MM25403CW0208	Παρακολούθηση τύπων οικοτοπων
44	MM25403CW0209	Παρακολούθηση ειδών πανίδας
45	MM25403CW0210	Παρακολούθηση ανθρωπογενών δραστηριοτήτων
46	MM25403CW0211	Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών
47	MM25403CW0212	Χαρτογράφηση τύπων οικοτόπων και χρήσεων γης μέσου και άνου ρου ποταμού Ευρώτα. Αξιολόγηση τύπων οικοτόπων του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43
48	MM25403CW0213	Βελτίωση γνώσης κατανομής του είδους *Elaphe quatuorlineata*
49	MM25403CW0214	Χαρτογράφηση και αξιολόγηση τύπου οικοτόπου 2190 (Μελέτη βάσης)
50	MM25403CW0215	Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των πληθυσμών των ειδών ιχθυοπανίδας
51	MM25403CW0301	Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής
52	MM25403CW0302	Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.
53	MM25403CW0303	Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής
54	MM25403CW0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας
55	MM25403CW0306	Κανονιστικό πλαίσιο για την εκτέλεση κάθε φύσης έργου και ενέργειας εντός της προστατευόμενης περιοχής
56	MM25403CW0307	«Dune shifting monitoring»– παρακολούθηση μετατόπισης αμμόλοφων.
57	MM25403CW0308	Παρακολούθηση και υλοποίηση δράσεων διατήρησης με στόχο την βελτίωση του καθεστώτος διατήρησης των προστατευόμενων ειδών ιχθυοπανίδας *Squalius keadicus* (Κινδυνεύον) και *Pelasgus laconicus* (Κρισίμως Κινδυνεύον) που διαβιούν στον ποταμό Ευρώτα.
58	MM25403CW0309	Δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρόμων αναψυχής και διαδρομές περιήγησης επιφανείας με μάσκα και αναπνευστήρα

5.3.2 Συνάφεια Μέτρων και Στόχων Διαχείρισης ανά Προστατευόμενη Περιοχή

Πίνακας 5.3.2-1α: Συνάφεια μέτρων και στόχων διαχείρισης στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Κορινθιακού Κόλπου» (ΠΠΒ-01)- Κατηγορία Α

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στόχοι Διαχείρισης																													
		Κατηγορία Α (Στόχοι Διατήρησης)																													
		A.1.1	A.1.2	A.1.3	A.1.4	A.1.5	A.2.1	A.2.2	A.2.3	A.2.4	A.2.5	A.3.1	A.3.2	A.3.3	A.3.4	A.3.5	A.4.1	A.5.1	A.5.2	A.5.3	A.5.4	A.5.5	A.5.6	A.5.7	A.5.8	A.5.9	A.5.10	A.5.11	A.5.12	A.5.13
MM25307CC1101	Μελέτη βάσης και αποκατάσταση του υποθαλάσσιου βυθού από την απόθεση ερυθράς ιλύος (red mud, Κόκκινη λάσπη), ως βιομηχανικό κατάλοιπο επεξεργασίας βωξίτη																											X		
MM25307CE0101	Προειδοποιητικό σύστημα ασφαλείας κητωδών για ναυσιπλόους (early warning system, EWS)		X																											
MM25307CE0102	Χαρτογράφηση και εκτίμηση πίεσης από ρίψη στερεών υλικών και υπολειμμάτων στην παράκτια ζώνη κατά τη διάρκεια χερσαίων κατασκευαστικών έργων																													
MM25307CE0401	Σύνταξη και θεσμοθέτηση Σχέδιου Δράσης αντιμετώπισης έκτακτου περιστατικού θαλάσσιας/ παράκτιας ρύπανσης																													
MM25307CE0501	Μελέτη χαρτογράφησης, παρακολούθηση και θεσμοθέτηση περιοχών με ανώτατα επιτρεπόμενα όρια υποθαλάσσιου θορύβου																													
MM25307CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο θαλάσσιο περιβάλλον																													
MM25307CF0302	Εγκατάσταση ειδικών ναυδέτων σκαφών αναψυχής φιλικών προς τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων									X			X		X		X													
MM25307CF0303	Θεσμοθέτηση εποχικού ορίου ταχύτητας (εσωλέμβιων και εξωλέμβιων) μηχανικίνητων σκαφών - Κανονιστικό			X	X																									
MM25307CF0304	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών																													
MM25307CG0101	Εκπόνηση κοινωνικο-οικονομικής μελέτης για την εκτίμηση ζημιών από την αλληλεπίδραση αλιείας και ειδών θαλάσσιας πανίδας. Αντισταθμιστικά μέτρα σε παράκτιους αλιείς και προτάσεις θεσμικών ρυθμίσεων της αλιευτικής δραστηριότητας.																													
MM25307CG0102	Δράσεις αποκατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»			X	X					X			X																	
MM25307CG0104	Εκπόνηση Σχεδίου Επαγγελματικής και Ερασιτεχνικής Αλιευτικής διαχείρισης της περιοχής	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X													
MM25307CG0901	Κανονιστικό μέτρο μετριασμού επιπτώσεων των θαλασσοκαλλιεργειών στη θαλάσσια μεγαπανίδα	X	X	X	X																									
MM25307CI0101	Παρακολούθηση και περιορισμός εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών στο θαλάσσιο περιβάλλον												X		X		X													
MM25307CI0102	Οριοθέτηση περιοχών για την προστασία των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*) και περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*), και πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του είδους					X																X								
MM25307CJ0101	Καθαρισμός του θαλάσσιου βυθού από απορρίμματα με έμφαση στους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων										X	X	X	X	X	X	X													
MM25307CW0101	Εξειδικευμένες δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών στον τουριστικό τομέα																													
MM25307CW0102	Δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών αλιέων και ναυτιλόμενων																													
MM25307CW0103	Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους																													
MM25307CW0104	Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση																													
MM25307CW0105	Δράσεις εκπαίδευσης, κατάρτισης και ενημέρωσης των αρμόδιων αρχών και φορέων σε θέματα παρακολούθησης, αποτελεσματικής διαχείρισης θαλάσσιου χώρου και αντιμετώπισης παράνομων ενεργειών και ειδικών περιστατικών (π.χ. εκθαλασσώσεων και τραυματισμών πανίδας)																													
MM25307CW0201	Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους *Pinna nobilis*					X																X								
MM25307CW0202	Σύνταξη καταλόγου με όλα τα θαλάσσια σπήλαια (Τ.Ο. 8330) της περιοχής, και αξιολόγηση της καταλληλότητας τους ως καταφύγια ανάπαυσης της φώκιας. Τρισδιάστατη απεικόνιση του εσωτερικού ανάγλυφου των καταφυγίων ανάπαυσης και αναπαραγωγής του είδους *Monachus monachus.*																	X								X				
MM25307CW0203	Ταχεία εκτίμηση των πληθυσμών της *Monachus moanchus* στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, του βαθμού πιέσεων, την κατάσταση των ιχθυαποθεμάτων που αποτελούν κύριο μέρος της διατροφής του και εκτίμηση του βαθμού διατήρησης των κύριων ενδιαιτημάτων τροφοληψίας του είδους	X																										X		
MM25307CW0204	Πρόγραμμα συλλογής δεδομένων στο θαλάσσιο χώρο για την εκτίμηση των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas*, των πιέσεων που δέχονται και της κατάστασης των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας (μελέτη βάσης).																											X		
MM25307CW0205	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»																X													

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στόχοι Διαχείρισης																														
		Κατηγορία Α (Στόχοι Διατήρησης)																														
		A.1.1	A.1.2	A.1.3	A.1.4	A.1.5	A.2.1	A.2.2	A.2.3	A.2.4	A.2.5	A.3.1	A.3.2	A.3.3	A.3.4	A.3.5	A.4.1	A.5.1	A.5.2	A.5.3	A.5.4	A.5.5	A.5.6	A.5.7	A.5.8	A.5.9	A.5.10	A.5.11	A.5.12	A.5.13
MM25307CW0206	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1150*																									X						
MM25307CW0207	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1170																								X							
MM25307CW0208	Καταγραφή και αξιολόγηση των πληθυσμών καρχαριδοειδών (Υφομοταξία: Ελασματοβράγχια)																						X									
MM25307CW0301	Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής																															
MM25307CW0302	Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.																															
MM25307CW0303	Παρακολούθηση θαλασσίων τύπων οικοτοπων																							X	X	X	X					
MM25307CW0304	Παρακολούθηση θαλασσίων ειδών πανίδας																	X	X	X	X	X										
MM25307CW0305	Παρακολούθηση ανθρωπογενών δραστηριοτήτων στο θαλάσσιο περιβάλλον																															X
MM25307CW0306	Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής																															
MM25307CW0307	Δίκτυο ενημέρωσης, έγκαιρης προειδοποίησης και βοήθειας για τις "εκρήξεις" μεδουσών																															
MM25307CW0308	Δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρόμων αναψυχής και διαδρομές περιήγησης επιφανείας με μάσκα και αναπνευστήρα																															

Πίνακας 5.3.2-1β: Συνάφεια μέτρων και στόχων διαχείρισης στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Κορινθιακού Κόλπου» (ΠΠΒ-01)- Κατηγορία Β και Γ

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στόχοι Διαχείρισης																																										
		Κατηγορία Β (Διαχείρισης πόρων - δραστηριοτήτων)																																				Κατηγορία Γ (Βιώσιμη ανάπτυξη)						
		B.1.1	B.1.2	B.1.3	B.2.1	B.3.1	B.3.2	B.3.3	B.3.4	B.3.5	B.3.6	B.3.7	B.3.8	B.3.9	B.3.10	B.4.1	B.5.1	B.6.1	B.6.2	B.6.3	B.6.4	B.7.1	B.8.1	B.8.2	B.8.3	B.8.4	B.8.5	B.9.1	B.9.2	B.9.3	B.9.4	B.10.1	B.11.1	B.11.2	B.11.3	B.12.1	B.12.2	Γ.1.1	Γ.2.1	Γ.3.1	Γ.4.1	Γ.5.1	Γ.6.1
MM25307CC1101	Μελέτη βάσης και αποκατάσταση του υποθαλάσσιου βυθού από την απόθεση ερυθράς ιλύος (red mud, Κόκκινη λάσπη), ως βιομηχανικό κατάλοιπο επεξεργασίας βωξίτη																															X												
MM25307CE0101	Προειδοποιητικό σύστημα ασφαλείας κητωδών για ναυσιπλόους (early warning system, EWS)																		X																								
MM25307CE0102	Χαρτογράφηση και εκτίμηση πίεσης από ρίψη στερεών υλικών και υπολειμμάτων στην παράκτια ζώνη κατά τη διάρκεια χερσαίων κατασκευαστικών έργων																											X	X	X	X													
MM25307CE0401	Σύνταξη και θεσμοθέτηση Σχέδιου Δράσης αντιμετώπισης έκτακτου περιστατικού θαλάσσιας/ παράκτιας ρύπανσης																					X																						
MM25307CE0501	Μελέτη χαρτογράφησης, παρακολούθηση και θεσμοθέτηση περιοχών με ανώτατα επιτρεπόμενα όρια υποθαλάσσιου θορύβου																	X	X	X	X																							
MM25307CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο θαλάσσιο περιβάλλον	X																																				X				X	
MM25307CF0302	Εγκατάσταση ειδικών ναυδέτων σκαφών αναψυχής φιλικών προς τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων																						X	X	X	X	X																	
MM25307CF0303	Θεσμοθέτηση εποχικού ορίου ταχύτητας (εσωλέμβιων και εξωλέμβιων) μηχανικίνητων σκαφών - Κανονιστικό																	X	X														X	X	X								
MM25307CF0304	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών	X																																			X						
MM25307CG0101	Εκπόνηση κοινωνικο-οικονομικής μελέτης για την εκτίμηση ζημιών από την αλληλεπίδραση αλιείας και ειδών θαλάσσιας πανίδας. Αντισταθμιστικά μέτρα σε παράκτιους αλιείς και προτάσεις θεσμικών ρυθμίσεων της αλιευτικής δραστηριότητας.					X	X	X	X																																	
MM25307CG0102	Δράσεις αποκατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»																																										
MM25307CG0104	Εκπόνηση Σχεδίου Επαγγελματικής και Ερασιτεχνικής Αλιευτικής διαχείρισης της περιοχής					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X																													
MM25307CG0901	Κανονιστικό μέτρο μετριασμού επιπτώσεων των θαλασσοκαλλιεργειών στη θαλάσσια μεγαπανίδα																																			X	X						
MM25307CI0101	Παρακολούθηση και περιορισμός εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών στο θαλάσσιο περιβάλλον															X																												
MM25307CI0102	Οριοθέτηση περιοχών για την προστασία των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*) και περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*), και πιλοτική εφαρμογή																																										

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στόχοι Διαχείρισης																																											
		Κατηγορία Β (Διαχείρισης πόρων - δραστηριοτήτων)																																						Κατηγορία Γ (Βιώσιμη ανάπτυξη)					
		Β.1.1	Β.1.2	Β.1.3	Β.2.1	Β.3.1	Β.3.2	Β.3.3	Β.3.4	Β.3.5	Β.3.6	Β.3.7	Β.3.8	Β.3.9	Β.3.10	Β.4.1	Β.5.1	Β.6.1	Β.6.2	Β.6.3	Β.6.4	Β.7.1	Β.8.1	Β.8.2	Β.8.3	Β.8.4	Β.8.5	Β.9.1	Β.9.2	Β.9.3	Β.9.4	Β.10.1	Β.11.1	Β.11.2	Β.11.3	Β.12.1	Β.12.2	Γ.1.1	Γ.2.1	Γ.3.1	Γ.4.1	Γ.5.1	Γ.6.1
	δράσεων αποκατάστασης του είδους																																											
ΜΜ25307CJ0101	Καθαρισμός του θαλάσσιου βυθού από απορρίμματα με έμφαση στους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων																X																											
ΜΜ25307CW0101	Εξειδικευμένες δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών στον τουριστικό τομέα		X		X																																X	X			X	X
ΜΜ25307CW0102	Δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών αλιέων και ναυτιλόμενων		X		X																											X	X	X			X	X				X
ΜΜ25307CW0103	Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους																																					X	X				
ΜΜ25307CW0104	Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση		X																																		X	X				
ΜΜ25307CW0105	Δράσεις εκπαίδευσης, κατάρτισης και ενημέρωσης των αρμόδιων αρχών και φορέων σε θέματα παρακολούθησης, αποτελεσματικής διαχείρισης θαλάσσιου χώρου και αντιμετώπισης παράνομων ενεργειών και ειδικών περιστατικών (π.χ. εκθαλασσώσεων και τραυματισμών πανίδας)		X		X																																						X
ΜΜ25307CW0201	Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους *Pinna nobilis*																																											
ΜΜ25307CW0202	Σύνταξη καταλόγου με όλα τα θαλάσσια σπήλαια (Τ.Ο. 8330) της περιοχής, και αξιολόγηση της καταλληλότητας τους ως καταφύγια ανάπαυσης της φώκιας. Τρισδιάστατη απεικόνιση του εσωτερικού ανάγλυφου των καταφυγίων ανάπαυσης και αναπαραγωγής του είδους *Monachus monachus*.																																											
ΜΜ25307CW0203	Ταχεία εκτίμηση των πληθυσμών της *Monachus moanchus* στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, του βαθμού πιέσεων, την κατάσταση των ιχθυαποθεμάτων που αποτελούν κύριο μέρος της διατροφής του και εκτίμηση του βαθμού διατήρησης των κύριων ενδιαιτημάτων τροφοληψίας του είδους																																											
ΜΜ25307CW0204	Πρόγραμμα συλλογής δεδομένων στο θαλάσσιο χώρο για την εκτίμηση των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas*, των πιέσεων που δέχονται και της κατάστασης των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας (μελέτη βάσης).																																											
ΜΜ25307CW0205	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»																																											

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στόχοι Διαχείρισης																																											
		Κατηγορία Β (Διαχείρισης πόρων - δραστηριοτήτων)																																						Κατηγορία Γ (Βιώσιμη ανάπτυξη)					
		Β.1.1	Β.1.2	Β.1.3	Β.2.1	Β.3.1	Β.3.2	Β.3.3	Β.3.4	Β.3.5	Β.3.6	Β.3.7	Β.3.8	Β.3.9	Β.3.10	Β.4.1	Β.5.1	Β.6.1	Β.6.2	Β.6.3	Β.6.4	Β.7.1	Β.8.1	Β.8.2	Β.8.3	Β.8.4	Β.8.5	Β.9.1	Β.9.2	Β.9.3	Β.9.4	Β.10.1	Β.11.1	Β.11.2	Β.11.3	Β.12.1	Β.12.2	Γ.1.1	Γ.2.1	Γ.3.1	Γ.4.1	Γ.5.1	Γ.6.1
ΜΜ25307CW0206	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1150*																																											
ΜΜ25307CW0207	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1170																																											
ΜΜ25307CW0208	Καταγραφή και αξιολόγηση των πληθυσμών καρχαριδοειδών (Υφομοταξία: Ελασματοβράγχια)																																											
ΜΜ25307CW0301	Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής																																								X			
ΜΜ25307CW0302	Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.																																								X		
ΜΜ25307CW0303	Παρακολούθηση θαλασσίων τύπων οικοτοπων																																											
ΜΜ25307CW0304	Παρακολούθηση θαλασσίων ειδών πανίδας																																											
ΜΜ25307CW0305	Παρακολούθηση ανθρωπογενών δραστηριοτήτων στο θαλάσσιο περιβάλλον																																											
ΜΜ25307CW0306	Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής				X																																						X
ΜΜ25307CW0307	Δίκτυο ενημέρωσης, έγκαιρης προειδοποίησης και βοήθειας για τις "εκρήξεις" μεδουσών																																									X	X	
ΜΜ25307CW0308	Δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρόμων αναψυχής και διαδρομές περιήγησης επιφανείας με μάσκα και αναπνευστήρα		X	X																																	X	X		X		

Πίνακας 5.3.2-2: Συνάφεια μέτρων και στόχων διαχείρισης στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γεράνεια όρη » (ΠΠΒ-02)

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στόχοι Διαχείρισης																														
		Κατηγορία Α (Στόχοι Διατήρησης)												Κατηγορία Β (Διαχείρισης πόρων - δραστηριοτήτων)											Κατηγορία Γ(Βιώσιμη ανάπτυξη)							
		Α.1.1	**Α.1.2**	**Α.2.1**	**Α.3.1**	**Α.4.1**	**Α.4.2**	**Α.4.3**	**Α.4.4**	**Α.5.1**	**Α.5.2**	**Α.5.3**	**Α.5.4**	**Β.1.1**	**Β.1.2**	**Β.2.1**	**Β.3.1**	**Β.4.1**	**Β.5.1**	**Β.6.1**	**Β.7.1**	**Β.8.1**	**Β.8.2**	**Β.8.3**	**Γ.1.1**	**Γ.2.1**	**Γ.3.1**	**Γ.3.2**	**Γ.3.3**	**Γ.3.4**	**Γ.4.1**	**Γ.5.1**
ΜΜ25305CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης																		**X**													
ΜΜ25305CA0502	Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής																		**X**										**X**			
ΜΜ25305CA1601	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων																					**X**	**X**						x			
ΜΜ25305CB0101	Διατήρηση και διαχείριση κράσπεδων, αβαθών ρείθρων και πλευρικών ανοιγμάτων στους δασικούς δρόμους των Γερανείων Ορέων για τη διατήρηση του υποείδους *Centaurea attica* subsp. *megarensis*			**X**																												
ΜΜ25305CB0102	Τεχνητή δημιουργία αναταράξεων του εδάφους με αφαίρεση ή προσθήκη εδαφικού υλικού για τη διατήρηση του υποείδους *Centaurea attica subsp. megarensis*			**X**																												
ΜΜ25305CB0801	Προστασία και αποκατάσταση καμένων εκτάσεων του τύπου οικοτόπου 9540 στα Γερανεια όρη	**X**				**X**	**X**																									
ΜΜ25305CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον													**X**													**X**			**X**		
ΜΜ25305CF0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών													**X**																		
ΜΜ25305CG0201	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας															**X**	**X**															
ΜΜ25305CI0301	Παρακολούθηση εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών																			**X**												
ΜΜ25305CI0701	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση μεταχρωματικού έλκους πλατάνου							**X**													**X**											
ΜΜ25305CS0101	Ex situ καλλιέργεια και διατήρηση για το υποείδος *Centaurea attica subsp. megarensis*	**X**	**X**		**X**																											
ΜΜ25305CW0101	Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση														**X**			**X**														x
ΜΜ25305CW0102	Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους																											**X**				x
ΜΜ25305CW0201	Διερεύνηση και καταγραφή των ειδών χειροπτέρων και των ενδιαιτημάτων τους (μελέτη βάσης)										**X**																					
ΜΜ25305CW0202	Διερεύνηση και καταγραφή ειδών χερσαίων θηλαστικών (πλην χειροπτέρων)											**X**																				
ΜΜ25305CW0203	Καταγραφή και αποτύπωση της τρέχουσας κατάστασης διατήρησης του υποείδους *Centaurea attica ssp. megarensis*	**X**	**X**							**X**																						
ΜΜ25305CW0204	Βιολογική μελέτη του υποείδους Centaurea attica subsp. megarensis	**X**	**X**									**X**																				
ΜΜ25305CW0301	Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής																										**X**		**X**			
ΜΜ25305CW0302	Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.																										**X**					
ΜΜ25305CW0303	Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής																**X**								**X**							
ΜΜ25305CW0304	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας														**X**			**X**											**X**			
ΜΜ25305CW0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την εκτέλεση κάθε φύσης έργου και ενέργειας εντός της προστατευόμενης περιοχής													**X**											**X**							
ΜΜ25305CW0306	Ανασύσταση ιστορικού πυρκαγιών								**X**				**X**											**X**								
ΜΜ25305CW0307	Μελέτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης και μελέτη δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων								**X**				**X**											**X**								
ΜΜ25305CC0301	Στοχευμένη παρακολούθηση των επιπτώσεων της εγκατάστασης και λειτουργίας των αιολικών πάρκων στα είδη χειροπτέρων της περιοχής										**X**																					

Πίνακας 5.3.2-3: Συνάφεια μέτρων και στόχων διαχείρισης στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)» (ΠΠΒ-03)- Κατηγορία Α

| Κωδικός Μέτρου | Ονομασία Μέτρου | Στόχοι Διαχείρισης | | |

| Κωδικός Μέτρου | Ονομασία Μέτρου | Στόχοι Διαχείρισης | | |

| Κωδικός Μέτρου | Ονομασία Μέτρου | Στόχοι Διαχείρισης | | |

| Κωδικός Μέτρου | Ονομασία Μέτρου | Στόχοι Διαχείρισης | | |

| Κωδικός Μέτρου | Ονομασία Μέτρου | Στόχοι Διαχείρισης | | |

| Κωδικός Μέτρου | Ονομασία Μέτρου | Στόχοι Διαχείρισης | | |

| Κωδικός Μέτρου | Ονομασία Μέτρου | Στόχοι Διαχείρισης | | |

Πίνακας 5.3.2-3: Συνάφεια μέτρων και στόχων διαχείρισης στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)» (ΠΠΒ-03)- Κατηγορία Β και Γ

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στόχοι Διαχείρισης																											
		Κατηγορία Β (Διαχείρισης πόρων - δραστηριοτήτων)																			Κατηγορία Γ (Βιώσιμη ανάπτυξη)								
		Β.1.1	Β.1.2	Β.2.1	Β.3.1	Β.4.1	Β.5.1	Β.6.1	Β.7.1	Β.8.1	Β.9.1	Β.10.1	Β.11.1	Β.12.1	Β.13.1	Β.14.1	Β.15.1	Β.16.1	Β.17.1	Β.18.1	Γ.1.1	Γ.1.2	Γ.1.3	Γ.1.4	Γ.2.1	Γ.3.1	Γ.4.1	Γ.5.1
ΜΜ25103CF1201	Έκδοση κανονισμού ως προς την διαχείριση αποικιών χειροπτέρων σε ιδιόκτητα και δημόσια κτήρια								X																				
ΜΜ25403CA1601	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων										X												X						X
ΜΜ25301CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης	X																											
ΜΜ25301CA0502	Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής	X																											
ΜΜ25301CA0503	Μελέτη διαχείρισης βοσκής σε συνάρτηση με το είδος *Lanius collurio*	X																											
ΜΜ25301CA0504	Έλεγχος της βόσκησης στην ανώτερη υψομετρική ζώνη του όρους Κυλλήνη με σκοπό την προστασία του είδους Globularia stygia	X																											
ΜΜ25301CA0601	Εγκατάσταση περίφραξης και ενημερωτικών πινακίδων σε επιλεγμένες θέσεις παρουσίας του είδους ***Biebersteinia orphanidis***																												
ΜΜ25301CA1501	Διαχείρισης καλαμώνα με γνώμονα τη διατήρηση και προστασία της βιοποικιλότητας της Λίμνης Στυμφαλίας			X																									
ΜΜ25301CA1502	Ήπια τεχνικά έργα για την διαχείριση της στάθμης της λίμνης και βελτίωση βιότοπων φωλεοποίησης και τροφοληψίας ειδών ορνιθοπανίδας.																												
ΜΜ25301CA1602	Αποτύπωση θέσεων αναπαραγωγής και πιέσεων στους πληθυσμούς του αλπικού τρίτωνα και δημιουργία τεχνητών λιμνίων		X																										
ΜΜ25301CB0501	Διαχείριση συστάδων μαύρης πεύκης με σκοπό τη βελτίωση των δομών και λειτουργιών του τύπου οικοτόπου προτεραιότητας 9530, την διατήρηση της έκτασής του και την ανάσχεση της διαδοχής																												
ΜΜ25301CB0502	Έκδοση οδηγιών εφαρμογής ορθών πρακτικών διαχείρισης δασών για τη διατήρηση της καταλληλότητας των δασικών ενδιαιτημάτων των χειροπτέρων																												
ΜΜ25301CB0801	Αποκατάσταση εκτάσεων εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου 92A0																												
ΜΜ25301CC0301	Μείωση των αρνητικών επιπτώσεων στην ορνιθοπανίδα από την λειτουργία αιολικών πάρκων																	X											
ΜΜ25301CC0601	Μείωση των αρνητικών επιπτώσεων στην ορνιθοπανίδα από την πρόσκρουση σε γραμμές μεταφορές ρεύματος υψηλή τάσης				X																								
ΜΜ25301CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον						X	X													X				X				
ΜΜ25301CF0302	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών															X													X
ΜΜ25301CF0303	Ρύθμιση δραστηριότητας που αφορά την αναρρίχηση						X																						
ΜΜ25301CF0304	Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης - συμμετοχής.						X																						
ΜΜ25301CF0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της αναρριχητικής δραστηριότητας						X																						
ΜΜ25301CF0401	Αποκατάσταση του παλιού εργοταξιακού χώρου στη λίμνη Τάκα																			X									
ΜΜ25301CG0201	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας											X							X										
ΜΜ25301CG0202	Ρύθμιση δραστηριότητας που αφορά την άσκηση της θήρας											X							X										
ΜΜ25301CG0401	Δημιουργία Ομάδας Ανίχνευσης Δηλητηριασμένων Δολωμάτων με ειδικά εκπαιδευμένο σκύλο									X																			
ΜΜ25301CG0402	Ενεργοποίηση του Τοπικού Σχεδίου Δράσης για την καταπολέμηση της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων									X																			
ΜΜ25301CI0301	Παρακολούθηση εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών													X															
ΜΜ25301CI0302	Έλεγχος για παρουσία, και συλλογή ατόμων του ξενικού εισβλητικού είδους *Trachemys scripta*													X															
ΜΜ25301CI0701	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση μεταχρωματικού έλκους πλατάνου														X														

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στόχοι Διαχείρισης																										
		Κατηγορία Β (Διαχείρισης πόρων - δραστηριοτήτων)																			Κατηγορία Γ (Βιώσιμη ανάπτυξη)							
		Β.1.1	Β.1.2	Β.2.1	Β.3.1	Β.4.1	Β.5.1	Β.6.1	Β.7.1	Β.8.1	Β.9.1	Β.10.1	Β.11.1	Β.12.1	Β.13.1	Β.14.1	Β.15.1	Β.16.1	Β.17.1	Β.18.1	Γ.1.1	Γ.1.2	Γ.1.3	Γ.1.4	Γ.2.1	Γ.3.1	Γ.4.1	Γ.5.1
ΜΜ25301CL0101	Αύξηση της έκτασης του Τ.Ο. 3150			X																								
ΜΜ25301CS0301	Εκτέλεση των δράσεων που περιλαμβάνονται στο "Σχέδιο Δράσης για την πανίδα στην Ειδική Ζώνη Διατήρησης GR2530002 Λίμνη Στυμφαλία - Χειρόπτερα"																											
ΜΜ25301CW0101	Εξειδικευμένη ενημέρωση των χρηστών γης που σχετίζονται με τα δηλητηριασμένα δολώματα									X																		
ΜΜ25301CW0102	Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση							X												X				X			X
ΜΜ25301CW0103	Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους																				X							X
ΜΜ25301CW0104	Δράσεις ευαισθητοποίησης							X												X				X			X
ΜΜ25301CW0105	Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση τοπικής κοινωνίας για το είδος *Biebersteinia orphanidis*																											
ΜΜ25301CW0106	Εξειδικευμένες δράσεις ενημέρωσης, κατάρτισης και ευαισθητοποίηση για τον αλπικό τρίτωνα							X																				X
ΜΜ25301CW0201	Μελέτη προσδιορισμός πληθυσμού, επικρατειών, θέσεις φωλεοποίησης και βαθμού Διατήρησης του Σαΐνιου και του Φιδαετού																											
ΜΜ25301CW0202	Διερεύνηση και καταγραφή των ειδών χειροπτέρων και των ενδιαιτημάτων τους (μελέτη βάσης)																											
ΜΜ25301CW0203	Καταγραφή παρουσίας και πληθυσμιακής πυκνότητας του τσακαλιού (μελέτη βάσης)																											
ΜΜ25301CW0204	Παρακολούθηση και καταγραφή των διαδρομών μετακίνησης του Τσακαλιού.																											
ΜΜ25301CW0205	Καταγραφή κατανομής και πυκνότητας παρουσίας της βίδρας (μελέτη βάσης)																											
ΜΜ25301CW0206	Μελέτη χρήσης ενδιαιτήματος και κατανομής του Λευκονώτη (*Dendrocopos leucotos*) και προτάσεις πρακτικών δασικής διαχείρισης προς όφελος του είδους.																											
ΜΜ25301CW0207	Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών										X												X	X				
ΜΜ25301CW0208	Ακριβής εντοπισμός και παρακολούθηση των πληθυσμών του είδους ***Biebersteinia orphanidis***																											
ΜΜ25301CW0209	Εκπόνηση και εφαρμογή διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης για τη διατήρηση του είδους ***Biebersteinia orphanidis***																											
ΜΜ25301CW0210	Μελέτη για τη βελτίωση γνώσης κατανομής του είδους *Ichthyosaura alpestris* στην περιοχή GR2530001																											
ΜΜ25301CW0211	Βελτίωση γνώσης κατανομής του είδους *Mauremys rivulata*																											
ΜΜ25301CW0212	Βελτίωση γνώσης κατανομής του είδους *Zamenis situla*																											
ΜΜ25301CW0213	Βελτίωση γνώσης της ιχθυοπανίδας στη Λίμνη Τάκα και τα περιφερειακά λιμνία																											
ΜΜ25301CW0214	Μελέτη επιπτώσεων ασφαλτόστρωσης δρόμου και διέλευσης οχημάτων στη Λίμνη Τάκα					X																						
ΜΜ25301CW0215	Μελέτη βάσης για τα χερσαία γαστερόποδα που αφορά: α) την επικαιροποίηση / συμπλήρωση της γνώσης σχετικά τον πληθυσμό και το βαθμό διατήρησης των ενδιαιτημάτων των ειδών και β) τον ορισμό επιθυμητών τιμών αναφοράς																											
ΜΜ25301CW0216	Μελέτη βάσης για την αξιολόγηση της κατάστασης της Λίμνης Στυμφαλίας και των αρδευτικών αναγκών που ικανοποιεί. Εκπόνηση Σχεδίου Διαχείρισης για την εκμετάλλευση των υδάτινων πόρων της Λίμνης.																											
ΜΜ25301CW0301	Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής																				X				X			
ΜΜ25301CW0303	Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.																								X			
ΜΜ25301CW0304	Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής							X				X															X	
ΜΜ25301CW0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας												X										X					

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στόχοι Διαχείρισης																											
		Κατηγορία Β (Διαχείρισης πόρων - δραστηριοτήτων)																			Κατηγορία Γ (Βιώσιμη ανάπτυξη)								
		Β.1.1	Β.1.2	Β.2.1	Β.3.1	Β.4.1	Β.5.1	Β.6.1	Β.7.1	Β.8.1	Β.9.1	Β.10.1	Β.11.1	Β.12.1	Β.13.1	Β.14.1	Β.15.1	Β.16.1	Β.17.1	Β.18.1	Γ.1.1	Γ.1.2	Γ.1.3	Γ.1.4	Γ.2.1	Γ.3.1	Γ.4.1	Γ.5.1
ΜΜ25301CW0306	Κανονιστικό πλαίσιο για την εκτέλεση κάθε φύσης έργου και ενέργειας εντός της προστατευόμενης περιοχής						X																				X	
ΜΜ25301CW0307	Ex situ διατήρηση του είδους *Globularia stygia*																											
ΜΜ25301CW0308	Εκτός τόπου (ex situ) διατήρηση σε βοτανικούς κήπους και Τράπεζες Σπερμάτων, αναπαραγωγή και ενίσχυση φυσικών πληθυσμών του είδους ***Biebersteinia orphanidis***																											
ΜΜ25301CW0309	Εγκατάσταση καλλιεργειών του είδους ***Biebersteinia orphanidis* για φαρμακευτική χρήση**																											
ΜΜ25301CW0310	Ανασύσταση ιστορικού πυρκαγιών																X											
ΜΜ25301CW0311	Μελέτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης και μελέτη δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων																X											
ΜΜ25301CE0101	Μελέτη δικτύου δρόμων και προσβασιμότητας					X																						

Πίνακας 5.3.2-4: Συνάφεια μέτρων και στόχων διαχείρισης στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλία)» (ΠΠΒ-04)

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στόχοι Διαχείρισης																																
		Κατηγορία Α (Στόχοι Διατήρησης)													Κατηγορία Β (Διαχείρισης πόρων - δραστηριοτήτων)										Κατηγορία Γ (Βιώσιμη ανάπτυξη)									
		Α.1.1	**Α.1.2**	**Α.1.3**	**Α.2.1**	**Α.2.2**	**Α.2.3**	**Α.3.1**	**Α.4.1**	**Α.4.2**	**Α.4.3**	**Α.5.1**	**Α.6.1**	**Α.6.2**	**Β.1.1**	**Β.2.1**	**Β.3.1**	**Β.3.2**	**Β.3.3**	**Β.4.1**	**Β.5.1**	**Β.6.1**	**Β.7.1**	**Β.8.1**	**Γ.1.1**	**Γ.1.2**	**Γ.1.3**	**Γ.1.4**	**Γ.2.1**	**Γ.3.1**	**Γ.3.2**	**Γ.4.1**	**Γ.5.1**
ΜΜ25103CF1201	Έκδοση κανονισμού ως προς την διαχείριση αποικιών χειροπτέρων σε ιδιόκτητα και δημόσια κτήρια	X																		X														
ΜΜ25103CW0201	Διερεύνηση και καταγραφή των ειδών χειροπτέρων και των ενδιαιτημάτων τους (μελέτη βάσης)				X																													
ΜΜ25103CW0202	Σύνταξη καταλόγου με όλα τα θαλάσσια σπήλαια (Τ.Ο. 8330) της περιοχής, και αξιολόγηση της καταλληλότητας τους ως καταφύγια ανάπαυσης της φώκιας. Τρισδιάστατή απεικόνιση του εσωτερικού ανάγλυφου των καταφυγίων ανάπαυσης και αναπαραγωγής του είδους *Monachus monachus*.		X	X		X			X	X																								
ΜΜ25103CW0203	Παρακολούθηση της κατάστασης των πληθυσμών και των ενδιαιτημάτων του είδους *Ophrys argolica* subsp. *argolica*											X	X	X																				
ΜΜ25103CW0204	Βελτίωση γνώσης κατανομής των ειδών *Testudo hermanni* και *Testudo marginata*						X				X																							
ΜΜ25103CA0201	Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών														X										X			X						
ΜΜ25103CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης															X																		
ΜΜ25103CA0502	Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής															X																		
ΜΜ25103CA0503	Εκπόνηση και εφαρμογή διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης για την προστασία του είδους *Ophrys argolica* subsp. *argolica*											X	X	X																				
ΜΜ25103CA1601	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων														X																			
ΜΜ25103CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών																X										X				X	X		
ΜΜ25103CF0302	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών																X										X				X	X		
ΜΜ25103CF0303	Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης - συμμετοχής.							X										X																
ΜΜ25103CF0304	Έλεγχος επισκεπτών εντός του Κάστρου Παλαμιδίου για την προστασία του είδους *Ophrys argolica* subsp. *argolica*											X	X	X																				
ΜΜ25103CF0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της αναρριχητικής δραστηριότητας							X										X																
ΜΜ25103CI0101	Παρακολούθηση εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών																				X													
ΜΜ25103CW0101	Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση																		X										X					X
ΜΜ25103CW0102	Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους																									X								X
ΜΜ25103CW0103	Ενημέρωση-ευαισθητοποίηση κοινού για την προστασία του είδους *Ophrys argolica* subsp. *argolica*											X	X	X																				

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στόχοι Διαχείρισης																															
		Κατηγορία Α (Στόχοι Διατήρησης)													Κατηγορία Β (Διαχείρισης πόρων - δραστηριοτήτων)										Κατηγορία Γ (Βιώσιμη ανάπτυξη)									
		Α.1.1	**Α.1.2**	**Α.1.3**	**Α.2.1**	**Α.2.2**	**Α.2.3**	**Α.3.1**	**Α.4.1**	**Α.4.2**	**Α.4.3**	**Α.5.1**	**Α.6.1**	**Α.6.2**	**Β.1.1**	**Β.2.1**	**Β.3.1**	**Β.3.2**	**Β.3.3**	**Β.4.1**	**Β.5.1**	**Β.6.1**	**Β.7.1**	**Β.8.1**	**Γ.1.1**	**Γ.1.2**	**Γ.1.3**	**Γ.1.4**	**Γ.2.1**	**Γ.3.1**	**Γ.3.2**	**Γ.4.1**	**Γ.5.1**
ΜΜ25103CW0301	Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής																										X						
ΜΜ25103CW0302	Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.																											X					
ΜΜ25103CW0303	Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής																					X										X	
ΜΜ25103CW0304	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας																		X				X										
ΜΜ25103CW0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την εκτέλεση κάθε φύσης έργου και ενέργειας εντός της προστατευόμενης περιοχής																X									X						X	
ΜΜ25103CG0201	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας																					X		X									

Πίνακας 5.3.2-5: Συνάφεια μέτρων και στόχων διαχείρισης στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκόρινθος» (ΠΠΒ-05)

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στόχοι Διαχείρισης																												
		Κατηγορία Α (Στόχοι Διατήρησης)						Κατηγορία Β (Διαχείρισης πόρων - δραστηριοτήτων)														Κατηγορία Γ (Βιώσιμη ανάπτυξη)								
		Α.1.1	Α.1.2	Α.2.1	Α.2.2	Α.2.3	Α.3.1	Β.1.1	Β.2.1	Β.2.2	Β.3.1	Β.4.1	Β.5.1	Β.6.1	Β.7.1	Β.8.1	Β.9.1	Β.9.2	Β.10.1	Β.11.1	Γ.1.1	Γ.1.2	Γ.1.3	Γ.1.4	Γ.2.1	Γ.2.2	Γ.3.1	Γ.4.1	Γ.5.1
ΜΜ25303CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης							X																						
ΜΜ25303CA0502	Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής							X																						
ΜΜ25303CA1601	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων																X	X					X	X						
ΜΜ25303CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον								X												X				X	X				
ΜΜ25303CF0302	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών								X												X				X	X				
ΜΜ25303CF1201	Έκδοση κανονισμού ως προς την διαχείριση αποικιών χειροπτέρων σε αρχαιολογικό χώρο	X									X																			
ΜΜ25303CI0301	Παρακολούθηση εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών															X														
ΜΜ25303CW0101	Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση								X	X																				X
ΜΜ25303CW0102	Ευαισθητοποίηση - ενημέρωση σχετικά με τις επιπτώσεις από την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων		X									X																		X
ΜΜ25303CW0103	Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους																					X								X
ΜΜ25303CW0104	Χαρτογραφική αποτύπωση και χαρακτηρισμός υφιστάμενων μονοπατιών ερμηνείας τοπίου																								X	X				
ΜΜ25303CW0201	Διερεύνηση και καταγραφή των ειδών χειροπτέρων και των ενδιαιτημάτων τους (μελέτη βάσης)				X																									
ΜΜ25303CW0202	Καταγραφή παρουσίας και πληθυσμιακής πυκνότητας του τσακαλιού (μελέτη βάσης)			X																										
ΜΜ25303CW0301	Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής																					X				X				
ΜΜ25303CW0302	Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.																									X				
ΜΜ25303CW0303	Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής												X														X			
ΜΜ25303CW0304	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας									X				X																
ΜΜ25303CW0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την εκτέλεση κάθε φύσης έργου και ενέργειας εντός της προστατευόμενης περιοχής								X												X							X	
ΜΜ25303MB0201	Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών														X								X	X					
ΜΜ25303CW0306	Ανασύσταση ιστορικού πυρκαγιών					X	X												X											
ΜΜ25303CW0307	Μελέτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης και μελέτη δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων					X	X												X											
ΜΜ25303CG0201	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας												X							X										

Πίνακας 5.3.2-6α: Συνάφεια μέτρων και στόχων διαχείρισης στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρα Λεωνιδίου» (ΠΠΒ-06)- Κατηγορία Α

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στόχοι Διαχείρισης																																
		Κατηγορία Α (Στόχοι Διατήρησης)																																
		A.1.1	A.1.2	A.2.1	A.2.2	A.2.3	A.2.4	A.2.5	A.2.6	A.2.7	A.2.8	A.3.1	A.3.2	A.3.3	A.3.4	A.3.5	A.4.1	A.4.2	A.4.3	A.4.4	A.5.1	A.5.2	A.5.3	A.5.4	A.5.5	A.5.6	A.6.1	A.6.2	A.6.3	A.6.4	A.6.5	A.6.6	A.6.7
MM25206CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης																																	
MM25206CA0502	Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής																																	
MM25206CA0503	Αναζήτηση, επικοινωνία και συμφωνία με τους κτηνοτρόφους που δραστηριοποιούνται στις περιοχές εμφάνισης πληθυσμών του είδους *Phitosia crocifolia*																							X								X		
MM25206CA0504	Επιτόπια διερεύνηση της δυναμικής του πληθυσμού, της αναπαραγωγικής επιτυχίας in situ και της εγκατάστασης νέων ατόμων του είδους *Phitosia crocifolia* υπό καθεστώς περίφραξης																							X										
MM25206CA0505	Εκπόνηση και εφαρμογή διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης για τη διατήρηση του είδους *Ophrys argolica* subsp. *argolica*																								X	X								X
MM25206CA0801	Αποφυγή βαθιάς άροσης και εκρίζωσης σε δενδρώδεις καλλιέργειες (κυρίως ελαιώνες) για τη διατήρηση του είδους *Stachys virgata*																					X								X			
MM25206CA0901	Αποφυγή ή απαγόρευση χρήσης βιοκτόνων και ιδιαίτερα ζιζανιοκτόνων σε δενδρώδεις καλλιέργειες (κυρίως ελαιώνες) για τη διατήρηση του είδους *Stachys virgata*																					X								X			
MM25206CA1601	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων																																	
MM25206CB0501	Διαχείριση συστάδων μαύρης πεύκης με σκοπό τη βελτίωση των δομών και λειτουργιών του τύπου οικοτόπου προτεραιότητας 9530, την διατήρηση της έκτασής του και την ανάσχεση της διαδοχής	X		X																														
MM25206CF1201	Έκδοση κανονισμού ως προς την διαχείριση αποικιών χειροπτέρων σε ιδιόκτητα και δημόσια κτήρια			X																														
MM25206CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον																																	
MM25206CF0302	Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης - συμμετοχής.									X					X							X						X						
MM25206CF0303	Αποφυγή ή απαγόρευση της οργάνωσης νέων πιστών αναρρίχησης καθώς και της επέκτασης των ήδη λειτουργούντων, με την προσθήκη νέων διαδρομών αναρρίχησης, εντός της χαράδρας του Λεωνιδίου για την προστασία του είδους *Centaurea leonidia*									X					X							X						X						
MM25206CF0304	Αποφυγή ή απαγόρευση της αποψίλωσης των ατόμων της *Centaurea leonidia* (και άλλων σπάνιων χασμοφυτικών ειδών) στις πίστες και στις διαδρομές αναρρίχησης που υπάρχει (ή υπήρχε) το είδος *Centaurea leonidia*									X					X							X						X						
MM25206CF0305	Ακύρωση λειτουργίας και κλείσιμο πιστών αναρρίχησης – μετακίνηση ή ακύρωση λειτουργίας συγκεκριμένων αναρριχητικών διαδρομών, εφόσον αυτό κριθεί απόλυτα αναγκαίο για την διατήρηση του είδους *Centaurea leonidia* μετά την εφαρμογή άλλων διαχειριστικών μέτρων.									X					X							X						X						
MM25206CF0306	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών																																	
MM25305CG0201	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας																																	
MM25305CG0202	Δράσεις για την αποφυγή ή απαγόρευση της συλλογής τμημάτων του είδους *Clinopodium taygeteum* που αποσκοπούν στη δημιουργία δειγμάτων, ή/και τη συλλογή σημαντικής ποσότητας φυτικού ιστού για τη μελέτη των χημικών του ιδιοτήτων (ανάλυση αιθέριων ελαίων, φυτοχημική ανάλυση) ή/και για πιθανή χρήση ως φυτοθεραπευτικό από βοτανικούς, συλλέκτες, καλλιεργητές αρωματικών και θεραπευτικών φυτών																						X								X			
MM25206CI0301	Παρακολούθηση εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών																																	
MM25206CI0701	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση μεταχρωματικού έλκους πλατάνου								X																									
MM25206CI0702	Παρακολούθηση της εξάπλωσης της Σφήκας της Καστανιάς						X																											
MM25206CL0101	Διαχειριστικά μέτρα για την ευνόηση της αναγέννηση του δενδρόκεδρου				X	X																												
MM25206CL0102	Ανάσχεση της φυσικής διαδοχής και της πύκνωσης της βλάστησης, ιδιαίτερα όσον αφορά τα ξυλώδη είδη για τη διατήρηση του είδους *Stachys virgata*																					X								X				

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στόχοι Διαχείρισης																																		
		Κατηγορία Α (Στόχοι Διατήρησης)																																		
		A.1.1	A.1.2	A.2.1	A.2.2	A.2.3	A.2.4	A.2.5	A.2.6	A.2.7	A.2.8	A.3.1	A.3.2	A.3.3	A.3.4	A.3.5	A.4.1	A.4.2	A.4.3	A.4.4	A.5.1	A.5.2	A.5.3	A.5.4	A.5.5	A.5.6	A.6.1	A.6.2	A.6.3	A.6.4	A.6.5	A.6.6	A.6.7
MM25206CL0301	Αξιολόγηση του βαθμού αποκατάστασης (φυσική και τεχνική αναγέννηση) του Τ.Ο. 9530* μετά την καταστροφή από πυρκαγιά στον Πάρνωνα και προτάσεις θέσεων και κατάλληλων διαχειριστικών δράσεων σε περιοχές όπου δεν καταγράφεται ικανοποιητική αναγέννηση.			X																															
MM25206CW0101	Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση																																		
MM25206CW0102	Ευαισθητοποίηση - ενημέρωση σχετικά με τις επιπτώσεις από την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων		X																																
MM25206CW0104	Απόκτηση και ενσωμάτωση ποιμενικών σκύλων φύλαξης των κοπαδιών		X																																
MM25206CW0103	Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους																																		
MM25206CW0201	Καταγραφή και αναγνώριση εποχιακών προτύπων στη χρήση των καταφυγίων "Σπήλαιο Φουρνάτα", "Σπήλαιο Γαλάζια Λίμνη" και "Σπήλαιο Μάνα" από τα χειρόπτερα											X																							
MM25206CW0202	Χαρτογράφηση και καταγραφή των σημαντικών θέσεων τροφοληψίας των χειροπτέρων											X					X																		
MM25206CW0203	Καταγραφή και παρακολούθηση των αποικιών και θέσεων τροφοληψίας του είδους *Barbastella barbastellus*											X					X																		
MM25206CW0204	Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών																																		
MM25206CW0205	Εντοπισμός και ανάδειξη φυσικών συστάδων καστανιάς στον Πάρνωνα						X						X																						
MM25206CW0206	Βιολογική μελέτη του είδους *Centaurea leonidia*														X													X							
MM25206CW0207	Βιολογική μελέτη του είδους *Stachys virgata*																											X							
MM25206CW0208	Βιολογική μελέτη του είδους *Clinopodium taygeteum*									X																		X							
MM25206CW0209	Καταγραφή των επιμέρους (υπο)πληθυσμών και αποτύπωση των κινδύνων (πιέσεις) που επηρεάζουν καθένα από τους (υπο)πληθυσμούς του είδους Phitosia crocifolia																							X								X			
MM25206CW0210	Βιολογική μελέτη του είδους *Phitosia crocifolia*																											X							
MM25206CW0211	Παρακολούθηση της κατάστασης των πληθυσμών και των ενδιαιτημάτων του είδους *Ophrys argolica* subsp. *argolica*															X									X	X								X	
MM25206CW0301	Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής																																		
MM25206CW0303	Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.																																		
MM25206CW0304	Ανασύσταση ιστορικού πυρκαγιών							X						X																					
MM25206CW0305	Μελέτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης και μελέτη δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων							X						X																					
MM25206CW0306	Ex situ καλλιέργεια και διατήρηση του είδους *Centaurea leonidia*																										X		X						
MM25206CW0307	Ex situ καλλιέργεια και διατήρηση του είδους *Stachys virgata*																												X	X					
MM25206CW0308	Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής																																		
MM25206CW0309	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας																																		
MM25206CW0310	Κανονιστικό πλαίσιο για την εκτέλεση κάθε φύσης έργου και ενέργειας εντός της προστατευόμενης περιοχής																																		
MM25206CW0311	Ex situ καλλιέργεια και διατήρηση του είδους *Clinopodium taygeteum*																												X		X				
MM25206CW0312	Ex situ καλλιέργεια και διατήρηση του είδους *Phitosia crocifolia*																												X						
MM25206CB0502	Εφαρμογή δασοκομικών μέτρων για τη διατήρηση των χειροπτέρων στο πλαίσιο υλοποίησης των Δασικών Διαχειριστικών Σχεδίων	X																																	

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στόχοι Διαχείρισης																																	
		Κατηγορία Α (Στόχοι Διατήρησης)																																	
		A.1.1	A.1.2	A.2.1	A.2.2	A.2.3	A.2.4	A.2.5	A.2.6	A.2.7	A.2.8	A.3.1	A.3.2	A.3.3	A.3.4	A.3.5	A.4.1	A.4.2	A.4.3	A.4.4	A.5.1	A.5.2	A.5.3	A.5.4	A.5.5	A.5.6	A.6.1	A.6.2	A.6.3	A.6.4	A.6.5	A.6.6	A.6.7
ΜΜ25206CF0307	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της αναρριχητικής δραστηριότητας									X								X																	
ΜΜ25206CC0301	Στοχευμένη παρακολούθηση των επιπτώσεων της εγκατάστασης και λειτουργίας των αιολικών πάρκων στα είδη χειροπτέρων της περιοχής	X																																	
ΜΜ25206CF0901	Καθορισμός ζώνης προστασίας Πάρνωνα από τη φωτορύπανση (International Dark sky park)																																		
ΜΜ25206CF0309	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής										X								X																
ΜΜ25206CW0212	Πρόγραμμα παρακολούθησης και προστασίας αναπαραγωγικής δραστηριότητας, φωλιών και νεοσσών στις περιοχές φωλεοποίησης της *Caretta caretta* στις παραλίες ωοτοκίας										X								X																
ΜΜ25206CE0101	Μείωση προσβασιμότητας τροχοφόρων στις παραλίες ωοτοκίας της *C. caretta*										X								X																
ΜΜ25206CF0308	Κατά χώρο ρύθμιση των δραστηριοτήτων αναψυχής στα αμμοθινικά οικοσυστήματα, μέσω έργων / υποδομών μικρής κλίμακας και κανονιστικών ρυθμίσεων										X								X																
ΜΜ25206CA0506	Εντατική Παρακολούθηση τύπου οικοτόπου 6230*																																		
ΜΜ25206CW0213	Παρακολούθηση και περιορισμός της εξάπλωσης του είδους *Pteridium aquilinum*																																		
ΜΜ25206CW0313	Κανονιστικό πλαίσιο- εύρεση εναλλακτικής λύσης για τον δρόμο που διατρέχει τον υγροβιότοπο Μουστού																																		
ΜΜ25206CJ0201	Σύστημα υποβοήθησης λήψης διαχειριστικών αποφάσεων στη Λιμνοθάλασσα Μουστού για την επίτευξη Ικανοποιητικής Κατάστασης Διατήρησης στον υγρότοπο																			X															

Πίνακας 5.3.2-6β: Συνάφεια μέτρων και στόχων διαχείρισης στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρα Λεωνιδίου» (ΠΠΒ-06)- Κατηγορία Β και Γ

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στόχοι Διαχείρισης																									
		Κατηγορία Β (Διαχείρισης πόρων - δραστηριοτήτων)																	Κατηγορία Γ (Βιώσιμη ανάπτυξη)							
		Β.1.1	**Β.2.1**	**Β.3.1**	**Β.3.2**	**Β.4.1**	**Β.5.1**	**Β.6.1**	**Β.7.1**	**Β.8.1**	**Β.9.1**	**Β.10.1**	**Β.11.1**	**Β.12.1**	**Β.13.1**	**Β.14.1**	**Β.15.1**	**Β.16.1**	**Γ.1.1**	**Γ.1.2**	**Γ.1.3**	**Γ.1.4**	**Γ.2.1**	**Γ.3.1**	**Γ.4.1**	**Γ.5.1**
MM25206CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης	**X**																									
MM25206CA0502	Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής																										
MM25206CA0503	Αναζήτηση, επικοινωνία και συμφωνία με τους κτηνοτρόφους που δραστηριοποιούνται στις περιοχές εμφάνισης πληθυσμών του είδους *Phitosia crocifolia*																										
MM25206CA0504	Επιτόπια διερεύνηση της δυναμικής του πληθυσμού, της αναπαραγωγικής επιτυχίας in situ και της εγκατάστασης νέων ατόμων του είδους *Phitosia crocifolia* υπό καθεστώς περίφραξης																										
MM25206CA0505	Εκπόνηση και εφαρμογή διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης για τη διατήρηση του είδους *Ophrys argolica* subsp. *argolica*	**X**																									
MM25206CA0801	Αποφυγή βαθιάς άροσης και εκρίζωσης σε δενδρώδεις καλλιέργειες (κυρίως ελαιώνες) για τη διατήρηση του είδους *Stachys virgata*																										
MM25206CA0901	Αποφυγή ή απαγόρευση χρήσης βιοκτόνων και ιδιαίτερα ζιζανιοκτόνων σε δενδρώδεις καλλιέργειες (κυρίως ελαιώνες) για τη διατήρηση του είδους *Stachys virgata*																										
MM25206CA1601	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων							x													x					
MM25206CB0501	Διαχείριση συστάδων μαύρης πεύκης με σκοπό τη βελτίωση των δομών και λειτουργιών του τύπου οικοτόπου προτεραιότητας 9530, την διατήρηση της έκτασής του και την ανάσχεση της διαδοχής																										
MM25206CF1201	Έκδοση κανονισμού ως προς την διαχείριση αποικιών χειροπτέρων σε ιδιόκτητα και δημόσια κτήρια		**X**																								
MM25206CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον			**X**															**X**				**X**			
MM25206CF0302	Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης - συμμετοχής.										**X**																
MM25206CF0303	Αποφυγή ή απαγόρευση της οργάνωσης νέων πιστών αναρρίχησης καθώς και της επέκτασης των ήδη λειτουργούντων, με την προσθήκη νέων διαδρομών αναρρίχησης, εντός της χαράδρας του Λεωνιδίου για την προστασία του είδους *Centaurea leonidia*										**X**																
MM25206CF0304	Αποφυγή ή απαγόρευση της αποψίλωσης των ατόμων της *Centaurea leonidia* (και άλλων σπάνιων χασμοφυτικών ειδών) στις πίστες και στις διαδρομές αναρρίχησης που υπάρχει (ή υπήρχε) το είδος *Centaurea leonidia*										**X**																
MM25206CF0305	Ακύρωση λειτουργίας και κλείσιμο πιστών αναρρίχησης – μετακίνηση ή ακύρωση λειτουργίας συγκεκριμένων αναρριχητικών διαδρομών, εφόσον αυτό κριθεί απόλυτα αναγκαίο για την διατήρηση του είδους *Centaurea leonidia* μετά την εφαρμογή άλλων διαχειριστικών μέτρων.										**X**																
MM25206CF0306	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών			**X**																							
MM25305CG0201	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας												**X**	**X**													
MM25305CG0202	Δράσεις για την αποφυγή ή απαγόρευση της συλλογής τμημάτων του είδους *Clinopodium taygeteum* που αποσκοπούν στη δημιουργία δειγμάτων, ή/και τη συλλογή σημαντικής ποσότητας φυτικού ιστού για τη μελέτη των χημικών του ιδιοτήτων (ανάλυση αιθέριων ελαίων, φυτοχημική ανάλυση) ή/και για πιθανή χρήση ως φυτοθεραπευτικό από βοτανικούς, συλλέκτες, καλλιεργητές αρωματικών και θεραπευτικών φυτών																										
MM25206CI0301	Παρακολούθηση εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών											**X**															
MM25206CI0701	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση μεταχρωματικού έλκους πλατάνου									**X**																	
MM25206CI0702	Παρακολούθηση της εξάπλωσης της Σφήκας της Καστανιάς									**X**																	
MM25206CL0101	Διαχειριστικά μέτρα για την ευνόηση της αναγέννηση του δενδρόκεδρου																										
MM25206CL0102	Ανάσχεση της φυσικής διαδοχής και της πύκνωσης της βλάστησης, ιδιαίτερα όσον αφορά τα ξυλώδη είδη για τη διατήρηση του είδους *Stachys virgata*																										
MM25206CL0301	Αξιολόγηση του βαθμού αποκατάστασης (φυσική και τεχνική αναγέννηση) του Τ.Ο. 9530* μετά την καταστροφή από πυρκαγιά στον Πάρνωνα και προτάσεις θέσεων και κατάλληλων διαχειριστικών δράσεων σε περιοχές όπου δεν καταγράφεται ικανοποιητική αναγέννηση.					**X**																					
MM25206CW0101	Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση				**X**																		**X**				x
MM25206CW0102	Ευαισθητοποίηση - ενημέρωση σχετικά με τις επιπτώσεις από την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων						**X**																				x

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στόχοι Διαχείρισης																									
		Κατηγορία Β (Διαχείρισης πόρων - δραστηριοτήτων)																	Κατηγορία Γ (Βιώσιμη ανάπτυξη)								
		Β.1.1	Β.2.1	Β.3.1	Β.3.2	Β.4.1	Β.5.1	Β.6.1	Β.7.1	Β.8.1	Β.9.1	Β.10.1	Β.11.1	Β.12.1	Β.13.1	Β.14.1	Β.15.1	Β.16.1	Γ.1.1	Γ.1.2	Γ.1.3	Γ.1.4	Γ.2.1	Γ.3.1	Γ.4.1	Γ.5.1
ΜΜ25206CW0104	Απόκτηση και ενσωμάτωση ποιμενικών σκύλων φύλαξης των κοπαδιών						X																				X
ΜΜ25206CW0103	Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους																			X							X
ΜΜ25206CW0201	Καταγραφή και αναγνώριση εποχιακών προτύπων στη χρήση των καταφυγίων "Σπήλαιο Φουρνάτα", "Σπήλαιο Γαλάζια Λίμνη" και "Σπήλαιο Μάνα" από τα χειρόπτερα																										
ΜΜ25206CW0202	Χαρτογράφηση και καταγραφή των σημαντικών θέσεων τροφοληψίας των χειροπτέρων																										
ΜΜ25206CW0203	Καταγραφή και παρακολούθηση των αποικιών και θέσεων τροφοληψίας του είδους *Barbastella barbastellus*																										
ΜΜ25206CW0204	Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών							X													X	X					
ΜΜ25206CW0205	Εντοπισμός και ανάδειξη φυσικών συστάδων καστανιάς στον Πάρνωνα																										
ΜΜ25206CW0206	Βιολογική μελέτη του είδους *Centaurea leonidia*																										
ΜΜ25206CW0207	Βιολογική μελέτη του είδους Stachys virgata																										
ΜΜ25206CW0208	Βιολογική μελέτη του είδους *Clinopodium taygeteum*																										
ΜΜ25206CW0209	Καταγραφή των επιμέρους (υπο)πληθυσμών και αποτύπωση των κινδύνων (πιέσεις) που επηρεάζουν καθένα από τους (υπο)πληθυσμούς του είδους *Phitosia crocifolia*																										
ΜΜ25206CW0210	Βιολογική μελέτη του είδους *Phitosia crocifolia*																										
ΜΜ25206CW0211	Παρακολούθηση της κατάστασης των πληθυσμών και των ενδιαιτημάτων του είδους *Ophrys argolica* subsp. *argolica*																										
ΜΜ25206CW0301	Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής																			X				X			
ΜΜ25206CW0303	Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.																							X			
ΜΜ25206CW0304	Ανασύσταση ιστορικού πυρκαγιών								X																		
ΜΜ25206CW0305	Μελέτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης και μελέτη δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων								X																		
ΜΜ25206CW0306	Ex situ καλλιέργεια και διατήρηση του είδους *Centaurea leonidia*																										
ΜΜ25206CW0307	Ex situ καλλιέργεια και διατήρηση του είδους *Stachys virgata*																										
ΜΜ25206CW0308	Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής													X											X		
ΜΜ25206CW0309	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας														X						X						
ΜΜ25206CW0310	Κανονιστικό πλαίσιο για την εκτέλεση κάθε φύσης έργου και ενέργειας εντός της προστατευόμενης περιοχής			X																					X		
ΜΜ25206CW0311	Ex situ καλλιέργεια και διατήρηση του είδους *Clinopodium taygeteum*																										
ΜΜ25206CW0312	Ex situ καλλιέργεια και διατήρηση του είδους *Phitosia crocifolia*																										
ΜΜ25206CB0502	Εφαρμογή δασοκομικών μέτρων για τη διατήρηση των χειροπτέρων στο πλαίσιο υλοποίησης των Δασικών Διαχειριστικών Σχεδίων																										
ΜΜ25206CF0307	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της αναρριχητικής δραστηριότητας																										
ΜΜ25206CC0301	Στοχευμένη παρακολούθηση των επιπτώσεων της εγκατάστασης και λειτουργίας των αιολικών πάρκων στα είδη χειροπτέρων της περιοχής															X											
ΜΜ25206CF0901	Καθορισμός ζώνης προστασίας Πάρνωνα από τη φωτορύπανση (International Dark sky park)																X				X	X	X			X	
ΜΜ25206CF0309	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής																										

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στόχοι Διαχείρισης																									
		Κατηγορία Β (Διαχείρισης πόρων - δραστηριοτήτων)																	Κατηγορία Γ (Βιώσιμη ανάπτυξη)								
		Β.1.1	**Β.2.1**	**Β.3.1**	**Β.3.2**	**Β.4.1**	**Β.5.1**	**Β.6.1**	**Β.7.1**	**Β.8.1**	**Β.9.1**	**Β.10.1**	**Β.11.1**	**Β.12.1**	**Β.13.1**	**Β.14.1**	**Β.15.1**	**Β.16.1**	**Γ.1.1**	**Γ.1.2**	**Γ.1.3**	**Γ.1.4**	**Γ.2.1**	**Γ.3.1**	**Γ.4.1**	**Γ.5.1**
MM25206CW0212	Πρόγραμμα παρακολούθησης και προστασίας αναπαραγωγικής δραστηριότητας, φωλιών και νεοσσών στις περιοχές φωλεοποίησης της *Caretta caretta* στις παραλίες ωοτοκίας																										
MM25206CE0101	Μείωση προσβασιμότητας τροχοφόρων στις παραλίες ωοτοκίας της *C. caretta*																										
MM25206CF0308	Κατά χώρο ρύθμιση των δραστηριοτήτων αναψυχής στα αμμοθινικά οικοσυστήματα, μέσω έργων / υποδομών μικρής κλίμακας και κανονιστικών ρυθμίσεων																										
MM25206CA0506	Εντατική Παρακολούθηση τύπου οικοτόπου 6230*	**X**																									
MM25206CW0213	Παρακολούθηση και περιορισμός της εξάπλωσης του είδους *Pteridium aquilinum*											X															
MM25206CW0313	Κανονιστικό πλαίσιο- εύρεση εναλλακτικής λύσης για τον δρόμο που διατρέχει τον υγροβιότοπο Μουστού				X													X									
MM25206CJ0201	Σύστημα υποβοήθησης λήψης διαχειριστικών αποφάσεων στη Λιμνοθάλασσα Μουστού για την επίτευξη Ικανοποιητικής Κατάστασης Διατήρησης στον υγρότοπο																										

Πίνακας 5.3.2-7α: Συνάφεια μέτρων και στόχων διαχείρισης στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολική Λακωνία- Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή» (ΠΠΒ-07) - Κατηγορία Α

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στόχοι Διαχείρισης																																														
		Κατηγορία Α (Στόχοι Διατήρησης)																																														
		A.1.1	A.1.2	A.1.3	A.1.4	A.1.5	A.1.6	A.1.7	A.2.1	A.2.2	A.2.3	A.2.4	A.2.5	A.2.6	A.2.7	A.2.8	A.3.1	A.3.2	A.3.4	A.3.5	A.3.6	A.3.7	A.3.8	A.3.9	A.3.10	A.3.11	A.3.12	A.4.1	A.4.2	A.4.3	A.4.4	A.5.1	A.5.2	A.5.3	A.5.4	A.5.5	A.5.6	A.5.7	A.5.8	A.5.9	A.5.10	A.5.11	A.5.12	A.5.13	A.5.14	A.5.15	A.5.16	A.6.1	A.6.2
MM25401CA0101	Αποτροπή μετατροπής χρήσεων γης - Υιοθέτηση φιλικών προς το περιβάλλον καλλιεργητικών πρακτικών για τη διατήρηση του είδους *Linaria tenuis*																											x																				x	
MM25401CA0201	Πιλοτική εφαρμογή μέτρων βελτιστοποίησης υφιστάμενων πρακτικών καλλιέργειας ελαιώνων και μετριασμός των επιπτώσεων τους στη βιοποικιλότητα																																														
MM25401CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης																																															
MM25401CA0502	Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής																																														
MM25401CB0501	Μελέτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης και μελέτη δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων																			x																						x						
MM25401CE0401	Σύνταξη και θεσμοθέτηση Σχέδιου Δράσης αντιμετώπισης έκτακτου περιστατικού θαλάσσιας/ παράκτιας ρύπανσης																																														
MM25401CF0101	Δημιουργία μικροαποθεμάτων - Περίφραξη θέσεων εμφάνισης του είδους Saponaria jagelii																												x																		x	x
MM25401CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον																																														
MM25401CF0303	Ρύθμιση ταχύτητας μηχανοκίνητων σκαφών – Κανονιστικό								x	x	x																																				

| Κωδικός Μέτρου | Ονομασία Μέτρου | Στόχοι Διαχείρισης | | |

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στόχοι Διαχείρισης																																														
		Κατηγορία Α (Στόχοι Διατήρησης)																																														
		A.1.1	A.1.2	A.1.3	A.1.4	A.1.5	A.1.6	A.1.7	A.2.1	A.2.2	A.2.3	A.2.4	A.2.5	A.2.6	A.2.7	A.2.8	A.3.1	A.3.2	A.3.4	A.3.5	A.3.6	A.3.7	A.3.8	A.3.9	A.3.10	A.3.11	A.3.12	A.4.1	A.4.2	A.4.3	A.4.4	A.5.1	A.5.2	A.5.3	A.5.4	A.5.5	A.5.6	A.5.7	A.5.8	A.5.9	A.5.10	A.5.11	A.5.12	A.5.13	A.5.14	A.5.15	A.5.16	A.6.1	A.6.2
MM25401CG0104	Εκπόνηση Σχεδίου Επαγγελματικής και Ερασιτεχνικής Αλιευτικής διαχείρισης της περιοχής							X	X	X																																						
MM25401CG0401	Δημιουργία Ομάδας Ανίχνευσης Δηλητηριασμένων Δολωμάτων με ειδικά εκπαιδευμένο σκύλο										X	X																																				
MM25401CG0402	Ενεργοποίηση του Τοπικού Σχεδίου Δράσης για την καταπολέμηση της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων										X	X																																				
MM25401CI0301	Παρακολούθηση και περιορισμός εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών στο θαλάσσιο περιβάλλον																	X		X								X																				
MM25401CI0302	Παρακολούθηση εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών																																															
MM25401CI0303	Εκρίζωση ξενικών εισβολικών ειδών																								X	X																							
MM25401CI0701	Οριοθέτηση περιοχών για την προστασία των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*) και περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*), και πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του είδους													X																				X														
MM25401CI0702	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση μεταχρωματικού έλκους πλατάνου																				X																											
MM25401CJ0101	Καθαρισμός του θαλάσσιου βυθού από απορρίμματα με έμφαση στους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων									X																																						
MM25401CJ0102	Έργα αποκατάστασης μικρών υγροτόπων στην παραλία της Πούντας Λακωνίας																							X																								

| Κωδικός Μέτρου | Ονομασία Μέτρου | Στόχοι Διαχείρισης | | |

| Κωδικός Μέτρου | Ονομασία Μέτρου | Στόχοι Διαχείρισης | | |

| Κωδικός Μέτρου | Ονομασία Μέτρου | Στόχοι Διαχείρισης | | |

| Κωδικός Μέτρου | Ονομασία Μέτρου | Στόχοι Διαχείρισης | | |

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στόχοι Διαχείρισης																																														
		Κατηγορία Α (Στόχοι Διατήρησης)																																														
		A.1.1	A.1.2	A.1.3	A.1.4	A.1.5	A.1.6	A.1.7	A.2.1	A.2.2	A.2.3	A.2.4	A.2.5	A.2.6	A.2.7	A.2.8	A.3.1	A.3.2	A.3.4	A.3.5	A.3.6	A.3.7	A.3.8	A.3.9	A.3.10	A.3.11	A.3.12	A.4.1	A.4.2	A.4.3	A.4.4	A.5.1	A.5.2	A.5.3	A.5.4	A.5.5	A.5.6	A.5.7	A.5.8	A.5.9	A.5.10	A.5.11	A.5.12	A.5.13	A.5.14	A.5.15	A.5.16	A.6.1	A.6.2
MM25401CW0311	Δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρόμων αναψυχής και διαδρομές περιήγησης επιφανείας με μάσκα και αναπνευστήρα																																														
MM25401CA1601	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων																																														
MM25401CF0311	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής					X				X														X	X								X														
MM25401CF0312	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών																																														
MM25401CW0217	Βελτίωση γνώσης κατανομής του είδους *Mauremys rivulata*															X															X													X				
MM25401CI0304	Έλεγχος για παρουσία, και συλλογή ατόμων του ξενικού εισβλητικού είδους *Trachemys scripta*															X															X																	
MM25401CW0312	Ανασύσταση ιστορικού πυρκαγιών																										X																			X		
MM25401CW0313	Μελέτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης και μελέτη δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων																										X																			X		
MM25401CW0314	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας																																															

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στόχοι Διαχείρισης																																														
		Κατηγορία Α (Στόχοι Διατήρησης)																																														
		A.1.1	A.1.2	A.1.3	A.1.4	A.1.5	A.1.6	A.1.7	A.2.1	A.2.2	A.2.3	A.2.4	A.2.5	A.2.6	A.2.7	A.2.8	A.3.1	A.3.2	A.3.4	A.3.5	A.3.6	A.3.7	A.3.8	A.3.9	A.3.10	A.3.11	A.3.12	A.4.1	A.4.2	A.4.3	A.4.4	A.5.1	A.5.2	A.5.3	A.5.4	A.5.5	A.5.6	A.5.7	A.5.8	A.5.9	A.5.10	A.5.11	A.5.12	A.5.13	A.5.14	A.5.15	A.5.16	A.6.1	A.6.2
MM25401CG0201	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας																																														
MM25401CC0301	Μείωση των αρνητικών επιπτώσεων στην ορνιθοπανίδα από την λειτουργία αιολικών πάρκων																																														
MM25401CF0313	Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης - συμμετοχής.																																														
MM25401CF0314	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της αναρριχητικής δραστηριότητας																																														
MM25401CA0401	Μελέτη διαχείρισης και αξιοποίησης τοπικών παραγωγικών συστημάτων							x				x																																			

Πίνακας 5.3.2-7β: Συνάφεια μέτρων και στόχων διαχείρισης στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολική Λακωνία- Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή» (ΠΠΒ-07) - Κατηγορία Β και Γ

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στόχοι Διαχείρισης																														
		Κατηγορία Β (Διαχείρισης πόρων - δραστηριοτήτων)																							Κατηγορία Γ (Βιώσιμη ανάπτυξη)								
		B.1.1	B.2.1	B.3.1	B.3.2	B.4.1	B.5.1	B.6.1	B.7.1	B.8.1	B.9.1	B.10.1	B.10.2	B.11.1	B.12.1	B.13.1	B.14.1	B.15.1	B.16.1	B.17.1	B.18.1	B.19.1	B.20.1	B.21.1	B.22.1	Γ.1.1	Γ.1.2	Γ.1.3	Γ.2.1	Γ.2.2	Γ.3.1	Γ.4.1	Γ.5.1
MM25401CA0101	Αποτροπή μετατροπής χρήσεων γης - Υιοθέτηση φιλικών προς το περιβάλλον καλλιεργητικών πρακτικών για τη διατήρηση του είδους *Linaria tenuis*															X												X					X
MM25401CA0201	Πιλοτική εφαρμογή μέτρων βελτιστοποίησης υφιστάμενων πρακτικών καλλιέργειας ελαιώνων και μετριασμός των επιπτώσεων τους στη βιοποικιλότητα														X																		
MM25401CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης	X																															
MM25401CA0502	Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής	X																															
MM25401CB0501	Μελέτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης και μελέτη δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων																	X															
MM25401CE0401	Σύνταξη και θεσμοθέτηση Σχέδιου Δράσης αντιμετώπισης έκτακτου περιστατικού θαλάσσιας/ παράκτιας ρύπανσης		X																														
MM25401CF0101	Δημιουργία μικροαποθεμάτων - Περίφραξη θέσεων εμφάνισης του είδους *Saponaria jagelii*																		X														
MM25401CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον			X	X																							X					
MM25401CF0303	Ρύθμιση ταχύτητας μηχανοκίνητων σκαφών – Κανονιστικό							X																					X				

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στόχοι Διαχείρισης																														
		Κατηγορία Β (Διαχείρισης πόρων - δραστηριοτήτων)																								Κατηγορία Γ (Βιώσιμη ανάπτυξη)							
		B.1.1	B.2.1	B.3.1	B.3.2	B.4.1	B.5.1	B.6.1	B.7.1	B.8.1	B.9.1	B.10.1	B.10.2	B.11.1	B.12.1	B.13.1	B.14.1	B.15.1	B.16.1	B.17.1	B.18.1	B.19.1	B.20.1	B.21.1	B.22.1	Γ.1.1	Γ.1.2	Γ.1.3	Γ.2.1	Γ.2.2	Γ.3.1	Γ.4.1	Γ.5.1
MM25401CF0304	Εγκατάσταση ειδικών ναυδέτων σκαφών αναψυχής φιλικών προς τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων								X																							
MM25401CF0305	Αποτροπή εγκατάστασης μόνιμων ή περιστασιακών εγκαταστάσεων αναψυχής-τουρισμού																		X													
MM25401CF0308	Εγκατάσταση μπαρών ελέγχου πρόσβασης τροχοφόρων προς την παραλία του Σίμου στην Ελαφόνησο			X	X											X																
MM25401CF0309	Αποκατάσταση των αμμοθινών με τη χρήση «παγίδων» στις παραλίες της Πούντας, Παναγιάς, Καλόγερα και Σίμου στην Ελαφόνησο																															
MM25401CF0310	Αποτροπή μετατροπής αμμωδών παράκτιων οικοσυστημάτων σε οικιστικές ζώνες, περιορισμός υπαίθριων τουριστικών δραστηριοτήτων για τη διατήρηση του είδους *Linaria tenuis*															X																
MM25401CF1201	Έκδοση κανονισμού ως προς την διαχείριση αποικιών χειροπτέρων σε ιδιόκτητα και δημόσια κτήρια					X																										
MM25307CG0101	Εκπόνηση κοινωνικο-οικονομικής μελέτης για την εκτίμηση ζημιών από την αλληλεπίδραση αλιείας και ειδών θαλάσσιας πανίδας. Εφαρμογή αντισταθμιστικών μέτρων σε παράκτιους αλιείς και προτάσεις θεσμικών ρυθμίσεων της αλιευτικής δραστηριότητας με στόχο τη μείωση της αλληλεπίδρασης των ειδών θαλάσσιας πανίδας με την αλιεία.						X																									
MM25401CG0102	Δράσεις αποκατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»																															
MM25401CG0103	Τοπικές ρυθμίσεις αλιείας – Κανονιστικό				X		X																									

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στόχοι Διαχείρισης																														
		Κατηγορία Β (Διαχείρισης πόρων - δραστηριοτήτων)																								Κατηγορία Γ (Βιώσιμη ανάπτυξη)								
		B.1.1	B.2.1	B.3.1	B.3.2	B.4.1	B.5.1	B.6.1	B.7.1	B.8.1	B.9.1	B.10.1	B.10.2	B.11.1	B.12.1	B.13.1	B.14.1	B.15.1	B.16.1	B.17.1	B.18.1	B.19.1	B.20.1	B.21.1	B.22.1	Γ.1.1	Γ.1.2	Γ.1.3	Γ.2.1	Γ.2.2	Γ.3.1	Γ.4.1	Γ.5.1
MM25401CG0104	Εκπόνηση Σχεδίου Επαγγελματικής και Ερασιτεχνικής Αλιευτικής διαχείρισης της περιοχής				X		X																									
MM25401CG0401	Δημιουργία Ομάδας Ανίχνευσης Δηλητηριασμένων Δολωμάτων με ειδικά εκπαιδευμένο σκύλο									X																						
MM25401CG0402	Ενεργοποίηση του Τοπικού Σχεδίου Δράσης για την καταπολέμηση της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων									X																				X		
MM25401CI0301	Παρακολούθηση και περιορισμός εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών στο θαλάσσιο περιβάλλον										X																					
MM25401CI0302	Παρακολούθηση εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών										X																					
MM25401CI0303	Εκρίζωση ξενικών εισβολικών ειδών										X																					
MM25401CI0701	Οριοθέτηση περιοχών για την προστασία των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis)* και περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*), και πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του είδους																															
MM25401CI0702	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση μεταχρωματικού έλκους πλατάνου																X															
MM25401CJ0101	Καθαρισμός του θαλάσσιου βυθού από απορρίμματα με έμφαση στους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων											X																				
MM25401CJ0102	Έργα αποκατάστασης μικρών υγροτόπων στην παραλία της Πούντας Λακωνίας																															

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στόχοι Διαχείρισης																														
		Κατηγορία Β (Διαχείρισης πόρων - δραστηριοτήτων)																							Κατηγορία Γ (Βιώσιμη ανάπτυξη)								
		B.1.1	B.2.1	B.3.1	B.3.2	B.4.1	B.5.1	B.6.1	B.7.1	B.8.1	B.9.1	B.10.1	B.10.2	B.11.1	B.12.1	B.13.1	B.14.1	B.15.1	B.16.1	B.17.1	B.18.1	B.19.1	B.20.1	B.21.1	B.22.1	Γ.1.1	Γ.1.2	Γ.1.3	Γ.2.1	Γ.2.2	Γ.3.1	Γ.4.1	Γ.5.1
MM25401CS0101	Εκτός τόπου (ex situ) διατήρηση σε τράπεζες σπερμάτων και σε βοτανικούς κήπους για τη διατήρηση του είδους *Linaria tenuis*																																
MM25401CW0101	Εξειδικευμένες δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών στον τουριστικό τομέα				X																											
MM25401CW0102	Δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών αλιέων				X		X							X																	X		
MM25401CW0103	Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους																										X			X			
MM25401CW0104	Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση				X																					X			X	X	X		
MM25401CW0105	Δράσεις εκπαίδευσης, κατάρτισης και ενημέρωσης των αρμόδιων αρχών και φορέων σε θέματα παρακολούθησης, αποτελεσματικής διαχείρισης θαλάσσιου χώρου και αντιμετώπισης παράνομων ενεργειών και ειδικών περιστατικών (π.χ.εκβρασμών και τραυματισμών πανίδας)				X									X																	X		
MM25401CW0106	Εξειδικευμένη ενημέρωση των χρηστών γης που σχετίζονται με τα δηλητηριασμένα δολώματα									X																							
MM25401CW0107	Ενημέρωση-ευαισθητοποίηση κοινού για το είδος *Linaria tenuis*															X																	
MM25401CW0108	Ενημέρωση-ευαισθητοποίηση κοινού																		X														

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στόχοι Διαχείρισης																														
		Κατηγορία Β (Διαχείρισης πόρων - δραστηριοτήτων)																								Κατηγορία Γ (Βιώσιμη ανάπτυξη)							
		B.1.1	B.2.1	B.3.1	B.3.2	B.4.1	B.5.1	B.6.1	B.7.1	B.8.1	B.9.1	B.10.1	B.10.2	B.11.1	B.12.1	B.13.1	B.14.1	B.15.1	B.16.1	B.17.1	B.18.1	B.19.1	B.20.1	B.21.1	B.22.1	Γ.1.1	Γ.1.2	Γ.1.3	Γ.2.1	Γ.2.2	Γ.3.1	Γ.4.1	Γ.5.1
MM25401CW0109	Σχεδιασμός και εγκατάσταση υπαίθριου συστήματος ερμηνείας περιβάλλοντος και την ενημέρωσης για τις αμμοθίνες και τις θαλάσσιες χελώνες: Κώδικας ορθής συμπεριφοράς στα αμμοθινικά οικοσυστήματα																									X							
MM25401CW0201	Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους *Pinna nobilis*																																
MM25401CW0202	Ταχεία εκτίμηση των πληθυσμών της *Monachus moanchus* στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, του βαθμού πιέσεων, την κατάσταση των ιχθυαποθεμάτων που αποτελούν κύριο μέρος της διατροφής του και εκτίμηση του βαθμού διατήρησης των κύριων ενδιαιτημάτων τροφοληψίας του είδους																																
MM25401CW0203	Πρόγραμμα συλλογής δεδομένων στο θαλάσσιο χώρο για την εκτίμηση των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas*, των πιέσεων που δέχονται και της κατάστασης των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας (μελέτη βάσης).																																
MM25401CW0204	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»																																
MM25401CW0205	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1170																																
MM25401CW0206	Διερεύνηση και καταγραφή των ειδών χειροπτέρων και των ενδιαιτημάτων τους (μελέτη βάσης)																																
MM25401CW0207	Καταγραφή και αναγνώριση εποχιακών προτύπων στη χρήση των καταφυγίων "Σπήλαιο Σολωμού Τρύπα", "Πύργος Αγ. Στεφάνου", "Σπήλαιο Κότωνας" και "Σπήλαιο Κισσός"																																
MM25401CW0208	Χαρτογράφηση και καταγραφή των σημαντικών θέσεων τροφοληψίας των χειροπτέρων																																

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στόχοι Διαχείρισης																													
		Κατηγορία Β (Διαχείρισης πόρων - δραστηριοτήτων)																							Κατηγορία Γ (Βιώσιμη ανάπτυξη)							
		B.1.1	B.2.1	B.3.1	B.3.2	B.4.1	B.5.1	B.6.1	B.7.1	B.8.1	B.9.1	B.10.1	B.10.2	B.11.1	B.12.1	B.13.1	B.14.1	B.15.1	B.16.1	B.17.1	B.18.1	B.19.1	B.20.1	B.21.1	B.22.1	Γ.1.1	Γ.1.2	Γ.1.3	Γ.2.1	Γ.2.2	Γ.3.1	Γ.4.1	Γ.5.1
MM25401CW0209	Καταγραφή παρουσίας και πληθυσμιακής πυκνότητας του τσακαλιού (μελέτη βάσης)																														
MM25401CW0211	Πρόγραμμα καταγραφής αναπαραγωγικής δραστηριότητας της *Caretta caretta* και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης σε περιοχές "μέτριας /σποραδικής" ωοτοκίας των περιοχών μελέτης (μελέτη βάσης)"																														
MM25401CW0212	Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών														X													X				X
MM25401CW0213	Παρακολούθηση της κατάστασης των πληθυσμών και των ενδιαιτημάτων του είδους *Linaria tenuis*															X																
MM25401CW0214	Εκτός τόπου (ex situ) διατήρηση σε τράπεζες σπερμάτων και σε βοτανικούς κήπους																														
MM25401CW0215	Παρακολούθηση της κατάστασης των πληθυσμών του είδους *Saponaria jagelii*																		X												
MM25401CW0301	Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής																										X				
MM25401CW0302	Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.																														X
MM25401CW0303	Αποτύπωση και θεσμοθέτηση γεωγραφικών ορίων της επέκτασης του Δικτύου που έλαβε χώρα το 2017 για το καταφύγιο Πύργος Αγ. Στεφάνου																														

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στόχοι Διαχείρισης																														
		Κατηγορία Β (Διαχείρισης πόρων - δραστηριοτήτων)																								Κατηγορία Γ (Βιώσιμη ανάπτυξη)								
		Β.1.1	Β.2.1	Β.3.1	Β.3.2	Β.4.1	Β.5.1	Β.6.1	Β.7.1	Β.8.1	Β.9.1	Β.10.1	Β.10.2	Β.11.1	Β.12.1	Β.13.1	Β.14.1	Β.15.1	Β.16.1	Β.17.1	Β.18.1	Β.19.1	Β.20.1	Β.21.1	Β.22.1	Γ.1.1	Γ.1.2	Γ.1.3	Γ.2.1	Γ.2.2	Γ.3.1	Γ.4.1	Γ.5.1
MM25401CW0303	Παρακολούθηση θαλασσίων τύπων οικοτοπων																															
MM25401CW0304	Παρακολούθηση θαλασσίων ειδών πανίδας																															
MM25401CW0305	Παρακολούθηση ανθρωπογενών δραστηριοτήτων στο θαλάσσιο περιβάλλον																															
MM25401CW0306	Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής				X									X																X		
MM25401CW0307	Δίκτυο ενημέρωσης, έγκαιρης προειδοποίησης και βοήθειας για τις "εκρήξεις" μεδουσών																										X				X	
MM25401CW0308	Ανασύσταση ιστορικού πυρκαγιών																	X														
MM25401CW0309	Συλλογή και αποθήκευση γενετικού υλικού *Juniperus macrocarpa*																															
MM25401CW0310	«Dune shifting monitoring»– παρακολούθηση μετατόπισης αμμόλοφων.																															
MM25401CC0601	Μείωση των αρνητικών επιπτώσεων στην ορνιθοπανίδα από την πρόσκρουση σε γραμμές μεταφορές ρεύματος υψηλή τάσης																			X												

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στόχοι Διαχείρισης																														
		Κατηγορία Β (Διαχείρισης πόρων - δραστηριοτήτων)																							Κατηγορία Γ (Βιώσιμη ανάπτυξη)								
		B.1.1	B.2.1	B.3.1	B.3.2	B.4.1	B.5.1	B.6.1	B.7.1	B.8.1	B.9.1	B.10.1	B.10.2	B.11.1	B.12.1	B.13.1	B.14.1	B.15.1	B.16.1	B.17.1	B.18.1	B.19.1	B.20.1	B.21.1	B.22.1	Γ.1.1	Γ.1.2	Γ.1.3	Γ.2.1	Γ.2.2	Γ.3.1	Γ.4.1	Γ.5.1
MM25401CW0311	Δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρόμων αναψυχής και διαδρομές περιήγησης επιφανείας με μάσκα και αναπνευστήρα																									X			X	X			
MM25401CA1601	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων														X													X					X
MM25401CF0311	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής			X	X																												
MM25401CF0312	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών			X	X																												
MM25401CW0217	Βελτίωση γνώσης κατανομής του είδους *Mauremys rivulata*																																
MM25401CI0304	Έλεγχος για παρουσία, και συλλογή ατόμων του ξενικού εισβλητικού είδους *Trachemys scripta*										X																						
MM25401CW0312	Ανασύσταση ιστορικού πυρκαγιών																				X												
MM25401CW0313	Μελέτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης και μελέτη δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων																				X												
MM25401CW0314	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας																						X										

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στόχοι Διαχείρισης																														
		Κατηγορία Β (Διαχείρισης πόρων - δραστηριοτήτων)																								Κατηγορία Γ (Βιώσιμη ανάπτυξη)								
		B.1.1	B.2.1	B.3.1	B.3.2	B.4.1	B.5.1	B.6.1	B.7.1	B.8.1	B.9.1	B.10.1	B.10.2	B.11.1	B.12.1	B.13.1	B.14.1	B.15.1	B.16.1	B.17.1	B.18.1	B.19.1	B.20.1	B.21.1	B.22.1	Γ.1.1	Γ.1.2	Γ.1.3	Γ.2.1	Γ.2.2	Γ.3.1	Γ.4.1	Γ.5.1
MM25401CG0201	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας																							X	X						x		
MM25401CC0301	Μείωση των αρνητικών επιπτώσεων στην ορνιθοπανίδα από την λειτουργία αιολικών πάρκων																					X											
MM25401CF0313	Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης - συμμετοχής.			X																													
MM25401CF0314	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της αναρριχητικής δραστηριότητας			X																													
MM25401CA0401	Μελέτη διαχείρισης και αξιοποίησης τοπικών παραγωγικών συστημάτων																																

Πίνακας 5.3.2-8α: Συνάφεια μέτρων και στόχων διαχείρισης στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα» (ΠΠΒ-08) - Κατηγορία Α

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στόχοι Διαχείρισης																																									
		Κατηγορία Α (Στόχοι Διατήρησης)																																									
		A.1.1	A.1.2	A.1.3	A.1.4	A.1.5	A.1.6	A.1.7	A.1.8	A.1.9	A.1.10	A.1.11	A.2.1	A.2.2	A.2.3	A.2.4	A.2.5	A.2.6	A.2.7	A.2.8	A.2.9	A.2.10	A.2.11	A.2.12	A.2.13	A.3.1	A.3.2	A.3.3	A.3.4	A.3.5	A.3.6	A.3.7	A.3.8	A.3.9	A.3.10	A.3.11	A.4.1	A.4.2	A.4.3	A.4.4	A.4.5	A.5.1	A.5.2	A.5.3
MM25403CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης										x	x																					x		x								
MM25403CA0502	Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής										x	x																					x		x								
MM25403CA1101	Εκτίμηση των επιπτώσεων πιέσεων που σχετίζονται με τη διάχυτη ρύπανση επιφανειακών και υπόγειων υδάτων και αλλαγών στις υδρολογικές συνθήκες στη διατήρηση των ενδιαιτημάτων των νεροχελώνων (Emys orbicularis, Mauremys rivulata). Προτάσεις για την άρση των δυνητικών πιέσεων.					x	x																							x													
MM25403CA1102	Δράσεις παρακολούθησης της ποιότητας των υδάτων							x	x	x																					x	x	x								x	x	x
MM25403CA1501	Δράσεις για την βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό των αρδευτικών τεχνικών.							x	x	x																					x	x	x								x	x	x
MM25403CA1601	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων										x	x																					x		x								
MM25403CB0801	Αποκατάσταση εκτάσεων εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου 92A0																																						x		x			
MM25403CE0101	Έργα αποκατάστασης εκβολών Ευρώτα-παρόχθιας ζώνης																																					x	x					
MM25403CE0102	Μείωση προσβασιμότητας τροχοφόρων στις παραλίες ωοτοκίας της *C. caretta*		x	x																									x	x													

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στόχοι Διαχείρισης																																										
		Κατηγορία Α (Στόχοι Διατήρησης)																																										
		A.1.1	A.1.2	A.1.3	A.1.4	A.1.5	A.1.6	A.1.7	A.1.8	A.1.9	A.1.10	A.1.11	A.2.1	A.2.2	A.2.3	A.2.4	A.2.5	A.2.6	A.2.7	A.2.8	A.2.9	A.2.10	A.2.11	A.2.12	A.2.13	A.3.1	A.3.2	A.3.3	A.3.4	A.3.5	A.3.6	A.3.7	A.3.8	A.3.9	A.3.10	A.3.11	A.4.1	A.4.2	A.4.3	A.4.4	A.4.5	A.5.1	A.5.2	A.5.3
MM25403CE0401	Σύνταξη και θεσμοθέτηση Σχέδιου Δράσης αντιμετώπισης έκτακτου περιστατικού θαλάσσιας/ παράκτιας ρύπανσης																																										
MM25403CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον										x																																	
MM25403CF0302	Εγκατάσταση ειδικών ναυδέτων σκαφών αναψυχής φιλικών προς τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων																											x								x								
MM25403CF0303	Κατά χώρο ρύθμιση των δραστηριοτήτων αναψυχής στα αμμοθινικά οικοσυστήματα, μέσω έργων / υποδομών μικρής κλίμακας και κανονιστικών ρυθμίσεων		x	x																																	x							
MM25403CF0304	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής		x	x																									x									x							
MM25403CF0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών										x																							x										
MM25403CF0306	Τοποθέτηση κάδων συλλογής απορριμμάτων στα παράλια των εκβολών του Ευρώτα																																					x	x						
MM25403CF0307	Αποκατάσταση των αμμοθινών με τη χρήση «παγίδων»																																					x	x						
MM25403CF0901	Μείωση εστιών φωτός ορατών από την παράκτια ζώνη στην παραλία Ευρώτα.		x	x																																								

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στόχοι Διαχείρισης																																									
		Κατηγορία Α (Στόχοι Διατήρησης)																																									
		A.1.1	A.1.2	A.1.3	A.1.4	A.1.5	A.1.6	A.1.7	A.1.8	A.1.9	A.1.10	A.1.11	A.2.1	A.2.2	A.2.3	A.2.4	A.2.5	A.2.6	A.2.7	A.2.8	A.2.9	A.2.10	A.2.11	A.2.12	A.2.13	A.3.1	A.3.2	A.3.3	A.3.4	A.3.5	A.3.6	A.3.7	A.3.8	A.3.9	A.3.10	A.3.11	A.4.1	A.4.2	A.4.3	A.4.4	A.4.5	A.5.1	A.5.2	A.5.3
MM25403CG0101	Εκπόνηση κοινωνικο-οικονομικής μελέτης για την εκτίμηση ζημιών από την αλληλεπίδραση αλιείας και ειδών θαλάσσιας πανίδας. Αποζημίωση ζημιών σε παράκτιους αλιείς και προτάσεις θεσμικών ρυθμίσεων της αλιευτικής δραστηριότητας.																																										
MM25403CG0102	Δράσεις αποκατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»																									x	x	x	x								x							
MM25403CG0104	Εκπόνηση Σχεδίου Επαγγελματικής και Ερασιτεχνικής Αλιευτικής διαχείρισης της περιοχής																																			x							
MM25403CG0201	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας																																										
MM25403CI0301	Παρακολούθηση και περιορισμός εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών στο θαλάσσιο περιβάλλον																																				x							
MM25403CI0302	Παρακολούθηση εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών στο χερσαίο περιβάλλον																																										
MM25403CI0302	Έλεγχος για παρουσία, και συλλογή ατόμων του ξενικού εισβλητικού είδους *Trachemys scripta*																													x													
MM25403CJ0101	Καθαρισμός του θαλάσσιου βυθού από απορρίμματα																																				x							
MM25403CJ0102	Δημιουργία μηχανισμού εποπτείας της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας σχετικά με τη ρύπανση και μόλυνση του ποταμού Ευρώτα και λοιπών υδατορευμάτων της προστατευόμενης περιοχής																														x	x										x	x

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στόχοι Διαχείρισης																																									
		Κατηγορία Α (Στόχοι Διατήρησης)																																									
		A.1.1	A.1.2	A.1.3	A.1.4	A.1.5	A.1.6	A.1.7	A.1.8	A.1.9	A.1.10	A.1.11	A.2.1	A.2.2	A.2.3	A.2.4	A.2.5	A.2.6	A.2.7	A.2.8	A.2.9	A.2.10	A.2.11	A.2.12	A.2.13	A.3.1	A.3.2	A.3.3	A.3.4	A.3.5	A.3.6	A.3.7	A.3.8	A.3.9	A.3.10	A.3.11	A.4.1	A.4.2	A.4.3	A.4.4	A.4.5	A.5.1	A.5.2	A.5.3
MM25403CJ0103	Έργα αποκατάστασης μικρών υγροτόπων στα παράλια των εκβολών του Ευρώτα																																	x				x	x	x	x		x
MM25403CJ0401	Εκτίμηση και παρακολούθηση των ιχθυοαποθεμάτων							x																							x											
MM25403CW0101	Εξειδικευμένες δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών στον τουριστικό τομέα																																									
MM25403CW0102	Δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών αλιέων																																									
MM25403CW0103	Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους																																									
MM25403CW0104	Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση																																									
MM25403CW0105	Δράσεις εκπαίδευσης, κατάρτισης και ενημέρωσης των αρμόδιων αρχών και φορέων σε θέματα παρακολούθησης, αποτελεσματικής διαχείρισης θαλάσσιου χώρου και αντιμετώπισης παράνομων ενεργειών και ειδικών περιστατικών (π.χ.εκβρασμών και τραυματισμών πανίδας)																																		x								
MM25403CW0106	Ευαισθητοποίηση - ενημέρωση σχετικά με τις επιπτώσεις από την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων																																									
MM25403CW0201	Ταχεία εκτίμηση των πληθυσμών της *Monachus monachus* στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, του βαθμού πιέσεων, την κατάσταση των ιχθυαποθεμάτων που αποτελούν κύριο μέρος της διατροφής του και εκτίμηση του βαθμού διατήρησης των κύριων ενδιαιτημάτων τροφοληψίας του είδους	x			x								x			x																											

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στόχοι Διαχείρισης																																											
		Κατηγορία Α (Στόχοι Διατήρησης)																																											
		A.1.1	A.1.2	A.1.3	A.1.4	A.1.5	A.1.6	A.1.7	A.1.8	A.1.9	A.1.10	A.1.11	A.2.1	A.2.2	A.2.3	A.2.4	A.2.5	A.2.6	A.2.7	A.2.8	A.2.9	A.2.10	A.2.11	A.2.12	A.2.13	A.3.1	A.3.2	A.3.3	A.3.4	A.3.5	A.3.6	A.3.7	A.3.8	A.3.9	A.3.10	A.3.11	A.4.1	A.4.2	A.4.3	A.4.4	A.4.5	A.5.1	A.5.2	A.5.3
MM25403CW0202	Πρόγραμμα συλλογής δεδομένων στο θαλάσσιο χώρο για την εκτίμηση των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas*, των πιέσεων που δέχονται και της κατάστασης των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας (μελέτη βάσης).													x	x																													
MM25403CW0203	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»														x																													
MM25403CW0204	Διερεύνηση και καταγραφή των ειδών χειροπτέρων και των ενδιαιτημάτων τους (μελέτη βάσης)																			x																							
MM25403CW0205	Καταγραφή κατανομής και πυκνότητας παρουσίας της βίδρας (μελέτη βάσης)																		x			x																						
MM25403CW0206	Καταγραφή παρουσίας και πληθυσμιακής πυκνότητας του τσακαλιού (μελέτη βάσης)																				x																							
MM25403CW0207	Πρόγραμμα παρακολούθησης και προστασίας αναπαραγωγικής δραστηριότητας, φωλιών και νεοσσών στις κύριες περιοχές φωλεοποίησης της *Caretta caretta* στις παραλίες ωοτοκίας στο Λακωνικό Κόλπο		x	x									x																														
MM25403CW0208	Παρακολούθηση τύπων οικοτοπων										x						x																											
MM25403CW0209	Παρακολούθηση ειδών πανίδας										x						x																											
MM25403CW0210	Παρακολούθηση ανθρωπογενών δραστηριοτήτων										x						x																											

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στόχοι Διαχείρισης																																									
		Κατηγορία Α (Στόχοι Διατήρησης)																																									
		A.1.1	**A.1.2**	**A.1.3**	**A.1.4**	**A.1.5**	**A.1.6**	**A.1.7**	**A.1.8**	**A.1.9**	**A.1.10**	**A.1.11**	**A.2.1**	**A.2.2**	**A.2.3**	**A.2.4**	**A.2.5**	**A.2.6**	**A.2.7**	**A.2.8**	**A.2.9**	**A.2.10**	**A.2.11**	**A.2.12**	**A.2.13**	**A.3.1**	**A.3.2**	**A.3.3**	**A.3.4**	**A.3.5**	**A.3.6**	**A.3.7**	**A.3.8**	**A.3.9**	**A.3.10**	**A.3.11**	**A.4.1**	**A.4.2**	**A.4.3**	**A.4.4**	**A.4.5**	**A.5.1**	**A.5.2**	**A.5.3**
MM25403CW0211	Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών																																									
MM25403CW0212	Χαρτογράφηση τύπων οικοτόπων και χρήσεων γης μέσου και άνου ρου ποταμού Ευρώτα. Αξιολόγηση τύπων οικοτόπων του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43																						x																				
MM25403CW0213	Βελτίωση γνώσης κατανομής του είδους *Elaphe quatuorlineata*																							x																				
MM25403CW0214	Χαρτογράφηση και αξιολόγηση τύπου οικοτόπου 2190 (Μελέτη βάσης)																	x																										
MM25403CW0215	Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των πληθυσμών των ειδών ιχθυοπανίδας																								x																			
MM25403CW0301	Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής																																										
MM25403CW0302	Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.																																									
MM25403CW0303	Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής																																										
MM25403CW0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας																																										

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στόχοι Διαχείρισης																																										
		Κατηγορία Α (Στόχοι Διατήρησης)																																											
		A.1.1	A.1.2	A.1.3	A.1.4	A.1.5	A.1.6	A.1.7	A.1.8	A.1.9	A.1.10	A.1.11	A.2.1	A.2.2	A.2.3	A.2.4	A.2.5	A.2.6	A.2.7	A.2.8	A.2.9	A.2.10	A.2.11	A.2.12	A.2.13	A.3.1	A.3.2	A.3.3	A.3.4	A.3.5	A.3.6	A.3.7	A.3.8	A.3.9	A.3.10	A.3.11	A.4.1	A.4.2	A.4.3	A.4.4	A.4.5	A.5.1	A.5.2	A.5.3
MM25403CW0306	Κανονιστικό πλαίσιο για την εκτέλεση κάθε φύσης έργου και ενέργειας εντός της προστατευόμενης περιοχής																																											
MM25403CW0307	«Dune shifting monitoring»– παρακολούθηση μετατόπισης αμμόλοφων.																	x																										
MM25403CW0308	Παρακολούθηση και υλοποίηση δράσεων διατήρησης με στόχο την βελτίωση του καθεστώτος διατήρησης των προστατευόμενων ειδών ψαριών *Squalius keadicus* (Κινδυνεύον) και *Pelasgus laconicus* (Κρισίμως Κινδυνεύον) που διαβιούν στον ποταμό Ευρώτα.								x																x																			
MM25403CW0309	Δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρόμων αναψυχής και διαδρομές περιήγησης επιφανείας με μάσκα και αναπνευστήρα																																											

Πίνακας 5.3.2-8β: Συνάφεια μέτρων και στόχων διαχείρισης στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα» (ΠΠΒ-08) - Κατηγορία Β και Γ

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στόχοι Διαχείρισης																												
		Κατηγορία Β (Διαχείρισης πόρων - δραστηριοτήτων)																			Κατηγορία Γ (Βιώσιμη ανάπτυξη)									
		Β.1.1	**Β.1.2**	**Β.1.3**	**Β.2.1**	**Β.3.1**	**Β.3.2**	**Β.3.3**	**Β.4.1**	**Β.4.2**	**Β.5.1**	**Β.6.1**	**Β.7.1**	**Β.8.1**	**Β.9.1**	**Β.10.1**	**Β.10.2**	**Β.11.1**	**Β.12.1**	**Β.13.1**	**Β.14.1**	**Γ.1.1**	**Γ.2.1**	**Γ.3.1**	**Γ.3.2**	**Γ.3.3**	**Γ.3.4**	**Γ.4.1**	**Γ.5.1**	**Γ.6.1**
ΜΜ25403CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης														x	x	x													
ΜΜ25403CA0502	Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής														x	x	x													
ΜΜ25403CA1101	Εκτίμηση των επιπτώσεων πιέσεων που σχετίζονται με τη διάχυτη ρύπανση επιφανειακών και υπόγειων υδάτων και αλλαγών στις υδρολογικές συνθήκες στη διατήρηση των ενδιαιτημάτων των νεροχελώνων (*Emys orbicularis, Mauremys rivulata*). Προτάσεις για την άρση των δυνητικών πιέσεων.																													
ΜΜ25403CA1102	Δράσεις παρακολούθησης της ποιότητας των υδάτων																													
ΜΜ25403CA1501	Δράσεις για την βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό των αρδευτικών τεχνικών.																													
ΜΜ25403CA1601	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων															x	x								x					
ΜΜ25403CB0801	Αποκατάσταση εκτάσεων εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου 92A0													x																
ΜΜ25403CE0101	Έργα αποκατάστασης εκβολών Ευρώτα- παρόχθιας ζώνης																													
ΜΜ25403CE0102	Μείωση προσβασιμότητας τροχοφόρων στις παραλίες ωοτοκίας της *C. caretta*																				x									
ΜΜ25403CE0401	Σύνταξη και θεσμοθέτηση Σχέδιου Δράσης αντιμετώπισης έκτακτου περιστατικού θαλάσσιας/ παράκτιας ρύπανσης											x																		
ΜΜ25403CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον	x	x	x																		x	x				x			
ΜΜ25403CF0302	Εγκατάσταση ειδικών ναυδέτων σκαφών αναψυχής φιλικών προς τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων												x																	
ΜΜ25403CF0303	Κατά χώρο ρύθμιση των δραστηριοτήτων αναψυχής στα αμμοθινικά οικοσυστήματα, μέσω έργων / υποδομών μικρής κλίμακας και κανονιστικών ρυθμίσεων	x	x				x																							
ΜΜ25403CF0304	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής													x																
ΜΜ25403CF0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών																													x
ΜΜ25403CF0306	Τοποθέτηση κάδων συλλογής απορριμμάτων στα παράλια των εκβολών του Ευρώτα													x							x									
ΜΜ25403CF0307	Αποκατάσταση των αμμοθινών με τη χρήση «παγίδων»																													
ΜΜ25403CF0901	Μείωση εστιών φωτός ορατών από την παράκτια ζώνη στην παραλία Ευρώτα.		x				x																							
ΜΜ25403CG0101	Εκπόνηση κοινωνικο-οικονομικής μελέτης για την εκτίμηση ζημιών από την αλληλεπίδραση αλιείας και ειδών θαλάσσιας πανίδας. Αποζημίωση ζημιών σε παράκτιους αλιείς και προτάσεις θεσμικών ρυθμίσεων της αλιευτικής δραστηριότητας.					x																								
ΜΜ25403CG0102	Δράσεις αποκατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»																													
ΜΜ25403CG0104	Εκπόνηση Σχεδίου Επαγγελματικής και Ερασιτεχνικής Αλιευτικής διαχείρισης της περιοχής					x	x	x																						
ΜΜ25403CG0201	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας				x													x												
ΜΜ25403CI0301	Παρακολούθηση και περιορισμός εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών στο θαλάσσιο περιβάλλον								x																					
ΜΜ25403CI0302	Παρακολούθηση εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών στο χερσαίο περιβάλλον									x																				
ΜΜ25403CI0302	Έλεγχος για παρουσία, και συλλογή ατόμων του ξενικού εισβλητικού είδους *Trachemys scripta*									x																				
ΜΜ25403CJ0101	Καθαρισμός του θαλάσσιου βυθού από απορρίμματα										x																			

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στόχοι Διαχείρισης																												
		Κατηγορία Β (Διαχείρισης πόρων - δραστηριοτήτων)																				Κατηγορία Γ (Βιώσιμη ανάπτυξη)								
		Β.1.1	Β.1.2	Β.1.3	Β.2.1	Β.3.1	Β.3.2	Β.3.3	Β.4.1	Β.4.2	Β.5.1	Β.6.1	Β.7.1	Β.8.1	Β.9.1	Β.10.1	Β.10.2	Β.11.1	Β.12.1	Β.13.1	Β.14.1	Γ.1.1	Γ.2.1	Γ.3.1	Γ.3.2	Γ.3.3	Γ.3.4	Γ.4.1	Γ.5.1	Γ.6.1
ΜΜ25403CJ0102	Δημιουργία μηχανισμού εποπτείας της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας σχετικά με τη ρύπανση και μόλυνση του ποταμού Ευρώτα και λοιπών υδατορευμάτων της προστατευόμενης περιοχής																													X
ΜΜ25403CJ0103	Έργα αποκατάστασης μικρών υγροτόπων στα παράλια των εκβολών του Ευρώτα																													
ΜΜ25403CJ0401	Εκτίμηση και παρακολούθηση των ιχθυοαποθεμάτων	X	X	X																										
ΜΜ25403CW0101	Εξειδικευμένες δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών στον τουριστικό τομέα			X	X																	X	X				X			X
ΜΜ25403CW0102	Δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών αλιέων				X			X														X	X						X	X
ΜΜ25403CW0103	Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους																							X					X	
ΜΜ25403CW0104	Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση																					X							X	
ΜΜ25403CW0105	Δράσεις εκπαίδευσης, κατάρτισης και ενημέρωσης των αρμόδιων αρχών και φορέων σε θέματα παρακολούθησης, αποτελεσματικής διαχείρισης θαλάσσιου χώρου και αντιμετώπισης παράνομων ενεργειών και ειδικών περιστατικών (π.χ.εκβρασμών και τραυματισμών πανίδας)																												X	X
ΜΜ25403CW0106	Ευαισθητοποίηση - ενημέρωση σχετικά με τις επιπτώσεις από την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων																		X											
ΜΜ25403CW0201	Ταχεία εκτίμηση των πληθυσμών της *Monachus monachus* στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, του βαθμού πιέσεων, την κατάσταση των ιχθυαποθεμάτων που αποτελούν κύριο μέρος της διατροφής του και εκτίμηση του βαθμού διατήρησης των κύριων ενδιαιτημάτων τροφοληψίας του είδους																													
ΜΜ25403CW0202	Πρόγραμμα συλλογής δεδομένων στο θαλάσσιο χώρο για την εκτίμηση των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas*, των πιέσεων που δέχονται και της κατάστασης των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας (μελέτη βάσης).																													
ΜΜ25403CW0203	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»																													
ΜΜ25403CW0204	Διερεύνηση και καταγραφή των ειδών χειροπτέρων και των ενδιαιτημάτων τους (μελέτη βάσης)																													
ΜΜ25403CW0205	Καταγραφή κατανομής και πυκνότητας παρουσίας της βίδρας (μελέτη βάσης)																													
ΜΜ25403CW0206	Καταγραφή παρουσίας και πληθυσμιακής πυκνότητας του τσακαλιού (μελέτη βάσης)																													
ΜΜ25403CW0207	Πρόγραμμα παρακολούθησης και προστασίας αναπαραγωγικής δραστηριότητας, φωλιών και νεοσσών στις κύριες περιοχές φωλεοποίησης της *Caretta caretta* στις παραλίες ωοτοκίας στο Λακωνικό Κόλπο																													
ΜΜ25403CW0208	Παρακολούθηση τύπων οικοτοπων																													
ΜΜ25403CW0209	Παρακολούθηση ειδών πανίδας																													
ΜΜ25403CW0210	Παρακολούθηση ανθρωπογενών δραστηριοτήτων																													
ΜΜ25403CW0211	Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών															X	X								X	X				
ΜΜ25403CW0212	Χαρτογράφηση τύπων οικοτόπων και χρήσεων γης μέσου και άνου ρου ποταμού Ευρώτα. Αξιολόγηση τύπων οικοτόπων του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43																													
ΜΜ25403CW0213	Βελτίωση γνώσης κατανομής του είδους *Elaphe quatuorlineata*																													
ΜΜ25403CW0214	Χαρτογράφηση και αξιολόγηση τύπου οικοτόπου 2190 (Μελέτη βάσης)																													

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στόχοι Διαχείρισης																												
		Κατηγορία Β (Διαχείρισης πόρων - δραστηριοτήτων)																				Κατηγορία Γ (Βιώσιμη ανάπτυξη)								
		Β.1.1	**Β.1.2**	**Β.1.3**	**Β.2.1**	**Β.3.1**	**Β.3.2**	**Β.3.3**	**Β.4.1**	**Β.4.2**	**Β.5.1**	**Β.6.1**	**Β.7.1**	**Β.8.1**	**Β.9.1**	**Β.10.1**	**Β.10.2**	**Β.11.1**	**Β.12.1**	**Β.13.1**	**Β.14.1**	**Γ.1.1**	**Γ.2.1**	**Γ.3.1**	**Γ.3.2**	**Γ.3.3**	**Γ.3.4**	**Γ.4.1**	**Γ.5.1**	**Γ.6.1**
ΜΜ25403CW0215	Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των πληθυσμών των ειδών ιχθυοπανίδας																													
ΜΜ25403CW0301	Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής																							X						
ΜΜ25403CW0302	Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.																											X		
ΜΜ25403CW0303	Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής				X																									X
ΜΜ25403CW0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας																			X					X					
ΜΜ25403CW0306	Κανονιστικό πλαίσιο για την εκτέλεση κάθε φύσης έργου και ενέργειας εντός της προστατευόμενης περιοχής				X																									X
ΜΜ25403CW0307	«Dune shifting monitoring»– παρακολούθηση μετατόπισης αμμόλοφων.																													
ΜΜ25403CW0308	Παρακολούθηση και υλοποίηση δράσεων διατήρησης με στόχο την βελτίωση του καθεστώτος διατήρησης των προστατευόμενων ειδών ψαριών *Squalius keadicus* (Κινδυνεύον) και *Pelasgus laconicus* (Κρισίμως Κινδυνεύον) που διαβιούν στον ποταμό Ευρώτα.																													
ΜΜ25403CW0309	Δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρόμων αναψυχής και διαδρομές περιήγησης επιφανείας με μάσκα και αναπνευστήρα																					X	X							

5.3.3 Μέτρα Διαχείρισης (ΜΔ) ανά προστατευόμενη περιοχή

Ακολούθως παρουσιάζονται τα φύλλα περιγραφής των Μέτρων Διαχείρισης ανά προστατευόμενη περιοχή, τα οποία περιλαμβάνουν τις ακόλουθες πληροφορίες:

- Κωδικός μέτρου: Κωδικός της μορφής ΜΜ(Κωδικός ΠΠ)(Κατηγορία μέτρου)(ΑΑ)
- Ονομασία μέτρου
- Κατηγορία μέτρου: Τα μέτρα αντιστοιχίζονται με τα conservation measures της ΕΕ. Επιπλέον προβλέπονται οι ακόλουθοι κωδικοί κατηγοριών μέτρων: CW01: Μέτρα ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης, CW02: Έρευνες και μελέτες, CW99: Άλλα μέτρα.
- Τύπος του μέτρου: Τα μέτρα διακρίνονται σε: διοικητικά, νομικά, κανονιστικά, οικονομικά, ενημερωτικά, τεχνικές παρεμβάσεις - έργα, μελέτες - έρευνες, άλλα.
- Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο
- Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο: Κωδικός GR
- Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα: Συμπληρώνεται το χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου
- Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται: Τύποι οικοτόπων /είδη που αφορά
- Σύνδεση και συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης: Αναφορά στους στόχους οι οποίοι εξυπηρετούνται από την εφαρμογή του μέτρου καθώς και η συνέργεια με άλλους στόχους διαχείρισης (όπως αυτοί ορίστηκαν στην ενότητα 5.2).
- Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται: Αναφέρονται οι πιέσεις ή/και απειλές με την αντιμετώπιση των οποίων σχετίζεται η εφαρμογή του μέτρου (κωδικός της πίεσης βάσει του σχετικού καταλόγου της ΕΕ όπως έχει εξειδικευτεί στο κεφάλαιο 2).
- Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους: Τα μέτρα διακρίνονται σε: Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων, Μέτρα διατήρησης ειδών, Μέτρα διαχείρισης ειδών, Μέτρα διαχείρισης λιβαδιών, Μέτρα διαχείρισης γεωργικών εκτάσεων, Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων, Μέτρα προστασίας των εδαφιών πόρων, Μέτρα επόπτευσης ή/ και φύλαξης, Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού, Διαχείριση επισκεπτών
- Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
- Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
- Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης: Αντιστοιχεί στο χρονικό διάστημα στο οποίο το μέτρο προτείνεται να είναι σε εφαρμογή
- Χρονοδιάγραμμα: φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών
- Χρονικό βάθος απόδοσης: «3: Βραχυπρόθεσμο» (έως 3 έτη), «2: Μεσοπρόθεσμο» (4 έως 6 έτη) και «1: Μακροπρόθεσμο» (>7 ετών)
- Συνέργεια με άλλα μέτρα: Αναφορά στους κωδικούς άλλων μέτρων με τους οποίους υπάρχει συνέργεια

- Προτεραιότητα μέτρου: (3: υψηλή, 2: μέτρια, 1: χαμηλή)
- Φορέας υλοποίησης: Αναφέρεται ο φορέας που θα έχει την ευθύνη υλοποίησης του μέτρου.
- Εκτιμώμενο Κόστος
- Πηγή χρηματοδότησης
- Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου
- Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
- Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
- Άλλες πληροφορίες
- Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
- Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου

5.3.3.1 Μέτρα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής ΠΠΒ-01 (ELBA25307): Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Κορινθιακού Κόλπου

5.3.3.1.1 Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων

Κωδικός Μέτρου:
MM25307CF0302
Ονομασία Μέτρου:
Εγκατάσταση ειδικών ναυδέτων σκαφών αναψυχής φιλικών προς τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η αφαίρεση της κύριας πίεσης, που είναι ευρύτατα αναγνωρισμένο σε Μεσογειακό επίπεδο, από την συχνή ανεξέλεγκτη αγκυροβόληση σκαφών αναψυχής, ιδιαίτερα κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, θα μειώσει την υποβάθμιση που υφίστανται οι ευαίσθητοι τύποι οικοτόπων όπως τα λιβάδια ποσειδωνίας (1120*) και οι ύφαλοι (1170) σε τοπική κλίμακα.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03, CF02
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25307 ΠΠΒ Κορινθιακού Κόλπου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Σε όλες τις περιοχές που απαντώνται οι τύποι οικοτόπων 1120*, 1150* και 1170 με κοραλλιογενή
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1110, 1120*, 1150*, 1170, 8330 *Cymodocea nodosa, Cystoseira* spp *Pinna nobilis* *Aplysina aerophoba, Axinella damicornis, Axinella polypoides, Axinella spp, Cladocora caespitosa, Dendrophyllia ramea, Eunicella cavolini, Leptogorgia sarmentosa, Paramuricea clavata, Savalia (=Gerardia) savaglia, Savalia savaglia*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.8.1, B.8.2, B.8.3, B.8.4, B.8.5
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.3.2, A.3.4, A.2.4, A.4.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Πρόκειται για διαχειριστική πρακτική πολύ εξελιγμένη και ευρέων διαδεδομένη στις θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές (π.χ. Ιταλία, Ισπανία, Γαλλία). Για την επιλογή του τύπου και υλικών του συστήματος αυτού σε κάθε τύπο οικοτόπου χρειάζεται ειδική μελέτη της επιλογής του τύπου πλωτών ναυδετών, των προδιαγραφών και της χωροθέτησης ώστε να μην επιβαρύνεται ο οικότοπος.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
4 έτη (2ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: 1.5 έτος, Φάση Β: 3.5 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Βραχυπρόθεσμη
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25307CW0303 "Πρόγραμμα παρακολούθησης θαλασσίων τύπων οικοτόπων"
Προτεραιότητα μέτρου:
Υψηλή
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ (σε συνεργασία με Ο.Τ.Α., Λιμενικές Αρχές)
Εκτιμώμενο Κόστος
Α' Φάση: 15000€ Β' Φάση: Προμήθεια και τοποθέτηση αγκυροβολίων = 300.000€ Σχεδιασμός και λειτουργία εφαρμογής = 60.000€ Παρακολούθηση θέσεων ανά έτος = 15.000€ Σύνολο = 460.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΥΜΕΠΕΡΑΑ ΠΕΠ άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση ιδιωτική χρηματοδότηση
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
ΥΑ για απαγόρευση απευθείας αγκυροβόλησης στους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων και επιβολή πρόσδεσης στους ειδικούς ναυδέτες, ορισμός αρμόδιας υπηρεσίας, τρόπος λειτουργίας συστήματος
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Απαιτείται καταδυτικό συνεργείο τοποθέτησης και συντήρησης των πλωτών ναυδετών
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Η δράση έπεται από την δράση χαρτογράφησης των τύπων οικοτόπων

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Η δράση χωρίζεται στις ακόλουθες Φάσεις:

Α' Φάση: Εντοπισμός δημοφιλών περιοχών που χρησιμοποιούνται για την αγκυροβόληση σκαφών. Μελέτη ταχείας εκτίμησης φέρουσας ικανότητας και χωροθέτηση ειδικών ναυδέτων σκαφών αναψυχής φιλικών προς τους ευαίσθητους όπως Τ.Ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)» (1 έτος)
Αρχικά θα αναγνωριστούν οι πιο δημοφιλείς περιοχές που χρησιμοποιούνται συχνότερα από τα σκάφη αναψυχής για αγκυροβόληση στην κάθε περιοχή μελέτης. Η αναγνώριση θα πραγματοποιηθεί από θέσεις που εντοπίζονται σημάδια από αγκυροβόλια σκαφών, αλλά και από συλλογή δεδομένων με ερωτηματολόγια στους ναυτιλόμενους και σχετικούς εμπλεκόμενους της περιοχής.
Θα πραγματοποιηθεί μελέτη χωροθέτησης και εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας της εκάστοτε περιοχής με ανάλυση δεδομένων AIS ή/και δορυφορικών δεδομένων που επιτρέπουν την καταμέτρηση σκαφών σε θαλάσσιο χώρο. Στην συνέχεια θα επιλεγούν οι θέσεις εγκατάστασης, ο τύπος και τα χαρακτηριστικά των ειδικών ναυδετών που θα κριθούν απαραίτητα σε κάθε θέση ανάλογα με τον τύπο οικοτόπου, το υπόστρωμα του βυθού και την αναμενόμενη φέρουσα ικανότητα (αριθμός και μέγεθος σκαφών) για κάθε περιοχή. Η αρχή λειτουργίας των ειδικών ναυδετών φιλικών προς τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων στηρίζεται σε ένα σταθερό σημείο που τοποθετείται στο υπόστρωμα και συνδέεται με έναν πλωτήρα που επιπλέει στην επιφάνεια και αποτελεί το σημείο πρόσδεσης των σκαφών, αντί για την απευθείας επαφή της άγκυρας με τον βυθό. Οι ειδικοί ναυδέτες φιλικοί προς τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων αποτελούν μόνιμη εγκατάσταση στον υποθαλάσσιο βυθό.
Β' Φάση: Εγκατάσταση και λειτουργία ειδικών αγκυροβολίων σκαφών αναψυχής φιλικών προς τους ευαίσθητους όπως Τ.Ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)» (3 έτη και εφάπαξ)
Μαζί με την εγκατάσταση των ειδικών αγκυροβολίων θα σχεδιασθεί ψηφιακό σύστημα κρατήσεων θέσης αγκυροβόλησης με ειδικό λογισμικό που θα έχει εφαρμογή και μέσω κινητού τηλεφώνου και tablet (mobile app).
Με ειδική νομοθετική διάταξη, θα ορίζεται και ο αρμόδιος φορέας που θα είναι υπεύθυνος για τη συντήρηση και αν κριθεί αναγκαίο, νέων τοποθετήσεων λόγω αύξησης αναγκών ή μείωσης για λόγους που μπορεί να σχετίζονται με αλλαγές στην χρήση ή αρνητικών επιπτώσεων από άλλες χρήσεις.
Επιπρόσθετα, σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Εξωτερικών, Άμυνας και Υδρογραφικής Υπηρεσίας και άλλων φορέων που θα αναγνωρισθούν, θα επικαιροποιηθούν οι ναυτικοί χάρτες για να συμπεριλάβουν τις θέσεις αυτές μαζί με τις υποχρεώσεις των χρηστών. Τόσο η εφαρμογή όσο και οι ναυτικοί χάρτες θα ενημερώνουν τους ναυτιλομένους για τα όρια της ΠΠ, τη χαρτογράφηση ευαίσθητων τύπων οικοτόπων (π.χ. 1120*, 1170 με κοραλλιογενή), τους όρους κυκλοφορίας σκαφών στην ΠΠ (ταχύτητα, απαγορεύσεις κτλ.), σημεία mooring & ενημέρωση χωρητικότητάς τους, σημεία εξυπηρέτησης σκαφών στη χερσαία ζώνη (υποδομές για παροχή απαραίτητων υλικών όπως νερό πόσιμο και ρεύμα για φόρτιση αναγκαίων συσκευών) κτλ.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Τεχνική μελέτη
2. Αριθμός ειδικών ναυδετών που τοποθετούνται
3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων έργων και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25307CG0102
Ονομασία Μέτρου:
Δράσεις αποκατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του τ.ο. 1120* και παρακολούθηση
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG01
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25307 ΠΠΒ Κορινθιακού Κόλπου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Παράκτια ζώνη με βάθος έως 40 μέτρα, στις θέσεις που εντοπισθούν καταστραμμένα τμήματα του οικοτόπου, όπως θα υποδείξουν τα αποτελέσματα από την δράση "Εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης των Λιβαδιών Ποσειδωνίας"
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Τ.Ο. 1120* *Caretta caretta* *Chelonia mydas* *Monachus monachus* *Pinna nobilis*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.3.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Α.2.4, Α.1.3, Α.1.4
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07, G01, G11, J02, I01, I02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει περιορισμένη εμπειρία σε δράσεις αποκατάστασης του τ.ο. 1120* που διενεργούνται πιλοτικά σε τοπικό επίπεδο με μεταφυτεύσεις από υγιείς πληθυσμούς του είδους
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

4 έτη (3ο έως 6ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Εργασίες πεδίου - πιλοτική εφαρμογή αποκατάστασης - 3ο έτος 2. Οδηγός πρακτικών αποκατάστασης - 5ο έτος 3. Ετήσια τεχνική έκθεση - 3ο έως 5ο έτος 4. Παρακολούθηση - 3ο έως 5ο έτος και εφάπαξ
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Μεσοπρόθεσμο
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25307CW0303 «Παρακολούθηση θαλασσίων τύπων οικοτόπων» MM25307CW0205 «Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»
Προτεραιότητα μέτρου:
Μέτρια
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
1. Δράση αποκατάστασης (σύνολο): 120.000€ 2. Παρακολούθηση: 10.000€/έτος (3 χρόνια και εφάπαξ)
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας» Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Λόγω της έλλειψης εμπειρίας και τεχνικών αποκατάστασης, υπάρχει μέτριος βαθμός αποτυχίας στην υλοποίηση της δράσης. Παρόλα αυτά η εφαρμογή της θα εμπλουτίσει σε μεγάλο βαθμό τη γνώση και την εμπειρία που απαιτείται για τη διαχείριση του τ.ο. ενώ υπάρχει μερική εμπειρία εφαρμογής τέτοιων δράσεων σε πιλοτικό επίπεδο (π.χ. νησιωτικό σύμπλεγμα των Λειψών)
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Στις θέσεις που εντοπισθούν καταστραμμένα τμήματα του οικοτόπου, έπειτα από την Μελέτη Βάσης κατά την οποία θα χαρτογραφηθεί και θα εκτιμηθεί η κατάσταση διατήρησης των Λιβαδιών Ποσειδώνιας, θα γίνουν πιλοτικές δράσεις αποκατάστασης με σκοπό την ανάσχεση της διάβρωσης του υποστρώματος (matte morte) που απελευθερώνει CO2 στην ατμόσφαιρα. Θα αναπτυχθεί οδηγός αποκατάστασης που θα μπορεί να εφαρμοσθεί και σε άλλες περιοχές σε πιλοτικό επίπεδο λόγω της αργής ανάπτυξης του οικοτόπου. Σημαντικό και αναπόσπαστο τμήμα της δράσης αυτής είναι η πλήρης εξάλειψη και ανάσχεση των αιτιών που οδήγησαν στην απώλεια ενδιαιτημάτων. Θα αναπτυχθεί σχέδιο παρακολούθησης του τμήματος του οικοτόπου

που αποκαταστάθηκε και θα γίνει περιβαλλοντική παρακολούθηση για τουλάχιστον 5 χρόνια σε ετήσια βάση.
Για την υλοποίηση τη δράσης απαιτούνται:

1.Εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό από Φορείς του Δημοσίου η Ιδιωτικού τομέα με εμπειρία στην αποκατάσταση λιβαδιών ποσειδωνίας.

2.Καταδυτικός εξοπλισμός, σκάφος για μετακινήσεις καθώς και αναλώσιμα.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Έκταση τ.ο. που εφαρμόστηκαν δράσεις αποκατάστασης - 6ο έτος 2. Οδηγός πρακτικών αποκατάστασης - 6ο έτος 3. Ετήσια τεχνική έκθεση - 3ο έως 6ο έτος

Κωδικός Μέτρου:
MM25307CI0101
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση και περιορισμός εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών στο θαλάσσιο περιβάλλον
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει περιορισμό της εξάπλωσης των ξενικών χωροκατακτητικών ειδών είτε με απευθείας ξερίζωμα τις θαλάσσιας χλωρίδας, είτε με δράσεις στοχευμένης θήρευσης της ιχθυοπανίδας. Οι δράσεις μπορούν να συνδυάζονται και με δράσεις επικοινωνίας.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CI02
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25307 ΠΠΒ Κορινθιακού Κόλπου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια περιοχή με έμφαση στους Τ.Ο. 1120*, 1170 και 8330
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Σύνολο προστατευτέου αντικειμένου
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.4.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.3.2, A.3.4, A.4.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
I01, I02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή. Υπάρχουν μεθοδολογίες για την παρακολούθηση ξενικών χωροκατακτητικών ειδών, οι οποίες έχουν εφαρμοστεί σε Εθνικό και διεθνές επίπεδο. Σχετικά με τον περιορισμό, έχουν εφαρμοστεί στοχευμένες δράσης απομάκρυνσης εισβλητικών ειδών σε άλλες χώρες. Στη χώρα υπάρχει αρκετή εμπειρία και προγράμματα που έχουν ασχοληθεί με δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του ευρύτερου κοινού και στοχευμένων χρηστών (π.χ. δύτες, ψαράδες) για το θέμα αυτό.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Παρακολούθηση: Συνεχές, Εξολόθρευση/ Περιορισμός: Συνεχές
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Μεσοπρόθεσμο
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25307CW0303 "Παρακολούθηση θαλασσίων τύπων οικοτόπων" MM25307CW0304 "Παρακολούθηση θαλασσίων ειδών πανίδας" MM25307CW0305 "Παρακολούθηση ανθρωπογενών δραστηριοτήτων στο θαλάσσιο περιβάλλον"
Προτεραιότητα μέτρου:
Υψηλή
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, ΥΠΕΝ
Εκτιμώμενο Κόστος
15.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας» LIFE
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση των εργασιών.
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Κάποια από τα ξενικά χωροκατακτητικά είδη είναι δηλητηριώδη και χρήζουν συγκεκριμένων οδηγιών και εξοπλισμού (π.χ. ειδικά γάντια) για τη διαχείρισή τους
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η δράση χωρίζεται σε δύο Φάσεις: Α Φάση - Παρακολούθηση ξενικών χωροκατακτητικών ειδών: Η δράση αυτή δύναται να καλυφθεί στο πλαίσιο της δράσης παρακολούθησης των Τ.Ο., όπως περιγράφεται στο αντίστοιχο κεφάλαιο, στο οποίο καταγράφεται η παρουσία τους και χαρτογραφείται η εξάπλωσή τους. Ειδικά για τα είδη ιχθυοπανίδας, η δράση δύναται να καλυφθεί στο πλαίσιο της δράσης παρακολούθησης της αλιείας, και στο πρόγραμμα παρακολούθησης της κατάστασης ιχθυοπανίδας με υποβρύχια καταγραφή των ειδών, στο οποίο καταγράφεται η παρουσία και η αφθονία τους. Τα αποτελέσματα της δράσης ενημερώνουν τη Β' Φάση για τον στοχευμένο περιορισμό/ εξολόθρευση σε συγκεκριμένες περιοχές, ενώ ενημερώνουν για την αποτελεσματικότητα της δράσης εξολόθρευσης στο μέλλον και τυχόν επανάληψή της. Β Φάση - Περιορισμός/ Εξολόθρευση ξενικών χωροκατακτητικών ειδών: Για τα είδη θαλάσσιας

χλωρίδας η δράση πραγματοποιείται είτε από κολυμβητές με μάσκες και πέδιλα στα ρηχά, ενώ για τα πιο βαθιά ύδατα με αυτόνομη κατάδυση. Η απομάκρυνση των ξενικών χωροκατακτητικών ειδών χλωρίδας πραγματοποιείται με ξερίζωμα των ειδών με όσο το δυνατόν λιγότερες έντονες κινήσεις, και η άμεση τοποθέτησή τους υποβρυχίως σε ειδικές σακούλες. Για τα είδη ιχθυοπανίδας (π.χ. λεοντορόψαρο, λαγοκέφαλος κτλ.) ο περιορισμός των ξενικών χωροκατακτητικών ειδών ιχθύων πραγματοποιείται με στοχευμένη εξολόθρευση από ερασιτέχνες αλιείς με τη χρήση ψαροντούφεκου. Η δράση μπορεί να υλοποιηθεί στα πλαίσια διαγωνισμών ή οργάνωσης γεγονότων ειδικά αφιερωμένων στα ξενικά χωροκατακτητικά είδη. Τέτοια γεγονότα μπορεί να συνδυάζουν δράσεις ενημέρωσης, ή/και σε συνεργασία με τοπικά εστιατόρια κατανάλωση και τρόπους μαγειρέματος συγκεκριμένων αλιευμένων ειδών που θεωρούνται ασφαλή προς βρώση.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός δράσεων περιορισμού/εξολόθρευσης ανά έτος 2. Είδη και Ποσότητα χωροκατακτητικών ειδών θαλάσσιας χλωρίδας που απομακρύνθηκαν ανά περιοχή και ανά δράση 3. Είδη, Ποσότητα και μέγεθος χωροκατακτητικών ειδών ιχθυοπανίδας που απομακρύνθηκε ανά δράση

Κωδικός Μέτρου:
MM25307CW0205
Ονομασία Μέτρου:
Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μελέτη χαρτογράφησης στις περιοχές που δεν έχει γίνει μελέτη για την εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης του τύπου οικοτόπου, μελέτες καταγραφής της χωρικής κατανομής του τύπου οικοτόπου με χρήση κατάλληλων τεχνολογικών μέσων που επιτρέπουν επαναληψιμότητα καθώς και την εκτίμηση πιέσεων και οικοσυστημικών υπηρεσιών που δέχεται ο τύπος οικοτόπου (Μελέτη βάσης).
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Μη εφαρμόσιμο
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25307 ΠΠΒ Κορινθιακού Κόλπου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Παράκτια ζώνη με βάθος έως 40 μέτρα
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Τ.Ο. 1120*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.5.7
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Έλλειψη γνώσης
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει επάρκεια γνώσης και εμπειρίας στην χαρτογράφηση και χαρακτηρισμό της κατάστασης διατήρησης του τ.ο. 1120* σε εθνικό και μεσογειακό επίπεδο με χρήση κατάλληλων τεχνολογικών μέσων που επιτρέπουν επαναληψιμότητα.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2 έτη (1ο έως 2ο έτος)

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1) Εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης του τ.ο. 1120* - 1ο έως 2ο έτος 2) Αποτύπωση της χωρικής έκταση του τ.ο. 1120*- 1ο έως 2ο έτος 3) Πιέσεις και απειλές - 1ο έως 2ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Βραχυπρόθεσμο
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
ΜΜ25307CW0303 «Παρακολούθηση θαλασσίων τύπων οικοτόπων» ΜΜ25307CG0102 «Δράσεις αποκατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (Posidonion oceanicae)»
Προτεραιότητα μέτρου:
Υψηλή
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
1. Χαρτογράφηση και αξιολόγηση κατάστασης: 80.000€ 2. Καταγραφή πιέσεων και απειλών, αξιολόγηση οικοσυστημικών υπηρεσιών: 10.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού για ανάθεση μελέτης, Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Η Δράση κρίνεται ως "προκαταρκτικό" στάδιο της δράσης παρακολούθησης του τ.ο. 1120* (ΜΜ25307CW0303 «Παρακολούθηση θαλασσίων τύπων οικοτόπων»)
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η Δράση περιγράφεται αναλυτικά στο πρόγραμμα παρακολούθησης (ΜΜ25307CW0303 «Παρακολούθηση θαλασσίων τύπων οικοτόπων»)
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Έκταση τ.ο. που εφαρμόστηκαν δράσεις αποκατάστασης - 2ο έτος 2. Χάρτες παρουσίας και κατάστασης διατήρησης του τ.ο. - 2ο έτος 3. Ετήσια τεχνική έκθεση - 1ο έως 2ο έτος 4. Αριθμός πιέσεων και απειλών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν 5. Αριθμός οικοσυστημικών υπηρεσιών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν

Κωδικός Μέτρου:
MM25307CW0206
Ονομασία Μέτρου:
Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1150*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μελέτη χαρτογράφησης για την εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης του τύπου οικοτόπου, μελέτες καταγραφής της χωρικής κατανομής του τύπου οικοτόπου με χρήση κατάλληλων τεχνολογικών μέσων που επιτρέπουν επαναληψιμότητα καθώς και την εκτίμηση πιέσεων και οικοσυστημικών υπηρεσιών που δέχεται ο τύπος οικοτόπου (Μελέτη βάσης).
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Μη εφαρμόσιμο
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25307 ΠΠΒ Κορινθιακού Κόλπου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Παράκτια ζώνη προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Τ.Ο. 1150*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.5.9
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Έλλειψη γνώσης
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει επάρκεια γνώσης και εμπειρίας στην χαρτογράφηση και χαρακτηρισμό της κατάστασης διατήρησης του τ.ο. 1150*
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2 έτη (1ο έως 2ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

1ο έως 2ο έτος: Εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης του τ.ο. 1150* 1ο έως 2ο έτος: Αποτύπωση της χωρικής έκταση του τ.ο. 1150* 1ο έως 2ο έτος: Πιέσεις και απειλές
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Βραχυπρόθεσμο
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
ΜΜ25307CW0303 «Παρακολούθηση θαλασσίων τύπων οικοτόπων»
Προτεραιότητα μέτρου:
Υψηλή
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
1. Χαρτογράφηση και αξιολόγηση κατάστασης: 20.000€ 2. Καταγραφή πιέσεων και απειλών, αξιολόγηση οικοσυστημικών υπηρεσιών: 8.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού για ανάθεση μελέτης, Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Η Δράση κρίνεται ως "προκαταρκτικό" στάδιο της δράσης παρακολούθησης του τ.ο. 1150* (ΜΜ25307CW0303 «Παρακολούθηση θαλασσίων τύπων οικοτόπων»)
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η Δράση περιγράφεται αναλυτικά στο πρόγραμμα παρακολούθησης (ΜΜ25307CW0303 «Παρακολούθηση θαλασσίων τύπων οικοτόπων»)
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Έκταση τ.ο. που εφαρμόστηκαν δράσεις αποκατάστασης - 2ο έτος 2. Χάρτες παρουσίας και κατάστασης διατήρησης του τ.ο. - 2ο έτος 3. Ετήσια τεχνική έκθεση - 1ο έως 2ο έτος 4. Αριθμός πιέσεων και απειλών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν 5. Αριθμός οικοσυστημικών υπηρεσιών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν

Κωδικός Μέτρου:
MM25307CW0207
Ονομασία Μέτρου:
Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1170
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μελέτη χαρτογράφησης στις περιοχές που δεν έχει γίνει μελέτη για την εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης του τύπου οικοτόπου, μελέτες καταγραφής της χωρικής κατανομής του τύπου οικοτόπου με χρήση κατάλληλων τεχνολογικών μέσων που επιτρέπουν επαναληψιμότητα καθώς και την εκτίμηση πιέσεων και οικοσυστημικών υπηρεσιών που δέχεται ο τύπος οικοτόπου (Μελέτη βάσης).
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Μη εφαρμόσιμο
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25307 ΠΠΒ Κορινθιακού Κόλπου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια έκταση της περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Τ.Ο. 1170
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.5.8
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Έλλειψη γνώσης
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει επάρκεια γνώσης και εμπειρίας στην χαρτογράφηση και χαρακτηρισμό της κατάστασης διατήρησης του τ.ο. 1170
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2 έτη (1ο έως 2ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

1ο έως 2ο έτος: Εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης του τ.ο. 1170 1ο έως 2ο έτος: Αποτύπωση της χωρικής έκταση του τ.ο. 1170 1ο έως 2ο έτος: Πιέσεις και απειλές
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Βραχυπρόθεσμο
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
ΜΜ25307CW0303 «Παρακολούθηση θαλασσίων τύπων οικοτόπων»
Προτεραιότητα μέτρου:
Υψηλή
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
1. Χαρτογράφηση και αξιολόγηση κατάστασης: 80.000€ 2. Καταγραφή πιέσεων και απειλών, αξιολόγηση οικοσυστημικών υπηρεσιών: 10.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού για ανάθεση μελέτης, Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Η Δράση κρίνεται ως "προκαταρκτικό" στάδιο της δράσης παρακολούθησης του τ.ο. 1170 (ΜΜ25307CW0303 «Παρακολούθηση θαλασσίων τύπων οικοτόπων»)
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η Δράση περιγράφεται αναλυτικά στο πρόγραμμα παρακολούθησης (ΜΜ25307CW0303 «Παρακολούθηση θαλασσίων τύπων οικοτόπων»)
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Έκταση τ.ο. που εφαρμόστηκαν δράσεις αποκατάστασης - 2ο έτος 2. Χάρτες παρουσίας και κατάστασης διατήρησης του τ.ο. - 2ο έτος 3. Ετήσια τεχνική έκθεση - 1ο έως 2ο έτος 4. Αριθμός πιέσεων και απειλών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν 5. Αριθμός οικοσυστημικών υπηρεσιών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν

Κωδικός Μέτρου:
MM25307CW0303
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση θαλασσίων τύπων οικοτόπων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Σχέδιο παρακολούθησης των θαλασσίων τ.ο.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Μη εφαρμόσιμο
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25307 ΠΠΒ Κορινθιακού Κόλπου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια έκταση της περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλοι οι θαλάσσιοι Τ.Ο.
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.5.7, A.5.8, A.5.9, A.5.10
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει επάρκεια γνώσης και εμπειρίας στην παρακολούθηση των θαλασσίων τ.ο.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη (3ο έως 5ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Κάθε έτος και εφάπαξ (2ο έως 5ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Μεσοπρόθεσμο

Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25307CW0205 «Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)» MM25307CW0206 «Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1150*» MM25307CW0207 «Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1170» MM25307CW0202 «Σύνταξη καταλόγου με όλα τα θαλάσσια σπήλαια (Τ.Ο. 8330) της περιοχής, και αξιολόγηση της καταλληλότητας τους ως καταφύγια ανάπαυσης της φώκιας. Τρισδιάστατη απεικόνιση του εσωτερικού ανάγλυφου των καταφυγίων ανάπαυσης και αναπαραγωγής του είδους Monachus monachus.»
Προτεραιότητα μέτρου:
Υψηλή
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Αναλύονται για κάθε σχέδιο παρακολούθησης στο αντίστοιχο κεφάλαιο
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Η δράση αποτελεί συνέχεια των μέτρων MM25307CW0205, MM25307CW0206, MM25307CW0207, MM25307CW0202
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η Δράση περιγράφεται αναλυτικά στο πρόγραμμα παρακολούθησης των θαλασσίων τ.ο.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Έκταση, Χάρτες παρουσίας και κατάστασης διατήρησης των τ.ο. 3. Ετήσια τεχνική έκθεση 4. Αριθμός πιέσεων και απειλών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν 5. Αριθμός οικοσυστημικών υπηρεσιών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν

5.3.3.1.2 Μέτρα διατήρησης ειδών

Κωδικός Μέτρου:
MM25307CE0101
Ονομασία Μέτρου:
Προειδοποιητικό σύστημα ασφαλείας κητωδών για ναυσιπλόους (early warning system, EWS)
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η δράση προβλέπει την εγκατάσταση αυτόματων ακουστικών συστημάτων (autodetection) που θα εντοπίζουν την παρουσία ειδών κητωδών σε συγκεκριμένη ακτίνα από κινούμενο σκάφος που κινείται στην περιοχή και θα το ειδοποιεί για την μείωση της ταχύτητας πλεύσης στους 10 κόμβους/ ώρα ή/και την αλλαγή πορείας πλεύσης ώστε να αποφευχθεί η σύγκρουση με το θαλάσσιο θηλαστικό.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CE01, CF03
Τύπος του μέτρου:
Άλλο, Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25307 ΠΠΒ Κορινθιακού Κόλπου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Tursiops truncatus *Stenella coeruleoalba* *Delphinus delphis* *Grampus griseus*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.6.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.1.2
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
E02, F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών Μέτρα επόπτευσης ή/ και φύλαξης Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Μέτρια. Δεν υπάρχει εμπειρία αντίστοιχης εφαρμογής στην Ελλάδα ή σε μεσογειακό επίπεδο. Σε παγκόσμιο επίπεδο όμως υπάρχουν αντίστοιχες δράσεις στοχευμένες στα θαλάσσια θηλαστικά που πραγματοποιούνται από ερευνητικά ιδρύματα σε συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη φώκαινα και το ρινοδέλφινο
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Εγκατάσταση συστήματος: 1ο έτος, Δοκιμαστική εφαρμογή (απλή σύσταση στους παραβάτες): 2ο έτος, Εφαρμογή (επιβολή προστίμου στους παραβάτες): 3ο-5ο έτος (και εφάπαξ)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Μεσοπρόθεσμη
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Μέτρα παρακολούθησης ειδών κητωδών
Προτεραιότητα μέτρου:
Μέτρια
Φορέας υλοποίησης:
Λιμενικό, ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
έκδοση ΚΥΑ για όρια ταχύτητας ναυτιλομένων σε περίπτωση ενεργοποίησης του συστήματος ασφαλείας για τα κητώδη
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
το έργο έχει υψηλό κόστος τόσο σε επίπεδο εξοπλισμού, όσο και συντήρησης του λογισμικού και του εξοπλισμού.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Το έργο αναμένεται να έχει κοινωνικές δυσχέρειες κατά τα πρώτα χρόνια εφαρμογής του, μέχρι οι ναυσιπλόοι να συνηθίσουν τα μέτρα. Αναμένεται ότι με τη ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των χρηστών τόσο κατά την κατασκευή του, όσο και κατά τη λειτουργία του, αναμένεται να αυξηθεί ο βαθμός αποδοχής από τους ναυσιπλόους.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η δράση προβλέπει την εγκατάσταση αυτόματων ακουστικών συστημάτων (autodetection) που θα εγκατασταθεί και θα συνδεθεί με κεντρικό σέρβερ ο οποίος θα βρίσκεται υπό την αρμοδιότητα των αρμοδίων αρχών (λιμενικό, ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ). Μέσω του συστήματος αυτόματου

εντοπισμού θα είναι δυνατός ο εντοπισμός της παρουσίας ειδών κητωδών στην περιοχή, και η απευθείας ενημέρωση των ναυτιλλομένων για την παρουσία ατόμου κητώδους όταν αυτά θα βρίσκονται σε συγκεκριμένη απόσταση από τα σκάφη, όπου θα ειδοποιούνται για την ελάττωση ταχύτητας του σκάφους στους 10 κόμβους (10 ν.μ. ανά ώρα) ή/και την αλλαγή της πορείας πλεύσης όπου αυτό είναι εφικτό, με στόχο την αποφυγή σύγκρουσης. Ταυτόχρονα, το σύστημα θα ενημερώνει και τις αρμόδιες υπηρεσίες/ διαχειριστής (λιμενικό, Μονάδα Διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής) ώστε να είναι δυνατός ο έλεγχος της μείωσης ταχύτητας του σκάφους.
Προτείνεται κατά τον πρώτο χρόνο εφαρμογής του προειδοποιητικού συστήματος ασφαλείας κητωδών να υπάρχει απλή σύσταση των ναυτιλλόμενων ώστε να υπάρξει ο κατάλληλος χρόνος εξοικείωσης και συγκαταβατικότητας με τους νέους όρους λειτουργίας της περιοχής, ενώ από τον δεύτερο χρόνο να εφαρμοστεί επιβολή προστίμου στους παραβάτες των όρων ανάδρασης στην προειδοποίηση της παρουσίας ειδών κητωδών.
Η δράση θα συνεισφέρει και στις δράσεις παρακολούθησης των ειδών κητωδών στην περιοχή.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός αυτόματων ακουστικών συστημάτων που εγκαθίστανται
2. Λογισμικό

Κωδικός Μέτρου:
MM25307CE0501
Ονομασία Μέτρου:
Μελέτη χαρτογράφησης, παρακολούθηση και θεσμοθέτηση περιοχών με ανώτατα επιτρεπόμενα όρια υποθαλάσσιου θορύβου
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η δράση περιλαμβάνει: - Καταγραφή, χαρτογράφηση, παρακολούθηση και αξιολόγηση του υποθαλάσσιου θορύβου και των πηγών παραγωγής του - Καταγραφή, χαρτογράφηση, παρακολούθηση και αξιολόγηση των επιπτώσεων του υποθαλάσσιου θορύβου στα θαλάσσια είδη πανίδας (κητώδη, φώκιες) και αξιολόγηση ανώτατων ορίων (κρίσιμες τιμές) υποθαλάσσιου θορύβου, ώστε να εξασφαλίζεται η διατήρηση των επιπέδων υποβρύχιου θορύβου σε επίπεδα που δεν προκαλούν όχληση ή κίνδυνο στο προστατευτέο αντικείμενο - Θεσμοθέτηση περιοχών που καθορίζονται ανώτατα επιτρεπόμενα όρια υποθαλάσσιου θορύβου, ώστε να εξασφαλίζεται η διατήρηση των επιπέδων υποβρύχιου θορύβου σε επίπεδα που δεν προκαλούν όχληση ή κίνδυνο στο προστατευτέο αντικείμενο, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της μελέτης βάσης και συστηματικής παρακολούθησης
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CE05, CC12, CF09
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25307 ΠΠΒ Κορινθιακού Κόλπου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Tursiops truncatus, Stenella coeruleoalba, Delphinus delphis, Grampus griseus, Monachus monachus, Caretta caretta, Chelonia mydas
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.6.1, B.6.2, B.6.3, B.6.4
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
E08, F25, C13, D11
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Υπάρχει μικρή εμπειρία σποραδικής μέτρησης και χαρτογράφησης υποθαλάσσιου θορύβου από το ΕΛΚΕΘΕ, στα πλαίσια της Οδηγίας για τη Θαλάσσια Στρατηγική (MSFD 2008/56/EC), Δείκτης 11 "Υποθαλάσσιος θόρυβος" με πλωτά μέσα. Σε μεσογειακό επίπεδο υπάρχει εμπειρία από τις επιπτώσεις του υποθαλάσσιου θορύβου στα κητώδη (ACCOBAMS), όπως επίσης και σε εθνικό επίπεδο για συγκεκριμένες χρήσεις του θαλασσίου περιβάλλοντος. Μέρος των αποτελεσμάτων μελέτης των αλληλεπιδράσεων υποθαλάσσιου θορύβου και κατανομής ειδών κητωδών δύναται να προκύψει από το ερευνητικό πρόγραμμα INCATCH που υλοποιείται από το ΑΠΘ, WWF Ελλάς και ΕΛΚΕΘΕ, και θα εφαρμοστεί σε συγκεκριμένες περιοχές της χώρας όπου θα τοποθετηθούν σταθερά υδρόφωνα.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη φώκαινα και το ρινοδέλφινο
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Α' Φάση: 1 έτος (αγορά και τοποθέτηση υδροφώνων) Β' Φάση: 3 έτη (παρακολούθηση, εκπόνηση μελέτης και διαχειριστικές προτάσεις μετρίασης υποθαλάσσιου θορύβου) Γ' Φάση: 1 έτος (θεσμοθέτηση ορίων υποθαλάσσιου θορύβου, υλοποίηση των προτεινόμενων διαχειριστικών μέτρων μετρίασης των πιέσεων που συνδέονται με τον υψηλό υποθαλάσσιο θόρυβο σε συγκεκριμένες περιοχές)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Μεσοπρόθεσμο
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25307CW0304 "Πρόγραμμα παρακολούθησης ειδών πανίδας" MM25307CW0305 «Παρακολούθηση ανθρωπογενών δραστηριοτήτων στο θαλάσσιο περιβάλλον»
Προτεραιότητα μέτρου:
Υψηλή
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, Ερευνητικά και Πανεπιστημιακά Ιδρύματα, Πολεμικό Ναυτικό, ΥΠΕΝ
Εκτιμώμενο Κόστος
200.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού για ανάθεση μελέτης σε φορέα. Σύναψη συμφωνητικού καλής συνεργασίας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας με το Πολεμικό Ναυτικό
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Απαιτείται περιοδική συντήρηση του τεχνικού εξοπλισμού παρακολούθησης. Η προμήθεια τεχνικού εξοπλισμού επίσης δύναται να αποτελεί υψηλή οικονομική δυσχέρεια.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου

Άλλες πληροφορίες
Η παρακολούθηση του υποβρύχιου θορύβου ωφελεί ταυτόχρονα όλα τα κητώδη του προστατευτέου αντικειμένου, και επίσης ικανοποιεί τις εθνικές υποχρεώσεις ως προς τον δείκτη 11.2.1 (αναφορά υποβρύχιου περιβαλλοντικού θορύβου) της Ευρωπαϊκής Οδηγίας-Πλαίσιο για τη Θαλάσσια Στρατηγική (Marine Strategy Framework Directive – MSFD). Συμπληρωματικά δεδομένα μπορούν να ληφθούν από τις αντίστοιχες μελέτες για την Οδηγία-Πλαίσιο για τη Θαλάσσια Στρατηγική (πραγματοποιείται από το ΕΛΚΕΘΕ).
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Φάση Α': Στόχος της δράσης είναι η χαρτογράφηση και αξιολόγηση του υποβρύχιου περιβαλλοντικού θορύβου που προκαλείται από την ναυτιλία και σκάφη αναψυχής, τη βιομηχανία στη χέρσο, τις σεισμικές έρευνες, και τις στρατιωτικές ασκήσεις που εκτελούνται στις περιοχές μελέτης. Αυτό απαιτεί την εγκατάσταση υδροφώνων με ικανότητα μακροχρόνιας ηχογράφησης. Τα ίδια ακουστικά δεδομένα μπορούν να δώσουν και μακροχρόνια πληροφορία για την ακουστική παρουσία/ κατανομή κητωδών στην ευρύτερη περιοχή. Τα δεδομένα αυτά θα επεξεργαστούν κατάλληλα και θα προκύψει χαρτογράφηση της κατανομής του υποθαλάσσιου θορύβου, και να εντοπιστούν περιοχές υψηλού υποθαλάσσιου θορύβου, στις οποίες θα δοθεί έμφαση κατά τη Φάση Β΄. Η Δράση προτείνεται να υλοποιηθεί ταυτόχρονα με το Πρόγραμμα παρακολούθησης των ειδών κητωδών στις περιοχές μελέτης για λόγους εργονομίας. **Φάση Β':** Συστηματική παρακολούθηση του υποβρύχιου περιβαλλοντικού θορύβου που προκαλείται από την ναυτιλία, τις σεισμικές έρευνες, και τις στρατιωτικές ασκήσεις που εκτελούνται στις περιοχές μελέτης. Η Δράση προτείνεται να υλοποιηθεί ταυτόχρονα με το Πρόγραμμα παρακολούθησης των ειδών κητωδών στις περιοχές μελέτης για λόγους εργονομίας. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα των Φάσεων Α΄ και Β΄ θα οριστούν όρια αποδεκτών τιμών υποθαλάσσιου θορύβου οι οποίες δεν προκαλούν αλλαγές στη συμπεριφορά, την κατανομή και την υγεία των ειδών κητωδών. Τα συμπεράσματα της μελέτης αλληλεπίδρασης υποθαλάσσιου θορύβου και θαλασσίων κητωδών θα συμπεριλαμβάνουν και τον εντοπισμό περιοχών υψηλού υποθαλάσσιου θορύβου και υψηλής αλληλεπίδρασης με τα είδη κητωδών σε εποχική ή και ετήσια κλίμακα, και θα προτείνουν διαχειριστικές δράσεις με στόχο τη μείωση των πηγών υποβρύχιου περιβαλλοντικού θορύβου στις περιοχές αυτές. **Φάση Γ**΄: Σύμφωνα με τα αποτελέσματα των Φάσεων Α' και Β, τα αποδεκτά όρια υποθαλάσσιου θορύβου τα οποία θα εξασφαλίζουν ότι η πίεση δεν προκαλεί αλλαγές στη συμπεριφορά, την κατανομή και την υγεία των ειδών κητωδών θα θεσμοθετηθούν, και θα πραγματοποιηθεί υλοποίηση των προτεινόμενων διαχειριστικών μέτρων μετρίασης των πιέσεων που συνδέονται με τον υψηλό υποθαλάσσιο θόρυβο σε συγκεκριμένες περιοχές. Σημειώνεται ότι η θεσμοθέτηση μπορεί να αφορά και τη μετρίαση των χρήσεων όπου αυτό κριθεί απαραίτητο. Απαραίτητη κρίνεται η διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων με τους τομείς των δραστηριοτήτων και τις αρμόδιες αρχές/ φορείς που συνδέονται με την παραγωγή υποθαλάσσιου θορύβου, καθώς και η σύναψη συμφωνητικού καλής συνεργασίας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας με το Πολεμικό Ναυτικό, σε ότι αφορά υποθαλάσσιο θόρυβο που προέρχεται από στρατιωτικές ασκήσεις και έρευνα, καθώς και την παροχή επιπλέον δεδομένων που συλλέγει το Πολεμικό Ναυτικό για την παρουσία κητωδών, στο ΥΠΕΝ.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Τεύχος μελέτης 2. Γεωχωρική βάση δεδομένων 3. Αριθμός υδροφώνων που εγκαθίστανται στην περιοχή 4. Χαρτογράφηση υποθαλάσσιου θορύβου 5. Αριθμός προτεινόμενων διαχειριστικών δράσεων και δράσεων που υλοποιούνται 6. Έκταση περιοχών που υλοποιούνται τα διαχειριστικά μέτρα 7. Θεσμοθέτηση όρων και ρυθμίσεων (Έκδοση ΚΥΑ)

Κωδικός Μέτρου:
MM25307CG0901
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό μέτρο μετριασμού επιπτώσεων των θαλασσοκαλλιεργειών στη θαλάσσια μεγαπανίδα
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Προτείνεται η εφαρμογή μέτρων μετριασμού (ενδεικτικά αναφέρεται η τοποθέτηση κατάλληλων διχτυών περιμετρικά των κλωβών και ειδικές συσκευές απώθησης των θαλασσίων θηλαστικών), και υποβολή ετήσιας αναφοράς στην αρμόδια υπηρεσία για την αποδοτικότητα των μέτρων μετριασμού και ο αριθμός της θαλάσσιας μεγαπανίδας που συγκεντρώνονται πλησίον των κλωβών. Τα μέτρα δύναται να προσαρμόζονται ανάλογα με την αποδοτικότητά τους και την εξέλιξη της τεχνολογίας με στόχο τη βέλτιστη δυνατή προστασία του θαλασσίου περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG09
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων, Άλλα
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25307 ΠΠΒ Κορινθιακού Κόλπου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Περιοχές με παρουσία κλωβών υδατοκαλλιέργειας ιχθύων
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1. *Monachus monachus* 2. *Tursiops truncatus* 3. *Stenella coeruleoalba* 4. *Delphinus delphis* 5. *Caretta caretta* 6. *Chelonia mydas*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.12.1, B.12.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.1.1, A1.2, A1.3, A1.4
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G19
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει ωριμότητα της εφαρμογής σε πολλά μέτρα μετριασμού (π.χ. προστατευτικά δίχτυα), καθώς και στην εφαρμογή του διεθνούς προτύπου της οικολογικής πιστοποίησης Aquaculture

Stewardship Council (ASC, https://asc-aqua.org/producers/farm-standards/seabass-seabream-meagre/) σε πανευρωπαϊκή κλίμακα
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη φώκαινα και το ρινοδέλφινο
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α (1ο έτος) - Εκπόνηση μελέτης για τον προσδιορισμό μέτρων μετριασμού της αλληλεπίδρασης με τη θαλάσσια μεγαπανίδα και εφαρμογή αυτών. Φάση Β (2ο έτος και εφάπαξ)- Συστηματικός έλεγχος και συντήρηση υποδομών. Καταγραφή αλληλεπίδρασης με τη θαλάσσια μεγαπανίδα. Διορθωτικά μέτρα μετριασμού, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο σύμφωνα με την αποτελεσματικότητά τους και τα νέα τεχνολογικά επιτεύγματα.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Βραχυπρόθεσμο
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
Μέτρια
Φορέας υλοποίησης:
ΥΠΕΝ, ΥΠΑΑΤ, ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
Το ποσό εξαρτάται από την κλίμακα των εγκαταστάσεων, τον συνολικό αριθμό κλωβών σε λειτουργία, τις ειδικές απαιτήσεις του εκάστοτε τύπου κλωβού κ.ά.
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Ιδιωτική χρηματοδότηση άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση (με μορφή επιδότησης)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Πολλά από τα μέτρα μετριασμού απαιτούν επαγγελματίες δύτες, τόσο για την εφαρμογή τους, όσο και για τον έλεγχο και συντήρηση των σχετικών υποδομών.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται σημαντική δυσχέρεια, καθώς τα είδη θαλάσσιας μεγαπανίδας ήδη προκαλούν ζημιές στα δίχτυα των υδατοκαλλιεργειών και απώλεια προϊόντος.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Προτείνεται η τοποθέτηση κατάλληλων διχτυών περιμετρικά των κλωβών και ειδικές συσκευές απώθησης των θαλασσίων θηλαστικών, ενώ ταυτόχρονα θα πρέπει να υποβάλλεται στην

αρμόδια υπηρεσία (ΥΠΕΝ, ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ) ετήσια αναφορά για την αποδοτικότητα των μέτρων μετριασμού και ο αριθμός των θαλασσίων ειδών μεγαπανίδας που συγκεντρώνονται πλησίον των κλωβών. Τα μέτρα μετριασμού δύναται να προσαρμόζονται ανάλογα με την αποδοτικότητά τους και την εξέλιξη της τεχνολογίας με στόχο τη βέλτιστη δυνατή προστασία του θαλασσίου περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας. Το προτεινόμενο μέτρο συμπεριλαμβάνεται στο διεθνές πρότυπο της οικολογικής πιστοποίησης Aquaculture Stewardship Council (ASC, https://asc-aqua.org/producers/farm-standards/seabass-seabream-meagre/) το οποίο αναφέρεται ως ολοκληρωμένη πρόταση για την αειφορική συνύπαρξη υδατοκαλλιεργειών και φυσικού περιβάλλοντος.
Σημειώνεται ότι η αρμόδια αρχή δύναται να εξετάσει και να θέσει επιπλέον προϋποθέσεις και όρους για τις υδατοκαλλιέργειες (κυρίως τσιπούρα και λαβράκι) όπως αυτές ορίζονται στο διεθνές πρότυπο της οικολογικής πιστοποίησης Aquaculture Stewardship Council (ASC, https://asc-aqua.org/producers/farm-standards/seabass-seabream-meagre/), σύμφωνα με τις ανάγκες προστασίας και διαχείρισης της εκάστοτε περιοχής. Τα πρότυπα που θα εξετάζονται κάθε φορά δύναται να αφορούν τον μετριασμό ή εξάλειψη της χρήσης χημικών ουσιών, τη τήρηση χαμηλών ιχθυοφορτίσεων, χαμηλού ανθρακικού αποτυπώματος, την ιχνηλασιμότητα των προϊόντων κ.ά.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός εφαρμογής μέτρων μετριασμού, ανά τύπο μέτρου και ανά τύπο μέτρου
2. Αριθμός επιχειρήσεων που εφαρμόζουν μέτρα μετριασμού

Κωδικός Μέτρου:
MM25307CI0102
Ονομασία Μέτρου:
Οριοθέτηση περιοχών για την προστασία των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*) και περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*), και πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του είδους
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Φάση Α': Αναγνώριση και Οριοθέτηση 'περιοχών για την προστασία των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*)' Φάση Β': Αναγνώριση και Οριοθέτηση 'περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*)'
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CS01, CI01, CL04
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό (Φάση Α) Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25307 ΠΠΒ Κορινθιακού Κόλπου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Περιοχές με βάθη από 0 – 20 μέτρα με πιστοποιημένη παρουσία ζωντανών ατόμων *Pinna noblis* και που κρίνονται ως κατάλληλες για την ανάπτυξη της πίννας όπως έχουν διαπιστωθεί από την αντίστοιχη μελέτη βάσης του Μέτρου MM25307CW0201 «Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους *Pinna nobilis*». Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στη Λίμνη Βουλιαγμένης όπου υπάρχουν δεδομένα για την ιστορική παρουσία πυκνών πληθυσμών του είδους έως πρότινος (π.χ. Katsanevakis, 2006, 2016).
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Pinna noblis
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.1.5
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.5.5
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
I01, L06, G01, G10, G12, J02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Προηγούμενη εμπειρία σε προγράμματα οριοθέτησης ειδικών ζωνών και διαχείρισης περιοχών από άλλες προστατευόμενες περιοχές (π.χ. Ζάκυνθος, Αλόννησος). Οι δράσεις αποκατάστασης

βρίσκονται υπό εξέλιξη σε όλη τη Μεσόγειο, και δεν υπάρχει προηγούμενη εμπειρία εφαρμογής. Για τον λόγο αυτό οι δράσεις αποκατάστασης προτείνεται να διεξαχθούν πιλοτικά με στόχο την αύξηση της υπάρχουσας γνώσης και τη δοκιμή μεθοδολογιών με βάση τις συγκεκριμένες συνθήκες που επικρατούν στις περιοχές μελέτης.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Φάση Α': 2 έτη (2ο έως 3ο έτος εφαρμογής) Φάση Β': 4 έτη (2ο έως 5ο έτος εφαρμογής)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Προμήθεια υλικών (Όργανα μέτρησης θερμοκρασίας, αλατότητας και άλλων αβιοτκών παραμέτρων, υποβρύχιοι σημαντήρες / συστήματα υποβρύχιας σήμανσης, επιφανειακοί σημαντήρες, Ενημερωτικές πινακίδες, υλικά για σήμανση επιλεγμένων ατόμων)/ 1ο εξάμηνο 2. Τοποθέτηση των πινακίδων και των σημαντήρων/ 2ο εξάμηνο 3. Εργασίες πεδίου/ 3ο και 4ο εξάμηνο 4. Σύνταξη έκθεσης/ τέλος δράσης: 1) πληθυσμιακή εκτίμηση και αξιολόγηση της κατάστασης υγείας του είδους ανά τοποθεσία. 2) ποσοτικές αναλύσεις αβιοτικών χαρακτηριστικών ανά μήνα. 3) αναλυτικούς χάρτες που θα αποτυπώνουν τα όρια των πληθυσμών, τα όρια των περιοχών προστασίας (συμπεριλαμβανομένης της ζώνης ασφαλείας), τα όρια των περιοχών αποκατάστασης, καθώς και τις θέσεις τοποθέτησης υποβρύχιων και επιφανειακών σημαντήρων και ενημερωτικών πινακίδων. Τους χάρτες θα πρέπει να συνοδεύει επαρκή τεκμηρίωση σε ότι αφορά την οριοθέτηση ή μη-οριοθέτηση της εκάστοτε περιοχής και τη θέση τοποθέτησης των υποβρύχιων και επιφανειακών σημαντήρων και πινακίδων, καθώς και αντίγραφα των σχετικών αδειών. 4) φωτογραφικά τεκμήρια από την περιοχή, τους πληθυσμούς, και τις πιέσεις και απειλές στο είδος και στους οικοτόπους.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Μακροπρόθεσμο
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25307CW0201 "Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους Pinna nobilis"
Προτεραιότητα μέτρου:
Φάση Α' - Υψηλή Φάση Β' - Μέτρια
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α': 30.000 € (αναλόγως με τις περιοχές που θα εντοπιστούν) Φάση Β': 30.000 € (αναλόγως με τις περιοχές που θα εντοπιστούν)
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας»
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:

Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για οριοθέτηση περιοχών και τοποθέτηση σήμανσης σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τις ρυθμίσεις του παρόντος

Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου

Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Πιθανή μη αποδοχή οριοθέτησης από τον τουριστικό τομέα, γεγονός που εκτιμάται ότι θα επιλυθεί με δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης

Άλλες πληροφορίες

Η εφαρμογή του μέτρου έπεται της ολοκλήρωσης της δράσης MM25307CW0201 «Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους *Pinna nobilis*»

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Φάση Α':

Θα επιλεχθούν και θα οριστούν 'Περιοχές προστασίας του είδους', στις οποίες θα εφαρμοστούν τα κατάλληλα μέτρα (Κεφ. 4 του παρόντος) και οι δράσεις διαχείρισης όπως αυτά περιγράφονται στο παρόν. Πρόκειται για τοποθεσίες με παρουσία ζωντανών πληθυσμών του είδους, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της μελέτης βάσης MM25307CW0201 «Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους *Pinna nobilis*». Στις τοποθεσίες αυτές θα γίνει χωρική οριοθέτηση των πληθυσμών με τοποθέτηση υποβρύχιων σημαντήρων, χωρική οριοθέτηση της περιοχής προστασίας (συμπεριλαμβανομένης της ζώνης ασφαλείας) με τοποθέτηση μόνιμων επιφανειακών σημαντήρων, και τοποθέτηση μόνιμων επεξηγηματικών πινακίδων για την ενημέρωση των χρηστών της θαλάσσιας περιοχής σχετικά με τους κανονισμούς και τους λόγους περιορισμούς πρόσβασης στις συγκεκριμένες τοποθεσίες, την ανάγκη προστασίας του είδους, και τις δράσεις διαχείρισης που λαμβάνουν χώρα στις περιοχές αυτές . Προτεραιότητα θα δοθεί σε περιοχές που οι πληθυσμοί της πίννας έχουν αξιολογηθεί ότι βρίσκονται σε καλή κατάσταση διατήρησης.

Φάση Β':

Ως 'Περιοχές αποκατάστασης του είδους' ορίζονται τοποθεσίες που παρουσιάζουν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά (όπως π.χ. ιδιαίτερες χαμηλές ή υψηλές τιμές αλατότητας, προστασία από κυματική δράση, κ.λ.π.), οι οποίες κρίνονται ως κατάλληλες για την ανάπτυξη της πίννας, όπως έχουν αξιολογηθεί σύμφωνα με τα αποτελέσματα της μελέτης βάσης «Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους». Στις περιοχές αυτές θα υλοποιηθούν πιλοτικές δράσεις που σχετίζονται με την αποκατάσταση του είδους, δηλαδή εγκατάσταση ειδικών συλλεκτήρων πελαγικών προνυμφών της *Pinna nobilis*, ή/και μεταφορά υγιών ατόμων της *Pinna nobilis* σε κατάλληλα ενδιαιτήματα των περιοχών μελέτης. Πιο συγκεκριμένα, οι δράσεις αποκατάστασης είναι οι εξής:
1. Ως βασική δράση αποκατάστασης των πληθυσμών της πίννας συστήνεται η χρήση συλλεκτών προνυμφικών σταδίων, με του οποίους γίνεται συλλογή νεαρών σταδίων της πίννας, με στόχο την τελική μεταφύτευση τους κοντά σε παλιούς πληθυσμούς ή σε νέες κατάλληλες περιοχές, για την ενίσχυση εναπομεινάντων, ή, την ανάπτυξη νέων πληθυσμών. Συγκεκριμένα, οι δράσεις αποκατάστασης συμπεριλαμβάνουν τα παρακάτω:

1α. Κατασκευή και τοποθέτηση συλλεκτών προνυμφικών σταδίων

Στις τοποθεσίες όπου έχουν εντοπιστεί ζωντανοί πληθυσμοί, ή/και σε περιοχές που για κάποιο λόγο (π.χ. ευνοϊκά ρεύματα) κρίνονται ως κατάλληλες για συλλογή προνυμφικών σταδίων, θα πρέπει να τοποθετηθούν συλλέκτες προνυμφών. Πληροφορίες για την κατασκευή και τοποθέτηση συλλεκτών προνυμφικών σταδίων πίννας είναι διαθέσιμες από τους Kersting and Hendriks (2019). Η τοποθέτηση των συλλεκτών θα πρέπει να γίνεται κατά το μήνα Ιούνιο, ενώ η συλλογή τους κατά τους μήνες Οκτώβριο-Νοέμβριο, που είναι και η περίοδος εγκατάστασης των νεαρών σταδίων.

1β. Μεταφύτευση ατόμων

Μετά τη συλλογή από τους συλλέκτες, τα νεαρά άτομα τοποθετούνται σε ειδικούς προστατευτικούς κλωβούς, μέχρι να φτάσουν σε ένα μέγεθος που θεωρείται κατάλληλο για τη μεταφύτευση τους. Η μεταφύτευση γίνεται ακολουθώντας συγκεκριμένες διαδικασίες (π.χ. Katsanevakis 2016; Kersting and García-March, 2017), είτε σε σημεία που βρίσκονται κοντά σε υπάρχοντες πληθυσμούς, είτε σε νέες περιοχές που έχουν κριθεί ως κατάλληλες 'περιοχές αποκατάστασης' για τη δημιουργία νέων πληθυσμών, βάσει της δράσης διαχείρισης. Επιπλέον, μεταφύτευση συστήνεται να γίνει και σε άτομα πίννας που κρίνεται ότι αναπτύσσονται σε συνθήκες μη-κατάλληλες για την επιβίωση τους (π.χ. σε πολύ ρηχά νερά). Τα μεταφυτευμένα άτομα καλό είναι να μαρκάρονται για την περεταίρω παρακολούθηση του ρυθμού ανάπτυξης τους.
Στις 'περιοχές αποκατάστασης' θα γίνει χωρική οριοθέτηση της περιοχής προστασίας με τοποθέτηση μόνιμων επιφανειακών και υποβρύχιων σημαντήρων, και τοποθέτηση μόνιμων επεξηγηματικών πινακίδων για την ενημέρωση των χρηστών της θαλάσσιας περιοχής σχετικά με τους κανονισμούς και τους λόγους περιορισμούς πρόσβασης στις συγκεκριμένες τοποθεσίες, την ανάγκη προστασίας του είδους, και τις δράσεις διαχείρισης που λαμβάνουν χώρα στις περιοχές. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί σε σημεία όπως η Λίμνη Βουλιαγμένης, όπου υπάρχουν δεδομένα για την ιστορική παρουσία πυκνών πληθυσμών του είδους έως πρότινος όπου οι πληθυσμοί της πίννας παρουσίασαν 100% νέκρωση (π.χ. Katsanevakis, 2006, 2016;Zotou et al., 2020)
Σε όλες τις περιοχές προστασίας και αποκατάστασης της πίννας θα πρέπει να γίνεται συστηματική παρακολούθηση επιλεγμένων αβιοτικών παραμέτρων (αλατότητα, θερμοκρασία) με επιτόπιες μετρήσεις και αυτόματα καταγραφικά σε τουλάχιστον μηνιαίο επίπεδο, καταγραφή και εκτίμηση των φυσικών και ανθρωπογενών πιέσεων και απειλών και εφαρμογή του προγράμματος παρακολούθησης.
Οι Φάσεις Α' και Β' δύναται να υλοποιούνται παράλληλα και να παρακολουθούνται από το ίδιο εξειδικευμένο ερευνητικό και τεχνικό προσωπικό. Σε όλες τις περιοχές θα γίνει καταγραφή επιλεγμένων αβιοτικών παραμέτρων με μόνιμα αυτόματα καταγραφικά ή με συστηματικές, επιτόπιες μετρήσεις ώστε να είναι δυνατή η παρακολούθηση της ποιότητας του νερού και άλλων παραγόντων που θα εξασφαλίζουν την καλή υγεία των πληθυσμών του είδους. Η τελική έκθεση θα αναλύει τα εξής θέματα:
1) πληθυσμιακή εκτίμηση και αξιολόγηση της κατάστασης υγείας του είδους ανά τοποθεσία.
2) ποσοτικές αναλύσεις αβιοτικών χαρακτηριστικών ανά μήνα.
3) αναλυτικούς χάρτες που θα αποτυπώνουν τα όρια των πληθυσμών, τα όρια των περιοχών προστασίας (συμπεριλαμβανομένης της ζώνης ασφαλείας), τα όρια των περιοχών αποκατάστασης, καθώς και τις θέσεις τοποθέτησης υποβρύχιων και επιφανειακών σημαντήρων και ενημερωτικών πινακίδων. Τους χάρτες θα πρέπει να συνοδεύει επαρκή τεκμηρίωση σε ότι αφορά την οριοθέτηση ή μη-οριοθέτηση της εκάστοτε περιοχής και τη θέση τοποθέτησης των υποβρύχιων και επιφανειακών σημαντήρων και πινακίδων, καθώς και αντίγραφα των σχετικών αδειών.
4) φωτογραφικά τεκμήρια από την περιοχή, τους πληθυσμούς, και τις πιέσεις και απειλές στο είδος και στους οικοτόπους.
Αναγκαία υλικά και άδειες για την υλοποίηση της δράσης:
- Όργανα μέτρησης θερμοκρασίας, αλατότητας και άλλων αβιοτκών παραμέτρων.
- Υποβρύχιοι σημαντήρες / συστήματα υποβρύχιας σήμανσης
- Επιφανειακοί σημαντήρες
- Ενημερωτικές πινακίδες
- Υλικά για σήμανση επιλεγμένων ατόμων
- Σχετικές άδειες τοποθέτησης των υλικών

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Τοποθέτηση των πινακίδων και των σημαντήρων/ τέλος δράσης
2. Σύνταξη έκθεσης / τέλος δράσης

Κωδικός Μέτρου:
MM25307CW0201
Ονομασία Μέτρου:
Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους *Pinna nobilis*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εντοπισμός, η χαρτογράφηση και η αξιολόγηση των εναπομείναντων ζωντανών ατόμων / πληθυσμών του είδους με ταχεία καταγραφή μέσω επιτόπιας οπτικής επισκόπησης του πυθμένα με ελεύθερη η αυτόνομη κατάδυση, ώστε στα σημεία αυτά να μπορούν να εφαρμοστούν κατάλληλα μέτρα διαχείρισης.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Μη εφαρμόσιμο
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25307 ΠΠΒ Κορινθιακού Κόλπου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Επιλεγμένα σημεία ανά 1-3 χιλιόμετρα της ακτογραμμής και σε βάθη από 0 – 20 μέτρα, στα κρίσιμα ενδιαιτήματα για το είδος
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Pinna noblis
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.5.5
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.1.5
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Έλλειψη γνώσης
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Τα τελευταία χρόνια υπάρχει σημαντική προσπάθεια αποτύπωσης της κατάστασης διατήρησης του είδους από Πανεπιστημιακά και Ερευνητικά Ιδρύματα, σε συνεργασία με δίκτυα εθελοντών και καταδυτικά κέντρα σε εθνικό και μεσογειακό επίπεδο. Το επίπεδο γνώσης για τα αίτια και τον τρόπο διασποράς της ασθένειας συνεχώς αυξάνονται.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

6 μήνες (για ολόκληρη την περιοχή μελέτης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Εργασίες πεδίου - πρώτο 6-μηνο 1ου έτους εφαρμογής 2. Τεχνική έκθεση - τέλος δράσης (πρώτο 6-μηνο 1ου έτους εφαρμογής)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Βραχυπρόθεσμο
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25307CI0102 «Οριοθέτηση περιοχών για την προστασία των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*) και περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*), και πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του είδους»
Προτεραιότητα μέτρου:
Υψηλή
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΕΝ (σε περίπτωση οριζόντιου έργου)
Εκτιμώμενο Κόστος
50.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας»
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση των εργασιών. Απαιτούμενη η συμμετοχή εκπαιδευμένων δυτών
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Καθώς η κατάσταση του είδους αυτή τη στιγμή και η εξέλιξη των πληθυσμών του τα επόμενα χρόνια είναι άγνωστη, προτείνεται η συγκεκριμένη δράση να επαναλαμβάνεται ανά 2 χρόνια με στόχο τον πιθανό εντοπισμό νέων πληθυσμών.
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η ταχεία καταγραφή αφορά στην επιτόπια οπτική επισκόπηση του πυθμένα για 45 λεπτά με ελεύθερη η αυτόνομη κατάδυση. Διενεργείται σε επιλεγμένα σημεία ανά 1-3 χιλιόμετρα της ακτογραμμής και σε βάθη από 0 – 20 μέτρα, ανάλογα τη μορφολογία της ακτογραμμής, εστιάζοντας σε περιοχές όπου υπάρχει επικράτηση των Τ.Ο. 1110, 1120*, 1150*. Στην περίπτωση εντοπισμού νεκρών ή ζωντανών ατόμων πίννας, καταγράφεται ο αριθμός ζωντανών, νεκρών, ή άρρωστων ατόμων ανά ηλικιακή κλάση (νεαρά ή ενήλικα άτομα). Επιπλέον, στην περίπτωση νεκρών ζώων, καταγράφεται παράλληλα και ο εκτιμώμενος χρόνος νέκρωσης του ζώου (> ή < από ένα χρόνο νέκρωσης, ανάλογα με την κατάσταση του κελύφους, τον βαθμό και τα είδη εποικισμού). Τέλος, γίνεται καταγραφή διάφορων περιβαλλοντικών παραμέτρων, όπως γεωγραφικές συντεταγμένες θέσης πληθυσμού / ατόμων, μέγιστο και ελάχιστο βάθος

πληθυσμού / ατόμων, ορατότητα, τύπος υποστρώματος, τύπος οικοτόπου, καθώς και εμφανείς πιέσεις/απειλές στο είδος ή/και στον Τ.Ο.
Σύμφωνα με τις πληροφορίες αυτές γίνεται γενική εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης του εκάστοτε πληθυσμού που αξιολογείται ως «Καλή»/«Μέτρια»/«Κακή», και αξιολόγηση της δυνατότητας εφαρμογής σχετικών μέτρων και δράσεων διαχείρισης και διατήρησης. Καθώς η κατάσταση του είδους αυτή τη στιγμή και η εξέλιξη των πληθυσμών του τα επόμενα χρόνια είναι άγνωστη, προτείνεται η συγκεκριμένη δράση να επαναλαμβάνεται ανά 2 χρόνια με στόχο τον πιθανό εντοπισμό νεών πληθυσμών.
Ενδεικτικά αναφέρονται οι περιοχές που έχει καταγραφεί η παρουσία του είδους Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί (α) στη Λίμνη Βουλιαγμένης όπου υπάρχουν δεδομένα για την παρουσία πυκνών πληθυσμών του είδους (Katsanevakis, 2006, 2016) και (β) σε ολόκληρη τη χερσόνησο από τη Λ. Βουλιαγμένης έως την περιοχή Αγ. Σωτήρας (Issaris et al., 2012), στις οποίες διαπιστωμένα έχει τεκμηριωθεί υψηλό ποσοστό μαζικών θανατώσεων των πληθυσμών (Zotou et al., 2020), και στις περιοχές (γ) Κόλπος Αντικύρας (Issaris et al., 2012), (δ) Κόλπος Ιτέας (Issaris et al., 2012), (ε) Όρμος Λιβαδόστρατας (Issaris et al., 2012), (στ) περιοχή από Φάρο Δρέπανο έως την Παναγοπούλα (Issaris et al., 2012) στις οποίες έχει καταγραφεί το είδος στο παρελθόν.
Στη δράση περιλαμβάνονται:

1. Προαιρετική εκπαίδευση εθελοντών δυτών και καταδυτικών κέντρων
2. Οργάνωση σχεδίου κατάδυσης
3. Διεξαγωγή εργασιών πεδίου
4. Συγκέντρωση και επεξεργασία αποτελεσμάτων
5. Τεχνική έκθεση
   Η τελική τεχνική έκθεση θα περιλαμβάνει:

- κατάλογο και χαρτογράφηση όλων των περιοχών που έχουν διερευνηθεί και καταγράφηκε η παρουσία του είδους P. Nobilis
- αναλυτική περιγραφή της εκάστοτε περιοχής, όπου θα παρουσιάζονται όλα τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά καθώς και οι σχετικές πιέσεις και απειλές
- παρουσίαση των δεδομένων που συλλέχθηκαν ανά περιοχή, σε ότι αφορά τον αριθμό ατόμων πίννας που εντοπίστηκαν, την ηλικιακή τους κλάση, την κατάσταση υγείας τους, και άλλες σχετικές παρατηρήσεις
- αξιολόγηση της καταλληλότητας και προτεραιοποίηση της εκάστοτε περιοχής σε ότι αφορά πιθανή εφαρμογή μέτρων / δράσεων διαχείρισης, με σχετική τεκμηρίωση
- Γεωγραφική αποτύπωση και βάση δεδομένων με τη γεωγραφική κατανομή όλων των θαλάσσιων περιοχών που διερευνήθηκαν, όπου θα διαχωρίζονται οι περιοχές όπου έχουν εντοπιστεί ζωντανά άτομα πίννας και οι περιοχές που έχουν προτεραιοποιηθεί για εφαρμογή κατάλληλων μέτρων
- φωτογραφικά τεκμήρια της κατάστασης των πληθυσμών καθώς και των πιέσεων και απειλών ανά περιοχή

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Τεχνική έκθεση - 6ος μήνας του 1ου έτους εφαρμογής

Κωδικός Μέτρου:
MM25307CW0202
Ονομασία Μέτρου:
Σύνταξη καταλόγου με όλα τα θαλάσσια σπήλαια (Τ.Ο. 8330) της περιοχής, και αξιολόγηση της καταλληλότητας τους ως καταφύγια ανάπαυσης της φώκιας. Τρισδιάστατη απεικόνιση του εσωτερικού ανάγλυφου των καταφυγίων ανάπαυσης και αναπαραγωγής του είδους *Monachus monachus*.
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Φάση Α': Αναζήτηση και εντοπισμός σπηλαίων, καταγραφή βασικών χαρακτηριστικών σπηλαίου και αξιολόγηση της καταλληλόλητας σπηλαίου ως καταφύγιο ανάπαυσης ή/και αναπαραγωγής της φώκιας Φάση Β': Χαρτογράφηση τρισδιάστατης απεικόνισης του εσωτερικού ανάγλυφου του εκάστοτε καταφυγίου ανάπαυσης και αναπαραγωγής του είδους *Monachus monachus*, όπως έχουν αναγνωριστεί στη Φάση Α'
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Μη εφαρμόσιμο
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25307 ΠΠΒ Κορινθιακού Κόλπου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Θαλάσσια σπήλαια εξ ολοκλήρου ή εν μέρει κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας (τ.ο. 8330) που βρίσκονται σε απόσταση περίπου 40 μέτρα από την ακτή
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1. *Monachus monachus* 2. Τ.Ο. 8330 (Θαλάσσια σπήλαια εξ ολοκλήρου ή εν μέρει κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας)
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.5.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Α.5.10
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07, G01, G10, G12
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Υπάρχει μακροχρόνια εμπειρία στην μελέτη, καταγραφή των χαρακτηριστικών και χαρτογράφηση του τ.ο. 8330, καθώς και στη χαρτογράφηση τους με την εφαρμογή τρισδιάστατης απεικόνισης με τη μέθοδο Cavetopo (Gerovasileiou, Trygonis et al. 2013) από Πανεπιστημιακά και ερευνητικά ιδρύματα σε εθνικό και μεσογειακό επίπεδο. Παρόμοια μακροχρόνια εμπειρία υπάρχει σε εθνικό επίπεδο και για την αξιολόγηση της καταλληλόλητας του τ.ο. 8330 ως καταφύγια ανάπαυσης ή/και αναπαραγωγής της μεσογειακής φώκιας από ΜΚΟ και Πανεπιστημιακά και Ερευνητικά Ιδρύματα.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την μεσογειακή φώκια (Δενδρινός et al., 2021), Μεσογειακό Σχέδιο Δράσης για τη διατήρηση των θαλασσίων σπηλαίων (UNEP-MAP-RAC/SPA, 2015)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1 έτος (αναλόγως τον συνολικό αριθμό των σπηλαίων που πρέπει να διερευνηθούν)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Καταγραφή και αξιολόγηση θαλάσσιων σπηλαίων / 1ο εξάμηνο του 1ου έτους εφαρμογής 2. Λίστα υποθαλάσσιων σπηλαίων συμπεριλαμβανομένων και αυτών που αποτελούν καταφύγια για τη φώκια, σύνταξη τεχνικής έκθεσης και γεω-χωρικά δεδομένα / 6ος μήνας του 1ου έτους εφαρμογής 3. Τρισδιάστατη απεικόνιση των σπηλαίων που αποτελούν καταφύγιο για τη φώκια / 2ο εξάμηνο του 1ου έτους εφαρμογής 4. Σύνταξη τεχνικής έκθεσης και τρισδιάστατη απεικόνιση σπηλαίων / τέλος 1ου έτους εφαρμογής
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Βραχυπρόθεσμο
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25307CW0203 «Ταχεία εκτίμηση των πληθυσμών της Monachus moanchus στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, του βαθμού πιέσεων, την κατάσταση των ιχθυαποθεμάτων που αποτελούν κύριο μέρος της διατροφής του και εκτίμηση του βαθμού διατήρησης των κύριων ενδιαιτημάτων τροφοληψίας του είδους»
Προτεραιότητα μέτρου:
Φάση Α' - υψηλή Φάση Β' - μέτρια
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΕΝ (σε περίπτωση οριζόντιου έργου)
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α' - 5.000 - 10.000 € (αναλόγως τον συνολικό αριθμό και μέγεθος των σπηλαίων που πρέπει να διερευνηθούν) Φάση Β' -5.000 - 10.000 € (αναλόγως τον συνολικό αριθμό και μέγεθος των σπηλαίων που πρέπει να χαρτογραφηθούν)
Πηγή χρηματοδότησης
- LIFE IP 4 NATURA - 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:

Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση των εργασιών. Απαιτείται άδεια εργασιών πεδίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Πιθανή χρήση μέσων υψηλής τεχνολογίας (π.χ. AUV) σε περιπτώσεις που η μορφολογία του σπηλαίου δεν επιτρέπει την είσοδο αυτόνομων δυτών, το οποίο ανεβάζει και το κόστος υλοποίησης
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Φάση Α': Ο εντοπισμός των σπηλαίων γίνεται με λεπτομερή εξέταση της ακτογραμμής με χρήση φουσκωτού σκάφους εφοδιασμένου με εξωλέμβια μηχανή. Ο περίπλους της ακτογραμμής γίνεται σε μικρή απόσταση από την ακτή (περίπου 40 μέτρα) και σε συνθήκες νηνεμίας. Στην περίπτωση εντοπισμού πιθανής εισόδου σε θαλάσσια σπηλιά, τότε γίνεται προσέγγιση με κουπιά και αυτοψία του σπηλαίου με αυτόνομη ή ελεύθερη κατάδυση. Κατά την επίσκεψη στο σπήλαιο καταγράφονται τα βασικά γεωμορφολογικά του χαρακτηριστικά καθώς και άλλες συνοδευτικές πληροφορίες, όπως γεωγραφική θέση, προσανατολισμός, βαθμό έκθεσης σε κυματισμό, τύπο σπηλαίου, μήκος – βάθος σπηλαίου, αριθμός και μέγεθος εισόδων, αριθμός και μέγεθος παραλιών (σε m2), τύπος υποστρώματος, ενδείξεις παρουσίας φώκιας, ανθρώπινες δραστηριότητες, πιέσεις-απειλές. Σύμφωνα με τις πληροφορίες αυτές γίνεται αξιολόγηση της καταλληλόλητας του εκάστοτε σπηλαίου ως καταφύγιο ανάπαυσης ή/και αναπαραγωγής της φώκιας. Φάση Β': Στα σπήλαια που έχουν αξιολογηθεί ως κατάλληλα καταφύγια από τη Φάση Α θα γίνει λεπτομερής χαρτογράφηση για την τρισδιάστατή απεικόνιση του εσωτερικού ανάγλυφου του εκάστοτε σπηλαίου, π.χ. μέσω της μεθόδου Cavetopo (Gerovasileiou, Trygonis et al. 2013). Η δράση αυτή δίνει τη δυνατότητα της αύξησης γνώσης σχετικά με τα χαρακτηριστικά του τ.ο. 8330 που μπορούν να αποτελέσουν καταφύγιο αναπαραγωγής της φώκιας, της λεπτομερούς καταγραφής του τ.ο. 8330, και της μακροχρόνιας παρακολούθησης της μορφολογίας του εκάστοτε καταφυγίου. Σημειώνεται ότι οι δύο Φάσεις μπορούν να υλοποιηθούν ταυτόχρονα για εργονομικούς λόγους ή και ανεξάρτητα <u>Παραδοτέα:</u> 1. Λίστα υποθαλάσσιων σπηλαίων συμπεριλαμβανομένων και αυτών που αποτελούν καταφύγια για τη φώκια, σύνταξη τεχνικής έκθεσης και γεω-χωρικά δεδομένα 2. Τρισδιάστατη απεικόνιση των σπηλαίων που αποτελούν καταφύγιο για τη φώκια 3. Σύνταξη τεχνικής έκθεσης και τρισδιάστατη απεικόνιση σπηλαίων
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
Κατάλογος θαλάσσιων σπηλαίων και περιγραφή βασικών χωρικών και τοπογραφικών χαρακτηριστικών τους / 6ος μήνας Αριθμός κατάλληλων θαλασσίων σπηλαίων ως καταφύγια ανάπαυσης ή/και αναπαραγωγής της φώκιας / 6ος μήνας Χάρτης γεωγραφικής κατανομής των θαλάσσιων σπηλαίων και καταφυγίων για τη φώκια / 6ος μήνας Εικόνες τρισδιάστατης/ες απεικόνισης/εις των σπηλαίων που έχουν αξιολογηθεί ως κατάλληλα καταφύγια για τη φώκια/ τέλος εφαρμογής μέτρου

Κωδικός Μέτρου:
MM25307CW0203
Ονομασία Μέτρου:
Ταχεία εκτίμηση των πληθυσμών της *Monachus moanchus* στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, του βαθμού πιέσεων, την κατάσταση των ιχθυαποθεμάτων που αποτελούν κύριο μέρος της διατροφής του και εκτίμηση του βαθμού διατήρησης των κύριων ενδιαιτημάτων τροφοληψίας του είδους
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Ταχεία εκτίμηση των πληθυσμών της *Monachus moanchus* στο θαλάσσιο χώρο, εκτίμηση του βαθμού διατήρησης των κύριων ενδιαιτημάτων τροφοληψίας και της κατάστασης των βασικών αλιευμάτων που αποτελούν κύριο μέρος της διατροφής του είδους, και του βαθμού πιέσεων που δέχονται οι πληθυσμοί της φώκιας
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Μη εφαρμόσιμο
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25307 ΠΠΒ Κορινθιακού Κόλπου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Παράκτια ύδατα έως την ηπειρωτική υφαλοκρηπίδα βάθους 200 m
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1. *Monachus monachus* 2. Τ.Ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)» (ενδιαίτημα τροφοληψίας, αναπαραγωγής και ξεκούρασης) 3. Τ.Ο. 1150* "Παράκτιες λιμνοθάλασσες» (ενδιαίτημα τροφοληψίας, αναπαραγωγής και ξεκούρασης) 4. Τ.Ο. 1170 «Ύφαλοι» (ενδιαίτημα τροφοληψίας, αναπαραγωγής και ξεκούρασης)
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.1.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Α.5.12
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Έλλειψη γνώσης
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Προηγούμενη εμπειρία εφαρμογής από πανεπιστημιακά και ερευνητικά ιδρύματα (ενδιαιτήματα τροφοληψίας, μελέτη ιχθυαποθεμάτων) σε εθνικό και τοπικό επίπεδο.

Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την μεσογειακή φώκια (Δενδρινός et al., 2021),
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Εργασίες πεδίου - 1ο και 2ο έτος 2. Τεχνική έκθεση - τέλος δράσης (3ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Βραχυπρόθεσμο
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25307CW0202 «Σύνταξη καταλόγου με όλα τα θαλάσσια σπήλαια (Τ.Ο. 8330) της περιοχής, και αξιολόγηση της καταλληλότητας τους ως καταφύγια ανάπαυσης της φώκιας. Τρισδιάστατη απεικόνιση του εσωτερικού ανάγλυφου των καταφυγίων ανάπαυσης και αναπαραγωγής του είδους *Monachus monachus*.»
Προτεραιότητα μέτρου:
Υψηλή
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
60.000€
Πηγή χρηματοδότησης
- LIFE IP 4 NATURA - 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Αιτήματα απόκτησης δεδομένων από υπεύθυνους φορείς και εμπλεκόμενους κάθε δραστηριότητας/χρήσης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δυσκολία εύρεσης και απόκτησης συγκεκριμένης ποσοτικής πληροφορίας που σχετίζεται με τις χρήσεις
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η *Monachus monachus* παρουσιάζει ευρύτατη κατανομή, μπορεί να καλύψει μεγάλες χιλιομετρικές αποστάσεις, και απαντάται σε ένα ευρύ φάσμα ενδιαιτημάτων˙ από τα θαλάσσια σπήλαια και τους ρηχούς παράκτιους οικοτόπους, όπου η φώκια βρίσκει κατάλληλα ενδιαιτήματα για τροφή, ανάπαυση και αναπαραγωγή, έως τα πελαγικά νερά και την ηπειρωτική υφαλοκρηπίδα βάθους έως και περίπου 200 m, τα οποία περιλαμβάνουν επιπλέον τροφικά πεδία καθώς και διαδρόμους σύνδεσης μεταξύ των

διαφορετικών παράκτιων περιοχών και των χερσαίων ενδιαιτημάτων. Τα δεδομένα σχετικά με την παρουσία και τον τρόπο χρήσης των θαλάσσιων πεδίων στις περιοχές μελέτης από τις φώκιες είναι ελλιπή, και απαιτείται εφαρμογή στοχευμένων προγραμμάτων συλλογής πρωτογενών δεδομένων (μελέτη βάσης), και παρακολούθησης σε βάθος χρόνου στις περιοχές όπου η παρουσία της φώκιας είναι έντονη. Σε πρώτη φάση απαιτείται ταχεία εκτίμηση των πληθυσμών της *Monachus moanchus* στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, του βαθμού πιέσεων με έμφαση στην αλληλεπίδραση του είδους με την επαγγελματική αλιεία και με τις μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας, την κατάσταση των βασικών αλιευμάτων που αποτελούν κύριο μέρος της διατροφής του, και εκτίμηση του βαθμού διατήρησης των κύριων ενδιαιτημάτων τροφοληψίας Τ.Ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)» και 1170 «Υφαλοι».
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Τεχνική Μελέτη βάσης: εκτίμηση του πληθυσμού του είδους στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, εκτίμηση του βαθμού πιέσεων, κατάσταση διατήρησης των σημαντικών αλιευμάτων που αποτελούν την κύρια διατροφή της φώκιας, κατάσταση διατήρησης των σημαντικών ενδιαιτημάτων τροφοληψίας/ τέλος εφαρμογής μέτρου

Κωδικός Μέτρου:
MM25307CW0204
Ονομασία Μέτρου:
Πρόγραμμα συλλογής δεδομένων στο θαλάσσιο χώρο για την εκτίμηση των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas*, των πιέσεων που δέχονται και της κατάστασης των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας (μελέτη βάσης).
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εκπόνηση μελέτης βάσης η οποία θα καλύψει κενά γνώσης σχετικά με τις θαλάσσιες χελώνες τα θαλάσσια ενδιαιτήματά τους ως θαλάσσια πεδία διατροφής και ανάπτυξης στις περιοχές μελέτης δεδομένου ότι απαιτείται εφαρμογή στοχευμένων προγραμμάτων συλλογής πρωτογενών δεδομένων (μελέτη βάσης). Μελέτη βάσης η οποία θα περιλαμβάνει εκτίμηση του πληθυσμού των ειδών στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, ταχεία εκτίμηση του βαθμού πιέσεων (με κύριες την αλληλεπίδραση του είδους με την επαγγελματική αλιεία και τις προσκρούεις με ταχύπλοα σκάφη), ταχεία εκτίμηση βαθμού διατήρησης των σημαντικών ενδιαιτημάτων τροφοληψίας ώστε να προσδιοριστούν ειδικά διαχειριστικά μέτρα, κατά τόπους όπου αυτό απαιτείται.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Μη εφαρμόσιμο
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25307 ΠΠΒ Κορινθιακού Κόλπου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1. *Caretta caretta* 2. *Chelonia mydas* 3. τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)» (ενδιαίτημα τροφοληψίας) 4. τ.ο. 1170 «Ύφαλοι» (ενδιαίτημα τροφοληψίας)
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.5.12
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Έλλειψη γνώσης
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Υπάρχει προηγούμενη εμπειρία σε μεσογειακό επίπεδο για τη μελέτη των τροφικών ενδιαιτημάτων της χελώνας με τη χρήση κυρίως τηλεπισκοπικών μέσων, σε συνδυασμό και με δεδομένα εκθαλασσώσεων και παρατηρήσεις πεδίου. Για τις πιέσεις υπάρχουν χρονοσειρές καταγραφών από εκβρασμούς και τραυματισμούς ατόμων που καταγράφονται σε εθνικό επίπεδο από το Εθνικώς Συντονισμένου Δικτύου Παρακολούθησης των εκβρασμών ειδών θαλάσσιας πανίδας, και περιστασιακά από το Εθνικό Πρόγραμμα παρακολούθησης της αλιείας (ΙΝΑΛΕ, ΕΛΚΕΘΕ) και σε τοπικό επίπεδο από το Εθνικό Δίκτυο Διάσωσης και Περίθαλψης Θαλάσσιων Χελωνών (ΑΡΧΕΛΩΝ) οι οποίες μπορούν να παρέχουν τη τεχνογνωσία για την αναγνώριση του αίτιου τραυματισμού ή θανάτωσης από αλιευτικά εργαλεία, καθώς και να παρέχουν συμπληρωματικά δεδομένα για τη δράση. Πρόσφατα ενεργοποιήθηκε και σχετικό επιστημονικό πρόγραμμα που υλοποιείται από το ΑΠΘ και το WWF Ελλάς σχετικά με την καταγραφή τυχαίων συλλήψεων θαλασσίων ειδών πανίδας (INCATCH). Σχετικά με τις αποζημιώσεις, δεν υπάρχει προηγούμενη εμπειρία στη χώρα, αλλά υπάρχει σε διεθνές επίπεδο (π.χ. Αγγλία).
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την θαλάσσια χελώνα *Caretta caretta*
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη (2ο έως 4ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Α) Ενδιάμεση αναφορά προόδου της μελέτης η οποία θα περιλαμβάνει ταχεία εκτίμηση του βαθμού των κύριων πιέσεων (18 μήνες) Β) Τελική Έκθεση (με την ολοκλήρωση του έργου στο 3ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Βραχυπρόθεσμο
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
Υψηλή
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Περιβαλλοντικές Οργανώσεις Ερευνητικά και Πανεπιστημιακά Ιδρύματα
Εκτιμώμενο Κόστος
50.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δυσκολία εύρεσης και απόκτησης συγκεκριμένης ποσοτικής πληροφορίας που σχετίζεται με τις πιέσεις και απειλές, όπως και δυσκολία αναγνώρισης των αιτιών λόγω σωρευτικών πιέσεων στο προστατευτέο αντικείμενο από τις διαφορετικές χρήσεις
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου

Άλλες πληροφορίες

Τα αποτελέσματα της δράσης αναμένεται να τροφοδοτήσουν με την απαραίτητη πληροφορία το Μέτρο MM25307CF0301 "Σχέδιο Διαχείρισης επισκεπτών"

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Στην περιοχή μελέτης σημειώνεται σταθερή παρουσία των θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas* ως θαλάσσιες περιοχές που πιθανόν ευνοούν τη διαμονή και ανάπτυξη ανήλικων και νεαρών ατόμων αλλά και ως τροφικό πεδίο για τα ενήλικα.

Το έργο στοχεύει στην κάλυψη κενών γνώσης σχετικά με τις θαλάσσιες χελώνες στις περιοχές μελέτης δεδομένου ότι απαιτείται εφαρμογή στοχευμένων προγραμμάτων συλλογής πρωτογενών δεδομένων (μελέτη βάσης). Πιο συγκεκριμένα το πρόγραμμα αποσκοπεί στην εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης του ενδιαιτήματος τροφοληψίας και οι ασκούμενες πιέσεις σε αυτά. Τα δεδομένα για την περιοχή μελέτης ως θαλάσσια πεδία διατροφής και ανάπτυξης και για τα δύο είδη είναι ελλιπή. Απαιτείται εφαρμογή στοχευμένων προγραμμάτων συλλογής πρωτογενών δεδομένων (μελέτη βάσης). Πιο συγκεκριμένα απαιτείται καταγραφή και εκτίμηση του πληθυσμού των ειδών στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, ταχεία εκτίμηση του βαθμού πιέσεων (με κύριες την αλληλεπίδραση του είδους με την επαγγελματική αλιεία και τις προσκρούσεις με ταχύπλοα σκάφη), ταχεία εκτίμηση βαθμού διατήρησης των σημαντικών ενδιαιτημάτων τροφοληψίας (Τ.Ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)» και 1170 «Ύφαλοι») ώστε να προσδιοριστούν ειδικά διαχειριστικά μέτρα, κατά τόπους όπου αυτό απαιτείται.
Για την παρακολούθηση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του Σχεδίου Δράσης σχετικά με τη διατήρηση και προστασία των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas* στα θαλάσσια ενδιαιτήματα, σημαντικές παράμετροι είναι οι ακόλουθες:
1) Αριθμός εκθαλασσώσεων των θαλασσίων χελωνών (νεκρών, τραυματισμένων/αδύναμων ατόμων), η χωροχρονική κατανομή τους και ο προσδιορισμός των αιτίων.
2) Καθορισμός της θνησιμότητας (άμεσης, έμμεσης και εσκεμμένης) από την αλιευτική δραστηριότητα.
3) Αξιολόγηση της κατάστασης των κύριων οικοτόπων τροφοληψίας.
4) Αξιολόγηση του βαθμού των σημαντικών πιέσεων που ασκούνται στα είδη.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

Α) Ενδιάμεση αναφορά προόδου της μελέτης η οποία θα περιλαμβάνει ταχεία εκτίμηση του βαθμού των κύριων πιέσεων (18 μήνες)
Β) Τελική Έκθεση (με την ολοκλήρωση του έργου στο 3ο έτος)

Κωδικός Μέτρου:
MM25307CW0208
Ονομασία Μέτρου:
Καταγραφή και αξιολόγηση των πληθυσμών καρχαριδοειδών (Υφομοταξία: Ελασματοβράγχια)
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εκπόνηση μελέτης βάσης η οποία θα καλύψει κενά γνώσης σχετικά με τους πληθυσμούς καρχαριών (είδη, συχνότητα παρουσίας, αφθονία, εξάπλωση), τα ενδιαιτήματά τους ως θαλάσσια πεδία αναπαραγωγής, διατροφής και ανάπτυξης στις περιοχές μελέτης δεδομένου ότι απαιτείται εφαρμογή στοχευμένων προγραμμάτων συλλογής πρωτογενών δεδομένων (μελέτη βάσης). Μελέτη βάσης η οποία θα περιλαμβάνει εκτίμηση του πληθυσμού των ειδών στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, ταχεία εκτίμηση του βαθμού πιέσεων (με κύριες την αλληλεπίδραση του είδους με την επαγγελματική αλιεία), ταχεία εκτίμηση βαθμού διατήρησης των σημαντικών ενδιαιτημάτων ώστε να προσδιοριστούν ειδικά διαχειριστικά μέτρα, κατά τόπους όπου αυτό απαιτείται.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Μη εφαρμόσιμο
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25307 ΠΠΒ Κορινθιακού Κόλπου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια έκταση της περιοχής σε βάθη >5 m
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Prionace glauca
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.5.6
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Έλλειψη γνώσης
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει προηγούμενη επιστημονική εμπειρία σε μεσογειακό και εθνικό επίπεδο για τη μελέτη των πληθυσμών και των τροφικών προτιμήσεων των καρχαριών της Μεσογείου. Παρόλα αυτά τα δεδομένα που έχουν συλλεχθεί δεν έχουν επικαιροποιηθεί τα τελευταία χρόνια στη χώρα μας, ενώ η υφιστάμενη γνώση αφορά κυρίως καταγραφές από την αλιεία (παράπλευρο αλίευμα). Η συστηματική παρακολούθηση των καρχαριών πραγματοποιείται κυρίως με τηλεπισκοπικά μέσα

σε συνδυασμό με παρατηρήσεις πεδίου (αναγνώριση πτερυγίων με ειδικό λογισμικό, π.χ. iSharkFin από τον FAO) και αλιευτικά δεδομένα, όπου υπάρχει εμπειρία και γνώση σε παγκόσμιο επίπεδο. Τέλος υπάρχει εμπειρία και στην εκπόνηση Σχεδίων δράσης για τους καρχαρίες σε πολλές χώρες του κόσμου (π.χ. Ισραήλ, Ινδονησία, Αραβικά Εμιράτα κ.ά.).
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
UNEP MAP RAC/SPA. 2003. Action Plan for the Conservation of Cartilaginous Fishes (Chondrichthyans) in the Mediterranean Sea. Ed. RAC/SPA, Tunis. 56 pp.
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
4 έτη (1ο έως 4ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Α) Ενδιάμεση αναφορά προόδου της μελέτης (2ο έτος) Β) Τελική Έκθεση (με την ολοκλήρωση του έργου στο 4ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Μακροπρόθεσμο
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
Υψηλή
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
80.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού για ανάθεση μελέτης, Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου. Η εφαρμογή τυχόν διαχειριστικών μέτρων που δύναται να κριθούν απαραίτητα μετά το πέρας της μελέτης παρόλα αυτά, αναμένεται να έχει δυσχέρεια αποδοχής στους αλιείς.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Καταγραφή των πληθυσμών (εξάπλωση, αριθμός ατόμων, ηλικιακές κλάσεις, αναλογία φύλου κτλ.) των ειδών καρχαριών, των διαδρόμων μετακίνησης/ μετανάστευσης και των ενδιαιτημάτων τους (πιθανά πεδία διατροφής, ανάπτυξης, αναπαραγωγής) με χωροχρονική ανάλυση, και ταχεία εκτίμηση της κατάστασής τους με έμφαση στο είδος *Prionace glauca* με τη χρήση

τηλεπισκοπικών μέσων (tagging) σε συνδυασμό με παρατηρήσεις πεδίου (αναγνώριση πτερυγίων με ειδικό λογισμικό, π.χ. iSharkFin από τον FAO) και αλιευτικά δεδομένα (το είδος αλιεύεται ως παράπλευρο αλίευμα). Εκτίμηση της γενετικής ποικιλομορφίας των πληθυσμών των ειδών καρχαριών καθώς και της συσχέτισής τους με άλλους πληθυσμούς τους είδους με τη χρήση μοριακών δεικτών. Καταγραφή και αξιολόγηση των πιέσεων και απειλών που αντιμετωπίζουν τα είδη με έμφαση στην αλληλεπίδραση του είδους *Prionace glauca* με την επαγγελματική αλιεία, με έμφαση στα πελαγικά παραγάδια. Προτάσεις διαχειριστικών δράσεων για τη διατήρηση των πληθυσμών των ειδών καρχαριών, τη μείωση των πιέσεων και απειλών που αντιμετωπίζουν και δράσεις ενημέρωσης στους χρήστες και αρμόδιους φορείς.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
Ενδιάμεση αναφορά προόδου της μελέτης η οποία θα περιλαμβάνει ταχεία εκτίμηση της κατάστασης των πληθυσμού, των ενδιαιτημάτων και του βαθμού των κύριων πιέσεων (2ο έτος) Τελική Έκθεση (με την ολοκλήρωση του έργου στο 3ο έτος)

Κωδικός Μέτρου:
MM25307CW0304
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση θαλασσίων ειδών πανίδας
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Σχέδιο παρακολούθησης των θαλασσίων ειδών πανίδας
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Μη εφαρμόσιμο
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25307 ΠΠΒ Κορινθιακού Κόλπου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια έκταση της περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλοι τα θαλάσσια είδη πανίδας
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.5.1, A.5.2, A.5.3, A.5.4, A.5.5
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει επάρκεια γνώσης και εμπειρίας στην παρακολούθηση των θαλασσίων ειδών πανίδας
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
4 έτη (1ο έως 5ο έτος) αναλόγως το είδος αναφοράς και τη διάρκεια μελέτης βάσης (εάν υπάρχει)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Κάθε έτος και εφάπαξ (1ο έως 5ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Μεσοπρόθεσμο

Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25307CW0204 Πρόγραμμα συλλογής δεδομένων στο θαλάσσιο χώρο για την εκτίμηση των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas*, των πιέσεων που δέχονται και της κατάστασης των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας (μελέτη βάσης). MM25307CW0203 Ταχεία εκτίμηση των πληθυσμών της *Monachus moanchus* στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, του βαθμού πιέσεων, την κατάσταση των ιχθυαποθεμάτων που αποτελούν κύριο μέρος της διατροφής του και εκτίμηση του βαθμού διατήρησης των κύριων ενδιαιτημάτων τροφοληψίας του είδους
Προτεραιότητα μέτρου:
Υψηλή
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Αναλύονται για κάθε σχέδιο παρακολούθησης στο αντίστοιχο κεφάλαιο
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Η δράση αποτελεί συνέχεια των μέτρων MM25307CW0203, MM25307CW0201, MM25307CW0203, MM25307CW0204
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η Δράση περιγράφεται αναλυτικά στο πρόγραμμα παρακολούθησης των θαλασσίων ειδών πανίδας. Η δράση αποτελεί συνέχεια των μέτρων MM25307CW0203, MM25307CW0201, MM25307CW0203, MM25307CW0204 τα οποία θα θέσουν τη βάση για την συνέχιση των δράσεων παρακολούθησης
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Έκταση, Χάρτες παρουσίας και κατάστασης διατήρησης των ειδών 3. Ετήσια τεχνική έκθεση 4. Αριθμός πιέσεων και απειλών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν 5. Αριθμός οικοσυστημικών υπηρεσιών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν

5.3.3.1.3 Μέτρα διαχείρισης υδάτων

Κωδικός Μέτρου:
MM25307CC1101
Ονομασία Μέτρου:
Μελέτη βάσης και αποκατάσταση του υποθαλάσσιου βυθού από την απόθεση ερυθράς ιλύος (red mud, Κόκκινη λάσπη), ως βιομηχανικό κατάλοιπο επεξεργασίας βωξίτη
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το φαινόμενο της "κόκκινης λάσπης" αποτελεί ένα πρόβλημα στον κόλπο της Αντίκυρας που έχει απασχολήσει την τοπική κοινωνία και τους επιστήμονες για πάνω από μια δεκαετία. Η δράση αποσκοπεί στην καταγραφή και εκτίμηση της κατάστασης για με φυσικό-χημικές αναλύσεις, της βενθικής μακροπανίδας (ROV) και ιχθυοπανίδας που θα οδηγήσει σε προτάσεις δράσεων αποκατάστασης τοπικά.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CC11
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων, Άλλα
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25307 ΠΠΒ Κορινθιακού Κόλπου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Κόλπος Αντίκυρας (90-140 μέτρα)
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Σύνολο προστατευτέου αντικειμένου
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.10.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.5.11
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
C12
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει εμπειρία στις έρευνες πεδίου και την εκτίμηση των επιπτώσεων στην περιοχή που είχαν πραγματοποιηθεί το 2007 από το ΕΛΚΕΘΕ. Εμπειρία υπάρχει και σε άλλες περιοχές της χώρας (π.χ. Ευβοϊκός κόλπος), τη Μεσόγειο (π.χ. Τάραντο Ιταλία) και την Ευρώπη. Παρόλα αυτά δεν υπάρχει εμπειρία σε έργα αποκατάστασης του πυθμένα από τέτοιας μορφής πιέσεις, εάν αυτά κριθούν απαραίτητα.

Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2 έτη (1ο έως 2ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1ο-2ο έτος: μελέτη βάσης εκτίμησης επιπτώσεων και προτάσεις αποκατάστασης
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Μακροπρόθεσμο
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
Μέτρια
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, Λιμενικό, ΥΠΕΝ
Εκτιμώμενο Κόστος
100.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εφόσον αποδειχθεί ότι η παρουσία της ερυθράς ιλύος προκαλεί σημαντικές επιπτώσεις στα οικοσυστήματα και τον άνθρωπο (μεταφορά τοξικών ουσιών μέσω τροφικής αλυσίδας), θα χρειαστούν επιπλέον άδειες από τις αρμόδιες αρχές για την υλοποίηση των έργων αποκατάστασης.
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Πρόκειται για ένα έργο υψηλού κόστους σε περίπτωση που κριθεί απαραίτητη η αποκατάσταση του οικοσυστήματος. Πιθανές τεχνικές δυσκολίες δύναται να προκύψουν μετά την απομάκρυνση της ερυθράς ιλύος από τον θαλάσσιο πυθμένα και περαιτέρω διεργασία της με στόχο την αδρανοποίησή της.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Οι τελευταίες μελέτες για την κόκκινη λάσπη και την εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης των βενθικών βιοκοινοτήτων στον κόλπο της Αντίκυρας και στον εποικισμό των βενθικών υποστρωμάτων από θαλάσσιους οργανισμούς - 'Μηχανικούς του Οικοσυστήματος' (Ecosystem engineers) έγιναν το 2007. Έκτοτε και μέχρι σήμερα δεν έχει γίνει κάποια επίσημη μελέτη

και έρευνα για την κατάσταση της χωρικής κατανομής των βενθικών βιοκοινοτήτων και της οικολογικής τους κατάστασης, αλλά ούτε και για την διερεύνηση, των συγκεντρώσεων βαρέων μετάλλων, τοξικών ουσιών και συγκεντρώσεων ραδιενεργών στοιχείων, ούτε και της παρουσίας ή μη Μηχανικών Οικοσυστήματος (η παρουσία τους επηρεάζει θετικά την δομή και τις λειτουργίες της οικολογικής ζώνης όπου αυτοί εξαπλώνονται). Προτείνεται να γίνει αναλυτική χαρτογράφηση με κατάλληλα υδροακουστικά μέσα όπως πολυδεσμικό βυθόμετρο υψηλής συχνότητας για τον εντοπισμό της έκτασης αλλά και την σύγκριση με δεδομένα από προηγούμενες χαρτογραφήσεις του βυθού στη περιοχή (Iatrou et al., 2010), sub-bottom profiler για την εκτίμηση του πάχους της λάσπης, χρήση τηλεχειριζόμενου ρομποτικού υποβρύχιου σκάφους (ROV) για την συλλογή δεδομένων βιοποικιλότητας με οπτικές καταγραφές αλλά και συλλογή βενθικών βιολογικών δειγμάτων με δειγματολήπτες (τύπου αρπάγης ή δράγας) για την ποσοτική εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης με την χρήση βιοτικών δεικτών (π.χ. BENTIX, Shanon). Επιπλέον, προτείνεται να εκτιμηθεί με δείγματα ιχθυοπανίδας η πιθανή βιοσυσσώρευση ουσιών που συνδέονται αποκλειστικά με τη δραστηριότητα για την πιθανή εισαγωγή τους στην τροφική αλυσίδα μέσω της κατανάλωσης ψαριών από τον άνθρωπο.
Επιπρόσθετα, προτείνεται η αφαίρεση κόκκινης λάσπης πιλοτικά στη περιοχή σε βάθος και μορφολογικό χαρακτήρα που να μπορεί να αφαιρεθεί από τον βυθό και στην συνέχεια να γίνει παρακολούθηση της εξέλιξης της συγκεκριμένης περιοχής ώστε να εξαχθούν περισσότερο ασφαλή συμπεράσματα για την σκοπιμότητα αφαίρεσης της λάσπης από όλη την περιοχή εφόσον συνεκτιμηθούν οι δυνητικές επιπτώσεις στον ευρύτερο γεωγραφικό χώρο λόγω διασποράς ιζήματος στην στήλη του νερού.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Έκταση που μελετήθηκε
2. Αριθμός επιστημόνων και εργατοημερών που απασχολήθηκαν
3. Τεχνική έκθεση (2ο έτος)

Κωδικός Μέτρου:
MM25307CE0401
Ονομασία Μέτρου:
Σύνταξη και θεσμοθέτηση Σχέδιου Δράσης αντιμετώπισης έκτακτου περιστατικού θαλάσσιας/ παράκτιας ρύπανσης
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το Σχέδιο Δράσης αφορά την αντιμετώπιση έκτακτων περιστατικών σε ατυχήματα που λαμβάνουν χώρα στο θαλάσσιο ή χερσαίο περιβάλλον, με επίπτωση φαινομένων ρύπανσης στην παράκτια ζώνη ή/και θαλάσσιο περιβάλλον (π.χ. ρίψη ανεπεξέργαστων λυμάτων ή/και χημικών ουσιών στη θάλασσα από χερσαίες δραστηριότητες, πετρελαϊκό ατύχημα από διερχόμενα πλοία ή εγκαταστάσεις εξόρυξης/ φύλαξης επικίνδυνων ουσιών, ηχορύπανση κτλ.). Το Σχέδιο Δράσης στοχεύει στην άμεση αντίδραση των αρμόδιων αρχών και υπηρεσιών με συγχρονισμένο και οργανωμένο τρόπο με στόχο την έγκαιρη και επιτυχή αποφυγή εκτεταμένων επεισοδίων ρύπανσης στα θαλάσσια είδη και τους τύπους οικοτόπων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CE04, CE06, CF07, CH01, CC11
Τύπος του μέτρου:
Άλλο, Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25307 ΠΠΒ Κορινθιακού Κόλπου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια έκταση και παράκτια ζώνη της περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Σύνολο προστατευτέου αντικειμένου
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.7.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
E07, F20, F21, C12, D10
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει μικρή ωριμότητα και εμπειρία στον έλεγχο της ρύπανσης στα θαλάσσια είδη και τύπους οικοτόπων. Η υφιστάμενη εμπειρία και γνώση αφορά κυρίως καθαρισμούς του θαλασσίου ύδατος και πυθμένα από πετρελαϊκή ρύπανση στα διάφορα περιστατικά που κατά καιρούς έχουν λάβει χώρα στα χωρικά ύδατα.

Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη φώκαινα και το ρινοδέλφινο, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις θαλάσσιες χελώνες, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη μεσογειακή φώκια. Εθνικό Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης (National Contingency Plan: NCP), Τοπικό Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης (Local Contingency Plan: LCP)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Εκπόνηση Σχεδίου Δράσης: 1ο έτος, Θεσμοθέτηση: 2ο έτος, Εφαρμογή και ασκήσεις: 3ο-5ο έτος (και εφάπαξ)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Μεσοπρόθεσμο
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
Υψηλή
Φορέας υλοποίησης:
ΥΠΕΝ, Υπουργείο Ναυτιλίας, Λιμενικό, ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, Περιφέρειες/ Αποκεντρωμένη Διοίκηση
Εκτιμώμενο Κόστος
15.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Σύνταξη και έκδοση ΚΥΑ, Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για ασκήσεις ετοιμότητας
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Επιπλέον κόστος για την εφαρμογή του Σχεδίου δράσης αποτελεί η προμήθεια και διατήρηση αποθεμάτων ασφάλειας σε μέσα, υλικά και εξοπλισμό αντιμετώπισης της ρύπανσης
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου. Αντιθέτως, αναμένεται η συμμετοχή σε εθελοντές και ιδιώτες να είναι μεγάλη.
Άλλες πληροφορίες
Οι προδιαγραφές των υφιστάμενων λιμένων υποδοχής σκαφών και πλοίων οφείλουν να εναρμονίζονται με αυτές που ορίζονται από την κείμενη εθνική και ενωσιακή νομοθεσία, τον Διεθνή Ναυτιλιακό Οργανισμό (IMO) και τη Σύμβαση Διαχείρισης Υδάτων Έρματος, με στόχο την ασφάλεια των θαλάσσιων μεταφορών, την πρόληψη ατυχημάτων και τη ρύπανση των θαλασσών
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Παρόλο που υπάρχει εθνικό σχέδιο αντιμετώπισης περιστατικών ρύπανσης, αυτό αφορά μόνο τον καθαρισμό των υδάτων και του υποθαλάσσιου βυθού ενώ δεν συμπεριλαμβάνει στοχευμένες

δράσεις για την αποκατάσταση των πληθυσμών ειδών και τύπων οικοτόπων που δύναται να είναι παρόντα στην ευρύτερη περιοχή και επηρεάζονται σημαντικά από το περιστατικό. Συνεπώς κρίνεται απαραίτητη η σύνταξη Σχεδίου Δράσης Αντιμετώπισης έκτακτων περιστατικών ρύπανσης από πετρελαιοκηλίδες και εξορύξεις που στοχεύουν στην αποκατάσταση των θαλασσίων ειδών (π.χ. πληθυσμοί θαλασσίων θηλαστικών και ερπετών κτλ.) και τύπων οικοτόπων από τέτοια περιστατικά, και ένταξή του στο ευρύτερο σχέδιο αντιμετώπισης ρύπανσης σε εθνικό και τοπικό επίπεδο (Εθνικό Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης (National Contingency Plan: NCP), Τοπικό Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης (Local Contingency Plan: LCP)). Το Σχέδιο Δράσης στοχεύει στην κινητοποίηση μιας ευέλικτης και λειτουργικής οργανωτικής δομής από τις αρμόδιες υπηρεσίες (υπηρεσίες της Κεντρικής Διοίκησης, της Περιφέρειας και της Αυτοδιοίκησης, το Λιμενικό, οι Ένοπλες Δυνάμεις, τα σώματα ασφαλείας, οι ιδιωτικές επιχειρήσεις, τα εξειδικευμένα ερευνητικά κέντρα και επιστημονικά ιδρύματα, και οι ΜΚΟ) για την άμεση αντίδραση και αντιμετώπιση του περιστατικού. Παραδείγματα συντονισμένων μέτρων που μπορεί να περιλαμβάνει το Σχέδιο Διαχείρισης περιλαμβάνει προσδιορισμός των περιοχών και πληθυσμών ειδών υψηλού κινδύνου, καθαρισμούς ατόμων των ειδών που πλήττονται από τη ρύπανση (π.χ. απομάκρυνση αργού πετρελαίου από το σώμα τους), λήψη κατάλληλης φαρμακευτικής αγωγής για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων των ρυπογόνων ουσιών στις λειτουργίες των ειδών, πρόβλεψη και διατήρησης αποθεμάτων μέσων, υλικών και εξοπλισμού, εκπαίδευση ειδικών, φορέων και εθελοντών κ.ά. Ασκήσεις επιχειρησιακής ετοιμότητας του Λιμενικού σε συνεργασία με άλλους αρμόδιους φορείς για την αποκατάσταση της ποιότητας του θαλασσίου περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας που φιλοξενεί η περιοχή μελέτης. Μετά τις δράσεις καθαρισμού και άμεσης αντιμετώπισης της ρύπανσης είναι αναγκαία η συστηματική παρακολούθηση των πληττόμενων ειδών με χρήση βιο-δεικτών και άλλων παραμέτρων που δύναται να έχουν επηρεαστεί από το περιστατικό. Σημαντικό ρόλο για την αντιμετώπιση των έκτακτων περιστατικών ρύπανσης έχουν οι ΜΚΟ με καταρτισμένους εθελοντές, συνεργαζόμενοι κτηνιατρικοί σύλλογοι, το Δίκτυο Διαχείρισης Εκβρασμών Ειδών Θαλάσσιας Άγριας Πανίδας και τα Κέντρα Περίθαλψης Ειδών Άγριας Πανίδας (ΚΕ.Π.Ε.Α.Π), των οποίων ο ρόλος θα πρέπει να καθορίζεται από το θεσμοθετημένο Σχέδιο Δράσης, ενώ η συμμετοχή τους στις ασκήσεις ετοιμότητας κρίνεται απαραίτητη.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Θεσμοθέτηση (Έκδοση ΚΥΑ)
2. Συμφωνητικά ΜΔΠΠ/ΟΦΥΠΕΚΑ με υπηρεσίες, ιδιώτες, ερευνητικά κέντρα και ΜΚΟ
3. Αριθμός προληπτικών ασκήσεων
4. Αριθμός υλικών που έγινε προμήθεια

Κωδικός Μέτρου:
MM25307CJ0101
Ονομασία Μέτρου:
Καθαρισμός του θαλάσσιου βυθού από απορρίμματα με έμφαση στους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Απομάκρυνση απορριμμάτων από τον θαλάσσιο βυθό και σημαντικούς τύπους οικοτόπων με στοχευμένους καθαρισμούς
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CJ01
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25307 ΠΠΒ Κορινθιακού Κόλπου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια έκταση της περιοχής, με έμφαση σε περιοχές ή/και τύπους οικοτόπων ή/και ΟΧΕ αναπαραγωγής και τροφοληψίας σημαντικών ειδών θαλάσσιας πανίδας, που δύναται να συγκεντρώνουν υψηλή συγκέντρωση απορριμμάτων λόγω συνθηκών υδρολογίας και γεωμορφίας πυθμένα
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1. 1110 Αμμοσύρσεις που καλύπτονται διαρκώς από θαλάσσιο νερό μικρού βάθους 2. 1120* Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*) 3. 1150* Παράκτιες λιμνοθάλασσες 4. 1170 Ύφαλοι 5. 8330 Θαλάσσια σπήλαια εξ ολοκλήρου ή εν μέρει κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.5.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.2.5, A.3.1, A.3.2, A.3.3, A.3.4, A.3.5, A.4.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
J02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Στην Ελλάδα έχουν εφαρμοστεί καθαρισμοί του θαλάσσιου βυθού ευρέως με την πρωτοβουλία ΜΚΟ, καταδυτικών συλλόγων και κέντρων, κυρίως στο παράκτιο περιβάλλον με τη συνδρομή

εξειδικευμένων δυτών. Σημαντική είναι η συνεισφορά της ομάδας Aegean Rebreath που αναλαμβάνει συχνά τέτοιες δράσεις. Σε άλλες χώρες συχνή συμμετοχή σε τέτοιες δράσεις έχουν και τα σχολεία και τα Πανεπιστήμια, όπου οι μαθητές/ φοιτητές πραγματοποιούν ταυτόχρονο καθαρισμό της παραλίας, και συμμετέχουν τόσο στην διαλογή και ταξινόμηση των απορριμμάτων, όσο και στον εντοπισμό πιθανών πηγών απορριμμάτων της θάλασσας.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο δράσης για τη χελώνα *Caretta caretta*, Εθνικό Σχέδιο δράσης για τη μεσογειακή φώκια *Monachus monachus*
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Καθαρισμοί: Από Μάιο έως Οκτώβριο κάθε έτους 2. Εκτίμηση πηγών ρύπανσης: Από Νοέμβριο έως Απρίλιο κάθε έτους
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Βραχυπρόθεσμο
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25307CW0303 "Παρακολούθηση θαλασσίων τύπων οικοτόπων" MM25307CW0305 "Παρακολούθηση ανθρωπογενών δραστηριοτήτων στο θαλάσσιο περιβάλλον"
Προτεραιότητα μέτρου:
Υψηλή
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
1. Καθαρισμός: 15.000€ 2. Προμήθεια παράκτιων αλιέων συσκευές εντοπισμού αλιευτικού εργαλείου: 20.000€ 3. τοποθέτηση κάδων ανακύκλωσης: 2.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Ταμείο Συνοχής, ΕΤΠΑ, ΕΠΑΛΥΘ, LIFE, INTERREG, ERASMUS
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Πιθανή αύξηση κόστους για τα βαθιά ύδατα, που απαιτεί εξειδικευμένους δύτες ειδικά καταρτισμένους για εργασία σε μεγάλα βάθη και μίσθωση σκάφους
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Το μέτρο αναμένεται να έχει ευρεία αποδοχή από τους χρήστες και την τοπική κοινωνία
Άλλες πληροφορίες
Φορείς που θα μπορούσαν να ενισχύσουν τη δράση: ΜΚΟ, Σύλλογοι Αλιέων, Λιμενικό Σώμα, Δήμοι, Περιφέρειες, Καταδυτικά Κέντρα, Τοπικοί Σύλλογοι Πολιτών, Σύλλογοι Ναυσιπλόων (Φουσκωτά, Ιστιοπλοϊκά κλπ.), Εταιρείες ανακύκλωσης, Σχολεία, Πανεπιστήμια
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Στόχος της δράσης είναι η μείωση των απορριμμάτων από τις δραστηριότητες σε στεριά (τουρισμός, δραστηριότητες αναψυχής κτλ.) και θάλασσα (π.χ. απολεσθέντα αλιευτικά εργαλεία

από την επαγγελματική και ερασιτεχνική αλιεία, υδατοκαλλιέργειες, θαλάσσιες μεταφορές, τουρισμός, δραστηριότητες αναψυχής, στρατιωτικές ασκήσεις κτλ.), όπου επιβαρύνουν με απορρίμματα τους θαλάσσιους τύπους οικοτόπων και τα θαλάσσια είδη πανίδας, και το θαλάσσιο περιβάλλον γενικότερα.
Στη δράση προτείνονται να υλοποιηθούν εκτεταμένοι καθαρισμοί του θαλάσσιου βυθού όπου πραγματοποιείται ανέλκυση και συλλογή απορριμμάτων, καθώς και διαλογή, ταξινόμηση και καταγραφή τους ώστε τα στοιχεία αυτά να προσφέρουν συμπεράσματα για τις δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα στην ευρύτερη περιοχή και προκαλούν απορρίμματα, και τον χωρικό εντοπισμό των πηγών επιβάρυνσης της περιοχής.
Η απομάκρυνση των θαλάσσιων απορριμμάτων υλοποιείται με στοχευμένους υποβρύχιους καθαρισμούς από ειδικά εκπαιδευμένους αυτόνομους δύτες με τη συνδρομή των τοπικών καταδυτικών κέντρων και εθελοντών της περιοχής, τη συνδρομή των Δήμων, Ναυτικών συλλόγων και του Λιμενικού, ή/και με ειδικά εξοπλισμένα σκάφη.
Η καταγραφή και ταξινόμηση των απορριμμάτων σε βασικές κατηγορίες και μεγέθη πραγματοποιείται στη στεριά, στο σημείο συγκέντρωσης. Οι βασικές κατηγορίες αφορούν το βασικό συστατικό του απορρίμματος και ταξινομούνται ως εξής: πλαστικά (π.χ. γόπες, αλιευτικά δίχτυα, καλαμάκια, πλαστικές συσκευασίες προϊόντων και φαγητών, σακούλες, παιχνίδια κτλ.), πολυεστέρες (αφρός, σφουγγάρια μόνωσης, φελιζόλ, σωσίβια κτλ.), υγειονομικά (είδη υγιεινής, υγρά μαντηλάκια κτλ.), υφασμάτινα (ρούχα, παπούτσια, κτλ.), κεραμικά, λαστιχένια (π.χ. γάντια βυνιλίου ή κουζίνας, λάστιχα οχημάτων, μπαλόνια κτλ.), μεταλλικά (π.χ. αλουμινόχαρτο, δοχεία αλουμινίου, καπάκια, κονσέρβες, γάντζοι, κλωβοί, σύρμα, συρματόπλεγμα, μπαταρίες κτλ.), φαρμακευτικά (εισπνεόμενο σπρέι, χάπια, κτλ.), χάρτινα (εφημερίδες, περιοδικά, χάρτινες συσκευασίες, σακούλες κτλ.), ξύλινα (π.χ. φελλός, παλέτες, ξυλάκια παγωτών, κιβώτια, παγίδες αλιείας κτλ.). Οι κατηγορίες δύναται να εξειδικεύονται όσο γίνεται περισσότερο, ώστε να διευκολύνεται ο εντοπισμός των πηγών ρύπανσης. Για τον προσδιορισμό των πηγών ρύπανσης, καταγράφονται οι δραστηριότητες στη χέρσο και στη θάλασσα και ο τύπος απορριμμάτων που δύναται να απελευθερώνουν στο θαλάσσιο περιβάλλον, τα ρεύματα της περιοχής και οι καιρικές συνθήκες. Με συνδυασμό της παραπάνω πληροφορίας δύναται να προσδιοριστούν οι ενδεχόμενες πηγές ρύπανσης για κάθε τύπο απορρίμματος.
Μετά την καταγραφή και ταξινόμηση των ειδών, τα απορρίμματα μεταφέρονται σε κάδους απορριμμάτων και ανακύκλωσης με τη συνεισφορά της υπηρεσίας καθαρισμού του Δήμου. Η δράση δύναται να ενισχυθεί με επιπλέον μέτρα όπως η παροχή συσκευών εντοπισμού (GPS) με στόχο τον άμεσο εντοπισμό των απολεσθέντων αλιευτικών εργαλείων στους παράκτιους αλιείς και την τοποθέτηση κάδων ανακύκλωσης στα αλιευτικά καταφύγια, μαρίνες και λιμένες σε συνεργασία με εταιρεία ανακύκλωσης/ μεταποίησης των απορριμμάτων. Η δράση προτείνεται να υλοποιείται κάθε χρόνο σε στοχευμένες περιοχές. Η δράση συνίσταται να συνδυαστεί και με ταυτόχρονους καθαρισμούς της χερσαίας παράκτιας ζώνης (παραλία). Αναμένεται να ευνοήσει και άλλα είδη χλωρίδας και πανίδας που είναι παρόντα στην περιοχή.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός καθαρισμών ανά έτος
2. Αριθμός ομάδων/ ατόμων που συμμετέχουν στους καθαρισμούς
3. Ποσότητα συλλεγμένων απορριμμάτων ανά κατηγορία

5.3.3.1.4 Μέτρα ρύθμισης αλιείας

Κωδικός Μέτρου:
MM25307CG0104
Ονομασία Μέτρου:
Εκπόνηση Σχεδίου Επαγγελματικής και Ερασιτεχνικής Αλιευτικής διαχείρισης της περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Αποτίμηση της κατάστασης των βιολογικών πόρων και του βαθμού αλιευτικής εκμετάλλευσης της περιοχής μελέτης από την επαγγελματική και ερασιτεχνική αλιεία. Πρόταση επιπλέον διαχειριστικών μέτρων κατά τόπους (πιλοτικές εφαρμογές για προσαρμογές αλιευτικών εργαλείων, εφαρμογή χωρικών/εποχικών απαγορεύσεων, απαγόρευση χρήσης αλιευτικού εργαλείου, μείωση αλιευτικής προσπάθειας (αριθμός σκαφών, άδειες), του μεγέθους αλιεύματος, ποσοστώσεις κ.τ.λ.) εφόσον αυτό κριθεί απαραίτητο.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG01, CG04, CG05
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό, Οικονομικό, Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25307 ΠΠΒ Κορινθιακού Κόλπου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια έκταση της περιοχής μελέτης και της ευρύτερης περιοχής.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1110, 1120*, 1150* 1170, *Cymodocea nodosa*, *Cystoseira* spp, *Epinephelus marginatus, Hippocampus guttulatus, Hippocampus hippocampus, Sciaena umbra, Syngnathus acus, Arca noae, Lithophaga lithophaga, Palinurus elephas, Scyllarides latus, Tonna galea Pinna nobilis, Caretta caretta, Chelonia mydas, Monachus monachus, Aplysina aerophoba, Axinella damicornis, Axinella polypoides, Axinella* spp, *Cladocora caespitosa, Dendrophyllia ramea, Eunicella cavolini, Leptogorgia sarmentosa, Lithophaga lithophaga, Madracis pharensis, Paramuricea clavate, Polycyathus muellerae, Savalia* (=*Gerardia*) *savaglia, Savalia savaglia*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.3.4, B.3.5, B.3.6, B.3.7, B.3.8, B.3.9, B.3.10
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.1, A.2, A.3, A.4
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G01
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών

Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια προς Υψηλή.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την θαλάσσια χελώνα *Caretta caretta*, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την μεσογειακή φώκια *Monachus monachus*.
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α (μελέτη): 1ο-2ο έτος, Φάση Β (θεσμοθέτηση): 3ο έτος, Φάση Γ (εφαρμογή): 4ο έτος και εφάπαξ
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Μεσοπρόθεσμο
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0304 Παρακολούθηση θαλασσίων ειδών πανίδας MM25401CW0303 Παρακολούθηση θαλασσίων τύπων οικοτόπων
Προτεραιότητα μέτρου:
Υψηλή
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, ΥΠΑΑΤ, Λιμενικό
Εκτιμώμενο Κόστος
40.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Υπουργείο Γεωργίας/Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης, ΕΣΠΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Θεσμοθέτηση Σχεδίου Αλιευτικής Διαχείρισης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Για την υλοποίηση του έργου απαιτείται η δημιουργία σχέσεων εμπιστοσύνης με τους αλιείς ώστε να υπάρχει αποτύπωση της πραγματικής κατάστασης της δραστηριότητας, του οικοσυστήματος και των ιχθυαποθεμάτων της περιοχής.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένεται να υπάρξει δυσφορία από τους αλιείς, αλλά σε συνδυασμό με τις δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης που έχουν προβλεφθεί, αναμένεται σημαντική αποδοχή του μέτρου.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Φάση Α - Μελέτη: Η μελέτη-σχέδιο αλιευτικής διαχείρισης θα πρέπει να μπορεί να απαντήσει στα εξής ερωτήματα:

- Κατά πόσον η σημερινή γενική κατάσταση στους βιολογικούς πόρους είναι βιώσιμη, αν δεν εφαρμοσθεί καμιά επιπρόσθετη διαχειριστική στρατηγική, πέρα από την υπάρχουσα νομοθεσία
- Κατά πόσο η παραγωγικότητα της ευρύτερης περιοχής εξαρτάται από επιμέρους περιοχές προστασίας και ανατροφής νεαρών ατόμων
- Αν υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης της αφθονίας των ιχθυοπληθυσμών του θαλάσσιου οικοσυστήματος στην ευρύτερη περιοχή
- Αν η εφαρμογή περιοριστικών μέτρων στην επαγγελματική και ερασιτεχνική αλιεία, θα μπορούσε ανταποδοτικά να ωφελήσει τους επαγγελματίες αλιείς στην ευρύτερη περιοχή.

Βασικός στόχος του σχεδίου αλιευτικής διαχείρισης θα είναι η εκτίμηση και διαχείριση των ιχθυαποθεμάτων στην ευρύτερη περιοχή για αλιευτική ανάπτυξη (επαγγελματική και ερασιτεχνική αλιεία) με χρήση σύγχρονων και παραδοσιακών αλιευτικών εργαλείων φιλικών προς το περιβάλλον και ανάπτυξη κινήτρων για είσοδο στο κλάδο νέων ανθρώπων. Η μελέτη-σχέδιο επαγγελματικής και ερασιτεχνικής αλιευτικής διαχείρισης στην περιοχή μελέτης θα πρέπει να καλύψει χρονικά 2 αλιευτικές περιόδους (για λόγους στατιστικής αξιοπιστίας και καταγραφής της δυναμικής των ιχθυοπληθυσμών) και προτείνεται να περιλαμβάνει τις παρακάτω θεματικές ενότητες:

α) Αποτίμηση βιολογικών πόρων: Η αποτίμηση της κατάστασης των βιολογικών πόρων, οφείλει να καλύψει αρκετά μεγάλο φάσμα βιοποικιλότητας και όχι μόνο τα είδη με οικονομικό ενδιαφέρον, εφόσον ο στόχος της είναι γενικότερος και αφορά στην όλη κατάσταση του οικοσυστήματος. Στα είδη-στόχους που θα επιλεγούν για να μελετηθούν σε βάθος, θα πρέπει να περιλαμβάνονται εκτός από τα ψάρια και σημαντικά ασπόνδυλα (μαλάκια, καρκινοειδή). Στα υπό μελέτη είδη θα πρέπει να γίνει εκτίμηση της αφθονίας, της δυναμικής των πληθυσμιακών παραμέτρων και να διαπιστωθούν οι εποχιακές και χωρικές μεταβολές. Οι εκτιμήσεις θα πρέπει να βασίζονται σε μετρήσεις πεδίου και αλιευτικές δειγματοληψίες με τη χρήση εμπορικών αλιευτικών σκαφών, και να ληφθεί πρόνοια επιπρόσθετης χρήσης μαθηματικών μοντέλων στις περιπτώσεις όπου οι μετρήσεις είναι αδύνατες ή ασύμφορες.

β) Αποτίμηση αλιευτικής δραστηριότητας: Η αποτίμηση της αλιευτικής δραστηριότητας τόσο των επαγγελματικών, όσο και των ερασιτεχνικών σκαφών, προτείνεται να γίνει με τη χρήση ερωτηματολογίων, επιτόπιων παρατηρητών και καταγραφή της αλιευτικής παραγωγής της περιοχής. Η ανάλυση θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη της την συχνότητα χρήσης του σκάφους ανά εργαλείο, εποχή, μέγεθος και τύπο σκάφους.

γ) Υδροακουστική εκτίμηση αφθονίας: Ειδικά για ρηχές περιοχές της παράκτιας ζώνης, όπου άλλες μέθοδοι εκτίμησης της αφθονίας νεαρών ψαριών είναι προβληματικές, στη μελέτη θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί εξειδικευμένη υδροακουστική τεχνολογία και κατάλληλος εξοπλισμός, ώστε να υπάρχει ποσοτική εκτίμηση της αφθονίας και εντοπισμός των περιοχών που παίζουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη και ενηλικίωση των νεαρών ατόμων

δ) Κωδικοποίηση- Χαρτογράφηση: Τα δεδομένα που θα συλλεχθούν στη διάρκεια της προτεινόμενης μελέτης στην περιοχή θα πρέπει να ενσωματωθούν σε μια εύχρηστη γεω-

χωρική βάση δεδομένων, έτσι ώστε η πληροφορία να μπορεί να είναι αξιοποιήσιμη και να χρησιμοποιηθεί και σε μελλοντικές μελέτες. Οι δε χωρικές μετρήσεις και οι προβολές τους θα πρέπει να είναι διαθέσιμες σε ψηφιακούς χάρτες, για την καλύτερη προβολή και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της μελέτης

ε) Εφαρμογή οικοσυστημικών μοντέλων για την εξέταση σεναρίων αλιευτικής διαχείρισης και τα αποτελέσματά τους στα ιχθυαποθέματα και το αλίευμα.
Η μελέτη δύναται να καταλήγει σε διαχειριστικές προτάσεις, κανονιστικό πλαίσιο και πιλοτικές εφαρμογές μέτρων κατά τόπους, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο σύμφωνα με τα αποτελέσματά της.

Φάση Β – Θεσμοθέτηση

Φάση Γ - Υλοποίηση

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Μελέτη- Σχέδιο Αλιευτικής Διαχείρισης για ερασιτεχνική και επαγγελματική αλιεία
2. Θεσμοθέτηση Σχεδίου Αλιευτικής Διαχείρισης για ερασιτεχνική και επαγγελματική αλιεία
3. Αριθμός διαχειριστικών δράσεων που προτείνονται, αριθμός διαχειριστικών δράσεων που υλοποιήθηκαν
4. Αριθμός/ Έκταση περιοχών με ρυθμίσεις

5.3.3.1.5 Μέτρα διαχείρισης επισκεπτών

Κωδικός Μέτρου:
MM25307CF0301
Ονομασία Μέτρου:
Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο θαλάσσιο περιβάλλον
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μελέτη φέρουσας ικανότητας και εκπόνηση Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών στο θαλάσσιο περιβάλλον. Εκτίμηση φέρουσας ικανότητας. Χωροθέτηση έργων και υποδομών και τεχνική περιγραφή αυτών.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Άλλο, Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25307 ΠΠΒ Κορινθιακού Κόλπου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής (θαλάσσιο τμήμα)
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλοι τα είδη και οι τύποι οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.1.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.1, Γ.5.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Η εμπειρία και τεχνογνωσία για την εκπόνηση μελετών εκτίμησης της φέρουσας ικανότητας σε θαλάσσιου τύπους οικοτόπων και είδη είναι περιορισμένες σε θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές στη Μεσόγειο (π.χ. Tavolara και Portofino MPA στην Ιταλία, Port Cros MPA στη Γαλλία) και κυρίως αφορούν την καταδυτική δραστηριότητα και την πρόσδεση σκαφών αναψυχής με πλωτά αγκυροβόλια φιλικά στον τ.ο. 1120* και 1170.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1 έτος (1ο έτος εφαρμογής)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: 5 μήνες, Φάση Β: 5 μήνες
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Μεσοπρόθεσμο
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25307CW0307 «Δίκτυο ενημέρωσης, έγκαιρης προειδοποίησης και βοήθειας για τις "εκρήξεις" μεδουσών» MM25307CF0302 «Εγκατάσταση ειδικών ναυδέτων σκαφών αναψυχής φιλικών προς τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων»
Προτεραιότητα μέτρου:
Υψηλή
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ (σε συνεργασία με Λιμενικές Αρχές)
Εκτιμώμενο Κόστος
50.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Ταμείο Ανάκαμψης Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Συνεργασία με αρμόδιους εμπλεκόμενους φορείς (Λιμενικό Σώμα, ΟΤΑ) Προκήρυξη για την ανάθεση της μελέτης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Χρειάζεται συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους δημόσιους φορείς της περιοχής, με διαφορετικής αρμοδιότητες στον ίδιο χώρο (Λιμενικό Σώμα, ΟΤΑ), καιτους ιδιώτες χρήστες (π.χ. σύλλογοι ερασιτεχνικών αλιέων, επαγγελματιών αλιέων, καταδυτικά κέντρα κτλ.)
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Τα έργα ερμηνείας και ανάδειξης, καθώς και οι δράσεις που προωθούν την τουριστική ανάπτυξη χαίρουν κοινωνικής αποδοχής. Μερική δυσχέρεια μπορεί να υπάρξει από τους επισκέπτες της περιοχής σε περίπτωση αποκλεισμού μίας περιοχής, αλλά εκτιμάται ότι θα αρθεί με τις δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης. Πιθανότητα μη αποδοχής των μέτρων από τον τουριστικό τομέα προβλέπεται να επιλυθεί με δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, απονομή τιμητικών τίτλων και πιστοποιητικών καλής πρακτικής.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Για την εκπόνηση της δράσης θα ληφθούν υπόψη επιτόπια έρευνα, βιβλιογραφικά δεδομένα, υφιστάμενα προγράμματα ανάπτυξης ήπιων μορφών τουρισμού στην Ελλάδα και το εξωτερικό, στοιχεία από φορείς της περιοχής και από πρόσωπα με εμπειρία σε συγκεκριμένους τομείς.

Φάση Α: Καταγραφή και ανάλυση υφιστάμενης κατάστασης. Περιλαμβάνει τα ακόλουθα:
- Αξιοποίηση στοιχείων από διαθέσιμες μελέτες στην περιοχή. Αξιοποίηση στοιχείων αβιοτικού, βιοτικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος (δημογραφικά στοιχεία, οικονομικές δραστηριότητες, χρήσεις, δίκτυα-υποδομές, τουριστικές δραστηριότητες και υποδομές, δράσεις προστασίας κλπ), ιστορικά και πολιτιστικά στοιχεία.
- Θεσμικές ρυθμίσεις – Ζώνες προστασίας – Επιτρεπόμενες χρήσεις και όροι και προϋποθέσεις αυτών (εφόσον έχει εκδοθεί Προεδρικό Διάταγμα για την Προστατευόμενη Περιοχή)
- Αξιολόγηση περιοχής μελέτης και ευρύτερης περιοχής ως προς την οικοτουριστική ανάπτυξη.
Καταγραφή και αξιολόγηση των υφιστάμενων υποδομών που χρησιμοποιούνται από τους επισκέπτες και τους κατοίκους της περιοχής.
- Προσδιορισμός ζωνών και χαρακτηριστικών αυτών ως προς την επισκεψιμότητα και άσκηση τουριστικών / αναψυχικών δραστηριοτήτων. Προσδιορισμός θέσεων με μεγάλη επισκεψιμότητα και ιεράρχηση πιέσεων.
- Εκτίμηση του μεγέθους εισροής των επισκεπτών και των πιέσεων που ασκούν στην προστατευόμενη περιοχή αυτής.
Εκτίμηση της αναμενόμενης ζήτησης, τα χαρακτηριστικά των ομάδων επισκεπτών (π.χ. φυσιολάτρες, ομάδα ενδιαφέροντος για τον αλιευτικό/ καταδυτικό τουρισμό, λάτρεις του αθλητισμού υπαίθρου, μεμονωμένοι επισκέπτες, οπαδού του μαζικού τουρισμού, σκάφη αναψυχής, κλ.π), οι επιμέρους δραστηριότητες που μπορούν να αναπτυχθούν και ο τρόπος προσέλκυσης των επισκεπτών.

Φάση Β: Εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας
Η φέρουσα ικανότητα επισκεπτών σε Εθνικά Πάρκα ορίζεται ως «ο τύπος και ο βαθμός χρήσης των επισκεπτών που μπορεί να δεχθεί το πάρκο διατηρώντας στα αποδεκτά όρια τους φυσικούς πόρους και τις κοινωνικές συνθήκες ώστε να πληρούνται οι σκοποί του πάρκου» (Manning, Robert. "Visitor experience and resource protection: A framework for managing the carrying capacity of National Parks." Journal of Park & Recreation Administration 19.1 (2001).
Η φέρουσα ικανότητα αποτελεί βασικό εργαλείο για την οργάνωση της τουριστικής ανάπτυξης της περιοχής, της ρύθμισης της επισκεψιμότητας αλλά και της παρακολούθησης της τουριστικής δραστηριότητας, λαμβάνοντας υπόψη τη φέρουσα ικανότητα των οικοσυστημάτων, αλλά και το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον της περιοχής, ώστε να μην υποβαθμίζεται η κατάσταση διατήρησης των σημαντικών ειδών και τ.ο.
Για την εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας θα ληφθούν υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής, οι ανάγκες διατήρησης των προστατευτέων αντικειμένων, διαχειριστικές και περιβαλλοντικές παράμετροι, ενώ θα χρησιμοποιηθεί εφαρμογή συνδυασμένων μεθόδων (Χωρική Φέρουσα Ικανότητα, Πραγματική Φέρουσα Ικανότητα, Αποτελεσματική ή Ισχύουσα Φέρουσα Ικανότητα).

Φάση Γ: Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών με σκοπό την προώθηση του αειφόρου τουρισμού

Στο Σχέδιο που θα καταρτιστεί θα περιλαμβάνεται η χωροθέτηση και περιγραφή των ακόλουθων έργων και δράσεων:

1. Κέντρο Διοίκησης και Ενημέρωσης (κτίριο):
Ο χώρος αυτός θα αποτελέσει τον βασικό πόλο διαχείρισης της περιοχής και πυρήνα του συστήματος ερμηνείας του περιβάλλοντος. Η χωροθέτησή του κτιρίου θα πρέπει να είναι τέτοια ώστε αφ' ενός μεν να καθιστά εύκολο τον εντοπισμό του, αφ' ετέρου δε να εξασφαλίζει την εύκολη πρόσβαση σ' αυτό. Το Κέντρο Πληροφόρησης είναι σκόπιμο να χωροθετηθεί εντός ή πλησίον οικισμού, για λόγους ασφάλειας αλλά και ενίσχυσης της επισκεψιμότητας, ώστε να στηρίζονται έμμεσα και άλλες δραστηριότητες (π.χ. διατροφή, οργάνωση περιηγήσεων κ.λπ.) ενώ παράλληλα να μην διακινδυνεύεται πιθανή υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος από τη διακίνηση των επισκεπτών. Επίσης θα ήταν προτιμότερο να γίνει η χρήση υφιστάμενου διαθέσιμου κτιρίου παρά η ανέγερση νέου.

2. Κέντρα και Περίπτερα Ενημέρωσης και Προσανατολισμού Επισκεπτών
Τα Κέντρα Ενημέρωσης και Προσανατολισμού επισκεπτών αποτελούν συμπληρωματικά στο Κέντρο Διοίκησης & Ενημέρωσης περιφερειακούς πόλους διαχείρισης της περιοχής και τους συστήματος ερμηνείας του περιβάλλοντος. Οι χώροι αυτοί έχουν σκοπό την ενημέρωση και προσανατολισμό των επισκεπτών δίνοντας έμφαση στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής.
Τα Περίπτερα Ενημέρωσης θα χωροθετηθούν σε επιλεγμένα σημεία στρατηγικής σημασίας για την ενημέρωση των επισκεπτών, τη διάχυση των πληροφοριών για τις δράσεις και τα προστατευτέα αντικείμενα στην περιοχή και την ανάπαυση των επισκεπτών. Προτείνεται να εγκατασταθούν λυόμενα ξύλινα κιόσκια, σε συνεργασία και υπό την έγκριση του αρμόδιου Δασαρχείου και, αν απαιτείται, της τοπικής αυτοδιοίκησης.

3. Έργα ερμηνείας περιβάλλοντος που θα περιλαμβάνουν:
Σχέδιο σήμανσης της περιοχής με ενημερωτικές πινακίδες: Η σήμανση αποτελεί σημαντικό στοιχείο κάθε συστήματος ερμηνείας και της οργάνωσης της αναψυχής αλλά και της εκπαιδευτικής ανάδειξης. Οι πινακίδες αποτελούν το βασικότερο μέσο παροχής πληροφοριών προς τους επισκέπτες, οι οποίες αφορούν επιτρεπόμενες και μη χρήσεις σε μια περιοχή, πληροφορίες προσανατολισμού καθώς και εξειδικευμένες πληροφορίες για στοιχεία του χώρου. Οι πληροφορίες που δίδονται θα πρέπει να είναι συγκεκριμένες, ξεκάθαρες, συγκροτημένες, ευδιάκριτες και κατανοητές από το ευρύ κοινό. Οι πινακίδες τοποθετούνται σε θέσεις που είναι εύκολο να διαβαστούν και σε καμιά περίπτωση δεν θα πρέπει να κυριαρχούν στο τοπίο, αλλά να σε ενσωματώνονται αρμονικά σε αυτό. Βασικό είναι επίσης, να τοποθετούνται σε θέσεις προφυλαγμένες από τις καιρικές συνθήκες.
Ανάλογα με το σκοπό που εξυπηρετούν και τη θεματολογία τους, διακρίνουμε τους ακόλουθους τύπους πινακίδων:
- Πινακίδες "υποδοχής" σε επιλεγμένες εισόδους της περιοχής. Είναι οι πρώτες πινακίδες που βλέπουν οι επισκέπτες και γι' αυτό θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή κατά τη χωροθέτησή τους. Ο σκοπός που εξυπηρετούν είναι να δημιουργούν την αίσθηση στους επισκέπτες ότι εισέρχονται σε μια προστατευμένη περιοχή, ενώ μπορούν να συνοδεύονται από «Κώδικα καλού επισκέπτη».
- Μεγάλες ενημερωτικές πινακίδες. Τοποθετούνται σε κατάλληλα επιλεγμένα σημεία και ο σκοπός τους είναι να ενημερώνουν για τα αξιόλογα στοιχεία του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος της συγκεκριμένης περιοχής και να εντάσσουν τον επισκέπτη στους σκοπούς και τους στόχους της προστασία της. Σε αυτές μπορούν να αποτυπώνονται οι ζώνες προστασίας της περιοχής, δημοφιλή σημεία κατάδυσης με ευαίσθητους βενθικούς οργανισμούς
- Περιστασιακές/ έκτακτες πινακίδες. Τοποθετούνται σε έκτακτες περιπτώσεις για να ενημερώσουν και να εξηγήσουν τυχόν αλλαγές στα ήδη καθορισμένα προγράμματα και να ζητήσουν την κατανόηση των επισκεπτών.
- Πινακίδες ασφάλειας. Τοποθετούνται σε κτίρια και σε σημεία της προστατευόμενης περιοχής όπου συνήθως εκτελούνται εργασίες και εφιστούν την αυξημένη προσοχή των επισκεπτών προκειμένου να αποφευχθούν ατυχήματα.

4. Θέσεις πρόβλεψης για κάδους απορριμμάτων και κάδους ανακύκλωσης.

5. Δράσεις για τη την αποφυγή της ρύπανσης από απορρίμματα.

6. Κανονιστικές ρυθμίσεις επίσκεψης στην περιοχή (π.χ. επιτρεπόμενες περίοδοι ανά θέση, ωράρια, καλές πρακτικές και οδηγίες κ.λπ)

Επιπλέον, με σκοπό την αποδοχή και εφαρμογή στην πράξη του Σχεδίου Διαχείρισης θα πρέπει να περιλαμβάνει:

- Δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης / κατάρτισης των εμπλεκόμενων που σχετίζονται με την τουριστική δραστηριότητα και με την τοπική κοινωνία
- Σύναψη συμφωνιών καλών πρακτικών άσκησης των τουριστικών δραστηριοτήτων
- Προτείνεται επίσης να εξεταστεί η απονομή τιμητικών τίτλων ή/και πιστοποιήσεων από την διαχειριστική αρχή προς τους εμπλεκόμενους του τουρισμού που σέβονται τους όρους και προωθούν θετικές περιβαλλοντικές πρακτικές στις επιχειρήσεις τους αποτελώντας υπόδειγμα προς μίμηση για τους υπόλοιπους

7. Τοποθέτηση ειδικών πλωτών αγκυροβολίων φιλικών προς τον τ.ο. 1120* και 1170 με στόχο την αποφυγή της απευθείας αγκυροβόλησης των σκαφών αναψυχής πάνω στους ευαίσθητους οικοτόπους, η οποία μπορεί να συνοδεύεται από διαδικτυακή εφαρμογή παρακολούθησης και μίσθωσης θέσης.

Παραδοτέα Φάση Α:

-Έκθεση παρουσίασης της υφιστάμενης κατάστασης

-Σύνταξη κατευθύνσεων για τη διαχείριση των επισκεπτών με προσδιορισμό της φέρουσας ικανότητας

Παραδοτέα Φάση Β:

-Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών με προτάσεις συγκεκριμένων δράσεων και παρεμβάσεων

-Γεωχωρική βάση δεδομένων η οποία θα περιλαμβάνει την ακριβή θέση και λοιπά στοιχεία όλων των προτάσεων του Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών, καθώς και λοιπά χωρικά και περιγραφικά δεδομένα που παράγονται στο πλαίσιο του παρόντος.

-Πρόταση προγράμματος παρακολούθησης με σκοπό την διασφάλιση της διατήρησης του οικολογικού χαρακτήρα της προστατευόμενης περιοχής σε σχέση με την ανάπτυξη του τουρισμού και με επιλογή δεικτών για κάθε μία από τις παραμέτρους (περιβαλλοντικές, κοινωνικές κλπ) που επηρεάζονται από την εφαρμογή του Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών.

-Θεσμικές και κανονιστικές ρυθμίσεις σχετικά με την διακίνηση των επισκεπτών

Τα παραδοτέα θα υποβάλλονται αυτόνομα και ολοκληρωμένα για τις ανωτέρω περιοχές

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Έκθεση παρουσίασης της υφιστάμενης κατάστασης
2. Προσδιορισμός φέρουσας ικανότητας
3. Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών. Αριθμός προτάσεων συγκεκριμένων δράσεων και παρεμβάσεων
4. Γεωχωρική βάση δεδομένων
5. Πρόταση προγράμματος παρακολούθησης
6. Θεσμικές και κανονιστικές ρυθμίσεις σχετικά με την διακίνηση των επισκεπτών

5.3.3.1.6 Μέτρα Επικοινωνίας, Ενημέρωσης, Ευαισθητοποίησης

Κωδικός Μέτρου:
MM25307CW0101
Ονομασία Μέτρου:
Εξειδικευμένες δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών στον τουριστικό τομέα
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η Δράση περιλαμβάνει την κατά τόπους διεξαγωγή εφάπαξ σεμιναρίων, παραγωγή οπτικο-ακουστικού υλικού και ενημερωτικών φυλλαδίων στους εργαζόμενους στον τουριστικό τομέα. Το έργο στοχεύει στην ενεργό εμπλοκή των επαγγελματιών στον τομέα του τουρισμού (ιδιοκτητών και εργαζόμενων) σχετικά με: • την κατανόηση της ανάγκης διατήρησης των ειδών θαλάσσιας πανίδας και των οικοτόπων τους, καθώς και των πιέσεων και απειλών που δέχονται από τις τουριστικές δραστηριότητες, • στη γνώση των προβλεπόμενων ειδικών διαχειριστικών μέτρων και ρυθμίσεων για την προστασία και διατήρηση των ειδών θαλάσσιας πανίδας και την ικανοποιητική διατήρηση των ενδιαιτημάτων τους • το σχετικό θεσμικό πλαίσιο εμπορίας και κατανάλωσης θαλάσσιων ασπονδύλων κοινοτικού ενδιαφέροντος (*Pinna nobilis, Lithophaga lithophaga* κτλ.) • το σχετικό θεσμικό πλαίσιο απομάκρυνσης θαλασσίων ασπόνδυλων ειδών από το θαλάσσιο περιβάλλον για λόγους χρήσης διακόσμησης, κατασκευής κοσμημάτων, καλλυντικών, βρώση κτλ.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικά
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25307 ΠΠΒ Κορινθιακού Κόλπου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια και παράκτια ζώνη
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλοι τα είδη και οι τύποι οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.1, Γ.2.1, Γ.5.1, Γ.6.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Β.1.1, Β.1.2
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους

Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μικρή εμπειρία από ανάλογες μεμονωμένες δράσεις που πραγματοποιήθηκαν από ΜΚΟ και προγράμματα LIFE στο παρελθόν
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την θαλάσσια χελώνα *Caretta caretta*, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την μεσογειακή φώκια *Monachus monachus*, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την φώκαινα (P. *phocoena*) και το ρινοδέλφινο (T. *truncatus*)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη (κυρίως κατά το διάστημα Μαρτίου - Μαΐου, δηλαδή κατά την προετοιμασία της τουριστικής περιόδου)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) - 1ο έως 3ο έτος 2. Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων - 1ο έτος 3. Οπτικο-ακουστικό υλικό - 2ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Μεσοπρόθεσμο
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25307CF0301 «Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο θαλάσσιο περιβάλλον» MM25307CW0103 «Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους»
Προτεραιότητα μέτρου:
Υψηλή
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Περιφέρεια / ΟΤΑ Υπουργείο Τουρισμού ΜΚΟ
Εκτιμώμενο Κόστος
30.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας» Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) ΜΚΟ Περιφέρεια / ΟΤΑ Χρηματοδότησης από ιδιωτικές πηγές
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου

Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν προβλέπονται δυσχέρειες στην κοινωνική αποδοχή
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η Δράση περιλαμβάνει την κατά τόπους διεξαγωγή εφάπαξ σεμιναρίων στους εργαζόμενους στον τουριστικό τομέα (ναυτιλιακές εταιρείες, ξενοδοχειακές μονάδες, επιχειρήσεις εστίασης, ιστιοπλοϊκά κέντρα, καταδυτικά κέντρα, επιχειρήσεις ενοικίασης σκαφών αναψυχής κτλ.), αλλά και παραγωγή οπτικο-ακουστικού υλικού (υψηλής ποιότητας υποβρύχιων φωτογραφιών από τις περιοχές ενδιαφέροντος, υποβρύχια βίντεο, υποβρύχιους οδηγούς θαλάσσιας βιοποικιλότητας και θεματικά κόμικς) και ενημερωτικών φυλλαδίων που θα στοχεύουν στη διατήρηση των ειδών θαλάσσιας πανίδας και σημαντικών ενδιαιτημάτων τους. Πιο συγκεκριμένα, οι ενημερωτικές υποδράσεις θα στοχεύουν στις θεματικές ενότητες: • στις ανθρωπογενείς οχλήσεις που συνδέονται με την τουριστική κίνηση, π.χ. οχλήσεις όπως η ελεύθερη ή αυτόνομη κατάδυση, το κανό, και γενικότερα οι επισκέψεις σε θαλάσσια σπήλαια, εντός των χερσαίων καταφυγίων αναπαραγωγής και ανάπαυσης της φώκιας, ο υποθαλάσσιος θόρυβος για είδη κητωδών και ο κίνδυνος προσκρούσεων από μηχανοκίνητα σκάφη αναψυχής για τα είδη κητωδών και τις θαλάσσιες χελώνες κ.ά. • στη σημαντικότητα και την αξία των ειδών θαλάσσιας πανίδας και των ενδιαιτημάτων τους, όπως για παράδειγμα την κοινωνική αποδοχή της οικολογικής σημασίας των λιβαδιών ποσειδωνίας, ως ένα ιδιαίτερα σημαντικό ενδιαίτημα για την παράκτια ζώνη συνδέοντάς το με τα προβλήματα του και τις λύσεις που υπάρχουν με στόχο την ευαισθητοποίηση της υποβάθμισης τμημάτων λιβαδιών ποσειδωνίας για αναπτυξιακά έργα, την ανάσχεση της αντίληψης ότι τα ζωντανά λιβάδια ποσειδωνίας ως σκουρόχρωμοι όγκοι στο θαλάσσιο περιβάλλον, αποτελούν πολλές φορές αιτία αποφυγής για προσέγγιση και κολύμβηση. • Ενημέρωση θεσμικού πλαισίου σχετικά με τα μέτρα περιορισμού παράνομης αλιείας, εμπορίας και κατανάλωσης θαλάσσιων ασπονδύλων κοινοτικού ενδιαφέροντος (*Pinna nobilis* και *Lithophaga lithophaga*), μέσω ενημέρωσης των εμπλεκόμενων φορέων (αρμόδιες ελεγκτικές αρχές, αλιείς, ιχθυοπώλες, επιχειρήσεις εστίασης) και καταναλωτών, την εφαρμογή των προβλεπόμενων ειδικών διαχειριστικών μέτρων και ρυθμίσεων εντός των προστατευόμενων περιοχών, όπως τα σημεία αγκυροβόλησης και φιλικών αγκυροβολίων, τη ρύθμιση του υποθαλάσσιου θορύβου για τη προστασία των κητωδών. • την εκπαίδευση καλής συμπεριφοράς των χρηστών στον θαλάσσιο και χερσαίο χώρο των προστατευόμενων περιοχών, και συμμετοχής τους σε δραστηριότητες παρακολούθησης και χρήσης εργαλείων και εφαρμογών (π.χ. εφαρμογή αγκυροβολίων, χάρτες navtex, εφαρμογές citizen science για αναφορά θεάσεων, περιστατικών ρύπανσης κτλ.). • Δράσεις εκπαίδευσης (ενημερωτικά φυλλάδια) για την αναφορά περιστατικών υψηλής συγκέντρωσης μεδουσών και παροχής πρώτων βοηθειών σε περίπτωση επαφής λουόμενου με μέδουσα (αλλεργικό σοκ, κνησμός, ερεθισμός δέρματος κτλ.) σε ναυαγοσώστες, ιδιώτες που ασχολούνται με τον τουρισμό και την αλιεία, ξενοδόχους, κ.ά • Δράσεις ενημέρωσης στους επιχειρηματίες και υπαλλήλους εστίασης για την επιβολή κατάλληλης σήμανσης του αλιεύματος που προέρχεται από ερασιτεχνική αλιεία και ενδεχόμενες κυρώσεις αγοράς του. Συνίσταται η Δράση να επαναλαμβάνεται ανά 6-ετία.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός ενημερωτικών συναντήσεων που πραγματοποιήθηκαν 2. Αριθμός ενημερωτικών φυλλαδίων που παράχθηκαν 3. Αριθμός οπτικο-ακουστικού υλικού που παράχθηκε 4. Αριθμός εμπλεκόμενων που συμμετείχαν στα σεμινάρια

Κωδικός Μέτρου:
MM25307CW0102
Ονομασία Μέτρου:
Δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών αλιέων και ναυτιλόμενων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Περιλαμβάνει το σχεδιασμό και την έκδοση ειδικού ενημερωτικού υλικού και την οργάνωση και κατά τόπους διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) για την αντιμετώπιση των τυχαίων συλλήψεων και την πάταξη της ηθελημένης θανάτωσης των ειδών θαλάσσιας πανίδας (κητώδη, φώκια, θαλάσσιες χελώνες), καθώς και σημαντικών ειδών όπως η πίννα, αλλά και ενημέρωση σχετικά με εφαρμογή των προβλεπόμενων ειδικών διαχειριστικών μέτρων και ρυθμίσεων για την προστασία και μείωση των πιέσεων και απειλών στα προστατευόμενα είδη θαλάσσιας μεγαπανίδας και ενδεχόμενους κινδύνους (περιστατικά ρύπανσης, αναφοράς υψηλών συγκεντρώσεων μεδουσών, εισβλητικά χωροκατακτητικά είδη κ.ά.).
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Μη εφαρμόσιμο
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25307 ΠΠΒ Κορινθιακού Κόλπου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια έκταση
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1. 1110 Αμμοσύρσεις που καλύπτονται διαρκώς από θαλάσσιο νερό μικρού βάθους 2. 1120* Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*) 3. 1150* Παράκτιες λιμνοθάλασσες 4. 1170 Ύφαλοι 5. 8330 Θαλάσσια σπήλαια εξ ολοκλήρου ή εν μέρει κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας 7. *Monachus monachus* 8. *Tursiops truncatus* 9. *Stenella coeruleoalba* 10. *Delphinus delphis* 11. *Caretta caretta* 12. *Chelonia mydas* 13. *Pinna nobilis*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.1, Γ.2.1, Γ.6.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Β.1.2, Β.2.1, Β.11.1, Β.11.2, Β.11.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G01

Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει μακροχρόνια εμπειρία σε μεθοδολογία παροχής πρώτων βοηθειών και περίθαλψης σε περίπτωση τραυματισμένου ζώου, και αναφοράς περιστατικών εύρεσης νεκρού ζώου από ΜΚΟ και δίκτυο κτηνιάτρων, ενημέρωσης λιμενικού για το ισχύων νομικό πλαίσιο και διενέργεια ελέγχων εν πλω, και εγχειρίδια καλών πρακτικών για αλιείς (π.χ. πρόγραμμα MOFI WWF Ελλάς, 2005-2009). Για τις δράσεις αναφοράς υπάρχει επίσης μακροχρόνια εμπειρία στη χώρα κυρίως πρωτοβουλιακά από συλλόγους, ΜΚΟ και ερευνητικά προγράμματα.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την μεσογειακή φώκια, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη φώκαινα και το ρινοδελφινο, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την θαλάσσια χελώνα *Caretta caretta*
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2 έτη 1ο έως 2ο έτος, κυρίως κατά το διάστημα Οκτωβρίου - Απριλίου, όταν η επαγγελματική παράκτια αλιεία διεξάγεται λιγότερο εντατικά
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) - 1ο έως 2ο έτος 2. Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων - 1ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Μεσοπρόθεσμο
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25307CW0103 «Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους» MM25307CE0101 «Προειδοποιητικό σύστημα ασφαλείας κητωδών για ναυσιπλόους (early warning system, EWS)» MM25307CW0302 «Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.»
Προτεραιότητα μέτρου:
Υψηλή
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΑΑΤ Σε συνεργασία με Δίκτυο Κτηνιάτρων, Εθνική Επιτροπή εκβρασμών θαλασσίων ζώων, Δίκτυο Διάσωσης θαλασσίων χελωνών, ΜΚΟ
Εκτιμώμενο Κόστος
1. Διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) – 8.000 € 2. Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων – 2.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
έργα LIFE ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας» Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:

-

Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου

-

Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Δεν προβλέπονται δυσχέρειες στην κοινωνική αποδοχή

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Η εμπλοκή θαλάσσιων ειδών πανίδας κατά την άσκηση της παράκτιας αλιείας (κυρίως σε στατικά δίχτυα αλλά και σε παραγάδια, αναλόγως με το είδος και την ηλικιακή του κλάση) στις περιοχές μελέτης γίνεται τυχαία είτε κατά τις μετακινήσεις των ειδών, είτε στην προσπάθειά τους να τραφούν από τα αλιεύματα που έχουν πιαστεί στα αλιευτικά εργαλεία. Συχνά τα είδη σκόπιμα τραυματίζονται ή/και θανατώνονται από αλιείς που αντιμετωπίζουν τα ζώα εχθρικά επειδή προκαλούν ζημιές στα αλιευτικά εργαλεία και στα αλιεύματα. Πιο ευάλωτα είναι τα είδη θαλασσίων χελωνών καθ'όλα τα ηλικιακά τους στάδια, ενώ τα υπόλοιπα είδη (κητώδη, φώκιες) είναι πιο ευάλωτα σε νεαρή ηλικία λόγω απειρίας και μικρού μεγέθους. Σημειώνεται ότι η συνέχιση της πίεσης συνιστά μεσοπρόθεσμη απειλή.

Οι δράσεις κατάρτισης και ενημέρωσης των επαγγελματιών αλιέων, με έμφαση στους παράκτιους αλιείς, περιλαμβάνει τη διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) και έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων για την αναγνώριση ειδών, το ισχύων θεσμικό πλαίσιο κυρώσεων για παράνομες πράξεις τραυματισμού ή θανάτωσης ειδών θαλάσσιας πανίδας από αμέλεια ή ηθελημένα, αναφορά τυχαίων συλλήψεων στις αρμόδιες αρχές και καταγραφής τους στο πρόγραμμα παρακολούθησης της αλιείας και του αλιεύματος, καθώς και οδηγίες χειρισμών απεγκλωβισμού από αλιευτικά εργαλεία και παροχής πρώτων βοηθειών σε τραυματισμένα ζώα. Τα σεμινάρια θα συμπεριλαμβάνουν και ενημέρωση των παράκτιων αλιέων σχετικά με την παρουσία σημαντικών ειδών και τύπων οικοτόπων στην περιοχή, την εφαρμογή των προβλεπόμενων ειδικών διαχειριστικών μέτρων και ρυθμίσεων, τόσο για την προστασία των σημαντικών ειδών και την ικανοποιητική διατήρηση των ενδιαιτημάτων της, καθώς και μέτρα περιορισμού παράνομης αλιείας, εμπορίας και κατανάλωσης θαλάσσιων ασπονδύλων κοινοτικού ενδιαφέροντος (*Pinna nobilis* και *Lithophaga lithophaga*) και της εμπορίας τους. Τέλος είναι σημαντικό να συνδεθούν οι τ.ο. 1120*, 1150*, 1170 και 8330 με τις οικοσυστημικές λειτουργίες και υπηρεσίες που παρέχουν, την αναβάθμιση της ποιότητας των υδάτων, την ενίσχυση των ιχθυαποθεμάτων και του τοπικού εισοδήματος των αλιέων κτλ.

Σε ό,τι αφορά τις δράσεις ενημέρωσης των ναυτιλόμενων με σεμινάρια και ενημερωτικά φυλλάδια, αυτές περιλαμβάνουν κυρίως δράσεις ευαισθητοποίησης για την αξία της θαλάσσιας μεγαπανίδας, και ενημέρωση για τα διαχειριστικά μέτρα και εργαλεία που προτείνονται σε περίπτωση που τα θαλάσσια είδη κητωδών βρίσκονται κοντά στην ακτίνα πλεύσης των διερχόμενων πλοίων.

Τέλος για την αναφορά περιστατικών ρύπανσης, ή άλλων σημαντικών φαινομένων που παρατηρούνται στο θαλάσσιο περιβάλλον (αναφορά ξενικών χωροκατακτητικών ειδών, υψηλών συγκεντρώσεων μεδουσών κ.ά.) απαιτείται έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων που θα επισημαίνουν τα εργαλεία και τους τρόπους αναφοράς, ενώ θα υπάρχει και άμεση ενημέρωση των ναυτιλόμενων και αλιέων από τις αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς.

Τα ενημερωτικά φυλλάδια θα διαμοιραστούν στα αλιευτικά καταφύγια και λιμένες. Συνίσταται η Δράση να επαναλαμβάνεται ανά 6-ετία.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) ανά έτος - 1ο και 2ο έτος
2. Αριθμός ενημερωτικών φυλλαδίων - 1ο έτος

Κωδικός Μέτρου:
MM25307CW0103
Ονομασία Μέτρου:
Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εκπόνηση σχεδίου δράσης και υλοποίηση δράσεων ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Μη εφαρμόσιμο
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25307 ΠΠΒ Κορινθιακού Κόλπου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Σύνολο προστατευτέου αντικειμένου
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.3.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.2.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
LIFE IP-4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002) (δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης) Πολλά προγράμματα ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης έχουν εφαρμοστεί σε διάφορες προστατευόμενες περιοχές της χώρας
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη (2ο έως 5ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

3 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Μεσοπρόθεσμο
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25307CW0301 «Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής»
Προτεραιότητα μέτρου:
Μέτρια
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
70.000€ (το ακριβές ποσό θα καθοριστεί από το σχέδιο δράσης που θα προηγηθεί)
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ανάθεση επιμέρους εργασιών με δημόσιους διαγωνισμούς
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η δράση περιλαμβάνει: - Εκπόνηση σχεδίου (aciton plan) για τις δράσεις ενημέρωσης και προβολής - Συλλογή και συγγραφή υλικού που θα χρησιμοποιηθεί για τις δράσεις ενημέρωσης - Έκδοση έντυπου υλικού σε μορφή ενημερωτικών φυλλαδίων, αφισών και εγχειριδίων - Δημιουργία spot για τα social media - Οδηγός για τις οικοσυστημικές υπηρεσίες της προστατευόμενης περιοχής σε e-book και περιορισμένα έντυπα αντίγραφα - Οργάνωση ενημερωτικών εκδηλώσεων Παραδοτέα: 1. Έκθεση περιγραφής και προγραμματισμού δράσεων 2. Παραγωγή έντυπου ενημερωτικού υλικού 3. 4 τουλάχιστον διαφορετικά ενημερωτικά spot για προώθηση στα social media 4. Βιβλίο οδηγός για τις οικοσυστημικές υπηρεσίες 5. Οργάνωση ημερίδων σύμφωνα με το action plan
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων της περιοχής 2. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των τοπικών φορέων 3. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας

Κωδικός Μέτρου:
MM25307CW0104
Ονομασία Μέτρου:
Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Σχεδιασμός και υλοποίησης δράσεων για την περιβαλλοντική ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Μη εφαρμόσιμο
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25307 ΠΠΒ Κορινθιακού Κόλπου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Σύνολο προστατευτέου αντικειμένου
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.1.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.1, Γ.2.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Όλες οι πιέσεις που σχετίζονται με ανθρωπογενείς δραστηριότητες
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Έχουν εκπονηθεί πολλά σχετικά προγράμματα και δράσεις στην επικράτεια και σε Μονάδες Διαχείρισης Προστατευόμενων περιοχών
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027) Σχέδια δράσης επιμέρους ειδών και τύπων οικοτόπων
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος) με έμφαση τους καλοκαιρινούς μήνες για τις δράσεις που στοχεύουν τουρισμό και επισκέπτες
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
5 έτη

Χρονικό βάθος απόδοσης:
Μεσοπρόθεσμο
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
Υψηλή
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Περιφέρεια / ΟΤΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
100.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ανάθεση επιμέρους εργασιών με δημόσιους διαγωνισμούς
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η Περιβαλλοντική ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση αποτελεί σημαντικό πυλώνα για την διαχείριση και προστασία της περιοχής. Παρόλο που η πλειονότητα των επισκεπτών/χρηστών της περιοχής φαίνεται να εμφανίζει ευαισθητοποίηση για την περιοχή, λίγοι γνωρίζουν την ιδιαίτερη αξία της, τα επιμέρους προστατευτέα αντικείμενα που περιλαμβάνει, το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τις προστατευόμενες περιοχές κ.λπ. Η χαμηλή ευαισθητοποίηση και γνώση σχετικά με την ύπαρξη προστατευόμενων περιοχών είναι ένα ευρέως αναγνωρισμένο πρόβλημα στις μελέτες για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Τα προγράμματα Ευαισθητοποίησης και Ενημέρωσης αναγνωρίζονται ως ένας παράγοντας μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας αφού εκπαιδεύει τους πολίτες και χρήστες του χώρου και διαμορφώνει πεποιθήσεις και στάσεις ζωής. Τα αποτελέσματα είναι και πιο βραχυπρόθεσμα, όμως, καθώς οι εκπαιδευόμενοι μεταφέρουν άμεσα τις εμπειρίες και τις γνώσεις στον κοινωνικό τους περίγυρο. Περιλαμβάνει τις ακόλουθες δράσεις: Α) Σχέδιο Δράσης (action plan) για την περιβαλλοντική ενημέρωση και ευαισθητοποίηση Β) Παραγωγή ενημερωτικού υλικού Το έντυπο ενημερωτικό υλικό θα πρέπει να αφορά το σύνολο της περιοχής μελέτης και μπορεί να περιλαμβάνει τα εξής:

Α. Οικοτουριστικός Οδηγός: Ο Οικοτουριστικός Οδηγός αποτελεί ειδική έκδοση όπου θα παρουσιάζονται οι ιδιαιτερότητες της περιοχής σχετικά με τη φυσική και πολιτισμική κληρονομιά του τόπου. Ο Οδηγός θα πρέπει να εισάγει τον επισκέπτη στην περιοχή περιγράφοντας το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον της (ιστορικά-πολιτιστικά στοιχεία), να αναλύει τα ιδιαίτερα οικοσυστήματα της περιοχής, να δίνει έμφαση στους τύπους οικοτόπων και στα είδη χλωρίδας και πανίδας με ιδιαίτερη αναφορά στα απειλούμενα και σπάνια είδη και να αναφέρεται στη γεωλογική και παλαιοντολογική ιστορία της. Θα περιλαμβάνει φωτογραφίες και κείμενο περιγραφής των τύπων οικοτόπων, φωτογραφίες και κείμενο περιγραφής ειδών από τη χλωρίδα και την πανίδα της περιοχής και θεματικό χάρτη απεικόνισης των τύπων οικοτόπων. Επιπλέον θα περιλαμβάνει στοιχεία για τη λειτουργία επί μέρους οικοσυστημάτων και τη σημαντικότητά τους σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.
Τέλος θα περιέχει έναν λειτουργικό χάρτη προσανατολισμού.
Β. Οικοτουριστικός χάρτης: Ο χάρτης θα πρέπει να έχει την κατάλληλη κλίμακα ώστε να δίνει σαφείς, ακριβείς και λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τουλάχιστον τα κάτωθι:
- Τα όρια της προστατευόμενης περιοχής και των σημαντικών ενδιαιτημάτων
- Τα στοιχεία του τοπίου
- Τα ιστορικά, αρχαιολογικά και άλλα χαρακτηριστικά της περιοχής
- Την πρόσβαση, τις δυνατότητες διαμονής και διατροφής, τα διάφορα άλλα αξιοθέατα
- Τις διαδρομές και τα χαρακτηριστικά τους (βαθμός δυσκολίας, ενδεικτικός χρόνος κάλυψης)
- Τα τοπωνύμια
- Τους οικισμούς

Επιπλέον θα υποδεικνύει θέσεις οικοτουριστικών μονάδων, υπηρεσιών καθώς και βιολογικών και παραδοσιακών προϊόντων.
- Ενημερωτικά φυλλάδια/ Ειδικές εκδόσεις: Τα ενημερωτικά φυλλάδια θα περιλαμβάνουν είτε γενικά θέματα για την προστασία της περιοχής, είτε θα έχουν τη μορφή αφιερώματος, όπως για παράδειγμα για τις πεζοπορικές διαδρομές, για τα ιδιαίτερα πολιτισμικά στοιχεία για την καλλιέργεια της ελιάς και άλλων παραδοσιακών προϊόντων κλπ. Κάθε ενημερωτικό φυλλάδιο θα πρέπει να συνοδεύεται με χάρτη όπου θα επισημαίνονται οι δυνατότητες πρόσβασης, εφόσον υπάρχουν, καθώς και τα μέτρα προστασίας.
- Αυτοκόλλητο με το σήμα της προστατευόμενης περιοχής

Γ. Δράσεις περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης

Οι δράσεις προτείνεται να περιλαμβάνουν:
- Προγράμματα ενημέρωσης με δημόσιες παρουσιάσεις σε όλους τους δήμους της ευρύτερης περιοχής.
- Προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στα σχολεία της ευρύτερης περιοχής σχετικά με την αξία του προστατευτέου αντικειμένου, όπως τη χλωρίδα, την πανίδα και ορνιθοπανίδα, τους τύπους οικοτόπων, τα ιδιαίτερα πολιτισμικά στοιχεία της περιοχής.
- Διοργάνωση ειδικών ξεναγήσεων για μαθητές και φοιτητές
- Ενημέρωση των δασκάλων και καθηγητών για θέματα περιβάλλοντος της περιοχής
- Οργάνωση εκδρομών με στόχο την παρατήρηση της φύσης με ειδικότερες προσεγγίσεις (παρατήρηση πουλιών, ενημέρωση για την χλωρίδα, φωτογράφηση της κ.λπ..)
- Δημιουργία ομάδας τύπου «οι φίλοι της προστατευόμενης περιοχής» με παραρτήματα στα σχολεία των Δήμων της περιοχής, από όπου θα δημιουργηθούν σώματα εθελοντών για εργασία σε δραστηριότητες σχετικά με την προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος.
- Ειδικότερα αλλά και ενδεικτικά, αναφέρονται ως ενισχυτικά μέτρα ευαισθητοποίησης όλα τα μέσα που παρέχει η σύγχρονη τεχνολογία (γραπτός και ηλεκτρονικός τύπος, τηλεόραση, ραδιόφωνο, social media), καλλιτεχνικοί διαγωνισμοί με κάθε μορφής θεματολογία από την περιοχή, ενθάρρυνση για τη δημιουργία φυσικών χώρων αναπαράστασης της Ιστορίας της περιοχής που θα μπορούσαν να λειτουργήσουν ως βιώσιμες οικονομικές μονάδες κάτω από συγκεκριμένα μέτρα υποστήριξής τους, γνωριμία του χώρου και της ιστορίας του από νέους και νέες μέσα από προγράμματα εθελοντικής συμμετοχής στην περιβαλλοντική εκπαίδευση ή ευαισθητοποίηση άλλων ομάδων, αναπαλαίωση και λειτουργική αναδιάρθρωση κτιρίων με

στόχο την αναβίωση εθίμων / εκδηλώσεων / καθημερινών λειτουργιών και άλλων δραστηριοτήτων της διαχρονικής ιστορίας της περιοχής, κ.α.

Παραδοτέα

1. Έκθεση προγραμματισμού δράσεων.
2. Προγράμματα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης (γραπτή περιγραφή που συμπεριλαμβάνει τους στόχους, την μεθοδολογία, το σενάριο κλπ.).
3. Εκπαιδευτικό και ενημερωτικό υλικό, σε έντυπο και ψηφιακή μορφή για χρήση στα social media.

Υλοποίηση δράσεων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Πλήθος έντυπου υλικού
2. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης
3. Αριθμός προγραμμάτων εκπαίδευσης
4. Αριθμός συμμετεχόντων στα προγράμματα ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης
5. Αριθμός ερωτηματολογίων που συμπληρώθηκαν

Κωδικός Μέτρου:
MM25307CW0105
Ονομασία Μέτρου:
Δράσεις εκπαίδευσης, κατάρτισης και ενημέρωσης των αρμόδιων αρχών και φορέων σε θέματα παρακολούθησης, αποτελεσματικής διαχείρισης θαλάσσιου χώρου και αντιμετώπισης παράνομων ενεργειών και ειδικών περιστατικών (π.χ. εκθαλασσώσεων και τραυματισμών πανίδας)
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και κατάρτισης στους αρμόδιους φορείς και αρχές για θέματα σχετικά με: 1. Αναφορά, χειρισμός και διαχείριση περιπτώσεων εκβρασμών και τραυματισμών ειδών θαλάσσιας πανίδας 2. Μέτρα περιορισμού παράνομης αλιείας, εμπορίας και κατανάλωσης θαλάσσιων ασπονδύλων κοινοτικού ενδιαφέροντος (*Pinna nobilis* και *Lithophaga lithophaga*) και της εμπορίας τους 3. Εκπαίδευση στη διεξαγωγή ελέγχων παραβατών, νομικό πλαίσιο για έλεγχο και ισχύουσα νομοθεσία για τις περιπτώσεις παραβιάσεων (π.χ. πρόστιμα κτλ.) 4. Εφαρμογή των προβλεπόμενων ειδικών διαχειριστικών μέτρων και ρυθμίσεων στην περιοχή μελέτης, κατανομή και δράσεις διατήρησης σημαντικών ειδών και τύπων οικοτόπων, καθώς και των απειλών/πιέσεων που δέχονται 5. Ηλεκτρονικές και ψηφιακές εφαρμογές παρακολούθησης, επιτήρησης και δήλωσης παραβάσεων, καθώς και αμοιβαία ανταλλαγή πληροφοριών και συνεργασίας των λιμενικών αρχών με την διαχειριστική αρχή των προστατευόμενων περιοχών
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Μη εφαρμόσιμο
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25307 ΠΠΒ Κορινθιακού Κόλπου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η περιοχή μελέτης
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1. *Monachus monachus* 2. *Tursiops truncatus* 3. *Stenella coeruleoalba* 4. *Delphinus delphis* 5. *Caretta caretta* 6. *Chelonia mydas* 7. *Pinna nobilis*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.1.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης

Β.2.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Όλες οι πιέσεις που σχετίζονται με ανθρωπογενείς δραστηριότητες στο θαλάσσιο περιβάλλον
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει μακροχρόνια εμπειρία σε μεθοδολογία παροχής πρώτων βοηθειών και περίθαλψης σε περίπτωση τραυματισμένου ζώου, και αναφοράς περιστατικών εύρεσης νεκρού ζώου από ΜΚΟ και δίκτυο κτηνιάτρων, ενημέρωσης λιμενικού για το ισχύων νομικό πλαίσιο και διενέργεια ελέγχων εν πλω, και εγχειρίδια καλών πρακτικών για αλιείς (π.χ. πρόγραμμα MOFI WWF Ελλάς, 2005-2009).
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την μεσογειακή φώκια, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη φώκαινα και το ρινοδελφινο, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την θαλάσσια χελώνα *Caretta caretta*, ΠΔΠ (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2 έτη (1ο και 2ο έτος εφαρμογής)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Σύνταξη ειδικών πρωτόκολλων - 1ο έτος 2. Διεξαγωγή τεσσάρων (4) ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) στο προσωπικό των Φορέων ΠΠ, Λιμενικών αρχών, σχετικές ΜΚΟ και τοπικές ομάδες εθελοντών, δίκτυο κτηνιάτρων - 1ο έως 2ο έτος 3. Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων - 1ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Μεσοπρόθεσμο
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
Υψηλή
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ ΥΠΑΑΤ Δίκτυο Κτηνιάτρων, Εθνική Επιτροπή εκβρασμών θαλασσίων ζώων, Δίκτυο Διάσωσης θαλασσίων χελωνών
Εκτιμώμενο Κόστος
1. Σύνταξη ειδικών πρωτόκολλων – 6.000 € 2. Διεξαγωγή τεσσάρων (4) ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) στο προσωπικό των Φορέων ΠΠ, Λιμενικών αρχών, σχετικές ΜΚΟ και τοπικές ομάδες εθελοντών, δίκτυο κτηνιάτρων – 7.000 € 3. Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων – 2.000 €
Πηγή χρηματοδότησης

Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας» 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Οι δράσεις εκπαίδευσης, κατάρτισης και ενημέρωσης των αρμόδιων φορέων περιλαμβάνει: 1. Σύνταξη ειδικών πρωτόκολλων αναφοράς περιστατικών εύρεσης νεκρού ή τραυματισμένου ζώου, διεξαγωγής νεκροψιών και λήψης δειγμάτων σε περίπτωση νεκρού ζώου, παροχή πρώτων βοηθειών σε τραυματισμένα ζώα και ενημέρωσης αρμόδιων υπηρεσιών/ φορέων. 2. ιεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) και έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων στο προσωπικό των Φορέων ΠΠ, Λιμενικών αρχών και σχετικές ΜΚΟ και τοπικές ομάδες εθελοντών σχετικά με την εφαρμογή συγκεκριμένου πρωτόκολλου αναφοράς σε περιπτώσεις εύρεσης ή εκβρασμού νεκρών ή τραυματισμένων ζώων στις αρμόδιες αρχές, καθώς και οδηγίες παροχής πρώτων βοηθειών σε τραυματισμένα ζώα και ενημέρωσης αρμόδιων υπηρεσιών/ φορέων/ ΜΚΟ. 3. Διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) στο δίκτυο κτηνιάτρων σχετικά με την αναγνώριση ειδών και αιτίας τραυματισμού/ θανάτωσης, παροχή πρώτων βοηθειών σε τραυματισμένα ζώα, και την εφαρμογή συγκεκριμένου πρωτόκολλου λήψης δειγμάτων και διεξαγωγής νεκροψίας σε περίπτωση τραυματισμένου ζώου. 4. Διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) στο προσωπικό των Φορέων ΠΠ και Λιμενικών αρχών για την αναγνώριση ειδών, το ισχύων θεσμικό πλαίσιο κυρώσεων για παράνομες πράξεις τραυματισμού ή θανάτωσης ειδών θαλάσσιας πανίδας από αμέλεια ή ηθελημένα, διενέργεια εν πλω ελέγχων των χρηστών του θαλασσίου περιβάλλοντος για την ορθή διεξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με την πρόκληση ή την πρόθεση πρόκλησης τραυματισμού ειδών θαλάσσιας πανίδας. Μέτρα περιορισμού παράνομης αλιείας, εμπορίας και κατανάλωσης θαλάσσιων ασπονδύλων κοινοτικού ενδιαφέροντος (*Pinna nobilis* και *Lithophaga lithophaga*) και της εμπορίας τους. 5. Διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) στο προσωπικό των Φορέων ΠΠ και Λιμενικών αρχών για την παρουσίαση σχεδίου διαχείρισης και επιτρεπόμενων χρήσεων και ρυθμίσεων στην περιοχή, τον έλεγχο και καταγραφή των υφιστάμενων δραστηριοτήτων, πιέσεων και απειλών στο προστατευτέο αντικείμενο, την κατανομή και δράσεις διατήρησης σημαντικών ειδών και τύπων οικοτόπων 6. Διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) στο προσωπικό των Φορέων ΠΠ και Λιμενικών αρχών σχετικά με τις ηλεκτρονικές και ψηφιακές εφαρμογές παρακολούθησης, επιτήρησης και δήλωσης παραβάσεων και περιστατικών, αμοιβαία ανταλλαγή πληροφοριών και συνεργασίας των λιμενικών αρχών με την διαχειριστική αρχή των προστατευόμενων περιοχών 7. Δράσεις εκπαίδευσης λιμεναρχείων, ναυαγοσωστών και προσωπικού ΜΔΠΠ για την τοποθέτηση προστατευτικών διχτυών και συλλογής μεδουσών με απόχες σε απόσταση 200 μέτρα από την ακτή σε περιστατικά υψηλών συγκεντρώσεων μεδουσών

8. Οι παραπάνω θεματικές των σεμιναρίων δύναται να συνδυάζονται και να συγχωνεύονται ώστε να περιοριστεί η προσπάθεια και οι πόροι υλοποίησής τους. Συνίσταται η Δράση να επαναλαμβάνεται ανά 6-ετία.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός πρωτόκολλων - 1ο έτος
2. Αριθμός ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) - 2ο έτος
3. Αριθμός ενημερωτικών φυλλαδίων - 1ο έτος

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός πρωτόκολλων - 1ο έτος 2. Αριθμός ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) - 2ο έτος 3. Αριθμός ενημερωτικών φυλλαδίων - 1ο έτος 4. Αριθμός συμμετεχόντων στις συναντήσεις/ σεμινάρια

5.3.3.1.7 Άλλα μέτρα

Κωδικός Μέτρου:
MM25307CE0102
Ονομασία Μέτρου:
Χαρτογράφηση και εκτίμηση πίεσης από ρίψη στερεών υλικών και υπολειμμάτων στην παράκτια ζώνη κατά τη διάρκεια χερσαίων κατασκευαστικών έργων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά την χαρτογράφηση και εντοπισμό παράκτιων περιοχών που χρήζουν αποκατάστασης με απομάκρυνση στερεών υλικών και υπολειμμάτων που επιβάρυναν το θαλάσσιο περιβάλλον κατά τη διάρκεια χερσαίων κατασκευαστικών έργων (π.χ. δημιουργία δρόμων), ενώ προτείνεται η κατά τόπους αποκατάσταση των περιοχών με προτεραιοποίηση. Το μέτρο αφορά κυρίως παράκτιες περιοχές με παρουσία των τύπων οικοτόπων 1110, 1120, και 1170, και τα είδη που διαβιούν και αναπαράγονται στους οικοτόπους αυτούς.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CE01
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων, Άλλα
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25307 ΠΠΒ Κορινθιακού Κόλπου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η παράκτια περιοχή περιμετρικά του Κορινθιακού Κόλπου, με έμφαση από τον Ψαθόπυργο έως το Αίγιο
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1110 1120* 1150* 1170
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.9.1, B.9.2, B.9.3, B.9.4
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
E01, E07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει μεγάλη ωριμότητα σχετικά με τον εντοπισμό των περιοχών που πλήττονται. Δεν υπάρχει όμως εμπειρία σχετικά με την διαχείριση και αποκατάσταση θαλασσίων περιοχών για τη ρίψη

στερεών υλικών από κατασκευαστικά έργα που λαμβάνουν χώρα στη χέρσο, παρόλα αυτά κρίνεται ότι τουλάχιστον σε επίπεδο απομάκρυνσης στερεών αποβλήτων που κρίνονται ακατάλληλα ως υπόστρωμα εγκατάστασης βενθικής μακροπανίδας (π.χ. πισσάσφαλτος, ασφαλτομίγματος οδοστρωμάτων)
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Μεσογειακό σχέδιο δράσης του Προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών στα πλαίσια της σύμβασης της Βαρκελώνης, και συγκεκριμένα Σχέδιο Δράσης για την διατήρηση της θαλάσσιας βλάστησης, και Σχέδιο Δράσης για τη διατήρησης των κοραλλιογενών και άλλων βιογενών σχηματισμών.
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
6 μήνες
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α - Χαρτογράφηση και καταγραφή της πίεσης και εκτίμηση οικολογικής κατάστασης των οικοτόπων: 2 μήνες, Φάση Β - Διερεύνηση των πρακτικών αποκατάστασης, προτεραιοποίηση των περιοχών που χρίζουν αποκατάσταση, και οικονομική ανάλυση των δράσεων/παρεμβάσεων αποκατάστασης: 2 μήνες, Φάση Γ - Σύνταξη τεχνικής έκθεσης που θα συμπεριλαμβάνει τα αποτελέσματα της δράσης, προτάσεις παρεμβάσεων αποκατάστασης, και εκτίμηση κόστους δράσεων/παρεμβάσεων αποκατάστασης: 2 μήνες.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Βραχυπρόθεσμο
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
Υψηλή
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
70.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση αδειών από αρμόδιους φορείς για την πραγματοποίηση δειγματοληψιών πεδίου. Ενδεικτικά αναφέρονται: Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α., Εφορεία Ενάλιων Αρχαιοτήτων.
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Χρήση δαπανηρού εξοπλισμού κατά τη φάση της χαρτογράφησης και των δειγματοληψιών στο υποθαλάσσιο κομμάτι.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Δεν αναμένεται δυσχέρεια. Αντιθέτως, το μέτρο αναμένεται να γίνει άμεσα αποδεκτό από την τοπική κοινωνία, καθώς αφενός το μέτρο δεν είναι παρεμβατικό και δεν επηρεάζει τις υπάρχουσες οικονομικές δραστηριότητες, και αφετέρου στόχος του είναι να οδηγήσει σε επόμενη φάση σε δράσεις αποκατάστασης και αναβάθμισης της αισθητικής του τοπίου και της καλή λειτουργίας των οικοσυστημάτων.

Άλλες πληροφορίες

Η χαρτογράφηση της πίεσης και η εκτίμηση των επιπτώσεων στα οικοσυστήματα θα πρέπει να καλύπτει όλη την παράκτια ζώνη από τον αιγιαλό έως και τα 30 μέτρα βάθος. Αυτό σημαίνει ότι μεγάλο μέρος της χαρτογράφησης και καταγραφής θα περιλαμβάνει καταδύσεις, είτε με αυτόνομη κατάδυση είτε με άλλα τεχνολογικά μέσα, όπως υποβρύχια τηλεκατευθυνόμενα οχήματα (ROV), υποβρύχιες κάμερες, κ.λ.π.

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Το μέτρο περιλαμβάνει τις εξής διακριτές φάσεις:

Φάση Α - Χαρτογράφηση και καταγραφή της πίεσης και εκτίμηση οικολογικής κατάστασης των οικοτόπων

Χαρτογράφηση της πίεσης: Εντοπισμός των σημείων όπου υπάρχει παρουσία της συγκεκριμένης πίεσης και επιβεβαίωση των σημείων αυτών με αυτοψία. Κατά την αυτοψία θα πρέπει να γίνει αποτύπωση της πίεσης ανά γεωγραφική θέση με οπτικά μέσα, και εκτίμηση της χωρικής και βαθυμετρικής έκτασης της πίεσης.

Εκτίμηση του βαθμού πίεσης και της οικολογικής κατάστασης των οικοσυστημάτων: Για την εκτίμηση του βαθμού πίεσης θα γίνει

α) ποσοτικοποίηση και χαρακτηρισμός των στερεών υλικών και υπολειμμάτων ως προς τον τύπο υλικού, την επικινδυνότητα του σε ότι αφορά π.χ. χημικές ουσίες, την ποσότητα και τον συνολικό τους όγκο.

β) καταγραφή βιοποικιλότητας και αξιολόγηση της οικολογικής κατάστασης ειδών και οικοτόπων που έχουν επηρεαστεί από την παρουσία της πίεσης. Για την εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης ειδών και οικοτόπων θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν επιστημονικά πρωτόκολλα που έχουν αναπτυχθεί και εφαρμόζονται συστηματικά σε εθνικό ή διεθνές επίπεδο ανάλογα με τον τύπο οικοτόπου.

Φάση Β - Διερεύνηση των πρακτικών αποκατάστασης, προτεραιοποίηση των περιοχών που χρίζουν αποκατάσταση, και οικονομική ανάλυση των δράσεων/παρεμβάσεων αποκατάστασης.

Διερεύνηση δράσεων αποκατάστασης: Θα διερευνηθούν όλες οι υφιστάμενες πρακτικές αποκατάστασης που εφαρμόζονται σε παγκόσμιο επίπεδο, και θα καταγραφούν όλα τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα τους, ώστε να αξιολογηθεί πιο είδος πρακτικής θα είναι πιο αποτελεσματικό σύμφωνα με τα φυσικά χαρακτηριστικά και τον βαθμό της πίεσης στην εκάστοτε περιοχής.

Προτεραιοποίηση περιοχών για δράσεις αποκατάστασης: Η προτεραιοποίηση των περιοχών που χρίζουν δράσεις αποκατάστασης θα γίνει βάσει του βαθμού και της έκτασης της πίεσης, της οικολογικής κατάστασης / του βαθμού καταστροφής των οικοτόπων, της γεωγραφικής θέσης της εκάστοτε περιοχής, και των οικονομικών δραστηριοτήτων που λαμβάνουν χώρα στη συγκεκριμένη περιοχή. Παράλληλα θα πρέπει να γίνει εκτίμηση της δυνατότητας αποκατάστασης των διαφορετικών οικοτόπων συνυπολογίζοντας άλλες πιέσεις ή απειλές που δύναται να προκληθούν κατά τις δράσεις αποκατάστασης. Όλα τα παραπάνω ορίζουν το βαθμό αλληλεπίδρασης της συγκεκριμένης πίεσης με άλλες ενδεχόμενες πιέσεις / απειλές, επηρεάζουν τη δυνατότητα εφαρμογής δράσεων αποκατάστασης, καθώς και το βαθμό και τη βιωσιμότητα της όποιας δράσης αποκατάστασης. Η προτεραιοποίηση των περιοχών θα πρέπει να ακολουθείται από σχετική τεκμηρίωση, ακόμα και για τις περιοχές όπου δεν προτείνεται δράση αποκατάστασης.

Οικονομική εκτίμηση δράσεων αποκατάστασης: Θα πρέπει να γίνει αναλυτική οικονομική εκτίμηση του κόστους που θα έχει η εκάστοτε εναλλακτική επιλογή δράσεων αποκατάστασης που προτείνεται ανά περιοχή

Φάση Γ - Σύνταξη τεχνικής έκθεσης που θα συμπεριλαμβάνει τα αποτελέσματα της δράσης, προτάσεις παρεμβάσεων αποκατάστασης, και εκτίμηση κόστους δράσεων/παρεμβάσεων αποκατάστασης

Σύνταξη τεχνικής έκθεσης: Το έργο θα οδηγήσει στη σύνταξη λεπτομερούς τεχνικής έκθεσης η οποία θα περιγράφει και θα αναλύει τα αποτελέσματα της δράσης (χαρτογράφηση, ποσοτικοποίηση της πίεσης και των επιπτώσεων της ανά γεωγραφική θέση, οικολογική κατάσταση των οικοτόπων που έχουν επηρεαστεί ανά γεωγραφική θέση, διερεύνηση δράσεων αποκατάστασης, προτεραιοποίηση περιοχών που χρίζουν ειδική παρέμβαση / δράση αποκατάστασης με σχετική τεκμηρίωση). Επιπλέον θα προτείνει συγκεκριμένες εναλλακτικές επιλογές για δράσεις αποκατάστασης ανά γεωγραφική θέση μαζί με μία εκτίμηση της πιθανότητας επιτυχίας ή αποτυχίας και του οικονομικού κόστους εφαρμογής της εκάστοτε επιλογής.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Τεχνική έκθεση με τα αποτελέσματα της δράσης, όπως αναφέρονται συνοπτικά στην περιγραφή της δράσης.
2. Παραγωγή 500 φυλλαδίων ενημέρωσης σχετικά με τις πιέσεις που δημιουργεί η ρίψη στερεών υλικών υπολειμμάτων και απορριμμάτων, την ισχύουσα νομοθεσία, και την ανάγκη περεταίρω δράσεων αποκατάστασης των οικοσυστημάτων
3. Έκταση που μελετήθηκε

Κωδικός Μέτρου:
MM25307CW0301
Ονομασία Μέτρου:
Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η δράση περιλαμβάνει: - Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση τύπων οικοσυστημάτων - Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών - Χρήση ερωτηματολογίων στους τοπικούς φορείς, τοπικούς παραγωγικούς φορείς, τουριστών - επισκεπτών, τοπική κοινωνία και αξιολόγηση αποτελεσμάτων - Αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών και δημιουργία καταλόγου ιεράρχησης και προτεραιοτήτων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Μη εφαρμόσιμο
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25307 ΠΠΒ Κορινθιακού Κόλπου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Σύνολο προστατευτέου αντικειμένου
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.3.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Έλλειψη γνώσης
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης γεωργικών εκτάσεων Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων Μέτρα προστασίας των εδαφικών πόρων Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει υψηλή επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα λόγω των αποτελεσμάτων και μεθοδολογικών οδηγιών του έργου LIFE IP-4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

1. Τεχνικός - Μεθοδολογικός Οδηγός για τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των τύπων οικοσυστημάτων και των οικοσυστημικών υπηρεσιών τους στην Ελλάδα, σε εθνική, περιφερειακή και τοπική κλίμακα (Παραδοτέο Δράσης Α3) 2. Εθνικός Κατάλογος Δεικτών Οικοσυστημικών Υπηρεσιών (Παραδοτέο Δράσης Α3) Επίσης, στα πλαίσια του LIFE αναμένεται η και η πιλοτική εφαρμογή της μεθοδολογίας σε επιλεγμένες περιοχές της χώρας, από όπου αναμένεται να προκύψουν χρήσιμα συμπεράσματα για την εφαρμογή της στην περιοχή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Δράση MAES (Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services) της Ε.Ε. Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1,5 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1,5 έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Μακροπρόθεσμο
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25307CW0205 «Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)» MM25307CW0206 «Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1150*» MM25307CW0207 «Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1170» MM25307CW0202 «Σύνταξη καταλόγου με όλα τα θαλάσσια σπήλαια (Τ.Ο. 8330) της περιοχής, και αξιολόγηση της καταλληλότητας τους ως καταφύγια ανάπαυσης της φώκιας. Τρισδιάστατη απεικόνιση του εσωτερικού ανάγλυφου των καταφυγίων ανάπαυσης και αναπαραγωγής του είδους *Monachus monachus*.»
Προτεραιότητα μέτρου:
Μέτρια
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
40.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού για ανάθεση μελέτης σε οικονομικό φορέα
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Η χαρτογράφηση και αξιολόγηση των οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών τους αποσκοπεί στην αειφόρο διατήρηση των φυσικών πόρων με στόχο την κοινωνική και οικονομική ευημερία και αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο για τη διαχείριση και βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής. Αποτελεί επίσης εργαλείο και μέσο επικοινωνίας με τους οικονομικούς φορείς και την κοινωνία. Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής περιλαμβάνει πολυάριθμες και σημαντικές οικοσυστημικές υπηρεσίες (προμηθευτικές, ρύθμισης και διατήρησης, πολιτισμικές), μέρος των οποίων αναλύθηκαν στην ενότητα 3.4.
Η Δράση MAES (Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services) της Ε.Ε. περιλαμβάνει τη χαρτογράφηση και αξιολόγηση των τύπων οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών που προσφέρουν στους ανθρώπους. Η χαρτογράφηση περιλαμβάνει την απεικόνιση της έκτασής τους και τον υπολογισμό της επιφάνειάς τους, ενώ η αξιολόγηση αναφέρεται στον προσδιορισμό της καλής ή κακής κατάστασής τους και εξαρτάται από: α) την καταγραφή και αξιολόγηση των δομών και των λειτουργιών τους και β) από τις υφιστάμενες πιέσεις κα απειλές που αντιμετωπίζουν. Επίσης η χαρτογράφηση των υπηρεσιών παρέχει μία χωρική αποτύπωση πληροφοριών σχετικά με τον τρόπο και τη θέση που παρέχεται κάθε υπηρεσία. Τα τελικά αποτελέσματα της δράσης αποτελούν εργαλείο λήψης αποφάσεων για περαιτέρω δράσεις όπως:
- Διαχειριστικές δράσεις για την βελτιστοποίηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών που θα ωφελούν ταυτόχρονα και την βιοποικιλότητα
- Παρακολούθηση τάσεων στην παροχή οικοσυστημικών υπηρεσιών στην περιοχή
- Δράσεις για τη συνέργεια ή σύγκρουση μεταξύ των οικοσυστημικών υπηρεσιών

Η δράση περιλαμβάνει:
- Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση τύπων οικοσυστημάτων
- Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών
- Χρήση ερωτηματολογίων στους τοπικούς φορείς, τοπικούς παραγωγικούς φορείς, τουριστών
- επισκεπτών, τοπική κοινωνία και αξιολόγηση αποτελεσμάτων
- Αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών και δημιουργία καταλόγου ιεράρχησης και προτεραιοτήτων.

Για την υλοποίηση της δράσης θα ακολουθηθούν τα αποτελέσματα και η μεθοδολογία που έχουν προκύψει από το LIFE IP-4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002) «Ολοκληρωμένες δράσεις για τη διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου NATURA 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα» και συγκεκριμένα:
1. Τεχνικός - Μεθοδολογικός Οδηγός για τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των τύπων οικοσυστημάτων και των οικοσυστημικών υπηρεσιών τους στην Ελλάδα, σε εθνική, περιφερειακή και τοπική κλίμακα (Παραδοτέο Δράσης Α3)
ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ Π, ΜΑΛΛΙΝΗΣ Γ, ΚΟΚΚΟΡΗΣ Ι, ΜΠΕΚΡΗ Ε, ΧΡΥΣΑΦΗ Ε, ΒΕΡΔΕ Ν, ΣΤΑΜΠΟΥΛΙΔΗΣ Θ (2018). LIFE-IP 4 NATURA: Ολοκληρωμένες δράσεις για την διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα. Παραδοτέο Δράσης Α.3: Τεχνικός - Μεθοδολογικός Οδηγός για τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των τύπων οικοσυστημάτων και των οικοσυστημικών υπηρεσιών τους στην Ελλάδα, σε εθνική, περιφερειακή και τοπική κλίμακα. Πανεπιστήμιο Πατρών, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Πάτρα σελ. 211.
2. Εθνικός Κατάλογος Δεικτών Οικοσυστημικών Υπηρεσιών (Παραδοτέο Δράσης Α3) ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ Π, ΚΟΚΚΟΡΗΣ Ι, ΜΠΕΚΡΗ Ε, ΜΑΛΛΙΝΗΣ Γ, ΣΤΑΜΠΟΥΛΙΔΗΣ Θ (2018). LIFE-IP 4 NATURA: Ολοκληρωμένες δράσεις για την διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα. Παραδοτέο

Δράσης Α.3: Εθνικός Κατάλογος Δεικτών Οικοσυστημικών Υπηρεσιών. Πανεπιστήμιο Πατρών, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Πάτρα σελ. 144.

Παραδοτέα:

- Έκθεση με την καταγραφή, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών της προστατευόμενης περιοχής
- Γεωχωρική βάση δεδομένων που περιλαμβάνει τη χαρτογράφηση των τύπων οικοσυστημάτων και οικοσυστημικών υπηρεσιών

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Τεύχος μελέτης
2. γεωχωρική βάση δεδομένων
3. Βαθμός επίτευξης της χαρτογράφησης και ποσοτικοποίησης των οικοσυστημικών υπηρεσιών

Κωδικός Μέτρου:
MM25307CW0302
Ονομασία Μέτρου:
Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Δημιουργία βάσης δεδομένων, όπου θα ενσωματωθούν οι έρευνες, οι μελέτες και οι δράσεις που έχουν γίνει στην περιοχή μελέτης και θα εμπλουτίζεται με νέα στοιχεία που θα έχουν τη δυνατότητα να εισάγουν οι διαχειριστές της εφαρμογής είτε από προτάσεις και εντοπισμό επισκεπτών (μέσω μιας ολοκληρωμένης διαδικτυακής εφαρμογής) είτε από αυτοψίες των υπαλλήλων του Φορέα και έρευνες. Σε συνδυασμό με την απογραφή και αυτοματοποιημένη εισαγωγή των αβιοτικών παραμέτρων οι οποίες θα λαμβάνονται συστηματικά από καίριες θέσεις της περιοχής, θα δημιουργηθεί ένα εργαλείο διαχείρισης και λήψης αποφάσεων για την έγκαιρη και αποτελεσματική ενεργοποίηση των αρμόδιων φορέων και υπηρεσιών και την αντιμετώπιση προβλημάτων στην προστατευόμενη περιοχή.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Μη εφαρμόσιμο
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25307 ΠΠΒ Κορινθιακού Κόλπου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
0
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Σύνολο προστατευτέου αντικειμένου
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.4.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
0
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
0
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2,5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: Συλλογή και δόμηση περιγραφικών και χωρικών δεδομένων σε ενιαία βάση δεδομένων (1,5 έτος) Φάση Β: Ανάπτυξη webgis πλατφόρμας και εφαρμογών (6 μήνες) Φάση Γ: Δοκιμαστική λειτουργία webgis πλατφόρμας / Τελικές διορθώσεις / Εκπαίδευση χρηστών της ΜΔΠΠ (6 μήνες)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Βραχυπρόθεσμο
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
Υψηλή
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
150.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Ταμείο Ανάκαμψης Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Ανασταλτικός παράγοντας για την λήψη αποφάσεων με στόχο την προστασία των περιοχών αποτελεί σε πολλές περιπτώσεις η έλλειψη πληροφορίας ή η κακή διαχείριση αυτής ως απόρροια της ελλιπούς οργάνωσης των διαθέσιμων δεδομένων που αφορούν τα προστατευόμενα είδη. Για την επίλυση του εν λόγω προβλήματος κρίνεται αναγκαία η δημιουργία μία ολοκληρωμένης βάσης δεδομένων, διαθέσιμη, με την μορφή webgis στο ευρύ κοινό, που θα αποτελέσει εργαλείο για την προστασία, τη διατήρηση και τη διαχείριση των οικοσυστημάτων. Το εν λόγω μέτρο υλοποιείται σε τέσσερεις κατευθύνσεις: **Α. Δημιουργία βάσης δεδομένων.** Πηγές εύρεσης των δεδομένων θα αποτελέσουν αρχικά οι πολυάριθμες έρευνες, μελέτες και δράσεις διαχείρισης που έχουν υλοποιηθεί στις περιοχές από διάφορους φορείς (Πανεπιστήμια, Ερευνητικά Κέντρα, ΜΚΟ, Τοπική Αυτοδιοίκηση κλπ). Τα εν λόγω δεδομένα βρίσκονται διάσπαρτα και πρέπει να συλλεχθούν, να αξιολογηθούν και να οργανωθούν ώστε να αποτελέσουν τη βάση

λειτουργίας του Φορέα. Τα δεδομένα θα γεωαναφερθούν στο χωρικό επίπεδο με τη μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια ώστε να προκύψει και γεωγραφική πληροφορία όσο αυτό είναι εφικτό

Β. Δημιουργία webgis

Επιπλέον, θα δημιουργηθεί ένα προσαρμοσμένο αναπτυγμένο ppGIS (σύστημα GIS με συμμετοχή του κοινού) και webGIS το οποίο θα σχεδιαστεί για να παρέχει διαδραστική χρήση χωρικών δεδομένων και γεωγραφικής χαρτογράφησης, εύκολα προσβάσιμα ακόμη και από smartphones ή tablets. Αυτή η πλατφόρμα θα δώσει τη δυνατότητα στους τελικούς χρήστες και άλλους εμπλεκόμενους φορείς να χρησιμοποιούν τις τεχνολογίες γεωχωρικών πληροφοριών και θεματικούς χάρτες για να επικοινωνούν μεταξύ τους με αποτελεσματικό τρόπο. Μέσω της εφαρμογής για smartphones και tablets δίνεται η δυνατότητα στους επισκέπτες να καταγράψουν τις δικές του παρατηρήσεις η φωτογραφίες σχετικά με τα είδη ή τις απειλές που εντοπίζουν και να τις γνωστοποιούν άμεσα στο Φορέα, συμβάλλοντας στη καλύτερη εποπτεία και διαχείριση της περιοχής, Η δημιουργία μιας πλατφόρμας για το ευρύ κοινό αναμένεται να αυξήσει την ευαισθητοποίηση του κοινού, μέσω της αίσθησης της συμμετοχής στην προστασία και διασφάλιση της ακεραιότητας της περιοχής και των προστατευόμενων ειδών που φιλοξενεί.

Γ. Συλλογή στοιχείων σχετικά με τις περιοχές ευθύνης του Φορέα.

Η βάση δεδομένων για να λειτουργήσει πρέπει να ενημερώνεται με νεότερα στοιχεία – μελέτες ή μετρήσεις. Τα αποτελέσματα των μελετών βάσης που προτείνονται θα εμπλουτίσουν και θα γεμίσουν τα κενά πληροφορίας που εντοπίζονται στην παρούσα φάση. Παράλληλα, το σύστημα πρέπει να ενημερώνεται συστηματικά με πληθώρα μετρήσεων των αβιοτικών παραμέτρων που κρίνονται ενδεικτικά για την διερεύνηση της καλής κατάστασης των φυσικών πόρων και κατ' επέκτασιν των προστατευόμενων ειδών. Επιπλέον, η βάση θα εμπλουτίζεται με τα δεδομένα των χρηστών της φόρμας webgis, εφόσον πρωτίστως αξιολογούνται από τους υπαλλήλους του Φορέα και τέλος, ο Φορέας εφόσον ενημερώνεται για νέες έρευνες μελέτες που διεξάγονται για την περιοχή ή τα είδη της περιοχής θα εμπλουτίζει τη βάση με τις επιπρόσθετες πληροφορίες που θα προκύπτουν.

Δ. Εκπαίδευση προσωπικού Φορέα στην εισαγωγή δεδομένων στη βάση.

Για την διαχείριση της βάσης και την αξιολόγηση των δεδομένων που θα προκύψουν μεταγενέστερα της έναρξης λειτουργίας της βάσης είναι απαραίτητη η εκπαίδευση του προσωπικού του φορέα, ώστε να διατηρηθεί και να λειτουργεί εφεξής συμβουλευτικά για τη λήψη αποφάσεων.

Παραδοτέα

Π1: Συλλογή και αξιολόγηση των μελετών που έχουν πραγματοποιηθεί και αφορούν την προστατευόμενη περιοχή και δημιουργία γεωχωρικών δεδομένων όπου είναι εφικτό καθώς και έλεγχος των διαθέσιμων χωρικών αρχείων για σφάλματα.
Π2: Βάση δεδομένων σε λειτουργία.
Π3: Δημιουργία webgis (Android, iOS και Windows) και πιλοτική εφαρμογή.
Π4: Οργάνωση ημερίδων για την εκπαίδευση του προσωπικού του Φορέα
Π5: Ενημέρωση του κοινού για την ύπαρξη και λειτουργία της διαδικτυακής πλατφόρμας

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Δομημένη βάση δεδομένων
2. Λειτουργικότητα webgis εφαρμογής
3. Λειτουργικότητα εφαρμογής για smarthphones και tablets
4. Αριθμός χρηστών που χρησιμοποιούν την εφαρμογή για smartphones/tablets
5. Αριθμός επισκέψεων στην webgis εφαρμογή
6. Αριθμός δεδομένων που εισάχθηκε στη βάση δεδομένων
7. Πλήθος τύπου δεδομένων που εισάχθηκε στη βάση δεδομένων

Κωδικός Μέτρου:
MM25307CG0101
Ονομασία Μέτρου:
Εκπόνηση κοινωνικο-οικονομικής μελέτης για την εκτίμηση ζημιών από την αλληλεπίδραση αλιείας και ειδών θαλάσσιας πανίδας. Αντισταθμιστικά μέτρα σε παράκτιους αλιείς και προτάσεις θεσμικών ρυθμίσεων της αλιευτικής δραστηριότητας.
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εκπόνηση κοινωνικο-οικονομικής μελέτης για την εκτίμηση των συνεπειών της τυχαίας σύλληψης των απειλούμενων ειδών θαλάσσιας πανίδας σε αλιευτικά εργαλεία, με έμφαση στην παράκτια αλιεία (ειδικά τα στατικά δίχτυα) και καθορισμός άμεσης, έμμεσης και εσκεμμένης θνησιμότητας. Προτάσεις εξειδικευμένων θεσμικών ρυθμίσεων για τη ρύθμιση της αλιείας
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG01, CG04, CG05
Τύπος του μέτρου:
Α' Φάση: Άλλο, Κανονιστικό Β Φάση: Οικονομικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25307 ΠΠΒ Κορινθιακού Κόλπου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια έκταση της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Monachus monachus *Caretta caretta* *Chelonia mydas* *Tursiops truncatus* *Stenella coeruleoalba* *Delphinus delphis* *Grampus griseus*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.3.1, B.3.2, B.3.3, B.3.4
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G01, G10, G12
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διαχείρισης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχουν χρονοσειρές καταγραφών από εκβρασμούς και τραυματισμούς ατόμων που καταγράφονται σε εθνικό επίπεδο από το Εθνικώς Συντονισμένου Δικτύου Παρακολούθησης των εκβρασμών ειδών θαλάσσιας πανίδας, και περιστασιακά από το Εθνικό Πρόγραμμα Συλλογής

Αλιευτικών Δεδομένων (ΙΝΑΛΕ, ΕΛΚΕΘΕ) και σε τοπικό επίπεδο από το Εθνικό Δίκτυο Διάσωσης και Περίθαλψης Θαλάσσιων Χελωνών (ΑΡΧΕΛΩΝ) οι οποίες μπορούν να παρέχουν τη τεχνογνωσία για την αναγνώριση του αίτιου τραυματισμού ή θανάτωσης από αλιευτικά εργαλεία, καθώς και να παρέχουν συμπληρωματικά δεδομένα για τη δράση. Πρόσφατα ενεργοποιήθηκε και σχετικό επιστημονικό πρόγραμμα που υλοποιείται από το ΑΠΘ, ΕΛΚΕΘΕ και το WWF Ελλάς σχετικά με την καταγραφή τυχαίων συλλήψεων θαλασσίων ειδών πανίδας (INCATCH).
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την θαλάσσια χελώνα *Caretta caretta*, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την μεσογειακή φώκια *Monachus monachus*, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την φώκαινα (P. *phocoena*) και το ρινοδέλφινο (T. *truncatus*)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Α' Φάση: 2 έτη (1ο-2ο έτος υλοποίησης) (κυρίως κατά την αναπαραγωγική δραστηριότητα (Μάιος-Οκτώβριος) κάθε έτους για την C. *caretta*, και κατά την αναπαραγωγική δραστηριότητα (Αύγουστος έως Δεκέμβριος) κάθε έτους για την M. *monachus* Β΄ Φάση: 2 έτη (3ο-4ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Α' Φάση (1ο-2ο έτος υλοποίησης): εργασίες πεδίου (καταγραφή ζημιών, εκπόνηση μελέτης, δημιουργία Βάσης δεδομένων) Β΄ Φάση (3ο-4ο έτος υλοποίησης): ενεργοποίηση μηχανισμών αποζημιώσεων, καταβολή αποζημιώσεων)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Μεσοπρόθεσμη
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25307CW0102 "Δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών αλιέων"
Προτεραιότητα μέτρου:
Υψηλή
Φορέας υλοποίησης:
Α' Φάση: ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, ΥΠΑΑΤ (σε συνεργασία με συλλόγους επαγγελματιών αλιέων στις περιοχές μελέτης) Β Φάση: ΥΠΑΑΤ
Εκτιμώμενο Κόστος
Α' Φάση: 50.000€ (για 2 έτη) Β' Φάση: το κόστος εξαρτάται από τα αποτελέσματα της κοινωνικο-οικονομικής μελέτης κατά την Α' Φάση
Πηγή χρηματοδότησης
LIFE IP 4 NATURA ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας» Πράσινο/ Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Σύμφωνο καλής συνεργασίας ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ με ΥΠΑΑΤ και ΜΔΠΠ με παράκτιους αλιείς Ενεργοποίηση ειδικών μηχανισμών χρηματοδότησης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Αναμένεται η υποκειμενική δήλωση τυχαίων συλλήψεων από τους αλιείς καθώς και των ζημιών στα αλιευτικά εργαλεία. Για την επιβολή αποζημιώσεων, θα πρέπει να γίνει τροποποίηση της

αντίστοιχης νομοθεσίας που αναγνωρίζει την ανάγκη αποζημίωσης από ευαίσθητα θαλάσσια είδη μεγαπανίδας.

Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Η δράση των αποζημιώσεων ζημιών στα αλιευτικά εργαλεία (κυρίως στατικά δίχτυα) αναμένεται να αποτελέσει ευρείας αποδοχής μέτρο από τους παράκτιους αλιείς καθώς αποτελεί μακροχρόνιο αίτημά τους λόγω της σημαντικής και συστηματικής ζημίας που προκαλείται από την αλληλεπίδραση της θαλάσσιας πανίδας και της αλιείας

Άλλες πληροφορίες

Θα πρέπει να ενταχθούν τα συγκεκριμένα θαλάσσια είδη στον νόμο περί αποζημιώσεων, ώστε να είναι εφικτή η υλοποίηση του μέτρου.

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Τα είδη θαλάσσιας πανίδας όπως οι θαλάσσιες χελώνες, κητώδη, μεσογειακή φώκια συχνά μπορεί να εμπλακούν τυχαία σε σχοινιά, δίχτυα και άλλα αλιευτικά εργαλεία (π.χ. παραγάδια) κατά τη διάρκεια μετακίνησής τους από και προς τα αναπαραγωγικά πεδία, τα πεδία τροφοληψίας και ξεκούρασης, αλλά και κατά τη διάρκεια μετακινήσεών τους σε άλλες περιοχές. Επίσης συλλαμβάνονται τυχαία στην προσπάθειά τους να τραφούν από τα αλιεύματα που έχουν πιαστεί στα αλιευτικά εργαλεία. Η τυχαία σύλληψή τους μπορεί να συμβεί σε όλα τα στάδια της ζωής του, δηλαδή τόσο στα ενήλικα άτομα (κυρίως θαλάσσιες χελώνες), όσο και στα ανήλικα άτομα. Τέτοια εμπλοκή μπορεί να οδηγήσει σε πνιγμό δεδομένου ότι τα περισσότερα από τα είδη αυτά αναπνέουν με πνεύμονες. Ταυτόχρονα, συχνές είναι οι αναφορές κυρίως από τα αποτελέσματα νεκροψιών σε εκβρασμένα ζώα, που μαρτυρούν ότι κατά την τυχαία σύλληψη των ζώων έχει ως συνέπεια την ηθελημένη θανάτωσή τους, λόγω της συστηματικής πρόκλησης ζημιών στα αλιευτικά εργαλεία (κυρίως στατικά δίχτυα). Πιο ευάλωτα στις τυχαίες συλλήψεις είναι τα είδη θαλασσίων χελωνών που δύναται να πιάνονται σε όλα τα στάδια της ζωής τους λόγω της περιορισμένης κινητικότητας που έχουν να απεμπλακούν από τα δίχτυα και από τα παραγάδια, ενώ τα είδη κητωδών και η θαλάσσια φώκια είναι πιο ευάλωτα κατά το στάδια της ανήλικης ζωής τους, ενώ τα ενήλικα άτομα είναι λιγότερο ευάλωτα λόγω της εμπειρίας τους, της υψηλής κινητικότητάς τους και του μεγαλύτερου μεγέθους τους που τους επιτρέπει να διαφύγουν από τα στατικά δίχτυα.

Το έργο περιλαμβάνει δέσμη ενεργειών με σκοπό τη συλλογή δεδομένων και καταγραφή της αλληλεπίδρασης αλιείας και θαλάσσιας πανίδας σε οικολογικό και κοινωνικο-οικονομικό επίπεδο. Πιο συγκεκριμένα:

Α' Φάση

1. Λεπτομερής καταγραφή των εκθαλασσώσεων ειδών θαλάσσιας πανίδας και εντοπισμός των αιτιών θανάτου και τραυματισμού με τη χρήση ειδικών πρωτοκόλλων
2. Εκπόνηση ειδικής μελέτης ώστε να προσδιοριστεί το μέγεθος των ζημιών που προκαλούνται από είδη θαλάσσιας πανίδας σε αλιευτικά εργαλεία και προσδιορισμός των επιπτώσεων των ζημιών αυτών στο εισόδημα των αλιέων.
3. Δημιουργία ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων όπου θα καταχωρούνται όλα τα σχετικά στοιχεία που συλλέγονται ώστε να γίνει η επεξεργασία τους και η εξαγωγή αποτελεσμάτων του έργου.
   Η χωρική πληροφορία θα ψηφιοποιηθεί σε Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (Geographic Information Systems, GIS) ώστε με την κατάλληλη επεξεργασία της να είναι δυνατή η χαρτογράφηση και απεικόνιση επιμέρους παραμέτρων.
   Η δράση αποτελεί τμήμα του Σχεδίου Αλιευτικής Διαχείρισης στο οποίο περιγράφονται αναλυτικά τα άνωθι.
4. Προτάσεις εξειδικευμένων θεσμικών ρυθμίσεων για τη ρύθμιση της αλιείας

Β' Φάση

1. Ενεργοποίηση αποζημιώσεων για τους επιβεβαιωμένα ενεργούς παράκτιους αλιείς

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Μελέτη για την εκτίμηση των συνεπειών της τυχαίας σύλληψης των ειδών θαλάσσιας πανίδας σε αλιευτικά εργαλεία/ 2ο έτος 2. Ηλεκτρονική βάση δεδομένων και ψηφιοποίηση σε Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (GIS)/ 2ο έτος

Κωδικός Μέτρου:
MM25307CW0305
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση ανθρωπογενών δραστηριοτήτων στο θαλάσσιο περιβάλλον
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Σχέδιο παρακολούθησης των θαλασσίων ανθρωπογενών δραστηριοτήτων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Μη εφαρμόσιμο
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25307 ΠΠΒ Κορινθιακού Κόλπου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια έκταση της περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Σύνολο προστατευτέου αντικειμένου
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.5.13
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει επάρκεια γνώσης και εμπειρίας στην παρακολούθηση των θαλασσίων ανθρωπογενών δραστηριοτήτων
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Κάθε έτος και εφάπαξ (1ο έως 5ο έτος)

Χρονικό βάθος απόδοσης:
Μεσοπρόθεσμο
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25307CW0303 Παρακολούθηση θαλασσίων τύπων οικοτόπων MM25307CW0304 Παρακολούθηση θαλασσίων ειδών πανίδας
Προτεραιότητα μέτρου:
Υψηλή
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Αναλύονται για κάθε σχέδιο παρακολούθησης ανά δραστηριότητα στο αντίστοιχο κεφάλαιο
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η Δράση περιγράφεται αναλυτικά στο πρόγραμμα παρακολούθησης αλιευτικής και καταδυτικής δραστηριότητας
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Χάρτες παρουσίας, Έκταση και ένταση ανθρωπογενών πιέσεων που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν 2. Καταγραφή έκτασης και έντασης των επιπτώσεων στα οικοσυστήματα από τις ανθρωπογενείς πιέσεις και απειλές που καταγράφηκαν 3. Ετήσια τεχνική έκθεση

Κωδικός Μέτρου:
MM25307CW0307
Ονομασία Μέτρου:
Δίκτυο ενημέρωσης, έγκαιρης προειδοποίησης και βοήθειας για τις "εκρήξεις" μεδουσών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η δράση έχει ως στόχο την προστασία των λουόμενων από τις εποχικά μεγάλες συγκεντρώσεις ("εκρήξεις") μεδουσών που έχουν διαπιστωθεί τα τελευταία χρόνια στον Κορινθιακό κόλπο. Η δράση περιλαμβάνει σύστημα παρακολούθησης και ανάπτυξη ειδικής πλατφόρμας με αντίστοιχη εφαρμογή για τη συλλογή σχετικών αβιοτικών και βιοτικών δεδομένων, σύστημα καταγραφής περιστατικών και ειδοποίησης σε ένα ευρύ τοπικό δίκτυο (αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς, μέσα ενημέρωσης, ιδιώτες), εκπαίδευση του προσωπικού της αρμόδιας αρχής και των ναυαγοσωστών για παροχή πρώτων βοηθειών, προμήθεια εξοπλισμού πλωτών μέσων προστασίας των λουόμενων για την αποτροπή εισβολής των μεδουσών σε παραλίες, και τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων στις οργανωμένες παραλίες που θα προειδοποιεί τους λουόμενους για τα περιστατικά (συμπεριλαμβανομένων και άλλων πληροφοριών για την παραλία π.χ. κατάσταση κολυμβητικών υδάτων, έντονα καιρικά φαινόμενα κτλ.)
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο, ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25307 ΠΠΒ Κορινθιακού Κόλπου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Θαλάσσιο μέτωπο μπροστά από παραλίες σε απόσταση περί των 200μ από την ακτή, που παρατηρείται το εποχικό φαινόμενο έξαρσης με υψηλές συγκεντρώσεις μεδουσών στο θαλάσσιο περιβάλλον.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Caretta caretta *Chelonia mydas*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.5.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.4.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G01, G03, N01
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Το Ελληνικό Παρατηρητήριο Βιοποικιλότητας το 2018 δημιούργησε ένα ανοιχτό διαδικτυακό εργαλείο (WebGIS) στο οποίο καταγράφηκαν τα περιστατικά «εκρήξεων» μεδουσών σε όλη τη χώρα. Η διαδικτυακή πλατφόρμα του υπό εξέλιξη έργου Horizon2020 EcoScope (Συντονιστής έργου Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης) έχει προβλέψει την συλλογή αβιοτικών και βιοτικών δεδομένων που σχετίζονται και με τα φαινόμενα αυτά. Μετά την έκδοση ΚΥΑ από το ΥΠΕΝ και ΥΠΑΑΤ για την αδειοδότηση πλωτών διχτυών κατά τόπους στη χώρα, η εμπειρία και τεχνογνωσία κρίνονται ώριμες.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Επικαιροποίηση ΚΥΑ, αγορά εξοπλισμού και θέσεις εγκατάστασης, ανάπτυξη εφαρμογής, εκπαίδευση: 1ο έτος 2. Δράσεις εκπαίδευσης και ενημέρωσης εφαρμογής: 2ο έτος και εφάπαξ
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Βραχυπρόθεσμο
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25307CW0302 «Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.» MM25307CF0301 «Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο θαλάσσιο περιβάλλον»
Προτεραιότητα μέτρου:
Υψηλή
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
70.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Ιδιωτική πρωτοβουλία Ἐ ΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Ἐ Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Μετά τις εξάρσεις μεδουσών σε ελάχιστη απόσταση από τις ακτές σε διάφορες περιοχές της Ελλάδας και τις σημαντικές επιπτώσεις στον τουρισμό που επέφεραν, προωθήθηκε νομοθετική ρύθμιση (ΚΥΑ ΥΠΕΝ και ΥΠΑΑΤ) ως ένα άμεσο μέτρο αντιμετώπισης του φαινομένου, που επιτρέπει στα Λιμεναρχεία να δίνουν άδεια σε φορείς διοίκησης λιμένων ή σε οποιονδήποτε παραχωρείται ή εκμισθώνεται χώρος αιγιαλού ή παράλιας ζώνης λιμένα να τοποθετήσουν για πρόσκαιρη χρήση (έως πέντε μήνες) πλωτά μέσα προστασίας (πλωτά φράγματα από δίχτυα χωρίς επαφή με τον πυθμένα) των λουόμενων και να μπορούν ακόμη και αν ανήκουν σε περιοχές Natura 2000, ανεξαρτήτως αν οι περιοχές αυτές είναι χαρακτηρισμένες ως πολυσύχναστες ή μη. Ο χώρος τοποθέτησης των προστατευτικών διχτυών γνωστοποιείται από τη Λιμενική Αρχή στην Υδρογραφική Υπηρεσία του Πολεμικού Ναυτικού για την έκδοση αναγγελίας προς τους

ναυτιλλομένους. Τα δίχτυα εφαρμόστηκαν με ιδιωτικές κυρίως πρωτοβουλίες, παρόλα αυτά κατά την εφαρμογή της ΚΥΑ πολλές αδειοδοτήσεις δεν προχώρησαν λόγω γραφειοκρατίας. Συνεπώς υπάρχει ανάγκη επικαιροποίησης της ΚΥΑ και ελαχιστοποίηση της γραφειοκρατίας για την δυνατότητα άμεσης αντιμετώπισης του φαινομένου.

Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου

Αναμένεται το κόστος αγοράς του εξοπλισμού και η εγκατάσταση των βάσεων τοποθέτησής του στον πυθμένα να έχουν υψηλό κόστος.

Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Δεν προβλέπονται δυσχέρειες στην κοινωνική αποδοχή. Αντιθέτως, αναμένεται το μέτρο να ενισχυθεί με ιδιωτική πρωτοβουλία.

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Η δράση έχει ως στόχο την προστασία των λουόμενων, των αλιέων και των επιχειρήσεων που ασχολούνται με τον τουρισμό από τις εποχικά μεγάλες συγκεντρώσεις ("εκρήξεις") μεδουσών που έχουν διαπιστωθεί τα τελευταία χρόνια στον Κορινθιακό κόλπο.
Η δράση περιλαμβάνει:

1. Ανάπτυξη ειδικής πλατφόρμας (και εφαρμογής για κινητά και tablet) για την καταγραφή, παρακολούθηση και έγκαιρη προειδοποίηση περιστατικών υψηλών συγκεντρώσεων μεδουσών. Η πλατφόρμα μπορεί να συγκεντρώνει επιπρόσθετα πληροφορία με σχετικές αβιοτικές και βιοτικές παραμέτρους (π.χ. συγκεντρώσεις θρεπτικών, βαρέων μετάλλων, καταλληλόλητα κολυμβητικών υδάτων, θαλασσίων ρευμάτων κτλ.) που θα αντλούνται από άλλα συστήματα παρακολούθησης (π.χ. σύστημα Ποσειδώνας του ΕΛΚΕΘΕ, υπό εξέλιξη πλατφόρμα ecoscope κ.ά.). Παρόλο που το σύστημα παρακολούθησης και έγκαιρης ειδοποίησης στηρίζεται σχεδόν αποκλειστικά στις παρατηρήσεις των χρηστών, η πλατφόρμα μπορεί να διαθέτει κατάλληλο μοντέλο πρόγνωσης των «εκρήξεων» μεδουσών το οποίο θα ενημερώνεται και θα εμπλουτίζεται με επικαιροποιημένη πληροφορία ώστε να βελτιώνονται οι προβλέψεις του στο μέλλον. Η πλατφόρμα θα ενημερώνει έγκαιρα και άμεσα αποστέλλοντας ειδοποιήσεις σε ένα ευρύ τοπικό δίκτυο και αρμόδιους φορείς για τη λήψη μέτρων προστασίας του κοινού και των χρηστών (π.χ. λιμεναρχείο, δήμους, περιφέρεια, τοπικά μέσα ενημέρωσης, ιδιώτες που σχετίζονται με τον τουρισμό και τη θαλάσσια αναψυχή κτλ.). Τέλος, η πλατφόρμα θα μπορούσε να ενταχθεί στο ευρύτερο εργαλείο που περιγράφεται στη δράση «Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.» ώστε όλη η σχετική με την περιοχή πληροφορία να συγκεντρώνεται και να είναι διαθέσιμη προς όλους τους χρήστες παρέχοντας ολοκληρωμένη εικόνα του θαλασσίου οικοσυστήματος.
2. Τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων στις παραλίες λουόμενων για την άμεση ενημέρωση και προειδοποίησή τους για τα περιστατικά υψηλών συγκεντρώσεων μεδουσών. Οι πινακίδες θα ενημερώνουν και για την γενικότερη κατάσταση των υδάτων και της εν λόγω παραλίας και θα συμπεριλαμβάνουν συμπληρωματικές χρήσιμες πληροφορίες για τους λουόμενους όπως κατάσταση κολυμβητικών υδάτων, έντονα καιρικά φαινόμενα κτλ. (βλ. Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών) στην ελληνική και αγγλική γλώσσα. Η ταμπέλα θα ενημερώνει και για την ύπαρξη διαδικτυακής πλατφόρμας στην οποία οι λουόμενοι θα μπορούν να αναφέρουν περιστατικά υψηλών συγκεντρώσεων μεδουσών.
3. Προμήθεια εξοπλισμού (δίχτυα και απόχες) και εγκατάσταση υποδομής για την τοποθέτηση διχτυών σε παραλίες λουόμενων σε απόσταση 200 μέτρα από την ακτή σε περιστατικά υψηλών συγκεντρώσεων μεδουσών.

4. Δράσεις εκπαίδευσης (σεμινάρια) ναυαγοσωστών και προσωπικού ΜΔΠΠ για την τοποθέτηση προστατευτικών διχτυών και συλλογής μεδουσών με απόχες σε απόσταση 200 μέτρα από την ακτή σε περιστατικά υψηλών συγκεντρώσεων μεδουσών
5. Δράσεις εκπαίδευσης (ενημερωτικά φυλλάδια) για την αναφορά περιστατικών υψηλής συγκέντρωσης μεδουσών και παροχής πρώτων βοηθειών σε περίπτωση επαφής λουόμενου με μέδουσα (αλλεργικό σοκ, κνησμός, ερεθισμός δέρματος κτλ.) σε ναυαγοσώστες, ιδιώτες που ασχολούνται με τον τουρισμό και την αλιεία, ξενοδόχους, κ.ά.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός πλωτών μέσων που τοποθετούνται ανά χλμ. παραλίας ανά έτος
2. Αριθμός παραλιών που τοποθετούνται πλωτά μέσα ανά έτος
3. Αριθμός εξάρσεων με υψηλές συγκεντρώσεις μεδουσών ανά έτος
4. Αριθμός σεμιναρίων που διεξάγονται ανά έτος

Κωδικός Μέτρου:
MM25307CW0308
Ονομασία Μέτρου:
Δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρόμων αναψυχής και διαδρομές περιήγησης επιφανείας με μάσκα και αναπνευστήρα
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά (α) την εκπόνηση ειδικής μελέτης για τη δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρόμων αναψυχής και διαδρομών περιήγησης επιφανείας με μάσκα και αναπνευστήρα σε σημεία ενδιαφέροντος με στόχο την περιβαλλοντική ευαισθησία και ενημέρωση του κοινού, (β) τη δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρόμων αναψυχής και διαδρομών περιήγησης επιφανείας με μάσκα και αναπνευστήρα, (γ) ανάπτυξη εφαρμογής ψηφιακής περιήγησης των διαδρομών αυτών.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων, Άλλα
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25307 ΠΠΒ Κορινθιακού Κόλπου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Περιοχές με υψηλή βιοποικιλότητα, περιοχές με παρουσία ιστορικών ή πολιτιστικών χαρακτηριστικών έως τα 60 μέτρα βάθος
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1110, 1120*, 1150*, 1170, 8330
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.1.2, Β.1.3
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.1, Γ.2.1, Γ.4.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει υψηλή ωριμότητα από προστατευόμενες περιοχές σε χώρες της Μεσογείου (π.χ. Ιταλία, Γαλλία)
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α (1ο έτος) - Εκπόνηση μελέτης για τον προσδιορισμό των σημείων, των διαδρομών, χαρακτηρισμός της βιοποικιλότητας & ευαισθησίας θαλάσσιων Τ.Ο. και ειδών, φέρουσα ικανότητα. Φάση Β (2ο έτος και εφάπαξ)- Δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρόμων και ψηφιακής εφαρμογής. Συντήρηση κάθε έτος.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Βραχυπρόθεσμο
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
Υψηλή
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
7.000€ ανά διαδρομή (ο αριθμός τους θα προσδιοριστεί από την προβλεπόμενη μελέτη)
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Η υλοποίηση της δράσης χρειάζεται καταδυτική ομάδα με επαγγελματίες δύτες.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται δυσχέρεια.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά την εκπόνηση μελέτης και τη δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρόμων αναψυχής σε σημεία ενδιαφέροντος με στόχο την περιβαλλοντική ευαισθησία και ενημέρωση του κοινού για τη θαλάσσια βιοποικιλότητα. Οι διάδρομοι θα δημιουργηθούν με τους όρους σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, και η σήμανσή τους θα πραγματοποιείται με δύο πλωτήρες σήμανσης της έναρξης και τέλους της κάθε διαδρομής, κατάλληλες αδιάβροχες πινακίδες ενημέρωσης κατά μήκος της διαδρομής που θα ενημερώνουν τους δύτες για τους σωστούς κανόνες υποβρύχιας συμπεριφοράς και τα στοιχεία θαλάσσιας βιοποικιλότητας της περιοχής, σήμανση με κατάλληλη σημαία που υποδεικνύει κατάδυση κτλ. Τα σκάφη που θα μεταφέρουν τους δύτες θα προσδένουν σε ειδικό ναυδέτη. Ο αριθμός των δυτών για κάθε διάδρομο θα προσδιοριστεί σύμφωνα με την αντίστοιχη

προβλεπόμενη μελέτη και το σχέδιο διαχείρισης επισκεπτών. Πιθανές περιοχές αποτελούν σημεία υψηλής βιοποικιλότητας π.χ. σπήλαια υπό την προϋπόθεση ότι δεν αποτελούν σημεία αναπαραγωγής της Monachus monachus, σημεία με παρουσία κοραλλιγενών υφάλων κτλ., καθώς και πιθανά ναυάγια (υπό όρους), σημεία αρχαιολογικού ή άλλου ενδιαφέροντος (υπό όρους). Η δράση δύναται να συνδυάζει και διαδρομές περιήγησης επιφανείας με μάσκα και αναπνευστήρα (snorkelling) σε σημεία ενδιαφέροντος με μικρό βάθος.
Για τη χρήση των διαδρομών σε σημεία με ευαίσθητους τύπους οικοτόπων ή σημεία πολιτιστικού/ αρχαιολογικού χαρακτήρα, η κατάδυση θα γίνεται πάντα με συνοδεία εξουσιοδοτημένου οδηγού. Για τη χρήση και συντήρηση των διαδρόμων υπεύθυνη είναι η ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, η οποία παρέχει ειδική άδεια για τη χρήση τους σε καταδυτικά κέντρα των όμορων περιοχών και με την υποχρέωση να δηλώνεται από τα καταδυτικά κέντρα στην αρμόδια υπηρεσία (ΜΔΠΠ/ΟΦΥΠΕΚΑ) τα στοιχεία της επίσκεψης (αριθμός των επισκεπτών, σημείο, ημερομηνία, ώρα, βάθος κτλ.) ώστε να διευκολύνεται η παρακολούθηση και ο έλεγχος της φέρουσας ικανότητας του εκάστοτε σημείου. Στη διάρκεια του έτους κάθε καταδυτικό κέντρο με άδεια να χρησιμοποιεί τους διαδρόμους και τα σημεία κατάδυσης, οφείλει να κρατάει ειδικό ημερολόγιο το οποίο παραδίδει στην αρμόδια αρχή υποχρεωτικά για να λάβει άδεια τον επόμενο χρόνο. Δύναται για τη χρήση των διαδρόμων η επιβολή μικρού αντίτιμου στην αρμόδια υπηρεσία, που θα χρησιμοποιείται για την συντήρηση του δικτύου υποθαλάσσιων διαδρομών και τις διαχειριστικές ανάγκες της περιοχής. Η υποδομή σήμανσης των καταδυτικών διαδρόμων θα αφαιρείται το φθινόπωρο, και την άνοιξη θα επανατοποθετείται με ταυτόχρονες διαδικασίες συντήρησής τους.
Τέλος, θα δημιουργηθεί κατάλληλη διαδικτυακή εφαρμογή ψηφιακής περιήγησης στα σημεία και διαδρομές κατάδυσης με στόχο την διάδοση της αξίας της βιοποικιλότητας της περιοχής, την ευαισθητοποίηση και ενημέρωση του ευρύτερου κοινού που δεν έχει δυνατότητα να ασκήσει κατάδυση.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός διαδρόμων και υποβρύχιων ενημερωτικών πινακίδων που τοποθετήθηκαν και συνολικό μήκος ανά έτος
2. Αριθμός επισκεπτών ανά διάδρομο ανά έτος
3. Αριθμός τοπικών επιχειρήσεων που εκμεταλλεύονται τους διαδρόμους

5.3.3.1.8 Μέτρα κανονιστικού χαρακτήρα

Κωδικός Μέτρου:
MM25307CF0303
Ονομασία Μέτρου:
Θεσμοθέτηση εποχικού ορίου ταχύτητας (εσωλέμβιων και εξωλέμβιων) μηχανοκίνητων σκαφών - Κανονιστικό
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά τον καθορισμό και θεσμοθέτηση μέγιστου εποχικού ορίου ταχύτητας μηχανοκίνητων σκαφών αναψυχής (εξωλέμβια, εσωλέμβια) 6 ναυτικών μιλίων ανά ώρα στον κόλπο Ιτέας, κόλπο Αντικύρων και στη Λίμνη Βουλιαγμένη (τ.ο. 1150*) κατά τους θερινούς μήνες
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CE01, CF03
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25307 ΠΠΒ Κορινθιακού Κόλπου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
κόλπος Ιτέας, κόλπος Αντικύρων και Λίμνη Βουλιαγμένη
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Tursiops truncatus *Caretta caretta* *Chelonia mydas* *Monachus monachus*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.6.1, B.6.2, B.11.1, B.11.2, B.11.3
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.1.3, A.1.4
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
E02, F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει σημαντική εμπειρία στην θεσμοθέτηση αλιευτικών απαγορεύσεων τόσο σε χωρικό όσο και σε χρονικό/ εποχικό επίπεδο στη χώρα.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη φώκαινα και το ρινοδέλφινο, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την μεσογειακή φώκια, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις θαλάσσιες χελώνες
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α (θεσμοθέτηση): 1ο έτος, Φάση Β (ισχύς): 2ο έτος και εφάπαξ
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Βραχυπρόθεσμη
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25307CW0306 "Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής"
Προτεραιότητα μέτρου:
Υψηλή
Φορέας υλοποίησης:
ΥΠΑΑΤ, ΥΠΕΝ, ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, Λιμενικές αρχές
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Μη εφαρμόσιμο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Η εφαρμογή του μέτρου εξαρτάται σημαντικά από τις συχνές περιπολίες κατά την φύλαξη και επόπτευση στην περιοχή από την αρμόδια υπηρεσία και το προσωπικό φύλαξης της περιοχής, ιδιαίτερα κατά τα πρώτα χρόνια εφαρμογής του μέτρου.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένεται να υπάρξει δυσφορία από τους χρήστες σκαφών αναψυχής. Με την πάροδο του χρόνου και σε συνδυασμό με τις δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης που έχουν προβλεφθεί, αναμένεται σημαντική αποδοχή του μέτρου από τους χρήστες.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η αυξημένη κίνηση ταχύπλοων σκαφών εντός των κόλπων της Ιτέας και Αντικύρων και στη Λίμνη Βουλιαγμένη (τ.ο. 1150*) ενέχει κινδύνους προσκρούσεων των θαλασσίων χελωνών με ταχύπλοα σκάφη προκαλώντας εκθαλασσώσεις νεκρών και τραυματισμένων ατόμων των ειδών των θαλάσσιων χελωνών, καθώς η περιοχή αποτελεί τροφικό πεδίο για τα δύο είδη χελώνας που εντοπίζονται στην περιοχή (C. *caretta*, C. *mydas*) με ιδιαίτερο ενδιαφέρον στις περιοχές που υπάρχουν λιβάδια ποσειδωνίας. Ταυτόχρονα όμως ο υποθαλάσσιος θόρυβος από τα μηχανοκίνητα σκάφη μπορεί να προκαλέσει οχλήσεις και στα είδη θαλασσίων θηλαστικών (κητώδη, μεσογειακή φώκια) που διαβιούν στην περιοχή (η περιοχή αποτελεί ΟΧΕ του ρινοδέλφινου). Το μέτρο αφορά τον καθορισμό και θεσμοθέτηση εποχικού ορίου ταχύτητας μηχανοκίνητων σκαφών αναψυχής (εξωλέμβια, εσωλέμβια) στον κόλπο Ιτέας, κόλπο Αντικύρων και στη Λίμνη Βουλιαγμένη κατά τους θερινούς μήνες όπου υπάρχει αυξημένη κίνηση σκαφών,

με στόχο την μείωση της αλληλεπίδρασης της χρήσης με τα είδη θαλάσσιας μεγαπανίδας. Η ελεγχόμενη ταχύτητα του σκάφους (όριο ταχύτητας 6 ναυτικά μίλια την ώρα), μειώνει την ηχορύπανση ενώ παρέχει χρόνο αντίδρασης στα θαλάσσια είδη και τον χειριστή του σκάφους να αποφευχθεί η πρόσκρουση. Σημειώνεται ότι στον κόλπο της Ιτέας και κόλπο Αντικύρων ισχύει από την κείμενη νομοθεσία (Π.Δ. 1064/1980) εποχική απαγόρευση μηχανότρατας. Η υλοποίηση του μέτρου απαιτεί συνεργασία με τις λιμενικές αρχές, αλιευτικούς συλλόγους και άλλους τοπικούς φορείς και ευαισθητοποιημένους πολίτες.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Έκδοση ΥΑ

Κωδικός Μέτρου:
MM25307CF0304
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Όροι και προϋποθέσεις για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25307 ΠΠΒ Κορινθιακού Κόλπου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.1.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

Χρονικό βάθος απόδοσης:
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
Υψηλή
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
1. Επιτρέπεται η ημερήσια επίσκεψη και ξενάγηση επισκεπτών, με σκοπό την περιβαλλοντική εκπαίδευση, την παρατήρηση της φύσης και την ήπια αναψυχή. 2. Η κίνηση των επισκεπτών στης Ζώνες Προστασίας της Φύσης γίνεται επί των επισημασμένων μονοπατιών και σε καθορισμένες περιοχές. 3. Επιτρέπεται η ξενάγηση επισκεπτών και η διοργάνωση οικοτουριστικών προγραμμάτων σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους, σε καθορισμένες διαδρομές και χώρους, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών. 4. Η περιήγηση με οχήματα επιτρέπεται μόνο επί του αναγνωρισμένου οδικού δικτύου. Σε κάθε περίπτωση απαγορεύεται η κίνηση με μηχανοκίνητο μέσο εκτός οδικού δικτύου για λόγους προστασίας των τύπων οικοτόπων, της χλωρίδας, της διάβρωσης του εδάφους και της αποφυγής όχλησης της πανίδας. 5. Θα πρέπει να τηρούνται αυστηρά τα όρια ταχύτητας σύμφωνα με τις σημάνσεις στους δρόμους και σε κάθε περίπτωση να αποφεύγεται ν ανάπτυξη υψηλών ταχυτήτων, τόσο για την προστασία των επισκεπτών, όσο και για την αποφυγή θανάτωσης κάποιου είδους πανίδας. 6. Η στάθμευση επιτρέπεται μόνο στους ειδικά διαμορφωμένους χώρους 7. Δεν επιτρέπεται η ελεύθερη κατασκήνωση και η διαμονή σε αυτοκινούμενα τροχόσπιτα, εκτός των ειδικά καθορισμένων θέσεων. 8. Δεν επιτρέπεται το άναμμα φωτιάς, ενώ θα πρέπει να αποφεύγεται κάθε ενέργεια που μπορεί να αποτελέσει εστία έναρξης πυρκαγιάς.

9. Εφόσον επισημανθεί κακή σήμανση ή οποιαδήποτε ζημιά σε κάποιο από τα σηματοδοτημένα μονοπάτια, προτείνεται να κοινοποιείται στην αρμόδια ΜΔΠΠ της περιοχής.
10. Θα πρέπει να διαφυλάσσεται η καθαριότητα και η αποφυγή ρύπανσης της περιοχής. Τυχόν απορρίμματα από την άσκηση των δραστηριοτήτων θα πρέπει να συλλέγονται από τους επισκέπτες και να απορρίπτονται σε κάδους ή σε γωνιές ανακύκλωσης (εφόσον πρόκειται για ανακυκλώσιμα υλικά).
11. Στα ποτάμια, ρυάκια και τις πηγές θα πρέπει να αποφεύγεται η χρήση απορρυπαντικών ή άλλων χημικών ουσιών για την αποφυγή ρύπανσης των υδάτων.
12. Θα πρέπει να αποφεύγεται κάθε ενέργεια που μπορεί να προκαλέσει όχληση στα είδη πανίδας (π.χ. δυνατή μουσική, δυνατοί θόρυβοι κ.λπ.), ειδικά σε θέσεις όπου φωλεάζουν αναπαράγονται προστατευόμενα είδη.
13. Δεν επιτρέπεται η καταστροφή φωλιών, η εκρίζωση φυτικών ειδών, η κοπή θάμνων και δένδρων και η χάραξη φλοιών δένδρων.
14. Δεν επιτρέπεται η θανάτωση, σύλληψη, αιχμαλωσία και οποιαδήποτε μεταχείριση των ειδών της πανίδας καθώς και η συλλογή αυγών.
15. Προτείνεται να αναφέρεται στις αρμόδιες αρχές ή τη ΜΔΠΠ κάθε παράνομη δραστηριότητα που θα πέσει στην αντίληψη των επισκεπτών

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

5.3.3.1.9 Μέτρα επόπτευσης/φύλαξης

Κωδικός Μέτρου:
MM25307CW0306
Ονομασία Μέτρου:
Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά στις δέσμες μέτρων που είναι απαραίτητες για την επόπτευση και φύλαξη της περιοχής. Τα μέτρα αφορούν: 1. Συστηματικές περιπολίες επόπτευσης από το προσωπικό φύλαξης της περιοχής και τις αρμόδιες αρχές και σύνταξη ημερήσιας αναφοράς 2. Αγορά αυτοκινήτου επόπτευσης της χερσαίας περιοχής 3. Αγορά σκάφους για την επόπτευση του θαλασσίου τμήματος 4. Συμφωνητικό με τις αρμόδιες αρχές για την δυνατότητα επιβολής διοικητικών κυρώσεων (προστίμων) στους παραβάτες από το προσωπικό φύλαξης της περιοχής 5. Τοποθέτηση οπτικών μέσων παρακολούθησης και ασφαλείας (κάμερες κλειστού κυκλώματος cctv) για την καλύτερη φύλαξη της περιοχής ακόμα και τις βραδινές ώρες, ή σε περιοχές απόμακρες, ή δύσκολες στην προσέγγισή τους. 6. Αγορά συστήματος εναέριας παρακολούθησης (drone) και κατάρτιση προσωπικού ασφαλείας για τη χρήση του 7. Εκπαίδευση και κατάρτιση του προσωπικού φύλαξης για τους κανονισμούς, την επιβολή προστίμων, τον εντοπισμό παραβατών, τους κανόνες συμπεριφοράς και αντίδρασης σε περιπτώσεις παράνομων πράξεων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Μη εφαρμόσιμο
Τύπος του μέτρου:
Διοικητικό, Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25307 ΠΠΒ Κορινθιακού Κόλπου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια έκταση και περιφερειακή ζώνη της περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Σύνολο προστατευτέου αντικειμένου
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.6.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Β.2.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:

Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα επόπτευσης ή/ και φύλαξης
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει μεγάλη εμπειρία στην επόπτευση και φύλαξη των προστατευόμενων περιοχών, τόσο σε εθνικό επίπεδο (π.χ. Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου), αλλά και σε μεσογειακό/ παγκόσμιο επίπεδο από άλλες προστατευόμενες περιοχές. Επιπλέον, οι υφιστάμενοι αρμόδιοι φορείς (π.χ. λιμενικό) έχουν ήδη καταρτισμένο προσωπικό και κατάλληλα μέσα σε πολλά θέματα που χρήζουν επόπτευσης (π.χ. εντοπισμός θαλάσσιας ρύπανσης από αέρος, παράνομης αλίευσης) του θαλασσίου περιβάλλοντος και θα μπορούσαν να προσφέρουν μέσω συνεργασίας με τη ΜΔΠΠ. Τέλος, η διαρκώς αναπτυσσόμενη τεχνολογία μπορεί να προσφέρει επιπλέον μέσα (π.χ. ραντάρ, συστήματα εναέριας παρακολούθησης όπως drones) για τη βελτιστοποίηση τόσο της επόπτευσης όσο και της παρακολούθησης του προστατευτέου αντικειμένου στην περιοχή μελέτης.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1ο έτος: προμήθεια εξοπλισμού και εκπαίδευση εποπτών, 2ο-5ο έτος: περιπολίες εποπτών
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Βραχυπρόθεσμο
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25307CW0303 Παρακολούθηση θαλασσίων τύπων οικοτόπων MM25307CW0304 Παρακολούθηση θαλασσίων ειδών πανίδας
Προτεραιότητα μέτρου:
Υψηλή
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, Λιμενικό, Δασική υπηρεσία, ΥΠΕΝ
Εκτιμώμενο Κόστος
311.700€
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ανάγκη σύναψης συμφωνητικού μεταξύ ΜΔΠΠ και αρμόδιων υπηρεσιών (Λιμενικού Σώματος, Δασικής υπηρεσίας και Επιθεωρητών περιβάλλοντος) για συνεργασία και κοινές περιπολίες, ή η παραχώρηση ανακριτικών καθηκόντων και επιβολής προστίμων στο προσωπικό φύλαξης της περιοχής αναμένεται να αυξήσουν την αποτελεσματικότητα του μέτρου. Παραχώρηση προανακριτικών καθηκόντων (θεσμικό) από τους επόπτες των ΜΔΠΠ.
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Το υψηλό κόστος της δράσης οφείλεται σε μεγάλο βαθμό την αγορά εξοπλισμού η οποία όμως πραγματοποιείται μόνο μια φορά και εξοπλίζει εφάπαξ την ΜΔΠΠ. Υψηλά απρόβλεπτο μπορεί να είναι και το κόστος των καυσίμων, που είναι απαραίτητο για τη λειτουργία μεγάλου μέρους των

περιπολιών. Παρόλα αυτά, η εποπτεία και φύλαξη μπορούν να συνδυάζονται με δράσεις παρακολούθησης καλύπτοντας μεγάλες εκτάσεις που θα μειώνουν σημαντικά το κόστος υλοποίησης ποικιλίας δράσεων της αρμόδιας υπηρεσίας. Το κόστος επίσης αναμένεται να μειωθεί περαιτέρω με την πάροδο του χρόνο και της υλοποίησης του μέτρου, λόγω της πιο στοχευμένη επόπτευση σε συγκεκριμένες περιοχές που παρατηρούνται συχνές παραβιάσεις αλλά και της κοινωνικής αποδοχής των χρηστών με δράσεις ενημέρωσης και παραδειγματισμού μετά την εφαρμογή των διοικητικών προστίμων.

Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Μέτρια, καθώς η κοινωνία αρχικά αντιτίθεται εν μέρει σε κάθε μορφή νέου ελέγχου και την επιβολή προστίμων. Αναμένεται ότι κατά τον 1ο χρόνος εφαρμογής θα υπάρξει δυσαρέσκεια από τους παραβάτες. Αλλά αν η επόπτευση γίνει με σωστό τρόπο και όχι με τιμωρητικό αυτοσκοπό, σύντομα θα γίνει αποδεκτή και αναγκαία. Τέλος, η συστηματική φύλαξη της περιοχής και επιβολή προστίμων από την αρμόδια υπηρεσία αναμένεται να επιφέρει εξάλειψη διάπραξης παράνομων ενεργειών στην περιοχή ευθύνης, καθώς από τους πρώτους κιόλας μήνες εφαρμογής της δράσης, ο παραδειγματισμός θα αποτελέσει σημαντικό στοιχεία αποτροπής παραβατικών συμπεριφορών.

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Η φύλαξη της υπαίθρου είναι ίσως το πιο σημαντικό αποτρεπτικό εργαλείο κυρίως για τις παράνομες πράξεις. Η συνεχής παρουσία των ελεγκτικών οργάνων στο πεδίο πέρα από τον εντοπισμό και την δίωξη των παράνομων πράξεων δημιουργεί και ένα αίσθημα ύπαρξης ορίων και νόμων στους χρήστες γης με αποτέλεσμα την αποτροπή κάποιον πράξεων.
Το μέτρο αφορά στις δέσμες μέτρων που είναι απαραίτητες για την επόπτευση και φύλαξη της περιοχής. Τα μέτρα αφορούν:

1. Συστηματικές περιπολίες επόπτευσης από το προσωπικό φύλαξης της περιοχής και τις αρμόδιες αρχές, και σύνταξη ημερήσιας αναφοράς

Είναι ουσιαστικής σημασίας να υπάρχει κάθε μέρα (και τα Σαββατοκύριακα) τουλάχιστον μια ομάδα επόπτευσης και φύλαξης ανά περιοχή σε τουλάχιστον μία οχτάωρη βάρδια. Το προσωπικό φύλαξης θα πρέπει να εποπτεύει την περιοχή με περιπολίες σε καθημερινή βάση, και να ελέγχει τυχόν παραβάσεις ή/και καταγγελίες που γίνονται στην περιοχή. Οι περιπολίες θα πρέπει να προγραμματίζονται σε μηνιαία βάση με τρόπο τέτοιο ώστε να καλύπτεται το σύνολο των περιοχών. Πέραν τούτου, θα πραγματοποιηθεί ταχεία προτεραιοποίηση των περιοχών που θα εντοπίσει περιοχές που χρήζουν αυξημένης επόπτευσης με κριτήρια όπως συχνότητα παραβιάσεων και εκτέλεσης παράνομων δραστηριοτήτων, ευαισθησία προστατευτέου αντικειμένου, ευκολία προσέγγισης περιοχής, ανάγκη νυχτερινής επόπτευσης, ενδιαφέρον παρακολούθησης προστατευτέου αντικειμένου και δραστηριοτήτων κ.ά.) σύμφωνα με την οποία θα επιλεγούν περιοχές που χρήζουν συχνότερης επόπτευσης από το προσωπικό φύλαξης, και τα σημεία τοποθέτησης κλειστού κυκλώματος καμερών ή ραντάρ. Ο προγραμματισμός των περιπολιών πρέπει να μην είναι προσβάσιμος στο ευρύ κοινό. Μετά το πέρας της περιπολίας θα πρέπει να γράφεται μια σύντομη ημερήσια αναφορά όπου θα αναφέρονται ποιες περιοχές επισκέφτηκε το κλιμάκιο, τυχόν στοιχεία που προέκυψαν από την διαδικασία επόπτευσης και συνομιλίες με χρήστες γης και τυχόν παραβάσεις που εντοπίστηκαν. Είναι σημαντικό οι επόπτες να έχουν καλή επικοινωνία με τον τοπικό πληθυσμό και να έχουν διαλεκτικές ικανότητες.

2. Αγορά αυτοκινήτου επόπτευσης της χερσαίας περιοχής, ειδικά εξοπλισμένο και για τη μεταφορά ειδικού σκύλου φύλαξης

3. Αγορά σκάφους για την επόπτευση του θαλασσίου τμήματος, το οποίο δύναται να χρησιμοποιείται και για την καταγραφή/ παρακολούθηση των χερσαίων δραστηριοτήτων (π.χ. κατάδυση) οι οποίες θα πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια της τυπικής ημερήσιας επόπτευσης της περιοχής

4. Συμφωνητικό με τις αρμόδιες αρχές για την δυνατότητα επιβολής διοικητικών κυρώσεων (προστίμων) στους παραβάτες από το προσωπικό φύλαξης της περιοχής

Βασικό θεσμικό πρόβλημα είναι η απουσία προανακριτικών καθηκόντων από τους επόπτες των Μονάδων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, γεγονός που δυσχεραίνει ιδιαίτερα το έργο τους που συχνά επιτελείται σε απομακρυσμένες περιοχές όπου η επέμβαση άλλων αρχών με ανακριτικά καθήκοντα είναι αδύνατη. Στην αρμοδιότητα των μηχανισμών ελέγχου και επόπτευσης της περιοχής (προσωπικό επόπτευσης και φύλαξης της Μονάδας Διαχείρισης) θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται και η έναρξη διοικητικών διαδικασιών στις αρμόδιες αρχές (π.χ. καταγγελία) που δύναται να καταγγέλλει ο φορέας για διετέλεση παράνομων δραστηριοτήτων που υποβαθμίζουν ή απειλούν το προστατευτέο αντικείμενο, ακόμα και αν αυτές λαμβάνουν χώρα εκτός της περιοχής αρμοδιότητας. Σε κάθε περίπτωση, ακόμα και αν οι επόπτες δεν έχουν προανακριτικά καθήκοντα πρέπει να έχουν συνεχή δίαυλο επικοινωνίας με τα αρμόδια προανακριτικά όργανα. Συνίσταται οι περιπολίες θα λαμβάνουν χώρα είτε αποκλειστικά από το αρμόδιο προσωπικό φύλαξης, ή μπορεί να συμμετέχει και άτομο από την αρμόδια υπηρεσία (π.χ. δασική υπηρεσία, λιμεναρχείο κτλ.) ώστε να εξασφαλίζεται ότι οι κυρώσεις εφαρμόζονται αντικειμενικά, με τη σύμφωνη νομοθεσία και με διαφανή τρόπο σε όλους τους παραβάτες ανεξαιρέτως. Μέχρι η αρμόδια αρχή της προστατευόμενης περιοχής να αποκτήσει τα δικά της μέσα επόπτευσης, προτείνεται ο αρμόδιος φορέας της προστατευόμενης περιοχής να συνεισφέρει σε καύσιμα στις αρμόδιες αρχές για την συντέλεση περιπολιών στην περιοχή.

5. Τοποθέτηση οπτικών μέσων παρακολούθησης και ασφαλείας (κάμερες κλειστού κυκλώματος cctv) σε περιοχές που εντοπίζονται συστηματικές παραβιάσεις για την καλύτερη φύλαξη της περιοχής ακόμα και τις βραδινές ώρες, ή σε περιοχές απόμακρες, ή δύσκολες στην προσέγγισή τους.

Οι κάμερες θα εκπέμπουν στα γραφεία της προστατευόμενης περιοχής, και των αρμόδιων υπηρεσιών (π.χ. δασική υπηρεσία, λιμεναρχείο κτλ.) ώστε να υπάρχει έγκαιρη ειδοποίηση όλων των αρμόδιων υπηρεσιών για την παράβαση και τον εν δυνάμει κίνδυνο του προστατευτέου αντικειμένου και συνεπώς έγκαιρος βαθμός ενεργοποίησης και δράσης των σχετικών μηχανισμών. Οι κάμερες δύναται να χρησιμοποιούνται και για τις δράσεις παρακολούθησης ανθρωπογενών δραστηριοτήτων (π.χ. αριθμός επισκεπτών που προσεγγίζουν μια περιοχή, αριθμός σκαφών σε μαρίνες κτλ.) ή οικολογικών και βιολογικών παρατηρήσεων που αφορούν το προστατευτέο αντικείμενο (π.χ. μετακινήσεις ειδών, χρήση ενδιαιτήματος). Το οπτικο-ακουστικό υλικό που συλλέγεται από τις κάμερες και αποτελεί υλικό οικολογικού ενδιαφέροντος θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί και στις δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού (προβολές στα περίπτερα ενημέρωσης, διαφημιστικά σποτ, ντοκιμαντέρ, έντυπο υλικό κτλ.).

6. Αγορά συστήματος εναέριας παρακολούθησης (drone) και κατάρτιση προσωπικού ασφαλείας για τη χρήση του.

Ο εξοπλισμός με κατάλληλα συστήματα εναέριας παρακολούθησης αποτελούν μια σχετικά χαμηλού κόστους επένδυση για την επόπτευση της περιοχής σε μεγάλο εύρος. Απαιτείται κατάλληλη εξειδικευμένη κατάρτιση του προσωπικού ΜΔΠΠ για τον χειρισμό και τη χρήση του που πιστοποιείται από συναφείς πιστοποιήσεις. Το κόστος περιορίζεται στην αγορά εξοπλισμού και εκπαίδευσης των πιλότων, ενώ το πλεονέκτημά του είναι η συνεχής κάλυψη μεγάλων εκτάσεων προσφέροντας ευρεία επόπτευση σε πραγματικό χρόνο. Τα συστήματα εναέριας παρακολούθησης μπορούν επιπλέον να χρησιμοποιηθούν για την παρακολούθηση του προστατευτέου αντικειμένου της περιοχής μελέτης, ενώ μπορεί να ληφθεί επιπλέον κατάρτιση του προσωπικού του ΜΔΠΠ για την ανάλυση εικόνων (π.χ. χαρτογράφηση οικοτόπων, παρακολούθηση πληθυσμών, εξέλιξη φαινομένων ρύπανσης κτλ.). Η χρήση τους παρόλα αυτά πρέπει να γίνεται με φειδώ και επιστημονικά τεκμηριωμένη γνώση για την αποφυγή όχλησης του προστατευτέου αντικειμένου όπως η ορνιθοπανίδα και τα θαλάσσια θηλαστικά.

7. Εκπαίδευση και κατάρτιση του προσωπικού φύλαξης για τους κανονισμούς, την επιβολή προστίμων, τον εντοπισμό παραβατών, τους κανόνες συμπεριφοράς και αντίδρασης σε περιπτώσεις παράνομων πράξεων.

Το μέτρο αποτελεί τμήμα των Δράσεων εκπαίδευσης, κατάρτισης και ενημέρωσης των αρμόδιων αρχών και φορέων σε θέματα παρακολούθησης, αποτελεσματικής διαχείρισης θαλάσσιου χώρου και αντιμετώπισης παράνομων ενεργειών και ειδικών περιστατικών (π.χ. εκθαλασσώσεων και τραυματισμών πανίδας), όπου και περιγράφεται αναλυτικά
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός περιπολιών 2. Αριθμός αναφορών 3. χλμ κάλυψης ανά έτος, αριθμός παραβάσεων που εντοπίστηκαν 4. Αριθμός προστίμων που επιβλήθηκαν 5. Αριθμός εξοπλισμού που αγοράστηκε

5.3.3.2 Μέτρα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής ΠΠΒ-02 (ELBA25305): Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γεράνεια όρη

5.3.3.2.1 Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CA0502
Ονομασία Μέτρου:
Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Οργάνωση σχεδίου άσκησης της βόσκησης και άλλων κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων με σκοπό την άρση ή μετριασμό των πιέσεων και απειλών που υποβαθμίζουν την δομή και λειτουργία των τύπων οικοτόπων και την καταλληλότητα των ενδιαιτημάτων των ειδών.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA05
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό, Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο των βοσκήσιμων γαιών
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
όλοι οι Τ.Ο. και τα είδη που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.5.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.3.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Α06, Α09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης λιβαδιών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια: Υπάρχει επιστημονική τεκμηρίωση αναφορικά με την ανάγκη εκπόνησης σχεδίων βόσκησης και αυτό είναι κάτι που αναμένεται να προκηρυχθεί άμεσα (έχουν υπογραφεί ήδη προγραμματικές συμβάσεις ανάμεσα στο ΥΠΑΑΤ και την Περιφέρεια Πελοποννήσου. Υπάρχουν όμως δυο βασικά θέματα για τα οποία πρέπει να ληφθεί μέριμνα:

1. Η έλλειψη καθορισμού συγκεκριμένων προδιαγραφών αναφορικά με την εκπόνηση των σχεδίων βόσκησης εντός του δικτύου NATURA 2000 σε επίπεδο τύπου οικοτόπου και ενδιαιτήματος είδους. Μπορεί να υποτεθεί με ασφάλεια πως η άσκηση ορθολογικής βόσκησης όπως αυτή ορίζεται στις προδιαγραφές των σχεδίων βόσκησης, θα οδηγήσει στη διατήρηση καλού βαθμού διατήρησης των δομών και λειτουργιών της πλειοψηφίας των τύπων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων ειδών όμως δεν υπάρχει σαφής μέριμνα για τον καθορισμό τυχόν εξαιρέσεων. 2. Παρατηρείται έλλειψη βασικών δεδομένων που να επιτρέπουν την εκπόνησή συγκεκριμένων σχεδίων βόσκησης σε επίπεδο τύπου οικοτόπου ή ενδιαιτήματος είδους. Υπάρχει ακόμη έλλειψη γνώσης αναφορικά με τη συγκεκριμένη εξάπλωση ειδών χλωρίδας και πανίδας ή με τον καθορισμό τυπικών ειδών των τύπων οικοτόπων σε επίπεδο ΕΖΔ. Είναι λοιπόν απαραίτητο, πριν τον καθορισμό συγκεκριμένων προδιαγραφών οι παραπάνω πληροφορίες να είναι διαθέσιμες στους μελετητές Στο πλαίσιο του καθορισμού των προδιαγραφών της άσκησης βόσκησης εντός των περιοχών του δικτύου NATURA2000 είναι απαραίτητη αρχικά η θεσμοθέτηση της ανάγκης θέσπισης ιδιαίτερων προδιαγραφών και έπειτα η συγκέντρωση δεδομένων που να επιτρέπει τον καθορισμό τους
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2,5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: 1,5 έτος Φάση Β: 1 έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25305CA0501
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΑΑΤ
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α: 80.000€ Φάση Β: 50.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Συμπλήρωση / επικαιροποίηση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης ή θέσπιση ειδικότερων ρυθμίσεων στην προστατευόμενη περιοχή
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Η πολυπλοκότητα των ζητημάτων που αντιμετωπίζονται με την παρούσα δράση τόσο όσον αφορά τα επιστημονικά στοιχεία όσο και των κοινωνικών/οικονομικών μπορούν να αποτελέσουν

πρόβλημα για την μελέτη. Για τον λόγο αυτό απαιτείται μια ομάδα έργου με διαφορετικές ειδικότητες ώστε να αντιμετωπίζει πολύπλευρα τα διάφορα προβλήματα που προκύπτουν.

Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Μέτρια. Η διαχείριση της βοσκής είναι ένα φλέγον ζήτημα στις τοπικές κοινωνίας με αντικρουόμενα συμφέροντα. Η εισαγωγή του παράγοντα της βιοποικιλότητας φαινομενικά περιπλέκει τα πράγματα αλλά στην πραγματικότητα αποτελεί έναν «οδηγό» προς την αειφορική εκμετάλλευση της βοσκής. Παρά τις όποιες υπάρχουσες συγκρούσεις και όσες μπορεί να δημιουργηθούν είναι ένα ζήτημα που η πλειοψηφία της αγροτικής κοινωνίας αναζητά μια βιώσιμη λύση.

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Η διαχείριση της βόσκησης είναι ένα πάγιο πρόβλημα της υπαίθρου της χώρας που επηρεάζει τον πρωτογενή τομέα και πολλές φορές φέρνει σε αντιπαράθεση τους τοπικούς χρήστες γης ενώ μπορεί να υποβαθμίζει τον βιότοπο. Η πορεία προς μια αειφορική εκμετάλλευση των βοσκητικών επιφανειών είναι μονόδρομος για την διατήρηση ενός υψηλού επιπέδου κτηνοτροφικών προϊόντων και την επιβίωση της κτηνοτροφίας ειδικά της παραδοσιακής και εκτατικής. Η βοσκή είναι μια δραστηριότητα που είναι σημαντική για τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών, αλλά η έλλειψη ρύθμισης μπορεί να επηρεάσει την βιοποικιλότητα τόσο με την υπερβόσκηση όσο και με την απουσία βόσκησης. Η υπερβόσκηση οδηγεί σε υποβάθμιση των οικοτόπων και ερημοποίηση ενώ η απουσία βόσκησης, οδηγεί στο «κλείσιμο» του βιοτόπου και την απώλεια βιοποικιλότητας. Αν δεν ασκείται ορθολογικά μπορεί να αποτελέσει σημαντικό παράγοντα υποβάθμισης των δομών και λειτουργιών των οικοσυστημάτων ή παράγοντα πίεσης για τους πληθυσμούς ειδών είτε άμεσα, είτε έμμεσα μέσω της υποβάθμισης του ενδιαιτήματος. Η εκπόνηση διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης σε επίπεδο περιφερειών αναμένεται να αποτελέσει σημαντικό βήμα για την ορθολογική άσκηση της βόσκησης και εντός του δικτύου NATURA2000, ακόμη και αν στα σχέδια βόσκησης δεν προβλέπεται ο καθορισμός προδιαγραφών σε επίπεδο τύπου οικοτόπου. Είναι γεγονός πως οι προδιαγραφές των σχεδίων βόσκησης είναι επαρκείς για την άσκηση ορθολογικής βόσκησης και τη βελτίωση των δομών και λειτουργιών στους περισσότερους τύπους οικοτόπων στους οποίους καταγράφεται η βόσκηση ως σημαντική πίεση.

Στο παρόν μέτρο θα εκπονηθεί μια μελέτη, που θα λαμβάνει υπόψιν τις ανάγκες της βιοποικιλότητας και συγκεκριμένα των ειδών και τύπων οικοτόπων που αποτελούν το προστατευτέο αντικείμενο. Οι ανάγκες του κάθε είδους είναι διαφορετικές και πολλές φορές αντιφατικές. Με αυτό το δεδομένο θα πρέπει να ληφθούν υπόψιν οι εκάστοτε ανάγκες και να εντοπιστούν τα βέλτιστα σενάρια που να ευνοούν το σύνολο των ειδών. Εντός των περιοχών του δικτύου NATURA 2000, πρέπει να συσχετιστεί η επίδραση που έχει η βόσκηση στις εξειδικευμένες δομές και λειτουργίες των ειδών αλλά και στη σύνθεση των τυπικών ειδών των τύπων οικοτόπων που απαντούν σε κάθε περιοχή του δικτύου Ν2000. Θα πρέπει επίσης να εξεταστούν οι αλληλεπιδράσεις ανάμεσα στις απαιτήσεις για τη διατήρηση των διαφορετικών ειδών και των τύπων οικοτόπων και να εξεταστούν οι βέλτιστες λύσεις ρύθμισης της δραστηριότητας. Επιπλέον είναι απαραίτητο να καθοριστεί η σχέση μεταξύ της άσκησης της βόσκησης και της αφθονίας σημαντικών ειδών χλωρίδας και πανίδας σε κάθε ΕΖΔ. Ο καθορισμός αυτών των παραμέτρων και σχέσεων θα οδηγήσει στον καθορισμό συγκεκριμένων προδιαγραφών για την άσκηση τη βόσκησης κατ' εξαίρεση των προβλεπόμενων στα σχέδια βόσκησης. Οι συγκεκριμένες προδιαγραφές θα αφορούν το είδος και το πλήθος των ζώων καθώς και την εποχικότητα και τη διάρκεια της άσκησης της βόσκησης (ή αντίθετα την παύση της) ώστε να επιτευχθούν συγκεκριμένοι στόχοι.

Βεβαίως πέρα από την βιοποικιλότητα θα ληφθούν υπόψιν η βοσκητική φέρουσα ικανότητα των περιοχών, ο υπάρχον αριθμός και είδη κτηνοτροφικών ζώων και η κατανομή τους στον χώρο

Κρίνεται σκόπιμο το μέτρο αυτό να υλοποιηθεί παράλληλα (ώστε να τροφοδοτήσει) ή συμπληρωματικά των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης. Σε κάθε περίπτωση μετά την ολοκλήρωση των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης και της παρούσας δράσης, θα δύναται να οριστικοποιηθούν στοχευμένες θεσμικές ρυθμίσεις για τη ρύθμιση της βόσκησης και της κτηνοτροφίας.

Φάση Α΄: Συλλογή & επεξεργασία δεδομένων αναφορικά (α) με την εξάπλωση και την έκταση του ενδιαιτήματος ειδών χλωρίδας και πανίδας ενδιαφέροντος και (β) την επικαιροποίηση των στοιχείων των τύπων οικοτόπων (βελτιστοποίηση καταλόγου τυπικών ειδών, αναγνώριση παραλλαγών σε επίπεδο ΕΖΔ).

Φάση Β΄: Τροφοδότηση προτάσεων προδιαγραφών διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης με στοιχεία ανά ΕΖΔ με εξειδίκευση ανά τύπο οικοτόπου και είδος ή με προτάσεις για επικαιροποίηση του σχεδίου διαχείρισης βόσκησης.

Καθορισμός θεσμικών ρυθμίσεων για την άσκηση της βόσκησης και της κτηνοτροφίας στην περιοχή, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες των τύπων οικοτόπων και ειδών κάθε περιοχής και θα εξασφαλίζει τόσο την επιβίωση και την περεταίρω ανάπτυξη της κτηνοτροφίας όσο και της βιοποικιλότητας.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Παραδοτέο μελέτης

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CB0801
Ονομασία Μέτρου:
Προστασία και αποκατάσταση καμένων εκτάσεων του τύπου οικοτόπου 9540 στα Γεράνεια όρη
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Αξιολόγηση του βαθμού αποκατάστασης (φυσική και τεχνική αναγέννηση) του Τ.Ο. 9540 μετά την καταστροφή από πυρκαγιά και προτάσεις θέσεων και κατάλληλων διαχειριστικών δράσεων σε περιοχές όπου δεν καταγράφεται ικανοποιητική αναγέννηση. Άμεσα αντιπλημμυρικά και αντιδιαβρωτικά έργα.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CB08
Τύπος του μέτρου:
κανονιστικό, παρεμβάσεις με τη μορφή έργου
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 - Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Καμένες εκτάσεις από την πυρκαγιά του 2021
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Τ.Ο. 9540
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.4.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Α.4.2, Α.1.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
M09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια: Υπάρχει σημαντική επιστημονική τεκμηρίωση αναφορικά με την αναγέννηση της χαλεπίου πεύκης σε περιοχές που πλήττονται από πυρκαγιές [Neeman G, Arianoutsou M (2021). Mediterranean Pines – Adaptations to Fire. In: Pines and Their Mixed Forest Ecosystems in the Mediterranean Basin (Neeman G, Osem Y Eds.). Springer International Publishing, Cham, pp. 457-480] Επίσης, πρόσφατες μελέτες έχουν εντοπίσει συγκεκριμένα προβλήματα τα οποία αφορούν σε ανάγκες έργων για την αντιμετώπιση μεταπυρικών φαινομένων πλημμυρικών παροχών [Filis C, Ioanna Spyrou N, Diakakis M, Kotroni V, Lagouvardos K, Papagiannaki K, Vassilakis E, Milios D, Lekkas E, (2020). Post-wildfire flash flooding in small mountainous catchments: post-fire effects and characteristics of the November 2019 flash flood in Kineta, Greece. p. 5501] και τη διάβρωση [Vassilakis E, Farangitakis G-P, Christopoulou A, Antoniou V, Arianoutsou M, (2019).

Assessment of different methods for the quantification of soil erosion risk after fire: a case study from Geraneia Mt., central Greece. Geophysical Research Abstracts] στην περιοχή. Έχει υλοποιηθεί σειρά αντιδιαβρωτικών & αντιπλημμυρικών έργων με την κατασκευή κορμοδεμάτων και κορμοπλεγμάτων κατά το έτος 2022. Όμως χρειάζεται συστηματική μελέτη των συγκεκριμένων οικοσυστημάτων για να καθοριστούν ακριβείς θέσεις στις οποίες υπάρχει η ανάγκη επεμβάσεων αποκατάστασης.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Α΄Φάση: Εντοπισμός περιοχών που χρήζουν αποκατάστασης - Δύο έτη Β΄Φάση: Υλοποίηση δράσεων αποκατάστασης καμένων εκτάσεων Γ' Φάση: Παρακολούθηση δράσεων αποκατάστασης
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΑΑΤ Δασική Υπηρεσία
Εκτιμώμενο Κόστος
500.000€ (αν απαιτηθούν δράσεις αποκατάστασης)
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) LIFE
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου.
Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Ο τύπος οικοτόπου 9540 καταλαμβάνει σημαντικές εκτάσεις εντός της ΕΖΔ . Σημαντικό τμήμα της έκτασης του τύπου οικοτόπου καταστράφηκε από την τελευταία μεγάλη πυρκαγιά στην περιοχή. Δεν έχει πραγματοποιηθεί αναλυτική εκτίμηση της μεταπυρικής εξέλιξης των οικοσυστημάτων χαλεπίου πεύκης στην περιοχή και δεν έχουν επισημανθεί συγκεκριμένες θέσεις στις οποίες πρέπει να πραγματοποιηθούν επεμβάσεις αποκατάστασης του τύπου οικοτόπου. Ήδη στην περιοχή έχουν παρατηρηθεί πλημμυρικά φαινόμενα ενώ ο κίνδυνος της διάβρωσης των εδαφών είναι αισθητός. Είναι απαραίτητη η οργάνωση δικτύου παρακολούθησης της φυσικής αναγέννησης των καμένων εκτάσεων από το οποίο θα αντληθούν τα βασικά δεδομένα αναφορικά με τις περιοχές που χρήζουν επεμβάσεις αποκατάστασης. Η πεύκη είναι σπερματοαναγεννητικό φυτό και ως εκ τούτου η γνώση της αναπαραγωγικής βιολογίας του είδους (σχηματισμός κώνων, διασπορά, μακροβιότητα, βιωσιμότητα και φυτρωτικότητα σπερμάτων) είναι ιδιαίτερα σημαντική για την μεταπυρική αναγέννηση. Επιπρόσθετα, η μελέτη μικροκλιματικών συνθηκών αποτελεί ιδιαίτερα χρήσιμο εργαλείο για την προστασία και τη διαχείριση όχι μόνον των νεαρών, φυσικά αναγεννημένων συστάδων αλλά και ευρύτερα των δασών της χαλεπίου πεύκης. Το γνωσιακό επίπεδο αναφορικά με την μεταπυρική εξέλιξη δασών χαλεπίου πεύκης είναι υψηλό [Ne'eman G, Arianoutsou M (2021). Mediterranean Pines – Adaptations to Fire. In: Pines and Their Mixed Forest Ecosystems in the Mediterranean Basin (Ne'eman G, Osem Y Eds.). Springer International Publishing, Cham, pp. 457-480.]. Αυτή η γνώση είναι απαραίτητο να χρησιμοποιηθεί για την υλοποίηση δράσεων που ως στόχο θα έχουν την αποκατάσταση του τύπου οικοτόπου στην περιοχή με συγκεκριμένες επεμβάσεις μικρής ή μεσαίας κλίμακας, όπου αυτό κριθεί απαραίτητο.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Παραδοτέα μελέτης 2. Αριθμός μόνιμων επιφανειών παρακολούθησης μεταπυρικής εξέλιξης 3. Έκταση που υλοποιούνται δράσεις αποκατάστασης, αντιπλημμυρικά και αντιδιαβρωτικά έργα

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CI0301
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μελέτη για την εγκατάσταση δικτύου παρακολούθησης ξενικών & χωροκατακτητικών ειδών στις προστατευόμενες περιοχές
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CI03, CI02, CI01
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικά, Άλλα, Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 - Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.6.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
I01, I02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή. Υπάρχουν μεθοδολογίες για την παρακολούθηση ξενικών χωροκατακτητικών ειδών
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α': Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης για τον έγκαιρο εντοπισμό ξενικών χωροκατακτητικών ειδών Φάση Β': Εφαρμογή παρακολούθησης με διετή συχνότητα

Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία Περιφέρεια / ΟΤΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α', 20.000€: Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης Συνεχής παρακολούθηση: 4.000€/διετία: Παρακολούθηση εμφάνισης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών, σύμφωνα με το σχέδιο παρακολούθησης.
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) LIFE
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση των εργασιών. Αποδοχή σχεδιασμού μόνιμης παρακολούθησης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η διαχείριση των ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών διευκολύνεται από τον έγκαιρο εντοπισμό και εκτίμηση του πληθυσμού τους. Ο έγκαιρος εντοπισμός αφενός απαιτεί τη συστηματική και εντατική παρακολούθηση της περιοχής για τυχόν εμφάνιση ειδών ενδιαφέροντος (ξενικά, χωροκατακτητικά ή άλλα μη τυπικά είδη) σε θέσεις/περιοχές που συγκεντρώνουν χαρακτηριστικά που χαρακτηρίζουν τους διαδρόμους εξάπλωσή τους (βλέπε σχετική βιβλιογραφία). Η υλοποίηση του έργου αρχικά (Φάση Α') προϋποθέτει την οργάνωση του σχεδίου παρακολούθησης με την εγκατάσταση μόνιμων δειγματοληπτικών επιφανειών στις οποίες θα συλλέγονται δεδομένα αναφορικά με την παρουσία ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών. Το σχέδιο παρακολούθησης μπορεί να βασιστεί εξολοκλήρου ή εν μέρη στο σχεδιασμό παρακολούθησης της κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων (βλέπε σχετική ενότητα) ή να λάβει υπόψη τους "διαδρόμους εξάπλωσης" των ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών και να προσαρμοστεί κατάλληλα. Επίσης, σε αυτή τη φάση πρέπει να δημιουργηθεί κατάλογος με τα είδη ενδιαφέροντος ανά ΕΖΔ αλλά και να εκπαιδευτούν κατάλληλα οι αξιολογητές ή το προσωπικό που θα είναι επιφορτισμένο με τη διαδικασία παρακολούθησης ώστε να διευκολυνθεί μετέπειτα η συνεχής παρακολούθησης. Σε αυτό το στάδιο θα εκπονηθεί και σχέδιο δράσης που θα αφορά

τις άμεσες δράσεις που θα ακολουθήσουν τον εντοπισμό κάποιου είδους ενδιαφέροντος. Κατά τη Β' Φάση υλοποίησης του έργου, και αν εντοπιστούν ξενικά/χωροκατακτητικά είδη μπορεί να προταθούν μέτρα για την εξάλειψη ή τον περιορισμό της εξάπλωσής τους, όπου αυτό κριθεί απαραίτητο.
Η οργάνωση σεμιναρίων σε ομάδες πολιτών με στόχο την ευαισθητοποίηση αλλά και την εμπλοκή τους στις διαδικασίες παρακολούθησης θα βοηθήσει στην υλοποίηση του μέτρου.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

Arianoutsou M., Bazos I., Christopoulou A., Kokkoris Y., Zikos A., Zervou S. et al. (2021). Alien plants of Europe: introduction pathways, gateways and time trends. PeerJ, 9, e11270.
Arianoutsou M., Bazos I., Delipetrou P. & Kokkoris Y. (2010). The alien flora of Greece: taxonomy, life traits and habitat preferences. Biological Invasions, 12, 3525-3549.
Δημόπουλος Π., Μπαζός Ι., Κόκκορης Ι.Π., Ζωγραφίδης Α., Καραδήμου Ε., Καλλιμάνης Α.Σ. et al. (2020). Οδηγός Ξενικών Φυτικών Ειδών στην Ελλάδα και στο δίκτυο προστατευόμενων περιοχών Natura 2000. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ και ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ (Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.) - Πανεπιστήμιο Πατρών, Αθήνα.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Πλήθος θέσεων παρακολούθησης
2. Πλήθος ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών που εντοπίζονται
3. Πλήθος σεμιναρίων αναφορικά με τα χωροκατακτητικά είδη
4. Πλήθος πολιτών που εμπλέκονται στον εντοπισμό και την εξάλειψη των ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CI0701
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση και αντιμετώπιση μεταχρωματικού έλκους πλατάνου
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εντατικός έλεγχος της εξάπλωσης του μεταχρωματικού έλκους του πλατάνου και τοπικές δράσεις αντιμετώπισής του
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CI07
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό, Ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η έκταση του Τ.Ο. 92C0
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Τ.Ο 92C0
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.7.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.4.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
I05
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Επικοινωνία, ενημέρωση και εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλό επίπεδο τεκμηρίωσης (http://www.fria.gr/platanos/files/G-Tsopelas.pdf)
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α' 2 έτη Φάση Β': Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης 1 έτος. Υλοποίηση παρακολούθηση συνεχής Φάση Γ': Οργάνωση σχεδίου δράσης 1έτος. Υλοποίηση σχεδίου δράσης συνεχής

Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α:Κόστος 10.000 € (Καθορισμός θεσμικών μέτρων. Συγκέντρωση υλικού για συγγραφή και παραγωγή και διοργάνωση σεμιναρίων σε δήμους κ.ο.κ) Φάση Β: Κόστος 5.000 € (Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης εξάπλωσης της ασθένειας + 5.000€ / έτος κόστος εφαρμογής το οποίο περιλαμβάνει καύσιμα, μετακινήσεις και αναλύσεις για την εξακρίβωση της παρουσίας του παθογόνου σε συλλεγμένα δείγματα) Φάση Γ: 5.000€ για την εκπόνηση του σχεδίου και 5.000 €/έτος για δράσεις περιορισμού της εξάπλωσης του παθογόνου. 20.000€ + 10.000€/έτος
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο (θεσμοθέτηση προδιαγραφών) για υλοτομίες και δασοκομικούς χειρισμούς στον 92C0
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένεται κοινωνική αποδοχή λόγω αντιμετώπισης μίας ασθένειας που καταστρέφει τα πλατανοδάση. Οι δράσεις ενημέρωσης των όσων ασκούν δασοκομικές εργασίες και υλοτομίες, εκτιμάται ότι θα βοηθήσει την εφαρμογή των θεσμικών ρυθμίσεων
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η ασθένεια έχει προκαλέσει τεράστιες καταστροφές στην Ελλάδα, κυρίως στην Ήπειρο αλλά πλέον και αλλού. Ο παθογόνος μύκητας (*Ceratocystis platani*) προκαλεί ξαφνικό μαρασμό τμήματος της κόμης που τελικά οδηγεί στη θανάτωση του ατόμου. Ο μύκητας εισβάλλει από πληγές στο φλοιό των κλάδων, του κορμού και των ριζών αλλά και μεταδίδεται με επαφή και συνένωση των ριζών μεταξύ γειτονικών δένδρων. Η ασθένεια δύσκολα αντιμετωπίζεται. Η χημική καταπολέμηση είναι συχνά αναποτελεσματική. Καθώς κύριος παράγοντας μετάδοσης της ασθένειας είναι οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες, η διασπορά μπορεί να περιοριστεί με τη λήψη προληπτικών φυτοπροστατευτικών μέτρων. Επίσης, τα προσβεβλημένα δένδρα καθώς και τα γειτονικά τους που είναι ύποπτα προσβολής πρέπει να υλοτομούνται και αν είναι δυνατόν να εκριζώνονται. Σε νέες εστίες προσβολής, η

αντιμετώπιση της ασθένειας είναι περισσότερο αποτελεσματική όταν γίνει έγκαιρη διάγνωση και ο αριθμός των ασθενών δένδρων είναι περιορισμένος.
Η δράση αυτή περιλαμβάνει τρεις φάσεις:
Φάση Α': Περιλαμβάνει:
α) Σύνταξη δέσμης θεσμικών μέτρων που θα καθορίζουν τις επιτρεπόμενες δραστηριότητες δασοκομικών χειρισμών και υλοτομιών στον τύπο οικοτόπου 92C0 με ορισμό σαφών προδιαγραφών. Ενδεικτικό θεσμικό μέτρο που πρέπει να ληφθεί είναι η απαγόρευση διακίνησης πολλαπλασιαστικού υλικού προερχόμενο από περιοχές που υπάρχει η ασθένεια και ξυλείας από προσβεβλημένα άτομα.
β) Η φάση αυτή περιλαμβάνει την υλοποίηση ενημερωτικών ενέργειων σε δήμους, κοινότητες και υλοτομικούς συνεταιρισμούς αναφορικά με τις επιτρεπόμενες δραστηριότητες και τα πρωτόκολλα που πρέπει να τηρούνται. Υλοτομίες ή δασοκομικές δραστηριότητες πρέπει να υλοποιούνται μόνο από συνεργεία στα οποία έχει προηγηθεί επισταμένη ενημέρωση αναφορικά με τα πρωτόκολλα φυτοπροστασίας που πρέπει να τηρούνται.
Περιλαμβάνονται:
- Εκπόνηση σχεδίου (action plan) για την ενημέρωση των εμπλεκόμενων με δασοκομικούς χειρισμούς και υλοτομίες φορέων και χρηστών (stakeholders)
- Συγκέντρωση και συγγραφή υλικού ενημέρωσης για χρήση στις ενέργειες ενημέρωσης
- Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων ή οδηγού με τα θεσμικά μέτρα και τα πρωτόκολλα για την άσκηση των δραστηριοτήτων
- Διοργάνωση σεμιναρίων στους Δήμους με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων φορέων. Λήψη πιστοποιητικού συμμετοχής στο σεμινάριο.
- Ανακοινώσεις και αναρτήσεις στις ιστοσελίδες της Μονάδας Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής, της Δασικής Υπηρεσίες, της Περιφέρειας και των Δήμων.
Παραδοτέα:
Α.1 Θεσμικά μέτρα με αναλυτικές προδιαγραφές για τις δραστηριότητες δασοκομικών χειρισμών και υλοτομιών στον τύπο οικοτόπου 92C0
Α.2 Έκθεση προγραμματισμού δράσεων ενημέρωσης
Α.3 Εκτυπωμένα ενημερωτικά φυλλάδια ή οδηγοί
Α.4: Οργάνωση σεμιναρίων και παραγωγή υλικού ενημέρωσης
Α.5: Κείμενα ανακοινώσεων / newsletters για ανάρτηση στις ιστοσελίδες
Φάση Β΄: Εκπόνηση και εφαρμογή σχεδίου εντατικής παρακολούθησης (ετήσια) της εξάπλωσης της ασθένειας τόσο σε ήδη γνωστές θέσεις προσβολής όσο και ευρύτερα στην έκταση που καταλαμβάνει ο τύπος οικοτόπου 92C0 στις ΕΖΔ για τον έγκαιρο εντοπισμό νέων θέσεων προσβολής.
Παραδοτέα:
Β.1: Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης εξάπλωσης της ασθένειας
Β.2: Έκθεση δράσεων εφαρμογής του σχεδίου παρακολούθησης
Β.3: Αποτελέσματα αναλύσεων για την εξακρίβωση της παρουσίας του παθογόνου σε συλλεγμένα δείγματα
Φάση Γ': Εκπόνηση και υλοποίηση σχεδίου δράσης για τις περιπτώσεις που εντοπιστούν θέσεις με προσβολή. Το σχέδιο θα περιλαμβάνει:
- Τις άμεσες δράσεις που πρέπει να ληφθούν σε περίπτωση εντοπισμού προσβολής, με εναλλακτικές ανάλογα με την έκταση αυτής.
- Οδηγίες για υλοτομία και εκρίζωση προσβεβλημένων δέντρων καθώς και γειτονικών τους. Οδηγίες που θα ληφθούν υπόψη είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα του ΥΠΑΑΤ (http://wwww.minagric.gr/greek/agro_pol/DASIKA/Platanos/Platanos3.htm).
Παραδοτέα:
Β.2: Έκθεση εφαρμογής του σχεδίου δράσης
Γ.1: Σχέδιο δράσης για τις περιπτώσεις που εντοπιστούν θέσεις με προσβολή

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Πλήθος προσβεβλημένων ατόμων που εντοπίζονται

5.3.3.2.2 Μέτρα διατήρησης ειδών

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CB0101
Ονομασία Μέτρου:
Διατήρηση και διαχείριση κράσπεδων, αβαθών ρείθρων και πλευρικών ανοιγμάτων στους δασικούς δρόμους των Γερανείων Ορέων για τη διατήρηση του υποείδους *Centaurea attica subsp. megarensis*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Χειρισμοί και δράσεις επί δασικών δρόμων και παρακείμενων ανοιγμάτων για τη διατήρηση των ενδιαιτημάτων του είδους ενδιαιτήματα *Centaurea attica* subsp. *megarensis*
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CB01, CB15
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργου
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Κυρίως 9540, 951B, διαταραγμένες θέσεις
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Centaurea attica subsp. *megarensis*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.2.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
M09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Constantinidis Th., Kalpoutzakis E. & Kougioumoutzis K. 2015: The rediscovery of Stachys virgata (Lamiaceae), a rare endemic of Peloponnisos, Greece: taxonomy, distribution, karyology and conservation. - Phytotaxa 218 (3): 241–252. Η εφαρμογή απαιτεί σχεδιασμό και παρακολούθηση της εξέλιξης της βλάστησης και ειδικό προγραμματισμό.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης) (Το μέτρο έχει εφαρμογή όλο το έτος. Οι επιτόπιες δράσεις από Μάιο έως Ιούλιο)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: 1 έτος με έρευνα πεδίου την περίοδο ανθοφορίας (μέσα Μαΐου – αρχές Ιουλίου, συνδυασμός με το μέτρο MM25305CW0204). Φάση Β: 2 ή 3 φορές, ανά 3-4 έτη, εντός αν υπάρχει ανάγκη για άμεση συντήρηση του δασικού δρόμου για άλλους λόγους (π.χ. διατήρηση της βατότητας). Φάση Γ: Διάρκεια φάσης: 5-6 συνεχόμενες διετίες και ενόσω η φάση Β βρίσκεται επίσης σε εξέλιξη.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25305CW0203, MM25305CW0204, MM25305CB0102
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
10.000€ -15.000€ (αναλόγως με τον αριθμό των τοπικών εφαρμογών του μέτρου).
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Το μέτρο έχει τοπική εφαρμογή και μπορεί να συνδυαστεί πολύ καλά με δράσεις συντήρησης δασικών δρόμων
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου.
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο έπεται της υλοποίησης του μέτρου MM25305CW0203, ενώ δύναται να υλοποιηθεί παράλληλα με τα μέτρα MM25305CW0204 και MM25305CB0102.
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Τα κράσπεδα των δασικών δρόμων, ιδιαίτερα οι θέσεις με ικανό φωτισμό, αποτελούν ένα από τα σημαντικότερα ενδιαιτήματα της *Centaurea attica* subsp. *megarensis* στην περιοχή GR2530005 των Γερανείων Ορέων. Σκοπός του μέτρου είναι η διατήρηση των υπαρχόντων κρασπέδων και πλευρικών ανοιγμάτων των δασικών δρόμων, η αποφυγή της εγκατάστασης πυκνής ξυλώδους βλάστησης σε αυτά και η δημιουργία, όπου κάτι τέτοιο είναι δυνατό, πλευρικών ανοιγμάτων και πλατωμάτων. Αυτή η δράση αποσκοπεί αφενός στη διατήρηση ενός πληθυσμού σε παρόντα χρόνο και αφετέρου στην διευκόλυνση της εγκατάστασης νέων ατόμων στα δημιουργημένα ενδιαιτήματα. Το εδαφικό υλικό που θα συλλέγεται κατά τις εργασίες συντήρησης των δασικών δρόμων μπορεί να χρησιμοποιηθεί στη δράση MM25305CB0102. Παραθέτεται το ακόλουθο χρονοδιάγραμμα εφαρμογής του μέτρου:

Α) Καταγραφή και αξιολόγηση των πληθυσμών της *Centaurea attica* subsp. *megarensis* που εμφανίζονται στα κράσπεδα δασικών δρόμων (σε συνδυασμό με το μέτρο ΜΜ25305CW0203 και ΜΜ25305CW0204) και επιλογή των σημείων δράσης. Διάρκεια φάσης: 1 έτος με έρευνα πεδίου την περίοδο ανθοφορίας (μέσα Μαΐου – αρχές Ιουλίου, συνδυασμός με το μέτρο ΜΜ25305CW0204). Β) Συντήρηση των δασικών δρόμων με τέτοιο τρόπο ώστε τα υλικά της αποκομιδής να μην αποθέτονται στα κράσπεδα του δρόμου, στην περίπτωση που εκεί εμφανίζονται άτομα της Centaurea attica subsp. megarensis. Στην περίπτωση που δεν εμφανίζονται επιτόπιοι πληθυσμοί, τότε τα υλικά μπορούν να αποτεθούν στις πλευρές του δρόμου ώστε να εξυπηρετήσουν ενέργειες παρεμφερείς με τη δράση ΜΜ25305CB0102. Διάρκεια φάσης: 2 ή 3 φορές, ανά 3-4 έτη, εντός αν υπάρχει ανάγκη για άμεση συντήρηση του δασικού δρόμου για άλλους λόγους (π.χ. διατήρηση της βατότητας). Γ) Ανά διετία παρακολούθηση της εμφάνισης/διατήρησης/αύξησης του πληθυσμού της Centaurea attica subsp. megarensis μέσω επιτόπιων παρατηρήσεων κατά τους μήνες Μάιο και Ιούνιο στα πεδία υλοποίησης της ενέργειας. Διάρκεια φάσης: 5-6 συνεχόμενες διετίες και ενόσω η φάση Β βρίσκεται επίσης σε εξέλιξη. Δ) Συνολική αποτίμηση της δράσης κατά το τέλος της πρώτης εξαετίας και κατά την ολοκλήρωση εφαρμογής της δράσης στο τέλος της 12ετίας.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός διαχειριστικών δράσεων που υλοποιούνται 2. Μήκος δασικών δρόμων που συντηρούνται 3. Έκταση με παρουσία του υποείδους *Centaurea attica* subsp. *megarensis* που εμφανίζονται στα κράσπεδα δασικών δρόμων και υλοποιούνται διαχειριστικά μέτρα

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CB0102
Ονομασία Μέτρου:
Τεχνητή δημιουργία αναταράξεων του εδάφους με αφαίρεση ή προσθήκη εδαφικού υλικού για τη διατήρηση του υποείδους *Centaurea attica* subsp. *megarensis*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Δημιουργία μικρών χωμάτινων αποθέσεων ως σημείων ενίσχυσης της αποίκισης του υποείδους
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CB01, CB15
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργου
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Κυρίως 9540, 951B, διαταραγμένες θέσεις
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Centaurea attica subsp. megarensis
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.2.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
M09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών, Μέτρα διαχείρισης ειδών,
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Constantinidis Th., Kalpoutzakis E. & Kougioumoutzis K. 2015: The rediscovery of Stachys virgata (Lamiaceae), a rare endemic of Peloponnisos, Greece: taxonomy, distribution, karyology and conservation. - Phytotaxa 218 (3): 241–252. Η εφαρμογή απαιτεί σχεδιασμό και παρακολούθηση της εξέλιξης της βλάστησης και ειδικό προγραμματισμό.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης) (Το μέτρο έχει εφαρμογή όλο το έτος. Η παρακολούθηση υλοποιείται ανά διετία)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

Φάση Α: 2 έτη - διάρκεια 2-3 εβδομάδων. Πιθανή επανάληψη μετά 4-5 έτη. Φάση Β: 2 έτη - διάρκεια έως 1 μήνα. Πιθανή επανάληψη μετά 4-5 έτη. Φάση Γ: 5 συνεχόμενες διετίες και μετά την έναρξη της φάσης Β.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2, 3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25305CW0203, MM25305CB0101, MM25305CW0204
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
4.000-6.000 € (ανάλογα με τον αριθμό των τοπικών εφαρμογών του μέτρου)
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Το μέτρο έχει τοπική εφαρμογή και μπορεί να συνδυαστεί πολύ καλά με δράσεις συντήρησης δασικών δρόμων
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Μικρό έως ελάχιστο πρόβλημα κοινωνικής αποδοχής του έργου
Άλλες πληροφορίες
Να αποφευχθεί η υλοποίηση της δράσης κατά την περίοδο των βροχοπτώσεων, καθώς και σε επικλινές έδαφος. Το μέτρο συνδυάζεται και με τα μέτρα MM25305CW0203 και MM25305CW0204.
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το συγκεκριμένο μέτρο εκμεταλλεύεται την παρατήρηση πως σημαντικός αριθμός φυτών της *Centaurea attica* subsp. *megarensis* εγκαθίσταται σε θέσεις που έχουν υποστεί διαταραχή, ιδιαίτερα εξαιτίας χωματουργικών έργων. Μπορεί να λειτουργήσει συνεργικά με το μέτρο MM25305CB0101, με την έννοια ότι τα εδαφικά υλικά κατά τη συντήρηση δασικών δρόμων μπορούν να αποτεθούν σε μικρές ποσότητες και σε συγκεκριμένες θέσεις, ώστε να λειτουργήσουν ως μικρά, τεχνητά επιχωματικά δημιουργήματα, πάνω στα οποία αναμένεται να εγκατασταθούν φυτά της Centaurea. Τέτοιες μικρές χωμάτινες δομές μπορούν να δημιουργηθούν σε άκρες δρόμων (όπου το πλάτος εκατέρωθεν του οδοστρώματος το επιτρέπει), σε παρυφές δάσους, στα άκρα μικρών λιβαδιών και σε άλλα μη επικλινή μέρη. Επιλέγονται φωτεινές θέσεις. Οι περιοχές από όπου το έδαφος έχει αφαιρεθεί μπορεί επίσης να τεθούν υπό παρακολούθηση και να αξιολογηθούν τα φυτά της Centaurea που εγκαθίστανται εκεί, παρεμφερώς με τις επιχωματώσεις. Το μέτρο συνδυάζεται και με τα MM25305CW0203 και MM25305CW0204, καθώς η δράση έχει εφαρμογή κοντά σε υπαρκτούς πληθυσμούς του υποείδους. Πιο αναλυτικά, υποδεικνύονται οι ακόλουθες φάσεις του μέτρου: Φάση Α: Επιλογή κατάλληλων γεωμορφολογικών θέσεων, κοντά σε πληθυσμούς του υποείδους (μέτρο MM25305CW0204) και οριοθέτηση μικρών τμημάτων επίπεδου εδάφους (έπεται της

καταγραφής και χωροθέτησης των πληθυσμών του υποείδους, ως αποτέλεσμα της δράσης ΜΜ25305CW0203). Οι θέσεις μπορεί να αποτελούνται από κύκλους διαμέτρου 3-5 m και η επιχωμάτωση μπορεί να φθάσει το ύψος των 30-50 cm.
Φάση Β: Μεταφορά μικρών ποσοτήτων εδαφικού, σερπεντινικού υποστρώματος στις επιλεγμένες θέσεις, με τη βοήθεια χωματουργικών μηχανημάτων (έπεται της καταγραφής και χωροθέτησης των πληθυσμών του υποείδους, ως αποτέλεσμα της δράσης ΜΜ25305CW0203). Το εδαφικό υλικό μπορεί να συλλεχθεί από κλιτύες ή από σημεία όπου υπάρχουν διατομές πλαγιών για την εξυπηρέτηση των δασικών δρόμων, ή από τους ίδιους τους δασικούς δρόμους. Το υλικό μπορεί να αφεθεί με τη μορφή κώνου ή να πλατυνθεί στην κορυφή του. Αν υπάρχει η δυνατότητα, θα μπορούσαν να δημιουργηθούν επιχωματικά έργα διαφορετικών διαστάσεων, που θα βοηθούσαν στη μεταξύ τους σύγκριση σε σχέση με την επιτυχία αποίκισης από Centaurea.
Φάση Γ: Ανά διετία παρακολούθηση της παρουσίας / διατήρησης / αύξησης του πληθυσμού της *Centaurea attica* subsp. *megarensis* μέσω επιτόπιων παρατηρήσεων στα επιχώματα κατά τον Μάιο/Ιούνιο του έτους. Ταυτόχρονη αξιολόγηση της ποιότητας του επιχωματικού έργου.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός διαχειριστικών δράσεων που υλοποιούνται
2. Μήκος δασικών δρόμων που συντηρούνται
3. Έκταση με παρουσία του υποείδους *Centaurea attica* subsp. *megarensis* που εμφανίζονται στα κράσπεδα δασικών δρόμων και υλοποιούνται διαχειριστικά μέτρα

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CC0301
Ονομασία Μέτρου:
Στοχευμένη παρακολούθηση των επιπτώσεων της εγκατάστασης και λειτουργίας των αιολικών πάρκων στα είδη χειροπτέρων της περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει τη διενέργεια εργασιών πεδίου και συνακόλουθη ανάλυση των δεδομένων που σχετίζονται με τις επιπτώσεις των ΑΣΠΗΕ στα χειρόπτερα
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CC03
Τύπος του μέτρου:
κανονιστικό, παρεμβάσεις με τη μορφή έργου
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 - Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αφορά την περιοχή εγκατάστασης και λειτουργίας των ΑΣΠΗΕ εντός ή πλησίον της συγκεκριμένης GR
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Chiroptera spp.
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.9.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.5.2
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
D01
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Την δεδομένη στιγμή δεν υπάρχει κάποια πανάκεια δράση για την εξάλειψη των αρνητικών επιπτώσεων της αιολικής ενέργειας στα χειρόπτερα, για τον λόγο αυτό πρέπει να αναζητούνται και να εφαρμόζονται οι επικαιροποιημένες και νέες μέθοδοι που προφέρει η διεθνής βιβλιογραφία
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Σχέδιο Δράσης για 10 είδη Χειροπτέρων της Ελλάδας (υπό διαμόρφωση)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

3 έτη (1ο έως 3ο εφαρμογής): 1. Σχέδιο Αρχικής Παρακολούθησης (έτος 0-3), 2. Δράσεις Βελτίωσης της Λειτουργίας και συνέχιση παρακολούθησης (έτος 3- έως λήξη λειτουργίας του Αιολικού Πάρκου)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ και εξωτερικοί συνεργάτες
Εκτιμώμενο Κόστος
30.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Χρηματοδότησης από ιδιωτικές πηγές (Εταιρεία/ες ιδιοκτησίας των αιολικών πάρκων)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Χορήγηση άδειας έρευνας από το ΥΠΕΝ και πιθανόν από ΥΠΠΟΑ
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα μπορούσε να έχει οριζόντιο χαρακτήρα και να αφορά όλους τους ΑΣΠΗΕ των προστατευόμενων περιοχών της χώρας
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει τη διενέργεια εργασιών πεδίου και συνακόλουθη ανάλυση των δεδομένων που σχετίζονται με τις επιπτώσεις των ΑΣΠΗΕ στα χειρόπτερα. Οι εργασίες περιλαμβάνουν αναζήτηση τυχόν καταφυγίων πριν την εγκατάσταση των ΑΣΠΗΕ, τη διενέργεια ηχογραφήσεων και την εκτίμηση χρήσης του χώρου από τα χειρόπτερα πριν την εγκατάσταση και λειτουργία των ΑΣΠΗΕ, τη συνέχιση των ηχογραφήσεων τόσο κατά την φάση εγκατάστασης όσο και κατά την φάση λειτουργίας, την αναζήτηση νεκρών χειροπτέρων και άλλες ενδεδειγμένες μεθόδους, όπως αυτές περιγράφονται και στις οδηγίες της UNEP/EUROBATS (Rodrigues et al. 2017). Τα δεδομένα αφού αναλυθούν θα αξιολογούνται από τις αδειοδοτούσες αρχές για τυχόν λήψη πρόσθετων μέτρων με σκοπό την προστασία των χειροπτέρων.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Ετήσιες αναφορές της παρακολούθησης ανίχνευσης νεκρών ζώων. 2. Αριθμός ημερών κατά τις οποίες συγκεντρώθηκαν δεδομένα πεδίου ανά ΑΣΠΗΕ και ανά έτος 3. Αριθμός ανίχνευσης ειδών χειροπτέρων από το σύστημα αποτροπής σύγκρουσης

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CS0101
Ονομασία Μέτρου:
Ex situ καλλιέργεια και διατήρηση για το υποείδος *Centaurea attica* subsp. *megarensis*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Διατήρηση πληθυσμών του υποείδους σε καλλιέργεια-τράπεζες σπερμάτων / Διάθεση πολλαπλασιαστικού υλικού για πιθανές δράσεις επαναεισαγωγής
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CS01
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Centaurea attica subsp. megarensis
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.1.1, A.1.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.3.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
L05, M09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Κατανόηση του τρόπου καλλιέργειας του υποείδους και βεβαίωση ορθόδοξης συμπεριφοράς των σπερμάτων
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α': 1 έτος, Φάση Β: 4 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:

1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25305CW0203, MM25305CW0204
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
Βοτανικός Κήπος / Φορέας στον οποίο ανήκει η Τράπεζα Σπερμάτων
Εκτιμώμενο Κόστος
1.000-2.000 € (Προμήθεια υλικών καλλιέργειας και εργαστηριακών αναλωσίμων)
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Συμφωνητικό με Βοτανικό Κήπο ή/και Τράπεζα Σπερμάτων
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Κατανόηση της βιολογίας του υποείδους προκειμένου να επιτευχθεί επιτυχημένη καλλιέργεια.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται πρόβλημα κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η ex situ διατήρηση και καλλιέργεια του υποείδους *Centaurea attica* subsp. *megarensis* αποσκοπεί αφενός στη μόνιμη και μακροχρόνια καλλιέργεια ατόμων σε Βοτανικούς Κήπους και αφετέρου στη μακροχρόνια φύλαξη των καρπών της (αχαινίων) σε Τράπεζα Σπερμάτων. Οι δύο αυτές δράσεις μπορούν να εναλλάσσονται, δηλαδή τμήμα των καρπών που φυλάσσονται σε Τράπεζα Σπερμάτων μπορούν να φυτρώσουν και να δώσουν φυτά καλλιέργειας και οι συλλεγμένοι καρποί από την καλλιέργεια ανανεώνουν το υλικό στις Τράπεζες Σπερμάτων. Η μέχρι στιγμής (περιορισμένη) εμπειρία δείχνει ότι οι καρποί της *Centaurea attica* subsp. *megarensis* φυτρώνουν εύκολα και σε υψηλό ποσοστό, εφόσον δεν έχουν καταναλωθεί εσωτερικά από καρποφάγα έντομα. Προτείνεται οι επιμέρους πληθυσμοί του υποείδους να καλλιεργούνται ξεχωριστά και όχι σε ανάμιξη (ως δράση διατήρησης της συγκεκριμένης γενετικής τους ποικιλότητας). Περαιτέρω, με τον τρόπο αυτό ενδέχεται να διατηρείται η παραλλακτικότητα στον χρωματισμό των ανθιδίων που έχει παρατηρηθεί σε διαφορετικές θέσεις του υποείδους. Προτείνεται συνέργεια με το μέτρο MM25305CW0204 (μελέτη της φυτρωτικής ικανότητας και των συνθηκών φύτρωσης των καρπών). Η παρουσία επιμέρους πληθυσμών της *Centaurea attica* subsp. *megarensis* σε σταθερή καλλιέργεια επιτρέπει πιθανές δράσεις επανα-εισαγωγής του υποείδους τοπικά, ιδιαίτερα αν βεβαιωθεί καταστροφή των φυσικών πληθυσμών εξαιτίας πυρκαγιών. Ως φορέας εφαρμογής και μέτρησης της αποτελεσματικότητας του μέτρου προτείνονται 2 Βοτανικοί Κήποι σε κοντινή απόσταση προς τους φυσικούς πληθυσμούς του υποείδους και με παρεμφερή κλιματικά χαρακτηριστικά. Με βάση πειραματικές καλλιέργειες μικρής κλίμακας, το σερπεντινικό υπόστρωμα δεν είναι απαραίτητο για την ex situ καλλιέργεια του φυτού.

Η φύλαξη των σπερμάτων του είδους θα γίνει με βάση τα διεθνή πρωτόκολλα μακροχρόνιας διατήρησης των σπερμάτων σε Τράπεζα Σπερμάτων.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Έτη διατήρησης της Τράπεζας Σπερμάτων

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CW0201
Ονομασία Μέτρου:
Διερεύνηση και καταγραφή των ειδών χειροπτέρων και των ενδιαιτημάτων τους (μελέτη βάσης)
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Διενέργεια χειροπτερολογικής έρευνας με σκοπό την καταγραφή των χειροπτέρων και των καταφυγίων τους με τη χρήση κατάλληλων επιστημονικών μεθόδων, όπως ηχογραφήσεις, παγιδεύσεις και επιθεωρήσεις καταφυγίων)
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η περιοχή
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Chiroptera spp.
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.5.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης. Η δράση είναι απαραίτητη ως πηγή τροφοδότησης του τρέχοντας και των μελλοντικών διαχειριστικών σχεδίων.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Σχέδιο Δράσης για 10 είδη Χειροπτέρων της Ελλάδας (υπό διαμόρφωση)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Η έρευνα περιλαμβάνει μια προκαταρκτική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.

Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
30.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Χορήγηση άδειας έρευνας από το ΥΠΕΝ και πιθανόν από ΥΠΠΟΑ
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα μπορούσε να υλοποιηθεί είτε μεμονωμένο είτε, εφόσον καταστεί εφικτό, από κοινού με τις υπόλοιπες μελέτες βάσης για τα χειρόπτερα στις περιοχές μελέτης
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Έρευνα μεσοπρόθεσμης διάρκειας, η οποία θα εκτείνεται σε διαφορετικά έτη και θα καλύπτει το σύνολο της περιοχής. Οι μέθοδοι που θα εφαρμοστούν θα είναι προσανατολισμένες αρχικά στην διακρίβωση της σύνθεσης της χειροπτεροπανίδας της περιοχής και του καθεστώτος παρουσίας των επιμέρους ειδών. Η έρευνα περιλαμβάνει την αναζήτηση καταφυγίων και πρωταρχική αξιολόγηση των θέσεων τροφοληψίας ώστε να εντοπιστούν καταρχάς τα σημαντικά ενδιαιτήματα για τα διάφορα είδη. Οι βασικές μέθοδοι και οι τεχνικές, κατά τις οποίες θα πραγματοποιηθούν οι εργασίες πεδίου (επιθεωρήσεις καταφυγίων, παγιδεύσεις χειροπτέρων, ηχογραφήσεις κ.ά.) θα εφαρμοστούν κατά περίπτωση με σκοπό την πληρέστερη καταγραφή των χειροπτέρων της περιοχής και σύμφωνα με τη διεθνή εμπειρία, όπως αυτή συνοψίζεται στις σχετικές οδηγίες της UNEP/EUROBATS (Battersby 2010) και σε άλλα αντίστοιχα κείμενα.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. % υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CW0202
Ονομασία Μέτρου:
Διερεύνηση και καταγραφή ειδών χερσαίων θηλαστικών (πλην χειροπτέρων)
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Διενέργεια έρευνας με σκοπό την καταγραφή των θηλαστικών (πλην χειροπτέρων) της περιοχής με χρήση κατάλληλων επιστημονικών μεθόδων. Διερεύνηση της παρουσίας ή μη του Λύκου στην περιοχή.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η περιοχή
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Canis lupus, Canis aureus, Lutra lutra και άλλα είδη θηλαστικών
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.5.3
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης. Η δράση είναι απαραίτητη ως πηγή τροφοδότησης του τρέχοντας και των μελλοντικών διαχειριστικών σχεδίων.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Η έρευνα περιλαμβάνει μια προκαταρκτική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.

Χρονικό βάθος απόδοσης:
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
30.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Χορήγηση άδειας έρευνας από το ΥΠΕΝ
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα μπορούσε να υλοποιηθεί είτε μεμονωμένο είτε, εφόσον καταστεί εφικτό, από κοινού με τις υπόλοιπες μελέτες βάσης για τα θηλαστικά στις περιοχές μελέτης
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Έρευνα μεσοπρόθεσμης διάρκειας, η οποία θα εκτείνεται σε διαφορετικά έτη και θα καλύπτει το σύνολο της περιοχής. Οι μέθοδοι που θα εφαρμοστούν θα είναι προσανατολισμένες αρχικά στην διακρίβωση της σύνθεσης των θηλαστικών της περιοχής και του καθεστώτος παρουσίας των επιμέρους ειδών. Ιδιαίτερα, στο πλαίσιο του μέτρου θα διερευνηθούν ανεπιβεβαίωτες αναφορές για παρουσία λύκου στην περιοχή ώστε να γίνει κατανοητό το καθεστώς παρουσίας του εφόσον οι αναφορές αυτές επιβεβαιωθούν. Σημαντική κρίνεται και η λήψη επαρκών δεδομένων ώστε να γίνει πληθυσμιακή εκτίμηση και καταγραφή των πιέσεων και απειλών των ειδών θηλαστικών στην συγκεκριμένη περιοχή. Η μεθοδολογία και οι τεχνικές που θα χρησιμοποιηθούν (αναζήτηση και καταγραφή βιοδηλωτικών στοιχείων, κ.ά.) θα είναι σύμφωνες με την διεθνή βιβλιογραφία και θα καλύπτουν το σύνολο της περιοχής.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. % υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου 2. Ετήσιες σχετικές αναφορές

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CW0203
Ονομασία Μέτρου:
Καταγραφή και αποτύπωση της τρέχουσας κατάστασης διατήρησης του υποείδους *Centaurea attica* ssp. *megarensis*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Αξιολόγηση τρέχουσας πληθυσμιακής και χωρικής κατάστασης του υποείδους. Πολύ σημαντική προπαρασκευαστική δράση μετά από πυρκαγιές
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Κυρίως 9540, 951B, διαταραγμένες θέσεις από την πυρκαγιά
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Centaurea attica subsp. megarensis
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.1.1, A.1.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.5.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
M09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Constantinidis Th., Kalpoutzakis E. & Kougioumoutzis K. 2015: The rediscovery of Stachys virgata (Lamiaceae), a rare endemic of Peloponnisos, Greece: taxonomy, distribution, karyology and conservation. - Phytotaxa 218 (3): 241–252. Η εφαρμογή απαιτεί σχεδιασμό και παρακολούθηση της εξέλιξης της βλάστησης και ειδικό προγραμματισμό.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

1 έτος με έρευνα πεδίου την περίοδο ανθοφορίας/καρποφορίας (μέσα Μαΐου – τέλη Ιουλίου, πιθανός συνδυασμός με τα μέτρα MM25305CW0204, MM25305CS0101).
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25305CB0101, MM25305CB0102, MM25305CW0204
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΕΝ (έργο εποπτείας)
Εκτιμώμενο Κόστος
25.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Χορήγηση άδειας έρευνας από το ΥΠΕΝ Προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού για ανάθεση μελέτης σε οικονομικό φορέα
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα μπορούσε να υλοποιηθεί σε συνδυασμό με τα μέτρα MM25305CW0204 και MM25305CS0101
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μεγάλες διαταραχές της βλάστησης στη σερπεντινική περιοχή των Γερανείων, ιδιαίτερα η εκδήλωση πυρκαγιών, μπορούν να επηρεάσουν την αφθονία των ατόμων και την κατανομή των πληθυσμών της *Centaurea attica* subsp. *megarensis*. Κάτι τέτοιο πιθανολογείται ότι συνέβη μετά τη μεγάλη πυρκαγιά του 2021 στα Γεράνεια Όρη. Για να έχουν εφαρμογή τα διαχειριστικά μέτρα που ακολουθούν, χρειάζεται να αποτυπωθούν οι υπάρχοντες πληθυσμοί του υποείδους στην τρέχουσα κατάσταση. Αν υπάρχουν ήδη ικανοποιητικά δεδομένα (π.χ. μέσω του έργου Εποπτείας των Ειδών Κοινοτικού Ενδιαφέροντος) τότε ακολουθείται η υλοποίηση των μέτρων MM25305CB0101, MM25305CB0102, MM25305CW0204 και MM25305CS0101. Σε διαφορετική περίπτωση προτείνεται το συγκεκριμένο παρασκευαστικό μέτρο που ορίζεται ως η καταγραφή και αποτύπωση της τρέχουσας κατάστασης των φυτών/πληθυσμών του υποείδους.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. % υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών 2. Αριθμός συμπληρωμένων εντύπων δειγματοληψιών για την παρακολούθηση του πληθυσμού του είδους και των ενδιαιτημάτων του.

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CW0204
Ονομασία Μέτρου:
Βιολογική μελέτη του υποείδους *Centaurea attica* subsp. *megarensis*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Επιτόπια και εργαστηριακή μελέτη του υποείδους
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Κυρίως 9540, 951B, διαταραγμένες θέσεις
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Centaurea attica subsp. *megarensis*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.1.1, A.1.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.4.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
L05, M09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Ερευνητική δραστηριότητα
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Κωνσταντινίδης Θ. 2009: Centaurea attica Nyman subsp. megarensis (Halácsy & Hayek) Dostál, σελ. 211-213. Στους: Φοίτος Δ., Κωνσταντινίδης Θ. & Καμάρη Γ., Βιβλίο Ερυθρών Δεδομένων των Σπάνιων και Απειλούμενων Φυτών της Ελλάδας, τόμος 1, A – D. Ελληνική Βοτανική Εταιρεία, Πάτρα.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

1 έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25305CW0203, MM25305CB0101, MM25305CB0102
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
Πανεπιστήμιο / Ερευνητικό Κέντρο
Εκτιμώμενο Κόστος
8.000-9.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εφαρμογή μέσω επιστημονικής ομάδας
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Επαρκής επιστημονική κατάρτιση, απαραίτητη η εργασία πεδίου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται πρόβλημα κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα μπορούσε να υλοποιηθεί σε συνδυασμό με τα μέτρα MM25305CW0203, MM25305CB0101 και MM25305CB0102. Για την υλοποίησή του απαιτείται η πρότερη εφαρμογή του μέτρου MM25305CW0203.
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το συγκεκριμένο μέτρο αποσκοπεί στην αναζήτηση, διερεύνηση ή/και επικαιροποίηση βιολογικών χαρακτηριστικών της *Centaurea attica* subsp. *megarensis* και ιδιαίτερα στη διερεύνηση της επίδρασης των δασικών πυρκαγιών στο φυτό και τους πληθυσμούς του. Είναι επίσης χρήσιμο να διερευνηθεί αν κάποιοι από τους πληθυσμούς της (π.χ. αυτοί με κίτρινα ανθίδια) είναι το αποτέλεσμα υβριδισμού (π.χ. με την *Centaurea pelia*). Το συγκεκριμένο μέτρο περιλαμβάνει και επεκτείνει τη ''μελέτη βάσης'' για το υποείδος. Περισσότερο συγκεκριμένα, η εφαρμογή του μέτρου περιλαμβάνει: • Αναζήτηση πληθυσμών της *Centaurea attica* subsp. *megarensis* στο πεδίο, προσδιορισμός των πληθυσμιακών μεγεθών και της περιοχής κατάληψης του υποείδους. Ιδιαίτερη μέριμνα σε θέσεις που έχουν επηρεαστεί από πυρκαγιές ή έχουν μείνει άκαφτες (συνδυασμός και μετεξέλιξη του MM25305CW0203) • Μελέτη της φαινολογίας του υποείδους και καταγραφή του χρωματισμού της στεφάνης • Προσδιορισμός των πιέσεων και των απειλών για τον κάθε επιμέρους (υπο)πληθυσμό • Μελέτη του τρόπου αναπαραγωγής και της αναπαραγωγικής επιτυχίας του φυτού • Μελέτη του τρόπου διασποράς των καρπών στο πεδίο • Μελέτη της φυτρωτικής ικανότητας και των συνθηκών φύτρωσης των καρπών in vitro • Μελέτη της επίδρασης που έχουν οι δασικές πυρκαγιές στη διατήρηση των πληθυσμών των φυτών, καθώς και στις διαδικασίες αναγέννησης, εγκατάστασης ή/και επέκτασης των πληθυσμών του

- Πιθανή γενετική μελέτη του υποείδους
- Συνέργειες με τα μέτρα ΜΜ25305CW0203, ΜΜ25305CB0101 και ΜΜ25305CB0102.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. % υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών
2. Αριθμός συμπληρωμένων εντύπων δειγματοληψιών για την παρακολούθηση του πληθυσμού του είδους και των ενδιαιτημάτων του.

5.3.3.2.3 Μέτρα διαχείρισης επισκεπτών

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CF0301
Ονομασία Μέτρου:
Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μελέτη φέρουσας ικανότητας και εκπόνηση Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον. Εκτίμηση φέρουσας ικανότητας. Χωροθέτηση έργων και υποδομών και τεχνική περιγραφή αυτών.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Άλλο, Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.1.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.3.1, Γ.4.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Η εμπειρία και τεχνογνωσία για την εκπόνηση μελετών εκτίμησης της φέρουσας ικανότητας σε τύπους οικοτόπων και είδη είναι περιορισμένες (π.χ. περιοχή των Στενών Αχέροντα, LIFE09 NAT/GR/000343 - ACCOLAGOONS (Επανομή - Αγγελοχώρι) .
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
10 μήνες (1ο έτος εφαρμογής)

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: 5 μήνες, Φάση Β: 5 μήνες
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ (σε συνεργασία με Ο.Τ.Α., Δασική Υπηρεσία, Αρχαιολογική Υπηρεσία)
Εκτιμώμενο Κόστος
20.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
Ταμείο Ανάκαμψης Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Συνεργασία με αρμόδιους εμπλεκόμενους φορείς (Δασική Υπηρεσία, Αρχαιολογική Υπηρεσία, ΟΤΑ) Προκήρυξη για την ανάθεση της μελέτης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Χρειάζεται συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους δημόσιους φορείς της περιοχής, με διαφορετικής αρμοδιότητες στον ίδιο χώρο (Δασική Υπηρεσία, Αρχαιολογική Υπηρεσία, ΟΤΑ)
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Τα έργα ερμηνείας και ανάδειξης, καθώς και οι δράσεις που προωθούν την τουριστική ανάπτυξη χαίρουν κοινωνικής αποδοχής. Μερική δυσχέρεια μπορεί να υπάρξει από τους επισκέπτες της περιοχής σε περίπτωση αποκλεισμού μίας περιοχής, αλλά εκτιμάται ότι θα αρθεί με τις δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης. Πιθανότητα μη αποδοχής των μέτρων από τον τουριστικό τομέα προβλέπεται να επιλυθεί με δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, απονομή τιμητικών τίτλων και πιστοποιητικών καλής πρακτικής.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Για την εκπόνηση της δράσης θα ληφθούν υπόψη επιτόπια έρευνα, βιβλιογραφικά δεδομένα, υφιστάμενα προγράμματα ανάπτυξης ήπιων μορφών τουρισμού στην Ελλάδα και το εξωτερικό, στοιχεία από φορείς της περιοχής και από πρόσωπα με εμπειρία σε συγκεκριμένους τομείς. Φάση Α: Καταγραφή και ανάλυση υφιστάμενης κατάστασης. Περιλαμβάνει τα ακόλουθα: - Αξιοποίηση στοιχείων από διαθέσιμες μελέτες στην περιοχή και κυρίως της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης. Αξιοποίηση στοιχείων αβιοτικού, βιοτικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος (δημογραφικά στοιχεία, οικονομικές δραστηριότητες, χρήσεις γης, δίκτυα-

υποδομές, , τουριστικές δραστηριότητες και υποδομές, δράσεις προστασίας κλπ), ιστορικά και πολιτιστικά στοιχεία.
- Θεσμικές ρυθμίσεις – Ζώνες προστασίας – Επιτρεπόμενες χρήσεις και όροι και προϋποθέσεις αυτών (εφόσον έχει εκδοθεί Προεδρικό Διάταγμα για την Προστατευόμενη Περιοχή
- Αξιολόγηση περιοχής μελέτης και ευρύτερης περιοχής ως προς την οικοτουριστική ανάπτυξη. Καταγραφή και αξιολόγηση των υφιστάμενων υποδομών που χρησιμοποιούνται από τους επισκέπτες και τους κατοίκους της περιοχής.
- Προσδιορισμό ζωνών και χαρακτηριστικών αυτών ως προς την επισκεψιμότητα και άσκηση τουριστικών / αναψυχικών δραστηριοτήτων. Προσδιορισμός θέσεων με μεγάλη επισκεψιμότητα και ιεράρχηση πιέσεων.
- Εκτίμηση του μεγέθους εισροής των επισκεπτών και των πιέσεων που ασκούν στην προστατευόμενη περιοχή αυτής.
Εκτίμηση της αναμενόμενης ζήτησης, τα χαρακτηριστικά των ομάδων επισκεπτών (π.χ. φυσιολάτρες, ομάδα ενδιαφέροντος για τον θρησκευτικό / αρχαιολογικό / πολιτιστικό τουρισμό, λάτρεις του αθλητισμού υπαίθρου, ορεινού αθλητισμού, μεμονωμένοι επισκέπτες, οπαδού του μαζικού τουρισμού κλπ.), οι επιμέρους δραστηριότητες που μπορούν να αναπτυχθούν και ο τρόπος προσέλκυσης των επισκεπτών.

Φάση Β: Εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας
Η φέρουσα ικανότητα επισκεπτών σε Εθνικά Πάρκα ορίζεται ως «ο τύπος και ο βαθμός χρήσης των επισκεπτών που μπορεί να δεχθεί το πάρκο διατηρώντας στα αποδεκτά όρια τους φυσικούς πόρους και τις κοινωνικές συνθήκες ώστε να πληρούνται οι σκοποί του πάρκου» (Manning, Robert. "Visitor experience and resource protection: A framework for managing the carrying capacity of National Parks." Journal of Park & Recreation Administration 19.1 (2001).
Η φέρουσα ικανότητα αποτελεί βασικό εργαλείο για την οργάνωση της τουριστικής ανάπτυξης της περιοχής, της ρύθμισης της επισκεψιμότητας αλλά και της παρακολούθησης της τουριστικής δραστηριότητας, λαμβάνοντας υπόψη τη φέρουσα ικανότητα των οικοσυστημάτων, αλλά και το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον της περιοχής, ώστε να μην υποβαθμίζεται η κατάσταση διατήρησης των σημαντικών ειδών και τ.ο.
Για την εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας θα ληφθούν υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής, οι ανάγκες διατήρησης των προστατευτέων αντικειμένων, διαχειριστικές και περιβαλλοντικές παράμετροι, ενώ θα χρησιμοποιηθεί εφαρμογή συνδυασμένων μεθόδων (Χωρική Φέρουσα Ικανότητα, Πραγματική Φέρουσα Ικανότητα, Αποτελεσματική ή Ισχύουσα Φέρουσα Ικανότητα).

Φάση Γ: Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών με σκοπό την προώθηση του αειφόρου τουρισμού
Στο Σχέδιο που θα καταρτιστεί θα περιλαμβάνεται η χωροθέτηση και περιγραφή των ακόλουθων έργων και δράσεων:
1. Κέντρο Διοίκησης και Ενημέρωσης (κτίριο):
Ο χώρος αυτός θα αποτελέσει τον βασικό πόλο διαχείρισης της περιοχής και πυρήνα του συστήματος ερμηνείας του περιβάλλοντος. Η χωροθέτησή του κτιρίου θα πρέπει να είναι τέτοια ώστε αφ᾽ ενός μεν να καθιστά εύκολο τον εντοπισμό του, αφ᾽ ετέρου δε να εξασφαλίζει την εύκολη πρόσβαση σ᾽ αυτό. Το Κέντρο Πληροφόρησης είναι σκόπιμο να χωροθετηθεί εντός ή πλησίον οικισμού, για λόγους ασφάλειας αλλά και ενίσχυσης της επισκεψιμότητας, ώστε να στηρίζονται έμμεσα και άλλες δραστηριότητες (π.χ. διατροφή, οργάνωση περιηγήσεων κ.λπ.) ενώ παράλληλα να μην διακινδυνεύεται πιθανή υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος από τη διακίνηση των επισκεπτών. Επίσης θα ήταν προτιμότερο να γίνει η χρήση υφιστάμενου διαθέσιμου κτιρίου παρά η ανέγερση νέου.
2. Κέντρα και Περίπτερα Ενημέρωσης και Προσανατολισμού Επισκεπτών
Τα Κέντρα Ενημέρωσης και Προσανατολισμού επισκεπτών αποτελούν συμπληρωματικά στο Κέντρο Διοίκησης & Ενημέρωσης περιφερειακούς πόλους διαχείρισης της περιοχής και τους συστήματος ερμηνείας του περιβάλλοντος. Οι χώροι αυτοί έχουν σκοπό την ενημέρωση και

προσανατολισμό των επισκεπτών δίνοντας έμφαση στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής. Τα Περίπτερα Ενημέρωσης θα χωροθετηθούν σε επιλεγμένα σημεία στρατηγικής σημασίας για την ενημέρωση των επισκεπτών, τη διάχυση των πληροφοριών για τις δράσεις και τα προστατευτέα αντικείμενα στην περιοχή και την ανάπαυση των επισκεπτών. Προτείνεται να εγκατασταθούν λυόμενα ξύλινα κιόσκια, σε συνεργασία και υπό την έγκριση του αρμόδιου Δασαρχείου και, αν απαιτείται, της τοπικής αυτοδιοίκησης.

3. Διαδρομές ερμηνείας περιβάλλοντος (φυσιολατρικών, πολιτιστικών, θεματικών)/ Δίκτυο μονοπατιών

Η ορθή διάταξη του δικτύου μονοπατιών μιας προστατευόμενης περιοχής είναι το μέσο που βοηθά στην εκπαίδευση, ευαισθητοποίηση και αναψυχή, ενώ συγχρόνως ελαχιστοποιεί τις επιπτώσεις στα οικοσυστήματα, συγκρατώντας τους επισκέπτες και τις οχλήσεις σε συγκεκριμένη περιοχή. Κατά μήκος των μονοπατιών θα πρέπει να δίνονται σαφείς πληροφορίες με πινακίδες που θα δένουν αρμονικά με το τοπίο και να εξεταστεί και η δυνατότητα διακίνησης επισκεπτών με φιλικά προς το περιβάλλον μέσα (όπως ποδήλατα κ.λπ.).

Στο πλαίσιο του Σχεδίου Οργάνωσης και Διαχείρισης Επισκεπτών θα εξεταστεί η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου δικτύου μονοπατιών και διαδρομών ερμηνείας περιβάλλοντος το οποίο θα περιλαμβάνει κατά περίπτωση εργασίες: α) συντήρησης του υπάρχοντος δικτύου και β) εργασίες διάνοιξης νέων διαδρομών εφόσον αυτό κρίνεται σκόπιμο για την σύνδεση ή συμπλήρωση του υπάρχοντος δικτύου. Θα πρέπει κατ' ελάχιστον να λαμβάνεται υπόψη:

- Τα ιδιαίτερα στοιχεία της περιοχής που πρέπει να αναδειχθούν καθώς και εκείνα που πρέπει να προστατευτούν.
- Τις υφιστάμενες διαδρομές και τον βαθμό ανάδειξης και προστασίας που παρέχουν. Σε περίπτωση που κάποιες διαδρομές διέρχονται από ευαίσθητα οικοσυστήματα θα πρέπει να καταργηθούν και να προταθούν εναλλακτικά σενάρια.
- Τη διαφοροποίηση του μήκους των μονοπατιών μέσα στην προστατευόμενη περιοχή ώστε να εξυπηρετεί το σύνολο των επισκεπτών αναλόγως της ηλικιακής διάρθρωσης και των ειδικών ενδιαφερόντων τους
- Την ενοποίηση διαφορετικών στοιχείων του φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος
- Την ανάδειξη της προστατευόμενης περιοχής και των ιδιαίτερων στοιχείων της με ταυτόχρονη περιβαλλοντική εκπαίδευση και πληροφόρηση των επισκεπτών.
- Τη χάραξη ειδικών διαδρομών προσβάσιμων για άτομα με ειδικές ανάγκες
- Τη χάραξη διαδρομών για διακίνηση των επισκεπτών με ποδήλατα

4. Έργα ερμηνείας περιβάλλοντος που θα περιλαμβάνουν:

Σχέδιο σήμανσης της περιοχής με ενημερωτικές πινακίδες: Η σήμανση αποτελεί σημαντικό στοιχείο κάθε συστήματος ερμηνείας και της οργάνωσης της αναψυχής αλλά και της εκπαιδευτικής ανάδειξης. Οι πινακίδες αποτελούν το βασικότερο μέσο παροχής πληροφοριών προς τους επισκέπτες, οι οποίες αφορούν επιτρεπόμενες και μη χρήσεις σε μια περιοχή, πληροφορίες προσανατολισμού καθώς και εξειδικευμένες πληροφορίες για στοιχεία του χώρου. Οι πληροφορίες που δίδονται θα πρέπει να είναι συγκεκριμένες, ξεκάθαρες, συγκροτημένες, ευδιάκριτες και κατανοητές από το ευρύ κοινό. Οι πινακίδες τοποθετούνται σε θέσεις που είναι εύκολο να διαβαστούν και σε καμιά περίπτωση δεν θα πρέπει να κυριαρχούν στο τοπίο, αλλά να σε ενσωματώνονται αρμονικά σε αυτό. Βασικό είναι επίσης, να τοποθετούνται σε θέσεις προφυλαγμένες από τις καιρικές συνθήκες.

Ανάλογα με το σκοπό που εξυπηρετούν και τη θεματολογία τους, διακρίνουμε τους ακόλουθους τύπους πινακίδων:

- Πινακίδες "υποδοχής" σε επιλεγμένες εισόδους της περιοχής. Είναι οι πρώτες πινακίδες που βλέπουν οι επισκέπτες και γι' αυτό θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή κατά τη χωροθέτησή τους. Ο σκοπός που εξυπηρετούν είναι να δημιουργούν την αίσθηση στους επισκέπτες ότι εισέρχονται σε μια προστατευμένη περιοχή, ενώ μπορούν να συνοδεύονται από «Κώδικα καλού επισκέπτη».
- Πινακίδες προσανατολισμού – κατεύθυνσης - ρύθμισης. Τοποθετούνται κυρίως σε

διασταυρώσεις δρόμων, μονοπατιών, διαδρομών. Σκοπό έχουν να κατευθύνουν (ή να καθοδηγούν) τους επισκέπτες στο Κέντρο Πληροφόρησης, στα Παρατηρητήρια ή/ και σε επιλεγμένα μονοπάτια, χώρους στάθμευσης, σημαντικά επισκέψιμα σημεία κλπ., ενημερώνοντάς τους για την πορεία της διαδρομής και τις εναλλακτικές διαδρομές που μπορούν να ακολουθήσουν.
- Μεγάλες ενημερωτικές πινακίδες. Τοποθετούνται σε κατάλληλα επιλεγμένα σημεία και ο σκοπός τους είναι να ενημερώνουν για τα αξιόλογα στοιχεία του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος της συγκεκριμένης περιοχής και να εντάσσουν τον επισκέπτη στους σκοπούς και τους στόχους της προστασία της. Σε αυτές μπορούν να αποτυπώνονται το δίκτυο των μονοπατιών, οι ζώνες προστασίας της περιοχής
- Ενημερωτικές πινακίδες σε μονοπάτια – παρατηρητήρια – θέσεις θέας. Τοποθετούνται σε αξιόλογα σημεία κατά μήκος επιλεγμένων διαδρομών και στα παρατηρητήρια ή τις θέσεις θέας με σκοπό να ενημερώσουν τους επισκέπτες για τα σημεία ενδιαφέροντος και να επιστήσουν την προσοχή τους σ' αυτά.
- Περιστασιακές/ έκτακτες πινακίδες. Τοποθετούνται σε έκτακτες περιπτώσεις για να ενημερώσουν και να εξηγήσουν τυχόν αλλαγές στα ήδη καθορισμένα προγράμματα και να ζητήσουν την κατανόηση των επισκεπτών.
- Πινακίδες ασφάλειας. Τοποθετούνται σε κτίρια και σε σημεία της προστατευόμενης περιοχής όπου συνήθως εκτελούνται εργασίες και εφιστούν την αυξημένη προσοχή των επισκεπτών προκειμένου να αποφευχθούν ατυχήματα.
5. Θέσεις θέας - Ξύλινα παρατηρητήρια άγριας ζωής
Τα παρατηρητήρια άγριας ζωής θα πρέπει να χωροθετούνται σε κατάλληλα σημεία θέας ή σε θέσεις όπου συχνάζουν είδη άγριας ζωής, συμπεριλαμβανομένης της ορνιθοπανίδας. Οι οργανωμένες θέσεις θέας και τα παρατηρητήρια διευκολύνουν τη διαχείριση και τον έλεγχο των επισκεπτών, ενώ παράλληλα συμβάλλουν και στην πληροφόρησή τους. Επισημαίνεται πως οι θέσεις αυτές πρέπει να παρέχουν την απαιτούμενη κάλυψη, ώστε να μην ενοχλείται η πανίδα της περιοχής, ενώ μπορούν α περιλαμβάνουν κατάλληλο εξοπλισμό όπως κιάλια, τηλεσκόπια κ.α.
Διαμόρφωση θέσεων αναψυχής – ανάπλαση χώρων
Η ανάπτυξη χώρων ανάπαυσης και θέας ενδείκνυται για δραστηριότητες υπαίθριας αναψυχής και πεζοπορίας. Τονίζεται ότι οι αναγκαίες διαρρυθμίσεις του χώρου και η κατασκευή των απαραίτητων έργων θα πρέπει να είναι περιορισμένες σε έκταση και αριθμό, προσεγμένες και προσαρμοσμένες, όσο το δυνατό περισσότερο, στο φυσικό περιβάλλον. Σε προσεκτικά επιλεγμένες θέσεις, προτείνεται να κατασκευαστούν ξύλινα ή πέτρινα παγκάκια, τραπεζόπαγκοι, κιόσκια ή κάποιες λιθόδμητες κατασκευές, με παράλληλη πρόβλεψη για κάδους απορριμμάτων.
6. Διαμόρφωση χώρων στάθμευσης
Η δημιουργία οριοθετημένων χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων, αποτελεί σημαντικό παράγοντα για τη διαχείριση των επισκεπτών και την ελάττωση των άμεσων αρνητικών επιπτώσεων στην περιοχή από τους τουρίστες. Τα αυτοκίνητα επιβάλλεται να σταθμεύουν στους οργανωμένους χώρους στάθμευσης, να παρεμποδίζεται η ανεξέλεγκτη κίνησή τους.
7. Δράσεις για τη την αποφυγή της ρύπανσης από απορρίμματα
8. Κανονιστικές ρυθμίσεις επίσκεψης στην περιοχή (π.χ. επιτρεπόμενες περίοδοι ανά θέση, ωράρια, καλές πρακτικές και οδηγίες κ.λπ)
Επιπλέον, με σκοπό την αποδοχή και εφαρμογή στην πράξη του Σχεδίου Διαχείρισης θα πρέπει να περιλαμβάνει:
- Δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης / κατάρτισης των εμπλεκόμενων που σχετίζονται με την τουριστική δραστηριότητα και με την τοπική κοινωνία
- Σύναψη συμφωνιών καλών πρακτικών άσκησης των τουριστικών δραστηριοτήτων
- Προτείνεται επίσης να εξεταστεί η απονομή τιμητικών τίτλων ή/και πιστοποιήσεων από την διαχειριστική αρχή προς τους εμπλεκόμενους του τουρισμού που σέβονται τους όρους και προωθούν θετικές περιβαλλοντικές πρακτικές στις επιχειρήσεις τους αποτελώντας υπόδειγμα προς μίμηση για τους υπόλοιπους

Για τη μείωση των επιπτώσεων από τη λειτουργία και τις υποδομές για τις μεταφορές και την προστασία των ειδών ερπετών από τη θνησιμότητα στο οδικό δίκτυο: Συνίσταται η σήμανση σε περιοχές του οδικού δικτύου, που αντιστοιχούν σε Ο.Χ.Ε. υψηλής παρουσίας των προστατευόμενων ειδών. Μετά τον προσδιορισμό των θέσεων, προτείνεται να τοποθετηθούν πινακίδες έντονου χρώματος, ανά εύλογα διαστήματα, για την ελάττωση ταχύτητας (π.χ. προσοχή ή ελάττωση ταχύτητας, προστατευόμενη πανίδα, σήμανση περιοχής NATURA2000).

Παραδοτέα Φάση Α:
Έκθεση παρουσίασης της υφιστάμενης κατάστασης
Σύνταξη κατευθύνσεων για τη διαχείριση των επισκεπτών με προσδιορισμό της φέρουσας ικανότητας
Παραδοτέα Φάση Β:
Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών με προτάσεις συγκεκριμένων δράσεων και παρεμβάσεων
Γεωχωρική βάση δεδομένων η οποία θα περιλαμβάνει την ακριβή θέση και λοιπά στοιχεία όλων των προτάσεων του Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών, καθώς και λοιπά χωρικά και περιγραφικά δεδομένα που παράγονται στο πλαίσιο του παρόντος.
Πρόταση προγράμματος παρακολούθησης με σκοπό την διασφάλιση της διατήρησης του οικολογικού χαρακτήρα της προστατευόμενης περιοχής σε σχέση με την ανάπτυξη του τουρισμού και με επιλογή δεικτών για κάθε μία από τις παραμέτρους (περιβαλλοντικές, κοινωνικές κλπ.) που επηρεάζονται από την εφαρμογή του Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών.
Θεσμικές και κανονιστικές ρυθμίσεις σχετικά με την διακίνηση των επισκεπτών

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Έκθεση παρουσίασης της υφιστάμενης κατάστασης
2. Προσδιορισμός φέρουσας ικανότητας
3. Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών. Αριθμός προτάσεων συγκεκριμένων δράσεων και παρεμβάσεων
4. Γεωχωρική βάση δεδομένων
5. Πρόταση προγράμματος παρακολούθησης
6. Θεσμικές και κανονιστικές ρυθμίσεις σχετικά με την διακίνηση των επισκεπτών

5.3.3.2.4 Μέτρα Επικοινωνίας, Ενημέρωσης, Ευαισθητοποίησης

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CW0101
Ονομασία Μέτρου:
Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Σχεδιασμός και υλοποίησης δράσεων για την περιβαλλοντική ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση .
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.1.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.4.1, Γ.5.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Όλες οι πιέσεις που σχετίζονται με ανθρωπογενείς δραστηριότητες
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Έχουν εκπονηθεί πολλά σχετικά προγράμματα και δράσεις στην επικράτεια και σε Μονάδες Διαχείρισης Προστατευόμενων περιοχών
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027) Σχέδια δράσης επιμέρους ειδών και τύπων οικοτόπων
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

3 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Περιφέρεια / ΟΤΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
100.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ανάθεση επιμέρους εργασιών με δημόσιους διαγωνισμούς
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η Περιβαλλοντική ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση αποτελεί σημαντικό πυλώνα για την διαχείριση και προστασία της περιοχής. Παρόλο που η πλειονότητα των επισκεπτών/χρηστών της περιοχής φαίνεται να εμφανίζει ευαισθητοποίηση για την περιοχή, λίγοι γνωρίζουν την ιδιαίτερη αξία της, τα επιμέρους προστατευτέα αντικείμενα που περιλαμβάνει, το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τις προστατευόμενες περιοχές κ.λπ. Η χαμηλή ευαισθητοποίηση και γνώση σχετικά με την ύπαρξη προστατευόμενων περιοχών είναι ένα ευρέως αναγνωρισμένο πρόβλημα στις μελέτες για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Τα προγράμματα Ευαισθητοποίησης και Ενημέρωσης αναγνωρίζονται ως ένας παράγοντας μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας αφού εκπαιδεύει τους πολίτες και χρήστες του χώρου και διαμορφώνει πεποιθήσεις και στάσεις ζωής. Τα αποτελέσματα είναι και πιο βραχυπρόθεσμα, όμως, καθώς οι εκπαιδευόμενοι μεταφέρουν άμεσα τις εμπειρίες και τις γνώσεις στον κοινωνικό τους περίγυρο. Περιλαμβάνει τις ακόλουθες δράσεις: Α) Σχέδιο Δράσης (action plan) για την περιβαλλοντική ενημέρωση και ευαισθητοποίηση Β) Παραγωγή ενημερωτικού υλικού

Το έντυπο ενημερωτικό υλικό θα πρέπει να αφορά το σύνολο της περιοχής μελέτης και μπορεί να περιλαμβάνει τα εξής:

Α. Οικοτουριστικός Οδηγός: Ο Οικοτουριστικός Οδηγός αποτελεί ειδική έκδοση όπου θα παρουσιάζονται οι ιδιαιτερότητες της περιοχής σχετικά με τη φυσική και πολιτισμική κληρονομιά του τόπου. Ο Οδηγός θα πρέπει να εισάγει τον επισκέπτη στην περιοχή περιγράφοντας το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον της (ιστορικά-πολιτιστικά στοιχεία), να αναλύει τα ιδιαίτερα οικοσυστήματα της περιοχής, να δίνει έμφαση στους τύπους οικοτόπων και στα είδη χλωρίδας και πανίδας με ιδιαίτερη αναφορά στα απειλούμενα και σπάνια είδη και να αναφέρεται στη γεωλογική και παλαιοντολογική ιστορία της. Θα περιλαμβάνει φωτογραφίες και κείμενο περιγραφής των τύπων οικοτόπων, φωτογραφίες και κείμενο περιγραφής ειδών από τη χλωρίδα και την πανίδα της περιοχής και θεματικό χάρτη απεικόνισης των τύπων οικοτόπων. Επιπλέον θα περιλαμβάνει στοιχεία για τη λειτουργία επί μέρους οικοσυστημάτων και τη σημαντικότητά τους σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Τέλος θα περιέχει έναν λειτουργικό χάρτη προσανατολισμού.

Β. Οικοτουριστικός χάρτης: Ο χάρτης θα πρέπει να έχει την κατάλληλη κλίμακα ώστε να δίνει σαφείς, ακριβείς και λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τουλάχιστον τα κάτωθι:

- Τα όρια της προστατευόμενης περιοχής και των σημαντικών ενδιαιτημάτων
- Τα στοιχεία του τοπίου
- Τα ιστορικά, αρχαιολογικά και άλλα χαρακτηριστικά της περιοχής
- Την πρόσβαση, τις δυνατότητες διαμονής και διατροφής, τα διάφορα άλλα αξιοθέατα
- Τις διαδρομές και τα χαρακτηριστικά τους (βαθμός δυσκολίας, ενδεικτικός χρόνος κάλυψης)
- Τα τοπωνύμια
- Τους οικισμούς

Επιπλέον θα υποδεικνύει θέσεις οικοτουριστικών μονάδων, υπηρεσιών καθώς και βιολογικών και παραδοσιακών προϊόντων.

- Ενημερωτικά φυλλάδια/ Ειδικές εκδόσεις: Τα ενημερωτικά φυλλάδια θα περιλαμβάνουν είτε γενικά θέματα για την προστασία της περιοχής, είτε θα έχουν τη μορφή αφιερώματος, όπως για παράδειγμα για τις πεζοπορικές διαδρομές, για τα ιδιαίτερα πολιτισμικά στοιχεία για την καλλιέργεια της ελιάς και άλλων παραδοσιακών προϊόντων κλπ. Κάθε ενημερωτικό φυλλάδιο θα πρέπει να συνοδεύεται με χάρτη όπου θα επισημαίνονται οι δυνατότητες πρόσβασης, εφόσον υπάρχουν, καθώς και τα μέτρα προστασίας.
- Αυτοκόλλητο με το σήμα της προστατευόμενης περιοχής

Γ. Δράσεις περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης

Οι δράσεις προτείνεται να περιλαμβάνουν:

- Προγράμματα ενημέρωσης με δημόσιες παρουσιάσεις σε όλους τους δήμους της ευρύτερης περιοχής.
- Προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στα σχολεία της ευρύτερης περιοχής σχετικά με την αξία του προστατευτέου αντικειμένου, όπως τη χλωρίδα, την πανίδα και ορνιθοπανίδα, τους τύπους οικοτόπων, τα ιδιαίτερα πολιτισμικά στοιχεία της περιοχής.
- Διοργάνωση ειδικών ξεναγήσεων για μαθητές και φοιτητές
- Ενημέρωση των δασκάλων και καθηγητών για θέματα περιβάλλοντος της περιοχής
- Οργάνωση εκδρομών με στόχο την παρατήρηση της φύσης με ειδικότερες προσεγγίσεις (παρατήρηση πουλιών, ενημέρωση για την χλωρίδα, φωτογράφηση της κ.λπ..)
- Δημιουργία ομάδας τύπου «οι φίλοι της προστατευόμενης περιοχής» με παραρτήματα στα σχολεία των Δήμων της περιοχής, από όπου θα δημιουργηθούν σώματα εθελοντών για εργασία σε δραστηριότητες σχετικά με την προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος.
- Ειδικότερα αλλά και ενδεικτικά, αναφέρονται ως ενισχυτικά μέτρα ευαισθητοποίησης όλα τα μέσα που παρέχει η σύγχρονη τεχνολογία (γραπτός και ηλεκτρονικός τύπος, τηλεόραση, ραδιόφωνο, social media), καλλιτεχνικοί διαγωνισμοί με κάθε μορφής θεματολογία από την περιοχή, ενθάρρυνση για τη δημιουργία φυσικών χώρων αναπαράστασης της Ιστορίας της περιοχής που θα μπορούσαν να λειτουργήσουν ως βιώσιμες οικονομικές μονάδες κάτω από συγκεκριμένα μέτρα υποστήριξής τους, γνωριμία του χώρου και της ιστορίας του από νέους και

νέες μέσα από προγράμματα εθελοντικής συμμετοχής στην περιβαλλοντική εκπαίδευση ή ευαισθητοποίηση άλλων ομάδων, αναπαλαίωση και λειτουργική αναδιάρθρωση κτιρίων με στόχο την αναβίωση εθίμων / εκδηλώσεων / καθημερινών λειτουργιών και άλλων δραστηριοτήτων της διαχρονικής ιστορίας της περιοχής, κ.α.

Παραδοτέα

4. Έκθεση προγραμματισμού δράσεων.
5. Προγράμματα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης (γραπτή περιγραφή που συμπεριλαμβάνει τους στόχους, την μεθοδολογία, το σενάριο κλπ.).
6. Εκπαιδευτικό και ενημερωτικό υλικό, σε έντυπο και ψηφιακή μορφή για χρήση στα social media.

Υλοποίηση δράσεων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Πλήθος έντυπου υλικού
2. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης
3. Αριθμός προγραμμάτων εκπαίδευσης
4. Αριθμός συμμετεχόντων στα προγράμματα ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης
5. Αριθμός ερωτηματολογίων που συμπληρώθηκαν

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CW0102
Ονομασία Μέτρου:
Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εκπόνηση σχεδίου δράσης και υλοποίηση δράσεων ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.3.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.5.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
LIFE IP-4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002) (δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης) Πολλά προγράμματα ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης έχουν εφαρμοστεί σε διάφορες προστατευόμενες περιοχές της χώρας
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

3 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25305CW0301
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
70.000 € (το ακριβές ποσό θα καθοριστεί από το σχέδιο δράσης που θα προηγηθεί)
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ανάθεση επιμέρους εργασιών με δημόσιους διαγωνισμούς
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η δράση περιλαμβάνει: - Εκπόνηση σχεδίου (action plan) για τις δράσεις ενημέρωσης και προβολής - Συλλογή και συγγραφή υλικού που θα χρησιμοποιηθεί για τις δράσεις ενημέρωσης - Έκδοση έντυπου υλικού σε μορφή ενημερωτικών φυλλαδίων, αφισών και εγχειριδίων - Δημιουργία spot για τα social media - Οδηγός για τις οικοσυστημικές υπηρεσίες της προστατευόμενης περιοχής σε e-book και περιορισμένα έντυπα αντίγραφα - Οργάνωση ενημερωτικών εκδηλώσεων <u>Παραδοτέα:</u> 1. Έκθεση περιγραφής και προγραμματισμού δράσεων 2. Παραγωγή έντυπου ενημερωτικού υλικού 3. 4 τουλάχιστον διαφορετικά ενημερωτικά spot για προώθηση στα social media 4. Βιβλίο οδηγός για τις οικοσυστημικές υπηρεσίες 5. Οργάνωση ημερίδων σύμφωνα με το action plan
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων της περιοχής
2. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των τοπικών φορέων
3. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας

5.3.3.2.5 Άλλα μέτρα

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CW0301
Ονομασία Μέτρου:
Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η δράση περιλαμβάνει: - Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση τύπων οικοσυστημάτων - Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών - Χρήση ερωτηματολογίων στους τοπικούς φορείς, τοπικούς παραγωγικούς φορείς, τουριστών - επισκεπτών, τοπική κοινωνία και αξιολόγηση αποτελεσμάτων - Αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών και δημιουργία καταλόγου ιεράρχησης και προτεραιοτήτων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.3.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.2.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης γεωργικών εκτάσεων Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων Μέτρα προστασίας των εδάφιων πόρων Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Υπάρχει υψηλή επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα λόγω των αποτελεσμάτων και μεθοδολογικών οδηγιών του έργου LIFE IP-4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002) 1. Τεχνικός - Μεθοδολογικός Οδηγός για τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των τύπων οικοσυστημάτων και των οικοσυστημικών υπηρεσιών τους στην Ελλάδα, σε εθνική, περιφερειακή και τοπική κλίμακα (Παραδοτέο Δράσης Α3) 2. Εθνικός Κατάλογος Δεικτών Οικοσυστημικών Υπηρεσιών (Παραδοτέο Δράσης Α3) Επίσης, στα πλαίσια του LIFE αναμένεται η και η πιλοτική εφαρμογή της μεθοδολογίας σε επιλεγμένες περιοχές της χώρας, από όπου αναμένεται να προκύψουν χρήσιμα συμπεράσματα για την εφαρμογή της στην περιοχή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Δράση MAES (Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services) της Ε.Ε. Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1,5 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1,5 έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25305CW0102
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
40.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού για ανάθεση μελέτης σε οικονομικό φορέα
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Η χαρτογράφηση και αξιολόγηση των οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών τους αποσκοπεί στην αειφόρο διατήρηση των φυσικών πόρων με στόχο την κοινωνική και οικονομική ευημερία και αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο για τη διαχείριση και βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής. Αποτελεί επίσης εργαλείο και μέσο επικοινωνίας με τους οικονομικούς φορείς και την κοινωνία. Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής περιλαμβάνει πολυάριθμες και σημαντικές οικοσυστημικές υπηρεσίες (προμηθευτικές, ρύθμισης και διατήρησης, πολιτισμικές), μέρος των οποίων αναλύθηκαν στην ενότητα 3.4.
Η Δράση MAES (Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services) της Ε.Ε. περιλαμβάνει τη χαρτογράφηση και αξιολόγηση των τύπων οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών που προσφέρουν στους ανθρώπους. Η χαρτογράφηση περιλαμβάνει την απεικόνιση της έκτασής τους και τον υπολογισμό της επιφάνειάς τους, ενώ η αξιολόγηση αναφέρεται στον προσδιορισμό της καλής ή κακής κατάστασής τους και εξαρτάται από: α) την καταγραφή και αξιολόγηση των δομών και των λειτουργιών τους και β) από τις υφιστάμενες πιέσεις κα απειλές που αντιμετωπίζουν. Επίσης η χαρτογράφηση των υπηρεσιών παρέχει μία χωρική αποτύπωση πληροφοριών σχετικά με τον τρόπο και τη θέση που παρέχεται κάθε υπηρεσία. Τα τελικά αποτελέσματα της δράσης αποτελούν εργαλείο λήψης αποφάσεων για περαιτέρω δράσεις όπως:
- Διαχειριστικές δράσεις για την βελτιστοποίηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών που θα ωφελούν ταυτόχρονα και την βιοποικιλότητα
- Παρακολούθηση τάσεων στην παροχή οικοσυστημικών υπηρεσιών στην περιοχή
- Δράσεις για τη συνέργεια ή σύγκρουση μεταξύ των οικοσυστημικών υπηρεσιών

Η δράση περιλαμβάνει:
- Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση τύπων οικοσυστημάτων
- Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών
- Χρήση ερωτηματολογίων στους τοπικούς φορείς, τοπικούς παραγωγικούς φορείς, τουριστών
- επισκεπτών, τοπική κοινωνία και αξιολόγηση αποτελεσμάτων
- Αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών και δημιουργία καταλόγου ιεράρχησης και προτεραιοτήτων.

Για την υλοποίηση της δράσης θα ακολουθηθούν τα αποτελέσματα και η μεθοδολογία που έχουν προκύψει από το LIFE IP-4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002) «Ολοκληρωμένες δράσεις για τη διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου NATURA 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα» και συγκεκριμένα:
1. Τεχνικός - Μεθοδολογικός Οδηγός για τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των τύπων οικοσυστημάτων και των οικοσυστημικών υπηρεσιών τους στην Ελλάδα, σε εθνική, περιφερειακή και τοπική κλίμακα (Παραδοτέο Δράσης Α3)
ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ Π, ΜΑΛΛΙΝΗΣ Γ, ΚΟΚΚΟΡΗΣ Ι, ΜΠΕΚΡΗ Ε, ΧΡΥΣΑΦΗ Ε, ΒΕΡΔΕ Ν, ΣΤΑΜΠΟΥΛΙΔΗΣ Θ (2018). LIFE-IP 4 NATURA: Ολοκληρωμένες δράσεις για την διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα. Παραδοτέο Δράσης Α.3: Τεχνικός - Μεθοδολογικός Οδηγός για τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των τύπων οικοσυστημάτων και των οικοσυστημικών υπηρεσιών τους στην Ελλάδα, σε εθνική, περιφερειακή και τοπική κλίμακα. Πανεπιστήμιο Πατρών, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Πάτρα σελ. 211.
2. Εθνικός Κατάλογος Δεικτών Οικοσυστημικών Υπηρεσιών (Παραδοτέο Δράσης Α3) ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ Π, ΚΟΚΚΟΡΗΣ Ι, ΜΠΕΚΡΗ Ε, ΜΑΛΛΙΝΗΣ Γ, ΣΤΑΜΠΟΥΛΙΔΗΣ Θ (2018). LIFE-IP 4 NATURA: Ολοκληρωμένες δράσεις για την διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα. Παραδοτέο Δράσης Α.3: Εθνικός Κατάλογος Δεικτών Οικοσυστημικών Υπηρεσιών. Πανεπιστήμιο Πατρών, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Πάτρα σελ. 144.

Παραδοτέα: - Έκθεση με την καταγραφή, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών της προστατευόμενης περιοχής - Γεωχωρική βάση δεδομένων που περιλαμβάνει τη χαρτογράφηση των τύπων οικοσυστημάτων και οικοσυστημικών υπηρεσιών
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Τεύχος μελέτης 2. γεωχωρική βάση δεδομένων 3. Βαθμός επίτευξης της χαρτογράφησης και ποσοτικοποίησης των οικοσυστημικών υπηρεσιών

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CW0302
Ονομασία Μέτρου:
Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Δημιουργία βάσης δεδομένων, όπου θα ενσωματωθούν οι έρευνες, οι μελέτες και οι δράσεις που έχουν γίνει στην περιοχή μελέτης και θα εμπλουτίζεται με νέα στοιχεία που θα έχουν τη δυνατότητα να εισάγουν οι διαχειριστές της εφαρμογής είτε από προτάσεις και εντοπισμό επισκεπτών (μέσω μιας ολοκληρωμένης διαδικτυακής εφαρμογής) είτε από αυτοψίες των υπαλλήλων του Φορέα και έρευνες. Σε συνδυασμό με την απογραφή και αυτοματοποιημένη εισαγωγή των αβιοτικών παραμέτρων οι οποίες θα λαμβάνονται συστηματικά από καίριες θέσεις της περιοχής, θα δημιουργηθεί ένα εργαλείο διαχείρισης και λήψης αποφάσεων για την έγκαιρή και αποτελεσματική αντιμετώπιση προβλημάτων στην προστατευόμενη περιοχή.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.2.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2,5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: Συλλογή και δόμηση περιγραφικών και χωρικών δεδομένων σε ενιαία βάση δεδομένων (1,5 έτος) Φάση Β: Ανάπτυξη webgis πλατφόρμας και εφαρμογών (6 μήνες) Φάση Γ: Δοκιμαστική λειτουργία webgis πλατφόρμας / Τελικές διορθώσεις / Εκπαίδευση χρηστών της ΜΔΠΠ (6 μήνες)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
150.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Ταμείο Ανάκαμψης Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Ανασταλτικός παράγοντας για την λήψη αποφάσεων με στόχο την προστασία των περιοχών αποτελεί σε πολλές περιπτώσεις η έλλειψη πληροφορίας ή η κακή διαχείριση αυτής ως απόρροια της ελλιπούς οργάνωσης των διαθέσιμων δεδομένων που αφορούν τα προστατευόμενα είδη. Για την επίλυση του εν λόγω προβλήματος κρίνεται αναγκαία η δημιουργία μία ολοκληρωμένης βάσης δεδομένων, διαθέσιμη, με την μορφή webgis στο ευρύ κοινό, που θα αποτελέσει εργαλείο για την προστασία, τη διατήρηση και τη διαχείριση των οικοσυστημάτων. Το εν λόγω μέτρο υλοποιείται σε τέσσερεις κατευθύνσεις: **Α. Δημιουργία βάσης δεδομένων.** Πηγές εύρεσης των δεδομένων θα αποτελέσουν αρχικά οι πολυάριθμες έρευνες, μελέτες και δράσεις διαχείρισης που έχουν υλοποιηθεί στις περιοχές από διάφορους φορείς (Πανεπιστήμια, Ερευνητικά Κέντρα, ΜΚΟ, Τοπική Αυτοδιοίκηση κλπ). Τα εν λόγω δεδομένα βρίσκονται διάσπαρτα και πρέπει να συλλεχθούν, να αξιολογηθούν και να οργανωθούν ώστε να αποτελέσουν τη βάση

λειτουργίας του Φορέα. Τα δεδομένα θα γεωαναφερθούν στο χωρικό επίπεδο με τη μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια ώστε να προκύψει και γεωγραφική πληροφορία όσο αυτό είναι εφικτό

Β. Δημιουργία webgis

Επιπλέον, θα δημιουργηθεί ένα προσαρμοσμένο αναπτυγμένο ppGIS (σύστημα GIS με συμμετοχή του κοινού) και webGIS το οποίο θα σχεδιαστεί για να παρέχει διαδραστική χρήση χωρικών δεδομένων και γεωγραφικής χαρτογράφησης, εύκολα προσβάσιμα ακόμη και από smartphones ή tablets. Αυτή η πλατφόρμα θα δώσει τη δυνατότητα στους τελικούς χρήστες και άλλους εμπλεκόμενους φορείς να χρησιμοποιούν τις τεχνολογίες γεωχωρικών πληροφοριών και θεματικούς χάρτες για να επικοινωνούν μεταξύ τους με αποτελεσματικό τρόπο. Μέσω της εφαρμογής για smartphones και tablets δίνεται η δυνατότητα στους επισκέπτες να καταγράψουν τις δικές του παρατηρήσεις η φωτογραφίες σχετικά με τα είδη ή τις απειλές που εντοπίζουν και να τις γνωστοποιούν άμεσα στο Φορέα, συμβάλλοντας στη καλύτερη εποπτεία και διαχείριση της περιοχής, Η δημιουργία μιας πλατφόρμας για το ευρύ κοινό αναμένεται να αυξήσει την ευαισθητοποίηση του κοινού, μέσω της αίσθησης της συμμετοχής στην προστασία και διασφάλιση της ακεραιότητας της περιοχής και των προστατευόμενων ειδών που φιλοξενεί.

Γ. Συλλογή στοιχείων σχετικά με τις περιοχές ευθύνης του Φορέα.

Η βάση δεδομένων για να λειτουργήσει πρέπει να ενημερώνεται με νεότερα στοιχεία – μελέτες ή μετρήσεις. Τα αποτελέσματα των μελετών βάσης που προτείνονται θα εμπλουτίσουν και θα γεμίσουν τα κενά πληροφορίας που εντοπίζονται στην παρούσα φάση. Παράλληλα, το σύστημα πρέπει να ενημερώνεται συστηματικά με πληθώρα μετρήσεων των αβιοτικών παραμέτρων που κρίνονται ενδεικτικά για την διερεύνηση της καλής κατάστασης των φυσικών πόρων και κατ' επέκτασιν των προστατευόμενων ειδών. Επιπλέον, η βάση θα εμπλουτίζεται με τα δεδομένα των χρηστών της φόρμας webgis, εφόσον πρωτίστως αξιολογούνται από τους υπαλλήλους του Φορέα και τέλος, ο Φορέας εφόσον ενημερώνεται για νέες έρευνες μελέτες που διεξάγονται για την περιοχή ή τα είδη της περιοχής θα εμπλουτίζει τη βάση με τις επιπρόσθετες πληροφορίες που θα προκύπτουν.

Δ. Εκπαίδευση προσωπικού Φορέα στην εισαγωγή δεδομένων στη βάση.

Για την διαχείριση της βάσης και την αξιολόγηση των δεδομένων που θα προκύψουν μεταγενέστερα της έναρξης λειτουργίας της βάσης είναι απαραίτητη η εκπαίδευση του προσωπικού του φορέα, ώστε να διατηρηθεί και να λειτουργεί εφεξής συμβουλευτικά για τη λήψη αποφάσεων.

Παραδοτέα

Π1: Συλλογή και αξιολόγηση των μελετών που έχουν πραγματοποιηθεί και αφορούν την προστατευόμενη περιοχή και δημιουργία γεωχωρικών δεδομένων όπου είναι εφικτό καθώς και έλεγχος των διαθέσιμων χωρικών αρχείων για σφάλματα.
Π2: Βάση δεδομένων σε λειτουργία.
Π3: Δημιουργία webgis (Android, iOS και Windows) και πιλοτική εφαρμογή.
Π4: Οργάνωση ημερίδων για την εκπαίδευση του προσωπικού του Φορέα
Π5: Ενημέρωση του κοινού για την ύπαρξη και λειτουργία της διαδικτυακής πλατφόρμας

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Δομημένη βάση δεδομένων
2. Λειτουργικότητα webgis εφαρμογής
3. Λειτουργικότητα εφαρμογής για smartphones και tablets
4. Αριθμός χρηστών που χρησιμοποιούν την εφαρμογή για smartphones/tablets
5. Αριθμός επισκέψεων στην webgis εφαρμογή
6. Αριθμός δεδομένων που εισάχθηκε στη βάση δεδομένων
7. Πλήθος τύπου δεδομένων που εισάχθηκε στη βάση δεδομένων

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CW0306
Ονομασία Μέτρου:
Ανασύσταση ιστορικού πυρκαγιών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Καταγραφή και ανασύσταση του ιστορικού πυρκαγιών στα Γεράνεια όρη από καταγραφές και με τη χρήση τηλεπισκόπησης
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CB05
Τύπος του μέτρου:
Παρακολούθηση/άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλος ο ορεινός όγκος των Γερανείων
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
όλοι οι τύποι οικοτόπων
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.4.4, A.5.4
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
B.8.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
M09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α': Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β': Χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών Φάση Γ': Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών

Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Μελέτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης και μελέτη δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Επιστημονικοί φορείς
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α΄: 15.000 €: Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β΄: 30.000 €: Χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών Φάση Γ΄: 5.000 €: Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ Περιφέρεια/Περιφερειακές Ενότητες ΥΠΕΝ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Συμβολή της Δασικής Υπηρεσίας για παροχή ιστορικού πυρκαγιών
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν υπάρχουν τεχνικές δυσκολίες. Υψηλή επιστημονική επάρκεια (υπάρχει ήδη γνώση της τεχνοτροπίας (Pleniou, M., Xystrakis, F., Dimopoulos, P. and Koutsias, N. 2012 Maps of fire occurrence – spatially explicit reconstruction of recent fire history using satellite remote sensing. Journal of Maps, 8 (4), 499-506)
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου. Αντιθέτως, αναμένεται αποδοχή του μέτρου.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Οι χάρτες εμφάνισης των δασικών πυρκαγιών που δείχνουν τη θέση και την έκταση των καμένων εκτάσεων είναι η βάση για την προστασία και την αποκατάσταση των πληγέντων φυσικών οικοσυστημάτων παγκοσμίως και επομένως, η έλλειψη τέτοιων χωρικών δεδομένων επηρεάζει και τη διαχείριση τους. Χωρικά δεδομένα χαρακτηριστικών των πυρκαγιών, όπως η εμφάνιση της πυρκαγιάς, η συχνότητα, η επαναληψημότητα ή το διάστημα μέχρι την τελευταία πυρκαγιά, είναι σημαντικές πληροφορίες σε θέματα περιβαλλοντικού σχεδιασμού και διαχείρισης των δασικών πυρκαγιών. Πιο συγκεκριμένα, μία λεπτομερής περιγραφή μιας πυρκαγιάς, δηλαδή η ακριβή οριοθέτηση της περιμέτρου της, συμβάλλει άμεσα στη μελέτη των οικολογικών προτύπων της μεταπυρικής αναγέννησης και της διαδοχής της βλάστησης, αφού έτσι καθίσταται εφικτή η ερμηνεία των προτύπων της παρατηρούμενης αποκατάστασης και γίνονται κατανοητοί οι μηχανισμοί των διαδικασιών αποκατάστασης των καμένων οικοσυστημάτων καθώς και άλλοι δυναμικοί παράγοντες του περιβάλλοντος, όπως είναι η υγρασία, η θερμοκρασία, το έδαφος, οι ανθρώπινες δραστηριότητες κ.α.

Η ανασύσταση του ιστορικού των δασικών πυρκαγιών, εάν η έκταση της περιοχής μελέτης είναι μεγάλη είναι αδύνατη να επιτευχθεί με επίγειες έρευνες κυρίως από άποψη χρόνου και κόστους. Επομένως, η παρακολούθηση μπορεί να επιτευχθεί με την εφαρμογή προηγμένων τεχνολογιών, όπως είναι η δορυφορική τηλεπισκόπηση με τη χρήση υψηλής χωρικής και χρονικής ανάλυσης δορυφορικών δεδομένων. Η δορυφορική τηλεπισκόπηση παρέχει μία απεριόριστη βασική πηγή πληροφοριών ενός μεγάλου μέρους της επιφάνειας της γης όπου μπορούν να ληφθούν μετρήσεις για την ίδια περιοχή σε τακτική βάση. Αυτά τα περιοδικά φασματικά δεδομένα στο ορατό και στο υπέρυθρο τμήμα του ηλεκτρομαγνητικού φάσματος, που έχουν αποκτηθεί από διάφορους δορυφορικούς αισθητήρες, μπορούν με τη βοήθεια της επεξεργασίας και της ερμηνείας τους μέσω ενός υπολογιστή να συμβάλλουν σε μία καλύτερη, οικονομικά αποδοτική, αντικειμενική και ταχύτατη μέθοδο παρακολούθησης και χαρτογράφησης των καμένων εκτάσεων.
Από το 1972 οι παρατηρήσεις μέσω του LANDSAT δορυφόρου συλλέγουν πληροφορίες για τη γη, από το διάστημα. Η επιτυχία των δορυφόρων LANDSAT οφείλεται κυρίως στο συνδυασμό αισθητήρων παρατήρησης ικανοποιητικής φασματικής, χωρικής και χρονικής ανάλυσης, ενώ η μεγάλη χρονική διάρκεια του έχει προσφέρει ένα αξιόλογο αρχείο δορυφορικών δεδομένων, κατάλληλο για μακροχρόνιες και διαχρονικές παρατηρήσεις. Σημαντικό είναι επίσης ότι, τα αρχειοθετημένα αυτά δορυφορικά δεδομένα LANDSAT προέρχονται από την ιστοσελίδα του αμερικάνικου Γεωλογικού Ινστιτούτου United States Geological Survey (USGS) (http://glovis.usgs.gov/) και το Επιστημονικό Κέντρο Επιστήμης και Παρατήρησης των Πόρων της Γης Earth Resources Observation Systems (EROS) και είναι στη διάθεση του κοινού χωρίς χρέωση. Συμπερασματικά, για την αποτελεσματικότητα κάθε επιστημονικής παρακολούθησης της βλάστησης η καταγραφή του ιστορικού των δασικών πυρκαγιών για την αξιολόγηση των οικοσυστημάτων είναι απαραίτητη, καθώς με αυτόν τον τρόπο θα μπορέσουμε να διερευνήσουμε την εξέλιξη και την αποκατάσταση του τοπίου σήμερα.

Αναλυτικότερα:
Φάση Α΄: (διάρκεια 1 χρόνος): Συλλογή και οργάνωση δεδομένων
Περιλαμβάνει τη συλλογή και επεξεργασία των δορυφορικών δεδομένων. Συγκεκριμένα, μπορούν να συλλεχθούν δωρεάν δορυφορικά δεδομένα (Landsat, Sentinel κ.α.) από το αμερικανικό Γεωλογικό Ινστιτούτο (USGS) και άλλα διαθέσιμα στοιχεία διάφορων χρονολογιών (αεροφωτογραφίες, σημεία έναρξης πυρκαγιάς), ώστε να χρησιμοποιηθούν για τη χαρτογράφηση ή βοηθητικά για τη φωτοερμηνεία των δορυφορικών εικόνων.
Φάση Β΄ (διάρκεια 1 χρόνος): Χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών
Σε αυτή τη φάση θα πραγματοποιηθεί η χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών ιστορικά χρησιμοποιώντας τις διαθέσιμες δορυφορικές εικόνες και εφαρμόζοντας μεθόδους τηλεπισκόπησης που έχουν αναπτυχθεί για τη χαρτογράφηση των καμένων εκτάσεων.
Φάση Γ' (διάρκεια 1 χρόνος): Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών.
Σε αυτή τη φάση του έργου τα αποτελέσματα κατά τη Β' φάση θα ενσωματωθούν στο σχεδιασμό της δασικής διαχείρισης ώστε να είναι δυνατή η εκτίμηση της μεταπυρικής παρακολούθηση της εξέλιξης της βλάστησης. Τέλος, θα δημιουργηθεί ένα Γεωγραφικό Σύστημα Πληροφοριών που θα συμπεριλαμβάνει όλο το πληροφοριακό υλικό που θα συλλεχθεί καθώς και όλα τα χαρτογραφικά προϊόντα, τα οποία θα παραδοθούν σε ψηφιακή μορφή (χάρτες).

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Έκταση και πλήθος δασικών πυρκαγιών που θα χαρτογραφηθούν

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CW0307
Ονομασία Μέτρου:
Μελέτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης και μελέτη δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μελέτη για τη χωρική αποτύπωση του βαθμού επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και του δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CB05
Τύπος του μέτρου:
Παρακολούθηση/άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλος ο ορεινός όγκος των Γερανείων
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
όλοι οι τύποι οικοτόπων
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.4.4, A.5.4
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
B.8.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
M09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α': Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β': Χάρτες απεικόνισης επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και χάρτες δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων

Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Ανασύσταση ιστορικού πυρκαγιών
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Επιστημονικοί φορείς
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α΄: 15.000 €: Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β΄: 30.000 €: Χάρτες απεικόνισης επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και χάρτες δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ Περιφέρεια/Περιφερειακές Ενότητες ΥΠΕΝ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ολοκλήρωση μελέτης ανασύστασης ιστορικού πυρκαγιών
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
-
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου. Αντιθέτως, αναμένεται αποδοχή του μέτρου.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Οι χάρτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης καθώς και οι χάρτες δυναμικού αναγέννησης αποτελούν σημαντική πληροφορία για την προστασία και την αποκατάσταση των πληγέντων φυσικών οικοσυστημάτων και για την κατάλληλη προσαρμογή της διαχείρισης των τύπων οικοτόπων και των ενδιαιτημάτων ειδών. Η δημιουργία αυτών των θεματικών χαρτών απαιτεί τη συλλογή και οργάνωση πληροφορίας αναφορικά με το ανάγλυφο, την ποιότητα τόπου και με το χωροχρονικό ιστορικό των δασικών πυρκαγιών και την εξέλιξη των οικοσυστημάτων μετά από αυτές. Αυτή η πληροφορία μπορεί να αναλυθεί με κατάλληλα μοντέλα και μεθόδους και να προταθούν διαχειριστικές πρακτικές που θα θωρακίσουν τις περιοχές από του κινδύνους διάβρωσης και ερημοποίησης, ενώ παράλληλα μπορεί να προταθούν περιοχές στις οποίες το δυναμικό αναγέννησης είναι μικρό και απαιτούνται έργα αποκατάστασης. Αναλυτικότερα: Φάση Α΄: (διάρκεια 2 έτη): Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Περιλαμβάνει τη συλλογή και επεξεργασία δεδομένων, των δεδομένων ανασύστασης του ιστορικού πυρκαγιών καθώς και δεδομένων εξέλιξης των οικοσυστημάτων μετά από πυρκαγιές. Είναι απαραίτητη η συλλογή δεδομένων πεδίου αναφορικά με την ικανότητα αναγέννησης και

αποκατάστασης των τύπων οικοτόπων ώστε να καθοριστούν οι επιπτώσεις των δασικών πυρκαγιών όχι μόνο στην έκταση των τύπων οικοτόπων αλλά και στις δομές και λειτουργίες τους Φάση Β΄ (διάρκεια 2χρόνος): Χάρτες επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και χάρτες δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων.
Σε αυτή τη φάση του έργου τα δεδομένα θα αναλυθούν με κατάλληλα μοντέλα και μεθοδολογίες ώστε να εκτιμηθούν οι βαθμοί επικινδυνότητας και το δυναμικό αποκατάστασης ώστε τα αποτελέσματα να ενσωματωθούν στο σχεδιασμό της δασικής διαχείρισης. Τέλος, θα δημιουργηθεί ένα Γεωγραφικό Σύστημα Πληροφοριών που θα συμπεριλαμβάνει όλο το πληροφοριακό υλικό που θα συλλεχθεί καθώς και όλα τα χαρτογραφικά προϊόντα, τα οποία θα παραδοθούν σε ψηφιακή μορφή (χάρτες).

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Έκταση περιοχών που θα χαρτογραφηθούν
2. % πληρότητα συλλεγόμενης πληροφορίας
3. Αριθμός δειγματοληπτικής προσπάθειας (αρ. ατόμων, εργατοημερών, σημείων κτλ.)

5.3.3.2.6 Μέτρα κανονιστικού χαρακτήρα

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CA0501
Ονομασία Μέτρου:
Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εκπόνηση των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 3 του Ν. 4351/2015 όπως ισχύει
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA05
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό, Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο των βοσκήσιμων γαιών
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
όλοι οι Τ.Ο. και τα είδη που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.5.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A06, A09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης λιβαδιών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή για την εκπόνηση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης. Υπάρχει επιστημονική και θεσμική τεκμηρίωση αναφορικά με την ανάγκη εκπόνησης σχεδίων βόσκησης (άρθρο 3 του Ν. 4351/2015 όπως ισχύει) και έχουν καθοριστεί τεχνικές προδιαγραφές (ΦΕΚ Β' 2331) η αριθμό. 1058/71977/3.07.2017 ΚΥΑ). Έχουν υπογραφεί ήδη προγραμματικές συμβάσεις ανάμεσα στο ΥΠΑΑΤ και την Περιφέρεια Πελοποννήσου και αναμένεται η υλοποίηση του έργου. Μέτρια για τις προστατευόμενες περιοχές. Υπάρχουν όμως δυο βασικά θέματα για τα οποία πρέπει να ληφθεί μέριμνα: 1. Η έλλειψη καθορισμού συγκεκριμένων προδιαγραφών αναφορικά με την εκπόνηση των σχεδίων βόσκησης εντός του δικτύου NATURA 2000 σε επίπεδο τύπου οικοτόπου και

ενδιαιτήματος είδους. Μπορεί να υποτεθεί με ασφάλεια πως η άσκηση ορθολογικής βόσκησης όπως αυτή ορίζεται στις προδιαγραφές των σχεδίων βόσκησης, θα οδηγήσει στη διατήρηση καλού βαθμού διατήρησης των δομών και λειτουργιών της πλειοψηφίας των τύπων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων ειδών όμως δεν υπάρχει σαφής μέριμνα για τον καθορισμό τυχόν εξαιρέσεων. Θετικό βήμα προς την κατεύθυνση αυτή είναι η έκδοση προδιαγραφών που αναμένονται από το ΥΠΕΝ σχετικά με τον καθορισμό τεχνικών προδιαγραφών Διαχείρισης Σχεδίων Βόσκησης σε περιοχές του δικτύου Natura 2000. 2. Παρατηρείται έλλειψη βασικών δεδομένων που να επιτρέπουν την εκπόνησή συγκεκριμένων σχεδίων βόσκησης σε επίπεδο τύπου οικοτόπου ή ενδιαιτήματος είδους. Υπάρχει ακόμη έλλειψη γνώσης αναφορικά με τη συγκεκριμένη εξάπλωση ειδών χλωρίδας και πανίδας ή με τον καθορισμό τυπικών ειδών των τύπων οικοτόπων σε επίπεδο ΕΖΔ.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Υλοποίηση σε μία φάση: 2 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25305CA0502
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
Περιφέρεια Πελοποννήσου (μέσω προγραμματικής σύμβασης με το ΥΠΑΑΤ)
Εκτιμώμενο Κόστος
331.082.749 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ) Πόρους του Ταμείου Γεωργίας Κτηνοτροφίας Είσπραξη των τελών βόσκησης της Περιφέρειας (άρθρο 5 του Ν.4351/2015 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση της μελέτης από την Περιφέρεια Πελοποννήσου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Μέτρια. Η διαχείριση της βοσκής είναι ένα φλέγον ζήτημα στις τοπικές κοινωνίας με αντικρουόμενα συμφέροντα. Η εισαγωγή του παράγοντα της βιοποικιλότητας φαινομενικά περιπλέκει τα πράγματα αλλά στην πραγματικότητα αποτελεί έναν «οδηγό» προς την αειφορική εκμετάλλευση της βοσκής. Παρά τις όποιες υπάρχουσες συγκρούσεις και όσες μπορεί να

δημιουργηθούν είναι ένα ζήτημα που η πλειοψηφία της αγροτικής κοινωνίας αναζητά μια βιώσιμη λύση.

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Σύμφωνα με το άρθρο 3 του Νόμου 4351/2015 «Βοσκήσιμες γαίες Ελλάδας» όπως ισχύει η χρήση της βοσκής εντός βοσκήσιμων γαιών που προστατεύονται από τη δασική νομοθεσία επιτρέπεται, υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις του νόμου 4351/2015 και της δασικής νομοθεσίας, εφόσον δεν επηρεάζεται αρνητικά η φυσική ισορροπία και αειφορία, καθώς και οι παραγωγικές, προστατευτικές, υδρονομικές, αισθητικές και λοιπές λειτουργίες των οικοσυστημάτων που συγκροτεί η φυόμενη στις βοσκήσιμες γαίες βλάστηση.
Η βοσκή εντός των βοσκήσιμων γαιών ασκείται επί τη βάση διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης της περιοχή, όπου ρυθμίζονται οι όροι χρήσης των εν λόγω εκτάσεων για βόσκηση, σύμφωνα με τις υφιστάμενες και τις προκύπτουσες, συμβατές με τη δασική νομοθεσία και τη βοσκή παράλληλες χρήσεις και τη βοσκοϊκανότητα της κάθε περιοχής και διασφαλίζεται η αειφόρος διαχείριση και απρόσκοπτη αξιοποίηση των βοσκήσιμων γαιών για τις ανάγκες βόσκησης των ποιμνίων. Ειδικά για τις βοσκήσιμες γαίες που περιλαμβάνονται εντός προστατευόμενων περιοχών, εκτιμάται η βοσκοϊκανότητα και τα μέτρα βελτίωσης, διαχείρισης και οργάνωσης της άσκησης της βόσκησης αποφασίζονται κατά τρόπο που αποτρέπεται η υποβάθμιση των προστατευτέων αντικειμένων. Κατά την εκπόνηση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης η Μονάδα Διαχείρισης της περιοχής θα πρέπει να συνεργαστεί, παράσχει στοιχεία και να γνωμοδοτήσει σχετικά. Τα διαχειριστικά σχέδια βόσκησης θα καθορίσουν και τις εγκαταστάσεις ζώων σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του ν. 4056/2012 (Α` 52), καθώς και ποτίστρες ζώων, μικρές ομβροδεξαμενές και επεμβάσεις που δεν αλλοιώνουν τη φυσιογνωμία του τοπίου για την εξυπηρέτηση των κτηνοτρόφων, της λειτουργίας των βοσκήσιμων γαιών και την ευζωία των ζώων.
Το μέτρο περιλαμβάνει την εκπόνηση των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης Περιφέρειας Πελοποννήσου, στην οποία περιλαμβάνεται το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής. Κατά την εκπόνηση των διαχειριστικών σχεδίων θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατ' ελάχιστο τα ακόλουθα:

- Τεχνικές προδιαγραφές (ΦΕΚ Β' 2331) η αριθμό. 1058/71977/3.07.2017 ΚΥΑ).
- Η αποτροπή υποβάθμισης των προστατευτέων αντικειμένων της περιοχής λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες των δομών και λειτουργιών των οικοσυστημάτων και των οικολογικών απαιτήσεων των ειδών.
- Τεχνικές προδιαγραφών Διαχείρισης Σχεδίων Βόσκησης σε περιοχές του δικτύου Natura 2000 που αναμένεται να εκδοθούν από το ΥΠΕΝ (Γενική Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Πολιτικής), με σκοπό την εξασφάλιση της προστασίας των ειδών και τύπων οικοτόπων και κατ' επέκταση της βιοποικιλότητας των περιοχών αυτών, όπως το προστατευτικό πλαίσιο ορίζει μέσα από τα Π.Δ. προστασίας των περιοχών Natura 2000
- Υφιστάμενη βιβλιογραφία σχετικά με τη βόσκηση σε προστατευόμενες περιοχές
- Δεδομένα και πληροφορίες που τυχόν θα έχει στη διάθεσή του και θα χορηγήσει στον μελετητή η Μονάδα Διαχείρισης της περιοχής, καθώς και τα τυχόν αποτελέσματα από την υλοποίηση του Μέτρου ΜΜ25305CA0502.
  Από τα αποτελέσματα του διαχειριστικού σχεδίου θα προκύψουν οι θεσμικές ρυθμίσεις για την άσκηση της δραστηριότητας στην περιοχή.

Παραδοτέο:
Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Τεύχος Διαχειριστικού Σχεδίου Βόσκησης

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CA1601
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση των άσκηση των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων. Καλές πρακτικές.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA01, CA02, CA03, CA07, CA08, CA09, CA10, CA11, CA14 , CA16
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αγροτικές καλλιέργειες
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.8.1, Β.8.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.3.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A01, A05, A21, A02, A23, A26
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης γεωργικών εκτάσεων Μέτρα προστασίας των εδαφικών πόρων Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

Θεσμοθέτηση: 1ο έτος Εφαρμογή 2ο - 5ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΥΠΕΝ ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση Υπουργικής Απόφασης Κανονιστικού Πλαισίου Ενημέρωση και συνεργασία με καλλιεργητές και αρμόδιες αρχές
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Για την επιτυχή εφαρμογή του κανονιστικού πλαισίου χρειάζεται ενημέρωση και συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους δημόσιους φορείς της περιοχής, με διαφορετικής αρμοδιότητες στον ίδιο χώρο, και τους καλλιεργητές χρήστες. Απαιτείται επίσης η παροχή ανταποδοτικών ωφελειών και οικονομικών κινήτρων μέσω επιδοτήσεων στους καλλιεργητές, ώστε να υποστηριχτεί η εφαρμογή από τους ίδιους τους χρήστες.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένονται μέτριας έντασης αντιδράσεις οι οποίες εκτιμάται ότι θα αρθούν με την ενημέρωση και την απόδοση οικονομικών κινήτρων στους καλλιεργητές (π.χ. επιδοτήσεις καλλιεργειών)
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Για την άσκηση των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων ισχύουν οι ακόλουθοι όροι και περιορισμοί: • Η άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων θα πρέπει να γίνεται κατά το δυνατόν με χρήση βιολογικών μεθόδων και ορθές περιβαλλοντικές πρακτικές. Εντός των Ζωνών Προστασίας της Φύσης η άσκηση βιολογικών καλλιεργειών είναι ιδιαιτέρως σημαντική. Για το λόγο αυτό θα προωθείται και θα ενισχύεται η βιολογική καλλιέργεια, μέσω δράσεων ενημέρωσης και επιδότητησης των καλλιεργητών. • Ορθή διαχείριση των γεωργικών δραστηριοτήτων και προώθηση ήπιων γεωργικών πρακτικών (μείωση γεωργικών φαρμάκων και λιπασμάτων, βιολογικές καλλιέργειες κ.ά.) για τη μείωση των επιπτώσεών τους στους τύπους οικοτόπων, στα είδη κοινοτικού ενδιαφέροντος και στα αγροτικά πτηνά. • Κατά την άσκηση των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων θα πρέπει να ακολουθούνται οι καλές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες και πρακτικές στις οποίες περιλαμβάνονται

τα στοιχεία διατήρησης του τοπίου, των φρακτών, μη αλλοίωση της μορφολογίας, διατήρηση των δένδρων, περιορισμός εκχερσώσεων κ.α.

- Κατά την άσκηση των καλλιεργειών θα πρέπει να προστατεύεται η χλωρίδα και πανίδα της περιοχής και να αποφεύγονται ενέργειες που μπορεί να προκαλέσουν θανάτωση ειδών πανίδας.
- Υλοποίηση προωθητικών ενεργειών ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης / εκπαίδευσης των αγροτών για τη βιοποικιλότητα των αγροτικών οικοσυστημάτων και τις αρνητικές και θετικές επιπτώσεις των καλλιεργειών σε είδη και οικοτόπους κοινοτικού ενδιαφέροντος
- Προώθηση γεωργοπεριβαλλοντικών συμφωνιών με σκοπό τη διατήρηση τύπων οικοτόπων και ειδών, συμπεριλαμβανομένων ενισχύσεων και κινήτρων.
- Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, της πρωτογενούς παραγωγής και της προώθησης τοπικά παραγόμενων προϊόντων
- Προτείνεται η διαχείριση της φυτομάζας και των κομμένων κλαδιών προς όφελος του οικοσυστήματος (π.χ. ενσωμάτωση κομμένων υγιών κλαδιών στο έδαφος για αύξηση οργανικής ουσίας, διατήρηση σωρών κομμένων κλαδιών, ενσωμάτωση φυτομάζας στο έδαφος).
- Η καύση για γεωργικούς σκοπούς θα πρέπει να αποφεύγεται. Σε περίπτωση που κριθεί αναγκαία (π.χ. ασθένειες, αποφυγή διάδοσης ζιζανίων) η καύση θα πραγματοποιείται με αυστηρή τήρηση των κανόνων ασφαλείας για την αποφυγή πυρκαγιάς, δηλαδή να επικρατεί άπνοια και να μην καταγράφονται πολύ υψηλές θερμοκρασίες. Η καύση θα πρέπει να γίνεται σε κατάλληλη θέση και υπό συνεχή επιτήρηση.

Α. Για τη διατήρηση των μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις, με σκοπό τη διατήρηση και βελτίωση κρίσιμων ενδιαιτημάτων και καταφυγίων για τα είδη ορνιθοπανίδας, ερπετών, ασπόνδυλων και χειροπτέρων.

- Διατήρηση των παραδοσιακών στοιχείων του αγροτικού τοπίου, όπως ξερολιθιές, αναβαθμίδες, φυσικά πρανή και αναχώματα και προώθηση δράσεων για την αποκατάσταση αυτών. Οι αναβαθμίδες και τα φυσικά πρανή στα όρια των αγροτεμαχίων θα πρέπει να διατηρούνται σε κατάσταση που να αποτρέπεται η διάβρωση.
- Διατήρηση και αποκατάσταση της ποσότητας και της ποιότητας των φυτικών φρακτών και των περιοχών φυσικής βλάστησης που συνδέονται με αγροτεμάχια (π.χ. μεμονωμένα δένδρα, συστάδες δένδρων, θάμνοι κ.λπ.). Προτείνεται η κάλυψη κενών που δημιουργούνται στους φυτοφράχτες και η συμπλήρωση με φυτεύσεις, κατά προτεραιότητα τοπικών φυτικών ειδών, για την δημιουργία ενιαίου δικτύου φυτοφραχτών.
- Αποφυγή κοπής φυτικών φρακτών και δέντρων κατά την περίοδο αναπαραγωγής της ορνιθοπανίδας (Μάρτιος έως Ιούνιος).
- Αποφυγή αλλαγής του αγροτικού τοπίου με σκοπό την ενοποίηση αγροτεμαχίων και την απομάκρυνση πράσινων υποδομών (φυτοφράχτες, πέτρινοι τοίχοι, πηγές, δέντρα κλπ.)
- Προώθηση δράσεων δημιουργίας νέων φυτοφραχτών κατά μήκος καλλιεργήσιμων εκτάσεων στις πεδινές εκτάσεις για τη βελτίωση των ενδιαιτημάτων αγροτικών ειδών πανίδας
- Προώθηση δράσεων για την αποφυγή χωροκατακτητικών φυτικών ειδών
- Ενίσχυση και δημιουργία πράσινων υποδομών με στόχο τη μείωση του κατακερματισμού των ενδιαιτημάτων ειδών κοινοτικού ενδιαφέροντος

Β. Για την αύξηση της αγροτικής βιοποικιλότητας για τη βελτίωση/διατήρηση ειδών

- Επιτρέπονται μεταβολές στα γεωργικά συστήματα και πρακτικές, εφόσον είναι συμβατά με τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών, εξυπηρετούν την άσκηση των δραστηριοτήτων και είναι συμβατές με την ισχύουσα ΚΑΠ.
- Επιτρέπεται η αναδιάρθρωση των γεωργικών καλλιεργειών μετά από εκπόνηση σχετικής μελέτης που θα λαμβάνει κατ' ελάχιστο υπόψη:
  - Την καταλληλότητα και προσαρμοστικότητα των επιμέρους καλλιεργειών στις εδαφοκλιματικές συνθήκες της περιοχής.

- Την προώθηση παραδοσιακής γεωργίας και πρακτικών συμβατών με την προστατευόμενη περιοχή
- Τις αρδευτικές ανάγκες των καλλιεργειών και την αποφυγή υπεράντλησης των υπόγειων υδροφορέων.
- Την ισχύουσα ΚΑΠ
- Τη συμβατότητα με τη διατήρηση των ειδών πανίδας της περιοχής, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες οικολογικές απαιτήσεις των πολύ σημαντικών ειδών.
- Διασφάλιση της μωσαϊκότητας των καλλιεργειών.

- Διατήρηση της ποικιλότητας και ετερογένειας των καλλιεργειών. Προώθηση ενεργειών για την αύξηση της αγροτικής βιοποικιλότητας για τη βελτίωση/διατήρηση ειδών πανίδας (π.χ. ασυγκόμιστη παραγωγή, ειδικές καλλιέργειες)
- Καλλιέργειες και πρακτικές μη συμβατές με τη φύση θα πρέπει να μετατρέπονται σε άλλη μορφή καλλιέργειας ή να προσαρμοστούν κατάλληλα ούτως ώστε να είναι σε θέση να συμβάλουν στη διατήρηση των οικοτόπων και των ειδών.
- Θα πρέπει να αποφεύγεται η μετατροπή των μη αρδευόμενων καλλιεργειών σε αρδευόμενες.
- Παροτρύνεται η δημιουργία μικρών ταμιευτήρων νερού και η άρδευση ιδιαίτερα τους ξηρούς μήνες.

Γ. Για την προστασία από την κατεργασία του εδάφους με μηχανικές μεθόδους και την αποφυγή των αρνητικών επιπτώσεων στη δομή του εδάφους και τα είδη πανίδας και χλωρίδας.

- Οι ενέργειες κατεργασίας του εδάφους με μηχανικές μεθόδους θα πρέπει να αποφεύγονται ή να περιορίζεται στις απολύτως αναγκαίες (π.χ. χαλάρωση συνεκτικού εδάφους).
- Στην περίπτωση που χρειαστεί κατεργασία του εδάφους θα πρέπει να προτιμώνται μηχανήματα κατεργασίας ελαφρού τύπου και να επιλέγεται μικρό βάθος κατεργασίας.
- Πριν τη χρήση μηχανικής μεθόδου προτείνεται να πραγματοποιηθούν ενέργειες εκφοβισμού (π.χ. διάσχιση με τα πόδια) ώστε να απομακρυνθούν από το χώρο τα είδη πανίδας και να αποφευχθεί η θανάτωσή τους.
- Δεν επιτρέπεται η καταστροφή φωλιών ειδών πανίδας που εντοπίζονται εντός του χωραφιού.
- Το φρεζάρισμα την άνοιξη προτείνεται να αποφεύγεται ή να ελαχιστοποιείται στο απολύτως αναγκαίο, για την προστασία της αναπαραγωγής φάσης των ειδών πανίδας.

Δ. Για την προστασία από τη χρήση λιπασμάτων

- Θα πρέπει να προτιμάται η χρήση βιολογικών λιπασμάτων, κοπριάς, κομπόστας ή χλωρής λίπανσης, ώστε να αποφευχθεί η ρύπανση των υδάτων.
- Θα πρέπει να διασφαλίζεται η αποφυγή υπερλίπανσης (π.χ. να έχουν προηγηθεί αναλύσεις εδάφους ή να χρησιμοποιηθούν νέες τεχνολογίες).
- Δεν επιτρέπεται η χρήση αζωτούχων λιπασμάτων σε απόσταση μικρότερη των 5 μέτρων από ρυάκια, όχθες ποταμών και λιμνών και ενός μέτρου από κανάλια άρδευσης, στράγγισης, πηγάδια και γεωτρήσεις.
- Η προετοιμασία της λίπανσης πρέπει να πραγματοποιείται σε επιφάνεια που αποτρέπει τη γρήγορη διείσδυση στο έδαφος και σε ικανή απόσταση από υδάτινη επιφάνεια.
- Οι χρησιμοποιημένες συσκευασίες θα πρέπει αυστηρά να συλλέγονται και να απομακρύνονται από το χώρο μετά το τέλος της διαδικασίας. Επίσης, θα πρέπει να τηρούνται όλοι οι προβλεπόμενοι κανόνες ασφαλούς χρήσης και αποθήκευσης.

Ε. Για την προστασία από τη χρήση εντομοκτόνων, παρασιτοκτόνων και άλλων φυτοπροστατευτικών

- Η χρήση ζιζανιοκτόνων και φυτοπροστατευτικών θα πρέπει να αποφεύγεται ή να περιορίζεται στην απολύτως αναγκαία.
- Όπου αυτό είναι εφικτό συνίσταται η χρήση κοκκωδών σκευασμάτων.
- Θα πρέπει να τηρούνται αυστηρά οι οδηγίες χρήσης των σκευασμάτων και οι απαιτούμενες ποσότητες.

- Κατά την εφαρμογή θα πρέπει να αποφεύγεται η διάχυση στις πλευρές μονοπατιών, πλαγιές και παρυφές δασών.
- Πριν την εφαρμογή θα πρέπει να ελέγχεται η καλή κατάσταση και οι ρυθμίσεις των μηχανημάτων διασποράς, ψεκαστικών και κοκκοδιανομέων.
- Να αποφεύγεται η εφαρμογή φυτοπροστατευτικών σε έντονες καιρικές συνθήκες (βροχή, ισχυροί άνεμοι, έντονη ηλιοφάνεια) και σε ημέρες με μεγάλη υγρασία.
- Οι χρησιμοποιημένες συσκευασίες θα πρέπει αυστηρά να συλλέγονται και να απομακρύνονται από το χώρο μετά το τέλος της διαδικασίας. Επίσης, θα πρέπει να τηρούνται όλοι οι προβλεπόμενοι κανόνες ασφαλούς χρήσης και αποθήκευσης.
- Για τους ελαιώνες, προτείνεται η διατήρηση τμημάτων χωρίς εφαρμογή φυτοπροστατευτικών κατά την άνοιξη (αναπαραγωγική περίοδος ειδών πανίδας).

ΣΤ. Για τους ελαιώνες

- Το κλάδεμα των ελαιώνων συνίσταται να μην πραγματοποιείται κατά τους μήνες Απρίλιο – Μάιο για τον μετριασμό των επιπτώσεων στην αναπαραγωγική διαδικασία της ορνιθοπανίδας.
- Δεν επιτρέπεται η καταστροφή φωλιών πάνω σε κλαδιά δένδρων.
- Διατήρηση και ενίσχυση της παραδοσιακής άσκηση της ελαιοκαλλιέργειας. Διατήρηση ποσοστού περίπου 5% των υπερώριμων ελαιόδεντρων κατά την ανανέωση των ελαιώνων με νέες φυτεύσεις.

Ζ. Για την προστασία των υδρολογικών πόρων για αποφυγή εξάντλησης του υδροφόρου ορίζοντα

- Δεν επιτρέπεται η υπεράντληση του επιφανειακού και υπόγειου νερού, καθώς και κάθε ενέργεια που μπορεί να επιφέρει αλλαγή του ισοζυγίου του νερού (απόληψη και εκτροπή νερού) από αγροτεμάχια τα οποία γειτνιάζουν με υδατικά σώματα. Προτείνεται η εφαρμογή μετρητών παροχής σε κάθε στόμιο υδροληψίας με σκοπό τον έλεγχο των χρησιμοποιούμενων ποσοτήτων νερού.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CF0305
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Όροι και προϋποθέσεις για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.1.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
1. Επιτρέπεται η ημερήσια επίσκεψη και ξενάγηση επισκεπτών, με σκοπό την περιβαλλοντική εκπαίδευση, την παρατήρηση της φύσης και την ήπια αναψυχή. 2. Η κίνηση των επισκεπτών στης Ζώνες Προστασίας της Φύσης γίνεται επί των επισημασμένων μονοπατιών και σε καθορισμένες περιοχές. 3. Επιτρέπεται η ξενάγηση επισκεπτών και η διοργάνωση οικοτουριστικών προγραμμάτων σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους, σε καθορισμένες διαδρομές και χώρους, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών. 4. Η περιήγηση με οχήματα επιτρέπεται μόνο επί του αναγνωρισμένου οδικού δικτύου. Σε κάθε περίπτωση απαγορεύεται η κίνηση με μηχανοκίνητο μέσο εκτός οδικού δικτύου για λόγους προστασίας των τύπων οικοτόπων, της χλωρίδας, της διάβρωσης του εδάφους και της αποφυγής όχλησης της πανίδας. 5. Θα πρέπει να τηρούνται αυστηρά τα όρια ταχύτητας σύμφωνα με τις σημάνσεις στους δρόμους και σε κάθε περίπτωση να αποφεύγεται ν ανάπτυξη υψηλών ταχυτήτων, τόσο για την προστασία των επισκεπτών, όσο και για την αποφυγή θανάτωσης κάποιου είδους πανίδας. 6. Η στάθμευση επιτρέπεται μόνο στους ειδικά διαμορφωμένους χώρους 7. Δεν επιτρέπεται η ελεύθερη κατασκήνωση και η διαμονή σε αυτοκινούμενα τροχόσπιτα, εκτός των ειδικά καθορισμένων θέσεων. 8. Δεν επιτρέπεται το άναμμα φωτιάς, ενώ θα πρέπει να αποφεύγεται κάθε ενέργεια που μπορεί να αποτελέσει εστία έναρξης πυρκαγιάς. 9. Εφόσον επισημανθεί κακή σήμανση ή οποιαδήποτε ζημιά σε κάποιο από τα σηματοδοτημένα μονοπάτια, προτείνεται να κοινοποιείται στην αρμόδια ΜΔΠΠ της περιοχής.

10. Θα πρέπει να διαφυλάσσεται η καθαριότητα και η αποφυγή ρύπανσης της περιοχής. Τυχόν απορρίμματα από την άσκηση των δραστηριοτήτων θα πρέπει να συλλέγονται από τους επισκέπτες και να απορρίπτονται σε κάδους ή σε γωνιές ανακύκλωσης (εφόσον πρόκειται για ανακυκλώσιμα υλικά).
11. Στα ποτάμια, ρυάκια και τις πηγές θα πρέπει να αποφεύγεται η χρήση απορρυπαντικών ή άλλων χημικών ουσιών για την αποφυγή ρύπανσης των υδάτων.
12. Θα πρέπει να αποφεύγεται κάθε ενέργεια που μπορεί να προκαλέσει όχληση στα είδη πανίδας (π.χ. δυνατή μουσική, δυνατοί θόρυβοι κ.λπ.), ειδικά σε θέσεις όπου φωλεάζουν αναπαράγονται προστατευόμενα είδη.
13. Δεν επιτρέπεται η καταστροφή φωλιών, η εκρίζωση φυτικών ειδών, η κοπή θάμνων και δένδρων και η χάραξη φλοιών δένδρων.
14. Δεν επιτρέπεται η θανάτωση, σύλληψη, αιχμαλωσία και οποιαδήποτε μεταχείριση των ειδών της πανίδας καθώς και η συλλογή αυγών.
15. Προτείνεται να αναφέρεται στις αρμόδιες αρχές ή τη ΜΔΠΠ κάθε παράνομη δραστηριότητα που θα πέσει στην αντίληψη των επισκεπτών

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CG0201
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG02
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.2.1, B.3.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1

Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, ΔΑΣΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Μη εφαρμόσιμο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση Υπουργικής Απόφασης Κανονιστικού Πλαισίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
1. Στις περιοχές που επιτρέπεται η θήρα, η άσκηση της δραστηριότητας θα γίνεται σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις, τις ετήσιες αποφάσεις των αρμόδιων Δασικών Υπηρεσιών. 2. Κατά την άσκηση της θήρας θα πρέπει να λαμβάνονται όλα τα μέτρα για την αποφυγή καταστροφής των τύπων οικοτόπων της περιοχής. Ενέργειες που οδηγούν σε υποβάθμιση, όπως κοπή θάμνων και δένδρων, καύση κ.λπ.) δεν επιτρέπονται. 3. Δεν επιτρέπεται η κίνηση των οχημάτων εκτός του οδικού δικτύου 4. Θα πρέπει να λαμβάνονται όλα τα μέτρα για την αποφυγή της ρύπανσης και σε κάθε περίπτωση δεν επιτρέπεται η απόρριψη απορριμμάτων, λαδιών, πλαστικών κ.λπ. 5. Θα πρέπει να ελαχιστοποιείται η όχληση ειδών πανίδας, ειδικά στους χώρους αναπαραγωγής ή φωλεάσματος. 6. Στην περίπτωση που κυνηγός εντοπίσει αδέσποτο σκύλο θήρας, θα πρέπει να το δηλώσει σε κάποια αρμόδια αρχή (Κυνηγετικό Σύλλογο, Δασαρχείο, Αστυνομικό Τμήμα ή τον Φορέα Διαχείρισης). 7. Με το πέρας των βολών θα πρέπει να συλλέγονται οι άδειες κάλυκες, ώστε να ελαχιστοποιηθεί η ρύπανση της περιοχής. Βέλτιστη πρακτική αποτελεί η ανακύκλωσή τους. 8. Πληροφορίες για καλές πρακτικές σχετικά με την άσκηση της θήρας σε προστατευόμενη περιοχή μπορούν να ληφθούν από τον ¨Οδηγό για συμβατό κυνήγι στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000 στην Κρήτη (Κωνσταντίνος Γρίβας. 2015) https://natura2000.crete.gov.gr/fileadmin/printmaterial/pdf_Gia%20Periferia_Kinigi/03_Odigos%20Kinigitikos%20%20GR_A5_Small_WEB.pdf
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CW0304
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο ως στόχο την δημιουργία κανονιστικού πλαισίου για την ορθή άσκηση της μελισσοκομίας
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.4.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Β.1.2, Γ.3.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:

1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση ΚΥΑ κανονιστικού πλαισίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
1. Για την τοποθέτηση των κυψελών θα πρέπει να τηρούνται οι ισχύουσες διατάξεις. Προτείνεται η αναζήτηση θέσεων χωρίς βλάστηση (π.χ. οικόπεδα, ξέφωτα). 2. Δεν επιτρέπεται κάθε ενέργεια που οδηγεί σε καταστροφή της φυσικής βλάστησης, καθώς και η καταστροφή τυχόν φωλιών πανίδας. 3. Κάθε κυψέλη ή ικανός αριθμός αυτώ πρέπει να σημαίνεται σε εμφανές σημείο και ευανάγνωστα με το ονοματεπώνυμο, τη διεύθυνση και το τηλέφωνο του ιδιοκτήτη. 4. Οι κυψέλες πρέπει να συντηρούνται για να βοηθήσουν τις μέλισσες στην υπεράσπιση των κυψελών τους και να αποτραπεί η διαρροή του μελιού. Ο εξοπλισμός πρέπει να διατηρείται καθαρός και σε καλή κατάσταση. 5. Κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων θα πρέπει να εφαρμόζονται καλές πρακτικές μελισσοκομίας. 6. Κατά την παύση της δραστηριότητας σε κάποια θέση, όλα τα υλικά που χρησιμοποιούνται θα πρέπει να απομακρύνονται με ευθύνη του μελισσοκόμου και να παραμένει ο χώρος καθαρός. 7. Το κάπνισμα κυψελών, που είναι μέσα σε δάση και δασικές εκτάσεις και σε απόσταση μικρότερη των 300 μέτρων από τις παρυφές των δασών επιτρέπεται: Α) εφόσον η ελάχιστη απόσταση του χώρου εγκατάστασης των κυψελών από δέντρα και θάμνους είναι τουλάχιστον 10 μέτρα Β) Στον χώρο των κυψελών διατηρείται ικανή ποσότητα νερού (τουλάχιστον 200 λίτρα νερού). 8. Το κάπνισμα μελισσών που είναι σε κορμούς δέντρων, επιτρέπεται εκτός αντιπυρικής περιόδου, μόνον εφόσον επικρατούν κατάλληλες καιρικές συνθήκες, έχουν ληφθεί τα προληπτικά μέτρα της προηγουμένης παραγράφου και έχει ενημερωθεί η αρμόδια Πυροσβεστική Υπηρεσία για τον χρόνο της ενέργειας του καπνίσματος.

9. Κατά την αντιπυρική περίοδο επιτρέπεται το κάπνισμα των μελισσών μόνο μέχρι τη 12η μεσημβρινή και εφόσον ο δείκτης επικινδυνότητας της περιοχής είναι 1 (μικρή) ή 2 (μέση). Σε κάθε περίπτωση ακολουθούνται οι ειδικότερες Πυροσβεστικές Διατάξεις και Οδηγίες της Πολιτικής Προστασίας για την αποφυγή πυρκαγιάς. 10. Προτείνεται να ακολουθούνται οι οδηγίες – καλές πρακτικές για την πρόληψη πυρκαγιών όπως αυτές εκδόθηκαν στα πλαίσια του ερευνητικού έργου «Συμβολή στην πρόληψη των δασικών πυρκαγιών με τη μεθοδολογία INCA» (ΥΠΕΝ- Πράσινο Ταμείο- ΕΛΓΟ Δήμητρα). Πληροφορίες: https://dasarxeio.com/2018/07/08/56085/
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CW0305
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την εκτέλεση κάθε φύσης έργου και ενέργειας εντός της προστατευόμενης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο έχει ως στόχο τη δημιουργία κανονιστικού πλαισίου εν γένει για τις κατασκευές έργων εντός της προστατευόμενης περιοχής
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.1.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:

1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση ΚΥΑ κανονιστικού πλαισίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
1. Δεν επιτρέπεται η καταστροφή της φυσικής βλάστησης στις εκτάσεις που υπάγονται στις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας. Άδεια η οποία οδηγεί σε απώλεια ή υποβάθμιση της φυσικής βλάστησης θα πρέπει να παραχωρείται μόνο εφόσον έχει αποκλειστεί οποιαδήποτε άλλη πιθανότητα και δεν επηρεάζονται τα προστατευτέα αντικείμενα της περιοχής. 2. Δεν επιτρέπεται η απόρριψη απορριμμάτων ή η τοποθέτηση σκουπιδιών σε χώρους άλλους από τους προβλεπόμενων και η καθ' οιονδήποτε τρόπο ρύπανση του χώρου γενικά. Τυχόν υπάρχοντα απορρίμματα στην περιοχή θα απομακρυνθούν από τις αρμόδιες υπηρεσίες και θα γίνει περιβαλλοντική αποκατάσταση των θιγόμενων χώρων. 3. Δεν επιτρέπεται η φύτευση ειδών ξένων προς τα είδη της αυτοφυούς χλωρίδας που συνθέτουν τις φυσικές φυτοκοινωνίες. 4. Στις ζώνες προστασίας της φύσης και ζώνες διατήρησης οικοτόπων και ειδών δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση κάθε είδους διαφημιστικών πινακίδων. Στις ζώνες βιώσιμης διαχείρισης φυσικών πόρων επιτρέπεται η ελεγχόμενη τοποθέτηση πινακίδων και με αυστηρή τήρηση της ισχύουσας νομοθεσίας. Οι πινακίδες θα πρέπει να είναι διακριτικές, καλαίσθητες, εναρμονισμένες με το τοπίο και να μην αντίκεινται στις αρχές προστασίας της περιοχής και σε κάθε περίπτωση να μην ξεπερνάνε σε ύψος τα 2,5 μ. 5. Δεν επιτρέπεται η απόρριψη κάθε είδους αποβλήτων, στερεών ή υγρών, οποιασδήποτε προέλευσης (αστικών, γεωργικών, κτηνοτροφικών ή βιομηχανικών) καθώς και απορριμμάτων. 6. Δεν επιτρέπεται η αποθήκευση, προσωρινή ή μη υλικών που μπορεί να μολύνουν τα ύδατα ή το έδαφος
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

5.3.3.2.7 Μέτρα επόπτευσης/φύλαξης

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CW0303
Ονομασία Μέτρου:
Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά στις δέσμες μέτρων που είναι απαραίτητες για την επόπτευση και φύλαξη της περιοχής. Τα μέτρα αφορούν: 1. Συστηματικές περιπολίες επόπτευσης από το προσωπικό φύλαξης της περιοχής και τις αρμόδιες αρχές και σύνταξη ημερήσιας αναφοράς 2. Αγορά αυτοκινήτου επόπτευσης της χερσαίας περιοχής 3. Συμφωνητικό με τις αρμόδιες αρχές για την δυνατότητα επιβολής διοικητικών κυρώσεων (προστίμων) στους παραβάτες από το προσωπικό φύλαξης της περιοχής 4. Τοποθέτηση οπτικών μέσων παρακολούθησης και ασφαλείας (κάμερες κλειστού κυκλώματος cctv) για την καλύτερη φύλαξη της περιοχής ακόμα και τις βραδινές ώρες, ή σε περιοχές απόμακρες, ή δύσκολες στην προσέγγισή τους. 5. Αγορά συστήματος εναέριας παρακολούθησης (drone) και κατάρτιση προσωπικού ασφαλείας για τη χρήση του 6. Εκπαίδευση και κατάρτιση του προσωπικού φύλαξης για τους κανονισμούς, την επιβολή προστίμων, τον εντοπισμό παραβατών, τους κανόνες συμπεριφοράς και αντίδρασης σε περιπτώσεις παράνομων πράξεων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Διοικητικό, Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.1, Β.3.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Όλες οι πιέσεις και απειλές στην περιοχή και περιφερειακή ζώνη
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους

Μέτρα επόπτευσης ή/ και φύλαξης
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει μεγάλη εμπειρία στην επόπτευση και φύλαξη των προστατευόμενων περιοχών, τόσο σε εθνικό επίπεδο, αλλά και σε μεσογειακό/ παγκόσμιο επίπεδο από άλλες προστατευόμενες περιοχές. Επιπλέον, οι υφιστάμενοι αρμόδιοι φορείς έχουν ήδη καταρτισμένο προσωπικό και κατάλληλα μέσα σε πολλά θέματα που χρήζουν επόπτευσης (π.χ. πυρκαγιά) και θα μπορούσαν να προσφέρουν μέσω συνεργασίας με τη ΜΔΠΠ. Τέλος, η διαρκώς αναπτυσσόμενη τεχνολογία μπορεί να προσφέρει επιπλέον μέσα (π.χ. ραντάρ, συστήματα εναέριας παρακολούθησης όπως drones) για τη βελτιστοποίηση τόσο της επόπτευσης όσο και της παρακολούθησης του προστατευτέου αντικειμένου στην περιοχή μελέτης.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1ο έτος: προμήθεια εξοπλισμού και εκπαίδευση εποπτών, 2ο-5ο έτος: περιπολίες εποπτών
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, Δασική υπηρεσία, Αστυνομία, Πυροσβεστική, ΥΠΕΝ
Εκτιμώμενο Κόστος
161.700 €
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ανάγκη σύναψης συμφωνητικού μεταξύ ΜΔΠΠ και αρμόδιων υπηρεσιών (Αστυνομίας, Δασικής υπηρεσίας και Επιθεωρητών περιβάλλοντος) για συνεργασία και κοινές περιπολίες. Η παραχώρηση ανακριτικών καθηκόντων και επιβολής προστίμων στο προσωπικό φύλαξης της περιοχής αναμένεται να αυξήσουν την αποτελεσματικότητα του μέτρου. Παραχώρηση προανακριτικών καθηκόντων (θεσμικό) από τους επόπτες των ΜΔΠΠ.
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Το υψηλό κόστος της δράσης οφείλεται σε μεγάλο βαθμό την αγορά εξοπλισμού η οποία όμως πραγματοποιείται μόνο μια φορά και εξοπλίζει εφάπαξ την ΜΔΠΠ. Υψηλά απρόβλεπτο μπορεί να είναι και το κόστος των καυσίμων, που είναι απαραίτητο για τη λειτουργία μεγάλου μέρους των περιπολιών. Παρόλα αυτά, η εποπτεία και φύλαξη μπορούν να συνδυάζονται με δράσεις παρακολούθησης καλύπτοντας μεγάλες εκτάσεις που θα μειώνουν σημαντικά το κόστος υλοποίησης ποικιλίας δράσεων της αρμόδιας υπηρεσίας. Το κόστος επίσης αναμένεται να μειωθεί περαιτέρω με την πάροδο του χρόνο και της υλοποίησης του μέτρου, λόγω της πιο

στοχευμένης επόπτευση σε συγκεκριμένες περιοχές που παρατηρούνται συχνές παραβιάσεις αλλά και της κοινωνικής αποδοχής των χρηστών με δράσεις ενημέρωσης και παραδειγματισμού μετά την εφαρμογή των διοικητικών προστίμων.

Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Μέτρια, καθώς η κοινωνία αρχικά αντιτίθεται εν μέρει σε κάθε μορφή νέου ελέγχου και την επιβολή προστίμων. Αναμένεται ότι κατά τον 1ο χρόνος εφαρμογής θα υπάρξει δυσαρέσκεια από τους παραβάτες. Αλλά αν η επόπτευση γίνει με σωστό τρόπο και όχι με τιμωρητικό αυτοσκοπό, σύντομα θα γίνει αποδεκτή και αναγκαία. Τέλος, η συστηματική φύλαξη της περιοχής και επιβολή προστίμων από την αρμόδια υπηρεσία αναμένεται να επιφέρει εξάλειψη διάπραξης παράνομων ενεργειών στην περιοχή ευθύνης, καθώς από τους πρώτους κιόλας μήνες εφαρμογής της δράσης, ο παραδειγματισμός θα αποτελέσει σημαντικό παράγοντα αποτροπής παραβατικών συμπεριφορών.

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Η φύλαξη της υπαίθρου είναι ίσως το πιο σημαντικό αποτρεπτικό εργαλείο κυρίως για τις παράνομες πράξεις. Η συνεχής παρουσία των ελεγκτικών οργάνων στο πεδίο πέρα από τον εντοπισμό και την δίωξη των παράνομων πράξεων δημιουργεί και ένα αίσθημα ύπαρξης ορίων και νόμων στους χρήστες γης με αποτέλεσμα την αποτροπή κάποιον πράξεων. Το μέτρο αφορά στις δέσμες μέτρων που είναι απαραίτητες για την επόπτευση και φύλαξη της περιοχής. Τα μέτρα αφορούν:

1. Συστηματικές περιπολίες επόπτευσης από το προσωπικό φύλαξης της περιοχής και τις αρμόδιες αρχές, και σύνταξη ημερήσιας αναφοράς

Είναι ουσιαστικής σημασίας να υπάρχει κάθε μέρα (και τα Σαββατοκύριακα) τουλάχιστον μια ομάδα επόπτευσης και φύλαξης ανά περιοχή σε τουλάχιστον μία οχτάωρη βάρδια. Το προσωπικό φύλαξης θα πρέπει να εποπτεύει την περιοχή με περιπολίες σε καθημερινή βάση, και να ελέγχει τυχόν παραβάσεις ή/και καταγγελίες που γίνονται στην περιοχή. Οι περιπολίες θα πρέπει να προγραμματίζονται σε μηνιαία βάση με τρόπο τέτοιο ώστε να καλύπτεται το σύνολο των περιοχών. Πέραν τούτου, θα πραγματοποιηθεί ταχεία προτεραιοποίηση των περιοχών που θα εντοπίσει περιοχές που χρήζουν αυξημένης επόπτευσης με κριτήρια όπως συχνότητα παραβιάσεων και εκτέλεσης παράνομων δραστηριοτήτων, ευαισθησία προστατευτέου αντικειμένου, ευκολία προσέγγισης περιοχής, ανάγκη νυχτερινής επόπτευσης, ενδιαφέρον παρακολούθησης προστατευτέου αντικειμένου και δραστηριοτήτων κ.ά.) σύμφωνα με την οποία θα επιλεγούν περιοχές που χρήζουν συχνότερης επόπτευσης από το προσωπικό φύλαξης, και τα σημεία τοποθέτησης κλειστού κυκλώματος καμερών ή ραντάρ. Ο προγραμματισμός των περιπολιών πρέπει να μην είναι προσβάσιμος στο ευρύ κοινό. Μετά το πέρας της περιπολίας θα πρέπει να γράφεται μια σύντομη ημερήσια αναφορά όπου θα αναφέρονται ποιες περιοχές επισκέφτηκε το κλιμάκιο, τυχόν στοιχεία που προέκυψαν από την διαδικασία επόπτευσης και συνομιλίες με χρήστες γης και τυχόν παραβάσεις που εντοπίστηκαν. Είναι σημαντικό οι επόπτες να έχουν καλή επικοινωνία με τον τοπικό πληθυσμό και να έχουν διαλεκτικές ικανότητες.

2. Αγορά αυτοκινήτου επόπτευσης της χερσαίας περιοχής, ειδικά εξοπλισμένο και για τη μεταφορά ειδικού σκύλου φύλαξης

3. Συμφωνητικό με τις αρμόδιες αρχές για την δυνατότητα επιβολής διοικητικών κυρώσεων (προστίμων) στους παραβάτες από το προσωπικό φύλαξης της περιοχής

Βασικό θεσμικό πρόβλημα είναι η απουσία προανακριτικών καθηκόντων από τους επόπτες των Μονάδων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, γεγονός που δυσχεραίνει ιδιαίτερα το έργο τους που συχνά επιτελείται σε απομακρυσμένες περιοχές όπου η επέμβαση άλλων αρχών με ανακριτικά καθήκοντα είναι αδύνατη. Στην αρμοδιότητα των μηχανισμών ελέγχου και επόπτευσης της περιοχής (προσωπικό επόπτευσης και φύλαξης της Μονάδας Διαχείρισης) θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται και η έναρξη διοικητικών διαδικασιών στις αρμόδιες αρχές (π.χ. καταγγελία)

που δύναται να καταγγέλλει ο φορέας για διετέλεση παράνομων δραστηριοτήτων που υποβαθμίζουν ή απειλούν το προστατευτέο αντικείμενο, ακόμα και αν αυτές λαμβάνουν χώρα εκτός της περιοχής αρμοδιότητας. Σε κάθε περίπτωση, ακόμα και αν οι επόπτες δεν έχουν προανακριτικά καθήκοντα πρέπει να έχουν συνεχή δίαυλο επικοινωνίας με τα αρμόδια προανακριτικά όργανα. Συνίσταται οι περιπολίες θα λαμβάνουν χώρα είτε αποκλειστικά από το αρμόδιο προσωπικό φύλαξης, ή μπορεί να συμμετέχει και άτομο από την αρμόδια υπηρεσία (π.χ. δασική υπηρεσία, λιμεναρχείο κτλ.) ώστε να εξασφαλίζεται ότι οι κυρώσεις εφαρμόζονται αντικειμενικά, με τη σύμφωνη νομοθεσία και με διαφανή τρόπο σε όλους τους παραβάτες ανεξαιρέτως. Μέχρι η αρμόδια αρχή της προστατευόμενης περιοχής να αποκτήσει τα δικά της μέσα επόπτευσης, προτείνεται ο αρμόδιος φορέας της προστατευόμενης περιοχής να συνεισφέρει σε καύσιμα στις αρμόδιες αρχές για την συντέλεση περιπολιών στην περιοχή.
4. Τοποθέτηση οπτικών μέσων παρακολούθησης και ασφαλείας (κάμερες κλειστού κυκλώματος cctv) σε περιοχές που εντοπίζονται συστηματικές παραβιάσεις για την καλύτερη φύλαξη της περιοχής ακόμα και τις βραδινές ώρες, ή σε περιοχές απόμακρες, ή δύσκολες στην προσέγγισή τους.
Οι κάμερες θα εκπέμπουν στα γραφεία της προστατευόμενης περιοχής, και των αρμόδιων υπηρεσιών (π.χ. δασική υπηρεσία, λιμεναρχείο κτλ.) ώστε να υπάρχει έγκαιρη ειδοποίηση όλων των αρμόδιων υπηρεσιών για την παράβαση και τον εν δυνάμει κίνδυνο του προστατευτέου αντικειμένου και συνεπώς έγκαιρος βαθμός ενεργοποίησης και δράσης των σχετικών μηχανισμών. Οι κάμερες δύναται να χρησιμοποιούνται και για τις δράσεις παρακολούθησης ανθρωπογενών δραστηριοτήτων (π.χ. αριθμός επισκεπτών που προσεγγίζουν μια περιοχή κτλ.) ή οικολογικών και βιολογικών παρατηρήσεων που αφορούν το προστατευτέο αντικείμενο (π.χ. μετακινήσεις ειδών, χρήση ενδιαιτήματος). Το οπτικό-ακουστικό υλικό που συλλέγεται από τις κάμερες και αποτελεί υλικό οικολογικού ενδιαφέροντος θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί και στις δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού (προβολές στα περίπτερα ενημέρωσης, διαφημιστικά σποτ, ντοκιμαντέρ, έντυπο υλικό κτλ.).
5. Αγορά συστήματος εναέριας παρακολούθησης (drone) και κατάρτιση προσωπικού ασφαλείας για τη χρήση του.
Ο εξοπλισμός με κατάλληλα συστήματα εναέριας παρακολούθησης αποτελούν μια σχετικά χαμηλού κόστους επένδυση για την επόπτευση της περιοχής σε μεγάλο εύρος. Απαιτείται κατάλληλη εξειδικευμένη κατάρτιση του προσωπικού ΜΔΠΠ για τον χειρισμό και τη χρήση του που πιστοποιείται από συναφείς υπηρεσίες. Το κόστος περιορίζεται στην αγορά εξοπλισμού και εκπαίδευσης των πιλότων, ενώ το πλεονέκτημά του είναι η συνεχής κάλυψη μεγάλων εκτάσεων προσφέροντας ευρεία επόπτευση σε πραγματικό χρόνο. Τα συστήματα εναέριας παρακολούθησης μπορούν επιπλέον να χρησιμοποιηθούν για την παρακολούθηση του προστατευτέου αντικειμένου της περιοχής μελέτης, ενώ μπορεί να ληφθεί επιπλέον κατάρτιση του προσωπικού του ΜΔΠΠ για την ανάλυση εικόνων (π.χ. χαρτογράφηση οικοτόπων, παρακολούθηση πληθυσμών, εντοπισμός και εξέλιξη φαινομένων ρύπανσης κτλ.). Η χρήση τους παρόλα αυτά πρέπει να γίνεται με φειδώ και επιστημονικά τεκμηριωμένη γνώση για την αποφυγή όχλησης του προστατευτέου αντικειμένου.
6. Εκπαίδευση και κατάρτιση του προσωπικού φύλαξης για τους κανονισμούς, την επιβολή προστίμων, τον εντοπισμό παραβατών, τους κανόνες συμπεριφοράς και αντίδρασης σε περιπτώσεις παράνομων πράξεων.
Το μέτρο αποτελεί τμήμα των Δράσεων εκπαίδευσης, κατάρτισης και ενημέρωσης των αρμόδιων αρχών και φορέων σε θέματα παρακολούθησης, αποτελεσματικής διαχείρισης της περιοχής και αντιμετώπισης παράνομων ενεργειών και ειδικών περιστατικών.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός περιπολιών
2. Αριθμός αναφορών
3. χλμ κάλυψης ανά έτος, αριθμός παραβάσεων που εντοπίστηκαν
4. Αριθμός προστίμων που επιβλήθηκαν
5. Αριθμός εξοπλισμού που αγοράστηκε

5.3.3.3 Μέτρα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής ΠΠΒ-03 (ELBA25301): Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)

5.3.3.3.1 Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CA0502
Ονομασία Μέτρου:
Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Οργάνωση σχεδίου άσκησης της βόσκησης και άλλων κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων με σκοπό την άρση ή μετριασμό των πιέσεων και απειλών που υποβαθμίζουν την δομή και λειτουργία των τύπων οικοτόπων και την καταλληλότητα των ενδιαιτημάτων των ειδών.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA05
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό, Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2510004 GR2520001 GR2520002 GR2530001 GR2530002 GR2530006 GR2530004
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο των βοσκήσιμων γαιών
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
όλοι οι Τ.Ο. και τα είδη που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.1.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης

Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A06, A09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης λιβαδιών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια: Υπάρχει επιστημονική τεκμηρίωση αναφορικά με την ανάγκη εκπόνησης σχεδίων βόσκησης και αυτό είναι κάτι που αναμένεται να προκηρυχθεί άμεσα (έχουν υπογραφεί ήδη προγραμματικές συμβάσεις ανάμεσα στο ΥΠΑΑΤ και την Περιφέρεια Πελοποννήσου. Υπάρχουν όμως δυο βασικά θέματα για τα οποία πρέπει να ληφθεί μέριμνα: 1. Η έλλειψη καθορισμού συγκεκριμένων προδιαγραφών αναφορικά με την εκπόνηση των σχεδίων βόσκησης εντός του δικτύου NATURA 2000 σε επίπεδο τύπου οικοτόπου και ενδιαιτήματος είδους. Μπορεί να υποτεθεί με ασφάλεια πως η άσκηση ορθολογικής βόσκησης όπως αυτή ορίζεται στις προδιαγραφές των σχεδίων βόσκησης, θα οδηγήσει στη διατήρηση καλού βαθμού διατήρησης των δομών και λειτουργιών της πλειοψηφίας των τύπων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων ειδών όμως δεν υπάρχει σαφής μέριμνα για τον καθορισμό τυχόν εξαιρέσεων. 2. Παρατηρείται έλλειψη βασικών δεδομένων που να επιτρέπουν την εκπόνησή συγκεκριμένων σχεδίων βόσκησης σε επίπεδο τύπου οικοτόπου ή ενδιαιτήματος είδους. Υπάρχει ακόμη έλλειψη γνώσης αναφορικά με τη συγκεκριμένη εξάπλωση ειδών χλωρίδας και πανίδας ή με τον καθορισμό τυπικών ειδών των τύπων οικοτόπων σε επίπεδο ΕΖΔ. Είναι λοιπόν απαραίτητο, πριν τον καθορισμό συγκεκριμένων προδιαγραφών οι παραπάνω πληροφορίες να είναι διαθέσιμες στους μελετητές Στο πλαίσιο του καθορισμού των προδιαγραφών της άσκησης βόσκησης εντός των περιοχών του δικτύου NATURA2000 είναι απαραίτητη αρχικά η θεσμοθέτηση της ανάγκης θέσπισης ιδιαίτερων προδιαγραφών και έπειτα η συγκέντρωση δεδομένων που να επιτρέπει τον καθορισμό τους
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2,5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: 1,5 έτος Φάση Β: 1 έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25301CA0501
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:

ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
ΥΠΑΑΤ

Εκτιμώμενο Κόστος

Φάση Α: 80.000 €
Φάση Β: 50.000 €

Πηγή χρηματοδότησης

ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ)

Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:

Συμπλήρωση / επικαιροποίηση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης ή θέσπιση ειδικότερων ρυθμίσεων στην προστατευόμενη περιοχή

Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου

Η πολυπλοκότητα των ζητημάτων που αντιμετωπίζονται με την παρούσα δράση τόσο όσον αφορά τα επιστημονικά στοιχεία όσο και των κοινωνικών/οικονομικών μπορούν να αποτελέσουν πρόβλημα για την μελέτη. Για τον λόγο αυτό απαιτείται μια ομάδα έργου με διαφορετικές ειδικότητες ώστε να αντιμετωπίζει πολύπλευρα τα διάφορα προβλήματα που προκύπτουν.

Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Μέτρια. Η διαχείριση της βοσκής είναι ένα φλέγον ζήτημα στις τοπικές κοινωνίας με αντικρουόμενα συμφέροντα. Η εισαγωγή του παράγοντα της βιοποικιλότητας φαινομενικά περιπλέκει τα πράγματα αλλά στην πραγματικότητα αποτελεί έναν «οδηγό» προς την αειφορική εκμετάλλευση της βοσκής. Παρά τις όποιες υπάρχουσες συγκρούσεις και όσες μπορεί να δημιουργηθούν είναι ένα ζήτημα που η πλειοψηφία της αγροτικής κοινωνίας αναζητά μια βιώσιμη λύση.

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Η διαχείριση της βόσκησης είναι ένα πάγιο πρόβλημα της υπαίθρου της χώρας που επηρεάζει τον πρωτογενή τομέα και πολλές φορές φέρνει σε αντιπαράθεση τους τοπικούς χρήστες γης ενώ μπορεί να υποβαθμίζει τον βιότοπο. Η πορεία προς μια αειφορική εκμετάλλευση των βοσκητικών επιφανειών είναι μονόδρομος για την διατήρηση ενός υψηλού επιπέδου κτηνοτροφικών προϊόντων και την επιβίωση της κτηνοτροφίας ειδικά της παραδοσιακής και εκτατικής. Η βοσκή είναι μια δραστηριότητα που είναι σημαντική για τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών, αλλά η έλλειψη ρύθμισης μπορεί να επηρεάσει την βιοποικιλότητα τόσο με την υπερβόσκηση όσο και με την απουσία βόσκησης. Η υπερβόσκηση οδηγεί σε υποβάθμιση των οικοτόπων και ερημοποίηση ενώ η απουσία βόσκησης, οδηγεί στο «κλείσιμο» του βιοτόπου και την απώλεια βιοποικιλότητας. Αν δεν ασκείται ορθολογικά μπορεί να αποτελέσει σημαντικό παράγοντα υποβάθμισης των δομών και λειτουργιών των οικοσυστημάτων ή παράγοντα πίεσης για τους πληθυσμούς ειδών είτε άμεσα, είτε έμμεσα μέσω της υποβάθμισης του ενδιαιτήματος. Η εκπόνηση διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης σε επίπεδο περιφερειών αναμένεται να αποτελέσει σημαντικό βήμα για την ορθολογική άσκηση της βόσκησης και εντός του δικτύου NATURA2000, ακόμη και αν στα σχέδια βόσκησης δεν προβλέπεται ο καθορισμός προδιαγραφών σε επίπεδο τύπου οικοτόπου. Είναι γεγονός πως οι προδιαγραφές των σχεδίων βόσκησης είναι επαρκείς για την άσκηση ορθολογικής βόσκησης και τη βελτίωση των δομών και λειτουργιών στους περισσότερους τύπους οικοτόπων στους οποίους καταγράφεται η βόσκηση ως σημαντική πίεση.
Στο παρόν μέτρο θα εκπονηθεί μια μελέτη, που θα λαμβάνει υπόψιν τις ανάγκες της βιοποικιλότητας και συγκεκριμένα των ειδών και τύπων οικοτόπων που αποτελούν το

προστατευτέο αντικείμενο. Οι ανάγκες του κάθε είδους είναι διαφορετικές και πολλές φορές αντιφατικές. Με αυτό το δεδομένο θα πρέπει να ληφθούν υπόψιν οι εκάστοτε ανάγκες και να εντοπιστούν τα βέλτιστα σενάρια που να ευνοούν το σύνολο των ειδών.
Εντός των περιοχών του δικτύου NATURA 2000, πρέπει να συσχετιστεί η επίδραση που έχει η βόσκηση στις εξειδικευμένες δομές και λειτουργίες των ειδών αλλά και στη σύνθεση των τυπικών ειδών των τύπων οικοτόπων που απαντούν σε κάθε περιοχή του δικτύου Ν2000. Θα πρέπει επίσης να εξεταστούν οι αλληλεπιδράσεις ανάμεσα στις απαιτήσεις για τη διατήρηση των διαφορετικών ειδών και των τύπων οικοτόπων και να εξεταστούν οι βέλτιστες λύσεις ρύθμισης της δραστηριότητας. Επιπλέον είναι απαραίτητο να καθοριστεί η σχέση μεταξύ της άσκησης της βόσκησης και της αφθονίας σημαντικών ειδών χλωρίδας και πανίδας σε κάθε ΕΖΔ. Ο καθορισμός αυτών των παραμέτρων και σχέσεων θα οδηγήσει στον καθορισμό συγκεκριμένων προδιαγραφών για την άσκηση τη βόσκησης κατ' εξαίρεση των προβλεπόμενων στα σχέδια βόσκησης. Οι συγκεκριμένες προδιαγραφές θα αφορούν το είδος και το πλήθος των ζώων καθώς και την εποχικότητα και τη διάρκεια της άσκησης της βόσκησης (ή αντίθετα την παύση της) ώστε να επιτευχθούν συγκεκριμένοι στόχοι.
Βεβαίως πέρα από την βιοποικιλότητα θα ληφθούν υπόψιν η βοσκητική φέρουσα ικανότητα των περιοχών, ο υπάρχον αριθμός και είδη κτηνοτροφικών ζώων και η κατανομή τους στον χώρο Κρίνεται σκόπιμο το μέτρο αυτό να υλοποιηθεί παράλληλα (ώστε να τροφοδοτήσει) ή συμπληρωματικά των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης. Σε κάθε περίπτωση μετά την ολοκλήρωση των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης και της παρούσας δράσης, θα δύναται να οριστικοποιηθούν στοχευμένες θεσμικές ρυθμίσεις για τη ρύθμιση της βόσκησης και της κτηνοτροφίας.
Φάση Α΄: Συλλογή & επεξεργασία δεδομένων αναφορικά (α) με την εξάπλωση και την έκταση του ενδιαιτήματος ειδών χλωρίδας και πανίδας ενδιαφέροντος και (β) την επικαιροποίηση των στοιχείων των τύπων οικοτόπων (βελτιστοποίηση καταλόγου τυπικών ειδών, αναγνώριση παραλλαγών σε επίπεδο ΕΖΔ).
Φάση Β΄: Τροφοδότηση προτάσεων προδιαγραφών διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης με στοιχεία ανά ΕΖΔ με εξειδίκευση ανά τύπο οικοτόπου και είδος ή με προτάσεις για επικαιροποίηση του σχεδίου διαχείρισης βόσκησης.
Καθορισμός θεσμικών ρυθμίσεων για την άσκηση της βόσκησης και της κτηνοτροφίας στην περιοχή, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες των τύπων οικοτόπων και ειδών κάθε περιοχής και θα εξασφαλίζει τόσο την επιβίωση και την περεταίρω ανάπτυξη της κτηνοτροφίας όσο και της βιοποικιλότητας.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Παραδοτέο μελέτης

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CA0504
Ονομασία Μέτρου:
Έλεγχος της βόσκησης στην ανώτερη υψομετρική ζώνη του όρους Κυλλήνη με σκοπό την προστασία του είδους *Globularia stygia*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Αποφυγή βόσκησης των περιοχών όπου απαντά το είδος από την εποχή έναρξης της ανάπτυξης, μετά τον χειμερινό λήθαργο και μέχρι την ολοκλήρωση της ωρίμανσης και διασποράς των σπερμάτων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA05
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικά
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Περιοχές με παρουσία των Τ.Ο. 4090, 8140, 8210
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Globularia stygia
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.8.1, Α.9.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Β.1.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Α09, Α10
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών, Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων, Μέτρα διαχείρισης λιβαδιών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Από την διαθέσιμη βιβλιογραφία προκύπτει πως το είδος δέχεται περιορισμένες μόνο πιέσεις. Η βόσκηση φαίνεται να είναι η μοναδική πίεση που δέχεται το είδος στην περιοχή GR2530001 και είναι μικρής έντασης. Οι αντίστοιχες βιβλιογραφικές αναφορές είναι οι εξής: Quézel P., Katrabassa M. 1974. Revue de biologie et d'ecologie mediterraneenne; Ιατρού Γ. 1986. Συμβολή στη μελέτη του ενδημισμού της χλωρίδας της Πελοποννήσου. Διδακτορική Διατριβή. Πανεπιστήμιο Πατρών, Πάτρα; Morgan V., Leon C. 1992. Datasheets of flora species for revision

of Appendix I of the Bern Convention. Volume IV. Council of Europe Press, Strasbourg; Δημόπουλος Π. 1993. Χλωριδική και φυτοκοινωνιολογική έρευνα του όρους Κυλλήνη - Οικολογική προσέγγιση. Διδακτορική Διατριβή, Πανεπιστήμιο Πατρών, Τμήμα Β, Πάτρα; Στρατάκη Φ. 1998. Τα φυτά της Οδηγίας 92/43 ΕΕ για την Ελλάδα. 'Status'- Απειλές-Νομοθεσία Προστασίας τους. Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης. Πανεπιστήμιο Πατρών, Πάτρα; Tan K., Iatrou G. 2001. Endemic Plants of Greece. The Peloponnese. Gads Publishers Ltd., Copenhagen

Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Μόνιμη παρακολούθηση των αποτελεσμάτων ανά εξαετία στο πλαίσιο της Εποπτείας των Ειδών Χλωρίδας (Μάιος-Σεπτέμβριος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
1
Φορέας υλοποίησης:
Φορέας Διαχείρισης Χελμού_Βουραϊκού
Εκτιμώμενο Κόστος
10.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Το μέτρο έχει τοπική εφαρμογή και δεν αναμένεται να εμφανίζει τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται πρόβλημα κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η επίδραση της βόσκησης στο είδος *Globularia stygia* δεν είναι καλά γνωστή. Το μικρό μέγεθος και ύψος του φυτού και η εικόνα που υπάρχει από τους πληθυσμούς του στο πεδίο υποδηλώνουν

πως η επίδραση της βόσκησης στους πληθυσμούς του, εάν υπάρχει, είναι περιορισμένη. Έλεγχος της βόσκησης στα ανώτερα υψόμετρα του όρους Κυλλήνη, ώστε ο αριθμός των ζώων να βρίσκεται εντός των ορίων βοσκοϊκανότητας της περιοχής είναι το ενδεικνυόμενο διαχειριστικό μέτρο για το είδος. Σκοπός του μέτρου είναι η διατήρηση των υπαρχόντων πληθυσμών του είδους.

Το συγκεκριμένο μέτρο αποσκοπεί στην εκπόνηση διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης με μακροπρόθεσμο στόχο την αειφορική εκμετάλλευσης της περιοχής και παράλληλα την άρση των πιέσεων και απειλών που δέχεται το είδος *Globularia stygia*. Για την επίτευξη του σκοπού αυτού θα πρέπει το μέτρο να περιλαμβάνει:
- Προσδιορισμό περιοριστικών μέτρων, κατά εποχές, στις περιοχές όπου εκτείνεται ο Τ.Ο. που φιλοξενεί το είδος. Ειδικά στις θέσεις όπου εντοπίζονται οι πληθυσμοί του είδους αυτού, θα πρέπει να απαγορευτεί η βόσκηση από την αρχή της άνοιξης μέχρι τη διασπορά των σπερμάτων (γύρω στα τέλη καλοκαιριού).
- Προσδιορισμός, ύστερα από σχετική μελέτη, της βοσκοϊκανότητας της περιοχής.
- Σε περίπτωση που η παρούσα βοσκοφόρτωση υπερβαίνει την βοσκοϊκανότητα της περιοχής, θα πρέπει να επιδοτηθούν οι κτηνοτρόφοι για μείωση του αριθμού των ζώων.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός διαχειριστικών δράσεων που υλοποιούνται
2. Έκταση με παρουσία του είδους *Globularia stygia* που υλοποιούνται διαχειριστικά μέτρα

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CA1501
Ονομασία Μέτρου:
Διαχείρισης καλαμώνα με γνώμονα τη διατήρηση και προστασία της βιοποικιλότητας της Λίμνης Στυμφαλίας
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εφαρμογή διαχειριστικών δράσεων στους καλαμώνες με στόχο την αύξηση της αναλογίας ελεύθερων επιφανειών νερού, τη διευκόλυνση της κίνησης του νερού και την αποκατάσταση της περιβαλλοντικής ετερογένειας του υγροτόπου
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA15
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο του υγροτοτοπικού οικοσυστήματος της ΖΕΠ.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Ardea purpurea, Aythya nyrocax, Ixobrychus minutus, Circus aeruginosus
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.2.1, A.2.2, A.2.3, A.3.1, A.3.2, A.4.1, A.4.2, A.4.3
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.1.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A33, K02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει λεπτομερής περιγραφή του μέτρου, επιχειρησιακός σχεδιασμός και οι ενδεδειγμένοι μέθοδοι για την επίτευξή του που περιγράφονται στην μελέτη «Τζάλη Μ., Δημαλέξης Τ., Σμάνης Θ., 2016. Σχέδιο Διαχείρισης καλαμώνα λίμνης Στυμφαλίας. Ερευνητικό πρόγραμμα για τη διαχείριση του καλαμώνα. Πρόγραμμα LIFE12 NAT/GR/000275 - LIFE Stymfalia, NCC ΕΠΕ. Ιούλιος 2016, σελ. 121» που πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του του έργου LIFE12 NAT/GR/000275 «Αειφόρος

διαχείριση και χρηματοδότηση της βιοποικιλότητας των υγροτόπων: η περίπτωση της λίμνης Στυμφαλίας ».
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Συνεχές
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Ετήσια κοπή σε δύο φάσεις. Α) καλοκαιρινή (μετά το τέλος της αναπαραγωγικής περιόδου) και Β) Χειμερινή.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25301CA1502
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία
Εκτιμώμενο Κόστος
173.600€ κατ΄έτος
Πηγή χρηματοδότησης
Ευρωπαϊκά προγράμματα πχ LIFE, ΥΜΕΠΕΡΑΑ, Πράσινο Ταμείο, ΥΠΕΝ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Τις τελευταίες δεκαετίες οι ο καλαμιώνας της Λίμνης Στυμφαλίας έχει επεκταθεί σε βάρος των άλλων βιοτόπωνν του υγροτόπου (π.χ. ελεύθερες από βλάστηση επιφάνειες νερού και τα υγρά λιβάδια) με αποτέλεσμά την ποιοτική υποβάθμισης της ορνιθοπανίδα της περιοχής. Το μέτρο θα έχει σαν αποτέλεσμά την αύξηση της αναλογίας ελεύθερων επιφανειών νερού και τη διευκόλυνση της κίνησης του νερού και την αποκατάσταση της περιβαλλοντικής ετερογένειας του υγροτόπου

στην κατάσταση του 1960-1970. Στόχος συνεπώς αποτελεί ο καλαμιώνας (και τα άλλα υπερυδατικά είδη) να αποτελέσουν το 50% υγροβιότοπου, οι ελεύθερες επιφάνειες νερού το 25% και οι εποχιακά κατακλυζόμενες εκτάσεις το 25%.
Λεπτομερές περιγραφή του μέτρου, ο επιχειρησιακός σχεδιασμός και οι ενδεδειγμένοι μέθοδοι για την επίτευξης του, αναλύονται στην μελέτη «Τζάλη Μ., Δημαλέξης Τ., Σμάνης Θ., 2016. Σχέδιο Διαχείρισης καλαμώνα λίμνης Στυμφαλίας. Ερευνητικό πρόγραμμα για τη διαχείριση του καλαμώνα. Πρόγραμμα LIFE12 NAT/GR/000275 - LIFE Stymfalia, NCC ΕΠΕ. Ιούλιος 2016, σελ. 121» που πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του του έργου LIFE12 NAT/GR/000275 «Αειφόρος διαχείριση και χρηματοδότηση της βιοποικιλότητας των υγροτόπων: η περίπτωση της λίμνης Στυμφαλίας » και οι προδιαγραφές και προτάσεις του έργου προτείνεται να ακολουθούσουν αυτούσιες.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. % κάλυψη υγροβιότοπου από α) καλάμια και άλλα υπερυδατικά είδη, β) ελεύθερες επιφάνειες νερού, και γ) εποχιακά κατακλυζόμενες εκτάσεις.
2. Αριθμός αναπαραγόμενων πολύ σημαντικών ειδών ορνιθοπανίδας

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CB0501
Ονομασία Μέτρου:
Διαχείριση συστάδων μαύρης πεύκης με σκοπό τη βελτίωση των δομών και λειτουργιών του τύπου οικοτόπου προτεραιότητας 9530, την διατήρηση της έκτασής του και την ανάσχεση της διαδοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Λήψη ενεργών μέτρων διαχείρισης των δασών μαύρης πεύκης με στόχο τη βελτίωση των δομών και λειτουργιών
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CL01, CB05
Τύπος του μέτρου:
κανονιστικό, παρεμβάσεις με τη μορφή έργου
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η έκταση του τύπου οικοτόπου 9530*
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
9530*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.3.3
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
L02, B07, B08
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων, Μέτρα διαχείρισης τύπων οικοτόπων, Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη για τη μελέτη, 10 έτη για την εφαρμογή του σχεδίου
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α' 3 έτη: Εκπόνηση διαχειριστικής μελέτης με έμφαση στον καθορισμό δασικών πρακτικών για τη βελτίωση των δομικών χαρακτηριστικών των συστάδων μαύρης πεύκης και την εκτίμηση βέλτιστης αναλογίας νεκρού/ζωντανού ξύλου στο στάδιο ωριμότητας. Φάση Β': Υλοποίηση του διαχειριστικού σχεδίου
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
Δασική Υπηρεσία
Εκτιμώμενο Κόστος
500.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο LIFE
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Απαιτείται συναίνεση από τη δασική υπηρεσία
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Ο τύπος οικοτόπου προτεραιότητας 9530* συγκροτείται από τις εκτεταμένες συστάδες μαύρης πεύκης στην ΕΖΔ GR2520006. Η δασοκομική διαχείριση στις περιοχές του δικτύου Ν2000 είναι απαραίτητο να προσαρμοστεί στην ανάγκη για διατήρηση των χαρακτηριστικών των δομών και λειτουργιών που χαρακτηρίζουν καλό βαθμό διατήρησης αλλά και, κατ' ελάχιστο, στη διατήρηση της έκτασης των τύπων οικοτόπων. Από τις πληροφορίες που αντλούνται από τα διαχειριστικά σχέδια μπορούν να καθοριστούν συγκεκριμένοι στόχοι διατήρησης και διαχείρισης αναφορικά με επιλεγμένα δασικά είδη δασικά

είδη και τύπους οικοτόπων. Οι πληροφορίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την περιγραφή συγκεκριμένων δασοκομικών στόχων και να αποτελέσουν αρωγό της δασικής πράξης στην προσπάθεια για τη διατήρηση ή την επίτευξη εξαιρετικού βαθμού διατήρησης στους τύπους οικοτόπων.

Η διαχείριση των συστάδων μαύρης πεύκης στο όρος Ζήρεια είναι απαραίτητο αφενός να εξυπηρετεί τη δασική πράξη και αφετέρου να υπηρετεί τους διαχειριστικούς στόχους οι οποίοι θα εξασφαλίσουν εξαιρετικό βαθμό διατήρησης για τον τύπο οικοτόπου 9530*. Με τη ενεργή διαχείριση των συστάδων μαύρης πεύκης είναι δυνατόν να εξασφαλιστούν δομικά χαρακτηριστικά (κατανομή διαμέτρων, βαθμός συγκόμωσης) στις συστάδες τα οποία προσδίδουν εξαιρετικό βαθμό διατήρησης. Αυτά είναι κυρίως τα χαρακτηριστικά που παρατίθενται στα πρωτόκολλα αξιολόγησης τους βαθμού/κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων ως ενδείκτες εξαιρετικής δομής. Η ποσοστικοποίηση αυτών των ενδεικτών ανά ΕΖΔ μπορεί να επιτευχθεί, όπως στο παράδειγμα της ΕΖΔ GR2550006, με την ανάλυση των δεδομένων των διαχειριστικών σχεδίων.

Ένα στοιχείο που είναι επίσης σημαντικό και σχετίζεται με τη διατήρηση της βιοποικιλότητας στα δασικά οικοσυστήματα είναι και η παρουσία νεκρού ξύλου καθώς αποτελεί ενδιαίτημα ή θέση τροφοληψίας για πλήθος οργανισμών (Tiscar and Linares, 2011). Δεν υπάρχει εκτίμηση της βέλτιστης ποσότητας (όγκου) νεκρού ξύλου που πρέπει να διατηρείται σε ένα δασικό οικοσύστημα ώστε να επιτελούνται στο άριστο επίπεδο οι οικολογικές λειτουργίες που σχετίζονται με την παρουσία νεκρού ξύλου. Από μετρήσει σε διάφορους τύπους σπερμοφυών δασών που δεν διαχειρίζονται ή που διαχειρίζονται ήπια και παρουσιάσουν μορφή παρόμοια με ένα φυσικό αδιαχείριστο δάσος φαίνεται πως η αναλογία νεκρού/ζωντανό ξύλο κυμαίνεται από 15 έως 37% (Hahn and Christensen, 2004). Στην Ελλάδα η αναλογία νεκρού νεκρού/ζωντανό ξύλου σε συστάδα υβριδογενούς ελάτης ανέρχεται σε 4% (Δασκαλάκου et al., 2008). Στη Χαλκιδική, σε συστάδες χαλεπίου πεύκης η αναλογία νεκρού/ζωντανού ξύλου κυμαίνεται από 1 έως 6%. Σε δασικά οικοσυστήματα μαύρης πεύκης, στην Ισπανία, έχει εκτιμηθεί αναλογία νεκρού/ζωντανό ξύλου 8,5% (Tiscar and Linares, 2011) ενώ πανευρωπαϊκή μελέτη έδειξε την αναλογία να ανέρχεται μόλις σε 1% (Travaglini et al., 2007). Η ποσότητα του νεκρού ξύλου εξαρτάται από το δασοπονικό είδος, το ιστορικό διαχείρισης των συστάδων, την ποιότητα τόπου, την ηλικία της συστάδας καθώς και άλλους παράγοντες. Δεν υπάρχει συστηματική μελέτη στην Ελλάδα αναφορικά με την ποσότητα νεκρού ξύλου σε συστάδες μαύρης πεύκης οι οποίες χαρακτηρίζονται από υψηλές τιμές φυσικότητας.

Η διαχείριση των δασών πεύκης θα πρέπει να έχει ως στόχο τη διατήρηση συστάδων πεύκης στις οποίες:

• η *Pinus nigra* θα κυριαρχεί στον όροφο των δέντρων και θα έχει κάλυψη τουλάχιστον 70 %, όπως συμβαίνει στην πλειοψηφία των δειγματοληπτικών επιφανειών του διαχειριστικού σχεδίου

• Θα υπάρχει θαμνώδης όροφος

• Θα υπάρχει ποικιλία στις ηλικιακές κλάσεις της μαύρης πεύκης, τουλάχιστον σε επίπεδο ΕΖΔ, με στόχο τη διατήρηση ακανόνιστης υποκηπευτής δομής με, κατά το δυνατόν, σχετικά ομοιόμορφη κατανομή διαμέτρων μεταξύ των νεαρών και των ηλικιωμένων δέντρων στις συστάδες στο στάδιο ωριμότητας.

• Θα λαμβάνονται μέτρα ενεργούς διαχείρισης για την άρση της κυριαρχίας των συστάδων σε συστάδες ελάτης (*Abies cephalonica*), ιδιαίτερα στις θέσεις που έχει ήδη σημειωθεί ως πίεση/απειλή η αλλαγή δασοπονικού είδους λόγω της διαδοχής (L02).

• Στο στάδιο ωριμότητας η αναλογία νεκρού/ζωντανού ξύλου πρέπει να ανέρχεται σε ποσοστό που θα καθοριστεί από την ανάλυση των δεδομένων που θα ληφθούν από τα δασικά οικοσυστήματα της Ζήρειας.

Αυτοί οι διαχειριστικοί στόχοι αφενός θα βελτιώσουν τον υφιστάμενο βαθμό διατήρησης ενώ παράλληλα θα περιορίσουν και την επίδραση των απειλών που σχετίζονται με την αλλαγή δασοπονικού είδους (Πίεση L02).

Η δράση θα υλοποιηθεί σε δύο στάδια:

Στάδιο Α': Εκπόνηση διαχειριστικής μελέτης με έμφαση στον καθορισμό δασικών πρακτικών για τη βελτίωση των δομικών χαρακτηριστικών των συστάδων μαύρης πεύκης και εκτίμηση βέλτιστης αναλογίας νεκρού/ζωντανού ξύλου στο στάδιο ωριμότητας
Στάδιο Β: Υλοποίηση του διαχειριστικού σχεδίου
Βιβλιογραφικές Αναφορές
Hahn, K., Christensen, M., 2004. Dead Wood in European Forest Reserves – A Referencefor Forest Management. In: Marchetti, M. (Ed.), EFI Proceedings No. 51. EFI, pp. 181-191.
Tiscar, P.A., Linares, J.C., 2011. Pinus nigra subsp. salzmannii forests from Southeast Spain: using structure and process information to guide management. In: Frisiras, C.T. (Ed.), Pine forests: types, threats and management, pp. 1-27.
Travaglini, D., Barbati, A., Chirici, G., Lombardi, F., Marchetti, M., Corona, P., 2007. ForestBIOTA data on deadwood monitoring in Europe. Plant Biosystems - An International Journal Dealing with all Aspects of Plant Biology 141, 222-230.
Δασκαλάκου, Ε.Ν., Καρέτσος, Γ., Τσαγκάρη, Κ., Βασιλόπουλος, Γ., Μπαλούτσος, Γ., 2008. Προκαταρκτικά αποτελέσματα της εκτίμησης του νεκρού ξύλου ως δείκτη βιοποικιλότητας σε τέσσερα αντιπροσωπευτικά δασικά οικοσυστήματα της Ελλάδας. Δασική Έρευνα 21, 15-28.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός διαχειριστικών μέτρων που εφαρμόζονται
2. Έκταση του Τ.Ο. 9530* που εφαρμόζονται τα διαχειριστικά μέτρα

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CB0801
Ονομασία Μέτρου:
Αποκατάσταση εκτάσεων εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου 92A0
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μελέτη και εφαρμογή αποκατάστασης εκτάσεων εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου 92A0
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CB08
Τύπος του μέτρου:
παρεμβάσεις με τη μορφή έργου
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530002, GR2520002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Θέσεις του εύρους εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου 92A0
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
T.O 92A0 Όλα τα υδρόβια πτηνά
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.3.5
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.2.2
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτριο
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α', 2 έτη: Οργάνωση σχεδίου αποκατάστασης Φάση Β', 5 έτη: Υλοποίηση δράσεων αποκατάστασης και έλεγχος επιτυχίας
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία Δημοτικές, περιφερειακές αρχές Επιστημονικοί φορείς
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α', 20.000€: καθορισμός θέσεων προς αποκατάστασης, επιχειρησιακή μελέτη για την ανάπτυξη σχεδίου δράσης, συλλογή και δημιουργία φυτευτικού υλικού σε κάθε ΕΖΔ Φάση Β', 5 έτη: 200.000€: Φυτεύσεις, περιφράξεις και παρακολούθηση εξέλιξης έργου.
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Απαλλοτρίωση γης εφόσον κριθεί απαραίτητο αδειοδότηση μικρών υδραυλικών έργων
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Αποτυχία εξασφάλισης ικανών οικολογικών (υδραυλικών) συνθηκών για την αποκατάσταση των επιλεγμένων εκτάσεων
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένεται κοινωνική αποδοχή
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Στις ΕΖΔ GR2520002 και GR2520003 ο Τ.Ο. 92Α0 αποτελεί το μοναδικό παρυδάτιο τύπο οικοτόπου με δενδρώδη δομή. Όμως παρουσιάζει ένα ξεκάθαρα υπολειμματικό χαρακτήρα και καταλαμβάνει έκταση σαφώς μικρότερη από την επιθυμητή τιμή αναφοράς, ενώ το πρότυπο εξάπλωσής του είναι κατακερματισμένο. Τα παραπάνω οδηγούν στην εκτίμηση κακού βαθμού διατήρησης καθώς ο τύπους οικοτόπου υπολείπεται της τυπικής δομής. Επιτόπιες παρατηρήσεις κατά την υλοποίηση σχετικού έργου (βλέπε σχετική βιβλιογραφία) έδειξαν πως εντός του εύρους εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου και στις δύο ΕΖΔ είναι δυνατή και

προτείνεται η αύξηση της έκτασης που καταλαμβάνει ο τύπος οικοτόπου ώστε να επιτευχθεί η ικανοποιητική τιμή αναφοράς εντός των ΕΖΔ και παράλληλα να επιτευχθεί και ο στόχος διατήρησης αναφορικά με την έκταση του τύπου οικοτόπου.
Το έργο πρέπει να υλοποιηθεί σε δύο φάσεις:
Η Φάση Α΄ περιλαμβάνει όλες τις αναγκαίες μελέτες για την επιλογή των πλέον κατάλληλων θέσεων στις οποίες θα γίνει η αποκατάσταση του τύπου οικοτόπου. Αυτές οι θέσεις πρέπει να εξασφαλίζουν τα απαιτούμενα οικολογικά χαρακτηριστικά, να επιτρέπουν την αύξηση, εκτός από την έκταση, και του βαθμού συνεκτικότητας του τύπου οικοτόπου. Επίσης σε αυτή τη δράση θα συλλεγεί και καλλιεργηθεί κατάλληλο φυτευτικό υλικό από τα διάφορα είδη του γένους Salix που απαντούν στην περιοχή κι θα χρησιμοποιηθούν στις δράσεις αποκατάστασης.
Η Φάση Β΄ περιλαμβάνει την υλοποίηση δράσεων που αφορούν στην αποκατάσταση του τύπου οικοτόπου 92Α0 στις εκτάσεις που θα επιλεγούν στην Φάση Α', είτε με την περίφραξη και την προστασία από εξωτερικές επεμβάσεις είτε μέσω της φύτευσης και σποράς ειδών Salix και Populus. Στη Β' Φάση του έργου επίσης θα υλοποιηθούν και τυχόν τεχνικά έργα μικρής κλίμακας (κανάλια, εκχερσώσεις) τα οποία θα κριθούν απαραίτητα για την εξασφάλιση των κατάλληλων οικολογικών συνθηκών για την επιτυχία της αποκατάστασης.

Σχετική βιβλιογραφία:
Ξυστράκης Φ., Δουλγέρης Χ, Πλένιου Μ, Φωτάκης Δ, Καρμίρης Η., Ηλίας Α & Τσιουρλής Γ. 2021: Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη διαχειριστικών δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση για επεμβάσεις βελτίωσης της κατάστασης διατήρησης του Τύπου Οικοτόπου 92Α0 και της εξάπλωσης εμφάνισής του – Τελικό παραδοτέο. Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός ΔΗΜΗΤΡΑ, Ινστιτούτο Δασικών Ερευνών, Θεσσαλονίκη, σελ. 99

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός κατάλληλων θέσεων στις οποίες δύναται να γίνει η αποκατάσταση του τύπου οικοτόπου
2. Αριθμός ατόμων από τα διάφορα είδη που συλλέχθηκαν και καλλιεργήθηκαν για την δράση αποκατάστασης
3. Έκταση αποκατάστασης του τύπου οικοτόπου 92Α0
4. Αριθμός και έκταση περιοχής υλοποίησης τυχόν τεχνικών έργων μικρής κλίμακας (κανάλια, εκχερσώσεις)
5. Βαθμός υλοποίησης διαχειριστικών μέτρων και τυχόν τεχνικών έργων μικρής κλίμακας (κανάλια, εκχερσώσεις)

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CF0304
Ονομασία Μέτρου:
Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης - συμμετοχής.
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Χάραξη νέων και οργάνωση υφιστάμενων αναρριχητικών διαδρομών σε θέσεις που θα επιφέρουν τη λιγότερη δυνατή όχληση στα προστατευτέα αντικείμενα. Προσδιορισμός θέσεων απαγόρευσης αναρρίχησης και θέσεων για δυνητικές νέες διαδρομές. Δράσεις ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης - εθελοντικής συμμετοχής.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό / Ενημερωτικό / Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530001, GR2530006, GR2510004
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αναρριχητικά πεδία και αναρριχητικές διαδρομές. Τ.Ο. 8210. Περιοχές με βράχια στο σύνολο της προστατευόμενης περιοχής.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
T.O. 8210 Falco naumanni Προστατευόμενα, ενδημικά, σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας με ασβεστολιθικά ενδιαιτήματα Είδη ορνιθοπανίδας που φωλιάζουν στα βράχια της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.5.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.1.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Διαχείριση επισκεπτών

Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια: Απαιτείται τεκμηρίωση αναφορικά με τις ακριβείς επιδράσεις της αναρριχητικής δραστηριότητας στους τύπους οικοτόπων και τα τυπικά τους είδη καθώς και στα είδη υπό προστασία στην περιοχή.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
5 έτη (1ο έως 5ο έτος εφαρμογής): Φάση Α': 0 -1,5 έτος Φάση Β': 1,5 - 3 έτη Φάση Γ': 4-5 έτη Φάση Δ': 5 έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25301CF0305
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ / Αναρριχητικοί/ορειβατικοί σύλλογοι & ομοσπονδία ορειβατών/αναρριχητών
Εκτιμώμενο Κόστος
50.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) LIFE
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση ρύθμισης για χωρικό ή / και χρονικό περιορισμό της δραστηριότητας εφόσον απαιτηθεί. Για την αποτελεσματική εφαρμογή του μέτρου πρέπει να υπάρχει συναίνεση μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων (ορειβατικοί και αναρριχητικοί σύλλογοι, αναρριχητές). και ενημέρωση των αναρριχητών. Θεσμοθέτηση αναρριχητικών πεδίων
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Το μέτρο έχει τοπική εφαρμογή και δεν αναμένεται να εμφανίζει τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Για την αποτελεσματική εφαρμογή του μέτρου πρέπει να υπάρχει συναίνεση μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων (ορειβατικοί και αναρριχητικοί σύλλογοι, αναρριχητές). και ενημέρωση των αναρριχητών. . Εκτιμάται ότι δεν θα επιφέρει δυσχέρεια στους χρήστες, μέσα από συνεργασία και με χρήση εργαλείων ενημέρωσης, αυσιθητοποίησης, εθελοντικής συμμετοχής των χρηστών.

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Στόχος αυτής της δράσης είναι: (α) Η καταγραφή των αναρριχητικών διαδρομών και η εκτίμηση της συμβατότητας της δραστηριότητας της αναρρίχησης με τη διατήρηση ειδών χλωρίδας και ορνιθοπανίδας και με την διατήρηση δομών και λειτουργιών του τύπου οικοτόπου 8210, (β) η κατάργηση υφιστάμενων διαδρομών, εφόσον αυτό κριθεί απαραίτητο, και η χάραξη νέων προς αυτών που θα καταργηθούν, (γ) Η συστηματική ενημέρωση των αναρριχητών αναφορικά με τα προστατευτέα αντικείμενα της περιοχής και η σχέση τους με τη δραστηριότητα της αναρρίχησης και (δ) η εμπλοκή των αναρριχητών της περιοχής στην ενεργό διατήρησης των πληθυσμών συγκεκριμένων φυτικών ειδών και ειδών ορνιθοπανίδας.

Η δράση προϋποθέτει τη στενή συνεργασία όλων των ενδιαφερόμενων μερών που ασχολούνται με τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών και την αναρρίχηση ώστε να προκύψει μια κοινά αποδεκτή λύση, η οποία θα εφαρμοστεί στην πράξη. Η δράση διακρίνεται σε 4 φάσεις:
Φάση Α:
• Καταγραφή και αποτύπωση των αναρριχητικών πεδίων και όλων των αναρριχητικών διαδρομών στην περιοχή. Εκτίμηση της αναρριχητικής δραστηριότητας στις διαδρομές. Για την καταγραφή των διαδρομών θα αντληθούν στοιχεία από τις δημοσιευμένες διαδρομές και θα υπάρξει συνεργασία με τους τοπικούς συλλόγους. Χαρτογράφηση των διαδρομών και αποτύπωση βασικών στοιχείων αυτών, όπου αυτά είναι διαθέσιμα. Ενδεικτικά αναφέρονται: εποχή αναρρίχησης ανά διαδρομή, υψόμετρο (< ή > 1000μ.), βαθμός δυσκολίας, αναρριχητικό πεδίο κ.λπ.).
• Αναλυτική καταγραφή τύπων οικοτόπων και ειδών χλωρίδας και ορνιθοπανίδας στις διαδρομές και τα πεδία που έχουν καταγραφεί
• Εκτίμηση του βαθμού επίδρασης της κάθε διαδρομής στο προστατευτέο αντικείμενο. Εντοπισμός διαδρομών που τυχόν διασχίζουν τον πυρήνα της εξάπλωσης σπάνιων και απειλούμενων ειδών χλωρίδας και προκαλούν έντονες διαταραχές στο προστατευτέο αντικείμενο, συμπεριλαμβανομένου του Τ.Ο. 8210 και των ειδών ορνιθοπανίδας.
Παραδοτέα:
Α.1 Έκθεση και βάση δεδομένων με τα υφιστάμενα αναρριχητικά πεδία και τις αναρριχητικές διαδρομές
Α.2 Έκθεση εκτίμησης της επίδρασης των υφιστάμενων διαδρομών στο προστατευτέο αντικείμενο
Α.3 Κρίσιμες θέσεις ενδιαιτημάτων ειδών χλωρίδας και ορνιθοπανίδας που διασχίζονται από υφιστάμενες διαδρομές και προτάσεις για θέσεις όπου θα πρέπει να μην ασκείται αναρριχητική δραστηριότητα.

Φάση Β: Συνεργασία με ορειβατικούς συλλόγους και παροχή σε αυτούς υλικών με στόχο τη διάνοιξη και οργάνωση νέων διαδρομών σε θέσεις όπου η άσκηση της αναρρίχησης δεν είναι ασύμβατη με τη διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων. Η χάραξη νέων θέσεων μπορεί να συνοδεύεται από διάνοιξη νέων μονοπατιών για πρόσβαση στις θέσεις αυτές και δημιουργία υποδομών (θέσεις στάθμευσης) σε θέσεις που αυτό είναι εφικτό.
Παραδοτέα:
Β.1: Έκθεση και χαρτογράφηση κατάλληλων εν δυνάμει θέσεων για τη διάνοιξη νέων διαδρομών

Β.2: Μελέτη για την διάνοιξη μονοπατιού πρόσβασης, χωροθέτηση θέσης στάθμευσης και υποστηρικτικής υποδομής (εφόσον απαιτείται, κυρίως για νέο αναρριχητικό πεδίο)

Φάση Γ: Η φάση αυτή περιλαμβάνει δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης. Δράσεις ενημέρωσης όλων των τοπικών χρηστών του χώρου (stakeholders) όπως τοπικοί ορειβατικοί, αναρριχητικοί σύλλογοι και αναρριχητές, αλλά και των ομοσπονδιών και υπερτοπικών χρηστών. Στη δράση περιλαμβάνονται:
• Εκπόνηση σχεδίου (action plan) για την ενημέρωση, την ευαισθητοποίηση και τη σήμανση των αναρριχητικών πεδίων και διαδρομών
• Προμήθεια και τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων στις διαδρομές που επιτρέπεται η αναρρίχηση με στόχο την ενημέρωση αναφορικά με τις ορθές πρακτικές, αλλά και ενημερωτικές πινακίδες στις διαδρομές που θα απαγορευτούν αναφορικά με τους λόγους που πρέπει να αποτρέπεται η αναρρίχηση.
• Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων και αφισών που αφορούν: α) τα αναρριχητικά πεδία και τις διαδρομές και πιθανές χωρικές απαγορεύσεις άσκησης της δραστηριότητας, β) τα σημαντικά προστατευτέα αντικείμενα των βραχωδών οικοσυστημάτων (χλωρίδα, Τ.Ο., ορνιθοπανίδα) και γ) ορθές πρακτικές άσκησης των αναρριχητικών δραστηριοτήτων
• 1 ενημερωτική ημερίδα σε επίπεδο ομοσπονδίας και 1 σε επίπεδο τοπικό ώστε να ενημερωθεί μεγάλος αριθμός αναρριχητών από όλη τη χώρα.
• Ανακοινώσεις και αναρτήσεις στις ιστοσελίδες της Μονάδας Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής, της Ομοσπονδίας και των τοπικών συλλόγων
Παραδοτέα:
Γ.1 Έκθεση προγραμματισμού δράσεων
Γ.2 Προμήθεια και τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων
Γ.3 Εκτυπωμένα ενημερωτικά φυλλάδια και αφίσες
Γ.4: Οργάνωση δύο ημερίδων και παραγωγή υλικού ενημέρωσης
Γ.5: Κείμενα ανακοινώσεων / newsletters για ανάρτηση στις ιστοσελίδες

Φάση Δ: Επίσης για λόγους ευαισθητοποίησης προτείνεται και η συστηματική προσπάθεια για τη ενεργή συμμετοχή των τοπικών συλλόγων αναρρίχησης στη διατήρηση των ειδών. Οι αναρριχητές μπορεί να συμμετέχουν στις διαδικασίες παρακολούθηση πληθυσμών καθώς έχουν άμεση πρόσβαση στα προστατευτέα αντικείμενα που έχουν ως ενδιαίτημα κατακόρυφους βράχους. Προτείνεται η οργάνωση «Αναρριχητική ημέρα παρακολούθησης προστατευόμενων ειδών" κατά την οποία αναρριχητές, οργανωμένα και με επιστημονική επίβλεψη, θα συμμετέχουν στην παρακολούθηση προστατευτέων αντικειμένων (ειδών χλωρίδας και ορνιθοπανίδας και τύπου οικοτόπου 8210) και θα προσφέρουν πληροφορίες που μπορεί να χρησιμοποιηθούν για την εφαρμογή της οδηγίας 92/43/ΕΕ.
Παραδοτέα:
Δ.1: Σύνταξη εκπαιδευτικού / ενημερωτικού υλικού με σκοπό την ενεργή συμμετοχή τοπικών συλλόγων αναρρίχησης στη διατήρηση των ειδών
Δ.2: Εκπαίδευση / ενημέρωση μελών τοπικών συλλόγων σε θέματα που σχετίζονται με προστατευόμενα είδη χλωρίδας και Τ.Ο. και θέματα παρακολούθησης και διατήρησης
Δ.3: Διοργάνωση πιλοτικής "Αναρριχητικής ημέρας παρακολούθησης προστατευόμενων ειδών"
Δ.4: Έκθεση σχετικά με την αποτελεσματικότητα και τα προβλήματα από τη διοργάνωση της πιλοτικής "Αναρριχητικής ημέρας παρακολούθησης προστατευόμενων ειδών"
Δ.5: Καθιέρωση "Αναρριχητικών ημερών παρακολούθησης προστατευόμενων ειδών"

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Πλήθος αναρριχητικών διαδρομών που θα χαραχτούν ή που θα ρυθμιστεί η χρήση τους
2. Πλήθος εκτυπωμένων φυλλαδίων
3. Πλήθος Ενημερωτικών πινακίδων
4. Πλήθος ημερίδων

5. Πλήθος ανακοινώσεων / newsletter
6. Αναρριχητική ημέρας παρακολούθησης προστατευόμενων ειδών (πιλοτική)

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CI0301
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μελέτη για την εγκατάσταση δικτύου παρακολούθησης ξενικών & χωροκατακτητικών ειδών στις προστατευόμενες περιοχές
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CI01, CI03
Τύπος του μέτρου:
ενημερωτικά, παρακολούθηση, παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520001, GR2520002, GR2530001, GR2530002, GR2530004
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Ολόκληρη η περιοχή
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.12.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
I01
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλό
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

Συνεχές (1 έτος ο καθορισμός της μεθοδολογίας παρακολούθησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α': Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης για τον έγκαιρο εντοπισμό ξενικών χωροκατακτητικών ειδών Φάση Β': Εφαρμογή παρακολούθησης με διετή συχνότητα
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία Δημοτικές, περιφερειακές αρχές Επιστημονικοί φορείς
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α', 30.000€: Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης Συνεχής παρακολούθηση: 6.000€/διετία: Παρακολούθηση εμφάνισης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών, σύμφωνα με το σχέδιο παρακολούθησης.
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Αποδοχή σχεδιασμού μόνιμης παρακολούθησης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένεται κοινωνική αποδοχή
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η διαχείριση των ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών διευκολύνεται από τον έγκαιρο εντοπισμό και εκτίμηση του πληθυσμού τους. Ο έγκαιρος εντοπισμός αφενός απαιτεί τη συστηματική και εντατική παρακολούθηση της περιοχής για τυχόν εμφάνιση ειδών ενδιαφέροντος (ξενικά, χωροκατακτητικά ή άλλα μη τυπικά είδη) σε θέσεις/περιοχές που συγκεντρώνουν χαρακτηριστικά που χαρακτηρίζουν τους διαδρόμους εξάπλωσή τους (βλέπε σχετική βιβλιογραφία). Η υλοποίηση του έργου αρχικά (Φάση Α') προϋποθέτει την οργάνωση του σχεδίου παρακολούθησης με την εγκατάσταση μόνιμων δειγματοληπτικών επιφανειών στις οποίες θα

συλλέγονται δεδομένα αναφορικά με την παρουσία ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών. Το σχέδιο παρακολούθησης μπορεί να βασιστεί εξολοκλήρου ή εν μέρη στο σχεδιασμό παρακολούθησης της κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων (βλέπε σχετική ενότητα) ή να λάβει υπόψη τους "διαδρόμους εξάπλωσης" των ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών και να προσαρμοστεί κατάλληλα. Επίσης, σε αυτή τη φάση πρέπει να δημιουργηθεί κατάλογος με τα είδη ενδιαφέροντος ανά ΕΖΔ αλλά και να εκπαιδευτούν κατάλληλα οι αξιολογητής ή το προσωπικό που θα είναι επιφορτισμένο με τη διαδικασία παρακολούθησης ώστε να διευκολυνθεί μετέπειτα η συνεχής παρακολούθησης. Σε αυτό το στάδιο θα εκπονηθεί και σχέδιο δράσης που θα αφορά τις άμεσες δράσεις που θα ακολουθήσουν τον εντοπισμό κάποιου είδους ενδιαφέροντος. Κατά τη Β' Φάση υλοποίησης του έργου, και αν εντοπιστούν ξενικά/χωροκατακτητικά είδη μπορεί να προταθούν μέτρα για την εξάλειψη ή τον περιορισμό της εξάπλωσής τους, όπου αυτό κριθεί απαραίτητο.
Η οργάνωση σεμιναρίων σε ομάδες πολιτών με στόχο την ευαισθητοποίηση αλλά και την εμπλοκή τους στις διαδικασίες παρακολούθησης θα βοηθήσει στην υλοποίηση του μέτρου.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

Arianoutsou M., Bazos I., Christopoulou A., Kokkoris Y., Zikos A., Zervou S. et al. (2021). Alien plants of Europe: introduction pathways, gateways and time trends. PeerJ, 9, e11270.
Arianoutsou M., Bazos I., Delipetrou P. & Kokkoris Y. (2010). The alien flora of Greece: taxonomy, life traits and habitat preferences. Biological Invasions, 12, 3525-3549.
Δημόπουλος Π., Μπαζός Ι., Κόκκορης Ι.Π., Ζωγραφίδης Α., Καραδήμου Ε., Καλλιμάνης Α.Σ. et al. (2020). Οδηγός Ξενικών Φυτικών Ειδών στην Ελλάδα και στο δίκτυο προστατευόμενων περιοχών Natura 2000. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ και ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ (Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.) - Πανεπιστήμιο Πατρών, Αθήνα.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Πλήθος θέσεων παρακολούθησης
2. Πλήθος ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών που εντοπίζονται
3. Πλήθος σεμιναρίων αναφορικά με τα χωροκατακτητικά είδη
4. Πλήθος πολιτών που εμπλέκονται στον εντοπισμό και την εξάλειψη των ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CI0701
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση και αντιμετώπιση μεταχρωματικού έλκους πλατάνου
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εντατικός έλεγχος της εξάπλωσης του μεταχρωματικού έλκους του πλατάνου και τοπικές δράσεις αντιμετώπισής του
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CI07
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό, Ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η έκταση του Τ.Ο. 92C0
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
T.O 92C0 *Lutra lutra*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.13.1, A.6.3
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.3.4, A.7.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
I05
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Επικοινωνία, ενημέρωση και εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλό επίπεδο τεκμηρίωσης (http://www.fria.gr/platanos/files/G-Tsopelas.pdf)
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Συνεχές. Φάση Α 2 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α' 2 έτη Φάση Β': Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης 1 έτος. Υλοποίηση παρακολούθηση συνεχής Φάση Γ': Οργάνωση σχεδίου δράσης 1έτος. Υλοποίηση σχεδίου δράσης συνεχής
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α:Κόστος 15.000 € (Καθορισμός θεσμικών μέτρων. Συγκέντρωση υλικού για συγγραφή και παραγωγή και διοργάνωση σεμιναρίων σε δήμους κ.ο.κ) Φάση Β: Κόστος 5.000 € (Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης εξάπλωσης της ασθένειας + 5.000€ / έτος κόστος εφαρμογής το οποίο περιλαμβάνει καύσιμα, μετακινήσεις και αναλύσεις για την εξακρίβωση της παρουσίας του παθογόνου σε συλλεγμένα δείγματα) Φάση Γ: 10.000€ για την εκπόνηση του σχεδίου και 10.000 €/έτος για δράσεις περιορισμού της εξάπλωσης του παθογόνου. 30.000€ + 10.000€/έτος
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο (θεσμοθέτηση προδιαγραφών) για υλοτομίες και δασοκομικούς χειρισμούς στον 92C0
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένεται κοινωνική αποδοχή λόγω αντιμετώπισης μίας ασθένειας που καταστρέφει τα πλατανοδάση. Οι δράσεις ενημέρωσης των όσων ασκούν δασοκομικές εργασίες και υλοτομίες, εκτιμάται ότι θα βοηθήσει την εφαρμογή των θεσμικών ρυθμίσεων
Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Η ασθένεια έχει προκαλέσει τεράστιες καταστροφές στην Ελλάδα, κυρίως στην Ήπειρο αλλά πλέον και αλλού. Ο παθογόνος μύκητας (*Ceratocystis platani*) προκαλεί ξαφνικό μαρασμό τμήματος της κόμης που τελικά οδηγεί στη θανάτωση του ατόμου. Ο μύκητας εισβάλλει από πληγές στο φλοιό των κλάδων, του κορμού και των ριζών αλλά και μεταδίδεται με επαφή και συνένωση των ριζών μεταξύ γειτονικών δένδρων.
Η ασθένεια δύσκολα αντιμετωπίζεται. Η χημική καταπολέμηση είναι συχνά αναποτελεσματική. Καθώς κύριος παράγοντας μετάδοσης της ασθένειας είναι οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες, η διασπορά μπορεί να περιοριστεί με τη λήψη προληπτικών φυτοπροστατευτικών μέτρων. Επίσης, τα προσβεβλημένα δένδρα καθώς και τα γειτονικά τους που είναι ύποπτα προσβολής πρέπει να υλοτομούνται και αν είναι δυνατόν να εκριζώνονται. Σε νέες εστίες προσβολής, η αντιμετώπιση της ασθένειας είναι περισσότερο αποτελεσματική όταν γίνει έγκαιρη διάγνωση και ο αριθμός των ασθενών δένδρων είναι περιορισμένος.
Η δράση αυτή περιλαμβάνει τρεις φάσεις:
Φάση Α': Περιλαμβάνει:
α) Σύνταξη δέσμης θεσμικών μέτρων που θα καθορίζουν τις επιτρεπόμενες δραστηριότητες δασοκομικών χειρισμών και υλοτομιών στον τύπο οικοτόπου 92C0 με ορισμό σαφών προδιαγραφών. Ενδεικτικό θεσμικό μέτρο που πρέπει να ληφθεί είναι η απαγόρευση διακίνησης πολλαπλασιαστικού υλικού προερχόμενο από περιοχές που υπάρχει η ασθένεια και ξυλείας από προσβεβλημένα άτομα.
β) Η φάση αυτή περιλαμβάνει την υλοποίηση ενημερωτικών ενέργειων σε δήμους, κοινότητες και υλοτομικούς συνεταιρισμούς αναφορικά με τις επιτρεπόμενες δραστηριότητες και τα πρωτόκολλα που πρέπει να τηρούνται. Υλοτομίες ή δασοκομικές δραστηριότητες πρέπει να υλοποιούνται μόνο από συνεργεία στα οποία έχει προηγηθεί επισταμένη ενημέρωση αναφορικά με τα πρωτόκολλα φυτοπροστασίας που πρέπει να τηρούνται.
Περιλαμβάνονται:
- Εκπόνηση σχεδίου (action plan) για την ενημέρωση των εμπλεκόμενων με δασοκομικούς χειρισμούς και υλοτομίες φορέων και χρηστών (stakeholders)
- Συγκέντρωση και συγγραφή υλικού ενημέρωσης για χρήση στις ενέργειες ενημέρωσης
- Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων ή οδηγού με τα θεσμικά μέτρα και τα πρωτόκολλα για την άσκηση των δραστηριοτήτων
- Διοργάνωση σεμιναρίων στους Δήμους με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων φορέων. Λήψη πιστοποιητικού συμμετοχής στο σεμινάριο.
- Ανακοινώσεις και αναρτήσεις στις ιστοσελίδες της Μονάδας Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής, της Δασικής Υπηρεσίες, της Περιφέρειας και των Δήμων.

Παραδοτέα:
Α.1 Θεσμικά μέτρα με αναλυτικές προδιαγραφές για τις δραστηριότητες δασοκομικών χειρισμών και υλοτομιών στον τύπο οικοτόπου 92C0
Α.2 Έκθεση προγραμματισμού δράσεων ενημέρωσης
Α.3 Εκτυπωμένα ενημερωτικά φυλλάδια ή οδηγοί
Α.4: Οργάνωση σεμιναρίων και παραγωγή υλικού ενημέρωσης
Α.5: Κείμενα ανακοινώσεων / newsletters για ανάρτηση στις ιστοσελίδες
Φάση Β΄: Εκπόνηση και εφαρμογή σχεδίου εντατικής παρακολούθησης (ετήσια) της εξάπλωσης της ασθένειας τόσο σε ήδη γνωστές θέσεις προσβολής όσο και ευρύτερα στην έκταση που καταλαμβάνει ο τύπος οικοτόπου 92C0 στις ΕΖΔ για τον έγκαιρο εντοπισμό νέων θέσεων προσβολής.

Παραδοτέα:
Β.1: Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης εξάπλωσης της ασθένειας
Β.2: Έκθεση δράσεων εφαρμογής του σχεδίου παρακολούθησης
Β.3: Αποτελέσματα αναλύσεων για την εξακρίβωση της παρουσίας του παθογόνου σε συλλεγμένα δείγματα

Φάση Γ': Εκπόνηση και υλοποίηση σχεδίου δράσης για τις περιπτώσεις που εντοπιστούν θέσεις με προσβολή. Το σχέδιο θα περιλαμβάνει: - Τις άμεσες δράσεις που πρέπει να ληφθούν σε περίπτωση εντοπισμού προσβολής, με εναλλακτικές ανάλογα με την έκταση αυτής. - Οδηγίες για υλοτομία και εκρίζωση προσβεβλημένων δέντρων καθώς και γειτονικών τους. Οδηγίες που θα ληφθούν υπόψη είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα του ΥΠΑΑΤ (http://wwww.minagric.gr/greek/agro_pol/DASIKA/Platanos/Platanos3.htm). <u>Παραδοτέα:</u> Β.2: Έκθεση εφαρμογής του σχεδίου δράσης Γ.1: Σχέδιο δράσης για τις περιπτώσεις που εντοπιστούν θέσεις με προσβολή
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Πλήθος προσβεβλημένων ατόμων που εντοπίζονται

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CL0101
Ονομασία Μέτρου:
Αύξηση της έκτασης του Τ.Ο. 3150
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Αύξηση της έκτασης του Τ.Ο. 3150 μέσω του περιορισμού της εξάπλωσης του Τ.Ο. 72A0 (καλαμώνες)
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CL01
Τύπος του μέτρου:
κανονιστικό, παρεμβάσεις με τη μορφή έργου
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Ολόκληρη η περιοχή
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
3150 Ορνιθοπανίδα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.2.1, A.2.2, A.2.3, A.3.1, A.3.2, A.3.6, A.4.1, A.4.2, A.4.3
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.1.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλό
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

Συνεχές (2 έτη: Καθορισμός και υλοποίηση θεματικών ενοτήτων περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α': Καθορισμός και οργάνωση θεματικών ενοτήτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25301CA1501
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Περιφέρεια/Περιφερειακή ενότητα Επιστημονικοί φορείς
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) LIFE
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έγκριση του σχεδίου διαχείρισης υδάτων στη λ. Στυμφαλία
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Το "Στυμφαλιακό ζήτημα" που αφορά τη διαχείριση των νερών της Λ. Στυμφαλίας αποτελεί σημαντικό εμπόδια στην εφαμοργή οποιοδήποτε μέτρου που περιλαμβάνει τη διαχείριση των υδάτων
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένεται κοινωνική αποδοχή
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η διαχείριση των υδάτων στη λίμνη Στυμφαλία αποτελεί το κυρίαρχο πρόβλημα του φυσικού αλλά και του κοινωνικοοικονομικού περιβάλλοντος της λίμνης. Το πρόβλημα της διαχείρισης των υδάτων της λίμνης είναι διαχρονικό και έντονο και συνοψίζεται σε τρεις βασικούς άξονες που αλληλοεπιδρούν: (1.) Η λίμνη έχει δεχτεί και δέχεται προσχώσεις που μειώνουν το βάθος της (βλέπε πίεση L01), (2.) Στη λίμνη δεν υπάρχει σχέδιο διαχείρισης των υδάτων της και (3.) Τμήμα των υδάτων των πηγών της λίμνης διοχετεύεται στον κάμπο της Βόχας τροποποιώντας σημαντικά το υδατικό ισοζύγιο της λίμνης. Πιο συγκεκριμένα, σημαντικό μέρος των υδάτων της λεκάνης απορροής, και κατ' επέκταση της λίμνης, γίνεται μέσω της σήραγγας Σούρι προς την υδρολογική

λεκάνη του π. Ασωπού. Το σημαντικότερο μέρος των υδάτων της λίμνης, αλλά και των τοπικών πηγών πριν ακόμα καταλήξουν στη λίμνη, κατευθύνεται νοτιοανατολικά προς τον Βοχαϊκό Χάνδακα, και στη συνέχεια εξέρχονται από την υδρολογική λεκάνης της λ. Στυμφαλίας στη θέση Σούρι και μεταφέρονται μέσω του Αδριάνειου υδραγωγείου προς την υδρολογική λεκάνη του π. Ασωπού, με απώτερο σκοπό την ικανοποίηση των αναγκών σε νερό στην παραθαλάσσια πεδινή περιοχή της Νεμέας. Η μείωση των διαθέσιμων υδάτων που καταλήγουν στη λίμνη φαίνεται να σχετίζεται με την επικράτηση και τη επέκταση του καλαμώνα (τύπος οικοτόπου εθνικού ενδιαφέροντος 72A0).
Αναφορικά με την τροποποίηση του υδατικού ισοζυγίου, υπάρχουν πολλές μελέτες αναφορικά με τα προβλήματα και τα διαχειριστικά μέτρα που απαιτούνται για τον μετριασμό των επιπτώσεών τους στο φυσικό περιβάλλον. Η πλέον πρόσφατη είναι η μελέτη που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του έργου LIFE «Αειφόρος Διαχείριση και Χρηματοδότηση της Βιοποικιλότητας των Υγροτόπων- Η περίπτωση της Λίμνης Στυμφαλίας» (LIFE12 NAT/GR/000275 – Life Stymfalia). Η περιγραφή και οι προτάσεις αντιμετώπισης του προβλήματος δίνονται στο σχέδιο διαχείρισης υδάτων (Παππάς et al. 2016) που έχει προκύψει από το παραπάνω πρόγραμμα. Παράλληλα με τη διαχείριση του υδατικού ισοζυγίου είναι απαραίτητη και η διαχείριση της έκτασης του καλαμώνα ο οποίος τα τελευταία έτη επεκτείνεται εις βάρος των ανοιχτών υδάτινων επιφανειών. Στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE (LIFE12 NAT/GR/000275 – Life Stymfalia) έχει προταθεί σχέδιο διαχείρισης του Καλαμώνα. Η Διαχείριση προβλέπει κοπές σε συγκεκριμένες περιόδους του έτους, έπειτα από σχεδιασμό, και χρήση των υπολειμμάτων της κοπής για παραγωγή ενέργειας σε τοπικό επίπεδο.

Προτείνεται η συνέχιση όλων των δράσεων που προτείνονται στο σχέδιο διαχείρισης που έχει εκπονηθεί στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE (LIFE12 NAT/GR/000275 – Life Stymfalia)

Σχετική βιβλιογραφία:
Παππάς Ε., Κατσιμάνης Ν., Συνοδινού Κ., Καρδακάρη Ν. & Μ. Ζ. (2016). Σχέδιο διαχείρισης για την προστατευόμενη περιοχή «Λίμνη Στυμφαλία» (ΕΖΔ/ ΖΕΠ GR2530002). ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ Αθήνα, σελ. 150.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Έκταση διαχειριστικών μέτρων που εφαρμόζονται για την διαχείριση του υδατικού ισοζυγίου
2. Αριθμός και τυπολογία διαχειριστικών μέτρων που επιλέγονται διαχείριση του υδατικού ισοζυγίου
3. Ποσοστό υλοποίησης διαχειριστικών μέτρων που επιλέγονται διαχείριση του υδατικού ισοζυγίου

5.3.3.3.2 Μέτρα διατήρησης ειδών

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CA0503
Ονομασία Μέτρου:
Μελέτη διαχείρισης βοσκής σε συνάρτηση με το είδος *Lanius collurio*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Χαρτογράφηση των επικρατειών του είδους στο οροπέδιο κατά την αναπαραγωγική περίοδο και καταγραφή του κτηνοτροφικού κεφαλαίου, αποτύπωση των περιοχών βόσκησης των διαφορετικών ειδών κτηνοτροφικών ζώων με τοποθέτηση κολλάρων τηλεμετρίας σε επιλεγμένα ζώα τον κοπαδιών και με επιτόπιες επισκέψεις και συνεντεύξεις με τους κτηνοτρόφους με τελικό στόχο την εξέταση της αιτιώδους σχέση βόσκησης/τύπου βόσκησης με την παρουσία του είδους.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA05
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Οροπέδιο Ζήρειας
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Αετομάχος (*Lanius collurio*)
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.1.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.1.1, A.2.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διαχείρισης λιβαδιών Μέτρα διαχείρισης γεωργικών εκτάσεων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Μέτρια
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Έτος 0-1 καταγραφές πεδίου για το είδος *Lanius collurio*, έτος 0-1.5 καταγραφή βόσκησης, έτος 1.5-3 ανάλυση αποτελεσμάτων, συγγραφή μελέτης, παρουσίαση αποτελεσμάτων σε συνέδριο
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
65.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
Υπουργείο Γεωργίας/Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης, ΕΣΠΑ, εργαλεία Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Καινοτομίας, πρόγραμμα LIFE
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Πέρα από τα συνήθη προβλήματα μιας έρευνας πεδίου η συγκεκριμένη δράση προϋποθέτει και την συνεργασία των τοπικών χρηστών γης και δη των κτηνοτρόφων. Αν και αυτό μπορεί αρχικά να φανεί δύσκολο, με διάλογο οι όποιες αντιστάσεις θα πρέπει να καμφθούν, ενώ θα πρέπει να ενημερωθούν και οι χρήστες γης για τα πλεονεκτήματα της αειφορικής εκμετάλλευσης του βοσκοτόπου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Μέτρια. Έως τώρα τα σχέδια διαχείρισης βοσκής στην χώρα έχουν μείνει στα χαρτιά και στην ύπαιθρο επικρατεί ο εμπειρικός τρόπος. Παρόλα αυτά είναι πάγιο αίτημα των περισσότερων κτηνοτρόφων η ύπαρξη ενός ξεκάθαρου και εφαρμόσιμου σχεδίου διαχείρισης βοσκής. Η προσθήκη την έννοιας της βιοποικιλότητας σε αυτά θα δώσει πρόσθετη αξία τόσο στην περιοχή όσο και στο κτηνοτροφικό προϊόν.
Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η διαχείριση της βόσκησης είναι ένα πάγιο πρόβλημα της υπαίθρου της χώρας που επηρεάζει τον πρωτογενή τομέα και πολλές φορές φέρνει σε αντιπαράθεση τους τοπικούς χρήστες γης ενώ μπορεί να υποβαθμίζει τον βιότοπο. Η πορεία προς μια αειφορική εκμετάλλευση των βοσκητικών επιφανειών είναι μονόδρομος για την διατήρηση ενός υψηλού επιπέδου κτηνοτροφικών προϊόντων και την επιβίωση της κτηνοτροφίας ειδικά της παραδοσιακής και εκτατικής. Η βοσκή είναι μια δραστηριότητα που μπορεί να επηρεάσει την βιοποικιλότητα τόσο με την εξάσκηση της όσο και με την απουσία της. Ειδικά το είδος *Lanius collurio* είναι συνυφασμένο με περιοχές με αειφορική βόσκηση που δημιουργούν εκτάσεις με αραιά δέντρα. Στον παρόν μέτρο θα πραγματοποιηθεί μια μελέτη αειφορικής διαχείρισης βοσκής στο οροπέδιο της Ζήρειας, λαμβάνοντας υπόψιν την βιοποικιλότητα και συγκεκριμένα το είδος *Lanius collurio* που είναι είδος χαρακτηρισμού της περιοχής. Τον πρώτο χρόνο της μελέτης θα χαρτογραφηθούν όλες οι επικράτειες του είδους στο οροπέδιο με συνδυασμό μεθόδων point counts και transect lines κατά την αναπαραγωγική περίοδο. Θα ποσοτικοποιηθούν επίσης τα στοιχεία του περιβάλλοντος ώστε να προκύψει ένα μοντέλο κατανομής είδους (Species Distribution Model). Επίσης θα καταγραφεί το κτηνοτροφικό κεφάλαιο που βόσκει στην περιοχή καθ' όλη την διάρκεια του έτους, ενώ θα πρέπει να αποτυπωθούν/μοντελοποιηθούν οι περιοχές βόσκησης των διαφορετικών ειδών κτηνοτροφικών ζώων. Αυτό προτείνεται με την τοποθέτηση κολλάρων τηλεμετρίας σε επιλεγμένα ζώα τον κοπαδιών καθώς και με επιτόπιες επισκέψεις και συνεντεύξεις με τους κτηνοτρόφους. Στην συνέχεια θα συγκριθεί το μοντέλο κατανομής του είδους με το μοτίβο βόσκησης, ώστε να εξεταστεί αιτιώδης σχέση βόσκησης/τύπου βόσκησης (πχ από βοοειδή, μέτριας έντασης) με την παρουσία του είδους. Ως τελικό παραδοτέο η μελέτη θα πρέπει να καταλήγει σε πρόταση βέλτιστης βόσκησης με γνώμονα τόσο την αειφορία όσο και την ευρωστία του είδους. Τέλος όλα τα αποτελέσματα της μελέτης θα πρέπει να παρουσιαστούν σε ένα επιστημονικό συνέδριο ή/και σε ένα επιστημονικό περιοδικό.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός διαχειριστικών δράσεων που υλοποιούνται 2. Έκταση με παρουσία του είδους *Lanius collurio* που υλοποιούνται διαχειριστικά μέτρα

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CA0601
Ονομασία Μέτρου:
Εγκατάσταση περίφραξης και ενημερωτικών πινακίδων σε επιλεγμένες θέσεις παρουσίας του είδους *Biebersteinia orphanidis*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Περίφραξη των σήμερα γνωστών πληθυσμών του είδους καθώς και εκείνων που πιθανά να εντοπιστούν κατά την υλοποίηση του μέτρου MM25301CW0208 προς αποφυγή της βόσκησης των υπέργειων τμημάτων του φυτού από οικόσιτα ζώα (αιγοπρόβατα), στην περίπτωση κυρίως που δεν θα είναι δυνατή η εφαρμογή του μέτρου MM25301CW0209 ή η εφαρμογή του κριθεί αναποτελεσματική.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA06
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530001, GR2530004
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Σε επιλεγμένες θέσεις εντός της ΟΧΕ, όπου εντοπίζονται οι πληθυσμοί του είδους.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Biebersteinia orphanidis
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.8.3, A.9.2, A.8.4, A.9.3
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A09, G09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διαχείρισης ειδών, Μέτρα διαχείριση λιβαδιών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Η βόσκηση απειλεί το είδος, όπως προκύπτει και από τη σχετική βιβλιογραφία: Phitos, D., Strid, A., Snogerup, S. & Greuter, W (eds.). 1995. The Red Data Book of Rare and Threatened Plants of Greece. WWF. Athens; Vassiliades, D. & Yannitsaros, A. 2000. Orphanides's best discovery. Bot. Chron. 13: 241-248; Φοίτος Δ., Κωνσταντινίδης Θ., Καμάρη Γ. 2009 (Επιμ. Εκδ.). Βιβλίο Ερυθρών

Δεδομένων των Σπάνιων και Απειλουμένων Ειδών της Ελληνικής Χλωρίδας. Τόμος 1 (A-D). Ελληνική Βοτανική Εταιρεία. Πάτρα.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
6 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Η ακριβής οριοθέτηση των προς περίφραξη θέσεων θα πραγματοποιηθεί όταν υπάρχουν επαρκή δεδομένα από το μέτρο ΜΜ25301CW0208. Στη συνέχεια είναι δυνατή η άμεση εγκατάσταση των περιφράξεων. Η ακριβής οριοθέτηση θα πρέπει να γίνει κατά τη διάρκεια που το φυτό διατηρεί υπέργεια βλάστηση (από την άνοιξη μέχρι τα μέσα/τέλη καλοκαιριού).
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
ΜΜ25301CW0308, ΜΜ25301CW0209
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
Φορέας Διαχείρισης
Εκτιμώμενο Κόστος
10.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες στην εφαρμογή του μέτρου.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένεται περιορισμένη δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου, κυρίως από τους κτηνοτρόφους της περιοχής
Άλλες πληροφορίες
Το μετρό αυτό είναι συμπληρωματικό του μέτρου ΜΜ25301CW0209. Η υλοποίησή του απαιτεί παρεμβάσεις στο τοπίο, λόγω της τοποθέτησης περίφραξης, ενώ επιπλέον υπάρχει ο κίνδυνος εγκατάστασης κοινοτήτων ξυλωδών φυτών εντός της περίφραξης. Αυτό θα είχε ως αποτέλεσμα την αλλοίωση του λιβαδικού χαρακτήρα της περιοχής και πιθανά τον εκτοπισμό του είδους Biebersteinia orphanidis. Για τους λόγους αυτούς, η υλοποίηση του συγκεκριμένου μέτρου προτείνεται μόνο σε περίπτωση αδυναμίας εφαρμογής διαχειριστικού σχεδίου της βόσκησης. Σημείωση: στη σχετική βιβλιογραφία αναφέρεται ότι το είδος αυτό διαθέται αδιάβροχο σπερματικό

περίβλημα. "Παραμένει άγνωστος ο τρόπος με τον οποίο τα αδιάβροχα σπέρματα της B. orphanidis απορροφούν νερό υπό συνθήκες πεδίου" (Κουτσοβούλου Κ., Βασιλειάδης Δ., Γιαννίτσαρος Α., Θάνος Κ.Α. 2005. Η φύτρωση των σπερμάτων της Biebersteinia orphanidis Boiss. Πρακτικά 10ου Πανελλήνιου Συνεδρίου Ελληνικής Βοτανικής Εταιρείας, σελ. 131-137. Ιωάννινα, 5-8 Μαΐου 2005.). Δεν μπορεί επομένως να αποκλειστεί η ανάγκη τραυματισμού του σπερματικού περιβλήματος στον πεπτικό σωλήνα φυτοφάγων ζώων. Εάν αυτό επαληθευτεί, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη για τον προσδιορισμό της εποχής κατά την οποία θα βόσκονται οι περιφραγμένες περιοχές.

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Το συγκεκριμένο μέτρο αποσκοπεί στον αποκλεισμό των φυτοφάγων ζώων αλλά και των ανθρώπων από τις θέσεις με τους μεγαλύτερους υποπληθυσμούς του είδους Biebersteinia orphanidis. Για την επίτευξη του σκοπού αυτού θα εγκατασταθεί φιλική προς το τοπίο περίφραξη (π.χ. ξύλινη) σε θέσεις που θα προσδιοριστούν με βάση τα αποτελέσματα του μέτρου MM25301CW0208. Επικουρικά θα τοποθετηθούν πινακίδες ενημέρωσης του κοινού. Σημαντικό είναι οι θέσεις εντός της περίφραξης να βόσκονται ελεγχόμενα μία φορά το χρόνο, την περίοδο μετά τη διασπορά των σπερμάτων και πριν την κάλυψη της περιοχής από χιόνια, για την αποφυγή της διαδοχής των λιβαδικών κοινοτήτων από κοινότητες ξυλωδών φυτών.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Έκταση περιφραγμένης επιφάνειας. Για τον οικότοπο θα εξετάζεται σε δειγματοληπτικές επιφάνειες η χλωριδική ποικιλότητα και η σύνθεση της βλάστησης. Επίσης θα ελέγχεται η περίφραξη για τυχόν φθορές που θα πρέπει να επισκευάζονται άμεσα.

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CA1602
Ονομασία Μέτρου:
Αποτύπωση θέσεων αναπαραγωγής και πιέσεων στους πληθυσμούς του αλπικού τρίτωνα και δημιουργία τεχνητών λιμνίων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Αποφυγή χρήσης λιμνίων και πηγών του οροπεδίου Ζήρειας (κυρίως Λίμνη Μεγαγιάννη, μεγάλη βρύση, Λυκολάγκαδο, ίσως λίμνη Δασίου) από βοοειδή. Οι τελικές περιοχές καθώς και η χρονική περίοδος εφαρμογής των μέτρων θα πρέπει να καθοριστεί μετά από μελέτη βάσης (μέτρο MM25301CW0210).
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA02,CA08,CA09,CA10,CA15
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
οροπέδιο Ζήρειας
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Ichthyosaura alpestris
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.1.2, A.4.1, A.4.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.6.4, A.6.5
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A14
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει αντίστοιχη τεχνητή υδατοσυλλογή στον εθνικό δρυμό Οίτης (Λιβαδιές) που αποτελεί αναπαραγωγικό ενδιαίτημα του αλπικού τρίτωνα της περιοχής
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη (3ο - 5ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
3 έτη (3ο - 5ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25301CW0210
Προτεραιότητα μέτρου:
1
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
50.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ) ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ) έργα LIFE
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση των εργασιών. Αποδοχή σχεδιασμού μόνιμης παρακολούθησης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένονται δυσχέρειες στην κοινωνική αποδοχή.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μετά την εκπόνηση μελέτης βάσης (MM25301CW0210) όπου θα πραγματοποιηθεί λεπτομερής αποτύπωση των θέσεων αναπαραγωγής καθώς και των πιέσεων στους πληθυσμούς του είδους, προτείνεται, η δημιουργία τεχνητών και προστατευμένων θέσεων αναπαραγωγής (τεχνητά λιμνία). Αυτά θα πρέπει να έχουν τέτοιες προδιαγραφές (θέση, σχήμα, περίφραξη, πηγή νερού, κ.α.) ώστε να εξασφαλίζουν την απρόσκοπτη αναπαραγωγή του είδους, με ζητούμενο την επιβίωση, αλλά και την αύξηση των πληθυσμών της περιοχής. Στην περίπτωση των ήδη γνωστών πληθυσμών, είναι δυνατόν να παρασχεθούν πιλοτικά προδιαγραφές για τη δημιουργία προστατευόμενων θέσεων αναπαραγωγής (λιμνίων).

Στην περίπτωση του Λυκολάγγαδου, αρκεί η προστασία του υπάρχοντος λιμνίου από την καταπάτηση βοοειδών (π.χ. περίφραξη).
Στην περίπτωση της Μεγάλης Βρύσης, προτείνεται η δημιουργία περιφραγμένου τεχνητού λιμνίου αμέσως μετά την παροχή του νερού, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η ποιότητα του στο ενδιαίτημα του τρίτωνα. Το νερό μετά μπορεί να τροφοδοτεί ποτίστρες, από την υπερχείλιση του λιμνίου. Το υλικό κατασκευής (αδιαβροχοποίησης) μπορεί να είναι PVC (pond liner), τσιμέντο, βεντονίτης νατρίου, κ.α.
Στην εικόνα, φαίνεται τεχνητή υδατοσυλλογή στον εθνικό δρυμό Οίτης (Λιβαδιές) που αποτελεί αναπαραγωγικό ενδιαίτημα του αλπικού τρίτωνα της περιοχής. Το σύνολο έχει περίμετρο ~200m.
Στην περίπτωση της Μ. βρύσης, μια παρόμοιας περιμέτρου υδατοσυλλογή θα είχε την παρακάτω πιθανή μορφή:
Το μέγιστο βάθος θα μπορούσε να προσεγγίζει το 1.5m, ενώ οι ποτίστρες θα πρέπει να μετακινηθούν στο σημείο υπερχείλισης. Το έργο, επιπλέον θα αποτελέσει ένα ευχάριστο αισθητικά στοιχείο του περιβάλλοντος της περιοχής, με θετικές επιπτώσεις στον τουρισμό και στην επιμόρφωση του κοινού για τον αλπικό τρίτωνα, μέσω κατάλληλης σήμανσης στην περίμετρο. Αναγκαία θα είναι η χρήση ελαφριών μηχανημάτων για τη διάνοιξη του λιμνίου, καθώς και επίβλεψη από υπεύθυνο επιστήμονα με σχετική εμπειρία, για την αποφυγή θανάτωσης ζώων.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός διαχειριστικών μέτρων που εφαρμόζονται
2. Έκταση που εφαρμόζονται τα διαχειριστικά μέτρα
3. Αριθμός τεχνητών λιμνίων που κατασκευάστηκαν ανά περιοχή

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CB0502
Ονομασία Μέτρου:
Έκδοση οδηγιών εφαρμογής ορθών πρακτικών διαχείρισης δασών για τη διατήρηση της καταλληλότητας των δασικών ενδιαιτημάτων των χειροπτέρων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Έκδοση οδηγιών ή/και σχετικής εγκυκλίου προς τις αρμόδιες Δασικές Υπηρεσίες, ώστε κατά την εκπόνηση και υλοποίηση των διαχειριστικών σχεδίων ή κατά την διενέργεια υλοτομιών που δεν προβλέπονται στα διαχειριστικά σχέδια να λαμβάνεται υπόψη η διατήρηση ή βελτίωση της καταλληλότητας του ενδιαιτήματος για τα χειρόπτερα.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CB05
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530004, GR2520001και GR2530001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλα τα δάση της GR
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Chiroptera spp.
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.6.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
B07, B08, E01
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1) Συγκέντρωση και μετάφραση σχετικού υλικού (6 μήνες) και 2) σύνταξη οδηγιών και διανομή προς τις δασικές υπηρεσίες (6 μήνες)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΥΠΕΝ
Εκτιμώμενο Κόστος
5.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Δεν υπάρχουν
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα μπορούσε να έχει οριζόντιο χαρακτήρα και να αφορά όλα τα δάση των προστατευόμενων περιοχών της χώρας
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει την έκδοση οδηγιών ή/και σχετικής εγκυκλίου προς τις αρμόδιες Δασικές Υπηρεσίες, ώστε κατά την εκπόνηση και υλοποίηση των διαχειριστικών σχεδίων ή κατά την διενέργεια υλοτομιών που δεν προβλέπονται στα διαχειριστικά σχέδια να λαμβάνεται υπόψη η διατήρηση ή βελτίωση της καταλληλότητας του ενδιαιτήματος για τα χειρόπτερα. Συγκεκριμένα, οι παρεμβάσεις στα δάση που υλοποιούνται υποπτεύονται από τις Δασικές Υπηρεσίες θα πρέπει να ακολουθούν τις οδηγίες της UNEP/EUROBATS αναφορικά με την απομάκρυνση νεκρών ή μεγάλης ηλικίας δέντρων και άλλων δασοκομικών πρακτικών.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Έκδοση οδηγού ορθών πρακτικών
2. Καταγραφή πιέσεων και απειλών που σχετίζονται με δασοκομικούς χειρισμούς στο πλαίσιο του προγράμματος παρακολούθησης

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CC0301
Ονομασία Μέτρου:
Μείωση των αρνητικών επιπτώσεων στην ορνιθοπανίδα και τα χειρόπτερα από την λειτουργία αιολικών πάρκων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εφαρμογή Σχεδίου Παρακολούθησης της περιοχής των υφιστάμενων αιολικών πάρκων και των επιπτώσεών τους και εφαρμογή μέτρων για τον μετριασμό των επιπτώσεών τους στα είδη ορνιθοπανίδας και χειροπτέρων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CC03
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2510004
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Πολύγωνα με άδεια λειτουργίας και εγκατάστασης αιολικών πάρκων (σήμερα ή μελλοντικά)
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Aquila chrysaetos, Bubo bubo, Circaetus gallicus, Falco naumanni, Aquila fasciata, Buteo buteo, Circus aeruginosus, Falco peregrinus, Falco vespertinus, Pernis apivorus, Falco biarmicus, Falco eleonorae, Alectoris graeca, Tachymarptis melba
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.16.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.1.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
D01
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Την δεδομένη στιγμή δεν υπάρχει κάποια πανάκεια δράση για την εξάλειψη των αρνητικών επιπτώσεων της αιολικής ενέργειας στην Ορνιθοπανίδα, για τον λόγο αυτό πρέπει να αναζητούνται και να εφαρμόζονται οι επικαιροποιημένες και νέες μέθοδοι που προφέρει η διεθνής βιβλιογραφία

Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Σχέδιο Δράσης για 10 είδη Χειροπτέρων της Ελλάδας (υπό διαμόρφωση)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Συνεχές για όλη την διάρκεια ζωής του αιολικού πάρκου (Δράσεις Βελτίωσης της Λειτουργίας): 5 έτη, Σχέδιο Αρχικής Παρακολούθησης: 3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
3 έτη (1ο έως 3ο εφαρμογής): 1. Σχέδιο Αρχικής Παρακολούθησης (έτος 0-3), 2. Δράσεις Βελτίωσης της Λειτουργίας και συνέχιση παρακολούθησης (έτος 3- έως λήξη λειτουργίας του Αιολικού Πάρκου)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25301CC0601
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών
Εκτιμώμενο Κόστος
300.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
Χρηματοδότησης από ιδιωτικές πηγές (Εταιρεία/ες ιδιοκτησίας των αιολικών πάρκων)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα μπορούσε να έχει οριζόντιο χαρακτήρα και να αφορά όλους τους ΑΣΠΗΕ των προστατευόμενων περιοχών της χώρας
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Δράσεις, όροι και προϋποθέσεις για την μείωση των επιπτώσεων από τη λειτουργία των αιολικών πάρκων: Α. Σχέδιο Παρακολούθησης: Καθ' όλη την διάρκεια λειτουργίας του αιολικού πάρκου θα πρέπει να εφαρμόζεται Σχέδιο Παρακολούθησης της περιοχής των υφιστάμενων αιολικών πάρκων.

Το σχέδιο παρακολούθησης θα πρέπει:
α) να ποσοτικοποιεί τα αποτελέσματα, έτσι ώστε να οδηγεί στην αξιολόγηση των επιπτώσεων του εκάστοτε αιολικού πάρκου στην ορνιθοπανίδα της περιοχής.
β)ι να λαμβάνονται υπ' όψιν τόσο η βιολογία όλων των ειδών της περιοχής αλλά και η φαινολογία της μετανάστευσης όσον αφορά τα αποδημητικά είδη με στόχο να καλύπτονται όλα τα στάδια του κύκλου ζωής τους.
γ) να εξάγει ανοιχτά ποσοτικοποιημένα και αξιόπιστα δεδομένα, τα οποία θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τον καθορισμό αντισταθμιστικών μέτρων ή/και για την τροποποίηση συγκεκριμένων παραμέτρων λειτουργίας του εκάστοτε αιολικού πάρκου, εφόσον αυτό απαιτηθεί και τεκμηριωθεί από τα δεδομένα παρακολούθησης.
δ) Για τα χειρόπτερα οι εργασίες περιλαμβάνουν αναζήτηση τυχόν καταφυγίων πριν την εγκατάσταση των ΑΣΠΗΕ, τη διενέργεια ηχογραφήσεων και την εκτίμηση χρήσης του χώρου από τα χειρόπτερα πριν την εγκατάσταση (Rodrigues et al. 2017). Επίσης περιλαμβάνουν τη διενέργεια ηχογραφήσεων και την εκτίμηση χρήσης του χώρου από τα χειρόπτερα κατά τη φάση εγκατάστασης και λειτουργίας, την αναζήτηση νεκρών χειροπτέρων και άλλες ενδεδειγμένες μεθόδους, όπως αυτές περιγράφονται και στις οδηγίες της UNEP/EUROBATS (Rodrigues et al. 2017).

Τα δεδομένα αφού αναλυθούν θα αξιολογούνται από τις αδειοδοτούσες αρχές για τυχόν λήψη πρόσθετων μέτρων με σκοπό την προστασία των ειδών ορνιθοπανίδας και χειροπτέρων.

Τα πρώτα 3 χρόνια θα εφαρμοστεί Σχέδιο Αρχικής Παρακολούθησης, το οποίο θα πρέπει κατ' ελάχιστον να περιλαμβάνει:
α) Δράση ανίχνευσης νεκρών και τραυματισμένων πουλιών κάτω και πλησίον ανεμογεννητριών, στους πύργους και στα υπέργεια καλώδια μεταφοράς ρεύματος. Ο χρόνος εφαρμογής της δράσης θα πρέπει να είναι τρία χρόνια με συχνότητα ανίχνευσης που θα λαμβάνει υπόψιν τόσο τη βιολογία όλων των ειδών μελέτης αλλά και τη φαινολογία της μετανάστευσης, Η συχνότητα ανίχνευσης νεκρών και τραυματισμένων πουλιών θα καθοριστεί από την μελέτη ρυθμού απομάκρυνσης πτωμάτων που θα προηγηθεί.
β) Μελέτη ρυθμού απομάκρυνσης πτωμάτων. Ο ρυθμός απομάκρυνσης των πτωμάτων καθορίζεται σε μεγάλο βαθμό από τις τοπικές συνθήκες και από την πυκνότητα πτωματοφάγων. Η μελέτη θα πρέπει να καλύπτει ως ελάχιστον ένα έτος συλλογής δεδομένων (βλέπε Farfán, M. Á., Duarte, J., Fa, J. E., Real, R., & Vargas, J. M. (2017). Testing for errors in estimating bird mortality rates at wind farms and power lines. Bird Conservation International, 27(3), 431-439.).
γ) Εφαρμογή σχεδίου παρακολούθησης των διερχόμενων πτηνών τόσο κατά την μετανάστευση όσο και κατά την υπόλοιπη διάρκεια του έτους. Η παρακολούθηση θα περιλαμβάνει τόσο απευθείας παρατηρήσεις με βάση τα πρωτόκολλα παρακολούθησης που αναλύονται στα πλαίσια του παρόντος όσο και με την χρήση αυτοματοποιημένων μεθόδων (π.χ. ραντάρ) που συμπληρώνει τις απευθείας καταγραφές (π.χ. στρουθιόμορφα που μεταναστεύουν το βράδυ).

Β. Δράσεις βελτίωσης της λειτουργίας των αιολικών πάρκων για την μείωση των επιπτώσεων:
Η εύρεση τρόπων που θα μπορούσαν να μειώσουν τις επιπτώσεις των αιολικών πάρκων στα πτηνά είναι ένα συνεχές πεδίο έρευνας. Έως τώρα έχουν προταθεί κάποια μέτρα/εφαρμογές καλής πρακτικής όπως για παράδειγμα ακουστικές, οπτικές και ηλεκτρομαγνητικές μέθοδοι απώθησης. Επίσης η βαφή του ενός πτερυγίου των ανεμογεννητριών με μαύρο χρώμα θα μπορούσε να μειώσει τους θανάτους των πουλιών στα αιολικά πάρκα έως και 70%. Προτείνεται η εφαρμογή συνδυασμού μέτρων απώθησης όπως αυτοί που περιγράφονται, σε όλα τα υφιστάμενα αιολικά πάρκα.
Για τα χειρόπτερα οι εργασίες περιλαμβάνουν τη διενέργεια ηχογραφήσεων και την εκτίμηση χρήσης του χώρου από τα χειρόπτερα κατά τη φάση εγκατάστασης και λειτουργίας, την αναζήτηση νεκρών χειροπτέρων και άλλες ενδεδειγμένες μεθόδους, όπως αυτές περιγράφονται και στις οδηγίες της UNEP/EUROBATS (Rodrigues et al. 2017).

Οι Δράσεις Βελτίωσης της Λειτουργίας για την ορνιθοπανίδα θα πρέπει κατ' ελάχιστον να περιλαμβάνουν:
α) Εγκαθίδρυση συνδυασμού συστήματος αποτροπής σύγκρουσης (τύπου DTBird, Zefyros, Digisec IdentiFlight κτλ.).
β) Ένα έτος μελέτης αποτελεσματικότητας του συστήματος αποτροπής σύγκρουσης μέσω in situ παρακολούθησης.
Γ) Άμεση απομάκρυνση νεκρών ζώων (πηγή προσέλκυσης πτωματοφάγων πουλιών) από τον περιβάλλοντα χώρο των Αιολικών Πάρκων. Αυτήν η δράση πρέπει να συνεχίζεται καθ' όλη την διάρκεια ζωής του αιολικού πάρκου.
Γ. Δυνατότητα προσωρινής παύσης λειτουργίας:

Οι ανωτέρω μέθοδοι καλής πρακτικής δύναται να είναι αποτελεσματικοί σε συγκεκριμένο τόπο ή/και συγκεκριμένα είδη, ενώ σε άλλες περιπτώσεις να μην επαρκούν. Δεδομένου ότι η περιοχή περιλαμβάνεται στη λίστα με τις 255 πιο απειλούμενες παγκοσμίως Σημαντικές Περιοχές για Πουλιά (IBA- Important Bird Areas), σύμφωνα με την έκθεση του Birdlife International "Important Bird and Biodiversity Areas in Danger" δύναται, εφόσον αυτό κριθεί τεκμηριωμένα απαραίτητο από τα αποτελέσματα του Σχεδίου Παρακολούθησης που θα εφαρμοστεί, να τεθεί προσωρινής παύσης λειτουργίας ή εποχικής παύσης λειτουργίας ή παύσης λειτουργίας κατ' αίτηση (on demand) για τη μείωση προσκρούσεων σε περιόδους κορύφωσης της δραστηριότητας των πουλιών.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Ετήσιες αναφορές της παρακολούθησης ανίχνευσης νεκρών ζώων.
2. Αριθμός ημερών κατά τις οποίες συγκεντρώθηκαν δεδομένα πεδίου ανά ΑΣΠΗΕ και ανά έτος
3. Αριθμός ανίχνευσης ειδών χειροπτέρων και ορνιθοπανίδας από το σύστημα αποτροπής σύγκρουσης

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CC0601
Ονομασία Μέτρου:
Μείωση των αρνητικών επιπτώσεων στην ορνιθοπανίδα από την πρόσκρουση σε γραμμές μεταφορές ρεύματος υψηλή τάσης
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Γραμμικές καταγραφές κάθ'όλο το μήκος των γραμμών υψηλής τάσης που εμπίπτουν μέσα στην ΖΕΠ και πρόταση για τοποθέτηση σημαντήρων και παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων, με στόχο τη μείωση της θνησιμότητας από πρόσκρουση στο δίκτυο μεταφοράς ενέργειας
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CC06
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2510004
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Γραμμή υψηλής τάσης στην ΖΕΠ
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Aquila chrysaetos, Bubo bubo, Circaetus gallicus, Falco naumanni, Aquila fasciata, Buteo buteo, Circus aeruginosus, Falco peregrinus, Falco vespertinus, Pernis apivorus, Falco biarmicus, Falco eleonorae
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.3.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.1.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
D06
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη (1ο έως 3ο)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
έτος 1ο: Προπαρασκευαστική μελέτη, έτος 2ο: τοποθέτηση σημαντήρων, έτος 3ο: παρακολούθηση αποτελεσματικότητας
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΔΕΔΔΗΕ
Εκτιμώμενο Κόστος
Κόστος μελέτης: 44.400€, το κόστος υλικοτεχνικής υποδομής και εγκατάστασης εξαρτάται από το μέγεθος του προβλήματος
Πηγή χρηματοδότησης
Εταιρεία/ες ιδιοκτησίας των αιολικών πάρκων ως ανταποδοτικά οφέλη, ΔΕΔΔΗΕ, ΥΠΕΝ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Απαιτείται σύμβαση με τη ΔΕΔΔΗΕ και πιθανώς με ιδιώτη
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Καθώς κάθε γραμμή μεταφοράς ρεύματος υψηλής τάσης έχει τις δικιές της ιδιαιτερότητες πρέπει να γίνει in situ εκτίμηση της κατάστασης και της τοποθέτησης των κατάλληλων συσκευών σε αυτή. Παρόλα αυτά στο εμπόριο υπάρχει πληθώρα έτοιμων κατασκευών ενώ υπάρχουν πολλά παραδείγματα βέλτιστων πρακτικών από το εξωτερικό. Ένα πρόσθετο κέρδος από την αποτροπή της πρόσκρουσης των πτηνών με τα καλώδια είναι η αποτροπή πτώσεων τάσης αλλά και πρόκλησης πυρκαγιάς από σπινθήρες λόγω πρόσκρουσης και βραχυκυκλώματος.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Αν και οι γραμμές υψηλής τάσης δεν μπορούν να προκαλέσουν ηλεκτροπληξία στα πτηνά εντούτοις μπορεί να οδηγήσουν στην θανάτωση τους μέσω πρόσκρουσης. Ειδικά μεγαλόσωμα είδη που χρησιμοποιούν τα ρεύματα αέρα για να ανεμοπτερούν είναι ιδιαίτερα ευάλωτα στην πρόσκρουση με τις εν λόγω γραμμές. Η τοποθέτηση σημαντήρων/αποτροπέων (Diverters) σε

αυτές τις γραμμές μπορεί να μειώσει σημαντικά τις απώλειες από την συγκεκριμένη απειλή. Ο τύπος και η πυκνότητα αυτών των κατασκευών θα καθοριστεί από μελέτη που θα πραγματοποιηθεί τα πρώτα δύο έτη του μέτρου ενώ θα πρέπει οι κατασκευές να εγκατασταθούν εφόρου ζωής των δομών μεταφοράς ρεύματος.
Προπαρασκευαστική μελέτη: Τον πρώτο χρόνο του μέτρου θα πρέπει να πραγματοποιηθούν γραμμικές καταγραφές κάθ'όλο το μήκος των γραμμών υψηλής τάσης που εμπίπτουν μέσα στην ΖΕΠ καθώς και σε μήκος 2 χλμ. έξω από αυτή. Οι γραμμικές καταγραφές θα πρέπει να επαναλαμβάνονται 2 φορές καθ' όλη την διάρκεια του έτους, δηλαδή συνολικά 24 καταγραφές. Η καταγραφή θα πραγματοποιείται από 2 άτομα τα οποία θα περπατάνε εκατέρωθεν της γραμμής μεταφοράς σε απόσταση 50μ από αυτήν. Θα καταγράφονται όλα τα νεκρά πτηνά αλλά και χειρόπτερα που θα εντοπίζονται (είδος, θέση, φωτογραφία κλπ.). Επίσης σε κάθε πυλώνα θα καταγράφονται όλες οι πιθανές φωλιές πουλιών πχ κορακοειδών. Μετά το πέρας το των καταγραφών όλα τα στοιχεία θα καταχωρηθούν σε σύστημα γεωγραφικών συντεταγμένων και θα εντοπιστούν πιθανές θερμές περιοχές ενώ θα συνταχθεί τεχνική αναφορά με ανοιχτά στο κοινό όλα τα πρωτογενή δεδομένα. Η τεχνική αναφορά εκτός από τα αποτελέσματα των καταγραφών πεδίου και την ανάλυση τους, θα πρέπει να περιέχει αναλυτική πρόταση για την τοποθέτηση των σημαντήρων. Η εν λόγω πρόταση θα πρέπει να λάβει υπόψιν τον τύπο του δικτύου, τα διαθέσιμα προϊόντα της αγοράς και τις προδιαγραφές τους καθώς και τα πορίσματα των εργασιών πεδίου. Η πρόταση θα πρέπει να καταλήγει σε ακριβή αριθμό σημαντήρων και την θέση τοποθέτηση τους καθώς και το κόστος τους.
Εγκατάσταση σημαντήρων: Ανάλογα με τα πορίσματα της αναφοράς του πρώτου σταδίου του μέτρου θα πραγματοποιηθεί η εγκατάσταση των σημαντήρων
Παρακολούθηση αποτελεσματικότητας: Μετά την επιτυχή εγκατάσταση των σημαντήρων θα πρέπει να επαναληφθεί η εργασία πεδίου του πρώτου σταδίου του μέτρου (24 επισκέψεις σε ένα έτος) και τα αποτελέσματα της να συγκριθούν με τα αρχικά δεδομένα. Αν παρά την εγκατάσταση των σημαντήρων εντοπίζονται υψηλοί αριθμοί θυμάτων θα πρέπει γίνει επανεξέταση της τοποθέτησης και του τύπου των σημαντήρων. Η σημαντήρες/αποτροπείς αφορούν τόσο τα καλώδια μεταφορά ρεύματος όσο και τις πιθανές επικίνδυνες θέσεις κούρνιας στους πυλώνες

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Ετήσιες αναφορές της παρακολούθησης ανίχνευσης νεκρών ζώων.

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CE0101
Ονομασία Μέτρου:
Μελέτη δικτύου δρόμων και προσβασιμότητας
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εκπόνηση μελέτης όπου θα καταγράφεται λεπτομερώς το υφιστάμενο οδικό δίκτυο άνω των 1060 μ και εξέταση της νομιμότητας όλων των δρόμων, προτάσεις για ενδεχόμενη ακύρωση κάποιων δρόμων που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις λαμβάνοντας υπόψη τα κρίσιμα ενδιαιτήματα των ειδών ορνιθοπανίδας. Συντήρηση οδικού δικτύου. Από τα αποτελέσματα της μελέτης θα καθοριστούν οι όροι χρήσης, συντήρησης και διάνοιξης νέων δρόμων που θα εφαρμόζονται σε κάθε έργο.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CE01
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Ορεινές περιοχές της ΖΕΠ, άνω των 1060μ και κυρίως στο οροπέδιο και τις κορυφές του βουνού.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Alauda arvensis, Alectoris graeca, Lullula arborea, Aquila chrysaetos, Bubo bubo, Circaetus gallicus, Falco biarmicus, Falco peregrinus
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.4.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
E01, F07, G10
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια

Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Έτος 0-1 επιτόπια καταγραφή δρόμων, επικοινωνία με ΟΤΑ κλπ., έτος 1-2 συγγραφή μελέτης/συγκεκριμένων προτάσεων
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία
Εκτιμώμενο Κόστος
30.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Απαιτείται συνεργασία με ΟΤΑ και Δασικές Υπηρεσίες
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν υπάρχουν ιδιαίτερα τεχνικά θέματα
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται ιδιαίτερη κοινωνική δυσχέρεια
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η Ζήρεια έχει ένα εξαιρετικά εκτεταμένο δίκτυο δρόμων τόσο στα χαμηλότερα τμήματα του όσο και στα δασικά και αλπικά. Η κατασκευή ενός δρόμου επηρεάζει τα είδη τόσο μέσω της κατασκευής τους (απώλεια βιοτόπου) όσο και μέσω της λειτουργίας τους καθώς διευκολύνουν την ανθρώπινη παρουσία η οποία με την σειρά της προκαλεί εκούσια ή ακούσια όχληση. Η εύκολη πρόσβαση σε απομονωμένα σημεία επίσης διευκολύνει παράνομες ενέργειες όπως η λαθροθηρία και τα δηλητηριασμένα δολώματα. Στο παρόν μέτρο θα εκπονηθεί μελέτη όπου θα καταγράφεται λεπτομερώς το υφιστάμενο οδικό δίκτυο

άνω των 1060 μ ενώ θα εξεταστεί η νομιμότητα όλων των δρόμων. Επίσης ο ανάδοχος θα πρέπει να έρθει σε επαφή με τους τοπικούς ΟΤΑ και να εξερευνήσει την πρόθεση τους για την διάνοιξη νέων δρόμων και σε τι στάδιο βρίσκεται η υλοποίηση τους. Επίσης θα πρέπει να συγκεντρώσει από τους ΟΤΑ όλα τα στοιχεία που αφορούν την ετήσια συντήρηση των δρόμων. Έχοντας υπόψιν τα κρίσιμα ενδιαιτήματα των ειδών της περιοχής, ιδιαιτέρως των ειδών χαρακτηρισμού, και με βάση την βιολογία τους θα πρέπει να προχωρήσει σε συγκεκριμένες προτάσεις που θα αφορούν είτε την ακύρωση/καταστροφή κάποιον δρόμων είτε τον εποχικό αποκλεισμό πρόσβασης σε κάποιους από αυτούς. Επίσης θα πρέπει να προτείνει ένα ετήσιο χρονοδιάγραμμα για την πραγματοποίηση των εργασιών συντήρησης των δρόμων ώστε να ελαχιστοποιείται η όχληση στα είδη. Τέλος ύστερα από επικοινωνία με την Τοπική Μονάδα Διαχείρισης θα πρέπει να εντοπιστούν σημεία όπου παρανόμως πραγματοποιείται κίνηση οχημάτων εκτός δρόμων πχ Λίμνη Δασιού και να προταθούν λεπτομερείς προτάσεις για τον αποκλεισμό της πρόσβασης τροχοφόρων σε αυτούς. Με βάση τα πορίσματα της Μελέτης δικτύου δρόμων και προσβασιμότητας, θα εκδοθεί κανονιστικό πλαίσιο που θα αφορά στους όρους και προϋποθέσεις χρήσης του υφιστάμενου οδικού δικτύου, καθώς και των έργων συντήρησης και διάνοιξης νέων δρόμων στις ΖΔΟΕ και ΖΠΦ της περιοχής. Το όροι και προϋποθέσεις συντήρησης και διάνοιξης νέων δρόμων θα λαμβάνονται υπόψη κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση κάθε έργου.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Μελέτη 2. Αρχείο GIS με το δίκτυο δρόμων

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CF0303
Ονομασία Μέτρου:
Ρύθμιση δραστηριότητας που αφορά την αναρρίχηση στο αναρριχητικό πεδίο της Νέστανης
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Χρονικές ρυθμίσεις που αφορούν στο αναρριχητικό πεδίο της Νέστανης στην ΖΕΠ «Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο» όπου φωλιάζει το αποικιακό είδος *Falco naumanni* (15 Μαρτίου έως 15 Αυγούστου)
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2510004
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αναρριχητικό πεδίο της Νέστανης
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Falco naumanni
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.5.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.1.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

Κάθε έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Κάθε έτος (1-5 έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25301CF0304 MM25301CF0305
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Μη εφαρμόσιμο
Πηγή χρηματοδότησης
Μη εφαρμόσιμο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση ρύθμισης για χωρικό ή / και χρονικό περιορισμό της δραστηριότητας εφόσον απαιτηθεί. Για την αποτελεσματική εφαρμογή του μέτρου πρέπει να υπάρχει συναίνεση μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων (ορειβατικοί και αναρριχητικοί σύλλογοι, αναρριχητές). και ενημέρωση των αναρριχητών.
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Το μέτρο έχει τοπική εφαρμογή και δεν αναμένεται να εμφανίζει τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Για την αποτελεσματική εφαρμογή του μέτρου πρέπει να υπάρχει συναίνεση μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων (ορειβατικοί και αναρριχητικοί σύλλογοι, αναρριχητές). και ενημέρωση των αναρριχητών. Εκτιμάται ότι δεν θα επιφέρει δυσχέρεια στους χρήστες, μέσα από συνεργασία και με χρήση εργαλείων ενημέρωσης, αυσιθητοποίησης, εθελοντικής συμμετοχής των χρηστών.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Στο αναρριχητικό πεδίο της Νέστανης στην ΖΕΠ «Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο» φωλιάζει το αποικιακό είδος *Falco naumanni*. Για τον λόγο αυτό προτείνεται η εποχική απαγόρευση της χρήσης του πεδίου της Νέστανης (στο σύνολο του ή κάποιον διαδρομών μετά από γνωμοδότηση της οικείας Μονάδας Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών) την περίοδο αναπαραγωγής του είδους, από 15 Μαρτίου έως 15 Αυγούστου. Η αναρρίχηση μπορεί να επηρεάσει τα πουλιά κυρίως μέσω της όχλησης σε φωλιές στα βράχια που μπορεί να οδηγήσει σε αναπαραγωγική αποτυχία. Για τον λόγο αυτό και επειδή η επιλογή θέσης φωλεοποίησης από τα πτηνά του προστατευτέου αντικειμένου είναι μια δυναμική διαδικασία, πρέπει κάθε

ημερολογιακό έτος να γίνεται αξιολόγηση της κατάστασης. Αυτήν περιλαμβάνει την καταγραφή των πιθανών φωλιών των πτηνών του προστατευτέου αντικειμένου από το ειδικό προσωπικό των αρμόδιων Μονάδων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών με δύο επισκέψεις, μία μέσα Ιανουαρίου και μία μέσα Μαρτίου, στα υπάρχοντα αναρριχητικά πεδία. Αν εντοπιστεί κάποια φωλιά θα πρέπει να γίνουν οι αντίστοιχες ρυθμίσεις της δραστηριότητας ανάλογα με την θέση της φωλιάς και την βιολογία του είδους. Αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν την απαγόρευση χρήσης κάποιων διαδρομών ή ολόκληρου του πεδίου. Η συγκεκριμένη απαγόρευση πρέπει να έχει εποχικό χαρακτήρα, για όσο διάστημα επηρεάζεται το προστατευτέο αντικείμενο και όχι οριζόντια ετήσια εφαρμογή. Για την διάνοιξη νέων αναρριχητικών πεδίων και διαδρομών σε νέες περιοχές πρέπει να εκπονηθεί Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης και να πραγματοποιείται η ετήσια επόπτευση που αναφέρθηκε παραπάνω. Η εν λόγω ρύθμιση αφορά και την παραδοσιακή αναρρίχηση (trad) ακόμη και αν δεν υπάρχουν μόνιμες ασφάλειες στον βράχο.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου 2. Αριθμός συστάσεων και παραβάσεων

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CG0202
Ονομασία Μέτρου:
Ρύθμιση δραστηριότητας που αφορά την άσκηση της θήρας
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Ρύθμιση δραστηριότητας που αφορά την άσκηση της θήρας
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG02
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Πολύγωνα ήδη υπαρχόντων ΖΠΦ & ΖΔΟΕ Ζήρειας (GR2530006)
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Alectoris graeca
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.17.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
B.10.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, ΔΑΣΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Μη εφαρμόσιμο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση Υπουργικής Απόφασης Κανονιστικού Πλαισίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως ενδέχεται να υπάρξει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου κατά την έναρξη εφαρμογής του, που αναμένεται να ξεπεραστεί σε σύντομο χρονικό διάστημα με την ενημέρωση του κοινού.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μια δραστηριότητα σχετιζόμενη με το κυνήγι είναι η εκπαίδευση των κυνηγετικών σκύλων. Η συγκεκριμένη εκπαίδευση είναι πολύ σημαντική για την αποτελεσματικότητα της κυνηγετικής δραστηριότητας και πραγματοποιείται κατά την διάρκεια όλου του χρόνου. Όμως σε κάποια είδη που φωλιάζουν στο έδαφος η όχληση που προκαλείται από την εκπαίδευση των κυνηγετικών σκύλων, μπορεί να οδηγήσει σε αναπαραγωγική αποτυχία καθώς οι εκπαιδευόμενοι σκύλοι «σηκώνουν» τα πτηνά που επωάζουν με αποτέλεσμα την έκθεση των αυγών στις περιβαλλοντικές συνθήκες και τους θηρευτές τους. Επίσης κατά την διάρκεια της αναπαραγωγής είναι σημαντικό να αποφεύγεται η σπατάλη ενέργειας των αναπαραγόμενων πτηνών. Ένα τέτοιο είδος που φωλιάζει στο έδαφος, είναι η Πετροπέρδικα (*Alectoris graeca*). Ειδικά στην Ζήρεια είναι είδος χαρακτηρισμού και είναι ένα από τα πιο σημαντικά θηραματικά είδη. Για να επιτευχθεί η απρόσκοπτη αναπαραγωγή του είδους στην Ζήρεια, ώστε να εξασφαλιστεί η βιωσιμότητα του είδους αλλά και η αειφορική θηραματική του κάρπωση, πρέπει να απαγορευτεί η εκπαίδευση

σκύλων αλλά και η ελεύθερη κίνηση οικόσιτων σκύλων στην ΖΠΦ και στην ΖΔΟΕ του Όρους Ζήρεια την εποχή αναπαραγωγής του είδους (1 Απριλίου έως 15 Ιούνιου). Το υπόλοιπο διάστημα η εκπαίδευση σκύλων θα πρέπει να πραγματοποιείται μόνο στις περιοχές που ορίζονται ως «ζώνες εκπαίδευσης σκύλων».
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CG0401
Ονομασία Μέτρου:
Δημιουργία Ομάδας Ανίχνευσης Δηλητηριασμένων Δολωμάτων με ειδικά εκπαιδευμένο σκύλο
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Στόχος της δράσης είναι η προμήθεια ειδικά εκπαιδευμένων σκύλων που θα μπορούν να ανιχνεύουν δηλητηριασμένα δολώματα, και η πραγματοποίηση συχνών περιπολιών και ελέγχουν της ευρύτερης περιοχής με τον χειριστή τους ώστε να μειωθεί (ή/και εξαλειφθεί) η συχνότητα του φαινομένου.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG04
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530006 GR2510004
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Ύπαιθρο και περιαστικό περιβάλλον
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Buteo buteo, Falco biarmicus, Falco pergrinus brookei, Bubo bubo, Circus cyaneus, Circus macrourus, Circus aeruginosus *Canis aureus*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.8.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.1.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G13
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Το μέτρο έχει εφαρμοστεί στην Ευρώπη αλλά και στην Ελλάδα όπου λειτουργούν συνολικά 7 Ομάδες Σκύλων, εκ των οποίων η πρώτη δημιουργήθηκε το 2014.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Τοπικό Σχέδιο Δράσης για την καταπολέμηση της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τον Ασπροπάρη (*Neophron percnopterus*), Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τρία πτωματοφάγα είδη ορνιθοπανίδας (γύπες): Γυπαετό (*Gypaetus barbatus*), Όρνιο (*Gyps fulvus*), Μαυρόγυπα (*Aegypius monachus*).
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
10 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1ο έτος: Εκπαίδευση σκύλου 2ο έως 10 έτος: Δράση Ομάδας Σκύλων
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25301CG0402, MM25301CW0101, MM25301CW0304
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία
Εκτιμώμενο Κόστος
246.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
Ταμείο Ανάκαμψης ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προβλήματα προκύπτουν από την σύγχυση των αρμοδιοτήτων που όμως αναμένεται να επιλυθούν σε μεγάλο βαθμό από το μέτρο MM25301CG0402
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Το μεγαλύτερο πρόβλημα είναι η ανεύρεση του κατάλληλου χειριστή ο οποίος θα λειτουργήσει αρμονικά με τον εκπαιδευμένο σκύλο.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Τα δηλητηριασμένα δολώματα είναι ένα έγκλημα που πλήττει όλες τις κοινωνικές και οικονομικές ομάδες και η κοινωνία επιζητά έναν τρόπο επίλυσης τους. Αναμένεται η δράση να είναι απόλυτα αποδεκτή από την πλειονότητα του κοινωνικού συνόλου, εκτός βέβαια από τους δράστες της παράνομης αυτής ενέργειας.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Τα ειδικά εκπαιδευμένα σκυλιά χρησιμοποιούνται τόσο στην έρευνα για τον εντοπισμό ανθρώπων όπως πχ σε φυσικές καταστροφές όσο και στην ανίχνευση απαγορευμένων ουσιών πχ ναρκωτικά. Τα τελευταία χρόνια στην Ευρώπη αλλά και αλλού έχουν εκπαιδευτεί σκυλιά εξειδικευμένα στην ανίχνευση δηλητηριασμένων δολωμάτων στην ύπαιθρο. Η πλειονότητα αυτών των ειδικά εκπαιδευμένων σκύλων, που μαζί με τον χειριστή τους συνιστά μια Ομάδα Σκύλων (εφεξής ΟΣ), χρησιμοποιούνται ως διαχειριστικό εργαλείο για την διατήρηση συγκεκριμένων ειδών. Το 2014 δημιουργήθηκαν και στην Ελλάδα οι πρώτες δύο ΟΣ και αυτή την στιγμή λειτουργούν συνολικά επτά, καμία όμως από αυτές στην Πελοπόννησο. Λόγω της σημασίας της περιοχής για τα αρπακτικά πουλιά (τόσο τα επιδημητικά, όσο και διερχόμενα) τα οποία μπορούν να είναι υποχρεωτικά πτωματοφάγα ή ευκαιριακά πτωματοφάγα (πχ Σπιζαετός) κρίνεται απαραίτητη η δημιουργία μιας ΟΣ που να δρα στην Προστατευόμενη περιοχή ELBA25301. Την δεδομένη στιγμή υπάρχει η δυνατότητα εκπαίδευσης του συγκεκριμένου σκύλου στην Ελλάδα, ενώ μπορούν να αναζητηθούν επίσης εκπαιδευτές από το εξωτερικό. Η εκπαίδευση του σκύλου διαρκεί περίπου ένα χρόνο ενώ η εκπαίδευση του χειριστή ένα μήνα περίπου. Η δράση της ΟΣ θα πρέπει να περιορίζεται στην ύπαιθρο και περαστικό περιβάλλον. Μετά το πέρας της εκπαίδευσης η ΟΣ θα πραγματοποιεί προληπτικές περιπολίες (τουλάχιστον 4/μήνα) σε περιοχές που είτε έχουν ιστορικό δηλητηριάσεων είτε είναι σημαντικές για τα είδη στόχους (πχ περιοχές τακτικής τροφοληψίας). Επίσης θα πραγματοποιεί άμεσες περιπολίες ύστερα από ειδοποίηση για τυχόν περιστατικό δηλητηρίασης στην ύπαιθρο. Όλες οι περιπολίες και τα ευρήματα θα καταγράφονται με GPS, για κάθε περιστατικό δηλητηρίασης θα ακολουθούνται οι προβλεπόμενες διαδικασίες, ενώ στο τέλος του κάθε ημερολογιακού έτους θα συγγράφεται ετήσια αναφορά δράσης.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
Αριθμός περιπολιών και χλμ. ανά μήνα.

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CG0402
Ονομασία Μέτρου:
Ενεργοποίηση του Τοπικού Σχεδίου Δράσης για την καταπολέμηση της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Στόχος του μέτρου είναι η εκπόνηση σχεδίου δράσης που θα συντονίζει την αξιολόγηση του μεγέθους του προβλήματος της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων, τη λήψη των κατάλληλων μέτρων, τη βελτίωση της συνεργασίας και αποτελεσματικότητας των αρμόδιων υπηρεσιών και λοιπών φορέων για την για την εξάλειψη του φαινομένου και την αποτελεσματική διαχείριση περιστατικών δηλητηριάσεων σε τοπικό επίπεδο
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG04
Τύπος του μέτρου:
Διοικητικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530006 GR2510004
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Δ/Α
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Buteo buteo, Falco biarmicus, Falco pergrinus brookei, Bubo bubo, Circus cyaneus, Circus macrourus, Circus aeruginosus *Canis aureus*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.8.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.1.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G13
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει το ΦΕΚ 3793/2018 που ορίζει το νομικό πλαίσιο για την σύνταξη των Τοπικών Σχεδίων Δράσης, το οποίο έχει εφαρμοστεί σε λίγες περιπτώσεις

Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Τοπικό Σχέδιο Δράσης για την καταπολέμηση της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τον Ασπροπάρη (*Neophron percnopterus*), Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τρία πτωματοφάγα είδη ορνιθοπανίδας (γύπες): Γυπαετό (*Gypaetus barbatus*), Όρνιο (*Gyps fulvus*), Μαυρόγυπα (*Aegypius monachus*).
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Συνεχώς, κατ' ελάχιστο για 10 έτη ή μέχρι την οριστική εξάλειψη της πίεσης
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1ο εξάμηνο 1ου έτους: συνάντηση των αρμόδιων φορέων και κατάρτιση του αρχικού ΤΣΔ, 2ο εξάμηνο 1ου έτους έως 10 έτος: εφαρμογή του ΤΣΔ και επικαιροποίηση του κάθε έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25301CG0401, MM25301CW0101, MM25301CW0304
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
Όλοι οι αρμόδιοι φορείς όπως ορίζεται από το ΦΕΚ 3793/2018 υπό τον συντονισμό της αρμόδιας Δασικής Υπηρεσίας ή Διεύθυνσης Δασών.
Εκτιμώμενο Κόστος
0 €
Πηγή χρηματοδότησης
Ταμείο Ανάκαμψης ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Το ΦΕΚ 3793/2018 για τα Τοπικά Σχέδια Δράσης για την καταπολέμηση της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων δεν προβλέπει επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού για την εφαρμογή του ΤΣΔ.
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
α) Μέχρι τώρα αν και η κατάρτιση των ΤΣΔ είναι υποχρεωτική εν τούτοις στην πράξη δεν έχουν καταρτιστεί. Αν πραγματοποιηθούν οι προβλεπόμενες συναντήσεις αναμένεται να επιλυθούν τα περισσότερα προβλήματα. Ένα πρόβλημα έγκειται στο γεγονός ότι το ΦΕΚ 3793/2018 δεν προβλέπει επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού για την εφαρμογή του ΤΣΔ. Αυτό επιβαρύνει την ήδη υπό-στελεχωμένη Δασική Υπηρεσία, ενώ υπάρχουν υλικοτεχνικές ελλείψεις που όμως αναμένεται να καλυφθούν από άλλα Μέτρα β) Η επέκταση της ΥΑ σε ΚΥΑ με εμπλοκή των άλλων αρμόδιων υπουργείων (π.χ. Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης) θα διευκολύνει την εφαρμογή του ΤΣΔ.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Τα δηλητηριασμένα δολώματα είναι ένα έγκλημα που πλήττει όλες τις κοινωνικές και οικονομικές ομάδες και η κοινωνία επιζητά έναν τρόπο επίλυσης τους. Αναμένεται η δράση να είναι απόλυτα

αποδεκτή από την πλειονότητα του κοινωνικού συνόλου, εκτός βέβαια από τους δράστες της παράνομης αυτής ενέργειας.

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Με βάση το υπ' αριθμό ΦΕΚ 3793/2018 (Β τεύχος) και την απόφαση Αριθμ. 168599/1495 ορίζεται το νομικό πλαίσιο για την σύνταξη των Τοπικών Σχεδίων Δράσης (ΤΣΔ) για την καταπολέμηση της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων. Σκοπός της σύνταξης αυτού του σχεδίου είναι ο καθορισμός σε ετήσια βάση, των απαραίτητων διαδικασιών για την αξιολόγηση του μεγέθους του προβλήματος της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων, η λήψη των κατάλληλων σε κάθε περίπτωση μέτρων για την εξάλειψη του φαινομένου, η βελτίωση της συνεργασίας και αποτελεσματικότητας των εμπλεκόμενων υπηρεσιών και λοιπών φορέων και ο επιχειρησιακός τους συντονισμός για την αποτελεσματική διαχείριση περιστατικών δηλητηριάσεων σε τοπικό επίπεδο. Αν και το εν λόγω ΦΕΚ έχει δημοσιευτεί από το 2018, πλην ελαχίστων εξαιρέσεων τα Τοπικά Σχέδια Δράσης για τα δηλητηριασμένα δολώματα παραμένουν ανενεργά. Είναι ύψιστης σημασίας η ενεργοποίηση και εφαρμογή των εν λόγω Σχεδίων Δράσης για την αντιμετώπιση του εγκλήματος των δηλητηριασμένων δολωμάτων. Το εν λόγω μέτρο θα δίνει τις κατευθυντήριες γραμμές στα μέτρα MM25301CG0401, MM25301CW0101 και MM25301CW0304 και άρα θα αποτελέσει τον ακρογωνιαίο λίθο της δέσμης μέτρων για την συγκεκριμένη πίεση/απειλή.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός ετήσιων συναντήσεων αρμόδιων φορέων και πρακτικά αυτών
2. ετήσιο επιχειρησιακό σχέδιο
3. ποσοστό επίλυσης κωλυμάτων που προκύπτουν στα προηγούμενα ετήσια Σχέδια Δράσης

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CI0302
Ονομασία Μέτρου:
Έλεγχος για παρουσία, και συλλογή ατόμων του ξενικού εισβλητικού είδους Trachemys scripta
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Απομάκρυνση εισβλητικών νεροχελωνών του είδους *Trachemys scripta*.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CI03, CI02, CI01
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικά, Άλλα, Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Υγροβιότοποι εξάπλωσης νεροχελωνών
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Emys orbicularis, Mauremys rivulata
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.6.6, A.6.7
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
B.12.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
I01, I02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή. Υπάρχουν μεθοδολογίες για την παρακολούθηση ξενικών χωροκατακτητικών ειδών
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α': 1ο έτος / Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης για τον έγκαιρο εντοπισμό ξενικών χωροκατακτητικών ειδών Φάση Β': Εφαρμογή παρακολούθησης με διετή συχνότητα
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Πρόγραμμα Παρακολούθησης
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία Περιφέρεια / ΟΤΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α', 20.000€: Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης Συνεχής παρακολούθηση: 3.000€/διετία: Παρακολούθηση εμφάνισης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών, σύμφωνα με το σχέδιο παρακολούθησης.
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση των εργασιών. Αποδοχή σχεδιασμού μόνιμης παρακολούθησης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου. Τυχόν μικρή δυσχέρεια δύναται να αντιμετωπιστεί μέσω δράσεων ενημέρωσης των χρηστών της περιοχής.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η διαχείριση των ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών διευκολύνεται από τον έγκαιρο εντοπισμό και εκτίμηση του πληθυσμού τους. Ο έγκαιρος εντοπισμός αφενός απαιτεί τη συστηματική και εντατική παρακολούθηση της περιοχής για τυχόν εμφάνιση ειδών ενδιαφέροντος (ξενικά, χωροκατακτητικά ή άλλα μη τυπικά είδη) σε θέσεις/περιοχές που συγκεντρώνουν χαρακτηριστικά που χαρακτηρίζουν τους διαδρόμους εξάπλωσή τους (βλέπε σχετική βιβλιογραφία). Στις απειλές των νεροχελωνών περιλαμβάνεται και το εισβλητικό είδος χελώνας γλυκού νερού *Trachemys scripta* που έχει καταγωγή από τις ΗΠΑ. Η Αμερικάνικη νεροχελώνα έχει εισαχθεί σε πολλά μέρη

του κόσμου μέσω του εμπορίου κατοικίδιων ζώων. Συχνά ανταγωνίζονται με τα αυτόχθονα είδη για την τροφή και το ενδιαίτημα. Η παρουσία τους στην ελληνική φύση έχει προκαλέσει προβλήματα στους πληθυσμούς των αυτοχθόνων ειδών. Η πώλησή τους είναι πλέον απαγορευμένη στην Ε.Ε., παρόλο που ακόμα πωλούνται σε συνοικιακά κυρίως pet shops. Η απομάκρυνση των ανταγωνιστών των νεροχελωνών της περιοχής αποτελεί δράση προτεραιότητας για τη διατήρηση του είδους.
Δεδομένου ότι δεν υπάρχουν καταγραφές παρουσίας του εισβλητικού είδους στην περιοχή, ο έλεγχος για την παρουσία του προτείνεται να γίνεται κατά τη διαδικασία παρακολούθησης των ιθαγενών ειδών (monitoring). Σε περίπτωση που εντοπιστούν άτομα του είδους Trachemys scripta, θα συλλέγονται και θα μεταφέρονται σε ειδικό χώρο ο οποίος θα υποδειχθεί από τον ΦΔΠΠ.
Η υλοποίηση του έργου αρχικά (Φάση Α') προϋποθέτει την οργάνωση του σχεδίου παρακολούθησης με την εγκατάσταση μόνιμων δειγματοληπτικών επιφανειών στις οποίες θα συλλέγονται δεδομένα αναφορικά με την παρουσία ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών. Το σχέδιο παρακολούθησης μπορεί να βασιστεί εξολοκλήρου ή εν μέρη στο σχεδιασμό παρακολούθησης της κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων ή να λάβει υπόψη τους "διαδρόμους εξάπλωσης" των ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών και να προσαρμοστεί κατάλληλα. Επίσης, σε αυτή τη φάση πρέπει να δημιουργηθεί κατάλογος με τα είδη ενδιαφέροντος ανά ΕΖΔ αλλά και να εκπαιδευτούν κατάλληλα οι αξιολογητές ή το προσωπικό που θα είναι επιφορτισμένο με τη διαδικασία παρακολούθησης ώστε να διευκολυνθεί μετέπειτα η συνεχής παρακολούθησης. Σε αυτό το στάδιο θα εκπονηθεί και σχέδιο δράσης που θα αφορά τις άμεσες δράσεις που θα ακολουθήσουν τον εντοπισμό κάποιου είδους ενδιαφέροντος.
Κατά τη Β' Φάση υλοποίησης του έργου, και αν εντοπιστούν ξενικά/χωροκατακτητικά είδη μπορεί να προταθούν μέτρα για την εξάλειψη ή τον περιορισμό της εξάπλωσής τους, όπου αυτό κριθεί απαραίτητο.
Η οργάνωση σεμιναρίων σε ομάδες πολιτών με στόχο την ευαισθητοποίηση αλλά και την εμπλοκή τους στις διαδικασίες παρακολούθησης θα βοηθήσει στην υλοποίηση του μέτρου.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

Arianoutsou M., Bazos I., Christopoulou A., Kokkoris Y., Zikos A., Zervou S. et al. (2021). Alien plants of Europe: introduction pathways, gateways and time trends. PeerJ, 9, e11270.
Arianoutsou M., Bazos I., Delipetrou P. & Kokkoris Y. (2010). The alien flora of Greece: taxonomy, life traits and habitat preferences. Biological Invasions, 12, 3525-3549.
Δημόπουλος Π., Μπαζός Ι., Κόκκορης Ι.Π., Ζωγραφίδης Α., Καραδήμου Ε., Καλλιμάνης Α.Σ. et al. (2020). Οδηγός Ξενικών Φυτικών Ειδών στην Ελλάδα και στο δίκτυο προστατευόμενων περιοχών Natura 2000. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ και ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ (Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.) - Πανεπιστήμιο Πατρών, Αθήνα.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

Αριθμός δειγματοληψιών
Αριθμός ατόμων που συλλέγονται

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CS0301
Ονομασία Μέτρου:
Εκτέλεση των δράσεων που περιλαμβάνονται στο "Σχέδιο Δράσης για την πανίδα στην Ειδική Ζώνη Διατήρησης GR2530002 Λίμνη Στυμφαλία - Χειρόπτερα"
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Υλοποίηση μιας σειράς δράσεων για τα χειρόπτερα οι οποίες είχαν προταθεί στο "Σχέδιο Δράσης για την πανίδα στην Ειδική Ζώνη Διατήρησης GR2530002 Λίμνη Στυμφαλία - Χειρόπτερα" στα πλαίσια του προγράμματος LIFE12 NAT/GR/000275 «LIFE-Stymfalia - Αειφόρος Διαχείριση και Χρηματοδότηση της Βιοποικιλότητας των Υγροτόπων: Η περίπτωση της Λίμνης Στυμφαλίας».
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CS03
Τύπος του μέτρου:
παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Λίμνη Στυμφαλία, Σήραγγα Σιούρι και βοηθητικός χώρος αντλιοστασίου Λαύκας
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Chiroptera spp.
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.6.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.6.2
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Σχέδιο Δράσης για την πανίδα στην Ειδική Ζώνη Διατήρησης GR2530002 Λίμνη Στυμφαλία - Χειρόπτερα

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Όλες οι δράσεις υλοποιούνται άπαξ, εκτός από τη ρύθμιση της υδροπεριόδου που αποτελεί συνεχές μέτρο
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
50.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται ότι ίσως υπάρξει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει την υλοποίηση μιας σειράς δράσεων για τα χειρόπτερα οι οποίες είχαν προταθεί στο "Σχέδιο Δράσης για την πανίδα στην Ειδική Ζώνη Διατήρησης GR2530002 Λίμνη Στυμφαλία - Χειρόπτερα" στα πλαίσια του προγράμματος LIFE12 NAT/GR/000275 «LIFE-Stymfalia - Αειφόρος Διαχείριση και Χρηματοδότηση της Βιοποικιλότητας των Υγροτόπων: Η περίπτωση της Λίμνης Στυμφαλίας». Πιο συγκεκριμένα, οι δράσεις περιλαμβάνουν: 1) Δράσεις αποκατάστασης και δημιουργίας τεχνητών καταφυγίων: α) παρεμβάσεις στο εγκαταλελειμμένο βοηθητικό χώρο του αντλιοστασίου Λαύκας με σκοπό την βελτίωση του σαν καταφύγιο χειροπτέρων (το κτήριο ήδη χρησιμοποιείται περιστασιακά από σημαντικό αριθμό χειροπτέρων), β) παρεμβάσεις στη Σήραγγα Σιούρι (απομάκρυνση/ αραίωση της βλάστησης που καλύπτει την είσοδο της σήραγγας) ώστε να βελτιωθεί η χρήση της σαν καταφύγιο χειροπτέρων.

2) Δράσεις αποκατάστασης ενδιαιτημάτων τροφοληψίας: α) ρύθμιση της υδροπεριόδου ώστε να παραμείνει το νερό της λίμνης σε ικανοποιητικό επίπεδο όλο το χρόνο και β) κοπή και δημιουργία ανοιγμάτων στον καλαμιώνα ώστε να βελτιωθεί και να αυξηθεί η διαθεσιμότητα επιφανειών νερού και άρα ενδιαιτημάτων τροφοληψίας για τα χειρόπτερα (αφορά κυρίως το είδος *Myotis capaccinii*). Όλες οι ανωτέρω δράσεις επεξηγούνται αναλυτικά στο "Σχέδιο Δράσης για την πανίδα στην Ειδική Ζώνη Διατήρησης GR2530002 Λίμνη Στυμφαλία - Χειρόπτερα".
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Βαθμός υλοποίησης των επιμέρους δράσεων που περιλαμβάνει το μέτρο.

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CW0201
Ονομασία Μέτρου:
Μελέτη προσδιορισμός πληθυσμού, επικρατειών, θέσεις φωλεοποίησης και Βαθμού Διατήρησης του Σαΐνιου και του Φιδαετού
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει μελέτη του προσδιορισμού πληθυσμού επικρατειών, θέσεις φωλεοποίησης και Βαθμού Διατήρησης του Σαΐνιού και του Φιδαετού
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2510004
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η ΖΕΠ
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Accipiter brevipes, Circaetus gallicus
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.5.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Άλλο
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει επαρκής εμπειρία σε εθνικό και διεθνές επίπεδο
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

2,5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Μήνες 0-24 καταγραφές πεδίου, Μήνες 24-30 ανάλυση αποτελεσμάτων, συγγραφή μελέτης και κοινοποίηση/επεξήγηση των αποτελεσμάτων στον Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής και υποβολή της επιστημονικής δημοσίευση προς δημοσίευσης σε επιστημονικό περιοδικό ή συνέδριο
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
45.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
Ευρωπαϊκά προγράμματα πχ LIFE, ΥΜΕΠΕΡΑΑ, Πράσινο Ταμείο, ΥΠΕΝ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ώριμο, καθώς υπάρχουν αντίστοιχες περιπτώσεις εργασίας από άλλες περιοχές της Ελλάδας
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν υπάρχουν ιδιαίτερα τεχνικά ή θεσμικά προβλήματα
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται καμία κοινωνική δυσχέρεια
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η μελέτη του προσδιορισμού πληθυσμού επικρατειών, θέσεις φωλεοποίησης και Βαθμού Διατήρησης του Σαϊνιού και του Φιδαετού θα πραγματοποιηθεί με συνδυασμός σημειακών (από επιλεγμένες θέσεις; Look and see) και γραμμικών καταγραφών (οδικώς, road counts) με παράλληλη καταγραφή ηθολογικών στοιχείων και θέσεις φωλιών σε χάρτη. Ταυτόχρονες καταμετρήσεις από τουλάχιστον δύο παρατηρητές είναι απαραίτητες. Απαιτούνται πολλαπλές επισκέψεις (τουλάχιστον τριπλή επανάληψη κάθε διαδρομής ή σημείου). Η επιλογή των διαδρομών και των σημείων θέας θα γίνει με τέτοιων τρόπο ώστε να υπάρχει όσο μεγαλύτερη γεωγραφική κάλυψη όσο και αντιπροσωπευτική κάλυψη των διαθεσίμων καταλλήλων ενδιαιτημάτων. Θέσεις φωλεοποίησης που προσδιορίζονται εκτός πρωτοκόλλου καταγραφών, συνυπολογίζονται στον υπολογισμό επικρατειών και των πληθυσμών. Εκτός από την παράδοση

της τελικής μελέτης κάποια από τα αποτελέσματα της μελέτης πρέπει να δημοσιευτούν σε επιστημονικό συνέδριο ή/και επιστημονικό περιοδικό.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CW0202
Ονομασία Μέτρου:
Διερεύνηση και καταγραφή των ειδών χειροπτέρων και των ενδιαιτημάτων τους (μελέτη βάσης)
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Διενέργεια χειροπτερολογικής έρευνας με σκοπό την καταγραφή των χειροπτέρων και των καταφυγίων τους με τη χρήση κατάλληλων επιστημονικών μεθόδων, όπως ηχογραφήσεις, παγιδεύσεις και επιθεωρήσεις καταφυγίων)
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530001, GR2530002, GR2530004, GR2520001και GR2520002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αφορά το σύνολο των προστατευόμενων περιοχών
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Chiroptera spp.
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.5.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης. Η δράση είναι απαραίτητη ως πηγή τροφοδότησης του τρέχοντας και των μελλοντικών διαχειριστικών σχεδίων.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Σχέδιο Δράσης για 10 είδη Χειροπτέρων της Ελλάδας (υπό διαμόρφωση)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Η έρευνα περιλαμβάνει μια προκαταρκτική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
30.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Χορήγηση άδειας έρευνας από το ΥΠΕΝ και πιθανόν από ΥΠΠΟΑ
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα μπορούσε να υλοποιηθεί είτε μεμονωμένο είτε, εφόσον καταστεί εφικτό, από κοινού με τις υπόλοιπες μελέτες βάσης για τα χειρόπτερα στις περιοχές μελέτης
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Έρευνα μεσοπρόθεσμης διάρκειας, η οποία θα εκτείνεται σε διαφορετικά έτη και θα καλύπτει το σύνολο της περιοχής. Οι μέθοδοι που θα εφαρμοστούν θα είναι προσανατολισμένες αρχικά στην διακρίβωση της σύνθεσης της χειροπτεροπανίδας της περιοχής και του καθεστώτος παρουσίας των επιμέρους ειδών. Η έρευνα περιλαμβάνει την αναζήτηση καταφυγίων και πρωταρχική αξιολόγηση των θέσεων τροφοληψίας ώστε να εντοπιστούν καταρχάς τα σημαντικά ενδιαιτήματα για τα διάφορα είδη. Οι βασικές μέθοδοι και οι τεχνικές, κατά τις οποίες θα πραγματοποιηθούν οι εργασίες πεδίου (επιθεωρήσεις καταφυγίων, παγιδεύσεις χειροπτέρων, ηχογραφήσεις κ.ά.) θα εφαρμοστούν κατά περίπτωση με σκοπό την πληρέστερη καταγραφή των χειροπτέρων της περιοχής και σύμφωνα με τη διεθνή εμπειρία, όπως αυτή συνοψίζεται στις σχετικές οδηγίες της UNEP/EUROBATS (Battersby 2010) και σε άλλα αντίστοιχα κείμενα.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CW0203
Ονομασία Μέτρου:
Καταγραφή παρουσίας και πληθυσμιακής πυκνότητας του τσακαλιού (μελέτη βάσης)
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει λεπτομερή αναζήτηση και καταγραφή των πληθυσμιακών ομάδων του είδους στην περιοχή, εκτίμηση του μεγέθους τους, αξιολόγηση των πιέσεων και απειλών και εντοπισμό των σημαντικότερων ενδιαιτημάτων για το είδος στην περιοχή.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530001, GR2530002, GR2530004, GR2520001και GR2520002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η περιοχή
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Canis aureus
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.5.3
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης. Η δράση είναι απαραίτητη ως πηγή τροφοδότησης του τρέχοντας και των μελλοντικών διαχειριστικών σχεδίων.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

4 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Η έρευνα περιλαμβάνει μια προπαρασκευαστική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
30.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Χορήγηση άδειας έρευνας από το ΥΠΕΝ
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα μπορούσε να υλοποιηθεί είτε μεμονωμένο είτε, εφόσον καταστεί εφικτό, από κοινού με τις υπόλοιπες μελέτες βάσης για το τσακάλι στις περιοχές μελέτης
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει λεπτομερή αναζήτηση και καταγραφή των πληθυσμιακών ομάδων του είδους στην περιοχή, εκτίμηση του μεγέθους τους, αξιολόγηση των πιέσεων και απειλών και εντοπισμό των σημαντικότερων ενδιαιτημάτων για το είδος στην περιοχή. Η δράση θα περιλαμβάνει σημειακές και γραμμικές καταγραφές, συνεντεύξεις και άλλες κατάλληλες μεθόδους για την εκτίμηση της δομής και του μεγέθους του πληθυσμού, την εκτίμηση της τροφικής συμπεριφοράς, των εντοπισμό των περιοχών ενδημίας και την αξιολόγηση των πληθυσμιακών περιοριστικών παραγόντων (π.χ. σύγκρουση με οχήματα, δηλητηριασμένα δολώματα κ.λπ.)
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CW0204
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση και καταγραφή των διαδρομών μετακίνησης του Τσακαλιού.
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά στον εντοπισμό και αξιολόγηση των διαδρόμων μετακίνησης τσακαλιών μεταξύ των δυο προστατευόμενων περιοχών.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520002 και GR2520001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
GR2520002, GR2520001
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Canis aureus
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.5.3
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1) Σχεδιασμός της μελέτης (6 μήνες) και 2) υλοποίηση των καταγραφών, ανάλυση και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων (2,5 έτη)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
20.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Χορήγηση άδειας έρευνας από το ΥΠΕΝ
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά στον εντοπισμό και αξιολόγηση των διαδρόμων μετακίνησης τσακαλιών μεταξύ των δυο προστατευόμενων περιοχών. Στο πλαίσιο αυτό, το μέτρο στοχεύει να αξιολογήσει την επίδραση του αυτοκινητόδρομου και της παλιάς εθνικής οδού Τριπόλεως - Καλαμάτας οι οποίοι κατακερματίζουν το τοπίο δυσχεραίνοντας την μετακίνηση ζώων μεταξύ των δύο περιοχών. Μετά από την αξιολόγηση του χώρου, θα εφαρμοστούν ενδεδειγμένες μέθοδοι (κυρίως χρήση φωτοπαγίδων ή πιθανόν και κολλάρων εντοπισμού) για τον εντοπισμό της χρήσης περασμάτων (υπόγεια περάσματα, περάσματα πάνω από τις σήραγγες κλπ.) αλλά και της χρήσης του ίδιου του δρόμου κατά τη μετακίνηση τσακαλιών (τυχόν διάσχιση οδών). Πέρα από τον εντοπισμό των διαδρόμων μετακίνησης και της χρήσης των πιθανών περασμάτων από τα ζώα, στο πλαίσιο του μέτρου θα αξιολογηθεί η αναγκαιότητα ή μη, της λήψης διαχειριστικών μέτρων με σκοπό την επίτευξη της καλύτερης σύνδεσης των δύο περιοχών μέσω της βελτίωσης των υφιστάμενων περασμάτων ή της δημιουργίας νέων.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CW0205
Ονομασία Μέτρου:
Καταγραφή κατανομής και πυκνότητας παρουσίας της βίδρας (μελέτη βάσης)
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Διενέργεια έρευνας με σκοπό την καταγραφή της παρουσίας της βίδρας και τη χαρτογράφηση των σημαντικών για το είδος ενδιαιτημάτων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530001, GR2530002, GR2530004, GR2520001και GR2520002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Λίμνες, υδατορεύματα και άλλα πιθανά ενδιαιτήματα (π.χ. αρδευτικά κανάλια) και οι πέριξ αυτών εκτάσεις
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Lutra lutra
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.5.4
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης. Η δράση είναι απαραίτητη ως πηγή τροφοδότησης του τρέχοντας και των μελλοντικών διαχειριστικών σχεδίων.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Δεν υπάρχει
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Η έρευνα περιλαμβάνει μια προκαταρκτική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
15.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Χορήγηση άδειας έρευνας από το ΥΠΕΝ
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα μπορούσε να υλοποιηθεί είτε μεμονωμένο είτε, εφόσον καταστεί εφικτό, από κοινού με τις υπόλοιπες μελέτες βάσης για τη βίδρα στις περιοχές μελέτης
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Έρευνα μεσοπρόθεσμης διάρκειας, η οποία θα εκτείνεται σε διαφορετικά έτη και θα καλύπτει το σύνολο της περιοχής. Οι μέθοδοι που θα εφαρμοστούν θα είναι προσανατολισμένες αρχικά στην διακρίβωση των θέσεων παρουσίας της βίδρας στην περιοχή και στην καταγραφή και χαρτογράφηση των σημαντικών ενδιαιτημάτων του είδους. Σημαντική κρίνεται και η λήψη επαρκών δεδομένων ώστε να γίνει πληθυσμιακή εκτίμηση και καταγραφή των πιέσεων και απειλών του είδους στις περιοχές αυτές. Η μεθοδολογία και οι τεχνικές που θα χρησιμοποιηθούν (αναζήτηση και καταγραφή βιοδηλωτικών στοιχείων, κ.ά.) θα είναι σύμφωνες με την διεθνή βιβλιογραφία και θα καλύπτουν το σύνολο του υδρογραφικού δικτύου της περιοχής.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός εργασιών πεδίου 2. Έκθεση αναφοράς

3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CW0206
Ονομασία Μέτρου:
Μελέτη χρήσης ενδιαιτήματος και κατανομής του Λευκονώτη (*Dendrocopos leucotos*) και προτάσεις πρακτικών δασικής διαχείρισης προς όφελος του είδους.
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Καταγραφές παρουσίας του Δρυοκολάπτη στο ενδιαίτημά του και εντοπισμός κρίσιμων περιοχών για το είδος στις οποίες θα εφαρμοστούν πρακτικές δασικής διαχείρισης από τα οικεία Δασαρχεία
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CB05, CB07
Τύπος του μέτρου:
Άλλο, Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Δάση *Abies cephalonica* σε υψόμετρα 860μ με 1740μ.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Dendrocopos leucotos (Λευκονώτης)
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.5.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.2.4
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
B07, B08, B09, B10
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Ώριμο
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Έτος 0-2 καταγραφές πεδίου έτος 2-3 ανάλυση αποτελεσμάτων, συγγραφή μελέτης και κοινοποίηση/επεξήγηση των αποτελεσμάτων στα αρμόδια Δασαρχεία. Η επιστημονική δημοσίευση των αποτελεσμάτων μπορεί να πραγματοποιηθεί μέχρι και ένα έτος μετά το πέρας της μελέτης.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
50.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ) ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ) έργα LIFE
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Δεν απαιτούνται ενέργειες για την εκπόνηση της μελέτης, όμως απαιτείται η αποδοχή από τη Δασική Υπηρεσία για την εφαρμογή των αποτελεσμάτων
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Αν και κάθε έρευνα πεδίου μπορεί να έχει απρόβλεπτα μιας και πρόκειται μόνο για ένα είδος, εύκολα αναγνωρίσιμο και με ορισμένο ενδιαίτημα δεν αναμένονται ιδιαίτερα προβλήματα στην έρευνα πεδίου. Κατά την ερμηνεία των αποτελεσμάτων πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή ώστε αυτά να καταλήγουν σε συγκεκριμένες προτάσεις οι οποίες να είναι εφαρμόσιμες από την αρμόδια Δασική Υπηρεσία.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αν και το συγκεκριμένο μέτρο δεν έρχεται σε σύγκρουση με την κοινωνία αφού αφορά κυρίως έρευνα, τα αποτελέσματα της μελέτης και οι προτάσεις διαχείρισης αναμένονται να προκαλέσουν μικρής κλίμακας τριβές. Αυτές αφορούν την εδραιωμένη έως τώρα πεποίθηση ότι είναι προτιμότερο να αφαιρούμε ένα νεκρό και γέρικο δέντρο παρά ένα νέο από το δάσος. Η πολιτική ορθής και αειφορικής διαχείρισης του δάσους, λαμβάνοντας υπόψιν και τον Λευκονώτη θα πρέπει να διαδοθεί από τις αρμόδιες Υπηρεσίες (Δασαρχεία) προς του ενδιαφερόμενους χρήστες γης.
Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Οι Δρυοκολάπτες εξαρτώνται από γέρικα και νεκρά δέντρα τόσο για την ανεύρεση της τροφής τους όσο και για την φωλεοποίησης τους. Η δασική διαχείριση είναι υψίστης σημασίας για αυτούς και η συστηματική αφαίρεση των νεκρών και γέρικων δέντρων από το ενδιαίτημα μπορεί να προκαλέσει την κατάρρευση των πληθυσμών τους. Ο Ταΰγετος αποτελεί το νοτιότερο άκρο της εξάπλωσης του Λευκονώτη Δρυοκολάπτη στην Ευρώπη. Στην Πελοπόννησο ο Λευκονώτης φωλιάζει κυρίως σε ώριμα δέντρα Κεφαλλονίτικης Ελάτης σε υψόμετρα από 860μ έως 1740. Περεταίρω εξειδικευμένες έρευνες για την ακριβή εξάπλωση και κατανομή του είδους στον Ταΰγετο δεν είναι διαθέσιμες. Λαμβάνοντας υπόψιν την σχετική απομόνωση του εν λόγω πληθυσμού και το προαναφερθέν γεγονός ότι αποτελεί το άκρο της εξάπλωσης του είδους και άρα μπορεί να είναι ευάλωτο σε αλλαγές όπως αυτές που επιφέρει η κλιματική αλλαγή πρέπει να γίνει μια εξειδικευμένη μελέτη που θα καταγράφει την χρήση του ενδιαιτήματος και θα προτείνει πρακτικές δασικές διαχείρισης προς όφελος του είδους. Μεθοδολογία: α) Καταγραφές παρουσίας του είδους σε όλο το κατάλληλο ενδιαίτημα της ΖΕΠ. Οι καταγραφές θα πραγματοποιούνται κατάλληλη εποχή και με κατάλληλη μέθοδο (transect lines, point countsμε χρήση tape luring). β) Καταγραφή όλων των χαρακτηριστικών των δέντρων που το είδος τρέφεται και φωλιάζει. γ) Με βάσει την ανάλυση των καταγραφών πεδίου θα εντοπιστούν οι πιο σημαντικές περιοχές για το είδος καθώς και οι πιο σημαντικές κατηγορίες δέντρων για αυτό. δ) Με βάσει αυτά τα αποτελέσματα θα υποδειχθούν πρακτικές δασικής διαχείρισης οι οποίες θα πρέπει να υλοποιηθούν και να εφαρμοστούν από τα οικεία Δασαρχεία και να ληφθούν υπόψη κατά τη σύνταξη των διαχειριστικών μελετών. ε) Τα αποτελέσματα της μελέτης πρέπει να δημοσιευτούν σε επιστημονικό συνέδριο ή/και επιστημονικό περιοδικό
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός εργασιών πεδίου 2. Έκθεση αναφοράς 3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CW0208
Ονομασία Μέτρου:
Ακριβής εντοπισμός και παρακολούθηση των πληθυσμών του είδους *Biebersteinia orphanidis*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Αναζήτηση νέων πληθυσμών στο εύρος των βιοτικών και αβιοτικών παραγόντων που απαιτεί το είδος καθώς και παρακολούθηση των ήδη γνωστών πληθυσμών στις θέσεις όπου εξαπλώνεται το είδος.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλα (μελέτη/έρευνα)
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530001, GR2530004
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Σε όλη την ΟΧΕ του είδους εντός των περιοχών GR2530001 και GR2530004.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Biebersteinia orphanidis
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.5.5, A.5.6, A.8.5
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A09, G09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Οι γνωστοί πληθυσμοί καθώς και το ενδιαίτημα του φυτού περιγράφονται στη σχετική βιβλιογραφία: Tan K., Perdetzoglou D. K., Roussis V. (1997) Biebersteinia orphanidis (Geraniaceae) from southern Greece. Ann. Bot. Fennici 34:41-45; Phitos, D., Strid, A., Snogerup, S. & Greuter, W (eds.). 1995. The Red Data Book of Rare and Threatened Plants of Greece. WWF. Athens; Vassiliades, D. & Yannitsaros, A. 2000. Orphanides's best discovery. Bot. Chron. 13: 241-248;

Yannitsaros, A. G., Constantinidis, T. A. & Vassiliades, D. D. 1996. The rediscovery of Biebersteinia orphanidis Boiss. (Geraniaceae) in Greece. Bot. J. Linn. Soc. 120: 239- 242; Φοίτος Δ., Κωνσταντινίδης Θ., Καμάρη Γ. 2009 (Επιμ. Εκδ.). Βιβλίο Ερυθρών Δεδομένων των Σπάνιων και Απειλουμένων Ειδών της Ελληνικής Χλωρίδας. Τόμος 1 (A-D). Ελληνική Βοτανική Εταιρεία. Πάτρα.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Κάθε χρόνο και για 3 συναπτά έτη θα πραγματοποιούνται εργασίες πεδίου κατά την θερινή περίοδο, δηλ. κατά τη διάρκεια που το φυτό διατηρεί υπέργεια βλάστηση (από την άνοιξη μέχρι τα μέσα/τέλη καλοκαιριού)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25301CW0209, MM25301CA0601
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ΟΦΥΠΕΚΑ, ή σε συνεργασία με πανεπιστήμια ή άλλα επιστημονικά/ερευνητικά ινστιτούτα.
Εκτιμώμενο Κόστος
15.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες στην εφαρμογή του μέτρου.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται δυσχέρεια κοινωνική αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Τα στοιχεία που θα προκύψουν από το μέτρο αυτό (ακριβείς θέσεις και κατάσταση πληθυσμών, πιέσεις/απειλές που δέχεται το είδος) θα χρησιμοποιηθούν στα μέτρα MM25301CW0209 και MM25301CA0601, ενώ θα γίνει παράλληλα συλλογή πολλαπλασιαστικού υλικού για το μέτρο MM25301CW0308, το οποίο με τη σειρά του θα χρησιμοποιηθεί και στην υλοποίηση του μέτρου MM25301CW0309, εφόσον αυτή κρίνεται απαραίτητη. Τέλος, η ακριβέστερη γνώση της

φαινολογίας του είδους θα χρησιμοποιηθεί στον προσδιορισμό των όρων του σχεδίου διαχείρισης της βόσκησης (MM25301CW0209) και της εποχής που οι περιφραγμένες εκτάσεις (MM25301CA0601) θα πρέπει να βόσκονται για αποφυγή διαδοχής της βλάστησης προς κοινότητες ξυλωδών φυτών.

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Το συγκεκριμένο μέτρο αποσκοπεί στην αναζήτηση νέων πληθυσμών του είδους *Biebersteinia orphanidis* όπου εκτείνονται τα κατάλληλα ενδιαιτήματα, στα κατάλληλα υψόμετρα, σύμφωνα με τη σχετική βιβλιογραφία. Επιπλέον θα γίνει παρακολούθηση των ήδη γνωστών πληθυσμών. Για το σκοπό αυτό θα πρέπει κάθε χρόνο και για 3 έτη να διενεργούνται έρευνες πεδίου κατά τις οποίες θα μετρώνται ο αριθμός ατόμων (ρόδακες), ο αριθμός των στελεχών σε καρποφορία (ταξικαρπίες) και ο αριθμός των αρτιβλάστων σε κάθε υποπληθυσμό. Καταλληλότερη εποχή είναι τα μέσα του καλοκαιριού, αφού εκείνη την περίοδο οι ρόδακες είναι εμφανείς (δεν έχουν νεκρωθεί τα φύλλα ακόμα) και επιπλέον έχει σχεδόν ολοκληρωθεί η ωρίμανση των καρπών και των σπερμάτων. Οι ακριβείς θέσεις των γνωστών πληθυσμών αλλά και όσων νέων εντοπιστούν θα καταγράφονται με τη βοήθεια GPS. Σημαντική είναι και η καταγραφή της φαινολογίας του είδους.

Επιπλέον, κατά τη διάρκεια των εργασιών πεδίου θα γίνει καταγραφή τυχόν πιέσεων και απειλών που δέχεται το είδος αλλά δεν είναι γνωστές μέχρι σήμερα. Επίσης η συλλογή πολλαπλασιαστικού υλικού για το μέτρο της ex situ διατήρησης του είδους (μέτρο MM25301CW0308) θα γίνει στα πλαίσια του παρόντος μέτρου, για την εξοικονόμηση πόρων.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός καταγεγραμμένων πληθυσμών που εντοπίσθηκαν
2. Αριθμός νέων πληθυσμών που εντοπίσθηκαν
3. Αριθμός εντύπων παρακολούθησης πληθυσμών που συμπληρώθηκαν
4. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CW0209
Ονομασία Μέτρου:
Εκπόνηση και εφαρμογή διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης για τη διατήρηση του είδους *Biebersteinia orphanidis*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Αποφυγή βόσκησης των περιοχών όπου απαντά το είδος από την εποχή έναρξης της ανάπτυξης του υπέργειου τμήματος, μετά τον χειμερινό λήθαργο και μέχρι την ολοκλήρωση της ωρίμανσης και διασποράς των σπερμάτων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA05
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικά
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530001, GR2530004
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Σε όλη την ΟΧΕ του είδους εντός της περιοχής GR2530004.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Biebersteinia orphanidis
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.8.3, A.9.2, A.8.4, A.9.3
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διαχείρισης ειδών, Μέτρα διαχείριση λιβαδιών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Η βόσκηση απειλεί το είδος, όπως προκύπτει και από τη σχετική βιβλιογραφία: Phitos, D., Strid, A., Snogerup, S. & Greuter, W (eds.). 1995. The Red Data Book of Rare and Threatened Plants of Greece. WWF. Athens; Vassiliades, D. & Yannitsaros, A. 2000. Orphanides's best discovery. Bot. Chron. 13: 241-248; Φοίτος Δ., Κωνσταντινίδης Θ., Καμάρη Γ. 2009 (Επιμ. Εκδ.). Βιβλίο Ερυθρών Δεδομένων των Σπάνιων και Απειλουμένων Ειδών της Ελληνικής Χλωρίδας. Τόμος 1 (A-D). Ελληνική Βοτανική Εταιρεία. Πάτρα.

Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
5 έτη (Η δράση έχει εφαρμογή όλο το έτος).
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25301CA0601
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
30.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η ΚΥΑ 1058/71977/2017 (ΦΕΚ 2331/Β/7-7-2017).
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Πιθανή ανάγκη αποζημίωσης των κτηνοτρόφων της περιοχής για μείωση του ζωικού κεφαλαίου.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένεται κάποια δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου, κυρίως από τους κτηνοτρόφους της περιοχής
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο αυτό, εφόσον υλοποιηθεί και εφαρμοστεί με επιτυχία, θα είναι αποτελεσματικότερο του μέτρου MM25301CA0601 και με λιγότερες παρεμβάσεις στο τοπίο. Σημείωση: στη σχετική βιβλιογραφία αναφέρεται ότι το είδος αυτό διαθέται αδιάβροχο σπερματικό περίβλημα. "Παραμένει άγνωστος ο τρόπος με τον οποίο τα αδιάβροχα σπέρματα της B. orphanidis απορροφούν νερό υπό συνθήκες πεδίου" (Κουτσοβούλου Κ., Βασιλειάδης Δ., Γιαννίτσαρος Α., Θάνος Κ.Α. 2005. Η φύτρωση των σπερμάτων της Biebersteinia orphanidis Boiss. Πρακτικά 10ου Πανελλήνιου Συνεδρίου Ελληνικής Βοτανικής Εταιρείας, σελ. 131-137. Ιωάννινα, 5-8 Μαΐου 2005.). Δεν μπορεί επομένως να αποκλειστεί η ανάγκη τραυματισμού του σπερματικού περιβλήματος στον πεπτικό σωλήνα φυτοφάγων ζώων. Εάν αυτό επαληθευτεί, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά την εκπόνηση του διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης.

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το συγκεκριμένο μέτρο αποσκοπεί στην εκπόνηση διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης με μακροπρόθεσμο στόχο την αειφορική εκμετάλλευσης της περιοχής και παράλληλα την άρση των πιέσεων και απειλών που δέχεται το είδος *Biebersteinis orphanidis*. Για την επίτευξη του σκοπού αυτού θα πρέπει το μέτρο να περιλαμβάνει: Προσδιορισμό περιοριστικών μέτρων, κατά εποχές, στις περιοχές όπου εκτείνεται ο Τ.Ο. που φιλοξενεί το είδος *Biebersteinia orphanidis*. Ειδικά στις θέσεις όπου εντοπίζονται οι πληθυσμοί του είδους αυτού, θα πρέπει να απαγορευτεί η βόσκηση από την αρχή της άνοιξης μέχρι τη διασπορά των σπερμάτων (γύρω στα τέλη καλοκαιριού). Θα πρέπει ωστόσο οι περιοχές αυτές να βόσκονται μία φορά ετησίως, στο διάστημα που το φυτό βρίσκεται σε λήθαργο (μετά την διασπορά των σπερμάτων και πριν την κάλυψη της περιοχής με χιόνια) για αποφυγή διαδοχής της βλάστησης από κοινότητες ξυλωδών φυτών. Προσδιορισμός, ύστερα από σχετική μελέτη, της βοσκοϊκανότητας της περιοχής. Σε περίπτωση που η παρούσα βοσκοφόρτωση υπερβαίνει την βοσκοϊκανότητα της περιοχής, θα πρέπει να επιδοτηθούν οι κτηνοτρόφοι για μείωση του αριθμού των ζώων.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός εντύπων παρακολούθησης πληθυσμών που συμπληρώθηκαν 2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CW0210
Ονομασία Μέτρου:
Μελέτη για τη βελτίωση γνώσης κατανομής του είδους *Ichthyosaura alpestris* στην περιοχή GR2530001
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Βελτίωση της γνώσης κατανομής του είδους στην περιοχή NATURA, μέσω δειγματοληψιών.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
ΟΧΕ εξάπλωσης είδους
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Ichthyosaura alpestris
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.5.7
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.7.2, A.6.4, A.6.5
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

2 έτη (1ο - 2ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Υλοποίηση σε μία φάση: 2 έτη (1ο - 2ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
20.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ) ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ) έργα LIFE
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση των εργασιών. Αποδοχή σχεδιασμού μόνιμης παρακολούθησης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Το είδος δεν είναι εύκολο να εντοπιστεί στο πεδίο.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένονται δυσχέρειες στην κοινωνική αποδοχή.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Δεδομένης της αξίας των οριακών περιφερειακών πληθυσμών στη διατήρηση της βιολογικής ποικιλότητας των ειδών (Gaston, 1998), προτείνεται ενδελεχής μελέτη με σκοπό τη λεπτομερή χαρτογράφηση των θέσεων παρουσίας του αλπικού τρίτωνα στο οροπέδιο της Ζήρειας, και διερεύνηση πιθανών λύσεων στις πιέσεις που καταγράφονται. Εκτιμάται ότι όλη η περιοχή αποτελεί πιθανό ενδιαίτημα για τον αλπικό τρίτωνα, δεδομένου ότι υπάρχουν πηγές νερού και κατακλυζόμενες περιοχές που μπορούν να αποτελέσουν κατάλληλο αναπαραγωγικό περιβάλλον για το είδος. Η γεωμορφολογία της Ζήρειας χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη οροπεδίων, όπως είναι το Λιβάδι και Ξερολίβαδο, βόρεια και βορειοανατολικά της Μεγάλης Ζήρειας και η Σκαφιδιά νοτιοδυτικά, που το χειμώνα κατακλύζονται από νερά. Μεγάλο μέρος αυτών των νερών, μέχρι αργά το καλοκαίρι, έχει απορροφηθεί και τροφοδοτεί τις χαμηλότερες

πηγές της Κορινθίας, μετατρέποντας στην ουσία την Κυλλήνη σε ζωτικό υδατοσυλλέκτη της περιοχής. Ακριβώς, σε αυτή τη γεωμορφολογία που χαρακτηρίζεται από πολλές κοιλότητες και λακκώματα, εποχιακές λίμνες και πολλές δολίνες, όπως οι λίμνες Δασίου και Μεγαγιάννη, οφείλεται η ονομασία Κυλλήνη (Θ. Σ., Κουσουρής Οι Λίμνες στην Ελλάδα, 5/6. Στερεά Ελλάδα, Εύβοια, Πελοπόννησος. Μαρτυρίες & Καταγραφές, Αθήνα 2014).

- Οι δειγματοληψίες για το είδος πρέπει να λάβουν χώρα στις περιόδους αναπαραγωγής, όταν οι τρίτωνες εισέρχονται σε κατάλληλα σώματα νερού (λιμνία, ρυάκια, κτλ., με κρύο καθαρό νερό) και διευκολύνεται έτσι η ανεύρεσή τους. Για τη συγκεκριμένη περιοχή, απαιτείται η συνεχής παρατήρηση των τοπικών κλιματικών συνθηκών, έτσι ώστε ο ερευνητής να βρίσκεται επί τόπου κατά το λιώσιμο των χιονιών (μετά το Φεβρουάριο), καθώς και το φθινόπωρο, όταν πλημυρίζουν οι βιότοποι του ζώου. Για παράδειγμα, ο πλημμυρισμός της λίμνης Μεγαγιάννη διαρκεί για πολύ μικρό χρονικό διάστημα. Σχηματίζεται το χειμώνα και την άνοιξη, μαζί με πολλές άλλες δολίνες με νερό. Τα νερά της λίμνης Μεγαγιάννη, διοχετεύονται με φυσική υπόγεια απορροή στο Κεφαλάρι προς την πλευρά της λίμνης Στυμφαλίας, ενώ εκείνα της λίμνης Δασίου, στο Μικρό Κεφαλάρι (Κουσουρής, 2014).
- Οι δειγματοληψίες μπορούν να πραγματοποιηθούν με απόχες ή / και παγίδες (funnel traps, Willson & Gibbons, 2010), εάν το σώμα νερού είναι εκτενές ή βαθύ (π.χ. λίμνη Δασίου). Η χρήση παγίδων παρεμβολής (drift fences) κρίνεται δύσκολη, κυρίως λόγω της ύπαρξης μεγάλων θηλαστικών.
- Στοιχεία καταγραφής: φύλο, βασικά μορφομετρικά χαρακτηριστικά, λήψη ιστού σε αιθανόλη για ανάλυση DNA, φωτογραφία.
- Ανάλυση DNA (mtDNA, μικροδορυφόροι) για πληθυσμιακή ανάλυση, και έμμεση εκτίμηση πληθυσμιακού μεγέθους (Wang 2005).
- Επανάληψη δειγματοληψιών κάθε χρόνο (monitoring) στο σύνολο των τοποθεσιών, καθώς και στα τεχνητά λιμνία που προτείνονται να δημιουργηθούν στα πλαίσια του μέτρου MM25301CA1602, για την παρακολούθηση των πληθυσμών, καθώς και για την αξιολόγηση των προτεινόμενων μέτρων και δράσεων.

Σχετική Βιβλιογραφία:

Κουσουρής Θ. Σ., Οι Λίμνες στην Ελλάδα (5/6. Στερεά Ελλάδα, Εύβοια, Πελοπόννησος) Μαρτυρίες & Καταγραφές, Αθήνα 2014

Gaston, K.J., 1998. Species-range size distributions: products of speciation, extinction, and transformation. Philos. Trans. R. Soc. Lond. Ser. B Biol. Sci. 353, 219e230.

Wang Jinliang 2005. Estimation of effective population sizes from data on genetic markers. Phil. Trans. R. Soc. B3601395–1409

Willson, John & Gibbons, J.W. (2010). Drift fences, coverboards, and other traps. Amphibian Ecology and Conservation: A Handbook of Techniques. 229-245.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός δειγματοληψιών ανά σημείο και εποχή
2. Αριθμός ατόμων ανά σημείο και εποχή που καταγράφηκαν
3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών
4. Αναφορά με τα αποτελέσματα της μελέτης (ετήσια)

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CW0211
Ονομασία Μέτρου:
Βελτίωση γνώσης κατανομής του είδους *Mauremys rivulata*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Βελτίωση της γνώσης κατανομής του είδους στην περιοχή NATURA, μέσω δειγματοληψιών.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Ο.Χ.Ε. υψηλής και μέσης παρουσίας του είδους
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Mauremys rivulata
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.5.8
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Α.6.7
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Έλλειψη γνώσης
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή. Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2 έτη (1ο - 2ο έτος)

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Υλοποίηση σε μία φάση: 2 έτη (1ο - 2ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
15.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ) ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ) έργα LIFE
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση των εργασιών. Αποδοχή σχεδιασμού μόνιμης παρακολούθησης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένονται δυσχέρειες στην κοινωνική αποδοχή.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Προτείνεται έρευνα καθορισμένου χρόνου. Παρέχει δεδομένα για την παρουσία των ειδών, τη σχετική αφθονία τους και τη συχνότητα εμφάνισής τους (αριθμός ατόμων/ανθρωποώρα αναζήτησης). Είναι αποτελεσματική μέθοδος κυρίως για τα κρυπτικά είδη. Ο παρατηρητής διαθέτει ένα καθορισμένο χρονικό διάστημα για μια δειγματοληπτική επιφάνεια κατά τη διάρκεια του οποίου μετρά τον αριθμό των ατόμων του είδους που τον ενδιαφέρει ερευνώντας όλα τα μικροενδιαιτήματα (π.χ. αναποδογυρίζει πέτρες και κορμούς δένδρων ενώ ψάχνει εκτενώς και μέσα στη βλάστηση).
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός δειγματοληψιών ανά σημείο και εποχή 2. Αριθμός ατόμων ανά σημείο και εποχή που καταγράφηκαν 3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών

αναφορών
4. Αναφορά με τα αποτελέσματα της μελέτης (ετήσια)

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CW0212
Ονομασία Μέτρου:
Βελτίωση γνώσης κατανομής του είδους *Zamenis situla*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Βελτίωση της γνώσης κατανομής του είδους στην περιοχή NATURA, μέσω δειγματοληψιών.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530004
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Ο.Χ.Ε. υψηλής και μέσης παρουσίας του είδους
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Zamenis situla
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.5.9
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Α.6.8, Α.7.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Έλλειψη γνώσης
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή. Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2 έτη (1ο - 2ο έτος)

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Υλοποίηση σε μία φάση: 2 έτη (1ο - 2ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
15.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ) ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ) έργα LIFE
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση των εργασιών. Αποδοχή σχεδιασμού μόνιμης παρακολούθησης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένονται δυσχέρειες στην κοινωνική αποδοχή.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Προτείνεται έρευνα καθορισμένου χρόνου. Παρέχει δεδομένα για την παρουσία των ειδών, τη σχετική αφθονία τους και τη συχνότητα εμφάνισής τους (αριθμός ατόμων/ανθρωποώρα αναζήτησης). Είναι αποτελεσματική μέθοδος κυρίως για τα κρυπτικά είδη. Ο παρατηρητής διαθέτει ένα καθορισμένο χρονικό διάστημα για μια δειγματοληπτική επιφάνεια κατά τη διάρκεια του οποίου μετρά τον αριθμό των ατόμων του είδους που τον ενδιαφέρει ερευνώντας όλα τα μικροενδιαιτήματα (π.χ. αναποδογυρίζει πέτρες και κορμούς δένδρων ενώ ψάχνει εκτενώς και μέσα στη βλάστηση).
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός δειγματοληψιών ανά σημείο και εποχή 2. Αριθμός ατόμων ανά σημείο και εποχή που καταγράφηκαν 3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών

αναφορών
4. Αναφορά με τα αποτελέσματα της μελέτης (ετήσια)

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CW0213
Ονομασία Μέτρου:
Βελτίωση γνώσης της ιχθυοπανίδας στη Λίμνη Τάκα και τα περιφερειακά λιμνία
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Διερεύνηση ύπαρξης και καταγραφή ιχθυοπανίδας εντός του ταμιευτήρα και των περιφερειακών λιμνίων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Λίμνη Τάκα και περιφερειακά λιμνία
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Είδη ιχθυοπανίδας
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.5.11
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Έλλειψη γνώσης
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή. Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

2 έτη (3ο - 4ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Υλοποίηση σε μία φάση: 2 έτη (3ο - 4ο έτος) Τυχόν θεσμοθέτηση: 5ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
20.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο Έργα LIFE
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση των εργασιών.
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Προτείνεται έρευνα καθορισμένου χρόνου για τη διερεύνηση ύπαρξης και καταγραφή ιχθυοπανίδας εντός του ταμιευτήρα και των περιφερειακών λιμνίων. Για την εκπόνηση της μελέτης θα πραγματοποιηθούν δειγματοληψίες σε εποχική κλίμακα, προκειμένου να διερευνηθεί η βιοποικιλότητα των εν λόγω περιοχών καθόλη τη διάρκεια του έτους. Αναλόγως με τα αποτελέσματα της μελέτης, και εφόσον κριθεί απαραίτητο, προτείνεται η συστηματική παρακολούθηση του ταμιευτήρα και των περιφερειακών λιμνίων.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός δειγματοληψιών ανά σημείο και εποχή 2. Αριθμός ατόμων ανά είδος, σημείο και εποχή που καταγράφηκαν 3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών

αναφορών
4. Αναφορά με τα αποτελέσματα της μελέτης (ετήσια)

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CW0215
Ονομασία Μέτρου:
Μελέτη βάσης για τα χερσαία γαστερόποδα που αφορά: α) την επικαιροποίηση / συμπλήρωση της γνώσης σχετικά τον πληθυσμό και το βαθμό διατήρησης των ενδιαιτημάτων των ειδών και β) τον ορισμό επιθυμητών τιμών αναφοράς
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Έρευνα πεδίου για την κάλυψη των κενών γνώσης για την επικαιροποίηση της κατάστασης των πληθυσμών και του βαθμού διατήρησης των ενδιαιτημάτων των χερσαίων γαστερόποδων, καθώς και τον καθορισμό επιθυμητών τιμών αναφοράς
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Codringtonia spp.: Ασβεστολιθικές βραχώδεις εκτάσεις μέσα σε α) μακκία βλάστηση β) δάση κωνοφόρων (εκτός πεύκων) και γ) μικτών δασών κωνοφόρων και φυλλοβόλων *Tsoukatosia christinae*: σε υπόγεια περιβάλλοντα, όπως πλαγιές από γκρεμούς, καρστικές σχισμές και σπήλαια.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Είδη ασπόνδυλων: *Codringtonia elisabethae, Codringtonia eucineta, Codringtonia gittenbergeri, Codringtonia helenae* και *Tsoukatosia christinae*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.5.12
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Έλλειψη γνώσης
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Bijlsma, R., et al., Defining and applying the concept of Favourable Reference Values for species and habitats under the EU Birds and Habitats Directives. 2018, Wageningen Environmental Research: Wageningen.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
3 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΕΝ (σε περίπτωση οριζόντιου έργου)
Εκτιμώμενο Κόστος
45.000€ (15.000€ / ανά έτος)
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο LIFE
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση των εργασιών.
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Τα είδη των χερσαίων γαστεροπόδων που έχουν ενταχθεί στο προστατευτέο αντικείμενο των περιοχών Natura είναι ενδημικά της Ελλάδας, έχουν πολύ περιορισμένη εξάπλωση και ανήκουν σε κάποια κατηγορία απειλής σύμφωνα με την IUCN και το Κόκκινο Βιβλίο Απειλουμένων Ζώων της Ελλάδας. Για τα είδη του γένους Codringtonia υπάρχουν στοιχεία οικολογίας και βιολογίας

αναπαραγωγής με βάση μια διδακτορική διατριβή που ολοκληρώθηκε το 1996. Συνεπώς και αυτά τα δεδομένα πρέπει να επικαιροποιηθούν ώστε να μπορέσουμε με ένα βαθμό αξιοπιστίας να ορίσουμε ΕΤΑ. Ωστόσο, ειδικά για το *Tsoukatosia christinae* η πληροφορία για την οικολογία του είδους είναι περιορισμένη, ενώ πρόσφατα αξιολογήθηκε στην Κόκκινη Λίστα ειδών της IUCN (2023) όπου αξιολογήθηκε ως Least Concern σε Εθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο.
Παρακάτω παρουσιάζονται τα στάδια μιας μελέτης βάσης που θα μπορούσε να εφαρμοστεί στα χερσαία γαστερόποδα της περιοχής.
Στάδιο 1: Με βάση τα βιβλιογραφικά δεδομένα ή/και με βάση την προσωπική εμπειρία του μελετητή, επιλέγονται έξι (6) ως δώδεκα (12) θέσεις παρουσίας του προς μελέτη είδους. Ο στόχος είναι ο αριθμός των θέσεων δειγματοληψίας να περιλαμβάνει ενδιαιτήματα του είδους υψηλής, μέσης και κακής κατάστασης ώστε να υπάρχει μια δυνατότητα σύγκρισης των δεδομένων που θα ληφθούν. Με επισκέψεις σε επιπλέον περιοχές που φέρουν κατάλληλα ενδιαιτήματα γίνεται προσπάθεια να διαπιστωθεί η παρουσία του είδους και σε άλλες θέσεις.
Στάδιο 2: Σε όλες τις θέσεις δειγματοληψίας γίνεται εκτίμηση της πυκνότητας των ατόμων με βάση δυο τουλάχιστον μεθόδους εκτίμησης πληθυσμού. Οι επικρατέστερες μέθοδοι για τα χερσαία γαστερόποδα είναι α) τα τυχαία τετράγωνα και β) η σύλληψη-επανασύλληψη. Ωστόσο θα πρέπει να ληφθεί μέριμνα ώστε να γίνει εκτίμηση της πυκνότητας και σύμφωνα με τα οριζόμενα στις οδηγίες της ΕΕ για την πυκνότητα χερσαίων γαστεροπόδων (βλ. εδώ).
Στάδιο 3: Σε όλες τις θέσεις δειγματοληψίας αξιολογείται και καταγράφεται η ποιότητα των ενδιαιτημάτων, οι υφιστάμενες χρήσεις γης και άλλες ανθρώπινες δραστηριότητες καθώς και οι απειλές και πιέσεις που το είδος δέχεται στην περιοχή.
Στάδιο 4: Σε όποιες περιπτώσεις είναι εφικτό συλλέγεται μικρός αριθμός ατόμων (4-6) του είδους από όσο το δυνατόν πιο απομακρυσμένες θέσεις εντός του πληθυσμού. Τα άτομα αυτά θα χρησιμοποιηθούν σε μετέπειτα αναλύσεις εκτίμησης γενετικής ποικιλότητας, επικοινωνίας/απομόνωσης πληθυσμών (γονιδιακή ροή), προσαρμοστικής ικανότητας με χρήση κατάλληλων μοριακών δεικτών.
Στάδιο 5: Η μεθοδολογία που θα υιοθετήσουμε και θα προσαρμόσουμε για την εκτίμηση των ΕΤΑ, αναλόγως της διαθέσιμης πληροφορίας ανά είδος, θα είναι αυτή που περιγράφεται στην τεχνική αναφορά 'Defining and applying the concept of Favorable Reference Values for species and habitats under the EU Birds and Habitats Directives' (Bijlsma et al. 2018)3. Ο στόχος είναι να γίνει όσο το δυνατόν πιο πληροφοριακή επιλογή ΕΤΑ για τα είδη που έχουν ενταχθεί στο προστατευτέο αντικείμενο των περιοχών του δικτύου Natura 2000.
ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ
Π1. Χάρτης εξάπλωσης του είδους και αναφορές ατόμων πληθυσμού ανά θέση δειγματοληψίας
Π2. Βάση δεδομένων με καταγραφή των θέσεων παρουσίας, του αριθμού των ατόμων, περιγραφή των ενδιαιτημάτων και της κατάστασης τους, καταγραφή των απειλών και πιέσεων και των υφιστάμενων ανθρώπινων δραστηριοτήτων και χρήσεων γης. Η βάση θα είναι κατά τα πρότυπα της βάσης των προγραμμάτων Εποπτείας. Τέλος, θα περιλαμβάνει φωτογραφική τεκμηρίωση της παρουσίας του είδους και των ενδιαιτημάτων του.
Π3. Αρχείο με παραγόμενες νουκλεοτιδικές αλληλουχίες ή άλλων μοριακών δεικτών ή στοιχεία κατάθεσης τους σε αντίστοιχες βάσεις γενετικών δεδομένων.
Π4. Προσδιορισμός ΕΤΑ του είδους.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός δειγματοληψιών ανά σημείο και εποχή
2. Αριθμός ατόμων ανά είδος, σημείο και εποχή που καταγράφηκαν
3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών
4. Αναφορά με τα αποτελέσματα της μελέτης

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CW0307
Ονομασία Μέτρου:
Ex situ διατήρηση του είδους *Globularia stygia*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Διατήρηση πληθυσμών του είδους σε Τράπεζα Σπερμάτων / Διάθεση πολλαπλασιαστικού υλικού για πιθανές δράσεις επαναεισαγωγής
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CS01
Τύπος του μέτρου:
Άλλα (εκτός τόπου διατήρηση)
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Περιοχές με παρουσία των Τ.Ο. 4090, 8140, 8210
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Globularia stygia
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.8.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A09, A10
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Απαιτείται επιβεβαίωση της ορθόδοξης συμπεριφοράς των σπερμάτων του είδους
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

5 έτη (1ο έως 5ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Συλλογή σπερμάτων από όλους τους γνωστούς πληθυσμούς του είδους κατά τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο. Το μέτρο έχει εφαρμογή όλο το έτος.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
1
Φορέας υλοποίησης:
Φορέας Διαχείρισης σε συνεργασία με Τράπεζες Σπερμάτων.
Εκτιμώμενο Κόστος
5.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Το μέτρο δεν αναμένεται να εμφανίζει τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται πρόβλημα κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το συγκεκριμένο μέτρο αποσκοπεί στην εκτός τόπου διατήρηση του είδους *Globularia stygia* τόσο σε συνεχή καλλιέργεια όσο και σε τράπεζα σπερμάτων (λαμβάνοντας υπόψη τα διεθνή πρωτόκολλα μακροχρόνιας φύλαξης σπερμάτων σε τράπεζες). Στην ex situ διατήρηση του είδους *Globularia stygia* προτείνεται η συλλογή και διατήρηση των σπερμάτων του σε Τράπεζα Σπερμάτων. Η συλλογή των σπερμάτων πρέπει να γίνει από όλους τους γνωστούς πληθυσμούς ακολουθώντας τα διεθνή πρωτόκολλα για την διατήρηση του συνόλου της γενετικής ποικιλότητας του είδους.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Έτη διατήρησης της Τράπεζας Σπερμάτων

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CW0308
Ονομασία Μέτρου:
Εκτός τόπου (ex situ) διατήρηση σε βοτανικούς κήπους και Τράπεζες Σπερμάτων, αναπαραγωγή και ενίσχυση φυσικών πληθυσμών του είδους *Biebersteinia orphanidis*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Συλλογή σπερμάτων ή επιλεγμένων φυτών από φυσικούς πληθυσμούς με στόχο την δημιουργία νέων φυτών τόσο για εκτός τόπου (ex situ) διατήρηση σε βοτανικούς κήπους και άλλα επιστημονικά/ερευνητικά ινστιτούτα όσο και για ενίσχυση των φυσικών πληθυσμών μέσω φυτεύσεων, με φυτά που θα προκύψουν σε καλλιέργεια.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CS01
Τύπος του μέτρου:
Άλλα (εκτός τόπου διατήρηση)
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530001, GR2530004
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Σε βοτανικούς κήπους, τράπεζες σπερμάτων και ερευνητικά ινστιτούτα ή άλλες δομές που μπορούν να φιλοξενήσουν το είδος.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Biebersteinia orphanidis
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.8.4 A.5.6, A.8.5
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A09, G09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Το είδος ανήκει στην κατηγορία κινδύνου Κινδυνεύον (EN) και οι φυσικοί πληθυσμοί απειλούνται, όπως προκύπτει και από τη σχετική βιβλιογραφία: Phitos, D., Strid, A., Snogerup, S. & Greuter, W (eds.). 1995. The Red Data Book of Rare and Threatened Plants of Greece. WWF. Athens; Φοίτος Δ., Κωνσταντινίδης Θ., Καμάρη Γ. 2009 (Επιμ. Εκδ.). Βιβλίο Ερυθρών Δεδομένων των Σπάνιων και Απειλουμένων Ειδών της Ελληνικής Χλωρίδας. Τόμος 1 (A-D). Ελληνική Βοτανική Εταιρεία. Πάτρα.

Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Η συλλογή του πολλαπλασιαστικού υλικού θα πραγματοποιηθεί στα πλαίσια του μέτρου MM25301CW0208. Στη συνέχεια θα πραγματοποιηθούν πειράματα φύτρωσης, αγενούς πολλαπλασιασμού και καλλιέργειας του είδους. Η συλλογή πολλαπλασιαστικού από την φύση θα πρέπει να γίνει την κατάλληλη εποχή, δλδ στα τέλη του καλοκαιριού για τα σπέρματα ή την άνοιξη (για βλαστητικά τμήματα). Οι φυτεύσεις για ενίσχυση των φυσικών πληθυσμών θα πρέπει να γίνουν στις αρχές της άνοιξης.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25301CW0208, MM25301CW0309
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
Φορέας Διαχείρισης σε συνεργασία με βοτανικούς κήπους ή άλλα επιστημονικά/ερευνητικά ινστιτούτα.
Εκτιμώμενο Κόστος
15.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες στην εφαρμογή του μέτρου.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται δυσχέρεια κοινωνική αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Προτείνεται η συλλογή σπερμάτων και όχι φυτών ως πολλαπλασιαστικό υλικό, αφενός για διατήρηση (ex situ) υψηλότερης γενετικής ποικιλότητας και αφετέρου για τη μικρότερη δυνατή διατάραξη των φυσικών πληθυσμούς του είδους. Ολόκληρα φυτά θα συλλεχθούν μόνο εάν αυτό κριθεί απολύτως απαραίτητο κατά την εφαρμογή του μέτρου.
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Το συγκεκριμένο μέτρο αποσκοπεί στην εκτός τόπου διατήρηση του είδους Biebersteinia orphanidis τόσο σε συνεχή καλλιέργεια όσο και σε τράπεζα σπερμάτων (λαμβάνοντας υπόψη τα διεθνή πρωτόκολλα μακροχρόνιας φύλαξης σπερμάτων σε τράπεζες). Η συλλογή του πολλαπλασιαστικού υλικού μπορεί να γίνει στα πλαίσια του μέτρου MM25301CW0208. Υπάρχουν πληροφορίες στη βιβλιογραφία σχετικά με τη φύτρωση του είδους (Κουτσοβούλου Κ., Βασιλειάδης Δ., Γιαννίτσαρος Α., Θάνος Κ.Α. 2005. Η φύτρωση των σπερμάτων της Biebersteinia orphanidis Boiss. Πρακτικά 10ου Πανελλήνιου Συνεδρίου Ελληνικής Βοτανικής Εταιρείας, σελ. 131-137. Ιωάννινα, 5-8 Μαΐου 2005.). Επιπλέον θα πραγματοποιηθούν πειράματα σχετικά με τον αγενή πολλαπλασιασμό και τις συνθήκες που απαιτεί το είδος για την καλή ανάπτυξη. Το φυτικό υλικό και οι γνώσεις που θα προκύψουν από την εφαρμογή του μέτρου αυτού θα τροφοδοτήσουν το μέτρο MM25301CW0309. Επιπλέον, θα πραγματοποιηθεί φύτευση φυτών που προέκυψαν σε καλλιέργεια στις θέσεις όπου απαντά το είδος, με σκοπό τον εμπλουτισμό των πληθυσμών του.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Έτη διατήρησης της Τράπεζας Σπερμάτων

5.3.3.3.3 Μέτρα διαχείρισης αγροτικών εκτάσεων

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CW0207
Ονομασία Μέτρου:
Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά στη δημιουργία δέσμης μέτρων και κινήτρων για α) Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις, β) Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας, γ) Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών, δ) Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων, ε) Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένες στην κλιματική αλλαγή
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA02,CA08,CA09,CA10,CA15
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό, Οικονομικό, Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2510004 GR2520001 GR2520002 GR2530001 GR2530002 GR2530006 GR2530004
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αγροτικές καλλιέργειες
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.9.1, Γ.1.4
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:

Α05, Α15, Α21 και Α30, Α02 και Α23 και εν γένει όλες οι πιέσεις που σχετίζονται με την γεωργία
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διαχείρισης γεωργικών εκτάσεων Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων Μέτρα προστασίας των εδαφιών πόρων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1,5 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Η υλοποίηση του μέτρου ξεκινά από το 1ο έτος εφαρμογής του ΔΣ . Το μέτρο διακρίνεται σε δυο φάσεις: στην 1η φάση θα οριστικοποιηθούν οι λεπτομέρειες των γεωργοπεριβαλλοντικών μέτρων (Σχέδιο Δράσης) και έχει διάρκεια 1,5 χρόνο και, στη 2η φάση θα υλοποιηθούν κάποια από τα γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΥΠΑΑΤ
Εκτιμώμενο Κόστος
40.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Απαιτείται σειρά θεσμικών μέτρων για τη θεσμική ισχυροποίηση των ορθών καλλιεργητικών πρακτικών και τη διαδικασία πιστοποίησης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Μη αποδοχή των μέτρων από τους καλλιεργητές

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά στη δημιουργία κινήτρων και δέσμης μέτρων για α) Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις, β) Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας, γ) Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών, δ) Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων, ε) Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένες στην κλιματική αλλαγή Στόχος της δράσης είναι η εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για την προώθηση των βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών, το οποίο θα περιλαμβάνει: • Περιληπτική περιγραφή της περιοχής και αναλυτική περιγραφή των στόχων και του πλαισίου διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας (όπως καταγραφή καλλιεργειών και συσχέτιση με προστατευόμενα είδη και οικοτόπους, ασκούμενες πιέσεις, στόχοι διατήρησης των ειδών, υφιστάμενα μέτρα διαχείρισης), • Περιγραφή δράσεων που μπορούν να υλοποιηθούν από το ΠΑΑ σχετικά με την τήρηση υποχρεωτικού ή εθελοντικού χαρακτήρα γεωργικών δεσμεύσεων και την παροχή ενισχύσεων προς αναπλήρωση της απώλειας εισοδήματος που προκύπτει από την τήρησή αυτών (Αντισταθμιστική ενίσχυση σε γεωργικές περιοχές NATURA / Ενισχύσεις για γεωργοπεριβαλλοντικές δεσμεύσεις), • Περιγραφή λοιπών δράσεων που αφορούν τον τομέα της Γεωργίας και μπορούν να υλοποιηθούν από το ΠΑΑ, • Προγραμματισμός της παρακολούθησης, αναθεώρησης και διαβούλευσης του Θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης. Θα υλοποιηθούν επίσης διαβουλεύσεις με τις τοπικές κοινωνίες και τις αρμόδιες αρχές ώστε να εξασφαλισθούν η μεγαλύτερη δυνατή συναίνεση (ειδικά των αγροτών) για τα εφαρμοζόμενα μέτρα όπως και συμφωνία με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο προστασίας και διαχείρισης αυτών των περιοχών. Κατά την εκπόνηση των Θεματικών Σχεδίων, θα υπάρξει συνέργεια και συμπληρωματικότητα με τις άλλες δράσεις του Σχεδίου Διαχείρισης, λαμβάνοντάς τα υπόψη αλλά και συνεισφέροντας με δεδομένα στην εκπόνηση αυτών. Κατ' ελάχιστον θα ληφθούν υπόψη τα κάτωθι αναφερόμενα: Σημαντικό τμήμα της περιοχής καλύπτεται από αγροτικές καλλιέργειες. Οι καλλιεργητικές πρακτικές που εφαρμόζονται πολλές φορές δεν συνάδει με τις ανάγκες διατήρησης του προστατευτέου αντικειμένου. Πλήθος πιέσεων και απειλών, με χαμηλή μέτρια ή υψηλή ένταση έχουν αναγνωριστεί να επιδρούν στα προστατευτέα αντικείμενα, όπως Α05 Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κ.λπ.), Α15 (Καλλιεργητικές πρακτικές (π.χ. όργωμα) στη γεωργία), Α21 (Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία) και Α30 (Άντληση από υπόγεια, επιφανειακά ή μικτά ύδατα για γεωργία), Α02«Μετατροπή σε διαφορετικού είδους γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)» και Α23 «Χρήση άλλων μεθόδων καταπολέμησης των παρασίτων στη γεωργία (εκτός από την καλλιέργεια του εδάφους)» Είναι απαραίτητη η ρύθμιση των καλλιεργητικών πρακτικών ώστε να μειωθεί η να παύσει η επίδραση των παραπάνω πιέσεων στα προστατευτέα αντικείμενα. Η ρύθμιση θα πρέπει να συνοδεύεται από αντισταθμιστικά μέτρα για την παρότρυνση της συμμετοχής μεγάλου πλήθους αγροτών. Ανάμεσα στα μέτρα που προτείνεται να ενεργοποιηθούν είναι: 1. Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις (π.χ. φυτοφραχτών ως όρια μεταξύ καλλιεργειών) 2. Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας

3. Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών
4. Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων
5. Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένες στην κλιματική αλλαγή
6. Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις (π.χ. φυτοφραχτών ως όρια μεταξύ καλλιεργειών)
Οι φυτοφράχτες, η χρήση δηλαδή δενδρωδών και θαμνωδών ειδών για την οριοθέτηση των καλλιεργειών είναι ευεργετικοί για τη διατήρησης της ποικιλότητας. Πλήθος μελετών έχει αποδείξει τη σημασία τους για την προσφορά τροφής και καταφυγίου για πολλά είδη πανίδας. Επίσης οι φυτοφράχτες αποτελούν μικρούς διαδρόμους διασύνδεσης αμιγών εκτάσεων φυσικών τύπων οικοτόπων.
Οι άξονες για τη δημιουργία φυτοφραχτών είναι οι εξής: (α) Χρήση ιθαγενών ειδών με έμφαση στην χρήση ειδών που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για την πανίδα της περιοχής (μελέτη της χλωριδικής σύνθεσης των φυτοφραχτών στην περιοχή) (β) Ορθή άσκηση κατά χώρο και χρόνο καλλιεργητικών πρακτικών των φυτοφραχτών (δημιουργία εγχειριδίου προς τους αγρότες) (γ) αξιοποίηση ειδών που μπορεί να έχουν οικονομικό όφελος προς τους παραγωγούς (πχ είδη του γένους Rubus), δ) συντήρηση και αύξηση των φυτοφραχτών
Ως αντισταθμιστικά μέτρα προς τους αγρότες για τη συμμετοχή τους προτείνονται: (α) Η δωρεάν παροχή φυτευτικού υλικού, (β) δωρεάν σεμινάρια καλλιεργητικών πρακτικών
Ως δείκτες παρακολούθησης του μέτρου προτείνονται (α) Μήκος νεών φυτοφραχτών, (β) Πλήθος αγροτών που μετέχουν στη συντήρηση φυτοφραχτών
Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας
Η προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας θα περιορίσει τη χρήση αγροχημικών για φυτοπροστασία και λίπανση και όσες πιέσεις & απειλές συνδέονται με αυτά. Η μετάβαση σε ένα σύστημα εκτεταμένης βιολογικής καλλιέργειας είναι αρκετά δύσκολη καθώς απαιτεί συστηματική προσπάθεια και εκτεταμένες παρεμβάσεις ώστε να πειστεί το μεγαλύτερο μέρος των παραγωγών να στραφεί προς αυτό το πρότυπο καλλιέργειας. Παράλληλα πρέπει να υπάρξει στροφή του καταναλωτικού κοινού προς αυτή την αγορά ώστε, εκτός από το θεσμικό πλαίσιο για τους παραγωγούς, να εξασφαλιστεί και η διάθεση των προϊόντων τους. Παρ' όλα αυτά, ακόμη και σε τοπικό επίπεδο προτείνονται τα εξής:
1. Λίστα/μητρώο βιοκαλλιεργητών εντός της προστατευόμενης περιοχής με στόχο την απευθείας σύνδεση βιοκαλλιεργητών & καταναλωτών
2. Παραχώρηση Δημοτικών/δημόσιων εκτάσεων αποκλειστικά για αποκλειστική βιολογική καλλιέργεια ή βιολογική κτηνοτροφία
1. Δημιουργία μητρώου παραδοσιακών ποικιλιών, τυποποίησή τους και διάθεσή τους σε όσους καλλιεργητές το επιθυμούν
Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών
Η εφαρμογή των νέων τεχνολογιών στην καλλιέργεια μπορεί να βοηθήσει στην ορθολογικότερη χρήση των πόρων. Η άρδευση της καλλιέργειας όταν υπάρχει ανάγκη, η λίπανση στο σωστό χρόνο, σε θέσεις που απαιτείται και με την ποσότητα που απαιτείται είναι μερικές μόνο από της άμεσες εφαρμογές που μπορεί να υποστηρίξει η υιοθέτηση της έξυπνης γεωργίας. Αυτά θα βοηθήσουν στην ορθολογική χρήση των υδάτων ενώ παράλληλα θα περιοριστεί η ρύπανση από την αλόγιστη χρήση αγροχημικών.
Για την εφαρμογή της απαιτείται η προμήθεια και χρήση ακριβού εξοπλισμού αιχμής, κάτι που είναι ένας περιοριστικός παράγοντας για την ευρύτερη εφαρμογή της έξυπνης γεωργίας. Οι οργανωμένοι φορείς της πολιτείες πρέπει να παρέχουν την απαιτούμενη τεχνογνωσία στους παραγωγούς ώστε να μπορέσουν να εφαρμόσουν την έξυπνη γεωργία στις καλλιέργειές τους. Μετρήσιμος δείκτης αυτής της δράσης μπορεί να αποτελεί το πλήθος και η συνολική έκταση των εκμεταλλεύσεων στις οποίες εφαρμόζονται πρακτικής έξυπνης γεωργίας.

Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων

Όπως φάνηκε και στην ενότητα 2.1.1. τουλάχιστον κατά θέσεις η περιοχή χαρακτηρίζεται από σχετικά υψηλή ποικιλότητα τοπίου. Σε πολλές περιπτώσεις η υψηλή ποικιλότητα του τοπίου, ακόμη κι αν πρόκειται για ποικιλότητα αγροτικού/ανθρωπογενούς τοπίου, σχετίζεται με υψηλή βιοποικιλότητα. Σε αυτό το πλαίσιο είναι απαραίτητη η προώθηση της κατά χώρο οργάνωσης των καλλιεργειών ώστε να διατηρηθεί η υψηλή ποικιλότητα στο τοπίο. Είναι απαραίτητος ο χωρικός σχεδιασμός της παρουσίας αγροτικών, φυσικών και ημιφυσικών χρήσεων γης ώστε να διατηρηθεί ο δείκτης σε υψηλά επίπεδα.

Σε αυτή τη φάση δεν είναι δυνατή η περιγραφή μέτρων και ενδεικτών στους οποίους πρέπει να στοχεύει αυτή η δράση. Αρχική προϋπόθεση είναι η καλύτερη κατανόηση των ωφελειών που προκύπτουν από τη διατήρηση της πολυπλοκότητας στη σύνθεση του τοπίου στην περιοχή. Έπειτα μπορεί να προταθούν περισσότερο συγκεκριμένα μέτρα και να τεθούν στόχοι.

Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένες στην κλιματική αλλαγή

Καθώς η κλιματική αλλαγή αναγνωρίζεται ως μια από τις σημαντικότερες απειλές για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, και έχει άμεση σχέση με την ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων, η οποία έχει αναγνωριστεί ως πίεση & απειλή στην περιοχή. Η δράση αυτή περιλαμβάνει την καταγραφή και πρόταση εναλλακτικών καλλιεργειών οι οποίες θα είναι προσαρμοσμένες τόσο στις συνθήκες της περιοχής όσο και στις ήδη υφιστάμενες υποδομές.

Τα αντισταθμιστικά μέτρα που θα προτρέψουν την υιοθέτηση των δράσεων από τους παραγωγούς της περιοχής περιλαμβάνουν κυρίως:

1. Συνεχή κατάρτιση αναφορικά με την εφαρμογή των μέτρων, τις ανάγκες επανακαθορισμού στόχων κ.ο.κ.
2. Συμβουλευτική με στόχο τη διάχυση της επιστημονικής γνώσης
3. Παροχή αναγκαίων υλικών (φυτευτικού υλικό, υποδομές κ.ο.κ.) για την εφαρμογή των δράσεων
4. Κατάρτιση μητρώου καλλιεργητών που υιοθετούν ορθές καλλιεργητικές πρακτικές και δράσεις για τη διάχυση των προϊόντων τους
5. Σήμα πιστοποίησης πολλαπλών βαθμίδων, ανάλογα με τις πρακτικές που υιοθετούνται

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Τεύχος Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας
2. Μήκος φυτοφραχτών
3. Πλήθος και έκταση γεωργικών εκμεταλλεύσεων που ακολουθούν ορθές γεωργικές πρακτικές (κλιμάκωση αναφορικά με τον τύπο των γεωργικών πρακτικών)
4. Πλήθος τοπικών ποικιλιών που καλλιεργούνται και έκταση στην οποία καλλιεργούνται
5. Πλήθος και έκταση εκμεταλλεύσεων που υιοθετούν πρακτικές έξυπνης γεωργίας
6. Πλήθος και έκταση εκμεταλλεύσεων που μετατράπηκαν σε λιγότερο υδροφόρες

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CW0309
Ονομασία Μέτρου:
Εγκατάσταση καλλιεργειών του είδους Biebersteinia orphanidis για φαρμακευτική χρήση
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εγκατάσταση πειραματικών καλλιεργειών του είδους σε κοντινή περιοχή για αποφυγή συλλογής φυτών από αυτοφυείς πληθυσμούς, εφόσον προκύπτει η ανάγκη παροχής υλικού στην τοπική κοινωνία (θα γίνει διερεύνηση αυτού στο μέτρο MM25301CW0105).
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CS01
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530001, GR2530004
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Σε κοντινές περιοχές με κατάλληλες για την καλλιέργεια του είδους αβιοτικές παραμέτρους (υψόμετρο, έδαφος, γεωλογικό υπόστρωμα κλπ.).
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Biebersteinia orphanidis
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.8.4
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Το είδος εκριζώνεται και συλλέγεται για φαρμακευτική χρήση, συχνά ολόκληροι υποπληθυσμοί του, όπως προκύπτει από τη σχετική βιβλιογραφία: Phitos, D., Strid, A., Snogerup, S. & Greuter, W (eds.). 1995. The Red Data Book of Rare and Threatened Plants of Greece. WWF. Athens; Vassiliades, D. & Yannitsaros, A. 2000. Orphanides's best discovery. Bot. Chron. 13: 241-248; Φοίτος Δ., Κωνσταντινίδης Θ., Καμάρη Γ. 2009 (Επιμ. Εκδ.). Βιβλίο Ερυθρών Δεδομένων των

Σπάνιων και Απειλουμένων Ειδών της Ελληνικής Χλωρίδας. Τόμος 1 (A-D). Ελληνική Βοτανική Εταιρεία. Πάτρα.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Δημιουργία πολλαπλασιαστικού υλικού. Προετοιμασία ορεινού αγρού. Εγκατάσταση φυτεία και καλλιέργεια. Η δράση έχει εφαρμογή όλο το έτος.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25301CW0308
Προτεραιότητα μέτρου:
3 εφόσον εκτιμηθεί πως υπάρχει η ανάγκη (βλ. και μέτρο MM25301CW0105)
Φορέας υλοποίησης:
Φορέας Διαχείρισης σε συνεργασία με την τοπική κοινωνία.
Εκτιμώμενο Κόστος
20.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες στην εφαρμογή του μέτρου.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται δυσχέρεια κοινωνική αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Στη βιβλιογραφία (Phitos, D., Strid, A., Snogerup, S. & Greuter, W (eds.). 1995. The Red Data Book of Rare and Threatened Plants of Greece. WWF. Athens; Vassiliades, D. & Yannitsaros, A. 2000. Orphanides's best discovery. Bot. Chron. 13: 241-248; Φοίτος Δ., Κωνσταντινίδης Θ., Καμάρη Γ. 2009 (Επιμ. Εκδ.). Βιβλίο Ερυθρών Δεδομένων των Σπάνιων και Απειλουμένων Ειδών της Ελληνικής Χλωρίδας. Τόμος 1 (A-D). Ελληνική Βοτανική Εταιρεία. Πάτρα) αναφέρεται ότι το υπόγειο τμήμα του φυτού χρησιμοποιείται παραδοσιακά για την ενδυνάμωση των οικόσιτων οπληφόρων ζώων. Για το σκοπό αυτό σημαντικός αριθμός ατόμων συλλέγεται στη φύση κάθε χρόνο. Η παρουσία δραστικών ουσιών έχει επιβεβαιωθεί από σύγχρονες έρευνες (Miceli, N. Taviano, M.F., Tzakou, O., Yannitsaros, A., Vassiliades, D., Giuffrida, D. & Galati, E.M. 2005. Biebersteinia orphanidis Boiss.

shows antioxidant and anti-inflammatory activity. - Pharmacognosy Mag. 1(2): 54-58; Zhang, B., Jin, X., Yin, H., Zhang, D., Zhou, H., Zhang, X., & Tran, L. S. P. 2020. Natural products, traditional uses and pharmacological activities of the genus Biebersteinia (Biebersteiniaceae). Plants, 9(5), 595. https://doi.org/10.3390/plants9050595). Δεν είναι γνωστό εάν η πρακτική αυτή βρίσκει εφαρμογή στις μέρες μας. Θα πρέπει να πραγματοποιηθεί σχετική διερεύνηση στα πλαίσια του μέτρου MM25301CW0105 και να υλοποιηθεί το μέτρο MM25301CW0309 μόνο εφόσον υπάρχει τέτοια ανάγκη.
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το συγκεκριμένο μέτρο αποσκοπεί στην παροχή της τοπικής κοινωνίας φυτικού υλικού του είδους *Biebersteinia orphanidis* από καλλιέργεια για φαρμακευτική χρήση, ώστε να διακοπεί η συλλογή του από τη φύση. Για την επίτευξη του σκοπού αυτού θα πρέπει να εγκατασταθεί πειραματικός αγρός πλησίον των περιοχών εξάπλωσής του στα όρη Κυλλήνη και Ολίγυρτος. Το πολλαπλασιαστικό υλικό για τον πειραματικό αγρό θα προκύψει από το μέτρο MM25301CW0308 όπως και οι συνθήκες που απαιτούνται για την καλή ανάπτυξη του φυτού. Η επιλογή της θέσης εφαρμογή του μέτρου επομένως θα γίνει μετά τα πρώτα αποτελέσματα του μέτρου MM25301CW0308.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Έτη διατήρησης της Τράπεζας Σπερμάτων

5.3.3.3.4 Μέτρα διαχείρισης υδάτων

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CA1502
Ονομασία Μέτρου:
Ήπια τεχνικά έργα για την διαχείριση της στάθμης της λίμνης και βελτίωση βιότοπων φωλεοποίησης και τροφοληψίας ειδών ορνιθοπανίδας.
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Τεχνικά έργα για την διατήρηση της στάθμης της λίμνης στα επιθυμητά επίπεδα ανά εποχή
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA15
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο του υγροτοτοπικού οικοσυστήματος της ΖΕΠ.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Ardea purpurea, Aythya nyrocax, Ixobrychus minutus, Circus aeruginosus
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.4.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.4.4
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A33, K02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει λεπτομερής περιγραφή του μέτρου, επιχειρησιακός σχεδιασμός και οι ενδεδειγμένοι μέθοδοι για την επίτευξή του που περιγράφονται στην μελέτη «Σοφιός, Α., Φουντούλης, Κ., Συνοδινού, Κ., Κατσιμάνης, Ν. 2014. Σχέδιο Δράσης για τη ρύθμιση της στάθμης του νερού στη

Λίμνη Στυμφαλία. Πρόγραμμα LIFE12 NAT/GR/000275 - LIFE Stymfalia. Δεκέμβριος 2015, σελ.35.» που πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του του έργου LIFE12 NAT/GR/000275 «Αειφόρος διαχείριση και χρηματοδότηση της βιοποικιλότητας των υγροτόπων: η περίπτωση της λίμνης Στυμφαλίας ».
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Σχέδιο Διαχείρισης λεκανών απορροής ποταμών του υδατικού διαμερίσματος Βόρειας Πελοποννήσου
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
10 Μήνες
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Έναρξη της υλοποίησης της δράσης μετά την αναπαραγωγική περιόδός (μετά το δεύτερο τρίμηνο του έτους) και παραλή μα με την έναρξη της υλοποίησης του Μέτρου Σ1. Ολοκλήρωση της υλοποίησης το τέταρτο τρίμηνο του επόμενου έτους.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25301CA1501
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
Δήμος Σικυωνίων
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Ευρωπαϊκά προγράμματα πχ LIFE, ΥΜΕΠΕΡΑΑ, Πράσινο Ταμείο, ΥΠΕΝ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Στα πλαίσια του Life δεν ήταν δυνατή η αδειοδότηση του έργου λόγω γραφειοκρατικών κολλημάτων.
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Στα πλαίσια του Life δεν ήταν δυνατή η αδειοδότηση του έργου λόγω γραφειοκρατικών κολλημάτων.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η κυριότερη απειλή για τα αναπαραγόμενα είδη της ορνιθοπανίδας, αλλά και για τα υπόλοιπα προστατευτέα στοιχεία, φαίνεται να είναι η πτώση της στάθμης του νερού εντός της λίμνης. Για

την διατήρηση της στάθμης στα επιθυμητά επίπεδα ανά εποχή, απαιτείτε η υλοποίηση ήπιων τεχνικών έργων για την ρύθμιση της. Τα τεχνικά έργα περιλαμβάνουν: 1) τη διάνοιξη 5 μικρών λιμνών εντός της λίμνης,. 2) Τη διάνοιξη ανεπένδυτης τάφρου εκκένωσης στον πυθμένα της λίμνης. 3) Η τοποθέτηση 2 δοκών έμφραξης για τη διαχείριση/ ρύθμιση του νερού σε επιθυμητά επίπεδα στη θέση σύνδεσης της προτεινόμενης τάφρου με το Βοχαϊκό χάνδακα. 4) την κατασκευή 3 νησίδων για τη δημιουργία θέσεων φωλιάσματος της ορνιθοπανίδας. Λεπτομερές περιγραφή του μέτρου, ο επιχειρησιακός σχεδιασμός και οι ενδεδειγμένοι μέθοδοι για την επίτευξης του, αναλύονται στην μελέτη «Σοφιός, Α., Φουντούλης, Κ., Συνοδινού, Κ., Κατσιμάνης, Ν. 2014. Σχέδιο Δράσης για τη ρύθμιση της στάθμης του νερού στη Λίμνη Στυμφαλία. Πρόγραμμα LIFE12 NAT/GR/000275 - LIFE Stymfalia. Δεκέμβριος 2015, σελ.35.» που πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του του έργου LIFE12 NAT/GR/000275 «Αειφόρος διαχείριση και χρηματοδότηση της βιοποικιλότητας των υγροτόπων: η περίπτωση της λίμνης Στυμφαλίας » και οι προδιαγραφές και προτάσεις του έργου προτείνεται να ακολουθούσουν αυτούσιες.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός και έκταση τεχνικών έργων για την διατήρηση της στάθμης της λίμνης στα επιθυμητά επίπεδα 2. % Ολοκλήρωσης τεχνικών έργων

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CW0216
Ονομασία Μέτρου:
Μελέτη βάσης για την αξιολόγηση της κατάστασης της Λίμνης Στυμφαλίας και των αρδευτικών αναγκών που ικανοποιεί. Εκπόνηση Σχεδίου Διαχείρισης για την εκμετάλλευση των υδάτινων πόρων της Λίμνης.
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Δεδομένου ότι δεν έχουμε καλή γνώση της υφιστάμενης κατάστασης και των αρδευτικών αναγκών στην περιοχή προτείνεται η εκπόνηση μελέτης βάσης, όπου θα εκτιμηθεί η «οικολογική παροχή» που πρέπει να αποδίδεται στο Καστανιώτικο ρέμα και βάσει αυτού θα προσαρμοστεί κατάλληλα η διαχείριση των υδατικών πόρων. Το σχέδιο που θα προταθεί θα πρέπει να προσδιορίζει το επιθυμητό υδρολογικό καθεστώς του υδατορέματος, με σκοπό τη διατήρηση των προστατευτέων, και τον τρόπο που αυτό θα επιτευχθεί.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Λίμνη Στυμφαλία
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.4.4
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Έλλειψη γνώσης
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή. Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης.

Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο - 5ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Τοποθέτηση εξοπλισμού για την παρακολούθηση της στάθμης της λίμνης: 1ο έτος Συλλογή δεδομένων για την αξιολόγηση της κατάστασης της λίμνης, του υδροφόρου ορίζοντα, των καλλιεργειών και των αναγκών άρδευσης: 2ο-4ο έτος (ετήσια συχνότητα) Εκπόνηση σχεδίου διαχείρισης υδάτινων πόρων της λίμνης: 5ο έτος Τυχόν θεσμοθέτηση: 5ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΕΝ, ΥΠΑΑΤ
Εκτιμώμενο Κόστος
150.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο Έργα LIFE
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση των εργασιών.
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου, ενώ εξαρτώνται από τα αποτελέσματα της μελέτης βάσης.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου. Ωστόσο σε περίπτωση επιπλέον θέσπισης ρυθμίσεων και απαγορεύσεων που θα αφορούν στην άντληση υδάτων και άρδευση, αναμένονται αντιδράσεις από την τοπική κοινωνία.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Το νερό της λίμνης Στυμφαλίας αντιμετωπίζεται σαν νερό ταμιευτήρα και την θερινή περίοδο διοχετεύεται μέσω του αντλιοστασίου Λαύκα για αρδευτικές ανάγκες της περιοχής. Την υπόλοιπη περίοδο τροφοδοτείται η λίμνη από το υφιστάμενο φράγμα ανάσχεσης στο υδατόρεμα Καστανιώτικο στη θέση «ΚΑΚΑΒΟΥΛΑ» Τ.Κ. Καστανιάς (πηγή Κεφαλόβρυσο), και διοχετεύεται διαμέσου κεντρικού χαλύβδινου αγωγού από τη δεξαμενή αναρρύθμισης μέχρι το αντλιοστάσιο Λαύκας για απόσταση 6,5 χιλιομέτρων, χωρίς να αποδίδεται με ελεύθερη ροή στο παραπάνω ρέμα. Το Καστανιώτικο ρέμα κατά τη διαδρομή απόστασης ενός χιλιομέτρου ακολουθεί τον οικότοπο 92Α0 «Δάση-στοές με Salix alba και Populus alba», ο οποίος έχει υπολειμματικό χαρακτήρα στην περιοχή και σίγουρα η μη τροφοδοσία του ρέματος με νερό επιδεινώνει την οικολογική του κατάσταση. Δεδομένου ότι δεν έχουμε καλή γνώση της υφιστάμενης κατάστασης και των αρδευτικών αναγκών, στόχος του μέτρου είναι η εκτίμηση της «οικολογικής παροχής» που πρέπει να αποδίδεται στο εν λόγω υδατόρεμα και βάσει αυτού να προσαρμοστεί κατάλληλα η διαχείριση των υδατικών πόρων. Η μελέτη θα λαμβάνει υπόψη δεδομένα που αφορούν στη στάθμη της λίμνης, τους τύπους καλλιεργειών και τις αρδευτικές ανάγκες, την κατάσταση του υδροφόρου ορίζοντα και των υφιστάμενων γεωτρήσεων κ.ά. Το Σχέδιο Διαχείρισης θα προσδιορίζει το επιθυμητό υδρολογικό καθεστώς του υδατορέματος, με σκοπό τη διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων, καθώς και τον τρόπο που αυτό θα επιτευχθεί.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός και τύπος καλλιεργειών που καταγράφηκαν 2. Αριθμός γεωτρήσεων που καταγράφηκαν 3. Χρονοσειρά κατάστασης της στάθμης της λίμνης ανά μήνα και εποχή 4. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών 5. Αναφορά με τα αποτελέσματα της μελέτης

5.3.3.3.5 Μέτρα διαχείρισης επισκεπτών

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CF0301
Ονομασία Μέτρου:
Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μελέτη φέρουσας ικανότητας και εκπόνηση Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον. Εκτίμηση φέρουσας ικανότητας. Χωροθέτηση έργων και υποδομών και τεχνική περιγραφή αυτών.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Άλλο, Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2510004 GR2520001 GR2520002 GR2530001 GR2530002 GR2530006 GR2530004
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.5.1, Β.6.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.1, Γ.2.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού Διαχείριση επισκεπτών

Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Η εμπειρία και τεχνογνωσία για την εκπόνηση μελετών εκτίμησης της φέρουσας ικανότητας σε τύπους οικοτόπων και είδη είναι περιορισμένες (π.χ. περιοχή των Στενών Αχέροντα, LIFE09 NAT/GR/000343 - ACCOLAGOONS (Επανομή - Αγγελοχώρι) .
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
10 μήνες (1ο έτος εφαρμογής)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: 5 μήνες, Φάση Β: 5 μήνες
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ (σε συνεργασία με Ο.Τ.Α., Δασική Υπηρεσία, Αρχαιολογική Υπηρεσία)
Εκτιμώμενο Κόστος
50.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
Ταμείο Ανάκαμψης Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Συνεργασία με αρμόδιους εμπλεκόμενους φορείς (Δασική Υπηρεσία, Αρχαιολογική Υπηρεσία, ΟΤΑ) Προκήρυξη για την ανάθεση της μελέτης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Χρειάζεται συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους δημόσιους φορείς της περιοχής, με διαφορετικής αρμοδιότητες στον ίδιο χώρο (Δασική Υπηρεσία, Αρχαιολογική Υπηρεσία, ΟΤΑ)
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Τα έργα ερμηνείας και ανάδειξης, καθώς και οι δράσεις που προωθούν την τουριστική ανάπτυξη χαίρουν κοινωνικής αποδοχής. Μερική δυσχέρεια μπορεί να υπάρξει από τους επισκέπτες της περιοχής σε περίπτωση αποκλεισμού μίας περιοχής, αλλά εκτιμάται ότι θα αρθεί με τις δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης. Πιθανότητα μη αποδοχής των μέτρων από τον τουριστικό τομέα προβλέπεται να επιλυθεί με δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, απονομή τιμητικών τίτλων και πιστοποιητικών καλής πρακτικής.

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Για την εκπόνηση της δράσης θα ληφθούν υπόψη επιτόπια έρευνα, βιβλιογραφικά δεδομένα, υφιστάμενα προγράμματα ανάπτυξης ήπιων μορφών τουρισμού στην Ελλάδα και το εξωτερικό, στοιχεία από φορείς της περιοχής και από πρόσωπα με εμπειρία σε συγκεκριμένους τομείς.

Φάση Α: Καταγραφή και ανάλυση υφιστάμενης κατάστασης.
Περιλαμβάνει τα ακόλουθα:
- Αξιοποίηση στοιχείων από διαθέσιμες μελέτες στην περιοχή και κυρίως της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης. Αξιοποίηση στοιχείων αβιοτικού, βιοτικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος (δημογραφικά στοιχεία, οικονομικές δραστηριότητες, χρήσεις γης, δίκτυα-υποδομές, , τουριστικές δραστηριότητες και υποδομές, δράσεις προστασίας κλπ.), ιστορικά και πολιτιστικά στοιχεία.
- Θεσμικές ρυθμίσεις – Ζώνες προστασίας – Επιτρεπόμενες χρήσεις και όροι και προϋποθέσεις αυτών (εφόσον έχει εκδοθεί Προεδρικό Διάταγμα για την Προστατευόμενη Περιοχή
- Αξιολόγηση περιοχής μελέτης και ευρύτερης περιοχής ως προς την οικοτουριστική ανάπτυξη. Καταγραφή και αξιολόγηση των υφιστάμενων υποδομών που χρησιμοποιούνται από τους επισκέπτες και τους κατοίκους της περιοχής.
- Προσδιορισμό ζωνών και χαρακτηριστικών αυτών ως προς την επισκεψιμότητα και άσκηση τουριστικών / αναψυχικών δραστηριοτήτων. Προσδιορισμός θέσεων με μεγάλη επισκεψιμότητα και ιεράρχηση πιέσεων.
- Εκτίμηση του μεγέθους εισροής των επισκεπτών και των πιέσεων που ασκούν στην προστατευόμενη περιοχή αυτής.
Εκτίμηση της αναμενόμενης ζήτησης, τα χαρακτηριστικά των ομάδων επισκεπτών (π.χ. φυσιολάτρες, ομάδα ενδιαφέροντος για τον θρησκευτικό / αρχαιολογικό / πολιτιστικό τουρισμό, λάτρεις του αθλητισμού υπαίθρου, ορεινού αθλητισμού, μεμονωμένοι επισκέπτες, οπαδού του μαζικού τουρισμού κλπ.), οι επιμέρους δραστηριότητες που μπορούν να αναπτυχθούν και ο τρόπος προσέλκυσης των επισκεπτών.

Φάση Β: Εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας
Η φέρουσα ικανότητα επισκεπτών σε Εθνικά Πάρκα ορίζεται ως «ο τύπος και ο βαθμός χρήσης των επισκεπτών που μπορεί να δεχθεί το πάρκο διατηρώντας στα αποδεκτά όρια τους φυσικούς πόρους και τις κοινωνικές συνθήκες ώστε να πληρούνται οι σκοποί του πάρκου» (Manning, Robert. "Visitor experience and resource protection: A framework for managing the carrying capacity of National Parks." Journal of Park & Recreation Administration 19.1 (2001).
Η φέρουσα ικανότητα αποτελεί βασικό εργαλείο για την οργάνωση της τουριστικής ανάπτυξης της περιοχής, της ρύθμισης της επισκεψιμότητας αλλά και της παρακολούθησης της τουριστικής δραστηριότητας, λαμβάνοντας υπόψη τη φέρουσα ικανότητα των οικοσυστημάτων, αλλά και το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον της περιοχής, ώστε να μην υποβαθμίζεται η κατάσταση διατήρησης των σημαντικών ειδών και τ.ο.
Για την εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας θα ληφθούν υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής, οι ανάγκες διατήρησης των προστατευτέων αντικειμένων, διαχειριστικές και περιβαλλοντικές παράμετροι, ενώ θα χρησιμοποιηθεί εφαρμογή συνδυασμένων μεθόδων (Χωρική Φέρουσα Ικανότητα, Πραγματική Φέρουσα Ικανότητα, Αποτελεσματική ή Ισχύουσα Φέρουσα Ικανότητα).

Φάση Γ: Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών με σκοπό την προώθηση του αειφόρου τουρισμού
Στο Σχέδιο που θα καταρτιστεί θα περιλαμβάνεται η χωροθέτηση και περιγραφή των ακόλουθων έργων και δράσεων:

1. Κέντρο Διοίκησης και Ενημέρωσης (κτίριο):
Ο χώρος αυτός θα αποτελέσει τον βασικό πόλο διαχείρισης της περιοχής και πυρήνα του συστήματος ερμηνείας του περιβάλλοντος. Η χωροθέτησή του κτιρίου θα πρέπει να είναι τέτοια ώστε αφ' ενός μεν να καθιστά εύκολο τον εντοπισμό του, αφ' ετέρου δε να εξασφαλίζει την εύκολη πρόσβαση σ' αυτό. Το Κέντρο Πληροφόρησης είναι σκόπιμο να χωροθετηθεί εντός ή πλησίον οικισμού, για λόγους ασφάλειας αλλά και ενίσχυσης της επισκεψιμότητας, ώστε να στηρίζονται έμμεσα και άλλες δραστηριότητες (π.χ. διατροφή, οργάνωση περιηγήσεων κ.λπ.) ενώ παράλληλα να μην διακινδυνεύεται πιθανή υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος από τη διακίνηση των επισκεπτών. Επίσης θα ήταν προτιμότερο να γίνει η χρήση υφιστάμενου διαθέσιμου κτιρίου παρά η ανέγερση νέου.

2. Κέντρα και Περίπτερα Ενημέρωσης και Προσανατολισμού Επισκεπτών
Τα Κέντρα Ενημέρωσης και Προσανατολισμού επισκεπτών αποτελούν συμπληρωματικά στο Κέντρο Διοίκησης & Ενημέρωσης περιφερειακούς πόλους διαχείρισης της περιοχής και τους συστήματος ερμηνείας του περιβάλλοντος. Οι χώροι αυτοί έχουν σκοπό την ενημέρωση και προσανατολισμό των επισκεπτών δίνοντας έμφαση στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής.
Τα Περίπτερα Ενημέρωσης θα χωροθετηθούν σε επιλεγμένα σημεία στρατηγικής σημασίας για την ενημέρωση των επισκεπτών, τη διάχυση των πληροφοριών για τις δράσεις και τα προστατευτέα αντικείμενα στην περιοχή και την ανάπαυση των επισκεπτών. Προτείνεται να εγκατασταθούν λυόμενα ξύλινα κιόσκια, σε συνεργασία και υπό την έγκριση του αρμόδιου Δασαρχείου και, αν απαιτείται, της τοπικής αυτοδιοίκησης.
3. Διαδρομές ερμηνείας περιβάλλοντος (φυσιολατρικών, πολιτιστικών, θεματικών) / Δίκτυο μονοπατιών
Η ορθή διάταξη του δικτύου μονοπατιών μιας προστατευόμενης περιοχής είναι το μέσο που βοηθά στην εκπαίδευση, ευαισθητοποίηση και αναψυχή, ενώ συγχρόνως ελαχιστοποιεί τις επιπτώσεις στα οικοσυστήματα, συγκρατώντας τους επισκέπτες και τις οχλήσεις σε συγκεκριμένη περιοχή. Κατά μήκος των μονοπατιών θα πρέπει να δίνονται σαφείς πληροφορίες με πινακίδες που θα δένουν αρμονικά με το τοπίο και να εξεταστεί και η δυνατότητα διακίνησης επισκεπτών με φιλικά προς το περιβάλλον μέσα (όπως ποδήλατα κ.λπ.).
Στο πλαίσιο του Σχεδίου Οργάνωσης και Διαχείρισης Επισκεπτών θα εξεταστεί η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου δικτύου μονοπατιών και διαδρομών ερμηνείας περιβάλλοντος το οποίο θα περιλαμβάνει κατά περίπτωση εργασίες: α) συντήρησης του υπάρχοντος δικτύου και β) εργασίες διάνοιξης νέων διαδρομών εφόσον αυτό κρίνεται σκόπιμο για την σύνδεση ή συμπλήρωση του υπάρχοντος δικτύου. Θα πρέπει κατ' ελάχιστον να λαμβάνεται υπόψη:
- Τα ιδιαίτερα στοιχεία της περιοχής που πρέπει να αναδειχθούν καθώς και εκείνα που πρέπει να προστατευτούν.
- Τις υφιστάμενες διαδρομές και τον βαθμό ανάδειξης και προστασίας που παρέχουν. Σε περίπτωση που κάποιες διαδρομές διέρχονται από ευαίσθητα οικοσυστήματα θα πρέπει να καταργηθούν και να προταθούν εναλλακτικά σενάρια.
- Τη διαφοροποίηση του μήκους των μονοπατιών μέσα στην προστατευόμενη περιοχή ώστε να εξυπηρετεί το σύνολο των επισκεπτών αναλόγως της ηλικιακής διάρθρωσης και των ειδικών ενδιαφερόντων τους
- Την ενοποίηση διαφορετικών στοιχείων του φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος
- Την ανάδειξη της προστατευόμενης περιοχής και των ιδιαίτερων στοιχείων της με ταυτόχρονη περιβαλλοντική εκπαίδευση και πληροφόρηση των επισκεπτών.
- Τη χάραξη ειδικών διαδρομών προσβάσιμων για άτομα με ειδικές ανάγκες
- Τη χάραξη διαδρομών για διακίνηση των επισκεπτών με ποδήλατα
4. Έργα ερμηνείας περιβάλλοντος που θα περιλαμβάνουν:
Σχέδιο σήμανσης της περιοχής με ενημερωτικές πινακίδες: Η σήμανση αποτελεί σημαντικό στοιχείο κάθε συστήματος ερμηνείας και της οργάνωσης της αναψυχής αλλά και της εκπαιδευτικής ανάδειξης. Οι πινακίδες αποτελούν το βασικότερο μέσο παροχής πληροφοριών προς τους επισκέπτες, οι οποίες αφορούν επιτρεπόμενες και μη χρήσεις σε μια περιοχή,

πληροφορίες προσανατολισμού καθώς και εξειδικευμένες πληροφορίες για στοιχεία του χώρου. Οι πληροφορίες που δίδονται θα πρέπει να είναι συγκεκριμένες, ξεκάθαρες, συγκροτημένες, ευδιάκριτες και κατανοητές από το ευρύ κοινό. Οι πινακίδες τοποθετούνται σε θέσεις που είναι εύκολο να διαβαστούν και σε καμιά περίπτωση δεν θα πρέπει να κυριαρχούν στο τοπίο, αλλά να σε ενσωματώνονται αρμονικά σε αυτό. Βασικό είναι επίσης, να τοποθετούνται σε θέσεις προφυλαγμένες από τις καιρικές συνθήκες.

Ανάλογα με το σκοπό που εξυπηρετούν και τη θεματολογία τους, διακρίνουμε τους ακόλουθους τύπους πινακίδων:

- Πινακίδες "υποδοχής" σε επιλεγμένες εισόδους της περιοχής. Είναι οι πρώτες πινακίδες που βλέπουν οι επισκέπτες και γι' αυτό θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή κατά τη χωροθέτησή τους. Ο σκοπός που εξυπηρετούν είναι να δημιουργούν την αίσθηση στους επισκέπτες ότι εισέρχονται σε μια προστατευμένη περιοχή, ενώ μπορούν να συνοδεύονται από «Κώδικα καλού επισκέπτη».
- Πινακίδες προσανατολισμού – κατεύθυνσης - ρύθμισης. Τοποθετούνται κυρίως σε διασταυρώσεις δρόμων, μονοπατιών, διαδρομών. Σκοπό έχουν να κατευθύνουν (ή να καθοδηγούν) τους επισκέπτες στο Κέντρο Πληροφόρησης, στα Παρατηρητήρια ή/ και σε επιλεγμένα μονοπάτια, χώρους στάθμευσης, σημαντικά επισκέψιμα σημεία κλπ., ενημερώνοντάς τους για την πορεία της διαδρομής και τις εναλλακτικές διαδρομές που μπορούν να ακολουθήσουν.
- Μεγάλες ενημερωτικές πινακίδες. Τοποθετούνται σε κατάλληλα επιλεγμένα σημεία και ο σκοπός τους είναι να ενημερώνουν για τα αξιόλογα στοιχεία του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος της συγκεκριμένης περιοχής και να εντάσσουν τον επισκέπτη στους σκοπούς και τους στόχους της προστασία της. Σε αυτές μπορούν να αποτυπώνονται το δίκτυο των μονοπατιών, οι ζώνες προστασίας της περιοχής
- Ενημερωτικές πινακίδες σε μονοπάτια – παρατηρητήρια – θέσεις θέας. Τοποθετούνται σε αξιόλογα σημεία κατά μήκος επιλεγμένων διαδρομών και στα παρατηρητήρια ή τις θέσεις θέας με σκοπό να ενημερώσουν τους επισκέπτες για τα σημεία ενδιαφέροντος και να επιστήσουν την προσοχή τους σ' αυτά.
- Περιστασιακές/ έκτακτες πινακίδες. Τοποθετούνται σε έκτακτες περιπτώσεις για να ενημερώσουν και να εξηγήσουν τυχόν αλλαγές στα ήδη καθορισμένα προγράμματα και να ζητήσουν την κατανόηση των επισκεπτών.
- Πινακίδες ασφάλειας. Τοποθετούνται σε κτίρια και σε σημεία της προστατευόμενης περιοχής όπου συνήθως εκτελούνται εργασίες και εφιστούν την αυξημένη προσοχή των επισκεπτών προκειμένου να αποφευχθούν ατυχήματα.

5. Θέσεις θέας - Ξύλινα παρατηρητήρια άγριας ζωής

Τα παρατηρητήρια άγριας ζωής θα πρέπει να χωροθετούνται σε κατάλληλα σημεία θέας ή σε θέσεις όπου συχνάζουν είδη άγριας ζωής, συμπεριλαμβανομένης της ορνιθοπανίδας. Οι οργανωμένες θέσεις θέας και τα παρατηρητήρια διευκολύνουν τη διαχείριση και τον έλεγχο των επισκεπτών, ενώ παράλληλα συμβάλλουν και στην πληροφόρησή τους. Επισημαίνεται πως οι θέσεις αυτές πρέπει να παρέχουν την απαιτούμενη κάλυψη, ώστε να μην ενοχλείται η πανίδα της περιοχής, ενώ μπορούν α περιλαμβάνουν κατάλληλο εξοπλισμό όπως κιάλια, τηλεσκόπια κ.α.

Διαμόρφωση θέσεων αναψυχής – ανάπλαση χώρων

Η ανάπτυξη χώρων ανάπαυσης και θέας ενδείκνυται για δραστηριότητες υπαίθριας αναψυχής και πεζοπορίας. Τονίζεται ότι οι αναγκαίες διαρρυθμίσεις του χώρου και η κατασκευή των απαραίτητων έργων θα πρέπει να είναι περιορισμένες σε έκταση και αριθμό, προσεγμένες και προσαρμοσμένες, όσο το δυνατό περισσότερο, στο φυσικό περιβάλλον. Σε προσεκτικά επιλεγμένες θέσεις, προτείνεται να κατασκευαστούν ξύλινα ή πέτρινα παγκάκια, τραπεζόπαγκοι, κιόσκια ή κάποιες λιθόδμητες κατασκευές, με παράλληλη πρόβλεψη για κάδους απορριμμάτων.

6. Διαμόρφωση χώρων στάθμευσης

Η δημιουργία οριοθετημένων χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων, αποτελεί σημαντικό παράγοντα για τη διαχείριση των επισκεπτών και την ελάττωση των άμεσων αρνητικών επιπτώσεων στην

περιοχή από τους τουρίστες. Τα αυτοκίνητα επιβάλλεται να σταθμεύουν στους οργανωμένους χώρους στάθμευσης, να παρεμποδίζεται η ανεξέλεγκτη κίνησή τους.
7. Δράσεις για τη την αποφυγή της ρύπανσης από απορρίμματα
8. Κανονιστικές ρυθμίσεις επίσκεψης στην περιοχή (π.χ. επιτρεπόμενες περίοδοι ανά θέση, ωράρια, καλές πρακτικές και οδηγίες κ.λπ.)
Επιπλέον, με σκοπό την αποδοχή και εφαρμογή στην πράξη του Σχεδίου Διαχείρισης θα πρέπει να περιλαμβάνει:
- Δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης / κατάρτισης των εμπλεκόμενων που σχετίζονται με την τουριστική δραστηριότητα και με την τοπική κοινωνία
- Σύναψη συμφωνιών καλών πρακτικών άσκησης των τουριστικών δραστηριοτήτων
- Προτείνεται επίσης να εξεταστεί η απονομή τιμητικών τίτλων ή/και πιστοποιήσεων από την διαχειριστική αρχή προς τους εμπλεκόμενους του τουρισμού που σέβονται τους όρους και προωθούν θετικές περιβαλλοντικές πρακτικές στις επιχειρήσεις τους αποτελώντας υπόδειγμα προς μίμηση για τους υπόλοιπους

Για τη μείωση των επιπτώσεων από τη λειτουργία και τις υποδομές για τις μεταφορές και την προστασία των ειδών ερπετών από τη θνησιμότητα στο οδικό δίκτυο: Συνίσταται η σήμανση σε περιοχές του οδικού δικτύου, που αντιστοιχούν σε Ο.Χ.Ε. υψηλής παρουσίας των προστατευόμενων ειδών. Μετά τον προσδιορισμό των θέσεων, προτείνεται να τοποθετηθούν πινακίδες έντονου χρώματος, ανά εύλογα διαστήματα, για την ελάττωση ταχύτητας (π.χ. προσοχή ή ελάττωση ταχύτητας, προστατευόμενη πανίδα, σήμανση περιοχής NATURA2000).

Παραδοτέα Φάση Α:
Έκθεση παρουσίασης της υφιστάμενης κατάστασης
Σύνταξη κατευθύνσεων για τη διαχείριση των επισκεπτών με προσδιορισμό της φέρουσας ικανότητας
Παραδοτέα Φάση Β:
Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών με προτάσεις συγκεκριμένων δράσεων και παρεμβάσεων
Γεωχωρική βάση δεδομένων η οποία θα περιλαμβάνει την ακριβή θέση και λοιπά στοιχεία όλων των προτάσεων του Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών, καθώς και λοιπά χωρικά και περιγραφικά δεδομένα που παράγονται στο πλαίσιο του παρόντος.
Πρόταση προγράμματος παρακολούθησης με σκοπό την διασφάλιση της διατήρησης του οικολογικού χαρακτήρα της προστατευόμενης περιοχής σε σχέση με την ανάπτυξη του τουρισμού και με επιλογή δεικτών για κάθε μία από τις παραμέτρους (περιβαλλοντικές, κοινωνικές κλπ.) που επηρεάζονται από την εφαρμογή του Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών.
Θεσμικές και κανονιστικές ρυθμίσεις σχετικά με την διακίνηση των επισκεπτών

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Έκθεση παρουσίασης της υφιστάμενης κατάστασης
2. Προσδιορισμός φέρουσας ικανότητας
3. Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών. Αριθμός προτάσεων συγκεκριμένων δράσεων και παρεμβάσεων
4. Γεωχωρική βάση δεδομένων
5. Πρόταση προγράμματος παρακολούθησης
6. Θεσμικές και κανονιστικές ρυθμίσεις σχετικά με την διακίνηση των επισκεπτών

5.3.3.3.6 Μέτρα Επικοινωνίας, Ενημέρωσης, Ευαισθητοποίησης

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CW0101
Ονομασία Μέτρου:
Εξειδικευμένη ενημέρωση των χρηστών γης που σχετίζονται με τα δηλητηριασμένα δολώματα
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει την έρευνα των χρηστών σχετικά με τα αίτια χρήσης των δηλητηριασμένων δολωμάτων, τη συγκέντρωση και διανομή ενημερωτικού υλικού, εκπόνηση έρευνας μέσω ερωτηματολογίων και τη διοργάνωση ενημερωτικών εκδηλώσεων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG04
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530006 GR2510004
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η περιοχή μελέτης
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Buteo buteo, Falco biarmicus, Falco pergrinus brookei, Bubo bubo, Circus cyaneus, Circus macrourus, Circus aeruginosus, Canis aureus
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.8.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.1.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G13
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Έχουν υλοποιηθεί πολλαπλές δράσεις ενημέρωσης εν γένει, αλλά και ειδικότερα για τα δηλητηριασμένα δολώματα τόσο στην Ελλάδα, όσο και στην Ευρώπη

Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Τοπικό Σχέδιο Δράσης για την καταπολέμηση της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τον Ασπροπάρη (*Neophron percnopterus*), Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τρία πτωματοφάγα είδη ορνιθοπανίδας (γύπες): Γυπαετό (*Gypaetus barbatus*), Όρνιο (*Gyps fulvus*), Μαυρόγυπα (*Aegypius monachus*).
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Συνεχώς, κατ' ελάχιστο για 10 έτη ή μέχρι την οριστική εξάλειψη της πίεσης
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1ο εξάμηνο 1ου έτους: συλλογή δεδομένων / απόψεων μέσω ερωτηματολογίων 2ο εξάμηνο 1ου έτους έως 2 έτος: σχεδιασμός και παραγωγή πληροφοριακού υλικού 2 έως 10 έτος: ενημέρωση χρηστών γης
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25301CG0401 MM25301CG0402
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
20.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ώριμο, καθώς υπάρχουν αντίστοιχες περιπτώσεις εργασίας από άλλες περιοχές της Ελλάδας
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν υπάρχουν ιδιαίτερα τεχνικά ή θεσμικά προβλήματα
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Τα δηλητηριασμένα δολώματα είναι ένα έγκλημα που πλήττει όλες τις κοινωνικές και οικονομικές ομάδες και η κοινωνία επιζητά έναν τρόπο επίλυσης τους. Αναμένεται η δράση να είναι απόλυτα αποδεκτή από την πλειονότητα του κοινωνικού συνόλου, εκτός βέβαια από τους δράστες της παράνομης αυτής ενέργειας.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Στόχος είναι τόσο η πρόληψη όσο και η αύξηση της πληροφορίας όσον αφορά το συγκεκριμένο πρόβλημα. Πρώτο βήμα της δράσης είναι ο εντοπισμός των πιθανών εμπλεκόμενων χρηστών γης σε σχέση με τις τοπικές συνθήκες των περιοχών. Στην συνέχεια πρέπει να πραγματοποιηθούν εξειδικευμένα ερωτηματολόγια στους επιλεγμένους χρήστες. Τα ερωτηματολόγια θα πρέπει να στοχεύουν στην αύξηση της γνώσης για την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων στην περιοχή αλλά και την κατανόηση των κινήτρων. Αφού εντοπιστούν τα πιθανά κίνητρα μπορεί να σχεδιαστεί ένα επιπλέον μέτρο που θα αφορά συγκεκριμένα στην αντιμετώπιση/επίλυση αυτών των κινήτρων. Έπειτα πρέπει να παραχθεί εξειδικευμένο πληροφοριακό υλικό που να ενημερώνει για τις επιπτώσεις των δηλητηριασμένων δολωμάτων αλλά και να προτείνει εναλλακτικές λύσεις σε προβλήματα που πιθανώς αντιμετωπίζουν οι χρήστες γης και προσπαθούν να επιλύσουν μέσω των δηλητηριασμένων δολωμάτων. Ευεργετικά θα δράσουν και οι παρουσιάσεις/ εκδηλώσεις σε τοπικό επίπεδο π.χ. καφενεία. και οι ημερίδες
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός ερωτηματολογίων 2. Αριθμός πληροφοριακού υλικού που έχει διανεμηθεί και άτομα που ενημερώθηκαν 3. Αριθμός τοπικών συναντήσεων/εκδηλώσεων

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CW0102
Ονομασία Μέτρου:
Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Σχεδιασμός και υλοποίησης δράσεων για την περιβαλλοντική ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση .
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2510004 GR2520001 GR2520002 GR2530001 GR2530002 GR2530006 GR2530004
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.6.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.2.1, Γ.1.1, Γ.5.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Όλες οι πιέσεις που σχετίζονται με ανθρωπογενείς δραστηριότητες
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Έχουν εκπονηθεί πολλά σχετικά προγράμματα και δράσεις στην επικράτεια και σε Μονάδες Διαχείρισης Προστατευόμενων περιοχών

Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027) Σχέδια δράσης επιμέρους ειδών και τύπων οικοτόπων
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
3 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25301CW0102, MM25301CW0101
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Περιφέρεια / ΟΤΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
100.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ανάθεση επιμέρους εργασιών με δημόσιους διαγωνισμούς
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η Περιβαλλοντική ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση αποτελεί σημαντικό πυλώνα για την διαχείριση και προστασία της περιοχής. Παρόλο που η πλειονότητα των επισκεπτών/χρηστών της περιοχής φαίνεται να εμφανίζει ευαισθητοποίηση για την περιοχή, λίγοι γνωρίζουν την ιδιαίτερη αξία της, τα επιμέρους προστατευτέα αντικείμενα που περιλαμβάνει, το

θεσμικό πλαίσιο που διέπει τις προστατευόμενες περιοχές κ.λπ. Η χαμηλή ευαισθητοποίηση και γνώση σχετικά με την ύπαρξη προστατευόμενων περιοχών είναι ένα ευρέως αναγνωρισμένο πρόβλημα στις μελέτες για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας.
Τα προγράμματα Ευαισθητοποίησης και Ενημέρωσης αναγνωρίζονται ως ένας παράγοντας μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας αφού εκπαιδεύει τους πολίτες και χρήστες του χώρου και διαμορφώνει πεποιθήσεις και στάσεις ζωής. Τα αποτελέσματα είναι και πιο βραχυπρόθεσμα, όμως, καθώς οι εκπαιδευόμενοι μεταφέρουν άμεσα τις εμπειρίες και τις γνώσεις στον κοινωνικό τους περίγυρο.
Περιλαμβάνει τις ακόλουθες δράσεις:
Α) Σχέδιο Δράσης (action plan) για την περιβαλλοντική ενημέρωση και ευαισθητοποίηση
Β) Παραγωγή ενημερωτικού υλικού
Το έντυπο ενημερωτικό υλικό θα πρέπει να αφορά το σύνολο της περιοχής μελέτης και μπορεί να περιλαμβάνει τα εξής:
Α. Οικοτουριστικός Οδηγός: Ο Οικοτουριστικός Οδηγός αποτελεί ειδική έκδοση όπου θα παρουσιάζονται οι ιδιαιτερότητες της περιοχής σχετικά με τη φυσική και πολιτισμική κληρονομιά του τόπου. Ο Οδηγός θα πρέπει να εισάγει τον επισκέπτη στην περιοχή περιγράφοντας το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον της (ιστορικά-πολιτιστικά στοιχεία), να αναλύει τα ιδιαίτερα οικοσυστήματα της περιοχής, να δίνει έμφαση στους τύπους οικοτόπων και στα είδη χλωρίδας και πανίδας με ιδιαίτερη αναφορά στα απειλούμενα και σπάνια είδη και να αναφέρεται στη γεωλογική και παλαιοντολογική ιστορία της. Θα περιλαμβάνει φωτογραφίες και κείμενο περιγραφής των τύπων οικοτόπων, φωτογραφίες και κείμενο περιγραφής ειδών από τη χλωρίδα και την πανίδα της περιοχής και θεματικό χάρτη απεικόνισης των τύπων οικοτόπων. Επιπλέον θα περιλαμβάνει στοιχεία για τη λειτουργία επί μέρους οικοσυστημάτων και τη σημαντικότητά τους σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.
Τέλος θα περιέχει έναν λειτουργικό χάρτη προσανατολισμού.
Β. Οικοτουριστικός χάρτης: Ο χάρτης θα πρέπει να έχει την κατάλληλη κλίμακα ώστε να δίνει σαφείς, ακριβείς και λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τουλάχιστον τα κάτωθι:
- Τα όρια της προστατευόμενης περιοχής και των σημαντικών ενδιαιτημάτων
- Τα στοιχεία του τοπίου
- Τα ιστορικά, αρχαιολογικά και άλλα χαρακτηριστικά της περιοχής
- Την πρόσβαση, τις δυνατότητες διαμονής και διατροφής, τα διάφορα άλλα αξιοθέατα
- Τις διαδρομές και τα χαρακτηριστικά τους (βαθμός δυσκολίας, ενδεικτικός χρόνος κάλυψης)
- Τα τοπωνύμια
- Τους οικισμούς

Επιπλέον θα υποδεικνύει θέσεις οικοτουριστικών μονάδων, υπηρεσιών καθώς και βιολογικών και παραδοσιακών προϊόντων.
- Ενημερωτικά φυλλάδια/ Ειδικές εκδόσεις: Τα ενημερωτικά φυλλάδια θα περιλαμβάνουν είτε γενικά θέματα για την προστασία της περιοχής, είτε θα έχουν τη μορφή αφιερώματος, όπως για παράδειγμα για τις πεζοπορικές διαδρομές, για τα ιδιαίτερα πολιτισμικά στοιχεία για την καλλιέργεια της ελιάς και άλλων παραδοσιακών προϊόντων κλπ. Κάθε ενημερωτικό φυλλάδιο θα πρέπει να συνοδεύεται με χάρτη όπου θα επισημαίνονται οι δυνατότητες πρόσβασης, εφόσον υπάρχουν, καθώς και τα μέτρα προστασίας.
- Αυτοκόλλητο με το σήμα της προστατευόμενης περιοχής

Γ. Δράσεις περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης
Οι δράσεις προτείνεται να περιλαμβάνουν:
- Προγράμματα ενημέρωσης με δημόσιες παρουσιάσεις σε όλους τους δήμους της ευρύτερης περιοχής.
- Προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στα σχολεία της ευρύτερης περιοχής σχετικά με την αξία του προστατευτέου αντικειμένου, όπως τη χλωρίδα, την πανίδα και ορνιθοπανίδα, τους τύπους οικοτόπων, τα ιδιαίτερα πολιτισμικά στοιχεία της περιοχής.
- Διοργάνωση ειδικών ξεναγήσεων για μαθητές και φοιτητές
- Ενημέρωση των δασκάλων και καθηγητών για θέματα περιβάλλοντος της περιοχής

- Οργάνωση εκδρομών με στόχο την παρατήρηση της φύσης με ειδικότερες προσεγγίσεις (παρατήρηση πουλιών, ενημέρωση για την χλωρίδα, φωτογράφηση της κ.λπ..)
- Δημιουργία ομάδας τύπου «οι φίλοι της προστατευόμενης περιοχής» με παραρτήματα στα σχολεία των Δήμων της περιοχής, από όπου θα δημιουργηθούν σώματα εθελοντών για εργασία σε δραστηριότητες σχετικά με την προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος.
- Ειδικότερα αλλά και ενδεικτικά, αναφέρονται ως ενισχυτικά μέτρα ευαισθητοποίησης όλα τα μέσα που παρέχει η σύγχρονη τεχνολογία (γραπτός και ηλεκτρονικός τύπος, τηλεόραση, ραδιόφωνο, social media), καλλιτεχνικοί διαγωνισμοί με κάθε μορφής θεματολογία από την περιοχή, ενθάρρυνση για τη δημιουργία φυσικών χώρων αναπαράστασης της Ιστορίας της περιοχής που θα μπορούσαν να λειτουργήσουν ως βιώσιμες οικονομικές μονάδες κάτω από συγκεκριμένα μέτρα υποστήριξής τους, γνωριμία του χώρου και της ιστορίας του από νέους και νέες μέσα από προγράμματα εθελοντικής συμμετοχής στην περιβαλλοντική εκπαίδευση ή ευαισθητοποίηση άλλων ομάδων, αναπαλαίωση και λειτουργική αναδιάρθρωση κτιρίων με στόχο την αναβίωση εθίμων / εκδηλώσεων / καθημερινών λειτουργιών και άλλων δραστηριοτήτων της διαχρονικής ιστορίας της περιοχής, κ.α.

Παραδοτέα

7. Έκθεση προγραμματισμού δράσεων.
8. Προγράμματα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης (γραπτή περιγραφή που συμπεριλαμβάνει τους στόχους, την μεθοδολογία, το σενάριο κλπ.).
9. Εκπαιδευτικό και ενημερωτικό υλικό, σε έντυπο και ψηφιακή μορφή για χρήση στα social media.
10. Υλοποίηση δράσεων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Πλήθος έντυπου υλικού
2. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης
3. Αριθμός προγραμμάτων εκπαίδευσης
4. Αριθμός συμμετεχόντων στα προγράμματα ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης
5. Αριθμός ερωτηματολογίων που συμπληρώθηκαν

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CW0103
Ονομασία Μέτρου:
Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εκπόνηση σχεδίου δράσης και υλοποίηση δράσεων ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2510004 GR2520001 GR2520002 GR2530001 GR2530002 GR2530006 GR2530004
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.2, Γ.5.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

LIFE IP-4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002) (δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης) Πολλά προγράμματα ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης έχουν εφαρμοστεί σε διάφορες προστατευόμενες περιοχές της χώρας
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
3 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25301CW0301
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
70.000€ (το ακριβές ποσό θα καθοριστεί από το σχέδιο δράσης που θα προηγηθεί)
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ανάθεση επιμέρους εργασιών με δημόσιους διαγωνισμούς
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η δράση περιλαμβάνει: - Εκπόνηση σχεδίου (action plan) για τις δράσεις ενημέρωσης και προβολής - Συλλογή και συγγραφή υλικού που θα χρησιμοποιηθεί για τις δράσεις ενημέρωσης - Έκδοση έντυπου υλικού σε μορφή ενημερωτικών φυλλαδίων, αφισών και εγχειριδίων

- Δημιουργία spot για τα social media
- Οδηγός για τις οικοσυστημικές υπηρεσίες της προστατευόμενης περιοχής σε e-book και περιορισμένα έντυπα αντίγραφα
- Οργάνωση ενημερωτικών εκδηλώσεων

Παραδοτέα:
1. Έκθεση περιγραφής και προγραμματισμού δράσεων
2. Παραγωγή έντυπου ενημερωτικού υλικού
3. 4 τουλάχιστον διαφορετικά ενημερωτικά spot για προώθηση στα social media
4. Βιβλίο οδηγός για τις οικοσυστημικές υπηρεσίες
5. Οργάνωση ημερίδων σύμφωνα με το action plan

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων της περιοχής
2. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των τοπικών φορέων
3. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CW0104
Ονομασία Μέτρου:
Δράσεις ευαισθητοποίησης
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Οργάνωση δράσεων ευαισθητοποίησης πολιτών σε συνεργασία με το Μουσείο Περιβάλλοντος Στυμφαλίας
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
ενημερωτικά
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Ολόκληρη η περιοχή
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.6.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.2.1, Γ.1.1, Γ.5.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, ενημέρωση και εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλό
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

Συνεχές (2 έτη: Καθορισμός και υλοποίηση θεματικών ενοτήτων περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α' καθορισμός και οργάνωση θεματικών ενοτήτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25301CW0102
Προτεραιότητα μέτρου:
1
Φορέας υλοποίησης:
Μουσείο Περιβάλλοντος Στυμφαλίας Διευθύνσεις πρωτοβάθμιας & δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α': 40.000€ - Καθορισμός, οργάνωση και υλοποίηση θεματικών ενοτήτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Χορηγίες
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έγκριση σχεδίου προγράμματος περιβαλλοντικής εκπαίδευσης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένεται κοινωνική αποδοχή
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η οργάνωση δράσεων ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης που θα στοχεύουν σε φορείς και κατοίκους της περιοχής θα βοηθήσει στην ανάπτυξη περιβαλλοντικής συνείδησης αναφορικά με τα προστατευτέα αντικείμενα της περιοχής. Είναι απαραίτητο να αναδειχθεί η σημασία της διατήρησης και προστασίας των τύπων οικοτόπων που απαντούν στην περιοχή. Αν και τέτοιες δράσεις δεν βελτιώνουν άμεσα το βαθμό διατήρησης των τύπων οικοτόπων και ειδών, εντούτοις βοηθούν στη ανάπτυξη οικολογικής συνείδησης και σεβασμού για την προστασία και διατήρηση των σημαντικών στοιχείων του περιβάλλοντος της περιοχής. Η ΕΖΔ GR2530002 έχει σημαντική υποδομή, η οποία προσφέρεται για την οργάνωση δράσεων ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης

για τον τύπο οικοτόπου 92Α0 αλλά και για άλλους τύπους οικοτόπων που απαντούν στην περιοχή, καθώς:

- Λειτουργεί Μουσείο Περιβάλλοντος, το οποίο βρίσκεται κοντά σε τουριστικές υποδομές (εστίαση και διαμονή) και έχει ως στόχο μεταξύ άλλων την οικολογική ευαισθητοποίηση του κοινού,
- Η ΕΖΔ είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την ελληνική μυθολογία και υπάρχει περιθώριο ανάπτυξης θεματικών ενοτήτων οικολογικής και πολιτιστικής περιήγησης καθώς εντός της προστατευόμενης περιοχής υφίσταται αρχαιολογικός χώρος
- Υφίσταται δίκτυο μονοπατιών με ενημερωτικές πινακίδες

Κατά τη Φάση Α΄ θα καθοριστούν οι ενότητες της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης που πρέπει να προβάλουν τη σύνδεση μεταξύ φυσικού, πολιτισμικού και αρχαιολογικού τοπίου που συνυπάρχουν στην περιοχή και τη δημιουργία εκθεμάτων ή ενημερωτικών πινακίδων τόσο εντός του μουσείου όσο και στην ύπαιθρο.
Η Β' Φάση περιλαμβάνει την υλοποίηση των προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Πλήθος θεματικών ενοτήτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης ανά έτος
2. Πλήθος ατόμων που παρακολουθούν τις ενότητες περιβαλλοντικής εκπαίδευσης ανά έτος

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CW0105
Ονομασία Μέτρου:
Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση τοπικής κοινωνίας για το είδος *Biebersteinia orphanidis*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας σχετικά με την σπανιότητα και τη σημαντικότητα διατήρησης του είδους καθώς και διερεύνηση της συνέχισης συλλογής του φυτού για φαρμακευτική χρήση.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικά
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530001, GR2530004
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αφορά την προστασία και διατήρηση όλων των υποπλήθυσμών του είδους εντός των περιοχών GR2530001 και GR2530004, που είναι γνωστοί σήμερα και εκείνους που πιθανά να εντοπιστούν κατά την υλοποίηση του μέτρου MM25301CW0208.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Biebersteinia orphanidis
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.8.3, A.8.4
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A09, G09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Η τοπική κοινωνία χρησιμοποιεί τον οικότοπο του είδους ως βοσκότοπο και μέρη του φυτού για φαρμακευτικούς σκοπούς, όπως περιγράφεται και στη σχετική βιβλιογραφία: Phitos, D., Strid, A., Snogerup, S. & Greuter, W (eds.). 1995. The Red Data Book of Rare and Threatened Plants of Greece. WWF. Athens; Vassiliades, D. & Yannitsaros, A. 2000. Orphanides's best discovery. Bot. Chron. 13: 241-248; Φοίτος Δ., Κωνσταντινίδης Θ., Καμάρη Γ. 2009 (Επιμ. Εκδ.). Βιβλίο Ερυθρών

Δεδομένων των Σπάνιων και Απειλουμένων Ειδών της Ελληνικής Χλωρίδας. Τόμος 1 (A-D). Ελληνική Βοτανική Εταιρεία. Πάτρα.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Για δύο έτη και καθ' όλη τη διάρκειά τους θα πραγματοποιηθούν δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ΟΦΥΠΕΚΑ σε συνεργασία με πανεπιστήμια ή άλλα επιστημονικά/ερευνητικά ινστιτούτα.
Εκτιμώμενο Κόστος
10.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες στην εφαρμογή του μέτρου.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται δυσχέρεια κοινωνική αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Σύμφωνα με τη σχετική βιβλιογραφία (Φοίτος Δ., Κωνσταντινίδης Θ., Καμάρη Γ. 2009 (Επιμ. Εκδ.). Βιβλίο Ερυθρών Δεδομένων των Σπάνιων και Απειλουμένων Ειδών της Ελληνικής Χλωρίδας. Τόμος 1 (A-D). Ελληνική Βοτανική Εταιρεία. Πάτρα), η μεγαλύτερη πίεση και απειλή που δέχεται το είδος Biebersteinia orphanidis είναι η εκρίζωση από τους κτηνοτρόφους για φαρμακευτική χρήση, αφού συχνά εκριζώνονται ολόκληροι υποπληθυσμοί με αποτέλεσμα των αφανισμό τους. Για τον λόγο αυτό η ενημέρωση της τοπικής κοινωνίας, σε συνδυασμό με την παροχή δρόγης προερχόμενη από καλλιέργεια (μέτρο ΜΜ25301CW0309) κρίνονται ως τα σημαντικότερα μέτρα για την προστασία του είδους.

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το συγκεκριμένο μέτρο αποσκοπεί στην αποτροπή πρωτίστως της συλλογής και δευτερευόντως της βόσκησης του είδους *Biebersteinia orphanidis* από την τοπική κοινωνία και τις κτηνοτροφικές της δραστηριότητες. Η ενημέρωση πρέπει να αφορά όλους τους ορεινούς οικισμούς στα όρη Κυλλήνη και Ολίγυρτος. Έμφαση θα πρέπει να δοθεί ώστε να ενημερωθούν και να ευαισθητοποιηθούν οι κτηνοτρόφοι που διατηρούν κτηνοτροφικές μονάδες στους ορεινούς όγκους, είτε εντός είτε πλησίον των περιοχών GR2530001 και GR2530004, και χρησιμοποιούν τον οικότοπο του είδους ως βοσκότοπο. Για την επίτευξη του σκοπού του μέτρου θα πραγματοποιηθούν ενημερωτικές εκδηλώσεις από αρμόδιους φορείς σε συνεργασία με ειδικούς επιστήμονες, καθώς και η χρήση έντυπου ενημερωτικού υλικού. Επιπλέον, θα πρέπει να ενημερωθούν τοπικοί ορειβατικοί και πολιτιστικοί σύλλογοι, σχολεία αλλά και αρμόδιες υπηρεσίες όπως δημοτικές και περιφερειακές αρχές. Τέλος, θα γίνει διερεύνηση, με τη μορφή ερωτηματολογίου, κατά πόσο το είδος αυτό συλλέγεται για φαρμακευτική χρήση.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός ενημερωτικών εκδηλώσεων που θα πραγματοποιηθούν ανά έτος 2. Αριθμός ενημερωτικών φυλλαδίων που θα διαμοιρασθούν ανά έτος 3. Πλήθος ατόμων που συμμετέχουν στις δράσεις

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CW0106
Ονομασία Μέτρου:
Εξειδικευμένες δράσεις ενημέρωσης, κατάρτισης και ευαισθητοποίηση για τον αλπικό τρίτωνα
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει μια δέσμη στοχευμένων δράσεων ενημέρωσης εξειδικευμένων με την ομάδα στόχου στην οποία απευθύνονται κάθε φορά. Ενδεικτικά μπορεί να περιλαμβάνει ημερίδες, παραγωγή και διανομή ενημερωτικού υλικού κ.ά.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA02, CA05, CF03
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικά
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
οροπέδιο Ζήρειας
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Ichthyosaura alpestris
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.6.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.5.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A05, A08, A09, F07, A21
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

4 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
4 έτη (2ο - 5ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
15.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ) ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ) έργα LIFE
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση των εργασιών. Αποδοχή σχεδιασμού μόνιμης παρακολούθησης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα μπορούσε να υλοποιηθεί είτε μεμονωμένο είτε από κοινού με άλλες δράσεις ενημέρωσης στην περιοχή μελέτης
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει μια δέσμη στοχευμένων δράσεων ενημέρωσης εξειδικευμένων με την ομάδα στόχου στην οποία απευθύνονται κάθε φορά. Πιο συγκεκριμένα, θα περιλαμβάνει α) ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του ευρύτερου κοινού για τη φυσική ιστορία και την οικολογική σημασία του αλπικού τρίτωνα, β) ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του ιδιωτικού τομέα και κυρίως φορείς και πρόσωπα που δραστηριοποιούνται στο χώρο της τουριστικής αξιοποίησης και του φυσιολατρικού τουρισμού με τη μορφή ημερίδων ενημέρωσης με θέμα τη φυσική ιστορία και την οικολογική σημασία του αλπικού τρίτωνα, τη νομοθεσία σχετικά με την προστασία του είδους, τις επιπτώσεις της υποβάθμισης των αναπαραγωγικών ενδιαιτημάτων τους και του φυσιολατρικού τουρισμού κ.ά., και γ) ενημέρωση και κατάρτιση του προσωπικού των αρμόδιων φορέων και υπηρεσιών με τη μορφή σεμιναρίων που θα έχουν θέμα τη φυσική ιστορία και την

οικολογική σημασία του αλπικού τρίτων, τις πιέσεις και απειλές που δέχεται το είδος και τρόπους αντιμετώπισης, τη σχετική νομοθεσία, τις αρμοδιότητες της κάθε υπηρεσίας κ.ά. Η ενημέρωση, κατάρτιση και ευαισθητοποίηση θα πραγματοποιηθεί με την υλοποίηση δράσεων όπως ημερίδες, παραγωγή και διανομή ενημερωτικού υλικού (π.χ. φυλλάδια, λευκώματα, βίντεο κ.λπ.), δημιουργία τεχνικών οδηγών και οδηγιών.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός ημερίδων και σεμιναρίων που θα πραγματοποιηθούν ανά έτος 2. Αριθμός φυλλαδίων που θα διαμοιραστούν ανά έτος 3. Αριθμός οδηγών που θα παραχθούν 3. Πλήθος ατόμων που συμμετέχουν στις δράσεις

5.3.3.3.7 Άλλα μέτρα

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CF0401
Ονομασία Μέτρου:
Αποκατάσταση του παλιού εργοταξιακού χώρου στη λίμνη Τάκα
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Αποκατάσταση του παλιού εργοταξιακού χώρου του ταμιευτήρα κατά το 1999, ο οποίος χρησιμοποιείται για απόθεση απορριμμάτων και καύση υλικού κλαδεύσεων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF04
Τύπος του μέτρου:
παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
παλιός εργοταξιακός χώρος λίμνης Τάκα
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
T.O. 3150
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.3.8
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
B.18.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F12
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα προστασίας των εδαφιών πόρων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Κάθε έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Κάθε έτος (1-5 έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
30.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) LIFE
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Διαγωνισμός για εύρεση αναδόχου. Έκδοση ρύθμισης για χωρικό ή / και χρονικό περιορισμό της δραστηριότητας εφόσον απαιτηθεί.
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν υπάρχουν ιδιαίτερα τεχνικά θέματα
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται ιδιαίτερη κοινωνική δυσχέρεια
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Ο παλιός εργοταξιακός χώρος της κατασκευής του ταμιευτήρα κατά το 1999, ο οποίος γειτνιάζει με τον οικότοπο 3150 Ευτροφικές φυσικές λίμνες με βλάστηση τύπου Magnopotamion ή Hydrocharition καταγράφεται παρουσία αξιόλογων υδρόβιων πτηνών. Ο παραπάνω χώρος δυστυχώς χρησιμοποιείται από τον Δήμο Τριπόλεως για απόθεση και καύση υλικού κλαδεύσεων στο οποίο προστίθενται και αλλά απορρίμματα (παλιά ελαστικά και πλαστικά). Ο χώρος αυτός πρέπει να αποκατασταθεί και να μην επιτρέπεται η συγκέντρωση και καύση κλαδεύσεων και άλλων υλικών.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός δράσεων αποκατάστασης

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CW0214
Ονομασία Μέτρου:
Μελέτη επιπτώσεων ασφαλτόστρωσης δρόμου και διέλευσης οχημάτων στη Λίμνη Τάκα
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Διευρεύνηση και αποτίμηση των επιπτώσεων στο προστατευτέο αντικείμενο από το οδικό δίκτυο
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
MM25301CE0101
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
οδικού δικτύου στο βόρειο τμήμα της προστατευόμενης περιοχής GR2520002 και περιμετρικά της λίμνης Τάκα
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.4.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Έλλειψη γνώσης
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή. Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

2 έτη (3ο - 4ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Υλοποίηση σε μία φάση: 2 έτη (3ο - 4ο έτος) Τυχόν θεσμοθέτηση: 5ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
20.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο Έργα LIFE
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση των εργασιών.
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου. Ωστόσο σε περίπτωση επιπλέον θέσπισης ρυθμίσεων και απαγορεύσεων διέλευσης οχημάτων στο οδικό δίκτυο, αναμένονται αντιδράσεις από την τοπική κοινωνία και τους επισκέπτες.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εκπόνηση μελέτη βάσης σύμφωνα με την οποία θα μελετηθούν οι επιπτώσεις που έχει στο προστατευτέο αντικείμενο: (α) η διέλευση αυτοκινήτων και μοτοσυκλετών στο πρόσφατο ασφαλτοστρωμένο περιφερειακό δρόμο του ταμιευτήρα, (β) η ασφαλτόστρωση του οδικού δικτύου στο βόρειο τμήμα της προστατευόμενης περιοχής GR2520002. Ανάλογα με τα αποτελέσματα της προτεινόμενης μελέτης, και εφόσον κριθεί απαραίτητο, η αρμόδια υπηρεσία δύναται να εφαρμόσει επιπλέον περιορισμούς και απαγορεύσεις κυκλοφορίας στο οδικό δίκτυο με τη μορφή κανονιστικού σχεδίου.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός δειγματοληψιών ανά σημείο και εποχή
2. Αριθμός ατόμων ανά είδος, σημείο και εποχή που καταγράφηκαν
3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών
4. Αναφορά με τα αποτελέσματα της μελέτης

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CW0301
Ονομασία Μέτρου:
Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η δράση περιλαμβάνει: - Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση τύπων οικοσυστημάτων - Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών - Χρήση ερωτηματολογίων στους τοπικούς φορείς, τοπικούς παραγωγικούς φορείς, τουριστών - επισκεπτών, τοπική κοινωνία και αξιολόγηση αποτελεσμάτων - Αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών και δημιουργία καταλόγου ιεράρχησης και προτεραιοτήτων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2510004 GR2520001 GR2520002 GR2530001 GR2530002 GR2530006 GR2530004
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.3.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους

Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης γεωργικών εκτάσεων Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων Μέτρα προστασίας των εδαφιών πόρων Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει υψηλή επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα λόγω των αποτελεσμάτων και μεθοδολογικών οδηγιών του έργου LIFE IP-4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002) 1. Τεχνικός - Μεθοδολογικός Οδηγός για τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των τύπων οικοσυστημάτων και των οικοσυστημικών υπηρεσιών τους στην Ελλάδα, σε εθνική, περιφερειακή και τοπική κλίμακα (Παραδοτέο Δράσης Α3) 2. Εθνικός Κατάλογος Δεικτών Οικοσυστημικών Υπηρεσιών (Παραδοτέο Δράσης Α3) Επίσης, στα πλαίσια του LIFE αναμένεται η και η πιλοτική εφαρμογή της μεθοδολογίας σε επιλεγμένες περιοχές της χώρας, από όπου αναμένεται να προκύψουν χρήσιμα συμπεράσματα για την εφαρμογή της στην περιοχή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Δράση MAES (Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services) της Ε.Ε. Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1,5 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1,5 έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25301CW0103
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
40.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού για ανάθεση μελέτης σε οικονομικό φορέα
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου

Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου

Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Η χαρτογράφηση και αξιολόγηση των οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών τους αποσκοπεί στην αειφόρο διατήρηση των φυσικών πόρων με στόχο την κοινωνική και οικονομική ευημερία και αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο για τη διαχείριση και βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής. Αποτελεί επίσης εργαλείο και μέσο επικοινωνίας με τους οικονομικούς φορείς και την κοινωνία. Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής περιλαμβάνει πολυάριθμες και σημαντικές οικοσυστημικές υπηρεσίες (προμηθευτικές, ρύθμισης και διατήρησης, πολιτισμικές), μέρος των οποίων αναλύθηκαν στην ενότητα 3.4.
Η Δράση MAES (Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services) της Ε.Ε. περιλαμβάνει τη χαρτογράφηση και αξιολόγηση των τύπων οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών που προσφέρουν στους ανθρώπους. Η χαρτογράφηση περιλαμβάνει την απεικόνιση της έκτασής τους και τον υπολογισμό της επιφάνειάς τους, ενώ η αξιολόγηση αναφέρεται στον προσδιορισμό της καλής ή κακής κατάστασής τους και εξαρτάται από: α) την καταγραφή και αξιολόγηση των δομών και των λειτουργιών τους και β) από τις υφιστάμενες πιέσεις κα απειλές που αντιμετωπίζουν. Επίσης η χαρτογράφηση των υπηρεσιών παρέχει μία χωρική αποτύπωση πληροφοριών σχετικά με τον τρόπο και τη θέση που παρέχεται κάθε υπηρεσία.
Τα τελικά αποτελέσματα της δράσης αποτελούν εργαλείο λήψης αποφάσεων για περαιτέρω δράσεις όπως:
- Διαχειριστικές δράσεις για την βελτιστοποίηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών που θα ωφελούν ταυτόχρονα και την βιοποικιλότητα
- Παρακολούθηση τάσεων στην παροχή οικοσυστημικών υπηρεσιών στην περιοχή
- Δράσεις για τη συνέργεια ή σύγκρουση μεταξύ των οικοσυστημικών υπηρεσιών

Η δράση περιλαμβάνει:
- Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση τύπων οικοσυστημάτων
- Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών
- Χρήση ερωτηματολογίων στους τοπικούς φορείς, τοπικούς παραγωγικούς φορείς, τουριστών
- επισκεπτών, τοπική κοινωνία και αξιολόγηση αποτελεσμάτων
- Αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών και δημιουργία καταλόγου ιεράρχησης και προτεραιοτήτων.

Για την υλοποίηση της δράσης θα ακολουθηθούν τα αποτελέσματα και η μεθοδολογία που έχουν προκύψει από το LIFE IP-4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002) «Ολοκληρωμένες δράσεις για τη διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου NATURA 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα» και συγκεκριμένα:
1. Τεχνικός - Μεθοδολογικός Οδηγός για τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των τύπων οικοσυστημάτων και των οικοσυστημικών υπηρεσιών τους στην Ελλάδα, σε εθνική, περιφερειακή και τοπική κλίμακα (Παραδοτέο Δράσης Α3)
ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ Π, ΜΑΛΛΙΝΗΣ Γ, ΚΟΚΚΟΡΗΣ Ι, ΜΠΕΚΡΗ Ε, ΧΡΥΣΑΦΗ Ε, ΒΕΡΔΕ Ν, ΣΤΑΜΠΟΥΛΙΔΗΣ Θ (2018). LIFE-IP 4 NATURA: Ολοκληρωμένες δράσεις για την διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα. Παραδοτέο Δράσης Α.3: Τεχνικός - Μεθοδολογικός Οδηγός για τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των τύπων οικοσυστημάτων και των οικοσυστημικών υπηρεσιών τους στην

Ελλάδα, σε εθνική, περιφερειακή και τοπική κλίμακα. Πανεπιστήμιο Πατρών, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Πάτρα σελ. 211.
2. Εθνικός Κατάλογος Δεικτών Οικοσυστημικών Υπηρεσιών (Παραδοτέο Δράσης Α3) ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ Π, ΚΟΚΚΟΡΗΣ Ι, ΜΠΕΚΡΗ Ε, ΜΑΛΛΙΝΗΣ Γ, ΣΤΑΜΠΟΥΛΙΔΗΣ Θ (2018). LIFE-IP 4 NATURA: Ολοκληρωμένες δράσεις για την διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα. Παραδοτέο Δράσης Α.3: Εθνικός Κατάλογος Δεικτών Οικοσυστημικών Υπηρεσιών. Πανεπιστήμιο Πατρών, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Πάτρα σελ. 144.
Παραδοτέα:
- Έκθεση με την καταγραφή, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών της προστατευόμενης περιοχής
- Γεωχωρική βάση δεδομένων που περιλαμβάνει τη χαρτογράφηση των τύπων οικοσυστημάτων και οικοσυστημικών υπηρεσιών

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Τεύχος μελέτης
2. γεωχωρική βάση δεδομένων
3. Βαθμός επίτευξης της χαρτογράφησης και ποσοτικοποίησης των οικοσυστημικών υπηρεσιών

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CW0303
Ονομασία Μέτρου:
Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Δημιουργία βάσης δεδομένων, όπου θα ενσωματωθούν οι έρευνες, οι μελέτες και οι δράσεις που έχουν γίνει στην περιοχή μελέτης και θα εμπλουτίζεται με νέα στοιχεία που θα έχουν τη δυνατότητα να εισάγουν οι διαχειριστές της εφαρμογής είτε από προτάσεις και εντοπισμό επισκεπτών (μέσω μιας ολοκληρωμένης διαδικτυακής εφαρμογής) είτε από αυτοψίες των υπαλλήλων του Φορέα και έρευνες. Σε συνδυασμό με την απογραφή και αυτοματοποιημένη εισαγωγή των αβιοτικών παραμέτρων οι οποίες θα λαμβάνονται συστηματικά από καίριες θέσεις της περιοχής, θα δημιουργηθεί ένα εργαλείο διαχείρισης και λήψης αποφάσεων για την έγκαιρή και αποτελεσματική αντιμετώπιση προβλημάτων στην προστατευόμενη περιοχή.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2510004 GR2520001 GR2520002 GR2530001 GR2530002 GR2530006 GR2530004
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.3.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:

Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2,5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: Συλλογή και δόμηση περιγραφικών και χωρικών δεδομένων σε ενιαία βάση δεδομένων (1,5 έτος) Φάση Β: Ανάπτυξη webgis πλατφόρμας και εφαρμογών (6 μήνες) Φάση Γ: Δοκιμαστική λειτουργία webgis πλατφόρμας / Τελικές διορθώσεις / Εκπαίδευση χρηστών της ΜΔΠΠ (6 μήνες)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
150.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
Ταμείο Ανάκαμψης Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Ανασταλτικός παράγοντας για την λήψη αποφάσεων με στόχο την προστασία των περιοχών αποτελεί σε πολλές περιπτώσεις η έλλειψη πληροφορίας ή η κακή διαχείριση αυτής ως απόρροια της ελλιπούς οργάνωσης των διαθέσιμων δεδομένων που αφορούν τα προστατευόμενα είδη. Για την επίλυση του εν λόγω προβλήματος κρίνεται αναγκαία η δημιουργία μία ολοκληρωμένης βάσης δεδομένων, διαθέσιμη, με την μορφή webgis στο ευρύ κοινό, που θα αποτελέσει εργαλείο για την προστασία, τη διατήρηση και τη διαχείριση των οικοσυστημάτων.
Το εν λόγω μέτρο υλοποιείται σε τέσσερεις κατευθύνσεις:

Α. Δημιουργία βάσης δεδομένων.
Πηγές εύρεσης των δεδομένων θα αποτελέσουν αρχικά οι πολυάριθμες έρευνες, μελέτες και δράσεις διαχείρισης που έχουν υλοποιηθεί στις περιοχές από διάφορους φορείς (Πανεπιστήμια, Ερευνητικά Κέντρα, ΜΚΟ, Τοπική Αυτοδιοίκηση κλπ.). Τα εν λόγω δεδομένα βρίσκονται διάσπαρτα και πρέπει να συλλεχθούν, να αξιολογηθούν και να οργανωθούν ώστε να αποτελέσουν τη βάση λειτουργίας του Φορέα. Τα δεδομένα θα γεωαναφερθούν στο χωρικό επίπεδο με τη μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια ώστε να προκύψει και γεωγραφική πληροφορία όσο αυτό είναι εφικτό
Β. Δημιουργία webgis
Επιπλέον, θα δημιουργηθεί ένα προσαρμοσμένο αναπτυγμένο ppGIS (σύστημα GIS με συμμετοχή του κοινού) και webGIS το οποίο θα σχεδιαστεί για να παρέχει διαδραστική χρήση χωρικών δεδομένων και γεωγραφικής χαρτογράφησης, εύκολα προσβάσιμα ακόμη και από smartphones ή tablets. Αυτή η πλατφόρμα θα δώσει τη δυνατότητα στους τελικούς χρήστες και άλλους εμπλεκόμενους φορείς να χρησιμοποιούν τις τεχνολογίες γεωχωρικών πληροφοριών και θεματικούς χάρτες για να επικοινωνούν μεταξύ τους με αποτελεσματικό τρόπο. Μέσω της εφαρμογής για smartphones και tablets δίνεται η δυνατότητα στους επισκέπτες να καταγράψουν τις δικές του παρατηρήσεις η φωτογραφίες σχετικά με τα είδη ή τις απειλές που εντοπίζουν και να τις γνωστοποιούν άμεσα στο Φορέα, συμβάλλοντας στη καλύτερη εποπτεία και διαχείριση της περιοχής, Η δημιουργία μιας πλατφόρμας για το ευρύ κοινό αναμένεται να αυξήσει την ευαισθητοποίηση του κοινού, μέσω της αίσθησης της συμμετοχής στην προστασία και διασφάλιση της ακεραιότητάς και προστατευόμενων ειδών.
Γ. Συλλογή στοιχείων σχετικά με τις περιοχές ευθύνης του Φορέα.
Η βάση δεδομένων για να λειτουργήσει πρέπει να ενημερώνεται με νεότερα στοιχεία – μελέτες ή μετρήσεις. Τα αποτελέσματα των μελετών βάσης που προτείνονται θα εμπλουτίσουν και θα γεμίσουν τα κενά πληροφορίας που εντοπίζονται στην παρούσα φάση. Παράλληλα, το σύστημα πρέπει να ενημερώνεται συστηματικά με πληθώρα μετρήσεων των αβιοτικών παραμέτρων που κρίνονται ενδεικτικά για την διερεύνηση της καλής κατάστασης των φυσικών πόρων και κατ' επέκτασιν των προστατευόμενων ειδών. Επιπλέον, η βάση θα εμπλουτίζεται με τα δεδομένα των χρηστών της φόρμας webgis, εφόσον πρωτίστως αξιολογούνται από τους υπαλλήλους του Φορέα και τέλος, ο Φορέας εφόσον ενημερώνεται για νέες έρευνες μελέτες που διεξάγονται για την περιοχή ή τα είδη της περιοχής θα εμπλουτίζει τη βάση με τις επιπρόσθετες πληροφορίες που θα προκύπτουν.
Δ. Εκπαίδευση προσωπικού Φορέα στην εισαγωγή δεδομένων στη βάση.
Για την διαχείριση της βάσης και την αξιολόγηση των δεδομένων που θα προκύψουν μεταγενέστερα της έναρξης λειτουργίας της βάσης είναι απαραίτητη η εκπαίδευση του προσωπικού του φορέα, ώστε να διατηρηθεί και να λειτουργεί εφεξής συμβουλευτικά για τη λήψη αποφάσεων.

<u>Παραδοτέα</u>
Π1: Συλλογή και αξιολόγηση των μελετών που έχουν πραγματοποιηθεί και αφορούν την προστατευόμενη περιοχή και δημιουργία γεωχωρικών δεδομένων όπου είναι εφικτό καθώς και έλεγχος των διαθέσιμων χωρικών αρχείων για σφάλματα.
Π2: Βάση δεδομένων σε λειτουργία.
Π3: Δημιουργία webgis (Android, iOS και Windows) και πιλοτική εφαρμογή

Π4: Οργάνωση ημερίδων για την εκπαίδευση του προσωπικού του Φορέα Π5: Ενημέρωση του κοινού για την ύπαρξη και λειτουργία της διαδικτυακής πλατφόρμας
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Δομημένη βάση δεδομένων 2. Λειτουργικότητα webgis εφαρμογής 3. Λειτουργικότητα εφαρμογής για smartphones και tablets 4. Αριθμός χρηστών που χρησιμοποιούν την εφαρμογή για smartphones/tablets 5. Αριθμός επισκέψεων στην webgis εφαρμογή 6. Αριθμός δεδομένων που εισάχθηκε στη βάση δεδομένων 7. Πλήθος τύπου δεδομένων που εισάχθηκε στη βάση δεδομένων

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CW0310
Ονομασία Μέτρου:
Ανασύσταση ιστορικού πυρκαγιών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Καταγραφή και ανασύσταση του ιστορικού πυρκαγιών στις ορεινές περιοχές από καταγραφές και με τη χρήση τηλεπισκόπησης
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CB05
Τύπος του μέτρου:
Παρακολούθηση/άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2510004 GR2520001 GR2530001 GR2530006 GR2530004
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλοι οι ορεινοί όγκοι των προστατευόμενων περιοχών
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
όλοι οι τύποι οικοτόπων
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.15.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.3.7, A.5.10
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
M09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α': Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β': Χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών Φάση Γ': Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25301CW0311
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Επιστημονικοί φορείς
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α΄: 15.000 €: Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β΄: 30.000 €: Χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών Φάση Γ΄: 5.000 €: Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ Περιφέρεια/Περιφερειακές Ενότητες ΥΠΕΝ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Συμβολή της Δασικής Υπηρεσίας για παροχή ιστορικού πυρκαγιών
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν υπάρχουν τεχνικές δυσκολίες. Υψηλή επιστημονική επάρκεια (υπάρχει ήδη γνώση της τεχνοτροπίας (Pleniou, M., Xystrakis, F., Dimopoulos, P. and Koutsias, N. 2012 Maps of fire occurrence – spatially explicit reconstruction of recent fire history using satellite remote sensing. Journal of Maps, 8 (4), 499-506)
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου. Αντιθέτως, αναμένεται αποδοχή του μέτρου.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Οι χάρτες εμφάνισης των δασικών πυρκαγιών που δείχνουν τη θέση και την έκταση των καμένων εκτάσεων είναι η βάση για την προστασία και την αποκατάσταση των πληγέντων φυσικών οικοσυστημάτων παγκοσμίως και επομένως, η έλλειψη τέτοιων χωρικών δεδομένων επηρεάζει και τη διαχείριση τους . Χωρικά δεδομένα χαρακτηριστικών των πυρκαγιών, όπως η εμφάνιση της πυρκαγιάς, η συχνότητα, η επαναληψημότητα ή το διάστημα μέχρι την τελευταία πυρκαγιά, είναι σημαντικές πληροφορίες σε θέματα περιβαλλοντικού σχεδιασμού και διαχείρισης των δασικών πυρκαγιών. Πιο συγκεκριμένα, μία λεπτομερής περιγραφή μιας πυρκαγιάς, δηλαδή η ακριβή οριοθέτηση της περιμέτρου της, συμβάλλει άμεσα στη μελέτη των οικολογικών προτύπων της μεταπυρικής αναγέννησης και της διαδοχής της βλάστησης, αφού έτσι καθίσταται εφικτή η ερμηνεία των προτύπων της παρατηρούμενης αποκατάστασης και γίνονται κατανοητοί οι μηχανισμοί των διαδικασιών αποκατάστασης των καμένων οικοσυστημάτων καθώς και άλλοι δυναμικοί παράγοντες του περιβάλλοντος, όπως είναι η υγρασία, η θερμοκρασία, το έδαφος, οι ανθρώπινες δραστηριότητες κ.α.
Η ανασύσταση του ιστορικού των δασικών πυρκαγιών, εάν η έκταση της περιοχής μελέτης είναι μεγάλη είναι αδύνατη να επιτευχθεί με επίγειες έρευνες κυρίως από άποψη χρόνου και κόστους. Επομένως, η παρακολούθηση μπορεί να επιτευχθεί με την εφαρμογή προηγμένων τεχνολογιών, όπως είναι η δορυφορική τηλεπισκόπηση με τη χρήση υψηλής χωρικής και χρονικής ανάλυσης δορυφορικών δεδομένων. Η δορυφορική τηλεπισκόπηση παρέχει μία απεριόριστη βασική πηγή πληροφοριών ενός μεγάλου μέρους της επιφάνειας της γης όπου μπορούν να ληφθούν μετρήσεις για την ίδια περιοχή σε τακτική βάση. Αυτά τα περιοδικά φασματικά δεδομένα στο ορατό και στο υπέρυθρο τμήμα του ηλεκτρομαγνητικού φάσματος, που έχουν αποκτηθεί από διάφορους δορυφορικούς αισθητήρες, μπορούν με τη βοήθεια της επεξεργασίας και της ερμηνείας τους μέσω ενός υπολογιστή να συμβάλλουν σε μία καλύτερη, οικονομικά αποδοτική, αντικειμενική και ταχύτατη μέθοδο παρακολούθησης και χαρτογράφησης των καμένων εκτάσεων.
Από το 1972 οι παρατηρήσεις μέσω του LANDSAT δορυφόρου συλλέγουν πληροφορίες για τη γη, από το διάστημα. Η επιτυχία των δορυφόρων LANDSAT οφείλεται κυρίως στο συνδυασμό αισθητήρων παρατήρησης ικανοποιητικής φασματικής, χωρικής και χρονικής ανάλυσης, ενώ η μεγάλη χρονική διάρκεια του έχει προσφέρει ένα αξιόλογο αρχείο δορυφορικών δεδομένων, κατάλληλο για μακροχρόνιες και διαχρονικές παρατηρήσεις. Σημαντικό είναι επίσης ότι, τα αρχειοθετημένα αυτά δορυφορικά δεδομένα LANDSAT προέρχονται από την ιστοσελίδα του αμερικάνικου Γεωλογικού Ινστιτούτου United States Geological Survey (USGS) (http://glovis.usgs.gov/) και το Επιστημονικό Κέντρο Επιστήμης και Παρατήρησης των Πόρων της Γης Earth Resources Observation Systems (EROS) και είναι στη διάθεση του κοινού χωρίς χρέωση. Συμπερασματικά, για την αποτελεσματικότητα κάθε επιστημονικής παρακολούθησης της βλάστησης η καταγραφή του ιστορικού των δασικών πυρκαγιών για την αξιολόγηση των οικοσυστημάτων είναι απαραίτητη, καθώς με αυτόν τον τρόπο θα μπορέσουμε να διερευνήσουμε την εξέλιξη και την αποκατάσταση του τοπίου σήμερα.

Αναλυτικότερα:
Φάση Α': (διάρκεια 1 χρόνος): Συλλογή και οργάνωση δεδομένων
Περιλαμβάνει τη συλλογή και επεξεργασία των δορυφορικών δεδομένων. Συγκεκριμένα, μπορούν να συλλεχθούν δωρεάν δορυφορικά δεδομένα (Landsat, Sentinel κ.α.) από το αμερικανικό Γεωλογικό Ινστιτούτο (USGS) και άλλα διαθέσιμα στοιχεία διάφορων χρονολογιών (αεροφωτογραφίες, σημεία έναρξης πυρκαγιάς), ώστε να χρησιμοποιηθούν για τη χαρτογράφηση ή βοηθητικά για τη φωτοερμηνεία των δορυφορικών εικόνων.
Φάση Β' (διάρκεια 1 χρόνος): Χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών
Σε αυτή τη φάση θα πραγματοποιηθεί η χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών ιστορικά χρησιμοποιώντας τις διαθέσιμες δορυφορικές εικόνες και εφαρμόζοντας μεθόδους τηλεπισκόπησης που έχουν αναπτυχθεί για τη χαρτογράφηση των καμένων εκτάσεων.
Φάση Γ' (διάρκεια 1 χρόνος): Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών.

Σε αυτή τη φάση του έργου τα αποτελέσματα κατά τη Β' φάση θα ενσωματωθούν στο σχεδιασμό της δασικής διαχείρισης ώστε να είναι δυνατή η εκτίμηση της μεταπυρικής παρακολούθηση της εξέλιξης της βλάστησης. Τέλος, θα δημιουργηθεί ένα Γεωγραφικό Σύστημα Πληροφοριών που θα συμπεριλαμβάνει όλο το πληροφοριακό υλικό που θα συλλεχθεί καθώς και όλα τα χαρτογραφικά προϊόντα, τα οποία θα παραδοθούν σε ψηφιακή μορφή (χάρτες).
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. έκταση και πλήθος δασικών πυρκαγιών που θα χαρτογραφηθούν 2. Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CW0311
Ονομασία Μέτρου:
Μελέτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης και μελέτη δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μελέτη για τη χωρική αποτύπωση του βαθμού επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και του δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CB05
Τύπος του μέτρου:
Παρακολούθηση/άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2510004 GR2520001 GR2530001 GR2530006 GR2530004
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλοι οι ορεινοί όγκοι των προστατευόμενων περιοχών
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
όλοι οι τύποι οικοτόπων
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.15.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.3.7, A.5.10
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
M09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α': Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β': Χάρτες απεικόνισης επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και χάρτες δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25301CW0310
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Επιστημονικοί φορείς
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α΄: 15.000 €: Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β΄: 30.000 €: Χάρτες απεικόνισης επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και χάρτες δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ Περιφέρεια/Περιφερειακές Ενότητες ΥΠΕΝ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ολοκλήρωση μελέτης ανασύστασης ιστορικού πυρκαγιών
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
-
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου. Αντιθέτως, αναμένεται αποδοχή του μέτρου.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Οι χάρτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης καθώς και οι χάρτες δυναμικού αναγέννησης αποτελούν σημαντική πληροφορία για την προστασία και την αποκατάσταση των πληγέντων φυσικών οικοσυστημάτων και για την κατάλληλη προσαρμογή της διαχείρισης των τύπων οικοτόπων και των ενδιαιτημάτων ειδών.

Η δημιουργία αυτών των θεματικών χαρτών απαιτεί τη συλλογή και οργάνωση πληροφορίας αναφορικά με το ανάγλυφο, την ποιότητα τόπου και με το χωροχρονικό ιστορικό των δασικών πυρκαγιών και την εξέλιξη των οικοσυστημάτων μετά από αυτές. Αυτή η πληροφορία μπορεί να αναλυθεί με κατάλληλα μοντέλα και μεθόδους και να προταθούν διαχειριστικές πρακτικές που θα θωρακίσουν τις περιοχές από του κινδύνους διάβρωσης και ερημοποίησης, ενώ παράλληλα μπορεί να προταθούν περιοχές στις οποίες το δυναμικό αναγέννησης είναι μικρό και απαιτούνται έργα αποκατάστασης.

Αναλυτικότερα:
Φάση Α΄: (διάρκεια 2 έτη): Συλλογή και οργάνωση δεδομένων
Περιλαμβάνει τη συλλογή και επεξεργασία δεδομένων, των δεδομένων ανασύστασης του ιστορικού πυρκαγιών καθώς και δεδομένων εξέλιξης των οικοσυστημάτων μετά από πυρκαγιές. Είναι απαραίτητη η συλλογή δεδομένων πεδίου αναφορικά με την ικανότητα αναγέννησης και αποκατάστασης των τύπων οικοτόπων ώστε να καθοριστούν οι επιπτώσεις των δασικών πυρκαγιών όχι μόνο στην έκταση των τύπων οικοτόπων αλλά και στις δομές και λειτουργίες τους
Φάση Β΄ (διάρκεια 2χρόνος): Χάρτες επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και χάρτες δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων.
Σε αυτή τη φάση του έργου τα δεδομένα θα αναλυθούν με κατάλληλα μοντέλα και μεθοδολογίες ώστε να εκτιμηθούν οι βαθμοί επικινδυνότητας και το δυναμικό αποκατάστασης ώστε τα αποτελέσματα να ενσωματωθούν στο σχεδιασμό της δασικής διαχείρισης. Τέλος, θα δημιουργηθεί ένα Γεωγραφικό Σύστημα Πληροφοριών που θα συμπεριλαμβάνει όλο το πληροφοριακό υλικό που θα συλλεχθεί καθώς και όλα τα χαρτογραφικά προϊόντα, τα οποία θα παραδοθούν σε ψηφιακή μορφή (χάρτες).

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Έκταση περιοχών που θα χαρτογραφηθούν
2. % πληρότητα συλλεγόμενης πληροφορίας
3. Αριθμός δειγματοληπτικής προσπάθειας (αρ. ατόμων, εργατοημερών, σημείων κτλ.)

5.3.3.3.8 Μέτρα κανονιστικού χαρακτήρα

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CA0501
Ονομασία Μέτρου:
Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εκπόνηση των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 3 του Ν. 4351/2015 όπως ισχύει
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA05
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό, Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2510004 GR2520001 GR2520002 GR2530001 GR2530002 GR2530006 GR2530004
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο των βοσκήσιμων γαιών
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
όλοι οι Τ.Ο. και τα είδη που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.1.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Α06, Α09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης λιβαδιών

Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή για την εκπόνηση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης. Υπάρχει επιστημονική και θεσμική τεκμηρίωση αναφορικά με την ανάγκη εκπόνησης σχεδίων βόσκησης (άρθρο 3 του Ν. 4351/2015 όπως ισχύει) και έχουν καθοριστεί τεχνικές προδιαγραφές (ΦΕΚ Β' 2331) η αριθμό. 1058/71977/3.07.2017 ΚΥΑ). Έχουν υπογραφεί ήδη προγραμματικές συμβάσεις ανάμεσα στο ΥΠΑΑΤ και την Περιφέρεια Πελοποννήσου και αναμένεται η υλοποίηση του έργου. Μέτρια για τις προστατευόμενες περιοχές. Υπάρχουν όμως δυο βασικά θέματα για τα οποία πρέπει να ληφθεί μέριμνα: 1. Η έλλειψη καθορισμού συγκεκριμένων προδιαγραφών αναφορικά με την εκπόνηση των σχεδίων βόσκησης εντός του δικτύου NATURA 2000 σε επίπεδο τύπου οικοτόπου και ενδιαιτήματος είδους. Μπορεί να υποτεθεί με ασφάλεια πως η άσκηση ορθολογικής βόσκησης όπως αυτή ορίζεται στις προδιαγραφές των σχεδίων βόσκησης, θα οδηγήσει στη διατήρηση καλού βαθμού διατήρησης των δομών και λειτουργιών της πλειοψηφίας των τύπων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων ειδών όμως δεν υπάρχει σαφής μέριμνα για τον καθορισμό τυχόν εξαιρέσεων. Θετικό βήμα προς την κατεύθυνση αυτή είναι η έκδοση προδιαγραφών που αναμένονται από το ΥΠΕΝ σχετικά με τον καθορισμό τεχνικών προδιαγραφών Διαχείρισης Σχεδίων Βόσκησης σε περιοχές του δικτύου Natura 2000. 2. Παρατηρείται έλλειψη βασικών δεδομένων που να επιτρέπουν την εκπόνησή συγκεκριμένων σχεδίων βόσκησης σε επίπεδο τύπου οικοτόπου ή ενδιαιτήματος είδους. Υπάρχει ακόμη έλλειψη γνώσης αναφορικά με τη συγκεκριμένη εξάπλωση ειδών χλωρίδας και πανίδας ή με τον καθορισμό τυπικών ειδών των τύπων οικοτόπων σε επίπεδο ΕΖΔ.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Υλοποίηση σε μία φάση: 2 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
ΜΜ25301CA0502
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
Περιφέρεια Πελοποννήσου (μέσω προγραμματικής σύμβασης με το ΥΠΑΑΤ)
Εκτιμώμενο Κόστος
200.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ) Πόρους του Ταμείου Γεωργίας Κτηνοτροφίας

Είσπραξη των τελών βόσκησης της Περιφέρειας (άρθρο 5 του Ν.4351/2015 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση της μελέτης από την Περιφέρεια Πελοποννήσου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Μέτρια. Η διαχείριση της βοσκής είναι ένα φλέγον ζήτημα στις τοπικές κοινωνίας με αντικρουόμενα συμφέροντα. Η εισαγωγή του παράγοντα της βιοποικιλότητας φαινομενικά περιπλέκει τα πράγματα αλλά στην πραγματικότητα αποτελεί έναν «οδηγό» προς την αειφορική εκμετάλλευση της βοσκής. Παρά τις όποιες υπάρχουσες συγκρούσεις και όσες μπορεί να δημιουργηθούν είναι ένα ζήτημα που η πλειοψηφία της αγροτικής κοινωνίας αναζητά μια βιώσιμη λύση.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Σύμφωνα με το άρθρο 3 του Νόμου 4351/2015 «Βοσκήσιμες γαίες Ελλάδας» όπως ισχύει η χρήση της βοσκής εντός βοσκήσιμων γαιών που προστατεύονται από τη δασική νομοθεσία επιτρέπεται, υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις του νόμου 4351/2015 και της δασικής νομοθεσίας, εφόσον δεν επηρεάζεται αρνητικά η φυσική ισορροπία και αειφορία, καθώς και οι παραγωγικές, προστατευτικές, υδρονομικές, αισθητικές και λοιπές λειτουργίες των οικοσυστημάτων που συγκροτεί η φυόμενη στις βοσκήσιμες γαίες βλάστηση. Η βοσκή εντός των βοσκήσιμων γαιών ασκείται επί τη βάση διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης της περιοχή, όπου ρυθμίζονται οι όροι χρήσης των εν λόγω εκτάσεων για βόσκηση, σύμφωνα με τις υφιστάμενες και τις προκύπτουσες, συμβατές με τη δασική νομοθεσία και τη βοσκή παράλληλες χρήσεις και τη βοσκοϊκανότητα της κάθε περιοχής και διασφαλίζεται η αειφόρος διαχείριση και απρόσκοπτη αξιοποίηση των βοσκήσιμων γαιών για τις ανάγκες βόσκησης των ποιμνίων. Ειδικά για τις βοσκήσιμες γαίες που περιλαμβάνονται εντός προστατευόμενων περιοχών, εκτιμάται η βοσκοϊκανότητα και τα μέτρα βελτίωσης, διαχείρισης και οργάνωσης της άσκησης της βόσκησης αποφασίζονται κατά τρόπο που αποτρέπεται η υποβάθμιση των προστατευτέων αντικειμένων. Κατά την εκπόνηση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης η Μονάδα Διαχείρισης της περιοχής θα πρέπει να συνεργαστεί, παράσχει στοιχεία και να γνωμοδοτήσει σχετικά. Τα διαχειριστικά σχέδια βόσκησης θα καθορίσουν και τις εγκαταστάσεις ζώων σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του ν. 4056/2012 (Α` 52), καθώς και ποτίστρες ζώων, μικρές ομβροδεξαμενές και επεμβάσεις που δεν αλλοιώνουν τη φυσιογνωμία του τοπίου για την εξυπηρέτηση των κτηνοτρόφων, της λειτουργίας των βοσκήσιμων γαιών και την ευζωία των ζώων. Το μέτρο περιλαμβάνει την εκπόνηση των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης Περιφέρειας Πελοποννήσου, στην οποία περιλαμβάνεται το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής. Κατά την εκπόνηση των διαχειριστικών σχεδίων θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατ' ελάχιστο τα ακόλουθα: • Τεχνικές προδιαγραφές (ΦΕΚ Β' 2331) η αριθμό. 1058/71977/3.07.2017 ΚΥΑ). • Η αποτροπή υποβάθμισης των προστατευτέων αντικειμένων της περιοχής λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες των δομών και λειτουργιών των οικοσυστημάτων και των οικολογικών απαιτήσεων των ειδών. • Τεχνικές προδιαγραφών Διαχείρισης Σχεδίων Βόσκησης σε περιοχές του δικτύου Natura 2000 που αναμένεται να εκδοθούν από το ΥΠΕΝ (Γενική Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Πολιτικής), με σκοπό την εξασφάλιση της προστασίας των ειδών και τύπων οικοτόπων και κατ' επέκταση

της βιοποικιλότητας των περιοχών αυτών, όπως το προστατευτικό πλαίσιο ορίζει μέσα από τα Π.Δ. προστασίας των περιοχών Natura 2000
- Υφιστάμενη βιβλιογραφία σχετικά με τη βόσκηση σε προστατευόμενες περιοχές
- Δεδομένα και πληροφορίες που τυχόν θα έχει στη διάθεσή του και θα χορηγήσει στον μελετητή η Μονάδα Διαχείρισης της περιοχής, καθώς και τα τυχόν αποτελέσματα από την υλοποίηση του Μέτρου ΜΜ25301CA0502

Από τα αποτελέσματα του διαχειριστικού σχεδίου θα προκύψουν οι θεσμικές ρυθμίσεις για την άσκηση της δραστηριότητας στην περιοχή.

Παραδοτέο:
Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Τεύχος Διαχειριστικού Σχεδίου Βόσκησης

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CA1601
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση των άσκηση των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων. Καλές πρακτικές.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA01, CA02, CA03, CA07, CA08, CA09, CA10, CA11, CA14 , CA16
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2510004 GR2520001 GR2520002 GR2530001 GR2530002 GR2530006 GR2530004
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αγροτικές καλλιέργειες
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.9.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Α.1.1, Α.2.1, Γ.1.3, Γ.5.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A01, A05, A21, A02, A23, A26
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης γεωργικών εκτάσεων Μέτρα προστασίας των εδαφικών πόρων Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων

Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Θεσμοθέτηση: 1ο έτος Εφαρμογή 2ο - 5ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25301CW0207
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΥΠΕΝ ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση Υπουργικής Απόφασης Κανονιστικού Πλαισίου Ενημέρωση και συνεργασία με καλλιεργητές και αρμόδιες αρχές
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Για την επιτυχή εφαρμογή του κανονιστικού πλαισίου χρειάζεται ενημέρωση και συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους δημόσιους φορείς της περιοχής, με διαφορετικής αρμοδιότητες στον ίδιο χώρο, και τους καλλιεργητές χρήστες. Απαιτείται επίσης η παροχή ανταποδοτικών ωφελειών και οικονομικών κινήτρων μέσω επιδοτήσεων στους καλλιεργητές, ώστε να υποστηριχτεί η εφαρμογή από τους ίδιους τους χρήστες.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένονται μέτριας έντασης αντιδράσεις οι οποίες εκτιμάται ότι θα αρθούν με την ενημέρωση και την απόδοση οικονομικών κινήτρων στους καλλιεργητές (π.χ. επιδοτήσεις καλλιεργειών)
Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Για την άσκηση των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων ισχύουν οι ακόλουθοι όροι και περιορισμοί:

- Η άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων θα πρέπει να γίνεται κατά το δυνατόν με χρήση βιολογικών μεθόδων και ορθές περιβαλλοντικές πρακτικές. Εντός των Ζωνών Προστασίας της Φύσης η άσκηση βιολογικών καλλιεργειών είναι ιδιαιτέρως σημαντική. Για το λόγο αυτό θα προωθείται και θα ενισχύεται η βιολογική καλλιέργεια, μέσω δράσεων ενημέρωσης και επιδότησης των καλλιεργητών.
- Ορθή διαχείριση των γεωργικών δραστηριοτήτων και προώθηση ήπιων γεωργικών πρακτικών (μείωση γεωργικών φαρμάκων και λιπασμάτων, βιολογικές καλλιέργειες κ.ά.) για τη μείωση των επιπτώσεών τους στους τύπους οικοτόπων, στα είδη κοινοτικού ενδιαφέροντος και στα αγροτικά πτηνά.
- Κατά την άσκηση των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων θα πρέπει να ακολουθούνται οι καλές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες και πρακτικές στις οποίες περιλαμβάνονται τα στοιχεία διατήρησης του τοπίου, των φρακτών, μη αλλοίωση της μορφολογίας, διατήρηση των δένδρων, περιορισμός εκχερσώσεων κ.α.
- Κατά την άσκηση των καλλιεργειών θα πρέπει να προστατεύεται η χλωρίδα και πανίδα της περιοχής και να αποφεύγονται ενέργειες που μπορεί να προκαλέσουν θανάτωση ειδών πανίδας.
- Υλοποίηση προωθητικών ενεργειών ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης / εκπαίδευσης των αγροτών για τη βιοποικιλότητα των αγροτικών οικοσυστημάτων και τις αρνητικές και θετικές επιπτώσεις των καλλιεργειών σε είδη και οικοτόπους κοινοτικού ενδιαφέροντος
- Προώθηση γεωργοπεριβαλλοντικών συμφωνιών με σκοπό τη διατήρηση τύπων οικοτόπων και ειδών, συμπεριλαμβανομένων ενισχύσεων και κινήτρων.
- Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, της πρωτογενούς παραγωγής και της προώθησης τοπικά παραγόμενων προϊόντων
- Προτείνεται η διαχείριση της φυτομάζας και των κομμένων κλαδιών προς όφελος του οικοσυστήματος (π.χ. ενσωμάτωση κομμένων υγιών κλαδιών στο έδαφος για αύξηση οργανικής ουσίας, διατήρηση σωρών κομμένων κλαδιών, ενσωμάτωση φυτομάζας στο έδαφος).
- Η καύση για γεωργικούς σκοπούς θα πρέπει να αποφεύγεται. Σε περίπτωση που κριθεί αναγκαία (π.χ. ασθένειες, αποφυγή διάδοσης ζιζανίων) η καύση θα πραγματοποιείται με αυστηρή τήρηση των κανόνων ασφαλείας για την αποφυγή πυρκαγιάς, δηλαδή να επικρατεί άπνοια και να μην καταγράφονται πολύ υψηλές θερμοκρασίες. Η καύση θα πρέπει να γίνεται σε κατάλληλη θέση και υπό συνεχή επιτήρηση.

Α. Για τη διατήρηση των μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις, με σκοπό τη διατήρηση και βελτίωση κρίσιμων ενδιαιτημάτων και καταφυγίων για τα είδη ορνιθοπανίδας, ερπετών, ασπόνδυλων και χειροπτέρων.

- Διατήρηση των παραδοσιακών στοιχείων του αγροτικού τοπίου, όπως ξερολιθιές, αναβαθμίδες, φυσικά πρανή και αναχώματα και προώθηση δράσεων για την αποκατάσταση αυτών. Οι αναβαθμίδες και τα φυσικά πρανή στα όρια των αγροτεμαχίων θα πρέπει να διατηρούνται σε κατάσταση που να αποτρέπεται η διάβρωση.
- Διατήρηση και αποκατάσταση της ποσότητας και της ποιότητας των φυτικών φρακτών και των περιοχών φυσικής βλάστησης που συνδέονται με αγροτεμάχια (π.χ. μεμονωμένα δένδρα, συστάδες δένδρων, θάμνοι κ.λπ.). Προτείνεται η κάλυψη κενών που δημιουργούνται στους φυτοφράχτες και η συμπλήρωση με φυτεύσεις, κατά προτεραιότητα τοπικών φυτικών ειδών, για την δημιουργία ενιαίου δικτύου φυτοφραχτών.
- Αποφυγή κοπής φυτικών φρακτών και δέντρων κατά την περίοδο αναπαραγωγής της ορνιθοπανίδας (Μάρτιος έως Ιούνιος).
- Αποφυγή αλλαγής του αγροτικού τοπίου με σκοπό την ενοποίηση αγροτεμαχίων και την απομάκρυνση πράσινων υποδομών (φυτοφράχτες, πέτρινοι τοίχοι, πηγές, δέντρα κλπ.)

- Προώθηση δράσεων δημιουργίας νέων φυτοφραχτών κατά μήκος καλλιεργήσιμων εκτάσεων στις πεδινές εκτάσεις για τη βελτίωση των ενδιαιτημάτων αγροτικών ειδών πανίδας
- Προώθηση δράσεων για την αποφυγή χωροκατακτητικών φυτικών ειδών
- Ενίσχυση και δημιουργία πράσινων υποδομών με στόχο τη μείωση του κατακερματισμού των ενδιαιτημάτων ειδών κοινοτικού ενδιαφέροντος

Β. Για την αύξηση της αγροτικής βιοποικιλότητας για τη βελτίωση/διατήρηση ειδών

- Επιτρέπονται μεταβολές στα γεωργικά συστήματα και πρακτικές, εφόσον είναι συμβατά με τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών, εξυπηρετούν την άσκηση των δραστηριοτήτων και είναι συμβατές με την ισχύουσα ΚΑΠ.
- Επιτρέπεται η αναδιάρθρωση των γεωργικών καλλιεργειών μετά από εκπόνηση σχετικής μελέτης που θα λαμβάνει κατ' ελάχιστο υπόψη:
  - Την καταλληλότητα και προσαρμοστικότητα των επιμέρους καλλιεργειών στις εδαφοκλιματικές συνθήκες της περιοχής.
  - Την προώθηση παραδοσιακής γεωργίας και πρακτικών συμβατών με την προστατευόμενη περιοχή
  - Τις αρδευτικές ανάγκες των καλλιεργειών και την αποφυγή υπεράντλησης των υπόγειων υδροφορέων.
  - Την ισχύουσα ΚΑΠ
  - Τη συμβατότητα με τη διατήρηση των ειδών πανίδας της περιοχής, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες οικολογικές απαιτήσεις των πολύ σημαντικών ειδών.
  - Διασφάλιση της μωσαϊκότητας των καλλιεργειών.
- Διατήρηση της ποικιλότητας και ετερογένειας των καλλιεργειών. Προώθηση ενεργειών για την αύξηση της αγροτικής βιοποικιλότητας για τη βελτίωση/διατήρηση ειδών πανίδας (π.χ. ασυγκόμιστη παραγωγή, ειδικές καλλιέργειες)
- Καλλιέργειες και πρακτικές μη συμβατές με τη φύση θα πρέπει να μετατρέπονται σε άλλη μορφή καλλιέργειας ή να προσαρμοστούν κατάλληλα ούτως ώστε να είναι σε θέση να συμβάλουν στη διατήρηση των οικοτόπων και των ειδών.
- Θα πρέπει να αποφεύγεται η μετατροπή των μη αρδευόμενων καλλιεργειών σε αρδευόμενες.
- Παροτρύνεται η δημιουργία μικρών ταμιευτήρων νερού και η άρδευση ιδιαίτερα τους ξηρούς μήνες.

Γ. Για την προστασία από την κατεργασία του εδάφους με μηχανικές μεθόδους και την αποφυγή των αρνητικών επιπτώσεων στη δομή του εδάφους και τα είδη πανίδας και χλωρίδας.

- Οι ενέργειες κατεργασίας του εδάφους με μηχανικές μεθόδους θα πρέπει να αποφεύγονται ή να περιορίζεται στις απολύτως αναγκαίες (π.χ. χαλάρωση συνεκτικού εδάφους).
- Στην περίπτωση που χρειαστεί κατεργασία του εδάφους θα πρέπει να προτιμώνται μηχανήματα κατεργασίας ελαφρού τύπου και να επιλέγεται μικρό βάθος κατεργασίας.
- Πριν τη χρήση μηχανικής μεθόδου προτείνεται να πραγματοποιηθούν ενέργειες εκφοβισμού (π.χ. διάσχιση με τα πόδια) ώστε να απομακρυνθούν από το χώρο τα είδη πανίδας και να αποφευχθεί η θανάτωσή τους.
- Δεν επιτρέπεται η καταστροφή φωλιών ειδών πανίδας που εντοπίζονται εντός του χωραφιού.
- Το φρεζάρισμα την άνοιξη προτείνεται να αποφεύγεται ή να ελαχιστοποιείται στο απολύτως αναγκαίο, για την προστασία της αναπαραγωγής φάσης των ειδών πανίδας.

Δ. Για την προστασία από τη χρήση λιπασμάτων

- Θα πρέπει να προτιμάται η χρήση βιολογικών λιπασμάτων, κοπριάς, κομπόστας ή χλωρής λίπανσης, ώστε να αποφευχθεί η ρύπανση των υδάτων.
- Θα πρέπει να διασφαλίζεται η αποφυγή υπερλίπανσης (π.χ. να έχουν προηγηθεί αναλύσεις εδάφους ή να χρησιμοποιηθούν νέες τεχνολογίες).

- Δεν επιτρέπεται η χρήση αζωτούχων λιπασμάτων σε απόσταση μικρότερη των 5 μέτρων από ρυάκια, όχθες ποταμών και λιμνών και ενός μέτρου από κανάλια άρδευσης, στράγγισης, πηγάδια και γεωτρήσεις.
- Η προετοιμασία της λίπανσης πρέπει να πραγματοποιείται σε επιφάνεια που αποτρέπει τη γρήγορη διείσδυση στο έδαφος και σε ικανή απόσταση από υδάτινη επιφάνεια.
- Οι χρησιμοποιημένες συσκευασίες θα πρέπει αυστηρά να συλλέγονται και να απομακρύνονται από το χώρο μετά το τέλος της διαδικασίας. Επίσης, θα πρέπει να τηρούνται όλοι οι προβλεπόμενοι κανόνες ασφαλούς χρήσης και αποθήκευσης.

Ε. Για την προστασία από τη χρήση εντομοκτόνων, παρασιτοκτόνων και άλλων φυτοπροστατευτικών

- Η χρήση ζιζανιοκτόνων και φυτοπροστατευτικών θα πρέπει να αποφεύγεται ή να περιορίζεται στην απολύτως αναγκαία.
- Όπου αυτό είναι εφικτό συνίσταται η χρήση κοκκωδών σκευασμάτων.
- Θα πρέπει να τηρούνται αυστηρά οι οδηγίες χρήσης των σκευασμάτων και οι απαιτούμενες ποσότητες.
- Κατά την εφαρμογή θα πρέπει να αποφεύγεται η διάχυση στις πλευρές μονοπατιών, πλαγιές και παρυφές δασών.
- Πριν την εφαρμογή θα πρέπει να ελέγχεται η καλή κατάσταση και οι ρυθμίσεις των μηχανημάτων διασποράς, ψεκαστικών και κοκκοδιανομέων.
- Να αποφεύγεται η εφαρμογή φυτοπροστατευτικών σε έντονες καιρικές συνθήκες (βροχή, ισχυροί άνεμοι, έντονη ηλιοφάνεια) και σε ημέρες με μεγάλη υγρασία.
- Οι χρησιμοποιημένες συσκευασίες θα πρέπει αυστηρά να συλλέγονται και να απομακρύνονται από το χώρο μετά το τέλος της διαδικασίας. Επίσης, θα πρέπει να τηρούνται όλοι οι προβλεπόμενοι κανόνες ασφαλούς χρήσης και αποθήκευσης.
- Για τους ελαιώνες, προτείνεται η διατήρηση τμημάτων χωρίς εφαρμογή φυτοπροστατευτικών κατά την άνοιξη (αναπαραγωγική περίοδος ειδών πανίδας).

ΣΤ. Για τους ελαιώνες

- Το κλάδεμα των ελαιώνων συνίσταται να μην πραγματοποιείται κατά τους μήνες Απρίλιο – Μάιο για τον μετριασμό των επιπτώσεων στην αναπαραγωγική διαδικασία της ορνιθοπανίδας.
- Δεν επιτρέπεται η καταστροφή φωλιών πάνω σε κλαδιά δένδρων.
- Διατήρηση και ενίσχυση της παραδοσιακής άσκηση της ελαιοκαλλιέργειας. Διατήρηση ποσοστού περίπου 5% των υπερώριμων ελαιόδεντρων κατά την ανανέωση των ελαιώνων με νέες φυτεύσεις.

Ζ. Για την προστασία των υδρολογικών πόρων για αποφυγή εξάντλησης του υδροφόρου ορίζοντα

- Δεν επιτρέπεται η υπεράντληση του επιφανειακού και υπόγειου νερού, καθώς και κάθε ενέργεια που μπορεί να επιφέρει αλλαγή του ισοζυγίου του νερού (απόληψη και εκτροπή νερού) από αγροτεμάχια τα οποία γειτνιάζουν με υδατικά σώματα. Προτείνεται η εφαρμογή μετρητών παροχής σε κάθε στόμιο υδροληψίας με σκοπό τον έλεγχο των χρησιμοποιούμενων ποσοτήτων νερού.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CF0302
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Όροι και προϋποθέσεις για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2510004 GR2520001 GR2520002 GR2530001 GR2530002 GR2530006 GR2530004
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της χερσαίας προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.14.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Α.1.1, Α.2.1, Γ.5.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Διαχείριση επισκεπτών

Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
1. Επιτρέπεται η ημερήσια επίσκεψη και ξενάγηση επισκεπτών, με σκοπό την περιβαλλοντική εκπαίδευση, την παρατήρηση της φύσης και την ήπια αναψυχή. 2. Η κίνηση των επισκεπτών στης Ζώνες Προστασίας της Φύσης γίνεται επί των επισημασμένων μονοπατιών και σε καθορισμένες περιοχές.

3. Επιτρέπεται η ξενάγηση επισκεπτών και η διοργάνωση οικοτουριστικών προγραμμάτων σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους, σε καθορισμένες διαδρομές και χώρους, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών.
4. Η περιήγηση με οχήματα επιτρέπεται μόνο επί του αναγνωρισμένου οδικού δικτύου. Σε κάθε περίπτωση απαγορεύεται η κίνηση με μηχανοκίνητο μέσο εκτός οδικού δικτύου για λόγους προστασίας των τύπων οικοτόπων, της χλωρίδας, της διάβρωσης του εδάφους και της αποφυγής όχλησης της πανίδας.
5. Θα πρέπει να τηρούνται αυστηρά τα όρια ταχύτητας σύμφωνα με τις σημάνσεις στους δρόμους και σε κάθε περίπτωση να αποφεύγεται ν ανάπτυξη υψηλών ταχυτήτων, τόσο για την προστασία των επισκεπτών, όσο και για την αποφυγή θανάτωσης κάποιου είδους πανίδας.
6. Η στάθμευση επιτρέπεται μόνο στους ειδικά διαμορφωμένους χώρους
7. Δεν επιτρέπεται η ελεύθερη κατασκήνωση και η διαμονή σε αυτοκινούμενα τροχόσπιτα, εκτός των ειδικά καθορισμένων θέσεων.
8. Δεν επιτρέπεται το άναμμα φωτιάς, ενώ θα πρέπει να αποφεύγεται κάθε ενέργεια που μπορεί να αποτελέσει εστία έναρξης πυρκαγιάς.
9. Εφόσον επισημανθεί κακή σήμανση ή οποιαδήποτε ζημιά σε κάποιο από τα σηματοδοτημένα μονοπάτια, προτείνεται να κοινοποιείται στην αρμόδια ΜΔΠΠ της περιοχής.
10. Θα πρέπει να διαφυλάσσεται η καθαριότητα και η αποφυγή ρύπανσης της περιοχής. Τυχόν απορρίμματα από την άσκηση των δραστηριοτήτων θα πρέπει να συλλέγονται από τους επισκέπτες και να απορρίπτονται σε κάδους ή σε γωνιές ανακύκλωσης (εφόσον πρόκειται για ανακυκλώσιμα υλικά).
11. Στα ποτάμια, ρυάκια και τις πηγές θα πρέπει να αποφεύγεται η χρήση απορρυπαντικών ή άλλων χημικών ουσιών για την αποφυγή ρύπανσης των υδάτων.
12. Θα πρέπει να αποφεύγεται κάθε ενέργεια που μπορεί να προκαλέσει όχληση στα είδη πανίδας (π.χ. δυνατή μουσική, δυνατοί θόρυβοι κ.λπ.), ειδικά σε θέσεις όπου φωλεάζουν αναπαράγονται προστατευόμενα είδη.
13. Δεν επιτρέπεται η καταστροφή φωλιών, η εκρίζωση φυτικών ειδών, η κοπή θάμνων και δένδρων και η χάραξη φλοιών δένδρων.
14. Δεν επιτρέπεται η θανάτωση, σύλληψη, αιχμαλωσία και οποιαδήποτε μεταχείριση των ειδών της πανίδας καθώς και η συλλογή αυγών.
15. Προτείνεται να αναφέρεται στις αρμόδιες αρχές ή τη ΜΔΠΠ κάθε παράνομη δραστηριότητα που θα πέσει στην αντίληψη των επισκεπτών

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CF0305
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της αναρριχητικής δραστηριότητας
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση της αναρριχητικής δραστηριότητας
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530001, GR2530006, GR2510004
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αναρριχητικά πεδία και αναρριχητικές διαδρομές. Τ.Ο. 8210. Περιοχές με βράχια στο σύνολο της προστατευόμενης περιοχής.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Τ.Ο. 8210 *Falco naumanni* Προστατευόμενα, ενδημικά, σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας με ασβεστολιθικά ενδιαιτήματα Είδη ορνιθοπανίδας που φωλιάζουν στα βράχια της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.5.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Α.1.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Κάθε έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Κάθε έτος (1-5 έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25301CF0304
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Μη εφαρμόσιμο
Πηγή χρηματοδότησης
Μη εφαρμόσιμο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση ρύθμισης για χωρικό ή / και χρονικό περιορισμό της δραστηριότητας εφόσον απαιτηθεί. Για την αποτελεσματική εφαρμογή του μέτρου πρέπει να υπάρχει συναίνεση μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων (ορειβατικοί και αναρριχητικοί σύλλογοι, αναρριχητές). και ενημέρωση των αναρριχητών.
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Το μέτρο έχει τοπική εφαρμογή και δεν αναμένεται να εμφανίζει τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Για την αποτελεσματική εφαρμογή του μέτρου πρέπει να υπάρχει συναίνεση μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων (ορειβατικοί και αναρριχητικοί σύλλογοι, αναρριχητές). και ενημέρωση των αναρριχητών. . Εκτιμάται ότι δεν θα επιφέρει δυσχέρεια στους χρήστες, μέσα από συνεργασία και με χρήση εργαλείων ενημέρωσης, αυσιθητοποίησης, εθελοντικής συμμετοχής των χρηστών.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση της αναρριχητικής δραστηριότητας:

• Εποχικοί και χωρικοί περιορισμοί άσκησης της δραστηριότητας δύναται να προσδιορίζονται κάθε ημερολογιακό έτος, αναλόγως των αποτελεσμάτων αξιολόγησης, για την αποφυγή όχλησης της ορνιθοπανίδας κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου. Η ρύθμιση αφορά και την παραδοσιακή αναρρίχηση (trad) ακόμη και αν δεν υπάρχουν μόνιμες ασφάλειες στον βράχο.
Για την αξιολόγηση της κατάστασης κάθε ημερολογιακού έτους θα πραγματοποιείται ετησίως καταγραφή των πιθανών φωλιών των πτηνών του προστατευτέου αντικειμένου από το ειδικό προσωπικό της Μονάδας Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών με δύο επισκέψεις, μία στα μέσα Ιανουαρίου και μία στα μέσα Μαρτίου, στα υπάρχοντα αναρριχητικά πεδία, αλλά και σε γνωστές διαδρομές με μεγάλη επισκεψιμότητα.
Σε περίπτωση εντοπισμού φωλιάς θα γίνουν οι απαιτούμενες ρυθμίσεις της δραστηριότητας ανάλογα με την θέση της φωλιάς και την βιολογία του είδους. Οι ρυθμίσεις μπορεί να περιλαμβάνουν την απαγόρευση χρήσης κάποιων διαδρομών ή ολόκληρου του πεδίου και είναι εποχικού χαρακτήρα, για όσο διάστημα επηρεάζεται η αναπαραγωγική περίοδος του είδους. Ειδικά για το είδος *Falco naumanni* εφαρμόζεται το μέτρο MM25301CF0303.
• Χωρικοί περιορισμοί άσκησης της δραστηριότητας με σκοπό τη δημιουργία θέσεων προστασίας χωρίς αναρρίχηση δύναται να καθορίζονται για την προστασία σπάνιων και απειλούμενων ειδών χλωρίδας με ενδιαίτημα τα ασβεστολιθικά βράχια εφόσον καταγραφούν κρίσιμα ενδιαιτήματα πάνω σε κάποια αναρριχητική διαδρομή ή εφόσον εκτιμηθεί ότι κινδυνεύει η διατήρηση κάποιου είδους ή για την προστασία πληθυσμών από θέσεις που δεν έχουν ανοίξει αναρριχητικές διαδρομές. Οι περιορισμοί θα λαμβάνουν υπόψη τα αποτελέσματα του μέτρου «Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης – συμμετοχής».
• Η μετακίνηση από και προς τις διαδρομές αναρρίχησης επιτρέπεται μόνο από υφιστάμενα μονοπάτια. Διάνοιξη νέου μονοπατιού επιτρέπεται μόνο εφόσον υποδειχθεί από το μέτρο «Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης – συμμετοχής» ή από το Σχέδιο Διακίνησης Επισκεπτών.
• Δεν επιτρέπεται η καταστροφή / κοπή / αφαίρεση / εκρίζωση σπάνιων ή απειλούμενων ειδών χλωρίδας
• Δεν επιτρέπεται η απομάκρυνση φωλιών, αβγών ή νεοσσών.
• Επιλέγονται τεχνικές ασφάλισης με τις λιγότερες επιπτώσεις στα βραχώδη οικοσυστήματα.
• Μετά την ολοκλήρωση της αναρριχητικής δραστηριότητας θα πρέπει να απομακρύνεται τυχόν εξοπλισμός διάνοιξης, (π.χ. σχοινιά και ιμάντες αναρρίχησης) καθώς και τυχόν απορρίμματα.
• Να αποφεύγεται η χωρίς λόγο όχληση ειδών πανίδας.
• Δεν επιτρέπεται η ελεύθερη κατασκήνωση.
• Οι αναρριχητικές διαδρομές συστήνεται να δημοσιεύονται.
• Για τη διάνοιξη και συντήρηση αναρριχητικών πεδίων απαιτούνται:
α) Να έχουν καθοριστεί ως κατάλληλες θέσεις σύμφωνα με τα αποτελέσματα του μέτρου «Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης – συμμετοχής».
β) Σύνταξη και έγκριση μελέτης διάνοιξης ή/και συντήρησης αναρριχητικού πεδίου
γ) Σύνταξη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης, η οποία θα λαμβάνει υπόψη: α) βιβλιογραφικές αναφορές και εργασίες πεδίου για την καταγραφή και αξιολόγηση των τύπων οικοτόπων, σπάνιων και απειλούμενων ειδών χλωρίδας, ενδιαιτημάτων σημαντικών ειδών πανίδας και θέσεων φωλεοποίησης ορνιθοπανίδας β) δέουσα εκτίμηση των επιπτώσεων στα προστατευτέα αντικείμενα από τις εργασίες διάνοιξης / συντήρησης του αναρριχητικού πεδίου και του μονοπατιού πρόσβασης (εφόσον χρειαστεί νέα χάραξη).

δ) Εκτέλεση των εργασιών διάνοιξης / συντήρησης από έμπειρο αναρριχητή με μέριμνα για τις λιγότερες δυνατές επιπτώσεις. • Να αποφεύγεται η αλόγιστη διάνοιξη αθλητικών διαδρομών με ασφάλιση
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25103CF1201
Ονομασία Μέτρου:
Έκδοση κανονισμού ως προς την διαχείριση αποικιών χειροπτέρων σε ιδιόκτητα και δημόσια κτήρια
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά την έκδοση κανονιστικού πλαισίου με την οποία να εξασφαλίζεται ότι οποιαδήποτε εργασία σε κτήρια ενδέχεται να βλάψει δυνητικά κάποια αποικία χειροπτέρων θα λαμβάνει χώρα τηρώντας όλα τα απαραίτητα μέτρα βάση των διεθνών πρακτικών για την ελάττωση ή εκμηδενισμό των επιπτώσεων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF12
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530001, GR2530002, GR2530004, GR2520001και GR2520002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη περιοχή με εφαρμογή και εντός ορίων οικισμών
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Chiroptera spp.
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.7.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Marnell, F. & P. Presetnik (2010): Protection of overground roosts for bats (particularly roosts in buildings of cultural heritage importance). EUROBATS Publication Series No. 4 (English version). UNEP / EUROBATS Secretariat, Bonn, Germany, 57 pp.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Σχέδιο Δράσης για 10 είδη Χειροπτέρων της Ελλάδας (υπό διαμόρφωση)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
6 μήνες
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Υλοποίηση σε μία φάση: 6 μήνες
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δυσχέρειες που ενδέχεται να προκύψουν αφορούν τυχόν καθυστερήσεις στην εκτέλεση των εργασιών ανακαίνισης/αποκατάστασης κ.λπ., εφόσον σε αυτά βρεθεί αποικία και κριθεί σκόπιμη η διενέργεια των εργασιών άλλη εποχή από την προγραμματισμένη
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα είχε περισσότερο νόημα να εφαρμοστεί οριζόντια για όλες τις περιοχές Natura 2000 της χώρας
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά την έκδοση κανονιστικού πλαισίου με την οποία να εξασφαλίζεται ότι οποιαδήποτε εργασία σε κτίρια (π.χ. εργασίες ανακαίνισης, αποκατάστασης κ.α.) ενδέχεται να βλάψει δυνητικά κάποια αποικία χειροπτέρων θα λαμβάνει χώρα τηρώντας όλα τα απαραίτητα μέτρα βάση των διεθνών πρακτικών για την ελάττωση ή εκμηδενισμό των επιπτώσεων. Συγκεκριμένα, ο έλεγχος των κτιρίων από ειδικό (υπάλληλο ή εξωτερικό συνεργάτη του ΟΦΥΠΕΚΑ) θα πρέπει να είναι υποχρεωτικός πριν τη διενέργεια τέτοιων εργασιών και αναλόγως των ευρημάτων, οι εργασίες θα προχωρούν κανονικά ή θα τροποποιούνται κατά περίπτωση.

Η ρύθμιση θα βασιστεί στις οδηγίες της UNEP/EUROBATS (Marnell & Presetnik, 2010) και άλλων αντίστοιχων κειμένων.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός κτηρίων που ελέγχθηκαν ανά έτος 2. Έκδοση Κανονισμού

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CG0201
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG02
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530006, GR2530002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της περιοχής μελέτης
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών ορνιθοπανίδας της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.17.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
B.10.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, ΔΑΣΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Μη εφαρμόσιμο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση Υπουργικής Απόφασης Κανονιστικού Πλαισίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
1. Στις περιοχές που επιτρέπεται η θήρα, η άσκηση της δραστηριότητας θα γίνεται σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις, τις ετήσιες αποφάσεις των αρμόδιων Δασικών Υπηρεσιών. 2. Κατά την άσκηση της θήρας θα πρέπει να λαμβάνονται όλα τα μέτρα για την αποφυγή καταστροφής των τύπων οικοτόπων της περιοχής. Ενέργειες που οδηγούν σε υποβάθμιση, όπως κοπή θάμνων και δένδρων, καύση κ.λπ.) δεν επιτρέπονται. 3. Δεν επιτρέπεται η κίνηση των οχημάτων εκτός του οδικού δικτύου 4. Θα πρέπει να λαμβάνονται όλα τα μέτρα για την αποφυγή της ρύπανσης και σε κάθε περίπτωση δεν επιτρέπεται η απόρριψη απορριμμάτων, λαδιών, πλαστικών κ.λπ. 5. Θα πρέπει να ελαχιστοποιείται η όχληση ειδών πανίδας, ειδικά στους χώρους αναπαραγωγής ή φωλεάσματος. 6. Στην περίπτωση που κυνηγός εντοπίσει αδέσποτο σκύλο θήρας, θα πρέπει να το δηλώσει σε κάποια αρμόδια αρχή (Κυνηγετικό Σύλλογο, Δασαρχείο, Αστυνομικό Τμήμα ή τον Φορέα Διαχείρισης).

7. Με το πέρας των βολών θα πρέπει να συλλέγονται οι άδειες κάλυκες, ώστε να ελαχιστοποιηθεί η ρύπανση της περιοχής. Βέλτιστη πρακτική αποτελεί η ανακύκλωσή τους. 8. Πληροφορίες για καλές πρακτικές σχετικά με την άσκηση της θήρας σε προστατευόμενη περιοχή μπορούν να ληφθούν από τον ¨Οδηγό για συμβατό κυνήγι στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000 στην Κρήτη (Κωνσταντίνος Γρίβας. 2015) https://natura2000.crete.gov.gr/fileadmin/printmaterial/pdf_Gia%20Periferia_Kinigi/03_Odigos%20Kinigitikos%20%20GR_A5_Small_WEB.pdf
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CW0305
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο έχει ως στόχο την δημιουργία κανονιστικού πλαισίου για την ορθή άσκηση της μελισσοκομίας
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2510004 GR2520001 GR2520002 GR2530001 GR2530002 GR2530006 GR2530004
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.11.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση ΚΥΑ κανονιστικού πλαισίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
1. Για την τοποθέτηση των κυψελών θα πρέπει να τηρούνται οι ισχύουσες διατάξεις. Προτείνεται η αναζήτηση θέσεων χωρίς βλάστηση (π.χ. οικόπεδα, ξέφωτα). 2. Δεν επιτρέπεται κάθε ενέργεια που οδηγεί σε καταστροφή της φυσικής βλάστησης, καθώς και η καταστροφή τυχόν φωλιών πανίδας. 3. Κάθε κυψέλη ή ικανός αριθμός αυτώ πρέπει να σημαίνεται σε εμφανές σημείο και ευανάγνωστα με το ονοματεπώνυμο, τη διεύθυνση και το τηλέφωνο του ιδιοκτήτη.

4. Οι κυψέλες πρέπει να συντηρούνται για να βοηθήσουν τις μέλισσες στην υπεράσπιση των κυψελών τους και να αποτραπεί η διαρροή του μελιού. Ο εξοπλισμός πρέπει να διατηρείται καθαρός και σε καλή κατάσταση.
5. Κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων θα πρέπει να εφαρμόζονται καλές πρακτικές μελισσοκομίας.
6. Κατά την παύση της δραστηριότητας σε κάποια θέση, όλα τα υλικά που χρησιμοποιούνται θα πρέπει να απομακρύνονται με ευθύνη του μελισσοκόμου και να παραμένει ο χώρος καθαρός.
7. Το κάπνισμα κυψελών, που είναι μέσα σε δάση και δασικές εκτάσεις και σε απόσταση μικρότερη των 300 μέτρων από τις παρυφές των δασών επιτρέπεται:
Α) εφόσον η ελάχιστη απόσταση του χώρου εγκατάστασης των κυψελών από δέντρα και θάμνους είναι τουλάχιστον 10 μέτρα
Β) Στον χώρο των κυψελών διατηρείται ικανή ποσότητα νερού (τουλάχιστον 200 λίτρα νερού).
8. Το κάπνισμα μελισσών που είναι σε κορμούς δέντρων, επιτρέπεται εκτός αντιπυρικής περιόδου, μόνον εφόσον επικρατούν κατάλληλες καιρικές συνθήκες, έχουν ληφθεί τα προληπτικά μέτρα της προηγουμένης παραγράφου και έχει ενημερωθεί η αρμόδια Πυροσβεστική Υπηρεσία για τον χρόνο της ενέργειας του καπνίσματος.
9. Κατά την αντιπυρική περίοδο επιτρέπεται το κάπνισμα των μελισσών μόνο μέχρι τη 12η μεσημβρινή και εφόσον ο δείκτης επικινδυνότητας της περιοχής είναι 1 (μικρή) ή 2 (μέση). Σε κάθε περίπτωση ακολουθούνται οι ειδικότερες Πυροσβεστικές Διατάξεις και Οδηγίες της Πολιτικής Προστασίας για την αποφυγή πυρκαγιάς.
10. Προτείνεται να ακολουθούνται οι οδηγίες – καλές πρακτικές για την πρόληψη πυρκαγιών όπως αυτές εκδόθηκαν στα πλαίσια του ερευνητικού έργου «Συμβολή στην πρόληψη των δασικών πυρκαγιών με τη μεθοδολογία INCA» (ΥΠΕΝ- Πράσινο Ταμείο- ΕΛΓΟ Δήμητρα). Πληροφορίες: https://dasarxeio.com/2018/07/08/56085/

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CW0306
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την εκτέλεση κάθε φύσης έργου και ενέργειας εντός της προστατευόμενης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο έχει ως στόχο τη δημιουργία κανονιστικού πλαισίου εν γένει για τις κατασκευές έργων εντός της προστατευόμενης περιοχής
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2510004 GR2520001 GR2520002 GR2530001 GR2530002 GR2530006 GR2530004
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.5.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.4.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση ΚΥΑ κανονιστικού πλαισίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
1. Δεν επιτρέπεται η καταστροφή της φυσικής βλάστησης στις εκτάσεις που υπάγονται στις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας. Άδεια η οποία οδηγεί σε απώλεια ή υποβάθμιση της φυσικής βλάστησης θα πρέπει να παραχωρείται μόνο εφόσον έχει αποκλειστεί οποιαδήποτε άλλη πιθανότητα και δεν επηρεάζονται τα προστατευτέα αντικείμενα της περιοχής. 2. Δεν επιτρέπεται η απόρριψη απορριμμάτων ή η τοποθέτηση σκουπιδιών σε χώρους άλλους από τους προβλεπόμενων και η καθ' οποιονδήποτε τρόπο ρύπανση του χώρου γενικά. Τυχόν

υπάρχοντα απορρίμματα στην περιοχή θα απομακρυνθούν από τις αρμόδιες υπηρεσίες και θα γίνει περιβαλλοντική αποκατάσταση των θιγόμενων χώρων. 3. Δεν επιτρέπεται η φύτευση ειδών ξένων προς τα είδη της αυτοφυούς χλωρίδας που συνθέτουν τις φυσικές φυτοκοινωνίες. 4. Στις ζώνες προστασίας της φύσης και ζώνες διατήρησης οικοτόπων και ειδών δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση κάθε είδους διαφημιστικών πινακίδων. Στις ζώνες βιώσιμης διαχείρισης φυσικών πόρων επιτρέπεται η ελεγχόμενη τοποθέτηση πινακίδων και με αυστηρή τήρηση της ισχύουσας νομοθεσίας. Οι πινακίδες θα πρέπει να είναι διακριτικές, καλαίσθητες, εναρμονισμένες με το τοπίο και να μην αντίκεινται στις αρχές προστασίας της περιοχής και σε κάθε περίπτωση να μην ξεπερνάνε σε ύψος τα 2,5 μ. 5. Δεν επιτρέπεται η απόρριψη κάθε είδους αποβλήτων, στερεών ή υγρών, οποιασδήποτε προέλευσης (αστικών, γεωργικών, κτηνοτροφικών ή βιομηχανικών) καθώς και απορριμμάτων. 6. Δεν επιτρέπεται η αποθήκευση, προσωρινή ή μη υλικών που μπορεί να μολύνουν τα ύδατα ή το έδαφος
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

5.3.3.3.9 Μέτρα επόπτευσης/φύλαξης

Κωδικός Μέτρου:
MM25301CW0304
Ονομασία Μέτρου:
Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά στις δέσμες μέτρων που είναι απαραίτητες για την επόπτευση και φύλαξη της περιοχής. Τα μέτρα αφορούν: 1. Συστηματικές περιπολίες επόπτευσης από το προσωπικό φύλαξης της περιοχής και τις αρμόδιες αρχές και σύνταξη ημερήσιας αναφοράς 2. Αγορά αυτοκινήτου επόπτευσης της χερσαίας περιοχής 3. Συμφωνητικό με τις αρμόδιες αρχές για την δυνατότητα επιβολής διοικητικών κυρώσεων (προστίμων) στους παραβάτες από το προσωπικό φύλαξης της περιοχής 4. Τοποθέτηση οπτικών μέσων παρακολούθησης και ασφαλείας (κάμερες κλειστού κυκλώματος cctv) για την καλύτερη φύλαξη της περιοχής ακόμα και τις βραδινές ώρες, ή σε περιοχές απόμακρες, ή δύσκολες στην προσέγγισή τους. 5. Αγορά συστήματος εναέριας παρακολούθησης (drone) και κατάρτιση προσωπικού ασφαλείας για τη χρήση του 6. Εκπαίδευση και κατάρτιση του προσωπικού φύλαξης για τους κανονισμούς, την επιβολή προστίμων, τον εντοπισμό παραβατών, τους κανόνες συμπεριφοράς και αντίδρασης σε περιπτώσεις παράνομων πράξεων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Διοικητικό, Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25301 "σΠΠΒ Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2510004 GR2520001 GR2520002 GR2530001 GR2530002 GR2530006 GR2530004
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης

Β.10.1, Β.6.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.4.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Όλες οι πιέσεις και απειλές στην περιοχή και περιφερειακή ζώνη
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα επόπτευσης ή/ και φύλαξης
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει μεγάλη εμπειρία στην επόπτευση και φύλαξη των προστατευόμενων περιοχών, τόσο σε εθνικό επίπεδο, αλλά και σε μεσογειακό/ παγκόσμιο επίπεδο από άλλες προστατευόμενες περιοχές. Επιπλέον, οι υφιστάμενοι αρμόδιοι φορείς έχουν ήδη καταρτισμένο προσωπικό και κατάλληλα μέσα σε πολλά θέματα που χρήζουν επόπτευσης (π.χ. πυρκαγιά) και θα μπορούσαν να προσφέρουν μέσω συνεργασίας με τη ΜΔΠΠ. Τέλος, η διαρκώς αναπτυσσόμενη τεχνολογία μπορεί να προσφέρει επιπλέον μέσα (π.χ. ραντάρ, συστήματα εναέριας παρακολούθησης όπως drones) για τη βελτιστοποίηση τόσο της επόπτευσης όσο και της παρακολούθησης του προστατευτέου αντικειμένου στην περιοχή μελέτης.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1ο έτος: προμήθεια εξοπλισμού και εκπαίδευση εποπτών, 2ο-5ο έτος: περιπολίες εποπτών
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, Δασική υπηρεσία, Αστυνομία, Πυροσβεστική, ΥΠΕΝ
Εκτιμώμενο Κόστος
161.700 €
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:

Ανάγκη σύναψης συμφωνητικού μεταξύ ΜΔΠΠ και αρμόδιων υπηρεσιών (Αστυνομίας, Δασικής υπηρεσίας και Επιθεωρητών περιβάλλοντος) για συνεργασία και κοινές περιπολίες. Η παραχώρηση ανακριτικών καθηκόντων και επιβολής προστίμων στο προσωπικό φύλαξης της περιοχής αναμένεται να αυξήσουν την αποτελεσματικότητα του μέτρου. Παραχώρηση προανακριτικών καθηκόντων (θεσμικό) από τους επόπτες των ΜΔΠΠ.

Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου

Το υψηλό κόστος της δράσης οφείλεται σε μεγάλο βαθμό την αγορά εξοπλισμού η οποία όμως πραγματοποιείται μόνο μια φορά και εξοπλίζει εφάπαξ την ΜΔΠΠ. Υψηλά απρόβλεπτο μπορεί να είναι και το κόστος των καυσίμων, που είναι απαραίτητο για τη λειτουργία μεγάλου μέρους των περιπολιών. Παρόλα αυτά, η εποπτεία και φύλαξη μπορούν να συνδυάζονται με δράσεις παρακολούθησης καλύπτοντας μεγάλες εκτάσεις που θα μειώνουν σημαντικά το κόστος υλοποίησης ποικιλίας δράσεων της αρμόδιας υπηρεσίας. Το κόστος επίσης αναμένεται να μειωθεί περαιτέρω με την πάροδο του χρόνο και της υλοποίησης του μέτρου, λόγω της πιο στοχευμένη επόπτευση σε συγκεκριμένες περιοχές που παρατηρούνται συχνές παραβιάσεις αλλά και της κοινωνικής αποδοχής των χρηστών με δράσεις ενημέρωσης και παραδειγματισμού μετά την εφαρμογή των διοικητικών προστίμων.

Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Μέτρια, καθώς η κοινωνία αρχικά αντιτίθεται εν μέρει σε κάθε μορφή νέου ελέγχου και την επιβολή προστίμων. Αναμένεται ότι κατά τον 1ο χρόνος εφαρμογής θα υπάρξει δυσαρέσκεια από τους παραβάτες. Αλλά αν η επόπτευση γίνει με σωστό τρόπο και όχι με τιμωρητικό αυτοσκοπό, σύντομα θα γίνει αποδεκτή και αναγκαία. Τέλος, η συστηματική φύλαξη της περιοχής και επιβολή προστίμων από την αρμόδια υπηρεσία αναμένεται να επιφέρει εξάλειψη διάπραξης παράνομων ενεργειών στην περιοχή ευθύνης, καθώς από τους πρώτους κιόλας μήνες εφαρμογής της δράσης, ο παραδειγματισμός θα αποτελέσει σημαντικό παράγοντα αποτροπής παραβατικών συμπεριφορών.

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Η φύλαξη της υπαίθρου είναι ίσως το πιο σημαντικό αποτρεπτικό εργαλείο κυρίως για τις παράνομες πράξεις. Η συνεχής παρουσία των ελεγκτικών οργάνων στο πεδίο πέρα από τον εντοπισμό και την δίωξη των παράνομων πράξεων δημιουργεί και ένα αίσθημα ύπαρξης ορίων και νόμων στους χρήστες γης με αποτέλεσμα την αποτροπή κάποιον πράξεων. Το μέτρο αφορά στις δέσμες μέτρων που είναι απαραίτητες για την επόπτευση και φύλαξη της περιοχής. Τα μέτρα αφορούν:

1. Συστηματικές περιπολίες επόπτευσης από το προσωπικό φύλαξης της περιοχής και τις αρμόδιες αρχές, και σύνταξη ημερήσιας αναφοράς

Είναι ουσιαστικής σημασίας να υπάρχει κάθε μέρα (και τα Σαββατοκύριακα) τουλάχιστον μια ομάδα επόπτευσης και φύλαξης ανά περιοχή σε τουλάχιστον μία οχτάωρη βάρδια. Το προσωπικό φύλαξης θα πρέπει να εποπτεύει την περιοχή με περιπολίες σε καθημερινή βάση, και να ελέγχει τυχόν παραβάσεις ή/και καταγγελίες που γίνονται στην περιοχή. Οι περιπολίες θα πρέπει να προγραμματίζονται σε μηνιαία βάση με τρόπο τέτοιο ώστε να καλύπτεται το σύνολο των περιοχών. Πέραν τούτου, θα πραγματοποιηθεί ταχεία προτεραιοποίηση των περιοχών που θα εντοπίσει περιοχές που χρήζουν αυξημένης επόπτευσης με κριτήρια όπως συχνότητα παραβιάσεων και εκτέλεσης παράνομων δραστηριοτήτων, ευαισθησία προστατευτέου αντικειμένου, ευκολία προσέγγισης περιοχής, ανάγκη νυχτερινής επόπτευσης, ενδιαφέρον παρακολούθησης προστατευτέου αντικειμένου και δραστηριοτήτων κ.ά.) σύμφωνα με την οποία θα επιλεγούν περιοχές που χρήζουν συχνότερης επόπτευσης από το προσωπικό φύλαξης, και τα σημεία τοποθέτησης κλειστού κυκλώματος καμερών ή ραντάρ. Ο προγραμματισμός των περιπολιών πρέπει να μην είναι προσβάσιμος στο ευρύ κοινό. Μετά το πέρας της περιπολίας θα

πρέπει να γράφεται μια σύντομη ημερήσια αναφορά όπου θα αναφέρονται ποιες περιοχές επισκέφτηκε το κλιμάκιο, τυχόν στοιχεία που προέκυψαν από την διαδικασία επόπτευσης και συνομιλίες με χρήστες γης και τυχόν παραβάσεις που εντοπίστηκαν. Είναι σημαντικό οι επόπτες να έχουν καλή επικοινωνία με τον τοπικό πληθυσμό και να έχουν διαλεκτικές ικανότητες.
2. Αγορά αυτοκινήτου επόπτευσης της χερσαίας περιοχής, ειδικά εξοπλισμένο και για τη μεταφορά ειδικού σκύλου φύλαξης
3. Συμφωνητικό με τις αρμόδιες αρχές για την δυνατότητα επιβολής διοικητικών κυρώσεων (προστίμων) στους παραβάτες από το προσωπικό φύλαξης της περιοχής
Βασικό θεσμικό πρόβλημα είναι η απουσία προανακριτικών καθηκόντων από τους επόπτες των Μονάδων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, γεγονός που δυσχεραίνει ιδιαίτερα το έργο τους που συχνά επιτελείται σε απομακρυσμένες περιοχές όπου η επέμβαση άλλων αρχών με ανακριτικά καθήκοντα είναι αδύνατη. Στην αρμοδιότητα των μηχανισμών ελέγχου και επόπτευσης της περιοχής (προσωπικό επόπτευσης και φύλαξης της Μονάδας Διαχείρισης) θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται και η έναρξη διοικητικών διαδικασιών στις αρμόδιες αρχές (π.χ. καταγγελία) που δύναται να καταγγέλλει ο φορέας για διετέλεση παράνομων δραστηριοτήτων που υποβαθμίζουν ή απειλούν το προστατευτέο αντικείμενο, ακόμα και αν αυτές λαμβάνουν χώρα εκτός της περιοχής αρμοδιότητας. Σε κάθε περίπτωση, ακόμα και αν οι επόπτες δεν έχουν προανακριτικά καθήκοντα πρέπει να έχουν συνεχή δίαυλο επικοινωνίας με τα αρμόδια προανακριτικά όργανα. Συνίσταται οι περιπολίες θα λαμβάνουν χώρα είτε αποκλειστικά από το αρμόδιο προσωπικό φύλαξης, ή μπορεί να συμμετέχει και άτομο από την αρμόδια υπηρεσία (π.χ. δασική υπηρεσία, λιμεναρχείο κτλ.) ώστε να εξασφαλίζεται ότι οι κυρώσεις εφαρμόζονται αντικειμενικά, με τη σύμφωνη νομοθεσία και με διαφανή τρόπο σε όλους τους παραβάτες ανεξαιρέτως. Μέχρι η αρμόδια αρχή της προστατευόμενης περιοχής να αποκτήσει τα δικά της μέσα επόπτευσης, προτείνεται ο αρμόδιος φορέας της προστατευόμενης περιοχής να συνεισφέρει σε καύσιμα στις αρμόδιες αρχές για την συντέλεση περιπολιών στην περιοχή.
4. Τοποθέτηση οπτικών μέσων παρακολούθησης και ασφαλείας (κάμερες κλειστού κυκλώματος cctv) σε περιοχές που εντοπίζονται συστηματικές παραβιάσεις για την καλύτερη φύλαξη της περιοχής ακόμα και τις βραδινές ώρες, ή σε περιοχές απόμακρες, ή δύσκολες στην προσέγγισή τους.
Οι κάμερες θα εκπέμπουν στα γραφεία της προστατευόμενης περιοχής, και των αρμόδιων υπηρεσιών (π.χ. δασική υπηρεσία, λιμεναρχείο κτλ.) ώστε να υπάρχει έγκαιρη ειδοποίηση όλων των αρμόδιων υπηρεσιών για την παράβαση και τον εν δυνάμει κίνδυνο του προστατευτέου αντικειμένου και συνεπώς έγκαιρος βαθμός ενεργοποίησης και δράσης των σχετικών μηχανισμών. Οι κάμερες δύναται να χρησιμοποιούνται και για τις δράσεις παρακολούθησης ανθρωπογενών δραστηριοτήτων (π.χ. αριθμός επισκεπτών που προσεγγίζουν μια περιοχή κτλ.) ή οικολογικών και βιολογικών παρατηρήσεων που αφορούν το προστατευτέο αντικείμενο (π.χ. μετακινήσεις ειδών, χρήση ενδιαιτήματος). Το οπτικό-ακουστικό υλικό που συλλέγεται από τις κάμερες και αποτελεί υλικό οικολογικού ενδιαφέροντος θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί και στις δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού (προβολές στα περίπτερα ενημέρωσης, διαφημιστικά σποτ, ντοκιμαντέρ, έντυπο υλικό κτλ.).
5. Αγορά συστήματος εναέριας παρακολούθησης (drone) και κατάρτιση προσωπικού ασφαλείας για τη χρήση του.
Ο εξοπλισμός με κατάλληλα συστήματα εναέριας παρακολούθησης αποτελούν μια σχετικά χαμηλού κόστους επένδυση για την επόπτευση της περιοχής σε μεγάλο εύρος. Απαιτείται κατάλληλη εξειδικευμένη κατάρτιση του προσωπικού ΜΔΠΠ για τον χειρισμό και τη χρήση του που πιστοποιείται από συναφείς υπηρεσίες. Το κόστος περιορίζεται στην αγορά εξοπλισμού και εκπαίδευσης των πιλότων, ενώ το πλεονέκτημά του είναι η συνεχής κάλυψη μεγάλων εκτάσεων προσφέροντας ευρεία επόπτευση σε πραγματικό χρόνο. Τα συστήματα εναέριας παρακολούθησης μπορούν επιπλέον να χρησιμοποιηθούν για την παρακολούθηση του προστατευτέου αντικειμένου της περιοχής μελέτης, ενώ μπορεί να ληφθεί επιπλέον κατάρτιση του προσωπικού του ΜΔΠΠ για την ανάλυση εικόνων (π.χ. χαρτογράφηση οικοτόπων, παρακολούθηση πληθυσμών, εντοπισμός και εξέλιξη φαινομένων ρύπανσης κτλ.). Η χρήση τους

παρόλα αυτά πρέπει να γίνεται με φειδώ και επιστημονικά τεκμηριωμένη γνώση για την αποφυγή όχλησης του προστατευτέου αντικειμένου.

6. Εκπαίδευση και κατάρτιση του προσωπικού φύλαξης για τους κανονισμούς, την επιβολή προστίμων, τον εντοπισμό παραβατών, τους κανόνες συμπεριφοράς και αντίδρασης σε περιπτώσεις παράνομων πράξεων.

Το μέτρο αποτελεί τμήμα των Δράσεων εκπαίδευσης, κατάρτισης και ενημέρωσης των αρμόδιων αρχών και φορέων σε θέματα παρακολούθησης, αποτελεσματικής διαχείρισης της περιοχής και αντιμετώπισης παράνομων ενεργειών και ειδικών περιστατικών.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός περιπολιών
2. Αριθμός αναφορών
3. χλμ. κάλυψης ανά έτος, αριθμός παραβάσεων που εντοπίστηκαν
4. Αριθμός προστίμων που επιβλήθησαν
5. Αριθμός εξοπλισμού που αγοράστηκε

5.3.3.4 Μέτρα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής ΠΠΒ-04 (ELBA25103): Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλία

5.3.3.4.1 Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων

Κωδικός Μέτρου:
MM25103CA0502
Ονομασία Μέτρου:
Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Οργάνωση σχεδίου άσκησης της βόσκησης και άλλων κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων με σκοπό την άρση ή μετριασμό των πιέσεων και απειλών που υποβαθμίζουν την δομή και λειτουργία των τύπων οικοτόπων και την καταλληλότητα των ενδιαιτημάτων των ειδών.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA05
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό, Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25103 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλίας"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2510003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο των βοσκήσιμων γαιών
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.2.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A06, A09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης λιβαδιών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια: Υπάρχει επιστημονική τεκμηρίωση αναφορικά με την ανάγκη εκπόνησης σχεδίων βόσκησης και αυτό είναι κάτι που αναμένεται να προκηρυχθεί άμεσα (έχουν υπογραφεί ήδη

προγραμματικές συμβάσεις ανάμεσα στο ΥΠΑΑΤ και την Περιφέρεια Πελοποννήσου. Υπάρχουν όμως δυο βασικά θέματα για τα οποία πρέπει να ληφθεί μέριμνα:
1. Η έλλειψη καθορισμού συγκεκριμένων προδιαγραφών αναφορικά με την εκπόνηση των σχεδίων βόσκησης εντός του δικτύου NATURA 2000 σε επίπεδο τύπου οικοτόπου και ενδιαιτήματος είδους. Μπορεί να υποτεθεί με ασφάλεια πως η άσκηση ορθολογικής βόσκησης όπως αυτή ορίζεται στις προδιαγραφές των σχεδίων βόσκησης, θα οδηγήσει στη διατήρηση καλού βαθμού διατήρησης των δομών και λειτουργιών της πλειοψηφίας των τύπων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων ειδών όμως δεν υπάρχει σαφής μέριμνα για τον καθορισμό τυχόν εξαιρέσεων.
2. Παρατηρείται έλλειψη βασικών δεδομένων που να επιτρέπουν την εκπόνησή συγκεκριμένων σχεδίων βόσκησης σε επίπεδο τύπου οικοτόπου ή ενδιαιτήματος είδους. Υπάρχει ακόμη έλλειψη γνώσης αναφορικά με τη συγκεκριμένη εξάπλωση ειδών χλωρίδας και πανίδας ή με τον καθορισμό τυπικών ειδών των τύπων οικοτόπων σε επίπεδο ΕΖΔ. Είναι λοιπόν απαραίτητο, πριν τον καθορισμό συγκεκριμένων προδιαγραφών οι παραπάνω πληροφορίες να είναι διαθέσιμες στους μελετητές
Στο πλαίσιο του καθορισμού των προδιαγραφών της άσκησης βόσκησης εντός των περιοχών του δικτύου NATURA2000 είναι απαραίτητη αρχικά η θεσμοθέτηση της ανάγκης θέσπισης ιδιαίτερων προδιαγραφών και έπειτα η συγκέντρωση δεδομένων που να επιτρέπει τον καθορισμό τους

Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2,5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: 1,5 έτος Φάση Β: 1 έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25103CA0501
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΑΑΤ
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α: 80.000 € Φάση Β: 50.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Συμπλήρωση / επικαιροποίηση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης ή θέσπιση ειδικότερων ρυθμίσεων στην προστατευόμενη περιοχή
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου

Η πολυπλοκότητα των ζητημάτων που αντιμετωπίζονται με την παρούσα δράση τόσο όσον αφορά τα επιστημονικά στοιχεία όσο και των κοινωνικών/οικονομικών μπορούν να αποτελέσουν πρόβλημα για την μελέτη. Για τον λόγο αυτό απαιτείται μια ομάδα έργου με διαφορετικές ειδικότητες ώστε να αντιμετωπίζει πολύπλευρα τα διάφορα προβλήματα που προκύπτουν.

Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Μέτρια. Η διαχείριση της βοσκής είναι ένα φλέγον ζήτημα στις τοπικές κοινωνίας με αντικρουόμενα συμφέροντα. Η εισαγωγή του παράγοντα της βιοποικιλότητας φαινομενικά περιπλέκει τα πράγματα αλλά στην πραγματικότητα αποτελεί έναν «οδηγό» προς την αειφορική εκμετάλλευση της βοσκής. Παρά τις όποιες υπάρχουσες συγκρούσεις και όσες μπορεί να δημιουργηθούν είναι ένα ζήτημα που η πλειοψηφία της αγροτικής κοινωνίας αναζητά μια βιώσιμη λύση.

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Η διαχείριση της βόσκησης είναι ένα πάγιο πρόβλημα της υπαίθρου της χώρας που επηρεάζει τον πρωτογενή τομέα και πολλές φορές φέρνει σε αντιπαράθεση τους τοπικούς χρήστες γης ενώ μπορεί να υποβαθμίζει τον βιότοπο. Η πορεία προς μια αειφορική εκμετάλλευση των βοσκητικών επιφανειών είναι μονόδρομος για την διατήρηση ενός υψηλού επιπέδου κτηνοτροφικών προϊόντων και την επιβίωση της κτηνοτροφίας ειδικά της παραδοσιακής και εκτατικής.

Η βοσκή είναι μια δραστηριότητα που είναι σημαντική για τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών, αλλά η έλλειψη ρύθμισης μπορεί να επηρεάσει την βιοποικιλότητα τόσο με την υπερβόσκηση όσο και με την απουσία βόσκησης. Η υπερβόσκηση οδηγεί σε υποβάθμιση των οικοτόπων και ερημοποίηση ενώ η απουσία βόσκησης, οδηγεί στο «κλείσιμο» του βιοτόπου και την απώλεια βιοποικιλότητας. Αν δεν ασκείται ορθολογικά μπορεί να αποτελέσει σημαντικό παράγοντα υποβάθμισης των δομών και λειτουργιών των οικοσυστημάτων ή παράγοντα πίεσης για τους πληθυσμούς ειδών είτε άμεσα, είτε έμμεσα μέσω της υποβάθμισης του ενδιαιτήματος.

Η εκπόνηση διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης σε επίπεδο περιφερειών αναμένεται να αποτελέσει σημαντικό βήμα για την ορθολογική άσκηση της βόσκησης και εντός του δικτύου NATURA2000, ακόμη και αν στα σχέδια βόσκησης δεν προβλέπεται ο καθορισμός προδιαγραφών σε επίπεδο τύπου οικοτόπου. Είναι γεγονός πως οι προδιαγραφές των σχεδίων βόσκησης είναι επαρκείς για την άσκηση ορθολογικής βόσκησης και τη βελτίωση των δομών και λειτουργιών στους περισσότερους τύπους οικοτόπων στους οποίους καταγράφεται η βόσκηση ως σημαντική πίεση.

Στο παρόν μέτρο θα εκπονηθεί μια μελέτη, που θα λαμβάνει υπόψιν τις ανάγκες της βιοποικιλότητας και συγκεκριμένα των ειδών και τύπων οικοτόπων που αποτελούν το προστατευτέο αντικείμενο. Οι ανάγκες του κάθε είδους είναι διαφορετικές και πολλές φορές αντιφατικές. Με αυτό το δεδομένο θα πρέπει να ληφθούν υπόψιν οι εκάστοτε ανάγκες και να εντοπιστούν τα βέλτιστα σενάρια που να ευνοούν το σύνολο των ειδών.
Εντός των περιοχών του δικτύου NATURA 2000, πρέπει να συσχετιστεί η επίδραση που έχει η βόσκηση στις εξειδικευμένες δομές και λειτουργίες των ειδών αλλά και στη σύνθεση των τυπικών ειδών των τύπων οικοτόπων που απαντούν σε κάθε περιοχή του δικτύου Ν2000. Θα πρέπει επίσης να εξεταστούν οι αλληλεπιδράσεις ανάμεσα στις απαιτήσεις για τη διατήρηση των διαφορετικών ειδών και των τύπων οικοτόπων και να εξεταστούν οι βέλτιστες λύσεις ρύθμισης της δραστηριότητας. Επιπλέον είναι απαραίτητο να καθοριστεί η σχέση μεταξύ της άσκησης της βόσκησης και της αφθονίας σημαντικών ειδών χλωρίδας και πανίδας σε κάθε ΕΖΔ. Ο καθορισμός αυτών των παραμέτρων και σχέσεων θα οδηγήσει στον καθορισμό συγκεκριμένων προδιαγραφών για την άσκηση τη βόσκησης κατ' εξαίρεση των προβλεπόμενων στα σχέδια

βόσκησης. Οι συγκεκριμένες προδιαγραφές θα αφορούν το είδος και το πλήθος των ζώων καθώς και την εποχικότητα και τη διάρκεια της άσκησης της βόσκησης (ή αντίθετα την παύση της) ώστε να επιτευχθούν συγκεκριμένοι στόχοι.
Βεβαίως πέρα από την βιοποικιλότητα θα ληφθούν υπόψιν η βοσκητική φέρουσα ικανότητα των περιοχών, ο υπάρχον αριθμός και είδη κτηνοτροφικών ζώων και η κατανομή τους στον χώρο Κρίνεται σκόπιμο το μέτρο αυτό να υλοποιηθεί παράλληλα (ώστε να τροφοδοτήσει) ή συμπληρωματικά των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης. Σε κάθε περίπτωση μετά την ολοκλήρωση των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης και της παρούσας δράσης, θα δύναται να οριστικοποιηθούν στοχευμένες θεσμικές ρυθμίσεις για τη ρύθμιση της βόσκησης και της κτηνοτροφίας.
Φάση Α΄: Συλλογή & επεξεργασία δεδομένων αναφορικά (α) με την εξάπλωση και την έκταση του ενδιαιτήματος ειδών χλωρίδας και πανίδας ενδιαφέροντος και (β) την επικαιροποίηση των στοιχείων των τύπων οικοτόπων (βελτιστοποίηση καταλόγου τυπικών ειδών, αναγνώριση παραλλαγών σε επίπεδο ΕΖΔ).
Φάση Β΄: Τροφοδότηση προτάσεων προδιαγραφών διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης με στοιχεία ανά ΕΖΔ με εξειδίκευση ανά τύπο οικοτόπου και είδος ή με προτάσεις για επικαιροποίηση του σχεδίου διαχείρισης βόσκησης.
Καθορισμός θεσμικών ρυθμίσεων για την άσκηση της βόσκησης και της κτηνοτροφίας στην περιοχή, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες των τύπων οικοτόπων και ειδών κάθε περιοχής και θα εξασφαλίζει τόσο την επιβίωση και την περεταίρω ανάπτυξη της κτηνοτροφίας όσο και της βιοποικιλότητας.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Παραδοτέο μελέτης

Κωδικός Μέτρου:
MM25103CF0303
Ονομασία Μέτρου:
Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης - συμμετοχής.
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Χάραξη νέων και οργάνωση υφιστάμενων αναρριχητικών διαδρομών σε θέσεις που θα επιφέρουν τη λιγότερη δυνατή όχληση στα προστατευτέα αντικείμενα. Προσδιορισμός θέσεων απαγόρευσης αναρρίχησης και θέσεων για δυνητικές νέες διαδρομές. Δράσεις ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης - εθελοντικής συμμετοχής.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό / Ενημερωτικό / Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25103 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλίας"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2510003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αναρριχητικά πεδία "Νεράκι" και "Ανατολή" . Τ.Ο. 8210. Περιοχές με βράχια στο σύνολο της προστατευόμενης περιοχής.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Τ.Ο. 8210 Προστατευόμενα, ενδημικά, σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας με ασβεστολιθικά ενδιαιτήματα Είδη ορνιθοπανίδας που φωλιάζουν στα βράχια της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.3.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Α.3.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια: Απαιτείται τεκμηρίωση αναφορικά με τις ακριβείς επιδράσεις της αναρριχητικής δραστηριότητας στους τύπους οικοτόπων και τα τυπικά τους είδη καθώς και στα είδη υπό προστασία στην ΕΖΔ.

Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
5 έτη (1ο έως 5ο έτος εφαρμογής): Φάση Α': 0 -1,5 έτος Φάση Β': 1,5 - 3 έτη Φάση Γ': 4-5 έτη Φάση Δ': 5 έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Μακρυπρόθεσμο
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ / Αναρριχητικοί/ορειβατικοί σύλλογοι & ομοσπονδία ορειβατών/αναρριχητών
Εκτιμώμενο Κόστος
40.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) LIFE
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση ρύθμισης για χωρικό ή / και χρονικό περιορισμό της δραστηριότητας εφόσον απαιτηθεί. Για την αποτελεσματική εφαρμογή του μέτρου πρέπει να υπάρχει συναίνεση μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων (ορειβατικοί και αναρριχητικοί σύλλογοι, αναρριχητές) και ενημέρωση των αναρριχητών. Θεσμοθέτηση αναρριχητικών πεδίων
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Διαχείριση των επισκεπτών και αποτροπή αναρρίχησης σε μη οριοθετημένες διαδρομές
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Για την αποτελεσματική εφαρμογή του μέτρου πρέπει να υπάρχει συναίνεση μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων (ορειβατικοί και αναρριχητικοί σύλλογοι, αναρριχητές) και ενημέρωση των αναρριχητών. Εκτιμάται ότι δεν θα επιφέρει δυσχέρεια στους χρήστες, μέσα από συνεργασία και με χρήση εργαλείων ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και εθελοντικής συμμετοχής των χρηστών.
Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Στόχος αυτής της δράσης είναι: (α) Η καταγραφή των αναρριχητικών διαδρομών και η εκτίμηση της συμβατότητας της δραστηριότητας της αναρρίχησης με τη διατήρηση ειδών χλωρίδας και ορνιθοπανίδας και με την διατήρηση δομών και λειτουργιών του τύπου οικοτόπου 8210, (β) η κατάργηση υφιστάμενων διαδρομών, εφόσον αυτό κριθεί απαραίτητο, και η χάραξη νέων προς αυτών που θα καταργηθούν, (γ) Η συστηματική ενημέρωση των αναρριχητών αναφορικά με τα προστατευτέα αντικείμενα της περιοχής και η σχέση τους με τη δραστηριότητα της αναρρίχησης και (δ) η εμπλοκή των αναρριχητών της περιοχής στην ενεργό διατήρησης των πληθυσμών συγκεκριμένων φυτικών ειδών και ειδών ορνιθοπανίδας.

Η δράση προϋποθέτει τη στενή συνεργασία όλων των ενδιαφερόμενων μερών που ασχολούνται με τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών και την αναρρίχηση ώστε να προκύψει μια κοινά αποδεκτή λύση, η οποία θα εφαρμοστεί στην πράξη. Η δράση διακρίνεται σε 4 φάσεις:
Φάση Α:
• Καταγραφή και αποτύπωση των αναρριχητικών πεδίων και όλων των αναρριχητικών διαδρομών στην περιοχή. Εκτίμηση της αναρριχητικής δραστηριότητας στις διαδρομές. Για την καταγραφή των διαδρομών θα αντληθούν στοιχεία από τις δημοσιευμένες διαδρομές και θα υπάρξει συνεργασία με τους τοπικούς συλλόγους. Χαρτογράφηση των διαδρομών και αποτύπωση βασικών στοιχείων αυτών, όπου αυτά είναι διαθέσιμα. Ενδεικτικά αναφέρονται: εποχή αναρρίχησης ανά διαδρομή, υψόμετρο (< ή > 1000μ.), βαθμός δυσκολίας, αναρριχητικό πεδίο κ.λπ.).
• Αναλυτική καταγραφή τύπων οικοτόπων και ειδών χλωρίδας και ορνιθοπανίδας στις διαδρομές και τα πεδία που έχουν καταγραφεί
• Εκτίμηση του βαθμού επίδρασης της κάθε διαδρομής στο προστατευτέο αντικείμενο. Εντοπισμός διαδρομών που τυχόν διασχίζουν τον πυρήνα της εξάπλωσης σπάνιων και απειλούμενων ειδών χλωρίδας και προκαλούν έντονες διαταραχές στο προστατευτέο αντικείμενο, συμπεριλαμβανομένου του Τ.Ο. 8210 και των ειδών ορνιθοπανίδας.
Παραδοτέα:
Α.1 Έκθεση και βάση δεδομένων με τα υφιστάμενα αναρριχητικά πεδία και τις αναρριχητικές διαδρομές
Α.2 Έκθεση εκτίμησης της επίδρασης των υφιστάμενων διαδρομών στο προστατευτέο αντικείμενο
Α.3 Κρίσιμες θέσεις ενδιαιτημάτων ειδών χλωρίδας και ορνιθοπανίδας που διασχίζονται από υφιστάμενες διαδρομές και προτάσεις για θέσεις όπου θα πρέπει να μην ασκείται αναρριχητική δραστηριότητα.

Φάση Β: Συνεργασία με ορειβατικούς συλλόγους και παροχή σε αυτούς υλικών με στόχο τη διάνοιξη και οργάνωση νέων διαδρομών σε θέσεις όπου η άσκηση της αναρρίχησης δεν είναι ασύμβατη με τη διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων. Η χάραξη νέων θέσεων μπορεί να συνοδεύεται από διάνοιξη νέων μονοπατιών για πρόσβαση στις θέσεις αυτές και δημιουργία υποδομών (θέσεις στάθμευσης) σε θέσεις που αυτό είναι εφικτό.
Παραδοτέα:
Β.1: Έκθεση και χαρτογράφηση κατάλληλων εν δυνάμει θέσεων για τη διάνοιξη νέων διαδρομών
Β.2: Μελέτη για την διάνοιξη μονοπατιού πρόσβασης, χωροθέτηση θέσης στάθμευσης και υποστηρικτικής υποδομής (εφόσον απαιτείται, κυρίως για νέο αναρριχητικό πεδίο)

Φάση Γ: Η φάση αυτή περιλαμβάνει δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης. Δράσεις ενημέρωσης όλων των τοπικών χρηστών του χώρου (stakeholders) όπως τοπικοί ορειβατικοί, αναρριχητικοί σύλλογοι και αναρριχητές, αλλά και των ομοσπονδιών και υπερτοπικών χρηστών. Στη δράση περιλαμβάνονται:
• Εκπόνηση σχεδίου (action plan) για την ενημέρωση, την ευαισθητοποίηση και τη σήμανση των αναρριχητικών πεδίων και διαδρομών

• Προμήθεια και τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων στις διαδρομές που επιτρέπεται η αναρρίχηση με στόχο την ενημέρωση αναφορικά με τις ορθές πρακτικές, αλλά και ενημερωτικές πινακίδες στις διαδρομές που θα απαγορευτούν αναφορικά με τους λόγους που πρέπει να αποτρέπεται η αναρρίχηση.
• Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων και αφισών που αφορούν: α) τα αναρριχητικά πεδία και τις διαδρομές και πιθανές χωρικές απαγορεύσεις άσκησης της δραστηριότητας, β) τα σημαντικά προστατευτέα αντικείμενα των βραχωδών οικοσυστημάτων (χλωρίδα, Τ.Ο., ορνιθοπανίδα) και γ) ορθές πρακτικές άσκησης των αναρριχητικών δραστηριοτήτων
• 1 ενημερωτική ημερίδα σε επίπεδο ομοσπονδίας και 1 σε επίπεδο τοπικό ώστε να ενημερωθεί μεγάλος αριθμός αναρριχητών από όλη τη χώρα.
• Ανακοινώσεις και αναρτήσεις στις ιστοσελίδες της Μονάδας Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής, της Ομοσπονδίας και των τοπικών συλλόγων

Παραδοτέα:

Γ.1 Έκθεση προγραμματισμού δράσεων
Γ.2 Προμήθεια και τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων
Γ.3 Εκτυπωμένα ενημερωτικά φυλλάδια και αφίσες
Γ.4: Οργάνωση δύο ημερίδων και παραγωγή υλικού ενημέρωσης
Γ.5: Κείμενα ανακοινώσεων / newsletters για ανάρτηση στις ιστοσελίδες

Φάση Δ: Επίσης για λόγους ευαισθητοποίησης προτείνεται και η συστηματική προσπάθεια για τη ενεργή συμμετοχή των τοπικών συλλόγων αναρρίχησης στη διατήρηση των ειδών. Οι αναρριχητές μπορεί να συμμετέχουν στις διαδικασίες παρακολούθηση πληθυσμών καθώς έχουν άμεση πρόσβαση στα προστατευτέα αντικείμενα που έχουν ως ενδιαίτημα κατακόρυφους βράχους. Προτείνεται η οργάνωση «Αναρριχητική ημέρα παρακολούθησης προστατευόμενων ειδών" κατά την οποία αναρριχητές, οργανωμένα και με επιστημονική επίβλεψη, θα συμμετέχουν στην παρακολούθηση προστατευτέων αντικειμένων (ειδών χλωρίδας και ορνιθοπανίδας και τύπου οικοτόπου 8210) και θα προσφέρουν πληροφορίες που μπορεί να χρησιμοποιηθούν για την εφαρμογή της οδηγίας 92/43/ΕΕ.

Παραδοτέα:

Δ.1: Σύνταξη εκπαιδευτικού / ενημερωτικού υλικού με σκοπό την ενεργή συμμετοχή τοπικών συλλόγων αναρρίχησης στη διατήρηση των ειδών
Δ.2: Εκπαίδευση / ενημέρωση μελών τοπικών συλλόγων σε θέματα που σχετίζονται με προστατευόμενα είδη χλωρίδας και Τ.Ο. και θέματα παρακολούθησης και διατήρησης
Δ.3: Διοργάνωση πιλοτικής "Αναρριχητικής ημέρας παρακολούθησης προστατευόμενων ειδών"
Δ.4: Έκθεση σχετικά με την αποτελεσματικότητα και τα προβλήματα από τη διοργάνωση της πιλοτικής "Αναρριχητικής ημέρας παρακολούθησης προστατευόμενων ειδών"
Δ.5: Καθιέρωση "Αναρριχητικών ημερών παρακολούθησης προστατευόμενων ειδών"

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Πλήθος αναρριχητικών διαδρομών που θα χαραχτούν ή που θα ρυθμιστεί η χρήση τους
2. Πλήθος εκτυπωμένων φυλλαδίων
3. Πλήθος Ενημερωτικών πινακίδων
4. Πλήθος ημερίδων
5. Πλήθος ανακοινώσεων / newsletter
6. Αναρριχητική ημέρας παρακολούθησης προστατευόμενων ειδών (πιλοτική)

Κωδικός Μέτρου:
MM25103CI0101
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μελέτη για την εγκατάσταση δικτύου παρακολούθησης ξενικών & χωροκατακτητικών ειδών στις προστατευόμενες περιοχές
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CI01, CI03
Τύπος του μέτρου:
ενημερωτικά, παρακολούθηση, παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25103 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλίας"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2510003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Ολόκληρη η περιοχή
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.5.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
I01, I02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλό
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Συνεχές (1 έτος ο καθορισμός της μεθοδολογίας παρακολούθησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

Φάση Α': Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης για τον έγκαιρο εντοπισμό ξενικών χωροκατακτητικών ειδών Φάση Β': Εφαρμογή παρακολούθησης με διετή συχνότητα
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία Δημοτικές, περιφερειακές αρχές Επιστημονικοί φορείς
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α', 15.000€: Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης Συνεχής παρακολούθηση: 3.000€/διετία: Παρακολούθηση εμφάνισης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών, σύμφωνα με το σχέδιο παρακολούθησης.
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Αποδοχή σχεδιασμού μόνιμης παρακολούθησης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένεται κοινωνική αποδοχή
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η διαχείριση των ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών διευκολύνεται από τον έγκαιρο εντοπισμό και εκτίμηση του πληθυσμού τους. Ο έγκαιρος εντοπισμός αφενός απαιτεί τη συστηματική και εντατική παρακολούθηση της περιοχής για τυχόν εμφάνιση ειδών ενδιαφέροντος (ξενικά, χωροκατακτητικά ή άλλα μη τυπικά είδη) σε θέσεις/περιοχές που συγκεντρώνουν χαρακτηριστικά που χαρακτηρίζουν τους διαδρόμους εξάπλωσή τους (βλέπε σχετική βιβλιογραφία). Η υλοποίηση του έργου αρχικά (Φάση Α') προϋποθέτει την οργάνωση του σχεδίου παρακολούθησης με την εγκατάσταση μόνιμων δειγματοληπτικών επιφανειών στις οποίες θα συλλέγονται δεδομένα αναφορικά με την παρουσία ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών. Το σχέδιο παρακολούθησης μπορεί να βασιστεί εξολοκλήρου ή εν μέρη στο σχεδιασμό παρακολούθησης της κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων (βλέπε σχετική ενότητα) ή να λάβει υπόψη τους "διαδρόμους εξάπλωσης" των ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών και να προσαρμοστεί κατάλληλα. Επίσης, σε αυτή τη φάση πρέπει να δημιουργηθεί κατάλογος με τα είδη

ενδιαφέροντος ανά ΕΖΔ αλλά και να εκπαιδευτούν κατάλληλα οι αξιολογητές ή το προσωπικό που θα είναι επιφορτισμένο με τη διαδικασία παρακολούθησης ώστε να διευκολυνθεί μετέπειτα η συνεχής παρακολούθησης. Σε αυτό το στάδιο θα εκπονηθεί και σχέδιο δράσης που θα αφορά τις άμεσες δράσεις που θα ακολουθήσουν τον εντοπισμό κάποιου είδους ενδιαφέροντος. Κατά τη Β' Φάση υλοποίησης του έργου, και αν εντοπιστούν ξενικά/χωροκατακτητικά είδη μπορεί να προταθούν μέτρα για την εξάλειψη ή τον περιορισμό της εξάπλωσής τους, όπου αυτό κριθεί απαραίτητο.
Η οργάνωση σεμιναρίων σε ομάδες πολιτών με στόχο την ευαισθητοποίηση αλλά και την εμπλοκή τους στις διαδικασίες παρακολούθησης θα βοηθήσει στην υλοποίηση του μέτρου.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

Arianoutsou M., Bazos I., Christopoulou A., Kokkoris Y., Zikos A., Zervou S. et al. (2021). Alien plants of Europe: introduction pathways, gateways and time trends. PeerJ, 9, e11270.
Arianoutsou M., Bazos I., Delipetrou P. & Kokkoris Y. (2010). The alien flora of Greece: taxonomy, life traits and habitat preferences. Biological Invasions, 12, 3525-3549.
Δημόπουλος Π., Μπαζός Ι., Κόκκορης Ι.Π., Ζωγραφίδης Α., Καραδήμου Ε., Καλλιμάνης Α.Σ. et al. (2020). Οδηγός Ξενικών Φυτικών Ειδών στην Ελλάδα και στο δίκτυο προστατευόμενων περιοχών Natura 2000. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ και ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ (Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.) - Πανεπιστήμιο Πατρών, Αθήνα.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Πλήθος θέσεων παρακολούθησης
2. Πλήθος ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών που εντοπίζονται
3. Πλήθος σεμιναρίων αναφορικά με τα χωροκατακτητικά είδη
4. Πλήθος πολιτών που εμπλέκονται στον εντοπισμό και την εξάλειψη των ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών

5.3.3.4.2 Μέτρα διατήρησης ειδών

Κωδικός Μέτρου:
MM25103CA0503
Ονομασία Μέτρου:
Εκπόνηση και εφαρμογή διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης για την προστασία του είδους *Ophrys argolica* subsp. *argolica*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Αποφυγή βόσκησης των περιοχών όπου απαντά το είδος από την εποχή έναρξης της ανάπτυξης του υπέργειου τμήματος, μετά τον χειμερινό λήθαργο και μέχρι την ολοκλήρωση της ωρίμανσης και διασποράς των σπερμάτων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA05
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικά
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25103 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλίας"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2510003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Σε ολόκληρη την περιοχή GR2510003.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Ophrys argolica subsp. *argolica*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.5.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.6.1, A.6.2
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A06, A09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διαχείρισης ειδών, Μέτρα διαχείρισης λιβαδιών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Η βόσκηση απειλεί το είδος, όπως προκύπτει από την 4η εθνική αναφορά για τα είδη της Οδηγίας 92/43 (Τσιφτσής, 2015).
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

6 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25103CW0101
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
30.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού για ανάθεση μελέτης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Πιθανή ανάγκη αποζημίωσης των κτηνοτρόφων της περιοχής για μείωση του ζωικού κεφαλαίου.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένεται κάποια δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου, κυρίως από τους κτηνοτρόφους της περιοχής
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το συγκεκριμένο μέτρο αποσκοπεί στην εκπόνηση διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης με μακροπρόθεσμο στόχο την αειφορική εκμετάλλευσης της περιοχής και παράλληλα την άρση των πιέσεων και απειλών που δέχεται το *Ophrys argolica* subsp. *argolica*. Για την επίτευξη του σκοπού αυτού θα πρέπει το μέτρο να περιλαμβάνει: Προσδιορισμό περιοριστικών μέτρων, κατά εποχές, σε ολόκληρη την προστατευόμενη περιοχή. Ειδικά στις θέσεις όπου εντοπίζονται οι πληθυσμοί του είδους αυτού, θα πρέπει να απαγορευτεί η βόσκηση από τον Φεβρουάριο μέχρι το τέλος της άνοιξης. Θα πρέπει ωστόσο οι περιοχές αυτές να βόσκονται μία φορά ετησίως, στο διάστημα που το φυτό βρίσκεται σε λήθαργο (φθινόπωρο) για αποφυγή διαδοχής της βλάστησης από κοινότητες ξυλωδών φυτών. Προσδιορισμός, ύστερα από σχετική μελέτη, της βοσκοϊκανότητας της περιοχής. Σε περίπτωση που η παρούσα βοσκοφόρτωση υπερβαίνει την βοσκοϊκανότητα της περιοχής, θα πρέπει να επιδοτηθούν οι κτηνοτρόφοι για μείωση του αριθμού των ζώων.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός εντύπων παρακολούθησης πληθυσμών που συμπληρώθηκαν
2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25103CW0201
Ονομασία Μέτρου:
Διερεύνηση και καταγραφή των ειδών χειροπτέρων και των ενδιαιτημάτων τους (μελέτη βάσης)
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Διενέργεια χειροπτερολογικής έρευνας με σκοπό την καταγραφή των χειροπτέρων και των καταφυγίων τους με τη χρήση κατάλληλων επιστημονικών μεθόδων, όπως ηχογραφήσεις, παγιδεύσεις και επιθεωρήσεις καταφυγίων)
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
άλλα
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25103 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλίας"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2510003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η περιοχή
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Chiroptera spp.
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.2.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης. Η δράση είναι απαραίτητη ως πηγή τροφοδότησης του τρέχοντας και των μελλοντικών διαχειριστικών σχεδίων.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Σχέδιο Δράσης για 10 είδη Χειροπτέρων της Ελλάδας (υπό διαμόρφωση)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

Η έρευνα περιλαμβάνει μια προκαταρκτική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
4.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Χορήγηση άδειας έρευνας από το ΥΠΕΝ και πιθανόν από ΥΠΠΟΑ
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα μπορούσε να υλοποιηθεί είτε μεμονωμένο είτε, εφόσον καταστεί εφικτό, από κοινού με τις υπόλοιπες μελέτες βάσης για τα χειρόπτερα στις περιοχές μελέτης
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Έρευνα ετήσιας διάρκειας, η οποία θα καλύπτει το σύνολο της περιοχής. Οι μέθοδοι που θα εφαρμοστούν θα είναι προσανατολισμένες αρχικά στην διακρίβωση της σύνθεσης της χειροπτεροπανίδας της περιοχής και του καθεστώτος παρουσίας των επιμέρους ειδών. Η έρευνα περιλαμβάνει την αναζήτηση καταφυγίων και πρωταρχική αξιολόγηση των θέσεων τροφοληψίας ώστε να εντοπιστούν καταρχάς τα σημαντικά ενδιαιτήματα για τα διάφορα είδη. Οι βασικές μέθοδοι και οι τεχνικές, κατά τις οποίες θα πραγματοποιηθούν οι εργασίες πεδίου (επιθεωρήσεις καταφυγίων, παγιδεύσεις χειροπτέρων, ηχογραφήσεις κ.ά.) θα εφαρμοστούν κατά περίπτωση με σκοπό την πληρέστερη καταγραφή των χειροπτέρων της περιοχής και σύμφωνα με τη διεθνή εμπειρία, όπως αυτή συνοψίζεται στις σχετικές οδηγίες της UNEP/EUROBATS (Battersby 2010) και σε άλλα αντίστοιχα κείμενα.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25103CW0202
Ονομασία Μέτρου:
Σύνταξη καταλόγου με όλα τα θαλάσσια σπήλαια (Τ.Ο. 8330) της περιοχής, και αξιολόγηση της καταλληλότητας τους ως καταφύγια ανάπαυσης της φώκιας. Τρισδιάστατη απεικόνιση του εσωτερικού ανάγλυφου των καταφυγίων ανάπαυσης και αναπαραγωγής του είδους *Monachus monachus*.
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Φάση Α': Αναζήτηση και εντοπισμός σπηλαίων, καταγραφή βασικών χαρακτηριστικών σπηλαίου και αξιολόγηση της καταλληλόλητας σπηλαίου ως καταφύγιο ανάπαυσης ή/και αναπαραγωγής της φώκιας Φάση Β': Χαρτογράφηση τρισδιάστατης απεικόνισης του εσωτερικού ανάγλυφου του εκάστοτε καταφυγίου ανάπαυσης και αναπαραγωγής του είδους *Monachus monachus*, όπως έχουν αναγνωριστεί στη Φάση Α'
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25103 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλίας"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2510003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Σε περιοχές της παράκτιας ζώνης με πιθανή παρουσία Θαλάσσιων σπηλαίων εξ ολοκλήρου ή εν μέρει κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας (τ.ο. 8330)
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1. *Monachus monachus* 2. Τ.Ο. 8330 (Θαλάσσια σπήλαια εξ ολοκλήρου ή εν μέρει κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας)
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.2.2, Α.4.1, Α.4.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Α.1.2, Α.1.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Έλλειψη γνώσης
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Υπάρχει μακροχρόνια εμπειρία στην μελέτη, καταγραφή των χαρακτηριστικών και χαρτογράφηση του τ.ο. 8330, καθώς και στη χαρτογράφησή τους με την εφαρμογή τρισδιάστατης απεικόνισης με τη μέθοδο Cavetopo (Gerovasileiou, Trygonis et al. 2013) από Πανεπιστημιακά και ερευνητικά ιδρύματα σε εθνικό και μεσογειακό επίπεδο. Παρόμοια μακροχρόνια εμπειρία υπάρχει σε εθνικό επίπεδο και για την αξιολόγηση της καταλληλόλητας του τ.ο. 8330 ως καταφύγια ανάπαυσης ή/και αναπαραγωγής της μεσογειακής φώκιας από ΜΚΟ και Πανεπιστημιακά και Ερευνητικά Ιδρύματα.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την μεσογειακή φώκια (Δενδρινός et al., 2021), Μεσογειακό Σχέδιο Δράσης για τη διατήρηση των θαλασσίων σπηλαίων (UNEP-MAP-RAC/SPA, 2015)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1 έτος (αναλόγως τον συνολικό αριθμό των σπηλαίων που πρέπει να διερευνηθούν)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Καταγραφή και αξιολόγηση θαλάσσιων σπηλαίων / 1ο εξάμηνο του 1ου έτους εφαρμογής 2. Λίστα υποθαλάσσιων σπηλαίων συμπεριλαμβανομένων και αυτών που αποτελούν καταφύγια για τη φώκια, σύνταξη τεχνικής έκθεσης και γεω-χωρικά δεδομένα / 6ος μήνας του 1ου έτους εφαρμογής 2. Τρισδιάστατη απεικόνιση των σπηλαίων που αποτελούν καταφύγιο για τη φώκια / 2ο εξάμηνο του 1ου έτους εφαρμογής 2. Σύνταξη τεχνικής έκθεσης και τρισδιάστατη απεικόνιση σπηλαίων / τέλος 1ου έτους εφαρμογής
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
Φάση Α' - 3 Φάση Β' - 2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΕΝ (σε περίπτωση οριζόντιου έργου)
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α' - 5.000 - 10.000 € (αναλόγως τον συνολικό αριθμό και μέγεθος των σπηλαίων που πρέπει να διερευνηθούν) Φάση Β' -5.000 - 10.000 € (αναλόγως τον συνολικό αριθμό και μέγεθος των σπηλαίων που πρέπει να χαρτογραφηθούν)
Πηγή χρηματοδότησης
- LIFE IP 4 NATURA - 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση των εργασιών. Απαιτείται άδεια εργασιών πεδίου

Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Πιθανή χρήση μέσων υψηλής τεχνολογίας (π.χ. AUV) σε περιπτώσεις που η μορφολογία του σπηλαίου δεν επιτρέπει την είσοδο αυτόνομων δυτών, το οποίο ανεβάζει και το κόστος υλοποίησης
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Φάση Α': Ο εντοπισμός των σπηλαίων γίνεται με λεπτομερή εξέταση της ακτογραμμής με χρήση φουσκωτού σκάφους εφοδιασμένου με εξωλέμβια μηχανή. Ο περίπλους της ακτογραμμής γίνεται σε μικρή απόσταση από την ακτή (περίπου 40 μέτρα) και σε συνθήκες νηνεμίας. Στην περίπτωση εντοπισμού πιθανής εισόδου σε θαλάσσια σπηλιά, τότε γίνεται προσέγγιση με κουπιά και αυτοψία του σπηλαίου με αυτόνομη ή ελεύθερη κατάδυση. Κατά την επίσκεψη στο σπήλαιο καταγράφονται τα βασικά γεωμορφολογικά του χαρακτηριστικά καθώς και άλλες συνοδευτικές πληροφορίες, όπως γεωγραφική θέση, προσανατολισμός, βαθμό έκθεσης σε κυματισμό, τύπο σπηλαίου, μήκος – βάθος σπηλαίου, αριθμός και μέγεθος εισόδων, αριθμός και μέγεθος παραλιών (σε m2), τύπος υποστρώματος, ενδείξεις παρουσίας φώκιας, ανθρώπινες δραστηριότητες, πιέσεις-απειλές. Σύμφωνα με τις πληροφορίες αυτές γίνεται αξιολόγηση της καταλληλόλητας του εκάστοτε σπηλαίου ως καταφύγιο ανάπαυσης ή/και αναπαραγωγής της φώκιας. Φάση Β': Στα σπήλαια που έχουν αξιολογηθεί ως κατάλληλα καταφύγια από τη Φάση Α θα γίνει λεπτομερής χαρτογράφηση για την τρισδιάστατή απεικόνιση του εσωτερικού ανάγλυφου του εκάστοτε σπηλαίου, π.χ. μέσω της μεθόδου Cavetopo (Gerovasileiou, Trygonis et al. 2013). Η δράση αυτή δίνει τη δυνατότητα της αύξησης γνώσης σχετικά με τα χαρακτηριστικά του τ.ο. 8330 που μπορούν να αποτελέσουν καταφύγιο αναπαραγωγής της φώκιας, της λεπτομερούς καταγραφής του τ.ο. 8330, και της μακροχρόνιας παρακολούθησης της μορφολογίας του εκάστοτε καταφυγίου. Σημειώνεται ότι οι δύο Φάσεις μπορούν να υλοποιηθούν ταυτόχρονα για εργονομικούς λόγους ή και ανεξάρτητα Παραδοτέα: 1. Λίστα υποθαλάσσιων σπηλαίων συμπεριλαμβανομένων και αυτών που αποτελούν 2. καταφύγια για τη φώκια, σύνταξη τεχνικής έκθεσης και γεω-χωρικά δεδομένα 3. Τρισδιάστατη απεικόνιση των σπηλαίων που αποτελούν καταφύγιο για τη φώκια 4. Σύνταξη τεχνικής έκθεσης και τρισδιάστατη απεικόνιση σπηλαίων
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Κατάλογος θαλάσσιων σπηλαίων και περιγραφή βασικών χωρικών και τοπογραφικών χαρακτηριστικών τους / 6ος μήνας 2. Αριθμός κατάλληλων θαλασσίων σπηλαίων ως καταφύγια ανάπαυσης ή/και αναπαραγωγής της φώκιας / 6ος μήνας 3. Χάρτης γεωγραφικής κατανομής των θαλάσσιων σπηλαίων και καταφυγίων για τη φώκια / 6ος μήνας 4. Εικόνες τρισδιάστατης/ες απεικόνισης/εις των σπηλαίων που έχουν αξιολογηθεί ως κατάλληλα καταφύγια για τη φώκια/ τέλος εφαρμογής μέτρου

Κωδικός Μέτρου:
MM25103CW0203
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση της κατάστασης των πληθυσμών και των ενδιαιτημάτων του είδους *Ophrys argolica* subsp. *argolica*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Αναζήτηση νέων πληθυσμών στο εύρος των ΤΟ του είδους καθώς και παρακολούθηση των ήδη γνωστών πληθυσμών του στις θέσεις όπου αυτό εμφανίζεται.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CS03
Τύπος του μέτρου:
άλλα
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25103 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλίας"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2510003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Σε όλη την ΟΧΕ του είδους εντός της περιοχής GR2510003
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Ophrys argolica subsp. *argolica*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.5.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.6.1, A.6.2
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A01, A06, A09, F07, L06
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διαχείρισης οικοτόπων, μέτρα διαχείρισης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Η ιδιαίτερη βιολογία των ορχεοειδών αλλά κυρίως οι πολύπλοκες οικολογικές σχέσεις που αναπτύσσουν με έντομα και μύκητες.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
6 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25103CA0503, MM25103CF0304
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
30.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού για ανάθεση μελέτης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες στην εφαρμογή του μέτρου.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται πρόβλημα κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Παρακολούθηση όλων των βιολογικών και δημογραφικών παραμέτρων του είδους, συμπεριλαμβανομένης της δραστηριότητας των επικονιαστών του. Η λεπτομερής παρακολούθηση είναι το μοναδικό μέσο για την κατανόηση των παραγόντων που επηρεάζουν τους πληθυσμούς του είδους και τον προσδιορισμό διαχειριστικών μέτρων για τη μακροχρόνια διατήρησή του.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός εργασιών πεδίου 2. Αριθμός συμπληρωμένων εντύπων δειγματοληψιών για την παρακολούθηση του πληθυσμού του είδους και των ενδιαιτημάτων του 3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25103CW0204
Ονομασία Μέτρου:
Βελτίωση γνώσης κατανομής των ειδών *Testudo hermanni* και *Testudo marginata*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Βελτίωση της γνώσης κατανομής των ειδών *Testudo hermanni* και *Testudo marginata* στην περιοχή NATURA, μέσω δειγματοληψιών.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25103 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλίας"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2510003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Ο.Χ.Ε. υψηλής και μέσης παρουσίας του είδους
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Testudo hermanni, Testudo marginata
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.2.3
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Α.4.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Έλλειψη γνώσης
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης. Η δράση είναι απαραίτητη ως πηγή τροφοδότησης του τρέχοντας και των μελλοντικών διαχειριστικών σχεδίων. Υπάρχει επάρκεια γνώσης και εμπειρίας στην παρακολούθηση του είδους.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

Η έρευνα περιλαμβάνει μια προπαρασκευαστική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
20.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ), Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ, έργα LIFE
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Χορήγηση άδειας έρευνας από το ΥΠΕΝ
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Προτείνεται έρευνα καθορισμένου χρόνου. Παρέχει δεδομένα για την παρουσία των ειδών, τη σχετική αφθονία τους και τη συχνότητα εμφάνισής τους (αριθμός ατόμων/ανθρωποώρα αναζήτησης). Είναι αποτελεσματική μέθοδος κυρίως για τα κρυπτικά είδη. Ο παρατηρητής διαθέτει ένα καθορισμένο χρονικό διάστημα για μια δειγματοληπτική επιφάνεια κατά τη διάρκεια του οποίου μετρά τον αριθμό των ατόμων του είδους που τον ενδιαφέρει ερευνώντας όλα τα μικροενδιαιτήματα (π.χ. αναποδογυρίζει πέτρες και κορμούς δένδρων ενώ ψάχνει εκτενώς και μέσα στη βλάστηση).
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός δειγματοληψιών ανά σημείο και εποχή 2. Αριθμός ατόμων ανά σημείο και εποχή που καταγράφηκαν 3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών 4. Αναφορά με τα αποτελέσματα της μελέτης (ετήσια)

Κωδικός Μέτρου:
MM25103CF0304
Ονομασία Μέτρου:
Έλεγχος επισκεπτών εντός του Κάστρου Παλαμηδίου για την προστασία του είδους *Ophrys argolica* subsp. *argolica*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Διαχείριση των επισκεπτών εντός του Κάστρου Παλαμηδίου, ώστε να αποφευχθεί η διαταραχή του ενδιαιτήματος του *Ophrys argolica* subsp. *argolica*.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικά, παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25103 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλίας"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2510003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Θέση εξάπλωσης του είδους εντός του Κάστρου Παλαμηδίου.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Ophrys argolica subsp. *argolica*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.5.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.6.1, A.6.2
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων. Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
4η εθνική αναφορά για τα είδη της Οδηγίας 92/43 (Τσιφτσής, 2015) και προσωπική επικοινωνία με τον κ. Τσιφτσή.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
6 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25103CW0101
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ Αρχαιολογική Υπηρεσία
Εκτιμώμενο Κόστος
15.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού για ανάθεση μελέτης Πιθανή θέσπιση κανονιστικού πλαισίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται ιδιαίτερες τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες στην εφαρμογή του μέτρου. Πιθανές αντιρρήσεις από τον φορέα διαχείρισης του Κάστρου Παλαμηδίου.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται δυσχέρεια κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το συγκεκριμένο μέτρο αποσκοπεί να διασφαλίσει τη διατήρηση του είδους στις θέσεις όπου έχει ήδη βρεθεί εντός του Κάστρου Παλαμηδίου, διασφαλίζοντας την αποτροπή διαταραχής του είδους και του ενδιαιτήματος του από τους επισκέπτες, καθώς και στην αποφυγή πιθανής εγκατάστασης στο μέλλον τουριστικών υποδομών.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

5.3.3.4.3 Μέτρα διαχείρισης αγροτικών εκτάσεων

Κωδικός Μέτρου:
MM25103CA0201
Ονομασία Μέτρου:
Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά στη δημιουργία δέσμης μέτρων και κινήτρων για α) Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις, β) Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας, γ) Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών, δ) Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων, ε) Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένες στην κλιματική αλλαγή
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA02,CA08,CA09,CA10,CA15
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό, Οικονομικό, Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25103 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλίας"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2510003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αγροτικές καλλιέργειες
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.1.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.1, Γ.1.4
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Α05 και εν γένει όλες οι πιέσεις που σχετίζονται με την γεωργία
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διαχείρισης γεωργικών εκτάσεων Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων Μέτρα προστασίας των εδαφιών πόρων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1,5 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Η υλοποίηση του μέτρου ξεκινά από το 1ο έτος εφαρμογής του ΔΣ . Το μέτρο διακρίνεται σε δυο φάσεις: στην 1η φάση θα οριστικοποιηθούν οι λεπτομέρειες των γεωργοπεριβαλλοντικών μέτρων (Σχέδιο Δράσης) και έχει διάρκεια 1,5 χρόνο και, στη 2η φάση θα υλοποιηθούν κάποια από τα γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΥΠΑΑΤ
Εκτιμώμενο Κόστος
40.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Απαιτείται σειρά θεσμικών μέτρων για τη θεσμική ισχυροποίηση των ορθών καλλιεργητικών πρακτικών και τη διαδικασία πιστοποίησης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Μη αποδοχή των μέτρων από τους καλλιεργητές
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά στη δημιουργία κινήτρων και δέσμης μέτρων για α) Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις, β) Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας, γ) Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών, δ) Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων, ε) Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένες στην κλιματική αλλαγή. Στόχος της δράσης είναι η εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για την προώθηση των βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών, το οποίο θα περιλαμβάνει:

1. Περιληπτική περιγραφή της περιοχής και αναλυτική περιγραφή των στόχων και του πλαισίου διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας (όπως καταγραφή καλλιεργειών και συσχέτιση με προστατευόμενα είδη και οικοτόπους, ασκούμενες πιέσεις, στόχοι διατήρησης των ειδών, υφιστάμενα μέτρα διαχείρισης),
2. Περιγραφή δράσεων που μπορούν να υλοποιηθούν από το ΠΑΑ σχετικά με την τήρηση υποχρεωτικού ή εθελοντικού χαρακτήρα γεωργικών δεσμεύσεων και την παροχή ενισχύσεων προς αναπλήρωση της απώλειας εισοδήματος που προκύπτει από την τήρησή αυτών (Αντισταθμιστική ενίσχυση σε γεωργικές περιοχές NATURA / Ενισχύσεις για γεωργοπεριβαλλοντικές δεσμεύσεις),
3. Περιγραφή λοιπών δράσεων που αφορούν τον τομέα της Γεωργίας και μπορούν να υλοποιηθούν από το ΠΑΑ,
4. Προγραμματισμός της παρακολούθησης, αναθεώρησης και διαβούλευσης του Θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης.

Θα υλοποιηθούν επίσης διαβουλεύσεις με τις τοπικές κοινωνίες και τις αρμόδιες αρχές ώστε να εξασφαλισθούν η μεγαλύτερη δυνατή συναίνεση (ειδικά των αγροτών) για τα εφαρμοζόμενα μέτρα όπως και συμφωνία με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο προστασίας και διαχείρισης αυτών των περιοχών.

Κατά την εκπόνηση των Θεματικών Σχεδίων, θα υπάρξει συνέργεια και συμπληρωματικότητα με τις άλλες δράσεις του Σχεδίου Διαχείρισης, λαμβάνοντάς τα υπόψη αλλά και συνεισφέροντας με δεδομένα στην εκπόνηση αυτών. Κατ' ελάχιστον θα ληφθούν υπόψη τα κάτωθι αναφερόμενα: Σημαντικό τμήμα της περιοχής καλύπτεται από αγροτικές καλλιέργειες. Οι καλλιεργητικές πρακτικές που εφαρμόζονται πολλές φορές δεν συνάδει με τις ανάγκες διατήρησης του προστατευτέου αντικειμένου. Πλήθος πιέσεων και απειλών, με χαμηλή μέτρια ή υψηλή ένταση έχουν αναγνωριστεί να επιδρούν στα προστατευτέα αντικείμενα, όπως A05 Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κ.λπ.), A15 (Καλλιεργητικές πρακτικές (π.χ. όργωμα) στη γεωργία), A21 (Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία) και A30 (Άντληση από υπόγεια, επιφανειακά ή μικτά ύδατα για γεωργία), A02«Μετατροπή σε διαφορετικού είδους γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)» και A23 «Χρήση άλλων μεθόδων καταπολέμησης των παρασίτων στη γεωργία (εκτός από την καλλιέργεια του εδάφους)»

Είναι απαραίτητη η ρύθμιση των καλλιεργητικών πρακτικών ώστε να μειωθεί η να παύσει η επίδραση των παραπάνω πιέσεων στα προστατευτέα αντικείμενα. Η ρύθμιση θα πρέπει να συνοδεύεται από αντισταθμιστικά μέτρα για την παρότρυνση της συμμετοχής μεγάλου πλήθους αγροτών.

Ανάμεσα στα μέτρα που προτείνεται να ενεργοποιηθούν είναι:

1. Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις (π.χ. φυτοφραχτών ως όρια μεταξύ καλλιεργειών)
2. Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας
3. Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών
4. Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων
5. Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένες στην κλιματική αλλαγή

<u>Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις (π.χ. φυτοφραχτών ως όρια μεταξύ καλλιεργειών</u>)

Οι φυτοφράχτες, η χρήση δηλαδή δενδρωδών και θαμνωδών ειδών για την οριοθέτηση των καλλιεργειών είναι ευεργετικοί για τη διατήρησης της ποικιλότητας. Πλήθος μελετών έχει αποδείξει τη σημασία τους για την προσφορά τροφής και καταφυγίου για πολλά είδη πανίδας. Επίσης οι φυτοφράχτες αποτελούν μικρούς διαδρόμους διασύνδεσης αμιγών εκτάσεων φυσικών τύπων οικοτόπων.

Οι άξονες για τη δημιουργία φυτοφραχτών είναι οι εξής: (α) Χρήση ιθαγενών ειδών με έμφαση στην χρήση ειδών που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για την πανίδα της περιοχής (μελέτη της χλωριδικής σύνθεσης των φυτοφραχτών στην περιοχή) (β) Ορθή άσκηση κατά χώρο και χρόνο καλλιεργητικών πρακτικών των φυτοφραχτών (δημιουργία εγχειριδίου προς τους αγρότες) (γ) αξιοποίηση ειδών που μπορεί να έχουν οικονομικό όφελος προς τους παραγωγούς (πχ είδη του γένους Rubus), δ) συντήρηση και αύξηση των φυτοφρακτών

Ως αντισταθμιστικά μέτρα προς τους αγρότες για τη συμμετοχή τους προτείνονται: (α) Η δωρεάν παροχή φυτευτικού υλικού, (β) δωρεάν σεμινάρια καλλιεργητικών πρακτικών

Ως δείκτες παρακολούθησης του μέτρου προτείνονται (α) Μήκος νεών φυτοφραχτών, (β) Πλήθος αγροτών που μετέχουν στη συντήρηση φυτοφραχτών

<u>Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας</u>

Η προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας θα περιορίσει τη χρήση αγροχημικών για φυτοπροστασία και λίπανση και όσες πιέσεις & απειλές συνδέονται με αυτά. Η μετάβαση σε ένα σύστημα εκτεταμένης βιολογικής καλλιέργειας είναι αρκετά δύσκολη καθώς απαιτεί συστηματική προσπάθεια και εκτεταμένες παρεμβάσεις ώστε να πειστεί το μεγαλύτερο μέρος των παραγωγών να στραφεί προς αυτό το πρότυπο καλλιέργειας. Παράλληλα πρέπει να υπάρξει στροφή του καταναλωτικού κοινού προς αυτή την αγορά ώστε, εκτός από το θεσμικό πλαίσιο για τους παραγωγούς, να εξασφαλιστεί και η διάθεση των προϊόντων τους. Παρ' όλα αυτά, ακόμη και σε τοπικό επίπεδο προτείνονται τα εξής:

1. Λίστα/μητρώο βιοκαλλιεργητών εντός της προστατευόμενης περιοχής με στόχο την απευθείας σύνδεση βιοκαλλιεργητών & καταναλωτών
2. Παραχώρηση Δημοτικών/δημόσιων εκτάσεων αποκλειστικά για αποκλειστική βιολογική καλλιέργεια ή βιολογική κτηνοτροφία
3. Δημιουργία μητρώου παραδοσιακών ποικιλιών, τυποποίησή τους και διάθεσή τους σε όσους καλλιεργητές το επιθυμούν

<u>Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών</u>

Η εφαρμογή των νέων τεχνολογιών στην καλλιέργεια μπορεί να βοηθήσει στην ορθολογικότερη χρήση των πόρων. Η άρδευση της καλλιέργειας όταν υπάρχει ανάγκη, η λίπανση στο σωστό χρόνο, σε θέσεις που απαιτείται και με την ποσότητα που απαιτείται είναι μερικές μόνο από της άμεσες εφαρμογές που μπορεί να υποστηρίξει η υιοθέτηση της έξυπνης γεωργίας. Αυτά θα βοηθήσουν στην ορθολογική χρήση των υδάτων ενώ παράλληλα θα περιοριστεί η ρύπανση από την αλόγιστη χρήση αγροχημικών.

Για την εφαρμογή της απαιτείται η προμήθεια και χρήση ακριβού εξοπλισμού αιχμής, κάτι που είναι ένας περιοριστικός παράγοντας για την ευρύτερη εφαρμογή της έξυπνης γεωργίας. Οι οργανωμένοι φορείς της πολιτείες πρέπει να παρέχουν την απαιτούμενη τεχνογνωσία στους παραγωγούς ώστε να μπορέσουν να εφαρμόσουν την έξυπνη γεωργία στις καλλιέργειές τους. Μετρήσιμος δείκτης αυτής της δράσης μπορεί να αποτελεί το πλήθος και η συνολική έκταση των εκμεταλλεύσεων στις οποίες εφαρμόζονται πρακτικής έξυπνης γεωργίας.

Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων

Όπως φάνηκε και στην ενότητα 2.1.1. τουλάχιστον κατά θέσεις η περιοχή χαρακτηρίζεται από σχετικά υψηλή ποικιλότητα τοπίου. Σε πολλές περιπτώσεις η υψηλή ποικιλότητα του τοπίου, ακόμη κι αν πρόκειται για ποικιλότητα αγροτικού/ανθρωπογενούς τοπίου, σχετίζεται με υψηλή βιοποικιλότητα. Σε αυτό το πλαίσιο είναι απαραίτητη η προώθηση της κατά χώρο οργάνωσης των καλλιεργειών ώστε να διατηρηθεί η υψηλή ποικιλότητα στο τοπίο. Είναι απαραίτητος ο χωρικός σχεδιασμός της παρουσίας αγροτικών, φυσικών και ημιφυσικών χρήσεων γης ώστε να διατηρηθεί ο δείκτης σε υψηλά επίπεδα.

Σε αυτή τη φάση δεν είναι δυνατή η περιγραφή μέτρων και ενδεικτών στους οποίους πρέπει να στοχεύει αυτή η δράση. Αρχική προϋπόθεση είναι η καλύτερη κατανόηση των ωφελειών που προκύπτουν από τη διατήρηση της πολυπλοκότητας στη σύνθεση του τοπίου στην περιοχή.

Έπειτα μπορεί να προταθούν περισσότερο συγκεκριμένα μέτρα και να τεθούν στόχοι.
Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένες στην κλιματική αλλαγή
Καθώς η κλιματική αλλαγή αναγνωρίζεται ως μια από τις σημαντικότερες απειλές για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, και έχει άμεση σχέση με την ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων, η οποία έχει αναγνωριστεί ως πίεση & απειλή στην περιοχή. Η δράση αυτή περιλαμβάνει την καταγραφή και πρόταση εναλλακτικών καλλιεργειών οι οποίες θα είναι προσαρμοσμένες τόσο στις συνθήκες της περιοχής όσο και στις ήδη υφιστάμενες υποδομές.
Τα αντισταθμιστικά μέτρα που θα προτρέψουν την υιοθέτηση των δράσεων από τους παραγωγούς της περιοχής περιλαμβάνουν κυρίως:
1. Συνεχή κατάρτιση αναφορικά με την εφαρμογή των μέτρων, τις ανάγκες επανακαθορισμού στόχων κ.ο.κ.
2. Συμβουλευτική με στόχο τη διάχυση της επιστημονικής γνώσης
3. Παροχή αναγκαίων υλικών (φυτευτικού υλικό, υποδομές κ.ο.κ.) για την εφαρμογή των δράσεων
4. Κατάρτιση μητρώου καλλιεργητών που υιοθετούν ορθές καλλιεργητικές πρακτικές και δράσεις για τη διάχυση των προϊόντων τους
5. Σήμα πιστοποίησης πολλαπλών βαθμίδων, ανάλογα με τις πρακτικές που υιοθετούνται

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Τεύχος Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας
2. Μήκος φυτοφραχτών
3. Πλήθος και έκταση γεωργικών εκμεταλλεύσεων που ακολουθούν ορθές γεωργικές πρακτικές (κλιμάκωση αναφορικά με τον τύπο των γεωργικών πρακτικών)
4. Πλήθος τοπικών ποικιλιών που καλλιεργούνται και έκταση στην οποία καλλιεργούνται
5. Πλήθος και έκταση εκμεταλλεύσεων που υιοθετούν πρακτικές έξυπνης γεωργίας
6. Πλήθος και έκταση εκμεταλλεύσεων που μετατράπηκαν σε λιγότερο υδροβόρες

5.3.3.4.4 Μέτρα διαχείρισης επισκεπτών

Κωδικός Μέτρου:
MM25103CF0301
Ονομασία Μέτρου:
Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μελέτη φέρουσας ικανότητας και εκπόνηση Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον. Εκτίμηση φέρουσας ικανότητας. Χωροθέτηση έργων και υποδομών και τεχνική περιγραφή αυτών.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Άλλο, Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25103 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλίας"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2510003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.3.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.2, Γ.3.1, Γ.3.2
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Η εμπειρία και τεχνογνωσία για την εκπόνηση μελετών εκτίμησης της φέρουσας ικανότητας σε τύπους οικοτόπων και είδη είναι περιορισμένες (π.χ. περιοχή των Στενών Αχέροντα, LIFE09 NAT/GR/000343 - ACCOLAGOONS (Επανομή - Αγγελοχώρι) .
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

4 μήνες
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: 2 μήνες Φάση Β: 2 μήνες
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ (σε συνεργασία με Ο.Τ.Α., Δασική Υπηρεσία, Αρχαιολογική Υπηρεσία)
Εκτιμώμενο Κόστος
30.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
Ταμείο Ανάκαμψης Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Συνεργασία με αρμόδιους εμπλεκόμενους φορείς (Δασική Υπηρεσία, Αρχαιολογική Υπηρεσία, ΟΤΑ) Προκήρυξη για την ανάθεση της μελέτης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Χρειάζεται συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους δημόσιους φορείς της περιοχής, με διαφορετικής αρμοδιότητες στον ίδιο χώρο (Δασική Υπηρεσία, Αρχαιολογική Υπηρεσία, ΟΤΑ)
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Τα έργα ερμηνείας και ανάδειξης, καθώς και οι δράσεις που προωθούν την τουριστική ανάπτυξη χαίρουν κοινωνικής αποδοχής. Μερική δυσχέρεια μπορεί να υπάρξει από τους επισκέπτες της περιοχής σε περίπτωση αποκλεισμού μίας περιοχής, αλλά εκτιμάται ότι θα αρθεί με τις δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης. Πιθανότητα μη αποδοχής των μέτρων από τον τουριστικό τομέα προβλέπεται να επιλυθεί με δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, απονομή τιμητικών τίτλων και πιστοποιητικών καλής πρακτικής.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Για την εκπόνηση της δράσης θα ληφθούν υπόψη επιτόπια έρευνα, βιβλιογραφικά δεδομένα, υφιστάμενα προγράμματα ανάπτυξης ήπιων μορφών τουρισμού στην Ελλάδα και το εξωτερικό, στοιχεία από φορείς της περιοχής και από πρόσωπα με εμπειρία σε συγκεκριμένους τομείς. **Φάση Α:** Καταγραφή και ανάλυση υφιστάμενης κατάστασης. Περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

- Αξιοποίηση στοιχείων από διαθέσιμες μελέτες στην περιοχή και κυρίως της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης. Αξιοποίηση στοιχείων αβιοτικού, βιοτικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος (δημογραφικά στοιχεία, οικονομικές δραστηριότητες, χρήσεις γης, δίκτυα-υποδομές, τουριστικές δραστηριότητες και υποδομές, δράσεις προστασίας κλπ.), ιστορικά και πολιτιστικά στοιχεία.
- Θεσμικές ρυθμίσεις – Ζώνες προστασίας – Επιτρεπόμενες χρήσεις και όροι και προϋποθέσεις αυτών (εφόσον έχει εκδοθεί Προεδρικό Διάταγμα για την Προστατευόμενη Περιοχή)
- Αξιολόγηση περιοχής μελέτης και ευρύτερης περιοχής ως προς την οικοτουριστική ανάπτυξη.
- Καταγραφή και αξιολόγηση των υφιστάμενων υποδομών που χρησιμοποιούνται από τους επισκέπτες και τους κατοίκους της περιοχής.
- Προσδιορισμός ζωνών και χαρακτηριστικών αυτών ως προς την επισκεψιμότητα και άσκηση τουριστικών / αναψυχικών δραστηριοτήτων. Προσδιορισμός θέσεων με μεγάλη επισκεψιμότητα και ιεράρχηση πιέσεων.
- Εκτίμηση του μεγέθους εισροής των επισκεπτών και των πιέσεων που ασκούν στην προστατευόμενη περιοχή αυτής.
- Εκτίμηση της αναμενόμενης ζήτησης, τα χαρακτηριστικά των ομάδων επισκεπτών (π.χ. φυσιολάτρες, ομάδα ενδιαφέροντος για τον θρησκευτικό / αρχαιολογικό / πολιτιστικό τουρισμό, λάτρεις του αθλητισμού υπαίθρου, ορεινού αθλητισμού, μεμονωμένοι επισκέπτες, οπαδού του μαζικού τουρισμού κλπ.), οι επιμέρους δραστηριότητες που μπορούν να αναπτυχθούν και ο τρόπος προσέλκυσης των επισκεπτών.

Φάση Β: Εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας
Η φέρουσα ικανότητα επισκεπτών σε Εθνικά Πάρκα ορίζεται ως «ο τύπος και ο βαθμός χρήσης των επισκεπτών που μπορεί να δεχθεί το πάρκο διατηρώντας στα αποδεκτά όρια τους φυσικούς πόρους και τις κοινωνικές συνθήκες ώστε να πληρούνται οι σκοποί του πάρκου» (Manning, Robert. "Visitor experience and resource protection: A framework for managing the carrying capacity of National Parks." Journal of Park & Recreation Administration 19.1 (2001)).
Η φέρουσα ικανότητα αποτελεί βασικό εργαλείο για την οργάνωση της τουριστικής ανάπτυξης της περιοχής, της ρύθμισης της επισκεψιμότητας αλλά και της παρακολούθησης της τουριστικής δραστηριότητας, λαμβάνοντας υπόψη τη φέρουσα ικανότητα των οικοσυστημάτων, αλλά και το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον της περιοχής, ώστε να μην υποβαθμίζεται η κατάσταση διατήρησης των σημαντικών ειδών και τ.ο.
Για την εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας θα ληφθούν υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής, οι ανάγκες διατήρησης των προστατευτέων αντικειμένων, διαχειριστικές και περιβαλλοντικές παράμετροι, ενώ θα χρησιμοποιηθεί εφαρμογή συνδυασμένων μεθόδων (Χωρική Φέρουσα Ικανότητα, Πραγματική Φέρουσα Ικανότητα, Αποτελεσματική ή Ισχύουσα Φέρουσα Ικανότητα).

Φάση Γ: Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών με σκοπό την προώθηση του αειφόρου τουρισμού
Στο Σχέδιο που θα καταρτιστεί θα περιλαμβάνεται η χωροθέτηση και περιγραφή των ακόλουθων έργων και δράσεων:
1. Κέντρο Διοίκησης και Ενημέρωσης (κτίριο):
Ο χώρος αυτός θα αποτελέσει τον βασικό πόλο διαχείρισης της περιοχής και πυρήνα του συστήματος ερμηνείας του περιβάλλοντος. Η χωροθέτησή του κτιρίου θα πρέπει να είναι τέτοια ώστε αφ' ενός μεν να καθιστά εύκολο τον εντοπισμό του, αφ' ετέρου δε να εξασφαλίζει την εύκολη πρόσβαση σ' αυτό. Το Κέντρο Πληροφόρησης είναι σκόπιμο να χωροθετηθεί εντός ή πλησίον οικισμού, για λόγους ασφάλειας αλλά και ενίσχυσης της επισκεψιμότητας, ώστε να στηρίζονται έμμεσα και άλλες δραστηριότητες (π.χ. διατροφή, οργάνωση περιηγήσεων κ.λπ.) ενώ παράλληλα να μην διακινδυνεύεται πιθανή υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος από τη διακίνηση των επισκεπτών. Επίσης θα ήταν προτιμότερο να γίνει η χρήση υφιστάμενου διαθέσιμου κτιρίου παρά η ανέγερση νέου.
2. Κέντρα και Περίπτερα Ενημέρωσης και Προσανατολισμού Επισκεπτών

Τα Κέντρα Ενημέρωσης και Προσανατολισμού επισκεπτών αποτελούν συμπληρωματικά στο Κέντρο Διοίκησης & Ενημέρωσης περιφερειακούς πόλους διαχείρισης της περιοχής και τους συστήματος ερμηνείας του περιβάλλοντος. Οι χώροι αυτοί έχουν σκοπό την ενημέρωση και προσανατολισμό των επισκεπτών δίνοντας έμφαση στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής.
Τα Περίπτερα Ενημέρωσης θα χωροθετηθούν σε επιλεγμένα σημεία στρατηγικής σημασίας για την ενημέρωση των επισκεπτών, τη διάχυση των πληροφοριών για τις δράσεις και τα προστατευτέα αντικείμενα στην περιοχή και την ανάπαυση των επισκεπτών. Προτείνεται να εγκατασταθούν λυόμενα ξύλινα κιόσκια, σε συνεργασία και υπό την έγκριση του αρμόδιου Δασαρχείου και, αν απαιτείται, της τοπικής αυτοδιοίκησης.
3. Διαδρομές ερμηνείας περιβάλλοντος (φυσιολατρικών, πολιτιστικών, θεματικών) / Δίκτυο μονοπατιών
Η ορθή διάταξη του δικτύου μονοπατιών μιας προστατευόμενης περιοχής είναι το μέσο που βοηθά στην εκπαίδευση, ευαισθητοποίηση και αναψυχή, ενώ συγχρόνως ελαχιστοποιεί τις επιπτώσεις στα οικοσυστήματα, συγκρατώντας τους επισκέπτες και τις οχλήσεις σε συγκεκριμένη περιοχή. Κατά μήκος των μονοπατιών θα πρέπει να δίνονται σαφείς πληροφορίες με πινακίδες που θα δένουν αρμονικά με το τοπίο και να εξεταστεί και η δυνατότητα διακίνησης επισκεπτών με φιλικά προς το περιβάλλον μέσα (όπως ποδήλατα κ.λπ.).
Στο πλαίσιο του Σχεδίου Οργάνωσης και Διαχείρισης Επισκεπτών θα εξεταστεί η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου δικτύου μονοπατιών και διαδρομών ερμηνείας περιβάλλοντος το οποίο θα περιλαμβάνει κατά περίπτωση εργασίες: α) συντήρησης του υπάρχοντος δικτύου και β) εργασίες διάνοιξης νέων διαδρομών εφόσον αυτό κρίνεται σκόπιμο για την σύνδεση ή συμπλήρωση του υπάρχοντος δικτύου. Θα πρέπει κατ' ελάχιστον να λαμβάνεται υπόψη:
- Τα ιδιαίτερα στοιχεία της περιοχής που πρέπει να αναδειχθούν καθώς και εκείνα που πρέπει να προστατευτούν.
- Τις υφιστάμενες διαδρομές και τον βαθμό ανάδειξης και προστασίας που παρέχουν. Σε περίπτωση που κάποιες διαδρομές διέρχονται από ευαίσθητα οικοσυστήματα θα πρέπει να καταργηθούν και να προταθούν εναλλακτικά σενάρια.
- Τη διαφοροποίηση του μήκους των μονοπατιών μέσα στην προστατευόμενη περιοχή ώστε να εξυπηρετεί το σύνολο των επισκεπτών αναλόγως της ηλικιακής διάρθρωσης και των ειδικών ενδιαφερόντων τους
- Την ενοποίηση διαφορετικών στοιχείων του φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος
- Την ανάδειξη της προστατευόμενης περιοχής και των ιδιαίτερων στοιχείων της με ταυτόχρονη περιβαλλοντική εκπαίδευση και πληροφόρηση των επισκεπτών.
- Τη χάραξη ειδικών διαδρομών προσβάσιμων για άτομα με ειδικές ανάγκες
- Τη χάραξη διαδρομών για διακίνηση των επισκεπτών με ποδήλατα
4. Έργα ερμηνείας περιβάλλοντος που θα περιλαμβάνουν:
Σχέδιο σήμανσης της περιοχής με ενημερωτικές πινακίδες: Η σήμανση αποτελεί σημαντικό στοιχείο κάθε συστήματος ερμηνείας και της οργάνωσης της αναψυχής αλλά και της εκπαιδευτικής ανάδειξης. Οι πινακίδες αποτελούν το βασικότερο μέσο παροχής πληροφοριών προς τους επισκέπτες, οι οποίες αφορούν επιτρεπόμενες και μη χρήσεις σε μια περιοχή, πληροφορίες προσανατολισμού καθώς και εξειδικευμένες πληροφορίες για στοιχεία του χώρου. Οι πληροφορίες που δίδονται θα πρέπει να είναι συγκεκριμένες, ξεκάθαρες, συγκροτημένες, ευδιάκριτες και κατανοητές από το ευρύ κοινό. Οι πινακίδες τοποθετούνται σε θέσεις που είναι εύκολο να διαβαστούν και σε καμιά περίπτωση δεν θα πρέπει να κυριαρχούν στο τοπίο, αλλά να σε ενσωματώνονται αρμονικά σε αυτό. Βασικό είναι επίσης, να τοποθετούνται σε θέσεις προφυλαγμένες από τις καιρικές συνθήκες.
Ανάλογα με το σκοπό που εξυπηρετούν και τη θεματολογία τους, διακρίνουμε τους ακόλουθους τύπους πινακίδων:
- Πινακίδες "υποδοχής" σε επιλεγμένες εισόδους της περιοχής. Είναι οι πρώτες πινακίδες που βλέπουν οι επισκέπτες και γι' αυτό θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή κατά τη χωροθέτησή τους. Ο σκοπός που εξυπηρετούν είναι να δημιουργούν την αίσθηση στους επισκέπτες ότι

εισέρχονται σε μια προστατευμένη περιοχή, ενώ μπορούν να συνοδεύονται από «Κώδικα καλού επισκέπτη».
- Πινακίδες προσανατολισμού – κατεύθυνσης - ρύθμισης. Τοποθετούνται κυρίως σε διασταυρώσεις δρόμων, μονοπατιών, διαδρομών. Σκοπό έχουν να κατευθύνουν (ή να καθοδηγούν) τους επισκέπτες στο Κέντρο Πληροφόρησης, στα Παρατηρητήρια ή/ και σε επιλεγμένα μονοπάτια, χώρους στάθμευσης, σημαντικά επισκέψιμα σημεία κλπ., ενημερώνοντάς τους για την πορεία της διαδρομής και τις εναλλακτικές διαδρομές που μπορούν να ακολουθήσουν.
- Μεγάλες ενημερωτικές πινακίδες. Τοποθετούνται σε κατάλληλα επιλεγμένα σημεία και ο σκοπός τους είναι να ενημερώνουν για τα αξιόλογα στοιχεία του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος της συγκεκριμένης περιοχής και να εντάσσουν τον επισκέπτη στους σκοπούς και τους στόχους της προστασία της. Σε αυτές μπορούν να αποτυπώνονται το δίκτυο των μονοπατιών, οι ζώνες προστασίας της περιοχής
- Ενημερωτικές πινακίδες σε μονοπάτια – παρατηρητήρια – θέσεις θέας. Τοποθετούνται σε αξιόλογα σημεία κατά μήκος επιλεγμένων διαδρομών και στα παρατηρητήρια ή τις θέσεις θέας με σκοπό να ενημερώσουν τους επισκέπτες για τα σημεία ενδιαφέροντος και να επιστήσουν την προσοχή τους σ' αυτά.
- Περιστασιακές/ έκτακτες πινακίδες. Τοποθετούνται σε έκτακτες περιπτώσεις για να ενημερώσουν και να εξηγήσουν τυχόν αλλαγές στα ήδη καθορισμένα προγράμματα και να ζητήσουν την κατανόηση των επισκεπτών.
- Πινακίδες ασφάλειας. Τοποθετούνται σε κτίρια και σε σημεία της προστατευόμενης περιοχής όπου συνήθως εκτελούνται εργασίες και εφιστούν την αυξημένη προσοχή των επισκεπτών προκειμένου να αποφευχθούν ατυχήματα.
5. Θέσεις θέας - Ξύλινα παρατηρητήρια άγριας ζωής

Τα παρατηρητήρια άγριας ζωής θα πρέπει να χωροθετούνται σε κατάλληλα σημεία θέας ή σε θέσεις όπου συχνάζουν είδη άγριας ζωής, συμπεριλαμβανομένης της ορνιθοπανίδας. Οι οργανωμένες θέσεις θέας και τα παρατηρητήρια διευκολύνουν τη διαχείριση και τον έλεγχο των επισκεπτών, ενώ παράλληλα συμβάλλουν και στην πληροφόρησή τους. Επισημαίνεται πως οι θέσεις αυτές πρέπει να παρέχουν την απαιτούμενη κάλυψη, ώστε να μην ενοχλείται η πανίδα της περιοχής, ενώ μπορούν α περιλαμβάνουν κατάλληλο εξοπλισμό όπως κιάλια, τηλεσκόπια κ.α.

Διαμόρφωση θέσεων αναψυχής – ανάπλαση χώρων

Η ανάπτυξη χώρων ανάπαυσης και θέας ενδείκνυται για δραστηριότητες υπαίθριας αναψυχής και πεζοπορίας. Τονίζεται ότι οι αναγκαίες διαρρυθμίσεις του χώρου και η κατασκευή των απαραίτητων έργων θα πρέπει να είναι περιορισμένες σε έκταση και αριθμό, προσεγμένες και προσαρμοσμένες, όσο το δυνατό περισσότερο, στο φυσικό περιβάλλον. Σε προσεκτικά επιλεγμένες θέσεις, προτείνεται να κατασκευαστούν ξύλινα ή πέτρινα παγκάκια, τραπεζόπαγκοι, κιόσκια ή κάποιες λιθόδμητες κατασκευές, με παράλληλη πρόβλεψη για κάδους απορριμμάτων.

6. Διαμόρφωση χώρων στάθμευσης

Η δημιουργία οριοθετημένων χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων, αποτελεί σημαντικό παράγοντα για τη διαχείριση των επισκεπτών και την ελάττωση των άμεσων αρνητικών επιπτώσεων στην περιοχή από τους τουρίστες. Τα αυτοκίνητα επιβάλλεται να σταθμεύουν στους οργανωμένους χώρους στάθμευσης, να παρεμποδίζεται η ανεξέλεγκτη κίνησή τους.

7. Δράσεις για τη την αποφυγή της ρύπανσης από απορρίμματα
8. Κανονιστικές ρυθμίσεις επίσκεψης στην περιοχή (π.χ. επιτρεπόμενες περίοδοι ανά θέση, ωράρια, καλές πρακτικές και οδηγίες κ.λπ.)

Επιπλέον, με σκοπό την αποδοχή και εφαρμογή στην πράξη του Σχεδίου Διαχείρισης θα πρέπει να περιλαμβάνει:
- Δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης / κατάρτισης των εμπλεκόμενων που σχετίζονται με την τουριστική δραστηριότητα και με την τοπική κοινωνία
- Σύναψη συμφωνιών καλών πρακτικών άσκησης των τουριστικών δραστηριοτήτων
- Προτείνεται επίσης να εξεταστεί η απονομή τιμητικών τίτλων ή/και πιστοποιήσεων από την διαχειριστική αρχή προς τους εμπλεκόμενους του τουρισμού που σέβονται τους όρους και

προωθούν θετικές περιβαλλοντικές πρακτικές στις επιχειρήσεις τους αποτελώντας υπόδειγμα προς μίμηση για τους υπόλοιπους.

Για τη μείωση των επιπτώσεων από τη λειτουργία και τις υποδομές για τις μεταφορές και την προστασία των ειδών ερπετών από τη θνησιμότητα στο οδικό δίκτυο: Συνίσταται η σήμανση σε περιοχές του οδικού δικτύου, που αντιστοιχούν σε Ο.Χ.Ε. υψηλής παρουσίας των προστατευόμενων ειδών. Μετά τον προσδιορισμό των θέσεων, προτείνεται να τοποθετηθούν πινακίδες έντονου χρώματος, ανά εύλογα διαστήματα, για την ελάττωση ταχύτητας (π.χ. προσοχή ή ελάττωση ταχύτητας, προστατευόμενη πανίδα, σήμανση περιοχής NATURA2000).

Παραδοτέα Φάση Α:
Έκθεση παρουσίασης της υφιστάμενης κατάστασης
Σύνταξη κατευθύνσεων για τη διαχείριση των επισκεπτών με προσδιορισμό της φέρουσας ικανότητας
Παραδοτέα Φάση Β:
Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών με προτάσεις συγκεκριμένων δράσεων και παρεμβάσεων
Γεωχωρική βάση δεδομένων η οποία θα περιλαμβάνει την ακριβή θέση και λοιπά στοιχεία όλων των προτάσεων του Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών, καθώς και λοιπά χωρικά και περιγραφικά δεδομένα που παράγονται στο πλαίσιο του παρόντος.
Πρόταση προγράμματος παρακολούθησης με σκοπό την διασφάλιση της διατήρησης του οικολογικού χαρακτήρα της προστατευόμενης περιοχής σε σχέση με την ανάπτυξη του τουρισμού και με επιλογή δεικτών για κάθε μία από τις παραμέτρους (περιβαλλοντικές, κοινωνικές κλπ.) που επηρεάζονται από την εφαρμογή του Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών.
Θεσμικές και κανονιστικές ρυθμίσεις σχετικά με την διακίνηση των επισκεπτών.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Έκθεση παρουσίασης της υφιστάμενης κατάστασης
2. Προσδιορισμός φέρουσας ικανότητας
3. Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών. Αριθμός προτάσεων συγκεκριμένων δράσεων και παρεμβάσεων
4. Γεωχωρική βάση δεδομένων
5. Πρόταση προγράμματος παρακολούθησης
6. Θεσμικές και κανονιστικές ρυθμίσεις σχετικά με την διακίνηση των επισκεπτών

5.3.3.4.5 Μέτρα Επικοινωνίας, Ενημέρωσης, Ευαισθητοποίησης

Κωδικός Μέτρου:
MM25103CW0101
Ονομασία Μέτρου:
Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Σχεδιασμός και υλοποίησης δράσεων για την περιβαλλοντική ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση .
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25103 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλίας"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2510003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.3.1, Γ.5.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Β.3.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Όλες οι πιέσεις που σχετίζονται με ανθρωπογενείς δραστηριότητες
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Έχουν εκπονηθεί πολλά σχετικά προγράμματα και δράσεις στην επικράτεια και σε Μονάδες Διαχείρισης Προστατευόμενων περιοχών
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027) Σχέδια δράσης επιμέρους ειδών και τύπων οικοτόπων
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
3 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Περιφέρεια / ΟΤΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
40.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ανάθεση επιμέρους εργασιών με δημόσιους διαγωνισμούς
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η Περιβαλλοντική ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση αποτελεί σημαντικό πυλώνα για την διαχείριση και προστασία της περιοχής. Παρόλο που η πλειονότητα των επισκεπτών/χρηστών της περιοχής φαίνεται να εμφανίζει ευαισθητοποίηση για την περιοχή, λίγοι γνωρίζουν την ιδιαίτερη αξία της, τα επιμέρους προστατευτέα αντικείμενα που περιλαμβάνει, το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τις προστατευόμενες περιοχές κ.λπ. Η χαμηλή ευαισθητοποίηση και γνώση σχετικά με την ύπαρξη προστατευόμενων περιοχών είναι ένα ευρέως αναγνωρισμένο πρόβλημα στις μελέτες για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Τα προγράμματα Ευαισθητοποίησης και Ενημέρωσης αναγνωρίζονται ως ένας παράγοντας μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας αφού εκπαιδεύει τους πολίτες και χρήστες του χώρου και διαμορφώνει πεποιθήσεις και στάσεις ζωής. Τα αποτελέσματα είναι και πιο βραχυπρόθεσμα, όμως, καθώς οι εκπαιδευόμενοι μεταφέρουν άμεσα τις εμπειρίες και τις γνώσεις στον κοινωνικό τους περίγυρο. Περιλαμβάνει τις ακόλουθες δράσεις: Α) Σχέδιο Δράσης (action plan) για την περιβαλλοντική ενημέρωση και ευαισθητοποίηση

Β) Παραγωγή ενημερωτικού υλικού
Το έντυπο ενημερωτικό υλικό θα πρέπει να αφορά το σύνολο της περιοχής μελέτης και μπορεί να περιλαμβάνει τα εξής:
Α. Οικοτουριστικός Οδηγός: Ο Οικοτουριστικός Οδηγός αποτελεί ειδική έκδοση όπου θα παρουσιάζονται οι ιδιαιτερότητες της περιοχής σχετικά με τη φυσική και πολιτισμική κληρονομιά του τόπου. Ο Οδηγός θα πρέπει να εισάγει τον επισκέπτη στην περιοχή περιγράφοντας το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον της (ιστορικά-πολιτιστικά στοιχεία), να αναλύει τα ιδιαίτερα οικοσυστήματα της περιοχής, να δίνει έμφαση στους τύπους οικοτόπων και στα είδη χλωρίδας και πανίδας με ιδιαίτερη αναφορά στα απειλούμενα και σπάνια είδη και να αναφέρεται στη γεωλογική και παλαιοντολογική ιστορία της. Θα περιλαμβάνει φωτογραφίες και κείμενο περιγραφής των τύπων οικοτόπων, φωτογραφίες και κείμενο περιγραφής ειδών από τη χλωρίδα και την πανίδα της περιοχής και θεματικό χάρτη απεικόνισης των τύπων οικοτόπων. Επιπλέον θα περιλαμβάνει στοιχεία για τη λειτουργία επί μέρους οικοσυστημάτων και τη σημαντικότητά τους σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.
Τέλος θα περιέχει έναν λειτουργικό χάρτη προσανατολισμού.
Β. Οικοτουριστικός χάρτης: Ο χάρτης θα πρέπει να έχει την κατάλληλη κλίμακα ώστε να δίνει σαφείς, ακριβείς και λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τουλάχιστον τα κάτωθι:
- Τα όρια της προστατευόμενης περιοχής και των σημαντικών ενδιαιτημάτων
- Τα στοιχεία του τοπίου
- Τα ιστορικά, αρχαιολογικά και άλλα χαρακτηριστικά της περιοχής
- Την πρόσβαση, τις δυνατότητες διαμονής και διατροφής, τα διάφορα άλλα αξιοθέατα
- Τις διαδρομές και τα χαρακτηριστικά τους (βαθμός δυσκολίας, ενδεικτικός χρόνος κάλυψης)
- Τα τοπωνύμια
- Τους οικισμούς

Επιπλέον θα υποδεικνύει θέσεις οικοτουριστικών μονάδων, υπηρεσιών καθώς και βιολογικών και παραδοσιακών προϊόντων.
- Ενημερωτικά φυλλάδια/ Ειδικές εκδόσεις: Τα ενημερωτικά φυλλάδια θα περιλαμβάνουν είτε γενικά θέματα για την προστασία της περιοχής, είτε θα έχουν τη μορφή αφιερώματος, όπως για παράδειγμα για τις πεζοπορικές διαδρομές, για τα ιδιαίτερα πολιτισμικά στοιχεία για την καλλιέργεια της ελιάς και άλλων παραδοσιακών προϊόντων κλπ. Κάθε ενημερωτικό φυλλάδιο θα πρέπει να συνοδεύεται με χάρτη όπου θα επισημαίνονται οι δυνατότητες πρόσβασης, εφόσον υπάρχουν, καθώς και τα μέτρα προστασίας.
- Αυτοκόλλητο με το σήμα της προστατευόμενης περιοχής

Γ. Δράσεις περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης
Οι δράσεις προτείνεται να περιλαμβάνουν:
- Προγράμματα ενημέρωσης με δημόσιες παρουσιάσεις σε όλους τους δήμους της ευρύτερης περιοχής.
- Προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στα σχολεία της ευρύτερης περιοχής σχετικά με την αξία του προστατευτέου αντικειμένου, όπως τη χλωρίδα, την πανίδα και ορνιθοπανίδα, τους τύπους οικοτόπων, τα ιδιαίτερα πολιτισμικά στοιχεία της περιοχής.
- Διοργάνωση ειδικών ξεναγήσεων για μαθητές και φοιτητές
- Ενημέρωση των δασκάλων και καθηγητών για θέματα περιβάλλοντος της περιοχής
- Οργάνωση εκδρομών με στόχο την παρατήρηση της φύσης με ειδικότερες προσεγγίσεις (παρατήρηση πουλιών, ενημέρωση για την χλωρίδα, φωτογράφηση της κ.λπ..)
- Δημιουργία ομάδας τύπου «οι φίλοι της προστατευόμενης περιοχής» με παραρτήματα στα σχολεία των Δήμων της περιοχής, από όπου θα δημιουργηθούν σώματα εθελοντών για εργασία σε δραστηριότητες σχετικά με την προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος.
- Ειδικότερα αλλά και ενδεικτικά, αναφέρονται ως ενισχυτικά μέτρα ευαισθητοποίησης όλα τα μέσα που παρέχει η σύγχρονη τεχνολογία (γραπτός και ηλεκτρονικός τύπος, τηλεόραση, ραδιόφωνο, social media), καλλιτεχνικοί διαγωνισμοί με κάθε μορφής θεματολογία από την περιοχή, ενθάρρυνση για τη δημιουργία φυσικών χώρων αναπαράστασης της Ιστορίας της περιοχής που θα μπορούσαν να λειτουργήσουν ως βιώσιμες οικονομικές μονάδες κάτω από

συγκεκριμένα μέτρα υποστήριξής τους, γνωριμία του χώρου και της ιστορίας του από νέους και νέες μέσα από προγράμματα εθελοντικής συμμετοχής στην περιβαλλοντική εκπαίδευση ή ευαισθητοποίηση άλλων ομάδων, αναπαλαίωση και λειτουργική αναδιάρθρωση κτιρίων με στόχο την αναβίωση εθίμων / εκδηλώσεων / καθημερινών λειτουργιών και άλλων δραστηριοτήτων της διαχρονικής ιστορίας της περιοχής, κ.α.

Παραδοτέα

1. Έκθεση προγραμματισμού δράσεων.
2. Προγράμματα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης (γραπτή περιγραφή που συμπεριλαμβάνει τους στόχους, την μεθοδολογία, το σενάριο κλπ.).
3. Εκπαιδευτικό και ενημερωτικό υλικό, σε έντυπο και ψηφιακή μορφή για χρήση στα social media.
4. Υλοποίηση δράσεων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Πλήθος έντυπου υλικού
2. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης
3. Αριθμός προγραμμάτων εκπαίδευσης
4. Αριθμός συμμετεχόντων στα προγράμματα ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης
5. Αριθμός ερωτηματολογίων που συμπληρώθηκαν

Κωδικός Μέτρου:
MM25103CW0102
Ονομασία Μέτρου:
Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εκπόνηση σχεδίου δράσης και υλοποίηση δράσεων ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25103 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλίας"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2510003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.3, Γ.5.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
LIFE IP-4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002) (δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης) Πολλά προγράμματα ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης έχουν εφαρμοστεί σε διάφορες προστατευόμενες περιοχές της χώρας
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
3 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25103CW0301
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
70.000€ (το ακριβές ποσό θα καθοριστεί από το σχέδιο δράσης που θα προηγηθεί)
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ανάθεση επιμέρους εργασιών με δημόσιους διαγωνισμούς
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η δράση περιλαμβάνει: - Εκπόνηση σχεδίου (aciton plan) για τις δράσεις ενημέρωσης και προβολής - Συλλογή και συγγραφή υλικού που θα χρησιμοποιηθεί για τις δράσεις ενημέρωσης - Έκδοση έντυπου υλικού σε μορφή ενημερωτικών φυλλαδίων, αφισών και εγχειριδίων - Δημιουργία spot για τα social media - Οδηγός για τις οικοσυστημικές υπηρεσίες της προστατευόμενης περιοχής σε e-book και περιορισμένα έντυπα αντίγραφα - Οργάνωση ενημερωτικών εκδηλώσεων Παραδοτέα: 1. Έκθεση περιγραφής και προγραμματισμού δράσεων 2. Παραγωγή έντυπου ενημερωτικού υλικού 3. 4 τουλάχιστον διαφορετικά ενημερωτικά spot για προώθηση στα social media 4. Βιβλίο οδηγός για τις οικοσυστημικές υπηρεσίες 5. Οργάνωση ημερίδων σύμφωνα με το action plan
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων της περιοχής
2. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των τοπικών φορέων
3. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας

Κωδικός Μέτρου:
MM25103CW0103
Ονομασία Μέτρου:
Ενημέρωση-ευαισθητοποίηση κοινού για την προστασία του είδους *Ophrys argolica* subsp. *argolica*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Ενημέρωση τοι κοινού για την παρουσία, σπανιότητα και αξία του είδους προς αποφυγή απώλειας ατόμων και ενδιαιτήματος λόγω άγνοιας της βλάβης που ενδέχεται να προκληθεί από παρεμβάσεις στην περιοχή..
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
ενημερωτικά
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25103 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλίας"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2510003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αφορά την προστασία και διατήρηση όλων των υποπλήθυσμών του είδους εντός της περιοχής, που είναι γνωστοί.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Ophrys argolica subsp. *argolica*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.5.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.6.1, A.6.2
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A01, A06, A09, F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διαχείρισης οικοτόπων, μέτρα διαχείρισης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
4η εθνική αναφορά για τα είδη της Οδηγίας 92/43 (Τσιφτσής, 2015) και προσωπική επικοινωνία με τον κ. Τσιφτσή.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1 έτος

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25103CA0503, MM25103CF0304
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
15.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες στην εφαρμογή του μέτρου.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται σοβαρή δυσχέρεια κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Ενημέρωση των κτηνοτρόφων που δραστηριοποιούνται στην περιοχή για την ύπαρξη του είδους και την ανάγκη προστασίας του από τη βόσκηση. Τοποθέτηση ενημερωτικής πινακίδας και οριοθέτηση του πληθυσμού του είδους εντός του Κάστρου Παλαμηδίου. Ενημέρωση των κατοίκων της περιοχής ώστε να αποφευχθούν ενέργειες που θα προκαλέσουν ακούσια απώλεια ατόμων.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός ενημερωτικών δράσεων των κτηνοτρόφων που δραστηριοποιούνται στην περιοχή και των κατοίκων της περιοχής ανά έτος 2. Ενημερωτική πινακίδα και τοποθέτηση 3. Έκταση οριοθέτησης του πληθυσμού του είδους εντός του Κάστρου Παλαμηδίου

5.3.3.4.6 Άλλα μέτρα

Κωδικός Μέτρου:
MM25103CW0301
Ονομασία Μέτρου:
Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η δράση περιλαμβάνει: - Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση τύπων οικοσυστημάτων - Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών - Χρήση ερωτηματολογίων στους τοπικούς φορείς, τοπικούς παραγωγικούς φορείς, τουριστών - επισκεπτών, τοπική κοινωνία και αξιολόγηση αποτελεσμάτων - Αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών και δημιουργία καταλόγου ιεράρχησης και προτεραιοτήτων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25103 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλίας"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2510003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.3
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης γεωργικών εκτάσεων Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων Μέτρα προστασίας των εδαφιών πόρων Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού

Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει υψηλή επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα λόγω των αποτελεσμάτων και μεθοδολογικών οδηγιών του έργου LIFE IP-4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002) 1. Τεχνικός - Μεθοδολογικός Οδηγός για τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των τύπων οικοσυστημάτων και των οικοσυστημικών υπηρεσιών τους στην Ελλάδα, σε εθνική, περιφερειακή και τοπική κλίμακα (Παραδοτέο Δράσης Α3) 2. Εθνικός Κατάλογος Δεικτών Οικοσυστημικών Υπηρεσιών (Παραδοτέο Δράσης Α3) Επίσης, στα πλαίσια του LIFE αναμένεται η και η πιλοτική εφαρμογή της μεθοδολογίας σε επιλεγμένες περιοχές της χώρας, από όπου αναμένεται να προκύψουν χρήσιμα συμπεράσματα για την εφαρμογή της στην περιοχή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Δράση MAES (Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services) της Ε.Ε. Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1,5 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1,5 έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25103CW0102
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
40.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού για ανάθεση μελέτης σε οικονομικό φορέα
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Η χαρτογράφηση και αξιολόγηση των οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών τους αποσκοπεί στην αειφόρο διατήρηση των φυσικών πόρων με στόχο την κοινωνική και οικονομική ευημερία και αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο για τη διαχείριση και βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής. Αποτελεί επίσης εργαλείο και μέσο επικοινωνίας με τους οικονομικούς φορείς και την κοινωνία. Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής περιλαμβάνει πολυάριθμες και σημαντικές οικοσυστημικές υπηρεσίες (προμηθευτικές, ρύθμισης και διατήρησης, πολιτισμικές), μέρος των οποίων αναλύθηκαν στην ενότητα 3.4.
Η Δράση MAES (Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services) της Ε.Ε. περιλαμβάνει τη χαρτογράφηση και αξιολόγηση των τύπων οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών που προσφέρουν στους ανθρώπους. Η χαρτογράφηση περιλαμβάνει την απεικόνιση της έκτασής τους και τον υπολογισμό της επιφάνειάς τους, ενώ η αξιολόγηση αναφέρεται στον προσδιορισμό της καλής ή κακής κατάστασής τους και εξαρτάται από: α) την καταγραφή και αξιολόγηση των δομών και των λειτουργιών τους και β) από τις υφιστάμενες πιέσεις κα απειλές που αντιμετωπίζουν. Επίσης η χαρτογράφηση των υπηρεσιών παρέχει μία χωρική αποτύπωση πληροφοριών σχετικά με τον τρόπο και τη θέση που παρέχεται κάθε υπηρεσία. Τα τελικά αποτελέσματα της δράσης αποτελούν εργαλείο λήψης αποφάσεων για περαιτέρω δράσεις όπως:
- Διαχειριστικές δράσεις για την βελτιστοποίηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών που θα ωφελούν ταυτόχρονα και την βιοποικιλότητα
- Παρακολούθηση τάσεων στην παροχή οικοσυστημικών υπηρεσιών στην περιοχή
- Δράσεις για τη συνέργεια ή σύγκρουση μεταξύ των οικοσυστημικών υπηρεσιών

Η δράση περιλαμβάνει:
- Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση τύπων οικοσυστημάτων
- Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών
- Χρήση ερωτηματολογίων στους τοπικούς φορείς, τοπικούς παραγωγικούς φορείς, τουριστών
- επισκεπτών, τοπική κοινωνία και αξιολόγηση αποτελεσμάτων
- Αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών και δημιουργία καταλόγου ιεράρχησης και προτεραιοτήτων.

Για την υλοποίηση της δράσης θα ακολουθηθούν τα αποτελέσματα και η μεθοδολογία που έχουν προκύψει από το LIFE IP-4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002) «Ολοκληρωμένες δράσεις για τη διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου NATURA 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα» και συγκεκριμένα:
1. Τεχνικός - Μεθοδολογικός Οδηγός για τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των τύπων οικοσυστημάτων και των οικοσυστημικών υπηρεσιών τους στην Ελλάδα, σε εθνική, περιφερειακή και τοπική κλίμακα (Παραδοτέο Δράσης Α3)
ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ Π, ΜΑΛΛΙΝΗΣ Γ, ΚΟΚΚΟΡΗΣ Ι, ΜΠΕΚΡΗ Ε, ΧΡΥΣΑΦΗ Ε, ΒΕΡΔΕ Ν, ΣΤΑΜΠΟΥΛΙΔΗΣ Θ (2018). LIFE-IP 4 NATURA: Ολοκληρωμένες δράσεις για την διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα. Παραδοτέο Δράσης Α.3: Τεχνικός - Μεθοδολογικός Οδηγός για τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των τύπων οικοσυστημάτων και των οικοσυστημικών υπηρεσιών τους στην Ελλάδα, σε εθνική, περιφερειακή και τοπική κλίμακα. Πανεπιστήμιο Πατρών, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Πάτρα σελ. 211.
2. Εθνικός Κατάλογος Δεικτών Οικοσυστημικών Υπηρεσιών (Παραδοτέο Δράσης Α3) ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ Π, ΚΟΚΚΟΡΗΣ Ι, ΜΠΕΚΡΗ Ε, ΜΑΛΛΙΝΗΣ Γ, ΣΤΑΜΠΟΥΛΙΔΗΣ Θ (2018). LIFE-IP 4 NATURA: Ολοκληρωμένες δράσεις για την διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα. Παραδοτέο Δράσης Α.3: Εθνικός Κατάλογος Δεικτών Οικοσυστημικών Υπηρεσιών. Πανεπιστήμιο Πατρών, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Πάτρα σελ. 144.

Παραδοτέα: - Έκθεση με την καταγραφή, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών της προστατευόμενης περιοχής - Γεωχωρική βάση δεδομένων που περιλαμβάνει τη χαρτογράφηση των τύπων οικοσυστημάτων και οικοσυστημικών υπηρεσιών
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Τεύχος μελέτης 2. γεωχωρική βάση δεδομένων 3. Βαθμός επίτευξης της χαρτογράφησης και ποσοτικοποίησης των οικοσυστημικών υπηρεσιών

Κωδικός Μέτρου:
MM25103CW0302
Ονομασία Μέτρου:
Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Δημιουργία βάσης δεδομένων, όπου θα ενσωματωθούν οι έρευνες, οι μελέτες και οι δράσεις που έχουν γίνει στην περιοχή μελέτης και θα εμπλουτίζεται με νέα στοιχεία που θα έχουν τη δυνατότητα να εισάγουν οι διαχειριστές της εφαρμογής είτε από προτάσεις και εντοπισμό επισκεπτών (μέσω μιας ολοκληρωμένης διαδικτυακής εφαρμογής) είτε από αυτοψίες των υπαλλήλων του Φορέα και έρευνες. Σε συνδυασμό με την απογραφή και αυτοματοποιημένη εισαγωγή των αβιοτικών παραμέτρων οι οποίες θα λαμβάνονται συστηματικά από καίριες θέσεις της περιοχής, θα δημιουργηθεί ένα εργαλείο διαχείρισης και λήψης αποφάσεων για την έγκαιρή και αποτελεσματική αντιμετώπιση προβλημάτων στην προστατευόμενη περιοχή.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25103 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλίας"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2510003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.2.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: Συλλογή και δόμηση περιγραφικών και χωρικών δεδομένων σε ενιαία βάση δεδομένων (5 μήνες) Φάση Β: Ανάπτυξη webgis πλατφόρμας και εφαρμογών (4 μήνες) Φάση Γ: Δοκιμαστική λειτουργία webgis πλατφόρμας / Τελικές διορθώσεις / Εκπαίδευση χρηστών της ΜΔΠΠ (5 μήνες)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
50.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
Ταμείο Ανάκαμψης Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Ανασταλτικός παράγοντας για την λήψη αποφάσεων με στόχο την προστασία των περιοχών αποτελεί σε πολλές περιπτώσεις η έλλειψη πληροφορίας ή η κακή διαχείριση αυτής ως απόρροια της ελλιπούς οργάνωσης των διαθέσιμων δεδομένων που αφορούν τα προστατευόμενα είδη. Για την επίλυση του εν λόγω προβλήματος κρίνεται αναγκαία η δημιουργία μία ολοκληρωμένης βάσης δεδομένων, διαθέσιμη, με την μορφή webgis στο ευρύ κοινό, που θα αποτελέσει εργαλείο για την προστασία, τη διατήρηση και τη διαχείριση των οικοσυστημάτων. Το εν λόγω μέτρο υλοποιείται σε τέσσερεις κατευθύνσεις: **Α. Δημιουργία βάσης δεδομένων.**

Πηγές εύρεσης των δεδομένων θα αποτελέσουν αρχικά οι πολυάριθμες έρευνες, μελέτες και δράσεις διαχείρισης που έχουν υλοποιηθεί στις περιοχές από διάφορους φορείς (Πανεπιστήμια, Ερευνητικά Κέντρα, ΜΚΟ, Τοπική Αυτοδιοίκηση κλπ). Τα εν λόγω δεδομένα βρίσκονται διάσπαρτα και πρέπει να συλλεχθούν, να αξιολογηθούν και να οργανωθούν ώστε να αποτελέσουν τη βάση λειτουργίας του Φορέα. Τα δεδομένα θα γεωαναφερθούν στο χωρικό επίπεδο με τη μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια ώστε να προκύψει και γεωγραφική πληροφορία όσο αυτό είναι εφικτό

Β. Δημιουργία webgis

Επιπλέον, θα δημιουργηθεί ένα προσαρμοσμένο αναπτυγμένο ppGIS (σύστημα GIS με συμμετοχή του κοινού) και webGIS το οποίο θα σχεδιαστεί για να παρέχει διαδραστική χρήση χωρικών δεδομένων και γεωγραφικής χαρτογράφησης, εύκολα προσβάσιμα ακόμη και από smartphones ή tablets. Αυτή η πλατφόρμα θα δώσει τη δυνατότητα στους τελικούς χρήστες και άλλους εμπλεκόμενους φορείς να χρησιμοποιούν τις τεχνολογίες γεωχωρικών πληροφοριών και θεματικούς χάρτες για να επικοινωνούν μεταξύ τους με αποτελεσματικό τρόπο. Μέσω της εφαρμογής για smartphones και tablets δίνεται η δυνατότητα στους επισκέπτες να καταγράψουν τις δικές του παρατηρήσεις η φωτογραφίες σχετικά με τα είδη ή τις απειλές που εντοπίζουν και να τις γνωστοποιούν άμεσα στο Φορέα, συμβάλλοντας στη καλύτερη εποπτεία και διαχείριση της περιοχής, Η δημιουργία μιας πλατφόρμας για το ευρύ κοινό αναμένεται να αυξήσει την ευαισθητοποίηση του κοινού, μέσω της αίσθησης της συμμετοχής στην προστασία και διασφάλιση της ακεραιότητας της περιοχής και των προστατευόμενων ειδών που φιλοξενεί.

Γ. Συλλογή στοιχείων σχετικά με τις περιοχές ευθύνης του Φορέα.

Η βάση δεδομένων για να λειτουργήσει πρέπει να ενημερώνεται με νεότερα στοιχεία – μελέτες ή μετρήσεις. Τα αποτελέσματα των μελετών βάσης που προτείνονται θα εμπλουτίσουν και θα γεμίσουν τα κενά πληροφορίας που εντοπίζονται στην παρούσα φάση. Παράλληλα, το σύστημα πρέπει να ενημερώνεται συστηματικά με πληθώρα μετρήσεων των αβιοτικών παραμέτρων που κρίνονται ενδεικτικά για την διερεύνηση της καλής κατάστασης των φυσικών πόρων και κατ' επέκτασιν των προστατευόμενων ειδών. Επιπλέον, η βάση θα εμπλουτίζεται με τα δεδομένα των χρηστών της φόρμας webgis, εφόσον πρωτίστως αξιολογούνται από τους υπαλλήλους του Φορέα και τέλος, ο Φορέας εφόσον ενημερώνεται για νέες έρευνες μελέτες που διεξάγονται για την περιοχή ή τα είδη της περιοχής θα εμπλουτίζει τη βάση με τις επιπρόσθετες πληροφορίες που θα προκύπτουν.

Δ. Εκπαίδευση προσωπικού Φορέα στην εισαγωγή δεδομένων στη βάση.

Για την διαχείριση της βάσης και την αξιολόγηση των δεδομένων που θα προκύψουν μεταγενέστερα της έναρξης λειτουργίας της βάσης είναι απαραίτητη η εκπαίδευση του προσωπικού του φορέα, ώστε να διατηρηθεί και να λειτουργεί εφεξής συμβουλευτικά για τη λήψη αποφάσεων.

<u>Παραδοτέα</u>

Π1: Συλλογή και αξιολόγηση των μελετών που έχουν πραγματοποιηθεί και αφορούν την προστατευόμενη περιοχή και δημιουργία γεωχωρικών δεδομένων όπου είναι εφικτό καθώς και έλεγχος των διαθέσιμων χωρικών αρχείων για σφάλματα.
Π2: Βάση δεδομένων σε λειτουργία.
Π3: Δημιουργία webgis (Android, iOS και Windows) και πιλοτική εφαρμογή.
Π4: Οργάνωση ημερίδων για την εκπαίδευση του προσωπικού του Φορέα
Π5: Ενημέρωση του κοινού για την ύπαρξη και λειτουργία της διαδικτυακής πλατφόρμας

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Δομημένη βάση δεδομένων
2. Λειτουργικότητα webgis εφαρμογής
3. Λειτουργικότητα εφαρμογής για smartphones και tablets
4. Αριθμός χρηστών που χρησιμοποιούν την εφαρμογή για smartphones/tablets
5. Αριθμός επισκέψεων στην webgis εφαρμογή
6. Αριθμός δεδομένων που εισάχθηκε στη βάση δεδομένων
7. Πλήθος τύπου δεδομένων που εισάχθηκε στη βάση δεδομένων

5.3.3.4.7 Μέτρα κανονιστικού χαρακτήρα

Κωδικός Μέτρου:
MM25103CA0501
Ονομασία Μέτρου:
Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εκπόνηση των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 3 του Ν. 4351/2015 όπως ισχύει
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA05
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό, Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25103 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλίας"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2510003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο των βοσκήσιμων γαιών
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.2.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A06, A09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης λιβαδιών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή για την εκπόνηση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης. Υπάρχει επιστημονική και θεσμική τεκμηρίωση αναφορικά με την ανάγκη εκπόνησης σχεδίων βόσκησης (άρθρο 3 του Ν. 4351/2015 όπως ισχύει) και έχουν καθοριστεί τεχνικές προδιαγραφές (ΦΕΚ Β' 2331) η αριθμό. 1058/71977/3.07.2017 ΚΥΑ). Έχουν υπογραφεί ήδη προγραμματικές συμβάσεις ανάμεσα στο ΥΠΑΑΤ και την Περιφέρεια Πελοποννήσου και αναμένεται η υλοποίηση του έργου.

Μέτρια για τις προστατευόμενες περιοχές. Υπάρχουν όμως δυο βασικά θέματα για τα οποία πρέπει να ληφθεί μέριμνα: 1. Η έλλειψη καθορισμού συγκεκριμένων προδιαγραφών αναφορικά με την εκπόνηση των σχεδίων βόσκησης εντός του δικτύου NATURA 2000 σε επίπεδο τύπου οικοτόπου και ενδιαιτήματος είδους. Μπορεί να υποτεθεί με ασφάλεια πως η άσκηση ορθολογικής βόσκησης όπως αυτή ορίζεται στις προδιαγραφές των σχεδίων βόσκησης, θα οδηγήσει στη διατήρηση καλού βαθμού διατήρησης των δομών και λειτουργιών της πλειοψηφίας των τύπων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων ειδών όμως δεν υπάρχει σαφής μέριμνα για τον καθορισμό τυχόν εξαιρέσεων. Θετικό βήμα προς την κατεύθυνση αυτή είναι η έκδοση προδιαγραφών που αναμένονται από το ΥΠΕΝ σχετικά με τον καθορισμό τεχνικών προδιαγραφών Διαχείρισης Σχεδίων Βόσκησης σε περιοχές του δικτύου Natura 2000. 2. Παρατηρείται έλλειψη βασικών δεδομένων που να επιτρέπουν την εκπόνησή συγκεκριμένων σχεδίων βόσκησης σε επίπεδο τύπου οικοτόπου ή ενδιαιτήματος είδους. Υπάρχει ακόμη έλλειψη γνώσης αναφορικά με τη συγκεκριμένη εξάπλωση ειδών χλωρίδας και πανίδας ή με τον καθορισμό τυπικών ειδών των τύπων οικοτόπων σε επίπεδο ΕΖΔ.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Υλοποίηση σε μία φάση: 2 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25103CA0502
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
Περιφέρεια Πελοποννήσου (μέσω προγραμματικής σύμβασης με το ΥΠΑΑΤ)
Εκτιμώμενο Κόστος
200.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ) Πόρους του Ταμείου Γεωργίας Κτηνοτροφίας Είσπραξη των τελών βόσκησης της Περιφέρειας (άρθρο 5 του Ν.4351/2015 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση της μελέτης από την Περιφέρεια Πελοποννήσου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Μέτρια. Η διαχείριση της βοσκής είναι ένα φλέγον ζήτημα στις τοπικές κοινωνίας με αντικρουόμενα συμφέροντα. Η εισαγωγή του παράγοντα της βιοποικιλότητας φαινομενικά περιπλέκει τα πράγματα αλλά στην πραγματικότητα αποτελεί έναν «οδηγό» προς την αειφορική εκμετάλλευση της βοσκής. Παρά τις όποιες υπάρχουσες συγκρούσεις και όσες μπορεί να δημιουργηθούν είναι ένα ζήτημα που η πλειοψηφία της αγροτικής κοινωνίας αναζητά μια βιώσιμη λύση.

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Σύμφωνα με το άρθρο 3 του Νόμου 4351/2015 «Βοσκήσιμες γαίες Ελλάδας» όπως ισχύει η χρήση της βοσκής εντός βοσκήσιμων γαιών που προστατεύονται από τη δασική νομοθεσία επιτρέπεται, υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις του νόμου 4351/2015 και της δασικής νομοθεσίας, εφόσον δεν επηρεάζεται αρνητικά η φυσική ισορροπία και αειφορία, καθώς και οι παραγωγικές, προστατευτικές, υδρονομικές, αισθητικές και λοιπές λειτουργίες των οικοσυστημάτων που συγκροτεί η φυόμενη στις βοσκήσιμες γαίες βλάστηση.
Η βοσκή εντός των βοσκήσιμων γαιών ασκείται επί τη βάση διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης της περιοχή, όπου ρυθμίζονται οι όροι χρήσης των εν λόγω εκτάσεων για βόσκηση, σύμφωνα με τις υφιστάμενες και τις προκύπτουσες, συμβατές με τη δασική νομοθεσία και τη βοσκή παράλληλες χρήσεις και τη βοσκοϊκανότητα της κάθε περιοχής και διασφαλίζεται η αειφόρος διαχείριση και απρόσκοπτη αξιοποίηση των βοσκήσιμων γαιών για τις ανάγκες βόσκησης των ποιμνίων. Ειδικά για τις βοσκήσιμες γαίες που περιλαμβάνονται εντός προστατευόμενων περιοχών, εκτιμάται η βοσκοϊκανότητα και τα μέτρα βελτίωσης, διαχείρισης και οργάνωσης της άσκησης της βόσκησης αποφασίζονται κατά τρόπο που αποτρέπεται η υποβάθμιση των προστατευτέων αντικειμένων. Κατά την εκπόνηση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης η Μονάδα Διαχείρισης της περιοχής θα πρέπει να συνεργαστεί, παράσχει στοιχεία και να γνωμοδοτήσει σχετικά. Τα διαχειριστικά σχέδια βόσκησης θα καθορίσουν και τις εγκαταστάσεις ζώων σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του ν. 4056/2012 (Α` 52), καθώς και ποτίστρες ζώων, μικρές ομβροδεξαμενές και επεμβάσεις που δεν αλλοιώνουν τη φυσιογνωμία του τοπίου για την εξυπηρέτηση των κτηνοτρόφων, της λειτουργίας των βοσκήσιμων γαιών και την ευζωία των ζώων.
Το μέτρο περιλαμβάνει την εκπόνηση των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης Περιφέρειας Πελοποννήσου, στην οποία περιλαμβάνεται το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής. Κατά την εκπόνηση των διαχειριστικών σχεδίων θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατ' ελάχιστο τα ακόλουθα:
Τεχνικές προδιαγραφές (ΦΕΚ Β' 2331) η αριθμό. 1058/71977/3.07.2017 ΚΥΑ).
Η αποτροπή υποβάθμισης των προστατευτέων αντικειμένων της περιοχής λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες των δομών και λειτουργιών των οικοσυστημάτων και των οικολογικών απαιτήσεων των ειδών.
Τεχνικές προδιαγραφών Διαχείρισης Σχεδίων Βόσκησης σε περιοχές του δικτύου Natura 2000 που αναμένεται να εκδοθούν από το ΥΠΕΝ (Γενική Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Πολιτικής), με σκοπό την εξασφάλιση της προστασίας των ειδών και τύπων οικοτόπων και κατ' επέκταση της βιοποικιλότητας των περιοχών αυτών, όπως το προστατευτικό πλαίσιο ορίζει μέσα από τα Π.Δ. προστασίας των περιοχών Natura 2000
Υφιστάμενη βιβλιογραφία σχετικά με τη βόσκηση σε προστατευόμενες περιοχές
Δεδομένα και πληροφορίες που τυχόν θα έχει στη διάθεσή του και θα χορηγήσει στον μελετητή η Μονάδα Διαχείρισης της περιοχής, καθώς και τα τυχόν αποτελέσματα από την υλοποίηση του Μέτρου MM25103CA0502
Από τα αποτελέσματα του διαχειριστικού σχεδίου θα προκύψουν οι θεσμικές ρυθμίσεις για την άσκηση της δραστηριότητας στην περιοχή.

<u>Παραδοτέο:</u>
Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Τεύχος Διαχειριστικού Σχεδίου Βόσκησης

Κωδικός Μέτρου:
MM25103CF0302
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Όροι και προϋποθέσεις για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25103 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλίας"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2510003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.3.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.2, Γ.3.1, Γ.3.2
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

5 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ (σε συνεργασία με Ο.Τ.Α., Δασική Υπηρεσία, Αρχαιολογική Υπηρεσία)
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Συνεργασία με αρμόδιους εμπλεκόμενους φορείς (Δασική Υπηρεσία, Αρχαιολογική Υπηρεσία, ΟΤΑ) Προκήρυξη για την ανάθεση της μελέτης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Ισχύουν οι υφιστάμενες ρυθμίσεις από την Αρχαιολογική Υπηρεσία στην περιοχή.
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
1. Επιτρέπεται η ημερήσια επίσκεψη και ξενάγηση επισκεπτών, με σκοπό την περιβαλλοντική εκπαίδευση, την παρατήρηση της φύσης και την ήπια αναψυχή. 2. Η κίνηση των επισκεπτών στης Ζώνες Προστασίας της Φύσης γίνεται επί των επισημασμένων μονοπατιών και σε καθορισμένες περιοχές. 3. Επιτρέπεται η ξενάγηση επισκεπτών και η διοργάνωση οικοτουριστικών προγραμμάτων σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους, σε καθορισμένες διαδρομές και χώρους, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών. 4. Η περιήγηση με οχήματα επιτρέπεται μόνο επί του αναγνωρισμένου οδικού δικτύου. Σε κάθε περίπτωση απαγορεύεται η κίνηση με μηχανοκίνητο μέσο εκτός οδικού δικτύου για λόγους προστασίας των τύπων οικοτόπων, της χλωρίδας, της διάβρωσης του εδάφους και της αποφυγής όχλησης της πανίδας. 5. Θα πρέπει να τηρούνται αυστηρά τα όρια ταχύτητας σύμφωνα με τις σημάνσεις στους δρόμους και σε κάθε περίπτωση να αποφεύγεται ν ανάπτυξη υψηλών ταχυτήτων, τόσο για την προστασία των επισκεπτών, όσο και για την αποφυγή θανάτωσης κάποιου είδους πανίδας. 6. Η στάθμευση επιτρέπεται μόνο στους ειδικά διαμορφωμένους χώρους 7. Δεν επιτρέπεται η ελεύθερη κατασκήνωση και η διαμονή σε αυτοκινούμενα τροχόσπιτα, εκτός των ειδικά καθορισμένων θέσεων.

8. Δεν επιτρέπεται το άναμμα φωτιάς, ενώ θα πρέπει να αποφεύγεται κάθε ενέργεια που μπορεί να αποτελέσει εστία έναρξης πυρκαγιάς.
9. Εφόσον επισημανθεί κακή σήμανση ή οποιαδήποτε ζημιά σε κάποιο από τα σηματοδοτημένα μονοπάτια, προτείνεται να κοινοποιείται στην αρμόδια ΜΔΠΠ της περιοχής.
10. Θα πρέπει να διαφυλάσσεται η καθαριότητα και η αποφυγή ρύπανσης της περιοχής. Τυχόν απορρίμματα από την άσκηση των δραστηριοτήτων θα πρέπει να συλλέγονται από τους επισκέπτες και να απορρίπτονται σε κάδους ή σε γωνιές ανακύκλωσης (εφόσον πρόκειται για ανακυκλώσιμα υλικά).
11. Στα ποτάμια, ρυάκια και τις πηγές θα πρέπει να αποφεύγεται η χρήση απορρυπαντικών ή άλλων χημικών ουσιών για την αποφυγή ρύπανσης των υδάτων.
12. Θα πρέπει να αποφεύγεται κάθε ενέργεια που μπορεί να προκαλέσει όχληση στα είδη πανίδας (π.χ. δυνατή μουσική, δυνατοί θόρυβοι κ.λπ.), ειδικά σε θέσεις όπου φωλεάζουν αναπαράγονται προστατευόμενα είδη.
13. Δεν επιτρέπεται η καταστροφή φωλιών, η εκρίζωση φυτικών ειδών, η κοπή θάμνων και δένδρων και η χάραξη φλοιών δένδρων.
14. Δεν επιτρέπεται η θανάτωση, σύλληψη, αιχμαλωσία και οποιαδήποτε μεταχείριση των ειδών της πανίδας καθώς και η συλλογή αυγών.
15. Προτείνεται να αναφέρεται στις αρμόδιες αρχές ή τη ΜΔΠΠ κάθε παράνομη δραστηριότητα που θα πέσει στην αντίληψη των επισκεπτών

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25103CA1601
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση των άσκηση των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων. Καλές πρακτικές.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA01, CA02, CA03, CA07, CA08, CA09, CA10, CA11, CA14 , CA16
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25103 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλίας"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2510003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αγροτικές καλλιέργειες
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.1.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A01, A05, A21, A02, A23, A26
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης γεωργικών εκτάσεων Μέτρα προστασίας των εδαφικών πόρων Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Θεσμοθέτηση: 1ο έτος Εφαρμογή 2ο - 5ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΥΠΕΝ ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση Υπουργικής Απόφασης Κανονιστικού Πλαισίου Ενημέρωση και συνεργασία με καλλιεργητές και αρμόδιες αρχές
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Για την επιτυχή εφαρμογή του κανονιστικού πλαισίου χρειάζεται ενημέρωση και συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους δημόσιους φορείς της περιοχής, με διαφορετικής αρμοδιότητες στον ίδιο χώρο, και τους καλλιεργητές χρήστες. Απαιτείται επίσης η παροχή ανταποδοτικών ωφελειών και οικονομικών κινήτρων μέσω επιδοτήσεων στους καλλιεργητές, ώστε να υποστηριχτεί η εφαρμογή από τους ίδιους τους χρήστες.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένονται μέτριας έντασης αντιδράσεις οι οποίες εκτιμάται ότι θα αρθούν με την ενημέρωση και την απόδοση οικονομικών κινήτρων στους καλλιεργητές (π.χ. επιδοτήσεις καλλιεργειών)
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Για την άσκηση των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων ισχύουν οι ακόλουθοι όροι και περιορισμοί: • Η άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων θα πρέπει να γίνεται κατά το δυνατόν με χρήση βιολογικών μεθόδων και ορθές περιβαλλοντικές πρακτικές. Εντός των Ζωνών Προστασίας της Φύσης η άσκηση βιολογικών καλλιεργειών είναι ιδιαιτέρως σημαντική. Για το λόγο αυτό θα προωθείται και θα ενισχύεται η βιολογική καλλιέργεια, μέσω δράσεων ενημέρωσης και επιδότησης των καλλιεργητών. • Ορθή διαχείριση των γεωργικών δραστηριοτήτων και προώθηση ήπιων γεωργικών πρακτικών (μείωση γεωργικών φαρμάκων και λιπασμάτων, βιολογικές καλλιέργειες κ.ά.) για τη μείωση των επιπτώσεών τους στους τύπους οικοτόπων, στα είδη κοινοτικού ενδιαφέροντος και στα αγροτικά πτηνά.

- Κατά την άσκηση των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων θα πρέπει να ακολουθούνται οι καλές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες και πρακτικές στις οποίες περιλαμβάνονται τα στοιχεία διατήρησης του τοπίου, των φρακτών, μη αλλοίωση της μορφολογίας, διατήρηση των δένδρων, περιορισμός εκχερσώσεων κ.α.
- Κατά την άσκηση των καλλιεργειών θα πρέπει να προστατεύεται η χλωρίδα και πανίδα της περιοχής και να αποφεύγονται ενέργειες που μπορεί να προκαλέσουν θανάτωση ειδών πανίδας.
- Υλοποίηση προωθητικών ενεργειών ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης / εκπαίδευσης των αγροτών για τη βιοποικιλότητα των αγροτικών οικοσυστημάτων και τις αρνητικές και θετικές επιπτώσεις των καλλιεργειών σε είδη και οικοτόπους κοινοτικού ενδιαφέροντος
- Προώθηση γεωργοπεριβαλλοντικών συμφωνιών με σκοπό τη διατήρηση τύπων οικοτόπων και ειδών, συμπεριλαμβανομένων ενισχύσεων και κινήτρων.
- Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, της πρωτογενούς παραγωγής και της προώθησης τοπικά παραγόμενων προϊόντων
- Προτείνεται η διαχείριση της φυτομάζας και των κομμένων κλαδιών προς όφελος του οικοσυστήματος (π.χ. ενσωμάτωση κομμένων υγιών κλαδιών στο έδαφος για αύξηση οργανικής ουσίας, διατήρηση σωρών κομμένων κλαδιών, ενσωμάτωση φυτομάζας στο έδαφος).
- Η καύση για γεωργικούς σκοπούς θα πρέπει να αποφεύγεται. Σε περίπτωση που κριθεί αναγκαία (π.χ. ασθένειες, αποφυγή διάδοσης ζιζανίων) η καύση θα πραγματοποιείται με αυστηρή τήρηση των κανόνων ασφαλείας για την αποφυγή πυρκαγιάς, δηλαδή να επικρατεί άπνοια και να μην καταγράφονται πολύ υψηλές θερμοκρασίες. Η καύση θα πρέπει να γίνεται σε κατάλληλη θέση και υπό συνεχή επιτήρηση.

Α. Για τη διατήρηση των μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις, με σκοπό τη διατήρηση και βελτίωση κρίσιμων ενδιαιτημάτων και καταφυγίων για τα είδη ορνιθοπανίδας, ερπετών, ασπόνδυλων και χειροπτέρων.

- Διατήρηση των παραδοσιακών στοιχείων του αγροτικού τοπίου, όπως ξερολιθιές, αναβαθμίδες, φυσικά πρανή και αναχώματα και προώθηση δράσεων για την αποκατάσταση αυτών. Οι αναβαθμίδες και τα φυσικά πρανή στα όρια των αγροτεμαχίων θα πρέπει να διατηρούνται σε κατάσταση που να αποτρέπεται η διάβρωση.
- Διατήρηση και αποκατάσταση της ποσότητας και της ποιότητας των φυτικών φρακτών και των περιοχών φυσικής βλάστησης που συνδέονται με αγροτεμάχια (π.χ. μεμονωμένα δένδρα, συστάδες δένδρων, θάμνοι κ.λπ.). Προτείνεται η κάλυψη κενών που δημιουργούνται στους φυτοφράχτες και η συμπλήρωση με φυτεύσεις, κατά προτεραιότητα τοπικών φυτικών ειδών, για την δημιουργία ενιαίου δικτύου φυτοφραχτών.
- Αποφυγή κοπής φυτικών φρακτών και δέντρων κατά την περίοδο αναπαραγωγής της ορνιθοπανίδας (Μάρτιος έως Ιούνιος).
- Αποφυγή αλλαγής του αγροτικού τοπίου με σκοπό την ενοποίηση αγροτεμαχίων και την απομάκρυνση πράσινων υποδομών (φυτοφράχτες, πέτρινοι τοίχοι, πηγές, δέντρα κλπ.)
- Προώθηση δράσεων δημιουργίας νέων φυτοφραχτών κατά μήκος καλλιεργήσιμων εκτάσεων στις πεδινές εκτάσεις για τη βελτίωση των ενδιαιτημάτων αγροτικών ειδών πανίδας
- Προώθηση δράσεων για την αποφυγή χωροκατακτητικών φυτικών ειδών
- Ενίσχυση και δημιουργία πράσινων υποδομών με στόχο τη μείωση του κατακερματισμού των ενδιαιτημάτων ειδών κοινοτικού ενδιαφέροντος

Β. Για την αύξηση της αγροτικής βιοποικιλότητας για τη βελτίωση/διατήρηση ειδών

- Επιτρέπονται μεταβολές στα γεωργικά συστήματα και πρακτικές, εφόσον είναι συμβατά με τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών, εξυπηρετούν την άσκηση των δραστηριοτήτων και είναι συμβατές με την ισχύουσα ΚΑΠ.
- Επιτρέπεται η αναδιάρθρωση των γεωργικών καλλιεργειών μετά από εκπόνηση σχετικής μελέτης που θα λαμβάνει κατ' ελάχιστο υπόψη:

- Την καταλληλότητα και προσαρμοστικότητα των επιμέρους καλλιεργειών στις εδαφοκλιματικές συνθήκες της περιοχής.
- Την προώθηση παραδοσιακής γεωργίας και πρακτικών συμβατών με την προστατευόμενη περιοχή
- Τις αρδευτικές ανάγκες των καλλιεργειών και την αποφυγή υπεράντλησης των υπόγειων υδροφορέων.
- Την ισχύουσα ΚΑΠ
- Τη συμβατότητα με τη διατήρηση των ειδών πανίδας της περιοχής, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες οικολογικές απαιτήσεις των πολύ σημαντικών ειδών.
- Διασφάλιση της μωσαϊκότητας των καλλιεργειών.

- Διατήρηση της ποικιλότητας και ετερογένειας των καλλιεργειών. Προώθηση ενεργειών για την αύξηση της αγροτικής βιοποικιλότητας για τη βελτίωση/διατήρηση ειδών πανίδας (π.χ. ασυγκόμιστη παραγωγή, ειδικές καλλιέργειες)
- Καλλιέργειες και πρακτικές μη συμβατές με τη φύση θα πρέπει να μετατρέπονται σε άλλη μορφή καλλιέργειας ή να προσαρμοστούν κατάλληλα ούτως ώστε να είναι σε θέση να συμβάλουν στη διατήρηση των οικοτόπων και των ειδών.
- Θα πρέπει να αποφεύγεται η μετατροπή των μη αρδευόμενων καλλιεργειών σε αρδευόμενες.
- Παροτρύνεται η δημιουργία μικρών ταμιευτήρων νερού και η άρδευση ιδιαίτερα τους ξηρούς μήνες.

Γ. Για την προστασία από την κατεργασία του εδάφους με μηχανικές μεθόδους και την αποφυγή των αρνητικών επιπτώσεων στη δομή του εδάφους και τα είδη πανίδας και χλωρίδας.

- Οι ενέργειες κατεργασίας του εδάφους με μηχανικές μεθόδους θα πρέπει να αποφεύγονται ή να περιορίζεται στις απολύτως αναγκαίες (π.χ. χαλάρωση συνεκτικού εδάφους).
- Στην περίπτωση που χρειαστεί κατεργασία του εδάφους θα πρέπει να προτιμώνται μηχανήματα κατεργασίας ελαφρού τύπου και να επιλέγεται μικρό βάθος κατεργασίας.
- Πριν τη χρήση μηχανικής μεθόδου προτείνεται να πραγματοποιηθούν ενέργειες εκφοβισμού (π.χ. διάσχιση με τα πόδια) ώστε να απομακρυνθούν από το χώρο τα είδη πανίδας και να αποφευχθεί η θανάτωσή τους.
- Δεν επιτρέπεται η καταστροφή φωλιών ειδών πανίδας που εντοπίζονται εντός του χωραφιού.
- Το φρεζάρισμα την άνοιξη προτείνεται να αποφεύγεται ή να ελαχιστοποιείται στο απολύτως αναγκαίο, για την προστασία της αναπαραγωγής φάσης των ειδών πανίδας.

Δ. Για την προστασία από τη χρήση λιπασμάτων

- Θα πρέπει να προτιμάται η χρήση βιολογικών λιπασμάτων, κοπριάς, κομπόστας ή χλωρής λίπανσης, ώστε να αποφευχθεί η ρύπανση των υδάτων.
- Θα πρέπει να διασφαλίζεται η αποφυγή υπερλίπανσης (π.χ. να έχουν προηγηθεί αναλύσεις εδάφους ή να χρησιμοποιηθούν νέες τεχνολογίες).
- Δεν επιτρέπεται η χρήση αζωτούχων λιπασμάτων σε απόσταση μικρότερη των 5 μέτρων από ρυάκια, όχθες ποταμών και λιμνών και ενός μέτρου από κανάλια άρδευσης, στράγγισης, πηγάδια και γεωτρήσεις.
- Η προετοιμασία της λίπανσης πρέπει να πραγματοποιείται σε επιφάνεια που αποτρέπει τη γρήγορη διείσδυση στο έδαφος και σε ικανή απόσταση από υδάτινη επιφάνεια.
- Οι χρησιμοποιημένες συσκευασίες θα πρέπει αυστηρά να συλλέγονται και να απομακρύνονται από το χώρο μετά το τέλος της διαδικασίας. Επίσης, θα πρέπει να τηρούνται όλοι οι προβλεπόμενοι κανόνες ασφαλούς χρήσης και αποθήκευσης.

Ε. Για την προστασία από τη χρήση εντομοκτόνων, παρασιτοκτόνων και άλλων φυτοπροστατευτικών

- Η χρήση ζιζανιοκτόνων και φυτοπροστατευτικών θα πρέπει να αποφεύγεται ή να περιορίζεται στην απολύτως αναγκαία.
- Όπου αυτό είναι εφικτό συνίσταται η χρήση κοκκωδών σκευασμάτων.

- Θα πρέπει να τηρούνται αυστηρά οι οδηγίες χρήσης των σκευασμάτων και οι απαιτούμενες ποσότητες.
- Κατά την εφαρμογή θα πρέπει να αποφεύγεται η διάχυση στις πλευρές μονοπατιών, πλαγιές και παρυφές δασών.
- Πριν την εφαρμογή θα πρέπει να ελέγχεται η καλή κατάσταση και οι ρυθμίσεις των μηχανημάτων διασποράς, ψεκαστικών και κοκκοδιανομέων.
- Να αποφεύγεται η εφαρμογή φυτοπροστατευτικών σε έντονες καιρικές συνθήκες (βροχή, ισχυροί άνεμοι, έντονη ηλιοφάνεια) και σε ημέρες με μεγάλη υγρασία.
- Οι χρησιμοποιημένες συσκευασίες θα πρέπει αυστηρά να συλλέγονται και να απομακρύνονται από το χώρο μετά το τέλος της διαδικασίας. Επίσης, θα πρέπει να τηρούνται όλοι οι προβλεπόμενοι κανόνες ασφαλούς χρήσης και αποθήκευσης.
- Για τους ελαιώνες, προτείνεται η διατήρηση τμημάτων χωρίς εφαρμογή φυτοπροστατευτικών κατά την άνοιξη (αναπαραγωγική περίοδος ειδών πανίδας).

ΣΤ. Για τους ελαιώνες

- Το κλάδεμα των ελαιώνων συνίσταται να μην πραγματοποιείται κατά τους μήνες Απρίλιο – Μάιο για τον μετριασμό των επιπτώσεων στην αναπαραγωγική διαδικασία της ορνιθοπανίδας.
- Δεν επιτρέπεται η καταστροφή φωλιών πάνω σε κλαδιά δένδρων.
- Διατήρηση και ενίσχυση της παραδοσιακής άσκηση της ελαιοκαλλιέργειας. Διατήρηση ποσοστού περίπου 5% των υπερώριμων ελαιόδεντρων κατά την ανανέωση των ελαιώνων με νέες φυτεύσεις.

Ζ. Για την προστασία των υδρολογικών πόρων για αποφυγή εξάντλησης του υδροφόρου ορίζοντα

- Δεν επιτρέπεται η υπεράντληση του επιφανειακού και υπόγειου νερού, καθώς και κάθε ενέργεια που μπορεί να επιφέρει αλλαγή του ισοζυγίου του νερού (απόληψη και εκτροπή νερού) από αγροτεμάχια τα οποία γειτνιάζουν με υδατικά σώματα. Προτείνεται η εφαρμογή μετρητών παροχής σε κάθε στόμιο υδροληψίας με σκοπό τον έλεγχο των χρησιμοποιούμενων ποσοτήτων νερού.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25103CF0305
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της αναρριχητικής δραστηριότητας
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση της αναρριχητικής δραστηριότητας
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25103 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλίας"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2510003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αναρριχητικά πεδία "Νεράκι" και "Ανατολή" . Τ.Ο. 8210. Περιοχές με βράχια στο σύνολο της προστατευόμενης περιοχής.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Τ.Ο. 8210 Προστατευόμενα, ενδημικά, σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας με ασβεστολιθικά ενδιαιτήματα Είδη ορνιθοπανίδας που φωλιάζουν στα βράχια της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.3.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.3.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

Κάθε έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Κάθε έτος (1-5 έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25103CF0303
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Μη εφαρμόσιμο
Πηγή χρηματοδότησης
Μη εφαρμόσιμο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση ρύθμισης για χωρικό ή / και χρονικό περιορισμό της δραστηριότητας εφόσον απαιτηθεί. Για την αποτελεσματική εφαρμογή του μέτρου πρέπει να υπάρχει συναίνεση μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων (ορειβατικοί και αναρριχητικοί σύλλογοι, αναρριχητές). και ενημέρωση των αναρριχητών.
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Το μέτρο έχει τοπική εφαρμογή και δεν αναμένεται να εμφανίζει τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Για την αποτελεσματική εφαρμογή του μέτρου πρέπει να υπάρχει συναίνεση μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων (ορειβατικοί και αναρριχητικοί σύλλογοι, αναρριχητές). και ενημέρωση των αναρριχητών. . Εκτιμάται ότι δεν θα επιφέρει δυσχέρεια στους χρήστες, μέσα από συνεργασία και με χρήση εργαλείων ενημέρωσης, αυσιθητοποίησης, εθελοντικής συμμετοχής των χρηστών.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση της αναρριχητικής δραστηριότητας: 1. Χωρικοί περιορισμοί άσκησης της δραστηριότητας με σκοπό τη δημιουργία θέσεων προστασίας χωρίς αναρρίχηση δύναται να καθορίζονται για την προστασία σπάνιων και απειλούμενων ειδών χλωρίδας με ενδιαίτημα τα ασβεστολιθικά βράχια εφόσον καταγραφούν κρίσιμα ενδιαιτήματα πάνω σε κάποια αναρριχητική διαδρομή ή εφόσον εκτιμηθεί ότι κινδυνεύει η διατήρηση κάποιου είδους ή για την προστασία πληθυσμών από θέσεις που δεν έχουν ανοίξει αναρριχητικές διαδρομές. Οι περιορισμοί θα λαμβάνουν υπόψη τα αποτελέσματα του μέτρου «Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο,

προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης – συμμετοχής».

2. Η μετακίνηση από και προς τις διαδρομές αναρρίχησης επιτρέπεται μόνο από υφιστάμενα μονοπάτια. Διάνοιξη νέου μονοπατιού επιτρέπεται μόνο εφόσον υποδειχθεί από το μέτρο «Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης – συμμετοχής» ή από το Σχέδιο Διακίνησης Επισκεπτών.
3. Δεν επιτρέπεται η καταστροφή / κοπή / αφαίρεση / εκρίζωση σπάνιων ή απειλούμενων ειδών χλωρίδας
4. Δεν επιτρέπεται η απομάκρυνση φωλιών, αβγών ή νεοσσών.
5. Επιλέγονται τεχνικές ασφάλισης με τις λιγότερες επιπτώσεις στα βραχώδη οικοσυστήματα.
6. Μετά την ολοκλήρωση της αναρριχητικής δραστηριότητας θα πρέπει να απομακρύνεται τυχόν εξοπλισμός διάνοιξης, (π.χ. σχοινιά και ιμάντες αναρρίχησης) καθώς και τυχόν απορρίμματα.
7. Να αποφεύγεται η χωρίς λόγο όχληση ειδών πανίδας.
8. Δεν επιτρέπεται η ελεύθερη κατασκήνωση.
9. Οι αναρριχητικές διαδρομές συστήνεται να δημοσιεύονται.
10. Για τη διάνοιξη και συντήρηση αναρριχητικών πεδίων απαιτούνται:
    α) Να έχουν καθοριστεί ως κατάλληλες θέσεις σύμφωνα με τα αποτελέσματα του μέτρου «Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης – συμμετοχής».
    β) Σύνταξη και έγκριση μελέτης διάνοιξης ή/και συντήρησης αναρριχητικού πεδίου
    γ) Σύνταξη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης, η οποία θα λαμβάνει υπόψη: α) βιβλιογραφικές αναφορές και εργασίες πεδίου για την καταγραφή και αξιολόγηση των τύπων οικοτόπων, σπάνιων και απειλούμενων ειδών χλωρίδας, ενδιαιτημάτων σημαντικών ειδών πανίδας και θέσεων φωλεοποίησης ορνιθοπανίδας β) δέουσα εκτίμηση των επιπτώσεων στα προστατευτέα αντικείμενα από τις εργασίες διάνοιξης / συντήρησης του αναρριχητικού πεδίου και του μονοπατιού πρόσβασης (εφόσον χρειαστεί νέα χάραξη).
    δ) Εκτέλεση των εργασιών διάνοιξης / συντήρησης από έμπειρο αναρριχητή με μέριμνα για τις λιγότερες δυνατές επιπτώσεις.
11. Να αποφεύγεται η αλόγιστη διάνοιξη αθλητικών διαδρομών με ασφάλιση

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25103CF1201
Ονομασία Μέτρου:
Θεσμική ρύθμιση για την αποφυγή καταστροφής ή όχλησης αποικιών χειροπτέρων σε κτήρια (δημόσια ή ιδιόκτητα) και αρχαιότητες
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά την έκδοση κανονιστικού πλαισίου με την οποία να εξασφαλίζεται ότι οποιαδήποτε εργασία σε κτήρια ή αρχαιότητες (π.χ. τείχη, κτίσματα κ.ά.) ενδέχεται να βλάψει δυνητικά κάποια αποικία χειροπτέρων, αυτή θα λαμβάνει χώρα τηρώντας όλα τα απαραίτητα μέτρα βάση των διεθνών πρακτικών για την ελάττωση ή εκμηδενισμό των επιπτώσεων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF12
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25103 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλίας"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2510003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη περιοχή με εφαρμογή και εντός ορίων οικισμών
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Chiroptera spp.
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.4.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.1.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Marnell, F. & P. Presetnik (2010): Protection of overground roosts for bats (particularly roosts in buildings of cultural heritage importance). EUROBATS Publication Series No. 4 (English version). UNEP / EUROBATS Secretariat, Bonn, Germany, 57 pp.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Σχέδιο Δράσης για 10 είδη Χειροπτέρων της Ελλάδας (υπό διαμόρφωση)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

6 μήνες
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Υλοποίηση σε μία φάση: 6 μήνες
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΥΠΕΝ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δυσχέρειες που ενδέχεται να προκύψουν αφορούν τυχόν καθυστερήσεις στην εκτέλεση των εργασιών ανακαίνισης/αποκατάστασης κ.λπ., εφόσον σε αυτά βρεθεί αποικία και κριθεί σκόπιμη η διενέργεια των εργασιών άλλη εποχή από την προγραμματισμένη
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά την έκδοση κανονιστικού πλαισίου με την οποία να εξασφαλίζεται ότι οποιαδήποτε εργασία σε κτίρια (π.χ. εργασίες ανακαίνισης, αποκατάστασης κ.α.) ενδέχεται να βλάψει δυνητικά κάποια αποικία χειροπτέρων θα λαμβάνει χώρα τηρώντας όλα τα απαραίτητα μέτρα βάση των διεθνών πρακτικών για την ελάττωση ή εκμηδενισμό των επιπτώσεων. Συγκεκριμένα, ο έλεγχος των κτιρίων από ειδικό (υπάλληλο ή εξωτερικό συνεργάτη του ΟΦΥΠΕΚΑ) θα πρέπει να είναι υποχρεωτικός πριν τη διενέργεια τέτοιων εργασιών και αναλόγως των ευρημάτων, οι εργασίες θα προχωρούν κανονικά ή θα τροποποιούνται κατά περίπτωση. Η ρύθμιση θα βασιστεί στις οδηγίες της UNEP/EUROBATS (Marnell & Presetnik, 2010) και άλλων αντίστοιχων κειμένων.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός κτηρίων που ελέγχθηκαν ανά έτος 2. Έκδοση Κανονισμού

Κωδικός Μέτρου:
MM25103CG0201
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG02
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25103 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλίας"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2510003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.8.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
B.6.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, ΔΑΣΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Μη εφαρμόσιμο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση Υπουργικής Απόφασης Κανονιστικού Πλαισίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
1. Στις περιοχές που επιτρέπεται η θήρα, η άσκηση της δραστηριότητας θα γίνεται σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις, τις ετήσιες αποφάσεις των αρμόδιων Δασικών Υπηρεσιών. 2. Κατά την άσκηση της θήρας θα πρέπει να λαμβάνονται όλα τα μέτρα για την αποφυγή καταστροφής των τύπων οικοτόπων της περιοχής. Ενέργειες που οδηγούν σε υποβάθμιση, όπως κοπή θάμνων και δένδρων, καύση κ.λπ.) δεν επιτρέπονται. 3. Δεν επιτρέπεται η κίνηση των οχημάτων εκτός του οδικού δικτύου 4. Θα πρέπει να λαμβάνονται όλα τα μέτρα για την αποφυγή της ρύπανσης και σε κάθε περίπτωση δεν επιτρέπεται η απόρριψη απορριμμάτων, λαδιών, πλαστικών κ.λπ. 5. Θα πρέπει να ελαχιστοποιείται η όχληση ειδών πανίδας, ειδικά στους χώρους αναπαραγωγής ή φωλεάσματος. 6. Στην περίπτωση που κυνηγός εντοπίσει αδέσποτο σκύλο θήρας, θα πρέπει να το δηλώσει σε κάποια αρμόδια αρχή (Κυνηγετικό Σύλλογο, Δασαρχείο, Αστυνομικό Τμήμα ή τον Φορέα Διαχείρισης). 7. Με το πέρας των βολών θα πρέπει να συλλέγονται οι άδειες κάλυκες, ώστε να ελαχιστοποιηθεί η ρύπανση της περιοχής. Βέλτιστη πρακτική αποτελεί η ανακύκλωσή τους. 8. Πληροφορίες για καλές πρακτικές σχετικά με την άσκηση της θήρας σε προστατευόμενη περιοχή μπορούν να ληφθούν από τον ¨Οδηγό για συμβατό κυνήγι στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000 στην Κρήτη (Κωνσταντίνος Γρίβας. 2015)

https://natura2000.crete.gov.gr/fileadmin/printmaterial/pdf_Gia%20Periferia_Kinigi/03_Odigos%20Kinigitikos%20%20GR_A5_Small_WEB.pdf
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25103CW0304
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο ως ως στόχο την δημιουργία κανονιστικού πλαισίου για την ορθή άσκηση της μελισσοκομίας
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25103 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλίας"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2510003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.7.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
B.3.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)

Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση ΚΥΑ κανονιστικού πλαισίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
1. Για την τοποθέτηση των κυψελών θα πρέπει να τηρούνται οι ισχύουσες διατάξεις. Προτείνεται η αναζήτηση θέσεων χωρίς βλάστηση (π.χ. οικόπεδα, ξέφωτα). 2. Δεν επιτρέπεται κάθε ενέργεια που οδηγεί σε καταστροφή της φυσικής βλάστησης, καθώς και η καταστροφή τυχόν φωλιών πανίδας. 3. Κάθε κυψέλη ή ικανός αριθμός αυτώ πρέπει να σημαίνεται σε εμφανές σημείο και ευανάγνωστα με το ονοματεπώνυμο, τη διεύθυνση και το τηλέφωνο του ιδιοκτήτη. 4. Οι κυψέλες πρέπει να συντηρούνται για να βοηθήσουν τις μέλισσες στην υπεράσπιση των κυψελών τους και να αποτραπεί η διαρροή του μελιού. Ο εξοπλισμός πρέπει να διατηρείται καθαρός και σε καλή κατάσταση. 5. Κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων θα πρέπει να εφαρμόζονται καλές πρακτικές μελισσοκομίας. 6. Κατά την παύση της δραστηριότητας σε κάποια θέση, όλα τα υλικά που χρησιμοποιούνται θα πρέπει να απομακρύνονται με ευθύνη του μελισσοκόμου και να παραμένει ο χώρος καθαρός. 7. Το κάπνισμα κυψελών, που είναι μέσα σε δάση και δασικές εκτάσεις και σε απόσταση μικρότερη των 300 μέτρων από τις παρυφές των δασών επιτρέπεται: Α) εφόσον η ελάχιστη απόσταση του χώρου εγκατάστασης των κυψελών από δέντρα και θάμνους είναι τουλάχιστον 10 μέτρα Β) Στον χώρο των κυψελών διατηρείται ικανή ποσότητα νερού (τουλάχιστον 200 λίτρα νερού). 8. Το κάπνισμα μελισσών που είναι σε κορμούς δέντρων, επιτρέπεται εκτός αντιπυρικής περιόδου, μόνον εφόσον επικρατούν κατάλληλες καιρικές συνθήκες, έχουν ληφθεί τα προληπτικά μέτρα της

προηγουμένης παραγράφου και έχει ενημερωθεί η αρμόδια Πυροσβεστική Υπηρεσία για τον χρόνο της ενέργειας του καπνίσματος.
9. Κατά την αντιπυρική περίοδο επιτρέπεται το κάπνισμα των μελισσών μόνο μέχρι τη 12η μεσημβρινή και εφόσον ο δείκτης επικινδυνότητας της περιοχής είναι 1 (μικρή) ή 2 (μέση). Σε κάθε περίπτωση ακολουθούνται οι ειδικότερες Πυροσβεστικές Διατάξεις και Οδηγίες της Πολιτικής Προστασίας για την αποφυγή πυρκαγιάς.
10. Προτείνεται να ακολουθούνται οι οδηγίες – καλές πρακτικές για την πρόληψη πυρκαγιών όπως αυτές εκδόθηκαν στα πλαίσια του ερευνητικού έργου «Συμβολή στην πρόληψη των δασικών πυρκαγιών με τη μεθοδολογία INCA» (ΥΠΕΝ- Πράσινο Ταμείο- ΕΛΓΟ Δήμητρα). Πληροφορίες: https://dasarxeio.com/2018/07/08/56085/

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25103CW0305
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την εκτέλεση κάθε φύσης έργου και ενέργειας εντός της προστατευόμενης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο έχει ως στόχο τη δημιουργία κανονιστικού πλαισίου εν γένει για τις κατασκευές έργων εντός της προστατευόμενης περιοχής
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25103 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλίας"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2510003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.3.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.4.1, Γ.1.2
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση ΚΥΑ κανονιστικού πλαισίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
1. Δεν επιτρέπεται η καταστροφή της φυσικής βλάστησης στις εκτάσεις που υπάγονται στις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας. Άδεια η οποία οδηγεί σε απώλεια ή υποβάθμιση της φυσικής βλάστησης θα πρέπει να παραχωρείται μόνο εφόσον έχει αποκλειστεί οποιαδήποτε άλλη πιθανότητα και δεν επηρεάζονται τα προστατευτέα αντικείμενα της περιοχής. 2. Δεν επιτρέπεται η απόρριψη απορριμμάτων ή η τοποθέτηση σκουπιδιών σε χώρους άλλους από τους προβλεπόμενων και η καθ' οιονδήποτε τρόπο ρύπανση του χώρου γενικά. Τυχόν υπάρχοντα απορρίμματα στην περιοχή θα απομακρυνθούν από τις αρμόδιες υπηρεσίες και θα γίνει περιβαλλοντική αποκατάσταση των θιγόμενων χώρων. 3. Δεν επιτρέπεται η φύτευση ειδών ξένων προς τα είδη της αυτοφυούς χλωρίδας που συνθέτουν τις φυσικές φυτοκοινωνίες. 4. Στις ζώνες προστασίας της φύσης και ζώνες διατήρησης οικοτόπων και ειδών δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση κάθε είδους διαφημιστικών πινακίδων. Στις ζώνες βιώσιμης διαχείρισης φυσικών πόρων επιτρέπεται η ελεγχόμενη τοποθέτηση πινακίδων και με αυστηρή τήρηση της ισχύουσας νομοθεσίας. Οι πινακίδες θα πρέπει να είναι διακριτικές, καλαίσθητες, εναρμονισμένες με το τοπίο και να μην αντίκεινται στις αρχές προστασίας της περιοχής και σε κάθε περίπτωση να μην ξεπερνάνε σε ύψος τα 2,5 μ. 5. Δεν επιτρέπεται η απόρριψη κάθε είδους αποβλήτων, στερεών ή υγρών, οποιασδήποτε προέλευσης (αστικών, γεωργικών, κτηνοτροφικών ή βιομηχανικών) καθώς και απορριμμάτων.

6. Δεν επιτρέπεται η αποθήκευση, προσωρινή ή μη υλικών που μπορεί να μολύνουν τα ύδατα ή το έδαφος
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

5.3.3.4.8 Μέτρα επόπτευσης/φύλαξης

Κωδικός Μέτρου:
MM25103CW0303
Ονομασία Μέτρου:
Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά στις δέσμες μέτρων που είναι απαραίτητες για την επόπτευση και φύλαξη της περιοχής. Τα μέτρα αφορούν: 1. Συστηματικές περιπολίες επόπτευσης από το προσωπικό φύλαξης της περιοχής και τις αρμόδιες αρχές και σύνταξη ημερήσιας αναφοράς 2. Αγορά αυτοκινήτου επόπτευσης της χερσαίας περιοχής 3. Συμφωνητικό με τις αρμόδιες αρχές για την δυνατότητα επιβολής διοικητικών κυρώσεων (προστίμων) στους παραβάτες από το προσωπικό φύλαξης της περιοχής 4. Τοποθέτηση οπτικών μέσων παρακολούθησης και ασφαλείας (κάμερες κλειστού κυκλώματος cctv) για την καλύτερη φύλαξη της περιοχής ακόμα και τις βραδινές ώρες, ή σε περιοχές απόμακρες, ή δύσκολες στην προσέγγισή τους. 5. Αγορά συστήματος εναέριας παρακολούθησης (drone) και κατάρτιση προσωπικού ασφαλείας για τη χρήση του 6. Εκπαίδευση και κατάρτιση του προσωπικού φύλαξης για τους κανονισμούς, την επιβολή προστίμων, τον εντοπισμό παραβατών, τους κανόνες συμπεριφοράς και αντίδρασης σε περιπτώσεις παράνομων πράξεων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Διοικητικό, Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25103 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλίας"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2510003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.6.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.4.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Όλες οι πιέσεις και απειλές στην περιοχή και περιφερειακή ζώνη

Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα επόπτευσης ή/ και φύλαξης
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει μεγάλη εμπειρία στην επόπτευση και φύλαξη των προστατευόμενων περιοχών, τόσο σε εθνικό επίπεδο, αλλά και σε μεσογειακό/ παγκόσμιο επίπεδο από άλλες προστατευόμενες περιοχές. Επιπλέον, οι υφιστάμενοι αρμόδιοι φορείς έχουν ήδη καταρτισμένο προσωπικό και κατάλληλα μέσα σε πολλά θέματα που χρήζουν επόπτευσης (π.χ. πυρκαγιά) και θα μπορούσαν να προσφέρουν μέσω συνεργασίας με τη ΜΔΠΠ. Τέλος, η διαρκώς αναπτυσσόμενη τεχνολογία μπορεί να προσφέρει επιπλέον μέσα (π.χ. ραντάρ, συστήματα εναέριας παρακολούθησης όπως drones) για τη βελτιστοποίηση τόσο της επόπτευσης όσο και της παρακολούθησης του προστατευτέου αντικειμένου στην περιοχή μελέτης.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1ο έτος: προμήθεια εξοπλισμού και εκπαίδευση εποπτών, 2ο-5ο έτος: περιπολίες εποπτών
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, Δασική υπηρεσία, Αστυνομία, Πυροσβεστική, ΥΠΕΝ
Εκτιμώμενο Κόστος
161.700 €
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ανάγκη σύναψης συμφωνητικού μεταξύ ΜΔΠΠ και αρμόδιων υπηρεσιών (Αστυνομίας, Δασικής υπηρεσίας και Επιθεωρητών περιβάλλοντος) για συνεργασία και κοινές περιπολίες. Η παραχώρηση ανακριτικών καθηκόντων και επιβολής προστίμων στο προσωπικό φύλαξης της περιοχής αναμένεται να αυξήσουν την αποτελεσματικότητα του μέτρου. Παραχώρηση προανακριτικών καθηκόντων (θεσμικό) από τους επόπτες των ΜΔΠΠ.
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Το υψηλό κόστος της δράσης οφείλεται σε μεγάλο βαθμό την αγορά εξοπλισμού η οποία όμως πραγματοποιείται μόνο μια φορά και εξοπλίζει εφάπαξ την ΜΔΠΠ. Υψηλά απρόβλεπτο μπορεί να είναι και το κόστος των καυσίμων, που είναι απαραίτητο για τη λειτουργία μεγάλου μέρους των περιπολιών. Παρόλα αυτά, η εποπτεία και φύλαξη μπορούν να συνδυάζονται με δράσεις παρακολούθησης καλύπτοντας μεγάλες εκτάσεις που θα μειώνουν σημαντικά το κόστος

υλοποίησης ποικιλίας δράσεων της αρμόδιας υπηρεσίας. Το κόστος επίσης αναμένεται να μειωθεί περαιτέρω με την πάροδο του χρόνο και της υλοποίησης του μέτρου, λόγω της πιο στοχευμένη επόπτευση σε συγκεκριμένες περιοχές που παρατηρούνται συχνές παραβιάσεις αλλά και της κοινωνικής αποδοχής των χρηστών με δράσεις ενημέρωσης και παραδειγματισμού μετά την εφαρμογή των διοικητικών προστίμων.

Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Μέτρια, καθώς η κοινωνία αρχικά αντιτίθεται εν μέρει σε κάθε μορφή νέου ελέγχου και την επιβολή προστίμων. Αναμένεται ότι κατά τον 1ο χρόνος εφαρμογής θα υπάρξει δυσαρέσκεια από τους παραβάτες. Αλλά αν η επόπτευση γίνει με σωστό τρόπο και όχι με τιμωρητικό αυτοσκοπό, σύντομα θα γίνει αποδεκτή και αναγκαία. Τέλος, η συστηματική φύλαξη της περιοχής και επιβολή προστίμων από την αρμόδια υπηρεσία αναμένεται να επιφέρει εξάλειψη διάπραξης παράνομων ενεργειών στην περιοχή ευθύνης, καθώς από τους πρώτους κιόλας μήνες εφαρμογής της δράσης, ο παραδειγματισμός θα αποτελέσει σημαντικό παράγοντα αποτροπής παραβατικών συμπεριφορών.

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Η φύλαξη της υπαίθρου είναι ίσως το πιο σημαντικό αποτρεπτικό εργαλείο κυρίως για τις παράνομες πράξεις. Η συνεχής παρουσία των ελεγκτικών οργάνων στο πεδίο πέρα από τον εντοπισμό και την δίωξη των παράνομων πράξεων δημιουργεί και ένα αίσθημα ύπαρξης ορίων και νόμων στους χρήστες γης με αποτέλεσμα την αποτροπή κάποιον πράξεων. Το μέτρο αφορά στις δέσμες μέτρων που είναι απαραίτητες για την επόπτευση και φύλαξη της περιοχής. Τα μέτρα αφορούν:

1. Συστηματικές περιπολίες επόπτευσης από το προσωπικό φύλαξης της περιοχής και τις αρμόδιες αρχές, και σύνταξη ημερήσιας αναφοράς

Είναι ουσιαστικής σημασίας να υπάρχει κάθε μέρα (και τα Σαββατοκύριακα) τουλάχιστον μια ομάδα επόπτευσης και φύλαξης ανά περιοχή σε τουλάχιστον μία οχτάωρη βάρδια. Το προσωπικό φύλαξης θα πρέπει να εποπτεύει την περιοχή με περιπολίες σε καθημερινή βάση, και να ελέγχει τυχόν παραβάσεις ή/και καταγγελίες που γίνονται στην περιοχή. Οι περιπολίες θα πρέπει να προγραμματίζονται σε μηνιαία βάση με τρόπο τέτοιο ώστε να καλύπτεται το σύνολο των περιοχών. Πέραν τούτου, θα πραγματοποιηθεί ταχεία προτεραιοποίηση των περιοχών που θα εντοπίσει περιοχές που χρήζουν αυξημένης επόπτευσης με κριτήρια όπως συχνότητα παραβιάσεων και εκτέλεσης παράνομων δραστηριοτήτων, ευαισθησία προστατευτέου αντικειμένου, ευκολία προσέγγισης περιοχής, ανάγκη νυχτερινής επόπτευσης, ενδιαφέρον παρακολούθησης προστατευτέου αντικειμένου και δραστηριοτήτων κ.ά.) σύμφωνα με την οποία θα επιλεγούν περιοχές που χρήζουν συχνότερης επόπτευσης από το προσωπικό φύλαξης, και τα σημεία τοποθέτησης κλειστού κυκλώματος καμερών ή ραντάρ. Ο προγραμματισμός των περιπολιών πρέπει να μην είναι προσβάσιμος στο ευρύ κοινό. Μετά το πέρας της περιπολίας θα πρέπει να γράφεται μια σύντομη ημερήσια αναφορά όπου θα αναφέρονται ποιες περιοχές επισκέφτηκε το κλιμάκιο, τυχόν στοιχεία που προέκυψαν από την διαδικασία επόπτευσης και συνομιλίες με χρήστες γης και τυχόν παραβάσεις που εντοπίστηκαν. Είναι σημαντικό οι επόπτες να έχουν καλή επικοινωνία με τον τοπικό πληθυσμό και να έχουν διαλεκτικές ικανότητες.

2. Αγορά αυτοκινήτου επόπτευσης της χερσαίας περιοχής, ειδικά εξοπλισμένο και για τη μεταφορά ειδικού σκύλου φύλαξης

3. Συμφωνητικό με τις αρμόδιες αρχές για την δυνατότητα επιβολής διοικητικών κυρώσεων (προστίμων) στους παραβάτες από το προσωπικό φύλαξης της περιοχής

Βασικό θεσμικό πρόβλημα είναι η απουσία προανακριτικών καθηκόντων από τους επόπτες των Μονάδων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, γεγονός που δυσχεραίνει ιδιαίτερα το έργο τους που συχνά επιτελείται σε απομακρυσμένες περιοχές όπου η επέμβαση άλλων αρχών με ανακριτικά καθήκοντα είναι αδύνατη. Στην αρμοδιότητα των μηχανισμών ελέγχου και επόπτευσης

της περιοχής (προσωπικό επόπτευσης και φύλαξης της Μονάδας Διαχείρισης) θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται και η έναρξη διοικητικών διαδικασιών στις αρμόδιες αρχές (π.χ. καταγγελία) που δύναται να καταγγέλλει ο φορέας για διετέλεση παράνομων δραστηριοτήτων που υποβαθμίζουν ή απειλούν το προστατευτέο αντικείμενο, ακόμα και αν αυτές λαμβάνουν χώρα εκτός της περιοχής αρμοδιότητας. Σε κάθε περίπτωση, ακόμα και αν οι επόπτες δεν έχουν προανακριτικά καθήκοντα πρέπει να έχουν συνεχή δίαυλο επικοινωνίας με τα αρμόδια προανακριτικά όργανα. Συνίσταται οι περιπολίες θα λαμβάνουν χώρα είτε αποκλειστικά από το αρμόδιο προσωπικό φύλαξης, ή μπορεί να συμμετέχει και άτομο από την αρμόδια υπηρεσία (π.χ. δασική υπηρεσία, λιμεναρχείο κτλ.) ώστε να εξασφαλίζεται ότι οι κυρώσεις εφαρμόζονται αντικειμενικά, με τη σύμφωνη νομοθεσία και με διαφανή τρόπο σε όλους τους παραβάτες ανεξαιρέτως. Μέχρι η αρμόδια αρχή της προστατευόμενης περιοχής να αποκτήσει τα δικά της μέσα επόπτευσης, προτείνεται ο αρμόδιος φορέας της προστατευόμενης περιοχής να συνεισφέρει σε καύσιμα στις αρμόδιες αρχές για την συντέλεση περιπολιών στην περιοχή.
4. Τοποθέτηση οπτικών μέσων παρακολούθησης και ασφαλείας (κάμερες κλειστού κυκλώματος cctv) σε περιοχές που εντοπίζονται συστηματικές παραβιάσεις για την καλύτερη φύλαξη της περιοχής ακόμα και τις βραδινές ώρες, ή σε περιοχές απόμακρες, ή δύσκολες στην προσέγγισή τους.
Οι κάμερες θα εκπέμπουν στα γραφεία της προστατευόμενης περιοχής, και των αρμόδιων υπηρεσιών (π.χ. δασική υπηρεσία, λιμεναρχείο κτλ.) ώστε να υπάρχει έγκαιρη ειδοποίηση όλων των αρμόδιων υπηρεσιών για την παράβαση και τον εν δυνάμει κίνδυνο του προστατευτέου αντικειμένου και συνεπώς έγκαιρος βαθμός ενεργοποίησης και δράσης των σχετικών μηχανισμών. Οι κάμερες δύναται να χρησιμοποιούνται και για τις δράσεις παρακολούθησης ανθρωπογενών δραστηριοτήτων (π.χ. αριθμός επισκεπτών που προσεγγίζουν μια περιοχή κτλ.) ή οικολογικών και βιολογικών παρατηρήσεων που αφορούν το προστατευτέο αντικείμενο (π.χ. μετακινήσεις ειδών, χρήση ενδιαιτήματος). Το οπτικό-ακουστικό υλικό που συλλέγεται από τις κάμερες και αποτελεί υλικό οικολογικού ενδιαφέροντος θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί και στις δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού (προβολές στα περίπτερα ενημέρωσης, διαφημιστικά σποτ, ντοκιμαντέρ, έντυπο υλικό κτλ.).
5. Αγορά συστήματος εναέριας παρακολούθησης (drone) και κατάρτιση προσωπικού ασφαλείας για τη χρήση του.
Ο εξοπλισμός με κατάλληλα συστήματα εναέριας παρακολούθησης αποτελούν μια σχετικά χαμηλού κόστους επένδυση για την επόπτευση της περιοχής σε μεγάλο εύρος. Απαιτείται κατάλληλη εξειδικευμένη κατάρτιση του προσωπικού ΜΔΠΠ για τον χειρισμό και τη χρήση του που πιστοποιείται από συναφείς υπηρεσίες. Το κόστος περιορίζεται στην αγορά εξοπλισμού και εκπαίδευσης των πιλότων, ενώ το πλεονέκτημά του είναι η συνεχής κάλυψη μεγάλων εκτάσεων προσφέροντας ευρεία επόπτευση σε πραγματικό χρόνο. Τα συστήματα εναέριας παρακολούθησης μπορούν επιπλέον να χρησιμοποιηθούν για την παρακολούθηση του προστατευτέου αντικειμένου της περιοχής μελέτης, ενώ μπορεί να ληφθεί επιπλέον κατάρτιση του προσωπικού του ΜΔΠΠ για την ανάλυση εικόνων (π.χ. χαρτογράφηση οικοτόπων, παρακολούθηση πληθυσμών, εντοπισμός και εξέλιξη φαινομένων ρύπανσης κτλ.). Η χρήση τους παρόλα αυτά πρέπει να γίνεται με φειδώ και επιστημονικά τεκμηριωμένη γνώση για την αποφυγή όχλησης του προστατευτέου αντικειμένου.
6. Εκπαίδευση και κατάρτιση του προσωπικού φύλαξης για τους κανονισμούς, την επιβολή προστίμων, τον εντοπισμό παραβατών, τους κανόνες συμπεριφοράς και αντίδρασης σε περιπτώσεις παράνομων πράξεων.
Το μέτρο αποτελεί τμήμα των Δράσεων εκπαίδευσης, κατάρτισης και ενημέρωσης των αρμόδιων αρχών και φορέων σε θέματα παρακολούθησης, αποτελεσματικής διαχείρισης της περιοχής και αντιμετώπισης παράνομων ενεργειών και ειδικών περιστατικών.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός περιπολιών
2. Αριθμός αναφορών
3. χλμ. κάλυψης ανά έτος, αριθμός παραβάσεων που εντοπίστηκαν

4. Αριθμός προστίμων που επιβλήθησαν
5. Αριθμός εξοπλισμού που αγοράστηκε

5.3.3.5 Μέτρα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής ΠΠΒ-05 (ELBA25303): Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκόρινθος

5.3.3.5.1 Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων

Κωδικός Μέτρου:
MM25303CA0502
Ονομασία Μέτρου:
Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Οργάνωση σχεδίου άσκησης της βόσκησης και άλλων κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων με σκοπό την άρση ή μετριασμό των πιέσεων και απειλών που υποβαθμίζουν την δομή και λειτουργία των τύπων οικοτόπων και την καταλληλότητα των ενδιαιτημάτων των ειδών.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA05
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό, Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25303 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκορίνθου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο των βοσκήσιμων γαιών
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.1.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Α06, Α09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης λιβαδιών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια: Υπάρχει επιστημονική τεκμηρίωση αναφορικά με την ανάγκη εκπόνησης σχεδίων βόσκησης και αυτό είναι κάτι που αναμένεται να προκηρυχθεί άμεσα (έχουν υπογραφεί ήδη προγραμματικές συμβάσεις ανάμεσα στο ΥΠΑΑΤ και την Περιφέρεια Πελοποννήσου. Υπάρχουν όμως δυο βασικά θέματα για τα οποία πρέπει να ληφθεί μέριμνα: 1. Η έλλειψη καθορισμού συγκεκριμένων προδιαγραφών αναφορικά με την εκπόνηση των σχεδίων βόσκησης εντός του δικτύου NATURA 2000 σε επίπεδο τύπου οικοτόπου και

ενδιαιτήματος είδους. Μπορεί να υποτεθεί με ασφάλεια πως η άσκηση ορθολογικής βόσκησης όπως αυτή ορίζεται στις προδιαγραφές των σχεδίων βόσκησης, θα οδηγήσει στη διατήρηση καλού βαθμού διατήρησης των δομών και λειτουργιών της πλειοψηφίας των τύπων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων ειδών όμως δεν υπάρχει σαφής μέριμνα για τον καθορισμό τυχόν εξαιρέσεων.

2. Παρατηρείται έλλειψη βασικών δεδομένων που να επιτρέπουν την εκπόνησή συγκεκριμένων σχεδίων βόσκησης σε επίπεδο τύπου οικοτόπου ή ενδιαιτήματος είδους. Υπάρχει ακόμη έλλειψη γνώσης αναφορικά με τη συγκεκριμένη εξάπλωση ειδών χλωρίδας και πανίδας ή με τον καθορισμό τυπικών ειδών των τύπων οικοτόπων σε επίπεδο ΕΖΔ. Είναι λοιπόν απαραίτητο, πριν τον καθορισμό συγκεκριμένων προδιαγραφών οι παραπάνω πληροφορίες να είναι διαθέσιμες στους μελετητές

Στο πλαίσιο του καθορισμού των προδιαγραφών της άσκησης βόσκησης εντός των περιοχών του δικτύου NATURA2000 είναι απαραίτητη αρχικά η θεσμοθέτηση της ανάγκης θέσπισης ιδιαίτερων προδιαγραφών και έπειτα η συγκέντρωση δεδομένων που να επιτρέπει τον καθορισμό τους

Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

2,5 έτη

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

Φάση Α: 1,5 έτος
Φάση Β: 1 έτος

Χρονικό βάθος απόδοσης:

2

Συνέργεια με άλλα μέτρα:

MM25303CA0501

Προτεραιότητα μέτρου:

3

Φορέας υλοποίησης:

ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
ΥΠΑΑΤ

Εκτιμώμενο Κόστος

Φάση Α: 80.000 €
Φάση Β: 50.000 €

Πηγή χρηματοδότησης

ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ)

Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:

Συμπλήρωση / επικαιροποίηση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης ή θέσπιση ειδικότερων ρυθμίσεων στην προστατευόμενη περιοχή

Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου

Η πολυπλοκότητα των ζητημάτων που αντιμετωπίζονται με την παρούσα δράση τόσο όσον αφορά τα επιστημονικά στοιχεία όσο και των κοινωνικών/οικονομικών μπορούν να αποτελέσουν πρόβλημα για την μελέτη. Για τον λόγο αυτό απαιτείται μια ομάδα έργου με διαφορετικές ειδικότητες ώστε να αντιμετωπίζει πολύπλευρα τα διάφορα προβλήματα που προκύπτουν.

Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Μέτρια. Η διαχείριση της βοσκής είναι ένα φλέγον ζήτημα στις τοπικές κοινωνίας με αντικρουόμενα συμφέροντα. Η εισαγωγή του παράγοντα της βιοποικιλότητας φαινομενικά περιπλέκει τα πράγματα αλλά στην πραγματικότητα αποτελεί έναν «οδηγό» προς την αειφορική εκμετάλλευση της βοσκής. Παρά τις όποιες υπάρχουσες συγκρούσεις και όσες μπορεί να δημιουργηθούν είναι ένα ζήτημα που η πλειοψηφία της αγροτικής κοινωνίας αναζητά μια βιώσιμη λύση.

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Η διαχείριση της βόσκησης είναι ένα πάγιο πρόβλημα της υπαίθρου της χώρας που επηρεάζει τον πρωτογενή τομέα και πολλές φορές φέρνει σε αντιπαράθεση τους τοπικούς χρήστες γης ενώ μπορεί να υποβαθμίζει τον βιότοπο. Η πορεία προς μια αειφορική εκμετάλλευση των βοσκητικών επιφανειών είναι μονόδρομος για την διατήρηση ενός υψηλού επιπέδου κτηνοτροφικών προϊόντων και την επιβίωση της κτηνοτροφίας ειδικά της παραδοσιακής και εκτατικής.

Η βοσκή είναι μια δραστηριότητα που είναι σημαντική για τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών, αλλά η έλλειψη ρύθμισης μπορεί να επηρεάσει την βιοποικιλότητα τόσο με την υπερβόσκηση όσο και με την απουσία βόσκησης. Η υπερβόσκηση οδηγεί σε υποβάθμιση των οικοτόπων και ερημοποίηση ενώ η απουσία βόσκησης, οδηγεί στο «κλείσιμο» του βιοτόπου και την απώλεια βιοποικιλότητας. Αν δεν ασκείται ορθολογικά μπορεί να αποτελέσει σημαντικό παράγοντα υποβάθμισης των δομών και λειτουργιών των οικοσυστημάτων ή παράγοντα πίεσης για τους πληθυσμούς ειδών είτε άμεσα, είτε έμμεσα μέσω της υποβάθμισης του ενδιαιτήματος.

Η εκπόνηση διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης σε επίπεδο περιφερειών αναμένεται να αποτελέσει σημαντικό βήμα για την ορθολογική άσκηση της βόσκησης και εντός του δικτύου NATURA2000, ακόμη και αν στα σχέδια βόσκησης δεν προβλέπεται ο καθορισμός προδιαγραφών σε επίπεδο τύπου οικοτόπου. Είναι γεγονός πως οι προδιαγραφές των σχεδίων βόσκησης είναι επαρκείς για την άσκηση ορθολογικής βόσκησης και τη βελτίωση των δομών και λειτουργιών στους περισσότερους τύπους οικοτόπων στους οποίους καταγράφεται η βόσκηση ως σημαντική πίεση.

Στο παρόν μέτρο θα εκπονηθεί μια μελέτη, που θα λαμβάνει υπόψιν τις ανάγκες της βιοποικιλότητας και συγκεκριμένα των ειδών και τύπων οικοτόπων που αποτελούν το προστατευτέο αντικείμενο. Οι ανάγκες του κάθε είδους είναι διαφορετικές και πολλές φορές αντιφατικές. Με αυτό το δεδομένο θα πρέπει να ληφθούν υπόψιν οι εκάστοτε ανάγκες και να εντοπιστούν τα βέλτιστα σενάρια που να ευνοούν το σύνολο των ειδών.

Εντός των περιοχών του δικτύου NATURA 2000, πρέπει να συσχετιστεί η επίδραση που έχει η βόσκηση στις εξειδικευμένες δομές και λειτουργίες των ειδών αλλά και στη σύνθεση των τυπικών ειδών των τύπων οικοτόπων που απαντούν σε κάθε περιοχή του δικτύου Ν2000. Θα πρέπει επίσης να εξεταστούν οι αλληλεπιδράσεις ανάμεσα στις απαιτήσεις για τη διατήρηση των διαφορετικών ειδών και των τύπων οικοτόπων και να εξεταστούν οι βέλτιστες λύσεις ρύθμισης της δραστηριότητας. Επιπλέον είναι απαραίτητο να καθοριστεί η σχέση μεταξύ της άσκησης της βόσκησης και της αφθονίας σημαντικών ειδών χλωρίδας και πανίδας σε κάθε ΕΖΔ. Ο καθορισμός αυτών των παραμέτρων και σχέσεων θα οδηγήσει στον καθορισμό συγκεκριμένων προδιαγραφών για την άσκηση τη βόσκησης κατ' εξαίρεση των προβλεπόμενων στα σχέδια βόσκησης. Οι συγκεκριμένες προδιαγραφές θα αφορούν το είδος και το πλήθος των ζώων καθώς και την εποχικότητα και τη διάρκεια της άσκησης της βόσκησης (ή αντίθετα την παύση της) ώστε να επιτευχθούν συγκεκριμένοι στόχοι.

Βεβαίως πέρα από την βιοποικιλότητα θα ληφθούν υπόψιν η βοσκητική φέρουσα ικανότητα των περιοχών, ο υπάρχον αριθμός και είδη κτηνοτροφικών ζώων και η κατανομή τους στον χώρο Κρίνεται σκόπιμο το μέτρο αυτό να υλοποιηθεί παράλληλα (ώστε να τροφοδοτήσει) ή συμπληρωματικά των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης. Σε κάθε περίπτωση μετά την ολοκλήρωση των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης και της παρούσας δράσης, θα δύναται να οριστικοποιηθούν στοχευμένες θεσμικές ρυθμίσεις για τη ρύθμιση της βόσκησης και της

κτηνοτροφίας.
Φάση Α΄: Συλλογή & επεξεργασία δεδομένων αναφορικά (α) με την εξάπλωση και την έκταση του ενδιαιτήματος ειδών χλωρίδας και πανίδας ενδιαφέροντος και (β) την επικαιροποίηση των στοιχείων των τύπων οικοτόπων (βελτιστοποίηση καταλόγου τυπικών ειδών, αναγνώριση παραλλαγών σε επίπεδο ΕΖΔ).
Φάση Β΄: Τροφοδότηση προτάσεων προδιαγραφών διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης με στοιχεία ανά ΕΖΔ με εξειδίκευση ανά τύπο οικοτόπου και είδος ή με προτάσεις για επικαιροποίηση του σχεδίου διαχείρισης βόσκησης.
Καθορισμός θεσμικών ρυθμίσεων για την άσκηση της βόσκησης και της κτηνοτροφίας στην περιοχή, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες των τύπων οικοτόπων και ειδών κάθε περιοχής και θα εξασφαλίζει τόσο την επιβίωση και την περεταίρω ανάπτυξη της κτηνοτροφίας όσο και της βιοποικιλότητας.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Παραδοτέο μελέτης

Κωδικός Μέτρου:
MM25303CI0301
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μελέτη για την εγκατάσταση δικτύου παρακολούθησης ξενικών & χωροκατακτητικών ειδών στις προστατευόμενες περιοχές
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CI01, CI03
Τύπος του μέτρου:
ενημερωτικά, παρακολούθηση, παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25303 - Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκορίνθου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Ολόκληρη η περιοχή
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.8.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
I01, I02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλό
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Συνεχές (1 έτος ο καθορισμός της μεθοδολογίας παρακολούθησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α': Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης για τον έγκαιρο εντοπισμό ξενικών χωροκατακτητικών ειδών Φάση Β': Εφαρμογή παρακολούθησης με διετή συχνότητα
Χρονικό βάθος απόδοσης:

2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία Δημοτικές, περιφερειακές αρχές Επιστημονικοί φορείς
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α', 15.000€: Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης Συνεχής παρακολούθηση: 3.000€/διετία: Παρακολούθηση εμφάνισης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών, σύμφωνα με το σχέδιο παρακολούθησης.
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Αποδοχή σχεδιασμού μόνιμης παρακολούθησης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένεται κοινωνική αποδοχή
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η διαχείριση των ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών διευκολύνεται από τον έγκαιρο εντοπισμό και εκτίμηση του πληθυσμού τους. Ο έγκαιρος εντοπισμός αφενός απαιτεί τη συστηματική και εντατική παρακολούθηση της περιοχής για τυχόν εμφάνιση ειδών ενδιαφέροντος (ξενικά, χωροκατακτητικά ή άλλα μη τυπικά είδη) σε θέσεις/περιοχές που συγκεντρώνουν χαρακτηριστικά που χαρακτηρίζουν τους διαδρόμους εξάπλωσή τους (βλέπε σχετική βιβλιογραφία). Η υλοποίηση του έργου αρχικά (Φάση Α') προϋποθέτει την οργάνωση του σχεδίου παρακολούθησης με την εγκατάσταση μόνιμων δειγματοληπτικών επιφανειών στις οποίες θα συλλέγονται δεδομένα αναφορικά με την παρουσία ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών. Το σχέδιο παρακολούθησης μπορεί να βασιστεί εξολοκλήρου ή εν μέρη στο σχεδιασμό παρακολούθησης της κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων (βλέπε σχετική ενότητα) ή να λάβει υπόψη τους "διαδρόμους εξάπλωσης" των ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών και να προσαρμοστεί κατάλληλα. Επίσης, σε αυτή τη φάση πρέπει να δημιουργηθεί κατάλογος με τα είδη ενδιαφέροντος ανά ΕΖΔ αλλά και να εκπαιδευτούν κατάλληλα οι αξιολογητής ή το προσωπικό που θα είναι επιφορτισμένο με τη διαδικασία παρακολούθησης ώστε να διευκολυνθεί μετέπειτα η συνεχής παρακολούθησης. Σε αυτό το στάδιο θα εκπονηθεί και σχέδιο δράσης που θα αφορά τις άμεσες δράσεις που θα ακολουθήσουν τον εντοπισμό κάποιου είδους ενδιαφέροντος. Κατά τη Β' Φάση υλοποίησης του έργου, και αν εντοπιστούν ξενικά/χωροκατακτητικά είδη μπορεί να προταθούν μέτρα για την εξάλειψη ή τον περιορισμό της εξάπλωσής τους, όπου αυτό κριθεί απαραίτητο.

Η οργάνωση σεμιναρίων σε ομάδες πολιτών με στόχο την ευαισθητοποίηση αλλά και την εμπλοκή τους στις διαδικασίες παρακολούθησης θα βοηθήσει στην υλοποίηση του μέτρου.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

Arianoutsou M., Bazos I., Christopoulou A., Kokkoris Y., Zikos A., Zervou S. et al. (2021). Alien plants of Europe: introduction pathways, gateways and time trends. PeerJ, 9, e11270.
Arianoutsou M., Bazos I., Delipetrou P. & Kokkoris Y. (2010). The alien flora of Greece: taxonomy, life traits and habitat preferences. Biological Invasions, 12, 3525-3549.
Δημόπουλος Π., Μπαζός Ι., Κόκκορης Ι.Π., Ζωγραφίδης Α., Καραδήμου Ε., Καλλιμάνης Α.Σ. et al. (2020). Οδηγός Ξενικών Φυτικών Ειδών στην Ελλάδα και στο δίκτυο προστατευόμενων περιοχών Natura 2000. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ και ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ (Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.) - Πανεπιστήμιο Πατρών, Αθήνα.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Πλήθος θέσεων παρακολούθησης
2. Πλήθος ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών που εντοπίζονται
3. Πλήθος σεμιναρίων αναφορικά με τα χωροκατακτητικά είδη
4. Πλήθος πολιτών που εμπλέκονται στον εντοπισμό και την εξάλειψη των ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών

5.3.3.5.2 Μέτρα διατήρησης ειδών

Κωδικός Μέτρου:
MM25303CW0201
Ονομασία Μέτρου:
Διερεύνηση και καταγραφή των ειδών χειροπτέρων και των ενδιαιτημάτων τους (μελέτη βάσης)
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Διενέργεια χειροπτερολογικής έρευνας με σκοπό την καταγραφή των χειροπτέρων και των καταφυγίων τους με τη χρήση κατάλληλων επιστημονικών μεθόδων, όπως ηχογραφήσεις, παγιδεύσεις και επιθεωρήσεις καταφυγίων).
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
άλλα
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25303 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκορίνθου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η περιοχή
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Chiroptera spp.
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.2.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης. Η δράση είναι απαραίτητη ως πηγή τροφοδότησης του τρέχοντας και των μελλοντικών διαχειριστικών σχεδίων.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Σχέδιο Δράσης για 10 είδη Χειροπτέρων της Ελλάδας (υπό διαμόρφωση)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Η έρευνα περιλαμβάνει μια προκαταρκτική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.

Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
7.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Χορήγηση άδειας έρευνας από το ΥΠΕΝ και πιθανόν από ΥΠΠΟΑ
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα μπορούσε να υλοποιηθεί είτε μεμονωμένο είτε, εφόσον καταστεί εφικτό, από κοινού με τις υπόλοιπες μελέτες βάσης για τα χειρόπτερα στις περιοχές μελέτης
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Έρευνα ετήσιας διάρκειας, η οποία θα καλύπτει το σύνολο της περιοχής. Οι μέθοδοι που θα εφαρμοστούν θα είναι προσανατολισμένες αρχικά στην διακρίβωση της σύνθεσης της χειροπτεροπανίδας της περιοχής και του καθεστώτος παρουσίας των επιμέρους ειδών. Η έρευνα περιλαμβάνει την αναζήτηση καταφυγίων και πρωταρχική αξιολόγηση των θέσεων τροφοληψίας ώστε να εντοπιστούν καταρχάς τα σημαντικά ενδιαιτήματα για τα διάφορα είδη. Οι βασικές μέθοδοι και οι τεχνικές, κατά τις οποίες θα πραγματοποιηθούν οι εργασίες πεδίου (επιθεωρήσεις καταφυγίων, παγιδεύσεις χειροπτέρων, ηχογραφήσεις κ.ά.) θα εφαρμοστούν κατά περίπτωση με σκοπό την πληρέστερη καταγραφή των χειροπτέρων της περιοχής και σύμφωνα με τη διεθνή εμπειρία, όπως αυτή συνοψίζεται στις σχετικές οδηγίες της UNEP/EUROBATS (Battersby 2010) και σε άλλα αντίστοιχα κείμενα.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25303CW0202
Ονομασία Μέτρου:
Καταγραφή παρουσίας και πληθυσμιακής πυκνότητας του τσακαλιού (μελέτη βάσης)
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει καταγραφή των πληθυσμιακών ομάδων του είδους στην περιοχή, εκτίμηση του μεγέθους τους, αξιολόγηση των πιέσεων και απειλών και εντοπισμό των σημαντικότερων ενδιαιτημάτων για το είδος στην περιοχή.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
άλλα
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25303 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκορίνθου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η περιοχή
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Canis aureus
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.2.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A05, A07, E01, G13, M09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης. Η δράση είναι απαραίτητη ως πηγή τροφοδότησης του τρέχοντας και των μελλοντικών διαχειριστικών σχεδίων.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Η έρευνα περιλαμβάνει μια προπαρασκευαστική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.
Χρονικό βάθος απόδοσης:

1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
7.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Χορήγηση άδειας έρευνας από το ΥΠΕΝ
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα μπορούσε να υλοποιηθεί είτε μεμονωμένο είτε, εφόσον καταστεί εφικτό, από κοινού με τις υπόλοιπες μελέτες βάσης για το τσακάλι στις περιοχές μελέτης
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει αναζήτηση και καταγραφή των πληθυσμιακών ομάδων του είδους στην περιοχή, εκτίμηση του μεγέθους τους, αξιολόγηση των πιέσεων και απειλών και εντοπισμό των σημαντικότερων ενδιαιτημάτων για το είδος στην περιοχή. Η δράση θα περιλαμβάνει σημειακές και γραμμικές καταγραφές, συνεντεύξεις και άλλες κατάλληλες μεθόδους για την εκτίμηση της δομής και του μεγέθους του πληθυσμού, την εκτίμηση της τροφικής συμπεριφοράς, των εντοπισμό των περιοχών ενδημίας και την αξιολόγηση των πληθυσμιακών περιοριστικών παραγόντων (π.χ. σύγκρουση με οχήματα, δηλητηριασμένα δολώματα κ.λπ.).
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

5.3.3.5.3 Μέτρα διαχείρισης αγροτικών εκτάσεων

Κωδικός Μέτρου:
MM25303MB0201
Ονομασία Μέτρου:
Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά στη δημιουργία δέσμης μέτρων και κινήτρων για α) Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις, β) Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας, γ) Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών, δ) Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων, ε) Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένες στην κλιματική αλλαγή
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA02,CA08,CA09,CA10,CA15
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό, Οικονομικό, Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25303 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκορίνθου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αγροτικές καλλιέργειες
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.7.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.3, Γ.1.4
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A05, A15, A21, A02, A23 και εν γένει όλες οι πιέσεις που σχετίζονται με την γεωργία
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διαχείρισης γεωργικών εκτάσεων Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων Μέτρα προστασίας των εδαφιών πόρων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1,5 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Η υλοποίηση του μέτρου ξεκινά από το 1ο έτος εφαρμογής του ΔΣ . Φάση Α (διάρκεια 1,5 χρόνο): θα οριστικοποιηθούν οι λεπτομέρειες των γεωργοπεριβαλλοντικών μέτρων (Σχέδιο Δράσης) και Φάση Β: θα υλοποιηθούν κάποια από τα γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΥΠΑΑΤ
Εκτιμώμενο Κόστος
40.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Απαιτείται σειρά θεσμικών μέτρων για τη θεσμική ισχυροποίηση των ορθών καλλιεργητικών πρακτικών και τη διαδικασία πιστοποίησης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Μη αποδοχή των μέτρων από τους καλλιεργητές
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά στη δημιουργία κινήτρων και δέσμης μέτρων για α) Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις, β) Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας, γ) Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών, δ) Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων, ε) Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένες στην κλιματική αλλαγή Στόχος της δράσης είναι η εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για την προώθηση των βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών, το οποίο θα περιλαμβάνει: • Περιληπτική περιγραφή της περιοχής και αναλυτική περιγραφή των στόχων και του πλαισίου διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας (όπως καταγραφή καλλιεργειών και συσχέτιση με προστατευόμενα είδη και οικοτόπους, ασκούμενες πιέσεις, στόχοι διατήρησης των ειδών, υφιστάμενα μέτρα διαχείρισης), • Περιγραφή δράσεων που μπορούν να υλοποιηθούν από το ΠΑΑ σχετικά με την τήρηση υποχρεωτικού ή εθελοντικού χαρακτήρα γεωργικών δεσμεύσεων και την παροχή ενισχύσεων

προς αναπλήρωση της απώλειας εισοδήματος που προκύπτει από την τήρησή αυτών (Αντισταθμιστική ενίσχυση σε γεωργικές περιοχές NATURA / Ενισχύσεις για γεωργοπεριβαλλοντικές δεσμεύσεις),
• Περιγραφή λοιπών δράσεων που αφορούν τον τομέα της Γεωργίας και μπορούν να υλοποιηθούν από το ΠΑΑ,
• Προγραμματισμός της παρακολούθησης, αναθεώρησης και διαβούλευσης του Θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης.
Θα υλοποιηθούν επίσης διαβουλεύσεις με τις τοπικές κοινωνίες και τις αρμόδιες αρχές ώστε να εξασφαλισθούν η μεγαλύτερη δυνατή συναίνεση (ειδικά των αγροτών) για τα εφαρμοζόμενα μέτρα όπως και συμφωνία με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο προστασίας και διαχείρισης αυτών των περιοχών.

Κατά την εκπόνηση των Θεματικών Σχεδίων, θα υπάρξει συνέργεια και συμπληρωματικότητα με τις άλλες δράσεις του Σχεδίου Διαχείρισης, λαμβάνοντάς τα υπόψη αλλά και συνεισφέροντας με δεδομένα στην εκπόνηση αυτών. Κατ' ελάχιστον θα ληφθούν υπόψη τα κάτωθι αναφερόμενα: Σημαντικό τμήμα της περιοχής καλύπτεται από αγροτικές καλλιέργειες. Οι καλλιεργητικές πρακτικές που εφαρμόζονται πολλές φορές δεν συνάδει με τις ανάγκες διατήρησης του προστατευτέου αντικειμένου. Πλήθος πιέσεων και απειλών, με χαμηλή μέτρια ή υψηλή ένταση έχουν αναγνωριστεί να επιδρούν στα προστατευτέα αντικείμενα, όπως Α05 Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κ.λπ.), Α15 (Καλλιεργητικές πρακτικές (π.χ. όργωμα) στη γεωργία), Α21 (Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία) και Α30 (Άντληση από υπόγεια, επιφανειακά ή μικτά ύδατα για γεωργία), Α02«Μετατροπή σε διαφορετικού είδους γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)» και Α23 «Χρήση άλλων μεθόδων καταπολέμησης των παρασίτων στη γεωργία (εκτός από την καλλιέργεια του εδάφους)»
Είναι απαραίτητη η ρύθμιση των καλλιεργητικών πρακτικών ώστε να μειωθεί η να παύσει η επίδραση των παραπάνω πιέσεων στα προστατευτέα αντικείμενα. Η ρύθμιση θα πρέπει να συνοδεύεται από αντισταθμιστικά μέτρα για την παρότρυνση της συμμετοχής μεγάλου πλήθους αγροτών.
Ανάμεσα στα μέτρα που προτείνεται να ενεργοποιηθούν είναι:

1. Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις (π.χ. φυτοφραχτών ως όρια μεταξύ καλλιεργειών)
2. Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας
3. Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών
4. Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων
5. Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένες στην κλιματική αλλαγή

<u>Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις (π.χ. φυτοφραχτών ως όρια μεταξύ καλλιεργειών)</u>
Οι φυτοφράχτες, η χρήση δηλαδή δενδρωδών και θαμνωδών ειδών για την οριοθέτηση των καλλιεργειών είναι ευεργετικοί για τη διατήρησης της ποικιλότητας. Πλήθος μελετών έχει αποδείξει τη σημασία τους για την προσφορά τροφής και καταφυγίου για πολλά είδη πανίδας. Επίσης οι φυτοφράχτες αποτελούν μικρούς διαδρόμους διασύνδεσης αμιγών εκτάσεων φυσικών τύπων οικοτόπων.
Οι άξονες για τη δημιουργία φυτοφραχτών είναι οι εξής: (α) Χρήση ιθαγενών ειδών με έμφαση στην χρήση ειδών που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για την πανίδα της περιοχής (μελέτη της χλωριδικής σύνθεσης των φυτοφραχτών στην περιοχή) (β) Ορθή άσκηση κατά χώρο και χρόνο καλλιεργητικών πρακτικών των φυτοφραχτών (δημιουργία εγχειριδίου προς τους αγρότες) (γ)

αξιοποίηση ειδών που μπορεί να έχουν οικονομικό όφελος προς τους παραγωγούς (πχ είδη του γένους Rubus), δ) συντήρηση και αύξηση των φυτοφραχτών
Ως αντισταθμιστικά μέτρα προς τους αγρότες για τη συμμετοχή τους προτείνονται: (α) Η δωρεάν παροχή φυτευτικού υλικού, (β) δωρεάν σεμινάρια καλλιεργητικών πρακτικών
Ως δείκτες παρακολούθησης του μέτρου προτείνονται (α) Μήκος νεών φυτοφραχτών, (β) Πλήθος αγροτών που μετέχουν στη συντήρηση φυτοφραχτών

Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας

Η προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας θα περιορίσει τη χρήση αγροχημικών για φυτοπροστασία και λίπανση και όσες πίεσεις & απειλές συνδέονται με αυτά. Η μετάβαση σε ένα σύστημα εκτεταμένης βιολογικής καλλιέργειας είναι αρκετά δύσκολη καθώς απαιτεί συστηματική προσπάθεια και εκτεταμένες παρεμβάσεις ώστε να πειστεί το μεγαλύτερο μέρος των παραγωγών να στραφεί προς αυτό το πρότυπο καλλιέργειας. Παράλληλα πρέπει να υπάρξει στροφή του καταναλωτικού κοινού προς αυτή την αγορά ώστε, εκτός από το θεσμικό πλαίσιο για τους παραγωγούς, να εξασφαλιστεί και η διάθεση των προϊόντων τους. Παρ' όλα αυτά, ακόμη και σε τοπικό επίπεδο προτείνονται τα εξής:
1. Λίστα/μητρώο βιοκαλλιεργητών εντός της προστατευόμενης περιοχής με στόχο την απευθείας σύνδεση βιοκαλλιεργητών & καταναλωτών
2. Παραχώρηση Δημοτικών/δημόσιων εκτάσεων αποκλειστικά για αποκλειστική βιολογική καλλιέργεια ή βιολογική κτηνοτροφία
3. Δημιουργία μητρώου παραδοσιακών ποικιλιών, τυποποίησή τους και διάθεσή τους σε όσους καλλιεργητές το επιθυμούν

Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών

Η εφαρμογή των νέων τεχνολογιών στην καλλιέργεια μπορεί να βοηθήσει στην ορθολογικότερη χρήση των πόρων. Η άρδευση της καλλιέργειας όταν υπάρχει ανάγκη, η λίπανση στο σωστό χρόνο, σε θέσεις που απαιτείται και με την ποσότητα που απαιτείται είναι μερικές μόνο από της άμεσες εφαρμογές που μπορεί να υποστηρίξει η υιοθέτηση της έξυπνης γεωργίας. Αυτά θα βοηθήσουν στην ορθολογική χρήση των υδάτων ενώ παράλληλα θα περιοριστεί η ρύπανση από την αλόγιστη χρήση αγροχημικών.
Για την εφαρμογή της απαιτείται η προμήθεια και χρήση ακριβού εξοπλισμού αιχμής, κάτι που είναι ένας περιοριστικός παράγοντας για την ευρύτερη εφαρμογή της έξυπνης γεωργίας. Οι οργανωμένοι φορείς της πολιτείες πρέπει να παρέχουν την απαιτούμενη τεχνογνωσία στους παραγωγούς ώστε να μπορέσουν να εφαρμόσουν την έξυπνη γεωργία στις καλλιέργειές τους. Μετρήσιμος δείκτης αυτής της δράσης μπορεί να αποτελεί το πλήθος και η συνολική έκταση των εκμεταλλεύσεων στις οποίες εφαρμόζονται πρακτικής έξυπνης γεωργίας.

Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων

Όπως φάνηκε και στην ενότητα 2.1.1. τουλάχιστον κατά θέσεις η περιοχή χαρακτηρίζεται από σχετικά υψηλή ποικιλότητα τοπίου. Σε πολλές περιπτώσεις η υψηλή ποικιλότητα του τοπίου, ακόμη κι αν πρόκειται για ποικιλότητα αγροτικού/ανθρωπογενούς τοπίου, σχετίζεται με υψηλή βιοποικιλότητα. Σε αυτό το πλαίσιο είναι απαραίτητη η προώθηση της κατά χώρο οργάνωσης των καλλιεργειών ώστε να διατηρηθεί η υψηλή ποικιλότητα στο τοπίο. Είναι απαραίτητος ο χωρικός σχεδιασμός της παρουσίας αγροτικών, φυσικών και ημιφυσικών χρήσεων γης ώστε να διατηρηθεί ο δείκτης σε υψηλά επίπεδα.
Σε αυτή τη φάση δεν είναι δυνατή η περιγραφή μέτρων και ενδεικτών στους οποίους πρέπει να στοχεύει αυτή η δράση. Αρχική προϋπόθεση είναι η καλύτερη κατανόηση των ωφελειών που προκύπτουν από τη διατήρηση της πολυπλοκότητας στη σύνθεση του τοπίου στην περιοχή. Έπειτα μπορεί να προταθούν περισσότερο συγκεκριμένα μέτρα και να τεθούν στόχοι.

Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένες στην κλιματική αλλαγή

Καθώς η κλιματική αλλαγή αναγνωρίζεται ως μια από τις σημαντικότερες απειλές για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, και έχει άμεση σχέση με την ορθολογική διαχείριση των υδατικών

πόρων, η οποία έχει αναγνωριστεί ως πίεση & απειλή στην περιοχή. Η δράση αυτή περιλαμβάνει την καταγραφή και πρόταση εναλλακτικών καλλιεργειών οι οποίες θα είναι προσαρμοσμένες τόσο στις συνθήκες της περιοχής όσο και στις ήδη υφιστάμενες υποδομές.
Τα αντισταθμιστικά μέτρα που θα προτρέψουν την υιοθέτηση των δράσεων από τους παραγωγούς της περιοχής περιλαμβάνουν κυρίως:

1. Συνεχή κατάρτιση αναφορικά με την εφαρμογή των μέτρων, τις ανάγκες επανακαθορισμού στόχων κ.ο.κ.
2. Συμβουλευτική με στόχο τη διάχυση της επιστημονικής γνώσης
3. Παροχή αναγκαίων υλικών (φυτευτικού υλικό, υποδομές κ.ο.κ.) για την εφαρμογή των δράσεων
4. Κατάρτιση μητρώου καλλιεργητών που υιοθετούν ορθές καλλιεργητικές πρακτικές και δράσεις για τη διάχυση των προϊόντων τους
5. Σήμα πιστοποίησης πολλαπλών βαθμίδων, ανάλογα με τις πρακτικές που υιοθετούνται

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Τεύχος Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας
2. Μήκος φυτοφραχτών
3. Πλήθος και έκταση γεωργικών εκμεταλλεύσεων που ακολουθούν ορθές γεωργικές πρακτικές (κλιμάκωση αναφορικά με τον τύπο των γεωργικών πρακτικών)
4. Πλήθος τοπικών ποικιλιών που καλλιεργούνται και έκταση στην οποία καλλιεργούνται
5. Πλήθος και έκταση εκμεταλλεύσεων που υιοθετούν πρακτικές έξυπνης γεωργίας
6. Πλήθος και έκταση εκμεταλλεύσεων που μετατράπηκαν σε λιγότερο υδροβόρες

5.3.3.5.4 Μέτρα διαχείρισης επισκεπτών

Κωδικός Μέτρου:
MM25303CF0301
Ονομασία Μέτρου:
Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μελέτη φέρουσας ικανότητας και εκπόνηση Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον. Εκτίμηση φέρουσας ικανότητας. Χωροθέτηση έργων και υποδομών και τεχνική περιγραφή αυτών. Ισχύουν οι υφιστάμενες ρυθμίσεις της αρχαιολογίας στην περιοχή.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Άλλο, Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25303 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκορίνθου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.2.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.2.1, Γ.2.2, Γ.1.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Η εμπειρία και τεχνογνωσία για την εκπόνηση μελετών εκτίμησης της φέρουσας ικανότητας σε τύπους οικοτόπων και είδη είναι περιορισμένες (π.χ. περιοχή των Στενών Αχέροντα, LIFE09 NAT/GR/000343 - ACCOLAGOONS (Επανομή - Αγγελοχώρι) .
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
4 μήνες
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

Φάση Α: 2 μήνες Φάση Β: 2 μήνες
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ (σε συνεργασία με Ο.Τ.Α., Δασική Υπηρεσία, Αρχαιολογική Υπηρεσία)
Εκτιμώμενο Κόστος
30000€
Πηγή χρηματοδότησης
Ταμείο Ανάκαμψης Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Συνεργασία με αρμόδιους εμπλεκόμενους φορείς (Δασική Υπηρεσία, Αρχαιολογική Υπηρεσία, ΟΤΑ) Προκήρυξη για την ανάθεση της μελέτης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Χρειάζεται συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους δημόσιους φορείς της περιοχής, με διαφορετικής αρμοδιότητες στον ίδιο χώρο (Δασική Υπηρεσία, Αρχαιολογική Υπηρεσία, ΟΤΑ)
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Τα έργα ερμηνείας και ανάδειξης, καθώς και οι δράσεις που προωθούν την τουριστική ανάπτυξη χαίρουν κοινωνικής αποδοχής. Μερική δυσχέρεια μπορεί να υπάρξει από τους επισκέπτες της περιοχής σε περίπτωση αποκλεισμού μίας περιοχής, αλλά εκτιμάται ότι θα αρθεί με τις δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης. Πιθανότητα μη αποδοχής των μέτρων από τον τουριστικό τομέα προβλέπεται να επιλυθεί με δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, απονομή τιμητικών τίτλων και πιστοποιητικών καλής πρακτικής.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Για την εκπόνηση της δράσης θα ληφθούν υπόψη επιτόπια έρευνα, βιβλιογραφικά δεδομένα, υφιστάμενα προγράμματα ανάπτυξης ήπιων μορφών τουρισμού στην Ελλάδα και το εξωτερικό, στοιχεία από φορείς της περιοχής και από πρόσωπα με εμπειρία σε συγκεκριμένους τομείς. **Φάση Α:** Καταγραφή και ανάλυση υφιστάμενης κατάστασης. Περιλαμβάνει τα ακόλουθα: - Αξιοποίηση στοιχείων από διαθέσιμες μελέτες στην περιοχή και κυρίως της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης. Αξιοποίηση στοιχείων αβιοτικού, βιοτικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος (δημογραφικά στοιχεία, οικονομικές δραστηριότητες, χρήσεις γης, δίκτυα-υποδομές, τουριστικές δραστηριότητες και υποδομές, δράσεις προστασίας κλπ.), ιστορικά και πολιτιστικά στοιχεία.

- Θεσμικές ρυθμίσεις – Ζώνες προστασίας – Επιτρεπόμενες χρήσεις και όροι και προϋποθέσεις αυτών (εφόσον έχει εκδοθεί Προεδρικό Διάταγμα για την Προστατευόμενη Περιοχή)
- Αξιολόγηση περιοχής μελέτης και ευρύτερης περιοχής ως προς την οικοτουριστική ανάπτυξη.
- Καταγραφή και αξιολόγηση των υφιστάμενων υποδομών που χρησιμοποιούνται από τους επισκέπτες και τους κατοίκους της περιοχής.
- Προσδιορισμός ζωνών και χαρακτηριστικών αυτών ως προς την επισκεψιμότητα και άσκηση τουριστικών / αναψυχικών δραστηριοτήτων. Προσδιορισμός θέσεων με μεγάλη επισκεψιμότητα και ιεράρχηση πιέσεων.
- Εκτίμηση του μεγέθους εισροής των επισκεπτών και των πιέσεων που ασκούν στην προστατευόμενη περιοχή αυτής.
- Εκτίμηση της αναμενόμενης ζήτησης, τα χαρακτηριστικά των ομάδων επισκεπτών (π.χ. φυσιολάτρες, ομάδα ενδιαφέροντος για τον θρησκευτικό / αρχαιολογικό / πολιτιστικό τουρισμό, λάτρεις του αθλητισμού υπαίθρου, ορεινού αθλητισμού, μεμονωμένοι επισκέπτες, οπαδού του μαζικού τουρισμού κλπ.), οι επιμέρους δραστηριότητες που μπορούν να αναπτυχθούν και ο τρόπος προσέλκυσης των επισκεπτών.

Φάση Β: Εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας
Η φέρουσα ικανότητα επισκεπτών σε Εθνικά Πάρκα ορίζεται ως «ο τύπος και ο βαθμός χρήσης των επισκεπτών που μπορεί να δεχθεί το πάρκο διατηρώντας στα αποδεκτά όρια τους φυσικούς πόρους και τις κοινωνικές συνθήκες ώστε να πληρούνται οι σκοποί του πάρκου» (Manning, Robert. "Visitor experience and resource protection: A framework for managing the carrying capacity of National Parks." Journal of Park & Recreation Administration 19.1 (2001)).
Η φέρουσα ικανότητα αποτελεί βασικό εργαλείο για την οργάνωση της τουριστικής ανάπτυξης της περιοχής, της ρύθμισης της επισκεψιμότητας αλλά και της παρακολούθησης της τουριστικής δραστηριότητας, λαμβάνοντας υπόψη τη φέρουσα ικανότητα των οικοσυστημάτων, αλλά και το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον της περιοχής, ώστε να μην υποβαθμίζεται η κατάσταση διατήρησης των σημαντικών ειδών και τ.ο.
Για την εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας θα ληφθούν υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής, οι ανάγκες διατήρησης των προστατευτέων αντικειμένων, διαχειριστικές και περιβαλλοντικές παράμετροι, ενώ θα χρησιμοποιηθεί εφαρμογή συνδυασμένων μεθόδων (Χωρική Φέρουσα Ικανότητα, Πραγματική Φέρουσα Ικανότητα, Αποτελεσματική ή Ισχύουσα Φέρουσα Ικανότητα).

Φάση Γ: Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών με σκοπό την προώθηση του αειφόρου τουρισμού
Στο Σχέδιο που θα καταρτιστεί θα περιλαμβάνεται η χωροθέτηση και περιγραφή των ακόλουθων έργων και δράσεων:
1. Κέντρο Διοίκησης και Ενημέρωσης (κτίριο):
Ο χώρος αυτός θα αποτελέσει τον βασικό πόλο διαχείρισης της περιοχής και πυρήνα του συστήματος ερμηνείας του περιβάλλοντος. Η χωροθέτησή του κτιρίου θα πρέπει να είναι τέτοια ώστε αφ' ενός μεν να καθιστά εύκολο τον εντοπισμό του, αφ' ετέρου δε να εξασφαλίζει την εύκολη πρόσβαση σ' αυτό. Το Κέντρο Πληροφόρησης είναι σκόπιμο να χωροθετηθεί εντός ή πλησίον οικισμού, για λόγους ασφάλειας αλλά και ενίσχυσης της επισκεψιμότητας, ώστε να στηρίζονται έμμεσα και άλλες δραστηριότητες (π.χ. διατροφή, οργάνωση περιηγήσεων κ.λπ.) ενώ παράλληλα να μην διακινδυνεύεται πιθανή υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος από τη διακίνηση των επισκεπτών. Επίσης θα ήταν προτιμότερο να γίνει η χρήση υφιστάμενου διαθέσιμου κτιρίου παρά η ανέγερση νέου.
2. Κέντρα και Περίπτερα Ενημέρωσης και Προσανατολισμού Επισκεπτών
Τα Κέντρα Ενημέρωσης και Προσανατολισμού επισκεπτών αποτελούν συμπληρωματικά στο Κέντρο Διοίκησης & Ενημέρωσης περιφερειακούς πόλους διαχείρισης της περιοχής και τους συστήματος ερμηνείας του περιβάλλοντος. Οι χώροι αυτοί έχουν σκοπό την ενημέρωση και προσανατολισμό των επισκεπτών δίνοντας έμφαση στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής.

Τα Περίπτερα Ενημέρωσης θα χωροθετηθούν σε επιλεγμένα σημεία στρατηγικής σημασίας για την ενημέρωση των επισκεπτών, τη διάχυση των πληροφοριών για τις δράσεις και τα προστατευτέα αντικείμενα στην περιοχή και την ανάπαυση των επισκεπτών. Προτείνεται να εγκατασταθούν λυόμενα ξύλινα κιόσκια, σε συνεργασία και υπό την έγκριση του αρμόδιου Δασαρχείου και, αν απαιτείται, της τοπικής αυτοδιοίκησης.

3. Διαδρομές ερμηνείας περιβάλλοντος (φυσιολατρικών, πολιτιστικών, θεματικών) / Δίκτυο μονοπατιών

Η ορθή διάταξη του δικτύου μονοπατιών μιας προστατευόμενης περιοχής είναι το μέσο που βοηθά στην εκπαίδευση, ευαισθητοποίηση και αναψυχή, ενώ συγχρόνως ελαχιστοποιεί τις επιπτώσεις στα οικοσυστήματα, συγκρατώντας τους επισκέπτες και τις οχλήσεις σε συγκεκριμένη περιοχή. Κατά μήκος των μονοπατιών θα πρέπει να δίνονται σαφείς πληροφορίες με πινακίδες που θα δένουν αρμονικά με το τοπίο και να εξεταστεί και η δυνατότητα διακίνησης επισκεπτών με φιλικά προς το περιβάλλον μέσα (όπως ποδήλατα κ.λπ.).

Στο πλαίσιο του Σχεδίου Οργάνωσης και Διαχείρισης Επισκεπτών θα εξεταστεί η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου δικτύου μονοπατιών και διαδρομών ερμηνείας περιβάλλοντος το οποίο θα περιλαμβάνει κατά περίπτωση εργασίες: α) συντήρησης του υπάρχοντος δικτύου και β) εργασίες διάνοιξης νέων διαδρομών εφόσον αυτό κρίνεται σκόπιμο για την σύνδεση ή συμπλήρωση του υπάρχοντος δικτύου. Θα πρέπει κατ' ελάχιστον να λαμβάνεται υπόψη:

- Τα ιδιαίτερα στοιχεία της περιοχής που πρέπει να αναδειχθούν καθώς και εκείνα που πρέπει να προστατευτούν.
- Τις υφιστάμενες διαδρομές και τον βαθμό ανάδειξης και προστασίας που παρέχουν. Σε περίπτωση που κάποιες διαδρομές διέρχονται από ευαίσθητα οικοσυστήματα θα πρέπει να καταργηθούν και να προταθούν εναλλακτικά σενάρια.
- Τη διαφοροποίηση του μήκους των μονοπατιών μέσα στην προστατευόμενη περιοχή ώστε να εξυπηρετεί το σύνολο των επισκεπτών αναλόγως της ηλικιακής διάρθρωσης και των ειδικών ενδιαφερόντων τους
- Την ενοποίηση διαφορετικών στοιχείων του φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος
- Την ανάδειξη της προστατευόμενης περιοχής και των ιδιαίτερων στοιχείων της με ταυτόχρονη περιβαλλοντική εκπαίδευση και πληροφόρηση των επισκεπτών.
- Τη χάραξη ειδικών διαδρομών προσβάσιμων για άτομα με ειδικές ανάγκες
- Τη χάραξη διαδρομών για διακίνηση των επισκεπτών με ποδήλατα

4. Έργα ερμηνείας περιβάλλοντος που θα περιλαμβάνουν:

Σχέδιο σήμανσης της περιοχής με ενημερωτικές πινακίδες: Η σήμανση αποτελεί σημαντικό στοιχείο κάθε συστήματος ερμηνείας και της οργάνωσης της αναψυχής αλλά και της εκπαιδευτικής ανάδειξης. Οι πινακίδες αποτελούν το βασικότερο μέσο παροχής πληροφοριών προς τους επισκέπτες, οι οποίες αφορούν επιτρεπόμενες και μη χρήσεις σε μια περιοχή, πληροφορίες προσανατολισμού καθώς και εξειδικευμένες πληροφορίες για στοιχεία του χώρου. Οι πληροφορίες που δίδονται θα πρέπει να είναι συγκεκριμένες, ξεκάθαρες, συγκροτημένες, ευδιάκριτες και κατανοητές από το ευρύ κοινό. Οι πινακίδες τοποθετούνται σε θέσεις που είναι εύκολο να διαβαστούν και σε καμιά περίπτωση δεν θα πρέπει να κυριαρχούν στο τοπίο, αλλά να σε ενσωματώνονται αρμονικά σε αυτό. Βασικό είναι επίσης, να τοποθετούνται σε θέσεις προφυλαγμένες από τις καιρικές συνθήκες.

Ανάλογα με το σκοπό που εξυπηρετούν και τη θεματολογία τους, διακρίνουμε τους ακόλουθους τύπους πινακίδων:

- Πινακίδες "υποδοχής" σε επιλεγμένες εισόδους της περιοχής. Είναι οι πρώτες πινακίδες που βλέπουν οι επισκέπτες και γι' αυτό θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή κατά τη χωροθέτησή τους. Ο σκοπός που εξυπηρετούν είναι να δημιουργούν την αίσθηση στους επισκέπτες ότι εισέρχονται σε μια προστατευμένη περιοχή, ενώ μπορούν να συνοδεύονται από «Κώδικα καλού επισκέπτη».
- Πινακίδες προσανατολισμού – κατεύθυνσης - ρύθμισης. Τοποθετούνται κυρίως σε διασταυρώσεις δρόμων, μονοπατιών, διαδρομών. Σκοπό έχουν να κατευθύνουν (ή να καθοδηγούν) τους επισκέπτες στο Κέντρο Πληροφόρησης, στα Παρατηρητήρια ή/ και σε

επιλεγμένα μονοπάτια, χώρους στάθμευσης, σημαντικά επισκέψιμα σημεία κλπ., ενημερώνοντάς τους για την πορεία της διαδρομής και τις εναλλακτικές διαδρομές που μπορούν να ακολουθήσουν.
- Μεγάλες ενημερωτικές πινακίδες. Τοποθετούνται σε κατάλληλα επιλεγμένα σημεία και ο σκοπός τους είναι να ενημερώνουν για τα αξιόλογα στοιχεία του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος της συγκεκριμένης περιοχής και να εντάσσουν τον επισκέπτη στους σκοπούς και τους στόχους της προστασία της. Σε αυτές μπορούν να αποτυπώνονται το δίκτυο των μονοπατιών, οι ζώνες προστασίας της περιοχής
- Ενημερωτικές πινακίδες σε μονοπάτια – παρατηρητήρια – θέσεις θέας. Τοποθετούνται σε αξιόλογα σημεία κατά μήκος επιλεγμένων διαδρομών και στα παρατηρητήρια ή τις θέσεις θέας με σκοπό να ενημερώσουν τους επισκέπτες για τα σημεία ενδιαφέροντος και να επιστήσουν την προσοχή τους σ' αυτά.
- Περιστασιακές/ έκτακτες πινακίδες. Τοποθετούνται σε έκτακτες περιπτώσεις για να ενημερώσουν και να εξηγήσουν τυχόν αλλαγές στα ήδη καθορισμένα προγράμματα και να ζητήσουν την κατανόηση των επισκεπτών.
- Πινακίδες ασφάλειας. Τοποθετούνται σε κτίρια και σε σημεία της προστατευόμενης περιοχής όπου συνήθως εκτελούνται εργασίες και εφιστούν την αυξημένη προσοχή των επισκεπτών προκειμένου να αποφευχθούν ατυχήματα.
5. Θέσεις θέας - Ξύλινα παρατηρητήρια άγριας ζωής
Τα παρατηρητήρια άγριας ζωής θα πρέπει να χωροθετούνται σε κατάλληλα σημεία θέας ή σε θέσεις όπου συχνάζουν είδη άγριας ζωής, συμπεριλαμβανομένης της ορνιθοπανίδας. Οι οργανωμένες θέσεις θέας και τα παρατηρητήρια διευκολύνουν τη διαχείριση και τον έλεγχο των επισκεπτών, ενώ παράλληλα συμβάλλουν και στην πληροφόρησή τους. Επισημαίνεται πως οι θέσεις αυτές πρέπει να παρέχουν την απαιτούμενη κάλυψη, ώστε να μην ενοχλείται η πανίδα της περιοχής, ενώ μπορούν α περιλαμβάνουν κατάλληλο εξοπλισμό όπως κιάλια, τηλεσκόπια κ.α.
Διαμόρφωση θέσεων αναψυχής – ανάπλαση χώρων
Η ανάπτυξη χώρων ανάπαυσης και θέας ενδείκνυται για δραστηριότητες υπαίθριας αναψυχής και πεζοπορίας. Τονίζεται ότι οι αναγκαίες διαρρυθμίσεις του χώρου και η κατασκευή των απαραίτητων έργων θα πρέπει να είναι περιορισμένες σε έκταση και αριθμό, προσεγμένες και προσαρμοσμένες, όσο το δυνατό περισσότερο, στο φυσικό περιβάλλον. Σε προσεκτικά επιλεγμένες θέσεις, προτείνεται να κατασκευαστούν ξύλινα ή πέτρινα παγκάκια, τραπεζόπαγκοι, κιόσκια ή κάποιες λιθόδμητες κατασκευές, με παράλληλη πρόβλεψη για κάδους απορριμμάτων.
6. Διαμόρφωση χώρων στάθμευσης
Η δημιουργία οριοθετημένων χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων, αποτελεί σημαντικό παράγοντα για τη διαχείριση των επισκεπτών και την ελάττωση των άμεσων αρνητικών επιπτώσεων στην περιοχή από τους τουρίστες. Τα αυτοκίνητα επιβάλλεται να σταθμεύουν στους οργανωμένους χώρους στάθμευσης, να παρεμποδίζεται η ανεξέλεγκτη κίνησή τους.
7. Δράσεις για τη την αποφυγή της ρύπανσης από απορρίμματα
8. Κανονιστικές ρυθμίσεις επίσκεψης στην περιοχή (π.χ. επιτρεπόμενες περίοδοι ανά θέση, ωράρια, καλές πρακτικές και οδηγίες κ.λπ.)
Επιπλέον, με σκοπό την αποδοχή και εφαρμογή στην πράξη του Σχεδίου Διαχείρισης θα πρέπει να περιλαμβάνει:
- Δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης / κατάρτισης των εμπλεκόμενων που σχετίζονται με την τουριστική δραστηριότητα και με την τοπική κοινωνία
- Σύναψη συμφωνιών καλών πρακτικών άσκησης των τουριστικών δραστηριοτήτων
- Προτείνεται επίσης να εξεταστεί η απονομή τιμητικών τίτλων ή/και πιστοποιήσεων από την διαχειριστική αρχή προς τους εμπλεκόμενους του τουρισμού που σέβονται τους όρους και προωθούν θετικές περιβαλλοντικές πρακτικές στις επιχειρήσεις τους αποτελώντας υπόδειγμα προς μίμηση για τους υπόλοιπους.

Για τη μείωση των επιπτώσεων από τη λειτουργία και τις υποδομές για τις μεταφορές και την προστασία των ειδών ερπετών από τη θνησιμότητα στο οδικό δίκτυο:

Συνίσταται η σήμανση σε περιοχές του οδικού δικτύου, που αντιστοιχούν σε Ο.Χ.Ε. υψηλής παρουσίας των προστατευόμενων ειδών. Μετά τον προσδιορισμό των θέσεων, προτείνεται να τοποθετηθούν πινακίδες έντονου χρώματος, ανά εύλογα διαστήματα, για την ελάττωση ταχύτητας (π.χ. προσοχή ή ελάττωση ταχύτητας, προστατευόμενη πανίδα, σήμανση περιοχής NATURA2000).

Παραδοτέα Φάση Α:
Έκθεση παρουσίασης της υφιστάμενης κατάστασης
Σύνταξη κατευθύνσεων για τη διαχείριση των επισκεπτών με προσδιορισμό της φέρουσας ικανότητας
Παραδοτέα Φάση Β:
Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών με προτάσεις συγκεκριμένων δράσεων και παρεμβάσεων
Γεωχωρική βάση δεδομένων η οποία θα περιλαμβάνει την ακριβή θέση και λοιπά στοιχεία όλων των προτάσεων του Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών, καθώς και λοιπά χωρικά και περιγραφικά δεδομένα που παράγονται στο πλαίσιο του παρόντος.
Πρόταση προγράμματος παρακολούθησης με σκοπό την διασφάλιση της διατήρησης του οικολογικού χαρακτήρα της προστατευόμενης περιοχής σε σχέση με την ανάπτυξη του τουρισμού και με επιλογή δεικτών για κάθε μία από τις παραμέτρους (περιβαλλοντικές, κοινωνικές κλπ.) που επηρεάζονται από την εφαρμογή του Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών.
Θεσμικές και κανονιστικές ρυθμίσεις σχετικά με την διακίνηση των επισκεπτών.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Έκθεση παρουσίασης της υφιστάμενης κατάστασης
2. Προσδιορισμός φέρουσας ικανότητας
3. Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών. Αριθμός προτάσεων συγκεκριμένων δράσεων και παρεμβάσεων
4. Γεωχωρική βάση δεδομένων
5. Πρόταση προγράμματος παρακολούθησης
6. Θεσμικές και κανονιστικές ρυθμίσεις σχετικά με την διακίνηση των επισκεπτών

5.3.3.5.5 Μέτρα Επικοινωνίας, Ενημέρωσης, Ευαισθητοποίησης

Κωδικός Μέτρου:
MM25303CW0101
Ονομασία Μέτρου:
Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Σχεδιασμός και υλοποίησης δράσεων για την περιβαλλοντική ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση .
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25303 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκορίνθου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.2.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Β.2.2, Γ.5.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Όλες οι πιέσεις που σχετίζονται με ανθρωπογενείς δραστηριότητες
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Έχουν εκπονηθεί πολλά σχετικά προγράμματα και δράσεις στην επικράτεια και σε Μονάδες Διαχείρισης Προστατευόμενων περιοχών
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027) Σχέδια δράσης επιμέρους ειδών και τύπων οικοτόπων
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
3 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:

2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Περιφέρεια / ΟΤΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
40.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ανάθεση επιμέρους εργασιών με δημόσιους διαγωνισμούς
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Η δράση μπορεί να συνδυαστεί με δράσεις ενημέρωσης για την αρχαιολογική και πολιτιστική αξία της περιοχής.
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η Περιβαλλοντική ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση αποτελεί σημαντικό πυλώνα για την διαχείριση και προστασία της περιοχής. Παρόλο που η πλειονότητα των επισκεπτών/χρηστών της περιοχής φαίνεται να εμφανίζει ευαισθητοποίηση για την περιοχή, λίγοι γνωρίζουν την ιδιαίτερη αξία της, τα επιμέρους προστατευτέα αντικείμενα που περιλαμβάνει, το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τις προστατευόμενες περιοχές κ.λπ. Η χαμηλή ευαισθητοποίηση και γνώση σχετικά με την ύπαρξη προστατευόμενων περιοχών είναι ένα ευρέως αναγνωρισμένο πρόβλημα στις μελέτες για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Τα προγράμματα Ευαισθητοποίησης και Ενημέρωσης αναγνωρίζονται ως ένας παράγοντας μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας αφού εκπαιδεύει τους πολίτες και χρήστες του χώρου και διαμορφώνει πεποιθήσεις και στάσεις ζωής. Τα αποτελέσματα είναι και πιο βραχυπρόθεσμα, όμως, καθώς οι εκπαιδευόμενοι μεταφέρουν άμεσα τις εμπειρίες και τις γνώσεις στον κοινωνικό τους περίγυρο. Περιλαμβάνει τις ακόλουθες δράσεις: Α) Σχέδιο Δράσης (action plan) για την περιβαλλοντική ενημέρωση και ευαισθητοποίηση Β) Παραγωγή ενημερωτικού υλικού Το έντυπο ενημερωτικό υλικό θα πρέπει να αφορά το σύνολο της περιοχής μελέτης και μπορεί να περιλαμβάνει τα εξής: **Α. Οικοτουριστικός Οδηγός:** Ο Οικοτουριστικός Οδηγός αποτελεί ειδική έκδοση όπου θα παρουσιάζονται οι ιδιαιτερότητες της περιοχής σχετικά με τη φυσική και πολιτισμική κληρονομιά του τόπου. Ο Οδηγός θα πρέπει να εισάγει τον επισκέπτη στην περιοχή περιγράφοντας το φυσικό

και ανθρωπογενές περιβάλλον της (ιστορικά-πολιτιστικά στοιχεία), να αναλύει τα ιδιαίτερα οικοσυστήματα της περιοχής, να δίνει έμφαση στους τύπους οικοτόπων και στα είδη χλωρίδας και πανίδας με ιδιαίτερη αναφορά στα απειλούμενα και σπάνια είδη και να αναφέρεται στη γεωλογική και παλαιοντολογική ιστορία της. Θα περιλαμβάνει φωτογραφίες και κείμενο περιγραφής των τύπων οικοτόπων, φωτογραφίες και κείμενο περιγραφής ειδών από τη χλωρίδα και την πανίδα της περιοχής και θεματικό χάρτη απεικόνισης των τύπων οικοτόπων. Επιπλέον θα περιλαμβάνει στοιχεία για τη λειτουργία επί μέρους οικοσυστημάτων και τη σημαντικότητά τους σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.
Τέλος θα περιέχει έναν λειτουργικό χάρτη προσανατολισμού.

Β. Οικοτουριστικός χάρτης: Ο χάρτης θα πρέπει να έχει την κατάλληλη κλίμακα ώστε να δίνει σαφείς, ακριβείς και λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τουλάχιστον τα κάτωθι:
- Τα όρια της προστατευόμενης περιοχής και των σημαντικών ενδιαιτημάτων
- Τα στοιχεία του τοπίου
- Τα ιστορικά, αρχαιολογικά και άλλα χαρακτηριστικά της περιοχής
- Την πρόσβαση, τις δυνατότητες διαμονής και διατροφής, τα διάφορα άλλα αξιοθέατα
- Τις διαδρομές και τα χαρακτηριστικά τους (βαθμός δυσκολίας, ενδεικτικός χρόνος κάλυψης)
- Τα τοπωνύμια
- Τους οικισμούς

Επιπλέον θα υποδεικνύει θέσεις οικοτουριστικών μονάδων, υπηρεσιών καθώς και βιολογικών και παραδοσιακών προϊόντων.
- Ενημερωτικά φυλλάδια/ Ειδικές εκδόσεις: Τα ενημερωτικά φυλλάδια θα περιλαμβάνουν είτε γενικά θέματα για την προστασία της περιοχής, είτε θα έχουν τη μορφή αφιερώματος, όπως για παράδειγμα για τις πεζοπορικές διαδρομές, για τα ιδιαίτερα πολιτισμικά στοιχεία για την καλλιέργεια της ελιάς και άλλων παραδοσιακών προϊόντων κλπ. Κάθε ενημερωτικό φυλλάδιο θα πρέπει να συνοδεύεται με χάρτη όπου θα επισημαίνονται οι δυνατότητες πρόσβασης, εφόσον υπάρχουν, καθώς και τα μέτρα προστασίας.
- Αυτοκόλλητο με το σήμα της προστατευόμενης περιοχής

Γ. Δράσεις περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης

Οι δράσεις προτείνεται να περιλαμβάνουν:
- Προγράμματα ενημέρωσης με δημόσιες παρουσιάσεις σε όλους τους δήμους της ευρύτερης περιοχής.
- Προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στα σχολεία της ευρύτερης περιοχής σχετικά με την αξία του προστατευτέου αντικειμένου, όπως τη χλωρίδα, την πανίδα και ορνιθοπανίδα, τους τύπους οικοτόπων, τα ιδιαίτερα πολιτισμικά στοιχεία της περιοχής.
- Διοργάνωση ειδικών ξεναγήσεων για μαθητές και φοιτητές
- Ενημέρωση των δασκάλων και καθηγητών για θέματα περιβάλλοντος της περιοχής
- Οργάνωση εκδρομών με στόχο την παρατήρηση της φύσης με ειδικότερες προσεγγίσεις (παρατήρηση πουλιών, ενημέρωση για την χλωρίδα, φωτογράφηση της κ.λπ..)
- Δημιουργία ομάδας τύπου «οι φίλοι της προστατευόμενης περιοχής» με παραρτήματα στα σχολεία των Δήμων της περιοχής, από όπου θα δημιουργηθούν σώματα εθελοντών για εργασία σε δραστηριότητες σχετικά με την προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος.
- Ειδικότερα αλλά και ενδεικτικά, αναφέρονται ως ενισχυτικά μέτρα ευαισθητοποίησης όλα τα μέσα που παρέχει η σύγχρονη τεχνολογία (γραπτός και ηλεκτρονικός τύπος, τηλεόραση, ραδιόφωνο, social media), καλλιτεχνικοί διαγωνισμοί με κάθε μορφής θεματολογία από την περιοχή, ενθάρρυνση για τη δημιουργία φυσικών χώρων αναπαράστασης της Ιστορίας της περιοχής που θα μπορούσαν να λειτουργήσουν ως βιώσιμες οικονομικές μονάδες κάτω από συγκεκριμένα μέτρα υποστήριξής τους, γνωριμία του χώρου και της ιστορίας του από νέους και νέες μέσα από προγράμματα εθελοντικής συμμετοχής στην περιβαλλοντική εκπαίδευση ή ευαισθητοποίηση άλλων ομάδων, αναπαλαίωση και λειτουργική αναδιάρθρωση κτιρίων με στόχο την αναβίωση εθίμων / εκδηλώσεων / καθημερινών λειτουργιών και άλλων δραστηριοτήτων της διαχρονικής ιστορίας της περιοχής, κ.α.

Παραδοτέα 1. Έκθεση προγραμματισμού δράσεων. 2. Προγράμματα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης (γραπτή περιγραφή που συμπεριλαμβάνει τους στόχους, την μεθοδολογία, το σενάριο κλπ.). 3. Εκπαιδευτικό και ενημερωτικό υλικό, σε έντυπο και ψηφιακή μορφή για χρήση στα social media. 4. Υλοποίηση δράσεων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Πλήθος έντυπου υλικού 2. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης 3. Αριθμός προγραμμάτων εκπαίδευσης 4. Αριθμός συμμετεχόντων στα προγράμματα ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης 5. Αριθμός ερωτηματολογίων που συμπληρώθηκαν

Κωδικός Μέτρου:
MM25303CW0102
Ονομασία Μέτρου:
Ευαισθητοποίηση - ενημέρωση σχετικά με τις επιπτώσεις από την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει τη συγκέντρωση και διανομή ενημερωτικού υλικού και τη διοργάνωση ενημερωτικών εκδηλώσεων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG04
Τύπος του μέτρου:
ενημερωτικά
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25303 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκορίνθου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η ευρύτερη περιοχή
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Canis aureus
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.4.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Α.1.2, Γ.5.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G13
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1) Συγκέντρωση και παραγωγή ενημερωτικού υλικού και προγραμματισμό των ενημερωτικών εκδηλώσεων (6 μήνες) 2) Διανομή ενημερωτικού υλικού και διοργάνωση εκδηλώσεων (18 μήνες)
Χρονικό βάθος απόδοσης:

3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
10.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα μπορούσε να έχει οριζόντιο χαρακτήρα και να υλοποιηθεί και σε άλλες περιοχές GR (που εξετάζονται από άλλα ΔΣ), ενώ θα μπορούσε να αποτελεί τμήμα ενός ευρύτερου μέτρου για την ευαισθητοποίηση ενημέρωση
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο μπορεί να υλοποιηθεί στο πλαίσιο ενημερωτικών εκδηλώσεων σε συνδυασμό με την παραγωγή και διανομή ενημερωτικού υλικού σχετικά με τη σημασία του τσακαλιού σαν μέρος ενός υγιούς οικοσυστήματος αλλά και των γενικότερων επιπτώσεων που μπορεί να συνεπάγεται η χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός ερωτηματολογίων 2. Αριθμός πληροφοριακού υλικού που έχει διανεμηθεί και άτομα που ενημερώθηκαν 3. Αριθμός τοπικών συναντήσεων/εκδηλώσεων

Κωδικός Μέτρου:
MM25303CW0103
Ονομασία Μέτρου:
Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εκπόνηση σχεδίου δράσης και υλοποίηση δράσεων ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25303 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκορίνθου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.5.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
LIFE IP-4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002) (δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης) Πολλά προγράμματα ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης έχουν εφαρμοστεί σε διάφορες προστατευόμενες περιοχές της χώρας
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
3 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:

2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25303CW0301
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
70.000 € (το ακριβές ποσό θα καθοριστεί από το σχέδιο δράσης που θα προηγηθεί)
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ανάθεση επιμέρους εργασιών με δημόσιους διαγωνισμούς
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η δράση περιλαμβάνει: - Εκπόνηση σχεδίου (aciton plan) για τις δράσεις ενημέρωσης και προβολής - Συλλογή και συγγραφή υλικού που θα χρησιμοποιηθεί για τις δράσεις ενημέρωσης - Έκδοση έντυπου υλικού σε μορφή ενημερωτικών φυλλαδίων, αφισών και εγχειριδίων - Δημιουργία spot για τα social media - Οδηγός για τις οικοσυστημικές υπηρεσίες της προστατευόμενης περιοχής σε e-book και περιορισμένα έντυπα αντίγραφα - Οργάνωση ενημερωτικών εκδηλώσεων Παραδοτέα: 1. Έκθεση περιγραφής και προγραμματισμού δράσεων 2. Παραγωγή έντυπου ενημερωτικού υλικού 3. 4 τουλάχιστον διαφορετικά ενημερωτικά spot για προώθηση στα social media 4. Βιβλίο οδηγός για τις οικοσυστημικές υπηρεσίες 5. Οργάνωση ημερίδων σύμφωνα με το action plan
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων της περιοχής 2. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των τοπικών φορέων 3. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας

Κωδικός Μέτρου:
MM25303CW0104
Ονομασία Μέτρου:
Χαρτογραφική αποτύπωση και χαρακτηρισμός υφιστάμενων μονοπατιών ερμηνείας τοπίου
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Χαρτογραφική αποτύπωση και χαρακτηρισμός υφιστάμενων μονοπατιών ερμηνείας τοπίου στην ΕΖΔ GR2530003 με στόχο την περιβαλλοντική εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικό, Επεμβάσεις με τη μορφή έργου
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25303 - Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκορίνθου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Ολόκληρη η περιοχή
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.2.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.2.2
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, ενημέρωση και εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
μέτριο
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1 έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3 - συνεχές
Συνέργεια με άλλα μέτρα:

Προτεραιότητα μέτρου:
1
Φορέας υλοποίησης:
Διευθύνσεις πρωτοβάθμιας & δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
50.000 € (περιλαμβάνεται η συντήρηση μονοπατιών, η κατασκευή και τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων)
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφέρεια/Περιφερειακές Ενότητες Δήμος Τουριστικοί Σύλλογοι/Επιμελητήριο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έγκριση σχεδίου προγράμματος περιβαλλοντικής εκπαίδευσης Έγκριση επεμβάσεων από την Αρχαιολογική Υπηρεσία Έγκριση σχεδίου διαχείρισης επισκεπτών από την αρχαιολογική υπηρεσία
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένεται κοινωνική αποδοχή
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Τα μονοπάτια χρησιμοποιούνται ως ένα μέσο δασικής αναψυχής συμβάλλοντας παράλληλα στην περιβαλλοντική ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των επισκεπτών. Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι η χαρτογραφική αποτύπωση και η διαμόρφωση υφιστάμενων μονοπατιών με απώτερο στόχο την ανάδειξη των προστατευόμενων ειδών και τύπων οικοτόπων και την ενημέρωση των επισκεπτών αναφορικά με θέματα προστασίας και διατήρησής. Συγκεκριμένα, το μονοπάτι θα απευθύνεται σε πεζοπόρους και φυσιολάτρες που επιθυμούν κυρίως να εξερευνήσουν την περιοχή, να απολαύσουν τη φύση αλλά και να ενημερωθούν για τους τύπους οικοτόπων, τα σπάνια είδη χλωρίδας και πανίδας (Iatrou, et al. 2007) που απαντώνται εκεί καθώς και για τα πολιτιστικά στοιχεία της περιοχής. Το μονοπάτι θα αναδείξει τα προστατευτέα αντικείμενα της ΕΖΔ GR2530003, η οποία περιλαμβάνει το λόφο της Ακροκορίνθου. Στην κορυφή του λόφου, ο οποίος αποτελείται από σκληρό ασβεστολιθικό υπόστρωμα, υπάρχει ένα ενετικό κάστρο όπου σώζονται ερείπια ναών. Η περιοχή εκτός, από το ιδιαίτερο αρχαιολογικό ενδιαφέρον που παρουσιάζει, έχει και οικολογική αξία λόγω των σπάνιων ειδών χλωρίδας (Βλέπε σχετική βιβλιογραφία). Η βλάστηση χαρακτηρίζεται από μια σειρά ελληνικών ενδημικών ειδών, όπου ξεχωρίζει το *Stachys virgata* ένα απειλούμενο προς εξαφάνιση είδος στο οποίο πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή. Το είδος, αν και πλέον θεωρείται πως έχει εκλείψει από την Ακροκόρινθο (Βλέπε σχετική βιβλιογραφία) εντοπίστηκε σε άλλες περιοχές της Πελοποννήσου (Βλέπε σχετική βιβλιογραφία). Οι τύποι οικοτόπων που κυριαρχούν και χαρακτηρίζουν την περιοχή είναι οι 5420 (χαμηλοί ακανθώδη σχηματισμοί ημισφαιρικών θάμνων), 8210 (χασμοφυτική βλάστηση ασβεστολιθικών κρημνών) και 9540 (Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά είδη πεύκων της

Μεσογείου).

Συνοπτική περιγραφή διαδρομής μονοπατιού

Η ανάπλαση και η διάνοιξη του υφιστάμενου μονοπατιού θα διασχίζει την προστατευόμενη περιοχή, η οποία θα ξεκινά βορειοδυτικά από τον επαρχιακό δρόμο και θα καταλήγει στην είσοδο του αρχαιολογικού χώρου αφού πρώτα χωριστεί σε δύο κλάδους με ίδιο τερματισμό. Ο πρώτος κλάδος θα έχει μήκος περίπου 1 km και θα διέρχεται από τη Δυτική πλαγιά του βράχου του Ακροκορίνθου. Ο δεύτερος κλάδος, μήκους περίπου 4 km, θα διέρχεται από τη Βόρεια, Ανατολική και Νότια πλευρά του λόφου του Ακροκορίνθου. Και οι δύο κλάδοι θα έχουν βαθμό δυσκολίας «εύκολο» διασφαλίζοντας την ασφαλή χρήση τους ενώ παράλληλα θα προσφέρονται για παρατήρηση του τοπίου. Ο πρώτος κλάδος θα διέρχεται κυρίως από τους τύπους οικοτόπων 5420, στον οποίο απαντούν τα περισσότερα αρωματικά, φαρμακευτικά και μελισσοτροφικά φυτά και από τον τύπο οικοτόπου 8210, ο οποίος στην περιοχή χαρακτηρίζεται από την παρουσία πλήθους ενδημικών φυτικών taxa (Iatrou, et al. 2007). Ο δεύτερος κλάδος, διέρχεται από τους ίδιους τύπους οικοτόπων όπως και ο πρώτος ενώ, επιπρόσθετα, διέρχεται από τον τύπο οικοτόπου 9540 (Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά είδη πεύκων της Μεσογείου) αλλά και από το τυπικό αγροδασικό τοπίο της περιοχής το οποίο περιλαμβάνει καλλιέργειες ελιάς. Οι επισκέπτες χρησιμοποιώντας τα μονοπάτια μπορούν να έρθουν σε επαφή με πλήθος ενδημικών, αρωματικών & φαρμακευτικών φυτών αλλά και με πολιτιστικά στοιχεία της περιοχής συμπεριλαμβανομένων των καλλιεργειών και φυσικά των αρχαιοτήτων του λόφου.

Σήμανση

Ο χωρικός σχεδιασμός καθώς και η σήμανση του μονοπατιού θα λάβει υπόψη στοιχεία από ένα ευρύτερο σχεδιασμό διαχείρισης του χώρου, όπως το Σχέδιο Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής, το Σχέδιο Αντιπυρικής Προστασίας κ.α., ενώ θα υλοποιηθεί σύμφωνα με τις υπάρχουσες τεχνικές προδιαγραφές (ΥΠΕΝ 2017). Θα δοθεί έμφαση στη δημιουργία πινακίδων ερμηνείας του φυσικού τοπίου για την επιστημονική αλλά προσιτή στο ευρύ κοινό ενημέρωση αναφορικά με το προστατευτέο αντικείμενο αλλά και το φορέα διαχείρισης. Εκτιμάται η δημιουργία και εγκατάσταση τουλάχιστον 10 πινακίδων. Σε αυτές θα περιλαμβάνονται πληροφορίες αναφορικά με τους τύπους οικοτόπων που διέρχεται το μονοπάτι, την εμφάνιση σπάνιων & ενδημικών φυτικών ειδών κυρίως τα κατακόρυφα ασβεστολιθικά βράχια και σπάνια, τις χρήσεις φυτών (αρωματικά, φαρμακευτικά, μελισσοτροφικά, εντομοκτόνα), το πολιτιστικό και το αγροτικό τοπίο της περιοχής.

Για την αξιοποίηση των υπαρχόντων μονοπατιών και την επιλογή των σημείων ενδιαφέροντος θα ληφθούν υπόψη τα εξής κριτήρια:

- τις ανάγκες και επιθυμίες των επισκεπτών
- την ελάχιστη διατάραξη των ειδών άγριας πανίδας
- τη σύνθεση της βλάστησης
- τις επιπτώσεις που μπορεί να επέλθουν στο φυσικό περιβάλλον
- την ύπαρξη επιστημονικού ενδιαφέροντος

Οι τύποι σήμανσης που θα χρησιμοποιηθούν για τη διαμόρφωση του μονοπατιού είναι οι εξής:

- Πινακίδες υποδοχής
- Πινακίδες κατεύθυνσης
- Πινακίδες ερμηνείας τοπίου για
  - φαρμακευτικά-θεραπευτικά φυτά
  - ενδημικά είδη
  - Ενδημικά, σπάνια και προστατευόμενα είδη χλωρίδας και πανίδας
  - ο Τους τύπους οικοτόπων

Σχετική βιβλιογραφία

Iatrou, G., Trigas, P. and Pettas, N. 2007 The vascular flora of Akrokorinthos Castle and its surrounding area (NE Peloponnese, Greece). Phytologia Balcanica, 13 (1), 83-93.

Constantinidis, T., Kalpoutzakis, E. and Kougioumoutzis, K. 2015 The rediscovery of Stachys virgata (Lamiaceae), a rare endemic of Peloponnisos, Greece: taxonomy, distribution, karyology and conservation. Phytotaxa, 218 (3), 241-252.
ΥΠΕΝ. 2017 ΦΕΚ 206 Β' - Καθορισμός τεχνικών προδιαγραφών χάραξης σήμανσης, διάνοιξης και συντήρησης των ορειβατικών-πεζοπορικών μονοπατιών. Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας (ed.), Αθήνα.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Μήκος νέων μονοπατιών ή μήκος συντήρησης μονοπατιών
2. Συνολικό μήκος μονοπατιών που χαρτογραφήθηκαν
3. % πρόοδος στα τεχνικά έργα

5.3.3.5.6 Άλλα μέτρα

Κωδικός Μέτρου:
MM25303CW0301
Ονομασία Μέτρου:
Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η δράση περιλαμβάνει: - Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση τύπων οικοσυστημάτων - Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών - Χρήση ερωτηματολογίων στους τοπικούς φορείς, τοπικούς παραγωγικούς φορείς, τουριστών - επισκεπτών, τοπική κοινωνία και αξιολόγηση αποτελεσμάτων - Αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών και δημιουργία καταλόγου ιεράρχησης και προτεραιοτήτων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25303 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκορίνθου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.3.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει υψηλή επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα λόγω των αποτελεσμάτων και μεθοδολογικών οδηγιών του έργου LIFE IP-4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002) 1. Τεχνικός - Μεθοδολογικός Οδηγός για τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των τύπων οικοσυστημάτων και των οικοσυστημικών υπηρεσιών τους στην Ελλάδα, σε εθνική, περιφερειακή και τοπική κλίμακα (Παραδοτέο Δράσης Α3)

2. Εθνικός Κατάλογος Δεικτών Οικοσυστημικών Υπηρεσιών (Παραδοτέο Δράσης Α3) Επίσης, στα πλαίσια του LIFE αναμένεται η και η πιλοτική εφαρμογή της μεθοδολογίας σε επιλεγμένες περιοχές της χώρας, από όπου αναμένεται να προκύψουν χρήσιμα συμπεράσματα για την εφαρμογή της στην περιοχή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Δράση MAES (Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services) της Ε.Ε. Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1,5 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1,5 έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25303CW0103
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
40.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού για ανάθεση μελέτης σε οικονομικό φορέα
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η χαρτογράφηση και αξιολόγηση των οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών τους αποσκοπεί στην αειφόρο διατήρηση των φυσικών πόρων με στόχο την κοινωνική και οικονομική ευημερία και αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο για τη διαχείριση και βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής. Αποτελεί επίσης εργαλείο και μέσο επικοινωνίας με τους οικονομικούς φορείς και την κοινωνία. Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής περιλαμβάνει πολυάριθμες και σημαντικές οικοσυστημικές υπηρεσίες (προμηθευτικές, ρύθμισης και διατήρησης, πολιτισμικές), μέρος των οποίων αναλύθηκαν στην ενότητα 3.4. Η Δράση MAES (Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services) της Ε.Ε. περιλαμβάνει τη χαρτογράφηση και αξιολόγηση των τύπων οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών

που προσφέρουν στους ανθρώπους. Η χαρτογράφηση περιλαμβάνει την απεικόνιση της έκτασής τους και τον υπολογισμό της επιφάνειάς τους, ενώ η αξιολόγηση αναφέρεται στον προσδιορισμό της καλής ή κακής κατάστασής τους και εξαρτάται από: α) την καταγραφή και αξιολόγηση των δομών και των λειτουργιών τους και β) από τις υφιστάμενες πιέσεις κα απειλές που αντιμετωπίζουν. Επίσης η χαρτογράφηση των υπηρεσιών παρέχει μία χωρική αποτύπωση πληροφοριών σχετικά με τον τρόπο και τη θέση που παρέχεται κάθε υπηρεσία.
Τα τελικά αποτελέσματα της δράσης αποτελούν εργαλείο λήψης αποφάσεων για περαιτέρω δράσεις όπως:
- Διαχειριστικές δράσεις για την βελτιστοποίηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών που θα ωφελούν ταυτόχρονα και την βιοποικιλότητα
- Παρακολούθηση τάσεων στην παροχή οικοσυστημικών υπηρεσιών στην περιοχή
- Δράσεις για τη συνέργεια ή σύγκρουση μεταξύ των οικοσυστημικών υπηρεσιών

Η δράση περιλαμβάνει:
- Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση τύπων οικοσυστημάτων
- Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών
- Χρήση ερωτηματολογίων στους τοπικούς φορείς, τοπικούς παραγωγικούς φορείς, τουριστών
- επισκεπτών, τοπική κοινωνία και αξιολόγηση αποτελεσμάτων
- Αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών και δημιουργία καταλόγου ιεράρχησης και προτεραιοτήτων.

Για την υλοποίηση της δράσης θα ακολουθηθούν τα αποτελέσματα και η μεθοδολογία που έχουν προκύψει από το LIFE IP-4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002) «Ολοκληρωμένες δράσεις για τη διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου NATURA 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα» και συγκεκριμένα:
1. Τεχνικός - Μεθοδολογικός Οδηγός για τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των τύπων οικοσυστημάτων και των οικοσυστημικών υπηρεσιών τους στην Ελλάδα, σε εθνική, περιφερειακή και τοπική κλίμακα (Παραδοτέο Δράσης Α3)
ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ Π, ΜΑΛΛΙΝΗΣ Γ, ΚΟΚΚΟΡΗΣ Ι, ΜΠΕΚΡΗ Ε, ΧΡΥΣΑΦΗ Ε, ΒΕΡΔΕ Ν, ΣΤΑΜΠΟΥΛΙΔΗΣ Θ (2018). LIFE-IP 4 NATURA: Ολοκληρωμένες δράσεις για την διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα. Παραδοτέο Δράσης Α.3: Τεχνικός - Μεθοδολογικός Οδηγός για τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των τύπων οικοσυστημάτων και των οικοσυστημικών υπηρεσιών τους στην Ελλάδα, σε εθνική, περιφερειακή και τοπική κλίμακα. Πανεπιστήμιο Πατρών, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Πάτρα σελ. 211.
2. Εθνικός Κατάλογος Δεικτών Οικοσυστημικών Υπηρεσιών (Παραδοτέο Δράσης Α3) ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ Π, ΚΟΚΚΟΡΗΣ Ι, ΜΠΕΚΡΗ Ε, ΜΑΛΛΙΝΗΣ Γ, ΣΤΑΜΠΟΥΛΙΔΗΣ Θ (2018). LIFE-IP 4 NATURA: Ολοκληρωμένες δράσεις για την διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα. Παραδοτέο Δράσης Α.3: Εθνικός Κατάλογος Δεικτών Οικοσυστημικών Υπηρεσιών. Πανεπιστήμιο Πατρών, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Πάτρα σελ. 144.

<u>Παραδοτέα:</u>
- Έκθεση με την καταγραφή, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών της προστατευόμενης περιοχής
- Γεωχωρική βάση δεδομένων που περιλαμβάνει τη χαρτογράφηση των τύπων οικοσυστημάτων και οικοσυστημικών υπηρεσιών

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Τεύχος μελέτης
2. γεωχωρική βάση δεδομένων
3. Βαθμός επίτευξης της χαρτογράφησης και ποσοτικοποίησης των οικοσυστημικών υπηρεσιών

Κωδικός Μέτρου:
MM25303CW0302
Ονομασία Μέτρου:
Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Δημιουργία βάσης δεδομένων, όπου θα ενσωματωθούν οι έρευνες, οι μελέτες και οι δράσεις που έχουν γίνει στην περιοχή μελέτης και θα εμπλουτίζεται με νέα στοιχεία που θα έχουν τη δυνατότητα να εισάγουν οι διαχειριστές της εφαρμογής είτε από προτάσεις και εντοπισμό επισκεπτών (μέσω μιας ολοκληρωμένης διαδικτυακής εφαρμογής) είτε από αυτοψίες των υπαλλήλων του Φορέα και έρευνες. Σε συνδυασμό με την απογραφή και αυτοματοποιημένη εισαγωγή των αβιοτικών παραμέτρων οι οποίες θα λαμβάνονται συστηματικά από καίριες θέσεις της περιοχής, θα δημιουργηθεί ένα εργαλείο διαχείρισης και λήψης αποφάσεων για την έγκαιρή και αποτελεσματική αντιμετώπιση προβλημάτων στην προστατευόμενη περιοχή.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25303 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκορίνθου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.3.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1 έτος

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: Συλλογή και δόμηση περιγραφικών και χωρικών δεδομένων σε ενιαία βάση δεδομένων (5 μήνες) Φάση Β: Ανάπτυξη webgis πλατφόρμας και εφαρμογών (4 μήνες) Φάση Γ: Δοκιμαστική λειτουργία webgis πλατφόρμας / Τελικές διορθώσεις / Εκπαίδευση χρηστών της ΜΔΠΠ (5 μήνες)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
50000
Πηγή χρηματοδότησης
Ταμείο Ανάκαμψης Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Ανασταλτικός παράγοντας για την λήψη αποφάσεων με στόχο την προστασία των περιοχών αποτελεί σε πολλές περιπτώσεις η έλλειψη πληροφορίας ή η κακή διαχείριση αυτής ως απόρροια της ελλιπούς οργάνωσης των διαθέσιμων δεδομένων που αφορούν τα προστατευόμενα είδη. Για την επίλυση του εν λόγω προβλήματος κρίνεται αναγκαία η δημιουργία μία ολοκληρωμένης βάσης δεδομένων, διαθέσιμη, με την μορφή webgis στο ευρύ κοινό, που θα αποτελέσει εργαλείο για την προστασία, τη διατήρηση και τη διαχείριση των οικοσυστημάτων. Το εν λόγω μέτρο υλοποιείται σε τέσσερεις κατευθύνσεις: **Α. Δημιουργία βάσης δεδομένων.** Πηγές εύρεσης των δεδομένων θα αποτελέσουν αρχικά οι πολυάριθμες έρευνες, μελέτες και δράσεις διαχείρισης που έχουν υλοποιηθεί στις περιοχές από διάφορους φορείς (Πανεπιστήμια, Ερευνητικά Κέντρα, ΜΚΟ, Τοπική Αυτοδιοίκηση κλπ). Τα εν λόγω δεδομένα βρίσκονται διάσπαρτα και πρέπει να συλλεχθούν, να αξιολογηθούν και να οργανωθούν ώστε να αποτελέσουν τη βάση λειτουργίας του Φορέα. Τα δεδομένα θα γεωαναφερθούν στο χωρικό επίπεδο με τη μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια ώστε να προκύψει και γεωγραφική πληροφορία όσο αυτό είναι εφικτό **Β. Δημιουργία webgis**

Επιπλέον, θα δημιουργηθεί ένα προσαρμοσμένο αναπτυγμένο ppGIS (σύστημα GIS με συμμετοχή του κοινού) και webGIS το οποίο θα σχεδιαστεί για να παρέχει διαδραστική χρήση χωρικών δεδομένων και γεωγραφικής χαρτογράφησης, εύκολα προσβάσιμα ακόμη και από smartphones ή tablets. Αυτή η πλατφόρμα θα δώσει τη δυνατότητα στους τελικούς χρήστες και άλλους εμπλεκόμενους φορείς να χρησιμοποιούν τις τεχνολογίες γεωχωρικών πληροφοριών και θεματικούς χάρτες για να επικοινωνούν μεταξύ τους με αποτελεσματικό τρόπο. Μέσω της εφαρμογής για smartphones και tablets δίνεται η δυνατότητα στους επισκέπτες να καταγράψουν τις δικές του παρατηρήσεις η φωτογραφίες σχετικά με τα είδη ή τις απειλές που εντοπίζουν και να τις γνωστοποιούν άμεσα στο Φορέα, συμβάλλοντας στη καλύτερη εποπτεία και διαχείριση της περιοχής, Η δημιουργία μιας πλατφόρμας για το ευρύ κοινό αναμένεται να αυξήσει την ευαισθητοποίηση του κοινού, μέσω της αίσθησης της συμμετοχής στην προστασία και διασφάλιση της ακεραιότητας της περιοχής και των προστατευόμενων ειδών που φιλοξενεί.

Γ. Συλλογή στοιχείων σχετικά με τις περιοχές ευθύνης του Φορέα.

Η βάση δεδομένων για να λειτουργήσει πρέπει να ενημερώνεται με νεότερα στοιχεία – μελέτες ή μετρήσεις. Τα αποτελέσματα των μελετών βάσης που προτείνονται θα εμπλουτίσουν και θα γεμίσουν τα κενά πληροφορίας που εντοπίζονται στην παρούσα φάση. Παράλληλα, το σύστημα πρέπει να ενημερώνεται συστηματικά με πληθώρα μετρήσεων των αβιοτικών παραμέτρων που κρίνονται ενδεικτικά για την διερεύνηση της καλής κατάστασης των φυσικών πόρων και κατ' επέκτασιν των προστατευόμενων ειδών. Επιπλέον, η βάση θα εμπλουτίζεται με τα δεδομένα των χρηστών της φόρμας webgis, εφόσον πρωτίστως αξιολογούνται από τους υπαλλήλους του Φορέα και τέλος, ο Φορέας εφόσον ενημερώνεται για νέες έρευνες μελέτες που διεξάγονται για την περιοχή ή τα είδη της περιοχής θα εμπλουτίζει τη βάση με τις επιπρόσθετες πληροφορίες που θα προκύπτουν.

Δ. Εκπαίδευση προσωπικού Φορέα στην εισαγωγή δεδομένων στη βάση.

Για την διαχείριση της βάσης και την αξιολόγηση των δεδομένων που θα προκύψουν μεταγενέστερα της έναρξης λειτουργίας της βάσης είναι απαραίτητη η εκπαίδευση του προσωπικού του φορέα, ώστε να διατηρηθεί και να λειτουργεί εφεξής συμβουλευτικά για τη λήψη αποφάσεων.

Παραδοτέα

Π1: Συλλογή και αξιολόγηση των μελετών που έχουν πραγματοποιηθεί και αφορούν την προστατευόμενη περιοχή και δημιουργία γεωχωρικών δεδομένων όπου είναι εφικτό καθώς και έλεγχος των διαθέσιμων χωρικών αρχείων για σφάλματα.
Π2: Βάση δεδομένων σε λειτουργία.
Π3: Δημιουργία webgis (Android, iOS και Windows) και πιλοτική εφαρμογή.
Π4: Οργάνωση ημερίδων για την εκπαίδευση του προσωπικού του Φορέα
Π5: Ενημέρωση του κοινού για την ύπαρξη και λειτουργία της διαδικτυακής πλατφόρμας

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Δομημένη βάση δεδομένων
2. Λειτουργικότητα webgis εφαρμογής
3. Λειτουργικότητα εφαρμογής για smartphones και tablets
4. Αριθμός χρηστών που χρησιμοποιούν την εφαρμογή για smartphones/tablets
5. Αριθμός επισκέψεων στην webgis εφαρμογή
6. Αριθμός δεδομένων που εισάχθηκε στη βάση δεδομένων
7. Πλήθος τύπου δεδομένων που εισάχθηκε στη βάση δεδομένων

Κωδικός Μέτρου:
MM25303CW0306
Ονομασία Μέτρου:
Ανασύσταση ιστορικού πυρκαγιών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Καταγραφή και ανασύσταση του ιστορικού πυρκαγιών στις ορεινές περιοχές από καταγραφές και με τη χρήση τηλεπισκόπησης
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CB05
Τύπος του μέτρου:
Παρακολούθηση/άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25303 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκορίνθου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλος ο ορεινός όγκος της Ακροκορίνθου
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
όλοι οι τύποι οικοτόπων
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.10.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.2.3, A.3.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
M09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α': Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β': Χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών Φάση Γ': Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών
Χρονικό βάθος απόδοσης:

2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25303CW0307
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Επιστημονικοί φορείς
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α΄: 15.000 €: Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β΄: 30.000 €: Χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών Φάση Γ΄: 5.000 €: Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ Περιφέρεια/Περιφερειακές Ενότητες ΥΠΕΝ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Συμβολή της Δασικής Υπηρεσίας για παροχή ιστορικού πυρκαγιών
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν υπάρχουν τεχνικές δυσκολίες. Υψηλή επιστημονική επάρκεια (υπάρχει ήδη γνώση της τεχνοτροπίας (Pleniou, M., Xystrakis, F., Dimopoulos, P. and Koutsias, N. 2012 Maps of fire occurrence – spatially explicit reconstruction of recent fire history using satellite remote sensing. Journal of Maps, 8 (4), 499-506)
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου. Αντιθέτως, αναμένεται αποδοχή του μέτρου.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Οι χάρτες εμφάνισης των δασικών πυρκαγιών που δείχνουν τη θέση και την έκταση των καμένων εκτάσεων είναι η βάση για την προστασία και την αποκατάσταση των πληγέντων φυσικών οικοσυστημάτων παγκοσμίως και επομένως, η έλλειψη τέτοιων χωρικών δεδομένων επηρεάζει και τη διαχείριση τους . Χωρικά δεδομένα χαρακτηριστικών των πυρκαγιών, όπως η εμφάνιση της πυρκαγιάς, η συχνότητα, η επαναληψημότητα ή το διάστημα μέχρι την τελευταία πυρκαγιά, είναι σημαντικές πληροφορίες σε θέματα περιβαλλοντικού σχεδιασμού και διαχείρισης των δασικών πυρκαγιών. Πιο συγκεκριμένα, μία λεπτομερής περιγραφή μιας πυρκαγιάς, δηλαδή η ακριβή οριοθέτηση της περιμέτρου της, συμβάλλει άμεσα στη μελέτη των οικολογικών προτύπων της μεταπυρικής αναγέννησης και της διαδοχής της βλάστησης, αφού έτσι καθίσταται εφικτή η ερμηνεία των προτύπων της παρατηρούμενης αποκατάστασης και γίνονται κατανοητοί οι μηχανισμοί των διαδικασιών αποκατάστασης των καμένων οικοσυστημάτων καθώς και άλλοι δυναμικοί παράγοντες του περιβάλλοντος, όπως είναι η υγρασία, η θερμοκρασία, το έδαφος, οι ανθρώπινες δραστηριότητες κ.α. Η ανασύσταση του ιστορικού των δασικών πυρκαγιών, εάν η έκταση της περιοχής μελέτης είναι μεγάλη είναι αδύνατη να επιτευχθεί με επίγειες έρευνες κυρίως από άποψη χρόνου και κόστους. Επομένως, η παρακολούθηση μπορεί να επιτευχθεί με την εφαρμογή προηγμένων τεχνολογιών,

όπως είναι η δορυφορική τηλεπισκόπηση με τη χρήση υψηλής χωρικής και χρονικής ανάλυσης δορυφορικών δεδομένων. Η δορυφορική τηλεπισκόπηση παρέχει μία απεριόριστη βασική πηγή πληροφοριών ενός μεγάλου μέρους της επιφάνειας της γης όπου μπορούν να ληφθούν μετρήσεις για την ίδια περιοχή σε τακτική βάση. Αυτά τα περιοδικά φασματικά δεδομένα στο ορατό και στο υπέρυθρο τμήμα του ηλεκτρομαγνητικού φάσματος, που έχουν αποκτηθεί από διάφορους δορυφορικούς αισθητήρες, μπορούν με τη βοήθεια της επεξεργασίας και της ερμηνείας τους μέσω ενός υπολογιστή να συμβάλλουν σε μία καλύτερη, οικονομικά αποδοτική, αντικειμενική και ταχύτατη μέθοδο παρακολούθησης και χαρτογράφησης των καμένων εκτάσεων.
Από το 1972 οι παρατηρήσεις μέσω του LANDSAT δορυφόρου συλλέγουν πληροφορίες για τη γη, από το διάστημα. Η επιτυχία των δορυφόρων LANDSAT οφείλεται κυρίως στο συνδυασμό αισθητήρων παρατήρησης ικανοποιητικής φασματικής, χωρικής και χρονικής ανάλυσης, ενώ η μεγάλη χρονική διάρκεια του έχει προσφέρει ένα αξιόλογο αρχείο δορυφορικών δεδομένων, κατάλληλο για μακροχρόνιες και διαχρονικές παρατηρήσεις. Σημαντικό είναι επίσης ότι, τα αρχειοθετημένα αυτά δορυφορικά δεδομένα LANDSAT προέρχονται από την ιστοσελίδα του αμερικάνικου Γεωλογικού Ινστιτούτου United States Geological Survey (USGS) (http://glovis.usgs.gov/) και το Επιστημονικό Κέντρο Επιστήμης και Παρατήρησης των Πόρων της Γης Earth Resources Observation Systems (EROS) και είναι στη διάθεση του κοινού χωρίς χρέωση.
Συμπερασματικά, για την αποτελεσματικότητα κάθε επιστημονικής παρακολούθησης της βλάστησης η καταγραφή του ιστορικού των δασικών πυρκαγιών για την αξιολόγηση των οικοσυστημάτων είναι απαραίτητη, καθώς με αυτόν τον τρόπο θα μπορέσουμε να διερευνήσουμε την εξέλιξη και την αποκατάσταση του τοπίου σήμερα.

Αναλυτικότερα:
Φάση Α΄: (διάρκεια 1 χρόνος): Συλλογή και οργάνωση δεδομένων
Περιλαμβάνει τη συλλογή και επεξεργασία των δορυφορικών δεδομένων. Συγκεκριμένα, μπορούν να συλλεχθούν δωρεάν δορυφορικά δεδομένα (Landsat, Sentinel κ.α.) από το αμερικανικό Γεωλογικό Ινστιτούτο (USGS) και άλλα διαθέσιμα στοιχεία διάφορων χρονολογιών (αεροφωτογραφίες, σημεία έναρξης πυρκαγιάς), ώστε να χρησιμοποιηθούν για τη χαρτογράφηση ή βοηθητικά για τη φωτοερμηνεία των δορυφορικών εικόνων.
Φάση Β΄ (διάρκεια 1 χρόνος): Χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών
Σε αυτή τη φάση θα πραγματοποιηθεί η χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών ιστορικά χρησιμοποιώντας τις διαθέσιμες δορυφορικές εικόνες και εφαρμόζοντας μεθόδους τηλεπισκόπησης που έχουν αναπτυχθεί για τη χαρτογράφηση των καμένων εκτάσεων.
Φάση Γ' (διάρκεια 1 χρόνος): Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών.
Σε αυτή τη φάση του έργου τα αποτελέσματα κατά τη Β' φάση θα ενσωματωθούν στο σχεδιασμό της δασικής διαχείρισης ώστε να είναι δυνατή η εκτίμηση της μεταπυρικής παρακολούθηση της εξέλιξης της βλάστησης. Τέλος, θα δημιουργηθεί ένα Γεωγραφικό Σύστημα Πληροφοριών που θα συμπεριλαμβάνει όλο το πληροφοριακό υλικό που θα συλλεχθεί καθώς και όλα τα χαρτογραφικά προϊόντα, τα οποία θα παραδοθούν σε ψηφιακή μορφή (χάρτες).

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. έκταση και πλήθος δασικών πυρκαγιών που θα χαρτογραφηθούν
2. Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών

Κωδικός Μέτρου:
MM25303CW0307
Ονομασία Μέτρου:
Μελέτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης και μελέτη δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μελέτη για τη χωρική αποτύπωση του βαθμού επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και του δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CB05
Τύπος του μέτρου:
Παρακολούθηση/άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25303 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκορίνθου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλος ο ορεινός όγκος της Ακροκορίνθου
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
όλοι οι τύποι οικοτόπων
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.10.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.2.3, A.3.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
M09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α': Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β': Χάρτες απεικόνισης επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και χάρτες δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων
Χρονικό βάθος απόδοσης:

2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25303CW0306
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Επιστημονικοί φορείς
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α΄: 15.000 €: Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β΄: 30.000 €: Χάρτες απεικόνισης επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και χάρτες δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ Περιφέρεια/Περιφερειακές Ενότητες ΥΠΕΝ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ολοκλήρωση μελέτης ανασύστασης ιστορικού πυρκαγιών
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
-
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου. Αντιθέτως, αναμένεται αποδοχή του μέτρου.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Οι χάρτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης καθώς και οι χάρτες δυναμικού αναγέννησης αποτελούν σημαντική πληροφορία για την προστασία και την αποκατάσταση των πληγέντων φυσικών οικοσυστημάτων και για την κατάλληλη προσαρμογή της διαχείρισης των τύπων οικοτόπων και των ενδιαιτημάτων ειδών. Η δημιουργία αυτών των θεματικών χαρτών απαιτεί τη συλλογή και οργάνωση πληροφορίας αναφορικά με το ανάγλυφο, την ποιότητα τόπου και με το χωροχρονικό ιστορικό των δασικών πυρκαγιών και την εξέλιξη των οικοσυστημάτων μετά από αυτές. Αυτή η πληροφορία μπορεί να αναλυθεί με κατάλληλα μοντέλα και μεθόδους και να προταθούν διαχειριστικές πρακτικές που θα θωρακίσουν τις περιοχές από του κινδύνους διάβρωσης και ερημοποίησης, ενώ παράλληλα μπορεί να προταθούν περιοχές στις οποίες το δυναμικό αναγέννησης είναι μικρό και απαιτούνται έργα αποκατάστασης. <u>Αναλυτικότερα:</u> **Φάση Α΄:** (διάρκεια 2 έτη): Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Περιλαμβάνει τη συλλογή και επεξεργασία δεδομένων, των δεδομένων ανασύστασης του ιστορικού πυρκαγιών καθώς και δεδομένων εξέλιξης των οικοσυστημάτων μετά από πυρκαγιές. Είναι απαραίτητη η συλλογή δεδομένων πεδίου αναφορικά με την ικανότητα αναγέννησης και αποκατάστασης των τύπων οικοτόπων ώστε να καθοριστούν οι επιπτώσεις των δασικών πυρκαγιών όχι μόνο στην έκταση των τύπων οικοτόπων αλλά και στις δομές και λειτουργίες τους

Φάση Β΄ (διάρκεια 2χρόνος): Χάρτες επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και χάρτες δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων. Σε αυτή τη φάση του έργου τα δεδομένα θα αναλυθούν με κατάλληλα μοντέλα και μεθοδολογίες ώστε να εκτιμηθούν οι βαθμοί επικινδυνότητας και το δυναμικό αποκατάστασης ώστε τα αποτελέσματα να ενσωματωθούν στο σχεδιασμό της δασικής διαχείρισης. Τέλος, θα δημιουργηθεί ένα Γεωγραφικό Σύστημα Πληροφοριών που θα συμπεριλαμβάνει όλο το πληροφοριακό υλικό που θα συλλεχθεί καθώς και όλα τα χαρτογραφικά προϊόντα, τα οποία θα παραδοθούν σε ψηφιακή μορφή (χάρτες).
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Έκταση περιοχών που θα χαρτογραφηθούν 2. % πληρότητα συλλεγόμενης πληροφορίας 3. Αριθμός δειγματοληπτικής προσπάθειας (αρ. ατόμων, εργατοημερών, σημείων κτλ.)

5.3.3.5.7 Μέτρα κανονιστικού χαρακτήρα

Κωδικός Μέτρου:
MM25303CA0501
Ονομασία Μέτρου:
Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εκπόνηση των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 3 του Ν. 4351/2015 όπως ισχύει
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA05
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό, Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25303 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκορίνθου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο των βοσκήσιμων γαιών
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.1.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Α06, Α09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης λιβαδιών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή για την εκπόνηση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης. Υπάρχει επιστημονική και θεσμική τεκμηρίωση αναφορικά με την ανάγκη εκπόνησης σχεδίων βόσκησης (άρθρο 3 του Ν. 4351/2015 όπως ισχύει) και έχουν καθοριστεί τεχνικές προδιαγραφές (ΦΕΚ Β' 2331) η αριθμ. 1058/71977/3.07.2017 ΚΥΑ). Έχουν υπογραφεί ήδη προγραμματικές συμβάσεις ανάμεσα στο ΥΠΑΑΤ και την Περιφέρεια Πελοποννήσου και αναμένεται η υλοποίηση του έργου. Μέτρια για τις προστατευόμενες περιοχές. Υπάρχουν όμως δυο βασικά θέματα για τα οποία πρέπει να ληφθεί μέριμνα: 1. Η έλλειψη καθορισμού συγκεκριμένων προδιαγραφών αναφορικά με την εκπόνηση των σχεδίων βόσκησης εντός του δικτύου NATURA 2000 σε επίπεδο τύπου οικοτόπου και

ενδιαιτήματος είδους. Μπορεί να υποτεθεί με ασφάλεια πως η άσκηση ορθολογικής βόσκησης όπως αυτή ορίζεται στις προδιαγραφές των σχεδίων βόσκησης, θα οδηγήσει στη διατήρηση καλού βαθμού διατήρησης των δομών και λειτουργιών της πλειοψηφίας των τύπων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων ειδών όμως δεν υπάρχει σαφής μέριμνα για τον καθορισμό τυχόν εξαιρέσεων. Θετικό βήμα προς την κατεύθυνση αυτή είναι η έκδοση προδιαγραφών που αναμένονται από το ΥΠΕΝ σχετικά με τον καθορισμό τεχνικών προδιαγραφών Διαχείρισης Σχεδίων Βόσκησης σε περιοχές του δικτύου Natura 2000.

2. Παρατηρείται έλλειψη βασικών δεδομένων που να επιτρέπουν την εκπόνησή συγκεκριμένων σχεδίων βόσκησης σε επίπεδο τύπου οικοτόπου ή ενδιαιτήματος είδους. Υπάρχει ακόμη έλλειψη γνώσης αναφορικά με τη συγκεκριμένη εξάπλωση ειδών χλωρίδας και πανίδας ή με τον καθορισμό τυπικών ειδών των τύπων οικοτόπων σε επίπεδο ΕΖΔ.

Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

2 έτη

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

Υλοποίηση σε μία φάση: 2 έτη

Χρονικό βάθος απόδοσης:

2

Συνέργεια με άλλα μέτρα:

MM25303CA0502

Προτεραιότητα μέτρου:

3

Φορέας υλοποίησης:

Περιφέρεια Πελοποννήσου (μέσω προγραμματικής σύμβασης με το ΥΠΑΑΤ)

Εκτιμώμενο Κόστος

200.000€

Πηγή χρηματοδότησης

ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ)
Πόρους του Ταμείου Γεωργίας Κτηνοτροφίας
Είσπραξη των τελών βόσκησης της Περιφέρειας
(άρθρο 5 του Ν.4351/2015 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει)

Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:

Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση της μελέτης από την Περιφέρεια Πελοποννήσου

Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου

Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Μέτρια. Η διαχείριση της βοσκής είναι ένα φλέγον ζήτημα στις τοπικές κοινωνίας με αντικρουόμενα συμφέροντα. Η εισαγωγή του παράγοντα της βιοποικιλότητας φαινομενικά περιπλέκει τα πράγματα αλλά στην πραγματικότητα αποτελεί έναν «οδηγό» προς την αειφορική εκμετάλλευση της βοσκής. Παρά τις όποιες υπάρχουσες συγκρούσεις και όσες μπορεί να δημιουργηθούν είναι ένα ζήτημα που η πλειοψηφία της αγροτικής κοινωνίας αναζητά μια βιώσιμη λύση.

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Σύμφωνα με το άρθρο 3 του Νόμου 4351/2015 «Βοσκήσιμες γαίες Ελλάδας» όπως ισχύει η χρήση της βοσκής εντός βοσκήσιμων γαιών που προστατεύονται από τη δασική νομοθεσία επιτρέπεται, υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις του νόμου 4351/2015 και της δασικής νομοθεσίας, εφόσον δεν επηρεάζεται αρνητικά η φυσική ισορροπία και αειφορία, καθώς και οι παραγωγικές, προστατευτικές, υδρονομικές, αισθητικές και λοιπές λειτουργίες των οικοσυστημάτων που συγκροτεί η φυόμενη στις βοσκήσιμες γαίες βλάστηση.
Η βοσκή εντός των βοσκήσιμων γαιών ασκείται επί τη βάση διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης της περιοχή, όπου ρυθμίζονται οι όροι χρήσης των εν λόγω εκτάσεων για βόσκηση, σύμφωνα με τις υφιστάμενες και τις προκύπτουσες, συμβατές με τη δασική νομοθεσία και τη βοσκή παράλληλες χρήσεις και τη βοσκοϊκανότητα της κάθε περιοχής και διασφαλίζεται η αειφόρος διαχείριση και απρόσκοπτη αξιοποίηση των βοσκήσιμων γαιών για τις ανάγκες βόσκησης των ποιμνίων. Ειδικά για τις βοσκήσιμες γαίες που περιλαμβάνονται εντός προστατευόμενων περιοχών, εκτιμάται η βοσκοϊκανότητα και τα μέτρα βελτίωσης, διαχείρισης και οργάνωσης της άσκησης της βόσκησης αποφασίζονται κατά τρόπο που αποτρέπεται η υποβάθμιση των προστατευτέων αντικειμένων. Κατά την εκπόνηση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης η Μονάδα Διαχείρισης της περιοχής θα πρέπει να συνεργαστεί, παράσχει στοιχεία και να γνωμοδοτήσει σχετικά. Τα διαχειριστικά σχέδια βόσκησης θα καθορίσουν και τις εγκαταστάσεις ζώων σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του ν. 4056/2012 (Α` 52), καθώς και ποτίστρες ζώων, μικρές ομβροδεξαμενές και επεμβάσεις που δεν αλλοιώνουν τη φυσιογνωμία του τοπίου για την εξυπηρέτηση των κτηνοτρόφων, της λειτουργίας των βοσκήσιμων γαιών και την ευζωία των ζώων.
Το μέτρο περιλαμβάνει την εκπόνηση των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης Περιφέρειας Πελοποννήσου, στην οποία περιλαμβάνεται το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής. Κατά την εκπόνηση των διαχειριστικών σχεδίων θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατ' ελάχιστο τα ακόλουθα:
- τεχνικές προδιαγραφές (ΦΕΚ Β' 2331) η αριθμ. 1058/71977/3.07.2017 ΚΥΑ).
- Η αποτροπή υποβάθμισης των προστατευτέων αντικειμένων της περιοχής λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες των δομών και λειτουργιών των οικοσυστημάτων και των οικολογικών απαιτήσεων των ειδών.
- Τεχνικές προδιαγραφών Διαχείρισης Σχεδίων Βόσκησης σε περιοχές του δικτύου Natura 2000 που αναμένεται να εκδοθούν από το ΥΠΕΝ (Γενική Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Πολιτικής), με σκοπό την εξασφάλιση της προστασίας των ειδών και τύπων οικοτόπων και κατ' επέκταση της βιοποικιλότητας των περιοχών αυτών, όπως το προστατευτικό πλαίσιο ορίζει μέσα από τα Π.Δ. προστασίας των περιοχών Natura 2000
- Υφιστάμενη βιβλιογραφία σχετικά με τη βόσκηση σε προστατευόμενες περιοχές
- Δεδομένα και πληροφορίες που τυχόν θα έχει στη διάθεσή του και θα χορηγήσει στον μελετητή η Μονάδα Διαχείρισης της περιοχής, καθώς και τα τυχόν αποτελέσματα από την υλοποίηση του Μέτρου ΜΜ25303CA0502
Από τα αποτελέσματα του διαχειριστικού σχεδίου θα προκύψουν οι θεσμικές ρυθμίσεις για την άσκηση της δραστηριότητας στην περιοχή.

Παραδοτέο:
Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Τεύχος Διαχειριστικού Σχεδίου Βόσκησης

Κωδικός Μέτρου:
MM25303CA1601
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση των άσκηση των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων. Καλές πρακτικές.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA01, CA02, CA03, CA07, CA08, CA09, CA10, CA11, CA14 , CA16
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25303 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκορίνθου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αγροτικές καλλιέργειες
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.9.1, Β.9.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.3, Γ.1.4
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A01, A05, A21, A02, A23, A26
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης γεωργικών εκτάσεων Μέτρα προστασίας των εδαφικών πόρων Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Θεσμοθέτηση: 1ο έτος Εφαρμογή 2ο - 5ο έτος

Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25303MB0201
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΥΠΕΝ ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση Υπουργικής Απόφασης Κανονιστικού Πλαισίου Ενημέρωση και συνεργασία με καλλιεργητές και αρμόδιες αρχές
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Για την επιτυχή εφαρμογή του κανονιστικού πλαισίου χρειάζεται ενημέρωση και συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους δημόσιους φορείς της περιοχής, με διαφορετικής αρμοδιότητες στον ίδιο χώρο, και τους καλλιεργητές χρήστες. Απαιτείται επίσης η παροχή ανταποδοτικών ωφελειών και οικονομικών κινήτρων μέσω επιδοτήσεων στους καλλιεργητές, ώστε να υποστηριχτεί η εφαρμογή από τους ίδιους τους χρήστες.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένονται μέτριας έντασης αντιδράσεις οι οποίες εκτιμάται ότι θα αρθούν με την ενημέρωση και την απόδοση οικονομικών κινήτρων στους καλλιεργητές (π.χ. επιδοτήσεις καλλιεργειών)
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Για την άσκηση των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων ισχύουν οι ακόλουθοι όροι και περιορισμοί: • Η άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων θα πρέπει να γίνεται κατά το δυνατόν με χρήση βιολογικών μεθόδων και ορθές περιβαλλοντικές πρακτικές. Εντός των Ζωνών Προστασίας της Φύσης η άσκηση βιολογικών καλλιεργειών είναι ιδιαιτέρως σημαντική. Για το λόγο αυτό θα προωθείται και θα ενισχύεται η βιολογική καλλιέργεια, μέσω δράσεων ενημέρωσης και επιδότησης των καλλιεργητών. • Ορθή διαχείριση των γεωργικών δραστηριοτήτων και προώθηση ήπιων γεωργικών πρακτικών (μείωση γεωργικών φαρμάκων και λιπασμάτων, βιολογικές καλλιέργειες κ.ά.) για τη μείωση των επιπτώσεών τους στους τύπους οικοτόπων, στα είδη κοινοτικού ενδιαφέροντος και στα αγροτικά πτηνά. • Κατά την άσκηση των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων θα πρέπει να ακολουθούνται οι καλές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες και πρακτικές στις οποίες περιλαμβάνονται τα στοιχεία διατήρησης του τοπίου, των φρακτών, μη αλλοίωση της μορφολογίας, διατήρηση των δένδρων, περιορισμός εκχερσώσεων κ.α. • Κατά την άσκηση των καλλιεργειών θα πρέπει να προστατεύεται η χλωρίδα και πανίδα της περιοχής και να αποφεύγονται ενέργειες που μπορεί να προκαλέσουν θανάτωση ειδών πανίδας.

- Υλοποίηση προωθητικών ενεργειών ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης / εκπαίδευσης των αγροτών για τη βιοποικιλότητα των αγροτικών οικοσυστημάτων και τις αρνητικές και θετικές επιπτώσεις των καλλιεργειών σε είδη και οικοτόπους κοινοτικού ενδιαφέροντος
- Προώθηση γεωργοπεριβαλλοντικών συμφωνιών με σκοπό τη διατήρηση τύπων οικοτόπων και ειδών, συμπεριλαμβανομένων ενισχύσεων και κινήτρων.
- Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, της πρωτογενούς παραγωγής και της προώθησης τοπικά παραγόμενων προϊόντων
- Προτείνεται η διαχείριση της φυτομάζας και των κομμένων κλαδιών προς όφελος του οικοσυστήματος (π.χ. ενσωμάτωση κομμένων υγιών κλαδιών στο έδαφος για αύξηση οργανικής ουσίας, διατήρηση σωρών κομμένων κλαδιών, ενσωμάτωση φυτομάζας στο έδαφος).
- Η καύση για γεωργικούς σκοπούς θα πρέπει να αποφεύγεται. Σε περίπτωση που κριθεί αναγκαία (π.χ. ασθένειες, αποφυγή διάδοσης ζιζανίων) η καύση θα πραγματοποιείται με αυστηρή τήρηση των κανόνων ασφαλείας για την αποφυγή πυρκαγιάς, δηλαδή να επικρατεί άπνοια και να μην καταγράφονται πολύ υψηλές θερμοκρασίες. Η καύση θα πρέπει να γίνεται σε κατάλληλη θέση και υπό συνεχή επιτήρηση.

Α. Για τη διατήρηση των μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις, με σκοπό τη διατήρηση και βελτίωση κρίσιμων ενδιαιτημάτων και καταφυγίων για τα είδη ορνιθοπανίδας, ερπετών, ασπόνδυλων και χειροπτέρων.

- Διατήρηση των παραδοσιακών στοιχείων του αγροτικού τοπίου, όπως ξερολιθιές, αναβαθμίδες, φυσικά πρανή και αναχώματα και προώθηση δράσεων για την αποκατάσταση αυτών. Οι αναβαθμίδες και τα φυσικά πρανή στα όρια των αγροτεμαχίων θα πρέπει να διατηρούνται σε κατάσταση που να αποτρέπεται η διάβρωση.
- Διατήρηση και αποκατάσταση της ποσότητας και της ποιότητας των φυτικών φρακτών και των περιοχών φυσικής βλάστησης που συνδέονται με αγροτεμάχια (π.χ. μεμονωμένα δένδρα, συστάδες δένδρων, θάμνοι κ.λπ.). Προτείνεται η κάλυψη κενών που δημιουργούνται στους φυτοφράχτες και η συμπλήρωση με φυτεύσεις, κατά προτεραιότητα τοπικών φυτικών ειδών, για την δημιουργία ενιαίου δικτύου φυτοφραχτών.
- Αποφυγή κοπής φυτικών φρακτών και δέντρων κατά την περίοδο αναπαραγωγής της ορνιθοπανίδας (Μάρτιος έως Ιούνιος).
- Αποφυγή αλλαγής του αγροτικού τοπίου με σκοπό την ενοποίηση αγροτεμαχίων και την απομάκρυνση πράσινων υποδομών (φυτοφράχτες, πέτρινοι τοίχοι, πηγές, δέντρα κλπ.)
- Προώθηση δράσεων δημιουργίας νέων φυτοφραχτών κατά μήκος καλλιεργήσιμων εκτάσεων στις πεδινές εκτάσεις για τη βελτίωση των ενδιαιτημάτων αγροτικών ειδών πανίδας
- Προώθηση δράσεων για την αποφυγή χωροκατακτητικών φυτικών ειδών
- Ενίσχυση και δημιουργία πράσινων υποδομών με στόχο τη μείωση του κατακερματισμού των ενδιαιτημάτων ειδών κοινοτικού ενδιαφέροντος

Β. Για την αύξηση της αγροτικής βιοποικιλότητας για τη βελτίωση/διατήρηση ειδών

- Επιτρέπονται μεταβολές στα γεωργικά συστήματα και πρακτικές, εφόσον είναι συμβατά με τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών, εξυπηρετούν την άσκηση των δραστηριοτήτων και είναι συμβατές με την ισχύουσα ΚΑΠ.
- Επιτρέπεται η αναδιάρθρωση των γεωργικών καλλιεργειών μετά από εκπόνηση σχετικής μελέτης που θα λαμβάνει κατ' ελάχιστο υπόψη:
  - Την καταλληλότητα και προσαρμοστικότητα των επιμέρους καλλιεργειών στις εδαφοκλιματικές συνθήκες της περιοχής.
  - Την προώθηση παραδοσιακής γεωργίας και πρακτικών συμβατών με την προστατευόμενη περιοχή
  - Τις αρδευτικές ανάγκες των καλλιεργειών και την αποφυγή υπεράντλησης των υπόγειων υδροφορέων.
  - Την ισχύουσα ΚΑΠ

- Τη συμβατότητα με τη διατήρηση των ειδών πανίδας της περιοχής, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες οικολογικές απαιτήσεις των πολύ σημαντικών ειδών.
- Διασφάλιση της μωσαϊκότητας των καλλιεργειών.

- Διατήρηση της ποικιλότητας και ετερογένειας των καλλιεργειών. Προώθηση ενεργειών για την αύξηση της αγροτικής βιοποικιλότητας για τη βελτίωση/διατήρηση ειδών πανίδας (π.χ. ασυγκόμιστη παραγωγή, ειδικές καλλιέργειες)
- Καλλιέργειες και πρακτικές μη συμβατές με τη φύση θα πρέπει να μετατρέπονται σε άλλη μορφή καλλιέργειας ή να προσαρμοστούν κατάλληλα ούτως ώστε να είναι σε θέση να συμβάλουν στη διατήρηση των οικοτόπων και των ειδών.
- Θα πρέπει να αποφεύγεται η μετατροπή των μη αρδευόμενων καλλιεργειών σε αρδευόμενες.
- Παροτρύνεται η δημιουργία μικρών ταμιευτήρων νερού και η άρδευση ιδιαίτερα τους ξηρούς μήνες.

Γ. Για την προστασία από την κατεργασία του εδάφους με μηχανικές μεθόδους και την αποφυγή των αρνητικών επιπτώσεων στη δομή του εδάφους και τα είδη πανίδας και χλωρίδας.

- Οι ενέργειες κατεργασίας του εδάφους με μηχανικές μεθόδους θα πρέπει να αποφεύγονται ή να περιορίζεται στις απολύτως αναγκαίες (π.χ. χαλάρωση συνεκτικού εδάφους).
- Στην περίπτωση που χρειαστεί κατεργασία του εδάφους θα πρέπει να προτιμώνται μηχανήματα κατεργασίας ελαφρού τύπου και να επιλέγεται μικρό βάθος κατεργασίας.
- Πριν τη χρήση μηχανικής μεθόδου προτείνεται να πραγματοποιηθούν ενέργειες εκφοβισμού (π.χ. διάσχιση με τα πόδια) ώστε να απομακρυνθούν από το χώρο τα είδη πανίδας και να αποφευχθεί η θανάτωσή τους.
- Δεν επιτρέπεται η καταστροφή φωλιών ειδών πανίδας που εντοπίζονται εντός του χωραφιού.
- Το φρεζάρισμα την άνοιξη προτείνεται να αποφεύγεται ή να ελαχιστοποιείται στο απολύτως αναγκαίο, για την προστασία της αναπαραγωγής φάσης των ειδών πανίδας.

Δ. Για την προστασία από τη χρήση λιπασμάτων

- Θα πρέπει να προτιμάται η χρήση βιολογικών λιπασμάτων, κοπριάς, κομπόστας ή χλωρής λίπανσης, ώστε να αποφευχθεί η ρύπανση των υδάτων.
- Θα πρέπει να διασφαλίζεται η αποφυγή υπερλίπανσης (π.χ. να έχουν προηγηθεί αναλύσεις εδάφους ή να χρησιμοποιηθούν νέες τεχνολογίες).
- Δεν επιτρέπεται η χρήση αζωτούχων λιπασμάτων σε απόσταση μικρότερη των 5 μέτρων από ρυάκια, όχθες ποταμών και λιμνών και ενός μέτρου από κανάλια άρδευσης, στράγγισης, πηγάδια και γεωτρήσεις.
- Η προετοιμασία της λίπανσης πρέπει να πραγματοποιείται σε επιφάνεια που αποτρέπει τη γρήγορη διείσδυση στο έδαφος και σε ικανή απόσταση από υδάτινη επιφάνεια.
- Οι χρησιμοποιημένες συσκευασίες θα πρέπει αυστηρά να συλλέγονται και να απομακρύνονται από το χώρο μετά το τέλος της διαδικασίας. Επίσης, θα πρέπει να τηρούνται όλοι οι προβλεπόμενοι κανόνες ασφαλούς χρήσης και αποθήκευσης.

Ε. Για την προστασία από τη χρήση εντομοκτόνων, παρασιτοκτόνων και άλλων φυτοπροστατευτικών

- Η χρήση ζιζανιοκτόνων και φυτοπροστατευτικών θα πρέπει να αποφεύγεται ή να περιορίζεται στην απολύτως αναγκαία.
- Όπου αυτό είναι εφικτό συνίσταται η χρήση κοκκωδών σκευασμάτων.
- Θα πρέπει να τηρούνται αυστηρά οι οδηγίες χρήσης των σκευασμάτων και οι απαιτούμενες ποσότητες.
- Κατά την εφαρμογή θα πρέπει να αποφεύγεται η διάχυση στις πλευρές μονοπατιών, πλαγιές και παρυφές δασών.
- Πριν την εφαρμογή θα πρέπει να ελέγχεται η καλή κατάσταση και οι ρυθμίσεις των μηχανημάτων διασποράς, ψεκαστικών και κοκκοδιανομέων.
- Να αποφεύγεται η εφαρμογή φυτοπροστατευτικών σε έντονες καιρικές συνθήκες (βροχή, ισχυροί άνεμοι, έντονη ηλιοφάνεια) και σε ημέρες με μεγάλη υγρασία.

- Οι χρησιμοποιημένες συσκευασίες θα πρέπει αυστηρά να συλλέγονται και να απομακρύνονται από το χώρο μετά το τέλος της διαδικασίας. Επίσης, θα πρέπει να τηρούνται όλοι οι προβλεπόμενοι κανόνες ασφαλούς χρήσης και αποθήκευσης.
- Για τους ελαιώνες, προτείνεται η διατήρηση τμημάτων χωρίς εφαρμογή φυτοπροστατευτικών κατά την άνοιξη (αναπαραγωγική περίοδος ειδών πανίδας).

ΣΤ. Για τους ελαιώνες

- Το κλάδεμα των ελαιώνων συνίσταται να μην πραγματοποιείται κατά τους μήνες Απρίλιο – Μάιο για τον μετριασμό των επιπτώσεων στην αναπαραγωγική διαδικασία της ορνιθοπανίδας.
- Δεν επιτρέπεται η καταστροφή φωλιών πάνω σε κλαδιά δένδρων.
- Διατήρηση και ενίσχυση της παραδοσιακής άσκηση της ελαιοκαλλιέργειας. Διατήρηση ποσοστού περίπου 5% των υπερώριμων ελαιόδεντρων κατά την ανανέωση των ελαιώνων με νέες φυτεύσεις.

Ζ. Για την προστασία των υδρολογικών πόρων για αποφυγή εξάντλησης του υδροφόρου ορίζοντα

- Δεν επιτρέπεται η υπεράντληση του επιφανειακού και υπόγειου νερού, καθώς και κάθε ενέργεια που μπορεί να επιφέρει αλλαγή του ισοζυγίου του νερού (απόληψη και εκτροπή νερού) από αγροτεμάχια τα οποία γειτνιάζουν με υδατικά σώματα. Προτείνεται η εφαρμογή μετρητών παροχής σε κάθε στόμιο υδροληψίας με σκοπό τον έλεγχο των χρησιμοποιούμενων ποσοτήτων νερού.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25303CF0302
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Όροι και προϋποθέσεις για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25303 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκορίνθου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.2.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.2.1, Γ.2.2, Γ.1.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
5 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:

2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ (σε συνεργασία με Ο.Τ.Α., Δασική Υπηρεσία, Αρχαιολογική Υπηρεσία)
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Συνεργασία με αρμόδιους εμπλεκόμενους φορείς (Δασική Υπηρεσία, Αρχαιολογική Υπηρεσία, ΟΤΑ) Προκήρυξη για την ανάθεση της μελέτης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Ισχύουν οι υφιστάμενες ρυθμίσεις από την Αρχαιολογική Υπηρεσία στην περιοχή.
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
1. Επιτρέπεται η ημερήσια επίσκεψη και ξενάγηση επισκεπτών, με σκοπό την περιβαλλοντική εκπαίδευση, την παρατήρηση της φύσης και την ήπια αναψυχή. 2. Η κίνηση των επισκεπτών στης Ζώνες Προστασίας της Φύσης γίνεται επί των επισημασμένων μονοπατιών και σε καθορισμένες περιοχές. 3. Επιτρέπεται η ξενάγηση επισκεπτών και η διοργάνωση οικοτουριστικών προγραμμάτων σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους, σε καθορισμένες διαδρομές και χώρους, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών. 4. Η περιήγηση με οχήματα επιτρέπεται μόνο επί του αναγνωρισμένου οδικού δικτύου. Σε κάθε περίπτωση απαγορεύεται η κίνηση με μηχανοκίνητο μέσο εκτός οδικού δικτύου για λόγους προστασίας των τύπων οικοτόπων, της χλωρίδας, της διάβρωσης του εδάφους και της αποφυγής όχλησης της πανίδας. 5. Θα πρέπει να τηρούνται αυστηρά τα όρια ταχύτητας σύμφωνα με τις σημάνσεις στους δρόμους και σε κάθε περίπτωση να αποφεύγεται ν ανάπτυξη υψηλών ταχυτήτων, τόσο για την προστασία των επισκεπτών, όσο και για την αποφυγή θανάτωσης κάποιου είδους πανίδας. 6. Η στάθμευση επιτρέπεται μόνο στους ειδικά διαμορφωμένους χώρους 7. Δεν επιτρέπεται η ελεύθερη κατασκήνωση και η διαμονή σε αυτοκινούμενα τροχόσπιτα, εκτός των ειδικά καθορισμένων θέσεων. 8. Δεν επιτρέπεται το άναμμα φωτιάς, ενώ θα πρέπει να αποφεύγεται κάθε ενέργεια που μπορεί να αποτελέσει εστία έναρξης πυρκαγιάς. 9. Εφόσον επισημανθεί κακή σήμανση ή οποιαδήποτε ζημιά σε κάποιο από τα σηματοδοτημένα μονοπάτια, προτείνεται να κοινοποιείται στην αρμόδια ΜΔΠΠ της περιοχής.

10. Θα πρέπει να διαφυλάσσεται η καθαριότητα και η αποφυγή ρύπανσης της περιοχής. Τυχόν απορρίμματα από την άσκηση των δραστηριοτήτων θα πρέπει να συλλέγονται από τους επισκέπτες και να απορρίπτονται σε κάδους ή σε γωνιές ανακύκλωσης (εφόσον πρόκειται για ανακυκλώσιμα υλικά).
11. Στα ποτάμια, ρυάκια και τις πηγές θα πρέπει να αποφεύγεται η χρήση απορρυπαντικών ή άλλων χημικών ουσιών για την αποφυγή ρύπανσης των υδάτων.
12. Θα πρέπει να αποφεύγεται κάθε ενέργεια που μπορεί να προκαλέσει όχληση στα είδη πανίδας (π.χ. δυνατή μουσική, δυνατοί θόρυβοι κ.λπ.), ειδικά σε θέσεις όπου φωλεάζουν αναπαράγονται προστατευόμενα είδη.
13. Δεν επιτρέπεται η καταστροφή φωλιών, η εκρίζωση φυτικών ειδών, η κοπή θάμνων και δένδρων και η χάραξη φλοιών δένδρων.
14. Δεν επιτρέπεται η θανάτωση, σύλληψη, αιχμαλωσία και οποιαδήποτε μεταχείριση των ειδών της πανίδας καθώς και η συλλογή αυγών.
15. Προτείνεται να αναφέρεται στις αρμόδιες αρχές ή τη ΜΔΠΠ κάθε παράνομη δραστηριότητα που θα πέσει στην αντίληψη των επισκεπτών

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25303CF1201
Ονομασία Μέτρου:
Έκδοση κανονισμού ως προς την διαχείριση αποικιών χειροπτέρων σε αρχαιολογικό χώρο
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά την έκδοση κανονιστικού πλαισίου με την οποία να εξασφαλίζεται ότι οποιαδήποτε εργασία συντήρησης ή αποκατάστασης αρχαιοτήτων (π.χ. τείχη, κτίσματα κ.ά.) ενδέχεται να βλάψει δυνητικά κάποια αποικία χειροπτέρων, θα λαμβάνει χώρα τηρώντας όλα τα απαραίτητα μέτρα βάση των διεθνών πρακτικών για την ελάττωση ή εκμηδενισμό των επιπτώσεων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF12
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25303 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκορίνθου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη περιοχή εντός ορίων του αρχαιολογικού χώρου
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Chiroptera spp.
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.3.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.1.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Marnell, F. & P. Presetnik (2010): Protection of overground roosts for bats (particularly roosts in buildings of cultural heritage importance). EUROBATS Publication Series No. 4 (English version). UNEP / EUROBATS Secretariat, Bonn, Germany, 57 pp.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Σχέδιο Δράσης για 10 είδη Χειροπτέρων της Ελλάδας (υπό διαμόρφωση)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
6 μήνες
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Υλοποίηση σε μία φάση: 6 μήνες

Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΕΝ (αν εκδοθεί ρύθμιση για το σύνολο της χώρας)
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δυσχέρειες που ενδέχεται να προκύψουν αφορούν τυχόν καθυστερήσεις στην εκτέλεση των εργασιών ανακαίνισης/αποκατάστασης κ.λπ., εφόσον σε αυτά βρεθεί αποικία και κριθεί σκόπιμη η διενέργεια των εργασιών άλλη εποχή από την προγραμματισμένη
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα είχε περισσότερο νόημα να εφαρμοστεί οριζόντια για όλες τις περιοχές Natura 2000 της χώρας
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά θεσμική ρύθμιση με την οποία να εξασφαλίζεται ότι οποιαδήποτε εργασία συντήρησης ή αποκατάστασης αρχαιοτήτων (π.χ. τείχη, κτίσματα κ.ά.) ενδέχεται να βλάψει δυνητικά κάποια αποικία χειροπτέρων, αυτή θα λαμβάνει χώρα τηρώντας όλα τα απαραίτητα μέτρα βάση των διεθνών πρακτικών για την ελάττωση ή εκμηδενισμό των επιπτώσεων. Συγκεκριμένα, ο έλεγχος, των θέσεων που θα δεχθούν παρεμβάσεις, από ειδικό (υπάλληλο ή εξωτερικό συνεργάτη του ΟΦΥΠΕΚΑ) θα πρέπει να είναι υποχρεωτικός πριν τη διενέργεια τέτοιων εργασιών και αναλόγως των ευρημάτων, οι εργασίες θα προχωρούν κανονικά ή θα τροποποιούνται κατά περίπτωση. Η ρύθμιση θα βασιστεί στις οδηγίες της UNEP/EUROBATS (Marnell & Presetnik, 2010) και άλλων αντίστοιχων κειμένων.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός κτηρίων που ελέγχθηκαν ανά έτος / έλεγχος αρχαιοτήτων πριν από επεμβάσεις σε αυτά εκφρασμένο σε ποσοστό 2. Έκδοση Κανονισμού

Κωδικός Μέτρου:
MM25303CG0201
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG02
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25303 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκορίνθου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.5.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
B.11.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:

Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, ΔΑΣΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Μη εφαρμόσιμο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση Υπουργικής Απόφασης Κανονιστικού Πλαισίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
1. Στις περιοχές που επιτρέπεται η θήρα, η άσκηση της δραστηριότητας θα γίνεται σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις, τις ετήσιες αποφάσεις των αρμόδιων Δασικών Υπηρεσιών. 2. Κατά την άσκηση της θήρας θα πρέπει να λαμβάνονται όλα τα μέτρα για την αποφυγή καταστροφής των τύπων οικοτόπων της περιοχής. Ενέργειες που οδηγούν σε υποβάθμιση, όπως κοπή θάμνων και δένδρων, καύση κ.λπ.) δεν επιτρέπονται. 3. Δεν επιτρέπεται η κίνηση των οχημάτων εκτός του οδικού δικτύου 4. Θα πρέπει να λαμβάνονται όλα τα μέτρα για την αποφυγή της ρύπανσης και σε κάθε περίπτωση δεν επιτρέπεται η απόρριψη απορριμμάτων, λαδιών, πλαστικών κ.λπ. 5. Θα πρέπει να ελαχιστοποιείται η όχληση ειδών πανίδας, ειδικά στους χώρους αναπαραγωγής ή φωλεάσματος. 6. Στην περίπτωση που κυνηγός εντοπίσει αδέσποτο σκύλο θήρας, θα πρέπει να το δηλώσει σε κάποια αρμόδια αρχή (Κυνηγετικό Σύλλογο, Δασαρχείο, Αστυνομικό Τμήμα ή τον Φορέα Διαχείρισης). 7. Με το πέρας των βολών θα πρέπει να συλλέγονται οι άδειες κάλυκες, ώστε να ελαχιστοποιηθεί η ρύπανση της περιοχής. Βέλτιστη πρακτική αποτελεί η ανακύκλωσή τους. 8. Πληροφορίες για καλές πρακτικές σχετικά με την άσκηση της θήρας σε προστατευόμενη περιοχή μπορούν να ληφθούν από τον ¨Οδηγό για συμβατό κυνήγι στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000 στην Κρήτη (Κωνσταντίνος Γρίβας. 2015) https://natura2000.crete.gov.gr/fileadmin/printmaterial/pdf_Gia%20Periferia_Kinigi/03_Odigos%20Kinigitikos%20%20GR_A5_Small_WEB.pdf
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25303CW0304
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο ως ως στόχο την δημιουργία κανονιστικού πλαισίου για την ορθή άσκηση της μελισσοκομίας
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25303 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκορίνθου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.6.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Β.2.2
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:

Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση ΚΥΑ κανονιστικού πλαισίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
1. Για την τοποθέτηση των κυψελών θα πρέπει να τηρούνται οι ισχύουσες διατάξεις. Προτείνεται η αναζήτηση θέσεων χωρίς βλάστηση (π.χ. οικόπεδα, ξέφωτα). 2. Δεν επιτρέπεται κάθε ενέργεια που οδηγεί σε καταστροφή της φυσικής βλάστησης, καθώς και η καταστροφή τυχόν φωλιών πανίδας. 3. Κάθε κυψέλη ή ικανός αριθμός αυτώ πρέπει να σημαίνεται σε εμφανές σημείο και ευανάγνωστα με το ονοματεπώνυμο, τη διεύθυνση και το τηλέφωνο του ιδιοκτήτη. 4. Οι κυψέλες πρέπει να συντηρούνται για να βοηθήσουν τις μέλισσες στην υπεράσπιση των κυψελών τους και να αποτραπεί η διαρροή του μελιού. Ο εξοπλισμός πρέπει να διατηρείται καθαρός και σε καλή κατάσταση. 5. Κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων θα πρέπει να εφαρμόζονται καλές πρακτικές μελισσοκομίας. 6. Κατά την παύση της δραστηριότητας σε κάποια θέση, όλα τα υλικά που χρησιμοποιούνται θα πρέπει να απομακρύνονται με ευθύνη του μελισσοκόμου και να παραμένει ο χώρος καθαρός. 7. Το κάπνισμα κυψελών, που είναι μέσα σε δάση και δασικές εκτάσεις και σε απόσταση μικρότερη των 300 μέτρων από τις παρυφές των δασών επιτρέπεται: Α) εφόσον η ελάχιστη απόσταση του χώρου εγκατάστασης των κυψελών από δέντρα και θάμνους είναι τουλάχιστον 10 μέτρα Β) Στον χώρο των κυψελών διατηρείται ικανή ποσότητα νερού (τουλάχιστον 200 λίτρα νερού). 8. Το κάπνισμα μελισσών που είναι σε κορμούς δέντρων, επιτρέπεται εκτός αντιπυρικής περιόδου, μόνον εφόσον επικρατούν κατάλληλες καιρικές συνθήκες, έχουν ληφθεί τα προληπτικά μέτρα της προηγουμένης παραγράφου και έχει ενημερωθεί η αρμόδια Πυροσβεστική Υπηρεσία για τον χρόνο της ενέργειας του καπνίσματος. 9. Κατά την αντιπυρική περίοδο επιτρέπεται το κάπνισμα των μελισσών μόνο μέχρι τη 12η μεσημβρινή και εφόσον ο δείκτης επικινδυνότητας της περιοχής είναι 1 (μικρή) ή 2 (μέση). Σε κάθε περίπτωση ακολουθούνται οι ειδικότερες Πυροσβεστικές Διατάξεις και Οδηγίες της Πολιτικής Προστασίας για την αποφυγή πυρκαγιάς.

10. Προτείνεται να ακολουθούνται οι οδηγίες – καλές πρακτικές για την πρόληψη πυρκαγιών όπως αυτές εκδόθηκαν στα πλαίσια του ερευνητικού έργου «Συμβολή στην πρόληψη των δασικών πυρκαγιών με τη μεθοδολογία INCA» (ΥΠΕΝ- Πράσινο Ταμείο- ΕΛΓΟ Δήμητρα). Πληροφορίες: https://dasarxeio.com/2018/07/08/56085/
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25303CW0305
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την εκτέλεση κάθε φύσης έργου και ενέργειας εντός της προστατευόμενης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο έχει ως στόχο τη δημιουργία κανονιστικού πλαισίου εν γένει για τις κατασκευές έργων εντός της προστατευόμενης περιοχής
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25303 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκορίνθου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.2.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.4.1, Γ.1.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1

Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση ΚΥΑ κανονιστικού πλαισίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
1. Δεν επιτρέπεται η καταστροφή της φυσικής βλάστησης στις εκτάσεις που υπάγονται στις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας. Άδεια η οποία οδηγεί σε απώλεια ή υποβάθμιση της φυσικής βλάστησης θα πρέπει να παραχωρείται μόνο εφόσον έχει αποκλειστεί οποιαδήποτε άλλη πιθανότητα και δεν επηρεάζονται τα προστατευτέα αντικείμενα της περιοχής. 2. Δεν επιτρέπεται η απόρριψη απορριμμάτων ή η τοποθέτηση σκουπιδιών σε χώρους άλλους από τους προβλεπόμενων και η καθ' οιονδήποτε τρόπο ρύπανση του χώρου γενικά. Τυχόν υπάρχοντα απορρίμματα στην περιοχή θα απομακρυνθούν από τις αρμόδιες υπηρεσίες και θα γίνει περιβαλλοντική αποκατάσταση των θιγόμενων χώρων. 3. Δεν επιτρέπεται η φύτευση ειδών ξένων προς τα είδη της αυτοφυούς χλωρίδας που συνθέτουν τις φυσικές φυτοκοινωνίες. 4. Στις ζώνες προστασίας της φύσης και ζώνες διατήρησης οικοτόπων και ειδών δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση κάθε είδους διαφημιστικών πινακίδων. Στις ζώνες βιώσιμης διαχείρισης φυσικών πόρων επιτρέπεται η ελεγχόμενη τοποθέτηση πινακίδων και με αυστηρή τήρηση της ισχύουσας νομοθεσίας. Οι πινακίδες θα πρέπει να είναι διακριτικές, καλαίσθητες, εναρμονισμένες με το τοπίο και να μην αντίκεινται στις αρχές προστασίας της περιοχής και σε κάθε περίπτωση να μην ξεπερνάνε σε ύψος τα 2,5 μ. 5. Δεν επιτρέπεται η απόρριψη κάθε είδους αποβλήτων, στερεών ή υγρών, οποιασδήποτε προέλευσης (αστικών, γεωργικών, κτηνοτροφικών ή βιομηχανικών) καθώς και απορριμμάτων. 6. Δεν επιτρέπεται η αποθήκευση, προσωρινή ή μη υλικών που μπορεί να μολύνουν τα ύδατα ή το έδαφος
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

5.3.3.5.8 Μέτρα επόπτευσης/φύλαξης

Κωδικός Μέτρου:
MM25303CW0303
Ονομασία Μέτρου:
Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά στις δέσμες μέτρων που είναι απαραίτητες για την επόπτευση και φύλαξη της περιοχής. Τα μέτρα αφορούν: 1. Συστηματικές περιπολίες επόπτευσης από το προσωπικό φύλαξης της περιοχής και τις αρμόδιες αρχές και σύνταξη ημερήσιας αναφοράς 2. Αγορά αυτοκινήτου επόπτευσης της χερσαίας περιοχής 3. Συμφωνητικό με τις αρμόδιες αρχές για την δυνατότητα επιβολής διοικητικών κυρώσεων (προστίμων) στους παραβάτες από το προσωπικό φύλαξης της περιοχής 4. Τοποθέτηση οπτικών μέσων παρακολούθησης και ασφαλείας (κάμερες κλειστού κυκλώματος cctv) για την καλύτερη φύλαξη της περιοχής ακόμα και τις βραδινές ώρες, ή σε περιοχές απόμακρες, ή δύσκολες στην προσέγγισή τους. 5. Αγορά συστήματος εναέριας παρακολούθησης (drone) και κατάρτιση προσωπικού ασφαλείας για τη χρήση του 6. Εκπαίδευση και κατάρτιση του προσωπικού φύλαξης για τους κανονισμούς, την επιβολή προστίμων, τον εντοπισμό παραβατών, τους κανόνες συμπεριφοράς και αντίδρασης σε περιπτώσεις παράνομων πράξεων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Διοικητικό, Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25303 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκορίνθου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.5.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.4.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Όλες οι πιέσεις και απειλές στην περιοχή και περιφερειακή ζώνη
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα επόπτευσης ή/ και φύλαξης

Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει μεγάλη εμπειρία στην επόπτευση και φύλαξη των προστατευόμενων περιοχών, τόσο σε εθνικό επίπεδο, αλλά και σε μεσογειακό/ παγκόσμιο επίπεδο από άλλες προστατευόμενες περιοχές. Επιπλέον, οι υφιστάμενοι αρμόδιοι φορείς έχουν ήδη καταρτισμένο προσωπικό και κατάλληλα μέσα σε πολλά θέματα που χρήζουν επόπτευσης (π.χ. πυρκαγιά) και θα μπορούσαν να προσφέρουν μέσω συνεργασίας με τη ΜΔΠΠ. Τέλος, η διαρκώς αναπτυσσόμενη τεχνολογία μπορεί να προσφέρει επιπλέον μέσα (π.χ. ραντάρ, συστήματα εναέριας παρακολούθησης όπως drones) για τη βελτιστοποίηση τόσο της επόπτευσης όσο και της παρακολούθησης του προστατευτέου αντικειμένου στην περιοχή μελέτης.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1ο έτος: προμήθεια εξοπλισμού και εκπαίδευση εποπτών, 2ο-5ο έτος: περιπολίες εποπτών
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, Δασική υπηρεσία, Αστυνομία, Πυροσβεστική, ΥΠΕΝ
Εκτιμώμενο Κόστος
161.700€
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ανάγκη σύναψης συμφωνητικού μεταξύ ΜΔΠΠ και αρμόδιων υπηρεσιών (Αστυνομίας, Δασικής υπηρεσίας και Επιθεωρητών περιβάλλοντος) για συνεργασία και κοινές περιπολίες. Η παραχώρηση ανακριτικών καθηκόντων και επιβολής προστίμων στο προσωπικό φύλαξης της περιοχής αναμένεται να αυξήσουν την αποτελεσματικότητα του μέτρου. Παραχώρηση προανακριτικών καθηκόντων (θεσμικό) από τους επόπτες των ΜΔΠΠ.
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Το υψηλό κόστος της δράσης οφείλεται σε μεγάλο βαθμό την αγορά εξοπλισμού η οποία όμως πραγματοποιείται μόνο μια φορά και εξοπλίζει εφάπαξ την ΜΔΠΠ. Υψηλά απρόβλεπτο μπορεί να είναι και το κόστος των καυσίμων, που είναι απαραίτητο για τη λειτουργία μεγάλου μέρους των περιπολιών. Παρόλα αυτά, η εποπτεία και φύλαξη μπορούν να συνδυάζονται με δράσεις παρακολούθησης καλύπτοντας μεγάλες εκτάσεις που θα μειώνουν σημαντικά το κόστος υλοποίησης ποικιλίας δράσεων της αρμόδιας υπηρεσίας. Το κόστος επίσης αναμένεται να μειωθεί περαιτέρω με την πάροδο του χρόνο και της υλοποίησης του μέτρου, λόγω της πιο στοχευμένη επόπτευση σε συγκεκριμένες περιοχές που παρατηρούνται συχνές παραβιάσεις αλλά και της κοινωνικής αποδοχής των χρηστών με δράσεις ενημέρωσης και παραδειγματισμού μετά την εφαρμογή των διοικητικών προστίμων.

Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Μέτρια, καθώς η κοινωνία αρχικά αντιτίθεται εν μέρει σε κάθε μορφή νέου ελέγχου και την επιβολή προστίμων. Αναμένεται ότι κατά τον 1ο χρόνος εφαρμογής θα υπάρξει δυσαρέσκεια από τους παραβάτες. Αλλά αν η επόπτευση γίνει με σωστό τρόπο και όχι με τιμωρητικό αυτοσκοπό, σύντομα θα γίνει αποδεκτή και αναγκαία. Τέλος, η συστηματική φύλαξη της περιοχής και επιβολή προστίμων από την αρμόδια υπηρεσία αναμένεται να επιφέρει εξάλειψη διάπραξης παράνομων ενεργειών στην περιοχή ευθύνης, καθώς από τους πρώτους κιόλας μήνες εφαρμογής της δράσης, ο παραδειγματισμός θα αποτελέσει σημαντικό παράγοντα αποτροπής παραβατικών συμπεριφορών.

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Η φύλαξη της υπαίθρου είναι ίσως το πιο σημαντικό αποτρεπτικό εργαλείο κυρίως για τις παράνομες πράξεις. Η συνεχής παρουσία των ελεγκτικών οργάνων στο πεδίο πέρα από τον εντοπισμό και την δίωξη των παράνομων πράξεων δημιουργεί και ένα αίσθημα ύπαρξης ορίων και νόμων στους χρήστες γης με αποτέλεσμα την αποτροπή κάποιον πράξεων. Το μέτρο αφορά στις δέσμες μέτρων που είναι απαραίτητες για την επόπτευση και φύλαξη της περιοχής. Τα μέτρα αφορούν:

1. Συστηματικές περιπολίες επόπτευσης από το προσωπικό φύλαξης της περιοχής και τις αρμόδιες αρχές, και σύνταξη ημερήσιας αναφοράς

Είναι ουσιαστικής σημασίας να υπάρχει κάθε μέρα (και τα Σαββατοκύριακα) τουλάχιστον μια ομάδα επόπτευσης και φύλαξης ανά περιοχή σε τουλάχιστον μία οχτάωρη βάρδια. Το προσωπικό φύλαξης θα πρέπει να εποπτεύει την περιοχή με περιπολίες σε καθημερινή βάση, και να ελέγχει τυχόν παραβάσεις ή/και καταγγελίες που γίνονται στην περιοχή. Οι περιπολίες θα πρέπει να προγραμματίζονται σε μηνιαία βάση με τρόπο τέτοιο ώστε να καλύπτεται το σύνολο των περιοχών. Πέραν τούτου, θα πραγματοποιηθεί ταχεία προτεραιοποίηση των περιοχών που θα εντοπίσει περιοχές που χρήζουν αυξημένης επόπτευσης με κριτήρια όπως συχνότητα παραβιάσεων και εκτέλεσης παράνομων δραστηριοτήτων, ευαισθησία προστατευτέου αντικειμένου, ευκολία προσέγγισης περιοχής, ανάγκη νυχτερινής επόπτευσης, ενδιαφέρον παρακολούθησης προστατευτέου αντικειμένου και δραστηριοτήτων κ.ά.) σύμφωνα με την οποία θα επιλεγούν περιοχές που χρήζουν συχνότερης επόπτευσης από το προσωπικό φύλαξης, και τα σημεία τοποθέτησης κλειστού κυκλώματος καμερών ή ραντάρ. Ο προγραμματισμός των περιπολιών πρέπει να μην είναι προσβάσιμος στο ευρύ κοινό. Μετά το πέρας της περιπολίας θα πρέπει να γράφεται μια σύντομη ημερήσια αναφορά όπου θα αναφέρονται ποιες περιοχές επισκέφτηκε το κλιμάκιο, τυχόν στοιχεία που προέκυψαν από την διαδικασία επόπτευσης και συνομιλίες με χρήστες γης και τυχόν παραβάσεις που εντοπίστηκαν. Είναι σημαντικό οι επόπτες να έχουν καλή επικοινωνία με τον τοπικό πληθυσμό και να έχουν διαλεκτικές ικανότητες.

2. Αγορά αυτοκινήτου επόπτευσης της χερσαίας περιοχής, ειδικά εξοπλισμένο και για τη μεταφορά ειδικού σκύλου φύλαξης

3. Συμφωνητικό με τις αρμόδιες αρχές για την δυνατότητα επιβολής διοικητικών κυρώσεων (προστίμων) στους παραβάτες από το προσωπικό φύλαξης της περιοχής

Βασικό θεσμικό πρόβλημα είναι η απουσία προανακριτικών καθηκόντων από τους επόπτες των Μονάδων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, γεγονός που δυσχεραίνει ιδιαίτερα το έργο τους που συχνά επιτελείται σε απομακρυσμένες περιοχές όπου η επέμβαση άλλων αρχών με ανακριτικά καθήκοντα είναι αδύνατη. Στην αρμοδιότητα των μηχανισμών ελέγχου και επόπτευσης της περιοχής (προσωπικό επόπτευσης και φύλαξης της Μονάδας Διαχείρισης) θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται και η έναρξη διοικητικών διαδικασιών στις αρμόδιες αρχές (π.χ. καταγγελία) που δύναται να καταγγέλλει ο φορέας για διετέλεση παράνομων δραστηριοτήτων που υποβαθμίζουν ή απειλούν το προστατευτέο αντικείμενο, ακόμα και αν αυτές λαμβάνουν χώρα εκτός της περιοχής αρμοδιότητας. Σε κάθε περίπτωση, ακόμα και αν οι επόπτες δεν έχουν

προανακριτικά καθήκοντα πρέπει να έχουν συνεχή δίαυλο επικοινωνίας με τα αρμόδια προανακριτικά όργανα. Συνίσταται οι περιπολίες θα λαμβάνουν χώρα είτε αποκλειστικά από το αρμόδιο προσωπικό φύλαξης, ή μπορεί να συμμετέχει και άτομο από την αρμόδια υπηρεσία (π.χ. δασική υπηρεσία, λιμεναρχείο κτλ.) ώστε να εξασφαλίζεται ότι οι κυρώσεις εφαρμόζονται αντικειμενικά, με τη σύμφωνη νομοθεσία και με διαφανή τρόπο σε όλους τους παραβάτες ανεξαιρέτως. Μέχρι η αρμόδια αρχή της προστατευόμενης περιοχής να αποκτήσει τα δικά της μέσα επόπτευσης, προτείνεται ο αρμόδιος φορέας της προστατευόμενης περιοχής να συνεισφέρει σε καύσιμα στις αρμόδιες αρχές για την συντέλεση περιπολιών στην περιοχή.

4. Τοποθέτηση οπτικών μέσων παρακολούθησης και ασφαλείας (κάμερες κλειστού κυκλώματος cctv) σε περιοχές που εντοπίζονται συστηματικές παραβιάσεις για την καλύτερη φύλαξη της περιοχής ακόμα και τις βραδινές ώρες, ή σε περιοχές απόμακρες, ή δύσκολες στην προσέγγισή τους.

Οι κάμερες θα εκπέμπουν στα γραφεία της προστατευόμενης περιοχής, και των αρμόδιων υπηρεσιών (π.χ. δασική υπηρεσία, λιμεναρχείο κτλ.) ώστε να υπάρχει έγκαιρη ειδοποίηση όλων των αρμόδιων υπηρεσιών για την παράβαση και τον εν δυνάμει κίνδυνο του προστατευτέου αντικειμένου και συνεπώς έγκαιρος βαθμός ενεργοποίησης και δράσης των σχετικών μηχανισμών. Οι κάμερες δύναται να χρησιμοποιούνται και για τις δράσεις παρακολούθησης ανθρωπογενών δραστηριοτήτων (π.χ. αριθμός επισκεπτών που προσεγγίζουν μια περιοχή κτλ.) ή οικολογικών και βιολογικών παρατηρήσεων που αφορούν το προστατευτέο αντικείμενο (π.χ. μετακινήσεις ειδών, χρήση ενδιαιτήματος). Το οπτικό-ακουστικό υλικό που συλλέγεται από τις κάμερες και αποτελεί υλικό οικολογικού ενδιαφέροντος θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί και στις δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού (προβολές στα περίπτερα ενημέρωσης, διαφημιστικά σποτ, ντοκιμαντέρ, έντυπο υλικό κτλ.).

5. Αγορά συστήματος εναέριας παρακολούθησης (drone) και κατάρτιση προσωπικού ασφαλείας για τη χρήση του.

Ο εξοπλισμός με κατάλληλα συστήματα εναέριας παρακολούθησης αποτελούν μια σχετικά χαμηλού κόστους επένδυση για την επόπτευση της περιοχής σε μεγάλο εύρος. Απαιτείται κατάλληλη εξειδικευμένη κατάρτιση του προσωπικού ΜΔΠΠ για τον χειρισμό και τη χρήση του που πιστοποιείται από συναφείς υπηρεσίες. Το κόστος περιορίζεται στην αγορά εξοπλισμού και εκπαίδευσης των πιλότων, ενώ το πλεονέκτημά του είναι η συνεχής κάλυψη μεγάλων εκτάσεων προσφέροντας ευρεία επόπτευση σε πραγματικό χρόνο. Τα συστήματα εναέριας παρακολούθησης μπορούν επιπλέον να χρησιμοποιηθούν για την παρακολούθηση του προστατευτέου αντικειμένου της περιοχής μελέτης, ενώ μπορεί να ληφθεί επιπλέον κατάρτιση του προσωπικού του ΜΔΠΠ για την ανάλυση εικόνων (π.χ. χαρτογράφηση οικοτόπων, παρακολούθηση πληθυσμών, εντοπισμός και εξέλιξη φαινομένων ρύπανσης κτλ.). Η χρήση τους παρόλα αυτά πρέπει να γίνεται με φειδώ και επιστημονικά τεκμηριωμένη γνώση για την αποφυγή όχλησης του προστατευτέου αντικειμένου.

Εκπαίδευση και κατάρτιση του προσωπικού φύλαξης για τους κανονισμούς, την επιβολή προστίμων, τον εντοπισμό παραβατών, τους κανόνες συμπεριφοράς και αντίδρασης σε περιπτώσεις παράνομων πράξεων.

Το μέτρο αποτελεί τμήμα των Δράσεων εκπαίδευσης, κατάρτισης και ενημέρωσης των αρμόδιων αρχών και φορέων σε θέματα παρακολούθησης, αποτελεσματικής διαχείρισης της περιοχής και αντιμετώπισης παράνομων ενεργειών και ειδικών περιστατικών.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός περιπολιών
2. Αριθμός αναφορών
3. χλμ. κάλυψης ανά έτος, αριθμός παραβάσεων που εντοπίστηκαν
4. Αριθμός προστίμων που επιβλήθησαν
5. Αριθμός εξοπλισμού που αγοράστηκε

5.3.3.6 Μέτρα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής ΠΠΒ-06 (ELBA25206): Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρα Λεωνιδίου

5.3.3.6.1 Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CA0502
Ονομασία Μέτρου:
Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Οργάνωση σχεδίου άσκησης της βόσκησης και άλλων κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων με σκοπό την άρση ή μετριασμό των πιέσεων και απειλών που υποβαθμίζουν την δομή και λειτουργία των τύπων οικοτόπων και την καταλληλότητα των ενδιαιτημάτων των ειδών.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA05
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό, Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520003, GR2520006, GR2520005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο των βοσκήσιμων γαιών
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
όλοι οι Τ.Ο. και τα είδη που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.1.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A06, A09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης λιβαδιών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Μέτρια: Υπάρχει επιστημονική τεκμηρίωση αναφορικά με την ανάγκη εκπόνησης σχεδίων βόσκησης και αυτό είναι κάτι που αναμένεται να προκηρυχθεί άμεσα (έχουν υπογραφεί ήδη προγραμματικές συμβάσεις ανάμεσα στο ΥΠΑΑΤ και την Περιφέρεια Πελοποννήσου. Υπάρχουν όμως δυο βασικά θέματα για τα οποία πρέπει να ληφθεί μέριμνα: 1. Η έλλειψη καθορισμού συγκεκριμένων προδιαγραφών αναφορικά με την εκπόνηση των σχεδίων βόσκησης εντός του δικτύου NATURA 2000 σε επίπεδο τύπου οικοτόπου και ενδιαιτήματος είδους. Μπορεί να υποτεθεί με ασφάλεια πως η άσκηση ορθολογικής βόσκησης όπως αυτή ορίζεται στις προδιαγραφές των σχεδίων βόσκησης, θα οδηγήσει στη διατήρηση καλού βαθμού διατήρησης των δομών και λειτουργιών της πλειοψηφίας των τύπων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων ειδών όμως δεν υπάρχει σαφής μέριμνα για τον καθορισμό τυχόν εξαιρέσεων. 2. Παρατηρείται έλλειψη βασικών δεδομένων που να επιτρέπουν την εκπόνησή συγκεκριμένων σχεδίων βόσκησης σε επίπεδο τύπου οικοτόπου ή ενδιαιτήματος είδους. Υπάρχει ακόμη έλλειψη γνώσης αναφορικά με τη συγκεκριμένη εξάπλωση ειδών χλωρίδας και πανίδας ή με τον καθορισμό τυπικών ειδών των τύπων οικοτόπων σε επίπεδο ΕΖΔ. Είναι λοιπόν απαραίτητο, πριν τον καθορισμό συγκεκριμένων προδιαγραφών οι παραπάνω πληροφορίες να είναι διαθέσιμες στους μελετητές. Στο πλαίσιο του καθορισμού των προδιαγραφών της άσκησης βόσκησης εντός των περιοχών του δικτύου NATURA2000 είναι απαραίτητη αρχικά η θεσμοθέτηση της ανάγκης θέσπισης ιδιαίτερων προδιαγραφών και έπειτα η συγκέντρωση δεδομένων που να επιτρέπει τον καθορισμό τους
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2,5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: 1,5 έτος Φάση Β: 1 έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25206CA0501
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΑΑΤ
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α: 80.000 € Φάση Β: 50.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:

Συμπλήρωση / επικαιροποίηση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης ή θέσπιση ειδικότερων ρυθμίσεων στην προστατευόμενη περιοχή

Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου

Η πολυπλοκότητα των ζητημάτων που αντιμετωπίζονται με την παρούσα δράση τόσο όσον αφορά τα επιστημονικά στοιχεία όσο και των κοινωνικών/οικονομικών μπορούν να αποτελέσουν πρόβλημα για την μελέτη. Για τον λόγο αυτό απαιτείται μια ομάδα έργου με διαφορετικές ειδικότητες ώστε να αντιμετωπίζει πολύπλευρα τα διάφορα προβλήματα που προκύπτουν.

Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Μέτρια. Η διαχείριση της βοσκής είναι ένα φλέγον ζήτημα στις τοπικές κοινωνίας με αντικρουόμενα συμφέροντα. Η εισαγωγή του παράγοντα της βιοποικιλότητας φαινομενικά περιπλέκει τα πράγματα αλλά στην πραγματικότητα αποτελεί έναν «οδηγό» προς την αειφορική εκμετάλλευση της βοσκής. Παρά τις όποιες υπάρχουσες συγκρούσεις και όσες μπορεί να δημιουργηθούν είναι ένα ζήτημα που η πλειοψηφία της αγροτικής κοινωνίας αναζητά μια βιώσιμη λύση.

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Η διαχείριση της βόσκησης είναι ένα πάγιο πρόβλημα της υπαίθρου της χώρας που επηρεάζει τον πρωτογενή τομέα και πολλές φορές φέρνει σε αντιπαράθεση τους τοπικούς χρήστες γης ενώ μπορεί να υποβαθμίζει τον βιότοπο. Η πορεία προς μια αειφορική εκμετάλλευση των βοσκητικών επιφανειών είναι μονόδρομος για την διατήρηση ενός υψηλού επιπέδου κτηνοτροφικών προϊόντων και την επιβίωση της κτηνοτροφίας ειδικά της παραδοσιακής και εκτατικής.
Η βοσκή είναι μια δραστηριότητα που είναι σημαντική για τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών, αλλά η έλλειψη ρύθμισης μπορεί να επηρεάσει την βιοποικιλότητα τόσο με την υπερβόσκηση όσο και με την απουσία βόσκησης. Η υπερβόσκηση οδηγεί σε υποβάθμιση των οικοτόπων και ερημοποίηση ενώ η απουσία βόσκησης, οδηγεί στο «κλείσιμο» του βιοτόπου και την απώλεια βιοποικιλότητας. Αν δεν ασκείται ορθολογικά μπορεί να αποτελέσει σημαντικό παράγοντα υποβάθμισης των δομών και λειτουργιών των οικοσυστημάτων ή παράγοντα πίεσης για τους πληθυσμούς ειδών είτε άμεσα, είτε έμμεσα μέσω της υποβάθμισης του ενδιαιτήματος.
Η εκπόνηση διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης σε επίπεδο περιφερειών αναμένεται να αποτελέσει σημαντικό βήμα για την ορθολογική άσκηση της βόσκησης και εντός του δικτύου NATURA2000, ακόμη και αν στα σχέδια βόσκησης δεν προβλέπεται ο καθορισμός προδιαγραφών σε επίπεδο τύπου οικοτόπου. Είναι γεγονός πως οι προδιαγραφές των σχεδίων βόσκησης είναι επαρκείς για την άσκηση ορθολογικής βόσκησης και τη βελτίωση των δομών και λειτουργιών στους περισσότερους τύπους οικοτόπων στους οποίους καταγράφεται η βόσκηση ως σημαντική πίεση.
Στο παρόν μέτρο θα εκπονηθεί μια μελέτη, που θα λαμβάνει υπόψιν τις ανάγκες της βιοποικιλότητας και συγκεκριμένα των ειδών και τύπων οικοτόπων που αποτελούν το προστατευτέο αντικείμενο. Οι ανάγκες του κάθε είδους είναι διαφορετικές και πολλές φορές αντιφατικές. Με αυτό το δεδομένο θα πρέπει να ληφθούν υπόψιν οι εκάστοτε ανάγκες και να εντοπιστούν τα βέλτιστα σενάρια που να ευνοούν το σύνολο των ειδών.
Εντός των περιοχών του δικτύου NATURA 2000, πρέπει να συσχετιστεί η επίδραση που έχει η βόσκηση στις εξειδικευμένες δομές και λειτουργίες των ειδών αλλά και στη σύνθεση των τυπικών ειδών των τύπων οικοτόπων που απαντούν σε κάθε περιοχή του δικτύου N2000. Θα πρέπει επίσης να εξεταστούν οι αλληλεπιδράσεις ανάμεσα στις απαιτήσεις για τη διατήρηση των διαφορετικών ειδών και των τύπων οικοτόπων και να εξεταστούν οι βέλτιστες λύσεις ρύθμισης της δραστηριότητας. Επιπλέον είναι απαραίτητο να καθοριστεί η σχέση μεταξύ της άσκησης της βόσκησης και της αφθονίας σημαντικών ειδών χλωρίδας και πανίδας σε κάθε ΕΖΔ. Ο καθορισμός αυτών των παραμέτρων και σχέσεων θα οδηγήσει στον καθορισμό συγκεκριμένων

προδιαγραφών για την άσκηση τη βόσκησης κατ' εξαίρεση των προβλεπόμενων στα σχέδια βόσκησης. Οι συγκεκριμένες προδιαγραφές θα αφορούν το είδος και το πλήθος των ζώων καθώς και την εποχικότητα και τη διάρκεια της άσκησης της βόσκησης (ή αντίθετα την παύση της) ώστε να επιτευχθούν συγκεκριμένοι στόχοι.
Βεβαίως πέρα από την βιοποικιλότητα θα ληφθούν υπόψιν η βοσκητική φέρουσα ικανότητα των περιοχών, ο υπάρχον αριθμός και είδη κτηνοτροφικών ζώων και η κατανομή τους στον χώρο Κρίνεται σκόπιμο το μέτρο αυτό να υλοποιηθεί παράλληλα (ώστε να τροφοδοτήσει) ή συμπληρωματικά των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης. Σε κάθε περίπτωση μετά την ολοκλήρωση των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης και της παρούσας δράσης, θα δύναται να οριστικοποιηθούν στοχευμένες θεσμικές ρυθμίσεις για τη ρύθμιση της βόσκησης και της κτηνοτροφίας.
Φάση Α΄: Συλλογή & επεξεργασία δεδομένων αναφορικά (α) με την εξάπλωση και την έκταση του ενδιαιτήματος ειδών χλωρίδας και πανίδας ενδιαφέροντος και (β) την επικαιροποίηση των στοιχείων των τύπων οικοτόπων (βελτιστοποίηση καταλόγου τυπικών ειδών, αναγνώριση παραλλαγών σε επίπεδο ΕΖΔ).
Φάση Β΄: Τροφοδότηση προτάσεων προδιαγραφών διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης με στοιχεία ανά ΕΖΔ με εξειδίκευση ανά τύπο οικοτόπου και είδος ή με προτάσεις για επικαιροποίηση του σχεδίου διαχείρισης βόσκησης.
Καθορισμός θεσμικών ρυθμίσεων για την άσκηση της βόσκησης και της κτηνοτροφίας στην περιοχή, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες των τύπων οικοτόπων και ειδών κάθε περιοχής και θα εξασφαλίζει τόσο την επιβίωση και την περεταίρω ανάπτυξη της κτηνοτροφίας όσο και της βιοποικιλότητας.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Παραδοτέο μελέτης

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CA0506
Ονομασία Μέτρου:
Εντατική Παρακολούθηση τύπου οικοτόπου 6230*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εκπόνηση ειδικού σχεδίου Βόσκησης για τον τύπο οικοτόπου προτεραιότητας 6230 και οργάνωση εντατικής παρακολούθησης της βλάστησης λαμβάνοντας υπόψη επιπλέον παραμέτρους εκτός από τη χλωριδική του σύνθεση, όπως συγκεκριμένα λειτουργικά χαρακτηριστικά των φυτικών ειδών. Ορισμός φορέα παρακολούθησης ο οποίος θα καθορίσει ακριβές σχέδιο παρακολούθησης και στον οποίο θα συγκεντρώνονται και θα αναλύονται τα δεδομένα
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA05
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό, Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
T.O. 6230
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
T.O. 6230
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.1.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A06, A09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διαχείρισης λιβαδιών Εντατική παρακολούθηση εξέλιξης βλάστησης
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια για τις προστατευόμενες περιοχές. Υπάρχουν όμως δυο βασικά θέματα για τα οποία πρέπει να ληφθεί μέριμνα:

1. Η έλλειψη καθορισμού συγκεκριμένων προδιαγραφών αναφορικά με την εκπόνηση των σχεδίων βόσκησης εντός του δικτύου NATURA 2000 σε επίπεδο τύπου οικοτόπου και ενδιαιτήματος είδους. Μπορεί να υποτεθεί με ασφάλεια πως η άσκηση ορθολογικής βόσκησης όπως αυτή ορίζεται στις προδιαγραφές των σχεδίων βόσκησης, θα οδηγήσει στη διατήρηση καλού βαθμού διατήρησης των δομών και λειτουργιών της πλειοψηφίας των τύπων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων ειδών όμως δεν υπάρχει σαφής μέριμνα για τον καθορισμό τυχόν εξαιρέσεων. Θετικό βήμα προς την κατεύθυνση αυτή είναι η έκδοση προδιαγραφών που αναμένονται από το ΥΠΕΝ σχετικά με τον καθορισμό τεχνικών προδιαγραφών Διαχείρισης Σχεδίων Βόσκησης σε περιοχές του δικτύου Natura 2000. 2. Απαιτείται εντατική παρακολούθηση του τύπου οικοτόπου προτεραιότητας 6230 καθώς απαντάται σε θέσεις που δέχονται έντονη πίεση βόσκησης
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Μόνιμη βάση
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Παρακολούθηση ανά τρία έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
-
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25206CA0502
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
75.000 € η αρχική μελέτη βοσκοϊκανότητας, ο σχεδιασμός της εντατικής παρακολούθησης, η λήψη πρώτων δεδομένων 15.000 €/τριετία
Πηγή χρηματοδότησης
'Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση της μελέτης ανά τριετία. Ορισμός Φορέα Παρακολούθησης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Μέτρια. Η διαχείριση της βοσκής είναι ένα φλέγον ζήτημα στις τοπικές κοινωνίας με αντικρουόμενα συμφέροντα. Η εισαγωγή του παράγοντα της βιοποικιλότητας φαινομενικά περιπλέκει τα πράγματα αλλά στην πραγματικότητα αποτελεί έναν «οδηγό» προς την αειφορική

εκμετάλλευση της βοσκής. Παρά τις όποιες υπάρχουσες συγκρούσεις και όσες μπορεί να δημιουργηθούν είναι ένα ζήτημα που η πλειοψηφία της αγροτικής κοινωνίας αναζητά μια βιώσιμη λύση. Συγκεκριμένα στην περιοχή απαντάται σημαντικός αριθμός κτηνοτροφικών ζώων ενώ χρησιμοποιείται για άλλες κτηνοτροφικές χρήσης (στάβλος)

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Στο οροπέδια της Μεγάλης Τούρλας επιδρούν πιέσεις με σημαντικές επιπτώσεις στη βλάστηση. Η σημαντική παρουσία φυτικών ειδών που είναι χαρακτηριστικά φυτοκοινωνιολογικών κλάσεων που σχετίζονται με περισσότερο ή λιγότερο διαταραγμένα οικοσυστήματα φανερώνει ότι η σύνθεση της βλάστησης έχει διαμορφωθεί και από την πολυετή άσκηση βόσκησης (Ξυστράκης κ.α., 2023).

Η μορφή του τύπου οικοτόπου 6230*, που σύμφωνα με αποτελέσματα σχετικού έργου της ΜΔΠΠ διαπιστώθηκε ότι δεν είναι η τυπική, πιθανόν να οφείλεται στη βόσκηση. Το οροπέδιο της Μεγάλης Τούρλας (GR 2520006) χρησιμοποιείται ως θερινός βοσκότοπος αιγοπροβάτων επί σειρά ετών. Η περίοδος που ασκείται βόσκηση συνήθως εκτείνεται από τις αρχές Ιουνίου έως τα μέσα του φθινοπώρου. Σύμφωνα με τους Καρμίρης, κ.α. (2023), στο οροπέδιο της Μεγάλης Τούρλας η ένταση της βόσκησης κατατάσσεται στα ανώτερα όρια της βαριάς έντασης βόσκησης, καθώς το ποσοστό χρησιμοποίησης της βοσκήσιμης ύλης ανήλθε στο 64,1%, δηλ. ελάχιστα κάτω του ορίου (65%) της πολύ βαριάς έντασης βόσκηση.

Προς το παρόν η πίεση σημειώνεται με μέσης ένταση επίπτωση, καθώς ο τύπος οικοτόπου 6230* απαιτεί βόσκηση της οποίας η ένταση πρέπει να μεταβάλλεται ανάλογα την παραλλαγή που εξετάζεται. Η σημαντική παρουσία χαρακτηριστικών ειδών των κλάσεων *Poetea bulbosae* και *Artemisietea vulgaris* υποδηλώνει την εντατική χρήση του οροπεδίου και ίσως την ανάγκη μείωσης της έντασης βόσκησης. Από την άλλη, η υψηλής έντασης βόσκηση διατηρεί την κάλυψη ξυλωδών ειδών σε πολύ χαμηλά επίπεδα στο οροπέδιο, γεγονός που είναι πολύ σημαντικό εφόσον το οροπέδιο βρίσκεται κάτω από τα δενδροόρια/θαμνοόρια. Δεν είναι δυνατόν με τα υφιστάμενα δεδομένα να καθοριστεί ακριβώς η ένταση της επίπτωσης της βόσκησης στον τύπο οικοτόπου. Είναι απαραίτητη η εντατική παρακολούθηση της βλάστησης με πυκνό δίκτυο ΔΕΒ (δειγματοληπτικές επιφάνειες βλάστησης) και την αποτύπωση διαφορών στη βλάστηση σε θέσεις με διάφορες εντάσεις βόσκησης, συμπεριλαμβανομένης και της απουσίας βόσκησης. Η ρύθμιση της βόσκησης, στο οροπέδιο του Πάρνωνα όπου καταγράφεται ο Τ.Ο. 6230*, με διάφορες εντάσεις και σε οριοθετημένες θέσεις, αποτελεί ένα διαχειριστικό μέτρο για την επιβεβαίωση της επίδρασης της στην παρουσία ή μη, χαρακτηριστικών της σύνθεσης του, ειδών.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

Πλήθος αναφορών παρακολούθησης της βλάστησης

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CI0301
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μελέτη για την εγκατάσταση δικτύου παρακολούθησης ξενικών & χωροκατακτητικών ειδών στις προστατευόμενες περιοχές
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CI01, CI03
Τύπος του μέτρου:
ενημερωτικά, παρακολούθηση, παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 - Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρας Λεωνιδίου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520003, GR2520005, GR2520006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Ολόκληρη η περιοχή
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.10.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
I01
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλό
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Συνεχές (1 έτος ο καθορισμός της μεθοδολογίας παρακολούθησης)

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α': Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης για τον έγκαιρο εντοπισμό ξενικών χωροκατακτητικών ειδών Φάση Β': Εφαρμογή παρακολούθησης με διετή συχνότητα
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία Δημοτικές, περιφερειακές αρχές Επιστημονικοί φορείς
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α', 20.000€: Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης Συνεχής παρακολούθηση: 5.000€/διετία: Παρακολούθηση εμφάνισης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών, σύμφωνα με το σχέδιο παρακολούθησης.
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Αποδοχή σχεδιασμού μόνιμης παρακολούθησης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένεται κοινωνική αποδοχή
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η διαχείριση των ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών διευκολύνεται από τον έγκαιρο εντοπισμό και εκτίμηση του πληθυσμού τους. Ο έγκαιρος εντοπισμός αφενός απαιτεί τη συστηματική και εντατική παρακολούθηση της περιοχής για τυχόν εμφάνιση ειδών ενδιαφέροντος (ξενικά, χωροκατακτητικά ή άλλα μη τυπικά είδη) σε θέσεις/περιοχές που συγκεντρώνουν χαρακτηριστικά που χαρακτηρίζουν τους διαδρόμους εξάπλωσή τους (βλέπε σχετική βιβλιογραφία). Η υλοποίηση του έργου αρχικά (Φάση Α') προϋποθέτει την οργάνωση του σχεδίου παρακολούθησης με την εγκατάσταση μόνιμων δειγματοληπτικών επιφανειών στις οποίες θα συλλέγονται δεδομένα αναφορικά με την παρουσία ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών. Το σχέδιο παρακολούθησης μπορεί να βασιστεί εξολοκλήρου ή εν μέρη στο σχεδιασμό παρακολούθησης

της κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων (βλέπε σχετική ενότητα) ή να λάβει υπόψη τους "διαδρόμους εξάπλωσης" των ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών και να προσαρμοστεί κατάλληλα. Επίσης, σε αυτή τη φάση πρέπει να δημιουργηθεί κατάλογος με τα είδη ενδιαφέροντος ανά ΕΖΔ αλλά και να εκπαιδευτούν κατάλληλα οι αξιολογητής ή το προσωπικό που θα είναι επιφορτισμένο με τη διαδικασία παρακολούθησης ώστε να διευκολυνθεί μετέπειτα η συνεχής παρακολούθησης. Σε αυτό το στάδιο θα εκπονηθεί και σχέδιο δράσης που θα αφορά τις άμεσες δράσεις που θα ακολουθήσουν τον εντοπισμό κάποιου είδους ενδιαφέροντος. Κατά τη Β' Φάση υλοποίησης του έργου, και αν εντοπιστούν ξενικά/χωροκατακτητικά είδη μπορεί να προταθούν μέτρα για την εξάλειψη ή τον περιορισμό της εξάπλωσής τους, όπου αυτό κριθεί απαραίτητο.
Η οργάνωση σεμιναρίων σε ομάδες πολιτών με στόχο την ευαισθητοποίηση αλλά και την εμπλοκή τους στις διαδικασίες παρακολούθησης θα βοηθήσει στην υλοποίηση του μέτρου.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

Arianoutsou M., Bazos I., Christopoulou A., Kokkoris Y., Zikos A., Zervou S. et al. (2021). Alien plants of Europe: introduction pathways, gateways and time trends. PeerJ, 9, e11270.
Arianoutsou M., Bazos I., Delipetrou P. & Kokkoris Y. (2010). The alien flora of Greece: taxonomy, life traits and habitat preferences. Biological Invasions, 12, 3525-3549.
Δημόπουλος Π., Μπαζός Ι., Κόκκορης Ι.Π., Ζωγραφίδης Α., Καραδήμου Ε., Καλλιμάνης Α.Σ. et al. (2020). Οδηγός Ξενικών Φυτικών Ειδών στην Ελλάδα και στο δίκτυο προστατευόμενων περιοχών Natura 2000. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ και ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ (Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.) - Πανεπιστήμιο Πατρών, Αθήνα.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Πλήθος θέσεων παρακολούθησης
2. Πλήθος ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών που εντοπίζονται
3. Πλήθος σεμιναρίων αναφορικά με τα χωροκατακτητικά είδη
4. Πλήθος πολιτών που εμπλέκονται στον εντοπισμό και την εξάλειψη των ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CB0501
Ονομασία Μέτρου:
Διαχείριση συστάδων μαύρης πεύκης με σκοπό τη βελτίωση των δομών και λειτουργιών του τύπου οικοτόπου προτεραιότητας 9530, την διατήρηση της έκτασής του και την ανάσχεση της διαδοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Στόχος αειφόρου διαχείρισης φυσικών πόρων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CB05, CL01
Τύπος του μέτρου:
κανονιστικό, παρεμβάσεις με τη μορφή έργου
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα Μουστού Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η έκταση του τύπου οικοτόπου 9530*
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
9530*, *Chiroptera* spp.
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.2.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.1.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
L02, B07, B08
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων, Μέτρα διαχείρισης τύπων οικοτόπων, Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

3 έτη για τη μελέτη, 10 έτη για την εφαρμογή του σχεδίου
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α' 3 έτη: Εκπόνηση διαχειριστικής μελέτης με έμφαση στον καθορισμό δασικών πρακτικών για τη βελτίωση των δομικών χαρακτηριστικών των συστάδων μαύρης πεύκης και την εκτίμηση βέλτιστης αναλογίας νεκρού/ζωντανού ξύλου στο στάδιο ωριμότητας. Φάση Β': Υλοποίηση του διαχειριστικού σχεδίου
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
Δασική Υπηρεσία
Εκτιμώμενο Κόστος
500.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο LIFE
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Απαιτείται συναίνεση από τη δασική υπηρεσία
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Ο τύπος οικοτόπου προτεραιότητας 9530* συγκροτείται από τις εκτεταμένες συστάδες μαύρης πεύκης στην ΕΖΔ GR2520006. Η δασοκομική διαχείριση στις περιοχές του δικτύου Ν2000 είναι απαραίτητο να προσαρμοστεί στην ανάγκη για τη διατήρηση των χαρακτηριστικών των δομών και λειτουργιών που χαρακτηρίζουν καλό βαθμό διατήρησης αλλά και, κατ' ελάχιστο, στη διατήρηση της έκτασης των τύπων οικοτόπων. Δασοκομικά χαρακτηριστικά των συστάδων μαύρης πεύκης που απαντούν στον Πάρνωνα μπορούν να αντληθούν από τις διαχειριστικές μελέτες που έχουν εκπονηθεί στα δασικά συμπλέγματα του όρους. Από αυτές μπορούν να αντληθούν πληροφορίες όπως η κατανομή των διαμέτρων των ατόμων ανά δασοπονικό είδος, τα ύψη, το ξυλαπόθεμα, η κατάσταση της αναγέννησης κ.ο.κ.

Από τις πληροφορίες που αντλούνται από τα διαχειριστικά σχέδια μπορούν να καθοριστούν συγκεκριμένοι στόχοι διατήρησης και διαχείρισης αναφορικά με επιλεγμένα δασικά είδη και τύπους οικοτόπων. Οι πληροφορίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την περιγραφή συγκεκριμένων δασοκομικών στόχων και να αποτελέσουν αρωγό της δασικής πράξης στην προσπάθεια για τη διατήρηση ή την επίτευξη εξαιρετικού βαθμού διατήρησης στους τύπους οικοτόπων.

Η διαχείριση των συστάδων μαύρης πεύκης στον Πάρνωνα είναι απαραίτητο αφενός να εξυπηρετεί τη δασική πράξη και αφετέρου να υπηρετεί τους διαχειριστικούς στόχους οι οποίοι θα εξασφαλίσουν εξαιρετικό βαθμό διατήρησης για τον τύπο οικοτόπου 9530*. Με τη ενεργή διαχείριση των συστάδων μαύρης πεύκης είναι δυνατόν να εξασφαλιστούν δομικά χαρακτηριστικά στις συστάδες τα οποία προσδίδουν εξαιρετικό βαθμό διατήρησης. Αυτά είναι κυρίως τα χαρακτηριστικά που παρατίθενται στα πρωτόκολλα αξιολόγησης τους βαθμού/κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων ως ενδείκτες εξαιρετικής δομής. Η ποσοστικοποίηση αυτών των ενδεικτών ανά ΕΖΔ μπορεί να επιτευχθεί, όπως στο παράδειγμα της ΕΖΔ GR2550006, με την ανάλυση των δεδομένων των διαχειριστικών σχεδίων.

Ένα στοιχείο που είναι επίσης σημαντικό και σχετίζεται με τη διατήρηση της βιοποικιλότητας στα δασικά οικοσυστήματα είναι και η παρουσία νεκρού ξύλου καθώς αποτελεί ενδιαίτημα ή θέση τροφοληψίας για πλήθος οργανισμών (Tiscar and Linares, 2011). Δεν υπάρχει εκτίμηση της βέλτιστης ποσότητας (όγκου) νεκρού ξύλου που πρέπει να διατηρείται σε ένα δασικό οικοσύστημα ώστε να επιτελούνται στο άριστο επίπεδο οι οικολογικές λειτουργίες που σχετίζονται με την παρουσία νεκρού ξύλου. Από μετρήσει σε διάφορους τύπους σπερμοφυών δασών που δεν διαχειρίζονται ή που διαχειρίζονται ήπια και παρουσιάσουν μορφή παρόμοια με ένα φυσικό αδιαχείριστο δάσος φαίνεται πως η αναλογία νεκρού/ζωντανό ξύλο κυμαίνεται από 15 έως 37% (Hahn and Christensen, 2004). Στην Ελλάδα η αναλογία νεκρού νεκρού/ζωντανό ξύλου σε συστάδα υβριδογενούς ελάτης ανέρχεται σε 4% (Δασκαλάκου et al., 2008). Στη Χαλκιδική, σε συστάδες χαλεπίου πεύκης η αναλογία νεκρού/ζωντανού ξύλου κυμαίνεται από 1 έως 6%. Σε δασικά οικοσυστήματα μαύρης πεύκης, στην Ισπανία, έχει εκτιμηθεί αναλογία νεκρού/ζωντανό ξύλου 8,5% (Tiscar and Linares, 2011) ενώ πανευρωπαϊκή μελέτη έδειξε την αναλογία να ανέρχεται μόλις σε 1% (Travaglini et al., 2007). Η ποσότητα του νεκρού ξύλου εξαρτάται από το δασοπονικό είδος, το ιστορικό διαχείρισης των συστάδων, την ποιότητα τόπου, την ηλικία της συστάδας καθώς και άλλους παράγοντες. Δεν υπάρχει συστηματική μελέτη στην Ελλάδα αναφορικά με την ποσότητα νεκρού ξύλου σε συστάδες μαύρης πεύκης οι οποίες χαρακτηρίζονται από υψηλές τιμές φυσικότητας. Έτσι η μόνη διαχειριστική πρόταση που μπορεί να γίνει αναφορικά με την ανάγκη διατήρησης νεκρού ξύλου στη συστάδα είναι η επίτευξη αναλογίας νεκρού/ζωντανού ξύλου περίπου 5% στο στάδιο ωριμότητας. Αυτή η τιμή είναι μάλλον συντηρητική και υπάρχει ανάγκη για την επανεκτίμησή της με τη νέα διαχειριστική μελέτη, εκτιμώντας την ποσότητα νεκρού ξύλου σε συστάδες δεν διαχειρίζονται συστηματικά

Η διαχείριση των δασών πεύκης θα πρέπει να έχει ως στόχο τη διατήρηση συστάδων πεύκης στις οποίες:

- η Pinus nigra θα κυριαρχεί στον όροφο των δέντρων και θα έχει κάλυψη τουλάχιστον 70 %, όπως συμβαίνει στην πλειοψηφία των δειγματοληπτικών επιφανειών του διαχειριστικού σχεδίου
- Θα υπάρχει θαμνώδης όροφος
- Θα υπάρχει ποικιλία στις ηλικιακές κλάσεις της μαύρης πεύκης, τουλάχιστον σε επίπεδο ΕΖΔ, με στόχο τη διατήρηση ακανόνιστης υποκηπευτής δομής με, κατά το δυνατόν, σχετικά ομοιόμορφη κατανομή διαμέτρων μεταξύ των νεαρών και των ηλικιωμένων δέντρων στις συστάδες στο στάδιο ωριμότητας.
- Θα λαμβάνονται μέτρα ενεργούς διαχείρισης για την άρση της κυριαρχίας των συστάδων σε συστάδες ελάτης (*Abies cephalonica*), ιδιαίτερα στις θέσεις που έχει ήδη σημειωθεί ως πίεση/απειλή η αλλαγή δασοπονικού είδους λόγω της διαδοχής (L02).
- Στο στάδιο ωριμότητας η αναλογία νεκρού/ζωντανού ξύλου πρέπει να ανέρχεται σε περίπου 5% κατ' όγκο με το μεγαλύτερο ποσοστό του νεκρού ξύλου να αποτελείται από νεκρά ιστάμενα

δέντρα ή κατακείμενους κορμούς σχετικά μεγάλης διαμέτρου. Η τιμή αυτή πρέπει να επικαιροποιηθεί με μελέτη στα δασικά οικοσυστήματα του Πάρνωνα.

Αυτοί οι διαχειριστικοί στόχοι αφενός θα βελτιώσουν τον υφιστάμενο βαθμό διατήρησης ενώ παράλληλα θα περιορίσουν και την επίδραση των απειλών που σχετίζονται με την αλλαγή δασοπονικού είδους (Πίεση L02).

Η δράση θα υλοποιηθεί σε δύο στάδια:

Στάδιο Α': Εκπόνηση διαχειριστικής μελέτης με έμφαση στον καθορισμό δασικών πρακτικών για τη βελτίωση των δομικών χαρακτηριστικών των συστάδων μαύρης πεύκης και εκτίμηση βέλτιστης αναλογίας νεκρού/ζωντανού ξύλου στο στάδιο ωριμότητας

Στάδιο Β: Υλοποίηση του διαχειριστικού σχεδίου

Βιβλιογραφικές Αναφορές

Hahn, K., Christensen, M., 2004. Dead Wood in European Forest Reserves – A Reference for Forest Management. In: Marchetti, M. (Ed.), EFI Proceedings No. 51. EFI, pp. 181-191.

Tiscar, P.A., Linares, J.C., 2011. Pinus nigra subsp. salzmannii forests from Southeast Spain: using structure and process information to guide management. In: Frisiras, C.T. (Ed.), Pine forests: types, threats and management, pp. 1-27.

Travaglini, D., Barbati, A., Chirici, G., Lombardi, F., Marchetti, M., Corona, P., 2007. ForestBIOTA data on deadwood monitoring in Europe. Plant Biosystems - An International Journal Dealing with all Aspects of Plant Biology 141, 222-230.

Δασκαλάκου, Ε.Ν., Καρέτσος, Γ., Τσαγκάρη, Κ., Βασιλόπουλος, Γ., Μπαλούτσος, Γ., 2008. Προκαταρκτικά αποτελέσματα της εκτίμησης του νεκρού ξύλου ως δείκτη βιοποικιλότητας σε τέσσερα αντιπροσωπευτικά δασικά οικοσυστήματα της Ελλάδας. Δασική Έρευνα 21, 15-28.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός διαχειριστικών μέτρων που εφαρμόζονται
2. Έκταση του Τ.Ο. 9530* που εφαρμόζονται διαχειριστικά μέτρα

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CI0701
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση και αντιμετώπιση μεταχρωματικού έλκους πλατάνου
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εντατικός έλεγχος της εξάπλωσης του μεταχρωματικού έλκους του πλατάνου και τοπικές δράσεις αντιμετώπισής του
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CI07
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό, Ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα Μουστού Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η έκταση του Τ.Ο. 92C0
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
T.O 92C0 *Lutra lutra*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.8.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.2.6
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
I05
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Επικοινωνία, ενημέρωση και εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλό επίπεδο τεκμηρίωσης (http://www.fria.gr/platanos/files/G-Tsopelas.pdf)
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

Συνεχές. Φάση Α 2 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α' 2 έτη Φάση Β': Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης 1 έτος. Υλοποίηση παρακολούθηση συνεχής Φάση Γ': Οργάνωση σχεδίου δράσης 1έτος. Υλοποίηση σχεδίου δράσης συνεχής
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α:Κόστος 15.000 € (Καθορισμός θεσμικών μέτρων. Συγκέντρωση υλικού για συγγραφή και παραγωγή και διοργάνωση σεμιναρίων σε δήμους κ.ο.κ) Φάση Β: Κόστος 5.000 € (Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης εξάπλωσης της ασθένειας + 5.000€ / έτος κόστος εφαρμογής το οποίο περιλαμβάνει καύσιμα, μετακινήσεις και αναλύσεις για την εξακρίβωση της παρουσίας του παθογόνου σε συλλεγμένα δείγματα) Φάση Γ: 10.000€ για την εκπόνηση του σχεδίου και 10.000 €/έτος για δράσεις περιορισμού της εξάπλωσης του παθογόνου. 30.000€ + 10.000€/έτος
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο (θεσμοθέτηση προδιαγραφών) για υλοτομίες και δασοκομικούς χειρισμούς στον 92C0
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένεται κοινωνική αποδοχή λόγω αντιμετώπισης μίας ασθένειας που καταστρέφει τα πλατανοδάση. Οι δράσεις ενημέρωσης των όσων ασκούν δασοκομικές εργασίες και υλοτομίες, εκτιμάται ότι θα βοηθήσει την εφαρμογή των θεσμικών ρυθμίσεων
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η ασθένεια έχει προκαλέσει τεράστιες καταστροφές στην Ελλάδα, κυρίως στην Ήπειρο αλλά πλέον και αλλού. Ο παθογόνος μύκητας (*Ceratocystis platani*) προκαλεί ξαφνικό μαρασμό

τμήματος της κόμης που τελικά οδηγεί στη θανάτωση του ατόμου. Ο μύκητας εισβάλλει από πληγές στο φλοιό των κλάδων, του κορμού και των ριζών αλλά και μεταδίδεται με επαφή και συνένωση των ριζών μεταξύ γειτονικών δένδρων.
Η ασθένεια δύσκολα αντιμετωπίζεται. Η χημική καταπολέμηση είναι συχνά αναποτελεσματική. Καθώς κύριος παράγοντας μετάδοσης της ασθένειας είναι οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες, η διασπορά μπορεί να περιοριστεί με τη λήψη προληπτικών φυτοπροστατευτικών μέτρων. Επίσης, τα προσβεβλημένα δένδρα καθώς και τα γειτονικά τους που είναι ύποπτα προσβολής πρέπει να υλοτομούνται και αν είναι δυνατόν να εκριζώνονται. Σε νέες εστίες προσβολής, η αντιμετώπιση της ασθένειας είναι περισσότερο αποτελεσματική όταν γίνει έγκαιρη διάγνωση και ο αριθμός των ασθενών δένδρων είναι περιορισμένος.
Η δράση αυτή περιλαμβάνει τρεις φάσεις:
Φάση Α': Περιλαμβάνει:
α) Σύνταξη δέσμης θεσμικών μέτρων που θα καθορίζουν τις επιτρεπόμενες δραστηριότητες δασοκομικών χειρισμών και υλοτομιών στον τύπο οικοτόπου 92C0 με ορισμό σαφών προδιαγραφών. Ενδεικτικό θεσμικό μέτρο που πρέπει να ληφθεί είναι η απαγόρευση διακίνησης πολλαπλασιαστικού υλικού προερχόμενο από περιοχές που υπάρχει η ασθένεια και ξυλείας από προσβεβλημένα άτομα.
β) Η φάση αυτή περιλαμβάνει την υλοποίηση ενημερωτικών ενέργειων σε δήμους, κοινότητες και υλοτομικούς συνεταιρισμούς αναφορικά με τις επιτρεπόμενες δραστηριότητες και τα πρωτόκολλα που πρέπει να τηρούνται. Υλοτομίες ή δασοκομικές δραστηριότητες πρέπει να υλοποιούνται μόνο από συνεργεία στα οποία έχει προηγηθεί επισταμένη ενημέρωση αναφορικά με τα πρωτόκολλα φυτοπροστασίας που πρέπει να τηρούνται.
Περιλαμβάνονται:
- Εκπόνηση σχεδίου (action plan) για την ενημέρωση των εμπλεκόμενων με δασοκομικούς χειρισμούς και υλοτομίες φορέων και χρηστών (stakeholders)
- Συγκέντρωση και συγγραφή υλικού ενημέρωσης για χρήση στις ενέργειες ενημέρωσης
- Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων ή οδηγού με τα θεσμικά μέτρα και τα πρωτόκολλα για την άσκηση των δραστηριοτήτων
- Διοργάνωση σεμιναρίων στους Δήμους με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων φορέων. Λήψη πιστοποιητικού συμμετοχής στο σεμινάριο.
- Ανακοινώσεις και αναρτήσεις στις ιστοσελίδες της Μονάδας Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής, της Δασικής Υπηρεσίες, της Περιφέρειας και των Δήμων.

<u>Παραδοτέα:</u>
Α.1 Θεσμικά μέτρα με αναλυτικές προδιαγραφές για τις δραστηριότητες δασοκομικών χειρισμών και υλοτομιών στον τύπο οικοτόπου 92C0
Α.2 Έκθεση προγραμματισμού δράσεων ενημέρωσης
Α.3 Εκτυπωμένα ενημερωτικά φυλλάδια ή οδηγοί
Α.4: Οργάνωση σεμιναρίων και παραγωγή υλικού ενημέρωσης
Α.5: Κείμενα ανακοινώσεων / newsletters για ανάρτηση στις ιστοσελίδες
Φάση Β΄: Εκπόνηση και εφαρμογή σχεδίου εντατικής παρακολούθησης (ετήσια) της εξάπλωσης της ασθένειας τόσο σε ήδη γνωστές θέσεις προσβολής όσο και ευρύτερα στην έκταση που καταλαμβάνει ο τύπος οικοτόπου 92C0 στις ΕΖΔ για τον έγκαιρο εντοπισμό νέων θέσεων προσβολής.
<u>Παραδοτέα:</u>
Β.1: Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης εξάπλωσης της ασθένειας
Β.2: Έκθεση δράσεων εφαρμογής του σχεδίου παρακολούθησης
Β.3: Αποτελέσματα αναλύσεων για την εξακρίβωση της παρουσίας του παθογόνου σε συλλεγμένα δείγματα
Φάση Γ': Εκπόνηση και υλοποίηση σχεδίου δράσης για τις περιπτώσεις που εντοπιστούν θέσεις με προσβολή. Το σχέδιο θα περιλαμβάνει:
- Τις άμεσες δράσεις που πρέπει να ληφθούν σε περίπτωση εντοπισμού προσβολής, με εναλλακτικές ανάλογα με την έκταση αυτής.

- Οδηγίες για υλοτομία και εκρίζωση προσβεβλημένων δέντρων καθώς και γειτονικών τους. Οδηγίες που θα ληφθούν υπόψη είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα του ΥΠΑΑΤ (http://wwww.minagric.gr/greek/agro_pol/DASIKA/Platanos/Platanos3.htm). Παραδοτέα: Β.2: Έκθεση εφαρμογής του σχεδίου δράσης Γ.1: Σχέδιο δράσης για τις περιπτώσεις που εντοπιστούν θέσεις με προσβολή
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Πλήθος προσβεβλημένων ατόμων που εντοπίζονται

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CJ0201
Ονομασία Μέτρου:
Σύστημα υποβοήθησης λήψης διαχειριστικών αποφάσεων στη Λιμνοθάλασσα Μουστού για την επίτευξη Ικανοποιητικής Κατάστασης Διατήρησης στον υγρότοπο
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εγκατάσταση σύγχρονου συστήματος παρακολούθησης υδρολογικών και υδρονομικών χαρακτηριστικών της Λιμνοθάλασσας του Μουστού και καταγραφής υδρόβιας χλωρίδας, ορνιθοπανίδας και ιχθυοπανίδας. Έγκαιρη προειδοποίηση σε πιθανά περιστατικά υποβάθμισης της ποσότητας και ποιότητας που επιτάσσουν διαχειριστικές ενέργειες ελαχιστοποίησης των επιπτώσεων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CJ02
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 - Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρας Λεωνιδίου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Παρακολούθηση και αποκατάσταση υδρολογικών συνθηκών και υγροτοπικών ενδιαιτημάτων της λιμνοθάλασσας Μουστού
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Α.4.4
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A30, K04, L01
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διαχείρισης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Προτείνεται η εγκατάσταση ενός δικτύου σταθμών για την παρακολούθηση των βασικών φυσικών-χημικών παραμέτρων των υδάτων. Το δίκτυο, αποτελείται από έναν μετεωρολογικό σταθμό και σταθμούς σε μεταβατικά και υπόγεια ύδατα.

Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2,5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
2 Αυτόματοι, τηλεμετρικοί σταθμοί παρακολούθησης ποιότητας και ποσότητας υδάτων: 9ος μήνας 2 Αισθητήρες για την αποτύπωση του ηχοτοπίου: 6ος μήνας Βάση δεδομένων και διαδικτυακής πλατφόρμας επεξεργασίας και οπτικοποίησης δεδομένων: 12ος μήνας Τεχνική έκθεση με το ισοζύγιο της Λ/Θ για διάφορα υδρομετεωρολογικά και διαχειριστικά σενάρια σε σχέση με είδη και οικοτόπους: 16ος μήνας Τεχνική έκθεση με τα αποτελέσματα των περιβαλλοντικών αναγκών σε νερό των ειδών της περιοχής: 16ος μήνας Λογισμικό υποβοήθησης λήψης αποφάσεων για την διαχείριση της Λ/Θ: 18ος μήνας
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Βραχυπρόθεσμο
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Συνολικό κόστος: 60.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Χρηματοδότησης από ιδιωτικές πηγές LIFE ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Ταμείο Ανάκαμψης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Το πρόβλημα της ολοκληρωμένης διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών και ειδικά των παράκτιων υγροτόπων είναι επιτακτικό σήμερα λόγω της μη ορθής διαχείρισης των υδάτων σε συνδυασμό με την κλιματική αλλαγή. Η Λιμνοθάλασσα (Λ/Θ) του Μουστού είναι ένα σημαντικό και προστατευόμενο οικοσύστημα που χρειάζεται συνεχή περιβαλλοντική παρακολούθηση και διαχείριση με γνώμονα την διατήρηση της βιοποικιλότητας και την αειφορία ως προς την χρήση των πόρων της.
Τα βασικά χαρακτηριστικά για την διαμόρφωση ενός υγροτόπου είναι α) το υδρολογικό ισοζύγιο, β) οι υδρομορφολογικές συνθήκες/ ενδιαιτήματα και γ) η υδροφυτική βλάστηση. Η διαχείριση των υδάτων είναι η βασική παράμετρος που επηρεάζει τα ανωτέρω χαρακτηριστικά και επηρεάζεται άμεσα από τις ανθρώπινες δραστηριότητες. Το υδρολογικό ισοζύγιο της Λ/Θ έχει διαταραχθεί σημαντικά, με επιπτώσεις στις λειτουργίες και τις υπηρεσίες που προσφέρει Οι μεταβολές της στάθμης επίσης καθορίζουν την διαθεσιμότητα και την καταλληλότητα των ενδιαιτημάτων για τους οργανισμούς της περιοχής και ως εκ τούτου η υδρολογική διαχείριση είναι η σημαντικότερη παράμετρος για την διατήρηση της καλής κατάστασης του υγροτόπου.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΡΑΣΕΩΝ
Στο παρόν έργο προτείνεται ένα σύγχρονο σύστημα παρακολούθησης των υδρολογικών και υδροδυναμικών χαρακτηριστικών της Λ/Θ σε συνδυασμό με την τακτική καταγραφή της υδρόβιας βλάστησης και των ειδών ιχθυοπανίδας και ορνιθοπανίδας. Τα αποτελέσματα του έργου, τα οποία θα ενσωματωθούν σε ένα εργαλείο λήψης αποφάσεων, αποτελούν προϋπόθεση για την ορθολογική διαχείριση της λιμνοθάλασσας.
Το σύστημα παρακολούθησης των υδάτων θα χρησιμεύσει ως ένα σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης στους αρμόδιους φορείς σε πιθανά περιστατικά υποβάθμισης της ποσότητας και ποιότητας της Λ/Θ που επιτάσσουν διαχειριστικές ενέργειες ελαχιστοποίησης των σχετικών επιπτώσεων.
Για τον σκοπό του έργου θα εγκατασταθούν σύγχρονοι τηλεμετρικοί σταθμοί παρακολούθησης της στάθμης, των εκροών νερού προς την θάλασσα αλλά και των εισροών νερού στο ανάντη τμήμα της Λ/Θ, οι οποίοι θα αποστέλλουν σε πραγματικό χρόνο τις σχετικές μετρήσεις σε διαδικτυακή πλατφόρμα επεξεργασίας και οπτικοποίησης των δεδομένων. Στο εν λόγω σύστημα θα περιλαμβάνονται και αισθητήρες ποιότητας των υδάτων ώστε να ανιχνεύονται εγκαίρως πιθανά φαινόμενα ρύπανσης ή/και υποβάθμισης της ποιότητας.
Για την καταγραφή της υδρόβιας βλάστησης θα αξιοποιηθούν δορυφορικά δεδομένα, καταγραφές πεδίου και αισθητήρες τύπου NDVI και PRI. Για τις καταγραφές ειδών πανίδας και των απαιτήσεων τους σε νερό θα υλοποιηθούν τακτικές δειγματοληψίες (βένθος, ψάρια και πτηνά), ενώ θα στηθεί και ένα δίκτυο ακουστικών αισθητήρων για την αποτύπωση του ηχοτοπίου (είδη και πιέσεις όπως λαθροθηρία).
Το σύστημα υποβοήθησης λήψης διαχειριστικών αποφάσεων θα περιλαμβάνει ένα υδρολογικό εργαλείο το οποίο θα δίνει σε κάθε χρονικό βήμα μέτρησης (π.χ. 30-λεπτο) τον όγκο νερού που υπάρχει στη Λ/Θ καθώς και τα στοιχεία του υδατικού ισοζυγίου της (βροχόπτωση, εξάτμιση, πλευρικές και υπόγειες εισροές γλυκού νερού, εκροές προς την θάλασσα, κτλ.).
Χρησιμοποιώντας ως μέτρο σύγκρισης το υδατικό ισοζύγιο της περιοχής από παλαιότερες ξηρές και υγρές περιόδους, το σύστημα θα αποστέλλει ειδοποιήσεις όταν καταγράφονται δυσμενείς υδρολογικές συνθήκες (μεγάλη μείωση του όγκου νερού, πλημμυρικές στάθμες, κίνδυνος υποβάθμισης ενδιαιτημάτων, ακραίες τιμές φ/χ παραμέτρων, κτλ.).
Το εργαλείο αυτό θα παρέχει επομένως την απαραίτητη πληροφορία για την άμεση λήψη διαχειριστικών μέτρων μέσω της ρύθμισης των θυροφραγμών της Λ/Θ, κάτι που θα συμβάλει στην διατήρηση κρίσιμων ενδιαιτημάτων, ενώ παράλληλα θα δώσει και στοιχεία για τον σχεδιασμό έργων αποκατάστασης που απαιτούνται για τη βελτίωση της κυκλοφορίας και την ανανέωση των υδάτων αλλά και για την διατήρηση της καλής οικολογικής κατάστασης στα πλαίσια ενός επικείμενου ολοκληρωμένου σχεδίου διαχείρισης της Λ/Θ.

<u>Οι δράσεις του έργου περιλαμβάνουν:</u>

- Προμήθεια και εγκατάσταση αυτόματων σταθμών παρακολούθησης ποιότητας και ποσότητας των υδάτων
- Προμήθεια και εγκατάσταση αισθητήρων για την αποτύπωση του ηχοτοπίου
- Τεχνική έκθεση με τις περιβαλλοντικές ανάγκες σε νερό των ειδών της περιοχής
- Δημιουργία βάσης δεδομένων και διαδικτυακής πλατφόρμας επεξεργασίας και οπτικοποίησης δεδομένων
- Μελέτη υδατικού ισοζυγίου Λ/Θ σε σχέση με είδη και οικοτόπους
- Ανάπτυξη εργαλείου υποβοήθησης λήψης αποφάσεων για την διαχείριση της Λ/Θ

Παραδοτέα:
- Αυτόματοι, τηλεμετρικοί σταθμοί παρακολούθησης ποιότητας και ποσότητας υδάτων
- Αισθητήρες για την αποτύπωση του ηχοτοπίου
- Βάση δεδομένων και διαδικτυακής πλατφόρμας επεξεργασίας και οπτικοποίησης δεδομένων
- Τεχνική έκθεση με το ισοζύγιο της Λ/Θ για διάφορα υδρομετεωρολογικά και διαχειριστικά σενάρια σε σχέση με είδη και οικοτόπους
- Τεχνική έκθεση με τα αποτελέσματα των περιβαλλοντικών αναγκών σε νερό των ειδών της περιοχής
- Λογισμικό υποβοήθησης λήψης αποφάσεων για την διαχείριση της Λ/Θ

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αυτόματοι σταθμοί παρακολούθησης που εγκαταστάθηκαν
2. Αισθητήριες για την αποτύπωση του ηχοτοπίου που εγκαταστάθηκαν
3. Αριθμός δειγματοληψιών πεδίου
4. Βάση δεδομένων (παραδοτέο)
5. Τεχνική έκθεση με τις περιβαλλοντικές ανάγκες νερού (παραδοτέο)
6. Λογισμικό υποβοήθησης λήψης αποφάσεων για την διαχείριση που αναπτύχθηκε και λειτουργεί

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CL0101
Ονομασία Μέτρου:
Διαχειριστικά μέτρα για την ευνόηση της αναγέννηση του δενδρόκεδρου
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Περιγραφή διαχειριστικών μέτρων κατά χώρο και χρόνο με στόχο την προώθηση της αναγέννησης του δενδρόκεδρου (*Juniperus drupacea*) βελτίωση τον περιορισμό του ανταγωνισμού από την Ελάτη
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CL01
Τύπος του μέτρου:
ενημερωτικά, παρακολούθηση, παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 - Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρας Λεωνιδίου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520005, GR2520006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Στην ευρύτερη περιοχή από τον οικισμό Κοσμά προς το Λεωνίδιο Ευρύτερη περιοχή Ι.Μ. Μαλεβής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Τ.Ο. 9560*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.2.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Α.2.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
L02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (και συνεχές)

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α': Οργάνωση σχεδίου διαχειριστικών δράσεων. Καθορισμός φύσης, θέσεων και χρόνου επεμβάσεων Φάση Β': Εφαρμογή πιλοτικών επεμβάσεων Φάση Γ': Εκτεταμένη εφαρμογή και ενσωμάτωση επεμβάσεων στο διαχειριστικό σχέδιο
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3 - συνεχές
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΑΑΤ Δασική Υπηρεσία Επιστημονικοί φορείς
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α΄: 15.000 €: Οργάνωση σχεδίου δράσεων Φάση Β΄: 50.000 €: Πιλοτική εφαρμογή δράσεων και παρακολούθηση Φάση Γ΄: Ενσωμάτωση δράσεων στο σχεδιασμό διαχείρισης των δασών ελάτης/δενδρόκεδρου (Κόστος ανάλογο με τις επιλεγείσες δράσεις)
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφέρεια/Περιφερειακές Ενότητες ΥΠΕΝ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Αποδοχή ενσωμάτωσης διαχειριστικών δράσεων στο σχέδιο διαχείρισης της περιοχής
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένεται κοινωνική αποδοχή
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Αφορά τον τύπο οικοτόπου 9560* και την πίεση που δέχεται το κυρίαρχο είδος που συγκροτεί τον τύπο οικοτόπου στην περιοχή, *Juniperus drupacea*, αναφορικά με την αναγέννησή του. Κατά θέσει και ιδιαίτερα στην περιοχή κοντά στον οικισμό "Κοσμάς" προς τη μονή Ελώνης εντοπίζονται συστάδες ή λόχμες του είδους *Juniperus drupacea* τις οποίες ανταγωνίζεται η ελάτη (τύπος οικοτόπου εθνικού ενδιαφέροντος 951Β).

Επιπλέον στην ευρύτερη περιοχή της Ι.Μ. Μαλεβής έχει μελετηθεί η δυναμική των πληθυσμών του δενδρόκεδρου στο πλαίσιο του έργου "Εκτίμηση της δομής και της δυναμικής των πληθυσμών δενδρόκεδρου (*Juniperus drupacea*) και της αναπαραγωγικής βιολογίας του είδους" το οποίο χρηματοδοτείται από το Φορέα Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαίναλου και Μονεμβασιάς. Από τα πρώτα παραδοτέα γίνεται φανερό πως και σε εκείνη την περιοχή ο δενδρόκεδρος συγκροτεί μικτές συστάδες με την Ελάτη (*Abies cephalonica*) όπου κατά θέσεις κυριαρχεί το ένα ή το άλλο είδος. Αν και η παραγωγή σπερμάτων από το *Juniperus drupacea* είναι μεγάλη, ένα μικρό μόνο ποσοστό των σπερμάτων φυτρώνει. Η σχετικά περιορισμένη φυτρωτικότητα τον καθιστά ευάλωτο στον ανταγωνισμό με την Ελάτη.
Έτσι, είναι απαραίτητη η εφαρμογή ενεργητικής διαχείρισης των συστάδων δενδρόκεδρου, και στις δυο περιοχές, ώστε προασπιστεί τουλάχιστον κατά θέσεις η κυριαρχία του είδους και η διατήρηση του τύπου οικοτόπου 9560*.
Η γνώση αναφορικά με τον ανταγωνισμό των δύο ειδών περιορίζεται σε παρατηρήσεις που έχουν πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο υλοποίησης άλλων έργων, που δεν σχετίζονται άμεσα και σαφώς με τη φυσική αναγεννητική ικανότητα του Juniperus και τον ανταγωνισμό του με την ελάτη. Έτσι, αρχικά απαιτείται μελέτη για την πρόταση διαχειριστικών δράσεων και έπειτα πιλοτική εφαρμογή τους με συστηματική παρακολούθηση των αποτελεσμάτων. Τέλος οι επιτυχείς επεμβάσεις θα ενσωματωθούν στο διαχειριστικό σχέδιο της Δασικής Υπηρεσίας με στόχο τη συνεχή εφαρμογή τους σε κατάλληλο περίτροπο χρόνο στην υπό μελέτη περιοχή. Αναλυτικότερα:

Φάση Α' (διάρκεια 1 έτος): Περιλαμβάνει την εξέταση για τη φύση διαχειριστικών δράσεων και την κατά χώρο και χρόνο οργάνωσή τους. Στόχος των δράσεων θα είναι η προώθηση της αναγέννησης του δενδρόκεδρου, ιδιαίτερα σε θέσεις/περιοχές όπου ο δενδρόκεδρος εμφανίζεται σε αμιγείς συστάδες και παρατηρείται έντονη αναγέννηση της ελάτης. Οι προτεινόμενες δράσεις μπορεί να περιλαμβάνουν μηχανική απομάκρυνση ατόμων ή αρτίφυτρων ελάτης, αραιώσεις σε θέσεις που η ελάτη έχει έντονη αναγέννηση σε αντίθεση με τον δενδρόκεδρο.

Φάση Β' (διάρκεια 5 έτη): Σε αυτή τη φάση θα πραγματοποιηθούν πειραματικές διαχειριστικές επεμβάσεις με σκοπό να εξεταστεί η επίδρασή τους στη δομή και την αναγέννηση των συστάδων του δενδρόκεδρου. Οι επεμβάσεις θα έχουν ήπιο χαρακτήρα και θα λάβουν χώρα σε περιορισμένη έκταση. Καθώς οι επεμβάσεις αφορούν δενδρώδη ήδη, ο χρόνος στον οποίο μπορεί να παρατηρηθούν αποτελέσματα και να κριθεί η αποτελεσματικότητά τους είναι μεγάλος. Αυτό είναι ο λόγος που προτείνεται πενταετής διάρκεια φάσης.

Φάση Γ' (συνεχής): Σε αυτή τη φάση του έργου οι δράσεις που θα κριθούν επιτυχείς κατά τη Β' φάση θα ενσωματωθούν στο σχεδιασμό της δασικής διαχείρισης. Σε αυτή τη φάση θα δημιουργηθεί οδηγός ορθών πρακτικών με τη συνεργασία της Δασικής Υπηρεσίας.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός εργασιών πεδίου που πραγματοποιήθηκαν ανά έτος
2. Αριθμός και έκταση ήπιων παρεμβάσεων διαχείρισης
3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών
4. Οδηγός ορθών πρακτικών

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CL0301
Ονομασία Μέτρου:
Αξιολόγηση του βαθμού αποκατάστασης (φυσική και τεχνική αναγέννηση) του Τ.Ο. 9530* μετά την καταστροφή από πυρκαγιά στον Πάρνωνα και προτάσεις θέσεων και κατάλληλων διαχειριστικών δράσεων σε περιοχές όπου δεν καταγράφεται ικανοποιητική αναγέννηση.
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Καθορισμός αναγκών για επεμβάσεις αποκατάστασης και διαχειριστικών δράσεων του τύπου οικοτόπου 9530* που καταστράφηκε από πυρκαγιά το 2007.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CL03
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη περιοχή προστασίας της βιοποικιλότητας Πάρνωνα-Μουστού-Χαράδρας Λεωνιδίου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Εκτάσεις Τ.Ο. 9530* που έχουν πληγεί από την πυρκαγιά του 2007 στον Πάρνωνα
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Τ.Ο. 9530*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.2.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Β.4.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Μ09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή: Υπάρχει επιστημονική τεκμηρίωση αναφορικά με την αναγέννηση της μαύρης πεύκης στον ορεινό όγκο του Πάρνωνα και υπάρχει εμπεριστατωμένη μελέτη στο πλαίσιο προγράμματος LIFE που υλοποιήθηκε στην περιοχή (Κακούρος Π., Μπόγλης Α. & Πανταζή Α. (2013). Συνοπτική παρουσίαση του έργου LIFE PINUS «Αποκατάσταση των δασών *Pinus nigra* στον Πάρνωνα (GR2520006) μέσω μίας δομημένης προσέγγισης. Άστρος, σελ. 12, Κακούρος Π. (2012). Αποτελέσματα παρακολούθησης τεχνητής αποκατάστασης στον Πάρνωνα για το έτος 2012. Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων - Υγροτόπων (ΕΚΒΥ) Θέρμη, σελ. 10.). Στις θέσεις που

υλοποιήθηκαν δράσεις αποκατάστασης είναι απαραίτητη η εκ νέου εκτίμηση της επιτυχίας των δράσεων και ο καθορισμός νέων δράσεων που θα έχουν ως στόχο την αποκατάσταση των καμένων εκτάσεων αλλά και της δομής του τύπου οικοτόπου 9530*.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
2 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία
Εκτιμώμενο Κόστος
50.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο LIFE
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη για την ανάθεση της μελέτης Συνεργασία με τη Δασική Υπηρεσία
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Ο οικότοπος προτεραιότητας 9530* Υπομεσογειακά δάση μαύρης πεύκης καταλαμβάνει σημαντικές εκτάσεις εντός της ΕΖΔ «Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)» (GR2520006) . Σημαντικό τμήμα της εξάπλωσης του Τ.Ο. 9350* στο όρος καταστράφηκε από την μεγάλη

πυρκαγιά του 2007. Υλοποιήθηκε έργο LIFE που αποσκοπούσε στην αποκατάσταση των εκτάσεων που καταστράφηκαν και οι δράσεις που υλοποιήθηκαν πέτυχαν σε πολλές περιπτώσεις την μερική ή πλήρη αποκατάσταση. Καθώς οι δράσεις που εφαρμόστηκαν είχαν μακροπρόθεσμα χαρακτήρα είναι απαραίτητη η παρακολούθηση της επιτυχίας τους και ο καθορισμός νέων δράσεων αν κριθεί ότι κάτι τέτοιο είναι απαραίτητο.
Επιπλέον, 15 περίπου έτη μετά την πυρκαγιά, είναι απαραίτητη η ακριβής καταγραφή των θέσεων στις οποίες η φυσική αναγέννηση δεν ήταν εφικτή και η οπισθοδρομική διαδοχή μετά την πυρκαγιά οδηγεί σε υποβάθμιση του τύπου οικοτόπου και σε μείωση της έκτασής του ιδιαίτερα σε θέσεις που δεν υλοποιήθηκαν δράσεις αποκατάστασης στο πλαίσιο το έργου LIFE. Σημαντικό είναι ότι υπάρχει επιστημονική τεκμηρίωση αναφορικά με τις δράσεις που υλοποιήθηκαν στον ορεινό όγκο του Πάρνωνα:
α)Κακούρος Π. (2012). Αποτελέσματα παρακολούθησης τεχνητής αποκατάστασης στον Πάρνωνα για το έτος 2012. Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων - Υγροτόπων (ΕΚΒΥ) Θέρμη, σελ. 10. β)Κακούρος Π., Μπόγλης Α. & Πανταζή Α. (2013). Συνοπτική παρουσίαση του έργου LIFE PINUS «Αποκατάσταση των δασών *Pinus nigra* στον Πάρνωνα (GR2520006) μέσω μίας δομημένης προσέγγισης. Άστρος, σελ. 12.

Η δράση περιλαμβάνει:
- Οργάνωση επιτόπιων παρατηρήσεων κατά τις οποίες θα εκτιμηθούν: (α) ο βαθμός αποκατάστασης στο σύνολο της έκτασης που καταλαμβάνει ο τύπος οικοτόπου 9530*, τόσο σε θέσεις που υλοποιήθηκαν δράσεις αποκατάστασης όσο και σε θέσεις που δεν υλοποιήθηκαν και (β) Προβληματικές θέσεις στις οποίες ο τύπος οικοτόπου 9530* δεν δείχνει ικανοποιητική αποκατάσταση με σκοπό να προταθούν κατάλληλες διαχειριστικές δράσεις προς αποκατάστασή του.
- Εγκατάσταση μόνιμων επιφανειών παρατήρησης σε κατάλληλες θέσεις
- Εγκατάσταση δικτύου αυτόματων καταγραφέων μετεωρολογικών δεδομένων (ΑΜΣ) και μελέτη μικροκλιματικών συνθηκών
- Εποχιακές καταγραφές- παρατηρήσεις πεδίου
- Επιλογή θέσεων προς αποκατάσταση του Τ.Ο. και των κατάλληλων μεθόδων για την υλοποίηση των δράσεων αποκατάστασης.
Για την αξιολόγηση του αναγεννητικού δυναμικού θα μελετηθεί η υπέργεια τράπεζα σπερμάτων, με έμφαση στον προσδιορισμό του μεγέθους της σπερματικής βροχής, αλλά και τη διερεύνηση της μακροβιότητας (longevity) και τη φυτρωτικότητας των σπερμάτων που διατηρούνται "έγκλειστα" σε κώνους, διαφόρων ηλικιών.
Η μελέτη μικροκλιματικών συνθηκών περιλαμβάνει: α) Εγκατάσταση δικτύου καταγραφέων μετεωρολογικών στοιχείων για την περιγραφή και σύγκριση των μικροκλιματικών συνθηκών σε νεαρούς πληθυσμούς και σε ώριμο δάσος, β) έλεγχο και μεταβολή των μικροκλιματικών συνθηκών στις πειραματικές επιφάνειες και γ) παρακολούθηση των μικροκλιματικών συνθηκών, έλεγχο των ημερησίων και των εποχιακών διακυμάνσεών τους και έλεγχο του μικροκλίματος ως παράγοντα κινδύνου πυρκαγιάς.
Η επιλογή των μέτρων θα γίνει μετά την ολοκλήρωση όλων των επιμέρους βημάτων (επισκέψεις, λήψη στοιχείων υπαίθρου, μελέτη μικροκλιματικών συνθηκών, συνεργασία με τη Δασική Υπηρεσία, αξιολόγηση πορείας υφιστάμενων εργασιών τεχνητής αναγέννησης κ.λπ.) και αφού αξιολογηθεί η σχετική εμπειρία από την προηγούμενη εφαρμογή των δράσεων αποκατάστασης (LIFE).

Παραδοτέα:
- Έκθεση για την εκτίμηση της πορείας αναγέννησης του τύπου οικοτόπων προτεραιότητας 9530* και ιεράρχηση θέσεων με ικανοποιητική και μη αναγέννηση.
- Μόνιμες επιφάνειες παρατήρησης (εγκατάσταση)
- Προμήθεια και εγκατάσταση δικτύου αυτόματων καταγραφέων μετεωρολογικών δεδομένων (ΑΜΣ)

- Σχέδιο Δράσης για τα κατάλληλα διαχειριστικά μέτρα και τεχνικές αποκατάστασης, στο οποίο θα περιλαμβάνονται και οι προτεινόμενες προς αποκατάσταση θέσεις και οι θέσεις όπου θα πρέπει να εφαρμοστούν κατάλληλα διαχειριστικά μέτρα για την ανάσχεση της διαδοχής. - Γεωχωρική αποτύπωση των περιοχών ανάλογα με την αξιολόγησή τους ως προς την αναγέννηση, καθώς και των προτεινόμενων προς αποκατάσταση θέσεων.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Παραδοτέα μελέτης 2. Αριθμός μόνιμων επιφανειών παρατήρησης 3. Εγκατάσταση δικτύου αυτόματων καταγραφών μετεωρολογικών δεδομένων 4. Θέσεις προς αποκατάσταση ή διαχειριστικούς χειρισμούς

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CW0205
Ονομασία Μέτρου:
Εντοπισμός και ανάδειξη φυσικών συστάδων καστανιάς στον Πάρνωνα
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εντοπισμός και ανάδειξη φυσικών συστάδων καστανιάς (*Castanea sativa* Mill) στον Πάρνωνα
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CB08
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικά, παρακολούθηση
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 - Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρας Λεωνιδίου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Ευρύτερη περιοχή "Καστάνιτσας"
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
T.O. 9260
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.2.4
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.3.2
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

Το έργο θα υλοποιηθεί σε μια φάση κατά την οποία θα πραγματοποιηθεί εκτεταμένη συλλογή δεδομένων βλάστησης, εθνολογίας, δασικής διαχείρισης κ.ο.κ.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΑΑΤ Δασική Υπηρεσία Δημοτικές, περιφερειακές αρχές Επιστημονικοί φορείς
Εκτιμώμενο Κόστος
50.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ Περιφέρεια/Περιφερειακές Ενότητες Δήμοι LEADER
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
αποδοχή έργου από Περιφέρεια/Περιφερειακή ενότητα/Δήμο
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένεται κοινωνική αποδοχή
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Τα δάση καστανιάς, τόσο από χλωριδικής όσο και από ιστορικής σκοπιάς είναι υπομελετημένα στην Ελλάδα. Στην ευρύτερη περιοχή των οικισμών "Καστάνιτσα" και "Κοσμάς" απαντούν συστάδες καστανιάς οι οποίες εντάσσονται στην φυτοκοινωνιολογική ένωση "*Cytiso villosae–Castanetum sativae*" (Bergmeier et al. 2008). Αυτές οι συστάδες αποτελούσαν και αποτελούν ακόμη καλλιέργειες για την παραγωγή καρπών, όμως σε μεγάλο βαθμό έχουν εγκαταλειφθεί. Επιτόπιες παρατηρήσεις έδειξαν ότι, ανάλογα με το βαθμό (χρόνο) εγκατάλειψης, σε κάποιες από αυτές εισέρχονται άλλα δασικά είδη (διαδοχή), ενώ όσες καλλιεργούνται εντατικά έχουν πολύ φτωχό σε φυτικά είδη υπώροφο. Παρατηρήθηκε δυσκολία εντοπισμού συστάδων με σχετικά φυσική βλάστηση με αποτέλεσμα τα αποτελέσματα της αξιολόγησης της κατάστασης/βαθμού διατήρησης να βασίζονται σε δειγματοληψίες που γίνονται σε αμιγώς καλλιεργούμενες εκτάσεις. Αρχικός στόχος του έργου είναι ο εντοπισμός και η φυτοκοινωνιολογική περιγραφή συστάδων

καστανιάς σε διάφορά στάδια εγκατάλειψης ώστε να μελετηθούν οι χλωριδικές τους διαφορές, να αναδειχθεί η οικολογική αξία των εγκαταλειμμένων καλλιεργειών καστανιάς και να οριστεί ένα δίκτυο θέσεων αξιολόγησης του βαθμού/κατάστασης διατήρησης του τύπου οικοτόπου στην περιοχή το οποίο θα είναι αντιπροσωπευτικό των διαφόρων σταδίων εγκατάλειψης. Επιπλέον θα βελτιστοποιηθούν τα πρωτόκολλα αξιολόγησης στην περιοχή.
Παράλληλα θα συγκεντρωθεί λαογραφικό, ιστορικό και άλλο είδους υλικού από την διαχείριση των καστανεώνων στην περιοχή με στόχο την δημιουργία έκθεσης ή μουσειακής συλλογής. Αυτό μπορεί να συνδυαστεί με δράσεις που ήδη υλοποιούνται στην περιοχή όπως η ετήσια "γιορτή καστάνου" και με τη λειτουργία κέντρου ενημέρωσης στον οικισμό "Καστάνιτσα".

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Έκθεση ή μουσειακή συλλογή
2. Αριθμός θέσεων στο δίκτυο αξιολόγησης
3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CW0305
Ονομασία Μέτρου:
Μελέτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης και μελέτη δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μελέτη για τη χωρική αποτύπωση του βαθμού επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και του δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CB05
Τύπος του μέτρου:
Παρακολούθηση/άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 - Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρας Λεωνιδίου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520005, GR2520006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλος ο ορεινός όγκος Πάρνωνα
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
όλοι οι τύποι οικοτόπων
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.3.3, A.2.5
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
B.7.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
M09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α': Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β': Χάρτες απεικόνισης επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και χάρτες δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25206CW0304
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Επιστημονικοί φορείς
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α΄: 15.000 €: Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β΄: 30.000 €: Χάρτες απεικόνισης επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και χάρτες δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ Περιφέρεια/Περιφερειακές Ενότητες ΥΠΕΝ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ολοκλήρωση μελέτης ανασύστασης ιστορικού πυρκαγιών
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
-
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου. Αντιθέτως, αναμένεται αποδοχή του μέτρου.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Οι χάρτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης καθώς και οι χάρτες δυναμικού αναγέννησης αποτελούν σημαντική πληροφορία για την προστασία και την αποκατάσταση των πληγέντων φυσικών οικοσυστημάτων και για την κατάλληλη προσαρμογή της διαχείρισης των τύπων οικοτόπων και των ενδιαιτημάτων ειδών. Η δημιουργία αυτών των θεματικών χαρτών απαιτεί τη συλλογή και οργάνωση πληροφορίας αναφορικά με το ανάγλυφο, την ποιότητα τόπου και με το χωροχρονικό ιστορικό των δασικών πυρκαγιών και την εξέλιξη των οικοσυστημάτων μετά από αυτές. Αυτή η πληροφορία μπορεί να αναλυθεί με κατάλληλα μοντέλα και μεθόδους και να προταθούν διαχειριστικές πρακτικές που θα θωρακίσουν τις περιοχές από του κινδύνους διάβρωσης και ερημοποίησης, ενώ παράλληλα μπορεί να προταθούν περιοχές στις οποίες το δυναμικό αναγέννησης είναι μικρό και απαιτούνται έργα αποκατάστασης.

Αναλυτικότερα:
Φάση Α΄ (διάρκεια 2 έτη): Συλλογή και οργάνωση δεδομένων
Περιλαμβάνει τη συλλογή και επεξεργασία δεδομένων, των δεδομένων ανασύστασης του ιστορικού πυρκαγιών καθώς και δεδομένων εξέλιξης των οικοσυστημάτων μετά από πυρκαγιές. Είναι απαραίτητη η συλλογή δεδομένων πεδίου αναφορικά με την ικανότητα αναγέννησης και αποκατάστασης των τύπων οικοτόπων ώστε να καθοριστούν οι επιπτώσεις των δασικών πυρκαγιών όχι μόνο στην έκταση των τύπων οικοτόπων αλλά και στις δομές και λειτουργίες τους
Φάση Β΄ (διάρκεια 2 χρόνος): Χάρτες επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και χάρτες δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων.
Σε αυτή τη φάση του έργου τα δεδομένα θα αναλυθούν με κατάλληλα μοντέλα και μεθοδολογίες ώστε να εκτιμηθούν οι βαθμοί επικινδυνότητας και το δυναμικό αποκατάστασης ώστε τα αποτελέσματα να ενσωματωθούν στο σχεδιασμό της δασικής διαχείρισης. Τέλος, θα δημιουργηθεί ένα Γεωγραφικό Σύστημα Πληροφοριών που θα συμπεριλαμβάνει όλο το πληροφοριακό υλικό που θα συλλεχθεί καθώς και όλα τα χαρτογραφικά προϊόντα, τα οποία θα παραδοθούν σε ψηφιακή μορφή (χάρτες).

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Έκταση περιοχών που θα χαρτογραφηθούν
2. % πληρότητα συλλεγόμενης πληροφορίας
3. Αριθμός δειγματοληπτικής προσπάθειας (αρ. ατόμων, εργατοημερών, σημείων κτλ.)

5.3.3.6.2 Μέτρα διατήρησης ειδών

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CA0503
Ονομασία Μέτρου:
Αναζήτηση, επικοινωνία και συμφωνία με τους κτηνοτρόφους που δραστηριοποιούνται στις περιοχές εμφάνισης πληθυσμών του είδους *Phitosia crocifolia*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μείωση / αναστολή της βόσκησης σε συμφωνία με τους κτηνοτρόφους για την προστασία των πληθυσμών του είδους
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA05
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό / Ενημερωτικό / Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα Μουστού Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
4090 (951B)
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Phitosia crocifolia
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.5.4
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.6.6
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A06, A09, L05
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών, Μέτρα επόπτευσης
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Καμάρη Γ., Greuter W., Κυριακόπουλος Χ. 2009: Phitosia crocifolia Kamari & Greuter, σελ. 241-243. Στους: Φοίτος Δ., Κωνσταντινίδης Θ. & Καμάρη Γ., Βιβλίο Ερυθρών Δεδομένων των Σπάνιων και Απειλούμενων Φυτών της Ελλάδας, τόμος 2, Ε – Ζ. Ελληνική Βοτανική Εταιρεία, Πάτρα.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
10 -12 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: το 1ο έτος (ωφέλιμη διάρκεια λίγες εβδομάδες) με έρευνα στο πεδίο (κτηνοτρόφοι) και στα κατά τόπους αρχεία των κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων. Φάση Β: το 2ο έτος εξέλιξης του έργου (ωφέλιμη διάρκεια λίγες εβδομάδες) μέσω επικοινωνίας των κτηνοτρόφων με τον φορέα εκτέλεσης του διαχειριστικού έργου. Φάση Γ: 8 συνεχόμενα έτη (τρία στα πλαίσια του παρόντος Σχεδίου Διαχείρισης και 5 στα επόμενα), αρχής γενομένης από το τρίτο έτος. Φάση Δ: 5 συνεχόμενα έτη, αρχής γενομένης στο δεύτερο έτος του επόμενου Σχεδίου Διαχείρισης
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25206CW0209
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
50.000 – 70.000€ (αναλόγως με τον αριθμό των τοπικών εφαρμογών του μέτρου)
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο LIFE
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Σύναψη συμφωνίας με κτηνοτρόφους
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Χωρίς τεχνική / οικονομική δυσχέρεια
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει σημαντική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου. Η σύναψη συμφωνίας με τους κτηνοτρόφους αναμένεται να βοηθήσει την αποδοχή του.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Προκειμένου να μειωθεί η πίεση της βόσκησης στους πληθυσμούς της *Phitosia crocifolia* προτείνεται η απευθείας επικοινωνία με τους κτηνοτρόφους της περιοχής, η υπόδειξη των

περιοχών όπου φιλοξενούνται πληθυσμοί της *Phitosia crocifolia* (συνδυασμός με τη δράση ΜΜ25206CW0209) και η υπογραφή συμφωνίας (ή με άλλο τρόπο επιβεβαίωση της συναίνεσης) ώστε να μην μεταφέρονται τα κτηνοτροφικά ζώα στην υποδεικνυόμενη περιοχή έναντι χρηματικής αποζημίωσης. Στη συνέχεια, ανεξάρτητοι ερευνητές θα παρακολουθούν την πορεία των συγκεκριμένων πληθυσμών (εν μέρει συνδυασμός με τη δράση ΜΜ25206CW0209) μία φορά το μήνα μέχρι και τον Οκτώβριο και θα πραγματοποιείται η αποζημίωση στον κτηνοτρόφο εφόσον η συμφωνία έχει τηρηθεί.

Σκοπός του μέτρου είναι η ανάσχεση της πίεσης της βόσκησης στους πληθυσμούς του είδους και η διερεύνηση της πραγματικής ανανέωσης του πληθυσμού μέσω φύτρωσης καρπών. Οι φάσεις εφαρμογής του μέτρου είναι:

Φάση Α: Κατά το πρώτο έτος έναρξης των διαχειριστικών εφαρμογών, πραγματοποιείται αναζήτηση και καταγραφή των κτηνοτρόφων που δραστηριοποιούνται στις περιοχές εμφάνισης πληθυσμών της *Phitosia crocifolia*. Ταυτόχρονα, πραγματοποιείται αποτύπωση των χαρακτηριστικών του πληθυσμού που θα προστατευτεί (συνέργεια με δράση ΜΜ25206CW0209).

Φάση Β: Κατά το δεύτερο έτος, πραγματοποιείται αποτύπωση των χαρακτηριστικών του πληθυσμού που θα προστατευτεί (συνέργεια με δράση ΜΜ25206CW0209). Στη συνέχεια, υπόδειξη στους κτηνοτρόφους των συγκεκριμένων περιοχών προστασίας από τη βόσκηση και υπογραφή της συμφωνίας. Αξιολόγηση των κτηνοτρόφων που συναινούν, ως προς το σύνολο των κτηνοτρόφων, προκειμένου να έχει επιτυχία το μέτρο. Έναρξη της συγκεκριμένης δράσης.

Φάση Γ: Αξιολόγηση της εφαρμογής της συμφωνίας μέσω επιτόπιας διερεύνησης κάθε έτος. Αποζημίωση των κτηνοτρόφων που εφαρμόζουν τη συμφωνία. Διακοπή της συμφωνίας στην περίπτωση μη τήρησής της για 2 διακριτά έτη. Ανάπτυξη μεθοδολογίας αποτύπωσης της αναστολής της βόσκησης στον ωφελούμενο πληθυσμό (π.χ. καταμέτρηση των ταξιανθιών που έχουν καταναλωθεί / σύνολο των ταξιανθιών, καταμέτρηση νεαρών φυτών, μέτρηση της παραγωγής αχαινίων κ.λπ. – βλέπε επίσης δράση ΜΜ25206CA0504).

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός εργασιών πεδίου ανά εποχή και ανά έτος
2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CA0504
Ονομασία Μέτρου:
Επιτόπια διερεύνηση της δυναμικής του πληθυσμού, της αναπαραγωγικής επιτυχίας in situ και της εγκατάστασης νέων ατόμων του είδους *Phitosia crocifolia* υπό καθεστώς περίφραξης
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μελέτη και προστασία του είδους μέσω περίφραξης
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA05
Τύπος του μέτρου:
Τεχνική παρέμβαση / έργο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα Μουστού Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
4090 (951B)
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Phitosia crocifolia
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.5.4
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A06, A09, L05
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών, Μέτρα επόπτευσης
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Καμάρη Γ., Greuter W., Κυριακόπουλος Χ. 2009: Phitosia crocifolia Kamari & Greuter, σελ. 241-243. Στους: Φοίτος Δ., Κωνσταντινίδης Θ. & Καμάρη Γ., Βιβλίο Ερυθρών Δεδομένων των Σπάνιων και Απειλούμενων Φυτών της Ελλάδας, τόμος 2, Ε – Ζ. Ελληνική Βοτανική Εταιρεία, Πάτρα.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

10-12 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: 1 μήνας (μετά την ολοκλήρωση τουλάχιστον του πρώτου έτους της φάσης MM25206CW0209). Φάση Β: 10 έτη (4 στα πλαίσια του παρόντος Σχεδίου Διαχείρισης και 6 στα επόμενα) Αξιολόγηση κάθε έτος μέσω επιτόπιων εργασιών. Μερική αποτίμηση στα 5 έτη (1ο έτος του επόμενου Σχεδίου Διαχείρισης) και τελική αποτίμηση στο τέλος της δεκαετίας.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25206CW0209, MM25206CA0503
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
8.000 -10.000 € (αναλόγως με τον αριθμό των τοπικών εφαρμογών του μέτρου).
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο LIFE
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Μεταφορά υλικών εκτός οδικού δικτύου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Χωρίς ή με μικρό πρόβλημα κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το συγκεκριμένο μέτρο αποσκοπεί στην απομόνωση, μέσω περίφραξης, δειγματοληπτικών επιφανειών εντός του πληθυσμού της *Phitosia crocifolia* προκειμένου να διαπιστωθούν πως επηρεάζονται οι βιολογικές παράμετροι του πληθυσμού παρουσία και απουσία βόσκησης. Για την εφαρμογή του μέτρου προτείνεται η περιοχή του όρους Ταΰγετου (GR2550006) καθώς διατηρεί τον μεγαλύτερο πληθυσμό του είδους. Εναλλακτικά, μπορεί να απομονωθεί και ο ένας από τους 3 γνωστούς υποπληθυσμούς του Πάρνωνα (GR2520006) προκειμένου να υπάρχουν συγκριτικά δεδομένα από 2 όρη. Συνοπτικά, μετά την απομόνωση τμημάτων του πληθυσμού, αξιολογούνται διάφορες βιολογικές παράμετροι (π.χ. διάμετρος φυτών, αριθμός ανθοφόρων βλαστών, παραγωγή αχαινίων, εγκατάσταση νέων φυτών κ.λπ.) συγκριτικά με μάρτυρες εκτός

περίφραξης.
Πέραν της κατανόησης της δυναμικής του πληθυσμού, των αναπαραγωγικών χαρακτηριστικών του και της εγκατάστασης νέων ατόμων, οι περιοχές που έχουν περιφραχθεί λειτουργούν και ως μικροαποθέματα διατήρησης.
Η δραστηριότητα του μέτρου συνδυάζεται με το μέτρο MM25206CA0504 και μπορεί να λάβει χώρα σε θέσεις που δεν προστατεύονται ή προστατεύονται από τη βόσκηση εξαιτίας του μέτρου MM25206CA0504. Ένας πολύ μικρός πληθυσμός σε περιοχή Natura μπορεί να τεθεί υπό καθεστώς προστασίας μέσω περίφραξης αν διαπιστωθεί πολύ ισχυρή επίδραση πιέσεων πάνω του.
Πιο αναλυτικά, υποδεικνύονται οι ακόλουθες φάσεις του μέτρου:
Α) Επιλογή κατάλληλων γεωμορφολογικών θέσεων, εντός πληθυσμών του είδους, ώστε να τεθούν υπό καθεστώς περίφρασης. Εγκατάσταση της περίφραξης. Επιλογή των βιολογικών παραμέτρων που θα αξιολογηθούν.
Β) Συγκριτική παρακολούθηση βιολογικών παραμέτρων και λειτουργιών των φυτών εντός και εκτός περίφραξης

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός εργασιών πεδίου ανά εποχή και ανά έτος
2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών
3. Αριθμός και έκταση περιοχών εφαρμογής μέτρου

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CA0505
Ονομασία Μέτρου:
Εκπόνηση και εφαρμογή διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης για τη διατήρηση του είδους *Ophrys argolica* subsp. *argolica*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Αποφυγή βόσκησης των περιοχών όπου απαντά το είδος από την εποχή έναρξης της ανάπτυξης του υπέργειου τμήματος, μετά τον χειμερινό λήθαργο και μέχρι την ολοκλήρωση της ωρίμανσης και διασποράς των σπερμάτων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA05
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικά
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Σε ολόκληρη την περιοχή GR2520006.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Ophrys argolica subsp. *argolica*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.1.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.5.5, A.5.6, A.6.7
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A06, A09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διαχείρισης ειδών, Μέτρα διαχείριση λιβαδιών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Η βόσκηση απειλεί το είδος, όπως προκύπτει από την 4η εθνική αναφορά για τα είδη της Οδηγίας 92/43 (Τσιφτσής, 2015).
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

6 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
20.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ) Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση της μελέτης. Συμφωνία με τους κτηνοτρόφους.
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Πιθανή ανάγκη αποζημίωσης των κτηνοτρόφων της περιοχής για μείωση του ζωικού κεφαλαίου.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένεται κάποια δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου, κυρίως από τους κτηνοτρόφους της περιοχής
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το συγκεκριμένο μέτρο αποσκοπεί στην εκπόνηση διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης με μακροπρόθεσμο στόχο την αειφορική εκμετάλλευσης της περιοχής και παράλληλα την άρση των πιέσεων και απειλών που δέχεται το *Ophrys argolica* subsp. *argolica*. Για την επίτευξη του σκοπού αυτού θα πρέπει το μέτρο να περιλαμβάνει: Προσδιορισμό περιοριστικών μέτρων, κατά εποχές, σε ολόκληρη την προστατευόμενη περιοχή. Ειδικά στις θέσεις όπου εντοπίζονται οι πληθυσμοί του είδους αυτού, θα πρέπει να απαγορευτεί η βόσκηση από τον Φεβρουάριο μέχρι το τέλος της άνοιξης. Θα πρέπει ωστόσο οι περιοχές αυτές να βόσκονται μία φορά ετησίως, στο διάστημα που το φυτό βρίσκεται σε λήθαργο (φθινόπωρο) για αποφυγή διαδοχής της βλάστησης από κοινότητες ξυλωδών φυτών. Προσδιορισμός, ύστερα από σχετική μελέτη, της βοσκοϊκανότητας της περιοχής. Σε περίπτωση που η παρούσα βοσκοφόρτωση υπερβαίνει την βοσκοϊκανότητα της περιοχής, θα πρέπει να επιδοτηθούν οι κτηνοτρόφοι για μείωση του αριθμού των ζώων.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός εντύπων παρακολούθησης πληθυσμών που συμπληρώθηκαν
2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CA0801
Ονομασία Μέτρου:
Αποφυγή βαθιάς άροσης και εκρίζωσης σε δενδρώδεις καλλιέργειες (κυρίως ελαιώνες) για τη διατήρηση του είδους *Stachys virgata*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Ενημέρωση ιδιοκτητών και κίνητρα για την ασφαλή διατήρηση πληθυσμών σε πιθανές ιδιωτικές εκτάσεις
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA04, CA08
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό / Ενημερωτικό / Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα Μουστού Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
9320, 9340, καλλιεργημένες εκτάσεις
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Stachys virgata
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.5.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.6.4
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A15
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών Μέτρα διαχείρισης γεωργικών εκτάσεων Μέτρα προστασίας των εδαφιών πόρων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Constantinidis Th., Kalpoutzakis E. & Kougioumoutzis K. 2015: The rediscovery of Stachys virgata (Lamiaceae), a rare endemic of Peloponnisos, Greece: taxonomy, distribution, karyology and conservation. - Phytotaxa 218 (3): 241–252. Η εφαρμογή δεν προϋποθέτει ειδικές τεχνικές προδιαγραφές και μπορεί να εφαρμοστεί με ελάχιστες τεχνικές προϋποθέσεις.

Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Πέντε έτη, με δυνατότητα ανανέωσης ανά 5ετία
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: 2 συνεχόμενα έτη με έρευνα πεδίου την περίοδο ανθοφορίας (τέλη Μαΐου – μέσα Ιουλίου, συνδυασμός με το μέτρο ΜΜ25206CL0102). Φάση Β: 2 συνεχόμενα έτη, αρχής γενομένης από το δεύτερο έτος από την έναρξη της φάσης Α. Φάση Γ: 8 συνεχόμενα έτη (ένα στα πλαίσια του παρόντος Σχεδίου Διαχείρισης και 7 στα επόμενα) με έναρξη το επόμενο έτος από τη σύναψη συμφωνίας με τους ιδιοκτήτες γης (φάση Β). Φάση Δ: Διάρκεια φάσης: 8 συνεχόμενα έτη (ένα στα πλαίσια του παρόντος Σχεδίου Διαχείρισης και 7 στα επόμενα) με έναρξη το επόμενο έτος από τη σύναψη συμφωνίας με τους ιδιοκτήτες γης (φάση Β). Φάση Ε: τέλος της πρώτης πενταετίας (παρόν Διαχειριστικό Σχέδιο) και κατά την ολοκλήρωση εφαρμογής της δράσης στο τέλος της 12ετίας.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
ΜΜ25206CA0901, ΜΜ25206CL0102
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΑΑΤ
Εκτιμώμενο Κόστος
20.000 – 25.000 € ανά έτος (αναλόγως με τον αριθμό των τοπικών εφαρμογών του μέτρου).
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο LIFE
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Σύναψη συμφωνίας με αγρότες
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Το μέτρο έχει τοπική εφαρμογή και δεν αναμένεται να εμφανίζει τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Σκοπός του μέτρου είναι η διατήρηση των υπαρχόντων πληθυσμών της Stachys virgata και η προσπάθεια αύξησης του αριθμού των ατόμων / επέκτασης της περιοχής παρουσίας του είδους σε βάθος χρόνου 2 εξαετιών. Το μέτρο συνδυάζεται στενά με το μέτρο MM25206CA0901. Τα δύο μέτρα αποσκοπούν στη διαχείριση ιδιωτικών αγροτικών γαιών και ιδιαίτερα ελαιώνων που διαθέτουν πιστοποιημένη παρουσία ατόμων της Stachys virgata μέσω της επικοινωνίας/ενημέρωσης των ιδιοκτητών γης και συμφωνίας μεταξύ των ιδιοκτητών και του φορέα υπεύθυνου για την εφαρμογή/μέτρηση της αποτελεσματικότητας του μέτρου (ΜΔΠΠ). Οι φάσεις εφαρμογής του μέτρου είναι:

Φάση Α: Καταγραφή και αποτύπωση των πληθυσμών της Stachys virgata που φύονται σε καλλιέργειες / ιδιωτικές εκτάσεις ως αποτέλεσμα της μελέτης της βιβλιογραφίας και του μέτρου MM25206CL0102.

Φάση Β: Επιτόπια ενημέρωση ιδιοκτητών γης και σύναψη συμφωνίας διαχείρισης και προστασίας των πληθυσμών της Stachys virgata μέσω αποφυγής βαθιάς άροσης της γης, προστασίας του φυτού από την εκρίζωση και άλλων συναφών μέτρων (συνδυασμός με μέτρο MM25206CA0901). Συμφωνία μικρής αποζημίωσης για τους αγρότες.

Φάση Γ: Ετήσια παρακολούθηση της διατήρησης/αύξησης του πληθυσμού της Stachys virgata μέσω επιτόπιων παρατηρήσεων κατά τον Ιούνιο/Ιούλιο κάθε έτους. Υπολογισμός της περιοχής κατάληψης του είδους.

Φάση Δ: Μικρή οικονομική ενίσχυση των παραγωγών / καλλιεργητών εφόσον τα αποτελέσματα των δράσεων επιτυγχάνονται και παρατηρείται διατήρηση, και κατά προτίμηση, αύξηση των ατόμων του είδους Stachys virgata. Η οικονομική ενίσχυση μπορεί να δοθεί, π.χ. για να υποστηριχθεί η χειρωνακτική και όχι μηχανική εργασία στους ελαιώνες, η χειρωνακτική απομάκρυνση των ανεπιθύμητων ξυλωδών ειδών, η προσωρινή περίφραξη των ατόμων της Stachys virgata κατά τη συλλογή του ελαιόκαρπου ώστε να μην υποστούν αθέλητες καταστροφικές ενέργειες κ.ά. (συνδυασμός με το μέτρο MM25206CA0901).

Φάση Ε: Συνολική αποτίμηση της δράσης κατά το τέλος της πρώτης πενταετίας (παρόν Διαχειριστικό Σχέδιο) και κατά την ολοκλήρωση εφαρμογής της δράσης στο τέλος της 12ετίας.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός εργασιών πεδίου που πραγματοποιήθηκαν ανά έτος
2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CA0901
Ονομασία Μέτρου:
Αποφυγή ή απαγόρευση χρήσης βιοκτόνων και ιδιαίτερα ζιζανιοκτόνων σε δενδρώδεις καλλιέργειες (κυρίως ελαιώνες) για τη διατήρηση του είδους Stachys virgata
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Ενημέρωση ιδιοκτητών και κίνητρα για την ασφαλή διατήρηση πληθυσμών σε πιθανές ιδιωτικές εκτάσεις
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA09
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό / Ενημερωτικό / Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα Μουστού Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
9320, 9340, καλλιεργημένες εκτάσεις
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Stachys virgata
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.5.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.6.4
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A21
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών Μέτρα διαχείρισης γεωργικών εκτάσεων Μέτρα προστασίας των εδαφιών πόρων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Constantinidis Th., Kalpoutzakis E. & Kougioumoutzis K. 2015: The rediscovery of Stachys virgata (Lamiaceae), a rare endemic of Peloponnisos, Greece: taxonomy, distribution, karyology and conservation. - Phytotaxa 218 (3): 241–252. Η εφαρμογή δεν προϋποθέτει ειδικές τεχνικές προδιαγραφές και μπορεί να εφαρμοστεί με ελάχιστες τεχνικές προϋποθέσεις.

Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Πέντε έτη, με δυνατότητα ανανέωσης ανά 5ετία
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: 2 συνεχόμενα έτη με έρευνα πεδίου κατά την περίοδο ανθοφορίας (τέλη Μαΐου – μέσα Ιουλίου, συνδυασμός με το μέτρο MM25206CL0102). Από κοινού εκτέλεση με το μέτρο MM25206CA0801. Φάση Β: Διάρκεια φάσης: 2 συνεχόμενα έτη, αρχής γενομένης με το δεύτερο έτος από την έναρξη της φάσης Α. Φάση Γ: Διάρκεια φάσης: 8 συνεχόμενα έτη (ένα στα πλαίσια του παρόντος Σχεδίου Διαχείρισης και 7 στα επόμενα) με έναρξη το επόμενο έτος από τη σύναψη συμφωνίας με τους ιδιοκτήτες γης (φάση Β). Φάση Δ: Διάρκεια φάσης: 8 συνεχόμενα έτη (ένα στα πλαίσια του παρόντος Σχεδίου Διαχείρισης και 7 στα επόμενα) με έναρξη το επόμενο έτος από τη σύναψη συμφωνίας με τους ιδιοκτήτες γης (φάση Β). Φάση Ε: τέλος της πρώτης πενταετίας (παρόν Διαχειριστικό Σχέδιο) και κατά την ολοκλήρωση εφαρμογής της δράσης στο τέλος της 12ετίας.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25206CA0801, MM25206CL0102
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΑΑΤ
Εκτιμώμενο Κόστος
8000-10.000 ευρώ (εφόσον εκτελείται η δράση από κοινού με την MM25206CA0801 και αναλόγως με τον αριθμό των τοπικών εφαρμογών του μέτρου).
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο LIFE
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Σύναψη συμφωνίας με αγρότες
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Το μέτρο έχει τοπική εφαρμογή και δεν αναμένεται να εμφανίζει τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου

Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το συγκεκριμένο μέτρο έχει εφαρμογή σε ιδιωτικές καλλιεργημένες γαίες (ή γαίες σε μερική ανάπαυση) και εφαρμόζεται από κοινού με το μέτρο MM25206CA0801. Οι δύο δράσεις μπορούν να προχωρούν παράλληλα, εφόσον συμφωνήσουν οι ιδιοκτήτες της γης. Έχουν ως στόχο αφενός την ενημέρωση των καλλιεργητών για το σημαντικό είδος και αφετέρου την αποτελεσματική διαχείριση των πληθυσμών της *Stachys virgata* που φύονται σε καλλιεργημένες ή/και ιδιωτικές εκτάσεις. Η συγκεκριμένη δράση είναι συμβατή με τη μετατροπή συμβατικών καλλιεργειών σε βιολογικές. Η εφαρμογή του μέτρου πραγματοποιείται με βάση το ίδιο χρονοδιάγραμμα με τον μέτρο MM25206CA0801 και με τον ίδιο φορέα εφαρμογής του μέτρου. Πιο αναλυτικά, υποδεικνύονται οι ακόλουθες φάσεις: **Φάση Α:** Καταγραφή και αποτύπωση των πληθυσμών της Stachys virgata που φύονται σε καλλιέργειες / ιδιωτικές εκτάσεις ως αποτέλεσμα της μελέτης της βιβλιογραφίας και του μέτρου MM25206CL0102. **Φάση Β:** Επιτόπια ενημέρωση ιδιοκτητών γης και σύναψη συμφωνίας διαχείρισης και προστασίας των πληθυσμών της *Stachys virgata* μέσω αποφυγής χρήσης βιοκτόνων και ιδιαίτερα ζιζανιοκτόνων (συνδυασμός επίσης με το μέτρο MM25206CA0801). Προσπάθεια ώστε οι ιδιοκτήτες γης να δεχθούν να εφαρμόσουν και τα δύο μέτρα. Συμφωνία μικρής αποζημίωσης για τους αγρότες. **Φάση Γ:** Ετήσια παρακολούθηση της διατήρησης / αύξησης του πληθυσμού της *Stachys virgata* μέσω επιτόπιων παρατηρήσεων κατά τον Ιούνιο/Ιούλιο κάθε έτους. Υπολογισμός της περιοχής κατάληψης του είδους (δράση από κοινού με το MM25206CA0801). **Φάση Δ:** Μικρή οικονομική ενίσχυση των παραγωγών / καλλιεργητών εφόσον τα αποτελέσματα των δράσεων επιτυγχάνονται και παρατηρείται διατήρηση, και κατά προτίμηση, αύξηση των ατόμων του είδους *Stachys virgata*. Η οικονομική ενίσχυση μπορεί να δοθεί, π.χ. για να υποστηριχθεί η χειρωνακτική και όχι η χημική καταπολέμηση των ζιζανίων, η χειρωνακτική απομάκρυνση των ανεπιθύμητων ξυλωδών ειδών, η προσωρινή περίφραξη των ατόμων της *Stachys virgata* κατά τη συλλογή του ελαιόκαρπου ώστε να μην υποστούν αθέλητες καταστροφικές ενέργειες κ.ά. (επίσης, συνδυασμός με το μέτρο MM25206CA0801). **Φάση Ε:** Συνολική αποτίμηση της δράσης κατά το τέλος της πρώτης εξαετίας και κατά την ολοκλήρωση εφαρμογής της δράσης στο τέλος της 12ετίας.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός εργασιών πεδίου που πραγματοποιήθηκαν ανά έτος 2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CB0502
Ονομασία Μέτρου:
Εφαρμογή δασοκομικών μέτρων για τη διατήρηση των χειροπτέρων στο πλαίσιο υλοποίησης των Δασικών Διαχειριστικών Σχεδίων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Διατήρηση καταλληλότητας των δασικών ενδιαιτημάτων των χειροπτέρων μέσα από την εφαρμογή κατάλληλων δασοκομικών πρακτικών
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CB05
Τύπος του μέτρου:
Τεχνική παρέμβαση / έργο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα Μουστού Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520003, GR2520006, GR2520005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλα τα δάση της περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Chiroptera spp.
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.1.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
B07, B08, E01
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Έκδοση οδηγιών ή/και σχετικής εγκυκλίου προς τις αρμόδιες Δασικές Υπηρεσίες, ώστε κατά την εκπόνηση και υλοποίηση των διαχειριστικών σχεδίων ή κατά την διενέργεια υλοτομιών που δεν προβλέπονται στα διαχειριστικά σχέδια να λαμβάνεται υπόψη η διατήρηση ή βελτίωση της καταλληλότητας του ενδιαιτήματος για τα χειρόπτερα.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

1 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1) Συγκέντρωση και μετάφραση σχετικού υλικού (6 μήνες) και 2) σύνταξη οδηγιών και διανομή προς τις δασικές υπηρεσίες (6 μήνες)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΥΠΕΝ
Εκτιμώμενο Κόστος
5.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα μπορούσε να έχει οριζόντιο χαρακτήρα και να αφορά όλα τα δάση των προστατευόμενων περιοχών της χώρας
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει την έκδοση οδηγιών ή/και σχετικής εγκυκλίου προς τις αρμόδιες Δασικές Υπηρεσίες, ώστε κατά την εκπόνηση και υλοποίηση των διαχειριστικών σχεδίων ή κατά την διενέργεια υλοτομιών που δεν προβλέπονται στα διαχειριστικά σχέδια να λαμβάνεται υπόψη η διατήρηση ή βελτίωση της καταλληλότητας του ενδιαιτήματος για τα χειρόπτερα. Συγκεκριμένα, οι παρεμβάσεις στα δάση που υλοποιούνται υποπτεύονται από τις Δασικές Υπηρεσίες θα πρέπει να ακολουθούν τις οδηγίες της UNEP/EUROBATS αναφορικά με την απομάκρυνση νεκρών ή μεγάλης ηλικίας δέντρων και άλλων δασοκομικών πρακτικών.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός παρεμβάσεων ανά έτος, 2. Αριθμός δένδρων που πραγματοποιήθηκε παρέμβαση

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CE0101
Ονομασία Μέτρου:
Μείωση προσβασιμότητας τροχοφόρων στις παραλίες ωοτοκίας της C. caretta
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το έργο αφορά στη χωροθέτηση και τοποθέτηση οδοφραχτών (μπαρών) σε σημεία όπου είναι δυνατή η πρόσβαση με τροχοφόρα στην παραλία (κυρίως στις απολήξεις οδικών προσβάσεων προς την ακτή). Σημειώνεται ότι το έργο θα λάβει υπόψη τα αποτελέσματα του Σχέδιου Οργάνωσης & Διαχείρισης Επισκεπτών στις περιοχές μελέτης.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CE01
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα Μουστού Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αμμώδης παραλίες ωοτοκίας
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Caretta caretta, αμμοθινικοί τ.ο.
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.2.8
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.4.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
E01, F07, G10
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη θ. χελώνα C. *caretta*
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

5 μήνες (1ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Μελέτη χωροθέτησης οδοφραχτών και διαμόρφωσης των οδικών απολήξεων στην παραλία: 60 ημερολογιακές ημέρες. Προτείνεται η εκπόνηση της μελέτης να γίνει κατά την διάρκεια των μηνών Ιούλιος - Αύγουστος που σημειώνεται η μέγιστη τουριστική κίνηση. Επίσης προτείνεται να εκπονηθεί παράλληλα με το «Σχέδιο Οργάνωσης και Διαχείρισης Επισκεπτών» (έργο 1.2.1) καθώς και τη «Μελέτη μείωσης της φωτορύπανσης» (έργο 1.2.3). 2. Υλοποίηση προτεινόμενων έργων που περιέχονται στην Τεχνική Έκθεση της μελέτης. Προμήθεια υλικών / Εφαρμογή παρεμβάσεων: 90 ημερολογιακές ημέρες (έναρξη με την ολοκλήρωση της Μελέτης).
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25206CF0301
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ (σε συνεργασία με Ο.Τ.Α.)
Εκτιμώμενο Κόστος
25.000 € (1. Εκπόνηση μελέτης: 10.000€ 2. Προμήθεια υλικών/ Εφαρμογή παρεμβάσεων: 15.000 € (θα προσδιοριστεί επακριβώς από τη μελέτη)
Πηγή χρηματοδότησης
Ευρωπαϊκά Προγράμματα LIFE εθνική χρηματοδότηση, Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση ΥΑ κανονιστικού πλαισίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Ενδέχεται να υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου τον πρώτο χρόνο εφαρμογής του, η οποία αναμένεται να ατονήσει σε μικρό χρονικό διάστημα με τις δράσεις ενημέρωσης που θα εφαρμοστούν στη περιοχή.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η ανεξέλεγκτη κίνηση των τροχοφόρων έχει σημαντικές επιπτώσεις στη φωλεοποίηση της Caretta caretta (καταστροφή φωλιών, συμπίεση άμμου, παρεμπόδιση εξόδου από τις φωλιές). Τα τροχοφόρα στην παραλία είναι δυνατόν να καταστρέψουν τις φωλιές και να παγιδεύσουν τους νεοσσούς στις αυλακώσεις των τροχών τους. Ταυτόχρονα καταστρέφει και υποβαθμίζει τη

θινική βλάστηση. Η παρουσία τροχοφόρων στην παραλία σχετίζεται με την ανεξέλεγκτη τουριστική κίνηση για αναψυχή εκτός οδικού δικτύου. Η κίνηση τροχοφόρων σε αυτές τις περιοχές συνιστά ανθρωπογενή όχληση που ασκεί μακροχρόνια και μόνιμη άμεση πίεση με "Υψηλή" (Η) σημασία και "Μέτρια" ένταση (κατηγορία πιέσεων «F07: Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής»).
Το έργο αποσκοπεί στη διασφάλιση της αναπαραγωγικής δραστηριότητας της *Caretta caretta* καθώς και στην ασφαλή επώαση των φωλιών και έξοδο των νεοσσών από την φωλιά, μετά την εκκόλαψη Επιπρόσθετα στοχεύει και στην προστασία των θινικών οικοσυστημάτων και βλάστησης.
Το έργο αφορά στη χωροθέτηση και τοποθέτηση οδοφραχτών (μπαρών) σε σημεία όπου είναι δυνατή η πρόσβαση με τροχοφόρα στην παραλία (κυρίως στις απολήξεις οδικών προσβάσεων προς την ακτή). Σημειώνεται ότι το έργο θα λάβει υπόψη τα αποτελέσματα του Σχέδιου Οργάνωσης & Διαχείρισης Επισκεπτών στις περιοχές μελέτης.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός και μήκος οδοφραχτών (μπάρες) που τοποθετήθηκαν
2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CF0302
Ονομασία Μέτρου:
Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης - συμμετοχής.
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Χάραξη νέων και οργάνωση υφιστάμενων αναρριχητικών διαδρομών σε θέσεις που θα επιφέρουν τη λιγότερη δυνατή όχληση στα προστατευτέα αντικείμενα. Προσδιορισμός θέσεων απαγόρευσης αναρρίχησης και θέσεων για δυνητικές νέες διαδρομές. Δράσεις ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης - εθελοντικής συμμετοχής.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό / Ενημερωτικό / Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα Μουστού Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αναρριχητικά πεδία Λεωνιδίου και αναρριχητικές διαδρομές. Τ.Ο. 8210. Περιοχές με βράχια στο σύνολο της προστατευόμενης περιοχής. Περιοχή εξάπλωσης είδους χλωρίδας *Centaurea leonidia*.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Τ.Ο. 8210 *Centaurea leonidia* Προστατευόμενα, ενδημικά, σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας με ασβεστολιθικά ενδιαιτήματα Είδη ορνιθοπανίδας που φωλιάζουν στα βράχια της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.9.1, Α.2.7
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Α.5.1, Α.6.1, Α.3.4
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Διαχείριση επισκεπτών

Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια: Απαιτείται τεκμηρίωση αναφορικά με τις ακριβείς επιδράσεις της αναρριχητικής δραστηριότητας στους τύπους οικοτόπων και τα τυπικά τους είδη καθώς και στα είδη υπό προστασία στην ΕΖΔ.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Ά Φάση: 0 -1,5 έτος Β' Φάση: 1,5 - 3 έτη Γ Φάση: 4-5 έτη Δ' Φάση: 5 έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25206CF0303, MM25206CF0305
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ / Αναρριχητικοί/ορειβατικοί σύλλογοι & ομοσπονδία ορειβατών/αναρριχητών
Εκτιμώμενο Κόστος
50.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) LIFE
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση ρύθμισης για χωρικό ή / και χρονικό περιορισμό της δραστηριότητας εφόσον απαιτηθεί. Για την αποτελεσματική εφαρμογή του μέτρου πρέπει να υπάρχει συναίνεση μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων (ορειβατικοί και αναρριχητικοί σύλλογοι, αναρριχητές) και ενημέρωση των αναρριχητών. Σύναψη συμφωνίας με φορέα αναρριχητικού πάρκου Λεωνιδίου, Δήμου Λεωνιδίου και Αναπτυξιακή Πάρνωνα. Θεσμοθέτηση αναρριχητικών πεδίων
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Το μέτρο έχει τοπική εφαρμογή και δεν αναμένεται να εμφανίζει τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Για την αποτελεσματική εφαρμογή του μέτρου πρέπει να υπάρχει συναίνεση μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων (ορειβατικοί και αναρριχητικοί σύλλογοι, αναρριχητές) και ενημέρωση των αναρριχητών. Εκτιμάται ότι δεν θα επιφέρει δυσχέρεια στους χρήστες, μέσα από συνεργασία και με χρήση εργαλείων ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και εθελοντικής συμμετοχής των χρηστών. Μπορεί να αντιδράσουν ήπια συγκεκριμένοι φορείς του Λεωνιδίου, ιδιαίτερα οι υπεύθυνοι του αναρριχητικού πάρκου Λεωνιδίου .

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Στόχος αυτής της δράσης είναι: (α) Η καταγραφή των αναρριχητικών διαδρομών και η εκτίμηση της συμβατότητας της δραστηριότητας της αναρρίχησης με τη διατήρηση ειδών και με την διατήρηση δομών και λειτουργιών του τύπο οικοτόπου 8210 και του είδους χλωρίδας Centaurea leonidia, (β) η κατάργηση υφιστάμενων διαδρομών, εφόσον αυτό κριθεί απαραίτητο, και η χάραξη νέων προς αυτών που θα καταργηθούν, (γ) Η συστηματική ενημέρωση των αναρριχητών αναφορικά με τα προστατευτέα αντικείμενα της περιοχής και η σχέση τους με τη δραστηριότητα της αναρρίχησης και (δ) η εμπλοκή των αναρριχητών της περιοχής στην ενεργό διατήρησης των πληθυσμών συγκεκριμένων φυτικών ειδών.
Η δράση προϋποθέτει τη στενή συνεργασία όλων των ενδιαφερόμενων μερών που ασχολούνται με τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών και την αναρρίχηση ώστε να προκύψει μια κοινά αποδεκτή λύση, η οποία θα εφαρμοστεί στην πράξη, ιδιαίτερα δε με το φορέα αναρριχητικού πάρκου Λεωνιδίου, Δήμου Λεωνιδίου και Αναπτυξιακή Πάρνωνα.

Η δράση διακρίνεται σε 4 φάσεις:
Φάση Α:
- Καταγραφή και αποτύπωση των αναρριχητικών πεδίων στην ΕΖΔ GR2520005 (π.χ. Βράχοι Λεωνιδίου). Εκτίμηση της αναρριχητικής δραστηριότητας στις διαδρομές. Για την καταγραφή των διαδρομών θα αντληθούν στοιχεία από τις οριοθετημένες διαδρομές σε συνεργασία με τους τοπικούς συλλόγους. Χαρτογράφηση των διαδρομών και αποτύπωση βασικών στοιχείων αυτών, όπου αυτά είναι διαθέσιμα. Ενδεικτικά αναφέρονται: εποχή αναρρίχησης ανά διαδρομή βαθμός δυσκολίας, αναρριχητικό πεδίο κ.λπ.).
- Αναλυτική καταγραφή τύπων οικοτόπων και ειδών χλωρίδας στις διαδρομές και τα πεδία που έχουν καταγραφεί
- Εκτίμηση του βαθμού επίδρασης της κάθε διαδρομής στο προστατευτέο αντικείμενο. Εντοπισμός διαδρομών που τυχόν διασχίζουν τον πυρήνα της εξάπλωσης σπάνιων και απειλούμενων ειδών χλωρίδας (Centaurea leonidia) και προκαλούν έντονες διαταραχές στο προστατευτέο αντικείμενο, συμπεριλαμβανομένου του Τ.Ο. 8210.

Παραδοτέα:
Α.1 Έκθεση και βάση δεδομένων με τα υφιστάμενα αναρριχητικά πεδία και τις αναρριχητικές διαδρομές
Α.2 Έκθεση εκτίμησης της επίδρασης των υφιστάμενων διαδρομών στο προστατευτέο αντικείμενο
Α.3 Κρίσιμες θέσεις ενδιαιτημάτων ειδών χλωρίδας που διασχίζονται από υφιστάμενες διαδρομές και προτάσεις για θέσεις όπου θα πρέπει να μην ασκείται αναρριχητική δραστηριότητα.

Φάση Β: Συνεργασία με ορειβατικούς συλλόγους και λοιπούς φορείς και παροχή σε αυτούς υλικών με στόχο τη διάνοιξη και οργάνωση νέων διαδρομών σε θέσεις όπου η άσκηση της αναρρίχησης δεν είναι ασύμβατη με τη διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων. Η χάραξη νέων θέσεων μπορεί να συνοδεύεται από διάνοιξη νέων μονοπατιών για πρόσβαση στις θέσεις αυτές και δημιουργία υποδομών (θέσεις στάθμευσης) σε θέσεις που αυτό είναι εφικτό.

Παραδοτέα:
Β.1: Έκθεση και χαρτογράφηση κατάλληλων εν δυνάμει θέσεων για τη διάνοιξη νέων διαδρομών
Β.2: Μελέτη για την διάνοιξη μονοπατιού πρόσβασης, χωροθέτηση θέσης στάθμευσης και υποστηρικτικής υποδομής (εφόσον απαιτείται, κυρίως για νέο αναρριχητικό πεδίο)

Φάση Γ: Η φάση αυτή περιλαμβάνει δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης. Καθώς τα αναρριχητικό πεδίο χρησιμοποιούνται από χρήστες από όλη την Ελλάδα και το εξωτερικό κρίνονται επιβεβλημένες δράσεις ενημέρωσης όλων των τοπικών χρηστών του χώρου (stakeholders) όπως τοπικοί ορειβατικοί, αναρριχητικοί σύλλογοι και αναρριχητές, αλλά και των ομοσπονδιών και υπεροπικών χρηστών.

Στη δράση θα περιλαμβάνονται:
- Εκπόνηση σχεδίου (action plan) για την ενημέρωση, την ευαισθητοποίηση και τη σήμανση των αναρριχητικών πεδίων και διαδρομών
- Προμήθεια και τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων στις διαδρομές που επιτρέπεται η αναρρίχηση με στόχο την ενημέρωση αναφορικά με τις ορθές πρακτικές, αλλά και ενημερωτικές πινακίδες στις διαδρομές που θα απαγορευτούν αναφορικά με τους λόγους που πρέπει να αποτρέπεται η αναρρίχηση.
- Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων και αφισών που αφορούν: α) τα αναρριχητικά πεδία και τις διαδρομές και πιθανές χωρικές απαγορεύσεις άσκησης της δραστηριότητας, β) τα σημαντικά προστατευτέα αντικείμενα των βραχωδών οικοσυστημάτων (χλωρίδα, Τ.Ο., ορνιθοπανίδα) και γ) ορθές πρακτικές άσκησης των αναρριχητικών δραστηριοτήτων
- 1 ενημερωτική ημερίδα σε επίπεδο ομοσπονδίας και 1 σε επίπεδο τοπικό ώστε να ενημερωθεί μεγάλος αριθμός αναρριχητών από όλη τη χώρα.
- Ανακοινώσεις και αναρτήσεις στις ιστοσελίδες της Μονάδας Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής, της Ομοσπονδίας και των τοπικών συλλόγων

Γ.1 Έκθεση προγραμματισμού δράσεων
Γ.2 Προμήθεια και τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων
Γ.3 Εκτυπωμένα ενημερωτικά φυλλάδια και αφίσες
Γ.4: Οργάνωση δύο ημερίδων και παραγωγή υλικού ενημέρωσης
Γ.5: Κείμενα ανακοινώσεων / newsletters για ανάρτηση στις ιστοσελίδες

Φάση Δ: Επίσης για λόγους ευαισθητοποίησης προτείνεται και η συστηματική προσπάθεια για τη ενεργή συμμετοχή των τοπικών συλλόγων αναρρίχησης στη διατήρηση των ειδών. Οι αναρριχητές μπορεί να συμμετέχουν στις διαδικασίες παρακολούθηση πληθυσμών Προστατευόμενων ειδών όπως η *Centaurea leonidia*, καθώς έχουν άμεση πρόσβαση στα προστατευτέα αντικείμενα που έχουν ως ενδιαίτημα κατακόρυφους βράχους. Προτείνεται η οργάνωση "Αναρριχητικής ημέρας παρακολούθησης προστατευόμενων ειδών" κατά την οποία αναρριχητές, οργανωμένα και με επιστημονική επίβλεψη, θα συμμετέχουν στην παρακολούθηση προστατευτέων αντικειμένων (ειδών χλωρίδας και τόπου τύπου οικοτόπου 8210) και θα προσφέρουν πληροφορίες που μπορεί να χρησιμοποιηθούν για την εφαρμογή της οδηγίας 92/43/ΕΕ.
Δ.1: Σύνταξη εκπαιδευτικού / ενημερωτικού υλικού με σκοπό την ενεργή συμμετοχή τοπικών συλλόγων αναρρίχησης στη διατήρηση των ειδών
Δ.2: Εκπαίδευση / ενημέρωση μελών τοπικών συλλόγων σε θέματα που σχετίζονται με προστατευόμενα είδη χλωρίδας και Τ.Ο. και θέματα παρακολούθησης και διατήρησης
Δ.3: Διοργάνωση πιλοτικής "Αναρριχητικής ημέρας παρακολούθησης προστατευόμενων ειδών"
Δ.4: Έκθεση σχετικά με την αποτελεσματικότητα και τα προβλήματα από τη διοργάνωση της πιλοτικής "Αναρριχητικής ημέρας παρακολούθησης προστατευόμενων ειδών"
Δ.5: Καθιέρωση "Αναρριχητικών ημερών παρακολούθησης προστατευόμενων ειδών"

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Πλήθος αναρριχητικών διαδρομών που θα χαραχτούν ή που θα ρυθμιστεί η χρήση τους
2. Πλήθος εκτυπωμένων φυλλαδίων
3. Πλήθος Ενημερωτικών πινακίδων
4. Πλήθος ημερίδων
5. Πλήθος ανακοινώσεων / newsletter
6. Αναρριχητική ημέρας παρακολούθησης προστατευόμενων ειδών (πιλοτική)

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CF0304
Ονομασία Μέτρου:
Αποφυγή ή απαγόρευση της αποψίλωσης των ατόμων της *Centaurea leonidia* (και άλλων σπάνιων χασμοφυτικών ειδών) στις πίστες και στις διαδρομές αναρρίχησης που υπάρχει (ή υπήρχε) το είδος *Centaurea leonidia*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Ενημέρωση των αρμοδίων φορέων του Λεωνιδίου και συμφωνία - τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων στις πίστες αναρρίχησης που υπάρχουν ομάδες φυτών του είδους
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό / Ενημερωτικό / Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα Μουστού Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αναρριχητικά πεδία Λεωνιδίου και αναρριχητικές διαδρομές. Τ.Ο. 8210. Περιοχές με βράχια στο σύνολο της προστατευόμενης περιοχής. Περιοχή εξάπλωσης είδους χλωρίδας *Centaurea leonidia*.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Centaurea leonidia, T.O. 8210
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.9.1, A.2.7
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.5.1, A.6.1, A.3.4
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Kalpoutzakis E. & Constantinidis Th. 2004: A new species of Centaurea (sect. Phalolepis, Compositae: Cardueae) from eastern Peloponnisos, Greece. - Botanical Journal of the Linnean Society 146: 375-383. Kalpoutzakis E. & Constantinidis Th. 2005: New data on the distribution of endemic and rare taxa in the flora of east Peloponnisos, Greece. -Bot. Chron. 18(2): 115-136.

«Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών χλωρίδας» στα πλαίσια του έργου «Προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού» (Οκτ. 2013 - Δεκ. 2015) - Επιστ. Υπεύθ. Επικ. Καθηγητής του Τμήματος Βιολογίας, Παν/μίου Αθηνών, Δρ. Θεοφάνης Κωνσταντινίδης. Κ.Α. 70/3/12993. Η εφαρμογή δεν προϋποθέτει ειδικές τεχνικές προδιαγραφές και μπορεί να εφαρμοστεί - Επιστ.τες τεχνικές προϋποθέσεις.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (με δυνατότητα ανανέωσης ανά 5ετία)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: 2 συνεχόμενα έτη με έρευνα πεδίου κατά την περίοδο ανθοφορίας (τέλη Μαΐου – μέσα Ιουνίου, συνδυασμός με το μέτρο MM25206CW0206). Από κοινού εκτέλεση με το μέτρο MM25206CF0303. Φάση Β: 2 συνεχόμενα έτη, αρχής γενομένης με το δεύτερο έτος από την έναρξη της φάσης Α. Φάση Γ: Κάθε έτος (Μάϊο/Ιούνιο) Φάση Δ: Όποτε απαιτηθεί με αρχή την σύναψη συμφωνίας με τους φορείς του Λεωνιδίου (φάση Β). Φάση Ε: Στο τέλος της 5ετίας και σε επόμενα διαχειριστικά σχέδια
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25206CF0302, MM25206CF0303
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ / Αναρριχητικοί/ορειβατικοί σύλλογοι & ομοσπονδία ορειβατών/αναρριχητών
Εκτιμώμενο Κόστος
5.000 -7.000 € ανά έτος (εφόσον εκτελείται η δράση από κοινού με την MM25206CF0303 και αναλόγως με τον αριθμό των ενημερωτικών πινακίδων).
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο LIFE
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Σύναψη συμφωνίας με φορέα αναρριχητικού πάρκου Λεωνιδίου, Δήμου Λεωνιδίου και Αναπτυξιακή Πάρνωνα
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Το μέτρο έχει τοπική εφαρμογή και δεν αναμένεται να εμφανίζει τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Για την αποτελεσματική εφαρμογή του μέτρου πρέπει να υπάρχει συναίνεση μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων (ορειβατικοί και αναρριχητικοί σύλλογοι, αναρριχητές) και ενημέρωση των αναρριχητών. Εκτιμάται ότι δεν θα επιφέρει δυσχέρεια στους χρήστες, μέσα από συνεργασία και με χρήση εργαλείων ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και εθελοντικής συμμετοχής των χρηστών. Μπορεί να αντιδράσουν ήπια συγκεκριμένοι φορείς του Λεωνιδίου, ιδιαίτερα οι υπεύθυνοι του αναρριχητικού πάρκου Λεωνιδίου .

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Το συγκεκριμένο μέτρο έχει εφαρμογή σε δημόσιες εκτάσεις και συγκεκριμένα σε θέσεις πληθυσμών ή ομάδων φυτών του είδους στις οποίες λειτουργούν πίστες και διαδρομές αναρρίχησης και εφαρμόζεται από κοινού με το μέτρο MM25206CF0303. Οι δύο δράσεις μπορούν να προχωρούν παράλληλα, εφόσον συμφωνήσουν οι φορείς του Λεωνιδίου. Έχουν ως στόχο αφενός την ενημέρωση των φορέων του Λεωνιδίου για το σημαντικό είδος και αφετέρου την αποτελεσματική διαχείριση των πληθυσμών της *Centaurea leonidia* που φύονται σε πίστες και διαδρομές αναρρίχησης. Επιπλέον, θα έχουν ευεργετική επίδραση στην διατήρηση άλλων σπάνιων ειδών της χαράδρας.
Η εφαρμογή του μέτρου πραγματοποιείται με βάση το ίδιο χρονοδιάγραμμα με τον μέτρο MM25206CF0303 και με τον ίδιο φορέα εφαρμογής του μέτρου.
Το μέτρο περιλαμβάνει τις ακόλουθες φάσεις:
Φάση Α: Καταγραφή και αποτύπωση των πληθυσμών της *Centaurea leonidia* που φύονται σε πίστες και διαδρομές αναρρίχησης ως αποτέλεσμα των παρατηρήσεων του 2014 (Κωνσταντινίδης & Καλπουτζάκης) και του μέτρου MM25206CW0206.
Φάση Β: Επιτόπια ενημέρωση των αρμοδίων φορέων του Λεωνιδίου και σύναψη συμφωνίας διαχείρισης και προστασίας των πληθυσμών της *Centaurea leonidia* μέσω αποφυγής αποψίλωσης των ατόμων του είδους στις πίστες και στις διαδρομές αναρρίχησης, στις οποίες φύεται (συνδυασμός επίσης με το μέτρο MM25206CF0303). Προσπάθεια ώστε οι φορείς του Λεωνιδίου και ιδιαίτερα οι υπεύθυνοι του αναρριχητικού πάρκου να δεχθούν να εφαρμόσουν και τα δύο μέτρα (το παρόν και το MM25206CF0303).
Φάση Γ: Ετήσια παρακολούθηση της διατήρησης / αύξησης του πληθυσμού της *Centaurea leonidia* μέσω επιτόπιων παρατηρήσεων κατά τον Μάϊο/Ιούνιο κάθε έτους. Υπολογισμός της περιοχής κατάληψης του είδους (δράση από κοινού με το MM25206CF0303).
Φάση Δ: Τοποθέτηση πινακίδων ενημέρωσης (Ελληνικά/Αγγλικά) για τους επισκέπτες – αναρριχητές στις πίστες αναρρίχησης στις οποίες φύονται άτομα του είδους.
Φάση Ε: Συνολική αποτίμηση της δράσης κατά το τέλος της πρώτης πενταετίας και κατά την ολοκλήρωση εφαρμογής της δράσης στο τέλος της 12ετίας (στα επόμενα διαχειριστικά σχέδια).

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός εργασιών πεδίου που πραγματοποιήθηκαν ανά έτος
2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών
3. Αριθμός επιτόπιων ενημερώσεων
4. Αριθμός Αρμοδίων φορέων που ενημερώνονται
5. Συμφωνία διαχείριση
6. Ενημερωτικές πινακίδες

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CF0305
Ονομασία Μέτρου:
Ακύρωση λειτουργίας και κλείσιμο πιστών αναρρίχησης – μετακίνηση ή ακύρωση λειτουργίας συγκεκριμένων αναρριχητικών διαδρομών, εφόσον αυτό κριθεί απόλυτα αναγκαίο για την διατήρηση του είδους *Centaurea leonidia* μετά την εφαρμογή άλλων διαχειριστικών μέτρων.
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Ακύρωση λειτουργίας αναρριχητικού πάρκου ή διαδρομών, στην περίπτωση που η εφαρμογή άλλων μέτρων δεν οδηγήσει σε προστασία του είδους
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα Μουστού Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αναρριχητικά πεδία Λεωνιδίου και αναρριχητικές διαδρομές. Τ.Ο. 8210. Περιοχές με βράχια στο σύνολο της προστατευόμενης περιοχής. Περιοχή εξάπλωσης είδους χλωρίδας *Centaurea leonidia*.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Centaurea leonidia, Τ.Ο. 8210
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.9.1, Α.2.7
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Α.5.1, Α.6.1, Α.3.4
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Kalpoutzakis E. & Constantinidis Th. 2004: A new species of Centaurea (sect. Phalolepis, Compositae: Cardueae) from eastern Peloponnisos, Greece. - Botanical Journal of the Linnean Society 146: 375-383. Kalpoutzakis E. & Constantinidis Th. 2005: New data on the distribution of endemic and rare taxa in the flora of east Peloponnisos, Greece. -Bot. Chron. 18(2): 115-136.

«Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών χλωρίδας» στα πλαίσια του έργου «Προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού» (Οκτ. 2013 - Δεκ. 2015) - Επιστ. Υπεύθ. Επικ. Καθηγητής του Τμήματος Βιολογίας, Παν/μίου Αθηνών, Δρ. Θεοφάνης Κωνσταντινίδης. Κ.Α. 70/3/12993. Η εφαρμογή απαιτεί σχεδιασμό και παρακολούθηση της εξέλιξης και ειδικό προγραμματισμό.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Άπαξ εφαρμογή του μέτρου
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25206CF0302, MM25206CF0303, MM25206CF0304
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, ΥΠΕΝ
Εκτιμώμενο Κόστος
Μη εφαρμόσιμο
Πηγή χρηματοδότησης
Μη εφαρμόσιμο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Τεκμηριωμένη αποτυχία διατήρησης του είδους μέσω των άλλων προτεινόμενων μέτρων Έκδοση Απόφασης για την παύση λειτουργίας
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Το μέτρο έχει τοπική εφαρμογή και μπορεί να εφαρμοστεί υπό προϋποθέσεις (Τεκμηριωμένη αποτυχία διατήρησης του είδους μέσω των άλλων προτεινόμενων μέτρων)
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένεται μεγάλη δυσχέρεια και μη αποδοχή του μέτρου. Αναμένεται μεγάλη αντίδραση από τους σχετικούς φορείς του Λεωνιδίου (Αναρριχητικό Πάρκο, πιθανά από τον Δήμο, την Αναπτυξιακή Εταιρεία του Δήμου, τον σύλλογο των εμπόρων)
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το συγκεκριμένο μέτρο είναι ένα ακραίο διοικητικό μέτρο το οποίο θα πρέπει να εξεταστεί αφού εξαντληθούν όλα τα περιθώρια που πιθανά να υπάρχουν. Θα πρέπει να εξεταστεί η εφαρμογή

του μόνο εάν υπάρξει απροθυμία των αρμοδίων φορέων του Λεωνιδίου για συνεργασία στην εφαρμογή των μέτρων MM25206CF0303 και MM25206CF0304 και ιδιαίτερα του μέτρου MM25206CF0304. Επίσης, θα πρέπει να εξεταστεί η εφαρμογή του σε περίπτωση που παρά την συνεργασία δεν αποδώσουν τα μέτρα MM25206CF0303 και MM25206CF0304, ιδιαίτερα δε το μέτρο MM25206CF0304 μέχρι το τέλος της πρώτης εξαετίας. Άλλος παράγοντας που πιθανά να επηρεάσει την εφαρμογή του μέτρου είναι η μελέτη της βιολογίας του είδους (MM25206CW0206), και η πιθανή αδυναμία ή η πολύ αργή επαναποίκηση των θέσεων από τις οποίες έχει αποψιλωθεί. Τα αποτελέσματα της μελέτης βάσης για το είδος είναι ένας άλλος παράγοντας που θα μπορούσε να επηρεάσει την λήψη μιας τέτοιας απόφασης, αν η κατάσταση διατήρησης του είδους έχει καταστεί δραματική (MM25206CW0206).
Δεν προτείνονται φάσεις εφαρμογής του μέτρου γιατί θα πρέπει να εξεταστεί η λήψη του υπό τις προϋποθέσεις που αναφέρθηκαν παραπάνω.
Το σίγουρο είναι ότι ένα τέτοιο μέτρο θα είναι ένα μέτρο ανάγκης, το οποίο πιθανά θα έχει πολύ μικρό βαθμό αποδοχής από τους φορείς του Λεωνιδίου και από την κοινωνία της περιοχής, αν και θα ήταν πολύ αποτελεσματικό για την διατήρηση του είδους.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός εργασιών πεδίου που πραγματοποιήθηκαν ανά έτος
2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CC0301
Ονομασία Μέτρου:
Στοχευμένη παρακολούθηση των επιπτώσεων της εγκατάστασης και λειτουργίας των αιολικών πάρκων στα είδη χειροπτέρων της περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει τη διενέργεια εργασιών πεδίου και συνακόλουθη ανάλυση των δεδομένων που σχετίζονται με τις επιπτώσεις των ΑΣΠΗΕ στα χειρόπτερα
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CC03
Τύπος του μέτρου:
άλλα
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520003, GR2520006, GR2520005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αφορά την περιοχή εγκατάστασης και λειτουργίας των ΑΣΠΗΕ εντός ή πλησίον των συγκεκριμένων GR και των οικολογικών διαδρόμων
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Chiroptera spp.
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.14.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.1.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
D01, E01
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Σχέδιο Δράσης για 10 είδη Χειροπτέρων της Ελλάδας (υπό διαμόρφωση)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
10 έτη

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Το μέτρο διακρίνεται σε 2 φάσεις. Την προπαρασκευαστική φάση κατάρτισης της μεθοδολογίας (6 μήνες) και τη φάση υλοποίησης (9,5 έτη)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
50.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Εταιρεία/ες ιδιοκτησίας των αιολικών πάρκων
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα μπορούσε να έχει οριζόντιο χαρακτήρα και να αφορά όλους τους ΑΣΠΗΕ των προστατευόμενων περιοχών της χώρας
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει τη διενέργεια εργασιών πεδίου και συνακόλουθη ανάλυση των δεδομένων που σχετίζονται με τις επιπτώσεις των ΑΣΠΗΕ στα χειρόπτερα. Οι εργασίες περιλαμβάνουν αναζήτηση τυχόν καταφυγίων πριν την εγκατάσταση των ΑΣΠΗΕ, τη διενέργεια ηχογραφήσεων και την εκτίμηση χρήσης του χώρου από τα χειρόπτερα πριν την εγκατάσταση και λειτουργία των ΑΣΠΗΕ, τη συνέχιση των ηχογραφήσεων τόσο κατά την φάση εγκατάστασης όσο και κατά την φάση λειτουργίας, την αναζήτηση νεκρών χειροπτέρων και άλλες ενδεδειγμένες μεθόδους, όπως αυτές περιγράφονται και στις οδηγίες της UNEP/EUROBATS (Rodrigues et al. 2017). Τα δεδομένα αφού αναλυθούν θα αξιολογούνται από τις αδειοδοτούσες αρχές για τυχόν λήψη πρόσθετων μέτρων με σκοπό την προστασία των χειροπτέρων.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Ετήσιες αναφορές της παρακολούθησης ανίχνευσης νεκρών ζώων. 2. Αριθμός ημερών κατά τις οποίες συγκεντρώθηκαν δεδομένα πεδίου ανά ΑΣΠΗΕ και ανά έτος 3. Αριθμός ανίχνευσης ειδών χειροπτέρων από το σύστημα αποτροπής σύγκρουσης

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CG0202
Ονομασία Μέτρου:
Δράσεις για την αποφυγή ή απαγόρευση της συλλογής τμημάτων του είδους *Clinopodium taygeteum* που αποσκοπούν στη δημιουργία δειγμάτων, ή/και τη συλλογή σημαντικής ποσότητας φυτικού ιστού για τη μελέτη των χημικών του ιδιοτήτων (ανάλυση αιθέριων ελαίων, φυτοχημική ανάλυση) ή/και για πιθανή χρήση ως φυτοθεραπευτικό από βοτανικούς, συλλέκτες, καλλιεργητές αρωματικών και θεραπευτικών φυτών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Ενημέρωση των επιστημονικών ομάδων (Ε.Β.Ε), ομάδων αναρρίχησης και πεζοπορίας που δραστηριοποιούνται στην περιοχή, συλλεκτών και καλλιεργητών αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών της περιοχής, καθώς και του κοινού
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG02
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικός στόχος
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα Μουστού Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
8210, ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Clinopodium taygeteum
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.5.3
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.6.5
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών, Επικοινωνία, Ενημέρωση
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Constantinidis Th. & Kalpoutzakis E. 2015: Plant guide to Mount Parnon and Moustos wetland protected area. Endemic, rare and threatened species. - Management Body of Mount Parnon and Moustos wetland, Astros Arkadia. Published by: EPTALOFOS S.A., Athens.

Η εφαρμογή δεν προϋποθέτει ειδικές τεχνικές προδιαγραφές και μπορεί να εφαρμοστεί με ελάχιστες τεχνικές προϋποθέσεις.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (με δυνατότητα ανανέωσης ανά 5ετία)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: 2 συνεχόμενα έτη με έρευνα πεδίου την περίοδο ανθοφορίας (μέσα Ιουλίου – τέλος Αυγούστου, συνδυασμός με το μέτρο ΜΜ25206CW0208). Φάση Β: Άπαξ στο δεύτερο έτος από την έναρξη της φάσης Α. Φάση Γ: Άπαξ στο δεύτερο έτος από την έναρξη της φάσης Α. Φάση Δ: Άπαξ στο δεύτερο έτος από την έναρξη της φάσης Α, με δυνατότητα ανανέωσης των τυχόν κατεστραμμένων. Φάση Ε: 8 συνεχόμενα έτη (3 στα πλαίσια του παρόντος Σχεδίου Διαχείρισης και 5 στα επόμενα) με έναρξη το επόμενο έτος από την λήξη της φάση Α.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
ΜΜ25206CW0208
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
12.000 – 14.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Αποδοχή από επιστημονικές ομάδες, συλλέκτες και λοιπούς χρήστες
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Το μέτρο έχει τοπική εφαρμογή και δεν αναμένεται να εμφανίζει τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται πρόβλημα κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Σκοπός του μέτρου είναι η διατήρηση του υπάρχοντος πληθυσμού του *Clinopodium taygeteum* και η προσπάθεια αύξησης του αριθμού των ατόμων / επέκτασης της περιοχής παρουσίας του είδους σε βάθος χρόνου 2 εξαετιών. Το μέτρο αποσκοπεί στη διαχείριση δημόσιων εκτάσεων και ιδιαίτερα τα συστήματα των κατακόρυφων ασβεστολιθικών κρημνών και των βράχων που διαθέτουν πιστοποιημένη παρουσία ατόμων του *Clinopodium taygeteum* μέσω της επικοινωνίας/ενημέρωσης επιστημονικών ομάδων (Ε.Β.Ε), ομάδων αναρρίχησης και πεζοπορίας που δραστηριοποιούνται στην περιοχή, συλλεκτών και καλλιεργητών αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών της περιοχής, μέσω του υπεύθυνου φορέα για την εφαρμογή/ μέτρηση της αποτελεσματικότητας του μέτρου (ΜΔΠΠ).

Οι φάσεις εφαρμογής του μέτρου είναι:
Φάση Α: Καταγραφή και αποτύπωση των πληθυσμών του *Clinopodium taygeteum* που φύονται στους κατακόρυφους ασβεστολιθικούς κρημνούς και βράχους της ευρύτερης περιοχής ως αποτέλεσμα της μελέτης της βιβλιογραφίας και του μέτρου ΜΜ25206CW0208.
Φάση Β: Ενημέρωση των επιστημονικών ομάδων (Ε.Β.Ε), ομάδων αναρρίχησης και πεζοπορίας που δραστηριοποιούνται στην περιοχή, συλλεκτών και καλλιεργητών αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών της περιοχής, καθώς και του κοινού, μέσω μιας ημερίδας που θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί στο Λεωνίδιο ή στο Άστρος.
Φάση Γ: Δημιουργία, εκτύπωση και διανομή ενημερωτικού φυλλαδίου.
Φάση Δ: Τοποθέτηση 2-3 πινακίδων ενημέρωσης (Ελληνικά/Αγγλικά) για τους επισκέπτες σε ευδιάκριτα σημεία της περιοχής του είδους (π.χ. στο διάσελο Προφήτη Ηλία-Γαϊτανόραχης και στον περίβολο του πυροφυλάκιου του Προφήτη Ηλία).
Φάση Ε: Ετήσια παρακολούθηση της διατήρησης/αύξησης του πληθυσμού του *Clinopodium taygeteum* μέσω επιτόπιων παρατηρήσεων κατά τον Ιούλιο/Αύγουστο κάθε έτους. Υπολογισμός της περιοχής κατάληψης του είδους.
Φάση ΣΤ: Συνολική αποτίμηση της δράσης κατά το τέλος της πρώτης πενταετίας (παρόν Διαχειριστικό Σχέδιο) και κατά την ολοκλήρωση εφαρμογής της δράσης στο τέλος της 12ετίας.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός ενημερωτικών δράσεων
2. Αριθμός ατόμων που ενημερώνονται

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CI0702
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση της εξάπλωσης της Σφήκας της Καστανιάς
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Παρακολούθηση της εξάπλωσης της Σφήκας της Καστανιάς και ελεγχόμενη εισαγωγή του παρασίτου *Torymus sinensis* για τον έλεγχό του
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CI07
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικό, Επεμβάσεις με τη μορφή έργου
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 - Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρας Λεωνιδίου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520005, GR2520006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Καστανεώνες σε Καστάνιτσα και Κοσμά
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
T.O. 9260
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.8.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.2.4
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
I05
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Συνεχές
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

Φάση Α': Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης για την έγκαιρη πληροφόρηση αναφορικά με την παρουσία της Σφήκας της Καστανιάς στην περιοχή Φάση Β': Εφαρμογή παρακολούθησης με ετήσια συχνότητα
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3 - συνεχές
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΑΑΤ Δασική Υπηρεσία Δημοτικές, περιφερειακές αρχές Επιστημονικοί φορείς
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α', 10.000€: Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης Συνεχής παρακολούθηση: 2.000€/έτος: Παρακολούθηση της παρουσίας της Σφήκας της Καστανιάς στην περιοχή.
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφέρεια/Περιφερειακές Ενότητες Δήμοι ΥΠΑΑΤ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Αποδοχή σχεδιασμού μόνιμης παρακολούθησης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένεται κοινωνική αποδοχή
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Αφορά τον τύπο οικοτόπου 9260 και τις μαρτυρίες των παραγωγών κάστανων για την παλαιότερη παρουσία του έλκους της καστανιάς και την πλέον πρόσφατης απειλής από τη Σφήκα της Καστανιάς (*Dryocosmus kuriphilus* Yasumatsu). Για τη σημαντική αυτή απειλή του τύπου οικοτόπου 9260 λαμβάνονται ήδη μέτρα από τη Μονάδα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα & Υγροτόπου Μουστού για την ευαισθητοποίηση και την ενημέρωση όλων των ενδιαφερομένων με οργάνωση ημερίδων κ.ο.κ. Αν και η απειλή έχει υψηλή σημασία, λόγω της στενής παρακολούθησης και των δράσεων αντιμετώπισης που υλοποιούνται ήδη από τους αρμόδιος φορείς (εισαγωγή του παράσιτου *Torymus sinensis*), υποβαθμίζεται σε μέτρια. Είναι απαραίτητο

να συνεχιστεί η στενή παρακολούθηση της πληθυσμιακής εξέλιξης τόσο της Σφήκας τη Καστανιάς, όσο και του παρασίτου της.

Φάση Α' (διάρκεια 1 έτος): Σε αυτή τη φάση θα οργανωθεί σχεδιασμός θέσεων δειγματοληψίας για την παρακολούθηση της παρουσίας και του πληθυσμού της σφήκας της Καστανιάς. Η οργάνωση του σχεδίου δειγματοληψίας θα πραγματοποιηθεί με τη συνεργασία επιστημονικών φορέων και τοπικών παραγόντων.

Φάση Β' (διάρκεια: Συνεχές): Κατά τη διάρκεια αυτής της φάσης θα συλλέγονται τα δεδομένα αναφορικά με την παρουσία της Σφήκας της καστανιάς και θα αναλύονται κατάλληλα ώστε να εξασφαλιστεί η έγκαιρα τυχόν ανάγκη λήψης εξειδικευμένων διαχειριστικών μέτρων για την αντιμετώπισή της

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός εργασιών πεδίου που πραγματοποιήθηκαν ανά έτος 2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CL0102
Ονομασία Μέτρου:
Ανάσχεση της φυσικής διαδοχής και της πύκνωσης της βλάστησης, ιδιαίτερα όσον αφορά τα ξυλώδη είδη για τη διατήρηση του είδους *Stachys virgata*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Διαχείριση της βλάστησης με σκοπό να διατηρούνται ανοίγματα κατάλληλα για τη διατήρηση του είδους
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CL01
Τύπος του μέτρου:
παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα Μουστού Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
9320, 9340, καλλιεργημένες εκτάσεις
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Stachys virgata
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.5.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.6.4
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
L02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών Μέτρα διαχείρισης γεωργικών εκτάσεων Μέτρα προστασίας των εδαφιών πόρων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Constantinidis Th., Kalpoutzakis E. & Kougioumoutzis K. 2015: The rediscovery of Stachys virgata (Lamiaceae), a rare endemic of Peloponnisos, Greece: taxonomy, distribution, karyology and conservation. - Phytotaxa 218 (3): 241–252. Η εφαρμογή απαιτεί σχεδιασμό και παρακολούθηση της εξέλιξης της βλάστησης και ειδικό προγραμματισμό.

Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Άπαξ εφαρμογή του μέτρου (π.χ. απομάκρυνση της ξυλώδους βλάστησης) και κατόπιν επανέλεγχος και πιθανή επανάληψη ανά 3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: 2 συνεχόμενα έτη με έρευνα πεδίου την περίοδο ανθοφορίας (τέλη Μαΐου – μέσα Ιουλίου, συνδυασμός με το μέτρο MM25206CW0207). Φάση Β: 8 συνεχόμενα έτη (4 στα πλαίσια του παρόντος Σχεδίου Διαχείρισης και 4 στα επόμενα), αρχής γενομένης από το δεύτερο έτος από την έναρξη της φάσης Α. Δράσεις αξιολόγησης/διαχείρισης της βλάστησης κάθε 2 έτη ανά θέση εφαρμογής, μετά την έναρξη. Φάση Γ: Διάρκεια φάσης: συνολικά 10 έτη (3 στα πλαίσια του παρόντος Σχεδίου Διαχείρισης και 5 στα επόμενα). Παρακολούθηση ανά διετία μετά την έναρξη της φάσης Β. Φάση Δ: τέλος της πρώτης πενταετίας (παρόν Διαχειριστικό Σχέδιο) και κατά την ολοκλήρωση εφαρμογής της δράσης στο τέλος της 12ετίας.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
10.000 – 15.000 € ανά έτος (ανάλογα με τον αριθμό των τοπικών εφαρμογών του μέτρου).
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο LIFE
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Διατήρηση του κατάλληλου ενδιαιτήματος για την απρόσκοπτη ανάπτυξη και πιθανή επέκταση των πληθυσμών
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Το μέτρο έχει τοπική εφαρμογή και προϋποθέτει τη διαχείριση της βλάστησης χωρίς οποιαδήποτε αρνητική επίπτωση στους πληθυσμού του είδους υπό προστασία (*Stachys virgata*) όπως, π.χ. ποδοπάτημα, εκρίζωση, άλλη καταστροφή.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Μικρό έως ελάχιστο πρόβλημα κοινωνικής αποδοχής του έργου
Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Το συγκεκριμένο μέτρο έχει εφαρμογή σε εκτάσεις και τύπους ενδιαιτημάτων που δεν περιλαμβάνουν ιδιωτικές καλλιεργημένες γαίες (ή γαίες σε μερική ανάπαυση) και είναι ανεξάρτητο των μέτρων MM25206CA0801 και MM25206CA0901. Το μέτρο αποσκοπεί στη διαχείριση αυτών των πληθυσμών της *Stachys virgata* που εμφανίζονται σε φυσικά ενδιαιτήματα και σε δημόσιες ή κοινοτικές εκτάσεις με συγκεκριμένο τύπο βλάστησης. Στόχος του μέτρου είναι η διατήρηση ανοιγμάτων και φωτεινών τμημάτων γης χωρίς ή με αραιή παρουσία υψηλών ξυλωδών ειδών αφενός, και αφετέρου η ανάσχεση της φυσικής διαδοχής και της πύκνωσης της βλάστησης, ιδιότητες που ανταγωνίζονται την παρουσία και την πιθανή αύξηση του πληθυσμού ή/και την επέκταση του πληθυσμού της *Stachys virgata*. Χωρικό πεδίο εφαρμογής του συγκεκριμένου μέτρου είναι οι πιστοποιημένες θέσεις εμφάνισης της *Stachys virgata* που θα προκύψουν μετά τη μελέτη της βιβλιογραφίας και την δράση MM25206CW0207. Ως φορέας εφαρμογής και μέτρησης της αποτελεσματικότητας του μέτρου προτείνεται ο Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας.

Πιο αναλυτικά, υποδεικνύονται οι ακόλουθες φάσεις του μέτρου:

Α) Καταγραφή και αποτύπωση των πληθυσμών της *Stachys virgata* που φύονται σε φυσικά ενδιαιτήματα ως αποτέλεσμα της μελέτης της βιβλιογραφίας και του μέτρου MM25206CW0207.

Β) Επιτόπια διαχείριση της βλάστησης. Προτείνεται η αφαίρεση ξυλωδών ειδών, η αραίωση μεγάλων ποωδών ειδών και η δημιουργία ή η επέκταση φωτεινών ανοιγμάτων. Προτείνεται η εφαρμογή του μέτρου να πραγματοποιηθεί μέσω χειρωνακτικής εργασίας, χωρίς τη χρήση μεγάλων μηχανικών βοηθημάτων ή οχημάτων ή, αν απαιτείται η χρήση τέτοιων βοηθημάτων, αυτή να γίνει αποκλειστικά περιφερειακά των πληθυσμών. Προκαταρκτικά δεδομένα δείχνουν ότι οι υπάρχοντες πληθυσμοί θα ωφεληθούν τόσο εξαιτίας της απομάκρυνσης της βλάστησης (αύξηση φωτεινότητας, μικρότερος ανταγωνισμός με άλλα φυτικά είδη) όσο και εξαιτίας της προσωρινής διατάραξης του εδάφους.

Γ) Ανά διετία παρακολούθηση της διατήρησης / αύξησης του πληθυσμού της *Stachys virgata* μέσω επιτόπιων παρατηρήσεων κατά τον Ιούνιο/Ιούλιο κάθε έτους. Υπολογισμός της περιοχής κατάληψης του είδους.

Δ) Συνολική αποτίμηση της δράσης κατά το τέλος της πρώτης εξαετίας και κατά την ολοκλήρωση εφαρμογής της δράσης στο τέλος της 12ετίας.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός εργασιών πεδίου που πραγματοποιήθηκαν ανά έτος
2. Αριθμός και έκταση ήπιων παρεμβάσεων διαχείρισης, αναλυτική τυποποίηση
3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών
4. Παραδοτέα μελέτης

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CW0201
Ονομασία Μέτρου:
Καταγραφή και αναγνώριση εποχιακών προτύπων στη χρήση των καταφυγίων "Σπήλαιο Φουρνάτα", "Σπήλαιο Γαλάζια Λίμνη" και "Σπήλαιο Μάνα" από τα χειρόπτερα
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εποχιακή καταγραφή της χρήσης των καταφυγίων (σύσταση σε είδη, καταγραφή και αξιολόγηση αποικιών, κατανόηση και καταγραφή Π/Α, πρόταση και εφαρμογή κατάλληλων μέτρων για την διατήρηση ή/και βελτίωση της κατάστασης του καταφυγίου και των ειδών χειροπτέρων που το χρησιμοποιούν).
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CH03, CF03
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Τα καταφύγια "Σπήλαιο Φουρνάτα", "Σπήλαιο Γαλάζια Λίμνη" και "Σπήλαιο Μάνα"
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Chiroptera spp.
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.3.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07, N04
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης. Η δράση είναι απαραίτητη ως πηγή τροφοδότησης του τρέχοντας και των μελλοντικών διαχειριστικών σχεδίων.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
ΣΔ για 10 είδη χειροπτέρων στην Ελλάδα
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Το μέτρο επιμερίζεται σε 3 φάσεις:1η φάση) Προετοιμασία μεθοδολογίας (εκτιμώμενη διάρκεια 3 μήνες), 2) Διενέργεια εργασιών πεδίου (διάρκεια 30 μήνες), 3) Σύνταξη αναφοράς η οποία περιλαμβάνει το σύνολο των ευρημάτων σχετικά με την εποχιακή χρήση του καταφυγίου από τα χειρόπτερα και πρόταση λήψεις μέτρων για την μείωση ή εξάλειψη των πιθανών Π/Α (3 μήνες)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
40.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Χορήγηση άδειας έρευνας από το ΥΠΕΝ και πιθανόν από ΥΠΠΟΑ
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα μπορούσε να υλοποιηθεί είτε μεμονωμένο είτε, εφόσον καταστεί εφικτό, από κοινού με τις υπόλοιπες μελέτες βάσης για τα χειρόπτερα στις περιοχές μελέτης
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Πρόκειται για τα τρία σημαντικότερα γνωστά καταφύγια χειροπτέρων στην Προστατευόμενη περιοχή Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρα Λεωνιδίου. Η πλειονότητα των καταγραφών αυτών προέρχονται από μια μόνο επίσκεψη σε κάθε καταφύγιο και η πραγματική χρήση τους από τα χειρόπτερα δεν έχει πλήρως κατανοηθεί. Κατ' επέκταση δεν έχουν πλήρως κατανοηθεί οι Π/Α που δέχονται τα καταφύγια και οι πληθυσμοί των χειροπτέρων που τα χρησιμοποιούν. Το μέτρο περιλαμβάνει τη διαχρονική καταγραφή των χειροπτέρων που τα χρησιμοποιούν ώστε να γίνει κατανοητό το καθεστώς της εποχιακής τους χρήσης από τα χειρόπτερα. Οι βασικές μέθοδοι και οι τεχνικές, κατά τις οποίες θα πραγματοποιηθούν οι εργασίες πεδίου (επιθεωρήσεις καταφυγίων, παγιδεύσεις χειροπτέρων, ηχογραφήσεις κ.ά.) θα εφαρμοστούν κατά περίπτωση με σκοπό την πληρέστερη καταγραφή των χειροπτέρων που χρησιμοποιούν τα σπήλαια αυτά και σύμφωνα με τη διεθνή εμπειρία, όπως αυτή συνοψίζεται στις σχετικές οδηγίες της UNEP/EUROBATS (Battersby 2010) και σε άλλα αντίστοιχα κείμενα. Συμπληρωματικά, θα εντοπιστούν και θα αξιολογηθούν οι

Π/Α που δέχονται τα χειρόπτερα, οι οποίες σχετίζονται με τα εν λόγω καταφύγια. Με την ολοκλήρωση των καταγραφών θα ακολουθήσει πρόταση κατάλληλων μέτρων για την διατήρηση ή/και βελτίωση της κατάστασης των καταφυγίων και των ειδών χειροπτέρων που τα χρησιμοποιούν.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CW0202
Ονομασία Μέτρου:
Χαρτογράφηση και καταγραφή των σημαντικών θέσεων τροφοληψίας των χειροπτέρων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η καταγραφή και χαρτογράφηση των θέσεων τροφοληψίας και της θηρευτικής δραστηριότητας τόσο των σημαντικότερων αποικιών χειροπτέρων της περιοχής, όσο και γενικότερα, είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση της διατήρησής τους.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520003, GR2520006, GR2520005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η περιοχή
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Chiroptera spp.
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.3.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.4.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A05, A21, A31, D01, E01
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
ΣΔ για 10 είδη χειροπτέρων στην Ελλάδα
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
6 έτη

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Το μέτρο επιμερίζεται σε 3 φάσεις:1η φάση) Προετοιμασία μεθοδολογίας (εκτιμώμενη διάρκεια 6 μήνες), 2) Διενέργεια εργασιών πεδίου (διάρκεια 60 μήνες), 3) Σύνταξη αναφοράς η οποία περιλαμβάνει το σύνολο των ευρημάτων σχετικά με την καταγραφή των σημαντικών θέσεων τροφοληψίας και της θηρευτικής δραστηριότητας των χειροπτέρων και πρόταση λήψεις μέτρων για την μείωση ή εξάλειψη των πιθανών Π/Α (6 μήνες)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
75.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Χορήγηση άδειας έρευνας από το ΥΠΕΝ
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Η εν λόγω δράση είναι ιδιαίτερα σημαντική, αλλά λόγω του χρονοβόρου, δαπανηρού και εξειδικευμένου χαρακτήρα της πιθανά να χρειαστεί αρκετά χρόνια για να ολοκληρωθεί.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα μπορούσε να υλοποιηθεί είτε μεμονωμένο είτε, εφόσον καταστεί εφικτό, από κοινού με τις υπόλοιπες μελέτες βάσης για τα χειρόπτερα στις περιοχές μελέτης
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η καταγραφή και χαρτογράφηση των θέσεων τροφοληψίας και της θηρευτικής δραστηριότητας τόσο των σημαντικότερων αποικιών χειροπτέρων της περιοχής, όσο και γενικότερα, είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση της διατήρησής τους. Το μέτρο περιλαμβάνει εργασίες πεδίου κατά τις όποιες θα εφαρμοστούν διάφορες τεχνικές (τηλεμετρία, ηχογραφήσεις, παγιδεύσεις κ.ά.), ώστε να εντοπιστούν οι σημαντικότερες θέσεις τροφοληψίας γύρω από τα κυριότερα καταφύγια της περιοχής, καθώς και οι διάδρομοι μετακίνησης προς αυτές, θα καταγραφούν και θα αξιολογηθούν οι πιέσεις και απειλές που δέχονται (π.χ. χρήσεις γης και αλλαγές αυτών, αγροχημικά, ρύπανση υγροτόπων, κατακερματισμός) και θα προταθούν κατάλληλα μέτρα για την διατήρηση ή/και βελτίωση της κατάστασης των ενδιαιτημάτων αυτών.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CW0203
Ονομασία Μέτρου:
Καταγραφή και παρακολούθηση των αποικιών και θέσεων τροφοληψίας του είδους Barbastella barbastellus
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Διερεύνηση και καταγραφή των θέσεων στις οποίες σχηματίζει αποικίες το είδος Barbastella barbastellus και χαρτογράφηση και αξιολόγηση των περιοχών τροφοληψίας του είδους.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520003, GR2520006, GR2520005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο των προστατευόμενων περιοχών
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Barbastella barbastellus
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.3.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.4.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
B07, B08, E01
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1) Κατάρτιση μεθοδολογίας και προμήθεια κατάλληλου εξοπλισμού (6 μήνες) και 2) εργασίες πεδίου, αναλύσεις δεδομένων, σύνταξη αναφορών (2,5 έτη)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
30.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Χορήγηση άδειας έρευνας από το ΥΠΕΝ
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει α) την εύρεση και καταγραφή των θέσεων που σχηματίζει αποικίες το είδος *Barbastella barbastellus* και β) τη χαρτογράφηση και αξιολόγηση των περιοχών τροφοληψίας του είδους. Θα γίνει με την εφαρμογή διαφόρων επιστημονικών τεχνικών (όπως ηχογραφήσεις, παγιδεύσεις, ραδιοπαρακολούθηση κ.α.), ώστε να εντοπιστούν τα καταφύγια που χρησιμοποιούνται, οι σημαντικότερες θέσεις τροφοληψίας και οι διάδρομοι μετακίνησης προς αυτές, να αξιολογηθούν οι πιέσεις και απειλές που δέχονται και να προταθούν συγκεκριμένα διαχειριστικά μέτρα που αφορούν την προστασία και διατήρηση του είδους στην περιοχή μελέτης.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CW0206
Ονομασία Μέτρου:
Βιολογική μελέτη του είδους *Centaurea leonidia*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Επιτόπια και εργαστηριακή μελέτη του είδους
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα Μουστού Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
8210, ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Centaurea leonidia
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.6.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.3.4
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Kalpoutzakis E. & Constantinidis Th. 2004: A new species of Centaurea (sect. Phalolepis, Compositae: Cardueae) from eastern Peloponnisos, Greece. - Botanical Journal of the Linnean Society 146: 375-383. Kalpoutzakis E. & Constantinidis Th. 2005: New data on the distribution of endemic and rare taxa in the flora of east Peloponnisos, Greece. -Bot. Chron. 18(2): 115-136. «Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών χλωρίδας» στα πλαίσια του έργου «Προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού» (Οκτ. 2013 - Δεκ. 2015) - Επιστ. Υπεύθ. Επικ. Καθηγητής του Τμήματος Βιολογίας, Παν/μίου Αθηνών, Δρ. Θεοφάνης Κωνσταντινίδης. Κ.Α. 70/3/12993.

Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
3 συνεχόμενα έτη. Εδώ περιλαμβάνονται η έρευνα στο πεδίο, ιδιαίτερα κατά την περίοδο ανθοφορίας και καρποφορίας του είδους (τέλη Μαΐου – Ιούλιο) και η εργαστηριακή έρευνα.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25206CW0306
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
25.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για ανάθεση δράσης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το συγκεκριμένο μέτρο αποσκοπεί στην αναζήτηση, διερεύνηση ή/και επικαιροποίηση βιολογικών χαρακτηριστικών της Centaurea leonidia. Το συγκεκριμένο μέτρο περιλαμβάνει και επεκτείνει τη ''μελέτη βάσης'' για το είδος. Περισσότερο συγκεκριμένα, η εφαρμογή του μέτρου περιλαμβάνει: 1. Αναζήτηση πληθυσμών της Centaurea leonidia στο πεδίο, προσδιορισμός των πληθυσμιακών μεγεθών και της περιοχής κατάληψης του είδους 2. Μελέτη της φαινολογίας του είδους

3. Προσδιορισμός των πιέσεων και των απειλών για τον κάθε επιμέρους πληθυσμό
4. Αξιολόγηση (επαναξιολόγηση) του είδους σύμφωνα με την IUCN
5. Μελέτη του τρόπου αναπαραγωγής και της αναπαραγωγικής επιτυχίας του είδους
6. Μελέτη της φυτρωτικής ικανότητας και των συνθηκών φύτρωσης των σπερμάτων in vitro
7. Συνέργειες με τα μέτρα MM25206CF0303, MM25206CF0304 (υπόδειξη των χωρικών πεδίων εφαρμογής των μέτρων)

Για την εφαρμογή και μέτρηση της αποτελεσματικότητας του μέτρου προτείνεται προηγούμενη εμπειρία στο υπό μελέτη είδος.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. % υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών
2. Αριθμός συμπληρωμένων εντύπων δειγματοληψιών για την παρακολούθηση του πληθυσμού του είδους *Centaurea leonidia* και των ενδιαιτημάτων του.

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CW0207
Ονομασία Μέτρου:
Βιολογική μελέτη του είδους *Stachys virgata*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Επιτόπια και εργαστηριακή μελέτη του είδους
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα Μουστού Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
9320, 9340, καλλιεργημένες εκτάσεις
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Stachys virgata
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.6.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A15, A21, L02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Constantinidis Th., Kalpoutzakis E. & Kougioumoutzis K. 2015: The rediscovery of Stachys virgata (Lamiaceae), a rare endemic of Peloponnisos, Greece: taxonomy, distribution, karyology and conservation. - Phytotaxa 218 (3): 241–252.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
3 συνεχόμενα έτη. Εδώ περιλαμβάνονται η έρευνα στο πεδίο, ιδιαίτερα κατά την περίοδο ανθοφορίας και καρποφορίας του είδους (τέλη Μαΐου – Σεπτέμβριο) και η εργαστηριακή έρευνα.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25206CW0307
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
25.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για ανάθεση δράσης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Επαρκής επιστημονική κατάρτιση, απαραίτητη η εργασία πεδίου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το συγκεκριμένο μέτρο αποσκοπεί στην αναζήτηση, διερεύνηση ή/και επικαιροποίηση βιολογικών χαρακτηριστικών της Stachys virgata. Το συγκεκριμένο μέτρο περιλαμβάνει και επεκτείνει τη ‘’μελέτη βάσης’’ για το είδος. Περισσότερο συγκεκριμένα, η εφαρμογή του μέτρου περιλαμβάνει: 1. Αναζήτηση πληθυσμών της Stachys virgata στο πεδίο, προσδιορισμός των πληθυσμιακών μεγεθών και της περιοχής κατάληψης του είδους 2. Μελέτη της φαινολογίας του είδους 3. Προσδιορισμός των πιέσεων και των απειλών για τον κάθε επιμέρους πληθυσμό 4. Αξιολόγηση του είδους σύμφωνα με την IUCN 5. Μελέτη του τρόπου αναπαραγωγής και της αναπαραγωγικής επιτυχίας του είδους 6. Μελέτη της φυτρωτικής ικανότητας και των συνθηκών φύτρωσης των σπερμάτων in vitro

7. Συνέργειες με τα μέτρα MM25206CA0801, MM25206CA0901 και MM25206CL0102 (υπόδειξη των χωρικών πεδίων εφαρμογής των MM25206CA0801, MM25206CA0901 και MM25206CL0102 μέτρων)

Για την εφαρμογή και μέτρηση της αποτελεσματικότητας του μέτρου προτείνεται προηγούμενη εμπειρία στο υπό μελέτη είδος.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός εργασιών πεδίου/ δειγματοληψίες
2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών
3. Αριθμός εργασιών εργαστηρίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CW0208
Ονομασία Μέτρου:
Βιολογική μελέτη του είδους *Clinopodium taygeteum*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Επιτόπια και εργαστηριακή μελέτη του είδους
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα Μουστού Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
8210, ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Clinopodium taygeteum
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.6.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.2.7
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Ερευνητική δραστηριότητα
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Constantinidis Th. & Kalpoutzakis E. 2015: Plant guide to Mount Parnon and Moustos wetland protected area. Endemic, rare and threatened species. - Management Body of Mount Parnon and Moustos wetland, Astros Arkadia. Published by: EPTALOFOS S.A., Athens.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
3 συνεχόμενα έτη. Εδώ περιλαμβάνονται η έρευνα στο πεδίο, ιδιαίτερα κατά την περίοδο ανθοφορίας και καρποφορίας του είδους (τέλη Μαΐου – Ιούλιο) και η εργαστηριακή έρευνα.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25206CW0311
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
15.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για ανάθεση δράσης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Επαρκής επιστημονική κατάρτιση, απαραίτητη η εργασία πεδίου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται πρόβλημα κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το συγκεκριμένο μέτρο αποσκοπεί στην αναζήτηση, διερεύνηση ή/και επικαιροποίηση βιολογικών χαρακτηριστικών του *Clinopodium taygeteum*. Το συγκεκριμένο μέτρο περιλαμβάνει και επεκτείνει τη ‘’μελέτη βάσης’’ για το είδος. Περισσότερο συγκεκριμένα, η εφαρμογή του μέτρου περιλαμβάνει: 1. Αναζήτηση πληθυσμών του *Clinopodium taygeteum* στο πεδίο, προσδιορισμός των πληθυσμιακών μεγεθών και της περιοχής κατάληψης του είδους 2. Μελέτη της φαινολογίας του είδους 3. Προσδιορισμός των πιέσεων και των απειλών για τον κάθε επιμέρους πληθυσμό 4. Αξιολόγηση (επαναξιολόγηση) του είδους σύμφωνα με την IUCN 5. Μελέτη του τρόπου αναπαραγωγής και της αναπαραγωγικής επιτυχίας του είδους 6. Μελέτη της φυτρωτικής ικανότητας και των συνθηκών φύτρωσης των σπερμάτων in vitro

Για την εφαρμογή και μέτρηση της αποτελεσματικότητας του μέτρου προτείνεται προηγούμενη εμπειρία στο υπό μελέτη είδος.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός εργασιών πεδίου/ δειγματοληψίες 2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών 3. Αριθμός εργασιών εργαστηρίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CW0209
Ονομασία Μέτρου:
Καταγραφή των επιμέρους (υπο)πληθυσμών και αποτύπωση των κινδύνων (πιέσεις) που επηρεάζουν καθένα από τους (υπο)πληθυσμούς του είδους *Phitosia crocifolia*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Αξιολόγηση τρέχουσας πληθυσμιακής και χωρικής κατάστασης του είδους και των πιέσεων σε κάθε πληθυσμό
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα Μουστού Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
4090 (951B)
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Phitosia crocifolia
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.5.4
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.6.6
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Ερευνητική δραστηριότητα
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Καμάρη Γ., Greuter W., Κυριακόπουλος Χ. 2009: Phitosia crocifolia Kamari & Greuter, σελ. 241-243. Στους: Φοίτος Δ., Κωνσταντινίδης Θ. & Καμάρη Γ., Βιβλίο Ερυθρών Δεδομένων των Σπάνιων και Απειλούμενων Φυτών της Ελλάδας, τόμος 2, Ε – Ζ. Ελληνική Βοτανική Εταιρεία, Πάτρα.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

2 ή 3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
2 έτη (στην πραγματικότητα 2 τετράμηνα)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25206CA0503, MM25206CA0504, MM25206CW0210
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
30.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για ανάθεση δράσης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Χωρίς τεχνική / οικονομική δυσχέρεια
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται πρόβλημα κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Προκειμένου να υπάρχουν λεπτομερή δεδομένα για να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα των διαχειριστικών μέτρων, προτείνεται η λεπτομερής αποτύπωση των επιμέρους πληθυσμών της *Phitosia crocifolia* στην περιοχή Natura ή και εκτός αυτής.
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Προκειμένου να υπάρχουν λεπτομερή δεδομένα για να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα των διαχειριστικών μέτρων, προτείνεται η λεπτομερής αποτύπωση των επιμέρους πληθυσμών της *Phitosia crocifolia* στην GR2520006 ή και εκτός αυτής. Για τη GR2520006 οι πληθυσμοί εκτείνονται σε μικρή έκταση (γραμμική απόσταση έως περίπου 1 km) και η διερεύνηση είναι εύκολη. Για την υλοποίηση της δράσης απαιτείται εκτεταμένη εργασία πεδίου ώστε να γίνουν κατανοητοί η έκταση κάλυψης του κάθε υποπληθυσμού, ο αριθμός των ατόμων που φιλοξενεί και οι κίνδυνοι (πιέσεις) που αντιμετωπίζει. Στα πλαίσια της καταγραφής μπορούν να χρησιμοποιηθούν δημοσιευμένα στοιχεία ή αδημοσίευτα δεδομένα (π.χ. από διδακτορικές διατριβές σε εξέλιξη) αλλά κυρίως, εκτενής εργασία πεδίου από τον Ιούνιο έως τον Σεπτέμβριο. Διάρκεια φάσης: 2 έτη (στην πραγματικότητα 2 τετράμηνα) με δυνατότητα παράτασης για άλλο ένα έτος (1 τετράμηνο) στην περίπτωση που παραμείνουν εκτάσεις του Ταϋγέτου εκτός

επισκόπησης κατά τα 2 πρώτα έτη. Συνδυασμός της δράσης με τα μέτρα MM25206CA0503, MM25206CA0504, MM25206CW0210. Συλλογή καρπών για τη δράση MM25206CW0210.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός εργασιών πεδίου/ δειγματοληψίες 2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CW0210
Ονομασία Μέτρου:
Βιολογική μελέτη του είδους *Phitosia crocifolia*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Επιτόπια και εργαστηριακή μελέτη του είδους
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα Μουστού Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
4090 (951B)
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Phitosia crocifolia
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.6.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
L05
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Ερευνητική δραστηριότητα
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Καμάρη Γ., Greuter W., Κυριακόπουλος Χ. 2009: *Phitosia crocifolia* Kamari & Greuter, σελ. 241-243. Στους: Φοίτος Δ., Κωνσταντινίδης Θ. & Καμάρη Γ., Βιβλίο Ερυθρών Δεδομένων των Σπάνιων και Απειλούμενων Φυτών της Ελλάδας, τόμος 2, Ε – Ζ. Ελληνική Βοτανική Εταιρεία, Πάτρα.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
3 συνεχόμενα έτη. Εδώ περιλαμβάνονται η έρευνα στο πεδίο, ιδιαίτερα κατά την περίοδο ανθοφορίας και καρποφορίας του είδους (Ιούνιος – Οκτώβριος) και η εργαστηριακή έρευνα.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25206CA0503, MM25206CA0504
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
25.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για ανάθεση δράσης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Επαρκής επιστημονική κατάρτιση, απαραίτητη η εργασία πεδίου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το συγκεκριμένο μέτρο αποσκοπεί στην αναζήτηση, διερεύνηση ή/και επικαιροποίηση βιολογικών χαρακτηριστικών της *Phitosia crocifolia* και ιδιαίτερα στη διερεύνηση της αναπαραγωγικής επιτυχίας του είδους στο πεδίο και την ικανότητάς του να αναπαράγεται φυλετικά. Μπορεί να συνδυαστεί με τις δράσεις MM25206CA0503 και MM25206CA0504. Το συγκεκριμένο μέτρο περιλαμβάνει και επεκτείνει τη ''μελέτη βάσης'' για το είδος. Περισσότερο συγκεκριμένα, η εφαρμογή του μέτρου μπορεί να περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων: 1. Μελέτη της φαινολογίας του είδους, των προτύπων αναπαραγωγής και της αναπαραγωγικής του επιτυχίας (in situ και ex situ) 2. Αναζήτηση φυσικών θηρευτών του είδους (περιλαμβάνονται τα βλαστικά τμήματα και τα αχαίνια) 3. Μελέτη του τρόπου διασποράς των καρπών στο πεδίο 4. Μελέτη της φυτρωτικής ικανότητας και των συνθηκών φύτρωσης των καρπών in vitro

5. Πιθανή γενετική μελέτη του είδους Για την εφαρμογή και μέτρηση της αποτελεσματικότητας του μέτρου προτείνεται προηγούμενη εμπειρία στο υπό μελέτη είδος.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός εργασιών πεδίου/ δειγματοληψίες 2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών 3. Αριθμός εργασιών εργαστηρίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CW0211
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση της κατάστασης των πληθυσμών και των ενδιαιτημάτων του είδους *Ophrys argolica* subsp. *argolica*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Αναζήτηση νέων πληθυσμών στο εύρος των ΤΟ του είδους καθώς και παρακολούθηση των ήδη γνωστών πληθυσμών του στις θέσεις όπου αυτό εμφανίζεται.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CS03
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα Μουστού Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Σε όλη την ΟΧΕ του είδους εντός της περιοχής GR2520006
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Ophrys argolica subsp. *argolica*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.3.5
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.5.5, A.5.6, A.6.7
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A01, A06, A09, F07, L06
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διαχείρισης οικοτόπων, μέτρα διαχείρισης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Η ιδιαίτερη βιολογία των ορχεοειδών αλλά κυρίως οι πολύπλοκες οικολογικές σχέσεις που αναπτύσσουν με έντομα και μύκητες.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
6 έτη

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25206CA0505
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
15.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για ανάθεση δράσης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες στην εφαρμογή του μέτρου.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται πρόβλημα κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Παρακολούθηση όλων των βιολογικών και δημογραφικών παραμέτρων του είδους, συμπεριλαμβανομένης της δραστηριότητας των επικονιαστών του. Η λεπτομερής παρακολούθηση είναι το μοναδικό μέσο για την κατανόηση των παραγόντων που επηρεάζουν τους πληθυσμούς του είδους και τον προσδιορισμό διαχειριστικών μέτρων για τη μακροχρόνια διατήρησή του.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός συμπληρωμένων εντύπων δειγματοληψιών για την παρακολούθηση του πληθυσμού του είδους και των ενδιαιτημάτων του (κάθε 3 έτη) 2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CW0212
Ονομασία Μέτρου:
Πρόγραμμα παρακολούθησης και προστασίας αναπαραγωγικής δραστηριότητας, φωλιών και νεοσσών στις περιοχές φωλεοποίησης της *Caretta caretta* στις παραλίες ωοτοκίας
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το έργο αποσκοπεί στην παρακολούθηση των πληθυσμών της *Caretta caretta* στις παραλίες φωλεοποίησης στην περιοχή μελέτης.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα Μουστού Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Παραλίες Μουστού
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Caretta caretta
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.2.8
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Α.4.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την θαλάσσια χελώνα *Caretta caretta*
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (Μάιος-Οκτώβριος, κατά την αναπαραγωγική δραστηριότητα)

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Η έρευνα περιλαμβάνει μια προκαταρκτική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, ΜΚΟ
Εκτιμώμενο Κόστος
30.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Χορήγηση άδειας έρευνας από το ΥΠΕΝ & ΜΔΠΠ
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το έργο αποσκοπεί στη διατήρηση των πληθυσμών της *Caretta caretta* στα σημερινά επίπεδα φωλεοποίησης στους κυριότερους βιότοπους αναπαραγωγής τους στην περιοχή μελέτης. Το έργο περιλαμβάνει την καταγραφή της αναπαραγωγικής δραστηριότητας καθώς και την ενεργή προστασία των φωλιών της *Caretta caretta* από τις κύριες φυσικές πιέσεις (θήρευση, πλημμυρισμός παραλιών) καθώς και από ανθρωπογενείς οχλήσεις. Ειδικότερα, αφορά στην άμεση προστασία των φωλιών με σήμανση καθεμιάς, ειδική περίφραξη ή/και σκίαση καθώς και μεταφορά τους σε ασφαλή σημεία της παραλίας όταν αυτό απαιτείται. Για την υλοποίηση του προγράμματος απαιτείται καθημερινή παρατήρηση των παραλιών φωλεοποίησης κατά την οποία οι ερευνητές περπατούν κατά μήκος της παραλίας καταγράφοντας τα ίχνη στην άμμο που υποδηλώνουν δραστηριότητα των θηλυκών χελωνών και των νεοσσών την προηγούμενη νύχτα καθώς επίσης και τους παράγοντες που θα μπορούσαν να επηρεάσουν την επώαση των αυγών. Αναλόγως των διαπιστωμένων πιέσεων οι περισσότερες φωλιές μετά τον εντοπισμό τους χρειάζονται κάποιου είδους προστασία, είτε επί τόπου (in situ) με τοποθέτηση πλέγματος (για αποφυγή θήρευσης από ζώα, όπως σκύλος, αλεπού κ.ά.), είτε με μεταφορά (relocation) της φωλιάς σε ασφαλές σημείο (για την αποφυγή καταστροφής της εξαιτίας πλημμυρισμού της από τη θάλασσα ή ριζών από παρακείμενη

βλάστηση), ή με την τοποθέτηση ειδικών διαδρόμων σκίασης (χαμηλά σκίαστρα γύρω από τη φωλιά που επιτρέπουν την πρόσβαση των νεοσσών μόνο προς τη θάλασσα) τα οποία τοποθετούνται μερικές ημέρες πριν την αναμενόμενη εκκόλαψη των φωλιών για την αποφυγή αποπροσανατολισμού νεοσσών από πηγές φωτισμού. Όλες οι φωλιές οριοθετούνται με ειδική σήμανση (δίγλωσσες πινακίδες φωλιών), χαρτογραφούνται και παρακολουθούνται καθημερινά μέχρι την έξοδο των νεοσσών. Σημειώνεται ότι η εργασία πεδίου για την προστασία των φωλιών και ειδικά για τη μεταφορά τους, απαιτεί εφαρμογή ειδικών πρωτοκόλλων εργασίας, εξειδικευμένο προσωπικό και άδεια από τις αρμόδιες αρχές.
Το πρόγραμμα όπως θα υλοποιηθεί σε κάθε περιοχή εφαρμογής, θα δώσει έμφαση στις ακόλουθες σημαντικές παραμέτρους για κάθε αναπαραγωγική περίοδο της *Caretta caretta*:
1) Αριθμός των φωλιών και των συνολικών εξόδων θηλυκών χελωνών.
2) Αριθμός των φωλιών που εκκολάπτονται επιτυχώς.
3) Αριθμός των νεοσσών που φτάνουν στη θάλασσα επιτυχώς.
4) Αξιολόγηση της κατάστασης του ενδιαιτήματος (κύριοι και υποστηρικτικοί οικότοποι για την *Caretta caretta*).
5) Αξιολόγηση του βαθμού των πιέσεων οι οποίες επηρεάζουν τη φωλεοποίηση, την επώαση των αυγών, την έξοδο των νεοσσών ή/και την ποιότητα του ενδιαιτήματος.

Όλα τα στοιχεία που θα συλλέγονται κατά την εργασία πεδίου θα καταγράφονται λεπτομερώς σε ειδικά δελτία καταγραφής και θα εισάγονται σε ηλεκτρονική βάση δεδομένων ώστε να γίνει η επεξεργασία τους και η εξαγωγή αποτελεσμάτων του προγράμματος. Η χωρική πληροφορία θα ψηφιοποιηθεί σε Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (Geographic Information Systems, GIS) ώστε με την κατάλληλη επεξεργασία της να είναι δυνατή η χαρτογράφηση και απεικόνιση επιμέρους παραμέτρων.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1..Ετήσια έκθεση αξιολόγησης εργασίας πεδίου και αποτελεσμάτων - κάθε έτος
2. Ηλεκτρονική βάση δεδομένων και ψηφιοποίηση σε Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (GIS) - 1ο έτος υλοποίησης
3. Ενημέρωση γεω-χωρικής βάσης δεδομένων με τα δεδομένα συλλογής από το πεδίο- κάθε έτος και εφάπαξ
4. Αριθμός φωλιών που καταγράφηκαν
5. Αριθμός φωλιών που μεταφέρθηκαν
6. Αριθμός φωλιών που σημάνθηκαν

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CW0213
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση και περιορισμός της εξάπλωσης του είδους *Pteridium aquilinum*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το είδος *Pteridium aquilinum* αν και δεν είναι ξενικό, υπό ευνοϊκές συνθήκες μπορεί να επεκταθεί γρήγορα καλύπτοντας μεγάλες εκτάσεις στις οποίες κυριαρχεί και να υποβαθμίσει τη δομή λιβαδικών τύπων οικοτόπων. Στον Πάρνωνα (GR2520006), στην περιοχή "Οροπέδιο Μεγάλης Τούρλας" παρατηρείται αύξηση της έκτασης που καλύπτουν οι φτεριάδες εις βάρος του τύπου οικοτόπου 6230*. Απαιτείται παρακολούθηση της εξάπλωσης του είδους και, εφόσον κριθεί απαραίτητο, να ληφθούν μέτρα περιορισμού του.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Τεχνική παρέμβαση / έργο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
T.O. 6230
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
T.O. 6230
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.10.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
I01
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Εντατική παρακολούθηση εξέλιξης βλάστησης και χωροκατακτητικών ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει μελέτη, απαιτείται σχεδιασμός υλοποίησης της παρακολούθησης και του περιορισμού της εξάπλωσης
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 ετές
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1 έτος: Καθορισμός ρυθμού εξάπλωσης *Pteridium aquilinum* και σχεδιασμός καταπολέμησης 2-3 έτος: Περιορισμός εξάπλωσης εφόσον απαιτείται 2-5 έτος: Δράσης από κατάστασης τύπου οικοτόπου 6230 σε θέσεις που απομακρύνεται το είδος *Pteridium aquilinum*
Χρονικό βάθος απόδοσης:
10
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
1
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία Δημοτικές, περιφερειακές αρχές Επιστημονικοί φορείς
Εκτιμώμενο Κόστος
100.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Αποδοχή σχεδιασμού μόνιμης παρακολούθησης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένεται κοινωνική αποδοχή
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η διαχείριση των ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών διευκολύνεται από τον έγκαιρο εντοπισμό και εκτίμηση του πληθυσμού τους. Ο έγκαιρος εντοπισμός αφενός απαιτεί τη συστηματική και εντατική παρακολούθηση της περιοχής για τυχόν εμφάνιση ειδών ενδιαφέροντος (ξενικά, χωροκατακτητικά ή άλλα μη τυπικά είδη) σε θέσεις/περιοχές που συγκεντρώνουν χαρακτηριστικά που χαρακτηρίζουν τους διαδρόμους εξάπλωσής τους.

Η υλοποίηση του έργου αρχικά (Φάση Α') προϋποθέτει την ανάλυση του μοτίβου εξάπλωσης του είδους *Pteridium aquilinum* στη θέση Οροπέδιο Μεγάλης Τούρλας" και την εγκατάσταση μόνιμων δειγματοληπτικών επιφανειών στις οποίες θα συλλέγονται δεδομένα αναφορικά με την παρουσία/αναγέννηση του είδους και την παρουσία τυπικών ειδών του τύπου οικοτόπου 6230. Επίσης, σε αυτή τη φάση θα σχεδιαστεί ο κατά χρόνο και χώρο περιορισμός της εξάπλωσης του είδους και οι μέθοδοι αποκατάστασης του τύπου οικοτόπου 6230 στις θέσεις στις οποίες το είδος θα καταπολεμηθεί. Κατά τη Β' Φάση υλοποίησης του έργου, θα λάβουν χώρα τα μέτρα διαχείρισης, τόσο του περιορισμού της εξάπλωσης του είδους *Pteridium aquilinum* όσο και της αποκατάστασης του τύπου οικοτόπου. Επίσης θα λάβει χώρα η παρακολούθηση της επιτυχίας των μέτρων.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Πλήθος θέσεων/ έκταση που περιορίζεται η εξάπλωση του είδους *Pteridium aquilinum*

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CW0306
Ονομασία Μέτρου:
Ex situ καλλιέργεια και διατήρηση του είδους *Centaurea leonidia*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Διατήρηση πληθυσμών του είδους σε καλλιέργεια / Διάθεση πολλαπλασιαστικού υλικού για πιθανές δράσεις επαναεισαγωγής
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα Μουστού Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Εκτός προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Centaurea leonidia
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.6.3
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.6.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Κατανόηση του τρόπου καλλιέργειας του είδους και βεβαίωση ορθόδοξης συμπεριφοράς των σπερμάτων
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Σε μόνιμη βάση

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Διατήρηση του είδους σε Βοτανικούς Κήπους και Τράπεζες Σπερμάτων
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25206CW0206
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Βοτανικός Κήπος / Φορέας στον οποίο ανήκει η Τράπεζα Σπερμάτων
Εκτιμώμενο Κόστος
2.000 - 3.000 € Προμήθεια υλικών καλλιέργειας και εργαστηριακών αναλωσίμων. Προμήθεια σπερμάτων μέσω της εκτέλεσης του μέτρου MM25206CW0206
Πηγή χρηματοδότησης
'Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Συμφωνητικό με Βοτανικό Κήπο ή/και Τράπεζα Σπερμάτων
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Κατανόηση της βιολογίας του είδους προκειμένου να επιτευχθεί επιτυχημένη καλλιέργεια.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Στην ex situ διατήρηση του είδους *Centaurea leonidia* προτείνονται 2 δράσεις. Η σταθερή καλλιέργεια του είδους σε Βοτανικούς Κήπους και η φύλαξη των σπερμάτων του σε Τράπεζα Σπερμάτων. Η καλλιέργεια του είδους σε Βοτανικούς Κήπους συνίσταται να γίνει μέσω της φύτρωσης σπερμάτων και όχι μέσω της χρήσης αγενούς πολλαπλασιαστικού υλικού. Με τον τρόπο αυτό μπορεί να διατηρηθεί ικανοποιητική γενετική ποικιλότητα και να αποφευχθεί η μεταφορά ενδεχόμενων ασθενειών των φυτών από το πεδίο στην καλλιέργεια. Προτείνεται συνέργεια με το μέτρο MM25206CW0206 (μελέτη της φυτρωτικής ικανότητας και των συνθηκών φύτρωσης των σπερμάτων). Η παρουσία πληθυσμών της *Centaurea leonidia* σε σταθερή καλλιέργεια επιτρέπει πιθανές δράσεις επανα-εισαγωγής του είδους στο φυσικό του περιβάλλον. Η καλλιέργεια του είδους ακολουθεί πρωτόκολλα ex situ διατήρησης σπάνιων και απειλούμενων φυτικών ειδών. Για την καλλιέργεια του είδους και την φύλαξη των σπερμάτων του σε Τράπεζα Σπερμάτων θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι τα φυτά από την κορυφή Πούντες και τον Κοκκινόβραχο του Λεωνιδίου έχουν ελαφρές μορφολογικές διαφορές από τα φυτά του locus classicus (κυρίως στην μορφή των εξαρτημάτων των βρακτίων του κεφαλίου) και έχουν αναφερθεί ως ''type Pountes''.

Ως φορέας εφαρμογής και μέτρησης της αποτελεσματικότητας του μέτρου προτείνεται Βοτανικός Κήπος σε κοντινή απόσταση προς τους φυσικούς πληθυσμούς του είδους και με παρεμφερή κλιματικά χαρακτηριστικά. Η φύλαξη των σπερμάτων του είδους θα γίνει με βάση τα διεθνή πρωτόκολλα μακροχρόνιας διατήρησης των σπερμάτων σε Τράπεζα Σπερμάτων.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Έτη διατήρησης της Τράπεζας Σπερμάτων

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CW0307
Ονομασία Μέτρου:
Ex situ καλλιέργεια και διατήρηση του είδους Stachys virgata
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Διατήρηση πληθυσμών του είδους σε καλλιέργεια / Διάθεση πολλαπλασιαστικού υλικού για πιθανές δράσεις επαναεισαγωγής
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα Μουστού Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Εκτός προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Stachys virgata
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.6.3
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.6.4
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A15, A21, L02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Κατανόηση του τρόπου καλλιέργειας του είδους και βεβαίωση ορθόδοξης συμπεριφοράς των σπερμάτων
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Σε μόνιμη βάση

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Διατήρηση του είδους σε Βοτανικούς Κήπους και Τράπεζες Σπερμάτων
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3ς
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25206CW0207
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Βοτανικός Κήπος / Φορέας στον οποίο ανήκει η Τράπεζα Σπερμάτων
Εκτιμώμενο Κόστος
2.000-3.000 € Προμήθεια υλικών καλλιέργειας και εργαστηριακών αναλωσίμων.
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Συμφωνητικό με Βοτανικό Κήπο ή/και Τράπεζα Σπερμάτων
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Κατανόηση της βιολογίας του είδους προκειμένου να επιτευχθεί επιτυχημένη καλλιέργεια.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Στην ex situ διατήρηση του είδους *Stachys virgata* προτείνονται 2 δράσεις που περιλαμβάνονται στο μέτρο. Η σταθερή καλλιέργεια του είδους σε Βοτανικούς Κήπους και η φύλαξη των σπερμάτων του σε Τράπεζα Σπερμάτων. Η καλλιέργεια του είδους σε Βοτανικούς Κήπους συνίσταται να γίνει μέσω της φύτρωσης σπερμάτων και όχι μέσω της χρήσης αγενούς πολλαπλασιαστικού υλικού. Με τον τρόπο αυτό μπορεί να διατηρηθεί ικανοποιητική γενετική ποικιλότητα και να αποφευχθεί η μεταφορά ενδεχόμενων ασθενειών των φυτών από το πεδίο στην καλλιέργεια. Προτείνεται συνέργεια με το μέτρο MM25206CW0207 (μελέτη της φυτρωτικής ικανότητας και των συνθηκών φύτρωσης των σπερμάτων). Η παρουσία πληθυσμών της *Stachys virgata* σε σταθερή καλλιέργεια επιτρέπει πιθανές δράσεις επανα-εισαγωγής του είδους στο φυσικό του περιβάλλον. Η καλλιέργεια του είδους ακολουθεί πρωτόκολλα ex situ διατήρησης σπάνιων και απειλούμενων φυτικών ειδών. Ως φορέας εφαρμογής και μέτρησης της αποτελεσματικότητας του μέτρου προτείνεται Βοτανικός Κήπος σε κοντινή απόσταση προς τους φυσικούς πληθυσμούς του είδους και με παρεμφερή κλιματικά χαρακτηριστικά. Η φύλαξη των σπερμάτων του είδους θα γίνει με βάση τα διεθνή πρωτόκολλα μακροχρόνιας διατήρησης των σπερμάτων σε Τράπεζα Σπερμάτων.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Έτη διατήρησης της Τράπεζας Σπερμάτων

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CW0311
Ονομασία Μέτρου:
Ex situ καλλιέργεια και διατήρηση του είδους *Clinopodium taygeteum*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Διατήρηση πληθυσμών του είδους σε καλλιέργεια / Διάθεση πολλαπλασιαστικού υλικού για πιθανές δράσεις επαναεισαγωγής
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα Μουστού Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Clinopodium taygeteum
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.6.3
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.6.5
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Ερευνητική δραστηριότητα / δράση
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Κατανόηση του τρόπου καλλιέργειας του είδους και βεβαίωση ορθόδοξης συμπεριφοράς των σπερμάτων
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Μόνιμη βάση

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Διατήρηση του είδους σε Βοτανικούς Κήπους και Τράπεζες Σπερμάτων
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25206CW0208
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Βοτανικός Κήπος / Φορέας στον οποίο ανήκει η Τράπεζα Σπερμάτων
Εκτιμώμενο Κόστος
2.000-3.000 € Προμήθεια υλικών καλλιέργειας και εργαστηριακών αναλωσίμων. Προμήθεια σπερμάτων μέσω της εκτέλεσης του μέτρου MM25206CW0208.
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Συμφωνητικό με Βοτανικό Κήπο ή/και Τράπεζα Σπερμάτων
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Κατανόηση της βιολογίας του είδους προκειμένου να επιτευχθεί επιτυχημένη καλλιέργεια.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται πρόβλημα κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Στην ex situ διατήρηση του είδους *Clinopodium taygeteum* προτείνονται 2 δράσεις που περιλαμβάνονται στο μέτρο. Η σταθερή καλλιέργεια του είδους σε Βοτανικούς Κήπους και η φύλαξη των σπερμάτων του σε Τράπεζα Σπερμάτων. Η καλλιέργεια του είδους σε Βοτανικούς Κήπους συνίσταται να γίνει μέσω της φύτρωσης σπερμάτων και όχι μέσω της χρήσης αγενούς πολλαπλασιαστικού υλικού. Με τον τρόπο αυτό μπορεί να διατηρηθεί ικανοποιητική γενετική ποικιλότητα και να αποφευχθεί η μεταφορά ενδεχόμενων ασθενειών των φυτών από το πεδίο στην καλλιέργεια. Προτείνεται συνέργεια με το μέτρο MM25206CW0208 (μελέτη της φυτρωτικής ικανότητας και των συνθηκών φύτρωσης των σπερμάτων). Η παρουσία πληθυσμών του *Clinopodium taygeteum* σε σταθερή καλλιέργεια επιτρέπει πιθανές δράσεις επανα-εισαγωγής του είδους στο φυσικό του περιβάλλον. Η καλλιέργεια του είδους ακολουθεί πρωτόκολλα ex situ διατήρησης σπάνιων και απειλούμενων φυτικών ειδών. Ως φορέας εφαρμογής και μέτρησης της αποτελεσματικότητας του μέτρου προτείνεται Βοτανικός Κήπος σε κοντινή απόσταση προς τους φυσικούς πληθυσμούς του είδους και με παρεμφερή κλιματικά χαρακτηριστικά.

Η φύλαξη των σπερμάτων του είδους θα γίνει με βάση τα διεθνή πρωτόκολλα μακροχρόνιας διατήρησης των σπερμάτων σε Τράπεζα Σπερμάτων.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Έτη διατήρησης της Τράπεζας Σπερμάτων

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CW0312
Ονομασία Μέτρου:
Ex situ καλλιέργεια και διατήρηση του είδους *Phitosia crocifolia*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Διατήρηση πληθυσμών του είδους σε καλλιέργεια-τράπεζες σπερμάτων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα Μουστού Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Phitosia crocifolia
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.6.3
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Α09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Ερευνητική δραστηριότητα / δράση
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Κατανόηση του τρόπου καλλιέργειας του υποείδους και βεβαίωση ορθόδοξης συμπεριφοράς των σπερμάτων
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Μόνιμη βάση
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

Διατήρηση του είδους σε Βοτανικούς Κήπους και Τράπεζες Σπερμάτων
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25206CW0209
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Βοτανικός Κήπος / Φορέας στον οποίο ανήκει η Τράπεζα Σπερμάτων
Εκτιμώμενο Κόστος
2.000-3.000 € Προμήθεια υλικών καλλιέργειας και εργαστηριακών αναλωσίμων.
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Συμφωνητικό με Βοτανικό Κήπο ή/και Τράπεζα Σπερμάτων
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Κατανόηση της βιολογίας του είδους προκειμένου να επιτευχθεί επιτυχημένη καλλιέργεια.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται πρόβλημα κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η ex situ διατήρηση και καλλιέργεια της *Phitosia crocifolia* αποσκοπεί αφενός στη μόνιμη και μακροχρόνια καλλιέργεια ατόμων της σε Βοτανικούς Κήπους και αφετέρου στη μακροχρόνια φύλαξη των καρπών της (αχαινίων) σε Τράπεζα Σπερμάτων. Οι δύο αυτές δράσεις μπορούν να εναλλάσσονται, δηλαδή τμήμα των καρπών που φυλάσσονται σε Τράπεζα Σπερμάτων μπορούν να φυτρώσουν και να δώσουν φυτά καλλιέργειας και οι συλλεγμένοι καρποί από την καλλιέργεια ανανεώνουν το υλικό στις Τράπεζες Σπερμάτων. Η μέχρι στιγμής περιορισμένη εμπειρία δείχνει ότι η *Phitosia crocifolia* μπορεί να καλλιεργηθεί σε χαμηλότερο υψόμετρο, δεν είναι όμως γνωστό κατά πόσο επηρεάζονται κάποια χαρακτηριστικά του είδους κάτω από συνθήκες θερμικής καταπόνησης, ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού. Συνεπώς, προκειμένου να καλλιεργηθεί το φυτό είναι καλύτερο να επιλεγεί τουλάχιστον ένας Βοτανικός Κήπος μεγαλύτερου υψομέτρου ή βορειότερου γεωγραφικού πλάτους. Προτείνεται οι επιμέρους υποπληθυσμοί του υποείδους να καλλιεργούνται ξεχωριστά και να αποφεύγεται η μεταξύ τους επικονίαση. Προτείνεται συνέργεια με το μέτρο MM25206CW0209 (και μέσω αυτού συλλογή καρπών για μελέτη της φυτρωτικής ικανότητας και των συνθηκών φύτρωσης, και της εγκατάστασης μητρικής φυτείας).

Ως φορέας εφαρμογής και μέτρησης της αποτελεσματικότητας του μέτρου προτείνεται Βοτανικός Κήπος σε κοντινή απόσταση προς τους φυσικούς πληθυσμούς του είδους και με παρεμφερή κλιματικά χαρακτηριστικά. Η φύλαξη των σπερμάτων του είδους θα γίνει με βάση τα διεθνή πρωτόκολλα μακροχρόνιας διατήρησης των σπερμάτων σε Τράπεζα Σπερμάτων.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Έτη διατήρησης της Τράπεζας Σπερμάτων

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CF0303
Ονομασία Μέτρου:
Αποφυγή ή απαγόρευση της οργάνωσης νέων πιστών αναρρίχησης καθώς και της επέκτασης των ήδη λειτουργούντων, με την προσθήκη νέων διαδρομών αναρρίχησης, εντός της χαράδρας του Λεωνιδίου για την προστασία του είδους *Centaurea leonidia*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Ενημέρωση των αρμοδίων φορέων του Λεωνιδίου και συμφωνία διαχείρισης και προστασίας των πληθυσμών της *Centaurea leonidia* μέσω αποφυγής οργάνωσης νέων πιστών αναρρίχησης καθώς και της μη επέκτασης των ήδη λειτουργούντων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό / Ενημερωτικό / Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα Μουστού Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αναρριχητικά πεδία Λεωνιδίου και αναρριχητικές διαδρομές. Τ.Ο. 8210. Περιοχές με βράχια στο σύνολο της προστατευόμενης περιοχής. Περιοχή εξάπλωσης είδους χλωρίδας *Centaurea leonidia*.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Centaurea leonidia, Τ.Ο. 8210
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.9.1, Α.2.7
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Α.5.1, Α.6.1, Α.3.4
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Kalpoutzakis E. & Constantinidis Th. 2004: A new species of Centaurea (sect. Phalolepis, Compositae: Cardueae) from eastern Peloponnisos, Greece. - Botanical Journal of the Linnean Society 146: 375-383. Kalpoutzakis E. & Constantinidis Th. 2005: New data on the distribution of endemic and rare

taxa in the flora of east Peloponnisos, Greece. -Bot. Chron. 18(2): 115-136. «Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών χλωρίδας» στα πλαίσια του έργου «Προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού» (Οκτ. 2013 - Δεκ. 2015) - Επιστ. Υπεύθ. Επικ. Καθηγητής του Τμήματος Βιολογίας, Παν/μίου Αθηνών, Δρ. Θεοφάνης Κωνσταντινίδης. Κ.Α. 70/3/12993. Η εφαρμογή δεν προϋποθέτει ειδικές τεχνικές προδιαγραφές και μπορεί να εφαρμοστεί με ελάχιστες τεχνικές προϋποθέσεις.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (με δυνατότητα ανανέωσης ανά 5ετία)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: 2 συνεχόμενα έτη με έρευνα πεδίου την περίοδο ανθοφορίας (τέλη Μαΐου – μέσα Ιουνίου, συνδυασμός με το μέτρο ΜΜ25206CW0206). Φάση Β: 2 συνεχόμενα έτη, αρχής γενομένης από το δεύτερο έτος από την έναρξη της φάσης Α. Φάση Γ: 8 συνεχόμενα έτη (1 έτος στα πλαίσια του παρόντος ΔΣ και 7 στα επόμενα) με έναρξη το επόμενο έτος από τη σύναψη συμφωνίας με τους φορείς του Λεωνιδίου (φάση Β). Φάση Δ: Στο τέλος της 5ετίας και σε επόμενα διαχειριστικά σχέδια
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
ΜΜ25206CF0302, ΜΜ25206CF0304
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ / Αναρριχητικοί/ορειβατικοί σύλλογοι & ομοσπονδία ορειβατών/αναρριχητών
Εκτιμώμενο Κόστος
8.000 € - 10.000 € ανά έτος
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο LIFE
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Σύναψη συμφωνίας με φορέα αναρριχητικού πάρκου Λεωνιδίου, Δήμου Λεωνιδίου και Αναπτυξιακή Πάρνωνα
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Το μέτρο έχει τοπική εφαρμογή και δεν αναμένεται να εμφανίζει τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Για την αποτελεσματική εφαρμογή του μέτρου πρέπει να υπάρχει συναίνεση μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων (ορειβατικοί και αναρριχητικοί σύλλογοι, αναρριχητές) και ενημέρωση

των αναρριχητών. Εκτιμάται ότι δεν θα επιφέρει δυσχέρεια στους χρήστες, μέσα από συνεργασία και με χρήση εργαλείων ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και εθελοντικής συμμετοχής των χρηστών. Μπορεί να αντιδράσουν ήπια συγκεκριμένοι φορείς του Λεωνιδίου, ιδιαίτερα οι υπεύθυνοι του αναρριχητικού πάρκου Λεωνιδίου .

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Σκοπός του μέτρου είναι η διατήρηση των υπαρχόντων πληθυσμών της *Centaurea leonidia* και η προσπάθεια αύξησης του αριθμού των ατόμων / επέκτασης της περιοχής παρουσίας του είδους σε βάθος χρόνου 2 εξαετιών. Το μέτρο συνδυάζεται στενά με το μέτρο MM25206CF0304. Τα δύο μέτρα αποσκοπούν στη διαχείριση δημόσιων εκτάσεων και ιδιαίτερα τα συστήματα των κατακόρυφων ασβεστολιθικών κρημνών που διαθέτουν πιστοποιημένη παρουσία ατόμων της *Centaurea leonidia* μέσω της επικοινωνίας/ενημέρωσης των υπευθύνων του αναρριχητικού πάρκου Λεωνιδίου, του Δήμου Λεωνιδίου και της Αναπτυξιακής Εταιρείας του Πάρνωνα και συμφωνίας μεταξύ των παραπάνω φορέων και της ΜΔΠΠ.
Το μέτρο περιλαμβάνει τις ακόλουθες φάσεις:
Φάση Α: Καταγραφή και αποτύπωση των πληθυσμών της *Centaurea leonidia* που φύονται στους κατακόρυφους ασβεστολιθικούς κρημνούς της χαράδρας ως αποτέλεσμα της μελέτης της βιβλιογραφίας και του μέτρου MM25206CW0206.
Φάση Β: Επιτόπια ενημέρωση των υπευθύνων του αναρριχητικού πάρκου Λεωνιδίου, του Δήμου Λεωνιδίου και της Αναπτυξιακής Εταιρείας του Πάρνωνα και σύναψη συμφωνίας διαχείρισης και προστασίας των πληθυσμών της *Centaurea leonidia* μέσω αποφυγής οργάνωσης νέων πιστών αναρρίχησης καθώς και της μη επέκτασης των ήδη λειτουργούντων (συνδυασμός με μέτρο MM25206CF0304).
Φάση Γ: Ετήσια παρακολούθηση της διατήρησης/αύξησης του πληθυσμού της *Centaurea leonidia* μέσω επιτόπιων παρατηρήσεων κατά τον Μάϊο/Ιούνιο κάθε έτους. Υπολογισμός της περιοχής κατάληψης του είδους.
Φάση Δ: Συνολική αποτίμηση της δράσης κατά το τέλος της πρώτης πενταετίας και κατά την ολοκλήρωση εφαρμογής της δράσης στο τέλος της 12ετίας (στα επόμενα διαχειριστικά σχέδια).

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός εργασιών πεδίου που πραγματοποιήθηκαν ανά έτος
2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

5.3.3.6.3 Μέτρα διαχείρισης αγροτικών εκτάσεων

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CW0204
Ονομασία Μέτρου:
Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά στη δημιουργία δέσμης μέτρων και κινήτρων για α) Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις, β) Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας, γ) Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών, δ) Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων, ε) Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένες στην κλιματική αλλαγή
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA02,CA08,CA09,CA10,CA15
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό, Οικονομικό, Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520003, GR2520006, GR2520005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αγροτικές καλλιέργειες
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.6.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.3, Γ.1.4
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A05, A15, A21, A30, A02, A23 και εν γένει όλες οι πιέσεις που σχετίζονται με την γεωργία
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διαχείρισης γεωργικών εκτάσεων Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων Μέτρα προστασίας των εδαφιών πόρων

Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1,5 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Η υλοποίηση του μέτρου ξεκινά από το 1ο έτος εφαρμογής του ΔΣ . Το μέτρο διακρίνεται σε δυο φάσεις: στην 1η φάση θα οριστικοποιηθούν οι λεπτομέρειες των γεωργοπεριβαλλοντικών μέτρων (Σχέδιο Δράσης) και έχει διάρκεια 1,5 χρόνο και, στη 2η φάση θα υλοποιηθούν κάποια από τα γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΥΠΑΑΤ
Εκτιμώμενο Κόστος
40.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Απαιτείται σειρά θεσμικών μέτρων για τη θεσμική ισχυροποίηση των ορθών καλλιεργητικών πρακτικών και τη διαδικασία πιστοποίησης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Μη αποδοχή των μέτρων από τους καλλιεργητές
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά στη δημιουργία κινήτρων και δέσμης μέτρων για α) Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις, β) Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας, γ) Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών, δ) Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας

του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων, ε) Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένες στην κλιματική αλλαγή

Στόχος της δράσης είναι η εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για την προώθηση των βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών, το οποίο θα περιλαμβάνει:
• Περιληπτική περιγραφή της περιοχής και αναλυτική περιγραφή των στόχων και του πλαισίου διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας (όπως καταγραφή καλλιεργειών και συσχέτιση με προστατευόμενα είδη και οικοτόπους, ασκούμενες πιέσεις, στόχοι διατήρησης των ειδών, υφιστάμενα μέτρα διαχείρισης),
• Περιγραφή δράσεων που μπορούν να υλοποιηθούν από το ΠΑΑ σχετικά με την τήρηση υποχρεωτικού ή εθελοντικού χαρακτήρα γεωργικών δεσμεύσεων και την παροχή ενισχύσεων προς αναπλήρωση της απώλειας εισοδήματος που προκύπτει από την τήρησή αυτών (Αντισταθμιστική ενίσχυση σε γεωργικές περιοχές NATURA / Ενισχύσεις για γεωργοπεριβαλλοντικές δεσμεύσεις),
• Περιγραφή λοιπών δράσεων που αφορούν τον τομέα της Γεωργίας και μπορούν να υλοποιηθούν από το ΠΑΑ,
• Προγραμματισμός της παρακολούθησης, αναθεώρησης και διαβούλευσης του Θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης.
Θα υλοποιηθούν επίσης διαβουλεύσεις με τις τοπικές κοινωνίες και τις αρμόδιες αρχές ώστε να εξασφαλισθούν η μεγαλύτερη δυνατή συναίνεση (ειδικά των αγροτών) για τα εφαρμοζόμενα μέτρα όπως και συμφωνία με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο προστασίας και διαχείρισης αυτών των περιοχών.

Κατά την εκπόνηση των Θεματικών Σχεδίων, θα υπάρξει συνέργεια και συμπληρωματικότητα με τις άλλες δράσεις του Σχεδίου Διαχείρισης, λαμβάνοντάς τα υπόψη αλλά και συνεισφέροντας με δεδομένα στην εκπόνηση αυτών. Κατ' ελάχιστον θα ληφθούν υπόψη τα κάτωθι αναφερόμενα: Σημαντικό τμήμα της περιοχής καλύπτεται από αγροτικές καλλιέργειες. Οι καλλιεργητικές πρακτικές που εφαρμόζονται πολλές φορές δεν συνάδει με τις ανάγκες διατήρησης του προστατευτέου αντικειμένου. Πλήθος πιέσεων και απειλών, με χαμηλή μέτρια ή υψηλή ένταση έχουν αναγνωριστεί να επιδρούν στα προστατευτέα αντικείμενα, όπως Α05 Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κ.λπ.), Α15 (Καλλιεργητικές πρακτικές (π.χ. όργωμα) στη γεωργία), Α21 (Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία) και Α30 (Άντληση από υπόγεια, επιφανειακά ή μικτά ύδατα για γεωργία), Α02«Μετατροπή σε διαφορετικού είδους γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)» και Α23 «Χρήση άλλων μεθόδων καταπολέμησης των παρασίτων στη γεωργία (εκτός από την καλλιέργεια του εδάφους)»
Είναι απαραίτητη η ρύθμιση των καλλιεργητικών πρακτικών ώστε να μειωθεί η να παύσει η επίδραση των παραπάνω πιέσεων στα προστατευτέα αντικείμενα. Η ρύθμιση θα πρέπει να συνοδεύεται από αντισταθμιστικά μέτρα για την παρότρυνση της συμμετοχής μεγάλου πλήθους αγροτών.
Ανάμεσα στα μέτρα που προτείνεται να ενεργοποιηθούν είναι:
1. Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις (π.χ. φυτοφραχτών ως όρια μεταξύ καλλιεργειών)
2. Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας
3. Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών
4. Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων
5. Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένες στην κλιματική αλλαγή

Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις (π.χ. φυτοφραχτών ως όρια μεταξύ καλλιεργειών)

Οι φυτοφράχτες, η χρήση δηλαδή δενδρωδών και θαμνωδών ειδών για την οριοθέτηση των καλλιεργειών είναι ευεργετικοί για τη διατήρησης της ποικιλότητας. Πλήθος μελετών έχει αποδείξει τη σημασία τους για την προσφορά τροφής και καταφυγίου για πολλά είδη πανίδας. Επίσης οι φυτοφράχτες αποτελούν μικρούς διαδρόμους διασύνδεσης αμιγών εκτάσεων φυσικών τύπων οικοτόπων.

Οι άξονες για τη δημιουργία φυτοφραχτών είναι οι εξής: (α) Χρήση ιθαγενών ειδών με έμφαση στην χρήση ειδών που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για την πανίδα της περιοχής (μελέτη της χλωριδικής σύνθεσης των φυτοφραχτών στην περιοχή) (β) Ορθή άσκηση κατά χώρο και χρόνο καλλιεργητικών πρακτικών των φυτοφραχτών (δημιουργία εγχειριδίου προς τους αγρότες) (γ) αξιοποίηση ειδών που μπορεί να έχουν οικονομικό όφελος προς τους παραγωγούς (πχ είδη του γένους Rubus), δ) συντήρηση και αύξηση των φυτοφραχτών

Ως αντισταθμιστικά μέτρα προς τους αγρότες για τη συμμετοχή τους προτείνονται: (α) Η δωρεάν παροχή φυτευτικού υλικού, (β) δωρεάν σεμινάρια καλλιεργητικών πρακτικών

Ως δείκτες παρακολούθησης του μέτρου προτείνονται (α) Μήκος νεών φυτοφραχτών, (β) Πλήθος αγροτών που μετέχουν στη συντήρηση φυτοφραχτών

Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας

Η προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας θα περιορίσει τη χρήση αγροχημικών για φυτοπροστασία και λίπανση και όσες πιέσεις & απειλές συνδέονται με αυτά. Η μετάβαση σε ένα σύστημα εκτεταμένης βιολογικής καλλιέργειας είναι αρκετά δύσκολη καθώς απαιτεί συστηματική προσπάθεια και εκτεταμένες παρεμβάσεις ώστε να πειστεί το μεγαλύτερο μέρος των παραγωγών να στραφεί προς αυτό το πρότυπο καλλιέργειας. Παράλληλα πρέπει να υπάρξει στροφή του καταναλωτικού κοινού προς αυτή την αγορά ώστε, εκτός από το θεσμικό πλαίσιο για τους παραγωγούς, να εξασφαλιστεί και η διάθεση των προϊόντων τους. Παρ' όλα αυτά, ακόμη και σε τοπικό επίπεδο προτείνονται τα εξής:

1. Λίστα/μητρώο βιοκαλλιεργητών εντός της προστατευόμενης περιοχής με στόχο την απευθείας σύνδεση βιοκαλλιεργητών & καταναλωτών
2. Παραχώρηση Δημοτικών/δημόσιων εκτάσεων αποκλειστικά για αποκλειστική βιολογική καλλιέργεια ή βιολογική κτηνοτροφία
3. Δημιουργία μητρώου παραδοσιακών ποικιλιών, τυποποίησή τους και διάθεσή τους σε όσους καλλιεργητές το επιθυμούν

Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών

Η εφαρμογή των νέων τεχνολογιών στην καλλιέργεια μπορεί να βοηθήσει στην ορθολογικότερη χρήση των πόρων. Η άρδευση της καλλιέργειας όταν υπάρχει ανάγκη, η λίπανση στο σωστό χρόνο, σε θέσεις που απαιτείται και με την ποσότητα που απαιτείται είναι μερικές μόνο από της άμεσες εφαρμογές που μπορεί να υποστηρίξει η υιοθέτηση της έξυπνης γεωργίας. Αυτά θα βοηθήσουν στην ορθολογική χρήση των υδάτων ενώ παράλληλα θα περιοριστεί η ρύπανση από την αλόγιστη χρήση αγροχημικών.

Για την εφαρμογή της απαιτείται η προμήθεια και χρήση ακριβού εξοπλισμού αιχμής, κάτι που είναι ένας περιοριστικός παράγοντας για την ευρύτερη εφαρμογή της έξυπνης γεωργίας. Οι οργανωμένοι φορείς της πολιτείες πρέπει να παρέχουν την απαιτούμενη τεχνογνωσία στους παραγωγούς ώστε να μπορέσουν να εφαρμόσουν την έξυπνη γεωργία στις καλλιέργειές τους. Μετρήσιμος δείκτης αυτής της δράσης μπορεί να αποτελεί το πλήθος και η συνολική έκταση των εκμεταλλεύσεων στις οποίες εφαρμόζονται πρακτικής έξυπνης γεωργίας.

Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων

Όπως φάνηκε και στην ενότητα 2.1.1. τουλάχιστον κατά θέσεις η περιοχή χαρακτηρίζεται από σχετικά υψηλή ποικιλότητα τοπίου. Σε πολλές περιπτώσεις η υψηλή ποικιλότητα του τοπίου, ακόμη κι αν πρόκειται για ποικιλότητα αγροτικού/ανθρωπογενούς τοπίου, σχετίζεται με υψηλή

βιοποικιλότητα. Σε αυτό το πλαίσιο είναι απαραίτητη η προώθηση της κατά χώρο οργάνωσης των καλλιεργειών ώστε να διατηρηθεί η υψηλή ποικιλότητα στο τοπίο. Είναι απαραίτητος ο χωρικός σχεδιασμός της παρουσίας αγροτικών, φυσικών και ημιφυσικών χρήσεων γης ώστε να διατηρηθεί ο δείκτης σε υψηλά επίπεδα.

Σε αυτή τη φάση δεν είναι δυνατή η περιγραφή μέτρων και ενδεικτών στους οποίους πρέπει να στοχεύει αυτή η δράση. Αρχική προϋπόθεση είναι η καλύτερη κατανόηση των ωφελειών που προκύπτουν από τη διατήρηση της πολυπλοκότητας στη σύνθεση του τοπίου στην περιοχή. Έπειτα μπορεί να προταθούν περισσότερο συγκεκριμένα μέτρα και να τεθούν στόχοι.

<u>Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένες στην κλιματική αλλαγή</u>

Καθώς η κλιματική αλλαγή αναγνωρίζεται ως μια από τις σημαντικότερες απειλές για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, και έχει άμεση σχέση με την ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων, η οποία έχει αναγνωριστεί ως πίεση & απειλή στην περιοχή. Η δράση αυτή περιλαμβάνει την καταγραφή και πρόταση εναλλακτικών καλλιεργειών οι οποίες θα είναι προσαρμοσμένες τόσο στις συνθήκες της περιοχής όσο και στις ήδη υφιστάμενες υποδομές.

Τα αντισταθμιστικά μέτρα που θα προτρέψουν την υιοθέτηση των δράσεων από τους παραγωγούς της περιοχής περιλαμβάνουν κυρίως:

1. Συνεχή κατάρτιση αναφορικά με την εφαρμογή των μέτρων, τις ανάγκες επανακαθορισμού στόχων κ.ο.κ.
2. Συμβουλευτική με στόχο τη διάχυση της επιστημονικής γνώσης
3. Παροχή αναγκαίων υλικών (φυτευτικού υλικό, υποδομές κ.ο.κ.) για την εφαρμογή των δράσεων
4. Κατάρτιση μητρώου καλλιεργητών που υιοθετούν ορθές καλλιεργητικές πρακτικές και δράσεις για τη διάχυση των προϊόντων τους
5. Σήμα πιστοποίησης πολλαπλών βαθμίδων, ανάλογα με τις πρακτικές που υιοθετούνται

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Τεύχος Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας
2. Μήκος φυτοφραχτών
3. Πλήθος και έκταση γεωργικών εκμεταλλεύσεων που ακολουθούν ορθές γεωργικές πρακτικές (κλιμάκωση αναφορικά με τον τύπο των γεωργικών πρακτικών)
4. Πλήθος τοπικών ποικιλιών που καλλιεργούνται και έκταση στην οποία καλλιεργούνται
5. Πλήθος και έκταση εκμεταλλεύσεων που υιοθετούν πρακτικές έξυπνης γεωργίας
6. Πλήθος και έκταση εκμεταλλεύσεων που μετατράπηκαν σε λιγότερο υδροβόρες

5.3.3.6.4 Μέτρα διαχείρισης επισκεπτών

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CF0301
Ονομασία Μέτρου:
Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μελέτη φέρουσας ικανότητας και εκπόνηση Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον. Εκτίμηση φέρουσας ικανότητας. Χωροθέτηση έργων και υποδομών και τεχνική περιγραφή αυτών.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Άλλο, Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520003, GR2520006, GR2520005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.3.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.1, Γ.2.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Η εμπειρία και τεχνογνωσία για την εκπόνηση μελετών εκτίμησης της φέρουσας ικανότητας σε τύπους οικοτόπων και είδη είναι περιορισμένες (π.χ. περιοχή των Στενών Αχέροντα, LIFE09 NAT/GR/000343 - ACCOLAGOONS (Επανομή - Αγγελοχώρι) .
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
10 μήνες (1ο έτος εφαρμογής)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: 5 μήνες, Φάση Β: 5 μήνες
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ (σε συνεργασία με Ο.Τ.Α., Δασική Υπηρεσία, Αρχαιολογική Υπηρεσία)
Εκτιμώμενο Κόστος
50.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Ταμείο Ανάκαμψης Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Συνεργασία με αρμόδιους εμπλεκόμενους φορείς (Δασική Υπηρεσία, Αρχαιολογική Υπηρεσία, ΟΤΑ) Προκήρυξη για την ανάθεση της μελέτης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Χρειάζεται συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους δημόσιους φορείς της περιοχής, με διαφορετικής αρμοδιότητες στον ίδιο χώρο (Δασική Υπηρεσία, Αρχαιολογική Υπηρεσία, ΟΤΑ)
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Τα έργα ερμηνείας και ανάδειξης, καθώς και οι δράσεις που προωθούν την τουριστική ανάπτυξη χαίρουν κοινωνικής αποδοχής. Μερική δυσχέρεια μπορεί να υπάρξει από τους επισκέπτες της περιοχής σε περίπτωση αποκλεισμού μίας περιοχής, αλλά εκτιμάται ότι θα αρθεί με τις δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης. Πιθανότητα μη αποδοχής των μέτρων από τον τουριστικό τομέα προβλέπεται να επιλυθεί με δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, απονομή τιμητικών τίτλων και πιστοποιητικών καλής πρακτικής.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Για την εκπόνηση της δράσης θα ληφθούν υπόψη επιτόπια έρευνα, βιβλιογραφικά δεδομένα, υφιστάμενα προγράμματα ανάπτυξης ήπιων μορφών τουρισμού στην Ελλάδα και το εξωτερικό, στοιχεία από φορείς της περιοχής και από πρόσωπα με εμπειρία σε συγκεκριμένους τομείς.

Φάση Α: Καταγραφή και ανάλυση υφιστάμενης κατάστασης.
Περιλαμβάνει τα ακόλουθα:
- Αξιοποίηση στοιχείων από διαθέσιμες μελέτες στην περιοχή και κυρίως της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης. Αξιοποίηση στοιχείων αβιοτικού, βιοτικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος (δημογραφικά στοιχεία, οικονομικές δραστηριότητες, χρήσεις γης, δίκτυα-υποδομές, τουριστικές δραστηριότητες και υποδομές, δράσεις προστασίας κλπ.), ιστορικά και πολιτιστικά στοιχεία.
- Θεσμικές ρυθμίσεις – Ζώνες προστασίας – Επιτρεπόμενες χρήσεις και όροι και προϋποθέσεις αυτών (εφόσον έχει εκδοθεί Προεδρικό Διάταγμα για την Προστατευόμενη Περιοχή)
- Αξιολόγηση περιοχής μελέτης και ευρύτερης περιοχής ως προς την οικοτουριστική ανάπτυξη.
- Καταγραφή και αξιολόγηση των υφιστάμενων υποδομών που χρησιμοποιούνται από τους επισκέπτες και τους κατοίκους της περιοχής.
- Προσδιορισμός ζωνών και χαρακτηριστικών αυτών ως προς την επισκεψιμότητα και άσκηση τουριστικών / αναψυχικών δραστηριοτήτων. Προσδιορισμός θέσεων με μεγάλη επισκεψιμότητα και ιεράρχηση πιέσεων.
- Εκτίμηση του μεγέθους εισροής των επισκεπτών και των πιέσεων που ασκούν στην προστατευόμενη περιοχή αυτής.
- Εκτίμηση της αναμενόμενης ζήτησης, τα χαρακτηριστικά των ομάδων επισκεπτών (π.χ. φυσιολάτρες, ομάδα ενδιαφέροντος για τον θρησκευτικό / αρχαιολογικό / πολιτιστικό τουρισμό, λάτρεις του αθλητισμού υπαίθρου, ορεινού αθλητισμού, μεμονωμένοι επισκέπτες, οπαδού του μαζικού τουρισμού κλπ.), οι επιμέρους δραστηριότητες που μπορούν να αναπτυχθούν και ο τρόπος προσέλκυσης των επισκεπτών.

Φάση Β: Εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας
Η φέρουσα ικανότητα επισκεπτών σε Εθνικά Πάρκα ορίζεται ως «ο τύπος και ο βαθμός χρήσης των επισκεπτών που μπορεί να δεχθεί το πάρκο διατηρώντας στα αποδεκτά όρια τους φυσικούς πόρους και τις κοινωνικές συνθήκες ώστε να πληρούνται οι σκοποί του πάρκου» (Manning, Robert. "Visitor experience and resource protection: A framework for managing the carrying capacity of National Parks." Journal of Park & Recreation Administration 19.1 (2001)).
Η φέρουσα ικανότητα αποτελεί βασικό εργαλείο για την οργάνωση της τουριστικής ανάπτυξης της περιοχής, της ρύθμισης της επισκεψιμότητας αλλά και της παρακολούθησης της τουριστικής δραστηριότητας, λαμβάνοντας υπόψη τη φέρουσα ικανότητα των οικοσυστημάτων, αλλά και το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον της περιοχής, ώστε να μην υποβαθμίζεται η κατάσταση διατήρησης των σημαντικών ειδών και τ.ο.
Για την εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας θα ληφθούν υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής, οι ανάγκες διατήρησης των προστατευτέων αντικειμένων, διαχειριστικές και περιβαλλοντικές παράμετροι, ενώ θα χρησιμοποιηθεί εφαρμογή συνδυασμένων μεθόδων (Χωρική Φέρουσα Ικανότητα, Πραγματική Φέρουσα Ικανότητα, Αποτελεσματική ή Ισχύουσα Φέρουσα Ικανότητα).

Φάση Γ: Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών με σκοπό την προώθηση του αειφόρου τουρισμού
Στο Σχέδιο που θα καταρτιστεί θα περιλαμβάνεται η χωροθέτηση και περιγραφή των ακόλουθων έργων και δράσεων:
1. Κέντρο Διοίκησης και Ενημέρωσης (κτίριο):
Ο χώρος αυτός θα αποτελέσει τον βασικό πόλο διαχείρισης της περιοχής και πυρήνα του συστήματος ερμηνείας του περιβάλλοντος. Η χωροθέτησή του κτιρίου θα πρέπει να είναι τέτοια ώστε αφ' ενός μεν να καθιστά εύκολο τον εντοπισμό του, αφ' ετέρου δε να εξασφαλίζει την εύκολη πρόσβαση σ' αυτό. Το Κέντρο Πληροφόρησης είναι σκόπιμο να χωροθετηθεί εντός ή πλησίον οικισμού, για λόγους ασφάλειας αλλά και ενίσχυσης της επισκεψιμότητας, ώστε να στηρίζονται έμμεσα και άλλες δραστηριότητες (π.χ. διατροφή, οργάνωση περιηγήσεων κ.λπ.) ενώ παράλληλα να μην διακινδυνεύεται πιθανή υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος από τη

διακίνηση των επισκεπτών. Επίσης θα ήταν προτιμότερο να γίνει η χρήση υφιστάμενου διαθέσιμου κτιρίου παρά η ανέγερση νέου.

2. Κέντρα και Περίπτερα Ενημέρωσης και Προσανατολισμού Επισκεπτών

Τα Κέντρα Ενημέρωσης και Προσανατολισμού επισκεπτών αποτελούν συμπληρωματικά στο Κέντρο Διοίκησης & Ενημέρωσης περιφερειακούς πόλους διαχείρισης της περιοχής και τους συστήματος ερμηνείας του περιβάλλοντος. Οι χώροι αυτοί έχουν σκοπό την ενημέρωση και προσανατολισμό των επισκεπτών δίνοντας έμφαση στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής.

Τα Περίπτερα Ενημέρωσης θα χωροθετηθούν σε επιλεγμένα σημεία στρατηγικής σημασίας για την ενημέρωση των επισκεπτών, τη διάχυση των πληροφοριών για τις δράσεις και τα προστατευτέα αντικείμενα στην περιοχή και την ανάπαυση των επισκεπτών. Προτείνεται να εγκατασταθούν λυόμενα ξύλινα κιόσκια, σε συνεργασία και υπό την έγκριση του αρμόδιου Δασαρχείου και, αν απαιτείται, της τοπικής αυτοδιοίκησης.

3. Διαδρομές ερμηνείας περιβάλλοντος (φυσιολατρικών, πολιτιστικών, θεματικών) / Δίκτυο μονοπατιών

Η ορθή διάταξη του δικτύου μονοπατιών μιας προστατευόμενης περιοχής είναι το μέσο που βοηθά στην εκπαίδευση, ευαισθητοποίηση και αναψυχή, ενώ συγχρόνως ελαχιστοποιεί τις επιπτώσεις στα οικοσυστήματα, συγκρατώντας τους επισκέπτες και τις οχλήσεις σε συγκεκριμένη περιοχή. Κατά μήκος των μονοπατιών θα πρέπει να δίνονται σαφείς πληροφορίες με πινακίδες που θα δένουν αρμονικά με το τοπίο και να εξεταστεί και η δυνατότητα διακίνησης επισκεπτών με φιλικά προς το περιβάλλον μέσα (όπως ποδήλατα κ.λπ.).

Στο πλαίσιο του Σχεδίου Οργάνωσης και Διαχείρισης Επισκεπτών θα εξεταστεί η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου δικτύου μονοπατιών και διαδρομών ερμηνείας περιβάλλοντος το οποίο θα περιλαμβάνει κατά περίπτωση εργασίες: α) συντήρησης του υπάρχοντος δικτύου και β) εργασίες διάνοιξης νέων διαδρομών εφόσον αυτό κρίνεται σκόπιμο για την σύνδεση ή συμπλήρωση του υπάρχοντος δικτύου. Θα πρέπει κατ' ελάχιστον να λαμβάνεται υπόψη:

- Τα ιδιαίτερα στοιχεία της περιοχής που πρέπει να αναδειχθούν καθώς και εκείνα που πρέπει να προστατευτούν.
- Τις υφιστάμενες διαδρομές και τον βαθμό ανάδειξης και προστασίας που παρέχουν. Σε περίπτωση που κάποιες διαδρομές διέρχονται από ευαίσθητα οικοσυστήματα θα πρέπει να καταργηθούν και να προταθούν εναλλακτικά σενάρια.
- Τη διαφοροποίηση του μήκους των μονοπατιών μέσα στην προστατευόμενη περιοχή ώστε να εξυπηρετεί το σύνολο των επισκεπτών αναλόγως της ηλικιακής διάρθρωσης και των ειδικών ενδιαφερόντων τους
- Την ενοποίηση διαφορετικών στοιχείων του φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος
- Την ανάδειξη της προστατευόμενης περιοχής και των ιδιαίτερων στοιχείων της με ταυτόχρονη περιβαλλοντική εκπαίδευση και πληροφόρηση των επισκεπτών.
- Τη χάραξη ειδικών διαδρομών προσβάσιμων για άτομα με ειδικές ανάγκες
- Τη χάραξη διαδρομών για διακίνηση των επισκεπτών με ποδήλατα

4. Έργα ερμηνείας περιβάλλοντος που θα περιλαμβάνουν:

Σχέδιο σήμανσης της περιοχής με ενημερωτικές πινακίδες: Η σήμανση αποτελεί σημαντικό στοιχείο κάθε συστήματος ερμηνείας και της οργάνωσης της αναψυχής αλλά και της εκπαιδευτικής ανάδειξης. Οι πινακίδες αποτελούν το βασικότερο μέσο παροχής πληροφοριών προς τους επισκέπτες, οι οποίες αφορούν επιτρεπόμενες και μη χρήσεις σε μια περιοχή, πληροφορίες προσανατολισμού καθώς και εξειδικευμένες πληροφορίες για στοιχεία του χώρου. Οι πληροφορίες που δίδονται θα πρέπει να είναι συγκεκριμένες, ξεκάθαρες, συγκροτημένες, ευδιάκριτες και κατανοητές από το ευρύ κοινό. Οι πινακίδες τοποθετούνται σε θέσεις που είναι εύκολο να διαβαστούν και σε καμιά περίπτωση δεν θα πρέπει να κυριαρχούν στο τοπίο, αλλά να σε ενσωματώνονται αρμονικά σε αυτό. Βασικό είναι επίσης, να τοποθετούνται σε θέσεις προφυλαγμένες από τις καιρικές συνθήκες.

Ανάλογα με το σκοπό που εξυπηρετούν και τη θεματολογία τους, διακρίνουμε τους ακόλουθους τύπους πινακίδων:

- Πινακίδες "υποδοχής" σε επιλεγμένες εισόδους της περιοχής. Είναι οι πρώτες πινακίδες που βλέπουν οι επισκέπτες και γι' αυτό θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή κατά τη χωροθέτησή τους. Ο σκοπός που εξυπηρετούν είναι να δημιουργούν την αίσθηση στους επισκέπτες ότι εισέρχονται σε μια προστατευμένη περιοχή, ενώ μπορούν να συνοδεύονται από «Κώδικα καλού επισκέπτη».
- Πινακίδες προσανατολισμού – κατεύθυνσης - ρύθμισης. Τοποθετούνται κυρίως σε διασταυρώσεις δρόμων, μονοπατιών, διαδρομών. Σκοπό έχουν να κατευθύνουν (ή να καθοδηγούν) τους επισκέπτες στο Κέντρο Πληροφόρησης, στα Παρατηρητήρια ή/ και σε επιλεγμένα μονοπάτια, χώρους στάθμευσης, σημαντικά επισκέψιμα σημεία κλπ., ενημερώνοντάς τους για την πορεία της διαδρομής και τις εναλλακτικές διαδρομές που μπορούν να ακολουθήσουν.
- Μεγάλες ενημερωτικές πινακίδες. Τοποθετούνται σε κατάλληλα επιλεγμένα σημεία και ο σκοπός τους είναι να ενημερώνουν για τα αξιόλογα στοιχεία του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος της συγκεκριμένης περιοχής και να εντάσσουν τον επισκέπτη στους σκοπούς και τους στόχους της προστασία της. Σε αυτές μπορούν να αποτυπώνονται το δίκτυο των μονοπατιών, οι ζώνες προστασίας της περιοχής
- Ενημερωτικές πινακίδες σε μονοπάτια – παρατηρητήρια – θέσεις θέας. Τοποθετούνται σε αξιόλογα σημεία κατά μήκος επιλεγμένων διαδρομών και στα παρατηρητήρια ή τις θέσεις θέας με σκοπό να ενημερώσουν τους επισκέπτες για τα σημεία ενδιαφέροντος και να επιστήσουν την προσοχή τους σ' αυτά.
- Περιστασιακές/ έκτακτες πινακίδες. Τοποθετούνται σε έκτακτες περιπτώσεις για να ενημερώσουν και να εξηγήσουν τυχόν αλλαγές στα ήδη καθορισμένα προγράμματα και να ζητήσουν την κατανόηση των επισκεπτών.
- Πινακίδες ασφάλειας. Τοποθετούνται σε κτίρια και σε σημεία της προστατευόμενης περιοχής όπου συνήθως εκτελούνται εργασίες και εφιστούν την αυξημένη προσοχή των επισκεπτών προκειμένου να αποφευχθούν ατυχήματα.

5. Θέσεις θέας - Ξύλινα παρατηρητήρια άγριας ζωής

Τα παρατηρητήρια άγριας ζωής θα πρέπει να χωροθετούνται σε κατάλληλα σημεία θέας ή σε θέσεις όπου συχνάζουν είδη άγριας ζωής, συμπεριλαμβανομένης της ορνιθοπανίδας. Οι οργανωμένες θέσεις θέας και τα παρατηρητήρια διευκολύνουν τη διαχείριση και τον έλεγχο των επισκεπτών, ενώ παράλληλα συμβάλλουν και στην πληροφόρησή τους. Επισημαίνεται πως οι θέσεις αυτές πρέπει να παρέχουν την απαιτούμενη κάλυψη, ώστε να μην ενοχλείται η πανίδα της περιοχής, ενώ μπορούν α περιλαμβάνουν κατάλληλο εξοπλισμό όπως κιάλια, τηλεσκόπια κ.α.

Διαμόρφωση θέσεων αναψυχής – ανάπλαση χώρων

Η ανάπτυξη χώρων ανάπαυσης και θέας ενδείκνυται για δραστηριότητες υπαίθριας αναψυχής και πεζοπορίας. Τονίζεται ότι οι αναγκαίες διαρρυθμίσεις του χώρου και η κατασκευή των απαραίτητων έργων θα πρέπει να είναι περιορισμένες σε έκταση και αριθμό, προσεγμένες και προσαρμοσμένες, όσο το δυνατό περισσότερο, στο φυσικό περιβάλλον. Σε προσεκτικά επιλεγμένες θέσεις, προτείνεται να κατασκευαστούν ξύλινα ή πέτρινα παγκάκια, τραπεζόπαγκοι, κιόσκια ή κάποιες λιθόδμητες κατασκευές, με παράλληλη πρόβλεψη για κάδους απορριμμάτων.

6. Διαμόρφωση χώρων στάθμευσης

Η δημιουργία οριοθετημένων χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων, αποτελεί σημαντικό παράγοντα για τη διαχείριση των επισκεπτών και την ελάττωση των άμεσων αρνητικών επιπτώσεων στην περιοχή από τους τουρίστες. Τα αυτοκίνητα επιβάλλεται να σταθμεύουν στους οργανωμένους χώρους στάθμευσης, να παρεμποδίζεται η ανεξέλεγκτη κίνησή τους.

7. Δράσεις για τη την αποφυγή της ρύπανσης από απορρίμματα

8. Κανονιστικές ρυθμίσεις επίσκεψης στην περιοχή (π.χ. επιτρεπόμενες περίοδοι ανά θέση, ωράρια, καλές πρακτικές και οδηγίες κ.λπ.)

Επιπλέον, με σκοπό την αποδοχή και εφαρμογή στην πράξη του Σχεδίου Διαχείρισης θα πρέπει να περιλαμβάνει:

- Δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης / κατάρτισης των εμπλεκόμενων που σχετίζονται με την τουριστική δραστηριότητα και με την τοπική κοινωνία

- Σύναψη συμφωνιών καλών πρακτικών άσκησης των τουριστικών δραστηριοτήτων
- Προτείνεται επίσης να εξεταστεί η απονομή τιμητικών τίτλων ή/και πιστοποιήσεων από την διαχειριστική αρχή προς τους εμπλεκόμενους του τουρισμού που σέβονται τους όρους και προωθούν θετικές περιβαλλοντικές πρακτικές στις επιχειρήσεις τους αποτελώντας υπόδειγμα προς μίμηση για τους υπόλοιπους.

Για τη μείωση των επιπτώσεων από τη λειτουργία και τις υποδομές για τις μεταφορές και την προστασία των ειδών ερπετών από τη θνησιμότητα στο οδικό δίκτυο:
Συνίσταται η σήμανση σε περιοχές του οδικού δικτύου, που αντιστοιχούν σε Ο.Χ.Ε. υψηλής παρουσίας των προστατευόμενων ειδών. Μετά τον προσδιορισμό των θέσεων, προτείνεται να τοποθετηθούν πινακίδες έντονου χρώματος, ανά εύλογα διαστήματα, για την ελάττωση ταχύτητας (π.χ. προσοχή ή ελάττωση ταχύτητας, προστατευόμενη πανίδα, σήμανση περιοχής NATURA2000).

Παραδοτέα Φάση Α:
Έκθεση παρουσίασης της υφιστάμενης κατάστασης
Σύνταξη κατευθύνσεων για τη διαχείριση των επισκεπτών με προσδιορισμό της φέρουσας ικανότητας
Παραδοτέα Φάση Β:
Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών με προτάσεις συγκεκριμένων δράσεων και παρεμβάσεων
Γεωχωρική βάση δεδομένων η οποία θα περιλαμβάνει την ακριβή θέση και λοιπά στοιχεία όλων των προτάσεων του Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών, καθώς και λοιπά χωρικά και περιγραφικά δεδομένα που παράγονται στο πλαίσιο του παρόντος.
Πρόταση προγράμματος παρακολούθησης με σκοπό την διασφάλιση της διατήρησης του οικολογικού χαρακτήρα της προστατευόμενης περιοχής σε σχέση με την ανάπτυξη του τουρισμού και με επιλογή δεικτών για κάθε μία από τις παραμέτρους (περιβαλλοντικές, κοινωνικές κλπ.) που επηρεάζονται από την εφαρμογή του Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών.
Θεσμικές και κανονιστικές ρυθμίσεις σχετικά με την διακίνηση των επισκεπτών.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Έκθεση παρουσίασης της υφιστάμενης κατάστασης
2. Προσδιορισμός φέρουσας ικανότητας
3. Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών. Αριθμός προτάσεων συγκεκριμένων δράσεων και παρεμβάσεων
4. Γεωχωρική βάση δεδομένων
5. Πρόταση προγράμματος παρακολούθησης
6. Θεσμικές και κανονιστικές ρυθμίσεις σχετικά με την διακίνηση των επισκεπτών

5.3.3.6.5 Μέτρα Επικοινωνίας, Ενημέρωσης, Ευαισθητοποίησης

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CW0101
Ονομασία Μέτρου:
Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Σχεδιασμός και υλοποίησης δράσεων για την περιβαλλοντική ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση .
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520003, GR2520006, GR2520005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.3.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.2.1, Γ.5.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Όλες οι πιέσεις που σχετίζονται με ανθρωπογενείς δραστηριότητες
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Έχουν εκπονηθεί πολλά σχετικά προγράμματα και δράσεις στην επικράτεια και σε Μονάδες Διαχείρισης Προστατευόμενων περιοχών
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027) Σχέδια δράσης επιμέρους ειδών και τύπων οικοτόπων
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
5 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Περιφέρεια / ΟΤΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
100.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ανάθεση επιμέρους εργασιών με δημόσιους διαγωνισμούς
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η Περιβαλλοντική ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση αποτελεί σημαντικό πυλώνα για την διαχείριση και προστασία της περιοχής. Παρόλο που η πλειονότητα των επισκεπτών/χρηστών της περιοχής φαίνεται να εμφανίζει ευαισθητοποίηση για την περιοχή, λίγοι γνωρίζουν την ιδιαίτερη αξία της, τα επιμέρους προστατευτέα αντικείμενα που περιλαμβάνει, το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τις προστατευόμενες περιοχές κ.λπ. Η χαμηλή ευαισθητοποίηση και γνώση σχετικά με την ύπαρξη προστατευόμενων περιοχών είναι ένα ευρέως αναγνωρισμένο πρόβλημα στις μελέτες για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Τα προγράμματα Ευαισθητοποίησης και Ενημέρωσης αναγνωρίζονται ως ένας παράγοντας μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας αφού εκπαιδεύει τους πολίτες και χρήστες του χώρου και διαμορφώνει πεποιθήσεις και στάσεις ζωής. Τα αποτελέσματα είναι και πιο βραχυπρόθεσμα,

όμως, καθώς οι εκπαιδευόμενοι μεταφέρουν άμεσα τις εμπειρίες και τις γνώσεις στον κοινωνικό τους περίγυρο.
Περιλαμβάνει τις ακόλουθες δράσεις:
Α) Σχέδιο Δράσης (action plan) για την περιβαλλοντική ενημέρωση και ευαισθητοποίηση
Β) Παραγωγή ενημερωτικού υλικού
Το έντυπο ενημερωτικό υλικό θα πρέπει να αφορά το σύνολο της περιοχής μελέτης και μπορεί να περιλαμβάνει τα εξής:
Α. Οικοτουριστικός Οδηγός: Ο Οικοτουριστικός Οδηγός αποτελεί ειδική έκδοση όπου θα παρουσιάζονται οι ιδιαιτερότητες της περιοχής σχετικά με τη φυσική και πολιτισμική κληρονομιά του τόπου. Ο Οδηγός θα πρέπει να εισάγει τον επισκέπτη στην περιοχή περιγράφοντας το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον της (ιστορικά-πολιτιστικά στοιχεία), να αναλύει τα ιδιαίτερα οικοσυστήματα της περιοχής, να δίνει έμφαση στους τύπους οικοτόπων και στα είδη χλωρίδας και πανίδας με ιδιαίτερη αναφορά στα απειλούμενα και σπάνια είδη και να αναφέρεται στη γεωλογική και παλαιοντολογική ιστορία της. Θα περιλαμβάνει φωτογραφίες και κείμενο περιγραφής των τύπων οικοτόπων, φωτογραφίες και κείμενο περιγραφής ειδών από τη χλωρίδα και την πανίδα της περιοχής και θεματικό χάρτη απεικόνισης των τύπων οικοτόπων. Επιπλέον θα περιλαμβάνει στοιχεία για τη λειτουργία επί μέρους οικοσυστημάτων και τη σημαντικότητά τους σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.
Τέλος θα περιέχει έναν λειτουργικό χάρτη προσανατολισμού.
Β. Οικοτουριστικός χάρτης: Ο χάρτης θα πρέπει να έχει την κατάλληλη κλίμακα ώστε να δίνει σαφείς, ακριβείς και λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τουλάχιστον τα κάτωθι:
- Τα όρια της προστατευόμενης περιοχής και των σημαντικών ενδιαιτημάτων
- Τα στοιχεία του τοπίου
- Τα ιστορικά, αρχαιολογικά και άλλα χαρακτηριστικά της περιοχής
- Την πρόσβαση, τις δυνατότητες διαμονής και διατροφής, τα διάφορα άλλα αξιοθέατα
- Τις διαδρομές και τα χαρακτηριστικά τους (βαθμός δυσκολίας, ενδεικτικός χρόνος κάλυψης)
- Τα τοπωνύμια
- Τους οικισμούς

Επιπλέον θα υποδεικνύει θέσεις οικοτουριστικών μονάδων, υπηρεσιών καθώς και βιολογικών και παραδοσιακών προϊόντων.
- Ενημερωτικά φυλλάδια/ Ειδικές εκδόσεις: Τα ενημερωτικά φυλλάδια θα περιλαμβάνουν είτε γενικά θέματα για την προστασία της περιοχής, είτε θα έχουν τη μορφή αφιερώματος, όπως για παράδειγμα για τις πεζοπορικές διαδρομές, για τα ιδιαίτερα πολιτισμικά στοιχεία για την καλλιέργεια της ελιάς και άλλων παραδοσιακών προϊόντων κλπ. Κάθε ενημερωτικό φυλλάδιο θα πρέπει να συνοδεύεται με χάρτη όπου θα επισημαίνονται οι δυνατότητες πρόσβασης, εφόσον υπάρχουν, καθώς και τα μέτρα προστασίας.
- Αυτοκόλλητο με το σήμα της προστατευόμενης περιοχής

Γ. Δράσεις περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης
Οι δράσεις προτείνεται να περιλαμβάνουν:
- Προγράμματα ενημέρωσης με δημόσιες παρουσιάσεις σε όλους τους δήμους της ευρύτερης περιοχής.
- Προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στα σχολεία της ευρύτερης περιοχής σχετικά με την αξία του προστατευτέου αντικειμένου, όπως τη χλωρίδα, την πανίδα και ορνιθοπανίδα, τους τύπους οικοτόπων, τα ιδιαίτερα πολιτισμικά στοιχεία της περιοχής.
- Διοργάνωση ειδικών ξεναγήσεων για μαθητές και φοιτητές
- Ενημέρωση των δασκάλων και καθηγητών για θέματα περιβάλλοντος της περιοχής
- Οργάνωση εκδρομών με στόχο την παρατήρηση της φύσης με ειδικότερες προσεγγίσεις (παρατήρηση πουλιών, ενημέρωση για την χλωρίδα, φωτογράφηση της κ.λπ..)
- Δημιουργία ομάδας τύπου «οι φίλοι της προστατευόμενης περιοχής» με παραρτήματα στα σχολεία των Δήμων της περιοχής, από όπου θα δημιουργηθούν σώματα εθελοντών για εργασία σε δραστηριότητες σχετικά με την προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος.

- Ειδικότερα αλλά και ενδεικτικά, αναφέρονται ως ενισχυτικά μέτρα ευαισθητοποίησης όλα τα μέσα που παρέχει η σύγχρονη τεχνολογία (γραπτός και ηλεκτρονικός τύπος, τηλεόραση, ραδιόφωνο, social media), καλλιτεχνικοί διαγωνισμοί με κάθε μορφής θεματολογία από την περιοχή, ενθάρρυνση για τη δημιουργία φυσικών χώρων αναπαράστασης της Ιστορίας της περιοχής που θα μπορούσαν να λειτουργήσουν ως βιώσιμες οικονομικές μονάδες κάτω από συγκεκριμένα μέτρα υποστήριξής τους, γνωριμία του χώρου και της ιστορίας του από νέους και νέες μέσα από προγράμματα εθελοντικής συμμετοχής στην περιβαλλοντική εκπαίδευση ή ευαισθητοποίηση άλλων ομάδων, αναπαλαίωση και λειτουργική αναδιάρθρωση κτιρίων με στόχο την αναβίωση εθίμων / εκδηλώσεων / καθημερινών λειτουργιών και άλλων δραστηριοτήτων της διαχρονικής ιστορίας της περιοχής, κ.α.

Παραδοτέα
1. Έκθεση προγραμματισμού δράσεων.
2. Προγράμματα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης (γραπτή περιγραφή που συμπεριλαμβάνει τους στόχους, την μεθοδολογία, το σενάριο κλπ.).
3. Εκπαιδευτικό και ενημερωτικό υλικό, σε έντυπο και ψηφιακή μορφή για χρήση στα social media.
4. Υλοποίηση δράσεων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Πλήθος έντυπου υλικού
2. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης
3. Αριθμός προγραμμάτων εκπαίδευσης
4. Αριθμός συμμετεχόντων στα προγράμματα ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης
5. Αριθμός ερωτηματολογίων που συμπληρώθηκαν

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CW0102
Ονομασία Μέτρου:
Ευαισθητοποίηση - ενημέρωση σχετικά με τις επιπτώσεις από την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει τη συγκέντρωση και διανομή ενημερωτικού υλικού και τη διοργάνωση ενημερωτικών εκδηλώσεων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG04
Τύπος του μέτρου:
ενημερωτικά
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520003, GR2520006, GR2520005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η ευρύτερη περιοχή
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Canis aureus
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.5.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Α.1.2, Γ.5.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G13
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2 έτη

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1) Συγκέντρωση και παραγωγή ενημερωτικού υλικού και προγραμματισμό των ενημερωτικών εκδηλώσεων (6 μήνες) 2) Διανομή ενημερωτικού υλικού και διοργάνωση εκδηλώσεων (18 μήνες)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
10.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα μπορούσε να έχει οριζόντιο χαρακτήρα και να υλοποιηθεί και σε άλλες περιοχές GR (που εξετάζονται από άλλα ΔΣ), ενώ θα μπορούσε να αποτελεί τμήμα ενός ευρύτερου μέτρου για την ευαισθητοποίηση ενημέρωση. Το επικοινωνιακό κομμάτι θα πρέπει να εποπτεύεται και να συμπληρώνεται από το προσωπικό του ΦΔ που είναι ειδικευμένο στον τομέα αυτό με απόλυτη στόχευση στον θιγόμενο κτηνοτρόφο.
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο μπορεί να υλοποιηθεί στο πλαίσιο ενημερωτικών εκδηλώσεων σε συνδυασμό με την παραγωγή και διανομή ενημερωτικού υλικού σχετικά με τη σημασία του τσακαλιού σαν μέρος ενός υγιούς οικοσυστήματος αλλά και των γενικότερων επιπτώσεων που μπορεί να συνεπάγεται η χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων. Πέραν της γενικής ενημέρωσης, προτείνονται και στοχευμένες δράσεις ενημέρωσης, ως ακολούθως: (α) Ενημέρωση των κτηνοτρόφων όσον αφορά τη σημασία της «καταστροφής» των νεκρών κτηνοτροφικών ζώων για την πρόληψη της διασποράς ασθενειών στα εκτρεφόμενα ζώα. Σημαντικό είναι να «διδαχθούν» εύκολους και φθηνούς τρόπους καταστροφής των πτωμάτων από κτηνίατρους στο πεδίο.

(β) Ενημέρωση ότι η διασπορά δηλητηριασμένων δολωμάτων δεν «λύνει» το πρόβλημα με τα τσακάλια εφόσον δεν είναι καθόλου αποτελεσματικός τρόπος μείωσης του αριθμού τους όπως πιστεύουν. Δεν μειώνει τον πληθυσμό των τσακαλιών που είναι πολύ επιφυλακτικά σε δολώματα, ενώ αντίθετα μπορεί να είναι καταστροφικό σε πουλιά και κατοικίδια ζώα. Επίσης η καταδίωξη των τσακαλιών με συστηματικό κυνήγι δεν είναι αποτελεσματική για τη μείωση του πληθυσμού τους, εφόσον οι συνθήκες διατροφής τους παραμένουν στο ίδιο επίπεδο (μεγάλη διαθεσιμότητα ανθρωπογενών τροφών). Η μέθοδος μείωσης πληθυσμού του είδους με συστηματικό κυνήγι ακόμη και ανοιχτό για όλο το χρόνο, αποδείχθηκε μη αποτελεσματική στην ΝΑ Ευρώπη και στο Ισραήλ, ενώ ο έλεγχος των ανθρωπογενών τροφικών αποθεμάτων αποδείχθηκε αποτελεσματικός με σχεδόν άμεσα αποτελέσματα (Giannatos et al. 2018, Heltai et al. 2013, Lanzski et al 2016).
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός ερωτηματολογίων 2. Αριθμός πληροφοριακού υλικού που έχει διανεμηθεί και άτομα που ενημερώθηκαν 3. Αριθμός τοπικών συναντήσεων/εκδηλώσεων

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CW0104
Ονομασία Μέτρου:
Απόκτηση και ενσωμάτωση ποιμενικών σκύλων φύλαξης των κοπαδιών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Οι σκύλοι μπορούν σε κατάλληλη αναλογία ατόμων σε σχέση με τον αριθμό των βοσκόντων ζώων και με εκπαίδευση, να είναι πολύ αποτελεσματικοί φύλακες απέναντι σε ζώα όπως το τσακάλι, χωρίς την απαραίτητη παρουσία του βοσκού.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG04
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520003, GR2520006, GR2520005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η ευρύτερη περιοχή
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Canis aureus
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.5.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Α.1.2, Γ.5.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G13
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
4 έτη

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1) Αγορά ειδικών ποιμενικών σκύλων (1 έτος) 2) Εκπαίδευση ποιμενικών σκύλων (2 έτη) 3) Περίοδος εγκλιματισμού εκπαιδευμένων ποιμενικών σκύλων με το κοπάδι στο πεδίο εφαρμογής (6 μήνες) 4) Πλήρης λειτουργικότητα σκύλου
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ, ΜΚΟ, Πανεπιστημιακά Ιδρύματα και ιδιώτες (Κτηνίατροι)
Εκτιμώμενο Κόστος
10.000€ ανά σκύλο
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Η δράση προτείνεται να υλοποιηθεί σε προσωπικό επίπεδο άμεσα στους θιγόμενους κτηνοτρόφους με ανάλογο χαμηλού προϋπολογισμού πρόγραμμα που θα περιλαμβάνει υπεύθυνο δράσης, κτηνίατρο με εμπειρία στα αιγοπρόβατα και τα σκυλιά και τη δημιουργία δικτύου άμεσης επικοινωνίας (red line) με τους κτηνοτρόφους που έχουν πραγματικό πρόβλημα από το τσακάλια. Ο κτηνίατρος (υπεύθυνος δράσης) θα πρέπει να αναλάβει το απλό και άμεσα αποδοτικό έργο που αναπτύχθηκε σε συντομία πιο πάνω, σε συμβουλευτική συνεργασία με ΜΚΟ ή ειδικούς που έχουν εμπειρία στην αντιμετώπιση επιθέσεων από σαρκοφάγα. Η προσωπική επαφή και το ενδιαφέρον για τους θιγόμενους κτηνοτρόφους είναι πρωταρχικός στόχος του προγράμματος. Η προβολή του έργου θα πρέπει να είναι ήπια και να αναδεικνύει κυρίως τη δράση των κτηνοτρόφων που είναι οι υπεύθυνοι για την επιτυχία της δράσης. Η δράση πρέπει να έχει συνεχή διάρκεια με πιθανό τέλος της, την επίτευξη του στόχου του μηδενισμού των ζημιών από τα τσακάλια στην κτηνοτροφία. Η πρόταση είναι η δράση να γίνεται από τον φορέα διαχείρισης με πρόσληψη κατάλληλου ατόμου ή εξωτερικό συνεργάτη. Ο υπεύθυνος του προγράμματος δράσης προτείνεται να είναι κτηνίατρος με την πιο πάνω ειδίκευση, με ικανότητα επικοινωνίας με κτηνοτρόφους και διεθνείς ή τοπικές ΜΚΟ ή ειδικούς που ασχολούνται με συγκρούσεις σαρκοφάγων και ανθρώπινων δραστηριοτήτων.

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Στόχος της δράσης είναι η απόκτηση και ενσωμάτωση ποιμενικών σκύλων που να μπορούν να επιβιώσουν στις ακραίες συνθήκες των άγονων, βουνών ώστε να είναι δραστήριοι και σε εγρήγορση κατά τη διάρκεια της βόσκησης των κατσικιών. Οι σκύλοι μπορούν σε κατάλληλη αναλογία ατόμων σε σχέση με τον αριθμό των βοσκόντων ζώων και με εκπαίδευση, να είναι πολύ αποτελεσματικοί φύλακες απέναντι σε ζώα όπως το τσακάλι, χωρίς την απαραίτητη παρουσία του βοσκού. Οι απώλειες μπορούν εύκολα να μηδενιστούν μ' αυτό τον τρόπο.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός κτηνοτρόφων που χρήζουν ποιμενικό σκύλο 2. Αριθμός σκύλων που αγοράστηκαν και εκπαιδεύτηκαν 3. Ώρες εκπαίδευσης ανά μήνα

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CW0103
Ονομασία Μέτρου:
Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εκπόνηση σχεδίου δράσης και υλοποίηση δράσεων ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520003, GR2520006, GR2520005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.5.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
LIFE IP-4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002) (δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης) Πολλά προγράμματα ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης έχουν εφαρμοστεί σε διάφορες προστατευόμενες περιοχές της χώρας
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
3 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25206CW0301
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
70.000 € (το ακριβές ποσό θα καθοριστεί από το σχέδιο δράσης που θα προηγηθεί)
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ανάθεση επιμέρους εργασιών με δημόσιους διαγωνισμούς
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η δράση περιλαμβάνει: - Εκπόνηση σχεδίου (action plan) για τις δράσεις ενημέρωσης και προβολής - Συλλογή και συγγραφή υλικού που θα χρησιμοποιηθεί για τις δράσεις ενημέρωσης - Έκδοση έντυπου υλικού σε μορφή ενημερωτικών φυλλαδίων, αφισών και εγχειριδίων - Δημιουργία spot για τα social media - Οδηγός για τις οικοσυστημικές υπηρεσίες της προστατευόμενης περιοχής σε e-book και περιορισμένα έντυπα αντίγραφα - Οργάνωση ενημερωτικών εκδηλώσεων Παραδοτέα: 1. Έκθεση περιγραφής και προγραμματισμού δράσεων 2. Παραγωγή έντυπου ενημερωτικού υλικού 3. 4 τουλάχιστον διαφορετικά ενημερωτικά spot για προώθηση στα social media

4. Βιβλίο οδηγός για τις οικοσυστημικές υπηρεσίες 5. Οργάνωση ημερίδων σύμφωνα με το action plan
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων της περιοχής 2. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των τοπικών φορέων 3. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας

5.3.3.6.6 Άλλα μέτρα

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CF0901
Ονομασία Μέτρου:
Καθορισμός ζώνης προστασίας Πάρνωνα από τη φωτορύπανση (International Dark sky park)
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Ο Πάρνωνας εδώ και δεκαετίες αποτελεί σημείο συνάντησης των Ελλήνων ερασιτεχνών αστρονόμων καθώς διαθέτει έναν από τους σκοτεινότερους ουρανούς στην Ελλάδα κατάλληλο για αστρονομικές παρατηρήσεις ο οποίος πρέπει να προστατευτεί, καθώς αποτελεί σημαντική πολιτιστική και επιστημονική κληρονομιά. Οι αστρονομικές εξορμήσεις που έχουν λάβει χώρα στον Πάρνωνα έχουν βοηθήσει την εξάπλωση της επιστήμης της αστρονομίας στην Ελλάδα, έχουν κάνει γνωστή την περιοχή πανελληνίως, ενώ έχουν βοηθήσει και στην ενημέρωση για την προστατευόμενη περιοχή. Με αφορμή τη θεσμοθέτηση του Εθνικού Δρυμού Αίνου (το πρώτο στην Ελλάδα) και καθώς Ο Πάρνωνας πληροί τις προδιαγραφές για μια ανακήρυξη του ως «Διεθνές Πάρκο Σκοτεινού Ουρανού» (International Dark Sky Park).
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF09
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα Μουστού Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Η ζώνη προστασίας θα εκτείνεται σε μια ακτίνα 3 km από το Καταφύγιο του Πάρνωνα (κέντρο).
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.15
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.3, Γ.1.4, Γ.2.1, Γ.5.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F24, F25
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διαχείρισης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Υπάρχει εμπειρία λόγω της πρόσφατης θεσμοθέτησης του Εθνικού Δρυμού Αίνου ως «Διεθνές Πάρκο Σκοτεινού Ουρανού» (International Dark Sky Park) (το πρώτο στην Ελλάδα)
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Μόνιμη βάση
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Καθορισμός ζώνης προστασίας από τη φωτορύπανση: 1ο έτος, 2. Θεσμοθέτηση και Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
20.000 € (μελέτη)
Πηγή χρηματοδότησης
Ιδίους πόρους, Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Για την εκπόνηση μελέτης δεν υπάρχουν προϋποθέσεις. Για την μετέπειτα θεσμοθέτηση του «Διεθνούς Πάρκου Σκοτεινού Ουρανού» απαιτείται έκδοση ΚΥΑ.
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Απαιτείται συστηματική μέτρηση ακτινοβολίας με τεχνολογικά μέσα (π.χ. δορυφορικές εικόνες)
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται πρόβλημα κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Ο Πάρνωνας εδώ και δεκαετίες αποτελεί σημείο συνάντησης των Ελλήνων ερασιτεχνών αστρονόμων καθώς διαθέτει έναν από τους σκοτεινότερους ουρανούς στην Ελλάδα κατάλληλο για αστρονομικές παρατηρήσεις ο οποίος πρέπει να προστατευτεί, καθώς αποτελεί σημαντική πολιτιστική και επιστημονική κληρονομιά. Οι αστρονομικές εξορμήσεις που έχουν λάβει χώρα στον Πάρνωνα έχουν βοηθήσει την εξάπλωση της επιστήμης της αστρονομίας στην Ελλάδα, έχουν κάνει γνωστή την περιοχή πανελληνίως, ενώ έχουν βοηθήσει και στην ενημέρωση για την προστατευόμενη περιοχή.

Στόχος του μέτρου είναι η σύνταξη και υποβολή Διαχειριστικού Σχεδίου Εξωτερικού Φωτισμού που στόχος του είναι η διαχείριση των αναγκών φωτισμού εξωτερικών χώρων με τρόπο ώστε να προστατεύει το σκοτεινό ουρανό του Πάρνωνα, να επιτρέπει τη διεξαγωγή αστρονομικών παρατηρήσεων, καθώς και τυχών άλλων νυχτερινών δραστηριοτήτων που χρειάζονται να γίνουν για την προστασία της προστατευόμενης περιοχής. Η μελέτη θα έχει απώτερο σκοπό τον χαρακτηρισμό του Πάρνωνα ως «Διεθνές Πάρκο Σκοτεινού Ουρανού», δηλαδή μια περιοχή που διαθέτει εξαιρετική ή/και διακεκριμένη ποιότητα νυχτερινού ουρανού και ένα νυχτερινό περιβάλλον που προστατεύεται ειδικά για την επιστημονική, φυσική, εκπαιδευτική , πολιτιστική κληρονομιά και την αναψυχή. Άμεσος στόχος ενός τέτοιου Πάρκου είναι η προστασία από τη φωτορύπανση. Με τον όρο φωτορύπανση περιγράφεται το φαινόμενο του υπερβολικού και λανθασμένου φωτισμού των αστικών περιοχών και τις συνέπειές του. Τα άφθονα φώτα των πόλεων ανακλώνται και διαχέονται στην ατμόσφαιρα με αποτέλεσμα το γνωστό σε όλους φωτισμένο ουρανό των αστικών περιοχών. Η φωτορύπανση είναι ένα φαινόμενο με επιπτώσεις σε διάφορους τομείς της ζωής του ανθρώπου, αλλά και με επιπτώσεις στο περιβάλλον, στην πανίδα και στη χλωρίδα όπως τη δυσκολία προσανατολισμού των ζώων, ειδικά σε πτηνά που χρησιμοποιούν το φως των αστεριών για προσανατολισμό μπορεί να τα οδηγήσει σε απόκλιση από την πορεία τους, αλλά και σε πρόωρη ή καθυστερημένη μετανάστευση.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Σύνταξη Διαχειριστικού Σχεδίου Εξωτερικού Φωτισμού 2. Αριθμός φωτιστικών μέσων που τροποποιούνται

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CW0301
Ονομασία Μέτρου:
Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η δράση περιλαμβάνει: - Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση τύπων οικοσυστημάτων - Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών - Χρήση ερωτηματολογίων στους τοπικούς φορείς, τοπικούς παραγωγικούς φορείς, τουριστών - επισκεπτών, τοπική κοινωνία και αξιολόγηση αποτελεσμάτων - Αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών και δημιουργία καταλόγου ιεράρχησης και προτεραιοτήτων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520003, GR2520006, GR2520005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.3.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης γεωργικών εκτάσεων Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων Μέτρα προστασίας των εδαφιών πόρων Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού

Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει υψηλή επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα λόγω των αποτελεσμάτων και μεθοδολογικών οδηγιών του έργου LIFE IP-4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002) 1. Τεχνικός - Μεθοδολογικός Οδηγός για τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των τύπων οικοσυστημάτων και των οικοσυστημικών υπηρεσιών τους στην Ελλάδα, σε εθνική, περιφερειακή και τοπική κλίμακα (Παραδοτέο Δράσης Α3) 2. Εθνικός Κατάλογος Δεικτών Οικοσυστημικών Υπηρεσιών (Παραδοτέο Δράσης Α3) Επίσης, στα πλαίσια του LIFE αναμένεται η και η πιλοτική εφαρμογή της μεθοδολογίας σε επιλεγμένες περιοχές της χώρας, από όπου αναμένεται να προκύψουν χρήσιμα συμπεράσματα για την εφαρμογή της στην περιοχή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Δράση MAES (Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services) της Ε.Ε. Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1,5 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1,5 έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25206CW0103
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
40.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού για ανάθεση μελέτης σε οικονομικό φορέα
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Η χαρτογράφηση και αξιολόγηση των οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών τους αποσκοπεί στην αειφόρο διατήρηση των φυσικών πόρων με στόχο την κοινωνική και οικονομική ευημερία και αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο για τη διαχείριση και βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής. Αποτελεί επίσης εργαλείο και μέσο επικοινωνίας με τους οικονομικούς φορείς και την κοινωνία. Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής περιλαμβάνει πολυάριθμες και σημαντικές οικοσυστημικές υπηρεσίες (προμηθευτικές, ρύθμισης και διατήρησης, πολιτισμικές), μέρος των οποίων αναλύθηκαν στην ενότητα 3.4.
Η Δράση MAES (Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services) της Ε.Ε. περιλαμβάνει τη χαρτογράφηση και αξιολόγηση των τύπων οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών που προσφέρουν στους ανθρώπους. Η χαρτογράφηση περιλαμβάνει την απεικόνιση της έκτασής τους και τον υπολογισμό της επιφάνειάς τους, ενώ η αξιολόγηση αναφέρεται στον προσδιορισμό της καλής ή κακής κατάστασής τους και εξαρτάται από: α) την καταγραφή και αξιολόγηση των δομών και των λειτουργιών τους και β) από τις υφιστάμενες πιέσεις κα απειλές που αντιμετωπίζουν. Επίσης η χαρτογράφηση των υπηρεσιών παρέχει μία χωρική αποτύπωση πληροφοριών σχετικά με τον τρόπο και τη θέση που παρέχεται κάθε υπηρεσία.
Τα τελικά αποτελέσματα της δράσης αποτελούν εργαλείο λήψης αποφάσεων για περαιτέρω δράσεις όπως:
- Διαχειριστικές δράσεις για την βελτιστοποίηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών που θα ωφελούν ταυτόχρονα και την βιοποικιλότητα
- Παρακολούθηση τάσεων στην παροχή οικοσυστημικών υπηρεσιών στην περιοχή
- Δράσεις για τη συνέργεια ή σύγκρουση μεταξύ των οικοσυστημικών υπηρεσιών

Η δράση περιλαμβάνει:
- Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση τύπων οικοσυστημάτων
- Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών
- Χρήση ερωτηματολογίων στους τοπικούς φορείς, τοπικούς παραγωγικούς φορείς, τουριστών
- επισκεπτών, τοπική κοινωνία και αξιολόγηση αποτελεσμάτων
- Αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών και δημιουργία καταλόγου ιεράρχησης και προτεραιοτήτων.

Για την υλοποίηση της δράσης θα ακολουθηθούν τα αποτελέσματα και η μεθοδολογία που έχουν προκύψει από το LIFE IP-4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002) «Ολοκληρωμένες δράσεις για τη διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου NATURA 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα» και συγκεκριμένα:
1. Τεχνικός - Μεθοδολογικός Οδηγός για τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των τύπων οικοσυστημάτων και των οικοσυστημικών υπηρεσιών τους στην Ελλάδα, σε εθνική, περιφερειακή και τοπική κλίμακα (Παραδοτέο Δράσης Α3)
ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ Π, ΜΑΛΛΙΝΗΣ Γ, ΚΟΚΚΟΡΗΣ Ι, ΜΠΕΚΡΗ Ε, ΧΡΥΣΑΦΗ Ε, ΒΕΡΔΕ Ν, ΣΤΑΜΠΟΥΛΙΔΗΣ Θ (2018). LIFE-IP 4 NATURA: Ολοκληρωμένες δράσεις για την διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα. Παραδοτέο Δράσης Α.3: Τεχνικός - Μεθοδολογικός Οδηγός για τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των τύπων οικοσυστημάτων και των οικοσυστημικών υπηρεσιών τους στην Ελλάδα, σε εθνική, περιφερειακή και τοπική κλίμακα. Πανεπιστήμιο Πατρών, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Πάτρα σελ. 211.
2. Εθνικός Κατάλογος Δεικτών Οικοσυστημικών Υπηρεσιών (Παραδοτέο Δράσης Α3) ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ Π, ΚΟΚΚΟΡΗΣ Ι, ΜΠΕΚΡΗ Ε, ΜΑΛΛΙΝΗΣ Γ, ΣΤΑΜΠΟΥΛΙΔΗΣ Θ (2018). LIFE-IP 4 NATURA: Ολοκληρωμένες δράσεις για την διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα. Παραδοτέο

Δράσης Α.3: Εθνικός Κατάλογος Δεικτών Οικοσυστημικών Υπηρεσιών. Πανεπιστήμιο Πατρών, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Πάτρα σελ. 144.

Παραδοτέα:
- Έκθεση με την καταγραφή, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών της προστατευόμενης περιοχής
- Γεωχωρική βάση δεδομένων που περιλαμβάνει τη χαρτογράφηση των τύπων οικοσυστημάτων και οικοσυστημικών υπηρεσιών

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Τεύχος μελέτης
2. γεωχωρική βάση δεδομένων
3. Βαθμός επίτευξης της χαρτογράφησης και ποσοτικοποίησης των οικοσυστημικών υπηρεσιών

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CW0303
Ονομασία Μέτρου:
Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Δημιουργία βάσης δεδομένων, όπου θα ενσωματωθούν οι έρευνες, οι μελέτες και οι δράσεις που έχουν γίνει στην περιοχή μελέτης και θα εμπλουτίζεται με νέα στοιχεία που θα έχουν τη δυνατότητα να εισάγουν οι διαχειριστές της εφαρμογής είτε από προτάσεις και εντοπισμό επισκεπτών (μέσω μιας ολοκληρωμένης διαδικτυακής εφαρμογής) είτε από αυτοψίες των υπαλλήλων του Φορέα και έρευνες. Σε συνδυασμό με την απογραφή και αυτοματοποιημένη εισαγωγή των αβιοτικών παραμέτρων οι οποίες θα λαμβάνονται συστηματικά από καίριες θέσεις της περιοχής, θα δημιουργηθεί ένα εργαλείο διαχείρισης και λήψης αποφάσεων για την έγκαιρή και αποτελεσματική αντιμετώπιση προβλημάτων στην προστατευόμενη περιοχή.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520003, GR2520006, GR2520005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.3.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή

Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2,5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: Συλλογή και δόμηση περιγραφικών και χωρικών δεδομένων σε ενιαία βάση δεδομένων (1,5 έτος) Φάση Β: Ανάπτυξη webgis πλατφόρμας και εφαρμογών (6 μήνες) Φάση Γ: Δοκιμαστική λειτουργία webgis πλατφόρμας / Τελικές διορθώσεις / Εκπαίδευση χρηστών της ΜΔΠΠ (6 μήνες)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
150.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Ταμείο Ανάκαμψης Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Ανασταλτικός παράγοντας για την λήψη αποφάσεων με στόχο την προστασία των περιοχών αποτελεί σε πολλές περιπτώσεις η έλλειψη πληροφορίας ή η κακή διαχείριση αυτής ως απόρροια της ελλιπούς οργάνωσης των διαθέσιμων δεδομένων που αφορούν τα προστατευόμενα είδη. Για την επίλυση του εν λόγω προβλήματος κρίνεται αναγκαία η δημιουργία μία ολοκληρωμένης βάσης δεδομένων, διαθέσιμη, με την μορφή webgis στο ευρύ κοινό, που θα αποτελέσει εργαλείο

για την προστασία, τη διατήρηση και τη διαχείριση των οικοσυστημάτων. Το εν λόγω μέτρο υλοποιείται σε τέσσερεις κατευθύνσεις:

Α. Δημιουργία βάσης δεδομένων.

Πηγές εύρεσης των δεδομένων θα αποτελέσουν αρχικά οι πολυάριθμες έρευνες, μελέτες και δράσεις διαχείρισης που έχουν υλοποιηθεί στις περιοχές από διάφορους φορείς (Πανεπιστήμια, Ερευνητικά Κέντρα, ΜΚΟ, Τοπική Αυτοδιοίκηση κ.λπ.). Τα εν λόγω δεδομένα βρίσκονται διάσπαρτα και πρέπει να συλλεχθούν, να αξιολογηθούν και να οργανωθούν ώστε να αποτελέσουν τη βάση λειτουργίας του Φορέα. Τα δεδομένα θα γεωαναφερθούν στο χωρικό επίπεδο με τη μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια ώστε να προκύψει και γεωγραφική πληροφορία όσο αυτό είναι εφικτό.

Β. Δημιουργία webgis

Επιπλέον, θα δημιουργηθεί ένα προσαρμοσμένο αναπτυγμένο ppGIS (σύστημα GIS με συμμετοχή του κοινού) και webGIS το οποίο θα σχεδιαστεί για να παρέχει διαδραστική χρήση χωρικών δεδομένων και γεωγραφικής χαρτογράφησης, εύκολα προσβάσιμα ακόμη και από smartphones ή tablets. Αυτή η πλατφόρμα θα δώσει τη δυνατότητα στους τελικούς χρήστες και άλλους εμπλεκόμενους φορείς να χρησιμοποιούν τις τεχνολογίες γεωχωρικών πληροφοριών και θεματικούς χάρτες για να επικοινωνούν μεταξύ τους με αποτελεσματικό τρόπο. Μέσω της εφαρμογής για smartphones και tablets δίνεται η δυνατότητα στους επισκέπτες να καταγράψουν τις δικές του παρατηρήσεις η φωτογραφίες σχετικά με τα είδη ή τις απειλές που εντοπίζουν και να τις γνωστοποιούν άμεσα στο Φορέα, συμβάλλοντας στη καλύτερη εποπτεία και διαχείριση της περιοχής, Η δημιουργία μιας πλατφόρμας για το ευρύ κοινό αναμένεται να αυξήσει την ευαισθητοποίηση του κοινού, μέσω της αίσθησης της συμμετοχής στην προστασία και διασφάλιση της ακεραιότητας της περιοχής και των προστατευόμενων ειδών που φιλοξενεί.

Γ. Συλλογή στοιχείων σχετικά με τις περιοχές ευθύνης του Φορέα.

Η βάση δεδομένων για να λειτουργήσει πρέπει να ενημερώνεται με νεότερα στοιχεία – μελέτες ή μετρήσεις. Τα αποτελέσματα των μελετών βάσης που προτείνονται θα εμπλουτίσουν και θα γεμίσουν τα κενά πληροφορίας που εντοπίζονται στην παρούσα φάση. Παράλληλα, το σύστημα πρέπει να ενημερώνεται συστηματικά με πληθώρα μετρήσεων των αβιοτικών παραμέτρων που κρίνονται ενδεικτικά για την διερεύνηση της καλής κατάστασης των φυσικών πόρων και κατ' επέκτασιν των προστατευόμενων ειδών. Επιπλέον, η βάση θα εμπλουτίζεται με τα δεδομένα των χρηστών της φόρμας webgis, εφόσον πρωτίστως αξιολογούνται από τους υπαλλήλους του Φορέα και τέλος, ο Φορέας εφόσον ενημερώνεται για νέες έρευνες μελέτες που διεξάγονται για την περιοχή ή τα είδη της περιοχής θα εμπλουτίζει τη βάση με τις επιπρόσθετες πληροφορίες που θα προκύπτουν.

Δ. Εκπαίδευση προσωπικού Φορέα στην εισαγωγή δεδομένων στη βάση.

Για την διαχείριση της βάσης και την αξιολόγηση των δεδομένων που θα προκύψουν μεταγενέστερα της έναρξης λειτουργίας της βάσης είναι απαραίτητη η εκπαίδευση του προσωπικού του φορέα, ώστε να διατηρηθεί και να λειτουργεί εφεξής συμβουλευτικά για τη λήψη αποφάσεων.

Παραδοτέα

Π1: Συλλογή και αξιολόγηση των μελετών που έχουν πραγματοποιηθεί και αφορούν την προστατευόμενη περιοχή και δημιουργία γεωχωρικών δεδομένων όπου είναι εφικτό καθώς και έλεγχος των διαθέσιμων χωρικών αρχείων για σφάλματα.
Π2: Βάση δεδομένων σε λειτουργία.
Π3: Δημιουργία webgis (Android, iOS και Windows) και πιλοτική εφαρμογή.
Π4: Οργάνωση ημερίδων για την εκπαίδευση του προσωπικού του Φορέα
Π5: Ενημέρωση του κοινού για την ύπαρξη και λειτουργία της διαδικτυακής πλατφόρμας

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Δομημένη βάση δεδομένων
2. Λειτουργικότητα webgis εφαρμογής
3. Λειτουργικότητα εφαρμογής για smartphones και tablets
4. Αριθμός χρηστών που χρησιμοποιούν την εφαρμογή για smartphones/tablets

5. Αριθμός επισκέψεων στην webgis εφαρμογή
6. Αριθμός δεδομένων που εισάχθηκε στη βάση δεδομένων
7. Πλήθος τύπου δεδομένων που εισάχθηκε στη βάση δεδομένων

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CW0304
Ονομασία Μέτρου:
Ανασύσταση ιστορικού πυρκαγιών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Καταγραφή και ανασύσταση του ιστορικού πυρκαγιών στον Πάρνωνα από καταγραφές και με τη χρήση τηλεπισκόπησης
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CB05
Τύπος του μέτρου:
Παρακολούθηση/άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 - Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρας Λεωνιδίου
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520005, GR2520006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλος ο ορεινός όγκος Πάρνωνα
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
όλοι οι τύποι οικοτόπων
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.3.3, A.2.5
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
B.7.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
M09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α': Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β': Χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών Φάση Γ': Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25206CW0305
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Επιστημονικοί φορείς
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α΄: 15.000 €: Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β΄: 30.000 €: Χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών Φάση Γ΄: 5.000 €: Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ Περιφέρεια/Περιφερειακές Ενότητες ΥΠΕΝ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Συμβολή της Δασικής Υπηρεσίας για παροχή ιστορικού πυρκαγιών
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν υπάρχουν τεχνικές δυσκολίες. Υψηλή επιστημονική επάρκεια (υπάρχει ήδη γνώση της τεχνοτροπίας (Pleniou, M., Xystrakis, F., Dimopoulos, P. and Koutsias, N. 2012 Maps of fire occurrence – spatially explicit reconstruction of recent fire history using satellite remote sensing. Journal of Maps, 8 (4), 499-506)
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου. Αντιθέτως, αναμένεται αποδοχή του μέτρου.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Οι χάρτες εμφάνισης των δασικών πυρκαγιών που δείχνουν τη θέση και την έκταση των καμένων εκτάσεων είναι η βάση για την προστασία και την αποκατάσταση των πληγέντων φυσικών οικοσυστημάτων παγκοσμίως και επομένως, η έλλειψη τέτοιων χωρικών δεδομένων επηρεάζει και τη διαχείριση τους . Χωρικά δεδομένα χαρακτηριστικών των πυρκαγιών, όπως η εμφάνιση της πυρκαγιάς, η συχνότητα, η επαναληψημότητα ή το διάστημα μέχρι την τελευταία πυρκαγιά, είναι σημαντικές πληροφορίες σε θέματα περιβαλλοντικού σχεδιασμού και διαχείρισης των δασικών πυρκαγιών. Πιο συγκεκριμένα, μία λεπτομερής περιγραφή μιας

πυρκαγιάς, δηλαδή η ακριβή οριοθέτηση της περιμέτρου της, συμβάλλει άμεσα στη μελέτη των οικολογικών προτύπων της μεταπυρικής αναγέννησης και της διαδοχής της βλάστησης, αφού έτσι καθίσταται εφικτή η ερμηνεία των προτύπων της παρατηρούμενης αποκατάστασης και γίνονται κατανοητοί οι μηχανισμοί των διαδικασιών αποκατάστασης των καμένων οικοσυστημάτων καθώς και άλλοι δυναμικοί παράγοντες του περιβάλλοντος, όπως είναι η υγρασία, η θερμοκρασία, το έδαφος, οι ανθρώπινες δραστηριότητες κ.α.
Η ανασύσταση του ιστορικού των δασικών πυρκαγιών, εάν η έκταση της περιοχής μελέτης είναι μεγάλη είναι αδύνατη να επιτευχθεί με επίγειες έρευνες κυρίως από άποψη χρόνου και κόστους. Επομένως, η παρακολούθηση μπορεί να επιτευχθεί με την εφαρμογή προηγμένων τεχνολογιών, όπως είναι η δορυφορική τηλεπισκόπηση με τη χρήση υψηλής χωρικής και χρονικής ανάλυσης δορυφορικών δεδομένων. Η δορυφορική τηλεπισκόπηση παρέχει μία απεριόριστη βασική πηγή πληροφοριών ενός μεγάλου μέρους της επιφάνειας της γης όπου μπορούν να ληφθούν μετρήσεις για την ίδια περιοχή σε τακτική βάση. Αυτά τα περιοδικά φασματικά δεδομένα στο ορατό και στο υπέρυθρο τμήμα του ηλεκτρομαγνητικού φάσματος, που έχουν αποκτηθεί από διάφορους δορυφορικούς αισθητήρες, μπορούν με τη βοήθεια της επεξεργασίας και της ερμηνείας τους μέσω ενός υπολογιστή να συμβάλλουν σε μία καλύτερη, οικονομικά αποδοτική, αντικειμενική και ταχύτατη μέθοδο παρακολούθησης και χαρτογράφησης των καμένων εκτάσεων.
Από το 1972 οι παρατηρήσεις μέσω του LANDSAT δορυφόρου συλλέγουν πληροφορίες για τη γη, από το διάστημα. Η επιτυχία των δορυφόρων LANDSAT οφείλεται κυρίως στο συνδυασμό αισθητήρων παρατήρησης ικανοποιητικής φασματικής, χωρικής και χρονικής ανάλυσης, ενώ η μεγάλη χρονική διάρκεια του έχει προσφέρει ένα αξιόλογο αρχείο δορυφορικών δεδομένων, κατάλληλο για μακροχρόνιες και διαχρονικές παρατηρήσεις. Σημαντικό είναι επίσης ότι, τα αρχειοθετημένα αυτά δορυφορικά δεδομένα LANDSAT προέρχονται από την ιστοσελίδα του αμερικάνικου Γεωλογικού Ινστιτούτου United States Geological Survey (USGS) (http://glovis.usgs.gov/) και το Επιστημονικό Κέντρο Επιστήμης και Παρατήρησης των Πόρων της Γης Earth Resources Observation Systems (EROS) και είναι στη διάθεση του κοινού χωρίς χρέωση.
Συμπερασματικά, για την αποτελεσματικότητα κάθε επιστημονικής παρακολούθησης της βλάστησης η καταγραφή του ιστορικού των δασικών πυρκαγιών για την αξιολόγηση των οικοσυστημάτων είναι απαραίτητη, καθώς με αυτόν τον τρόπο θα μπορέσουμε να διερευνήσουμε την εξέλιξη και την αποκατάσταση του τοπίου σήμερα.

Αναλυτικότερα:
Φάση Α΄: (διάρκεια 1 χρόνος): Συλλογή και οργάνωση δεδομένων
Περιλαμβάνει τη συλλογή και επεξεργασία των δορυφορικών δεδομένων. Συγκεκριμένα, μπορούν να συλλεχθούν δωρεάν δορυφορικά δεδομένα (Landsat, Sentinel κ.α.) από το αμερικανικό Γεωλογικό Ινστιτούτο (USGS) και άλλα διαθέσιμα στοιχεία διάφορων χρονολογιών (αεροφωτογραφίες, σημεία έναρξης πυρκαγιάς), ώστε να χρησιμοποιηθούν για τη χαρτογράφηση ή βοηθητικά για τη φωτοερμηνεία των δορυφορικών εικόνων.
Φάση Β΄ (διάρκεια 1 χρόνος): Χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών
Σε αυτή τη φάση θα πραγματοποιηθεί η χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών ιστορικά χρησιμοποιώντας τις διαθέσιμες δορυφορικές εικόνες και εφαρμόζοντας μεθόδους τηλεπισκόπησης που έχουν αναπτυχθεί για τη χαρτογράφηση των καμένων εκτάσεων.
Φάση Γ' (διάρκεια 1 χρόνος): Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών.

Σε αυτή τη φάση του έργου τα αποτελέσματα κατά τη Β' φάση θα ενσωματωθούν στο σχεδιασμό της δασικής διαχείρισης ώστε να είναι δυνατή η εκτίμηση της μεταπυρικής παρακολούθηση της εξέλιξης της βλάστησης. Τέλος, θα δημιουργηθεί ένα Γεωγραφικό Σύστημα Πληροφοριών που θα συμπεριλαμβάνει όλο το πληροφοριακό υλικό που θα

συλλεχθεί καθώς και όλα τα χαρτογραφικά προϊόντα, τα οποία θα παραδοθούν σε ψηφιακή μορφή (χάρτες).
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. έκταση και πλήθος δασικών πυρκαγιών που θα χαρτογραφηθούν 2. Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών

5.3.3.6.7 Μέτρα κανονιστικού χαρακτήρα

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CA0501
Ονομασία Μέτρου:
Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εκπόνηση των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 3 του Ν. 4351/2015 όπως ισχύει
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA05
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό, Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520003, GR2520006, GR2520005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο των βοσκήσιμων γαιών
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
όλοι οι Τ.Ο. και τα είδη που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.1.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A06, A09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης λιβαδιών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή για την εκπόνηση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης. Υπάρχει επιστημονική και θεσμική τεκμηρίωση αναφορικά με την ανάγκη εκπόνησης σχεδίων βόσκησης (άρθρο 3 του Ν. 4351/2015 όπως ισχύει) και έχουν καθοριστεί τεχνικές προδιαγραφές (ΦΕΚ Β' 2331) η αριθμ. 1058/71977/3.07.2017 ΚΥΑ). Έχουν υπογραφεί ήδη προγραμματικές συμβάσεις ανάμεσα στο ΥΠΑΑΤ και την Περιφέρεια Πελοποννήσου και αναμένεται η υλοποίηση του έργου.

Μέτρια για τις προστατευόμενες περιοχές. Υπάρχουν όμως δυο βασικά θέματα για τα οποία πρέπει να ληφθεί μέριμνα:

1. Η έλλειψη καθορισμού συγκεκριμένων προδιαγραφών αναφορικά με την εκπόνηση των σχεδίων βόσκησης εντός του δικτύου NATURA 2000 σε επίπεδο τύπου οικοτόπου και ενδιαιτήματος είδους. Μπορεί να υποτεθεί με ασφάλεια πως η άσκηση ορθολογικής βόσκησης όπως αυτή ορίζεται στις προδιαγραφές των σχεδίων βόσκησης, θα οδηγήσει στη διατήρηση καλού βαθμού διατήρησης των δομών και λειτουργιών της πλειοψηφίας των τύπων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων ειδών όμως δεν υπάρχει σαφής μέριμνα για τον καθορισμό τυχόν εξαιρέσεων. Θετικό βήμα προς την κατεύθυνση αυτή είναι η έκδοση προδιαγραφών που αναμένονται από το ΥΠΕΝ σχετικά με τον καθορισμό τεχνικών προδιαγραφών Διαχείρισης Σχεδίων Βόσκησης σε περιοχές του δικτύου Natura 2000.
2. Παρατηρείται έλλειψη βασικών δεδομένων που να επιτρέπουν την εκπόνησή συγκεκριμένων σχεδίων βόσκησης σε επίπεδο τύπου οικοτόπου ή ενδιαιτήματος είδους. Υπάρχει ακόμη έλλειψη γνώσης αναφορικά με τη συγκεκριμένη εξάπλωση ειδών χλωρίδας και πανίδας ή με τον καθορισμό τυπικών ειδών των τύπων οικοτόπων σε επίπεδο ΕΖΔ.

Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

2 έτη

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

Υλοποίηση σε μία φάση: 2 έτη

Χρονικό βάθος απόδοσης:

2

Συνέργεια με άλλα μέτρα:

MM25206CA0502

Προτεραιότητα μέτρου:

3

Φορέας υλοποίησης:

Περιφέρεια Πελοποννήσου (μέσω προγραμματικής σύμβασης με το ΥΠΑΑΤ)

Εκτιμώμενο Κόστος

200.000€

Πηγή χρηματοδότησης

ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ)
Πόρους του Ταμείου Γεωργίας Κτηνοτροφίας
Είσπραξη των τελών βόσκησης της Περιφέρειας
(άρθρο 5 του Ν.4351/2015 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει)

Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:

Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση της μελέτης από την Περιφέρεια Πελοποννήσου

Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου

Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Μέτρια. Η διαχείριση της βοσκής είναι ένα φλέγον ζήτημα στις τοπικές κοινωνίας με αντικρουόμενα συμφέροντα. Η εισαγωγή του παράγοντα της βιοποικιλότητας φαινομενικά περιπλέκει τα πράγματα αλλά στην πραγματικότητα αποτελεί έναν «οδηγό» προς την αειφορική εκμετάλλευση της βοσκής. Παρά τις όποιες υπάρχουσες συγκρούσεις και όσες μπορεί να δημιουργηθούν είναι ένα ζήτημα που η πλειοψηφία της αγροτικής κοινωνίας αναζητά μια βιώσιμη λύση.

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Σύμφωνα με το άρθρο 3 του Νόμου 4351/2015 «Βοσκήσιμες γαίες Ελλάδας» όπως ισχύει η χρήση της βοσκής εντός βοσκήσιμων γαιών που προστατεύονται από τη δασική νομοθεσία επιτρέπεται, υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις του νόμου 4351/2015 και της δασικής νομοθεσίας, εφόσον δεν επηρεάζεται αρνητικά η φυσική ισορροπία και αειφορία, καθώς και οι παραγωγικές, προστατευτικές, υδρονομικές, αισθητικές και λοιπές λειτουργίες των οικοσυστημάτων που συγκροτεί η φυόμενη στις βοσκήσιμες γαίες βλάστηση.
Η βοσκή εντός των βοσκήσιμων γαιών ασκείται επί τη βάση διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης της περιοχή, όπου ρυθμίζονται οι όροι χρήσης των εν λόγω εκτάσεων για βόσκηση, σύμφωνα με τις υφιστάμενες και τις προκύπτουσες, συμβατές με τη δασική νομοθεσία και τη βοσκή παράλληλες χρήσεις και τη βοσκοϊκανότητα της κάθε περιοχής και διασφαλίζεται η αειφόρος διαχείριση και απρόσκοπτη αξιοποίηση των βοσκήσιμων γαιών για τις ανάγκες βόσκησης των ποιμνίων. Ειδικά για τις βοσκήσιμες γαίες που περιλαμβάνονται εντός προστατευόμενων περιοχών, εκτιμάται η βοσκοϊκανότητα και τα μέτρα βελτίωσης, διαχείρισης και οργάνωσης της άσκησης της βόσκησης αποφασίζονται κατά τρόπο που αποτρέπεται η υποβάθμιση των προστατευτέων αντικειμένων. Κατά την εκπόνηση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης η Μονάδα Διαχείρισης της περιοχής θα πρέπει να συνεργαστεί, παράσχει στοιχεία και να γνωμοδοτήσει σχετικά. Τα διαχειριστικά σχέδια βόσκησης θα καθορίσουν και τις εγκαταστάσεις ζώων σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του ν. 4056/2012 (Α` 52), καθώς και ποτίστρες ζώων, μικρές ομβροδεξαμενές και επεμβάσεις που δεν αλλοιώνουν τη φυσιογνωμία του τοπίου για την εξυπηρέτηση των κτηνοτρόφων, της λειτουργίας των βοσκήσιμων γαιών και την ευζωία των ζώων.
Το μέτρο περιλαμβάνει την εκπόνηση των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης Περιφέρειας Πελοποννήσου, στην οποία περιλαμβάνεται το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής. Κατά την εκπόνηση των διαχειριστικών σχεδίων θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατ' ελάχιστο τα ακόλουθα:
- τεχνικές προδιαγραφές (ΦΕΚ Β' 2331) η αριθμ. 1058/71977/3.07.2017 ΚΥΑ).
- Η αποτροπή υποβάθμισης των προστατευτέων αντικειμένων της περιοχής λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες των δομών και λειτουργιών των οικοσυστημάτων και των οικολογικών απαιτήσεων των ειδών.
- Τεχνικές προδιαγραφών Διαχείρισης Σχεδίων Βόσκησης σε περιοχές του δικτύου Natura 2000 που αναμένεται να εκδοθούν από το ΥΠΕΝ (Γενική Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Πολιτικής), με σκοπό την εξασφάλιση της προστασίας των ειδών και τύπων οικοτόπων και κατ' επέκταση της βιοποικιλότητας των περιοχών αυτών, όπως το προστατευτικό πλαίσιο ορίζει μέσα από τα Π.Δ. προστασίας των περιοχών Natura 2000
- Υφιστάμενη βιβλιογραφία σχετικά με τη βόσκηση σε προστατευόμενες περιοχές
- Δεδομένα και πληροφορίες που τυχόν θα έχει στη διάθεσή του και θα χορηγήσει στον μελετητή η Μονάδα Διαχείρισης της περιοχής, καθώς και τα τυχόν αποτελέσματα από την υλοποίηση του Μέτρου ΜΜ25206CA0502

Από τα αποτελέσματα του διαχειριστικού σχεδίου θα προκύψουν οι θεσμικές ρυθμίσεις για την άσκηση της δραστηριότητας στην περιοχή. <u>Παραδοτέο:</u> Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Τεύχος Διαχειριστικού Σχεδίου Βόσκησης

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CA1601
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση των άσκηση των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων. Καλές πρακτικές.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA01, CA02, CA03, CA07, CA08, CA09, CA10, CA11, CA14 , CA16
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520003, GR2520006, GR2520005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αγροτικές καλλιέργειες
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.6.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A01, A05, A21, A02, A23, A26
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης γεωργικών εκτάσεων Μέτρα προστασίας των εδαφικών πόρων Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Θεσμοθέτηση: 1ο έτος Εφαρμογή 2ο - 5ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25206CW0204
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΥΠΕΝ ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση Υπουργικής Απόφασης Κανονιστικού Πλαισίου Ενημέρωση και συνεργασία με καλλιεργητές και αρμόδιες αρχές
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Για την επιτυχή εφαρμογή του κανονιστικού πλαισίου χρειάζεται ενημέρωση και συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους δημόσιους φορείς της περιοχής, με διαφορετικής αρμοδιότητες στον ίδιο χώρο, και τους καλλιεργητές χρήστες. Απαιτείται επίσης η παροχή ανταποδοτικών ωφελειών και οικονομικών κινήτρων μέσω επιδοτήσεων στους καλλιεργητές, ώστε να υποστηριχτεί η εφαρμογή από τους ίδιους τους χρήστες.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένονται μέτριας έντασης αντιδράσεις οι οποίες εκτιμάται ότι θα αρθούν με την ενημέρωση και την απόδοση οικονομικών κινήτρων στους καλλιεργητές (π.χ. επιδοτήσεις καλλιεργειών)
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Για την άσκηση των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων ισχύουν οι ακόλουθοι όροι και περιορισμοί: • Η άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων θα πρέπει να γίνεται κατά το δυνατόν με χρήση βιολογικών μεθόδων και ορθές περιβαλλοντικές πρακτικές. Εντός των Ζωνών Προστασίας της Φύσης η άσκηση βιολογικών καλλιεργειών είναι ιδιαιτέρως σημαντική. Για το λόγο αυτό θα προωθείται και θα ενισχύεται η βιολογική καλλιέργεια, μέσω δράσεων ενημέρωσης και επιδότησης των καλλιεργητών.

- Ορθή διαχείριση των γεωργικών δραστηριοτήτων και προώθηση ήπιων γεωργικών πρακτικών (μείωση γεωργικών φαρμάκων και λιπασμάτων, βιολογικές καλλιέργειες κ.ά.) για τη μείωση των επιπτώσεών τους στους τύπους οικοτόπων, στα είδη κοινοτικού ενδιαφέροντος και στα αγροτικά πτηνά.
- Κατά την άσκηση των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων θα πρέπει να ακολουθούνται οι καλές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες και πρακτικές στις οποίες περιλαμβάνονται τα στοιχεία διατήρησης του τοπίου, των φρακτών, μη αλλοίωση της μορφολογίας, διατήρηση των δένδρων, περιορισμός εκχερσώσεων κ.α.
- Κατά την άσκηση των καλλιεργειών θα πρέπει να προστατεύεται η χλωρίδα και πανίδα της περιοχής και να αποφεύγονται ενέργειες που μπορεί να προκαλέσουν θανάτωση ειδών πανίδας.
- Υλοποίηση προωθητικών ενεργειών ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης / εκπαίδευσης των αγροτών για τη βιοποικιλότητα των αγροτικών οικοσυστημάτων και τις αρνητικές και θετικές επιπτώσεις των καλλιεργειών σε είδη και οικοτόπους κοινοτικού ενδιαφέροντος
- Προώθηση γεωργοπεριβαλλοντικών συμφωνιών με σκοπό τη διατήρηση τύπων οικοτόπων και ειδών, συμπεριλαμβανομένων ενισχύσεων και κινήτρων.
- Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, της πρωτογενούς παραγωγής και της προώθησης τοπικά παραγόμενων προϊόντων
- Προτείνεται η διαχείριση της φυτομάζας και των κομμένων κλαδιών προς όφελος του οικοσυστήματος (π.χ. ενσωμάτωση κομμένων υγιών κλαδιών στο έδαφος για αύξηση οργανικής ουσίας, διατήρηση σωρών κομμένων κλαδιών, ενσωμάτωση φυτομάζας στο έδαφος).
- Η καύση για γεωργικούς σκοπούς θα πρέπει να αποφεύγεται. Σε περίπτωση που κριθεί αναγκαία (π.χ. ασθένειες, αποφυγή διάδοσης ζιζανίων) η καύση θα πραγματοποιείται με αυστηρή τήρηση των κανόνων ασφαλείας για την αποφυγή πυρκαγιάς, δηλαδή να επικρατεί άπνοια και να μην καταγράφονται πολύ υψηλές θερμοκρασίες. Η καύση θα πρέπει να γίνεται σε κατάλληλη θέση και υπό συνεχή επιτήρηση.

Α. Για τη διατήρηση των μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις, με σκοπό τη διατήρηση και βελτίωση κρίσιμων ενδιαιτημάτων και καταφυγίων για τα είδη ορνιθοπανίδας, ερπετών, ασπόνδυλων και χειροπτέρων.

- Διατήρηση των παραδοσιακών στοιχείων του αγροτικού τοπίου, όπως ξερολιθιές, αναβαθμίδες, φυσικά πρανή και αναχώματα και προώθηση δράσεων για την αποκατάσταση αυτών. Οι αναβαθμίδες και τα φυσικά πρανή στα όρια των αγροτεμαχίων θα πρέπει να διατηρούνται σε κατάσταση που να αποτρέπεται η διάβρωση.
- Διατήρηση και αποκατάσταση της ποσότητας και της ποιότητας των φυτικών φρακτών και των περιοχών φυσικής βλάστησης που συνδέονται με αγροτεμάχια (π.χ. μεμονωμένα δένδρα, συστάδες δένδρων, θάμνοι κ.λπ.). Προτείνεται η κάλυψη κενών που δημιουργούνται στους φυτοφράχτες και η συμπλήρωση με φυτεύσεις, κατά προτεραιότητα τοπικών φυτικών ειδών, για την δημιουργία ενιαίου δικτύου φυτοφραχτών.
- Αποφυγή κοπής φυτικών φρακτών και δέντρων κατά την περίοδο αναπαραγωγής της ορνιθοπανίδας (Μάρτιος έως Ιούνιος).
- Αποφυγή αλλαγής του αγροτικού τοπίου με σκοπό την ενοποίηση αγροτεμαχίων και την απομάκρυνση πράσινων υποδομών (φυτοφράχτες, πέτρινοι τοίχοι, πηγές, δέντρα κλπ.)
- Προώθηση δράσεων δημιουργίας νέων φυτοφραχτών κατά μήκος καλλιεργήσιμων εκτάσεων στις πεδινές εκτάσεις για τη βελτίωση των ενδιαιτημάτων αγροτικών ειδών πανίδας
- Προώθηση δράσεων για την αποφυγή χωροκατακτητικών φυτικών ειδών
- Ενίσχυση και δημιουργία πράσινων υποδομών με στόχο τη μείωση του κατακερματισμού των ενδιαιτημάτων ειδών κοινοτικού ενδιαφέροντος

Β. Για την αύξηση της αγροτικής βιοποικιλότητας για τη βελτίωση/διατήρηση ειδών

- Επιτρέπονται μεταβολές στα γεωργικά συστήματα και πρακτικές, εφόσον είναι συμβατά με τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών, εξυπηρετούν την άσκηση των δραστηριοτήτων και είναι συμβατές με την ισχύουσα ΚΑΠ.
- Επιτρέπεται η αναδιάρθρωση των γεωργικών καλλιεργειών μετά από εκπόνηση σχετικής μελέτης που θα λαμβάνει κατ' ελάχιστο υπόψη:
  - Την καταλληλότητα και προσαρμοστικότητα των επιμέρους καλλιεργειών στις εδαφοκλιματικές συνθήκες της περιοχής.
  - Την προώθηση παραδοσιακής γεωργίας και πρακτικών συμβατών με την προστατευόμενη περιοχή
  - Τις αρδευτικές ανάγκες των καλλιεργειών και την αποφυγή υπεράντλησης των υπόγειων υδροφορέων.
  - Την ισχύουσα ΚΑΠ
  - Τη συμβατότητα με τη διατήρηση των ειδών πανίδας της περιοχής, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες οικολογικές απαιτήσεις των πολύ σημαντικών ειδών.
  - Διασφάλιση της μωσαϊκότητας των καλλιεργειών.
- Διατήρηση της ποικιλότητας και ετερογένειας των καλλιεργειών. Προώθηση ενεργειών για την αύξηση της αγροτικής βιοποικιλότητας για τη βελτίωση/διατήρηση ειδών πανίδας (π.χ. ασυγκόμιστη παραγωγή, ειδικές καλλιέργειες)
- Καλλιέργειες και πρακτικές μη συμβατές με τη φύση θα πρέπει να μετατρέπονται σε άλλη μορφή καλλιέργειας ή να προσαρμοστούν κατάλληλα ούτως ώστε να είναι σε θέση να συμβάλουν στη διατήρηση των οικοτόπων και των ειδών.
- Θα πρέπει να αποφεύγεται η μετατροπή των μη αρδευόμενων καλλιεργειών σε αρδευόμενες.
- Παροτρύνεται η δημιουργία μικρών ταμιευτήρων νερού και η άρδευση ιδιαίτερα τους ξηρούς μήνες.

Γ. Για την προστασία από την κατεργασία του εδάφους με μηχανικές μεθόδους και την αποφυγή των αρνητικών επιπτώσεων στη δομή του εδάφους και τα είδη πανίδας και χλωρίδας.

- Οι ενέργειες κατεργασίας του εδάφους με μηχανικές μεθόδους θα πρέπει να αποφεύγονται ή να περιορίζεται στις απολύτως αναγκαίες (π.χ. χαλάρωση συνεκτικού εδάφους).
- Στην περίπτωση που χρειαστεί κατεργασία του εδάφους θα πρέπει να προτιμώνται μηχανήματα κατεργασίας ελαφρού τύπου και να επιλέγεται μικρό βάθος κατεργασίας.
- Πριν τη χρήση μηχανικής μεθόδου προτείνεται να πραγματοποιηθούν ενέργειες εκφοβισμού (π.χ. διάσχιση με τα πόδια) ώστε να απομακρυνθούν από το χώρο τα είδη πανίδας και να αποφευχθεί η θανάτωσή τους.
- Δεν επιτρέπεται η καταστροφή φωλιών ειδών πανίδας που εντοπίζονται εντός του χωραφιού.
- Το φρεζάρισμα την άνοιξη προτείνεται να αποφεύγεται ή να ελαχιστοποιείται στο απολύτως αναγκαίο, για την προστασία της αναπαραγωγής φάσης των ειδών πανίδας.

Δ. Για την προστασία από τη χρήση λιπασμάτων

- Θα πρέπει να προτιμάται η χρήση βιολογικών λιπασμάτων, κοπριάς, κομπόστας ή χλωρής λίπανσης, ώστε να αποφευχθεί η ρύπανση των υδάτων.
- Θα πρέπει να διασφαλίζεται η αποφυγή υπερλίπανσης (π.χ. να έχουν προηγηθεί αναλύσεις εδάφους ή να χρησιμοποιηθούν νέες τεχνολογίες).
- Δεν επιτρέπεται η χρήση αζωτούχων λιπασμάτων σε απόσταση μικρότερη των 5 μέτρων από ρυάκια, όχθες ποταμών και λιμνών και ενός μέτρου από κανάλια άρδευσης, στράγγισης, πηγάδια και γεωτρήσεις.
- Η προετοιμασία της λίπανσης πρέπει να πραγματοποιείται σε επιφάνεια που αποτρέπει τη γρήγορη διείσδυση στο έδαφος και σε ικανή απόσταση από υδάτινη επιφάνεια.
- Οι χρησιμοποιημένες συσκευασίες θα πρέπει αυστηρά να συλλέγονται και να απομακρύνονται από το χώρο μετά το τέλος της διαδικασίας. Επίσης, θα πρέπει να τηρούνται όλοι οι προβλεπόμενοι κανόνες ασφαλούς χρήσης και αποθήκευσης.

Ε. Για την προστασία από τη χρήση εντομοκτόνων, παρασιτοκτόνων και άλλων φυτοπροστατευτικών

- Η χρήση ζιζανιοκτόνων και φυτοπροστατευτικών θα πρέπει να αποφεύγεται ή να περιορίζεται στην απολύτως αναγκαία.
- Όπου αυτό είναι εφικτό συνίσταται η χρήση κοκκωδών σκευασμάτων.
- Θα πρέπει να τηρούνται αυστηρά οι οδηγίες χρήσης των σκευασμάτων και οι απαιτούμενες ποσότητες.
- Κατά την εφαρμογή θα πρέπει να αποφεύγεται η διάχυση στις πλευρές μονοπατιών, πλαγιές και παρυφές δασών.
- Πριν την εφαρμογή θα πρέπει να ελέγχεται η καλή κατάσταση και οι ρυθμίσεις των μηχανημάτων διασποράς, ψεκαστικών και κοκκοδιανομέων.
- Να αποφεύγεται η εφαρμογή φυτοπροστατευτικών σε έντονες καιρικές συνθήκες (βροχή, ισχυροί άνεμοι, έντονη ηλιοφάνεια) και σε ημέρες με μεγάλη υγρασία.
- Οι χρησιμοποιημένες συσκευασίες θα πρέπει αυστηρά να συλλέγονται και να απομακρύνονται από το χώρο μετά το τέλος της διαδικασίας. Επίσης, θα πρέπει να τηρούνται όλοι οι προβλεπόμενοι κανόνες ασφαλούς χρήσης και αποθήκευσης.
- Για τους ελαιώνες, προτείνεται η διατήρηση τμημάτων χωρίς εφαρμογή φυτοπροστατευτικών κατά την άνοιξη (αναπαραγωγική περίοδος ειδών πανίδας).

ΣΤ. Για τους ελαιώνες

- Το κλάδεμα των ελαιώνων συνίσταται να μην πραγματοποιείται κατά τους μήνες Απρίλιο – Μάιο για τον μετριασμό των επιπτώσεων στην αναπαραγωγική διαδικασία της ορνιθοπανίδας.
- Δεν επιτρέπεται η καταστροφή φωλιών πάνω σε κλαδιά δένδρων.
- Διατήρηση και ενίσχυση της παραδοσιακής άσκηση της ελαιοκαλλιέργειας. Διατήρηση ποσοστού περίπου 5% των υπερώριμων ελαιόδεντρων κατά την ανανέωση των ελαιώνων με νέες φυτεύσεις.

Ζ. Για την προστασία των υδρολογικών πόρων για αποφυγή εξάντλησης του υδροφόρου ορίζοντα

- Δεν επιτρέπεται η υπεράντληση του επιφανειακού και υπόγειου νερού, καθώς και κάθε ενέργεια που μπορεί να επιφέρει αλλαγή του ισοζυγίου του νερού (απόληψη και εκτροπή νερού) από αγροτεμάχια τα οποία γειτνιάζουν με υδατικά σώματα. Προτείνεται η εφαρμογή μετρητών παροχής σε κάθε στόμιο υδροληψίας με σκοπό τον έλεγχο των χρησιμοποιούμενων ποσοτήτων νερού.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CF1201
Ονομασία Μέτρου:
Έκδοση κανονισμού ως προς την διαχείριση αποικιών χειροπτέρων σε ιδιόκτητα και δημόσια κτήρια
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά την έκδοση κανονιστικού πλαισίου με την οποία να εξασφαλίζεται ότι οποιαδήποτε εργασία σε κτήρια ενδέχεται να βλάψει δυνητικά κάποια αποικία χειροπτέρων θα λαμβάνει χώρα τηρώντας όλα τα απαραίτητα μέτρα βάση των διεθνών πρακτικών για την ελάττωση ή εκμηδενισμό των επιπτώσεων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF12
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520003, GR2520006, GR2520005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη περιοχή με εφαρμογή και εντός ορίων οικισμών
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Chiroptera spp.
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.2.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.1.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Marnell, F. & P. Presetnik (2010): Protection of overground roosts for bats (particularly roosts in buildings of cultural heritage importance). EUROBATS Publication Series No. 4 (English version). UNEP / EUROBATS Secretariat, Bonn, Germany, 57 pp.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Σχέδιο Δράσης για 10 είδη Χειροπτέρων της Ελλάδας (υπό διαμόρφωση)

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
6 μήνες
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Υλοποίηση σε μία φάση: 6 μήνες
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δυσχέρειες που ενδέχεται να προκύψουν αφορούν τυχόν καθυστερήσεις στην εκτέλεση των εργασιών ανακαίνισης/αποκατάστασης κ.λπ., εφόσον σε αυτά βρεθεί αποικία και κριθεί σκόπιμη η διενέργεια των εργασιών άλλη εποχή από την προγραμματισμένη
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα είχε περισσότερο νόημα να εφαρμοστεί οριζόντια για όλες τις περιοχές Natura 2000 της χώρας
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά την έκδοση κανονιστικού πλαισίου με την οποία να εξασφαλίζεται ότι οποιαδήποτε εργασία σε κτίρια (π.χ. εργασίες ανακαίνισης, αποκατάστασης κ.α.) ενδέχεται να βλάψει δυνητικά κάποια αποικία χειροπτέρων θα λαμβάνει χώρα τηρώντας όλα τα απαραίτητα μέτρα βάση των διεθνών πρακτικών για την ελάττωση ή εκμηδενισμό των επιπτώσεων. Συγκεκριμένα, ο έλεγχος των κτιρίων από ειδικό (υπάλληλο ή εξωτερικό συνεργάτη του ΟΦΥΠΕΚΑ) θα πρέπει να είναι υποχρεωτικός πριν τη διενέργεια τέτοιων εργασιών και αναλόγως των ευρημάτων, οι εργασίες θα προχωρούν κανονικά ή θα τροποποιούνται κατά περίπτωση. Η ρύθμιση θα βασιστεί στις οδηγίες της UNEP/EUROBATS (Marnell & Presetnik, 2010) και άλλων αντίστοιχων κειμένων.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός κτηρίων που ελέγχθηκαν ανά έτος 2. Έκδοση Κανονισμού

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CF0306
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Όροι και προϋποθέσεις για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα Μουστού Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520003, GR2520006, GR2520005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.3.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25206CF0309
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Μη εφαρμόσιμο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
1. Επιτρέπεται η ημερήσια επίσκεψη και ξενάγηση επισκεπτών, με σκοπό την περιβαλλοντική εκπαίδευση, την παρατήρηση της φύσης και την ήπια αναψυχή. 2. Η κίνηση των επισκεπτών στης Ζώνες Προστασίας της Φύσης γίνεται επί των επισημασμένων μονοπατιών και σε καθορισμένες περιοχές. 3. Επιτρέπεται η ξενάγηση επισκεπτών και η διοργάνωση οικοτουριστικών προγραμμάτων σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους, σε καθορισμένες διαδρομές και χώρους, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών. 4. Η περιήγηση με οχήματα επιτρέπεται μόνο επί του αναγνωρισμένου οδικού δικτύου. Σε κάθε περίπτωση απαγορεύεται η κίνηση με μηχανοκίνητο μέσο εκτός οδικού δικτύου για λόγους προστασίας των τύπων οικοτόπων, της χλωρίδας, της διάβρωσης του εδάφους και της αποφυγής όχλησης της πανίδας. 5. Θα πρέπει να τηρούνται αυστηρά τα όρια ταχύτητας σύμφωνα με τις σημάνσεις στους δρόμους και σε κάθε περίπτωση να αποφεύγεται ν ανάπτυξη υψηλών ταχυτήτων, τόσο για

την προστασία των επισκεπτών, όσο και για την αποφυγή θανάτωσης κάποιου είδους πανίδας.
6. Η στάθμευση επιτρέπεται μόνο στους ειδικά διαμορφωμένους χώρους
7. Δεν επιτρέπεται η ελεύθερη κατασκήνωση και η διαμονή σε αυτοκινούμενα τροχόσπιτα, εκτός των ειδικά καθορισμένων θέσεων.
8. Δεν επιτρέπεται το άναμμα φωτιάς, ενώ θα πρέπει να αποφεύγεται κάθε ενέργεια που μπορεί να αποτελέσει εστία έναρξης πυρκαγιάς.
9. Εφόσον επισημανθεί κακή σήμανση ή οποιαδήποτε ζημιά σε κάποιο από τα σηματοδοτημένα μονοπάτια, προτείνεται να κοινοποιείται στην αρμόδια ΜΔΠΠ της περιοχής.
10. Θα πρέπει να διαφυλάσσεται η καθαριότητα και η αποφυγή ρύπανσης της περιοχής. Τυχόν απορρίμματα από την άσκηση των δραστηριοτήτων θα πρέπει να συλλέγονται από τους επισκέπτες και να απορρίπτονται σε κάδους ή σε γωνιές ανακύκλωσης (εφόσον πρόκειται για ανακυκλώσιμα υλικά).
11. Στα ποτάμια, ρυάκια και τις πηγές θα πρέπει να αποφεύγεται η χρήση απορρυπαντικών ή άλλων χημικών ουσιών για την αποφυγή ρύπανσης των υδάτων.
12. Θα πρέπει να αποφεύγεται κάθε ενέργεια που μπορεί να προκαλέσει όχληση στα είδη πανίδας (π.χ. δυνατή μουσική, δυνατοί θόρυβοι κ.λπ.), ειδικά σε θέσεις όπου φωλεάζουν αναπαράγονται προστατευόμενα είδη.
13. Δεν επιτρέπεται η καταστροφή φωλιών, η εκρίζωση φυτικών ειδών, η κοπή θάμνων και δένδρων και η χάραξη φλοιών δένδρων.
14. Δεν επιτρέπεται η θανάτωση, σύλληψη, αιχμαλωσία και οποιαδήποτε μεταχείριση των ειδών της πανίδας καθώς και η συλλογή αυγών.
15. Προτείνεται να αναφέρεται στις αρμόδιες αρχές ή τη ΜΔΠΠ κάθε παράνομη δραστηριότητα που θα πέσει στην αντίληψη των επισκεπτών

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CF0307
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της αναρριχητικής δραστηριότητας
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση της αναρριχητικής δραστηριότητας
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα Μουστού Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520005, GR2520006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αναρριχητικά πεδία και αναρριχητικές διαδρομές. Τ.Ο. 8210. Περιοχές με βράχια στο σύνολο της προστατευόμενης περιοχής.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Τ.Ο. 8210 Προστατευόμενα, ενδημικά, σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας με ασβεστολιθικά ενδιαιτήματα Είδη ορνιθοπανίδας που φωλιάζουν στα βράχια της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.2.7
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Α.4.2
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Κάθε έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Κάθε έτος (1-5 έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25206CF0302, MM25206CF0303, MM25206CF0304, MM25206CF0305
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Μη εφαρμόσιμο
Πηγή χρηματοδότησης
Μη εφαρμόσιμο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση ρύθμισης για χωρικό ή / και χρονικό περιορισμό της δραστηριότητας εφόσον απαιτηθεί. Για την αποτελεσματική εφαρμογή του μέτρου πρέπει να υπάρχει συναίνεση μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων (ορειβατικοί και αναρριχητικοί σύλλογοι, αναρριχητές). και ενημέρωση των αναρριχητών.
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Το μέτρο έχει τοπική εφαρμογή και δεν αναμένεται να εμφανίζει τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Για την αποτελεσματική εφαρμογή του μέτρου πρέπει να υπάρχει συναίνεση μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων (ορειβατικοί και αναρριχητικοί σύλλογοι, αναρριχητές). και ενημέρωση των αναρριχητών. . Εκτιμάται ότι δεν θα επιφέρει δυσχέρεια στους χρήστες, μέσα από συνεργασία και με χρήση εργαλείων ενημέρωσης, αυσιθητοποίησης, εθελοντικής συμμετοχής των χρηστών.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση της αναρριχητικής δραστηριότητας: • Χωρικοί περιορισμοί άσκησης της δραστηριότητας με σκοπό τη δημιουργία θέσεων προστασίας χωρίς αναρρίχηση δύναται να καθορίζονται για την προστασία σπάνιων και απειλούμενων ειδών χλωρίδας με ενδιαίτημα τα ασβεστολιθικά βράχια εφόσον καταγραφούν κρίσιμα ενδιαιτήματα πάνω σε κάποια αναρριχητική διαδρομή ή εφόσον εκτιμηθεί ότι κινδυνεύει η διατήρηση κάποιου είδους ή για την προστασία πληθυσμών από θέσεις που δεν

έχουν ανοίξει αναρριχητικές διαδρομές. Οι περιορισμοί θα λαμβάνουν υπόψη τα αποτελέσματα του μέτρου «Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης – συμμετοχής».

- Η μετακίνηση από και προς τις διαδρομές αναρρίχησης επιτρέπεται μόνο από υφιστάμενα μονοπάτια. Διάνοιξη νέου μονοπατιού επιτρέπεται μόνο εφόσον υποδειχθεί από το μέτρο «Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης – συμμετοχής» ή από το Σχέδιο Διακίνησης Επισκεπτών.
- Δεν επιτρέπεται η καταστροφή / κοπή / αφαίρεση / εκρίζωση σπάνιων ή απειλούμενων ειδών χλωρίδας
- Δεν επιτρέπεται η απομάκρυνση φωλιών, αβγών ή νεοσσών.
- Επιλέγονται τεχνικές ασφάλισης με τις λιγότερες επιπτώσεις στα βραχώδη οικοσυστήματα.
- Μετά την ολοκλήρωση της αναρριχητικής δραστηριότητας θα πρέπει να απομακρύνεται τυχόν εξοπλισμός διάνοιξης, (π.χ. σχοινιά και ιμάντες αναρρίχησης) καθώς και τυχόν απορρίμματα.
- Να αποφεύγεται η χωρίς λόγο όχληση ειδών πανίδας
- Δεν επιτρέπεται η ελεύθερη κατασκήνωση.
- Οι αναρριχητικές διαδρομές συστήνεται να δημοσιεύονται.
- Για τη διάνοιξη και συντήρηση αναρριχητικών πεδίων απαιτούνται:
  α) Να έχουν καθοριστεί ως κατάλληλες θέσεις σύμφωνα με τα αποτελέσματα του μέτρου «Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης – συμμετοχής».
  β) Σύνταξη και έγκριση μελέτης διάνοιξης ή/και συντήρησης αναρριχητικού πεδίου
  γ) Σύνταξη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης, η οποία θα λαμβάνει υπόψη: α) βιβλιογραφικές αναφορές και εργασίες πεδίου για την καταγραφή και αξιολόγηση των τύπων οικοτόπων, σπάνιων και απειλούμενων ειδών χλωρίδας, ενδιαιτημάτων σημαντικών ειδών πανίδας και θέσεων φωλεοποίησης ορνιθοπανίδας β) δέουσα εκτίμηση των επιπτώσεων στα προστατευτέα αντικείμενα από τις εργασίες διάνοιξης / συντήρησης του αναρριχητικού πεδίου και του μονοπατιού πρόσβασης (εφόσον χρειαστεί νέα χάραξη).
  δ) Εκτέλεση των εργασιών διάνοιξης / συντήρησης από έμπειρο αναρριχητή με μέριμνα για τις λιγότερες δυνατές επιπτώσεις.
- Να αποφεύγεται η αλόγιστη διάνοιξη αθλητικών διαδρομών με ασφάλιση

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CF0308
Ονομασία Μέτρου:
Κατά χώρο ρύθμιση των δραστηριοτήτων αναψυχής στα αμμοθινικά οικοσυστήματα, μέσω έργων / υποδομών μικρής κλίμακας και κανονιστικών ρυθμίσεων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Έργα μικρής κλίμακας με στόχο την κατά χώρο ρύθμιση των δραστηριοτήτων αναψυχής στην περιοχή: (α) την οριοθέτηση του τύπου οικοτόπου 2110 (β) οριοθέτηση θέσεων στάθμευσης και ταυτόχρονα αποτροπή (με τεχνικά έργα, πχ. πασσάλους) της στάθμευσης σε εκτάσεις αμμοθινικών τύπων οικοτόπων ή σε θέσεις που δραστηριοποιείται το είδος *Caretta caretta*, (γ) την κατασκευή διαδρόμων για την πρόσβαση των επισκεπτών στην παραλία και (δ) τον καθορισμό των θέσεων για ξαπλώστρες και άλλες μη μόνιμες υποδομές αναψυχής.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα Μουστού Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Παραλίες Μουστού
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Caretta caretta, αμμοθινικοί τ.ο.
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.2.8
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.4.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07, F05, E01
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Υπάρχει σημαντική εμπειρία από εφαρμογή ανάλογων δράσεων στην Ελλάδα και αλλού. Πρότερη εμπειρία αφορά στις παραλίες της ευρύτερης περιοχής (π.χ. στην παραλία Ρωμανού). Οι προτεινόμενες δράσεις είναι ήπιας παρέμβασης, δεν απαιτούν πολύπλοκα τεχνικά έργα.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την θαλάσσια χελώνα *Caretta caretta*, Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Α' Φάση: 1 έτος Β΄ Φάση: 2 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25206CF0301
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
1. Εκπόνηση μελέτης: 10.000€ 2. Προμήθεια υλικών/ Εφαρμογή παρεμβάσεων: 15.000€ (θα προσδιοριστεί επακριβώς από τη μελέτη) Σύνολο: 25.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) Χρηματοδότησης από ιδιωτικές πηγές
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Διερεύνηση ιδιοκτησιακού καθεστώτος (Δημιουργία χώρων στάθμευσης) Η υλοποίηση της δράσης προϋποθέτει την ολοκλήρωση του Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών MM25403CF0301
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
1. Ενδεχόμενη άρνηση συνεργασίας των επιτόπου ενδιαφερόμενων μερών (stakeholders) (Ορισμός θέσεων για ξαπλώστρες) 2. Μη χρήση οργανωμένων θέσεων στάθμευσης Πιθανότητα μη αποδοχής των μέτρων από τον τουριστικό τομέα προβλέπεται να επιλυθεί με δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, απονομή τιμητικών τίτλων και πιστοποιητικών καλής πρακτικής.

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Το έργο περιλαμβάνει (α) την οριοθέτηση του τύπου οικοτόπου 2120 κυρίως στις θέσεις με μεγάλη πίεση από επισκέπτες στις οποίες παρατηρείται είσοδος και παραμονή των επισκεπτών, (β) την οριοθέτηση θέσεων στάθμευσης και ταυτόχρονα την αποτροπή (με τεχνικά έργα, πχ. πασσάλους) της στάθμευσης σε εκτάσεις αμμοθινικών τύπων οικοτόπων ή σε θέσεις που δραστηριοποιείται το είδος *Caretta caretta*, (γ) την κατασκευή διαδρόμων για την πρόσβαση των επισκεπτών στην παραλία χωρίς να ποδοπατούν τα τυπικών είδη των τύπων οικοτόπου και (δ) τον καθορισμό των θέσεων για ξαπλώστρες και άλλες μη μόνιμες υποδομές αναψυχής. Πιο συγκεκριμένα:

Α) Οριοθέτηση τύπου οικοτόπου

Ο τύπος οικοτόπου 2110 χαρακτηρίζεται από πολυετή βλάστηση η οποία είναι ευαίσθητη στη ανεξέλεγκτη χρήση από τους επισκέπτες των παραλιών. Ο τύπος οικοτόπου 2110 περιλαμβάνει κινούμενες θίνες οι οποίες έχουν σημαντική κάλυψη βλάστησης που είναι ευαίσθητη στη χρήση από επισκέπτες και μπορεί να υποβαθμιστεί από την ποδοπάτηση. Η ανεξέλεγκτη ροή επισκεπτών σε αυτούς του τύπους οικοτόπων μπορεί να υποβαθμίσει έντονα τη δομή τους, να επηρεάσει τη φυσική αναγέννηση των τυπικών ειδών και γενικότερα να επηρεάσει αρνητικά τις λειτουργίες τους.

Η λύση που συχνά εφαρμόζεται και προτείνεται να εφαρμοστεί και στις παραλίες της ΕΖΔ που δέχονται ιδιαίτερα αυξημένη πίεση από δραστηριότητες αναψυχής είναι η οριοθέτηση των τύπων οικοτόπων ώστε να αποθαρρύνεται η είσοδος των επισκεπτών σε αυτούς. Η οριοθέτηση πρέπει να γίνει κατά μήκος των θέσεων εξάπλωσής τους στις περιοχές με έντονη τουριστική πίεση, τουλάχιστον από τη πλευρά προς τις εμβρυονικές θίνες (θάλασσα). Αυτό θα αποτρέψει τους λουόμενους να εγκαθίστανται εντός των τύπων οικοτόπων.

Πριν την οριοθέτηση θα προηγηθούν επιτόπιες επισκέψεις για τον προσδιορισμό των θέσεων που χρήζουν οριοθέτησης. Κατ' εκτίμηση, στην περιοχή θα απαιτηθεί οριοθέτηση σε μήκος περίπου 2.500 m.

Β) Οριοθέτηση θέσεων στάθμευσης

Η ανεξέλεγκτη κίνηση των τροχοφόρων έχει σημαντικές επιπτώσεις στη φωλεοποίηση της *Caretta caretta* (καταστροφή φωλιών, συμπίεση άμμου, παρεμπόδιση εξόδου από τις φωλιές). Τα τροχοφόρα στην παραλία είναι δυνατόν να καταστρέψουν τις φωλιές και να παγιδεύσουν τους νεοσσούς στις αυλακώσεις των τροχών τους. Ταυτόχρονα καταστρέφει και υποβαθμίζει τη θινική βλάστηση. Η παρουσία τροχοφόρων στην παραλία σχετίζεται με την ανεξέλεγκτη τουριστική κίνηση για αναψυχή εκτός οδικού δικτύου.

Το έργο αποσκοπεί στη διασφάλιση της αναπαραγωγικής δραστηριότητας της *Caretta caretta* καθώς και στην ασφαλή επώαση των φωλιών και έξοδο των νεοσσών από την φωλιά, μετά την εκκόλαψη Επιπρόσθετα στοχεύει και στην προστασία των θινικών οικοσυστημάτων και βλάστησης.

Το έργο αφορά στη χωροθέτηση και τοποθέτηση οδοφραχτών (μπαρών) σε σημεία όπου είναι δυνατή η πρόσβαση με τροχοφόρα στην παραλία (κυρίως στις απολήξεις οδικών προσβάσεων προς την ακτή).

Γ) Κατασκευή διαδρόμων πρόσβασης στην παραλία

Αυτό το μέτρο προβλέπει τη δημιουργία ξύλινων διαδρόμων για την πρόσβαση των επισκεπτών στις παραλίες. Στόχος είναι οι επισκέπτες να καθοδηγούνται προς τις παραλίες μέσω συγκεκριμένων διαδρομών που θα καθορίζονται από ξύλινους διαδρόμους ώστε να αποτρέπεται η είσοδος και η ποδοπάτηση κυρίως του τύπου οικοτόπου 2110. Αυτές οι διαδρομές θα καθοριστούν με βάση: (α) Τις θέσεις στάθμευσης και τη μέγιστη αναμενόμενη ροή των επισκεπτών προς τις παραλίες, (β) Τις σημασμένες θέσεις φωλεοποίησης των χελωνών *Caretta caretta*, (γ) την οριοθέτηση των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων.

Για την κατασκευή των διαδρόμων πρόσβασης θα ληφθούν υπόψη τα αποτελέσματα του Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών που θα καθορίσουν τις θέσεις στάθμευσης και τις κατάλληλες θέσεις για την πρόσβαση στις παραλίες, την εκτίμηση της επισκεψιμότητας και τη φέρουσα ικανότητα.
Το εκτιμώμενο μήκος διαδρόμων που θα κατασκευαστούν ανέρχεται σε περίπου 1.000 m
Δ καθορισμός θέσεων για ξαπλώστρες και άλλες μη μόνιμες υποδομές αναψυχής
Σε αυτή δράση θα πραγματοποιηθεί επαφή με τα ενδιαφερόμενα μέρη της ΕΖΔ (επαγγελματίες, χρήστες κ.ο.κ.) για το καθορισμό της ακριβούς θέσης (χωροθέτηση) και του αριθμού των επιτρεπόμενων ομπρελών ή ξαπλωστρών σε κάθε παραλία ώστε να μην υποβαθμίζονται οι δομές και λειτουργίες των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων (2110) αλλά και να διατηρηθεί / βελτιωθεί ο βαθμός διατήρησης του ενδιαιτήματος του είδους *Caretta caretta*.

Φάση Α: Απαιτείται προμελέτη απαιτείται για τον καθορισμό των ακριβών θέσεων που θα υλοποιηθούν οι δράσεις (οριοθέτηση τύπων οικοτόπων, χάρτης διαδρομών και δημιουργία χώρων στάθμευσης) και των χαρακτηριστικών αυτών (μήκος, υλικά, τεχνικές προδιαγραφές κ.λπ.). Η προμελέτη θα λάβει υπόψη τα αποτελέσματα του Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών και θα περιλαμβάνει αυτοψίες στο χώρο.
Φάση Β: Υλοποίηση προβλεπόμενων δράσεων.
Παραδοτέα:
Προμελέτη – Σχέδιο Δράσης
Εργασίες οριοθέτηση τύπων οικοτόπων 2110
Εργασίες οριοθέτησης θέσεων στάθμευσης
Εργασίες κατασκευής ξύλινων διαδρόμων πρόσβασης στην παραλία
Οριοθέτηση θέσεων και κανονιστικό πλαίσιο για την τοποθέτηση και χρήση ομπρελών και ξαπλωστρών στα αμμοθινικά οικοσυστήματα

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Μήκος και έκταση περιοχής οριοθέτησης
2. Αριθμός οργανωμένων θέσεων στάθμευσης
3. Πλήθος τροχοφόρων σε οργανωμένες θέσεις στάθμευσης ανά έτος και εποχή
4. Αριθμός επισκεπτών ανά έτος

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CF0309
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα Μουστού Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλοι οι αμμοθινικοί τύποι οικοτόπων
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
T.O. 2110, *Caretta caretta*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.2.8
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.4.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει μακροχρόνια εμπειρία στη διαχείριση επισκεπτών και τη προστασία των φωλιών της C. *caretta* και των ενδιαιτημάτων φωλεοποίησης αυτής
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Κάθε έτος (1-5 έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25206CF0306
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Μη εφαρμόσιμο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ειδικές άδειες για την αναψυχή και τον τυχόν καθαρισμό παραλίας από τις αρμόδιες υπηρεσίες
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Το μέτρο έχει τοπική εφαρμογή και δεν αναμένεται να εμφανίζει τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται πρόβλημα κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής ισχύουν οι ακόλουθοι όροι και περιορισμοί: Α. Γενικοί όροι και περιορισμοί για όλες τις παραλίες: 1. Απαγορεύεται επί των αμμοθινών, οποιαδήποτε διάνοιξη δρόμου για πρόσβαση στις παραλίες, καθώς και οποιαδήποτε νέα διαμόρφωση χώρου στάθμευσης οχημάτων των επισκεπτών. 2. Απαγόρευση η πρόσβαση και κίνηση οχημάτων στην παραλία και σε κάθε περίπτωση δεν επιτρέπεται η κίνηση επί αμμοθινικών οικοσυστημάτων. 3. Η πρόσβαση σε παραλίες με αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων θα γίνεται μέσω ξύλινων διαδρόμων που θα τοποθετηθούν κάθετα στην ακτή, σύμφωνα με το Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών και τις σχετικές δράσεις που θα υλοποιηθούν. 4. Θα πρέπει να αποφεύγεται η αλλαγή του τοπογραφικού ανάγλυφου, δηλαδή η ισοπέδωση των χαμηλών θινών. 5. Απαγορεύεται οποιαδήποτε εκχέρσωση θάμνων και εκρίζωση αμμόφιλων και λοιπών ειδών που αποικίζουν τις αμμώδεις ζώνες των παράκτιων τύπων οικοτόπων.

6. Απαγορεύεται οποιαδήποτε μόνιμη ή ημιμόνιμη κατασκευή. Όλες οι κατασκευές θα συνδέονται με το έδαφος με τρόπο που σε καμία περίπτωση δεν θα πρέπει να παραπέμπει σε συνθήκες μόνιμης θεμελίωσης.
7. Θα πρέπει να διασφαλίζεται η καθημερινή καθαριότητα των ακτών (τακτική περισυλλογή των σκουπιδιών), η ύπαρξη ικανού αριθμού κάδων για τη συλλογή των απορριμμάτων και η τακτική αποκομιδή αυτών από το Δήμο και τον παραχωρησιούχο (στην περίπτωση παραχώρησης απλής χρήσης αιγιαλού).
8. Θα πρέπει να υπάρχει μέριμνα από το Δήμο και τον παραχωρησιούχο (στην περίπτωση παραχώρησης απλής χρήσης αιγιαλού) για την αποφυγή αισθητικής υποβάθμισης, αλλοίωσης του περιβάλλοντος, και για την προστασία και διατήρηση των τύπων οικοτόπων και των ειδών.
9. Δεν επιτρέπεται το άναμμα φωτιάς και η κατασκήνωση
Β. Όροι και προϋποθέσεις για τον καθαρισμό των παραλιών:
1. Ο μηχανικός καθαρισμός παραλιών με βαρέα οχήματα θα πρέπει να αποφεύγεται στα αμμοθινικά οικοσυστήματα με παρουσία των τύπων οικοτόπων του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43 (Τ.Ο. 2110, 2120, 2190), τα οποία κατά θέσεις αποτελούν και κρίσιμα ενδιαιτήματα του είδους *Caretta caretta*. Στις ζώνες προστασίας της φύσης, εφόσον κριθεί απολύτως απαραίτητη η χρήση βαρέων οχημάτων, αυτή θα επιτρέπεται κατόπιν σχετικής άδειας από την Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής, σύμφωνα με τους όρους και προϋποθέσεις που θα οριστούν στην σχετική άδεια.
2. Η διαδικασία του καθαρισμού των παραλιών δεν πρέπει να επηρεάζει τις αμμοθίνες, τη φυσική βλάστηση και τις πέτρες που βρίσκονται ανάμεικτες στην άμμο. Τα στοιχεία αυτά προστατεύουν την ακτή από τη διάβρωση.
3. Για τον καθαρισμό της παραλίας με μηχανικά μέσα τίθεται χρονικός περιορισμός/αποκλεισμός για το διάστημα 1 Μαΐου – 31 Οκτωβρίου εκάστου έτους, με στόχο την προστασία των φωλεών των θαλασσίων χελωνών.
Γ. Ειδικά για την παραχώρηση απλής χρήσης αιγιαλού και παραλίας ισχύουν επιπρόσθετα οι εξής όροι και προϋποθέσεις:
1. Η παραχώρηση για απλή χρήση αιγιαλού και παραλίας επιτρέπεται σε θέσεις όπου υπάρχει νόμιμα υφιστάμενη οδική πρόσβαση και εφόσον εξυπηρετείται από οριοθετημένο χώρο στάθμευσης, νόμιμα διαμορφωμένο και εκτός αμμοθινικών τύπων οικοτόπων (Τ.Ο.: 2110).
2. Μετά το πέρας της περιόδου χρήσης θα πρέπει να απομακρύνονται τα πάσης φύσεως υλικά και εγκαταστάσεις που θα τοποθετηθούν για την εξυπηρέτηση των λουόμενων και την αναψυχή του κοινού (ενδεικτικά αναφέρονται: τροχήλατες καντίνες, ομπρέλες, βάσεις για ομπρέλες κ.α.)
3. Η χωροθέτηση και λειτουργία αναψυκτήριων θα πρέπει να γίνεται με όρους και προϋποθέσεις που να συνάδουν με τις ανάγκες προστασίας των αμμοθινικών και λοιπών φυσικών οικοσυστημάτων, του τοπίου και του περιβάλλοντος εν γένει. Η καθαριότητα και η καλή κατάσταση των χώρων των αναψυκτήριων, όπως και των παρακείμενων εγκαταστάσεων υγιεινής, αν υπάρχουν, καθώς και η τήρηση φιλοπεριβαλλοντικών κανόνων αποτελούν υποχρέωση και ευθύνη του μισθωτή παραχωρησιούχο.
4. Στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης, η χωροθέτηση αναψυκτήριων και λοιπών εγκαταστάσεων για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών (π.χ. ομπρέλες, ξαπλώστρες κ.λπ.) επιτρέπονται μόνο σε συγκεκριμένες θέσεις, όπως αυτές θα προκύψουν από το Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών και τις σχετικές δράσεις που θα υλοποιηθούν.
5. Θα πρέπει να διασφαλίζεται η ελεύθερη και ασφαλής διέλευση των λουόμενων μέσω των προς παραχώρηση εκτάσεων, καθώς και μεταξύ των ομπρελοκαθισμάτων και ξαπλωστρών και της ακτογραμμής.
6. Θα πρέπει να διασφαλίζεται η εγκατάσταση ικανοποιητικού αριθμού χημικών τουαλετών για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών.
7. Σε κάθε παραλία παραχώρησης θα τοποθετείται κατάλληλη ενημερωτική πινακίδας πληροφόρησης για την περιοχή του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000 και τα στοιχεία της προστατευόμενης περιοχής.

8. Για παράκτιες περιοχές που υπάρχει θεσμοθετημένη Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου (ΖΟΕ), ισχύουν, εκτός των ανωτέρω, και οι όροι και περιορισμοί των διατάξεων της ΖΟΕ.

Δ. Σε όλες τις παραλίες φωλεοποίησης της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* για τη διατήρηση του είδους ισχύουν οι ακόλουθες ρυθμίσεις:

Δ.1 Δεν επιτρέπονται οι ακόλουθες ενέργειες:

1. Η ανασκαφή φωλιών της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*, σημασμένες ή όχι, η με οποιοδήποτε τρόπο παρενόχληση του είδους κατά τη διαδικασία της αναπαραγωγής καθώς και της εξόδου των νεοσσών προς τη θάλασσα. Κατ' εξαίρεση επιτρέπονται οι επεμβάσεις αυτές για επιστημονικούς λόγους, όταν γίνονται από εκπροσώπους φορέων που έχουν λάβει σχετική άδεια από τις αρμόδιες αρχές.
2. Η τοποθέτηση φωτεινών πηγών.

Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η χρήση φωτεινών πηγών που χρησιμοποιούνται από το προσωπικό φύλαξης, παρακολούθησης και διαχείρισης της περιοχής. Επίσης δεν επιτρέπεται η χρήση φορητών φωτεινών πηγών από χρήστες της παραλίας. Από παρακείμενα κτίρια και άλλες υποδομές δεν επιτρέπεται η τοποθέτηση προβολέων για τη φωταγώγηση της παραλίας ενώ θα πρέπει να περιορίζεται ο διάχυτος φωτισμός. Για την εξασφάλιση της σωστής διαχείρισης του φωτός προτείνεται η:

α) τοποθέτηση των φωτιστικών σωμάτων σε χαμηλό ύψος και με τρόπο που εξασφαλίζει ότι δεν είναι ορατά από την παραλία (π.χ. φωτιστικά σε στύλους μικρού ύψους, εφοδιασμένα όπου απαιτείται με περσίδες κατεύθυνσης του φωτός, παρέχουν έναν ιδανικό τρόπο ώστε να παραμένει το φως κοντά στο έδαφος και να ελαχιστοποιείται η διαρροή. Ως ιδανική λύση μπορεί να προωθηθεί όπου είναι δυνατόν, η τοποθέτηση των φωτιστικών μέσα σε εσοχές τοίχων, φραχτών κλπ. Ώστε να μην είναι ορατή η πηγή τους φωτός).

β) χρήση κατάλληλης βλάστησης που θα λειτουργήσει ως φυσικός φωτοφράχτης (η φύτευση κατά μήκος της πλευράς των κτιρίων που βλέπουν την παραλία δημιουργεί φράγμα για το φως. Τα θαμνώδη φυτά ή τα χαμηλά δένδρα εμποδίζουν αποτελεσματικά τις διαρροές. Κάθε φύτευση θα πρέπει κατά το δυνατό να γίνεται σε συνεργασία με ειδικούς ερευνητές).

γ) χρήση κατάλληλων φωτιστικών σωμάτων καθώς και η χρήση καλυπτρών που πληρούν τα παρακάτω κριτήρια:

- ανθεκτικότητα στους ισχυρούς ανέμους
- υψηλή ποιότητα κατασκευής
- πλήρη αδιαφάνεια
- χρήση φύλλων αλουμινίου ή γαλβανισμένου ατσαλιού για την κατασκευή τους
- παροχή γωνίας αποκοπής του φωτός μεγαλύτερη των 90°
- εξασφάλιση ότι το φως από τη σκιασμένη πηγή δε φτάνει ως την παραλία

3. Η τοποθέτηση κάθε είδους μεγαφωνικών εγκαταστάσεων.
4. Η καθέλκυση κάθε είδους μηχανοκίνητου πλωτού μέσου.
5. Η μετακίνηση με ζώα (όπως άλογα κ.ά.) για ψυχαγωγικούς λόγους
6. Αλλοιώσεις περιβάλλοντος, νέες χρήσεις ή νέα έργα και επεμβάσεις στην περιοχή του αιγιαλού, της παραλίας, της θάλασσας καθώς και ενέργειες που επιφέρουν στον αιγιαλό, την παραλία, τη θάλασσα, τον πυθμένα, οποιαδήποτε μεταβολή με την κατασκευή, τροποποίηση ή καταστροφή έργων ή του εδάφους ή του πυθμένα με τη λήψη χώματος, λίθων ή άμμου ή με οποιονδήποτε άλλον τρόπο.
7. Ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για τον καθαρισμό αιγιαλού και παραλίας:

i. Βαρέα οχήματα μπορούν να χρησιμοποιούνται μόνο πριν από την έναρξη (δηλαδή πριν την 1η Μαΐου) και μετά το τέλος της περιόδου ωοτοκίας (δηλαδή μετά την 31η Οκτωβρίου). Ο μηχανικός καθαρισμός παραλιών με βαρέα οχήματα πρέπει να γίνεται μόνο σε τμήματα παραλιών εάν κρίνεται απολύτως απαραίτητος και κατόπιν σχετικής άδειας από την Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής, σύμφωνα με τους όρους και προϋποθέσεις που θα οριστούν στην σχετική άδεια.

ii. Κατά τη διάρκεια της περιόδου ωοτοκίας (Μάιος-Οκτώβριος) συνίσταται ο χειρωνακτικός καθαρισμός της παραλίας.

iii. Η διαδικασία του καθαρισμού δεν πρέπει να επηρεάζει τις αμμοθίνες, τη φυσική βλάστηση και τις πέτρες που βρίσκονται ανάμεικτες στην άμμο. Τα στοιχεία αυτά προστατεύουν την ακτή από τη διάβρωση.
iv. Τα σκουπίδια που συγκεντρώνονται πρέπει να απομακρύνονται από την παραλία και τον περιβάλλοντα χώρο, ακόμα κι αν είναι φυτικής προέλευσης.
Δ.2 Επιπλέον όροι κατά την ενοικίαση τμημάτων αιγιαλού και παραλίας (παραχώρηση απλής χρήσης αιγιαλού)
Ειδικότερα στις παραλίες ωοτοκίας της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*, με σκοπό την ελαχιστοποίηση των οχλήσεων κατά την αναπαραγωγική διαδικασία του είδους ισχύουν οι επιπλέον όροι:

1. Τοποθέτηση ομπρελών σε σταθερά σημεία και σε άξονες κάθετους προς το κύμα καθώς και εξασφάλιση απόστασης ίσης ή μεγαλύτερης των τριών (3) μέτρων μεταξύ τους.
2. Η άμμος μεταξύ των ομπρελών και ξαπλωστρών δεν θα καλύπτεται από ξύλινους διαδρόμους.
3. Εξασφάλιση ελεύθερης ζώνης πλάτους πέντε (5) μέτρων στην κορυφή της παραλίας καθώς και από την ακτογραμμή.
4. Το πλύσιμο των ξαπλωστρών και ο καθαρισμός του εν γένει εξοπλισμού, να γίνεται εκτός της παραλίας.
5. Συγκέντρωση των ξαπλωστρών και του υπόλοιπου κινητού εξοπλισμού με τη δύση του ηλίου, σε σημείο εκτός της αμμώδους παραλίας και επανατοποθέτησή τους το πρωί. Η μεταφορά τους απαγορεύεται να γίνεται με «σύρσιμο» επί της άμμου. Ειδικότερα για τις ομπρέλες και λόγω της σταθερής βάσης τους, δεν συνίσταται η καθημερινή μεταφορά τους αλλά η χρήση ομπρελών που μπορούν να κλείνουν, ώστε στην περίπτωση δημιουργίας φωλιάς, να υπάρχει δυνατότητα περιορισμού της σκίασης του σημείου αυτού της παραλίας.
6. Δεν επιτρέπεται η τοποθέτηση μόνιμων ή ημιμόνιμων κατασκευών και εγκαταστάσεων όπως κουβούκλια, κιόσκια, τέντες, κατασκευές περιορισμού αθλοπαιδιών, ή ντους στην αμμώδη ακτή. Επίσης δε επιτρέπεται η τοποθέτηση κατασκευών υπό μορφή καναπέδων ή ξαπλωστρών που έχουν τη μορφή κρεβατιού και φέρουν επ' αυτών σκιάδια.
7. Αποφυγή φωτορύπανσης και εξασφάλιση πως δεν θα υπάρχει διαρροή φωτός από ιδιωτικές και δημόσιες φωτεινές πηγές προς την παραλία ώστε να μην αποπροσανατολίζονται οι νεοσσοί.
8. Απαγορεύεται η οργάνωση beach-parties και μουσικοχορευτικών εκδηλώσεων.
9. Απαγορεύεται η πρόσβαση και κίνηση οχημάτων στην παραλία.
10. Διασφάλιση εγκατάστασης ικανοποιητικού αριθμού χημικών τουαλετών για την εξυπηρέτηση των κολυμβητών όπου απαιτείται, μακριά από το χώρο ωοτοκίας της χελώνας *Caretta caretta*.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CG0201
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG02
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα Μουστού Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520003, GR2520006, GR2520005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο. της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.11.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
B.12.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, ΔΑΣΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Μη εφαρμόσιμο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση Υπουργικής Απόφασης Κανονιστικού Πλαισίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
1. Στις περιοχές που επιτρέπεται η θήρα, η άσκηση της δραστηριότητας θα γίνεται σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις, τις ετήσιες αποφάσεις των αρμόδιων Δασικών Υπηρεσιών. 2. Κατά την άσκηση της θήρας θα πρέπει να λαμβάνονται όλα τα μέτρα για την αποφυγή καταστροφής των τύπων οικοτόπων της περιοχής. Ενέργειες που οδηγούν σε υποβάθμιση, όπως κοπή θάμνων και δένδρων, καύση κ.λπ.) δεν επιτρέπονται. 3. Δεν επιτρέπεται η κίνηση των οχημάτων εκτός του οδικού δικτύου 4. Θα πρέπει να λαμβάνονται όλα τα μέτρα για την αποφυγή της ρύπανσης και σε κάθε περίπτωση δεν επιτρέπεται η απόρριψη απορριμμάτων, λαδιών, πλαστικών κ.λπ. 5. Θα πρέπει να ελαχιστοποιείται η όχληση ειδών πανίδας, ειδικά στους χώρους αναπαραγωγής ή φωλεάσματος. 6. Στην περίπτωση που κυνηγός εντοπίσει αδέσποτο σκύλο θήρας, θα πρέπει να το δηλώσει σε κάποια αρμόδια αρχή (Κυνηγετικό Σύλλογο, Δασαρχείο, Αστυνομικό Τμήμα ή τον Φορέα Διαχείρισης). 7. Με το πέρας των βολών θα πρέπει να συλλέγονται οι άδειες κάλυκες, ώστε να ελαχιστοποιηθεί η ρύπανση της περιοχής. Βέλτιστη πρακτική αποτελεί η ανακύκλωσή τους. 8. Πληροφορίες για καλές πρακτικές σχετικά με την άσκηση της θήρας σε προστατευόμενη περιοχή μπορούν να ληφθούν από τον "Οδηγό για συμβατό κυνήγι στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000 στην Κρήτη" (Κωνσταντίνος Γρίβας. 2015)

https://natura2000.crete.gov.gr/fileadmin/printmaterial/pdf_Gia%20Periferia_Kinigi/03_Odigos%20Kinigitikos%20%20GR_A5_Small_WEB.pdf
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CW0309
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο ως ως στόχο την δημιουργία κανονιστικού πλαισίου για την ορθή άσκηση της μελισσοκομίας
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα Μουστού Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520003, GR2520006, GR2520005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.13.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος)

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση ΚΥΑ κανονιστικού πλαισίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
1. Για την τοποθέτηση των κυψελών θα πρέπει να τηρούνται οι ισχύουσες διατάξεις. Προτείνεται η αναζήτηση θέσεων χωρίς βλάστηση (π.χ. οικόπεδα, ξέφωτα). 2. Δεν επιτρέπεται κάθε ενέργεια που οδηγεί σε καταστροφή της φυσικής βλάστησης, καθώς και η καταστροφή τυχόν φωλιών πανίδας. 3. Κάθε κυψέλη ή ικανός αριθμός αυτώ πρέπει να σημαίνεται σε εμφανές σημείο και ευανάγνωστα με το ονοματεπώνυμο, τη διεύθυνση και το τηλέφωνο του ιδιοκτήτη. 4. Οι κυψέλες πρέπει να συντηρούνται για να βοηθήσουν τις μέλισσες στην υπεράσπιση των κυψελών τους και να αποτραπεί η διαρροή του μελιού. Ο εξοπλισμός πρέπει να διατηρείται καθαρός και σε καλή κατάσταση. 5. Κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων θα πρέπει να εφαρμόζονται καλές πρακτικές μελισσοκομίας. 6. Κατά την παύση της δραστηριότητας σε κάποια θέση, όλα τα υλικά που χρησιμοποιούνται θα πρέπει να απομακρύνονται με ευθύνη του μελισσοκόμου και να παραμένει ο χώρος καθαρός. 7. Το κάπνισμα κυψελών, που είναι μέσα σε δάση και δασικές εκτάσεις και σε απόσταση μικρότερη των 300 μέτρων από τις παρυφές των δασών επιτρέπεται:

Α) εφόσον η ελάχιστη απόσταση του χώρου εγκατάστασης των κυψελών από δέντρα και θάμνους είναι τουλάχιστον 10 μέτρα
Β) Στον χώρο των κυψελών διατηρείται ικανή ποσότητα νερού (τουλάχιστον 200 λίτρα νερού).
8. Το κάπνισμα μελισσών που είναι σε κορμούς δέντρων, επιτρέπεται εκτός αντιπυρικής περιόδου, μόνον εφόσον επικρατούν κατάλληλες καιρικές συνθήκες, έχουν ληφθεί τα προληπτικά μέτρα της προηγουμένης παραγράφου και έχει ενημερωθεί η αρμόδια Πυροσβεστική Υπηρεσία για τον χρόνο της ενέργειας του καπνίσματος.
9. Κατά την αντιπυρική περίοδο επιτρέπεται το κάπνισμα των μελισσών μόνο μέχρι τη 12η μεσημβρινή και εφόσον ο δείκτης επικινδυνότητας της περιοχής είναι 1 (μικρή) ή 2 (μέση). Σε κάθε περίπτωση ακολουθούνται οι ειδικότερες Πυροσβεστικές Διατάξεις και Οδηγίες της Πολιτικής Προστασίας για την αποφυγή πυρκαγιάς.
10. Προτείνεται να ακολουθούνται οι οδηγίες – καλές πρακτικές για την πρόληψη πυρκαγιών όπως αυτές εκδόθηκαν στα πλαίσια του ερευνητικού έργου «Συμβολή στην πρόληψη των δασικών πυρκαγιών με τη μεθοδολογία INCA» (ΥΠΕΝ- Πράσινο Ταμείο- ΕΛΓΟ Δήμητρα). Πληροφορίες: https://dasarxeio.com/2018/07/08/56085/

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CW0310
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την εκτέλεση κάθε φύσης έργου και ενέργειας εντός της προστατευόμενης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο έχει ως στόχο τη δημιουργία κανονιστικού πλαισίου εν γένει για τις κατασκευές έργων εντός της προστατευόμενης περιοχής
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα Μουστού Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520003, GR2520006, GR2520005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.3.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.4.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος)

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση ΚΥΑ κανονιστικού πλαισίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
1. Δεν επιτρέπεται η καταστροφή της φυσικής βλάστησης στις εκτάσεις που υπάγονται στις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας. Άδεια η οποία οδηγεί σε απώλεια ή υποβάθμιση της φυσικής βλάστησης θα πρέπει να παραχωρείται μόνο εφόσον έχει αποκλειστεί οποιαδήποτε άλλη πιθανότητα και δεν επηρεάζονται τα προστατευτέα αντικείμενα της περιοχής. 2. Δεν επιτρέπεται η απόρριψη απορριμμάτων ή η τοποθέτηση σκουπιδιών σε χώρους άλλους από τους προβλεπόμενων και η καθ' οιονδήποτε τρόπο ρύπανση του χώρου γενικά. Τυχόν υπάρχοντα απορρίμματα στην περιοχή θα απομακρυνθούν από τις αρμόδιες υπηρεσίες και θα γίνει περιβαλλοντική αποκατάσταση των θιγόμενων χώρων. 3. Δεν επιτρέπεται η φύτευση ειδών ξένων προς τα είδη της αυτοφυούς χλωρίδας που συνθέτουν τις φυσικές φυτοκοινωνίες. 4. Στις ζώνες προστασίας της φύσης και ζώνες διατήρησης οικοτόπων και ειδών δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση κάθε είδους διαφημιστικών πινακίδων. Στις ζώνες βιώσιμης διαχείρισης φυσικών πόρων επιτρέπεται η ελεγχόμενη τοποθέτηση πινακίδων και με αυστηρή τήρηση της ισχύουσας νομοθεσίας. Οι πινακίδες θα πρέπει να είναι διακριτικές, καλαίσθητες, εναρμονισμένες με το τοπίο και να μην αντίκεινται στις αρχές προστασίας της περιοχής και σε κάθε περίπτωση να μην ξεπερνάνε σε ύψος τα 2,5 μ.

5. Δεν επιτρέπεται η απόρριψη κάθε είδους αποβλήτων, στερεών ή υγρών, οποιασδήποτε προέλευσης (αστικών, γεωργικών, κτηνοτροφικών ή βιομηχανικών) καθώς και απορριμμάτων. 6. Δεν επιτρέπεται η αποθήκευση, προσωρινή ή μη υλικών που μπορεί να μολύνουν τα ύδατα ή το έδαφος
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CW0313
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο- εύρεση εναλλακτικής λύσης για τον δρόμο που διατρέχει τον υγροβιότοπο Μουστού
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Υλοποίηση μελέτης για την εύρεση εναλλακτικής λύσης προς μελλοντική αντικατάσταση του δρόμου που διατρέχει τον υγροβιότοπο Μουστού κατόπιν διαβούλευσης με τις αρμόδιες αρχές και τους κατοίκους
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα Μουστού Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.16.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
B.3.2
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
E01
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

Μόνιμη βάση
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Διαβούλευση αρμόδιων αρχών και κατοίκων: 1ο έτος, 2. Εκπόνηση μελέτης: 2ο έτος, 3. Υλοποίηση Μελέτης και Κανονιστικό: 3ο-4ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΥΠΕΝ, ΟΦΥΠΕΚΑ, Δασική Υπηρεσία, Δήμος
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση ΚΥΑ κανονιστικού πλαισίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται πρόβλημα κοινωνικής αποδοχής του μέτρου εφόσον προτείνεται διαβούλευση και συμφωνία με την τοπική κοινωνία
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά στην προσπάθεια εύρεσης εναλλακτικής λύσης για τον δρόμο που διατρέχει στο εσωτερικό του υγροτόπου Μουστού. Το μέτρο προβλέπει αρχικά διαβούλευση με τις αρμόδιες υπηρεσίες και τους κατοίκους για την εύρεση εναλλακτικής λύσης, ενδεικτικά αναφέρεται ως εναλλακτική η χρήση της παλιάς αντιπυρικής ζώνης. Κατόπιν προτείνεται να εκπονηθεί κατάλληλη μελέτη που θα προσδιορίζει τις προδιαγραφές και τις ενέργειες που απαιτούνται για την υλοποίηση της εναλλακτικής λύσης. Ακολουθεί η υλοποίηση της Μελέτης και η έκδοση κανονιστικού μέτρου το οποίο θα καθορίζει τη χρήση του υφιστάμενου δρόμου μόνο για δράσεις προστασίας και διαχείρισης της περιοχής, θα επιτρέπει τη συντήρηση του δρόμου και θα απαγορεύει την ασφαλτόστρωση του εν λόγω δρόμου.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός αρμόδιων αρχών και κατοίκων που συμμετέχουν στη διαβούλευση 2. Αριθμός διαβουλεύσεων/ συναντήσεων 3. Εκπόνηση και υλοποίηση Μελέτης

5.3.3.6.8 Μέτρα επόπτευσης/φύλαξης

Κωδικός Μέτρου:
MM25206CW0308
Ονομασία Μέτρου:
Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά στις δέσμες μέτρων που είναι απαραίτητες για την επόπτευση και φύλαξη της περιοχής. Τα μέτρα αφορούν: 1. Συστηματικές περιπολίες επόπτευσης από το προσωπικό φύλαξης της περιοχής και τις αρμόδιες αρχές και σύνταξη ημερήσιας αναφοράς 2. Αγορά αυτοκινήτου επόπτευσης της χερσαίας περιοχής 3. Συμφωνητικό με τις αρμόδιες αρχές για την δυνατότητα επιβολής διοικητικών κυρώσεων (προστίμων) στους παραβάτες από το προσωπικό φύλαξης της περιοχής 4. Τοποθέτηση οπτικών μέσων παρακολούθησης και ασφαλείας (κάμερες κλειστού κυκλώματος cctv) για την καλύτερη φύλαξη της περιοχής ακόμα και τις βραδινές ώρες, ή σε περιοχές απόμακρες, ή δύσκολες στην προσέγγισή τους. 5. Αγορά συστήματος εναέριας παρακολούθησης (drone) και κατάρτιση προσωπικού ασφαλείας για τη χρήση του 6. Εκπαίδευση και κατάρτιση του προσωπικού φύλαξης για τους κανονισμούς, την επιβολή προστίμων, τον εντοπισμό παραβατών, τους κανόνες συμπεριφοράς και αντίδρασης σε περιπτώσεις παράνομων πράξεων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Διοικητικό, Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25206 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα Μουστού Χαράδρας Λεωνιδίου"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2520003, GR2520006, GR2520005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.12.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.4.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:

Όλες οι πιέσεις και απειλές στην περιοχή και περιφερειακή ζώνη
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα επόπτευσης ή/ και φύλαξης
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει μεγάλη εμπειρία στην επόπτευση και φύλαξη των προστατευόμενων περιοχών, τόσο σε εθνικό επίπεδο, αλλά και σε μεσογειακό/ παγκόσμιο επίπεδο από άλλες προστατευόμενες περιοχές. Επιπλέον, οι υφιστάμενοι αρμόδιοι φορείς έχουν ήδη καταρτισμένο προσωπικό και κατάλληλα μέσα σε πολλά θέματα που χρήζουν επόπτευσης (π.χ. πυρκαγιά) και θα μπορούσαν να προσφέρουν μέσω συνεργασίας με τη ΜΔΠΠ. Τέλος, η διαρκώς αναπτυσσόμενη τεχνολογία μπορεί να προσφέρει επιπλέον μέσα (π.χ. ραντάρ, συστήματα εναέριας παρακολούθησης όπως drones) για τη βελτιστοποίηση τόσο της επόπτευσης όσο και της παρακολούθησης του προστατευτέου αντικειμένου στην περιοχή μελέτης.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1ο έτος: προμήθεια εξοπλισμού και εκπαίδευση εποπτών, 2ο-5ο έτος: περιπολίες εποπτών
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, Δασική υπηρεσία, Αστυνομία, Πυροσβεστική, ΥΠΕΝ
Εκτιμώμενο Κόστος
161.700€
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ανάγκη σύναψης συμφωνητικού μεταξύ ΜΔΠΠ και αρμόδιων υπηρεσιών (Αστυνομίας, Δασικής υπηρεσίας και Επιθεωρητών περιβάλλοντος) για συνεργασία και κοινές περιπολίες. Η παραχώρηση ανακριτικών καθηκόντων και επιβολής προστίμων στο προσωπικό φύλαξης της περιοχής αναμένεται να αυξήσουν την αποτελεσματικότητα του μέτρου. Παραχώρηση προανακριτικών καθηκόντων (θεσμικό) από τους επόπτες των ΜΔΠΠ.
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Το υψηλό κόστος της δράσης οφείλεται σε μεγάλο βαθμό την αγορά εξοπλισμού η οποία όμως πραγματοποιείται μόνο μια φορά και εξοπλίζει εφάπαξ την ΜΔΠΠ. Υψηλά απρόβλεπτο μπορεί να

είναι και το κόστος των καυσίμων, που είναι απαραίτητο για τη λειτουργία μεγάλου μέρους των περιπολιών. Παρόλα αυτά, η εποπτεία και φύλαξη μπορούν να συνδυάζονται με δράσεις παρακολούθησης καλύπτοντας μεγάλες εκτάσεις που θα μειώνουν σημαντικά το κόστος υλοποίησης ποικιλίας δράσεων της αρμόδιας υπηρεσίας. Το κόστος επίσης αναμένεται να μειωθεί περαιτέρω με την πάροδο του χρόνο και της υλοποίησης του μέτρου, λόγω της πιο στοχευμένη επόπτευση σε συγκεκριμένες περιοχές που παρατηρούνται συχνές παραβιάσεις αλλά και της κοινωνικής αποδοχής των χρηστών με δράσεις ενημέρωσης και παραδειγματισμού μετά την εφαρμογή των διοικητικών προστίμων.

Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Μέτρια, καθώς η κοινωνία αρχικά αντιτίθεται εν μέρει σε κάθε μορφή νέου ελέγχου και την επιβολή προστίμων. Αναμένεται ότι κατά τον 1ο χρόνος εφαρμογής θα υπάρξει δυσαρέσκεια από τους παραβάτες. Αλλά αν η επόπτευση γίνει με σωστό τρόπο και όχι με τιμωρητικό αυτοσκοπό, σύντομα θα γίνει αποδεκτή και αναγκαία. Τέλος, η συστηματική φύλαξη της περιοχής και επιβολή προστίμων από την αρμόδια υπηρεσία αναμένεται να επιφέρει εξάλειψη διάπραξης παράνομων ενεργειών στην περιοχή ευθύνης, καθώς από τους πρώτους κιόλας μήνες εφαρμογής της δράσης, ο παραδειγματισμός θα αποτελέσει σημαντικό παράγοντα αποτροπής παραβατικών συμπεριφορών.

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Η φύλαξη της υπαίθρου είναι ίσως το πιο σημαντικό αποτρεπτικό εργαλείο κυρίως για τις παράνομες πράξεις. Η συνεχής παρουσία των ελεγκτικών οργάνων στο πεδίο πέρα από τον εντοπισμό και την δίωξη των παράνομων πράξεων δημιουργεί και ένα αίσθημα ύπαρξης ορίων και νόμων στους χρήστες γης με αποτέλεσμα την αποτροπή κάποιον πράξεων. Το μέτρο αφορά στις δέσμες μέτρων που είναι απαραίτητες για την επόπτευση και φύλαξη της περιοχής. Τα μέτρα αφορούν:

1. Συστηματικές περιπολίες επόπτευσης από το προσωπικό φύλαξης της περιοχής και τις αρμόδιες αρχές, και σύνταξη ημερήσιας αναφοράς.

Είναι ουσιαστικής σημασίας να υπάρχει κάθε μέρα (και τα Σαββατοκύριακα) τουλάχιστον μια ομάδα επόπτευσης και φύλαξης ανά περιοχή σε τουλάχιστον μία οχτάωρη βάρδια. Το προσωπικό φύλαξης θα πρέπει να εποπτεύει την περιοχή με περιπολίες σε καθημερινή βάση, και να ελέγχει τυχόν παραβάσεις ή/και καταγγελίες που γίνονται στην περιοχή. Οι περιπολίες θα πρέπει να προγραμματίζονται σε μηνιαία βάση με τρόπο τέτοιο ώστε να καλύπτεται το σύνολο των περιοχών. Πέραν τούτου, θα πραγματοποιηθεί ταχεία προτεραιοποίηση των περιοχών που θα εντοπίσει περιοχές που χρήζουν αυξημένης επόπτευσης με κριτήρια όπως συχνότητα παραβιάσεων και εκτέλεσης παράνομων δραστηριοτήτων, ευαισθησία προστατευτέου αντικειμένου, ευκολία προσέγγισης περιοχής, ανάγκη νυχτερινής επόπτευσης, ενδιαφέρον παρακολούθησης προστατευτέου αντικειμένου και δραστηριοτήτων κ.ά.) σύμφωνα με την οποία θα επιλεγούν περιοχές που χρήζουν συχνότερης επόπτευσης από το προσωπικό φύλαξης, και τα σημεία τοποθέτησης κλειστού κυκλώματος καμερών ή ραντάρ. Ο προγραμματισμός των περιπολιών πρέπει να μην είναι προσβάσιμος στο ευρύ κοινό. Μετά το πέρας της περιπολίας θα πρέπει να γράφεται μια σύντομη ημερήσια αναφορά όπου θα αναφέρονται ποιες περιοχές επισκέφτηκε το κλιμάκιο, τυχόν στοιχεία που προέκυψαν από την διαδικασία επόπτευσης και συνομιλίες με χρήστες γης και τυχόν παραβάσεις που εντοπίστηκαν. Είναι σημαντικό οι επόπτες να έχουν καλή επικοινωνία με τον τοπικό πληθυσμό και να έχουν διαλεκτικές ικανότητες.

2. Αγορά αυτοκινήτου επόπτευσης της χερσαίας περιοχής, ειδικά εξοπλισμένο και για τη μεταφορά ειδικού σκύλου φύλαξης.

3. Συμφωνητικό με τις αρμόδιες αρχές για την δυνατότητα επιβολής διοικητικών κυρώσεων (προστίμων) στους παραβάτες από το προσωπικό φύλαξης της περιοχής.

Βασικό θεσμικό πρόβλημα είναι η απουσία προανακριτικών καθηκόντων από τους επόπτες των Μονάδων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, γεγονός που δυσχεραίνει ιδιαίτερα το έργο τους που συχνά επιτελείται σε απομακρυσμένες περιοχές όπου η επέμβαση άλλων αρχών με ανακριτικά καθήκοντα είναι αδύνατη. Στην αρμοδιότητα των μηχανισμών ελέγχου και επόπτευσης της περιοχής (προσωπικό επόπτευσης και φύλαξης της Μονάδας Διαχείρισης) θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται και η έναρξη διοικητικών διαδικασιών στις αρμόδιες αρχές (π.χ. καταγγελία) που δύναται να καταγγέλλει ο φορέας για διετέλεση παράνομων δραστηριοτήτων που υποβαθμίζουν ή απειλούν το προστατευτέο αντικείμενο, ακόμα και αν αυτές λαμβάνουν χώρα εκτός της περιοχής αρμοδιότητας. Σε κάθε περίπτωση, ακόμα και αν οι επόπτες δεν έχουν προανακριτικά καθήκοντα πρέπει να έχουν συνεχή δίαυλο επικοινωνίας με τα αρμόδια προανακριτικά όργανα. Συνίσταται οι περιπολίες θα λαμβάνουν χώρα είτε αποκλειστικά από το αρμόδιο προσωπικό φύλαξης, ή μπορεί να συμμετέχει και άτομο από την αρμόδια υπηρεσία (π.χ. δασική υπηρεσία, λιμεναρχείο κτλ.) ώστε να εξασφαλίζεται ότι οι κυρώσεις εφαρμόζονται αντικειμενικά, με τη σύμφωνη νομοθεσία και με διαφανή τρόπο σε όλους τους παραβάτες ανεξαιρέτως. Μέχρι η αρμόδια αρχή της προστατευόμενης περιοχής να αποκτήσει τα δικά της μέσα επόπτευσης, προτείνεται ο αρμόδιος φορέας της προστατευόμενης περιοχής να συνεισφέρει σε καύσιμα στις αρμόδιες αρχές για την συντέλεση περιπολιών στην περιοχή.
4. Τοποθέτηση οπτικών μέσων παρακολούθησης και ασφαλείας (κάμερες κλειστού κυκλώματος cctv) σε περιοχές που εντοπίζονται συστηματικές παραβιάσεις για την καλύτερη φύλαξη της περιοχής ακόμα και τις βραδινές ώρες, ή σε περιοχές απόμακρες, ή δύσκολες στην προσέγγισή τους.
Οι κάμερες θα εκπέμπουν στα γραφεία της προστατευόμενης περιοχής, και των αρμόδιων υπηρεσιών (π.χ. δασική υπηρεσία, λιμεναρχείο κτλ.) ώστε να υπάρχει έγκαιρη ειδοποίηση όλων των αρμόδιων υπηρεσιών για την παράβαση και τον εν δυνάμει κίνδυνο του προστατευτέου αντικειμένου και συνεπώς έγκαιρος βαθμός ενεργοποίησης και δράσης των σχετικών μηχανισμών. Οι κάμερες δύναται να χρησιμοποιούνται και για τις δράσεις παρακολούθησης ανθρωπογενών δραστηριοτήτων (π.χ. αριθμός επισκεπτών που προσεγγίζουν μια περιοχή κτλ.) ή οικολογικών και βιολογικών παρατηρήσεων που αφορούν το προστατευτέο αντικείμενο (π.χ. μετακινήσεις ειδών, χρήση ενδιαιτήματος). Το οπτικο-ακουστικό υλικό που συλλέγεται από τις κάμερες και αποτελεί υλικό οικολογικού ενδιαφέροντος θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί και στις δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού (προβολές στα περίπτερα ενημέρωσης, διαφημιστικά σποτ, ντοκιμαντέρ, έντυπο υλικό κτλ.).
5. Αγορά συστήματος εναέριας παρακολούθησης (drone) και κατάρτιση προσωπικού ασφαλείας για τη χρήση του.
Ο εξοπλισμός με κατάλληλα συστήματα εναέριας παρακολούθησης αποτελούν μια σχετικά χαμηλού κόστους επένδυση για την επόπτευση της περιοχής σε μεγάλο εύρος. Απαιτείται κατάλληλη εξειδικευμένη κατάρτιση του προσωπικού ΜΔΠΠ για τον χειρισμό και τη χρήση του που πιστοποιείται από συναφείς υπηρεσίες. Το κόστος περιορίζεται στην αγορά εξοπλισμού και εκπαίδευσης των πιλότων, ενώ το πλεονέκτημά του είναι η συνεχής κάλυψη μεγάλων εκτάσεων προσφέροντας ευρεία επόπτευση σε πραγματικό χρόνο. Τα συστήματα εναέριας παρακολούθησης μπορούν επιπλέον να χρησιμοποιηθούν για την παρακολούθηση του προστατευτέου αντικειμένου της περιοχής μελέτης, ενώ μπορεί να ληφθεί επιπλέον κατάρτιση του προσωπικού του ΜΔΠΠ για την ανάλυση εικόνων (π.χ. χαρτογράφηση οικοτόπων, παρακολούθηση πληθυσμών, εντοπισμός και εξέλιξη φαινομένων ρύπανσης κτλ.). Η χρήση τους παρόλα αυτά πρέπει να γίνεται με φειδώ και επιστημονικά τεκμηριωμένη γνώση για την αποφυγή όχλησης του προστατευτέου αντικειμένου.
6. Εκπαίδευση και κατάρτιση του προσωπικού φύλαξης για τους κανονισμούς, την επιβολή προστίμων, τον εντοπισμό παραβατών, τους κανόνες συμπεριφοράς και αντίδρασης σε περιπτώσεις παράνομων πράξεων.
Το μέτρο αποτελεί τμήμα των Δράσεων εκπαίδευσης, κατάρτισης και ενημέρωσης των αρμόδιων αρχών και φορέων σε θέματα παρακολούθησης, αποτελεσματικής διαχείρισης της περιοχής και αντιμετώπισης παράνομων ενεργειών και ειδικών περιστατικών.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός περιπολιών 2. Αριθμός αναφορών 3. χλμ. κάλυψης ανά έτος, αριθμός παραβάσεων που εντοπίστηκαν 4. Αριθμός προστίμων που επιβλήθησαν 5. Αριθμός εξοπλισμού που αγοράστηκε

5.3.3.7 Μέτρα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής ΠΠΒ-07 (ELBA25401): Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολική Λακωνία-Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή

5.3.3.7.1 Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CA0502
Ονομασία Μέτρου:
Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Οργάνωση σχεδίου άσκησης της βόσκησης και άλλων κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων με σκοπό την άρση ή μετριασμό των πιέσεων και απειλών που υποβαθμίζουν την δομή και λειτουργία των τύπων οικοτόπων και την καταλληλότητα των ενδιαιτημάτων των ειδών.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA05
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό, Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 GR2540002 GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο των βοσκήσιμων γαιών
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
όλοι οι Τ.Ο. και τα είδη που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.1.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Α06, Α09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης λιβαδιών

Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια: Υπάρχει επιστημονική τεκμηρίωση αναφορικά με την ανάγκη εκπόνησης σχεδίων βόσκησης και αυτό είναι κάτι που αναμένεται να προκηρυχθεί άμεσα (έχουν υπογραφεί ήδη προγραμματικές συμβάσεις ανάμεσα στο ΥΠΑΑΤ και την Περιφέρεια Πελοποννήσου. Υπάρχουν όμως δυο βασικά θέματα για τα οποία πρέπει να ληφθεί μέριμνα: 1. Η έλλειψη καθορισμού συγκεκριμένων προδιαγραφών αναφορικά με την εκπόνηση των σχεδίων βόσκησης εντός του δικτύου NATURA 2000 σε επίπεδο τύπου οικοτόπου και ενδιαιτήματος είδους. Μπορεί να υποτεθεί με ασφάλεια πως η άσκηση ορθολογικής βόσκησης όπως αυτή ορίζεται στις προδιαγραφές των σχεδίων βόσκησης, θα οδηγήσει στη διατήρηση καλού βαθμού διατήρησης των δομών και λειτουργιών της πλειοψηφίας των τύπων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων ειδών όμως δεν υπάρχει σαφής μέριμνα για τον καθορισμό τυχόν εξαιρέσεων. 2. Παρατηρείται έλλειψη βασικών δεδομένων που να επιτρέπουν την εκπόνησή συγκεκριμένων σχεδίων βόσκησης σε επίπεδο τύπου οικοτόπου ή ενδιαιτήματος είδους. Υπάρχει ακόμη έλλειψη γνώσης αναφορικά με τη συγκεκριμένη εξάπλωση ειδών χλωρίδας και πανίδας ή με τον καθορισμό τυπικών ειδών των τύπων οικοτόπων σε επίπεδο ΕΖΔ. Είναι λοιπόν απαραίτητο, πριν τον καθορισμό συγκεκριμένων προδιαγραφών οι παραπάνω πληροφορίες να είναι διαθέσιμες στους μελετητές. Στο πλαίσιο του καθορισμού των προδιαγραφών της άσκησης βόσκησης εντός των περιοχών του δικτύου NATURA2000 είναι απαραίτητη αρχικά η θεσμοθέτηση της ανάγκης θέσπισης ιδιαίτερων προδιαγραφών και έπειτα η συγκέντρωση δεδομένων που να επιτρέπει τον καθορισμό τους
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2,5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: 1,5 έτος Φάση Β: 1 έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CA0501
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΑΑΤ
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α: 80.000 € Φάση Β: 50.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ)

Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Συμπλήρωση / επικαιροποίηση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης ή θέσπιση ειδικότερων ρυθμίσεων στην προστατευόμενη περιοχή
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Η πολυπλοκότητα των ζητημάτων που αντιμετωπίζονται με την παρούσα δράση τόσο όσον αφορά τα επιστημονικά στοιχεία όσο και των κοινωνικών/οικονομικών μπορούν να αποτελέσουν πρόβλημα για την μελέτη. Για τον λόγο αυτό απαιτείται μια ομάδα έργου με διαφορετικές ειδικότητες ώστε να αντιμετωπίζει πολύπλευρα τα διάφορα προβλήματα που προκύπτουν.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Μέτρια. Η διαχείριση της βοσκής είναι ένα φλέγον ζήτημα στις τοπικές κοινωνίας με αντικρουόμενα συμφέροντα. Η εισαγωγή του παράγοντα της βιοποικιλότητας φαινομενικά περιπλέκει τα πράγματα αλλά στην πραγματικότητα αποτελεί έναν «οδηγό» προς την αειφορική εκμετάλλευση της βοσκής. Παρά τις όποιες υπάρχουσες συγκρούσεις και όσες μπορεί να δημιουργηθούν είναι ένα ζήτημα που η πλειοψηφία της αγροτικής κοινωνίας αναζητά μια βιώσιμη λύση.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η διαχείριση της βόσκησης είναι ένα πάγιο πρόβλημα της υπαίθρου της χώρας που επηρεάζει τον πρωτογενή τομέα και πολλές φορές φέρνει σε αντιπαράθεση τους τοπικούς χρήστες γης ενώ μπορεί να υποβαθμίζει τον βιότοπο. Η πορεία προς μια αειφορική εκμετάλλευση των βοσκητικών επιφανειών είναι μονόδρομος για την διατήρηση ενός υψηλού επιπέδου κτηνοτροφικών προϊόντων και την επιβίωση της κτηνοτροφίας ειδικά της παραδοσιακής και εκτατικής. Η βοσκή είναι μια δραστηριότητα που είναι σημαντική για τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών, αλλά η έλλειψη ρύθμισης μπορεί να επηρεάσει την βιοποικιλότητα τόσο με την υπερβόσκηση όσο και με την απουσία βόσκησης. Η υπερβόσκηση οδηγεί σε υποβάθμιση των οικοτόπων και ερημοποίηση ενώ η απουσία βόσκησης, οδηγεί στο «κλείσιμο» του βιοτόπου και την απώλεια βιοποικιλότητας. Αν δεν ασκείται ορθολογικά μπορεί να αποτελέσει σημαντικό παράγοντα υποβάθμισης των δομών και λειτουργιών των οικοσυστημάτων ή παράγοντα πίεσης για τους πληθυσμούς ειδών είτε άμεσα, είτε έμμεσα μέσω της υποβάθμισης του ενδιαιτήματος. Η εκπόνηση διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης σε επίπεδο περιφερειών αναμένεται να αποτελέσει σημαντικό βήμα για την ορθολογική άσκηση της βόσκησης και εντός του δικτύου NATURA2000, ακόμη και αν στα σχέδια βόσκησης δεν προβλέπεται ο καθορισμός προδιαγραφών σε επίπεδο τύπου οικοτόπου. Είναι γεγονός πως οι προδιαγραφές των σχεδίων βόσκησης είναι επαρκείς για την άσκηση ορθολογικής βόσκησης και τη βελτίωση των δομών και λειτουργιών στους περισσότερους τύπους οικοτόπων στους οποίους καταγράφεται η βόσκηση ως σημαντική πίεση. Στο παρόν μέτρο θα εκπονηθεί μια μελέτη, που θα λαμβάνει υπόψιν τις ανάγκες της βιοποικιλότητας και συγκεκριμένα των ειδών και τύπων οικοτόπων που αποτελούν το προστατευτέο αντικείμενο. Οι ανάγκες του κάθε είδους είναι διαφορετικές και πολλές φορές αντιφατικές. Με αυτό το δεδομένο θα πρέπει να ληφθούν υπόψιν οι εκάστοτε ανάγκες και να εντοπιστούν τα βέλτιστα σενάρια που να ευνοούν το σύνολο των ειδών. Εντός των περιοχών του δικτύου NATURA 2000, πρέπει να συσχετιστεί η επίδραση που έχει η βόσκηση στις εξειδικευμένες δομές και λειτουργίες των ειδών αλλά και στη σύνθεση των τυπικών ειδών των τύπων οικοτόπων που απαντούν σε κάθε περιοχή του δικτύου Ν2000. Θα πρέπει επίσης να εξεταστούν οι αλληλεπιδράσεις ανάμεσα στις απαιτήσεις για τη διατήρηση των διαφορετικών ειδών και των τύπων οικοτόπων και να εξεταστούν οι βέλτιστες λύσεις ρύθμισης της δραστηριότητας. Επιπλέον είναι απαραίτητο να καθοριστεί η σχέση μεταξύ της άσκησης της βόσκησης και της αφθονίας σημαντικών ειδών χλωρίδας και πανίδας σε κάθε ΕΖΔ. Ο

καθορισμός αυτών των παραμέτρων και σχέσεων θα οδηγήσει στον καθορισμό συγκεκριμένων προδιαγραφών για την άσκηση τη βόσκησης κατ' εξαίρεση των προβλεπόμενων στα σχέδια βόσκησης. Οι συγκεκριμένες προδιαγραφές θα αφορούν το είδος και το πλήθος των ζώων καθώς και την εποχικότητα και τη διάρκεια της άσκησης της βόσκησης (ή αντίθετα την παύση της) ώστε να επιτευχθούν συγκεκριμένοι στόχοι.
Βεβαίως πέρα από την βιοποικιλότητα θα ληφθούν υπόψιν η βοσκητική φέρουσα ικανότητα των περιοχών, ο υπάρχον αριθμός και είδη κτηνοτροφικών ζώων και η κατανομή τους στον χώρο Κρίνεται σκόπιμο το μέτρο αυτό να υλοποιηθεί παράλληλα (ώστε να τροφοδοτήσει) ή συμπληρωματικά των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης. Σε κάθε περίπτωση μετά την ολοκλήρωση των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης και της παρούσας δράσης, θα δύναται να οριστικοποιηθούν στοχευμένες θεσμικές ρυθμίσεις για τη ρύθμιση της βόσκησης και της κτηνοτροφίας.
Φάση Α΄: Συλλογή & επεξεργασία δεδομένων αναφορικά (α) με την εξάπλωση και την έκταση του ενδιαιτήματος ειδών χλωρίδας και πανίδας ενδιαφέροντος και (β) την επικαιροποίηση των στοιχείων των τύπων οικοτόπων (βελτιστοποίηση καταλόγου τυπικών ειδών, αναγνώριση παραλλαγών σε επίπεδο ΕΖΔ).
Φάση Β΄: Τροφοδότηση προτάσεων προδιαγραφών διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης με στοιχεία ανά ΕΖΔ με εξειδίκευση ανά τύπο οικοτόπου και είδος ή με προτάσεις για επικαιροποίηση του σχεδίου διαχείρισης βόσκησης.
Καθορισμός θεσμικών ρυθμίσεων για την άσκηση της βόσκησης και της κτηνοτροφίας στην περιοχή, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες των τύπων οικοτόπων και ειδών κάθε περιοχής και θα εξασφαλίζει τόσο την επιβίωση και την περεταίρω ανάπτυξη της κτηνοτροφίας όσο και της βιοποικιλότητας.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Παραδοτέο μελέτης

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CB0501
Ονομασία Μέτρου:
Μελέτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης και μελέτη δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μελέτη για τη χωρική αποτύπωση του βαθμού επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και του δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CB05
Τύπος του μέτρου:
Παρακολούθηση/άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολικής Λακωνίας-Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001, GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλος ο ορεινός όγκος και η Ελαφόνησος
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
όλοι οι τύποι οικοτόπων
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.5.12, B.15.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.3.5
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
M09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α': Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β': Χάρτες απεικόνισης επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και χάρτες δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0308
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Επιστημονικοί φορείς
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α΄: 15.000 €: Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β΄: 30.000 €: Χάρτες απεικόνισης επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και χάρτες δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ Περιφέρεια/Περιφερειακές Ενότητες ΥΠΕΝ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ολοκλήρωση μελέτης ανασύστασης ιστορικού πυρκαγιών
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
-
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένεται αποδοχή
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Οι χάρτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης καθώς και οι χάρτες δυναμικού αναγέννησης αποτελούν σημαντική πληροφορία για την προστασία και την αποκατάσταση των πληγέντων φυσικών οικοσυστημάτων και για την κατάλληλη προσαρμογή της διαχείρισης των τύπων οικοτόπων και των ενδιαιτημάτων ειδών. Η δημιουργία αυτών των θεματικών χαρτών απαιτεί τη συλλογή και οργάνωση πληροφορίας αναφορικά με το ανάγλυφο, την ποιότητα τόπου και με το χωροχρονικό ιστορικό των δασικών πυρκαγιών και την εξέλιξη των οικοσυστημάτων μετά από αυτές. Αυτή η πληροφορία μπορεί να αναλυθεί με κατάλληλα μοντέλα και μεθόδους και να προταθούν διαχειριστικές πρακτικές που θα θωρακίσουν τις περιοχές από του κινδύνους διάβρωσης και ερημοποίησης, ενώ παράλληλα μπορεί να προταθούν περιοχές στις οποίες το δυναμικό αναγέννησης είναι μικρό και απαιτούνται έργα αποκατάστασης.

Αναλυτικότερα:
Φάση Α΄: (διάρκεια 2 έτη): Συλλογή και οργάνωση δεδομένων
Περιλαμβάνει τη συλλογή και επεξεργασία δεδομένων, των δεδομένων ανασύστασης του ιστορικού πυρκαγιών καθώς και δεδομένων εξέλιξης των οικοσυστημάτων μετά από πυρκαγιές. Είναι απαραίτητη η συλλογή δεδομένων πεδίου αναφορικά με την ικανότητα αναγέννησης και αποκατάστασης των τύπων οικοτόπων ώστε να καθοριστούν οι επιπτώσεις των δασικών πυρκαγιών όχι μόνο στην έκταση των τύπων οικοτόπων αλλά και στις δομές και λειτουργίες τους
Φάση Β΄ (διάρκεια 2χρόνος): Χάρτες επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και χάρτες δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων.
Σε αυτή τη φάση του έργου τα δεδομένα θα αναλυθούν με κατάλληλα μοντέλα και μεθοδολογίες ώστε να εκτιμηθούν οι βαθμοί επικινδυνότητας και το δυναμικό αποκατάστασης ώστε τα αποτελέσματα να ενσωματωθούν στο σχεδιασμό της δασικής διαχείρισης. Τέλος, θα δημιουργηθεί ένα Γεωγραφικό Σύστημα Πληροφοριών που θα συμπεριλαμβάνει όλο το πληροφοριακό υλικό που θα συλλεχθεί καθώς και όλα τα χαρτογραφικά προϊόντα, τα οποία θα παραδοθούν σε ψηφιακή μορφή (χάρτες).

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Έκταση περιοχών που θα χαρτογραφηθούν
2. % πληρότητα συλλεγόμενης πληροφορίας
3. Αριθμός δειγματοληπτικής προσπάθειας (αρ. ατόμων, εργατοημερών, σημείων κτλ.)

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CF0309
Ονομασία Μέτρου:
Αποκατάσταση των αμμοθινών με τη χρήση «παγίδων» στις παραλίες της Πούντας, Παναγιάς, Καλόγερα και Σίμου στην Ελαφόνησο
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά τη δράση #6 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020.Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90. Το έργο αφορά στην αποκατάσταση της δομής και των οικοσυστημικών λειτουργιών των αμμοθινικών Τ.Ο.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολικής Λακωνίας-Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
παραλίες της Πούντας, Παναγιάς, Καλόγερα και Σίμου στην Ελαφόνησο
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
2110, 2120, 2250
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.3.9
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.3.10
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Υψηλή.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τον τύπο οικοτόπου 2250* Θίνες των παραλίων με *Juniperus* spp.
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α - 1ο έτος Φάση Β - 2ο έτος και εφάπαξ
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CB0501, MM25401CI0303
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά στην αποκατάσταση της δομής και των οικοσυστημικών λειτουργιών των αμμοθινικών Τ.Ο. Ως εκ τούτου προτείνεται η υλοποίηση έργων ανύψωσης και σταθεροποίησης των αμμοθινών (π.χ. Κατασκευή «παγίδων» για τη συγκράτηση της άμμου και την διευκόλυνση της εγκατάστασης των ιθαγενών φυτών, τα οποία σταθεροποιούν την περιοχή με το ριζικό τους σύστημα). Φάσεις υλοποίησης: **Φάση Α:** υλοποίηση έργων ανύψωσης και σταθεροποίησης των αμμοθινών, **Φάση Β**: Παρακολούθηση.

Το μέτρο αφορά τη δράση #6 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020.Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90, όπου και περιγράφεται αναλυτικά.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός «παγίδων» που τοποθετούνται ανά παραλία 2 Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων έργων και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CF0313
Ονομασία Μέτρου:
Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης - συμμετοχής.
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Χάραξη νέων και οργάνωση υφιστάμενων αναρριχητικών δαδρομών σε θέσεις που θα επιφέρουν τη λιγότερη δυνατή όχληση στα προστατευτέα αντικείμενα. Προσδιορισμός θέσεων απαγόρευσης αναρρίχησης και θέσεων για δυνητικές νέες διαδρομές. Δράσεις ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης - εθελοντικής συμμετοχής.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό / Ενημερωτικό / Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολικής Λακωνίας-Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001, GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αναρριχητικά πεδία και αναρριχητικές διαδρομές. Τ.Ο. 8210. Περιοχές με βράχια στο σύνολο της προστατευόμενης περιοχής.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Τ.Ο. 8210 Προστατευόμενα, ενδημικά, σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας με ασβεστολιθικά ενδιαιτήματα Είδη ορνιθοπανίδας που φωλιάζουν στα βράχια της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.3.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Μέτρια: Απαιτείται τεκμηρίωση αναφορικά με τις ακριβείς επιδράσεις της αναρριχητικής δραστηριότητας στους τύπους οικοτόπων και τα τυπικά τους είδη καθώς και στα είδη υπό προστασία στην περιοχή.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
5 έτη (1ο έως 5ο έτος εφαρμογής): Φάση Α': 0 -1,5 έτος Φάση Β': 1,5 - 3 έτη Φάση Γ': 4-5 έτη Φάση Δ': 5 έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Μακροπρόθεσμο
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CF0314
Προτεραιότητα μέτρου:
Υψηλή
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ / Αναρριχητικοί/ορειβατικοί σύλλογοι & ομοσπονδία ορειβατών/αναρριχητών
Εκτιμώμενο Κόστος
50.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) LIFE
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση ρύθμισης για χωρικό ή / και χρονικό περιορισμό της δραστηριότητας εφόσον απαιτηθεί. Για την αποτελεσματική εφαρμογή του μέτρου πρέπει να υπάρχει συναίνεση μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων (ορειβατικοί και αναρριχητικοί σύλλογοι, αναρριχητές). και ενημέρωση των αναρριχητών. Θεσμοθέτηση αναρριχητικών πεδίων
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Το μέτρο έχει τοπική εφαρμογή και δεν αναμένεται να εμφανίζει τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Για την αποτελεσματική εφαρμογή του μέτρου πρέπει να υπάρχει συναίνεση μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων (ορειβατικοί και αναρριχητικοί σύλλογοι, αναρριχητές). και ενημέρωση των αναρριχητών. . Εκτιμάται ότι δεν θα επιφέρει δυσχέρεια στους χρήστες, μέσα από

συνεργασία και με χρήση εργαλείων ενημέρωσης, αυσιθητοποίησης, εθελοντικής συμμετοχής των χρηστών.

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Στόχος αυτής της δράσης είναι: (α) Η καταγραφή των αναρριχητικών διαδρομών και η εκτίμηση της συμβατότητας της δραστηριότητας της αναρρίχησης με τη διατήρηση ειδών χλωρίδας και ορνιθοπανίδας και με την διατήρηση δομών και λειτουργιών του τύπου οικοτόπου 8210, (β) η κατάργηση υφιστάμενων διαδρομών, εφόσον αυτό κριθεί απαραίτητο, και η χάραξη νέων προς αυτών που θα καταργηθούν, (γ) Η συστηματική ενημέρωση των αναρριχητών αναφορικά με τα προστατευτέα αντικείμενα της περιοχής και η σχέση τους με τη δραστηριότητα της αναρρίχησης και (δ) η εμπλοκή των αναρριχητών της περιοχής στην ενεργό διατήρησης των πληθυσμών συγκεκριμένων φυτικών ειδών και ειδών ορνιθοπανίδας.

Η δράση προϋποθέτει τη στενή συνεργασία όλων των ενδιαφερόμενων μερών που ασχολούνται με τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών και την αναρρίχηση ώστε να προκύψει μια κοινά αποδεκτή λύση, η οποία θα εφαρμοστεί στην πράξη. Η δράση διακρίνεται σε 4 φάσεις:
Φάση Α:
• Καταγραφή και αποτύπωση των αναρριχητικών πεδίων και όλων των αναρριχητικών διαδρομών στην περιοχή. Εκτίμηση της αναρριχητικής δραστηριότητας στις διαδρομές. Για την καταγραφή των διαδρομών θα αντληθούν στοιχεία από τις δημοσιευμένες διαδρομές και θα υπάρξει συνεργασία με τους τοπικούς συλλόγους. Χαρτογράφηση των διαδρομών και αποτύπωση βασικών στοιχείων αυτών, όπου αυτά είναι διαθέσιμα. Ενδεικτικά αναφέρονται: εποχή αναρρίχησης ανά διαδρομή, υψόμετρο (< ή > 1000μ.), βαθμός δυσκολίας, αναρριχητικό πεδίο κ.λπ.).
• Αναλυτική καταγραφή τύπων οικοτόπων και ειδών χλωρίδας και ορνιθοπανίδας στις διαδρομές και τα πεδία που έχουν καταγραφεί
• Εκτίμηση του βαθμού επίδρασης της κάθε διαδρομής στο προστατευτέο αντικείμενο. Εντοπισμός διαδρομών που τυχόν διασχίζουν τον πυρήνα της εξάπλωσης σπάνιων και απειλούμενων ειδών χλωρίδας και προκαλούν έντονες διαταραχές στο προστατευτέο αντικείμενο, συμπεριλαμβανομένου του Τ.Ο. 8210 και των ειδών ορνιθοπανίδας.
Παραδοτέα:
Α.1 Έκθεση και βάση δεδομένων με τα υφιστάμενα αναρριχητικά πεδία και τις αναρριχητικές διαδρομές
Α.2 Έκθεση εκτίμησης της επίδρασης των υφιστάμενων διαδρομών στο προστατευτέο αντικείμενο
Α.3 Κρίσιμες θέσεις ενδιαιτημάτων ειδών χλωρίδας και ορνιθοπανίδας που διασχίζονται από υφιστάμενες διαδρομές και προτάσεις για θέσεις όπου θα πρέπει να μην ασκείται αναρριχητική δραστηριότητα.

Φάση Β: Συνεργασία με ορειβατικούς συλλόγους και παροχή σε αυτούς υλικών με στόχο τη διάνοιξη και οργάνωση νέων διαδρομών σε θέσεις όπου η άσκηση της αναρρίχησης δεν είναι ασύμβατη με τη διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων. Η χάραξη νέων θέσεων μπορεί να συνοδεύεται από διάνοιξη νέων μονοπατιών για πρόσβαση στις θέσεις αυτές και δημιουργία υποδομών (θέσεις στάθμευσης) σε θέσεις που αυτό είναι εφικτό.
Παραδοτέα:
Β.1: Έκθεση και χαρτογράφηση κατάλληλων εν δυνάμει θέσεων για τη διάνοιξη νέων διαδρομών
Β.2: Μελέτη για την διάνοιξη μονοπατιού πρόσβασης, χωροθέτηση θέσης στάθμευσης και υποστηρικτικής υποδομής (εφόσον απαιτείται, κυρίως για νέο αναρριχητικό πεδίο)

Φάση Γ: Η φάση αυτή περιλαμβάνει δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης. Δράσεις

ενημέρωσης όλων των τοπικών χρηστών του χώρου (stakeholders) όπως τοπικοί ορειβατικοί, αναρριχητικοί σύλλογοι και αναρριχητές, αλλά και των ομοσπονδιών και υπερτοπικών χρηστών. Στη δράση περιλαμβάνονται:

• Εκπόνηση σχεδίου (action plan) για την ενημέρωση, την ευαισθητοποίηση και τη σήμανση των αναρριχητικών πεδίων και διαδρομών

• Προμήθεια και τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων στις διαδρομές που επιτρέπεται η αναρρίχηση με στόχο την ενημέρωση αναφορικά με τις ορθές πρακτικές, αλλά και ενημερωτικές πινακίδες στις διαδρομές που θα απαγορευτούν αναφορικά με τους λόγους που πρέπει να αποτρέπεται η αναρρίχηση.

• Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων και αφισών που αφορούν: α) τα αναρριχητικά πεδία και τις διαδρομές και πιθανές χωρικές απαγορεύσεις άσκησης της δραστηριότητας, β) τα σημαντικά προστατευτέα αντικείμενα των βραχωδών οικοσυστημάτων (χλωρίδα, Τ.Ο., ορνιθοπανίδα) και γ) ορθές πρακτικές άσκησης των αναρριχητικών δραστηριοτήτων

• 1 ενημερωτική ημερίδα σε επίπεδο ομοσπονδίας και 1 σε επίπεδο τοπικό ώστε να ενημερωθεί μεγάλος αριθμός αναρριχητών από όλη τη χώρα.

• Ανακοινώσεις και αναρτήσεις στις ιστοσελίδες της Μονάδας Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής, της Ομοσπονδίας και των τοπικών συλλόγων

Παραδοτέα:

Γ.1 Έκθεση προγραμματισμού δράσεων
Γ.2 Προμήθεια και τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων
Γ.3 Εκτυπωμένα ενημερωτικά φυλλάδια και αφίσες
Γ.4: Οργάνωση δύο ημερίδων και παραγωγή υλικού ενημέρωσης
Γ.5: Κείμενα ανακοινώσεων / newsletters για ανάρτηση στις ιστοσελίδες

Φάση Δ: Επίσης για λόγους ευαισθητοποίησης προτείνεται και η συστηματική προσπάθεια για τη ενεργή συμμετοχή των τοπικών συλλόγων αναρρίχησης στη διατήρηση των ειδών. Οι αναρριχητές μπορεί να συμμετέχουν στις διαδικασίες παρακολούθηση πληθυσμών καθώς έχουν άμεση πρόσβαση στα προστατευτέα αντικείμενα που έχουν ως ενδιαίτημα κατακόρυφους βράχους. Προτείνεται η οργάνωση «Αναρριχητική ημέρα παρακολούθησης προστατευόμενων ειδών" κατά την οποία αναρριχητές, οργανωμένα και με επιστημονική επίβλεψη, θα συμμετέχουν στην παρακολούθηση προστατευτέων αντικειμένων (ειδών χλωρίδας και ορνιθοπανίδας και τύπου οικοτόπου 8210) και θα προσφέρουν πληροφορίες που μπορεί να χρησιμοποιηθούν για την εφαρμογή της οδηγίας 92/43/ΕΕ.

Παραδοτέα:

Δ.1: Σύνταξη εκπαιδευτικού / ενημερωτικού υλικού με σκοπό την ενεργή συμμετοχή τοπικών συλλόγων αναρρίχησης στη διατήρηση των ειδών
Δ.2: Εκπαίδευση / ενημέρωση μελών τοπικών συλλόγων σε θέματα που σχετίζονται με προστατευόμενα είδη χλωρίδας και Τ.Ο. και θέματα παρακολούθησης και διατήρησης
Δ.3: Διοργάνωση πιλοτικής "Αναρριχητικής ημέρας παρακολούθησης προστατευόμενων ειδών"
Δ.4: Έκθεση σχετικά με την αποτελεσματικότητα και τα προβλήματα από τη διοργάνωση της πιλοτικής "Αναρριχητικής ημέρας παρακολούθησης προστατευόμενων ειδών"
Δ.5: Καθιέρωση "Αναρριχητικών ημερών παρακολούθησης προστατευόμενων ειδών"

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Πλήθος αναρριχητικών διαδρομών που θα χαραχτούν ή που θα ρυθμιστεί η χρήση τους
2. Πλήθος εκτυπωμένων φυλλαδίων
3. Πλήθος Ενημερωτικών πινακίδων
4. Πλήθος ημερίδων
5. Πλήθος ανακοινώσεων / newsletter
6. Αναρριχητική ημέρας παρακολούθησης προστατευόμενων ειδών (πιλοτική)

Κωδικός Μέτρου:

MM25401CG0102
Ονομασία Μέτρου:
Δράσεις αποκατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του τ.ο. 1120* και παρακολούθηση
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG01
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Παράκτια ζώνη με βάθος έως 40 μέτρα, στις θέσεις που εντοπισθούν καταστραμμένα τμήματα του οικοτόπου, όπως θα υποδείξουν τα αποτελέσματα από την δράση "Εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης των Λιβαδιών Ποσειδώνιας"
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
T.O. 1120* *Caretta caretta* *Chelonia mydas* *Monachus monachus* *Pinna nobilis*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.3.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.1.2, A.1.3, A.1.4, A.1.5, A.4.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G01, G11, J02, I01, I02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει περιορισμένη εμπειρία σε δράσεις αποκατάστασης του τ.ο. 1120* που διενεργούνται πιλοτικά σε τοπικό επίπεδο με μεταφυτεύσεις από υγιής πληθυσμούς του είδους
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
4 έτη (3ο έως 6ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Εργασίες πεδίου - πιλοτική εφαρμογή αποκατάστασης - 3ο έτος 2. Οδηγός πρακτικών αποκατάστασης - 6ο έτος 3. Ετήσια τεχνική έκθεση - 3ο έως 6ο έτος 4. Παρακολούθηση - 3ο έως 6ο έτος και εφάπαξ
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0303
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
1. Δράση αποκατάστασης (σύνολο): 80.000€ 2. Παρακολούθηση: 10.000€/έτος (3 χρόνια και εφάπαξ)
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας» Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Λόγω της έλλειψης εμπειρίας και τεχνικών αποκατάστασης, υπάρχει μέτριος βαθμός αποτυχίας στην υλοποίηση της δράσης. Παρόλα αυτά η εφαρμογή της θα εμπλουτίσει σε μεγάλο βαθμό τη γνώση και την εμπειρία που απαιτείται για τη διαχείριση του τ.ο. ενώ υπάρχει μερική εμπειρία εφαρμογής τέτοιων δράσεων σε πιλοτικό επίπεδο (π.χ. νησιωτικό σύμπλεγμα των Λειψών)
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Στις θέσεις που εντοπισθούν καταστραμμένα τμήματα του οικοτόπου, έπειτα από την Μελέτη Βάσης κατά την οποία θα χαρτογραφηθεί και θα εκτιμηθεί η κατάσταση διατήρησης των Λιβαδιών Ποσειδωνίας, θα γίνουν πιλοτικές δράσεις αποκατάστασης με σκοπό την ανάσχεση της διάβρωσης του υποστρώματος (matte morte) που απελευθερώνει CO2 στην ατμόσφαιρα. Θα αναπτυχθεί οδηγός αποκατάστασης που θα μπορεί να εφαρμοσθεί και σε άλλες περιοχές σε

πιλοτικό επίπεδο λόγω της αργής ανάπτυξης του οικοτόπου. Σημαντικό και αναπόσπαστο τμήμα της δράσης αυτής είναι η πλήρης εξάλειψη και ανάσχεση των αιτιών που οδήγησαν στην απώλεια ενδιαιτημάτων. Θα αναπτυχθεί σχέδιο παρακολούθησης του τμήματος του οικοτόπου που αποκαταστάθηκε και θα γίνει περιβαλλοντική παρακολούθηση για τουλάχιστον 5 χρόνια σε ετήσια βάση.

Για την υλοποίηση τη δράσης απαιτούνται:
1. Εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό από Φορείς του Δημοσίου η Ιδιωτικού τομέα με εμπειρία στην αποκατάσταση λιβαδιών ποσειδωνίας.
2. Καταδυτικός εξοπλισμός, σκάφος για μετακινήσεις καθώς και αναλώσιμα.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Έκταση τ.ο. που εφαρμόστηκαν δράσεις αποκατάστασης - 6ο έτος
2. Οδηγός πρακτικών αποκατάστασης - 6ο έτος
3. Ετήσια τεχνική έκθεση - 3ο έως 6ο έτος

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CI0702
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση και αντιμετώπιση μεταχρωματικού έλκους πλατάνου
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εντατικός έλεγχος της εξάπλωσης του μεταχρωματικού έλκους του πλατάνου και τοπικές δράσεις αντιμετώπισής του
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CI07
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό, Ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολικής Λακωνίας-Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η έκταση του Τ.Ο. 92C0
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
T.O 92C0
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.14.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.3.6
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
I05
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Επικοινωνία, ενημέρωση και εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλό επίπεδο τεκμηρίωσης (http://www.fria.gr/platanos/files/G-Tsopelas.pdf)
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Συνεχές. Φάση Α 2 έτη

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α' 2 έτη Φάση Β': Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης 1 έτος. Υλοποίηση παρακολούθηση συνεχής Φάση Γ': Οργάνωση σχεδίου δράσης 1έτος. Υλοποίηση σχεδίου δράσης συνεχής
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α:Κόστος 15.000 € (Καθορισμός θεσμικών μέτρων. Συγκέντρωση υλικού για συγγραφή και παραγωγή και διοργάνωση σεμιναρίων σε δήμους κ.ο.κ) Φάση Β: Κόστος 5.000 € (Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης εξάπλωσης της ασθένειας + 5.000€ / έτος κόστος εφαρμογής το οποίο περιλαμβάνει καύσιμα, μετακινήσεις και αναλύσεις για την εξακρίβωση της παρουσίας του παθογόνου σε συλλεγμένα δείγματα) Φάση Γ: 10.000€ για την εκπόνηση του σχεδίου και 10.000 €/έτος για δράσεις περιορισμού της εξάπλωσης του παθογόνου. 30.000€ + 10.000€/έτος
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο (θεσμοθέτηση προδιαγραφών) για υλοτομίες και δασοκομικούς χειρισμούς στον 92C0
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένεται κοινωνική αποδοχή λόγω αντιμετώπισης μίας ασθένειας που καταστρέφει τα πλατανοδάση. Οι δράσεις ενημέρωσης των όσων ασκούν δασοκομικές εργασίες και υλοτομίες, εκτιμάται ότι θα βοηθήσει την εφαρμογή των θεσμικών ρυθμίσεων
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η ασθένεια έχει προκαλέσει τεράστιες καταστροφές στην Ελλάδα, κυρίως στην Ήπειρο αλλά πλέον και αλλού. Ο παθογόνος μύκητας (*Ceratocystis platani*) προκαλεί ξαφνικό μαρασμό τμήματος της κόμης που τελικά οδηγεί στη θανάτωση του ατόμου. Ο μύκητας εισβάλλει από

πληγές στο φλοιό των κλάδων, του κορμού και των ριζών αλλά και μεταδίδεται με επαφή και συνένωση των ριζών μεταξύ γειτονικών δένδρων.
Η ασθένεια δύσκολα αντιμετωπίζεται. Η χημική καταπολέμηση είναι συχνά αναποτελεσματική. Καθώς κύριος παράγοντας μετάδοσης της ασθένειας είναι οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες, η διασπορά μπορεί να περιοριστεί με τη λήψη προληπτικών φυτοπροστατευτικών μέτρων. Επίσης, τα προσβεβλημένα δένδρα καθώς και τα γειτονικά τους που είναι ύποπτα προσβολής πρέπει να υλοτομούνται και αν είναι δυνατόν να εκριζώνονται. Σε νέες εστίες προσβολής, η αντιμετώπιση της ασθένειας είναι περισσότερο αποτελεσματική όταν γίνει έγκαιρη διάγνωση και ο αριθμός των ασθενών δένδρων είναι περιορισμένος.
Η δράση αυτή περιλαμβάνει τρεις φάσεις:
Φάση Α': Περιλαμβάνει:
α) Σύνταξη δέσμης θεσμικών μέτρων που θα καθορίζουν τις επιτρεπόμενες δραστηριότητες δασοκομικών χειρισμών και υλοτομιών στον τύπο οικοτόπου 92C0 με ορισμό σαφών προδιαγραφών. Ενδεικτικό θεσμικό μέτρο που πρέπει να ληφθεί είναι η απαγόρευση διακίνησης πολλαπλασιαστικού υλικού προερχόμενο από περιοχές που υπάρχει η ασθένεια και ξυλείας από προσβεβλημένα άτομα.
β) Η φάση αυτή περιλαμβάνει την υλοποίηση ενημερωτικών ενέργειων σε δήμους, κοινότητες και υλοτομικούς συνεταιρισμούς αναφορικά με τις επιτρεπόμενες δραστηριότητες και τα πρωτόκολλα που πρέπει να τηρούνται. Υλοτομίες ή δασοκομικές δραστηριότητες πρέπει να υλοποιούνται μόνο από συνεργεία στα οποία έχει προηγηθεί επισταμένη ενημέρωση αναφορικά με τα πρωτόκολλα φυτοπροστασίας που πρέπει να τηρούνται.
Περιλαμβάνονται:
- Εκπόνηση σχεδίου (action plan) για την ενημέρωση των εμπλεκόμενων με δασοκομικούς χειρισμούς και υλοτομίες φορέων και χρηστών (stakeholders)
- Συγκέντρωση και συγγραφή υλικού ενημέρωσης για χρήση στις ενέργειες ενημέρωσης
- Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων ή οδηγού με τα θεσμικά μέτρα και τα πρωτόκολλα για την άσκηση των δραστηριοτήτων
- Διοργάνωση σεμιναρίων στους Δήμους με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων φορέων. Λήψη πιστοποιητικού συμμετοχής στο σεμινάριο.
- Ανακοινώσεις και αναρτήσεις στις ιστοσελίδες της Μονάδας Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής, της Δασικής Υπηρεσίες, της Περιφέρειας και των Δήμων.

<u>Παραδοτέα:</u>
Α.1 Θεσμικά μέτρα με αναλυτικές προδιαγραφές για τις δραστηριότητες δασοκομικών χειρισμών και υλοτομιών στον τύπο οικοτόπου 92C0
Α.2 Έκθεση προγραμματισμού δράσεων ενημέρωσης
Α.3 Εκτυπωμένα ενημερωτικά φυλλάδια ή οδηγοί
Α.4: Οργάνωση σεμιναρίων και παραγωγή υλικού ενημέρωσης
Α.5: Κείμενα ανακοινώσεων / newsletters για ανάρτηση στις ιστοσελίδες
Φάση Β': Εκπόνηση και εφαρμογή σχεδίου εντατικής παρακολούθησης (ετήσια) της εξάπλωσης της ασθένειας τόσο σε ήδη γνωστές θέσεις προσβολής όσο και ευρύτερα στην έκταση που καταλαμβάνει ο τύπος οικοτόπου 92C0 στις ΕΖΔ για τον έγκαιρο εντοπισμό νέων θέσεων προσβολής.
<u>Παραδοτέα:</u>
Β.1: Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης εξάπλωσης της ασθένειας
Β.2: Έκθεση δράσεων εφαρμογής του σχεδίου παρακολούθησης
Β.3: Αποτελέσματα αναλύσεων για την εξακρίβωση της παρουσίας του παθογόνου σε συλλεγμένα δείγματα
Φάση Γ': Εκπόνηση και υλοποίηση σχεδίου δράσης για τις περιπτώσεις που εντοπιστούν θέσεις με προσβολή. Το σχέδιο θα περιλαμβάνει:
- Τις άμεσες δράσεις που πρέπει να ληφθούν σε περίπτωση εντοπισμού προσβολής, με εναλλακτικές ανάλογα με την έκταση αυτής.

- Οδηγίες για υλοτομία και εκρίζωση προσβεβλημένων δέντρων καθώς και γειτονικών τους. Οδηγίες που θα ληφθούν υπόψη είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα του ΥΠΑΑΤ (http://wwww.minagric.gr/greek/agro_pol/DASIKA/Platanos/Platanos3.htm). <u>Παραδοτέα:</u> Β.2: Έκθεση εφαρμογής του σχεδίου δράσης Γ.1: Σχέδιο δράσης για τις περιπτώσεις που εντοπιστούν θέσεις με προσβολή
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Πλήθος προσβεβλημένων ατόμων που εντοπίζονται

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0109
Ονομασία Μέτρου:
Σχεδιασμός και εγκατάσταση υπαίθριου συστήματος ερμηνείας περιβάλλοντος και την ενημέρωσης για τις αμμοθίνες και τις θαλάσσιες χελώνες: Κώδικας ορθής συμπεριφοράς στα αμμοθινικά οικοσυστήματα
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά τη δράση #9 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020.Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90. Το έργο Αφορά στη δημιουργία (σχεδιασμός, οργάνωση, παραγωγή και εγκατάσταση) υπαίθριου συστήματος ερμηνείας περιβάλλοντος το οποίο θα εγκατασταθεί εντός της προστατευόμενης περιοχής στις παραλίες της Ελαφονήσου.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
άλλα
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Παραλίες Πούντας, Παναγιάς και Σίμου στην Ελαφόνησο
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
2110, 2120, 2250, *Caretta caretta*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Α.3.9, Α.3.10, Α.1.5
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διαχείρισης ειδών

Μέτρα διατήρησης ειδών Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλό
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τον τύπο οικοτόπου 2250* Θίνες των παραλίων με Juniperus spp., Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις θαλάσσιες χελώνες (LIFE Euroturtles)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α' - 6 μήνες (σχεδιασμός και χωροθέτηση συστήματος ερμηνείας) Φάση Β' - 6 μήνες(Έργα εγκατάστασης συστήματος ερμηνείας)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0211, MM25401CF0301
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο μπορεί να εφαρμοστεί παράλληλα με το Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών (MM25401CF0301) όπου προβλέπονται αντίστοιχες δράσεις.
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το προτεινόμενο μέτρο αφορά στη δημιουργία (σχεδιασμός, οργάνωση, παραγωγή και εγκατάσταση) υπαίθριου συστήματος ερμηνείας περιβάλλοντος το οποίο θα εγκατασταθεί εντός της προστατευόμενης περιοχής στις παραλίες της Ελαφονήσου. Το σύστημα ερμηνείας θα

αποτελείται από μόνιμα εγκατεστημένες πινακίδες τύπου αναλογίου σε επιλεγμένα σημεία ενδιαφέροντος της περιοχής (PoI – Points of Interest). Η υλοποίηση του έργου διαχωρίζεται στις ακόλουθες φάσεις:
Φάση Α' - Υπηρεσία σχεδιασμού και χωροθέτησης του υπαίθριου συστήματος ερμηνείας
Φάση Β' -Έργα εγκατάστασης του υπαίθριου συστήματος ερμηνείας
Το μέτρο αφορά τη δράση #9 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020.Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90, όπου και περιγράφεται αναλυτικά.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. % υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου
2. Αριθμός ενημερωτικών σημάνσεων

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0204
Ονομασία Μέτρου:
Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μελέτη χαρτογράφησης στις περιοχές που δεν έχει γίνει μελέτη για την εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης του τύπου οικοτόπου, μελέτες καταγραφής της χωρικής κατανομής του τύπου οικοτόπου με χρήση κατάλληλων τεχνολογικών μέσων που επιτρέπουν επαναληψημότητα καθώς και την εκτίμηση πιέσεων και οικοσυστημικών υπηρεσιών που δέχεται ο τύπος οικοτόπου (Μελέτη βάσης).
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Παράκτια ζώνη με βάθος έως 40 μέτρα
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Τ.Ο. 1120*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.5.4
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Έλλειψη γνώσης
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει επάρκεια γνώσης και εμπειρίας στην χαρτογράφηση και χαρακτηρισμό της κατάστασης διατήρησης του τ.ο. 1120* σε εθνικό και μεσογειακό επίπεδο με χρήση κατάλληλων τεχνολογικών μέσων που επιτρέπουν επαναληψιμότητα.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2 έτη (1ο έως 2ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1) Εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης του τ.ο. 1120* - 1ο έως 2ο έτος 2) Αποτύπωση της χωρικής έκταση του τ.ο. 1120*- 1ο έως 2ο έτος 3) Πιέσεις και απειλές - 1ο έως 2ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0303
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
1. Χαρτογράφηση και αξιολόγηση κατάστασης: 80.000€ 2. Καταγραφή πιέσεων και απειλών, αξιολόγηση οικοσυστημικών υπηρεσιών: 10.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Η Δράση κρίνεται ως "προκαταρκτικό" στάδιο της δράσης παρακολούθησης του τ.ο. 1120*
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η Δράση περιγράφεται αναλυτικά στο πρόγραμμα παρακολούθησης (Πρόγραμμα παρακολούθησης τ.ο. 1120*)
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Έκταση τ.ο. που εφαρμόστηκαν δράσεις αποκατάστασης - 2ο έτος 2. Χάρτες παρουσίας και κατάστασης διατήρησης του τ.ο. - 2ο έτος

3. Ετήσια τεχνική έκθεση - 1ο έως 2ο έτος
4. Αριθμός πιέσεων και απειλών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν
5. Αριθμός οικοσυστημικών υπηρεσιών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0205
Ονομασία Μέτρου:
Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1170
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μελέτη χαρτογράφησης στις περιοχές που δεν έχει γίνει μελέτη για την εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης του τύπου οικοτόπου, μελέτες καταγραφής της χωρικής κατανομής του τύπου οικοτόπου με χρήση κατάλληλων τεχνολογικών μέσων που επιτρέπουν επαναληψημότητα καθώς και την εκτίμηση πιέσεων και οικοσυστημικών υπηρεσιών που δέχεται ο τύπος οικοτόπου (Μελέτη βάσης).
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια έκταση της περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Τ.Ο. 1170
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.5.4
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Έλλειψη γνώσης
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει επάρκεια γνώσης και εμπειρίας στην χαρτογράφηση και χαρακτηρισμό της κατάστασης διατήρησης του τ.ο. 1170
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2 έτη (1ο έως 2ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1) Εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης του τ.ο. 1170
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0303
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
1. Χαρτογράφηση και αξιολόγηση κατάστασης: 40.000€ 2. Καταγραφή πιέσεων και απειλών, αξιολόγηση οικοσυστημικών υπηρεσιών: 5.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Η Δράση κρίνεται ως "προκαταρκτικό" στάδιο της δράσης παρακολούθησης του τ.ο. 1170
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η Δράση περιγράφεται αναλυτικά στο πρόγραμμα παρακολούθησης (Πρόγραμμα παρακολούθησης τ.ο. 1170)
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Έκταση τ.ο. που εφαρμόστηκαν δράσεις αποκατάστασης - 2ο έτος 2. Χάρτες παρουσίας και κατάστασης διατήρησης του τ.ο. - 2ο έτος 3. Ετήσια τεχνική έκθεση - 1ο έως 2ο έτος 4. Αριθμός πιέσεων και απειλών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν 5. Αριθμός οικοσυστημικών υπηρεσιών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0303
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση θαλασσίων τύπων οικοτόπων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Σχέδιο παρακολούθησης των θαλασσίων τ.ο.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια έκταση της περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα οι θαλάσσιοι Τ.Ο.
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.1.2, A.1.3, A.1.4, A.1.5, A.3.1, A.3.2, A.3.4
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει επάρκεια γνώσης και εμπειρίας στην παρακολούθηση των θαλασσίων τ.ο.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1) Γεω-χωρική εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης των θαλασσίων τ.ο. στην περιοχή
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0304 MM25401CW0305
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Αναλύονται για κάθε σχέδιο παρακολούθησης στο αντίστοιχο κεφάλαιο
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Η δράση αποτελεί συνέχεια των μελετών βάσης MM25401CW0204, MM25401CW0205, MM25401CW0210
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η Δράση περιγράφεται αναλυτικά στο πρόγραμμα παρακολούθησης των θαλασσίων τ.ο.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Έκταση, Χάρτες παρουσίας και κατάστασης διατήρησης των τ.ο. 3. Ετήσια τεχνική έκθεση 4. Αριθμός πιέσεων και απειλών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν 5. Αριθμός οικοσυστημικών υπηρεσιών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0310
Ονομασία Μέτρου:
«Dune shifting monitoring»– παρακολούθηση μετατόπισης αμμόλοφων.
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά τη δράση #10 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020.Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90. Το έργο αφορά
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
όλη η παράκτια ζώνη της περιοχής μελέτης
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
2110, 2120, 2250
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.5.14
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Άλλο
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1ο έως 5ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων έργων και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0313
Ονομασία Μέτρου:
Μελέτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης και μελέτη δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μελέτη για τη χωρική αποτύπωση του βαθμού επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και του δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CB05
Τύπος του μέτρου:
Παρακολούθηση/άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλοι οι ορεινοί όγκοι των προστατευόμενων περιοχών
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
όλοι οι τύποι οικοτόπων
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.18.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.3.12, A.5.16
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
M09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α': Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β': Χάρτες απεικόνισης επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και χάρτες δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0312
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Επιστημονικοί φορείς
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α΄: 15.000 €: Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β΄: 30.000 €: Χάρτες απεικόνισης επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και χάρτες δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ Περιφέρεια/Περιφερειακές Ενότητες ΥΠΕΝ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ολοκλήρωση μελέτης ανασύστασης ιστορικού πυρκαγιών
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
-
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου. Αντιθέτως, αναμένεται αποδοχή του μέτρου.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Οι χάρτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης καθώς και οι χάρτες δυναμικού αναγέννησης αποτελούν σημαντική πληροφορία για την προστασία και την αποκατάσταση των πληγέντων φυσικών οικοσυστημάτων και για την κατάλληλη προσαρμογή της διαχείρισης των τύπων οικοτόπων και των ενδιαιτημάτων ειδών. Η δημιουργία αυτών των θεματικών χαρτών απαιτεί τη συλλογή και οργάνωση πληροφορίας αναφορικά με το ανάγλυφο, την ποιότητα τόπου και με το χωροχρονικό ιστορικό των δασικών πυρκαγιών και την εξέλιξη των οικοσυστημάτων μετά από αυτές. Αυτή η πληροφορία μπορεί να αναλυθεί με κατάλληλα μοντέλα και μεθόδους και να προταθούν διαχειριστικές πρακτικές που θα θωρακίσουν τις περιοχές από του κινδύνους διάβρωσης και ερημοποίησης, ενώ παράλληλα μπορεί να προταθούν περιοχές στις οποίες το δυναμικό αναγέννησης είναι μικρό και απαιτούνται έργα αποκατάστασης.

Αναλυτικότερα:
Φάση Α΄: (διάρκεια 2 έτη): Συλλογή και οργάνωση δεδομένων
Περιλαμβάνει τη συλλογή και επεξεργασία δεδομένων, των δεδομένων ανασύστασης του ιστορικού πυρκαγιών καθώς και δεδομένων εξέλιξης των οικοσυστημάτων μετά από πυρκαγιές. Είναι απαραίτητη η συλλογή δεδομένων πεδίου αναφορικά με την ικανότητα αναγέννησης και αποκατάστασης των τύπων οικοτόπων ώστε να καθοριστούν οι επιπτώσεις των δασικών πυρκαγιών όχι μόνο στην έκταση των τύπων οικοτόπων αλλά και στις δομές και λειτουργίες τους
Φάση Β΄ (διάρκεια 2 χρόνος): Χάρτες επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και χάρτες δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων.
Σε αυτή τη φάση του έργου τα δεδομένα θα αναλυθούν με κατάλληλα μοντέλα και μεθοδολογίες ώστε να εκτιμηθούν οι βαθμοί επικινδυνότητας και το δυναμικό αποκατάστασης ώστε τα αποτελέσματα να ενσωματωθούν στο σχεδιασμό της δασικής διαχείρισης. Τέλος, θα δημιουργηθεί ένα Γεωγραφικό Σύστημα Πληροφοριών που θα συμπεριλαμβάνει όλο το πληροφοριακό υλικό που θα συλλεχθεί καθώς και όλα τα χαρτογραφικά προϊόντα, τα οποία θα παραδοθούν σε ψηφιακή μορφή (χάρτες).

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Χάρτες επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και χάρτες δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων.
2. Γεωχωρική ΒΔ
3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων έργων και υποβολής σχετικών αναφορών

5.3.3.7.2 Μέτρα διατήρησης ειδών

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CA0101
Ονομασία Μέτρου:
Αποτροπή μετατροπής χρήσεων γης - Υιοθέτηση φιλικών προς το περιβάλλον καλλιεργητικών πρακτικών για τη διατήρηση του είδους *Linaria tenuis*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Δράσεις για τη διατήρηση του είδους στις θέσεις όπου έχει ήδη βρεθεί (και αν όχι σε όλες τουλάχιστον στις περισσότερες από αυτές) και εκεί όπου έχουν καταγραφεί οι μεγαλύτεροι υποπληθυσμοί του, μέσω περιφράξεων και αποτροπής χρήσης ζιζανιοκτόνων και άλλων βιοκτόνων φαρμάκων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA01, CA09
Τύπος του μέτρου:
κανονιστικά, παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Σε επιλεγμένες θέσεις εντός της ΟΧΕ, όπου εντοπίζονται οι πληθυσμοί του είδους.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Linaria tenuis
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.6.1, Α.4.2, Β.13.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.3, Γ.5.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A01, A21
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων. Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Οι γνωστοί πληθυσμοί καθώς και το ενδιαίτημα του φυτού στη σχετική βιβλιογραφία: Yannitsaros 1977, Phitos et al. 1995, Tan & Iatrou 2001,
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
4 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CF0305
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
30.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ), Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εξαγορά μικρών τμημάτων ιδιωτικής γης, αν απαιτηθεί
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Οικονομικές δυσχέρειες στην περίπτωση που απαιτηθεί η εξαγορά μικρών εκτάσεων γης.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένονται αντιδράσεις στις περιπτώσεις εκείνες που θα υπάρχει οικονομικό συμφέρον (ιδιοκτησιακό καθεστώς και πιθανοί περιορισμοί από τα μέτρα διαχείρισης)
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το συγκεκριμένο μέτρο αποσκοπεί να διασφαλίσει τη διατήρηση του είδους στις θέσεις όπου έχει ήδη βρεθεί (και αν όχι σε όλες τουλάχιστον στις περισσότερες από αυτές) και εκεί όπου έχουν καταγραφεί οι μεγαλύτεροι υποπληθυσμοί του. Περιλαμβάνει τη δημιουργία μικροαποθεμάτων με περίφραξη των θέσεων όπου εμφανίζονται οι μεγαλύτεροι σε μέγεθος υποπληθυσμοί του είδους. Σε περίπτωση ιδιαιτεροτήτων στο ιδιοκτησιακό καθεστώς θα μπορούσε να γίνει η εξαγορά μικρών εκτάσεων γης που θα λειτουργήσουν ως καταφύγια. Απαραίτητη επίσης η αποφυγή χρήσης ζιζανιοκτόνων και άλλων βιοκτόνων φαρμάκων στους αγρούς στα όρια των οποίων εμφανίζεται το είδος .
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

2. Αριθμός και έκταση θέσεων που περιφράχτηκαν
3. Έκταση γης που εξαγοράστηκε

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CC0601
Ονομασία Μέτρου:
Μείωση των αρνητικών επιπτώσεων στην ορνιθοπανίδα από την πρόσκρουση σε γραμμές μεταφορές ρεύματος υψηλή τάσης
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Γραμμικές καταγραφές κάθ'όλο το μήκος των γραμμών υψηλής τάσης που εμπίπτουν μέσα στην ΖΕΠ και πρόταση για τοποθέτηση σημαντήρων και παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων, με στόχο τη μείωση της θνησιμότητας από πρόσκρουση στο δίκτυο μεταφοράς ενέργειας
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CC06
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Γραμμή υψηλής τάσης στην ΖΕΠ
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Bubo bubo, Buteo buteo, Circaetus gallicus, Circus aeruginosus, Falco peregrinus, Falco vespertinus, Pernis apivorus, Tachymarptis melba
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.17.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.2.4
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
D06
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

3 έτη (1ο έως 3ο)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
έτος 1ο: Προπαρασκευαστική μελέτη, έτος 2ο: τοποθέτηση σημαντήρων, έτος 3ο: παρακολούθηση αποτελεσματικότητας
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΔΕΔΔΗΕ
Εκτιμώμενο Κόστος
Κόστος μελέτης: 44.400€, το κόστος υλικοτεχνικής υποδομής και εγκατάστασης εξαρτάται από το μέγεθος του προβλήματος
Πηγή χρηματοδότησης
Εταιρεία/ες ιδιοκτησίας των αιολικών πάρκων ως ανταποδοτικά οφέλη, ΔΕΔΔΗΕ, ΥΠΕΝ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Απαιτείται σύμβαση με τη ΔΕΔΔΗΕ και πιθανώς με ιδιώτη
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Καθώς κάθε γραμμή μεταφοράς ρεύματος υψηλής τάσης έχει τις δικιές της ιδιαιτερότητες πρέπει να γίνει in situ εκτίμηση της κατάστασης και της τοποθέτησης των κατάλληλων συσκευών σε αυτή. Παρόλα αυτά στο εμπόριο υπάρχει πληθώρα έτοιμων κατασκευών ενώ υπάρχουν πολλά παραδείγματα βέλτιστων πρακτικών από το εξωτερικό. Ένα πρόσθετο κέρδος από την αποτροπή της πρόσκρουσης των πτηνών με τα καλώδια είναι η αποτροπή πτώσεων τάσης αλλά και πρόκλησης πυρκαγιάς από σπινθήρες λόγω πρόσκρουσης και βραχυκυκλώματος.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Αν και οι γραμμές υψηλής τάσης δεν μπορούν να προκαλέσουν ηλεκτροπληξία στα πτηνά εντούτοις μπορεί να οδηγήσουν στην θανάτωση τους μέσω πρόσκρουσης. Ειδικά μεγαλόσωμα είδη που χρησιμοποιούν τα ρεύματα αέρα για να ανεμοπτερούν είναι ιδιαίτερα ευάλωτα στην πρόσκρουση με τις εν λόγω γραμμές. Η τοποθέτηση σημαντήρων/αποτροπέων (Diverters) σε αυτές τις γραμμές μπορεί να μειώσει σημαντικά τις απώλειες από την συγκεκριμένη απειλή. Ο τύπος και η πυκνότητα αυτών των κατασκευών θα καθοριστεί από μελέτη που θα πραγματοποιηθεί τα πρώτα δύο έτη του μέτρου ενώ θα πρέπει οι κατασκευές να εγκατασταθούν εφόρου ζωής των δομών μεταφοράς ρεύματος.

Προπαρασκευαστική μελέτη: Τον πρώτο χρόνο του μέτρου θα πρέπει να πραγματοποιηθούν γραμμικές καταγραφές κάθ'όλο το μήκος των γραμμών υψηλής τάσης που εμπίπτουν μέσα στην ΖΕΠ καθώς και σε μήκος 2 χλμ. έξω από αυτή. Οι γραμμικές καταγραφές θα πρέπει να επαναλαμβάνονται 2 φορές καθ' όλη την διάρκεια του έτους, δηλαδή συνολικά 24 καταγραφές. Η καταγραφή θα πραγματοποιείται από 2 άτομα τα οποία θα περπατάνε εκατέρωθεν της γραμμής μεταφοράς σε απόσταση 50μ από αυτήν. Θα καταγράφονται όλα τα νεκρά πτηνά αλλά και χειρόπτερα που θα εντοπίζονται (είδος, θέση, φωτογραφία κλπ.). Επίσης σε κάθε πυλώνα θα καταγράφονται όλες οι πιθανές φωλιές πουλιών πχ κορακοειδών. Μετά το πέρας το των καταγραφών όλα τα στοιχεία θα καταχωρηθούν σε σύστημα γεωγραφικών συντεταγμένων και θα εντοπιστούν πιθανές θερμές περιοχές ενώ θα συνταχθεί τεχνική αναφορά με ανοιχτά στο κοινό όλα τα πρωτογενή δεδομένα. Η τεχνική αναφορά εκτός από τα αποτελέσματα των καταγραφών πεδίου και την ανάλυση τους, θα πρέπει να περιέχει αναλυτική πρόταση για την τοποθέτηση των σημαντήρων. Η εν λόγω πρόταση θα πρέπει να λάβει υπόψιν τον τύπο του δικτύου, τα διαθέσιμα προϊόντα της αγοράς και τις προδιαγραφές τους καθώς και τα πορίσματα των εργασιών πεδίου. Η πρόταση θα πρέπει να καταλήγει σε ακριβή αριθμό σημαντήρων και την θέση τοποθέτηση τους καθώς και το κόστος τους.
Εγκατάσταση σημαντήρων: Ανάλογα με τα πορίσματα της αναφοράς του πρώτου σταδίου του μέτρου θα πραγματοποιηθεί η εγκατάσταση των σημαντήρων
Παρακολούθηση αποτελεσματικότητας: Μετά την επιτυχή εγκατάσταση των σημαντήρων θα πρέπει να επαναληφθεί η εργασία πεδίου του πρώτου σταδίου του μέτρου (24 επισκέψεις σε ένα έτος) και τα αποτελέσματα της να συγκριθούν με τα αρχικά δεδομένα. Αν παρά την εγκατάσταση των σημαντήρων εντοπίζονται υψηλοί αριθμοί θυμάτων θα πρέπει γίνει επανεξέταση της τοποθέτησης και του τύπου των σημαντήρων. Η σημαντήρες/αποτροπείς αφορούν τόσο τα καλώδια μεταφορά ρεύματος όσο και τις πιθανές επικίνδυνες θέσεις κούρνιας στους πυλώνες.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Ετήσιες αναφορές της παρακολούθησης ανίχνευσης νεκρών ζώων.

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CF0101
Ονομασία Μέτρου:
Δημιουργία μικροαποθεμάτων - Περίφραξη θέσεων εμφάνισης του είδους Saponaria jagelii
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Δημιουργία μικροαποθεμάτων με την φιλική προς το περιβάλλον περίφραξη των θέσεων και των οικοτόπων όπου εμφανίζεται το είδος *Saponaria jagelii* στην Ελαφόνησο.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF01
Τύπος του μέτρου:
Νομικά, κανονιστικά, παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Σε επιλεγμένες θέσεις εντός της ΟΧΕ, όπου εντοπίζονται οι πληθυσμοί του είδους.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Saponaria jagelii
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.16.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.4.3, A.6.1, A.6.2
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A09, F01, F06, F07, H08
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων. Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Οι γνωστοί πληθυσμοί καθώς και το ενδιαίτημα του φυτού στη σχετική βιβλιογραφία: Phitos, D. & Greuter, W. (1993). Phitos al (1995) Iatrou, G. (2013).
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1-2 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

2 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CF0305
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
Φορέας Διαχείρισης ή άλλος αρμόδιος φορέας
Εκτιμώμενο Κόστος
20.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Οι τυχόν τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες προκύπτουν από την ανάγκη συντήρησης των ξύλινων διαδρόμων πρόσβασης.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται σοβαρή δυσχέρεια κοινωνικής αποδοχής του μέτρου. Αντιδράσεις πιθανώς να υπάρξουν στην περίπτωση θεμάτων που σχετίζονται με το ιδιοκτησιακό καθεστώς.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Κύρια απειλή για την επιβίωση του είδους είναι οι τουριστικές δραστηριότητες και ιδιαίτερα η δόμηση, η παρουσία μόνιμων ή μη υποδομών για αναψυχή και τουρισμό, η συχνή διέλευση πεζών αλλά και οχημάτων ακόμα και μέσα από τις θέσεις εμφάνισης του είδους. Το συγκεκριμένο μέτρο αποσκοπεί να διασφαλίσει τη διατήρηση του είδους στις θέσεις όπου έχει ήδη βρεθεί χωρίς ταυτόχρονα να παρεμποδίζονται άλλες δραστηριότητες, που σχετίζονται με τουριστικές υποδομές στην ευρύτερη περιοχή. Η πρακτική αυτή έχει εφαρμοστεί και φαίνεται να αποδίδει και σε άλλες περιοχές της χώρας (π.χ. Κρήτη). Σημαντική για την επιβίωση του είδους είναι η διατήρηση και των ιδιαίτερων αβιοτικών συνθηκών που απαιτούνται κάτι που διασφαλίζεται από τη διατήρηση και των ευαίσθητων αμμοθινικών οικοσυστημάτων στα οποία εμφανίζεται.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός εργασιών πεδίου 2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών 3. Περιφραγμένη έκταση

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CF0305
Ονομασία Μέτρου:
Αποτροπή εγκατάστασης μόνιμων ή περιστασιακών εγκαταστάσεων αναψυχής-τουρισμού
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Αποφυγή εγκατάστασης μόνιμων ή περιστασιακών υποδομών που σχετίζονται με τουριστικές δραστηριότητες και αναψυχή τουλάχιστον στα σημεία των παραλιών που εμφανίζεται το είδος *Saponaria jagelii*
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
νομικά και άλλα μέτρα
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Σε επιλεγμένες θέσεις εντός της ΟΧΕ, όπου εντοπίζονται οι πληθυσμοί του είδους.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Saponaria jagelii
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.16.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.4.3, A.6.1, A.6.2
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F06, F07, H08
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1 έτος

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CF0101
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ ή άλλος αρμόδιος φορέας
Εκτιμώμενο Κόστος
3.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Οι τυχόν τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες προκύπτουν από την ανάγκη συντήρησης των περιφράξεων.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται σοβαρή δυσχέρεια κοινωνικής αποδοχής του μέτρου. Πιθανές αντιδράσεις από όσους δραστηριοποιούνται στον συγκεκριμένο τομέα του τουρισμού.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αποσκοπεί στην αποφυγή εγκατάστασης υποδομών που σχετίζονται με τη τουριστική δραστηριότητα ιδιαίτερα κατά τους θερινούς μήνες (μόνιμα ή ημιμόνιμα αναψυκτήρια, ομπρέλες, ξαπλώστρες κ.λπ.). Η πρόσβαση των λουόμενων προς την παραλία μπορεί να γίνεται μέσω συγκεκριμένων ξύλινων διαδρόμων και σε καμία περίπτωση από τα σημεία εμφάνισης του είδους.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Μήκος ξύλινων διαδρόμων 2. Έκταση περίφραξης 2 Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων έργων και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CF0310
Ονομασία Μέτρου:
Αποτροπή μετατροπής αμμωδών παράκτιων οικοσυστημάτων σε οικιστικές ζώνες, περιορισμός υπαίθριων τουριστικών δραστηριοτήτων για τη διατήρηση του είδους *Linaria tenuis*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Αποφυγή εγκατάστασης περιστασιακών υποδομών που σχετίζονται με τουριστικές δραστηριότητες και αναψυχή τουλάχιστον στα σημεία των παραλιών που εμφανίζεται το είδος
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF01, CF03
Τύπος του μέτρου:
νομικά και άλλα μέτρα
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Σε επιλεγμένες θέσεις εντός της ΟΧΕ, όπου εντοπίζονται οι πληθυσμοί του είδους.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Linaria tenuis
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.6.1, A.4.2, B.13.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.3.9, A.3.10
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F01, F06
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων. Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Οι γνωστοί πληθυσμοί καθώς και το ενδιαίτημα του φυτού στη σχετική βιβλιογραφία: Yannitsaros 1977, Phitos et al. 1995, Tan & Iatrou 2001,
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
3 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CA0101, MM25401CF0307, MM25401CF0308
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
5.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Οικονομικές δυσχέρειες στην περίπτωση που απαιτηθεί η εξαγορά μικρός εκτάσεων γης.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Πιθανές αντιδράσεις από όσους δραστηριοποιούνται στον συγκεκριμένο τομέα του τουρισμού.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αποσκοπεί στην αποφυγή εγκατάστασης υποδομών που σχετίζονται με τη τουριστική δραστηριότητα ιδιαίτερα κατά τους θερινούς μήνες (μόνιμα ή ημιμόνιμα αναψυκτήρια, ομπρέλες, ξαπλώστρες κ.λπ.). Συνιστάται επίσης η αποφυγή διέλευσης των λουόμενων και λοιπών επισκεπτών από τις θέσεις με τους μεγαλύτερους υποπληθυσμούς ιδιαίτερα κατά την περίοδο ανθοφορίας και καρποφορίας του φυτού Η πρόσβαση των λουόμενων προς την παραλία μπορεί να γίνεται μέσω συγκεκριμένων ξύλινων διαδρόμων.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Μήκος ξύλινων διαδρόμων 2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων έργων και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CG0401
Ονομασία Μέτρου:
Δημιουργία Ομάδας Ανίχνευσης Δηλητηριασμένων Δολωμάτων με ειδικά εκπαιδευμένο σκύλο
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Στόχος της δράσης είναι η προμήθεια ειδικά εκπαιδευμένων σκύλων που θα μπορούν να ανιχνεύουν δηλητηριασμένα δολώματα, και η πραγματοποίηση συχνών περιπολιών και ελέγχουν της ευρύτερης περιοχής με τον χειριστή τους ώστε να μειωθεί (ή/και εξαλειφθεί) η συχνότητα του φαινομένου.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG04
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540007, GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Ύπαιθρο και περιαστικό περιβάλλον
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Buteo buteo, Falco biarmicus, Falco pergrinus brookei, Bubo bubo, Circus cyaneus, Circus macrourus, Circus aeruginosus, Canis aureus
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.8.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.2.4, A.2.5
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G13
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Το μέτρο έχει εφαρμοστεί στην Ευρώπη αλλά και στην Ελλάδα όπου λειτουργούν συνολικά 7 Ομάδες Σκύλων, εκ των οποίων η πρώτη δημιουργήθηκε το 2014.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Τοπικό Σχέδιο Δράσης για την καταπολέμηση της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τον Ασπροπάρη (*Neophron percnopterus*),

Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τρία πτωματοφάγα είδη ορνιθοπανίδας (γύπες): Γυπαετό (*Gypaetus barbatus*), Όρνιο (*Gyps fulvus*), Μαυρόγυπα (*Aegypius monachus*).
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
10 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1ο έτος: Εκπαίδευση σκύλου 2ο έως 10 έτος: Δράση Ομάδας Σκύλων
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0106
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία
Εκτιμώμενο Κόστος
246.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Ταμείο Ανάκαμψης ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προβλήματα προκύπτουν από την σύγχυση των αρμοδιοτήτων που όμως αναμένεται να επιλυθούν σε μεγάλο βαθμό από το μέτρο MM25401CG0402
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Το μεγαλύτερο πρόβλημα είναι η ανεύρεση του κατάλληλου χειριστή ο οποίος θα λειτουργήσει αρμονικά με τον εκπαιδευμένο σκύλο.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Τα δηλητηριασμένα δολώματα είναι ένα έγκλημα που πλήττει όλες τις κοινωνικές και οικονομικές ομάδες και η κοινωνία επιζητά έναν τρόπο επίλυσης τους. Αναμένεται η δράση να είναι απόλυτα αποδεκτή από την πλειονότητα του κοινωνικού συνόλου, εκτός βέβαια από τους δράστες της παράνομης αυτής ενέργειας.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Τα ειδικά εκπαιδευμένα σκυλιά χρησιμοποιούνται τόσο στην έρευνα για τον εντοπισμό ανθρώπων όπως πχ σε φυσικές καταστροφές όσο και στην ανίχνευση απαγορευμένων ουσιών πχ ναρκωτικά. Τα τελευταία χρόνια στην Ευρώπη αλλά και αλλού έχουν εκπαιδευτεί σκυλιά εξειδικευμένα στην ανίχνευση δηλητηριασμένων δολωμάτων στην ύπαιθρο. Η πλειονότητα αυτών

των ειδικά εκπαιδευμένων σκύλων, που μαζί με τον χειριστή τους συνιστά μια Ομάδα Σκύλων (εφεξής ΟΣ), χρησιμοποιούνται ως διαχειριστικό εργαλείο για την διατήρηση συγκεκριμένων ειδών. Το 2014 δημιουργήθηκαν και στην Ελλάδα οι πρώτες δύο ΟΣ και αυτή την στιγμή λειτουργούν συνολικά επτά, καμία όμως από αυτές στην Πελοπόννησο. Λόγω της σημασίας της περιοχής για τα αρπακτικά πουλιά (τόσο τα επιδημητικά, όσο και διερχόμενα) τα οποία μπορούν να είναι υποχρεωτικά πτωματοφάγα ή ευκαιριακά πτωματοφάγα (πχ Σπιζαετός) κρίνεται απαραίτητη η δημιουργία μιας ΟΣ που να δρα στην Προστατευόμενη περιοχή ELBA25401. Την δεδομένη στιγμή υπάρχει η δυνατότητα εκπαίδευσης του συγκεκριμένου σκύλου στην Ελλάδα, ενώ μπορούν να αναζητηθούν επίσης εκπαιδευτές από το εξωτερικό. Η εκπαίδευση του σκύλου διαρκεί περίπου ένα χρόνο ενώ η εκπαίδευση του χειριστή ένα μήνα περίπου. Η δράση της ΟΣ θα πρέπει να περιορίζεται στην ύπαιθρο και περαστικό περιβάλλον. Μετά το πέρας της εκπαίδευσης η ΟΣ θα πραγματοποιεί προληπτικές περιπολίες (τουλάχιστον 4/μήνα) σε περιοχές που είτε έχουν ιστορικό δηλητηριάσεων είτε είναι σημαντικές για τα είδη στόχους (πχ περιοχές τακτικής τροφοληψίας). Επίσης θα πραγματοποιεί άμεσες περιπολίες ύστερα από ειδοποίηση για τυχόν περιστατικό δηλητηρίασης στην ύπαιθρο. Όλες οι περιπολίες και τα ευρήματα θα καταγράφονται με GPS, για κάθε περιστατικό δηλητηρίασης θα ακολουθούνται οι προβλεπόμενες διαδικασίες, ενώ στο τέλος του κάθε ημερολογιακού έτους θα συγγράφεται ετήσια αναφορά δράσης.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

Αριθμός περιπολιών και χλμ. ανά μήνα.

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CG0402
Ονομασία Μέτρου:
Ενεργοποίηση του Τοπικού Σχεδίου Δράσης για την καταπολέμηση της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Στόχος του μέτρου είναι η εκπόνηση σχεδίου δράσης που θα συντονίζει την αξιολόγηση του μεγέθους του προβλήματος της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων, τη λήψη των κατάλληλων μέτρων, τη βελτίωση της συνεργασίας και αποτελεσματικότητας των αρμόδιων υπηρεσιών και λοιπών φορέων για την για την εξάλειψη του φαινομένου και την αποτελεσματική διαχείριση περιστατικών δηλητηριάσεων σε τοπικό επίπεδο
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG04
Τύπος του μέτρου:
Διοικητικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540007, GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Δ/Α
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Buteo buteo, Falco biarmicus, Falco pergrinus brookei, Bubo bubo, Circus cyaneus, Circus macrourus, Circus aeruginosus, Canis aureus
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.8.1, Γ.3.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Α.2.4, Α.2.5
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G13
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει το ΦΕΚ 3793/2018 που ορίζει το νομικό πλαίσιο για την σύνταξη των Τοπικών Σχεδίων Δράσης, το οποίο έχει εφαρμοστεί σε λίγες περιπτώσεις
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Τοπικό Σχέδιο Δράσης για την καταπολέμηση της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων,

Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τον Ασπροπάρη (*Neophron percnopterus*), Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τρία πτωματοφάγα είδη ορνιθοπανίδας (γύπες): Γυπαετό (*Gypaetus barbatus*), Όρνιο (*Gyps fulvus*), Μαυρόγυπα (*Aegypius monachus*).
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Συνεχώς, κατ' ελάχιστο για 10 έτη ή μέχρι την οριστική εξάλειψη της πίεσης
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1ο εξάμηνο 1ου έτους: συνάντηση των αρμόδιων φορέων και κατάρτιση του αρχικού ΤΣΔ, 2ο εξάμηνο 1ου έτους έως 10 έτος: εφαρμογή του ΤΣΔ και επικαιροποίηση του κάθε έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CG0401
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
Όλοι οι αρμόδιοι φορείς όπως ορίζεται από το ΦΕΚ 3793/2018 υπό τον συντονισμό της αρμόδιας Δασικής Υπηρεσίας ή Διεύθυνσης Δασών.
Εκτιμώμενο Κόστος
-
Πηγή χρηματοδότησης
Ταμείο Ανάκαμψης ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Το ΦΕΚ 3793/2018 για τα Τοπικά Σχέδια Δράσης για την καταπολέμηση της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων δεν προβλέπει επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού για την εφαρμογή του ΤΣΔ.
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
α) Μέχρι τώρα αν και η κατάρτιση των ΤΣΔ είναι υποχρεωτική εν τούτοις στην πράξη δεν έχουν καταρτιστεί. Αν πραγματοποιηθούν οι προβλεπόμενες συναντήσεις αναμένεται να επιλυθούν τα περισσότερα προβλήματα. Ένα πρόβλημα έγκειται στο γεγονός ότι το ΦΕΚ 3793/2018 δεν προβλέπει επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού για την εφαρμογή του ΤΣΔ. Αυτό επιβαρύνει την ήδη υπό-στελεχωμένη Δασική Υπηρεσία, ενώ υπάρχουν υλικοτεχνικές ελλείψεις που όμως αναμένεται να καλυφθούν από άλλα Μέτρα β) Η επέκταση της ΥΑ σε ΚΥΑ με εμπλοκή των άλλων αρμόδιων υπουργείων (π.χ. Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης) θα διευκολύνει την εφαρμογή του ΤΣΔ.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Τα δηλητηριασμένα δολώματα είναι ένα έγκλημα που πλήττει όλες τις κοινωνικές και οικονομικές ομάδες και η κοινωνία επιζητά έναν τρόπο επίλυσης τους. Αναμένεται η δράση να είναι απόλυτα αποδεκτή από την πλειονότητα του κοινωνικού συνόλου, εκτός βέβαια από τους δράστες της παράνομης αυτής ενέργειας.
Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Με βάση το υπ' αριθμό ΦΕΚ 3793/2018 (Β τεύχος) και την απόφαση Αριθμ. 168599/1495 ορίζεται το νομικό πλαίσιο για την σύνταξη των Τοπικών Σχεδίων Δράσης (ΤΣΔ) για την καταπολέμηση της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων. Σκοπός της σύνταξης αυτού του σχεδίου είναι ο καθορισμός σε ετήσια βάση, των απαραίτητων διαδικασιών για την αξιολόγηση του μεγέθους του προβλήματος της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων, η λήψη των κατάλληλων σε κάθε περίπτωση μέτρων για την εξάλειψη του φαινομένου, η βελτίωση της συνεργασίας και αποτελεσματικότητας των εμπλεκόμενων υπηρεσιών και λοιπών φορέων και ο επιχειρησιακός τους συντονισμός για την αποτελεσματική διαχείριση περιστατικών δηλητηριάσεων σε τοπικό επίπεδο. Αν και το εν λόγω ΦΕΚ έχει δημοσιευτεί από το 2018, πλην ελαχίστων εξαιρέσεων τα Τοπικά Σχέδια Δράσης για τα δηλητηριασμένα δολώματα παραμένουν ανενεργά. Είναι ύψιστης σημασίας η ενεργοποίηση και εφαρμογή των εν λόγω Σχεδίων Δράσης για την αντιμετώπιση του εγκλήματος των δηλητηριασμένων δολωμάτων. Το εν λόγω μέτρο θα δίνει τις κατευθυντήριες γραμμές στα μέτρα MM25401CG0401, MM25401CA0501 και MM25401CA0502 και άρα θα αποτελέσει τον ακρογωνιαίο λίθο της δέσμης μέτρων για την συγκεκριμένη πίεση/απειλή.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. αριθμός ετήσιων συναντήσεων αρμόδιων φορέων και πρακτικά αυτών 2. ετήσιο επιχειρησιακό σχέδιο 3. ποσοστό επίλυσης κωλυμάτων που προκύπτουν στα προηγούμενα ετήσια Σχέδια Δράσης

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CI0301
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση και περιορισμός εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών στο θαλάσσιο περιβάλλον
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει περιορισμό της εξάπλωσης των ξενικών χωροκατακτητικών ειδών είτε με απευθείας ξερίζωμα τις θαλάσσιας χλωρίδας, είτε με δράσεις στοχευμένης θήρευσης της ιχθυοπανίδας. Οι δράσεις μπορούν να συνδυάζονται και με δράσεις επικοινωνίας.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CI01, CI03
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια περιοχή με έμφαση στους Τ.Ο. 1120* και 1170
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.9.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.3.2, A.3.4, A.4.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
I01, I02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή. Υπάρχουν μεθοδολογίες για την παρακολούθηση ξενικών χωροκατακτητικών ειδών, οι οποίες έχουν εφαρμοστεί σε Εθνικό και διεθνές επίπεδο. Σχετικά με τον περιορισμό, έχουν εφαρμοστεί στοχευμένες δράσης απομάκρυνσης εισβλητικών ειδών σε άλλες χώρες. Στη χώρα υπάρχει αρκετή εμπειρία και προγράμματα που έχουν ασχοληθεί με δράσεις ενημέρωσης και

ευαισθητοποίησης του ευρύτερου κοινού και στοχευμένων χρηστών (π.χ. δύτες, ψαράδες) για το θέμα αυτό.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Παρακολούθηση: Συνεχές, Εξολόθρευση/ Περιορισμός: Συνεχές
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0303 MM25401CW0304 MM25401CW0305
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, ΥΠΕΝ
Εκτιμώμενο Κόστος
15.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Γαλάζιο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας» LIFE
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση των εργασιών.
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Κάποια από τα ξενικά χωροκατακτητικά είδη είναι δηλητηριώδη και χρήζουν συγκεκριμένων οδηγιών και εξοπλισμού (π.χ. ειδικά γάντια) για τη διαχείρισή τους
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η δράση χωρίζεται σε δύο Φάσεις: **Α Φάση -** Παρακολούθηση ξενικών χωροκατακτητικών ειδών: Η δράση αυτή δύναται να καλυφθεί στο πλαίσιο της δράσης παρακολούθησης των Τ.Ο., όπως περιγράφεται στο αντίστοιχο κεφάλαιο, στο οποίο καταγράφεται η παρουσία τους και χαρτογραφείται η εξάπλωσή τους.

Ειδικά για τα είδη ιχθυοπανίδας, η δράση δύναται να καλυφθεί στο πλαίσιο της δράσης παρακολούθησης της αλιείας, και στο πρόγραμμα παρακολούθησης της κατάστασης ιχθυοπανίδας με υποβρύχια καταγραφή των ειδών, όπως περιγράφονται στα αντίστοιχα κεφάλαια, στο οποίο καταγράφεται η παρουσία και η αφθονία τους. Τα αποτελέσματα της δράσης ενημερώνουν τη Β' Φάση για τον στοχευμένο περιορισμό/ εξολόθρευση σε συγκεκριμένες περιοχές, ενώ ενημερώνουν για την αποτελεσματικότητα της δράσης εξολόθρευσης στο μέλλον και τυχόν επανάληψή της.

Β Φάση - Περιορισμός/ Εξολόθρευση ξενικών χωροκατακτητικών ειδών: Για τα είδη θαλάσσιας χλωρίδας η δράση πραγματοποιείται είτε από κολυμβητές με μάσκες και πέδιλα στα ρηχά, ενώ για τα πιο βαθιά ύδατα με αυτόνομη κατάδυση. Η απομάκρυνση των ξενικών χωροκατακτητικών ειδών χλωρίδας πραγματοποιείται με ξερίζωμα των ειδών με όσο το δυνατόν λιγότερες έντονες κινήσεις, και η άμεση τοποθέτησή τους υποβρυχίως σε ειδικές σακούλες. Για τα είδη ιχθυοπανίδας (π.χ. λεοντορόψαρο, λαγοκέφαλος κτλ.) ο περιορισμός των ξενικών χωροκατακτητικών ειδών ιχθύων πραγματοποιείται με στοχευμένη εξολόθρευση από ερασιτέχνες αλιείς με τη χρήση ψαροντούφεκου. Η δράση μπορεί να υλοποιηθεί στα πλαίσια διαγωνισμών ή οργάνωσης γεγονότων ειδικά αφιερωμένων στα ξενικά χωροκατακτητικά είδη. Τέτοια γεγονότα μπορεί να συνδυάζουν δράσεις ενημέρωσης, ή/και σε συνεργασία με τοπικά εστιατόρια κατανάλωση και τρόπους μαγειρέματος συγκεκριμένων αλιευμένων ειδών που θεωρούνται ασφαλή προς βρώση.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός δράσεων περιορισμού/εξολόθρευσης ανά έτος
2. Είδη και Ποσότητα χωροκατακτητικών ειδών θαλάσσιας χλωρίδας που απομακρύνθηκαν ανά περιοχή και ανά δράση
3. Είδη, Ποσότητα και μέγεθος χωροκατακτητικών ειδών ιχθυοπανίδας που απομακρύνθηκε ανά δράση

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CI0302
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μελέτη για την εγκατάσταση δικτύου παρακολούθησης ξενικών & χωροκατακτητικών ειδών στις προστατευόμενες περιοχές
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CI01, CI03
Τύπος του μέτρου:
ενημερωτικά, παρακολούθηση, παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 - Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολικής Λακωνίας-Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001, GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Ολόκληρη η περιοχή
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.9.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
I01, I02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλό
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Συνεχές (1 έτος ο καθορισμός της μεθοδολογίας παρακολούθησης)

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α': Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης για τον έγκαιρο εντοπισμό ξενικών χωροκατακτητικών ειδών Φάση Β': Εφαρμογή παρακολούθησης με διετή συχνότητα
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία Δημοτικές, περιφερειακές αρχές Επιστημονικοί φορείς
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α', 20.000€: Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης Συνεχής παρακολούθηση: 5.000€/διετία: Παρακολούθηση εμφάνισης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών, σύμφωνα με το σχέδιο παρακολούθησης.
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Αποδοχή σχεδιασμού μόνιμης παρακολούθησης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένεται κοινωνική αποδοχή
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η διαχείριση των ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών διευκολύνεται από τον έγκαιρο εντοπισμό και εκτίμηση του πληθυσμού τους. Ο έγκαιρος εντοπισμός αφενός απαιτεί τη συστηματική και εντατική παρακολούθηση της περιοχής για τυχόν εμφάνιση ειδών ενδιαφέροντος (ξενικά, χωροκατακτητικά ή άλλα μη τυπικά είδη) σε θέσεις/περιοχές που συγκεντρώνουν χαρακτηριστικά που χαρακτηρίζουν τους διαδρόμους εξάπλωσή τους (βλέπε σχετική βιβλιογραφία). Η υλοποίηση του έργου αρχικά (Φάση Α') προϋποθέτει την οργάνωση του σχεδίου παρακολούθησης με την εγκατάσταση μόνιμων δειγματοληπτικών επιφανειών στις οποίες θα συλλέγονται δεδομένα αναφορικά με την παρουσία ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών. Το σχέδιο παρακολούθησης μπορεί να βασιστεί εξολοκλήρου ή εν μέρη στο σχεδιασμό παρακολούθησης

της κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων (βλέπε σχετική ενότητα) ή να λάβει υπόψη τους "διαδρόμους εξάπλωσης" των ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών και να προσαρμοστεί κατάλληλα. Επίσης, σε αυτή τη φάση πρέπει να δημιουργηθεί κατάλογος με τα είδη ενδιαφέροντος ανά ΕΖΔ αλλά και να εκπαιδευτούν κατάλληλα οι αξιολογητής ή το προσωπικό που θα είναι επιφορτισμένο με τη διαδικασία παρακολούθησης ώστε να διευκολυνθεί μετέπειτα η συνεχής παρακολούθησης. Σε αυτό το στάδιο θα εκπονηθεί και σχέδιο δράσης που θα αφορά τις άμεσες δράσεις που θα ακολουθήσουν τον εντοπισμό κάποιου είδους ενδιαφέροντος. Κατά τη Β' Φάση υλοποίησης του έργου, και αν εντοπιστούν ξενικά/χωροκατακτητικά είδη μπορεί να προταθούν μέτρα για την εξάλειψη ή τον περιορισμό της εξάπλωσής τους, όπου αυτό κριθεί απαραίτητο.
Η οργάνωση σεμιναρίων σε ομάδες πολιτών με στόχο την ευαισθητοποίηση αλλά και την εμπλοκή τους στις διαδικασίες παρακολούθησης θα βοηθήσει στην υλοποίηση του μέτρου.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

Arianoutsou M., Bazos I., Christopoulou A., Kokkoris Y., Zikos A., Zervou S. et al. (2021). Alien plants of Europe: introduction pathways, gateways and time trends. PeerJ, 9, e11270.
Arianoutsou M., Bazos I., Delipetrou P. & Kokkoris Y. (2010). The alien flora of Greece: taxonomy, life traits and habitat preferences. Biological Invasions, 12, 3525-3549.
Δημόπουλος Π., Μπαζός Ι., Κόκκορης Ι.Π., Ζωγραφίδης Α., Καραδήμου Ε., Καλλιμάνης Α.Σ. et al. (2020). Οδηγός Ξενικών Φυτικών Ειδών στην Ελλάδα και στο δίκτυο προστατευόμενων περιοχών Natura 2000. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ και ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ (Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.) - Πανεπιστήμιο Πατρών, Αθήνα.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Πλήθος θέσεων παρακολούθησης
2. Πλήθος ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών που εντοπίζονται
3. Πλήθος σεμιναρίων αναφορικά με τα χωροκατακτητικά είδη
4. Πλήθος πολιτών που εμπλέκονται στον εντοπισμό και την εξάλειψη των ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CI0303
Ονομασία Μέτρου:
Εκρίζωση ξενικών εισβολικών ειδών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά τη δράση #7 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020.Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90. Το έργο περιλαμβάνει την εκρίζωση ξενικών εισβολικών ειδών χλωρίδας στις περιοχές όπου θα πραγματοποιηθούν οι επεμβάσεις αποκατάστασης των αμμοθινών με τη χρήση παγίδων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CI01, CI03
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 - Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολικής Λακωνίας-Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
παραλία του Σίμου και παραλία της Παναγιάς στην Ελαφόνησο
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
2110, 2120, 2250
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.9.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.3.9, A.3.10
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
I01, I02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλό

Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τον τύπο οικοτόπου 2250* Θίνες των παραλίων με Juniperus spp.
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α - 1ο έτος Φάση Β - 2ο έτος και εφάπαξ
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CI0302, MM25401CF0309
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, Επιστημονικοί φορείς, ΜΚΟ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο μπορεί να εφαρμοστεί παράλληλα με τα μέτρα MM25401CI0302 και MM25401CF0309 όπου προβλέπονται αντίστοιχες δράσεις.
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά περιλαμβάνει την εκρίζωση ξενικών εισβολικών ειδών χλωρίδας στις περιοχές όπου θα πραγματοποιηθούν οι επεμβάσεις αποκατάστασης των αμμοθινών με τη χρήση παγίδων. Η δράση θα πραγματοποιηθεί πριν από την τοποθέτηση των παγίδων στο υπόστρωμα. Συγκεκριμένα, προτείνεται η εκρίζωση των ειδών των γενών Acacia και Carpobrotus. Το μέτρο αφορά τη δράση #7 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020.Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση

περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90, όπου και περιγράφεται αναλυτικά.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός δράσεων περιορισμού/εκρίζωσης ξενικών εισβολικών ειδών
2. Είδη και Ποσότητα χωροκατακτητικών ειδών θαλάσσιας χλωρίδας που απομακρύνθηκαν ανά περιοχή και ανά δράση
3. Επέκταση περιοχής περιορισμού/εκρίζωσης ξενικών εισβολικών ειδών

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CI0304
Ονομασία Μέτρου:
Έλεγχος για παρουσία, και συλλογή ατόμων του ξενικού εισβλητικού είδους *Trachemys scripta*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Απομάκρυνση εισβλητικών νεροχελωνών του είδους Trachemys scripta.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CI03, CI02, CI01
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικά, Άλλα, Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 "σΠΠΒ Σ Ανατολική Λακωνία- Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001, GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Υγροβιότοποι εξάπλωσης νεροχελωνών
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Mauremys rivulata
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.9.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.4.4, A.2.8
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
I01, I02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή. Υπάρχουν μεθοδολογίες για την παρακολούθηση ξενικών χωροκατακτητικών ειδών
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

Φάση Α': 1ο έτος / Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης για τον έγκαιρο εντοπισμό ξενικών χωροκατακτητικών ειδών Φάση Β': Εφαρμογή παρακολούθησης με διετή συχνότητα
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Πρόγραμμα Παρακολούθησης
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία Περιφέρεια / ΟΤΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α', 20.000€: Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης Συνεχής παρακολούθηση: 3.000€/διετία: Παρακολούθηση εμφάνισης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών, σύμφωνα με το σχέδιο παρακολούθησης.
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση των εργασιών. Αποδοχή σχεδιασμού μόνιμης παρακολούθησης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου. Τυχόν μικρή δυσχέρεια δύναται να αντιμετωπιστεί μέσω δράσεων ενημέρωσης των χρηστών της περιοχής.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η διαχείριση των ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών διευκολύνεται από τον έγκαιρο εντοπισμό και εκτίμηση του πληθυσμού τους. Ο έγκαιρος εντοπισμός αφενός απαιτεί τη συστηματική και εντατική παρακολούθηση της περιοχής για τυχόν εμφάνιση ειδών ενδιαφέροντος (ξενικά, χωροκατακτητικά ή άλλα μη τυπικά είδη) σε θέσεις/περιοχές που συγκεντρώνουν χαρακτηριστικά που χαρακτηρίζουν τους διαδρόμους εξάπλωσή τους (βλέπε σχετική βιβλιογραφία). Στις απειλές των νεροχελωνών περιλαμβάνεται και το εισβλητικό είδος χελώνας γλυκού νερού Trachemys scripta που έχει καταγωγή από τις ΗΠΑ. Η Αμερικάνικη νεροχελώνα έχει εισαχθεί σε πολλά μέρη του κόσμου μέσω του εμπορίου κατοικίδιων ζώων. Συχνά ανταγωνίζονται με τα αυτόχθονα είδη για την τροφή και το ενδιαίτημα. Η παρουσία τους στην ελληνική φύση έχει προκαλέσει προβλήματα στους πληθυσμούς των αυτοχθόνων ειδών. Η πώλησή τους είναι πλέον απαγορευμένη στην Ε.Ε., παρόλο που ακόμα πωλούνται σε συνοικιακά κυρίως pet shops.

Η απομάκρυνση των ανταγωνιστών των νεροχελωνών της περιοχής αποτελεί δράση προτεραιότητας για τη διατήρηση του είδους.
Δεδομένου ότι δεν υπάρχουν καταγραφές παρουσίας του εισβλητικού είδους στην περιοχή, ο έλεγχος για την παρουσία του προτείνεται να γίνεται κατά τη διαδικασία παρακολούθησης των ιθαγενών ειδών (monitoring). Σε περίπτωση που εντοπιστούν άτομα του είδους *Trachemys scripta*, θα συλλέγονται και θα μεταφέρονται σε ειδικό χώρο ο οποίος θα υποδειχθεί από τον ΦΔΠΠ.
Η υλοποίηση του έργου αρχικά (Φάση Α') προϋποθέτει την οργάνωση του σχεδίου παρακολούθησης με την εγκατάσταση μόνιμων δειγματοληπτικών επιφανειών στις οποίες θα συλλέγονται δεδομένα αναφορικά με την παρουσία ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών. Το σχέδιο παρακολούθησης μπορεί να βασιστεί εξολοκλήρου ή εν μέρη στο σχεδιασμό παρακολούθησης της κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων ή να λάβει υπόψη τους "διαδρόμους εξάπλωσης" των ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών και να προσαρμοστεί κατάλληλα. Επίσης, σε αυτή τη φάση πρέπει να δημιουργηθεί κατάλογος με τα είδη ενδιαφέροντος ανά ΕΖΔ αλλά και να εκπαιδευτούν κατάλληλα οι αξιολογητές ή το προσωπικό που θα είναι επιφορτισμένο με τη διαδικασία παρακολούθησης ώστε να διευκολυνθεί μετέπειτα η συνεχής παρακολούθησης. Σε αυτό το στάδιο θα εκπονηθεί και σχέδιο δράσης που θα αφορά τις άμεσες δράσεις που θα ακολουθήσουν τον εντοπισμό κάποιου είδους ενδιαφέροντος.
Κατά τη Β' Φάση υλοποίησης του έργου, και αν εντοπιστούν ξενικά/χωροκατακτητικά είδη μπορεί να προταθούν μέτρα για την εξάλειψη ή τον περιορισμό της εξάπλωσής τους, όπου αυτό κριθεί απαραίτητο.
Η οργάνωση σεμιναρίων σε ομάδες πολιτών με στόχο την ευαισθητοποίηση αλλά και την εμπλοκή τους στις διαδικασίες παρακολούθησης θα βοηθήσει στην υλοποίηση του μέτρου.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

Arianoutsou M., Bazos I., Christopoulou A., Kokkoris Y., Zikos A., Zervou S. et al. (2021). Alien plants of Europe: introduction pathways, gateways and time trends. PeerJ, 9, e11270.
Arianoutsou M., Bazos I., Delipetrou P. & Kokkoris Y. (2010). The alien flora of Greece: taxonomy, life traits and habitat preferences. Biological Invasions, 12, 3525-3549.
Δημόπουλος Π., Μπαζός Ι., Κόκκορης Ι.Π., Ζωγραφίδης Α., Καραδήμου Ε., Καλλιμάνης Α.Σ. et al. (2020). Οδηγός Ξενικών Φυτικών Ειδών στην Ελλάδα και στο δίκτυο προστατευόμενων περιοχών Natura 2000. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ και ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ (Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.) - Πανεπιστήμιο Πατρών, Αθήνα.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

Αριθμός δειγματοληψιών
Αριθμός ατόμων που συλλέγονται

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CI0701
Ονομασία Μέτρου:
Οριοθέτηση περιοχών για την προστασία των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*) και περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*), και πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του είδους
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Φάση Α': Αναγνώριση και Οριοθέτηση 'περιοχών για την προστασία των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*)' Φάση Β': Αναγνώριση και Οριοθέτηση 'περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*)'
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CI07
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό (Φάση Α) Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Περιοχές με βάθη από 0 – 20 μέτρα με πιστοποιημένη παρουσία ζωντανών ατόμων *Pinna noblis* και που κρίνονται ως κατάλληλες για την ανάπτυξη της πίννας όπως έχουν διαπιστωθεί από την αντίστοιχη μελέτη βάσης του Μέτρου MM25401CW0201 ("Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους [Μελέτη βάσης]")
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Pinna noblis
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.2.6
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.5.2
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
I05
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Προηγούμενη εμπειρία σε προγράμματα οριοθέτησης ειδικών ζωνών και διαχείρισης περιοχών από άλλες προστατευόμενες περιοχές (π.χ. Ζάκυνθος, Αλόννησος). Οι δράσεις αποκατάστασης βρίσκονται υπό εξέλιξη σε όλη τη Μεσόγειο, και δεν υπάρχει προηγούμενη εμπειρία εφαρμογής. Για τον λόγο αυτό οι δράσεις αποκατάστασης προτείνεται να διεξαχθούν πιλοτικά με στόχο την αύξηση της υπάρχουσα γνώσης και τη δοκιμή μεθοδολογιών με βάση τις συγκεκριμένες συνθήκες που επικρατούν στις περιοχές μελέτης.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Φάση Α': 2 έτη (2ο έως 3ο έτος εφαρμογής) Φάση Β': 4 έτη (2ο έως 5ο έτος εφαρμογής)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Προμήθεια υλικών (Όργανα μέτρησης θερμοκρασίας, αλατότητας και άλλων αβιοτικών παραμέτρων, υποβρύχιοι σημαντήρες / συστήματα υποβρύχιας σήμανσης, επιφανειακοί σημαντήρες, Ενημερωτικές πινακίδες, υλικά για σήμανση επιλεγμένων ατόμων)/ 1ο εξάμηνο 2. Τοποθέτηση των πινακίδων και των σημαντήρων/ 2ο εξάμηνο 3. Εργασίες πεδίου/ 3ο και 4ο εξάμηνο 4. Σύνταξη έκθεσης/ τέλος δράσης: 1) πληθυσμιακή εκτίμηση και αξιολόγηση της κατάστασης υγείας του είδους ανά τοποθεσία. 2) ποσοτικές αναλύσεις αβιοτικών χαρακτηριστικών ανά μήνα. 3) αναλυτικούς χάρτες που θα αποτυπώνουν τα όρια των πληθυσμών, τα όρια των περιοχών προστασίας (συμπεριλαμβανομένης της ζώνης ασφαλείας), τα όρια των περιοχών αποκατάστασης, καθώς και τις θέσεις τοποθέτησης υποβρύχιων και επιφανειακών σημαντήρων και ενημερωτικών πινακίδων. Τους χάρτες θα πρέπει να συνοδεύει επαρκή τεκμηρίωση σε ότι αφορά την οριοθέτηση ή μη-οριοθέτηση της εκάστοτε περιοχής και τη θέση τοποθέτησης των υποβρύχιων και επιφανειακών σημαντήρων και πινακίδων, καθώς και αντίγραφα των σχετικών αδειών. 3) φωτογραφικά τεκμήρια από την περιοχή, τους πληθυσμούς, και τις πιέσεις και απειλές στο είδος και στους οικοτόπους.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0201
Προτεραιότητα μέτρου:
Φάση Α' - 3 Φάση Β' - 2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α': 30.000 € (αναλόγως με τις περιοχές που θα εντοπιστούν) Φάση Β': 30.000 € (αναλόγως με τις περιοχές που θα εντοπιστούν)
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)

Πράσινο Ταμείο
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας»

Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:

Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για οριοθέτηση περιοχών και τοποθέτηση σήμανσης σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τις ρυθμίσεις του παρόντος

Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου

Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Πιθανή μη αποδοχή οριοθέτησης από τον τουριστικό τομέα, γεγονός που εκτιμάται ότι θα επιλυθεί με δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης

Άλλες πληροφορίες

η εφαρμογή του μέτρου έπεται της ολοκλήρωσης της δράσης ΜΜ25401CW0201 «Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους»

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Φάση Α':
Θα επιλεχθούν και θα οριστούν 'Περιοχές προστασίας του είδους', στις οποίες θα εφαρμοστούν τα κατάλληλα μέτρα (Κεφ. 4 του παρόντος) και οι δράσεις διαχείρισης όπως αυτά περιγράφονται στο παρόν. Πρόκειται για τοποθεσίες με παρουσία ζωντανών πληθυσμών του είδους, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της μελέτης βάσης ΜΜ25401CW0201 «Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους». Στις τοποθεσίες αυτές θα γίνει χωρική οριοθέτηση των πληθυσμών με τοποθέτηση υποβρύχιων σημαντήρων, χωρική οριοθέτηση της περιοχής προστασίας (συμπεριλαμβανομένης της ζώνης ασφαλείας) με τοποθέτηση μόνιμων επιφανειακών σημαντήρων, και τοποθέτηση μόνιμων επεξηγηματικών πινακίδων για την ενημέρωση των χρηστών της θαλάσσιας περιοχής σχετικά με τους κανονισμούς και τους λόγους περιορισμούς πρόσβασης στις συγκεκριμένες τοποθεσίες, την ανάγκη προστασίας του είδους, και τις δράσεις διαχείρισης που λαμβάνουν χώρα στις περιοχές αυτές . Προτεραιότητα θα δοθεί σε περιοχές που οι πληθυσμοί της πίννας έχουν αξιολογηθεί ότι βρίσκονται σε καλή διατήρηση.
ΦΑΣΗ Β':
Ως 'Περιοχές αποκατάστασης του είδους' ορίζονται τοποθεσίες που παρουσιάζουν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά (όπως π.χ. ιδιαίτερες χαμηλές ή υψηλές τιμές αλατότητας, προστασία από κυματική δράση, κ.λπ..), οι οποίες κρίνονται ως κατάλληλες για την ανάπτυξη της πίννας, όπως έχουν αξιολογηθεί σύμφωνα με τα αποτελέσματα της μελέτης βάσης «Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους». Στις περιοχές αυτές θα υλοποιηθούν πιλοτικές δράσεις που σχετίζονται με την αποκατάσταση του είδους, δηλαδή εγκατάσταση ειδικών συλλεκτήρων πελαγικών προνυμφών της Pinna nobilis, ή/και μεταφορά υγιών ατόμων της Pinna nobilis σε κατάλληλα ενδιαιτήματα των περιοχών μελέτης. Πιο συγκεκριμένα, οι δράσεις αποκαταστάσεις είναι οι εξής:
1. Ως βασική δράση αποκατάστασης των πληθυσμών της πίννας συστήνεται η χρήση συλλεκτών προνυμφικών σταδίων, με του οποίους γίνεται συλλογή νεαρών σταδίων της πίννας, με στόχο την τελική μεταφύτευση τους κοντά σε παλιούς πληθυσμούς ή σε νέες κατάλληλες περιοχές, για την ενίσχυση εναπομεινάντων, ή, την ανάπτυξη νέων πληθυσμών. Συγκεκριμένα, οι δράσεις αποκατάστασης συμπεριλαμβάνουν τα παρακάτω:
1α. Κατασκευή και τοποθέτηση συλλεκτών προνυμφικών σταδίων
Στις τοποθεσίες όπου έχουν εντοπιστεί ζωντανοί πληθυσμοί, ή/και σε περιοχές που για κάποιο λόγο (π.χ. ευνοϊκά ρεύματα) κρίνονται ως κατάλληλες για συλλογή προνυμφικών σταδίων, θα πρέπει να τοποθετηθούν συλλέκτες προνυμφών. Πληροφορίες για την κατασκευή και τοποθέτηση συλλεκτών προνυμφικών σταδίων πίννας είναι διαθέσιμες από τους Kersting and

Hendriks (2019). Η τοποθέτηση των συλλεκτών θα πρέπει να γίνεται κατά το μήνα Ιούνιο, ενώ η συλλογή τους κατά τους μήνες Οκτώβριο-Νοέμβριο, που είναι και η περίοδος εγκατάστασης των νεαρών σταδίων.

1β. Μεταφύτευση ατόμων

Μετά τη συλλογή από τους συλλέκτες, τα νεαρά άτομα τοποθετούνται σε ειδικούς προστατευτικούς κλωβούς, μέχρι να φτάσουν σε ένα μέγεθος που θεωρείται κατάλληλο για τη μεταφύτευση τους. Η μεταφύτευση γίνεται ακολουθώντας συγκεκριμένες διαδικασίες (π.χ. Katsanevakis 2016; Kersting and García-March 2017), είτε σε σημεία που βρίσκονται κοντά σε υπάρχοντες πληθυσμούς, είτε σε νέες περιοχές που έχουν κριθεί ως κατάλληλες 'περιοχές αποκατάστασης' για τη δημιουργία νέων πληθυσμών, βάσει της δράσης διαχείρισης. Επιπλέον, μεταφύτευση συστήνεται να γίνει και σε άτομα πίννας που κρίνεται ότι αναπτύσσονται σε συνθήκες μη-κατάλληλες για την επιβίωση τους (π.χ. σε πολύ ρηχά νερά). Τα μεταφυτευμένα άτομα καλό είναι να μαρκάρονται για την περεταίρω παρακολούθηση του ρυθμού ανάπτυξης τους.

Στις 'περιοχές αποκατάστασης' θα γίνει χωρική οριοθέτηση της περιοχής προστασίας με τοποθέτηση μόνιμων επιφανειακών και υποβρύχιων σημαντήρων, και τοποθέτηση μόνιμων επεξηγηματικών πινακίδων για την ενημέρωση των χρηστών της θαλάσσιας περιοχής σχετικά με τους κανονισμούς και τους λόγους περιορισμούς πρόσβασης στις συγκεκριμένες τοποθεσίες, την ανάγκη προστασίας του είδους, και τις δράσεις διαχείρισης που λαμβάνουν χώρα στις περιοχές.

Σε όλες τις περιοχές προστασίας και αποκατάστασης της πίννας θα πρέπει να γίνεται συστηματική παρακολούθηση επιλεγμένων αβιοτικών παραμέτρων (αλατότητα, θερμοκρασία) με επιτόπιες μετρήσεις και αυτόματα καταγραφικά σε τουλάχιστον μηνιαίο επίπεδο, καταγραφή και εκτίμηση των φυσικών και ανθρωπογενών πιέσεων και απειλών και εφαρμογή του προγράμματος παρακολούθησης.

Οι Φάσεις Α' και Β' δύναται να υλοποιούνται παράλληλα και να παρακολουθούνται από το ίδιο εξειδικευμένο ερευνητικό και τεχνικό προσωπικό. Σε όλες τις περιοχές θα γίνει καταγραφή επιλεγμένων αβιοτικών παραμέτρων με μόνιμα αυτόματα καταγραφικά ή με συστηματικές, επιτόπιες μετρήσεις ώστε να είναι δυνατή η παρακολούθηση της ποιότητας του νερού και άλλων παραγόντων που θα εξασφαλίζουν την καλή υγεία των πληθυσμών του είδους. Η τελική έκθεση θα αναλύει τα εξής θέματα:

1) πληθυσμιακή εκτίμηση και αξιολόγηση της κατάστασης υγείας του είδους ανά τοποθεσία.

2) ποσοτικές αναλύσεις αβιοτικών χαρακτηριστικών ανά μήνα.

3) αναλυτικούς χάρτες που θα αποτυπώνουν τα όρια των πληθυσμών, τα όρια των περιοχών προστασίας (συμπεριλαμβανομένης της ζώνης ασφαλείας), τα όρια των περιοχών αποκατάστασης, καθώς και τις θέσεις τοποθέτησης υποβρύχιων και επιφανειακών σημαντήρων και ενημερωτικών πινακίδων. Τους χάρτες θα πρέπει να συνοδεύει επαρκή τεκμηρίωση σε ότι αφορά την οριοθέτηση ή μη-οριοθέτηση της εκάστοτε περιοχής και τη θέση τοποθέτησης των υποβρύχιων και επιφανειακών σημαντήρων και πινακίδων, καθώς και αντίγραφα των σχετικών αδειών.

4) φωτογραφικά τεκμήρια από την περιοχή, τους πληθυσμούς, και τις πιέσεις και απειλές στο είδος και στους οικοτόπους.

Αναγκαία υλικά και άδειες για την υλοποίηση της δράσης:

- Όργανα μέτρησης θερμοκρασίας, αλατότητας και άλλων αβιοτικών παραμέτρων.
- Υποβρύχιοι σημαντήρες / συστήματα υποβρύχιας σήμανσης
- Επιφανειακοί σημαντήρες
- Ενημερωτικές πινακίδες
- Υλικά για σήμανση επιλεγμένων ατόμων
- Σχετικές άδειες τοποθέτησης των υλικών

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Τοποθέτηση των πινακίδων και των σημαντήρων/ τέλος δράσης
2. Σύνταξη έκθεσης / τέλος δράσης

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CS0101
Ονομασία Μέτρου:
Εκτός τόπου (ex situ) διατήρηση σε τράπεζες σπερμάτων και σε βοτανικούς κήπους για τη διατήρηση του είδους *Linaria tenuis*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Συλλογή σπερμάτων από φυσικούς πληθυσμούς με στόχο την δημιουργία νέων φυτών τόσο για εκτός τόπου (ex situ) διατήρηση σε βοτανικούς κήπους αλλά και σε τράπεζες σπερμάτων σε Εργαστήρια Πανεπιστημίων και άλλων ερευνητικών ιδρυμάτων .
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CS01
Τύπος του μέτρου:
Άλλα
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Σε βοτανικούς κήπους και άλλα συναφή ερευνητικά ιδρύματα.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Linaria tenuis
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.6.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
L05
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Επιστημονική βιβλιογραφία που αφορά στα πρωτόκολλα συλλογής φυτικού αναπαραγωγικού υλικού. Διεθνή πρωτόκολλα μακροχρόνιας φύλαξης σπερμάτων σε τράπεζες. Το είδος περιλαμβάνεται στο βιβλίο ερυθρών δεδομένων ως Κινδυνεύον (Phitos et al. 1995)
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Η συλλογή του πολλαπλασιαστικού υλικού θα πραγματοποιηθεί στα πλαίσια του μέτρου MM25401CW0213. Θα ακολουθήσει η φύλαξη σπερμάτων σε σχετικά αποθετήρια (τράπεζες σπερμάτων) καθώς και η καλλιέργειά σου σε Βοτανικούς Κήπους
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0213
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Βοτανικός Κήπος / Τράπεζα Σπερμάτων
Εκτιμώμενο Κόστος
5.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Συμφωνία με Βοτανικό κήπο και τράπεζα σπερμάτων
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες στην εφαρμογή του μέτρου.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται δυσχέρεια κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Στην ex situ διατήρηση του είδους προτείνονται 2 δράσεις: α) Η σταθερή καλλιέργεια του είδους σε Βοτανικούς Κήπους και η φύλαξη των σπερμάτων του σε Τράπεζα Σπερμάτων. Η συλλογή των σπερμάτων θα γίνει στα πλαίσια του μέτρου "Παρακολούθηση της κατάστασης των πληθυσμών και των ενδιαιτημάτων του είδους *Linaria tenuis*". Προτείνεται η συλλογή σπερμάτων και όχι φυτών ως πολλαπλασιαστικό υλικό, καθώς πρόκειται για ετήσιο φυτικό είδος. Η συλλογή σπερμάτων από τη φύση θα πρέπει να γίνεται πάντοτε σύμφωνα με τα γνωστά από την επιστημονική βιβλιογραφία πρωτόκολλα συλλογής φυτικού αναπαραγωγικού υλικού, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η επιβίωση του είδους στη φύση. Η συλλογή γίνεται κατά τη διάρκεια καρποφορίας του είδους και σύμφωνα με τις γνωστές από τη βιβλιογραφία μεθόδους για τη συλλογή σπερμάτων ετήσιων φυτών. Η φύλαξη των

σπερμάτων του είδους θα γίνει με βάση τα διεθνή πρωτόκολλα μακροχρόνιας διατήρησης των σπερμάτων σε Τράπεζα Σπερμάτων.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Έτη διατήρησης της Τράπεζας Σπερμάτων

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0201
Ονομασία Μέτρου:
Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους *Pinna nobilis*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εντοπισμός, η χαρτογράφηση και η αξιολόγηση των εναπομεινάντων ζωντανών ατόμων / πληθυσμών του είδους με ταχεία καταγραφή μέσω επιτόπιας οπτικής επισκόπησης του πυθμένα με ελεύθερη η αυτόνομη κατάδυση, ώστε στα σημεία αυτά να μπορούν να εφαρμοστούν κατάλληλα μέτρα διαχείρισης.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Επιλεγμένα σημεία ανά 1-3 χιλιόμετρα της ακτογραμμής και σε βάθη από 0 – 20 μέτρα, στα κρίσιμα ενδιαιτήματα για το είδος
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Pinna noblis
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.5.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Α.2.6
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Έλλειψη γνώσης
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Τα τελευταία χρόνια υπάρχει σημαντική προσπάθεια αποτύπωσης της κατάστασης διατήρησης του είδους από Πανεπιστημιακά και Ερευνητικά Ιδρύματα, σε συνεργασία με δίκτυα εθελοντών και καταδυτικά κέντρα σε εθνικό και μεσογειακό επίπεδο. Το επίπεδο γνώσης για τα αίτια και τον τρόπο διασποράς της ασθένειας συνεχώς αυξάνονται.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
6 μήνες (για ολόκληρη την περιοχή μελέτης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Εργασίες πεδίου - πρώτο 6-μηνο 1ου έτους εφαρμογής 2. Τεχνική έκθεση - τέλος δράσης (πρώτο 6-μηνο 1ου έτους εφαρμογής)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CI0701
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΕΝ (σε περίπτωση οριζόντιου έργου)
Εκτιμώμενο Κόστος
50.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας»
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση των εργασιών. Απαιτούμενη η συμμετοχή εκπαιδευμένων δυτών
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Καθώς η κατάσταση του είδους αυτή τη στιγμή και η εξέλιξη των πληθυσμών του τα επόμενα χρόνια είναι άγνωστη, προτείνεται η συγκεκριμένη δράση να επαναλαμβάνεται ανά 2 χρόνια με στόχο τον πιθανό εντοπισμό νέων πληθυσμών.
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η ταχεία καταγραφή αφορά στην επιτόπια οπτική επισκόπηση του πυθμένα για 45 λεπτά με ελεύθερη η αυτόνομη κατάδυση. Διενεργείται σε επιλεγμένα σημεία ανά 1-3 χιλιόμετρα της ακτογραμμής και σε βάθη από 0 – 20 μέτρα, ανάλογα τη μορφολογία της ακτογραμμής, εστιάζοντας σε περιοχές όπου υπάρχει επικράτηση των Τ.Ο. 1110, 1120*. Στην περίπτωση εντοπισμού νεκρών ή ζωντανών ατόμων πίννας, καταγράφεται ο αριθμός ζωντανών, νεκρών, ή άρρωστων ατόμων ανά ηλικιακή κλάση (νεαρά ή ενήλικα άτομα). Επιπλέον, στην περίπτωση

νεκρών ζώων, καταγράφεται παράλληλα και ο εκτιμώμενος χρόνος νέκρωσης του ζώου (> ή < από ένα χρόνο νέκρωσης, ανάλογα με την κατάσταση του κελύφους, τον βαθμό και τα είδη εποικισμού). Τέλος, γίνεται καταγραφή διάφορων περιβαλλοντικών παραμέτρων, όπως γεωγραφικές συντεταγμένες θέσης πληθυσμού / ατόμων, μέγιστο και ελάχιστο βάθος πληθυσμού / ατόμων, ορατότητα, τύπος υποστρώματος, τύπος οικοτόπου, καθώς και εμφανείς πιέσεις/απειλές στο είδος ή/και στον Τ.Ο.
Σύμφωνα με τις πληροφορίες αυτές γίνεται γενική εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης του εκάστοτε πληθυσμού που αξιολογείται ως «Καλή»/«Μέτρια»/«Κακή», και αξιολόγηση της δυνατότητας εφαρμογής σχετικών μέτρων και δράσεων διαχείρισης και διατήρησης. Καθώς η κατάσταση του είδους αυτή τη στιγμή και η εξέλιξη των πληθυσμών του τα επόμενα χρόνια είναι άγνωστη, προτείνεται η συγκεκριμένη δράση να επαναλαμβάνεται ανά 2 χρόνια με στόχο τον πιθανό εντοπισμό νεών πληθυσμών.

Στη δράση περιλαμβάνονται:

1. Προαιρετική εκπαίδευση εθελοντών δυτών και καταδυτικών κέντρων
2. Οργάνωση σχεδίου κατάδυσης
3. Διεξαγωγή εργασιών πεδίου
4. Συγκέντρωση και επεξεργασία αποτελεσμάτων
5. Τεχνική έκθεση

Η τελική τεχνική έκθεση θα περιλαμβάνει:
1) κατάλογο και χαρτογράφηση όλων των περιοχών που έχουν διερευνηθεί και καταγράφηκε η παρουσία του είδους P. *nobilis*
2) αναλυτική περιγραφή της εκάστοτε περιοχής, όπου θα παρουσιάζονται όλα τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά καθώς και οι σχετικές πιέσεις και απειλές
3) παρουσίαση των δεδομένων που συλλέχθηκαν ανά περιοχή, σε ότι αφορά τον αριθμό ατόμων πίννας που εντοπίστηκαν, την ηλικιακή τους κλάση, την κατάσταση υγείας τους, και άλλες σχετικές παρατηρήσεις
4) αξιολόγηση της καταλληλότητας και προτεραιοποίηση της εκάστοτε περιοχής σε ότι αφορά πιθανή εφαρμογή μέτρων / δράσεων διαχείρισης, με σχετική τεκμηρίωση
5) Γεωγραφική αποτύπωση και βάση δεδομένων με τη γεωγραφική κατανομή όλων των θαλάσσιων περιοχών που διερευνήθηκαν, όπου θα διαχωρίζονται οι περιοχές όπου έχουν εντοπιστεί ζωντανά άτομα πίννας και οι περιοχές που έχουν προτεραιοποιηθεί για εφαρμογή κατάλληλων μέτρων
6) φωτογραφικά τεκμήρια της κατάστασης των πληθυσμών καθώς και των πιέσεων και απειλών ανά περιοχή

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Τεχνική έκθεση - 6ος μήνας του 1ου έτους εφαρμογής

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0202
Ονομασία Μέτρου:
Ταχεία εκτίμηση των πληθυσμών της *Monachus monachus* στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, του βαθμού πιέσεων, την κατάσταση των ιχθυαποθεμάτων που αποτελούν κύριο μέρος της διατροφής του και εκτίμηση του βαθμού διατήρησης των κύριων ενδιαιτημάτων τροφοληψίας του είδους
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
ταχεία εκτίμηση των πληθυσμών της *Monachus monachus* στο θαλάσσιο χώρο, εκτίμηση του βαθμού διατήρησης των κύριων ενδιαιτημάτων τροφοληψίας και της κατάστασης των βασικών αλιευμάτων που αποτελούν κύριο μέρος της διατροφής του είδους, και του βαθμού πιέσεων που δέχονται οι πληθυσμοί της φώκιας
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Παράκτια ύδατα έως βάθη 200 m
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1. *Monachus monachus* 2. Τ.Ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)» (ενδιαίτημα τροφοληψίας, αναπαραγωγής και ξεκούρασης)Τ.Ο. 1160 «Αβαθείς κόλποι και κολπίσκοι» (ενδιαίτημα τροφοληψίας, αναπαραγωγής και ξεκούρασης) 3. Τ.Ο. 1170 «Ύφαλοι» (ενδιαίτημα τροφοληψίας, αναπαραγωγής και ξεκούρασης)
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.5.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Α.2.1, Α.2.3, Α.1.3, Α.1.4
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Έλλειψη γνώσης
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Προηγούμενη εμπειρία εφαρμογής από πανεπιστημιακά και ερευνητικά ιδρύματα (ενδιαιτήματα τροφοληψίας, μελέτη ιχθυαποθεμάτων) σε εθνικό και τοπικό επίπεδο.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την μεσογειακή φώκια (Δενδρινός et al., 2021),
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Εργασίες πεδίου - 1ο και 2ο έτος 2. Τεχνική έκθεση - τέλος δράσης (3ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
60000
Πηγή χρηματοδότησης
LIFE IP 4 NATURA 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Αιτήματα απόκτησης δεδομένων από υπεύθυνους φορείς και εμπλεκόμενους κάθε δραστηριότητας/χρήσης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δυσκολία εύρεσης και απόκτησης συγκεκριμένης ποσοτικής πληροφορίας που σχετίζεται με τις χρήσεις
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η *Monachus monachus* παρουσιάζει ευρύτατη κατανομή, μπορεί να καλύψει μεγάλες χιλιομετρικές αποστάσεις, και απαντάται σε ένα ευρύ φάσμα ενδιαιτημάτων˙ από τα θαλάσσια σπήλαια και τους ρηχούς παράκτιους οικοτόπους, όπου η φώκια βρίσκει κατάλληλα ενδιαιτήματα για τροφή, ανάπαυση και αναπαραγωγή, έως τα πελαγικά νερά και την ηπειρωτική

υφαλοκρηπίδα βάθους έως και περίπου 200 m, τα οποία περιλαμβάνουν επιπλέον τροφικά πεδία καθώς και διαδρόμους σύνδεσης μεταξύ των διαφορετικών παράκτιων περιοχών και των χερσαίων ενδιαιτημάτων. Τα δεδομένα σχετικά με την παρουσία και τον τρόπο χρήσης των θαλάσσιων πεδίων στις περιοχές μελέτης από τις φώκιες είναι ελλιπή, και απαιτείται εφαρμογή στοχευμένων προγραμμάτων συλλογής πρωτογενών δεδομένων (μελέτη βάσης), και παρακολούθησης σε βάθος χρόνου στις περιοχές όπου η παρουσία της φώκιας είναι έντονη. Σε πρώτη φάση απαιτείται ταχεία εκτίμηση των πληθυσμών της Monachus moanchus στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, του βαθμού πιέσεων με έμφαση στην αλληλεπίδραση του είδους με την επαγγελματική αλιεία και με τις μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας, την κατάσταση των βασικών αλιευμάτων που αποτελούν κύριο μέρος της διατροφής του, και εκτίμηση του βαθμού διατήρησης των κύριων ενδιαιτημάτων τροφοληψίας Τ.Ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)» και 1170 «Ύφαλοι».
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Τεχνική Μελέτη βάσης: εκτίμηση του πληθυσμού του είδους στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, εκτίμηση του βαθμού πιέσεων, κατάσταση διατήρησης των σημαντικών αλιευμάτων που αποτελούν την κύρια διατροφή της φώκιας, κατάσταση διατήρησης των σημαντικών ενδιαιτημάτων τροφοληψίας/ τέλος εφαρμογής μέτρου

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0203
Ονομασία Μέτρου:
Πρόγραμμα συλλογής δεδομένων στο θαλάσσιο χώρο για την εκτίμηση των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas*, των πιέσεων που δέχονται και της κατάστασης των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας (μελέτη βάσης).
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εκπόνηση μελέτης βάσης η οποία θα καλύψει κενά γνώσης σχετικά με τις θαλάσσιες χελώνες τα θαλάσσια ενδιαιτήματά τους ως θαλάσσια πεδία διατροφής και ανάπτυξης στις περιοχές μελέτης δεδομένου ότι απαιτείται εφαρμογή στοχευμένων προγραμμάτων συλλογής πρωτογενών δεδομένων (μελέτη βάσης). Μελέτη βάσης η οποία θα περιλαμβάνει εκτίμηση του πληθυσμού των ειδών στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, ταχεία εκτίμηση του βαθμού πιέσεων (με κύριες την αλληλεπίδραση του είδους με την επαγγελματική αλιεία και τις προσκρούεις με ταχύπλοα σκάφη), ταχεία εκτίμηση βαθμού διατήρησης των σημαντικών ενδιαιτημάτων τροφοληψίας ώστε να προσδιοριστούν ειδικά διαχειριστικά μέτρα, κατά τόπους όπου αυτό απαιτείται.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1. *Caretta caretta* 2. *Chelonia mydas* 3. τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)» (ενδιαίτημα τροφοληψίας) 4. τ.ο. 1170 «Ύφαλοι» (ενδιαίτημα τροφοληψίας)
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.5.3
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Α.5.4
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Έλλειψη γνώσης
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους

Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει προηγούμενη εμπειρία σε μεσογειακό επίπεδο για τη μελέτη των τροφικών ενδιαιτημάτων της χελώνας με τη χρήση κυρίως τηλεπισκοπικών μέσων, σε συνδυασμό και με δεδομένα εκθαλασσώσεων και παρατηρήσεις πεδίου. Για τις πιέσεις υπάρχουν χρονοσειρές καταγραφών από εκβρασμούς και τραυματισμούς ατόμων που καταγράφονται σε εθνικό επίπεδο από το Εθνικώς Συντονισμένου Δικτύου Παρακολούθησης των εκβρασμών ειδών θαλάσσιας πανίδας, και περιστασιακά από το Εθνικό Πρόγραμμα παρακολούθησης της αλιείας (ΙΝΑΛΕ, ΕΛΚΕΘΕ) και σε τοπικό επίπεδο από το Εθνικό Δίκτυο Διάσωσης και Περίθαλψης Θαλάσσιων Χελωνών (ΑΡΧΕΛΩΝ) οι οποίες μπορούν να παρέχουν τη τεχνογνωσία για την αναγνώριση του αίτιου τραυματισμού ή θανάτωσης από αλιευτικά εργαλεία, καθώς και να παρέχουν συμπληρωματικά δεδομένα για τη δράση. Πρόσφατα ενεργοποιήθηκε και σχετικό επιστημονικό πρόγραμμα που υλοποιείται από το ΑΠΘ και το WWF Ελλάς σχετικά με την καταγραφή τυχαίων συλλήψεων θαλασσίων ειδών πανίδας (INCATCH). Σχετικά με τις αποζημιώσεις, δεν υπάρχει προηγούμενη εμπειρία στη χώρα, αλλά υπάρχει σε διεθνές επίπεδο (π.χ. Αγγλία).
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την θαλάσσια χελώνα *Caretta caretta*
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη (2ο έως 4ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Α) Ενδιάμεση αναφορά προόδου της μελέτης η οποία θα περιλαμβάνει ταχεία εκτίμηση του βαθμού των κύριων πιέσεων (18 μήνες) Β) Τελική Έκθεση (με την ολοκλήρωση του έργου στο 3ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CG0104
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, Περιβαλλοντικές Οργανώσεις, Ερευνητικά και Πανεπιστημιακά Ιδρύματα
Εκτιμώμενο Κόστος
50.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου

Δυσκολία εύρεσης και απόκτησης συγκεκριμένης ποσοτικής πληροφορίας που σχετίζεται με τις πιέσεις και απειλές, όπως και δυσκολία αναγνώρισης των αιτιών λόγω σωρευτικών πιέσεων στο προστατευτέο αντικείμενο από τις διαφορετικές χρήσεις
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Ο θαλάσσιος χώρος στις περιοχές μελέτης χρησιμοποιείται γενικά ως χώρος διατροφής και ειδικότερα, για ζευγάρωμα και ανάπαυση των θηλυκών *Caretta caretta* μεταξύ διαδοχικών ωοτοκιών (inter-nesting area) στις περιοχές που γειτνιάζουν με παραλίες φωλεοποίησης του είδους. Τα δεδομένα για τις περιοχές μελέτης ως θαλάσσια πεδία διατροφής και ανάπτυξης και για τα δύο είδη είναι ελλιπή. Απαιτείται εφαρμογή στοχευμένων προγραμμάτων συλλογής πρωτογενών δεδομένων (μελέτη βάσης). Πιο συγκεκριμένα απαιτείται καταγραφή και εκτίμηση του πληθυσμού των ειδών στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, ταχεία εκτίμηση του βαθμού πιέσεων (με κύριες την αλληλεπίδραση του είδους με την επαγγελματική αλιεία και τις προσκρούσεις με ταχύπλοα σκάφη), ταχεία εκτίμηση βαθμού διατήρησης των σημαντικών ενδιαιτημάτων τροφοληψίας (Τ.Ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)» και 1170 «Ύφαλοι») ώστε να προσδιοριστούν ειδικά διαχειριστικά μέτρα, κατά τόπους όπου αυτό απαιτείται. Το έργο στοχεύει στην κάλυψη κενών γνώσης σχετικά με τις θαλάσσιες χελώνες στις περιοχές μελέτης δεδομένου ότι απαιτείται εφαρμογή στοχευμένων προγραμμάτων συλλογής πρωτογενών δεδομένων (μελέτη βάσης). Πιο συγκεκριμένα το πρόγραμμα αποσκοπεί στην εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης του ενδιαιτήματος τροφοληψίας και οι ασκούμενες πιέσεις σε αυτά. Για την παρακολούθηση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του Σχεδίου Δράσης σχετικά με τη διατήρηση και προστασία των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta* και Chelonia mydas στα θαλάσσια ενδιαιτήματα, σημαντικές παράμετροι είναι οι ακόλουθες: 1) Αριθμός εκθαλασσώσεων των θαλασσίων χελωνών (νεκρών, τραυματισμένων/αδύναμων ατόμων), η χωροχρονική κατανομή τους και ο προσδιορισμός των αιτίων. 2) Καθορισμός της θνησιμότητας (άμεσης, έμμεσης και εσκεμμένης) από την αλιευτική δραστηριότητα. 3) Αξιολόγηση της κατάστασης των κύριων οικοτόπων τροφοληψίας. 4) Αξιολόγηση του βαθμού των σημαντικών πιέσεων που ασκούνται στα είδη.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
Α) Ενδιάμεση αναφορά προόδου της μελέτης η οποία θα περιλαμβάνει ταχεία εκτίμηση του βαθμού των κύριων πιέσεων (18 μήνες) Β) Τελική Έκθεση (με την ολοκλήρωση του έργου στο 3ο έτος)

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0206
Ονομασία Μέτρου:
Διερεύνηση και καταγραφή των ειδών χειροπτέρων και των ενδιαιτημάτων τους (μελέτη βάσης)
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Διενέργεια χειροπτερολογικής έρευνας με σκοπό την καταγραφή των χειροπτέρων και των καταφυγίων τους με τη χρήση κατάλληλων επιστημονικών μεθόδων, όπως ηχογραφήσεις, παγιδεύσεις και επιθεωρήσεις καταφυγίων)
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001και GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο των περιοχών
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Chiroptera spp.
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.5.5
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης. Η δράση είναι απαραίτητη ως πηγή τροφοδότησης του τρέχοντας και των μελλοντικών διαχειριστικών σχεδίων.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Σχέδιο Δράσης για 10 είδη Χειροπτέρων της Ελλάδας (υπό διαμόρφωση)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
4 έτη

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Η έρευνα περιλαμβάνει μια προκαταρκτική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
40.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Χορήγηση άδειας έρευνας από το ΥΠΕΝ και πιθανόν από ΥΠΠΟΑ
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα μπορούσε να υλοποιηθεί είτε μεμονωμένο είτε, εφόσον καταστεί εφικτό, από κοινού με τις υπόλοιπες μελέτες βάσης για τα χειρόπτερα στις περιοχές μελέτης
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Έρευνα μεσοπρόθεσμης διάρκειας, η οποία θα εκτείνεται σε διαφορετικά έτη και θα καλύπτει το σύνολο της περιοχής. Οι μέθοδοι που θα εφαρμοστούν θα είναι προσανατολισμένες αρχικά στην διακρίβωση της σύνθεσης της χειροπτεροπανίδας της περιοχής και του καθεστώτος παρουσίας των επιμέρους ειδών. Η έρευνα περιλαμβάνει την αναζήτηση καταφυγίων και πρωταρχική αξιολόγηση των θέσεων τροφοληψίας ώστε να εντοπιστούν καταρχάς τα σημαντικά ενδιαιτήματα για τα διάφορα είδη. Οι βασικές μέθοδοι και οι τεχνικές, κατά τις οποίες θα πραγματοποιηθούν οι εργασίες πεδίου (επιθεωρήσεις καταφυγίων, παγιδεύσεις χειροπτέρων, ηχογραφήσεις κ.ά.) θα εφαρμοστούν κατά περίπτωση με σκοπό την πληρέστερη καταγραφή των χειροπτέρων της περιοχής και σύμφωνα με τη διεθνή εμπειρία, όπως αυτή συνοψίζεται στις σχετικές οδηγίες της UNEP/EUROBATS (Battersby 2010) και σε άλλα αντίστοιχα κείμενα.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0207
Ονομασία Μέτρου:
Καταγραφή και αναγνώριση εποχιακών προτύπων στη χρήση των καταφυγίων "Σπήλαιο Σολωμού Τρύπα", "Πύργος Αγ. Στεφάνου", "Σπήλαιο Κότωνας" και "Σπήλαιο Κισσός"
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εποχιακή καταγραφή της χρήσης των καταφυγίων (σύσταση σε είδη, καταγραφή και αξιολόγηση αποικιών, κατανόηση και καταγραφή Π/Α, πρόταση και εφαρμογή κατάλληλων μέτρων για την διατήρηση ή/και βελτίωση της κατάστασης των καταφυγίων και των ειδών χειροπτέρων που τα χρησιμοποιούν).
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CH03, CF03
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Σπήλαιο Σολωμού Τρύπα, Πύργος Αγ. Στεφάνου, Σπήλαιο Κότωνας και Σπήλαιο Κισσός
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Chiroptera spp.
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.5.5
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης. Η δράση είναι απαραίτητη ως πηγή τροφοδότησης του τρέχοντας και των μελλοντικών διαχειριστικών σχεδίων.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
ΣΔ για 10 είδη χειροπτέρων στην Ελλάδα
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Το μέτρο επιμερίζεται σε 3 φάσεις:1η φάση) Προετοιμασία μεθοδολογίας (εκτιμώμενη διάρκεια 3 μήνες), 2) Διενέργεια εργασιών πεδίου (διάρκεια 30 μήνες), 3) Σύνταξη αναφοράς η οποία περιλαμβάνει το σύνολο των ευρημάτων σχετικά με την εποχιακή χρήση των καταφυγίων από τα χειρόπτερα και πρόταση λήψεις μέτρων για την μείωση ή εξάλειψη των πιθανών Π/Α
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
40.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Χορήγηση άδειας έρευνας από το ΥΠΕΝ και πιθανόν από ΥΠΠΟΑ
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα μπορούσε να υλοποιηθεί είτε μεμονωμένο είτε, εφόσον καταστεί εφικτό, από κοινού με τις υπόλοιπες μελέτες βάσης για τα χειρόπτερα στις περιοχές μελέτης
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει τη διαχρονική καταγραφή των χειροπτέρων που χρησιμοποιούν τα εν λόγω καταφύγια ώστε να γίνει κατανοητό το καθεστώς της εποχιακής του χρήσης από αυτά. Οι βασικές μέθοδοι και οι τεχνικές, κατά τις οποίες θα πραγματοποιηθούν οι εργασίες πεδίου (επιθεωρήσεις καταφυγίων, παγιδεύσεις χειροπτέρων, ηχογραφήσεις κ.ά.) θα εφαρμοστούν κατά περίπτωση με σκοπό την πληρέστερη καταγραφή των χειροπτέρων που χρησιμοποιούν το κάθε σπήλαιο και σύμφωνα με τη διεθνή εμπειρία, όπως αυτή συνοψίζεται στις σχετικές οδηγίες της UNEP/EUROBATS (Battersby 2010) και σε άλλα αντίστοιχα κείμενα. Συμπληρωματικά, θα εντοπιστούν και θα αξιολογηθούν οι Π/Α που δέχονται τα χειρόπτερα, οι οποίες σχετίζονται με το εν λόγω καταφύγιο. Με την ολοκλήρωση των καταγραφών θα ακολουθήσει πρόταση κατάλληλων μέτρων για την διατήρηση ή/και βελτίωση της κατάστασης του καταφυγίου και των ειδών χειροπτέρων που το χρησιμοποιούν.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0208
Ονομασία Μέτρου:
Χαρτογράφηση και καταγραφή των σημαντικών θέσεων τροφοληψίας των χειροπτέρων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001, GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο των περιοχών
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Chiroptera spp.
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.5.5
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Σχέδιο Δράσης για 10 είδη Χειροπτέρων της Ελλάδας (υπό διαμόρφωση)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
4 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

Το μέτρο επιμερίζεται σε 3 φάσεις:1η φάση) Προετοιμασία μεθοδολογίας (εκτιμώμενη διάρκεια 6 μήνες), 2) Διενέργεια εργασιών πεδίου (διάρκεια 3 έτη), 3) Σύνταξη αναφοράς η οποία περιλαμβάνει το σύνολο των ευρημάτων σχετικά με την καταγραφή των σημαντικών θέσεων τροφοληψίας και της θηρευτικής δραστηριότητας των χειροπτέρων και πρόταση λήψεις μέτρων για την μείωση ή εξάλειψη των πιθανών Π/Α (6 μήνες)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
70.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Χορήγηση άδειας έρευνας από το ΥΠΕΝ
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Η εν λόγω δράση είναι ιδιαίτερα σημαντική, αλλά λόγω του χρονοβόρου, δαπανηρού και εξειδικευμένου χαρακτήρα της πιθανά να χρειαστεί αρκετά χρόνια για να ολοκληρωθεί.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα μπορούσε να υλοποιηθεί είτε μεμονωμένο είτε, εφόσον καταστεί εφικτό, από κοινού με τις υπόλοιπες μελέτες βάσης για τα χειρόπτερα στις περιοχές μελέτης
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η καταγραφή και χαρτογράφηση των θέσεων τροφοληψίας και της θηρευτικής δραστηριότητας τόσο των σημαντικότερων αποικιών χειροπτέρων της περιοχής, όσο και γενικότερα, είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση της διατήρησής τους. Το μέτρο περιλαμβάνει εργασίες πεδίου κατά τις όποιες θα εφαρμοστούν διάφορες τεχνικές (τηλεμετρία, ηχογραφήσεις, παγιδεύσεις κ.ά.), ώστε να εντοπιστούν οι σημαντικότερες θέσεις τροφοληψίας γύρω από τα κυριότερα καταφύγια της περιοχής, καθώς και οι διάδρομοι μετακίνησης προς αυτές, θα καταγραφούν και θα αξιολογηθούν οι πιέσεις και απειλές που δέχονται (π.χ. χρήσεις γης και αλλαγές αυτών, αγροχημικά, ρύπανση υγροτόπων, κατακερματισμός) και θα προταθούν κατάλληλα μέτρα για την διατήρηση ή/και βελτίωση της κατάστασης των ενδιαιτημάτων αυτών.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0209
Ονομασία Μέτρου:
Καταγραφή παρουσίας και πληθυσμιακής πυκνότητας του τσακαλιού (μελέτη βάσης)
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει λεπτομερή αναζήτηση και καταγραφή των πληθυσμιακών ομάδων του είδους στην περιοχή, εκτίμηση του μεγέθους τους, αξιολόγηση των πιέσεων και απειλών και εντοπισμό των σημαντικότερων ενδιαιτημάτων για το είδος στην περιοχή.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001, GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η περιοχή
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Canis aureus
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.5.6
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης. Η δράση είναι απαραίτητη ως πηγή τροφοδότησης του τρέχοντας και των μελλοντικών διαχειριστικών σχεδίων.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
4 έτη

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Η έρευνα περιλαμβάνει μια προπαρασκευαστική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
30.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Χορήγηση άδειας έρευνας από το ΥΠΕΝ
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα μπορούσε να υλοποιηθεί είτε μεμονωμένο είτε, εφόσον καταστεί εφικτό, από κοινού με τις υπόλοιπες μελέτες βάσης για το τσακάλι στις περιοχές μελέτης
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει λεπτομερή αναζήτηση και καταγραφή των πληθυσμιακών ομάδων του είδους στην περιοχή, εκτίμηση του μεγέθους τους, αξιολόγηση των πιέσεων και απειλών και εντοπισμό των σημαντικότερων ενδιαιτημάτων για το είδος στην περιοχή. Η δράση θα περιλαμβάνει σημειακές και γραμμικές καταγραφές, συνεντεύξεις και άλλες κατάλληλες μεθόδους για την εκτίμηση της δομής και του μεγέθους του πληθυσμού, την εκτίμηση της τροφικής συμπεριφοράς, των εντοπισμό των περιοχών ενδημίας και την αξιολόγηση των πληθυσμιακών περιοριστικών παραγόντων (π.χ. σύγκρουση με οχήματα, δηλητηριασμένα δολώματα κ.λπ.)
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0211
Ονομασία Μέτρου:
Πρόγραμμα καταγραφής αναπαραγωγικής δραστηριότητας της *Caretta caretta* και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης σε περιοχές "μέτριας /σποραδικής" ωοτοκίας των περιοχών μελέτης (μελέτη βάσης)"
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Μη εφαρμόσιμο
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Παραλίες ωοτοκίας θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* (GR2540001 παραλία Καστράκι – Πορί, GR2540002 παραλία Βάτικα).
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1. *Caretta caretta* 2. τ.ο. 2110 «Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες» (κύριο ενδιαίτημα/ υποστηρικτικός οικότοπος στη φωλεοποίηση)
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.5.8
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Έλλειψη γνώσης
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Προηγούμενη εμπειρία από υλοποίηση σχετικού προγράμματος στις κύριες περιοχές φωλεοποίησης της *Caretta caretta* από τον ΑΡΧΕΛΩΝ με τη συνεργασία τοπικών φορέων στην ευρύτερη περιοχή.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την θαλάσσια χελώνα *Caretta caretta*
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2 έτη (Μάιος-Οκτώβριος, κατά την αναπαραγωγική δραστηριότητα)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Α) Σύνταξη ταχείας εκτίμησης του βαθμού διατήρησης, του βαθμού πιέσεων και παραμέτρων φωλεοποίησης στις παραλίες ωοτοκίας (Δεκέμβριος, μετά την εφαρμογή του έργου κατά το 1ο έτος). Β) Τελική Έκθεση (Δεκέμβριος, μετά την ολοκλήρωση του έργου στο 2ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
70.000€ (για 2 έτη)
Πηγή χρηματοδότησης
- LIFE IP 4 NATURA, LIFE EUROTURTLES - 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) - Πράσινο Ταμείο - ΜΚΟ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Συνεργασία της ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ με σχετικές ΜΚΟ κρίνεται ότι θα είναι χρήσιμη για την υλοποίηση του έργου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχουν τεχνικές ή/και οικονομικές δυσχέρειες.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Σε αρκετές αμμώδεις παραλίες της περιοχής μελέτης καταγράφεται φωλεοποίηση της *Caretta caretta* για την οποία δεν υπάρχουν επαρκή δεδομένα επειδή δεν έχει γίνει συστηματική καταγραφή της φωλεοποίησης και δεν υπάρχει ακριβής εκτίμηση του συνολικού αριθμού φωλιών. Πιο συγκεκριμένα, πρόκειται για παραλίες ωοτοκίας στις περιοχές GR2540001 «Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή

Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι» (με ετήσιο μέσο όρο 3 φωλιών σε 1,9km παραλίας) και GR2540002 «Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος» (με ετήσιο μέσο όρο 8 φωλιών σε 8,8km παραλίας). Το έργο στοχεύει στην κάλυψη κενών γνώσης σχετικά με τις θαλάσσιες χελώνες στις περιοχές μελέτης δεδομένου ότι απαιτείται εφαρμογή στοχευμένων προγραμμάτων συλλογής πρωτογενών δεδομένων (μελέτη βάσης). Πιο συγκεκριμένα το πρόγραμμα αποσκοπεί στην καταγραφή της φωλεοποίησης της *Caretta caretta* σε περιοχές "μέτριας /σποραδικής" ωοτοκίας ώστε να εκτιμηθεί ο συνολικός αναπαραγόμενος πληθυσμός του είδους στις περιοχές μελέτης. Ταυτόχρονα θα εκτιμηθούν η οικολογική κατάσταση του ενδιαιτήματος αναπαραγωγής και οι ασκούμενες πιέσεις σε αυτές τις παραλίες φωλεοποίησης.
Το πρόγραμμα όπως θα υλοποιηθεί σε κάθε περιοχή εφαρμογής, θα δώσει έμφαση στις ακόλουθες σημαντικές παραμέτρους για κάθε αναπαραγωγική περίοδο της *Caretta caretta*:
1) Αριθμός των φωλιών και των συνολικών εξόδων θηλυκών χελωνών.
2) Αριθμός των φωλιών που εκκολάπτονται επιτυχώς.
3) Αριθμός των νεοσσών που φτάνουν στη θάλασσα επιτυχώς.
4) Αξιολόγηση της κατάστασης του ενδιαιτήματος (κύριοι και υποστηρικτικοί οικότοποι για την *Caretta caretta*).
5) Αξιολόγηση του βαθμού των πιέσεων οι οποίες επηρεάζουν τη φωλεοποίηση, την επώαση των αυγών, την έξοδο των νεοσσών ή/και την ποιότητα του ενδιαιτήματος.

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει καταγραφή και εκτίμηση του πληθυσμού του είδους με αναλυτικά χωρικά δεδομένα φωλεοποίησης σε όλες τις παραλίες ωοτοκίας στην περιοχή μελέτης. Επιπρόσθετα σε κάθε παραλία ωοτοκίας προβλέπεται να γίνει ταχεία αξιολόγηση του βαθμού διατήρησης των σημαντικών Τ.Ο. για το είδος και ταχεία εκτίμηση του βαθμού πιέσεων (με κύριες τη θήρευση, τη φωτορύπανση, τον εξοπλισμό θαλάσσιας αναψυχής, τις ημερήσιες δραστηριότητες, τη νυχτερινή όχληση και τα τροχοφόρα στην παραλία) ώστε να προσδιοριστούν ειδικά διαχειριστικά μέτρα, κατά τόπους όπου αυτό απαιτείται. Όλα τα στοιχεία που θα συλλέγονται κατά την εργασία πεδίου θα καταγράφονται λεπτομερώς σε ειδικά δελτία καταγραφής και θα εισάγονται σε ηλεκτρονική βάση δεδομένων ώστε να γίνει η επεξεργασία τους και η εξαγωγή αποτελεσμάτων του προγράμματος. Η χωρική πληροφορία θα ψηφιοποιηθεί σε Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (Geographic Information Systems, GIS) ώστε με την κατάλληλη επεξεργασία της να είναι δυνατή η χαρτογράφηση και απεικόνιση επιμέρους παραμέτρων.
Το πρόγραμμα συστήνεται στο Κεφ. 3.1.1 «Καθορισμός προτεραιοτήτων διαχείρισης».

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Σύνταξη ταχείας εκτίμησης του βαθμού διατήρησης, του βαθμού πιέσεων και παραμέτρων φωλεοποίησης στις παραλίες ωοτοκίας (Δεκέμβριος, μετά την εφαρμογή του έργου κατά το 1ο έτος).
2. Τελική Έκθεση (Δεκέμβριος, μετά την ολοκλήρωση του έργου στο 2ο έτος)

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0213
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση της κατάστασης των πληθυσμών και των ενδιαιτημάτων του είδους *Linaria tenuis*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Αναζήτηση νέων πληθυσμών στο εύρος εξάπλωσης και σε κατάλληλα ενδιαιτήματα του είδους καθώς και παρακολούθηση των ήδη γνωστών πληθυσμών του στις θέσεις όπου αυτό εμφανίζεται.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλα
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Κατάλληλα ενδιαιτήματα του είδους εντός της περιοχής GR2540002
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Linaria tenuis
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.6.1, A.4.2, A.5.10, B.13.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A01, A21, F01, F06, F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων. Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει ανεπτυγμένη μεθοδολογία για την καταγραφή, αξιολόγηση και παρακολούθηση ειδών χλωρίδας, από τα προηγούμενα έργα εποπτείας. Υφιστάμενα πρωτόκολλα παρακολούθησης του είδους.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
5 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CA0101, MM25401CF0310, MM25401CS0101
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
20.000€ ανά έτος
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ), Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση των εργασιών.
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες στην εφαρμογή του μέτρου.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται σοβαρή δυσχέρεια κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το είδος όπως προκύπτει και από τη σχετική βιβλιογραφία απειλείται κυρίως από την αλλαγή χρήσεων γης (μετατροπή καλλιεργήσιμης γης σε οικιστικές περιοχές, μετατροπή αμμωδών ακτών σε χώρους που εξυπηρετούν τη θερινή τουριστική περίοδο. Απειλείται επίσης από τη χρήση ζιζανιοκτόνων και σε μικρότερο βαθμό από την παρουσία ξενικών φυτικών ειδών (Phitos et al 1995, Tan & Iatrou 2001). Στο μέτρο περιλαμβάνεται αναζήτηση νέων πληθυσμών στο εύρος εξάπλωσης και σε κατάλληλα ενδιαιτήματα του είδους καθώς και παρακολούθηση των ήδη γνωστών πληθυσμών του στις θέσεις όπου αυτό εμφανίζεται. Τα φυτά με ετήσιους βιολογικούς κύκλους εμφανίζουν συχνά έντονες αυξομειώσεις στα μεγέθη των πληθυσμών τους (αριθμός ώριμων αναπαραγωγικά ατόμων) από έτος σε έτος. Με το μέτρο αυτό θα διαπιστωθεί αν κάτι τέτοιο ισχύει και για τη Linaria tenuis. Επιπλέον με το συγκεκριμένο μέτρο θα γίνει δυνατή και η παρακολούθηση των πιο ευαίσθητων ενδιαιτημάτων από αυτά που φύεται το είδος (αμμοθινικά συστήματα), καθώς και καταγραφή των πιέσεων / απειλών σε συγκεκριμένες θέσεις.

Θα πραγματοποιείται αξιολόγηση της κατάστασης των οικοτόπων και των πληθυσμών του είδους. Για τον οικότοπο θα λαμβάνονται δειγματοληπτικές επιφάνειες όπου θα εξετάζεται η χλωριδική σύνθεση και οι πληθοκαλύψεις των φυτικών ειδών. Η παρακολούθηση των πληθυσμών του είδους θα γίνεται κυρίως κατά την περίοδο ανθοφορίας ή καρποφορίας του είδους όταν είναι πιο εύκολη η παρατήρησή του στο πεδίο.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός συμπληρωμένων εντύπων δειγματοληψιών για την παρακολούθηση του πληθυσμού του είδους και των ενδιαιτημάτων του 2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0214
Ονομασία Μέτρου:
Εκτός τόπου (ex situ) διατήρηση σε τράπεζες σπερμάτων και σε βοτανικούς κήπους
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Συλλογή σπερμάτων από φυσικούς πληθυσμούς με στόχο την δημιουργία νέων φυτών τόσο για εκτός τόπου (ex situ) διατήρηση σε βοτανικούς κήπους αλλά και σε τράπεζες σπερμάτων σε Εργαστήρια Πανεπιστημίων και άλλων ερευνητικών ιδρυμάτων .
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλα (εκτός τόπου διατήρηση)
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Σε βοτανικούς κήπους και άλλα συναφή ερευνητικά ιδρύματα.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Saponaria jagelii
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.6.1, Α.6.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Το είδος ανήκει στην κατηγορία των Κρισίμως Κινδυνευόντων ειδών (CR) και οι φυσικοί του πληθυσμοί απειλούνται άμεσα με εξαφάνιση, όπως προκύπτει και από τη σχετική υπάρχουσα βιβλιογραφία (Phitos et al. 1995, Iatrou (2013). Ενθαρρυντικό ωστόσο είναι το γεγονός εύρεσης του είδους σε παραλία της Λήμνου σύμφωνα με τα αποτελέσματα έρευνας που δημοσιεύθηκε πρόσφατα σε επιστημονικό περιοδικό (Bergmeier et al. 2021).
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Η συλλογή του πολλαπλασιαστικού υλικού θα πραγματοποιηθεί στα πλαίσια του μέτρου MM25401CW0215. θα ακολουθήσει η φύλαξη σπερμάτων σε σχετικά αποθετήρια (τράπεζες σπερμάτων) καθώς και η καλλιέργειά σου σε Βοτανικούς Κήπους.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0215
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
Αρμόδιος Φορέας Διαχείρισης σε συνεργασία με επιστημονικά/ερευνητικά εργαστήρια.
Εκτιμώμενο Κόστος
5.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες στην εφαρμογή του μέτρου.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται σοβαρή δυσχέρεια κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Προτείνεται η συλλογή σπερμάτων και όχι φυτών ως πολλαπλασιαστικό υλικό, καθώς πρόκειται για ετήσιο φυτικό είδος. Η συλλογή σπερμάτων από τη φύση θα πρέπει να γίνεται πάντοτε σύμφωνα με τα γνωστά από την επιστημονική βιβλιογραφία πρωτόκολλα συλλογής φυτικού αναπαραγωγικού υλικού, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η επιβίωση του είδους στη φύση.
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αποσκοπεί στην εκτός τόπου διατήρηση του είδους *Saponaria jagelli* τόσο σε καλλιέργεια (Βοτανικούς Κήπους) όσο και σε τράπεζα σπερμάτων (λαμβάνοντας υπόψη τα διεθνή πρωτόκολλα μακροχρόνιας φύλαξης σπερμάτων σε τράπεζες). Η συλλογή των σπερμάτων θα γίνει στα πλαίσια του μέτρου MM25401CW0215.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Έτη διατήρησης της Τράπεζας Σπερμάτων/βοτανικού κήπου

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0215
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση της κατάστασης των πληθυσμών του είδους *Saponaria jagelii*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Αναζήτηση νέων πληθυσμών στο εύρος των ΤΟ του είδους καθώς και παρακολούθηση των ήδη γνωστών πληθυσμών του στις θέσεις όπου αυτό εμφανίζεται.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
άλλα
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Σε όλη την ΟΧΕ του είδους εντός της περιοχής GR2540002
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Saponaria jagelii
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.5.11, A.4.3, A.6.1, A.6.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
B.16.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A09, F01, F06, F07, H08
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διαχείρισης οικοτόπων, μέτρα διαχείρισης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Το είδος όπως προκύπτει και από τη σχετική βιβλιογραφία απειλείται κυρίως από τη δόμηση παραθεστικών καταλυμάτων και την παρουσία μόνιμων ή μη υποδομών που σχετίζονται με τη θερινή τουριστική περίοδο. Μέτριες απειλές δέχεται το είδος από την ελεύθερη βόσκηση(Phitos et al. 1995, Iatrou 2013).
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

6 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CF0101, MM25401CF0305, MM25401CW0214
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
Αρμόδιος Φορέας Διαχείρισης
Εκτιμώμενο Κόστος
15.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται σοβαρή δυσχέρεια κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Τα φυτά με ετήσιους βιολογικούς κύκλους εμφανίζουν συχνά έντονες αυξομειώσεις στα μεγέθη των πληθυσμών τους (αριθμός ώριμων αναπαραγωγικά ατόμων) από έτος σε έτος. Με το μέτρο αυτό θα διαπιστωθεί αν κάτι τέτοιο ισχύει και για τη *Saponaria jagelli*. Επιπλέον με το συγκεκριμένο μέτρο θα γίνει δυνατή και η παρακολούθηση των ευαίσθητων ενδιαιτημάτων που φύεται το είδος (αμμοθινικά συστήματα) από την ποιότητα των οποίων εξαρτάται άμεσα η επιβίωσή του.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός συμπληρωμένων εντύπων δειγματοληψιών για την παρακολούθηση του πληθυσμού του είδους και των ενδιαιτημάτων του 2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0217
Ονομασία Μέτρου:
Βελτίωση γνώσης κατανομής του είδους *Mauremys rivulata*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Βελτίωση της γνώσης κατανομής του είδους στην περιοχή NATURA, μέσω δειγματοληψιών.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 "σΠΠΒ Σ Ανατολική Λακωνία- Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Ο.Χ.Ε. υψηλής και μέσης παρουσίας του είδους
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Mauremys rivulata
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.5.15
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Α.4.4, Α.2.8
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Έλλειψη γνώσης
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης. Η δράση είναι απαραίτητη ως πηγή τροφοδότησης του τρέχοντας και των μελλοντικών διαχειριστικών σχεδίων. Υπάρχει επάρκεια γνώσης και εμπειρίας στην παρακολούθηση του είδους.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Η έρευνα περιλαμβάνει μια προπαρασκευαστική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
20.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ), Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ, έργα LIFE
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Χορήγηση άδειας έρευνας από το ΥΠΕΝ
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Προτείνεται έρευνα καθορισμένου χρόνου. Παρέχει δεδομένα για την παρουσία των ειδών, τη σχετική αφθονία τους και τη συχνότητα εμφάνισής τους (αριθμός ατόμων/ανθρωποώρα αναζήτησης). Είναι αποτελεσματική μέθοδος κυρίως για τα κρυπτικά είδη. Ο παρατηρητής διαθέτει ένα καθορισμένο χρονικό διάστημα για μια δειγματοληπτική επιφάνεια κατά τη διάρκεια του οποίου μετρά τον αριθμό των ατόμων του είδους που τον ενδιαφέρει ερευνώντας όλα τα μικροενδιαιτήματα (π.χ. αναποδογυρίζει πέτρες και κορμούς δένδρων ενώ ψάχνει εκτενώς και μέσα στη βλάστηση).
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός δειγματοληψιών ανά σημείο και εποχή 2. Αριθμός ατόμων ανά σημείο και εποχή που καταγράφηκαν 3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών 4. Αναφορά με τα αποτελέσματα της μελέτης (ετήσια)

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0303
Ονομασία Μέτρου:
Αποτύπωση και θεσμοθέτηση γεωγραφικών ορίων της επέκτασης του Δικτύου που έλαβε χώρα το 2017 για το καταφύγιο Πύργος Αγ. Στεφάνου
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Τροποποίηση των επίσημων χαρτών και αρχείων που απεικονίζουν την GR2540001
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Μη εφαρμόσιμο
Τύπος του μέτρου:
νομικά, διοικητικά
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
Ανατολική Λακωνία- Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Καταφύγιο Πύργος Αγ. Στεφάνου
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Chiroptera spp.
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.1.6
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Α.2.7
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07, H06
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών και Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
6 μήνες
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

Το συγκεκριμένο μέτρο υλοποιείται άπαξ με την έκδοση της ρυθμιστικής διάταξης και η υλοποίηση του δεν επιμερίζεται σε φάσεις
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΥΠΕΝ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Δεν υπάρχουν
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα πρέπει να υλοποιηθεί από κοινού με άλλες διορθώσεις σχετικών σφαλμάτων ή παραλήψεων που έχουν κατά καιρούς εντοπιστεί
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει την τροποποίηση του χάρτη που απεικονίζει την GR2540001 στο ΦΕΚ Β 4432/15.12.2017 (Αναθεώρηση εθνικού καταλόγου περιοχών του Ευρωπαϊκού οικολογικού δικτύου Natura 2000), καθώς και όλων των επίσημων χαρτών και γεωχωρικών δεδομένων ώστε αυτά να περιλαμβάνουν την επέκταση που θεσμοθετήθηκε το 2017 για το καταφύγιο Πύργος Αγ. Στεφάνου.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Διόρθωση της εκδοθήσας ΚΥΑ όσον αφορά τη χαρτογραφική αποτύπωση της συγκεκριμένης επέκτασης

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0304
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση θαλασσίων ειδών πανίδας
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Σχέδιο παρακολούθησης των θαλασσίων ειδών πανίδας
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια έκταση της περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα θαλάσσια είδη πανίδας
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.2.1, A.2.2, A.2.2, A.2.3, A.2.6
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει επάρκεια γνώσης και εμπειρίας στην παρακολούθηση των θαλασσίων ειδών πανίδας
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

1) Γεω-χωρική εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης των θαλασσίων ειδών πανίδας στην περιοχή
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0303 MM25401CW0305
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Αναλύονται για κάθε σχέδιο παρακολούθησης στο αντίστοιχο κεφάλαιο
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Η δράση αποτελεί συνέχεια των μελετών βάσης MM25401CW0201, MM25401CW0202, MM25401CW0203, MM25401CW0211
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η Δράση περιγράφεται αναλυτικά στο πρόγραμμα παρακολούθησης των θαλασσίων ειδών πανίδας
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Έκταση, Χάρτες παρουσίας και κατάστασης διατήρησης των ειδών 3. Ετήσια τεχνική έκθεση 4. Αριθμός πιέσεων και απειλών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν 5. Αριθμός οικοσυστημικών υπηρεσιών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0309
Ονομασία Μέτρου:
Συλλογή και αποθήκευση γενετικού υλικού *Juniperus macrocarpa*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά τη δράση #8 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020.Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90. Το έργο περιλαμβάνει τη συλλογή και αποθήκευση γενετικού υλικού για την διατήρηση προέλευσης ατόμων *Juniperus macrocarpa* από την ν. Ελαφόνησο (από διάφορες θέσεις).
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
άλλα
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
ν. Ελαφόνησος
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
2110, 2120, 2250, *Juniperus macrocarpa*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.3.11
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Α.3.9, Α.3.10
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλό

Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τον τύπο οικοτόπου 2250* Θίνες των παραλίων με *Juniperus* spp.
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
2 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, Επιστημονικοί φορείς
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το προτεινόμενο μέτρο περιλαμβάνει τη συλλογή και αποθήκευση γενετικού υλικού για την διατήρηση προέλευσης ατόμων Juniperus macrocarpa από την ν. Ελαφόνησο (από διάφορες θέσεις). Η συλλογή καρπών προτείνεται να πραγματοποιηθεί από το ειδικό προσωπικό τη ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από το νόμο και τα ειδικά πρωτόκολλα. Το μέτρο αφορά τη δράση #8 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020.Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική

εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90, όπου και περιγράφεται αναλυτικά.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων έργων και υποβολής σχετικών αναφορών

5.3.3.7.3 Μέτρα διαχείρισης υδάτων

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CE0401
Ονομασία Μέτρου:
Σύνταξη και θεσμοθέτηση Σχέδιου Δράσης αντιμετώπισης έκτακτου περιστατικού θαλάσσιας/ παράκτιας ρύπανσης
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το Σχέδιο Δράσης αφορά την αντιμετώπιση έκτακτων περιστατικών σε ατυχήματα που λαμβάνουν χώρα στο θαλάσσιο ή χερσαίο περιβάλλον, με επίπτωση φαινομένων ρύπανσης στην παράκτια ζώνη ή/και θαλάσσιο περιβάλλον (π.χ. ρίψη ανεπεξέργαστων λυμάτων ή/και χημικών ουσιών στη θάλασσα από χερσαίες δραστηριότητες, πετρελαϊκό ατύχημα από διερχόμενα πλοία ή εγκαταστάσεις εξόρυξης/ φύλαξης επικίνδυνων ουσιών, ηχορύπανση κτλ.). Το Σχέδιο Δράσης στοχεύει στην άμεση αντίδραση των αρμόδιων αρχών και υπηρεσιών με συγχρονισμένο και οργανωμένο τρόπο με στόχο την έγκαιρη και επιτυχή αποφυγή εκτεταμένων επεισοδίων ρύπανσης στα θαλάσσια είδη και τους τύπους οικοτόπων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CE04, CE06, CF07, CH01, CC11
Τύπος του μέτρου:
Άλλο, Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια και παράκτια ζώνη
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των θαλάσσιων τ.ο. και ειδών θαλάσσιας πανίδας
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.2.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
E07, F20, F21, C12 , D10
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών

Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει μικρή ωριμότητα και εμπειρία στον έλεγχο της ρύπανσης στα θαλάσσια είδη και τύπους οικοτόπων. Η υφιστάμενη εμπειρία και γνώση αφορά κυρίως καθαρισμούς του θαλασσίου ύδατος και πυθμένα από πετρελαϊκή ρύπανση στα διάφορα περιστατικά που κατά καιρούς έχουν λάβει χώρα στα χωρικά ύδατα.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις θαλάσσιες χελώνες, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη μεσογειακή φώκια. Εθνικό Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης (National Contingency Plan: NCP), Τοπικό Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης (Local Contingency Plan: LCP)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Εκπόνηση Σχεδίου Δράσης: 1ο έτος, Θεσμοθέτηση: 2ο έτος, Εφαρμογή και ασκήσεις: 3ο-5ο έτος (και εφάπαξ)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΥΠΕΝ, Υπουργείο Ναυτιλίας, Λιμενικό, ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, Περιφέρειες/ Αποκεντρωμένη Διοίκηση
Εκτιμώμενο Κόστος
15.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Σύνταξη και έκδοση ΚΥΑ, Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για ασκήσεις ετοιμότητας
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Επιπλέον κόστος για την εφαρμογή του Σχεδίου δράσης αποτελεί η προμήθεια και διατήρηση αποθεμάτων ασφάλειας σε μέσα, υλικά και εξοπλισμό αντιμετώπισης της ρύπανσης
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου. Αντιθέτως, αναμένεται η συμμετοχή σε εθελοντές και ιδιώτες να είναι μεγάλη.
Άλλες πληροφορίες

Οι προδιαγραφές των υφιστάμενων λιμένων υποδοχής σκαφών και πλοίων οφείλουν να εναρμονίζονται με αυτές που ορίζονται από την κείμενη εθνική και ενωσιακή νομοθεσία, τον Διεθνή Ναυτιλιακό Οργανισμό (ΙΜΟ) και τη Σύμβαση Διαχείρισης Υδάτων Έρματος, με στόχο την ασφάλεια των θαλάσσιων μεταφορών, την πρόληψη ατυχημάτων και τη ρύπανση των θαλασσών.

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Παρόλο που υπάρχει εθνικό σχέδιο αντιμετώπισης περιστατικών ρύπανσης, αυτό αφορά μόνο τον καθαρισμό των υδάτων και του υποθαλάσσιου βυθού ενώ δεν συμπεριλαμβάνει στοχευμένες δράσεις για την αποκατάσταση των πληθυσμών ειδών και τύπων οικοτόπων που δύναται να είναι παρόντα στην ευρύτερη περιοχή και επηρεάζονται σημαντικά από το περιστατικό. Συνεπώς κρίνεται απαραίτητη η σύνταξη Σχεδίου Δράσης Αντιμετώπισης έκτακτων περιστατικών ρύπανσης από πετρελαιοκηλίδες και εξορύξεις που στοχεύουν στην αποκατάσταση των θαλασσίων ειδών (π.χ. πληθυσμοί θαλασσίων θηλαστικών και ερπετών κτλ.) και τύπων οικοτόπων από τέτοια περιστατικά, και ένταξή του στο ευρύτερο σχέδιο αντιμετώπισης ρύπανσης σε εθνικό και τοπικό επίπεδο (Εθνικό Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης (National Contingency Plan: NCP), Τοπικό Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης (Local Contingency Plan: LCP)). Το Σχέδιο Δράσης στοχεύει στην κινητοποίηση μιας ευέλικτης και λειτουργικής οργανωτικής δομής από τις αρμόδιες υπηρεσίες (υπηρεσίες της Κεντρικής Διοίκησης, της Περιφέρειας και της Αυτοδιοίκησης, το Λιμενικό, οι Ένοπλες Δυνάμεις, τα σώματα ασφαλείας, οι ιδιωτικές επιχειρήσεις, τα εξειδικευμένα ερευνητικά κέντρα και επιστημονικά ιδρύματα, και οι ΜΚΟ) για την άμεση αντίδραση και αντιμετώπιση του περιστατικού. Παραδείγματα συντονισμένων μέτρων που μπορεί να περιλαμβάνει το Σχέδιο Διαχείρισης περιλαμβάνει προσδιορισμός των περιοχών και πληθυσμών ειδών υψηλού κινδύνου, καθαρισμούς ατόμων των ειδών που πλήττονται από τη ρύπανση (π.χ. απομάκρυνση αργού πετρελαίου από το σώμα τους), λήψη κατάλληλης φαρμακευτικής αγωγής για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων των ρυπογόνων ουσιών στις λειτουργίες των ειδών, πρόβλεψη και διατήρησης αποθεμάτων μέσων, υλικών και εξοπλισμού, εκπαίδευση ειδικών, φορέων και εθελοντών κ.ά. Ασκήσεις επιχειρησιακής ετοιμότητας του Λιμενικού σε συνεργασία με άλλους αρμόδιους φορείς για την αποκατάσταση της ποιότητας του θαλασσίου περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας που φιλοξενεί η περιοχή μελέτης. Μετά τις δράσεις καθαρισμού και άμεσης αντιμετώπισης της ρύπανσης είναι αναγκαία η συστηματική παρακολούθηση των πληττόμενων ειδών με χρήση βιο-δεικτών και άλλων παραμέτρων που δύναται να έχουν επηρεαστεί από το περιστατικό. Σημαντικό ρόλο για την αντιμετώπιση των έκτακτων περιστατικών ρύπανσης έχουν οι ΜΚΟ με καταρτισμένους εθελοντές, συνεργαζόμενοι κτηνιατρικοί σύλλογοι, το Δίκτυο Διαχείρισης Εκβρασμών Ειδών Θαλάσσιας Άγριας Πανίδας και τα Κέντρα Περίθαλψης Ειδών Άγριας Πανίδας (ΚΕ.Π.Ε.Α.Π), των οποίων ο ρόλος θα πρέπει να καθορίζεται από το θεσμοθετημένο Σχέδιο Δράσης, ενώ η συμμετοχή τους στις ασκήσεις ετοιμότητας κρίνεται απαραίτητη.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Θεσμοθέτηση (Έκδοση ΚΥΑ)
2. Συμφωνητικά ΜΔΠΠ/ΟΦΥΠΕΚΑ με υπηρεσίες, ιδιώτες, ερευνητικά κέντρα και ΜΚΟ
3. Αριθμός προληπτικών ασκήσεων
4. Αριθμός υλικών που έγινε προμήθεια

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CJ0102
Ονομασία Μέτρου:
Έργα αποκατάστασης μικρών υγροτόπων στην παραλία της Πούντας Λακωνίας
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά τη δράση #2 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020.Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90. Αφορά έργα/ δράσεις αποκατάστασης και διαχείρισης των υγροτόπων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CJ01
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολικής Λακωνίας-Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
παραλία της Πούντας Λακωνίας
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
υγροτοπικοί τύποι οικοτόπων
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.3.8
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
J02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Μέτρια προς Υψηλή.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τον τύπο οικοτόπου 2250* Θίνες των παραλίων με Juniperus spp.
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α - 1ο έτος Φάση Β - 2ο έτος Φάση Γ - 3ο έως 5ο έτος Φάση Δ - 1ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά έργα/ δράσεις αποκατάστασης και διαχείρισης των υγροτόπων μπορούν να περιλαμβάνουν τα εξής: Α. Γεωτεχνική μελέτη αποκατάστασης των υγροτόπων στην παραλία της Πούντας Λακωνίας. Β. Διαδικασίες Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης των Τεχνικών Έργων Γ. Τεχνικά έργα αποκατάστασης των υγροτόπων στην παραλία της Πούντας Λακωνίας. Τα τεχνικά έργα θα προσδιοριστούν από την Γεωτεχνική Μελέτη και μπορεί να περιλαμβάνουν

ενδεικτικά:
▪ Τοπικές εκσκαφές για αύξηση του βάθους των λιμνωδών εκτάσεων των υγροτόπων (όπου κριθεί απαραίτητο), με συγκεκριμένο σχήμα, βάθος, πρανή κτλ που θα προσδιοριστούν με ειδική τεχνική μελέτη που θα εκπονήσει ο ανάδοχος του τεχνικού έργου
▪ Καθαρισμός περιοχής από σκουπίδια και μπάζα.
▪ Διαλογή χονδρόκοκκων υλικών από τις εκσκαφές για επανατοποθέτηση όπου χρειαστεί.
▪ Επένδυση του πυθμένα με αργιλικό υλικό (όπου χρειάζεται), με στόχο την ενίσχυση της κατακράτησης μεγαλύτερης ποσότητας νερού την ξηρή περίοδο
Δ. Φυτοτεχνική Μελέτη. Η μελέτη θα εκτιμά την αναγκαιότητα φυτεύσεων ειδών φυσικής παρόχθιας και υδρόβιας βλάστησης στους προς αποκατάσταση υγροτόπους, την αντικατάσταση των μη αυτοφυών ειδών χλωρίδας - εκρίζωση των εισβολικών ειδών και θα προσδιορίζει τις κατάλληλες θέσεις / εκτάσεις για τις παραπάνω δράσεις.

Το μέτρο αφορά τη δράση #2 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020.Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90, όπου και περιγράφεται αναλυτικά.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Γεωτεχνική μελέτη αποκατάστασης των υγροτόπων στην παραλία της Πούντας Λακωνίας.
2. Διαδικασίες Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης των Τεχνικών Έργων
3. Τεχνικά έργα αποκατάστασης των υγροτόπων στην παραλία της Πούντας Λακωνίας.
4. Φυτοτεχνική Μελέτη
5. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών και υποβολής σχετικών αναφορών

5.3.3.7.4 Μέτρα διαχείρισης αγροτικών εκτάσεων

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CA0201
Ονομασία Μέτρου:
Πιλοτική εφαρμογή μέτρων βελτιστοποίησης υφιστάμενων πρακτικών καλλιέργειας ελαιώνων και μετριασμός των επιπτώσεων τους στη βιοποικιλότητα
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εφαρμογή μέτρων ενίσχυσης της βιοποικιλότητας σε επιλεγμένους ελαιώνες χωρίς να επηρεάζεται η παραγωγή.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA02,CA08,CA09,CA10,CA15
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό, Οικονομικό, Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Ελαιώνες που βρίσκονται εντός των κρίσιμων ενδιαιτημάτων της Λιοστριτσίδας (*Hippolais olivetorum*), είδος χαρακτηρισμού της ΖΕΠ
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Caprimulgus europaeus, Emberiza caesia, Emberiza hortulana, Lanius collurio, Lanius nubicus, Hippolais olivetorum, Streptopelia turtur
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.1.7
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
B.12.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A01, A21 και εν γένει όλες οι πιέσεις που σχετίζονται με την γεωργία
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διαχείρισης γεωργικών εκτάσεων Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων Μέτρα προστασίας των εδαφιών πόρων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια προς υψηλή.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη (1ο έως 3ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
25.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Υπουργείο Γεωργίας/Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης, ΕΣΠΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Απαιτείται συνεργασία με εξειδικευμένη επιστημονική ομάδα (Μηχανικοί/Χωροτάκτες)
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
υπάρχει ενδεχόμενο έλλειψης συνεργασίας με τους παραγωγούς, εξαιτίας του φόβου μείωσης της παραγωγής λόγω των μέτρων. Η δυσκολία αναμένεται ότι θα ξεπεραστεί σε μεγάλο βαθμό μετά από επεξήγηση τους. Άλλωστε οι παραγωγοί αναγνωρίζουν ολοένα και περισσότερο τη σημασία της διατήρησης του περιβάλλοντος.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Οι ελαιώνες είναι ίσως η βασικότερη δεντροκαλλιέργεια στη Μεσόγειο και κυριαρχούν στο αγροτικό τοπίο. Αν και ουσιαστικά οι ελαιώνες αποτελούν ένα αγρο-οικοσύστημα, μοιάζουν πολύ με φυσικά μεσογειακά οικοσυστήματα και γι' αυτό πολλά είδη έχουν υιοθετήσει αυτόν τον ανθρωπογενή βιότοπο. Όπως με κάθε γεωργική δραστηριότητα, ανάλογα με το βαθμό εντατικοποίησής της, η καλλιέργεια ελιάς μπορεί να έχει θετικές και αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Αν και βασικός στόχος σε μια οποιαδήποτε καλλιέργεια είναι η μεγιστοποίηση παραγωγής προϊόντος, η επίδραση των πρακτικών στη βιοποικιλότητα δεν θα πρέπει να είναι αμελητέα. Ορισμένες παράμετροι επιδέχονται βελτίωση με πολύ μικρή έως αμελητέα αρνητική επίδραση στην παραγωγή. Τέτοιες διορθωτικές δράσεις θα μπορούσαν να εφαρμοστούν σε επιλεγμένους ελαιώνες στην ΖΕΠ, σε πιλοτική φάση, έτσι ώστε να εκτιμηθούν τα οφέλη για την ορνιθοπανίδα. Το μέτρο μπορεί να χωριστεί σε τρία διακριτά στάδια: 1. Αξιολόγηση δεικτών

βιοποικιλότητας στους ελαιώνες όπου θα εφαρμοστούν τα πιλοτικά μέτρα. 2. Πιλοτική εφαρμογή των μέτρων και 3. Επαναξιολόγηση δεικτών βιοποικιλότητας μετά την εφαρμογή των μέτρων. Όσον αφορά τα μέτρα καθαυτά, οι βασικές ενέργειες θα πρέπει να στοχεύουν σε τρια επίπεδα: α) στον περιορισμό των παρεμβάσεων του παραγωγού σε όσες είναι πραγματικά απαραίτητες για την παραγωγή υψηλής ποιότητας προϊόντος (όχι η απόλυτη δηλαδή κατάργηση των παρεμβάσεων), β) στον μετριασμό των επιπτώσεων που έχουν οι πρακτικές του παραγωγού στη βιοποικιλότητα και γ) στη βελτίωση των παραμέτρων του περιβάλλοντος. Παραδείγματα τέτοιων δράσεων και κατευθύνσεις τόσο προς την παρακολούθηση της βιοποικιλότητας όσο και την εφαρμογή διορθωτικών μέτρων μπορούν να αντληθούν από προηγούμενη μελέτη που υλοποιήθηκε στα πλαίσια ενός προγράμματος LIFE SAGE10 (LIFE09ENV/GR/000302) και μάλιστα έχει υλοποιηθεί στην περιφέρεια Πελοποννήσου
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών 2. Αριθμός και έκταση περιοχών που εφαρμόζεται το μέτρο διαχείρισης

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0212
Ονομασία Μέτρου:
Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά στη δημιουργία δέσμης μέτρων και κινήτρων για α) Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις, β) Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας, γ) Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών, δ) Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων, ε) Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένες στην κλιματική αλλαγή
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA02,CA08,CA09,CA10,CA15
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό, Οικονομικό, Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 GR2540002 GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αγροτικές καλλιέργειες
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.12.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.3, Γ.5.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A05, A15, A21, A30, A02, A23 και εν γένει όλες οι πιέσεις που σχετίζονται με την γεωργία
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διαχείρισης γεωργικών εκτάσεων Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων Μέτρα προστασίας των εδαφιών πόρων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1,5 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Η υλοποίηση του μέτρου ξεκινά από το 1ο έτος εφαρμογής του ΔΣ . Το μέτρο διακρίνεται σε δυο φάσεις: στην 1η φάση θα οριστικοποιηθούν οι λεπτομέρειες των γεωργοπεριβαλλοντικών μέτρων (Σχέδιο Δράσης) και έχει διάρκεια 1,5 χρόνο και, στη 2η φάση θα υλοποιηθούν κάποια από τα γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΥΠΑΑΤ
Εκτιμώμενο Κόστος
40.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Απαιτείται σειρά θεσμικών μέτρων για τη θεσμική ισχυροποίηση των ορθών καλλιεργητικών πρακτικών και τη διαδικασία πιστοποίησης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Μη αποδοχή των μέτρων από τους καλλιεργητές
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά στη δημιουργία κινήτρων και δέσμης μέτρων για α) Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις, β) Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας, γ) Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών, δ) Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων, ε) Προώθηση καλλιεργειών

ροσαρμοσμένες στην κλιματική αλλαγή
Στόχος της δράσης είναι η εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για την προώθηση των βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών, το οποίο θα περιλαμβάνει:
• Περιληπτική περιγραφή της περιοχής και αναλυτική περιγραφή των στόχων και του πλαισίου διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας (όπως καταγραφή καλλιεργειών και συσχέτιση με προστατευόμενα είδη και οικοτόπους, ασκούμενες πιέσεις, στόχοι διατήρησης των ειδών, υφιστάμενα μέτρα διαχείρισης),
• Περιγραφή δράσεων που μπορούν να υλοποιηθούν από το ΠΑΑ σχετικά με την τήρηση υποχρεωτικού ή εθελοντικού χαρακτήρα γεωργικών δεσμεύσεων και την παροχή ενισχύσεων προς αναπλήρωση της απώλειας εισοδήματος που προκύπτει από την τήρησή αυτών (Αντισταθμιστική ενίσχυση σε γεωργικές περιοχές NATURA / Ενισχύσεις για γεωργοπεριβαλλοντικές δεσμεύσεις),
• Περιγραφή λοιπών δράσεων που αφορούν τον τομέα της Γεωργίας και μπορούν να υλοποιηθούν από το ΠΑΑ,
• Προγραμματισμός της παρακολούθησης, αναθεώρησης και διαβούλευσης του Θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης.
Θα υλοποιηθούν επίσης διαβουλεύσεις με τις τοπικές κοινωνίες και τις αρμόδιες αρχές ώστε να εξασφαλισθούν η μεγαλύτερη δυνατή συναίνεση (ειδικά των αγροτών) για τα εφαρμοζόμενα μέτρα όπως και συμφωνία με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο προστασίας και διαχείρισης αυτών των περιοχών.

Κατά την εκπόνηση των Θεματικών Σχεδίων, θα υπάρξει συνέργεια και συμπληρωματικότητα με τις άλλες δράσεις του Σχεδίου Διαχείρισης, λαμβάνοντάς τα υπόψη αλλά και συνεισφέροντας με δεδομένα στην εκπόνηση αυτών. Κατ' ελάχιστον θα ληφθούν υπόψη τα κάτωθι αναφερόμενα:
Σημαντικό τμήμα της περιοχής καλύπτεται από αγροτικές καλλιέργειες. Οι καλλιεργητικές πρακτικές που εφαρμόζονται πολλές φορές δεν συνάδει με τις ανάγκες διατήρησης του προστατευτέου αντικειμένου. Πλήθος πιέσεων και απειλών, με χαμηλή μέτρια ή υψηλή ένταση έχουν αναγνωριστεί να επιδρούν στα προστατευτέα αντικείμενα, όπως A05 Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κ.λπ.), A15 (Καλλιεργητικές πρακτικές (π.χ. όργωμα) στη γεωργία), A21 (Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία) και A30 (Άντληση από υπόγεια, επιφανειακά ή μικτά ύδατα για γεωργία), A02«Μετατροπή σε διαφορετικού είδους γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)» και A23 «Χρήση άλλων μεθόδων καταπολέμησης των παρασίτων στη γεωργία (εκτός από την καλλιέργεια του εδάφους)».
Είναι απαραίτητη η ρύθμιση των καλλιεργητικών πρακτικών ώστε να μειωθεί η να παύσει η επίδραση των παραπάνω πιέσεων στα προστατευτέα αντικείμενα. Η ρύθμιση θα πρέπει να συνοδεύεται από αντισταθμιστικά μέτρα για την παρότρυνση της συμμετοχής μεγάλου πλήθους αγροτών.
Ανάμεσα στα μέτρα που προτείνεται να ενεργοποιηθούν είναι:
1. Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις (π.χ. φυτοφραχτών ως όρια μεταξύ καλλιεργειών)
2. Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας
3. Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών
4. Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων
5. Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένες στην κλιματική αλλαγή
6. Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις (π.χ. φυτοφραχτών ως όρια μεταξύ καλλιεργειών)
Οι φυτοφράχτες, η χρήση δηλαδή δενδρωδών και θαμνωδών ειδών για την οριοθέτηση των καλλιεργειών είναι ευεργετικοί για τη διατήρησης της ποικιλότητας. Πλήθος μελετών έχει αποδείξει

τη σημασία τους για την προσφορά τροφής και καταφυγίου για πολλά είδη πανίδας. Επίσης οι φυτοφράχτες αποτελούν μικρούς διαδρόμους διασύνδεσης αμιγών εκτάσεων φυσικών τύπων οικοτόπων.

Οι άξονες για τη δημιουργία φυτοφραχτών είναι οι εξής: (α) Χρήση ιθαγενών ειδών με έμφαση στην χρήση ειδών που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για την πανίδα της περιοχής (μελέτη της χλωριδικής σύνθεσης των φυτοφραχτών στην περιοχή) (β) Ορθή άσκηση κατά χώρο και χρόνο καλλιεργητικών πρακτικών των φυτοφραχτών (δημιουργία εγχειριδίου προς τους αγρότες) (γ) αξιοποίηση ειδών που μπορεί να έχουν οικονομικό όφελος προς τους παραγωγούς (πχ είδη του γένους Rubus), δ) συντήρηση και αύξηση των φυτοφραχτών.

Ως αντισταθμιστικά μέτρα προς τους αγρότες για τη συμμετοχή τους προτείνονται: (α) Η δωρεάν παροχή φυτευτικού υλικού, (β) δωρεάν σεμινάρια καλλιεργητικών πρακτικών.

Ως δείκτες παρακολούθησης του μέτρου προτείνονται (α) Μήκος νεών φυτοφραχτών, (β) Πλήθος αγροτών που μετέχουν στη συντήρηση φυτοφραχτών (γ) Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας. Η προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας θα περιορίσει τη χρήση αγροχημικών για φυτοπροστασία και λίπανση και όσες πιέσεις & απειλές συνδέονται με αυτά. Η μετάβαση σε ένα σύστημα εκτεταμένης βιολογικής καλλιέργειας είναι αρκετά δύσκολη καθώς απαιτεί συστηματική προσπάθεια και εκτεταμένες παρεμβάσεις ώστε να πειστεί το μεγαλύτερο μέρος των παραγωγών να στραφεί προς αυτό το πρότυπο καλλιέργειας. Παράλληλα πρέπει να υπάρξει στροφή του καταναλωτικού κοινού προς αυτή την αγορά ώστε, εκτός από το θεσμικό πλαίσιο για τους παραγωγούς, να εξασφαλιστεί και η διάθεση των προϊόντων τους. Παρ' όλα αυτά, ακόμη και σε τοπικό επίπεδο προτείνονται τα εξής:

1. Λίστα/μητρώο βιοκαλλιεργητών εντός της προστατευόμενης περιοχής με στόχο την απευθείας σύνδεση βιοκαλλιεργητών & καταναλωτών
2. Παραχώρηση Δημοτικών/δημόσιων εκτάσεων αποκλειστικά για αποκλειστική βιολογική καλλιέργεια ή βιολογική κτηνοτροφία
3. Δημιουργία μητρώου παραδοσιακών ποικιλιών, τυποποίησή τους και διάθεσή τους σε όσους καλλιεργητές το επιθυμούν
4. Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών

Η εφαρμογή των νέων τεχνολογιών στην καλλιέργεια μπορεί να βοηθήσει στην ορθολογικότερη χρήση των πόρων. Η άρδευση της καλλιέργειας όταν υπάρχει ανάγκη, η λίπανση στο σωστό χρόνο, σε θέσεις που απαιτείται και με την ποσότητα που απαιτείται είναι μερικές μόνο από της άμεσες εφαρμογές που μπορεί να υποστηρίξει η υιοθέτηση της έξυπνης γεωργίας. Αυτά θα βοηθήσουν στην ορθολογική χρήση των υδάτων ενώ παράλληλα θα περιοριστεί η ρύπανση από την αλόγιστη χρήση αγροχημικών.

Για την εφαρμογή της απαιτείται η προμήθεια και χρήση ακριβού εξοπλισμού αιχμής, κάτι που είναι ένας περιοριστικός παράγοντας για την ευρύτερη εφαρμογή της έξυπνης γεωργίας. Οι οργανωμένοι φορείς της πολιτείες πρέπει να παρέχουν την απαιτούμενη τεχνογνωσία στους παραγωγούς ώστε να μπορέσουν να εφαρμόσουν την έξυπνη γεωργία στις καλλιέργειές τους. Μετρήσιμος δείκτης αυτής της δράσης μπορεί να αποτελεί το πλήθος και η συνολική έκταση των εκμεταλλεύσεων στις οποίες εφαρμόζονται πρακτικής έξυπνης γεωργίας.

Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων.

Όπως φάνηκε και στην ενότητα 2.1.1. τουλάχιστον κατά θέσεις η περιοχή χαρακτηρίζεται από σχετικά υψηλή ποικιλότητα τοπίου. Σε πολλές περιπτώσεις η υψηλή ποικιλότητα του τοπίου, ακόμη κι αν πρόκειται για ποικιλότητα αγροτικού/ανθρωπογενούς τοπίου, σχετίζεται με υψηλή βιοποικιλότητα. Σε αυτό το πλαίσιο είναι απαραίτητη η προώθηση της κατά χώρο οργάνωσης των καλλιεργειών ώστε να διατηρηθεί η υψηλή ποικιλότητα στο τοπίο. Είναι απαραίτητος ο χωρικός σχεδιασμός της παρουσίας αγροτικών, φυσικών και ημιφυσικών χρήσεων γης ώστε να διατηρηθεί ο δείκτης σε υψηλά επίπεδα.

Σε αυτή τη φάση δεν είναι δυνατή η περιγραφή μέτρων και ενδεικτών στους οποίους πρέπει να στοχεύει αυτή η δράση. Αρχική προϋπόθεση είναι η καλύτερη κατανόηση των ωφελειών που

προκύπτουν από τη διατήρηση της πολυπλοκότητας στη σύνθεση του τοπίου στην περιοχή. Έπειτα μπορεί να προταθούν περισσότερο συγκεκριμένα μέτρα και να τεθούν στόχοι. Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένες στην κλιματική αλλαγή.
Καθώς η κλιματική αλλαγή αναγνωρίζεται ως μια από τις σημαντικότερες απειλές για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, και έχει άμεση σχέση με την ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων, η οποία έχει αναγνωριστεί ως πίεση & απειλή στην περιοχή. Η δράση αυτή περιλαμβάνει την καταγραφή και πρόταση εναλλακτικών καλλιεργειών οι οποίες θα είναι προσαρμοσμένες τόσο στις συνθήκες της περιοχής όσο και στις ήδη υφιστάμενες υποδομές.
Τα αντισταθμιστικά μέτρα που θα προτρέψουν την υιοθέτηση των δράσεων από τους παραγωγούς της περιοχής περιλαμβάνουν κυρίως:
1. Συνεχή κατάρτιση αναφορικά με την εφαρμογή των μέτρων, τις ανάγκες επανακαθορισμού στόχων κ.ο.κ.
2. Συμβουλευτική με στόχο τη διάχυση της επιστημονικής γνώσης
3. Παροχή αναγκαίων υλικών (φυτευτικού υλικό, υποδομές κ.ο.κ.) για την εφαρμογή των δράσεων
4. Κατάρτιση μητρώου καλλιεργητών που υιοθετούν ορθές καλλιεργητικές πρακτικές και δράσεις για τη διάχυση των προϊόντων τους
5. Σήμα πιστοποίησης πολλαπλών βαθμίδων, ανάλογα με τις πρακτικές που υιοθετούνται

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Τεύχος Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας
2. Μήκος φυτοφραχτών
3. Πλήθος και έκταση γεωργικών εκμεταλλεύσεων που ακολουθούν ορθές γεωργικές πρακτικές (κλιμάκωση αναφορικά με τον τύπο των γεωργικών πρακτικών)
4. Πλήθος τοπικών ποικιλιών που καλλιεργούνται και έκταση στην οποία καλλιεργούνται
5. Πλήθος και έκταση εκμεταλλεύσεων που υιοθετούν πρακτικές έξυπνης γεωργίας
6. Πλήθος και έκταση εκμεταλλεύσεων που μετατράπηκαν σε λιγότερο υδροβόρες

5.3.3.7.5 Μέτρα ρύθμισης αλιείας

Κωδικός Μέτρου:
MM25307CG0101
Ονομασία Μέτρου:
Εκπόνηση κοινωνικό-οικονομικής μελέτης για την εκτίμηση ζημιών από την αλληλεπίδραση αλιείας και ειδών θαλάσσιας πανίδας. Εφαρμογή αντισταθμιστικών μέτρων σε παράκτιους αλιείς και προτάσεις θεσμικών ρυθμίσεων της αλιευτικής δραστηριότητας με στόχο τη μείωση της αλληλεπίδρασης των ειδών θαλάσσιας πανίδας με την αλιεία.
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εκπόνηση μελέτης για την εκτίμηση των συνεπειών της τυχαίας σύλληψης των θαλάσσιων χελωνών σε αλιευτικά εργαλεία, με έμφαση στην παράκτια αλιεία (ειδικά τα στατικά δίχτυα) καθώς και τον καθορισμό άμεσης, έμμεσης και εσκεμμένης θνησιμότητας. Εκπόνηση κοινωνικό-οικονομικής μελέτης για την εκτίμηση των συνεπειών της τυχαίας σύλληψης των ειδών θαλάσσιας πανίδας σε αλιευτικά εργαλεία, με έμφαση στην παράκτια αλιεία (ειδικά τα στατικά δίχτυα) και καθορισμός άμεσης, έμμεσης και εσκεμμένης θνησιμότητας. Προτάσεις εξειδικευμένων θεσμικών ρυθμίσεων για τη ρύθμιση της αλιείας.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG01, CG04, CG05
Τύπος του μέτρου:
Α' Φάση: Άλλο, Κανονιστικό Β' Φάση: Οικονομικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια έκταση της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1. *Monachus monachus* 2. *Caretta caretta* 3. *Chelonia mydas*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.5.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.2.1, A.2.2, A.2.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G01, G10, G12
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους

Μέτρα διαχείρισης ειδών

Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Υπάρχουν χρονοσειρές καταγραφών από εκβρασμούς και τραυματισμούς ατόμων που καταγράφονται σε εθνικό επίπεδο από το Εθνικώς Συντονισμένου Δικτύου Παρακολούθησης των εκβρασμών ειδών θαλάσσιας πανίδας, και περιστασιακά από το Εθνικό Πρόγραμμα Συλλογής αλιευτικών δεδομένων (ΙΝΑΛΕ, ΕΛΚΕΘΕ) και σε τοπικό επίπεδο από το Εθνικό Δίκτυο Διάσωσης και Περίθαλψης Θαλάσσιων Χελωνών (ΑΡΧΕΛΩΝ) οι οποίες μπορούν να παρέχουν τη τεχνογνωσία για την αναγνώριση του αίτιου τραυματισμού ή θανάτωσης από αλιευτικά εργαλεία, καθώς και να παρέχουν συμπληρωματικά δεδομένα για τη δράση. Πρόσφατα ενεργοποιήθηκε και σχετικό επιστημονικό πρόγραμμα που υλοποιείται από το ΑΠΘ, ΕΛΚΕΘΕ και το WWF Ελλάς σχετικά με την καταγραφή τυχαίων συλλήψεων θαλασσίων ειδών πανίδας (INCATCH).

Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την θαλάσσια χελώνα *Caretta caretta*, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την μεσογειακή φώκια *Monachus monachus*, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την φώκαινα (P. *phocoena*) και το ρινοδέλφινο (T. *truncatus*)

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

Α' Φάση: 1ο-2ο έτος υλοποίησης (2 έτη)
Β΄Φάση: 3ο-4ο έτος υλοποίησης (2 έτη)

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

Α' Φάση: 1ο-2ο έτος υλοποίησης (κυρίως κατά την αναπαραγωγική δραστηριότητα (Μάιος-Οκτώβριος) κάθε έτους για την C. *caretta*, και κατά την αναπαραγωγική δραστηριότητα (Αύγουστος έως Δεκέμβριος) κάθε έτους για την M. *monachus*
Β΄Φάση: 3ο-4ο έτος υλοποίησης

Χρονικό βάθος απόδοσης:

2

Συνέργεια με άλλα μέτρα:

MM25401CG0104

Προτεραιότητα μέτρου:

3

Φορέας υλοποίησης:

Α' Φάση: ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, ΥΠΑΑΤ (σε συνεργασία με ΜΚΟ και συλλόγους επαγγελματιών αλιέων στις περιοχές μελέτης)
Β΄Φάση: ΥΠΑΑΤ

Εκτιμώμενο Κόστος

Α' Φάση: 50.000€ (για 2 έτη)
Β' Φάση: το κόστος εξαρτάται από τα αποτελέσματα της κοινωνικό-οικονομικής μελέτης κατά την Α' Φάση

Πηγή χρηματοδότησης

ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας»
Πράσινο Ταμείο
Άλλα ευρωπαϊκά προγράμματα

Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:

Σύμφωνο καλής συνεργασίας ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ με ΥΠΑΑΤ και ΜΔΠΠ με παράκτιους αλιείς
Ενεργοποίηση ειδικών μηχανισμών χρηματοδότησης

Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου

Αναμένεται η υποκειμενική δήλωση τυχαίων συλλήψεων από τους αλιείς καθώς και των ζημιών στα αλιευτικά εργαλεία. Για την επιβολή αντισταθμιστικών μέτρων, θα πρέπει να γίνει τροποποίηση της αντίστοιχης νομοθεσίας που αναγνωρίζει την ανάγκη αποζημίωσης από ευαίσθητα θαλάσσια είδη μεγαπανίδας.

Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Η δράση των αντισταθμιστικών μέτρων στα αλιευτικά εργαλεία (κυρίως στατικά δίχτυα) αναμένεται να αποτελέσει ευρείας αποδοχής μέτρο από τους παράκτιους αλιείς καθώς αποτελεί μακροχρόνιο αίτημά τους λόγω της σημαντικής και συστηματικής ζημίας που προκαλείται από την αλληλεπίδραση της θαλάσσιας πανίδας και της αλιείας

Άλλες πληροφορίες

Θα πρέπει να ενταχθούν τα συγκεκριμένα είδη στον νόμο περί αποζημιώσεων

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Τα είδη θαλάσσιας πανίδας όπως οι θαλάσσιες χελώνες, μεσογειακή φώκια είναι δυνατόν να εμπλακούν τυχαία σε σχοινιά, δίχτυα και άλλα αλιευτικά εργαλεία (π.χ. παραγάδια) κατά τη διάρκεια μετακίνησής τους από και προς τα αναπαραγωγικά πεδία, τα πεδία τροφοληψίας και ξεκούρασης, αλλά και κατά τη διάρκεια μετακινήσεών τους σε άλλες περιοχές. Επίσης συλλαμβάνονται τυχαία στην προσπάθειά τους να τραφούν από τα αλιεύματα που έχουν πιαστεί στα αλιευτικά εργαλεία. Η τυχαία σύλληψή τους μπορεί να συμβεί σε όλα τα στάδια της ζωής του, δηλαδή τόσο στα ενήλικα άτομα (κυρίως θαλάσσιες χελώνες), όσο και στα ανήλικα άτομα. Τέτοια εμπλοκή μπορεί να οδηγήσει σε πνιγμό δεδομένου ότι τα περισσότερα από τα είδη αυτά αναπνέουν με πνεύμονες. Ταυτόχρονα, συχνές είναι οι αναφορές κυρίως από τα αποτελέσματα νεκροψιών σε εκβρασμένα ζώα, που μαρτυρούν ότι κατά την τυχαία σύλληψη των ζώων έχει ως συνέπεια την ηθελημένη θανάτωσή τους, λόγω της συστηματικής πρόκλησης ζημιών στα αλιευτικά εργαλεία (κυρίως στατικά δίχτυα). Πιο ευάλωτα στις τυχαίες συλλήψεις είναι τα είδη θαλασσίων χελωνών που δύναται να πιάνονται σε όλα τα στάδια της ζωής τους λόγω της περιορισμένης κινητικότητας που έχουν να απεμπλακούν από τα δίχτυα και από τα παραγάδια, ενώ τα είδη κητωδών και η θαλάσσια φώκια είναι πιο ευάλωτα κατά το στάδια της ανήλικης ζωής τους, ενώ τα ενήλικα άτομα είναι λιγότερο ευάλωτα λόγω της εμπειρίας τους, της υψηλής κινητικότητάς τους και του μεγαλύτερου μεγέθους τους που τους επιτρέπει να διαφύγουν από τα στατικά δίχτυα.

Το έργο περιλαμβάνει δέσμη ενεργειών με σκοπό τη συλλογή δεδομένων και καταγραφή της αλληλεπίδρασης αλιείας και θαλάσσιας πανίδας σε οικολογικό και κοινωνικό-οικονομικό επίπεδο. Πιο συγκεκριμένα:
Α' Φάση
1. λεπτομερής καταγραφή των εκθαλασσώσεων ειδών θαλάσσιας πανίδας και εντοπισμός των αιτιών θανάτου και τραυματισμού με τη χρήση ειδικών πρωτοκόλλων
2. εκπόνηση ειδικής μελέτης ώστε να προσδιοριστεί το μέγεθος των ζημιών που προκαλούνται είδη θαλάσσιας πανίδας σε αλιευτικά εργαλεία και προσδιορισμός των επιπτώσεων των ζημιών αυτών στο εισόδημα των αλιέων.
3. δημιουργία ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων όπου θα καταχωρούνται όλα τα σχετικά στοιχεία που συλλέγονται ώστε να γίνει η επεξεργασία τους και η εξαγωγή αποτελεσμάτων του έργου. Η χωρική πληροφορία θα ψηφιοποιηθεί σε Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (Geographic Information Systems, GIS) ώστε με την κατάλληλη επεξεργασία της να είναι δυνατή η χαρτογράφηση και απεικόνιση επιμέρους παραμέτρων.

Η δράση αποτελεί τμήμα του Σχεδίου Αλιευτικής Διαχείρισης στο οποίο περιγράφονται αναλυτικά τα άνωθι. 4. Προτάσεις εξειδικευμένων θεσμικών ρυθμίσεων για τη ρύθμιση της αλιείας Β' Φάση 1. Ενεργοποίηση αποζημιώσεων για τους επιβεβαιωμένα ενεργούς παράκτιους αλιείς
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Μελέτη για την εκτίμηση των συνεπειών της τυχαίας σύλληψης των ειδών θαλάσσιας πανίδας σε αλιευτικά εργαλεία/ 2ο έτος 2. Ηλεκτρονική βάση δεδομένων και ψηφιοποίηση σε Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (GIS)/ 2ο έτος

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CG0104
Ονομασία Μέτρου:
Εκπόνηση Σχεδίου Επαγγελματικής και Ερασιτεχνικής Αλιευτικής διαχείρισης της περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Αποτίμηση της κατάστασης των βιολογικών πόρων και του βαθμού αλιευτικής εκμετάλλευσης της περιοχής μελέτης από την επαγγελματική και ερασιτεχνική αλιεία. Πρόταση επιπλέον διαχειριστικών μέτρων κατά τόπους (πιλοτικές εφαρμογές για προσαρμογές αλιευτικών εργαλείων, εφαρμογή χωρικών/εποχικών απαγορεύσεων, απαγόρευση χρήσης αλιευτικού εργαλείου, μείωση αλιευτικής προσπάθειας (αριθμός σκαφών, άδειες), του μεγέθους αλιεύματος, ποσοστώσεις κ.τ.λ.) εφόσον αυτό κριθεί απαραίτητο.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG01, CG04, CG05
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό, Οικονομικό, Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001, GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια έκταση της περιοχής μελέτης και της ευρύτερης περιοχής.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1110, 1120*, 1170 *Cymodocea nodosa, Cystoseira* spp *Pinna nobilis, Caretta caretta, Chelonia mydas, Monachus monachus*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.5.1, B.3.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.2.1, A.2.2, A.2.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G01
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια προς Υψηλή.

Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την θαλάσσια χελώνα *Caretta caretta*, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την μεσογειακή φώκια *Monachus monachus*.
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α (μελέτη): 1ο-2ο έτος, Φάση Β (θεσμοθέτηση): 3ο έτος, Φάση Γ (εφαρμογή): 4ο έτος και εφάπαξ
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0304 MM25401CW0303
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, ΥΠΑΑΤ, Λιμενικό
Εκτιμώμενο Κόστος
40.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Υπουργείο Γεωργίας/Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης, ΕΣΠΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Θεσμοθέτηση Σχεδίου Αλιευτικής Διαχείρισης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Για την υλοποίηση του έργου απαιτείται η δημιουργία σχέσεων εμπιστοσύνης με τους αλιείς ώστε να υπάρχει αποτύπωση της πραγματικής κατάστασης της δραστηριότητας, του οικοσυστήματος και των ιχθυαποθεμάτων της περιοχής.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένεται να υπάρξει δυσφορία από τους αλιείς, αλλά σε συνδυασμό με τις δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης που έχουν προβλεφθεί, αναμένεται σημαντική αποδοχή του μέτρου.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Φάση Α - Μελέτη: Η μελέτη-σχέδιο αλιευτικής διαχείρισης θα πρέπει να μπορεί να απαντήσει στα εξής ερωτήματα: § Κατά πόσον η σημερινή γενική κατάσταση στους βιολογικούς πόρους είναι βιώσιμη, αν δεν εφαρμοσθεί καμιά επιπρόσθετη διαχειριστική στρατηγική, πέρα από την υπάρχουσα νομοθεσία

§ Κατά πόσο η παραγωγικότητα της ευρύτερης περιοχής εξαρτάται από επιμέρους περιοχές προστασίας και ανατροφής νεαρών ατόμων
§ Αν υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης της αφθονίας των ιχθυοπληθυσμών του θαλάσσιου οικοσυστήματος στην ευρύτερη περιοχή
§ Αν η εφαρμογή περιοριστικών μέτρων στην επαγγελματική και ερασιτεχνική αλιεία, θα μπορούσε ανταποδοτικά να ωφελήσει τους επαγγελματίες αλιείς στην ευρύτερη περιοχή.

Βασικός στόχος του σχεδίου αλιευτικής διαχείρισης θα είναι η εκτίμηση και διαχείριση των ιχθυαποθεμάτων στην ευρύτερη περιοχή για αλιευτική ανάπτυξη (επαγγελματική και ερασιτεχνική αλιεία) με χρήση σύγχρονων και παραδοσιακών αλιευτικών εργαλείων φιλικών προς το περιβάλλον και ανάπτυξη κινήτρων για είσοδο στο κλάδο νέων ανθρώπων.

Η μελέτη-σχέδιο επαγγελματικής και ερασιτεχνικής αλιευτικής διαχείρισης στην περιοχή μελέτης θα πρέπει να καλύψει χρονικά 2 αλιευτικές περιόδους (για λόγους στατιστικής αξιοπιστίας και καταγραφής της δυναμικής των ιχθυοπληθυσμών) και προτείνεται να περιλαμβάνει τις παρακάτω θεματικές ενότητες:
α) Αποτίμηση βιολογικών πόρων: Η αποτίμηση της κατάστασης των βιολογικών πόρων, οφείλει να καλύψει αρκετά μεγάλο φάσμα βιοποικιλότητας και όχι μόνο τα είδη με οικονομικό ενδιαφέρον, εφόσον ο στόχος της είναι γενικότερος και αφορά στην όλη κατάσταση του οικοσυστήματος. Στα είδη-στόχους που θα επιλεγούν για να μελετηθούν σε βάθος, θα πρέπει να περιλαμβάνονται εκτός από τα ψάρια και σημαντικά ασπόνδυλα (μαλάκια, καρκινοειδή). Στα υπό μελέτη είδη θα πρέπει να γίνει εκτίμηση της αφθονίας, της δυναμικής των πληθυσμιακών παραμέτρων και να διαπιστωθούν οι εποχιακές και χωρικές μεταβολές. Οι εκτιμήσεις θα πρέπει να βασίζονται σε μετρήσεις πεδίου και αλιευτικές δειγματοληψίες με τη χρήση εμπορικών αλιευτικών σκαφών, και να ληφθεί πρόνοια επιπρόσθετης χρήσης μαθηματικών μοντέλων στις περιπτώσεις όπου οι μετρήσεις είναι αδύνατες ή ασύμφορες.
β) Αποτίμηση αλιευτικής δραστηριότητας: Η αποτίμηση της αλιευτικής δραστηριότητας τόσο των επαγγελματικών, όσο και των ερασιτεχνικών σκαφών, προτείνεται να γίνει με τη χρήση ερωτηματολογίων, επιτόπιων παρατηρητών και καταγραφή της αλιευτικής παραγωγής της περιοχής. Η ανάλυση θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη της την συχνότητα χρήσης του σκάφους ανά εργαλείο, εποχή, μέγεθος και τύπο σκάφους.
γ) Υδροακουστική εκτίμηση αφθονίας: Ειδικά για ρηχές περιοχές της παράκτιας ζώνης, όπου άλλες μέθοδοι εκτίμησης της αφθονίας νεαρών ψαριών είναι προβληματικές, στη μελέτη θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί εξειδικευμένη υδροακουστική τεχνολογία και κατάλληλος εξοπλισμός, ώστε να υπάρχει ποσοτική εκτίμηση της αφθονίας και εντοπισμός των περιοχών που παίζουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη και ενηλικίωση των νεαρών ατόμων
δ) Κωδικοποίηση- Χαρτογράφηση: Τα δεδομένα που θα συλλεχθούν στη διάρκεια της προτεινόμενης μελέτης στην περιοχή θα πρέπει να ενσωματωθούν σε μια εύχρηστη γεω-χωρική βάση δεδομένων, έτσι ώστε η πληροφορία να μπορεί να είναι αξιοποιήσιμη και να χρησιμοποιηθεί και σε μελλοντικές μελέτες. Οι δε χωρικές μετρήσεις και οι προβολές τους θα πρέπει να είναι διαθέσιμες σε ψηφιακούς χάρτες, για την καλύτερη προβολή και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της μελέτης
ε) Εφαρμογή οικοσυστημικών μοντέλων για την εξέταση σεναρίων αλιευτικής διαχείρισης και τα αποτελέσματά τους στα ιχθυαποθέματα και το αλίευμα.
Η μελέτη δύναται να καταλήγει σε διαχειριστικές προτάσεις, κανονιστικό πλαίσιο και πιλοτικές εφαρμογές μέτρων κατά τόπους, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο σύμφωνα με τα αποτελέσματά της.
Φάση Β – Θεσμοθέτηση
Φάση Γ - Υλοποίηση

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Μελέτη- Σχέδιο Αλιευτικής Διαχείρισης για ερασιτεχνική και επαγγελματική αλιεία
2. Θεσμοθέτηση Σχεδίου Αλιευτικής Διαχείρισης για ερασιτεχνική και επαγγελματική αλιεία

3. Αριθμός διαχειριστικών δράσεων που προτείνονται, αριθμός διαχειριστικών δράσεων που υλοποιήθηκαν
4. Αριθμός/ Έκταση περιοχών με ρυθμίσεις

5.3.3.7.6 Μέτρα διαχείρισης επισκεπτών

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CF0301
Ονομασία Μέτρου:
Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μελέτη φέρουσας ικανότητας και εκπόνηση Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον. Εκτίμηση φέρουσας ικανότητας. Χωροθέτηση έργων και υποδομών και τεχνική περιγραφή αυτών.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Άλλο, Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 GR2540002 GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής (χερσαίο και θαλάσσιο τμήμα)
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα είδη και οι τύποι οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.3.1, Β.3.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.1, Γ.2.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Η εμπειρία και τεχνογνωσία για την εκπόνηση μελετών εκτίμησης της φέρουσας ικανότητας σε τύπους οικοτόπων και είδη είναι περιορισμένες (π.χ. περιοχή των Στενών Αχέροντα, LIFE09 NAT/GR/000343 - ACCOLAGOONS (Επανομή - Αγγελοχώρι). Οι περισσότερες μελέτες σε ότι

αφορά τα θαλάσσια είδη και Τ.Ο. έχουν πραγματοποιηθεί στο Θαλάσσιο Πάρκο της Ζακύνθου και αφορούν την προστασία των θαλασσίων χελωνών στα αναπαραγωγικά τους ενδιαιτήματα στη χέρσο. Σχετικά με το θαλάσσιο περιβάλλον, υπάρχει μικρή εμπειρία σε θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές στη Μεσόγειο (π.χ. Tavara και Portofino MPA στην Ιταλία, Port Cros MPA στη Γαλλία) και κυρίως αφορούν την καταδυτική δραστηριότητα και την πρόσδεση σκαφών αναψυχής με πλωτά αγκυροβόλια φιλικά στον το. 1120* και 1170.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1 έτος (1ο έτος εφαρμογής)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: 5 μήνες, Φάση Β: 5 μήνες
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ (σε συνεργασία με Ο.Τ.Α., Δασική Υπηρεσία, Λιμενικές Αρχές)
Εκτιμώμενο Κόστος
50.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Ταμείο Ανάκαμψης Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Συνεργασία με αρμόδιους εμπλεκόμενους φορείς (Δασική Υπηρεσία, Λιμενικό Σώμα, ΟΤΑ) Προκήρυξη για την ανάθεση της μελέτης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Χρειάζεται συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους δημόσιους φορείς της περιοχής, με διαφορετικής αρμοδιότητες στον ίδιο χώρο (Δασική υπηρεσία, Λιμενικό Σώμα, ΟΤΑ), και τους ιδιώτες χρήστες (π.χ. σύλλογοι ξενοδόχων, τοπικών παραγωγών, ερασιτεχνικών αλιέων, επαγγελματιών αλιέων κτλ.)
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Τα έργα ερμηνείας και ανάδειξης, καθώς και οι δράσεις που προωθούν την τουριστική ανάπτυξη χαίρουν κοινωνικής αποδοχής. Μερική δυσχέρεια μπορεί να υπάρξει από τους επισκέπτες της περιοχής σε περίπτωση αποκλεισμού μίας περιοχής, αλλά εκτιμάται ότι θα αρθεί με τις δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης.

Πιθανότητα μη αποδοχής των μέτρων από τον τουριστικό τομέα προβλέπεται να επιλυθεί με δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, απονομή τιμητικών τίτλων και πιστοποιητικών καλής πρακτικής.

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Για την εκπόνηση της δράσης θα ληφθούν υπόψη επιτόπια έρευνα, βιβλιογραφικά δεδομένα, υφιστάμενα προγράμματα ανάπτυξης ήπιων μορφών τουρισμού στην Ελλάδα και το εξωτερικό, στοιχεία από φορείς της περιοχής και από πρόσωπα με εμπειρία σε συγκεκριμένους τομείς.

Φάση Α: Καταγραφή και ανάλυση υφιστάμενης κατάστασης.
Περιλαμβάνει τα ακόλουθα:
- Αξιοποίηση στοιχείων από διαθέσιμες μελέτες στην περιοχή και κυρίως της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης. Αξιοποίηση στοιχείων αβιοτικού, βιοτικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος (δημογραφικά στοιχεία, οικονομικές δραστηριότητες, χρήσεις γης, δίκτυα-υποδομές, τουριστικές δραστηριότητες και υποδομές, δράσεις προστασίας κ.λπ.), ιστορικά και πολιτιστικά στοιχεία.
- Θεσμικές ρυθμίσεις – Ζώνες προστασίας – Επιτρεπόμενες χρήσεις και όροι και προϋποθέσεις αυτών (εφόσον έχει εκδοθεί Προεδρικό Διάταγμα για την Προστατευόμενη Περιοχή)
- Αξιολόγηση περιοχής μελέτης και ευρύτερης περιοχής ως προς την οικοτουριστική ανάπτυξη. Καταγραφή και αξιολόγηση των υφιστάμενων υποδομών που χρησιμοποιούνται από τους επισκέπτες και τους κατοίκους της περιοχής.
- Προσδιορισμός ζωνών και χαρακτηριστικών αυτών ως προς την επισκεψιμότητα και άσκηση τουριστικών / αναψυχικών δραστηριοτήτων. Προσδιορισμός θέσεων με μεγάλη επισκεψιμότητα και ιεράρχηση πιέσεων.
- Εκτίμηση του μεγέθους εισροής των επισκεπτών και των πιέσεων που ασκούν στην προστατευόμενη περιοχή αυτής.
Εκτίμηση της αναμενόμενης ζήτησης, τα χαρακτηριστικά των ομάδων επισκεπτών (π.χ. φυσιολάτρες, ομάδα ενδιαφέροντος για τον θρησκευτικό / αρχαιολογικό / πολιτιστικό/ αλιευτικό/ καταδυτικό τουρισμό, λάτρεις του αθλητισμού υπαίθρου, ορεινού αθλητισμού, μεμονωμένοι επισκέπτες, οπαδού του μαζικού τουρισμού, σκάφη αναψυχής, κ.λπ.), οι επιμέρους δραστηριότητες που μπορούν να αναπτυχθούν και ο τρόπος προσέλκυσης των επισκεπτών.

Φάση Β: Εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας
Η φέρουσα ικανότητα επισκεπτών σε Εθνικά Πάρκα ορίζεται ως «ο τύπος και ο βαθμός χρήσης των επισκεπτών που μπορεί να δεχθεί το πάρκο διατηρώντας στα αποδεκτά όρια τους φυσικούς πόρους και τις κοινωνικές συνθήκες ώστε να πληρούνται οι σκοποί του πάρκου» (Manning, Robert. "Visitor experience and resource protection: A framework for managing the carrying capacity of National Parks." Journal of Park & Recreation Administration 19.1 (2001).
Η φέρουσα ικανότητα αποτελεί βασικό εργαλείο για την οργάνωση της τουριστικής ανάπτυξης της περιοχής, της ρύθμισης της επισκεψιμότητας αλλά και της παρακολούθησης της τουριστικής δραστηριότητας, λαμβάνοντας υπόψη τη φέρουσα ικανότητα των οικοσυστημάτων, αλλά και το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον της περιοχής, ώστε να μην υποβαθμίζεται η κατάσταση διατήρησης των σημαντικών ειδών και τ.ο.
Για την εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας θα ληφθούν υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής, οι ανάγκες διατήρησης των προστατευτέων αντικειμένων, διαχειριστικές και περιβαλλοντικές παράμετροι, ενώ θα χρησιμοποιηθεί εφαρμογή συνδυασμένων μεθόδων (Χωρική Φέρουσα Ικανότητα, Πραγματική Φέρουσα Ικανότητα, Αποτελεσματική ή Ισχύουσα Φέρουσα Ικανότητα).
Ειδικά για τα αμμοθινικά οικοσυστήματα θα εκτιμηθούν τα μέγιστα βιώσιμα μεγέθη σε αριθμό επισκεπτών, επίπλων θαλάσσης (ομπρέλες / ξαπλώστρες από παρακείμενες τουριστικές

επιχειρήσεις), μη μόνιμων υποδομών εξυπηρέτησης λουόμενων (όπως εποχικές καντίνες, κιόσκια ενοικίασης εξοπλισμού ήπιας θαλάσσιας αναψυχής, κλπ.).

Φάση Γ: Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών με σκοπό την προώθηση του αειφόρου τουρισμού
Στο Σχέδιο που θα καταρτιστεί θα περιλαμβάνεται η χωροθέτηση και περιγραφή των ακόλουθων έργων και δράσεων:
1. Κέντρο Διοίκησης και Ενημέρωσης (κτίριο):
Ο χώρος αυτός θα αποτελέσει τον βασικό πόλο διαχείρισης της περιοχής και πυρήνα του συστήματος ερμηνείας του περιβάλλοντος. Η χωροθέτησή του κτιρίου θα πρέπει να είναι τέτοια ώστε αφ' ενός μεν να καθιστά εύκολο τον εντοπισμό του, αφ' ετέρου δε να εξασφαλίζει την εύκολη πρόσβαση σ' αυτό. Το Κέντρο Πληροφόρησης είναι σκόπιμο να χωροθετηθεί εντός ή πλησίον οικισμού, για λόγους ασφάλειας αλλά και ενίσχυσης της επισκεψιμότητας, ώστε να στηρίζονται έμμεσα και άλλες δραστηριότητες (π.χ. διατροφή, οργάνωση περιηγήσεων κ.λπ.) ενώ παράλληλα να μην διακινδυνεύεται πιθανή υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος από τη διακίνηση των επισκεπτών. Επίσης θα ήταν προτιμότερο να γίνει η χρήση υφιστάμενου διαθέσιμου κτιρίου παρά η ανέγερση νέου.
2. Κέντρα και Περίπτερα Ενημέρωσης και Προσανατολισμού Επισκεπτών
Τα Κέντρα Ενημέρωσης και Προσανατολισμού επισκεπτών αποτελούν συμπληρωματικά στο Κέντρο Διοίκησης & Ενημέρωσης περιφερειακούς πόλους διαχείρισης της περιοχής και τους συστήματος ερμηνείας του περιβάλλοντος. Οι χώροι αυτοί έχουν σκοπό την ενημέρωση και προσανατολισμό των επισκεπτών δίνοντας έμφαση στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής. Τα Περίπτερα Ενημέρωσης θα χωροθετηθούν σε επιλεγμένα σημεία στρατηγικής σημασίας για την ενημέρωση των επισκεπτών, τη διάχυση των πληροφοριών για τις δράσεις και τα προστατευτέα αντικείμενα στην περιοχή και την ανάπαυση των επισκεπτών. Προτείνεται να εγκατασταθούν λυόμενα ξύλινα κιόσκια, σε συνεργασία και υπό την έγκριση του αρμόδιου Δασαρχείου και, αν απαιτείται, της τοπικής αυτοδιοίκησης.
3. Διαδρομές ερμηνείας περιβάλλοντος (φυσιολατρικών, πολιτιστικών, θεματικών)
/ Δίκτυο μονοπατιών
Η ορθή διάταξη του δικτύου μονοπατιών μιας προστατευόμενης περιοχής είναι το μέσο που βοηθά στην εκπαίδευση, ευαισθητοποίηση και αναψυχή, ενώ συγχρόνως ελαχιστοποιεί τις επιπτώσεις στα οικοσυστήματα, συγκρατώντας τους επισκέπτες και τις οχλήσεις σε συγκεκριμένη περιοχή. Κατά μήκος των μονοπατιών θα πρέπει να δίνονται σαφείς πληροφορίες με πινακίδες που θα δένουν αρμονικά με το τοπίο και να εξεταστεί και η δυνατότητα διακίνησης επισκεπτών με φιλικά προς το περιβάλλον μέσα (όπως ποδήλατα κ.λπ.).
Στο πλαίσιο του Σχεδίου Οργάνωσης και Διαχείρισης Επισκεπτών θα εξεταστεί η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου δικτύου μονοπατιών και διαδρομών ερμηνείας περιβάλλοντος το οποίο θα περιλαμβάνει κατά περίπτωση εργασίες: α) συντήρησης του υπάρχοντος δικτύου και β) εργασίες διάνοιξης νέων διαδρομών εφόσον αυτό κρίνεται σκόπιμο για την σύνδεση ή συμπλήρωση του υπάρχοντος δικτύου. Θα πρέπει κατ' ελάχιστον να λαμβάνεται υπόψη:
- Τα ιδιαίτερα στοιχεία της περιοχής που πρέπει να αναδειχθούν καθώς και εκείνα που πρέπει να προστατευτούν.
- Τις υφιστάμενες διαδρομές και τον βαθμό ανάδειξης και προστασίας που παρέχουν. Σε περίπτωση που κάποιες διαδρομές διέρχονται από ευαίσθητα οικοσυστήματα θα πρέπει να καταργηθούν και να προταθούν εναλλακτικά σενάρια.
- Τη διαφοροποίηση του μήκους των μονοπατιών μέσα στην προστατευόμενη περιοχή ώστε να εξυπηρετεί το σύνολο των επισκεπτών αναλόγως της ηλικιακής διάρθρωσης και των ειδικών ενδιαφερόντων τους
- Την ενοποίηση διαφορετικών στοιχείων του φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος
- Την ανάδειξη της προστατευόμενης περιοχής και των ιδιαίτερων στοιχείων της με ταυτόχρονη περιβαλλοντική εκπαίδευση και πληροφόρηση των επισκεπτών.

- Τη δημιουργία ελεγχόμενων διαδρομών για συγκεκριμένες χρήσεις με σκοπό την προστασία ιδιαίτερων στοιχείων της περιοχής, όπως για παράδειγμα τον οικότοπο αρκεύθων επί αμμοθινών (Τ.Ο. 2110, 2260)
- Τη χάραξη ειδικών διαδρομών προσβάσιμων για άτομα με ειδικές ανάγκες
- Τη χάραξη διαδρομών για διακίνηση των επισκεπτών με ποδήλατα

4. Έργα ερμηνείας περιβάλλοντος που θα περιλαμβάνουν:

Σχέδιο σήμανσης της περιοχής με ενημερωτικές πινακίδες: Η σήμανση αποτελεί σημαντικό στοιχείο κάθε συστήματος ερμηνείας και της οργάνωσης της αναψυχής αλλά και της εκπαιδευτικής ανάδειξης. Οι πινακίδες αποτελούν το βασικότερο μέσο παροχής πληροφοριών προς τους επισκέπτες, οι οποίες αφορούν επιτρεπόμενες και μη χρήσεις σε μια περιοχή, πληροφορίες προσανατολισμού καθώς και εξειδικευμένες πληροφορίες για στοιχεία του χώρου. Οι πληροφορίες που δίδονται θα πρέπει να είναι συγκεκριμένες, ξεκάθαρες, συγκροτημένες, ευδιάκριτες και κατανοητές από το ευρύ κοινό. Οι πινακίδες τοποθετούνται σε θέσεις που είναι εύκολο να διαβαστούν και σε καμιά περίπτωση δεν θα πρέπει να κυριαρχούν στο τοπίο, αλλά να σε ενσωματώνονται αρμονικά σε αυτό. Βασικό είναι επίσης, να τοποθετούνται σε θέσεις προφυλαγμένες από τις καιρικές συνθήκες.

Ανάλογα με το σκοπό που εξυπηρετούν και τη θεματολογία τους, διακρίνουμε τους ακόλουθους τύπους πινακίδων:

- Πινακίδες "υποδοχής" σε επιλεγμένες εισόδους της περιοχής. Είναι οι πρώτες πινακίδες που βλέπουν οι επισκέπτες και γι' αυτό θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή κατά τη χωροθέτησή τους. Ο σκοπός που εξυπηρετούν είναι να δημιουργούν την αίσθηση στους επισκέπτες ότι εισέρχονται σε μια προστατευμένη περιοχή, ενώ μπορούν να συνοδεύονται από «Κώδικα καλού επισκέπτη».
- Πινακίδες προσανατολισμού – κατεύθυνσης - ρύθμισης. Τοποθετούνται κυρίως σε διασταυρώσεις δρόμων, μονοπατιών, διαδρομών. Σκοπό έχουν να κατευθύνουν (ή να καθοδηγούν) τους επισκέπτες στο Κέντρο Πληροφόρησης, στα Παρατηρητήρια ή/ και σε επιλεγμένα μονοπάτια, χώρους στάθμευσης, σημαντικά επισκέψιμα σημεία κλπ., ενημερώνοντάς τους για την πορεία της διαδρομής και τις εναλλακτικές διαδρομές που μπορούν να ακολουθήσουν.
- Μεγάλες ενημερωτικές πινακίδες. Τοποθετούνται σε κατάλληλα επιλεγμένα σημεία και ο σκοπός τους είναι να ενημερώνουν για τα αξιόλογα στοιχεία του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος της συγκεκριμένης περιοχής και να εντάσσουν τον επισκέπτη στους σκοπούς και τους στόχους της προστασία της. Σε αυτές μπορούν να αποτυπώνονται το δίκτυο των μονοπατιών, οι ζώνες προστασίας της περιοχής, δημοφιλή σημεία κατάδυσης με ευαίσθητους βενθικούς οργανισμούς
- Ενημερωτικές πινακίδες σε μονοπάτια – παρατηρητήρια – θέσεις θέας. Τοποθετούνται σε αξιόλογα σημεία κατά μήκος επιλεγμένων διαδρομών και στα παρατηρητήρια ή τις θέσεις θέας με σκοπό να ενημερώσουν τους επισκέπτες για τα σημεία ενδιαφέροντος και να επιστήσουν την προσοχή τους σ' αυτά.
- Περιστασιακές/ έκτακτες πινακίδες. Τοποθετούνται σε έκτακτες περιπτώσεις για να ενημερώσουν και να εξηγήσουν τυχόν αλλαγές στα ήδη καθορισμένα προγράμματα και να ζητήσουν την κατανόηση των επισκεπτών.
- Πινακίδες ασφάλειας. Τοποθετούνται σε κτίρια και σε σημεία της προστατευόμενης περιοχής όπου συνήθως εκτελούνται εργασίες και εφιστούν την αυξημένη προσοχή των επισκεπτών προκειμένου να αποφευχθούν ατυχήματα.

5. Θέσεις θέας - Ξύλινα παρατηρητήρια άγριας ζωής

Τα παρατηρητήρια άγριας ζωής θα πρέπει να χωροθετούνται σε κατάλληλα σημεία θέας ή σε θέσεις όπου συχνάζουν είδη άγριας ζωής, συμπεριλαμβανομένης της ορνιθοπανίδας. Οι οργανωμένες θέσεις θέας και τα παρατηρητήρια διευκολύνουν τη διαχείριση και τον έλεγχο των επισκεπτών, ενώ παράλληλα συμβάλλουν και στην πληροφόρησή τους. Επισημαίνεται πως οι θέσεις αυτές πρέπει να παρέχουν την απαιτούμενη κάλυψη, ώστε να μην ενοχλείται η πανίδα της

περιοχής, ενώ μπορούν α περιλαμβάνουν κατάλληλο εξοπλισμό όπως κιάλια, τηλεσκόπια κ.α.
Διαμόρφωση θέσεων αναψυχής – ανάπλαση χώρων
Η ανάπτυξη χώρων ανάπαυσης και θέας ενδείκνυται για δραστηριότητες υπαίθριας αναψυχής και πεζοπορίας. Τονίζεται ότι οι αναγκαίες διαρρυθμίσεις του χώρου και η κατασκευή των απαραίτητων έργων θα πρέπει να είναι περιορισμένες σε έκταση και αριθμό, προσεγμένες και προσαρμοσμένες, όσο το δυνατό περισσότερο, στο φυσικό περιβάλλον. Σε προσεκτικά επιλεγμένες θέσεις, προτείνεται να κατασκευαστούν ξύλινα ή πέτρινα παγκάκια, τραπεζόπαγκοι, κιόσκια ή κάποιες λιθόδμητες κατασκευές, με παράλληλη πρόβλεψη πρόβλεψης για κάδους απορριμμάτων και κάδους ανακύκλωσης.
6. Διαμόρφωση χώρων στάθμευσης
Η δημιουργία οριοθετημένων χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων, ειδικά στις παραλιακές ζώνες, αποτελεί σημαντικό παράγοντα για τη διαχείριση των επισκεπτών και την ελάττωση των άμεσων αρνητικών επιπτώσεων στην περιοχή από τους τουρίστες και ειδικά στις παράλιες ζώνες για την προστασία των θινών. Τα αυτοκίνητα επιβάλλεται να σταθμεύουν στους οργανωμένους χώρους στάθμευσης, να παρεμποδίζεται η ανεξέλεγκτη κίνησή τους, ενώ η μετακίνηση των επισκεπτών προς την παραλία θα γίνεται βάση προκαθορισμένων ξύλινων διαδρομών ώστε να αποφεύγονται οι οχλήσεις και η επιβάρυνση του περιβάλλοντος.
7. Δράσεις ρύθμισης της πρόσβασης στα αμμοθινικά οικοσυστήματα, οριοθέτηση αμμοθινικών τύπων οικοτόπων, δημιουργία ξύλινων διαδρομών κίνησης / πρόσβασης, τοποθέτηση οδοφραχτών (μπαρών) για τον περιορισμό της πρόσβασης, χωροθέτηση θέσεων για ξαπλώστρες και άλλες μη μόνιμες υποδομές αναψυχής
8. Δράσεις για τη την αποφυγή της ρύπανσης από απορρίμματα
9. Κανονιστικές ρυθμίσεις επίσκεψης στην περιοχή (π.χ. επιτρεπόμενες περίοδοι ανά θέση, ωράρια, καλές πρακτικές και οδηγίες κ.λπ.)
Επιπλέον, με σκοπό την αποδοχή και εφαρμογή στην πράξη του Σχεδίου Διαχείρισης θα πρέπει να περιλαμβάνει:
- Δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης / κατάρτισης των εμπλεκόμενων που σχετίζονται με την τουριστική δραστηριότητα και με την τοπική κοινωνία
- Σύναψη συμφωνιών καλών πρακτικών άσκησης των τουριστικών δραστηριοτήτων
- Προτείνεται επίσης να εξεταστεί η απονομή τιμητικών τίτλων ή/και πιστοποιήσεων από την διαχειριστική αρχή προς τους εμπλεκόμενους του τουρισμού που σέβονται τους όρους και προωθούν θετικές περιβαλλοντικές πρακτικές στις επιχειρήσεις τους αποτελώντας υπόδειγμα προς μίμηση για τους υπόλοιπους.

Για τη μείωση των επιπτώσεων από τη λειτουργία και τις υποδομές για τις μεταφορές και την προστασία των ειδών ερπετών από τη θνησιμότητα στο οδικό δίκτυο:
Συνίσταται η σήμανση σε περιοχές του οδικού δικτύου, που αντιστοιχούν σε Ο.Χ.Ε. υψηλής παρουσίας των προστατευόμενων ειδών. Μετά τον προσδιορισμό των θέσεων, προτείνεται να τοποθετηθούν πινακίδες έντονου χρώματος, ανά εύλογα διαστήματα, για την ελάττωση ταχύτητας (π.χ. προσοχή ή ελάττωση ταχύτητας, προστατευόμενη πανίδα, σήμανση περιοχής NATURA2000).
7. Τοποθέτηση ειδικών πλωτών αγκυροβολίων φιλικών προς τον τ.ο. 1120* και 1170 με στόχο την αποφυγή της απευθείας αγκυροβόλησης των σκαφών αναψυχής πάνω στους ευαίσθητους οικοτόπους, η οποία μπορεί να συνοδεύεται από διαδικτυακή εφαρμογή παρακολούθησης και μίσθωσης θέσης.

Παραδοτέα Φάση Α:
-Έκθεση παρουσίασης της υφιστάμενης κατάστασης
-Σύνταξη κατευθύνσεων για τη διαχείριση των επισκεπτών με προσδιορισμό της φέρουσας ικανότητας
Παραδοτέα Φάση Β:

-Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών με προτάσεις συγκεκριμένων δράσεων και παρεμβάσεων
-Γεωχωρική βάση δεδομένων η οποία θα περιλαμβάνει την ακριβή θέση και λοιπά στοιχεία όλων των προτάσεων του Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών, καθώς και λοιπά χωρικά και περιγραφικά δεδομένα που παράγονται στο πλαίσιο του παρόντος.
-Πρόταση προγράμματος παρακολούθησης με σκοπό την διασφάλιση της διατήρησης του οικολογικού χαρακτήρα της προστατευόμενης περιοχής σε σχέση με την ανάπτυξη του τουρισμού και με επιλογή δεικτών για κάθε μία από τις παραμέτρους (περιβαλλοντικές, κοινωνικές κ.λπ.) που επηρεάζονται από την εφαρμογή του Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών.
-Θεσμικές και κανονιστικές ρυθμίσεις σχετικά με την διακίνηση των επισκεπτών
Τα παραδοτέα θα υποβάλλονται αυτόνομα και ολοκληρωμένα για τις ανωτέρω περιοχές

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Έκθεση παρουσίασης της υφιστάμενης κατάστασης
2. Προσδιορισμός φέρουσας ικανότητας
3. Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών. Αριθμός προτάσεων συγκεκριμένων δράσεων και παρεμβάσεων
4. Γεωχωρική βάση δεδομένων
5. Πρόταση προγράμματος παρακολούθησης
6. Θεσμικές και κανονιστικές ρυθμίσεις σχετικά με την διακίνηση των επισκεπτών

5.3.3.7.7 Μέτρα Επικοινωνίας, Ενημέρωσης, Ευαισθητοποίησης

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0101
Ονομασία Μέτρου:
Εξειδικευμένες δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών στον τουριστικό τομέα
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η Δράση περιλαμβάνει την κατά τόπους διεξαγωγή εφάπαξ σεμιναρίων, παραγωγή οπτικο-ακουστικού υλικού και ενημερωτικών φυλλαδίων στους εργαζόμενους στον τουριστικό τομέα. Το έργο στοχεύει στην ενεργό εμπλοκή των επαγγελματιών στον τομέα του τουρισμού (ιδιοκτητών και εργαζόμενων) σχετικά με: • την κατανόηση της ανάγκης διατήρησης των ειδών θαλάσσιας πανίδας και των οικοτόπων τους, καθώς και των πιέσεων και απειλών που δέχονται από τις τουριστικές δραστηριότητες, • στη γνώση των προβλεπόμενων ειδικών διαχειριστικών μέτρων και ρυθμίσεων για την προστασία και διατήρηση των ειδών θαλάσσιας πανίδας και την ικανοποιητική διατήρηση των ενδιαιτημάτων τους • το σχετικό θεσμικό πλαίσιο εμπορίας και κατανάλωσης θαλάσσιων ασπόνδυλων κοινοτικού ενδιαφέροντος (*Pinna nobilis, Lithophaga lithophaga* κτλ.) • το σχετικό θεσμικό πλαίσιο απομάκρυνσης θαλασσίων ασπόνδυλων ειδών από το θαλάσσιο περιβάλλον για λόγους χρήσης διακόσμησης, κατασκευής κοσμημάτων, καλλυντικών, βρώση κτλ.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικά
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 GR2540002 GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια και παράκτια ζώνη των περιοχών μελέτης
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα είδη και οι τύποι οικοτόπων του προστατευτέου αντικεμένου
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.3.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:

F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μικρή εμπειρία από ανάλογες μεμονωμένες δράσεις που πραγματοποιήθηκαν από ΜΚΟ και προγράμματα LIFE στο παρελθόν
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την θαλάσσια χελώνα *Caretta caretta*, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την μεσογειακή φώκια *Monachus monachus*
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1ο έως 3ο έτος, κυρίως κατά το διάστημα Μαρτίου - Μαΐου, δηλαδή κατά την προετοιμασία της τουριστικής περιόδου. 1. Διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) - 1ο έως 3ο έτος 2. Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων - 1ο έτος 3. Οπτικο-ακουστικό υλικό - 2ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CF0301 MM25401CW0103
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Περιφέρεια / ΟΤΑ Υπουργείο Τουρισμού ΜΚΟ
Εκτιμώμενο Κόστος
20.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας» Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) ΜΚΟ Περιφέρεια / ΟΤΑ Χρηματοδότησης από ιδιωτικές πηγές
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:

-

Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου

Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Δεν προβλέπονται δυσχέρειες στην κοινωνική αποδοχή

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Η Δράση περιλαμβάνει την κατά τόπους διεξαγωγή εφάπαξ σεμιναρίων στους εργαζόμενους στον τουριστικό τομέα (ναυτιλιακές εταιρείες, ξενοδοχειακές μονάδες, επιχειρήσεις εστίασης, ιστιοπλοϊκά κέντρα, καταδυτικά κέντρα, επιχειρήσεις ενοικίασης σκαφών αναψυχής κτλ.), αλλά και παραγωγή οπτικο-ακουστικού υλικού (υψηλής ποιότητας υποβρύχιων φωτογραφιών από τις περιοχές ενδιαφέροντος, υποβρύχια βίντεο, υποβρύχιους οδηγούς θαλάσσιας βιοποικιλότητας και θεματικά κόμικς) και ενημερωτικών φυλλαδίων που θα στοχεύουν στη διατήρηση των ειδών θαλάσσιας πανίδας και σημαντικών ενδιαιτημάτων τους. Πιο συγκεκριμένα, οι ενημερωτικές υποδράσεις θα στοχεύουν στις θεματικές ενότητες:

• στις ανθρωπογενείς οχλήσεις που συνδέονται με την τουριστική κίνηση, π.χ. οχλήσεις όπως ο κίνδυνος προσκρούσεων από μηχανοκίνητα σκάφη αναψυχής για τις θαλάσσιες χελώνες κ.ά.

• στη σημαντικότητα και την αξία των ειδών θαλάσσιας πανίδας και των ενδιαιτημάτων τους, όπως για παράδειγμα την κοινωνική αποδοχή της οικολογικής σημασίας των λιβαδιών ποσειδωνίας, ως ένα ιδιαίτερα σημαντικό ενδιαίτημα για την παράκτια ζώνη συνδέοντάς το με τα προβλήματα του και τις λύσεις που υπάρχουν με στόχο την ευαισθητοποίηση της υποβάθμισης τμημάτων λιβαδιών ποσειδωνίας για αναπτυξιακά έργα, την ανάσχεση της αντίληψης ότι τα ζωντανά λιβάδια ποσειδωνίας ως σκουρόχρωμοι όγκοι στο θαλάσσιο περιβάλλον, αποτελούν πολλές φορές αιτία αποφυγής για προσέγγιση και κολύμβηση.

• Ενημέρωση θεσμικού πλαισίου σχετικά με τα μέτρα περιορισμού παράνομης αλιείας, εμπορίας και κατανάλωσης θαλάσσιων ασπονδύλων κοινοτικού ενδιαφέροντος (*Pinna nobilis* και *Lithophaga lithophaga*), μέσω ενημέρωσης των εμπλεκόμενων φορέων (αρμόδιες ελεγκτικές αρχές, αλιείς, ιχθυοπώλες, επιχειρήσεις εστίασης) και καταναλωτών, την εφαρμογή των προβλεπόμενων ειδικών διαχειριστικών μέτρων και ρυθμίσεων εντός των προστατευόμενων περιοχών, όπως τα σημεία αγκυροβόλησης και φιλικών αγκυροβολίων.

• την εκπαίδευση καλής συμπεριφοράς των χρηστών στον θαλάσσιο και χερσαίο χώρο των προστατευόμενων περιοχών, και συμμετοχής τους σε δραστηριότητες παρακολούθησης και χρήσης εργαλείων και εφαρμογών (π.χ. εφαρμογή αγκυροβολίων, χάρτες navtex, εφαρμογές citizen science για αναφορά θεάσεων, περιστατικών ρύπανσης κτλ.).

Συνίσταται η Δράση να επαναλαμβάνεται ανά 6-ετία.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός ενημερωτικών συναντήσεων που πραγματοποιήθηκαν
2. Αριθμός ενημερωτικών φυλλαδίων που παράχθηκαν
3. Αριθμός οπτικο-ακουστικού υλικού που παράχθηκε
4. Αριθμός εμπλεκόμενων που συμμετείχαν στα σεμινάρια

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0102
Ονομασία Μέτρου:
Δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών αλιέων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Περιλαμβάνει το σχεδιασμό και την έκδοση ειδικού ενημερωτικού υλικού και την οργάνωση και κατά τόπους διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) για την αντιμετώπιση των τυχαίων συλλήψεων και την πάταξη της ηθελημένης θανάτωσης των ειδών θαλάσσιας πανίδας (φώκια, θαλάσσιες χελώνες), καθώς και σημαντικών ειδών όπως η πίννα, αλλά και ενημέρωση σχετικά με εφαρμογή των προβλεπόμενων ειδικών διαχειριστικών μέτρων και ρυθμίσεων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια έκταση των περιοχών μελέτης
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1. 1110 Αμμοσύρσεις που καλύπτονται διαρκώς από θαλάσσιο νερό μικρού βάθους 2. 1120* Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*) 3. 1170 Ύφαλοι 4. *Monachus monachus* 5. *Caretta caretta* 6. *Chelonia mydas* 7. *Pinna nobilis*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.5.1, Β.3.2, Β.11.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.3.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G01
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Υπάρχει μακροχρόνια εμπειρία σε μεθοδολογία παροχής πρώτων βοηθειών και περίθαλψης σε περίπτωση τραυματισμένου ζώου, και αναφοράς περιστατικών εύρεσης νεκρού ζώου από ΜΚΟ και δίκτυο κτηνιάτρων, ενημέρωσης λιμενικού για το ισχύων νομικό πλαίσιο και διενέργεια ελέγχων εν πλω, και εγχειρίδια καλών πρακτικών για αλιείς (π.χ. πρόγραμμα MOFI WWF Ελλάς, 2005-2009).
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την θαλάσσια χελώνα *Caretta caretta*, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την μεσογειακή φώκια *Monachus monachus*
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2 έτη 1ο έως 2ο έτος, κυρίως κατά το διάστημα Οκτωβρίου - Απριλίου, όταν η επαγγελματική παράκτια αλιεία διεξάγεται λιγότερο εντατικά
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) - 1ο έως 2ο έτος 2. Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων - 1ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0103
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΑΑΤ Σε συνεργασία με Δίκτυο Κτηνιάτρων, Εθνική Επιτροπή εκβρασμών θαλασσίων ζώων, Δίκτυο Διάσωσης θαλασσίων χελωνών, ΜΚΟ
Εκτιμώμενο Κόστος
1. Διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) – 6.000 € 2. Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων – 1.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
LIFE IP 4 NATURA ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας» Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
-
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
-
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν προβλέπονται δυσχέρειες στην κοινωνική αποδοχή
Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η εμπλοκή θαλάσσιων ειδών πανίδας κατά την άσκηση της παράκτιας αλιείας (κυρίως σε στατικά δίχτυα αλλά και σε παραγάδια, αναλόγως με το είδος και την ηλικιακή του κλάση) στις περιοχές μελέτης γίνεται τυχαία είτε κατά τις μετακινήσεις των ειδών, είτε στην προσπάθειά τους να τραφούν από τα αλιεύματα που έχουν πιαστεί στα αλιευτικά εργαλεία. Συχνά τα είδη σκόπιμα τραυματίζονται ή/και θανατώνονται από αλιείς που αντιμετωπίζουν τα ζώα εχθρικά επειδή προκαλούν ζημιές στα αλιευτικά εργαλεία και στα αλιεύματα. Πιο ευάλωτα είναι τα είδη θαλασσίων χελωνών καθ' όλα τα ηλικιακά τους στάδια, ενώ τα υπόλοιπα είδη (π.χ. φώκιες) είναι πιο ευάλωτα σε νεαρή ηλικία λόγω απειρίας και μικρού μεγέθους. Σημειώνεται ότι η συνέχιση της πίεσης συνιστά μεσοπρόθεσμη απειλή. Οι δράσεις κατάρτισης και ενημέρωσης των επαγγελματιών αλιέων, με έμφαση στους παράκτιους αλιείς, περιλαμβάνει τη διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) και έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων για την αναγνώριση ειδών, το ισχύων θεσμικό πλαίσιο κυρώσεων για παράνομες πράξεις τραυματισμού ή θανάτωσης ειδών θαλάσσιας πανίδας από αμέλεια ή ηθελημένα, αναφορά τυχαίων συλλήψεων στις αρμόδιες αρχές και καταγραφής τους στο πρόγραμμα παρακολούθησης της αλιείας και του αλιεύματος, καθώς και οδηγίες χειρισμών απεγκλωβισμού από αλιευτικά εργαλεία και παροχής πρώτων βοηθειών σε τραυματισμένα ζώα. Τα σεμινάρια θα συμπεριλαμβάνουν και ενημέρωση των παράκτιων αλιέων σχετικά με την παρουσία σημαντικών ειδών και τύπων οικοτόπων στην περιοχή, την εφαρμογή των προβλεπόμενων ειδικών διαχειριστικών μέτρων και ρυθμίσεων, τόσο για την προστασία των σημαντικών ειδών και την ικανοποιητική διατήρηση των ενδιαιτημάτων της, καθώς και μέτρα περιορισμού παράνομης αλιείας, εμπορίας και κατανάλωσης θαλάσσιων ασπονδύλων κοινοτικού ενδιαφέροντος (*Pinna nobilis* και *Lithophaga lithophaga*) και της εμπορίας τους. Τέλος είναι σημαντικό να συνδεθούν οι τ.ο. 1120* και 1170 με τις οικοσυστημικές λειτουργίες και υπηρεσίες που παρέχουν, την αναβάθμιση της ποιότητας των υδάτων, την ενίσχυση των ιχθυαποθεμάτων και του τοπικού εισοδήματος των αλιέων κτλ. Τα ενημερωτικά φυλλάδια θα διαμοιραστούν στα αλιευτικά καταφύγια και λιμένες. Συνίσταται η Δράση να επαναλαμβάνεται ανά 6-ετία.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) ανά έτος - 1ο και 2ο έτος 2. Αριθμός ενημερωτικών φυλλαδίων - 1ο έτος

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0103
Ονομασία Μέτρου:
Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εκπόνηση σχεδίου δράσης και υλοποίηση δράσεων ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 GR2540002 GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα οι Τ.Ο. και τα είδη
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.2.2
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
LIFE IP-4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002) (δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης) Πολλά προγράμματα ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης έχουν εφαρμοστεί σε διάφορες προστατευόμενες περιοχές της χώρας
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
3 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0301
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
30.000€ (το ακριβές ποσό θα καθοριστεί από το σχέδιο δράσης που θα προηγηθεί)
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ανάθεση επιμέρους εργασιών με δημόσιους διαγωνισμούς
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η δράση περιλαμβάνει: - Εκπόνηση σχεδίου (aciton plan) για τις δράσεις ενημέρωσης και προβολής - Συλλογή και συγγραφή υλικού που θα χρησιμοποιηθεί για τις δράσεις ενημέρωσης - Έκδοση έντυπου υλικού σε μορφή ενημερωτικών φυλλαδίων, αφισών και εγχειριδίων - Δημιουργία spot για τα social media - Οδηγός για τις οικοσυστημικές υπηρεσίες της προστατευόμενης περιοχής σε e-book και περιορισμένα έντυπα αντίγραφα - Οργάνωση ενημερωτικών εκδηλώσεων Παραδοτέα: 1. Έκθεση περιγραφής και προγραμματισμού δράσεων 2. Παραγωγή έντυπου ενημερωτικού υλικού

3. 4 τουλάχιστον διαφορετικά ενημερωτικά spot για προώθηση στα social media 4. Βιβλίο οδηγός για τις οικοσυστημικές υπηρεσίες 5. Οργάνωση ημερίδων σύμφωνα με το action plan
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων της περιοχής 2. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των τοπικών φορέων 3. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0104
Ονομασία Μέτρου:
Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Σχεδιασμός και υλοποίησης δράσεων για την περιβαλλοντική ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση .
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 GR2540002 GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα οι Τ.Ο. και τα είδη
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.3.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.1, Γ.3.1, Γ.2.1, Γ.2.2
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Όλες οι πιέσεις που σχετίζονται με ανθρωπογενείς δραστηριότητες
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Έχουν εκπονηθεί πολλά σχετικά προγράμματα και δράσεις στην επικράτεια και σε Μονάδες Διαχείρισης Προστατευόμενων περιοχών
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027) Σχέδια δράσης επιμέρους ειδών και τύπων οικοτόπων
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
3 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Περιφέρεια / ΟΤΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
100.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ανάθεση επιμέρους εργασιών με δημόσιους διαγωνισμούς
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η Περιβαλλοντική ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση αποτελεί σημαντικό πυλώνα για την διαχείριση και προστασία της περιοχής. Παρόλο που η πλειονότητα των επισκεπτών/χρηστών της περιοχής φαίνεται να εμφανίζει ευαισθητοποίηση για την περιοχή, λίγοι γνωρίζουν την ιδιαίτερη αξία της, τα επιμέρους προστατευτέα αντικείμενα που περιλαμβάνει, το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τις προστατευόμενες περιοχές κ.λπ. Η χαμηλή ευαισθητοποίηση και γνώση σχετικά με την ύπαρξη προστατευόμενων περιοχών είναι ένα ευρέως αναγνωρισμένο πρόβλημα στις μελέτες για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Τα προγράμματα Ευαισθητοποίησης και Ενημέρωσης αναγνωρίζονται ως ένας παράγοντας μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας αφού εκπαιδεύει τους πολίτες και χρήστες του χώρου και διαμορφώνει πεποιθήσεις και στάσεις ζωής. Τα αποτελέσματα είναι και πιο βραχυπρόθεσμα,

όμως, καθώς οι εκπαιδευόμενοι μεταφέρουν άμεσα τις εμπειρίες και τις γνώσεις στον κοινωνικό τους περίγυρο.
Περιλαμβάνει τις ακόλουθες δράσεις:
Α) Σχέδιο Δράσης (action plan) για την περιβαλλοντική ενημέρωση και ευαισθητοποίηση
Β) Παραγωγή ενημερωτικού υλικού
Το έντυπο ενημερωτικό υλικό θα πρέπει να αφορά το σύνολο της περιοχής μελέτης και μπορεί να περιλαμβάνει τα εξής:

§ Οικοτουριστικός Οδηγός: Ο Οικοτουριστικός Οδηγός αποτελεί ειδική έκδοση όπου θα παρουσιάζονται οι ιδιαιτερότητες της περιοχής σχετικά με τη φυσική και πολιτισμική κληρονομιά του τόπου. Ο Οδηγός θα πρέπει να εισάγει τον επισκέπτη στην περιοχή περιγράφοντας το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον της (ιστορικά-πολιτιστικά στοιχεία), να αναλύει τα ιδιαίτερα οικοσυστήματα της περιοχής, να δίνει έμφαση στους τύπους οικοτόπων και στα είδη χλωρίδας και πανίδας με ιδιαίτερη αναφορά στα απειλούμενα και σπάνια είδη και να αναφέρεται στη γεωλογική και παλαιοντολογική ιστορία της. Θα περιλαμβάνει φωτογραφίες και κείμενο περιγραφής των τύπων οικοτόπων, φωτογραφίες και κείμενο περιγραφής ειδών από τη χλωρίδα και την πανίδα της περιοχής και θεματικό χάρτη απεικόνισης των τύπων οικοτόπων. Επιπλέον θα περιλαμβάνει στοιχεία για τη λειτουργία επί μέρους οικοσυστημάτων και τη σημαντικότητά τους σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.
Τέλος θα περιέχει έναν λειτουργικό χάρτη προσανατολισμού.

§ Οικοτουριστικός χάρτης: Ο χάρτης θα πρέπει να έχει την κατάλληλη κλίμακα ώστε να δίνει σαφείς, ακριβείς και λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τουλάχιστον τα κάτωθι:
- Τα όρια της προστατευόμενης περιοχής και των σημαντικών ενδιαιτημάτων
- Τα στοιχεία του τοπίου
- Τα ιστορικά, αρχαιολογικά και άλλα χαρακτηριστικά της περιοχής
- Την πρόσβαση, τις δυνατότητες διαμονής και διατροφής, τα διάφορα άλλα αξιοθέατα
- Τις διαδρομές και τα χαρακτηριστικά τους (βαθμός δυσκολίας, ενδεικτικός χρόνος κάλυψης)
- Τα τοπωνύμια
- Τους οικισμούς

Επιπλέον θα υποδεικνύει θέσεις οικοτουριστικών μονάδων, υπηρεσιών καθώς και βιολογικών και παραδοσιακών προϊόντων.

§ Ενημερωτικά φυλλάδια/ Ειδικές εκδόσεις: Τα ενημερωτικά φυλλάδια θα περιλαμβάνουν είτε γενικά θέματα για την προστασία της περιοχής, είτε θα έχουν τη μορφή αφιερώματος, όπως για παράδειγμα για τους αμμοθινικούς σχηματισμούς, για τις παραλίες αναπαραγωγής της θαλάσσιας χελώνας, για τις πεζοπορικές διαδρομές, για τα ιδιαίτερα πολιτισμικά στοιχεία για την καλλιέργεια της ελιάς και άλλων παραδοσιακών προϊόντων κλπ. Κάθε ενημερωτικό φυλλάδιο θα πρέπει να συνοδεύεται με χάρτη όπου θα επισημαίνονται οι δυνατότητες πρόσβασης, εφόσον υπάρχουν, καθώς και τα μέτρα προστασίας.

§ Αυτοκόλλητο με το σήμα της προστατευόμενης περιοχής

Γ. Δράσεις περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης

Οι δράσεις προτείνεται να περιλαμβάνουν:
- Προγράμματα ενημέρωσης με δημόσιες παρουσιάσεις σε όλους τους δήμους της ευρύτερης περιοχής.
- Προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στα σχολεία της ευρύτερης περιοχής σχετικά με την αξία του προστατευτέου αντικειμένου, όπως τη χλωρίδα, την πανίδα και ορνιθοπανίδα, τους τύπους οικοτόπων, τα ιδιαίτερα πολιτισμικά στοιχεία της περιοχής.

- Διοργάνωση ειδικών ξεναγήσεων για μαθητές και φοιτητές
- Ενημέρωση των δασκάλων και καθηγητών για θέματα περιβάλλοντος της περιοχής
- Οργάνωση εκδρομών με στόχο την παρατήρηση της φύσης με ειδικότερες προσεγγίσεις (παρατήρηση πουλιών, ενημέρωση για την χλωρίδα, φωτογράφηση της κ.λπ.)
- Δημιουργία ομάδας τύπου «οι φίλοι της προστατευόμενης περιοχής» με παραρτήματα στα σχολεία των Δήμων της περιοχής, από όπου θα δημιουργηθούν σώματα εθελοντών για εργασία σε δραστηριότητες σχετικά με την προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος.
- Ειδικότερα αλλά και ενδεικτικά, αναφέρονται ως ενισχυτικά μέτρα ευαισθητοποίησης όλα τα μέσα που παρέχει η σύγχρονη τεχνολογία (γραπτός και ηλεκτρονικός τύπος, τηλεόραση, ραδιόφωνο, social media), καλλιτεχνικοί διαγωνισμοί με κάθε μορφής θεματολογία από την περιοχή, ενθάρρυνση για τη δημιουργία φυσικών χώρων αναπαράστασης της Ιστορίας της περιοχής που θα μπορούσαν να λειτουργήσουν ως βιώσιμες οικονομικές μονάδες κάτω από συγκεκριμένα μέτρα υποστήριξής τους, γνωριμία του χώρου και της ιστορίας του από νέους και νέες μέσα από προγράμματα εθελοντικής συμμετοχής στην περιβαλλοντική εκπαίδευση ή ευαισθητοποίηση άλλων ομάδων, αναπαλαίωση και λειτουργική αναδιάρθρωση κτιρίων με στόχο την αναβίωση εθίμων / εκδηλώσεων / καθημερινών λειτουργιών και άλλων δραστηριοτήτων της διαχρονικής ιστορίας της περιοχής, κ.α.

Παραδοτέα
Έκθεση προγραμματισμού δράσεων.
Προγράμματα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης (γραπτή περιγραφή που συμπεριλαμβάνει τους στόχους, την μεθοδολογία, το σενάριο κ.λπ.).
Εκπαιδευτικό και ενημερωτικό υλικό, σε έντυπο και ψηφιακή μορφή για χρήση στα social media.
Υλοποίηση δράσεων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Πλήθος έντυπου υλικού
2. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης
3. Αριθμός προγραμμάτων εκπαίδευσης
4. Αριθμός συμμετεχόντων στα προγράμματα ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης
5. Αριθμός ερωτηματολογίων που συμπληρώθηκαν

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0105
Ονομασία Μέτρου:
Δράσεις εκπαίδευσης, κατάρτισης και ενημέρωσης των αρμόδιων αρχών και φορέων σε θέματα παρακολούθησης, αποτελεσματικής διαχείρισης θαλάσσιου χώρου και αντιμετώπισης παράνομων ενεργειών και ειδικών περιστατικών (π.χ. εκβρασμών και τραυματισμών πανίδας)
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και κατάρτισης στους αρμόδιους φορείς και αρχές για θέματα σχετικά με: 1. Αναφορά, χειρισμός και διαχείριση περιπτώσεων εκβρασμών και τραυματισμών ειδών θαλάσσιας πανίδας 2. Μέτρα περιορισμού παράνομης αλιείας, εμπορίας και κατανάλωσης θαλάσσιων ασπόνδυλων κοινοτικού ενδιαφέροντος (*Pinna nobilis* και *Lithophaga lithophaga*) και της εμπορίας τους 3. Εφαρμογή των προβλεπόμενων ειδικών διαχειριστικών μέτρων και ρυθμίσεων στην περιοχή μελέτης, κατανομή και δράσεις διατήρησης σημαντικών ειδών και τύπων οικοτόπων, καθώς και των απειλών/πιέσεων που δέχονται 4. Ηλεκτρονικές και ψηφιακές εφαρμογές παρακολούθησης, επιτήρησης και δήλωσης παραβάσεων, καθώς και αμοιβαία ανταλλαγή πληροφοριών και συνεργασίας των λιμενικών αρχών με την διαχειριστική αρχή των προστατευόμενων περιοχών
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 GR2540002 GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια έκταση των περιοχών μελέτης
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Monachus monachus *Caretta caretta* *Chelonia mydas* *Pinna nobilis*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.3.2, Β.11.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.3.1

Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Όλες οι πιέσεις που σχετίζονται με ανθρωπογενείς δραστηριότητες στο θαλάσσιο περιβάλλον
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει μακροχρόνια εμπειρία σε μεθοδολογία παροχής πρώτων βοηθειών και περίθαλψης σε περίπτωση τραυματισμένου ζώου, και αναφοράς περιστατικών εύρεσης νεκρού ζώου από ΜΚΟ και δίκτυο κτηνιάτρων, ενημέρωσης λιμενικού για το ισχύων νομικό πλαίσιο και διενέργεια ελέγχων εν πλω, και εγχειρίδια καλών πρακτικών για αλιείς (π.χ. πρόγραμμα MOFI WWF Ελλάς, 2005-2009).
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την μεσογειακή φώκια, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την θαλάσσια χελώνα *Caretta caretta*, ΠΔΠ (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2 έτη (1ο και 2ο έτος εφαρμογής)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Σύνταξη ειδικών πρωτόκολλων - 1ο έτος 2. Διεξαγωγή τεσσάρων (4) ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) στο προσωπικό των Φορέων ΠΠ, Λιμενικών αρχών, σχετικές ΜΚΟ και τοπικές ομάδες εθελοντών, δίκτυο κτηνιάτρων - 1ο έως 2ο έτος 3. Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων - 1ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ ΥΠΑΑΤ Δίκτυο Κτηνιάτρων, Εθνική Επιτροπή εκβρασμών θαλασσίων ζώων, Δίκτυο Διάσωσης θαλασσίων χελωνών
Εκτιμώμενο Κόστος
1. Σύνταξη ειδικών πρωτόκολλων – 6.000 € 2. Διεξαγωγή τεσσάρων (4) ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) στο προσωπικό των Φορέων ΠΠ, Λιμενικών αρχών, σχετικές ΜΚΟ και τοπικές ομάδες εθελοντών, δίκτυο κτηνιάτρων – 5.000 € 3. Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων – 1.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας»

'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Οι δράσεις εκπαίδευσης, κατάρτισης και ενημέρωσης των αρμόδιων φορέων περιλαμβάνει: 1. Σύνταξη ειδικών πρωτόκολλων αναφοράς περιστατικών εύρεσης νεκρού ή τραυματισμένου ζώου, διεξαγωγής νεκροψιών και λήψης δειγμάτων σε περίπτωση νεκρού ζώου, παροχή πρώτων βοηθειών σε τραυματισμένα ζώα. 2. Διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) στο προσωπικό των Φορέων ΠΠ και Λιμενικών αρχών για την αναγνώριση ειδών, το ισχύων θεσμικό πλαίσιο κυρώσεων για παράνομες πράξεις τραυματισμού ή θανάτωσης ειδών θαλάσσιας πανίδας από αμέλεια ή ηθελημένα, διενέργεια εν πλω ελέγχων των χρηστών του θαλασσίου περιβάλλοντος για την ορθή διεξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με την πρόκληση ή την πρόθεση πρόκλησης τραυματισμού ειδών θαλάσσιας πανίδας. Μέτρα περιορισμού παράνομης αλιείας, εμπορίας και κατανάλωσης θαλάσσιων ασπονδύλων κοινοτικού ενδιαφέροντος (*Pinna nobilis* και *Lithophaga lithophaga*) και της εμπορίας τους. 3. Διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) και έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων στο προσωπικό των Φορέων ΠΠ, Λιμενικών αρχών και σχετικές ΜΚΟ και τοπικές ομάδες εθελοντών σχετικά με την εφαρμογή συγκεκριμένου πρωτόκολλου αναφοράς σε περιπτώσεις εύρεσης ή εκβρασμού νεκρών ή τραυματισμένων ζώων στις αρμόδιες αρχές, καθώς και οδηγίες παροχής πρώτων βοηθειών σε τραυματισμένα ζώα. 4. Διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) στο δίκτυο κτηνιάτρων σχετικά με την αναγνώριση ειδών και αιτίας τραυματισμού/ θανάτωσης, παροχή πρώτων βοηθειών σε τραυματισμένα ζώα, και την εφαρμογή συγκεκριμένου πρωτόκολλου λήψης δειγμάτων και διεξαγωγής νεκροψίας σε περίπτωση τραυματισμένου ζώου. Οι παραπάνω θεματικές των σεμιναρίων δύναται να συνδυάζονται και να συγχωνεύονται ώστε να περιοριστεί η προσπάθεια και οι πόροι υλοποίησής τους. Συνίσταται η Δράση να επαναλαμβάνεται ανά 6-ετία.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός πρωτόκολλων - 1ο έτος 2. Αριθμός ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) - 2ο έτος 3. Αριθμός ενημερωτικών φυλλαδίων - 1ο έτος 4. Αριθμός συμμετεχόντων στις συναντήσεις/ σεμινάρια

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0106
Ονομασία Μέτρου:
Εξειδικευμένη ενημέρωση των χρηστών γης που σχετίζονται με τα δηλητηριασμένα δολώματα
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει την έρευνα των χρηστών σχετικά με τα αίτια χρήσης των δηλητηριασμένων δολωμάτων, τη συγκέντρωση και διανομή ενημερωτικού υλικού, εκπόνηση έρευνας μέσω ερωτηματολογίων και τη διοργάνωση ενημερωτικών εκδηλώσεων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG04
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540007, GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η περιοχή μελέτης
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Buteo buteo, Falco biarmicus, Falco pergrinus brookei, Bubo bubo, Circus cyaneus, Circus macrourus, Circus aeruginosus, Canis aureus
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.8.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.2.4, A.2.5
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G13
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Έχουν υλοποιηθεί πολλαπλές δράσεις ενημέρωσης εν γένει, αλλά και ειδικότερα για τα δηλητηριασμένα δολώματα τόσο στην Ελλάδα, όσο και στην Ευρώπη
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Τοπικό Σχέδιο Δράσης για την καταπολέμηση της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τον Ασπροπάρη (*Neophron percnopterus*), Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τρία πτωματοφάγα είδη ορνιθοπανίδας (γύπες): Γυπαετό (*Gypaetus barbatus*), Όρνιο (*Gyps fulvus*), Μαυρόγυπα (*Aegypius monachus*).

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Συνεχώς, κατ' ελάχιστο για 10 έτη ή μέχρι την οριστική εξάλειψη της πίεσης
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1ο εξάμηνο 1ου έτους: συλλογή δεδομένων / απόψεων μέσω ερωτηματολογίων 2ο εξάμηνο 1ου έτους έως 2 έτος: σχεδιασμός και παραγωγή πληροφοριακού υλικού 2 έως 10 έτος: ενημέρωση χρηστών γης
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CG0401 MM25401CG0402
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
20.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ώριμο, καθώς υπάρχουν αντίστοιχες περιπτώσεις εργασίας από άλλες περιοχές της Ελλάδας
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν υπάρχουν ιδιαίτερα τεχνικά ή θεσμικά προβλήματα
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Τα δηλητηριασμένα δολώματα είναι ένα έγκλημα που πλήττει όλες τις κοινωνικές και οικονομικές ομάδες και η κοινωνία επιζητά έναν τρόπο επίλυσης τους. Αναμένεται η δράση να είναι απόλυτα αποδεκτή από την πλειονότητα του κοινωνικού συνόλου, εκτός βέβαια από τους δράστες της παράνομης αυτής ενέργειας.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Στόχος είναι τόσο η πρόληψη όσο και η αύξηση της πληροφορίας όσον αφορά το συγκεκριμένο πρόβλημα. Πρώτο βήμα της δράσης είναι ο εντοπισμός των πιθανών εμπλεκόμενων χρηστών γης σε σχέση με τις τοπικές συνθήκες των περιοχών. Στην συνέχεια πρέπει να πραγματοποιηθούν εξειδικευμένα ερωτηματολόγια στους επιλεγμένους χρήστες. Τα ερωτηματολόγια θα πρέπει να στοχεύουν στην αύξηση της γνώσης για την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων στην περιοχή αλλά και την κατανόηση των κινήτρων. Αφού εντοπιστούν τα πιθανά κίνητρα μπορεί να σχεδιαστεί ένα επιπλέον μέτρο που θα αφορά συγκεκριμένα στην αντιμετώπιση/επίλυση αυτών των κινήτρων. Έπειτα πρέπει να παραχθεί εξειδικευμένο πληροφοριακό υλικό που να ενημερώνει

για τις επιπτώσεις των δηλητηριασμένων δολωμάτων αλλά και να προτείνει εναλλακτικές λύσεις σε προβλήματα που πιθανώς αντιμετωπίζουν οι χρήστες γης και προσπαθούν να επιλύσουν μέσω των δηλητηριασμένων δολωμάτων. Ευεργετικά θα δράσουν και οι παρουσιάσεις/εκδηλώσεις σε τοπικό επίπεδο π.χ. καφενεία. και οι ημερίδες
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός ερωτηματολογίων 2. Αριθμός πληροφοριακού υλικού που έχει διανεμηθεί και άτομα που ενημερώθηκαν 3. Αριθμός τοπικών συναντήσεων/εκδηλώσεων

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0107
Ονομασία Μέτρου:
Ενημέρωση-ευαισθητοποίηση κοινού για το είδος *Linaria tenuis*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης με σκοπό την αποφυγή μετατροπής χρήσης γης από ζώνη καλλιεργειών σε οικιστική ζώνη, αποφυγή δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την παρουσία περιστασιακών τουριστικών υποδομών στις θέσεις όπου απαντά το είδος, αποφυγή χρήσης ζιζανιοκτόνων στους θέσεις εμφάνισής του.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CW01
Τύπος του μέτρου:
ενημερωτικά
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αφορά την προστασία και διατήρηση όλων των υποπλήθυσμών του είδους εντός της περιοχής, που είναι γνωστοί σήμερα καθώς και εκείνους που πιθανά να εντοπιστούν κατά την υλοποίηση του μέτρου "Παρακολούθηση της κατάστασης των πληθυσμών και των ενδιαιτημάτων του είδους *Linaria tenuis*"
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Linaria tenuis
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.6.1, A.4.2, B.13.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A01, A21, F01, F06, F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων. Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει προηγούμενη εμπειρία από δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης ειδών χλωρίδας.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
5 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CA0101, MM25401CF0310
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
25.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ), Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση των εργασιών.
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες στην εφαρμογή του μέτρου.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται σοβαρή δυσχέρεια κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το είδος όπως προκύπτει και από τη σχετική βιβλιογραφία απειλείται κυρίως από την αλλαγή χρήσεων γης (μετατροπή καλλιεργήσιμης γης σε οικιστικές περιοχές, μετατροπή αμμωδών ακτών σε χώρους που εξυπηρετούν τη θερινή τουριστική περίοδο. Απειλείται επίσης από τη χρήση ζιζανιοκτόνων και σε μικρότερο βαθμό από την παρουσία ξενικών φυτικών ειδών (Phitos et al 1995, Tan & Iatrou 2001). Το μέτρο αποσκοπεί στην ενημέρωση του κοινού (μονίμων κατοίκων, επαγγελματιών και επισκεπτών) για τις ιδιαιτερότητες αλλά και τη σπανιότητα εμφάνισης του συγκεκριμένου είδους. Επίσης αποσκοπεί στην ενημέρωση για τις επιπτώσεις στο είδος από την μετατροπή χρήσης γης από ζώνη καλλιεργειών σε οικιστική ζώνη, τις δραστηριότητες που σχετίζονται με την παρουσία περιστασιακών τουριστικών υποδομών στις θέσεις όπου απαντά το είδος και την χρήση ζιζανιοκτόνων στις θέσεις εμφάνισής του. Το μέτρο δύναται να περιλαμβάνει: α) ημερίδες ενημέρωσης, β) στοχευμένες ενημερώσεις χρηστών του χώρου (π.χ. επαγγελματίες τουριστικού κλάδου), γ) τοποθέτηση ενημερωτικών

πινακίδων σε θέσεις επί των αμμοθινών που εμφανίζεται το είδος δ) παραγωγή ενημερωτικού εντύπου
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης 2. Αριθμός ενημερωτικών πινακίδων που το τοποθετήθηκαν 3. Αριθμός εντύπων που παράχθηκαν

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0108
Ονομασία Μέτρου:
Ενημέρωση-ευαισθητοποίηση κοινού για το είδος *Saponaria jagelii*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Αποφυγή δόμησης και δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την παρουσία μόνιμων ή όχι τουριστικών υποδομών στις θέσεις όπου απαντά το είδος .
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CW01
Τύπος του μέτρου:
ενημερωτικά
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αφορά την προστασία και διατήρηση όλων των υποπλήθυσμών του είδους εντός της περιοχής, που είναι γνωστοί σήμερα καθώς και εκείνους που πιθανά να εντοπιστούν κατά την υλοποίηση του μέτρου MM25401CW0214
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Saponaria jagelii
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.16.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.4.3, A.6.1, A.6.2
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A09, F01, F06, F07, H08
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διαχείρισης οικοτόπων, μέτρα διαχείρισης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Το είδος όπως προκύπτει και από τη σχετική βιβλιογραφία απειλείται κυρίως από τη δόμηση παραθετικών καταλυμάτων και την παρουσία μόνιμων ή μη υποδομών που σχετίζονται με τη θερινή τουριστική περίοδο. Μέτριες απειλές δέχεται το είδος από την ελεύθερη βόσκηση(Phitos et al. 1995, Iatrou 2013).
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
6 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CF0101, MM25401CF0305
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
Αρμόδιος Φορέας Διαχείρισης
Εκτιμώμενο Κόστος
15.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται σοβαρή δυσχέρεια κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αποσκοπεί στην ενημέρωση του κοινού (μονίμων κατοίκων, επαγγελματιών και επισκεπτών) για τις ιδιαιτερότητες αλλά και τη σπανιότητα εμφάνισης του συγκεκριμένου είδους.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης 2. Αριθμός ατόμων που ενημερώθηκαν

5.3.3.7.8 Άλλα μέτρα

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CA0401
Ονομασία Μέτρου:
Μελέτη διαχείρισης και αξιοποίησης τοπικών παραγωγικών συστημάτων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Στόχος του μέτρου είναι η διερεύνηση, και σε ποιον βαθμό η εκτατική κτηνοτροφία και η ημι-ορεινή γεωργία μπορούν να συμβάλλουν σε ένα στρατηγικό σχέδιο αειφόρου ανάπτυξης της περιοχής
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA04
Τύπος του μέτρου:
άλλα
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Ημι-ορεινές εκτάσεις που χαρακτηρίζονται από αραιή βλάστηση ή σε μεταβατικές δασικές-λιβαδικές εκτάσεις οι οποίες χρησιμοποιούνται ως φυσικοί βοσκότοποι και όπου πλέον δεν υπάρχουν αρκετά κτηνοτροφικά ζώα με αποτέλεσμα τη δημιουργία πυκνής μακκίας ή θαμνώνων (Ιδιαίτερα στο νοτιότερο κομμάτι της ΖΕΠ, πλησίον Μονεμβασιάς)
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Alectoris graeca graeca, Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Buteo buteo, Circaetus gallicus, Lanius collurio, Lanius nubicus, Streptopelia turtur
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.1.7
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.2.4
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A06
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών Μέτρα διαχείρισης γεωργικών εκτάσεων Μέτρα προστασίας των εδαφιών πόρων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Μέτρια
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
Εξειδικευμένη επιστημονική ομάδα (Μηχανικοί/Χωροτάκτες)
Εκτιμώμενο Κόστος
25.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Υπουργείο Γεωργίας/Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης, ΕΣΠΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Η πολυπλοκότητα των ζητημάτων που αντιμετωπίζονται με την παρούσα μελέτη τόσο όσον αφορά τα επιστημονικά στοιχεία όσο και των κοινωνικών/οικονομικών μπορούν να αποτελέσουν τροχοπέδη για την μελέτη. Για τον λόγο αυτό απαιτείται μια ομάδα έργου με διαφορετικές ειδικότητες ώστε να αντιμετωπίζει πολύπλευρα τα διάφορα προβλήματα που προκύπτουν.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Μέτρια. Η εισαγωγή του παράγοντα της βιοποικιλότητας φαινομενικά περιπλέκει τα πράγματα αλλά στην πραγματικότητα αποτελεί έναν «οδηγό» προς την αειφορική εκμετάλλευση των περιοχών.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Οι ορεινές και ημι-ορεινές περιοχές είναι τμήματα της υπαίθρου τα οποία διατηρούν ικανό ανθρώπινο δυναμικό και σημαντικό φυσικό πλούτο, ο οποίος στις περισσότερες περιπτώσεις βρίσκεται σε λανθάνουσα κατάσταση. Η πορεία προς μια αειφορική ανάπτυξη που βασίζεται στα τοπικά παραγωγικά συστήματα είναι μονόδρομος για την διατήρηση ενός υψηλού επιπέδου

γεωργοκτηνοτροφικών προϊόντων και την επιβίωση της εκτατικής κτηνοτροφίας. Βέβαια η δυνατότητα ανάπτυξης μιας περιοχής εξαρτάται από την ικανότητα των τοπικών κοινωνιών να οργανωθούν, να αναπτύξουν συνεργασίες και συνεργίες μεταξύ τους και να ακολουθήσουν τις διαδικασίες αξιοποίησης των πόρων τους. Είναι λοιπόν απαραίτητο να υπάρξει μια μελέτη που θα διερευνά τέτοιου είδους προοπτικές και δη στο παρόν μέτρο θα εκπονηθεί μια μελέτη διαχείρισης και αξιοποίησης των τοπικών παραγωγικών συστημάτων (στις ζώνες όπου η άσκησή τους επιτρέπεται) λαμβάνοντας υπόψιν τις ανάγκες της βιοποικιλότητας και συγκεκριμένα των ειδών ορνιθοπανίδας που αναφέρονται παραπάνω. Τα προαναφερθέντα είδη έχουν κοινά οικολογικά χαρακτηριστικά και άρα θα μπορέσουν να βρεθούν σενάρια ανάπτυξης που να τα ευνοούν το σύνολο τους. Είναι σημαντικό ότι το νέο πλαίσιο ανάπτυξης, αν και βασισμένο στη βιοποικιλότητα, δύναται να ευνοήσει την εμφάνιση πολλών λειτουργιών (παραγωγή, τουρισμός, ψυχαγωγία, περιβάλλον) και να ενισχύσει τη δυναμική των τοπικών οικονομιών της υπαίθρου, πτυχές που θα πρέπει να εξεταστούν στην εν λόγω μελέτη.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Παραδοτέο μελέτης

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CF0304
Ονομασία Μέτρου:
Εγκατάσταση ειδικών ναυδέτων σκαφών αναψυχής φιλικών προς τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η αφαίρεση της κύριας πίεσης, που είναι ευρύτατα αναγνωρισμένο σε Μεσογειακό επίπεδο, από την συχνή ανεξέλεγκτη αγκυροβόληση σκαφών αναψυχής, ιδιαίτερα κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, θα μειώσει την υποβάθμιση που υφίστανται οι ευαίσθητοι τύποι οικοτόπων όπως τα λιβάδια ποσειδωνίας (1120*) και οι ύφαλοι (1170) σε τοπική κλίμακα.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03, CF02
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Σε όλες τις περιοχές που απαντώνται οι τύποι οικοτόπων 1120* και 1170 με κοραλλιογενή
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1110, 1120*, 1170 *Cymodocea nodosa*, *Cystoseira* spp *Pinna nobilis*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.7.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.3.1, A.3.2, A.3.4, A.1.2, A.1.3, A.1.4, A.4.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Πρόκειται για διαχειριστική πρακτική πολύ εξελιγμένη και ευρέων διαδεδομένη στις θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές (π.χ. Ιταλία, Ισπανία, Γαλλία). Για την επιλογή του τύπου και υλικών του συστήματος αυτού σε κάθε τύπο οικοτόπου χρειάζεται ειδική μελέτη της επιλογής του τύπου πλωτών ναυδετών, των προδιαγραφών και της χωροθέτησης ώστε να μην επιβαρύνεται ο οικότοπος.

Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
4 έτη (2ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: 1.5 έτος, Φάση Β: 3.5 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CF0301
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ (σε συνεργασία με Ο.Τ.Α., Λιμενικές Αρχές)
Εκτιμώμενο Κόστος
Α' Φάση: 15.000€ Β' Φάση: Προμήθεια και τοποθέτηση αγκυροβολίων = 300.000€ Σχεδιασμός και λειτουργία εφαρμογής = 60.000€ Παρακολούθηση θέσεων ανά έτος = 15.000€ Σύνολο = 460.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΥΜΕΠΕΡΑΑ ΠΕΠ άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση ιδιωτική χρηματοδότηση
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
ΥΑ για απαγόρευση απευθείας αγκυροβόλησης στους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων και επιβολή πρόσδεσης στους ειδικούς ναυδέτες, ορισμός αρμόδιας υπηρεσίας, τρόπος λειτουργίας συστήματος
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Απαιτείται καταδυτικό συνεργείο τοποθέτησης και συντήρησης των πλωτών ναυδετών
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Η δράση έπεται από την δράση χαρτογράφησης των τύπων οικοτόπων
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η δράση χωρίζεται στις ακόλουθες Φάσεις:

Α' Φάση: Εντοπισμός δημοφιλών περιοχών που χρησιμοποιούνται για την αγκυροβόληση σκαφών. Μελέτη ταχείας εκτίμησης φέρουσας ικανότητας και χωροθέτηση ειδικών ναυδέτων σκαφών αναψυχής φιλικών προς τους ευαίσθητους όπως Τ.Ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)» (1 έτος)
Αρχικά θα αναγνωριστούν οι πιο δημοφιλείς περιοχές που χρησιμοποιούνται συχνότερα από τα σκάφη αναψυχής για αγκυροβόληση στην κάθε περιοχή μελέτης. Η αναγνώριση θα πραγματοποιηθεί από θέσεις που εντοπίζονται σημάδια από αγκυροβόλια σκαφών, αλλά και από συλλογή δεδομένων με ερωτηματολόγια στους ναυτιλλομένους και σχετικούς εμπλεκόμενους της περιοχής.
Θα πραγματοποιηθεί μελέτη χωροθέτησης και εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας της εκάστοτε περιοχής με ανάλυση δεδομένων AIS ή/και δορυφορικών δεδομένων που επιτρέπουν την καταμέτρηση σκαφών σε θαλάσσιο χώρο. Στην συνέχεια θα επιλεγούν οι θέσεις εγκατάστασης, ο τύπος και τα χαρακτηριστικά των ειδικών ναυδετών που θα κριθούν απαραίτητα σε κάθε θέση ανάλογα με τον τύπο οικοτόπου, το υπόστρωμα του βυθού και την αναμενόμενη φέρουσα ικανότητα (αριθμός και μέγεθος σκαφών) για κάθε περιοχή. Η αρχή λειτουργίας των ειδικών ναυδετών φιλικών προς τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων στηρίζεται σε ένα σταθερό σημείο που τοποθετείται στο υπόστρωμα και συνδέεται με έναν πλωτήρα που επιπλέει στην επιφάνεια και αποτελεί το σημείο πρόσδεσης των σκαφών, αντί για την απευθείας επαφή της άγκυρας με τον βυθό. Οι ειδικοί ναυδέτες φιλικοί προς τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων αποτελούν μόνιμη εγκατάσταση στον υποθαλάσσιο βυθό.
Β' Φάση: Εγκατάσταση και λειτουργία ειδικών αγκυροβολίων σκαφών αναψυχής φιλικών προς τους ευαίσθητους όπως Τ.Ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)» (3 έτη και εφάπαξ)
Μαζί με την εγκατάσταση των ειδικών αγκυροβολίων θα σχεδιασθεί ψηφιακό σύστημα κρατήσεων θέσης αγκυροβόλησης με ειδικό λογισμικό που θα έχει εφαρμογή και μέσω κινητού τηλεφώνου και tablet (mobile app).
Με ειδική νομοθετική διάταξη, θα ορίζεται και ο αρμόδιος φορέας που θα είναι υπεύθυνος για τη συντήρηση και αν κριθεί αναγκαίο, νέων τοποθετήσεων λόγω αύξησης αναγκών ή μείωσης για λόγους που μπορεί να σχετίζονται με αλλαγές στην χρήση ή αρνητικών επιπτώσεων από άλλες χρήσεις.
Επιπρόσθετα, σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Εξωτερικών, Άμυνας και Υδρογραφικής Υπηρεσίας και άλλων φορέων που θα αναγνωρισθούν, θα επικαιροποιηθούν οι ναυτικοί χάρτες για να συμπεριλάβουν τις θέσεις αυτές μαζί με τις υποχρεώσεις των χρηστών. Τόσο η εφαρμογή όσο και οι ναυτικοί χάρτες θα ενημερώνουν τους ναυτιλλομένους για τα όρια της ΠΠ, τη χαρτογράφηση ευαίσθητων τύπων οικοτόπων (π.χ. 1120*, 1170 με κοραλλιογενή), τους όρους κυκλοφορίας σκαφών στην ΠΠ (ταχύτητα, απαγορεύσεις κτλ.), σημεία mooring & ενημέρωση χωρητικότητάς τους, σημεία εξυπηρέτησης σκαφών στη χερσαία ζώνη (υποδομές για παροχή απαραίτητων υλικών όπως νερό πόσιμο και ρεύμα για φόρτιση αναγκαίων συσκευών) κτλ.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Τεχνική μελέτη
2. Αριθμός ειδικών ναυδετών που τοποθετούνται
3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων έργων και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CF0308
Ονομασία Μέτρου:
Εγκατάσταση μπαρών ελέγχου πρόσβασης τροχοφόρων προς την παραλία του Σίμου στην Ελαφόνησο
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά τη δράση #5 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020.Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90. Το έργο αφορά στην τοποθέτηση πέντε (5) μπαρών ελέγχου της πρόσβασης τροχοφόρων προς την παραλία του Σίμου.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολικής Λακωνίας-Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
παραλία του Σίμου στην Ελαφόνησο
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
2110, 2120, 2250, *Linaria tenuis*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.3.1, B.3.2, B.13.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.3.9, A.3.10
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διαχείρισης ειδών Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Υψηλή.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τον τύπο οικοτόπου 2250* Θίνες των παραλίων με *Juniperus* spp.
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1ο έτος εγκατάσταση και εφάπαξ
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CF0301
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο μπορεί να εφαρμοστεί παράλληλα με το Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών (MM25401CF0301) όπου προβλέπονται αντίστοιχες δράσεις.
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά την τοποθέτηση πέντε (5) μπαρών ελέγχου της πρόσβασης τροχοφόρων προς την παραλία του Σίμου. Το έργο αποσκοπεί στον έλεγχο της κίνησης των οχημάτων στο παραλιακό μέτωπο με στόχο την διατήρηση της δομής και των λειτουργιών των Τ.Ο.. Το μέτρο αφορά τη δράση #5 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020.Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση

περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90, όπου και περιγράφεται αναλυτικά.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός μπαρών που τοποθετούνται ανά παραλία
2 Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων έργων και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CJ0101
Ονομασία Μέτρου:
Καθαρισμός του θαλάσσιου βυθού από απορρίμματα με έμφαση στους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Απομάκρυνση απορριμμάτων από τον θαλάσσιο βυθό και σημαντικούς τύπους οικοτόπων με στοχευμένους καθαρισμούς
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CJ01
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια έκταση της περιοχής, με έμφαση σε περιοχές ή/και τύπους οικοτόπων ή/και ΟΧΕ αναπαραγωγής και τροφοληψίας σημαντικών ειδών θαλάσσιας πανίδας, που δύναται να συγκεντρώνουν υψηλή συγκέντρωση απορριμμάτων λόγω συνθηκών υδρολογίας και γεωμορφίας πυθμένα
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1110 Αμμοσύρσεις που καλύπτονται διαρκώς από θαλάσσιο νερό μικρού βάθους 1120* Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*) 1170 Ύφαλοι
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.10.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.2.2
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
J02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Στην Ελλάδα έχουν εφαρμοστεί καθαρισμοί του θαλάσσιου βυθού ευρέως με την πρωτοβουλία ΜΚΟ, καταδυτικών συλλόγων και κέντρων, κυρίως στο παράκτιο περιβάλλον με τη συνδρομή

εξειδικευμένων δυτών. Σημαντική είναι η συνεισφορά της ομάδας Aegean Rebreath που αναλαμβάνει συχνά τέτοιες δράσεις. Σε άλλες χώρες συχνή συμμετοχή σε τέτοιες δράσεις έχουν και τα σχολεία και τα Πανεπιστήμια, όπου οι μαθητές/ φοιτητές πραγματοποιούν ταυτόχρονο καθαρισμό της παραλίας, και συμμετέχουν τόσο στην διαλογή και ταξινόμηση των απορριμμάτων, όσο και στον εντοπισμό πιθανών πηγών απορριμμάτων της θάλασσας.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο δράσης για τη χελώνα *Caretta caretta*, Εθνικό Σχέδιο δράσης για τη μεσογειακή φώκια *Monachus monachus*
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Καθαρισμοί: Από Μάιο έως Οκτώβριο κάθε έτους 2. Εκτίμηση πηγών ρύπανσης: Από Νοέμβριο έως Απρίλιο κάθε έτους
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0303
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
1. Καθαρισμός: 3.000 -5.000€ 2. Προμήθεια παράκτιων αλιέων συσκευές εντοπισμού αλιευτικού εργαλείου: 10.000€ 3. τοποθέτηση κάδων ανακύκλωσης: 500€
Πηγή χρηματοδότησης
Ταμείο Συνοχής, ΕΤΠΑ, ΕΠΑΛΥΘ, LIFE, INTERREG, ERASMUS
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Πιθανή αύξηση κόστους για τα βαθιά ύδατα, που απαιτεί εξειδικευμένους δύτες ειδικά καταρτισμένους για εργασία σε μεγάλα βάθη και μίσθωση σκάφους
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Το μέτρο αναμένεται να έχει ευρεία αποδοχή από τους χρήστες και την τοπική κοινωνία
Άλλες πληροφορίες
Φορείς που θα μπορούσαν να ενισχύσουν τη δράση: ΜΚΟ, Σύλλογοι Αλιέων, Λιμενικό Σώμα, Δήμοι, Περιφέρειες, Καταδυτικά Κέντρα, Τοπικοί Σύλλογοι Πολιτών, Σύλλογοι Ναυσιπλοϊών (Φουσκωτά, Ιστιοπλοϊκά κ.λπ.), Εταιρείες ανακύκλωσης, Σχολεία, Πανεπιστήμια
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Στόχος της δράσης είναι η μείωση των απορριμμάτων από τις δραστηριότητες σε στεριά (τουρισμός, δραστηριότητες αναψυχής κτλ.) και θάλασσα (π.χ. απολεσθέντα αλιευτικά εργαλεία από την επαγγελματική και ερασιτεχνική αλιεία, υδατοκαλλιέργειες, θαλάσσιες μεταφορές, τουρισμός, δραστηριότητες αναψυχής, στρατιωτικές ασκήσεις κτλ.), όπου επιβαρύνουν με απορρίμματα τους θαλάσσιους τύπους οικοτόπων και τα θαλάσσια είδη πανίδας, και το θαλάσσιο περιβάλλον γενικότερα.
Στη δράση προτείνονται να υλοποιηθούν εκτεταμένοι καθαρισμοί του θαλάσσιου βυθού όπου πραγματοποιείται ανέλκυση και συλλογή απορριμμάτων, καθώς και διαλογή, ταξινόμηση και καταγραφή τους ώστε τα στοιχεία αυτά να προσφέρουν συμπεράσματα για τις δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα στην ευρύτερη περιοχή και προκαλούν απορρίμματα, και τον χωρικό εντοπισμό των πηγών επιβάρυνσης της περιοχής.
Η απομάκρυνση των θαλάσσιων απορριμμάτων υλοποιείται με στοχευμένους υποβρύχιους καθαρισμούς από ειδικά εκπαιδευμένους αυτόνομους δύτες με τη συνδρομή των τοπικών καταδυτικών κέντρων και εθελοντών της περιοχής, τη συνδρομή των Δήμων, Ναυτικών συλλόγων και του Λιμενικού, ή/και με ειδικά εξοπλισμένα σκάφη.
Η καταγραφή και ταξινόμηση των απορριμμάτων σε βασικές κατηγορίες και μεγέθη πραγματοποιείται στη στεριά, στο σημείο συγκέντρωσης. Οι βασικές κατηγορίες αφορούν το βασικό συστατικό του απορρίμματος και ταξινομούνται ως εξής: πλαστικά (π.χ. γόπες, αλιευτικά δίχτυα, καλαμάκια, πλαστικές συσκευασίες προϊόντων και φαγητών, σακούλες, παιχνίδια κτλ.), πολυεστέρες (αφρός, σφουγγάρια μόνωσης, φελιζόλ, σωσίβια κτλ.), υγειονομικά (είδη υγιεινής, υγρά μαντηλάκια κτλ.), υφασμάτινα (ρούχα, παπούτσια, κτλ.), κεραμικά, λαστιχένια (π.χ. γάντια βινιλίου ή κουζίνας, λάστιχα οχημάτων, μπαλόνια κτλ.), μεταλλικά (π.χ. αλουμινόχαρτο, δοχεία αλουμινίου, καπάκια, κονσέρβες, γάντζοι, κλωβοί, σύρμα, συρματόπλεγμα, μπαταρίες κτλ.), φαρμακευτικά (εισπνεόμενο σπρέι, χάπια, κτλ.), χάρτινα (εφημερίδες, περιοδικά, χάρτινες συσκευασίες, σακούλες κτλ.), ξύλινα (π.χ. φελλός, παλέτες, ξυλάκια παγωτών, κιβώτια, παγίδες αλιείας κτλ.). Οι κατηγορίες δύναται να εξειδικεύονται όσο γίνεται περισσότερο, ώστε να διευκολύνεται ο εντοπισμός των πηγών ρύπανσης. Για τον προσδιορισμό των πηγών ρύπανσης, καταγράφονται οι δραστηριότητες στη χέρσο και στη θάλασσα και ο τύπος απορριμμάτων που δύναται να απελευθερώνουν στο θαλάσσιο περιβάλλον, τα ρεύματα της περιοχής και οι καιρικές συνθήκες. Με συνδυασμό της παραπάνω πληροφορίας δύναται να προσδιοριστούν οι ενδεχόμενες πηγές ρύπανσης για κάθε τύπο απορρίμματος.
Μετά την καταγραφή και ταξινόμηση των ειδών, τα απορρίμματα μεταφέρονται σε κάδους απορριμμάτων και ανακύκλωσης με τη συνεισφορά της υπηρεσίας καθαρισμού του Δήμου. Η δράση δύναται να ενισχυθεί με επιπλέον μέτρα όπως η παροχή συσκευών εντοπισμού (GPS) με στόχο τον άμεσο εντοπισμό των απολεσθέντων αλιευτικών εργαλείων στους παράκτιους αλιείς και την τοποθέτηση κάδων ανακύκλωσης στα αλιευτικά καταφύγια, μαρίνες και λιμένες σε συνεργασία με εταιρεία ανακύκλωσης/ μεταποίησης των απορριμμάτων. Η δράση προτείνεται να υλοποιείται κάθε χρόνο σε στοχευμένες περιοχές. Η δράση συνίσταται να συνδυαστεί και με ταυτόχρονους καθαρισμούς της χερσαίας παράκτιας ζώνης (παραλία). Αναμένεται να ευνοήσει και άλλα είδη χλωρίδας και πανίδας που είναι παρόντα στην περιοχή.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός καθαρισμών ανά έτος
2. Αριθμός ομάδων/ ατόμων που συμμετέχουν στους καθαρισμούς
3. Ποσότητα συλλεγμένων απορριμμάτων ανά κατηγορία

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0301
Ονομασία Μέτρου:
Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η δράση περιλαμβάνει: - Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση τύπων οικοσυστημάτων - Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών - Χρήση ερωτηματολογίων στους τοπικούς φορείς, τοπικούς παραγωγικούς φορείς, τουριστών - επισκεπτών, τοπική κοινωνία και αξιολόγηση αποτελεσμάτων - Αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών και δημιουργία καταλόγου ιεράρχησης και προτεραιοτήτων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Μη εφαρμόσιμο
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 GR2540002 GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα οι Τ.Ο. και τα είδη
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης γεωργικών εκτάσεων Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων Μέτρα προστασίας των εδαφιών πόρων Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού

Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει υψηλή επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα λόγω των αποτελεσμάτων και μεθοδολογικών οδηγιών του έργου LIFE IP-4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002) 1. Τεχνικός - Μεθοδολογικός Οδηγός για τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των τύπων οικοσυστημάτων και των οικοσυστημικών υπηρεσιών τους στην Ελλάδα, σε εθνική, περιφερειακή και τοπική κλίμακα (Παραδοτέο Δράσης Α3) 2. Εθνικός Κατάλογος Δεικτών Οικοσυστημικών Υπηρεσιών (Παραδοτέο Δράσης Α3) Επίσης, στα πλαίσια του LIFE αναμένεται η και η πιλοτική εφαρμογή της μεθοδολογίας σε επιλεγμένες περιοχές της χώρας, από όπου αναμένεται να προκύψουν χρήσιμα συμπεράσματα για την εφαρμογή της στην περιοχή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Δράση MAES (Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services) της Ε.Ε. Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1,5 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1,5 έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0303
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
40.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού για ανάθεση μελέτης σε οικονομικό φορέα
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Η χαρτογράφηση και αξιολόγηση των οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών τους αποσκοπεί στην αειφόρο διατήρηση των φυσικών πόρων με στόχο την κοινωνική και οικονομική ευημερία και αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο για τη διαχείριση και βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής. Αποτελεί επίσης εργαλείο και μέσο επικοινωνίας με τους οικονομικούς φορείς και την κοινωνία. Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής περιλαμβάνει πολυάριθμες και σημαντικές οικοσυστημικές υπηρεσίες (προμηθευτικές, ρύθμισης και διατήρησης, πολιτισμικές), μέρος των οποίων αναλύθηκαν στην ενότητα 3.4.
Η Δράση MAES (Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services) της Ε.Ε. περιλαμβάνει τη χαρτογράφηση και αξιολόγηση των τύπων οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών που προσφέρουν στους ανθρώπους. Η χαρτογράφηση περιλαμβάνει την απεικόνιση της έκτασής τους και τον υπολογισμό της επιφάνειάς τους, ενώ η αξιολόγηση αναφέρεται στον προσδιορισμό της καλής ή κακής κατάστασής τους και εξαρτάται από: α) την καταγραφή και αξιολόγηση των δομών και των λειτουργιών τους και β) από τις υφιστάμενες πιέσεις κα απειλές που αντιμετωπίζουν. Επίσης η χαρτογράφηση των υπηρεσιών παρέχει μία χωρική αποτύπωση πληροφοριών σχετικά με τον τρόπο και τη θέση που παρέχεται κάθε υπηρεσία.
Τα τελικά αποτελέσματα της δράσης αποτελούν εργαλείο λήψης αποφάσεων για περαιτέρω δράσεις όπως:
- Διαχειριστικές δράσεις για την βελτιστοποίηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών που θα ωφελούν ταυτόχρονα και την βιοποικιλότητα
- Παρακολούθηση τάσεων στην παροχή οικοσυστημικών υπηρεσιών στην περιοχή
- Δράσεις για τη συνέργεια ή σύγκρουση μεταξύ των οικοσυστημικών υπηρεσιών

Η δράση περιλαμβάνει:
- Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση τύπων οικοσυστημάτων
- Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών
- Χρήση ερωτηματολογίων στους τοπικούς φορείς, τοπικούς παραγωγικούς φορείς, τουριστών
- επισκεπτών, τοπική κοινωνία και αξιολόγηση αποτελεσμάτων
- Αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών και δημιουργία καταλόγου ιεράρχησης και προτεραιοτήτων.

Για την υλοποίηση της δράσης θα ακολουθηθούν τα αποτελέσματα και η μεθοδολογία που έχουν προκύψει από το LIFE IP-4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002) «Ολοκληρωμένες δράσεις για τη διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου NATURA 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα» και συγκεκριμένα:
1. Τεχνικός - Μεθοδολογικός Οδηγός για τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των τύπων οικοσυστημάτων και των οικοσυστημικών υπηρεσιών τους στην Ελλάδα, σε εθνική, περιφερειακή και τοπική κλίμακα (Παραδοτέο Δράσης Α3)
ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ Π, ΜΑΛΛΙΝΗΣ Γ, ΚΟΚΚΟΡΗΣ Ι, ΜΠΕΚΡΗ Ε, ΧΡΥΣΑΦΗ Ε, ΒΕΡΔΕ Ν, ΣΤΑΜΠΟΥΛΙΔΗΣ Θ (2018). LIFE-IP 4 NATURA: Ολοκληρωμένες δράσεις για την διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα. Παραδοτέο Δράσης Α.3: Τεχνικός - Μεθοδολογικός Οδηγός για τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των τύπων οικοσυστημάτων και των οικοσυστημικών υπηρεσιών τους στην Ελλάδα, σε εθνική, περιφερειακή και τοπική κλίμακα. Πανεπιστήμιο Πατρών, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Πάτρα σελ. 211.
2. Εθνικός Κατάλογος Δεικτών Οικοσυστημικών Υπηρεσιών (Παραδοτέο Δράσης Α3) ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ Π, ΚΟΚΚΟΡΗΣ Ι, ΜΠΕΚΡΗ Ε, ΜΑΛΛΙΝΗΣ Γ, ΣΤΑΜΠΟΥΛΙΔΗΣ Θ (2018). LIFE-IP 4 NATURA: Ολοκληρωμένες δράσεις για την διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα. Παραδοτέο

Δράσης Α.3: Εθνικός Κατάλογος Δεικτών Οικοσυστημικών Υπηρεσιών. Πανεπιστήμιο Πατρών, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Πάτρα σελ. 144. Παραδοτέα: - Έκθεση με την καταγραφή, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών της προστατευόμενης περιοχής - Γεωχωρική βάση δεδομένων που περιλαμβάνει τη χαρτογράφηση των τύπων οικοσυστημάτων και οικοσυστημικών υπηρεσιών
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Τεύχος μελέτης 2. γεωχωρική βάση δεδομένων 3. Βαθμός επίτευξης της χαρτογράφησης και ποσοτικοποίησης των οικοσυστημικών υπηρεσιών

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0302
Ονομασία Μέτρου:
Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Δημιουργία βάσης δεδομένων, όπου θα ενσωματωθούν οι έρευνες, οι μελέτες και οι δράσεις που έχουν γίνει στην περιοχή μελέτης και θα εμπλουτίζεται με νέα στοιχεία που θα έχουν τη δυνατότητα να εισάγουν οι διαχειριστές της εφαρμογής είτε από προτάσεις και εντοπισμό επισκεπτών (μέσω μιας ολοκληρωμένης διαδικτυακής εφαρμογής) είτε από αυτοψίες των υπαλλήλων του Φορέα και έρευνες. Σε συνδυασμό με την απογραφή και αυτοματοποιημένη εισαγωγή των αβιοτικών παραμέτρων οι οποίες θα λαμβάνονται συστηματικά από καίριες θέσεις της περιοχής, θα δημιουργηθεί ένα εργαλείο διαχείρισης και λήψης αποφάσεων για την έγκαιρη και αποτελεσματική ενεργοποίηση των αρμόδιων φορέων και υπηρεσιών και την αντιμετώπιση προβλημάτων στην προστατευόμενη περιοχή.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Μη εφαρμόσιμο
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 GR2540002 GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.4.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2,5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: Συλλογή και δόμηση περιγραφικών και χωρικών δεδομένων σε ενιαία βάση δεδομένων (1,5 έτος) Φάση Β: Ανάπτυξη webgis πλατφόρμας και εφαρμογών (6 μήνες) Φάση Γ: Δοκιμαστική λειτουργία webgis πλατφόρμας / Τελικές διορθώσεις / Εκπαίδευση χρηστών της ΜΔΠΠ (6 μήνες)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
150.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Ταμείο Ανάκαμψης Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Ανασταλτικός παράγοντας για την λήψη αποφάσεων με στόχο την προστασία των περιοχών αποτελεί σε πολλές περιπτώσεις η έλλειψη πληροφορίας ή η κακή διαχείριση αυτής ως απόρροια της ελλιπούς οργάνωσης των διαθέσιμων δεδομένων που αφορούν τα προστατευόμενα είδη. Για την επίλυση του εν λόγω προβλήματος κρίνεται αναγκαία η δημιουργία μία ολοκληρωμένης

βάσης δεδομένων, διαθέσιμη, με την μορφή webgis στο ευρύ κοινό, που θα αποτελέσει εργαλείο για την προστασία, τη διατήρηση και τη διαχείριση των οικοσυστημάτων.

Το εν λόγω μέτρο υλοποιείται σε τέσσερεις κατευθύνσεις:

Α. Δημιουργία βάσης δεδομένων.

Πηγές εύρεσης των δεδομένων θα αποτελέσουν αρχικά οι πολυάριθμες έρευνες, μελέτες και δράσεις διαχείρισης που έχουν υλοποιηθεί στις περιοχές από διάφορους φορείς (Πανεπιστήμια, Ερευνητικά Κέντρα, ΜΚΟ, Τοπική Αυτοδιοίκηση κ.λπ.). Τα εν λόγω δεδομένα βρίσκονται διάσπαρτα και πρέπει να συλλεχθούν, να αξιολογηθούν και να οργανωθούν ώστε να αποτελέσουν τη βάση λειτουργίας του Φορέα. Τα δεδομένα θα γεωαναφερθούν στο χωρικό επίπεδο με τη μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια ώστε να προκύψει και γεωγραφική πληροφορία όσο αυτό είναι εφικτό

Β. Δημιουργία webgis

Επιπλέον, θα δημιουργηθεί ένα προσαρμοσμένο αναπτυγμένο ppGIS (σύστημα GIS με συμμετοχή του κοινού) και webGIS το οποίο θα σχεδιαστεί για να παρέχει διαδραστική χρήση χωρικών δεδομένων και γεωγραφικής χαρτογράφησης, εύκολα προσβάσιμα ακόμη και από smartphones ή tablets. Αυτή η πλατφόρμα θα δώσει τη δυνατότητα στους τελικούς χρήστες και άλλους εμπλεκόμενους φορείς να χρησιμοποιούν τις τεχνολογίες γεωχωρικών πληροφοριών και θεματικούς χάρτες για να επικοινωνούν μεταξύ τους με αποτελεσματικό τρόπο. Μέσω της εφαρμογής για smartphones και tablets δίνεται η δυνατότητα στους επισκέπτες να καταγράψουν τις δικές του παρατηρήσεις η φωτογραφίες σχετικά με τα είδη ή τις απειλές που εντοπίζουν και να τις γνωστοποιούν άμεσα στο Φορέα, συμβάλλοντας στη καλύτερη εποπτεία και διαχείριση της περιοχής, Η δημιουργία μιας πλατφόρμας για το ευρύ κοινό αναμένεται να αυξήσει την ευαισθητοποίηση του κοινού, μέσω της αίσθησης της συμμετοχής στην προστασία και διασφάλιση της ακεραιότητάς και προστατευόμενων ειδών.

Γ. Συλλογή στοιχείων σχετικά με τις περιοχές ευθύνης του Φορέα.

Η βάση δεδομένων για να λειτουργήσει πρέπει να ενημερώνεται με νεότερα στοιχεία – μελέτες ή μετρήσεις. Τα αποτελέσματα των μελετών βάσης που προτείνονται θα εμπλουτίσουν και θα γεμίσουν τα κενά πληροφορίας που εντοπίζονται στην παρούσα φάση. Παράλληλα, το σύστημα πρέπει να ενημερώνεται συστηματικά με πληθώρα μετρήσεων των αβιοτικών παραμέτρων που κρίνονται ενδεικτικά για την διερεύνηση της καλής κατάστασης των φυσικών πόρων και κατ' επέκτασιν των προστατευόμενων ειδών. Επιπλέον, η βάση θα εμπλουτίζεται με τα δεδομένα των χρηστών της φόρμας webgis, εφόσον πρωτίστως αξιολογούνται από τους υπαλλήλους του Φορέα και τέλος, ο Φορέας εφόσον ενημερώνεται για νέες έρευνες μελέτες που διεξάγονται για την περιοχή ή τα είδη της περιοχής θα εμπλουτίζει τη βάση με τις επιπρόσθετες πληροφορίες που θα προκύπτουν.

Δ. Εκπαίδευση προσωπικού Φορέα στην εισαγωγή δεδομένων στη βάση.

Για την διαχείριση της βάσης και την αξιολόγηση των δεδομένων που θα προκύψουν μεταγενέστερα της έναρξης λειτουργίας της βάσης είναι απαραίτητη η εκπαίδευση του προσωπικού του φορέα, ώστε να διατηρηθεί και να λειτουργεί εφεξής συμβουλευτικά για τη λήψη αποφάσεων.

Παραδοτέα

Π1: Συλλογή και αξιολόγηση των μελετών που έχουν πραγματοποιηθεί και αφορούν την προστατευόμενη περιοχή και δημιουργία γεωχωρικών δεδομένων όπου είναι εφικτό καθώς και έλεγχος των διαθέσιμων χωρικών αρχείων για σφάλματα.

Π2: Βάση δεδομένων σε λειτουργία.

Π3: Δημιουργία webgis (Android, iOS και Windows) και πιλοτική εφαρμογή.

Π4: Οργάνωση ημερίδων για την εκπαίδευση του προσωπικού του Φορέα

Π5: Ενημέρωση του κοινού για την ύπαρξη και λειτουργία της διαδικτυακής πλατφόρμας

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Δομημένη βάση δεδομένων
2. Λειτουργικότητα webgis εφαρμογής
3. Λειτουργικότητα εφαρμογής για smartphones και tablets
4. Αριθμός χρηστών που χρησιμοποιούν την εφαρμογή για smartphones/tablets
5. Αριθμός επισκέψεων στην webgis εφαρμογή
6. Αριθμός δεδομένων που εισάχθηκε στη βάση δεδομένων
7. Πλήθος τύπου δεδομένων που εισάχθηκε στη βάση δεδομένων

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0305
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση ανθρωπογενών δραστηριοτήτων στο θαλάσσιο περιβάλλον
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Σχέδιο παρακολούθησης των θαλασσίων ανθρωπογενών δραστηριοτήτων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια έκταση της περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα θαλάσσια είδη πανίδας
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.5.9
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει επάρκεια γνώσης και εμπειρίας στην παρακολούθηση των θαλασσίων ανθρωπογενών δραστηριοτήτων
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1) Γεω-χωρική και εποχιακή εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης των θαλασσίων ανθρωπογενών δραστηριοτήτων στην περιοχή
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0304 MM25401CW0303
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Αναλύονται για κάθε σχέδιο παρακολούθησης ανά δραστηριότητα στο αντίστοιχο κεφάλαιο
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η Δράση περιγράφεται αναλυτικά στο πρόγραμμα παρακολούθησης αλιευτικής και καταδυτικής δραστηριότητας
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Χάρτες παρουσίας, Έκταση και ένταση ανθρωπογενών πιέσεων που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν 2. Καταγραφή έκτασης και έντασης των επιπτώσεων στα οικοσυστήματα από τις ανθρωπογενείς πιέσεις και απειλές που καταγράφηκαν 3. Ετήσια τεχνική έκθεση

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0307
Ονομασία Μέτρου:
Δίκτυο ενημέρωσης, έγκαιρης προειδοποίησης και βοήθειας για τις "εκρήξεις" μεδουσών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η δράση έχει ως στόχο την προστασία των λουόμενων από τις εποχικά μεγάλες συγκεντρώσεις ("εκρήξεις") μεδουσών που έχουν διαπιστωθεί τα τελευταία χρόνια στον Κορινθιακό κόλπο. Η δράση περιλαμβάνει σύστημα παρακολούθησης και ανάπτυξη ειδικής πλατφόρμας με αντίστοιχη εφαρμογή για τη συλλογή σχετικών αβιοτικών και βιοτικών δεδομένων, σύστημα καταγραφής περιστατικών και ειδοποίησης σε ένα ευρύ τοπικό δίκτυο (αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς, μέσα ενημέρωσης, ιδιώτες), εκπαίδευση του προσωπικού της αρμόδιας αρχής και των ναυαγοσωστών για παροχή πρώτων βοηθειών, προμήθεια εξοπλισμού πλωτών μέσων προστασίας των λουόμενων για την αποτροπή εισβολής των μεδουσών σε παραλίες, και τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων στις οργανωμένες παραλίες που θα προειδοποιεί τους λουόμενους για τα περιστατικά (συμπεριλαμβανομένων και άλλων πληροφοριών για την παραλία π.χ. κατάσταση κολυμβητικών υδάτων, έντονα καιρικά φαινόμενα κτλ.)
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CL04, CS04, CL01
Τύπος του μέτρου:
Άλλο, ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Θαλάσσιο μέτωπο μπροστά από παραλίες σε απόσταση περί των 200μ από την ακτή, που παρατηρείται το εποχικό φαινόμενο έξαρσης με υψηλές συγκεντρώσεις μεδουσών στο θαλάσσιο περιβάλλον.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Caretta caretta *Chelonia mydas*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.1, Γ.4.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
L02, L04, L06, L07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού Διαχείριση επισκεπτών

Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Το Ελληνικό Παρατηρητήριο Βιοποικιλότητας το 2018 δημιούργησε ένα ανοιχτό διαδικτυακό εργαλείο (WebGIS) στο οποίο καταγράφηκαν τα περιστατικά «εκρήξεων» μεδουσών σε όλη τη χώρα. Η διαδικτυακή πλατφόρμα του υπό εξέλιξη έργου Horizon2020 EcoScope (Συντονιστής έργου Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης) έχει προβλέψει την συλλογή αβιοτικών και βιοτικών δεδομένων που σχετίζονται και με τα φαινόμενα αυτά. Μετά την έκδοση ΚΥΑ από το ΥΠΕΝ και ΥΠΑΑΤ για την αδειοδότηση πλωτών διχτυών κατά τόπους στη χώρα, η εμπειρία και τεχνογνωσία κρίνονται ώριμες.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Επικαιροποίηση ΚΥΑ, αγορά εξοπλισμού και θέσεις εγκατάστασης, ανάπτυξη εφαρμογής, εκπαίδευση: 1ο έτος 2. Δράσεις εκπαίδευσης και ενημέρωσης εφαρμογής: 2ο έτος και εφάπαξ
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25307CW0302 MM25307CF0301
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
70.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Ιδιωτική πρωτοβουλία 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Μετά τις εξάρσεις μεδουσών σε ελάχιστη απόσταση από τις ακτές σε διάφορες περιοχές της Ελλάδας και τις σημαντικές επιπτώσεις στον τουρισμό που επέφεραν, προωθήθηκε νομοθετική ρύθμιση (ΚΥΑ ΥΠΕΝ και ΥΠΑΑΤ) ως ένα άμεσο μέτρο αντιμετώπισης του φαινομένου, που επιτρέπει στα Λιμεναρχεία να δίνουν άδεια σε φορείς διοίκησης λιμένων ή σε οποιονδήποτε παραχωρείται ή εκμισθώνεται χώρος αιγιαλού ή παράλιας ζώνης λιμένα να τοποθετήσουν για πρόσκαιρη χρήση (έως πέντε μήνες) πλωτά μέσα προστασίας (πλωτά φράγματα από δίχτυα χωρίς επαφή με τον πυθμένα) των λουόμενων και να μπορούν ακόμη και αν ανήκουν σε περιοχές Natura 2000, ανεξαρτήτως αν οι περιοχές αυτές είναι χαρακτηρισμένες ως πολυσύχναστες ή μη. Ο χώρος τοποθέτησης των προστατευτικών διχτυών γνωστοποιείται από τη Λιμενική Αρχή στην

Υδρογραφική Υπηρεσία του Πολεμικού Ναυτικού για την έκδοση αναγγελίας προς τους ναυτιλλομένους. Τα δίχτυα εφαρμόστηκαν με ιδιωτικές κυρίως πρωτοβουλίες, παρόλα αυτά κατά την εφαρμογή της ΚΥΑ πολλές αδειοδοτήσεις δεν προχώρησαν λόγω γραφειοκρατίας. Συνεπώς υπάρχει ανάγκη επικαιροποίησης της ΚΥΑ και ελαχιστοποίηση της γραφειοκρατίας για την δυνατότητα άμεσης αντιμετώπισης του φαινομένου.

Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου

Αναμένεται το κόστος αγοράς του εξοπλισμού και η εγκατάσταση των βάσεων τοποθέτησής του στον πυθμένα να έχουν υψηλό κόστος.

Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Δεν προβλέπονται δυσχέρειες στην κοινωνική αποδοχή. Αντιθέτως, αναμένεται το μέτρο να ενισχυθεί με ιδιωτική πρωτοβουλία.

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Η δράση έχει ως στόχο την προστασία των λουόμενων, των αλιέων και των επιχειρήσεων που ασχολούνται με τον τουρισμό από τις εποχικά μεγάλες συγκεντρώσεις ("εκρήξεις") μεδουσών που έχουν διαπιστωθεί τα τελευταία χρόνια στον Κορινθιακό κόλπο.
Η δράση περιλαμβάνει:
1. Ανάπτυξη ειδικής πλατφόρμας (και εφαρμογής για κινητά και tablet) για την καταγραφή, παρακολούθηση και έγκαιρη προειδοποίηση περιστατικών υψηλών συγκεντρώσεων μεδουσών. Η πλατφόρμα μπορεί να συγκεντρώνει επιπρόσθετα πληροφορία με σχετικές αβιοτικές και βιοτικές παραμέτρους (π.χ. συγκεντρώσεις θρεπτικών, βαρέων μετάλλων, καταλληλόλητα κολυμβητικών υδάτων, θαλασσίων ρευμάτων κτλ.) που θα αντλούνται από άλλα συστήματα παρακολούθησης (π.χ. σύστημα Ποσειδωνίας του ΕΛΚΕΘΕ, υπό εξέλιξη πλατφόρμα ecoscope κ.ά.). Παρόλο που το σύστημα παρακολούθησης και έγκαιρης ειδοποίησης στηρίζεται σχεδόν αποκλειστικά στις παρατηρήσεις των χρηστών, η πλατφόρμα μπορεί να διαθέτει κατάλληλο μοντέλο πρόγνωσης των «εκρήξεων» μεδουσών το οποίο θα ενημερώνεται και θα εμπλουτίζεται με επικαιροποιημένη πληροφορία ώστε να βελτιώνονται οι προβλέψεις του στο μέλλον. Η πλατφόρμα θα ενημερώνει έγκαιρα και άμεσα αποστέλλοντας ειδοποιήσεις σε ένα ευρύ τοπικό δίκτυο και αρμόδιους φορείς για τη λήψη μέτρων προστασίας του κοινού και των χρηστών (π.χ. λιμεναρχείο, δήμους, περιφέρεια, τοπικά μέσα ενημέρωσης, ιδιώτες που σχετίζονται με τον τουρισμό και τη θαλάσσια αναψυχή κτλ.). Τέλος, η πλατφόρμα θα μπορούσε να ενταχθεί στο ευρύτερο εργαλείο που περιγράφεται στη δράση «Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.» ώστε όλη η σχετική με την περιοχή πληροφορία να συγκεντρώνεται και να είναι διαθέσιμη προς όλους τους χρήστες παρέχοντας ολοκληρωμένη εικόνα του θαλασσίου οικοσυστήματος.
2. Τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων στις παραλίες λουόμενων για την άμεση ενημέρωση και προειδοποίησή τους για τα περιστατικά υψηλών συγκεντρώσεων μεδουσών. Οι πινακίδες θα ενημερώνουν και για την γενικότερη κατάσταση των υδάτων και της εν λόγω παραλίας και θα συμπεριλαμβάνουν συμπληρωματικές χρήσιμες πληροφορίες για τους λουόμενους όπως κατάσταση κολυμβητικών υδάτων, έντονα καιρικά φαινόμενα κτλ. (βλ. Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών) στην ελληνική και αγγλική γλώσσα. Η ταμπέλα θα ενημερώνει και για την ύπαρξη διαδικτυακής πλατφόρμας στην οποία οι λουόμενοι θα μπορούν να αναφέρουν περιστατικά υψηλών συγκεντρώσεων μεδουσών.
3. Προμήθεια εξοπλισμού (δίχτυα και απόχες) και εγκατάσταση υποδομής για την τοποθέτηση διχτυών σε παραλίες λουόμενων σε απόσταση 200 μέτρα από την ακτή σε περιστατικά υψηλών συγκεντρώσεων μεδουσών. Εξαίρεση αποτελούν οι παραλίες ωοτοκίας στη χέρσο, και οι θαλάσσιες περιοχές που χρησιμοποιούνται για ζευγάρωμα, ανάπαυση και για μετακίνηση των

θηλυκών μεταξύ διαδοχικών ωοτοκιών των θαλασσίων χελωνών στις οποίες η τοποθέτηση διχτυών σε παραλίες ως μέτρο προστασίας των λουόμενων από τις εκρήξεις μεδουσών, απαγορεύεται κατά τη διάρκεια όλου του έτους. 4. Δράσεις εκπαίδευσης (σεμινάρια) ναυαγοσωστών και προσωπικού ΜΔΠΠ για την τοποθέτηση προστατευτικών διχτυών και συλλογής μεδουσών με απόχες σε απόσταση 200 μέτρα από την ακτή σε περιστατικά υψηλών συγκεντρώσεων μεδουσών. 5. Δράσεις εκπαίδευσης (ενημερωτικά φυλλάδια) για την αναφορά περιστατικών υψηλής συγκέντρωσης μεδουσών και παροχής πρώτων βοηθειών σε περίπτωση επαφής λουόμενου με μέδουσα (αλλεργικό σοκ, κνησμός, ερεθισμός δέρματος κτλ.) σε ναυαγοσώστες, ιδιώτες που ασχολούνται με τον τουρισμό και την αλιεία, ξενοδόχους, κ.ά.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός πλωτών μέσων που τοποθετούνται ανά χλμ. παραλίας ανά έτος 2. Αριθμός παραλιών που τοποθετούνται πλωτά μέσα ανά έτος 3. Αριθμός εξάρσεων με υψηλές συγκεντρώσεις μεδουσών ανά έτος 4. Αριθμός σεμιναρίων που διεξάγονται ανά έτος

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0308
Ονομασία Μέτρου:
Ανασύσταση ιστορικού πυρκαγιών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Καταγραφή και ανασύσταση του ιστορικού πυρκαγιών στον Πάρνωνα από καταγραφές και με τη χρήση τηλεπισκόπησης
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CB05
Τύπος του μέτρου:
Παρακολούθηση/άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολικής Λακωνίας-Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001, GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλος ο ορεινός όγκος και η Ελαφόνησος
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
όλοι οι τύποι οικοτόπων
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.15.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.5.13, A.3.7
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
M09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α': Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β': Χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών Φάση Γ': Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CB0501
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Επιστημονικοί φορείς
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α΄: 15.000 €: Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β΄: 30.000 €: Χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών Φάση Γ΄: 5.000 €: Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ Περιφέρεια/Περιφερειακές Ενότητες ΥΠΕΝ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Συμβολή της Δασικής Υπηρεσίας για παροχή ιστορικού πυρκαγιών
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν υπάρχουν τεχνικές δυσκολίες. Υψηλή επιστημονική επάρκεια (υπάρχει ήδη γνώση της τεχνοτροπίας (Pleniou, M., Xystrakis, F., Dimopoulos, P. and Koutsias, N. 2012 Maps of fire occurrence – spatially explicit reconstruction of recent fire history using satellite remote sensing. Journal of Maps, 8 (4), 499-506)
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένεται αποδοχή
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Οι χάρτες εμφάνισης των δασικών πυρκαγιών που δείχνουν τη θέση και την έκταση των καμένων εκτάσεων είναι η βάση για την προστασία και την αποκατάσταση των πληγέντων φυσικών οικοσυστημάτων παγκοσμίως και επομένως, η έλλειψη τέτοιων χωρικών δεδομένων επηρεάζει και τη διαχείριση τους . Χωρικά δεδομένα χαρακτηριστικών των πυρκαγιών, όπως η εμφάνιση της πυρκαγιάς, η συχνότητα, η επαναληψημότητα ή το διάστημα μέχρι την τελευταία πυρκαγιά, είναι σημαντικές πληροφορίες σε θέματα περιβαλλοντικού σχεδιασμού και διαχείρισης των δασικών πυρκαγιών. Πιο συγκεκριμένα, μία λεπτομερής περιγραφή μιας πυρκαγιάς, δηλαδή η ακριβή οριοθέτηση της περιμέτρου της, συμβάλλει άμεσα στη μελέτη των οικολογικών προτύπων της

μεταπυρικής αναγέννησης και της διαδοχής της βλάστησης, αφού έτσι καθίσταται εφικτή η ερμηνεία των προτύπων της παρατηρούμενης αποκατάστασης και γίνονται κατανοητοί οι μηχανισμοί των διαδικασιών αποκατάστασης των καμένων οικοσυστημάτων καθώς και άλλοι δυναμικοί παράγοντες του περιβάλλοντος, όπως είναι η υγρασία, η θερμοκρασία, το έδαφος, οι ανθρώπινες δραστηριότητες κ.α.
Η ανασύσταση του ιστορικού των δασικών πυρκαγιών, εάν η έκταση της περιοχής μελέτης είναι μεγάλη είναι αδύνατη να επιτευχθεί με επίγειες έρευνες κυρίως από άποψη χρόνου και κόστους. Επομένως, η παρακολούθηση μπορεί να επιτευχθεί με την εφαρμογή προηγμένων τεχνολογιών, όπως είναι η δορυφορική τηλεπισκόπηση με τη χρήση υψηλής χωρικής και χρονικής ανάλυσης δορυφορικών δεδομένων. Η δορυφορική τηλεπισκόπηση παρέχει μία απεριόριστη βασική πηγή πληροφοριών ενός μεγάλου μέρους της επιφάνειας της γης όπου μπορούν να ληφθούν μετρήσεις για την ίδια περιοχή σε τακτική βάση. Αυτά τα περιοδικά φασματικά δεδομένα στο ορατό και στο υπέρυθρο τμήμα του ηλεκτρομαγνητικού φάσματος, που έχουν αποκτηθεί από διάφορους δορυφορικούς αισθητήρες, μπορούν με τη βοήθεια της επεξεργασίας και της ερμηνείας τους μέσω ενός υπολογιστή να συμβάλλουν σε μία καλύτερη, οικονομικά αποδοτική, αντικειμενική και ταχύτατη μέθοδο παρακολούθησης και χαρτογράφησης των καμένων εκτάσεων.
Από το 1972 οι παρατηρήσεις μέσω του LANDSAT δορυφόρου συλλέγουν πληροφορίες για τη γη, από το διάστημα. Η επιτυχία των δορυφόρων LANDSAT οφείλεται κυρίως στο συνδυασμό αισθητήρων παρατήρησης ικανοποιητικής φασματικής, χωρικής και χρονικής ανάλυσης, ενώ η μεγάλη χρονική διάρκεια του έχει προσφέρει ένα αξιόλογο αρχείο δορυφορικών δεδομένων, κατάλληλο για μακροχρόνιες και διαχρονικές παρατηρήσεις. Σημαντικό είναι επίσης ότι, τα αρχειοθετημένα αυτά δορυφορικά δεδομένα LANDSAT προέρχονται από την ιστοσελίδα του αμερικάνικου Γεωλογικού Ινστιτούτου United States Geological Survey (USGS) (http://glovis.usgs.gov/) και το Επιστημονικό Κέντρο Επιστήμης και Παρατήρησης των Πόρων της Γης Earth Resources Observation Systems (EROS) και είναι στη διάθεση του κοινού χωρίς χρέωση. Συμπερασματικά, για την αποτελεσματικότητα κάθε επιστημονικής παρακολούθησης της βλάστησης η καταγραφή του ιστορικού των δασικών πυρκαγιών για την αξιολόγηση των οικοσυστημάτων είναι απαραίτητη, καθώς με αυτόν τον τρόπο θα μπορέσουμε να διερευνήσουμε την εξέλιξη και την αποκατάσταση του τοπίου σήμερα.

Αναλυτικότερα:
Φάση Α΄: (διάρκεια 1 χρόνος): Συλλογή και οργάνωση δεδομένων
Περιλαμβάνει τη συλλογή και επεξεργασία των δορυφορικών δεδομένων. Συγκεκριμένα, μπορούν να συλλεχθούν δωρεάν δορυφορικά δεδομένα (Landsat, Sentinel κ.α.) από το αμερικανικό Γεωλογικό Ινστιτούτο (USGS) και άλλα διαθέσιμα στοιχεία διάφορων χρονολογιών (αεροφωτογραφίες, σημεία έναρξης πυρκαγιάς), ώστε να χρησιμοποιηθούν για τη χαρτογράφηση ή βοηθητικά για τη φωτοερμηνεία των δορυφορικών εικόνων.
Φάση Β΄ (διάρκεια 1 χρόνος): Χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών
Σε αυτή τη φάση θα πραγματοποιηθεί η χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών ιστορικά χρησιμοποιώντας τις διαθέσιμες δορυφορικές εικόνες και εφαρμόζοντας μεθόδους
Τηλεπισκόπησης που έχουν αναπτυχθεί για τη χαρτογράφηση των καμένων εκτάσεων.
Φάση Γ' (διάρκεια 1 χρόνος): Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών.
Σε αυτή τη φάση του έργου τα αποτελέσματα κατά τη Β' φάση θα ενσωματωθούν στο σχεδιασμό της δασικής διαχείρισης ώστε να είναι δυνατή η εκτίμηση της μεταπυρικής παρακολούθηση της εξέλιξης της βλάστησης. Τέλος, θα δημιουργηθεί ένα Γεωγραφικό Σύστημα Πληροφοριών που θα συμπεριλαμβάνει όλο το πληροφοριακό υλικό που θα συλλεχθεί καθώς και όλα τα χαρτογραφικά προϊόντα, τα οποία θα παραδοθούν σε ψηφιακή μορφή (χάρτες).

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. έκταση και πλήθος δασικών πυρκαγιών που θα χαρτογραφηθούν
2. Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0311
Ονομασία Μέτρου:
Δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρόμων αναψυχής και διαδρομές περιήγησης επιφανείας με μάσκα και αναπνευστήρα
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά (α) την εκπόνηση ειδικής μελέτης για τη δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρόμων αναψυχής και διαδρομών περιήγησης επιφανείας με μάσκα και αναπνευστήρα σε σημεία ενδιαφέροντος με στόχο την περιβαλλοντική ευαισθησία και ενημέρωση του κοινού, (β) τη δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρόμων αναψυχής και διαδρομών περιήγησης επιφανείας με μάσκα και αναπνευστήρα, (γ) ανάπτυξη εφαρμογής ψηφιακής περιήγησης των διαδρομών αυτών.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων, Άλλα
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Περιοχές με υψηλή βιοποικιλότητα, περιοχές με παρουσία ιστορικών ή πολιτιστικών χαρακτηριστικών έως τα 60 μέτρα βάθος
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1120*, 1170
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.2.1, Γ.2.2
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει υψηλή ωριμότητα από προστατευόμενες περιοχές σε χώρες της Μεσογείου (π.χ. Ιταλία, Γαλλία)
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α (1ο έτος) - Εκπόνηση μελέτης για τον προσδιορισμό των σημείων, των διαδρομών, χαρακτηρισμός της βιοποικιλότητας & ευαισθησίας θαλάσσιων Τ.Ο. και ειδών, φέρουσα ικανότητα. Φάση Β (2ο έτος και εφάπαξ)- Δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρόμων και ψηφιακής εφαρμογής. Συντήρηση κάθε έτος.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
7.000€ ανά διαδρομή (ο αριθμός τους θα προσδιοριστεί από την προβλεπόμενη μελέτη)
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Η υλοποίηση της δράσης χρειάζεται καταδυτική ομάδα με επαγγελματίες δύτες.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται δυσχέρεια.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά την εκπόνηση μελέτης και τη δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρόμων αναψυχής σε σημεία ενδιαφέροντος με στόχο την περιβαλλοντική ευαισθησία και ενημέρωση του κοινού για τη θαλάσσια βιοποικιλότητα. Οι διάδρομοι θα δημιουργηθούν με τους όρους σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, και η σήμανσή τους θα πραγματοποιείται με δύο πλωτήρες σήμανσης της έναρξης και τέλους της

κάθε διαδρομής, κατάλληλες αδιάβροχες πινακίδες ενημέρωσης κατά μήκος της διαδρομής που θα ενημερώνουν τους δύτες για τους σωστούς κανόνες υποβρύχιας συμπεριφοράς και τα στοιχεία θαλάσσιας βιοποικιλότητας της περιοχής, σήμανση με κατάλληλη σημαία που υποδεικνύει κατάδυση κτλ. Τα σκάφη που θα μεταφέρουν τους δύτες θα προσδένουν σε ειδικό ναυδέτη. Ο αριθμός των δυτών για κάθε διάδρομο θα προσδιοριστεί σύμφωνα με την αντίστοιχη προβλεπόμενη μελέτη και το σχέδιο διαχείρισης επισκεπτών. Πιθανές περιοχές αποτελούν σημεία υψηλής βιοποικιλότητας π.χ. σπήλαια υπό την προϋπόθεση ότι δεν αποτελούν σημεία αναπαραγωγής της *Monachus monachus*, σημεία με παρουσία κοραλλιογενών υφάλων κτλ., καθώς και πιθανά ναυάγια (υπό όρους), σημεία αρχαιολογικού ή άλλου ενδιαφέροντος (υπό όρους). Η δράση δύναται να συνδυάζει και διαδρομές περιήγησης επιφανείας με μάσκα και αναπνευστήρα (snorkelling) σε σημεία ενδιαφέροντος με μικρό βάθος.
Για τη χρήση των διαδρομών σε σημεία με ευαίσθητους τύπους οικοτόπων ή σημεία πολιτιστικού/ αρχαιολογικού χαρακτήρα, η κατάδυση θα γίνεται πάντα με συνοδεία εξουσιοδοτημένου οδηγού. Για τη χρήση και συντήρηση των διαδρόμων υπεύθυνη είναι η ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, η οποία παρέχει ειδική άδεια για τη χρήση τους σε καταδυτικά κέντρα των όμορων περιοχών και με την υποχρέωση να δηλώνεται από τα καταδυτικά κέντρα στην αρμόδια υπηρεσία (ΜΔΠΠ/ΟΦΥΠΕΚΑ) τα στοιχεία της επίσκεψης (αριθμός των επισκεπτών, σημείο, ημερομηνία, ώρα, βάθος κτλ.) ώστε να διευκολύνεται η παρακολούθηση και ο έλεγχος της φέρουσας ικανότητας του εκάστοτε σημείου. Στη διάρκεια του έτους κάθε καταδυτικό κέντρο με άδεια να χρησιμοποιεί τους διαδρόμους και τα σημεία κατάδυσης, οφείλει να κρατάει ειδικό ημερολόγιο το οποίο παραδίδει στην αρμόδια αρχή υποχρεωτικά για να λάβει άδεια τον επόμενο χρόνο. Δύναται για τη χρήση των διαδρόμων η επιβολή μικρού αντίτιμου στην αρμόδια υπηρεσία, που θα χρησιμοποιείται για την συντήρηση του δικτύου υποθαλάσσιων διαδρομών και τις διαχειριστικές ανάγκες της περιοχής. Η υποδομή σήμανσης των καταδυτικών διαδρόμων θα αφαιρείται το φθινόπωρο, και την άνοιξη θα επανατοποθετείται με ταυτόχρονες διαδικασίες συντήρησής τους.
Τέλος, θα δημιουργηθεί κατάλληλη διαδικτυακή εφαρμογή ψηφιακής περιήγησης στα σημεία και διαδρομές κατάδυσης με στόχο την διάδοση της αξίας της βιοποικιλότητας της περιοχής, την ευαισθητοποίηση και ενημέρωση του ευρύτερου κοινού που δεν έχει δυνατότητα να ασκήσει κατάδυση.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός διαδρόμων και υποβρύχιων ενημερωτικών πινακίδων που τοποθετήθηκαν και συνολικό μήκος ανά έτος
2. Αριθμός επισκεπτών ανά διάδρομο ανά έτος
3. Αριθμός τοπικών επιχειρήσεων που εκμεταλλεύονται τους διαδρόμους

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0312
Ονομασία Μέτρου:
Ανασύσταση ιστορικού πυρκαγιών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Καταγραφή και ανασύσταση του ιστορικού πυρκαγιών στις ορεινές περιοχές από καταγραφές και με τη χρήση τηλεπισκόπησης
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CB05
Τύπος του μέτρου:
Παρακολούθηση/άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλοι οι ορεινοί όγκοι των προστατευόμενων περιοχών
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
όλοι οι τύποι οικοτόπων
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.18.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.3.12, A.5.16
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
M09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α': Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β': Χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών Φάση Γ': Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CB0501
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Επιστημονικοί φορείς
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α΄: 15.000 €: Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β΄: 30.000 €: Χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών Φάση Γ΄: 5.000 €: Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ Περιφέρεια/Περιφερειακές Ενότητες ΥΠΕΝ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Συμβολή της Δασικής Υπηρεσίας για παροχή ιστορικού πυρκαγιών
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν υπάρχουν τεχνικές δυσκολίες. Υψηλή επιστημονική επάρκεια (υπάρχει ήδη γνώση της τεχνοτροπίας (Pleniou, M., Xystrakis, F., Dimopoulos, P. and Koutsias, N. 2012 Maps of fire occurrence – spatially explicit reconstruction of recent fire history using satellite remote sensing. Journal of Maps, 8 (4), 499-506)
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου. Αντιθέτως, αναμένεται αποδοχή του μέτρου.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Οι χάρτες εμφάνισης των δασικών πυρκαγιών που δείχνουν τη θέση και την έκταση των καμένων εκτάσεων είναι η βάση για την προστασία και την αποκατάσταση των πληγέντων φυσικών οικοσυστημάτων παγκοσμίως και επομένως, η έλλειψη τέτοιων χωρικών δεδομένων επηρεάζει και τη διαχείριση τους . Χωρικά δεδομένα χαρακτηριστικών των πυρκαγιών, όπως η εμφάνιση της πυρκαγιάς, η συχνότητα, η επαναληψημότητα ή το διάστημα μέχρι την τελευταία πυρκαγιά, είναι σημαντικές πληροφορίες σε θέματα περιβαλλοντικού σχεδιασμού και διαχείρισης των δασικών πυρκαγιών. Πιο συγκεκριμένα, μία λεπτομερής περιγραφή μιας πυρκαγιάς, δηλαδή η ακριβή

οριοθέτηση της περιμέτρου της, συμβάλλει άμεσα στη μελέτη των οικολογικών προτύπων της μεταπυρικής αναγέννησης και της διαδοχής της βλάστησης, αφού έτσι καθίσταται εφικτή η ερμηνεία των προτύπων της παρατηρούμενης αποκατάστασης και γίνονται κατανοητοί οι μηχανισμοί των διαδικασιών αποκατάστασης των καμένων οικοσυστημάτων καθώς και άλλοι δυναμικοί παράγοντες του περιβάλλοντος, όπως είναι η υγρασία, η θερμοκρασία, το έδαφος, οι ανθρώπινες δραστηριότητες κ.α.
Η ανασύσταση του ιστορικού των δασικών πυρκαγιών, εάν η έκταση της περιοχής μελέτης είναι μεγάλη είναι αδύνατη να επιτευχθεί με επίγειες έρευνες κυρίως από άποψη χρόνου και κόστους. Επομένως, η παρακολούθηση μπορεί να επιτευχθεί με την εφαρμογή προηγμένων τεχνολογιών, όπως είναι η δορυφορική τηλεπισκόπηση με τη χρήση υψηλής χωρικής και χρονικής ανάλυσης δορυφορικών δεδομένων. Η δορυφορική τηλεπισκόπηση παρέχει μία απεριόριστη βασική πηγή πληροφοριών ενός μεγάλου μέρους της επιφάνειας της γης όπου μπορούν να ληφθούν μετρήσεις για την ίδια περιοχή σε τακτική βάση. Αυτά τα περιοδικά φασματικά δεδομένα στο ορατό και στο υπέρυθρο τμήμα του ηλεκτρομαγνητικού φάσματος, που έχουν αποκτηθεί από διάφορους δορυφορικούς αισθητήρες, μπορούν με τη βοήθεια της επεξεργασίας και της ερμηνείας τους μέσω ενός υπολογιστή να συμβάλλουν σε μία καλύτερη, οικονομικά αποδοτική, αντικειμενική και ταχύτατη μέθοδο παρακολούθησης και χαρτογράφησης των καμένων εκτάσεων.
Από το 1972 οι παρατηρήσεις μέσω του LANDSAT δορυφόρου συλλέγουν πληροφορίες για τη γη, από το διάστημα. Η επιτυχία των δορυφόρων LANDSAT οφείλεται κυρίως στο συνδυασμό αισθητήρων παρατήρησης ικανοποιητικής φασματικής, χωρικής και χρονικής ανάλυσης, ενώ η μεγάλη χρονική διάρκεια του έχει προσφέρει ένα αξιόλογο αρχείο δορυφορικών δεδομένων, κατάλληλο για μακροχρόνιες και διαχρονικές παρατηρήσεις. Σημαντικό είναι επίσης ότι, τα αρχειοθετημένα αυτά δορυφορικά δεδομένα LANDSAT προέρχονται από την ιστοσελίδα του αμερικάνικου Γεωλογικού Ινστιτούτου United States Geological Survey (USGS) (http://glovis.usgs.gov/) και το Επιστημονικό Κέντρο Επιστήμης και Παρατήρησης των Πόρων της Γης Earth Resources Observation Systems (EROS) και είναι στη διάθεση του κοινού χωρίς χρέωση. Συμπερασματικά, για την αποτελεσματικότητα κάθε επιστημονικής παρακολούθησης της βλάστησης η καταγραφή του ιστορικού των δασικών πυρκαγιών για την αξιολόγηση των οικοσυστημάτων είναι απαραίτητη, καθώς με αυτόν τον τρόπο θα μπορέσουμε να διερευνήσουμε την εξέλιξη και την αποκατάσταση του τοπίου σήμερα.

Αναλυτικότερα:
Φάση Α΄: (διάρκεια 1 χρόνος): Συλλογή και οργάνωση δεδομένων
Περιλαμβάνει τη συλλογή και επεξεργασία των δορυφορικών δεδομένων. Συγκεκριμένα, μπορούν να συλλεχθούν δωρεάν δορυφορικά δεδομένα (Landsat, Sentinel κ.α.) από το αμερικανικό Γεωλογικό Ινστιτούτο (USGS) και άλλα διαθέσιμα στοιχεία διάφορων χρονολογιών (αεροφωτογραφίες, σημεία έναρξης πυρκαγιάς), ώστε να χρησιμοποιηθούν για τη χαρτογράφηση ή βοηθητικά για τη φωτοερμηνεία των δορυφορικών εικόνων.
Φάση Β΄ (διάρκεια 1 χρόνος): Χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών
Σε αυτή τη φάση θα πραγματοποιηθεί η χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών ιστορικά χρησιμοποιώντας τις διαθέσιμες δορυφορικές εικόνες και εφαρμόζοντας μεθόδους τηλεπισκόπησης που έχουν αναπτυχθεί για τη χαρτογράφηση των καμένων εκτάσεων.
Φάση Γ' (διάρκεια 1 χρόνος): Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών.
Σε αυτή τη φάση του έργου τα αποτελέσματα κατά τη Β' φάση θα ενσωματωθούν στο σχεδιασμό της δασικής διαχείρισης ώστε να είναι δυνατή η εκτίμηση της μεταπυρικής παρακολούθηση της εξέλιξης της βλάστησης. Τέλος, θα δημιουργηθεί ένα Γεωγραφικό Σύστημα Πληροφοριών που θα συμπεριλαμβάνει όλο το πληροφοριακό υλικό που θα συλλεχθεί καθώς και όλα τα χαρτογραφικά προϊόντα, τα οποία θα παραδοθούν σε ψηφιακή μορφή (χάρτες).

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. έκταση και πλήθος δασικών πυρκαγιών που θα χαρτογραφηθούν
2. Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών

5.3.3.7.9 Μέτρα κανονιστικού χαρακτήρα

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CA0501
Ονομασία Μέτρου:
Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εκπόνηση των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 3 του Ν. 4351/2015 όπως ισχύει
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA05
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό, Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 GR2540002 GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο των βοσκήσιμων γαιών
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
όλοι οι Τ.Ο. και τα είδη που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.1.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Α06, Α09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης λιβαδιών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή για την εκπόνηση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης. Υπάρχει επιστημονική και θεσμική τεκμηρίωση αναφορικά με την ανάγκη εκπόνησης σχεδίων βόσκησης (άρθρο 3 του Ν. 4351/2015 όπως ισχύει) και έχουν καθοριστεί τεχνικές προδιαγραφές (ΦΕΚ Β' 2331) η αριθμ. 1058/71977/3.07.2017 ΚΥΑ). Έχουν υπογραφεί ήδη προγραμματικές συμβάσεις ανάμεσα στο

ΥΠΑΑΤ και την Περιφέρεια Πελοποννήσου και αναμένεται η υλοποίηση του έργου.

Μέτρια για τις προστατευόμενες περιοχές. Υπάρχουν όμως δυο βασικά θέματα για τα οποία πρέπει να ληφθεί μέριμνα:
1. Η έλλειψη καθορισμού συγκεκριμένων προδιαγραφών αναφορικά με την εκπόνηση των σχεδίων βόσκησης εντός του δικτύου NATURA 2000 σε επίπεδο τύπου οικοτόπου και ενδιαιτήματος είδους. Μπορεί να υποτεθεί με ασφάλεια πως η άσκηση ορθολογικής βόσκησης όπως αυτή ορίζεται στις προδιαγραφές των σχεδίων βόσκησης, θα οδηγήσει στη διατήρηση καλού βαθμού διατήρησης των δομών και λειτουργιών της πλειοψηφίας των τύπων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων ειδών όμως δεν υπάρχει σαφής μέριμνα για τον καθορισμό τυχόν εξαιρέσεων. Θετικό βήμα προς την κατεύθυνση αυτή είναι η έκδοση προδιαγραφών που αναμένονται από το ΥΠΕΝ σχετικά με τον καθορισμό τεχνικών προδιαγραφών Διαχείρισης Σχεδίων Βόσκησης σε περιοχές του δικτύου Natura 2000.
2. Παρατηρείται έλλειψη βασικών δεδομένων που να επιτρέπουν την εκπόνησή συγκεκριμένων σχεδίων βόσκησης σε επίπεδο τύπου οικοτόπου ή ενδιαιτήματος είδους. Υπάρχει ακόμη έλλειψη γνώσης αναφορικά με τη συγκεκριμένη εξάπλωση ειδών χλωρίδας και πανίδας ή με τον καθορισμό τυπικών ειδών των τύπων οικοτόπων σε επίπεδο ΕΖΔ.

Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

2 έτη

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

Υλοποίηση σε μία φάση: 2 έτη

Χρονικό βάθος απόδοσης:

2

Συνέργεια με άλλα μέτρα:

MM25401CA0502

Προτεραιότητα μέτρου:

3

Φορέας υλοποίησης:

Περιφέρεια Πελοποννήσου (μέσω προγραμματικής σύμβασης με το ΥΠΑΑΤ)

Εκτιμώμενο Κόστος

200.000€

Πηγή χρηματοδότησης

ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ)
Πόρους του Ταμείου Γεωργίας Κτηνοτροφίας
Είσπραξη των τελών βόσκησης της Περιφέρειας
(άρθρο 5 του Ν.4351/2015 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει)

Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:

Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση της μελέτης από την Περιφέρεια Πελοποννήσου

Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου

Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Μέτρια. Η διαχείριση της βοσκής είναι ένα φλέγον ζήτημα στις τοπικές κοινωνίας με αντικρουόμενα συμφέροντα. Η εισαγωγή του παράγοντα της βιοποικιλότητας φαινομενικά περιπλέκει τα πράγματα αλλά στην πραγματικότητα αποτελεί έναν «οδηγό» προς την αειφορική εκμετάλλευση της βοσκής. Παρά τις όποιες υπάρχουσες συγκρούσεις και όσες μπορεί να δημιουργηθούν είναι ένα ζήτημα που η πλειοψηφία της αγροτικής κοινωνίας αναζητά μια βιώσιμη λύση.

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Σύμφωνα με το άρθρο 3 του Νόμου 4351/2015 «Βοσκήσιμες γαίες Ελλάδας» όπως ισχύει η χρήση της βοσκής εντός βοσκήσιμων γαιών που προστατεύονται από τη δασική νομοθεσία επιτρέπεται, υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις του νόμου 4351/2015 και της δασικής νομοθεσίας, εφόσον δεν επηρεάζεται αρνητικά η φυσική ισορροπία και αειφορία, καθώς και οι παραγωγικές, προστατευτικές, υδρονομικές, αισθητικές και λοιπές λειτουργίες των οικοσυστημάτων που συγκροτεί η φυόμενη στις βοσκήσιμες γαίες βλάστηση.
Η βοσκή εντός των βοσκήσιμων γαιών ασκείται επί τη βάση διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης της περιοχή, όπου ρυθμίζονται οι όροι χρήσης των εν λόγω εκτάσεων για βόσκηση, σύμφωνα με τις υφιστάμενες και τις προκύπτουσες, συμβατές με τη δασική νομοθεσία και τη βοσκή παράλληλες χρήσεις και τη βοσκοϊκανότητα της κάθε περιοχής και διασφαλίζεται η αειφόρος διαχείριση και απρόσκοπτη αξιοποίηση των βοσκήσιμων γαιών για τις ανάγκες βόσκησης των ποιμνίων. Ειδικά για τις βοσκήσιμες γαίες που περιλαμβάνονται εντός προστατευόμενων περιοχών, εκτιμάται η βοσκοϊκανότητα και τα μέτρα βελτίωσης, διαχείρισης και οργάνωσης της άσκησης της βόσκησης αποφασίζονται κατά τρόπο που αποτρέπεται η υποβάθμιση των προστατευτέων αντικειμένων. Κατά την εκπόνηση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης η Μονάδα Διαχείρισης της περιοχής θα πρέπει να συνεργαστεί, παράσχει στοιχεία και να γνωμοδοτήσει σχετικά. Τα διαχειριστικά σχέδια βόσκησης θα καθορίσουν και τις εγκαταστάσεις ζώων σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του ν. 4056/2012 (Α` 52), καθώς και ποτίστρες ζώων, μικρές ομβροδεξαμενές και επεμβάσεις που δεν αλλοιώνουν τη φυσιογνωμία του τοπίου για την εξυπηρέτηση των κτηνοτρόφων, της λειτουργίας των βοσκήσιμων γαιών και την ευζωία των ζώων.

Το μέτρο περιλαμβάνει την εκπόνηση των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης Περιφέρειας Πελοποννήσου, στην οποία περιλαμβάνεται το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής. Κατά την εκπόνηση των διαχειριστικών σχεδίων θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατ' ελάχιστο τα ακόλουθα:
- τεχνικές προδιαγραφές (ΦΕΚ Β' 2331) η αριθμ. 1058/71977/3.07.2017 ΚΥΑ).
- Η αποτροπή υποβάθμισης των προστατευτέων αντικειμένων της περιοχής λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες των δομών και λειτουργιών των οικοσυστημάτων και των οικολογικών απαιτήσεων των ειδών.
- Τεχνικές προδιαγραφών Διαχείρισης Σχεδίων Βόσκησης σε περιοχές του δικτύου Natura 2000 που αναμένεται να εκδοθούν από το ΥΠΕΝ (Γενική Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Πολιτικής), με σκοπό την εξασφάλιση της προστασίας των ειδών και τύπων οικοτόπων και κατ' επέκταση της βιοποικιλότητας των περιοχών αυτών, όπως το προστατευτικό πλαίσιο ορίζει μέσα από τα Π.Δ. προστασίας των περιοχών Natura 2000
- Υφιστάμενη βιβλιογραφία σχετικά με τη βόσκηση σε προστατευόμενες περιοχές
- Δεδομένα και πληροφορίες που τυχόν θα έχει στη διάθεσή του και θα χορηγήσει στον μελετητή η Μονάδα Διαχείρισης της περιοχής, καθώς και τα τυχόν αποτελέσματα από την υλοποίηση του Μέτρου ΜΜ25401CA0502

Από τα αποτελέσματα του διαχειριστικού σχεδίου θα προκύψουν οι θεσμικές ρυθμίσεις για την άσκηση της δραστηριότητας στην περιοχή. Παραδοτέο: Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Τεύχος Διαχειριστικού Σχεδίου Βόσκησης

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CA1601
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση των άσκηση των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων. Καλές πρακτικές.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA01, CA02, CA03, CA07, CA08, CA09, CA10, CA11, CA14 , CA16
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 GR2540002 GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αγροτικές καλλιέργειες
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.12.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.3, Γ.5.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A01, A05, A21, A02, A23, A26
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης γεωργικών εκτάσεων Μέτρα προστασίας των εδαφικών πόρων Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Θεσμοθέτηση: 1ο έτος Εφαρμογή 2ο - 5ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0216
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΥΠΕΝ ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση Υπουργικής Απόφασης Κανονιστικού Πλαισίου Ενημέρωση και συνεργασία με καλλιεργητές και αρμόδιες αρχές
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Για την επιτυχή εφαρμογή του κανονιστικού πλαισίου χρειάζεται ενημέρωση και συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους δημόσιους φορείς της περιοχής, με διαφορετικής αρμοδιότητες στον ίδιο χώρο, και τους καλλιεργητές χρήστες. Απαιτείται επίσης η παροχή ανταποδοτικών ωφελειών και οικονομικών κινήτρων μέσω επιδοτήσεων στους καλλιεργητές, ώστε να υποστηριχτεί η εφαρμογή από τους ίδιους τους χρήστες.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένονται μέτριας έντασης αντιδράσεις οι οποίες εκτιμάται ότι θα αρθούν με την ενημέρωση και την απόδοση οικονομικών κινήτρων στους καλλιεργητές (π.χ. επιδοτήσεις καλλιεργειών)
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Για την άσκηση των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων ισχύουν οι ακόλουθοι όροι και περιορισμοί: • Η άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων θα πρέπει να γίνεται κατά το δυνατόν με χρήση βιολογικών μεθόδων και ορθές περιβαλλοντικές πρακτικές. Εντός των Ζωνών Προστασίας της Φύσης η άσκηση βιολογικών καλλιεργειών είναι ιδιαιτέρως σημαντική. Για το λόγο αυτό θα προωθείται και θα ενισχύεται η βιολογική καλλιέργεια, μέσω δράσεων ενημέρωσης και επιδότησης των καλλιεργητών.

- Ορθή διαχείριση των γεωργικών δραστηριοτήτων και προώθηση ήπιων γεωργικών πρακτικών (μείωση γεωργικών φαρμάκων και λιπασμάτων, βιολογικές καλλιέργειες κ.ά.) για τη μείωση των επιπτώσεών τους στους τύπους οικοτόπων, στα είδη κοινοτικού ενδιαφέροντος και στα αγροτικά πτηνά.
- Κατά την άσκηση των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων θα πρέπει να ακολουθούνται οι καλές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες και πρακτικές στις οποίες περιλαμβάνονται τα στοιχεία διατήρησης του τοπίου, των φρακτών, μη αλλοίωση της μορφολογίας, διατήρηση των δένδρων, περιορισμός εκχερσώσεων κ.α.
- Κατά την άσκηση των καλλιεργειών θα πρέπει να προστατεύεται η χλωρίδα και πανίδα της περιοχής και να αποφεύγονται ενέργειες που μπορεί να προκαλέσουν θανάτωση ειδών πανίδας.
- Υλοποίηση προωθητικών ενεργειών ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης / εκπαίδευσης των αγροτών για τη βιοποικιλότητα των αγροτικών οικοσυστημάτων και τις αρνητικές και θετικές επιπτώσεις των καλλιεργειών σε είδη και οικοτόπους κοινοτικού ενδιαφέροντος
- Προώθηση γεωργοπεριβαλλοντικών συμφωνιών με σκοπό τη διατήρηση τύπων οικοτόπων και ειδών, συμπεριλαμβανομένων ενισχύσεων και κινήτρων.
- Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, της πρωτογενούς παραγωγής και της προώθησης τοπικά παραγόμενων προϊόντων
- Προτείνεται η διαχείριση της φυτομάζας και των κομμένων κλαδιών προς όφελος του οικοσυστήματος (π.χ. ενσωμάτωση κομμένων υγιών κλαδιών στο έδαφος για αύξηση οργανικής ουσίας, διατήρηση σωρών κομμένων κλαδιών, ενσωμάτωση φυτομάζας στο έδαφος).
- Η καύση για γεωργικούς σκοπούς θα πρέπει να αποφεύγεται. Σε περίπτωση που κριθεί αναγκαία (π.χ. ασθένειες, αποφυγή διάδοσης ζιζανίων) η καύση θα πραγματοποιείται με αυστηρή τήρηση των κανόνων ασφαλείας για την αποφυγή πυρκαγιάς, δηλαδή να επικρατεί άπνοια και να μην καταγράφονται πολύ υψηλές θερμοκρασίες. Η καύση θα πρέπει να γίνεται σε κατάλληλη θέση και υπό συνεχή επιτήρηση.

Α. Για τη διατήρηση των μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις, με σκοπό τη διατήρηση και βελτίωση κρίσιμων ενδιαιτημάτων και καταφυγίων για τα είδη ορνιθοπανίδας, ερπετών, ασπόνδυλων και χειροπτέρων.

- Διατήρηση των παραδοσιακών στοιχείων του αγροτικού τοπίου, όπως ξερολιθιές, αναβαθμίδες, φυσικά πρανή και αναχώματα και προώθηση δράσεων για την αποκατάσταση αυτών. Οι αναβαθμίδες και τα φυσικά πρανή στα όρια των αγροτεμαχίων θα πρέπει να διατηρούνται σε κατάσταση που να αποτρέπεται η διάβρωση.
- Διατήρηση και αποκατάσταση της ποσότητας και της ποιότητας των φυτικών φρακτών και των περιοχών φυσικής βλάστησης που συνδέονται με αγροτεμάχια (π.χ. μεμονωμένα δένδρα, συστάδες δένδρων, θάμνοι κ.λπ.). Προτείνεται η κάλυψη κενών που δημιουργούνται στους φυτοφράχτες και η συμπλήρωση με φυτεύσεις, κατά προτεραιότητα τοπικών φυτικών ειδών, για την δημιουργία ενιαίου δικτύου φυτοφραχτών.
- Αποφυγή κοπής φυτικών φρακτών και δέντρων κατά την περίοδο αναπαραγωγής της ορνιθοπανίδας (Μάρτιος έως Ιούνιος).
- Αποφυγή αλλαγής του αγροτικού τοπίου με σκοπό την ενοποίηση αγροτεμαχίων και την απομάκρυνση πράσινων υποδομών (φυτοφράχτες, πέτρινοι τοίχοι, πηγές, δέντρα κλπ.)
- Προώθηση δράσεων δημιουργίας νέων φυτοφραχτών κατά μήκος καλλιεργήσιμων εκτάσεων στις πεδινές εκτάσεις για τη βελτίωση των ενδιαιτημάτων αγροτικών ειδών πανίδας
- Προώθηση δράσεων για την αποφυγή χωροκατακτητικών φυτικών ειδών
- Ενίσχυση και δημιουργία πράσινων υποδομών με στόχο τη μείωση του κατακερματισμού των ενδιαιτημάτων ειδών κοινοτικού ενδιαφέροντος

Β. Για την αύξηση της αγροτικής βιοποικιλότητας για τη βελτίωση/διατήρηση ειδών

- Επιτρέπονται μεταβολές στα γεωργικά συστήματα και πρακτικές, εφόσον είναι συμβατά με τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών, εξυπηρετούν την άσκηση των δραστηριοτήτων και είναι συμβατές με την ισχύουσα ΚΑΠ.
- Επιτρέπεται η αναδιάρθρωση των γεωργικών καλλιεργειών μετά από εκπόνηση σχετικής μελέτης που θα λαμβάνει κατ' ελάχιστο υπόψη:
  - Την καταλληλότητα και προσαρμοστικότητα των επιμέρους καλλιεργειών στις εδαφοκλιματικές συνθήκες της περιοχής.
  - Την προώθηση παραδοσιακής γεωργίας και πρακτικών συμβατών με την προστατευόμενη περιοχή
  - Τις αρδευτικές ανάγκες των καλλιεργειών και την αποφυγή υπεράντλησης των υπόγειων υδροφορέων.
  - Την ισχύουσα ΚΑΠ
  - Τη συμβατότητα με τη διατήρηση των ειδών πανίδας της περιοχής, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες οικολογικές απαιτήσεις των πολύ σημαντικών ειδών.
  - Διασφάλιση της μωσαϊκότητας των καλλιεργειών.
- Διατήρηση της ποικιλότητας και ετερογένειας των καλλιεργειών. Προώθηση ενεργειών για την αύξηση της αγροτικής βιοποικιλότητας για τη βελτίωση/διατήρηση ειδών πανίδας (π.χ. ασυγκόμιστη παραγωγή, ειδικές καλλιέργειες)
- Καλλιέργειες και πρακτικές μη συμβατές με τη φύση θα πρέπει να μετατρέπονται σε άλλη μορφή καλλιέργειας ή να προσαρμοστούν κατάλληλα ούτως ώστε να είναι σε θέση να συμβάλουν στη διατήρηση των οικοτόπων και των ειδών.
- Θα πρέπει να αποφεύγεται η μετατροπή των μη αρδευόμενων καλλιεργειών σε αρδευόμενες.
- Παροτρύνεται η δημιουργία μικρών ταμιευτήρων νερού και η άρδευση ιδιαίτερα τους ξηρούς μήνες.

Γ. Για την προστασία από την κατεργασία του εδάφους με μηχανικές μεθόδους και την αποφυγή των αρνητικών επιπτώσεων στη δομή του εδάφους και τα είδη πανίδας και χλωρίδας.

- Οι ενέργειες κατεργασίας του εδάφους με μηχανικές μεθόδους θα πρέπει να αποφεύγονται ή να περιορίζεται στις απολύτως αναγκαίες (π.χ. χαλάρωση συνεκτικού εδάφους).
- Στην περίπτωση που χρειαστεί κατεργασία του εδάφους θα πρέπει να προτιμώνται μηχανήματα κατεργασίας ελαφρού τύπου και να επιλέγεται μικρό βάθος κατεργασίας.
- Πριν τη χρήση μηχανικής μεθόδου προτείνεται να πραγματοποιηθούν ενέργειες εκφοβισμού (π.χ. διάσχιση με τα πόδια) ώστε να απομακρυνθούν από το χώρο τα είδη πανίδας και να αποφευχθεί η θανάτωσή τους.
- Δεν επιτρέπεται η καταστροφή φωλιών ειδών πανίδας που εντοπίζονται εντός του χωραφιού.
- Το φρεζάρισμα την άνοιξη προτείνεται να αποφεύγεται ή να ελαχιστοποιείται στο απολύτως αναγκαίο, για την προστασία της αναπαραγωγής φάσης των ειδών πανίδας.

Δ. Για την προστασία από τη χρήση λιπασμάτων

- Θα πρέπει να προτιμάται η χρήση βιολογικών λιπασμάτων, κοπριάς, κομπόστας ή χλωρής λίπανσης, ώστε να αποφευχθεί η ρύπανση των υδάτων.
- Θα πρέπει να διασφαλίζεται η αποφυγή υπερλίπανσης (π.χ. να έχουν προηγηθεί αναλύσεις εδάφους ή να χρησιμοποιηθούν νέες τεχνολογίες).
- Δεν επιτρέπεται η χρήση αζωτούχων λιπασμάτων σε απόσταση μικρότερη των 5 μέτρων από ρυάκια, όχθες ποταμών και λιμνών και ενός μέτρου από κανάλια άρδευσης, στράγγισης, πηγάδια και γεωτρήσεις.
- Η προετοιμασία της λίπανσης πρέπει να πραγματοποιείται σε επιφάνεια που αποτρέπει τη γρήγορη διείσδυση στο έδαφος και σε ικανή απόσταση από υδάτινη επιφάνεια.
- Οι χρησιμοποιημένες συσκευασίες θα πρέπει αυστηρά να συλλέγονται και να απομακρύνονται από το χώρο μετά το τέλος της διαδικασίας. Επίσης, θα πρέπει να τηρούνται όλοι οι προβλεπόμενοι κανόνες ασφαλούς χρήσης και αποθήκευσης.

Ε. Για την προστασία από τη χρήση εντομοκτόνων, παρασιτοκτόνων και άλλων φυτοπροστατευτικών

- Η χρήση ζιζανιοκτόνων και φυτοπροστατευτικών θα πρέπει να αποφεύγεται ή να περιορίζεται στην απολύτως αναγκαία.
- Όπου αυτό είναι εφικτό συνίσταται η χρήση κοκκωδών σκευασμάτων.
- Θα πρέπει να τηρούνται αυστηρά οι οδηγίες χρήσης των σκευασμάτων και οι απαιτούμενες ποσότητες.
- Κατά την εφαρμογή θα πρέπει να αποφεύγεται η διάχυση στις πλευρές μονοπατιών, πλαγιές και παρυφές δασών.
- Πριν την εφαρμογή θα πρέπει να ελέγχεται η καλή κατάσταση και οι ρυθμίσεις των μηχανημάτων διασποράς, ψεκαστικών και κοκκοδιανομέων.
- Να αποφεύγεται η εφαρμογή φυτοπροστατευτικών σε έντονες καιρικές συνθήκες (βροχή, ισχυροί άνεμοι, έντονη ηλιοφάνεια) και σε ημέρες με μεγάλη υγρασία.
- Οι χρησιμοποιημένες συσκευασίες θα πρέπει αυστηρά να συλλέγονται και να απομακρύνονται από το χώρο μετά το τέλος της διαδικασίας. Επίσης, θα πρέπει να τηρούνται όλοι οι προβλεπόμενοι κανόνες ασφαλούς χρήσης και αποθήκευσης.
- Για τους ελαιώνες, προτείνεται η διατήρηση τμημάτων χωρίς εφαρμογή φυτοπροστατευτικών κατά την άνοιξη (αναπαραγωγική περίοδος ειδών πανίδας).

ΣΤ. Για τους ελαιώνες

- Το κλάδεμα των ελαιώνων συνίσταται να μην πραγματοποιείται κατά τους μήνες Απρίλιο – Μάιο για τον μετριασμό των επιπτώσεων στην αναπαραγωγική διαδικασία της ορνιθοπανίδας.
- Δεν επιτρέπεται η καταστροφή φωλιών πάνω σε κλαδιά δένδρων.
- Διατήρηση και ενίσχυση της παραδοσιακής άσκηση της ελαιοκαλλιέργειας. Διατήρηση ποσοστού περίπου 5% των υπερώριμων ελαιόδεντρων κατά την ανανέωση των ελαιώνων με νέες φυτεύσεις.
- Ζ. Για την προστασία των υδρολογικών πόρων για αποφυγή εξάντλησης του υδροφόρου ορίζοντα
- Δεν επιτρέπεται η υπεράντληση του επιφανειακού και υπόγειου νερού, καθώς και κάθε ενέργεια που μπορεί να επιφέρει αλλαγή του ισοζυγίου του νερού (απόληψη και εκτροπή νερού) από αγροτεμάχια τα οποία γειτνιάζουν με υδατικά σώματα. Προτείνεται η εφαρμογή μετρητών παροχής σε κάθε στόμιο υδροληψίας με σκοπό τον έλεγχο των χρησιμοποιούμενων ποσοτήτων νερού.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:

MM25401CC0301

Ονομασία Μέτρου:

Μείωση των αρνητικών επιπτώσεων στην ορνιθοπανίδα και τα χειρόπτερα από την λειτουργία αιολικών πάρκων

Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Εφαρμογή Σχεδίου Παρακολούθησης της περιοχής των υφιστάμενων αιολικών πάρκων και των επιπτώσεών τους και εφαρμογή μέτρων για τον μετριασμό των επιπτώσεών τους στα είδη ορνιθοπανίδας και χειροπτέρων.

Κατηγορία μέτρου (conservation measures)

CC03

Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540007, GR2540001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Πολύγωνα με άδεια λειτουργίας και εγκατάστασης αιολικών πάρκων (σήμερα ή μελλοντικά)
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Bubo bubo, Buteo buteo, Circaetus gallicus, Circus aeruginosus, Falco peregrinus, Falco vespertinus, Pernis apivorus, Tachymarptis melba, Barbastella barbastellus, Miniopterus schreibersii, Myotis blythii, Myotis emarginatus, Rhinolophus euryale, Rhinolophus ferrumequinum, Rhinolophus hipposideros, Chiroptera spp.
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.19.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
D01
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Την δεδομένη στιγμή δεν υπάρχει κάποια πανάκεια δράση για την εξάλειψη των αρνητικών επιπτώσεων της αιολικής ενέργειας στην Ορνιθοπανίδα, για τον λόγο αυτό πρέπει να αναζητούνται και να εφαρμόζονται οι επικαιροποιημένες και νέες μέθοδοι που προφέρει η διεθνής βιβλιογραφία
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Σχέδιο Δράσης για 10 είδη Χειροπτέρων της Ελλάδας (υπό διαμόρφωση)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Συνεχές για όλη την διάρκεια ζωής του αιολικού πάρκου (Δράσεις Βελτίωσης της Λειτουργίας): 5 έτη, Σχέδιο Αρχικής Παρακολούθησης: 3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
3 έτη (1ο έως 3ο εφαρμογής): 1. Σχέδιο Αρχικής Παρακολούθησης (έτος 0-3), 2. Δράσεις Βελτίωσης της Λειτουργίας και συνέχιση παρακολούθησης (έτος 3- έως λήξη λειτουργίας του Αιολικού Πάρκου)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2

Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών
Εκτιμώμενο Κόστος
350.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Χρηματοδότησης από ιδιωτικές πηγές (Εταιρεία/ες ιδιοκτησίας των αιολικών πάρκων)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα μπορούσε να έχει οριζόντιο χαρακτήρα και να αφορά όλους τους ΑΣΠΗΕ των προστατευόμενων περιοχών της χώρας
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Δράσεις, όροι και προϋποθέσεις για την μείωση των επιπτώσεων από τη λειτουργία των αιολικών πάρκων: Α. Σχέδιο Παρακολούθησης: Καθ' όλη την διάρκεια λειτουργίας του αιολικού πάρκου θα πρέπει να εφαρμόζεται Σχέδιο Παρακολούθησης της περιοχής των υφιστάμενων αιολικών πάρκων. Το σχέδιο παρακολούθησης θα πρέπει: α) να ποσοτικοποιεί τα αποτελέσματα, έτσι ώστε να οδηγεί στην αξιολόγηση των επιπτώσεων του εκάστοτε αιολικού πάρκου στην ορνιθοπανίδα της περιοχής. β)ι να λαμβάνονται υπ' όψιν τόσο η βιολογία όλων των ειδών της περιοχής αλλά και η φαινολογία της μετανάστευσης όσον αφορά τα αποδημητικά είδη με στόχο να καλύπτονται όλα τα στάδια του κύκλου ζωής τους. γ) να εξάγει ανοιχτά ποσοτικοποιημένα και αξιόπιστα δεδομένα, τα οποία θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τον καθορισμό αντισταθμιστικών μέτρων ή/και για την τροποποίηση συγκεκριμένων παραμέτρων λειτουργίας του εκάστοτε αιολικού πάρκου, εφόσον αυτό απαιτηθεί και τεκμηριωθεί από τα δεδομένα παρακολούθησης. δ) Για τα χειρόπτερα οι εργασίες περιλαμβάνουν αναζήτηση τυχόν καταφυγίων πριν την εγκατάσταση των ΑΣΠΗΕ, τη διενέργεια ηχογραφήσεων και την εκτίμηση χρήσης του χώρου από τα χειρόπτερα πριν την εγκατάσταση (Rodrigues et al. 2017). Επίσης περιλαμβάνουν τη διενέργεια ηχογραφήσεων και την εκτίμηση χρήσης του χώρου από τα χειρόπτερα κατά τη φάση εγκατάστασης και λειτουργίας, την αναζήτηση νεκρών χειροπτέρων και άλλες ενδεδειγμένες μεθόδους, όπως αυτές περιγράφονται και στις οδηγίες της UNEP/EUROBATS (Rodrigues et al. 2017).

Τα δεδομένα αφού αναλυθούν θα αξιολογούνται από τις αδειοδοτούσες αρχές για τυχόν λήψη πρόσθετων μέτρων με σκοπό την προστασία των ειδών ορνιθοπανίδας και χειροπτέρων.

Τα πρώτα 3 χρόνια θα εφαρμοστεί Σχέδιο Αρχικής Παρακολούθησης, το οποίο θα πρέπει κατ' ελάχιστον να περιλαμβάνει:
α) Δράση ανίχνευσης νεκρών και τραυματισμένων πουλιών κάτω και πλησίον ανεμογεννητριών, στους πύργους και στα υπέργεια καλώδια μεταφοράς ρεύματος. Ο χρόνος εφαρμογής της δράσης θα πρέπει να είναι τρία χρόνια με συχνότητα ανίχνευσης που θα λαμβάνει υπόψιν τόσο τη βιολογία όλων των ειδών μελέτης αλλά και τη φαινολογία της μετανάστευσης, Η συχνότητα ανίχνευσης νεκρών και τραυματισμένων πουλιών θα καθοριστεί από την μελέτη ρυθμού απομάκρυνσης πτωμάτων που θα προηγηθεί.
β) Μελέτη ρυθμού απομάκρυνσης πτωμάτων. Ο ρυθμός απομάκρυνσης των πτωμάτων καθορίζεται σε μεγάλο βαθμό από τις τοπικές συνθήκες και από την πυκνότητα πτωματοφάγων. Η μελέτη θα πρέπει να καλύπτει ως ελάχιστον ένα έτος συλλογής δεδομένων (βλέπε Farfán, M. Á., Duarte, J., Fa, J. E., Real, R., & Vargas, J. M. (2017). Testing for errors in estimating bird mortality rates at wind farms and power lines. Bird Conservation International, 27(3), 431-439.).
γ) Εφαρμογή σχεδίου παρακολούθησης των διερχόμενων πτηνών τόσο κατά την μετανάστευση όσο και κατά την υπόλοιπη διάρκεια του έτους. Η παρακολούθηση θα περιλαμβάνει τόσο απευθείας παρατηρήσεις με βάση τα πρωτόκολλα παρακολούθησης που αναλύονται στα πλαίσια του παρόντος όσο και με την χρήση αυτοματοποιημένων μεθόδων (π.χ. ραντάρ) που συμπληρώνει τις απευθείας καταγραφές (π.χ. στρουθιόμορφα που μεταναστεύουν το βράδυ).

Β. Δράσεις βελτίωσης της λειτουργίας των αιολικών πάρκων για την μείωση των επιπτώσεων:
Η εύρεση τρόπων που θα μπορούσαν να μειώσουν τις επιπτώσεις των αιολικών πάρκων στα πτηνά είναι ένα συνεχές πεδίο έρευνας. Έως τώρα έχουν προταθεί κάποια μέτρα/εφαρμογές καλής πρακτικής όπως για παράδειγμα ακουστικές, οπτικές και ηλεκτρομαγνητικές μέθοδοι απώθησης. Επίσης η βαφή του ενός πτερυγίου των ανεμογεννητριών με μαύρο χρώμα θα μπορούσε να μειώσει τους θανάτους των πουλιών στα αιολικά πάρκα έως και 70%. Προτείνεται η εφαρμογή συνδυασμού μέτρων απώθησης όπως αυτοί που περιγράφονται, σε όλα τα υφιστάμενα αιολικά πάρκα.
Για τα χειρόπτερα οι εργασίες περιλαμβάνουν τη διενέργεια ηχογραφήσεων και την εκτίμηση χρήσης του χώρου από τα χειρόπτερα κατά τη φάση εγκατάστασης και λειτουργίας, την αναζήτηση νεκρών χειροπτέρων και άλλες ενδεδειγμένες μεθόδους, όπως αυτές περιγράφονται και στις οδηγίες της UNEP/EUROBATS (Rodrigues et al. 2017).

Οι Δράσεις Βελτίωσης της Λειτουργίας για την ορνιθοπανίδα θα πρέπει κατ' ελάχιστον να περιλαμβάνουν::
α) Εγκαθίδρυση συνδυασμού συστήματος αποτροπής σύγκρουσης (τύπου DTBird, Zefyros, Digisec IdentiFlight κτλ).
β) Ένα έτος μελέτης αποτελεσματικότητας του συστήματος αποτροπής σύγκρουσης μέσω in situ παρακολούθησης.
Γ) Άμεση απομάκρυνση νεκρών ζώων (πηγή προσέλκυσης πτωματοφάγων πουλιών) από τον περιβάλλοντα χώρο των Αιολικών Πάρκων. Αυτήν η δράση πρέπει να συνεχίζεται καθ' όλη την διάρκεια ζωής του αιολικού πάρκου.
Γ. Δυνατότητα προσωρινής παύσης λειτουργίας:
Οι ανωτέρω μέθοδοι καλής πρακτικής δύναται να είναι αποτελεσματικοί σε συγκεκριμένο τόπο ή/και συγκεκριμένα είδη, ενώ σε άλλες περιπτώσεις να μην επαρκούν. Δεδομένου ότι η περιοχή είναι σημαντικός διάδρομος για τα μεταναστευτικά στρουθιόμορφα και τα αναπαραγόμενα και διαβατικά αρπακτικά, δύναται, εφόσον αυτό κριθεί τεκμηριωμένα απαραίτητο από τα αποτελέσματα του Σχεδίου Παρακολούθησης που θα εφαρμοστεί, να τεθεί προσωρινής παύσης

λειτουργίας ή εποχικής παύσης λειτουργίας ή παύσης λειτουργίας κατ' αίτηση (on demand) για τη μείωση προσκρούσεων σε περιόδους κορύφωσης της δραστηριότητας των πουλιών.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Ετήσιες αναφορές της παρακολούθησης ανίχνευσης νεκρών ζώων. 2. Αριθμός ημερών κατά τις οποίες συγκεντρώθηκαν δεδομένα πεδίου ανά ΑΣΠΗΕ και ανά έτος 3. Αριθμός ανίχνευσης ειδών χειροπτέρων και ορνιθοπανίδας από το σύστημα αποτροπής σύγκρουσης

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CF0303
Ονομασία Μέτρου:
Ρύθμιση ταχύτητας μηχανοκίνητων σκαφών – Κανονιστικό
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Στη θαλάσσια περιοχή που βρίσκεται μπροστά από την παραλία ωοτοκίας της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* "Παραλία Καστράκι – Πορί" και σε απόσταση 1ν.μ. από την ακτή, κατά τη χρονική περίοδο από Απρίλιο έως και Οκτώβριο κάθε έτους (περίοδος αναπαραγωγής καρέτα), δεν επιτρέπεται η κίνηση όλων των εσωλέμβιων και εξωλέμβιων μηχανοκίνητων σκαφών (συμπεριλαμβανομένων και των υδροπλάνων, και των μηχανοκίνητων θαλάσσιων σπορ, π.χ. ski, jet-ski) με ταχύτητα μεγαλύτερη των 6 ναυτικών μιλίων ανά ώρα. Σημειώνεται ότι στην περιοχή υπάρχει μόνιμη παρουσία του είδους *Chelonia mydas*.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Η θαλάσσια περιοχή μπροστά από την παραλία "Παραλία Καστράκι – Πορί" και σε απόσταση 1ν.μ. από την ακτή
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Caretta caretta, Chelonia mydas, Monachus monachus
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.6.1, A.2.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.2.1, A.2.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή.

Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την θαλάσσια χελώνα *Caretta caretta*, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την μεσογειακή φώκια *Monachus monachus*.
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α (θεσμοθέτηση): 1ο έτος, Φάση Β (ισχύς): 2ο έτος και εφάπαξ
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0306
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, Λιμενικό
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Μη εφαρμόσιμο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση Υπουργικής Απόφασης ή Κανόνα Λιμένος από αρμόδιες υπηρεσίες
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Η εφαρμογή του μέτρου εξαρτάται σημαντικά από τις συχνές περιπολίες κατά την φύλαξη και επόπτευση στην περιοχή από την αρμόδια υπηρεσία και το προσωπικό φύλαξης της περιοχής, ιδιαίτερα κατά τα πρώτα χρόνια εφαρμογής του μέτρου.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένεται να υπάρξει δυσφορία από τους χρήστες σκαφών αναψυχής. Με την πάροδο του χρόνου και σε συνδυασμό με τις δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης που έχουν προβλεφθεί, αναμένεται σημαντική αποδοχή του μέτρου από τους χρήστες.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η αυξημένη κίνηση μηχανοκίνητων σκαφών μπροστά από τις παραλίες ωοτοκίας της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* ενέχει κινδύνους προσκρούσεων των θαλασσίων χελωνών με ταχύπλοα σκάφη προκαλώντας εκθαλασσώσεις νεκρών και τραυματισμένων ατόμων των ειδών των θαλάσσιων χελωνών, καθώς η περιοχή αποτελεί χώρο διατροφής (τροφικό ενδιαίτημα) για τα δύο είδη χελώνας που εντοπίζονται στην περιοχή με ιδιαίτερο ενδιαφέρον στις περιοχές που υπάρχουν λιβάδια ποσειδωνίας. Επιπλέον, για την *Caretta caretta* η περιοχή χρησιμεύει και για ζευγάρωμα, ανάπαυση και για μετακίνηση των θηλυκών μεταξύ διαδοχικών

ωοτοκιών (inter-nesting area), ενώ κατά την περίοδο αναπαραγωγής τους συγκεντρώνεται υψηλός αριθμός ατόμων στην περιοχή αυτή. Ταυτόχρονα όμως ο υποθαλάσσιος θόρυβος από τα μηχανοκίνητα σκάφη μπορεί να προκαλέσει οχλήσεις και στα είδη θαλασσίων θηλαστικών που διαβιούν στην περιοχή (μεσογειακή φώκια). Ένα άλλο ζήτημα που συνδέεται με τις μηχανές των σκαφών είναι η επαναιώρηση των θαλάσσιων ιζημάτων που προκαλείται από την πλοήγηση μηχανοκίνητων σκαφών και jet ski πάνω από ρηχούς, αμμώδεις ή λασπώδεις βυθούς με δυσμενείς επιπτώσεις τόσο στα φύκια όσο και στα ψάρια. Επιπλέον, η προκαλούμενη θολότητα του νερού ενισχύει τον κίνδυνο ευτροφισμού, ο οποίος μπορεί να προάγει την ανάπτυξη τοξικών βακτηρίων και την εμφάνιση επιβλαβών φυκών λόγω της παρουσίας περισσότερου οργανικού υλικού. Εδώ σημαντικό ρόλο παίζει η ταχύτητα του σκάφους, αφού όσο πιο υψηλή είναι, τόσο μεγαλύτερος και ενεργητικός είναι ο κυματισμός που παράγουν. Το μέτρο αφορά τον καθορισμό και θεσμοθέτηση εποχικού μέγιστου ορίου ταχύτητας εσωλέμβιων και εξωλέμβιων μηχανοκίνητων σκαφών (συμπεριλαμβανομένων και των υδροπλάνων, και των μηχανοκίνητων θαλάσσιων σπορ, π.χ. ski, jet-ski) στα 6 ναυτικά μίλια την ώρα στο θαλάσσιο τμήμα μπροστά από την παραλία ωοτοκίας της *Caretta caretta* "Παραλία Καστράκι – Πορί" και σε απόσταση 1ν.μ. από την ακτή, κατά τη χρονική περίοδο από Απρίλιο έως και Οκτώβριο όπου υπάρχει αυξημένη κίνηση σκαφών, με στόχο την μείωση της αλληλεπίδρασης της χρήσης με τα είδη θαλάσσιας μεγαπανίδας. Η ελεγχόμενη ταχύτητα του σκάφους μειώνει την ηχορύπανση ενώ παρέχει χρόνο αντίδρασης στα θαλάσσια είδη και τον χειριστή του σκάφους να αποφευχθεί η πρόσκρουση. Επισημαίνεται ότι μέσα από την προστασία του Τ.Ο. 1120*, που αποτελεί σημαντικό τροφικό ενδιαίτημα των ειδών *Caretta caretta* και *Monachus monachus* προστατεύονται και τα είδη προτεραιότητας. Επιπλέον, η προστασία του θαλάσσιου φανερόγαμου *Cymodocea nodosa* κρίνεται ότι εξασφαλίζεται από τις ρυθμίσεις που λαμβάνονται για τον Τ.Ο. 1120* όπου συνήθως απαντώνται τα είδη. Σημειώνεται ότι η ρύθμιση αυτή αφορά όλες τις χρήσεις με μηχανοκίνητα σκάφη (π.χ. αναψυχή, αθλητικές δραστηριότητες κτλ.). Στην περίπτωση που η απόσταση 1 ν.μ. από την ακτή υπερκαλύπτει το εύρος μιας Περιφερειακής ζώνης τότε η ρύθμιση εφαρμόζεται μόνο στην έκτασή της.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Έκδοση ΚΥΑ θέσπισης ορίου ταχύτητας σκαφών

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CF0311
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 GR2540002 GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλοι οι αμμοθινικοί τύποι οικοτόπων και οι παράκτιες ΖΠΦ και κυρίως οι παραλίες Τρίνησας, Κυανή Ακτή Έλους, Μαυροβουνίου, Βαθύ, Σελινίτσας και Γλυφάδας
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
T.O. 2110, 2120, 2190, Caretta caretta
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.3.1, B.3.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.1.5, A.2.2, A.3.9, A.3.10, A.5.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής ισχύουν οι ακόλουθοι όροι και περιορισμοί: Α. Γενικοί όροι και περιορισμοί για όλες τις παραλίες: 1. Απαγορεύεται επί των αμμοθινών, οποιαδήποτε διάνοιξη δρόμου για πρόσβαση στις παραλίες, καθώς και οποιαδήποτε νέα διαμόρφωση χώρου στάθμευσης οχημάτων των επισκεπτών. 2. Απαγόρευση η πρόσβαση και κίνηση οχημάτων στην παραλία και σε κάθε περίπτωση δεν επιτρέπεται η κίνηση επί αμμοθινικών οικοσυστημάτων. 3. Η πρόσβαση σε παραλίες με αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων θα γίνεται μέσω ξύλινων διαδρόμων που θα τοποθετηθούν κάθετα στην ακτή, σύμφωνα με το Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών και τις σχετικές δράσεις που θα υλοποιηθούν. 4. Θα πρέπει να αποφεύγεται η αλλαγή του τοπογραφικού ανάγλυφου, δηλαδή η ισοπέδωση των χαμηλών θινών.

5. Απαγορεύεται οποιαδήποτε εκχέρσωση θάμνων και εκρίζωση αμμόφιλων και λοιπών ειδών που αποικίζουν τις αμμώδεις ζώνες των παράκτιων τύπων οικοτόπων.
6. Απαγορεύεται οποιαδήποτε μόνιμη ή ημιμόνιμη κατασκευή. Όλες οι κατασκευές θα συνδέονται με το έδαφος με τρόπο που σε καμία περίπτωση δεν θα πρέπει να παραπέμπει σε συνθήκες μόνιμης θεμελίωσης.
7. Θα πρέπει να διασφαλίζεται η καθημερινή καθαριότητα των ακτών (τακτική περισυλλογή των σκουπιδιών), η ύπαρξη ικανού αριθμού κάδων για τη συλλογή των απορριμμάτων και η τακτική αποκομιδή αυτών από το Δήμο και τον παραχωρησιούχο (στην περίπτωση παραχώρησης απλής χρήσης αιγιαλού).
8. Θα πρέπει να υπάρχει μέριμνα από το Δήμο και τον παραχωρησιούχο (στην περίπτωση παραχώρησης απλής χρήσης αιγιαλού) για την αποφυγή αισθητικής υποβάθμισης, αλλοίωσης του περιβάλλοντος, και για την προστασία και διατήρηση των τύπων οικοτόπων και των ειδών.
9. Δεν επιτρέπεται το άναμμα φωτιάς και η κατασκήνωση

Β. Όροι και προϋποθέσεις για τον καθαρισμό των παραλιών:
1. Ο μηχανικός καθαρισμός παραλιών με βαρέα οχήματα θα πρέπει να αποφεύγεται στα αμμοθινικά οικοσυστήματα με παρουσία των τύπων οικοτόπων του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43 (Τ.Ο. 2110, 2120, 2190), τα οποία κατά θέσεις αποτελούν και κρίσιμα ενδιαιτήματα του είδους *Caretta caretta*. Στις ζώνες προστασίας της φύσης, εφόσον κριθεί απολύτως απαραίτητη η χρήση βαρέων οχημάτων, αυτή θα επιτρέπεται κατόπιν σχετικής άδειας από την Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής, σύμφωνα με τους όρους και προϋποθέσεις που θα οριστούν στην σχετική άδεια.
2. Η διαδικασία του καθαρισμού των παραλιών δεν πρέπει να επηρεάζει τις αμμοθίνες, τη φυσική βλάστηση και τις πέτρες που βρίσκονται ανάμεικτες στην άμμο. Τα στοιχεία αυτά προστατεύουν την ακτή από τη διάβρωση.
3. Για τον καθαρισμό της παραλίας με μηχανικά μέσα θα πρέπει να τεθεί χρονικός περιορισμός/αποκλεισμός για το διάστημα 1 Μαΐου – 31 Οκτωβρίου εκάστου έτους, με στόχο την προστασία των φωλιών των θαλασσίων χελωνών.
4. Η απομάκρυνση νεκρού φυτικού υλικού (dead matte) Ποσειδωνίας που εκβράζεται στις παραλίες, ομοίως αυτή θα πραγματοποιείται με ήπια, χειρωνακτική και αυστηρώς τοπική παρέμβαση-αφαίρεση για την δημιουργία διόδου του νεκρού φυτικού υλικού εφόσον δυσκολεύουν την πρόσβαση των λουόμενων στη θάλασσα, ενώ το αποσπασμένο υλικό θα μετατοπίζεται σε ανώτερους ορίζοντες της παραλίας και θα παραμένει εκεί ως βιοτικό στοιχείο του αιγιαλού. Η εκάστοτε απόφαση κρίνεται κατά τόπους από την αρμόδια διαχειριστική αρχή.

Γ. Ειδικά για την παραχώρηση απλής χρήσης αιγιαλού και παραλίας ισχύουν επιπρόσθετα οι εξής όροι και προϋποθέσεις:
1. Η παραχώρηση για απλή χρήση αιγιαλού και παραλίας επιτρέπεται σε θέσεις όπου υπάρχει νόμιμα υφιστάμενη οδική πρόσβαση και εφόσον εξυπηρετείται από οριοθετημένο χώρο στάθμευσης, νόμιμα διαμορφωμένο και εκτός αμμοθινικών τύπων οικοτόπων (Τ.Ο.: 2110, 2120, 2250, 2190).
2. Μετά το πέρας της περιόδου χρήσης θα πρέπει να απομακρύνονται τα πάσης φύσεως υλικά και εγκαταστάσεις που θα τοποθετηθούν για την εξυπηρέτηση των λουόμενων και την αναψυχή του κοινού (ενδεικτικά αναφέρονται: τροχήλατες καντίνες, ομπρέλες, βάσεις για ομπρέλες κ.α)
3. Η χωροθέτηση και λειτουργία αναψυκτήριων θα πρέπει να γίνεται με όρους και προϋποθέσεις που να συνάδουν με τις ανάγκες προστασίας των αμμοθινικών και λοιπών φυσικών οικοσυστημάτων, του τοπίου και του περιβάλλοντος εν γένει. Η καθαριότητα και η καλή κατάσταση των χώρων των αναψυκτήριων, όπως και των παρακείμενων εγκαταστάσεων υγιεινής, αν υπάρχουν, καθώς και η τήρηση φιλοπεριβαλλοντικών κανόνων αποτελούν υποχρέωση και ευθύνη του μισθωτή παραχωρησιούχο.
4. Στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης, η χωροθέτηση αναψυκτήριων και λοιπών εγκαταστάσεων για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών (π.χ. ομπρέλες, ξαπλώστρες κ.λπ.) επιτρέπονται μόνο σε

συγκεκριμένες θέσεις, όπως αυτές θα προκύψουν από το Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών και τις σχετικές δράσεις που θα υλοποιηθούν.
5. Θα πρέπει να διασφαλίζεται η ελεύθερη και ασφαλής διέλευση των λουόμενων μέσω των προς παραχώρηση εκτάσεων, καθώς και μεταξύ των ομπρελοκαθισμάτων και ξαπλωστρών και της ακτογραμμής.
6. Θα πρέπει να διασφαλίζεται η εγκατάσταση ικανοποιητικού αριθμού χημικών τουαλετών για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών.
7. Σε κάθε παραλία παραχώρησης θα τοποθετείται κατάλληλη ενημερωτική πινακίδας πληροφόρησης για την περιοχή του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000 και τα στοιχεία της προστατευόμενης περιοχής.
8. Για παράκτιες περιοχές που υπάρχει θεσμοθετημένη Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου (ΖΟΕ), ισχύουν, εκτός των ανωτέρω, και οι όροι και περιορισμοί των διατάξεων της ΖΟΕ.

Δ. Σε όλες τις παραλίες φωλεοποίησης της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* για τη διατήρηση του είδους ισχύουν οι ακόλουθες ρυθμίσεις:
Δ.1 Δεν επιτρέπονται οι ακόλουθες ενέργειες:
1. Η ανασκαφή φωλιών της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*, σημασμένες ή όχι, η με οποιοδήποτε τρόπο παρενόχληση του είδους κατά τη διαδικασία της αναπαραγωγής καθώς και της εξόδου των νεοσσών προς τη θάλασσα. Κατ' εξαίρεση επιτρέπονται οι επεμβάσεις αυτές για επιστημονικούς λόγους, όταν γίνονται από εκπροσώπους φορέων που έχουν λάβει σχετική άδεια από τις αρμόδιες αρχές.
2. Η τοποθέτηση φωτεινών πηγών.
Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η χρήση φωτεινών πηγών που χρησιμοποιούνται από το προσωπικό φύλαξης, παρακολούθησης και διαχείρισης της περιοχής. Επίσης δεν επιτρέπεται η χρήση φορητών φωτεινών πηγών από χρήστες της παραλίας. Από παρακείμενα κτίρια και άλλες υποδομές δεν επιτρέπεται η τοποθέτηση προβολέων για τη φωταγώγηση της παραλίας ενώ θα πρέπει να περιορίζεται ο διάχυτος φωτισμός. Για την εξασφάλιση της σωστής διαχείρισης του φωτός προτείνεται η:
α) τοποθέτηση των φωτιστικών σωμάτων σε χαμηλό ύψος και με τρόπο που εξασφαλίζει ότι δεν είναι ορατά από την παραλία (π.χ. φωτιστικά σε στύλους μικρού ύψους, εφοδιασμένα όπου απαιτείται με περσίδες κατεύθυνσης του φωτός, παρέχουν έναν ιδανικό τρόπο ώστε να παραμένει το φως κοντά στο έδαφος και να ελαχιστοποιείται η διαρροή. Ως ιδανική λύση μπορεί να προωθηθεί όπου είναι δυνατόν, η τοποθέτηση των φωτιστικών μέσα σε εσοχές τοίχων, φραχτών κλπ. Ώστε να μην είναι ορατή η πηγή τους φωτός).
β) χρήση κατάλληλης βλάστησης που θα λειτουργήσει ως φυσικός φωτοφράχτης (η φύτευση κατά μήκος της πλευράς των κτιρίων που βλέπουν την παραλία δημιουργεί φράγμα για το φως. Τα θαμνώδη φυτά ή τα χαμηλά δένδρα εμποδίζουν αποτελεσματικά τις διαρροές. Κάθε φύτευση θα πρέπει κατά το δυνατό να γίνεται σε συνεργασία με ειδικούς ερευνητές).
γ) χρήση κατάλληλων φωτιστικών σωμάτων καθώς και η χρήση καλυπτρών που πληρούν τα παρακάτω κριτήρια:
- ανθεκτικότητα στους ισχυρούς ανέμους
- υψηλή ποιότητα κατασκευής
- πλήρη αδιαφάνεια
- χρήση φύλλων αλουμινίου ή γαλβανισμένου ατσαλιού για την κατασκευή τους
- παροχή γωνίας αποκοπής του φωτός μεγαλύτερη των 90°
- εξασφάλιση ότι το φως από τη σκιασμένη πηγή δε φτάνει ως την παραλία
3. Η τοποθέτηση κάθε είδους μεγαφωνικών εγκαταστάσεων.
4. Η καθέλκυση κάθε είδους μηχανοκίνητου πλωτού μέσου.
5. Η μετακίνηση με ζώα (όπως άλογα κ.ά.) για ψυχαγωγικούς λόγους
6. Αλλοιώσεις περιβάλλοντος, νέες χρήσεις ή νέα έργα και επεμβάσεις στην περιοχή του αιγιαλού, της παραλίας, της θάλασσας καθώς και ενέργειες που επιφέρουν στον αιγιαλό, την παραλία, τη θάλασσα, τον πυθμένα, οποιαδήποτε μεταβολή με την κατασκευή, τροποποίηση ή καταστροφή

έργων ή του εδάφους ή του πυθμένα με τη λήψη χώματος, λίθων ή άμμου ή με οποιονδήποτε άλλον τρόπο.
7. Ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για τον καθαρισμό αιγιαλού και παραλίας:
i. Βαρέα οχήματα μπορούν να χρησιμοποιούνται μόνο πριν από την έναρξη (δηλαδή πριν την 1η Μαΐου) και μετά το τέλος της περιόδου ωοτοκίας (δηλαδή μετά την 31η Οκτωβρίου). Ο μηχανικός καθαρισμός παραλιών με βαρέα οχήματα πρέπει να γίνεται μόνο σε τμήματα παραλιών εάν κρίνεται απολύτως απαραίτητος και κατόπιν σχετικής άδειας από την Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής, σύμφωνα με τους όρους και προϋποθέσεις που θα οριστούν στην σχετική άδεια.
ii. Κατά τη διάρκεια της περιόδου ωοτοκίας (Μάιος-Οκτώβριος) συνίσταται ο χειρωνακτικός καθαρισμός της παραλίας.
iii. Η διαδικασία του καθαρισμού δεν πρέπει να επηρεάζει τις αμμοθίνες, τη φυσική βλάστηση και τις πέτρες που βρίσκονται ανάμεικτες στην άμμο. Τα στοιχεία αυτά προστατεύουν την ακτή από τη διάβρωση.
iv. Τα σκουπίδια που συγκεντρώνονται πρέπει να απομακρύνονται από την παραλία και τον περιβάλλοντα χώρο, ακόμα κι αν είναι φυτικής προέλευσης.

Δ.2 Επιπλέον όροι κατά την ενοικίαση τμημάτων αιγιαλού και παραλίας (παραχώρηση απλής χρήσης αιγιαλού)
Ειδικότερα στις παραλίες ωοτοκίας της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*, με σκοπό την ελαχιστοποίηση των οχλήσεων κατά την αναπαραγωγική διαδικασία του είδους ισχύουν οι επιπλέον όροι:
1. Τοποθέτηση ομπρελών σε σταθερά σημεία και σε άξονες κάθετους προς το κύμα καθώς και εξασφάλιση απόστασης ίσης ή μεγαλύτερης των τριών (3) μέτρων μεταξύ τους.
2. Η άμμος μεταξύ των ομπρελών και ξαπλωστρών δεν θα καλύπτεται από ξύλινους διαδρόμους.
3. Εξασφάλιση ελεύθερης ζώνης πλάτους πέντε (5) μέτρων στην κορυφή της παραλίας καθώς και από την ακτογραμμή.
4. Το πλύσιμο των ξαπλωστρών και ο καθαρισμός του εν γένει εξοπλισμού, να γίνεται εκτός της παραλίας.
5. Συγκέντρωση των ξαπλωστρών και του υπόλοιπου κινητού εξοπλισμού με τη δύση του ηλίου, σε σημείο εκτός της αμμώδους παραλίας και επανατοποθέτησή τους το πρωί. Η μεταφορά τους απαγορεύεται να γίνεται με «σύρσιμο» επί της άμμου. Ειδικότερα για τις ομπρέλες και λόγω της σταθερής βάσης τους, δεν συνίσταται η καθημερινή μεταφορά τους αλλά η χρήση ομπρελών που μπορούν να κλείνουν, ώστε στην περίπτωση δημιουργίας φωλιάς, να υπάρχει δυνατότητα περιορισμού της σκίασης του σημείου αυτού της παραλίας.
6. Δεν επιτρέπεται η τοποθέτηση μόνιμων ή ημιμόνιμων κατασκευών και εγκαταστάσεων όπως κουβούκλια, κιόσκια, τέντες, κατασκευές περιορισμού αθλοπαιδιών, ή ντους στην αμμώδη ακτή. Επίσης δε επιτρέπεται η τοποθέτηση κατασκευών υπό μορφή καναπέδων ή ξαπλωστρών που έχουν τη μορφή κρεβατιού και φέρουν επ' αυτών σκιάδια.
7. Αποφυγή φωτορύπανσης και εξασφάλιση πως δεν θα υπάρχει διαρροή φωτός από ιδιωτικές και δημόσιες φωτεινές πηγές προς την παραλία ώστε να μην αποπροσανατολίζονται οι νεοσσοί.
8. Απαγορεύεται η οργάνωση beach-parties και μουσικοχορευτικών εκδηλώσεων.
9. Απαγορεύεται η πρόσβαση και κίνηση οχημάτων στην παραλία.
10. Διασφάλιση εγκατάστασης ικανοποιητικού αριθμού χημικών τουαλετών για την εξυπηρέτηση των κολυμβητών όπου απαιτείται, μακριά από το χώρο ωοτοκίας της χελώνας *Caretta Caretta*.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CF0312
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Όροι και προϋποθέσεις για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 GR2540002 GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της χερσαίας προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.3.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Β.3.2
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
§ Επιτρέπεται η ημερήσια επίσκεψη και ξενάγηση επισκεπτών, με σκοπό την περιβαλλοντική εκπαίδευση, την παρατήρηση της φύσης και την ήπια αναψυχή. § Η κίνηση των επισκεπτών στης Ζώνες Προστασίας της Φύσης γίνεται επί των επισημασμένων μονοπατιών και σε καθορισμένες περιοχές. § Επιτρέπεται η ξενάγηση επισκεπτών και η διοργάνωση οικοτουριστικών προγραμμάτων σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους, σε καθορισμένες διαδρομές και χώρους, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών. § Η περιήγηση με οχήματα επιτρέπεται μόνο επί του αναγνωρισμένου οδικού δικτύου. Σε κάθε περίπτωση απαγορεύεται η κίνηση με μηχανοκίνητο μέσο εκτός οδικού δικτύου για λόγους προστασίας των τύπων οικοτόπων, της χλωρίδας, της διάβρωσης του εδάφους και της αποφυγής όχλησης της πανίδας. § Θα πρέπει να τηρούνται αυστηρά τα όρια ταχύτητας σύμφωνα με τις σημάνσεις στους δρόμους και σε κάθε περίπτωση να αποφεύγεται η ανάπτυξη υψηλών ταχυτήτων, τόσο για την προστασία των επισκεπτών, όσο και για την αποφυγή θανάτωσης κάποιου είδους πανίδας. § Η στάθμευση επιτρέπεται μόνο στους ειδικά διαμορφωμένους χώρους

§ Δεν επιτρέπεται η ελεύθερη κατασκήνωση και η διαμονή σε αυτοκινούμενα τροχόσπιτα, εκτός των ειδικά καθορισμένων θέσεων.
§ Δεν επιτρέπεται το άναμμα φωτιάς, ενώ θα πρέπει να αποφεύγεται κάθε ενέργεια που μπορεί να αποτελέσει εστία έναρξης πυρκαγιάς.
§ Εφόσον επισημανθεί κακή σήμανση ή οποιαδήποτε ζημιά σε κάποιο από τα σηματοδοτημένα μονοπάτια, προτείνεται να κοινοποιείται στην αρμόδια ΜΔΠΠ της περιοχής.
§ Θα πρέπει να διαφυλάσσεται η καθαριότητα και η αποφυγή ρύπανσης της περιοχής. Τυχόν απορρίμματα από την άσκηση των δραστηριοτήτων θα πρέπει να συλλέγονται από τους επισκέπτες και να απορρίπτονται σε κάδους ή σε γωνιές ανακύκλωσης (εφόσον πρόκειται για ανακυκλώσιμα υλικά).
§ Στα ποτάμια, ρυάκια και τις πηγές θα πρέπει να αποφεύγεται η χρήση απορρυπαντικών ή άλλων χημικών ουσιών για την αποφυγή ρύπανσης των υδάτων.
§ Θα πρέπει να αποφεύγεται κάθε ενέργεια που μπορεί να προκαλέσει όχληση στα είδη πανίδας (π.χ. δυνατή μουσική, δυνατοί θόρυβοι κ.λπ.), ειδικά σε θέσεις όπου φωλεάζουν αναπαράγονται προστατευόμενα είδη.
§ Δεν επιτρέπεται η καταστροφή φωλιών, η εκρίζωση φυτικών ειδών, η κοπή θάμνων και δένδρων και η χάραξη φλοιών δένδρων.
§ Δεν επιτρέπεται η θανάτωση, σύλληψη, αιχμαλωσία και οποιαδήποτε μεταχείριση των ειδών της πανίδας καθώς και η συλλογή αυγών.
§ Προτείνεται να αναφέρεται στις αρμόδιες αρχές ή τη ΜΔΠΠ κάθε παράνομη δραστηριότητα που θα πέσει στην αντίληψη των επισκεπτών

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CF0314
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της αναρριχητικής δραστηριότητας
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση της αναρριχητικής δραστηριότητας
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολικής Λακωνίας-Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001, GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αναρριχητικά πεδία και αναρριχητικές διαδρομές. Τ.Ο. 8210. Περιοχές με βράχια στο σύνολο της προστατευόμενης περιοχής.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Τ.Ο. 8210 Προστατευόμενα, ενδημικά, σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας με ασβεστολιθικά ενδιαιτήματα Είδη ορνιθοπανίδας που φωλιάζουν στα βράχια της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.3.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Κάθε έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Κάθε έτος (1-5 έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Βραχυπρόθεσμο
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CF0313
Προτεραιότητα μέτρου:
Υψηλή
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Μη εφαρμόσιμο
Πηγή χρηματοδότησης
Μη εφαρμόσιμο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση ρύθμισης για χωρικό ή / και χρονικό περιορισμό της δραστηριότητας εφόσον απαιτηθεί. Για την αποτελεσματική εφαρμογή του μέτρου πρέπει να υπάρχει συναίνεση μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων (ορειβατικοί και αναρριχητικοί σύλλογοι, αναρριχητές). και ενημέρωση των αναρριχητών.
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Το μέτρο έχει τοπική εφαρμογή και δεν αναμένεται να εμφανίζει τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Για την αποτελεσματική εφαρμογή του μέτρου πρέπει να υπάρχει συναίνεση μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων (ορειβατικοί και αναρριχητικοί σύλλογοι, αναρριχητές). και ενημέρωση των αναρριχητών. Εκτιμάται ότι δεν θα επιφέρει δυσχέρεια στους χρήστες, μέσα από συνεργασία και με χρήση εργαλείων ενημέρωσης, αυσιθητοποίησης, εθελοντικής συμμετοχής των χρηστών.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση της αναρριχητικής δραστηριότητας: • Εποχικοί και χωρικοί περιορισμοί άσκησης της δραστηριότητας δύναται να προσδιορίζονται κάθε ημερολογιακό έτος, αναλόγως των αποτελεσμάτων αξιολόγησης, για την αποφυγή όχλησης της ορνιθοπανίδας κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου. Η ρύθμιση αφορά και την παραδοσιακή αναρρίχηση (trad) ακόμη και αν δεν υπάρχουν μόνιμες ασφάλειες στον βράχο. Για την αξιολόγηση της κατάστασης κάθε ημερολογιακού έτους θα πραγματοποιείται ετησίως καταγραφή των πιθανών φωλιών των πτηνών του προστατευτέου αντικειμένου από το ειδικό

προσωπικό της Μονάδας Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών με δύο επισκέψεις, μία στα μέσα Ιανουαρίου και μία στα μέσα Μαρτίου, στα υπάρχοντα αναρριχητικά πεδία, αλλά και σε γνωστές διαδρομές με μεγάλη επισκεψιμότητα.
Σε περίπτωση εντοπισμού φωλιάς θα γίνουν οι απαιτούμενες ρυθμίσεις της δραστηριότητας ανάλογα με την θέση της φωλιάς και την βιολογία του είδους. Οι ρυθμίσεις μπορεί να περιλαμβάνουν την απαγόρευση χρήσης κάποιων διαδρομών ή ολόκληρου του πεδίου και είναι εποχικού χαρακτήρα, για όσο διάστημα επηρεάζεται η αναπαραγωγική περίοδος του είδους.

• Χωρικοί περιορισμοί άσκησης της δραστηριότητας με σκοπό τη δημιουργία θέσεων προστασίας χωρίς αναρρίχηση δύναται να καθορίζονται για την προστασία σπάνιων και απειλούμενων ειδών χλωρίδας με ενδιαίτημα τα ασβεστολιθικά βράχια εφόσον καταγραφούν κρίσιμα ενδιαιτήματα πάνω σε κάποια αναρριχητική διαδρομή ή εφόσον εκτιμηθεί ότι κινδυνεύει η διατήρηση κάποιου είδους ή για την προστασία πληθυσμών από θέσεις που δεν έχουν ανοίξει αναρριχητικές διαδρομές. Οι περιορισμοί θα λαμβάνουν υπόψη τα αποτελέσματα του μέτρου «Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης – συμμετοχής».
• Η μετακίνηση από και προς τις διαδρομές αναρρίχησης επιτρέπεται μόνο από υφιστάμενα μονοπάτια. Διάνοιξη νέου μονοπατιού επιτρέπεται μόνο εφόσον υποδειχθεί από το μέτρο «Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης – συμμετοχής» ή από το Σχέδιο Διακίνησης Επισκεπτών.
• Δεν επιτρέπεται η καταστροφή / κοπή / αφαίρεση / εκρίζωση σπάνιων ή απειλούμενων ειδών χλωρίδας
• Δεν επιτρέπεται η απομάκρυνση φωλιών, αβγών ή νεοσσών.
• Επιλέγονται τεχνικές ασφάλισης με τις λιγότερες επιπτώσεις στα βραχώδη οικοσυστήματα.
• Μετά την ολοκλήρωση της αναρριχητικής δραστηριότητας θα πρέπει να απομακρύνεται τυχόν εξοπλισμός διάνοιξης, (π.χ. σχοινιά και ιμάντες αναρρίχησης) καθώς και τυχόν απορρίμματα.
• Να αποφεύγεται η χωρίς λόγο όχληση ειδών πανίδας.
• Δεν επιτρέπεται η ελεύθερη κατασκήνωση.
• Οι αναρριχητικές διαδρομές συστήνεται να δημοσιεύονται.
• Για τη διάνοιξη και συντήρηση αναρριχητικών πεδίων απαιτούνται:
α) Να έχουν καθοριστεί ως κατάλληλες θέσεις σύμφωνα με τα αποτελέσματα του μέτρου «Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης – συμμετοχής».
β) Σύνταξη και έγκριση μελέτης διάνοιξης ή/και συντήρησης αναρριχητικού πεδίου
γ) Σύνταξη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης, η οποία θα λαμβάνει υπόψη: α) βιβλιογραφικές αναφορές και εργασίες πεδίου για την καταγραφή και αξιολόγηση των τύπων οικοτόπων, σπάνιων και απειλούμενων ειδών χλωρίδας, ενδιαιτημάτων σημαντικών ειδών πανίδας και θέσεων φωλεοποίησης ορνιθοπανίδας β) δέουσα εκτίμηση των επιπτώσεων στα προστατευτέα αντικείμενα από τις εργασίες διάνοιξης / συντήρησης του αναρριχητικού πεδίου και του μονοπατιού πρόσβασης (εφόσον χρειαστεί νέα χάραξη).
δ) Εκτέλεση των εργασιών διάνοιξης / συντήρησης από έμπειρο αναρριχητή με μέριμνα για τις λιγότερες δυνατές επιπτώσεις.
• Να αποφεύγεται η αλόγιστη διάνοιξη αθλητικών διαδρομών με ασφάλιση

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CF1201
Ονομασία Μέτρου:
Έκδοση κανονισμού ως προς την διαχείριση αποικιών χειροπτέρων σε ιδιόκτητα και δημόσια κτήρια
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά την έκδοση κανονιστικού πλαισίου με την οποία να εξασφαλίζεται ότι οποιαδήποτε εργασία σε κτήρια ενδέχεται να βλάψει δυνητικά κάποια αποικία χειροπτέρων θα λαμβάνει χώρα τηρώντας όλα τα απαραίτητα μέτρα βάση των διεθνών πρακτικών για την ελάττωση ή εκμηδενισμό των επιπτώσεων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF12
Τύπος του μέτρου:
κανονιστικά
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001, GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Οι περιοχές GR2540001και GR2540002
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Chiroptera spp.
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.4.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.1.1, A.2.7
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Σχέδιο Δράσης για 10 είδη Χειροπτέρων της Ελλάδας (υπό διαμόρφωση)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

6 μήνες
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Το συγκεκριμένο μέτρο υλοποιείται άπαξ με την έκδοση της ρυθμιστικής διάταξης και η υλοποίηση του δεν επιμερίζεται σε φάσεις
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΥΠΕΝ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δυσχέρειες που ενδέχεται να προκύψουν αφορούν τυχόν καθυστερήσεις στην εκτέλεση των εργασιών ανακαίνισης/αποκατάστασης κ.λπ., εφόσον σε αυτά βρεθεί αποικία και κριθεί σκόπιμη η διενέργεια των εργασιών άλλη εποχή από την προγραμματισμένη
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα είχε περισσότερο νόημα να εφαρμοστεί οριζόντια για όλες τις περιοχές Natura 2000 της χώρας
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά νομική ρύθμιση με την οποία να εξασφαλίζεται ότι οποιαδήποτε εργασία σε κτήρια (π.χ. εργασίες ανακαίνισης, αποκατάστασης κ.α.) ή αρχαιότητες (εργασίες συντήρησης σε τείχη, κτήρια κλπ.) ενδέχεται να βλάψει δυνητικά κάποια αποικία χειροπτέρων θα λαμβάνει χώρα τηρώντας όλα τα απαραίτητα μέτρα βάση των διεθνών πρακτικών για την ελάττωση ή εκμηδενισμό των επιπτώσεων. Συγκεκριμένα, ο έλεγχος των κτηρίων από ειδικό (υπάλληλο ή εξωτερικό συνεργάτη του ΟΦΥΠΕΚΑ) θα πρέπει να είναι υποχρεωτικός πριν τη διενέργεια τέτοιων εργασιών και αναλόγως των ευρημάτων, οι εργασίες θα προχωρούν κανονικά ή θα τροποποιούνται κατά περίπτωση. Η νομική ρύθμιση θα βασιστεί στις οδηγίες της UNEP/EUROBATS (Marnell & Presetnik, 2010) και άλλων αντίστοιχων κειμένων.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός κτηρίων που ελέγχθηκαν ανά έτος 2. Έκδοση Κανονισμού

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CG0103
Ονομασία Μέτρου:
Τοπικές ρυθμίσεις αλιείας – Κανονιστικό
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Στη θαλάσσια περιοχή που βρίσκεται μπροστά από την παραλία ωοτοκίας της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* "Παραλία Καστράκι – Πορί" και σε απόσταση 200μ. από την ακτή, κατά τη χρονική περίοδο από Απρίλιο έως και Οκτώβριο κάθε έτους, δεν επιτρέπεται η επαγγελματική και η ερασιτεχνική αλιεία.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG01, CG04, CG05
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Η θαλάσσια περιοχή μπροστά από την παραλία "Παραλία Καστράκι – Πορί" και σε απόσταση 200 μ. από την ακτή
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Caretta caretta, Chelonia mydas
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.5.1, B.3.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.2.2
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G01
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την θαλάσσια χελώνα *Caretta caretta*, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την μεσογειακή φώκια *Monachus monachus*.

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α (θεσμοθέτηση): 1ο έτος, Φάση Β (ισχύς): 2ο έτος και εφάπαξ
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0306
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, ΥΠΑΑΤ, Λιμενικό
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Μη εφαρμόσιμο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση Υπουργικής Απόφασης ή Κανόνα Λιμένως από αρμόδιες υπηρεσίες
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Η εφαρμογή του μέτρου εξαρτάται σημαντικά από τις συχνές περιπολίες κατά την φύλαξη και επόπτευση στην περιοχή από την αρμόδια υπηρεσία και το προσωπικό φύλαξης της περιοχής, ιδιαίτερα κατά τα πρώτα χρόνια εφαρμογής του μέτρου.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται να υπάρξει κοινωνική αντίδραση από τους χρήστες, καθώς υπάρχει οριζόντια απαγόρευση για τους ερασιτέχνες και τους επαγγελματίες αλιείς.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η τυχαία παγίδευση σε αλιευτικά εργαλεία έχει διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην εξαφάνιση της μεσογειακής φώκιας *Monachus monachus* (Johnson and Karamanlidis, 2000), και αποτελεί σημαντικό παράγοντα θνησιμότητας στη χώρα μας έως και σήμερα, καθώς αναγνωρίζεται ως αιτία θανάτου σε ποσοστό 5.6% επί του συνόλου των νεκρών ζώων μεσογειακής φώκιας που εντοπίζονται στις ελληνικές θάλασσες και ακτές την τελευταία δεκαετία (Δενδρινός et al., 2021). Η τυχαία θανάτωση πλήττει κυρίως ανήλικα άτομα που είναι λιγότερο έμπειρα και δυνατά άτομα του είδους (Veryeri, Güçlüsoy and Savas, 2001; Karamanlidis et al., 2008; Kiraç et al., 2013), τα οποία συνήθως παγιδεύονται σε στατικά εργαλεία που χρησιμοποιούνται στην παράκτια αλιεία (Karamanlidis et al., 2020). Αντίστοιχα για τις θαλάσσιες χελώνες, ο ετήσιος αριθμός συλλήψεων χελωνών σε όλα τα αλιευτικά εργαλεία στην Ελλάδα είναι περίπου 9.700, με 3.500 από αυτές να αφορούν συλλήψεις σε στατικά δίχτυα και παραγάδια βυθού. Το ποσοστό άμεσης θνησιμότητας

για τα στατικά δίχτυα μπορεί να φτάσει και το 80% των χελωνών που πιάνονται σε αυτά, για τα πελαγικά παραγάδια υπολογίζεται στο 5%, ενώ στα βενθικά παραγάδια βυθού η θνησιμότητα κυμαίνεται σε 12,5% έως 33% (Παναγοπούλου, 2021). Τα μεγάλα ποσοστά θνησιμότητας για τα στατικά δίχτυα και τα παραγάδια βυθού, οφείλεται στο ότι τα εργαλεία αυτά παραμένουν στο νερό για μεγάλο χρονικό διάστημα εμποδίζοντας τις χελώνες που πιάνονται να αναδυθούν στην επιφάνεια της θάλασσας για να αναπνεύσουν. Τα παραγάδια δύναται να προκαλέσουν και την έμμεση θνησιμότητα των χελωνών, λόγω εσωτερικών τραυμάτων που δημιουργούνται στο γαστρεντερικό σύστημα του ζώου από την κατάποση του αγκιστριού και της πετονιάς. Σημαντική είναι η επίπτωση και από τα απολεσθέντα δίχτυα και παραγάδια, συνεχίζει να αλιεύει είδη-στόχους, μη στόχους και προστατευόμενα είδη (όπως χελώνες, θαλασσοπούλια και θαλάσσια θηλαστικά), αλλάζει το βενθικό περιβάλλον, εισάγει συνθετικό υλικό στον θαλάσσιο ιστό τροφίμων, διευκολύνει η εισαγωγή ξένων ειδών και περιπλέκεται παθητικά στους θαλάσσιους οργανισμούς (Macfadyen, Huntington and Cappell, 2009). Σε απόσταση 200μ. από την ακτή και για το διάστημα από Απρίλιο έως και Οκτώβριο δεν επιτρέπεται η επαγγελματική και η ερασιτεχνική αλιεία. Το μέτρο αφορά τον καθορισμό και θεσμοθέτηση εποχικού περιορισμού για την επαγγελματική και ερασιτεχνική αλιεία στο θαλάσσιο τμήμα μπροστά από την παραλία ωοτοκίας της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* "Παραλία Καστράκι – Πορί" και σε απόσταση 200μ. από την ακτή, κατά τη χρονική περίοδο από Απρίλιο έως και Οκτώβριο κάθε έτους.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Έκδοση ΚΥΑ θέσπισης τοπικής απαγόρευσης

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CG0201
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG02
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 GR2540002 GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.21.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Β.22.1, Γ.3.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, ΔΑΣΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Μη εφαρμόσιμο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση Υπουργικής Απόφασης Κανονιστικού Πλαισίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
§ Στις περιοχές που επιτρέπεται η θήρα, η άσκηση της δραστηριότητας θα γίνεται σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις, τις ετήσιες αποφάσεις των αρμόδιων Δασικών Υπηρεσιών. § Κατά την άσκηση της θήρας θα πρέπει να λαμβάνονται όλα τα μέτρα για την αποφυγή καταστροφής των τύπων οικοτόπων της περιοχής. Ενέργειες που οδηγούν σε υποβάθμιση, όπως κοπή θάμνων και δένδρων, καύση κ.λπ.) δεν επιτρέπονται. § Δεν επιτρέπεται η κίνηση των οχημάτων εκτός του οδικού δικτύου § Θα πρέπει να λαμβάνονται όλα τα μέτρα για την αποφυγή της ρύπανσης και σε κάθε περίπτωση δεν επιτρέπεται η απόρριψη απορριμμάτων, λαδιών, πλαστικών κ.λπ. § Θα πρέπει να ελαχιστοποιείται η όχληση ειδών πανίδας, ειδικά στους χώρους αναπαραγωγής ή φωλεάσματος. § Στην περίπτωση που κυνηγός εντοπίσει αδέσποτο σκύλο θήρας, θα πρέπει να το δηλώσει σε κάποια αρμόδια αρχή (Κυνηγετικό Σύλλογο, Δασαρχείο, Αστυνομικό Τμήμα ή τον Φορέα Διαχείρισης). § Με το πέρας των βολών θα πρέπει να συλλέγονται οι άδειες κάλυκες, ώστε να ελαχιστοποιηθεί η ρύπανση της περιοχής. Βέλτιστη πρακτική αποτελεί η ανακύκλωσή τους.

§ Πληροφορίες για καλές πρακτικές σχετικά με την άσκηση της θήρας σε προστατευόμενη περιοχή μπορούν να ληφθούν από τον ¨Οδηγό για συμβατό κυνήγι στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000 στην Κρήτη (Κωνσταντίνος Γρίβας. 2015) https://natura2000.crete.gov.gr/fileadmin/printmaterial/pdf_Gia%20Periferia_Kinigi/03_Odigos%20Kinigitikos%20%20GR_A5_Small_WEB.pdf
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0314
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο ως ως στόχο την δημιουργία κανονιστικού πλαισίου για την ορθή άσκηση της μελισσοκομίας
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 GR2540002 GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.20.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση ΚΥΑ κανονιστικού πλαισίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
§ Για την τοποθέτηση των κυψελών θα πρέπει να τηρούνται οι ισχύουσες διατάξεις. Προτείνεται η αναζήτηση θέσεων χωρίς βλάστηση (π.χ. οικόπεδα, ξέφωτα). § Δεν επιτρέπεται κάθε ενέργεια που οδηγεί σε καταστροφή της φυσικής βλάστησης, καθώς και η καταστροφή τυχόν φωλιών πανίδας. § Κάθε κυψέλη ή ικανός αριθμός αυτώ πρέπει να σημαίνεται σε εμφανές σημείο και ευανάγνωστα με το ονοματεπώνυμο, τη διεύθυνση και το τηλέφωνο του ιδιοκτήτη. § Οι κυψέλες πρέπει να συντηρούνται για να βοηθήσουν τις μέλισσες στην υπεράσπιση των κυψελών τους και να αποτραπεί η διαρροή του μελιού. Ο εξοπλισμός πρέπει να διατηρείται καθαρός και σε καλή κατάσταση. § Κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων θα πρέπει να εφαρμόζονται καλές πρακτικές μελισσοκομίας. § Κατά την παύση της δραστηριότητας σε κάποια θέση, όλα τα υλικά που χρησιμοποιούνται θα πρέπει να απομακρύνονται με ευθύνη του μελισσοκόμου και να παραμένει ο χώρος καθαρός. § Το κάπνισμα κυψελών, που είναι μέσα σε δάση και δασικές εκτάσεις και σε απόσταση μικρότερη των 300 μέτρων από τις παρυφές των δασών επιτρέπεται:

Α) εφόσον η ελάχιστη απόσταση του χώρου εγκατάστασης των κυψελών από δέντρα και θάμνους είναι τουλάχιστον 10 μέτρα
Β) Στον χώρο των κυψελών διατηρείται ικανή ποσότητα νερού (τουλάχιστον 200 λίτρα νερού).
§ Το κάπνισμα μελισσών που είναι σε κορμούς δέντρων, επιτρέπεται εκτός αντιπυρικής περιόδου, μόνον εφόσον επικρατούν κατάλληλες καιρικές συνθήκες, έχουν ληφθεί τα προληπτικά μέτρα της προηγουμένης παραγράφου και έχει ενημερωθεί η αρμόδια Πυροσβεστική Υπηρεσία για τον χρόνο της ενέργειας του καπνίσματος.
§ Κατά την αντιπυρική περίοδο επιτρέπεται το κάπνισμα των μελισσών μόνο μέχρι τη 12η μεσημβρινή και εφόσον ο δείκτης επικινδυνότητας της περιοχής είναι 1 (μικρή) ή 2 (μέση). Σε κάθε περίπτωση ακολουθούνται οι ειδικότερες Πυροσβεστικές Διατάξεις και Οδηγίες της Πολιτικής Προστασίας για την αποφυγή πυρκαγιάς.
§ Προτείνεται να ακολουθούνται οι οδηγίες – καλές πρακτικές για την πρόληψη πυρκαγιών όπως αυτές εκδόθηκαν στα πλαίσια του ερευνητικού έργου «Συμβολή στην πρόληψη των δασικών πυρκαγιών με τη μεθοδολογία INCA» (ΥΠΕΝ- Πράσινο Ταμείο- ΕΛΓΟ Δήμητρα). Πληροφορίες: https://dasarxeio.com/2018/07/08/56085/

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

5.3.3.7.10 Μέτρα επόπτευσης/φύλαξης

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0306
Ονομασία Μέτρου:
Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά στις δέσμες μέτρων που είναι απαραίτητες για την επόπτευση και φύλαξη της περιοχής. Τα μέτρα αφορούν: 1. Συστηματικές περιπολίες επόπτευσης από το προσωπικό φύλαξης της περιοχής και τις αρμόδιες αρχές και σύνταξη ημερήσιας αναφοράς 2. Αγορά αυτοκινήτου επόπτευσης της χερσαίας περιοχής 3. Αγορά σκάφους για την επόπτευση του θαλασσίου τμήματος 4. Συμφωνητικό με τις αρμόδιες αρχές για την δυνατότητα επιβολής διοικητικών κυρώσεων (προστίμων) στους παραβάτες από το προσωπικό φύλαξης της περιοχής 5. Τοποθέτηση οπτικών μέσων παρακολούθησης και ασφαλείας (κάμερες κλειστού κυκλώματος cctv) για την καλύτερη φύλαξη της περιοχής ακόμα και τις βραδινές ώρες, ή σε περιοχές απόμακρες, ή δύσκολες στην προσέγγισή τους. 6. Αγορά συστήματος εναέριας παρακολούθησης (drone) και κατάρτιση προσωπικού ασφαλείας για τη χρήση του 7. Εκπαίδευση και κατάρτιση του προσωπικού φύλαξης για τους κανονισμούς, την επιβολή προστίμων, τον εντοπισμό παραβατών, τους κανόνες συμπεριφοράς και αντίδρασης σε περιπτώσεις παράνομων πράξεων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Μη εφαρμόσιμο
Τύπος του μέτρου:
Διοικητικό, Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 GR2540002 GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια έκταση και περιφερειακή ζώνη της περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Σύνολο προστατευτέου αντικειμένου
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.3.1, Β.3.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Β.11.1

Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα επόπτευσης ή/ και φύλαξης
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει μεγάλη εμπειρία στην επόπτευση και φύλαξη των προστατευόμενων περιοχών, τόσο σε εθνικό επίπεδο (π.χ. Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου), αλλά και σε μεσογειακό/ παγκόσμιο επίπεδο από άλλες προστατευόμενες περιοχές. Επιπλέον, οι υφιστάμενοι αρμόδιοι φορείς (π.χ. λιμενικό) έχουν ήδη καταρτισμένο προσωπικό και κατάλληλα μέσα σε πολλά θέματα που χρήζουν επόπτευσης (π.χ. εντοπισμός θαλάσσιας ρύπανσης από αέρος, παράνομης αλίευσης) του θαλασσίου περιβάλλοντος και θα μπορούσαν να προσφέρουν μέσω συνεργασίας με τη ΜΔΠΠ. Τέλος, η διαρκώς αναπτυσσόμενη τεχνολογία μπορεί να προσφέρει επιπλέον μέσα (π.χ. ραντάρ, συστήματα εναέριας παρακολούθησης όπως drones) για τη βελτιστοποίηση τόσο της επόπτευσης όσο και της παρακολούθησης του προστατευτέου αντικειμένου στην περιοχή μελέτης.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1ο έτος: προμήθεια εξοπλισμού και εκπαίδευση εποπτών, 2ο-5ο έτος: περιπολίες εποπτών
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0305
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, Λιμενικό, Δασική υπηρεσία, ΥΠΕΝ
Εκτιμώμενο Κόστος
311.700€
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ανάγκη σύναψης συμφωνητικού μεταξύ ΜΔΠΠ και αρμόδιων υπηρεσιών (Λιμενικού Σώματος, Δασικής υπηρεσίας και Επιθεωρητών περιβάλλοντος) για συνεργασία και κοινές περιπολίες, ή η παραχώρηση ανακριτικών καθηκόντων και επιβολής προστίμων στο προσωπικό φύλαξης της περιοχής αναμένεται να αυξήσουν την αποτελεσματικότητα του μέτρου. Παραχώρηση προανακριτικών καθηκόντων (θεσμικό) από τους επόπτες των ΜΔΠΠ.

Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου

Το υψηλό κόστος της δράσης οφείλεται σε μεγάλο βαθμό την αγορά εξοπλισμού η οποία όμως πραγματοποιείται μόνο μια φορά και εξοπλίζει εφάπαξ την ΜΔΠΠ. Υψηλά απρόβλεπτο μπορεί να είναι και το κόστος των καυσίμων, που είναι απαραίτητο για τη λειτουργία μεγάλου μέρους των περιπολιών. Παρόλα αυτά, η εποπτεία και φύλαξη μπορούν να συνδυάζονται με δράσεις παρακολούθησης καλύπτοντας μεγάλες εκτάσεις που θα μειώνουν σημαντικά το κόστος υλοποίησης ποικιλίας δράσεων της αρμόδιας υπηρεσίας. Το κόστος επίσης αναμένεται να μειωθεί περαιτέρω με την πάροδο του χρόνο και της υλοποίησης του μέτρου, λόγω της πιο στοχευμένη επόπτευση σε συγκεκριμένες περιοχές που παρατηρούνται συχνές παραβιάσεις αλλά και της κοινωνικής αποδοχής των χρηστών με δράσεις ενημέρωσης και παραδειγματισμού μετά την εφαρμογή των διοικητικών προστίμων.

Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Μέτρια, καθώς η κοινωνία αρχικά αντιτίθεται εν μέρει σε κάθε μορφή νέου ελέγχου και την επιβολή προστίμων. Αναμένεται ότι κατά τον 1ο χρόνος εφαρμογής θα υπάρξει δυσαρέσκεια από τους παραβάτες. Αλλά αν η επόπτευση γίνει με σωστό τρόπο και όχι με τιμωρητικό αυτοσκοπό, σύντομα θα γίνει αποδεκτή και αναγκαία. Τέλος, η συστηματική φύλαξη της περιοχής και επιβολή προστίμων από την αρμόδια υπηρεσία αναμένεται να επιφέρει εξάλειψη διάπραξης παράνομων ενεργειών στην περιοχή ευθύνης, καθώς από τους πρώτους κιόλας μήνες εφαρμογής της δράσης, ο παραδειγματισμός θα αποτελέσει σημαντικό στοιχεία αποτροπής παραβατικών συμπεριφορών.

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Η φύλαξη της υπαίθρου είναι ίσως το πιο σημαντικό αποτρεπτικό εργαλείο κυρίως για τις έκνομες πράξεις. Η συνεχής παρουσία των ελεγκτικών οργάνων στο πεδίο πέρα από τον εντοπισμό και την δίωξη των παράνομων πράξεων δημιουργεί και ένα αίσθημα ύπαρξης ορίων και νόμων στους χρήστες γης με αποτέλεσμα την αποτροπή κάποιον πράξεων.
Το μέτρο αφορά στις δέσμες μέτρων που είναι απαραίτητες για την επόπτευση και φύλαξη της περιοχής. Τα μέτρα αφορούν:
1. Συστηματικές περιπολίες επόπτευσης από το προσωπικό φύλαξης της περιοχής και τις αρμόδιες αρχές, και σύνταξη ημερήσιας αναφοράς
Είναι ουσιαστικής σημασίας να υπάρχει κάθε μέρα (και τα Σαββατοκύριακα) τουλάχιστον μια ομάδα επόπτευσης και φύλαξης ανά περιοχή σε τουλάχιστον μία οχτάωρη βάρδια. Το προσωπικό φύλαξης θα πρέπει να εποπτεύει την περιοχή με περιπολίες σε καθημερινή βάση, και να ελέγχει τυχόν παραβάσεις ή/και καταγγελίες που γίνονται στην περιοχή. Οι περιπολίες θα πρέπει να προγραμματίζονται σε μηνιαία βάση με τρόπο τέτοιο ώστε να καλύπτεται το σύνολο των περιοχών. Πέραν τούτου, θα πραγματοποιηθεί ταχεία προτεραιοποίηση των περιοχών που θα εντοπίσει περιοχές που χρήζουν αυξημένης επόπτευσης με κριτήρια όπως συχνότητα παραβιάσεων και εκτέλεσης παράνομων δραστηριοτήτων, ευαισθησία προστατευτέου αντικειμένου, ευκολία προσέγγισης περιοχής, ανάγκη νυχτερινής επόπτευσης, ενδιαφέρον παρακολούθησης προστατευτέου αντικειμένου και δραστηριοτήτων κ.ά.) σύμφωνα με την οποία θα επιλεγούν περιοχές που χρήζουν συχνότερης επόπτευσης από το προσωπικό φύλαξης, και τα σημεία τοποθέτησης κλειστού κυκλώματος καμερών ή ραντάρ. Ο προγραμματισμός των περιπολιών πρέπει να μην είναι προσβάσιμος στο ευρύ κοινό. Μετά το πέρας της περιπολίας θα πρέπει να γράφεται μια σύντομη ημερήσια αναφορά όπου θα αναφέρονται ποιες περιοχές επισκέφτηκε το κλιμάκιο, τυχόν στοιχεία που προέκυψαν από την διαδικασία επόπτευσης και συνομιλίες με χρήστες γης και τυχόν παραβάσεις που εντοπίστηκαν. Είναι σημαντικό οι επόπτες να έχουν καλή επικοινωνία με τον τοπικό πληθυσμό και να έχουν διαλεκτικές ικανότητες.
2. Αγορά αυτοκινήτου επόπτευσης της χερσαίας περιοχής, ειδικά εξοπλισμένο και για τη

μεταφορά ειδικού σκύλου φύλαξης. Αγορά και τοποθέτηση βυτίων πυρόσβεσης στα οχήματα επόπτευσης, ώστε να εξυπηρετούνται παράλληλα και ανάγκες πυροπροστασίας κατά τις περιπολίες

3. Αγορά σκάφους για την επόπτευση του θαλασσίου τμήματος, το οποίο δύναται να χρησιμοποιείται και για την καταγραφή/ παρακολούθηση των χερσαίων δραστηριοτήτων (π.χ. κατάδυση) οι οποίες θα πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια της τυπικής ημερήσιας επόπτευσης της περιοχής

4. Συμφωνητικό με τις αρμόδιες αρχές για την δυνατότητα επιβολής διοικητικών κυρώσεων (προστίμων) στους παραβάτες από το προσωπικό φύλαξης της περιοχής

Βασικό θεσμικό πρόβλημα είναι η απουσία προανακριτικών καθηκόντων από τους επόπτες των Μονάδων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, γεγονός που δυσχεραίνει ιδιαίτερα το έργο τους που συχνά επιτελείται σε απομακρυσμένες περιοχές όπου η επέμβαση άλλων αρχών με ανακριτικά καθήκοντα είναι αδύνατη. Στην αρμοδιότητα των μηχανισμών ελέγχου και επόπτευσης της περιοχής (προσωπικό επόπτευσης και φύλαξης της Μονάδας Διαχείρισης) θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται και η έναρξη διοικητικών διαδικασιών στις αρμόδιες αρχές (π.χ. καταγγελία) που δύναται να καταγγέλλει ο φορέας για διετέλεση παράνομων δραστηριοτήτων που υποβαθμίζουν ή απειλούν το προστατευτέο αντικείμενο, ακόμα και αν αυτές λαμβάνουν χώρα εκτός της περιοχής αρμοδιότητας. Σε κάθε περίπτωση, ακόμα και αν οι επόπτες δεν έχουν προανακριτικά καθήκοντα πρέπει να έχουν συνεχή δίαυλο επικοινωνίας με τα αρμόδια προανακριτικά όργανα. Συνίσταται οι περιπολίες θα λαμβάνουν χώρα είτε αποκλειστικά από το αρμόδιο προσωπικό φύλαξης, ή μπορεί να συμμετέχει και άτομο από την αρμόδια υπηρεσία (π.χ. δασική υπηρεσία, λιμεναρχείο κτλ.) ώστε να εξασφαλίζεται ότι οι κυρώσεις εφαρμόζονται αντικειμενικά, με τη σύμφωνη νομοθεσία και με διαφανή τρόπο σε όλους τους παραβάτες ανεξαιρέτως. Μέχρι η αρμόδια αρχή της προστατευόμενης περιοχής να αποκτήσει τα δικά της μέσα επόπτευσης, προτείνεται ο αρμόδιος φορέας της προστατευόμενης περιοχής να συνεισφέρει σε καύσιμα στις αρμόδιες αρχές για την συντέλεση περιπολιών στην περιοχή.

5. Τοποθέτηση οπτικών μέσων παρακολούθησης και ασφαλείας (κάμερες κλειστού κυκλώματος cctv) σε περιοχές που εντοπίζονται συστηματικές παραβιάσεις για την καλύτερη φύλαξη της περιοχής ακόμα και τις βραδινές ώρες, ή σε περιοχές απόμακρες, ή δύσκολες στην προσέγγισή τους.

Οι κάμερες θα εκπέμπουν στα γραφεία της προστατευόμενης περιοχής, και των αρμόδιων υπηρεσιών (π.χ. δασική υπηρεσία, λιμεναρχείο κτλ.) ώστε να υπάρχει έγκαιρη ειδοποίηση όλων των αρμόδιων υπηρεσιών για την παράβαση και τον εν δυνάμει κίνδυνο του προστατευτέου αντικειμένου και συνεπώς έγκαιρος βαθμός ενεργοποίησης και δράσης των σχετικών μηχανισμών. Οι κάμερες δύναται να χρησιμοποιούνται και για τις δράσεις παρακολούθησης ανθρωπογενών δραστηριοτήτων (π.χ. αριθμός επισκεπτών που προσεγγίζουν μια περιοχή, αριθμός σκαφών σε μαρίνες κτλ.) ή οικολογικών και βιολογικών παρατηρήσεων που αφορούν το προστατευτέο αντικείμενο (π.χ. μετακινήσεις ειδών, χρήση ενδιαιτήματος). Το οπτικο-ακουστικό υλικό που συλλέγεται από τις κάμερες και αποτελεί υλικό οικολογικού ενδιαφέροντος θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί και στις δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού (προβολές στα περίπτερα ενημέρωσης, διαφημιστικά σποτ, ντοκιμαντέρ, έντυπο υλικό κτλ.).

6. Αγορά συστήματος εναέριας παρακολούθησης (drone) και κατάρτιση προσωπικού ασφαλείας για τη χρήση του.

Ο εξοπλισμός με κατάλληλα συστήματα εναέριας παρακολούθησης αποτελούν μια σχετικά χαμηλού κόστους επένδυση για την επόπτευση της περιοχής σε μεγάλο εύρος. Απαιτείται κατάλληλη εξειδικευμένη κατάρτιση του προσωπικού ΜΔΠΠ για τον χειρισμό και τη χρήση του που πιστοποιείται από συναφείς πιστοποιήσεις. Το κόστος περιορίζεται στην αγορά εξοπλισμού και εκπαίδευσης των πιλότων, ενώ το πλεονέκτημά του είναι η συνεχής κάλυψη μεγάλων εκτάσεων προσφέροντας ευρεία επόπτευση σε πραγματικό χρόνο. Τα συστήματα εναέριας παρακολούθησης μπορούν επιπλέον να χρησιμοποιηθούν για την παρακολούθηση του προστατευτέου αντικειμένου της περιοχής μελέτης, ενώ μπορεί να ληφθεί επιπλέον κατάρτιση του προσωπικού του ΜΔΠΠ για την ανάλυση εικόνων (π.χ. χαρτογράφηση οικοτόπων,

παρακολούθηση πληθυσμών, εξέλιξη φαινομένων ρύπανσης κτλ.). Η χρήση τους παρόλα αυτά πρέπει να γίνεται με φειδώ και επιστημονικά τεκμηριωμένη γνώση για την αποφυγή όχλησης του προστατευτέου αντικειμένου όπως η ορνιθοπανίδα και τα θαλάσσια θηλαστικά.
7. Εκπαίδευση και κατάρτιση του προσωπικού φύλαξης για τους κανονισμούς, την επιβολή προστίμων, τον εντοπισμό παραβατών, τους κανόνες συμπεριφοράς και αντίδρασης σε περιπτώσεις παράνομων πράξεων.
Το μέτρο αποτελεί τμήμα των Δράσεων εκπαίδευσης, κατάρτισης και ενημέρωσης των αρμόδιων αρχών και φορέων σε θέματα παρακολούθησης, αποτελεσματικής διαχείρισης θαλάσσιου χώρου και αντιμετώπισης έκνομων ενεργειών και ειδικών περιστατικών (π.χ. εκθαλασσώσεων και τραυματισμών πανίδας), όπου και περιγράφεται αναλυτικά

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός περιπολιών
2. Αριθμός αναφορών
3. χλμ. κάλυψης ανά έτος, αριθμός παραβάσεων που εντοπίστηκαν
4. Αριθμός προστίμων που επιβλήθησαν
5. Αριθμός εξοπλισμού που αγοράστηκε

5.3.3.8 Μέτρα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής ΠΠΒ-08 (ELBA25403): Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα

5.3.3.8.1 Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CA0502
Ονομασία Μέτρου:
Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Οργάνωση σχεδίου άσκησης της βόσκησης και άλλων κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων με σκοπό την άρση ή μετριασμό των πιέσεων και απειλών που υποβαθμίζουν την δομή και λειτουργία των τύπων οικοτόπων και την καταλληλότητα των ενδιαιτημάτων των ειδών.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA05
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό, Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003, GR2540006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο των βοσκήσιμων γαιών
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
όλοι οι Τ.Ο. και τα είδη που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.9.1, B.10.1, B.10.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.1.10, A.1.11, A.3.9, A.3.11

Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A06, A09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης λιβαδιών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια: Υπάρχει επιστημονική τεκμηρίωση αναφορικά με την ανάγκη εκπόνησης σχεδίων βόσκησης και αυτό είναι κάτι που αναμένεται να προκηρυχθεί άμεσα (έχουν υπογραφεί ήδη προγραμματικές συμβάσεις ανάμεσα στο ΥΠΑΑΤ και την Περιφέρεια Πελοποννήσου. Υπάρχουν όμως δυο βασικά θέματα για τα οποία πρέπει να ληφθεί μέριμνα: 1. Η έλλειψη καθορισμού συγκεκριμένων προδιαγραφών αναφορικά με την εκπόνηση των σχεδίων βόσκησης εντός του δικτύου NATURA 2000 σε επίπεδο τύπου οικοτόπου και ενδιαιτήματος είδους. Μπορεί να υποτεθεί με ασφάλεια πως η άσκηση ορθολογικής βόσκησης όπως αυτή ορίζεται στις προδιαγραφές των σχεδίων βόσκησης, θα οδηγήσει στη διατήρηση καλού βαθμού διατήρησης των δομών και λειτουργιών της πλειοψηφίας των τύπων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων ειδών όμως δεν υπάρχει σαφής μέριμνα για τον καθορισμό τυχόν εξαιρέσεων. 2. Παρατηρείται έλλειψη βασικών δεδομένων που να επιτρέπουν την εκπόνησή συγκεκριμένων σχεδίων βόσκησης σε επίπεδο τύπου οικοτόπου ή ενδιαιτήματος είδους. Υπάρχει ακόμη έλλειψη γνώσης αναφορικά με τη συγκεκριμένη εξάπλωση ειδών χλωρίδας και πανίδας ή με τον καθορισμό τυπικών ειδών των τύπων οικοτόπων σε επίπεδο ΕΖΔ. Είναι λοιπόν απαραίτητο, πριν τον καθορισμό συγκεκριμένων προδιαγραφών οι παραπάνω πληροφορίες να είναι διαθέσιμες στους μελετητές Στο πλαίσιο του καθορισμού των προδιαγραφών της άσκησης βόσκησης εντός των περιοχών του δικτύου NATURA2000 είναι απαραίτητη αρχικά η θεσμοθέτηση της ανάγκης θέσπισης ιδιαίτερων προδιαγραφών και έπειτα η συγκέντρωση δεδομένων που να επιτρέπει τον καθορισμό τους
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2,5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: 1,5 έτος Φάση Β: 1 έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CA0501
Προτεραιότητα μέτρου:

3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΑΑΤ
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α: 80.000 € Φάση Β: 50.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Συμπλήρωση / επικαιροποίηση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης ή θέσπιση ειδικότερων ρυθμίσεων στην προστατευόμενη περιοχή
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Η πολυπλοκότητα των ζητημάτων που αντιμετωπίζονται με την παρούσα δράση τόσο όσον αφορά τα επιστημονικά στοιχεία όσο και των κοινωνικών/οικονομικών μπορούν να αποτελέσουν πρόβλημα για την μελέτη. Για τον λόγο αυτό απαιτείται μια ομάδα έργου με διαφορετικές ειδικότητες ώστε να αντιμετωπίζει πολύπλευρα τα διάφορα προβλήματα που προκύπτουν.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Μέτρια. Η διαχείριση της βοσκής είναι ένα φλέγον ζήτημα στις τοπικές κοινωνίας με αντικρουόμενα συμφέροντα. Η εισαγωγή του παράγοντα της βιοποικιλότητας φαινομενικά περιπλέκει τα πράγματα αλλά στην πραγματικότητα αποτελεί έναν «οδηγό» προς την αειφορική εκμετάλλευση της βοσκής. Παρά τις όποιες υπάρχουσες συγκρούσεις και όσες μπορεί να δημιουργηθούν είναι ένα ζήτημα που η πλειοψηφία της αγροτικής κοινωνίας αναζητά μια βιώσιμη λύση.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η διαχείριση της βόσκησης είναι ένα πάγιο πρόβλημα της υπαίθρου της χώρας που επηρεάζει τον πρωτογενή τομέα και πολλές φορές φέρνει σε αντιπαράθεση τους τοπικούς χρήστες γης ενώ μπορεί να υποβαθμίζει τον βιότοπο. Η πορεία προς μια αειφορική εκμετάλλευση των βοσκητικών επιφανειών είναι μονόδρομος για την διατήρηση ενός υψηλού επιπέδου κτηνοτροφικών προϊόντων και την επιβίωση της κτηνοτροφίας ειδικά της παραδοσιακής και εκτατικής. Η βοσκή είναι μια δραστηριότητα που είναι σημαντική για τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών, αλλά η έλλειψη ρύθμισης μπορεί να επηρεάσει την βιοποικιλότητα τόσο με την υπερβόσκηση όσο και με την απουσία βόσκησης. Η υπερβόσκηση οδηγεί σε υποβάθμιση των οικοτόπων και ερημοποίηση ενώ η απουσία βόσκησης, οδηγεί στο «κλείσιμο» του βιοτόπου και την απώλεια βιοποικιλότητας. Αν δεν ασκείται ορθολογικά μπορεί να αποτελέσει σημαντικό παράγοντα υποβάθμισης των δομών και λειτουργιών των οικοσυστημάτων ή παράγοντα πίεσης για τους πληθυσμούς ειδών είτε άμεσα, είτε έμμεσα μέσω της υποβάθμισης του ενδιαιτήματος. Η εκπόνηση διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης σε επίπεδο περιφερειών αναμένεται να αποτελέσει σημαντικό βήμα για την ορθολογική άσκηση της βόσκησης και εντός του δικτύου NATURA2000, ακόμη και αν στα σχέδια βόσκησης δεν προβλέπεται ο καθορισμός προδιαγραφών σε επίπεδο

τύπου οικοτόπου. Είναι γεγονός πως οι προδιαγραφές των σχεδίων βόσκησης είναι επαρκείς για την άσκηση ορθολογικής βόσκησης και τη βελτίωση των δομών και λειτουργιών στους περισσότερους τύπους οικοτόπων στους οποίους καταγράφεται η βόσκηση ως σημαντική πίεση.
Στο παρόν μέτρο θα εκπονηθεί μια μελέτη, που θα λαμβάνει υπόψιν τις ανάγκες της βιοποικιλότητας και συγκεκριμένα των ειδών και τύπων οικοτόπων που αποτελούν το προστατευτέο αντικείμενο. Οι ανάγκες του κάθε είδους είναι διαφορετικές και πολλές φορές αντιφατικές. Με αυτό το δεδομένο θα πρέπει να ληφθούν υπόψιν οι εκάστοτε ανάγκες και να εντοπιστούν τα βέλτιστα σενάρια που να ευνοούν το σύνολο των ειδών.
Εντός των περιοχών του δικτύου NATURA 2000, πρέπει να συσχετιστεί η επίδραση που έχει η βόσκηση στις εξειδικευμένες δομές και λειτουργίες των ειδών αλλά και στη σύνθεση των τυπικών ειδών των τύπων οικοτόπων που απαντούν σε κάθε περιοχή του δικτύου Ν2000. Θα πρέπει επίσης να εξεταστούν οι αλληλεπιδράσεις ανάμεσα στις απαιτήσεις για τη διατήρηση των διαφορετικών ειδών και των τύπων οικοτόπων και να εξεταστούν οι βέλτιστες λύσεις ρύθμισης της δραστηριότητας. Επιπλέον είναι απαραίτητο να καθοριστεί η σχέση μεταξύ της άσκησης της βόσκησης και της αφθονίας σημαντικών ειδών χλωρίδας και πανίδας σε κάθε ΕΖΔ. Ο καθορισμός αυτών των παραμέτρων και σχέσεων θα οδηγήσει στον καθορισμό συγκεκριμένων προδιαγραφών για την άσκηση τη βόσκησης κατ' εξαίρεση των προβλεπόμενων στα σχέδια βόσκησης. Οι συγκεκριμένες προδιαγραφές θα αφορούν το είδος και το πλήθος των ζώων καθώς και την εποχικότητα και τη διάρκεια της άσκησης της βόσκησης (ή αντίθετα την παύση της) ώστε να επιτευχθούν συγκεκριμένοι στόχοι.
Βεβαίως πέρα από την βιοποικιλότητα θα ληφθούν υπόψιν η βοσκητική φέρουσα ικανότητα των περιοχών, ο υπάρχον αριθμός και είδη κτηνοτροφικών ζώων και η κατανομή τους στον χώρο Κρίνεται σκόπιμο το μέτρο αυτό να υλοποιηθεί παράλληλα (ώστε να τροφοδοτήσει) ή συμπληρωματικά των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης. Σε κάθε περίπτωση μετά την ολοκλήρωση των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης και της παρούσας δράσης, θα δύναται να οριστικοποιηθούν στοχευμένες θεσμικές ρυθμίσεις για τη ρύθμιση της βόσκησης και της κτηνοτροφίας.
Φάση Α΄: Συλλογή & επεξεργασία δεδομένων αναφορικά (α) με την εξάπλωση και την έκταση του ενδιαιτήματος ειδών χλωρίδας και πανίδας ενδιαφέροντος και (β) την επικαιροποίηση των στοιχείων των τύπων οικοτόπων (βελτιστοποίηση καταλόγου τυπικών ειδών, αναγνώριση παραλλαγών σε επίπεδο ΕΖΔ).
Φάση Β΄: Τροφοδότηση προτάσεων προδιαγραφών διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης με στοιχεία ανά ΕΖΔ με εξειδίκευση ανά τύπο οικοτόπου και είδος ή με προτάσεις για επικαιροποίηση του σχεδίου διαχείρισης βόσκησης.
Καθορισμός θεσμικών ρυθμίσεων για την άσκηση της βόσκησης και της κτηνοτροφίας στην περιοχή, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες των τύπων οικοτόπων και ειδών κάθε περιοχής και θα εξασφαλίζει τόσο την επιβίωση και την περεταίρω ανάπτυξη της κτηνοτροφίας όσο και της βιοποικιλότητας.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Παραδοτέο μελέτης

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CB0801
Ονομασία Μέτρου:
Αποκατάσταση εκτάσεων εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου 92A0
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μελέτη και εφαρμογή αποκατάστασης εκτάσεων εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου 92A0
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CB08
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Θέσεις του εύρους εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου 92A0
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
T.O 92A0
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.4.3, A.4.5
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
B.8.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A01
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Μέτρια
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α', 2 έτη: Οργάνωση σχεδίου αποκατάστασης Φάση Β', 5 έτη: Υλοποίηση δράσεων αποκατάστασης και έλεγχος επιτυχίας
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία Περιφέρειες/ Αποκεντρωμένη Διοίκηση / Δήμοι
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α', 30.000€: καθορισμός θέσεων προς αποκατάστασης, επιχειρησιακή μελέτη για την ανάπτυξη σχεδίου δράσης, συλλογή και δημιουργία φυτευτικού υλικού σε κάθε ΕΖΔ Φάση Β', 5 έτη: 400.000€: Φυτεύσεις, περιφράξεις, επαναδραστηριοποίηση παλαιός κοίτης και παρακολούθηση εξέλιξης έργου.
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Απαλλοτρίωση γης εφόσον κριθεί απαραίτητο Αδειοδότηση υδραυλικών έργων Δραστηριοποίηση της παλαιάς κοίτης του π. Ευρώτα
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Αποτυχία εξασφάλισης ικανών οικολογικών (υδραυλικών) συνθηκών για την αποκατάσταση των επιλεγμένων εκτάσεων. Αποτυχία δραστηριοποίησης της παλαιάς κοίτης του π. Ευρώτα
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Αναμένονται μέτριας έντασης αντιδράσεις

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Στην ΕΖΔ GR2540003 ο Τ.Ο. 92Α0 αποτελεί το μοναδικό παρυδάτιο τύπο οικοτόπου με δενδρώδη δομή. Όμως παρουσιάζει ένα ξεκάθαρα υπολειμματικό χαρακτήρα και καταλαμβάνει έκταση σαφώς μικρότερη από την επιθυμητή τιμή αναφοράς, ενώ το πρότυπο εξάπλωσής του είναι κατακερματισμένο. Συγκεκριμένα εμφανίζεται εκατέρωθεν της κοίτης στις εκβολές του π. Ευρώτα σε έκταση που ορίζεται από τα δύο αναχώματα εκατέρωθεν της κοίτης. Τα παραπάνω οδηγούν στην εκτίμηση κακού βαθμού διατήρησης καθώς ο τύπους οικοτόπου υπολείπεται της τυπικής δομής. Επίσης, συχνές αντιπλημμυρικές επεμβάσεις που συνοδεύονται από εκχερσώσεις περιορίζουν την φυσική επέκταση του τύπου οικοτόπου.
Επιτόπιες παρατηρήσεις κατά την υλοποίηση σχετικού έργου (βλέπε σχετική βιβλιογραφία) έδειξαν πως εντός του εύρους εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου είναι δυνατή και προτείνεται η αύξηση της έκτασης που καταλαμβάνει ο τύπος οικοτόπου ώστε να επιτευχθεί η ικανοποιητική τιμή αναφοράς εντός των ΕΖΔ και παράλληλα να επιτευχθεί και ο στόχος διατήρησης αναφορικά με την έκταση του τύπου οικοτόπου. Αυτή η αύξηση μπορεί να επιτευχθεί είτε εκατέρωθεν της διευθετημένης κοίτης του π. Ευρώτα, είτε με την επαναδραστηριοποίηση τη παλαιάς κοίτης του ποταμού.

Το έργο πρέπει να υλοποιηθεί σε δύο φάσεις:
Η Φάση Α΄ περιλαμβάνει όλες τις αναγκαίες μελέτες για την επιλογή των πλέον κατάλληλων θέσεων στις οποίες θα γίνει η αποκατάσταση του τύπου οικοτόπου. Αυτές οι θέσεις πρέπει να εξασφαλίζουν τα απαιτούμενα οικολογικά χαρακτηριστικά, να επιτρέπουν την αύξηση, εκτός από την έκταση, και του βαθμού συνεκτικότητας του τύπου οικοτόπου. Επίσης σε αυτή τη δράση θα συλλεγεί και καλλιεργηθεί κατάλληλο φυτευτικό υλικό από τα διάφορα είδη του γένους Salix που απαντούν στην περιοχή κι θα χρησιμοποιηθούν στις δράσεις αποκατάστασης. Τέλος στη Β' φάση θα ελεγχθεί και η δυνατότητα επαναδραστηριοποίησης της παλαιάς κοίτης του π. Ευρώτα με στόχο την αποκατάσταση φυσικών τύπων οικοτόπων.
Η Φάση Β΄ περιλαμβάνει την υλοποίηση δράσεων που αφορούν στην αποκατάσταση του τύπου οικοτόπου 92Α0 στις εκτάσεις που θα επιλεγούν στην Φάση Α', είτε με την περίφραση και την προστασία από εξωτερικές επεμβάσεις είτε μέσω της φύτευσης και σποράς ειδών Salix και Populus. Στη Β' Φάση του έργου επίσης θα υλοποιηθούν και τυχόν τεχνικά έργα μικρής κλίμακας (κανάλια, εκχερσώσεις) τα οποία θα κριθούν απαραίτητα για την εξασφάλιση των κατάλληλων οικολογικών συνθηκών για την επιτυχία της αποκατάστασης. Παράλληλα σε αυτή τη φάση θα υλοποιηθούν τυχόν έργα που θα υποδειχθούν στην παλαιά κοίτη του π. Ευρώτα.

Σχετική βιβλιογραφία:
Ξυστράκης Φ., Δουλγέρης Χ, Πλένιου Μ, Φωτάκης Δ, Καρμίρης Η., Ηλίας Α & Τσιουρλής Γ. 2021: Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη διαχειριστικών δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση για επεμβάσεις βελτίωσης της κατάστασης διατήρησης του Τύπου Οικοτόπου 92Α0 και της εξάπλωσης εμφάνισής του – Τελικό παραδοτέο. Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός ΔΗΜΗΤΡΑ, Ινστιτούτο Δασικών Ερευνών, Θεσσαλονίκη, σελ. 99

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός δράσεων αποκατάστασης που εφαρμόστηκαν και τυπολογία
2. Έκταση περιοχής που εφαρμόστηκαν δράσεις αποκατάστασης
2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CE0101
Ονομασία Μέτρου:
Έργα αποκατάστασης εκβολών Ευρώτα- παρόχθιας ζώνης
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά τη δράση #1 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020.Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90. Το έργο αφορά στον ακριβή προσδιορισμό και το σχεδιασμό των δράσεων για την τοπιολογική και υδρομορφολογική αποκατάσταση της παρόχθιας ζώνης και των εκβολών του Ευρώτα.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CE01
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 σΠΠΒ Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Παρόχθια ζώνη και εκβολές του Ευρώτα
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
2110, 2120, 2190
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.4.2, Α.4.3
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:

E01, E07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διαχείρισης ειδών Μέτρα διαχείρισης γεωργικών εκτάσεων Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων Μέτρα προστασίας των εδαφιών πόρων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια προς Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α - 1ο έτος Φάση Β - 2ο έτος Φάση Γ - 2ο έτος Φάση Δ - 1ο έτος Φάση Ε - 3ο έτος και εφάπαξ
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:

Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το έργο αφορά στον ακριβή προσδιορισμό και το σχεδιασμό των δράσεων για την τοπιολογική και υδρομορφολογική αποκατάσταση της παρόχθιας ζώνης και των εκβολών του Ευρώτα. Στόχος είναι η αποκατάσταση του υποστρώματος και η ανάσχεση της διάβρωσης του παραλιακού μετώπου για την προστασία και τη διατήρηση της δομής και των λειτουργιών των προστατευόμενων αμμοθινικών τύπων οικοτόπων. Το μέτρο έχει ήδη εφαρμοσθεί από την ΜΔΠΠ. Φάση Α. Προκαταρκτική μελέτη εκτίμησης αναγκαιότητας υλοποίησης έργων ακτομηχανικής (π.χ. εγκάρσια έργα όπως βραχίονες, μόλοι ή γέφυρες ή παράλληλα έργα όπως οι κυματοθραύστες και τοίχοι προστασίας ακτών) για τον περιορισμό/ ανάσχεση των φαινομένων διάβρωσης της ακτής. Η μελέτη θα εξετάζει και την αναγκαιότητα υλοποίησης έργων διεύρυνσης της παρόχθιας ζώνης στις εκβολές όπου έχει επιχωματωθεί ή έχουν συσσωρευτεί φερτά υλικά. Φάση Β. Υλοποίηση ενδεδειγμένων έργων ακτομηχανικής και περιβαλλοντική αδειοδότηση αυτών Φάση Γ. Έργα απομάκρυνσης κατασκευών, μπάζων και συσσωρευμένων φερτών υλικών από τις όχθες και το παραλιακό μέτωπο Φάση Δ. Φυτοτεχνική Μελέτη για την αποκατάσταση της παρόχθιας βλάστησης όπου υπάρχουν ασυνέχειες και σύνδεση της όχθης με τον πυθμένα, φυτεύσεις ιθαγενούς θαμνώδους και δενδρώδους βλάστησης σε επιλεγμένες θέσεις για τη βελτίωση της φυτικής κάλυψης – επιχωμάτωση. Φάση Ε. Παρακολούθηση αποτελεσμάτων. Το μέτρο αφορά τη δράση #1 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020.Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90, όπου και περιγράφεται αναλυτικά.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Παρακολούθηση αποτελεσμάτων έργου και υποβολή σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CF0302
Ονομασία Μέτρου:
Εγκατάσταση ειδικών ναυδέτων σκαφών αναψυχής φιλικών προς τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η αφαίρεση της κύριας πίεσης, που είναι ευρύτατα αναγνωρισμένο σε Μεσογειακό επίπεδο, από την συχνή ανεξέλεγκτη αγκυροβόληση σκαφών αναψυχής, ιδιαίτερα κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, θα μειώσει την υποβάθμιση που υφίστανται οι ευαίσθητοι τύποι οικοτόπων όπως τα λιβάδια ποσειδωνίας (1120*) σε τοπική κλίμακα.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03, CF02
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Σε όλες τις περιοχές που απαντάται ο τύπος οικοτόπου 1120*
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1120*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.4.1, B.7.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.3.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Διαχείριση επισκεπτών

Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Πρόκειται για διαχειριστική πρακτική πολύ εξελιγμένη και ευρέων διαδεδομένη στις θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές (π.χ. Ιταλία, Ισπανία, Γαλλία). Για την επιλογή του τύπου και υλικών του συστήματος αυτού σε κάθε τύπο οικοτόπου χρειάζεται ειδική μελέτη της επιλογής του τύπου πλωτών ναυδετών, των προδιαγραφών και της χωροθέτησης ώστε να μην επιβαρύνεται ο οικότοπος.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
4 έτη (2ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: 1.5 έτος, Φάση Β: 3.5 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CW0208
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ (σε συνεργασία με Ο.Τ.Α., Λιμενικές Αρχές)
Εκτιμώμενο Κόστος
Α' Φάση: 10000€ Β' Φάση: Προμήθεια και τοποθέτηση αγκυροβολίων = 100.000€ Σχεδιασμός και λειτουργία εφαρμογής = 50.000€ Παρακολούθηση θέσεων ανά έτος = 10.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΥΜΕΠΕΡΑΑ ΠΕΠ άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση ιδιωτική χρηματοδότηση
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
ΥΑ για απαγόρευση απευθείας αγκυροβόλησης στους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων και επιβολή πρόσδεσης στους ειδικούς ναυδέτες, ορισμός αρμόδιας υπηρεσίας, τρόπος λειτουργίας συστήματος
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου

Απαιτείται καταδυτικό συνεργείο τοποθέτησης και συντήρησης των πλωτών ναυδετών
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Η δράση έπεται από την δράση χαρτογράφησης των τύπων οικοτόπων
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η δράση χωρίζεται στις ακόλουθες Φάσεις: Α' Φάση: Εντοπισμός δημοφιλών περιοχών που χρησιμοποιούνται για την αγκυροβόληση σκαφών. Μελέτη ταχείας εκτίμησης φέρουσας ικανότητας και χωροθέτηση ειδικών ναυδέτων σκαφών αναψυχής φιλικών προς τους ευαίσθητους όπως Τ.Ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)» (1 έτος) Αρχικά θα αναγνωριστούν οι πιο δημοφιλείς περιοχές που χρησιμοποιούνται συχνότερα από τα σκάφη αναψυχής για αγκυροβόληση στην κάθε περιοχή μελέτης. Η αναγνώριση θα πραγματοποιηθεί από θέσεις που εντοπίζονται σημάδια από αγκυροβόλια σκαφών, αλλά και από συλλογή δεδομένων με ερωτηματολόγια στους ναυτιλλομένους και σχετικούς εμπλεκόμενους της περιοχής. Θα πραγματοποιηθεί μελέτη χωροθέτησης και εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας της εκάστοτε περιοχής με ανάλυση δεδομένων AIS ή/και δορυφορικών δεδομένων που επιτρέπουν την καταμέτρηση σκαφών σε θαλάσσιο χώρο. Στην συνέχεια θα επιλεγούν οι θέσεις εγκατάστασης, ο τύπος και τα χαρακτηριστικά των ειδικών ναυδετών που θα κριθούν απαραίτητα σε κάθε θέση ανάλογα με τον τύπο οικοτόπου, το υπόστρωμα του βυθού και την αναμενόμενη φέρουσα ικανότητα (αριθμός και μέγεθος σκαφών) για κάθε περιοχή. Η αρχή λειτουργίας των ειδικών ναυδετών φιλικών προς τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων στηρίζεται σε ένα σταθερό σημείο που τοποθετείται στο υπόστρωμα και συνδέεται με έναν πλωτήρα που επιπλέει στην επιφάνεια και αποτελεί το σημείο πρόσδεσης των σκαφών, αντί για την απευθείας επαφή της άγκυρας με τον βυθό. Οι ειδικοί ναυδέτες φιλικοί προς τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων αποτελούν μόνιμη εγκατάσταση στον υποθαλάσσιο βυθό. Β' Φάση: Εγκατάσταση και λειτουργία ειδικών αγκυροβολίων σκαφών αναψυχής φιλικών προς τους ευαίσθητους όπως Τ.Ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)» (3 έτη και εφάπαξ) Μαζί με την εγκατάσταση των ειδικών αγκυροβολίων θα σχεδιασθεί ψηφιακό σύστημα κρατήσεων θέσης αγκυροβόλησης με ειδικό λογισμικό που θα έχει εφαρμογή και μέσω κινητού τηλεφώνου και tablet (mobile app). Με ειδική νομοθετική διάταξη, θα ορίζεται και ο αρμόδιος φορέας που θα είναι υπεύθυνος για τη συντήρηση και αν κριθεί αναγκαίο, νέων τοποθετήσεων λόγω αύξησης αναγκών ή μείωσης για λόγους που μπορεί να σχετίζονται με αλλαγές στην χρήση ή αρνητικών επιπτώσεων από άλλες χρήσεις. Επιπρόσθετα, σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Εξωτερικών, Άμυνας και Υδρογραφικής Υπηρεσίας και άλλων φορέων που θα αναγνωρισθούν, θα επικαιροποιηθούν οι ναυτικοί χάρτες για να συμπεριλάβουν τις θέσεις αυτές μαζί με τις υποχρεώσεις των χρηστών. Τόσο η εφαρμογή όσο και οι ναυτικοί χάρτες θα ενημερώνουν τους ναυτιλλομένους για τα όρια της ΠΠ, τη χαρτογράφηση ευαίσθητων τύπων οικοτόπων (π.χ. 1120*, 1170 με κοραλλιογενή), τους όρους κυκλοφορίας σκαφών στην ΠΠ (ταχύτητα, απαγορεύσεις κτλ.), σημεία mooring & ενημέρωση χωρητικότητάς τους, σημεία εξυπηρέτησης σκαφών στη χερσαία ζώνη (υποδομές για παροχή απαραίτητων υλικών όπως νερό πόσιμο και ρεύμα για φόρτιση αναγκαίων συσκευών) κτλ.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Τεχνική μελέτη 2. Αριθμός ειδικών ναυδετών που τοποθετούνται 3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων έργων και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CF0307
Ονομασία Μέτρου:
Αποκατάσταση των αμμοθινών με τη χρήση «παγίδων»
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά τη δράση #6 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020.Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90. Το έργο αφορά στην αποκατάσταση της δομής και των οικοσυστημικών λειτουργιών των αμμοθινικών Τ.Ο.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 σΠΠΒ Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Εκβολές και παράκτια ζώνη Ευρώτα, παραλίες Βαλτάκι, Σελινίτσα, Μαυροβούνι, Βαθύ (κατά τόπους) που βρίσκονται στο χερσαίο τμήμα του GR2540003
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
2110, 2120, 2190
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.4.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.4.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07

Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α - 1ο έτος Φάση Β - 2ο έτος και εφάπαξ
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά στην αποκατάσταση της δομής και των οικοσυστημικών λειτουργιών των αμμοθινικών Τ.Ο. Ως εκ τούτου προτείνεται η υλοποίηση έργων ανύψωσης και σταθεροποίησης των αμμοθινών (π.χ. Κατασκευή «παγίδων» για τη συγκράτηση της άμμου και την διευκόλυνση της εγκατάστασης των ιθαγενών φυτών, τα οποία σταθεροποιούν την περιοχή με το ριζικό τους σύστημα). Φάσεις υλοποίησης: Φάση Α: υλοποίηση έργων ανύψωσης και σταθεροποίησης των αμμοθινών, Φάση Β: Παρακολούθηση. Το μέτρο αφορά τη δράση #6 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020.Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90, όπου και περιγράφεται αναλυτικά.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός «παγίδων» που τοποθετούνται ανά παραλία 2 Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων έργων και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CG0102
Ονομασία Μέτρου:
Δράσεις αποκατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του τ.ο. 1120* και παρακολούθηση
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG01
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Παράκτια ζώνη με βάθος έως 40 μέτρα, στις θέσεις που εντοπισθούν καταστραμμένα τμήματα του οικοτόπου, όπως θα υποδείξουν τα αποτελέσματα από την δράση "Εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης των Λιβαδιών Ποσειδωνίας"
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Τ.Ο. 1120*, *Caretta caretta, Chelonia mydas, Monachus monachus, Pinna nobilis*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.3.1, A.3.2, A.3.3, A.3.4, A.4.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G01, G11 J02, I01, I02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Υπάρχει περιορισμένη εμπειρία σε δράσεις αποκατάστασης του τ.ο. 1120* που διενεργούνται πιλοτικά σε τοπικό επίπεδο με μεταφυτεύσεις από υγιής πληθυσμούς του είδους
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
4 έτη (3ο έως 6ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Εργασίες πεδίου - πιλοτική εφαρμογή αποκατάστασης - 3ο έτος 2. Οδηγός πρακτικών αποκατάστασης - 6ο έτος 3. Ετήσια τεχνική έκθεση - 3ο έως 6ο έτος 4. Παρακολούθηση - 3ο έως 6ο έτος και εφάπαξ
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CW0208, MM25403CW0203
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
1. Δράση αποκατάστασης (σύνολο): 120.000€ 2. Παρακολούθηση: 10.000€/έτος (3 χρόνια και εφάπαξ)
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας» Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Λόγω της έλλειψης εμπειρίας και τεχνικών αποκατάστασης, υπάρχει μέτριος βαθμός αποτυχίας στην υλοποίηση της δράσης. Παρόλα αυτά η εφαρμογή της θα εμπλουτίσει σε μεγάλο βαθμό τη γνώση και την εμπειρία που απαιτείται για τη διαχείριση του τ.ο. ενώ υπάρχει μερική εμπειρία εφαρμογής τέτοιων δράσεων σε πιλοτικό επίπεδο (π.χ. νησιωτικό σύμπλεγμα των Λειψών)
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Στις θέσεις που εντοπισθούν καταστραμμένα τμήματα του οικοτόπου, έπειτα από την Μελέτη Βάσης κατά την οποία θα χαρτογραφηθεί και θα εκτιμηθεί η κατάσταση διατήρησης των Λιβαδιών Ποσειδωνίας, θα γίνουν πιλοτικές δράσεις αποκατάστασης με σκοπό την ανάσχεση της διάβρωσης του υποστρώματος (matte morte) που απελευθερώνει CO2 στην ατμόσφαιρα. Θα αναπτυχθεί οδηγός αποκατάστασης που θα μπορεί να εφαρμοσθεί και σε άλλες περιοχές σε πιλοτικό επίπεδο λόγω της αργής ανάπτυξης του οικοτόπου. Σημαντικό και αναπόσπαστο τμήμα της δράσης αυτής είναι η πλήρης εξάλειψη και ανάσχεση των αιτιών που οδήγησαν στην απώλεια ενδιαιτημάτων. Θα αναπτυχθεί σχέδιο παρακολούθησης του τμήματος του οικοτόπου που αποκαταστάθηκε και θα γίνει περιβαλλοντική παρακολούθηση για τουλάχιστον 5 χρόνια σε ετήσια βάση. Για την υλοποίηση τη δράσης απαιτούνται: •Εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό από Φορείς του Δημοσίου η Ιδιωτικού τομέα με εμπειρία στην αποκατάσταση λιβαδιών ποσειδωνίας. • Καταδυτικός εξοπλισμός, σκάφος για μετακινήσεις καθώς και αναλώσιμα.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Έκταση τ.ο. που εφαρμόστηκαν δράσεις αποκατάστασης - 6ο έτος 2. Οδηγός πρακτικών αποκατάστασης - 6ο έτος 3. Ετήσια τεχνική έκθεση - 3ο έως 6ο έτος

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CI0301
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση και περιορισμός εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών στο θαλάσσιο περιβάλλον
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει περιορισμό της εξάπλωσης των ξενικών χωροκατακτητικών ειδών είτε με απευθείας ξερίζωμα τις θαλάσσιας χλωρίδας, είτε με δράσεις στοχευμένης θήρευσης της ιχθυοπανίδας. Οι δράσεις μπορούν να συνδυάζονται και με δράσεις επικοινωνίας.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CI03, CI02
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικά, Άλλα, Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια περιοχή με έμφαση στον Τ.Ο. 1120*
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.4.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.4.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
I01, I02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού

Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή. Υπάρχουν μεθοδολογίες για την παρακολούθηση ξενικών χωροκατακτητικών ειδών, οι οποίες έχουν εφαρμοστεί σε Εθνικό και διεθνές επίπεδο. Σχετικά με τον περιορισμό, έχουν εφαρμοστεί στοχευμένες δράσης απομάκρυνσης εισβλητικών ειδών σε άλλες χώρες. Στη χώρα υπάρχει αρκετή εμπειρία και προγράμματα που έχουν ασχοληθεί με δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του ευρύτερου κοινού και στοχευμένων χρηστών (π.χ. δύτες, ψαράδες) για το θέμα αυτό.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Παρακολούθηση: Συνεχές, Εξολόθρευση/ Περιορισμός: Συνεχές
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CW0210, MM25403CW0208, MM25403CW0209
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, ΥΠΕΝ
Εκτιμώμενο Κόστος
15.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Γαλάζιο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας» LIFE
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση των εργασιών.
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Κάποια από τα ξενικά χωροκατακτητικά είδη είναι δηλητηριώδη και χρήζουν συγκεκριμένων οδηγιών και εξοπλισμού (π.χ. ειδικά γάντια) για τη διαχείρισή τους
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η δράση χωρίζεται σε δύο Φάσεις: Α Φάση - Παρακολούθηση ξενικών χωροκατακτητικών ειδών: Η δράση αυτή δύναται να καλυφθεί στο πλαίσιο της δράσης παρακολούθησης των Τ.Ο., όπως περιγράφεται στο αντίστοιχο κεφάλαιο, στο οποίο καταγράφεται η παρουσία τους και χαρτογραφείται η εξάπλωσή τους. Ειδικά για τα είδη ιχθυοπανίδας, η δράση δύναται να καλυφθεί στο πλαίσιο της δράσης παρακολούθησης της αλιείας, και στο πρόγραμμα παρακολούθησης της κατάστασης ιχθυοπανίδας με υποβρύχια καταγραφή των ειδών, όπως περιγράφονται στα αντίστοιχα κεφάλαια, στο οποίο καταγράφεται η παρουσία και η αφθονία τους. Τα αποτελέσματα της δράσης ενημερώνουν τη Β' Φάση για τον στοχευμένο περιορισμό/ εξολόθρευση σε συγκεκριμένες περιοχές, ενώ ενημερώνουν για την αποτελεσματικότητα της δράσης εξολόθρευσης στο μέλλον και τυχόν επανάληψή της. Β Φάση - Περιορισμός/ Εξολόθρευση ξενικών χωροκατακτητικών ειδών: Για τα είδη θαλάσσιας χλωρίδας η δράση πραγματοποιείται είτε από κολυμβητές με μάσκες και πέδιλα στα ρηχά, ενώ για τα πιο βαθιά ύδατα με αυτόνομη κατάδυση. Η απομάκρυνση των ξενικών χωροκατακτητικών ειδών χλωρίδας πραγματοποιείται με ξερίζωμα των ειδών με όσο το δυνατόν λιγότερες έντονες κινήσεις, και η άμεση τοποθέτησή τους υποβρυχίως σε ειδικές σακούλες. Για τα είδη ιχθυοπανίδας (π.χ. λεοντορόψαρο, λαγοκέφαλος κτλ.) ο περιορισμός των ξενικών χωροκατακτητικών ειδών ιχθύων πραγματοποιείται με στοχευμένη εξολόθρευση από ερασιτέχνες αλιείς με τη χρήση ψαροντούφεκου. Η δράση μπορεί να υλοποιηθεί στα πλαίσια διαγωνισμών ή οργάνωσης γεγονότων ειδικά αφιερωμένων στα ξενικά χωροκατακτητικά είδη. Τέτοια γεγονότα μπορεί να συνδυάζουν δράσεις ενημέρωσης, ή/και σε συνεργασία με τοπικά εστιατόρια κατανάλωση και τρόπους μαγειρέματος συγκεκριμένων αλιευμένων ειδών που θεωρούνται ασφαλή προς βρώση.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός δράσεων περιορισμού/εξολόθρευσης ανά έτος 2. Είδη και Ποσότητα χωροκατακτητικών ειδών θαλάσσιας χλωρίδας που απομακρύνθηκαν ανά περιοχή και ανά δράση 3. Είδη, Ποσότητα και μέγεθος χωροκατακτητικών ειδών ιχθυοπανίδας που απομακρύνθηκε ανά δράση

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CI0302
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών στο χερσαίο περιβάλλον
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μελέτη για την εγκατάσταση δικτύου παρακολούθησης ξενικών & χωροκατακτητικών ειδών στις προστατευόμενες περιοχές
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CI03, CI02, CI01
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικά, Άλλα, Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 - Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.4.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
I01, I02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Υψηλή. Υπάρχουν μεθοδολογίες για την παρακολούθηση ξενικών χωροκατακτητικών ειδών
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α': 1ο έτος / Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης για τον έγκαιρο εντοπισμό ξενικών χωροκατακτητικών ειδών Φάση Β': Εφαρμογή παρακολούθησης με διετή συχνότητα
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία Περιφέρεια / ΟΤΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α', 20.000€: Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης Συνεχής παρακολούθηση: 3.000€/διετία: Παρακολούθηση εμφάνισης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών, σύμφωνα με το σχέδιο παρακολούθησης.
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) LIFE
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση των εργασιών. Αποδοχή σχεδιασμού μόνιμης παρακολούθησης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου. Τυχόν μικρή δυσχέρεια δύναται να αντιμετωπιστεί μέσω δράσεων ενημέρωσης των χρηστών της περιοχής.

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Η διαχείριση των ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών διευκολύνεται από τον έγκαιρο εντοπισμό και εκτίμηση του πληθυσμού τους. Ο έγκαιρος εντοπισμός αφενός απαιτεί τη συστηματική και εντατική παρακολούθηση της περιοχής για τυχόν εμφάνιση ειδών ενδιαφέροντος (ξενικά, χωροκατακτητικά ή άλλα μη τυπικά είδη) σε θέσεις/περιοχές που συγκεντρώνουν χαρακτηριστικά που χαρακτηρίζουν τους διαδρόμους εξάπλωσή τους (βλέπε σχετική βιβλιογραφία). Η υλοποίηση του έργου αρχικά (Φάση Α') προϋποθέτει την οργάνωση του σχεδίου παρακολούθησης με την εγκατάσταση μόνιμων δειγματοληπτικών επιφανειών στις οποίες θα συλλέγονται δεδομένα αναφορικά με την παρουσία ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών. Το σχέδιο παρακολούθησης μπορεί να βασιστεί εξολοκλήρου ή εν μέρη στο σχεδιασμό παρακολούθησης της κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων (βλέπε σχετική ενότητα) ή να λάβει υπόψη τους "διαδρόμους εξάπλωσης" των ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών και να προσαρμοστεί κατάλληλα. Επίσης, σε αυτή τη φάση πρέπει να δημιουργηθεί κατάλογος με τα είδη ενδιαφέροντος ανά ΕΖΔ αλλά και να εκπαιδευτούν κατάλληλα οι αξιολογητές ή το προσωπικό που θα είναι επιφορτισμένο με τη διαδικασία παρακολούθησης ώστε να διευκολυνθεί μετέπειτα η συνεχής παρακολούθησης. Σε αυτό το στάδιο θα εκπονηθεί και σχέδιο δράσης που θα αφορά τις άμεσες δράσεις που θα ακολουθήσουν τον εντοπισμό κάποιου είδους ενδιαφέροντος. Κατά τη Β' Φάση υλοποίησης του έργου, και αν εντοπιστούν ξενικά/χωροκατακτητικά είδη μπορεί να προταθούν μέτρα για την εξάλειψη ή τον περιορισμό της εξάπλωσής τους, όπου αυτό κριθεί απαραίτητο.
Η οργάνωση σεμιναρίων σε ομάδες πολιτών με στόχο την ευαισθητοποίηση αλλά και την εμπλοκή τους στις διαδικασίες παρακολούθησης θα βοηθήσει στην υλοποίηση του μέτρου.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία
Arianoutsou M., Bazos I., Christopoulou A., Kokkoris Y., Zikos A., Zervou S. et al. (2021). Alien plants of Europe: introduction pathways, gateways and time trends. PeerJ, 9, e11270. Arianoutsou M., Bazos I., Delipetrou P. & Kokkoris Y. (2010). The alien flora of Greece: taxonomy, life traits and habitat preferences. Biological Invasions, 12, 3525-3549. Δημόπουλος Π., Μπαζός Ι., Κόκκορης Ι.Π., Ζωγραφίδης Α., Καραδήμου Ε., Καλλιμάνης Α.Σ. et al. (2020). Οδηγός Ξενικών Φυτικών Ειδών στην Ελλάδα και στο δίκτυο προστατευόμενων περιοχών Natura 2000. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ και ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ (Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.) - Πανεπιστήμιο Πατρών, Αθήνα.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Πλήθος θέσεων παρακολούθησης
2. Πλήθος ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών που εντοπίζονται
3. Πλήθος σεμιναρίων αναφορικά με τα χωροκατακτητικά είδη
4. Πλήθος πολιτών που εμπλέκονται στον εντοπισμό και την εξάλειψη των ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CJ0103
Ονομασία Μέτρου:
Έργα αποκατάστασης μικρών υγροτόπων στα παράλια των εκβολών του Ευρώτα
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά τη δράση #2 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020.Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90. Αφορά έργα/ δράσεις αποκατάστασης και διαχείρισης των υγροτόπων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CJ01
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 σΠΠΒ Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003, GR2540006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Εκβολές Ευρώτα
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
υγροτοπικοί τύποι οικοτόπων, Υγροτοπικά είδη ορνιθοπανίδας
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.3.10, A.4.3, A.4.4, A.4.5, A.4.6, A.5.1, A.5.3
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
J02

Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια προς Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α - 1ο έτος Φάση Β - 2ο έτος Φάση Γ - 3ο έως 5ο έτος Φάση Δ - 1ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CA1102
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου

Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά έργα/ δράσεις αποκατάστασης και διαχείρισης των υγροτόπων μπορούν να περιλαμβάνουν τα εξής: Α. Γεωτεχνική μελέτη αποκατάστασης των υγροτόπων στα παράλια των εκβολών του Ευρώτα και στην παραλία της Πούντας Λακωνίας. Β. Διαδικασίες Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης των Τεχνικών Έργων Γ. Τεχνικά έργα αποκατάστασης των υγροτόπων στα παράλια των εκβολών του Ευρώτα και στην παραλία της Πούντας Λακωνίας. Τα τεχνικά έργα θα προσδιοριστούν από την Γεωτεχνική Μελέτη και μπορεί να περιλαμβάνουν ενδεικτικά: ▪ Τοπικές εκσκαφές για αύξηση του βάθους των λιμνωδών εκτάσεων των υγροτόπων (όπου κριθεί απαραίτητο), με συγκεκριμένο σχήμα, βάθος, πρανή κτλ που θα προσδιοριστούν με ειδική τεχνική μελέτη που θα εκπονήσει ο ανάδοχος του τεχνικού έργου ▪ Καθαρισμός περιοχής από σκουπίδια και μπάζα. ▪ Διαλογή χονδρόκοκκων υλικών από τις εκσκαφές για επανατοποθέτηση όπου χρειαστεί. ▪ Επένδυση του πυθμένα με αργιλικό υλικό (όπου χρειάζεται), με στόχο την ενίσχυση της κατακράτησης μεγαλύτερης ποσότητας νερού την ξηρή περίοδο Δ. Φυτοτεχνική Μελέτη. Η μελέτη θα εκτιμά την αναγκαιότητα φυτεύσεων ειδών φυσικής παρόχθιας και υδρόβιας βλάστησης στους προς αποκατάσταση υγροτόπους, την αντικατάσταση των μη αυτοφυών ειδών χλωρίδας - εκρίζωση των εισβολικών ειδών και θα προσδιορίζει τις κατάλληλες θέσεις / εκτάσεις για τις παραπάνω δράσεις. Το μέτρο αφορά τη δράση #2 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020.Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90, όπου και περιγράφεται αναλυτικά.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Γεωτεχνική μελέτη αποκατάστασης των υγροτόπων στις εκβολές του Ευρώτα. 2. Διαδικασίες Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης των Τεχνικών Έργων 3. Τεχνικά έργα αποκατάστασης των υγροτόπων στις εκβολές του Ευρώτα. 4. Φυτοτεχνική Μελέτη 5. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0203
Ονομασία Μέτρου:
Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μελέτη χαρτογράφησης στις περιοχές που δεν έχει γίνει μελέτη για την εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης του τύπου οικοτόπου, μελέτες καταγραφής της χωρικής κατανομής του τύπου οικοτόπου με χρήση κατάλληλων τεχνολογικών μέσων που επιτρέπουν επαναληψιμότητα καθώς και την εκτίμηση πιέσεων και οικοσυστημικών υπηρεσιών που δέχεται ο τύπος οικοτόπου (Μελέτη βάσης).
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Παράκτια ζώνη με βάθος έως 40 μέτρα
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Τ.Ο. 1120*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.2.3
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Έλλειψη γνώσης
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών

Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει επάρκεια γνώσης και εμπειρίας στην χαρτογράφηση και χαρακτηρισμό της κατάστασης διατήρησης του τ.ο. 1120* σε εθνικό και μεσογειακό επίπεδο με χρήση κατάλληλων τεχνολογικών μέσων που επιτρέπουν επαναληψιμότητα.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2 έτη (1ο έως 2ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1) Εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης του τ.ο. 1120* - 1ο έως 2ο έτος 2) Αποτύπωση της χωρικής έκταση του τ.ο. 1120*- 1ο έως 2ο έτος 3) Πιέσεις και απειλές - 1ο έως 2ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CW0208, MM25403CG0102
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
1. Χαρτογράφηση και αξιολόγηση κατάστασης: 80.000€ 2. Καταγραφή πιέσεων και απειλών, αξιολόγηση οικοσυστημικών υπηρεσιών: 10.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Η Δράση κρίνεται ως "προκαταρκτικό" στάδιο της δράσης παρακολούθησης του τ.ο. 1120*
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η Δράση περιγράφεται αναλυτικά στο πρόγραμμα παρακολούθησης (Πρόγραμμα παρακολούθησης τ.ο. 1120*)
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Έκταση τ.ο. που εφαρμόστηκαν δράσεις αποκατάστασης - 2ο έτος 2. Χάρτες παρουσίας και κατάστασης διατήρησης του τ.ο. - 2ο έτος 3. Ετήσια τεχνική έκθεση - 1ο έως 2ο έτος 4. Αριθμός πιέσεων και απειλών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν 5. Αριθμός οικοσυστημικών υπηρεσιών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0208
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση τύπων οικοτόπων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Σχέδιο παρακολούθησης τύπων οικοτόπων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003, GR2540006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η περιοχή
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα οι Τ.Ο.
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.2.5
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Α.1.10
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Υπάρχει επάρκεια γνώσης και εμπειρίας στην παρακολούθηση των θαλασσίων τ.ο.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
4 έτη (3ο έως 6ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1) Γεω-χωρική εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης των θαλασσίων τ.ο. στην περιοχή
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CW0210, MM25403CW0209
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Αναλύονται για κάθε σχέδιο παρακολούθησης στο αντίστοιχο κεφάλαιο
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες

Η δράση αποτελεί συνέχεια των μέτρων MM25403CW0203 Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η Δράση περιγράφεται αναλυτικά στο πρόγραμμα παρακολούθησης των θαλασσίων τ.ο.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Έκταση, Χάρτες παρουσίας και κατάστασης διατήρησης των τ.ο. 3. Ετήσια τεχνική έκθεση 4. Αριθμός πιέσεων και απειλών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν 5. Αριθμός οικοσυστημικών υπηρεσιών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0211
Ονομασία Μέτρου:
Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά στη δημιουργία δέσμης μέτρων και κινήτρων για α) Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις, β) Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας, γ) Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών, δ) Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων, ε) Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένες στην κλιματική αλλαγή
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA02,CA08,CA09,CA10,CA15
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό, Οικονομικό, Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003, GR2540006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αγροτικές καλλιέργειες
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.10.1, Β.10.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.3.2, Γ.3.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A01, A05, A15, A21, A30, A02, A23 και εν γένει όλες οι πιέσεις που σχετίζονται με την γεωργία
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους

Μέτρα διαχείρισης γεωργικών εκτάσεων Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων Μέτρα προστασίας των εδαφικών πόρων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1,5 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Η υλοποίηση του μέτρου ξεκινά από το 1ο έτος εφαρμογής του ΔΣ . Το μέτρο διακρίνεται σε δυο φάσεις: στην 1η φάση θα οριστικοποιηθούν οι λεπτομέρειες των γεωργοπεριβαλλοντικών μέτρων (Σχέδιο Δράσης) και έχει διάρκεια 1,5 χρόνο και, στη 2η φάση θα υλοποιηθούν κάποια από τα γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CA1601
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΥΠΑΑΤ
Εκτιμώμενο Κόστος
90.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Απαιτείται σειρά θεσμικών μέτρων για τη θεσμική ισχυροποίηση των ορθών καλλιεργητικών πρακτικών και τη διαδικασία πιστοποίησης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Μη αποδοχή των μέτρων από τους καλλιεργητές

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Το μέτρο αφορά στη δημιουργία κινήτρων και δέσμης μέτρων για α) Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις, β) Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας, γ) Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών, δ) Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων, ε) Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένων στην κλιματική αλλαγή

Στόχος της δράσης είναι η εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για την προώθηση των βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών, το οποίο θα περιλαμβάνει:
• Περιληπτική περιγραφή της περιοχής και αναλυτική περιγραφή των στόχων και του πλαισίου διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας (όπως καταγραφή καλλιεργειών και συσχέτιση με προστατευόμενα είδη και οικοτόπους, ασκούμενες πιέσεις, στόχοι διατήρησης των ειδών, υφιστάμενα μέτρα διαχείρισης),
• Περιγραφή δράσεων που μπορούν να υλοποιηθούν από το ΠΑΑ σχετικά με την τήρηση υποχρεωτικού ή εθελοντικού χαρακτήρα γεωργικών δεσμεύσεων και την παροχή ενισχύσεων προς αναπλήρωση της απώλειας εισοδήματος που προκύπτει από την τήρησή αυτών (Αντισταθμιστική ενίσχυση σε γεωργικές περιοχές NATURA / Ενισχύσεις για γεωργοπεριβαλλοντικές δεσμεύσεις),
• Περιγραφή λοιπών δράσεων που αφορούν τον τομέα της Γεωργίας και μπορούν να υλοποιηθούν από το ΠΑΑ,
• Προγραμματισμός της παρακολούθησης, αναθεώρησης και διαβούλευσης του Θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης.
Θα υλοποιηθούν επίσης διαβουλεύσεις με τις τοπικές κοινωνίες και τις αρμόδιες αρχές ώστε να εξασφαλισθεί η μεγαλύτερη δυνατή συναίνεση (ειδικά των αγροτών) για τα εφαρμοζόμενα μέτρα όπως και συμφωνία με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο προστασίας και διαχείρισης αυτών των περιοχών.
Κατά την εκπόνηση των Θεματικών Σχεδίων, θα υπάρξει συνέργεια και συμπληρωματικότητα με τις άλλες δράσεις του Σχεδίου Διαχείρισης, λαμβάνοντάς τα υπόψη αλλά και συνεισφέροντας με δεδομένα στην εκπόνηση αυτών. Κατ' ελάχιστον θα ληφθούν υπόψη τα κάτωθι αναφερόμενα:
Σημαντικό τμήμα της περιοχής καλύπτεται από αγροτικές καλλιέργειες. Οι καλλιεργητικές πρακτικές που εφαρμόζονται πολλές φορές δεν συνάδει με τις ανάγκες διατήρησης του προστατευτέου αντικειμένου. Πλήθος πιέσεων και απειλών, με χαμηλή μέτρια ή υψηλή ένταση έχουν αναγνωριστεί να επιδρούν στα προστατευτέα αντικείμενα, όπως Α01 Μετατροπή σε γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης), Α05 Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κ.λπ.), Α15 (Καλλιεργητικές πρακτικές (π.χ. όργωμα) στη γεωργία), Α21 (Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία) και Α30 (Άντληση από υπόγεια, επιφανειακά ή μικτά ύδατα για γεωργία), Α02 «Μετατροπή σε διαφορετικού είδους γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)» και Α23 «Χρήση άλλων μεθόδων καταπολέμησης των παρασίτων στη γεωργία (εκτός από την καλλιέργεια του εδάφους)» και εν γένει όλες οι πιέσεις που σχετίζονται με την γεωργία.
Είναι απαραίτητη η ρύθμιση των καλλιεργητικών πρακτικών ώστε να μειωθεί ή να παύσει η επίδραση των παραπάνω πιέσεων στα προστατευτέα αντικείμενα, ιδιαίτερα δε στις Ζώνες

Προστασίας της Φύσης. Η ρύθμιση θα πρέπει να συνοδεύεται από αντισταθμιστικά μέτρα για την παρότρυνση της συμμετοχής μεγάλου πλήθους αγροτών.
Ανάμεσα στα μέτρα που προτείνεται να ενεργοποιηθούν είναι:
1. Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις (π.χ. φυτοφραχτών ως όρια μεταξύ καλλιεργειών)
2. Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας
3. Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών
4. Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων
5. Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένων στην κλιματική αλλαγή
6. Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις (π.χ. φυτοφραχτών ως όρια μεταξύ καλλιεργειών)
Οι φυτοφράχτες, η χρήση δηλαδή δενδρωδών και θαμνωδών ειδών για την οριοθέτηση των καλλιεργειών είναι ευεργετικοί για τη διατήρησης της ποικιλότητας. Πλήθος μελετών έχει αποδείξει τη σημασία τους για την προσφορά τροφής και καταφυγίου για πολλά είδη πανίδας. Επίσης οι φυτοφράχτες αποτελούν μικρούς διαδρόμους διασύνδεσης αμιγών εκτάσεων φυσικών τύπων οικοτόπων.
Οι άξονες για τη δημιουργία φυτοφραχτών είναι οι εξής: (α) Χρήση ιθαγενών ειδών με έμφαση στην χρήση ειδών που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για την πανίδα της περιοχής (μελέτη της χλωριδικής σύνθεσης των φυτοφραχτών στην περιοχή) (β) Ορθή άσκηση κατά χώρο και χρόνο καλλιεργητικών πρακτικών των φυτοφραχτών (δημιουργία εγχειριδίου προς τους αγρότες) (γ) αξιοποίηση ειδών που μπορεί να έχουν οικονομικό όφελος προς τους παραγωγούς (πχ είδη του γένους *Rubus* spp., δ) συντήρηση και αύξηση των φυτοφραχτών
Ως αντισταθμιστικά μέτρα προς τους αγρότες για τη συμμετοχή τους προτείνονται: (α) Η δωρεάν παροχή φυτευτικού υλικού, (β) δωρεάν σεμινάρια καλλιεργητικών πρακτικών
Ως δείκτες παρακολούθησης του μέτρου προτείνονται (α) Μήκος νεών φυτοφραχτών, (β) Πλήθος αγροτών που μετέχουν στη συντήρηση φυτοφραχτών
Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας
Η προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας θα περιορίσει τη χρήση αγροχημικών για φυτοπροστασία και λίπανση και όσες πιέσεις & απειλές συνδέονται με αυτά. Η μετάβαση σε ένα σύστημα εκτεταμένης βιολογικής καλλιέργειας είναι αρκετά δύσκολη καθώς απαιτεί συστηματική προσπάθεια και εκτεταμένες παρεμβάσεις ώστε να πειστεί το μεγαλύτερο μέρος των παραγωγών να στραφεί προς αυτό το πρότυπο καλλιέργειας. Παράλληλα πρέπει να υπάρξει στροφή του καταναλωτικού κοινού προς αυτή την αγορά ώστε, εκτός από το θεσμικό πλαίσιο για τους παραγωγούς, να εξασφαλιστεί και η διάθεση των προϊόντων τους. Παρ' όλα αυτά, ακόμη και σε τοπικό επίπεδο προτείνονται τα εξής:
1. Λίστα/μητρώο βιοκαλλιεργητών εντός της προστατευόμενης περιοχής με στόχο την απευθείας σύνδεση βιοκαλλιεργητών & καταναλωτών
2. Παραχώρηση Δημοτικών/δημόσιων εκτάσεων αποκλειστικά για βιολογική καλλιέργεια ή βιολογική κτηνοτροφία
3. Δημιουργία μητρώου παραδοσιακών ποικιλιών, τυποποίησή τους και διάθεσή τους σε όσους καλλιεργητές το επιθυμούν
Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών
Η εφαρμογή των νέων τεχνολογιών στην καλλιέργεια μπορεί να βοηθήσει στην ορθολογικότερη χρήση των πόρων. Η άρδευση της καλλιέργειας όταν υπάρχει ανάγκη, η λίπανση στο σωστό χρόνο, σε θέσεις που απαιτείται και με την ποσότητα που απαιτείται είναι μερικές μόνο από της άμεσες εφαρμογές που μπορεί να υποστηρίξει η υιοθέτηση της έξυπνης γεωργίας. Αυτά θα βοηθήσουν στην ορθολογική χρήση των υδάτων ενώ παράλληλα θα περιοριστεί η ρύπανση από την αλόγιστη χρήση αγροχημικών.

Για την εφαρμογή της απαιτείται η προμήθεια και χρήση ακριβού εξοπλισμού αιχμής, κάτι που είναι ένας περιοριστικός παράγοντας για την ευρύτερη εφαρμογή της έξυπνης γεωργίας. Οι οργανωμένοι φορείς της πολιτείες πρέπει να παρέχουν την απαιτούμενη τεχνογνωσία στους παραγωγούς ώστε να μπορέσουν να εφαρμόσουν την έξυπνη γεωργία στις καλλιέργειές τους. Μετρήσιμος δείκτης αυτής της δράσης μπορεί να αποτελεί το πλήθος και η συνολική έκταση των εκμεταλλεύσεων στις οποίες εφαρμόζονται πρακτικής έξυπνης γεωργίας.

Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων

Όπως φάνηκε και στην ενότητα 2.1.1. τουλάχιστον κατά θέσεις η περιοχή χαρακτηρίζεται από σχετικά υψηλή ποικιλότητα τοπίου. Σε πολλές περιπτώσεις η υψηλή ποικιλότητα του τοπίου, ακόμη κι αν πρόκειται για ποικιλότητα αγροτικού/ανθρωπογενούς τοπίου, σχετίζεται με υψηλή βιοποικιλότητα. Σε αυτό το πλαίσιο είναι απαραίτητη η προώθηση της κατά χώρο οργάνωσης των καλλιεργειών ώστε να διατηρηθεί η υψηλή ποικιλότητα στο τοπίο. Είναι απαραίτητος ο χωρικός σχεδιασμός της παρουσίας αγροτικών, φυσικών και ημιφυσικών χρήσεων γης ώστε να διατηρηθεί ο δείκτης σε υψηλά επίπεδα.

Σε αυτή τη φάση δεν είναι δυνατή η περιγραφή μέτρων και ενδεικτών στους οποίους πρέπει να στοχεύει αυτή η δράση. Αρχική προϋπόθεση είναι η καλύτερη κατανόηση των ωφελειών που προκύπτουν από τη διατήρηση της πολυπλοκότητας στη σύνθεση του τοπίου στην περιοχή. Έπειτα μπορεί να προταθούν περισσότερο συγκεκριμένα μέτρα και να τεθούν στόχοι.

Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένων στην κλιματική αλλαγή

Καθώς η κλιματική αλλαγή αναγνωρίζεται ως μια από τις σημαντικότερες απειλές για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, και έχει άμεση σχέση με την ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων, η οποία έχει αναγνωριστεί ως πίεση & απειλή στην περιοχή. Η δράση αυτή περιλαμβάνει την καταγραφή και πρόταση εναλλακτικών καλλιεργειών οι οποίες θα είναι προσαρμοσμένες τόσο στις συνθήκες της περιοχής όσο και στις ήδη υφιστάμενες υποδομές.

Τα αντισταθμιστικά μέτρα που θα προτρέψουν την υιοθέτηση των δράσεων από τους παραγωγούς της περιοχής περιλαμβάνουν κυρίως:

1. Συνεχή κατάρτιση αναφορικά με την εφαρμογή των μέτρων, τις ανάγκες επανακαθορισμού στόχων κ.ο.κ.
2. Συμβουλευτική με στόχο τη διάχυση της επιστημονικής γνώσης
3. Παροχή αναγκαίων υλικών (φυτευτικού υλικό, υποδομές κ.ο.κ.) για την εφαρμογή των δράσεων
4. Κατάρτιση μητρώου καλλιεργητών που υιοθετούν ορθές καλλιεργητικές πρακτικές και δράσεις για τη διάχυση των προϊόντων τους
5. Σήμα πιστοποίησης πολλαπλών βαθμίδων, ανάλογα με τις πρακτικές που υιοθετούνται

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Τεύχος Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας
2. Μήκος φυτοφραχτών
3. Πλήθος και έκταση γεωργικών εκμεταλλεύσεων που ακολουθούν ορθές γεωργικές πρακτικές (κλιμάκωση αναφορικά με τον τύπο των γεωργικών πρακτικών)
4. Πλήθος τοπικών ποικιλιών που καλλιεργούνται και έκταση στην οποία καλλιεργούνται
5. Πλήθος και έκταση εκμεταλλεύσεων που υιοθετούν πρακτικές έξυπνης γεωργίας
6. Πλήθος και έκταση εκμεταλλεύσεων που μετατράπηκαν σε λιγότερο υδροβόρες

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0214
Ονομασία Μέτρου:
Χαρτογράφηση και αξιολόγηση τύπου οικοτόπου 2190 (Μελέτη βάσης)
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Χαρτογράφηση και αξιολόγηση τύπου οικοτόπου 2190
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αμμοθινικά οικοσυστήματα
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
2190
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.2.6
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Έλλειψη γνώσης
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Υψηλή. Υπάρχουν μεθοδολογίες για τη χαρτογράφηση και την αξιολόγηση του ΒΔ, οι οποίες έχουν εφαρμοστεί σε Εθνικό επίπεδο (Έργα Εποπτείας και χαρτογράφησης Τ.Ο.)
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Υλοποιείται σε μία φάση (1 έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΕΝ (σε περίπτωση οριζόντιου έργου) ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ (σε περίπτωση οριζόντιου έργου)
Εκτιμώμενο Κόστος
20.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού για ανάθεση μελέτης σε οικονομικό φορέα
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η παρουσία του τ.ο. 2190 καταγράφηκε κατά τις δειγματοληψίες έργου που αφορούσε την προκαταρκτική εκτίμηση για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα & Υγροτόπου Μουστού (Δημόπουλος et al., 2020) και απαιτείται περαιτέρω έρευνα για την συνολική αξιολόγησή του στην περιοχή. Για τη χαρτογράφηση του τ.ο. θα χρησιμοποιηθούν οι προδιαγραφές του έργου "Ανάπτυξη υποδομής χωρικών δεδομένων μεγάλης κλίμακας (1:5000) για τις χερσαίες προστατευόμενες περιοχές του δικτύου «NATURA 2000"(ΕΚΧΑ, 2015), που αφορούσε στην επικαιροποίηση της χαρτογράφησης των τύπων οικοτόπων των περιοχών του Δικτύου Natura 2000, με σκοπό να διασφαλιστεί η ομοιογένεια των δεδομένων. Για την αξιολόγηση του Τ.Ο. θα ληφθούν υπόψη (α) οι οδηγίες αναφορικά με τα κριτήρια που αξιολογούνται σε τοπικό επίπεδο, (β) η εδραιωμένη μεθοδολογία για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων σε εθνικό επίπεδο, όπως αυτά αναλύονται στο Σχέδιο Παρακολούθησης. Τόσο για την χαρτογράφηση όσο και για την αξιολόγηση θα χρησιμοποιηθούν δεδομένα πεδίου (δειγματοληψίες) Παραδοτέα: Χαρτογράφηση τ.ο. 2190 (πολυγωνικά διανυσματικά αρχεία και βάση δεδομένων) Αξιολόγηση του βαθμού διατήρησης του τ.ο. 2190
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Έκταση Τ.Ο. 2190 που χαρτογραφήθηκε 2. Έκταση χρήσεων γης που χαρτογραφήθηκαν

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0307
Ονομασία Μέτρου:
«Dune shifting monitoring»– παρακολούθηση μετατόπισης αμμόλοφων.
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά τη δράση #10 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020.Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90. Το έργο αφορά
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 σΠΠΒ Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Εκβολές και παράκτια ζώνη Ευρώτα
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
2110, 2120, 2190
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.2.6
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:

Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Άλλο
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1ο έως 5ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CW0208
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο μπορεί να εφαρμοστεί παράλληλα με το μέτρο παρακολούθησης τύπων οικοτόπων (MM25403CW0208) όπου προβλέπονται αντίστοιχες δράσεις.
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά την παρακολούθηση της κάλυψης από βλάστηση και της δυναμικής/μετακίνησης (dune shifting) των θινών. Προτείνεται η εφαρμογή προγράμματος παρακολούθησης με τηλεσκοπικές μεθόδους. Το μέτρο αφορά τη δράση #10 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020.Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90, όπου και περιγράφεται αναλυτικά.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων έργων και υποβολής σχετικών αναφορών

5.3.3.8.2 Μέτρα διατήρησης ειδών

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CA1101
Ονομασία Μέτρου:
Εκτίμηση των επιπτώσεων πιέσεων που σχετίζονται με τη διάχυτη ρύπανση επιφανειακών και υπόγειων υδάτων και αλλαγών στις υδρολογικές συνθήκες στη διατήρηση των ενδιαιτημάτων των νεροχελωνών (*Emys orbicularis, Mauremys rivulata*). Προτάσεις για την άρση των δυνητικών πιέσεων.
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εγκατάσταση σταθμών παρακολούθηση ποιότητας υδάτων και παρακολούθηση επιλεγμένων πληθυσμών νεροχελωνών (*Emys orbicularis, Mauremys rivulata*) σε κατάλληλες θέσεις με σκοπό την παρακολούθηση, εκτίμηση και άρση των επιπτώσεων στη διατήρηση/ βελτίωση των ενδιαιτημάτων από πιέσεις που σχετίζονται με μεταβολές της υδρολογικής ροής και της ρύπανσης.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA11
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων, Άλλο, Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
ΟΧΕ των ειδών *Emys orbicularis, Mauremys rivulata*
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Emys orbicularis, Mauremys rivulata
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.3.5
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.1.5, A.1.6
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A26, A33, K01, K04

Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Εγκατάσταση σταθμών παρακολούθηση ποιότητας υδάτων: 1ο έτος Παρακολούθηση: 3 έτη Τελικές εκθέσεις: 3ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
1
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
30.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο LIFE
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση της παρακολούθησης Προμήθεια υλικών
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται

Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει τις εξής ενέργειες: - Τοποθέτηση σταθμών παρακολούθησης της ποιότητας των υδάτων σε ενδιαιτήματα νεροχελωνών, όπου να παρακολουθούνται οι τιμές φυσικοχημικών παραμέτρων (διαλελυμένο οξυγόνο – D.O., NO3, NO2, PO4, NH4, pH). Η επιλογή των υδατοσυλλογών θα γίνει με γνώμονα την παράμετρο της οποίας την επίδραση θέλουμε να ελέγξουμε (π.χ. έλεγχος επίδρασης αγροχημικών ή έλεγχος επίδρασης λυμάτων & ρύπανσης στο μέγεθος των πληθυσμών), την προσβασιμότητα, κλπ. - Παρακολούθηση επιλεγμένων πληθυσμών νεροχελωνών (*Emys orbicularis, Mauremys rivulata*) σε σχέση με τις θέσεις των σταθμών παρακολούθησης. Θα πρέπει να διεξάγονται κατ' ελάχιστο 2 δειγματοληψίες/έτος (αρκεί 1 άτομο/δειγματοληψία), μία την άνοιξη και μία το φθινόπωρο, στις οποίες θα καταμετράται ο αριθμός των ατόμων του είδους στην υδατοσυλλογή, σύμφωνα με τη μεθοδολογία που αναλύεται στο Σχέδιο Παρακολούθησης. Παραδοτέα: Έκθεση επιλογής κατάλληλων θέσεων παρακολούθησης Εγκατάσταση σταθμών παρακολούθησης Έκθεση αποτελεσμάτων παραμέτρων παρακολούθησης Έκθεση αποτελεσμάτων παρακολούθησης επιλεγμένων πληθυσμών Προτάσεις κανονιστικών ρυθμίσεων ή δράσεων για άρση των πιέσεων και βελτίωση των ενδιαιτημάτων των ειδών Χωρική και περιγραφική βάση δεδομένων με τις θέσεις των σταθμών παρακολούθησης και δειγματοληψιών και τα δεδομένα που συλλέγονται
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1 Πλήθος σταθμών παρακολούθηση ποιότητας υδάτων που εγκαθίστανται 2. Πλήθος δειγματοληψιών 3. Εκθέσεις αποτελεσμάτων και αξιολόγησης 4. Πλήθος προτεινόμενων ρυθμίσεων και δράσεων

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CE0102
Ονομασία Μέτρου:
Μείωση προσβασιμότητας τροχοφόρων στις παραλίες ωοτοκίας της C. *caretta*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το έργο αφορά στη χωροθέτηση και τοποθέτηση οδοφραχτών (μπαρών) σε σημεία όπου είναι δυνατή η πρόσβαση με τροχοφόρα στην παραλία (κυρίως στις απολήξεις οδικών προσβάσεων προς την ακτή). Σημειώνεται ότι το έργο θα λάβει υπόψη τα αποτελέσματα του Σχέδιου Οργάνωσης & Διαχείρισης Επισκεπτών στις περιοχές μελέτης.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CE01
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 σΠΠΒ Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Παραλία Ευρώτα και οι γειτονικές παραλίες Βαλτάκι, Σελινίτσα, Μαυροβούνι, Βαθύ (κατά τόπους) που βρίσκονται στο χερσαίο τμήμα του GR2540003
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Caretta caretta, αμμοθινικοί τ.ο.
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.1.2, A.1.3, A.3.3, A.3.4
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
B.14.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
E01, F07, G10
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών

Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη θ. χελώνα C. *caretta*
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 μήνες (1ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Μελέτη χωροθέτησης οδοφραχτών και διαμόρφωσης των οδικών απολήξεων στην παραλία: 60 ημερολογιακές ημέρες. Προτείνεται η εκπόνηση της μελέτης να γίνει κατά την διάρκεια των μηνών Ιούλιος - Αύγουστος που σημειώνεται η μέγιστη τουριστική κίνηση. Επίσης προτείνεται να εκπονηθεί παράλληλα με το «Σχέδιο Οργάνωσης και Διαχείρισης Επισκεπτών» (έργο 1.2.1) καθώς και τη «Μελέτη μείωσης της φωτορύπανσης» (έργο 1.2.3). 2. Υλοποίηση προτεινόμενων έργων που περιέχονται στην Τεχνική Έκθεση της μελέτης. Προμήθεια υλικών / Εφαρμογή παρεμβάσεων: 90 ημερολογιακές ημέρες (έναρξη με την ολοκλήρωση της Μελέτης).
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CF0301
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ (σε συνεργασία με Ο.Τ.Α.)
Εκτιμώμενο Κόστος
25.000 € (1. Εκπόνηση μελέτης: 10.000€ 2. Προμήθεια υλικών/ Εφαρμογή παρεμβάσεων: 15.000 € (θα προσδιοριστεί επακριβώς από τη μελέτη)
Πηγή χρηματοδότησης
Ευρωπαϊκά Προγράμματα LIFE εθνική χρηματοδότηση, Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση ΥΑ κανονιστικού πλαισίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου

Δεν αναμένονται τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Ενδέχεται να υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου τον πρώτο χρόνο εφαρμογής του, η οποία αναμένεται να ατονήσει σε μικρό χρονικό διάστημα με τις δράσεις ενημέρωσης που θα εφαρμοστούν στη περιοχή.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Οι παραλίες φωλεοποίησης της *Caretta caretta* στον Λακωνικό Κόλπο συνιστούν τις κύριες παραλίες αναπαραγωγής στις περιοχές μελέτης συγκεντρώνοντας σημαντικό αριθμό φωλιών (ο ετήσιος μέσος όρος προσδιορίζεται συνολικά σε 503 φωλιές). Η ανεξέλεγκτη κίνηση των τροχοφόρων έχει σημαντικές επιπτώσεις στη φωλεοποίηση της *Caretta caretta* (καταστροφή φωλιών, συμπίεση άμμου, παρεμπόδιση εξόδου από τις φωλιές). Τα τροχοφόρα στην παραλία είναι δυνατόν να καταστρέψουν τις φωλιές και να παγιδεύσουν τους νεοσσούς στις αυλακώσεις των τροχών τους. Ταυτόχρονα καταστρέφει και υποβαθμίζει τη θινική βλάστηση. Η παρουσία τροχοφόρων στην παραλία σχετίζεται με την ανεξέλεγκτη τουριστική κίνηση για αναψυχή εκτός οδικού δικτύου. Στην παραλία Μαυροβούνι η οποία παρουσιάζει σημαντική τουριστική κίνηση αλλά και κατά τόπους στην παραλία Ευρώτα (θέσεις Τρίνησα, Πούγκα Λεήμονα, Κυανή Ακτή Έλους, Αστέρι, μπούκα Διβαρίου), το πρόβλημα της κίνησης τροχοφόρων είναι ιδιαίτερα έντονο. Η κίνηση τροχοφόρων σε αυτές τις περιοχές συνιστά ανθρωπογενή όχληση που ασκεί μακροχρόνια και μόνιμη άμεση πίεση με "Υψηλή" (Η) σημασία και "Μέτρια" ένταση (κατηγορία πιέσεων «F07: Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής»). Το έργο αποσκοπεί στη διασφάλιση της αναπαραγωγικής δραστηριότητας της *Caretta caretta* καθώς και στην ασφαλή επώαση των φωλιών και έξοδο των νεοσσών από την φωλιά, μετά την εκκόλαψη Επιπρόσθετα στοχεύει και στην προστασία των θινικών οικοσυστημάτων και βλάστησης. Το έργο αφορά στη χωροθέτηση και τοποθέτηση οδοφραχτών (μπαρών) σε σημεία όπου είναι δυνατή η πρόσβαση με τροχοφόρα στην παραλία (κυρίως στις απολήξεις οδικών προσβάσεων προς την ακτή). Σημειώνεται ότι το έργο θα λάβει υπόψη τα αποτελέσματα του Σχέδιου Οργάνωσης & Διαχείρισης Επισκεπτών στις περιοχές μελέτης.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός και μήκος οδοφραχτών (μπάρες) που τοποθετήθηκαν 2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CF0303
Ονομασία Μέτρου:
Κατά χώρο ρύθμιση των δραστηριοτήτων αναψυχής στα αμμοθινικά οικοσυστήματα, μέσω έργων / υποδομών μικρής κλίμακας και κανονιστικών ρυθμίσεων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Έργα μικρής κλίμακας με στόχο την κατά χώρο ρύθμιση των δραστηριοτήτων αναψυχής στην περιοχή: (α) την οριοθέτηση του τύπου οικοτόπου 2120 (β) οριοθέτηση θέσεων στάθμευσης και ταυτόχρονα αποτροπή (με τεχνικά έργα, πχ. πασσάλους) της στάθμευσης σε εκτάσεις αμμοθινικών τύπων οικοτόπων ή σε θέσεις που δραστηριοποιείται το είδος *Caretta caretta*, (γ) την κατασκευή διαδρόμων για την πρόσβαση των επισκεπτών στην παραλία και (δ) τον καθορισμό των θέσεων για ξαπλώστρες και άλλες μη μόνιμες υποδομές αναψυχής.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Παραλίες Μαυροβούνι και Ευρώτα, και οι γειτονικές παραλίες Βαλτάκι, Σελινίτσα, Μαυροβούνι, Βαθύ (κατά τόπους) που βρίσκονται στο χερσαίο τμήμα του GR2540003
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
T.O. 2110, 2120, 2190 *Caretta caretta*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.1.1, B.1.2, B.3.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.4.2, A.1.2, A.1.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07, F05, E01
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους

Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει σημαντική εμπειρία από εφαρμογή ανάλογων δράσεων στην Ελλάδα και αλλού. Στην περιοχή μελέτης έχουν εφαρμοστεί με επιτυχία σε παραλίες της ευρύτερης περιοχής όμορων προστατευόμενων περιοχών (π.χ. στην παραλία Ρωμανού). Οι προτεινόμενες δράσεις είναι ήπιας παρέμβασης, δεν απαιτούν πολύπλοκα τεχνικά έργα.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την θαλάσσια χελώνα *Caretta caretta*, Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Α' Φάση: 1 έτος Β' Φάση: 2 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CF0301
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
1. Εκπόνηση μελέτης: 10.000€ 2. Προμήθεια υλικών/ Εφαρμογή παρεμβάσεων: 15.000€ (θα προσδιοριστεί επακριβώς από τη μελέτη) Σύνολο: 25.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) Χρηματοδότησης από ιδιωτικές πηγές
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Διερεύνηση ιδιοκτησιακού καθεστώτος (Δημιουργία χώρων στάθμευσης) Η υλοποίηση της δράσης προϋποθέτει την ολοκλήρωση του Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών MM25403CF0301
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου

Δεν αναμένονται

Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

1. Ενδεχόμενη άρνηση συνεργασίας των επιτόπου ενδιαφερόμενων μερών (stakeholders) (Ορισμός θέσεων για ξαπλώστρες)
2. Μη χρήση οργανωμένων θέσεων στάθμευσης

Πιθανότητα μη αποδοχής των μέτρων από τον τουριστικό τομέα προβλέπεται να επιλυθεί με δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, απονομή τιμητικών τίτλων και πιστοποιητικών καλής πρακτικής.

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Το έργο περιλαμβάνει (α) την οριοθέτηση του τύπου οικοτόπου 2120 κυρίως στις θέσεις με μεγάλη πίεση από επισκέπτες στις οποίες παρατηρείται είσοδος και παραμονή των επισκεπτών, (β) την οριοθέτηση θέσεων στάθμευσης και ταυτόχρονα την αποτροπή (με τεχνικά έργα, πχ. πασσάλους) της στάθμευσης σε εκτάσεις αμμοθινικών τύπων οικοτόπων ή σε θέσεις που δραστηριοποιείται το είδος *Caretta caretta*, (γ) την κατασκευή διαδρόμων για την πρόσβαση των επισκεπτών στην παραλία χωρίς να ποδοπατούν τα τυπικών είδη των τύπων οικοτόπου και (δ) τον καθορισμό των θέσεων για ξαπλώστρες και άλλες μη μόνιμες υποδομές αναψυχής. Πιο συγκεκριμένα:

Οριοθέτηση τύπου οικοτόπου

Ο τύπος οικοτόπου 2120 χαρακτηρίζεται από πολυετή βλάστηση η οποία είναι ευαίσθητη στη ανεξέλεγκτη χρήση από τους επισκέπτες των παραλιών. Ο τύπος οικοτόπου 2120 περιλαμβάνει κινούμενες θίνες οι οποίες έχουν σημαντική κάλυψη βλάστησης που είναι ευαίσθητη στη χρήση από επισκέπτες και μπορεί να υποβαθμιστεί από την ποδοπάτηση. Η ανεξέλεγκτη ροή επισκεπτών σε αυτούς του τύπους οικοτόπων μπορεί να υποβαθμίσει έντονα τη δομή τους, να επηρεάσει τη φυσική αναγέννηση των τυπικών ειδών και γενικότερα να επηρεάσει αρνητικά τις λειτουργίες τους.

Η λύση που συχνά εφαρμόζεται και προτείνεται να εφαρμοστεί και στις παραλίες της ΕΖΔ που δέχονται ιδιαίτερα αυξημένη πίεση από δραστηριότητες αναψυχής είναι η οριοθέτηση των τύπων οικοτόπων ώστε να αποθαρρύνεται η είσοδος των επισκεπτών σε αυτούς. Η οριοθέτηση πρέπει να γίνει κατά μήκος των θέσεων εξάπλωσής τους στις περιοχές με έντονη τουριστική πίεση, τουλάχιστον από τη πλευρά προς τις εμβρυονικές θίνες (θάλασσα). Αυτό θα αποτρέψει τους λουόμενους να εγκαθίστανται εντός των τύπων οικοτόπων.

Πριν την οριοθέτηση θα προηγηθούν επιτόπιες επισκέψεις για τον προσδιορισμό των θέσεων που χρήζουν οριοθέτησης. Κατ' εκτίμηση, στην περιοχή θα απαιτηθεί οριοθέτηση σε μήκος περίπου 2.500 m. Η οριοθέτηση θα ακολουθήσει το νοητό όριο μεταξύ του τύπου οικοτόπου 2110 και 2120

Β Οριοθέτηση θέσεων στάθμευσης: Οι παραλίες φωλεοποίησης της *Caretta caretta* στο Λακωνικός Κόλπο συνιστούν τις κύριες παραλίες αναπαραγωγής στις περιοχές μελέτης συγκεντρώνοντας σημαντικό αριθμό φωλιών (ο ετήσιος μέσος όρος προσδιορίζεται συνολικά σε 503 φωλιές).

Η ανεξέλεγκτη κίνηση των τροχοφόρων έχει σημαντικές επιπτώσεις στη φωλεοποίηση της *Caretta caretta* (καταστροφή φωλιών, συμπίεση άμμου, παρεμπόδιση εξόδου από τις φωλιές). Τα τροχοφόρα στην παραλία είναι δυνατόν να καταστρέψουν τις φωλιές και να παγιδεύσουν τους νεοσσούς στις αυλακώσεις των τροχών τους. Ταυτόχρονα καταστρέφει και υποβαθμίζει τη θινική βλάστηση. Η παρουσία τροχοφόρων στην παραλία σχετίζεται με την ανεξέλεγκτη τουριστική κίνηση για αναψυχή εκτός οδικού δικτύου. Στην παραλία Μαυροβούνι η οποία παρουσιάζει σημαντική τουριστική κίνηση αλλά και κατά τόπους στην παραλία Ευρώτα (θέσεις

Τρίνησα, Πούγκα Λεήμονα, Κυανή Ακτή Έλους, Αστέρι, μπούκα Διβαρίου), το πρόβλημα της κίνησης τροχοφόρων είναι ιδιαίτερα έντονο. Η κίνηση τροχοφόρων σε αυτές τις περιοχές συνιστά ανθρωπογενή όχληση που ασκεί μακροχρόνια και μόνιμη άμεση πίεση με "Υψηλή" (Η) σημασία και "Μέτρια" ένταση (κατηγορία πιέσεων «F07: Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής»).
Το έργο αποσκοπεί στη διασφάλιση της αναπαραγωγικής δραστηριότητας της *Caretta caretta* καθώς και στην ασφαλή επώαση των φωλιών και έξοδο των νεοσσών από την φωλιά, μετά την εκκόλαψη Επιπρόσθετα στοχεύει και στην προστασία των θινικών οικοσυστημάτων και βλάστησης.
Το έργο αφορά στη χωροθέτηση και τοποθέτηση οδοφραχτών (μπαρών) σε σημεία όπου είναι δυνατή η πρόσβαση με τροχοφόρα στην παραλία (κυρίως στις απολήξεις οδικών προσβάσεων προς την ακτή).
Γ. Κατασκευή διαδρόμων πρόσβασης στην παραλία
Αυτό το μέτρο προβλέπει τη δημιουργία ξύλινων διαδρόμων για την πρόσβαση των επισκεπτών στις παραλίες. Στόχος είναι οι επισκέπτες να καθοδηγούνται προς τις παραλίες μέσω συγκεκριμένων διαδρομών που θα καθορίζονται από ξύλινους διαδρόμους ώστε να αποτρέπεται η είσοδος και η ποδοπάτηση κυρίως των τύπων οικοτόπων 2120 και 2110. Αυτές οι διαδρομές θα καθοριστούν με βάση: (α) Τις θέσεις στάθμευσης και τη μέγιστη αναμενόμενη ροή των επισκεπτών προς τις παραλίες, (β) Τις σημασμένες θέσεις φωλεοποίησης των χελωνών *Caretta caretta*, (γ) την οριοθέτηση των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων.
Για την κατασκευή των διαδρόμων πρόσβασης θα ληφθούν υπόψη τα αποτελέσματα του Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών που θα καθορίσουν τις θέσεις στάθμευσης και τις κατάλληλες θέσεις για την πρόσβαση στις παραλίες, την εκτίμηση της επισκεψιμότητας και τη φέρουσα ικανότητα. Το εκτιμώμενο μήκος διαδρόμων που θα κατασκευαστούν ανέρχεται σε περίπου 1.000 m
Δ καθορισμός θέσεων για ξαπλώστρες και άλλες μη μόνιμες υποδομές αναψυχής
Σε αυτή δράση θα πραγματοποιηθεί επαφή με τα ενδιαφερόμενα μέρη της ΕΖΔ (επαγγελματίες, χρήστες κ.ο.κ.) για το καθορισμό της ακριβούς θέσης (χωροθέτηση) και του αριθμού των επιτρεπόμενων ομπρελών ή ξαπλωστρών σε κάθε παραλία ώστε να μην υποβαθμίζονται οι δομές και λειτουργίες των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων (2110, 2120) αλλά και να διατηρηθεί / βελτιωθεί ο βαθμός διατήρησης του ενδιαιτήματος του είδους *Caretta caretta*.

Φάση Α: Απαιτείται προμελέτη απαιτείται για τον καθορισμό των ακριβών θέσεων που θα υλοποιηθούν οι δράσεις (οριοθέτηση τύπων οικοτόπων, χάρτης διαδρομών και δημιουργία χώρων στάθμευσης) και των χαρακτηριστικών αυτών (μήκος, υλικά, τεχνικές προδιαγραφές κ.λπ.). Η προμελέτη θα λάβει υπόψη τα αποτελέσματα του Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών και θα περιλαμβάνει αυτοψίες στο χώρο.
Φάση Β: Υλοποίηση προβλεπόμενων δράσεων.
Παραδοτέα:
Προμελέτη – Σχέδιο Δράσης
Εργασίες οριοθέτηση τύπων οικοτόπων 2120 και 2110
Εργασίες οριοθέτησης θέσεων στάθμευσης
Εργασίες κατασκευής ξύλινων διαδρόμων πρόσβασης στην παραλία
Οριοθέτηση θέσεων και κανονιστικό πλαίσιο για την τοποθέτηση και χρήση ομπρελών και ξαπλωστρών στα αμμοθινικά οικοσυστήματα

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Μήκος και έκταση περιοχής οριοθέτησης
2. Αριθμός οργανωμένων θέσεων στάθμευσης
3. Πλήθος τροχοφόρων σε οργανωμένες θέσεις στάθμευσης ανά έτος και εποχή
4. Αριθμός επισκεπτών ανά έτος

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CF0901
Ονομασία Μέτρου:
Μείωση εστιών φωτός ορατών από την παράκτια ζώνη στην παραλία Ευρώτα.
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
1. Εντοπισμός των ορατών πηγών φωτός από την παραλία, μέτρηση της προσπίπτουσας έντασης φωτός 2. Εφαρμογή της κατάλληλης τεχνικής για τον περιορισμό ή κατάργηση του αριθμού των υφιστάμενων φωτεινών πηγών και μείωση της έντασης φωτός, μέσω αντικατάστασης πηγών φωτός με ειδικούς λαμπτήρες, αλλαγή της κατεύθυνσης του φωτός, δενδροφύτευση 3. Χωροθέτηση νέων απαραίτητων εστιών φωτός. 4. Θεσμοθέτηση ρυθμίσεων (εφόσον απαιτηθούν)
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF09
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων, Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Παραλίες Σελινίτσα, Μαυροβούνι, Βαθύ και Ευρώτα (κατά τόπους) – GR2540003 «Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου» (χερσαίο τμήμα).
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Caretta caretta
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.1.2, A.1.3
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
B.1.2, B.3.2
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F24, F25
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους

Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Η δράση έχει πιλοτική εφαρμογή στο θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την θαλάσσια χελώνα *Caretta caretta*
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
0,5 έτος (πρώτο 6-μηνο 1ου έτους εφαρμογής)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Εκπόνηση μελέτης μείωσης της φωτορύπανσης: 60 ημερολογιακές ημέρες (Προτείνεται η εκπόνηση της μελέτης να γίνει κατά την διάρκεια των μηνών Ιούλιος - Αύγουστος) 2. Υλοποίηση προτεινόμενων μέτρων που περιέχονται στη μελέτη. Προμήθεια υλικών / Εφαρμογή παρεμβάσεων: 120 ημερολογιακές ημέρες (έναρξη με την ολοκλήρωση της μελέτης).
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CF0301, MM25403CW0207
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ (σε συνεργασία με Ο.Τ.Α.)
Εκτιμώμενο Κόστος
1. Εκπόνηση μελέτης: 30.000€ 2. Προμήθεια υλικών/ Εφαρμογή παρεμβάσεων: 15.000€ (θα προσδιοριστεί επακριβώς από τη μελέτη)
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Συνεργασία με Ο.Τ.Α., Ενσωμάτωση αποτελεσμάτων μελέτης στον Κανονισμό Διοίκησης και Λειτουργίας της προστατευόμενης περιοχής
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται

Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένεται δυσχέρεια κοινωνικής αποδοχής από τους επισκέπτες καθώς και παραβάσεις κατά τα πρώτα έτη εφαρμογής, οι οποίες αναμένεται να ξεπεραστούν με τη συνεργασία της Δημοτικής Αρχής και επαγγελματιών του τουρισμού, τη συχνή επίβλεψη και εφαρμογή προστίμων, και την αποδοχή με την πάροδο του χρόνου.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Οι παραλίες φωλεοποίησης της *Caretta caretta* στο Λακωνικό Κόλπο συνιστούν τις κύριες παραλίες αναπαραγωγής στις περιοχές μελέτης συγκεντρώνοντας σημαντικό αριθμό φωλιών (ο ετήσιος μέσος όρος προσδιορίζεται συνολικά σε 503 φωλιές). Η ύπαρξη φωτεινών πηγών αποπροσανατολίζει τους νεοσσούς στην πορεία τους προς τη θάλασσα εκθέτοντάς τους, παράλληλα, στους διάφορους θηρευτές. Σε τέτοιες περιπτώσεις συχνά βρίσκονται στην περιοχή πίσω από τις φωλιές, νεοσσοί νεκροί από εξάντληση και αφυδάτωση στην προσπάθειά τους να βρουν το δρόμο προς τη θάλασσα. Επίσης, οι φωτεινές πηγές λειτουργούν ανασταλτικά στην έξοδο των ενήλικων χελωνών για να ωοτοκήσουν στην παραλία. Στις παραλίες Σελινίτσα, Μαυροβούνι και Βαθύ οι οποίες παρουσιάζουν σημαντική τουριστική κίνηση το πρόβλημα της φωτορύπανσης είναι ιδιαίτερα έντονο. Στην παραλία Ευρώτα σημειακά εκδηλώνεται σημαντικό πρόβλημα φωτορύπανσης από δημοτικό φωτισμό σε οδικές προσβάσεις της παραλίας (θέσεις Τρίνησα, Κυανή Ακτή). Η φωτορύπανση στην περιοχή παρέμβασης συνιστά ανθρωπογενή όχληση που ασκεί μακροχρόνια και μόνιμη άμεση πίεση με "Υψηλή" (Η) σημασία και "Μέτρια" ένταση (κατηγορίες πιέσεων «F07: Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής», «F24: Οικιστικές ή ψυχαγωγικές δραστηριότητες και δομές που παράγουν θόρυβο, φως, θερμότητα ή άλλες μορφές ρύπανσης» και «F25: Βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες και δομές που παράγουν θόρυβο, φως ή θερμότητα ή άλλες μορφές ρύπανσης»). Το έργο αφορά στον εντοπισμό των ορατών από την παραλία πηγών φωτός και στη μέτρηση της προσπίπτουσας στην παραλία έντασης φωτός. Επίσης, στην επιλογή και εφαρμογή της κατάλληλης τεχνικής -προσαρμοσμένης ανά περίπτωση- για τον περιορισμό τους, όπως κατάργηση ή ελάττωση του αριθμού των υφιστάμενων φωτεινών πηγών, τοποθέτηση ειδικών κατασκευών σε εστίες φωτός, δενδροφύτευση, μείωση της έντασης φωτός, τοποθέτηση ειδικών λαμπτήρων (π.χ. νατρίου χαμηλής πιέσεως - low pressure sodium lights, LED) ή την αλλαγή της κατεύθυνσης του φωτός ώστε να μην επηρεάζεται απευθείας η παραλία. Επιπρόσθετα θα προσδιοριστούν οι κατάλληλες προδιαγραφές κατασκευής - χωροθέτησης νέων απαραίτητων εστιών φωτός. Σκοπός του προτεινόμενου έργου είναι η διασφάλιση της αναπαραγωγικής δραστηριότητας της *Caretta caretta* με την άμεση μείωση της όχλησης από φωτορύπανση που υφίσταται κατά τη διάρκεια της ωοτοκίας των ενήλικων χελωνών. Επίσης, το έργο αποσκοπεί στην αποφυγή αποπροσανατολισμού των νεοσσών από φωτεινές πηγές ώστε να διασφαλιστεί η ανενόχλητη έξοδος των νεοσσών από την φωλιά προς τη θάλασσα μετά την εκκόλαψη. Η δράση περιλαμβάνει: 1. Εκπόνηση μελέτης μείωσης της φωτορύπανσης Προτείνεται η εκπόνηση της μελέτης να γίνει κατά την διάρκεια των μηνών Ιούλιος - Αύγουστος που σημειώνεται η μέγιστη τουριστική κίνηση ώστε να εντοπιστούν οι σημαντικότερες φωτεινές πηγές που είναι ορατές κατά την περίοδο αναπαραγωγής του είδους. Επίσης προτείνεται να εκπονηθεί παράλληλα με το «Σχέδιο Οργάνωσης και Διαχείρισης Επισκεπτών» καθώς και τη «Μελέτη χωροθέτησης οδοφραχτών και διαμόρφωσης των οδικών απολήξεων στην παραλία» 2. Υλοποίηση προτεινόμενων μέτρων που περιέχονται στη μελέτη. Προμήθεια υλικών / Εφαρμογή παρεμβάσεων.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Μελέτη μείωσης της φωτορύπανσης 2. Αριθμός υλικών που έγινε προμήθεια 2. Αριθμός εφαρμογών παρεμβάσεων

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CI0302
Ονομασία Μέτρου:
Έλεγχος για παρουσία, και συλλογή ατόμων του ξενικού εισβλητικού είδους *Trachemys scripta*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Απομάκρυνση εισβλητικών νεροχελωνών του είδους *Trachemys scripta*.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CI03
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 - Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Υγροβιότοποι εξάπλωσης νεροχελωνών
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Emys orbicularis, Mauremys rivulata
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.3.5
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
B.4.2
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
I02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή

Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Ταυτόχρονα με το πρόγραμμα παρακολούθησης
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1-5 έτος (κάθε έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Πρόγραμμα Παρακολούθησης
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΕΝ (έργο Εποπτείας)
Εκτιμώμενο Κόστος
Περιλαμβάνεται στο κόστος του προγράμματος παρακολούθησης
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Δεν απαιτούνται ενέργειες γιατί θα πραγματοποιηθεί ταυτόχρονα με το πρόγραμμα παρακολούθησης των νεροχελωνών.
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Στις απειλές των νεροχελωνών περιλαμβάνεται και το εισβλητικό είδος χελώνας γλυκού νερού *Trachemys scripta* που έχει καταγωγή από τις ΗΠΑ. Η Αμερικάνικη νεροχελώνα έχει εισαχθεί σε πολλά μέρη του κόσμου μέσω του εμπορίου κατοικίδιων ζώων. Συχνά ανταγωνίζονται με τα αυτόχθονα είδη για την τροφή και το ενδιαίτημα. Η παρουσία τους στην ελληνική φύση έχει προκαλέσει προβλήματα στους πληθυσμούς των αυτοχθόνων ειδών. Η πώλησή τους είναι πλέον απαγορευμένη στην Ε.Ε., παρόλο που ακόμα πωλούνται σε συνοικιακά κυρίως pet shops. Η απομάκρυνση των ανταγωνιστών των νεροχελωνών της περιοχής αποτελεί δράση προτεραιότητας για τη διατήρηση του είδους. Δεδομένου ότι δεν υπάρχουν καταγραφές παρουσίας του εισβλητικού είδους στην περιοχή, ο έλεγχος για την παρουσία του προτείνεται να γίνεται κατά τη διαδικασία παρακολούθησης των ιθαγενών ειδών (monitoring). Σε περίπτωση που εντοπιστούν άτομα του είδους *Trachemys scripta*, θα συλλέγονται και θα μεταφέρονται σε ειδικό χώρο ο οποίος θα υποδειχθεί από τον ΦΔΠΠ.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
Αριθμός δειγματοληψιών Αριθμός ατόμων που συλλέγονται

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CJ0401
Ονομασία Μέτρου:
Εκτίμηση και παρακολούθηση των ιχθυαποθεμάτων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εκτίμηση και διαχρονική παρακολούθηση των ιχθυαποθεμάτων του ποταμού Ευρώτα, των καναλιών, αλλά και άλλων ποταμών που εκβάλλουν στην προστατευόμενη περιοχή (Βασιλοπόταμος, Στραβόρεμα κ.ά.).
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CJ04
Τύπος του μέτρου:
άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Υδατορεύματα και άλλα πιθανά ενδιαιτήματα (π.χ. αρδευτικά κανάλια)
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Lutra lutra
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.1.7
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.3.7
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
J01
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (δηλαδή το σύνολο υλοποίησης του παρόντος ΔΣ αλλά το μέτρο θα πρέπει να συνεχίσει στο επόμενο διαχειριστικό)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Η έρευνα περιλαμβάνει μια προκαταρκτική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CJ0102
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
80.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Χορήγηση άδειας έρευνας από το ΥΠΕΝ
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει την εκτίμηση και διαχρονική παρακολούθηση των ιχθυαποθεμάτων του ποταμού Ευρώτα, των καναλιών, αλλά και άλλων ποταμών που εκβάλλουν στην προστατευόμενη περιοχή (Βασιλοπόταμος, Στραβόρεμα κ.ά.). Πιο συγκεκριμένα, θα εφαρμοστούν κατάλληλες επιστημονικές μέθοδοι, όπως οι μέθοδοι της σύλληψης-επανασύλληψης, για την εκτίμηση των πληθυσμών των ψαριών στην περιοχή μελέτης και τη διαχρονική παρακολούθησή τους ως βασική τροφή για τη βίδρα.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός εργασιών πεδίου και σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0201
Ονομασία Μέτρου:
Ταχεία εκτίμηση των πληθυσμών της *Monachus monachus* στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, του βαθμού πιέσεων, την κατάσταση των ιχθυαποθεμάτων που αποτελούν κύριο μέρος της διατροφής του και εκτίμηση του βαθμού διατήρησης των κύριων ενδιαιτημάτων τροφοληψίας του είδους
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Ταχεία εκτίμηση των πληθυσμών της *Monachus monachus* στο θαλάσσιο χώρο, εκτίμηση του βαθμού διατήρησης των κύριων ενδιαιτημάτων τροφοληψίας και της κατάστασης των βασικών αλιευμάτων που αποτελούν κύριο μέρος της διατροφής του είδους, και του βαθμού πιέσεων που δέχονται οι πληθυσμοί της φώκιας
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Παράκτια ύδατα έως την ηπειρωτική υφαλοκρηπίδα βάθους 200 m
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Monachus monachus
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.2.1, A.1.1, A.1.4
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.2.4
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Έλλειψη γνώσης
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους

Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Προηγούμενη εμπειρία εφαρμογής από πανεπιστημιακά και ερευνητικά ιδρύματα (ενδιαιτήματα τροφοληψίας, μελέτη ιχθυαποθεμάτων) σε εθνικό και τοπικό επίπεδο.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την μεσογειακή φώκια (Δενδρινός et al., 2021),
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Εργασίες πεδίου - 1ο και 2ο έτος 2. Τεχνική έκθεση - τέλος δράσης (3ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
40.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
- LIFE IP 4 NATURA - 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Αιτήματα απόκτησης δεδομένων από υπεύθυνους φορείς και εμπλεκόμενους κάθε δραστηριότητας/χρήσης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δυσκολία εύρεσης και απόκτησης συγκεκριμένης ποσοτικής πληροφορίας που σχετίζεται με τις χρήσεις
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η *Monachus monachus* παρουσιάζει ευρύτατη κατανομή, μπορεί να καλύψει μεγάλες χιλιομετρικές αποστάσεις, και απαντάται σε ένα ευρύ φάσμα ενδιαιτημάτων· από τα θαλάσσια σπήλαια και τους ρηχούς παράκτιους οικοτόπους, όπου η φώκια βρίσκει κατάλληλα ενδιαιτήματα για τροφή, ανάπαυση και αναπαραγωγή, έως τα πελαγικά νερά και την ηπειρωτική υφαλοκρηπίδα βάθους έως και περίπου 200 m, τα οποία περιλαμβάνουν επιπλέον τροφικά πεδία καθώς και διαδρόμους σύνδεσης μεταξύ των διαφορετικών παράκτιων περιοχών και των χερσαίων ενδιαιτημάτων. Τα δεδομένα σχετικά με την παρουσία και τον τρόπο χρήσης των θαλάσσιων πεδίων στις περιοχές μελέτης από τις φώκιες είναι ελλιπή, και απαιτείται εφαρμογή στοχευμένων προγραμμάτων συλλογής πρωτογενών δεδομένων (μελέτη βάσης), και παρακολούθησης σε βάθος χρόνου στις περιοχές όπου η παρουσία της φώκιας είναι έντονη. Σε πρώτη φάση απαιτείται ταχεία εκτίμηση των πληθυσμών της *Monachus moanchus* στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, του βαθμού πιέσεων με έμφαση στην αλληλεπίδραση του είδους με την επαγγελματική αλιεία και με τις μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας, την κατάσταση των βασικών αλιευμάτων που αποτελούν κύριο μέρος της διατροφής του, και εκτίμηση του βαθμού διατήρησης των κύριων ενδιαιτημάτων τροφοληψίας Τ.Ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)» και 1170 «Ύφαλοι».
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Τεχνική Μελέτη βάσης: εκτίμηση του πληθυσμού του είδους στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, εκτίμηση του βαθμού πιέσεων, κατάσταση διατήρησης των σημαντικών αλιευμάτων που αποτελούν την κύρια διατροφή της φώκιας, κατάσταση διατήρησης των σημαντικών ενδιαιτημάτων τροφοληψίας/ τέλος εφαρμογής μέτρου

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0202
Ονομασία Μέτρου:
Πρόγραμμα συλλογής δεδομένων στο θαλάσσιο χώρο για την εκτίμηση των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas*, των πιέσεων που δέχονται και της κατάστασης των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας (μελέτη βάσης).
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εκπόνηση μελέτης βάσης η οποία θα καλύψει κενά γνώσης σχετικά με τις θαλάσσιες χελώνες τα θαλάσσια ενδιαιτήματά τους ως θαλάσσια πεδία διατροφής και ανάπτυξης στις περιοχές μελέτης δεδομένου ότι απαιτείται εφαρμογή στοχευμένων προγραμμάτων συλλογής πρωτογενών δεδομένων (μελέτη βάσης). Μελέτη βάσης η οποία θα περιλαμβάνει εκτίμηση του πληθυσμού των ειδών στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, ταχεία εκτίμηση του βαθμού πιέσεων (με κύριες την αλληλεπίδραση του είδους με την επαγγελματική αλιεία και τις προσκρούεις με ταχύπλοα σκάφη), ταχεία εκτίμηση βαθμού διατήρησης των σημαντικών ενδιαιτημάτων τροφοληψίας ώστε να προσδιοριστούν ειδικά διαχειριστικά μέτρα, κατά τόπους όπου αυτό απαιτείται.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1. *Caretta caretta* 2. *Chelonia mydas* 3. τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)» (ενδιαίτημα τροφοληψίας)
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.2.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.2.3

Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Έλλειψη γνώσης
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει προηγούμενη εμπειρία σε μεσογειακό επίπεδο για τη μελέτη των τροφικών ενδιαιτημάτων της χελώνας με τη χρήση κυρίως τηλεπισκοπικών μέσων, σε συνδυασμό και με δεδομένα εκθαλασσώσεων και παρατηρήσεις πεδίου. Για τις πιέσεις υπάρχουν χρονοσειρές καταγραφών από εκβρασμούς και τραυματισμούς ατόμων που καταγράφονται σε εθνικό επίπεδο από το Εθνικώς Συντονισμένου Δικτύου Παρακολούθησης των εκβρασμών ειδών θαλάσσιας πανίδας, και περιστασιακά από το Εθνικό Πρόγραμμα παρακολούθησης της αλιείας (ΙΝΑΛΕ, ΕΛΚΕΘΕ) και σε τοπικό επίπεδο από το Εθνικό Δίκτυο Διάσωσης και Περίθαλψης Θαλάσσιων Χελωνών (ΑΡΧΕΛΩΝ) οι οποίες μπορούν να παρέχουν τη τεχνογνωσία για την αναγνώριση του αίτιου τραυματισμού ή θανάτωσης από αλιευτικά εργαλεία, καθώς και να παρέχουν συμπληρωματικά δεδομένα για τη δράση. Πρόσφατα ενεργοποιήθηκε και σχετικό επιστημονικό πρόγραμμα που υλοποιείται από το ΑΠΘ και το WWF Ελλάς σχετικά με την καταγραφή τυχαίων συλλήψεων θαλασσίων ειδών πανίδας (INCATCH). Σχετικά με τις αποζημιώσεις, δεν υπάρχει προηγούμενη εμπειρία στη χώρα, αλλά υπάρχει σε διεθνές επίπεδο (π.χ. Αγγλία).
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την θαλάσσια χελώνα *Caretta caretta*
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη (2ο έως 4ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Α) Ενδιάμεση αναφορά προόδου της μελέτης η οποία θα περιλαμβάνει ταχεία εκτίμηση του βαθμού των κύριων πιέσεων (18 μήνες) Β) Τελική Έκθεση (με την ολοκλήρωση του έργου στο 3ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CW0209
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, Περιβαλλοντικές Οργανώσεις, Ερευνητικά και Πανεπιστημιακά Ιδρύματα
Εκτιμώμενο Κόστος

50.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δυσκολία εύρεσης και απόκτησης συγκεκριμένης ποσοτικής πληροφορίας που σχετίζεται με τις πιέσεις και απειλές, όπως και δυσκολία αναγνώρισης των αιτιών λόγω σωρευτικών πιέσεων στο προστατευτέο αντικείμενο από τις διαφορετικές χρήσεις
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Ο θαλάσσιος χώρος στις περιοχές μελέτης χρησιμοποιείται γενικά ως χώρος διατροφής και ειδικότερα, για ζευγάρωμα και ανάπαυση των θηλυκών *Caretta caretta* μεταξύ διαδοχικών ωοτοκιών (inter-nesting area) στις περιοχές που γειτνιάζουν με παραλίες φωλεοποίησης του είδους. Τα δεδομένα για τις περιοχές μελέτης ως θαλάσσια πεδία διατροφής και ανάπτυξης και για τα δύο είδη είναι ελλιπή. Απαιτείται εφαρμογή στοχευμένων προγραμμάτων συλλογής πρωτογενών δεδομένων (μελέτη βάσης). Πιο συγκεκριμένα απαιτείται καταγραφή και εκτίμηση του πληθυσμού των ειδών στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, ταχεία εκτίμηση του βαθμού πιέσεων (με κύριες την αλληλεπίδραση του είδους με την επαγγελματική αλιεία και τις προσκρούσεις με ταχύπλοα σκάφη), ταχεία εκτίμηση βαθμού διατήρησης των σημαντικών ενδιαιτημάτων τροφοληψίας (Τ.Ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)» και 1170 «Ύφαλοι») ώστε να προσδιοριστούν ειδικά διαχειριστικά μέτρα, κατά τόπους όπου αυτό απαιτείται. Το έργο στοχεύει στην κάλυψη κενών γνώσης σχετικά με τις θαλάσσιες χελώνες στις περιοχές μελέτης δεδομένου ότι απαιτείται εφαρμογή στοχευμένων προγραμμάτων συλλογής πρωτογενών δεδομένων (μελέτη βάσης). Πιο συγκεκριμένα το πρόγραμμα αποσκοπεί στην εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης του ενδιαιτήματος τροφοληψίας και οι ασκούμενες πιέσεις σε αυτά. Για την παρακολούθηση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του Σχεδίου Δράσης σχετικά με τη διατήρηση και προστασία των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta* και Chelonia mydas στα θαλάσσια ενδιαιτήματα, σημαντικές παράμετροι είναι οι ακόλουθες: 1) Αριθμός εκθαλασσώσεων των θαλασσίων χελωνών (νεκρών, τραυματισμένων/αδύναμων ατόμων), η χωροχρονική κατανομή τους και ο προσδιορισμός των αιτίων. 2) Καθορισμός της θνησιμότητας (άμεσης, έμμεσης και εσκεμμένης) από την αλιευτική δραστηριότητα. 3) Αξιολόγηση της κατάστασης των κύριων οικοτόπων τροφοληψίας. 4) Αξιολόγηση του βαθμού των σημαντικών πιέσεων που ασκούνται στα είδη.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

Α) Ενδιάμεση αναφορά προόδου της μελέτης η οποία θα περιλαμβάνει ταχεία εκτίμηση του βαθμού των κύριων πιέσεων (18 μήνες)
Β) Τελική Έκθεση (με την ολοκλήρωση του έργου στο 3ο έτος)

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0204
Ονομασία Μέτρου:
Διερεύνηση και καταγραφή των ειδών χειροπτέρων και των ενδιαιτημάτων τους (μελέτη βάσης)
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Διενέργεια χειροπτερολογικής έρευνας με σκοπό την καταγραφή των χειροπτέρων και των καταφυγίων τους με τη χρήση κατάλληλων επιστημονικών μεθόδων, όπως ηχογραφήσεις, παγιδεύσεις και επιθεωρήσεις καταφυγίων)
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο των περιοχών
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Chiroptera spp.
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.2.8
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης. Η δράση είναι απαραίτητη ως πηγή τροφοδότησης του τρέχοντας και των μελλοντικών διαχειριστικών σχεδίων.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Σχέδιο Δράσης για 10 είδη Χειροπτέρων της Ελλάδας (υπό διαμόρφωση)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Η έρευνα περιλαμβάνει μια προκαταρκτική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
20.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Χορήγηση άδειας έρευνας από το ΥΠΕΝ και πιθανόν από ΥΠΠΟΑ
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα μπορούσε να υλοποιηθεί είτε μεμονωμένο είτε, εφόσον καταστεί εφικτό, από κοινού με τις υπόλοιπες μελέτες βάσης για τα χειρόπτερα στις περιοχές μελέτης

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Έρευνα μεσοπρόθεσμης διάρκειας, η οποία θα εκτείνεται σε διαφορετικά έτη και θα καλύπτει το σύνολο της περιοχής. Οι μέθοδοι που θα εφαρμοστούν θα είναι προσανατολισμένες αρχικά στην διακρίβωση της σύνθεσης της χειροπτεροπανίδας της περιοχής και του καθεστώτος παρουσίας των επιμέρους ειδών. Η έρευνα περιλαμβάνει την αναζήτηση καταφυγίων και πρωταρχική αξιολόγηση των θέσεων τροφοληψίας ώστε να εντοπιστούν καταρχάς τα σημαντικά ενδιαιτήματα για τα διάφορα είδη. Οι βασικές μέθοδοι και οι τεχνικές, κατά τις οποίες θα πραγματοποιηθούν οι εργασίες πεδίου (επιθεωρήσεις καταφυγίων, παγιδεύσεις χειροπτέρων, ηχογραφήσεις κ.ά.) θα εφαρμοστούν κατά περίπτωση με σκοπό την πληρέστερη καταγραφή των χειροπτέρων της περιοχής και σύμφωνα με τη διεθνή εμπειρία, όπως αυτή συνοψίζεται στις σχετικές οδηγίες της UNEP/EUROBATS (Battersby 2010) και σε άλλα αντίστοιχα κείμενα.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0205
Ονομασία Μέτρου:
Καταγραφή κατανομής και πυκνότητας παρουσίας της βίδρας (μελέτη βάσης)
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Διενέργεια έρευνας με σκοπό την καταγραφή της παρουσίας της βίδρας και τη χαρτογράφηση των σημαντικών για το είδος ενδιαιτημάτων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Υδατορεύματα και άλλα πιθανά ενδιαιτήματα (π.χ. αρδευτικά κανάλια) και οι πέριξ αυτών εκτάσεις
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Lutra lutra
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.2.7
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.2.10
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης. Η δράση είναι απαραίτητη ως πηγή τροφοδότησης του τρέχοντας και των μελλοντικών διαχειριστικών σχεδίων.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Δεν υπάρχει
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
4 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Η έρευνα περιλαμβάνει μια προκαταρκτική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
15.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Χορήγηση άδειας έρευνας από το ΥΠΕΝ
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα μπορούσε να υλοποιηθεί είτε μεμονωμένο είτε, εφόσον καταστεί εφικτό, από κοινού με τις υπόλοιπες μελέτες βάσης για τη βίδρα στις περιοχές μελέτης

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Έρευνα μεσοπρόθεσμης διάρκειας, η οποία θα εκτείνεται σε διαφορετικά έτη και θα καλύπτει το σύνολο της περιοχής. Οι μέθοδοι που θα εφαρμοστούν θα είναι προσανατολισμένες αρχικά στην διακρίβωση των θέσεων παρουσίας της βίδρας στην περιοχή και στην καταγραφή και χαρτογράφηση των σημαντικών ενδιαιτημάτων του είδους. Σημαντική κρίνεται και η λήψη επαρκών δεδομένων ώστε να γίνει πληθυσμιακή εκτίμηση και καταγραφή των πιέσεων και απειλών του είδους στην συγκεκριμένη περιοχή. Η μεθοδολογία και οι τεχνικές που θα χρησιμοποιηθούν (αναζήτηση και καταγραφή βιοδηλωτικών στοιχείων, κ.ά.) θα είναι σύμφωνες με την διεθνή βιβλιογραφία και θα καλύπτουν το σύνολο του υδρογραφικού δικτύου της περιοχής.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός εργασιών πεδίου 2. Έκθεση αναφοράς 3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0206
Ονομασία Μέτρου:
Καταγραφή παρουσίας και πληθυσμιακής πυκνότητας του τσακαλιού (μελέτη βάσης)
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει λεπτομερή αναζήτηση και καταγραφή των πληθυσμιακών ομάδων του είδους στην περιοχή, εκτίμηση του μεγέθους τους, αξιολόγηση των πιέσεων και απειλών και εντοπισμό των σημαντικότερων ενδιαιτημάτων για το είδος στην περιοχή.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η περιοχή
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Canis aureus
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.2.9
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης. Η δράση είναι απαραίτητη ως πηγή τροφοδότησης του τρέχοντας και των μελλοντικών διαχειριστικών σχεδίων.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
4 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Η έρευνα περιλαμβάνει μια προπαρασκευαστική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
15.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Χορήγηση άδειας έρευνας από το ΥΠΕΝ
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα μπορούσε να υλοποιηθεί είτε μεμονωμένο είτε, εφόσον καταστεί εφικτό, από κοινού με τις υπόλοιπες μελέτες βάσης για το τσακάλι στις περιοχές μελέτης

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει λεπτομερή αναζήτηση και καταγραφή των πληθυσμιακών ομάδων του είδους στην περιοχή, εκτίμηση του μεγέθους τους, αξιολόγηση των πιέσεων και απειλών και εντοπισμό των σημαντικότερων ενδιαιτημάτων για το είδος στην περιοχή. Η δράση θα περιλαμβάνει σημειακές και γραμμικές καταγραφές, συνεντεύξεις και άλλες κατάλληλες μεθόδους για την εκτίμηση της δομής και του μεγέθους του πληθυσμού, την εκτίμηση της τροφικής συμπεριφοράς, των εντοπισμό των περιοχών ενδημίας και την αξιολόγηση των πληθυσμιακών περιοριστικών παραγόντων (π.χ. σύγκρουση με οχήματα, δηλητηριασμένα δολώματα κ.λπ.)
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0207
Ονομασία Μέτρου:
Πρόγραμμα παρακολούθησης και προστασίας αναπαραγωγικής δραστηριότητας, φωλιών και νεοσσών στις κύριες περιοχές φωλεοποίησης της *Caretta caretta* στις παραλίες ωοτοκίας στο Λακωνικό Κόλπο
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το έργο αποσκοπεί στην παρακολούθηση των πληθυσμών της *Caretta caretta* στις παραλίες φωλεοποίησης στην περιοχή μελέτης. Σημειώνεται ότι η παραλία Ευρώτα καθώς και τέσσερις παραλίες στο δυτικό Λακωνικό Κόλπο συνιστούν μία από τις σημαντικότερες περιοχές φωλεοποίησης της *Caretta caretta* στην Ελλάδα με ετήσιο αριθμό φωλιών >100 ('major' nesting area) (Casale and Margaritoulis, 2010) με ετήσιο μέσο όρο 503 φωλιές.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Παραλίες Ευρώτα
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Caretta caretta
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.2.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.1.2, A.1.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους

Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την θαλάσσια χελώνα *Caretta caretta*
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (Μάιος-Οκτώβριος, κατά την αναπαραγωγική δραστηριότητα)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Η έρευνα περιλαμβάνει μια προκαταρκτική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CW0202
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, ΜΚΟ
Εκτιμώμενο Κόστος
30.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Χορήγηση άδειας έρευνας από το ΥΠΕΝ & ΜΔΠΠ
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Το έργο αποσκοπεί στη διατήρηση των πληθυσμών της *Caretta caretta* στα σημερινά επίπεδα φωλεοποίησης στους κυριότερους βιότοπους αναπαραγωγής τους στην περιοχή μελέτης (παραλίες ωοτοκίας στο Λακωνικό Κόλπο). Σημειώνεται ότι η παραλία Ευρώτα καθώς και τέσσερις παραλίες στο δυτικό Λακωνικό Κόλπο συνιστούν μία από τις σημαντικότερες περιοχές φωλεοποίησης της *Caretta caretta* στην Ελλάδα με ετήσιο αριθμό φωλιών >100 ('major' nesting area) (Casale and Margaritoulis, 2010) με ετήσιο μέσο όρο 503 φωλιές.

Το έργο περιλαμβάνει την καταγραφή της αναπαραγωγικής δραστηριότητας καθώς και την ενεργή προστασία των φωλιών της *Caretta caretta* από τις κύριες φυσικές πιέσεις (θήρευση, πλημμυρισμός παραλιών) καθώς και από ανθρωπογενείς οχλήσεις. Ειδικότερα, αφορά στην άμεση προστασία των φωλιών με σήμανση καθεμιάς, ειδική περίφραξη ή/και σκίαση καθώς και μεταφορά τους σε ασφαλή σημεία της παραλίας όταν αυτό απαιτείται.

Για την υλοποίηση του προγράμματος απαιτείται καθημερινή παρατήρηση των παραλιών φωλεοποίησης κατά την οποία οι ερευνητές περπατούν κατά μήκος της παραλίας καταγράφοντας τα ίχνη στην άμμο που υποδηλώνουν δραστηριότητα των θηλυκών χελωνών και των νεοσσών την προηγούμενη νύχτα καθώς επίσης και τους παράγοντες που θα μπορούσαν να επηρεάσουν την επώαση των αυγών. Αναλόγως των διαπιστωμένων πιέσεων οι περισσότερες φωλιές μετά τον εντοπισμό τους χρειάζονται κάποιου είδους προστασία, είτε επί τόπου (in situ) με τοποθέτηση πλέγματος (για αποφυγή θήρευσης από ζώα, όπως σκύλος, αλεπού κ.ά.), είτε με μεταφορά (relocation) της φωλιάς σε ασφαλές σημείο (για την αποφυγή καταστροφής της εξαιτίας πλημμυρισμού της από τη θάλασσα ή ριζών από παρακείμενη βλάστηση), ή με την τοποθέτηση ειδικών διαδρόμων σκίασης (χαμηλά σκίαστρα γύρω από τη φωλιά που επιτρέπουν την πρόσβαση των νεοσσών μόνο προς τη θάλασσα) τα οποία τοποθετούνται μερικές ημέρες πριν την αναμενόμενη εκκόλαψη των φωλιών για την αποφυγή αποπροσανατολισμού νεοσσών από πηγές φωτισμού. Όλες οι φωλιές οριοθετούνται με ειδική σήμανση (δίγλωσσες πινακίδες φωλιών), χαρτογραφούνται και παρακολουθούνται καθημερινά μέχρι την έξοδο των νεοσσών. Σημειώνεται ότι η εργασία πεδίου για την προστασία των φωλιών και ειδικά για τη μεταφορά τους, απαιτεί εφαρμογή ειδικών πρωτοκόλλων εργασίας, εξειδικευμένο προσωπικό και άδεια από τις αρμόδιες αρχές.

Το πρόγραμμα όπως θα υλοποιηθεί σε κάθε περιοχή εφαρμογής, θα δώσει έμφαση στις ακόλουθες σημαντικές παραμέτρους για κάθε αναπαραγωγική περίοδο της *Caretta caretta*:

1) Αριθμός των φωλιών και των συνολικών εξόδων θηλυκών χελωνών.
2) Αριθμός των φωλιών που εκκολάπτονται επιτυχώς.
3) Αριθμός των νεοσσών που φτάνουν στη θάλασσα επιτυχώς.
4) Αξιολόγηση της κατάστασης του ενδιαιτήματος (κύριοι και υποστηρικτικοί οικότοποι για την *Caretta caretta*).
5) Αξιολόγηση του βαθμού των πιέσεων οι οποίες επηρεάζουν τη φωλεοποίηση, την επώαση των αυγών, την έξοδο των νεοσσών ή/και την ποιότητα του ενδιαιτήματος.

Όλα τα στοιχεία που θα συλλέγονται κατά την εργασία πεδίου θα καταγράφονται λεπτομερώς σε ειδικά δελτία καταγραφής και θα εισάγονται σε ηλεκτρονική βάση δεδομένων ώστε να γίνει η επεξεργασία τους και η εξαγωγή αποτελεσμάτων του προγράμματος. Η χωρική πληροφορία θα ψηφιοποιηθεί σε Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (Geographic Information Systems, GIS) ώστε με την κατάλληλη επεξεργασία της να είναι δυνατή η χαρτογράφηση και απεικόνιση επιμέρους παραμέτρων.

Το πρόγραμμα προβλέπεται να υλοποιηθεί στην παραλία Ευρώτα (μήκους περίπου 13 km), όπου η θήρευση (κατηγορία πίεσης «L06: Διαειδικές σχέσεις (ανταγωνισμός, θήρευση, παρασιτισμός, παθογόνα)») και ο πλημμυρισμός παραλιών (κατηγορία πίεσης «M08: Πλημμύρες (φυσικές διεργασίες)» και «M07: Καταιγίδες, κυκλώνες») συνιστούν μακροχρόνιες και μόνιμες άμεσες πιέσεις με "Υψηλή" (H) σημασία και "Μέτρια" ένταση. Επιπρόσθετα, ορισμένες ανθρωπογενείς

οχλήσεις (όπως η κίνηση τροχοφόρων και κατά τόπους η φωτορύπανση) συνιστούν σημαντικές μακροχρόνιες και μόνιμες άμεσες πιέσεις.

Σχετικά με την ωριμότητα του έργου επισημαίνεται ότι στις κύριες περιοχές φωλεοποίησης της *Caretta caretta* στο Λακωνικό Κόλπο ήδη υλοποιείται σχετικό πρόγραμμα από τον ΑΡΧΕΛΩΝ με τη συνεργασία τοπικών φορέων.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1..Ετήσια έκθεση αξιολόγησης εργασίας πεδίου και αποτελεσμάτων - κάθε έτος
2. Ηλεκτρονική βάση δεδομένων και ψηφιοποίηση σε Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (GIS) - 1ο έτος υλοποίησης
3. Ενημέρωση γεω-χωρικής βάσης δεδομένων με τα δεδομένα συλλογής από το πεδίο- κάθε έτος και εφάπαξ
4. Αριθμός φωλιών που καταγράφηκαν
5. Αριθμός φωλιών που μεταφέρθηκαν
6. Αριθμός φωλιών που σημάνθηκαν

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0209
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση ειδών πανίδας
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Σχέδιο παρακολούθησης των ειδών πανίδας
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003, GR2540006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η περιοχή
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα είδη πανίδας
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.2.5
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.1.10
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Υπάρχει επάρκεια γνώσης και εμπειρίας στην παρακολούθηση των θαλασσίων ειδών πανίδας
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
4 έτη (3ο έως 6ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1) Γεω-χωρική εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης των θαλασσίων ειδών πανίδας στην περιοχή
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CW0208, MM25403CW0210, MM25403CW0208
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Αναλύονται για κάθε σχέδιο παρακολούθησης στο αντίστοιχο κεφάλαιο
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες

Η δράση αποτελεί συνέχεια των μέτρων MM25403CW0201 Ταχεία εκτίμηση των πληθυσμών της *Monachus monachus* στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, του βαθμού πιέσεων, την κατάσταση των ιχθυαποθεμάτων που αποτελούν κύριο μέρος της διατροφής του και εκτίμηση του βαθμού διατήρησης των κύριων ενδιαιτημάτων τροφοληψίας του είδους MM25403CW0202 Πρόγραμμα συλλογής δεδομένων στο θαλάσσιο χώρο για την εκτίμηση των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas*, των πιέσεων που δέχονται και της κατάστασης των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας (μελέτη βάσης).
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η Δράση περιγράφεται αναλυτικά στο πρόγραμμα παρακολούθησης των θαλασσίων ειδών πανίδας
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Έκταση, Χάρτες παρουσίας και κατάστασης διατήρησης των ειδών 3. Ετήσια τεχνική έκθεση 4. Αριθμός πιέσεων και απειλών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν 5. Αριθμός οικοσυστημικών υπηρεσιών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0213
Ονομασία Μέτρου:
Βελτίωση γνώσης κατανομής του είδους *Elaphe quatuorlineata*
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Βελτίωση της γνώσης κατανομής του είδους *Elaphe quatuorlineata* στην περιοχή, μέσω δειγματοληψιών.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Ο.Χ.Ε. υψηλής και μέσης παρουσίας
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Elaphe quatuorlineata
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.2.12
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Έλλειψη γνώσης
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης. Η δράση είναι απαραίτητη ως πηγή τροφοδότησης του τρέχοντας και των μελλοντικών διαχειριστικών σχεδίων. Υπάρχει επάρκεια γνώσης και εμπειρίας στην παρακολούθηση του είδους.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Η έρευνα περιλαμβάνει μια προπαρασκευαστική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
20.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Χορήγηση άδειας έρευνας από το ΥΠΕΝ
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Προτείνεται έρευνα καθορισμένου χρόνου. Παρέχει δεδομένα για την παρουσία των ειδών, τη σχετική αφθονία τους και τη συχνότητα εμφάνισής τους (αριθμός ατόμων/ανθρωποώρα αναζήτησης). Είναι αποτελεσματική μέθοδος κυρίως για τα κρυπτικά είδη (π.χ. φίδια). Ο παρατηρητής διαθέτει ένα καθορισμένο χρονικό διάστημα για μια δειγματοληπτική επιφάνεια κατά τη διάρκεια του οποίου μετρά τον αριθμό των ατόμων του είδους που τον ενδιαφέρει ερευνώντας όλα τα μικροενδιαιτήματα (π.χ. αναποδογυρίζει πέτρες και κορμούς δένδρων ενώ ψάχνει εκτενώς και μέσα στη βλάστηση).
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός δειγματοληψιών ανά σημείο και εποχή 2. Αριθμός ατόμων ανά σημείο και εποχή που καταγράφηκαν 3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών 4. Αναφορά με τα αποτελέσματα της μελέτης (ετήσια)

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0215
Ονομασία Μέτρου:
Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των πληθυσμών των ειδών ιχθυοπανίδας
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Χαρτογράφηση και αξιολόγηση των πληθυσμών των ειδών ιχθυοπανίδας
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Εκβολές και ποταμός Ευρώτα
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Tropidophoxinellus spartiaticus, Pelasgus laconicus
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.2.13
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Έλλειψη γνώσης
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Υψηλή. Υπάρχουν μεθοδολογίες για τη χαρτογράφηση και την αξιολόγηση των πληθυσμών ιχθυοπανίδας.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Υλοποιείται σε μία φάση (1 έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, Ερευνητικά ινστιτούτα και ιδρύματα
Εκτιμώμενο Κόστος
20.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο, Άλλα ερευνητικά προγράμματα
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού για ανάθεση μελέτης σε ανάδοχο
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Προτείνεται έρευνα καθορισμένου χρόνου με εφαρμογή συγκεκριμένης μεθοδολογίας που ήδη εφαρμόζεται στο έργο της Εποπτείας. Παρέχει δεδομένα για την παρουσία των ειδών σε συγκεκριμένα τμήματα του Ευρώτα, τη σχετική αφθονία/ πυκνότητα (αρ. ατόμων ανά τ.μ.), των ηλικιακών κλάσεων (μήκος ιχθύος) και την εποχικότητα εμφάνισης των ειδών. Η δειγματοληψία λαμβάνει χώρα με τη μέθοδο της ηλεκτραλίευσης.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου 2. Αριθμός δειγματοληψιών 3. Άτομα του είδους που καταγράφηκαν 4. Αναφορά με τα αποτελέσματα της μελέτης (ετήσια)

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0308
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση και υλοποίηση δράσεων διατήρησης με στόχο την βελτίωση του καθεστώτος διατήρησης των προστατευόμενων ειδών ιχθυοπανίδας *Squalius keadicus* (Κινδυνεύον) και *Pelasgus laconicus* (Κρισίμως Κινδυνεύον) που διαβιούν στον ποταμό Ευρώτα.
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας των δράσεων διατήρησης που έχουν υλοποιηθεί στο πλαίσιο του έργου «Δράσεις βελτίωσης καθεστώτος διατήρησης των προστατευόμενων ειδών ιχθυοπανίδας *Squalius keadicus* και *Pelasgus laconicus*» που εκπονήθηκε από το ΕΛΚΕΘΕ (2020-2022), από την οποία θα προκύψει η ανάγκη περαιτέρω υλοποίησης των ακόλουθων δράσεων, με στόχο την βελτίωση του καθεστώτος διατήρησης των προστατευόμενων ειδών ψαριών *Squalius keadicus* (Κινδυνεύον) και *Pelasgus laconicus* (Κρισίμως Κινδυνεύον) που διαβιούν στον ποταμό Ευρώτα.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 σΠΠΒ Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Ποταμός Ευρώτας και παρόχθια ζώνη
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Squalius keadicus, Pelasgus laconicus
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.2.13
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Α.1.8
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:

Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Άλλο
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1ο έως 5ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας των δράσεων διατήρησης που έχουν υλοποιηθεί στο πλαίσιο του έργου «Δράσεις βελτίωσης καθεστώτος διατήρησης των προστατευόμενων ειδών ιχθυοπανίδας *Squalius keadicus* και *Pelasgus laconicus*» που εκπονήθηκε από το ΕΛΚΕΘΕ (2020-2022), από την οποία θα προκύψει η ανάγκη περαιτέρω υλοποίησης των ακόλουθων δράσεων, με στόχο την βελτίωση του καθεστώτος διατήρησης των προστατευόμενων ειδών ψαριών *Squalius keadicus* (Κινδυνεύον) και *Pelasgus laconicus* (Κρισίμως Κινδυνεύον) που διαβιούν στον ποταμό Ευρώτα. Συγκεκριμένα, θα εξεταστεί η (επανα)εφαρμογή όλων ή μερικών από τις ακόλουθες δράσεις: 1. Χωροθέτηση και υλοποίηση δράσεων βελτίωσης ενδιαιτημάτων θερινών καταφυγίων ιχθυοπανίδας (Παραδοτέο 3.2) 2. Χωροθέτηση και υλοποίηση δράσης μείωση/εξάλειψη του εισβολικού κουνουπόψαρου *Gambusia holbrooki* στα ενδιαιτήματα που θα διενεργηθούν εμπλουτισμοί εντός των ορίων της περιοχής (Παραδοτέο 3.2) 3. Χωροθέτηση και υλοποίηση δράσεων εμπλουτισμού με τα είδη καιαδική μένιδα (*Squalius keadicus*) και λακωνικό πελάσγο (*Pelasgus laconicus*) στη λεκάνη του Ευρώτα εντός των ορίων της προστατευόμενης περιοχής (Παραδοτέο 3.3) 4. Δράσεις υποβοηθούμενης μετατόπισης ιχθυοπληθυσμών – επανεισαγωγή/ τόνωση πληθυσμού των ειδών ιχθυοπανίδας *Squalius keadicus* και *Pelasgus laconicus* (Παραδοτέο 3.3) Η υλοποίηση των δράσεων θα πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τις Τεχνικές Προδιαγραφές και Δράσεις βελτίωσης ενδιαιτημάτων εμπλουτισμού – διενέργεια εμπλουτισμών - δημιουργία αποθέματος ψαριών (Παπαϊωάννου et al., 2021; Καλογιάννη, Βαρδάκας, Καραούζας, Σμέτη, Λάσχου, Γιακουμή, Κουράκλης, Κούτσικος, Καπάκος and Δημητρίου, 2022b, 2022a; Καλογιάννη, Βαρδάκας, Καραούζας, Σμέτη, Λάσχου, Γιακουμή, Κουράκλης, Κούτσικος, Καπάκος, Φιλιππή, et al., 2022) όπως περιγράφονται αναλυτικά στα Παραδοτέα.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός επισκέψεων πεδίου 2. Αριθμός δράσεων αποκατάστασης που εφαρμόστηκαν και τυπολογία 3. Έκταση περιοχής που εφαρμόστηκαν δράσεις αποκατάστασης

5.3.3.8.3 Μέτρα διαχείρισης υδάτων

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CA1102
Ονομασία Μέτρου:
Δράσεις παρακολούθησης της ποιότητας των υδάτων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Αποφυγή και παρακολούθηση της ρύπανσης των υδάτων προερχόμενης από γεωργικές δραστηριότητες (για παράδειγμα από χρήση φυτοφαρμάκων, βιοκτόνων, πλαστικών συσκευασιών)
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA11
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικά, Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Υδάτινα συστήματα
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
T.O. 1410, 3280, 6420, 92A0, 92D0, *Lutra lutra*, *Emys orbicularis*, *Mauremys rivulata*, *Pelasgus laconicus, Squalius keadicus, Tropidophoxinellus spartiaticus, Myotis capaccinii*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.5.1, A.5.2, A.5.3
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.3.6, A.3.7, A.3.8, A.1.7, A.1.8, A.1.9
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A26
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα προστασίας των υδάτινων πόρων

Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή. Έχουν εφαρμοστεί στη χώρα προγράμματα παρακολούθησης υδάτων
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Προστασία των Υπόγειων Υδάτων.
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: 1 έτος Φάση Β: 4 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CA1501
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
Περιφέρεια Πελοποννήσου / ΟΤΑ ΥΠΑΑΤ
Εκτιμώμενο Κόστος
Δεν μπορεί να εκτιμηθεί
Πηγή χρηματοδότησης
Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Ελαφρώς δυσχερής αποδοχή
Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Φάση Α: Προπαρασκευαστική Δράση (Διάρκεια 1 έτους) Ενημέρωση των αγροτών σχετικά με 1. τα οφέλη που προκύπτουν από την εφαρμογή του μέτρου 2. την αποφυγή χρήσης φυτοφαρμάκων, βιοκτόνων και λιπασμάτων που δεν είναι φιλικά προς το περιβάλλον και 2. την αποφυγή ρύπανσης από πλαστικά που θα καταλήξουν ως μικροπλαστικά στα υδάτινα συστήματα. Παροχή κινήτρων για τη σταδιακή αντικατάσταση των συμβατικών καλλιεργειών από βιολογικές. Φάση Β: (5 ετών) Παρακολούθηση σε ετήσια βάση από τη Διεύθυνση Υδάτων της Περιφέρειας της κατάστασης των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων στην περιοχή μελέτης με μετρήσεις τιμών φυσικών, χημικών και βιολογικών παραμέτρων για την ανίχνευση των ρυπαντών που προαναφέρθηκαν. Ειδικότερα η κατάσταση των υπόγειων υδάτων θα αξιολογείται με βάση τις ανώτερες τιμές των παραμέτρων όπως αναφέρονται στην Οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Προστασία των Υπόγειων Υδάτων.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Πλήθος ενημερωτικών ενεργειών 2. Τεχνικές εκθέσεις 3. Αριθμός εργασιών πεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CA1501
Ονομασία Μέτρου:
Δράσεις για την βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό των αρδευτικών τεχνικών.
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Έλεγχος της ποσότητας του νερού που διατίθεται προς άρδευση, αποφυγή πλημμυρικών επεισοδίων και σπατάλης νερού
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA15
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικά, Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Υδάτινα συστήματα
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
T.O. 1410, 3280, 6420, 92A0, 92D0, *Lutra lutra, Emys orbicularis, Mauremys rivulata, Pelasgus laconicus, Squalius keadicus, Tropidophoxinellus spartiaticus, Myotis capaccinii*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.5.1, A.5.2, A.5.3
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.3.6, A.3.7, A.3.8, A.1.7, A.1.8, A.1.9
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A30, A33
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα προστασίας των υδάτινων πόρων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Υψηλή. Έχουν εφαρμοστεί στη χώρα προγράμματα εκσυγχρονισμού αρδευτικών τεχνικών
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Προστασία των Υπόγειων Υδάτων.
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: 1 έτος Φάση Β: 1 έτος Φάση Γ: 3 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CA1102
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
Περιφέρεια Πελοποννήσου / ΟΤΑ ΥΠΑΑΤ
Εκτιμώμενο Κόστος
Δεν μπορεί να εκτιμηθεί
Πηγή χρηματοδότησης
Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Ελαφρώς δυσχερής αποδοχή
Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Φάση Α: Προπαρασκευαστική Δράση (Διάρκεια 1 έτους) Ενημέρωση των αγροτών για τα οφέλη από την εφαρμογή του μέτρου και τη χρήση κατάλληλων και σύγχρονων αρδευτικών τεχνικών (πχ μείωση κόστους άρδευσης, εξοικονόμηση νερού, μείωση χρόνου απασχόλησης, αναβάθμιση της ποιότητας των προϊόντων). Συλλογή στοιχείων – ερωτηματολόγια. Φάση Β (Διάρκεια 1 έτους) Εκτίμηση του μέτρου των πραγματικών σύγχρονων αναγκών σε νερό άρδευσης σε συνάρτηση με τις κλιματολογικές παραμέτρους, το είδος των καλλιεργειών και τον τύπο του εδάφους στην περιοχή μελέτης. Προτάσεις για τον έλεγχο, βελτίωση και εκσυγχρονισμό των αρδευτικών τεχνικών Φάση Γ ((Διάρκεια 3 ετών) Δράσεις Βελτίωσης και εκσυγχρονισμού των αρδευτικών τεχνικών που χρησιμοποιούνται στην περιοχή Εγκατάσταση, όπου κριθεί αναγκαίο από τη Φάση Β, αξιόπιστων συσκευών καταμέτρησης για τη μέτρηση με ακρίβεια των ποσοτήτων νερού που αντλούνται προς άρδευση Καθιέρωση προγράμματος τακτικού ελέγχου της καλής λειτουργίας και συντήρησης των καταμετρητών και των αρδευτικών συσκευών για την αποφυγή διαρροών
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Πλήθος ενημερωτικών ενεργειών 2. Τεύχος με εκτίμηση αναγκών και προτάσεις δράσεων 3. Πλήθος δράσεων βελτίωσης και εκσυγχρονισμού των αρδευτικών τεχνικών 4. Πλήθος συσκευών καταμέτρησης 5. Πλήθος τακτικών ελέγχων

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CE0401
Ονομασία Μέτρου:
Σύνταξη και θεσμοθέτηση Σχέδιου Δράσης αντιμετώπισης έκτακτου περιστατικού θαλάσσιας/ παράκτιας ρύπανσης
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το Σχέδιο Δράσης αφορά την αντιμετώπιση έκτακτων περιστατικών σε ατυχήματα που λαμβάνουν χώρα στο θαλάσσιο ή χερσαίο περιβάλλον, με επίπτωση φαινομένων ρύπανσης στην παράκτια ζώνη ή/και θαλάσσιο περιβάλλον (π.χ. ρίψη ανεπεξέργαστων λυμάτων ή/και χημικών ουσιών στη θάλασσα από χερσαίες δραστηριότητες, πετρελαϊκό ατύχημα από διερχόμενα πλοία ή εγκαταστάσεις εξόρυξης/ φύλαξης επικίνδυνων ουσιών, ηχορύπανση κτλ.). Το Σχέδιο Δράσης στοχεύει στην άμεση αντίδραση των αρμόδιων αρχών και υπηρεσιών με συγχρονισμένο και οργανωμένο τρόπο με στόχο την έγκαιρη και επιτυχή αποφυγή εκτεταμένων επεισοδίων ρύπανσης στα θαλάσσια είδη και τους τύπους οικοτόπων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CE04, CE06, CF07, CH01, CC11
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια έκταση και παράκτια ζώνη της περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των θαλάσσιων τ.ο. και ειδών θαλάσσιας πανίδας της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.6.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
E07, F20, F21, C12, D10

Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει μικρή ωριμότητα και εμπειρία στον έλεγχο της ρύπανσης στα θαλάσσια είδη και τύπους οικοτόπων. Η υφιστάμενη εμπειρία και γνώση αφορά κυρίως καθαρισμούς του θαλασσίου ύδατος και πυθμένα από πετρελαϊκή ρύπανση στα διάφορα περιστατικά που κατά καιρούς έχουν λάβει χώρα στα χωρικά ύδατα.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις θαλάσσιες χελώνες, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη μεσογειακή φώκια. Εθνικό Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης (National Contingency Plan: NCP), Τοπικό Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης (Local Contingency Plan: LCP)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Εκπόνηση Σχεδίου Δράσης: 1ο έτος, Θεσμοθέτηση: 2ο έτος, Εφαρμογή και ασκήσεις: 3ο-5ο έτος (και εφάπαξ)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΥΠΕΝ, Υπουργείο Ναυτιλίας, Λιμενικό, ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, Περιφέρειες/ Αποκεντρωμένη Διοίκηση
Εκτιμώμενο Κόστος
15.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Σύνταξη και έκδοση ΚΥΑ, Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για ασκήσεις ετοιμότητας

Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Επιπλέον κόστος για την εφαρμογή του Σχεδίου δράσης αποτελεί η προμήθεια και διατήρηση αποθεμάτων ασφάλειας σε μέσα, υλικά και εξοπλισμό αντιμετώπισης της ρύπανσης
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου. Αντιθέτως, αναμένεται η συμμετοχή σε εθελοντές και ιδιώτες να είναι μεγάλη.
Άλλες πληροφορίες
Οι προδιαγραφές των υφιστάμενων λιμένων υποδοχής σκαφών και πλοίων οφείλουν να εναρμονίζονται με αυτές που ορίζονται από την κείμενη εθνική και ενωσιακή νομοθεσία, τον Διεθνή Ναυτιλιακό Οργανισμό (ΙΜΟ) και τη Σύμβαση Διαχείρισης Υδάτων Έρματος, με στόχο την ασφάλεια των θαλάσσιων μεταφορών, την πρόληψη ατυχημάτων και τη ρύπανση των θαλασσών.
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Παρόλο που υπάρχει εθνικό σχέδιο αντιμετώπισης περιστατικών ρύπανσης, αυτό αφορά μόνο τον καθαρισμό των υδάτων και του υποθαλάσσιου βυθού ενώ δεν συμπεριλαμβάνει στοχευμένες δράσεις για την αποκατάσταση των πληθυσμών ειδών και τύπων οικοτόπων που δύναται να είναι παρόντα στην ευρύτερη περιοχή και επηρεάζονται σημαντικά από το περιστατικό. Συνεπώς κρίνεται απαραίτητη η σύνταξη Σχεδίου Δράσης Αντιμετώπισης έκτακτων περιστατικών ρύπανσης από πετρελαιοκηλίδες και εξορύξεις που στοχεύουν στην αποκατάσταση των θαλασσίων ειδών (π.χ. πληθυσμοί θαλασσίων θηλαστικών και ερπετών κτλ.) και τύπων οικοτόπων από τέτοια περιστατικά, και ένταξή του στο ευρύτερο σχέδιο αντιμετώπισης ρύπανσης σε εθνικό και τοπικό επίπεδο (Εθνικό Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης (National Contingency Plan: NCP), Τοπικό Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης (Local Contingency Plan: LCP)). Το Σχέδιο Δράσης στοχεύει στην κινητοποίηση μιας ευέλικτης και λειτουργικής οργανωτικής δομής από τις αρμόδιες υπηρεσίες (υπηρεσίες της Κεντρικής Διοίκησης, της Περιφέρειας και της Αυτοδιοίκησης, το Λιμενικό, οι Ένοπλες Δυνάμεις, τα σώματα ασφαλείας, οι ιδιωτικές επιχειρήσεις, τα εξειδικευμένα ερευνητικά κέντρα και επιστημονικά ιδρύματα, και οι ΜΚΟ) για την άμεση αντίδραση και αντιμετώπιση του περιστατικού. Παραδείγματα συντονισμένων μέτρων που μπορεί να περιλαμβάνει το Σχέδιο Διαχείρισης περιλαμβάνει προσδιορισμός των περιοχών και πληθυσμών ειδών υψηλού κινδύνου, καθαρισμούς ατόμων των ειδών που πλήττονται από τη ρύπανση (π.χ. απομάκρυνση αργού πετρελαίου από το σώμα τους), λήψη κατάλληλης φαρμακευτικής αγωγής για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων των ρυπογόνων ουσιών στις λειτουργίες των ειδών, πρόβλεψη και διατήρησης αποθεμάτων μέσων, υλικών και εξοπλισμού, εκπαίδευση ειδικών, φορέων και εθελοντών κ.ά. Ασκήσεις επιχειρησιακής ετοιμότητας του Λιμενικού σε συνεργασία με άλλους αρμόδιους φορείς για την αποκατάσταση της ποιότητας του θαλασσίου περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας που φιλοξενεί η περιοχή μελέτης. Μετά τις δράσεις καθαρισμού και άμεσης αντιμετώπισης της ρύπανσης είναι αναγκαία η συστηματική παρακολούθηση των πληττόμενων ειδών με χρήση βιο-δεικτών και άλλων παραμέτρων που δύναται να έχουν επηρεαστεί από το περιστατικό. Σημαντικό ρόλο για την αντιμετώπιση των έκτακτων περιστατικών ρύπανσης έχουν οι ΜΚΟ με καταρτισμένους εθελοντές, συνεργαζόμενοι κτηνιατρικοί σύλλογοι, το Δίκτυο Διαχείρισης Εκβρασμών Ειδών Θαλάσσιας Άγριας Πανίδας και τα Κέντρα Περίθαλψης Ειδών Άγριας Πανίδας (ΚΕ.Π.Ε.Α.Π), των οποίων ο ρόλος θα πρέπει να καθορίζεται από το θεσμοθετημένο Σχέδιο Δράσης, ενώ η συμμετοχή τους στις ασκήσεις ετοιμότητας κρίνεται απαραίτητη.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Θεσμοθέτηση (Έκδοση ΚΥΑ) 2. Συμφωνητικά ΜΔΠΠ/ΟΦΥΠΕΚΑ με υπηρεσίες, ιδιώτες, ερευνητικά κέντρα και ΜΚΟ 3. Αριθμός προληπτικών ασκήσεων 4. Αριθμός υλικών που έγινε προμήθεια

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CJ0102
Ονομασία Μέτρου:
Δημιουργία μηχανισμού εποπτείας της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας σχετικά με τη ρύπανση και μόλυνση του ποταμού Ευρώτα και λοιπών υδατορευμάτων της προστατευόμενης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Δημιουργία και λειτουργία ενός μηχανισμού εποπτείας της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας σχετικά με τη ρύπανση και μόλυνση του ποταμού Ευρώτα και λοιπών υδατορευμάτων της προστατευόμενης περιοχής. Περιλαμβάνει την καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης του ποταμού, την παρακολούθησή του και την αντιμετώπιση τυχόν εστιών ρύπανσης ή μόλυνσης μέσα από ένα μηχανισμό συντονισμού των αρμόδιων υπηρεσιών.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CJ01, CA10
Τύπος του μέτρου:
διοικητικό, άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Υδατορεύματα και άλλα πιθανά ενδιαιτήματα (π.χ. αρδευτικά κανάλια)
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Lutra lutra, Chiroptera spp.
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.3.7, A.3.8, A.5.2, A.5.3
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.6.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A26, J01
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους

Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων Μέτρα επόπτευσης ή/ και φύλαξης
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (δηλαδή το σύνολο υλοποίησης του παρόντος ΔΣ αλλά το μέτρο θα πρέπει να συνεχίσει στο επόμενο διαχειριστικό)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1) Προετοιμασία για την δημιουργία και εγκαθίδρυση του συστήματος παρακολούθησης ποιότητας υδάτων και του μηχανισμού εποπτείας της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας (1 έτος) 2) Λειτουργία του μηχανισμού εποπτείας της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας σχετικά με τη ρύπανση και μόλυνση του ποταμού Ευρώτα και λοιπών υδατορευμάτων της προστατευόμενης περιοχής (4 έτη)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CA1102
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
150.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου

Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει τη δημιουργία και λειτουργία ενός μηχανισμού εποπτείας της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας σχετικά με τη ρύπανση και μόλυνση του ποταμού Ευρώτα και λοιπών υδατορευμάτων της προστατευόμενης περιοχής. Περιλαμβάνει: α) την καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης (εντοπισμός εστιών ρύπανσης ή μόλυνσης, αξιολόγηση της ποιοτικής κατάστασης των υδάτων κλπ.), β) τη δημιουργία ενός παρατηρητηρίου ποιότητας υδάτων το οποίο θα λειτουργεί αδιαλείπτως ώστε να εντοπιστούν εγκαίρως τυχόν επεισόδια ρύπανσης ή μόλυνσης και το οποίο θα λειτουργεί μέσα από σταθμούς λήψης παραμέτρων για το νερό (συγκέντρωση βαρέων μετάλλων και άλλων στοιχείων, οργανικό φορτίο, αγωγιμότητα κλπ.) αλλά και μέσα από δειγματοληψίες νερού και έμβιου υλικού σύμφωνα με τις προβλέψεις της οδηγίας πλαίσιο για τα νερά (2000/60/ΕΚ, γ) λειτουργία ενός μηχανισμού αποτελούμενου από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς (ΜΔΠΠ, Υπηρεσίες Περιβάλλοντος της Περιφέρειας, Δήμος) ο οποίος θα συγκεντρώνει και θα διαχειρίζεται τα δεδομένα που θα συλλέγονται και θα έχει ως στόχο την συνεργασία για την άμεση αντιμετώπιση τυχόν επεισοδίων ρύπανσης ή μόλυνσης. Ο μηχανισμός αυτός ουσιαστικά θα προκαθορίζει ακριβώς τις ενέργειες και τα βήματα που πρέπει να κάνει κάθε εμπλεκόμενος ώστε να μην σπαταλάται χρόνος σε αλληλογραφία ή συνεννοήσεις μεταξύ των υπηρεσιών και να λαμβάνουν πάντα χώρα οι ενδεδειγμένες ενέργειες για την αντιμετώπιση του φαινομένου.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Παρατηρητήριο ποιότητας υδάτων 2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

5.3.3.8.4 Μέτρα διαχείρισης αγροτικών εκτάσεων

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0211
Ονομασία Μέτρου:
Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά στη δημιουργία δέσμης μέτρων και κινήτρων για α) Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις, β) Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας, γ) Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών, δ) Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων, ε) Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένες στην κλιματική αλλαγή
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA02,CA08,CA09,CA10,CA15
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό, Οικονομικό, Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003, GR2540006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αγροτικές καλλιέργειες
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.10.1, Β.10.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.3.2, Γ.3.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:

A01, A05, A15, A21, A30, A02, A23 και εν γένει όλες οι πιέσεις που σχετίζονται με την γεωργία
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διαχείρισης γεωργικών εκτάσεων Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων Μέτρα προστασίας των εδαφικών πόρων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1,5 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Η υλοποίηση του μέτρου ξεκινά από το 1ο έτος εφαρμογής του ΔΣ . Το μέτρο διακρίνεται σε δυο φάσεις: στην 1η φάση θα οριστικοποιηθούν οι λεπτομέρειες των γεωργοπεριβαλλοντικών μέτρων (Σχέδιο Δράσης) και έχει διάρκεια 1,5 χρόνο και, στη 2η φάση θα υλοποιηθούν κάποια από τα γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CA1601
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΥΠΑΑΤ
Εκτιμώμενο Κόστος
90.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Απαιτείται σειρά θεσμικών μέτρων για τη θεσμική ισχυροποίηση των ορθών καλλιεργητικών πρακτικών και τη διαδικασία πιστοποίησης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου

Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Μη αποδοχή των μέτρων από τους καλλιεργητές

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Το μέτρο αφορά στη δημιουργία κινήτρων και δέσμης μέτρων για α) Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις, β) Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας, γ) Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών, δ) Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων, ε) Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένων στην κλιματική αλλαγή

Στόχος της δράσης είναι η εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για την προώθηση των βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών, το οποίο θα περιλαμβάνει:
• Περιληπτική περιγραφή της περιοχής και αναλυτική περιγραφή των στόχων και του πλαισίου διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας (όπως καταγραφή καλλιεργειών και συσχέτιση με προστατευόμενα είδη και οικοτόπους, ασκούμενες πιέσεις, στόχοι διατήρησης των ειδών, υφιστάμενα μέτρα διαχείρισης),
• Περιγραφή δράσεων που μπορούν να υλοποιηθούν από το ΠΑΑ σχετικά με την τήρηση υποχρεωτικού ή εθελοντικού χαρακτήρα γεωργικών δεσμεύσεων και την παροχή ενισχύσεων προς αναπλήρωση της απώλειας εισοδήματος που προκύπτει από την τήρησή αυτών (Αντισταθμιστική ενίσχυση σε γεωργικές περιοχές NATURA / Ενισχύσεις για γεωργοπεριβαλλοντικές δεσμεύσεις),
• Περιγραφή λοιπών δράσεων που αφορούν τον τομέα της Γεωργίας και μπορούν να υλοποιηθούν από το ΠΑΑ,
• Προγραμματισμός της παρακολούθησης, αναθεώρησης και διαβούλευσης του Θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης.
Θα υλοποιηθούν επίσης διαβουλεύσεις με τις τοπικές κοινωνίες και τις αρμόδιες αρχές ώστε να εξασφαλισθεί η μεγαλύτερη δυνατή συναίνεση (ειδικά των αγροτών) για τα εφαρμοζόμενα μέτρα όπως και συμφωνία με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο προστασίας και διαχείρισης αυτών των περιοχών.
Κατά την εκπόνηση των Θεματικών Σχεδίων, θα υπάρξει συνέργεια και συμπληρωματικότητα με τις άλλες δράσεις του Σχεδίου Διαχείρισης, λαμβάνοντάς τα υπόψη αλλά και συνεισφέροντας με δεδομένα στην εκπόνηση αυτών. Κατ' ελάχιστον θα ληφθούν υπόψη τα κάτωθι αναφερόμενα: Σημαντικό τμήμα της περιοχής καλύπτεται από αγροτικές καλλιέργειες. Οι καλλιεργητικές πρακτικές που εφαρμόζονται πολλές φορές δεν συνάδει με τις ανάγκες διατήρησης του προστατευτέου αντικειμένου. Πλήθος πιέσεων και απειλών, με χαμηλή μέτρια ή υψηλή ένταση έχουν αναγνωριστεί να επιδρούν στα προστατευτέα αντικείμενα, όπως A01 Μετατροπή σε γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης), A05 Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κ.λπ.), A15 (Καλλιεργητικές πρακτικές (π.χ. όργωμα) στη γεωργία), A21 (Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία) και A30 (Άντληση από υπόγεια, επιφανειακά ή μικτά ύδατα για γεωργία), A02 «Μετατροπή σε διαφορετικού είδους γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)» και A23 «Χρήση άλλων μεθόδων καταπολέμησης των παρασίτων στη γεωργία (εκτός από την καλλιέργεια του

εδάφους)» και εν γένει όλες οι πιέσεις που σχετίζονται με την γεωργία. Είναι απαραίτητη η ρύθμιση των καλλιεργητικών πρακτικών ώστε να μειωθεί ή να παύσει η επίδραση των παραπάνω πιέσεων στα προστατευτέα αντικείμενα, ιδιαίτερα δε στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης. Η ρύθμιση θα πρέπει να συνοδεύεται από αντισταθμιστικά μέτρα για την παρότρυνση της συμμετοχής μεγάλου πλήθους αγροτών.
Ανάμεσα στα μέτρα που προτείνεται να ενεργοποιηθούν είναι:
1. Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις (π.χ. φυτοφραχτών ως όρια μεταξύ καλλιεργειών)
2. Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας
3. Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών
4. Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων
5. Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένων στην κλιματική αλλαγή
Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις (π.χ. φυτοφραχτών ως όρια μεταξύ καλλιεργειών)
Οι φυτοφράχτες, η χρήση δηλαδή δενδρωδών και θαμνωδών ειδών για την οριοθέτηση των καλλιεργειών είναι ευεργετικοί για τη διατήρησης της ποικιλότητας. Πλήθος μελετών έχει αποδείξει τη σημασία τους για την προσφορά τροφής και καταφυγίου για πολλά είδη πανίδας. Επίσης οι φυτοφράχτες αποτελούν μικρούς διαδρόμους διασύνδεσης αμιγών εκτάσεων φυσικών τύπων οικοτόπων.
Οι άξονες για τη δημιουργία φυτοφραχτών είναι οι εξής: (α) Χρήση ιθαγενών ειδών με έμφαση στην χρήση ειδών που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για την πανίδα της περιοχής (μελέτη της χλωριδικής σύνθεσης των φυτοφραχτών στην περιοχή) (β) Ορθή άσκηση κατά χώρο και χρόνο καλλιεργητικών πρακτικών των φυτοφραχτών (δημιουργία εγχειριδίου προς τους αγρότες) (γ) αξιοποίηση ειδών που μπορεί να έχουν οικονομικό όφελος προς τους παραγωγούς (πχ είδη του γένους Rubus), δ) συντήρηση και αύξηση των φυτοφραχτών
Ως αντισταθμιστικά μέτρα προς τους αγρότες για τη συμμετοχή τους προτείνονται: (α) Η δωρεάν παροχή φυτευτικού υλικού, (β) δωρεάν σεμινάρια καλλιεργητικών πρακτικών
Ως δείκτες παρακολούθησης του μέτρου προτείνονται (α) Μήκος νεών φυτοφραχτών, (β) Πλήθος αγροτών που μετέχουν στη συντήρηση φυτοφραχτών
Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας
Η προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας θα περιορίσει τη χρήση αγροχημικών για φυτοπροστασία και λίπανση και όσες πιέσεις & απειλές συνδέονται με αυτά. Η μετάβαση σε ένα σύστημα εκτεταμένης βιολογικής καλλιέργειας είναι αρκετά δύσκολη καθώς απαιτεί συστηματική προσπάθεια και εκτεταμένες παρεμβάσεις ώστε να πειστεί το μεγαλύτερο μέρος των παραγωγών να στραφεί προς αυτό το πρότυπο καλλιέργειας. Παράλληλα πρέπει να υπάρξει στροφή του καταναλωτικού κοινού προς αυτή την αγορά ώστε, εκτός από το θεσμικό πλαίσιο για τους παραγωγούς, να εξασφαλιστεί και η διάθεση των προϊόντων τους. Παρ' όλα αυτά, ακόμη και σε τοπικό επίπεδο προτείνονται τα εξής:
1. Λίστα/μητρώο βιοκαλλιεργητών εντός της προστατευόμενης περιοχής με στόχο την απευθείας σύνδεση βιοκαλλιεργητών & καταναλωτών
2. Παραχώρηση Δημοτικών/δημόσιων εκτάσεων αποκλειστικά για βιολογική καλλιέργεια ή βιολογική κτηνοτροφία
3. Δημιουργία μητρώου παραδοσιακών ποικιλιών, τυποποίησή τους και διάθεσή τους σε όσους καλλιεργητές το επιθυμούν
Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών
Η εφαρμογή των νέων τεχνολογιών στην καλλιέργεια μπορεί να βοηθήσει στην ορθολογικότερη χρήση των πόρων. Η άρδευση της καλλιέργειας όταν υπάρχει ανάγκη, η λίπανση στο σωστό χρόνο, σε θέσεις που απαιτείται και με την ποσότητα που απαιτείται είναι μερικές μόνο από της άμεσες εφαρμογές που μπορεί να υποστηρίξει η υιοθέτηση της έξυπνης γεωργίας. Αυτά θα

βοηθήσουν στην ορθολογική χρήση των υδάτων ενώ παράλληλα θα περιοριστεί η ρύπανση από την αλόγιστη χρήση αγροχημικών.
Για την εφαρμογή της απαιτείται η προμήθεια και χρήση ακριβού εξοπλισμού αιχμής, κάτι που είναι ένας περιοριστικός παράγοντας για την ευρύτερη εφαρμογή της έξυπνης γεωργίας. Οι οργανωμένοι φορείς της πολιτείες πρέπει να παρέχουν την απαιτούμενη τεχνογνωσία στους παραγωγούς ώστε να μπορέσουν να εφαρμόσουν την έξυπνη γεωργία στις καλλιέργειές τους. Μετρήσιμος δείκτης αυτής της δράσης μπορεί να αποτελεί το πλήθος και η συνολική έκταση των εκμεταλλεύσεων στις οποίες εφαρμόζονται πρακτικής έξυπνης γεωργίας.
Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων
Όπως φάνηκε και στην ενότητα 2.1.1. τουλάχιστον κατά θέσεις η περιοχή χαρακτηρίζεται από σχετικά υψηλή ποικιλότητα τοπίου. Σε πολλές περιπτώσεις η υψηλή ποικιλότητα του τοπίου, ακόμη κι αν πρόκειται για ποικιλότητα αγροτικού/ανθρωπογενούς τοπίου, σχετίζεται με υψηλή βιοποικιλότητα. Σε αυτό το πλαίσιο είναι απαραίτητη η προώθηση της κατά χώρο οργάνωσης των καλλιεργειών ώστε να διατηρηθεί η υψηλή ποικιλότητα στο τοπίο. Είναι απαραίτητος ο χωρικός σχεδιασμός της παρουσίας αγροτικών, φυσικών και ημιφυσικών χρήσεων γης ώστε να διατηρηθεί ο δείκτης σε υψηλά επίπεδα.
Σε αυτή τη φάση δεν είναι δυνατή η περιγραφή μέτρων και ενδεικτών στους οποίους πρέπει να στοχεύει αυτή η δράση. Αρχική προϋπόθεση είναι η καλύτερη κατανόηση των ωφελειών που προκύπτουν από τη διατήρηση της πολυπλοκότητας στη σύνθεση του τοπίου στην περιοχή. Έπειτα μπορεί να προταθούν περισσότερο συγκεκριμένα μέτρα και να τεθούν στόχοι.
Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένων στην κλιματική αλλαγή
Καθώς η κλιματική αλλαγή αναγνωρίζεται ως μια από τις σημαντικότερες απειλές για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, και έχει άμεση σχέση με την ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων, η οποία έχει αναγνωριστεί ως πίεση & απειλή στην περιοχή. Η δράση αυτή περιλαμβάνει την καταγραφή και πρόταση εναλλακτικών καλλιεργειών οι οποίες θα είναι προσαρμοσμένες τόσο στις συνθήκες της περιοχής όσο και στις ήδη υφιστάμενες υποδομές.
Τα αντισταθμιστικά μέτρα που θα προτρέψουν την υιοθέτηση των δράσεων από τους παραγωγούς της περιοχής περιλαμβάνουν κυρίως:
1. Συνεχή κατάρτιση αναφορικά με την εφαρμογή των μέτρων, τις ανάγκες επανακαθορισμού στόχων κ.ο.κ.
2. Συμβουλευτική με στόχο τη διάχυση της επιστημονικής γνώσης
3. Παροχή αναγκαίων υλικών (φυτευτικού υλικό, υποδομές κ.ο.κ.) για την εφαρμογή των δράσεων
4. Κατάρτιση μητρώου καλλιεργητών που υιοθετούν ορθές καλλιεργητικές πρακτικές και δράσεις για τη διάχυση των προϊόντων τους
5. Σήμα πιστοποίησης πολλαπλών βαθμίδων, ανάλογα με τις πρακτικές που υιοθετούνται

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Τεύχος Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας
2. Μήκος φυτοφραχτών
3. Πλήθος και έκταση γεωργικών εκμεταλλεύσεων που ακολουθούν ορθές γεωργικές πρακτικές (κλιμάκωση αναφορικά με τον τύπο των γεωργικών πρακτικών)
4. Πλήθος τοπικών ποικιλιών που καλλιεργούνται και έκταση στην οποία καλλιεργούνται
5. Πλήθος και έκταση εκμεταλλεύσεων που υιοθετούν πρακτικές έξυπνης γεωργίας
6. Πλήθος και έκταση εκμεταλλεύσεων που μετατράπηκαν σε λιγότερο υδροβόρες

5.3.3.8.5 Μέτρα ρύθμισης αλιείας

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CG0101
Ονομασία Μέτρου:
Εκπόνηση κοινωνικό-οικονομικής μελέτης για την εκτίμηση ζημιών από την αλληλεπίδραση αλιείας και ειδών θαλάσσιας πανίδας. Αποζημίωση ζημιών σε παράκτιους αλιείς και προτάσεις θεσμικών ρυθμίσεων της αλιευτικής δραστηριότητας.
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εκπόνηση κοινωνικό-οικονομικής μελέτης για την εκτίμηση των συνεπειών της τυχαίας σύλληψης των ειδών θαλάσσιας πανίδας σε αλιευτικά εργαλεία, με έμφαση στην παράκτια αλιεία (ειδικά τα στατικά δίχτυα) και καθορισμός άμεσης, έμμεσης και εσκεμμένης θνησιμότητας. Προτάσεις εξειδικευμένων θεσμικών ρυθμίσεων για τη ρύθμιση της αλιείας
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG01, CG04, CG05
Τύπος του μέτρου:
Α' Φάση: Άλλο, Κανονιστικό Β΄Φάση: Οικονομικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια έκταση της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1. *Monachus monachus* 2. *Caretta caretta* 3. *Chelonia mydas*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.3.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G01, G10, G12

Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διαχείρισης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχουν χρονοσειρές καταγραφών από εκβρασμούς και τραυματισμούς ατόμων που καταγράφονται σε εθνικό επίπεδο από το Εθνικώς Συντονισμένου Δικτύου Παρακολούθησης των εκβρασμών ειδών θαλάσσιας πανίδας, και περιστασιακά από το Εθνικό Πρόγραμμα παρακολούθησης της αλιείας (ΙΝΑΛΕ, ΕΛΚΕΘΕ) και σε τοπικό επίπεδο από το Εθνικό Δίκτυο Διάσωσης και Περίθαλψης Θαλάσσιων Χελωνών (ΑΡΧΕΛΩΝ) οι οποίες μπορούν να παρέχουν τη τεχνογνωσία για την αναγνώριση του αίτιου τραυματισμού ή θανάτωσης από αλιευτικά εργαλεία, καθώς και να παρέχουν συμπληρωματικά δεδομένα για τη δράση. Πρόσφατα ενεργοποιήθηκε και σχετικό επιστημονικό πρόγραμμα που υλοποιείται από το ΑΠΘ, ΕΛΚΕΘΕ και το WWF Ελλάς σχετικά με την καταγραφή τυχαίων συλλήψεων θαλασσίων ειδών πανίδας (INCATCH).
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την θαλάσσια χελώνα *Caretta caretta*, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την μεσογειακή φώκια *Monachus monachus*
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Α' Φάση: 1ο-2ο έτος υλοποίησης (2 έτη) Β΄Φάση: 3ο-4ο έτος υλοποίησης (2 έτη)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Α' Φάση: 1ο-2ο έτος υλοποίησης (κυρίως κατά την αναπαραγωγική δραστηριότητα (Μάιος-Οκτώβριος) κάθε έτους για την C. *caretta*, και κατά την αναπαραγωγική δραστηριότητα (Αύγουστος έως Δεκέμβριος) κάθε έτους για την M. *monachus*) Β΄Φάση: 3ο-4ο έτος υλοποίησης
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
Α' Φάση: ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, ΥΠΑΑΤ (σε συνεργασία με συλλόγους επαγγελματιών αλιέων στις περιοχές μελέτης) Β΄Φάση: ΥΠΑΑΤ
Εκτιμώμενο Κόστος
Α' Φάση: 50.000 € (για 2 έτη) Β' Φάση: το κόστος εξαρτάται από τα αποτελέσματα της κοινωνικό-οικονομικής μελέτης κατά την Α' Φάση
Πηγή χρηματοδότησης

LIFE IP 4 NATURA
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας»
Πράσινο/ Γαλάζιο Ταμείο

Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:

Σύμφωνο καλής συνεργασίας ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ με ΥΠΑΑΤ και ΜΔΠΠ με παράκτιους αλιείς
Ενεργοποίηση ειδικών μηχανισμών χρηματοδότησης

Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου

Αναμένεται η υποκειμενική δήλωση τυχαίων συλλήψεων από τους αλιείς καθώς και των ζημιών στα αλιευτικά εργαλεία. Για την επιβολή αποζημιώσεων, θα πρέπει να γίνει τροποποίηση της αντίστοιχης νομοθεσίας που αναγνωρίζει την ανάγκη αποζημίωσης από ευαίσθητα θαλάσσια είδη μεγαπανίδας.

Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Η δράση των αποζημιώσεων ζημιών στα αλιευτικά εργαλεία (κυρίως στατικά δίχτυα) αναμένεται να αποτελέσει ευρείας αποδοχής μέτρο από τους παράκτιους αλιείς καθώς αποτελεί μακροχρόνιο αίτημά τους λόγω της σημαντικής και συστηματικής ζημίας που προκαλείται από την αλληλεπίδραση της θαλάσσιας πανίδας και της αλιείας

Άλλες πληροφορίες

Θα πρέπει να ενταχθούν τα συγκεκριμένα είδη στον νόμο περί αποζημιώσεων

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Τα είδη θαλάσσιας πανίδας όπως οι θαλάσσιες χελώνες και η μεσογειακή φώκια είναι δυνατόν να εμπλακούν τυχαία σε σχοινιά, δίχτυα και άλλα αλιευτικά εργαλεία (π.χ. παραγάδια) κατά τη διάρκεια μετακίνησής τους από και προς τα αναπαραγωγικά πεδία, τα πεδία τροφοληψίας και ξεκούρασης, αλλά και κατά τη διάρκεια μετακινήσεών τους σε άλλες περιοχές. Επίσης συλλαμβάνονται τυχαία στην προσπάθειά τους να τραφούν από τα αλιεύματα που έχουν πιαστεί στα αλιευτικά εργαλεία. Η τυχαία σύλληψή τους μπορεί να συμβεί σε όλα τα στάδια της ζωής του, δηλαδή τόσο στα ενήλικα άτομα (κυρίως θαλάσσιες χελώνες), όσο και στα ανήλικα άτομα. Τέτοια εμπλοκή μπορεί να οδηγήσει σε πνιγμό δεδομένου ότι τα περισσότερα από τα είδη αυτά αναπνέουν με πνεύμονες. Ταυτόχρονα, συχνές είναι οι αναφορές κυρίως από τα αποτελέσματα νεκροψιών σε εκβρασμένα ζώα, που μαρτυρούν ότι κατά την τυχαία σύλληψη των ζώων έχει ως συνέπεια την ηθελημένη θανάτωσή τους, λόγω της συστηματικής πρόκλησης ζημιών στα αλιευτικά εργαλεία (κυρίως στατικά δίχτυα). Πιο ευάλωτα στις τυχαίες συλλήψεις είναι τα είδη θαλασσίων χελωνών που δύναται να πιάνονται σε όλα τα στάδια της ζωής τους λόγω της περιορισμένης κινητικότητας που έχουν να απεμπλακούν από τα δίχτυα και από τα παραγάδια, ενώ η μεσογειακή φώκια είναι πιο ευάλωτη κατά το στάδια της ανήλικης ζωής της (τα ενήλικα άτομα είναι λιγότερο ευάλωτα λόγω της εμπειρίας τους, της υψηλής κινητικότητάς τους και του μεγαλύτερου μεγέθους τους που τους επιτρέπει να διαφύγουν από τα στατικά δίχτυα).

Το έργο περιλαμβάνει δέσμη ενεργειών με σκοπό τη συλλογή δεδομένων και καταγραφή της αλληλεπίδρασης αλιείας και θαλάσσιας πανίδας σε οικολογικό και κοινωνικό-οικονομικό επίπεδο. Πιο συγκεκριμένα:

Α' Φάση
1. λεπτομερής καταγραφή των εκθαλασσώσεων ειδών θαλάσσιας πανίδας και εντοπισμός των αιτιών θανάτου και τραυματισμού με τη χρήση ειδικών πρωτοκόλλων
2. εκπόνηση ειδικής μελέτης ώστε να προσδιοριστεί το μέγεθος των ζημιών που προκαλούνται είδη θαλάσσιας πανίδας σε αλιευτικά εργαλεία και προσδιορισμός των επιπτώσεων των ζημιών αυτών στο εισόδημα των αλιέων.

3. δημιουργία ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων όπου θα καταχωρούνται όλα τα σχετικά στοιχεία που συλλέγονται ώστε να γίνει η επεξεργασία τους και η εξαγωγή αποτελεσμάτων του έργου. Η χωρική πληροφορία θα ψηφιοποιηθεί σε Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (Geographic Information Systems, GIS) ώστε με την κατάλληλη επεξεργασία της να είναι δυνατή η χαρτογράφηση και απεικόνιση επιμέρους παραμέτρων. Η δράση αποτελεί τμήμα του Σχεδίου Αλιευτικής Διαχείρισης στο οποίο περιγράφονται αναλυτικά τα άνωθι. 4. Προτάσεις εξειδικευμένων θεσμικών ρυθμίσεων για τη ρύθμιση της αλιείας Β' Φάση 1. Ενεργοποίηση αποζημιώσεων για τους επιβεβαιωμένα ενεργούς παράκτιους αλιείς
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Μελέτη για την εκτίμηση των συνεπειών της τυχαίας σύλληψης των ειδών θαλάσσιας πανίδας σε αλιευτικά εργαλεία/ 2ο έτος 2. Ηλεκτρονική βάση δεδομένων και ψηφιοποίηση σε Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (GIS)/ 2ο έτος

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CG0104
Ονομασία Μέτρου:
Εκπόνηση Σχεδίου Επαγγελματικής και Ερασιτεχνικής Αλιευτικής διαχείρισης της περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Αποτίμηση της κατάστασης των βιολογικών πόρων και του βαθμού αλιευτικής εκμετάλλευσης της περιοχής μελέτης από την επαγγελματική και ερασιτεχνική αλιεία. Πρόταση επιπλέον διαχειριστικών μέτρων κατά τόπους (πιλοτικές εφαρμογές για προσαρμογές αλιευτικών εργαλείων, εφαρμογή χωρικών/εποχικών απαγορεύσεων, απαγόρευση χρήσης αλιευτικού εργαλείου, μείωση αλιευτικής προσπάθειας (αριθμός σκαφών, άδειες), του μεγέθους αλιεύματος, ποσοστώσεις κ.τ.λ.) εφόσον αυτό κριθεί απαραίτητο.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG01, CG04, CG05
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό, Οικονομικό, Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια έκταση της περιοχής μελέτης και της ευρύτερης περιοχής.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1120* *Caretta caretta, Chelonia mydas, Monachus monachus*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.3.1, B.3.2, B.3.3
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.3.11
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G01
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους

Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Χαμηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την θαλάσσια χελώνα *Caretta caretta*, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την μεσογειακή φώκια *Monachus monachus*.
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α (μελέτη): 1ο-2ο έτος, Φάση Β (θεσμοθέτηση): 3ο έτος, Φάση Γ (εφαρμογή): 4ο έτος και εφάπαξ
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CW0209, MM25403CW0208
Προτεραιότητα μέτρου:
2 προς 3.
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, ΥΠΑΑΤ, Λιμενικό
Εκτιμώμενο Κόστος
40.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
Υπουργείο Γεωργίας/Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης, ΕΣΠΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Θεσμοθέτηση Σχεδίου Αλιευτικής Διαχείρισης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Για την υλοποίηση του έργου απαιτείται η δημιουργία σχέσεων εμπιστοσύνης με τους αλιείς ώστε να υπάρχει αποτύπωση της πραγματικής κατάστασης της δραστηριότητας, του οικοσυστήματος και των ιχθυαποθεμάτων της περιοχής.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Αναμένεται να υπάρξει δυσφορία από τους αλιείς, αλλά σε συνδυασμό με τις δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης που έχουν προβλεφθεί, αναμένεται σημαντική αποδοχή του μέτρου.

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Φάση Α - Μελέτη: Η μελέτη-σχέδιο αλιευτικής διαχείρισης θα πρέπει να μπορεί να απαντήσει στα εξής ερωτήματα:

§ Κατά πόσον η σημερινή γενική κατάσταση στους βιολογικούς πόρους είναι βιώσιμη, αν δεν εφαρμοσθεί καμιά επιπρόσθετη διαχειριστική στρατηγική, πέρα από την υπάρχουσα νομοθεσία
§ Κατά πόσο η παραγωγικότητα της ευρύτερης περιοχής εξαρτάται από επιμέρους περιοχές προστασίας και ανατροφής νεαρών ατόμων
§ Αν υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης της αφθονίας των ιχθυοπληθυσμών του θαλάσσιου οικοσυστήματος στην ευρύτερη περιοχή
§ Αν η εφαρμογή περιοριστικών μέτρων στην επαγγελματική και ερασιτεχνική αλιεία, θα μπορούσε ανταποδοτικά να ωφελήσει τους επαγγελματίες αλιείς στην ευρύτερη περιοχή.

Βασικός στόχος του σχεδίου αλιευτικής διαχείρισης θα είναι η εκτίμηση και διαχείριση των ιχθυαποθεμάτων στην ευρύτερη περιοχή για αλιευτική ανάπτυξη (επαγγελματική και ερασιτεχνική αλιεία) με χρήση σύγχρονων και παραδοσιακών αλιευτικών εργαλείων φιλικών προς το περιβάλλον και ανάπτυξη κινήτρων για είσοδο στο κλάδο νέων ανθρώπων.

Η μελέτη-σχέδιο επαγγελματικής και ερασιτεχνικής αλιευτικής διαχείρισης στην περιοχή μελέτης θα πρέπει να καλύψει χρονικά 2 αλιευτικές περιόδους (για λόγους στατιστικής αξιοπιστίας και καταγραφής της δυναμικής των ιχθυοπληθυσμών) και προτείνεται να περιλαμβάνει τις παρακάτω θεματικές ενότητες:
α) Αποτίμηση βιολογικών πόρων: Η αποτίμηση της κατάστασης των βιολογικών πόρων, οφείλει να καλύψει αρκετά μεγάλο φάσμα βιοποικιλότητας και όχι μόνο τα είδη με οικονομικό ενδιαφέρον, εφόσον ο στόχος της είναι γενικότερος και αφορά στην όλη κατάσταση του οικοσυστήματος. Στα είδη-στόχους που θα επιλεγούν για να μελετηθούν σε βάθος, θα πρέπει να περιλαμβάνονται εκτός από τα ψάρια και σημαντικά ασπόνδυλα (μαλάκια, καρκινοειδή). Στα υπό μελέτη είδη θα πρέπει να γίνει εκτίμηση της αφθονίας, της δυναμικής των πληθυσμιακών παραμέτρων και να διαπιστωθούν οι εποχιακές και χωρικές μεταβολές. Οι εκτιμήσεις θα πρέπει να βασίζονται σε μετρήσεις πεδίου και αλιευτικές δειγματοληψίες με τη χρήση εμπορικών αλιευτικών σκαφών, και να ληφθεί πρόνοια επιπρόσθετης χρήσης μαθηματικών μοντέλων στις περιπτώσεις όπου οι μετρήσεις είναι αδύνατες ή ασύμφορες.
β) Αποτίμηση αλιευτικής δραστηριότητας: Η αποτίμηση της αλιευτικής δραστηριότητας τόσο των επαγγελματικών, όσο και των ερασιτεχνικών σκαφών, προτείνεται να γίνει με τη χρήση ερωτηματολογίων, επιτόπιων παρατηρητών και καταγραφή της αλιευτικής παραγωγής της περιοχής. Η ανάλυση θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη της την συχνότητα χρήσης του σκάφους ανά εργαλείο, εποχή, μέγεθος και τύπο σκάφους.
γ) Υδροακουστική εκτίμηση αφθονίας: Ειδικά για ρηχές περιοχές της παράκτιας ζώνης, όπου άλλες μέθοδοι εκτίμησης της αφθονίας νεαρών ψαριών είναι προβληματικές, στη μελέτη θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί εξειδικευμένη υδροακουστική τεχνολογία και κατάλληλος εξοπλισμός, ώστε να υπάρχει ποσοτική εκτίμηση της αφθονίας και εντοπισμός των περιοχών που παίζουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη και ενηλικίωση των νεαρών ατόμων
δ) Κωδικοποίηση- Χαρτογράφηση: Τα δεδομένα που θα συλλεχθούν στη διάρκεια της προτεινόμενης μελέτης στην περιοχή θα πρέπει να ενσωματωθούν σε μια εύχρηστη γεω-χωρική βάση δεδομένων, έτσι ώστε η πληροφορία να μπορεί να είναι αξιοποιήσιμη και να

χρησιμοποιηθεί και σε μελλοντικές μελέτες. Οι δε χωρικές μετρήσεις και οι προβολές τους θα πρέπει να είναι διαθέσιμες σε ψηφιακούς χάρτες, για την καλύτερη προβολή και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της μελέτης

ε) Εφαρμογή οικοσυστημικών μοντέλων για την εξέταση σεναρίων αλιευτικής διαχείρισης και τα αποτελέσματά τους στα ιχθυαποθέματα και το αλίευμα.

Η μελέτη δύναται να καταλήγει σε διαχειριστικές προτάσεις, κανονιστικό πλαίσιο και πιλοτικές εφαρμογές μέτρων κατά τόπους, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο σύμφωνα με τα αποτελέσματά της.

Φάση Β – Θεσμοθέτηση

Φάση Γ - Υλοποίηση

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Μελέτη- Σχέδιο Αλιευτικής Διαχείρισης για ερασιτεχνική και επαγγελματική αλιεία
2. Θεσμοθέτηση Σχεδίου Αλιευτικής Διαχείρισης για ερασιτεχνική και επαγγελματική αλιεία
3. Αριθμός διαχειριστικών δράσεων που προτείνονται, αριθμός διαχειριστικών δράσεων που υλοποιήθηκαν
4. Αριθμός/ Έκταση περιοχών με ρυθμίσεις

5.3.3.8.6 Μέτρα διαχείρισης επισκεπτών

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CF0301
Ονομασία Μέτρου:
Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μελέτη φέρουσας ικανότητας και εκπόνηση Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον. Εκτίμηση φέρουσας ικανότητας. Χωροθέτηση έργων και υποδομών και τεχνική περιγραφή αυτών.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Άλλο, Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003, GR2540006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.1.1, Β.1.2, Β.1.3, Α.1.10
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.1, Γ.2.1, Γ.3.4
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού Διαχείριση επισκεπτών

Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Η εμπειρία και τεχνογνωσία για την εκπόνηση μελετών εκτίμησης της φέρουσας ικανότητας σε τύπους οικοτόπων και είδη είναι περιορισμένες (π.χ. περιοχή των Στενών Αχέροντα, LIFE09 NAT/GR/000343 - ACCOLAGOONS (Επανομή - Αγγελοχώρι) . Οι περισσότερες μελέτες σε ότι αφορά τα θαλάσσια είδη και Τ.Ο. έχουν πραγματοποιηθεί στο Θαλάσσιο Πάρκο της Ζακύνθου και αφορούν την προστασία των θαλασσίων χελωνών στα αναπαραγωγικά τους ενδιαιτήματα στη χέρσο. Σχετικά με το θαλάσσιο περιβάλλον, υπάρχει μικρή εμπειρία σε θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές στη Μεσόγειο (π.χ. Tavolara και Portofino MPA στην Ιταλία, Port Cros MPA στη Γαλλία) και κυρίως αφορούν την καταδυτική δραστηριότητα και την πρόσδεση σκαφών αναψυχής με πλωτά αγκυροβόλια φιλικά στον τ.ο. 1120* και 1170.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1 έτος (1ο έτος εφαρμογής)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: 5 μήνες, Φάση Β: 5 μήνες
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ (σε συνεργασία με Ο.Τ.Α., Δασική Υπηρεσία, Λιμενικές Αρχές)
Εκτιμώμενο Κόστος
50.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
Ταμείο Ανάκαμψης Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Συνεργασία με αρμόδιους εμπλεκόμενους φορείς (Δασική Υπηρεσία, Λιμενικό Σώμα, ΟΤΑ) Προκήρυξη για την ανάθεση της μελέτης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου

Χρειάζεται συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους δημόσιους φορείς της περιοχής, με διαφορετικής αρμοδιότητες στον ίδιο χώρο (Δασική υπηρεσία, Λιμενικό Σώμα, ΟΤΑ), και τους ιδιώτες χρήστες (π.χ. σύλλογοι ξενοδόχων, τοπικών παραγωγών, ερασιτεχνικών αλιέων, επαγγελματιών αλιέων κτλ.)

Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Τα έργα ερμηνείας και ανάδειξης, καθώς και οι δράσεις που προωθούν την τουριστική ανάπτυξη χαίρουν κοινωνικής αποδοχής. Μερική δυσχέρεια μπορεί να υπάρξει από τους επισκέπτες της περιοχής σε περίπτωση αποκλεισμού μίας περιοχής, αλλά εκτιμάται ότι θα αρθεί με τις δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης.
Πιθανότητα μη αποδοχής των μέτρων από τον τουριστικό τομέα προβλέπεται να επιλυθεί με δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, απονομή τιμητικών τίτλων και πιστοποιητικών καλής πρακτικής.

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Για την εκπόνηση της δράσης θα ληφθούν υπόψη επιτόπια έρευνα, βιβλιογραφικά δεδομένα, υφιστάμενα προγράμματα ανάπτυξης ήπιων μορφών τουρισμού στην Ελλάδα και το εξωτερικό, στοιχεία από φορείς της περιοχής και από πρόσωπα με εμπειρία σε συγκεκριμένους τομείς.

Φάση Α: Καταγραφή και ανάλυση υφιστάμενης κατάστασης.
Περιλαμβάνει τα ακόλουθα:
- Αξιοποίηση στοιχείων από διαθέσιμες μελέτες στην περιοχή και κυρίως της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης. Αξιοποίηση στοιχείων αβιοτικού, βιοτικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος (δημογραφικά στοιχεία, οικονομικές δραστηριότητες, χρήσεις γης, δίκτυα-υποδομές, τουριστικές δραστηριότητες και υποδομές, δράσεις προστασίας κ.λπ.), ιστορικά και πολιτιστικά στοιχεία.
- Θεσμικές ρυθμίσεις – Ζώνες προστασίας – Επιτρεπόμενες χρήσεις και όροι και προϋποθέσεις αυτών (εφόσον έχει εκδοθεί Προεδρικό Διάταγμα για την Προστατευόμενη Περιοχή)
- Αξιολόγηση περιοχής μελέτης και ευρύτερης περιοχής ως προς την οικοτουριστική ανάπτυξη.
- Καταγραφή και αξιολόγηση των υφιστάμενων υποδομών που χρησιμοποιούνται από τους επισκέπτες και τους κατοίκους της περιοχής.
- Προσδιορισμός ζωνών και χαρακτηριστικών αυτών ως προς την επισκεψιμότητα και άσκηση τουριστικών / αναψυχικών δραστηριοτήτων. Προσδιορισμός θέσεων με μεγάλη επισκεψιμότητα και ιεράρχηση πιέσεων.
- Εκτίμηση του μεγέθους εισροής των επισκεπτών και των πιέσεων που ασκούν στην προστατευόμενη περιοχή αυτής.
Εκτίμηση της αναμενόμενης ζήτησης, τα χαρακτηριστικά των ομάδων επισκεπτών (π.χ. φυσιολάτρες, ομάδα ενδιαφέροντος για τον θρησκευτικό / αρχαιολογικό / πολιτιστικό/ αλιευτικό/ καταδυτικό τουρισμό, λάτρεις του αθλητισμού υπαίθρου, ορεινού αθλητισμού, μεμονωμένοι επισκέπτες, οπαδού του μαζικού τουρισμού, σκάφη αναψυχής, κ.λπ.), οι επιμέρους δραστηριότητες που μπορούν να αναπτυχθούν και ο τρόπος προσέλκυσης των επισκεπτών.

Φάση Β: Εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας
Η φέρουσα ικανότητα επισκεπτών σε Εθνικά Πάρκα ορίζεται ως «ο τύπος και ο βαθμός χρήσης των επισκεπτών που μπορεί να δεχθεί το πάρκο διατηρώντας στα αποδεκτά όρια τους φυσικούς πόρους και τις κοινωνικές συνθήκες ώστε να πληρούνται οι σκοποί του πάρκου» (Manning, Robert. "Visitor experience and resource protection: A framework for managing the carrying capacity of National Parks." Journal of Park & Recreation Administration 19.1 (2001)). Η φέρουσα ικανότητα αποτελεί βασικό εργαλείο για την οργάνωση της τουριστικής ανάπτυξης

της περιοχής, της ρύθμισης της επισκεψιμότητας αλλά και της παρακολούθησης της τουριστικής δραστηριότητας, λαμβάνοντας υπόψη τη φέρουσα ικανότητα των οικοσυστημάτων, αλλά και το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον της περιοχής, ώστε να μην υποβαθμίζεται η κατάσταση διατήρησης των σημαντικών ειδών και τ.ο.
Για την εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας θα ληφθούν υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής, οι ανάγκες διατήρησης των προστατευτέων αντικειμένων, διαχειριστικές και περιβαλλοντικές παράμετροι, ενώ θα χρησιμοποιηθεί εφαρμογή συνδυασμένων μεθόδων (Χωρική Φέρουσα Ικανότητα, Πραγματική Φέρουσα Ικανότητα, Αποτελεσματική ή Ισχύουσα Φέρουσα Ικανότητα).
Ειδικά για τα αμμοθινικά οικοσυστήματα θα εκτιμηθούν τα μέγιστα βιώσιμα μεγέθη σε αριθμό επισκεπτών, επίπλων θαλάσσης (ομπρέλες / ξαπλώστρες από παρακείμενες τουριστικές επιχειρήσεις), μη μόνιμων υποδομών εξυπηρέτησης λουόμενων (όπως εποχικές καντίνες, κιόσκια ενοικίασης εξοπλισμού ήπιας θαλάσσιας αναψυχής, κλπ.).

Φάση Γ: Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών με σκοπό την προώθηση του αειφόρου τουρισμού
Στο Σχέδιο που θα καταρτιστεί θα περιλαμβάνεται η χωροθέτηση και περιγραφή των ακόλουθων έργων και δράσεων:
1. Κέντρο Διοίκησης και Ενημέρωσης (κτίριο):
Ο χώρος αυτός θα αποτελέσει τον βασικό πόλο διαχείρισης της περιοχής και πυρήνα του συστήματος ερμηνείας του περιβάλλοντος. Η χωροθέτησή του κτιρίου θα πρέπει να είναι τέτοια ώστε αφ' ενός μεν να καθιστά εύκολο τον εντοπισμό του, αφ' ετέρου δε να εξασφαλίζει την εύκολη πρόσβαση σ' αυτό. Το Κέντρο Πληροφόρησης είναι σκόπιμο να χωροθετηθεί εντός ή πλησίον οικισμού, για λόγους ασφάλειας αλλά και ενίσχυσης της επισκεψιμότητας, ώστε να στηρίζονται έμμεσα και άλλες δραστηριότητες (π.χ. διατροφή, οργάνωση περιηγήσεων κ.λπ.) ενώ παράλληλα να μην διακινδυνεύεται πιθανή υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος από τη διακίνηση των επισκεπτών. Επίσης θα ήταν προτιμότερο να γίνει η χρήση υφιστάμενου διαθέσιμου κτιρίου παρά η ανέγερση νέου.
2. Κέντρα και Περίπτερα Ενημέρωσης και Προσανατολισμού Επισκεπτών
Τα Κέντρα Ενημέρωσης και Προσανατολισμού επισκεπτών αποτελούν συμπληρωματικά στο Κέντρο Διοίκησης & Ενημέρωσης περιφερειακούς πόλους διαχείρισης της περιοχής και τους συστήματος ερμηνείας του περιβάλλοντος. Οι χώροι αυτοί έχουν σκοπό την ενημέρωση και προσανατολισμό των επισκεπτών δίνοντας έμφαση στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής.
Τα Περίπτερα Ενημέρωσης θα χωροθετηθούν σε επιλεγμένα σημεία στρατηγικής σημασίας για την ενημέρωση των επισκεπτών, τη διάχυση των πληροφοριών για τις δράσεις και τα προστατευτέα αντικείμενα στην περιοχή και την ανάπαυση των επισκεπτών. Προτείνεται να εγκατασταθούν λυόμενα ξύλινα κιόσκια, σε συνεργασία και υπό την έγκριση του αρμόδιου Δασαρχείου και, αν απαιτείται, της τοπικής αυτοδιοίκησης.
3. Διαδρομές ερμηνείας περιβάλλοντος (φυσιολατρικών, πολιτιστικών, θεματικών) / Δίκτυο μονοπατιών
Η ορθή διάταξη του δικτύου μονοπατιών μιας προστατευόμενης περιοχής είναι το μέσο που βοηθά στην εκπαίδευση, ευαισθητοποίηση και αναψυχή, ενώ συγχρόνως ελαχιστοποιεί τις επιπτώσεις στα οικοσυστήματα, συγκρατώντας τους επισκέπτες και τις οχλήσεις σε συγκεκριμένη περιοχή. Κατά μήκος των μονοπατιών θα πρέπει να δίνονται σαφείς πληροφορίες με πινακίδες που θα δένουν αρμονικά με το τοπίο και να εξεταστεί και η δυνατότητα διακίνησης επισκεπτών με φιλικά προς το περιβάλλον μέσα (όπως ποδήλατα κ.λπ.).
Στο πλαίσιο του Σχεδίου Οργάνωσης και Διαχείρισης Επισκεπτών θα εξεταστεί η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου δικτύου μονοπατιών και διαδρομών ερμηνείας περιβάλλοντος το οποίο θα περιλαμβάνει κατά περίπτωση εργασίες: α) συντήρησης του υπάρχοντος δικτύου και β) εργασίες διάνοιξης νέων διαδρομών εφόσον αυτό κρίνεται σκόπιμο για την σύνδεση ή συμπλήρωση του υπάρχοντος δικτύου. Θα πρέπει κατ' ελάχιστον να λαμβάνεται υπόψη:
- Τα ιδιαίτερα στοιχεία της περιοχής που πρέπει να αναδειχθούν καθώς και εκείνα που πρέπει να προστατευτούν.

- Τις υφιστάμενες διαδρομές και τον βαθμό ανάδειξης και προστασίας που παρέχουν. Σε περίπτωση που κάποιες διαδρομές διέρχονται από ευαίσθητα οικοσυστήματα θα πρέπει να καταργηθούν και να προταθούν εναλλακτικά σενάρια.
- Τη διαφοροποίηση του μήκους των μονοπατιών μέσα στην προστατευόμενη περιοχή ώστε να εξυπηρετεί το σύνολο των επισκεπτών αναλόγως της ηλικιακής διάρθρωσης και των ειδικών ενδιαφερόντων τους
- Την ενοποίηση διαφορετικών στοιχείων του φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος
- Την ανάδειξη της προστατευόμενης περιοχής και των ιδιαίτερων στοιχείων της με ταυτόχρονη περιβαλλοντική εκπαίδευση και πληροφόρηση των επισκεπτών.
- Τη δημιουργία ελεγχόμενων διαδρομών για συγκεκριμένες χρήσεις με σκοπό την προστασία ιδιαίτερων στοιχείων της περιοχής, όπως για παράδειγμα τον οικότοπο αρκεύθων επί αμμοθινών (π.χ. Τ.Ο. 2110, 2120)
- Τη χάραξη ειδικών διαδρομών προσβάσιμων για άτομα με ειδικές ανάγκες
- Τη χάραξη διαδρομών για διακίνηση των επισκεπτών με ποδήλατα

4. Έργα ερμηνείας περιβάλλοντος που θα περιλαμβάνουν:

Σχέδιο σήμανσης της περιοχής με ενημερωτικές πινακίδες: Η σήμανση αποτελεί σημαντικό στοιχείο κάθε συστήματος ερμηνείας και της οργάνωσης της αναψυχής αλλά και της εκπαιδευτικής ανάδειξης. Οι πινακίδες αποτελούν το βασικότερο μέσο παροχής πληροφοριών προς τους επισκέπτες, οι οποίες αφορούν επιτρεπόμενες και μη χρήσεις σε μια περιοχή, πληροφορίες προσανατολισμού καθώς και εξειδικευμένες πληροφορίες για στοιχεία του χώρου. Οι πληροφορίες που δίδονται θα πρέπει να είναι συγκεκριμένες, ξεκάθαρες, συγκροτημένες, ευδιάκριτες και κατανοητές από το ευρύ κοινό. Οι πινακίδες τοποθετούνται σε θέσεις που είναι εύκολο να διαβαστούν και σε καμιά περίπτωση δεν θα πρέπει να κυριαρχούν στο τοπίο, αλλά να σε ενσωματώνονται αρμονικά σε αυτό. Βασικό είναι επίσης, να τοποθετούνται σε θέσεις προφυλαγμένες από τις καιρικές συνθήκες.

Ανάλογα με το σκοπό που εξυπηρετούν και τη θεματολογία τους, διακρίνουμε τους ακόλουθους τύπους πινακίδων:

- Πινακίδες "υποδοχής" σε επιλεγμένες εισόδους της περιοχής. Είναι οι πρώτες πινακίδες που βλέπουν οι επισκέπτες και γι' αυτό θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή κατά τη χωροθέτησή τους. Ο σκοπός που εξυπηρετούν είναι να δημιουργούν την αίσθηση στους επισκέπτες ότι εισέρχονται σε μια προστατευμένη περιοχή, ενώ μπορούν να συνοδεύονται από «Κώδικα καλού επισκέπτη».
- Πινακίδες προσανατολισμού – κατεύθυνσης - ρύθμισης. Τοποθετούνται κυρίως σε διασταυρώσεις δρόμων, μονοπατιών, διαδρομών. Σκοπό έχουν να κατευθύνουν (ή να καθοδηγούν) τους επισκέπτες στο Κέντρο Πληροφόρησης, στα Παρατηρητήρια ή/ και σε επιλεγμένα μονοπάτια, χώρους στάθμευσης, σημαντικά επισκέψιμα σημεία κλπ., ενημερώνοντάς τους για την πορεία της διαδρομής και τις εναλλακτικές διαδρομές που μπορούν να ακολουθήσουν.
- Μεγάλες ενημερωτικές πινακίδες. Τοποθετούνται σε κατάλληλα επιλεγμένα σημεία και ο σκοπός τους είναι να ενημερώνουν για τα αξιόλογα στοιχεία του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος της συγκεκριμένης περιοχής και να εντάσσουν τον επισκέπτη στους σκοπούς και τους στόχους της προστασία της. Σε αυτές μπορούν να αποτυπώνονται το δίκτυο των μονοπατιών, οι ζώνες προστασίας της περιοχής, δημοφιλή σημεία κατάδυσης με ευαίσθητους βενθικούς οργανισμούς
- Ενημερωτικές πινακίδες σε μονοπάτια – παρατηρητήρια – θέσεις θέας. Τοποθετούνται σε αξιόλογα σημεία κατά μήκος επιλεγμένων διαδρομών και στα παρατηρητήρια ή τις θέσεις θέας με σκοπό να ενημερώσουν τους επισκέπτες για τα σημεία ενδιαφέροντος και να επιστήσουν την προσοχή τους σ' αυτά.
- Περιστασιακές/ έκτακτες πινακίδες. Τοποθετούνται σε έκτακτες περιπτώσεις για να ενημερώσουν και να εξηγήσουν τυχόν αλλαγές στα ήδη καθορισμένα προγράμματα και να ζητήσουν την κατανόηση των επισκεπτών.

- Πινακίδες ασφάλειας. Τοποθετούνται σε κτίρια και σε σημεία της προστατευόμενης περιοχής όπου συνήθως εκτελούνται εργασίες και εφιστούν την αυξημένη προσοχή των επισκεπτών προκειμένου να αποφευχθούν ατυχήματα.

5. Θέσεις θέας - Ξύλινα παρατηρητήρια άγριας ζωής

Τα παρατηρητήρια άγριας ζωής θα πρέπει να χωροθετούνται σε κατάλληλα σημεία θέας ή σε θέσεις όπου συχνάζουν είδη άγριας ζωής, συμπεριλαμβανομένης της ορνιθοπανίδας. Οι οργανωμένες θέσεις θέας και τα παρατηρητήρια διευκολύνουν τη διαχείριση και τον έλεγχο των επισκεπτών, ενώ παράλληλα συμβάλλουν και στην πληροφόρησή τους. Επισημαίνεται πως οι θέσεις αυτές πρέπει να παρέχουν την απαιτούμενη κάλυψη, ώστε να μην ενοχλείται η πανίδα της περιοχής, ενώ μπορούν α περιλαμβάνουν κατάλληλο εξοπλισμό όπως κιάλια, τηλεσκόπια κ.α.

Διαμόρφωση θέσεων αναψυχής – ανάπλαση χώρων

Η ανάπτυξη χώρων ανάπαυσης και θέας ενδείκνυται για δραστηριότητες υπαίθριας αναψυχής και πεζοπορίας. Τονίζεται ότι οι αναγκαίες διαρρυθμίσεις του χώρου και η κατασκευή των απαραίτητων έργων θα πρέπει να είναι περιορισμένες σε έκταση και αριθμό, προσεγμένες και προσαρμοσμένες, όσο το δυνατό περισσότερο, στο φυσικό περιβάλλον. Σε προσεκτικά επιλεγμένες θέσεις, προτείνεται να κατασκευαστούν ξύλινα ή πέτρινα παγκάκια, τραπεζόπαγκοι, κιόσκια ή κάποιες λιθόδμητες κατασκευές, με παράλληλη πρόβλεψη πρόβλεψης για κάδους απορριμμάτων και κάδους ανακύκλωσης.

6. Διαμόρφωση χώρων στάθμευσης

Η δημιουργία οριοθετημένων χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων, ειδικά στις παραλιακές ζώνες, αποτελεί σημαντικό παράγοντα για τη διαχείριση των επισκεπτών και την ελάττωση των άμεσων αρνητικών επιπτώσεων στην περιοχή από τους τουρίστες και ειδικά στις παράλιες ζώνες για την προστασία των θινών. Τα αυτοκίνητα επιβάλλεται να σταθμεύουν στους οργανωμένους χώρους στάθμευσης, να παρεμποδίζεται η ανεξέλεγκτη κίνησή τους, ενώ η μετακίνηση των επισκεπτών προς την παραλία θα γίνεται βάση προκαθορισμένων ξύλινων διαδρομών ώστε να αποφεύγονται οι οχλήσεις και η επιβάρυνση του περιβάλλοντος.

7. Δράσεις ρύθμισης της πρόσβασης στα αμμοθινικά οικοσυστήματα, οριοθέτηση αμμοθινικών τύπων οικοτόπων, δημιουργία ξύλινων διαδρομών κίνησης / πρόσβασης, τοποθέτηση οδοφραχτών (μπαρών) για τον περιορισμό της πρόσβασης, χωροθέτηση θέσεων για ξαπλώστρες και άλλες μη μόνιμες υποδομές αναψυχής

8. Δράσεις για τη την αποφυγή της ρύπανσης από απορρίμματα

9. Κανονιστικές ρυθμίσεις επίσκεψης στην περιοχή (π.χ. επιτρεπόμενες περίοδοι ανά θέση, ωράρια, καλές πρακτικές και οδηγίες κ.λπ.)

Επιπλέον, με σκοπό την αποδοχή και εφαρμογή στην πράξη του Σχεδίου Διαχείρισης θα πρέπει να περιλαμβάνει:

- Δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης / κατάρτισης των εμπλεκόμενων που σχετίζονται με την τουριστική δραστηριότητα και με την τοπική κοινωνία
- Σύναψη συμφωνιών καλών πρακτικών άσκησης των τουριστικών δραστηριοτήτων
- Προτείνεται επίσης να εξεταστεί η απονομή τιμητικών τίτλων ή/και πιστοποιήσεων από την διαχειριστική αρχή προς τους εμπλεκόμενους του τουρισμού που σέβονται τους όρους και προωθούν θετικές περιβαλλοντικές πρακτικές στις επιχειρήσεις τους αποτελώντας υπόδειγμα προς μίμηση για τους υπόλοιπους.

Για τη μείωση των επιπτώσεων από τη λειτουργία και τις υποδομές για τις μεταφορές και την προστασία των ειδών ερπετών από τη θνησιμότητα στο οδικό δίκτυο:

Συνίσταται η σήμανση σε περιοχές του οδικού δικτύου, που αντιστοιχούν σε Ο.Χ.Ε. υψηλής παρουσίας των προστατευόμενων ειδών. Μετά τον προσδιορισμό των θέσεων, προτείνεται να τοποθετηθούν πινακίδες έντονου χρώματος, ανά εύλογα διαστήματα, για την ελάττωση ταχύτητας (π.χ. προσοχή ή ελάττωση ταχύτητας, προστατευόμενη πανίδα, σήμανση περιοχής NATURA2000).

7. Τοποθέτηση ειδικών πλωτών αγκυροβολίων φιλικών προς τον τ.ο. 1120* και 1170 με στόχο την αποφυγή της απευθείας αγκυροβόλησης των σκαφών αναψυχής πάνω στους ευαίσθητους

οικοτόπους, η οποία μπορεί να συνοδεύεται από διαδικτυακή εφαρμογή παρακολούθησης και μίσθωσης θέσης.

Παραδοτέα Φάση Α:
-Έκθεση παρουσίασης της υφιστάμενης κατάστασης
-Σύνταξη κατευθύνσεων για τη διαχείριση των επισκεπτών με προσδιορισμό της φέρουσας ικανότητας
Παραδοτέα Φάση Β:
-Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών με προτάσεις συγκεκριμένων δράσεων και παρεμβάσεων
-Γεωχωρική βάση δεδομένων η οποία θα περιλαμβάνει την ακριβή θέση και λοιπά στοιχεία όλων των προτάσεων του Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών, καθώς και λοιπά χωρικά και περιγραφικά δεδομένα που παράγονται στο πλαίσιο του παρόντος.
-Πρόταση προγράμματος παρακολούθησης με σκοπό την διασφάλιση της διατήρησης του οικολογικού χαρακτήρα της προστατευόμενης περιοχής σε σχέση με την ανάπτυξη του τουρισμού και με επιλογή δεικτών για κάθε μία από τις παραμέτρους (περιβαλλοντικές, κοινωνικές κ.λπ.) που επηρεάζονται από την εφαρμογή του Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών.
-Θεσμικές και κανονιστικές ρυθμίσεις σχετικά με την διακίνηση των επισκεπτών
Τα παραδοτέα θα υποβάλλονται αυτόνομα και ολοκληρωμένα για τις ανωτέρω περιοχές

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Έκθεση παρουσίασης της υφιστάμενης κατάστασης
2. Προσδιορισμός φέρουσας ικανότητας
3. Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών. Αριθμός προτάσεων συγκεκριμένων δράσεων και παρεμβάσεων
4. Γεωχωρική βάση δεδομένων
5. Πρόταση προγράμματος παρακολούθησης
6. Θεσμικές και κανονιστικές ρυθμίσεις σχετικά με την διακίνηση των επισκεπτών

5.3.3.8.7 Μέτρα Επικοινωνίας, Ενημέρωσης, Ευαισθητοποίησης

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0101
Ονομασία Μέτρου:
Εξειδικευμένες δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών στον τουριστικό τομέα
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η Δράση περιλαμβάνει την κατά τόπους διεξαγωγή εφάπαξ σεμιναρίων, παραγωγή οπτικο-ακουστικού υλικού και ενημερωτικών φυλλαδίων στους εργαζόμενους στον τουριστικό τομέα. Το έργο στοχεύει στην ενεργό εμπλοκή των επαγγελματιών στον τομέα του τουρισμού (ιδιοκτητών και εργαζόμενων) σχετικά με: • την κατανόηση της ανάγκης διατήρησης των ειδών θαλάσσιας πανίδας και των οικοτόπων τους, καθώς και των πιέσεων και απειλών που δέχονται από τις τουριστικές δραστηριότητες, • στη γνώση των προβλεπόμενων ειδικών διαχειριστικών μέτρων και ρυθμίσεων για την προστασία και διατήρηση των ειδών θαλάσσιας πανίδας και την ικανοποιητική διατήρηση των ενδιαιτημάτων τους • το σχετικό θεσμικό πλαίσιο εμπορίας και κατανάλωσης θαλάσσιων ασπονδύλων κοινοτικού ενδιαφέροντος (*Pinna nobilis*, *Lithophaga lithophaga* κτλ.) • το σχετικό θεσμικό πλαίσιο απομάκρυνσης θαλασσίων ασπόνδυλων ειδών από το θαλάσσιο περιβάλλον για λόγους χρήσης διακόσμησης, κατασκευής κοσμημάτων, καλλυντικών, βρώση κτλ.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικά
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια και παράκτια ζώνη των περιοχών μελέτης
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα είδη και οι τύποι οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.1.1, B.1.2, B.1.3, B.2.1

Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.1, Γ.2.1, Γ.3.4, Γ.6.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μικρή εμπειρία από ανάλογες μεμονωμένες δράσεις που πραγματοποιήθηκαν από ΜΚΟ και προγράμματα LIFE στο παρελθόν
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την θαλάσσια χελώνα Caretta caretta, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την μεσογειακή φώκια Monachus monachus
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1ο έως 3ο έτος, κυρίως κατά το διάστημα Μαρτίου - Μαΐου, δηλαδή κατά την προετοιμασία της τουριστικής περιόδου. 1. Διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) - 1ο έως 3ο έτος 2. Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων - 1ο έτος 3. Οπτικο-ακουστικό υλικό - 2ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CF0301, MM25403CW0103
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Περιφέρεια / ΟΤΑ Υπουργείο Τουρισμού ΜΚΟ
Εκτιμώμενο Κόστος
20.000 €

Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας» Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) ΜΚΟ Περιφέρεια / ΟΤΑ Χρηματοδότησης από ιδιωτικές πηγές
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
-
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν προβλέπονται δυσχέρειες στην κοινωνική αποδοχή
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η Δράση περιλαμβάνει την κατά τόπους διεξαγωγή εφάπαξ σεμιναρίων στους εργαζόμενους στον τουριστικό τομέα (ναυτιλιακές εταιρείες, ξενοδοχειακές μονάδες, επιχειρήσεις εστίασης, ιστιοπλοϊκά κέντρα, καταδυτικά κέντρα, επιχειρήσεις ενοικίασης σκαφών αναψυχής κτλ.), αλλά και παραγωγή οπτικο-ακουστικού υλικού (υψηλής ποιότητας υποβρύχιων φωτογραφιών από τις περιοχές ενδιαφέροντος, υποβρύχια βίντεο, υποβρύχιους οδηγούς θαλάσσιας βιοποικιλότητας και θεματικά κόμικς) και ενημερωτικών φυλλαδίων που θα στοχεύουν στη διατήρηση των ειδών θαλάσσιας πανίδας και σημαντικών ενδιαιτημάτων τους. Πιο συγκεκριμένα, οι ενημερωτικές υποδράσεις θα στοχεύουν στις θεματικές ενότητες: • στις ανθρωπογενείς οχλήσεις που συνδέονται με την τουριστική κίνηση, π.χ. ο κίνδυνος προσκρούσεων από μηχανοκίνητα σκάφη αναψυχής για τα είδη κητωδών και τις θαλάσσιες χελώνες κ.ά. • στη σημαντικότητα και την αξία των ειδών θαλάσσιας πανίδας και των ενδιαιτημάτων τους, όπως για παράδειγμα την κοινωνική αποδοχή της οικολογικής σημασίας των λιβαδιών ποσειδωνίας, ως ένα ιδιαίτερα σημαντικό ενδιαίτημα για την παράκτια ζώνη συνδέοντάς το με τα προβλήματα του και τις λύσεις που υπάρχουν με στόχο την ευαισθητοποίηση της υποβάθμισης τμημάτων λιβαδιών ποσειδωνίας για αναπτυξιακά έργα, την ανάσχεση της αντίληψης ότι τα ζωντανά λιβάδια ποσειδωνίας ως σκουρόχρωμοι όγκοι στο θαλάσσιο περιβάλλον, αποτελούν πολλές φορές αιτία αποφυγής για προσέγγιση και κολύμβηση. • Ενημέρωση θεσμικού πλαισίου σχετικά με τα μέτρα περιορισμού παράνομης αλιείας, εμπορίας και κατανάλωσης θαλάσσιων ασπονδύλων κοινοτικού ενδιαφέροντος (*Pinna nobilis* και *Lithophaga lithophaga*), μέσω ενημέρωσης των εμπλεκόμενων φορέων (αρμόδιες ελεγκτικές αρχές, αλιείς, ιχθυοπώλες, επιχειρήσεις εστίασης) και καταναλωτών, την εφαρμογή των προβλεπόμενων ειδικών διαχειριστικών μέτρων και ρυθμίσεων εντός των προστατευόμενων περιοχών, όπως τα σημεία αγκυροβόλησης και φιλικών αγκυροβολίων. • την εκπαίδευση καλής συμπεριφοράς των χρηστών στον θαλάσσιο και χερσαίο χώρο των προστατευόμενων περιοχών, και συμμετοχής τους σε δραστηριότητες παρακολούθησης και

χρήσης εργαλείων και εφαρμογών (π.χ. εφαρμογή αγκυροβολίων, χάρτες navtex, εφαρμογές citizen science για αναφορά θεάσεων, περιστατικών ρύπανσης κτλ.). Συνίσταται η Δράση να επαναλαμβάνεται ανά 6-ετία.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός ενημερωτικών συναντήσεων που πραγματοποιήθηκαν 2. Αριθμός ενημερωτικών φυλλαδίων που παράχθηκαν 3. Αριθμός οπτικο-ακουστικού υλικού που παράχθηκε 4. Αριθμός εμπλεκόμενων που συμμετείχαν στα σεμινάρια

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0102
Ονομασία Μέτρου:
Δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών αλιέων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Περιλαμβάνει το σχεδιασμό και την έκδοση ειδικού ενημερωτικού υλικού και την οργάνωση και κατά τόπους διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) για την αντιμετώπιση των τυχαίων συλλήψεων και την πάταξη της ηθελημένης θανάτωσης των ειδών θαλάσσιας πανίδας φώκια, θαλάσσιες χελώνες), καθώς και σημαντικών ειδών όπως η πίννα, αλλά και ενημέρωση σχετικά με εφαρμογή των προβλεπόμενων ειδικών διαχειριστικών μέτρων και ρυθμίσεων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG01, CG04, CG05
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια έκταση των περιοχών μελέτης
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1. 1120* Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*) 2. *Monachus monachus* 3. *Caretta caretta* 4. *Chelonia mydas*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.1.3, Β.2.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Β.3.3, Γ.1.1, Γ.2.1, Γ.5.1, Γ.6.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G01
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους

Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει μακροχρόνια εμπειρία σε μεθοδολογία παροχής πρώτων βοηθειών και περίθαλψης σε περίπτωση τραυματισμένου ζώου, και αναφοράς περιστατικών εύρεσης νεκρού ζώου από ΜΚΟ και δίκτυο κτηνιάτρων, ενημέρωσης λιμενικού για το ισχύων νομικό πλαίσιο και διενέργεια ελέγχων εν πλω, και εγχειρίδια καλών πρακτικών για αλιείς (π.χ. πρόγραμμα MOFI WWF Ελλάς, 2005-2009).
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την θαλάσσια χελώνα *Caretta caretta*, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την μεσογειακή φώκια *Monachus monachus*
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2 έτη 1ο έως 2ο έτος, κυρίως κατά το διάστημα Οκτωβρίου - Απριλίου, όταν η επαγγελματική παράκτια αλιεία διεξάγεται λιγότερο εντατικά
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) - 1ο έως 2ο έτος 2. Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων - 1ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CW0103
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΑΑΤ Σε συνεργασία με Δίκτυο Κτηνιάτρων, Εθνική Επιτροπή εκβρασμών θαλασσίων ζώων, Δίκτυο Διάσωσης θαλασσίων χελωνών, ΜΚΟ
Εκτιμώμενο Κόστος
1. Διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) – 6.000 € 2. Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων – 1.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
LIFE IP 4 NATURA ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας» Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
-
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου

-

Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Δεν προβλέπονται δυσχέρειες στην κοινωνική αποδοχή

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Η εμπλοκή θαλάσσιων ειδών πανίδας κατά την άσκηση της παράκτιας αλιείας (κυρίως σε στατικά δίχτυα αλλά και σε παραγάδια, αναλόγως με το είδος και την ηλικιακή του κλάση) στις περιοχές μελέτης γίνεται τυχαία είτε κατά τις μετακινήσεις των ειδών, είτε στην προσπάθειά τους να τραφούν από τα αλιεύματα που έχουν πιαστεί στα αλιευτικά εργαλεία. Συχνά τα είδη σκόπιμα τραυματίζονται ή/και θανατώνονται από αλιείς που αντιμετωπίζουν τα ζώα εχθρικά επειδή προκαλούν ζημιές στα αλιευτικά εργαλεία και στα αλιεύματα. Πιο ευάλωτα είναι τα είδη θαλασσίων χελωνών καθ' όλα τα ηλικιακά τους στάδια, ενώ τα υπόλοιπα είδη (π.χ. φώκιες) είναι πιο ευάλωτα σε νεαρή ηλικία λόγω απειρίας και μικρού μεγέθους. Σημειώνεται ότι η συνέχιση της πίεσης συνιστά μεσοπρόθεσμη απειλή.

Οι δράσεις κατάρτισης και ενημέρωσης των επαγγελματιών αλιέων, με έμφαση στους παράκτιους αλιείς, περιλαμβάνει τη διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) και έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων για την αναγνώριση ειδών, το ισχύων θεσμικό πλαίσιο κυρώσεων για παράνομες πράξεις τραυματισμού ή θανάτωσης ειδών θαλάσσιας πανίδας από αμέλεια ή ηθελημένα, αναφορά τυχαίων συλλήψεων στις αρμόδιες αρχές και καταγραφής τους στο πρόγραμμα παρακολούθησης της αλιείας και του αλιεύματος, καθώς και οδηγίες χειρισμών απεγκλωβισμού από αλιευτικά εργαλεία και παροχής πρώτων βοηθειών σε τραυματισμένα ζώα. Τα σεμινάρια θα συμπεριλαμβάνουν και ενημέρωση των παράκτιων αλιέων σχετικά με την παρουσία σημαντικών ειδών και τύπων οικοτόπων στην περιοχή, την εφαρμογή των προβλεπόμενων ειδικών διαχειριστικών μέτρων και ρυθμίσεων, τόσο για την προστασία των σημαντικών ειδών και την ικανοποιητική διατήρηση των ενδιαιτημάτων της, καθώς και μέτρα περιορισμού παράνομης αλιεία. Τέλος είναι σημαντικό να συνδεθεί ο τ.ο. 1120* με τις οικοσυστημικές λειτουργίες και υπηρεσίες που παρέχουν, την αναβάθμιση της ποιότητας των υδάτων, την ενίσχυση των ιχθυαποθεμάτων και του τοπικού εισοδήματος των αλιέων κτλ. Τα ενημερωτικά φυλλάδια θα διαμοιραστούν στα αλιευτικά καταφύγια και λιμένες. Συνίσταται η Δράση να επαναλαμβάνεται ανά 6-ετία.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) ανά έτος - 1ο και 2ο έτος
2. Αριθμός ενημερωτικών φυλλαδίων - 1ο έτος

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0103
Ονομασία Μέτρου:
Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εκπόνηση σχεδίου δράσης και υλοποίηση δράσεων ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003, GR2540006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα οι Τ.Ο. και τα είδη
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.3.1, Γ.5.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

LIFE IP-4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002) (δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης) Πολλά προγράμματα ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης έχουν εφαρμοστεί σε διάφορες προστατευόμενες περιοχές της χώρας
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
3 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CW0301
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
45.000€ (το ακριβές ποσό θα καθοριστεί από το σχέδιο δράσης που θα προηγηθεί)
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ανάθεση επιμέρους εργασιών με δημόσιους διαγωνισμούς
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η δράση περιλαμβάνει: - Εκπόνηση σχεδίου (aciton plan) για τις δράσεις ενημέρωσης και προβολής - Συλλογή και συγγραφή υλικού που θα χρησιμοποιηθεί για τις δράσεις ενημέρωσης - Έκδοση έντυπου υλικού σε μορφή ενημερωτικών φυλλαδίων, αφισών και εγχειριδίων - Δημιουργία spot για τα social media - Οδηγός για τις οικοσυστημικές υπηρεσίες της προστατευόμενης περιοχής σε e-book και περιορισμένα έντυπα αντίγραφα - Οργάνωση ενημερωτικών εκδηλώσεων Παραδοτέα: 1. Έκθεση περιγραφής και προγραμματισμού δράσεων 2. Παραγωγή έντυπου ενημερωτικού υλικού 3. 4 τουλάχιστον διαφορετικά ενημερωτικά spot για προώθηση στα social media 4. Βιβλίο οδηγός για τις οικοσυστημικές υπηρεσίες 5. Οργάνωση ημερίδων σύμφωνα με το action plan
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων της περιοχής 2. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των τοπικών φορέων 3. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0104
Ονομασία Μέτρου:
Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Σχεδιασμός και υλοποίησης δράσεων για την περιβαλλοντική ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση .
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003, GR2540006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα οι Τ.Ο. και τα είδη
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.1, Γ.5.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Όλες οι πιέσεις που σχετίζονται με ανθρωπογενείς δραστηριότητες
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Έχουν εκπονηθεί πολλά σχετικά προγράμματα και δράσεις στην επικράτεια και σε Μονάδες Διαχείρισης Προστατευόμενων περιοχών
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027) Σχέδια δράσης επιμέρους ειδών και τύπων οικοτόπων
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
3 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Περιφέρεια / ΟΤΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
100.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ανάθεση επιμέρους εργασιών με δημόσιους διαγωνισμούς
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Η Περιβαλλοντική ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση αποτελεί σημαντικό πυλώνα για την διαχείριση και προστασία της περιοχής. Παρόλο που η πλειονότητα των επισκεπτών/χρηστών της περιοχής φαίνεται να εμφανίζει ευαισθητοποίηση για την περιοχή, λίγοι γνωρίζουν την ιδιαίτερη αξία της, τα επιμέρους προστατευτέα αντικείμενα που περιλαμβάνει, το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τις προστατευόμενες περιοχές κ.λπ. Η χαμηλή ευαισθητοποίηση και γνώση σχετικά με την ύπαρξη προστατευόμενων περιοχών είναι ένα ευρέως αναγνωρισμένο πρόβλημα στις μελέτες για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας.
Τα προγράμματα Ευαισθητοποίησης και Ενημέρωσης αναγνωρίζονται ως ένας παράγοντας μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας αφού εκπαιδεύει τους πολίτες και χρήστες του χώρου και διαμορφώνει πεποιθήσεις και στάσεις ζωής. Τα αποτελέσματα είναι και πιο βραχυπρόθεσμα, όμως, καθώς οι εκπαιδευόμενοι μεταφέρουν άμεσα τις εμπειρίες και τις γνώσεις στον κοινωνικό τους περίγυρο.
Περιλαμβάνει τις ακόλουθες δράσεις:
Α) Σχέδιο Δράσης (action plan) για την περιβαλλοντική ενημέρωση και ευαισθητοποίηση
Β) Παραγωγή ενημερωτικού υλικού
Το έντυπο ενημερωτικό υλικό θα πρέπει να αφορά το σύνολο της περιοχής μελέτης και μπορεί να περιλαμβάνει τα εξής:

§ Οικοτουριστικός Οδηγός: Ο Οικοτουριστικός Οδηγός αποτελεί ειδική έκδοση όπου θα παρουσιάζονται οι ιδιαιτερότητες της περιοχής σχετικά με τη φυσική και πολιτισμική κληρονομιά του τόπου. Ο Οδηγός θα πρέπει να εισάγει τον επισκέπτη στην περιοχή περιγράφοντας το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον της (ιστορικά-πολιτιστικά στοιχεία), να αναλύει τα ιδιαίτερα οικοσυστήματα της περιοχής, να δίνει έμφαση στους τύπους οικοτόπων και στα είδη χλωρίδας και πανίδας με ιδιαίτερη αναφορά στα απειλούμενα και σπάνια είδη και να αναφέρεται στη γεωλογική και παλαιοντολογική ιστορία της. Θα περιλαμβάνει φωτογραφίες και κείμενο περιγραφής των τύπων οικοτόπων, φωτογραφίες και κείμενο περιγραφής ειδών από τη χλωρίδα και την πανίδα της περιοχής και θεματικό χάρτη απεικόνισης των τύπων οικοτόπων. Επιπλέον θα περιλαμβάνει στοιχεία για τη λειτουργία επί μέρους οικοσυστημάτων και τη σημαντικότητά τους σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.
Τέλος θα περιέχει έναν λειτουργικό χάρτη προσανατολισμού.

§ Οικοτουριστικός χάρτης: Ο χάρτης θα πρέπει να έχει την κατάλληλη κλίμακα ώστε να δίνει σαφείς, ακριβείς και λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τουλάχιστον τα κάτωθι:
- Τα όρια της προστατευόμενης περιοχής και των σημαντικών ενδιαιτημάτων
- Τα στοιχεία του τοπίου
- Τα ιστορικά, αρχαιολογικά και άλλα χαρακτηριστικά της περιοχής
- Την πρόσβαση, τις δυνατότητες διαμονής και διατροφής, τα διάφορα άλλα αξιοθέατα
- Τις διαδρομές και τα χαρακτηριστικά τους (βαθμός δυσκολίας, ενδεικτικός χρόνος κάλυψης)
- Τα τοπωνύμια
- Τους οικισμούς

Επιπλέον θα υποδεικνύει θέσεις οικοτουριστικών μονάδων, υπηρεσιών καθώς και βιολογικών και παραδοσιακών προϊόντων.

§ Ενημερωτικά φυλλάδια/ Ειδικές εκδόσεις: Τα ενημερωτικά φυλλάδια θα περιλαμβάνουν είτε γενικά θέματα για την προστασία της περιοχής, είτε θα έχουν τη μορφή αφιερώματος, όπως για παράδειγμα για τους αμμοθινικούς σχηματισμούς, για τις παραλίες αναπαραγωγής της θαλάσσιας χελώνας, για τις πεζοπορικές διαδρομές, για τα ιδιαίτερα πολιτισμικά στοιχεία για την καλλιέργεια της ελιάς και άλλων παραδοσιακών προϊόντων κλπ. Κάθε ενημερωτικό φυλλάδιο θα

πρέπει να συνοδεύεται με χάρτη όπου θα επισημαίνονται οι δυνατότητες πρόσβασης, εφόσον υπάρχουν, καθώς και τα μέτρα προστασίας.

§ Αυτοκόλλητο με το σήμα της προστατευόμενης περιοχής

Γ. Δράσεις περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης

Οι δράσεις προτείνεται να περιλαμβάνουν:
- Προγράμματα ενημέρωσης με δημόσιες παρουσιάσεις σε όλους τους δήμους της ευρύτερης περιοχής.
- Προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στα σχολεία της ευρύτερης περιοχής σχετικά με την αξία του προστατευτέου αντικειμένου, όπως τη χλωρίδα, την πανίδα και ορνιθοπανίδα, τους τύπους οικοτόπων, τα ιδιαίτερα πολιτισμικά στοιχεία της περιοχής.
- Διοργάνωση ειδικών ξεναγήσεων για μαθητές και φοιτητές
- Ενημέρωση των δασκάλων και καθηγητών για θέματα περιβάλλοντος της περιοχής
- Οργάνωση εκδρομών με στόχο την παρατήρηση της φύσης με ειδικότερες προσεγγίσεις (παρατήρηση πουλιών, ενημέρωση για την χλωρίδα, φωτογράφηση της κ.λπ..)
- Δημιουργία ομάδας τύπου «οι φίλοι της προστατευόμενης περιοχής» με παραρτήματα στα σχολεία των Δήμων της περιοχής, από όπου θα δημιουργηθούν σώματα εθελοντών για εργασία σε δραστηριότητες σχετικά με την προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος.
- Ειδικότερα αλλά και ενδεικτικά, αναφέρονται ως ενισχυτικά μέτρα ευαισθητοποίησης όλα τα μέσα που παρέχει η σύγχρονη τεχνολογία (γραπτός και ηλεκτρονικός τύπος, τηλεόραση, ραδιόφωνο, social media), καλλιτεχνικοί διαγωνισμοί με κάθε μορφής θεματολογία από την περιοχή, ενθάρρυνση για τη δημιουργία φυσικών χώρων αναπαράστασης της Ιστορίας της περιοχής που θα μπορούσαν να λειτουργήσουν ως βιώσιμες οικονομικές μονάδες κάτω από συγκεκριμένα μέτρα υποστήριξής τους, γνωριμία του χώρου και της ιστορίας του από νέους και νέες μέσα από προγράμματα εθελοντικής συμμετοχής στην περιβαλλοντική εκπαίδευση ή ευαισθητοποίηση άλλων ομάδων, αναπαλαίωση και λειτουργική αναδιάρθρωση κτιρίων με στόχο την αναβίωση εθίμων / εκδηλώσεων / καθημερινών λειτουργιών και άλλων δραστηριοτήτων της διαχρονικής ιστορίας της περιοχής, κ.α.

Παραδοτέα
Έκθεση προγραμματισμού δράσεων.
Προγράμματα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης (γραπτή περιγραφή που συμπεριλαμβάνει τους στόχους, την μεθοδολογία, το σενάριο κ.λπ.).
Εκπαιδευτικό και ενημερωτικό υλικό, σε έντυπο και ψηφιακή μορφή για χρήση στα social media.
Υλοποίηση δράσεων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Πλήθος έντυπου υλικού
2. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης
3. Αριθμός προγραμμάτων εκπαίδευσης
4. Αριθμός συμμετεχόντων στα προγράμματα ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης
5. Αριθμός ερωτηματολογίων που συμπληρώθηκαν

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0105
Ονομασία Μέτρου:
Δράσεις εκπαίδευσης, κατάρτισης και ενημέρωσης των αρμόδιων αρχών και φορέων σε θέματα παρακολούθησης, αποτελεσματικής διαχείρισης θαλάσσιου χώρου και αντιμετώπισης παράνομων ενεργειών και ειδικών περιστατικών (π.χ. εκβρασμών και τραυματισμών πανίδας)
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και κατάρτισης στους αρμόδιους φορείς και αρχές για θέματα σχετικά με: 1. Αναφορά, χειρισμός και διαχείριση περιπτώσεων εκβρασμών και τραυματισμών ειδών θαλάσσιας πανίδας 2. Μέτρα περιορισμού παράνομης αλιείας, εμπορίας και κατανάλωσης θαλάσσιων ασπονδύλων κοινοτικού ενδιαφέροντος (*Pinna nobilis* και *Lithophaga lithophaga*) και της εμπορίας τους 3. Εφαρμογή των προβλεπόμενων ειδικών διαχειριστικών μέτρων και ρυθμίσεων στην περιοχή μελέτης, κατανομή και δράσεις διατήρησης σημαντικών ειδών και τύπων οικοτόπων, καθώς και των απειλών/πιέσεων που δέχονται 4. Ηλεκτρονικές και ψηφιακές εφαρμογές παρακολούθησης, επιτήρησης και δήλωσης παραβάσεων, καθώς και αμοιβαία ανταλλαγή πληροφοριών και συνεργασίας των λιμενικών αρχών με την διαχειριστική αρχή των προστατευόμενων περιοχών
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια περιοχή μελέτης
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1. *Monachus monachus* 2. *Caretta caretta* 3. *Chelonia mydas*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.3.11

Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.5.1, Γ.6.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Όλες οι πιέσεις που σχετίζονται με ανθρωπογενείς δραστηριότητες στο θαλάσσιο περιβάλλον
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει μακροχρόνια εμπειρία σε μεθοδολογία παροχής πρώτων βοηθειών και περίθαλψης σε περίπτωση τραυματισμένου ζώου, και αναφοράς περιστατικών εύρεσης νεκρού ζώου από ΜΚΟ και δίκτυο κτηνιάτρων, ενημέρωσης λιμενικού για το ισχύων νομικό πλαίσιο και διενέργεια ελέγχων εν πλω, και εγχειρίδια καλών πρακτικών για αλιείς (π.χ. πρόγραμμα MOFI WWF Ελλάς, 2005-2009).
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την μεσογειακή φώκια, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την θαλάσσια χελώνα *Caretta caretta*, ΠΔΠ (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2 έτη (1ο και 2ο έτος εφαρμογής)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Σύνταξη ειδικών πρωτόκολλων - 1ο έτος 2. Διεξαγωγή τεσσάρων (4) ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) στο προσωπικό των Φορέων ΠΠ, Λιμενικών αρχών, σχετικές ΜΚΟ και τοπικές ομάδες εθελοντών, δίκτυο κτηνιάτρων - 1ο έως 2ο έτος 3. Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων - 1ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ ΥΠΑΑΤ Δίκτυο Κτηνιάτρων, Εθνική Επιτροπή εκβρασμών θαλασσίων ζώων, Δίκτυο Διάσωσης θαλασσίων χελωνών
Εκτιμώμενο Κόστος

1. Σύνταξη ειδικών πρωτόκολλων – 6.000 € 2. Διεξαγωγή τεσσάρων (4) ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) στο προσωπικό των Φορέων ΠΠ, Λιμενικών αρχών, σχετικές ΜΚΟ και τοπικές ομάδες εθελοντών, δίκτυο κτηνιάτρων – 5.000 € 3. Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων – 1.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας» ΈΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Οι δράσεις εκπαίδευσης, κατάρτισης και ενημέρωσης των αρμόδιων φορέων περιλαμβάνει: 1. Σύνταξη ειδικών πρωτόκολλων αναφοράς περιστατικών εύρεσης νεκρού ή τραυματισμένου ζώου, διεξαγωγής νεκροψιών και λήψης δειγμάτων σε περίπτωση νεκρού ζώου, παροχή πρώτων βοηθειών σε τραυματισμένα ζώα. 2. Διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) στο προσωπικό των Φορέων ΠΠ και Λιμενικών αρχών για την αναγνώριση ειδών, το ισχύων θεσμικό πλαίσιο κυρώσεων για παράνομες πράξεις τραυματισμού ή θανάτωσης ειδών θαλάσσιας πανίδας από αμέλεια ή ηθελημένα, διενέργεια εν πλω ελέγχων των χρηστών του θαλασσίου περιβάλλοντος για την ορθή διεξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με την πρόκληση ή την πρόθεση πρόκλησης τραυματισμού ειδών θαλάσσιας πανίδας. 3. Διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) και έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων στο προσωπικό των Φορέων ΠΠ, Λιμενικών αρχών και σχετικές ΜΚΟ και τοπικές ομάδες εθελοντών σχετικά με την εφαρμογή συγκεκριμένου πρωτόκολλου αναφοράς σε περιπτώσεις εύρεσης ή εκβρασμού νεκρών ή τραυματισμένων ζώων στις αρμόδιες αρχές, καθώς και οδηγίες παροχής πρώτων βοηθειών σε τραυματισμένα ζώα. 4. Διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) στο δίκτυο κτηνιάτρων σχετικά με την αναγνώριση ειδών και αιτίας τραυματισμού/ θανάτωσης, παροχή πρώτων βοηθειών σε τραυματισμένα ζώα, και την εφαρμογή συγκεκριμένου πρωτόκολλου λήψης δειγμάτων και διεξαγωγής νεκροψίας σε περίπτωση τραυματισμένου ζώου. Οι παραπάνω θεματικές των σεμιναρίων δύναται να συνδυάζονται και να συγχωνεύονται ώστε να περιοριστεί η προσπάθεια και οι πόροι υλοποίησής τους. Συνίσταται η Δράση να επαναλαμβάνεται ανά 6-ετία.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός πρωτόκολλων - 1ο έτος
2. Αριθμός ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) - 2ο έτος
3. Αριθμός ενημερωτικών φυλλαδίων - 1ο έτος
4. Αριθμός συμμετεχόντων στις συναντήσεις/ σεμινάρια

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0106
Ονομασία Μέτρου:
Ευαισθητοποίηση - ενημέρωση σχετικά με τις επιπτώσεις από την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει τη συγκέντρωση και διανομή ενημερωτικού υλικού και τη διοργάνωση ενημερωτικών εκδηλώσεων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG04
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003, GR2540006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η περιοχή
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Canis aureus, είδη ορνιθοπανίδας
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.12.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G13
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1) Συγκέντρωση και παραγωγή ενημερωτικού υλικού και προγραμματισμό των ενημερωτικών εκδηλώσεων (6 μήνες) 2) Διανομή ενημερωτικού υλικού και διοργάνωση εκδηλώσεων (18 μήνες)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
10.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες

Το μέτρο θα μπορούσε να έχει οριζόντιο χαρακτήρα και να υλοποιηθεί και σε άλλες περιοχές GR (που εξετάζονται από άλλα ΔΣ), ενώ θα μπορούσε να αποτελεί τμήμα ενός ευρύτερου μέτρου για την ευαισθητοποίηση ενημέρωση
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο μπορεί να υλοποιηθεί στο πλαίσιο ενημερωτικών εκδηλώσεων σε συνδυασμό με την παραγωγή και διανομή ενημερωτικού υλικού σχετικά με τη σημασία του τσακαλιού σαν μέρος ενός υγιούς οικοσυστήματος αλλά και των γενικότερων επιπτώσεων που μπορεί να συνεπάγεται η χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός ερωτηματολογίων 2. Αριθμός πληροφοριακού υλικού που έχει διανεμηθεί και άτομα που ενημερώθηκαν 3. Αριθμός τοπικών συναντήσεων/εκδηλώσεων

5.3.3.8.8 Άλλα μέτρα

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CF0306
Ονομασία Μέτρου:
Τοποθέτηση κάδων συλλογής απορριμμάτων στα παράλια των εκβολών του Ευρώτα
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά τη δράση #3 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020.Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90. Το έργο αφορά στην τοποθέτηση δεκαπέντε (15) κάδων συλλογής απορριμμάτων (δύο ροών: Πλαστικό, Γυαλί, Μέταλλα Ξύλο, Χαρτί και Σύμμεικτα απορρίμματα).
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 σΠΠΒ Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Εκβολές και παράκτια ζώνη Ευρώτα
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
2110, 2120, 2190
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.4.2, A.4.3
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
B.8.1, B.14.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:

F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διαχείρισης ειδών Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CF0301
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου

Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο μπορεί να εφαρμοστεί παράλληλα με το Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών (ΜΜ25403CF0301) όπου προβλέπονται αντίστοιχες δράσεις.
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά την τοποθέτηση δεκαπέντε (15) κάδων συλλογής απορριμμάτων (δύο ροών: Πλαστικό, Γυαλί, Μέταλλα Ξύλο, Χαρτί και Σύμμεικτα απορρίμματα). Οι κάδοι προτείνεται να τοποθετηθούν σε σημεία πρόσβασης των επισκεπτών προς την ακτή και κοντά σε χώρους στάθμευσης και πρόσβασης των οχημάτων συλλογής απορριμμάτων των δήμων. Το μέτρο αφορά τη δράση #3 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020.Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90, όπου και περιγράφεται αναλυτικά.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός κάδων συλλογής απορριμμάτων ανά παραλία 2 Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων έργων και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CJ0101
Ονομασία Μέτρου:
Καθαρισμός του θαλάσσιου βυθού από απορρίμματα
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Απομάκρυνση απορριμμάτων από τον θαλάσσιο βυθό και σημαντικούς τύπους οικοτόπων με στοχευμένους καθαρισμούς
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CJ01
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια έκταση της περιοχής, με έμφαση σε περιοχές ή/και τύπους οικοτόπων ή/και ΟΧΕ αναπαραγωγής και τροφοληψίας σημαντικών ειδών θαλάσσιας πανίδας, που δύναται να συγκεντρώνουν υψηλή συγκέντρωση απορριμμάτων λόγω συνθηκών υδρολογίας και γεωμορφίας πυθμένα
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1120* Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.5.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.4.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
J02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών

Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Στην Ελλάδα έχουν εφαρμοστεί καθαρισμοί του θαλάσσιου βυθού ευρέως με την πρωτοβουλία ΜΚΟ, καταδυτικών συλλόγων και κέντρων, κυρίως στο παράκτιο περιβάλλον με τη συνδρομή εξειδικευμένων δυτών. Σημαντική είναι η συνεισφορά της ομάδας Aegean Rebreath που αναλαμβάνει συχνά τέτοιες δράσεις. Σε άλλες χώρες συχνή συμμετοχή σε τέτοιες δράσεις έχουν και τα σχολεία και τα Πανεπιστήμια, όπου οι μαθητές/ φοιτητές πραγματοποιούν ταυτόχρονο καθαρισμό της παραλίας, και συμμετέχουν τόσο στην διαλογή και ταξινόμηση των απορριμμάτων, όσο και στον εντοπισμό πιθανών πηγών απορριμμάτων της θάλασσας.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο δράσης για τη χελώνα *Caretta caretta*, Εθνικό Σχέδιο δράσης για τη μεσογειακή φώκια *Monachus monachus*
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Καθαρισμοί: Από Μάιο έως Οκτώβριο κάθε έτους 2. Εκτίμηση πηγών ρύπανσης: Από Νοέμβριο έως Απρίλιο κάθε έτους
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CW0101
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
1. Καθαρισμός: εύρος κόστους από 5.000€ έως 10.000€ 2. Προμήθεια παράκτιων αλιέων συσκευές εντοπισμού αλιευτικού εργαλείου: 10.000€ 3. τοποθέτηση κάδων ανακύκλωσης: 1.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Ταμείο Συνοχής, ΕΤΠΑ, ΕΠΑΛΥΘ, LIFE, INTERREG, ERASMUS
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου

Πιθανή αύξηση κόστους για τα βαθιά ύδατα, που απαιτεί εξειδικευμένους δύτες ειδικά καταρτισμένους για εργασία σε μεγάλα βάθη και μίσθωση σκάφους
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Το μέτρο αναμένεται να έχει ευρεία αποδοχή από τους χρήστες και την τοπική κοινωνία
Άλλες πληροφορίες
Φορείς που θα μπορούσαν να ενισχύσουν τη δράση: ΜΚΟ, Σύλλογοι Αλιέων, Λιμενικό Σώμα, Δήμοι, Περιφέρειες, Καταδυτικά Κέντρα, Τοπικοί Σύλλογοι Πολιτών, Σύλλογοι Ναυσιπλοϊών (Φουσκωτά, Ιστιοπλοϊκά κ.λπ.), Εταιρείες ανακύκλωσης, Σχολεία, Πανεπιστήμια
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Στόχος της δράσης είναι η μείωση των απορριμμάτων από τις δραστηριότητες σε στεριά (τουρισμός, δραστηριότητες αναψυχής κτλ.) και θάλασσα (π.χ. απολεσθέντα αλιευτικά εργαλεία από την επαγγελματική και ερασιτεχνική αλιεία, υδατοκαλλιέργειες, θαλάσσιες μεταφορές, τουρισμός, δραστηριότητες αναψυχής, στρατιωτικές ασκήσεις κτλ.), όπου επιβαρύνουν με απορρίμματα τους θαλάσσιους τύπους οικοτόπων και τα θαλάσσια είδη πανίδας, και το θαλάσσιο περιβάλλον γενικότερα. Στη δράση προτείνονται να υλοποιηθούν εκτεταμένοι καθαρισμοί του θαλάσσιου βυθού όπου πραγματοποιείται ανέλκυση και συλλογή απορριμμάτων, καθώς και διαλογή, ταξινόμηση και καταγραφή τους ώστε τα στοιχεία αυτά να προσφέρουν συμπεράσματα για τις δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα στην ευρύτερη περιοχή και προκαλούν απορρίμματα, και τον χωρικό εντοπισμό των πηγών επιβάρυνσης της περιοχής. Η απομάκρυνση των θαλάσσιων απορριμμάτων υλοποιείται με στοχευμένους υποβρύχιους καθαρισμούς από ειδικά εκπαιδευμένους αυτόνομους δύτες με τη συνδρομή των τοπικών καταδυτικών κέντρων και εθελοντών της περιοχής, τη συνδρομή των Δήμων, Ναυτικών συλλόγων και του Λιμενικού, ή/και με ειδικά εξοπλισμένα σκάφη. Η καταγραφή και ταξινόμηση των απορριμμάτων σε βασικές κατηγορίες και μεγέθη πραγματοποιείται στη στεριά, στο σημείο συγκέντρωσης. Οι βασικές κατηγορίες αφορούν το βασικό συστατικό του απορρίμματος και ταξινομούνται ως εξής: πλαστικά (π.χ. γόπες, αλιευτικά δίχτυα, καλαμάκια, πλαστικές συσκευασίες προϊόντων και φαγητών, σακούλες, παιχνίδια κτλ.), πολυεστέρες (αφρός, σφουγγάρια μόνωσης, φελιζόλ, σωσίβια κτλ.), υγειονομικά (είδη υγιεινής, υγρά μαντηλάκια κτλ.), υφασμάτινα (ρούχα, παπούτσια, κτλ.), κεραμικά, λαστιχένια (π.χ. γάντια βυνιλίου ή κουζίνας, λάστιχα οχημάτων, μπαλόνια κτλ.), μεταλλικά (π.χ. αλουμινόχαρτο, δοχεία αλουμινίου, καπάκια, κονσέρβες, γάντζοι, κλωβοί, σύρμα, συρματόπλεγμα, μπαταρίες κτλ.), φαρμακευτικά (εισπνεόμενο σπρέι, χάπια, κτλ.), χάρτινα (εφημερίδες, περιοδικά, χάρτινες συσκευασίες, σακούλες κτλ.), ξύλινα (π.χ. φελλός, παλέτες, ξυλάκια παγωτών, κιβώτια, παγίδες αλιείας κτλ.). Οι κατηγορίες δύναται να εξειδικεύονται όσο γίνεται περισσότερο, ώστε να διευκολύνεται ο εντοπισμός των πηγών ρύπανσης. Για τον προσδιορισμό των πηγών ρύπανσης, καταγράφονται οι δραστηριότητες στη χέρσο και στη θάλασσα και ο τύπος απορριμμάτων που δύναται να απελευθερώνουν στο θαλάσσιο περιβάλλον, τα ρεύματα της περιοχής και οι καιρικές συνθήκες. Με συνδυασμό της παραπάνω πληροφορίας δύναται να προσδιοριστούν οι ενδεχόμενες πηγές ρύπανσης για κάθε τύπο απορρίμματος. Μετά την καταγραφή και ταξινόμηση των ειδών, τα απορρίμματα μεταφέρονται σε κάδους απορριμμάτων και ανακύκλωσης με τη συνεισφορά της υπηρεσίας καθαρισμού του Δήμου. Η δράση δύναται να ενισχυθεί με επιπλέον μέτρα όπως η παροχή συσκευών εντοπισμού (GPS) με στόχο τον άμεσο εντοπισμό των απολεσθέντων αλιευτικών εργαλείων στους παράκτιους αλιείς και την τοποθέτηση κάδων ανακύκλωσης στα αλιευτικά καταφύγια, μαρίνες και λιμένες σε συνεργασία με εταιρεία ανακύκλωσης/ μεταποίησης των απορριμμάτων. Η δράση προτείνεται να υλοποιείται κάθε χρόνο σε στοχευμένες περιοχές. Η δράση συνίσταται να συνδυαστεί και με ταυτόχρονους καθαρισμούς της χερσαίας παράκτιας ζώνης (παραλία). Αναμένεται να ευνοήσει και άλλα είδη χλωρίδας και πανίδας που είναι παρόντα στην περιοχή.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός καθαρισμών ανά έτος 2. Αριθμός ομάδων/ ατόμων που συμμετέχουν στους καθαρισμούς 3. Ποσότητα συλλεγμένων απορριμμάτων ανά κατηγορία

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0210
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση ανθρωπογενών δραστηριοτήτων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Σχέδιο παρακολούθησης των ανθρωπογενών δραστηριοτήτων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003, GR2540006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η περιοχή
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.2.5
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.1.10
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Έλλειψη γνώσης
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Υπάρχει επάρκεια γνώσης και εμπειρίας στην παρακολούθηση των θαλασσίων ανθρωπογενών δραστηριοτήτων
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
6 έτη (1ο έως 6ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1) Γεω-χωρική και εποχιακή εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης των θαλασσίων ανθρωπογενών δραστηριοτήτων στην περιοχή
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CI0301, MM25403CW0208, MM25403CW0209
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Αναλύονται για κάθε σχέδιο παρακολούθησης ανά δραστηριότητα στο αντίστοιχο κεφάλαιο
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η Δράση περιγράφεται αναλυτικά στο πρόγραμμα παρακολούθησης αλιευτικής και καταδυτικής δραστηριότητας
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Χάρτες παρουσίας, Έκταση και ένταση ανθρωπογενών πιέσεων που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν 2. Καταγραφή έκτασης και έντασης των επιπτώσεων στα οικοσυστήματα από τις ανθρωπογενείς πιέσεις και απειλές που καταγράφηκαν 3. Ετήσια τεχνική έκθεση

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0301
Ονομασία Μέτρου:
Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η δράση περιλαμβάνει: - Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση τύπων οικοσυστημάτων - Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών - Χρήση ερωτηματολογίων στους τοπικούς φορείς, τοπικούς παραγωγικούς φορείς, τουριστών - επισκεπτών, τοπική κοινωνία και αξιολόγηση αποτελεσμάτων - Αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών και δημιουργία καταλόγου ιεράρχησης και προτεραιοτήτων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003, GR2540006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα οι Τ.Ο. και τα είδη
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.3.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους

Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης γεωργικών εκτάσεων Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων Μέτρα προστασίας των εδαφικών πόρων Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει υψηλή επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα λόγω των αποτελεσμάτων και μεθοδολογικών οδηγιών του έργου LIFE IP-4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002) 1. Τεχνικός - Μεθοδολογικός Οδηγός για τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των τύπων οικοσυστημάτων και των οικοσυστημικών υπηρεσιών τους στην Ελλάδα, σε εθνική, περιφερειακή και τοπική κλίμακα (Παραδοτέο Δράσης Α3) 2. Εθνικός Κατάλογος Δεικτών Οικοσυστημικών Υπηρεσιών (Παραδοτέο Δράσης Α3) Επίσης, στα πλαίσια του LIFE αναμένεται η και η πιλοτική εφαρμογή της μεθοδολογίας σε επιλεγμένες περιοχές της χώρας, από όπου αναμένεται να προκύψουν χρήσιμα συμπεράσματα για την εφαρμογή της στην περιοχή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Δράση MAES (Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services) της Ε.Ε. Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1,5 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1,5 έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CW0103, MM25403CW0203
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
40.000 €
Πηγή χρηματοδότησης

ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού για ανάθεση μελέτης σε οικονομικό φορέα
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η χαρτογράφηση και αξιολόγηση των οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών τους αποσκοπεί στην αειφόρο διατήρηση των φυσικών πόρων με στόχο την κοινωνική και οικονομική ευημερία και αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο για τη διαχείριση και βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής. Αποτελεί επίσης εργαλείο και μέσο επικοινωνίας με τους οικονομικούς φορείς και την κοινωνία. Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής περιλαμβάνει πολυάριθμες και σημαντικές οικοσυστημικές υπηρεσίες (προμηθευτικές, ρύθμισης και διατήρησης, πολιτισμικές), μέρος των οποίων αναλύθηκαν στην ενότητα 3.4. Η Δράση MAES (Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services) της Ε.Ε. περιλαμβάνει τη χαρτογράφηση και αξιολόγηση των τύπων οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών που προσφέρουν στους ανθρώπους. Η χαρτογράφηση περιλαμβάνει την απεικόνιση της έκτασής τους και τον υπολογισμό της επιφάνειάς τους, ενώ η αξιολόγηση αναφέρεται στον προσδιορισμό της καλής ή κακής κατάστασής τους και εξαρτάται από: α) την καταγραφή και αξιολόγηση των δομών και των λειτουργιών τους και β) από τις υφιστάμενες πιέσεις κα απειλές που αντιμετωπίζουν. Επίσης η χαρτογράφηση των υπηρεσιών παρέχει μία χωρική αποτύπωση πληροφοριών σχετικά με τον τρόπο και τη θέση που παρέχεται κάθε υπηρεσία. Τα τελικά αποτελέσματα της δράσης αποτελούν εργαλείο λήψης αποφάσεων για περαιτέρω δράσεις όπως: - Διαχειριστικές δράσεις για την βελτιστοποίηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών που θα ωφελούν ταυτόχρονα και την βιοποικιλότητα - Παρακολούθηση τάσεων στην παροχή οικοσυστημικών υπηρεσιών στην περιοχή - Δράσεις για τη συνέργεια ή σύγκρουση μεταξύ των οικοσυστημικών υπηρεσιών Η δράση περιλαμβάνει: - Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση τύπων οικοσυστημάτων - Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών - Χρήση ερωτηματολογίων στους τοπικούς φορείς, τοπικούς παραγωγικούς φορείς, τουριστών επισκεπτών, τοπική κοινωνία και αξιολόγηση αποτελεσμάτων - Αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών και δημιουργία καταλόγου ιεράρχησης και προτεραιοτήτων. Για την υλοποίηση της δράσης θα ακολουθηθούν τα αποτελέσματα και η μεθοδολογία που έχουν προκύψει από το LIFE IP-4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002) «Ολοκληρωμένες δράσεις για τη

διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου NATURA 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα» και συγκεκριμένα:
1. Τεχνικός - Μεθοδολογικός Οδηγός για τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των τύπων οικοσυστημάτων και των οικοσυστημικών υπηρεσιών τους στην Ελλάδα, σε εθνική, περιφερειακή και τοπική κλίμακα (Παραδοτέο Δράσης Α3)
ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ Π, ΜΑΛΛΙΝΗΣ Γ, ΚΟΚΚΟΡΗΣ Ι, ΜΠΕΚΡΗ Ε, ΧΡΥΣΑΦΗ Ε, ΒΕΡΔΕ Ν, ΣΤΑΜΠΟΥΛΙΔΗΣ Θ (2018). LIFE-IP 4 NATURA: Ολοκληρωμένες δράσεις για την διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα. Παραδοτέο Δράσης Α.3: Τεχνικός - Μεθοδολογικός Οδηγός για τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των τύπων οικοσυστημάτων και των οικοσυστημικών υπηρεσιών τους στην Ελλάδα, σε εθνική, περιφερειακή και τοπική κλίμακα. Πανεπιστήμιο Πατρών, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Πάτρα σελ. 211.
2. Εθνικός Κατάλογος Δεικτών Οικοσυστημικών Υπηρεσιών (Παραδοτέο Δράσης Α3) ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ Π, ΚΟΚΚΟΡΗΣ Ι, ΜΠΕΚΡΗ Ε, ΜΑΛΛΙΝΗΣ Γ, ΣΤΑΜΠΟΥΛΙΔΗΣ Θ (2018). LIFE-IP 4 NATURA: Ολοκληρωμένες δράσεις για την διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα. Παραδοτέο Δράσης Α.3: Εθνικός Κατάλογος Δεικτών Οικοσυστημικών Υπηρεσιών. Πανεπιστήμιο Πατρών, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Πάτρα σελ. 144.
Παραδοτέα:
- Έκθεση με την καταγραφή, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών της προστατευόμενης περιοχής
- Γεωχωρική βάση δεδομένων που περιλαμβάνει τη χαρτογράφηση των τύπων οικοσυστημάτων και οικοσυστημικών υπηρεσιών

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Τεύχος μελέτης
2. γεωχωρική βάση δεδομένων
3. Βαθμός επίτευξης της χαρτογράφησης και ποσοτικοποίησης των οικοσυστημικών υπηρεσιών

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0302
Ονομασία Μέτρου:
Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Δημιουργία βάσης δεδομένων, όπου θα ενσωματωθούν οι έρευνες, οι μελέτες και οι δράσεις που έχουν γίνει στην περιοχή μελέτης και θα εμπλουτίζεται με νέα στοιχεία που θα έχουν τη δυνατότητα να εισάγουν οι διαχειριστές της εφαρμογής είτε από προτάσεις και εντοπισμό επισκεπτών (μέσω μιας ολοκληρωμένης διαδικτυακής εφαρμογής) είτε από αυτοψίες των υπαλλήλων του Φορέα και έρευνες. Σε συνδυασμό με την απογραφή και αυτοματοποιημένη εισαγωγή των αβιοτικών παραμέτρων οι οποίες θα λαμβάνονται συστηματικά από καίριες θέσεις της περιοχής, θα δημιουργηθεί ένα εργαλείο διαχείρισης και λήψης αποφάσεων για την έγκαιρη και αποτελεσματική ενεργοποίηση των αρμόδιων φορέων και υπηρεσιών και την αντιμετώπιση προβλημάτων στην προστατευόμενη περιοχή.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003, GR2540006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.4.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:

Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2,5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: Συλλογή και δόμηση περιγραφικών και χωρικών δεδομένων σε ενιαία βάση δεδομένων (1,5 έτος) Φάση Β: Ανάπτυξη webgis πλατφόρμας και εφαρμογών (6 μήνες) Φάση Γ: Δοκιμαστική λειτουργία webgis πλατφόρμας / Τελικές διορθώσεις / Εκπαίδευση χρηστών της ΜΔΠΠ (6 μήνες)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
150.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
Ταμείο Ανάκαμψης Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου

Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Ανασταλτικός παράγοντας για την λήψη αποφάσεων με στόχο την προστασία των περιοχών αποτελεί σε πολλές περιπτώσεις η έλλειψη πληροφορίας ή η κακή διαχείριση αυτής ως απόρροια της ελλιπούς οργάνωσης των διαθέσιμων δεδομένων που αφορούν τα προστατευόμενα είδη. Για την επίλυση του εν λόγω προβλήματος κρίνεται αναγκαία η δημιουργία μία ολοκληρωμένης βάσης δεδομένων, διαθέσιμη, με την μορφή webgis στο ευρύ κοινό, που θα αποτελέσει εργαλείο για την προστασία, τη διατήρηση και τη διαχείριση των οικοσυστημάτων. Το εν λόγω μέτρο υλοποιείται σε τέσσερεις κατευθύνσεις: Α. Δημιουργία βάσης δεδομένων. Πηγές εύρεσης των δεδομένων θα αποτελέσουν αρχικά οι πολυάριθμες έρευνες, μελέτες και δράσεις διαχείρισης που έχουν υλοποιηθεί στις περιοχές από διάφορους φορείς (Πανεπιστήμια, Ερευνητικά Κέντρα, ΜΚΟ, Τοπική Αυτοδιοίκηση κ.λπ.). Τα εν λόγω δεδομένα βρίσκονται διάσπαρτα και πρέπει να συλλεχθούν, να αξιολογηθούν και να οργανωθούν ώστε να αποτελέσουν τη βάση λειτουργίας του Φορέα. Τα δεδομένα θα γεωαναφερθούν στο χωρικό επίπεδο με τη μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια ώστε να προκύψει και γεωγραφική πληροφορία όσο αυτό είναι εφικτό Β. Δημιουργία webgis Επιπλέον, θα δημιουργηθεί ένα προσαρμοσμένο αναπτυγμένο ppGIS (σύστημα GIS με συμμετοχή του κοινού) και webGIS το οποίο θα σχεδιαστεί για να παρέχει διαδραστική χρήση χωρικών δεδομένων και γεωγραφικής χαρτογράφησης, εύκολα προσβάσιμα ακόμη και από smartphones ή tablets. Αυτή η πλατφόρμα θα δώσει τη δυνατότητα στους τελικούς χρήστες και άλλους εμπλεκόμενους φορείς να χρησιμοποιούν τις τεχνολογίες γεωχωρικών πληροφοριών και θεματικούς χάρτες για να επικοινωνούν μεταξύ τους με αποτελεσματικό τρόπο. Μέσω της εφαρμογής για smartphones και tablets δίνεται η δυνατότητα στους επισκέπτες να καταγράψουν τις δικές του παρατηρήσεις η φωτογραφίες σχετικά με τα είδη ή τις απειλές που εντοπίζουν και να τις γνωστοποιούν άμεσα στο Φορέα, συμβάλλοντας στη καλύτερη εποπτεία και διαχείριση της περιοχής, Η δημιουργία μιας πλατφόρμας για το ευρύ κοινό αναμένεται να αυξήσει την ευαισθητοποίηση του κοινού, μέσω της αίσθησης της συμμετοχής στην προστασία και διασφάλιση της ακεραιότητάς και προστατευόμενων ειδών. Γ. Συλλογή στοιχείων σχετικά με τις περιοχές ευθύνης του Φορέα. Η βάση δεδομένων για να λειτουργήσει πρέπει να ενημερώνεται με νεότερα στοιχεία – μελέτες ή μετρήσεις. Τα αποτελέσματα των μελετών βάσης που προτείνονται θα εμπλουτίσουν και θα γεμίσουν τα κενά πληροφορίας που εντοπίζονται στην παρούσα φάση. Παράλληλα, το σύστημα πρέπει να ενημερώνεται συστηματικά με πληθώρα μετρήσεων των αβιοτικών παραμέτρων που κρίνονται ενδεικτικά για την διερεύνηση της καλής κατάστασης των φυσικών πόρων και κατ'

επέκτασιν των προστατευόμενων ειδών. Επιπλέον, η βάση θα εμπλουτίζεται με τα δεδομένα των χρηστών της φόρμας webgis, εφόσον πρωτίστως αξιολογούνται από τους υπαλλήλους του Φορέα και τέλος, ο Φορέας εφόσον ενημερώνεται για νέες έρευνες μελέτες που διεξάγονται για την περιοχή ή τα είδη της περιοχής θα εμπλουτίζει τη βάση με τις επιπρόσθετες πληροφορίες που θα προκύπτουν.

Δ. Εκπαίδευση προσωπικού Φορέα στην εισαγωγή δεδομένων στη βάση.

Για την διαχείριση της βάσης και την αξιολόγηση των δεδομένων που θα προκύψουν μεταγενέστερα της έναρξης λειτουργίας της βάσης είναι απαραίτητη η εκπαίδευση του προσωπικού του φορέα, ώστε να διατηρηθεί και να λειτουργεί εφεξής συμβουλευτικά για τη λήψη αποφάσεων.

Παραδοτέα

Π1: Συλλογή και αξιολόγηση των μελετών που έχουν πραγματοποιηθεί και αφορούν την προστατευόμενη περιοχή και δημιουργία γεωχωρικών δεδομένων όπου είναι εφικτό καθώς και έλεγχος των διαθέσιμων χωρικών αρχείων για σφάλματα.

Π2: Βάση δεδομένων σε λειτουργία.

Π3: Δημιουργία webgis (Android, iOS και Windows) και πιλοτική εφαρμογή.

Π4: Οργάνωση ημερίδων για την εκπαίδευση του προσωπικού του Φορέα

Π5: Ενημέρωση του κοινού για την ύπαρξη και λειτουργία της διαδικτυακής πλατφόρμας

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Δομημένη βάση δεδομένων
2. Λειτουργικότητα webgis εφαρμογής
3. Λειτουργικότητα εφαρμογής για smartphones και tablets
4. Αριθμός χρηστών που χρησιμοποιούν την εφαρμογή για smartphones/tablets
5. Αριθμός επισκέψεων στην webgis εφαρμογή
6. Αριθμός δεδομένων που εισάχθηκε στη βάση δεδομένων
7. Πλήθος τύπου δεδομένων που εισάχθηκε στη βάση δεδομένων

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0309
Ονομασία Μέτρου:
Δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρόμων αναψυχής και διαδρομές περιήγησης επιφανείας με μάσκα και αναπνευστήρα
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά (α) την εκπόνηση ειδικής μελέτης για τη δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρόμων αναψυχής και διαδρομών περιήγησης επιφανείας με μάσκα και αναπνευστήρα σε σημεία ενδιαφέροντος με στόχο την περιβαλλοντική ευαισθησία και ενημέρωση του κοινού, (β) τη δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρόμων αναψυχής και διαδρομών περιήγησης επιφανείας με μάσκα και αναπνευστήρα, (γ) ανάπτυξη εφαρμογής ψηφιακής περιήγησης των διαδρομών αυτών.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων, Άλλα
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 σΠΠΒ Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Περιοχές με υψηλή βιοποικιλότητα, περιοχές με παρουσία ιστορικών ή πολιτιστικών χαρακτηριστικών έως τα 60 μέτρα βάθος
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1120*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.2.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους

Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει υψηλή ωριμότητα από προστατευόμενες περιοχές σε χώρες της Μεσογείου (π.χ. Ιταλία, Γαλλία)
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α (1ο έτος) - Εκπόνηση μελέτης για τον προσδιορισμό των σημείων, των διαδρομών, χαρακτηρισμός της βιοποικιλότητας & ευαισθησίας θαλάσσιων Τ.Ο. και ειδών, φέρουσα ικανότητα. Φάση Β (2ο έτος και εφάπαξ)- Δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρόμων και ψηφιακής εφαρμογής. Συντήρηση κάθε έτος.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
7.000€ ανά διαδρομή (ο αριθμός τους θα προσδιοριστεί από την προβλεπόμενη μελέτη)
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου

Η υλοποίηση της δράσης χρειάζεται καταδυτική ομάδα με επαγγελματίες δύτες.

Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Δεν αναμένεται δυσχέρεια.

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Το μέτρο αφορά την εκπόνηση μελέτης και τη δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρόμων αναψυχής σε σημεία ενδιαφέροντος με στόχο την περιβαλλοντική ευαισθησία και ενημέρωση του κοινού για τη θαλάσσια βιοποικιλότητα.
Οι διάδρομοι θα δημιουργηθούν με τους όρους σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, και η σήμανσή τους θα πραγματοποιείται με δύο πλωτήρες σήμανσης της έναρξης και τέλους της κάθε διαδρομής, κατάλληλες αδιάβροχες πινακίδες ενημέρωσης κατά μήκος της διαδρομής που θα ενημερώνουν τους δύτες για τους σωστούς κανόνες υποβρύχιας συμπεριφοράς και τα στοιχεία θαλάσσιας βιοποικιλότητας της περιοχής, σήμανση με κατάλληλη σημαία που υποδεικνύει κατάδυση κτλ. Τα σκάφη που θα μεταφέρουν τους δύτες θα προσδένουν σε ειδικό ναυδέτη. Ο αριθμός των δυτών για κάθε διάδρομο θα προσδιοριστεί σύμφωνα με την αντίστοιχη προβλεπόμενη μελέτη και το σχέδιο διαχείρισης επισκεπτών. Πιθανές περιοχές αποτελούν σημεία υψηλής βιοποικιλότητας π.χ. σπήλαια υπό την προϋπόθεση ότι δεν αποτελούν σημεία αναπαραγωγής της *Monachus monachus*, σημεία με παρουσία κοραλλιογενών υφάλων κτλ., καθώς και πιθανά ναυάγια (υπό όρους), σημεία αρχαιολογικού ή άλλου ενδιαφέροντος (υπό όρους). Η δράση δύναται να συνδυάζει και διαδρομές περιήγησης επιφανείας με μάσκα και αναπνευστήρα (snorkelling) σε σημεία ενδιαφέροντος με μικρό βάθος.
Για τη χρήση των διαδρομών σε σημεία με ευαίσθητους τύπους οικοτόπων ή σημεία πολιτιστικού/ αρχαιολογικού χαρακτήρα, η κατάδυση θα γίνεται πάντα με συνοδεία εξουσιοδοτημένου οδηγού.
Για τη χρήση και συντήρηση των διαδρόμων υπεύθυνη είναι η ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, η οποία παρέχει ειδική άδεια για τη χρήση τους σε καταδυτικά κέντρα των όμορων περιοχών και με την υποχρέωση να δηλώνεται από τα καταδυτικά κέντρα στην αρμόδια υπηρεσία (ΜΔΠΠ/ΟΦΥΠΕΚΑ) τα στοιχεία της επίσκεψης (αριθμός των επισκεπτών, σημείο, ημερομηνία, ώρα, βάθος κτλ.) ώστε να διευκολύνεται η παρακολούθηση και ο έλεγχος της φέρουσας ικανότητας του εκάστοτε σημείου.
Στη διάρκεια του έτους κάθε καταδυτικό κέντρο με άδεια να χρησιμοποιεί τους διαδρόμους και τα σημεία κατάδυσης, οφείλει να κρατάει ειδικό ημερολόγιο το οποίο παραδίδει στην αρμόδια αρχή υποχρεωτικά για να λάβει άδεια τον επόμενο χρόνο. Δύναται για τη χρήση των διαδρόμων η επιβολή μικρού αντίτιμου στην αρμόδια υπηρεσία, που θα χρησιμοποιείται για την συντήρηση του δικτύου υποθαλάσσιων διαδρομών και τις διαχειριστικές ανάγκες της περιοχής. Η υποδομή σήμανσης των καταδυτικών διαδρόμων θα αφαιρείται το φθινόπωρο, και την άνοιξη θα επανατοποθετείται με ταυτόχρονες διαδικασίες συντήρησής τους.
Τέλος, θα δημιουργηθεί κατάλληλη διαδικτυακή εφαρμογή ψηφιακής περιήγησης στα σημεία και διαδρομές κατάδυσης με στόχο την διάδοση της αξίας της βιοποικιλότητας της περιοχής, την ευαισθητοποίηση και ενημέρωση του ευρύτερου κοινού που δεν έχει δυνατότητα να ασκήσει κατάδυση.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός διαδρόμων και υποβρύχιων ενημερωτικών πινακίδων που τοποθετήθηκαν και συνολικό μήκος ανά έτος
2. Αριθμός επισκεπτών ανά διάδρομο ανά έτος
3. Αριθμός τοπικών επιχειρήσεων που εκμεταλλεύονται τους διαδρόμους

5.3.3.8.9 Μέτρα κανονιστικού χαρακτήρα

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CA0501
Ονομασία Μέτρου:
Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εκπόνηση των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 3 του Ν. 4351/2015 όπως ισχύει
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA05
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό, Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003, GR2540006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο των βοσκήσιμων γαιών
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
όλοι οι Τ.Ο. και τα είδη που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.9.1, B.10.1, B.10.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.1.10, A.1.11, A.3.9, A.3.11
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A06, A09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης λιβαδιών

Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή για την εκπόνηση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης. Υπάρχει επιστημονική και θεσμική τεκμηρίωση αναφορικά με την ανάγκη εκπόνησης σχεδίων βόσκησης (άρθρο 3 του Ν. 4351/2015 όπως ισχύει) και έχουν καθοριστεί τεχνικές προδιαγραφές (ΦΕΚ Β' 2331) η αριθμ. 1058/71977/3.07.2017 ΚΥΑ). Έχουν υπογραφεί ήδη προγραμματικές συμβάσεις ανάμεσα στο ΥΠΑΑΤ και την Περιφέρεια Πελοποννήσου και αναμένεται η υλοποίηση του έργου. Μέτρια για τις προστατευόμενες περιοχές. Υπάρχουν όμως δυο βασικά θέματα για τα οποία πρέπει να ληφθεί μέριμνα: 1. Η έλλειψη καθορισμού συγκεκριμένων προδιαγραφών αναφορικά με την εκπόνηση των σχεδίων βόσκησης εντός του δικτύου NATURA 2000 σε επίπεδο τύπου οικοτόπου και ενδιαιτήματος είδους. Μπορεί να υποτεθεί με ασφάλεια πως η άσκηση ορθολογικής βόσκησης όπως αυτή ορίζεται στις προδιαγραφές των σχεδίων βόσκησης, θα οδηγήσει στη διατήρηση καλού βαθμού διατήρησης των δομών και λειτουργιών της πλειοψηφίας των τύπων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων ειδών όμως δεν υπάρχει σαφής μέριμνα για τον καθορισμό τυχόν εξαιρέσεων. Θετικό βήμα προς την κατεύθυνση αυτή είναι η έκδοση προδιαγραφών που αναμένονται από το ΥΠΕΝ σχετικά με τον καθορισμό τεχνικών προδιαγραφών Διαχείρισης Σχεδίων Βόσκησης σε περιοχές του δικτύου Natura 2000. 2. Παρατηρείται έλλειψη βασικών δεδομένων που να επιτρέπουν την εκπόνησή συγκεκριμένων σχεδίων βόσκησης σε επίπεδο τύπου οικοτόπου ή ενδιαιτήματος είδους. Υπάρχει ακόμη έλλειψη γνώσης αναφορικά με τη συγκεκριμένη εξάπλωση ειδών χλωρίδας και πανίδας ή με τον καθορισμό τυπικών ειδών των τύπων οικοτόπων σε επίπεδο ΕΖΔ.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Υλοποίηση σε μία φάση: 2 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CA0502
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
Περιφέρεια Πελοποννήσου (μέσω προγραμματικής σύμβασης με το ΥΠΑΑΤ)
Εκτιμώμενο Κόστος

3.310.82749 εκατ. για τις Περιφερειακές Ενότητες Αργολίδας, Αρκαδίας, Κορινθίας, Λακωνίας και Μεσσηνίας
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ) Πόρους του Ταμείου Γεωργίας Κτηνοτροφίας Είσπραξη των τελών βόσκησης της Περιφέρειας (άρθρο 5 του Ν.4351/2015 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση της μελέτης από την Περιφέρεια Πελοποννήσου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Μέτρια. Η διαχείριση της βοσκής είναι ένα φλέγον ζήτημα στις τοπικές κοινωνίες με αντικρουόμενα συμφέροντα. Η εισαγωγή του παράγοντα της βιοποικιλότητας φαινομενικά περιπλέκει τα πράγματα αλλά στην πραγματικότητα αποτελεί έναν «οδηγό» προς την αειφορική εκμετάλλευση της βοσκής. Παρά τις όποιες υπάρχουσες συγκρούσεις και όσες μπορεί να δημιουργηθούν είναι ένα ζήτημα που η πλειοψηφία της αγροτικής κοινωνίας αναζητά μια βιώσιμη λύση.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Σύμφωνα με το άρθρο 3 του Νόμου 4351/2015 «Βοσκήσιμες γαίες Ελλάδας» όπως ισχύει η χρήση της βοσκής εντός βοσκήσιμων γαιών που προστατεύονται από τη δασική νομοθεσία επιτρέπεται, υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις του νόμου 4351/2015 και της δασικής νομοθεσίας, εφόσον δεν επηρεάζεται αρνητικά η φυσική ισορροπία και αειφορία, καθώς και οι παραγωγικές, προστατευτικές, υδρονομικές, αισθητικές και λοιπές λειτουργίες των οικοσυστημάτων που συγκροτεί η φυόμενη στις βοσκήσιμες γαίες βλάστηση. Η βοσκή εντός των βοσκήσιμων γαιών ασκείται επί τη βάση διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης της περιοχή, όπου ρυθμίζονται οι όροι χρήσης των εν λόγω εκτάσεων για βόσκηση, σύμφωνα με τις υφιστάμενες και τις προκύπτουσες, συμβατές με τη δασική νομοθεσία και τη βοσκή παράλληλες χρήσεις και τη βοσκοϊκανότητα της κάθε περιοχής και διασφαλίζεται η αειφόρος διαχείριση και απρόσκοπτη αξιοποίηση των βοσκήσιμων γαιών για τις ανάγκες βόσκησης των ποιμνίων. Ειδικά για τις βοσκήσιμες γαίες που περιλαμβάνονται εντός προστατευόμενων περιοχών, εκτιμάται η βοσκοϊκανότητα και τα μέτρα βελτίωσης, διαχείρισης και οργάνωσης της άσκησης της βόσκησης αποφασίζονται κατά τρόπο που αποτρέπεται η υποβάθμιση των προστατευτέων αντικειμένων. Κατά την εκπόνηση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης η Μονάδα Διαχείρισης της περιοχής θα πρέπει να συνεργαστεί, παράσχει στοιχεία και να γνωμοδοτήσει σχετικά. Τα διαχειριστικά σχέδια βόσκησης θα καθορίσουν και τις εγκαταστάσεις ζώων σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του ν. 4056/2012 (Α` 52), καθώς και ποτίστρες ζώων, μικρές ομβροδεξαμενές και επεμβάσεις που δεν αλλοιώνουν τη φυσιογνωμία του τοπίου για την εξυπηρέτηση των κτηνοτρόφων, της λειτουργίας των βοσκήσιμων γαιών και την ευζωία των ζώων. Το μέτρο περιλαμβάνει την εκπόνηση των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης Περιφέρειας Πελοποννήσου, στην οποία περιλαμβάνεται το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής. Κατά την εκπόνηση των διαχειριστικών σχεδίων θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατ' ελάχιστο τα

ακόλουθα:
- Τεχνικές προδιαγραφές (ΦΕΚ Β' 2331) η αριθμ. 1058/71977/3.07.2017 ΚΥΑ).
- Η αποτροπή υποβάθμισης των προστατευτέων αντικειμένων της περιοχής λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες των δομών και λειτουργιών των οικοσυστημάτων και των οικολογικών απαιτήσεων των ειδών.
- Τεχνικές προδιαγραφών Διαχείρισης Σχεδίων Βόσκησης σε περιοχές του δικτύου Natura 2000 που αναμένεται να εκδοθούν από το ΥΠΕΝ (Γενική Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Πολιτικής), με σκοπό την εξασφάλιση της προστασίας των ειδών και τύπων οικοτόπων και κατ' επέκταση της βιοποικιλότητας των περιοχών αυτών, όπως το προστατευτικό πλαίσιο ορίζει μέσα από τα Π.Δ. προστασίας των περιοχών Natura 2000
- Υφιστάμενη βιβλιογραφία σχετικά με τη βόσκηση σε προστατευόμενες περιοχές
- Δεδομένα και πληροφορίες που τυχόν θα έχει στη διάθεσή του και θα χορηγήσει στον μελετητή η Μονάδα Διαχείρισης της περιοχής, καθώς και τα τυχόν αποτελέσματα από την υλοποίηση του Μέτρου ΜΜ25403CA0502

Από τα αποτελέσματα του διαχειριστικού σχεδίου θα προκύψουν οι θεσμικές ρυθμίσεις για την άσκηση της δραστηριότητας στην περιοχή.

Παραδοτέο:
Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Τεύχος Διαχειριστικού Σχεδίου Βόσκησης

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CA1601
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση των άσκηση των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων. Καλές πρακτικές.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA01, CA02, CA03, CA07, CA08, CA09, CA10, CA11, CA14 , CA16
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003, GR2540006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αγροτικές καλλιέργειες
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.1.10, Α.1.11, Α.3.9, Α.3.11
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Β.10.1, Β.10.2, Γ.3.2
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A01, A05, A21, A02, A23, A26
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης γεωργικών εκτάσεων Μέτρα προστασίας των εδαφικών πόρων Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων

Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Θεσμοθέτηση: 1ο έτος Εφαρμογή 2ο - 5ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CW0211
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΥΠΕΝ ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση Υπουργικής Απόφασης Κανονιστικού Πλαισίου Ενημέρωση και συνεργασία με καλλιεργητές και αρμόδιες αρχές
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Για την επιτυχή εφαρμογή του κανονιστικού πλαισίου χρειάζεται ενημέρωση και συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους δημόσιους φορείς της περιοχής, με διαφορετικής αρμοδιότητες στον ίδιο χώρο, και τους καλλιεργητές χρήστες. Απαιτείται επίσης η παροχή ανταποδοτικών ωφελειών και οικονομικών κινήτρων μέσω επιδοτήσεων στους καλλιεργητές, ώστε να υποστηριχτεί η εφαρμογή από τους ίδιους τους χρήστες.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Αναμένονται μέτριας έντασης αντιδράσεις οι οποίες εκτιμάται ότι θα αρθούν με την ενημέρωση και την απόδοση οικονομικών κινήτρων στους καλλιεργητές (π.χ. επιδοτήσεις καλλιεργειών)

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Για την άσκηση των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων ισχύουν οι ακόλουθοι όροι και περιορισμοί:

- Η άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων θα πρέπει να γίνεται κατά το δυνατόν με χρήση βιολογικών μεθόδων και ορθές περιβαλλοντικές πρακτικές. Εντός των Ζωνών Προστασίας της Φύσης η άσκηση βιολογικών καλλιεργειών είναι ιδιαιτέρως σημαντική. Για το λόγο αυτό θα προωθείται και θα ενισχύεται η βιολογική καλλιέργεια, μέσω δράσεων ενημέρωσης και επιδότησης των καλλιεργητών.
- Ορθή διαχείριση των γεωργικών δραστηριοτήτων και προώθηση ήπιων γεωργικών πρακτικών (μείωση γεωργικών φαρμάκων και λιπασμάτων, βιολογικές καλλιέργειες κ.ά.) για τη μείωση των επιπτώσεών τους στους τύπους οικοτόπων, στα είδη κοινοτικού ενδιαφέροντος και στα αγροτικά πτηνά.
- Κατά την άσκηση των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων θα πρέπει να ακολουθούνται οι καλές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες και πρακτικές στις οποίες περιλαμβάνονται τα στοιχεία διατήρησης του τοπίου, των φρακτών, μη αλλοίωση της μορφολογίας, διατήρηση των δένδρων, περιορισμός εκχερσώσεων κ.α.
- Κατά την άσκηση των καλλιεργειών θα πρέπει να προστατεύεται η χλωρίδα και πανίδα της περιοχής και να αποφεύγονται ενέργειες που μπορεί να προκαλέσουν θανάτωση ειδών πανίδας.
- Υλοποίηση προωθητικών ενεργειών ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης / εκπαίδευσης των αγροτών για τη βιοποικιλότητα των αγροτικών οικοσυστημάτων και τις αρνητικές και θετικές επιπτώσεις των καλλιεργειών σε είδη και οικοτόπους κοινοτικού ενδιαφέροντος
- Προώθηση γεωργοπεριβαλλοντικών συμφωνιών με σκοπό τη διατήρηση τύπων οικοτόπων και ειδών, συμπεριλαμβανομένων ενισχύσεων και κινήτρων.
- Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, της πρωτογενούς παραγωγής και της προώθησης τοπικά παραγόμενων προϊόντων
- Προτείνεται η διαχείριση της φυτομάζας και των κομμένων κλαδιών προς όφελος του οικοσυστήματος (π.χ. ενσωμάτωση κομμένων υγιών κλαδιών στο έδαφος για αύξηση οργανικής ουσίας, διατήρηση σωρών κομμένων κλαδιών, ενσωμάτωση φυτομάζας στο έδαφος).
- Η καύση για γεωργικούς σκοπούς θα πρέπει να αποφεύγεται. Σε περίπτωση που κριθεί αναγκαία (π.χ. ασθένειες, αποφυγή διάδοσης ζιζανίων) η καύση θα πραγματοποιείται με αυστηρή τήρηση των κανόνων ασφαλείας για την αποφυγή πυρκαγιάς, δηλαδή να επικρατεί άπνοια και να μην καταγράφονται πολύ υψηλές θερμοκρασίες. Η καύση θα πρέπει να γίνεται σε κατάλληλη θέση και υπό συνεχή επιτήρηση.

Α. Για τη διατήρηση των μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις, με σκοπό τη διατήρηση και βελτίωση κρίσιμων ενδιαιτημάτων και καταφυγίων για τα είδη ορνιθοπανίδας, ερπετών, ασπόνδυλων και χειροπτέρων.

- Διατήρηση των παραδοσιακών στοιχείων του αγροτικού τοπίου, όπως ξερολιθιές, αναβαθμίδες, φυσικά πρανή και αναχώματα και προώθηση δράσεων για την αποκατάσταση αυτών. Οι αναβαθμίδες και τα φυσικά πρανή στα όρια των αγροτεμαχίων θα πρέπει να διατηρούνται σε κατάσταση που να αποτρέπεται η διάβρωση.
- Διατήρηση και αποκατάσταση της ποσότητας και της ποιότητας των φυτικών φρακτών και των περιοχών φυσικής βλάστησης που συνδέονται με αγροτεμάχια (π.χ. μεμονωμένα δένδρα, συστάδες δένδρων, θάμνοι κ.λπ.). Προτείνεται η κάλυψη κενών που δημιουργούνται στους φυτοφράχτες και η συμπλήρωση με φυτεύσεις, κατά προτεραιότητα τοπικών φυτικών ειδών, για την δημιουργία ενιαίου δικτύου φυτοφραχτών.

- Αποφυγή κοπής φυτικών φρακτών και δέντρων κατά την περίοδο αναπαραγωγής της ορνιθοπανίδας (Μάρτιος έως Ιούνιος).
- Αποφυγή αλλαγής του αγροτικού τοπίου με σκοπό την ενοποίηση αγροτεμαχίων και την απομάκρυνση πράσινων υποδομών (φυτοφράχτες, πέτρινοι τοίχοι, πηγές, δέντρα κλπ.)
- Προώθηση δράσεων δημιουργίας νέων φυτοφραχτών κατά μήκος καλλιεργήσιμων εκτάσεων στις πεδινές εκτάσεις για τη βελτίωση των ενδιαιτημάτων αγροτικών ειδών πανίδας
- Προώθηση δράσεων για την αποφυγή χωροκατακτητικών φυτικών ειδών
- Ενίσχυση και δημιουργία πράσινων υποδομών με στόχο τη μείωση του κατακερματισμού των ενδιαιτημάτων ειδών κοινοτικού ενδιαφέροντος

Β. Για την αύξηση της αγροτικής βιοποικιλότητας για τη βελτίωση/διατήρηση ειδών

- Επιτρέπονται μεταβολές στα γεωργικά συστήματα και πρακτικές, εφόσον είναι συμβατά με τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών, εξυπηρετούν την άσκηση των δραστηριοτήτων και είναι συμβατές με την ισχύουσα ΚΑΠ.
- Επιτρέπεται η αναδιάρθρωση των γεωργικών καλλιεργειών μετά από εκπόνηση σχετικής μελέτης που θα λαμβάνει κατ' ελάχιστο υπόψη:
  - Την καταλληλότητα και προσαρμοστικότητα των επιμέρους καλλιεργειών στις εδαφοκλιματικές συνθήκες της περιοχής.
  - Την προώθηση παραδοσιακής γεωργίας και πρακτικών συμβατών με την προστατευόμενη περιοχή
  - Τις αρδευτικές ανάγκες των καλλιεργειών και την αποφυγή υπεράντλησης των υπόγειων υδροφορέων.
  - Την ισχύουσα ΚΑΠ
  - Τη συμβατότητα με τη διατήρηση των ειδών πανίδας της περιοχής, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες οικολογικές απαιτήσεις των πολύ σημαντικών ειδών.
  - Διασφάλιση της μωσαϊκότητας των καλλιεργειών.
- Διατήρηση της ποικιλότητας και ετερογένειας των καλλιεργειών. Προώθηση ενεργειών για την αύξηση της αγροτικής βιοποικιλότητας για τη βελτίωση/διατήρηση ειδών πανίδας (π.χ. ασυγκόμιστη παραγωγή, ειδικές καλλιέργειες)
- Καλλιέργειες και πρακτικές μη συμβατές με τη φύση θα πρέπει να μετατρέπονται σε άλλη μορφή καλλιέργειας ή να προσαρμοστούν κατάλληλα ούτως ώστε να είναι σε θέση να συμβάλουν στη διατήρηση των οικοτόπων και των ειδών.
- Θα πρέπει να αποφεύγεται η μετατροπή των μη αρδευόμενων καλλιεργειών σε αρδευόμενες.
- Παροτρύνεται η δημιουργία μικρών ταμιευτήρων νερού και η άρδευση ιδιαίτερα τους ξηρούς μήνες.

Γ. Για την προστασία από την κατεργασία του εδάφους με μηχανικές μεθόδους και την αποφυγή των αρνητικών επιπτώσεων στη δομή του εδάφους και τα είδη πανίδας και χλωρίδας.

- Οι ενέργειες κατεργασίας του εδάφους με μηχανικές μεθόδους θα πρέπει να αποφεύγονται ή να περιορίζεται στις απολύτως αναγκαίες (π.χ. χαλάρωση συνεκτικού εδάφους).
- Στην περίπτωση που χρειαστεί κατεργασία του εδάφους θα πρέπει να προτιμώνται μηχανήματα κατεργασίας ελαφρού τύπου και να επιλέγεται μικρό βάθος κατεργασίας.
- Πριν τη χρήση μηχανικής μεθόδου προτείνεται να πραγματοποιηθούν ενέργειες εκφοβισμού (π.χ. διάσχιση με τα πόδια) ώστε να απομακρυνθούν από το χώρο τα είδη πανίδας και να αποφευχθεί η θανάτωσή τους.
- Δεν επιτρέπεται η καταστροφή φωλιών ειδών πανίδας που εντοπίζονται εντός του χωραφιού.
- Το φρεζάρισμα την άνοιξη προτείνεται να αποφεύγεται ή να ελαχιστοποιείται στο απολύτως αναγκαίο, για την προστασία της αναπαραγωγής φάσης των ειδών πανίδας.

Δ. Για την προστασία από τη χρήση λιπασμάτων

- Θα πρέπει να προτιμάται η χρήση βιολογικών λιπασμάτων, κοπριάς, κομπόστας ή χλωρής λίπανσης, ώστε να αποφευχθεί η ρύπανση των υδάτων.

- Θα πρέπει να διασφαλίζεται η αποφυγή υπερλίπανσης (π.χ. να έχουν προηγηθεί αναλύσεις εδάφους ή να χρησιμοποιηθούν νέες τεχνολογίες).
- Δεν επιτρέπεται η χρήση αζωτούχων λιπασμάτων σε απόσταση μικρότερη των 5 μέτρων από ρυάκια, όχθες ποταμών και λιμνών και ενός μέτρου από κανάλια άρδευσης, στράγγισης, πηγάδια και γεωτρήσεις.
- Η προετοιμασία της λίπανσης πρέπει να πραγματοποιείται σε επιφάνεια που αποτρέπει τη γρήγορη διείσδυση στο έδαφος και σε ικανή απόσταση από υδάτινη επιφάνεια.
- Οι χρησιμοποιημένες συσκευασίες θα πρέπει αυστηρά να συλλέγονται και να απομακρύνονται από το χώρο μετά το τέλος της διαδικασίας. Επίσης, θα πρέπει να τηρούνται όλοι οι προβλεπόμενοι κανόνες ασφαλούς χρήσης και αποθήκευσης.

Ε. Για την προστασία από τη χρήση εντομοκτόνων, παρασιτοκτόνων και άλλων φυτοπροστατευτικών

- Η χρήση ζιζανιοκτόνων και φυτοπροστατευτικών θα πρέπει να αποφεύγεται ή να περιορίζεται στην απολύτως αναγκαία.
- Όπου αυτό είναι εφικτό συνίσταται η χρήση κοκκωδών σκευασμάτων.
- Θα πρέπει να τηρούνται αυστηρά οι οδηγίες χρήσης των σκευασμάτων και οι απαιτούμενες ποσότητες.
- Κατά την εφαρμογή θα πρέπει να αποφεύγεται η διάχυση στις πλευρές μονοπατιών, πλαγιές και παρυφές δασών.
- Πριν την εφαρμογή θα πρέπει να ελέγχεται η καλή κατάσταση και οι ρυθμίσεις των μηχανημάτων διασποράς, ψεκαστικών και κοκκοδιανομέων.
- Να αποφεύγεται η εφαρμογή φυτοπροστατευτικών σε έντονες καιρικές συνθήκες (βροχή, ισχυροί άνεμοι, έντονη ηλιοφάνεια) και σε ημέρες με μεγάλη υγρασία.
- Οι χρησιμοποιημένες συσκευασίες θα πρέπει αυστηρά να συλλέγονται και να απομακρύνονται από το χώρο μετά το τέλος της διαδικασίας. Επίσης, θα πρέπει να τηρούνται όλοι οι προβλεπόμενοι κανόνες ασφαλούς χρήσης και αποθήκευσης.
- Για τους ελαιώνες, προτείνεται η διατήρηση τμημάτων χωρίς εφαρμογή φυτοπροστατευτικών κατά την άνοιξη (αναπαραγωγική περίοδος ειδών πανίδας).

ΣΤ. Για τους ελαιώνες

- Το κλάδεμα των ελαιώνων συνίσταται να μην πραγματοποιείται κατά τους μήνες Απρίλιο – Μάιο για τον μετριασμό των επιπτώσεων στην αναπαραγωγική διαδικασία της ορνιθοπανίδας.
- Δεν επιτρέπεται η καταστροφή φωλιών πάνω σε κλαδιά δένδρων.
- Διατήρηση και ενίσχυση της παραδοσιακής άσκηση της ελαιοκαλλιέργειας. Διατήρηση ποσοστού περίπου 5% των υπερώριμων ελαιόδεντρων κατά την ανανέωση των ελαιώνων με νέες φυτεύσεις.

Ζ. Για την προστασία των υδρολογικών πόρων για αποφυγή εξάντλησης του υδροφόρου ορίζοντα

- Δεν επιτρέπεται η υπεράντληση του επιφανειακού και υπόγειου νερού, καθώς και κάθε ενέργεια που μπορεί να επιφέρει αλλαγή του ισοζυγίου του νερού (απόληψη και εκτροπή νερού) από αγροτεμάχια τα οποία γειτνιάζουν με υδατικά σώματα. Προτείνεται η εφαρμογή μετρητών παροχής σε κάθε στόμιο υδροληψίας με σκοπό τον έλεγχο των χρησιμοποιούμενων ποσοτήτων νερού.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CF0304
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλοι οι αμμοθινικοί τύποι οικοτόπων και οι παράκτιες ΖΠΦ και κυρίως οι παραλίες Τρίνησας, Κυανή Ακτή Έλους, Μαυροβουνίου, Βαθύ, Σελινίτσας και Γλυφάδας
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Τ.Ο. 2110, 2120, 2190, *Caretta caretta*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Α.4.2, Β.8.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Α.1.2, Α.1.3, Α.3.4
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής ισχύουν οι ακόλουθοι όροι και περιορισμοί:
Α. Γενικοί όροι και περιορισμοί για όλες τις παραλίες:
1. Απαγορεύεται επί των αμμοθινών, οποιαδήποτε διάνοιξη δρόμου για πρόσβαση στις παραλίες, καθώς και οποιαδήποτε νέα διαμόρφωση χώρου στάθμευσης οχημάτων των επισκεπτών.
2. Απαγόρευση η πρόσβαση και κίνηση οχημάτων στην παραλία και σε κάθε περίπτωση δεν επιτρέπεται η κίνηση επί αμμοθινικών οικοσυστημάτων.
3. Η πρόσβαση σε παραλίες με αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων θα γίνεται μέσω ξύλινων διαδρόμων που θα τοποθετηθούν κάθετα στην ακτή, σύμφωνα με το Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών και τις σχετικές δράσεις που θα υλοποιηθούν.
4. Θα πρέπει να αποφεύγεται η αλλαγή του τοπογραφικού ανάγλυφου, δηλαδή η ισοπέδωση των χαμηλών θινών.
5. Απαγορεύεται οποιαδήποτε εκχέρσωση θάμνων και εκρίζωση αμμόφιλων και λοιπών ειδών που αποικίζουν τις αμμώδεις ζώνες των παράκτιων τύπων οικοτόπων.
6. Απαγορεύεται οποιαδήποτε μόνιμη ή ημιμόνιμη κατασκευή. Όλες οι κατασκευές θα συνδέονται με το έδαφος με τρόπο που σε καμία περίπτωση δεν θα πρέπει να παραπέμπει σε συνθήκες μόνιμης θεμελίωσης.
7. Θα πρέπει να διασφαλίζεται η καθημερινή καθαριότητα των ακτών (τακτική περισυλλογή των σκουπιδιών), η ύπαρξη ικανού αριθμού κάδων για τη συλλογή των απορριμμάτων και η τακτική αποκομιδή αυτών από το Δήμο και τον παραχωρησιούχο (στην περίπτωση παραχώρησης απλής χρήσης αιγιαλού).
8. Θα πρέπει να υπάρχει μέριμνα από το Δήμο και τον παραχωρησιούχο (στην περίπτωση παραχώρησης απλής χρήσης αιγιαλού) για την αποφυγή αισθητικής υποβάθμισης, αλλοίωσης του περιβάλλοντος, και για την προστασία και διατήρηση των τύπων οικοτόπων και των ειδών.
9. Δεν επιτρέπεται το άναμμα φωτιάς και η κατασκήνωση

Β. Όροι και προϋποθέσεις για τον καθαρισμό των παραλιών:
1. Ο μηχανικός καθαρισμός παραλιών με βαρέα οχήματα θα πρέπει να αποφεύγεται στα αμμοθινικά οικοσυστήματα με παρουσία των τύπων οικοτόπων του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43 (Τ.Ο. 2110, 2120, 2190), τα οποία κατά θέσεις αποτελούν και κρίσιμα ενδιαιτήματα του είδους *Caretta caretta*. Στις ζώνες προστασίας της φύσης, εφόσον κριθεί απολύτως απαραίτητη η χρήση βαρέων οχημάτων, αυτή θα επιτρέπεται κατόπιν σχετικής άδειας από την Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής, σύμφωνα με τους όρους και προϋποθέσεις που θα οριστούν στην σχετική άδεια.
2. Η διαδικασία του καθαρισμού των παραλιών δεν πρέπει να επηρεάζει τις αμμοθίνες, τη φυσική βλάστηση και τις πέτρες που βρίσκονται ανάμεικτες στην άμμο. Τα στοιχεία αυτά προστατεύουν την ακτή από τη διάβρωση.
3. Για τον καθαρισμό της παραλίας με μηχανικά μέσα τίθεται χρονικός περιορισμός/αποκλεισμός για το διάστημα 1 Μαΐου – 31 Οκτωβρίου εκάστου έτους, με στόχο την προστασία των φωλεών των θαλασσίων χελωνών.
4. Η απομάκρυνση νεκρού φυτικού υλικού (dead matte) Ποσειδωνίας που εκβράζεται στις παραλίες, ομοίως αυτή θα πραγματοποιείται με ήπια, χειρωνακτική και αυστηρώς τοπική παρέμβαση-αφαίρεση για την δημιουργία διόδου του νεκρού φυτικού υλικού εφόσον δυσκολεύουν την πρόσβαση των λουόμενων στη θάλασσα, ενώ το αποσπασμένο υλικό θα μετατοπίζεται σε ανώτερους ορίζοντες της παραλίας και θα παραμένει εκεί ως βιοτικό στοιχείο του αιγιαλού. Η εκάστοτε απόφαση κρίνεται κατά τόπους από την αρμόδια διαχειριστική αρχή.

Γ. Ειδικά για την παραχώρηση απλής χρήσης αιγιαλού και παραλίας ισχύουν επιπρόσθετα οι εξής όροι και προϋποθέσεις:
1. Η παραχώρηση για απλή χρήση αιγιαλού και παραλίας επιτρέπεται σε θέσεις όπου υπάρχει νόμιμα υφιστάμενη οδική πρόσβαση και εφόσον εξυπηρετείται από οριοθετημένο χώρο

στάθμευσης, νόμιμα διαμορφωμένο και εκτός αμμοθινικών τύπων οικοτόπων (Τ.Ο.: 2110, 2120, 2250, 2190).
2. Μετά το πέρας της περιόδου χρήσης θα πρέπει να απομακρύνονται τα πάσης φύσεως υλικά και εγκαταστάσεις που θα τοποθετηθούν για την εξυπηρέτηση των λουόμενων και την αναψυχή του κοινού (ενδεικτικά αναφέρονται: τροχήλατες καντίνες, ομπρέλες, βάσεις για ομπρέλες κ.α.)
3. Η χωροθέτηση και λειτουργία αναψυκτήριων θα πρέπει να γίνεται με όρους και προϋποθέσεις που να συνάδουν με τις ανάγκες προστασίας των αμμοθινικών και λοιπών φυσικών οικοσυστημάτων, του τοπίου και του περιβάλλοντος εν γένει. Η καθαριότητα και η καλή κατάσταση των χώρων των αναψυκτήριων, όπως και των παρακείμενων εγκαταστάσεων υγιεινής, αν υπάρχουν, καθώς και η τήρηση φιλοπεριβαλλοντικών κανόνων αποτελούν υποχρέωση και ευθύνη του μισθωτή παραχωρησιούχο.
4. Στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης, η χωροθέτηση αναψυκτήριων και λοιπών εγκαταστάσεων για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών (π.χ. ομπρέλες, ξαπλώστρες κ.λπ.) επιτρέπονται μόνο σε συγκεκριμένες θέσεις, όπως αυτές θα προκύψουν από το Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών και τις σχετικές δράσεις που θα υλοποιηθούν.
5. Θα πρέπει να διασφαλίζεται η ελεύθερη και ασφαλής διέλευση των λουόμενων μέσω των προς παραχώρηση εκτάσεων, καθώς και μεταξύ των ομπρελοκαθισμάτων και ξαπλωστρών και της ακτογραμμής.
6. Θα πρέπει να διασφαλίζεται η εγκατάσταση ικανοποιητικού αριθμού χημικών τουαλετών για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών.
7. Σε κάθε παραλία παραχώρησης θα τοποθετείται κατάλληλη ενημερωτική πινακίδας πληροφόρησης για την περιοχή του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000 και τα στοιχεία της προστατευόμενης περιοχής.
8. Για παράκτιες περιοχές που υπάρχει θεσμοθετημένη Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου (ΖΟΕ), ισχύουν, εκτός των ανωτέρω, και οι όροι και περιορισμοί των διατάξεων της ΖΟΕ.

Δ. Σε όλες τις παραλίες φωλεοποίησης της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* για τη διατήρηση του είδους ισχύουν οι ακόλουθες ρυθμίσεις:
Δ.1 Δεν επιτρέπονται οι ακόλουθες ενέργειες:
1. Η ανασκαφή φωλιών της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*, σημασμένες ή όχι, η με οποιοδήποτε τρόπο παρενόχληση του είδους κατά τη διαδικασία της αναπαραγωγής καθώς και της εξόδου των νεοσσών προς τη θάλασσα. Κατ' εξαίρεση επιτρέπονται οι επεμβάσεις αυτές για επιστημονικούς λόγους, όταν γίνονται από εκπροσώπους φορέων που έχουν λάβει σχετική άδεια από τις αρμόδιες αρχές.
2. Η τοποθέτηση φωτεινών πηγών.
Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η χρήση φωτεινών πηγών που χρησιμοποιούνται από το προσωπικό φύλαξης, παρακολούθησης και διαχείρισης της περιοχής. Επίσης δεν επιτρέπεται η χρήση φορητών φωτεινών πηγών από χρήστες της παραλίας. Από παρακείμενα κτίρια και άλλες υποδομές δεν επιτρέπεται η τοποθέτηση προβολέων για τη φωταγώγηση της παραλίας ενώ θα πρέπει να περιορίζεται ο διάχυτος φωτισμός. Για την εξασφάλιση της σωστής διαχείρισης του φωτός προτείνεται η:
α) τοποθέτηση των φωτιστικών σωμάτων σε χαμηλό ύψος και με τρόπο που εξασφαλίζει ότι δεν είναι ορατά από την παραλία (π.χ. φωτιστικά σε στύλους μικρού ύψους, εφοδιασμένα όπου απαιτείται με περσίδες κατεύθυνσης του φωτός, παρέχουν έναν ιδανικό τρόπο ώστε να παραμένει το φως κοντά στο έδαφος και να ελαχιστοποιείται η διαρροή. Ως ιδανική λύση μπορεί να προωθηθεί όπου είναι δυνατόν, η τοποθέτηση των φωτιστικών μέσα σε εσοχές τοίχων, φραχτών κλπ. Ώστε να μην είναι ορατή η πηγή τους φωτός).
β) χρήση κατάλληλης βλάστησης που θα λειτουργήσει ως φυσικός φωτοφράχτης (η φύτευση κατά μήκος της πλευράς των κτιρίων που βλέπουν την παραλία δημιουργεί φράγμα για το φως. Τα θαμνώδη φυτά ή τα χαμηλά δένδρα εμποδίζουν αποτελεσματικά τις διαρροές. Κάθε φύτευση θα πρέπει κατά το δυνατό να γίνεται σε συνεργασία με ειδικούς ερευνητές).

γ) χρήση κατάλληλων φωτιστικών σωμάτων καθώς και η χρήση καλυπτρών που πληρούν τα παρακάτω κριτήρια:
- ανθεκτικότητα στους ισχυρούς ανέμους
- υψηλή ποιότητα κατασκευής
- πλήρη αδιαφάνεια
- χρήση φύλλων αλουμινίου ή γαλβανισμένου ατσαλιού για την κατασκευή τους
- παροχή γωνίας αποκοπής του φωτός μεγαλύτερη των 90ο
- εξασφάλιση ότι το φως από τη σκιασμένη πηγή δε φτάνει ως την παραλία

3. Η τοποθέτηση κάθε είδους μεγαφωνικών εγκαταστάσεων.
4. Η καθέλκυση κάθε είδους μηχανοκίνητου πλωτού μέσου.
5. Η μετακίνηση με ζώα (όπως άλογα κ.ά.) για ψυχαγωγικούς λόγους
6. Αλλοιώσεις περιβάλλοντος, νέες χρήσεις ή νέα έργα και επεμβάσεις στην περιοχή του αιγιαλού, της παραλίας, της θάλασσας καθώς και ενέργειες που επιφέρουν στον αιγιαλό, την παραλία, τη θάλασσα, τον πυθμένα, οποιαδήποτε μεταβολή με την κατασκευή, τροποποίηση ή καταστροφή έργων ή του εδάφους ή του πυθμένα με τη λήψη χώματος, λίθων ή άμμου ή με οποιονδήποτε άλλον τρόπο.
7. Ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για τον καθαρισμό αιγιαλού και παραλίας:
i. Βαρέα οχήματα μπορούν να χρησιμοποιούνται μόνο πριν από την έναρξη (δηλαδή πριν την 1η Μαΐου) και μετά το τέλος της περιόδου ωοτοκίας (δηλαδή μετά την 31η Οκτωβρίου). Ο μηχανικός καθαρισμός παραλιών με βαρέα οχήματα πρέπει να γίνεται μόνο σε τμήματα παραλιών εάν κρίνεται απολύτως απαραίτητος και κατόπιν σχετικής άδειας από την Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής, σύμφωνα με τους όρους και προϋποθέσεις που θα οριστούν στην σχετική άδεια.
ii. Κατά τη διάρκεια της περιόδου ωοτοκίας (Μάιος-Οκτώβριος) συνίσταται ο χειρωνακτικός καθαρισμός της παραλίας.
iii. Η διαδικασία του καθαρισμού δεν πρέπει να επηρεάζει τις αμμοθίνες, τη φυσική βλάστηση και τις πέτρες που βρίσκονται ανάμεικτες στην άμμο. Τα στοιχεία αυτά προστατεύουν την ακτή από τη διάβρωση.
iv. Τα σκουπίδια που συγκεντρώνονται πρέπει να απομακρύνονται από την παραλία και τον περιβάλλοντα χώρο, ακόμα κι αν είναι φυτικής προέλευσης.

Δ.2 Επιπλέον όροι κατά την ενοικίαση τμημάτων αιγιαλού και παραλίας (παραχώρηση απλής χρήσης αιγιαλού)
Ειδικότερα στις παραλίες ωοτοκίας της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*, με σκοπό την ελαχιστοποίηση των οχλήσεων κατά την αναπαραγωγική διαδικασία του είδους ισχύουν οι επιπλέον όροι:
1. Τοποθέτηση ομπρελών σε σταθερά σημεία και σε άξονες κάθετους προς το κύμα καθώς και εξασφάλιση απόστασης ίσης ή μεγαλύτερης των τριών (3) μέτρων μεταξύ τους.
2. Η άμμος μεταξύ των ομπρελών και ξαπλωστρών δεν θα καλύπτεται από ξύλινους διαδρόμους.
3. Εξασφάλιση ελεύθερης ζώνης πλάτους πέντε (5) μέτρων στην κορυφή της παραλίας καθώς και από την ακτογραμμή.
4. Το πλύσιμο των ξαπλωστρών και ο καθαρισμός του εν γένει εξοπλισμού, να γίνεται εκτός της παραλίας.
5. Συγκέντρωση των ξαπλωστρών και του υπόλοιπου κινητού εξοπλισμού με τη δύση του ηλίου, σε σημείο εκτός της αμμώδους παραλίας και επανατοποθέτησή τους το πρωί. Η μεταφορά τους απαγορεύεται να γίνεται με «σύρσιμο» επί της άμμου. Ειδικότερα για τις ομπρέλες και λόγω της σταθερής βάσης τους, δεν συνίσταται η καθημερινή μεταφορά τους αλλά η χρήση ομπρελών που μπορούν να κλείνουν, ώστε στην περίπτωση δημιουργίας φωλιάς, να υπάρχει δυνατότητα περιορισμού της σκίασης του σημείου αυτού της παραλίας.
6. Δεν επιτρέπεται η τοποθέτηση μόνιμων ή ημιμόνιμων κατασκευών και εγκαταστάσεων όπως κουβούκλια, κιόσκια, τέντες, κατασκευές περιορισμού αθλοπαιδιών, ή ντους στην αμμώδη ακτή.

Επίσης δε επιτρέπεται η τοποθέτηση κατασκευών υπό μορφή καναπέδων ή ξαπλωστρών που έχουν τη μορφή κρεβατιού και φέρουν επ' αυτών σκιάδια.
7. Αποφυγή φωτορύπανσης και εξασφάλιση πως δεν θα υπάρχει διαρροή φωτός από ιδιωτικές και δημόσιες φωτεινές πηγές προς την παραλία ώστε να μην αποπροσανατολίζονται οι νεοσσοί.
8. Απαγορεύεται η οργάνωση beach-parties και μουσικοχορευτικών εκδηλώσεων.
9. Απαγορεύεται η πρόσβαση και κίνηση οχημάτων στην παραλία.
10. Διασφάλιση εγκατάστασης ικανοποιητικού αριθμού χημικών τουαλετών για την εξυπηρέτηση των κολυμβητών όπου απαιτείται, μακριά από το χώρο ωοτοκίας της χελώνας *Caretta caretta*.

Δ.3. Πεδίο εφαρμογής ρυθμίσεων για τις παραλίες φωλεοποίησης της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*
1. GR2540003 - "Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου" Η παραλία Ευρώτα (μήκους περίπου 13 km) καθώς και τέσσερις παραλίες στο δυτικό Λακωνικό Κόλπο συνολικού μήκους περίπου 8,4 km (από ανατολικά προς δυτικά: Βαλτάκι μήκους περίπου 1,2 km, Σελινίτσα μήκους περίπου 1,5 km, Μαυροβούνι μήκους περίπου 3,9 km και Βαθύ μήκους περίπου 1,8 km).

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CF0305
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Όροι και προϋποθέσεις για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003, GR2540006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της χερσαίας προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.6.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Α.1.10, Α.3.9
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

§ Επιτρέπεται η ημερήσια επίσκεψη και ξενάγηση επισκεπτών, με σκοπό την περιβαλλοντική εκπαίδευση, την παρατήρηση της φύσης και την ήπια αναψυχή.
§ Η κίνηση των επισκεπτών στης Ζώνες Προστασίας της Φύσης γίνεται επί των επισημασμένων μονοπατιών και σε καθορισμένες περιοχές.
§ Επιτρέπεται η ξενάγηση επισκεπτών και η διοργάνωση οικοτουριστικών προγραμμάτων σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους, σε καθορισμένες διαδρομές και χώρους, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών.
§ Η περιήγηση με οχήματα επιτρέπεται μόνο επί του αναγνωρισμένου οδικού δικτύου. Σε κάθε περίπτωση απαγορεύεται η κίνηση με μηχανοκίνητο μέσο εκτός οδικού δικτύου για λόγους προστασίας των τύπων οικοτόπων, της χλωρίδας, της διάβρωσης του εδάφους και της αποφυγής όχλησης της πανίδας.
§ Θα πρέπει να τηρούνται αυστηρά τα όρια ταχύτητας σύμφωνα με τις σημάνσεις στους δρόμους και σε κάθε περίπτωση να αποφεύγεται η ανάπτυξη υψηλών ταχυτήτων, τόσο για την προστασία των επισκεπτών, όσο και για την αποφυγή θανάτωσης κάποιου είδους πανίδας.
§ Η στάθμευση επιτρέπεται μόνο στους ειδικά διαμορφωμένους χώρους
§ Δεν επιτρέπεται η ελεύθερη κατασκήνωση και η διαμονή σε αυτοκινούμενα τροχόσπιτα, εκτός των ειδικά καθορισμένων θέσεων.
§ Δεν επιτρέπεται το άναμμα φωτιάς, ενώ θα πρέπει να αποφεύγεται κάθε ενέργεια που μπορεί να αποτελέσει εστία έναρξης πυρκαγιάς.
§ Εφόσον επισημανθεί κακή σήμανση ή οποιαδήποτε ζημιά σε κάποιο από τα σηματοδοτημένα μονοπάτια, προτείνεται να κοινοποιείται στην αρμόδια ΜΔΠΠ της περιοχής.
§ Θα πρέπει να διαφυλάσσεται η καθαριότητα και η αποφυγή ρύπανσης της περιοχής. Τυχόν απορρίμματα από την άσκηση των δραστηριοτήτων θα πρέπει να συλλέγονται από τους επισκέπτες και να απορρίπτονται σε κάδους ή σε γωνιές ανακύκλωσης (εφόσον πρόκειται για ανακυκλώσιμα υλικά).
§ Στα ποτάμια, ρυάκια και τις πηγές θα πρέπει να αποφεύγεται η χρήση απορρυπαντικών ή άλλων χημικών ουσιών για την αποφυγή ρύπανσης των υδάτων.
§ Θα πρέπει να αποφεύγεται κάθε ενέργεια που μπορεί να προκαλέσει όχληση στα είδη πανίδας (π.χ. δυνατή μουσική, δυνατοί θόρυβοι κ.λπ.), ειδικά σε θέσεις όπου φωλεάζουν αναπαράγονται προστατευόμενα είδη.
§ Δεν επιτρέπεται η καταστροφή φωλιών, η εκρίζωση φυτικών ειδών, η κοπή θάμνων και δένδρων και η χάραξη φλοιών δένδρων.
§ Δεν επιτρέπεται η θανάτωση, σύλληψη, αιχμαλωσία και οποιαδήποτε μεταχείριση των ειδών της πανίδας καθώς και η συλλογή αυγών.
§ Προτείνεται να αναφέρεται στις αρμόδιες αρχές ή τη ΜΔΠΠ κάθε παράνομη δραστηριότητα που θα πέσει στην αντίληψη των επισκεπτών

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CG0201
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003, GR2540006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής και κυρίως το σύνολο των ειδών ορνιθοπανίδας
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.11.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
B.2.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, ΔΑΣΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Μη εφαρμόσιμο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση Υπουργικής Απόφασης Κανονιστικού Πλαισίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

§ Στις περιοχές που επιτρέπεται η θήρα, η άσκηση της δραστηριότητας θα γίνεται σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις, τις ετήσιες αποφάσεις των αρμόδιων Δασικών Υπηρεσιών.
§ Κατά την άσκηση της θήρας θα πρέπει να λαμβάνονται όλα τα μέτρα για την αποφυγή καταστροφής των τύπων οικοτόπων της περιοχής. Ενέργειες που οδηγούν σε υποβάθμιση, όπως κοπή θάμνων και δένδρων, καύση κ.λπ.) δεν επιτρέπονται.
§ Δεν επιτρέπεται η κίνηση των οχημάτων εκτός του οδικού δικτύου
§ Θα πρέπει να λαμβάνονται όλα τα μέτρα για την αποφυγή της ρύπανσης και σε κάθε περίπτωση δεν επιτρέπεται η απόρριψη απορριμμάτων, λαδιών, πλαστικών κ.λπ.
§ Θα πρέπει να ελαχιστοποιείται η όχληση ειδών πανίδας, ειδικά στους χώρους αναπαραγωγής ή φωλεάσματος.
§ Στην περίπτωση που κυνηγός εντοπίσει αδέσποτο σκύλο θήρας, θα πρέπει να το δηλώσει σε κάποια αρμόδια αρχή (Κυνηγετικό Σύλλογο, Δασαρχείο, Αστυνομικό Τμήμα ή τον Φορέα Διαχείρισης).
§ Με το πέρας των βολών θα πρέπει να συλλέγονται οι άδειες κάλυκες, ώστε να ελαχιστοποιηθεί η ρύπανση της περιοχής. Βέλτιστη πρακτική αποτελεί η ανακύκλωσή τους.
§ Πληροφορίες για καλές πρακτικές σχετικά με την άσκηση της θήρας σε προστατευόμενη περιοχή μπορούν να ληφθούν από τον ¨Οδηγό για συμβατό κυνήγι στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000 στην Κρήτη (Κωνσταντίνος Γρίβας. 2015)
https://natura2000.crete.gov.gr/fileadmin/printmaterial/pdf_Gia%20Periferia_Kinigi/03_Odigos%20Kinigitikos%20%20GR_A5_Small_WEB.pdf

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0305
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο ως ως στόχο την δημιουργία κανονιστικού πλαισίου για την ορθή άσκηση της μελισσοκομίας
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003, GR2540006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.13.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.3.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση ΚΥΑ κανονιστικού πλαισίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

§ Για την τοποθέτηση των κυψελών θα πρέπει να τηρούνται οι ισχύουσες διατάξεις. Προτείνεται η αναζήτηση θέσεων χωρίς βλάστηση (π.χ. οικόπεδα, ξέφωτα).
§ Δεν επιτρέπεται κάθε ενέργεια που οδηγεί σε καταστροφή της φυσικής βλάστησης, καθώς και η καταστροφή τυχόν φωλιών πανίδας.
§ Κάθε κυψέλη ή ικανός αριθμός αυτώ πρέπει να σημαίνεται σε εμφανές σημείο και ευανάγνωστα με το ονοματεπώνυμο, τη διεύθυνση και το τηλέφωνο του ιδιοκτήτη.
§ Οι κυψέλες πρέπει να συντηρούνται για να βοηθήσουν τις μέλισσες στην υπεράσπιση των κυψελών τους και να αποτραπεί η διαρροή του μελιού. Ο εξοπλισμός πρέπει να διατηρείται καθαρός και σε καλή κατάσταση.
§ Κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων θα πρέπει να εφαρμόζονται καλές πρακτικές μελισσοκομίας.
§ Κατά την παύση της δραστηριότητας σε κάποια θέση, όλα τα υλικά που χρησιμοποιούνται θα πρέπει να απομακρύνονται με ευθύνη του μελισσοκόμου και να παραμένει ο χώρος καθαρός.
§ Το κάπνισμα κυψελών, που είναι μέσα σε δάση και δασικές εκτάσεις και σε απόσταση μικρότερη των 300 μέτρων από τις παρυφές των δασών επιτρέπεται:
Α) εφόσον η ελάχιστη απόσταση του χώρου εγκατάστασης των κυψελών από δέντρα και θάμνους είναι τουλάχιστον 10 μέτρα
Β) Στον χώρο των κυψελών διατηρείται ικανή ποσότητα νερού (τουλάχιστον 200 λίτρα νερού).
§ Το κάπνισμα μελισσών που είναι σε κορμούς δέντρων, επιτρέπεται εκτός αντιπυρικής περιόδου, μόνον εφόσον επικρατούν κατάλληλες καιρικές συνθήκες, έχουν ληφθεί τα προληπτικά μέτρα της προηγουμένης παραγράφου και έχει ενημερωθεί η αρμόδια Πυροσβεστική Υπηρεσία για τον χρόνο της ενέργειας του καπνίσματος.
§ Κατά την αντιπυρική περίοδο επιτρέπεται το κάπνισμα των μελισσών μόνο μέχρι τη 12η μεσημβρινή και εφόσον ο δείκτης επικινδυνότητας της περιοχής είναι 1 (μικρή) ή 2 (μέση). Σε κάθε περίπτωση ακολουθούνται οι ειδικότερες Πυροσβεστικές Διατάξεις και Οδηγίες της Πολιτικής Προστασίας για την αποφυγή πυρκαγιάς.
§ Προτείνεται να ακολουθούνται οι οδηγίες – καλές πρακτικές για την πρόληψη πυρκαγιών όπως αυτές εκδόθηκαν στα πλαίσια του ερευνητικού έργου «Συμβολή στην πρόληψη των δασικών πυρκαγιών με τη μεθοδολογία INCA» (ΥΠΕΝ- Πράσινο Ταμείο- ΕΛΓΟ Δήμητρα). Πληροφορίες: https://dasarxeio.com/2018/07/08/56085/

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0306
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την εκτέλεση κάθε φύσης έργου και ενέργειας εντός της προστατευόμενης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο έχει ως στόχο τη δημιουργία κανονιστικού πλαισίου εν γένει για τις κατασκευές έργων εντός της προστατευόμενης περιοχής
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003, GR2540006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Β.2.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.6.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση ΚΥΑ κανονιστικού πλαισίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

§ Δεν επιτρέπεται κάθε ενέργεια που μπορεί να οδηγήσει σε καταστροφή ή υποβάθμιση της φυσικής παρόχθιας βλάστησης των υδατορευμάτων (π.χ. καθαρισμοί των ρεμάτων με χωματουργικά μηχανήματα). Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται στις περιπτώσεις που έχουν δοθεί ειδικές άδειες κατόπιν εγκεκριμένης μελέτης για την εκτέλεση εργασιών που βεβαιώνονται από την καθ' ύλη αρμόδια υπηρεσία ή για ενέργειες που προβλέπονται από συγκεκριμένη δράση, όπως για παράδειγμα η αντιμετώπιση του μεταχρωματικού έλκους του πλατάνου.
§ Δεν επιτρέπεται κάθε δραστηριότητα ή έργο που ενδέχεται να υποβαθμίσει το υδρολογικό καθεστώς ή την ποιότητα του νερού. Η παράμετρος αυτή θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την έκδοση περιβαλλοντικών όρων.
§ Δεν επιτρέπεται η καταστροφή της φυσικής βλάστησης στις εκτάσεις που υπάγονται στις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας. Άδεια η οποία οδηγεί σε απώλεια ή υποβάθμιση της φυσικής βλάστησης θα πρέπει να παραχωρείται μόνο εφόσον έχει αποκλειστεί οποιαδήποτε άλλη πιθανότητα και δεν επηρεάζονται τα προστατευτέα αντικείμενα της περιοχής.
§ Δεν επιτρέπεται η απόρριψη απορριμμάτων ή η τοποθέτηση σκουπιδιών σε χώρους άλλους από τους προβλεπόμενων και η καθ' οιονδήποτε τρόπο ρύπανση του χώρου γενικά. Τυχόν υπάρχοντα απορρίμματα στην περιοχή θα απομακρυνθούν από τις αρμόδιες υπηρεσίες και θα γίνει περιβαλλοντική αποκατάσταση των θιγόμενων χώρων.
§ Δεν επιτρέπεται η φύτευση ειδών ξένων προς τα είδη της αυτοφυούς χλωρίδας που συνθέτουν τις φυσικές φυτοκοινωνίες.
§ Στις ζώνες προστασίας της φύσης και ζώνες διατήρησης οικοτόπων και ειδών δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση κάθε είδους διαφημιστικών πινακίδων. Στις ζώνες βιώσιμης διαχείρισης φυσικών πόρων επιτρέπεται η ελεγχόμενη τοποθέτηση πινακίδων και με αυστηρή τήρηση της ισχύουσας νομοθεσίας. Οι πινακίδες θα πρέπει να είναι διακριτικές, καλαίσθητες, εναρμονισμένες με το τοπίο και να μην αντίκεινται στις αρχές προστασίας της περιοχής και σε κάθε περίπτωση να μην ξεπερνάνε σε ύψος τα 2,5 μ.
§ Δεν επιτρέπεται η απόρριψη κάθε είδους αποβλήτων, στερεών ή υγρών, οποιασδήποτε προέλευσης (αστικών, γεωργικών, κτηνοτροφικών ή βιομηχανικών) καθώς και απορριμμάτων.
§ Δεν επιτρέπεται η αποθήκευση, προσωρινή ή μη υλικών που μπορεί να μολύνουν τα ύδατα ή το έδαφος

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

5.3.3.8.10 Μέτρα επόπτευσης/φύλαξης

Κωδικός Μέτρου:
MM25403CW0303
Ονομασία Μέτρου:
Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά στις δέσμες μέτρων που είναι απαραίτητες για την επόπτευση και φύλαξη της περιοχής. Τα μέτρα αφορούν: 1. Συστηματικές περιπολίες επόπτευσης από το προσωπικό φύλαξης της περιοχής και τις αρμόδιες αρχές και σύνταξη ημερήσιας αναφοράς 2. Αγορά αυτοκινήτου επόπτευσης της χερσαίας περιοχής 3. Αγορά σκάφους για την επόπτευση του θαλασσίου τμήματος 4. Συμφωνητικό με τις αρμόδιες αρχές για την δυνατότητα επιβολής διοικητικών κυρώσεων (προστίμων) στους παραβάτες από το προσωπικό φύλαξης της περιοχής 5. Τοποθέτηση οπτικών μέσων παρακολούθησης και ασφαλείας (κάμερες κλειστού κυκλώματος cctv) για την καλύτερη φύλαξη της περιοχής ακόμα και τις βραδινές ώρες, ή σε περιοχές απόμακρες, ή δύσκολες στην προσέγγισή τους. 6. Αγορά συστήματος εναέριας παρακολούθησης (drone) και κατάρτιση προσωπικού ασφαλείας για τη χρήση του 7. Εκπαίδευση και κατάρτιση του προσωπικού φύλαξης για τους κανονισμούς, την επιβολή προστίμων, τον εντοπισμό παραβατών, τους κανόνες συμπεριφοράς και αντίδρασης σε περιπτώσεις παράνομων πράξεων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Διοικητικό, Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25403 Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540003, GR2540006
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης

Γ.6.1, Β.2.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Όλες οι πιέσεις και απειλές στη θαλάσσια και χερσαία (περιφερειακή) ζώνη
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα επόπτευσης ή/ και φύλαξης
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει μεγάλη εμπειρία στην επόπτευση και φύλαξη των προστατευόμενων περιοχών, τόσο σε εθνικό επίπεδο (π.χ. Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου), αλλά και σε μεσογειακό/ παγκόσμιο επίπεδο από άλλες προστατευόμενες περιοχές. Επιπλέον, οι υφιστάμενοι αρμόδιοι φορείς (π.χ. λιμενικό) έχουν ήδη καταρτισμένο προσωπικό και κατάλληλα μέσα σε πολλά θέματα που χρήζουν επόπτευσης (π.χ. εντοπισμός θαλάσσιας ρύπανσης από αέρος, παράνομης αλίευσης) του θαλασσίου περιβάλλοντος και θα μπορούσαν να προσφέρουν μέσω συνεργασίας με τη ΜΔΠΠ. Τέλος, η διαρκώς αναπτυσσόμενη τεχνολογία μπορεί να προσφέρει επιπλέον μέσα (π.χ. ραντάρ, συστήματα εναέριας παρακολούθησης όπως drones) για τη βελτιστοποίηση τόσο της επόπτευσης όσο και της παρακολούθησης του προστατευτέου αντικειμένου στην περιοχή μελέτης.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1ο έτος: προμήθεια εξοπλισμού και εκπαίδευση εποπτών, 2ο-5ο έτος: περιπολίες εποπτών
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25403CW0209, MM25403CW0208
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, Λιμενικό, Δασική υπηρεσία, ΥΠΕΝ

Εκτιμώμενο Κόστος
311.700 €
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ανάγκη σύναψης συμφωνητικού μεταξύ ΜΔΠΠ και αρμόδιων υπηρεσιών (Λιμενικού Σώματος, Δασικής υπηρεσίας και Επιθεωρητών περιβάλλοντος) για συνεργασία και κοινές περιπολίες, ή η παραχώρηση ανακριτικών καθηκόντων και επιβολής προστίμων στο προσωπικό φύλαξης της περιοχής αναμένεται να αυξήσουν την αποτελεσματικότητα του μέτρου. Παραχώρηση προανακριτικών καθηκόντων (θεσμικό) από τους επόπτες των ΜΔΠΠ.
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Το υψηλό κόστος της δράσης οφείλεται σε μεγάλο βαθμό την αγορά εξοπλισμού η οποία όμως πραγματοποιείται μόνο μια φορά και εξοπλίζει εφάπαξ την ΜΔΠΠ. Υψηλά απρόβλεπτο μπορεί να είναι και το κόστος των καυσίμων, που είναι απαραίτητο για τη λειτουργία μεγάλου μέρους των περιπολιών. Παρόλα αυτά, η εποπτεία και φύλαξη μπορούν να συνδυάζονται με δράσεις παρακολούθησης καλύπτοντας μεγάλες εκτάσεις που θα μειώνουν σημαντικά το κόστος υλοποίησης ποικιλίας δράσεων της αρμόδιας υπηρεσίας. Το κόστος επίσης αναμένεται να μειωθεί περαιτέρω με την πάροδο του χρόνο και της υλοποίησης του μέτρου, λόγω της πιο στοχευμένη επόπτευση σε συγκεκριμένες περιοχές που παρατηρούνται συχνές παραβιάσεις αλλά και της κοινωνικής αποδοχής των χρηστών με δράσεις ενημέρωσης και παραδειγματισμού μετά την εφαρμογή των διοικητικών προστίμων.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Μέτρια, καθώς η κοινωνία αρχικά αντιτίθεται εν μέρει σε κάθε μορφή νέου ελέγχου και την επιβολή προστίμων. Αναμένεται ότι κατά τον 1ο χρόνος εφαρμογής θα υπάρξει δυσαρέσκεια από τους παραβάτες. Αλλά αν η επόπτευση γίνει με σωστό τρόπο και όχι με τιμωρητικό αυτοσκοπό, σύντομα θα γίνει αποδεκτή και αναγκαία. Τέλος, η συστηματική φύλαξη της περιοχής και επιβολή προστίμων από την αρμόδια υπηρεσία αναμένεται να επιφέρει εξάλειψη διάπραξης παράνομων ενεργειών στην περιοχή ευθύνης, καθώς από τους πρώτους κιόλας μήνες εφαρμογής της δράσης, ο παραδειγματισμός θα αποτελέσει σημαντικό στοιχεία αποτροπής παραβατικών συμπεριφορών.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η φύλαξη της υπαίθρου είναι ίσως το πιο σημαντικό αποτρεπτικό εργαλείο κυρίως για τις παράνομες πράξεις. Η συνεχής παρουσία των ελεγκτικών οργάνων στο πεδίο πέρα από τον εντοπισμό και την δίωξη των παράνομων πράξεων δημιουργεί και ένα αίσθημα ύπαρξης ορίων και νόμων στους χρήστες γης με αποτέλεσμα την αποτροπή κάποιον πράξεων. Το μέτρο αφορά στις δέσμες μέτρων που είναι απαραίτητες για την επόπτευση και φύλαξη της περιοχής. Τα μέτρα αφορούν: 1. Συστηματικές περιπολίες επόπτευσης από το προσωπικό φύλαξης της περιοχής και τις αρμόδιες αρχές, και σύνταξη ημερήσιας αναφοράς Είναι ουσιαστικής σημασίας να υπάρχει κάθε μέρα (και τα Σαββατοκύριακα) τουλάχιστον μια ομάδα επόπτευσης και φύλαξης ανά περιοχή σε τουλάχιστον μία οχτάωρη βάρδια. Το

προσωπικό φύλαξης θα πρέπει να εποπτεύει την περιοχή με περιπολίες σε καθημερινή βάση, και να ελέγχει τυχόν παραβάσεις ή/και καταγγελίες που γίνονται στην περιοχή. Οι περιπολίες θα πρέπει να προγραμματίζονται σε μηνιαία βάση με τρόπο τέτοιο ώστε να καλύπτεται το σύνολο των περιοχών. Πέραν τούτου, θα πραγματοποιηθεί ταχεία προτεραιοποίηση των περιοχών που θα εντοπίσει περιοχές που χρήζουν αυξημένης επόπτευσης με κριτήρια όπως συχνότητα παραβιάσεων και εκτέλεσης παράνομων δραστηριοτήτων, ευαισθησία προστατευτέου αντικειμένου, ευκολία προσέγγισης περιοχής, ανάγκη νυχτερινής επόπτευσης, ενδιαφέρον παρακολούθησης προστατευτέου αντικειμένου και δραστηριοτήτων κ.ά.) σύμφωνα με την οποία θα επιλεγούν περιοχές που χρήζουν συχνότερης επόπτευσης από το προσωπικό φύλαξης, και τα σημεία τοποθέτησης κλειστού κυκλώματος καμερών ή ραντάρ. Ο προγραμματισμός των περιπολιών πρέπει να μην είναι προσβάσιμος στο ευρύ κοινό. Μετά το πέρας της περιπολίας θα πρέπει να γράφεται μια σύντομη ημερήσια αναφορά όπου θα αναφέρονται ποιες περιοχές επισκέφτηκε το κλιμάκιο, τυχόν στοιχεία που προέκυψαν από την διαδικασία επόπτευσης και συνομιλίες με χρήστες γης και τυχόν παραβάσεις που εντοπίστηκαν. Είναι σημαντικό οι επόπτες να έχουν καλή επικοινωνία με τον τοπικό πληθυσμό και να έχουν διαλεκτικές ικανότητες.
2. Αγορά αυτοκινήτου επόπτευσης της χερσαίας περιοχής, ειδικά εξοπλισμένο και για τη μεταφορά ειδικού σκύλου φύλαξης
3. Αγορά σκάφους για την επόπτευση του θαλασσίου τμήματος, το οποίο δύναται να χρησιμοποιείται και για την καταγραφή/ παρακολούθηση των χερσαίων δραστηριοτήτων (π.χ. κατάδυση) οι οποίες θα πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια της τυπικής ημερήσιας επόπτευσης της περιοχής
4. Συμφωνητικό με τις αρμόδιες αρχές για την δυνατότητα επιβολής διοικητικών κυρώσεων (προστίμων) στους παραβάτες από το προσωπικό φύλαξης της περιοχής
Βασικό θεσμικό πρόβλημα είναι η απουσία προανακριτικών καθηκόντων από τους επόπτες των Μονάδων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, γεγονός που δυσχεραίνει ιδιαίτερα το έργο τους που συχνά επιτελείται σε απομακρυσμένες περιοχές όπου η επέμβαση άλλων αρχών με ανακριτικά καθήκοντα είναι αδύνατη. Στην αρμοδιότητα των μηχανισμών ελέγχου και επόπτευσης της περιοχής (προσωπικό επόπτευσης και φύλαξης της Μονάδας Διαχείρισης) θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται και η έναρξη διοικητικών διαδικασιών στις αρμόδιες αρχές (π.χ. καταγγελία) που δύναται να καταγγέλλει ο φορέας για διετέλεση παράνομων δραστηριοτήτων που υποβαθμίζουν ή απειλούν το προστατευτέο αντικείμενο, ακόμα και αν αυτές λαμβάνουν χώρα εκτός της περιοχής αρμοδιότητας. Σε κάθε περίπτωση, ακόμα και αν οι επόπτες δεν έχουν προανακριτικά καθήκοντα πρέπει να έχουν συνεχή δίαυλο επικοινωνίας με τα αρμόδια προανακριτικά όργανα. Συνίσταται οι περιπολίες θα λαμβάνουν χώρα είτε αποκλειστικά από το αρμόδιο προσωπικό φύλαξης, ή μπορεί να συμμετέχει και άτομο από την αρμόδια υπηρεσία (π.χ. δασική υπηρεσία, λιμεναρχείο κτλ.) ώστε να εξασφαλίζεται ότι οι κυρώσεις εφαρμόζονται αντικειμενικά, με τη σύμφωνη νομοθεσία και με διαφανή τρόπο σε όλους τους παραβάτες ανεξαιρέτως. Μέχρι η αρμόδια αρχή της προστατευόμενης περιοχής να αποκτήσει τα δικά της μέσα επόπτευσης, προτείνεται ο αρμόδιος φορέας της προστατευόμενης περιοχής να συνεισφέρει σε καύσιμα στις αρμόδιες αρχές για την συντέλεση περιπολιών στην περιοχή.
5. Τοποθέτηση οπτικών μέσων παρακολούθησης και ασφαλείας (κάμερες κλειστού κυκλώματος cctv) σε περιοχές που εντοπίζονται συστηματικές παραβιάσεις για την καλύτερη φύλαξη της περιοχής ακόμα και τις βραδινές ώρες, ή σε περιοχές απόμακρες, ή δύσκολες στην προσέγγισή τους.
Οι κάμερες θα εκπέμπουν στα γραφεία της προστατευόμενης περιοχής, και των αρμόδιων υπηρεσιών (π.χ. δασική υπηρεσία, λιμεναρχείο κτλ.) ώστε να υπάρχει έγκαιρη ειδοποίηση όλων των αρμόδιων υπηρεσιών για την παράβαση και τον εν δυνάμει κίνδυνο του προστατευτέου αντικειμένου και συνεπώς έγκαιρος βαθμός ενεργοποίησης και δράσης των σχετικών μηχανισμών. Οι κάμερες δύναται να χρησιμοποιούνται και για τις δράσεις παρακολούθησης ανθρωπογενών δραστηριοτήτων (π.χ. αριθμός επισκεπτών που προσεγγίζουν μια περιοχή, αριθμός σκαφών σε μαρίνες κτλ.) ή οικολογικών και βιολογικών παρατηρήσεων που αφορούν το προστατευτέο αντικείμενο (π.χ. μετακινήσεις ειδών, χρήση ενδιαιτήματος). Το οπτικο-ακουστικό

υλικό που συλλέγεται από τις κάμερες και αποτελεί υλικό οικολογικού ενδιαφέροντος θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί και στις δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού (προβολές στα περίπτερα ενημέρωσης, διαφημιστικά σποτ, ντοκιμαντέρ, έντυπο υλικό κτλ.).
6. Αγορά συστήματος εναέριας παρακολούθησης (drone) και κατάρτιση προσωπικού ασφαλείας για τη χρήση του.
Ο εξοπλισμός με κατάλληλα συστήματα εναέριας παρακολούθησης αποτελούν μια σχετικά χαμηλού κόστους επένδυση για την επόπτευση της περιοχής σε μεγάλο εύρος. Απαιτείται κατάλληλη εξειδικευμένη κατάρτιση του προσωπικού ΜΔΠΠ για τον χειρισμό και τη χρήση του που πιστοποιείται από συναφείς πιστοποιήσεις. Το κόστος περιορίζεται στην αγορά εξοπλισμού και εκπαίδευσης των πιλότων, ενώ το πλεονέκτημά του είναι η συνεχής κάλυψη μεγάλων εκτάσεων προσφέροντας ευρεία επόπτευση σε πραγματικό χρόνο. Τα συστήματα εναέριας παρακολούθησης μπορούν επιπλέον να χρησιμοποιηθούν για την παρακολούθηση του προστατευτέου αντικειμένου της περιοχής μελέτης, ενώ μπορεί να ληφθεί επιπλέον κατάρτιση του προσωπικού του ΜΔΠΠ για την ανάλυση εικόνων (π.χ. χαρτογράφηση οικοτόπων, παρακολούθηση πληθυσμών, εξέλιξη φαινομένων ρύπανσης κτλ.). Η χρήση τους παρόλα αυτά πρέπει να γίνεται με φειδώ και επιστημονικά τεκμηριωμένη γνώση για την αποφυγή όχλησης του προστατευτέου αντικειμένου όπως η ορνιθοπανίδα και τα θαλάσσια θηλαστικά.

7. Εκπαίδευση και κατάρτιση του προσωπικού φύλαξης για τους κανονισμούς, την επιβολή προστίμων, τον εντοπισμό παραβατών, τους κανόνες συμπεριφοράς και αντίδρασης σε περιπτώσεις παράνομων πράξεων.
Το μέτρο αποτελεί τμήμα των Δράσεων εκπαίδευσης, κατάρτισης και ενημέρωσης των αρμόδιων αρχών και φορέων σε θέματα παρακολούθησης, αποτελεσματικής διαχείρισης θαλάσσιου χώρου και αντιμετώπισης παράνομων ενεργειών και ειδικών περιστατικών (π.χ. εκθαλασσώσεων και τραυματισμών πανίδας), όπου και περιγράφεται αναλυτικά

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός περιπολιών
2. Αριθμός αναφορών
3. χλμ. κάλυψης ανά έτος, αριθμός παραβάσεων που εντοπίστηκαν
4. Αριθμός προστίμων που επιβλήθησαν
5. Αριθμός εξοπλισμού που αγοράστηκε

5.3.4 Συνάφεια μέτρων διαχείρισης με όρους και περιορισμούς άσκησης δραστηριοτήτων

Στους Πίνακες 5.3.12-1 και 5.3.12-8 που ακολουθούν καταγράφεται η σύνδεση των μέτρων διαχείρισης με επιμέρους όρους και περιορισμούς των επιτρεπόμενων χρήσεων που αναλύθηκαν στο Κεφάλαιο 4. Επισημαίνεται ότι υπάρχουν μέτρα που αφορούν κανονιστικές ρυθμίσεις για την άσκηση κάποιας χρήσης (π.χ. MM25401CF0303 - Ρύθμιση ταχύτητας μηχανοκίνητων σκαφών – Κανονιστικό), αλλά και μέτρα τα οποία περιλαμβάνουν μελέτες / δράσεις που θα οδηγήσουν σε ρύθμιση των δραστηριοτήτων (π.χ. Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης, Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»).

Πίνακας 5.3.4-1. Κατάλογος Μέτρων Διαχείρισης στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Κορινθιακού Κόλπου» (ΠΠΒ-01)

Κατηγορία χρήσης σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018 και τις επιτρεπόμενες χρήσεις που αναφέρεται στο Κεφάλαιο 4	**Μέτρα διαχείρισης που εξειδικεύουν τις επιτρεπόμενες χρήσεις (κανονιστικό πλαίσιο ή ΜΔ που θα οδηγήσουν σε κανονιστικά μέτρα)**	
(4.3) Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις (κατηγορίες Ζ1, Ζ2, Θ1, Θ2, Ι)	MM25307CE0101	Προειδοποιητικό σύστημα ασφαλείας κητωδών για ναυσιπλόους (early warning system, EWS)
(4.3) Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις (κατηγορίες Ζ1, Ζ2, Θ1, Θ2, Ι)	MM25307CF0303	Θεσμοθέτηση εποχικού ορίου ταχύτητας (εσωλέμβιων και εξωλέμβιων) μηχανικίνητων σκαφών - Κανονιστικό
(4.3) Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις (κατηγορίες Ζ1, Ζ2, Θ1, Θ2, Ι)	MM25307CI0102	Οριοθέτηση περιοχών για την προστασία των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*) και περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*), και πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του είδους
(4.3) Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις (κατηγορίες Ζ1, Ζ2, Θ1, Θ2, Ι)	MM25307CW0201	Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους *Pinna nobilis*
(4.3) Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις (κατηγορίες Ζ1, Ζ2, Θ1, Θ2, Ι)	MM25307CW0202	Σύνταξη καταλόγου με όλα τα θαλάσσια σπήλαια (Τ.Ο. 8330) της περιοχής, και αξιολόγηση της καταλληλότητας τους ως καταφύγια ανάπαυσης της φώκιας. Τρισδιάστατη απεικόνιση του εσωτερικού ανάγλυφου των καταφυγίων ανάπαυσης και αναπαραγωγής του είδους *Monachus monachus*.
(4.3) Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις (κατηγορίες Ζ1, Ζ2, Θ1, Θ2, Ι)	MM25307CW0205	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»
(4.3) Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις (κατηγορίες Ζ1, Ζ2, Θ1, Θ2, Ι)	MM25307CW0207	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1170
(24.1) Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και	MM25307CG0101	Εκπόνηση κοινωνικο-οικονομικής μελέτης για την εκτίμηση ζημιών από την αλληλεπίδραση αλιείας και ειδών θαλάσσιας πανίδας.

Κατηγορία χρήσης σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018 και τις επιτρεπόμενες χρήσεις που αναφέρεται στο Κεφάλαιο 4	**Μέτρα διαχείρισης που εξειδικεύουν τις επιτρεπόμενες χρήσεις (κανονιστικό πλαίσιο ή ΜΔ που θα οδηγήσουν σε κανονιστικά μέτρα)**	
λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες		Αντισταθμιστικά μέτρα σε παράκτιους αλιείς και προτάσεις θεσμικών ρυθμίσεων της αλιευτικής δραστηριότητας.
(24.1) Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες	MM25307CG0104	Εκπόνηση Σχεδίου Επαγγελματικής και Ερασιτεχνικής Αλιευτικής διαχείρισης της περιοχής
(24.1) Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες	MM25307CI0102	Οριοθέτηση περιοχών για την προστασία των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*) και περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*), και πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του είδους
(24.1) Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες	MM25307CW0201	Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους *Pinna nobilis*
(24.1) Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες	MM25307CW0202	Σύνταξη καταλόγου με όλα τα θαλάσσια σπήλαια (Τ.Ο. 8330) της περιοχής, και αξιολόγηση της καταλληλότητας τους ως καταφύγια ανάπαυσης της φώκιας. Τρισδιάστατη απεικόνιση του εσωτερικού ανάγλυφου των καταφυγίων ανάπαυσης και αναπαραγωγής του είδους *Monachus monachus*.
(24.1) Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες	MM25307CW0204	Πρόγραμμα συλλογής δεδομένων στο θαλάσσιο χώρο για την εκτίμηση των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas*, των πιέσεων που δέχονται και της κατάστασης των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας (μελέτη βάσης).
(24.1) Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες	MM25307CW0205	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»
(24.4) Υδατοκαλλιέργειες (χερσαίες, θαλάσσιες, λιμναίες και ποτάμιες εγκαταστάσεις)	MM25307CG0901	Κανονιστικό μέτρο μετριασμού επιπτώσεων των θαλασσοκαλλιεργειών στη θαλάσσια μεγαπανίδα
(24.4) Υδατοκαλλιέργειες (χερσαίες, θαλάσσιες, λιμναίες και ποτάμιες εγκαταστάσεις)	MM25307CI0102	Οριοθέτηση περιοχών για την προστασία των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*) και περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*), και πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του είδους
(24.4) Υδατοκαλλιέργειες (χερσαίες, θαλάσσιες, λιμναίες και ποτάμιες εγκαταστάσεις)	MM25307CW0201	Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους *Pinna nobilis*

Κατηγορία χρήσης σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018 και τις επιτρεπόμενες χρήσεις που αναφέρεται στο Κεφάλαιο 4	**Μέτρα διαχείρισης που εξειδικεύουν τις επιτρεπόμενες χρήσεις (κανονιστικό πλαίσιο ή ΜΔ που θα οδηγήσουν σε κανονιστικά μέτρα)**	
(24.4) Υδατοκαλλιέργειες (χερσαίες, θαλάσσιες, λιμναίες και ποτάμιες εγκαταστάσεις)	MM25307CW0202	Σύνταξη καταλόγου με όλα τα θαλάσσια σπήλαια (Τ.Ο. 8330) της περιοχής, και αξιολόγηση της καταλληλότητας τους ως καταφύγια ανάπαυσης της φώκιας. Τρισδιάστατη απεικόνιση του εσωτερικού ανάγλυφου των καταφυγίων ανάπαυσης και αναπαραγωγής του είδους *Monachus monachus*.
(24.4) Υδατοκαλλιέργειες (χερσαίες, θαλάσσιες, λιμναίες και ποτάμιες εγκαταστάσεις)	MM25307CW0205	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»
(24.4) Υδατοκαλλιέργειες (χερσαίες, θαλάσσιες, λιμναίες και ποτάμιες εγκαταστάσεις)	MM25307CW0207	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1170
(24.9) Αλιεία (ερασιτεχνική και επαγγελματική)	MM25307CG0101	Εκπόνηση κοινωνικο-οικονομικής μελέτης για την εκτίμηση ζημιών από την αλληλεπίδραση αλιείας και ειδών θαλάσσιας πανίδας. Αντισταθμιστικά μέτρα σε παράκτιους αλιείς και προτάσεις θεσμικών ρυθμίσεων της αλιευτικής δραστηριότητας.
(24.9) Αλιεία (ερασιτεχνική και επαγγελματική)	MM25307CW0204	Πρόγραμμα συλλογής δεδομένων στο θαλάσσιο χώρο για την εκτίμηση των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas*, των πιέσεων που δέχονται και της κατάστασης των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας (μελέτη βάσης).
(24.9) Αλιεία (ερασιτεχνική και επαγγελματική)	MM25307CG0104	Εκπόνηση Σχεδίου Επαγγελματικής και Ερασιτεχνικής Αλιευτικής διαχείρισης της περιοχής
(24.9) Αλιεία (ερασιτεχνική και επαγγελματική)	MM25307CI0102	Οριοθέτηση περιοχών για την προστασία των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*) και περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*), και πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του είδους
(24.9) Αλιεία (ερασιτεχνική και επαγγελματική)	MM25307CW0201	Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους *Pinna nobilis*
(24.9) Αλιεία (ερασιτεχνική και επαγγελματική)	MM25307CW0202	Σύνταξη καταλόγου με όλα τα θαλάσσια σπήλαια (Τ.Ο. 8330) της περιοχής, και αξιολόγηση της καταλληλότητας τους ως καταφύγια ανάπαυσης της φώκιας. Τρισδιάστατη απεικόνιση του εσωτερικού ανάγλυφου των καταφυγίων ανάπαυσης και αναπαραγωγής του είδους *Monachus monachus*.
(24.9) Αλιεία (ερασιτεχνική και επαγγελματική)	MM25307CW0205	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας

Κατηγορία χρήσης σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018 και τις επιτρεπόμενες χρήσεις που αναφέρεται στο Κεφάλαιο 4	**Μέτρα διαχείρισης που εξειδικεύουν τις επιτρεπόμενες χρήσεις (κανονιστικό πλαίσιο ή ΜΔ που θα οδηγήσουν σε κανονιστικά μέτρα)**	
		βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»
(26.11) Λιμενικές ζώνες επιβατικής, εμπορικής, αλιευτικής, βιομηχανικής και τουριστικής δραστηριότητας, μαρίνες	MM25307CE0501	Μελέτη χαρτογράφησης, παρακολούθηση και θεσμοθέτηση περιοχών με ανώτατα επιτρεπόμενα όρια υποθαλάσσιου θορύβου
(26.11) Λιμενικές ζώνες επιβατικής, εμπορικής, αλιευτικής, βιομηχανικής και τουριστικής δραστηριότητας, μαρίνες	MM25307CI0102	Οριοθέτηση περιοχών για την προστασία των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*) και περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*), και πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του είδους
(26.11) Λιμενικές ζώνες επιβατικής, εμπορικής, αλιευτικής, βιομηχανικής και τουριστικής δραστηριότητας, μαρίνες	MM25307CW0201	Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους *Pinna nobilis*
(26.11) Λιμενικές ζώνες επιβατικής, εμπορικής, αλιευτικής, βιομηχανικής και τουριστικής δραστηριότητας, μαρίνες	MM25307CW0202	Σύνταξη καταλόγου με όλα τα θαλάσσια σπήλαια (Τ.Ο. 8330) της περιοχής, και αξιολόγηση της καταλληλότητας τους ως καταφύγια ανάπαυσης της φώκιας. Τρισδιάστατη απεικόνιση του εσωτερικού ανάγλυφου των καταφυγίων ανάπαυσης και αναπαραγωγής του είδους *Monachus monachus*.
(26.11) Λιμενικές ζώνες επιβατικής, εμπορικής, αλιευτικής, βιομηχανικής και τουριστικής δραστηριότητας, μαρίνες	MM25307CW0205	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»
(26.11) Λιμενικές ζώνες επιβατικής, εμπορικής, αλιευτικής, βιομηχανικής και τουριστικής δραστηριότητας, μαρίνες	MM25307CW0207	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1170
(26.12.7) Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών	MM25307CF0302	Εγκατάσταση ειδικών ναυδέτων σκαφών αναψυχής φιλικών προς τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων
(26.12.7) Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών	MM25307CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο θαλάσσιο περιβάλλον
(26.12.7) Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών	MM25307CW0204	Πρόγραμμα συλλογής δεδομένων στο θαλάσσιο χώρο για την εκτίμηση των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas*, των πιέσεων που δέχονται και της κατάστασης των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας (μελέτη βάσης).
(26.12.7) Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών.	MM25307CE0101	Προειδοποιητικό σύστημα ασφαλείας κητωδών για ναυσιπλόους (early warning system, EWS)
(26.12.7) Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών.	MM25307CF0303	Θεσμοθέτηση εποχικού ορίου ταχύτητας (εσωλέμβιων και εξωλέμβιων) μηχανικίνητων σκαφών - Κανονιστικό

Κατηγορία χρήσης σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018 και τις επιτρεπόμενες χρήσεις που αναφέρεται στο Κεφάλαιο 4	**Μέτρα διαχείρισης που εξειδικεύουν τις επιτρεπόμενες χρήσεις (κανονιστικό πλαίσιο ή ΜΔ που θα οδηγήσουν σε κανονιστικά μέτρα)**	
(26.12.7) Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών.	MM25307CW0204	Πρόγραμμα συλλογής δεδομένων στο θαλάσσιο χώρο για την εκτίμηση των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas*, των πιέσεων που δέχονται και της κατάστασης των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας (μελέτη βάσης).
(26.12.7)Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών	MM25307CE0501	Μελέτη χαρτογράφησης, παρακολούθηση και θεσμοθέτηση περιοχών με ανώτατα επιτρεπόμενα όρια υποθαλάσσιου θορύβου
(26.12.7)Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών	MM25307CI0102	Οριοθέτηση περιοχών για την προστασία των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*) και περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*), και πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του είδους
(26.12.7)Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών	MM25307CW0201	Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους *Pinna nobilis*
(26.12.7)Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών	MM25307CW0202	Σύνταξη καταλόγου με όλα τα θαλάσσια σπήλαια (Τ.Ο. 8330) της περιοχής, και αξιολόγηση της καταλληλότητας τους ως καταφύγια ανάπαυσης της φώκιας. Τρισδιάστατη απεικόνιση του εσωτερικού ανάγλυφου των καταφυγίων ανάπαυσης και αναπαραγωγής του είδους *Monachus monachus*.
(26.12.7)Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών	MM25307CW0205	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»
(26.3) Υδατοδρόμια	MM25307CF0303	Θεσμοθέτηση εποχικού ορίου ταχύτητας (εσωλέμβιων και εξωλέμβιων) μηχανικίνητων σκαφών - Κανονιστικό
(48.2) Α) Οι κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, μετά των παραρτημάτων αυτών (υπέργειων και υπόγειων)	MM25307CI0102	Οριοθέτηση περιοχών για την προστασία των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*) και περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*), και πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του είδους
(48.2) Α) Οι κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, μετά των παραρτημάτων αυτών (υπέργειων και υπόγειων)	MM25307CW0201	Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους *Pinna nobilis*
(48.2) Α) Οι κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, μετά των παραρτημάτων αυτών (υπέργειων και υπόγειων)	MM25307CW0202	Σύνταξη καταλόγου με όλα τα θαλάσσια σπήλαια (Τ.Ο. 8330) της περιοχής, και αξιολόγηση της καταλληλότητας τους ως καταφύγια ανάπαυσης της φώκιας. Τρισδιάστατη απεικόνιση του εσωτερικού ανάγλυφου των καταφυγίων ανάπαυσης και αναπαραγωγής του είδους *Monachus monachus*.

Κατηγορία χρήσης σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018 και τις επιτρεπόμενες χρήσεις που αναφέρεται στο Κεφάλαιο 4	**Μέτρα διαχείρισης που εξειδικεύουν τις επιτρεπόμενες χρήσεις (κανονιστικό πλαίσιο ή ΜΔ που θα οδηγήσουν σε κανονιστικά μέτρα)**	
(48.2) Α) Οι κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, μετά των παραρτημάτων αυτών (υπέργειων και υπόγειων)	MM25307CW0205	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»
(48.2) Α) Οι κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, μετά των παραρτημάτων αυτών (υπέργειων και υπόγειων)	MM25307CW0207	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1170
(48.2) Α) Οι κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, μετά των παραρτημάτων αυτών (υπέργειων και υπόγειων)	MM25307CW0205	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (Posidonion oceanicae)»
(48.2) Α) Οι κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, μετά των παραρτημάτων αυτών (υπέργειων και υπόγειων)	MM25307CW0207	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1170
(49) Περίπτερα ενημέρωσης/έργα ερμηνείας περιβάλλοντος (πινακίδες, αποχωρητήρια, περίπτερα, στέγαστρα κ.λπ.)	MM25307CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο θαλάσσιο περιβάλλον
(51) Έργα προστασίας από διάβρωση, κατολισθήσεις και στήριξη εδαφών	MM25307CI0102	Οριοθέτηση περιοχών για την προστασία των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*) και περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*), και πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του είδους
(51) Έργα προστασίας από διάβρωση, κατολισθήσεις και στήριξη εδαφών	MM25307CW0201	Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους *Pinna nobilis*
(51) Έργα προστασίας από διάβρωση, κατολισθήσεις και στήριξη εδαφών	MM25307CW0202	Σύνταξη καταλόγου με όλα τα θαλάσσια σπήλαια (Τ.Ο. 8330) της περιοχής, και αξιολόγηση της καταλληλότητας τους ως καταφύγια ανάπαυσης της φώκιας. Τρισδιάστατη απεικόνιση του εσωτερικού ανάγλυφου των καταφυγίων ανάπαυσης και αναπαραγωγής του είδους *Monachus monachus*.
(51) Έργα προστασίας από διάβρωση, κατολισθήσεις και στήριξη εδαφών	MM25307CW0205	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»
(51) Έργα προστασίας από διάβρωση, κατολισθήσεις και στήριξη εδαφών	MM25307CW0205	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»
(51) Έργα προστασίας από διάβρωση, κατολισθήσεις και στήριξη εδαφών	MM25307CW0207	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1170

Κατηγορία χρήσης σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018 και τις επιτρεπόμενες χρήσεις που αναφέρεται στο Κεφάλαιο 4	**Μέτρα διαχείρισης που εξειδικεύουν τις επιτρεπόμενες χρήσεις (κανονιστικό πλαίσιο ή ΜΔ που θα οδηγήσουν σε κανονιστικά μέτρα)**	
(51) Έργα προστασίας από διάβρωση, κατολισθήσεις και στήριξη εδαφών	MM25307CW0207	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1170
(52) Ήπια θαλάσσια αναψυχή (κολύμβηση, ιστιοσανίδα, καταδύσεις, υποβρύχια φωτογράφηση κ.λπ.)	MM25307CI0102	Οριοθέτηση περιοχών για την προστασία των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*) και περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*), και πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του είδους
(52) Ήπια θαλάσσια αναψυχή (κολύμβηση, ιστιοσανίδα, καταδύσεις, υποβρύχια φωτογράφηση κ.λπ.)	MM25307CW0201	Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους *Pinna nobilis*
(52) Ήπια θαλάσσια αναψυχή (κολύμβηση, ιστιοσανίδα, καταδύσεις, υποβρύχια φωτογράφηση κ.λπ.)	MM25307CW0202	Σύνταξη καταλόγου με όλα τα θαλάσσια σπήλαια (Τ.Ο. 8330) της περιοχής, και αξιολόγηση της καταλληλότητας τους ως καταφύγια ανάπαυσης της φώκιας. Τρισδιάστατη απεικόνιση του εσωτερικού ανάγλυφου των καταφυγίων ανάπαυσης και αναπαραγωγής του είδους *Monachus monachus*.
(54) Πλωτές υποδομές και εγκαταστάσεις θαλάσσιας αναψυχής	MM25307CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο θαλάσσιο περιβάλλον
(54) Πλωτές υποδομές και εγκαταστάσεις θαλάσσιας αναψυχής	MM25307CF0302	Εγκατάσταση ειδικών ναυδέτων σκαφών αναψυχής φιλικών προς τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων
(54) Πλωτές υποδομές και εγκαταστάσεις θαλάσσιας αναψυχής	MM25307CW0307	Δίκτυο ενημέρωσης, έγκαιρης προειδοποίησης και βοήθειας για τις "εκρήξεις" μεδουσών
(54) Πλωτές υποδομές και εγκαταστάσεις θαλάσσιας αναψυχής	MM25307CW0204	Πρόγραμμα συλλογής δεδομένων στο θαλάσσιο χώρο για την εκτίμηση των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas*, των πιέσεων που δέχονται και της κατάστασης των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας (μελέτη βάσης).
(54) Πλωτές υποδομές και εγκαταστάσεις θαλάσσιας αναψυχής.	MM25307CI0102	Οριοθέτηση περιοχών για την προστασία των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*) και περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*), και πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του είδους
(54) Πλωτές υποδομές και εγκαταστάσεις θαλάσσιας αναψυχής.	MM25307CW0201	Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους *Pinna nobilis*
(54) Πλωτές υποδομές και εγκαταστάσεις θαλάσσιας αναψυχής.	MM25307CW0202	Σύνταξη καταλόγου με όλα τα θαλάσσια σπήλαια (Τ.Ο. 8330) της περιοχής, και αξιολόγηση της καταλληλότητας τους ως καταφύγια ανάπαυσης της φώκιας. Τρισδιάστατη απεικόνιση του εσωτερικού ανάγλυφου των καταφυγίων ανάπαυσης και αναπαραγωγής του είδους *Monachus monachus*.

Κατηγορία χρήσης σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018 και τις επιτρεπόμενες χρήσεις που αναφέρεται στο Κεφάλαιο 4	**Μέτρα διαχείρισης που εξειδικεύουν τις επιτρεπόμενες χρήσεις (κανονιστικό πλαίσιο ή ΜΔ που θα οδηγήσουν σε κανονιστικά μέτρα)**	
(54) Πλωτές υποδομές και εγκαταστάσεις θαλάσσιας αναψυχής.	MM25307CW0204	Πρόγραμμα συλλογής δεδομένων στο θαλάσσιο χώρο για την εκτίμηση των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas*, των πιέσεων που δέχονται και της κατάστασης των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας (μελέτη βάσης).
(54) Πλωτές υποδομές και εγκαταστάσεις θαλάσσιας αναψυχής.	MM25307CW0205	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»
(54) Πλωτές υποδομές και εγκαταστάσεις θαλάσσιας αναψυχής.	MM25307CW0207	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1170
Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός	MM25307CF0304	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών
Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός	MM25307CE0501	Μελέτη χαρτογράφησης, παρακολούθηση και θεσμοθέτηση περιοχών με ανώτατα επιτρεπόμενα όρια υποθαλάσσιου θορύβου
Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός	MM25307CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο θαλάσσιο περιβάλλον
Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός	MM25307CF0303	Θεσμοθέτηση εποχικού ορίου ταχύτητας (εσωλέμβιων και εξωλέμβιων) μηχανοκίνητων σκαφών - Κανονιστικό
Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός	MM25307CI0102	Οριοθέτηση περιοχών για την προστασία των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*) και περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*), και πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του είδους
Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός	MM25307CW0201	Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους *Pinna nobilis*
Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός	MM25307CW0202	Σύνταξη καταλόγου με όλα τα θαλάσσια σπήλαια (Τ.Ο. 8330) της περιοχής, και αξιολόγηση της καταλληλότητας τους ως καταφύγια ανάπαυσης της φώκιας. Τρισδιάστατη απεικόνιση του εσωτερικού ανάγλυφου των καταφυγίων ανάπαυσης και αναπαραγωγής του είδους *Monachus monachus*.
Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός	MM25307CW0205	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»
Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός	MM25307CW0207	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1170

Κατηγορία χρήσης σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018 και τις επιτρεπόμενες χρήσεις που αναφέρεται στο Κεφάλαιο 4	**Μέτρα διαχείρισης που εξειδικεύουν τις επιτρεπόμενες χρήσεις (κανονιστικό πλαίσιο ή ΜΔ που θα οδηγήσουν σε κανονιστικά μέτρα)**	
Κατασκευές και έργα σε χώρους κοινής χρήσης (όπως παραλίες, χώροι αναψυχής, χώροι πολιτιστικού και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος κλπ.)	MM25307CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο θαλάσσιο περιβάλλον
Κατασκευές και έργα σε χώρους κοινής χρήσης (όπως παραλίες, χώροι αναψυχής, χώροι πολιτιστικού και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος κλπ.)	MM25307CW0307	Δίκτυο ενημέρωσης, έγκαιρης προειδοποίησης και βοήθειας για τις "εκρήξεις" μεδουσών

Πίνακας 5.3.4-2: Κατάλογος Μέτρων Διαχείρισης στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γεράνεια όρη » (ΠΠΒ-02)

Κατηγορία χρήσης σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018 και τις επιτρεπόμενες χρήσεις που αναφέρεται στο Κεφάλαιο 4	**Μέτρα διαχείρισης που εξειδικεύουν τις επιτρεπόμενες χρήσεις (κανονιστικό πλαίσιο ή ΜΔ που θα οδηγήσουν σε κανονιστικά μέτρα)**	
(24.1) Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες	MM25403CW0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας
(24.1) Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες	MM25305CI0701	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση μεταχρωματικού έλκους πλατάνου
(24.1) Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες	MM25305CA1601	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων
(24.11) Θήρα	MM25305CG0201	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας
(24.3) Κτηνοτροφικές πτηνοτροφικές εγκαταστάσεις Αντλητικές εγκαταστάσεις	MM25305CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης
(24.8) Βόσκηση	MM25305CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης
(24.8) Βόσκηση	MM25305CA0502	Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής
(26.12.4) Ποδηλατόδρομοι	MM25305CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον
(26.12.6) Μονοπάτια (πεζών)	MM25305CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον

Κατηγορία χρήσης σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018 και τις επιτρεπόμενες χρήσεις που αναφέρεται στο Κεφάλαιο 4	**Μέτρα διαχείρισης που εξειδικεύουν τις επιτρεπόμενες χρήσεις (κανονιστικό πλαίσιο ή ΜΔ που θα οδηγήσουν σε κανονιστικά μέτρα)**	
(34) Εγκαταστάσεις Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) και Εγκαταστάσεις ΑΠΕ με αποθήκευση	MM25305CC0301	Στοχευμένη παρακολούθηση των επιπτώσεων της εγκατάστασης και λειτουργίας των αιολικών πάρκων στα είδη χειροπτέρων της περιοχής
(49) Περίπτερα ενημέρωσης/έργα ερμηνείας περιβάλλοντος (πινακίδες, αποχωρητήρια, περίπτερα, στέγαστρα κ.λπ.)	MM25305CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον
Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός	MM25305CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον
Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός	MM25305CF0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών
Κατασκευές και έργα σε χώρους κοινής χρήσης (όπως παραλίες, χώροι αναψυχής, χώροι πολιτιστικού και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος κλπ.)	MM25305CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον

Πίνακας 5.3.4-3: Κατάλογος Μέτρων Διαχείρισης στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)» (ΠΠΒ-03)

Κατηγορία χρήσης σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018 και τις επιτρεπόμενες χρήσεις που αναφέρεται στο Κεφάλαιο 4	**Μέτρα διαχείρισης που εξειδικεύουν τις επιτρεπόμενες χρήσεις (κανονιστικό πλαίσιο ή ΜΔ που θα οδηγήσουν σε κανονιστικά μέτρα)**	
(1) Κατοικία.	MM25103CF1201	Έκδοση κανονισμού ως προς την διαχείριση αποικιών χειροπτέρων σε ιδιόκτητα και δημόσια κτήρια
(4.3) Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις	MM25301CF0303	Ρύθμιση δραστηριότητας που αφορά την αναρρίχηση
(4.3) Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός	MM25301CF0304	Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης - συμμετοχής.
(4.3) Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός	MM25301CF0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της αναρριχητικής δραστηριότητας
(24.1) Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες	MM25301CW0207	Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών
(24.1) Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες	MM25301CW0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας

Κατηγορία χρήσης σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018 και τις επιτρεπόμενες χρήσεις που αναφέρεται στο Κεφάλαιο 4	**Μέτρα διαχείρισης που εξειδικεύουν τις επιτρεπόμενες χρήσεις (κανονιστικό πλαίσιο ή ΜΔ που θα οδηγήσουν σε κανονιστικά μέτρα)**	
(24.1) Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες	MM25301CW0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων
(24.1) Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες (ρυθμίσεις δασοκομικών χειρισμών)	MM25301CI0701	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση μεταχρωματικού έλκους πλατάνου
(24.1) Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες (ρυθμίσεις δασοκομικών χειρισμών)	MM25301CW0216	Μελέτη βάσης για την αξιολόγηση της κατάστασης της Λίμνης Στυμφαλίας και των αρδευτικών αναγκών που ικανοποιεί. Εκπόνηση Σχεδίου Διαχείρισης για την εκμετάλλευση των υδάτινων πόρων της Λίμνης.
(24.11) Θήρα	MM25301CG0201	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας
(24.11) Θήρα	MM25301CG0202	Ρύθμιση δραστηριότητας που αφορά την άσκηση της θήρας
(24.3) Κτηνοτροφικές πτηνοτροφικές εγκαταστάσεις Αντλητικές εγκαταστάσεις	MM25301CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης
(24.8) Βόσκηση	MM25301CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης
(24.8) Βόσκηση	MM25301CA0502	Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής
(24.8) Βόσκηση	MM25301CW0209	Εκπόνηση και εφαρμογή διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης για τη διατήρηση του είδους Biebersteinia orphanidis
(26.12.1) Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων)	MM25301CE0101	Μελέτη δικτύου δρόμων και προσβασιμότητας
(26.12.1) Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων)	MM25301CW0214	Μελέτη επιπτώσεων ασφαλτόστρωσης δρόμου και διέλευσης οχημάτων στη Λίμνη Τάκα
(26.12.4) Ποδηλατόδρομοι	MM25301CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον
(26.12.6) Μονοπάτια (πεζών)	MM25301CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον
(34) Εγκαταστάσεις Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) και Εγκαταστάσεις ΑΠΕ με αποθήκευση	MM25301CC0301	Μείωση των αρνητικών επιπτώσεων στην ορνιθοπανίδα από την λειτουργία αιολικών πάρκων
(49) Περίπτερα ενημέρωσης/έργα ερμηνείας περιβάλλοντος (πινακίδες, αποχωρητήρια, περίπτερα, στέγαστρα κ.λπ.)	MM25301CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον
Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός	MM25301CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον
Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός	MM25301CF0302	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την

Κατηγορία χρήσης σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018 και τις επιτρεπόμενες χρήσεις που αναφέρεται στο Κεφάλαιο 4	**Μέτρα διαχείρισης που εξειδικεύουν τις επιτρεπόμενες χρήσεις (κανονιστικό πλαίσιο ή ΜΔ που θα οδηγήσουν σε κανονιστικά μέτρα)**	
		άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών
Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός	MM25301CF0303	Ρύθμιση δραστηριότητας που αφορά την αναρρίχηση
Κατασκευές και έργα σε χώρους κοινής χρήσης (όπως παραλίες, χώροι αναψυχής, χώροι πολιτιστικού και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος κλπ.)	MM25301CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον

Πίνακας 5.3.4-4: Κατάλογος Μέτρων Διαχείρισης στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλία)» (ΠΠΒ-04)

Κατηγορία χρήσης σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018 και τις επιτρεπόμενες χρήσεις που αναφέρεται στο Κεφάλαιο 4+A1:C18	**Μέτρα διαχείρισης που εξειδικεύουν τις επιτρεπόμενες χρήσεις (κανονιστικό πλαίσιο ή ΜΔ που θα οδηγήσουν σε κανονιστικά μέτρα)**	
(4.3) Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις	MM25103CF0303	Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης - συμμετοχής.
(4.3) Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις	MM25103CF0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της αναρριχητικής δραστηριότητας
(24.1) Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες	MM25103CA1601	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων
(24.1) Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες	MM25103CW0304	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας
(24.11) Θήρα	MM25103CG0201	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας
(24.3) Κτηνοτροφικές πτηνοτροφικές εγκαταστάσεις Αντλητικές εγκαταστάσεις	MM25103CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης
(24.8) Βόσκηση	MM25103CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης
(24.8) Βόσκηση	MM25103CA0502	Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής
(24.8) Βόσκηση	MM25103CA0503	Εκπόνηση και εφαρμογή διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης για την προστασία του είδους Ophrys argolica subsp. argolica
(26.12.4) Ποδηλατόδρομοι	MM25103CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών
(26.12.6) Μονοπάτια (πεζών)	MM25103CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών
(49) Περίπτερα ενημέρωσης/έργα ερμηνείας περιβάλλοντος (πινακίδες, αποχωρητήρια, περίπτερα, στέγαστρα κ.λπ.)	MM25103CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών

Κατηγορία χρήσης σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018 και τις επιτρεπόμενες χρήσεις που αναφέρεται στο Κεφάλαιο 4+A1:C18	**Μέτρα διαχείρισης που εξειδικεύουν τις επιτρεπόμενες χρήσεις (κανονιστικό πλαίσιο ή ΜΔ που θα οδηγήσουν σε κανονιστικά μέτρα)**	
Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός	MM25103CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών
Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός	MM25103CF0302	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών
Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός	MM25103CF0304	Έλεγχος επισκεπτών εντός του Κάστρου Παλαμιδίου για την προστασία του είδους *Ophrys argolica* subsp. *argolica*
Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός	MM25103CF0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της αναρριχητικής δραστηριότητας
Αρχαιολογικές ανασκαφές / Έργα που αφορούν τη συντήρηση και αναστύλωση ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων	MM25103CF1201	Έκδοση κανονισμού ως προς την διαχείριση αποικιών χειροπτέρων σε ιδιόκτητα και δημόσια κτήρια
Κατασκευές και έργα σε χώρους κοινής χρήσης (όπως παραλίες, χώροι αναψυχής, χώροι πολιτιστικού και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος κλπ.)	MM25103CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών

Πίνακας 5.3.4-5: Κατάλογος Μέτρων Διαχείρισης στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκόρινθος» (ΠΠΒ-05)

Κατηγορία χρήσης σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018 και τις επιτρεπόμενες χρήσεις που αναφέρεται στο Κεφάλαιο 4	**Μέτρα διαχείρισης που εξειδικεύουν τις επιτρεπόμενες χρήσεις (κανονιστικό πλαίσιο ή ΜΔ που θα οδηγήσουν σε κανονιστικά μέτρα)**	
(24.1) Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες	MM25303CW0304	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας
(24.1) Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες	MM25303CA1601	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων
(24.11) Θήρα	MM25303CG0201	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας
(24.3) Κτηνοτροφικές πτηνοτροφικές εγκαταστάσεις Αντλητικές εγκαταστάσεις	MM25303CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης
(24.8) Βόσκηση	MM25303CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης
(24.8) Βόσκηση	MM25303CA0502	Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής
(26.12.4) Ποδηλατόδρομοι	MM25303CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον
(26.12.6) Μονοπάτια (πεζών)	MM25303CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον
(49) Περίπτερα ενημέρωσης/έργα ερμηνείας περιβάλλοντος (πινακίδες, αποχωρητήρια, περίπτερα, στέγαστρα κ.λπ.)	MM25303CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον

Κατηγορία χρήσης σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018 και τις επιτρεπόμενες χρήσεις που αναφέρεται στο Κεφάλαιο 4	**Μέτρα διαχείρισης που εξειδικεύουν τις επιτρεπόμενες χρήσεις (κανονιστικό πλαίσιο ή ΜΔ που θα οδηγήσουν σε κανονιστικά μέτρα)**	
Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός	MM25303CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον
Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός	MM25303CF0302	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών
Αρχαιολογικές ανασκαφές / Έργα που αφορούν τη συντήρηση και αναστύλωση ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων	MM25303CF1201	Έκδοση κανονισμού ως προς την διαχείριση αποικιών χειροπτέρων σε αρχαιολογικό χώρο
Κατασκευές και έργα σε χώρους κοινής χρήσης (όπως παραλίες, χώροι αναψυχής, χώροι πολιτιστικού και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος κλπ.)	MM25303CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον

Πίνακας 5.3.4-6: Κατάλογος Μέτρων Διαχείρισης στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρα Λεωνιδίου» (ΠΠΒ-06)

Κατηγορία χρήσης σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018 και τις επιτρεπόμενες χρήσεις που αναφέρεται στο Κεφάλαιο 4	**Μέτρα διαχείρισης που εξειδικεύουν τις επιτρεπόμενες χρήσεις (κανονιστικό πλαίσιο ή ΜΔ που θα οδηγήσουν σε κανονιστικά μέτρα)**	
(1) Κατοικία (με διαφοροποίηση ανά ζώνη σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018)	MM25206CF1201	Έκδοση κανονισμού ως προς την διαχείριση αποικιών χειροπτέρων σε ιδιόκτητα και δημόσια κτήρια
(4.3) Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις	MM25206CF0307	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της αναρριχητικής δραστηριότητας
(4.3) Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις	MM25206CF0302	Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης - συμμετοχής.
(4.3) Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις	MM25206CF0303	Αποφυγή ή απαγόρευση της οργάνωσης νέων πιστών αναρρίχησης καθώς και της επέκτασης των ήδη λειτουργούντων, με την προσθήκη νέων διαδρομών αναρρίχησης, εντός της χαράδρας του Λεωνιδίου για την προστασία του είδους *Centaurea leonidia*
(4.3) Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις	MM25206CF0304	Αποφυγή ή απαγόρευση της αποψίλωσης των ατόμων της Centaurea leonidia (και άλλων σπάνιων χασμοφυτικών ειδών) στις πίστες και στις διαδρομές αναρρίχησης που υπάρχει (ή υπήρχε) το είδος *Centaurea leonidia*
(4.3) Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις	MM25206CF0305	Ακύρωση λειτουργίας και κλείσιμο πιστών αναρρίχησης – μετακίνηση ή ακύρωση λειτουργίας συγκεκριμένων αναρριχητικών διαδρομών, εφόσον αυτό

Κατηγορία χρήσης σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018 και τις επιτρεπόμενες χρήσεις που αναφέρεται στο Κεφάλαιο 4	**Μέτρα διαχείρισης που εξειδικεύουν τις επιτρεπόμενες χρήσεις (κανονιστικό πλαίσιο ή ΜΔ που θα οδηγήσουν σε κανονιστικά μέτρα)**	
		κριθεί απόλυτα αναγκαίο για την διατήρηση του είδους *Centaurea leonidia* μετά την εφαρμογή άλλων διαχειριστικών μέτρων.
(24.1) Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες	MM25206CB0501	Διαχείριση συστάδων μαύρης πεύκης με σκοπό τη βελτίωση των δομών και λειτουργιών του τύπου οικοτόπου προτεραιότητας 9530, την διατήρηση της έκτασής του και την ανάσχεση της διαδοχής
(24.1) Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες	MM25206CI0701	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση μεταχρωματικού έλκους πλατάνου
(24.1) Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες	MM25206CW0309	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας
(24.1) Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες	MM25206CA1601	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων
(24.10) Συλλογή φυτών, βοτάνων, ασπόνδυλων και μυκήτων (μανιταριών) και βενθικών οργανισμών από το υπόστρωμα της παραλιακής ζώνης	MM25305CG0202	Δράσεις για την αποφυγή ή απαγόρευση της συλλογής τμημάτων του είδους *Clinopodium taygeteum* που αποσκοπούν στη δημιουργία δειγμάτων, ή/και τη συλλογή σημαντικής ποσότητας φυτικού ιστού για τη μελέτη των χημικών του ιδιοτήτων (ανάλυση αιθέριων ελαίων, φυτοχημική ανάλυση) ή/και για πιθανή χρήση ως φυτοθεραπευτικό από βοτανικούς, συλλέκτες, καλλιεργητές αρωματικών και θεραπευτικών φυτών
(24.11) Θήρα	MM25305CG0201	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας
(24.3) Κτηνοτροφικές πτηνοτροφικές εγκαταστάσεις Αντλητικές εγκαταστάσεις	MM25206CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης
(24.3) Κτηνοτροφικές πτηνοτροφικές εγκαταστάσεις Αντλητικές εγκαταστάσεις	MM25206CA0506	Εντατική Παρακολούθηση τύπου οικοτόπου 6230*
(24.8) Βόσκηση	MM25206CA0502	Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής
(24.8) Βόσκηση	MM25206CA0506	Εντατική Παρακολούθηση τύπου οικοτόπου 6230*
(24.8) Βόσκηση	MM25206CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης
(26.12.1) Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων)	MM25206CE0101	Μείωση προσβασιμότητας τροχοφόρων στις παραλίες ωοτοκίας της *C. caretta*
(26.12.4) Ποδηλατόδρομοι	MM25206CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον
(26.12.6) Μονοπάτια (πεζών)	MM25206CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον

Κατηγορία χρήσης σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018 και τις επιτρεπόμενες χρήσεις που αναφέρεται στο Κεφάλαιο 4	**Μέτρα διαχείρισης που εξειδικεύουν τις επιτρεπόμενες χρήσεις (κανονιστικό πλαίσιο ή ΜΔ που θα οδηγήσουν σε κανονιστικά μέτρα)**	
(48.1) Κατασκευές σε δημόσιους κοινόχρηστους χώρους κατά το άρθρο 20 του ΝΟΚ για: γ) λυόμενες και προσωρινές κατασκευές	ΜΜ25206CF0308	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής
(48.1) Κατασκευές σε δημόσιους κοινόχρηστους χώρους κατά το άρθρο 20 του ΝΟΚ για: γ) λυόμενες και προσωρινές κατασκευές	ΜΜ25206CF0306	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών
(49) Περίπτερα ενημέρωσης/έργα ερμηνείας περιβάλλοντος (πινακίδες, αποχωρητήρια, περίπτερα, στέγαστρα κ.λπ.)	ΜΜ25206CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον
Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός	ΜΜ25206CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον
Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός	ΜΜ25206CF0302	Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης - συμμετοχής.
Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός	ΜΜ25206CF0303	Αποφυγή ή απαγόρευση της οργάνωσης νέων πιστών αναρρίχησης καθώς και της επέκτασης των ήδη λειτουργούντων, με την προσθήκη νέων διαδρομών αναρρίχησης, εντός της χαράδρας του Λεωνιδίου για την προστασία του είδους *Centaurea leonidia*
Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός	ΜΜ25206CF0304	Αποφυγή ή απαγόρευση της αποψίλωσης των ατόμων της *Centaurea leonidia* (και άλλων σπάνιων χασμοφυτικών ειδών) στις πίστες και στις διαδρομές αναρρίχησης που υπάρχει (ή υπήρχε) το είδος Centaurea leonidia
Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός	ΜΜ25206CF0305	Ακύρωση λειτουργίας και κλείσιμο πιστών αναρρίχησης – μετακίνηση ή ακύρωση λειτουργίας συγκεκριμένων αναρριχητικών διαδρομών, εφόσον αυτό κριθεί απόλυτα αναγκαίο για την διατήρηση του είδους *Centaurea leonidia* μετά την εφαρμογή άλλων διαχειριστικών μέτρων.
Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός	ΜΜ25206CF0307	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της αναρριχητικής δραστηριότητας
Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός	ΜΜ25206CF0308	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής
Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός	ΜΜ25206CF0306	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων –

Κατηγορία χρήσης σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018 και τις επιτρεπόμενες χρήσεις που αναφέρεται στο Κεφάλαιο 4	**Μέτρα διαχείρισης που εξειδικεύουν τις επιτρεπόμενες χρήσεις (κανονιστικό πλαίσιο ή ΜΔ που θα οδηγήσουν σε κανονιστικά μέτρα)**	
		Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών
Κατασκευές και έργα σε χώρους κοινής χρήσης (όπως παραλίες, χώροι αναψυχής, χώροι πολιτιστικού και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος κλπ.)	MM25206CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον
Κατασκευές και έργα σε χώρους κοινής χρήσης (όπως παραλίες, χώροι αναψυχής, χώροι πολιτιστικού και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος κλπ.)	MM25206CF0308	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής
Κατασκευές και έργα σε χώρους κοινής χρήσης (όπως παραλίες, χώροι αναψυχής, χώροι πολιτιστικού και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος κλπ.)	MM25206CF0306	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών
(26.12.1) Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων)	MM25206CW0313	Κανονιστικό πλαίσιο- εύρεση εναλλακτικής λύσης για τον δρόμο που διατρέχει τον υγροβιότοπο Μουστού

Πίνακας 5.3.4-7: Κατάλογος Μέτρων Διαχείρισης στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολική Λακωνία- Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή» (ΠΠΒ-07)

Κατηγορία χρήσης σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018 και τις επιτρεπόμενες χρήσεις που αναφέρεται στο Κεφάλαιο 4	**Μέτρα διαχείρισης που εξειδικεύουν τις επιτρεπόμενες χρήσεις (κανονιστικό πλαίσιο ή ΜΔ που θα οδηγήσουν σε κανονιστικά μέτρα)**	
(1) Κατοικία (με διαφοροποίηση ανά ζώνη σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018)	MM25401CF1201	Βελτίωση – ολοκλήρωση θεσμικού πλαισίου ως προς την διαχείριση αποικιών σε κτήρια (ιδιωτικά και δημόσια) και αρχαιότητες
(4) Αθλητικές εγκαταστάσεις (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)	MM25401CF0303	Ρύθμιση ταχύτητας μηχανοκίνητων σκαφών – Κανονιστικό
(4) Αθλητικές εγκαταστάσεις (με διαφοροποίηση ανά ζώνη)	MM25401CF0304	Εγκατάσταση ειδικών ναυδέτων σκαφών αναψυχής φιλικών προς τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων
(4.3) Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις	MM25401CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον
(4.3) Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις	MM25401CI0701	Οριοθέτηση περιοχών για την προστασία των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*) και περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*), και πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του είδους
(4.3) Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις	MM25401CW0201	Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους *Pinna nobilis*
(4.3) Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις	MM25401CW0204	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»
(4.3) Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις	MM25401CW0205	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1170

Κατηγορία χρήσης σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018 και τις επιτρεπόμενες χρήσεις που αναφέρεται στο Κεφάλαιο 4	**Μέτρα διαχείρισης που εξειδικεύουν τις επιτρεπόμενες χρήσεις (κανονιστικό πλαίσιο ή ΜΔ που θα οδηγήσουν σε κανονιστικά μέτρα)**	
(4.3) Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις	MM25401CF0313	Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης - συμμετοχής.
(4.3) Ειδικές αθλητικές εγκαταστάσεις	MM25401CF0314	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της αναρριχητικής δραστηριότητας
(11) Κέντρα έρευνας και επιστημονική έρευνα	MM25401CI0701	Οριοθέτηση περιοχών για την προστασία των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*) και περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*), και πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του είδους
(11) Κέντρα έρευνας και επιστημονική έρευνα	MM25401CW0201	Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους *Pinna nobilis*
(24.1) Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες	MM25401CW0204	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»
(24.1) Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες	MM25401CW0314	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας
(24.1) Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες (ρυθμίσεις δασοκομικών χειρισμών)	MM25401CI0702	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση μεταχρωματικού έλκους πλατάνου
(24.1) Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες	MM25401CG0104	Εκπόνηση Σχεδίου Επαγγελματικής και Ερασιτεχνικής Αλιευτικής διαχείρισης της περιοχής
(24.1) Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες	MM25401CI0701	Οριοθέτηση περιοχών για την προστασία των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*) και περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*), και πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του είδους
(24.1) Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες	MM25401CW0201	Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους *Pinna nobilis*
(24.1) Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες	MM25403CA1601	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων
(24.11) Θήρα	MM25401CG0201	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας

Κατηγορία χρήσης σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018 και τις επιτρεπόμενες χρήσεις που αναφέρεται στο Κεφάλαιο 4	**Μέτρα διαχείρισης που εξειδικεύουν τις επιτρεπόμενες χρήσεις (κανονιστικό πλαίσιο ή ΜΔ που θα οδηγήσουν σε κανονιστικά μέτρα)**	
(24.3) Κτηνοτροφικές πτηνοτροφικές εγκαταστάσεις Αντλητικές εγκαταστάσεις	MM25401CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης
(24.4) Υδατοκαλλιέργειες (χερσαίες, θαλάσσιες, λιμναίες και ποτάμιες εγκαταστάσεις)	MM25401CW0204	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»
(24.4) Υδατοκαλλιέργειες (χερσαίες, θαλάσσιες, λιμναίες και ποτάμιες εγκαταστάσεις)	MM25401CW0205	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1170
(24.4) Υδατοκαλλιέργειες (χερσαίες, θαλάσσιες, λιμναίες και ποτάμιες εγκαταστάσεις)	MM25401CI0701	Οριοθέτηση περιοχών για την προστασία των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*) και περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*), και πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του είδους
(24.4) Υδατοκαλλιέργειες (χερσαίες, θαλάσσιες, λιμναίες και ποτάμιες εγκαταστάσεις)	MM25401CW0201	Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους *Pinna nobilis*
(24.8) Βόσκηση	MM25401CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης
(24.8) Βόσκηση	MM25401CA0502	Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής
(24.9) Αλιεία (ερασιτεχνική και επαγγελματική)	MM25307CG0101	Εκπόνηση κοινωνικο-οικονομικής μελέτης για την εκτίμηση ζημιών από την αλληλεπίδραση αλιείας και ειδών θαλάσσιας πανίδας. Εφαρμογή αντισταθμιστικών μέτρων σε παράκτιους αλιείς και προτάσεις θεσμικών ρυθμίσεων της αλιευτικής δραστηριότητας με στόχο τη μείωση της αλληλεπίδρασης των ειδών θαλάσσιας πανίδας με την αλιεία.
(24.9) Αλιεία (ερασιτεχνική και επαγγελματική)	MM25401CG0103	Τοπικές ρυθμίσεις αλιείας – Κανονιστικό
(24.9) Αλιεία (ερασιτεχνική και επαγγελματική)	MM25401CG0104	Εκπόνηση Σχεδίου Επαγγελματικής και Ερασιτεχνικής Αλιευτικής διαχείρισης της περιοχής
(24.9) Αλιεία (ερασιτεχνική και επαγγελματική)	MM25401CW0204	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»
(24.9) Αλιεία (ερασιτεχνική και επαγγελματική)	MM25401CI0701	Οριοθέτηση περιοχών για την προστασία των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*) και περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*), και πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του είδους
(24.9) Αλιεία (ερασιτεχνική και επαγγελματική)	MM25401CW0201	Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους *Pinna nobilis*

Κατηγορία χρήσης σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018 και τις επιτρεπόμενες χρήσεις που αναφέρεται στο Κεφάλαιο 4	**Μέτρα διαχείρισης που εξειδικεύουν τις επιτρεπόμενες χρήσεις (κανονιστικό πλαίσιο ή ΜΔ που θα οδηγήσουν σε κανονιστικά μέτρα)**	
(26.11) Λιμενικές ζώνες επιβατικής, εμπορικής, αλιευτικής, βιομηχανικής και τουριστικής δραστηριότητας, μαρίνες	MM25401CW0204	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»
(26.11) Λιμενικές ζώνες επιβατικής, εμπορικής, αλιευτικής, βιομηχανικής και τουριστικής δραστηριότητας, μαρίνες	MM25401CW0205	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1170
(26.11) Λιμενικές ζώνες επιβατικής, εμπορικής, αλιευτικής, βιομηχανικής και τουριστικής δραστηριότητας, μαρίνες	MM25401CI0701	Οριοθέτηση περιοχών για την προστασία των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*) και περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*), και πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του είδους
(26.11) Λιμενικές ζώνες επιβατικής, εμπορικής, αλιευτικής, βιομηχανικής και τουριστικής δραστηριότητας, μαρίνες	MM25401CW0201	Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους *Pinna nobilis*
(26.12.4) Ποδηλατόδρομοι	MM25401CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον
(26.12.6) Μονοπάτια (πεζών)	MM25401CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον
(26.12.7) Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών	MM25401CW0204	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»
(26.12.7) Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών	MM25401CI0701	Οριοθέτηση περιοχών για την προστασία των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*) και περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*), και πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του είδους
(26.12.7) Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών	MM25401CW0201	Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους *Pinna nobilis*
(26.12.7) Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών.	MM25401CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον
(26.12.7) Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών.	MM25401CF0303	Ρύθμιση ταχύτητας μηχανοκίνητων σκαφών – Κανονιστικό
(26.12.7) Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών.	MM25401CF0304	Εγκατάσταση ειδικών ναυδέτων σκαφών αναψυχής φιλικών προς τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων
(34) Εγκαταστάσεις Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) και Εγκαταστάσεις ΑΠΕ με αποθήκευση	MM25401CC0301	Μείωση των αρνητικών επιπτώσεων στην ορνιθοπανίδα από την λειτουργία αιολικών πάρκων
(48.2) Α) Οι κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, μετά των παραρτημάτων αυτών (υπέργειων και υπόγειων)	MM25401CI0701	Οριοθέτηση περιοχών για την προστασία των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*) και περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*), και πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του είδους

Κατηγορία χρήσης σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018 και τις επιτρεπόμενες χρήσεις που αναφέρεται στο Κεφάλαιο 4	**Μέτρα διαχείρισης που εξειδικεύουν τις επιτρεπόμενες χρήσεις (κανονιστικό πλαίσιο ή ΜΔ που θα οδηγήσουν σε κανονιστικά μέτρα)**	
(48.2) Α) Οι κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, μετά των παραρτημάτων αυτών (υπέργειων και υπόγειων)	MM25401CW0201	Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους *Pinna nobilis*
(48.2) Α) Οι κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, μετά των παραρτημάτων αυτών (υπέργειων και υπόγειων)	MM25401CW0201	Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους *Pinna nobilis*
(48.2) Α) Οι κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, μετά των παραρτημάτων αυτών (υπέργειων και υπόγειων)	MM25401CW0204	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»
(48.2) Α) Οι κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, μετά των παραρτημάτων αυτών (υπέργειων και υπόγειων)	MM25401CW0205	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1170
(48.2) Α) Οι κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, μετά των παραρτημάτων αυτών (υπέργειων και υπόγειων)	MM25401CI0701	Οριοθέτηση περιοχών για την προστασία των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*) και περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*), και πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του είδους
(49) Περίπτερα ενημέρωσης/έργα ερμηνείας περιβάλλοντος (πινακίδες, αποχωρητήρια, περίπτερα, στέγαστρα κ.λπ.)	MM25401CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον
(51) Έργα προστασίας από διάβρωση, κατολισθήσεις και στήριξη εδαφών	MM25401CW0204	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»
(51) Έργα προστασίας από διάβρωση, κατολισθήσεις και στήριξη εδαφών	MM25401CW0204	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»
(51) Έργα προστασίας από διάβρωση, κατολισθήσεις και στήριξη εδαφών	MM25401CW0205	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1170
(51) Έργα προστασίας από διάβρωση, κατολισθήσεις και στήριξη εδαφών	MM25401CW0205	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1170
(51) Έργα προστασίας από διάβρωση, κατολισθήσεις και στήριξη εδαφών	MM25401CI0701	Οριοθέτηση περιοχών για την προστασία των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*) και περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*), και πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του είδους
(51) Έργα προστασίας από διάβρωση, κατολισθήσεις και στήριξη εδαφών	MM25401CW0201	Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους *Pinna nobilis*
(52) Ήπια θαλάσσια αναψυχή (κολύμβηση, ιστιοσανίδα, καταδύσεις, υποβρύχια φωτογράφηση κ.λπ.)	MM25401CI0701	Οριοθέτηση περιοχών για την προστασία των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*) και περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*), και πιλοτική

Κατηγορία χρήσης σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018 και τις επιτρεπόμενες χρήσεις που αναφέρεται στο Κεφάλαιο 4	**Μέτρα διαχείρισης που εξειδικεύουν τις επιτρεπόμενες χρήσεις (κανονιστικό πλαίσιο ή ΜΔ που θα οδηγήσουν σε κανονιστικά μέτρα)**	
		εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του είδους
(52) Ήπια θαλάσσια αναψυχή (κολύμβηση, ιστιοσανίδα, καταδύσεις, υποβρύχια φωτογράφηση κ.λπ.)	MM25401CW0201	Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους *Pinna nobilis*
(54) Πλωτές υποδομές και εγκαταστάσεις θαλάσσιας αναψυχής	MM25401CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον
(54) Πλωτές υποδομές και εγκαταστάσεις θαλάσσιας αναψυχής	MM25401CW0307	Δίκτυο ενημέρωσης, έγκαιρης προειδοποίησης και βοήθειας για τις "εκρήξεις" μεδουσών
(54) Πλωτές υποδομές και εγκαταστάσεις θαλάσσιας αναψυχής.	MM25401CW0204	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»
(54) Πλωτές υποδομές και εγκαταστάσεις θαλάσσιας αναψυχής.	MM25401CW0205	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1170
(54) Πλωτές υποδομές και εγκαταστάσεις θαλάσσιας αναψυχής.	MM25401CI0701	Οριοθέτηση περιοχών για την προστασία των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*) και περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*), και πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του είδους
(54) Πλωτές υποδομές και εγκαταστάσεις θαλάσσιας αναψυχής.	MM25401CW0201	Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους *Pinna nobilis*
Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός	MM25401CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον
Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός	MM25401CW0204	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»
Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός	MM25401CW0205	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1170
Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός	MM25401CW0211	Πρόγραμμα καταγραφής αναπαραγωγικής δραστηριότητας της *Caretta caretta* και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης σε περιοχές "μέτριας /σποραδικής" ωοτοκίας των περιοχών μελέτης (μελέτη βάσης)"
Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός	MM25401CF0313	Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης - συμμετοχής.
Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός	MM25401CF0314	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της αναρριχητικής δραστηριότητας
Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός	MM25401CI0701	Οριοθέτηση περιοχών για την προστασία των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*) και περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών της

Κατηγορία χρήσης σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018 και τις επιτρεπόμενες χρήσεις που αναφέρεται στο Κεφάλαιο 4	**Μέτρα διαχείρισης που εξειδικεύουν τις επιτρεπόμενες χρήσεις (κανονιστικό πλαίσιο ή ΜΔ που θα οδηγήσουν σε κανονιστικά μέτρα)**	
		πίννας (*Pinna nobilis*), και πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του είδους
Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός	MM25401CW0201	Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους *Pinna nobilis*
Αρχαιολογικές ανασκαφές / Έργα που αφορούν τη συντήρηση και αναστύλωση ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων	MM25401CF1201	Έκδοση κανονισμού ως προς την διαχείριση αποικιών χειροπτέρων σε ιδιόκτητα και δημόσια κτήρια
Κατασκευές και έργα σε χώρους κοινής χρήσης (όπως παραλίες, χώροι αναψυχής, χώροι πολιτιστικού και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος κλπ.)	MM25401CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον
Κατασκευές και έργα σε χώρους κοινής χρήσης (όπως παραλίες, χώροι αναψυχής, χώροι πολιτιστικού και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος κλπ.)	MM25401CW0307	Δίκτυο ενημέρωσης, έγκαιρης προειδοποίησης και βοήθειας για τις "εκρήξεις" μεδουσών
Κατασκευές και έργα σε χώρους κοινής χρήσης (όπως παραλίες, χώροι αναψυχής, χώροι πολιτιστικού και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος κλπ.)	MM25401CF0311	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής

Πίνακας 5.3.4-8: Κατάλογος Μέτρων Διαχείρισης στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα» (ΠΠΒ-08)

Κατηγορία χρήσης σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018 και τις επιτρεπόμενες χρήσεις που αναφέρεται στο Κεφάλαιο 4	**Μέτρα διαχείρισης που εξειδικεύουν τις επιτρεπόμενες χρήσεις (κανονιστικό πλαίσιο ή ΜΔ που θα οδηγήσουν σε κανονιστικά μέτρα)**	
(12) Εστίαση (με διαφοροποίηση ανά ζώνη σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018)	MM25403CF0304	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής
(13) Αναψυκτήρια	MM25403CF0303	Κατά χώρο ρύθμιση των δραστηριοτήτων αναψυχής στα αμμοθινικά οικοσυστήματα, μέσω έργων / υποδομών μικρής κλίμακας και κανονιστικών ρυθμίσεων
(13) Αναψυκτήρια	MM25403CF0304	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής
(15) Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (ν. 4276/2014, Α'155).	MM25403CF0303	Κατά χώρο ρύθμιση των δραστηριοτήτων αναψυχής στα αμμοθινικά οικοσυστήματα, μέσω έργων / υποδομών μικρής κλίμακας και κανονιστικών ρυθμίσεων
(15) Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (ν. 4276/2014, Α'155).	MM25403CF0304	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής
(16) Στάθμευση	MM25403CF0303	Κατά χώρο ρύθμιση των δραστηριοτήτων αναψυχής στα αμμοθινικά οικοσυστήματα, μέσω έργων

Κατηγορία χρήσης σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018 και τις επιτρεπόμενες χρήσεις που αναφέρεται στο Κεφάλαιο 4	**Μέτρα διαχείρισης που εξειδικεύουν τις επιτρεπόμενες χρήσεις (κανονιστικό πλαίσιο ή ΜΔ που θα οδηγήσουν σε κανονιστικά μέτρα)**	
		/ υποδομών μικρής κλίμακας και κανονιστικών ρυθμίσεων
(24.1) Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες	MM25403CA1601	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων
(24.1) Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες	MM25403CW0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας
(24.1) Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες	MM25403CW0211	Σχεδίο Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας
(24.11) Θήρα	MM25403CG0201	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας
(24.3) Κτηνοτροφικές πτηνοτροφικές εγκαταστάσεις Αντλητικές εγκαταστάσεις	MM25403CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης
(24.8) Βόσκηση	MM25403CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης
(24.8) Βόσκηση	MM25403CA0502	Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής
(24.9) Αλιεία (ερασιτεχνική και επαγγελματική)	MM25403CG0101	Εκπόνηση κοινωνικο-οικονομικής μελέτης για την εκτίμηση ζημιών από την αλληλεπίδραση αλιείας και ειδών θαλάσσιας πανίδας. Αποζημίωση ζημιών σε παράκτιους αλιείς και προτάσεις θεσμικών ρυθμίσεων της αλιευτικής δραστηριότητας.
(24.9) Αλιεία (ερασιτεχνική και επαγγελματική)	MM25403CG0104	Εκπόνηση Σχεδίου Επαγγελματικής και Ερασιτεχνικής Αλιευτικής διαχείρισης της περιοχής
(26.11) Λιμενικές ζώνες επιβατικής, εμπορικής, αλιευτικής, βιομηχανικής και τουριστικής δραστηριότητας, μαρίνες	MM25403CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον
(26.12.1) Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων)	MM25403CE0102	Μείωση προσβασιμότητας τροχοφόρων στις παραλίες ωοτοκίας της *C. caretta*
(26.12.4) Ποδηλατόδρομοι	MM25403CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον
(26.12.6) Μονοπάτια (πεζών)	MM25403CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον
(26.12.7) Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών	MM25403CF0302	Εγκατάσταση ειδικών ναυδέτων σκαφών αναψυχής φιλικών προς τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων
(26.12.7) Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών.	MM25403CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον

Κατηγορία χρήσης σύμφωνα με το ΠΔ 59/2018 και τις επιτρεπόμενες χρήσεις που αναφέρεται στο Κεφάλαιο 4	**Μέτρα διαχείρισης που εξειδικεύουν τις επιτρεπόμενες χρήσεις (κανονιστικό πλαίσιο ή ΜΔ που θα οδηγήσουν σε κανονιστικά μέτρα)**	
(49) Περίπτερα ενημέρωσης/έργα ερμηνείας περιβάλλοντος (πινακίδες, αποχωρητήρια, περίπτερα, στέγαστρα κ.λπ.)	ΜΜ25403CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον
(54) Πλωτές υποδομές και εγκαταστάσεις θαλάσσιας αναψυχής	ΜΜ25403CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον
(54) Πλωτές υποδομές και εγκαταστάσεις θαλάσσιας αναψυχής	ΜΜ25403CF0302	Εγκατάσταση ειδικών ναυδέτων σκαφών αναψυχής φιλικών προς τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων
Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός	ΜΜ25403CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον
Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός	ΜΜ25403CF0303	Κατά χώρο ρύθμιση των δραστηριοτήτων αναψυχής στα αμμοθινικά οικοσυστήματα, μέσω έργων / υποδομών μικρής κλίμακας και κανονιστικών ρυθμίσεων
Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός	ΜΜ25403CF0304	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής
Αναψυχή – Εναλλακτικός τουρισμός	ΜΜ25403CF0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών
Κατασκευές και έργα σε χώρους κοινής χρήσης (όπως παραλίες, χώροι αναψυχής, χώροι πολιτιστικού και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος κλπ.)	ΜΜ25403CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον
Κατασκευές και έργα σε χώρους κοινής χρήσης (όπως παραλίες, χώροι αναψυχής, χώροι πολιτιστικού και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος κλπ.)	ΜΜ25403CF0304	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής
Κατασκευές και έργα σε χώρους κοινής χρήσης (όπως παραλίες, χώροι αναψυχής, χώροι πολιτιστικού και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος κλπ.)	ΜΜ25403CF0303	Κατά χώρο ρύθμιση των δραστηριοτήτων αναψυχής στα αμμοθινικά οικοσυστήματα, μέσω έργων / υποδομών μικρής κλίμακας και κανονιστικών ρυθμίσεων
Κατασκευές και έργα σε χώρους κοινής χρήσης (όπως παραλίες, χώροι αναψυχής, χώροι πολιτιστικού και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος κλπ.)	ΜΜ25403CF0304	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής

5.4 Σχέδιο Δράσης

Στην ενότητα αυτή παρατίθενται τα απαραίτητα στοιχεία για την εφαρμογή των μέτρων διαχείρισης και η οργάνωσή τους σε Σχέδιο Δράσης. Στους Πίνακες 5.4-1 έως 8 που ακολουθούν συνοψίζονται ανά προστατευόμενη περιοχή τα εξής στοιχεία:

- Κωδικός και ονομασία Μέτρου
- Περιοχή ΕΖΔ/ΤΚΣ/ΖΕΠ που βρίσκει εφαρμογή το μέτρο
- Προστατευτέα αντικείμενα που αφορά το μέτρο (είδη και Τ.Ο.)
- Φορέας Υλοποίησης του μέτρου και εναλλακτικός φορές (όπου είναι εφικτό)
- Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης επιμερισμένο όπου απαιτείται και είναι εφικτό στις επιμέρους φάσεις
- Έτη εφαρμογής του μέτρου στα πλαίσια του παρόντος Διαχειριστικού Σχεδίου (1ο, 2ο, 3ο, 4ο, 5ο). Η παράμετρος αυτή δίνει τη διάσταση του χρονοπρογραμματισμού των δράσεων εντός της 5αετίας. Υπάρχουν μέτρα που προτείνεται να επεκταθούν και στην επόμενη Διαχειριστική Περίοδο.
- Εκτίμηση ωριμότητας του μέτρου, στο βαθμό που αυτό είναι εφικτό με τα διαθέσιμα δεδομένα.
- Εκτιμώμενο κόστος μέτρου
- Πιθανά χρηματοδοτικά μέσα και εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης.
- Προτεραιότητα μέτρου (υψηλή – μέση – χαμηλή). Η ιεράρχηση των μέτρων διαχείρισης πραγματοποιείται με γνώμονα την αναγκαιότητα άμεσης υλοποίησης τους, για την προστασία και διαχείριση των προστατευτέων αντικειμένων ώστε να αποτραπεί ή περιοριστεί ο παράγοντας υποβάθμισης τους, και τα παραπάνω αναφερόμενα.

Πίνακας 5.4-1: Σύνοψη και ιεράρχηση προγράμματος μέτρων στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Κορινθιακού Κόλπου» (ΠΠΒ-01)

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
MM25307CC1101	Μελέτη βάσης και αποκατάσταση του υποθαλάσσιου βυθού από την απόθεση ερυθράς ιλύος (red mud, Κόκκινη λάσπη), ως βιομηχανικό κατάλοιπο επεξεργασίας βωξίτη	GR2530007	Σύνολο προστατευτέου αντικειμένου	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, Λιμενικό, ΥΠΕΝ	1ο-2ο έτος: μελέτη βάσης εκτίμησης επιπτώσεων και προτάσεις αποκατάστασης	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2 (μελέτη)	Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου και πιθανής παρέμβασης για την αποκατάσταση της περιοχής Απαιτείται προκήρυξη διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	100.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση	Μέτρια
MM25307CE0101	Προειδοποιητικό σύστημα ασφαλείας κητωδών για ναυσιπλόους (early warning system, EWS)	GR2530007	*Tursiops truncatus* *Stenella coeruleoalba* *Delphinus delphis* *Grampus griseus*	Λιμενικό, ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	Εγκατάσταση συστήματος: 1ο έτος, Δοκιμαστική εφαρμογή (απλή σύσταση στους παραβάτες): 2ο έτος, Εφαρμογή (επιβολή προστίμου στους παραβάτες): 3ο-5ο έτος (και εφάπαξ)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Έκδοση ΚΥΑ για όρια ταχύτητας ναυτιλομένων σε περίπτωση ενεργοποίησης του συστήματος ασφαλείας για τα κητώδη Απαιτείται προκήρυξη διαγωνισμού για την αγορά εξοπλισμού		ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα	Μέτρια
MM25307CE0102	Χαρτογράφηση και εκτίμηση πίεσης από ρίψη στερεών υλικών και υπολειμμάτων στην παράκτια ζώνη κατά τη διάρκεια χερσαίων κατασκευαστικών έργων	GR2530007	1110 1120* 1150* 1170	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	Φάση Α - Χαρτογράφηση και καταγραφή της πίεσης και εκτίμηση οικολογικής κατάστασης των οικοτόπων: 2 μήνες, Φάση Β - Διερεύνηση των πρακτικών αποκατάστασης, προτεραιοποίηση των περιοχών που χρίζουν αποκατάσταση, και οικονομική ανάλυση των δράσεων/παρεμβάσεων αποκατάστασης: 2 μήνες, Φάση Γ - Σύνταξη τεχνικής έκθεσης που θα συμπεριλαμβάνει τα αποτελέσματα της δράσης, προτάσεις παρεμβάσεων αποκατάστασης, και εκτίμηση κόστους δράσεων/παρεμβάσεων αποκατάστασης: 2 μήνες.	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1	Απαιτείται η έκδοση ειδικών αδειών από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου, και προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	70.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση	Υψηλή
MM25307CE0401	Σύνταξη και θεσμοθέτηση Σχέδιου Δράσης αντιμετώπισης έκτακτου περιστατικού θαλάσσιας/ παράκτιας ρύπανσης	GR2530007	Σύνολο προστατευτέου αντικειμένου	ΥΠΕΝ, Υπουργείο Ναυτιλίας, Λιμενικό, ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, Περιφέρειες/ Αποκεντρωμένη Διοίκηση	Εκπόνηση Σχεδίου Δράσης: 1ο έτος, Θεσμοθέτηση: 2ο έτος, Εφαρμογή και ασκήσεις: 3ο-5ο έτος (και εφάπαξ)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Έκδοση ΚΥΑ και συμφωνητικών με αρμόδιους φορείς, υπηρεσίες, ιδιώτες, ερευνητικά κέντρα και ΜΚΟ Απαιτείται προκήρυξη διαγωνισμού για την αγορά εξοπλισμού	15,000.00 €	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση	Υψηλή
MM25307CE0501	Μελέτη χαρτογράφησης, παρακολούθηση και θεσμοθέτηση περιοχών με ανώτατα επιτρεπόμενα όρια υποθαλάσσιου θορύβου	GR2530007	*Tursiops truncatus, Stenella coeruleoalba, Delphinus delphis, Grampus griseus, Monachus monachus, Caretta caretta, Chelonia mydas*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, Ερευνητικά και Πανεπιστημιακά Ιδρύματα, Πολεμικό Ναυτικό, ΥΠΕΝ	Α' Φάση: 1 έτος (αγορά και τοποθέτηση υδροφώνων) Β΄ Φάση: 3 έτη (παρακολούθηση, εκπόνηση μελέτης και διαχειριστικές προτάσεις μετρίασης υποθαλάσσιου θορύβου) Γ' Φάση: 1 έτος (θεσμοθέτηση ορίων υποθαλάσσιου θορύβου, υλοποίηση των προτεινόμενων διαχειριστικών μέτρων μετρίασης των πιέσεων που συνδέονται με τον υψηλό υποθαλάσσιο θόρυβο σε συγκεκριμένες περιοχές)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Υψηλή. Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	200.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο	Υψηλή
MM25307CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο θαλάσσιο περιβάλλον	GR2530007	Όλοι τα είδη και οι τύποι οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ (σε συνεργασία με Λιμενικές Αρχές)	Φάση Α: 5 μήνες, Φάση Β: 5 μήνες	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1	Υψηλή. Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	50,000.00 €	Ταμείο Ανάκαμψης Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) Πράσινο Ταμείο	Υψηλή

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
MM25307CF0302	Εγκατάσταση ειδικών ναυδέτων σκαφών αναψυχής φιλικών προς τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων	GR2530007	1110, 1120*, 1150*, 1170, 8330 *Cymodocea nodosa, Cystoseira* spp *Pinna nobilis* *Aplysina aerophoba, Axinella damicornis, Axinella polypoides, Axinella spp, Cladocora caespitosa, Dendrophyllia ramea, Eunicella cavolini, Leptogorgia sarmentosa, Paramuricea clavata, Savalia* (=*Gerardia*) *savaglia, Savalia savaglia*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ (σε συνεργασία με Ο.Τ.Α., Λιμενικές Αρχές)	Φάση Α: 1.5 έτος, Φάση Β: 3.5 έτη	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 2-5	Υψηλή. Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	Α' Φάση: 15.000€ Β' Φάση: Προμήθεια και τοποθέτηση αγκυροβολίων = 300.000€ Σχεδιασμός και λειτουργία εφαρμογής = 60.000€ Παρακολούθηση θέσεων ανά έτος = 15.000€ Σύνολο = 460.000€	ΥΜΕΠΕΡΑΑ ΠΕΠ άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση ιδιωτική χρηματοδότηση	Υψηλή
MM25307CF0303	Θεσμοθέτηση εποχικού ορίου ταχύτητας (εσωλέμβιων και εξωλέμβιων) μηχανοκίνητων σκαφών - Κανονιστικό	GR2530007	*Tursiops truncatus* *Caretta caretta* *Chelonia mydas* *Monachus monachus*	ΥΠΑΑΤ, ΥΠΕΝ, ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, Λιμενικές αρχές	Φάση Α (θεσμοθέτηση): 1ο έτος, Φάση Β (ισχύς): 2ο έτος και εφάπαξ	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Υψηλή.		Μη εφαρμόσιμο	Υψηλή
MM25307CF0304	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών	GR2530007	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ		Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης			Υψηλή
MM25307CG0101	Εκπόνηση κοινωνικο-οικονομικής μελέτης για την εκτίμηση ζημιών από την αλληλεπίδραση αλιείας και ειδών θαλάσσιας πανίδας. Αντισταθμιστικά μέτρα σε παράκτιους αλιείς και προτάσεις θεσμικών ρυθμίσεων της αλιευτικής δραστηριότητας.	GR2530007	*Monachus monachus* *Caretta caretta* *Chelonia mydas* *Tursiops truncatus* *Stenella coeruleoalba* *Delphinus delphis* *Grampus griseus*	Α' Φάση: ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, ΥΠΑΑΤ (σε συνεργασία με συλλόγους επαγγελματιών αλιέων στις περιοχές μελέτης) Β΄Φάση: ΥΠΑΑΤ	Α' Φάση (1ο-2ο έτος υλοποίησης): εργασίες πεδίου (καταγραφή ζημιών, εκπόνηση μελέτης, δημιουργία Βάσης δεδομένων) Β΄ Φάση (3ο-4ο έτος υλοποίησης): ενεργοποίηση μηχανισμών αποζημιώσεων, καταβολή αποζημιώσεων)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-4	Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης Σύμφωνο καλής συνεργασίας ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ με ΥΠΑΑΤ και ΜΔΠΠ με παράκτιους αλιείς Ενεργοποίηση ειδικών μηχανισμών χρηματοδότησης	Α' Φάση: 50.000€ (για 2 έτη) Β' Φάση: το κόστος εξαρτάται από τα αποτελέσματα της κοινωνικο-οικονομικής μελέτης κατά την Α' Φάση	LIFE IP 4 NATURA ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας» Πράσινο/ Πράσινο Ταμείο	Υψηλή
MM25307CG0102	Δράσεις αποκατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»	GR2530007	Τ.Ο. 1120* *Caretta caretta* *Chelonia mydas* *Monachus monachus* *Pinna nobilis*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	1. Εργασίες πεδίου - πιλοτική εφαρμογή αποκατάστασης - 3ο έτος 2. Οδηγός πρακτικών αποκατάστασης - 5ο έτος 3. Ετήσια τεχνική έκθεση - 3ο έως 5ο έτος 4. Παρακολούθηση - 3ο έως 5ο έτος και εφάπαξ	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 3-5	Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	1. Δράση αποκατάστασης (σύνολο): 120.000€ 2. Παρακολούθηση: 10.000€/έτος (3 χρόνια και εφάπαξ)	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας» Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ)	Μέτρια
MM25307CG0104	Εκπόνηση Σχεδίου Επαγγελματικής και Ερασιτεχνικής Αλιευτικής διαχείρισης της περιοχής	GR2530007	1110, 1120*, 1150* 1170, *Cymodocea nodosa, Cystoseira* spp, *Epinephelus marginatus, Hippocampus guttulatus, Hippocampus hippocampus, Sciaena umbra, Syngnathus acus, Arca noae, Lithophaga lithophaga, Palinurus elephas, Scyllarides latus, Tonna galea Pinna nobilis, Caretta caretta, Chelonia mydas, Monachus monachus, Aplysina aerophoba, Axinella damicornis, Axinella polypoides, Axinella spp, Cladocora caespitosa, Dendrophyllia ramea, Eunicella cavolini, Leptogorgia sarmentosa, Lithophaga lithophaga, Madracis pharensis, Paramuricea clavate, Polycyathus muellerae,*	ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, ΥΠΑΑΤ, Λιμενικό	Φάση Α (μελέτη): 1ο-2ο έτος, Φάση Β (θεσμοθέτηση): 3ο έτος, Φάση Γ (εφαρμογή): 4ο έτος και εφάπαξ	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Υψηλή.	40.000€	Υπουργείο Γεωργίας/Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης, ΕΣΠΑ	Υψηλή

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
			Savalia (=*Gerardia*) *savaglia, Savalia savaglia*							
MM25307CG0901	Κανονιστικό μέτρο μετριασμού επιπτώσεων των θαλασσοκαλλιεργειών στη θαλάσσια μεγαπανίδα	GR2530007	1. *Monachus monachus* 2. *Tursiops truncatus* 3. *Stenella coeruleoalba* 4. *Delphinus delphis* 5. *Caretta caretta* 6. *Chelonia mydas*	ΥΠΕΝ, ΥΠΑΑΤ, ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ	Φάση Α (1ο έτος) - Εκπόνηση μελέτης για τον προσδιορισμό μέτρων μετριασμού της αλληλεπίδρασης με τη θαλάσσια μεγαπανίδα και εφαρμογή αυτών. Φάση Β (2ο έτος και εφάπαξ)- Συστηματικός έλεγχος και συντήρηση υποδομών. Καταγραφή αλληλεπίδρασης με τη θαλάσσια μεγαπανίδα. Διορθωτικά μέτρα μετριασμού, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο σύμφωνα με την αποτελεσματικότητά τους και τα νέα τεχνολογικά επιτεύγματα.	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Υψηλή.	Το ποσό εξαρτάται από την κλίμακα των εγκαταστάσεων, τον συνολικό αριθμό κλωβών σε λειτουργία, τις ειδικές απαιτήσεις του εκάστοτε τύπου κλωβού κ.ά.	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Ιδιωτική χρηματοδότηση άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση (με μορφή επιδότησης)	Μέτρια
MM25307CI0101	Παρακολούθηση και περιορισμός εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών στο θαλάσσιο περιβάλλον	GR2530007	Σύνολο προστατευτέου αντικειμένου	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, ΥΠΕΝ	Παρακολούθηση: Συνεχές, Εξολόθρευση/ Περιορισμός: Συνεχές	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Απαιτείται προσδιορισμός των ξενικών χωροκατακτητικών ειδών που βρίσκονται σε αφθονία στην περιοχή, για να προσδιοριστούν στοχευμένες τύπου δράσεις.	15.000€	Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας» LIFE	Υψηλή

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
MM25307CI0102	Οριοθέτηση περιοχών για την προστασία των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*) και περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*), και πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του είδους	GR2530007	*Pinna noblis*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	1. Προμήθεια υλικών (Όργανα μέτρησης θερμοκρασίας, αλατότητας και άλλων αβιοτικών παραμέτρων, υποβρύχιοι σημαντήρες / συστήματα υποβρύχιας σήμανσης, επιφανειακοί σημαντήρες, Ενημερωτικές πινακίδες, υλικά για σήμανση επιλεγμένων ατόμων)/ 1ο εξάμηνο 2. Τοποθέτηση των πινακίδων και των σημαντήρων/ 2ο εξάμηνο 3. Εργασίες πεδίου/ 3ο και 4ο εξάμηνο 4. Σύνταξη έκθεσης/ τέλος δράσης: 1) πληθυσμιακή εκτίμηση και αξιολόγηση της κατάστασης υγείας του είδους ανά τοποθεσία. 2) ποσοτικές αναλύσεις αβιοτικών χαρακτηριστικών ανά μήνα. 23) αναλυτικούς χάρτες που θα αποτυπώνουν τα όρια των πληθυσμών, τα όρια των περιοχών προστασίας (συμπεριλαμβανομένης της ζώνης ασφαλείας), τα όρια των περιοχών αποκατάστασης, καθώς και τις θέσεις τοποθέτησης υποβρύχιων και επιφανειακών σημαντήρων και ενημερωτικών πινακίδων. Τους χάρτες θα πρέπει να συνοδεύει επαρκή τεκμηρίωση σε ότι αφορά την οριοθέτηση ή μη-οριοθέτηση της εκάστοτε περιοχής και τη θέση τοποθέτησης των υποβρύχιων και επιφανειακών σημαντήρων και πινακίδων, καθώς και αντίγραφα των σχετικών αδειών. 34) φωτογραφικά τεκμήρια από την περιοχή, τους πληθυσμούς, και τις πιέσεις και απειλές στο είδος και στους οικοτόπους.	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 2-5	Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για οριοθέτηση περιοχών και τοποθέτηση σήμανσης σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τις ρυθμίσεις του παρόντος Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης. Το μέτρο μπορεί να εφαρμοστεί μόνο μετά την ολοκλήρωση του μέτρου MM25307CW0201 «Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους *Pinna nobilis*»	Φάση Α': 30.000 € (αναλόγως με τις περιοχές που θα εντοπιστούν) Φάση Β': 30.000 € (αναλόγως με τις περιοχές που θα εντοπιστούν)	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας»	Φάση Α' - Υψηλή Φάση Β' - Μέτρια
MM25307CJ0101	Καθαρισμός του θαλάσσιου βυθού από απορρίμματα με έμφαση στους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων	GR2530007	1. 1110 Αμμοσύρσεις που καλύπτονται διαρκώς από θαλάσσιο νερό μικρού βάθους 2. 1120* Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*) 3. 1150* Παράκτιες λιμνοθάλασσες 4. 1170 Ύφαλοι 5. 8330 Θαλάσσια σπήλαια εξ ολοκλήρου ή εν μέρει κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας	ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ	1. Καθαρισμοί: Από Μάιο έως Οκτώβριο κάθε έτους 2. Εκτίμηση πηγών ρύπανσης: Από Νοέμβριο έως Απρίλιο κάθε έτους	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Υψηλή. Απαιτείται εντοπισμός των περιοχών που συσσωρεύουν μεγάλες ποσότητες απορριμμάτων	1. Καθαρισμός: 15.000€ 2. Προμήθεια παράκτιων αλιέων συσκευές εντοπισμού αλιευτικού εργαλείου: 20.000€ 3. τοποθέτηση κάδων ανακύκλωσης: 2.000€	Ταμείο Συνοχής, ΕΤΠΑ, ΕΠΑΛΥΘ, LIFE, INTERREG, ERASMUS	Υψηλή
MM25307CW0101	Εξειδικευμένες δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών στον τουριστικό τομέα	GR2530007	Όλοι τα είδη και οι τύποι οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Περιφέρεια / ΟΤΑ Υπουργείο Τουρισμού ΜΚΟ	1. Διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) - 1ο έως 3ο έτος 2. Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων - 1ο έτος 3. Οπτικο-ακουστικό υλικό - 2ο έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Απαιτούνται συμφωνίες "καλής πρακτικής" με τους τοπικούς φορείς και τις ΜΔΠΠ για την διασφάλιση του προστατευτέου αντικειμένου.	30.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας» Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) ΜΚΟ Περιφέρεια / ΟΤΑ Χρηματοδότησης από ιδιωτικές πηγές	Υψηλή

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
MM25307CW0102	Δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών αλιέων και ναυτιλόμενων	GR2530007	1. 1110 Αμμοσύρσεις που καλύπτονται διαρκώς από θαλάσσιο νερό μικρού βάθους 2. 1120* Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*) 3. 1150* Παράκτιες λιμνοθάλασσες 4. 1170 Ύφαλοι 5. 8330 Θαλάσσια σπήλαια εξ ολοκλήρου ή εν μέρει κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας 7. *Monachus monachus* 8. *Tursiops truncatus* 9. *Stenella coeruleoalba* 10. *Delphinus delphis* 11. *Caretta caretta* 12. *Chelonia mydas* 13. *Pinna nobilis*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΑΑΤ Σε συνεργασία με Δίκτυο Κτηνιάτρων, Εθνική Επιτροπή εκβρασμών θαλασσίων ζώων, Δίκτυο Διάσωσης θαλασσίων χελωνών, ΜΚΟ	1. Διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) - 1ο έως 2ο έτος 2. Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων - 1ο έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Δεν απαιτούνται ενέργειες ωρίμανσης.	1. Διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) – 8.000 € 2. Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων – 2.000 €	έργα LIFE ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας» Πράσινο Ταμείο	Υψηλή
MM25307CW0103	Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους	GR2530007	Σύνολο προστατευτέου αντικειμένου	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	3 έτη	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 3-5	το μέτρο μπορεί να εφαρμοστεί μόνο μετά την ολοκλήρωση του μέτρου MM25307CW0206	70000 (το ακριβές ποσό θα καθοριστεί από το σχέδιο δράσης που θα προηγηθεί)	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο	Μέτρια
MM25307CW0104	Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση	GR2530007	Σύνολο προστατευτέου αντικειμένου	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Περιφέρεια / ΟΤΑ	5 έτη	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Δεν απαιτούνται ενέργειες ωρίμανσης.	100.000€	Πράσινο Ταμείο 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη	Υψηλή
MM25307CW0105	Δράσεις εκπαίδευσης, κατάρτισης και ενημέρωσης των αρμόδιων αρχών και φορέων σε θέματα παρακολούθησης, αποτελεσματικής διαχείρισης θαλάσσιου χώρου και αντιμετώπισης παράνομων ενεργειών και ειδικών περιστατικών (π.χ. εκθαλασσώσεων και τραυματισμών πανίδας)	GR2530007	1. *Monachus monachus* 2. *Tursiops truncatus* 3. *Stenella coeruleoalba* 4. *Delphinus delphis* 5. *Caretta caretta* 6. *Chelonia mydas* 7. *Pinna nobilis*	ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ ΥΠΑΑΤ Δίκτυο Κτηνιάτρων, Εθνική Επιτροπή εκβρασμών θαλασσίων ζώων, Δίκτυο Διάσωσης θαλασσίων χελωνών	1. Σύνταξη ειδικών πρωτόκολλων - 1ο έτος 2. Διεξαγωγή τεσσάρων (4) ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) στο προσωπικό των Φορέων ΠΠ, Λιμενικών αρχών, σχετικές ΜΚΟ και τοπικές ομάδες εθελοντών, δίκτυο κτηνιάτρων - 1ο έως 2ο έτος 3. Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων - 1ο έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Δεν απαιτούνται ενέργειες ωρίμανσης. Συνεργασία με φορείς του δημοσίου	1. Σύνταξη ειδικών πρωτόκολλων – 6.000 € 2. Διεξαγωγή τεσσάρων (4) ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) στο προσωπικό των Φορέων ΠΠ, Λιμενικών αρχών, σχετικές ΜΚΟ και τοπικές ομάδες εθελοντών, δίκτυο κτηνιάτρων – 7.000 € 3. Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων – 2.000 €	Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας» 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)	Υψηλή
MM25307CW0201	Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους *Pinna nobilis*	GR2530007	*Pinna noblis*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΕΝ (σε περίπτωση οριζόντιου έργου)	1. Εργασίες πεδίου - πρώτο 6-μηνο 1ου έτους εφαρμογής 2. Τεχνική έκθεση - τέλος δράσης (πρώτο 6-μηνο 1ου έτους εφαρμογής)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1	Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση των εργασιών. Απαιτούμενη η συμμετοχή εκπαιδευμένων δυτών	50.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας»	Υψηλή

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
MM25307CW0202	Σύνταξη καταλόγου με όλα τα θαλάσσια σπήλαια (Τ.Ο. 8330) της περιοχής, και αξιολόγηση της καταλληλότητας τους ως καταφύγια ανάπαυσης της φώκιας. Τρισδιάστατη απεικόνιση του εσωτερικού ανάγλυφου των καταφυγίων ανάπαυσης και αναπαραγωγής του είδους *Monachus monachus.*	GR2530007	1. *Monachus monachus* 2. Τ.Ο. 8330 (Θαλάσσια σπήλαια εξ ολοκλήρου ή εν μέρει κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας)	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΕΝ (σε περίπτωση οριζόντιου έργου)	1. Καταγραφή και αξιολόγηση θαλάσσιων σπηλαίων / 1ο εξάμηνο του 1ου έτους εφαρμογής 2. Λίστα υποθαλάσσιων σπηλαίων συμπεριλαμβανομένων και αυτών που αποτελούν καταφύγια για τη φώκια, σύνταξη τεχνικής έκθεσης και γεω-χωρικά δεδομένα / 6ος μήνας του 1ου έτους εφαρμογής 2. Τρισδιάστατη απεικόνιση των σπηλαίων που αποτελούν καταφύγιο για τη φώκια / 2ο εξάμηνο του 1ου έτους εφαρμογής 2. Σύνταξη τεχνικής έκθεσης και τρισδιάστατη απεικόνιση σπηλαίων / τέλος 1ου έτους εφαρμογής	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1	Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση των εργασιών. Απαιτείται άδεια εργασιών πεδίου	Φάση Α' - 5.000 - 10.000 € (αναλόγως τον συνολικό αριθμό και μέγεθος των σπηλαίων που πρέπει να διερευνηθούν) Φάση Β' -5.000 - 10.000 € (αναλόγως τον συνολικό αριθμό και μέγεθος των σπηλαίων που πρέπει να χαρτογραφηθούν)	- LIFE IP 4 NATURA - 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο	Φάση Α' - υψηλή Φάση Β' - μέτρια
MM25307CW0203	Ταχεία εκτίμηση των πληθυσμών της Monachus moanchus στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, του βαθμού πιέσεων, την κατάσταση των ιχθυαποθεμάτων που αποτελούν κύριο μέρος της διατροφής του και εκτίμηση του βαθμού διατήρησης των κύριων ενδιαιτημάτων τροφοληψίας του είδους	GR2530007	1. *Monachus monachus* 2. Τ.Ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)» (ενδιαίτημα τροφοληψίας, αναπαραγωγής και ξεκούρασης) 3. Τ.Ο. 1150* "Παράκτιες λιμνοθάλασσες» (ενδιαίτημα τροφοληψίας, αναπαραγωγής και ξεκούρασης) 4. Τ.Ο. 1170 «Υφαλοι» (ενδιαίτημα τροφοληψίας, αναπαραγωγής και ξεκούρασης)	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	1. Εργασίες πεδίου - 1ο και 2ο έτος 2. Τεχνική έκθεση - τέλος δράσης (3ο έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Αιτήματα απόκτησης δεδομένων από υπεύθυνους φορείς και εμπλεκόμενους κάθε δραστηριότητας/χρήσης 'Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση των εργασιών. Το μέτρο μπορεί να εφαρμοστεί μόνο μετά την ολοκλήρωση του μέτρου MM25307CW0203	60.000€	- LIFE IP 4 NATURA - 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο	Υψηλή
MM25307CW0204	Πρόγραμμα συλλογής δεδομένων στο θαλάσσιο χώρο για την εκτίμηση των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas*, των πιέσεων που δέχονται και της κατάστασης των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας (μελέτη βάσης).	GR2530007	1. *Caretta caretta* 2. *Chelonia mydas* 3. τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)» (ενδιαίτημα τροφοληψίας) 4. τ.ο. 1170 «Υφαλοι» (ενδιαίτημα τροφοληψίας)	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Περιβαλλοντικές Οργανώσεις Ερευνητικά και Πανεπιστημιακά Ιδρύματα	Α) Ενδιάμεση αναφορά προόδου της μελέτης η οποία θα περιλαμβάνει ταχεία εκτίμηση του βαθμού των κύριων πιέσεων (18 μήνες) Β) Τελική Έκθεση (με την ολοκλήρωση του έργου στο 3ο έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 2-4	Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	50.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)	Υψηλή
MM25307CW0205	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»	GR2530007	Τ.Ο. 1120*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	1) Εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης του τ.ο. 1120* - 1ο έως 2ο έτος 2) Αποτύπωση της χωρικής έκταση του τ.ο. 1120*- 1ο έως 2ο έτος 3) Πιέσεις και απειλές - 1ο έως 2ο έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	1. Χαρτογράφηση και αξιολόγηση κατάστασης: 80.000€ 2. Καταγραφή πιέσεων και απειλών, αξιολόγηση οικοσυστημικών υπηρεσιών: 10.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση	Υψηλή
MM25307CW0206	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1150*	GR2530007	Τ.Ο. 1150*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	1ο έως 2ο έτος: Εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης του τ.ο. 1150* 1ο έως 2ο έτος: Αποτύπωση της χωρικής έκταση του τ.ο. 1150* 1ο έως 2ο έτος: Πιέσεις και απειλές	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	1. Χαρτογράφηση και αξιολόγηση κατάστασης: 20.000€ 2. Καταγραφή πιέσεων και απειλών, αξιολόγηση οικοσυστημικών υπηρεσιών: 8.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση	Υψηλή
MM25307CW0207	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1170	GR2530007	Τ.Ο. 1170	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	1ο έως 2ο έτος: Εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης του τ.ο. 1170 1ο έως 2ο έτος: Αποτύπωση της χωρικής έκταση του τ.ο. 1170 1ο έως 2ο έτος: Πιέσεις και απειλές	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	1. Χαρτογράφηση και αξιολόγηση κατάστασης: 80.000€ 2. Καταγραφή πιέσεων και απειλών, αξιολόγηση οικοσυστημικών υπηρεσιών: 10.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση	Υψηλή

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
MM25307CW0208	Καταγραφή και αξιολόγηση των πληθυσμών καρχαριδοειδών (Υφομοταξία: Ελασματοβράγχια)	GR2530007	*Prionace glauca*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	Α) Ενδιάμεση αναφορά προόδου της μελέτης (2ο έτος) Β) Τελική Έκθεση (με την ολοκλήρωση του έργου στο 4ο έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-4	Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	80.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο	Υψηλή
MM25307CW0301	Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής	GR2530007	Σύνολο προστατευτέου αντικειμένου	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	1,5 έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Το μέτρο είναι ώριμο. Υπάρχουν τεχνικές προδιαγραφές και θα υπάρξει πιλοτική εφαρμογή της μεθοδολογίας στα πλαίσια του LIFE IP-4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002) Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	40.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο	Μέτρια
MM25307CW0302	Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.	GR2530007	Σύνολο προστατευτέου αντικειμένου	ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ	Φάση Α: Συλλογή και δόμηση περιγραφικών και χωρικών δεδομένων σε ενιαία βάση δεδομένων (1,5 έτος) Φάση Β: Ανάπτυξη webgis πλατφόρμας και εφαρμογών (6 μήνες) Φάση Γ: Δοκιμαστική λειτουργία webgis πλατφόρμας / Τελικές διορθώσεις / Εκπαίδευση χρηστών της ΜΔΠΠ (6 μήνες)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	150.000€	Ταμείο Ανάκαμψης Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ)	Υψηλή
MM25307CW0303	Παρακολούθηση θαλασσίων τύπων οικοτόπων	GR2530007	Όλοι οι θαλάσσιοι Τ.Ο.	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	Κάθε έτος και εφάπαξ (2ο έως 5ο έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 2-5	Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	Αναλύονται για κάθε σχέδιο παρακολούθησης στο αντίστοιχο κεφάλαιο	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση	Υψηλή
MM25307CW0304	Παρακολούθηση θαλασσίων ειδών πανίδας	GR2530007	Όλοι τα θαλάσσια είδη πανίδας	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	Κάθε έτος και εφάπαξ (1ο έως 5ο έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	Αναλύονται για κάθε σχέδιο παρακολούθησης στο αντίστοιχο κεφάλαιο	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση	Υψηλή
MM25307CW0305	Παρακολούθηση ανθρωπογενών δραστηριοτήτων στο θαλάσσιο περιβάλλον	GR2530007	Σύνολο προστατευτέου αντικειμένου	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	Κάθε έτος και εφάπαξ (1ο έως 5ο έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	Αναλύονται για κάθε σχέδιο παρακολούθησης ανά δραστηριότητα στο αντίστοιχο κεφάλαιο	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση	Υψηλή
MM25307CW0306	Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής	GR2530007	Σύνολο προστατευτέου αντικειμένου	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, Λιμενικό, Δασική υπηρεσία, ΥΠΕΝ	1ο έτος: προμήθεια εξοπλισμού και εκπαίδευση εποπτών, 2ο-5ο έτος: περιπολίες εποπτών	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Απαιτείται προκήρυξη διαγωνισμού για την αγορά εξοπλισμού και Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου και δράσεις αποκατάστασης.	311,700.00 €		Υψηλή
MM25307CW0307	Δίκτυο ενημέρωσης, έγκαιρης προειδοποίησης και βοήθειας για τις "εκρήξεις" μεδουσών	GR2530007	*Caretta caretta* *Chelonia mydas*	ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ	1. Επικαιροποίηση ΚΥΑ, αγορά εξοπλισμού και θέσεις εγκατάστασης, ανάπτυξη εφαρμογής, εκπαίδευση: 1ο έτος 2. Δράσεις εκπαίδευσης και ενημέρωσης εφαρμογής: 2ο έτος και εφάπαξ	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Υψηλή. Απαιτείται έγκαιρος εντοπισμός των περιοχών που εμφανίζουν εποχικά φαινόμενα υψηλών συγκεντρώσεων μεδουσών	70.000€	Ιδιωτική πρωτοβουλία 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο	Υψηλή

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
MM25307CW0308	Δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρόμων αναψυχής και διαδρομές περιήγησης επιφανείας με μάσκα και αναπνευστήρα	GR2530007	1110, 1120*, 1150*, 1170, 8330	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	Φάση Α (1ο έτος) - Εκπόνηση μελέτης για τον προσδιορισμό των σημείων, των διαδρομών, χαρακτηρισμός της βιοποικιλότητας & ευαισθησίας θαλάσσιων Τ.Ο. και ειδών, φέρουσα ικανότητα. Φάση Β (2ο έτος και εφάπαξ)- Δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρόμων και ψηφιακής εφαρμογής. Συντήρηση κάθε έτος.	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Υψηλή. Απαιτείται έγκαιρος εντοπισμός των περιοχών καταδυτικού ενδιαφέροντος.	7.000€ ανά διαδρομή (ο αριθμός τους θα προσδιοριστεί από την προβλεπόμενη μελέτη)	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση	Υψηλή

Πίνακας 5.4-2: Σύνοψη και ιεράρχηση προγράμματος μέτρων στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γεράνεια όρη » (ΠΠΒ-02)

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
MM25305CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης	GR2530005	όλοι οι Τ.Ο. και τα είδη που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο	Περιφέρεια Πελοποννήσου (μέσω προγραμματικής σύμβασης με το ΥΠΑΑΤ)	Υλοποίηση σε μία φάση: 2 έτη	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Υψηλή ωριμότητα. Υπάρχει επιστημονική και θεσμική τεκμηρίωση αναφορικά με την ανάγκη εκπόνησης σχεδίων βόσκησης (άρθρο 3 του Ν. 4351/2015 όπως ισχύει) και έχουν καθοριστεί τεχνικές προδιαγραφές (ΦΕΚ Β' 2331) η αριθμ. 1058/71977/3.07.2017 ΚΥΑ). Έχουν υπογραφεί ήδη προγραμματικές συμβάσεις ανάμεσα στο ΥΠΑΑΤ και την Περιφέρεια Πελοποννήσου και αναμένεται η υλοποίηση του έργου. Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	331082749	ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ) Πόρους του Ταμείου Γεωργίας Κτηνοτροφίας Είσπραξη των τελών βόσκησης της Περιφέρειας (άρθρο 5 του Ν.4351/2015 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει)	3
MM25305CA0502	Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής	GR2530005	όλοι οι Τ.Ο. και τα είδη που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΑΑΤ	Φάση Α: 1,5 έτος Φάση Β: 1 έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 2-4	Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	Φάση Α: 80.000€ Φάση Β: 50.000€	ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ)	3
MM25305CA1601	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων	GR2530005	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΥΠΕΝ ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ	Θεσμοθέτηση: 1ο έτος Εφαρμογή 2ο - 5ο έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης			3
MM25305CB0101	Διατήρηση και διαχείριση κράσπεδων, αβαθών ρείθρων και πλευρικών ανοιγμάτων στους δασικούς δρόμους των Γερανείων Ορέων για τη διατήρηση του υποείδους *Centaurea attica* subsp. *megarensis*	GR2530005	*Centaurea attica* subsp. *megarensis*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	Φάση Α: 1 έτος με έρευνα πεδίου την περίοδο ανθοφορίας (μέσα Μαΐου – αρχές Ιουλίου, συνδυασμός με το μέτρο MM25305CW0204). Φάση Β: 2 ή 3 φορές, ανά 3-4 έτη, εντός αν υπάρχει ανάγκη για άμεση συντήρηση του δασικού δρόμου για άλλους λόγους (π.χ. διατήρηση της βατότητας). Φάση Γ: Διάρκεια φάσης: 5-6 συνεχόμενες διετίες και ενόσω η φάση Β βρίσκεται επίσης σε εξέλιξη.	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5 (συνολικά 10-12 έτη)	Το μέτρο προϋποθέτει μελέτη της υπάρχουσας παρουσίας του υποείδους (MM25305CW0203) πριν την εκτέλεσή του	10.000-15.000€ (αναλόγως με τον αριθμό των τοπικών εφαρμογών του μέτρου).		3
MM25305CB0102	Τεχνητή δημιουργία αναταράξεων του εδάφους με αφαίρεση ή προσθήκη εδαφικού υλικού για τη διατήρηση του υποείδους *Centaurea attica* subsp. *megarensis*	GR2530005	*Centaurea attica* subsp. *megarensis*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	Φάση Α: 2 έτη - διάρκεια 2-3 εβδομάδων. Πιθανή επανάληψη μετά 4-5 έτη. Φάση Β: 2 έτη - διάρκεια έως 1 μήνα. Πιθανή επανάληψη μετά 4-5 έτη. Φάση Γ: 5 συνεχόμενες διετίες και μετά την έναρξη της φάσης Β.	Άπαξ εφαρμογή του μέτρου. Πιθανή επανάληψη μετά 4-5 έτη (κατόπιν αξιολόγησης)	Το μέτρο προϋποθέτει μελέτη της υπάρχουσας παρουσίας του υποείδους (MM25305CW0203) πριν την εκτέλεσή του	4.000-6.000 € (ανάλογα με τον αριθμό των τοπικών εφαρμογών του μέτρου)		2
MM25305CB0801	Προστασία και αποκατάσταση καμένων εκτάσεων του τύπου οικοτόπου 9540 στα Γερανεια όρη	GR2530005	Τ.Ο. 9540	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΑΑΤ Δασική Υπηρεσία	Α΄Φάση: Εντοπισμός περιοχών που χρήζουν αποκατάστασης - Δύο έτη Β΄Φάση: Υλοποίηση δράσεων αποκατάστασης καμένων εκτάσεων Γ' Φάση: Παρακολούθηση δράσεων αποκατάστασης	Άπαξ εφαρμογή των δράσεων αποκατάστασης. Κατόπιν συνεχής παρακολούθηση	Υψηλή	500.000€ (αν απαιτηθούν δράσεις αποκατάστασης)	Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) LIFE	3
MM25305CC0301	Στοχευμένη παρακολούθηση των επιπτώσεων της εγκατάστασης και λειτουργίας των αιολικών πάρκων στα είδη χειροπτέρων της περιοχής	GR2530005	*Chiroptera* spp.	ΟΦΥΠΕΚΑ και εξωτερικοί συνεργάτες	3 έτη (1ο έως 3ο εφαρμογής): 1. Σχέδιο Αρχικής Παρακολούθησης (έτος 0-3), 2. Δράσεις Βελτίωσης της Λειτουργίας και συνέχιση παρακολούθησης (έτος 3- έως λήξη λειτουργίας του Αιολικού Πάρκου)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Το μέτρο είναι ώριμο. Απαιτείται συμφωνία με τις εταιρείες ιδιοκτησίας των αιολικών πάρκων. Εξέταση ενδεχόμενου τροποποίησης Περιβαλλοντικών όρων	30.000€	Χρηματοδότησης από ιδιωτικές πηγές (Εταιρεία/ες ιδιοκτησίας των αιολικών πάρκων)	3

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
MM25305CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον	GR2530005	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ (σε συνεργασία με Ο.Τ.Α., Δασική Υπηρεσία, Αρχαιολογική Υπηρεσία)	Φάση Α: 5 μήνες, Φάση Β: 5 μήνες	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1	Υψηλή. Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	20.000€	Ταμείο Ανάκαμψης Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) Πράσινο Ταμείο	3
MM25305CF0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών	GR2530005	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ		Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης			3
MM25305CG0201	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας	GR2530005	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, ΔΑΣΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης		Μη εφαρμόσιμο	3
MM25305CI0301	Παρακολούθηση εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών	GR2530005	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία Περιφέρεια / ΟΤΑ	Φάση Α': Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης για τον έγκαιρο εντοπισμό ξενικών χωροκατακτητικών ειδών Φάση Β': Εφαρμογή παρακολούθησης με διετή συχνότητα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Υψηλή	Φάση Α', 20.000€: Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης Συνεχής παρακολούθηση: 4.000€/διετία: Παρακολούθηση εμφάνισης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών, σύμφωνα με το σχέδιο παρακολούθησης.	Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) LIFE	3
MM25305CI0701	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση μεταχρωματικού έλκους πλατάνου	GR2530005	Τ.Ο 92C0	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία	Φάση Α' 2 έτη Φάση Β': Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης 1 έτος. Υλοποίηση παρακολούθηση συνεχής Φάση Γ΄: Οργάνωση σχεδίου δράσης 1έτος. Υλοποίηση σχεδίου δράσης συνεχής	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Κανονιστικό πλαίσιο (θεσμοθέτηση προδιαγραφών) για υλοτομίες και δασοκομικούς χειρισμούς στον 92C0 Σύμφωνα με Δασική Υπηρεσία και ΟΤΑ	Φάση Α:Κόστος 10.000€ (Καθορισμός θεσμικών μέτρων. Συγκέντρωση υλικού για συγγραφή και παραγωγή και διοργάνωση σεμιναρίων σε δήμους κ.ο.κ) Φάση Β: Κόστος 5.000€ (Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης εξάπλωσης της ασθένειας + 5.000€ / έτος κόστος εφαρμογής το οποίο περιλαμβάνει καύσιμα, μετακινήσεις και αναλύσεις για την εξακρίβωση της παρουσίας του παθογόνου σε συλλεγμένα δείγματα) Φάση Γ: 5.000€ για την εκπόνηση του σχεδίου και 5.000 €/έτος για δράσεις περιορισμού της εξάπλωσης του παθογόνου. 20.000€ + 10.000€/έτος	Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)	3
MM25305CS0101	Ex situ καλλιέργεια και διατήρηση για το υποείδος *Centaurea attica* subsp. *megarensis*	GR2530005	*Centaurea attica* subsp. *megarensis*	Βοτανικός Κήπος / Φορέας στον οποίο ανήκει η Τράπεζα Σπερμάτων	Φάση Α': 1 έτος, Φάση Β: 4 έτη	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Υψηλή	1.000-2.000€ (Προμήθεια υλικών καλλιέργειας και εργαστηριακών αναλωσίμων)	Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)	3
MM25305CW0101	Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση	GR2530005	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Περιφέρεια / ΟΤΑ	3 έτη	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Δεν απαιτούνται ενέργειες ωρίμανσης.	100.000€	Πράσινο Ταμείο 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη	3

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
MM25305CW0102	Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους	GR2530005	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	3 έτη	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 3-5	το μέτρο μπορεί να εφαρμοστεί μόνο μετά την ολοκλήρωση του μέτρου MM25305CW0302	70.000 € (το ακριβές ποσό θα καθοριστεί από το σχέδιο δράσης που θα προηγηθεί)	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο	2
MM25305CW0201	Διερεύνηση και καταγραφή των ειδών χειροπτέρων και των ενδιαιτημάτων τους (μελέτη βάσης)	GR2530005	*Chiroptera* spp.	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	Η έρευνα περιλαμβάνει μια προκαταρκτική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Το μέτρο είναι ώριμο	30.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ	3
MM25305CW0202	Διερεύνηση και καταγραφή ειδών χερσαίων θηλαστικών (πλην χειροπτέρων)	GR2530005	*Canis lupus, Canis aureus, Lutra lutra* και άλλα είδη θηλαστικών	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	Η έρευνα περιλαμβάνει μια προκαταρκτική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Το μέτρο είναι ώριμο	30.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ	3
MM25305CW0203	Καταγραφή και αποτύπωση της τρέχουσας κατάστασης διατήρησης του υποείδους Centaurea attica ssp. megarensis	GR2530005	*Centaurea attica* subsp. *megarensis*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΕΝ (έργο εποπτείας)	1 έτος με έρευνα πεδίου την περίοδο ανθοφορίας/καρποφορίας (μέσα Μαΐου – τέλη Ιουλίου, πιθανός συνδυασμός με τα μέτρα MM25305CW0204, MM25305CS0101).	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1 [με δυνατότητα επανάληψης μετά από μία μεγάλη καταστροφή της βλάστησης (π.χ. μετά από δασική πυρκαγιά)]	Το μέτρο μπορεί να έχει άμεση εφαρμογή και δεν απαιτεί προπαρασκευαστικές δράσεις	25.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ	3
MM25305CW0204	Βιολογική μελέτη του υποείδους *Centaurea attica* subsp. *megarensis*	GR2530005	*Centaurea attica* subsp. *megarensis*	Πανεπιστήμιο / Ερευνητικό Κέντρο	1 έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 2-4	Ερευνητική δραστηριότητα	8.000-9.000€		3
MM25305CW0301	Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής	GR2530005	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	1,5 έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Το μέτρο είναι ώριμο. Υπάρχουν τεχνικές προδιαγραφές και θα υπάρξει πιλοτική εφαρμογή της μεεθοδολογίας στα πλαίσια του LIFE IP-4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002) Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	40.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο	2
MM25305CW0302	Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.	GR2530005	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ	Φάση Α: Συλλογή και δόμηση περιγραφικών και χωρικών δεδομένων σε ενιαία βάση δεδομένων (1,5 έτος) Φάση Β: Ανάπτυξη webgis πλατφορμας και εφαρμογών (6 μήνες) Φάση Γ: Δοκιμαστική λειτουργία webgis πλατφόρμας / Τελικές διορθώσεις / Εκπαίδευση χρηστών της ΜΔΠΠ (6 μήνες)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	150.000€	Ταμείο Ανάκαμψης Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ)	3
MM25305CW0303	Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής	GR2530005	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, Δασική υπηρεσία, Αστυνομία, Πυροσβεστική, ΥΠΕΝ	1ο έτος: προμήθεια εξοπλισμού και εκπαίδευση εποπτών, 2ο-5ο έτος: περιπολίες εποπτών	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Απαιτείται προκήρυξη διαγωνισμού για την αγορά εξοπλισμού και Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου και δράσεις αποκατάστασης.	161.700€		3
MM25305CW0304	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας	GR2530005	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ	1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης			2
MM25305CW0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την εκτέλεση κάθε φύσης έργου και ενέργειας εντός της προστατευόμενης περιοχής	GR2530005	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ	1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης			3

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
MM25305CW0306	Ανασύσταση ιστορικού πυρκαγιών	GR2530005	όλοι οι τύποι οικοτόπων	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Επιστημονικοί φορείς	Φάση Α': Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β': Χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών Φάση Γ': Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Υψηλή	Φάση Α΄: 15.000€: Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β΄: 30.000€: Χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών Φάση Γ΄: 5.000€: Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών	ΕΣΠΑ Περιφέρεια/Περιφερειακές Ενότητες ΥΠΕΝ	3
MM25305CW0307	Μελέτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης και μελέτη δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων	GR2530005	όλοι οι τύποι οικοτόπων	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Επιστημονικοί φορείς	Φάση Α': Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β': Χάρτες απεικόνισης επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και χάρτες δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 2-4	Μέτρια	Φάση Α΄: 15.000€: Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β΄: 30.000€: Χάρτες απεικόνισης επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και χάρτες δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων	ΕΣΠΑ Περιφέρεια/Περιφερειακές Ενότητες ΥΠΕΝ	2

Πίνακας 5.4-3: Σύνοψη και ιεράρχηση προγράμματος μέτρων στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)» (ΠΠΒ-03)

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
ΜΜ25301CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης	GR2510004 GR2520001 GR2520002 GR2530001 GR2530002 GR2530006 GR2530004	όλοι οι Τ.Ο. και τα είδη που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο	Περιφέρεια Πελοποννήσου (μέσω προγραμματικής σύμβασης με το ΥΠΑΑΤ)	Υλοποίηση σε μία φάση: 2 έτη	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Υψηλή ωριμότητα. Υπάρχει επιστημονική και θεσμική τεκμηρίωση αναφορικά με την ανάγκη εκπόνησης σχεδίων βόσκησης (άρθρο 3 του Ν. 4351/2015 όπως ισχύει) και έχουν καθοριστεί τεχνικές προδιαγραφές (ΦΕΚ Β' 2331) η αριθμ. 1058/71977/3.07.2017 ΚΥΑ). Έχουν υπογραφεί ήδη προγραμματικές συμβάσεις ανάμεσα στο ΥΠΑΑΤ και την Περιφέρεια Πελοποννήσου και αναμένεται η υλοποίηση του έργου. Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	200.000€	ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ) Πόρους του Ταμείου Γεωργίας Κτηνοτροφίας Είσπραξη των τελών βόσκησης της Περιφέρειας (άρθρο 5 του Ν.4351/2015 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει)	3
ΜΜ25301CA0502	Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής	GR2510004 GR2520001 GR2520002 GR2530001 GR2530002 GR2530006 GR2530004	όλοι οι Τ.Ο. και τα είδη που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΑΑΤ	Φάση Α: 1,5 έτος Φάση Β: 1 έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 2-4	Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	Φάση Α: 80.000€ Φάση Β: 50.000€	ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ)	3
ΜΜ25301CA0503	Μελέτη διαχείρισης βοσκής σε συνάρτηση με το είδος *Lanius collurio*	GR2530006	Αετομάχος (*Lanius collurio*)	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	Έτος 0-1 καταγραφές πεδίου για το είδος *Lanius collurio*, έτος 0-1.5 καταγραφή βόσκησης, έτος 1.5-3 ανάλυση αποτελεσμάτων, συγγραφή μελέτης, παρουσίαση αποτελεσμάτων σε συνέδριο	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Υψηλή	65.000€	Υπουργείο Γεωργίας/Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης, ΕΣΠΑ, εργαλεία Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Καινοτομίας, πρόγραμμα LIFE	2
ΜΜ25301CA0504	Έλεγχος της βόσκησης στην ανώτερη υψομετρική ζώνη του όρους Κυλλήνη με σκοπό την προστασία του είδους *Globularia stygia*	GR2530001	*Globularia stygia*	Φορέας Διαχείρισης Χελμού_Βουραϊκού	Μόνιμη παρακολούθηση των αποτελεσμάτων ανά εξαετία στο πλαίσιο της Εποπτείας των Ειδών Χλωρίδας (Μάιος-Σεπτέμβριος)	0	Το μέτρο μπορεί να έχει άμεση εφαρμογή και δεν απαιτεί προπαρασκευαστικές δράσεις	10.000€	0	1
ΜΜ25301CA0601	Εγκατάσταση περίφραξης και ενημερωτικών πινακίδων σε επιλεγμένες θέσεις παρουσίας του είδους *Biebersteinia orphanidis*	GR2530001, GR2530004	*Biebersteinia orphanidis*	Φορέας Διαχείρισης	Η ακριβής οριοθέτηση των προς περίφραξη θέσεων θα πραγματοποιηθεί όταν υπάρχουν επαρκή δεδομένα από το μέτρο ΜΜ25301CW0208. Στη συνέχεια είναι δυνατή η άμεση εγκατάσταση των περιφράξεων. Η ακριβής οριοθέτηση θα πρέπει να γίνει κατά τη διάρκεια που το φυτό διατηρεί υπέργεια βλάστηση (από την άνοιξη μέχρι τα μέσα/τέλη καλοκαιριού).	0	Ώριμο, δεν απαιτούνται προπαρασκευαστικές δράσεις όσον αφορά τις θέσεις των ήδη γνωστών πληθυσμών του είδους, απαιτούνται όμως τα αποτελέσματα του μέτρου ΜΜ25301CW0208 για τυχόν νέες θέσεις.	10.000€	0	2
ΜΜ25301CA1501	Διαχείρισης καλαμώνα με γνώμονα τη διατήρηση και προστασία της βιοποικιλότητας της Λίμνης Στυμφαλίας	GR2530002	*Ardea purpurea, Aythya nyrocax, Ixobrychus minutus, Circus aeruginosus*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία	Ετήσια κοπή σε δύο φάσεις. Α) καλοκαιρινή (μετά το τέλος της αναπαραγωγικής περιόδου) και Β) Χειμερινή.	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5 και εφάπαξ	Μέτρια	173.600€ κατ΄έτος	Ευρωπαϊκά προγράμματα πχ LIFE, ΥΜΕΠΕΡΑΑ, Πράσινο Ταμείο, ΥΠΕΝ	3
ΜΜ25301CA1502	Ήπια τεχνικά έργα για την διαχείριση της στάθμης της λίμνης και βελτίωση βιότοπων φωλεοποίησης και τροφοληψίας ειδών ορνιθοπανίδας.	GR2530002	*Ardea purpurea, Aythya nyrocax, Ixobrychus minutus, Circus aeruginosus*	Δήμος Σικυωνίων	Έναρξη της υλοποίησης της δράσης μετά την αναπαραγωγική περίοδός (μετά το δεύτερο τρίμηνο του έτους) και παραλή μα με την έναρξη της υλοποίησης του Μέτρου Σ1. Ολοκλήρωση της υλοποίησης το τέταρτο τρίμηνο του επόμενου έτους.	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5 και εφάπαξ	Μέτρια		Ευρωπαϊκά προγράμματα πχ LIFE, ΥΜΕΠΕΡΑΑ, Πράσινο Ταμείο, ΥΠΕΝ	3

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
MM25301CA1601	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων	GR2510004 GR2520001 GR2520002 GR2530001 GR2530002 GR2530006 GR2530004	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΥΠΕΝ ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ	Θεσμοθέτηση: 1ο έτος Εφαρμογή 2ο - 5ο έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης		0	3
MM25301CA1602	Αποτύπωση θέσεων αναπαραγωγής και πιέσεων στους πληθυσμούς του αλπικού τρίτωνα και δημιουργία τεχνητών λιμνίων	GR2530001	*Ichthyosaura alpestris*	ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ	3 έτη (3ο - 5ο έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 3-5	Υψηλή	50.000€	ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ) ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ) έργα LIFE	1
MM25301CB0501	Διαχείριση συστάδων μαύρης πεύκης με σκοπό τη βελτίωση των δομών και λειτουργιών του τύπου οικοτόπου προτεραιότητας 9530, την διατήρηση της έκτασής του και την ανάσχεση της διαδοχής	GR2530001	9530*	Δασική Υπηρεσία	Φάση Α' 3 έτη: Εκπόνηση διαχειριστικής μελέτης με έμφαση στον καθορισμό δασικών πρακτικών για τη βελτίωση των δομικών χαρακτηριστικών των συστάδων μαύρης πεύκης και την εκτίμηση βέλτιστης αναλογίας νεκρού/ζωντανού ξύλου στο στάδιο ωριμότητας. Φάση Β': Υλοποίηση του διαχειριστικού σχεδίου	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Απαιτείται συναίνεση από τη δασική υπηρεσία	500.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο LIFE	2
MM25301CB0502	Έκδοση οδηγιών εφαρμογής ορθών πρακτικών διαχείρισης δασών για τη διατήρηση της καταλληλότητας των δασικών ενδιαιτημάτων των χειροπτέρων	GR2530004, GR2520001και GR2530001	*Chiroptera* spp.	ΥΠΕΝ	1) Συγκέντρωση και μετάφραση σχετικού υλικού (6 μήνες) και 2) σύνταξη οδηγιών και διανομή προς τις δασικές υπηρεσίες (6 μήνες)	0	Το μέτρο είναι ώριμο	5.000€	ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο	2
MM25301CB0801	Αποκατάσταση εκτάσεων εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου 92Α0	GR2530002, GR2520002	Τ.Ο 92Α0 Όλα τα υδρόβια πτηνά	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία Δημοτικές, περιφερειακές αρχές Επιστημονικοί φορείς	Φάση Α', 2 έτη: Οργάνωση σχεδίου αποκατάστασης Φάση Β', 5 έτη: Υλοποίηση δράσεων αποκατάστασης και έλεγχος επιτυχίας	7	0	Φάση Α', 20.000€: καθορισμός θέσεων προς αποκατάστασης, επιχειρησιακή μελέτη για την ανάπτυξη σχεδίου δράσης, συλλογή και δημιουργία φυτευτικού υλικού σε κάθε ΕΖΔ Φάση Β', 5 έτη: 200.000€ Φυτεύσεις, περιφράξεις και παρακολούθηση εξέλιξης έργου.	Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)	3
MM25301CC0301	Μείωση των αρνητικών επιπτώσεων στην ορνιθοπανίδα και τα χειρόπτερα από την λειτουργία αιολικών πάρκων	GR2510004	*Aquila chrysaetos, Bubo bubo, Circaetus gallicus, Falco naumanni,, Aquila fasciata, Buteo buteo, Circus aeruginosus, Falco peregrinus, Falco vespertinus, Pernis apivorus, Falco biarmicus, Falco eleonorae, Alectoris graeca, Tachymarptis melba*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών	3 έτη (1ο έως 3ο εφαρμογής): 1. Σχέδιο Αρχικής Παρακολούθησης (έτος 0-3), 2. Δράσεις Βελτίωσης της Λειτουργίας και συνέχιση παρακολούθησης (έτος 3- έως λήξη λειτουργίας του Αιολικού Πάρκου)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Απαιτείται συμφωνία με τις εταιρείες ιδιοκτησίας των αιολικών πάρκων. Εξέταση ενδεχόμενου τροποποίησης Περιβαλλοντικών όρων	300.000€	Χρηματοδότησης από ιδιωτικές πηγές (Εταιρεία/ες ιδιοκτησίας των αιολικών πάρκων)	3
MM25301CC0601	Μείωση των αρνητικών επιπτώσεων στην ορνιθοπανίδα από την πρόσκρουση σε γραμμές μεταφορές ρεύματος υψηλή τάσης	GR2510004	*Aquila chrysaetos, Bubo bubo, Circaetus gallicus, Falco naumanni, Aquila fasciata, Buteo buteo, Circus aeruginosus, Falco peregrinus, Falco vespertinus, Pernis apivorus, Falco biarmicus, Falco eleonorae*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΔΕΔΔΗΕ	έτος 1ο: Προπαρασκευαστική μελέτη, έτος 2ο: τοποθέτηση σημαντήρων, έτος 3ο: παρακολούθηση αποτελεσματικότητας	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Μέτρια	Κόστος μελέτης: 44.400€, το κόστος υλικοτεχνικής υποδομής και εγκατάστασης εξαρτάται από το μέγεθος του προβλήματος	Εταιρεία/ες ιδιοκτησίας των αιολικών πάρκων ως ανταποδοτικά οφέλη, ΔΕΔΔΗΕ, ΥΠΕΝ	3

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
MM25301CE0101	Μελέτη δικτύου δρόμων και προσβασιμότητας	GR2530006	*Alauda arvensis, Alectoris graeca, Lullula arborea, Aquila chrysaetos, Bubo bubo, Circaetus gallicus, Falco biarmicus, Falco peregrinus*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία	Έτος 0-1 επιτόπια καταγραφή δρόμων, επικοινωνία με ΟΤΑ κλπ., έτος 1-2 συγγραφή μελέτης/συγκεκριμένων προτάσεων	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Υψηλή	30.000€	ΟΦΥΠΕΚΑ	2
MM25301CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον	GR2510004 GR2520001 GR2520002 GR2530001 GR2530002 GR2530006 GR2530004	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ (σε συνεργασία με Ο.Τ.Α., Δασική Υπηρεσία, Αρχαιολογική Υπηρεσία)	Φάση Α: 5 μήνες, Φάση Β: 5 μήνες	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1	Υψηλή. Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	50.000€	Ταμείο Ανάκαμψης Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) Πράσινο Ταμείο	3
MM25301CF0302	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών	GR2510004 GR2520001 GR2520002 GR2530001 GR2530002 GR2530006 GR2530004	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ	0	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης		0	3
MM25301CF0303	Ρύθμιση δραστηριότητας που αφορά την αναρρίχηση στο αναρριχητικό πεδίο της Νέστανης	GR2510004	*Falco naumanni*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	Κάθε έτος (1-5 έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Έκδοση ρύθμισης για χωρικό ή / και χρονικό περιορισμό της δραστηριότητας εφόσον απαιτηθεί. Για την αποτελεσματική εφαρμογή του μέτρου πρέπει να υπάρχει συναίνεση μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων (ορειβατικοί και αναρριχητικοί σύλλογοι, αναρριχητές) και ενημέρωση των αναρριχητών.	Μη εφαρμόσιμο	Μη εφαρμόσιμο	3
MM25301CF0304	Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης - συμμετοχής.	GR2530001, GR2530006, GR2510004	Τ.Ο. 8210 *Falco naumanni* Προστατευόμενα, ενδημικά, σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας με ασβεστολιθικά ενδιαιτήματα Είδη ορνιθοπανίδας που φωλιάζουν στα βράχια της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ / Αναρριχητικοί/ορειβατικοί σύλλογοι & ομοσπονδία ορειβατών/αναρριχητών	5 έτη (1ο έως 5ο έτος εφαρμογής): Φάση Α': 0 -1,5 έτος Φάση Β': 1,5 - 3 έτη Φάση Γ': 4-5 έτη Φάση Δ': 5 έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Έκδοση ρύθμισης για χωρικό ή / και χρονικό περιορισμό της δραστηριότητας εφόσον απαιτηθεί. Για την αποτελεσματική εφαρμογή του μέτρου πρέπει να υπάρχει συναίνεση μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων (ορειβατικοί και αναρριχητικοί σύλλογοι, αναρριχητές). και ενημέρωση των αναρριχητών. Θεσμοθέτηση αναρριχητικών πεδίων	50.000€	Πράσινο Ταμείο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) LIFE	3
MM25301CF0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της αναρριχητικής δραστηριότητας	GR2530001, GR2530006, GR2510004	Τ.Ο. 8210 *Falco naumanni* Προστατευόμενα, ενδημικά, σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας με ασβεστολιθικά ενδιαιτήματα Είδη ορνιθοπανίδας που φωλιάζουν στα βράχια της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	Κάθε έτος (1-5 έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Έκδοση ρύθμισης για χωρικό ή / και χρονικό περιορισμό της δραστηριότητας εφόσον απαιτηθεί. Για την αποτελεσματική εφαρμογή του μέτρου πρέπει να υπάρχει συναίνεση μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων (ορειβατικοί και αναρριχητικοί σύλλογοι, αναρριχητές) και ενημέρωση των αναρριχητών.	Μη εφαρμόσιμο	Μη εφαρμόσιμο	3
MM25301CF0401	Αποκατάσταση του παλιού εργοταξιακού χώρου στη λίμνη Τάκα	GR2520002	Τ.Ο. 3150	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	Κάθε έτος (1-5 έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Υψηλή	30.000€	Πράσινο Ταμείο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) LIFE	2

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
MM25103CF1201	Έκδοση κανονισμού ως προς την διαχείριση αποικιών χειροπτέρων σε ιδιόκτητα και δημόσια κτήρια	GR2530001, GR2530002, GR2530004, GR2520001και GR2520002	Chiroptera spp.	0	Υλοποίηση σε μία φάση: 6 μήνες	Έτη εφαρμογής ΔΣ: 1ο έτος	0		0	3
MM25301CG0201	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας	GR2530006, GR2530002	Το σύνολο των ειδών ορνιθοπανίδας της περιοχής	ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, ΔΑΣΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης		Μη εφαρμόσιμο	3
MM25301CG0202	Ρύθμιση δραστηριότητας που αφορά την άσκηση της θήρας	GR2530006	Alectoris graeca	ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, ΔΑΣΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης		Μη εφαρμόσιμο	3
MM25301CG0401	Δημιουργία Ομάδας Ανίχνευσης Δηλητηριασμένων Δολωμάτων με ειδικά εκπαιδευμένο σκύλο	GR2530006 GR2510004	*Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Buteo buteo, Falco biarmicus , Falco pergrinus brookei, Bubo bubo, Circus cyaneus, Circus macrourus, Circus aeruginosus Canis aureus*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία	1ο έτος: Εκπαίδευση σκύλου 2ο έως 10 έτος: Δράση Ομάδας Σκύλων	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Μέτρια (καθώς προϋποθέτει την εκπαίδευση του σκύλου) Προβλήματα προκύπτουν από την σύγχυση των αρμοδιοτήτων που όμως αναμένεται να επιλυθούν σε μεγάλο βαθμό από το μέτρο MM25301CG0402	246.000€	Ταμείο Ανάκαμψης ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο	3
MM25301CG0402	Ενεργοποίηση του Τοπικού Σχεδίου Δράσης για την καταπολέμηση της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων	GR2530006 GR2510004	Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Buteo buteo, Falco biarmicus , Falco pergrinus brookei, Bubo bubo, Circus cyaneus, Circus macrourus, Circus aeruginosus Canis aureus	Όλοι οι αρμόδιοι φορείς όπως ορίζεται από το ΦΕΚ 3793/2018 υπό τον συντονισμό της αρμόδιας Δασικής Υπηρεσίας ή Διεύθυνσης Δασών.	1ο εξάμηνο 1ου έτους: συνάντηση των αρμόδιων φορέων και κατάρτιση του αρχικού ΤΣΔ, 2ο εξάμηνο 1ου έτους έως 10 έτος: εφαρμογή του ΤΣΔ και επικαιροποίηση του κάθε έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Υψηλή καθώς το ΦΕΚ 3793/2018 που ορίζει το νομικό πλαίσιο για την σύνταξη των Τοπικών Σχεδίων Δράσης (ΤΣΔ) είναι ήδη δημοσιευμένο. Το ΦΕΚ 3793/2018 για τα Τοπικά Σχέδια Δράσης για την καταπολέμηση της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων δεν προβλέπει επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού για την εφαρμογή του ΤΣΔ.		Ταμείο Ανάκαμψης ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)	3
MM25301CI0301	Παρακολούθηση εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών	GR2520001, GR2520002, GR2530001, GR2530002, GR2530004	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία Δημοτικές, περιφερειακές αρχές Επιστημονικοί φορείς	Φάση Α': Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης για τον έγκαιρο εντοπισμό ξενικών χωροκατακτητικών ειδών Φάση Β': Εφαρμογή παρακολούθησης με διετή συχνότητα	1 έτος (Φάση Α΄) - Συνεχές	Υψηλή	Φάση Α', 30.000€: Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης Συνεχής παρακολούθηση: 6.000€/διετία: Παρακολούθηση εμφάνισης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών, σύμφωνα με το σχέδιο παρακολούθησης.	Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)	3
MM25301CI0302	Έλεγχος για παρουσία, και συλλογή ατόμων του ξενικού εισβλητικού είδους *Trachemys scripta*	GR2530002	*Emys orbicularis, Mauremys rivulata*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία Περιφέρεια / ΟΤΑ	Φάση Α': 1ο έτος / Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης για τον έγκαιρο εντοπισμό ξενικών χωροκατακτητικών ειδών Φάση Β': Εφαρμογή παρακολούθησης με διετή συχνότητα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Υψηλή	Φάση Α', 20.000€: Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης Συνεχής παρακολούθηση: 3.000€/διετία: Παρακολούθηση εμφάνισης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών, σύμφωνα με το σχέδιο παρακολούθησης.	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο	3

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
MM25301CI0701	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση μεταχρωματικού έλκους πλατάνου	GR2530001	Τ.Ο 92C0 *Lutra lutra*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία	Φάση Α' 2 έτη Φάση Β': Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης 1 έτος. Υλοποίηση παρακολούθηση συνεχής Φάση Γ΄: Οργάνωση σχεδίου δράσης 1έτος. Υλοποίηση σχεδίου δράσης συνεχής	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Κανονιστικό πλαίσιο (θεσμοθέτηση προδιαγραφών) για υλοτομίες και δασοκομικούς χειρισμούς στον 92C0 Σύμφωνα με Δασική Υπηρεσία και ΟΤΑ	Φάση Α:Κόστος 15.000 € (Καθορισμός θεσμικών μέτρων. Συγκέντρωση υλικού για συγγραφή και παραγωγή και διοργάνωση σεμιναρίων σε δήμους κ.ο.κ) Φάση Β: Κόστος 5.000 € (Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης εξάπλωσης της ασθένειας + 5.000€ / έτος κόστος εφαρμογής το οποίο περιλαμβάνει καύσιμα, μετακινήσεις και αναλύσεις για την εξακρίβωση της παρουσίας του παθογόνου σε συλλεγμένα δείγματα) Φάση Γ: 10.000€ για την εκπόνηση του σχεδίου και 10.000 €/έτος για δράσεις περιορισμού της εξάπλωσης του παθογόνου. 30.000€ + 10.000€/έτος	Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)	3
MM25301CL0101	Αύξηση της έκτασης του Τ.Ο. 3150	GR2530002	3150 Ορνιθοπανίδα	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Περιφέρεια/Περιφερειακή ενότητα Επιστημονικοί φορείς	Φάση Α': Καθορισμός και οργάνωση θεματικών ενοτήτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης	Συνεχές (συνέχιση σχεδίου δράσης διαχείρισης υδάτων και διαχείρισης καλαμώνα)	Μέτρια		Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) LIFE	3
MM25301CS0301	Εκτέλεση των δράσεων που περιλαμβάνονται στο "Σχέδιο Δράσης για την πανίδα στην Ειδική Ζώνη Διατήρησης GR2530002 Λίμνη Στυμφαλία - Χειρόπτερα"	GR2530002	*Chiroptera* spp.	ΟΦΥΠΕΚΑ	Όλες οι δράσεις υλοποιούνται άπαξ, εκτός από τη ρύθμιση της υδροπεριόδου που αποτελεί συνεχές μέτρο	0	Το μέτρο είναι ώριμο	50.000€	ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ	3
MM25301CW0101	Εξειδικευμένη ενημέρωση των χρηστών γης που σχετίζονται με τα δηλητηριασμένα δολώματα	GR2530006 GR2510004	*Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Buteo buteo, Falco biarmicus, Falco pergrinus brookei, Bubo bubo, Circus cyaneus, Circus macrourus, Circus aeruginosus, Canis aureus*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	1ο εξάμηνο 1ου έτους: συλλογή δεδομένων / απόψεων μέσω ερωτηματολογίων 2ο εξάμηνο 1ου έτους έως 2 έτος: σχεδιασμός και παραγωγή πληροφοριακού υλικού 2 έως 10 έτος: ενημέρωση χρηστών γης	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Δεν απαιτούνται ενέργειες ωρίμανσης.	20.000€	Πράσινο Ταμείο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ)	3
MM25301CW0102	Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση	GR2510004 GR2520001 GR2520002 GR2530001 GR2530002 GR2530006 GR2530004	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Περιφέρεια / ΟΤΑ	3 έτη	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Δεν απαιτούνται ενέργειες ωρίμανσης.	100.000€	Πράσινο Ταμείο 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη	3

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
MM25301CW0103	Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους	GR2510004 GR2520001 GR2520002 GR2530001 GR2530002 GR2530006 GR2530004	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	3 έτη	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 3-5	το μέτρο μπορεί να εφαρμοστεί μόνο μετά την ολοκλήρωση του μέτρου MM25301CW0301	70.000€ (το ακριβές ποσό θα καθοριστεί από το σχέδιο δράσης που θα προηγηθεί)	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο	2
MM25301CW0104	Δράσεις ευαισθητοποίησης	GR2530002	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	Μουσείο Περιβάλλοντος Στυμφαλίας Διευθύνσεις πρωτοβάθμιας & δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ΜΔΠΠ	Φάση Α' καθορισμός και οργάνωση θεματικών ενοτήτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης	0	Μέτρια	Φάση Α': 40.000€ - Καθορισμός, οργάνωση και υλοποίηση θεματικών ενοτήτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης	Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Χορηγίες	1
MM25301CW0105	Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση τοπικής κοινωνίας για το είδος *Biebersteinia orphanidis*	GR2530001, GR2530004	*Biebersteinia orphanidis*	ΜΔΠΠ/ΟΦΥΠΕΚΑ σε συνεργασία με πανεπιστήμια ή άλλα επιστημονικά/ερευνητικά ινστιτούτα.	Για δύο έτη και καθ' όλη τη διάρκειά τους θα πραγματοποιηθούν δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας.	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Ώριμο, δεν απαιτούνται προπαρασκευαστικές δράσεις	10.000€	0	2
MM25301CW0106	Εξειδικευμένες δράσεις ενημέρωσης, κατάρτισης και ευαισθητοποίηση για τον αλπικό τρίτωνα	GR2530001	*Ichthyosaura alpestris*	ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ	4 έτη (2ο - 5ο έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 2-5	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης Αν απαιτηθεί προγραμματικές συβάσεις με ΟΤΑ	15.000€	ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ) ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ) έργα LIFE	3
MM25301CW0201	Μελέτη προσδιορισμός πληθυσμού, επικρατειών, θέσεις φωλεοποίησης και Βαθμού Διατήρησης του Σαΐνιου και του Φιδαετού	GR2510004	*Accipiter brevipes, Circaetus gallicus*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	Μήνες 0-24 καταγραφές πεδίου, Μήνες 24-30 ανάλυση αποτελεσμάτων, συγγραφή μελέτης και κοινοποίηση/επεξήγηση των αποτελεσμάτων στον Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής και υποβολή της επιστημονικής δημοσίευση προς δημοσίευσης σε επιστημονικό περιοδικό ή συνέδριο	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Υψηλή	45.000€	Ευρωπαϊκά προγράμματα πχ LIFE, ΥΜΕΠΕΡΑΑ, Πράσινο Ταμείο, ΥΠΕΝ	3
MM25301CW0202	Διερεύνηση και καταγραφή των ειδών χειροπτέρων και των ενδιαιτημάτων τους (μελέτη βάσης)	GR2530001, GR2530002, GR2530004, GR2520001και GR2520002	*Chiroptera* spp.	ΟΦΥΠΕΚΑ	Η έρευνα περιλαμβάνει μια προκαταρκτική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.	0	Το μέτρο είναι ώριμο	30.000€	ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ	3
MM25301CW0203	Καταγραφή παρουσίας και πληθυσμιακής πυκνότητας του τσακαλιού (μελέτη βάσης)	GR2530001, GR2530002, GR2530004, GR2520001και GR2520002	*Canis aureus*	ΟΦΥΠΕΚΑ	Η έρευνα περιλαμβάνει μια προπαρασκευαστική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.	0	Το μέτρο είναι ώριμο	30.000€	ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ	3
MM25301CW0204	Παρακολούθηση και καταγραφή των διαδρομών μετακίνησης του Τσακαλιού.	GR2520002 και GR2520001	*Canis aureus*	ΟΦΥΠΕΚΑ	1) Σχεδιασμός της μελέτης (6 μήνες) και 2) υλοποίηση των καταγραφών, ανάλυση και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων (2,5 έτη)	0	Το μέτρο είναι ώριμο	20,000 €	ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ	3

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
MM25301CW0205	Καταγραφή κατανομής και πυκνότητας παρουσίας της βίδρας (μελέτη βάσης)	GR2530001, GR2530002, GR2530004, GR2520001και GR2520002	*Lutra lutra*	ΟΦΥΠΕΚΑ	Η έρευνα περιλαμβάνει μια προκαταρκτική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.	0	Το μέτρο είναι ώριμο	15.000€	ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ	3
MM25301CW0206	Μελέτη χρήσης ενδιαιτήματος και κατανομής του Λευκονώτη (*Dendrocopos leucotos*) και προτάσεις πρακτικών δασικής διαχείρισης προς όφελος του είδους.	GR2530006	*Dendrocopos leucotos* (Λευκονώτης)	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	Έτος 0-2 καταγραφές πεδίου έτος 2-3 ανάλυση αποτελεσμάτων, συγγραφή μελέτης και κοινοποίηση/επεξήγηση των αποτελεσμάτων στα αρμόδια Δασαρχεία. Η επιστημονική δημοσίευση των αποτελεσμάτων μπορεί να πραγματοποιηθεί μέχρι και ένα έτος μετά το πέρας της μελέτης.	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	50.000€	ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ) ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ) έργα LIFE	2
MM25301CW0207	Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών	GR2510004 GR2520001 GR2520002 GR2530001 GR2530002 GR2530006 GR2530004	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	ΥΠΑΑΤ	Η υλοποίηση του μέτρου ξεκινά από το 1ο έτος εφαρμογής του ΔΣ . Το μέτρο διακρίνεται σε δυο φάσεις: στην 1η φάση θα οριστικοποιηθούν οι λεπτομέρειες των γεωργοπεριβαλλοντικών μέτρων (Σχέδιο Δράσης) και έχει διάρκεια 1,5 χρόνο και, στη 2η φάση θα υλοποιηθούν κάποια από τα γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης Απαιτείται σειρά θεσμικών μέτρων για τη θεσμική ισχυροποίηση των ορθών καλλιεργητικών πρακτικών και τη διαδικασία πιστοποίησης	40.000€	ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ)	3
MM25301CW0208	Ακριβής εντοπισμός και παρακολούθηση των πληθυσμών του είδους *Biebersteinia orphanidis*	GR2530001, GR2530004	Biebersteinia orphanidis	ΜΔΠΠ/ΟΦΥΠΕΚΑ, ή σε συνεργασία με πανεπιστήμια ή άλλα επιστημονικά/ερευνητικά ινστιτούτα.	Κάθε χρόνο και για 3 συναπτά έτη θα πραγματοποιούνται εργασίες πεδίου κατά την θερινή περίοδο, δηλ. κατά τη διάρκεια που το φυτό διατηρεί υπέργεια βλάστηση (από την άνοιξη μέχρι τα μέσα/τέλη καλοκαιριού)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Ώριμο, δεν απαιτούνται προπαρασκευαστικές δράσεις	15.000€	0	2
MM25301CW0209	Εκπόνηση και εφαρμογή διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης για τη διατήρηση του είδους *Biebersteinia orphanidis*	GR2530001, GR2530004	Biebersteinia orphanidis	ΜΔΠΠ/ΟΦΥΠΕΚΑ	5 έτη (Η δράση έχει εφαρμογή όλο το έτος).	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Ώριμο, δεν απαιτούνται προπαρασκευαστικές δράσεις όσον αφορά τις θέσεις των ήδη γνωστών πληθυσμών του είδους, απαιτούνται όμως τα αποτελέσματα του μέτρου MM25301CW0208 για τυχόν νέες θέσεις.	30.000€	0	2
MM25301CW0210	Μελέτη για τη βελτίωση γνώσης κατανομής του είδους *Ichthyosaura alpestris* στην περιοχή GR2530001	GR2530001	*Ichthyosaura alpestris*	ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ	Υλοποίηση σε μία φάση: 2 έτη (1ο - 2ο έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Υψηλή	20.000€	ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ) ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ) έργα LIFE	2
MM25301CW0211	Βελτίωση γνώσης κατανομής του είδους *Mauremys rivulata*	GR2530002	*Mauremys rivulata*	ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ	Υλοποίηση σε μία φάση: 2 έτη (1ο - 2ο έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Υψηλή	15.000€	ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ) ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ) έργα LIFE	2

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
MM25301CW0212	Βελτίωση γνώσης κατανομής του είδους *Zamenis situla*	GR2530004	*Zamenis situla*	ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ	Υλοποίηση σε μία φάση: 2 έτη (1ο - 2ο έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Υψηλή	15.000€	ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ) ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ) έργα LIFE	2
MM25301CW0213	Βελτίωση γνώσης της ιχθυοπανίδας στη Λίμνη Τάκα και τα περιφερειακά λιμνία	GR2520002	Είδη ιχθυοπανίδας	ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ	Υλοποίηση σε μία φάση: 2 έτη (3ο - 4ο έτος) Τυχόν θεσμοθέτηση: 5ο έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 3-4	Υψηλή	20.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο Έργα LIFE	2
MM25301CW0214	Μελέτη επιπτώσεων ασφαλτόστρωσης δρόμου και διέλευσης οχημάτων στη Λίμνη Τάκα	GR2520002	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ	Υλοποίηση σε μία φάση: 2 έτη (3ο - 4ο έτος) Τυχόν θεσμοθέτηση: 5ο έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 3-4	Υψηλή	20.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο Έργα LIFE	2
MM25301CW0215	Μελέτη βάσης για τα χερσαία γαστερόποδα που αφορά: α) την επικαιροποίηση / συμπλήρωση της γνώσης σχετικά τον πληθυσμό και το βαθμό διατήρησης των ενδιαιτημάτων των ειδών και β) τον ορισμό επιθυμητών τιμών αναφοράς	GR2520002	Είδη ασπόνδυλων: *Codringtonia elisabethae, Codringtonia eucineta, Codringtonia gittenbergeri, Codringtonia helenae* και *Tsoukatosia christinae*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΕΝ (σε περίπτωση οριζόντιου έργου)	3 έτη	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 2-4	Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	45.000€ (15.000€ / ανά έτος)	Πράσινο Ταμείο LIFE	2
MM25301CW0216	Μελέτη βάσης για την αξιολόγηση της κατάστασης της Λίμνης Στυμφαλίας και των αρδευτικών αναγκών που ικανοποιεί. Εκπόνηση Σχεδίου Διαχείρισης για την εκμετάλλευση των υδάτινων πόρων της Λίμνης.	GR2530002	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΕΝ, ΥΠΑΑΤ	Τοποθέτηση εξοπλισμού για την παρακολούθηση της στάθμης της λίμνης: 1ο έτος Συλλογή δεδομένων για την αξιολόγηση της κατάστασης της λίμνης, του υδροφόρου ορίζοντα, των καλλιεργειών και των αναγκών άρδευσης: 2ο-4ο έτος (ετήσια συχνότητα) Εκπόνηση σχεδίου διαχείρισης υδάτινων πόρων της λίμνης: 5ο έτος Τυχόν θεσμοθέτηση: 5ο έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	150.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο Έργα LIFE	2
MM25301CW0301	Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής	GR2510004 GR2520001 GR2520002 GR2530001 GR2530002 GR2530006 GR2530004	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	1,5 έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Το μέτρο είναι ώριμο. Υπάρχουν τεχνικές προδιαγραφές και θα υπάρξει πιλοτική εφαρμογή της μεεθοδολογίας στα πλαίσια του LIFE IP-4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002) Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	40.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο	2
MM25301CW0303	Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.	GR2510004 GR2520001 GR2520002 GR2530001 GR2530002 GR2530006 GR2530004	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ	Φάση Α: Συλλογή και δόμηση περιγραφικών και χωρικών δεδομένων σε ενιαία βάση δεδομένων (1,5 έτος) Φάση Β: Ανάπτυξη webgis πλατφόρμας και εφαρμογών (6 μήνες) Φάση Γ: Δοκιμαστική λειτουργία webgis πλατφόρμας / Τελικές διορθώσεις / Εκπαίδευση χρηστών της ΜΔΠΠ (6 μήνες)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	150.000€	Ταμείο Ανάκαμψης Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ)	3

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
MM25301CW0304	Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής	GR2510004 GR2520001 GR2520002 GR2530001 GR2530002 GR2530006 GR2530004	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, Δασική υπηρεσία, Αστυνομία, Πυροσβεστική, ΥΠΕΝ	1ο έτος: προμήθεια εξοπλισμού και εκπαίδευση εποπτών, 2ο-5ο έτος: περιπολίες εποπτών	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Απαιτείται προκήρυξη διαγωνισμού για την αγορά εξοπλισμού και Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου και δράσεις αποκατάστασης.	161.700€		3
MM25301CW0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας	GR2510004 GR2520001 GR2520002 GR2530001 GR2530002 GR2530006 GR2530004	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ	1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης			2
MM25301CW0306	Κανονιστικό πλαίσιο για την εκτέλεση κάθε φύσης έργου και ενέργειας εντός της προστατευόμενης περιοχής	GR2510004 GR2520001 GR2520002 GR2530001 GR2530002 GR2530006 GR2530004	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ	1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης			3
MM25301CW0307	Ex situ διατήρηση του είδους *Globularia stygia*	GR2530001	*Globularia stygia*	Φορέας Διαχείρισης σε συνεργασία με Τράπεζες Σπερμάτων.	Συλλογή σπερμάτων από όλους τους γνωστούς πληθυσμούς του είδους κατά τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο. Το μέτρο έχει εφαρμογή όλο το έτος.	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Ώριμο, δεν απαιτούνται προπαρασκευαστικές δράσεις	5.000€		1
MM25301CW0308	Εκτός τόπου (ex situ) διατήρηση σε βοτανικούς κήπους και Τράπεζες Σπερμάτων, αναπαραγωγή και ενίσχυση φυσικών πληθυσμών του είδους *Biebersteinia orphanidis*	GR2530001, GR2530004	*Biebersteinia orphanidis*	Φορέας Διαχείρισης σε συνεργασία με βοτανικούς κήπους ή άλλα επιστημονικά/ερευνητικά ινστιτούτα.	Η συλλογή του πολλαπλασιαστικού υλικού θα πραγματοποιηθεί στα πλαίσια του μέτρου MM25301CW0208. Στη συνέχεια θα πραγματοποιηθούν πειράματα φύτρωσης, αγενούς πολλαπλασιασμού και καλλιέργειας του είδους. Η συλλογή πολλαπλασιαστικού από την φύση θα πρέπει να γίνει την κατάλληλη εποχή, δηλαδή στα τέλη του καλοκαιριού για τα σπέρματα ή την άνοιξη (για βλαστητικά τμήματα). Οι φυτεύσεις για ενίσχυση των φυσικών πληθυσμών θα πρέπει να γίνουν στις αρχές της άνοιξης.	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Ώριμο, δεν απαιτούνται προπαρασκευαστικές δράσεις	15.000€		2
MM25301CW0309	Εγκατάσταση καλλιεργειών του είδους *Biebersteinia orphanidis* για φαρμακευτική χρήση	GR2530001, GR2530004	*Biebersteinia orphanidis*	Φορέας Διαχείρισης σε συνεργασία με την τοπική κοινωνία.	Δημιουργία πολλαπλασιαστικού υλικού. Προετοιμασία ορεινού αγρού. Εγκατάσταση φυτεία και καλλιέργεια. Η δράση έχει εφαρμογή όλο το έτος.	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Απαιτείται η υλοποίηση του μέτρου MM25301CW0308, από το οποίο θα προκύψει το πολλαπλασιαστικό υλικό για την εγκατάσταση καλλιέργειας, σε περίπτωση που το μέτρο MM25301CW0105 δείξει ότι υπάρχει τέτοια ανάγκη. Επίσης απαιτούνται τα αποτελέσματα του μέτρου MM25301CW0308 σχετικά με τις συνθήκες καλλιέργειας του είδους, ώστε να γίνει επιλογή του πειραματικού αγρού.	20.000€		3 εφόσον εκτιμηθεί πως υπάρχει η ανάγκη (βλ. και μέτρο MM25301CW0105)
MM25301CW0310	Ανασύσταση ιστορικού πυρκαγιών	GR2510004 GR2520001 GR2530001 GR2530006 GR2530004	όλοι οι τύποι οικοτόπων	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Επιστημονικοί φορείς	Φάση Α': Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β': Χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών Φάση Γ': Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Υψηλή	Φάση Α΄: 15.000€: Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β΄: 30.000€: Χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών Φάση Γ΄: 5.000€: Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών	ΕΣΠΑ Περιφέρεια/Περιφερειακές Ενότητες ΥΠΕΝ	3

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
MM25301CW0311	Μελέτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης και μελέτη δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων	GR2510004 GR2520001 GR2530001 GR2530006 GR2530004	όλοι οι τύποι οικοτόπων	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Επιστημονικοί φορείς	Φάση Α': Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β': Χάρτες απεικόνισης επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και χάρτες δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 2-4	Μέτρια	Φάση Α΄: 15.000€: Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β΄: 30.000€: Χάρτες απεικόνισης επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και χάρτες δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων	ΕΣΠΑ Περιφέρεια/Περιφερειακές Ενότητες ΥΠΕΝ	2

Πίνακας 5.4-4: Σύνοψη και ιεράρχηση προγράμματος μέτρων στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλία)» (ΠΠΒ-04)

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
MM25103CA0201	Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών	GR2510003	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	ΥΠΑΑΤ	Η υλοποίηση του μέτρου ξεκινά από το 1ο έτος εφαρμογής του ΔΣ . Το μέτρο διακρίνεται σε δυο φάσεις: στην 1η φάση θα οριστικοποιηθούν οι λεπτομέρειες των γεωργοπεριβαλλοντικών μέτρων (Σχέδιο Δράσης) και έχει διάρκεια 1,5 χρόνο και, στη 2η φάση θα υλοποιηθούν κάποια από τα γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης Απαιτείται σειρά θεσμικών μέτρων για τη θεσμική ισχυροποίηση των ορθών καλλιεργητικών πρακτικών και τη διαδικασία πιστοποίησης	40.000€	ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ)	3
MM25103CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης	GR2510003	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	Περιφέρεια Πελοποννήσου (μέσω προγραμματικής σύμβασης με το ΥΠΑΑΤ)	Υλοποίηση σε μία φάση: 2 έτη	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Υψηλή ωριμότητα. Υπάρχει επιστημονική και θεσμική τεκμηρίωση αναφορικά με την ανάγκη εκπόνησης σχεδίων βόσκησης (άρθρο 3 του Ν. 4351/2015 όπως ισχύει) και έχουν καθοριστεί τεχνικές προδιαγραφές (ΦΕΚ Β' 2331) η αριθμ. 1058/71977/3.07.2017 ΚΥΑ). Έχουν υπογραφεί ήδη προγραμματικές συμβάσεις ανάμεσα στο ΥΠΑΑΤ και την Περιφέρεια Πελοποννήσου και αναμένεται η υλοποίηση του έργου. Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	200.000€	ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ) Πόρους του Ταμείου Γεωργίας Κτηνοτροφίας Είσπραξη των τελών βόσκησης της Περιφέρειας (άρθρο 5 του Ν.4351/2015 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει)	3
MM25103CA0502	Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής	GR2510003	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΑΑΤ	Φάση Α: 1,5 έτος Φάση Β: 1 έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 2-4	Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	Φάση Α: 80.000 € Φάση Β: 50.000 €	ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ)	3
MM25103CA0503	Εκπόνηση και εφαρμογή διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης για την προστασία του είδους *Ophrys argolica* subsp. *argolica*	GR2510003	*Ophrys argolica* subsp. *argolica*	ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ	0	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Ώριμο, δεν απαιτούνται προπαρασκευαστικές δράσεις όσον αφορά τις θέσεις των ήδη γνωστών πληθυσμών του είδους.	30.000€	Πράσινο Ταμείο 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)	2
MM25103CA1601	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων	GR2510003	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΥΠΕΝ ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ	Θεσμοθέτηση: 1ο έτος Εφαρμογή 2ο - 5ο έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης			3
MM25103CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών	GR2510003	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ (σε συνεργασία με Ο.Τ.Α., Δασική Υπηρεσία, Αρχαιολογική Υπηρεσία)	Φάση Α: 2 μήνες Φάση Β: 2 μήνες	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1	Υψηλή. Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	30.000€	Ταμείο Ανάκαμψης Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) Πράσινο Ταμείο	3
MM25103CF0302	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών	GR2510003	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ (σε συνεργασία με Ο.Τ.Α., Δασική Υπηρεσία, Αρχαιολογική Υπηρεσία)	5 έτη	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης			3
MM25103CF0303	Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης - συμμετοχής.	GR2510003	Τ.Ο. 8210 Προστατευόμενα, ενδημικά, σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας με ασβεστολιθικά ενδιαιτήματα Είδη ορνιθοπανίδας που φωλιάζουν στα βράχια της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ / Αναρριχητικοί/ορειβατικοί σύλλογοι & ομοσπονδία ορειβατών/αναρριχητών	5 έτη (1ο έως 5ο έτος εφαρμογής): Φάση Α': 0 -1,5 έτος Φάση Β': 1,5 - 3 έτη Φάση Γ': 4-5 έτη Φάση Δ': 5 έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Έκδοση ρύθμισης για χωρικό ή / και χρονικό περιορισμό της δραστηριότητας εφόσον απαιτηθεί. Για την αποτελεσματική εφαρμογή του μέτρου απαιτείται πρέπει να υπάρχει συναίνεση μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων (ορειβατικοί και αναρριχητικοί σύλλογοι, αναρριχητές) και ενημέρωση των αναρριχητών.	40.000€	Πράσινο Ταμείο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) LIFE	3

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
							Θεσμοθέτηση αναρριχητικών πεδίων			
MM25103CF0304	Έλεγχος επισκεπτών εντός του Κάστρου Παλαμηδίου για την προστασία του είδους *Ophrys argolica* subsp. *argolica*	GR2510003	*Ophrys argolica* subsp. *argolica*	ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ Αρχαιολογική Υπηρεσία		Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Απαιτείται έρευνα πεδίου για τον προσδιορισμό της ακριβούς εξάπλωσης του είδους και του ενδιαιτήματός του εντός του Κάστρου Παλαμηδίου.	15.000€	Πράσινο Ταμείο 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)	2
MM25103CF0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της αναρριχητικής δραστηριότητας	GR2510003	Τ.Ο. 8210 Προστατευόμενα, ενδημικά, σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας με ασβεστολιθικά ενδιαιτήματα Είδη ορνιθοπανίδας που φωλιάζουν στα βράχια της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	Κάθε έτος (1-5 έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Έκδοση ρύθμισης για χωρικό ή / και χρονικό περιορισμό της δραστηριότητας εφόσον απαιτηθεί. Για την αποτελεσματική εφαρμογή του μέτρου πρέπει να υπάρχει συναίνεση μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων (ορειβατικοί και αναρριχητικοί σύλλογοι, αναρριχητές) και ενημέρωση των αναρριχητών.	Μη εφαρμόσιμο	Μη εφαρμόσιμο	3
MM25103CF1201	Θεσμική ρύθμιση για την αποφυγή καταστροφής ή όχλησης αποικιών χειροπτέρων σε κτήρια (δημόσια ή ιδιόκτητα) και αρχαιότητες	GR2510003	Chiroptera spp.	ΥΠΕΝ	Υλοποίηση σε μία φάση: 6 μήνες	Έτη εφαρμογής ΔΣ: 1ο έτος	Το μέτρο είναι ώριμο			3
MM25103CG0201	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας	GR2510003	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, ΔΑΣΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης		Μη εφαρμόσιμο	3
MM25103CI0101	Παρακολούθηση εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών	GR2510003	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία Δημοτικές, περιφερειακές αρχές Επιστημονικοί φορείς	Φάση Α': Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης για τον έγκαιρο εντοπισμό ξενικών χωροκατακτητικών ειδών Φάση Β': Εφαρμογή παρακολούθησης με διετή συχνότητα	1 έτος (Φάση Α΄) - Συνεχές	Υψηλή	Φάση Α', 15.000€: Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης Συνεχής παρακολούθηση: 3.000€/διετία: Παρακολούθηση εμφάνισης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών, σύμφωνα με το σχέδιο παρακολούθησης.	Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)	3
MM25103CW0101	Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση	GR2510003	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Περιφέρεια / ΟΤΑ	3 έτη	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Δεν απαιτούνται ενέργειες ωρίμανσης.	40.000€	Πράσινο Ταμείο 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη	3
MM25103CW0102	Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους	GR2510003	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	3 έτη	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 3-5	το μέτρο μπορεί να εφαρμοστεί μόνο μετά την ολοκλήρωση του μέτρου MM25510MB0201	70.000€ (το ακριβές ποσό θα καθοριστεί από το σχέδιο δράσης που θα προηγηθεί)	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο	2

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
MM25103CW0103	Ενημέρωση-ευαισθητοποίηση κοινού για την προστασία του είδους *Ophrys argolica* subsp. *argolica*	GR2510003	*Ophrys argolica* subsp. *argolica*	ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ		Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Ώριμο, δεν απαιτούνται προπαρασκευαστικές δράσεις.	15.000€	Πράσινο Ταμείο 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)	2
MM25103CW0201	Διερεύνηση και καταγραφή των ειδών χειροπτέρων και των ενδιαιτημάτων τους (μελέτη βάσης)	GR2510003	*Chiroptera* spp.	ΟΦΥΠΕΚΑ	Η έρευνα περιλαμβάνει μια προκαταρκτική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.	Έτη εφαρμογής ΔΣ: 1ο έτος	Το μέτρο είναι ώριμο	4.000€	ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ	3
MM25103CW0202	Σύνταξη καταλόγου με όλα τα θαλάσσια σπήλαια (Τ.Ο. 8330) της περιοχής, και αξιολόγηση της καταλληλότητας τους ως καταφύγια ανάπαυσης της φώκιας. Τρισδιάστατη απεικόνιση του εσωτερικού ανάγλυφου των καταφυγίων ανάπαυσης και αναπαραγωγής του είδους *Monachus monachus.*	GR2510003	1. *Monachus monachus* 2. Τ.Ο. 8330 (Θαλάσσια σπήλαια εξ ολοκλήρου ή εν μέρει κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας)	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΕΝ (σε περίπτωση οριζόντιου έργου)	1. Καταγραφή και αξιολόγηση θαλάσσιων σπηλαίων / 1ο εξάμηνο του 1ου έτους εφαρμογής 2. Λίστα υποθαλάσσιων σπηλαίων συμπεριλαμβανομένων και αυτών που αποτελούν καταφύγια για τη φώκια, σύνταξη τεχνικής έκθεσης και γεω-χωρικά δεδομένα / 6ος μήνας του 1ου έτους εφαρμογής 2. Τρισδιάστατη απεικόνιση των σπηλαίων που αποτελούν καταφύγιο για τη φώκια / 2ο εξάμηνο του 1ου έτους εφαρμογής 2. Σύνταξη τεχνικής έκθεσης και τρισδιάστατη απεικόνιση σπηλαίων / τέλος 1ου έτους εφαρμογής	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1	Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση των εργασιών. Απαιτείται άδεια εργασιών πεδίου	Φάση Α' - 5.000 - 10.000€ (αναλόγως τον συνολικό αριθμό και μέγεθος των σπηλαίων που πρέπει να διερευνηθούν) Φάση Β' -5.000 - 10.000€ (αναλόγως τον συνολικό αριθμό και μέγεθος των σπηλαίων που πρέπει να χαρτογραφηθούν)	- LIFE IP 4 NATURA - 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο	Φάση Α' - 3 Φάση Β' - 2
MM25103CW0203	Παρακολούθηση της κατάστασης των πληθυσμών και των ενδιαιτημάτων του είδους Ophrys argolica subsp. argolica	GR2510003	Ophrys argolica subsp. argolica	ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ	0	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Ώριμο, δεν απαιτούνται προπαρασκευαστικές δράσεις όσον αφορά τις θέσεις των ήδη γνωστών πληθυσμών του είδους.	30.000€	Πράσινο Ταμείο 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)	2
MM25103CW0204	Βελτίωση γνώσης κατανομής των ειδών *Testudo hermanni* και *Testudo marginata*	GR2510003	*Testudo hermanni, Testudo marginata*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	Η έρευνα περιλαμβάνει μια προπαρασκευαστική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.	0	Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	20.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ), Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ, έργα LIFE	2
MM25103CW0301	Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής	GR2510003	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	1,5 έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Το μέτρο είναι ώριμο. Υπάρχουν τεχνικές προδιαγραφές και θα υπάρξει πιλοτική εφαρμογή της μεθοδολογίας στα πλαίσια του LIFE IP-4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002) Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	40.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο	2
MM25103CW0302	Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.	GR2510003	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ	Φάση Α: Συλλογή και δόμηση περιγραφικών και χωρικών δεδομένων σε ενιαία βάση δεδομένων (5 μήνες) Φάση Β: Ανάπτυξη webgis πλατφόρμας και εφαρμογών (4 μήνες) Φάση Γ: Δοκιμαστική λειτουργία webgis πλατφόρμας / Τελικές διορθώσεις / Εκπαίδευση χρηστών της ΜΔΠΠ (5 μήνες)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1	Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	50.000€	Ταμείο Ανάκαμψης Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ)	3
MM25103CW0303	Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής	GR2510003	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, Δασική υπηρεσία, Αστυνομία, Πυροσβεστική, ΥΠΕΝ	1ο έτος: προμήθεια εξοπλισμού και εκπαίδευση εποπτών, 2ο-5ο έτος: περιπολίες εποπτών	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Απαιτείται προκήρυξη διαγωνισμού για την αγορά εξοπλισμού και Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου και δράσεις αποκατάστασης.	161.700€		3

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
MM25103CW0304	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας	GR2510003	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ	1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης			2
MM25103CW0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την εκτέλεση κάθε φύσης έργου και ενέργειας εντός της προστατευόμενης περιοχής		Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ	1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης			3

Πίνακας 5.4-5: Σύνοψη και ιεράρχηση προγράμματος μέτρων στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκόρινθος» (ΠΠΒ-05)

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
MM25303CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης	GR2530003	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	Περιφέρεια Πελοποννήσου (μέσω προγραμματικής σύμβασης με το ΥΠΑΑΤ)	Υλοποίηση σε μία φάση: 2 έτη	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Υψηλή ωριμότητα. Υπάρχει επιστημονική και θεσμική τεκμηρίωση αναφορικά με την ανάγκη εκπόνησης σχεδίων βόσκησης (άρθρο 3 του Ν. 4351/2015 όπως ισχύει) και έχουν καθοριστεί τεχνικές προδιαγραφές (ΦΕΚ Β' 2331) η αριθμ. 1058/71977/3.07.2017 ΚΥΑ). Έχουν υπογραφεί ήδη προγραμματικές συμβάσεις ανάμεσα στο ΥΠΑΑΤ και την Περιφέρεια Πελοποννήσου και αναμένεται η υλοποίηση του έργου. Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	200.000€	ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ) Πόρους του Ταμείου Γεωργίας Κτηνοτροφίας Είσπραξη των τελών βόσκησης της Περιφέρειας (άρθρο 5 του Ν.4351/2015 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει)	3
MM25303CA0502	Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής	GR2530003	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΑΑΤ	Φάση Α: 1,5 έτος Φάση Β: 1 έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 2-4	Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	Φάση Α: 80.000€ Φάση Β: 50.000€	ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ)	3
MM25303CA1601	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων	GR2530003	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΥΠΕΝ ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ	Θεσμοθέτηση: 1ο έτος Εφαρμογή 2ο - 5ο έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης			3
MM25303CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον	GR2530003	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ (σε συνεργασία με Ο.Τ.Α., Δασική Υπηρεσία, Αρχαιολογική Υπηρεσία)	Φάση Α: 2 μήνες Φάση Β: 2 μήνες	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1	Υψηλή. Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	30.000€	Ταμείο Ανάκαμψης Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) Πράσινο Ταμείο	3
MM25303CF0302	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών	GR2530003	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ (σε συνεργασία με Ο.Τ.Α., Δασική Υπηρεσία, Αρχαιολογική Υπηρεσία)	5 έτη	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης			3
MM25303CF1201	Έκδοση κανονισμού ως προς την διαχείριση αποικιών χειροπτέρων σε αρχαιολογικό χώρο	GR2530003	Chiroptera spp.	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΕΝ (αν εκδοθεί ρύθμιση για το σύνολο της χώρας)	Υλοποίηση σε μία φάση: 6 μήνες	Έτη εφαρμογής ΔΣ: 1ο έτος	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης			3
MM25303CG0201	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας	GR2530003	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, ΔΑΣΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης		Μη εφαρμόσιμο	3
MM25303CI0301	Παρακολούθηση εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών	GR2530003	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία Δημοτικές, περιφερειακές αρχές Επιστημονικοί φορείς	Φάση Α': Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης για τον έγκαιρο εντοπισμό ξενικών χωροκατακτητικών ειδών Φάση Β': Εφαρμογή παρακολούθησης με διετή συχνότητα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1	Υψηλή	Φάση Α', 15.000€: Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης Συνεχής παρακολούθηση: 3.000€/διετία: Παρακολούθηση εμφάνισης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών, σύμφωνα με το σχέδιο παρακολούθησης.	Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)	3
MM25303CW0101	Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση	GR2530003	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Περιφέρεια / ΟΤΑ	3 έτη	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Δεν απαιτούνται ενέργειες ωρίμανσης.	40.000€	Πράσινο Ταμείο 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη	3

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
MM25303CW0102	Ευαισθητοποίηση - ενημέρωση σχετικά με τις επιπτώσεις από την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων	GR2530003	*Canis aureus*	ΟΦΥΠΕΚΑ	1) Συγκέντρωση και παραγωγή ενημερωτικού υλικού και προγραμματισμό των ενημερωτικών εκδηλώσεων (6 μήνες) 2) Διανομή ενημερωτικού υλικού και διοργάνωση εκδηλώσεων (18 μήνες)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης	10.000€	ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ	3
MM25303CW0103	Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους	GR2530003	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	3 έτη	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 3-5	το μέτρο μπορεί να εφαρμοστεί μόνο μετά την ολοκλήρωση του μέτρου MM25103CW0301	70.000€ (το ακριβές ποσό θα καθοριστεί από το σχέδιο δράσης που θα προηγηθεί)	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο	2
MM25303CW0104	Χαρτογραφική αποτύπωση και χαρακτηρισμός υφιστάμενων μονοπατιών ερμηνείας τοπίου	GR2530003		Διευθύνσεις πρωτοβάθμιας & δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ΜΔΠΠ	1 έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1	Μέτρια - Απαιτείται η σύμφωνη γνώμη και η συνεργασία της Αρχαιολογικής υπηρεσίας για τη συντήρηση των μονοπατιών και τον τρόπο διαχείρισης των επισκεπτών	50.000€ (περιλαμβάνεται η συντήρηση μονοπατιών, η κατασκευή και τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων)	Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφέρεια/Περιφερειακές Ενότητες Δήμος Τουριστικοί Σύλλογοι/Επιμελητήριο	1
MM25303CW0201	Διερεύνηση και καταγραφή των ειδών χειροπτέρων και των ενδιαιτημάτων τους (μελέτη βάσης)	GR2530003	*Chiroptera* spp.	ΟΦΥΠΕΚΑ	Η έρευνα περιλαμβάνει μια προκαταρκτική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1	Το μέτρο είναι ώριμο	7.000€	ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ	3
MM25303CW0202	Καταγραφή παρουσίας και πληθυσμιακής πυκνότητας του τσακαλιού (μελέτη βάσης)	GR2530003	*Canis aureus*	ΟΦΥΠΕΚΑ	Η έρευνα περιλαμβάνει μια προπαρασκευαστική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1	Το μέτρο είναι ώριμο	7.000€	ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ	3
MM25303CW0301	Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής	GR2530003	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	1,5 έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Το μέτρο είναι ώριμο. Υπάρχουν τεχνικές προδιαγραφές και θα υπάρξει πιλοτική εφαρμογή της μεθοδολογίας στα πλαίσια του LIFE IP-4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002) Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	40.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο	2

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
MM25303CW0302	Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.	GR2530003	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ	Φάση Α: Συλλογή και δόμηση περιγραφικών και χωρικών δεδομένων σε ενιαία βάση δεδομένων (5 μήνες) Φάση Β: Ανάπτυξη webgis πλατφόρμας και εφαρμογών (4 μήνες) Φάση Γ: Δοκιμαστική λειτουργία webgis πλατφόρμας / Τελικές διορθώσεις / Εκπαίδευση χρηστών της ΜΔΠΠ (5 μήνες)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1	Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	50.000€	Ταμείο Ανάκαμψης Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ)	3
MM25303CW0303	Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής	GR2530003	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, Δασική υπηρεσία, Αστυνομία, Πυροσβεστική, ΥΠΕΝ	1ο έτος: προμήθεια εξοπλισμού και εκπαίδευση εποπτών, 2ο-5ο έτος: περιπολίες εποπτών	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Απαιτείται προκήρυξη διαγωνισμού για την αγορά εξοπλισμού και Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου και δράσεις αποκατάστασης.	161.700€		3
MM25303CW0304	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας	GR2530003	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ	1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης			2
MM25303CW0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την εκτέλεση κάθε φύσης έργου και ενέργειας εντός της προστατευόμενης περιοχής	GR2530003	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ	1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης			3
MM25303CW0306	Ανασύσταση ιστορικού πυρκαγιών	GR2530003	όλοι οι τύποι οικοτόπων	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Επιστημονικοί φορείς	Φάση Α': Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β': Χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών Φάση Γ': Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Υψηλή	Φάση Α΄: 15.000€: Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β΄: 30.000€: Χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών Φάση Γ΄: 5.000€: Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών	ΕΣΠΑ Περιφέρεια/Περιφερειακές Ενότητες ΥΠΕΝ	3
MM25303CW0307	Μελέτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης και μελέτη δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων	GR2530003	όλοι οι τύποι οικοτόπων	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Επιστημονικοί φορείς	Φάση Α': Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β': Χάρτες απεικόνισης επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και χάρτες δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 2-4	Μέτρια	Φάση Α΄: 15.000€: Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β΄: 30.000€: Χάρτες απεικόνισης επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και χάρτες δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων	ΕΣΠΑ Περιφέρεια/Περιφερειακές Ενότητες ΥΠΕΝ	2
MM25303MB0201	Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών	GR2530003	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΥΠΑΑΤ	Η υλοποίηση του μέτρου ξεκινά από το 1ο έτος εφαρμογής του ΔΣ . Φάση Α (διάρκεια 1,5 χρόνο): θα οριστικοποιηθούν οι λεπτομέρειες των γεωργοπεριβαλλοντικών μέτρων (Σχέδιο Δράσης) και Φάση Β: θα υλοποιηθούν κάποια από τα γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης Απαιτείται σειρά θεσμικών μέτρων για τη θεσμική ισχυροποίηση των ορθών καλλιεργητικών πρακτικών και τη διαδικασία πιστοποίησης	40.000€	ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ)	3

Πίνακας 5.4-6: Σύνοψη και ιεράρχηση προγράμματος μέτρων στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρα Λεωνιδίου» (ΠΠΒ-06)

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
MM25206CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης	GR2520003, GR2520006, GR2520005	όλοι οι Τ.Ο. και τα είδη που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο	Περιφέρεια Πελοποννήσου (μέσω προγραμματικής σύμβασης με το ΥΠΑΑΤ)	Υλοποίηση σε μία φάση: 2 έτη	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Υψηλή ωριμότητα. Υπάρχει επιστημονική και θεσμική τεκμηρίωση αναφορικά με την ανάγκη εκπόνησης σχεδίων βόσκησης (άρθρο 3 του Ν. 4351/2015 όπως ισχύει) και έχουν καθοριστεί τεχνικές προδιαγραφές (ΦΕΚ Β' 2331) η αριθμ. 1058/71977/3.07.2017 ΚΥΑ). Έχουν υπογραφεί ήδη προγραμματικές συμβάσεις ανάμεσα στο ΥΠΑΑΤ και την Περιφέρεια Πελοποννήσου και αναμένεται η υλοποίηση του έργου. Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	200.000€	ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ) Πόρους του Ταμείου Γεωργίας Κτηνοτροφίας Είσπραξη των τελών βόσκησης της Περιφέρειας (άρθρο 5 του Ν.4351/2015 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει)	3
MM25206CA0502	Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής	GR2520003, GR2520006, GR2520005	όλοι οι Τ.Ο. και τα είδη που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΑΑΤ	Φάση Α: 1,5 έτος Φάση Β: 1 έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 2-4	Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	Φάση Α: 80.000€ Φάση Β: 50.000€	ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ)	3
MM25206CA0503	Αναζήτηση, επικοινωνία και συμφωνία με τους κτηνοτρόφους που δραστηριοποιούνται στις περιοχές εμφάνισης πληθυσμών του είδους *Phitosia crocifolia*	GR2520006	*Phitosia crocifolia*	ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ	Φάση Α: το 1ο έτος (ωφέλιμη διάρκεια λίγες εβδομάδες) με έρευνα στο πεδίο (κτηνοτρόφοι) και στα κατά τόπους αρχεία των κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων. Φάση Β: το 2ο έτος εξέλιξης του έργου (ωφέλιμη διάρκεια λίγες εβδομάδες) μέσω επικοινωνίας των κτηνοτρόφων με τον φορέα εκτέλεσης του διαχειριστικού έργου. Φάση Γ: 8 συνεχόμενα έτη (τρία στα πλαίσια του παρόντος Σχεδίου Διαχείρισης και 5 στα επόμενα), αρχής γενομένης από το τρίτο έτος. Φάση Δ: 5 συνεχόμενα έτη, αρχής γενομένης στο δεύτερο έτος του επόμενου Σχεδίου Διαχείρισης	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Το μέτρο προϋποθέτει μελέτη της υπάρχουσας παρουσίας του είδους πριν την εκτέλεσή του (MM25206CW0209)	50.000–70.000€ (αναλόγως με τον αριθμό των τοπικών εφαρμογών του μέτρου)	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο LIFE	3
MM25206CA0504	Επιτόπια διερεύνηση της δυναμικής του πληθυσμού, της αναπαραγωγικής επιτυχίας in situ και της εγκατάστασης νέων ατόμων του είδους *Phitosia crocifolia* υπό καθεστώς περίφραξης	GR2520006	*Phitosia crocifolia*	ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ	Φάση Α: 1 μήνας (μετά την ολοκλήρωση τουλάχιστον του πρώτου έτους της φάσης MM25206CW0209). Φάση Β: 10 έτη (4 στα πλαίσια του παρόντος Σχεδίου Διαχείρισης και 6 στα επόμενα) Αξιολόγηση κάθε έτος μέσω επιτόπιων εργασιών. Μερική αποτίμηση στα 5 έτη (1ο έτος του επόμενου Σχεδίου Διαχείρισης) και τελική αποτίμηση στο τέλος της δεκαετίας.	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Το μέτρο προϋποθέτει μελέτη της υπάρχουσας παρουσίας του είδους πριν την εκτέλεσή του (MM25206CW0209)	8.000-10.000€ (αναλόγως με τον αριθμό των τοπικών εφαρμογών του μέτρου).	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο LIFE	3
MM25206CA0505	Εκπόνηση και εφαρμογή διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης για τη διατήρηση του είδους *Ophrys argolica* subsp. *argolica*	GR2520006	*Ophrys argolica* subsp. *argolica*	ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ		Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Ώριμο, δεν απαιτούνται προπαρασκευαστικές δράσεις όσον αφορά τις θέσεις των ήδη γνωστών πληθυσμών του είδους.	20.000€	ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ) Πράσινο Ταμείο	2

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
MM25206CA0506	Εντατική Παρακολούθηση τύπου οικοτόπου 6230*	GR2520006	Τ.Ο. 6230	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	Παρακολούθηση ανά τρία έτη	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 3	Υψηλή ωριμότητα. Υπάρχει επιστημονική και θεσμική τεκμηρίωση αναφορικά με την ανάγκη εκπόνησης σχεδίων βόσκησης Απαιτείται ορισμός Φορέα Παρακολούθησης Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	75.000€ η αρχική μελέτη βοσκοϊκανότητας, ο σχεδιασμός της εντατικής παρακολούθησης, η λήψη πρώτων δεδομένων 15.000€/τριετία	Πράσινο Ταμείο	2
MM25206CA0801	Αποφυγή βαθιάς άροσης και εκρίζωσης σε δενδρώδεις καλλιέργειες (κυρίως ελαιώνες) για τη διατήρηση του είδους *Stachys virgata*	GR2520005	*Stachys virgata*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΑΑΤ	Φάση Α: 2 συνεχόμενα έτη με έρευνα πεδίου την περίοδο ανθοφορίας (τέλη Μαΐου – μέσα Ιουλίου, συνδυασμός με το μέτρο MM25206CL0102). Φάση Β: 2 συνεχόμενα έτη, αρχής γενομένης από το δεύτερο έτος από την έναρξη της φάσης Α. Φάση Γ: 8 συνεχόμενα έτη (ένα στα πλαίσια του παρόντος Σχεδίου Διαχείρισης και 7 στα επόμενα) με έναρξη το επόμενο έτος από τη σύναψη συμφωνίας με τους ιδιοκτήτες γης (φάση Β). Φάση Δ: Διάρκεια φάσης: 8 συνεχόμενα έτη (ένα στα πλαίσια του παρόντος Σχεδίου Διαχείρισης και 7 στα επόμενα) με έναρξη το επόμενο έτος από τη σύναψη συμφωνίας με τους ιδιοκτήτες γης (φάση Β). Φάση Ε: τέλος της πρώτης πενταετίας (παρόν Διαχειριστικό Σχέδιο) και κατά την ολοκλήρωση εφαρμογής της δράσης στο τέλος της 12ετίας.	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	20.000 – 25.000€ ανά έτος (αναλόγως με τον αριθμό των τοπικών εφαρμογών του μέτρου).	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο LIFE	3
MM25206CA0901	Αποφυγή ή απαγόρευση χρήσης βιοκτόνων και ιδιαίτερα ζιζανιοκτόνων σε δενδρώδεις καλλιέργειες (κυρίως ελαιώνες) για τη διατήρηση του είδους *Stachys virgata*	GR2520005	*Stachys virgata*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΑΑΤ	Φάση Α: 2 συνεχόμενα έτη με έρευνα πεδίου κατά την περίοδο ανθοφορίας (τέλη Μαΐου – μέσα Ιουλίου, συνδυασμός με το μέτρο MM25206CL0102). Από κοινού εκτέλεση με το μέτρο MM25206CA0801. Φάση Β: Διάρκεια φάσης: 2 συνεχόμενα έτη, αρχής γενομένης με το δεύτερο έτος από την έναρξη της φάσης Α. Φάση Γ: Διάρκεια φάσης: 8 συνεχόμενα έτη (ένα στα πλαίσια του παρόντος Σχεδίου Διαχείρισης και 7 στα επόμενα) με έναρξη το επόμενο έτος από τη σύναψη συμφωνίας με τους ιδιοκτήτες γης (φάση Β). Φάση Δ: Διάρκεια φάσης: 8 συνεχόμενα έτη (ένα στα πλαίσια του παρόντος Σχεδίου Διαχείρισης και 7 στα επόμενα) με έναρξη το επόμενο έτος από τη σύναψη συμφωνίας με τους ιδιοκτήτες γης (φάση Β). Φάση Ε: τέλος της πρώτης πενταετίας (παρόν Διαχειριστικό Σχέδιο) και κατά	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	8.000-10.000€ (εφόσον εκτελείται η δράση από κοινού με την MM25206CA0801 και αναλόγως με τον αριθμό των τοπικών εφαρμογών του μέτρου).	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο LIFE	3

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
					την ολοκλήρωση εφαρμογής της δράσης στο τέλος της 12ετίας.					
MM25206CA1601	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων	GR2520003, GR2520006, GR2520005	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΥΠΕΝ ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ	Θεσμοθέτηση: 1ο έτος Εφαρμογή 2ο - 5ο έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης			3
MM25206CB0501	Διαχείριση συστάδων μαύρης πεύκης με σκοπό τη βελτίωση των δομών και λειτουργιών του τύπου οικοτόπου προτεραιότητας 9530, την διατήρηση της έκτασής του και την ανάσχεση της διαδοχής	GR2520006	9530*, *Chiroptera* spp.	Δασική Υπηρεσία	Φάση Α' 3 έτη: Εκπόνηση διαχειριστικής μελέτης με έμφαση στον καθορισμό δασικών πρακτικών για τη βελτίωση των δομικών χαρακτηριστικών των συστάδων μαύρης πεύκης και την εκτίμηση βέλτιστης αναλογίας νεκρού/ζωντανού ξύλου στο στάδιο ωριμότητας. Φάση Β': Υλοποίηση του διαχειριστικού σχεδίου	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Απαιτείται συναίνεση από τη δασική υπηρεσία	500.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο LIFE	2
MM25206CB0502	Εφαρμογή δασοκομικών μέτρων για τη διατήρηση των χειροπτέρων στο πλαίσιο υλοποίησης των Δασικών Διαχειριστικών Σχεδίων	GR2520003, GR2520006, GR2520005	*Chiroptera* spp.	ΥΠΕΝ	1) Συγκέντρωση και μετάφραση σχετικού υλικού (6 μήνες) και 2) σύνταξη οδηγιών και διανομή προς τις δασικές υπηρεσίες (6 μήνες)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 2	Το μέτρο είναι ώριμο	5.000€	ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο	2
MM25206CC0301	Στοχευμένη παρακολούθηση των επιπτώσεων της εγκατάστασης και λειτουργίας των αιολικών πάρκων στα είδη χειροπτέρων της περιοχής	GR2520003, GR2520006, GR2520005	*Chiroptera* spp.	ΟΦΥΠΕΚΑ/ ΜΔΠΠ	Το μέτρο διακρίνεται σε 2 φάσεις. Την προπαρασκευαστική φάση κατάρτισης της μεθοδολογίας (6 μήνες) και τη φάση υλοποίησης (9,5 έτη)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Το μέτρο είναι ώριμο	50.000€	Εταιρεία/ες ιδιοκτησίας των αιολικών πάρκων	3
MM25206CE0101	Μείωση προσβασιμότητας τροχοφόρων στις παραλίες ωοτοκίας της C. *caretta*	GR2520003	*Caretta caretta*, αμμοθινικοί τ.ο.	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ (σε συνεργασία με Ο.Τ.Α.)	1. Μελέτη χωροθέτησης οδοφραχτών και διαμόρφωσης των οδικών απολήξεων στην παραλία: 60 ημερολογιακές ημέρες. Προτείνεται η εκπόνηση της μελέτης να γίνει κατά την διάρκεια των μηνών Ιούλιος - Αύγουστος που σημειώνεται η μέγιστη τουριστική κίνηση. Επίσης προτείνεται να εκπονηθεί παράλληλα με το «Σχέδιο Οργάνωσης και Διαχείρισης Επισκεπτών» (έργο 1.2.1) καθώς και τη «Μελέτη μείωσης της φωτορύπανσης» (έργο 1.2.3). 2. Υλοποίηση προτεινόμενων έργων που περιέχονται στην Τεχνική Έκθεση της μελέτης. Προμήθεια υλικών / Εφαρμογή παρεμβάσεων: 90 ημερολογιακές ημέρες (έναρξη με την ολοκλήρωση της Μελέτης).	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1	Υψηλή.	25.000€ (1. Εκπόνηση μελέτης: 10.000€ 2. Προμήθεια υλικών/ Εφαρμογή παρεμβάσεων: 15.000€ (θα προσδιοριστεί επακριβώς από τη μελέτη)	Ευρωπαϊκά Προγράμματα LIFE εθνική χρηματοδότηση, Πράσινο Ταμείο	3
MM25206CF1201	Έκδοση κανονισμού ως προς την διαχείριση αποικιών χειροπτέρων σε ιδιόκτητα και δημόσια κτήρια	GR2520003, GR2520006, GR2520005	*Chiroptera* spp.		Υλοποίηση σε μία φάση: 6 μήνες	Έτη εφαρμογής ΔΣ: 1ο έτος				3

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
MM25206CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον	GR2520003, GR2520006, GR2520005	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ (σε συνεργασία με Ο.Τ.Α., Δασική Υπηρεσία, Αρχαιολογική Υπηρεσία)	Φάση Α: 5 μήνες, Φάση Β: 5 μήνες	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1	Υψηλή. Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	50.000€	Ταμείο Ανάκαμψης Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) Πράσινο Ταμείο	3
MM25206CF0302	Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης - συμμετοχής.	GR2520005	Τ.Ο. 8210 *Centaurea leonidia* Προστατευόμενα, ενδημικά, σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας με ασβεστολιθικά ενδιαιτήματα Είδη ορνιθοπανίδας που φωλιάζουν στα βράχια της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ / Αναρριχητικοί/ορειβατικοί σύλλογοι & ομοσπονδία ορειβατών/αναρριχητών	Α Φάση: 0 -1,5 έτος Β' Φάση: 1,5 - 3 έτη Γ Φάση: 4-5 έτη Δ' Φάση: 5 έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Έκδοση ρύθμισης για χωρικό ή / και χρονικό περιορισμό της δραστηριότητας εφόσον απαιτηθεί. Για την αποτελεσματική εφαρμογή του μέτρου απαιτείται πρέπει να υπάρχει συναίνεση μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων (ορειβατικοί και αναρριχητικοί σύλλογοι, αναρριχητές) και ενημέρωση των αναρριχητών. Θεσμοθέτηση αναρριχητικών πεδίων	50.000€	Πράσινο Ταμείο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) LIFE	3
MM25206CF0303	Αποφυγή ή απαγόρευση της οργάνωσης νέων πιστών αναρρίχησης καθώς και της επέκτασης των ήδη λειτουργούντων, με την προσθήκη νέων διαδρομών αναρρίχησης, εντός της χαράδρας του Λεωνιδίου για την προστασία του είδους *Centaurea leonidia*	GR2520005	*Centaurea leonidia*, Τ.Ο. 8210	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ / Αναρριχητικοί/ορειβατικοί σύλλογοι & ομοσπονδία ορειβατών/αναρριχητών	Φάση Α: 2 συνεχόμενα έτη με έρευνα πεδίου την περίοδο ανθοφορίας (τέλη Μαΐου – μέσα Ιουνίου, συνδυασμός με το μέτρο MM25206CW0206). Φάση Β: 2 συνεχόμενα έτη, αρχής γενομένης από το δεύτερο έτος από την έναρξη της φάσης Α. Φάση Γ: 8 συνεχόμενα έτη (1 έτος στα πλαίσια του παρόντος ΔΣ και 7 στα επόμενα) με έναρξη το επόμενο έτος από τη σύναψη συμφωνίας με τους φορείς του Λεωνιδίου (φάση Β). Φάση Δ: Στο τέλος της 5ετίας και σε επόμενα διαχειριστικά σχέδια	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Το μέτρο μπορεί να έχει άμεση εφαρμογή και δεν απαιτεί προπαρασκευαστικές δράσεις. Για την αποτελεσματική εφαρμογή του μέτρου απαιτείται πρέπει να υπάρχει συναίνεση μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων (ορειβατικοί και αναρριχητικοί σύλλογοι, αναρριχητές) και ενημέρωση των αναρριχητών.	8.000 € - 10.000 € ανά έτος	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο LIFE	3
MM25206CF0304	Αποφυγή ή απαγόρευση της αποψίλωσης των ατόμων της *Centaurea leonidia* (και άλλων σπάνιων χασμοφυτικών ειδών) στις πίστες και στις διαδρομές αναρρίχησης που υπάρχει (ή υπήρχε) το είδος *Centaurea leonidia*	GR2520005	*Centaurea leonidia*, Τ.Ο. 8210	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ / Αναρριχητικοί/ορειβατικοί σύλλογοι & ομοσπονδία ορειβατών/αναρριχητών	Φάση Α: 2 συνεχόμενα έτη με έρευνα πεδίου κατά την περίοδο ανθοφορίας (τέλη Μαΐου – μέσα Ιουνίου, συνδυασμός με το μέτρο MM25206CW0206). Από κοινού εκτέλεση με το μέτρο MM25206CF0303. Φάση Β: 2 συνεχόμενα έτη, αρχής γενομένης με το δεύτερο έτος από την έναρξη της φάσης Α. Φάση Γ: Κάθε έτος (Μάϊο/Ιούνιο) Φάση Δ: Όποτε απαιτηθεί με αρχή την σύναψη συμφωνίας με τους φορείς του Λεωνιδίου (φάση Β). Φάση Ε: Στο τέλος της 5ετίας και σε επόμενα διαχειριστικά σχέδια	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Το μέτρο μπορεί να έχει άμεση εφαρμογή και δεν απαιτεί προπαρασκευαστικές δράσεις. Για την αποτελεσματική εφαρμογή του μέτρου απαιτείται πρέπει να υπάρχει συναίνεση μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων (ορειβατικοί και αναρριχητικοί σύλλογοι, αναρριχητές) και ενημέρωση των αναρριχητών.	5.000-7.000€ ανά έτος (εφόσον εκτελείται η δράση από κοινού με την MM25206CF0303 και αναλόγως με τον αριθμό των ενημερωτικών πινακίδων).	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο LIFE	3
MM25206CF0305	Ακύρωση λειτουργίας και κλείσιμο πιστών αναρρίχησης – μετακίνηση ή ακύρωση λειτουργίας συγκεκριμένων αναρριχητικών διαδρομών, εφόσον αυτό κριθεί απόλυτα αναγκαίο για την διατήρηση του είδους Centaurea leonidia μετά την εφαρμογή άλλων διαχειριστικών μέτρων.	GR2520005	*Centaurea leonidia*, Τ.Ο. 8210	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, ΥΠΕΝ		Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Το μέτρο μπορεί να εφαρμοστεί μόνο μετά από τεκμηριωμένη αποτυχία διατήρησης του είδους μέσω των άλλων προτεινόμενων μέτρων	Μη εφαρμόσιμο	Μη εφαρμόσιμο	3

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
MM25206CF0306	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών	GR2520003, GR2520006, GR2520005	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ		Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης		Μη εφαρμόσιμο	3
MM25206CF0307	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της αναρριχητικής δραστηριότητας	GR2520005, GR2520006	Τ.Ο. 8210 Προστατευόμενα, ενδημικά, σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας με ασβεστολιθικά ενδιαιτήματα Είδη ορνιθοπανίδας που φωλιάζουν στα βράχια της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	Κάθε έτος (1-5 έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Έκδοση ρύθμισης για χωρικό ή / και χρονικό περιορισμό της δραστηριότητας εφόσον απαιτηθεί. Για την αποτελεσματική εφαρμογή του μέτρου πρέπει να υπάρχει συναίνεση μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων (ορειβατικοί και αναρριχητικοί σύλλογοι, αναρριχητές) και ενημέρωση των αναρριχητών.	Μη εφαρμόσιμο	Μη εφαρμόσιμο	3
MM25206CF0308	Κατά χώρο ρύθμιση των δραστηριοτήτων αναψυχής στα αμμοθινικά οικοσυστήματα, μέσω έργων / υποδομών μικρής κλίμακας και κανονιστικών ρυθμίσεων	GR2520003	*Caretta caretta*, αμμοθινικοί τ.ο.	ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ	Α' Φάση: 1 έτος Β΄ Φάση: 2 έτη	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Ενεργητικά μέτρα περιορισμένης επέμβασης Θεσμικές ρυθμίσεις	1. Εκπόνηση μελέτης: 10.000€ 2. Προμήθεια υλικών/ Εφαρμογή παρεμβάσεων: 15.000€ (θα προσδιοριστεί επακριβώς από τη μελέτη) Σύνολο: 25.000€	Πράσινο Ταμείο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) Χρηματοδότησης από ιδιωτικές πηγές	3
MM25206CF0309	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής	GR2520003	Τ.Ο. 2110, *Caretta caretta*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	Κάθε έτος (1-5 έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης		Μη εφαρμόσιμο	3
MM25206CF0901	Καθορισμός ζώνης προστασίας Πάρνωνα από τη φωτορύπανση (International Dark sky park)	GR2520006	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	1. Καθορισμός ζώνης προστασίας από τη φωτορύπανση: 1ο έτος, 2. Θεσμοθέτηση και Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2 (Μελέτη), 3 (Υποβολή αιτήματος)	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης	20.000 € (μελέτη)	Ιδίους πόρους, Πράσινο Ταμείο	2
MM25305CG0201	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας	GR2520003, GR2520006, GR2520005	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, ΔΑΣΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης		Μη εφαρμόσιμο	3

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
MM25305CG0202	Δράσεις για την αποφυγή ή απαγόρευση της συλλογής τμημάτων του είδους *Clinopodium taygeteum* που αποσκοπούν στη δημιουργία δειγμάτων, ή/και τη συλλογή σημαντικής ποσότητας φυτικού ιστού για τη μελέτη των χημικών του ιδιοτήτων (ανάλυση αιθέριων ελαίων, φυτοχημική ανάλυση) ή/και για πιθανή χρήση ως φυτοθεραπευτικό από βοτανικούς, συλλέκτες, καλλιεργητές αρωματικών και θεραπευτικών φυτών	GR2520006	*Clinopodium taygeteum*	ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ	Φάση Α: 2 συνεχόμενα έτη με έρευνα πεδίου την περίοδο ανθοφορίας (μέσα Ιουλίου – τέλος Αυγούστου, συνδυασμός με το μέτρο MM25206CW0208). Φάση Β: Άπαξ στο δεύτερο έτος από την έναρξη της φάσης Α. Φάση Γ: Άπαξ στο δεύτερο έτος από την έναρξη της φάσης Α. Φάση Δ: Άπαξ στο δεύτερο έτος από την έναρξη της φάσης Α, με δυνατότητα ανανέωσης των τυχόν κατεστραμμένων. Φάση Ε: 8 συνεχόμενα έτη (3 στα πλαίσια του παρόντος Σχεδίου Διαχείρισης και 5 στα επόμενα) με έναρξη το επόμενο έτος από την λήξη της φάση Α.	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Το μέτρο μπορεί να έχει άμεση εφαρμογή και δεν απαιτεί προπαρασκευαστικές δράσεις	12.000 – 14.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο	3
MM25206CI0301	Παρακολούθηση εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών	GR2520003, GR2520005, GR2520006	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία Δημοτικές, περιφερειακές αρχές Επιστημονικοί φορείς	Φάση Α': Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης για τον έγκαιρο εντοπισμό ξενικών χωροκατακτητικών ειδών Φάση Β': Εφαρμογή παρακολούθησης με διετή συχνότητα	1 έτος (Φάση Α΄) - Συνεχές	Υψηλή	Φάση Α', 20.000€: Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης Συνεχής παρακολούθηση: 5.000€/διετία: Παρακολούθηση εμφάνισης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών, σύμφωνα με το σχέδιο παρακολούθησης.	Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)	3
MM25206CI0701	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση μεταχρωματικού έλκους πλατάνου	GR2520006	Τ.Ο 92C0 *Lutra lutra*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία	Φάση Α' 2 έτη Φάση Β': Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης 1 έτος. Υλοποίηση παρακολούθηση συνεχής Φάση Γ΄: Οργάνωση σχεδίου δράσης 1έτος. Υλοποίηση σχεδίου δράσης συνεχής	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Κανονιστικό πλαίσιο (θεσμοθέτηση προδιαγραφών) για υλοτομίες και δασοκομικούς χειρισμούς στον 92C0 Σύμφωνα με Δασική Υπηρεσία και ΟΤΑ	Φάση Α:Κόστος 15.000€ (Καθορισμός θεσμικών μέτρων. Συγκέντρωση υλικού για συγγραφή και παραγωγή και διοργάνωση σεμιναρίων σε δήμους κ.ο.κ) Φάση Β: Κόστος 5.000€ (Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης εξάπλωσης της ασθένειας + 5.000€ / έτος κόστος εφαρμογής το οποίο περιλαμβάνει καύσιμα, μετακινήσεις και αναλύσεις για την εξακρίβωση της παρουσίας του παθογόνου σε συλλεγμένα δείγματα) Φάση Γ: 10.000€ για την εκπόνηση του σχεδίου και 10.000 €/έτος για δράσεις περιορισμού της εξάπλωσης του παθογόνου. 30.000€ + 10.000€/έτος	Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)	3
MM25206CI0702	Παρακολούθηση της εξάπλωσης της Σφήκας της Καστανιάς	GR2520005, GR2520006	Τ.Ο. 9260	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΑΑΤ Δασική Υπηρεσία Δημοτικές, περιφερειακές αρχές Επιστημονικοί φορείς	Φάση Α': Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης για την έγκαιρη πληροφόρηση αναφορικά με την παρουσία της Σφήκας της Καστανιάς στην περιοχή Φάση Β': Εφαρμογή παρακολούθησης με ετήσια συχνότητα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Υψηλή	Φάση Α', 10.000€: Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης Συνεχής παρακολούθηση: 2.000€/έτος: Παρακολούθηση της παρουσίας της Σφήκας της Καστανιάς στην περιοχή.	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφέρεια/Περιφερειακές Ενότητες Δήμοι ΥΠΑΑΤ	3
MM25206CJ0201	Σύστημα υποβοήθησης λήψης διαχειριστικών αποφάσεων στη Λιμνοθάλασσα Μουστού για την επίτευξη Ικανοποιητικής Κατάστασης Διατήρησης στον υγρότοπο	GR2520003	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	2 Αυτόματοι, τηλεμετρικοί σταθμοί παρακολούθησης ποιότητας και ποσότητας υδάτων: 9ος μήνας 2 Αισθητήρες για την αποτύπωση του ηχοτοπίου: 6ος μήνας Βάση δεδομένων και διαδικτυακής	Υψηλή		Συνολικό κόστος: 60.000€	Χρηματοδότησης από ιδιωτικές πηγές LIFE ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές	2

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
					πλατφόρμας επεξεργασίας και οπτικοποίησης δεδομένων: 12ος μήνας Τεχνική έκθεση με το ισοζύγιο της Λ/Θ για διάφορα υδρομετεωρολογικά και διαχειριστικά σενάρια σε σχέση με είδη και οικοτόπους: 16ος μήνας Τεχνική έκθεση με τα αποτελέσματα των περιβαλλοντικών αναγκών σε νερό των ειδών της περιοχής: 16ος μήνας Λογισμικό υποβοήθησης λήψης αποφάσεων για την διαχείριση της Λ/Θ: 18ος μήνας				Μεταφορών, Ταμείο Ανάκαμψης	
MM25206CL0101	Διαχειριστικά μέτρα για την ευνόηση της αναγέννηση του δενδρόκεδρου	GR2520005, GR2520006	Τ.Ο. 9560*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΑΑΤ Δασική Υπηρεσία Επιστημονικοί φορείς	Φάση Α': Οργάνωση σχεδίου διαχειριστικών δράσεων. Καθορισμός φύσης, θέσεων και χρόνου επεμβάσεων Φάση Β': Εφαρμογή πιλοτικών επεμβάσεων Φάση Γ': Εκτεταμένη εφαρμογή και ενσωμάτωση επεμβάσεων στο διαχειριστικό σχέδιο	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Μέτρια	Φάση Α΄: 15.000€: Οργάνωση σχεδίου δράσεων Φάση Β΄: 50.000€: Πιλοτική εφαρμογή δράσεων και παρακολούθηση Φάση Γ΄: Ενσωμάτωση δράσεων στο σχεδιασμό διαχείρισης των δασών ελάτης/δενδρόκεδρου (Κόστος ανάλογο με τις επιλεγείσες δράσεις)	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφέρεια/Περιφερειακές Ενότητες ΥΠΕΝ	2
MM25206CL0102	Ανάσχεση της φυσικής διαδοχής και της πύκνωσης της βλάστησης, ιδιαίτερα όσον αφορά τα ξυλώδη είδη για τη διατήρηση του είδους *Stachys virgata*	GR2520005	*Stachys virgata*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	Φάση Α: 2 συνεχόμενα έτη με έρευνα πεδίου την περίοδο ανθοφορίας (τέλη Μαΐου – μέσα Ιουλίου, συνδυασμός με το μέτρο MM25206CW0207). Φάση Β: 8 συνεχόμενα έτη (4 στα πλαίσια του παρόντος Σχεδίου Διαχείρισης και 4 στα επόμενα), αρχής γενομένης από το δεύτερο έτος από την έναρξη της φάσης Α. Δράσεις αξιολόγησης/διαχείρισης της βλάστησης κάθε 2 έτη ανά θέση εφαρμογής, μετά την έναρξη. Φάση Γ: Διάρκεια φάσης: συνολικά 10 έτη (3 στα πλαίσια του παρόντος Σχεδίου Διαχείρισης και 5 στα επόμενα). Παρακολούθηση ανά διετία μετά την έναρξη της φάσης Β. Φάση Δ: τέλος της πρώτης πενταετίας (παρόν Διαχειριστικό Σχέδιο) και κατά την ολοκλήρωση εφαρμογής της δράσης στο τέλος της 12ετίας.	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Το μέτρο προϋποθέτει μελέτη της βλάστησης και κατανόηση της δυναμικής της.	10.000 – 15.000€ ανά έτος (ανάλογα με τον αριθμό των τοπικών εφαρμογών του μέτρου).	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο LIFE	3
MM25206CL0301	Αξιολόγηση του βαθμού αποκατάστασης (φυσική και τεχνική αναγέννηση) του Τ.Ο. 9530* μετά την καταστροφή από πυρκαγιά στον Πάρνωνα και προτάσεις θέσεων και κατάλληλων διαχειριστικών δράσεων σε περιοχές όπου δεν καταγράφεται ικανοποιητική αναγέννηση.	GR2520006	Τ.Ο. 9530*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία	2 έτη	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	50.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο LIFE	2

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
MM25206CW0101	Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση	GR2520003, GR2520006, GR2520005	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Περιφέρεια / ΟΤΑ	5 έτη	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Δεν απαιτούνται ενέργειες ωρίμανσης.	100.000€	Πράσινο Ταμείο 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη	3
MM25206CW0102	Ευαισθητοποίηση - ενημέρωση σχετικά με τις επιπτώσεις από την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων	GR2520003, GR2520006, GR2520005	*Canis aureus*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	1) Συγκέντρωση και παραγωγή ενημερωτικού υλικού και προγραμματισμό των ενημερωτικών εκδηλώσεων (6 μήνες) 2) Διανομή ενημερωτικού υλικού και διοργάνωση εκδηλώσεων (18 μήνες)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης	10.000€	ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ	3
MM25206CW0104	Απόκτηση και ενσωμάτωση ποιμενικών σκύλων φύλαξης των κοπαδιών	GR2520003, GR2520006, GR2520005	*Canis aureus*	ΟΦΥΠΕΚΑ, ΜΚΟ, Πανεπιστημιακά Ιδρύματα και ιδιώτες (Κτηνίατροι)	1) Αγορά ειδικών ποιμενικών σκύλων (1 έτος) 2) Εκπαίδευση ποιμενικών σκύλων (2 έτη) 3) Περίοδος εγκλιματισμού εκπαιδευμένων ποιμενικών σκύλων με το κοπάδι στο πεδίο εφαρμογής (6 μήνες) 4) Πλήρης λειτουργικότητα σκύλου	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 2-5	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης	10.000€ ανά σκύλο	ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ	2
MM25206CW0103	Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους	GR2520003, GR2520006, GR2520005	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	3 έτη	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 3-5	το μέτρο μπορεί να εφαρμοστεί μόνο μετά την ολοκλήρωση του μέτρου MM25206CW0301	70.000 € (το ακριβές ποσό θα καθοριστεί από το σχέδιο δράσης που θα προηγηθεί)	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο	2
MM25206CW0201	Καταγραφή και αναγνώριση εποχιακών προτύπων στη χρήση των καταφυγίων "Σπήλαιο Φουρνάτα", "Σπήλαιο Γαλάζια Λίμνη" και "Σπήλαιο Μάνα" από τα χειρόπτερα	GR2520005	*Chiroptera* spp.	ΟΦΥΠΕΚΑ	Το μέτρο επιμερίζεται σε 3 φάσεις:1η φάση) Προετοιμασία μεθοδολογίας (εκτιμώμενη διάρκεια 3 μήνες), 2) Διενέργεια εργασιών πεδίου (διάρκεια 30 μήνες), 3) Σύνταξη αναφοράς η οποία περιλαμβάνει το σύνολο των ευρημάτων σχετικά με την εποχιακή χρήση του καταφυγίου από τα χειρόπτερα και πρόταση λήψεις μέτρων για την μείωση ή εξάλειψη των πιθανών Π/Α (3 μήνες)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης	40.000€	ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ	3
MM25206CW0202	Χαρτογράφηση και καταγραφή των σημαντικών θέσεων τροφοληψίας των χειροπτέρων	GR2520003, GR2520006, GR2520005	*Chiroptera* spp.	ΟΦΥΠΕΚΑ	Το μέτρο επιμερίζεται σε 3 φάσεις:1η φάση) Προετοιμασία μεθοδολογίας (εκτιμώμενη διάρκεια 6 μήνες), 2) Διενέργεια εργασιών πεδίου (διάρκεια 60 μήνες), 3) Σύνταξη αναφοράς η οποία περιλαμβάνει το σύνολο των ευρημάτων σχετικά με την καταγραφή των σημαντικών θέσεων τροφοληψίας και της θηρευτικής δραστηριότητας των χειροπτέρων και πρόταση λήψεις μέτρων για την μείωση ή εξάλειψη των πιθανών Π/Α (6 μήνες)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης	75.000€	ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ	3

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
MM25206CW0203	Καταγραφή και παρακολούθηση των αποικιών και θέσεων τροφοληψίας του είδους *Barbastella barbastellus*	GR2520003, GR2520006, GR2520005	*Barbastella barbastellus*	ΟΦΥΠΕΚΑ	1) Κατάρτιση μεθοδολογίας και προμήθεια κατάλληλου εξοπλισμού (6 μήνες) και 2) εργασίες πεδίου, αναλύσεις δεδομένων, σύνταξη αναφορών (2,5 έτη)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Το μέτρο είναι ώριμο	30.000€	ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ	3
MM25206CW0204	Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών	GR2520003, GR2520006, GR2520005	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	ΥΠΑΑΤ	Η υλοποίηση του μέτρου ξεκινά από το 1ο έτος εφαρμογής του ΔΣ . Το μέτρο διακρίνεται σε δυο φάσεις: στην 1η φάση θα οριστικοποιηθούν οι λεπτομέρειες των γεωργοπεριβαλλοντικών μέτρων (Σχέδιο Δράσης) και έχει διάρκεια 1,5 χρόνο και, στη 2η φάση θα υλοποιηθούν κάποια από τα γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης Απαιτείται σειρά θεσμικών μέτρων για τη θεσμική ισχυροποίηση των ορθών καλλιεργητικών πρακτικών και τη διαδικασία πιστοποίησης	40.000€	ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ)	3
MM25206CW0205	Εντοπισμός και ανάδειξη φυσικών συστάδων καστανιάς στον Πάρνωνα	GR2520006	Τ.Ο. 9260	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΑΑΤ Δασική Υπηρεσία Δημοτικές, περιφερειακές αρχές Επιστημονικοί φορείς	Το έργο θα υλοποιηθεί σε μια φάση κατά την οποία θα πραγματοποιηθεί εκτεταμένη συλλογή δεδομένων βλάστησης, εθνολογίας, δασικής διαχείρισης κ.ο.κ.	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Μέτρια	50.000€	ΕΣΠΑ Περιφέρεια/Περιφερειακές Ενότητες Δήμοι LEADER	2
MM25206CW0206	Βιολογική μελέτη του είδους *Centaurea leonidia*	GR2520005	*Centaurea leonidia*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	3 συνεχόμενα έτη. Εδώ περιλαμβάνονται η έρευνα στο πεδίο, ιδιαίτερα κατά την περίοδο ανθοφορίας και καρποφορίας του είδους (τέλη Μαΐου – Ιούλιο) και η εργαστηριακή έρευνα.	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	25.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ	3
MM25206CW0207	Βιολογική μελέτη του είδους *Stachys virgata*	GR2520005	*Stachys virgata*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	3 συνεχόμενα έτη. Εδώ περιλαμβάνονται η έρευνα στο πεδίο, ιδιαίτερα κατά την περίοδο ανθοφορίας και καρποφορίας του είδους (τέλη Μαΐου – Σεπτέμβριο) και η εργαστηριακή έρευνα.	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Ερευνητική δραστηριότητα. Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	25.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ	3
MM25206CW0208	Βιολογική μελέτη του είδους *Clinopodium taygeteum*	GR2520006	*Clinopodium taygeteum*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	3 συνεχόμενα έτη. Εδώ περιλαμβάνονται η έρευνα στο πεδίο, ιδιαίτερα κατά την περίοδο ανθοφορίας και καρποφορίας του είδους (τέλη Μαΐου – Ιούλιο) και η εργαστηριακή έρευνα.	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Ερευνητική δραστηριότητα. Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	15.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ	3
MM25206CW0209	Καταγραφή των επιμέρους (υπο)πληθυσμών και αποτύπωση των κινδύνων (πιέσεις) που επηρεάζουν καθένα από τους (υπο)πληθυσμούς του είδους *Phitosia crocifolia*	GR2520006	*Phitosia crocifolia*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	2 έτη (στην πραγματικότητα 2 τετράμηνα)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Το μέτρο μπορεί να έχει άμεση εφαρμογή και δεν απαιτεί προπαρασκευαστικές δράσεις	30.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ	3
MM25206CW0210	Βιολογική μελέτη του είδους *Phitosia crocifolia*	GR2520006	*Phitosia crocifolia*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	3 συνεχόμενα έτη. Εδώ περιλαμβάνονται η έρευνα στο πεδίο, ιδιαίτερα κατά την περίοδο ανθοφορίας και καρποφορίας του είδους (Ιούνιος – Οκτώβριος) και η εργαστηριακή έρευνα.	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Ερευνητική δραστηριότητα. Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	25.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ	3

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
MM25206CW0211	Παρακολούθηση της κατάστασης των πληθυσμών και των ενδιαιτημάτων του *είδους Ophrys argolica* subsp. *argolica*	GR2520006	*Ophrys argolica* subsp. *argolica*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	0	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Ώριμο, δεν απαιτούνται προπαρασκευαστικές δράσεις όσον αφορά τις θέσεις των ήδη γνωστών πληθυσμών του είδους.	15.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ	2
MM25206CW0212	Πρόγραμμα παρακολούθησης και προστασίας αναπαραγωγικής δραστηριότητας, φωλιών και νεοσσών στις περιοχές φωλεοποίησης της *Caretta caretta* στις παραλίες ωοτοκίας	GR2520003	Caretta caretta	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, ΜΚΟ	Η έρευνα περιλαμβάνει μια προκαταρκτική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Το μέτρο έχει υψηλή ωριμότητα.	30.000€	ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ	3
MM25206CW0213	Παρακολούθηση και περιορισμός της εξάπλωσης του είδους *Pteridium aquilinum*	GR2520006	Τ.Ο. 6230	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία Δημοτικές, περιφερειακές αρχές Επιστημονικοί φορείς	1 έτος: Καθορισμός ρυθμού εξάπλωσης *Pteridium aquilinum* και σχεδιασμός καταπολέμησης 2-3 έτος: Περιορισμός εξάπλωσης εφόσον απαιτείται 2-5 έτος: Δράσης από κατάστασης τύπου οικοτόπου 6230 σε θέσεις που απομακρύνεται το είδος *Pteridium aquilinum*	5 έτη (Φάση Α΄: 1 έτος, Φάση Β': 4 έτη)	Υψηλή	100.000€	Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)	1
MM25206CW0301	Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής	GR2520003, GR2520006, GR2520005	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	1,5 έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Το μέτρο είναι ώριμο. Υπάρχουν τεχνικές προδιαγραφές και θα υπάρξει πιλοτική εφαρμογή της μεθοδολογίας στα πλαίσια του LIFE IP-4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002) Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	40.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο	2
MM25206CW0303	Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.	GR2520003, GR2520006, GR2520005	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ	Φάση Α: Συλλογή και δόμηση περιγραφικών και χωρικών δεδομένων σε ενιαία βάση δεδομένων (1,5 έτος) Φάση Β: Ανάπτυξη webgis πλατφόρμας και εφαρμογών (6 μήνες) Φάση Γ: Δοκιμαστική λειτουργία webgis πλατφόρμας / Τελικές διορθώσεις / Εκπαίδευση χρηστών της ΜΔΠΠ (6 μήνες)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	150.000€	Ταμείο Ανάκαμψης Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ)	3
MM25206CW0304	Ανασύσταση ιστορικού πυρκαγιών	GR2520005, GR2520006	όλοι οι τύποι οικοτόπων	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Επιστημονικοί φορείς	Φάση Α': Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β': Χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών Φάση Γ': Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Υψηλή	Φάση Α΄: 15.000€: Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β΄: 30.000€: Χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών Φάση Γ΄: 5.000€: Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών	ΕΣΠΑ Περιφέρεια/Περιφερειακές Ενότητες ΥΠΕΝ	3
MM25206CW0305	Μελέτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης και μελέτη δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων	GR2520005, GR2520006	όλοι οι τύποι οικοτόπων	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Επιστημονικοί φορείς	Φάση Α': Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β': Χάρτες απεικόνισης επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και χάρτες δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 2-4	Μέτρια	Φάση Α΄: 15.000€: Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β΄: 30.000€: Χάρτες απεικόνισης επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και χάρτες δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων	ΕΣΠΑ Περιφέρεια/Περιφερειακές Ενότητες ΥΠΕΝ	2

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
MM25206CW0306	Ex situ καλλιέργεια και διατήρηση του είδους *Centaurea leonidia*	GR2520005	*Centaurea leonidia*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Βοτανικός Κήπος / Φορέας στον οποίο ανήκει η Τράπεζα Σπερμάτων	Διατήρηση του είδους σε Βοτανικούς Κήπους και Τράπεζες Σπερμάτων	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 3	Απαιτείται συμφωνία με Βοτανικό Κήπο - Τράπεζα Σπερμάτων	2.000-3.000€ Προμήθεια υλικών καλλιέργειας και εργαστηριακών αναλωσίμων. Προμήθεια σπερμάτων μέσω της εκτέλεσης του μέτρου MM25206CW0206	Πράσινο Ταμείο	2
MM25206CW0307	Ex situ καλλιέργεια και διατήρηση του είδους *Stachys virgata*	GR2520005	*Stachys virgata*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Βοτανικός Κήπος / Φορέας στον οποίο ανήκει η Τράπεζα Σπερμάτων	Διατήρηση του είδους σε Βοτανικούς Κήπους και Τράπεζες Σπερμάτων	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 3	Απαιτείται συμφωνία με Βοτανικό Κήπο - Τράπεζα Σπερμάτων	2.000-3.000€ Προμήθεια υλικών καλλιέργειας και εργαστηριακών αναλωσίμων.	Πράσινο Ταμείο	2
MM25206CW0308	Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής	GR2520003, GR2520006, GR2520005	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, Δασική υπηρεσία, Αστυνομία, Πυροσβεστική, ΥΠΕΝ	1ο έτος: προμήθεια εξοπλισμού και εκπαίδευση εποπτών, 2ο-5ο έτος: περιπολίες εποπτών	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Απαιτείται προκήρυξη διαγωνισμού για την αγορά εξοπλισμού και Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου και δράσεις αποκατάστασης.	161.700€		3
MM25206CW0309	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας	GR2520003, GR2520006, GR2520005	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ	1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης			2
MM25206CW0310	Κανονιστικό πλαίσιο για την εκτέλεση κάθε φύσης έργου και ενέργειας εντός της προστατευόμενης περιοχής	GR2520003, GR2520006, GR2520005	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ	1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης			3
MM25206CW0311	Ex situ καλλιέργεια και διατήρηση του είδους *Clinopodium taygeteum*	GR2520006	Clinopodium taygeteum	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Βοτανικός Κήπος / Φορέας στον οποίο ανήκει η Τράπεζα Σπερμάτων	Διατήρηση του είδους σε Βοτανικούς Κήπους και Τράπεζες Σπερμάτων	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 3	Απαιτείται συμφωνία με Βοτανικό Κήπο - Τράπεζα Σπερμάτων	2.000-3.000€ Προμήθεια υλικών καλλιέργειας και εργαστηριακών αναλωσίμων. Προμήθεια σπερμάτων μέσω της εκτέλεσης του μέτρου MM25206CW0208.	Πράσινο Ταμείο	2
MM25206CW0312	Ex situ καλλιέργεια και διατήρηση του είδους *Phitosia crocifolia*	GR2520006	Phitosia crocifolia	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Βοτανικός Κήπος / Φορέας στον οποίο ανήκει η Τράπεζα Σπερμάτων	Διατήρηση του είδους σε Βοτανικούς Κήπους και Τράπεζες Σπερμάτων	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 3	Απαιτείται συμφωνία με Βοτανικό Κήπο - Τράπεζα Σπερμάτων	2.000-3.000€ Προμήθεια υλικών καλλιέργειας και εργαστηριακών αναλωσίμων.	Πράσινο Ταμείο	2
MM25206CW0313	Κανονιστικό πλαίσιο- εύρεση εναλλακτικής λύσης για τον δρόμο που διατρέχει τον υγροβιότοπο Μουστού	GR2520003	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΥΠΕΝ, ΟΦΥΠΕΚΑ, Δασική Υπηρεσία, Δήμος	1. Διαβούλευση αρμόδιων αρχών και κατοίκων: 1ο έτος, 2. Εκπόνηση μελέτης: 2ο έτος, 3. Υλοποίηση Μελέτης και Κανονιστικό: 3ο-4ο έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 4	Απαιτείται συμφωνία των αρμοδίων αρχών και της τοπικής κοινότητας			2

Πίνακας 5.4-7: Σύνοψη και ιεράρχηση προγράμματος μέτρων στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολική Λακωνία- Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή» (ΠΠΒ-07)

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
MM25401CA0101	Αποτροπή μετατροπής χρήσεων γης - Υιοθέτηση φιλικών προς το περιβάλλον καλλιεργητικών πρακτικών για τη διατήρηση του είδους *Linaria tenuis*	GR2540002	*Linaria tenuis*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	4 έτη	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Απαιτούνται κάποιες προπαρασκευαστικές δράσεις, μεταξύ των οποίων ίσως και της επίλυσης θεμάτων ιδιοκτησιακού καθεστώτος	30.000€	ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ), Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ	3
MM25401CA0201	Πιλοτική εφαρμογή μέτρων βελτιστοποίησης υφιστάμενων πρακτικών καλλιέργειας ελαιώνων και μετριασμός των επιπτώσεων τους στη βιοποικιλότητα	GR2540007	*Caprimulgus europaeus, Emberiza caesia, Emberiza hortulana, Lanius collurio, Lanius nubicus, Hippolais olivetorum, Streptopelia turtur*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ		Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Υψηλή	25.000€	Υπουργείο Γεωργίας/Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης, ΕΣΠΑ	2
MM25401CA0401	Μελέτη διαχείρισης και αξιοποίησης τοπικών παραγωγικών συστημάτων	GR2540007	*Alectoris graeca graeca, Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Buteo buteo, Circaetus gallicus, Lanius collurio, Lanius nubicus, Streptopelia turtur*	Εξειδικευμένη επιστημονική ομάδα (Μηχανικοί/Χωροτάκτες)		Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 3	Μέτρια	25.000€	Υπουργείο Γεωργίας/Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης, ΕΣΠΑ	2
MM25401CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης	GR2540001 GR2540002 GR2540007	όλοι οι Τ.Ο. και τα είδη που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο	Περιφέρεια Πελοποννήσου (μέσω προγραμματικής σύμβασης με το ΥΠΑΑΤ)	Υλοποίηση σε μία φάση: 2 έτη	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Υψηλή ωριμότητα. Υπάρχει επιστημονική και θεσμική τεκμηρίωση αναφορικά με την ανάγκη εκπόνησης σχεδίων βόσκησης (άρθρο 3 του Ν. 4351/2015 όπως ισχύει) και έχουν καθοριστεί τεχνικές προδιαγραφές (ΦΕΚ Β' 2331) η αριθμ. 1058/71977/3.07.2017 ΚΥΑ). Έχουν υπογραφεί ήδη προγραμματικές συμβάσεις ανάμεσα στο ΥΠΑΑΤ και την Περιφέρεια Πελοποννήσου και αναμένεται η υλοποίηση του έργου. Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	200.000€	ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ) Πόρους του Ταμείου Γεωργίας Κτηνοτροφίας Είσπραξη των τελών βόσκησης της Περιφέρειας (άρθρο 5 του Ν.4351/2015 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει)	3
MM25401CA0502	Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής	GR2540001 GR2540002 GR2540007	όλοι οι Τ.Ο. και τα είδη που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΑΑΤ	Φάση Α: 1,5 έτος Φάση Β: 1 έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 2-4	Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	Φάση Α: 80.000€ Φάση Β: 50.000€	ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ)	3

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
MM25401CA1601	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων	GR2540001 GR2540002 GR2540007	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΥΠΕΝ ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ	Θεσμοθέτηση: 1ο έτος Εφαρμογή 2ο - 5ο έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης			3
MM25401CC0301	Μείωση των αρνητικών επιπτώσεων στην ορνιθοπανίδα και τα χειρόπτερα από την λειτουργία αιολικών πάρκων	GR2540007, GR2540001	*Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Bubo bubo, Buteo buteo, Circaetus gallicus, Circus aeruginosus, Falco peregrinus, Falco vespertinus, Pernis apivorus, Tachymarptis melba, Barbastella barbastellus, Miniopterus schreibersii, Myotis blythii, Myotis emarginatus, Rhinolophus euryale, Rhinolophus ferrumequinum, Rhinolophus hipposideros, Chiroptera* spp.	ΟΦΥΠΕΚΑ/ Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών	3 έτη (1ο έως 3ο εφαρμογής): 1. Σχέδιο Αρχικής Παρακολούθησης (έτος 0-3), 2. Δράσεις Βελτίωσης της Λειτουργίας και συνέχιση παρακολούθησης (έτος 3- έως λήξη λειτουργίας του Αιολικού Πάρκου)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Απαιτείται συμφωνία με τις εταιρείες ιδιοκτησίας των αιολικών πάρκων. Εξέταση ενδεχόμενου τροποποίησης Περιβαλλοντικών όρων	350.000€	Χρηματοδότησης από ιδιωτικές πηγές (Εταιρεία/ες ιδιοκτησίας των αιολικών πάρκων)	3
MM25401CB0501	Μελέτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης και μελέτη δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων	GR2540001, GR2540002	όλοι οι τύποι οικοτόπων	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Επιστημονικοί φορείς	Φάση Α': Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β': Χάρτες απεικόνισης επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και χάρτες δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-4	Μέτρια	Φάση Α΄: 15.000€: Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β΄: 30.000€: Χάρτες απεικόνισης επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και χάρτες δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων	ΕΣΠΑ Περιφέρεια/Περιφερειακές Ενότητες ΥΠΕΝ	2
MM25401CC0601	Μείωση των αρνητικών επιπτώσεων στην ορνιθοπανίδα από την πρόσκρουση σε γραμμές μεταφορές ρεύματος υψηλή τάσης	GR2540007	*Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Bubo bubo, Buteo buteo, Circaetus gallicus, Circus aeruginosus, Falco peregrinus, Falco vespertinus, Pernis apivorus, Tachymarptis melba*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΔΕΔΔΗΕ	έτος 1ο: Προπαρασκευαστική μελέτη, έτος 2ο: τοποθέτηση σημαντήρων, έτος 3ο: παρακολούθηση αποτελεσματικότητας	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Μέτρια	Κόστος μελέτης: 44.400€, το κόστος υλικοτεχνικής υποδομής και εγκατάστασης εξαρτάται από το μέγεθος του προβλήματος	Εταιρεία/ες ιδιοκτησίας των αιολικών πάρκων ως ανταποδοτικά οφέλη, ΔΕΔΔΗΕ, ΥΠΕΝ	3
MM25401CE0401	Σύνταξη και θεσμοθέτηση Σχέδιου Δράσης αντιμετώπισης έκτακτου περιστατικού θαλάσσιας/ παράκτιας ρύπανσης	GR2540001 GR2540002	Το σύνολο των θαλάσσιων τ.ο. και ειδών θαλάσσιας πανίδας	ΥΠΕΝ, Υπουργείο Ναυτιλίας, Λιμενικό, ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, Περιφέρειες/ Αποκεντρωμένη Διοίκηση	Εκπόνηση Σχεδίου Δράσης: 1ο έτος, Θεσμοθέτηση: 2ο έτος, Εφαρμογή και ασκήσεις: 3ο-5ο έτος (και εφάπαξ)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Έκδοση ΚΥΑ και συμφωνητικών με αρμόδιους φορείς, υπηρεσίες, ιδιώτες, ερευνητικά κέντρα και ΜΚΟ Απαιτείται προκήρυξη διαγωνισμού για την αγορά εξοπλισμού	15.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση	3
MM25401CF0101	Δημιουργία μικροαποθεμάτων - Περίφραξη θέσεων εμφάνισης του είδους *Saponaria jagelii*	GR2540002	*Saponaria jagelii*	Φορέας Διαχείρισης ή άλλος αρμόδιος φορέας	2 έτη	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Ώριμο, δεν απαιτούνται ιδιαίτερες προπαρασκευαστικές δράσεις	20.000€		3
MM25401CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον	GR2540001 GR2540002 GR2540007	Όλα τα είδη και οι τύποι οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ (σε συνεργασία με Ο.Τ.Α., Δασική Υπηρεσία, Λιμενικές Αρχές)	Φάση Α: 5 μήνες, Φάση Β: 5 μήνες	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1	Υψηλή. Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	50.000€	Ταμείο Ανάκαμψης Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) Πράσινο Ταμείο	3
MM25401CF0303	Ρύθμιση ταχύτητας μηχανοκίνητων σκαφών – Κανονιστικό	GR2540001	*Caretta caretta, Chelonia mydas, Monachus monachus*	ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, Λιμενικό	Φάση Α (θεσμοθέτηση): 1ο έτος, Φάση Β (ισχύς): 2ο έτος και εφάπαξ	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Υψηλή.		Μη εφαρμόσιμο	3

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
MM25401CF0304	Εγκατάσταση ειδικών ναυδέτων σκαφών αναψυχής φιλικών προς τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων	GR2540001	1110, 1120*, 1170 *Cymodocea nodosa*, *Cystoseira* spp *Pinna nobilis*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ (σε συνεργασία με Ο.Τ.Α., Λιμενικές Αρχές)	Φάση Α: 1.5 έτος, Φάση Β: 3.5 έτη	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 2-5	Υψηλή. Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	Α' Φάση: 15.000€ Β' Φάση: Προμήθεια και τοποθέτηση αγκυροβολίων = 300.000€ Σχεδιασμός και λειτουργία εφαρμογής = 60.000€ Παρακολούθηση θέσεων ανά έτος = 15.000€ Σύνολο = 460.000€	ΥΜΕΠΕΡΑΑ ΠΕΠ άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση ιδιωτική χρηματοδότηση	3
MM25401CF0305	Αποτροπή εγκατάστασης μόνιμων ή περιστασιακών εγκαταστάσεων αναψυχής-τουρισμού	GR2540002	*Saponaria jagelii*	ΜΔΠΠ ή άλλος αρμόδιος φορέας			Ώριμο, δεν απαιτούνται ιδιαίτερες προπαρασκευαστικές δράσεις	3.000€		3
MM25401CF0308	Εγκατάσταση μπαρών ελέγχου πρόσβασης τροχοφόρων προς την παραλία του Σίμου στην Ελαφόνησο	GR2540002	2110, 2120, 2250, *Linaria tenuis*	ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ	1ο έτος εγκατάσταση και εφάπαξ	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1 και εφάπαξ	Υψηλή.			3
MM25401CF0309	Αποκατάσταση των αμμοθινών με τη χρήση «παγίδων» στις παραλίες της Πούντας, Παναγιάς, Καλόγερα και Σίμου στην Ελαφόνησο	GR2540002	2110, 2120, 2250	ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ	Φάση Α - 1ο έτος Φάση Β - 2ο έτος και εφάπαξ	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Μέτρια			3
MM25401CF0310	Αποτροπή μετατροπής αμμωδών παράκτιων οικοσυστημάτων σε οικιστικές ζώνες, περιορισμός υπαίθριων τουριστικών δραστηριοτήτων για τη διατήρηση του είδους *Linaria tenuis*	GR2540002	*Linaria tenuis*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	3 έτη	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Απαιτούνται προπαρασκευαστικές δράσεις που αφορούν κυρίως τη διερεύνηση και την επίλυση θεμάτων ιδιοκτησιακού καθεστώτος	5.000€		3
MM25401CF0311	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής	GR2540001 GR2540002 GR2540007	Τ.Ο. 2110, 2120, 2190, *Caretta caretta*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ		Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης			3
MM25401CF0312	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών	GR2540001 GR2540002 GR2540007	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ		Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης			3
MM25401CF0313	Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης - συμμετοχής.	GR2540001, GR2540007	Τ.Ο. 8210 Προστατευόμενα, ενδημικά, σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας με ασβεστολιθικά ενδιαιτήματα Είδη ορνιθοπανίδας που φωλιάζουν στα βράχια της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ / Αναρριχητικοί/ορειβατικοί σύλλογοι & ομοσπονδία ορειβατών/αναρριχητών	5 έτη (1ο έως 5ο έτος εφαρμογής): Φάση Α': 0 -1,5 έτος Φάση Β': 1,5 - 3 έτη Φάση Γ': 4-5 έτη Φάση Δ': 5 έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Έκδοση ρύθμισης για χωρικό ή / και χρονικό περιορισμό της δραστηριότητας εφόσον απαιτηθεί. Για την αποτελεσματική εφαρμογή του μέτρου πρέπει να υπάρχει συναίνεση μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων	50.000€	Πράσινο Ταμείο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) LIFE	Υψηλή

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
							(ορειβατικοί και αναρριχητικοί σύλλογοι, αναρριχητές). και ενημέρωση των αναρριχητών. Θεσμοθέτηση αναρριχητικών πεδίων			
MM25401CF0314	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της αναρριχητικής δραστηριότητας	GR2540001, GR2540007	Τ.Ο. 8210 Προστατευόμενα, ενδημικά, σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας με ασβεστολιθικά ενδιαιτήματα Είδη ορνιθοπανίδας που φωλιάζουν στα βράχια της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	Κάθε έτος (1-5 έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Έκδοση ρύθμισης για χωρικό ή / και χρονικό περιορισμό της δραστηριότητας εφόσον απαιτηθεί. Για την αποτελεσματική εφαρμογή του μέτρου πρέπει να υπάρχει συναίνεση μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων (ορειβατικοί και αναρριχητικοί σύλλογοι, αναρριχητές) και ενημέρωση των αναρριχητών.	Μη εφαρμόσιμο	Μη εφαρμόσιμο	Υψηλή
MM25401CF1201	Έκδοση κανονισμού ως προς την διαχείριση αποικιών χειροπτέρων σε ιδιόκτητα και δημόσια κτήρια	GR2540001, GR2540002	*Chiroptera* spp.	ΥΠΕΝ	Το συγκεκριμένο μέτρο υλοποιείται άπαξ με την έκδοση της ρυθμιστικής διάταξης και η υλοποίηση του δεν επιμερίζεται σε φάσεις		Το μέτρο είναι ώριμο			3
MM25307CG0101	Εκπόνηση κοινωνικό-οικονομικής μελέτης για την εκτίμηση ζημιών από την αλληλεπίδραση αλιείας και ειδών θαλάσσιας πανίδας. Εφαρμογή αντισταθμιστικών μέτρων σε παράκτιους αλιείς και προτάσεις θεσμικών ρυθμίσεων της αλιευτικής δραστηριότητας με στόχο τη μείωση της αλληλεπίδρασης των ειδών θαλάσσιας πανίδας με την αλιεία.	GR2540001	1. *Monachus monachus* 2. *Caretta caretta* 3. *Chelonia mydas*	Α' Φάση: ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, ΥΠΑΑΤ (σε συνεργασία με ΜΚΟ και συλλόγους επαγγελματιών αλιέων στις περιοχές μελέτης) Β΄Φάση: ΥΠΑΑΤ	Α' Φάση: 1ο-2ο έτος υλοποίησης (κυρίως κατά την αναπαραγωγική δραστηριότητα (Μάιος-Οκτώβριος) κάθε έτους για την C. *caretta*, και κατά την αναπαραγωγική δραστηριότητα (Αύγουστος έως Δεκέμβριος) κάθε έτους για την M. *monachus* Β΄Φάση: 3ο-4ο έτος υλοποίησης	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-4	Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης Σύμφωνο καλής συνεργασίας ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ με ΥΠΑΑΤ και ΜΔΠΠ με παράκτιους αλιείς Ενεργοποίηση ειδικών μηχανισμών χρηματοδότησης	Α' Φάση: 50.000€ (για 2 έτη) Β' Φάση: το κόστος εξαρτάται από τα αποτελέσματα της κοινωνικό-οικονομικής μελέτης κατά την Α' Φάση	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας» Πράσινο Ταμείο Άλλα ευρωπαϊκά προγράμματα	3
MM25401CG0102	Δράσεις αποκατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»	GR2540001	Τ.Ο. 1120* *Caretta caretta* *Chelonia mydas* *Monachus monachus* *Pinna nobilis*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	1. Εργασίες πεδίου - πιλοτική εφαρμογή αποκατάστασης - 3ο έτος 2. Οδηγός πρακτικών αποκατάστασης - 6ο έτος 3. Ετήσια τεχνική έκθεση - 3ο έως 6ο έτος 4. Παρακολούθηση - 3ο έως 6ο έτος και εφάπαξ	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 3-5	Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	1. Δράση αποκατάστασης (σύνολο): 80.000€ 2. Παρακολούθηση: 10.000/έτος (3 χρόνια και εφάπαξ)	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας» Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ)	2
MM25401CG0103	Τοπικές ρυθμίσεις αλιείας – Κανονιστικό	GR2540001	Caretta caretta, Chelonia mydas	ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, ΥΠΑΑΤ, Λιμενικό	Φάση Α (θεσμοθέτηση): 1ο έτος, Φάση Β (ισχύς): 2ο έτος και εφάπαξ	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Υψηλή.		Μη εφαρμόσιμο	3
MM25401CG0104	Εκπόνηση Σχεδίου Επαγγελματικής και Ερασιτεχνικής Αλιευτικής διαχείρισης της περιοχής	GR2540001, GR2540002	1110, 1120*, 1170 *Cymodocea nodosa, Cystoseira* spp *Pinna nobilis, Caretta caretta, Chelonia mydas, Monachus monachus*	ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, ΥΠΑΑΤ, Λιμενικό	Φάση Α (μελέτη): 1ο-2ο έτος, Φάση Β (θεσμοθέτηση): 3ο έτος, Φάση Γ (εφαρμογή): 4ο έτος και εφάπαξ	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Υψηλή.	40.000€	Υπουργείο Γεωργίας/Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης, ΕΣΠΑ	3

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
MM25401CG0201	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας	GR2540001 GR2540002 GR2540007	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, ΔΑΣΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης		Μη εφαρμόσιμο	3
MM25401CG0401	Δημιουργία Ομάδας Ανίχνευσης Δηλητηριασμένων Δολωμάτων με ειδικά εκπαιδευμένο σκύλο	GR2540007, GR2540002	*Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Buteo buteo, Falco biarmicus , Falco pergrinus brookei, Bubo bubo, Circus cyaneus, Circus macrourus, Circus aeruginosus* *Canis aureus*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία	1ο έτος: Εκπαίδευση σκύλου 2ο έως 10 έτος: Δράση Ομάδας Σκύλων	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Μέτρια (καθώς προϋποθέτει την εκπαίδευση του σκύλου) Προβλήματα προκύπτουν από την σύγχυση των αρμοδιοτήτων που όμως αναμένεται να επιλυθούν σε μεγάλο βαθμό από το μέτρο MM25401CG0402	246.000€	Ταμείο Ανάκαμψης ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο	3
MM25401CG0402	Ενεργοποίηση του Τοπικού Σχεδίου Δράσης για την καταπολέμηση της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων	GR2540007, GR2540002	*Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Buteo buteo, Falco biarmicus, Falco pergrinus brookei, Bubo bubo, Circus cyaneus, Circus macrourus, Circus aeruginosus, Canis aureus*	Όλοι οι αρμόδιοι φορείς όπως ορίζεται από το ΦΕΚ 3793/2018 υπό τον συντονισμό της αρμόδιας Δασικής Υπηρεσίας ή Διεύθυνσης Δασών.	1ο εξάμηνο 1ου έτους: συνάντηση των αρμόδιων φορέων και κατάρτιση του αρχικού ΤΣΔ, 2ο εξάμηνο 1ου έτους έως 10 έτος: εφαρμογή του ΤΣΔ και επικαιροποίηση του κάθε έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Υψηλή καθώς το ΦΕΚ 3793/2018 που ορίζει το νομικό πλαίσιο για την σύνταξη των Τοπικών Σχεδίων Δράσης (ΤΣΔ) είναι ήδη δημοσιευμένο. Το ΦΕΚ 3793/2018 για τα Τοπικά Σχέδια Δράσης για την καταπολέμηση της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων δεν προβλέπει επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού για την εφαρμογή του ΤΣΔ.		Ταμείο Ανάκαμψης ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)	3
MM25401CI0301	Παρακολούθηση και περιορισμός εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών στο θαλάσσιο περιβάλλον	GR2540001	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, ΥΠΕΝ	Παρακολούθηση: Συνεχές, Εξολόθρευση/ Περιορισμός: Συνεχές	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Απαιτείται προσδιορισμός των ξενικών χωροκατακτητικών ειδών που βρίσκονται σε αφθονία στην περιοχή, για να προσδιοριστούν στοχευμένες τύπου δράσεις.	15.000€	Γαλάζιο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας» LIFE	3
MM25401CI0302	Παρακολούθηση εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών	GR2540001, GR2540002	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία Δημοτικές, περιφερειακές αρχές Επιστημονικοί φορείς	Φάση Α': Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης για τον έγκαιρο εντοπισμό ξενικών χωροκατακτητικών ειδών Φάση Β': Εφαρμογή παρακολούθησης με διετή συχνότητα	1 έτος (Φάση Α΄) - Συνεχές	Υψηλή	Φάση Α', 20.000€: Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης Συνεχής παρακολούθηση: 5.000€/διετία: Παρακολούθηση εμφάνισης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών, σύμφωνα με το σχέδιο παρακολούθησης.	Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)	3

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
MM25401CI0303	Εκρίζωση ξενικών εισβολικών ειδών	GR2540002	2110, 2120, 2250	ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, Επιστημονικοί φορείς, ΜΚΟ	Φάση Α - 1ο έτος Φάση Β - 2ο έτος και εφάπαξ	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Υψηλή.			3
MM25401CI0304	Έλεγχος για παρουσία, και συλλογή ατόμων του ξενικού εισβλητικού είδους *Trachemys scripta*	GR2540001, GR2540002	*Mauremys rivulata*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία Περιφέρεια / ΟΤΑ	Φάση Α': 1ο έτος / Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης για τον έγκαιρο εντοπισμό ξενικών χωροκατακτητικών ειδών Φάση Β': Εφαρμογή παρακολούθησης με διετή συχνότητα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Υψηλή	Φάση Α', 20.000€: Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης Συνεχής παρακολούθηση: 3.000€/διετία: Παρακολούθηση εμφάνισης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών, σύμφωνα με το σχέδιο παρακολούθησης.	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο	3
MM25401CI0701	Οριοθέτηση περιοχών για την προστασία των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*) και περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*), και πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του είδους	GR2540001	*Pinna noblis*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	1. Προμήθεια υλικών (Όργανα μέτρησης θερμοκρασίας, αλατότητας και άλλων αβιοτικών παραμέτρων, υποβρύχιοι σημαντήρες / συστήματα υποβρύχιας σήμανσης, επιφανειακοί σημαντήρες, Ενημερωτικές πινακίδες, υλικά για σήμανση επιλεγμένων ατόμων)/ 1ο εξάμηνο 2. Τοποθέτηση των πινακίδων και των σημαντήρων/ 2ο εξάμηνο 3. Εργασίες πεδίου/ 3ο και 4ο εξάμηνο 4. Σύνταξη έκθεσης/ τέλος δράσης: 1) πληθυσμιακή εκτίμηση και αξιολόγηση της κατάστασης υγείας του είδους ανά τοποθεσία. 2) ποσοτικές αναλύσεις αβιοτικών χαρακτηριστικών ανά μήνα. 23) αναλυτικούς χάρτες που θα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 2-5	Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για οριοθέτηση περιοχών και τοποθέτηση σήμανσης σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τις ρυθμίσεις του παρόντος Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης. Το μέτρο μπορεί να εφαρμοστεί μόνο μετά την ολοκλήρωση του μέτρου MM25401CW0201	Φάση Α': 30.000€ (αναλόγως με τις περιοχές που θα εντοπιστούν) Φάση Β': 30.000€ (αναλόγως με τις περιοχές που θα εντοπιστούν)	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας»	Φάση Α' - 3 Φάση Β' - 2

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
					αποτυπώνουν τα όρια των πληθυσμών, τα όρια των περιοχών προστασίας (συμπεριλαμβανομένης της ζώνης ασφαλείας), τα όρια των περιοχών αποκατάστασης, καθώς και τις θέσεις τοποθέτησης υποβρύχιων και επιφανειακών σημαντήρων και ενημερωτικών πινακίδων. Τους χάρτες θα πρέπει να συνοδεύει επαρκή τεκμηρίωση σε ότι αφορά την οριοθέτηση ή μη-οριοθέτηση της εκάστοτε περιοχής και τη θέση τοποθέτησης των υποβρύχιων και επιφανειακών σημαντήρων και πινακίδων, καθώς και αντίγραφα των σχετικών αδειών. 34) φωτογραφικά τεκμήρια από την περιοχή, τους πληθυσμούς, και τις πιέσεις και απειλές στο είδος και στους οικοτόπους.					
MM25401CI0702	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση μεταχρωματικού έλκους πλατάνου	GR2540001	Τ.Ο 92C0	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία	Φάση Α' 2 έτη Φάση Β': Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης 1 έτος. Υλοποίηση παρακολούθηση συνεχής Φάση Γ΄: Οργάνωση σχεδίου δράσης 1έτος. Υλοποίηση σχεδίου δράσης συνεχής	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Κανονιστικό πλαίσιο (θεσμοθέτηση προδιαγραφών) για υλοτομίες και δασοκομικούς χειρισμούς στον 92C0 Σύμφωνα με Δασική Υπηρεσία και ΟΤΑ	Φάση Α:Κόστος 15.000€ (Καθορισμός θεσμικών μέτρων. Συγκέντρωση υλικού για συγγραφή και παραγωγή και διοργάνωση σεμιναρίων σε δήμους κ.ο.κ) Φάση Β: Κόστος 5.000€ (Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης εξάπλωσης της ασθένειας + 5.000€ / έτος κόστος εφαρμογής το οποίο περιλαμβάνει καύσιμα, μετακινήσεις και αναλύσεις για την εξακρίβωση της παρουσίας του παθογόνου σε συλλεγμένα δείγματα) Φάση Γ: 10.000€ για την εκπόνηση του σχεδίου και 10.000 €/έτος για δράσεις περιορισμού της εξάπλωσης του παθογόνου. 30.000€ + 10.000€/έτος	Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)	3
MM25401CJ0101	Καθαρισμός του θαλάσσιου βυθού από απορρίμματα με έμφαση στους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων	GR2540001	1110 Αμμοσύρσεις που καλύπτονται διαρκώς από θαλάσσιο νερό μικρού βάθους 1120* Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*) 1170 Ύφαλοι	ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ	1. Καθαρισμοί: Από Μάιο έως Οκτώβριο κάθε έτους 2. Εκτίμηση πηγών ρύπανσης: Από Νοέμβριο έως Απρίλιο κάθε έτους	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Υψηλή. Απαιτείται εντοπισμός των περιοχών που συσσωρεύουν μεγάλες ποσότητες απορριμμάτων	1. Καθαρισμός: 3.000 -5.000€ 2. Προμήθεια παράκτιων αλιέων συσκευές εντοπισμού αλιευτικού εργαλείου: 10,000€ 3. τοποθέτηση κάδων ανακύκλωσης: 500€	Ταμείο Συνοχής, ΕΤΠΑ, ΕΠΑλΥΘ, LIFE, INTERREG, ERASMUS	3
MM25401CJ0102	Έργα αποκατάστασης μικρών υγροτόπων στην παραλία της Πούντας Λακωνίας	GR2540002	υγροτοπικοί τύποι οικοτόπων	ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ	Φάση Α - 1ο έτος Φάση Β - 2ο έτος Φάση Γ - 3ο έως 5ο έτος Φάση Δ - 1ο έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Μέτρια προς Υψηλή.			3

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
MM25401CS0101	Εκτός τόπου (ex situ) διατήρηση σε τράπεζες σπερμάτων και σε βοτανικούς κήπους για τη διατήρηση του είδους *Linaria tenuis*	GR2540002	*Linaria tenuis*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Βοτανικός Κήπος / Τράπεζα Σπερμάτων	Η συλλογή του πολλαπλασιαστικού υλικού θα πραγματοποιηθεί στα πλαίσια του μέτρου MM25401CW0213. θα ακολουθήσει η φύλαξη σπερμάτων σε σχετικά αποθετήρια (τράπεζες σπερμάτων) καθώς και η καλλιέργειά σου σε Βοτανικούς Κήπους	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Απαιτείται συμφωνία με Βοτανικό Κήπο και Τράπεζα Σπερμάτων	5.000€	Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ	3
MM25401CW0101	Εξειδικευμένες δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών στον τουριστικό τομέα	GR2540001 GR2540002 GR2540007	Όλα τα είδη και οι τύποι οικοτόπων του προστατευτέου αντικεμένου	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Περιφέρεια / ΟΤΑ Υπουργείο Τουρισμού ΜΚΟ	1ο έως 3ο έτος, κυρίως κατά το διάστημα Μαρτίου - Μαΐου, δηλαδή κατά την προετοιμασία της τουριστικής περιόδου. 1. Διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) - 1ο έως 3ο έτος 2. Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων - 1ο έτος 3. Οπτικο-ακουστικό υλικό - 2ο έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Απαιτούνται συμφωνίες "καλής πρακτικής" με τους τοπικούς φορείς και τις ΜΔΠΠ για την διασφάλιση του προστατευτέου αντικειμένου.	20.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας» Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) ΜΚΟ Περιφέρεια / ΟΤΑ Χρηματοδότησης από ιδιωτικές πηγές	3
MM25401CW0102	Δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών αλιέων	GR2540001	1. 1110 Αμμοσύρσεις που καλύπτονται διαρκώς από θαλάσσιο νερό μικρού βάθους 2. 1120* Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*) 3. 1170 Υφαλοι 4. *Monachus monachus* 5. *Caretta caretta* 6. *Chelonia mydas* 7. *Pinna nobilis*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΑΑΤ Σε συνεργασία με Δίκτυο Κτηνιάτρων, Εθνική Επιτροπή εκβρασμών θαλασσίων ζώων, Δίκτυο Διάσωσης θαλασσίων χελωνών, ΜΚΟ	1. Διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) - 1ο έως 2ο έτος 2. Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων - 1ο έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Δεν απαιτούνται ενέργειες ωρίμανσης.	1. Διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) – 6.000€ 2. Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων – 1.000€	LIFE IP 4 NATURA ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας» Πράσινο Ταμείο	3
MM25401CW0103	Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους	GR2540001 GR2540002 GR2540007	Όλα οι Τ.Ο. και τα είδη	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	3 έτη	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 3-5	το μέτρο μπορεί να εφαρμοστεί μόνο μετά την ολοκλήρωση του μέτρου MM25307CW0206	30.000€ (το ακριβές ποσό θα καθοριστεί από το σχέδιο δράσης που θα προηγηθεί)	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο	2
MM25401CW0104	Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση	GR2540001 GR2540002 GR2540007	Όλα οι Τ.Ο. και τα είδη	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Περιφέρεια / ΟΤΑ	3 έτη	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Δεν απαιτούνται ενέργειες ωρίμανσης.	100.000€	Πράσινο Ταμείο 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη	3
MM25401CW0105	Δράσεις εκπαίδευσης, κατάρτισης και ενημέρωσης των αρμόδιων αρχών και φορέων σε θέματα παρακολούθησης, αποτελεσματικής διαχείρισης θαλάσσιου χώρου και αντιμετώπισης παράνομων	GR2540001 GR2540002 GR2540007	*Monachus monachus* *Caretta caretta* *Chelonia mydas* *Pinna nobilis*	ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ ΥΠΑΑΤ Δίκτυο Κτηνιάτρων, Εθνική Επιτροπή εκβρασμών θαλασσίων ζώων, Δίκτυο Διάσωσης	1. Σύνταξη ειδικών πρωτόκολλων - 1ο έτος 2. Διεξαγωγή τεσσάρων (4) ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) στο προσωπικό των Φορέων ΠΠ, Λιμενικών αρχών, σχετικές ΜΚΟ και τοπικές ομάδες εθελοντών, δίκτυο κτηνιάτρων - 1ο έως 2ο έτος 3. Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων - 1ο έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Δεν απαιτούνται ενέργειες ωρίμανσης. Συνεργασία με φορείς του δημοσίου	1. Σύνταξη ειδικών πρωτόκολλων – 6.000€ 2. Διεξαγωγή τεσσάρων (4) ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) στο προσωπικό των Φορέων ΠΠ, Λιμενικών αρχών, σχετικές ΜΚΟ και	Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας» 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και	3

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
	ενεργειών και ειδικών περιστατικών (π.χ. εκβρασμών και τραυματισμών πανίδας)			θαλασσίων χελωνών				τοπικές ομάδες εθελοντών, δίκτυο κτηνιάτρων – 5.000€ 3. Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων – 1.000€	Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)	
ΜΜ25401CW0106	Εξειδικευμένη ενημέρωση των χρηστών γης που σχετίζονται με τα δηλητηριασμένα δολώματα	GR2540007, GR2540002	*Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Buteo buteo, Falco biarmicus, Falco pergrinus brookei, Bubo bubo, Circus cyaneus, Circus macrourus, Circus aeruginosus* *Canis aureus*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	1ο εξάμηνο 1ου έτους: συλλογή δεδομένων / απόψεων μέσω ερωτηματολογίων 2ο εξάμηνο 1ου έτους έως 2 έτος: σχεδιασμός και παραγωγή πληροφοριακού υλικού 2 έως 10 έτος: ενημέρωση χρηστών γης	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Δεν απαιτούνται ενέργειες ωρίμανσης.	20.000€	Πράσινο Ταμείο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ)	3
ΜΜ25401CW0107	Ενημέρωση-ευαισθητοποίηση κοινού για το είδος *Linaria tenuis*	GR2540002	*Linaria tenuis*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	5 έτη		Ώριμο, δεν απαιτούνται προπαρασκευαστικές δράσεις.	25.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ), Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ	2
ΜΜ25401CW0108	Ενημέρωση-ευαισθητοποίηση κοινού για το είδος *Saponaria jagelii*	GR2540002	*Saponaria jagelii*	Αρμόδιος Φορέας Διαχείρισης			Ώριμο, δεν απαιτούνται προπαρασκευαστικές δράσεις.	15.000€		2
ΜΜ25401CW0109	Σχεδιασμός και εγκατάσταση υπαίθριου συστήματος ερμηνείας περιβάλλοντος και την ενημέρωσης για τις αμμοθίνες και τις θαλάσσιες χελώνες: Κώδικας ορθής συμπεριφοράς στα αμμοθινικά οικοσυστήματα	GR2540002	2110, 2120, 2250, *Caretta caretta*	ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ	Φάση Α' - 6 μήνες (σχεδιασμός και χωροθέτηση συστήματος ερμηνείας) Φάση Β' - 6 μήνες(Έργα εγκατάστασης συστήματος ερμηνείας)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1	Υψηλή.			3
ΜΜ25401CW0201	Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους *Pinna nobilis*	GR2540001	*Pinna noblis*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΕΝ (σε περίπτωση οριζόντιου έργου)	1. Εργασίες πεδίου - πρώτο 6-μηνο 1ου έτους εφαρμογής 2. Τεχνική έκθεση - τέλος δράσης (πρώτο 6-μηνο 1ου έτους εφαρμογής)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1	Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση των εργασιών. Απαιτούμενη η συμμετοχή εκπαιδευμένων δυτών	50.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας»	3
ΜΜ25401CW0202	Ταχεία εκτίμηση των πληθυσμών της *Monachus moanchus* στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, του βαθμού πιέσεων, την κατάσταση των ιχθυαποθεμάτων που αποτελούν κύριο μέρος της διατροφής του και εκτίμηση του βαθμού διατήρησης των κύριων ενδιαιτημάτων τροφοληψίας του είδους	GR2540001	1. *Monachus monachus* 2. Τ.Ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)» (ενδιαίτημα τροφοληψίας, αναπαραγωγής και ξεκούρασης)Τ.Ο. 1160 «Αβαθείς κόλποι και κολπίσκοι» (ενδιαίτημα τροφοληψίας, αναπαραγωγής και	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	1. Εργασίες πεδίου - 1ο και 2ο έτος 2. Τεχνική έκθεση - τέλος δράσης (3ο έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Αιτήματα απόκτησης δεδομένων από υπεύθυνους φορείς και εμπλεκόμενους κάθε δραστηριότητας/χρήσης 'Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση των εργασιών. Το μέτρο μπορεί να εφαρμοστεί μόνο μετά την ολοκλήρωση του μέτρου ΜΜ25307CW0203	60.000€	- LIFE IP 4 NATURA - 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο	3

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
			ξεκούρασης) 3. Τ.Ο. 1170 «Ύφαλοι» (ενδιαίτημα τροφοληψίας, αναπαραγωγής και ξεκούρασης)							
MM25401CW0203	Πρόγραμμα συλλογής δεδομένων στο θαλάσσιο χώρο για την εκτίμηση των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas*, των πιέσεων που δέχονται και της κατάστασης των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας (μελέτη βάσης).	GR2540001 GR2540002	1. Caretta caretta 2. Chelonia mydas 3. τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)» (ενδιαίτημα τροφοληψίας) 4. τ.ο. 1170 «Ύφαλοι» (ενδιαίτημα τροφοληψίας)	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, Περιβαλλοντικές Οργανώσεις, Ερευνητικά και Πανεπιστημιακά Ιδρύματα	Α) Ενδιάμεση αναφορά προόδου της μελέτης η οποία θα περιλαμβάνει ταχεία εκτίμηση του βαθμού των κύριων πιέσεων (18 μήνες) Β) Τελική Έκθεση (με την ολοκλήρωση του έργου στο 3ο έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 2-4	Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	50.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)	3
MM25401CW0204	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»	GR2540001 GR2540002	Τ.Ο. 1120*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	1) Εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης του τ.ο. 1120* - 1ο έως 2ο έτος 2) Αποτύπωση της χωρικής έκταση του τ.ο. 1120*- 1ο έως 2ο έτος 3) Πιέσεις και απειλές - 1ο έως 2ο έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	1. Χαρτογράφηση και αξιολόγηση κατάστασης: 80.000€ 2. Καταγραφή πιέσεων και απειλών, αξιολόγηση οικοσυστημικών υπηρεσιών: 10.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση	3
MM25401CW0205	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1170	GR2540001	Τ.Ο. 1170	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	1) Εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης του τ.ο. 1170	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	1. Χαρτογράφηση και αξιολόγηση κατάστασης: 40.000€ 2. Καταγραφή πιέσεων και απειλών, αξιολόγηση οικοσυστημικών υπηρεσιών: 5.000 €	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση	3
MM25401CW0206	Διερεύνηση και καταγραφή των ειδών χειροπτέρων και των ενδιαιτημάτων τους (μελέτη βάσης)	GR2540001και GR2540002	*Chiroptera* spp.	ΟΦΥΠΕΚΑ	Η έρευνα περιλαμβάνει μια προκαταρκτική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.		Το μέτρο είναι ώριμο	40.000€	ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ	3
MM25401CW0207	Καταγραφή και αναγνώριση εποχιακών προτύπων στη χρήση των καταφυγίων "Σπήλαιο Σολωμού Τρύπα", "Πύργος Αγ. Στεφάνου", "Σπήλαιο Κότωνας" και "Σπήλαιο Κισσός"	GR2540001	*Chiroptera* spp.	ΟΦΥΠΕΚΑ	Το μέτρο επιμερίζεται σε 3 φάσεις:1η φάση) Προετοιμασία μεθοδολογίας (εκτιμώμενη διάρκεια 3 μήνες), 2) Διενέργεια εργασιών πεδίου (διάρκεια 30 μήνες), 3) Σύνταξη αναφοράς η οποία περιλαμβάνει το σύνολο των ευρημάτων σχετικά με την εποχιακή χρήση των καταφυγίων από τα χειρόπτερα και πρόταση λήψεις μέτρων για την μείωση ή εξάλειψη των πιθανών Π/Α		Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης	40.000€	ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ	3

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
MM25401CW0208	Χαρτογράφηση και καταγραφή των σημαντικών θέσεων τροφοληψίας των χειροπτέρων	GR2540001, GR2540002	*Chiroptera* spp.	ΟΦΥΠΕΚΑ	Το μέτρο επιμερίζεται σε 3 φάσεις:1η φάση) Προετοιμασία μεθοδολογίας (εκτιμώμενη διάρκεια 6 μήνες), 2) Διενέργεια εργασιών πεδίου (διάρκεια 3 έτη), 3) Σύνταξη αναφοράς η οποία περιλαμβάνει το σύνολο των ευρημάτων σχετικά με την καταγραφή των σημαντικών θέσεων τροφοληψίας και της θηρευτικής δραστηριότητας των χειροπτέρων και πρόταση λήψεις μέτρων για την μείωση ή εξάλειψη των πιθανών Π/Α (6 μήνες)	0	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης	70.000€	ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ	3
MM25401CW0209	Καταγραφή παρουσίας και πληθυσμιακής πυκνότητας του τσακαλιού (μελέτη βάσης)	GR2540001, GR2540002	*Canis aureus*	ΟΦΥΠΕΚΑ	Η έρευνα περιλαμβάνει μια προπαρασκευαστική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.	0	Το μέτρο είναι ώριμο	30.000€	ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ	3
MM25401CW0211	Πρόγραμμα καταγραφής αναπαραγωγικής δραστηριότητας της *Caretta caretta* και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης σε περιοχές “μέτριας /σποραδικής” ωοτοκίας των περιοχών μελέτης (μελέτη βάσης)"	GR2540001 GR2540002	1. *Caretta caretta* 2. τ.ο. 2110 «Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες» (κύριο ενδιαίτημα/ υποστηρικτικός οικότοπος στη φωλεοποίηση)	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	Α) Σύνταξη ταχείας εκτίμησης του βαθμού διατήρησης, του βαθμού πιέσεων και παραμέτρων φωλεοποίησης στις παραλίες ωοτοκίας (Δεκέμβριος, μετά την εφαρμογή του έργου κατά το 1ο έτος). Β) Τελική Έκθεση (Δεκέμβριος, μετά την ολοκλήρωση του έργου στο 2ο έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	70.000€ (για 2 έτη)	- LIFE IP 4 NATURA, LIFE EUROTURTLES - 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) - Πράσινο Ταμείο - ΜΚΟ	3
MM25401CW0212	Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών	GR2540001 GR2540002 GR2540007	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	ΥΠΑΑΤ	Η υλοποίηση του μέτρου ξεκινά από το 1ο έτος εφαρμογής του ΔΣ . Το μέτρο διακρίνεται σε δυο φάσεις: στην 1η φάση θα οριστικοποιηθούν οι λεπτομέρειες των γεωργοπεριβαλλοντικών μέτρων (Σχέδιο Δράσης) και έχει διάρκεια 1,5 χρόνο και, στη 2η φάση θα υλοποιηθούν κάποια από τα γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης Απαιτείται σειρά θεσμικών μέτρων για τη θεσμική ισχυροποίηση των ορθών καλλιεργητικών πρακτικών και τη διαδικασία πιστοποίησης	40.000€	ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ)	3
MM25401CW0213	Παρακολούθηση της κατάστασης των πληθυσμών και των ενδιαιτημάτων του είδους *Linaria tenuis*	GR2540002	*Linaria tenuis*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	5 έτη	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Ώριμο, δεν απαιτούνται προπαρασκευαστικές δράσεις όσον αφορά τις θέσεις των ήδη γνωστών πληθυσμών του είδους.	20.000€ ανά έτος	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ), Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ	3
MM25401CW0214	Εκτός τόπου (ex situ) διατήρηση σε τράπεζες σπερμάτων και σε βοτανικούς κήπους	GR2540002	*Saponaria jagelii*	Αρμόδιος Φορέας Διαχείρισης σε συνεργασία με επιστημονικά/ερευνητικά εργαστήρια.	Η συλλογή του πολλαπλασιαστικού υλικού θα πραγματοποιηθεί στα πλαίσια του μέτρου MM25401CW0215. θα ακολουθήσει η φύλαξη σπερμάτων σε σχετικά αποθετήρια (τράπεζες σπερμάτων) καθώς και η καλλιέργειά σου σε Βοτανικούς Κήπους	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Ώριμο, δεν απαιτούνται προπαρασκευαστικές δράσεις	5.000€		3
MM25401CW0215	Παρακολούθηση της κατάστασης των πληθυσμών του είδους *Saponaria jagelii*	GR2540002	*Saponaria jagelii*	Αρμόδιος Φορέας Διαχείρισης	0	0	Ώριμο, δεν απαιτούνται προπαρασκευαστικές δράσεις όσον αφορά τις θέσεις των ήδη γνωστών πληθυσμών του είδους.	15.000€		3
MM25401CW0217	Βελτίωση γνώσης κατανομής του είδους *Mauremys rivulata*	GR2540001	*Mauremys rivulata*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	Η έρευνα περιλαμβάνει μια προπαρασκευαστική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.	0	Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	20.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ), Πράσινο Ταμείο,	2

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
									Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ, έργα LIFE	
MM25401CW0301	Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής	GR2540001 GR2540002 GR2540007	Όλα οι Τ.Ο. και τα είδη	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	1,5 έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Το μέτρο είναι ώριμο. Υπάρχουν τεχνικές προδιαγραφές και θα υπάρξει πιλοτική εφαρμογή της μεθοδολογίας στα πλαίσια του LIFE IP-4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002) Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	40.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο	2
MM25401CW0302	Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.	GR2540001 GR2540002 GR2540007	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ	Φάση Α: Συλλογή και δόμηση περιγραφικών και χωρικών δεδομένων σε ενιαία βάση δεδομένων (1,5 έτος) Φάση Β: Ανάπτυξη webgis πλατφόρμας και εφαρμογών (6 μήνες) Φάση Γ: Δοκιμαστική λειτουργία webgis πλατφόρμας / Τελικές διορθώσεις / Εκπαίδευση χρηστών της ΜΔΠΠ (6 μήνες)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	150.000€	Ταμείο Ανάκαμψης Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ)	3
MM25401CW0303	Αποτύπωση και θεσμοθέτηση γεωγραφικών ορίων της επέκτασης του Δικτύου που έλαβε χώρα το 2017 για το καταφύγιο Πύργος Αγ. Στεφάνου	GR2540001	*Chiroptera* spp.	ΥΠΕΝ	Το συγκεκριμένο μέτρο υλοποιείται άπαξ με την έκδοση της ρυθμιστικής διάταξης και η υλοποίηση του δεν επιμερίζεται σε φάσεις		Το μέτρο είναι ώριμο			3
MM25401CW0303	Παρακολούθηση θαλασσίων τύπων οικοτόπων	GR2540001	Όλα οι θαλάσσιοι Τ.Ο.	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	1) Γεω-χωρική εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης των θαλασσίων τ.ο. στην περιοχή	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	Αναλύονται για κάθε σχέδιο παρακολούθησης στο αντίστοιχο κεφάλαιο	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση	3
MM25401CW0304	Παρακολούθηση θαλασσίων ειδών πανίδας	GR2540001	Όλα τα θαλάσσια είδη πανίδας	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	1) Γεω-χωρική εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης των θαλασσίων ειδών πανίδας στην περιοχή	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	Αναλύονται για κάθε σχέδιο παρακολούθησης στο αντίστοιχο κεφάλαιο	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση	3
MM25401CW0305	Παρακολούθηση ανθρωπογενών δραστηριοτήτων στο θαλάσσιο περιβάλλον	GR2540001	Όλα τα θαλάσσια είδη πανίδας	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	1) Γεω-χωρική και εποχιακή εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης των θαλασσίων ανθρωπογενών δραστηριοτήτων στην περιοχή	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	Αναλύονται για κάθε σχέδιο παρακολούθησης ανά δραστηριότητα στο αντίστοιχο κεφάλαιο	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση	3

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτεραιότητα μέτρου
MM25401CW0306	Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής	GR2540001 GR2540002 GR2540007	Σύνολο προστατευτέου αντικειμένου	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, Λιμενικό, Δασική υπηρεσία, ΥΠΕΝ	1ο έτος: προμήθεια εξοπλισμού και εκπαίδευση εποπτών, 2ο-5ο έτος: περιπολίες εποπτών	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Απαιτείται προκήρυξη διαγωνισμού για την αγορά εξοπλισμού και Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου και δράσεις αποκατάστασης.	311.700€		3
MM25401CW0307	Δίκτυο ενημέρωσης, έγκαιρης προειδοποίησης και βοήθειας για τις "εκρήξεις" μεδουσών	GR2540001	*Caretta caretta* *Chelonia mydas*	ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ	1. Επικαιροποίηση ΚΥΑ, αγορά εξοπλισμού και θέσεις εγκατάστασης, ανάπτυξη εφαρμογής, εκπαίδευση: 1ο έτος 2. Δράσεις εκπαίδευσης και ενημέρωσης εφαρμογής: 2ο έτος και εφάπαξ	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Υψηλή. Απαιτείται έγκαιρος εντοπισμός των περιοχών που εμφανίζουν εποχικά φαινόμενα υψηλών συγκεντρώσεων μεδουσών	70.000€	Ιδιωτική πρωτοβουλία 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο	3
MM25401CW0308	Ανασύσταση ιστορικού πυρκαγιών	GR2540001, GR2540002	όλοι οι τύποι οικοτόπων	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Επιστημονικοί φορείς	Φάση Α': Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β': Χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών Φάση Γ': Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών	3 έτη	Υψηλή	Φάση Α΄: 15.000 €: Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β΄: 30.000 €: Χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών Φάση Γ΄: 5.000 €: Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών	ΕΣΠΑ Περιφέρεια/Περιφερειακές Ενότητες ΥΠΕΝ	3
MM25401CW0309	Συλλογή και αποθήκευση γενετικού υλικού *Juniperus macrocarpa*	GR2540002	2110, 2120, 2250, *Juniperus macrocarpa*	ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, Επιστημονικοί φορείς	2 έτη	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Υψηλή.			3
MM25401CW0310	«Dune shifting monitoring»– παρακολούθηση μετατόπισης αμμόλοφων.	GR2540002	2110, 2120, 2250	ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ	1ο έως 5ο έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Υψηλή.			3
MM25401CW0311	Δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρόμων αναψυχής και διαδρομές περιήγησης επιφανείας με μάσκα και αναπνευστήρα	GR2540001	1120*, 1170	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	Φάση Α (1ο έτος) - Εκπόνηση μελέτης για τον προσδιορισμό των σημείων, των διαδρομών, χαρακτηρισμός της βιοποικιλότητας & ευαισθησίας θαλάσσιων Τ.Ο. και ειδών, φέρουσα ικανότητα. Φάση Β (2ο έτος και εφάπαξ)- Δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρόμων και ψηφιακής εφαρμογής. Συντήρηση κάθε έτος.	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Υψηλή. Απαιτείται έγκαιρος εντοπισμός των περιοχών καταδυτικού ενδιαφέροντος.	7.000€ ανά διαδρομή (ο αριθμός τους θα προσδιοριστεί από την προβλεπόμενη μελέτη)	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση	3
MM25401CW0312	Ανασύσταση ιστορικού πυρκαγιών	GR2540001 GR2540007	όλοι οι τύποι οικοτόπων	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Επιστημονικοί φορείς	Φάση Α': Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β': Χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών Φάση Γ': Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Υψηλή	Φάση Α΄: 15.000€: Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β΄: 30.000€: Χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών Φάση Γ΄: 5.000€: Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών	ΕΣΠΑ Περιφέρεια/Περιφερειακές Ενότητες ΥΠΕΝ	3
MM25401CW0313	Μελέτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης και μελέτη δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων	GR2540001 GR2540007	όλοι οι τύποι οικοτόπων	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Επιστημονικοί φορείς	Φάση Α': Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β': Χάρτες απεικόνισης επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και χάρτες δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 3-5	Μέτρια	Φάση Α΄: 15.000€: Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β΄: 30.000€: Χάρτες απεικόνισης επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και χάρτες δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων	ΕΣΠΑ Περιφέρεια/Περιφερειακές Ενότητες ΥΠΕΝ	2
MM25401CW0314	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας	GR2540001 GR2540002 GR2540007	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ	1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης			2

Πίνακας 5.4-8: Σύνοψη και ιεράρχηση προγράμματος μέτρων στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα» (ΠΠΒ-08)

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτε-ραιότητα μέτρου
MM25403CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης	GR2540003, GR2540006	όλοι οι Τ.Ο. και τα είδη που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο	Περιφέρεια Πελοποννήσου (μέσω προγραμματικής σύμβασης με το ΥΠΑΑΤ)	Υλοποίηση σε μία φάση: 2 έτη	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Υψηλή ωριμότητα. Υπάρχει επιστημονική και θεσμική τεκμηρίωση αναφορικά με την ανάγκη εκπόνησης σχεδίων βόσκησης (άρθρο 3 του Ν. 4351/2015 όπως ισχύει) και έχουν καθοριστεί τεχνικές προδιαγραφές (ΦΕΚ Β' 2331) η αριθμ. 1058/71977/3.07.2017 ΚΥΑ). Έχουν υπογραφεί ήδη προγραμματικές συμβάσεις ανάμεσα στο ΥΠΑΑΤ και την Περιφέρεια Πελοποννήσου και αναμένεται η υλοποίηση του έργου. Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	3.310.82749 εκατ. για τις Περιφερειακές Ενότητες Αργολίδας, Αρκαδίας, Κορινθίας, Λακωνίας και Μεσσηνίας	ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ) Πόρους του Ταμείου Γεωργίας Κτηνοτροφίας Είσπραξη των τελών βόσκησης της Περιφέρειας (άρθρο 5 του Ν.4351/2015 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει)	3
MM25403CA0502	Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής	GR2540003, GR2540006	όλοι οι Τ.Ο. και τα είδη που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΑΑΤ	Φάση Α: 1,5 έτος Φάση Β: 1 έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 2-4	Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	Φάση Α: 80.000€ Φάση Β: 50.000€	ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ)	3
MM25403CA1101	Εκτίμηση των επιπτώσεων πιέσεων που σχετίζονται με τη διάχυτη ρύπανση επιφανειακών και υπόγειων υδάτων και αλλαγών στις υδρολογικές συνθήκες στη διατήρηση των ενδιαιτημάτων των νεροχελωνών (*Emys orbicularis, Mauremys rivulata*). Προτάσεις για την άρση των δυνητικών πιέσεων.	GR2540003	*Emys orbicularis, Mauremys rivulata*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	Εγκατάσταση σταθμών παρακολούθηση ποιότητας υδάτων: 1ο έτος Παρακολούθηση: 3 έτη Τελικές εκθέσεις: 3ο έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 3-5 (και συνεχές)	Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	30.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο LIFE	1
MM25403CA1102	Δράσεις παρακολούθησης της ποιότητας των υδάτων	GR2540003	Τ.Ο. 1410, 3280, 6420, 92A0, 92D0, *Lutra lutra, Emys orbicularis, Mauremys rivulata, Pelasgus laconicus, Squalius keadicus, Tropidophoxinellus spartiaticus, Myotis capaccinii*	Περιφέρεια Πελοποννήσου / ΟΤΑ ΥΠΑΑΤ	Φάση Α: 1 έτος Φάση Β: 4 έτη	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Μέτρια	Δεν μπορεί να εκτιμηθεί	Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ)	3
MM25403CA1501	Δράσεις για την βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό των αρδευτικών τεχνικών.	GR2540003	Τ.Ο. 1410, 3280, 6420, 92A0, 92D0, *Lutra lutra, Emys orbicularis, Mauremys rivulata, Pelasgus laconicus, Squalius keadicus, Tropidophoxinellus spartiaticus, Myotis capaccinii*	Περιφέρεια Πελοποννήσου / ΟΤΑ ΥΠΑΑΤ	Φάση Α: 1 έτος Φάση Β: 1 έτος Φάση Γ: 3 έτη	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Χαμηλή. Προϋποθέτει την παρακολούθηση των υδάτων, την προμήθεια υλικών και την ενεργοποίηση διαδικασιών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης	Δεν μπορεί να εκτιμηθεί	Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ)	3
MM25403CA1601	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων	GR2540003, GR2540006	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΥΠΕΝ ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ	Θεσμοθέτηση: 1ο έτος Εφαρμογή 2ο - 5ο έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης			3

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτε-ραιότητα μέτρου
MM25403CB0801	Αποκατάσταση εκτάσεων εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου 92A0	GR2540003	Τ.Ο 92A0	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία Περιφέρειες/ Αποκεντρωμένη Διοίκηση / Δήμοι	Φάση Α', 2 έτη: Οργάνωση σχεδίου αποκατάστασης Φάση Β', 5 έτη: Υλοποίηση δράσεων αποκατάστασης και έλεγχος επιτυχίας	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Για την αποτελεσματική εφαρμογή του μέτρου απαιτείται συναίνεση μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων (γεωργικοί συνεταιρισμοί, δήμος, Περιφέρεια)	Φάση Α', 30.000€: καθορισμός θέσεων προς αποκατάστασης, επιχειρησιακή μελέτη για την ανάπτυξη σχεδίου δράσης, συλλογή και δημιουργία φυτευτικού υλικού σε κάθε ΕΖΔ Φάση Β', 5 έτη: 400.000€ Φυτεύσεις, περιφράξεις, επαναδραστηριοποίηση παλαιός κοίτης και παρακολούθηση εξέλιξης έργου.	Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)	3
MM25403CE0101	Έργα αποκατάστασης εκβολών Ευρώτα- παρόχθιας ζώνης	GR2540003	2110, 2120, 2190	ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ	Φάση Α - 1ο έτος Φάση Β - 2ο έτος Φάση Γ - 2ο έτος Φάση Δ - 1ο έτος Φάση Ε - 3ο έτος και εφάπαξ	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Μέτρια προς Υψηλή.			3
MM25403CE0102	Μείωση προσβασιμότητας τροχοφόρων στις παραλίες ωοτοκίας της C. *caretta*	GR2540003	*Caretta caretta*, αμμοθινικοί τ.ο.	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ (σε συνεργασία με Ο.Τ.Α.)	1. Μελέτη χωροθέτησης οδοφραχτών και διαμόρφωσης των οδικών απολήξεων στην παραλία: 60 ημερολογιακές ημέρες. Προτείνεται η εκπόνηση της μελέτης να γίνει κατά την διάρκεια των μηνών Ιούλιος - Αύγουστος που σημειώνεται η μέγιστη τουριστική κίνηση. Επίσης προτείνεται να εκπονηθεί παράλληλα με το «Σχέδιο Οργάνωσης και Διαχείρισης Επισκεπτών» (έργο 1.2.1) καθώς και τη «Μελέτη μείωσης της φωτορύπανσης» (έργο 1.2.3). 2. Υλοποίηση προτεινόμενων έργων που περιέχονται στην Τεχνική Έκθεση της μελέτης. Προμήθεια υλικών / Εφαρμογή παρεμβάσεων: 90 ημερολογιακές ημέρες (έναρξη με την ολοκλήρωση της Μελέτης).	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1	Υψηλή.	25.000€ (1. Εκπόνηση μελέτης: 10.000€ 2. Προμήθεια υλικών/ Εφαρμογή παρεμβάσεων: 15.000€ (θα προσδιοριστεί επακριβώς από τη μελέτη)	Ευρωπαϊκά Προγράμματα LIFE εθνική χρηματοδότηση, Πράσινο Ταμείο	3
MM25403CE0401	Σύνταξη και θεσμοθέτηση Σχέδιου Δράσης αντιμετώπισης έκτακτου περιστατικού θαλάσσιας/ παράκτιας ρύπανσης	GR2540003	Το σύνολο των θαλάσσιων τ.ο. και ειδών θαλάσσιας πανίδας της περιοχής	ΥΠΕΝ, Υπουργείο Ναυτιλίας, Λιμενικό, ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, Περιφέρειες/ Αποκεντρωμένη Διοίκηση	Εκπόνηση Σχεδίου Δράσης: 1ο έτος, Θεσμοθέτηση: 2ο έτος, Εφαρμογή και ασκήσεις: 3ο-5ο έτος (και εφάπαξ)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Έκδοση ΚΥΑ και συμφωνητικών με αρμόδιους φορείς, υπηρεσίες, ιδιώτες, ερευνητικά κέντρα και ΜΚΟ Απαιτείται προκήρυξη διαγωνισμού για την αγορά εξοπλισμού	15.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση	3
MM25403CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον	GR2540003, GR2540006	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ (σε συνεργασία με Ο.Τ.Α., Δασική Υπηρεσία, Λιμενικές Αρχές)	Φάση Α: 5 μήνες, Φάση Β: 5 μήνες	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1	Υψηλή. Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	50.000€	Ταμείο Ανάκαμψης Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) Πράσινο Ταμείο	3
MM25403CF0302	Εγκατάσταση ειδικών ναυδέτων σκαφών αναψυχής φιλικών προς τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων	GR2540003	1120*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ (σε συνεργασία με Ο.Τ.Α., Λιμενικές Αρχές)	Φάση Α: 1.5 έτος, Φάση Β: 3.5 έτη	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 2-5	Υψηλή. Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	Α' Φάση: 10.000€ Β' Φάση: Προμήθεια και τοποθέτηση αγκυροβολίων = 100.000€ Σχεδιασμός και λειτουργία εφαρμογής = 50.000€ Παρακολούθηση θέσεων ανά έτος = 10.000€	ΥΜΕΠΕΡΑΑ ΠΕΠ άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση ιδιωτική χρηματοδότηση	2

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτε-ραιότητα μέτρου
MM25403CF0303	Κατά χώρο ρύθμιση των δραστηριοτήτων αναψυχής στα αμμοθινικά οικοσυστήματα, μέσω έργων / υποδομών μικρής κλίμακας και κανονιστικών ρυθμίσεων	GR2540003	Τ.Ο. 2110, 2120, 2190 *Caretta caretta*	ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ	Α' Φάση: 1 έτος Β΄ Φάση: 2 έτη	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Υψηλή ωριμότητα. Υπάρχει τεχνογνωσία και γνώση της περιοχής για την άμεση υλοποίηση του έργου Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης καθώς και προμήθεια υλικών που θα απαιτηθούν	1. Εκπόνηση μελέτης: 10.000€ 2. Προμήθεια υλικών/ Εφαρμογή παρεμβάσεων: 15.000,00€ (θα προσδιοριστεί επακριβώς από τη μελέτη) Σύνολο: 25.000€	Πράσινο Ταμείο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) Χρηματοδότησης από ιδιωτικές πηγές	3
MM25403CF0304	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής	GR2540003	Τ.Ο. 2110, 2120, 2190, *Caretta caretta*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ		Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης			3
MM25403CF0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών	GR2540003, GR2540006	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ		Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης			3
MM25403CF0306	Τοποθέτηση κάδων συλλογής απορριμμάτων στα παράλια των εκβολών του Ευρώτα	GR2540003	2110, 2120, 2190	ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ	1ο έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1	Υψηλή.			3
MM25403CF0307	Αποκατάσταση των αμμοθινών με τη χρήση «παγίδων»	GR2540003	2110, 2120, 2190	ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ	Φάση Α - 1ο έτος Φάση Β - 2ο έτος και εφάπαξ	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Υψηλή.			3
MM25403CF0901	Μείωση εστιών φωτός ορατών από την παράκτια ζώνη στην παραλία Ευρώτα.	GR2540003	*Caretta caretta*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ (σε συνεργασία με Ο.Τ.Α.)	1. Εκπόνηση μελέτης μείωσης της φωτορύπανσης: 60 ημερολογιακές ημέρες (Προτείνεται η εκπόνηση της μελέτης να γίνει κατά την διάρκεια των μηνών Ιούλιος - Αύγουστος) 2. Υλοποίηση προτεινόμενων μέτρων που περιέχονται στη μελέτη. Προμήθεια υλικών / Εφαρμογή παρεμβάσεων: 120 ημερολογιακές ημέρες (έναρξη με την ολοκλήρωση της μελέτης).	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1	Δεν απαιτούνται σημαντικές ενέργειες ωρίμανσης. Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	1. Εκπόνηση μελέτης: 30.000€ 2. Προμήθεια υλικών/ Εφαρμογή παρεμβάσεων: 15.000€ (θα προσδιοριστεί επακριβώς από τη μελέτη)	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ)	3
MM25403CG0101	Εκπόνηση κοινωνικό-οικονομικής μελέτης για την εκτίμηση ζημιών από την αλληλεπίδραση αλιείας και ειδών θαλάσσιας πανίδας. Αποζημίωση ζημιών σε παράκτιους αλιείς και προτάσεις θεσμικών ρυθμίσεων της αλιευτικής δραστηριότητας.	GR2540003	1. *Monachus monachus* 2. *Caretta caretta* 3. *Chelonia mydas*	Α' Φάση: ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, ΥΠΑΑΤ (σε συνεργασία με συλλόγους επαγγελματιών αλιέων στις περιοχές μελέτης) Β΄Φάση: ΥΠΑΑΤ	Α' Φάση: 1ο-2ο έτος υλοποίησης (κυρίως κατά την αναπαραγωγική δραστηριότητα (Μάιος-Οκτώβριος) κάθε έτους για την C. caretta, και κατά την αναπαραγωγική δραστηριότητα (Αύγουστος έως Δεκέμβριος) κάθε έτους για την M. monachus) Β΄Φάση: 3ο-4ο έτος υλοποίησης	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-4	Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης Σύμφωνο καλής συνεργασίας ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ με ΥΠΑΑΤ και ΜΔΠΠ με παράκτιους αλιείς Ενεργοποίηση ειδικών μηχανισμών χρηματοδότησης	Α' Φάση: 50.000€ (για 2 έτη) Β' Φάση: το κόστος εξαρτάται από τα αποτελέσματα της κοινωνικό-οικονομικής μελέτης κατά την Α' Φάση	LIFE IP 4 NATURA ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας» Πράσινο/ Γαλάζιο Ταμείο	3
MM25403CG0102	Δράσεις αποκατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»	GR2540003	Τ.Ο. 1120*, *Caretta caretta, Chelonia mydas, Monachus monachus, Pinna nobilis*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	1. Εργασίες πεδίου - πιλοτική εφαρμογή αποκατάστασης - 3ο έτος 2. Οδηγός πρακτικών αποκατάστασης - 6ο έτος 3. Ετήσια τεχνική έκθεση - 3ο έως 6ο έτος 4. Παρακολούθηση - 3ο έως 6ο έτος και εφάπαξ	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 3-5	Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	1. Δράση αποκατάστασης (σύνολο): 120.000€ 2. Παρακολούθηση: 10.000€/έτος (3 χρόνια και εφάπαξ)	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας» Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ)	2
MM25403CG0104	Εκπόνηση Σχεδίου Επαγγελματικής και Ερασιτεχνικής Αλιευτικής διαχείρισης της περιοχής	GR2540003	1120* *Caretta caretta, Chelonia mydas, Monachus monachus*	ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, ΥΠΑΑΤ, Λιμενικό	Φάση Α (μελέτη): 1ο-2ο έτος, Φάση Β (θεσμοθέτηση): 3ο έτος, Φάση Γ (εφαρμογή): 4ο έτος και εφάπαξ	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Υψηλή	40.000€	Υπουργείο Γεωργίας/Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης, ΕΣΠΑ	2 προς 3.
MM25403CG0201	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας	GR2540003, GR2540006	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής και κυρίως το σύνολο των ειδών ορνιθοπανίδας	ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, ΔΑΣΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης		Μη εφαρμόσιμο	3

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτε-ραιότητα μέτρου
MM25403CI0301	Παρακολούθηση και περιορισμός εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών στο θαλάσσιο περιβάλλον	GR2540003	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, ΥΠΕΝ	Παρακολούθηση: Συνεχές, Εξολόθρευση/ Περιορισμός: Συνεχές	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Απαιτείται προσδιορισμός των ξενικών χωροκατακτητικών ειδών που βρίσκονται σε αφθονία στην περιοχή, για να προσδιοριστούν στοχευμένες τύπου δράσεις.	15.000€	Γαλάζιο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας» LIFE	3
MM25403CI0302	Παρακολούθηση εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών στο χερσαίο περιβάλλον	GR2540003	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία Περιφέρεια / ΟΤΑ	Φάση Α': 1ο έτος / Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης για τον έγκαιρο εντοπισμό ξενικών χωροκατακτητικών ειδών Φάση Β': Εφαρμογή παρακολούθησης με διετή συχνότητα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Υψηλή	Φάση Α', 20.000€: Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης Συνεχής παρακολούθηση: 3.000€/διετία: Παρακολούθηση εμφάνισης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών, σύμφωνα με το σχέδιο παρακολούθησης.	Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) LIFE	3
MM25403CI0302	Έλεγχος για παρουσία, και συλλογή ατόμων του ξενικού εισβλητικού είδους *Trachemys scripta*	GR2540003	*Emys orbicularis, Mauremys rivulata*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΕΝ (έργο Εποπτείας)	1-5 έτος (κάθε έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Απαιτούνται οι ενέργειες ωρίμανσης του προγράμματος παρακολούθησης.	Περιλαμβάνεται στο κόστος του προγράμματος παρακολούθησης	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο	2
MM25403CJ0101	Καθαρισμός του θαλάσσιου βυθού από απορρίμματα	GR2540003	1120* Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)	ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ	1. Καθαρισμοί: Από Μάιο έως Οκτώβριο κάθε έτους 2. Εκτίμηση πηγών ρύπανσης: Από Νοέμβριο έως Απρίλιο κάθε έτους	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Υψηλή. Απαιτείται εντοπισμός των περιοχών που συσσωρεύουν μεγάλες ποσότητες απορριμμάτων	1. Καθαρισμός: εύρος κόστους από 5.000€ έως 10.000€ 2. Προμήθεια παράκτιων αλιέων συσκευές εντοπισμού αλιευτικού εργαλείου: 10.000€ 3. τοποθέτηση κάδων ανακύκλωσης: 1.000€	Ταμείο Συνοχής, ΕΤΠΑ, ΕΠΑλΥΘ, LIFE, INTERREG, ERASMUS	3
MM25403CJ0102	Δημιουργία μηχανισμού εποπτείας της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας σχετικά με τη ρύπανση και μόλυνση του ποταμού Ευρώτα και λοιπών υδατορευμάτων της προστατευόμενης περιοχής	GR2540003	*Lutra lutra, Chiroptera* spp.	ΟΦΥΠΕΚΑ	1) Προετοιμασία για την δημιουργία και εγκαθίδρυση του συστήματος παρακολούθησης ποιότητας υδάτων και του μηχανισμού εποπτείας της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας (1 έτος) 2) Λειτουργία του μηχανισμού εποπτείας της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας σχετικά με τη ρύπανση και μόλυνση του ποταμού Ευρώτα και λοιπών υδατορευμάτων της προστατευόμενης περιοχής (4 έτη)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης	150.000€	ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ	3
MM25403CJ0103	Έργα αποκατάστασης μικρών υγροτόπων στα παράλια των εκβολών του Ευρώτα	GR2540003, GR2540006	υγροτοπικοί τύποι οικοτόπων, Υγροτοπικά είδη ορνιθοπανίδας	ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ	Φάση Α - 1ο έτος Φάση Β - 2ο έτος Φάση Γ - 3ο έως 5ο έτος Φάση Δ - 1ο έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Μέτρια προς Υψηλή.			3
MM25403CJ0401	Εκτίμηση και παρακολούθηση των ιχθυαποθεμάτων	GR2540003	*Lutra lutra*	ΟΦΥΠΕΚΑ	Η έρευνα περιλαμβάνει μια προκαταρκτική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης	80.000€	ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ	3
MM25403CW0101	Εξειδικευμένες δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών στον τουριστικό τομέα	GR2540003	Όλα τα είδη και οι τύποι οικοτόπων του προστατευτέου αντικεμένου	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Περιφέρεια / ΟΤΑ Υπουργείο Τουρισμού ΜΚΟ	1ο έως 3ο έτος, κυρίως κατά το διάστημα Μαρτίου - Μαΐου, δηλαδή κατά την προετοιμασία της τουριστικής περιόδου. 1. Διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) - 1ο έως 3ο έτος 2. Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων - 1ο έτος 3. Οπτικο-ακουστικό υλικό - 2ο έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Απαιτούνται συμφωνίες "καλής πρακτικής" με τους τοπικούς φορείς και τις ΜΔΠΠ για την διασφάλιση του προστατευτέου αντικειμένου.	20.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας» Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) ΜΚΟ Περιφέρεια / ΟΤΑ Χρηματοδότησης από ιδιωτικές πηγές	3

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτε-ραιότητα μέτρου
MM25403CW0102	Δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών αλιέων	GR2540003	1. 1120* Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*) 2. *Monachus monachus* 3. *Caretta caretta* 4. *Chelonia mydas*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΑΑΤ Σε συνεργασία με Δίκτυο Κτηνιάτρων, Εθνική Επιτροπή εκβρασμών θαλασσίων ζώων, Δίκτυο Διάσωσης θαλασσίων χελωνών, ΜΚΟ	1. Διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) - 1ο έως 2ο έτος 2. Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων - 1ο έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Δεν απαιτούνται ενέργειες ωρίμανσης.	1. Διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) – 6.000€ 2. Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων – 1.000€	LIFE IP 4 NATURA ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας» Πράσινο Ταμείο	3
MM25403CW0103	Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους	GR2540003, GR2540006	Όλα οι Τ.Ο. και τα είδη	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	3 έτη	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 3-5	το μέτρο μπορεί να εφαρμοστεί μόνο μετά την ολοκλήρωση του μέτρου MM25307CW0206	45.000€ (το ακριβές ποσό θα καθοριστεί από το σχέδιο δράσης που θα προηγηθεί)	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο	2
MM25403CW0104	Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση	GR2540003, GR2540006	Όλα οι Τ.Ο. και τα είδη	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Περιφέρεια / ΟΤΑ	3 έτη	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Δεν απαιτούνται ενέργειες ωρίμανσης.	100.000€	Πράσινο Ταμείο 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη	3
MM25403CW0105	Δράσεις εκπαίδευσης, κατάρτισης και ενημέρωσης των αρμόδιων αρχών και φορέων σε θέματα παρακολούθησης, αποτελεσματικής διαχείρισης θαλάσσιου χώρου και αντιμετώπισης παράνομων ενεργειών και ειδικών περιστατικών (π.χ. εκβρασμών και τραυματισμών πανίδας)	GR2540003	1. *Monachus monachus* 2. *Caretta caretta* 3. *Chelonia mydas*	ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ ΥΠΑΑΤ Δίκτυο Κτηνιάτρων, Εθνική Επιτροπή εκβρασμών θαλασσίων ζώων, Δίκτυο Διάσωσης θαλασσίων χελωνών	1. Σύνταξη ειδικών πρωτόκολλων - 1ο έτος 2. Διεξαγωγή τεσσάρων (4) ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) στο προσωπικό των Φορέων ΠΠ, Λιμενικών αρχών, σχετικές ΜΚΟ και τοπικές ομάδες εθελοντών, δίκτυο κτηνιάτρων - 1ο έως 2ο έτος 3. Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων - 1ο έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Δεν απαιτούνται ενέργειες ωρίμανσης. Συνεργασία με φορείς του δημοσίου	1. Σύνταξη ειδικών πρωτόκολλων – 6.000€ 2. Διεξαγωγή τεσσάρων (4) ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) στο προσωπικό των Φορέων ΠΠ, Λιμενικών αρχών, σχετικές ΜΚΟ και τοπικές ομάδες εθελοντών, δίκτυο κτηνιάτρων – 5.000€ 3. Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων – 1.000€	Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας» 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)	3
MM25403CW0106	Ευαισθητοποίηση - ενημέρωση σχετικά με τις επιπτώσεις από την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων	GR2540003, GR2540006	*Canis aureus*, είδη ορνιθοπανίδας	ΟΦΥΠΕΚΑ	1) Συγκέντρωση και παραγωγή ενημερωτικού υλικού και προγραμματισμό των ενημερωτικών εκδηλώσεων (6 μήνες) 2) Διανομή ενημερωτικού υλικού και διοργάνωση εκδηλώσεων (18 μήνες)		Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης	10.000€	ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ	3
MM25403CW0201	Ταχεία εκτίμηση των πληθυσμών της *Monachus monachus* στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, του βαθμού πιέσεων, την κατάσταση των ιχθυαποθεμάτων που αποτελούν κύριο μέρος της διατροφής του και εκτίμηση του βαθμού διατήρησης των κύριων ενδιαιτημάτων τροφοληψίας του είδους	GR2540003	*Monachus monachus*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	1. Εργασίες πεδίου - 1ο και 2ο έτος 2. Τεχνική έκθεση - τέλος δράσης (3ο έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Αιτήματα απόκτησης δεδομένων από υπεύθυνους φορείς και εμπλεκόμενους κάθε δραστηριότητας/χρήσης 'Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση των εργασιών.	40.000€	- LIFE IP 4 NATURA - 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο	3

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτε-ραιότητα μέτρου
MM25403CW0202	Πρόγραμμα συλλογής δεδομένων στο θαλάσσιο χώρο για την εκτίμηση των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas*, των πιέσεων που δέχονται και της κατάστασης των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας (μελέτη βάσης).	GR2540003	1. *Caretta caretta* 2. Chelonia mydas 3. τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)» (ενδιαίτημα τροφοληψίας)	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, Περιβαλλοντικές Οργανώσεις, Ερευνητικά και Πανεπιστημιακά Ιδρύματα	Α) Ενδιάμεση αναφορά προόδου της μελέτης η οποία θα περιλαμβάνει ταχεία εκτίμηση του βαθμού των κύριων πιέσεων (18 μήνες) Β) Τελική Έκθεση (με την ολοκλήρωση του έργου στο 3ο έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 2-4	Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	50.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)	3
MM25403CW0203	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»	GR2540003	Τ.Ο. 1120*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	1) Εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης του τ.ο. 1120* - 1ο έως 2ο έτος 2) Αποτύπωση της χωρικής έκταση του τ.ο. 1120*- 1ο έως 2ο έτος 3) Πιέσεις και απειλές - 1ο έως 2ο έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	1. Χαρτογράφηση και αξιολόγηση κατάστασης: 80.000€ 2. Καταγραφή πιέσεων και απειλών, αξιολόγηση οικοσυστημικών υπηρεσιών: 10.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση	3
MM25403CW0204	Διερεύνηση και καταγραφή των ειδών χειροπτέρων και των ενδιαιτημάτων τους (μελέτη βάσης)	GR2540003	*Chiroptera* spp.	ΟΦΥΠΕΚΑ	Η έρευνα περιλαμβάνει μια προκαταρκτική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Το μέτρο είναι ώριμο	20.000€	ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ	3
MM25403CW0205	Καταγραφή κατανομής και πυκνότητας παρουσίας της βίδρας (μελέτη βάσης)	GR2540003	*Lutra lutra*	ΟΦΥΠΕΚΑ	Η έρευνα περιλαμβάνει μια προκαταρκτική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Το μέτρο είναι ώριμο	15.000€	ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ	3
MM25403CW0206	Καταγραφή παρουσίας και πληθυσμιακής πυκνότητας του τσακαλιού (μελέτη βάσης)	GR2540003	*Canis aureus*	ΟΦΥΠΕΚΑ	Η έρευνα περιλαμβάνει μια προπαρασκευαστική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Το μέτρο είναι ώριμο	15.000€	ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ	3
MM25403CW0207	Πρόγραμμα παρακολούθησης και προστασίας αναπαραγωγικής δραστηριότητας, φωλιών και νεοσσών στις κύριες περιοχές φωλεοποίησης της *Caretta caretta* στις παραλίες ωοτοκίας στο Λακωνικό Κόλπο	GR2540003	*Caretta caretta*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, ΜΚΟ	Η έρευνα περιλαμβάνει μια προκαταρκτική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Το μέτρο έχει υψηλή ωριμότητα. Στις κύριες περιοχές φωλεοποίησης της *Caretta caretta* στο Λακωνικό Κόλπο ήδη υλοποιείται σχετικό πρόγραμμα από τον ΑΡΧΕΛΩΝ με τη συνεργασία τοπικών φορέων.	30.000€	ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ	3
MM25403CW0208	Παρακολούθηση τύπων οικοτόπων	GR2540003, GR2540006	Όλα οι Τ.Ο.	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	1) Γεω-χωρική εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης των θαλασσίων τ.ο. στην περιοχή	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 2-6	Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	Αναλύονται για κάθε σχέδιο παρακολούθησης στο αντίστοιχο κεφάλαιο	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση	3
MM25403CW0209	Παρακολούθηση ειδών πανίδας	GR2540003, GR2540006	Όλα τα είδη πανίδας	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	1) Γεω-χωρική εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης των θαλασσίων ειδών πανίδας στην περιοχή	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 2-6	Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	Αναλύονται για κάθε σχέδιο παρακολούθησης στο αντίστοιχο κεφάλαιο	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση	3

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτε-ραιότητα μέτρου
ΜΜ25403CW0210	Παρακολούθηση ανθρωπογενών δραστηριοτήτων	GR2540003, GR2540006	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	1) Γεω-χωρική και εποχιακή εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης των θαλασσίων ανθρωπογενών δραστηριοτήτων στην περιοχή	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 2-6	Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	Αναλύονται για κάθε σχέδιο παρακολούθησης ανά δραστηριότητα στο αντίστοιχο κεφάλαιο	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση	3
ΜΜ25403CW0211	Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών	GR2540003, GR2540006	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	ΥΠΑΑΤ	Η υλοποίηση του μέτρου ξεκινά από το 1ο έτος εφαρμογής του ΔΣ . Το μέτρο διακρίνεται σε δυο φάσεις: στην 1η φάση θα οριστικοποιηθούν οι λεπτομέρειες των γεωργοπεριβαλλοντικών μέτρων (Σχέδιο Δράσης) και έχει διάρκεια 1,5 χρόνο και, στη 2η φάση θα υλοποιηθούν κάποια από τα γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης Απαιτείται σειρά θεσμικών μέτρων για τη θεσμική ισχυροποίηση των ορθών καλλιεργητικών πρακτικών και τη διαδικασία πιστοποίησης	90.000€	ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ)	3
ΜΜ25403CW0212	Χαρτογράφηση τύπων οικοτόπων και χρήσεων γης μέσου και άνου ρου ποταμού Ευρώτα. Αξιολόγηση τύπων οικοτόπων του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43	GR2540003	Τ.Ο. Παραρτήματος Ι Οδηγίας 92/43	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΕΝ (σε περίπτωση οριζόντιου έργου) ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ (σε περίπτωση οριζόντιου έργου)	Υλοποιείται σε μία φάση (1 έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1	Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	40.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο	3
ΜΜ25403CW0213	Βελτίωση γνώσης κατανομής του είδους *Elaphe quatuorlineata*	GR2540003	*Elaphe quatuorlineata*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	Η έρευνα περιλαμβάνει μια προπαρασκευαστική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.		Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	20.000€	ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ	2
ΜΜ25403CW0214	Χαρτογράφηση και αξιολόγηση τύπου οικοτόπου 2190 (Μελέτη βάσης)	GR2540003	2190	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΕΝ (σε περίπτωση οριζόντιου έργου) ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ (σε περίπτωση οριζόντιου έργου)	Υλοποιείται σε μία φάση (1 έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1	Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	20.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο	3
ΜΜ25403CW0215	Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των πληθυσμών των ειδών ιχθυοπανίδας	GR2540003	*Tropidophoxinellus spartiaticus, Pelasgus laconicus*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, Ερευνητικά ινστιτούτα και ιδρύματα	Υλοποιείται σε μία φάση (1 έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1	Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	20.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο, Άλλα ερευνητικά προγράμματα	3
ΜΜ25403CW0301	Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής	GR2540003, GR2540006	Όλα οι Τ.Ο. και τα είδη	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	1,5 έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-2	Το μέτρο είναι ώριμο. Υπάρχουν τεχνικές προδιαγραφές και θα υπάρξει πιλοτική εφαρμογή της μεθοδολογίας στα πλαίσια του LIFE IP-4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002) Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	40.000€	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο	2
ΜΜ25403CW0302	Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.	GR2540003, GR2540006	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ	Φάση Α: Συλλογή και δόμηση περιγραφικών και χωρικών δεδομένων σε ενιαία βάση δεδομένων (1,5 έτος) Φάση Β: Ανάπτυξη webgis πλατφόρμας και εφαρμογών (6 μήνες) Φάση Γ: Δοκιμαστική λειτουργία webgis πλατφόρμας / Τελικές διορθώσεις / Εκπαίδευση χρηστών της ΜΔΠΠ (6 μήνες)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-3	Απαιτείται προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού - Επιλογή αναδόχου - Υπογραφή σύμβασης	150.000 €	Ταμείο Ανάκαμψης Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ)	3

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Περιοχή/ες Natura 2000	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Φορέας υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα	Έτη εφαρμογής του ΔΣ	Ωριμότητα	Εκτιμώμενο Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης	Προτε-ραιότητα μέτρου
MM25403CW0303	Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής	GR2540003, GR2540006	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, Λιμενικό, Δασική υπηρεσία, ΥΠΕΝ	1ο έτος: προμήθεια εξοπλισμού και εκπαίδευση εποπτών, 2ο-5ο έτος: περιπολίες εποπτών	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Απαιτείται προκήρυξη διαγωνισμού για την αγορά εξοπλισμού και Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου και δράσεις αποκατάστασης.	311.700 €		3
MM25403CW0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας	GR2540003, GR2540006	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ	1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης			2
MM25403CW0306	Κανονιστικό πλαίσιο για την εκτέλεση κάθε φύσης έργου και ενέργειας εντός της προστατευόμενης περιοχής	GR2540003, GR2540006	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ	1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης			3
MM25403CW0307	«Dune shifting monitoring»– παρακολούθηση μετατόπισης αμμόλοφων.	GR2540003	2110, 2120, 2190	ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ	1ο έως 5ο έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Υψηλή.			3
MM25403CW0308	Παρακολούθηση και υλοποίηση δράσεων διατήρησης με στόχο την βελτίωση του καθεστώτος διατήρησης των προστατευόμενων ειδών ιχθυοπανίδας *Squalius keadicus* (Κινδυνεύον) και *Pelasgus laconicus* (Κρισίμως Κινδυνεύον) που διαβιούν στον ποταμό Ευρώτα.	GR2540003	*Squalius keadicus, Pelasgus laconicus*	ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ	1ο έως 5ο έτος	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Υψηλή.			3
MM25403CW0309	Δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρόμων αναψυχής και διαδρομές περιήγησης επιφανείας με μάσκα και αναπνευστήρα	GR2540003	1120*	ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ	Φάση Α (1ο έτος) - Εκπόνηση μελέτης για τον προσδιορισμό των σημείων, των διαδρομών, χαρακτηρισμός της βιοποικιλότητας & ευαισθησίας θαλάσσιων Τ.Ο. και ειδών, φέρουσα ικανότητα. Φάση Β (2ο έτος και εφάπαξ)- Δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρόμων και ψηφιακής εφαρμογής. Συντήρηση κάθε έτος.	Έτη εφαρμογής του ΔΣ: 1-5	Υψηλή. Απαιτείται έγκαιρος εντοπισμός των περιοχών καταδυτικού ενδιαφέροντος.	7.000€ ανά διαδρομή (ο αριθμός τους θα προσδιοριστεί από την προβλεπόμενη μελέτη)	ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση	3

5.5 Πρόταση Προγράμματος Παρακολούθησης

5.5.1 Πρόγραμμα Παρακολούθησης Προστατευτέου Αντικειμένου

5.5.1.1 Χερσαίοι Τύποι Φυσικών οικοτόπων

Το σύστημα παρακολούθησης του βαθμού διατήρησης σε επίπεδο ΕΖΔ είναι απαραίτητο αφενός να λαμβάνει υπόψη **(α)** τις οδηγίες αναφορικά με τα κριτήρια που αξιολογούνται σε τοπικό επίπεδο, **(β)** την εδραιωμένη μεθοδολογία για την παρακολούθηση και την αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων σε εθνικό επίπεδο και **(γ)** τις ανάγκες παρακολούθησης επίτευξης των στόχων διατήρησης στην εκάστοτε ΕΖΔ.

Η διαδικασία αξιολόγησης του βαθμού διατήρησης των τύπων οικοτόπων ακολουθεί τις γενικές κατευθύνσεις που δίνονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (European Commission, 2011). Επιπλέον, πρέπει να ληφθούν υπόψη και ορισμένες εξειδικεύσεις οι οποίες εφαρμόζονται κατά την αξιολόγηση κάποιων παραμέτρων της κατάστασης διατήρησης στο πλαίσιο της οδηγίας 92/43/ΕΕ (Environment D G, 2017), όπως αυτές τροποποιήθηκαν κατά την εφαρμογή της οδηγίας στην Ελλάδα (Δημόπουλος *et al.*, 2018b). Έτσι τα δεδομένα που συλλέγονται πρέπει να είναι συμβατά με τη διαδικασία αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων σε επίπεδο βιογεωγραφικής περιοχής Κράτους-Μέλους αλλά και για την εκτίμηση του βαθμού διατήρησης σε τοπικό επίπεδο για την επικαιροποίηση των Τυποποιημένων Εντύπων Αναφοράς (ΤΕΔ).

Επίσης, ο σχεδιασμός παρακολούθησης πρέπει να περιλαμβάνει και κριτήρια τα οποία, αν και δεν είναι απαραίτητα (προβλέπονται) για την αξιολόγηση του βαθμού διατήρησης, εντούτοις τον επηρεάζουν σημαντικά και σχετίζονται άμεσα με αυτόν. Το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα ενός τέτοιου κριτηρίου είναι η έκταση του κάθε τύπου οικοτόπου στην ΕΖΔ και οι τυχόν μεταβολές της.

5.5.1.1.1 Μεθοδολογία επιλογής θέσεων και αντιπροσωπευτικότητας

Έκταση και δομή τοπίου

Η έκταση που καταλαμβάνει ο τύπος οικοτόπου σε κάθε περιοχή του δικτύου NATURA 2000 επηρεάζει και το βαθμό διατήρησής του. Τύποι οικοτόπων με πολύ περιορισμένη ή κατατετμημένη έκταση είναι πιθανότερο να υπολείπονται του εξαιρετικού βαθμού διατήρησης. Επίσης, η σύγκριση της υφιστάμενης έκτασης του κάθε τύπου οικοτόπου με την ιστορική εξάπλωσή του στην ΕΖΔ αποτελεί δείκτη της εξέλιξης του οικοσυστήματος, των πιέσεων που έχει δεχτεί και της ανάγκης για αποκατάσταση.

Σε εθνικό επίπεδο προβλέπεται πως η έκταση του κάθε τύπου οικοτόπου πρέπει να είναι μεγαλύτερη από μια καθορισμένη τιμή (κατώφλι) η οποία ορίζεται ως «Η συνολική έκταση εντός μιας βιογεωγραφικής ζώνης που θεωρείται η ελάχιστη αναγκαία για την εξασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας του τύπου οικοτόπου». Σε αυτή την έκταση περιλαμβάνονται και εκτάσεις που είναι απαραίτητες για την αποκατάσταση ή τη δημιουργία τύπων οικοτόπων, για τους οποίους η σημερινή κάλυψη δεν επαρκεί προκειμένου να εξασφαλίσει μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του εν λόγω τύπου οικοτόπου» και ονομάζεται «Ευνοϊκή Τιμή Αναφοράς» (ΕΤΑ)

(Δημόπουλος *et al.*, 2018b). Αν και είναι σαφές πως η τιμή αυτή αφορά την αξιολόγηση του τύπου οικοτόπου σε εθνικό επίπεδο, είναι προφανές πως, κατ' αναλογία, η συνολική έκταση του τύπου οικοτόπου και στο χωρικό επίπεδο της ΕΖΔ παίζει σημαντικό ρόλο στο βαθμό διατήρησής του.

Δεν υφίσταται συγκεκριμένη μεθοδολογία για την εκτίμηση των ΕΤΑ, ούτε σε εθνικό ούτε σε τοπικό επίπεδο. Με τα υφιστάμενα δεδομένα, η αξιολόγηση του βαθμού διατήρησης της έκτασης σε επίπεδο ΕΖΔ μπορεί μόνο να βασιστεί στην κρίση ειδικού επικουρούμενη από και τυχόν στοιχεία αναφορικά με την ιστορική εξάπλωση των τύπων οικοτόπων στην ΕΖΔ. Η αξιολόγηση μπορεί να βασιστεί στη γενική εκτίμηση αναφορικά με την επάρκεια της υφιστάμενης έκτασης που καλύπτει ένας τύπος οικοτόπου σε μια ΕΖΔ να εξασφαλίζει τη μακροπρόθεσμη διατήρηση των δομών (συμπεριλαμβανομένων των τυπικών ειδών) και να συντηρήσει τις λειτουργίες του.

Επιπλέον από την εκτίμηση της επάρκειας τη έκτασης που καταλαμβάνει ο κάθε τύπος οικοτόπου είναι απαραίτητη και η παρακολούθηση των αλλαγών σε χρήσεις/καλύψεις γης οι οποίες μπορεί να επηρεάζουν και την έκταση που καταλαμβάνουν οι τύπου οικοτόπων. Η παράμετρος έκταση εξάλλου σχετίζεται και με πλήθος πιέσεων και απειλών. Η μεταβολή της έκτασης που επιφέρουν οι διάφορες πιέσεις και απειλές μπορεί να είναι άμεση (πχ. καταστροφή τύπου οικοτόπου από αλλαγή χρήσης γης ή από φυσικά φαινόμενα, όπως κατολισθήσεις) ή σταδιακή, αποτέλεσμα της δευτερογενούς διαδοχής από την εγκατάλειψη χρήσης γης. Σε κάθε περίπτωση είναι απαραίτητη η καταγραφή και τεκμηρίωση των μεταβολών στην έκταση των τύπων οικοτόπων ώστε να οριστούν κατάλληλα μέτρα διατήρησης.

Αντιπροσωπευτικότητα (representativity) και βαθμός διατήρησης (conservation)

Οι παράμετροι αντιπροσωπευτικότητα (representativity) και βαθμός διατήρησης (conservation) αποτελούν δύο ποιοτικά χαρακτηριστικά των τύπων οικοτόπων σε κάθε ΕΖΔ η αξιολόγηση των οποίων σχετίζεται με τα ίδια δομικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά των τύπων οικοτόπων που αξιολογούνται για την εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης σε εθνικό επίπεδο. Αυτό το χαρακτηριστικό τους, διασφαλίζει τη δυνατότητα να εφαρμοστεί ένα κοινό σχέδιο παρακολούθησης σε τοπικό και εθνικό επίπεδο κατά το οποίο η παρακολούθηση των κατάλληλων κριτηρίων σε τοπικό επίπεδο θα τροφοδοτήσει με στοιχεία την αξιολόγηση σε εθνικό επίπεδο.

Η αντιπροσωπευτικότητα ορίζεται ως ένα μέτρο που καταδεικνύει το πόσο «τυπικός» θεωρείται ο τύπος οικοτόπου στην ΕΖΔ (European Commission, 2011) και συνδέεται άμεσα με τη χλωριδική του σύνθεση και την παρουσία των κύριων οικολογικών χαρακτηριστικών του τύπο οικοτόπου στην ΕΖΔ. Δεν υπάρχει συγκεκριμένη μεθοδολογία για την εκτίμηση της αντιπροσωπευτικότητας του τύπου οικοτόπου στην ΕΖΔ και προτείνεται η εκτίμηση του κριτηρίου να γίνει με κρίση ειδικών (European Commission, 2011). Για την εκτίμηση της αντιπροσωπευτικότητας του τύπο οικοτόπου προτείνεται ευθέως η εξέταση των χαρακτηριστικών (τυπικά είδη και οικολογική πληροφορία) που προβάλλονται στο εγχειρίδιο αναγνώρισης των τύπων οικοτόπων (Ντάφης *et al.*, 2001; European Commission, 2007). Αυτή η παραπομπή επιτρέπει την αξιολόγηση της παραμέτρου «αντιπροσωπευτικότητα» με τη χρήση δεικτών χλωριδικής σύνθεσης ώστε αυτό το κριτήριο να ως «δείκτης πληρότητας τυπικών ειδών».

Ο βαθμός διατήρησης σε τοπικό επίπεδο για ένα τύπο οικοτόπου ορίζεται ως «ο βαθμός διατήρησης των δομών και λειτουργιών του φυσικού τύπου οικοτόπου που εξετάζεται καθώς και οι προοπτικές διατήρησης του» (European Commission, 2011).

Η εκτίμηση του **βαθμού διατήρησης** σε επίπεδο ΕΖΔ βασίζεται στο συνδυασμό της αξιολόγησης τριών κριτήριων (European Commission, 2011):

- **Βαθμό διατήρησης δομής**, ο οποίος καθορίζεται από την πληρότητα τυπικών ειδών και εξειδικευμένων δομών (European Commission, 2011). Στην πληρότητα τυπικών ειδών και εξειδικευμένων δομών και λειτουργιών συνεκτιμάται και ο βαθμός διατήρησης της έκτασης, δηλαδή κατά πόσο η υφιστάμενη έκταση που καλύπτει ο τύπος οικοτόπου κρίνεται επαρκής για τη μακροχρόνια βιωσιμότητα του τύπου οικοτόπου.
- **Βαθμό διατήρησης λειτουργιών**, ο οποίος σε τοπικό επίπεδο «παραφράζεται» ως οι προοπτικές του υπό εξέταση τύπου οικοτόπου στην ΕΖΔ να διατηρήσει τη δομή και τις λειτουργίες του στο μέλλον λαμβάνοντας υπόψη αφενός τις δυσμενείς επιδράσεις από τις πιέσεις και απειλές και αφετέρου τις προσπάθειες (διαχειριστικά και νομοθετικά μέτρα) διατήρησής του.
- **Δυνατότητα αποκατάστασης**, η οποία καθορίζει την ευκολία με την οποία ο τύπος οικοτόπου μπορεί να αποκατασταθεί στην ΕΖΔ.

Η κάθε παράμετρος αξιολογείται ξεχωριστά και ο τελικός συνδυασμός των αξιολογήσεων των παραπάνω παραμέτρων οδηγεί στην τελική αξιολόγηση του βαθμού διατήρησης (*conservation)* τύπου οικοτόπου στην υπό εξέταση περιοχή.

Τα πρωτόκολλα αξιολόγησης που έχουν αναπτυχθεί για την καταγραφή των παραμέτρων αξιολόγησης του βαθμού διατήρησης των τύπων οικοτόπων (Tsiripidis *et al.*, 2018; Δημόπουλος *et al.*, 2018b) περιλαμβάνουν τα κύρια κριτήρια της αξιολόγησης των τύπων οικοτόπων σε τοπικό επίπεδο, ήτοι το βαθμό διατήρησης δομών & λειτουργιών (συμπεριλαμβανομένων των τυπικών φυτικών ειδών), την εκτίμηση της μελλοντικής τάσης με βάση την ανάλυση των υφιστάμενων πιέσεων & απειλών στον τύπο οικοτόπου και την εκτίμηση της μελλοντικής κατάστασης ως αποτέλεσμα της κοινής θεώρησης της υφιστάμενης κατάστασης και της μελλοντικής τάσης του βαθμού διατήρησης δομών και λειτουργιών.

Α. Κριτήρια αξιολόγησης
Α1. Βαθμός διατήρησης δομής

Η εκτίμηση της υφιστάμενης κατάστασης των δομών και λειτουργιών προϋποθέτει την εκτίμηση της πληρότητας: **(α)** των τυπικών ειδών και **(β)** των εξειδικευμένων δομών και λειτουργιών που εμφανίζει ο τύπος οικοτόπου στην ΕΖΔ στις θέσεις αξιολόγησης.

Οι δομές και λειτουργίες (συμπεριλαμβανομένων των τυπικών ειδών) αξιολογούνται με την ανάλυση δεδομένων που συλλέγονται στο πεδίο με τη συμπλήρωση πρωτοκόλλων αξιολόγησης που έχουν

δημιουργηθεί για αυτό το σκοπό (Δημόπουλος *et al.*, 2014, 2018b). Στα υφιστάμενα πρωτόκολλα αξιολόγησης υπάρχει κατάλογος τυπικών ειδών ανά περιοχή καθώς και κατάλογος δομών και λειτουργιών που σχετίζονται με καλό βαθμό διατήρησης της δομής. Σημειώνεται βέβαια πως πριν την έναρξη των διαδικασιών παρακολούθησης πρέπει να γίνεται έλεγχος για νέα δεδομένα που μπορεί να βελτιστοποιήσουν τη διαδικασία αξιολόγησης. Αυτά τα δεδομένα μπορεί να αφορούν αλλαγές στη δομή των πρωτοκόλλων αξιολόγησης, την επικαιροποίηση ή εμπλουτισμό του καταλόγου τυπικών ειδών ή των δομών και λειτουργιών. Προκαταρκτική μελέτη πριν την εκκίνηση των διαδικασιών αξιολόγησης σε κάθε περίοδο είναι επιβεβλημένη.

Α2. Βαθμός διατήρησης λειτουργιών (προοπτικές διατήρησης)

Οι προοπτικές διατήρησης σχετίζονται άμεσα με το πλήθος και την ένταση των πιέσεων και απειλών που επιδρούν στα οικοσυστήματα μιας περιοχής και υποβαθμίζουν ή ενδέχεται να υποβαθμίσουν το βαθμό διατήρησής τους. Η κατανόηση και εκτίμηση της έντασης και της σημασίας των πιέσεων και απειλών είναι ιδιαίτερα σημαντική στη διαχείριση του τύπου οικοτόπου καθώς η άρση των πιέσεων και απειλών αποτελεί αναγκαία (αλλά όχι ικανή) συνθήκη για τη βελτίωση του βαθμού διατήρησής του.

Α3. Δυνατότητα αποκατάστασης

Η δυνατότητα αποκατάστασης εκτιμάται σε δύο επίπεδα: (α) την ικανότητα ανόρθωσης του βαθμού διατήρησης σε διαταραγμένες θέσεις και (β) την ικανότητα αποκατάστασης της παρουσίας του τύπου οικοτόπου σε θέσεις που αυτός έχει εξαφανιστεί υπό την επίδραση πιέσεων μεγάλης έντασης ή σε θέσεις εντός του εύρους εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου όταν κρίνεται πως επιβάλλεται η αύξηση της έκτασης του τύπου οικοτόπου στην ΕΖΔ. Η δυνατότητα αποκατάστασης εκτιμάται με κρίση ειδικού. Στα πρωτόκολλα αξιολόγησης καταγράφεται η δυνατότητα αποκατάστασης δομών και λειτουργιών στο χωρικό επίπεδο της θέσης αξιολόγησης και συμπληρωματικά, σε επίπεδο ΕΖΔ, εκτιμάται η δυνατότητα αποκατάστασης (αύξησης) της υφιστάμενης έκτασης. Η δυνατότητα αποκατάστασης αξιολογείται σε τρία επίπεδα: α) Εύκολη, β) Δυνατή με μέτρια προσπάθεια και γ) Δύσκολη ή Αδύνατη

Β. Διαδικασία αξιολόγησης

Η διαδικασία αξιολόγησης του βαθμού διατήρησης του τύπου οικοτόπου πρέπει να ακολουθεί τις κατευθύνσεις που δίνονται στο εγχειρίδιο που έχει προταθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (European Commission, 2011). Ο ακριβής τρόπος υπολογισμού των επιμέρους παραμέτρων πρέπει επίσης να ακολουθεί τις κατευθύνσεις για την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης στο πλαίσιο της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ (Environment D G, 2017), όπως αυτές τροποποιήθηκαν κατά την εφαρμογή της οδηγίας στην Ελλάδα (Δημόπουλος *et al.*, 2018b). Έτσι τα δεδομένα που συλλέγονται πρέπει να είναι συμβατά με τη διαδικασία αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης του τύπου οικοτόπου σε επίπεδο βιογεωγραφικής περιοχής Κράτους-Μέλους αλλά και για την επικαιροποίηση των Τυποποιημένων Εντύπων Αναφοράς (ΤΕΔ).

B1. Βαθμός διατήρησης δομής (συμπεριλαμβανομένων των τυπικών ειδών)

Για την αξιολόγηση του υφιστάμενου βαθμού διατήρησης της δομής (συμπεριλαμβανομένων των τυπικών ειδών), εκτιμάται ξεχωριστά ο βαθμός διατήρησης τυπικών ειδών και ο βαθμός διατήρησης δομών και λειτουργιών.

Πληρότητα τυπικών ειδών

Η βέλτιστη πρακτική για την εκτίμηση του βαθμού διατήρησης δομών και λειτουργιών είναι ο καθορισμός των βέλτιστων χαρακτηριστικών (χλωριδική σύνθεση και δομικά χαρακτηριστικά) που προσδίδουν καλό βαθμός διατήρησης για τον εκάστοτε τύπο οικοτόπου (πρότυπος τύπος οικοτόπου) και η σύγκριση της κάθε θέσης δειγματοληψίας με τον πρότυπο τύπο οικοτόπου με μαθηματικές μεθόδους ώστε να εκτιμηθεί το πόσο απέχει η υφιστάμενη από την πρότυπη κατάσταση. Είναι απαραίτητο να τεθούν και όρια με τα οποία θα καθορίζεται αν η υφιστάμενη κατάσταση κρίνεται Α, Β ή C, ανάλογα με τη διαφορά που αυτή έχει από την πρότυπη κατάσταση. Δυστυχώς αν και τα παραπάνω κρίνονται σημαντικά για την ορθή αξιολόγηση, τόσο η πρότυπη κατάσταση, όσο και οι τιμές κατωφλίου που θα καθορίσουν σε ποια βαθμίδα αξιολόγησης (εξαιρετική, καλή ή κακή) εντάσσεται η θέση υπό αξιολόγηση, δεν έχουν οριστεί. Έτσι προ το παρόν, η αξιολόγηση της πληρότητας τυπικών ειδών πρέπει να βασιστεί στη σχέση της σύνθεσης των τυπικών ειδών στη θέση αξιολόγησης με τη συνολική σύνθεση τυπικών ειδών στην ΕΖΔ για τον κάθε τύπο οικοτόπου.

Η μέθοδος που προτείνεται να ακολουθηθεί σε επίπεδο ΕΖΔ έχει ως εξής:

I. Από το σύνολο των πρωτοκόλλων που συμπληρώνονται σε κάθε τύπο οικοτόπου στην ΕΖΔ υπολογίζεται η **συχνότητα** εμφάνισης κάθε τυπικού είδους ως εκατοστιαίο ποσοστό στο σύνολο των πρωτοκόλλων. Εξαίρεση αποτελούν τα είδη που αποτελούν «είδη χαρακτήρα» του τύπου οικοτόπου, τα οποία λαμβάνουν ως συχνότητα την τιμή 1. Τα είδη χαρακτήρα είναι είδη τα οποία είναι απαραίτητο να απαντούν και να κυριαρχούν στη δειγματοληπτική επιφάνεια βλάστησης ώστε αυτή να ενταχθεί στον τύπο οικοτόπου. Πρέπει να σημειωθεί πως η ένταξη μια μονάδας βλάστησης σε έναν τύπο οικοτόπου μπορεί να προϋποθέτει την παρουσία taxa σε επίπεδο γένους και όχι ένα συγκεκριμένο είδος. Για παράδειγμα, είτε μια επιφάνεια βλάστησης χαρακτηρίζεται από την παρουσία του είδους *Salix fragilis*, είτε του είδους *S. alba*, αυτή εντάσσεται στον τύπο οικοτόπου 92A0. Αν σε μια επιφάνεια κυριαρχούσε η *S. alba* και στη δεύτερη η S. *fragilis*, η σταθερότητα των ειδών αυτών θα ήταν 50%, όμως η σταθερότητα του γένους *Salix*, το οποίο χαρακτηρίζει τον τύπο οικοτόπου 92A0, είναι 100%. Ανάλογο παράδειγμα είναι και τα διάφορα είδη του γένους *Quercus* στον τύπο οικοτόπου 91M0 ή η κυριαρχία των ειδών *Tamarix* spp, *Vitex agnus-castus* ή *Nerium oleander* στον τύπο οικοτόπου 92D0. Ο βαθμός διατήρησης σε μια θέση προς αξιολόγηση είναι ανεξάρτητη από την κυριαρχία κάποιου συγκεκριμένου είδους από τα είδη χαρακτήρα είδους κατά θέσεις στην ΕΖΔ.

II. Στο επόμενο βήμα της αξιολόγησης, οι επιμέρους συχνότητες εμφάνισης αθροίζονται ώστε να εκτιμηθεί η «συνολική συχνότητα» τυπικών ειδών που εμφανίζει ο τύπος οικοτόπου στην κάθε ΕΖΔ. Επίσης υπολογίζεται και το άθροισμα των συχνοτήτων από τα είδη που

εμφανίζονται σε κάθε θέση δειγματοληψίας (θέση συμπλήρωσης πρωτοκόλλου), καταλήγοντας σε ένα «**συντελεστή διατήρησης**» για κάθε συμπληρωμένο πρωτόκολλο αξιολόγησης.

III. Τέλος εκτιμώνται οι τιμές κατωφλίου της συνολικής συχνότητας ανά πρωτόκολλο που θα χρησιμοποιηθούν για την ένταξη του κάθε πρωτοκόλλου αξιολόγησης σε μια από τις κλάσεις αξιολόγησης «**A**» (εξαιρετικός βαθμός διατήρησης), «**B**» (καλός βαθμός διατήρησης) και «**C**» (κακός βαθμός διατήρησης). Για όλους τους τύπους οικοτόπων στην περιοχή επιλέχθηκαν οι τιμές κατωφλίου 50% για την ένταξη στην κλάση **B** και 75% για την ένταξη στην κλάση **A** αναφορικά με την πληρότητα τυπικών ειδών. Δηλ. εάν ένα πρωτόκολλο (θέση δειγματοληψίας) έχει τιμές του «συντελεστή διατήρησης» ≤ 50% της «συνολικής συχνότητας», το πρωτόκολλο λαμβάνει την τιμή **C** όσον αφορά την πληρότητα τυπικών ειδών. Αντίστοιχα, εάν ένα πρωτόκολλο (θέση δειγματοληψίας) εμφανίζει τιμή του «συντελεστή διατήρησης» > 75% της «συνολικής συχνότητας», το πρωτόκολλο λαμβάνει την τιμή **A** όσον αφορά την πληρότητα τυπικών ειδών. Πρωτόκολλα αξιολόγησης με ενδιάμεσες τιμές λαμβάνουν την τιμή **B**.

IV. Επιπλέον, για όσα πρωτόκολλα αξιολόγησης, η αναλογία τυπικών ειδών/σύνολο ειδών είναι < 50%, δηλ. τα μισά ή περισσότερα είδη που εμφανίζονται σε μια θέση αξιολόγησης δεν αποτελούν τυπικά είδη του τύπου οικοτόπου, τότε η αξιολόγηση του βαθμού διατήρησης τυπικών ειδών στη θέση δειγματοληψίας υποβαθμίζεται κατά μια κλάση. Αντίθετα, αν η σχέση τυπικών ειδών/σύνολο ειδών είναι > 75%, ήτοι η συντριπτική πλειοψηφία των ειδών που απαντούν στη θέση δειγματοληψίας είναι ανάμεσα στα τυπικά είδη, τότε η αξιολόγηση του βαθμού διατήρησης τυπικών ειδών αναβαθμίζεται κατά μία κλάση. Η χρήση του συντελεστή σταθερότητας (συχνότητα εμφάνισης) δεν αποτελεί βέλτιστη λύση για την εκτίμηση του βαθμού διατήρησης των τυπικών ειδών καθώς με αυτό τον τρόπο θέσεις δειγματοληψίας στις οποίες απαντούν σχετικά σπάνια (για την περιοχή) τυπικά είδη του τύπου οικοτόπου λαμβάνουν χαμηλό συντελεστή διατήρησης. Η προσαρμογή του βαθμού διατήρησης τυπικών ειδών λαμβάνοντας υπόψη και την αναλογία τυπικών /άλλων ειδών βελτιώνει τη διαδικασία αξιολόγησης.

Εξαίρεση στη διαδικασία αξιολόγησης μπορεί να αποτελέσουν τύποι οικοτόπων όπου η έκταση και το πρότυπο εξάπλωσής τους δεν επιτρέπει τη διενέργεια περισσότερων από μια δειγματοληψιών βλάστησης, επομένως δεν είναι δυνατόν ο υπολογισμός της σταθερότητας των ειδών. Σε αυτές τις περιπτώσεις η αξιολόγηση μπορεί να γίνεται με την ενσωμάτωση των δεδομένων αυτών των τύπων οικοτόπων με τα αντίστοιχα δεδομένα από γειτονικές περιοχές με τις οποίες αναμένεται να υπάρχει σημαντική χλωριδική/οικολογική ομοιότητα

Πληρότητα δομών & λειτουργιών

Η εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης των δομών & λειτουργιών του τύπου οικοτόπου στη θέση αξιολόγησης προτείνεται να εκτιμηθεί με βάση την αναλογία των δεικτών καλής κατάστασης δομών και λειτουργιών που καταγράφονται σε κάθε πρωτόκολλο αξιολόγησης σε σχέση με το σύνολο των δεικτών για κάθε τύπο οικοτόπου (Πίνακας 5.5.1.1.2-1).

Πίνακας 5.5.1.1.2-1: Αξιολόγηση του βαθμού διατήρησης των δομών και λειτουργιών. Προσαρμογή από Tsiripidis *et al.* (2018)

Βαθμός διατήρησης δομών & λειτουργιών	**Ποσοστό δεικτών στο πρωτόκολλο αξιολόγησης**
Εξαιρετικός (A)	≥ 50%
Καλός (B)	< 50% αλλά ≥ 25%
Κακός (C)	< 25%
Άγνωστος (X)	Αδυναμία αξιολόγησης δομών και λειτουργιών

Βαθμός διατήρησης δομικών χαρακτηριστικών

Ο βαθμός διατήρησης των δύο δομικών χαρακτηριστικών του τύπου οικοτόπου προκύπτει από το συνδυασμό του βαθμού διατήρησης των επιμέρους παραμέτρων (Πίνακας 5.5.1.1.2-2).

Πίνακας 5.5.1.1.2-2: Κανόνες αξιολόγησης βαθμού διατήρησης δομών και λειτουργιών (συμπεριλαμβανομένων των τυπικών ειδών) στο πρωτόκολλο αξιολόγησης. Προσαρμογή από Tsiripidis *et al.* (2018)

Βαθμός διατήρησης δομών & λειτουργιών (συμπεριλαμβανομένων των τυπικών ειδών)	**Κανόνας**
Εξαιρετικός (A)	Τυπικά είδη και δομές & λειτουργίες με βαθμό διατήρησης **A**
Καλός (B)	Τυπικά είδη ή/και δομές & λειτουργίες με βαθμό διατήρησης **B** αλλά κανένα από τα δύο με βαθμό διατήρησης **C**
Κακός (C)	Τυπικά είδη ή/και δομές & λειτουργίες με βαθμό διατήρησης **C**
Άγνωστος (X)	Τυπικά είδη ή/και δομές & λειτουργίες με άγνωστο βαθμό διατήρησης αλλά κανένα από τα δύο με βαθμό διατήρησης **C**

Αξιολόγηση βαθμού διατήρησης δομικών στοιχείων στην ΕΖΔ

Η παραπάνω αξιολόγηση λαμβάνει χώρα στο επίπεδο του πρωτοκόλλου (θέσης) αξιολόγησης, όμως ο βαθμός διατήρησης του τύπου οικοτόπου τελικά υπολογίζεται σε επίπεδο ΕΖΔ. Είναι λοιπόν απαραίτητη η αναγωγή του βαθμού διατήρησης των δομικών στοιχείων του τύπου οικοτόπου σε επίπεδο ΕΔΖ. Αυτό επιτυγχάνεται λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των πρωτοκόλλων αξιολόγησης στην ΕΖΔ και εφαρμόζοντας τους κανόνες που αναγράφονται στον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 5.5.1.1.2-3).

Πίνακας 5.5.1.1.2-3: Αξιολόγηση βαθμού διατήρησης δομικών στοιχείων του κάθε τύπου οικοτόπου σε επίπεδο ΕΖΔ

Βαθμός διατήρησης δομικών στοιχείων στην ΕΔΖ	**Κανόνας**
Εξαιρετικός (A)	>75% των πρωτοκόλλων αξιολόγησης με εξαιρετικό (**A**) βαθμό διατήρησης δομικών στοιχείων

Βαθμός διατήρησης δομικών στοιχείων στην ΕΔΖ	Κανόνας
Καλός (B)	<75% και <25% των συνόλου των πρωτοκόλλων αξιολόγησης με εξαιρετικό (**A**) και κακό (**C**) βαθμό διατήρησης δομικών στοιχείων
Κακός (C)	>25% των πρωτοκόλλων αξιολόγησης με κακό (**C**) βαθμό διατήρησης δομικών στοιχείων
Άγνωστος (X)	Άγνωστος βαθμός διατήρησης δομικών στοιχείων στην πλειοψηφία των πρωτοκόλλων αξιολόγησης και < 25% με κακό βαθμό διατήρησης

Έκταση τύπου οικοτόπου

Κατ' εκτίμηση αξιολογείται η επάρκεια της υφιστάμενης έκτασης του τύπου οικοτόπου στην ΕΖΔ για τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του κάθε τύπου οικοτόπου. Η εκτίμηση καταγράφεται σε τρεις κλάσεις (Πίνακας 5.5.1.1.2-4).

Πίνακας 5.5.1.1.2-4: Αξιολόγηση επάρκειας της έκτασης του τύπου οικοτόπου σε επίπεδο ΕΖΔ

Βαθμός Διατήρησης Έκτασης	Κανόνας
Εξαιρετικός (A)	Έκταση του τύπου οικοτόπου στην ΕΖΔ ικανοποιητική για την εξασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας
Καλός (B)	Έκταση του τύπου οικοτόπου ΕΖΔ κοντά σε αυτή που εκτιμάται πως απαιτείται για τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητας ή λίγο κάτω από αυτή
Κακός (C)	Έκταση του τύπου οικοτόπου στην ΕΖΔ που υπολείπεται σημαντικά από αυτή που εκτιμάται πως απαιτείται για τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του τύπου οικοτόπου
Άγνωστος (X)	Άγνωστή ή αδύνατο να εκτιμηθεί η ικανοποιητική έκταση του τύπου οικοτόπου στην ΕΖΔ

Υφιστάμενος βαθμός διατήρησης δομής

Τελικά ο υφιστάμενος βαθμός διατήρησης των δομών και λειτουργιών του κάθε τύπου οικοτόπου προκύπτει από το συνδυασμό του βαθμού διατήρησης των δομικών χαρακτηριστικών (τυπικά είδη & εξειδικευμένες δομές) σε επίπεδο ΕΖΔ, αφού σταθμιστεί με την εκτίμηση του βαθμού διατήρησης της έκτασης του τύπου οικοτόπου στην ΕΖΔ. Η εκτίμηση του υφιστάμενου βαθμού διατήρησης δομών και λειτουργιών καταγράφεται σε τρεις κλάσεις (Πίνακας 5.5.1.1.2-5).

Πίνακας 5.5.1.1.2-5: Αξιολόγηση βαθμού διατήρησης δομών και λειτουργιών τύπου οικοτόπου σε επίπεδο ΕΖΔ

Βαθμός Διατήρησης Δομής	Κανόνας
Εξαιρετικός (A)	Δομικά στοιχεία και έκταση με βαθμό διατήρησης **A**
Καλός (B)	Δομικά στοιχεία ή/και έκταση με βαθμό διατήρησης B αλλά κανένα από τα δύο με βαθμό διατήρησης **C**
Κακός (C)	Δομικά στοιχεία ή/και έκταση με βαθμό διατήρησης **C**
Άγνωστος (X)	Δομικά στοιχεία ή/και έκταση με βαθμό διατήρησης **B** με άγνωστο βαθμό διατήρησης αλλά κανένα από τα δύο με βαθμό διατήρησης **C**

B2. Προοπτικές διατήρησης δομών και λειτουργιών

Οι προοπτικές διατήρησης των δομών και λειτουργιών εξαρτώνται από τον υφιστάμενο βαθμό διατήρησης των δομών και λειτουργιών, τη μελλοντική τους τάση και τη μελλοντική τους κατάσταση (Environment D G, 2017; Δημόπουλος *et al.*, 2018b). Οι προοπτικές διατήρησης αποτελούν μια εκτίμηση του βαθμού επίδρασης των πιέσεων και απειλών (ή των μέτρων διατήρησης) στο βαθμό διατήρησης του τύπου οικοτόπου, αν θεωρηθεί πως θα συνεχίσουν να επιδρούν με την ίδια ένταση για 1-2 περιόδους αναφοράς (Σχήμα 5.5.1.1.2-1).

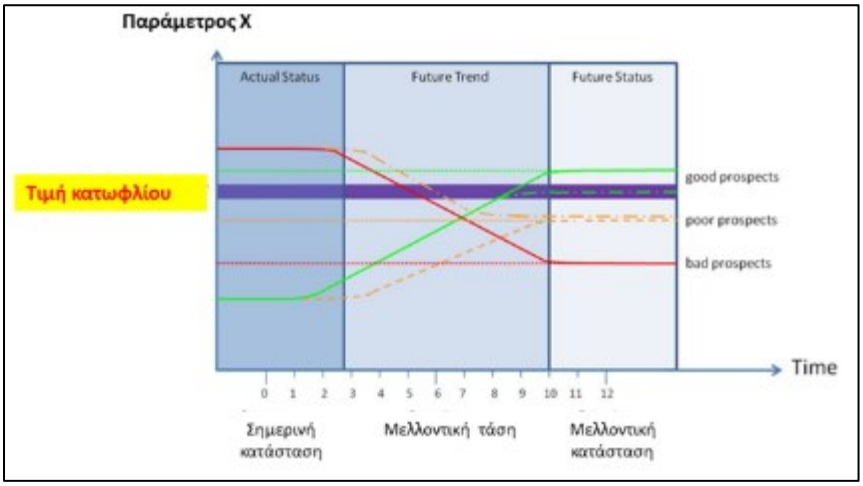

Σχήμα 5.5.1.1.2-1: Σχηματική αναπαράσταση της εκτίμησης των προοπτικών διατήρησης των δομών και λειτουργιών του τύπου οικοτόπου σε σχέση με την υφιστάμενο βαθμό διατήρησης δομών και λειτουργιών, τη μελλοντική τάση και το μελλοντικό βαθμό διατήρησης. Απόδοση από (Evans and Arvela, 2011)

Μελλοντική τάση των δομών & λειτουργιών (συμπεριλαμβανομένων των τυπικών ειδών)

Η μελλοντική τάση του βαθμού διατήρησης δομών και λειτουργιών εκτιμάται αναλύοντας το πλήθος και την ένταση των πιέσεων και των απειλών που καταγράφονται σε τοπικό επίπεδο, σε κάθε

πρωτόκολλο αξιολόγησης (Δημόπουλος *et al.*, 2018b). Εφόσον στο πρωτόκολλο καταγράφεται μέχρι μία πίεση/απειλή μέτριας έντασης (χωρίς πίεση/απειλή μεγάλης έντασης ή με υφιστάμενα διαχειριστικά μέτρα που αντισταθμίζουν την επίδραση περισσότερων ή εντονότερων πιέσεων/απειλών) η μελλοντική τάση θεωρείται εξαιρετική (A). Εφόσον καταγράφονται περισσότερες από μία και μέχρι τρεις πιέσεις/απειλές μεσαίας έντασης και κανένα διαχειριστικό μέτρο που να αντισταθμίζει την επίδραση περισσότερων ή εντονότερων πιέσεων/απειλών, η μελλοντική τάση θεωρείται καλή έως μη ικανοποιητική (B). Εφόσον καταγράφονται περισσότερες από τρεις πιέσεις/απειλές μέσης έντασης ή τουλάχιστον μία πίεση/απειλή μεγάλης έντασης, η μελλοντική τάση θεωρείται κακή (C).

Η αναγωγή της μελλοντικής τάσης από τις θέσεις αξιολόγησης στο επίπεδο της ΕΖΔ προτείνεται να ακολουθήσει τους κανόνες που περιγράφονται στον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 5.5.1.1.2-6)

Πίνακας 5.5.1.1.2-6: Αξιολόγηση μελλοντικής τάσης δομών & λειτουργιών του κάθε τύπου οικοτόπου σε επίπεδο ΕΖΔ

Μελλοντική τάση	Κανόνας
Εξαιρετική (A)	>75% των πρωτοκόλλων αξιολόγησης με εξαιρετικό (**A**) βαθμό διατήρησης μελλοντικής τάσης δομών και λειτουργιών
Καλή (B)	<75% και <25% των συνόλου των πρωτοκόλλων αξιολόγησης με εξαιρετικό (**A**) και κακό (**C**) βαθμό διατήρησης μελλοντικής τάσης δομών και λειτουργιών
Κακή (C)	>25% των πρωτοκόλλων αξιολόγησης με κακό (**C**) βαθμό διατήρησης μελλοντικής τάσης δομών και λειτουργιών
Άγνωστη (X)	Άγνωστος βαθμός διατήρησης μελλοντικής τάσης δομών και λειτουργιών στην πλειοψηφία των πρωτοκόλλων αξιολόγησης και < 25% με κακό βαθμό διατήρησης

Πρέπει να σημειωθεί πως δεν έχουν όλες οι πιέσεις σημειακό χαρακτήρα ώστε να είναι δυνατή η καταγραφή τους στη χωρική κλίμακα του πρωτοκόλλου (θέσης) αξιολόγησης. Υπάρχουν πιέσεις και απειλές, όπως για παράδειγμα η διαταραχή του υδρολογικού καθεστώτος ή η κλιματική αλλαγή, οι οποίες επιδρούν σε ευρύτερες χωρικές κλίμακες. Για την εκτίμηση των προοπτικών διατήρησης είναι απαραίτητο να συνεκτιμηθεί και η επίδραση αυτών των πιέσεων & απειλών στο βαθμό διατήρησης του εκάστοτε τύπου οικοτόπου. Προτείνεται να εφαρμοστούν αναλογικά οι ίδιοι κανόνες που θα εφαρμοστούν και στη θέση αξιολόγησης: Εφόσον σε επίπεδο ΕΖΔ καταγράφεται μέχρι μία πίεση/απειλή μέτριας έντασης (χωρίς πίεση/απειλή μεγάλης έντασης ή με υφιστάμενα διαχειριστικά μέτρα που αντισταθμίζουν την επίδραση περισσότερων ή εντονότερων πιέσεων/απειλών) η μελλοντικής τάση θεωρείται εξαιρετική (A). Εφόσον καταγράφονται περισσότερες από μία και μέχρι τρεις πιέσεις/απειλές μέτριας έντασης και κανένα διαχειριστικό μέτρο που να αντισταθμίζει την επίδραση περισσότερων ή εντονότερων πιέσεων/απειλών, η μελλοντική τάση θεωρείται καλή έως μη ικανοποιητική (B). Εφόσον καταγράφονται περισσότερες από τρεις πιέσεις/απειλές μέτριας έντασης ή τουλάχιστον μία πίεση/απειλή μεγάλης έντασης, η μελλοντική τάση θεωρείται κακός (C).

Για την αξιολόγηση της μελλοντικής τάσης σε επίπεδο ΕΖΔ πρέπει πρώτα να αναχθούν σε επίπεδο ΕΖΔ οι εκτιμήσεις της μελλοντικής τάσης από τις επιμέρους θέσεις αξιολόγησης και έπειτα να συνεκτιμηθεί η μελλοντική τάση με βάση και την εκτίμηση της έντασης της επίδρασης των πιέσεων και απειλών που επιδρούν σε ευρύτερη χωρική κλίμακα.

Η ανάγωγη της αξιολόγησης σε επίπεδο ΕΖΔ προτείνεται να γίνει όπως περιγράφεται στον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 5.5.1.1.2-7).

Πίνακας 5.5.1.1.2-7: Αξιολόγηση μελλοντικής τάσης διατήρησης δομών και λειτουργιών τύπου οικοτόπου σε επίπεδο ΕΖΔ

Βαθμός Διατήρησης Δομής	Κανόνας
Εξαιρετικός (A)	Μελλοντική τάση από το σύνολο των θέσεων αξιολόγησης και από την ένταση των ευρύτερων πιέσεων και απειλών με βαθμό διατήρησης **A**
Καλός (B)	Μελλοντική τάση από το σύνολο των θέσεων αξιολόγησης ή/και από την ένταση των ευρύτερων πιέσεων και απειλών με βαθμό διατήρησης **B** αλλά καμία από τις δύο με βαθμό διατήρησης **C**
Κακός (C)	Μελλοντική τάση από το σύνολο των θέσεων αξιολόγησης ή/και από την επίδραση των ευρύτερων πιέσεων και απειλών με βαθμό διατήρησης **C**
Άγνωστος (X)	Μελλοντική τάση από το σύνολο των θέσεων αξιολόγησης ή/και από την ένταση των ευρύτερων πιέσεων και απειλών με άγνωστο βαθμό διατήρησης αλλά κανένα από τα δύο με βαθμό διατήρησης **C**

Μελλοντικός βαθμός διατήρησης δομών και λειτουργιών (συμπεριλαμβανομένων των τυπικών ειδών)

Ο μελλοντικός βαθμός διατήρησης των δομών και λειτουργιών του τύπου οικοτόπου στην ευρύτερη περιοχή της θέσης αξιολόγησης προτείνεται να εκτιμηθεί με κρίση του αξιολογητή, λαμβάνοντας υπόψη τον υφιστάμενο βαθμό διατήρησης (πληρότητα τυπικών ειδών και βαθμός διατήρησης δομών & λειτουργιών) σε συνάρτηση με τις τυχόν υφιστάμενες πιέσεις και απειλές που επιδρούν στην ευρύτερη περιοχή. Ο μελλοντικός βαθμός διατήρησης του τύπου οικοτόπου σε κάθε θέση αξιολόγησης εκτιμάται με κρίση ειδικού χρησιμοποιώντας τις βαθμίδες A, B, C ή X (άγνωστος).

Η αναγωγή του βαθμού διατήρησης της μελλοντικής κατάστασης από τις θέσεις αξιολόγησης στο επίπεδο της ΕΖΔ προτείνεται να ακολουθήσει τους κανόνες που περιγράφονται στον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 5.5.1.1.2-8).

Πίνακας 5.5.1.1.2-8: Αξιολόγηση μελλοντικού βαθμού διατήρησης δομών και λειτουργιών του κάθε τύπου οικοτόπου σε επίπεδο ΕΖΔ

Μελλοντικός βαθμός διατήρησης δομών και λειτουργιών στην ΕΔΖ	Κανόνας
Εξαιρετικός (A)	>75% των πρωτοκόλλων αξιολόγησης με εξαιρετικό (**A**) μελλοντικό βαθμό διατήρησης δομών και λειτουργιών
Καλός (B)	<75% και <25% των συνόλου των πρωτοκόλλων αξιολόγησης με εξαιρετικό (**A**) και κακό (**C**) μελλοντικό βαθμό διατήρησης δομών και λειτουργιών
Κακός (C)	>25% των πρωτοκόλλων αξιολόγησης με κακό (**C**) βαθμό διατήρησης μελλοντικής κατάστασης δομών και λειτουργιών
Άγνωστος (X)	Άγνωστος βαθμός διατήρησης μελλοντικής κατάστασης δομών και λειτουργιών στην πλειοψηφία των πρωτοκόλλων αξιολόγησης και < 25% με κακό βαθμό διατήρησης

Σε περίπτωση που έχουν σημειωθεί και πιέσεις απειλές εκτατικού χαρακτήρα που επιδρούν στη χωρική κλίμακα της ΕΖΔ και έχει αξιολογηθεί η μελλοντική τάση ενός ή περισσοτέρων τύπων οικοτόπων με βάση αυτές τις πιέσεις και απειλές, τότε ο μελλοντικός βαθμός διατήρησης πρέπει να εκτιμηθεί σε επίπεδο ΕΖΔ σε σχέση με αυτή την πίεση/απειλή εκτατικού χαρακτήρα. Ο μελλοντικός βαθμός διατήρησης των δομών και λειτουργιών σε επίπεδο ΕΖΔ εκτιμάται με την ίδια μεθοδολογία όπως εκτιμάται και στο επίπεδο της θέσης δειγματοληψίας.

Για την αξιολόγηση του μελλοντικού βαθμού διατήρησης δομών και λειτουργιών στο χωρικό επίπεδο της ΕΖΔ προτείνεται να συνεκτιμηθούν οι επί μέρους αξιολογήσεις του μελλοντικού βαθμού διατήρησης δομών και λειτουργιών σε επίπεδο ΕΖΔ (εκείνη που έχει προέλθει από την αναγωγή από τις θέσεις αξιολόγησης και εκείνη που έχει προέλθει από την απευθείας εκτίμηση σε επίπεδο ΕΖΔ) με τη μεθοδολογία που προτείνεται στον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 5.5.1.1.2-9).

Πίνακας 5.5.2.1-9: Αξιολόγηση βαθμού διατήρησης μελλοντικής κατάστασης δομών και λειτουργιών τύπου οικοτόπου σε επίπεδο ΕΖΔ

Μελλοντικός βαθμός διατήρησης δομών & λειτουργιών	Κανόνας
Εξαιρετικός (A)	Μελλοντικός βαθμός διατήρησης δομών και λειτουργιών από το σύνολο των θέσεων αξιολόγησης και από απευθείας εκτίμηση **A**
Καλός (B)	Μελλοντικός βαθμός διατήρησης από το σύνολο των θέσεων αξιολόγησης ή/και από απευθείας εκτίμηση **B** αλλά κανένας από τους δύο με βαθμό διατήρησης **C**
Κακός (C)	Μελλοντικός βαθμός διατήρησης από το σύνολο των θέσεων αξιολόγησης ή/και από απευθείας εκτίμηση **C**
Άγνωστος (X)	Μελλοντικός βαθμός διατήρησης από το σύνολο των θέσεων αξιολόγησης ή/και από απευθείας εκτίμηση **X** αλλά κανείς από τους δύο **C**

Εκτίμηση προοπτικών διατήρησης δομών και λειτουργιών

Αποτελεί την τελευταία παράμετρο που εκτιμάται σε επίπεδο πρωτοκόλλου αξιολόγησης. Αποτελεί συνδυασμό της αξιολόγησης των παραμέτρων υφιστάμενος βαθμός διατήρησης, μελλοντική τάση και μελλοντικός βαθμός διατήρησης δομών & λειτουργιών (συμπεριλαμβανομένων των τυπικών ειδών). Σε αναλογία με τις οδηγίες για την αξιολόγηση των τύπων οικοτόπων (Environment D G, 2017) μπορεί να εφαρμοστούν τα παρακάτω κριτήρια (Πίνακας 5.5.1.1.2-10).

Πίνακας 5.5.1.1.2-10: Αξιολόγηση των προοπτικών διατήρησης του βαθμού διατήρησης δομών & λειτουργιών.

Υφιστάμενος βαθμός διατήρησης	Μελλοντική τάση βαθμού διατήρησης δομών & λειτουργιών	Μελλοντικός βαθμός Διατήρησης	Προοπτικές δομών & λειτουργιών
A	A	A	Εξαιρετικές-A
A	B	A	Εξαιρετικές-A
A	B	B	Καλές-B
A	C	B	Κακές-C
A	C	C	Κακές-C
B	A	A	Εξαιρετικές-A
B	A	B	Καλές-B
B	B	B	Καλές-B
B	C	C	Κακές-C
C	A	A	Εξαιρετικές-A
C	B	C	Κακές-C

B3. Δυνατότητα αποκατάστασης

Αναφορικά με την παράμετρο «δυνατότητα αποκατάστασης», διακρίνονται δυο επίπεδα: (α) η δυνατότητα αποκατάστασης των δομών και λειτουργιών εντός της υφιστάμενης έκτασης του τύπου οικοτόπου και (β) η δυνατότητα αποκατάστασης (αύξησης) της έκτασης του τύπου οικοτόπου στην ΕΖΔ.

Η δυνατότητα αποκατάστασης δομών & λειτουργιών εντός της υφιστάμενης έκτασης εκτιμάται από το σύνολο των πρωτοκόλλων αξιολόγησης που έχουν συμπληρωθεί εντός της ΕΖΔ και χαρακτηρίζεται ως (Πίνακας 5.5.1.1.1-11):

Πίνακας 5.5.1.1.1-11: Δυνατότητα αποκατάστασης δομών & λειτουργιών στο επίπεδο της ΕΖΔ από την ανάλυση των θέσεων αξιολόγησης

Δυνατότητα αποκατάστασης	Κανόνας
Εύκολη (A)	>75% των πρωτοκόλλων αξιολόγησης με εξαιρετικό (**A**) βαθμό διατήρησης μελλοντικής κατάστασης δομών και λειτουργιών
Δυνατή με μέτρια προσπάθεια (Β)	<75% και <25% των συνόλου των πρωτοκόλλων αξιολόγησης με εξαιρετικό (**A**) και κακό (**C**) βαθμό διατήρησης μελλοντικής κατάστασης δομών και λειτουργιών
Δύσκολη ή αδύνατη (C)	>25% των πρωτοκόλλων αξιολόγησης με κακό (**C**) βαθμό διατήρησης μελλοντικής κατάστασης δομών και λειτουργιών
Άγνωστος (X)	Άγνωστος βαθμός διατήρησης μελλοντικής κατάστασης δομών και λειτουργιών στην πλειοψηφία των πρωτοκόλλων αξιολόγησης και < 25% με κακό βαθμό διατήρησης

Η δυνατότητα αποκατάστασης της έκτασης του τύπου οικοτόπου σε μια περιοχή κρίνεται ως εύκολη, δυνατή με μέτρια προσπάθεια ή δύσκολη/αδύνατη, εφόσον κριθεί απαραίτητη η αύξηση της έκτασης του τύπου οικοτόπου και συνοδεύεται από ενδεικτική έκταση που εμπίπτει σε κάθε κατηγορία (πχ σε 2 ha εύκολη αποκατάσταση, σε 4 ha δύσκολη) (Πίνακας 5.5.1.1.1-12).

Πίνακας 5.5.1.1.1-12: Δυνατότητα αποκατάστασης της έκτασης του τύπου οικοτόπου στο επίπεδο της ΕΖΔ από την ανάλυση των θέσεων αξιολόγησης

Δυνατότητα αποκατάστασης	Κανόνας
Εύκολη (A)	>75% της συνολική έκτασης στην οποία κρίνεται πως μπορεί να αποκατασταθεί ο τύπος οικοτόπου με εύκολη (**A**) δυνατότητα αποκατάστασης
Δυνατή με μέτρια προσπάθεια (Β)	<75% και <25% της συνολική έκτασης στην οποία κρίνεται πως μπορεί να αποκατασταθεί ο τύπος οικοτόπου με εύκολη(**A**) και δύσκολη ή αδύνατη (**C**) δυνατότητα αποκατάστασης αντίστοιχα
Δύσκολη ή αδύνατη (C)	>25% της συνολική έκτασης στην οποία κρίνεται πως μπορεί να αποκατασταθεί ο τύπος οικοτόπου με δύσκολη ή αδύνατη (**C**) δυνατότητα αποκατάστασης
Άγνωστος (X)	Άγνωστη δυνατότητα αποκατάστασης στο μεγαλύτερο τμήμα της έκτασης και σίγουρα όχι δύσκολη ή αδύνατη σε < 25% της έκτασης

Για την αξιολόγηση της δυνατότητας αποκατάστασης των δομών και λειτουργιών στο χωρικό επίπεδο της ΕΖΔ προτείνεται να συνεκτιμηθούν οι επί μέρους αξιολογήσεις της δυνατότητας αποκατάστασης σε επίπεδο ΕΖΔ (εκείνη που έχει προέλθει από την αναγωγή από τις θέσεις αξιολόγησης και εκείνη που έχει προέλθει από την απευθείας εκτίμηση σε επίπεδο ΕΖΔ) με τη μεθοδολογία που προτείνεται στον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 5.5.1.1.1-13).

Πίνακας 5.5.1.1.1-13: Αξιολόγηση βαθμού διατήρησης μελλοντικής κατάστασης δομών και λειτουργιών τύπου οικοτόπου σε επίπεδο ΕΖΔ

Δυνατότητα αποκατάστασης	Κανόνας
Εύκολη (A)	Δυνατότητα αποκατάστασης από το σύνολο των θέσεων αξιολόγησης και από την απευθείας εκτίμηση **εύκολη**
Δυνατή με μέτρια προσπάθεια (B)	Δυνατότητα αποκατάστασης από το σύνολο των θέσεων αξιολόγησης ή/και από την απευθείας εκτίμηση **δυνατή με μέτρια προσπάθεια** αλλά καμία από τις δύο **δύσκολη ή αδύνατη**
Δύσκολη ή αδύνατη (C)	Δυνατότητα αποκατάστασης από το σύνολο των θέσεων αξιολόγησης ή/και από την απευθείας εκτίμηση **δύσκολη ή αδύνατη**
Άγνωστη (X)	Δυνατότητα αποκατάστασης από το σύνολο των θέσεων αξιολόγησης ή/και από την απευθείας εκτίμηση X αλλά καμία από τις δύο **δύσκολη ή αδύνατη**

5.5.1.1.2 Σχέδιο παρακολούθησης

Τα παραπάνω αποτελούν περιγραφή του τι πρέπει να μετρηθεί ώστε να επιτευχθεί η αξιολόγηση του βαθμού διατήρησης των τύπων οικοτόπων. Παρακάτω αναλύεται πρόταση για το σχεδιασμό της δειγματοληψίας που περιλαμβάνει προτάσεις ως προς το «που» και «κάθε πότε» θα αξιολογούνται οι παραπάνω παράμετροι.

Τα απαραίτητα βήματα περιγράφονται παρακάτω:

i. Ορισμός μονίμων επιφανειών παρακολούθησης δομών και λειτουργιών

Είναι απαραίτητο να οριστούν μόνιμες sensu stricto επιφάνειες δειγματοληψίας σε όλους τους τύπους οικοτόπων στις οποίες θα πραγματοποιείται μη καταστροφική καταγραφή των φυτικών ειδών που απαντούν σε αυτές. Το μέγεθος των επιφανειών εξαρτάται από τον κάθε τύπο οικοτόπου (Chytrý and Otýpková, 2003). Στα πρωτόκολλα αξιολόγησης προτείνεται για κάθε τύπο οικοτόπου το μέγεθος της επιφάνειας που αξιολογούνται η πληρότητα τυπικών ειδών, οι δομές και λειτουργίες και η επίδραση των δομών και λειτουργιών. Το πλήθος των μόνιμων δειγματοληπτικών επιφανειών εξαρτάται από την έκταση που καταλαμβάνει ο κάθε τύπος οικοτόπου στην περιοχή και την οικολογική/χλωριδική παραλλακτικότητα που παρουσιάζει. Η θέση και τα ακριβή όρια των μόνιμων επιφανειών πρέπει να οριστούν με GPS υψηλής ευκρίνειας και να υπάρχει πλούσια φωτογραφική τεκμηρίωση αναφορικά με την ακριβή θέση τους (στοιχεία του τοπίου όπως δέντρα ή βράχοι που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για προσανατολισμό κ.ο.κ.). Επίσης προτείνεται η σήμανση των επιφανειών με μεταλλικούς πασσάλους ώστε να είναι εύκολη η ανεύρεσή τους.

ii. Παρακολούθηση με μεθόδους τηλεπισκόπησης

α. Μεταβολές στην έκταση των τύπων οικοτόπων

Η παρακολούθηση των αλλαγών της έκτασης των τύπων οικοτόπων, είτε αυτές συμβαίνουν λόγω φυσικών διεργασιών είτε αποτελούν απόρροια ανθρωπογενών δραστηριοτήτων είναι

επιβεβλημένη. Η παρακολούθηση των μεταβολών στην έκταση θα συνεισφέρει και στον καθορισμό στόχων διατήρησης αλλά και στη λήψη διαχειριστικών μέτρων. Η παρακολούθηση των τύπων οικοτόπων σε επίπεδο ΕΖΔ πρέπει να περιλαμβάνει την παρακολούθηση μόνιμων εκτάσεων, κατά προτίμηση κελιών του Ε.Π.Α. 1x1 km και λεπτομερή καταγραφή των μεταβολών που λαμβάνουν χώρα σε αυτές σε κάθε περίοδο αναφοράς. Το πλήθος των επιφανειών που θα παρακολουθείται εξαρτάται από την έκταση της κάθε ΕΖΔ και το πλήθος των τύπων οικοτόπων εντός της ΕΖΔ. Σε αυτές τις επιφάνειες προτείνεται η παρακολούθηση αλλαγών χρήσεων γης (συμπεριλαμβανομένης της αλλαγής των ορίων των τύπων οικοτόπων) αλλά και άλλα δομικά και λειτουργικά των τύπων οικοτόπων όπως η συγκόμωση (για δασικούς τύπους οικοτόπων και θαμνώνες), τυχόν παρουσία και εξάπλωση θαμνωδών ειδών σε λιβαδικούς τύπους οικοτόπων κ.ο.κ.

Η παρακολούθηση προτείνεται να γίνει με τη χρήση είτε δορυφορικών εικόνων πολύ υψηλής ευκρίνειας, είτε αεροφωτογραφιών, είτε εικόνων που θα λαμβάνονται επί τόπου και για αυτό το σκοπό από μη επανδρωμένα ιπτάμενα οχήματα (UAV/drones). Αυτές οι εικόνες, λόγω του σχετικά υψηλού κόστους, μπορεί να λαμβάνονται ανά τριετία και οι παρατηρούμενες αλλαγές στη χρήση γης και στις υπόλοιπες παραμέτρους προς αξιολόγησης να αναλύονται ανά περίοδο αναφοράς (6 έτη). Επίσης, η παρακολούθηση αυτή δεν είναι απαραίτητο να γίνεται σε ολόκληρη την έκταση της κάθε ΕΖΔ. Αυτό είναι ανέφικτο τόσο λόγω κόστους όσο και λόγω χρονικών περιορισμών. Η παρακολούθηση μπορεί να υλοποιηθεί εντατικά σε επιλεγμένα κελιά του Ευρωπαϊκού Πλέγματος Αναφοράς (ΕΠΑ) μεγέθους κελιού 1x1 km. Το πλήθος των κελιών ανά ΕΖΔ προτείνεται να υπολογιστεί με βάση τους παρακάτω στοχαστικούς κανόνες:

- Υπολογίζεται πλήθος κελιών του ΕΠΑ 1 km που ισούται με 10% του συνόλου των κελιών που τέμνουν την κάθε ΕΖΔ
- Αν με το 10% του συνόλου σε κάθε ΕΖΔ προκύπτει αριθμός < 3, τότε επιλέγονται de facto 3 κελιά
- Αν με το 10% του συνόλου σε κάθε ΕΖΔ προκύπτει αριθμός > 10, τότε επιλέγονται de facto 10 κελιά

Με αυτό τον τρόπο, εξασφαλίζεται πως καμιά ΕΖΔ δεν θα αντιπροσωπεύεται με λιγότερα από τρία κελιά του ΕΠΑ 1 km, ενώ το κόστος θα περιοριστεί περιορίζοντας το συνολικό αριθμό κελιών του ΕΠΑ 1 km ανά ΕΖΔ σε λιγότερο ή ίσο από 10. Εφαρμόζοντας του παραπάνω κανόνες στις ΕΖΔ της περιοχής προκύπτει ο παρακάτω πίνακας (Πίνακας 5.5.1.1.2-1).

Πίνακας 5.5.1.1.2-1: Κελιά του ΕΠΑ 1x1 km σε κάθε ΕΖΔ της Β΄ ομάδας περιοχών

ΕΖΔ	Πλήθος κελιών ΕΠΑ 1 km	Επιλογή κελιών για παρακολούθηση
GR2510003	9	3
GR2520001	158	10
GR2520002	10	3
GR2520003	6	3
GR2520005	53	5
GR2520006	440	10
GR2530001	230	10

ΕΖΔ	Πλήθος κελιών ΕΠΑ 1 km	Επιλογή κελιών για παρακολούθηση
GR2530002	14	3
GR2530003	13	3
GR2530004	45	5
GR2530005	91	9
GR2540001	199	10
GR2540002	73	7
GR2540003	44	4

Η επιλογή των κελιών σε κάθε ΕΖΔ πρέπει να λαμβάνει υπόψη την ανάγκη για αντιπροσώπευση και παρακολούθηση όλων των τύπων οικοτόπων του παραρτήματος Ι της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ καθώς και των σημαντικών τύπων οικοτόπων εθνικού ενδιαφέροντος. Επίσης πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ανάγκη της αναλογικής αντιπροσώπευσης (σε σχέση με την έκταση που καταλαμβάνουν) των τύπων οικοτόπων στα κελιά του ΕΠΑ 1 km που επιλέγονται για δειγματοληψία σε σχέση με τη συνολική έκταση στην ΕΖΔ. Τέλος, προτιμήθηκαν κελιά του ΕΠΑ 1 km στα οποία εμφανίζονται περισσότεροι από ένας τύποι οικοτόπων.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, για κάθε ΕΖΔ της Β΄ ομάδας περιοχών προτείνεται να υλοποιηθεί πρόγραμμα παρακολούθηση με μεθόδους τηλεπισκόπησης στα παρακάτω κελιά του ΕΠΑ 1km ανά ΕΖΔ (Πίνακας 5.5.1.1.2-2):

Πίνακας 5.5.1.1.2-2: Επιλογή κελιών του Ε.Π.Α 1 km σε κάθε ΕΖΔ της Β΄ ομάδας περιοχών

ΕΖΔ	Κωδικός κελιού ΕΠΑ 1km	ΕΖΔ	Κωδικός κελιού ΕΠΑ 1km
GR2510003	1kmE5454N1704	**GR2530002**	1kmE5420N1731
	1kmE5455N1704		1kmE5420N1732
GR2520001	1kmE5408N1705		1kmE5422N1731
	1kmE5409N1702	**GR2530003**	1kmE5454N1740
	1kmE5411N1700		1kmE5456N1741
	1kmE5406N1702		1kmE5456N1742
	1kmE5405N1706	**GR2530004**	1kmE5415N1724
	1kmE5402N1706		1kmE5415N1723
	1kmE5406N1707		1kmE5414N1725
	1kmE5411N1699		1kmE5413N1725
	1kmE5406N1706		1kmE5416N1722
	1kmE5410N1699	**GR2530005**	1kmE5462N1754
GR2520002	1kmE5419N1684		1kmE5475N1760
	1kmE5417N1684		1kmE5461N1754
	1kmE5420N1684		1kmE5465N1756
GR2520003	1kmE5453N1684		1kmE5478N1759
	1kmE5453N1685		1kmE5464N1756
	1kmE5454N1684		1kmE5464N1757
GR2520005	1kmE5458N1657		1kmE5461N1755

ΕΖΔ	Κωδικός κελιού ΕΠΑ 1km	ΕΖΔ	Κωδικός κελιού ΕΠΑ 1km
	1kmE5459N1656		1kmE5463N1753
	1kmE5462N1661	**GR2540001**	1kmE5486N1630
	1kmE5458N1652		1kmE5488N1617
	1kmE5460N1660		1kmE5491N1612
GR2520006	1kmE5445N1650		1kmE5490N1612
	1kmE5445N1665		1kmE5487N1632
	1kmE5440N1675		1kmE5480N1635
	1kmE5451N1649		1kmE5491N1624
	1kmE5441N1664		1kmE5466N1643
	1kmE5434N1670		1kmE5483N1627
	1kmE5442N1671		1kmE5466N1644
	1kmE5440N1676	**GR2540002**	1kmE5488N1593
	1kmE5445N1676		1kmE5487N1593
	1kmE5445N1677		1kmE5488N1588
GR2530001	1kmE5413N1740		1kmE5486N1591
	1kmE5414N1738		1kmE5487N1592
	1kmE5409N1743		1kmE5489N1597
	1kmE5416N1742		1kmE5421N1741
	1kmE5416N1741	**GR2540003**	1kmE5462N1621
	1kmE5414N1746		1kmE5463N1621
	1kmE5422N1745		1kmE5457N1621
	1kmE5425N1746		1kmE5455N1625
	1kmE5413N1745		
	1kmE5412N1734		

Η κατανομή τους φαίνεται στις παρακάτω εικόνες (Σχήματα 5.5.1.1.2-1έως 12):

Σχήμα 5.5.1.1.2-1: Επιλογή κελιών για παρακολούθηση με μεθόδους τηλεπισκόπησης στην ΕΖΔ GR2510003

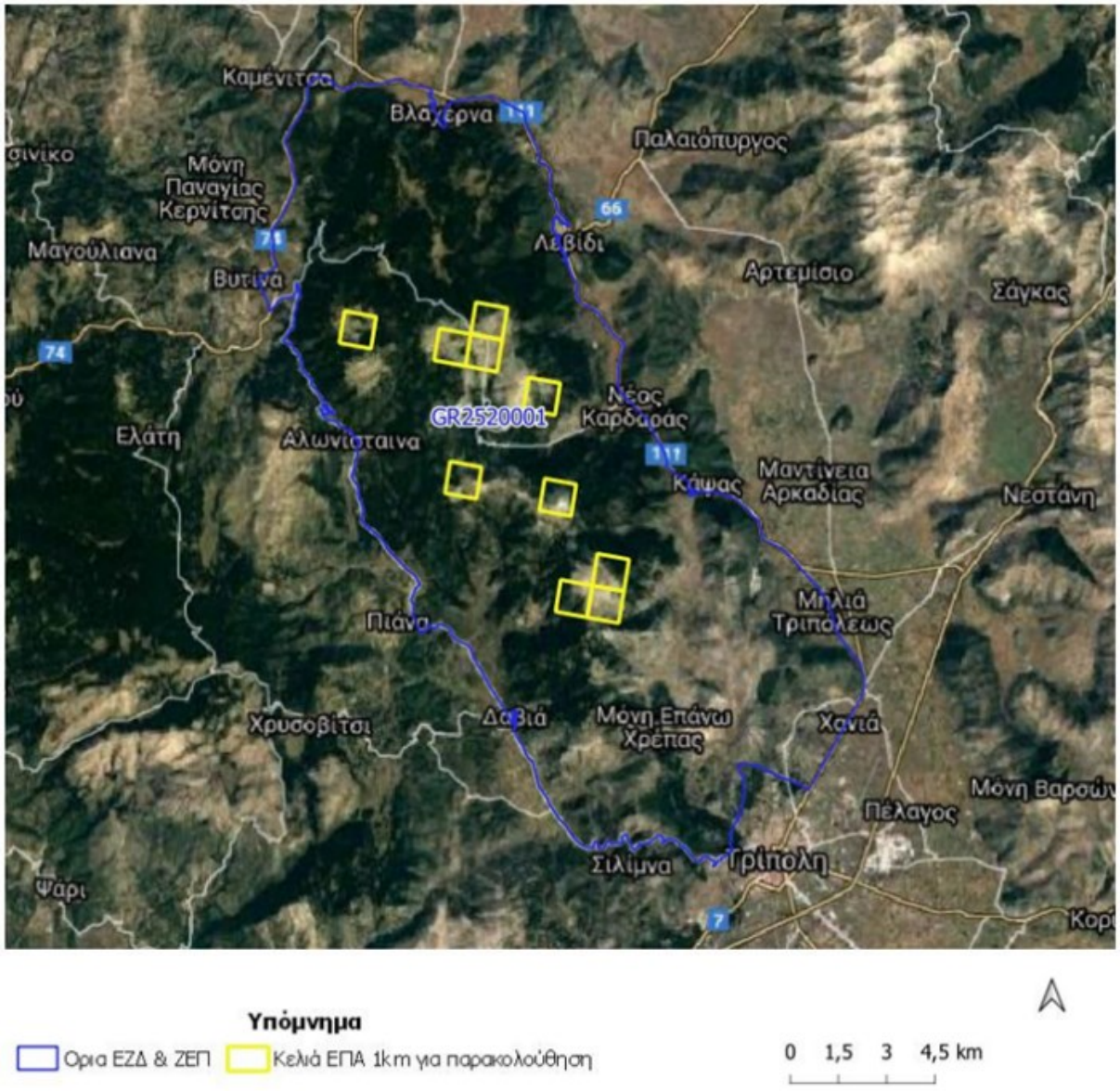

Σχήμα 5.5.1.1.2-2: Επιλογή κελιών για παρακολούθηση με μεθόδους τηλεπισκόπησης στην ΕΖΔ GR2520001

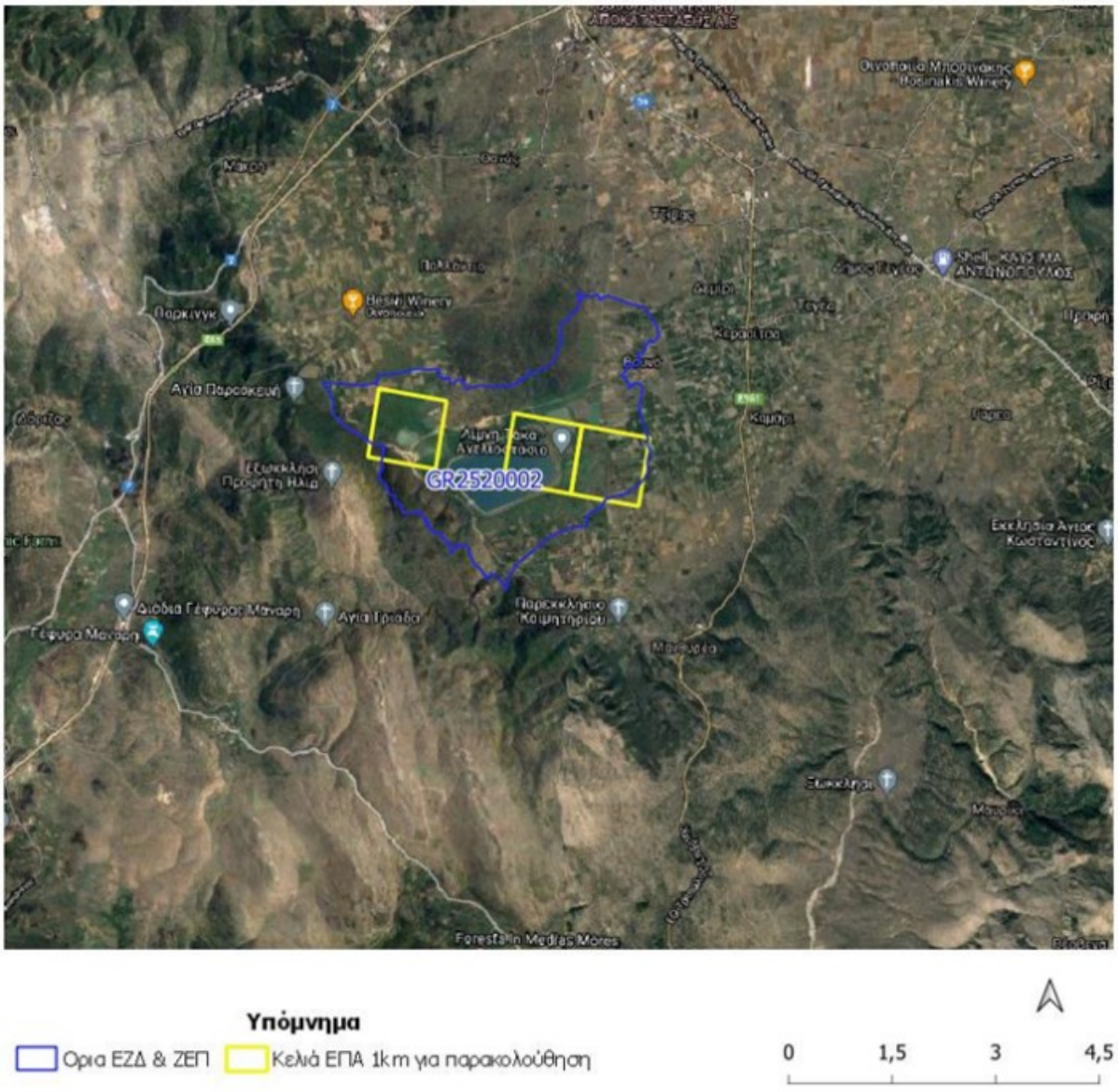

Σχήμα 5.5.1.1.2-3: Επιλογή κελιών για παρακολούθηση με μεθόδους τηλεπισκόπησης στην ΕΖΔ GR2520002

Σχήμα 5.5.1.1.2-4: Επιλογή κελιών για παρακολούθηση με μεθόδους τηλεπισκόπησης στην ΕΖΔ GR2520003

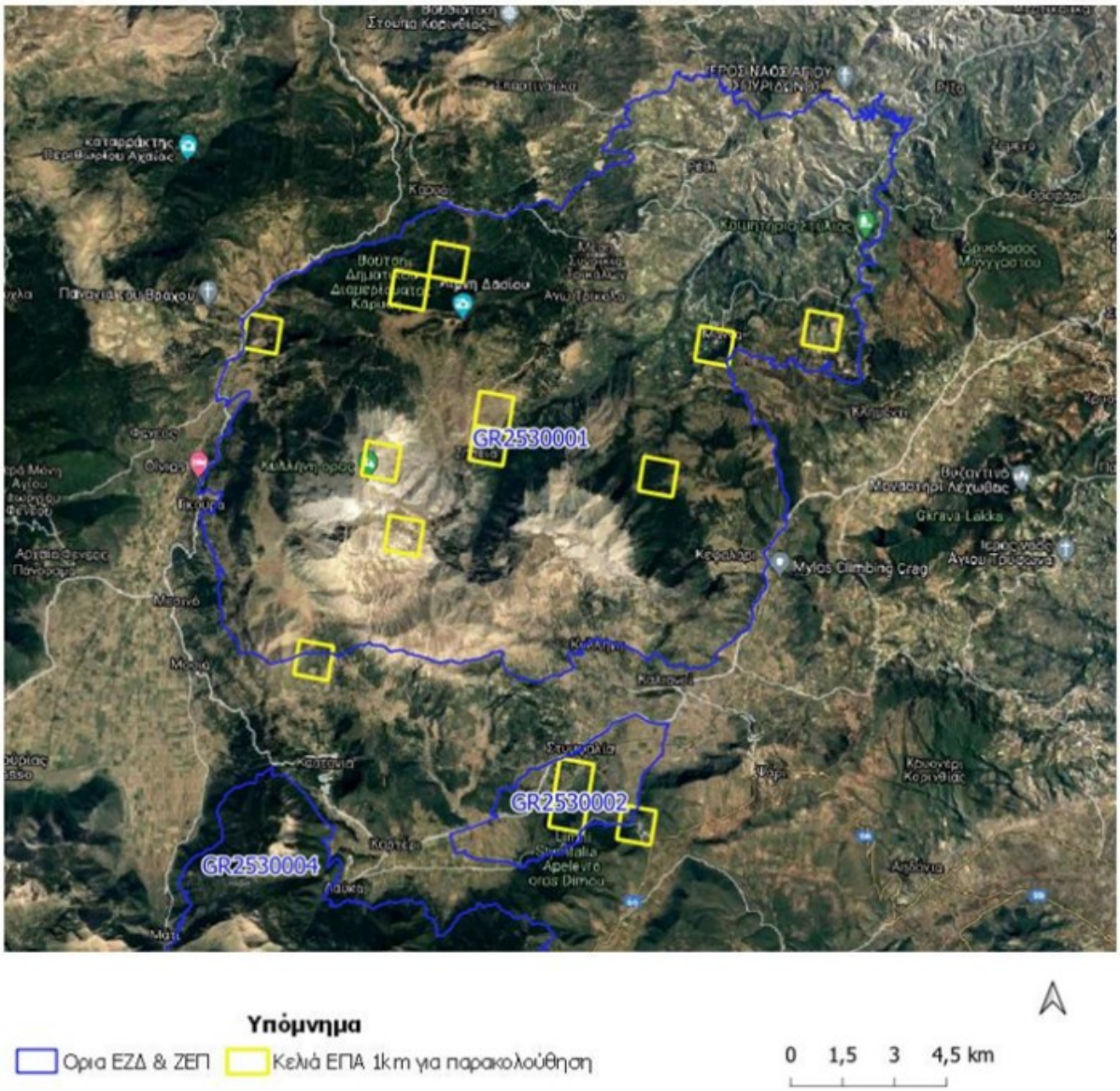

Σχήμα 5.5.1.1.2-6: Επιλογή κελιών για παρακολούθηση με μεθόδους τηλεπισκόπησης στην ΕΖΔ GR2530001

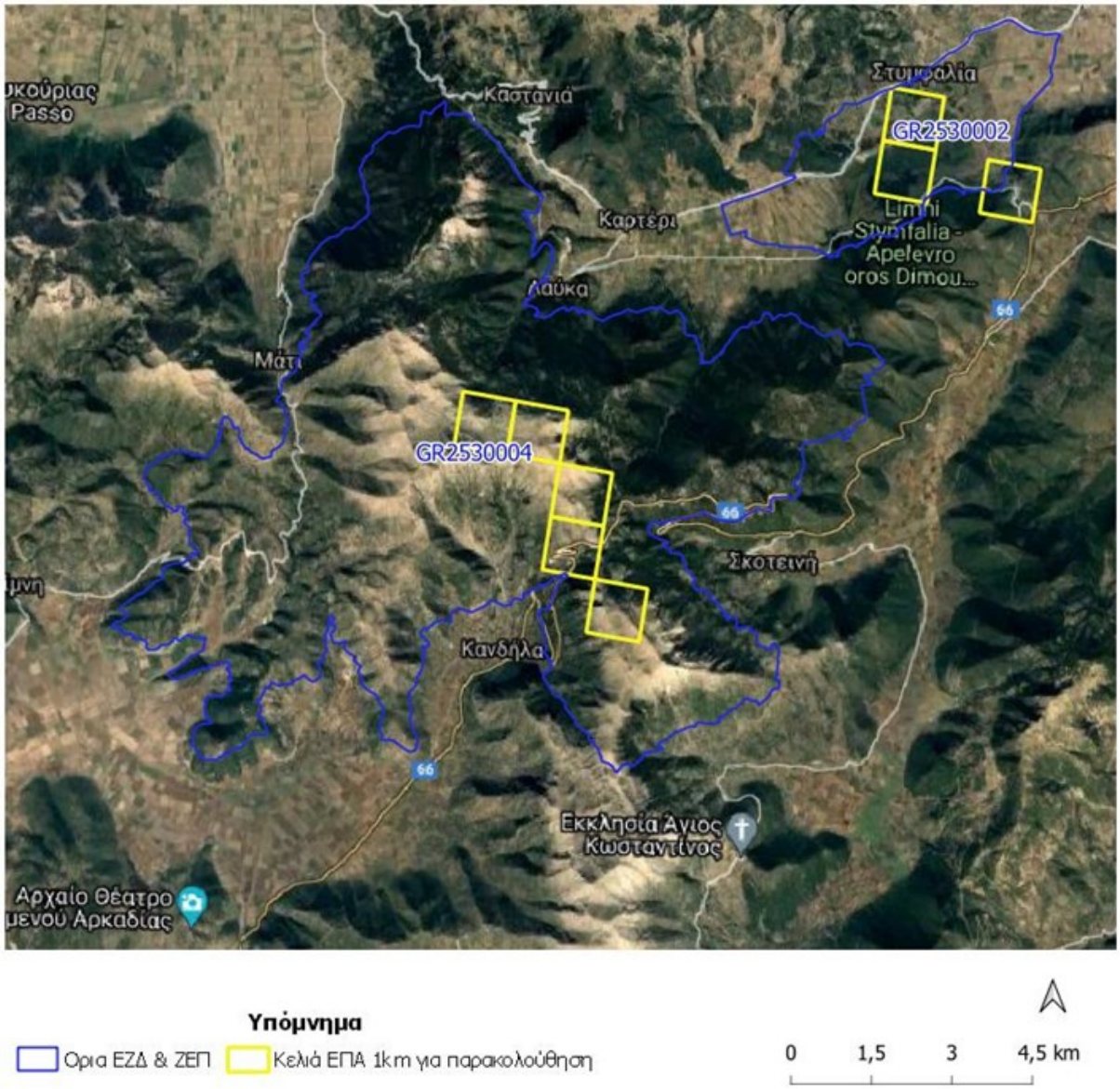

Σχήμα 5.5.1.1.2-7: Επιλογή κελιών για παρακολούθηση με μεθόδους τηλεπισκόπησης στις ΕΖΔ GR2530002 και GR2530004

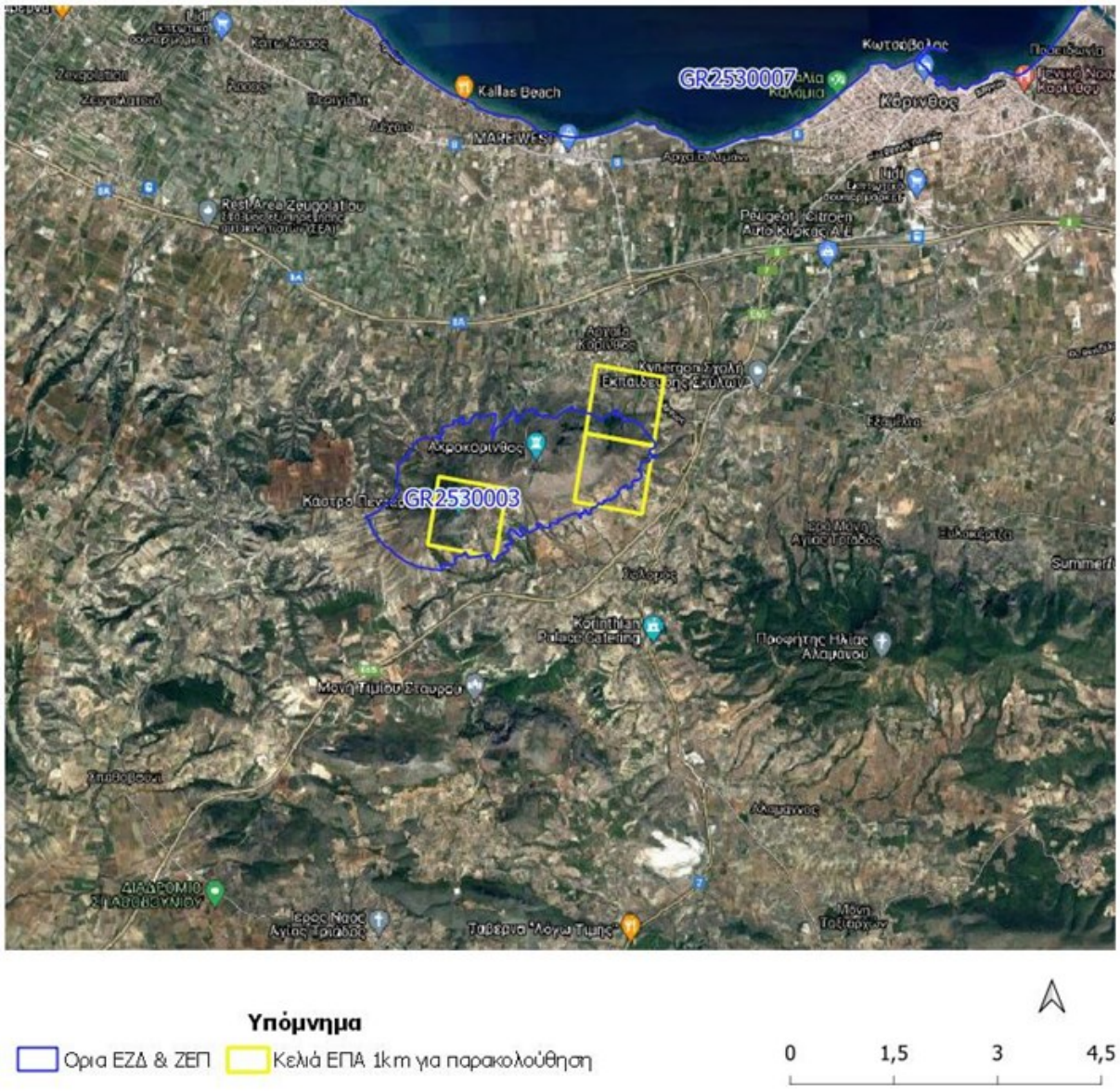

Σχήμα 5.5.1.1.2-8: Επιλογή κελιών για παρακολούθηση με μεθόδους τηλεπισκόπησης στην ΕΖΔ GR2530003

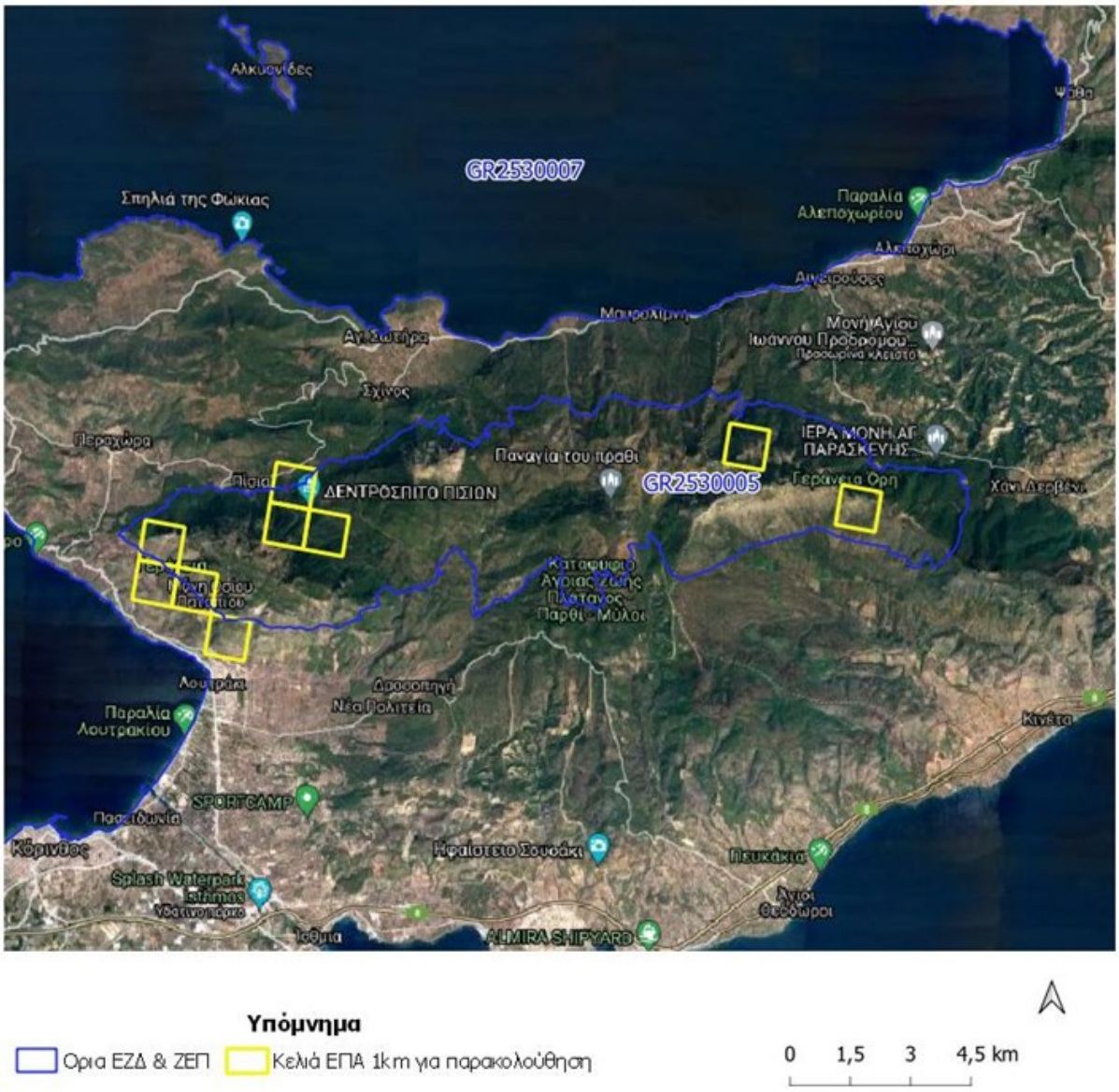

Σχήμα 5.5.1.1.2-9: Επιλογή κελιών για παρακολούθηση με μεθόδους τηλεπισκόπησης στηνΕΖΔ GR2530005

Σχήμα 5.5.1.1.2-10: Επιλογή κελιών για παρακολούθηση με μεθόδους τηλεπισκόπησης στην ΕΖΔ GR2540001

Σχήμα 5.5.1.1.2-11: Επιλογή κελιών για παρακολούθηση με μεθόδους τηλεπισκόπησης στην ΕΖΔ GR2540002

Σχήμα 5.5.1.1.2-12: Επιλογή κελιών για παρακολούθηση με μεθόδους τηλεπισκόπησης στην ΕΖΔ GR2540003

Πρέπει επίσης να σημειωθεί πως προτείνεται τουλάχιστον μέρος των μόνιμων δειγματοληπτικών θέσεων για την αξιολόγηση της δομής και των λειτουργιών (συμπεριλαμβανομένων των τυπικών ειδών) να βρίσκεται εντός των επιλεγμένων κελιών του ΕΠΑ 1 km ώστε να επιτυγχάνεται ταυτόχρονη λήψη στοιχείων σε διάφορα χωρικά επίπεδα. Η ανάγκη για χωροθέτηση των μόνιμων επιφανειών εντός των κελιών επιλογής μπορεί να οδηγήσει στην αλλαγή της επιλογής των κελιών όταν αυτά βρίσκονται σε περιοχές δυσπρόσιτες και επικίνδυνες για την προσέγγιση από τους αξιολογητές. Μια τέτοια ανάγκη θα προκύψει κατά την εκπόνηση προκαταρκτικής μελέτης για την ακριβή χωροθέτηση τόσο των δειγματοληπτικών επιφανειών βλάστησης για την αξιολόγηση των δομών

και λειτουργιών, όσο και των κελιών του πλέγματος ΕΠΑ 1 Km. Επίσης, η ίδια προκαταρκτική μελέτη θα βοηθήσει στην οριστικοποίηση της κατανομής τόσο των δειγματοληπτικών επιφανειών βλάστησης, όσο και των κελιών του ΕΠΑ ώστε το σχέδιο δειγματοληψίας να λάβει υπόψη την παραλλακτικότητα των τύπων στην κάθε ΕΖΔ.

Β. Μεταβολές σε δείκτες βλάστησης

Επίσης προτείνεται και η παρακολούθηση διαφόρων δεικτών βλάστησης (ζωτικότητας, υγείας, βιομάζας, φωτοσυνθετικής δραστηριότητας κ.ο.κ) με μεθόδους τηλεπισκόπησης. Για αυτή την παρακολούθηση μπορούν να χρησιμοποιηθούν οι ελεύθερα διαθέσιμες εικόνες του αισθητήρα sentinel2 με μέγεθος εικονοστοιχείου (pixel) 10x10 m. Η παρακολούθηση προτείνεται να γίνεται τετράκις ανά έτος με εικόνες που λαμβάνονται σε καθορισμένες περιόδους λήψης και τα αποτελέσματα των αναλύσεων θα παρουσιάζονται στο χρονικό διάστημα περιόδου αναφοράς (6 έτη). Θα σημειώνονται μέσες τιμές των δεικτών παρακολούθησης και καθώς και η χρονοσειρά τους κατά το διάστημα της περιόδου αναφοράς (6ετία).

Αυτοί οι δείκτες πρέπει να παρακολουθούνται σε αμιγείς εκτάσεις με κατά το δυνατόν ομοιόμορφη κάλυψη από έναν τύπο οικοτόπου ή από ομάδα τύπων οικοτόπων με κοινά χαρακτηριστικά. Οι θέσει που παρακολουθούνται πρέπει να απέχουν από περιοχές με χρήσεις γης που υπόκεινται σε έντονες μεταβολές (πχ γεωργικές καλλιέργειες) καθώς πρόσκαιρες μεταβολές σε χαρακτηριστικά των εκτάσεων (ύδρευση. Αλλαγή καλλιέργειας) μπορεί να οδηγήσουν σε σημαντικό «θόρυβο» στους εφαρμοζόμενους δείκτες. Σε πολλές ΕΖΔ και ιδιαίτερα σε εκείνες που χαρακτηρίζονται από έντονη μωσαϊκότητα στο τοπίο είναι δύσκολο να βρεθούν μεγάλες ομοιόμορφες εκτάσεις, επομένως ίσως να μην είναι εφικτή η παρακολούθηση όλων των τύπων οικοτόπων που απαντούν σε μια ΕΖΔ. Θεωρώντας πως η παρακολούθηση θα υλοποιηθεί με τους αισθητήρες sentinel για να βρεθούν ομοιόμορφα τμήματα της κάθε ΕΖΔ ακολουθήθηκε η παρακάτω διαδικασία:

- Επιλέχθηκε εσωτερική ζώνη (buffer) πλάτους 30 m από τα όρια των πολυγώνων της χαρτογράφησης των φυσικών και ημιφυσικών τύπων οικοτόπων. Αυτό εξασφαλίζει πως, από την επιλογή πιθανών εκτάσεων για την παρακολούθηση με δείκτες βλάστησης, εξαιρούνται περιοχές πλάτους τριών εικονοστοιχείων εκατέρωθεν του ορίου μεταβολής τύπων οικοτόπων.
- Επιλέχθηκε ζώνη (buffer) πλάτους 30 m εκατέρωθεν από το χαρτογραφημένο οδικό δίκτυο. Αυτό εξασφαλίζει πως, από την επιλογή πιθανών εκτάσεων για παρακολούθηση θα αφαιρεθούν εκείνες που βρίσκονται κοντά (απόσταση τριών εικονοστοιχείων) στο οδικό δίκτυο το οποίο αποτελεί παράγοντα «θορύβου» για την εκτίμηση δεικτών βλάστησης.
- Δημιουργήθηκε πλέγμα (grid) μεγέθους 3x3 εικονοστοιχείων της εικόνας του αισθητήρα sentinel2μ ήτοι 30x30 m
- Επιλέχτηκαν τα κελιά του πλέγματος (βήμα 4) που εμπίπτουν ολοκληρωτικά εντός των πολυγώνων το αρχείου που δημιουργήθηκε από την εφαρμογή των βημάτων 1 και 2. Με αυτό τον τρόπο έχουν επιλεγεί πολύγωνα (εκτάσεις) που έχουν επαρκή έκταση για να υπάρχει τουλάχιστον ένα κελί της δορυφορικής εικόνας του αισθητήρα sentinel2 σε εκτάσεις των τύπων οικοτόπων που είναι σχετικά ομοιόμορφες

- Οι πιθανές εκτάσεις σε κάθε ΕΖΔ αποτυπώνονται στα παρακάτω σχήματα (Σχήμα 5.5.1.1.2-13 έως 22).

Σχήμα 5.5.1.1.2-13: Δυνητικά κελιά για την παρακολούθηση δεικτών βλάστησης με μεθόδους τηλεπισκόπησης στην ΕΖΔ GR2510003

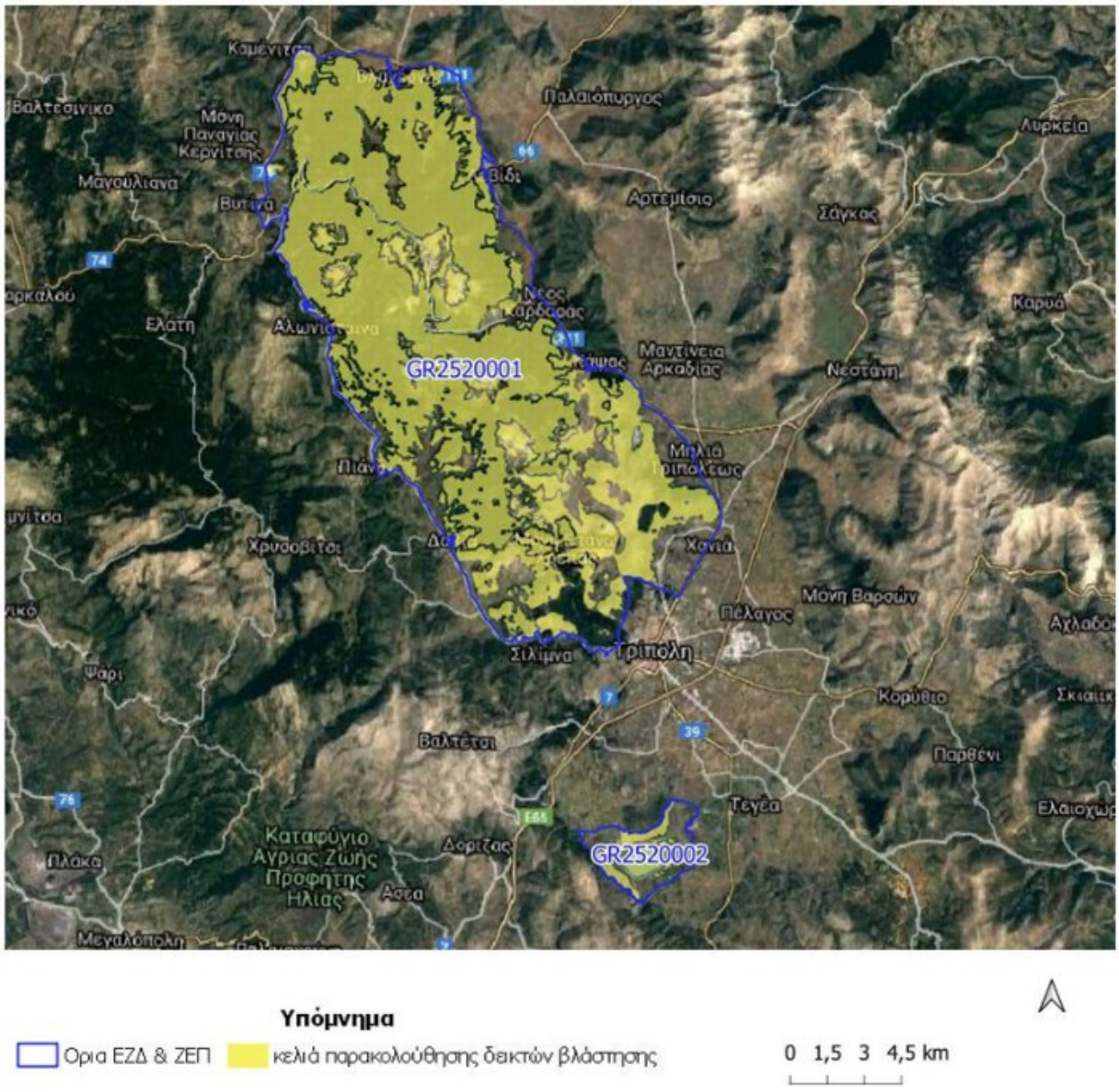

Σχήμα 5.5.1.1.2-14: Δυνητικά κελιά για την παρακολούθηση δεικτών βλάστησης με μεθόδους τηλεπισκόπησης στην ΕΖΔ GR2520001 και GR2520002

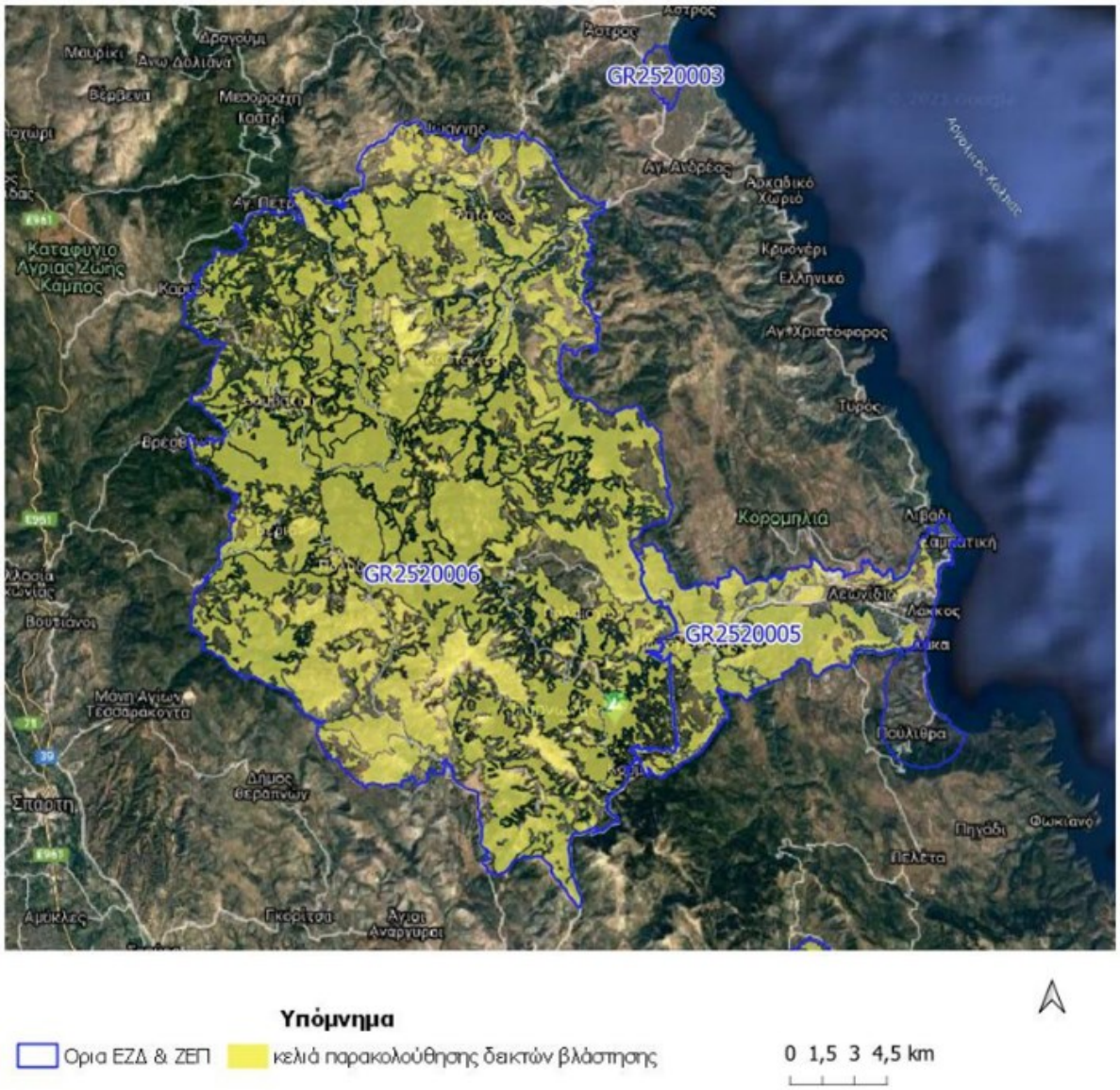

Σχήμα 5.5.1.1.2-15: Δυνητικά κελιά για την παρακολούθηση δεικτών βλάστησης με μεθόδους τηλεπισκόπησης στην ΕΖΔ GR2520005, GR2520006 και GR2520003

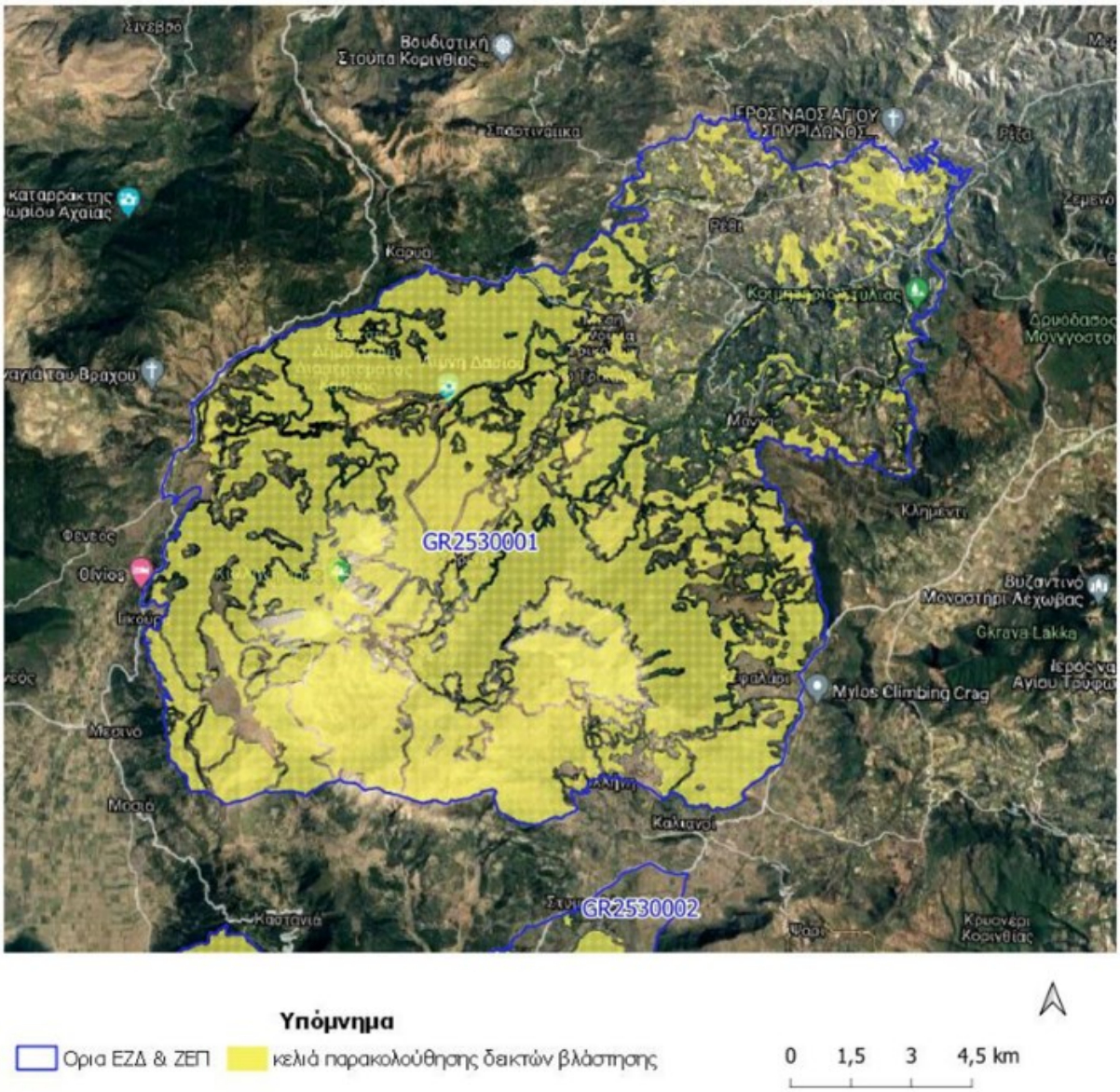

Σχήμα 5.5.1.1.2-16: Δυνητικά κελιά για την παρακολούθηση δεικτών βλάστησης με μεθόδους τηλεπισκόπησης στην ΕΖΔ GR2530001

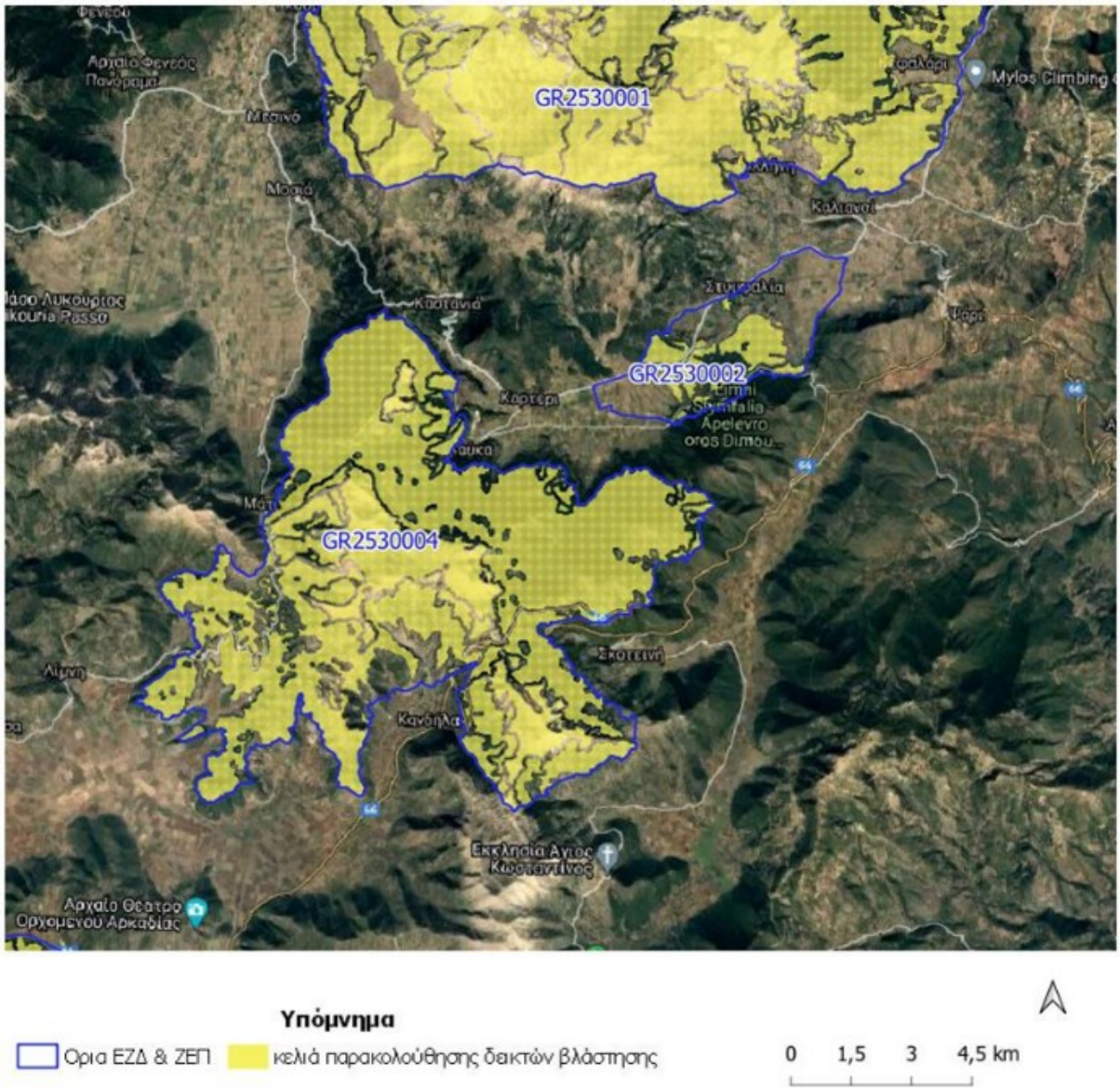

Σχήμα 5.5.1.1.2-17: Δυνητικά κελιά για την παρακολούθηση δεικτών βλάστησης με μεθόδους τηλεπισκόπησης στην ΕΖΔ GR2530004 και GR2530002

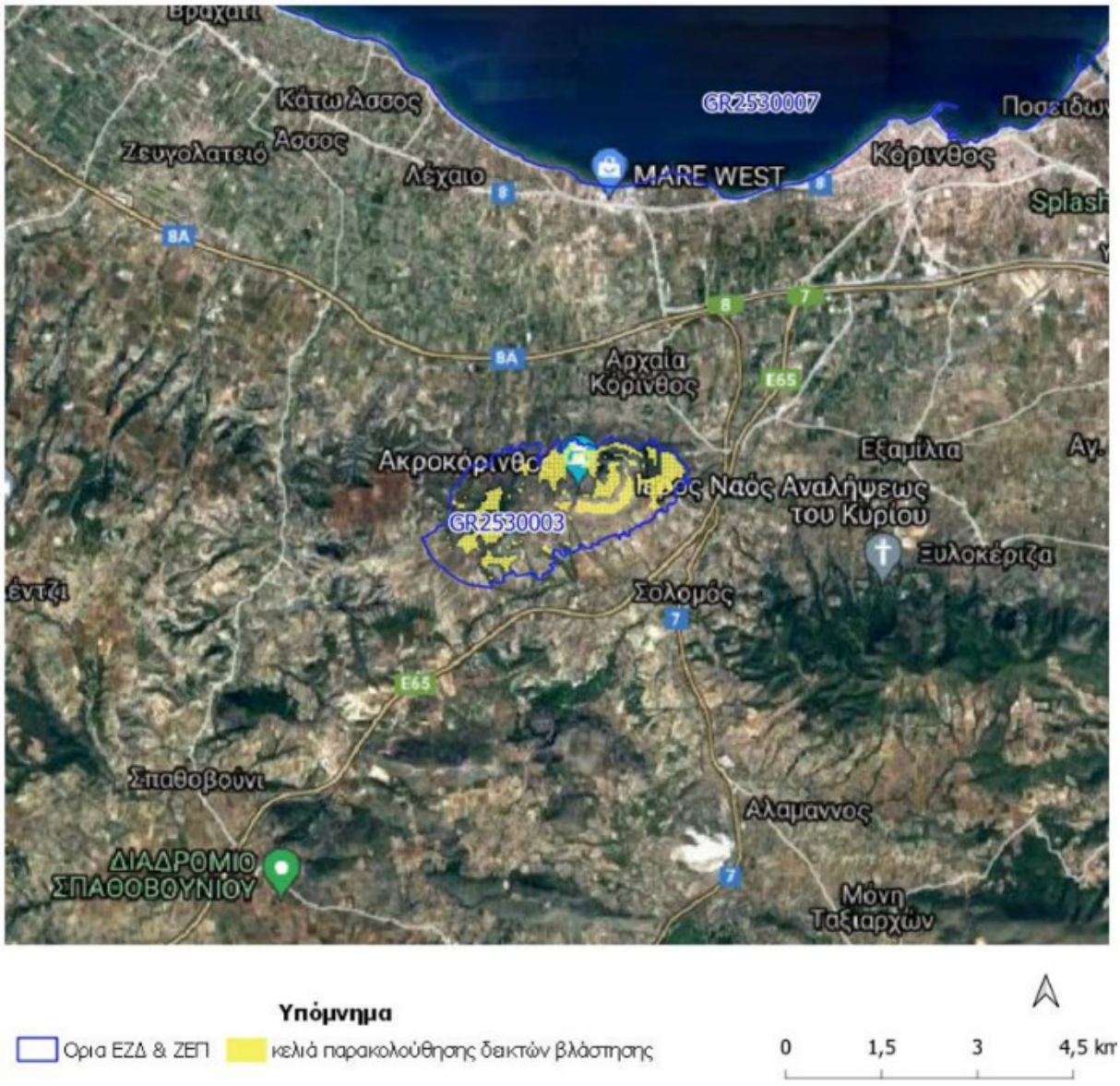

Σχήμα 5.5.1.1.2-18: Δυνητικά κελιά για την παρακολούθηση δεικτών βλάστησης με μεθόδους τηλεπισκόπησης στην ΕΖΔ GR2530003

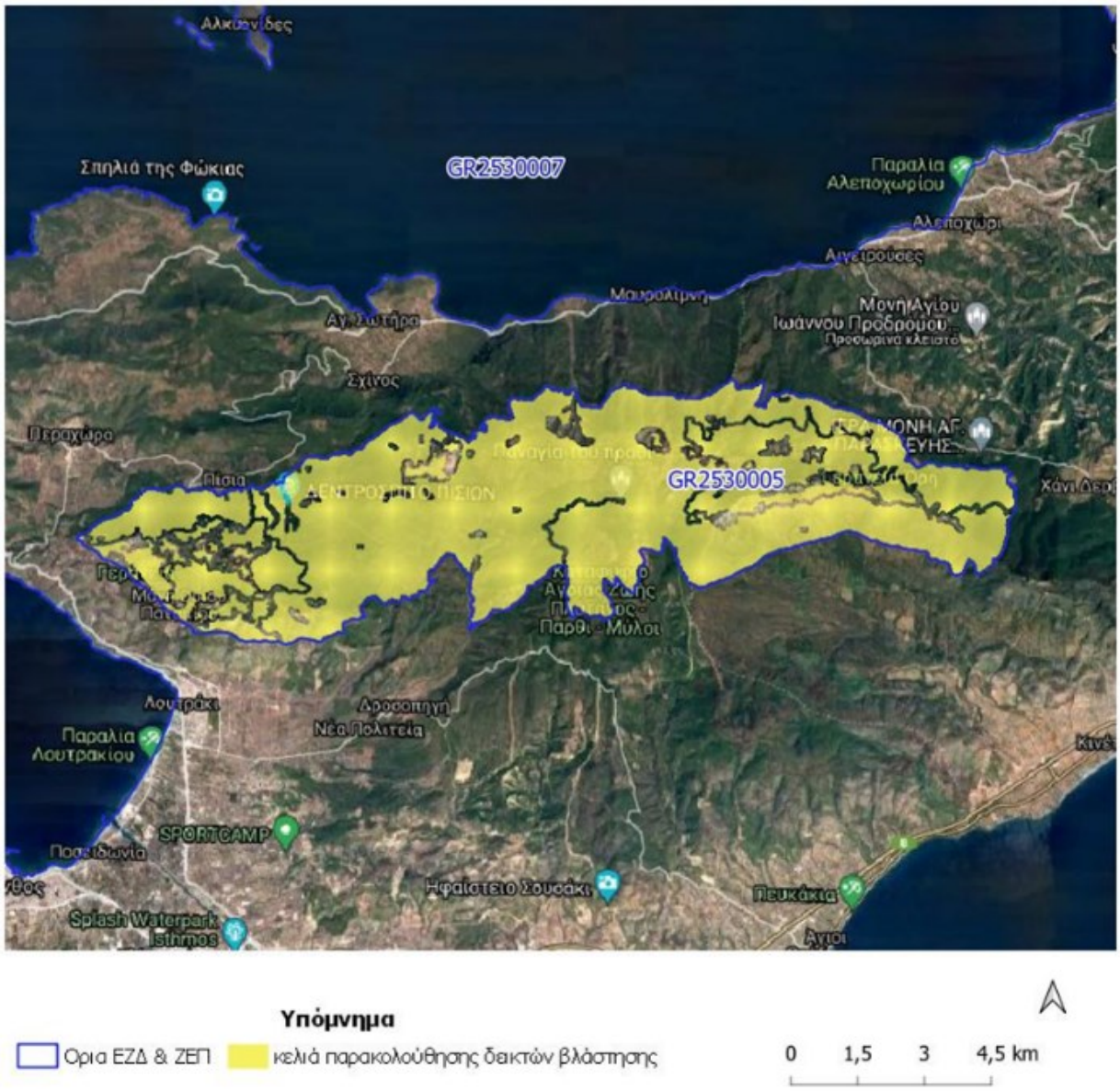

Σχήμα 5.5.1.1.2-19: Δυνητικά κελιά για την παρακολούθηση δεικτών βλάστησης με μεθόδους τηλεπισκόπησης στην ΕΖΔ GR2530005

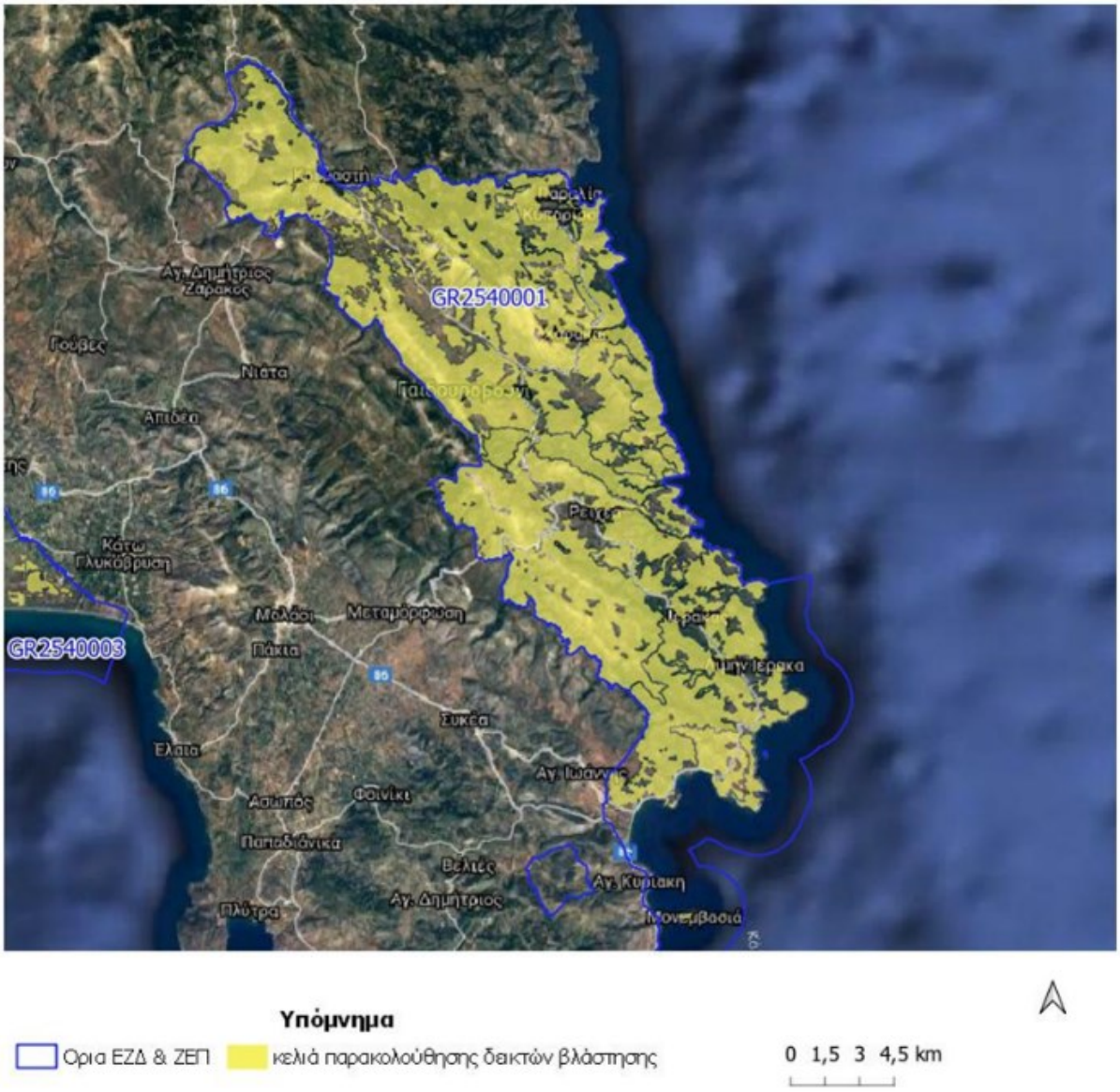

Σχήμα 5.5.1.1.2-20: Δυνητικά κελιά για την παρακολούθηση δεικτών βλάστησης με μεθόδους τηλεπισκόπησης στην ΕΖΔ GR2540001

Σχήμα 5.5.1.1.2-21: Δυνητικά κελιά για την παρακολούθηση δεικτών βλάστησης με μεθόδους τηλεπισκόπησης στην ΕΖΔ GR2540002

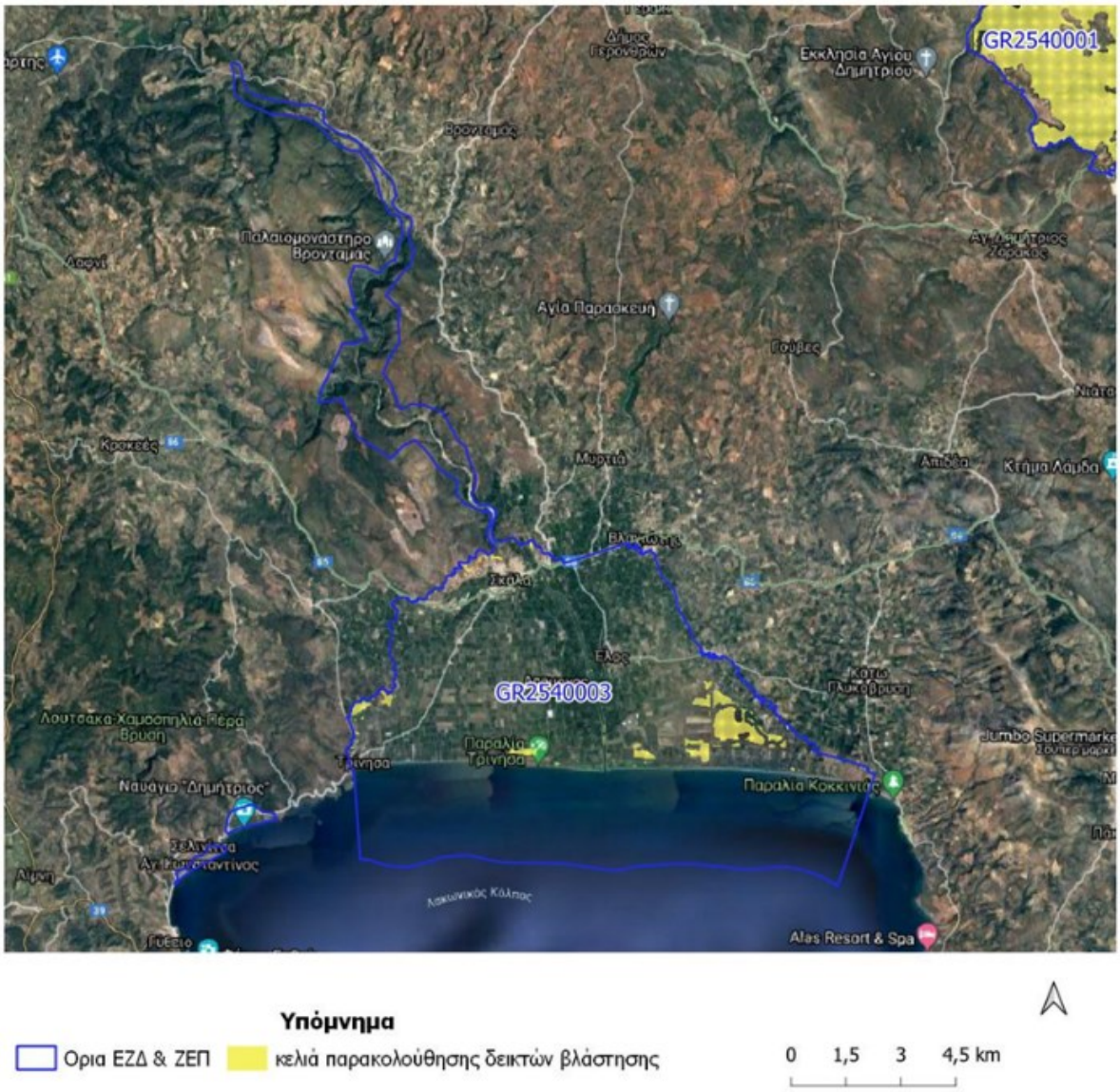

Σχήμα 5.5.1.1.2-22: Δυνητικά κελιά για την παρακολούθηση δεικτών βλάστησης με μεθόδους τηλεπισκόπησης στην ΕΖΔ GR2540003

Το πλήθος των δυνητικών κελιών προς παρακολούθηση ανά ΕΖΔ και ανά τύπο οικοτόπου φαίνονται στον παρακάτω Πίνακα 5.5.1.1.2-3.

Πίνακας 5.5.1.1.2-3: Πλήθος κελιών 30x30 m για την παρακολούθηση δεικτών βλάστησης

ΕΖΔ	Τύπος Οικοτόπου	Πλήθος κελιών 30x30m	ΕΖΔ	Τύπος Οικοτόπου	Πλήθος κελιών 30x30m
GR2510003	5420	671	**GR2520001**	4090	3444
	9540	82		5210	4366
GR2520002	3150	142		5340	41378
	3190	1143		8210	46
	5340	1662		934A	6
	6420	228		951B	108511
	72A0	34	**GR2520003**	1410	15
GR2520005	5340	32871		1420	123
	8210	25		5210	6
	9260	388		72A0	64
	9320	1006	**GR2520006**	4090	12989
	9340	6210		5210	68
	951B	164		5340	83620
	9560	439		5420	7448
	9620	2		6230	262
GR2530001	4090	23650		6290	4857
	5210	33055		8210	1
	5340	19701		91M0	4792
	72A0	12		9260	4183
	8210	1376		92C0	43
	91M0	106		9340	22209
	92C0	41		951B	144982
	934A	2		9530	30746
	951B	38131		9540	1022
	9530	22197		9560	15221
	9540	404	**GR2530002**	3150	228
	9560	67		5340	674
GR2530003	5340	81		6420	201
	5420	1199		72A0	1850
	8210	224		92A0	38
	9540	40		951B	36
GR2530004	4090	9347	**GR2530005**	5420	20
	5210	162		6290	132
	5340	21163		92C0	1
	8210	252		951B	7020
	951B	34333		9540	54320
	9560	275	**GR2540001**	1420	20

ΕΖΔ	Τύπος Οικοτόπου	Πλήθος κελιών 30x30m	ΕΖΔ	Τύπος Οικοτόπου	Πλήθος κελιών 30x30m
GR2540002	1410	94		2260	1
	2110	10		5330	83
	2120	18		5340	116559
	2250	19		8210	2
	3190	19		92C0	6
	5340	1130		9320	59840
	5420	15569		9340	20914
GR2540003	1410	1141		9350	3
	3280	15		951B	19342
	5340	92		9540	9
	5420	101		9620	6
	72A0	210			
	92D0	576			

Όπως φαίνεται στον παραπάνω πίνακα για πολλούς τύπους οικοτόπων υπάρχουν αρκετές δυνητικές θέσεις για την παρακολούθηση των τύπων οικοτόπων.

5.5.1.1.3 Οργάνωση μελέτης οριστικοποίησης σχεδιασμού παρακολούθησης

Φάση Α΄: Καθορισμός θέσης μόνιμων επιφανειών βλάστησης και επιφανειών για παρακολούθηση με μεθόδους τηλεπισκόπησης σε κάθε ΕΖΔ. Καθορισμός δεικτών τηλεπισκόπησης για την παρακολούθηση των τύπων οικοτόπων στα επιλεγμένα κελιά του ΕΠΑ 1x1 km. Επικαιροποίηση/βελτιστοποίηση πρωτοκόλλων αξιολόγησης Εγκατάσταση επίγειων μόνιμων επιφανειών για την παρακολούθηση δομών και λειτουργιών. **Διάρκεια:** 2 έτη. **Κόστος:** 15.000,00 € (συμπεριλαμβάνεται η αγορά εξοπλισμού όπως εξωτερικοί δίσκοι μεγάλης χωρητικότητας από το τμήμα διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής)

ΦΑΣΗ Β΄: Εκπαίδευση προσωπικού φορέα διαχείρισης για τη διαδικασία παρακολούθησης και αξιολόγησης. Αν και οι διαδικασίες παρακολούθησης του βαθμός διατήρησης πρέπει να γίνουν από εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό, το προσωπικό του φορέα πρέπει να έχει τις απαιτούμενες δεξιότητες για να παρακολουθεί τις διαδικασίες αξιολόγησης και να αξιολογεί τα αποτελέσματα. **Διάρκεια**: 1 έτος. **Κόστος**: 10.000,00 €μ συμπεριλαμβανομένης της έκδοσης εγχειριδίων για το προσωπικό του τμήματος διαχείρισης

ΦΑΣΗ Γ΄: Πιλοτική εφαρμογή του σχεδίου παρακολούθησης για ένα έτος και ανάλυση των συμπερασμάτων για την επάρκειά του. Προτάσεις βελτιστοποίησης. **Διάρκεια:** 18 μήνες. **Κόστος:** 10.000,00 €.

5.5.1.2 Θαλάσσιοι τύποι οικοτόπων

5.5.1.2.1 Πρόγραμμα παρακολούθησης της οικολογικής κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»

Οικολογική κατάσταση του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonion oceanicae*)»

Για την παρακολούθηση της οικολογικής κατάστασης των λιβαδιών προτείνεται κατά κύριο λόγο η χρήση πρωτοκόλλων που δεν απαιτούν τη συλλογή βιολογικού υλικού από τις περιοχές μελέτες και αναλύεται παρακάτω:

- Κάλυψη: Ως κάλυψη του λιβαδιού, εννοείται η κάλυψη του πυθμένα, σε ποσοστό (%), που καλύπτεται με ζωντανά φυτά της *Posidonia oceanica*, σε σύγκριση με το μη καλυμμένο και αποτελείται από άμμο, βράχο, νεκρό λιβάδι (dead matte) ή βλάστηση από *Cymodocea nodosa* ή *Halophila stipulacea* ή *Caulerpa racemosa*. Αυτή η παράμετρος θα δώσει πληροφορία τόσο για τη δομή όσο και για την υγεία των λιβαδιών (Pergent-Martini *et al.*, 2005; Montefalcone, 2009). Θα χρησιμοποιηθεί η μη καταστρεπτική μέθοδος των Τομών Γραμμικής Διατομής. Κάθε Διατομή καθορίζεται από μια βαθμονομημένη σε επίπεδο εκατοστού μετροταινία και εφαρμόζεται κατά μήκος των τριών (3) σταθερών διατομών. Ο υποβρύχιος παρατηρητής καταγράφει το σημείο τομής όπου τα κύρια χαρακτηριστικά του πυθμένα (π.χ. λιβάδι, αμμώδες υπόστρωμα, νεκρά ριζώματα, κ,λπ.) εναλλάσσονται επί της γραμμικής διατομής. Η κάλυψη του λιβαδιού παρουσιάζεται ως ποσοστό κάλυψης (R%) και υπολογίζεται με τη χρήση του τύπου R%=Σ (Lx/25*100) όπου το μήκος κάθε τύπου πυθμένα (Lx) είναι το συνολικό μήκος της κάθε διατομής που εμπίπτει στον συγκεκριμένο τύπο πυθμένα. Με τον τρόπο αυτό, το ποσοστό κάλυψης δίνει πληροφορία για το σύνολο των διαφορετικών υποστρωμάτων καθώς και των ζωντανών λιβαδιών που καλύπτουν τον πυθμένα. Επιπρόσθετα, το ποσοστό επιτρέπει, για κάθε διατομή, να υπολογιστεί και ο δείκτης διατήρησης (Conservation Index - CI). Ο CI είναι χρήσιμος για την προσέγγιση της υγείας ενός λιβαδιού, σχετιζόμενο με την ύπαρξη νεκρωμένων εκτάσεων (dead matte) και υπολογίζεται με την παρακάτω εξίσωση: CI =P/(P+D) όπου P = το ποσοστό κάλυψης από ζωντανή *Posidonia oceanica* και D = ποσοστό κάλυψης από νεκρό λιβάδι (dead matte) (Moreno *et al.*, 2001; Montefalcone *et al.*, 2007).
- Πυκνότητα: Η πυκνότητα ορίζεται ως ο αριθμός των φυτών ποσειδωνίας ανά τετραγωνικό μέτρο και δίνει πληροφορίες για την κατάσταση της υγείας του οικοτόπου (Buia *et al.*, 2004). Αποτελεί μια επιστημονική μέτρηση που αξιοποιείται σε όλη τη μεσόγειο. Η πυκνότητα θα υπολογίζεται με μέτρηση των φυτών σε συνολικά δώδεκα επαναληπτικά πλαίσια δειγματοληψίας (20Χ20 εκ) ανά λιβάδι, τυχαία τοποθετημένα κατά μήκος των τριών (3) σταθερών διατομών, εφόσον η έκταση του λιβαδιού το επιτρέπει ή σε τυχαίες θέσεις σε βάθη που επιτρέπουν τη σύγκριση με τα αποτελέσματα του προηγούμενου έργου παρακολούθησης.
- Στρατηγική αύξησης πλαγιότροπων ριζωμάτων. Εντός των τυχαίων δειγματοληπτικών πλαισίων (20Χ20 εκ) επί των σταθερών διατομών για τη μέτρηση της πυκνότητας, πραγματοποιείται η μέτρηση των πλαγιότροπων φυτών για την εκτίμηση της στρατηγική

αύξησης πλαγιότροπων ριζωμάτων, σύμφωνα με το σύστημα ταξινόμησης που προτείνεται από τους Boudouresque et al. (2006).

Κατά περίπτωση, δύναται να συλλεχθεί βιολογικό υλικό όπως δεσμίδες ριζών (Shoot leaf) για τον υπολογισμό δείκτη οικολογικής κατάστασης όπως ο BiPO (Royo *et al.*, 2010) που απαιτεί τον λιγότερο χρόνο αναλύσεων σε εργαστήριο. Στις περιοχές που ο ΒΔ είναι «Α», θα πρέπει διατηρηθεί. Στην περίπτωση που τα δεδομένα αναδείξουν βαθμό «Β» ή «Γ», θα πρέπει να εντοπισθούν οι αιτίες και να γίνουν δράσεις ανάσχεσης για τη βελτίωση της κατάστασης.

Βαθμός προτεραιότητας: ΠΟΛΥ ΥΨΗΛΗ

***Περιοχές εφαρμογής*:** GR2530007, GR2540001, GR2540003

Αναγκαία υλικά

- Εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό με εμπειρία στην αποκατάσταση λιβαδιών ποσειδωνίας.
- Καταδυτικός εξοπλισμός, σκάφος για μετακινήσεις καθώς και αναλώσιμα.

Παραδοτέα

- Ετήσια έκθεση αξιολόγησης της οικολογικής κατάστασης του οικοτόπου 1120*.

Χρονοδιάγραμμα:

5 έτη παρακολούθησης στις περιοχές μελέτης

Ενδεικτικός προϋπολογισμός (χωρίς ΦΠΑ):

Παρακολούθηση ανά έτος/περιοχή: 30.000 ευρώ

Σύνολο: 150.000 ευρώ (για 5 έτη)

Πηγές χρηματοδότησης:

Πιθανές πηγές χρηματοδότησης για την υλοποίηση της δράσης είναι:

- ΥΜΕΠΕΡΑΑ
- ΠΕΠ
- άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα
- εθνική χρηματοδότηση

Φορέας Υλοποίησης:

- ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
- ΥΠΕΝ
- Περιφέρεια

5.5.1.2.2 Πρόγραμμα παρακολούθηση της οικολογικής κατάστασης του τ.ο. 1150* «Παράκτιες Λιμνοθάλασσες»

Για την παρακολούθηση της οικολογικής κατάστασης της λιμνοθάλασσας προτείνεται κατά κύριο λόγο η χρήση μεθοδολογιών για την αποτύπωση των φυσικοχημικών χαρακτηριστικών του νερού, την παρακολούθηση της κατάστασης των αλιευμάτων καθώς και της βενθικής βιοποικιλότητας. Ειδικότερα, για την παρακολούθηση της οικολογικής κατάστασης των Παράκτιων Λιμνοθαλασσών προτείνεται κατά κύριο λόγο η χρήση πρωτοκόλλων αβιοτικών και βιοτικών οικοσυστημικών παραμέτρων που έχουν χρησιμοποιηθεί στο πρόσφατο παρελθόν ακολουθώντας την πάγια επιστημονική μεθοδολογία για τα Παράκτια Μεταβατικά Οικοσυστήματα στις Ελληνικές θάλασσες και τη Μεσόγειο ευρύτερα (Nicolaidou *et al.*, 2005) αλλά και από τις περιοχές μελέτες (Koutsoubas *et al.*, 2000) και η οποία αναλύεται παρακάτω:

- Αβιοτικές Περιβαλλοντικές Παράμετροι: Ως κρίσμες παράμετροι θεωρούνται η αλατότητα, η θερμοκρασία, το διαλυμένο οξυγόνο, τα θρεπτικά άλατα, η χλωροφύλλη-α, το οργανικό υλικό και η κοκκομετρική σύσταση ιζημάτων. Οι συγκεκριμένες παράμετροι επηρεάζουν καθοριστικά την ισορροπία του λιμνοθαλάσσιου οικοσυστήματος και τη σύνθεση των βιοκοινοτήτων και συνδέονται με τον βαθμό επικοινωνίας του συστήματος με τη θάλασσα (confinement –Guelorget and Perthuisot, 1992), καθώς και τις παροχές γλυκού νερού μέσα σε αυτό και τις κλιματολογικές συνθήκες.
- Τύπος βλάστησης: Ο τύπος βλάστησης που χαρακτηρίζει τον συγκεκριμένο τύπο οικοτόπου παρουσιάζει έντονη διαβάθμιση ανάλογα με την αλατότητα καθώς και τον βαθμό απομόνωσης από τη θάλασσα (confinement). Σε ότι αφορά τα Αγγειόσπερμα στα σημεία επικοινωνίας με τη θάλασσα κυριαρχούν κυρίως τα άτομα του είδους *Cymodocea nodosa* ενώ στα σημεία χαμηλότερης αλατότητας εξαπλώνονται άτομα των ειδών *Zostera noltii* και *Ruppia maritima*. Από πλευράς Μακροφυκών κυριαρχούν στα σημεία επικοινωνίας με τη θάλασσα άτομα των Φαιοφυκών *Cystoseira* αλλά και των Χλωροφυκών *Ulva* (σε περιπτώσεις που καταγράφονται φαινόμενα ευτροφισμού), ενώ σε εσωτερικές περιοχές εμφανίζονται Χλωροφύκη (*Cladophora, Chaetomorpha*), Φαιοφύκη (Τάξη Ectocarpales), Ροδοφύκη (Gracilaria, Ceramium) και Κυανοφύκη. Η ποικιλότητα ειδών μειώνεται σταδιακά όσο απομακρυνόμαστε από τα σημεία επικοινωνίας με τη θάλασσα.
- Ζωοβενθικές βιοκοινότητες. Η μακροβενθική πανίδα στις λιμνοθάλασσες αποτελείται απο είδη που εξαπλώνονται και στις θάλασσες, απο είδη του παραλικού χώρου που εξαπλώνονται σε υφάλμυρα νερά και τέλος απο είδη του γλυκού νερού. Οπωσδήποτε η κατανομή των κατηγοριών των οργανισμών που προαναφέρθηκαν δεν είναι ομοιογενής στη λιμνοθάλασσα αλλά καθορίζεται σε μεγάλο βαθμό απο τις επικρατούσες περιβαλλοντικές συνθήκες σε κάθε σημείο της. Οι ζωϊκοί πληθυσμοί στις μακροβενθικές βιοκοινότητες απαρτίζονται κυρίως (σε ποσοστό μεγαλύτερο του 80%) απο είδη που ανήκουν στις ταξινομικές ομάδες των Δακτυλιοσκωλήκων (κυρίως Πολύχαιτοι και Ολιγόχαιτοι), των Μαλακίων (κυρίως Γαστερόποδα και Δίθυρα) και των Καρκινοειδών (κυρίως Αμφίποδα, Ισόποδα και Δεκάποδα Καρκινοειδή – Γαρίδες, Καβούρια). Τα πλέον κοινά είδη Πολυχαίτων είναι τα είδη *Capitella capitata, Heteromastus filiformis, Neanthes succinea, Hediste diversicolor, Harmothoe* spp., *Polydora ciliate, Ficopogmatus enigmaticus*, των Μαλακίων

τα είδη *Hydrobia acuta, Pirenella conica, Bittium reticulatum, Abra ovata, Cerastoderma glaucum, Tapes decussates, Mytilus galloprovincialis,* και των Καρκινοειδών τα Αμφίποδα *Gammarus aequicauda, Corophium* spp., και τα Δεκάποδα Καρκινοειδή *Palaemon* spp., *Crangon crangon, Upogebia littoralis, Carcinus aestuarii.* Οι Guelorget and Perthuisot (1992) έχουν προτείνει ένα σχέδιο ζώνωσης των λιμνοθαλασσών το οποίο έχει αποδειχθεί ότι ισχύει σε διάφορες λιμνοθάλασσες της Μεσογείου συμπεριλαμβανομένων και αυτών στον Ελληνικό χώρο (Nicolaidou *et al.*, 2005). Σύμφωνα με αυτό η λιμνοθάλασσα χωρίζεται σε περιοχές με γνώμονα την απόσταση απο τις πηγές εισόδου γλυκού νερού και το κανάλι επικοινωνίας με τη θάλασσα. Γενικά όπως απομακρυνόμαστε απο το σημείο επικοινωνίας με τη θάλασσα παρατηρούνται τα εξής όσον αφορά τη βενθική μακροπανίδα: α) η βιοποικιλότητα μειώνεται, β) η πυκνότητα αυξάνεται, έως ότου μειωθεί ξανά κοντά στην είσοδο γλυκού νερού, γ) σταδιακή μείωση της βιομάζας παρά την αύξηση της πληθυσιακής πυκνότητας (μικρότερα μεγέθη 'νανισμός') και δ) δραματική μείωση της συνολικής παραγωγής.

- Ιχθυοπανίδα. Η ιχθυπανίδα στις λιμνοθάλασσες αποτελείται από τρεις κατηγορίες ψαριών: α) μόνιμα είδη: πρόκειται για λίγα είδη τα οποία μένουν στη λιμνοθάλασσα όλο τον χρόνο, και συνήθως έχουν μικρό μέγεθος και μικρούς κύκλους ζωής (π.χ. *Atherina boyeri*, *Aphanius fasciatus, Potamoschistus marmoratus*), β) μεταναστευτικά είδη: μεγαλύτερα σε μέγεθος είδη ψαριών που μπορούν να χαρακτηριστούν ως K-selected οργανισμοί καθώς εκτός απο μεγάλο μέγεθος έχουν και μεγάλους κύκλους ζωής, των οποίων η αναπαραγωγή γίνεται στο θαλάσσιο περιβάλλον (π.χ. *Sparus aurata*, *Dicentrarchus labrax*, *Anguilla anguilla*, *Mugil cephalus*, *Liza* spp.), γ) τυχαία είδη (π.χ. των οικογενειών Labridae – χειλούδες, Gobiidae - γοβιοί, Rajidae) που μπαίνουν τυχαία στις λιμνοθάλασσες και τα οποία δεν έχουν κάποια υποχρεωτική φάση στη λιμνοθάλασσα.

Κατά περίπτωση, στη περίπτωση συλλογής βιολογικού υλικού υπάρχει η δυνατότητα υπολογισμού των δεικτών οικολογικής κατάστασης όπως ο EEI (Orfanidis *et al.*, 2001, 2003) σε ότι αφορά τις βενθικές φυτοκοινωνίες, και των κλασσικών δεικτών ποικιλότητας Shannon-Wiener H'και Margalef d', αλλά και των δεικτών ταξινομικής διακριτότητας (AvTD και VarTD) (Arvanitidis *et al.*, 2005) σε ότι αφορά τις ζωοβενθικές βιοκοινότητες και την ιχθυοπανίδα. Στις περιοχές που ο ΒΔ είναι «Α», θα πρέπει διατηρηθεί. Στην περίπτωση που τα δεδομένα αναδείξουν βαθμό «Β» ή «Γ», θα πρέπει να εντοπισθούν οι αιτίες και να γίνουν δράσεις ανάσχεσης για τη βελτίωση της κατάστασης.

***Βαθμός προτεραιότητας*:** ΠΟΛΥ ΥΨΗΛΗ

Περιοχές εφαρμογής: GR2520003, GR2530007

Αναγκαία υλικά:

Εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό με εμπειρία στη μελέτη Παράκτιων Λιμνοθαλασσών.

Επιστημονικός Εξοπλισμός δειγματοληψίας νερού και ιζήματος, αλιευμάτων και βενθικών βιοκοινοτήτων, σκάφος για μετακινήσεις καθώς και αναλώσιμα.

Παραδοτέα:

Ετήσια έκθεση αξιολόγησης της οικολογικής κατάστασης του οικοτόπου Παράκτιες Λιμνοθάλασσες 1150*.

Χρονοδιάγραμμα:

5 έτη παρακολούθησης στις περιοχές μελέτης

Ενδεικτικός προϋπολογισμός (χωρίς ΦΠΑ):

Παρακολούθηση ανά έτος: 60.000 ευρώ

Σύνολο: 300.000 ευρώ (για 5 έτη)

Πηγές χρηματοδότησης:

Πιθανές πηγές χρηματοδότησης για την υλοποίηση της δράσης είναι:

- ΥΜΕΠΕΡΑΑ
- ΠΕΠ
- άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα
- εθνική χρηματοδότηση

Φορέας Υλοποίησης:

- ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
- ΥΠΕΝ
- ΥΠΑΑΤ
- Περιφέρεια

5.5.1.2.3 Παρακολούθηση της οικολογικής κατάστασης του τ.ο. 1170 «Ύφαλοι»

Το έργο περιλαμβάνει δράση για την ετήσια παρακολούθηση του οικοτόπου χρησιμοποιώντας το εξειδικευμένο πρωτόκολλο. Με τη χρήση αυτού σε ετήσια βάση θα είναι εφικτή η έγκαιρη αναγνώριση τάσεων αλλαγών για την άμεση ενεργοποίηση των εμπλεκόμενων φορέων για την ανάσχεση των οποιοδήποτε αρνητικών αλλαγών.

Για την εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης των υφάλων προτείνεται κατά κύριο λόγο η χρήση πρωτοκόλλων που δεν απαιτούν τη συλλογή βιολογικού υλικού από τις περιοχές μελέτες και αναλύεται παρακάτω:

- **Βενθική ποικιλότητα**: Ο οικότοπος 1170 εμπεριέχει δυο φάσεις, τη φωτόφιλη και τη σκιόφιλη, ανάλογα της θέσης, προσανατολισμού καθώς και άλλων ωκεανογραφικών χαρακτηριστικών. Για την αξιολόγηση της κατάστασης των βενθικών βιοκοινοτήτων θα

ληφθούν επαρκή φωτογραφικά δείγματα προκειμένου να εκτιμηθεί η κάλυψη κάθε μορφολογικής/λειτουργικής ομάδας (π.χ. δενδρώδη φύκη, φυλλώδη φύκη, κρουστώδη ενασβεστωμένα φύκη, διατρητικά ασπόνδυλα, κρουστώδη ασπόνδυλα, κ.λπ.). Μέσω της μεθοδολογίας αυτής, θα μπορεί να αποτυπωθεί η κατάσταση διατήρησης του οικοτόπου 1170 στις περιοχές μελέτης. Θα γίνει καταγραφή των βασικών χαρακτηριστικών (αβιοτικών και βιοτικών) του 1170 ανά 5 m βάθους, φτάνοντας μέχρι τα 40 m. Κατά τη διαδικασία αυτή θα καταγραφούν τα μορφολογικά χαρακτηριστικά (π.χ. μέγιστο βάθος, κλίση, προσανατολισμός), τα βιολογικά χαρακτηριστικά (π.χ. επικρατέστερες βιοκοινότητες, χαρακτηριστικά, αλλόχθονα ή προστατευόμενα είδη), και οι επικείμενες πιέσεις (π.χ. αφθονία πλαστικών, νέκρωση οργανισμών). Επιπλέον, θα γίνει ποσοτική καταγραφή των βενθικών βιοκοινοτήτων σε πέντε βαθυμετρικές ζώνες (στα 0, 5, 15, 25, 35 μέτρα). Η καταγραφή θα γίνει με χρήση ταχείας φωτογραφικής μεθόδου η οποία αφορά στη λήψη φωτογραφικών δειγμάτων με χρήση πλαισίου διαστάσεων (25×25 cm). Σε κάθε βαθυμετρική ζώνη θα ληφθούν 20 φωτογραφικά δείγματα σε ευθεία γραμμή, ξεκινώντας από τυχαίο σημείο και αφήνοντας 5 m απόσταση ανά δείγμα. Παράλληλα, θα γίνει επιλεκτική συλλογή μικρής ποσότητας βιολογικού υλικού, όπου αυτό κριθεί απαραίτητο για την πληρέστερη καταγραφή των βενθικών ομάδων κατά την ανάλυση των φωτογραφικών δειγμάτων. Για την επεξεργασία και ανάλυση των φωτογραφικών δειγμάτων θα χρησιμοποιηθεί κατάλληλο λογισμικό ανάλυσης εικόνας. Κάθε φωτογραφία θα αναλυθεί με την τεχνική τυχαίων σταθερών σημείων. Συγκεκριμένα Θα χρησιμοποιηθούν 100 τυχαία σταθερά σημεία ανά φωτογραφία, τα οποία θα αντιστοιχηθούν με τις κατάλληλες μορφολογικές/λειτουργικές ομάδες ειδών, ώστε να υπολογιστεί το ποσοστό βιοτικής επικάλυψης της εκάστοτε ομάδας. Η συνδυαστική εφαρμογή των ανωτέρων τεχνικών θα οδηγήσει στην εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης και τον ευρύτερο χαρακτηρισμό του οικοτόπου 1170 ανά σταθμό.

- **Ιχθυοπανίδα**: Θα γίνει εκτίμηση της κατάστασης των ιχθυοπληθυσμών των υφάλων με εφαρμογή καθιερωμένων μη καταστρεπτικών μεθόδων οπτικής παρατήρησης με αυτόνομη κατάδυση. Αυτές οι μέθοδοι είναι οι πλέον κατάλληλες για προστατευόμενες περιοχές και ευαίσθητους οικότοπους σε αντίθεση με κλασικές αλιευτικές μεθόδους και εφαρμόζονται κατά προτίμηση διεθνώς σε Θαλάσσιες Προστατευόμενες Περιοχές. Η αξιολόγηση των ιχθυοπληθυσμών θα βασίζεται στην εκτίμηση της πληθυσμιακής πυκνότητας και πυκνότητας βιομάζας κάθε είδους, του πλούτου ειδών, της σχετικής αναλογίας κάθε τροφικής ομάδας (βοσκητές, παμφάγα, σαρκοφάγα), της σύνθεσης και δομής των ιχθυοκοινοτήτων. Συγκεκριμένα, θα γίνει δειγματοληψία σε ζώνες (strip transects), η οποία χρησιμοποιείται ευρέως για την εκτίμηση της αφθονίας ιχθυοπληθυσμών. Σε κάθε σταθμό δειγματοληψίας θα γίνουν επαναληπτικές μετρήσεις σε ζώνες διαστάσεων 25 x 5 m. Οι αυτοδύτες/ερευνητές θα κινούνται κατά μήκος μίτου 25 m που θα ορίζει την κεντρική γραμμή της κάθε διατομής και θα καταγράφουν όλα τα άτομα όλων των ειδών ιχθύων που θα βρίσκονται εντός απόστασης 2.5 m από κάθε πλευρά. Η καταγραφή θα γίνει από τους έμπειρους ερευνητές/αυτοδύτες της ομάδας έργου και η αναγνώριση θα γίνει *in-situ* – σε περίπτωση αμφιβολίας θα ληφθεί φωτογραφικό υλικό και βίντεο ώστε να γίνει επαλήθευση των αναγνωρίσεων σύμφωνα με σχετικούς οδηγούς. Για κάθε άτομο που καταγράφεται θα γίνεται εκτίμηση του μήκους του, προκειμένου να χρησιμοποιηθεί η αλλομετρική σχέση W=aLb, όπου W είναι η νωπή μάζα (σε gr) και L το συνολικό μήκος (σε cm), για την εκτίμηση της βιομάζας κάθε είδους. Οι

παράμετροι a και b θα αναζητηθούν από δημοσιευμένες εμπειρικές σχέσεις κατά προτίμηση από την ευρύτερη περιοχή της ανατολικής Μεσογείου (Moutopoulos & Stergiou 2002) και από τη διαδικτυακή βάση Fishbase (Froese *et al.*, 2019). Σε κάθε σταθμό θα γίνουν 3 διατομές σε κάθε μία από τις τρεις βαθυμετρικές ζώνες (0-1, 5 και 15 m), δηλαδή συνολικά 9 διατομές. Σε κάθε σταθμό θα υπολογιστεί η πληθυσμιακή πυκνότητα και βιομάζα κάθε είδους και ανά τροφική κατηγορία (σαρκοφάγα, παμφάγα, βοσκητές) και βιογεωγραφική κατάσταση (αυτόχθονα, αλλόχθονα). Επίσης θα υπολογιστεί ο λόγος ξενικών προς αυτόχθονα και σε επίπεδο αφθονίας και σε επίπεδο βιομάζας.

Βαθμός *προτεραιότητας*: ΠΟΛΥ ΥΨΗΛΗ

***Περιοχές* εφαρμογής:** GR2530007, GR254000

Αναγκαία υλικά:

- Εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό με εμπειρία στην παρακολούθηση υφάλων.
- Καταδυτικός εξοπλισμός, σκάφος για μετακινήσεις καθώς και αναλώσιμα.

Παραδοτέα:

- Ετήσια έκθεση αξιολόγησης της οικολογικής κατάστασης του οικοτόπου 1170.
- Γεωχωρικά δεδομένα αποτύπωσης της χωρικής κατανομής του 1170.

Χρονοδιάγραμμα*:*

5 έτη παρακολούθησης στις περιοχές μελέτης

Ενδεικτικός προϋπολογισμός (χωρίς ΦΠΑ)

Παρακολούθηση ανά έτος/περιοχή: 30.000 ευρώ

Σύνολο: 600.000 ευρώ (για 5 έτη)

Πηγές χρηματοδότησης

Πιθανές πηγές χρηματοδότησης για την υλοποίηση της δράσης είναι:

- ΥΜΕΠΕΡΑΑ
- ΠΕΠ
- άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα
- εθνική χρηματοδότηση

***Φορέας* Υλοποίησης**

- Μονάδα Διαχείρισης ΠΠ
- ΟΦΥΠΕΚΑ
- ΥΠΕΝ
- Περιφέρεια

5.5.1.2.4 Παρακολούθηση της οικολογικής κατάστασης του τ.ο. 8330 «Θαλάσσια Σπήλαια εξολοκλήρου ή κατά το ήμισυ κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας»

Για την εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης των θαλάσσιων σπηλαίων σε όλες περιοχές μελέτης θα πραγματοποιούνται ετήσιες επιτόπιες επισκέψεις με ελεύθερη και αυτόνομη κατάδυση (ανάλογα με το βάθος) για:

- Καταγραφή των κύριων γεωμορφολογικών χαρακτηριστικών των σπηλαίων, όπως ο τύπος σπηλαίου (ημιβυθισμένο ή εξολοκλήρου βυθισμένο, σπηλαίωμα ή σήραγγα), το ελάχιστο και μέγιστο βάθος, ο αριθμός και οι διαστάσεις των εισόδων/εξόδων, ο προσανατολισμός των εισόδων, η ύπαρξη παραλίας, κλπ.
- Στη θέση της κάθε εισόδου ή της κυριότερης εισόδου θα λαμβάνεται στίγμα GPS από τη θέση του πλωτού μέσου ενώ θα συλλέγεται φωτογραφικό υλικό από το σπήλαιο και τη θέση του. Ειδικότερα στην είσοδο κάθε σπηλαίου θα λαμβάνεται όπου είναι εφικτό φωτογραφία με πληροφορία θέσης.
- Φωτογραφική αποτύπωση των σπηλαίων, των μικροενδιαιτημάτων που απαντώνται σε κάθε σπήλαιο και των βενθικών κοινοτήτων (ποιοτική).
- Λήψη ποιοτικών δειγμάτων (όπου κριθεί απαραίτητο και εφόσον αυτό δεν προκαλεί κάποια σοβαρή επίπτωση στους πληθυσμούς) για την ταυτοποίηση των οργανισμών σε επίπεδο είδους.
- Καταγραφή δυνητικών πιέσεων/απειλών (π.χ. θαλάσσια απορρίμματα, αλλόχθονα είδη).

Επιπρόσθετα, σε σπήλαια που θα κριθεί πως πληρούν χαρακτηριστικά για περαιτέρω διερεύνηση θα εφαρμοστεί εξειδικευμένο πρωτόκολλο παρακολούθησης για την εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης του οικοτόπου, που έχει αναπτυχθεί σύμφωνα με τις οδηγίες του «Σχεδίου Δράσης για την προστασία των σκοτεινών οικοσυστημάτων της Μεσογείου» της Σύμβασης της Βαρκελώνης (Gerovasileiou *et al.*, 2015, 2017; Pergent *et al.*, 2015). Συγκεκριμένα, στα σπήλαια αυτά θα πραγματοποιηθούν σε κάθε οικολογική ζώνη (είσοδος, ημισκότεινη και σκοτεινή ζώνη): (α) καταγραφή κινητικών ειδών με visual census (3 λεπτά σε κάθε ζώνη), (β) λήψη φωτογραφικών πλαισίων διαστάσεων 25 x 25 cm (τουλάχιστον 10 σε κάθε ζώνη) και (γ) καταγραφή αβιοτικών χαρακτηριστικών εφόσον κριθεί απαραίτητο.

Βαθμός προτεραιότητας: ΠΟΛΥ ΥΨΗΛΗ

Περιοχές εφαρμογής: GR2530007, GR2540001

Αναγκαία υλικά:

- Εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό με εμπειρία στην παρακολούθηση σπηλαίων.
- Καταδυτικός εξοπλισμός, σκάφος για μετακινήσεις καθώς και αναλώσιμα.

Παραδοτέα:

Ετήσια έκθεση αξιολόγησης της οικολογικής κατάστασης του οικοτόπου 8330.

Χρονοδιάγραμμα: 4 έτη

Ενδεικτικός προϋπολογισμός (χωρίς ΦΠΑ):

Σύνολο: 80.000 ευρώ (για 4 έτη)

Πηγές χρηματοδότησης:

Πιθανές πηγές χρηματοδότησης για την υλοποίηση της δράσης είναι:

- ΥΜΕΠΕΡΑΑ
- ΠΕΠ
- άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα
- εθνική χρηματοδότηση

***Φορέας* Υλοποίησης:**

- Μονάδα Διαχείρισης ΠΠ
- ΟΦΥΠΕΚΑ
- ΥΠΕΝ
- Περιφέρεια

5.5.1.3 Είδη χλωρίδας

Η ελληνική χλωρίδα χαρακτηρίζεται από μεγάλη ποικιλότητα ειδών, σε συνδυασμό με έναν μεγάλο αριθμό ενδημικών, σπάνιων και απειλούμενων ειδών, συχνά με ιδιαίτερα περιορισμένη γεωγραφική εξάπλωση. Ενώ τα είδη που συνθέτουν την ελληνική χλωρίδα είναι πλέον γνωστά σε ικανοποιητικό βαθμό, κρίσιμες παράμετροι των ειδών, όπως η γεωγραφική τους εξάπλωση, το μέγεθος (και πολύ περισσότερο η τάση) των πληθυσμών τους παραμένουν σε μεγάλο βαθμό άγνωστα. Το φαινόμενο αυτό παρατηρείται με μεγαλύτερη συχνότερα σε πολλά σπάνια είδη, οι διαθέσιμες πληροφορίες για τα οποία συχνά περιορίζονται στην πρωτότυπη περιγραφή τους και στις πληροφορίες που παρέχονται σε αυτήν. Υπάρχει, λοιπόν, μια κρίσιμη, πολυμελής ομάδα ειδών, για τα οποία υπάρχουν σημαντικές ενδείξεις πως πρόκειται για σπάνια, στενότοπα είδη που ενδεχομένως αντιμετωπίζουν αυξημένο κίνδυνο εξαφάνισης, αλλά απουσιάζουν τα δεδομένα που θα μπορούσαν να τον στοιχειοθετήσουν. Στις περιπτώσεις, λοιπόν, πολύ σημαντικών φυτικών ειδών που εξαπλώνονται σε κάποια/ες ΕΖΔ, αλλά δεν υπάρχουν επαρκή δεδομένα για τον καθορισμό στόχων διατήρησης ή/και προτεινόμενων μέτρων διαχείρισης, είναι απαραίτητη η εκπόνηση Μελετών Βάσης (ΜΒ). Οι ΜΒ αποτελούν ένα πρώτο βήμα συλλογής δεδομένων πεδίου για φυτικά είδη για τα οποία πολύ λίγες πληροφορίες είναι γνωστές (πολύ συχνά αυτές περιορίζονται στην περιγραφή του φυτικού είδους και μόνο, συνοδευόμενη από απλή αναφορά της περιοχής αρχικής συλλογής του – locus classicus), ενώ υπάρχουν σαφείς ενδείξεις ότι έχουν ιδιαίτερα περιορισμένη γεωγραφική εξάπλωση και μικρό μέγεθος πληθυσμού, ενώ παράλληλα αντιμετωπίζουν πιέσεις/απειλές που θέτουν σε κίνδυνο την επιβίωσή τους. Κύριος στόχος, λοιπόν, των ΜΒ είναι η επιλογή των φυτικών ειδών με ελλειπή δεδομένα που θα ενταχθούν σε πρόγραμμα συστηματικής παρακολούθησης της κατάστασης διατήρησής τους. Παράλληλα, τα δεδομένα που θα συλλεχθούν στις ΜΒ μπορούν να αξιοποιηθούν στον καθορισμό των στόχων διατήρησης των ειδών, καθώς και στον αρχικό προσδιορισμό κατάλληλων διαχειριστικών μέτρων για την επίτευξή τους. Η περιγραφή που ακολουθεί περιλαμβάνει τα διακριτά στάδια μιας Μελέτης Βάσης, ενώ οι εξειδικευμένες παράμετροι που μπορεί να περιλαμβάνουν θα εξειδικεύονται ανάλογα με τη βιολογία, οικολογία, εξάπλωση, κλπ., των υπό μελέτη φυτικών ειδών. Η παρούσα περιγραφή έχει βασιστεί στους (Γεωργίου *et al.*, 2015c), με τις κατάλληλες τροποποιήσεις.

5.5.1.3.1 Γεωγραφική εξάπλωση

Ο προσδιορισμός της γεωγραφικής εξάπλωσης του είδους και η εύρεση του συνόλου των υποπληθυσμών που εξαπλώνονται εντός της υπό μελέτη περιοχής είναι βασική παράμετρος που πρέπει να προσδιοριστεί με ακρίβεια στην αρχή της μελέτης. Όλες οι γνωστές τοποθεσίες, αλλά και οι ιστορικές θέσεις που είναι γνωστές από βιβλιογραφικές αναφορές, δείγματα Herbarium, κλπ., και τα κατάλληλα για το είδος ενδιαιτήματα γύρω από αυτές πρέπει να διερευνηθούν μεθοδικά ώστε να προσδιορισθεί η γεωγραφική εξάπλωση του είδους με τη μέγιστη δυνατή ακρίβεια. Η έκταση που καταλαμβάνουν οι υποπληθυσμοί προτείνεται να οριοθετούνται με GPS ώστε να είναι δυνατή η λεπτομερής χαρτογράφηση του είδους.

Η όσο το δυνατό πληρέστερη αποτύπωση της κατανομής είναι πρωταρχικής σημασίας τόσο για την αξιολόγηση των τάσεων ενός είδους ως προς το εύρος εξάπλωσης όσο και για την αξιολόγηση του μεγέθους και των τάσεων του πληθυσμού. Ο σχεδιασμός των δειγματοληψιών για την εκτίμηση

του μεγέθους του πληθυσμού δεν είναι δυνατός εάν δεν έχει καθοριστεί η περιοχή στην οποία εξαπλώνεται το είδος.

Η επιφάνεια που πραγματικά καταλαμβάνει το είδος σε κάθε θέση του οριοθετείται με τη βοήθεια GPS με τις εξής μεθόδους, ανάλογα με το πρότυπο εξάπλωσης και τα χαρακτηριστικά του ενδιαιτήματος:

- Σε θέσεις προσβάσιμες σε όλη τους την έκταση, το πολύγωνο εξάπλωσης οριοθετείται με ≥3 σημεία GPS. Όσο αυξάνεται ο αριθμός των σημείων τόσο αυξάνεται και η ακρίβεια της οριοθέτησης.
- Σε θέσεις μη προσβάσιμες σε όλη τους την έκταση ή πολύ μεγάλης έκτασης, λαμβάνονται σημεία GPS όσο το δυνατό πιο κοντά στα όρια της εξάπλωσης του είδους ή/και σε σημεία αναγνωρίσιμα σε τοπογραφικό χάρτη. Το πολύγωνο κατασκευάζεται με τις θέσεις που έχουν ληφθεί και με τη βοήθεια τοπογραφικών δεδομένων (π.χ., το είδος μπορεί να απαντά σε ένα σύστημα βράχων ή κατά μήκος ρέματος) ή/και χαρτών βλάστησης, χρήσεων γης ή οικοτόπων. Σε αυτές τις περιπτώσεις, είναι εξαιρετικά χρήσιμη η δορυφορική εικόνα της περιοχής.

5.5.1.3.2 Μέγεθος πληθυσμού

Η μέθοδος εκτίμησης του πληθυσμού που θα επιλεγεί κάθε φορά εξαρτάται κυρίως από το μέγεθος του πληθυσμού και την προσβασιμότητα της περιοχής που καταλαμβάνει το είδος. Το δενδρόγραμμα λήψης αποφάσεων στο **Σχήμα 5.5.1.3.2-1**, παρουσιάζει τους γενικούς κανόνες επιλογής της κατάλληλης μεθόδου εκτίμησης του μεγέθους του πληθυσμού, και καλύπτει τη μεγάλη πλειοψηφία των περιπτώσεων για τα φυτικά είδη.

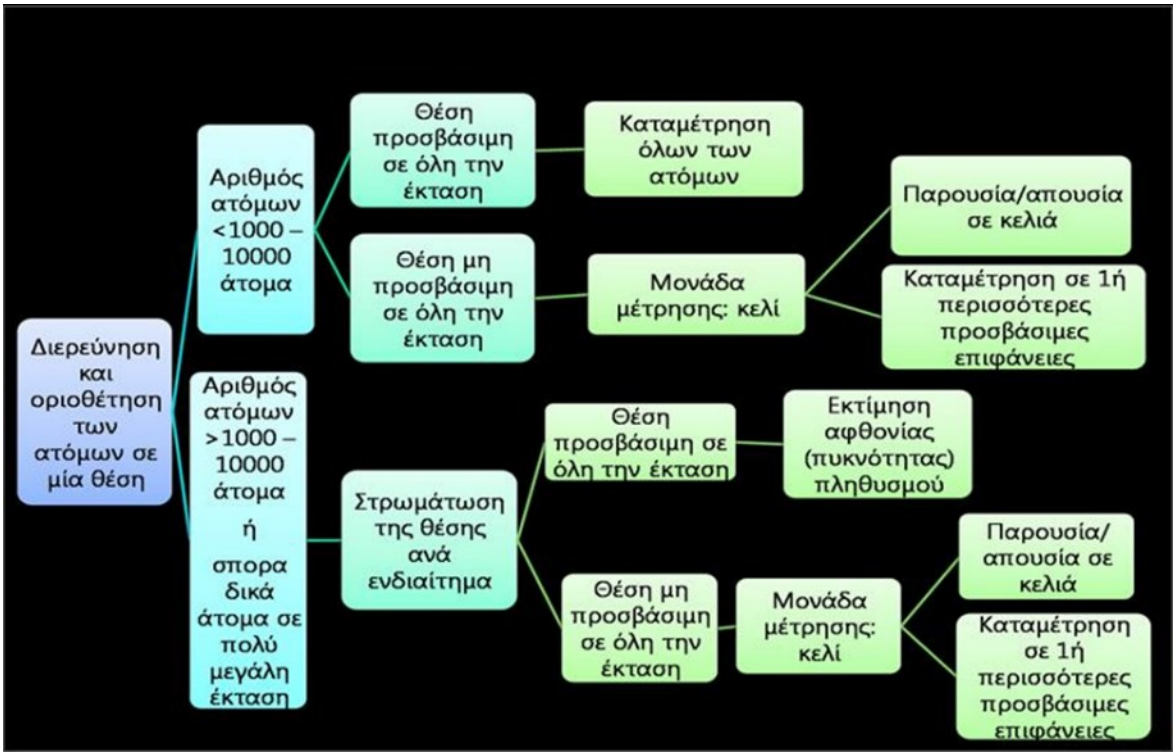

Σχήμα 5.5.1.3.2--1: Δενδρόγραμμα λήψης αποφάσεων για την επιλογή μεθόδου εκτίμησης του μεγέθους του πληθυσμού φυτικών ειδών. (από (Γεωργίου *et al.*, 2015c).

Η προτεινόμενη μονάδα μέτρησης του μεγέθους του πληθυσμού στα ανώτερα φυτά είναι ο αριθμός των αναπαραγωγικά ώριμων ατόμων. Η μέτρηση των νεαρών (μη αναπαραγωγικών) ατόμων μπορεί να προσφέρει ορισμένες ενδείξεις για τη δυναμική του πληθυσμού και να αξιοποιηθεί στη συνέχεια στο πρόγραμμα παρακολούθησης του είδους. Σε περίπτωση που παρατηρείται σημαντική θήρευση του είδους καταγράφεται και ο αριθμός των μερικώς ή πλήρως καταναλωμένων ατόμων ή στελεχών. Σε πολλές περιπτώσεις, ωστόσο, δεν είναι δυνατή η διάκριση των μεμονομένων ατόμων και επιβάλλεται η χρήση εναλλακτικών μονάδων για την εκτίμηση του μεγέθους του πληθυσμού. Ανάλογα με τη μορφή και την αναπαραγωγική βιολογία των ειδών, οι εναλλακτικές μονάδες μέτρησης μπορεί να είναι οι ακλολουθες:

- Σε είδη με βλαστητική αναπαραγωγή που σχηματίζουν «στρώματα» ή συστάδες, στα οποία είναι αδύνατο να διακριθούν άτομα, θεωρούνται κατά σύμβαση ως άτομα οι συστάδες ατόμων. Η μέθοδος αυτή είναι η μοναδική που μπορεί να εμφανισθεί σε είδη που σχηματίζουν συστάδες, ενώ τα ανθοφόρα στελέχη δεν είναι εύκολα διακριτά (π.χ., είδη με έρποντα ή κατακείμενα ανθοφόρα στελέχη).
- Σε είδη με βλαστητική αναπαραγωγή που σχηματίζουν «στρώματα» ή συστάδες στα οποία είναι αδύνατο να διακριθούν άτομα, μπορεί εναλλακτικά να μετρηθεί ο αριθμός των ανθοφόρων ή καρποφόρων στελεχών. Η μέθοδος αυτή μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε είδη όπου τα ανθοφόρα/καρποφόρα στελέχη είναι διακριτά.

- Σε είδη στα οποία η διάκριση των ατόμων δεν είναι εφικτή ή στα οποία δεν είναι δυνατό να υπολογιστεί ο αριθμός των ατόμων, η μονάδα μέτρησης μπορεί να είναι η επιφάνεια σε m2 που καλύπτει το είδος.
- Σε περιπτώσεις που είναι δυνατή η προσέγγιση των θέσεων αλλά δεν είναι δυνατή η μέτρηση του αριθμού ατόμων, μπορεί η μονάδα μέτρησης να είναι ο αριθμός των τοποθεσιών ή των θέσεων (κατά IUCN) στις οποίες απαντά το είδος.
- Στην περίπτωση δίοικων ειδών μπορεί να χρειαστεί να εκτιμηθεί συγκριτικά ο αριθμός των ατόμων σε κάθε φύλο.
- Στην περίπτωση πολυετών μονοκαρπικών ειδών, εκτός από την καταγραφή των αναπαραγωγικών ατόμων είναι ιδιαίτερα σημαντική η καταγραφή όλων των νεαρών ατόμων.

Η εκτίμηση του μεγέθους του πληθυσμού για τα είδη χλωρίδας γίνεται με δύο βασικές μεθόδους:

- καταμέτρηση όλων των ατόμων σε κάθε θέση
- εκτίμηση της πυκνότητας του πληθυσμού.

Η πρώτη μέθοδος είναι απλούστερη και ακριβέστερη, αλλά δεν είναι δυνατό να εφαρμοστεί σε όλες τις περιπτώσεις. Η δεύτερη μέθοδος, είναι περισσότερο πολύπλοκη και χρονοβόρα, αλλά απαιτείται για ορισμένα είδη.

Η εκτίμηση του μεγέθους του πληθυσμού απαιτεί καλή γνώση της εξάπλωσης και γενικά όλες οι μέθοδοι δίνουν καλύτερα αποτελέσματα εάν προηγηθεί στρωμάτωση των θέσεων ανά ενδιαίτημα ή ανάλογα με την αφθονία του είδους.

Παρακάτω περιγράφονται οι προτεινόμενες μέθοδοι εκτίμησης του μεγέθους του πληθυσμού:

<u>Α. Μέτρηση όλων των ατόμων</u>

Σε περιπτώσεις μικρού αριθμού ατόμων (τυπικά <5000-10000 ανά θέση) που εντοπίζονται σε λίγες (π.χ. 10), προσιτές θέσεις μικρής έκτασης (π.χ. 10000 m2) γίνεται καταμέτρηση όλων των ατόμων του πληθυσμού. Οι μετρήσεις αυτού του τύπου είναι εξ' ορισμού επαναλήψιμες.

Ανάλογα με το μέγεθος του είδους, την πυκνότητα των ατόμων, το ενδιαίτημα και την τοπογραφία της περιοχής, οι μετρήσεις μπορεί να γίνουν:

- με κατανομή της περιοχής σε μικρότερους τομείς που οριοθετούνται με μετροταινία ή σχοινί
- με επανειλημμένη σάρωση της περιοχής και σήμανση των ατόμων που έχουν καταμετρηθεί.

<u>Β. Εκτίμηση της αφθονίας σε τυχαία επιλεγμένες δειγματοεπιφάνειες</u>

Η μέθοδος αυτή είναι κατάλληλη μόνο για είδη που δεν είναι σπάνια και απαιτεί προκαταρκτική δειγματοληψία για τη διαπίστωση του προτύπου κατανομής του πληθυσμού, δηλαδή από το αν η κατανομή είναι συσσωρευμένη (aggregated), κανονική (normal) ή τυχαία (Poisson). Η μέθοδος των

τυχαίων δειγματοεπιφανειών είναι γενικά εφαρμόσιμη (από πλευράς χρόνου, προσπάθειας, εξόδων και αποτελεσματικότητας) στην περίπτωση κανονικής ή τυχαίας κατανομής.

Ο προσδιορισμός της κατανομής και ο καθορισμός του αριθμού των δειγματοεπιφανειών γίνεται με προκαταρκτική καταμέτρηση ατόμων σε τυχαία επιλεγμένες δειγματοληπτικές επιφάνειες με τη βοήθεια πλέγματος ανάλογα με το μέγεθος και την τοπογραφία της περιοχής εξάπλωσης. Προτείνεται στρωμάτωση βάσει της παρουσίας του κατάλληλου ενδιαιτήματος (περισσότερες δειγματοληπτικές επιφάνειες στις περιοχές με το πλέον κατάλληλο ενδιαίτημα όπου ο πληθυσμός αναμένεται να έχει μεγαλύτερη πυκνότητα). Με τον τρόπο αυτό μπορεί να προσδιοριστούν ο δείκτης διασποράς του πληθυσμού και το πρότυπο κατανομής όπως φαίνεται στον **Πίνακα 5.5.1.3.2-1**. Η επαναληψιμότητα των μετρήσεων εξασφαλίζεται λόγω της απλής τυχαίας επιλογής των δειγματοεπιφανειών οι οποίες μπορεί να χρησιμοποιηθούν ως μόνιμες για τη μετέπειτα παρακολούθηση με ανάλυση των δεδομένων ως επαναληπτικών (repeated measures analysis) (Ryan and Heyward, 2003).

Πίνακας 5.5.1.3.2-1: Υπολογισμός του προτύπου κατανομής του πληθυσμού

Τύπος κατανομής		**όπου:**
συσσωρευμένη	$x^2 > x^2_{0,025}$	**$x^2 = (s^2/x_m)(n-1)$**
ομοιόμορφη	$x^2 < x^2_{0,975}$	**πυκνότητα =αριθμός ατόμων ανά m^2,**
τυχαία (Poisson)	$x^2_{0,975} < x^2 < x^2_{0,025}$	**x_m = μέση πυκνότητα πληθυσμού** **s^2 = διακύμανση πυκνότητας** **n = πλήθος μετρήσεων,** **s^2/x_m = δείκτης διασποράς,** **$x^2_{0,025}$ - $x^2_{0,975}$ =κατανομή πιθανοτήτων x^2 για το δείγμα.**

Γ. Εκτίμηση της αφθονίας σε συστηματικά επιλεγμένες δειγματοεπιφάνειες

Η μέθοδος αυτή είναι κατάλληλη για είδη με περιορισμένη περιοχή εξάπλωσης λόγω του μεγάλου αριθμού δειγματοεπιφανειών που απαιτούνται για μία ικανοποιητική σάρωση της περιοχής. Η επαναληψιμότητα είναι εξασφαλισμένη λόγω της συστηματικής τοποθέτησης των δειγματοεπιφανειών, αλλά η μέθοδος αποτελεί ένα τύπο μη πιθανοτικής δειγματοληψίας (όταν δεν συνδυάζεται με τυχαία επιλογή του πρώτου δείγματος) ή ψευδο-πιθανοτικής δειγματοληψίας (όταν συνδυάζεται με τυχαία επιλογή του πρώτου δείγματος). Παρόλη την πρακτική ευκολία που παρέχει η συστηματική δειγματοληψία, δεν συνιστάται καθώς δεν επιτρέπει τον αξιόπιστο υπολογισμό του συνόλου του πληθυσμού. Η μέθοδος μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε είδη όπως η Veronica oetaea η οποία απαντά σε 3 λιμνία έκτασης (130 – 300 m2) στα οποία είναι δυνατή η διενέργεια δειγματοληψίας σε μεγάλο αριθμό επιφανειών.

Δ. Εκτίμηση της αφθονίας με τη μέθοδο της προσαρμοστική επιλογής δειγματοεπιφανειών (adaptive cluster sampling, ACS)

Η μέθοδος συνίσταται σε μετρήσεις σε τυχαία επιλεγμένες δειγματοεπιφάνειεςστις οποίες προστίθενται και οι γειτονικές επιφάνειες όσων αρχικών δειγματοεπιφανειών είχαν ένα ή περισσότερα άτομα του είδους (σύμφωνα με προκαθορισμένο κανόνα). Ο αριθμός των απαιτούμενων δειγματοεπιφανειών καθορίζεται όπως στη μέθοδο 2 με προκαταρκτική δειγματοληψία ή με επαναληπτικές δειγματοληψίες στην ίδια θέση και έλεγχο των αποτελεσμάτων. Με τον ίδιο τρόπο ελέγχεται η επαναληψιμότητα της μεθόδου. Προτείνεται στρωμάτωση βάσει της παρουσίας του κατάλληλου ενδιαιτήματος. Η μέθοδος αυτή θεωρείται η πλέον κατάλληλη για σπάνια είδη (Philippi 2005) και ενδεχομένως είναι κατάλληλη για αρκετά από τα υπό μελέτη είδη, όπως η Fritillaria obliqua.

Ε. Εκτίμηση της αφθονίας σε ζώνες συγκεκριμένου πλάτους με τυχαία επιλογή της αρχής και της κατεύθυνσης

Οι επιφάνειες επιλέγονται κατά μήκος διαδρομής (με τυχαία επιλογή της αρχής και της κατεύθυνσης). Στις επιφάνειες όπου βρίσκεται το είδος προστίθενται και οι γειτονικές δειγματοεπιφάνειες (όπως στη μέθοδο της προσαρμοσμένης επιλογής δειγματοεπιφανειών). Ο αριθμός των απαιτούμενων δειγματοληψιών και ο έλεγχος της επαναληψιμότητας γίνονται όπως στη μέθοδο ACS. Προτείνεται στρωμάτωση βάσει της παρουσίας του κατάλληλου ενδιαιτήματος. Η μέθοδος αυτή θεωρείται κατάλληλη για σπάνια είδη τα οποία απαντούν σε μεγάλες εκτάσεις και τα οποία παρατηρούνται σε στενό εύρος καθώς περπατάει ο ερευνητής (Thompson&Seber1996, Philippi 2005). Είδη στα οποία ενδέχεται να εφαρμοστεί η μέθοδος είναι η Fritillaria conica και η Fritillaria rhodokanakis.

ΣΤ. Εκτίμηση της αφθονίας σε ενδεικτικές δειγματοεπιφάνειες

Η περιοχή εξάπλωσης ορισμένων ειδών, ειδικά των χασμοφυτικών ειδών, είναι στο μεγαλύτερο τμήμα της απρόσιτη, έτσι δεν είναι δυνατό να εφαρμοστεί καμία μέθοδος που να περιλαμβάνει τυχαία επιλογή δειγματοεπιφανειών και να δίνει αξιόπιστα στατιστικά αποτελέσματα. Σύμφωνα με το δένδρο αποφάσεων, στις περιπτώσεις αυτές η μονάδα μέτρησης του πληθυσμού είναι υποχρεωτικά ο αριθμός κελιών γιατί είναι η μόνη μονάδα που μπορεί να δώσει ακριβή αποτελέσματα. Η εκτίμηση του πραγματικού μεγέθους του πληθυσμού μπορεί να γίνει με όσο το δυνατό περισσότερες και μεγαλύτερες προσβάσιμες ενδεικτικές δειγματοπιφάνειες σε όσο το δυνατό περισσότερα κελιά. Το αποτέλεσμα θα είναι η εκτίμηση του ελάχιστου-μέγιστου αριθμού ατόμων και δεν θα έχει μεγάλη στατιστική αξία ως προς την ακρίβεια. Αλλά, η επανάληψη των μετρήσεων θα είναι δυνατό να δώσει την εκτίμηση της τάσης του πληθυσμού.

5.5.1.3.3 Ενδιαίτημα

Η αξιολόγηση της ενδιαιτήματος ενός είδους απαιτεί εκτίμηση της ποιότητας, ως προς τα χαρακτηριστικά που είναι σημαντικά για το είδος, και της διαθεσιμότητας του ενδιαιτήματος.

Ποιότητα Ενδιαιτήματος

Η εκτίμηση της ποιότητας του ενδιαιτήματος απαιτεί τον καθορισμό του ενδιαιτήματος ενός είδους καθώς και των ειδικών δομών του ενδιαιτήματος που είναι σημαντικές για το είδος. Η τελική επιλογή των παραμέτρων του ενδιαιτήματος που παρακολουθούνται εξαρτάται από τον τύπο του ενδιαιτήματος και τις ειδικές δομές που σχετίζονται με το υπό παρακολούθηση είδος.

Παρακολούθηση φυτοκοινότητας

Η εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης της φυτοκοινότητας στην οποία συμμετέχει ένα είδος είναι η συνηθέστερη μέθοδος αξιολόγησης του ενδιαιτήματος των ειδών χλωρίδας. Επιπλέον, για είδη το ενδιαίτημα των οποίων συμπίπτει με έναν από τους οικοτόπους των οποίων γίνεται εποπτεία, η κατάσταση διατήρησης του ενδιαιτήματος συμπίπτει με τα αποτελέσματα της εποπτείας των οικοτόπων για τη συγκεκριμένη περιοχή. Η καταγραφή της φυτοκοινότητας μπορεί να γίνει με εκτίμηση της πληθοκάλυψης των ειδών που συμμετέχουν ή της συχνότητάς τους.

Η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων καθώς και ο καθορισμός των τιμών κατωφλίου μπορεί να γίνουν με επεξεργασία σε στατιστικά πακέτα ταξινόμησης της βλάστησης και ομαδοποίησης κοινοτήτων, με τα οποία είναι δυνατό να διαχωριστούν είδη δείκτες και να αξιολογηθεί η επίδραση των περιβαλλοντικών παραμέτρων στη χλωριδική σύνθεση. Τέτοια πακέτα είναι το TWINSPAN που χρησιμοποιεί Διπλοθετική Ανάλυση Ταξινόμησης (TwoWayINdicatorSPeciesANalysis) και το CANOCO, που χρησιμοποιεί Ανάλυση Αντιστοιχιών (CorrespondenceAnalysis) και Ανάλυση Κυρίας Συνιστώσας (PrincipalComponentAnalysis).

Δείκτες της σύνθεσης, της δομής και της λειτουργίας, του οικοτόπου, οι οποίες μπορεί να χρησιμοποιηθούν είτε αυτοδύναμα είτε σε συνδυασμό με τα αποτελέσματα της στατιστικής ανάλυσης, είναι (Noss, 1994):

Σύνθεση

- Ποσοστό χαρακτηριστικών ειδών ή ειδών με ορισμένες ιδιότητες (π.χ., δείκτες Ellenberg).
- Ποσοστά επιγενών ή εισβλητικών ειδών προς τα ιθαγενή είδη.
- Ποσοστό ενδημικών ή απειλούμενων ειδών
- Ποσοστό ηλικιών ή μεγεθών δένδρων στη φυτοκοινότητα (για δάση)

Δομή

- Ποσοστό επιφάνειας φυσικού οικοτόπου προς την επιφάνεια φυτειών ή απογυμνωμένων εκτάσεων
- Έκταση επιδράσεων διαφόρων διαταράξεων
- Πυκνότητα και μέγεθος κόμης, διασπορά ανοιγμάτων
- Χωρική κατανομή δομικών στοιχείων και αποικιών ειδών
- Αφθονία και πυκνότητα δομικών στοιχείων
- Κατανομή συχνότητας, μέσος όρος και ελάχιστες-μέγιστες τιμές των ηλικιών των δένδρων (δάση)

Λειτουργία

- Συχνότητα, περιοδικότητα, ένταση και έκταση πυρκαγιάς και άλλων φυσικών ή ανθρωπογενών διαταραχών
- Προβλεψιμότητα και ποικιλία διαταραχών
- Ρυθμός και ένταση ανθρώπινων επεμβάσεων
- Ανακύκλωση σημαντικών θρεπτικών

Διαθεσιμότητα Ενδιαιτήματος

Η εκτίμηση της διαθεσιμότητας του ενδιαιτήματος απαιτεί χαρτογράφηση του κατάλληλου ενδιαιτήματος για ένα είδος. Η πρωτογενής χαρτογράφηση γίνεται με κατασκευή προκαταρκτικού χάρτη με φωτοερμηνεία δορυφορικής εικόνας, επαλήθευση στο πεδίο και διόρθωση του χάρτη.

Επιπλέον μπορεί να χρησιμοποιηθούν οι υφιστάμενες χαρτογραφήσεις, όπου αυτές απεικονίζουν το ενδιαίτημα ενός είδους και ο συνδυασμός χαρτογραφικών δεδομένων:

Χαρτογράφηση οικοτόπων στο πλαίσιο του έργου της χαρτογράφησης των περιοχών Natura 2000 (Ανάπτυξη υποδομής χωρικών δεδομένων μεγάλης κλίμακας για τις χερσαίες προστατευόμενες περιοχές του δικτύου NATURA 2000, Κτηματολόγιο ΑΕ).

- Χαρτογράφηση χρήσεων γης (CORINELandcover)
- Δασικοί χάρτες
- Υψομετρικά Μοντέλα (DEM)
- Γεωλογικοί χάρτες
- Φωτοερμηνεία δορυφορικών εικόνων (ορθοφωτοχαρτών ΟΚΧΕ ή άλλων)

5.5.1.3.4 Πιέσεις-Απειλές

Η καταγραφή των πιέσεων και απειλών στο πλαίσιο της εφαρμογής της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ γίνεται συστηματικά βάσει συγκεκριμένου καταλόγου[108]. Οι άμεσες απειλές που έχουν επηρεάσει, επηρεάζουν ή ενδέχεται να επηρεάσουν την κατάσταση ενός είδους, καθώς και οι πιέσεις που προκαλούν στο είδος μπορεούν εναλλακτικά να καταγραφούν και να ταξινομηθούν σύμφωνα με την ταξινόμηση των απειλών της IUCN[109].

Γενικότερα η καταγραφή των πιέσεων και απειλών περιλαμβάνει:

- Εκτίμηση της πιθανότητας ή της έκτασης της υποβάθμισης ή απώλειας του ενδιαιτήματος οφειλόμενης σε ανθρωπογενή ή φυσικά αίτια.
- Εκτίμηση των πιθανότητας και της έντασης ανθρωπογενών ή φυσικών καταστροφικών γεγονότων.

[108] Reference Portal for reporting under the Article 17 of the Habitats Directivehttp://bd.eionet.europa.eu/ activities/Reporting/ Article_17/reference_portal

[109] https://www.iucnredlist.org/technicaldocuments/classification-schemes/threatsclassification-scheme

- Εκτίμηση της επίδρασης των αλληλεπιδράσεων με είδη της ιθαγενούς ή της επιγενούς χλωρίδας (ιδιαίτερα των εισβλητικών ειδών).
- Εκτίμηση των ενδογενών παραγόντων απειλής.

Στο πλαίσιο των ΜΒ κύριος σκοπός είναι η καταγραφή των πιέσεων/απειλών που αντιμετωπίζει κάποιο είδος με επί τόπου παρατήρηση στις θέσεις εξάπλωσης και η εκτίμηση της έντασης των πιέσεων/απειλών. Η ποσοτική εκτίμηση των επιδράσεων των διαφόρων παραγόντων απειλής απαιτεί συγκεκριμένη μελέτη η οποία μπορεί να μην είναι εφικτή στο συγκεκριμένο πλαίσιο της ΜΒ ενός είδους.

Ένα πρακτικό σχήμα καταγραφής των απειλών (Joint Nature Conservation Committee, 2004) περιλαμβάνει:

- Εκτίμηση των επιπτώσεων των πιέσεων και απειλών στο μέγεθος του διαθέσιμου ενδιαιτήματος (συμπίπτει με την παρακολούθηση της έκτασης του ενδιαιτήματος).
- Καταγραφή των ορατών σημείων διαταραχής του ενδιαιτήματος ως ποσοστό επί του μεγέθους του ενδιαιτήματος (προτείνεται το όριο του 30% της έκτασης διαθέσιμου ενδιαιτήματος).
- Καταγραφή των ορατών αρνητικών δεικτών. Αυτοί καθορίζονται ανάλογα με τις περιστάσεις και το είδος και μπορεί, π.χ. να περιλαμβάνουν:
    - Καταστροφή των φυτών (βόσκηση, θήρευση, συλλογή)
    - Σκίαση από άλλα είδη (για είδη μη ανθεκτικά στη σκίαση)

5.5.1.3.5 Ένταξη ειδών σε προγράμματα παρακολούθησης

Τα δεδομένα που θα συλλεχθούν κατά την εφαρμογή των ΜΒ προτείνεται να αξιοποιηθούν για την αξιολόγηση των ειδών έναντι των κριτηρίων της IUCN. Σε πρόγραμμα παρακολούθησης προτείνεται να εντάσσονται τα είδη που ανήκουν στις παρακάτω κατηγορίες:

- Κρισίμως Κινδυνεύον (CR)
- Κινδυνεύον (EN)

Τρωτό (VU) (μόνο για είδη με υψηλή κοινωνικο-οικονομική, οικολογική ή άλλη αξία, π.χ., είδη που αποτελούν σημαντικό φυτογενετικό πόρο, ή είναι είδη κλειδιά για τη λειτουργία των οικοσυστημάτων).

5.5.1.4 Είδη πανίδας (πλην ορνιθοπανίδας)

5.5.1.4.1 Παρακολούθηση Θηλαστικών

Η εφαρμογή ενός προγράμματος παρακολούθησης αποτελεί προϋπόθεση για την άσκηση αποτελεσματικής διαχείρισης που στοχεύει στη διατήρηση των ειδών. Το πρόγραμμα παρακολούθησης παρέχει εγκαίρως πληροφορίες για την κατάσταση και την τάση των πληθυσμών ανατροφοδοτώντας συνεχώς το Σχέδιο Διαχείρισης. Οι πληροφορίες και τα δεδομένα που προέρχονται από το πρόγραμμα παρακολούθησης αποτελούν τη βάση για την εκτίμηση της αποτελεσματικότητας εφαρμογής του ΣΔ και την εκτίμηση της αναγκαιότητας λήψης μέτρων ή αναπροσαρμογής των ήδη υφιστάμενων. Το ίδιο το πρόγραμμα παρακολούθησης θα πρέπει να είναι δυναμικό και συνεχές, ώστε από τη μια να παράγει τα βέλτιστα αποτελέσματα σε σχέση με το κόστος και από την άλλη να μπορεί να επιτελέσει το βασικό του στόχο που είναι η έγκαιρη διαπίστωση των τάσεων των πληθυσμών με τέτοια ακρίβεια, ώστε η πληροφορία να είναι αξιοποιήσιμη από τον φορέα που έχει την ευθύνη της διαχείρισης των πληθυσμών αυτών.

Σκοπός του προγράμματος παρακολούθησης είναι η διαρκής εποπτεία της κατάστασης των πληθυσμών των ειδών θηλαστικών της κάθε περιοχής και των πιέσεων και απειλών που αυτά δέχονται. Ειδικότερα σκοπός του προγράμματος είναι η συγκέντρωση μακροχρόνιων δεδομένων που αφορούν την κατανομή, τις πληθυσμιακές τάσεις, την κατάσταση των ενδιαιτημάτων και την αξιολόγηση των παραγόντων που επιδρούν στους πληθυσμούς των θηλαστικών. Το πρόγραμμα θα ανατροφοδοτεί συνεχώς τον ΟΦΥΠΕΚΑ (ως υπεύθυνου φορέα για την εφαρμογή του σχεδίου διαχείρισης) με τις απαραίτητες πληροφορίες για την προσαρμογή και επικαιροποίηση του Σχεδίου Διαχείρισης ώστε αυτό να καταστεί κατά το δυνατόν αποτελεσματικό ως προς την επίτευξη των στόχων. Παράλληλα, το πρόγραμμα παρακολούθησης θα συμβάλει, μέσω της παροχής των απαραίτητων δεδομένων, στη σύνταξη των εθνικών αναφορών στο πλαίσιο του άρθρου 17 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, καθώς και στη βελτίωση της αξιολόγησης, μέσω των σχετικών γνωμοδοτήσεων, των επιπτώσεων των έργων και δραστηριοτήτων που πρόκειται να λάβουν χώρα σε κάθε περιοχή κατά τη διαδικασία της περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

Στις περισσότερες περιοχές μελέτης δεν έχει εγκαθιδρυθεί έως σήμερα ένα μόνιμο πρόγραμμα παρακολούθησης των θηλαστικών. Εξαίρεση αποτελούν οι περιοχές της Ομάδας Προστατευόμενων Περιοχών «Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρα Λεωνιδίου» (GR2520003, GR2520005 και GR2520006), για τις οποίες υπάρχουν προτάσεις για μελλοντική συστηματική παρακολούθηση της Κατάστασης Διατήρησης των ειδών Χειροπτέρων, του Τσακαλιού, της Βίδρας και ειδών μικροθηλαστικών, οι οποίες προέκυψαν μέσα από σχετικά προγράμματα του Φορέα Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασίας. Επομένως, όσο αφορά τις υπόλοιπες περιοχές μελέτης, καθώς δεν υπάρχουν οι αρχικές εκείνες πληροφορίες που απαιτούνται για την εκτίμηση της απαιτούμενης δειγματοληπτικής προσπάθειας και γενικότερα για την κατάρτιση του βέλτιστου προγραμματισμού, το πρόγραμμα παρακολούθησης θα έχει πιλοτική αρχικά μορφή ενώ αργότερα, μετά τη λήψη των δεδομένων των πρώτων ετών, θα λάβει μια πιο οριστική μορφή. Για παράδειγμα, εάν διαπιστωθεί ότι κάποιο είδος εμφανίζει μικρή καταγραψιμότητα με αποτέλεσμα να μην μπορούν να παραχθούν στατιστικά αξιοποιήσιμα αποτελέσματα, το πρόγραμμα θα πρέπει να αναδιαμορφωθεί π.χ. αυξάνοντας τη συχνότητα ή την έκταση της δειγματοληψίας,

προσαρμόζοντας τις μεθόδους δειγματοληψίας κ.λπ. Ιδιαίτερα σημαντική αναμένεται να είναι η συμβολή των μελετών βάσης οι οποίες θα υλοποιηθούν παράλληλα και θα τροφοδοτούν με δεδομένα κρίσιμης σημασίας για την κατάρτιση του προγράμματος παρακολούθησης. Η χωρική κλίμακα στην οποία επιδιώκεται η παραγωγή στατιστικά αξιοποιήσιμων αποτελεσμάτων έχει επίσης ιδιαίτερη σημασία. Για παράδειγμα, η παραγωγή αξιόπιστων δεδομένων όσον αφορά τη δραστηριότητα των χειροπτέρων, όπως αυτή προκύπτει από τις ηχογραφήσεις κατά μήκος γραμμικών διαδρομών, ενδεχομένως να έχει κόστος μη ρεαλιστικό όταν τα δεδομένα εξετάζονται σε επίπεδο τόπου (λόγω της υψηλής μεταβλητότητας στη δραστηριότητα των χειροπτέρων απαιτείται μεγάλη δειγματοληπτική προσπάθεια για να παραχθούν στατιστικά ισχυρά αποτελέσματα), ενώ σε επίπεδο χώρας το κόστος της παρακολούθησης να κρίνεται ως απόλυτα ρεαλιστικό καθώς για την παραγωγή στατιστικά αξιόπιστων αποτελεσμάτων απαιτείται μικρότερη δειγματοληπτική προσπάθεια σε κάθε επιμέρους τόπο. Η κλίμακα στην οποία θα πρέπει να στοχεύσει το πρόγραμμα παρακολούθησης εξαρτάται από την κατάσταση του είδους, την εξάπλωση του, τη βιολογία του, τις πιέσεις και απειλές που δέχεται και το βαθμό συμβολής του συγκεκριμένου τόπου στη διατήρηση του. Για τα **Χειρόπτερα**, το πρόγραμμα παρακολούθησης στον κάθε τόπο θα πρέπει να αντιμετωπίζεται εντός του πλαισίου ενός ευρύτερου προγράμματος παρακολούθησης σε επίπεδο χώρας. Αυτό επιβάλλεται από τη βιολογία των ειδών, τα οποία συχνά διανύουν μεγάλες αποστάσεις, αλλά και από το κόστος, το οποίο θα ήταν πολύ μεγαλύτερο εάν σε κάθε τόπο υλοποιούνταν ένα αυτοτελές πρόγραμμα παρακολούθησης. Ειδικότερα για τα γνωστά σημαντικά καταφύγια χειροπτέρων, μιας και αυτά κρίνονται ως υψηλής σημασίας για τη διατήρηση των ειδών και είναι χωρικά εντοπισμένα, η παρακολούθηση θα πρέπει να αφορά ξεχωριστά το κάθε καταφύγιο. Όσον αφορά το **Τσακάλι**, η ετήσια παρακολούθηση των οικογενειακών ομάδων κρίνεται ως επαρκής. Για τη **Βίδρα** απαιτείται ετήσια δειγματοληπτική έρευνα κατά μήκος ενός δικτύου σταθμών δειγματοληψίας που καλύπτει το τμήμα του υδρογραφικού δικτύου το οποίο κρίνεται ως εν δυνάμει ενδιαίτημα για το είδος. Σε κάθε περίπτωση, η συχνότητα δειγματοληψίας θα πρέπει να αναπροσαρμοστεί εφόσον κάτι τέτοιο κριθεί σκόπιμο κατά το χρόνο υλοποίησης του προγράμματος παρακολούθησης.

Τέλος, να σημειωθεί ότι, για όσες περιοχές δεν υπάρχουν καταγραφές των επιμέρους ειδών θηλαστικών του παρόντος αλλά έχει προταθεί η διεξαγωγή μελετών βάσης, το πρόγραμμα παρακολούθησης θα καθοριστεί εν πολλοίς με βάση τα αποτελέσματα που θα προκύψουν από αυτές. Ειδικότερα, κατά την τρέχουσα διαχειριστική περίοδο, θα αξιολογούνται συνεχώς τα αποτελέσματα των μελετών βάσης και βάσει αυτών θα αποφασιστεί, καταρχάς, η αναγκαιότητα εγκαθίδρυσης προγράμματος παρακολούθησης, εάν αυτό δεν προτείνεται ήδη στο παρόν τεύχος. Στην περίπτωση που διαπιστωθεί αυτή η ανάγκη, τότε θα ξεκινήσει και σε αυτές τις περιοχές πρόγραμμα παρακολούθησης το οποίο θα αναπροσαρμόζεται συνεχώς ώστε μέχρι το τέλος της διαχειριστικής περιόδου να έχει διαμορφωθεί για την επόμενη περίοδο. Για παράδειγμα, αν και στο πρόγραμμα παρακολούθησης δεν έχει συμπεριληφθεί ο **Λύκος**, εν τούτοις αυτό θα πρέπει να υλοποιηθεί, αν η σχετική μελέτη βάσης στη GR2530005, καταδείξει αυτή την αναγκαιότητα.

Παρακάτω περιγράφεται αναλυτικά το πρόγραμμα παρακολούθησης ξεχωριστά κάθε είδος ή ομάδα ειδών και ανά περιοχή.

Χειρόπτερα

Επιλογή παραμέτρων και μεθόδων.

Για την παρακολούθηση των ειδών χειροπτέρων θα εφαρμοστούν επιστημονικές μέθοδοι που περιλαμβάνουν ηχογραφήσεις, παγιδεύσεις και επιθεωρήσεις καταφυγίων. Η αναλυτική περιγραφή της μεθοδολογίας περιλαμβάνεται στα παραδοτέα του έργου της Εποπτείας και Αξιολόγησης των προστατευόμενων ειδών και οικοτόπων στην Ελλάδα, καθώς και στις σχετικές οδηγίες της UNEP/EUROBATS (βλ. Battersby et al. 2010). Τα δεδομένα που θα συλλέγονται είναι κατ' ελάχιστον αυτά που απαιτούνται για τη σύνταξη της εθνικής αναφοράς στο πλαίσιο του άρθρου 17 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Πιο συγκεκριμένα, το πρόγραμμα παρακολούθησης θα πρέπει να περιλαμβάνει επιθεωρήσεις των γνωστών έως τώρα σημαντικών καταφυγίων κάθε περιοχής σε διάφορες εποχές του έτους ώστε να διαπιστωθούν τυχόν μεταβολές που σχετίζονται με τη χρήση του κάθε καταφυγίου από τα χειρόπτερα (αριθμός ατόμων, σύνθεση ειδών κ.α.). Οι επιθεωρήσεις αυτές θα πρέπει, αν κριθεί σκόπιμο, να συμπληρώνονται από ηχογραφήσεις ή/και παγιδεύσεις. Με την εφαρμογή των μεθόδων που προαναφέρθηκαν θα επιδιωχθεί η εκτίμηση μεταβολών που αφορούν τον αριθμό των ζώων που χρησιμοποιούν κάθε καταφύγιο στις διάφορες εποχές, της σύνθεσης των ειδών και της λειτουργικής αξίας κάθε καταφυγίου (π.χ. καταφύγιο αναπαραγωγής, διαχείμασης κ.λπ.). Ηχογραφήσεις θα πρέπει να πραγματοποιηθούν σε όλη την έκταση κάθε περιοχής Natura 2000 και να κατανεμηθούν με τέτοιο τρόπο ώστε να καλύπτουν το σύνολό της και τους επιμέρους τύπους ενδιαιτημάτων που απαντούν σε αυτές. Οι ηχογραφήσεις αυτές θα πραγματοποιηθούν με τη μορφή γραμμικών διαδρομών (transects) π.χ. μήκους 1,5 - 2 χλμ.. ή άλλου μήκους εφόσον κριθεί σκόπιμο (π.χ. transect μήκους 100μ. σε συγκεκριμένα ενδιαιτήματα για στοχευμένα είδη) οι οποίες θα εγκαθιδρυθούν ως μόνιμες δειγματοληπτικές μονάδες. Εναλλακτικά και συμπληρωματικά μπορούν να πραγματοποιηθούν γραμμικές διαδρομές με τη χρήση οχήματος και σημειακές ηχογραφήσεις. Οι σημειακές ηχογραφήσεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν κατά περίπτωση για την κάλυψη ενδιαιτημάτων και περιοχών που δεν καλύπτονται με τις άλλες μεθόδους (π.χ. λόγω αδυναμίας διενέργειας transect) και ο ακριβής αριθμός και οι θέσεις τους θα καθοριστούν μετά την πρώτη πρακτική εφαρμογή του προγράμματος. Επιπλέον, θα πραγματοποιηθούν δειγματοληψίες με συνδυασμό των μεθόδων της σημειακής ηχογράφησης και παγίδευσης με δίχτυα παρεμβολής. Σκοπός του συνδυασμού των μεθόδων αυτών είναι κυρίως η συλλογή ποιοτικών δεδομένων ιδίως όσον αφορά τη σύνθεση των ειδών. Δεδομένου ότι οι δύο αυτές μέθοδοι λειτουργούν συμπληρωματικά (ορισμένα είδη δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστούν μόνο από τις ηχογραφήσεις, ενώ άλλα είδη τείνουν να αποφεύγουν τα δίχτυα), όταν συνδυάζονται μπορούν να παρέχουν πιο αξιόπιστες πληροφορίες. Η εφαρμογή του συνδυασμού των δυο αυτών μεθόδων (παγιδεύσεις σε συνδυασμό με σημειακές ηχογραφήσεις) θα πρέπει να λαμβάνει χώρα ετησίως τουλάχιστον σε μια κατάλληλη θέση ανά περιοχή (η οποία θα οριστικοποιηθεί μετά από επιθεώρηση της περιοχής), κατά προτίμηση πάνω από υδάτινη επιφάνεια.

Κατά τη διενέργεια των εργασιών πεδίου θα συλλέγονται ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα τα οποία θα καταχωρούνται στο αντίστοιχο πρωτόκολλο. Κατά την πιλοτική φάση της εφαρμογής του προγράμματος θα χρησιμοποιηθούν τα πρωτόκολλα που περιλαμβάνονται στα σχετικά

παραδοτέα του έργου «Εποπτεία και Αξιολόγηση της Κατάστασης Διατήρησης ειδών και τύπων οικοτόπων Κοινοτικού Ενδιαφέροντος στην Ελλάδα». Εφόσον κριθεί σκόπιμο, τα πρωτόκολλα μπορούν να επικαιροποιηθούν και να συμπληρωθούν με νέα πεδία. Σε κάθε περίπτωση ιδιαίτερη προσοχή θα δίνεται και στην αξιολόγηση των πιέσεων και απειλών που τυχόν εντοπίζονται κατά τη διενέργεια των εργασιών πεδίου.

Χρόνος εφαρμογής.

Ο συνολικός χρόνος εφαρμογής του προγράμματος παρακολούθησης αφορά το σύνολο του χρόνου υλοποίησης του ΣΔ, ενώ θα πρέπει να συνεχιστεί και μετά τη λήξη αυτού, καθώς η παρακολούθηση αποτελεί συνεχή δράση.

Καταφύγια. Η επιθεώρηση των σημαντικών καταφυγίων κάθε περιοχής Natura 2000 θα λαμβάνει χώρα ανά έτος και εποχή, τουλάχιστον κατά τα δύο πρώτα έτη εφαρμογής του προγράμματος. Κατά τα επόμενα έτη η επιθεώρηση θα εξακολουθήσει να διενεργείται κάθε έτος αλλά μόνο κατά τις σημαντικές εποχές, όπως αυτές θα έχουν προσδιοριστεί από τη μελέτη βάσης και τα αρχικά δεδομένα του προγράμματος παρακολούθησης, και κατά το δυνατό σε παρόμοιες ημερομηνίες. Ειδικότερα, καλό είναι να αποφεύγονται οι επιθεωρήσεις την περίοδο από τέλη Μαΐου με μέσα Ιουνίου, όταν τα θηλυκά είναι έτοιμα να γεννήσουν, καθώς και κατά τις πρώτες μέρες της γαλουχίας. Οι επιθεωρήσεις την περίοδο του χειμώνα θα πρέπει να είναι σύντομες και να περιορίζεται όσο το δυνατόν η όχληση (φως από φακούς και φλας, θόρυβος κ.ά.). Ανάλογη θα είναι η αντιμετώπιση τυχόν σημαντικών καταφυγίων που ενδέχεται να εντοπιστούν στα πλαίσια των μελετών βάσης ή με οποιοδήποτε άλλο τρόπο.

Ηχογραφήσεις. Οι ηχογραφήσεις κατά μήκος γραμμικών πεζοπορικών διαδρομών (Walked bat detector transects) θα υλοποιούνται εποχιακά κατά τους θερμούς μήνες του έτους (Απρίλιο - Οκτώβριο) και θα επαναλαμβάνονται κάθε χρόνο κατά της ίδιες χρονικές περιόδους με παρόμοιες καιρικές συνθήκες και με την εφαρμογή της ίδιας ακριβώς μεθοδολογίας. Η διενέργεια σημειακών ηχογραφήσεων θα αποφασιστεί κατά την πρώτη φάση υλοποίησης του προγράμματος παρακολούθησης (π.χ. λόγω αδυναμίας διενέργειας transect κ.λπ.), επομένως και ο χρόνος εφαρμογής θα καθοριστεί τότε. Η διακύμανση (variance) που θα προκύψει μετά τη στατική επεξεργασία των πρώτων αποτελεσμάτων θα συνυπολογιστεί κατά την ενδεχόμενη τροποποίηση του χρονοδιαγράμματος του προγράμματος παρακολούθησης.

Παγιδεύσεις σε θέσεις αναζήτησης τροφής (σε συνδυασμό με σημειακές ηχογραφήσεις). Τουλάχιστον κατά τα πρώτα έτη της εφαρμογής, η απόπειρα παγιδεύσεων σε συνδυασμό με ηχογραφήσεις θα λαμβάνει χώρα μια φορά ανά έτος (Μάιο - Σεπτέμβριο). Η μέθοδος θα πρέπει να εφαρμοστεί περισσότερες φορές εάν αυτό κριθεί σκόπιμο βάσει των δεδομένων που θα συλλεχθούν τόσο στο πλαίσιο του προγράμματος παρακολούθησης όσο και από τις μελέτες βάσης.

Βίδρα

Επιλογή παραμέτρων και μεθόδων.

Για την παρακολούθηση της βίδρας θα εφαρμοστεί η Πρότυπη Μέθοδος (Standard Method, IUCN / SSC Otter Specialist Group) που περιλαμβάνει αναζήτηση και καταγραφή βιοδηλωτικών στοιχείων. Η αναλυτική περιγραφή της μεθοδολογίας περιλαμβάνεται στα παραδοτέα του έργου της Εποπτείας και Αξιολόγησης των προστατευόμενων ειδών και οικοτόπων στην Ελλάδα και στους Reuther et al. (2000). Πιο συγκεκριμένα, η μέθοδος αυτή βασίζεται στην αξιολόγηση των σταθμών δειγματοληψίας ως «θετικών» και «αρνητικών» ως προς την παρουσία της βίδρας με βάση τη παρουσία βιοδηλωτικών στοιχείων (περιττωμάτων και ιχνών). Οι σταθμοί δειγματοληψίας θα πρέπει να είναι κατανεμημένοι κατά μήκος του υδρογραφικού δικτύου της περιοχής μελέτης, όπου και θεωρείται πιθανή η παρουσία της βίδρας. Με βάση το μήκος του υδρογραφικού δικτύου καθορίζεται και το πλήθος των σταθμών δειγματοληψίας οι οποίοι ιδανικά θα πρέπει να έχουν μήκος 600 μ. ο καθένας. Η απόσταση μεταξύ των σταθμών δεν απαιτείται να είναι αυστηρά καθορισμένη αλλά θα πρέπει να οριοθετηθούν σε απόσταση τουλάχιστον 5km μεταξύ τους. Εάν από τα αποτελέσματα της μελέτης βάσης ή τις πρώτες καταγραφές στο πλαίσιο του προγράμματος παρακολούθησης κριθεί αναγκαία η εφαρμογή επιπλέον μεθόδων (π.χ. χρήση φωτοπαγίδων) ή η αύξηση του αριθμού των σταθμών, το πρόγραμμα παρακολούθησης θα πρέπει να αναπροσαρμοστεί αναλόγως. Τα δεδομένα που θα συλλέγονται είναι κατ' ελάχιστον αυτά που απαιτούνται για τη σύνταξη της εθνικής αναφοράς στο πλαίσιο του άρθρου 17 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.

Κατά τη διενέργεια των εργασιών πεδίου θα συλλέγονται ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα τα οποία θα καταχωρούνται στο αντίστοιχο πρωτόκολλο. Κατά την πιλοτική φάση της εφαρμογής του προγράμματος θα χρησιμοποιηθεί το πρωτόκολλο που περιλαμβάνεται στα σχετικά παραδοτέα του έργου «Εποπτεία και Αξιολόγηση της Κατάστασης Διατήρησης ειδών και τύπων οικοτόπων Κοινοτικού Ενδιαφέροντος στην Ελλάδα». Εφόσον κριθεί σκόπιμο και με βάση τα πρώτα αποτελέσματα της μελέτης βάσης και του προγράμματος παρακολούθησης, το πρωτόκολλο μπορεί να επικαιροποιηθεί και να συμπληρωθεί με νέα πεδία. Σε κάθε περίπτωση ιδιαίτερη προσοχή θα δίνεται και στην αξιολόγηση των πιέσεων και απειλών που τυχόν εντοπίζονται κατά τη διενέργεια των εργασιών πεδίου.

Χρόνος εφαρμογής.

Ο συνολικός χρόνος εφαρμογής του προγράμματος παρακολούθησης αφορά το σύνολο του χρόνου υλοποίησης του ΣΔ, ενώ θα πρέπει να συνεχιστεί και μετά τη λήξη αυτού, καθώς η παρακολούθηση αποτελεί συνεχή δράση. Η δειγματοληψία θα διενεργείται μια φορά ανά έτος στις ίδιες θέσεις και κατά τις ίδιες χρονικές περιόδους.

Τσακάλι

Επιλογή παραμέτρων και μεθόδων.

Για την παρακολούθηση του τσακαλιού θα εφαρμοστεί η παρακολούθηση των οικογενειακών ομάδων με την ακουστική μέθοδο. Η αναλυτική περιγραφή της μεθοδολογίας περιλαμβάνεται στα παραδοτέα του έργου της Εποπτείας και Αξιολόγησης των προστατευόμενων ειδών ενώ περιγράφεται και από τους Giannatos et al. (2005). Πιο συγκεκριμένα, η μέθοδος αυτή βασίζεται στην ακουστική παρατήρηση του τσακαλιού κατά μήκος διαδρομών. Οι δειγματοληψίες θα πραγματοποιούνται σε σημεία ανά 4 χλμ.. σε διαδρομές που θα καθοριστούν κατά περίπτωση και εφόσον κρίνεται σκόπιμο, με βάση τα αποτελέσματα της μελέτης βάσης. Θα πρέπει να καταβληθεί προσπάθεια δειγματοληπτικής κάλυψης όλων, κατά το δυνατόν, των κελιών 10x10km του Ευρωπαϊκού Πλέγματος Αναφοράς τα οποία κρίνονται ως κατάλληλα για την παρουσία του είδους. Συμπληρωματικά, για την καταγραφή των μοναχικών ατόμων που δεν καταγράφονται με την ανωτέρω μέθοδο, προτείνεται η συγκέντρωση δεδομένων (σε οπορτουνιστική ή συστηματική βάση) με τη χρήση φωτοπαγίδων και καταγραφή βιοδηλωτικών στοιχείων. Τα δεδομένα που θα συλλέγονται είναι κατ' ελάχιστον αυτά που απαιτούνται για τη σύνταξη της εθνικής αναφοράς στο πλαίσιο του άρθρου 17 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.

Κατά τη διενέργεια των εργασιών πεδίου θα συλλέγονται ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα τα οποία θα καταχωρούνται στα αντίστοιχα πρωτόκολλα. Κατά την πιλοτική φάση της εφαρμογής του προγράμματος θα χρησιμοποιηθούν τα πρωτόκολλα που περιλαμβάνονται στα σχετικά παραδοτέα του έργου «Εποπτεία και Αξιολόγηση της Κατάστασης Διατήρησης ειδών και τύπων οικοτόπων Κοινοτικού Ενδιαφέροντος στην Ελλάδα». Εφόσον κριθεί σκόπιμο και με βάση τα πρώτα αποτελέσματα της μελέτης βάσης και του προγράμματος παρακολούθησης, τα πρωτόκολλα μπορούν να επικαιροποιηθούν και να συμπληρωθούν με νέα πεδία. Σε κάθε περίπτωση ιδιαίτερη προσοχή θα δίνεται και στην αξιολόγηση των πιέσεων και απειλών που τυχόν εντοπίζονται κατά τη διενέργεια των εργασιών πεδίου.

Χρόνος εφαρμογής.

Ο συνολικός χρόνος εφαρμογής του προγράμματος παρακολούθησης αφορά το σύνολο του χρόνου υλοποίησης του ΣΔ, ενώ θα πρέπει να συνεχιστεί και μετά τη λήξη αυτού, καθώς η παρακολούθηση αποτελεί συνεχή δράση. Οι δειγματοληψίες θα διενεργούνται μια φορά ανά έτος στις θέσεις που θα προσδιοριστούν με βάση τα αποτελέσματα της μελέτης βάσης. Αν από τη μελέτη βάσης προκύψει η ανάγκη επαναπροσδιορισμού της απαιτούμενης δειγματοληπτικής έντασης, το πρόγραμμα παρακολούθησης θα πρέπει να επαναπροσδιοριστεί αναλόγως.

Γ. Προϋπολογισμός

Με βάση τον εκτιμώμενο αριθμό πρωτοκόλλων που θα συμπληρωθούν στο πεδίο και τον ανάλογο αριθμό ημερών εργασίας στο γραφείο, το συνολικό κόστος για τα θηλαστικά εκτιμάται στα 773.000 €. Ο καταμερισμός του κόστους ανά περιοχή και είδος ή ομάδα ειδών παρουσιάζεται παρακάτω.

Το κόστος υλοποίησης του προγράμματος παρακολούθησης ενδέχεται να μεταβληθεί σημαντικά ανάλογα με το αν θα υλοποιηθεί με αυτεπιστασία από τον ΟΦΥΠΕΚΑ ή ανατεθεί σε ανάδοχο, καθώς επίσης και εάν για την υλοποίηση του προγράμματος απαιτηθεί αγορά εξοπλισμού, εκπαίδευση στελεχών κ.λπ.

Δ. Φορέας υλοποίησης

Ο Οργανισμός Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (ΟΦΥΠΕΚΑ) δια της αντίστοιχης Μονάδας Διαχείρισης.

Ε. Υλοποίηση προγράμματος παρακολούθησης ανά περιοχή

Η υλοποίηση του προγράμματος παρακολούθησης όπως αυτό προτείνεται στο παρόν τεύχος παρουσιάζεται αναλυτικά στους παρακάτω **Πίνακες 5.5.1.4.1-1 έως 3.**

Πίνακας 5.5.1.4.1-1: Εργασίες παρακολούθησης Χειροπτέρων και εκτιμώμενο κόστος ανά περιοχή Natura 2000.

Ομάδα Προστατευόμενων Περιοχών	Κωδικός Περιοχής	Επιθεωρήσεις	Διαδρομές (transects)	Σημειακές ηχογραφήσεις	Παγιδεύσεις	Προϋπολογισμός
Ακροναυπλία και Παλαμήδι	GR2510003	-	1 γραμμική διαδρομή η οποία θα επαναλαμβάνεται 3 φορές ανά έτος (άνοιξη-καλοκαίρι-φθινόπωρο) οπότε θα διενεργούνται 3 transects ανά έτος	Αν κριθεί απαραίτητο	Αν βρεθεί κατάλληλη θέση	7.500€
Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα	GR2520001	-	7 γραμμικές διαδρομές οι οποίες θα επαναλαμβάνονται 3 φορές ανά έτος (άνοιξη-καλοκαίρι-φθινόπωρο) οπότε θα διενεργούνται 21 transects ανά έτος	Αν κριθεί απαραίτητο	1 παγίδευση ανά έτος	55.000€
	GR2520002	-	2 γραμμικές διαδρομές οι οποίες θα επαναλαμβάνονται 3 φορές ανά έτος (άνοιξη-καλοκαίρι-φθινόπωρο) οπότε θα διενεργούνται 6 transects ανά έτος	Αν κριθεί απαραίτητο	1 παγίδευση ανά έτος	20.000€
	GR2530001	-	9 γραμμικές διαδρομές οι οποίες θα επαναλαμβάνονται 3 φορές ανά έτος (άνοιξη-καλοκαίρι-φθινόπωρο) οπότε θα διενεργούνται 27 transects ανά έτος	Αν κριθεί απαραίτητο	1 παγίδευση ανά έτος	75.000€

Ομάδα Προστατευόμενων Περιοχών	Κωδικός Περιοχής	Επιθεωρήσεις	Διαδρομές (transects)	Σημειακές ηχογραφήσεις	Παγιδεύσεις	Προϋπολογισμός
	GR2530002	-	2 γραμμικές διαδρομές οι οποίες θα επαναλαμβάνονται 3 φορές ανά έτος (άνοιξη-καλοκαίρι-φθινόπωρο) οπότε θα διενεργούνται 6 transects ανά έτος	Αν κριθεί απαραίτητο	1 παγίδευση ανά έτος	20.000€
	GR2530004	Καταφύγιο υπόγειας σήραγγας Λαύκας: Η επιθεώρηση θα είναι εποχιακή, δηλαδή θα γίνει μια φορά σε κάθε εποχή, κατά το 1ο έτος του μελλοντικού έργου συστηματικής παρακολούθησης. Στη συνεχεία θα γίνεται κατά τη σημαντικότερη εποχή (ή εποχές), κάθε χρόνο από τον 2ο μέχρι τον 5ο χρόνο, και κάθε 2 χρόνια μετά τον 5ο χρόνο	3 γραμμικές διαδρομές οι οποίες θα επαναλαμβάνονται 3 φορές ανά έτος (άνοιξη-καλοκαίρι-φθινόπωρο) οπότε θα διενεργούνται 9 transects ανά έτος	Αν κριθεί απαραίτητο	1 παγίδευση ανά έτος	65.000€
Γεράνεια όρη	GR2530005	-	6 γραμμικές διαδρομές οι οποίες θα επαναλαμβάνονται 3 φορές ανά έτος (άνοιξη-καλοκαίρι-φθινόπωρο) οπότε θα διενεργούνται 18 transects ανά έτος	Αν κριθεί απαραίτητο	1 παγίδευση ανά έτος	50.000€
Ακροκόρινθος	GR2530003	-	1 γραμμική διαδρομή η οποία θα επαναλαμβάνεται 3 φορές ανά έτος	Αν κριθεί απαραίτητο	Αν βρεθεί κατάλληλη θέση	7.500€

Ομάδα Προστατευόμενων Περιοχών	Κωδικός Περιοχής	Επιθεωρήσεις	Διαδρομές (transects)	Σημειακές ηχογραφήσεις	Παγιδεύσεις	Προϋπολογισμός
			(άνοιξη-καλοκαίρι-φθινόπωρο) οπότε θα διενεργούνται 3 transects ανά έτος			
Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρα Λεωνιδίου	GR2520003	-	2 γραμμικές διαδρομές οι οποίες θα επαναλαμβάνονται 3 φορές ανά έτος (άνοιξη-καλοκαίρι-φθινόπωρο) οπότε θα διενεργούνται 6 transects ανά έτος	Αν κριθεί απαραίτητο	1 παγίδευση ανά έτος	20.000€
	GR2520005	<u>Σπήλαιο Φουρνάτα/ Σπήλαιο Γαλάζια Λίμνη/ Σπήλαιο Μάνα</u>: Η επιθεώρηση θα είναι εποχιακή, δηλαδή θα γίνει μια φορά σε κάθε εποχή, κατά το 1ο έτος του μελλοντικού έργου συστηματικής παρακολούθησης. Στη συνεχεία θα γίνεται κατά τη σημαντικότερη εποχή (ή εποχές), κάθε χρόνο από τον 2ο μέχρι τον 5ο χρόνο, και κάθε 2 χρόνια μετά τον 5ο χρόνο.	3 γραμμικές διαδρομές οι οποίες θα επαναλαμβάνονται 3 φορές ανά έτος (άνοιξη-καλοκαίρι-φθινόπωρο) οπότε θα διενεργούνται 9 transects ανά έτος	1 τουλάχιστον σημειακή ολονύχτια ηχογράφηση σε κάθε ένα από τα σημαντικά καταφύγια ανά εποχή και κάθε 2 χρόνια μετά το 1ο έτος.	1 παγίδευση ανά έτος	50.000€

Ομάδα Προστατευόμενων Περιοχών	Κωδικός Περιοχής	Επιθεωρήσεις	Διαδρομές (transects)	Σημειακές ηχογραφήσεις	Παγιδεύσεις	Προϋπολογισμός
	GR2520006	Σπήλαιο Αγ. Νικολάου: Η επιθεώρηση θα είναι εποχιακή, δηλαδή θα γίνει μια φορά σε κάθε εποχή, κατά το 1ο έτος του μελλοντικού έργου συστηματικής παρακολούθησης. Στη συνεχεία θα γίνεται κατά τη σημαντικότερη εποχή (ή εποχές), κάθε χρόνο από τον 2ο μέχρι τον 5ο χρόνο, και κάθε 2 χρόνια μετά τον 5ο χρόνο. Αποθήκη κοντά στο χωριό Αγ. Πέτρο: Η επιθεώρηση θα γίνεται κατά τη σημαντικότερη εποχή (τέλη Ιούνη με αρχές Ιούλη) και κάθε 2 χρόνια μετά το 1ο έτος.	12 γραμμικές διαδρομές οι οποίες θα επαναλαμβάνονται 3 φορές ανά έτος (άνοιξη-καλοκαίρι-φθινόπωρο) οπότε θα διενεργούνται 36 transects ανά έτος	Αν κριθεί απαραίτητο	1 τουλάχιστον παγίδευση ανά έτος	120.000€
Ανατολική Λακωνία-Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή	GR2540001	Σπήλαιο Τρύπα Σολωμού/ Πύργος Αγ. Στεφάνου: Η επιθεώρηση θα είναι εποχιακή, δηλαδή θα γίνει μια φορά σε κάθε εποχή, κατά το 1ο έτος του μελλοντικού έργου συστηματικής παρακολούθησης. Στη συνεχεία θα γίνεται κατά τη σημαντικότερη	6 γραμμικές διαδρομές οι οποίες θα επαναλαμβάνονται 3 φορές ανά έτος (άνοιξη-καλοκαίρι-φθινόπωρο) οπότε θα διενεργούνται 18 transects ανά έτος	1 τουλάχιστον σημειακή ολονύχτια ηχογράφηση σε κάθε ένα από τα σημαντικά καταφύγια ανά εποχή και κάθε 2 χρόνια μετά το 1ο έτος.	1 τουλάχιστον παγίδευση ανά έτος	65.000€

Ομάδα Προστατευόμενων Περιοχών	Κωδικός Περιοχής	Επιθεωρήσεις	Διαδρομές (transects)	Σημειακές ηχογραφήσεις	Παγιδεύσεις	Προϋπολογισμός
		εποχή (ή εποχές), κάθε χρόνο από τον 2ο μέχρι τον 5ο χρόνο, και κάθε 2 χρόνια μετά τον 5ο χρόνο				
	GR2540002	-	3 γραμμικές διαδρομές, η μια εξ αυτών στην Ελαφόνησο, οι οποίες θα επαναλαμβάνονται 3 φορές ανά έτος (άνοιξη-καλοκαίρι-φθινόπωρο) οπότε θα διενεργούνται 9 transects ανά έτος	Αν κριθεί απαραίτητο	1 παγίδευση ανά έτος	30.000€
Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα	GR2540003	-	4 γραμμικές διαδρομές οι οποίες θα επαναλαμβάνονται 3 φορές ανά έτος (άνοιξη-καλοκαίρι-φθινόπωρο) οπότε θα διενεργούνται 12 transects ανά έτος (ιδανικά με χρήση οχήματος)	4 τουλάχιστον, μια για κάθε τμήμα των πολυγώνων της GR που βρίσκονται ΝΔ του κεντρικού τμήματος	2 παγιδεύσεις ανά έτος	55.000€

Πίνακας 5.5.1.4.1-2: Εργασίες παρακολούθησης της Βίδρας και εκτιμώμενο κόστος ανά περιοχή Natura 2000.

Ομάδα Προσευχόμενων Περιοχών	**Κωδικός Περιοχής**	**Σταθμοί**	**Προϋπολογισμός**
Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα	GR2520002	τουλάχιστον 1 σταθμό	5.000€
	GR2530001	τουλάχιστον 3 σταθμοί	9.000€
	GR2530002	τουλάχιστον 1 σταθμό	5.500€
Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρα Λεωνιδίου	GR2520003	τουλάχιστον 1 σταθμό	5.500€
Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα	GR2540003	7 σταθμούς	14.000€

Πίνακας 5.5.1.4.1-3: Εκτιμώμενο κόστος παρακολούθησης του Τσακαλιού ανά περιοχή Natura 2000.

Ομάδα Προσευχόμενων Περιοχών	**Κωδικός Περιοχής**	**Προϋπολογισμός**
Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα	GR2520002	6.000€
	GR2530001	8.000€
	GR2530002	6.000€
	GR2530004	4.500€
Ακροκόρινθος	GR2530003	4.500€
Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρα Λεωνιδίου	GR2520003	6.000€
	GR2520005	8.000€
	GR2520006	18.000€
Ανατολική Λακωνία-Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή	GR2540001	15.000€
	GR2540002	6.000€
Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα	GR2540003	12.000€

5.5.1.4.2 Παρακολούθηση Αμφίβιων/ Ερπετών

Η κατάστρωση και εφαρμογή των σχεδίων διαχείρισης σε μία περιοχή δεν έχει ουσιαστικό αντίκρισμα εάν δεν συνοδεύεται από τη συστηματική παρακολούθηση (monitoring) των προστατευτέων ειδών ώστε να είναι δυνατή η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των διαχειριστικών μέτρων μέσω της επεξεργασίας των δεδομένων που συλλέγονται. Κατά την κατάστρωση ενός σχεδίου παρακολούθησης οργανώνονται χρονικά και χωρικά οι εργασίες πεδίου και στη συνέχεια επιλέγεται η μεθοδολογία.

Βασική Βιβλιογραφία:

- Dodd, C.K. 2016. Reptile Ecology and Conservation: Q A Handbook of techniques. Oxford University Press, Pages 496.
- Stubbs D., Hailey, A., Pulford, E & W. TYLER. 1984. Population ecology of European Tortoises: review of field techniques. - Amphibia-Reptilia, 5: 57-68.

Α. Οργάνωση επιτόπιων επισκέψεων.

Χρονικός προγραμματισμός των εργασιών πεδίου:

Ο σωστός χρονικά προγραμματισμός των εργασιών πεδίου αποτελεί συνδυασμό διαφορετικών παραμέτρων με κυριότερες: 1) Τη βιολογία και συμπεριφορά του υπό μελέτη είδους (π.χ. ώρα δραστηριότητας), 2) τη γεωγραφική θέση της περιοχής που συναντάται ο υπό παρακολούθηση πληθυσμός (υψόμετρο και γεωγραφικό πλάτος).

Γενικά, η καταλληλότερη εποχή του χρόνου για τη διεξαγωγή εργασιών πεδίου για την ομάδα των ερπετών είναι η άνοιξη (έως τέλος Ιουνίου), εποχή κατά την οποία τα ζώα αυτά είναι αρκετά δραστήρια τις περισσότερες ώρες της ημέρας. Εναλλακτικά, οι εργασίες πεδίου μπορούν να διεξαχθούν και το φθινόπωρο (έως αρχές Νοεμβρίου ανάλογα με το υψόμετρο και γεωγραφικό πλάτος της περιοχής). Τέλος, εργασίες που πρέπει να πραγματοποιηθούν το καλοκαίρι περιορίζονται χρονικά στις ώρες που δεν επικρατούν πολύ υψηλές θερμοκρασίες, εκτός ένα η επιλεγμένη περιοχή είναι σε μεγάλο υψόμετρο όπου επικρατούν διαφορετικές κλιματικές συνθήκες.

Λόγω της ημερήσιας διακύμανσης της θερμοκρασίας ανά εποχή, οι δειγματοληψίες την άνοιξη και το φθινόπωρο εκτελούνται σχεδόν καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας (π.χ. 10-5μ.μ.) ενώ το καλοκαίρι αποφεύγονται οι υψηλές μεσημεριανές θερμοκρασίες (π.χ. 12-4μ.μ) κατά τις οποίες τα ερπετά έχουν αποσυρθεί στα καταφύγια τους και επιλέγονται οι πολύ πρωινές (π.χ. 7-11π.μ.) και απογευματινές ώρες (4-δύση) κατά τις οποίες τα ζώα είναι δραστήρια, με οδηγό πάντα τη γεωγραφική θέση της περιοχής. Για παράδειγμα εάν ο υπό παρακολούθηση πληθυσμός συναντάται σε ορεινή περιοχή με μεγάλο υψόμετρο, τότε είναι δυνατή η δειγματοληψία και κατά τους θερμούς μήνες.

Τέλος, σε περίπτωση που το είδος είναι νυκτόβιο ή εποχιακά νυκτόβιο οι δειγματοληψίες διεξάγονται συνήθως 2 ώρες μετά τη δύση του ηλίου.

Χωρικός προγραμματισμός των εργασιών πεδίου:

Η επιλογή της περιοχής παρακολούθησης ενός πληθυσμού θα πρέπει να ικανοποιεί ένα συνδυασμό παραγόντων, όπως για παράδειγμα: 1) Να έχει το κατάλληλο ενδιαίτημα για το είδος, 2) Να συντηρεί ένα καλό πληθυσμό ώστε να είναι δυνατή και αποτελεσματική η εφαρμογή των μεθόδων, 3) Να είναι

εύκολα προσβάσιμη, 4) Να εξυπηρετεί ταυτόχρονα την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων διαχείρισης.

Β. Μεθοδολογία

Οι κύριες μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για την εκτίμηση της αφθονίας ή /και πυκνότητας πληθυσμών ερπετών είναι:

Διαδρομές: Η μέθοδος παρέχει καταρχήν δεδομένα για την παρουσία/απουσία ειδών και αφορά τα ενεργά ερπετά καθότι βασίζεται στην παρατήρηση των δραστήριων ατόμων/διαδρομή (δεν ενδείκνυται για κρυπτικά είδη όπως τα φίδια). Χρησιμοποιείται όμως ευρέως για την εκτίμηση της πυκνότητας ή του μεγέθους ενός πληθυσμού μέσα σε ένα συγκεκριμένο οικότοπο ή μέσα σε μία δειγματοληπτική επιφάνεια. Λόγω της ευκολίας εφαρμογής της αποτελεί μία από τις πιο δημοφιλείς μεθόδους για την παρακολούθηση ενός πληθυσμού κυρίως σαυρών και χελωνών και για τον λόγο αυτό υπάρχουν διάφορες παραλλαγές της μεθόδου στη βιβλιογραφία. Στη βασική μορφή της ο παρατηρητής καλύπτει μία απόσταση τουλάχιστον 100 μέτρων σε ευθεία γραμμή και καταγράφει όλα τα άτομα του είδους που βλέπει σε απόσταση δύο μέτρων εκατέρωθεν του μονοπατιού. Πρόκειται δηλαδή για έναν διάδρομο πλάτους τεσσάρων μέτρων. Η διαδρομή αυτή επαναλαμβάνεται τουλάχιστον 10 φορές (σε κάθε περίπτωση το σύνολο της διανυόμενης απόστασης να μην είναι κάτω των 1000m) σε διαφορετικές θέσεις του ίδιου οικοτόπου. Οι μετρήσεις πυκνότητας που έχουν καταγραφεί αθροίζονται και βγαίνει ο μέσος όρος για τον κάθε οικότοπο. Η μέθοδος των διαδρομών λόγω του ότι βασίζεται στην καταγραφή των δραστήριων ατόμων δίνει μια υποεκτίμηση της πραγματικής πυκνότητας του πληθυσμού.

Η συγκεκριμένη μέθοδος επιτρέπει την άμεση εκτίμηση των δημογραφικών παραμέτρων ενός πληθυσμού σε μικρό χρονικό διάστημα με ικανή αξιοπιστία και συνεπώς ενδείκνυται για την παρακολούθηση βραχυπρόθεσμων ή μακροπρόθεσμων αλλαγών στον πληθυσμό του είδους-στόχου ενώ ταυτόχρονα παρέχει τη δυνατότητα άμεσης σύγκρισης μεταξύ διαφορετικών οικοτόπων (ή πληθυσμών) μεταξύ τους με προϋποθέσεις βέβαια (π.χ. ίδιες κλιματικές συνθήκες, ώρα ημέρας και επίπεδο δραστηριότητας κλπ.).

Επειδή η πυκνότητα των πληθυσμών σχετίζεται και με την ποιότητα του ενδιαιτήματος, τις πιέσεις από τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες κλπ., είναι αναγκαίο σε κάθε δειγματοληψία να καταγράφεται παράλληλα η κατάσταση του ενδιαιτήματος του είδους καθώς και οι μεταβολές σε αυτήν λόγω π.χ. φυσικών καταστροφών, ανθρωπογενών δραστηριοτήτων, πιέσεων κ.λ.π. ώστε να είναι δυνατό να εξαχθούν συμπεράσματα σε σχέση με την αποτελεσματικότητα των μέτρων διαχείρισης.

Έρευνα καθορισμένου χρόνου: Παρέχει δεδομένα για την παρουσία των ειδών, τη σχετική αφθονία τους και τη συχνότητα εμφάνισής τους (αριθμός ατόμων/ανθρωποώρα αναζήτησης). Είναι αποτελεσματική μέθοδος κυρίως για τα κρυπτικά είδη (π.χ. φίδια).

Ο παρατηρητής διαθέτει ένα καθορισμένο χρονικό διάστημα για μια δειγματοληπτική επιφάνεια κατά τη διάρκεια του οποίου μετρά τον αριθμό των ατόμων του είδους που τον ενδιαφέρει ερευνώντας όλα τα μικροενδιαιτήματα (π.χ. αναποδογυρίζει πέτρες και κορμούς δένδρων ενώ ψάχνει εκτενώς και μέσα στη βλάστηση). Η ώρα της ημέρας που η μέθοδος έχει καλύτερα αποτελέσματα σχετίζεται άμεσα με τη δραστηριότητα του κάθε είδους (νυκτόβια ή ημερόβια είδη) σε μικρότερο όμως βαθμό από άλλες μεθόδους (π.χ. γραμμικές διαδρομές).

Διαδρομή με όχημα: Παρέχει καταρχήν πληροφορίες για την παρουσία/ απουσία ειδών, όμως, τα δεδομένα που αφορούν ένα είδος μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως δείκτης της τάξης μεγέθους του πληθυσμού (αριθμός ατόμων του μελετούμενου είδους/χλμ. διαδρομής). Ως μέθοδος για την εκτίμηση της σχετικής αφθονίας ενδείκνυται για τα φίδια και μάλιστα είναι ευρέως εφαρμοσμένη στα νυκτόβια είδη φιδιών (McDiarmid *et al.*, 2012).

Χρησιμοποιείται πολύ συχνά συμπληρωματικά με τις άλλες μεθόδους και είναι ιδιαίτερα αποτελεσματική τόσο για κρυπτικά είδη, όπως είναι τα φίδια, όσο και για είδη που κινούνται αργά, όπως οι χελώνες. Το όχημα κινείται με χαμηλή και σταθερή ταχύτητα σε δρόμους και ο ερευνητής καταγράφει τα άτομα ζωντανά ή νεκρά των ειδών που παρατηρούνται. Με τη μέθοδο αυτή είναι δυνατός και ο εντοπισμός των συγκεκριμένων θέσεων του οδικού δικτύου στις οποίες παρατηρείται αυξημένη θνησιμότητα συγκεκριμένων ειδών η οποία είναι δυνατό να οφείλεται είτε στην ύπαρξη πυκνού πληθυσμού είτε στη συχνή διέλευση των ζώων λόγω π.χ. συγκεκριμένων χαρακτηριστικών του ενδιαιτήματος. Ο αριθμός πάντως των νεκρών ζώων που καταγράφονται είναι μικρότερος από την πραγματική θνησιμότητα (αρκετά ζώα απλά τραυματίζονται και στη συνέχεια διαφεύγουν και άλλα καταναλώνονται από άλλα ζώα, π.χ. πουλιά).

Μέθοδος σύλληψης-επανασύλληψης: Αποτελεί την κυριότερη μέθοδο για την εκτίμηση της πυκνότητας των ερπετών.

Στην πρώτη δειγματοληψία συλλαμβάνονται όσο το δυνατόν περισσότερα άτομα του είδους -στόχου, καταγράφονται τα χαρακτηριστικά του κάθε ατόμου (φύλο, ηλικιακή ομάδα, μέγεθος) και στη συνέχεια τα ζώα σημαδεύονται με έναν μοναδικό αριθμό με τρόπο κατάλληλο ανάλογα με το είδος (π.χ. στις χερσαίες και γλυκού νερού χελώνες χαράσσονται εγκοπές στην περιφέρεια του καβουκιού). Στη συνέχεια τα ζώα αφήνονται ελεύθερα. Σε επόμενη δειγματοληψία πραγματοποιείται σύλληψη ατόμων στις ίδιες περιοχές όπου είχε λάβει χώρα η αρχική επίσκεψη. Ο υπολογισμός της πυκνότητας του πληθυσμού βασίζεται στον εντοπισμό των ατόμων που είχαν σημαδευτεί σε προηγούμενες δειγματοληψίες. Ειδικά για την εφαρμογή της μεθόδου σε πληθυσμούς φιδιών, πριν την έναρξή της, θα πρέπει να έχει προηγηθεί η τοποθέτηση ειδικών παγίδων σύλληψης φιδιών στην περιοχή ώστε να συλλεχθούν και να μαρκαριστούν όσα περισσότερα άτομα είναι δυνατό.

Η συγκεκριμένη μέθοδος παρέχει την ακριβέστερη δυνατή προσέγγιση της πυκνότητας ενός πληθυσμού όμως απαιτεί η διεξαγωγή των επαναληπτικών δειγματοληψιών (επεισόδιο σύλληψης/ επεισόδιο επανασύλληψης) να πραγματοποιηθεί στο μικρότερο δυνατό χρονικό διάστημα (π.χ. εντός 7 ημερών) και έχει αρκετές παραδοχές στη βασική της μορφή- στη βιβλιογραφία υπάρχουν όμως αρκετές παραλλαγές ανάλογα με τα χαρακτηριστικά του πληθυσμού). Η μέθοδος, μετά το αρχικό μαρκάρισμα των ζώων, μπορεί να επαναληφθεί σε σειρά ετών για την παρακολούθηση ενός επιλεγμένου πληθυσμού.

Τέλος, ο απαιτούμενος εξοπλισμός πεδίου, πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον χάρτες της περιοχής, GPS για την καταγραφή των θέσεων παρατηρήσεων και τη μέτρηση αποστάσεων για τις διαδρομές, ψηφιακή φωτογραφική μηχανή (αποτελεί αναντικατάστατο εργαλείο για την ταυτοποίηση των ειδών, ειδικά για ερευνητές με μικρή εμπειρία στην ταυτοποίηση ειδών ερπετοπανίδας), πρωτόκολλα πεδίου, οδηγούς αναγνώρισης ειδών κ.α.

Γ. Ειδικότερα για τα είδη

Χερσαίες χελώνες και Φίδια (Testudo marginata, Testudo hermanni, Zamenis situla, Elaphe quatuorlineata)

Τα είδη αυτά αντιμετωπίζονται σαν μία ομάδα καθότι συνήθως απαντούν στους ίδιους οικοτόπους και έχουν αντίστοιχες οικολογικές απαιτήσεις.

Ανάλογα με τον χαρακτήρα του κάθε στόχου πρέπει να επιλέγεται διαφορετική μεθοδολογία παρακολούθησης. Για την παρακολούθηση ενός πληθυσμού που βρίσκεται σε καλή κατάσταση (π.χ. Βαθμός διατήρησης Α) ή για σύγκριση της αφθονίας του είδους σε διαφορετικούς οικοτόπους προτείνεται η εφαρμογή των λιγότερο απαιτητικών μεθόδων (σε χρόνο, προσπάθεια, πόρους κλπ) όπως είναι οι διαδρομές (σαύρες, χελώνες), η έρευνα καθορισμένου χρόνου και συμπληρωματικά η διαδρομή με όχημα (φίδια). Στην περίπτωση που απαιτείται συνεχής και συστηματικός «έλεγχος» της κατάστασης ενός πληθυσμού (π.χ. λόγω των πιέσεων που υφίσταται) τότε συνιστάται η εφαρμογή της μεθόδου σύλληψης-επανασύλληψης (σαύρες, χελώνες, φίδια). Η μέθοδος αυτή μπορεί να εφαρμοστεί ετήσια και για συνεχόμενα έτη (π.χ. 5 χρόνια). Το πλεονέκτημά της είναι ότι τα δεδομένα που συλλέγονται με το χρόνο για τον πληθυσμό παρέχουν τις χρονοσειρές, δηλαδή πληθυσμιακά στοιχεία για την ίδια θέση αλλά για διαφορετικές χρονιές, από τις οποίες προκύπτουν υψηλής ποιότητας δεδομένα για τις δημογραφικές τάσεις του μελετούμενου πληθυσμού.

Χελώνες του γλυκού νερού (Mauremys rivulata, Emys orbicularis)

Αρχικά γίνεται ο εντοπισμός (είτε μέσω ψηφιακού χάρτη είτε μέσω διερευνητικών δειγματοληψιών) των μικρών και μεγάλων φυσικών ή τεχνητών υδατοσυλλογών (π.χ. ρυάκια, ποτάμια, λίμνες, έλη, αρδευτικά κανάλια, δεξαμενές ποτίσματος κλπ) της περιοχής μελέτης. Στη συνέχεια, στην κάθε υδατοσυλλογή, σε κατάλληλη ώρα της ημέρας, γίνεται καταγραφή του αριθμού ατόμων με άμεση παρατήρηση (κιάλια ή όχι) ή μετά από φωτογράφιση. Οι νεροχελώνες νωρίς το πρωί, θερμορυθμίζουν κατά ομάδες στις όχθες των υδατοσυλλογών ή πάνω σε κορμούς ή άλλες επιφάνειες. Η καταμέτρηση των ατόμων γίνεται συνήθως με παρατήρηση με κιάλια για να μην ενοχληθούν (ειδικά η *Emys orbicularis* είναι ένα αρκετά «ντροπαλό» είδος που πολύ εύκολα, με την παραμικρή ενόχληση βουτάει στο νερό). Εναλλακτικά, ο ερευνητής φωτογραφίζει με ψηφιακή μηχανή τις νεροχελώνες και στη συνέχεια στο εργαστήριο καταγράφει τον αριθμό των ατόμων και αναγνωρίζει το είδος. Εάν είναι γνωστό ότι υπάρχει μόνο ένα είδος σε μία συγκεκριμένη υδατοσυλλογή και θέλουμε να έχουμε μια εκτίμηση του πληθυσμού του είναι δυνατό να χρησιμοποιηθεί και η μέθοδος της μέτρησης κεφαλιών (Visual Head Counts) που στην πράξη ο ερευνητής μετράει τα κεφάλια των νεροχελωνών που εξέχουν από την επιφάνεια του νερού, όταν οι νεροχελώνες βγαίνουν για να αναπνεύσουν (Levasseur *et al.*, 2019). Η μέθοδος αυτή είναι μη παρεμβατική και μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την παρακολούθηση του πληθυσμού μιας συγκεκριμένης υδατοσυλλογής σε βάθος χρόνου, με προϋποθέσεις βέβαια (π.χ. ίδιες κλιματικές συνθήκες, ώρα ημέρας και επίπεδο δραστηριότητας κλπ.). Σε περίπτωση που η παρακολούθηση ενός πληθυσμού έχει σαν σκοπό την εξαγωγή συμπερασμάτων σε σχέση με δημογραφικά χαρακτηριστικά, εκεί απαιτείται η εφαρμογή της μεθόδου 4 (σύλληψης-επανασύλληψης). Τα ζώα συλλαμβάνονται είτε με το χέρι, είτε με απόχες, ή με τη χρήση ειδικών παγίδων, μαρκάρονται και απελευθερώνονται ξανά στην υδατοσυλλογή.

Αλπικός τρίτωνας (Ichthyosaura alpestris)

Η παρακολούθηση του αλπικού τρίτωνα θα πρέπει να ξεκινήσει μετά τη μελέτη βάσης / εφαρμογή μέτρων και δράσεων, δεδομένου ότι αυτή τη στιγμή είναι γνωστές μόνο τρείς τοποθεσίες, στις οποίες οι αριθμοί είναι ιδιαίτερα μικροί. Τυπικά οι δειγματοληψίες λαμβάνουν χώρα κατά την περίοδο αναπαραγωγής του είδους (τέλη χειμώνα, αρχές άνοιξης, φθινόπωρο στις νοτιότερες περιοχές εξάπλωσης). Περιλαμβάνουν σάρωση των υδάτινων σωμάτων (λίμνια, πηγές, ποτίστρες) με τη χρήση απόχης, με τη μέθοδο έρευνας καθορισμένου χρόνου.

Δ. Συγκεκριμένα, ανά περιοχή μελέτης

GR2520001 «Όρος Μαίναλο»: Testudo marginata, Testudo hermanni, Zamenis situla

Για την παρακολούθηση της κατάστασης διατήρησης των χερσαίων χελωνών *Testudo marginata & Testudo hermanni,*συνιστάται η μέθοδος *σύλληψης-επανασύλληψης* λόγω των λεπτομερέστερων δεδομένων που συλλέγονται, ή διαδρομών, εάν δεν είναι δυνατή η πρώτη, σε εύκολα προσβάσιμη περιοχή με ήπιες κλίσεις στους οικοτόπους που υπάρχει υψηλή πιθανότητα εμφάνισης των ζώων όπως είναι οι εγκαταλειμμένες καλλιέργειες (τ.ο. 1062) και οι θαμνώνες τ.ο. 934Α, 5340. Οι δειγματοληψίες θα διεξάγονται 2 φορές/έτος, μία την άνοιξη και μία το φθινόπωρο στους συγκεκριμένους επιλεγμένους πληθυσμούς (βλέπε μεθόδους).

GR2520003 «Λιμνοθάλασσα Μουστού»: *Emys orbicularis*, *Mauremys rivulata Testudo marginata*, *Zamenis situla*

Εάν απαιτηθεί μπορεί να χρησιμοποιηθεί η μέθοδος των διαδρομών για την κρασπεδοχελώνα σε επιλεγμένες θέσεις με π.χ. εγκαταλειμμένες καλλιέργειες ή θαμνώνες (π.χ. 5420). Για τις νεροχελώνες ακολουθούνται οι μέθοδοι που περιγράφονται προηγουμένως.

GR2520005 «Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου - Σπήλαιο Μάνα & Γαλάζια Λίμνη»: *Elaphe quatuorlineata, Zamenis situla, Testudo marginata, Testudo hermanni*

Το μεγαλύτερο τμήμα της περιοχής έχει έντονες κλίσεις αφού η προστατευόμενη περιοχή πρακτικά περικλείει το φαράγγι. Η παρακολούθηση των πληθυσμών των χερσαίων χελωνών *Testudo marginata, Testudo hermanni* μπορεί να γίνει σε περιοχές ήπιων κλίσεων με εγκαταλειμμένες καλλιέργειες (τ.ο. 1062) ή παρυφές/ξέφωτα δασών και θαμνώνες (τ.ο. 9320, 9340, 5340).

GR2520006 «Όρος Πάρνωνας (και περιοχή Μαλεβής)»: *Elaphe quatuorlineata Zamenis situla, Testudo marginata, Testudo hermanni*

Παρακολούθηση των χερσαίων χελωνών μπορεί να γίνει με τη μέθοδο των διαδρομών ή με τη μέθοδο *σύλληψης-επανασύλληψης*, εάν απαιτούνται λεπτομερή δεδομένα, σε περιοχές ήπιων κλίσεων με εγκαταλειμμένες καλλιέργειες (τ.ο. 1062) ή θαμνώνες (τ.ο. 5340, 5420) ή παρυφές δασών (π.χ. τ.ο. 9340, 9540) όπου έχουν υψηλότερη πιθανότητα παρουσίας.

GR2530002 «Λίμνη Στυμφαλία»: *Testudo marginata, Testudo hermanni, Zamenis situla, Elaphe quatuorlineata, Emys orbicularis, Mauremys rivulata*

Στην περιοχή έχουν καταγραφεί πιέσεις όπως η Α21 (Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία) & η Α26 (Γεωργικές δραστηριότητες που προκαλούν σημειακή ρύπανση στην πηγή, σε επιφανειακά ή υπόγεια ύδατα) που επηρεάζουν άμεσα την ομάδα των χερσαίων χελωνών και έμμεσα

την ομάδα των νεροχελωνών μέσω της τροφικής αλυσίδας και της ποιότητας του νερού. Κατά συνέπεια είναι απαραίτητη η μακροχρόνια παρακολούθηση επιλεγμένων πληθυσμών όλων των ειδών των χελωνών (χερσαίων και γλυκών νερών) για τη δημιουργία δεδομένων χρονοσειρών με στόχο την έγκαιρη ανίχνευση τυχόν επιπτώσεων στους πληθυσμούς τους. Στην περίπτωση αυτή απαιτείται η εφαρμογή της μεθόδου *σύλληψης-επανασύλληψης* σε επιλεγμένους πληθυσμούς όλων των ειδών χελωνών.

GR2530003 «Ακροκόρινθος»: *Zamenis situla, Testudo marginata*

Η περιοχή είναι αρκετά τουριστική γεγονός που καθιστά επιτακτική την ανάγκη για παρακολούθηση των πληθυσμών της κρασπεδοχελώνας με στόχο την έγκαιρη διαχείριση των πληθυσμών της σε περίπτωση παρατήρησης μείωσής τους (απειλή G09: συλλογή από τη φύση). Για τον συγκεκριμένο σκοπό ενδείκνυνται τα δεδομένα χρονοσειρών, συνεπώς προτείνεται η εφαρμογή της μεθόδου *σύλληψης-επανασύλληψης*, με μηνιαίες δειγματοληψίες ιδίως κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού. Κατάλληλες περιοχές οι εγκαταλειμμένες καλλιέργειες και οι θαμνώνες της περιοχής.

GR2530004 «Όρος Ολίγυρτος»: *Elaphe quatuorlineata, Zamenis situla, Testudo marginata, Testudo hermanni*

Για την παρακολούθηση των πληθυσμών των χερσαίων χελωνών *Testudo marginata, Testudo hermanni* προτείνεται η μέθοδος των διαδρομών σε θέσεις ήπιων κλίσεων (βλέπε μέθοδο διαδρομών).

GR2530005 «Γεράνεια Όρη»: *Zamenis situla, Testudo marginata,Testudo graeca*

Παρακολούθηση των χερσαίων χελωνών μπορεί να γίνει με τη μέθοδο των διαδρομών ή με τη μέθοδο *σύλληψης-επανασύλληψης*, εάν απαιτούνται λεπτομερή δεδομένα, σε περιοχές ήπιων κλίσεων όπου τα ζώα έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες εμφάνισης, όπως π.χ. παρυφές ή/και ξέφωτα δασών (τ.ο. 9540, 92C0, 951B), θαμνώνες (5420) ή χλοώδες διαπλάσεις (6290).

GR2540001 «Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι»: *Testudo marginata, Testudo hermanni, Mauremys rivulata*

Στην περιοχή μπορούν να εφαρμοστούν και η μέθοδος των διαδρομών και η μέθοδος *σύλληψης-επανασύλληψης*, για την παρακολούθηση των χερσαίων χελωνών ανάλογα με τα επιθυμητά δεδομένα, στις περιοχές με μεγαλύτερες πιθανότητες παρουσίας των ζώων (π.χ. 9320, 9340, 9350 & 2260, 5330, 5340).

GR2540002 «Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος»: *Zamenis situla, Testudo marginata, Mauremys rivulata*

Στην περιοχή μπορούν να εφαρμοστούν όλες οι μέθοδοι παρακολούθησης.

GR2540003 «Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου»: *Testudo marginata, Testudo hermanni, Zamenis situla, Elaphe quatuorlineata, Emys orbicularis, Mauremys rivulata*

Η περιοχή έχει έντονα αγροτικό χαρακτήρα με αποτέλεσμα να δέχεται πιέσεις όπως η Α21 (Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία) από την οποία επηρεάζεται άμεσα η ομάδα των

χερσαίων χελωνών και έμμεσα η ομάδα των νεροχελωνών μέσω της τροφικής αλυσίδας και της ποιότητας του νερού. Κατά συνέπεια είναι απαραίτητη η παρακολούθηση πληθυσμών όλων των ειδών των χελωνών (χερσαίων και γλυκών νερών) ώστε να ανιχνευθούν έγκαιρα τυχόν επιπτώσεις στους πληθυσμούς τους. Η παρακολούθηση μπορεί να γίνει είτε με τη μέθοδο των διαδρομών είτε με τη μέθοδο *σύλληψης-επανασύλληψης*. Όσο αφορά στα είδη νεροχελωνών προτείνεται η μακροχρόνια παρακολούθηση επιλεγμένων πληθυσμών για τη δημιουργία δεδομένων χρονοσειρών με στόχο την έγκαιρη ανίχνευση μείωσης πληθυσμών. Τα ζώα αναζητούνται σε νερά χαμηλής ροής, κανάλια, δεξαμενές ποτίσματος, λιμνία κυρίως με τη μέθοδο 2 (*έρευνα καθορισμένου χρόνου*) και σε περιοχές με τύπους οικοτόπων τ.ο. 92A0, 92D0, 3190, 3280, 6420.

GR2510003 «Ακροναυπλία και Παλαμήδι»: *Testudo marginata, Testudo hermanni*

Λόγω του τουριστικού χαρακτήρα της περιοχής κρίνεται απαραίτητη η παρακολούθηση των πληθυσμών των χερσαίων χελωνών με στόχο την έγκαιρη διαχείριση των πληθυσμών τους σε περίπτωση παρατήρησης μείωσής τους (απειλή G09: συλλογή από τη φύση). Για τον συγκεκριμένο σκοπό ενδείκνυνται τα δεδομένα χρονοσειρών συνεπώς προτείνεται η εφαρμογή της μεθόδου *σύλληψης-επανασύλληψης*, με μηνιαίες δειγματοληψίες.

GR2530001 «Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα»: *Testudo marginata, Zamenis situla, Ichthyosaura alpestris*

Στην περιοχή μπορούν να εφαρμοστούν όλες οι μέθοδοι παρακολούθησης.

Ειδικότερα για τον αλπικό τρίτωνα (*Ichthyosaura alpestris)*:

Αυτή τη στιγμή, είναι γνωστές μόνο τρείς τοποθεσίες με αλπικούς τρίτωνες στη Ζήρεια, στις οποίες οι αριθμοί είναι ιδιαίτερα μικροί. Θα ήταν θεμιτή η προσπάθεια εύρεσης επιπλέον θέσεων με πληθυσμούς *I. alpestris*, έτσι ώστε να είναι δυνατή η ρεαλιστικότερη παρακολούθηση των τοπικών υπο-πληθυσμών.

Τυπικά οι δειγματοληψίες λαμβάνουν χώρα κατά την περίοδο αναπαραγωγής του είδους (τέλη χειμώνα, αρχές άνοιξης, φθινόπωρο στις νοτιότερες περιοχές εξάπλωσης). Περιλαμβάνουν σάρωση κατάλληλων υδάτινων σωμάτων (λίμνια, πηγές, ποτίστρες) με τη χρήση απόχης, με τη μέθοδο έρευνας καθορισμένου χρόνου (αρ. ατόμων / μονάδα χρόνου). Επίσης, τρίτωνες μπορεί να κρύβονται κάτω από πέτρες σε περιοχές κοντά σε σώματα νερού, ή, στην περίπτωση του παλιού τυροκομείου, στις σωληνώσεις κάτω από τις σιδερένιες θήρες. Οι μέθοδοι των διαδρομών και της σύλληψης – επανασύλληψης δεν προκρίνονται, λόγω των περιορισμένων θέσεων, καθώς και του ιδιαίτερα μικρού αριθμού ατόμων του είδους στην περιοχή.

Η παρακολούθηση του πληθυσμού, θα μπορούσε να περιλαμβάνει τοποθέτηση παθητικών πομπών κάτω από το δέρμα των ζώων (μέθοδος σύλληψης – επανασύλληψης σε μακρά χρονικά διαστήματα, για την καλύτερη εκτίμηση του μεγέθους πληθυσμού), κάτι που όμως κρίνεται παρακινδυνευμένο, ακριβώς λόγω του μικρού μεγέθους του τοπικού πληθυσμού.

Ε. Εργασίες πεδίου

Η παρακολούθηση με τη μέθοδο των διαδρομών απαιτεί την εργασία ενός ερευνητή για 1-2 ημέρες/πληθυσμό/δειγματοληψία (x 2φορές/έτος: 1 άνοιξη, 1 φθινόπωρο κατ' ελάχιστο).

Η παρακολούθηση με τη μέθοδο σύλληψης-επανασύλληψης απαιτεί την εργασία τουλάχιστον 2 ερευνητών κατά την αρχική φάση σύλληψης και μαρκαρίσματος ικανού αριθμού ζώων. Η φάση αυτή, ανάλογα με το μελετούμενο είδος μπορεί να διαρκέσει έως και π.χ. 3 ημέρες. Συνολικά, ένα «επεισόδιο» σύλληψης-επανασύλληψης συνήθως διαρκεί 7 συνεχόμενες ημέρες με την προϋπόθεση ότι γίνεται στις βέλτιστες κλιματολογικές συνθήκες για το είδος.

Η παρακολούθηση για τον αλπικό τρίτωνα (*Ichthyosaura alpestris)* μπορεί να γίνει από έναν ή περισσότερους ερευνητές, για 2 - 3 ημέρες, με την προϋπόθεση ότι η ίδιος αριθμός ερευνητών θα απασχολείται σε κάθε επίσκεψη (1 άνοιξη, 1 φθινόπωρο / έτος). Μεγαλύτερος αριθμός ερευνητών, φυσικά βελτιώνει τις πιθανότητες εύρεσης ζώων.

5.5.1.4.3 Παρακολούθηση των θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas* και αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας του Σχεδίου Διαχείρισης

Το πρόγραμμα παρακολούθησης αποσκοπεί στη βελτίωση της ποιότητας των διαθέσιμων ενδιαιτημάτων για τις θαλάσσιες χελώνες *Caretta caretta* και *Chelonia mydas*, στη μείωση των ανθρωπογενών επιπτώσεων σε χαμηλό βαθμό πιέσεων και εντέλει, στη βελτίωση των μελλοντικών προοπτικών διατήρησης των δύο ειδών.

Ειδικότερα για τη διατήρηση των αναπαραγωγικών πληθυσμών της *Caretta caretta*, το πρόγραμμα παρακολούθησης αποσκοπεί στη διασφάλιση της φωλεοποίησης τουλάχιστον στα σημερινά επίπεδα, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα ότι το δυνατόν περισσότεροι νεοσσοί θα φτάνουν στη θάλασσα.

Ειδικότερα για τον πληθυσμό της *Chelonia mydas* και την ποιότητα του ενδιαιτήματός της, το πρόγραμμα παρακολούθησης αποσκοπεί στη συλλογή περισσότερων στοιχείων λόγω γενικότερης έλλειψης δεδομένων σε εθνικό επίπεδο.

Το πρόγραμμα παρακολούθησης στο χερσαίο χώρο αναφέρεται στην *Caretta caretta* δεδομένου ότι είναι το μόνο είδος που ωοτοκεί σε παραλίες των περιοχών μελέτης. Για το θαλάσσιο χώρο, το πρόγραμμα παρακολούθησης είναι κοινό για τα δύο είδη θαλάσσιων χελωνών. Από τα δεδομένα ταυτοποίησης των δυο ειδών κατά τη διεξαγωγή των εργασιών πεδίου, θα προκύψει η όποια διαφοροποίηση των αποτελεσμάτων και συμπερασμάτων για κάθε είδος.

Σχετική Βιβλιογραφία:

- Broderick, A.C., F. Glen, B.J. Godley, and G.C. Hays. 2002. Estimating the number of Green and Loggerhead Turtles nesting annually in the Mediterranean. Oryx 36(3):227–235.
- Cardona, L., M. Clusa, E. Eder, A. Demetropoulos, D.
- Margaritoulis, A.F. Rees, A.A. Hamza, M. Khalil, Y. Levy, O. Türkozan, I. Marín, and A. Aguilar A. 2014. Distribution patterns and foraging ground productivity determine clutch size in Mediterranean loggerhead turtles. Marine Ecology Progress Series 497:229–241.
- Casale P., Broderick A.C., Camiñas J.A., Cardona L., Carreras C., Demetropoulos A., Fuller W.J., Godley B.J., Hochsheid S., Kaska Y., Lazar B., Margaritoulis D., Panagopoulou A., Rees A.F., Tomás J., Türkozan O. 2018. Mediterranean Sea turtles: current knowledge and priorities for conservation and research. Endangered Species Research 36:229-267.
- Erb, V., and J. Wyneken. 2019. Nest-to-surf mortality of Loggerhead Sea Turtle (*Caretta caretta*) hatchlings on Florida's East Coast. Frontiers in Marine Science 6:271.doi: 10.3389/fmars.2019.00271
- Godley, B.J., A.C. Broderick, and N. Mrosovsky. 2001. Estimating hatchling sex ratios of Loggerhead Turtles in Cyprus from incubation durations. Marine Ecology Progress Series 210:159–201.
- Jribi, I., M.N. Bradai, and A. Bouain. 2007. Impact of trawl fishery on marine turtles in the Gulf of Gabès, Tunisia. Herpetological Journal 17:110–114.
- Lazar, B., D. Margaritoulis, and N. Tvrtković. 2004. Tag recoveries of the Loggerhead Sea Turtle *Caretta caretta* in the eastern Adriatic Sea: implications for conservation. Journal of the Marine Biological Association of the U.K. 84:475–480.

- Margaritoulis, D. 2005. Nesting activity and reproductive output of Loggerhead Sea Turtles, *Caretta caretta*, over 19 seasons (1984-2002) at Laganas Bay, Zakynthos, Greece: The largest rookery in the Mediterranean. Chelonian Conservation and Biology 4(4):916–929.
- Margaritoulis, D., and A.F. Rees. 2001. The Loggerhead Turtle, *Caretta caretta*, population nesting in Kyparissia Bay, Peloponnesus, Greece: Results of beach surveys over seventeen seasons and determination of the core nesting habitat. Zoology in the Middle East 24:75–90.
- Margaritoulis, D., R. Argano, I. Baran, F. Bentivegna, M.N. Bradai, J.A. Caminas, P. Casale, G. De Metrio, A. Demetropoulos, G. Gerosa, et al. 2003. Loggerhead Turtles in the Mediterranean Sea: Present knowledge and conservation perspectives. Pages 175–198 In Loggerhead Sea Turtles. Bolten, A.B., and B.E. Witherington (Eds). Smithsonian Books, Washington, D.C., USA
- Patel, S.H., A. Panagopoulou, S.J. Morreale, S.S. Kilham, I. Karakassis, T. Riggall, D. Margaritoulis, amd J.R. Spotila. 2015. Differences in size and reproductive output of loggerhead turtles *Caretta caretta* nesting in the eastern Mediterranean Sea are linked to foraging site. Marine Ecology Progress Series 535:231–241.
- Schofield, G., R. Scott, A. Dimadi, S. Fossette, K.A. Katselidis, D. Koutsoubas, M.K.S. Lilley, J.D. Pantis, A.D. Karagouni, and G.C. Hays. 2013. Evidence based marine protected area planning for a highly mobile endangered marine vertebrate. Biological Conservation 161:101–109.
- Zbinden, J.A., A. Aebischer, D. Margaritoulis, and R. Arlettaz. 2008. Important areas at sea for adult Loggerhead Sea Turtles in the Mediterranean Sea: satellite tracking corroborates findings from potentially biased sources. Marine Biology 153:899–906.
- Casale, P. 2011. Sea turtle by-catch in the Mediterranean. Fish and Fisheries 12:299−316.
- Panagopoulou, A., Z.A. Meletis, D. Margaritoulis, and J.R. Spotila. 2017. Caught in the same net? Small-scale fishermen's perceptions of fisheries interactions with sea turtles and other protected species. Frontiers in Marine Science 4:180 doi:10.3389/fmars.2017.00180.
- Rees, A.F., C. Carreras, A.C. Broderick, D. Margaritoulis, T.B. Stringell, and B.J. Godley. 2017. Linking loggerhead locations: using multiple methods to determine the origin of sea turtles in feeding grounds. Marine Biology 164:30 doi:10.1007/s00227-016-3055-z.

***Caretta caretta* στο χερσαίο χώρο**
Α. Επιλογή παραμέτρων και μεθόδων

Α1. Παρακολούθηση του προστατευτέου αντικειμένου

Επιλογή παραμέτρων

Το πρόγραμμα παρακολούθησης της *Caretta caretta* στις περιοχές φωλεοποίησης συνίσταται στην καταγραφή των σημαντικών παραμέτρων της αναπαραγωγικής δραστηριότητας η οποία λαμβάνει χώρα ετησίως, κατά το χρονικό διάστημα 15 Μαΐου - 15 Οκτωβρίου. Οι παράμετροι αυτές είναι:

- Ο αριθμός εξόδων θηλυκών χελωνών και ο συνολικός αριθμός των φωλιών.
- Η επιτυχής έξοδος των νεοσσών από τη φωλιά και άφιξή τους στη θάλασσα.
- Ο προσδιορισμός εξωτερικών παραγόντων που θα μπορούσαν να επηρεάσουν την επώαση των αυγών, την έξοδο των νεοσσών ή/και την ποιότητα του βιοτόπου.
- Καταγραφή και σήμανση των θηλυκών χελωνών κατά τη διάρκεια της ωοτοκίας.

Μεθοδολογία

Πρωινή Παρατήρηση

Η καταγραφή της αναπαραγωγικής δραστηριότητας γίνεται με την Πρωινή Παρατήρηση, η οποία διεξάγεται καθημερινά, κατά το χρονικό διάστημα 15 Μαΐου - 15 Οκτωβρίου, νωρίς το πρωί, σε ώρα που καθορίζεται ανάλογα με την ανατολή του ηλίου, ώστε να είναι εφικτή η πλήρης καταγραφή της αναπαραγωγικής δραστηριότητας της προηγούμενης νύχτας προτού τα σχετικά στοιχεία αλλοιωθούν από την άνοδο της θερμοκρασίας ή από λουόμενους, κλπ. Κατά τη διάρκεια της πρωινής παρατήρησης οι ερευνητές περπατούν κατά μήκος της παραλίας καταγράφοντας τα ίχνη στην άμμο που υποδηλώνουν δραστηριότητα των θηλυκών χελωνών και των νεοσσών την προηγούμενη νύχτα καθώς επίσης και τους παράγοντες που θα μπορούσαν να επηρεάσουν την επώαση των αυγών, ή/και ξεσκάβοντας φωλιές μετά την ολοκλήρωση της εξόδου των νεοσσών από αυτές. Για λόγους μεθοδολογίας της καταγραφής η παραλία διακρίνεται σε τομείς (ή και υποτομείς), διάκριση η οποία βοηθά στη χαρτογράφηση των φωλιών και στον εντοπισμό των διάφορων πιέσεων ή άλλων συμβάντων.

Ανάλογα με την εποχή η εργασία πεδίου κατά την Πρωινή Παρατήρηση περιλαμβάνει τα εξής:

Α. Καταγραφή των εξόδων θηλυκών χελωνών και των φωλιών (περίοδος ωοτοκίας: περίπου 15/5 - 15/8)

Καταγράφονται όλες οι έξοδοι θηλυκών χελωνών στην παραλία οι οποίες έγιναν την προηγούμενη νύχτα και κατηγοριοποιούνται αναλόγως με το εάν έχουν καταλήξει σε φωλιά. Η διαπίστωση της φωλιάς γίνεται με εκσκαφή μέχρι να εντοπιστεί το πάνω μέρος του αυγοθαλάμου. Στην περίπτωση που η έξοδος δεν έχει καταλήξει σε φωλιά, καταγράφονται οι πιθανές αιτίες για την αποτυχημένη προσπάθεια. Σε κάθε περίπτωση, καταγράφεται η ακριβής θέση του ίχνους εξόδου στην παραλία, ενώ όλες οι φωλιές λαμβάνουν ειδικό κωδικό και χαρτογραφούνται με GPS. Οι προσπάθειες φωλεοποίησης χαρτογραφούνται επίσης ώστε να είναι δυνατό να εντοπιστεί η ημερομηνία ωοτοκίας σε περίπτωση εσφαλμένης ταυτοποίησης του ίχνους (βλ. επόμενη παράγραφο). Μετά την καταγραφή όλων των απαραίτητων στοιχείων, το ίχνος σβήνεται ώστε να αποτραπεί η όποια πιθανότητα εκ νέου καταγραφής του κατά την επόμενη παρατήρηση. Όλες οι καταγραμμένες φωλιές σημαδεύονται και παρακολουθούνται μέχρι την έξοδο των νεοσσών και στη συνέχεια την εκσκαφή τους (βλ. παρακάτω).

Β. Καταγραφή της εξόδου των νεοσσών από τη φωλιά και εντοπισμός μη καταγραμμένων φωλιών (περίοδος εκκόλαψης: περίπου 15/7 - 15/10)

Κατά την περίοδο εκκόλαψης, καταγράφονται οι έξοδοι των νεοσσών από τις σημασμένες φωλιές που παρακολουθούνται, δίνοντας ιδιαίτερη σημασία στην ημερομηνία πρώτης εκκόλαψης, δεδομένου ότι αυτή καθορίζει τη διάρκεια επώασης των αυγών. Οι έξοδοι των νεοσσών καταγράφονται ανά κατηγορία, ανάλογα με το αν έφτασαν απ' ευθείας στη θάλασσα, αν υπήρξε αποπροσανατολισμός από φώτα ή αν υπήρξε θήρευση από ζώα (με ταυτοποίηση του είδους θηρευτή όταν αυτό είναι δυνατό). Κατά την περίοδο εκκόλαψης είναι δυνατό να εντοπιστούν φωλιές που δεν είχαν βρεθεί κατά την ωοτοκία. Οι φωλιές αυτές χαρτογραφούνται και σημαδεύονται κανονικά, ώστε να προσμετρηθούν στο σύνολο των υπό παρακολούθηση φωλιών.

Γ. Εκσκαφή της φωλιάς μετά την έξοδο των νεοσσών

Η εκσκαφή γίνεται 10 ημέρες μετά την ημερομηνία της πρώτης εξόδου των νεοσσών και αποσκοπεί στον προσδιορισμό της επιτυχίας εκκόλαψης και του αριθμού αυγών στη φωλιά.

Η εκσκαφή των φωλιών γίνεται είτε μετά το πέρας της Πρωινής Παρατήρησης είτε το απόγευμα από εκπαιδευμένα άτομα που είναι εφοδιασμένα με ειδικά γάντια για λόγους υγιεινής. Η διαδικασία ξεκινά με το ξέσκαμμα του αυγοθαλάμου, την αφαίρεση και την αναλυτική καταγραφή του περιεχομένου του (άδεια κελύφη, αυγά που δεν εκκολάφτηκαν, εγκλωβισμένοι νεοσσοί κ.ο.κ.). Μετά την ολοκλήρωση της καταμέτρησης, μετριέται το μέγιστο βάθος της φωλιάς και ελέγχεται ο κενός αυγοθάλαμος για την παρουσία ριζών, νερού ή οποιουδήποτε άλλου παράγοντα θα μπορούσε να επηρεάσει την επώαση. Μετά την ολοκλήρωση της εκσκαφής τα περιεχόμενα της φωλιάς επανατοποθετούνται στον αυγοθάλαμο που καλύπτεται εκ νέου με άμμο, ενώ ακυρώνονται τα όποια σημάδια έχουν χρησιμοποιηθεί για τη σήμανση της φωλιάς.

Δ. Καταγραφή εξωτερικών παραγόντων που θα μπορούσαν να επηρεάσουν την επώαση των αυγών, την έξοδο των νεοσσών ή/και την ποιότητα του βιοτόπου.

Κατά τη διάρκεια της Πρωινής Παρατήρησης, καταγράφονται επιπλέον τα παρακάτω στοιχεία:

- Οι καιρικές συνθήκες του προηγούμενου 24ώρου.
- Φωλιές που υπέστησαν πλημμυρισμό από τη θάλασσα.
- Φωλιές και/ή νεοσσοί που θηρεύτηκαν (με ταυτοποίηση του είδους θηρευτή όταν αυτό είναι δυνατό).
- Φωλιές που έχουν υποστεί ανθρωπογενή όχληση (ποδοπάτημα, κλπ).
- Συμβάντα που θα μπορούσαν να έχουν επίπτωση στην ομαλή επώαση των αυγών (πχ. ίχνη οχημάτων στην παραλία, παρουσία κόσμου, τοποθέτηση ομπρελών, κλπ).

Νυχτερινή Παρατήρηση

Η Νυχτερινή Παρατήρηση αποσκοπεί στην καταγραφή και σήμανση (μαρκάρισμα) των χελωνών κατά την ωοτοκία τους στις παραλίες φωλεοποίησης. Το μαρκάρισμα των χελωνών και η ενδεχόμενη επανεύρεσή τους δίνουν σημαντικά στοιχεία για τη δυναμική των πληθυσμών της θαλάσσιας χελώνας στη Μεσόγειο.

Η Νυχτερινή Παρατήρηση διεξάγεται από ειδικά καταρτισμένους ερευνητές με βάση αυστηρά πρωτόκολλα εργασίας ώστε να αποκλείεται οποιαδήποτε παρενόχληση της αναπαραγωγικής δραστηριότητας των χελωνών. Παράλληλα καταγράφονται πιθανές πιέσεις από ανθρώπινη δραστηριότητα στην παραλία (όπως συναθροίσεις επισκεπτών, φωτιές, τεχνητές πηγές φωτισμού κλπ.).

Καταγραφή και επεξεργασία στοιχείων εργασίας πεδίου

Όλα τα στοιχεία που συλλέγονται κατά την Πρωινή και Νυχτερινή Παρατήρηση, καταγράφονται λεπτομερώς σε ειδικά δελτία καταγραφής και εισάγονται σε ηλεκτρονική βάση δεδομένων ώστε να γίνει η επεξεργασία τους και η εξαγωγή αποτελεσμάτων του προγράμματος. Η χωρική πληροφορία θα ψηφιοποιηθεί σε Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (Geographic Information Systems, GIS) ώστε με την κατάλληλη επεξεργασία της να είναι δυνατή η χαρτογράφηση και απεικόνιση επιμέρους παραμέτρων.

Το πρόγραμμα παρακολούθησης της *Caretta caretta* στο χερσαίο χώρο θα υλοποιηθεί στις κύριες παραλίες φωλεοποίησης του είδους στην περιοχή GR2540003 «Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου» (παραλίες Ευρώτα και περιφερειακές παραλίες Λακωνικού Κόλπου Βαλτάκι, Σελινίτσα, Μαυροβούνι και Βαθύ). Η αναγκαιότητα υλοποίησης του προγράμματος παρακολούθησης στις υπόλοιπες παραλίες φωλεοποίησης στις περιοχές μελέτης θα εξαρτηθεί από τα αποτελέσματα της σχετικής "μελέτης βάσης" (Μέτρο Διαχείρισης «2.1 Πρόγραμμα καταγραφής αναπαραγωγικής δραστηριότητας της *Caretta caretta* και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης σε περιοχές "μέτριας /σποραδικής" ωοτοκίας των περιοχών μελέτης (μελέτη βάσης)»). Σημειώνεται ότι από τη "μελέτη βάσης" θα ληφθούν υπόψιν άμεσα τα αποτελέσματα από την ταχεία αξιολόγηση του βαθμού διατήρησης των σημαντικών οικοτόπων για τη φωλεοποίηση καθώς και η ταχεία αξιολόγηση του βαθμού πιέσεων (με κύριες τη θήρευση, τη φωτορύπανση, τον εξοπλισμό θαλάσσιας αναψυχής, τις ημερήσιες δραστηριότητες, τη νυχτερινή όχληση και τα τροχοφόρα στην παραλία) ώστε να καθοριστεί η αναγκαιότητα εκπόνησης προγράμματος παρακολούθησης καθώς και η αναγκαιότητα σχεδιασμού ειδικών μέτρων διαχείρισης, κατά τόπους όπου αυτό απαιτείται.

Α2. Παρακολούθηση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του Σχεδίου Διαχείρισης

Επιλογή παραμέτρων

Για την παρακολούθηση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του Σχεδίου Δράσης και της επίτευξης των στόχων διαχείρισης ανά προστατευόμενη περιοχή, σημαντικές παράμετροι για κάθε αναπαραγωγική περίοδο της *Caretta caretta* είναι οι ακόλουθες:

- Ο αριθμός των φωλιών και των συνολικών εξόδων θηλυκών χελωνών.
- Ο αριθμός των φωλιών που εκκολάπτονται επιτυχώς.
- Ο αριθμός των νεοσσών που φτάνουν στη θάλασσα επιτυχώς.
- Η αξιολόγηση της κατάστασης του ενδιαιτήματος (κύριοι και υποστηρικτικοί οικότοποι για την *Caretta caretta*).
- Η αξιολόγηση του βαθμού των πιέσεων οι οποίες επηρεάζουν τη φωλεοποίηση, την επώαση των αυγών, την έξοδο των νεοσσών ή/και την ποιότητα του ενδιαιτήματος.

Μεθοδολογία

Η παρακολούθηση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων διαχείρισης βασίζεται στον καθορισμό δεικτών παρακολούθησης. Οι σημαντικότεροι δείκτες παρακολούθησης για κάθε περιοχή φωλεοποίησης ετησίως, είναι οι ακόλουθοι:

Σχετικά με τον πληθυσμό του είδους:

- Ο συνολικός αριθμός εξόδων και φωλιών και η πυκνότητα φωλιών (φωλιές/χλμ.).
- Το ποσοστό των φωλιών που εκκολάπτονται επιτυχώς (με την εφαρμογή των αντίστοιχων διαχειριστικών μέτρων ώστε να μην επηρεάζονται οι φωλιές κατά την επώαση από τις κύριες πιέσεις που ασκούνται, φυσικές και ανθρωπογενείς).
- Ποσοστό νεοσσών που φτάνουν στη θάλασσα επιτυχώς (με την εφαρμογή των αντίστοιχων διαχειριστικών μέτρων ώστε οι εξερχόμενοι από τις φωλιές νεοσσοί να μην εμποδίζονται ή/και να μην αποπροσανατολίζονται από φώτα κατά τη μετάβασή τους στη θάλασσα).
- Το μέσο μέγεθος ωοαπόθεσης και η μέση επιτυχία εκκόλαψης.

Από τους παραπάνω δείκτες παρακολούθησης και την ανάλυση της διακύμανσης των μέσων όρων αλλά και των ελάχιστων/μέγιστων τιμών τους, προκύπτει η αξιολόγηση της πληθυσμιακής τάσης όπως εκφράζεται μέσα από τον ετήσιο αριθμό φωλιών και επομένως τον ετήσιο αριθμό των αναπαραγόμενων ατόμων του είδους.

Σχετικά με το ενδιαίτημα του είδους:

- Η έκταση της ωφέλιμης επιφάνειας των παραλιών ωοτοκίας (με την εφαρμογή των αντίστοιχων διαχειριστικών μέτρων ώστε να μην περιορίζεται ο ζωτικός χώρος φωλεοποίησης στις παραλίες ωοτοκίας).
- Η έκταση των θινικών σχηματισμών πίσω από τις παραλίες ωοτοκίας (υποστηρικτικοί οικότοποι) με την εφαρμογή των αντίστοιχων διαχειριστικών μέτρων ώστε να μην υποβαθμίζονται / καταστρέφονται / περιορίζονται.

Η παρακολούθηση της εφαρμογής των αντίστοιχων διαχειριστικών μέτρων αποσκοπεί στη διασφάλιση της σταθερής έκτασης (αποφυγή μείωσης) τόσο της ωφέλιμης επιφάνειας των παραλιών ωοτοκίας όσο και αυτής των κύριων υποστηρικτικών οικοτόπων στο χερσαίο χώρο.

Σχετικά με τις πιέσεις που ασκούνται στο είδος:

- Αξιολόγηση του βαθμού των σημαντικών πιέσεων που ασκούνται στην *Caretta caretta* στο χερσαίο χώρο.

Η παρακολούθηση της εφαρμογής των αντίστοιχων διαχειριστικών μέτρων αποσκοπεί στην άμβλυνση των επιπτώσεων των ανθρωπογενών πιέσεων στο χερσαίο χώρο ώστε να μην επηρεάζονται αρνητικά η φωλεοποίηση, η επώαση των αυγών και η ασφαλής μετάβαση των νεοσσών στη θάλασσα. Ως πρώτης προτεραιότητας εκτιμάται η παρακολούθηση για τις μακροχρόνιες και μόνιμες άμεσες πιέσεις που ασκούνται στο είδος με βαθμό πίεσης "Υψηλό".

Για την αξιολόγηση της διακύμανσης των δεικτών παρακολούθησης λαμβάνονται υπόψιν:

- τα πληθυσμιακά στοιχεία όπως έχουν καθοριστεί από το έργο Εποπτείας με την όποια επικαιροποίησή τους: ετήσιος μέσος όρος φωλιών (ελάχιστη/μέγιστη τιμή), μέσος όρος αναπαραγόμενων ατόμων (ελάχιστη/μέγιστη τιμή).
- οι τιμές-στόχοι που καθορίζονται από τους Ειδικούς Στόχους Διατήρησης του έργου Εποπτείας, σε όποιες περιοχές μελέτης αυτοί έχουν καθοριστεί.
- ο Βαθμός Διατήρησης των ενδιαιτημάτων όπως έχει καθοριστεί με την όποια επικαιροποίησή του.
- η υπάρχουσα αξιολόγηση του βαθμού πιέσεων, σε όποιες περιοχές μελέτης αυτός έχει καθοριστεί.
- τα δεδομένα που θα προκύψουν από τα σχετικά Μέτρα Διαχείρισης 1.1 «Πρόγραμμα παρακολούθησης και προστασίας αναπαραγωγικής δραστηριότητας, φωλιών και νεοσσών στις κύριες περιοχές φωλεοποίησης της *Caretta caretta* στις παραλίες ωοτοκίας στο Λακωνικό Κόλπο» και 3.1 «Πρόγραμμα καταγραφής αναπαραγωγικής δραστηριότητας της *Caretta caretta* και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης σε περιοχές "μέτριας /σποραδικής" ωοτοκίας των περιοχών μελέτης (μελέτη βάσης)».

Για τις υπόλοιπες παραλίες φωλεοποίησης στις περιοχές μελέτης, η σχετική "μελέτης βάσης" (Μέτρο Διαχείρισης «3.1 Πρόγραμμα καταγραφής αναπαραγωγικής δραστηριότητας της *Caretta caretta*

και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης σε περιοχές "μέτριας /σποραδικής" ωοτοκίας των περιοχών μελέτης (μελέτη βάσης)») θα καθορίσει την αναγκαιότητα εφαρμογής ειδικών Μέτρων Διαχείρισης και επομένως προγράμματος παρακολούθησης και αξιολόγησής τους.

Β. Χρόνος εφαρμογής: 6 έτη

Εργασία πεδίου: 15/5-15/10 κάθε έτους.

Για εργονομικούς λόγους, συστήνεται η διεξαγωγή του προγράμματος να γίνεται παράλληλα και σε συνεργασία με την εφαρμογή του Μέτρου Διαχείρισης «1.1 Πρόγραμμα παρακολούθησης και προστασίας αναπαραγωγικής δραστηριότητας, φωλιών και νεοσσών στις κύριες περιοχές φωλεοποίησης της *Caretta caretta* στις παραλίες ωοτοκίας στο Λακωνικό Κόλπο».

Επεξεργασία δεδομένων: Νοέμβριος – Δεκέμβριος κάθε έτους.

Σύνταξη Τεχνικών Εκθέσεων αποτελεσμάτων: Ιανουάριος – Φεβρουάριος κάθε έτους.

Προετοιμασία εργασίας πεδίου: Απρίλιος – Μάιος κάθε έτους.

Γ. Προϋπολογισμός

240.000€ (40.000€/έτος) (χωρίς ΦΠΑ)

Στην περίπτωση που το πρόγραμμα παρακολούθησης δεν διεξάγεται παράλληλα και σε συνεργασία με το προαναφερθέν Μέτρο Διαχείρισης 1.1 τότε ο προϋπολογισμός αυξάνεται κατά 50%.

Δ. Φορέας υλοποίησης

Μονάδα Διαχείρισης ΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, ΜΚΟ, ερευνητικά και ακαδημαϊκά κέντρα

***Caretta caretta* και *Chelonia mydas* στο θαλάσσιο χώρο**

Α. Επιλογή παραμέτρων και μεθόδων

Α1. Παρακολούθηση του προστατευτέου αντικειμένου

Επιλογή παραμέτρων

Το πρόγραμμα παρακολούθησης των θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas* στο θαλάσσιο χώρο συνίσταται στην καταγραφή των σημαντικών παραμέτρων της δραστηριότητας των δύο ειδών στο θαλάσσιο ενδιαίτημα. Οι παράμετροι αυτές και για τα δύο είδη είναι:

- Η αξιολόγηση της παρουσίας και κίνησης των θαλάσσιων χελωνών.
- Ο αριθμός των τυχαίων συλλήψεων σε αλιευτικά εργαλεία.
- Η αξιολόγηση του βαθμού διατήρησης των σημαντικών θαλάσσιων οικοτόπων τροφοληψίας.
- Η αξιολόγηση του βαθμού των σημαντικών πιέσεων που ασκούνται στα είδη.

Σημειώνεται ότι ως σημαντικοί θαλάσσιοι οικότοποι τροφοληψίας προσδιορίζονται για την *Caretta caretta* οι τύποι οικοτόπων 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (Posidonion

oceanicae)» και 1170 «Ύφαλοι» ενώ για την *Chelonia mydas* ο 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (Posidonion oceanicae)».

Επίσης σημειώνεται ότι για τα είδη *Caretta caretta* και *Chelonia mydas* στο θαλάσσιο χώρο έχουν προσδιοριστεί ως σημαντικές άμεσες πιέσεις (με σημαντικότητα πίεσης κατά τόπους Η-υψηλή ή Μ-μέτρια) οι τυχαίες προσκρούσεις με ταχύπλοα σκάφη και η εμπλοκή σε αλιευτικά εργαλεία.

Μεθοδολογία

Για την αξιολόγηση της παρουσίας και κίνησης των θαλάσσιων χελωνών στο θαλάσσιο χώρο και την καταγραφή των απαραίτητων δεδομένων, απαιτείται η υλοποίηση συστηματικών δράσεων οι οποίες περιλαμβάνουν:

- τη συλλογή δεδομένων με την εκπόνηση προγράμματος καταγραφής θαλάσσιων χελωνών με τη χρήση μη επανδρωμένων ιπτάμενων οχημάτων (drones) που πραγματοποιούν πτήσεις μέσω τηλεκατεύθυνσης και καταγράφουν δειγματοληπτικά συγκεκριμένο δίκτυο διαδρομών, μετά από κατάλληλο σχεδιασμό.
- την εφαρμογή προγράμματος δορυφορικής σήμανσης ενήλικων χελωνών κατά την αναπαραγωγική τους δραστηριότητα ώστε να εξαχθούν πολύτιμα συμπεράσματα για τις μετακινήσεις τους και τις περιοχές διατροφής τους.
- τη συλλογή δεδομένων από τοπικούς αλιευτικούς συλλόγους, μεμονωμένους αλιείς και άλλους χρήστες της θάλασσας (όπως ιστιοπλόους, προσωπικό καταδυτικών κέντρων κλπ) με την εφαρμογή κατάλληλων ερωτηματολογίων.
- τη συλλογή δεδομένων από το Εθνικό Δίκτυο Διάσωσης Θαλάσσιων Χελωνών (καταγραφή τραυματισμένων, αδύναμων ατόμων) καθώς και από την καταγραφή των εκθαλασσώσεων νεκρών ατόμων.

Για την καταγραφή των τυχαίων συλλήψεων σε αλιευτικά εργαλεία απαιτείται εκπόνηση προγράμματος καταγραφής της αλληλεπίδρασης αλιείας και θαλάσσιων χελωνών με την παρακολούθηση των ακόλουθων παραμέτρων:

- τη συνολική αλιευτική προσπάθεια (αριθμός ημερών εργασίας σκαφών και είδος αλιευτικού εργαλείου/'αλίευμα στόχος'/αλιευτικό πεδίο).
- τα δεδομένα από τις τυχαίες συλλήψεις θαλάσσιων χελωνών (χωροχρονική κατανομή, ταυτοποίηση είδους, βιομετρικά στοιχεία ατόμων, κ.ά.) καθώς και τις επιπτώσεις τους τόσο στην αλιεία (όπως εκτίμηση ζημιάς στο αλιευτικό εργαλείο, απώλειας αλιεύματος), όσο και στα ίδια τα άτομα που συλλαμβάνονται (όπως πιθανός τραυματισμός, θανάτωση).

Η χαρτογράφηση και η αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των σημαντικών θαλάσσιων οικοτόπων τροφοληψίας των θαλάσσιων χελωνών θα προκύψει για τους Τ.Ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (Posidonion oceanicae)» και 1170 «Ύφαλοι» από την εκπόνηση των αντίστοιχων προγραμμάτων παρακολούθησης και "μελετών βάσης" για τους δύο τύπους οικοτόπων.

Η εκτίμηση του βαθμού των σημαντικών πιέσεων που ασκούνται στα είδη θα βασιστεί στη συλλογή δεδομένων από το Εθνικό Δίκτυο Διάσωσης Θαλάσσιων Χελωνών (καταγραφή τραυματισμένων, αδύναμων ατόμων, από την καταγραφή των εκθαλασσώσεων νεκρών ατόμων καθώς και από τα δεδομένα των επιπτώσεων της αλληλεπίδρασης αλιείας και θαλάσσιων χελωνών.

Καταγραφή και επεξεργασία στοιχείων εργασίας πεδίου

Για την καλή επεξεργασία όλων των ανωτέρω στοιχείων απαιτούνται:

- η δημιουργία βάσης δεδομένων για την καταχώρηση όλων των στοιχείων που συλλέγονται σχετικά με την παρουσία και κίνηση των θαλάσσιων χελωνών στο θαλάσσιο χώρο.
- η ψηφιοποίηση σε Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (Geographic Information Systems, GIS) της πληροφορίας που θα συλλεχθεί ώστε με την κατάλληλη επεξεργασία της να είναι δυνατή η χαρτογράφηση και απεικόνιση επιμέρους παραμέτρων.

Η επεξεργασία όλων των ανωτέρω δεδομένων θα αποτελέσει τη βάση για την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με:

- την εκτίμηση του μεγέθους και της δομής/σύνθεσης των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών στις περιοχές μελέτης.
- την αξιολόγηση και ποσοτικοποίηση των επιπτώσεων της αλληλεπίδρασης αλιείας και θαλάσσιων χελωνών καθώς και τον καθορισμό της άμεσης, έμμεσης και εσκεμμένης θνησιμότητας.
- τον προσδιορισμό (χωρικό και εποχικό) των κατά τόπους σημαντικών περιοχών υψηλών πληθυσμιακών συγκεντρώσεων των υπό παρακολούθηση ειδών και τον προσδιορισμό των επιπτώσεων που ασκούνται σε αυτούς τους πληθυσμούς.

Το πρόγραμμα παρακολούθησης των θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas* στο θαλάσσιο χώρο θα υλοποιηθεί στις περιοχές:

Το πρόγραμμα παρακολούθησης των θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas* στο θαλάσσιο χώρο θα υλοποιηθεί στις περιοχές:

- GR2540003 «Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου».
- GR2540001 «Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι».
- GR2530007 «Κορινθιακός Κόλπος» (με έμφαση στις περιοχές με παρουσία των σημαντικών θαλάσσιων οικοτόπων τροφοληψίας των θαλάσσιων χελωνών, 1120* και 1170).

Α2. Παρακολούθηση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του Σχεδίου Διαχείρισης

Επιλογή παραμέτρων

Για την παρακολούθηση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του Σχεδίου Δράσης σχετικά με τη διατήρηση και προστασία των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas* στα θαλάσσια ενδιαιτήματα, σημαντικές παράμετροι είναι οι ακόλουθες:

- Ο αριθμός εκθαλασσώσεων των θαλασσίων χελωνών (νεκρών, τραυματισμένων/αδύναμων ατόμων), η χωροχρονική κατανομή τους και ο προσδιορισμός των αιτίων.
- Ο καθορισμός της θνησιμότητας (άμεσης, έμμεσης και εσκεμμένης) από την αλιευτική δραστηριότητα.
- Η αξιολόγηση της κατάστασης των κύριων οικοτόπων τροφοληψίας.

- Η αξιολόγηση του βαθμού των σημαντικών πιέσεων που ασκούνται στα είδη.

Μεθοδολογία

Η παρακολούθηση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων διαχείρισης βασίζεται στον καθορισμό δεικτών παρακολούθησης. Οι σημαντικότεροι δείκτες παρακολούθησης σχετικά με τη διατήρηση και προστασία των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas* στα θαλάσσια ενδιαιτήματα, είναι οι ακόλουθοι:

- Ο συνολικός αριθμός νεκρών θαλάσσιων χελωνών και ο προσδιορισμός είδους, φύλου, ηλικιακής ομάδας.
- Η χωροχρονική κατανομή των νεκρών θαλάσσιων χελωνών και ο προσδιορισμός αιτίου.
- Η έκταση των τύπων οικοτόπων 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (Posidonion oceanicae)» και 1170 «Ύφαλοι» (κύριοι οικότοποι τροφοληψίας) μπροστά από τις παραλίες ωοτοκίας της *Caretta caretta* ώστε με την εφαρμογή των αντίστοιχων διαχειριστικών μέτρων να μην υποβαθμίζονται / καταστρέφονται / περιορίζονται.
- Η αξιολόγηση του βαθμού των σημαντικών πιέσεων που ασκούνται στα είδη.
- Σχετικά με την έκταση των κύριων οικοτόπων τροφοληψίας, η παρακολούθηση της εφαρμογής των αντίστοιχων διαχειριστικών μέτρων αποσκοπεί στη διασφάλιση της σταθερής τους έκτασης (αποφυγή μείωσης).

Από τους παραπάνω δείκτες παρακολούθησης και την ανάλυση της διακύμανσης των μέσων όρων αλλά και των ελάχιστων/μέγιστων τιμών τους, προκύπτει η αξιολόγηση των επιπτώσεων των πιέσεων που ασκούνται στους πληθυσμούς και επηρεάζουν τις πληθυσμιακές τάσεις. Επιπρόσθετα εντοπίζονται (χωρικά και εποχικά) οι κατά τόπους σημαντικές περιοχές υψηλής θνησιμότητας ώστε να βελτιωθεί η εφαρμογή των αντίστοιχων διαχειριστικών μέτρων.

Για την αξιολόγηση της διακύμανσης των δεικτών παρακολούθησης λαμβάνονται υπόψιν:

- τα πληθυσμιακά στοιχεία του αναπαραγόμενου πληθυσμού της *Caretta caretta* όπως έχουν καθοριστεί από το έργο Εποπτείας με την όποια επικαιροποίησή τους: ετήσιος μέσος όρος φωλιών (ελάχιστη/μέγιστη τιμή), μέσος όρος αναπαραγόμενων ατόμων (ελάχιστη/μέγιστη τιμή).
- οι τιμές-στόχοι που καθορίζονται από τους Ειδικούς Στόχους Διατήρησης του έργου Εποπτείας, σε όποιες περιοχές μελέτης αυτοί έχουν καθοριστεί.
- ο Βαθμός Διατήρησης των ενδιαιτημάτων όπου έχει καθοριστεί με την όποια επικαιροποίησή του.
- η υπάρχουσα αξιολόγηση του βαθμού πιέσεων, σε όποιες περιοχές μελέτης αυτός έχει καθοριστεί.
- τα δεδομένα που θα προκύψουν από τα σχετικά Μέτρα Διαχείρισης 3.1 «Πρόγραμμα συλλογής δεδομένων στο θαλάσσιο χώρο για την εκτίμηση των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas*, των πιέσεων που δέχονται και της κατάστασης των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας (μελέτη βάσης)» και 1.3.1 «Μείωση της θνησιμότητας θαλάσσιων χελωνών από αλιευτικές δραστηριότητες».

Το πρόγραμμα παρακολούθησης και αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας του Σχεδίου Διαχείρισης για τη διατήρηση και προστασία των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas* στα θαλάσσια ενδιαιτήματα θα υλοποιηθεί στις περιοχές:

- GR2540003 «Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου».
- GR2540001 «Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι».
- GR2530007 «Κορινθιακός Κόλπος» (με έμφαση στις περιοχές με παρουσία των σημαντικών θαλάσσιων οικοτόπων τροφοληψίας των θαλάσσιων χελωνών, 1120* και 1170).

Β. Χρόνος εφαρμογής: 3 έτη

Για εργονομικούς λόγους, συστήνεται η διεξαγωγή του προγράμματος να γίνεται παράλληλα και σε συνεργασία με την εφαρμογή των Μέτρων Διαχείρισης «3.1 Πρόγραμμα συλλογής δεδομένων στο θαλάσσιο χώρο για την εκτίμηση των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas*, των πιέσεων που δέχονται και της κατάστασης των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας (μελέτη βάσης)» και «1.3.1 Μείωση της θνησιμότητας θαλάσσιων χελωνών από αλιευτικές δραστηριότητες».

Γ. Προϋπολογισμός

90.000€ (30.000€/έτος) (χωρίς ΦΠΑ)

Στην περίπτωση που το πρόγραμμα παρακολούθησης δεν διεξάγεται παράλληλα και σε συνεργασία με τα προαναφερθέντα Μέτρα Διαχείρισης 3.1 και 1.3.1 τότε ο προϋπολογισμός αυξάνεται κατά 50%.

Δ. Φορέας υλοποίησης

Μονάδα Διαχείρισης ΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, ΜΚΟ, ακαδημαϊκά και ερευνητικά κέντρα

5.5.1.4.4 Παρακολούθηση κητωδών

1. Πρόγραμμα παρακολούθησης κητωδών στον Κορινθιακό κόλπο και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του Σχεδίου Διαχείρισης

Α. Σκοπός παρακολούθησης

Το πρόγραμμα παρακολούθησης αποσκοπεί στη συνεχή ενημέρωση των διαθέσιμων δεδομένων σχετικά με την παρουσία και κατάσταση των πληθυσμών κητωδών που διαβιούν στην GR2530007 «Κορινθιακός Κόλπος» και έχουν ενταχθεί στο προστατευτέο αντικείμενο της περιοχής. Συγκεκριμένα, πρόκειται για τα είδη ρινοδέλφινο (*Tursiops truncatus*), ζωνοδέλφινο (*Stenella coeruleoalba*), και κοινό δελφίνι (*Delphinus delphis*).

Οι πληθυσμοί ζωνοδέλφινου και κοινού δελφινιού είναι απομονωμένοι εντός του ημίκλειστου Κορινθιακού κόλπου (Bearzi *et al.*, 2011, 2016) και σχηματίζουν μικτά κοπάδια (Frantzis and Herzing, 2002) που απαντώνται κυρίως στο κεντρικό και ανατολικό τμήμα αυτού. Ο μόνιμος σχηματισμός μικτών κοπαδιών στην περιοχή έχει οδηγήσει στη γενετική διασταύρωση των δύο ειδών και στην εμφάνιση υβριδίων με ενδιάμεσα χαρακτηριστικά της εξωτερικής τους μορφολογίας (Antoniou *et al.*, 2018). Σύμφωνα με πρόσφατη πενταετή έρευνα των Bearzi *et al.* (2016), η αφθονία των εν λόγω κητωδών στον Κορινθιακό κόλπο εκτιμάται στα 1324 ζωνοδέλφινα, 22 άτομα κοινού δελφινιού, και 55 υβρίδια. Όσον αφορά στο ρινοδέλφινο, αυτό έχει συστηματική παρουσία κυρίως στο βόρειο και δυτικό τμήμα της GR2530007 (όπου επικρατούν βάθη μικρότερα των 200 m), και συγκεκριμένα από τον κόλπο Αντίκυρας και τον κόλπο Ιτέας ως τη γέφυρα Ρίου-Αντιρίου (Frantzis *et al.*, 2003; Frantzis, 2009; Bearzi *et al.*, 2016). Σε αντίθεση με τα λοιπά είδη δελφινιών που απαντώνται μόνιμα στην περιοχή, το ρινοδέλφινο φαίνεται να είναι το μόνο είδος που μετακινείται εντός-και-εκτός του Κορινθιακού κόλπου μέσω της δυτικής εξόδου αυτού (Ρίο-Αντίριο): σύμφωνα με τους Bearzi *et al.* (2016), από τα 31 φωτο-αναγνωρισμένα ρινοδέλφινα της GR2530007, τα 8 έχουν παρατηρηθεί ξανά σε άλλα ύδατα του Ιονίου και της ευρύτερης δυτικής Ελλάδας.

Παρακάτω ακολουθεί η γενική περιγραφή της μεθοδολογίας του προτεινόμενου προγράμματος παρακολούθησης. Σημειώνεται ότι λόγω της γεωγραφικής μορφολογίας του Κορινθιακού κόλπου και της άμεσης γειτνίασης (και αλληλοεπικάλυψης) της ΟΧΕ του ρινοδέλφινου, του ζωνοδέλφινου και του κοινού δελφινιού, το προτεινόμενο πρόγραμμα καλύπτει ταυτόχρονα τις ανάγκες παρακολούθησης και των τριών ειδών. Επίσης, τονίζεται ότι οι σχετικές δράσεις πεδίου θα πρέπει να πραγματοποιούνται μόνο από, ή υπό τη στενή επίβλεψη ειδικών επιστημόνων που ειδικεύονται στην παρακολούθηση κητωδών.

Β. Επιλογή παραμέτρων και μεθόδων

Β.1 Παρακολούθηση του προστατευτέου αντικειμένου

Επιλογή παραμέτρων

1) Εκτίμηση της αφθονίας και εξάπλωσης των ειδών κητωδών.

2) Προσδιορισμός ζωτικών περιοχών για τα είδη.

3) Αξιολόγηση κοινωνικής δομής κοπαδιών και παρουσίας νεογνών/νεαρών ατόμων.

4) Αξιολόγηση αναλογίας ειδών (ζωνοδέλφινο, κοινό δελφίνι, υβρίδια) στα μικτά κοπάδια.

Μεθοδολογία

Η μεθοδολογία του προγράμματος παρακολούθησης αφορά εξολοκλήρου σε οπτικές, μη παρεμβατικές, μεθόδους μελέτης κητωδών, οι οποίες έχουν τεκμηριωθεί, εφαρμοστεί, και αξιολογηθεί σε ένα ευρύ φάσμα αντίστοιχων επιστημονικών ερευνών. Εν συντομία, κατά τις εργασίες πεδίου χρησιμοποιείται πλωτό μέσο (μικρό ταχύπλοο σκάφος ή ιστιοπλοϊκό) και συλλέγονται οι ακόλουθοι τύποι πρωτογενών δεδομένων μέσω επιτόπιων παρατηρήσεων:

- Δεδομένα παρουσίας και συμπεριφοράς κητωδών.
- Φωτογραφικά δεδομένα για σκοπούς φωτο-ταυτοποίησης.

Σημαντικό πλεονέκτημα των επιτόπιων οπτικών μεθόδων παρατήρησης είναι η άμεση επαφή της ομάδας έργου με το φυσικό περιβάλλον των κητωδών, η οποία επιτρέπει την αξιολόγηση του είδους και της συμπεριφοράς, καθώς και τη δυνατότητα επιτόπιας εξακρίβωσης των σχετικών πιέσεων/απειλών. Επίσης, τα επιτόπια φωτογραφικά δεδομένα που συλλέγονται προσφέρουν μόνιμα αρχεία αναφοράς για μελλοντικές έρευνες παρακολούθησης.

Το γενικό μεθοδολογικό πλαίσιο του προγράμματος περιγράφεται ακολούθως:

Προσδιορισμός σχεδίου δειγματοληψίας

Οι εργασίες οπτικής παρακολούθησης κητωδών τυπικά βασίζονται στη μέθοδο δειγματοληψίας με γραμμικές διατομές (transect-based survey) και τη σάρωση της περιοχής μελέτης κατά μήκος αυτών. Συνεπώς, πριν την έναρξη των εργασιών πεδίου είναι απαραίτητο να καταστρωθεί σχέδιο του χωρικού προτύπου των γραμμικών διατομών, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η ικανοποιητική κάλυψη της περιοχής μελέτης, αλλά και να γίνεται βέλτιστη εκμετάλλευση του διαθέσιμου χρόνου εργασίας στο πεδίο. Λόγω της γεωγραφικής μορφολογίας του Κορινθιακού κόλπου (ημίκλειστος, βαθύς, κόλπος με επίμηκες σχήμα στον άξονα Ανατολή-Δύση), προτείνεται οι διατομές να ξεκινούν όσο το δυνατόν πιο κοντά στην ακτή και να σχεδιαστούν κατά μήκος του άξονα Βορράς-Νότος ή Νοτιοδυτικά-Βορειοανατολικά (βλ. Εικόνα 2 στους Bearzi *et al.*, 2016).

Μέθοδοι καταχώρησης δεδομένων

Για την καταγραφή των παρατηρήσεων κητωδών στις εργασίες πεδίου, προτείνεται η επικουρική χρήση του εξειδικευμένου λογισμικού Logger (www.ifaw.org), το οποίο λαμβάνει συνεχώς και με αυτόματο τρόπο τις συντεταγμένες θέσης του σκάφους, παράλληλα με την ταχύτητα, ημερομηνία, ώρα, και διεύθυνση κίνησης. Επίσης, ρόλος του Logger είναι η αρχειοθέτηση στοιχείων των παρατηρήσεων που αφορούν στο είδος, στον αριθμό των ατόμων, στη σύσταση της ομάδας, στην απόστασή της από το σκάφος, στην κατεύθυνση των ζώων, στη δραστηριότητα τους, και σε επιμέρους σχόλια. Επίσης, παρέχει επιπλέον πεδία για την καταχώρηση πληροφορίας σχετικά με τις περιβαλλοντικές συνθήκες και παράγοντες που επηρεάζουν την ποιότητα των παρατηρήσεων (π.χ. κατάσταση θάλασσας, κάλυψη από σύννεφα, βροχόπτωση).

Στην περίπτωση που για οποιαδήποτε αιτία αποφασιστεί η μη χρήση αντίστοιχων ψηφιακών εργαλείων, τα σχετικά δεδομένα μπορεί να καταχωρηθούν σε χειρόγραφα έντυπα πρωτόκολλα παρατήρησης.

Οπτικές παρατηρήσεις

Για τη συλλογή των οπτικών δεδομένων, το σκάφος κινείται με χαμηλή σχετικά ταχύτητα (ενδεικτικά: 8–10 knots) κατά μήκος των γραμμικών διατομών, ενόσω ένας έμπειρος παρατηρητής σαρώνει οπτικά την επιφάνεια της θάλασσας σε τόξο 180° (±90° ως προς την πλώρη του σκάφους). Στη περίπτωση

όπου χρησιμοποιούνται δύο ανεξάρτητοι παρατηρητές, αυτοί καλύπτουν οπτικά ένα τόξο 90° έκαστος προς κάθε πλευρά της πλώρης. Οι οπτικές παρατηρήσεις πρέπει να εκτελούνται σε συνθήκες καλής ορατότητας και κατάστασης θάλασσας (έως και 3 Beaufort), και οι περιβαλλοντικές/καιρικές συνθήκες να καταγράφονται κάθε 1 ώρα έρευνας ή συχνότερα αν παρατηρηθεί αλλαγή.

Εφόσον εντοπιστούν κητώδη, ο παρατηρητής καταχωρεί την απόσταση και γωνία θέασης των ζώων ως προς το σκάφος, ενώ μετα-πληροφορία σχετικά με τον εντοπισμό (π.χ. στίγμα, ώρα, αριθμός διατομής/παρατήρησης, κλπ) καταχωρείται επίσης στο λογισμικό Logger ή στα έντυπα πρωτόκολλα. Κατόπιν, το σκάφος εγκαταλείπει την προκαθορισμένη διατομή πλεύσης και, εκτελώντας ήπιους χειρισμούς, προσεγγίζει προσεκτικά τα κητώδη και τα ακολουθεί για να ληφθούν πληροφορίες σχετικά με τον αριθμό των ατόμων, το είδος, την παρουσία νεαρών, και τη συμπεριφορά. Στην περίπτωση μεγάλου διασκορπισμένου κοπαδιού όπου η ακριβής καταμέτρηση του αριθμού ατόμων είναι δύσκολη, προτείνεται η χρήση κλάσεων (π.χ. 16–20 άτομα, 21–30, 31–50, κλπ). Όσο το σκάφος ακολουθεί τα κητώδη, η εκτίμηση του αριθμού ατόμων επαναλαμβάνεται κάθε 15 λεπτά, και το γεωγραφικό στίγμα καταγράφεται συνεχώς (ή κάθε 1 λεπτό αν η καταχώρηση γίνεται χειροκίνητα).

Σε όλη τη διάρκεια παρατήρησης, γίνεται προσπάθεια για φωτογράφιση όλων των ατόμων του κοπαδιού, ανεξαρτήτως είδους, και σημειώνεται η απαραίτητη μετα-πληροφορία (π.χ. ώρα, αριθμός διατομής, αριθμός αρχικής/τελικής φωτογραφίας) στα πρωτόκολλα παρατήρησης. Οι βέλτιστες φωτογραφίες που επιτρέπουν θετική αναγνώριση ατόμων και δείχνουν τυχόν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά στο σώμα των ζώων (π.χ. ουλές, εγκοπές στα πτερύγια, χαρακτηριστικοί χρωματισμοί) καταχωρούνται κατάλληλα ως τέτοιες με σκοπό τον εμπλουτισμό του καταλόγου με δεδομένα φωτο-ταυτοποίησης των ατόμων που απαντώνται στην περιοχή μελέτης.

Με το πέρας των σχετικών καταγραφών και της εκ του σύνεγγυς παρατήρησης των κητωδών, το σκάφος επιστρέφει στη προκαθορισμένη διατομή πλεύσης ώστε να συνεχιστεί η δειγματοληπτική προσπάθεια.

Επανειλημμένες παρατηρήσεις φωτο-ταυτοποιημένων ατόμων κατά τη διάρκεια του προγράμματος παρακολούθησης μπορούν να αναλυθούν ως δεδομένα σύλληψης-επανασύλληψης (capture-recapture) για την εκτίμηση της αφθονίας των ειδών, σύμφωνα με τις μεθόδους των Bearzi *et al.* (2016).

Β.2 Παρακολούθηση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του Σχεδίου Διαχείρισης

Επιλογή παραμέτρων

Για την παρακολούθηση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του σχεδίου δράσης σχετικά με τη διατήρηση και προστασία των πληθυσμών κητωδών, σημαντικές παράμετροι είναι:

1) Ο αριθμός παρατηρήσεων κητωδών και η χωροχρονική κατανομή αυτών, σε εποχική και ετήσια βάση.

2) Ο ρυθμός ανάπτυξης ή συρρίκνωσης των πληθυσμών κητωδών.

3) Η αξιολόγηση του μεγέθους των κοπαδιών ή των κοινωνικών ομάδων που αυτά σχηματίζουν.

Μεθοδολογία

Η παρακολούθηση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του σχεδίου βασίζεται στον καθορισμό δεικτών παρακολούθησης, οι σημαντικότεροι των οποίων είναι:

1) Αφθονία πληθυσμού ανά είδος κητώδους.

2) Μέσο, ελάχιστο και μέγιστο μέγεθος κοπαδιών ή κοινωνικών ομάδων.

3) Αριθμός νεογνών ή νεαρών ατόμων.

4) Ρυθμός παρατήρησης του ίδιου ατόμου (μέσω φωτο-ταυτοποίησης) ανά εποχή και έτος.

Για την αξιολόγηση της διακύμανσης των δεικτών παρακολούθησης λαμβάνονται υπόψη:

- Σύγκριση των ευρημάτων του παρόντος έργου με την αντίστοιχη δημοσιευμένη πληροφορία σε επιστημονικά άρθρα (π.χ. Frantzis and Herzing, 2002; Frantzis *et al.*, 2003; Frantzis, 2009; Bearzi *et al.*, 2011, 2016).

Γ. Χρόνος εφαρμογής

Προτείνονται τα 3 έτη κατ' ελάχιστο, με περιοδικές εργασίες πεδίου που καλύπτουν διαφορετικές εποχές του έτους, στο βαθμό που οι καιρικές συνθήκες το επιτρέπουν.

Δ. Ενδεικτικός προϋπολογισμός

250,000 €, λαμβάνοντας υπόψη την εκμίσθωση πλωτού μέσου, καύσιμα, προμήθεια οπτικού εξοπλισμού, αποζημίωση συνεργατών, μέσα αποθήκευσης ψηφιακών δεδομένων, αναλώσιμα, κλπ.

Ε. Φορέας υλοποίησης

Πανεπιστήμια, ερευνητικά κέντρα (π.χ. ΕΛΚΕΘΕ), ερευνητικά ινστιτούτα (π.χ. Ινστιτούτο Κητολογικών Ερευνών Πέλαγος), Φορείς Διαχείρισης.

2. Πρόγραμμα παρακολούθησης υποβρύχιου περιβαλλοντικού θορύβου

Α. Σκοπός παρακολούθησης

Ο Κορινθιακός κόλπος αποτελεί περιοχή υψηλού γεωλογικού ενδιαφέροντος, καθώς είναι μία από τις εντονότερα εφελκούμενες τεκτονικές τάφρους στον κόσμο. Χαρακτηρίζεται από υψηλή σεισμικότητα και συχνή παρουσία παράκτιων/υποθαλάσσιων κατολισθητικών φαινομένων, τα οποία, σε συνδυασμό με τις πυκνά κατοικημένες ακτές, καθιστούν την περιοχή χώρο έρευνας γεωλογικών επικινδυνοτήτων (Brooks and Ferentinos, 1984; Taylor *et al.*, 2011; Charalampakis *et al.*, 2014; Beckers *et al.*, 2015).

Β. Επιλογή παραμέτρων και μεθόδων

Β.1 Παρακολούθηση του προστατευτέου αντικειμένου

Επιλογή παραμέτρων

1. Επίπεδο υποβρύχιου περιβαλλοντικού θορύβου σε διαφορετικές ζώνες συχνοτήτων και διαφορετικά χρονικά παράθυρα (ημερήσια, μηνιαία, ετήσια).

2. Αξιολόγηση τάσεων επιπέδου θορύβου στο χρόνο και πιθανής εποχικής μεταβλητότητας.

3. Καταμέτρηση ακουστικών ανιχνεύσεων κητωδών.

Μεθοδολογία

Η γενική μεθοδολογία του προγράμματος παθητικής ακουστικής παρακολούθησης του υποβρύχιου περιβάλλοντος περιλαμβάνει τις ακόλουθες φάσεις:

1. Έρευνα αγοράς και προμήθεια εξοπλισμού

Αρχικά, πρέπει να γίνει έρευνα αγοράς για την επιλογή του κατάλληλου συστήματος υδροφώνου που να εμπίπτει στον διαθέσιμο προϋπολογισμό του υποέργου, να έχει προδιαγραφές για μακρόχρονη εγκατάσταση υποβρυχίως, και να προσφέρει επιλογές συνεχόμενου και διακοπτόμενου προγράμματος ηχογράφησης ασυμπίεστων ακουστικών δεδομένων στο φάσμα συχνοτήτων έως και 20 kHz. Ενδεικτικά αναφέρονται τα ακόλουθα δύο κατάλληλα εμπορικά προϊόντα: α) Loggerhead LS1 Multi-Card Submersible Marine Recorder και β) OceanInstruments SoundTrap ST500 STD Long Term Recorder, τα οποία ικανοποιούν τις ανωτέρω απαιτήσεις και κοστίζουν περίπου 10,000 €/τεμάχιο (τιμή με ΦΠΑ ετοιμοπαράδοτου συστήματος). Σε αυτό το στάδιο πρέπει να ληφθεί υπόψη και η προμήθεια περιφερειακών εξαρτημάτων υποστήριξης όπως microSD κάρτες μεγάλης χωρητικότητας (256/512 GB, 2–4 ανά υδρόφωνο, συν 2ο ίδιο σετ για γρήγορη αντικατάσταση κατά την ανάκτηση δεδομένων), μπαταρίες (αριθμός και τύπος διαφέρει ανά σύστημα, συνήθως 9–12 τύπου D, αλκαλικές), σκληροί δίσκοι (HDD) μεγάλης χωρητικότητας για τη μόνιμη αποθήκευση των ψηφιακών ακουστικών δεδομένων και τη διατήρηση αντιγράφων ασφαλείας, καθώς και κόστος υλικών αγκύρωσης και καταδυτικού προσωπικού για εγκατάσταση και περιοδική συντήρησή του συστήματος (ανάκτηση δεδομένων και αλλαγή μπαταριών).

2. Εγκατάσταση σταθμών και ανάπτυξη πρωτοκόλλων συλλογής δεδομένων

Στα πλαίσια του προγράμματος πρέπει να προσδιοριστούν και να περιγραφούν τα σημεία εγκατάστασης των υδροφώνων και ο συνολικός αριθμός τους (προτείνονται 2 μονάδες ανά προστατευόμενη περιοχή), και να καθοριστούν τα κοινά πρωτόκολλα συλλογής δεδομένων που θα τεκμηριώνουν το χρονοδιάγραμμα ηχογράφησης, το ρυθμό ψηφιακής δειγματοληψίας (sampling frequency), τον τρόπο αρχειοθέτησης των δεδομένων και την ονοματολογία αυτών, κλπ. Κατόπιν εκτελείται η εγκατάσταση των υδροφώνων, τα οποία προτείνεται να τοποθετηθούν σε βάθος ≤30 m για λόγους ευκολότερης πρόσβασης από τους δύτες. Όλες οι εργασίες αρχικής πόντισης, ενδιάμεσης συντήρησης και τελικής ανάκτησης τυπικά απαιτούν την υποστήριξη από πλωτό μέσο (σκάφος). Τυπική διάρκεια λειτουργίας τέτοιων υδροφώνων είναι περίπου 40 ημέρες για αδιάλειπτη (συνεχή) ηχογράφηση και 200 ημέρες για διακοπτόμενη (π.χ. 1 λεπτό/10λεπτο), στοιχεία που πρέπει να ληφθούν υπόψη για τον συνολικό προγραμματισμό των εργασιών στη διάρκεια υλοποίησης του υποέργου.

3. Ανάλυση υποβρύχιου περιβαλλοντικού θορύβου

Η ανάλυση των παθητικών ακουστικών δεδομένων για την εκτίμηση του υποβρύχιου θορύβου ακολουθεί τυποποιημένες επιστημονικές πρακτικές, και κατ' ελάχιστο συνίσταται στην αναφορά τιμών σε τριοκταβικές στάθμες (1/3-octave band levels) και πυκνότητα φασματικής ισχύος (power spectral density), σε διαφορετικά χρονικά παράθυρα (ημερήσια, μηνιαία, ετήσια), στο φάσμα συχνοτήτων τουλάχιστον έως και 20 kHz. Τέτοιες αναλύσεις μπορούν να εξυπηρετηθούν τόσο από ελεύθερα και δωρεάν λογισμικά ανοικτού κώδικα (π.χ. PAMGuide, Merchant et al, 2015) ή από εμπορικά πακέτα (π.χ. Kaleidoscope Pro).

4. Ανάλυση ανιχνεύσεων ήχων κητωδών

Χρησιμοποιώντας κατάλληλα λογισμικά όπως π.χ. το Osprey (Mellinger, 1995), το Ishmael (Mellinger et al, 2018) ή το Raven Pro (Bioacoustics Research Program, 2017), οι ακουστικές κυματομορφές μετατρέπονται σε φασματογράμματα τα οποία σαρώνονται χειροκίνητα από έναν έμπειρο ερευνητή για το μαρκάρισμα ήχων ενδιαφέροντος. Προτείνεται η μεθοδολογική προσέγγιση των Diogou et al (2019) για το διαχωρισμό των ήχων σε χαρακτηριστικά 'κλικ' που παράγει ο φυσητήρας και σε λοιπούς ήχους που προέρχονται από άλλα οδοντοκήτη, και η σχετική μηνιαία/εποχική ανάλυση των καταγραφών ακουστικής παρουσίας/απουσίας κητωδών.

Β.2 Παρακολούθηση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του Σχεδίου Διαχείρισης

Επιλογή παραμέτρων

Για την παρακολούθηση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του σχεδίου δράσης και της επίτευξης των στόχων διαχείρισης ανά περιοχή μελέτης, σημαντικές παράμετροι είναι:

1. Η διατήρηση των επιπέδων υποβρύχιου θορύβου σε επίπεδα που δεν προκαλούν όχληση ή κίνδυνο στο προστατευτέο αντικείμενο.

2. Η τάση του θορύβου στον χρόνο (αύξηση, μείωση, εποχικότητα).

3. Η αξιολόγηση της ακουστικής παρουσίας φυσητήρα και άλλων κητωδών.

Μεθοδολογία

Η παρακολούθηση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του σχεδίου βασίζεται στον καθορισμό δεικτών παρακολούθησης, οι σημαντικότεροι των οποίων είναι:

1. Η root-mean-square (rms) και μεσαία τιμή του επιπέδου θορύβου σε τριοκταβικές στάθμες ήχου (1/3-octave band levels) σε ημερήσια, μηνιαία, και ετήσια κλίμακα.

2. Η root-mean-square (rms) και μεσαία τιμή της πυκνότητας φασματικής ισχύος του θορύβου σε ημερήσια, μηνιαία, και ετήσια κλίμακα.

3. Η στάθμη σύντομων/παροδικών συμβάντων υψηλής έντασης (π.χ. εκρήξεις, εκπομπές sonar ή σεισμικών ερευνών) και ο αριθμός αυτών.

4. Ο αριθμός ακουστικών ανιχνεύσεων φυσητήρα και άλλων κητωδών.

Γ. Χρόνος εφαρμογής

3 έτη, με δυνατότητα παράτασης επ' αόριστον εφόσον τα υδρόφωνα συντηρούνται περιοδικά.

Δ. Ενδεικτικός προϋπολογισμός

250,000 €,

Ε. Φορέας υλοποίησης

Πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα

5.5.1.4.5 Παρακολούθηση της θαλάσσιας Μεσογειακής φώκιας *Monachus monachus*

Πρόγραμμα παρακολούθησης της θαλάσσιας μεσογειακής φώκιας *Monachus monachus* στα χερσαία καταφύγια τους

Επιλογή *παραμέτρων*

- Προσδιορισμός του βαθμού και του τρόπου χρήσης (τύπος δραστηριότητας) των θαλάσσιων σπηλαίων από τη φώκια.
- Εκτίμηση του συνολικού αριθμού ατόμων που χρησιμοποιούν τα καταφύγια ανά ηλικιακή κλάση, φύλο και τύπο δραστηριότητας.
- Προσδιορισμός του ετήσιου ρυθμού αναπαραγωγής (νεογέννητα ανά έτος).
- Αξιολόγηση της κατάστασης των κατάλληλων για αναπαραγωγή χερσαίων ενδιαιτημάτων (θαλάσσια σπήλαια), και προσδιορισμός πιθανών φυσικών και ανθρωπογενών πιέσεων και απειλών για το είδος εντός των θαλάσσιων σπηλαίων.

Μεθοδολογία

Για την παρακολούθηση και καταγραφή της *Monachus monachus* εντός των θαλάσσιων σπηλαίων-καταφυγίων εφαρμόζονται δύο βασικές μέθοδοι:

Α. Τακτικές επισκέψεις στα καταφύγια με σκοπό την επιτόπια καταγραφή

Οι επισκέψεις αυτές ιδανικά γίνονται ανά τακτά χρονικά διαστήματα (1-3 φορές το μήνα αναλόγως την εποχή), ώστε να διερευνηθεί επαρκώς η δραστηριότητα του είδους εντός των καταφυγίων κατά τη διάρκεια του χρόνου. Κατά τις επισκέψεις αυτές, η προσέγγιση στα καταφύγια γίνεται με τη χρήση μικρού φουσκωτού σκάφους. Σε απόσταση περίπου 50-100 μέτρων περίπου από το καταφύγιο (ανάλογα με τη μορφολογία της ακτής) οι ερευνητές σβήνουν τη μηχανή για να μη γίνουν αντιληπτοί από τα ζώα που πιθανόν να βρίσκονται μέσα στο καταφύγιο. Η τελική προσέγγιση στα καταφύγια γίνεται είτε με τα κουπιά είτε κολυμπώντας. Η είσοδος των ερευνητών στο καταφύγιο γίνεται (ανάλογα τον τύπο του θαλάσσιου σπηλαίου) κολυμπώντας, με ελεύθερη ή αυτόνομη κατάδυση, ενώ στο εσωτερικό του καταφυγίου πρέπει να χρησιμοποιείται η ελάχιστη δυνατή πηγή φωτός για τον αποτελεσματικό έλεγχο του εσωτερικού του. Κατά τη διάρκεια του ελέγχου:

- Στην περίπτωση που δε διαπιστωθεί παρουσία ζώου, πραγματοποιείται λεπτομερής έρευνα με στόχο τον εντοπισμό οποιασδήποτε ένδειξης προηγούμενης παρουσίας ζώου στο καταφύγιο (π.χ. ίχνη, οσμή, περιττώματα, τρίχες, αίμα, ιστοί, κ.λπ.). Όλα τα στοιχεία που συλλέγονται, καταγράφονται για μελλοντική ανάλυση, ενώ τα δεδομένα κάθε επίσκεψης καταχωρούνται σε συγκεκριμένα πρωτόκολλα παρακολούθησης. Παράλληλα, συλλέγονται στοιχεία που σχετίζονται με την αξιολόγηση της καταλληλόλητας του θαλάσσιου σπηλαίου ως καταφύγιο ανάπαυσης και αναπαραγωγής για τη φώκια, τις πιθανές πιέσεις ή απειλές λόγω φυσικών φαινομένων ή ανθρωπίνων δραστηριοτήτων (π.χ. σκουπίδια, αλλοιώσεις στη μορφολογία του σπηλαίου λόγο κυματισμού, κατακρήμνιση τμημάτων του σπηλαίου, κ.λπ.)
- Στην περίπτωση παρουσίας ζώου, γίνεται παρατήρηση και καταγραφή όλων των εμφανών εξωτερικών χαρακτηριστικών του ζώου (π.χ. μέγεθος, στάδιο ανάπτυξης, χρωματισμός, εξωτερικά σημάδια και εκδορές, κατάσταση του ζώου, φύλο). Για την ηλικιακή κατηγοριοποίηση και τον προσδιορισμό του φύλου των ζώων οι ερευνητές θα πρέπει να χρησιμοποιήσουν καλά

τεκμηριωμένα κριτήρια τα οποία θα έχουν προσδιοριστεί με βάση πρόσφατα επιστημονικά αποτελέσματα που είναι διαθέσιμα στη διεθνή επιστημονική βιβλιογραφία. Ανάλογα με τις συνθήκες, και όποτε αυτό είναι εφικτό (π.χ. όταν το ζώο βρίσκεται σε κατάσταση ύπνου), λαμβάνονται φωτογραφικά δείγματα ή δείγματα βίντεο με στόχο την αποτύπωση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της εξωτερικής του μορφολογίας, και την ταυτοποίηση των ατόμων. Για τον περιορισμό της όχλησης του ζώου, η διαδικασία αυτή θα πρέπει να είναι η συντομότερη δυνατή. Υπό συγκεκριμένες συνθήκες, και μόνο όταν υπάρχει εξειδικευμένο προσωπικό, πιθανόν να γίνεται και συλλογή βιολογικού δείγματος (π.χ. ιστού, τριχών, σάλιου) από το ζώο για περεταίρω αναλύσεις (π.χ. για ανάλυση γενετικού υλικού). Η συλλογή βιολογικού υλικού θα πρέπει να γίνεται από εξειδικευμένους επιστήμονες και βάσει διεθνών πρωτοκόλλων που είναι διαθέσιμα στη διεθνή επιστημονική βιβλιογραφία.

Β. Τοποθέτηση αυτόματων συστημάτων καταγραφής εντός των καταφυγίων για την οπτική παρατήρηση της παρουσίας και συμπεριφοράς του είδους.

Τα συστήματα αυτά συνήθως τοποθετούνται σε επιλεγμένα αναπαραγωγικά καταφύγια ή καταφύγια ανάπαυσης. Τα συστήματα αυτά παρέχουν τη δυνατότητα αυτόματης λήψης ψηφιακών εικόνων ή βίντεο, χωρίς να απαιτείται η συχνή παρουσία των ερευνητών. Με τον τρόπο αυτό μειώνεται στο ελάχιστο η όχληση των ζώων λόγω της παρουσίας του παρατηρητή, επιτρέποντας έτσι την καταγραφή της φυσιολογικής συμπεριφοράς του είδους. Για την εξοικονόμηση ενέργειας, και ανάλογα με τα χαρακτηριστικά του εκάστοτε συστήματος, η ενεργοποίηση γίνεται είτε αυτόματα μέσω υπέρυθρης ακτινοβολίας που ανιχνεύει τη μεταβολή της θερμότητας και την κίνηση στη ζώνη επόπτευσης, είτε με χρήση ενσωματωμένου χρονοδιακόπτη, που επιτρέπει τη λήψη κινηματογραφικών δειγμάτων ανά προκαθορισμένα χρονικά διαστήματα. Τα δεδομένα αποθηκεύονται σε ένα φορητό εξωτερικό μέσο αποθήκευσης δεδομένων (τύπου Mini SD card). Έτσι, ανάλογα με τον προγραμματισμό του συστήματος, οι κάμερες μπορούν να καταγράφουν συνεχώς ένα συγκεκριμένο καταφύγιο, συλλέγοντας μεγάλο όγκο δεδομένων χωρίς να απαιτείται η συχνή παρουσία των ερευνητών.

Η συνδυαστική εφαρμογή των δύο διαφορετικών μεθόδων, δηλαδή των επισκέψεων στα καταφύγια και της εκτεταμένης χρήσης αυτόματων καταγραφικών συσκευών, μπορεί να δώσει σημαντική πληροφορία σε ότι αφορά την παρακολούθηση της εξέλιξης της κατάστασης ενός πληθυσμού της μεσογειακής φώκιας.

Παρακολούθηση και αξιολόγηση τις αποτελεσματικότητας του Σχεδίου Διαχείρισης

Για την παρακολούθηση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του σχεδίου δράσης και της επίτευξης των στόχων διαχείρισης ανά περιοχή, σημαντικές παράμετροι για την αξιολόγηση της κατάστασης της μεσογειακής φώκιας *Monachus monachus* είναι οι ακόλουθες:

- Ο ρυθμός αναπαραγωγής, δηλαδή αριθμός νεογέννητων ανά μήνα και ανά έτος.
- Ο βαθμός επισκεψιμότητας, και ο τρόπος χρήσης των καταφυγίων ανά μήνα και ανά έτος.
- Η αξιολόγηση τις κατάστασης του εκάστοτε καταφυγίου ανά μήνα ή εποχή.
- Η αξιολόγηση του τύπου και του βαθμού των φυσικών ή ανθρωπογενών πιέσεων / απειλών που δύναται να επηρεάζουν τη χρήση του καταφυγίου, την αναπαραγωγική δραστηριότητα και την ποιότητα του ενδιαιτήματος.

Μεθοδολογία

Η παρακολούθηση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων διαχείρισης βασίζεται στον καθορισμό δεικτών παρακολούθησης. Οι σημαντικότεροι δείκτες παρακολούθησης για κάθε περιοχή ετησίως, είναι οι ακόλουθοι:

Δείκτες παρακολούθησης σχετικά με τον πληθυσμό του είδους

- Ο συνολικός αριθμός επισκέψεων σε καταφύγια ανά μήνα και ανά έτος.
- Η χρονική διάρκεια ανά επίσκεψη.
- Ο αριθμός ατόμων ανά επίσκεψη.
- Η σύνθεση ατόμων σε ότι αφορά το φύλο και την ηλικιακή κλάση ανά επίσκεψη.
- Τύπος δραστηριότητας ανά επίσκεψη.
- Ο συνολικός αριθμός ταυτοποιημένων ατόμων ανά έτος.
- Ο συνολικός αριθμός ατόμων ανά φύλο και ηλικιακή κλάση ανά μήνα και ανά έτος.
- Ο συνολικός αριθμός νεκρών ατόμων ανά μήνα και ανά έτος.

Από τους παραπάνω δείκτες παρακολούθησης, την εφαρμογή κατάλληλων στατιστικών μεθόδων των ταυτοποιημένων ατόμων, και την ανάλυση της διακύμανσης των μέσων όρων αλλά και των ελάχιστων/μέγιστων τιμών, προκύπτει η αξιολόγηση της πληθυσμιακής τάσης του είδους.

Δείκτες παρακολούθησης σχετικά με το ενδιαίτημα του είδους

- Η έκταση τις διαθέσιμης ωφέλιμης επιφάνειας των παραλιών για ανάπαυση και αναπαραγωγή εντός των θαλάσσιων σπηλαίων (ανά εποχή).
- Η έκθεση σε κυματική δράση που μπορεί να επιφέρει αλλαγές στη μορφολογία του καταφυγίου και στη διαθεσιμότητα στεγνών επιφανειών για ανάπαυση και αναπαραγωγή (ανά εποχή).
- Το επίπεδο κατακρήμνισης των τοιχωμάτων του εκάστοτε καταφυγίου, το οποίο μπορεί να επηρεάσει τα τοπογραφικά χαρακτηριστικά του θαλάσσιου σπηλαίου, και τα οποία διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην επιλογή ενός θαλάσσιου σπηλαίου ως καταφύγιο από τα άτομα της μεσογειακής φώκιας (π.χ. ευκολία πρόσβασης, οπτική επαφή με την είσοδο, αριθμός εισόδων, εμβαδόν παραλιών, κ.λπ.).

Δείκτες παρακολούθησης σχετικά με τις πιέσεις που ασκούνται στο είδος και στα καταφύγια του

- Αξιολόγηση του τύπου και του βαθμού των φυσικών ή ανθρωπογενών πιέσεων που ασκούνται στη *Monachus monachus* στο χερσαίο χώρο.
- Η συσσώρευση σκουπιδιών εντός των καταφυγίων.
- Ο βαθμός ανθρώπινης παρουσίας ή / και δραστηριότητας εντός και πέριξ των καταφυγίων (π.χ. για ελεύθερη ή αυτόνομη κατάδυση, υποβρύχιο ψάρεμα, κωπηλασία, τουριστικές δραστηριότητες, κ.λ.π.) που δύναται να επηρεάζουν την οικολογική κατάσταση του είδους ή των καταφυγίων του.

Η συστηματική παρακολούθηση των δεικτών που αφορούν στην ποιότητα του ενδιαιτήματος του είδους και των πιέσεων που ασκούνται στο είδος, σε συνδυασμό με την εφαρμογή των αντίστοιχων διαχειριστικών μέτρων, αποσκοπεί στον περιορισμό της υποβάθμισης και καταστροφής των καταφυγίων, στη διασφάλιση της καλής κατάστασής τους, στην αποφυγή περιορισμού της πρόσβασης σε αυτά από τις φώκιες, καθώς και στη διασφάλιση σταθερής έκτασης ωφέλιμης επιφάνειας των στεγνών τοποθεσιών (παραλιών) για ανάπαυση, αναπαραγωγή και γαλουχία.

Για την αξιολόγηση τις διακύμανσης των δεικτών παρακολούθησης λαμβάνονται υπόψιν:

- Τα πληθυσμιακά στοιχεία που έχουν καθοριστεί από το έργο Εποπτείας με την όποια επικαιροποίησή του.
- Οι τιμές-στόχοι που καθορίζονται από του Ειδικούς Στόχους Διατήρησης του έργου Εποπτείας, σε όποιες περιοχές μελέτης έχουν καθοριστεί.
- Ο Βαθμός Διατήρησης των θαλάσσιων σπηλαίων του έργου Εποπτείας σε όποιες περιοχές μελέτης έχουν καθοριστεί και με την όποια επικαιροποίησή τους.
- Η υπάρχουσα αξιολόγηση του βαθμού πιέσεων/απειλών, σε όποιες περιοχές μελέτης έχει καθοριστεί.
- Τα δεδομένα που θα προκύψουν από το ίδιο αυτό Πρόγραμμα Παρακολούθησης.

Σημειώνεται ότι το Πρόγραμμα Παρακολούθησης του Σχεδίου Διαχείρισης για τη μεσογειακή Φώκια *Monachus monachus* στο χερσαίο παράκτιο χώρο θα υλοποιηθεί σε όσες περιοχές γίνεται συστηματική χρήση των χερσαίων καταφυγίων από τις φώκιες, βάσει των δεδομένων που θα προκύψουν από τη σχετική μελέτη βάσης Α.4 «Καταγραφή και αξιολόγηση καταλληλότητας θαλάσσιων σπηλαίων ως καταφύγια ανάπαυσης και αναπαραγωγής του είδους *Monachus monachus*».

Χρόνος εφαρμογής: 5 έτη

Εργασία πεδίου: 12 μήνες / έτος.

Επεξεργασία δεδομένων: Ιανουάριος-Φεβρουάριος κάθε έτους.

Σύνταξη Τεχνικών Εκθέσεων αποτελεσμάτων: Ιανουάριος-Φεβρουάριος κάθε έτους.

Προϋπολογισμός (χωρίς ΦΠΑ): 150.000€ (30.000€/έτος)

Φορέας υλοποίησης

- Πανεπιστημιακά και Ερευνητικά Ιδρύματα
- ΜΚΟ
- ΥΠΕΝ/ΜΔΠΠ/ΟΦΥΠΕΚΑ.

Πρόγραμμα παρακολούθησης της θαλάσσιας μεσογειακής φώκιας *Monachus monachus* στον θαλάσσιο χώρο

Το Πρόγραμμα Παρακολούθησης της Μεσογειακής Φώκιας *Monachus monachus* στο θαλάσσιο χώρο συνίσταται στην καταγραφή των σημαντικών παραμέτρων της δραστηριότητας της είδους στο θαλάσσιο περιβάλλον, καθώς και των σχετικών πιέσεων-απειλών. Οι παράμετροι αυτές είναι:

- Η αξιολόγηση της παρουσίας και κίνησης/μετακίνησης της φώκιας.
- Ο αριθμός και τύπος αλληλεπιδράσεων με αλιευτικά εργαλεία και μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας.
- Η αξιολόγηση του βαθμού διατήρησης των σημαντικών θαλάσσιων Τ.Ο. τροφοληψίας.
- Η αξιολόγηση του βαθμού διατήρησης των σημαντικών αλιευμάτων για τη φώκια.

- Εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης του είδους στην περιοχή και ο προσδιορισμός πιθανών πιέσεων / απειλών.

Σημειώνεται ότι ως σημαντικοί θαλάσσιοι Τ.Ο. τροφοληψίας για τη *Monachus monachus* προσδιορίζονται όλοι οι τύποι Οικοτόπων (βενθικών και πελαγικών) που βρίσκονται σε νερά ρηχότερα των 200 μέτρων (στα όρια της Ηπειρωτικής Υφαλοκρηπίδας), και ιδιαίτερα τους τύπους Οικοτόπων 1110 «Αμμοσύρσεις που καλύπτονται διαρκώς από θαλάσσιο νερό μικρού βάθους», 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia* (*Posidonia oceanica*)», 1150* «Λιμνοθάλασσες», 1160 «Αβαθείς κόλποι και κολπίσκοι», και 1170 «Ύφαλοι».

Μεθοδολογία

Για την αξιολόγηση της παρουσίας και κίνησης της φώκιας στο θαλάσσιο χώρο και την καταγραφή των απαραίτητων δεδομένων, απαιτείται η υλοποίηση συστηματικών δράσεων οι οποίες περιλαμβάνουν:

- Τη συλλογή δεδομένων από αλιείς, τοπικούς αλιευτικούς συλλόγους, μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας, εποπτείες αλιείας, λιμεναρχεία, μεμονωμένους αλιείς, και τους διάφορους χρήστες της θάλασσας και του παράκτιου χώρου (π.χ. ιστιοπλόους, προσωπικό καταδυτικών κέντρων κ.λπ.) με την εφαρμογή κατάλληλων ερωτηματολογίων.
- Τη συλλογή δεδομένων τυχαίων παρατηρήσεων ζωντανών ή νεκρών ατόμων από το Εθνικό Δίκτυο Διάσωσης και Συλλογής Πληροφοριών.

Για την παρακολούθηση της αλληλεπίδρασης της φώκιας με τις αλιευτικές δραστηριότητες και τις μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας απαιτείται εκπόνηση προγράμματος καταγραφής με την παρακολούθηση των ακόλουθων παραμέτρων:

- Τη συνολική αλιευτική προσπάθεια (αριθμός ημερών εργασίας σκαφών και είδος αλιευτικού εργαλείου/'αλίευμα στόχος'/αλιευτικό πεδίο).
- Το μέγεθος της μονάδας ιχθυοκαλλιέργειας, μέγεθος παραγωγής, είδη καλλιέργειας.
- Τα δεδομένα από της περιπτώσεις αλληλεπίδρασης φώκιας με αλιευτικά εργαλεία και μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας, καθώς και τις επιπτώσεις, τόσο στην αλιεία ή στις μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας (εκτίμηση ζημιάς σε αλιευτικά εργαλεία / κλωβούς, απώλειας αλιεύματος), όσο και στις φώκιες (πιθανός τραυματισμός, θανάτωση).

Για την παρακολούθηση της κατάστασης διατήρησης των αλιευμάτων που αποτελούν βασική πηγή τροφής για τη φώκια απαιτείται, συστηματική καταγραφή και εκτίμηση του αποθέματος των αλιευμάτων που αποτελούν βασική πηγή τροφής για τη φώκια. Αυτό αναμένεται να προκύψει από τις σχετικές δράσεις που ορίζουν τα Μέτρα Διαχείρισης από το «Σχέδιο Αλιευτικής Διαχείρισης».

Η χαρτογράφηση και η αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των σημαντικών θαλάσσιων Τ.Ο. τροφοληψίας της φώκιας θα προκύψει από τις αντίστοιχες δράσεις διαχείρισης για τους Τ.Ο. 1110 «Αμμοσύρσεις που καλύπτονται διαρκώς από θαλάσσιο νερό μικρού βάθους», 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia* (*Posidonia oceanica*)», 1150* «Λιμνοθάλασσες», 1160 «Αβαθείς κόλποι και κολπίσκοι», και 1170 «Ύφαλοι».

Η εκτίμηση του βαθμού των σημαντικών πιέσεων που ασκούνται στη *Monachus monachus* θα βασιστεί στη συλλογή δεδομένων από το Εθνικό Δίκτυο Διάσωσης και Συλλογής Πληροφοριών

(καταγραφή τραυματισμένων, αδύναμων ατόμων, από την καταγραφή των εκθαλασσώσεων νεκρών ατόμων), από τα δεδομένα των επιπτώσεων της αλληλεπίδρασης αλιείας/μονάδων ιχθυοκαλλιέργειας και φώκιας, καθώς και από την εκτίμηση των επιπτώσεων της αλιείας σε πληθυσμούς αλιευμάτων που αποτελούν βασική τροφή για τη φώκια σύμφωνα με τα αποτελέσματα του Σχεδίου Αλιευτικής Διαχείρισης.

Καταγραφή και επεξεργασία στοιχείων εργασίας πεδίου

Για την καλή επεξεργασία όλων των ανωτέρω στοιχείων απαιτούνται:

- Η δημιουργία βάσης δεδομένων για την καταχώρηση όλων των στοιχείων που συλλέγονται σχετικά με την παρουσία και κίνηση της φώκιας στο θαλάσσιο χώρο.
- Η ψηφιοποίηση σε Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (Geographic Information Systems, GIS) της πληροφορίας που θα συλλεχθεί ώστε με την κατάλληλη επεξεργασία της να είναι δυνατή η χαρτογράφηση και απεικόνιση των επιμέρους παραμέτρων.

Η επεξεργασία όλων των ανωτέρω δεδομένων, σε συνδυασμό με τα αποτελέσματα του Προγράμματος Παρακολούθησης και προστασίας των πληθυσμών της Μεσογειακής Φώκιας *Monachus monachus* στα χερσαία καταφύγια, θα αποτελέσει τη βάση για την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με:

- Την εκτίμηση του μεγέθους και της δομής/σύνθεσης των πληθυσμών της *Monachus monachus* στις περιοχές μελέτης.
- Το χωρο-χρονικό προσδιορισμό κατανομής της *Monachus monachus*, τον εντοπισμό περιοχών τακτικής χρήσης από το είδος, και τον προσδιορισμό των πιέσεων που ασκούνται στους πληθυσμούς της φώκιας στις περιοχές αυτές
- Την αξιολόγηση και ποσοτικοποίηση των επιπτώσεων της αλληλεπίδρασης της αλιείας/των μονάδων ιχθοκαλλιέργειας με το είδος, καθώς και τον καθορισμό του βαθμού της άμεσης, έμμεσης και εσκεμμένης θνησιμότητας.
- Τις επιπτώσεις της υπεραλίευσης στα ιχθυαποθέματα που θεωρούνται κύρια τροφή της *Monachus monachus* (όπως τα χταπόδια της Οικογένειας Octopodidae και τα ψάρια της Οικογένειας Sparidae).

Παρακολούθηση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του Σχεδίου Διαχείρισης

Για την παρακολούθηση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του σχεδίου δράσης σχετικά με τη διατήρηση και προστασία των πληθυσμών της μεσογειακής φώκιας *Monachus monachus* στα θαλάσσια ενδιαιτήματα, σημαντικές παράμετροι είναι οι ακόλουθες:

- Ο συνολικός αριθμός παρατηρήσεων φώκιας, και η χωροχρονική κατανομή των παρατηρήσεων αυτών ανά έτος.
- Ο συνολικός αριθμός ταυτοποιημένων ατόμων ανά έτος.
- Ο αριθμός εκθαλασσώσεων (νεκρών, τραυματισμένων/αδύναμων ατόμων), η χωροχρονική κατανομή τους και ο προσδιορισμός των αιτίων.
- Ο καθορισμός της θνησιμότητας (άμεσης, έμμεσης και εσκεμμένης) από αλληλεπιδράσεις με την αλιευτική δραστηριότητα ή τις μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας.

- Ο καθορισμός της κατάστασης των ιχθυαποθεμάτων που αποτελούν σημαντικό μέρος της διατροφής της *Monachus monachus*.
- Η αξιολόγηση της κατάστασης των κύριων θαλάσσιων Τ.Ο. τροφοληψίας του είδους.
- Η αξιολόγηση του βαθμού των σημαντικών πιέσεων / απειλών που ασκούνται στο είδος.

Μεθοδολογία

Η παρακολούθηση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων διαχείρισης βασίζεται στον καθορισμό δεικτών παρακολούθησης. Οι σημαντικότεροι δείκτες παρακολούθησης σχετικά με τη διατήρηση και προστασία των πληθυσμών της *Monachus monachus* στα θαλάσσια ενδιαιτήματα, είναι οι ακόλουθοι:

- Ο συνολικός αριθμός νεκρών ατόμων και ο προσδιορισμός φύλου και ηλικιακής ομάδας.
- Η χωρο-χρονική κατανομή των νεκρών ατόμων και ο προσδιορισμός του αίτιου.
- Η αξιολόγηση της κατάστασης των θαλάσσιων Τ.Ο. που αποτελούν ενδιαιτήματα τροφοληψίας για τη φώκια και η αξιολόγηση των αντίστοιχων διαχειριστικών μέτρων που εφαρμόζονται σε αυτούς για τον περιορισμό της υποβάθμισης / καταστροφής / και περιορισμού της έκτασης τους. Η αξιολόγηση αυτή αναμένεται να πραγματοποιηθεί κατά την εφαρμογή των αντίστοιχων δράσεων διαχείρισης που αφορούν τους εν λόγω Τ.Ο.
- Η αξιολόγηση του βαθμού των σημαντικών πιέσεων που ασκούνται στα είδη.

Από τους παραπάνω δείκτες παρακολούθησης και την ανάλυση της διακύμανσης των μέσων όρων αλλά και των ελάχιστων/μέγιστων τιμών τους, προκύπτει η αξιολόγηση των επιπτώσεων των πιέσεων που ασκούνται στους πληθυσμούς και επηρεάζουν τις πληθυσμιακές τάσεις. Επιπρόσθετα εντοπίζονται (χωρικά και εποχικά) οι κατά τόπους σημαντικές περιοχές παρουσίας ή θνησιμότητας του είδους, ώστε να βελτιωθεί η εφαρμογή των αντίστοιχων διαχειριστικών μέτρων.

Για την αξιολόγηση της διακύμανσης των δεικτών παρακολούθησης λαμβάνονται υπόψιν:

- Τα πληθυσμιακά στοιχεία του αναπαραγόμενου πληθυσμού της *Monachus monachus* όπως έχουν καθοριστεί από το έργο Εποπτείας, με την όποια επικαιροποίησή τους.
- Οι τιμές-στόχοι που καθορίζονται από τους Ειδικούς Στόχους Διατήρησης του έργου Εποπτείας, σε όποιες περιοχές μελέτης αυτοί έχουν καθοριστεί.
- Ο Βαθμός Διατήρησης των ενδιαιτημάτων, όπου αυτός έχει καθοριστεί και με την όποια επικαιροποίησή του.
- Η υπάρχουσα αξιολόγηση του τύπου και του βαθμού πιέσεων, σε όποιες περιοχές μελέτης έχουν καθοριστεί.
- Τα δεδομένα που θα προκύψουν από το ίδιο αυτό το Πρόγραμμα Παρακολούθησης.

Σημειώνεται ότι το Πρόγραμμα Παρακολούθησης του Σχεδίου Διαχείρισης της φώκιας *Monachus monachus* στο θαλάσσιο χώρο θα υλοποιηθεί σε όσες περιοχές γίνεται συστηματική χρήση των χερσαίων ή θαλάσσιων καταφυγίων από τις φώκιες, βάσει των δεδομένων που θα προκύψουν από τις σχετικές μελέτες βάσης Α.4 «Καταγραφή και αξιολόγηση καταλληλότητας θαλάσσιων σπηλαίων ως καταφύγια ανάπαυσης και αναπαραγωγής του είδους *Monachus monachus*», Α.5 «Εκτίμηση των πληθυσμών της Μεσογειακής Φώκιας *Monachus monachus* στο θαλάσσιο χώρο, της κατάστασης των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας, και των σχετικών πιέσεων/απειλών».

***Χρόνος εφαρμογής*: 3 έτη**

Ο χρόνος εφαρμογής του Προγράμματος Παρακολούθησης συνίσταται στα 3 έτη με δυνατότητα χρονικής επέκτασης στις περιοχές όπου θα κριθεί ως απαραίτητη βάσει των αποτελεσμάτων του αρχικού Προγράμματος Παρακολούθησης.

***Προϋπολογισμός (χωρίς ΦΠΑ):* 100.000€**

Φορέας υλοποίησης

- Πανεπιστημιακά και ερευνητικά Ιδρύματα
- ΜΚΟ
- ΥΠΑΑΤ
- ΜΔΠΠ/ΟΦΥΠΕΚΑ

5.5.1.4.6 Παρακολούθηση των πληθυσμών του δίθυρου μαλάκιου *Pinna nobilis*

Το πρόγραμμα παρακολούθησης αποσκοπεί στη συνεχή ενημέρωση των διαθέσιμων δεδομένων σχετικά με την κατάσταση των εναπομείναντων πληθυσμών του δίθυρου μαλάκιου *Pinna nobilis*, την πραγματοποίηση συστηματικής δράσης αποκατάστασης των πληθυσμών του, και τη μείωση των ανθρωπογενών επιπτώσεων σε χαμηλό βαθμό πιέσεων ώστε να δημιουργηθούν οι κατάλληλες συνθήκες για τη βελτίωση των μελλοντικών προοπτικών διατήρησης του είδους.

Επιλογή παραμέτρων

- Εκτίμηση του συνολικού αριθμού ατόμων πίννας ανά ηλικιακή κλάση και κατάσταση υγείας (ζωντανή, νεκρή, επηρεασμένη). Ως νεκρές νοούνται οι πίννες που υπολογίζεται ότι έχουν πεθάνει εντός του τελευταίου έτους, σύμφωνα με την κατάσταση του οστράκου και του βαθμού εποίκισής του από άλλους οργανισμούς.
- Εκτίμηση της πυκνότητας και της έκτασης (συνολικής επιφάνειας) του εκάστοτε πληθυσμού.
- Προσδιορισμός του ετήσιου ρυθμού αναπαραγωγής (νεαρά άτομα ανά έτος) στις 'περιοχές προστασίας και αποκατάστασης'.
- Αξιολόγηση της κατάστασης των κρίσιμων ενδιαιτημάτων του είδους (Τ.Ο. 1110, 1120*, 1150* και 1160)
- Προσδιορισμός και αξιολόγηση πιθανών πιέσεων και απειλών για το είδος και τα ενδιαιτήματα του.

Μεθοδολογία

Η μεθοδολογία του προγράμματος παρακολούθησης και αποκατάστασης συμπεριλαμβάνει τρεις διακριτές δράσεις:

Α. Πληθυσμιακή μελέτη:

Μετά από την αρχική φάση ανίχνευσης των πληθυσμών σύμφωνα με τη μελέτη βάσης Α.6 «Ταχεία καταγραφή και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους», στις περιοχές όπου έχουν εντοπιστεί ζωντανοί πληθυσμοί θα γίνει εκτίμηση της πληθυσμιακής πυκνότητας και του μεγέθους του εκάστοτε πληθυσμού. Η δράση αυτή μπορεί να συμβεί είτε πριν είτε μετά τη δράση οριοθέτησης της εκάστοτε 'περιοχής προστασίας και αποκατάστασης' (δράση διαχείρισης Γ.2 «Οριοθέτηση 'περιοχών για την προστασία των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*)' και 'περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*)' και πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του είδους'»). Η πληθυσμιακή εκτίμηση ανά περιοχή γίνεται με τη μέθοδο Δειγματοληψίας Αποστάσεων (Distance; Thomas et al. 2010) κατά μήκος γραμμικών διατομών με την ανάπτυξη μίτου 200 μέτρων κατά το μέγιστο (βαθμονομημένος ανά 1 μέτρο). Η μέθοδος διενεργείται με αυτόνομη κατάδυση από δύο (2) παρατηρητές σε βάθη από 0-30 μέτρα (ανάλογα τη μορφολογία της περιοχής). Ο πρώτος παρατηρητής διερευνά την περιοχή γύρω από το μίτο για την αναζήτηση ατόμων πίννας. Εφόσον εντοπίσει άτομο, καταγράφει το βάθος εντοπισμού, το μέγεθος του κελύφους και την κάθετη απόσταση του από το μίτο. Ο δεύτερος παρατηρητής καταγράφει το μέσο βάθος ανά πέντε (5) μέτρα απόστασης, τα γενικά χαρακτηριστικά του πυθμένα (όπως τύπος υποστρώματος, τύπος οικοτόπου, ενδείξεις πιέσεων/απειλών) και την παρουσία άλλων ειδών ενδιαφέροντος. Στην περίπτωση που ο πληθυσμός είναι πολύ μικρός, τότε συστήνεται η ακριβής μέτρηση των ατόμων και η χαρτογράφηση της θέσης του εκάστοτε ατόμου. Σε κάθε περίπτωση

συστήνεται και το σημάδεμα (‘μαρκάρισμα’) επιλεγμένων ατόμων διαφορετικών ηλικιακών κλάσεων, για τη μετέπειτα παρακολούθηση του ρυθμού ανάπτυξης τους.

Β. Παρακολούθηση αβιοτικών χαρακτηριστικών

Σε όλες τις περιοχές προστασίας και αποκατάστασης της πίννας θα πρέπει να γίνεται συστηματική παρακολούθηση επιλεγμένων αβιοτικών παραμέτρων (αλατότητα, θερμοκρασία) με επιτόπιες μετρήσεις και αυτόματα καταγραφικά σε τουλάχιστον μηνιαίο επίπεδο. Παράλληλα θα πρέπει να γίνεται καταγραφή και εκτίμηση των φυσικών και ανθρωπογενών πιέσεων και απειλών.

Παρακολούθηση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του Σχεδίου Διαχείρισης

Επιλογή παραμέτρων

Για την παρακολούθηση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του σχεδίου δράσης και της επίτευξης των στόχων διαχείρισης ανά ‘περιοχή προστασίας και αποκατάστασης’, σημαντικές παράμετροι για την αξιολόγηση της κατάστασης του είδους είναι οι ακόλουθες:

- Ο ρυθμός ανάπτυξης ή συρρίκνωσης των πληθυσμών
- Το ποσοστό επιβίωσης των νεαρών και μεταφυτευμένων ατόμων
- Ο ρυθμός ανάπτυξης της πίννας
- Η κατάστασης του ενδιαιτήματος
- Ο βαθμός των πιέσεων και απειλών που επηρεάζουν την επιβίωση της πίνας και την ποιότητα του ενδιαιτήματος

Μεθοδολογία

Η παρακολούθηση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων διαχείρισης βασίζεται στον καθορισμό δεικτών παρακολούθησης. Οι σημαντικότεροι δείκτες παρακολούθησης για κάθε περιοχή ετησίως, είναι οι ακόλουθοι:

<u>Δείκτες παρακολούθησης σχετικά με τον πληθυσμό του είδους</u>

- Ο ετήσιος συνολικός αριθμός ζωντανών ατόμων ανά πληθυσμό
- Ο ετήσιος συνολικός αριθμός νεκρών ατόμων (που έχουν πεθάνει εντός του τελευταίου έτους) ανά πληθυσμό
- Ο ετήσιος συνολικός αριθμός νεαρών (νέο-εγκατεστημένων) ατόμων ανά πληθυσμό
- Ο ετήσιος αριθμός ζωντανών και νεκρών μεταφυτευμένων ατόμων ανά πληθυσμό
- Η ετήσια πυκνότητα των ατόμων (ανά τετραγωνικό μέτρο) ανά πληθυσμό
- Η επανεκτίμηση των χωρικών ορίων του εκάστοτε πληθυσμού
- Ο ρυθμός ανάπτυξης των μεταφυτευμένων και των μη-μεταφυτεμένων ατόμων ανά πληθυσμό
- Η μηνιαία αξιολόγηση της κατάστασης του ενδιαιτήματος και των αβιοτικών του χαρακτηριστικών ανά ‘περιοχή προστασίας και αποκατάστασης’
- Η μηνιαία αξιολόγηση του βαθμού των φυσικών και ανθρωπογενών πιέσεων και απειλών, οι οποίες επηρεάζουν την επιβίωση της πίνας και την ποιότητα του ενδιαιτήματος.

Από τους παραπάνω δείκτες παρακολούθησης, την εφαρμογή κατάλληλων στατιστικών μεθόδων, και την ανάλυση της διακύμανσης των μέσων όρων αλλά και των ελάχιστων/μέγιστων τιμών, προκύπτει η αξιολόγηση της πληθυσμιακής εκτίμησης και μελλοντικής τάσης των πληθυσμών.

Δείκτες παρακολούθησης σχετικά με το ενδιαίτημα του είδους

- Η μηνιαία θερμοκρασία της στήλης του νερού σε όλο το βαθυμετρικό εύρος κατανομής του πληθυσμού. Καλό είναι να υπάρχουν πολλαπλές μετρήσεις ανά μήνα για τον υπολογισμό του μηνιαίου μέσου όρου.
- Η μηνιαία αλατότητα της στήλης του νερού σε όλο το βαθυμετρικό εύρος κατανομής του πληθυσμού. Καλό είναι να υπάρχουν πολλαπλές μετρήσεις ανά μήνα για τον υπολογισμό του μηνιαίου μέσου όρου.
- Ο βαθμός κυματικής δράσης ανά μήνα και εποχή.
- Η οικολογική κατάσταση του ενδιαιτήματος, όπως προκύπτει από τα συναφή έργα και δράσεις διαχείρισης των σχετικών Τ.Ο.
- Η συσσώρευση σκουπιδιών των κρίσιμων Τ.Ο. για την πίννα.

Δείκτες παρακολούθησης σχετικά με τις πιέσεις που ασκούνται στο είδος και στα καταφύγια του

- Αξιολόγηση του βαθμού των σημαντικών πιέσεων που ασκούνται στην πίννα.
- Ο βαθμός ανθρώπινης παρουσίας ή / και δραστηριότητας εντός και πέριξ των περιοχών προστασίας (π.χ. ελεύθερη ή αυτόνομη κατάδυση, υποβρύχιο ψάρεμα, κωπηλασία, τουριστικές δραστηριότητες, κ.λπ.) που φαίνεται να επηρεάζουν την οικολογική κατάσταση του είδους ή των ενδιαιτημάτων του ανά μήνα και έτος.

Η συστηματική παρακολούθηση των δεικτών που αφορούν στην ποιότητα του ενδιαιτήματος του είδους και των πιέσεων που ασκούνται στο είδος, σε συνδυασμό με την εφαρμογή των αντίστοιχων διαχειριστικών μέτρων, αποσκοπεί στον περιορισμό της υποβάθμισης και καταστροφής των 'περιοχών προστασίας και αποκατάστασης', και στη διασφάλιση της καλής κατάστασης των ενδιαιτημάτων και των πληθυσμών του είδους.

Αξιολόγηση διακύμανσης των δεικτών παρακολούθησης

Καθώς δεν υπάρχουν προηγούμενα ποσοτικά δεδομένα σε ότι αφορά την παρουσία της πίννας στις συγκεκριμένες περιοχές, για την αξιολόγηση της διακύμανσης των δεικτών παρακολούθησης θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψιν:

- τα δεδομένα που θα προκύπτουν από το ίδιο αυτό πρόγραμμα παρακολούθησης,
- τα δεδομένα που θα προκύπτουν από τα αντίστοιχα έργα παρακολούθησης που αφορούν στους διαφορετικούς Τ.Ο. που θεωρούνται ως κρίσιμο ενδιαίτημα για την πίννα.
- ο Βαθμός Διατήρησης και οι τιμές-στόχοι που καθορίζονται από τους Ειδικούς Στόχους Διατήρησης του έργου Εποπτείας για τους διαφορετικούς Τ.Ο. που θεωρούνται ως κρίσιμο ενδιαίτημα για την πίννα, σε όποιες περιοχές μελέτης αυτοί έχουν καθοριστεί.
- η υπάρχουσα αξιολόγηση του βαθμού πιέσεων, σε όποιες περιοχές μελέτης έχει καθοριστεί.

Σημειώνεται ότι το πρόγραμμα παρακολούθησης του Σχεδίου Διαχείρισης για την *Pinna nobilis* θα υλοποιηθεί σε όσες περιοχές οριστούν ως 'περιοχές προστασίας και αποκατάστασης της πίννας', βάσει των δράσεων Α.6 «Ταχεία καταγραφή και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων /

πληθυσμών του είδους [Μελέτη βάσης]» και Γ.2 «Οριοθέτηση 'περιοχών για την προστασία των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*)' και 'περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών της πίννας (*Pinna nobilis*)' και πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του είδους'».

Χρόνος εφαρμογής: 5 έτη (ελάχιστο)

Εργασίες πεδίου: 6 μήνες / έτος.

Επεξεργασία δεδομένων: Ιανουάριος-Φεβρουάριος κάθε έτους.

Σύνταξη Τεχνικών Εκθέσεων αποτελεσμάτων: Φεβρουάριος-Μάρτιος κάθε έτους.

Προϋπολογισμός (χωρίς ΦΠΑ)

150.000€ (30.000€/έτος)

Φορέας υλοποίησης

ΥΠΕΝ/ ΟΦΥΠΕΚΑ,

Πανεπιστημιακά και ερευνητικά Ιδρύματα

ΜΚΟ

5.5.1.5 Είδη ορνιθοπανίδας

Βασικός σκοπός της παρακολούθησης αποτελεί η επόπτευση της σύγκλησης ή απόκλισης του προστατευτέο αντικείμενου από την επιθυμητή κατάσταση διατήρησής του. Εξασφαλίζει ουσιαστικά τη δημιουργία χρονοσειρών δεδομένων για την αποτύπωση της παρούσας κατάστασης των πληθυσμών των ειδών και την έγκαιρη ανίχνευση αλλαγών των πληθυσμών των πουλιών ώστε να υπάρχει καλύτερος σχεδιασμός διαχειριστικών δράσεων για τα είδη αυτά.

Η παρακολούθηση των «πολύ σημαντικών ειδών» ορνιθοπανίδας θα λάβει χώρα ανά ομάδες που έχουν παρόμοιες οικολογικές απαιτήσεις και ανά τύπο παρουσίας. Οι μέθοδοι παρακολούθησης καθορίζονται τόσο από τις οικολογικές απαιτήσεις όσο και από τον τύπου παρουσίας. Έτσι, σύνηθες είναι ότι ένα είδος απαιτεί διαφορετική μεθοδολογική προσέγγιση στην παρακολούθηση του ανάλογα με το τύπο παρουσίας του.

Η παρακολούθηση κάθε παραμέτρου του προστατευτέου αντικειμένου θα συνοδεύεται από μια παράλληλη παρακολούθηση των απειλών και την υποβάθμισης του. Σε κάθε επίσκεψη στην προστατευτέα περιοχή (στα πλαίσια της παρακολούθησης) θα συμπληρώνεται ειδικό διαμορφωμένο πρωτόκολλο που θα ποσοτικοποιεί α) τον τύπο, β) την ένταση γ) τη θέση και τη δ) χρονική στιγμή της απειλής/υποβάθμισης. Το πρωτόκολλο θα είναι οριζόντιο και θα εφαρμόζεται σε όλες τις δράσεις της παρακολούθησης των παραμέτρων του προστατευτέου αντικειμένου.

GR2510004 - Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο (ΖΕΠ)

Παράμετρος παρακολούθησης: Εκτίμηση πληθυσμού, επικρατειών και θέσεις φωλεοποίησης «σημαντικών ειδών» ημερόβιων αρπακτικών πουλιών (Τάξη: Accipitriformes) με μόνιμο ή αναπαραγόμενο πληθυσμό (τύπο παρουσίας p και r)

Α. Μέθοδος: Συνδυασμός σημειακών (από επιλεγμένες θέσεις; Look and see) και γραμμικών καταγραφών (οδικώς, road counts) με παράλληλη καταγραφή ηθολογικών στοιχείων και θέσεις φωλιών σε χάρτη. Ταυτόχρονες καταμετρήσεις από τουλάχιστον δύο παρατηρητές είναι απαραίτητη. Απαιτούνται πολλαπλές επισκέψεις (τουλάχιστον τριπλή/έτος επανάληψη κάθε διαδρομής ή σημείου). Η επιλογή των διαδρομών και των σημείων θέας θα γίνει με τέτοιο τρόπο ώστε να υπάρχει όσο μεγαλύτερη γεωγραφική κάλυψη όσο και αντιπροσωπευτική κάλυψη των διαθεσίμων καταλλήλων ενδιαιτημάτων (πχ βράχια για τα αρπακτικά που φωλιάζουν σε αυτά). Θέσεις φωλεοποίησης που προσδιορίζονται εκτός πρωτοκόλλου καταγραφών (πχ τυχαίες καταγραφές ή επιβεβαιωμένη πληροφορία), συνυπολογίζονται στον υπολογισμό επικρατειών και των πληθυσμών. Κατά την παρακολούθηση των παραπάνω ειδών καταγράφονται και όλα τα είδη πουλιών της Τάξης Accipitriformes που είναι παρόντα ανεξάρτητα αν έχουν χαρακτηριστεί «σημαντικά είδη» για την περιοχή.

Προτεινομένη βιβλιογραφία:

- Poirazidis, K., Schindler, S., Ruiz, C., & Scandolara, C. (2009). Monitoring breeding raptor populations-a proposed methodology using repeatable methods and GIS. Avocetta 33: 59-69

Β. Χρόνος εφαρμογής: Κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου. Πολλαπλές επισκέψεις που χρονικά καλύπτουν την αναπαραγωγική περίοδο όλων των εμπλεκόμενων ειδών.

Γ. Προϋπολογισμός: 20,000€

Δ. Φορέας υλοποίησης: Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής

Παράμετρος παρακολούθησης: Εκτίμηση αναπαραγωγικής επιτυχίας του Χρυσαετού (*Aquila chrysaetos*).

Α. Μέθοδος: Καταγραφή από εποπτικό σημείο, με απευθείας θέα τη φωλιά, με τη χρήση τηλεσκοπίου τον α) αριθμό αυγών β) νεοσσών γ) πτερομένων νεοσσών. Απαιτεί τουλάχιστον τριπλή επίσκεψη σε κάθε φώλια. Οι θέσεις φωλεοποίησης θα καθοριστούν από την παρακολούθησης της παραμέτρου "Εκτίμηση πληθυσμού και επικρατειών ημερόβιων αρπακτικών πουλιών με μόνιμο ή αναπαραγόμενο πληθυσμό (τύπο παρουσίας p και r)".

Β. Χρόνος εφαρμογής: Κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου. Οι ακριβές ημερομηνίες θα καθοριστούν αρχικά από τη βιβλιογραφικά για κάθε είδος και θα προσαρμοστούν στις τοπικές συνθήκες με βάση την εμπειρία που θα συσσωρευτεί με την υλοποίηση της παρακολούθησης.

Γ. Προϋπολογισμός: 8,100€

Δ. Φορέας υλοποίησης: Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής

Παράμετρος παρακολούθησης: Εκτίμηση του αναπαραγόμενου πληθυσμού του Μπούφου (*Bubo bubo*)

Α. Μέθοδος: Καταγραφή καλεσμάτων του είδους σε τετραγωνικές δειγματοληπτικές επιφάνειες των 2x2km με τη χρήση παθητικών βιο-ακουστικών παθητικών σταθμών. Η επιλογή των δειγματοληπτικών σταθμών θα γίνει τυχαία εντός περιέχων που καλύπτουν τις οικολογικές απαιτήσεις του είδους. Η διάρκεια καταγραφής θα πρέπει να είναι τουλάχιστον τις 5 νύχτες ανά δειγματοληπτική επιφάνεια. Η εκτίμηση πληθυσμού θα πραγματοποιείται για όλα τα είδη των νυκτόβιων αρπακτικών που θα καταγραφούν.

Προτεινομένη βιβλιογραφία:

- Duchac, Leila S., Damon B. Lesmeister, Katie M. Dugger, Zachary J. Ruff, and Raymond J. Davis. "Passive acoustic monitoring effectively detects Northern Spotted Owls and Barred Owls over a range of forest conditions." The Condor 122, no. 3 (2020): duaa017.

Β. Χρόνος εφαρμογής: Οι καταγραφές θα λάβουν χώρα την περίοδο Νοέμβριος - Ιανουάριος.

Γ. Προϋπολογισμός: 9,400 €

Δ. Φορέας υλοποίησης: Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής

Παράμετρος παρακολούθησης: Εκτίμηση αναπαραγόμενου πληθυσμού Πετροπέρδικας (*Alectoris graeca*)

Α. Μέθοδος: Καταγραφή των επικρατειών αρσενικών με γραμμικές καταγραφές (line transects) ή σημειακών καταγραφών (point counts) με τη χρήση της μεθόδου "Distance sampling" και την αναπαραγωγή μαγνητοφωνημένων φωνών του είδους. Καταγράφεται η θέση από την όποια τα αρσενικά άτομα ανταποκρίνονται στο ηχητικό κάλεσμά. Αντίστοιχα όταν υπάρχει οπτική καταγραφή καταγράφεται η ακριβής θέση της παρατήρησης (αζιμούθιο και απόσταση από τον παρατηρητή). Οι διαδρομές ή τα σημεία καταγραφής επαναλαμβάνονται κάθε 20 ημέρες. Ο αριθμός των σημείων ή/και των διαδρομών και ο αριθμός των επαναλήψεων θα εξαρτηθεί από τον συνολικό αριθμό των

παρατηρήσεων. Κατά την παρακολούθηση των παραπάνω ειδών καταγράφονται και όλα τα είδη πουλιών που είναι παρόντα.

Προτεινομένη βιβλιογραφία:

- Buckland, S. T., Rexstad, E. A., Marques, T. A., & Oedekoven, C. S. (2015). Distance sampling: methods and applications (Vol. 431). New York, NY, USA: Springer.
- Amici A., Serrani., F, Primi R, Adriani, S., Viola, P, Bonanni M (2013) Status of rock partridge *Alectoris graeca* in Lazio Region, Central Italian Apennine: six years of monitoring Avocetta 37: 119-124.

Β. Χρόνος εφαρμογής: Οι καταγραφές πραγματοποιούνται από τις 20 Απριλίου μέχρι 15 Ιουνίου από τις 05:00 μέχρι τις 12:00, κατά τη διάρκεια ημερών με ευνοϊκές συνθήκες.

Γ. Προϋπολογισμός: 8, 300€

Δ. Φορέας υλοποίησης: Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής

Παράμετρος παρακολούθησης: Εκτίμηση αναπαραγόμενο πληθυσμού Μεσαίου Δρυοκολάπτη (*Leiopicus medius*)

Α. Μέθοδος: Χρήση γραμμικών διαδρομών (line trasect), τυχαία επιλεγμένες εντός περιοχών που καλύπτουν τις οικολογικές απαιτήσεις του είδους. Κάθε 500 m, επί της γραμμικής διαδρομής, για διάστημα 5 λεπτών, ο παρατηρητής εξετάζει την παρουσία του είδους οπτικά (με γυμνό μάτι ή κυάλια) ή/και ακουστικά. Στην περίπτωση που δεν έχει εντοπιστεί στο διάστημα αυτό, προχωράει στην την αναπαραγωγή μαγνητοφωνημένων καλεσμάτων και τυμπανισμάτων (drumming) του είδους για 30 δευτερόλεπτα και εξετάζει ξανά για την παρουσία του είδους. Παρατηρήσεις του είδους καταγράφονται και εκτός σημαιών καταγραφής. Οι γεωγραφικές συντεταγμένες των σημείων καταγραφής, ανεξάρτητα αν υπήρξε παρατήρηση του είδους ή όχι, καταγράφονται με gps. Οι μετρήσεις επαναλαμβάνονται τρεις φορές.

Προτεινομένη βιβλιογραφία:

- Gerdzhikov, Georgi P., Kostadin B. Georgiev, Dimitar G. Plachiyski, Tzvetan Zlatanov, and Peter S. Shurulinkov. "Habitat requirements of the white-backed woodpecker *Dendrocopos leucotos* lilfordi (Sharpe & Dresser, 1871) (Piciformes: Picidae) in Strandzha mountain, Bulgaria." Acta Zool. Bulg 70 (2018): 527-534.

Β. Χρόνος εφαρμογής: Καταγραφές πραγματοποιούνται από τις αρχές Μαρτίου μέχρι 15 Ιουνίου.

Γ. Προϋπολογισμός: 8,150€

Δ. Φορέας υλοποίησης: Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής

Παράμετρος παρακολούθησης: Εκτίμηση πληθυσμών, μόνιμων ή αναπαραγόμενων «σημαντικών ειδών» της Τάξης Passeriformes και «σημαντικών» ειδών με παρόμοιες οικολογικές απαιτήσεις (είδη της Τάξης Columbidae) (τύπο παρουσίας p και r).

Α. Μέθοδος: Σημειακές (point counts) και γραμμικές καταγραφές (line counts) με τη χρήση της μεθόδου «Distance sampling». Η μέθοδός απαιτεί τριπλή επίσκεψη σε κάθε θέση καταγραφής. Η επιλογή των θέσεων καταγραφής θα γίνει τυχαία, όπως ορίζει η μέθοδός του «Distance sampling», με διασφάλιση ότι τα ενδιαιτήματα που καλύπτουν τις οικολογικές απαιτήσεις των ειδών

χαρακτηρισμού αντιπροσωπεύονται επαρκώς. Οι καταγραφές απαιτούν τη χρήση κυλιών, gps και αποστασιόμετρου. Κατά την παρακολούθηση των παραπάνω ειδών καταγράφονται και όλα τα είδη πουλιών της Τάξης Passeriformes, Columbidae, Galliformes που είναι παρόντα ανεξάρτητα αν έχουν χαρακτηριστεί «πολύ σημαντικά» είδη για την περιοχή.

Προτεινομένη βιβλιογραφία:

- Buckland, S. T., Rexstad, E. A., Marques, T. A., & Oedekoven, C. S. (2015). Distance sampling: methods and applications (Vol. 431). New York, NY, USA: Springer.

Β. Χρόνος εφαρμογής: Κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδους (τέλη Μαρτίου με αρχές Ιουνίου).

Γ. Προϋπολογισμός: 3,600€

Δ. Φορέας υλοποίησης: Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής

GR2530006 - Όρη Ζήρεια (Κυλλήνη) (ΖΕΠ)

Παράμετρος παρακολούθησης: Εκτίμηση πληθυσμού, επικρατειών και θέσεων φωλεοποίησης «σημαντικών ειδών» ημερόβιων αρπακτικών πουλιών (Τάξη: Accipitriformes) με μόνιμο ή αναπαραγόμενο πληθυσμό (τύπο παρουσίας p και r).

Α. Μέθοδος: Συνδυασμός σημειακών (από επιλεγμένες θέσεις; Look and see) και γραμμικών καταγραφών (οδικώς, road counts) με παράλληλη καταγραφή ηθολογικών στοιχείων και θέσεις φωλιών σε χάρτη. Ταυτόχρονες καταμετρήσεις από τουλάχιστον δύο παρατηρητές είναι απαραίτητη. Απαιτούνται πολλαπλές επισκέψεις (τουλάχιστον τριπλή επανάληψη κάθε διαδρομής ή σημείου). Η επιλογή των διαδρομών και των σημείων θέας θα γίνει με τέτοιων τρόπο ώστε να υπάρχει όσο μεγαλύτερη γεωγραφική κάλυψη όσο και αντιπροσωπευτική κάλυψη των διαθεσίμων καταλλήλων ενδιαιτημάτων. Θέσεις φωλεοποίησης που προσδιορίζονται εκτός πρωτοκόλλου καταγραφών, συνυπολογίζονται στον υπολογισμό επικρατειών και των πληθυσμών. Κατά την παρακολούθηση των παραπάνω ειδών καταγράφονται και όλα τα είδη πουλιών της Τάξης Accipitriformes που είναι παρόντα ανεξάρτητα αν έχουν χαρακτηριστεί «σημαντικά είδη» για την περιοχή.

Προτεινομένη βιβλιογραφία:

- Poirazidis, K., Schindler, S., Ruiz, C., & Scandolara, C. (2009). Monitoring breeding raptor populations-a proposed methodology using repeatable methods and GIS. Avocetta 33: 59-69.

Β. Χρόνος εφαρμογής: Κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου. Πολλαπλές επισκέψεις που χρονικά καλύπτουν την αναπαραγωγική περίοδο όλων των εμπλεκόμενων ειδών.

Γ. Προϋπολογισμός: 33,000€

Δ. Φορέας υλοποίησης: Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής

Παράμετρος παρακολούθησης: Εκτίμηση αναπαραγωγικής επιτυχίας του Χρυσογέρακα (Falco biarmicus).

Α. Μέθοδος: Καταγραφή από εποπτικό σημείο, με απευθείας θέα τη φωλιά, με τη χρήση τηλεσκοπίου τον α) αριθμό αυγών β) νεοσσών γ) πτερομένων νεοσσών. Απαιτεί τουλάχιστον τριπλή επίσκεψη σε κάθε φώλια. Οι θέσεις φωλεοποίησης θα καθοριστούν από την παρακολούθηση της παραμέτρου "Εκτίμηση πληθυσμού και επικρατειών ημερόβιων αρπακτικών πουλιών με μόνιμο ή αναπαραγόμενο πληθυσμό (τύπο παρουσίας p και r)".

Β. Χρόνος εφαρμογής: Κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου. Οι ακριβές ημερομηνίες θα καθοριστούν αρχικά από τη βιβλιογραφικά για κάθε είδος και θα προσαρμοστούν στις τοπικές συνθήκες με βάση την εμπειρία που θα συσσωρευτεί με την υλοποίηση της παρακολούθησης.

Γ. Προϋπολογισμός: 8,100€

Δ. Φορέας υλοποίησης: Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής

Παράμετρος παρακολούθησης: Εκτίμηση αναπαραγόμενου πληθυσμού Πετροπέρδικας (*Alectoris graeca*)

Α. Μέθοδος: Καταγραφή των επικρατειών αρσενικών με γραμμικές καταγραφές (line transects) ή σημειακών καταγραφών (point counts) με τη χρήση της μεθόδου "Distance sampling" και την αναπαραγωγή μαγνητοφωνημένων φωνών του είδους. Καταγράφεται η θέση από την όποια τα αρσενικά άτομα ανταποκρίνονται στο ηχητικό κάλεσμά. Αντίστοιχα όταν υπάρχει οπτική καταγραφή καταγράφεται η ακριβής θέση της παρατήρησης (αζιμούθιο και απόσταση από τον παρατηρητή). Οι διαδρομές ή τα σημεία καταγραφής επαναλαμβάνονται κάθε 20 ημέρες. Ο αριθμός των σημειων ή/και των διαδρομών και ο αριθμός των επαναλήψεων θα εξαρτηθεί από τον συνολικό αριθμό των παρατηρήσεων. Κατά την παρακολούθηση των παραπάνω ειδών καταγράφονται και όλα τα είδη πουλιών που είνια παρόντα.

Προτεινομένη βιβλιογραφία:

- Buckland, S. T., Rexstad, E. A., Marques, T. A., & Oedekoven, C. S. (2015). Distance sampling: methods and applications (Vol. 431). New York, NY, USA: Springer.
- Amici A., Serrani., F, Primi R, Adriani, S., Viola, P, Bonanni M (2013) Status of rock partridge *Alectoris graeca* in Lazio Region, Central Italian Apennine: six years of monitoring Avocetta 37: 119-124

Β. Χρόνος εφαρμογής: Καταγραφές πραγματοποιούνται από τις 20 Απριλίου μέχρι 15 Ιουνίου από τις 05:00 μέχρι τις 12:00, κατά τη διάρκεια ημερών με ευνοϊκές συνθήκες.

Γ. Προϋπολογισμός: 5,550€

Δ. Φορέας υλοποίησης: Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής

Παράμετρος παρακολούθησης: Εκτίμηση πληθυσμού αναπαραγόμενο πληθυσμού του Λευκονώτη (*Dendrocopos leucotos*) και του Μεσαίου Δρυοκολάπτη (*Leiopicus medius*).

Α. Μέθοδος: Χρήση γραμμικών διαδρομών (line trasect), τυχαία επιλεγμένες εντός περιοχών που καλύπτουν τις οικολογικές απαιτήσεις του είδους. Κάθε 500 m, επί της γραμμικής διαδρομής, για διάστημα 5 λεπτών, ο παρατηρητής εξετάζει την παρουσία του είδους οπτικά (με γυμνό μάτι ή κυάλια) ή/και ακουστικά. Στην περίπτωση που δεν έχει εντοπιστεί στο διάστημα αυτό, προχωράει στην την αναπαραγωγή μαγνητοφωνημένων καλεσμάτων και τυμπανισμάτων (drumming) του είδους για 30 δευτερόλεπτα και εξετάζει ξανά για την παρουσία του είδους. Παρατηρήσεις του είδους καταγράφονται και εκτός σημαιών καταγραφής. Οι γεωγραφικές συντεταγμένες των σημείων καταγραφής, ανεξάρτητα αν υπήρξε παρατήρηση του είδους ή όχι, καταγράφονται με gps. Οι μετρήσεις επαναλαμβάνονται τρεις φορές.

Προτεινομένη βιβλιογραφία:

- Gerdzhikov, Georgi P., Kostadin B. Georgiev, Dimitar G. Plachiyski, Tzvetan Zlatanov, and Peter S. Shurulinkov. "Habitat requirements of the white-backed woodpecker *Dendrocopos leucotos* lilfordi (Sharpe & Dresser, 1871) (Piciformes: Picidae) in Strandzha mountain, Bulgaria." Acta Zool. Bulg 70 (2018): 527-534

Β. Χρόνος εφαρμογής: Καταγραφές πραγματοποιούνται από τις αρχές Μαρτίου μέχρι 15 Ιουνίου.

Γ. Προϋπολογισμός: 13,650€

Δ. Φορέας υλοποίησης: Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής

Παράμετρος παρακολούθησης: Εκτίμηση πληθυσμών, μόνιμων ή αναπαραγόμενων «σημαντικών ειδών» της Τάξης Passeriformes (τύπο παρουσίας p και r).

Α. Μέθοδος: Σημειακές (*point counts*) και γραμμικές καταγραφές (*line counts*) με τη χρήση της μεθόδους «Distance sampling» και παράλληλο συνδυασμό χαρτογράφηση επικρατειών των ειδών χαρακτηρισμού (Αετομάχος). Η μέθοδός απαιτεί τριπλή επίσκεψη κάθε θέση καταγραφής. Η επιλογή των θέσεων καταγραφής θα γίνει τυχαία, όπως ορίζει η μέθοδός του «Distance sampling», με διασφάλιση ότι τα ενδιαιτήματα που καλύπτουν τις οικολογικές απαιτήσεις των ειδών χαρακτηρισμού αντιπροσωπεύονται επαρκώς. Οι καταγραφές απαιτούν τη χρήση κυαλιών, gps και αποστασιόμετρου. Κατά την παρακολούθηση των παραπάνω ειδών καταγράφονται και όλα τα είδη πουλιών της Τάξης Passeriformes, Columbidae , Galliformes που είναι παρόντα ανεξάρτητα αν έχουν χαρακτηριστεί «πολύ σημαντικά» είδη για την περιοχή.

Προτεινομένη βιβλιογραφία:

- Buckland, S. T., Rexstad, E. A., Marques, T. A., & Oedekoven, C. S. (2015). Distance sampling: methods and applications (Vol. 431). New York, NY, USA: Springer.

Β. Χρόνος εφαρμογής: Κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδους (τέλη Μαρτίου με αρχές Ιουνίου).

Γ. Προϋπολογισμός: 6,900€

Δ. Φορέας υλοποίησης: Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής

Παράμετρος παρακολούθησης: Εκτίμηση του αναπαραγόμενου πληθυσμού του Μπούφος (Bubo bubo)

Α. Μέθοδος: Καταγραφή καλεσμάτων του είδους σε τετραγωνικές δειγματοληπτικές επιφάνειές των 2x2km με τη χρήση παθητικών βιο-ακουστικών παθητικών σταθμών. Η επιλογή των δειγματοληπτικών σταθμών θα γίνει τυχαία εντός περιέχων που καλύπτουν τις οικολογικές απαιτήσεις του είδους. Η διάρκεια καταγραφής θα πρέπει να είναι τουλάχιστον τις 5 νύχτες ανά δειγματοληπτική επιφάνεια. Η εκτίμηση πληθυσμού θα πραγματοποιείται για όλα τα είδη των νυκτόβιων αρπακτικών που θα καταγραφούν.

Προτεινομένη βιβλιογραφία:

- Duchac, Leila S., Damon B. Lesmeister, Katie M. Dugger, Zachary J. Ruff, and Raymond J. Davis. "Passive acoustic monitoring effectively detects Northern Spotted Owls and Barred Owls over a range of forest conditions." The Condor 122, no. 3 (2020): duaa017.

Β. Χρόνος εφαρμογής: Οι καταγραφές θα λάβουν χώρα την περίοδο Νοέμβριος - Ιανουάριος.

Γ. Προϋπολογισμός: 6,350€

Δ. Φορέας υλοποίησης: Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής

GR2540007 - Όρη Ανατολικής Λακωνίας

Παράμετρος παρακολούθησης: Εκτίμηση πληθυσμού, επικρατειών και θέσεις φωλεοποίησης «σημαντικών ειδών» ημερόβιων αρπακτικών πουλιών (Τάξη: Accipitriformes) με μόνιμο ή αναπαραγόμενο πληθυσμό (τύπο παρουσίας p και r).

Α. Μέθοδος: Συνδυασμός σημειακών (από επιλεγμένες θέσεις; Look and see) και γραμμικών καταγραφών (οδικώς, road counts) με παράλληλη καταγραφή ηθολογικών στοιχείων και θέσεις φωλιών σε χάρτη. Ταυτόχρονες καταμετρήσεις από τουλάχιστον δύο παρατηρητές είναι απαραίτητη. Απαιτούνται πολλαπλές επισκέψεις (τουλάχιστον τριπλή επανάληψη κάθε διαδρομής ή σημείου). Η επιλογή των διαδρομών και των σημείων θέας θα γίνει με τέτοιον τρόπο ώστε να υπάρχει όσο μεγαλύτερη γεωγραφική κάλυψη όσο και αντιπροσωπευτική κάλυψη των διαθεσίμων καταλλήλων ενδιαιτημάτων. Θέσεις φωλεοποίησης που προσδιορίζονται εκτός πρωτοκόλλου καταγραφών, συνυπολογίζονται στον υπολογισμό επικρατειών και των πληθυσμών. Κατά την παρακολούθηση των παραπάνω ειδών καταγράφονται και όλα τα είδη πουλιών της Τάξης Accipitriformes που είναι παρόντα ανεξάρτητα αν έχουν χαρακτηριστεί «σημαντικά είδη» για την περιοχή.

Προτεινομένη βιβλιογραφία:

- Poirazidis, K., Schindler, S., Ruiz, C., & Scandolara, C. (2009). Monitoring breeding raptor populations-a proposed methodology using repeatable methods and GIS. Avocetta 33: 59-69

Β. Χρόνος εφαρμογής: Κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδους. Πολλαπλές επισκέψεις που χρονικά καλύπτουν την αναπαραγωγική περίοδο όλων των εμπλεκόμενων ειδών.

Γ. Προϋπολογισμός: 40,000€

Δ. Φορέας υλοποίησης: Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής

Παράμετρος παρακολούθησης: Εκτίμηση αναπαραγωγικής επιτυχίας του Σπιζαετού (*Aquila fasciata*) και του Φιδαετού (Circaetus gallicus)

Α. Μέθοδος: Καταγραφή από εποπτικό σημείο, με απευθείας θέα τη φωλιά, με τη χρήση τηλεσκοπίου τον α) αριθμό αυγών β) νεοσσών γ) πτερομένων νεοσσών. Απαιτεί τουλάχιστον τριπλή επίσκεψη σε κάθε φώλια. Οι θέσεις φωλεοποίησης θα καθοριστούν από την παρακολούθησης της παραμέτρου "Εκτίμηση πληθυσμού και επικρατειών ημερόβιων αρπακτικών πουλιών με μόνιμο ή αναπαραγόμενο πληθυσμό (τύπο παρουσίας p και r)".

Β. Χρόνος εφαρμογής: Κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου. Οι ακριβές ημερομηνίες θα καθοριστούν αρχικά από τη βιβλιογραφικά για κάθε είδος και θα προσαρμοστούν στις τοπικές συνθήκες με βάση την εμπειρία που θα συσσωρευτεί με την υλοποίηση της παρακολούθησης.

Γ. Προϋπολογισμός: 12,500€

Δ. Φορέας υλοποίησης: Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής

Παράμετρος παρακολούθησης: Εκτίμηση πληθυσμού αναπαραγόμενου πληθυσμού Πετροπέρδικας (*Alectoris graeca* graeca)

Α. Μέθοδος: Καταγραφή των επικρατειών αρσενικών με γραμμικές καταγραφές (line transects) ή σημειακών καταγραφών (point counts) με τη χρήση της μεθόδους "Distance sampling" και την αναπαραγωγή μαγνητοφωνημένων φωνών του είδους. Καταγράφεται η θέση από την όποια τα αρσενικά άτομα ανταποκρίνονται στο ηχητικό κάλεσμά. Αντίστοιχα όταν υπάρχει οπτική καταγραφή καταγράφεται η ακριβής θέση της παρατήρησης (αζιμούθιο και απόσταση από τον παρατηρητή). Οι διαδρομές ή τα σημεία καταγραφής επαναλαμβάνονται κάθε 20 ημέρες. Ο αριθμός των σημείων ή/και των διαδρομών και ο αριθμός των επαναλήψεων θα εξαρτηθεί από τον συνολικό αριθμό των παρατηρήσεων. Κατά την παρακολούθησης των παραπάνω ειδών καταγράφονται και όλα τα είδη πουλιών που είναι παρόντα.

Προτεινομένη βιβλιογραφία:

- Buckland, S. T., Rexstad, E. A., Marques, T. A., & Oedekoven, C. S. (2015). Distance sampling: methods and applications (Vol. 431). New York, NY, USA: Springer.
- Amici A., Serrani., F, Primi R, Adriani, S., Viola, P, Bonanni M (2013) Status of rock partridge *Alectoris graeca* in Lazio Region, Central Italian Apennine: six years of monitoring Avocetta 37: 119-124

Β. Χρόνος εφαρμογής: Καταγραφές πραγματοποιούνται από τις 20 Απριλίου μέχρι 15 Ιουνίου από τις 05:00 μέχρι τις 12:00, κατά τη διάρκεια ημερών με ευνοϊκές συνθήκες.

Γ. Προϋπολογισμός: 13,800€

Δ. Φορέας υλοποίησης: Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής

Παράμετρος παρακολούθησης: Εκτίμηση του αναπαραγόμενου πληθυσμού του Μπούφος (Bubo bubo)

Α. Μέθοδος: Καταγραφή καλεσμάτων του είδους σε τετραγωνικές δειγματοληπτικές επιφάνειές των 2x2km με τη χρήση παθητικών βιο-ακουστικών παθητικών σταθμών. Η επιλογή των δειγματοληπτικών σταθμών θα γίνει τυχαία εντός περιέχων που καλύπτουν τις οικολογικές απαιτήσεις του είδους. Η διάρκεια καταγραφής θα πρέπει να είναι τουλάχιστον τις 5 νύχτες ανά δειγματοληπτική επιφάνεια. Η εκτίμηση πληθυσμού θα πραγματοποιείται για όλα τα είδη των νυκτόβιων αρπακτικών που θα καταγραφούν.

Προτεινομένη βιβλιογραφία:

- Duchac, Leila S., Damon B. Lesmeister, Katie M. Dugger, Zachary J. Ruff, and Raymond J. Davis. "Passive acoustic monitoring effectively detects Northern Spotted Owls and Barred Owls over a range of forest conditions." The Condor 122, no. 3 (2020): duaa017.

Β. Χρόνος εφαρμογής: Οι καταγραφές θα λάβουν χώρα την περίοδο Νοέμβριος - Ιανουάριος.

Γ. Προϋπολογισμός: 14,650€

Δ. Φορέας υλοποίησης: Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής

Παράμετρος παρακολούθησης: Εκτίμηση πληθυσμών, μόνιμων ή αναπαραγόμενων «σημαντικών ειδών» της Τάξης Passeriformes και ειδών με παρόμοιες οικολογικές απαιτήσεις (είδη της Τάξης Columbidae) (τύπο παρουσίας p και r).

Α. Μέθοδος: Σημειακές (*point counts*) και γραμμικές καταγραφές (*line counts*) με τη χρήση της μεθόδους «Distance sampling» και παράλληλο συνδυασμό χαρτογράφησης επικρατειών των ειδών χαρακτηρισμού (Φρυγανοτσίχλονο, Λιοστριτσίδα, Αιγαιοτσιροβάκος). Η μέθοδός απαιτεί τριπλή επίσκεψη κάθε θέση καταγραφής. Η επιλογή των θέσεων καταγραφής θα γίνει τυχαία, όπως ορίζει η μέθοδός του «Distance sampling», με διασφάλιση ότι τα ενδιαιτήματα που καλύπτουν τις οικολογικές απαιτήσεις των ειδών χαρακτηρισμού αντιπροσωπεύονται επαρκώς. Οι καταγραφές απαιτούν τη χρήση κυλιών, gps και αποστασιόμετρου. Κατά την παρακολούθηση των παραπάνω ειδών καταγράφονται και όλα τα είδη πουλιών της Τάξης Passeriformes, Columbidae , Galliformes που είναι παρόντα ανεξάρτητα αν έχουν χαρακτηριστεί «πολύ σημαντικά» είδη για την περιοχή.

Προτεινομένη βιβλιογραφία:

- Buckland, S. T., Rexstad, E. A., Marques, T. A., & Oedekoven, C. S. (2015). Distance sampling: methods and applications (Vol. 431). New York, NY, USA: Springer.

Β. Χρόνος εφαρμογής: Κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδους (τέλη Μαρτίου με αρχές Ιουνίου).

Γ. Προϋπολογισμός: 10,750€

Δ. Φορέας υλοποίησης: Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής

Παράμετρος παρακολούθησης: Εκτίμηση «σημαντικών ειδών» της Τάξης Passeriformes και ειδών με παρόμοιες οικολογικές απαιτήσεις (είδη της Τάξης Columbidae και και Galliformes) κατά τη μετανάστευση (τύπος παρουσίας c).

Α. Μέθοδος: Σημειακές (point counts) και γραμμικές καταγραφές (line counts) με τη χρήση της μεθόδους «Distance sampling». Η μέθοδός απαιτεί μια επίσκεψη κάθε 15 ήμερες σε κάθε θέση καταγραφής. Η επιλογή των θέσεων καταγραφής θα γίνει τυχαία, όπως ορίζει η μέθοδός του «Distance sampling», με διασφάλιση ότι τα ενδιαιτήματα που καλύπτουν τις οικολογικές απαιτήσεις των σημαντικών ειδών αντιπροσωπεύονται επαρκώς. Οι καταγραφές απαιτούν τη χρήση κυλιών, gps και αποστασιόμετρου. Κατά την παρακολούθηση των παραπάνω ειδών καταγράφονται και όλα τα είδη πουλιών της Τάξης Passeriformes, Columbidae και Accipitriformes που είναι παρόντα ανεξάρτητα αν έχουν χαρακτηριστεί «σημαντικά είδη» για την περιοχή ή όχι.

Προτεινομένη βιβλιογραφία:

- Buckland, S. T., Rexstad, E. A., Marques, T. A., & Oedekoven, C. S. (2015). Distance sampling: methods and applications (Vol. 431). New York, NY, USA: Springer.

Β. Χρόνος εφαρμογής: κατά την ανοιξιάτική μεταναστευτική περίοδο (μέσα Μαρτίου – τέλη Μαΐου) και κατά τη φθινοπωρινή μεταναστευτική περίοδο ((15 Αυγούστου – 15 Οκτωβρίου).

Γ. Προϋπολογισμός: 9,000€

Δ. Φορέας υλοποίησης: Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής

GR2530002 - Λίμνη Στυμφαλία

Παράμετρος παρακολούθησης: Εκτίμηση μόνιμων ή αναπαραγόμενων πληθυσμών "σημαντικών ειδών" της Τάξης Charadriiformes, Anseriformes και Pelecaniformes (τύπος παρουσίας p και r).

Α. Μέθοδος: Συνδυασμός γραμμικών (Line transect) καταγραφών και καταγραφών από επιλεγμένες θέσεις (Look and see) για την κάλυψη όλων των ενδιαιτημάτων του υγρότοπου. Οι παρατηρήσεις γίνονται με τηλεσκόπιο/κύαλια και καταγράφονται σε χάρτη. Οι μετρήσεις επαναλαμβάνονται τρεις φορές. Καταγράφονται όλα τα είδη πουλιών (ανεξαρτήτως της Τάξης τους) που είναι παρόντα στον υγρότοπο ανεξάρτητα με το αν έχουν χαρακτηριστεί «σημαντικά είδη» ή όχι για την περιοχή.

Β. Χρόνος εφαρμογής: κατά την αναπαραγωγική περίοδο (1 Μαΐου – 15 Ιουνίου).

Γ. Προϋπολογισμός: 6,000€

Δ. Φορέας υλοποίησης: Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής

Παράμετρος παρακολούθησης: Εκτίμηση αναπαραγωγικής επιτυχίας της Βαλτόπαπιας (Aythya nyroca) και του Μικροτσικνιά (Ixobrychus minutus).

Α. Μέθοδος: Καταγραφή από εποπτικό σημείο, με απευθείας θέα τη φωλιά, με τη χρήση τηλεσκοπίου τον α) αριθμό αυγών β) νεοσσών γ) πτερομένων νεοσσών. Απαιτεί τουλάχιστον τριπλή επίσκεψη σε κάθε φώλια. Επόπτευση των φωλιών, μόνο όταν αυτό δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί από θέσεις θέας, μπορεί να πραγματοποιηθεί με τη χρήση μη επανδρωμένο αεροσκάφος (drone).

Β. Χρόνος εφαρμογής: Κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου. Οι ακριβές ημερομηνίες θα καθοριστούν αρχικά από τη βιβλιογραφικά για κάθε είδος και θα προσαρμοστούν στις τοπικές συνθήκες με βάση την εμπειρία που θα συσσωρευτεί με την υλοποίηση της παρακολούθησης.

Γ. Προϋπολογισμός: 7,000€

Δ. Φορέας υλοποίησης: Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής

Παράμετρος παρακολούθησης: Εκτίμηση πληθυσμών διαχειμαζόντων «σημαντικών ειδών» της Τάξης Anseriformes, Charadriiformes, Accipitriformes και Pelecaniformes (τύπος παρουσίας w).

Α. Μέθοδος: Η περιοχή χωρίζεται σε υποπεριοχές για καθεμία από τις οποίες σημειώνονται σε χάρτη τα κατάλληλα σημεία επόπτευσης. Με τηλεσκόπιο/κιάλια γίνεται καταμέτρηση όλων των παρυδάτιων και υβροβιών πουλιών από εποπτικά σημεία. Κάθε υποπεριοχή πρέπει να μπορεί να απογραφεί από έναν παρατηρητή μέσα σε 2-4 ώρες. Καταμετρήσεις θα πραγματοποιούνται κάθε 15 μέρες. Οι καταμετρήσεις στις υποπεριοχές θα πρέπει ιδανικά να πραγματοποιούνται παράλληλα στις γειτονικές υποπεριοχές από διαφορετικούς παρατηρητές ώστε να αποφεύγεται η διπλομέτρηση, από πουλιά που μετακινούνται εντός του υγρότοπου. Κατά την παρακολούθηση των παραπάνω ειδών καταγράφονται και όλα τα είδη πουλιών της Τάξης Anseriformes, Charadriiformes, Accipitriformes και Pelecaniformes που είναι παρόντα ανεξάρτητα αν έχουν χαρακτηριστεί «σημαντικά είδη» για την περιοχή ή όχι .

Προτεινομένη βιβλιογραφία:

- Handrinos, G., Kazantzidis, S., Alivizatos, H., Akriotis, T. and Portolou, D. (2015). International Waterbird Census in Greece 1968-2006. Analysis of the populations of wildfowl (Anseriformes) and the coot (Fulica atra). Hellenic Ornithological Society, Hellenic Bird Ringing Centre

- Maneas, G., Bousbouras, D., Norrby, V., & Berg, H. (2020). Status and distribution of waterbirds in a Natura 2000 area: The case of Gialova Lagoon, Messinia, Greece. *Frontiers in Ecology and Evolution*, *8*, 462.

Β. Χρόνος εφαρμογής: Καταμετρήσεις σε από τις 15 Νοεμβρίου μέχρι τέλος Φεβρουαρίου.

Γ. Προϋπολογισμός: 12,000€

Δ. Φορέας υλοποίησης: Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής

Παράμετρος παρακολούθησης: Εκτίμηση πληθυσμών "σημαντικών ειδών" του των Τάξεων Anseriformes, Charadriiformes, Accipitriformes και Pelecaniformes (τύπος παρουσίας c)

Α. Μέθοδος: Η περιοχή χωρίζεται σε υποπεριοχές για καθεμία από τις οποίες σημειώνονται σε χάρτη τα κατάλληλα σημεία επόπτευσης. Με τηλεσκόπιο/κιάλια γίνεται καταμέτρηση όλων των παρυδάτιων και υβροβιών πουλιών από εποπτικά σημεία. Κάθε υποπεριοχή πρέπει να μπορεί να απογραφεί από έναν παρατηρητή μέσα σε 2-4 ώρες. Καταμετρήσεις θα πραγματοποιούνται κάθε 15 μέρες. Οι καταμετρήσεις στις υποπεριοχές θα πρέπει ιδανικά να πραγματοποιούνται παράλληλα με αυτές των γειτονικών υποπεριοχών, από διαφορετικούς παρατηρητές, ώστε να αποφεύγεται η διπλομέτρηση, από πουλιά που μετακινούνται εντός του υγρότοπου. Κατά την παρακολούθηση των παραπάνω ειδών καταγράφονται και όλα τα είδη πουλιών της Τάξης Charadriiformes, Ciconiiformes Accipitriformes και Pelecaniformes που είναι παρόντα ανεξάρτητα αν έχουν χαρακτηριστεί «σημαντικά είδη» για την περιοχή ή όχι

Προτεινομένη βιβλιογραφία:

- Handrinos, G., Kazantzidis, S., Alivizatos, H., Akriotis, T. and Portolou, D. (2015). International Waterbird Census in Greece 1968-2006. Analysis of the populations of wildfowl (Anseriformes) and the coot (Fulica atra). Hellenic Ornithological Society, Hellenic Bird Ringing Centre
- Maneas, G., Bousbouras, D., Norrby, V., & Berg, H. (2020). Status and distribution of waterbirds in a Natura 2000 area: The case of Gialova Lagoon, Messinia, Greece. *Frontiers in Ecology and Evolution*, *8*, 462.

Β. Χρόνος εφαρμογής: Μηνιαίες καταμετρήσεις σε επιλεγμένες θέσεις σε μια περιοχή από τις 15 Μαρτίου μέχρι τέλος Μαΐου και από 15 Αυγούστου μέχρι 15 Οκτωβρίου.

Γ. Προϋπολογισμός: 10,000€

Δ. Φορέας υλοποίησης: Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής

GR2540006 - Υγρότοποι Εκβολών Ευρώτα

Παράμετρος παρακολούθησης: Εκτίμηση πληθυσμών "σημαντικών ειδών" του των Τάξεων Anseriformes, Charadriiformes, Accipitriformes και Pelecaniformes (τύπος παρουσίας c)

Α. Μέθοδος: Η περιοχή χωρίζεται σε υποπεριοχές για καθεμία από τις οποίες σημειώνονται σε χάρτη τα κατάλληλα σημεία επόπτευσης. Με τηλεσκόπιο/κιάλια γίνεται καταμέτρηση όλων των παρυδάτιων και υβροβιών πουλιών από εποπτικά σημεία. Κάθε υποπεριοχή πρέπει να μπορεί να απογραφεί από έναν παρατηρητή μέσα σε 2-4 ώρες. Καταμετρήσεις θα πραγματοποιούνται κάθε 15 μέρες. Οι καταμετρήσεις στις υποπεριοχές θα πρέπει ιδανικά να πραγματοποιούνται παράλληλα με αυτές των γειτονικών υποπεριοχών, από διαφορετικούς παρατηρητές, ώστε να αποφεύγεται η διπλομέτρηση, από πουλιά που μετακινούνται εντός του υγρότοπου. Κατά την παρακολούθηση των παραπάνω ειδών καταγράφονται και όλα τα είδη πουλιών της Τάξης Charadriiformes, Ciconiiformes Accipitriformes και Pelecaniformes που είναι παρόντα ανεξάρτητα αν έχουν χαρακτηριστεί «σημαντικά είδη» για την περιοχή ή όχι

Προτεινομένη βιβλιογραφία:

- Handrinos, G., Kazantzidis, S., Alivizatos, H., Akriotis, T. and Portolou, D. (2015). International Waterbird Census in Greece 1968-2006. Analysis of the populations of wildfowl (Anseriformes) and the coot (Fulica atra). Hellenic Ornithological Society, Hellenic Bird Ringing Centre
- Maneas, G., Bousbouras, D., Norrby, V., & Berg, H. (2020). Status and distribution of waterbirds in a Natura 2000 area: The case of Gialova Lagoon, Messinia, Greece. Frontiers in Ecology and Evolution, 8, 462.

Β. Χρόνος εφαρμογής: Μηνιαίες καταμετρήσεις σε επιλεγμένες θέσεις σε μια περιοχή από τις 15 Μαρτίου μέχρι τέλος Μαΐου και από 15 Αυγούστου μέχρι 15 Οκτωβρίου.

Γ. Προϋπολογισμός: 10,000€

Δ. Φορέας υλοποίησης: Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής

Παράμετρος παρακολούθησης: Εκτίμηση «σημαντικών ειδών» της Τάξης Passeriformes και ειδών με παρόμοιες οικολογικές απαιτήσεις (είδη της Τάξης Columbidae) κατά τη μετανάστευση (τύπος παρουσίας c).

Α. Μέθοδος: Σημειακές (point counts) και γραμμικές καταγραφές (line counts) με τη χρήση της μεθόδους «Distance sampling». Η μέθοδός απαιτεί μια επίσκεψη κάθε 15 ήμερες σε κάθε θέση καταγραφής. Η επιλογή των θέσεων καταγραφής θα γίνει τυχαία, όπως ορίζει η μέθοδός του «Distance sampling», με διασφάλιση ότι τα ενδιαιτήματα που καλύπτουν τις οικολογικές απαιτήσεις των σημαντικών ειδών αντιπροσωπεύονται επαρκώς. Οι καταγραφές απαιτούν τη χρήση κιαλιών, gps και αποστασιόμετρο. Κατά την παρακολούθηση των παραπάνω ειδών καταγράφονται και όλα τα είδη πουλιών της Τάξης Passeriformes, Columbidae που είναι παρόντα ανεξάρτητα αν έχουν χαρακτηριστεί «σημαντικά είδη» για την περιοχή ή όχι.

Προτεινομένη βιβλιογραφία:

- Buckland, S. T., Rexstad, E. A., Marques, T. A., & Oedekoven, C. S. (2015). Distance sampling: methods and applications (Vol. 431). New York, NY, USA: Springer.

Β. Χρόνος εφαρμογής: Κατά την ανοιξιάτική μεταναστευτική περίοδο (μέσα Μαρτίου – τέλη Μαΐου) και κατά τη φθινοπωρινή μεταναστευτική περίοδο ((15 Αυγούστου – 15 Οκτωβρίου).

Γ. Προϋπολογισμός: 4,050€

Δ. Φορέας υλοποίησης: Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής

Παράμετρος παρακολούθησης: Εκτίμηση του αναπαραγόμενου πληθυσμού του Μπούφος (Bubo bubo)

Α. Μέθοδος: Καταγραφή καλεσμάτων του είδους σε τετραγωνικές δειγματοληπτικές επιφάνειές των 2x2km με τη χρήση παθητικών βιο-ακουστικών παθητικών σταθμών. Η επιλογή των δειγματοληπτικών σταθμών θα γίνει τυχαία εντός περιέχων που καλύπτουν τις οικολογικές απαιτήσεις του είδους. Η διάρκεια καταγραφής θα πρέπει να είναι τουλάχιστον τις 5 νύχτες ανά δειγματοληπτική επιφάνεια. Η εκτίμηση πληθυσμού θα πραγματοποιείται για όλα τα είδη των νυκτόβιων αρπακτικών που θα καταγραφούν.

Προτεινομένη βιβλιογραφία:

- Duchac, Leila S., Damon B. Lesmeister, Katie M. Dugger, Zachary J. Ruff, and Raymond J. Davis. "Passive acoustic monitoring effectively detects Northern Spotted Owls and Barred Owls over a range of forest conditions." The Condor 122, no. 3 (2020): duaa017.

Β. Χρόνος εφαρμογής: Οι καταγραφές θα λάβουν χώρα την περίοδο Νοέμβριος - Ιανουάριος.

Γ. Προϋπολογισμός: 6,350€

Δ. Φορέας υλοποίησης: Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής

Παράμετρος παρακολούθησης: Εκτίμηση πληθυσμού, επικρατειών και θέσεις φωλεοποίησης «σημαντικών ειδών» ειδών της Τάξης Accipitriformes και της Τάξης Ciconiiformes με μόνιμο ή αναπαραγόμενο πληθυσμό (τύπο παρουσίας p και r).

Α. Μέθοδος: Συνδυασμός σημειακών (από επιλεγμένες θέσεις; Look and see) και γραμμικών καταγραφών (οδικώς, road counts) με παράλληλη καταγραφή ηθολογικών στοιχείων και θέσεις φωλιών σε χάρτη. Ταυτόχρονες καταμετρήσεις από τουλάχιστον δύο παρατηρητές είναι απαραίτητη. Απαιτούνται πολλαπλές επισκέψεις (τουλάχιστον τριπλή επανάληψη κάθε διαδρομής ή σημείου). Η επιλογή των διαδρομών και των σημείων θέας θα γίνει με τέτοιον τρόπο ώστε να υπάρχει όσο μεγαλύτερη γεωγραφική κάλυψη όσο και αντιπροσωπευτική κάλυψη των διαθεσίμων καταλλήλων ενδιαιτημάτων. Θέσεις φωλεοποίησης που προσδιορίζονται εκτός πρωτοκόλλου καταγραφών, συνυπολογίζονται στον υπολογισμό επικρατειών και των πληθυσμών. Κατά την παρακολούθηση των παραπάνω ειδών καταγράφονται και όλα τα είδη πουλιών της Τάξης Accipitriformes και Ciconiiformes που είναι παρόντα ανεξάρτητα αν έχουν χαρακτηριστεί «σημαντικά είδη» για την περιοχή.

Προτεινομένη βιβλιογραφία:

- Poirazidis, K., Schindler, S., Ruiz, C., & Scandolara, C. (2009). Monitoring breeding raptor populations-a proposed methodology using repeatable methods and GIS. Avocetta 33: 59-69.

Β. Χρόνος εφαρμογής: Κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδους. Πολλαπλές επισκέψεις που χρονικά καλύπτουν την αναπαραγωγική περίοδο όλων των εμπλεκόμενων ειδών.

Γ. Προϋπολογισμός: 11,000€

Δ. Φορέας υλοποίησης: Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής

Παράμετρος παρακολούθησης: Εκτίμηση πληθυσμών διαχειμαζόντων «σημαντικών ειδών» της Τάξης Anseriformes, Charadriiformes, Accipitriformes και Pelecaniformes (τύπος παρουσίας w).

Α. Μέθοδος: Η περιοχή χωρίζεται σε υποπεριοχές για καθεμία από τις οποίες σημειώνονται σε χάρτη τα κατάλληλα σημεία επόπτευσης. Με τηλεσκόπιο/κιάλια γίνεται καταμέτρηση όλων των παρυδάτιων και υβροβιών πουλιών από εποπτικά σημεία. Κάθε υποπεριοχή πρέπει να μπορεί να απογραφεί από έναν παρατηρητή μέσα σε 2-4 ώρες. Καταμετρήσεις θα πραγματοποιούνται κάθε 15 μέρες. Οι καταμετρήσεις στις υποπεριοχές θα πρέπει ιδανικά να πραγματοποιούνται παράλληλα στις γειτονικές υποπεριοχές από διαφορετικούς παρατηρητές ώστε να αποφεύγεται η διπλομέτρηση, από πουλιά που μετακινούνται εντός του υγρότοπου. Κατά την παρακολούθηση των παραπάνω ειδών καταγράφονται και όλα τα είδη πουλιών της Τάξης Anseriformes, Charadriiformes, Accipitriformes και Pelecaniformes που είναι παρόντα ανεξάρτητα αν έχουν χαρακτηριστεί «σημαντικά είδη» για την περιοχή ή όχι

Προτεινομένη βιβλιογραφία:

- Handrinos, G., Kazantzidis, S., Alivizatos, H., Akriotis, T. and Portolou, D. (2015). International Waterbird Census in Greece 1968-2006. Analysis of the populations of wildfowl (Anseriformes) and the coot (Fulica atra). Hellenic Ornithological Society, Hellenic Bird Ringing Centre
- Maneas, G., Bousbouras, D., Norrby, V., & Berg, H. (2020). Status and distribution of waterbirds in a Natura 2000 area: The case of Gialova Lagoon, Messinia, Greece. Frontiers in Ecology and Evolution, 8, 462.

Β. Χρόνος εφαρμογής: Καταμετρήσεις σε από τις 15 Νοεμβρίου μέχρι τέλος Φεβρουαρίου.

Γ. Προϋπολογισμός: 12,000€

Δ. Φορέας υλοποίησης: Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής

5.5.2 Παρακολούθηση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του Σχεδίου Διαχείρισης

Το πρόγραμμα παρακολούθησης αποσκοπεί στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του Σχεδίου Διαχείρισης, ώστε να είναι δυνατό από την αρμόδια υπηρεσία να αξιολογεί αν απαιτείται είτε βελτίωση της εφαρμογής ή τροποποίηση των μέτρων διαχείρισης, και στην αναθεώρησή του.

Το πρόγραμμα παρακολούθησης έχει δύο συνιστώσες:

Α. την παρακολούθηση του προστατευτέου αντικειμένου και

Β. την παρακολούθηση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του Σχεδίου Διαχείρισης.

Σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων διαχείρισης του Σχεδίου Διαχείρισης το σύστημα παρακολούθησης οργανώνεται μέσω κατάλληλων δεικτών. Συγκεκριμένα, οι δείκτες αξιολόγησης διακρίνονται σε:

Α. Δείκτες Εκροής (ΔΕ), οι οποίοι εκτιμούν τον βαθμό υλοποίησης του εκάστοτε μέτρου, όπως για παράδειγμα ο αριθμός των σεμιναρίων ή των ατόμων που καταρτίστηκαν ως δείκτες εκροής για δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, και

Β. Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ), οι οποίοι εκτιμούν τον βαθμό στον οποίο το εκάστοτε μέτρο έχει επιτύχει το επιθυμητό αποτέλεσμα στο προστατευτέο αντικείμενο, όπως για παράδειγμα η αύξηση της έκτασης ενός τύπου οικοτόπου ως δείκτης σε δράσεις που αφορούν την αποκατάστασή του.

Οι δείκτες αξιολόγησης έχουν προταθεί για κάθε μέτρο του Σχεδίου Διαχείρισης έχουν καθοριστεί με στόχο να καταστεί δυνατή η αξιολόγηση του εκάστοτε μέτρου με αντικειμενικό και μετρήσιμο τρόπο και παρουσιάζονται αναλυτικά ανά μέτρο και ανά προστατευόμενη περιοχή στην Ενότητα 5.5.2.6 που ακολουθεί.

5.5.2.1 Μελέτη βάσης για τον προσδιορισμό ποσοτικών και ποιοτικών δεικτών παρακολούθησης της αποτελεσματικότητας του Σχεδίου Διαχείρισης

Για κάθε μέτρο του Σχεδίου Διαχείρισης έχουν καθοριστεί και οι δύο κατηγορίες των δεικτών αξιολόγησης. Παρόλα αυτά, καθώς η φύση των μέτρων διαφέρει, δεν είναι πάντα δυνατός ο καθορισμός δεικτών αξιολόγησης και για τις δύο κατηγορίες. Για παράδειγμα, η αποτελεσματικότητα που αφορά τη θεσμοθέτηση δύναται να αποδώσει σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα, οπότε η αποτελεσματικότητά τους (δείκτες αποτελεσματικότητας) να είναι δύσκολο να αποτιμηθούν στο χρονικό πλαίσιο εφαρμογής του Σχεδίου Διαχείρισης (5-ετές).

Ο προσδιορισμός κατάλληλων δεικτών, ιδιαίτερα ποσοτικού χαρακτήρα, δεν είναι πάντα δυνατός χωρίς να προηγηθεί ειδική μελέτη επί του θέματος (Παραδοτέο Β4 Τεχνικού Συντονιστή, Κοτζαγεώργης, Γ Χριστοδούλου, Β Νεστορίδου *et al.*, 2022). Για το λόγο αυτό, στη συντριπτική πλειοψηφία των προτεινόμενων μέτρων χρειάζεται εφαρμογή προκαταρκτικής δράσης στην οποία θα εφαρμοστούν ειδικές δράσεις μελετητικές ή ερευνητικές με στόχο τον προσδιορισμό ποσοτικών και ποιοτικών δεικτών παρακολούθησης της αποτελεσματικότητας του Σχεδίου Διαχείρισης.

Η προτεινόμενη μελέτη βάσης θα πρέπει να προκηρυχθεί σε διακριτό έργο πριν την έναρξη υλοποίησης του Σχεδίου Διαχείρισης. Στόχος της μελέτης είναι ο προσδιορισμός επιπλέον ποσοτικών και ποιοτικών δεικτών παρακολούθησης της υλοποίησης (Δείκτες εκροής) και αποτελεσματικότητας (Δείκτες αποτελεσματικότητας) του Σχεδίου Διαχείρισης. Η μελέτη θα λαμβάνει υπόψη της και άλλα έργα που δύναται να υλοποιούνται ή θα υλοποιηθούν στις προστατευόμενες περιοχές και

αντίστοιχους δείκτες αξιολόγησης (βλέπε και ενότητα 5.5.2.2 «Συνυπολογισμός συνεργειών με άλλα έργα»).

Ειδικά για τους δείκτες αποτελεσματικότητας, εφόσον αυτοί προσδιοριστούν και οριστικοποιηθούν για κάθε προτεινόμενο μέτρο του Σχεδίου Διαχείρισης θα πρέπει να εκτιμηθούν πριν την έναρξη υλοποίησης του Σχεδίου Διαχείρισης, ώστε να είναι δυνατή η αποτίμηση της προόδου στην κατάσταση διατήρησης του προστατευτέου αντικειμένου μέσω των διαχειριστικών μέτρων (μέθοδος BACI , Before-After Control-Impact). Συνεπώς, θα πραγματοποιηθούν αξιολογήσεις πριν, κατά τη διάρκεια και κατόπιν της εφαρμογής του Σχεδίου Διαχείρισης ώστε να υπάρχει μια ολοκληρωμένη εικόνα της αποτίμησης του εκάστοτε μέτρου διαχείρισης (βλέπε και Αποτίμηση και Αξιολόγηση του Σχεδίου Διαχείρισης). Η παρακολούθηση και αξιολόγηση της υλοποίησης και των αποτελεσμάτων του Σχεδίου Διαχείρισης δύναται να πραγματοποιείται είτε από την αρμόδια υπηρεσία (π.χ. ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ), είτε να συμπεριληφθεί στις υποχρεώσεις της εργολαβίας που θα αναλάβει και την εκπόνηση της «Μελέτης βάσης για τον προσδιορισμό ποσοτικών και ποιοτικών δεικτών παρακολούθησης της αποτελεσματικότητας του Σχεδίου Διαχείρισης».

5.5.2.2 Συνυπολογισμός συνεργειών με άλλα έργα

Παρότι έχει καταβληθεί η μέγιστη προσπάθεια να ληφθούν υπόψη όλα τα τομεακά ή άλλα επιχειρησιακά προγράμματα στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο όπου αυτό ήταν εφικτό, τη λίστα των έργων δεν είναι εξαντλητική. Επιπλέον, έως τη θεσμοθέτηση και ενεργοποίηση της υλοποίησης του Σχεδίου Διαχείρισης, θα μεσολαβήσει χρονική περίοδος που δύναται να υλοποιηθούν νέα προγράμματα που αφορούν τη φύση και τη βιοποικιλότητα στις προστατευόμενες περιοχές, όπως για παράδειγμα τα έργα LIFE, δράσεις των ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ κτλ. Συνεπώς, πριν την έναρξη υλοποίησης του Σχεδίου Διαχείρισης θα πρέπει να πραγματοποιηθεί διερεύνηση και έλεγχος των προγραμματισμένων έργων για τη φύση και τη βιοποικιλότητα που πραγματοποιούνται ή θα πραγματοποιηθούν από άλλα χρηματοδοτικά εργαλεία (Ταμείο Συνοχής, ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ, ΠΑΑ, ΠΕΠ). Έτσι θα είναι δυνατό να αποφευχθεί η αλληλοεπικάλυψη διαχειριστικών δράσεων και μέτρων, ενώ δύναται να εντοπιστούν και πιθανές συνέργειες μεταξύ των μέτρων του Σχεδίου Διαχείρισης και άλλων προγραμματισμένων έργων. Ταυτόχρονα, θα πρέπει τα έργα αυτά που προβλέπουν δράσεις διατήρησης και διαχείρισης της άγριας ζωής, των ενδιαιτημάτων τους και των τύπων οικοτόπων, να παρακολουθούνται στενά και να αξιολογείται η υλοποίησή τους από την αρμόδια υπηρεσία, ενώ μπορούν να υιοθετηθούν και δείκτες αξιολόγησης αντίστοιχης λογικής με αυτούς που εφαρμόζονται κατά την αξιολόγηση της προόδου του Σχεδίου Διαχείρισης.

5.5.2.3 Δημιουργία ενιαίου πληροφοριακού συστήματος καταχώρησης των αποτελεσμάτων των προγραμμάτων παρακολούθησης

Τα δεδομένα του προγράμματος παρακολούθησης θα καταγράφονται σε γεωχωρική ή/και ηλεκτρονική βάση δεδομένων. Η δημιουργία γεωχωρικής Βάσης Δεδομένων θα μπορούσε να υλοποιηθεί στο προβλεπόμενο μέτρο (για κάθε προστατευόμενη περιοχή) με τίτλο «Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων». Εναλλακτικά, μπορεί να δημιουργηθεί μία κεντρική βάση του αρμόδιου διαχείριση της περιοχής φορέα (π.χ. ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ) στην οποία θα ενσωματώνονται τα δεδομένα από τις διαφορετικές βάσεις δεδομένων για όλες τις προστατευόμενες περιοχές. Η Βάση Δεδομένων προτείνεται να είναι διαδικτυακή έτσι ώστε να είναι δυνατή η καταχώριση, εξαγωγή και ανάλυση δεδομένων από διαφορετικούς χρήστες που υλοποιούν τις διάφορες διαχειριστικές δράσεις. Στη Βάση Δεδομένων ενσωματωθούν τα υφιστάμενα δεδομένα από τα προγράμματα καταγραφής που έχουν υλοποιηθεί μέχρι σήμερα και θα καταγράφονται όλες οι νέες πληροφορίες για τα είδη και τους τύπους οικοτόπων σχετικές με

αποτελέσματα των διαχειριστικών δράσεων που υλοποιούνται από διάφορες χρηματοδοτικές πηγές, δεδομένων από έργα παρακολούθησης ειδών και τύπων οικοτόπων, είτε αφορούν άλλες παρεμβάσεις και έργα. Η εισαγωγή της πληροφορίας θα πραγματοποιείται με τέτοιο τρόπο ώστε η αναζήτηση συγκεκριμένης πληροφορίας και οι σχετικοί δείκτες αξιολόγησης, να προκύπτουν με αυτόματο τρόπο στους ενδιαφερόμενους.

5.5.2.4 Αποτίμηση και Αξιολόγηση του Σχεδίου Διαχείρισης

Η αξιολόγηση της εφαρμοσιμότητας και της αποτελεσματικότητας των διαχειριστικών μέτρων θα γίνει βάσει των δεικτών αξιολόγησης του Σχεδίου Διαχείρισης. Το πρόγραμμα παρακολούθησης τροφοδοτεί με δεδομένα τον αρμόδιο για τη διαχείριση της περιοχής φορέα (π.χ. Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών του ΟΦΥΠΕΚΑ, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, ή Φορέας Διαχείρισης προστατευόμενης περιοχής σύμφωνα με το προϊσχύον σχετικό πλαίσιο) ώστε αυτός να αξιολογεί αν έχουν επιτευχθεί οι στόχοι διαχείρισης ή όχι, και να αποκρίνεται εγκαίρως και καταλλήλως σε περιπτώσεις όπου διαπιστωθεί ότι απαιτείται είτε βελτίωση της εφαρμογής ή τροποποίηση των μέτρων διαχείρισης (διόρθωση, λήψη πρόσθετων ή ακύρωση εφαρμογής μέτρων) ή και αναθεώρηση/επικαιροποίηση των στόχων διαχείρισης (Κοτζαγεώργης et al., 2021α).

Η *ενδιάμεση (μεσοπρόσθεσμη) αξιολόγηση και αποτίμηση* του Σχεδίου Διαχείρισης θα γίνει μετά το πέρας του δεύτερου (2ου) έτους υλοποίησής του. Η *τελική αξιολόγηση και αποτίμηση* του Σχεδίου Διαχείρισης θα πραγματοποιηθεί κατά τη διάρκεια του πέμπτου (5ου) έτους υλοποίησής του Σχεδίου Διαχείρισης, ώστε να υπάρχει μια ολοκληρωμένη εικόνα του βαθμού αποτελεσματικότητας και υλοποίησης κατά την πλήρωση της εφαρμογής του, και να είναι δυνατή η σύνταξη της αναθεωρημένης έκδοσης του Σχεδίου Διαχείρισης για την επόμενη 5-ετία. Με αυτό τον τρόπο, κατά το έκτο (6ο) έτος από την έναρξη υλοποίησης του Σχεδίου Διαχείρισης θα είναι δυνατή η εκκίνηση του αναθεωρημένου Σχεδίου Διαχείρισης.

Σε κάθε περίπτωση, η αποτίμηση και αξιολόγηση του Σχεδίου Διαχείρισης θα περιέχει επικαιροποιημένα στοιχεία κατ' ελάχιστον (α) για τους πληθυσμούς των ειδών: εκτίμηση του πληθυσμού των ειδών και της πληθυσμιακής τους τάσης, της εξάπλωσης τους και την κατάσταση του ενδιαιτήματός τους, και (β) για τους τύπους οικοτόπων: εκτίμηση του βαθμού διατήρησής τους, έκταση και δομή και λειτουργίες τους.

Η ενδιάμεση αποτίμηση του Σχεδίου Διαχείρισης θα περιλαμβάνει λεπτομερή αναφορά αξιολόγησης της προόδου για τα αποτελέσματα των διαχειριστικών μέτρων και δράσεων που έχουν υλοποιηθεί μέχρι το δεύτερο (2ο) έτος υλοποίησης του Σχεδίου Διαχείρισης (βαθμός υλοποίησης και βαθμός αποτελεσματικότητας μέσω της χρήσης των προτεινόμενων δεικτών). Βάσει της αξιολόγησης θα γίνουν προτάσεις αναθεώρησης και βελτίωσης των μέτρων του Σχεδίου Διαχείρισης, όπως για παράδειγμα πρόταση χωρικής επέκτασης συγκεκριμένων μέτρων για την επόμενη φάση υλοποίησης του Σχεδίου Διαχείρισης. Κατά την ενδιάμεση αξιολόγηση η ενσωμάτωση νέων μέτρων και δράσεων ή διαφοροποιήσεις στα προτεινόμενα μέτρα βάσει της αξιολόγησης είναι πιθανές, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της αξιολόγησης. Κατά την αναφορά αξιολόγησης της προόδου θα πραγματοποιηθεί και οικονομική αξιολόγηση και τυχόν τροποποιήσεις ώστε να ληφθούν υπόψη όλα τα νέα στοιχεία και δεδομένα που θα συλλεχθούν στο μεσοδιάστημα.

Η τελική αναφορά αξιολόγησης κατά το 5ο έτος θα συγκρίνει τα αποτελέσματα της εφαρμογής του Σχεδίου Διαχείρισης μέσω των σχετικών δεικτών αξιολόγησης εφαρμογής και αποτελεσματικότητας των επιμέρους δράσεων και την αντιμετώπιση των αντίστοιχων απειλών, για τη συνολική διάρκεια της υλοποίησής του (5 έτη). Η τελική αξιολόγηση του Σχεδίου Διαχείρισης θα είναι εκτενής, θα περιλαμβάνει λεπτομερή παρουσίαση και αποτίμηση όλων των επιμέρους δράσεων καθώς και της επιτυχία του στο να ενεργοποιήσει χρηματοδοτικά μέσα και εργαλεία για την εφαρμογή του, την

επικοινωνιακή του πολιτική και αποδοχή από αρμόδιες υπηρεσίες και κοινωνικούς εταίρους. Βάσει της αξιολόγησης θα γίνουν προτάσεις βελτίωσης των μέτρων/δράσεων, προτάσεις νέων μέτρων/δράσεων ή επέκτασης κάποιων μέτρων/δράσεων για την επόμενη 5-ετία (αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης). Τόσο η μεσοπρόθεσμη όσο και η τελική αξιολόγηση του Σχεδίου Διαχείρισης θα λαμβάνει υπόψη τυχόν δράσεις που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο άλλων προγραμμάτων και επηρεάζουν τη διατήρηση του είδους.

5.5.2.5 Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης

Η πρώτη αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης θα πραγματοποιηθεί μετά από μία 5-ετία εφαρμογής του, περίοδος που σηματοδοτεί την ολοκλήρωση του παρόντος και την εκκίνηση του αναθεωρημένου Σχεδίου Διαχείρισης. Η αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης πραγματοποιείται βάσει των αποτελεσμάτων της τελικής αναφοράς αξιολόγησης και των αλλαγών στην κατάσταση διατήρησης των ειδών και των τύπων οικοτόπων. Κατά την αναθεώρηση πραγματοποιείται αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των υλοποιημένων μέτρων διαχείρισης, και ενσωμάτωση νέων μέτρων και αναπροσαρμογή της μεθοδολογίας και του χρονοδιαγράμματος. Στόχος είναι η επιτυχής και ακριβής επιλογή των νέων μέτρων, η επέκταση των μη ολοκληρωμένων, ή/και η χωρική επέκταση ολοκληρωμένων μέτρων που έχουν κριθεί επιτυχή και απαραίτητα για την εφαρμογή τους και σε άλλες περιοχές (π.χ. μέτρα πιλοτικής εφαρμογής). Το αναθεωρημένο Σχεδίου Διαχείρισης θα αποτελεί επί της ουσίας συνέχεια του παρόντος Σχεδίου Διαχείρισης.

Η αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης θα λαμβάνει υπόψη και τους θεσμοθετημένους Στόχους Διατήρησης των ειδών και τύπων οικοτόπων που έχει θέσει η χώρα ανά προστατευόμενη περιοχή, ώστε να προσδιορίσει τις ανάγκες και τις ελλείψεις της εκάστοτε περιοχής. Σε περίπτωση που μέχρι την πάροδο της 5-ετίας εφαρμογής του παρόντος Σχεδίου Διαχείρισης δεν έχουν θεσμοθετηθεί Στόχοι Διατήρησης για τις περιοχές του δικτύου Natura 2000, προτείνεται να λαμβάνονται υπόψη οι στόχοι διατήρησης που θα καθοριστούν από το νέο έργο της Εποπτείας.

Οι επόμενες αναθεωρήσεις του Σχεδίου Διαχείρισης θα πρέπει να γίνονται ανά 5-ετία.

5.5.2.6 Δείκτες παρακολούθησης προτεινόμενων μέτρων Σχεδίου Διαχείρισης

Πίνακας 5.5.2.6-1: Δείκτες παρακολούθησης μέτρων στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Κορινθιακού Κόλπου» (ΠΠΒ-01)

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25307CC1101	Μελέτη βάσης και αποκατάσταση του υποθαλάσσιου βυθού από την απόθεση ερυθράς ιλύος (red mud, Κόκκινη λάσπη), ως βιομηχανικό κατάλοιπο επεξεργασίας βωξίτη	Σύνολο προστατευτέου αντικειμένου	1. Έκταση που μελετήθηκε 2. Αριθμός επιστημόνων και εργατοημερών που απασχολήθηκαν 3. Τεχνική έκθεση (2ο έτος)	1. Περιεκτικότητα σε βαρέα και ραδιενεργά στοιχεία στη στήλη του νερού, τον βυθό και στους ιστούς της ιχθυοπανίδας
MM25307CE0101	Προειδοποιητικό σύστημα ασφαλείας κητωδών για ναυσιπλόους (early warning system, EWS)	Tursiops truncatus Stenella coeruleoalba Delphinus delphis Grampus griseus	1. Αριθμός αυτόματων ακουστικών συστημάτων που εγκαθίστανται 2. Λογισμικό	1. Αριθμός συστάσεων και αριθμός ενεργοποιήσεων ασφαλείας (1ο έτος εφαρμογής) 2. Αριθμός παραβάσεων ταχύτητας 3. Αριθμός προστίμων (2ο έτος εφαρμογής του EWS και εφάπαξ) 4. Πληθυσμιακά δεδομένα των ειδών στόχων
MM25307CE0102	Χαρτογράφηση και εκτίμηση πίεσης από ρίψη στερεών υλικών και υπολειμμάτων στην παράκτια ζώνη κατά τη διάρκεια χερσαίων κατασκευαστικών έργων	1110 1120* 1150* 1170	1. Τεχνική έκθεση με τα αποτελέσματα της δράσης, όπως αναφέρονται συνοπτικά στην περιγραφή της δράσης. 2. Παραγωγή 500 φυλλαδίων ενημέρωσης σχετικά με τις πιέσεις που δημιουργεί η ρίψη στερεών υλικών υπολειμμάτων και απορριμμάτων, την ισχύουσα νομοθεσία, και την ανάγκη περεταίρω δράσεων αποκατάστασης των οικοσυστημάτων 3. Έκταση που μελετήθηκε	1. Έκταση που εφαρμόστηκαν δράσεις αποκατάστασης / απομάκρυνσης στερεών υλικών 2. Μεταβολή των πληθυσμιακών παραμέτρων των ειδών ασπονδύλων και ιχθυοπανίδας στις περιοχές που αποκαταστάθηκαν 2. Μεταβολή έκτασης τύπων οικοτόπων στις περιοχές που αποκαταστάθηκαν
MM25307CE0401	Σύνταξη και θεσμοθέτηση Σχέδιου Δράσης αντιμετώπισης έκτακτου περιστατικού θαλάσσιας/ παράκτιας ρύπανσης	Σύνολο προστατευτέου αντικειμένου	1. Θεσμοθέτηση (Έκδοση ΚΥΑ) 2. Συμφωνητικά ΜΔΠΠ/ΟΦΥΠΕΚΑ με υπηρεσίες, ιδιώτες, ερευνητικά κέντρα και ΜΚΟ 3. Αριθμός προληπτικών ασκήσεων 4. Αριθμός υλικών που έγινε προμήθεια	1. Πληθυσμιακά δεδομένα των ειδών στόχων
MM25307CE0501	Μελέτη χαρτογράφησης, παρακολούθηση και θεσμοθέτηση περιοχών με ανώτατα επιτρεπόμενα όρια υποθαλάσσιου θορύβου	Tursiops truncatus, Stenella coeruleoalba, Delphinus delphis, Grampus griseus, Monachus monachus, Caretta caretta, Chelonia mydas	1. Τεύχος μελέτης 2. Γεωχωρική βάση δεδομένων 3. Αριθμός υδροφώνων που εγκαθίστανται στην περιοχή 4. Χαρτογράφηση υποθαλάσσιου θορύβου 5. Αριθμός προτεινόμενων διαχειριστικών δράσεων και δράσεων που υλοποιούνται 6. Έκταση περιοχών που υλοποιούνται τα διαχειριστικά μέτρα 7. Θεσμοθέτηση όρων και ρυθμίσεων (Έκδοση ΚΥΑ)	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών Physeter macrocephalus, Ziphius cavirostris, Monachus monachus, Caretta caretta 2. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων
MM25307CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο θαλάσσιο περιβάλλον	Όλοι τα είδη και οι τύποι οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου	1. Έκθεση παρουσίασης της υφιστάμενης κατάστασης 2. Προσδιορισμός φέρουσας ικανότητας 3. Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών. Αριθμός προτάσεων συγκεκριμένων δράσεων και παρεμβάσεων 4. Γεωχωρική βάση δεδομένων 5. Πρόταση προγράμματος παρακολούθησης 6. Θεσμικές και κανονιστικές ρυθμίσεις σχετικά με την διακίνηση των επισκεπτών	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25307CF0302	Εγκατάσταση ειδικών ναυδέτων σκαφών αναψυχής φιλικών προς τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων	1110, 1120*, 1150*, 1170, 8330 Cymodocea nodosa, Cystoseira spp Pinna nobilis Aplysina aerophoba, Axinella damicornis, Axinella polypoides, Axinella spp, Cladocora caespitosa, Dendrophyllia ramea, Eunicella cavolini, Leptogorgia sarmentosa, Paramuricea clavata, Savalia (=Gerardia) savaglia, Savalia savaglia	1. Τεχνική μελέτη 2. Αριθμός ειδικών ναυδετών που τοποθετούνται 3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων έργων και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Αριθμός σκαφών που ναυδετούν ανά τύπο σκάφους 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των Τ.Ο. 1120*, 1170, 1150*
MM25307CF0303	Θεσμοθέτηση εποχικού ορίου ταχύτητας (εσωλέμβιων και εξωλέμβιων) μηχανοκίνητων σκαφών - Κανονιστικό	Tursiops truncatus Caretta caretta Chelonia mydas Monachus monachus	1. Έκδοση ΥΑ	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. % μείωση στον αριθμό προσκρούσεων ειδών θαλάσσιας μεγαπανίδας και σκαφών (αναφορές) 3. Αριθμός παραβιάσεων και προστίμων
MM25307CF0304	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων 4. Αριθμός παραβάσεων ανά έτος
MM25307CG0101	Εκπόνηση κοινωνικο-οικονομικής μελέτης για την εκτίμηση ζημιών από την αλληλεπίδραση αλιείας και ειδών θαλάσσιας πανίδας. Αντισταθμιστικά μέτρα σε παράκτιους αλιείς και προτάσεις θεσμικών ρυθμίσεων της αλιευτικής δραστηριότητας.	Monachus monachus Caretta caretta Chelonia mydas Tursiops truncatus Stenella coeruleoalba Delphinus delphis Grampus griseus	1. Μελέτη για την εκτίμηση των συνεπειών της τυχαίας σύλληψης των ειδών θαλάσσιας πανίδας σε αλιευτικά εργαλεία/ 2ο έτος 2. Ηλεκτρονική βάση δεδομένων και ψηφιοποίηση σε Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (GIS)/ 2ο έτος	1. Πλήθος εκβρασμών 2. Πλήθος αναφορών για τυχαίες συλλήψεις 3. Πλήθος αναφορών για ζημιές σε αλιευτικά εργαλεία 4. Πλήθος αριθμού αλιέων που αποζημιώνονται, Πλήθος αποζημιώσεων / 4ο έτος
MM25307CG0102	Δράσεις αποκατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (Posidonion oceanicae)»	Τ.Ο. 1120* Caretta caretta Chelonia mydas Monachus monachus Pinna nobilis	1. Έκταση τ.ο. που εφαρμόστηκαν δράσεις αποκατάστασης - 6ο έτος 2. Οδηγός πρακτικών αποκατάστασης - 6ο έτος 3. Ετήσια τεχνική έκθεση - 3ο έως 6ο έτος	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών Caretta caretta και Pinna nobilis 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες του τύπου οικοτόπου 1120*
MM25307CG0104	Εκπόνηση Σχεδίου Επαγγελματικής και Ερασιτεχνικής Αλιευτικής διαχείρισης της περιοχής	1110, 1120*, 1150* 1170, Cymodocea nodosa, Cystoseira spp, Epinephelus marginatus, Hippocampus guttulatus, Hippocampus hippocampus, Sciaena umbra, Syngnathus acus, Arca noae, Lithophaga lithophaga, Palinurus elephas, Scyllarides latus, Tonna galea Pinna nobilis, Caretta caretta, Chelonia mydas, Monachus monachus, Aplysina aerophoba, Axinella damicornis, Axinella polypoides, Axinella spp, Cladocora caespitosa, Dendrophyllia ramea, Eunicella cavolini, Leptogorgia sarmentosa, Lithophaga lithophaga, Madracis pharensis, Paramuricea clavate, Polycyathus muellerae, Savalia (=Gerardia) savaglia, Savalia savaglia	1. Μελέτη- Σχέδιο Αλιευτικής Διαχείρισης για ερασιτεχνική και επαγγελματική αλιεία 2. Θεσμοθέτηση Σχεδίου Αλιευτικής Διαχείρισης για ερασιτεχνική και επαγγελματική αλιεία 3. Αριθμός διαχειριστικών δράσεων που προτείνονται, αριθμός διαχειριστικών δράσεων που υλοποιήθηκαν 4. Αριθμός/ Έκταση περιοχών με ρυθμίσεις	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Μεταβολές στο εισόδημα αλιέων

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25307CG0901	Κανονιστικό μέτρο μετριασμού επιπτώσεων των θαλασσοκαλλιεργειών στη θαλάσσια μεγαπανίδα	1. Monachus monachus 2. Tursiops truncatus 3. Stenella coeruleoalba 4. Delphinus delphis 5. Caretta caretta 6. Chelonia mydas	1. Αριθμός εφαρμογής μέτρων μετριασμού, ανά τύπο μέτρου και ανά τύπο μέτρου 2. Αριθμός επιχειρήσεων που εφαρμόζουν μέτρα μετριασμού	1. Αριθμός αλληλεπιδράσεων υδατοκαλλιεργειών και ειδών θαλάσσιας μεγαπανίδας (ανά είδος) ανά έτος 2. Αριθμός ζώων που απομακρύνθηκαν επιτυχώς ανά έτος 2. % μείωση απώλειας εισοδήματος στους επιχειρηματίες υδατοκαλλιεργειών ανά έτος και εποχή
MM25307CI0101	Παρακολούθηση και περιορισμός εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών στο θαλάσσιο περιβάλλον	Σύνολο προστατευτέου αντικειμένου	1. Αριθμός δράσεων περιορισμού/εξολόθρευσης ανά έτος 2. Είδη και Ποσότητα χωροκατακτητικών ειδών θαλάσσιας χλωρίδας που απομακρύνθηκαν ανά περιοχή και ανά δράση 3. Είδη, Ποσότητα και μέγεθος χωροκατακτητικών ειδών ιχθυοπανίδας που απομακρύνθηκε ανά δράση	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25307CI0102	Οριοθέτηση περιοχών για την προστασία των πληθυσμών της πίννας (Pinna nobilis) και περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών της πίννας (Pinna nobilis), και πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του είδους	Pinna noblis	1. Τοποθέτηση των πινακίδων και των σημαντήρων/ τέλος δράσης 2. Σύνταξη έκθεσης / τέλος δράσης	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος του είδους Pinna noblis 2. Ποσοστό νεκρών και ζωντανών ατόμων του είδους Pinna noblis 3. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες του Τ.Ο. 1120*
MM25307CJ0101	Καθαρισμός του θαλάσσιου βυθού από απορρίμματα με έμφαση στους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων	1. 1110 Αμμοσύρσεις που καλύπτονται διαρκώς από θαλάσσιο νερό μικρού βάθους 2. 1120* Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (Posidonion oceanicae) 3. 1150* Παράκτιες λιμνοθάλασσες 4. 1170 Ύφαλοι 5. 8330 Θαλάσσια σπήλαια εξ ολοκλήρου ή εν μέρει κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας	1. Αριθμός καθαρισμών ανά έτος 2. Αριθμός ομάδων/ ατόμων που συμμετέχουν στους καθαρισμούς 3. Ποσότητα συλλεγμένων απορριμμάτων ανά κατηγορία	1. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 2. Αριθμός και ποσότητα απορριμμάτων σε σημαντικούς τύπους οικοτόπων
MM25307CW0101	Εξειδικευμένες δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών στον τουριστικό τομέα	Όλοι τα είδη και οι τύποι οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου	1. Αριθμός ενημερωτικών συναντήσεων που πραγματοποιήθηκαν 2. Αριθμός ενημερωτικών φυλλαδίων που παράχθηκαν 3. Αριθμός οπτικο-ακουστικού υλικού που παράχθηκε 4. Αριθμός εμπλεκόμενων που συμμετείχαν στα σεμινάρια	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών στόχων 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25307CW0102	Δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών αλιέων και ναυτιλόμενων	1. 1110 Αμμοσύρσεις που καλύπτονται διαρκώς από θαλάσσιο νερό μικρού βάθους 2. 1120* Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (Posidonion oceanicae) 3. 1150* Παράκτιες λιμνοθάλασσες 4. 1170 Ύφαλοι 5. 8330 Θαλάσσια σπήλαια εξ ολοκλήρου ή εν μέρει κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας 7. Monachus monachus 8. Tursiops truncatus 9. Stenella coeruleoalba 10. Delphinus delphis 11. Caretta caretta 12. Chelonia mydas 13. Pinna nobilis	1. Αριθμός ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) ανά έτος - 1ο και 2ο έτος 2. Αριθμός ενημερωτικών φυλλαδίων - 1ο έτος	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών στόχων

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25307CW0103	Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους	Σύνολο προστατευτέου αντικειμένου	1. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων της περιοχής 2. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των τοπικών φορέων 3. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησής, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25307CW0104	Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση	Σύνολο προστατευτέου αντικειμένου	1. Πλήθος έντυπου υλικού 2. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης 3. Αριθμός προγραμμάτων εκπαίδευσης 4. Αριθμός συμμετεχόντων στα προγράμματα ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης 5. Αριθμός ερωτηματολογίων που συμπληρώθηκαν	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησής, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25307CW0105	Δράσεις εκπαίδευσης, κατάρτισης και ενημέρωσης των αρμόδιων αρχών και φορέων σε θέματα παρακολούθησης, αποτελεσματικής διαχείρισης θαλάσσιου χώρου και αντιμετώπισης παράνομων ενεργειών και ειδικών περιστατικών (π.χ. εκθαλασσώσεων και τραυματισμών πανίδας)	1. Monachus monachus 2. Tursiops truncatus 3. Stenella coeruleoalba 4. Delphinus delphis 5. Caretta caretta 6. Chelonia mydas 7. Pinna nobilis	1. Αριθμός πρωτόκολλων - 1ο έτος 2. Αριθμός ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) - 2ο έτος 3. Αριθμός ενημερωτικών φυλλαδίων - 1ο έτος 4. Αριθμός συμμετεχόντων στις συναντήσεις/ σεμινάρια	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησής, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25307CW0201	Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους Pinna nobilis	Pinna noblis	1. Τεχνική έκθεση - 6ος μήνας του 1ου έτους εφαρμογής	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος του είδους Pinna noblis ανά έτος 2. Ποσοστό νεκρών και ζωντανών ατόμων του είδους Pinna noblis ανά έτος
MM25307CW0202	Σύνταξη καταλόγου με όλα τα θαλάσσια σπήλαια (Τ.Ο. 8330) της περιοχής, και αξιολόγηση της καταλληλότητας τους ως καταφύγια ανάπαυσης της φώκιας. Τρισδιάστατη απεικόνιση του εσωτερικού ανάγλυφου των καταφυγίων ανάπαυσης και αναπαραγωγής του είδους Monachus monachus.	1. Monachus monachus 2. Τ.Ο. 8330 (Θαλάσσια σπήλαια εξ ολοκλήρου ή εν μέρει κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας)	1. Κατάλογος θαλάσσιων σπηλαίων και περιγραφή βασικών χωρικών και τοπογραφικών χαρακτηριστικών τους / 6ος μήνας 2. Αριθμός κατάλληλων θαλασσίων σπηλαίων ως καταφύγια ανάπαυσης ή/και αναπαραγωγής της φώκιας / 6ος μήνας 3. Χάρτης γεωγραφικής κατανομής των θαλάσσιων σπηλαίων και καταφυγίων για τη φώκια / 6ος μήνας 4. Εικόνες τρισδιάστατης/ες απεικόνισης/εις των σπηλαίων που έχουν αξιολογηθεί ως κατάλληλα καταφύγια για τη φώκια/ τέλος εφαρμογής μέτρου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος του είδους Monachus monachus 2. Βαθμός διατήρησής, δομή και λειτουργίες του Τ.Ο. 8330
MM25307CW0203	Ταχεία εκτίμηση των πληθυσμών της Monachus moanchus στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, του βαθμού πιέσεων, την κατάσταση των ιχθυαποθεμάτων που αποτελούν κύριο μέρος της διατροφής του και εκτίμηση του βαθμού διατήρησης των κύριων ενδιαιτημάτων τροφοληψίας του είδους	1. Monachus monachus 2. Τ.Ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (Posidonion oceanicae)» (ενδιαίτημα τροφοληψίας, αναπαραγωγής και ξεκούρασης) 3. Τ.Ο. 1150* "Παράκτιες λιμνοθάλασσες» (ενδιαίτημα τροφοληψίας, αναπαραγωγής και ξεκούρασης) 4. Τ.Ο. 1170 «Υφαλοι» (ενδιαίτημα τροφοληψίας, αναπαραγωγής και ξεκούρασης)	1. Τεχνική Μελέτη βάσης: εκτίμηση του πληθυσμού του είδους στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, εκτίμηση του βαθμού πιέσεων, κατάσταση διατήρησης των σημαντικών αλιευμάτων που αποτελούν την κύρια διατροφή της φώκιας, κατάσταση διατήρησης των σημαντικών ενδιαιτημάτων τροφοληψίας/ τέλος εφαρμογής μέτρου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος του είδους Monachus monachus 2. Βαθμός διατήρησής, δομή και λειτουργίες των Τ.Ο. 1120*, 1170
MM25307CW0204	Πρόγραμμα συλλογής δεδομένων στο θαλάσσιο χώρο για την εκτίμηση των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών Caretta caretta και Chelonia mydas, των πιέσεων που δέχονται και της κατάστασης των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας (μελέτη βάσης).	1. Caretta caretta 2. Chelonia mydas 3. τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (Posidonion oceanicae)» (ενδιαίτημα τροφοληψίας) 4. τ.ο. 1170 «Υφαλοι» (ενδιαίτημα τροφοληψίας)	Α) Ενδιάμεση αναφορά προόδου της μελέτης η οποία θα περιλαμβάνει ταχεία εκτίμηση του βαθμού των κύριων πιέσεων (18 μήνες) Β) Τελική Έκθεση (με την ολοκλήρωση του έργου στο 3ο έτος)	1. Πληθυσμιακά δεδομένα (συμπεριλ. Αριθμού φωλεών, Ποσοστό νεοσσών που εκκολάφθηκαν επιτυχώς), πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος του είδους Caretta caretta και Chelonia mydas 2. Βαθμός διατήρησής, δομή και λειτουργίες των οικοτόπων 1120* και 1170

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25307CW0205	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (Posidonion oceanicae)»	Τ.Ο. 1120*	1. Έκταση τ.ο. που εφαρμόστηκαν δράσεις αποκατάστασης - 2ο έτος 2. Χάρτες παρουσίας και κατάστασης διατήρησης του τ.ο. - 2ο έτος 3. Ετήσια τεχνική έκθεση - 1ο έως 2ο έτος 4. Αριθμός πιέσεων και απειλών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν 5. Αριθμός οικοσυστημικών υπηρεσιών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν	1. Βαθμός διατήρησής, δομή και λειτουργίες του Τ.Ο. 1120*
MM25307CW0206	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1150*	Τ.Ο. 1150*	1. Έκταση τ.ο. που εφαρμόστηκαν δράσεις αποκατάστασης - 2ο έτος 2. Χάρτες παρουσίας και κατάστασης διατήρησης του τ.ο. - 2ο έτος 3. Ετήσια τεχνική έκθεση - 1ο έως 2ο έτος 4. Αριθμός πιέσεων και απειλών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν 5. Αριθμός οικοσυστημικών υπηρεσιών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν	1. Βαθμός διατήρησής, δομή και λειτουργίες του Τ.Ο. 1150*
MM25307CW0207	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1170	Τ.Ο. 1170	1. Έκταση τ.ο. που εφαρμόστηκαν δράσεις αποκατάστασης - 2ο έτος 2. Χάρτες παρουσίας και κατάστασης διατήρησης του τ.ο. - 2ο έτος 3. Ετήσια τεχνική έκθεση - 1ο έως 2ο έτος 4. Αριθμός πιέσεων και απειλών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν 5. Αριθμός οικοσυστημικών υπηρεσιών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν	1. Βαθμός διατήρησής, δομή και λειτουργίες του Τ.Ο. 1170
MM25307CW0208	Καταγραφή και αξιολόγηση των πληθυσμών καρχαριδοειδών (Υφομοταξία: Ελασματοβράγχια)	Prionace glauca	1. Ενδιάμεση αναφορά προόδου της μελέτης η οποία θα περιλαμβάνει ταχεία εκτίμηση της κατάστασης των πληθυσμού, των ενδιαιτημάτων και του βαθμού των κύριων πιέσεων (2ο έτος) 2. Τελική Έκθεση (με την ολοκλήρωση του έργου στο 3ο έτος)	1. Αριθμός αναφορών/ θεάσεων/ αλιεύσεων του είδους ανά έτος 2. Εκτίμηση πληθυσμού και πληθυσμιακής τάσης, εξάπλωσης, και κατάστασης διατήρησης του είδους στην περιοχή
MM25307CW0301	Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής	Σύνολο προστατευτέου αντικειμένου	1. Τεύχος μελέτης 2. γεωχωρική βάση δεδομένων 3. Βαθμός επίτευξης της χαρτογράφησης και ποσοτικοποίησης των οικοσυστημικών υπηρεσιών	1. Μεταβολή των οικοσυστημικών υπηρεσιών των Τ.Ο. και των ειδών της περιοχής
MM25307CW0302	Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.	Σύνολο προστατευτέου αντικειμένου	1. Δομημένη βάση δεδομένων 2. Λειτουργικότητα webgis εφαρμογής 3. Λειτουργικότητα εφαρμογής για smarthphones και tablets 4. Αριθμός χρηστών που χρησιμοποιούν την εφαρμογή για smartphones/tablets 5. Αριθμός επισκέψεων στην webgis εφαρμογή 6. Αριθμός δεδομένων που εισάχθηκε στη βάση δεδομένων 7. Πλήθος τύπου δεδομένων που εισάχθηκε στη βάση δεδομένων	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησής, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25307CW0303	Παρακολούθηση θαλασσίων τύπων οικοτόπων	Όλοι οι θαλάσσιοι Τ.Ο.	1. Έκταση, Χάρτες παρουσίας και κατάστασης διατήρησης των τ.ο. 3. Ετήσια τεχνική έκθεση 4. Αριθμός πιέσεων και απειλών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν 5. Αριθμός οικοσυστημικών υπηρεσιών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν	1. Βαθμός διατήρησής, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25307CW0304	Παρακολούθηση θαλασσίων ειδών πανίδας	Όλοι τα θαλάσσια είδη πανίδας	1. Έκταση, Χάρτες παρουσίας και κατάστασης διατήρησης των ειδών 3. Ετήσια τεχνική έκθεση 4. Αριθμός πιέσεων και απειλών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν 5. Αριθμός οικοσυστημικών υπηρεσιών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών
MM25307CW0305	Παρακολούθηση ανθρωπογενών δραστηριοτήτων στο θαλάσσιο περιβάλλον	Σύνολο προστατευτέου αντικειμένου	1. Χάρτες παρουσίας, Έκταση και ένταση ανθρωπογενών πιέσεων που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν 2. Καταγραφή έκτασης και έντασης των επιπτώσεων στα οικοσυστήματα από τις ανθρωπογενείς πιέσεις και απειλές που καταγράφηκαν 3. Ετήσια τεχνική έκθεση	1. % μείωση της έντασης των πιέσεων ή του βαθμού των επιπτώσεων στα θαλάσσια οικοσυστήματα από τις ανθρωπογενείς πιέσεις/ απειλές. 2. Αριθμός μέτρων και δράσεων μείωσης της έντασης των πιέσεων ή του βαθμού των επιπτώσεων στα θαλάσσια οικοσυστήματα από τις ανθρωπογενείς πιέσεις/ απειλές
MM25307CW0306	Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής	Σύνολο προστατευτέου αντικειμένου	1. Αριθμός περιπολιών 2. Αριθμός αναφορών 3. χλμ κάλυψης ανά έτος, αριθμός παραβάσεων που εντοπίστηκαν 4. Αριθμός προστίμων που επιβλήθηκαν 5. Αριθμός εξοπλισμού που αγοράστηκε	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων
MM25307CW0307	Δίκτυο ενημέρωσης, έγκαιρης προειδοποίησης και βοήθειας για τις "εκρήξεις" μεδουσών	Caretta caretta Chelonia mydas	1. Αριθμός πλωτών μέσων που τοποθετούνται ανά χλμ. παραλίας ανά έτος 2. Αριθμός παραλιών που τοποθετούνται πλωτά μέσα ανά έτος 3. Αριθμός εξάρσεων με υψηλές συγκεντρώσεις μεδουσών ανά έτος 4. Αριθμός σεμιναρίων που διεξάγονται ανά έτος	1. Αριθμός περιστατικών τραυματισμών λουόμενων από περιστατικά υψηλών συγκεντρώσεων μεδουσών στους λουόμενους των παραλιών, ανά έτος 2. Αριθμός περιθάλψεων λουόμενων από περιστατικά υψηλών συγκεντρώσεων μεδουσών 3. Μήκος διχτυών που τοποθετούνται ανά έτος
MM25307CW0308	Δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρόμων αναψυχής και διαδρομές περιήγησης επιφανείας με μάσκα και αναπνευστήρα	1110, 1120*, 1150*, 1170, 8330	1. Αριθμός διαδρόμων και υποβρύχιων ενημερωτικών πινακίδων που τοποθετήθηκαν και συνολικό μήκος ανά έτος 2. Αριθμός επισκεπτών ανά διάδρομο ανά έτος 3. Αριθμός τοπικών επιχειρήσεων που εκμεταλλεύονται τους διαδρόμους	1. Αριθμός κρουσμάτων κακής συμπεριφοράς επισκέπτη/ συστάσεων 2. % αύξηση εισοδήματος στους επιχειρηματίες καταδυτικού τουρισμού της περιοχής

Πίνακας 5.5.2.6-2: Δείκτες παρακολούθησης μέτρων στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γεράνεια όρη » (ΠΠΒ-02)

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25305CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης	όλοι οι Τ.Ο. και τα είδη που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο	1. Τεύχος Διαχειριστικού Σχεδίου Βόσκησης	1. Έκταση τύπων οικοτόπων. 2. Πληθυσμός ειδών χλωρίδας
MM25305CA0502	Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής	όλοι οι Τ.Ο. και τα είδη που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο	1. Παραδοτέο μελέτης	1. Πλήθος τύπων οικοτόπων ή ενδιαιτημάτων με αλλαγές στις ρυθμίσεις και τις προδιαγραφές Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης 2. Πληθυσμός, εξάπλωση, ενδιαίτημα ειδών στόχων 3. Μεταβολές στο εισόδημα εμπλεκομένων
MM25305CA1601	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων
MM25305CB0101	Διατήρηση και διαχείριση κράσπεδων, αβαθών ρείθρων και πλευρικών ανοιγμάτων στους δασικούς δρόμους των Γερανείων Ορέων για τη διατήρηση του υποείδους Centaurea attica subsp. megarensis	Centaurea attica subsp. megarensis	1. Αριθμός διαχειριστικών δράσεων που υλοποιούνται 2. Μήκος δασικών δρόμων που συντηρούνται 3. Έκταση με παρουσία του υποείδους Centaurea attica subsp. megarensis που εμφανίζονται στα κράσπεδα δασικών δρόμων και υλοποιούνται διαχειριστικά μέτρα	1. Εμφάνιση νέου πληθυσμού του υποείδους Centaurea attica subsp. megarensis, 2. % αύξηση της έκτασης κατάληψης του πληθυσμού του υποείδους Centaurea attica subsp. megarensis 3. Καταγραφή νέων / νεαρών φυτών και αριθμός των ώριμων ατόμων.
MM25305CB0102	Τεχνητή δημιουργία αναταράξεων του εδάφους με αφαίρεση ή προσθήκη εδαφικού υλικού για τη διατήρηση του υποείδους Centaurea attica subsp. megarensis	Centaurea attica subsp. megarensis	1. Αριθμός διαχειριστικών δράσεων που υλοποιούνται 2. Μήκος δασικών δρόμων που συντηρούνται 3. Έκταση με παρουσία του υποείδους Centaurea attica subsp. megarensis που εμφανίζονται στα κράσπεδα δασικών δρόμων και υλοποιούνται διαχειριστικά μέτρα	1. Εμφάνιση νέου πληθυσμού του υποείδους Centaurea attica subsp. megarensis, 2. % αύξηση της έκτασης κατάληψης του πληθυσμού του υποείδους Centaurea attica subsp. megarensis 3. Καταγραφή νέων / νεαρών φυτών και αριθμός των ώριμων ατόμων.
MM25305CB0801	Προστασία και αποκατάσταση καμένων εκτάσεων του τύπου οικοτόπου 9540 στα Γεράνεια όρη	Τ.Ο. 9540	1. Παραδοτέα μελέτης 2. Αριθμός μόνιμων επιφανειών παρακολούθησης μεταπυρικής εξέλιξης 3. Έκταση που υλοποιούνται δράσεις αποκατάστασης, αντιπλημμυρικά και αντιδιαβρωτικά έργα	1. % αύξηση της έκτασης του Τ.Ο. 9540 2. Βαθμός αναγέννησης 3. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες του Τ.Ο.
MM25305CC0301	Στοχευμένη παρακολούθηση των επιπτώσεων της εγκατάστασης και λειτουργίας των αιολικών πάρκων στα είδη χειροπτέρων της περιοχής	Chiroptera spp.	1. Ετήσιες αναφορές της παρακολούθησης ανίχνευσης νεκρών ζώων. 2. Αριθμός ημερών κατά τις οποίες συγκεντρώθηκαν δεδομένα πεδίου ανά ΑΣΠΗΕ και ανά έτος 3. Αριθμός ανίχνευσης ειδών χειροπτέρων από το σύστημα αποτροπής σύγκρουσης	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών χειροπτέρων 2. Ποσοστό νεκρών ατόμων από ανεμογεννήτριες
MM25305CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Έκθεση παρουσίασης της υφιστάμενης κατάστασης 2. Προσδιορισμός φέρουσας ικανότητας 3. Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών. Αριθμός προτάσεων συγκεκριμένων δράσεων και παρεμβάσεων 4. Γεωχωρική βάση δεδομένων 5. Πρόταση προγράμματος παρακολούθησης 6. Θεσμικές και κανονιστικές ρυθμίσεις σχετικά με την διακίνηση των επισκεπτών	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25305CF0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων 4. Αριθμός παραβάσεων ανά έτος
MM25305CG0201	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Αριθμός παραβάσεων ανά έτος
MM25305CI0301	Παρακολούθηση εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Πλήθος θέσεων παρακολούθησης 2. Πλήθος ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών που εντοπίζονται 3. Πλήθος σεμιναρίων αναφορικά με τα χωροκατακτητικά είδη 4. Πλήθος πολιτών που εμπλέκονται στον εντοπισμό και την εξάλειψη των ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25305CI0701	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση μεταχρωματικού έλκους πλατάνου	Τ.Ο 92C0	1. Πλήθος προσβεβλημένων ατόμων που εντοπίζονται	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος του είδους Lutra lutra 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες του Τ.Ο. 92C0 3. Ποσοστό νεκρωμένων/ προσβεβλημένων ατόμων του είδους
MM25305CS0101	Ex situ καλλιέργεια και διατήρηση για το υποείδος Centaurea attica subsp. megarensis	Centaurea attica subsp. megarensis	1. Έτη διατήρησης της Τράπεζας Σπερμάτων	1. Επιτυχής και μακροχρόνια διατήρηση του αριθμού των φυτών (αριθμός ατόμων του είδους) και αναπαραγωγή τους (αριθμός νέων ατόμων σε καλλιέργεια) χωρίς τη χρήση αγενών μεθόδων πολλαπλασιασμού (π.χ. μοσχεύματα, ιστοκαλλιέργειες).
MM25305CW0101	Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Πλήθος έντυπου υλικού 2. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης 3. Αριθμός προγραμμάτων εκπαίδευσης 4. Αριθμός συμμετεχόντων στα προγράμματα ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης 5. Αριθμός ερωτηματολογίων που συμπληρώθηκαν	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25305CW0102	Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων της περιοχής 2. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των τοπικών φορέων 3. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25305CW0201	Διερεύνηση και καταγραφή των ειδών χειροπτέρων και των ενδιαιτημάτων τους (μελέτη βάσης)	Chiroptera spp.	1. % υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών χειροπτέρων

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25305CW0202	Διερεύνηση και καταγραφή ειδών χερσαίων θηλαστικών (πλην χειροπτέρων)	Canis lupus, Canis aureus, Lutra lutra και άλλα είδη θηλαστικών	1. % υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου 2. Ετήσιες σχετικές αναφορές	1. Περιγραφή πληθυσμού ειδών θηλαστικών της περιοχής (πλην χειροπτέρων): παρουσία, εκτίμηση συνολικού αριθμού ατόμων, αναλογία φύλου, ηλικιακές κλάσεις,, εκτίμηση κατάστασης πληθυσμού, εκτίμηση εξάπλωσης ειδών, βιοδηλωτικοί δείκτες κ.ά. 2. Σύνθεση των ειδών θηλαστικών της περιοχής (πλην χειροπτέρων) 3. Καταγραφή των πιέσεων και απειλών των ειδών θηλαστικών (πλην χειροπτέρων)
MM25305CW0203	Καταγραφή και αποτύπωση της τρέχουσας κατάστασης διατήρησης του υποείδους Centaurea attica ssp. megarensis	Centaurea attica subsp. megarensis	1. % υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών 2. Αριθμός συμπληρωμένων εντύπων δειγματοληψιών για την παρακολούθηση του πληθυσμού του είδους και των ενδιαιτημάτων του.	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος του υποείδους Centaurea attica ssp. megarensis
MM25305CW0204	Βιολογική μελέτη του υποείδους Centaurea attica subsp. megarensis	Centaurea attica subsp. megarensis	1. % υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών 2. Αριθμός συμπληρωμένων εντύπων δειγματοληψιών για την παρακολούθηση του πληθυσμού του είδους και των ενδιαιτημάτων του.	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος του υποείδους Centaurea attica ssp. megarensis. Ιδιαίτερη έμφαση σε θέσεις που έχουν επηρεαστεί από πυρκαγιές ή έχουν μείνει άκαφτες. 2. Περιγραφή οικολογίας του υποείδους: φαινολογία, καταγραφή του χρωματισμού της στεφάνης, αναπαραγωγής και της αναπαραγωγικής επιτυχία, τρόπος διασποράς καρπών, φυτρωτική ικανότητα και συνθήκες φύτρωσης των καρπών in vitro 3. Προσδιορισμός των πιέσεων και των απειλών για τον κάθε επιμέρους (υπο)πληθυσμό. Περιγραφή επιπτώσεων στους υποπληθυσμούς, με έμφαση στις επιπτώσεις από τις δασικές πυρκαγιές καθώς και στις διαδικασίες αναγέννησης, εγκατάστασης ή/και επέκτασης των πληθυσμών του υποείδους Centaurea attica ssp. megarensis
MM25305CW0301	Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Τεύχος μελέτης 2. γεωχωρική βάση δεδομένων 3. Βαθμός επίτευξης της χαρτογράφησης και ποσοτικοποίησης των οικοσυστημικών υπηρεσιών	1. Μεταβολή των οικοσυστημικών υπηρεσιών των Τ.Ο. και των ειδών της περιοχής
MM25305CW0302	Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Δομημένη βάση δεδομένων 2. Λειτουργικότητα webgis εφαρμογής 3. Λειτουργικότητα εφαρμογής για smartphones και tablets 4. Αριθμός χρηστών που χρησιμοποιούν την εφαρμογή για smartphones/tablets 5. Αριθμός επισκέψεων στην webgis εφαρμογή 6. Αριθμός δεδομένων που εισάχθηκε στη βάση δεδομένων 7. Πλήθος τύπου δεδομένων που εισάχθηκε στη βάση δεδομένων	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησής, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25305CW0303	Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Αριθμός περιπολιών 2. Αριθμός αναφορών 3. χλμ κάλυψης ανά έτος, αριθμός παραβάσεων που εντοπίστηκαν 4. Αριθμός προστίμων που επιβλήθηκαν 5. Αριθμός εξοπλισμού που αγοράστηκε	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων
MM25305CW0304	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων
MM25305CW0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την εκτέλεση κάθε φύσης έργου και ενέργειας εντός της προστατευόμενης περιοχής	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων
MM25305CW0306	Ανασύσταση ιστορικού πυρκαγιών	όλοι οι τύποι οικοτόπων	1. Έκταση και πλήθος δασικών πυρκαγιών που θα χαρτογραφηθούν	1. Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών
MM25305CW0307	Μελέτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης και μελέτη δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων	όλοι οι τύποι οικοτόπων	1. Έκταση περιοχών που θα χαρτογραφηθούν 2. % πληρότητα συλλεγόμενης πληροφορίας 3. Αριθμός δειγματοληπτικής προσπάθειας (αρ. ατόμων, εργατοημερών, σημείων κτλ.)	1. Χάρτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης 2. Χάρτες δυναμικού αναγέννησης

Πίνακας 5.5.2.6-3: Δείκτες παρακολούθησης μέτρων στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Ζήρεια, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο, Λύρκειο, Μαίναλο, Λίμνες Στυμφαλία και Τάκα)» (ΠΠΒ-03)

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25301CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης	όλοι οι Τ.Ο. και τα είδη που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο	1. Τεύχος Διαχειριστικού Σχεδίου Βόσκησης	1. Έκταση τύπων οικοτόπων. 2. Πληθυσμός ειδών χλωρίδας
MM25301CA0502	Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής	όλοι οι Τ.Ο. και τα είδη που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο	1. Παραδοτέο μελέτης	1. Πλήθος τύπων οικοτόπων ή ενδιαιτημάτων με αλλαγές στις ρυθμίσεις και τις προδιαγραφές Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης 2. Πληθυσμός, εξάπλωση, ενδιαίτημα ειδών στόχων 3. Μεταβολές στο εισόδημα εμπλεκομένων
MM25301CA0503	Μελέτη διαχείρισης βοσκής σε συνάρτηση με το είδος Lanius collurio	Αετομάχος (Lanius collurio)	1. Αριθμός διαχειριστικών δράσεων που υλοποιούνται 2. Έκταση με παρουσία του είδους Lanius collurio που υλοποιούνται διαχειριστικά μέτρα	1. Αριθμός ώριμων και νεαρών ατόμων του είδους Lanius collurio 2. Έκταση κατάληψης του είδους Lanius collurio
MM25301CA0504	Έλεγχος της βόσκησης στην ανώτερη υψομετρική ζώνη του όρους Κυλλήνη με σκοπό την προστασία του είδους Globularia stygia	Globularia stygia	1. Αριθμός διαχειριστικών δράσεων που υλοποιούνται 2. Έκταση με παρουσία του είδους Globularia stygia που υλοποιούνται διαχειριστικά μέτρα	1. Αριθμός ώριμων ατόμων, νεαρών ατόμων και αρτιβλάστων του είδους Globularia stygia 2. Έκταση κατάληψης του είδους Globularia stygia
MM25301CA0601	Εγκατάσταση περίφραξης και ενημερωτικών πινακίδων σε επιλεγμένες θέσεις παρουσίας του είδους Biebersteinia orphanidis	Biebersteinia orphanidis	1. Έκταση περιφραγμένης επιφάνειας. . Για τον οικότοπο θα εξετάζεται σε δειγματοληπτικές επιφάνειες η χλωριδική ποικιλότητα και η σύνθεση της βλάστησης. Επίσης θα ελέγχεται η περίφραξη για τυχόν φθορές που θα πρέπει να επισκευάζονται άμεσα.	1. Αύξηση του αριθμού των ατόμων εντός της περιφραγμένης επιφάνειας 2. Αξιολόγηση κατάστασης του οικοτόπου και των πληθυσμών του είδους Biebersteinia orphanidis εντός των περιφράξεων (ανά 5 έτη)
MM25301CA1501	Διαχείρισης καλαμώνα με γνώμονα τη διατήρηση και προστασία της βιοποικιλότητας της Λίμνης Στυμφαλίας	Ardea purpurea, Aythya nyrocax, Ixobrychus minutus, Circus aeruginosus	1. % κάλυψη υγροβιότοπου από α) καλάμια και άλλα υπερυδατικά είδη, β) ελεύθερες επιφάνειες νερού, και γ) εποχιακά κατακλυζόμενες εκτάσεις. 2. Αριθμός αναπαραγόμενων πολύ σημαντικών ειδών ορνιθοπανίδας	1. % αύξηση κάλυψης υγροβιότοπου από α) καλάμια και άλλα υπερυδατικά είδη, β) ελεύθερες επιφάνειες νερού, και γ) εποχιακά κατακλυζόμενες εκτάσεις. 2. Αριθμός αναπαραγόμενων ατόμων ειδών ορνιθοπανίδας
MM25301CA1502	Ήπια τεχνικά έργα για την διαχείριση της στάθμης της λίμνης και βελτίωση βιότοπων φωλεοποίησης και τροφοληψίας ειδών ορνιθοπανίδας.	Ardea purpurea, Aythya nyrocax, Ixobrychus minutus, Circus aeruginosus	1. Αριθμός και έκταση τεχνικών έργων για την διατήρηση της στάθμης της λίμνης στα επιθυμητά επίπεδα 2. % Ολοκλήρωσης τεχνικών έργων	1. Διακύμανση στάθμης της λίμνης ανά έτος 2. Αριθμός αναπαραγόμενων ατόμων ειδών ορνιθοπανίδας
MM25301CA1601	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων
MM25301CA1602	Αποτύπωση θέσεων αναπαραγωγής και πιέσεων στους πληθυσμούς του αλπικού τρίτωνα και δημιουργία τεχνητών λιμνίων	Ichthyosaura alpestris	1. Αριθμός διαχειριστικών μέτρων που εφαρμόζονται 2. Έκταση που εφαρμόζονται τα διαχειριστικά μέτρα 3. Αριθμός τεχνητών λιμνίων που κατασκευάστηκαν ανά περιοχή	1. Αριθμός θέσεων αναπαραγωγής 2. Αριθμός πιέσεων στους πληθυσμούς του είδους 3. Αριθμός τεχνητών λιμνίων 4. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος του είδους στις περιοχές αποκατάστασης
MM25301CB0501	Διαχείριση συστάδων μαύρης πεύκης με σκοπό τη βελτίωση των δομών και λειτουργιών του τύπου οικοτόπου προτεραιότητας 9530, την διατήρηση της έκτασής του και την ανάσχεση της διαδοχής	9530*	1. Αριθμός διαχειριστικών μέτρων που εφαρμόζονται 2. Έκταση του Τ.Ο. 9530* που εφαρμόζονται τα διαχειριστικά μέτρα	1. Δομή της συστάδας 2. Παρουσία νεκρού ξύλου σε δειγματοληπτικές επιφάνειες 3. Έκταση Τ.Ο.9530*

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25301CB0502	Έκδοση οδηγιών εφαρμογής ορθών πρακτικών διαχείρισης δασών για τη διατήρηση της καταλληλότητας των δασικών ενδιαιτημάτων των χειροπτέρων	Chiroptera spp.	1. Έκδοση οδηγού ορθών πρακτικών 2. Καταγραφή πιέσεων και απειλών που σχετίζονται με δασοκομικούς χειρισμούς στο πλαίσιο του προγράμματος παρακολούθησης	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών χειροπτέρων
MM25301CB0801	Αποκατάσταση εκτάσεων εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου 92A0	T.O 92A0 Όλα τα υδρόβια πτηνά	1. Αριθμός κατάλληλων θέσεων στις οποίες δύναται να γίνει η αποκατάσταση του τύπου οικοτόπου 2. Αριθμός ατόμων από τα διάφορα είδη που συλλέχθηκαν και καλλιεργήθηκαν για την δράση αποκατάστασης 3. Έκταση αποκατάστασης του τύπου οικοτόπου 92A0 4. Αριθμός και έκταση περιοχής υλοποίησης τυχόν τεχνικών έργων μικρής κλίμακας (κανάλια, εκχερσώσεις) 5. Βαθμός υλοποίησης διαχειριστικών μέτρων και τυχόν τεχνικών έργων μικρής κλίμακας (κανάλια, εκχερσώσεις)	1. Έκταση τύπου οικοτόπου 92A0 στις περιοχές αποκατάστασης
MM25301CC0301	Μείωση των αρνητικών επιπτώσεων στην ορνιθοπανίδα και τα χειρόπτερα από την λειτουργία αιολικών πάρκων	Aquila chrysaetos, Bubo bubo, Circaetus gallicus, Falco naumanni,, Aquila fasciata, Buteo buteo, Circus aeruginosus, Falco peregrinus, Falco vespertinus, Pernis apivorus, Falco biarmicus, Falco eleonorae, Alectoris graeca, Tachymarptis melba	1. Ετήσιες αναφορές της παρακολούθησης ανίχνευσης νεκρών ζώων. 2. Αριθμός ημερών κατά τις οποίες συγκεντρώθηκαν δεδομένα πεδίου ανά ΑΣΠΗΕ και ανά έτος 3. Αριθμός ανίχνευσης ειδών χειροπτέρων και ορνιθοπανίδας από το σύστημα αποτροπής σύγκρουσης	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών ορνιθοπανίδας και χειροπτέρων 2. Ποσοστό νεκρών ατόμων από ανεμογεννήτριες
MM25301CC0601	Μείωση των αρνητικών επιπτώσεων στην ορνιθοπανίδα από την πρόσκρουση σε γραμμές μεταφορές ρεύματος υψηλή τάσης	Aquila chrysaetos, Bubo bubo, Circaetus gallicus, Falco naumanni,, Aquila fasciata, Buteo buteo, Circus aeruginosus, Falco peregrinus, Falco vespertinus, Pernis apivorus, Falco biarmicus, Falco eleonorae	1. Ετήσιες αναφορές της παρακολούθησης ανίχνευσης νεκρών ζώων.	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών ορνιθοπανίδας 2. Ποσοστό νεκρών ατόμων από ανεμογεννήτριες
MM25301CE0101	Μελέτη δικτύου δρόμων και προσβασιμότητας	Alauda arvensis, Alectoris graeca, Lullula arborea, Aquila chrysaetos, Bubo bubo, Circaetus gallicus, Falco biarmicus, Falco peregrinus	1. Μελέτη 2. Αρχείο GIS με το δίκτυο δρόμων	1. Μήκος δρόμων που συντηρούνται, ακυρώνονται ή καταστρέφονται, αποκλείεται η πρόσβαση εποχικά
MM25301CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	1. Έκθεση παρουσίασης της υφιστάμενης κατάστασης 2. Προσδιορισμός φέρουσας ικανότητας 3. Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών. Αριθμός προτάσεων συγκεκριμένων δράσεων και παρεμβάσεων 4. Γεωχωρική βάση δεδομένων 5. Πρόταση προγράμματος παρακολούθησης 6. Θεσμικές και κανονιστικές ρυθμίσεις σχετικά με την διακίνηση των επισκεπτών	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25301CF0302	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων 4. Αριθμός παραβάσεων ανά έτος
MM25301CF0303	Ρύθμιση δραστηριότητας που αφορά την αναρρίχηση στο αναρριχητικό πεδίο της Νέστανης	Falco naumanni	1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου 2. Αριθμός συστάσεων και παραβάσεων	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος του αποικιακού είδους Falco naumanni

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25301CF0304	Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης - συμμετοχής.	Τ.Ο. 8210 Falco naumanni Προστατευόμενα, ενδημικά, σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας με ασβεστολιθικά ενδιαιτήματα Είδη ορνιθοπανίδας που φωλιάζουν στα βράχια της περιοχής	1. Πλήθος αναρριχητικών διαδρομών που θα χαραχτούν ή που θα ρυθμιστεί η χρήση τους 2. Πλήθος εκτυπωμένων φυλλαδίων 3. Πλήθος Ενημερωτικών πινακίδων 4. Πλήθος ημερίδων 5. Πλήθος ανακοινώσεων / newsletter 6. Αναρριχητική ημέρας παρακολούθησης προστατευόμενων ειδών (πιλοτική)	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών στόχων 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των Τ.Ο. 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων
MM25301CF0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της αναρριχητικής δραστηριότητας	Τ.Ο. 8210 Falco naumanni Προστατευόμενα, ενδημικά, σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας με ασβεστολιθικά ενδιαιτήματα Είδη ορνιθοπανίδας που φωλιάζουν στα βράχια της περιοχής	1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών στόχων 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες Τ.Ο. 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων
MM25301CF0401	Αποκατάσταση του παλιού εργοταξιακού χώρου στη λίμνη Τάκα	Τ.Ο. 3150	1. Αριθμός δράσεων αποκατάστασης	1. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των Τ.Ο.
MM25103CF1201	Έκδοση κανονισμού ως προς την διαχείριση αποικιών χειροπτέρων σε ιδιόκτητα και δημόσια κτήρια	Chiroptera spp.	1. Αριθμός κτηρίων που ελέγχθηκαν ανά έτος 2. Έκδοση Κανονισμού	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών χειροπτέρων
MM25301CG0201	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας	Το σύνολο των ειδών ορνιθοπανίδας της περιοχής	1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Αριθμός παραβάσεων ανά έτος
MM25301CG0202	Ρύθμιση δραστηριότητας που αφορά την άσκηση της θήρας	Alectoris graeca	1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων
MM25301CG0401	Δημιουργία Ομάδας Ανίχνευσης Δηλητηριασμένων Δολωμάτων με ειδικά εκπαιδευμένο σκύλο	Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Buteo buteo, Falco biarmicus , Falco pergrinus brookei, Bubo bubo, Circus cyaneus, Circus macrourus, Circus aeruginosus Canis aureus	Αριθμός περιπολιών και χλμ. ανά μήνα.	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση και εξάπλωση του είδους Canis aureus 2. Αριθμός περιστατικών δηλητηρίασης ανά έτος 3. Αριθμός παραβάσεων Ειδικά για τα περιστατικά δηλητηρίασης ανά έτος αυτά αναμένονται να αυξάνονται τα πρώτα χρόνια δράσης της Ομάδας Σκύλων καθώς η δράση της θα γίνεται γνωστή σε όλους του χρήστες γης και έτσι θα ενημερώνεται για περισσότερα περιστατικά. Όμως προς το τέλος της περιόδου δράσης της, αυτά αναμένονται να μειωθούνε ή έστω να αντιμετωπίζονται πιο γρήγορα και άρα σε γενικές γραμμές να υπάρχουν λιγότερα θύματα.
MM25301CG0402	Ενεργοποίηση του Τοπικού Σχεδίου Δράσης για την καταπολέμηση της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων	Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Buteo buteo, Falco biarmicus , Falco pergrinus brookei, Bubo bubo, Circus cyaneus, Circus macrourus, Circus aeruginosus Canis aureus	1. Αριθμός ετήσιων συναντήσεων αρμόδιων φορέων και πρακτικά αυτών 2. ετήσιο επιχειρησιακό σχέδιο 3. ποσοστό επίλυσης κωλυμάτων που προκύπτουν στα προηγούμενα ετήσια Σχέδια Δράσης	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση και εξάπλωση των ειδών ορνιθοπανίδας και Canis aureus

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25301CI0301	Παρακολούθηση εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	1. Πλήθος θέσεων παρακολούθησης 2. Πλήθος ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών που εντοπίζονται 3. Πλήθος σεμιναρίων αναφορικά με τα χωροκατακτητικά είδη 4. Πλήθος πολιτών που εμπλέκονται στον εντοπισμό και την εξάλειψη των ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησής, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25301CI0302	Έλεγχος για παρουσία, και συλλογή ατόμων του ξενικού εισβλητικού είδους Trachemys scripta	Emys orbicularis, Mauremys rivulata	Αριθμός δειγματοληψιών Αριθμός ατόμων που συλλέγονται	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση και εξάπλωση των ειδών Emys orbicularis και Mauremys rivulata
MM25301CI0701	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση μεταχρωματικού έλκους πλατάνου	T.O 92C0 Lutra lutra	1. Πλήθος προσβεβλημένων ατόμων που εντοπίζονται	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος του είδους Lutra lutra 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες του T.O. 92C0 3. Ποσοστό νεκρωμένων/ προσβεβλημένων ατόμων του είδους
MM25301CL0101	Αύξηση της έκτασης του T.O. 3150	3150 Ορνιθοπανίδα	1. Έκταση διαχειριστικών μέτρων που εφαρμόζονται για την διαχείριση του υδατικού ισοζυγίου 2. Αριθμός και τυπολογία διαχειριστικών μέτρων που επιλέγονται διαχείριση του υδατικού ισοζυγίου 3. Ποσοστό υλοποίησης διαχειριστικών μέτρων που επιλέγονται διαχείριση του υδατικού ισοζυγίου	1. Έκταση καλαμώνα και ανοιχτών υδάτινων επιφανειών 2. Ποσοστό αύξησης της έκτασης του T.O. 3150
MM25301CS0301	Εκτέλεση των δράσεων που περιλαμβάνονται στο "Σχέδιο Δράσης για την πανίδα στην Ειδική Ζώνη Διατήρησης GR2530002 Λίμνη Στυμφαλία - Χειρόπτερα"	Chiroptera spp.	1. Βαθμός υλοποίησης των επιμέρους δράσεων που περιλαμβάνει το μέτρο.	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών χειροπτέρων
MM25301CW0101	Εξειδικευμένη ενημέρωση των χρηστών γης που σχετίζονται με τα δηλητηριασμένα δολώματα	Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Buteo buteo, Falco biarmicus , Falco pergrinus brookei, Bubo bubo, Circus cyaneus, Circus macrourus, Circus aeruginosus Canis aureus	1. Αριθμός ερωτηματολογίων 2. Αριθμός πληροφοριακού υλικού που έχει διανεμηθεί και άτομα που ενημερώθηκαν 3. Αριθμός τοπικών συναντήσεων/εκδηλώσεων	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση και εξάπλωση του είδους Canis aureus
MM25301CW0102	Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	1. Πλήθος έντυπου υλικού 2. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης 3. Αριθμός προγραμμάτων εκπαίδευσης 4. Αριθμός συμμετεχόντων στα προγράμματα ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης 5. Αριθμός ερωτηματολογίων που συμπληρώθηκαν	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησής, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25301CW0103	Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	1. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων της περιοχής 2. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των τοπικών φορέων 3. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησής, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25301CW0104	Δράσεις ευαισθητοποίησης	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	1. Πλήθος θεματικών ενοτήτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης ανά έτος 2. Πλήθος ατόμων που παρακολουθούν τις ενότητες περιβαλλοντικής εκπαίδευσης ανά έτος	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησής, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25301CW0105	Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση τοπικής κοινωνίας για το είδος Biebersteinia orphanidis	Biebersteinia orphanidis	1. Αριθμός ενημερωτικών εκδηλώσεων που θα πραγματοποιηθούν ανά έτος 2. Αριθμός ενημερωτικών φυλλαδίων που θα διαμοιρασθούν ανά έτος 3. Πλήθος ατόμων που συμμετέχουν στις δράσεις	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος του είδους Biebersteinia orphanidis
MM25301CW0106	Εξειδικευμένες δράσεις ενημέρωσης, κατάρτισης και ευαισθητοποίηση για τον αλπικό τρίτωνα	Ichthyosaura alpestris	1. Αριθμός ημερίδων και σεμιναρίων που θα πραγματοποιηθούν ανά έτος 2. Αριθμός φυλλαδίων που θα διαμοιραστούν ανά έτος 3. Αριθμός οδηγών που θα παραχθούν 3. Πλήθος ατόμων που συμμετέχουν στις δράσεις	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος του είδους
MM25301CW0201	Μελέτη προσδιορισμός πληθυσμού, επικρατειών, θέσεις φωλεοποίησης και Βαθμού Διατήρησης του Σαΐνιου και του Φιδαετού	Accipiter brevipes, Circaetus gallicus	1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών	0
MM25301CW0202	Διερεύνηση και καταγραφή των ειδών χειροπτέρων και των ενδιαιτημάτων τους (μελέτη βάσης)	Chiroptera spp.	1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών χειροπτέρων
MM25301CW0203	Καταγραφή παρουσίας και πληθυσμιακής πυκνότητας του τσακαλιού (μελέτη βάσης)	Canis aureus	1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση του είδους Canis aureus
MM25301CW0204	Παρακολούθηση και καταγραφή των διαδρομών μετακίνησης του Τσακαλιού.	Canis aureus	1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών	0
MM25301CW0205	Καταγραφή κατανομής και πυκνότητας παρουσίας της βίδρας (μελέτη βάσης)	Lutra lutra	1. Αριθμός εργασιών πεδίου 2. Έκθεση αναφοράς 3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος του είδους Lutra lutra
MM25301CW0206	Μελέτη χρήσης ενδιαιτήματος και κατανομής του Λευκονώτη (Dendrocopos leucotos) και προτάσεις πρακτικών δασικής διαχείρισης προς όφελος του είδους.	Dendrocopos leucotos (Λευκονώτης)	1. Αριθμός εργασιών πεδίου 2. Έκθεση αναφοράς 3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Μέγεθος αναπαραγωγικού πληθυσμού του Λευκονώτη (Dendrocopos leucotos)
MM25301CW0207	Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	1. Τεύχος Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας 2. Μήκος φυτοφραχτών 3. Πλήθος και έκταση γεωργικών εκμεταλλεύσεων που ακολουθούν ορθές γεωργικές πρακτικές (κλιμάκωση αναφορικά με τον τύπο των γεωργικών πρακτικών) 4. Πλήθος τοπικών ποικιλιών που καλλιεργούνται και έκταση στην οποία καλλιεργούνται 5. Πλήθος και έκταση εκμεταλλεύσεων που υιοθετούν πρακτικές έξυπνης γεωργίας 6. Πλήθος και έκταση εκμεταλλεύσεων που μετατράπηκαν σε λιγότερο υδροφόρες	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησής, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25301CW0208	Ακριβής εντοπισμός και παρακολούθηση των πληθυσμών του είδους Biebersteinia orphanidis	Biebersteinia orphanidis	1. Αριθμός καταγεγραμμένων πληθυσμών που εντοπίσθηκαν 2. Αριθμός νέων πληθυσμών που εντοπίσθηκαν 3. Αριθμός εντύπων παρακολούθησης πληθυσμών που συμπληρώθηκαν 4. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος του είδους Biebersteinia orphanidis
MM25301CW0209	Εκπόνηση και εφαρμογή διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης για τη διατήρηση του είδους Biebersteinia orphanidis	Biebersteinia orphanidis	1. Αριθμός εντύπων παρακολούθησης πληθυσμών που συμπληρώθηκαν 2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Αξιολόγηση της κατάστασης του Τ.Ο. και των πληθυσμών του είδους Biebersteinia orphanidis (ανά 5 έτη)

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25301CW0210	Μελέτη για τη βελτίωση γνώσης κατανομής του είδους Ichthyosaura alpestris στην περιοχή GR2530001	Ichthyosaura alpestris	1. Αριθμός δειγματοληψιών ανά σημείο και εποχή 2. Αριθμός ατόμων ανά σημείο και εποχή που καταγράφηκαν 3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών 4. Αναφορά με τα αποτελέσματα της μελέτης (ετήσια)	0
MM25301CW0211	Βελτίωση γνώσης κατανομής του είδους Mauremys rivulata	Mauremys rivulata	1. Αριθμός δειγματοληψιών ανά σημείο και εποχή 2. Αριθμός ατόμων ανά σημείο και εποχή που καταγράφηκαν 3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών 4. Αναφορά με τα αποτελέσματα της μελέτης (ετήσια)	0
MM25301CW0212	Βελτίωση γνώσης κατανομής του είδους Zamenis situla	Zamenis situla	1. Αριθμός δειγματοληψιών ανά σημείο και εποχή 2. Αριθμός ατόμων ανά σημείο και εποχή που καταγράφηκαν 3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών 4. Αναφορά με τα αποτελέσματα της μελέτης (ετήσια)	0
MM25301CW0213	Βελτίωση γνώσης της ιχθυοπανίδας στη Λίμνη Τάκα και τα περιφερειακά λιμνία	Είδη ιχθυοπανίδας	1. Αριθμός δειγματοληψιών ανά σημείο και εποχή 2. Αριθμός ατόμων ανά είδος, σημείο και εποχή που καταγράφηκαν 3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών 4. Αναφορά με τα αποτελέσματα της μελέτης (ετήσια)	0
MM25301CW0214	Μελέτη επιπτώσεων ασφαλτόστρωσης δρόμου και διέλευσης οχημάτων στη Λίμνη Τάκα	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	1. Αριθμός δειγματοληψιών ανά σημείο και εποχή 2. Αριθμός ατόμων ανά είδος, σημείο και εποχή που καταγράφηκαν 3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών 4. Αναφορά με τα αποτελέσματα της μελέτης	0
MM25301CW0215	Μελέτη βάσης για τα χερσαία γαστερόποδα που αφορά: α) την επικαιροποίηση / συμπλήρωση της γνώσης σχετικά τον πληθυσμό και το βαθμό διατήρησης των ενδιαιτημάτων των ειδών και β) τον ορισμό επιθυμητών τιμών αναφοράς	Είδη ασπόνδυλων: Codringtonia elisabethae, Codringtonia eucineta, Codringtonia gittenbergeri, Codringtonia helenae και Tsoukatosia christinae	1. Αριθμός δειγματοληψιών ανά σημείο και εποχή 2. Αριθμός ατόμων ανά είδος, σημείο και εποχή που καταγράφηκαν 3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών 4. Αναφορά με τα αποτελέσματα της μελέτης	Τελική έκθεση
MM25301CW0216	Μελέτη βάσης για την αξιολόγηση της κατάστασης της Λίμνης Στυμφαλίας και των αρδευτικών αναγκών που ικανοποιεί. Εκπόνηση Σχεδίου Διαχείρισης για την εκμετάλλευση των υδάτινων πόρων της Λίμνης.	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	1. Αριθμός και τύπος καλλιεργειών που καταγράφηκαν 2. Αριθμός γεωτρήσεων που καταγράφηκαν 3. Χρονοσειρά κατάστασης της στάθμης της λίμνης ανά μήνα και εποχή 4. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών 5. Αναφορά με τα αποτελέσματα της μελέτης	Τελική έκθεση
MM25301CW0301	Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	1. Τεύχος μελέτης 2. γεωχωρική βάση δεδομένων 3. Βαθμός επίτευξης της χαρτογράφησης και ποσοτικοποίησης των οικοσυστημικών υπηρεσιών	1. Μεταβολή των οικοσυστημικών υπηρεσιών των Τ.Ο. και των ειδών της περιοχής

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25301CW0303	Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	1. Δομημένη βάση δεδομένων 2. Λειτουργικότητα webgis εφαρμογής 3. Λειτουργικότητα εφαρμογής για smartphones και tablets 4. Αριθμός χρηστών που χρησιμοποιούν την εφαρμογή για smartphones/tablets 5. Αριθμός επισκέψεων στην webgis εφαρμογή 6. Αριθμός δεδομένων που εισάχθηκε στη βάση δεδομένων 7. Πλήθος τύπου δεδομένων που εισάχθηκε στη βάση δεδομένων	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25301CW0304	Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Αριθμός περιπολιών 2. Αριθμός αναφορών 3. χλμ. κάλυψης ανά έτος, αριθμός παραβάσεων που εντοπίστηκαν 4. Αριθμός προστίμων που επιβλήθησαν 5. Αριθμός εξοπλισμού που αγοράστηκε	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων
MM25301CW0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων
MM25301CW0306	Κανονιστικό πλαίσιο για την εκτέλεση κάθε φύσης έργου και ενέργειας εντός της προστατευόμενης περιοχής	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων
MM25301CW0307	Ex situ διατήρηση του είδους Globularia stygia	Globularia stygia	1. Έτη διατήρησης της Τράπεζας Σπερμάτων	1. Ποσοστά επιτυχίας και μακροχρόνιας διατήρησης του αριθμού των φυτών (αριθμός ατόμων του είδους) 2. Ποσοστά επιτυχίας αναπαραγωγής (αριθμός νέων ατόμων σε καλλιέργεια)
MM25301CW0308	Εκτός τόπου (ex situ) διατήρηση σε βοτανικούς κήπους και Τράπεζες Σπερμάτων, αναπαραγωγή και ενίσχυση φυσικών πληθυσμών του είδους Biebersteinia orphanidis	Biebersteinia orphanidis	1. Έτη διατήρησης της Τράπεζας Σπερμάτων	1. Ποσοστά επιτυχίας καλλιέργειας των φυτών (ετήσιο) 2. Ποσοστά επιτυχίας αναπαραγωγής (επιβίωση, ανάπτυξη, ωριμότητα (βλαστητική/αναπαραγωγική φάση) των φυτών και ωρίμανσης καρπών και σπερμάτων) 3. ποσοστό επιβίωσης των φυτών που φυτεύτηκαν και η αναπαραγωγική τους ωριμότητα (μετά από 3 και 5 χρόνια)
MM25301CW0309	Εγκατάσταση καλλιεργειών του είδους Biebersteinia orphanidis για φαρμακευτική χρήση	Biebersteinia orphanidis	1. Έτη διατήρησης της Τράπεζας Σπερμάτων	1. Αριθμός παραγόμενων ατόμων του είδους. 2. Ποσότητα φυτικού υλικού που διατίθεται στις τοπικές κοινωνίες. 3. Ποσοστό επιβίωσης, ευρωστία, ανάπτυξη υπόγειου μέρους κλπ. Η αποτελεσματικότητα του μέτρου θα αξιολογείται συνολικά μέσω της αξιολόγησης των μέτρων MM25301CW0209 και MM25301CA0601, αφού κατά την παρακολούθηση των πληθυσμών του είδους Biebersteinia orphanidis θα είναι εμφανής τυχόν εκρίζωση ατόμων του στη φύση.
MM25301CW0310	Ανασύσταση ιστορικού πυρκαγιών	όλοι οι τύποι οικοτόπων	1. έκταση και πλήθος δασικών πυρκαγιών που θα χαρτογραφηθούν 2. Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών	0
MM25301CW0311	Μελέτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης και μελέτη δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων	όλοι οι τύποι οικοτόπων	1. Έκταση περιοχών που θα χαρτογραφηθούν 2. % πληρότητα συλλεγόμενης πληροφορίας 3. Αριθμός δειγματοληπτικής προσπάθειας (αρ. ατόμων, εργατοημερών, σημείων κτλ.)	1. Χάρτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης 2. Χάρτες δυναμικού αναγέννησης

Πίνακας 5.5.2.6-4: Δείκτες παρακολούθησης μέτρων στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροναυπλία)» (ΠΠΒ-04)

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25103CA0201	Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	1. Τεύχος Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας 2. Μήκος φυτοφραχτών 3. Πλήθος και έκταση γεωργικών εκμεταλλεύσεων που ακολουθούν ορθές γεωργικές πρακτικές (κλιμάκωση αναφορικά με τον τύπο των γεωργικών πρακτικών) 4. Πλήθος τοπικών ποικιλιών που καλλιεργούνται και έκταση στην οποία καλλιεργούνται 5. Πλήθος και έκταση εκμεταλλεύσεων που υιοθετούν πρακτικές έξυπνης γεωργίας 6. Πλήθος και έκταση εκμεταλλεύσεων που μετατράπηκαν σε λιγότερο υδροβόρες	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησής, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25103CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	1. Τεύχος Διαχειριστικού Σχεδίου Βόσκησης	1. Έκταση τύπων οικοτόπων. 2. Πληθυσμός ειδών χλωρίδας
MM25103CA0502	Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	1. Παραδοτέο μελέτης	1. Πλήθος τύπων οικοτόπων ή ενδιαιτημάτων με αλλαγές στις ρυθμίσεις και τις προδιαγραφές Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης 2. Πληθυσμός, εξάπλωση, ενδιαίτημα ειδών στόχων 3. Μεταβολές στο εισόδημα εμπλεκομένων
MM25103CA0503	Εκπόνηση και εφαρμογή διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης για την προστασία του είδους Ophrys argolica subsp. argolica	Ophrys argolica subsp. argolica	1. Αριθμός εντύπων παρακολούθησης πληθυσμών που συμπληρώθηκαν 2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Αριθμός των ώριμων ατόμων 2. Έκταση κατάληψης του είδους στην περιοχή 3. Αξιολόγηση της κατάστασης του οικοτόπου και οι πληθυσμοί του είδους (ανά 3 έτη)
MM25103CA1601	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων
MM25103CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	1. Έκθεση παρουσίασης της υφιστάμενης κατάστασης 2. Προσδιορισμός φέρουσας ικανότητας 3. Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών. Αριθμός προτάσεων συγκεκριμένων δράσεων και παρεμβάσεων 4. Γεωχωρική βάση δεδομένων 5. Πρόταση προγράμματος παρακολούθησης 6. Θεσμικές και κανονιστικές ρυθμίσεις σχετικά με την διακίνηση των επισκεπτών	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25103CF0302	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων 4. Αριθμός παραβάσεων ανά έτος

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25103CF0303	Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης - συμμετοχής.	Τ.Ο. 8210 Προστατευόμενα, ενδημικά, σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας με ασβεστολιθικά ενδιαιτήματα Είδη ορνιθοπανίδας που φωλιάζουν στα βράχια της περιοχής	1. Πλήθος αναρριχητικών διαδρομών που θα χαραχτούν ή που θα ρυθμιστεί η χρήση τους 2. Πλήθος εκτυπωμένων φυλλαδίων 3. Πλήθος Ενημερωτικών πινακίδων 4. Πλήθος ημερίδων 5. Πλήθος ανακοινώσεων / newsletter 6. Αναρριχητική ημέρας παρακολούθησης προστατευόμενων ειδών (πιλοτική)	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών στόχων 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των Τ.Ο. 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων
MM25103CF0304	Έλεγχος επισκεπτών εντός του Κάστρου Παλαμηδίου για την προστασία του είδους Ophrys argolica subsp. argolica	Ophrys argolica subsp. argolica	1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Αριθμός επισκεπτών ανά εποχή και έτος 2. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος του είδους Ophrys argolica subsp. Argolica
MM25103CF0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της αναρριχητικής δραστηριότητας	Τ.Ο. 8210 Προστατευόμενα, ενδημικά, σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας με ασβεστολιθικά ενδιαιτήματα Είδη ορνιθοπανίδας που φωλιάζουν στα βράχια της περιοχής	1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών στόχων 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες Τ.Ο. 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων
MM25103CF1201	Θεσμική ρύθμιση για την αποφυγή καταστροφής ή όχλησης αποικιών χειροπτέρων σε κτήρια (δημόσια ή ιδιόκτητα) και αρχαιότητες	Chiroptera spp.	1. Αριθμός κτηρίων που ελέγχθηκαν ανά έτος 2. Έκδοση Κανονισμού	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών χειροπτέρων
MM25103CG0201	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Αριθμός παραβάσεων ανά έτος
MM25103CI0101	Παρακολούθηση εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	1. Πλήθος θέσεων παρακολούθησης 2. Πλήθος ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών που εντοπίζονται 3. Πλήθος σεμιναρίων αναφορικά με τα χωροκατακτητικά είδη 4. Πλήθος πολιτών που εμπλέκονται στον εντοπισμό και την εξάλειψη των ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25103CW0101	Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	1. Πλήθος έντυπου υλικού 2. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης 3. Αριθμός προγραμμάτων εκπαίδευσης 4. Αριθμός συμμετεχόντων στα προγράμματα ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης 5. Αριθμός ερωτηματολογίων που συμπληρώθηκαν	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25103CW0102	Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	1. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων της περιοχής 2. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των τοπικών φορέων 3. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25103CW0103	Ενημέρωση-ευαισθητοποίηση κοινού για την προστασία του είδους Ophrys argolica subsp. argolica	Ophrys argolica subsp. argolica	1. Αριθμός ενημερωτικών δράσεων των κτηνοτρόφων που δραστηριοποιούνται στην περιοχή και των κατοίκων της περιοχής ανά έτος 2. Ενημερωτική πινακίδα και τοποθέτηση 3. Έκταση οριοθέτησης του πληθυσμού του είδους εντός του Κάστρου Παλαμηδίου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος του είδους Ophrys argolica subsp. argolica
MM25103CW0201	Διερεύνηση και καταγραφή των ειδών χειροπτέρων και των ενδιαιτημάτων τους (μελέτη βάσης)	Chiroptera spp.	1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών χειροπτέρων
MM25103CW0202	Σύνταξη καταλόγου με όλα τα θαλάσσια σπήλαια (Τ.Ο. 8330) της περιοχής, και αξιολόγηση της καταλληλότητας τους ως καταφύγια ανάπαυσης της φώκιας. Τρισδιάστατη απεικόνιση του εσωτερικού ανάγλυφου των καταφυγίων ανάπαυσης και αναπαραγωγής του είδους Monachus monachus.	1. Monachus monachus 2. Τ.Ο. 8330 (Θαλάσσια σπήλαια εξ ολοκλήρου ή εν μέρει κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας)	1. Κατάλογος θαλάσσιων σπηλαίων και περιγραφή βασικών χωρικών και τοπογραφικών χαρακτηριστικών τους / 6ος μήνας 2. Αριθμός κατάλληλων θαλασσίων σπηλαίων ως καταφύγια ανάπαυσης ή/και αναπαραγωγής της φώκιας / 6ος μήνας 3. Χάρτης γεωγραφικής κατανομής των θαλάσσιων σπηλαίων και καταφυγίων για τη φώκια / 6ος μήνας 4. Εικόνες τρισδιάστατης/ες απεικόνισης/εις των σπηλαίων που έχουν αξιολογηθεί ως κατάλληλα καταφύγια για τη φώκια/ τέλος εφαρμογής μέτρου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος του είδους Monachus monachus 2. Βαθμός διατήρησής, δομή και λειτουργίες του Τ.Ο. 8330
MM25103CW0203	Παρακολούθηση της κατάστασης των πληθυσμών και των ενδιαιτημάτων του είδους Ophrys argolica subsp. argolica	Ophrys argolica subsp. argolica	1. Αριθμός εργασιών πεδίου 2. Αριθμός συμπληρωμένων εντύπων δειγματοληψιών για την παρακολούθηση του πληθυσμού του είδους και των ενδιαιτημάτων του 3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος του είδους Ophrys argolica subsp. argolica
MM25103CW0204	Βελτίωση γνώσης κατανομής των ειδών Testudo hermanni και Testudo marginata	Testudo hermanni, Testudo marginata	1. Αριθμός δειγματοληψιών ανά σημείο και εποχή 2. Αριθμός ατόμων ανά σημείο και εποχή που καταγράφηκαν 3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών 4. Αναφορά με τα αποτελέσματα της μελέτης (ετήσια)	0
MM25103CW0301	Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	1. Τεύχος μελέτης 2. γεωχωρική βάση δεδομένων 3. Βαθμός επίτευξης της χαρτογράφησης και ποσοτικοποίησης των οικοσυστημικών υπηρεσιών	1. Μεταβολή των οικοσυστημικών υπηρεσιών των Τ.Ο. και των ειδών της περιοχής
MM25103CW0302	Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	1. Δομημένη βάση δεδομένων 2. Λειτουργικότητα webgis εφαρμογής 3. Λειτουργικότητα εφαρμογής για smartphones και tablets 4. Αριθμός χρηστών που χρησιμοποιούν την εφαρμογή για smartphones/tablets 5. Αριθμός επισκέψεων στην webgis εφαρμογή 6. Αριθμός δεδομένων που εισάχθηκε στη βάση δεδομένων 7. Πλήθος τύπου δεδομένων που εισάχθηκε στη βάση δεδομένων	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησής, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25103CW0303	Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Αριθμός περιπολιών 2. Αριθμός αναφορών 3. χλμ. κάλυψης ανά έτος, αριθμός παραβάσεων που εντοπίστηκαν 4. Αριθμός προστίμων που επιβλήθησαν 5. Αριθμός εξοπλισμού που αγοράστηκε	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων
MM25103CW0304	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων
MM25103CW0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την εκτέλεση κάθε φύσης έργου και ενέργειας εντός της προστατευόμενης περιοχής	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων

Πίνακας 5.5.2.6-5: Δείκτες παρακολούθησης μέτρων μέτρων στην «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ακροκόρινθος» (ΠΠΒ-05)

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25303CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Τεύχος Διαχειριστικού Σχεδίου Βόσκησης	1. Έκταση τύπων οικοτόπων. 2. Πληθυσμός ειδών χλωρίδας
MM25303CA0502	Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Παραδοτέο μελέτης	1. Πλήθος τύπων οικοτόπων ή ενδιαιτημάτων με αλλαγές στις ρυθμίσεις και τις προδιαγραφές Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης 2. Πληθυσμός, εξάπλωση, ενδιαίτημα ειδών στόχων 3. Μεταβολές στο εισόδημα εμπλεκομένων
MM25303CA1601	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων
MM25303CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Έκθεση παρουσίασης της υφιστάμενης κατάστασης 2. Προσδιορισμός φέρουσας ικανότητας 3. Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών. Αριθμός προτάσεων συγκεκριμένων δράσεων και παρεμβάσεων 4. Γεωχωρική βάση δεδομένων 5. Πρόταση προγράμματος παρακολούθησης 6. Θεσμικές και κανονιστικές ρυθμίσεις σχετικά με την διακίνηση των επισκεπτών	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25303CF0302	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων 4. Αριθμός παραβάσεων ανά έτος
MM25303CF1201	Έκδοση κανονισμού ως προς την διαχείριση αποικιών χειροπτέρων σε αρχαιολογικό χώρο	Chiroptera spp.	1. Αριθμός κτηρίων που ελέγχθηκαν ανά έτος / έλεγχος αρχαιοτήτων πριν από επεμβάσεις σε αυτά εκφρασμένο σε ποσοστό 2. Έκδοση Κανονισμού	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών χειροπτέρων
MM25303CG0201	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Αριθμός παραβάσεων ανά έτος
MM25303CI0301	Παρακολούθηση εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	1. Πλήθος θέσεων παρακολούθησης 2. Πλήθος ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών που εντοπίζονται 3. Πλήθος σεμιναρίων αναφορικά με τα χωροκατακτητικά είδη 4. Πλήθος πολιτών που εμπλέκονται στον εντοπισμό και την εξάλειψη των ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25303CW0101	Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Πλήθος έντυπου υλικού 2. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης 3. Αριθμός προγραμμάτων εκπαίδευσης 4. Αριθμός συμμετεχόντων στα προγράμματα ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης 5. Αριθμός ερωτηματολογίων που συμπληρώθηκαν	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησής, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25303CW0102	Ευαισθητοποίηση - ενημέρωση σχετικά με τις επιπτώσεις από την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων	Canis aureus	1. Αριθμός ερωτηματολογίων 2. Αριθμός πληροφοριακού υλικού που έχει διανεμηθεί και άτομα που ενημερώθηκαν 3. Αριθμός τοπικών συναντήσεων/εκδηλώσεων	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση και εξάπλωση του είδους Canis aureus
MM25303CW0103	Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	1. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων της περιοχής 2. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των τοπικών φορέων 3. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησής, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25303CW0104	Χαρτογραφική αποτύπωση και χαρακτηρισμός υφιστάμενων μονοπατιών ερμηνείας τοπίου	0	1. Μήκος νέων μονοπατιών ή μήκος συντήρησης μονοπατιών 2. Συνολικό μήκος μονοπατιών που χαρτογραφήθηκαν 3. % πρόοδος στα τεχνικά έργα	1. Μήκος νέων μονοπατιών η μήκος συντήρησης 2. Πλήθος επισκεπτών στα μονοπάτια
MM25303CW0201	Διερεύνηση και καταγραφή των ειδών χειροπτέρων και των ενδιαιτημάτων τους (μελέτη βάσης)	Chiroptera spp.	1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών χειροπτέρων
MM25303CW0202	Καταγραφή παρουσίας και πληθυσμιακής πυκνότητας του τσακαλιού (μελέτη βάσης)	Canis aureus	1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση του είδους Canis aureus
MM25303CW0301	Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Τεύχος μελέτης 2. γεωχωρική βάση δεδομένων 3. Βαθμός επίτευξης της χαρτογράφησης και ποσοτικοποίησης των οικοσυστημικών υπηρεσιών	1. Μεταβολή των οικοσυστημικών υπηρεσιών των Τ.Ο. και των ειδών της περιοχής
MM25303CW0302	Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Δομημένη βάση δεδομένων 2. Λειτουργικότητα webgis εφαρμογής 3. Λειτουργικότητα εφαρμογής για smartphones και tablets 4. Αριθμός χρηστών που χρησιμοποιούν την εφαρμογή για smartphones/tablets 5. Αριθμός επισκέψεων στην webgis εφαρμογή 6. Αριθμός δεδομένων που εισάχθηκε στη βάση δεδομένων 7. Πλήθος τύπου δεδομένων που εισάχθηκε στη βάση δεδομένων	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησής, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25303CW0303	Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Αριθμός περιπολιών 2. Αριθμός αναφορών 3. χλμ. κάλυψης ανά έτος, αριθμός παραβάσεων που εντοπίστηκαν 4. Αριθμός προστίμων που επιβλήθησαν 5. Αριθμός εξοπλισμού που αγοράστηκε	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25303CW0304	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων
MM25303CW0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την εκτέλεση κάθε φύσης έργου και ενέργειας εντός της προστατευόμενης περιοχής	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων
MM25303CW0306	Ανασύσταση ιστορικού πυρκαγιών	όλοι οι τύποι οικοτόπων	1. έκταση και πλήθος δασικών πυρκαγιών που θα χαρτογραφηθούν 2. Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών	0
MM25303CW0307	Μελέτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης και μελέτη δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων	όλοι οι τύποι οικοτόπων	1. Έκταση περιοχών που θα χαρτογραφηθούν 2. % πληρότητα συλλεγόμενης πληροφορίας 3. Αριθμός δειγματοληπτικής προσπάθειας (αρ. ατόμων, εργατοημερών, σημείων κτλ.)	1. Χάρτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης 2. Χάρτες δυναμικού αναγέννησης
MM25303MB0201	Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Τεύχος Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας 2. Μήκος φυτοφραχτών 3. Πλήθος και έκταση γεωργικών εκμεταλλεύσεων που ακολουθούν ορθές γεωργικές πρακτικές (κλιμάκωση αναφορικά με τον τύπο των γεωργικών πρακτικών) 4. Πλήθος τοπικών ποικιλιών που καλλιεργούνται και έκταση στην οποία καλλιεργούνται 5. Πλήθος και έκταση εκμεταλλεύσεων που υιοθετούν πρακτικές έξυπνης γεωργίας 6. Πλήθος και έκταση εκμεταλλεύσεων που μετατράπηκαν σε λιγότερο υδροβόρες	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων

Πίνακας 5.5.2.6-6: Δείκτες παρακολούθησης μέτρων μέτρων στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Πάρνωνα – Μουστού – Χαράδρα Λεωνιδίου» (ΠΠΒ-06)

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25206CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης	όλοι οι Τ.Ο. και τα είδη που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο	1. Τεύχος Διαχειριστικού Σχεδίου Βόσκησης	1. Έκταση τύπων οικοτόπων. 2. Πληθυσμός ειδών χλωρίδας
MM25206CA0502	Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής	όλοι οι Τ.Ο. και τα είδη που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο	1. Παραδοτέο μελέτης	1. Πλήθος τύπων οικοτόπων ή ενδιαιτημάτων με αλλαγές στις ρυθμίσεις και τις προδιαγραφές Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης 2. Πληθυσμός, εξάπλωση, ενδιαίτημα ειδών στόχων 3. Μεταβολές στο εισόδημα εμπλεκομένων
MM25206CA0503	Αναζήτηση, επικοινωνία και συμφωνία με τους κτηνοτρόφους που δραστηριοποιούνται στις περιοχές εμφάνισης πληθυσμών του είδους Phitosia crocifolia	Phitosia crocifolia	1. Αριθμός εργασιών πεδίου ανά εποχή και ανά έτος 2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Αριθμός νέων πληθυσμών που εντοπίσθηκαν 2. Καταγραφή νέων / νεαρών φυτών που εντοπίσθηκαν 3. Βιολογικές παράμετροι πληθυσμών που εντοπίσθηκαν
MM25206CA0504	Επιτόπια διερεύνηση της δυναμικής του πληθυσμού, της αναπαραγωγικής επιτυχίας in situ και της εγκατάστασης νέων ατόμων του είδους Phitosia crocifolia υπό καθεστώς περίφραξης	Phitosia crocifolia	1. Αριθμός εργασιών πεδίου ανά εποχή και ανά έτος 2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών 3. Αριθμός και έκταση περιοχών εφαρμογής μέτρου	1. Αριθμός νέων πληθυσμών που εντοπίσθηκαν 2. Καταγραφή νέων / νεαρών φυτών που εντοπίσθηκαν 3. Βιολογικές παράμετροι πληθυσμών που εντοπίσθηκαν 4. Ποσά αποζημιώσεων ανά έτος
MM25206CA0505	Εκπόνηση και εφαρμογή διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης για τη διατήρηση του είδους Ophrys argolica subsp. argolica	Ophrys argolica subsp. argolica	1. Αριθμός εντύπων παρακολούθησης πληθυσμών που συμπληρώθηκαν 2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Αριθμός των ώριμων ατόμων 2. Έκταση κατάληψης του είδους στην περιοχή 3. Αξιολόγηση της κατάστασης του οικοτόπου και οι πληθυσμοί του είδους (ανά 3 έτη)
MM25206CA0506	Εντατική Παρακολούθηση τύπου οικοτόπου 6230*	Τ.Ο. 6230	Πλήθος αναφορών παρακολούθησης της βλάστησης	Δημιουργία αναλυτικής χρονοσειράς με δεδομένα σύνθεσης της βλάστησης και λειτουργικών χαρακτηριστικών
MM25206CA0801	Αποφυγή βαθιάς άροσης και εκρίζωσης σε δενδρώδεις καλλιέργειες (κυρίως ελαιώνες) για τη διατήρηση του είδους Stachys virgata	Stachys virgata	1. Αριθμός εργασιών πεδίου που πραγματοποιήθηκαν ανά έτος 2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Ποσοστό βοσκημένης έκτασης σε περιοχές εφαρμογής των μέτρων 2. Αξιολόγηση της κατάστασης των πληθυσμών του είδους Stachys virgata στις περιοχές εφαρμογής των μέτρων 3. Αριθμός αγροτών και ποσό αποζημιώσεων ανά έτος
MM25206CA0901	Αποφυγή ή απαγόρευση χρήσης βιοκτόνων και ιδιαίτερα ζιζανιοκτόνων σε δενδρώδεις καλλιέργειες (κυρίως ελαιώνες) για τη διατήρηση του είδους Stachys virgata	Stachys virgata	1. Αριθμός εργασιών πεδίου που πραγματοποιήθηκαν ανά έτος 2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Έκταση που εφαρμόζεται το μέτρο διαχείρισης 2. Αξιολόγηση της κατάστασης των πληθυσμών του είδους Stachys virgata στις περιοχές εφαρμογής των μέτρων 3. Καταγραφή νέων / νεαρών φυτών που εντοπίσθηκαν 4. Αριθμός αγροτών και ποσό αποζημιώσεων ανά έτος
MM25206CA1601	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25206CB0501	Διαχείριση συστάδων μαύρης πεύκης με σκοπό τη βελτίωση των δομών και λειτουργιών του τύπου οικοτόπου προτεραιότητας 9530, την διατήρηση της έκτασής του και την ανάσχεση της διαδοχής	9530*, Chiroptera spp.	1. Αριθμός διαχειριστικών μέτρων που εφαρμόζονται 2. Έκταση του Τ.Ο. 9530* που εφαρμόζονται διαχειριστικά μέτρα	1. Δομή της συστάδας 2. Παρουσία νεκρού ξύλου σε δειγματοληπτικές επιφάνειες 3. Έκταση Τ.Ο.9530*
MM25206CB0502	Εφαρμογή δασοκομικών μέτρων για τη διατήρηση των χειροπτέρων στο πλαίσιο υλοποίησης των Δασικών Διαχειριστικών Σχεδίων	Chiroptera spp.	1. Αριθμός παρεμβάσεων ανά έτος, 2. Αριθμός δένδρων που πραγματοποιήθηκε παρέμβαση	1. Πληθυσμός χειροπτέρων (αρ. ατόμων) στα ενδιαιτήματά τους
MM25206CC0301	Στοχευμένη παρακολούθηση των επιπτώσεων της εγκατάστασης και λειτουργίας των αιολικών πάρκων στα είδη χειροπτέρων της περιοχής	Chiroptera spp.	1. Ετήσιες αναφορές της παρακολούθησης ανίχνευσης νεκρών ζώων. 2. Αριθμός ημερών κατά τις οποίες συγκεντρώθηκαν δεδομένα πεδίου ανά ΑΣΠΗΕ και ανά έτος 3. Αριθμός ανίχνευσης ειδών χειροπτέρων από το σύστημα αποτροπής σύγκρουσης	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών χειροπτέρων 2. Ποσοστό νεκρών ατόμων από ανεμογεννήτριες
MM25206CE0101	Μείωση προσβασιμότητας τροχοφόρων στις παραλίες ωοτοκίας της C. caretta	Caretta caretta, αμμοθινικοί τ.ο.	1. Αριθμός και μήκος οδοφραχτών (μπάρες) που τοποθετήθηκαν 2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Αριθμός συστάσεων/ παραβάσεων/ επιβολής προστίμου 2. Αριθμός παραβάσεων 3. Αριθμός οδοφραχτών που λειλατήθηκαν/ καταστράφηκαν
MM25206CF1201	Έκδοση κανονισμού ως προς την διαχείριση αποικιών χειροπτέρων σε ιδιόκτητα και δημόσια κτήρια	Chiroptera spp.	1. Αριθμός κτηρίων που ελέγχθηκαν ανά έτος 2. Έκδοση Κανονισμού	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών χειροπτέρων
MM25206CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	1. Έκθεση παρουσίασης της υφιστάμενης κατάστασης 2. Προσδιορισμός φέρουσας ικανότητας 3. Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών. Αριθμός προτάσεων συγκεκριμένων δράσεων και παρεμβάσεων 4. Γεωχωρική βάση δεδομένων 5. Πρόταση προγράμματος παρακολούθησης 6. Θεσμικές και κανονιστικές ρυθμίσεις σχετικά με την διακίνηση των επισκεπτών	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25206CF0302	Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης - συμμετοχής.	Τ.Ο. 8210 Centaurea leonidia Προστατευόμενα, ενδημικά, σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας με ασβεστολιθικά ενδιαιτήματα Είδη ορνιθοπανίδας που φωλιάζουν στα βράχια της περιοχής	1. Πλήθος αναρριχητικών διαδρομών που θα χαραχτούν ή που θα ρυθμιστεί η χρήση τους 2. Πλήθος εκτυπωμένων φυλλαδίων 3. Πλήθος Ενημερωτικών πινακίδων 4. Πλήθος ημερίδων 5. Πλήθος ανακοινώσεων / newsletter 6. Αναρριχητική ημέρας παρακολούθησης προστατευόμενων ειδών (πιλοτική)	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών στόχων 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των Τ.Ο. 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων
MM25206CF0303	Αποφυγή ή απαγόρευση της οργάνωσης νέων πιστών αναρρίχησης καθώς και της επέκτασης των ήδη λειτουργούντων, με την προσθήκη νέων διαδρομών αναρρίχησης, εντός της χαράδρας του Λεωνιδίου για την προστασία του είδους Centaurea leonidia	Centaurea leonidia, Τ.Ο. 8210	1. Αριθμός εργασιών πεδίου που πραγματοποιήθηκαν ανά έτος 2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Έκταση που εφαρμόζεται το μέτρο διαχείρισης 2. Καταγραφή νέων / νεαρών φυτών του είδους Centaurea leonidia που εντοπίσθηκαν

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25206CF0304	Αποφυγή ή απαγόρευση της αποψίλωσης των ατόμων της Centaurea leonidia (και άλλων σπάνιων χασμοφυτικών ειδών) στις πίστες και στις διαδρομές αναρρίχησης που υπάρχει (ή υπήρχε) το είδος Centaurea leonidia	Centaurea leonidia, Τ.Ο. 8210	1. Αριθμός εργασιών πεδίου που πραγματοποιήθηκαν ανά έτος 2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών 3. Αριθμός επιτόπιων ενημερώσεων 4. Αριθμός Αρμοδίων φορέων που ενημερώνονται 5. Συμφωνία διαχείριση 6. Ενημερωτικές πινακίδες	1. Καταγραφή νέων / νεαρών φυτών του είδους Centaurea leonidia που εντοπίσθηκαν
MM25206CF0305	Ακύρωση λειτουργίας και κλείσιμο πιστών αναρρίχησης – μετακίνηση ή ακύρωση λειτουργίας συγκεκριμένων αναρριχητικών διαδρομών, εφόσον αυτό κριθεί απόλυτα αναγκαίο για την διατήρηση του είδους Centaurea leonidia μετά την εφαρμογή άλλων διαχειριστικών μέτρων.	Centaurea leonidia, Τ.Ο. 8210	1. Αριθμός εργασιών πεδίου που πραγματοποιήθηκαν ανά έτος 2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Καταγραφή νέων / νεαρών φυτών του είδους Centaurea leonidia που εντοπίσθηκαν
MM25206CF0306	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων 4. Αριθμός παραβάσεων ανά έτος
MM25206CF0307	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της αναρριχητικής δραστηριότητας	Τ.Ο. 8210 Προστατευόμενα, ενδημικά, σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας με ασβεστολιθικά ενδιαιτήματα Είδη ορνιθοπανίδας που φωλιάζουν στα βράχια της περιοχής	1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών στόχων 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες Τ.Ο. 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων
MM25206CF0308	Κατά χώρο ρύθμιση των δραστηριοτήτων αναψυχής στα αμμοθινικά οικοσυστήματα, μέσω έργων / υποδομών μικρής κλίμακας και κανονιστικών ρυθμίσεων	Caretta caretta, αμμοθινικοί τ.ο.	1. Μήκος και έκταση περιοχής οριοθέτησης 2. Αριθμός οργανωμένων θέσεων στάθμευσης 3. Πλήθος τροχοφόρων σε οργανωμένες θέσεις στάθμευσης ανά έτος και εποχή 4. Αριθμός επισκεπτών ανά έτος	1. Πληθυσμιακά δεδομένα (συμπεριλ. Αριθμού φωλεών, Ποσοστό νεοσσών που εκκολάφθηκαν επιτυχώς), πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος του είδους Caretta caretta 2. Βαθμός διατήρησης, δομή και λειτουργίες των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων 3. Αριθμός παραβιάσεων, συστάσεων, προστίμων ανά έτος
MM25206CF0309	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής	Τ.Ο. 2110, Caretta caretta	1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα (συμπεριλ. Αριθμού φωλεών, Ποσοστό νεοσσών που εκκολάφθηκαν επιτυχώς), πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος του είδους Caretta caretta 2. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση και εξάπλωση του είδους Chamaeleo africanus 2. Βαθμός διατήρησης, δομή και λειτουργίες των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων
MM25206CF0901	Καθορισμός ζώνης προστασίας Πάρνωνα από τη φωτορύπανση (International Dark sky park)	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Σύνταξη Διαχειριστικού Σχεδίου Εξωτερικού Φωτισμού 2. Αριθμός φωτιστικών μέσων που τροποποιούνται	1. % Μείωση φωτός στην περιοχή 2. Αριθμός εκπαιδευτικών και πολιτιστικών δράσεων 3. Αριθμός επισκεπτών

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25305CG0201	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Αριθμός παραβάσεων ανά έτος
MM25305CG0202	Δράσεις για την αποφυγή ή απαγόρευση της συλλογής τμημάτων του είδους Clinopodium taygeteum που αποσκοπούν στη δημιουργία δειγμάτων, ή/και τη συλλογή σημαντικής ποσότητας φυτικού ιστού για τη μελέτη των χημικών του ιδιοτήτων (ανάλυση αιθέριων ελαίων, φυτοχημική ανάλυση) ή/και για πιθανή χρήση ως φυτοθεραπευτικό από βοτανικούς, συλλέκτες, καλλιεργητές αρωματικών και θεραπευτικών φυτών	Clinopodium taygeteum	1. Αριθμός ενημερωτικών δράσεων 2. Αριθμός ατόμων που ενημερώνονται	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος του είδους Clinopodium taygeteum 2. Καταγραφή νέων / νεαρών φυτών του είδους Clinopodium taygeteum που εντοπίσθηκαν
MM25206CI0301	Παρακολούθηση εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	1. Πλήθος θέσεων παρακολούθησης 2. Πλήθος ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών που εντοπίζονται 3. Πλήθος σεμιναρίων αναφορικά με τα χωροκατακτητικά είδη 4. Πλήθος πολιτών που εμπλέκονται στον εντοπισμό και την εξάλειψη των ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25206CI0701	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση μεταχρωματικού έλκους πλατάνου	Τ.Ο 92C0 Lutra lutra	1. Πλήθος προσβεβλημένων ατόμων που εντοπίζονται	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος του είδους Lutra lutra 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες του Τ.Ο. 92C0 3. Ποσοστό νεκρωμένων/ προσβεβλημένων ατόμων του είδους
MM25206CI0702	Παρακολούθηση της εξάπλωσης της Σφήκας της Καστανιάς	Τ.Ο. 9260	1. Αριθμός εργασιών πεδίου που πραγματοποιήθηκαν ανά έτος 2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Σειρά πληθυσμιακών δεδομένων Σφήκας της Καστανιάς 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες του Τ.Ο. 9260 3. Ποσοστό νεκρωμένων/ προσβεβλημένων ατόμων της Καστανιάς
MM25206CJ0201	Σύστημα υποβοήθησης λήψης διαχειριστικών αποφάσεων στη Λιμνοθάλασσα Μουστού για την επίτευξη Ικανοποιητικής Κατάστασης Διατήρησης στον υγρότοπο	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	Αυτόματοι σταθμοί παρακολούθησης που εγκαταστάθηκαν Αισθητήριες για την αποτύπωση του ηχοτοπίου που εγκαταστάθηκαν Αριθμός δειγματοληψιών πεδίου Βάση δεδομένων (παραδοτέο) Τεχνική έκθεση με τις περιβαλλοντικές ανάγκες νερού (παραδοτέο) Λογισμικό υποβοήθησης λήψης αποφάσεων για την διαχείριση που αναπτύχθηκε και λειτουργεί	Εγκατάσταση σύγχρονου συστήματος παρακολούθησης υδρολογικών και υδρονομικών χαρακτηριστικών της Λιμνοθάλασσας Μουστού και καταγραφής υδρόβιας χλωρίδας, ορνιθοπανίδας και ιχθυοπανίδας. Έγκαιρη προειδοποίηση σε πιθανά περιστατικά υποβάθμισης της ποσότητας και ποιότητας που επιτάσσουν διαχειριστικές ενέργειες ελαχιστοποίησης των επιπτώσεων

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25206CL0101	Διαχειριστικά μέτρα για την ευνόηση της αναγέννηση του δενδρόκεδρου	Τ.Ο. 9560*	1. Αριθμός εργασιών πεδίου που πραγματοποιήθηκαν ανά έτος 2. Αριθμός και έκταση ήπιων παρεμβάσεων διαχείρισης 3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών 4. Οδηγός ορθών πρακτικών	1. Καταγραφή αναγέννησης του είδους Juniperus drupacea σε περιοχές που εφαρμόζονται τα διαχειριστικά μέτρα 2. Δομικά χαρακτηριστικά συστάδων/λοχμών Juniperus drupacea (π.χ. συμμετοχή Abies cephalonica στην οριζόντια και κατακόρυφη δομή)
MM25206CL0102	Ανάσχεση της φυσικής διαδοχής και της πύκνωσης της βλάστησης, ιδιαίτερα όσον αφορά τα ξυλώδη είδη για τη διατήρηση του είδους Stachys virgata	Stachys virgata	1. Αριθμός εργασιών πεδίου που πραγματοποιήθηκαν ανά έτος 2. Αριθμός και έκταση ήπιων παρεμβάσεων διαχείρισης, αναλυτική τυποποίηση 3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών 4. Παραδοτέα μελέτης	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος του είδους Stachys virgata 2. Καταγραφή νέων / νεαρών φυτών του είδους Stachys virgata που εντοπίσθηκαν 2. Ποσοστό αύξησης της έκτασης των πληθυσμών του είδους Stachys virgata στις περιοχές εφαρμογής των μέτρων
MM25206CL0301	Αξιολόγηση του βαθμού αποκατάστασης (φυσική και τεχνική αναγέννηση) του Τ.Ο. 9530* μετά την καταστροφή από πυρκαγιά στον Πάρνωνα και προτάσεις θέσεων και κατάλληλων διαχειριστικών δράσεων σε περιοχές όπου δεν καταγράφεται ικανοποιητική αναγέννηση.	Τ.Ο. 9530*	1. Παραδοτέα μελέτης 2. Αριθμός μόνιμων επιφανειών παρατήρησης 3. Εγκατάσταση δικτύου αυτόματων καταγραφών μετεωρολογικών δεδομένων 4. Θέσεις προς αποκατάσταση ή διαχειριστικούς χειρισμούς	1. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες του Τ.Ο. 9530*
MM25206CW0101	Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	1. Πλήθος έντυπου υλικού 2. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης 3. Αριθμός προγραμμάτων εκπαίδευσης 4. Αριθμός συμμετεχόντων στα προγράμματα ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης 5. Αριθμός ερωτηματολογίων που συμπληρώθηκαν	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25206CW0102	Ευαισθητοποίηση - ενημέρωση σχετικά με τις επιπτώσεις από την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων	Canis aureus	1. Αριθμός ερωτηματολογίων 2. Αριθμός πληροφοριακού υλικού που έχει διανεμηθεί και άτομα που ενημερώθηκαν 3. Αριθμός τοπικών συναντήσεων/εκδηλώσεων	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση και εξάπλωση του είδους Canis aureus
MM25206CW0104	Απόκτηση και ενσωμάτωση ποιμενικών σκύλων φύλαξης των κοπαδιών	Canis aureus	1. Αριθμός κτηνοτρόφων που χρήζουν ποιμενικό σκύλο 2. Αριθμός σκύλων που αγοράστηκαν και εκπαιδεύτηκαν 3. Ώρες εκπαίδευσης ανά μήνα	1. Αριθμός σκύλων που εκπαιδεύτηκαν 2. Βαθμός απόκρισης σκύλου σε περιστατικά 3. Βαθμός ενσωμάτωσης σκύλου στο κοπάδι 4. Αριθμός περιστατικών που αντιμετωπίστηκαν επιτυχών από τον σκύλο, ανά κοπάδι
MM25206CW0103	Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	1. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων της περιοχής 2. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των τοπικών φορέων 3. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25206CW0201	Καταγραφή και αναγνώριση εποχιακών προτύπων στη χρήση των καταφυγίων "Σπήλαιο Φουρνάτα", "Σπήλαιο Γαλάζια Λίμνη" και "Σπήλαιο Μάνα" από τα χειρόπτερα	Chiroptera spp.	1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών	0

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25206CW0202	Χαρτογράφηση και καταγραφή των σημαντικών θέσεων τροφοληψίας των χειροπτέρων	Chiroptera spp.	1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών	0
MM25206CW0203	Καταγραφή και παρακολούθηση των αποικιών και θέσεων τροφοληψίας του είδους Barbastella barbastellus	Barbastella barbastellus	1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών	0
MM25206CW0204	Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	1. Τεύχος Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας 2. Μήκος φυτοφραχτών 3. Πλήθος και έκταση γεωργικών εκμεταλλεύσεων που ακολουθούν ορθές γεωργικές πρακτικές (κλιμάκωση αναφορικά με τον τύπο των γεωργικών πρακτικών) 4. Πλήθος τοπικών ποικιλιών που καλλιεργούνται και έκταση στην οποία καλλιεργούνται 5. Πλήθος και έκταση εκμεταλλεύσεων που υιοθετούν πρακτικές έξυπνης γεωργίας 6. Πλήθος και έκταση εκμεταλλεύσεων που μετατράπηκαν σε λιγότερο υδροβόρες	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησής, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25206CW0205	Εντοπισμός και ανάδειξη φυσικών συστάδων καστανιάς στον Πάρνωνα	Τ.Ο. 9260	1. Έκθεση ή μουσειακή συλλογή 2. Αριθμός θέσεων στο δίκτυο αξιολόγησης 3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Έκταση, δομή και λειτουργίες του τύπου οικοτόπου
MM25206CW0206	Βιολογική μελέτη του είδους Centaurea leonidia	Centaurea leonidia	1. % υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών 2. Αριθμός συμπληρωμένων εντύπων δειγματοληψιών για την παρακολούθηση του πληθυσμού του είδους Centaurea leonidia και των ενδιαιτημάτων του.	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος του είδους Centaurea leonidia. Ιδιαίτερη έμφαση σε θέσεις που έχουν επηρεαστεί από πυρκαγιές ή έχουν μείνει άκαφτες. 2. Περιγραφή οικολογίας του είδους Centaurea leonidia: φαινολογία, αναπαραγωγή και της αναπαραγωγική επιτυχία, τρόπος διασποράς καρπών, φυτρωτική ικανότητα και συνθήκες φύτρωσης των καρπών in vitro 3. Προσδιορισμός των πιέσεων και των απειλών καθώς και των επιπτώσεών τους σε κάθε επιμέρους (υπο)πληθυσμό.
MM25206CW0207	Βιολογική μελέτη του είδους Stachys virgata	Stachys virgata	1. Αριθμός εργασιών πεδίου/ δειγματοληψίες 2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών 3. Αριθμός εργασιών εργαστηρίου	1. Βιολογικοί δείκτες για το είδος Stachys virgata
MM25206CW0208	Βιολογική μελέτη του είδους Clinopodium taygeteum	Clinopodium taygeteum	1. Αριθμός εργασιών πεδίου/ δειγματοληψίες 2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών 3. Αριθμός εργασιών εργαστηρίου	1. Βιολογικοί δείκτες για το είδος Clinopodium taygeteum
MM25206CW0209	Καταγραφή των επιμέρους (υπο)πληθυσμών και αποτύπωση των κινδύνων (πιέσεις) που επηρεάζουν καθένα από τους (υπο)πληθυσμούς του είδους Phitosia crocifolia	Phitosia crocifolia	1. Αριθμός εργασιών πεδίου/ δειγματοληψίες 2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των (υπο)πληθυσμών του είδους Phitosia crocifolia

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25206CW0210	Βιολογική μελέτη του είδους Phitosia crocifolia	Phitosia crocifolia	1. Αριθμός εργασιών πεδίου/ δειγματοληψίες 2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών 3. Αριθμός εργασιών εργαστηρίου	1. Βιολογικοί δείκτες για το είδος Phitosia crocifolia
MM25206CW0211	Παρακολούθηση της κατάστασης των πληθυσμών και των ενδιαιτημάτων του είδους Ophrys argolica subsp. argolica	Ophrys argolica subsp. argolica	1. Αριθμός συμπληρωμένων εντύπων δειγματοληψιών για την παρακολούθηση του πληθυσμού του είδους και των ενδιαιτημάτων του (κάθε 3 έτη) 2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών	0
MM25206CW0212	Πρόγραμμα παρακολούθησης και προστασίας αναπαραγωγικής δραστηριότητας, φωλιών και νεοσσών στις περιοχές φωλεοποίησης της Caretta caretta στις παραλίες ωοτοκίας	Caretta caretta	1..Ετήσια έκθεση αξιολόγησης εργασίας πεδίου και αποτελεσμάτων - κάθε έτος 2. Ηλεκτρονική βάση δεδομένων και ψηφιοποίηση σε Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (GIS) - 1ο έτος υλοποίησης 3. Ενημέρωση γεω-χωρικής βάσης δεδομένων με τα δεδομένα συλλογής από το πεδίο- κάθε έτος και εφάπαξ 4. Αριθμός φωλιών που καταγράφηκαν 5. Αριθμός φωλιών που μεταφέρθηκαν 6. Αριθμός φωλιών που σημάνθηκαν	1. Πληθυσμιακά δεδομένα (συμπεριλ. Αριθμού φωλεών, Ποσοστό νεοσσών που εκκολάφθηκαν επιτυχώς), πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος του είδους Caretta caretta
MM25206CW0213	Παρακολούθηση και περιορισμός της εξάπλωσης του είδους Pteridium aquilinum	Τ.Ο. 6230	1. Πλήθος θέσεων/ έκταση που περιορίζεται η εξάπλωση του είδους Pteridium aquilinum	2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες του τύπου οικοτόπου 6230
MM25206CW0301	Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	1. Τεύχος μελέτης 2. γεωχωρική βάση δεδομένων 3. Βαθμός επίτευξης της χαρτογράφησης και ποσοτικοποίησης των οικοσυστημικών υπηρεσιών	1. Μεταβολή των οικοσυστημικών υπηρεσιών των Τ.Ο. και των ειδών της περιοχής
MM25206CW0303	Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	1. Δομημένη βάση δεδομένων 2. Λειτουργικότητα webgis εφαρμογής 3. Λειτουργικότητα εφαρμογής για smartphones και tablets 4. Αριθμός χρηστών που χρησιμοποιούν την εφαρμογή για smartphones/tablets 5. Αριθμός επισκέψεων στην webgis εφαρμογή 6. Αριθμός δεδομένων που εισάχθηκε στη βάση δεδομένων 7. Πλήθος τύπου δεδομένων που εισάχθηκε στη βάση δεδομένων	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25206CW0304	Ανασύσταση ιστορικού πυρκαγιών	όλοι οι τύποι οικοτόπων	1. έκταση και πλήθος δασικών πυρκαγιών που θα χαρτογραφηθούν 2. Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών	0
MM25206CW0305	Μελέτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης και μελέτη δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων	όλοι οι τύποι οικοτόπων	1. Έκταση περιοχών που θα χαρτογραφηθούν 2. % πληρότητα συλλεγόμενης πληροφορίας 3. Αριθμός δειγματοληπτικής προσπάθειας (αρ. ατόμων, εργατοημερών, σημείων κτλ.)	1. Χάρτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης 2. Χάρτες δυναμικού αναγέννησης

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25206CW0306	Ex situ καλλιέργεια και διατήρηση του είδους Centaurea leonidia	Centaurea leonidia	1. Έτη διατήρησης της Τράπεζας Σπερμάτων	1. Ποσοστά επιτυχίας και μακροχρόνιας διατήρησης του αριθμού των φυτών (αριθμός ατόμων του είδους) 2. Ποσοστά επιτυχίας αναπαραγωγής (αριθμός νέων ατόμων σε καλλιέργεια) χωρίς τη χρήση αγενών μεθόδων πολλαπλασιασμού (π.χ. μοσχεύματα, ιστοκαλλιέργειες)
MM25206CW0307	Ex situ καλλιέργεια και διατήρηση του είδους Stachys virgata	Stachys virgata	1. Έτη διατήρησης της Τράπεζας Σπερμάτων	1. Ποσοστά επιτυχίας και μακροχρόνιας διατήρησης του αριθμού των φυτών (αριθμός ατόμων του είδους) 2. Ποσοστά επιτυχίας αναπαραγωγής (αριθμός νέων ατόμων σε καλλιέργεια)
MM25206CW0308	Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Αριθμός περιπολιών 2. Αριθμός αναφορών 3. χλμ. κάλυψης ανά έτος, αριθμός παραβάσεων που εντοπίστηκαν 4. Αριθμός προστίμων που επιβλήθησαν 5. Αριθμός εξοπλισμού που αγοράστηκε	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων
MM25206CW0309	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων
MM25206CW0310	Κανονιστικό πλαίσιο για την εκτέλεση κάθε φύσης έργου και ενέργειας εντός της προστατευόμενης περιοχής	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων
MM25206CW0311	Ex situ καλλιέργεια και διατήρηση του είδους Clinopodium taygeteum	Clinopodium taygeteum	1. Έτη διατήρησης της Τράπεζας Σπερμάτων	1. Ποσοστά επιτυχίας και μακροχρόνιας διατήρησης του αριθμού των φυτών (αριθμός ατόμων του είδους) 2. Ποσοστά επιτυχίας αναπαραγωγής (αριθμός νέων ατόμων σε καλλιέργεια) χωρίς τη χρήση αγενών μεθόδων πολλαπλασιασμού (π.χ. μοσχεύματα, ιστοκαλλιέργειες)
MM25206CW0312	Ex situ καλλιέργεια και διατήρηση του είδους Phitosia crocifolia	Phitosia crocifolia	1. Έτη διατήρησης της Τράπεζας Σπερμάτων	1. Ποσοστά επιτυχίας και μακροχρόνιας διατήρησης του αριθμού των φυτών (αριθμός ατόμων του είδους) 2. Ποσοστά επιτυχίας αναπαραγωγής (αριθμός νέων ατόμων σε καλλιέργεια) χωρίς τη χρήση αγενών μεθόδων πολλαπλασιασμού (π.χ. μοσχεύματα, ιστοκαλλιέργειες)

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25206CW0313	Κανονιστικό πλαίσιο- εύρεση εναλλακτικής λύσης για τον δρόμο που διατρέχει τον υγροβιότοπο Μουστού	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Αριθμός αρμόδιων αρχών και κατοίκων που συμμετέχουν στη διαβούλευση 2. Αριθμός διαβουλεύσεων/ συναντήσεων 3. Εκπόνηση και υλοποίηση Μελέτης	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Αριθμός κατοίκων που εξυπηρετούνται από τον νέο δρόμο

Πίνακας 5.5.2.6-7: Δείκτες παρακολούθησης μέτρων στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολική Λακωνία- Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή» (ΠΠΒ-07)

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25401CA0101	Αποτροπή μετατροπής χρήσεων γης - Υιοθέτηση φιλικών προς το περιβάλλον καλλιεργητικών πρακτικών για τη διατήρηση του είδους Linaria tenuis	Linaria tenuis	1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών 2. Αριθμός και έκταση θέσεων που περιφράχτηκαν 3. Έκταση γης που εξαγοράστηκε	1. Πληθυσμός είδους στις θέσεις επέμβασης
MM25401CA0201	Πιλοτική εφαρμογή μέτρων βελτιστοποίησης υφιστάμενων πρακτικών καλλιέργειας ελαιώνων και μετριασμός των επιπτώσεων τους στη βιοποικιλότητα	Caprimulgus europaeus, Emberiza caesia, Emberiza hortulana, Lanius collurio, Lanius nubicus, Hippolais olivetorum, Streptopelia turtur	1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών 2. Αριθμός και έκταση περιοχών που εφαρμόζεται το μέτρο διαχείρισης	1. Πληθυσμός ειδών στόχων στις θέσεις επέμβασης
MM25401CA0401	Μελέτη διαχείρισης και αξιοποίησης τοπικών παραγωγικών συστημάτων	Alectoris graeca graeca, Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Buteo buteo, Circaetus gallicus, Lanius collurio, Lanius nubicus, Streptopelia turtur	1. Παραδοτέο μελέτης	2. Παρακολούθηση ειδών στόχων
MM25401CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης	όλοι οι Τ.Ο. και τα είδη που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο	1. Τεύχος Διαχειριστικού Σχεδίου Βόσκησης	1. Έκταση τύπων οικοτόπων. 2. Πληθυσμός ειδών χλωρίδας
MM25401CA0502	Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής	όλοι οι Τ.Ο. και τα είδη που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο	1. Παραδοτέο μελέτης	1. Πλήθος τύπων οικοτόπων ή ενδιαιτημάτων με αλλαγές στις ρυθμίσεις και τις προδιαγραφές Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης 2. Πληθυσμός, εξάπλωση, ενδιαίτημα ειδών στόχων 3. Μεταβολές στο εισόδημα εμπλεκομένων
MM25401CA1601	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων
MM25401CC0301	Μείωση των αρνητικών επιπτώσεων στην ορνιθοπανίδα και τα χειρόπτερα από την λειτουργία αιολικών πάρκων	Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Bubo bubo, Buteo buteo, Circaetus gallicus, Circus aeruginosus, Falco peregrinus, Falco vespertinus, Pernis apivorus, Tachymarptis melba, Barbastella barbastellus, Miniopterus schreibersii, Myotis blythii, Myotis emarginatus, Rhinolophus euryale, Rhinolophus ferrumequinum, Rhinolophus hipposideros, Chiroptera spp.	1. Ετήσιες αναφορές της παρακολούθησης ανίχνευσης νεκρών ζώων. 2. Αριθμός ημερών κατά τις οποίες συγκεντρώθηκαν δεδομένα πεδίου ανά ΑΣΠΗΕ και ανά έτος 3. Αριθμός ανίχνευσης ειδών χειροπτέρων και ορνιθοπανίδας από το σύστημα αποτροπής σύγκρουσης	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών χειροπτέρων και ορνιθοπανίδας 2. Ποσοστό νεκρών ατόμων από ανεμογεννήτριες
MM25401CB0501	Μελέτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης και μελέτη δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων	όλοι οι τύποι οικοτόπων	1. Έκταση περιοχών που θα χαρτογραφηθούν 2. % πληρότητα συλλεγόμενης πληροφορίας 3. Αριθμός δειγματοληπτικής προσπάθειας (αρ. ατόμων, εργατοημερών, σημείων κτλ.)	1. Χάρτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης 2. Χάρτες δυναμικού αναγέννησης
MM25401CC0601	Μείωση των αρνητικών επιπτώσεων στην ορνιθοπανίδα από την πρόσκρουση σε γραμμές μεταφορές ρεύματος υψηλή τάσης	Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Bubo bubo, Buteo buteo, Circaetus gallicus, Circus aeruginosus, Falco peregrinus, Falco vespertinus, Pernis apivorus, Tachymarptis melba	1. Ετήσιες αναφορές της παρακολούθησης ανίχνευσης νεκρών ζώων.	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών ορνιθοπανίδας 2. Ποσοστό νεκρών ατόμων από ανεμογεννήτριες

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25401CE0401	Σύνταξη και θεσμοθέτηση Σχέδιου Δράσης αντιμετώπισης έκτακτου περιστατικού θαλάσσιας/ παράκτιας ρύπανσης	Το σύνολο των θαλάσσιων τ.ο. και ειδών θαλάσσιας πανίδας	1. Θεσμοθέτηση (Έκδοση ΚΥΑ) 2. Συμφωνητικά ΜΔΠΠ/ΟΦΥΠΕΚΑ με υπηρεσίες, ιδιώτες, ερευνητικά κέντρα και ΜΚΟ 3. Αριθμός προληπτικών ασκήσεων 4. Αριθμός υλικών που έγινε προμήθεια	1. Πληθυσμιακά δεδομένα των ειδών στόχων
MM25401CF0101	Δημιουργία μικροαποθεμάτων - Περίφραξη θέσεων εμφάνισης του είδους Saponaria jagelii	Saponaria jagelii	1. Αριθμός εργασιών πεδίου 2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών 3. Περιφραγμένη έκταση	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος του είδους Saponaria jagelii
MM25401CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον	Όλα τα είδη και οι τύποι οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου	1. Έκθεση παρουσίασης της υφιστάμενης κατάστασης 2. Προσδιορισμός φέρουσας ικανότητας 3. Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών. Αριθμός προτάσεων συγκεκριμένων δράσεων και παρεμβάσεων 4. Γεωχωρική βάση δεδομένων 5. Πρόταση προγράμματος παρακολούθησης 6. Θεσμικές και κανονιστικές ρυθμίσεις σχετικά με την διακίνηση των επισκεπτών	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25401CF0303	Ρύθμιση ταχύτητας μηχανοκίνητων σκαφών – Κανονιστικό	Caretta caretta, Chelonia mydas, Monachus monachus	1. Έκδοση ΚΥΑ θέσπισης ορίου ταχύτητας σκαφών	1. Αριθμός συστάσεων/ παραβιάσεων/ επιβολής προστίμων σχετικών με το όριο ταχύτητας
MM25401CF0304	Εγκατάσταση ειδικών ναυδέτων σκαφών αναψυχής φιλικών προς τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων	1110, 1120*, 1170 Cymodocea nodosa, Cystoseira spp Pinna nobilis	1. Τεχνική μελέτη 2. Αριθμός ειδικών ναυδετών που τοποθετούνται 3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων έργων και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Αριθμός σκαφών που ναυδετούν ανά τύπο σκάφους 2.Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των Τ.Ο. 1120*, 1170
MM25401CF0305	Αποτροπή εγκατάστασης μόνιμων ή περιστασιακών εγκαταστάσεων αναψυχής-τουρισμού	Saponaria jagelii	1. Μήκος ξύλινων διαδρόμων 2. Έκταση περίφραξης 2 Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων έργων και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος του είδους Saponaria jagelii
MM25401CF0308	Εγκατάσταση μπαρών ελέγχου πρόσβασης τροχοφόρων προς την παραλία του Σίμου στην Ελαφόνησο	2110, 2120, 2250, Linaria tenuis	1. Αριθμός μπαρών που τοποθετούνται ανά παραλία 2 Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων έργων και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων 2. Αριθμός επισκεπτών και οχημάτων
MM25401CF0309	Αποκατάσταση των αμμοθινών με τη χρήση «παγίδων» στις παραλίες της Πούντας, Παναγιάς, Καλόγερα και Σίμου στην Ελαφόνησο	2110, 2120, 2250	1. Αριθμός «παγίδων» που τοποθετούνται ανά παραλία 2 Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων έργων και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων
MM25401CF0310	Αποτροπή μετατροπής αμμωδών παράκτιων οικοσυστημάτων σε οικιστικές ζώνες, περιορισμός υπαίθριων τουριστικών δραστηριοτήτων για τη διατήρηση του είδους Linaria tenuis	Linaria tenuis	1. Μήκος ξύλινων διαδρόμων 2 Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων έργων και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος του είδους Linaria tenuis
MM25401CF0311	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής	Τ.Ο. 2110, 2120, 2190, Caretta caretta	1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα (συμπεριλ. Αριθμού φωλεών, Ποσοστό νεοσσών που εκκολάφθηκαν επιτυχώς), πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος του είδους Caretta caretta 2. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση και εξάπλωση του είδους Chamaeleo africanus 2. Βαθμός διατήρησης, δομή και λειτουργίες των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25401CF0312	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων 4. Αριθμός παραβάσεων ανά έτος
MM25401CF0313	Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης - συμμετοχής.	Τ.Ο. 8210 Προστατευόμενα, ενδημικά, σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας με ασβεστολιθικά ενδιαιτήματα Είδη ορνιθοπανίδας που φωλιάζουν στα βράχια της περιοχής	1. Πλήθος αναρριχητικών διαδρομών που θα χαραχτούν ή που θα ρυθμιστεί η χρήση τους 2. Πλήθος εκτυπωμένων φυλλαδίων 3. Πλήθος Ενημερωτικών πινακίδων 4. Πλήθος ημερίδων 5. Πλήθος ανακοινώσεων / newsletter 6. Αναρριχητική ημέρας παρακολούθησης προστατευόμενων ειδών (πιλοτική)	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών στόχων 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των Τ.Ο. 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων
MM25401CF0314	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της αναρριχητικής δραστηριότητας	Τ.Ο. 8210 Προστατευόμενα, ενδημικά, σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας με ασβεστολιθικά ενδιαιτήματα Είδη ορνιθοπανίδας που φωλιάζουν στα βράχια της περιοχής	1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών στόχων 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες Τ.Ο. 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων
MM25401CF1201	Έκδοση κανονισμού ως προς την διαχείριση αποικιών χειροπτέρων σε ιδιόκτητα και δημόσια κτήρια	Chiroptera spp.	1. Αριθμός κτηρίων που ελέγχθηκαν ανά έτος 2. Έκδοση Κανονισμού	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών χειροπτέρων
MM25307CG0101	Εκπόνηση κοινωνικό-οικονομικής μελέτης για την εκτίμηση ζημιών από την αλληλεπίδραση αλιείας και ειδών θαλάσσιας πανίδας. Εφαρμογή αντισταθμιστικών μέτρων σε παράκτιους αλιείς και προτάσεις θεσμικών ρυθμίσεων της αλιευτικής δραστηριότητας με στόχο τη μείωση της αλληλεπίδρασης των ειδών θαλάσσιας πανίδας με την αλιεία.	1. Monachus monachus 2. Caretta caretta 3. Chelonia mydas	1. Μελέτη για την εκτίμηση των συνεπειών της τυχαίας σύλληψης των ειδών θαλάσσιας πανίδας σε αλιευτικά εργαλεία/ 2ο έτος 2. Ηλεκτρονική βάση δεδομένων και ψηφιοποίηση σε Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (GIS)/ 2ο έτος	1. Πλήθος εκβρασμών 2. Πλήθος αναφορών για τυχαίες συλλήψεις 3. Πλήθος αναφορών για ζημιές σε αλιευτικά εργαλεία 4. Πλήθος αριθμού αλιέων που αποζημιώνονται, Πλήθος αποζημιώσεων / 4ο έτος
MM25401CG0102	Δράσεις αποκατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (Posidonion oceanicae)»	Τ.Ο. 1120* Caretta caretta Chelonia mydas Monachus monachus Pinna nobilis	1. Έκταση τ.ο. που εφαρμόστηκαν δράσεις αποκατάστασης - 6ο έτος 2. Οδηγός πρακτικών αποκατάστασης - 6ο έτος 3. Ετήσια τεχνική έκθεση - 3ο έως 6ο έτος	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών Caretta caretta και Pinna nobilis 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες του τύπου οικοτόπου 1120*
MM25401CG0103	Τοπικές ρυθμίσεις αλιείας – Κανονιστικό	Caretta caretta, Chelonia mydas	1. Έκδοση ΚΥΑ θέσπισης τοπικής απαγόρευσης	1. Αριθμός συστάσεων/ παραβιάσεων/ επιβολών προστίμου
MM25401CG0104	Εκπόνηση Σχεδίου Επαγγελματικής και Ερασιτεχνικής Αλιευτικής διαχείρισης της περιοχής	1110, 1120*, 1170 Cymodocea nodosa, Cystoseira spp Pinna nobilis, Caretta caretta, Chelonia mydas, Monachus monachus	1. Μελέτη- Σχέδιο Αλιευτικής Διαχείρισης για ερασιτεχνική και επαγγελματική αλιεία 2. Θεσμοθέτηση Σχεδίου Αλιευτικής Διαχείρισης για ερασιτεχνική και επαγγελματική αλιεία 3. Αριθμός διαχειριστικών δράσεων που προτείνονται, αριθμός διαχειριστικών δράσεων που υλοποιήθηκαν 4. Αριθμός/ Έκταση περιοχών με ρυθμίσεις	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Μεταβολές στο εισόδημα αλιέων

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25401CG0201	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Αριθμός παραβάσεων ανά έτος
MM25401CG0401	Δημιουργία Ομάδας Ανίχνευσης Δηλητηριασμένων Δολωμάτων με ειδικά εκπαιδευμένο σκύλο	Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Buteo buteo, Falco biarmicus , Falco pergrinus brookei, Bubo bubo, Circus cyaneus, Circus macrourus, Circus aeruginosus Canis aureus	Αριθμός περιπολιών και χλμ. ανά μήνα.	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση και εξάπλωση του είδους Canis aureus 2. Αριθμός περιστατικών δηλητηρίασης ανά έτος 3. Αριθμός παραβάσεων Ειδικά για τα περιστατικά δηλητηρίασης ανά έτος αυτά αναμένονται να αυξάνονται τα πρώτα χρόνια δράσης της Ομάδας Σκύλων καθώς η δράση της θα γίνεται γνωστή σε όλους του χρήστες γης και έτσι θα ενημερώνεται για περισσότερα περιστατικά. Όμως προς το τέλος της περιόδου δράσης της, αυτά αναμένονται να μειωθούνε ή έστω να αντιμετωπίζονται πιο γρήγορα και άρα σε γενικές γραμμές να υπάρχουν λιγότερα θύματα.
MM25401CG0402	Ενεργοποίηση του Τοπικού Σχεδίου Δράσης για την καταπολέμηση της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων	Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Buteo buteo, Falco biarmicus , Falco pergrinus brookei, Bubo bubo, Circus cyaneus, Circus macrourus, Circus aeruginosus Canis aureus	1. Αριθμός ετήσιων συναντήσεων αρμόδιων φορέων και πρακτικά αυτών 2. ετήσιο επιχειρησιακό σχέδιο 3. ποσοστό επίλυσης κωλυμάτων που προκύπτουν στα προηγούμενα ετήσια Σχέδια Δράσης	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση και εξάπλωση των ειδών ορνιθοπανίδας και Canis aureus
MM25401CI0301	Παρακολούθηση και περιορισμός εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών στο θαλάσσιο περιβάλλον	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	1. Αριθμός δράσεων περιορισμού/εξολόθρευσης ανά έτος 2. Είδη και Ποσότητα χωροκατακτητικών ειδών θαλάσσιας χλωρίδας που απομακρύνθηκαν ανά περιοχή και ανά δράση 3. Είδη, Ποσότητα και μέγεθος χωροκατακτητικών ειδών ιχθυοπανίδας που απομακρύνθηκε ανά δράση	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25401CI0302	Παρακολούθηση εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	1. Πλήθος θέσεων παρακολούθησης 2. Πλήθος ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών που εντοπίζονται 3. Πλήθος σεμιναρίων αναφορικά με τα χωροκατακτητικά είδη 4. Πλήθος πολιτών που εμπλέκονται στον εντοπισμό και την εξάλειψη των ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25401CI0303	Εκρίζωση ξενικών εισβολικών ειδών	2110, 2120, 2250	1. Αριθμός δράσεων περιορισμού/εκρίζωσης ξενικών εισβολικών ειδών 2. Είδη και Ποσότητα χωροκατακτητικών ειδών θαλάσσιας χλωρίδας που απομακρύνθηκαν ανά περιοχή και ανά δράση 3. Επέκταση περιοχής περιορισμού/εκρίζωσης ξενικών εισβολικών ειδών	1. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων
MM25401CI0304	Έλεγχος για παρουσία, και συλλογή ατόμων του ξενικού εισβλητικού είδους Trachemys scripta	Mauremys rivulata	Αριθμός δειγματοληψιών Αριθμός ατόμων που συλλέγονται	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση και εξάπλωση των ειδών Emys orbicularis και Mauremys rivulata

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25401CI0701	Οριοθέτηση περιοχών για την προστασία των πληθυσμών της πίννας (Pinna nobilis) και περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών της πίννας (Pinna nobilis), και πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του είδους	Pinna noblis	1. Τοποθέτηση των πινακίδων και των σημαντήρων/ τέλος δράσης 2. Σύνταξη έκθεσης / τέλος δράσης	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος του είδους Pinna noblis 2. Ποσοστό νεκρών και ζωντανών ατόμων του είδους Pinna noblis 3. Βαθμός διατήρησής, έκταση, δομή και λειτουργίες του Τ.Ο. 1150*, 1120*, 1110, 1160
MM25401CI0702	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση μεταχρωματικού έλκους πλατάνου	Τ.Ο 92C0	1. Πλήθος προσβεβλημένων ατόμων που εντοπίζονται	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος του είδους Lutra lutra 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες του Τ.Ο. 92C0 3. Ποσοστό νεκρωμένων/ προσβεβλημένων ατόμων του είδους
MM25401CJ0101	Καθαρισμός του θαλάσσιου βυθού από απορρίμματα με έμφαση στους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων	1110 Αμμοσύρσεις που καλύπτονται διαρκώς από θαλάσσιο νερό μικρού βάθους 1120* Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (Posidonion oceanicae) 1170 Ύφαλοι	1. Αριθμός καθαρισμών ανά έτος 2. Αριθμός ομάδων/ ατόμων που συμμετέχουν στους καθαρισμούς 3. Ποσότητα συλλεγμένων απορριμμάτων ανά κατηγορία	1. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 2. Αριθμός και ποσότητα απορριμμάτων σε σημαντικούς τύπους οικοτόπων
MM25401CJ0102	Έργα αποκατάστασης μικρών υγροτόπων στην παραλία της Πούντας Λακωνίας	υγροτοπικοί τύποι οικοτόπων	1. Γεωτεχνική μελέτη αποκατάστασης των υγροτόπων στην παραλία της Πούντας Λακωνίας. 2. Διαδικασίες Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης των Τεχνικών Έργων 3. Τεχνικά έργα αποκατάστασης των υγροτόπων στην παραλία της Πούντας Λακωνίας. 4. Φυτοτεχνική Μελέτη 5. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των υγροτοπικών τύπων οικοτόπων
MM25401CS0101	Εκτός τόπου (ex situ) διατήρηση σε τράπεζες σπερμάτων και σε βοτανικούς κήπους για τη διατήρηση του είδους Linaria tenuis	Linaria tenuis	1. Έτη διατήρησης της Τράπεζας Σπερμάτων	1. Αριθμός ατόμων που καλλιεργείται σε Βοτανικό Κήπο 2. Αριθμός σπερμάτων που φυλάσσεται 3. 1. Ποσοστά επιτυχίας καλλιέργειας των ατόμων του είδους Linaria tenuis
MM25401CW0101	Εξειδικευμένες δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών στον τουριστικό τομέα	Όλα τα είδη και οι τύποι οικοτόπων του προστατευτέου αντικεμένου	1. Αριθμός ενημερωτικών συναντήσεων που πραγματοποιήθηκαν 2. Αριθμός ενημερωτικών φυλλαδίων που παράχθηκαν 3. Αριθμός οπτικο-ακουστικού υλικού που παράχθηκε 4. Αριθμός εμπλεκόμενων που συμμετείχαν στα σεμινάρια	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών στόχων 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25401CW0102	Δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών αλιέων	1. 1110 Αμμοσύρσεις που καλύπτονται διαρκώς από θαλάσσιο νερό μικρού βάθους 2. 1120* Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (Posidonion oceanicae) 3. 1170 Ύφαλοι 4. Monachus monachus 5. Caretta caretta 6. Chelonia mydas 7. Pinna nobilis	1. Αριθμός ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) ανά έτος - 1ο και 2ο έτος 2. Αριθμός ενημερωτικών φυλλαδίων - 1ο έτος	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών στόχων

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25401CW0103	Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους	Όλα οι Τ.Ο. και τα είδη	1. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων της περιοχής 2. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των τοπικών φορέων 3. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησής, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25401CW0104	Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση	Όλα οι Τ.Ο. και τα είδη	1. Πλήθος έντυπου υλικού 2. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης 3. Αριθμός προγραμμάτων εκπαίδευσης 4. Αριθμός συμμετεχόντων στα προγράμματα ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης 5. Αριθμός ερωτηματολογίων που συμπληρώθηκαν	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησής, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25401CW0105	Δράσεις εκπαίδευσης, κατάρτισης και ενημέρωσης των αρμόδιων αρχών και φορέων σε θέματα παρακολούθησης, αποτελεσματικής διαχείρισης θαλάσσιου χώρου και αντιμετώπισης παράνομων ενεργειών και ειδικών περιστατικών (π.χ. εκβρασμών και τραυματισμών πανίδας)	Monachus monachus Caretta caretta Chelonia mydas Pinna nobilis	1. Αριθμός πρωτόκολλων - 1ο έτος 2. Αριθμός ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) - 2ο έτος 3. Αριθμός ενημερωτικών φυλλαδίων - 1ο έτος 4. Αριθμός συμμετεχόντων στις συναντήσεις/ σεμινάρια	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησής, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25401CW0106	Εξειδικευμένη ενημέρωση των χρηστών γης που σχετίζονται με τα δηλητηριασμένα δολώματα	Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Buteo buteo, Falco biarmicus , Falco pergrinus brookei, Bubo bubo, Circus cyaneus, Circus macrourus, Circus aeruginosus Canis aureus	1. Αριθμός ερωτηματολογίων 2. Αριθμός πληροφοριακού υλικού που έχει διανεμηθεί και άτομα που ενημερώθηκαν 3. Αριθμός τοπικών συναντήσεων/εκδηλώσεων	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση και εξάπλωση του είδους Canis aureus
MM25401CW0107	Ενημέρωση-ευαισθητοποίηση κοινού για το είδος Linaria tenuis	Linaria tenuis	1. Αριθμός δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης 2. Αριθμός ενημερωτικών πινακίδων που το τοποθετήθηκαν 3. Αριθμός εντύπων που παράχθηκαν	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση και εξάπλωση του είδους Linaria tenuis
MM25401CW0108	Ενημέρωση-ευαισθητοποίηση κοινού για το είδος Saponaria jagelii	Saponaria jagelii	1. Αριθμός δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης 2. Αριθμός ατόμων που ενημερώθηκαν	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση και εξάπλωση του είδους Saponaria jagelii
MM25401CW0109	Σχεδιασμός και εγκατάσταση υπαίθριου συστήματος ερμηνείας περιβάλλοντος και την ενημέρωσης για τις αμμοθίνες και τις θαλάσσιες χελώνες: Κώδικας ορθής συμπεριφοράς στα αμμοθινικά οικοσυστήματα	2110, 2120, 2250, Caretta caretta	1. % υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου 2. Αριθμός ενημερωτικών σημάνσεων	1. Πληθυσμιακά δεδομένα (συμπεριλ. Αριθμού φωλεών, Ποσοστό νεοσσών που εκκολάφθηκαν επιτυχώς), πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος του είδους Caretta caretta 2. Βαθμός διατήρησής, δομή και λειτουργίες των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων
MM25401CW0201	Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους Pinna nobilis	Pinna noblis	1. Τεχνική έκθεση - 6ος μήνας του 1ου έτους εφαρμογής	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος του είδους Pinna noblis ανά έτος 2. Ποσοστό νεκρών και ζωντανών ατόμων του είδους Pinna noblis ανά έτος
MM25401CW0202	Ταχεία εκτίμηση των πληθυσμών της Monachus moanchus στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, του βαθμού πιέσεων, την κατάσταση των ιχθυαποθεμάτων που αποτελούν κύριο μέρος της διατροφής του και εκτίμηση του βαθμού διατήρησης των κύριων ενδιαιτημάτων τροφοληψίας του είδους	1. Monachus monachus 2. Τ.Ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (Posidonion oceanicae)» (ενδιαίτημα τροφοληψίας, αναπαραγωγής και ξεκούρασης)Τ.Ο. 1160 «Αβαθείς κόλποι και κολπίσκοι» (ενδιαίτημα τροφοληψίας, αναπαραγωγής και ξεκούρασης) 3. Τ.Ο. 1170 «Ύφαλοι» (ενδιαίτημα τροφοληψίας, αναπαραγωγής και ξεκούρασης)	1. Τεχνική Μελέτη βάσης: εκτίμηση του πληθυσμού του είδους στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, εκτίμηση του βαθμού πιέσεων, κατάσταση διατήρησης των σημαντικών αλιευμάτων που αποτελούν την κύρια διατροφή της φώκιας, κατάσταση διατήρησης των σημαντικών ενδιαιτημάτων τροφοληψίας/ τέλος εφαρμογής μέτρου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος του είδους Monachus monachus 2. Βαθμός διατήρησής, δομή και λειτουργίες των Τ.Ο. 1120*, 1170

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25401CW0203	Πρόγραμμα συλλογής δεδομένων στο θαλάσσιο χώρο για την εκτίμηση των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών Caretta caretta και Chelonia mydas, των πιέσεων που δέχονται και της κατάστασης των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας (μελέτη βάσης).	1. Caretta caretta 2. Chelonia mydas 3. τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (Posidonion oceanicae)» (ενδιαίτημα τροφοληψίας) 4. τ.ο. 1170 «Υφαλοι» (ενδιαίτημα τροφοληψίας)	Α) Ενδιάμεση αναφορά προόδου της μελέτης η οποία θα περιλαμβάνει ταχεία εκτίμηση του βαθμού των κύριων πιέσεων (18 μήνες) Β) Τελική Έκθεση (με την ολοκλήρωση του έργου στο 3ο έτος)	1. Πληθυσμιακά δεδομένα (συμπεριλ. Αριθμού φωλεών, Ποσοστό νεοσσών που εκκολάφθηκαν επιτυχώς), πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος του είδους Caretta caretta και Chelonia mydas 2. Βαθμός διατήρησής, δομή και λειτουργίες των οικοτόπων 1120* και 1170
MM25401CW0204	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (Posidonion oceanicae)»	Τ.Ο. 1120*	1. Έκταση τ.ο. που εφαρμόστηκαν δράσεις αποκατάστασης - 2ο έτος 2. Χάρτες παρουσίας και κατάστασης διατήρησης του τ.ο. - 2ο έτος 3. Ετήσια τεχνική έκθεση - 1ο έως 2ο έτος 4. Αριθμός πιέσεων και απειλών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν 5. Αριθμός οικοσυστημικών υπηρεσιών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν	1. Βαθμός διατήρησής, δομή και λειτουργίες του Τ.Ο. 1120*
MM25401CW0205	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1170	Τ.Ο. 1170	1. Έκταση τ.ο. που εφαρμόστηκαν δράσεις αποκατάστασης - 2ο έτος 2. Χάρτες παρουσίας και κατάστασης διατήρησης του τ.ο. - 2ο έτος 3. Ετήσια τεχνική έκθεση - 1ο έως 2ο έτος 4. Αριθμός πιέσεων και απειλών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν 5. Αριθμός οικοσυστημικών υπηρεσιών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν	1. Βαθμός διατήρησής, δομή και λειτουργίες του Τ.Ο. 1170
MM25401CW0206	Διερεύνηση και καταγραφή των ειδών χειροπτέρων και των ενδιαιτημάτων τους (μελέτη βάσης)	Chiroptera spp.	1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών χειροπτέρων
MM25401CW0207	Καταγραφή και αναγνώριση εποχιακών προτύπων στη χρήση των καταφυγίων "Σπήλαιο Σολωμού Τρύπα", "Πύργος Αγ. Στεφάνου", "Σπήλαιο Κότωνας" και "Σπήλαιο Κισσός"	Chiroptera spp.	1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών	0
MM25401CW0208	Χαρτογράφηση και καταγραφή των σημαντικών θέσεων τροφοληψίας των χειροπτέρων	Chiroptera spp.	1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών	0
MM25401CW0209	Καταγραφή παρουσίας και πληθυσμιακής πυκνότητας του τσακαλιού (μελέτη βάσης)	Canis aureus	1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση του είδους Canis aureus
MM25401CW0211	Πρόγραμμα καταγραφής αναπαραγωγικής δραστηριότητας της Caretta caretta και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης σε περιοχές "μέτριας /σποραδικής" ωοτοκίας των περιοχών μελέτης (μελέτη βάσης)"	1. Caretta caretta 2. τ.ο. 2110 «Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες» (κύριο ενδιαίτημα/ υποστηρικτικός οικότοπος στη φωλεοποίηση)	1. Σύνταξη ταχείας εκτίμησης του βαθμού διατήρησης, του βαθμού πιέσεων και παραμέτρων φωλεοποίησης στις παραλίες ωοτοκίας (Δεκέμβριος, μετά την εφαρμογή του έργου κατά το 1ο έτος). 2. Τελική Έκθεση (Δεκέμβριος, μετά την ολοκλήρωση του έργου στο 2ο έτος)	1. Πληθυσμιακά δεδομένα (συμπεριλ. Αριθμού φωλεών, Ποσοστό νεοσσών που εκκολάφθηκαν επιτυχώς), πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος του είδους Caretta caretta 2. Βαθμός διατήρησής, δομή και λειτουργίες των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25401CW0212	Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	1. Τεύχος Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας 2. Μήκος φυτοφραχτών 3. Πλήθος και έκταση γεωργικών εκμεταλλεύσεων που ακολουθούν ορθές γεωργικές πρακτικές (κλιμάκωση αναφορικά με τον τύπο των γεωργικών πρακτικών) 4. Πλήθος τοπικών ποικιλιών που καλλιεργούνται και έκταση στην οποία καλλιεργούνται 5. Πλήθος και έκταση εκμεταλλεύσεων που υιοθετούν πρακτικές έξυπνης γεωργίας 6. Πλήθος και έκταση εκμεταλλεύσεων που μετατράπηκαν σε λιγότερο υδροβόρες	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησής, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25401CW0213	Παρακολούθηση της κατάστασης των πληθυσμών και των ενδιαιτημάτων του είδους Linaria tenuis	Linaria tenuis	1. Αριθμός συμπληρωμένων εντύπων δειγματοληψιών για την παρακολούθηση του πληθυσμού του είδους και των ενδιαιτημάτων του 2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Κατάσταση των οικοτόπων και των πληθυσμών του είδους 2. Χλωριδική σύνθεση και πληθοκαλύψεις των φυτικών ειδών στις δειγματοληψίες
MM25401CW0214	Εκτός τόπου (ex situ) διατήρηση σε τράπεζες σπερμάτων και σε βοτανικούς κήπους	Saponaria jagelii	1. Έτη διατήρησης της Τράπεζας Σπερμάτων/βοτανικού κήπου	1. Ποσοστά επιτυχίας καλλιέργειας των φυτών 2. Ποσοστά επιτυχίας αναπαραγωγής 3. Ποσοστό επιβίωσης των φυτών που φυτεύτηκαν και η αναπαραγωγική τους ωριμότητα
MM25401CW0215	Παρακολούθηση της κατάστασης των πληθυσμών του είδους Saponaria jagelii	Saponaria jagelii	1. Αριθμός συμπληρωμένων εντύπων δειγματοληψιών για την παρακολούθηση του πληθυσμού του είδους και των ενδιαιτημάτων του 2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Ποσοστά επιτυχίας καλλιέργειας των φυτών 2. Ποσοστά επιτυχίας αναπαραγωγής 3. Ποσοστό επιβίωσης των φυτών που φυτεύτηκαν και η αναπαραγωγική τους ωριμότητα 4. Αξιολόγηση της κατάστασης των οικοτόπων και των πληθυσμών του είδους
MM25401CW0217	Βελτίωση γνώσης κατανομής του είδους Mauremys rivulata	Mauremys rivulata	1. Αριθμός δειγματοληψιών ανά σημείο και εποχή 2. Αριθμός ατόμων ανά σημείο και εποχή που καταγράφηκαν 3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών 4. Αναφορά με τα αποτελέσματα της μελέτης (ετήσια)	0
MM25401CW0301	Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής	Όλα οι Τ.Ο. και τα είδη	1. Τεύχος μελέτης 2. γεωχωρική βάση δεδομένων 3. Βαθμός επίτευξης της χαρτογράφησης και ποσοτικοποίησης των οικοσυστημικών υπηρεσιών	1. Μεταβολή των οικοσυστημικών υπηρεσιών των Τ.Ο. και των ειδών της περιοχής
MM25401CW0302	Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	1. Δομημένη βάση δεδομένων 2. Λειτουργικότητα webgis εφαρμογής 3. Λειτουργικότητα εφαρμογής για smartphones και tablets 4. Αριθμός χρηστών που χρησιμοποιούν την εφαρμογή για smartphones/tablets 5. Αριθμός επισκέψεων στην webgis εφαρμογή 6. Αριθμός δεδομένων που εισάχθηκε στη βάση δεδομένων 7. Πλήθος τύπου δεδομένων που εισάχθηκε στη βάση δεδομένων	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησής, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25401CW0303	Αποτύπωση και θεσμοθέτηση γεωγραφικών ορίων της επέκτασης του Δικτύου που έλαβε χώρα το 2017 για το καταφύγιο Πύργος Αγ. Στεφάνου	Chiroptera spp.	1. Διόρθωση της εκδοθήσας ΚΥΑ όσον αφορά τη χαρτογραφική αποτύπωση της συγκεκριμένης επέκτασης	0
MM25401CW0303	Παρακολούθηση θαλασσίων τύπων οικοτόπων	Όλα οι θαλάσσιοι Τ.Ο.	1. Έκταση, Χάρτες παρουσίας και κατάστασης διατήρησης των τ.ο. 3. Ετήσια τεχνική έκθεση 4. Αριθμός πιέσεων και απειλών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν 5. Αριθμός οικοσυστημικών υπηρεσιών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν	1. Βαθμός διατήρησής, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25401CW0304	Παρακολούθηση θαλασσίων ειδών πανίδας	Όλα τα θαλάσσια είδη πανίδας	1. Έκταση, Χάρτες παρουσίας και κατάστασης διατήρησης των ειδών 3. Ετήσια τεχνική έκθεση 4. Αριθμός πιέσεων και απειλών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν 5. Αριθμός οικοσυστημικών υπηρεσιών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών
MM25401CW0305	Παρακολούθηση ανθρωπογενών δραστηριοτήτων στο θαλάσσιο περιβάλλον	Όλα τα θαλάσσια είδη πανίδας	1. Χάρτες παρουσίας, Έκταση και ένταση ανθρωπογενών πιέσεων που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν 2. Καταγραφή έκτασης και έντασης των επιπτώσεων στα οικοσυστήματα από τις ανθρωπογενείς πιέσεις και απειλές που καταγράφηκαν 3. Ετήσια τεχνική έκθεση	1. % μείωση της έντασης των πιέσεων ή του βαθμού των επιπτώσεων στα θαλάσσια οικοσυστήματα από τις ανθρωπογενείς πιέσεις/ απειλές. 2. Αριθμός μέτρων και δράσεων μείωσης της έντασης των πιέσεων ή του βαθμού των επιπτώσεων στα θαλάσσια οικοσυστήματα από τις ανθρωπογενείς πιέσεις/ απειλές
MM25401CW0306	Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής	Σύνολο προστατευτέου αντικειμένου	1. Αριθμός περιπολιών 2. Αριθμός αναφορών 3. χλμ. κάλυψης ανά έτος, αριθμός παραβάσεων που εντοπίστηκαν 4. Αριθμός προστίμων που επιβλήθησαν 5. Αριθμός εξοπλισμού που αγοράστηκε	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων
MM25401CW0307	Δίκτυο ενημέρωσης, έγκαιρης προειδοποίησης και βοήθειας για τις "εκρήξεις" μεδουσών	Caretta caretta Chelonia mydas	1. Αριθμός πλωτών μέσων που τοποθετούνται ανά χλμ. παραλίας ανά έτος 2. Αριθμός παραλιών που τοποθετούνται πλωτά μέσα ανά έτος 3. Αριθμός εξάρσεων με υψηλές συγκεντρώσεις μεδουσών ανά έτος 4. Αριθμός σεμιναρίων που διεξάγονται ανά έτος	1. Αριθμός περιστατικών τραυματισμών λουόμενων από περιστατικά υψηλών συγκεντρώσεων μεδουσών στους λουόμενους των παραλιών, ανά έτος 2. Αριθμός περιθάλψεων λουόμενων από περιστατικά υψηλών συγκεντρώσεων μεδουσών 3. Μήκος διχτυών που τοποθετούνται ανά έτος
MM25401CW0308	Ανασύσταση ιστορικού πυρκαγιών	όλοι οι τύποι οικοτόπων	1. έκταση και πλήθος δασικών πυρκαγιών που θα χαρτογραφηθούν 2. Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών	0
MM25401CW0309	Συλλογή και αποθήκευση γενετικού υλικού Juniperus macrocarpa	2110, 2120, 2250, Juniperus macrocarpa	1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων έργων και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Αριθμός ετών αποθήκευσης
MM25401CW0310	«Dune shifting monitoring»– παρακολούθηση μετατόπισης αμμόλοφων.	2110, 2120, 2250	1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων έργων και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25401CW0311	Δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρόμων αναψυχής και διαδρομές περιήγησης επιφανείας με μάσκα και αναπνευστήρα	1120*, 1170	1. Αριθμός διαδρόμων και υποβρύχιων ενημερωτικών πινακίδων που τοποθετήθηκαν και συνολικό μήκος ανά έτος 2. Αριθμός επισκεπτών ανά διάδρομο ανά έτος 3. Αριθμός τοπικών επιχειρήσεων που εκμεταλλεύονται τους διαδρόμους	1. Αριθμός κρουσμάτων κακής συμπεριφοράς επισκέπτη/ συστάσεων 2. % αύξηση εισοδήματος στους επιχειρηματίες καταδυτικού τουρισμού της περιοχής
MM25401CW0312	Ανασύσταση ιστορικού πυρκαγιών	όλοι οι τύποι οικοτόπων	1. έκταση και πλήθος δασικών πυρκαγιών που θα χαρτογραφηθούν 2. Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών	0
MM25401CW0313	Μελέτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης και μελέτη δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων	όλοι οι τύποι οικοτόπων	1. Χάρτες επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και χάρτες δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων. 2. Γεωχωρική ΒΔ 3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων έργων και υποβολής σχετικών αναφορών	0
MM25401CW0314	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων

Πίνακας 5.5.2.6-8: Δείκτες παρακολούθησης μέτρων στην «Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Περιοχής Βρονταμά - Εκβολών και θαλάσσιας περιοχής Ευρώτα» (ΠΠΒ-08)

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25403CA0501	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης	όλοι οι Τ.Ο. και τα είδη που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο	1. Τεύχος Διαχειριστικού Σχεδίου Βόσκησης	1. Έκταση τύπων οικοτόπων. 2. Πληθυσμός ειδών χλωρίδας
MM25403CA0502	Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής	όλοι οι Τ.Ο. και τα είδη που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο	1. Παραδοτέο μελέτης	1. Πλήθος τύπων οικοτόπων ή ενδιαιτημάτων με αλλαγές στις ρυθμίσεις και τις προδιαγραφές Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης 2. Πληθυσμός, εξάπλωση, ενδιαίτημα ειδών στόχων 3. Μεταβολές στο εισόδημα εμπλεκομένων
MM25403CA1101	Εκτίμηση των επιπτώσεων πιέσεων που σχετίζονται με τη διάχυτη ρύπανση επιφανειακών και υπόγειων υδάτων και αλλαγών στις υδρολογικές συνθήκες στη διατήρηση των ενδιαιτημάτων των νεροχελωνών (Emys orbicularis, Mauremys rivulata). Προτάσεις για την άρση των δυνητικών πιέσεων.	Emys orbicularis, Mauremys rivulata	1 Πλήθος σταθμών παρακολούθηση ποιότητας υδάτων που εγκαθίστανται 2. Πλήθος δειγματοληψιών 3. Εκθέσεις αποτελεσμάτων και αξιολόγησης 4. Πλήθος προτεινόμενων ρυθμίσεων και δράσεων	1. Δείκτες ποιότητας υδάτων 2. Πληθυσμιακά δεδομένα των ειδών Emys orbicularis και Mauremys rivulata
MM25403CA1102	Δράσεις παρακολούθησης της ποιότητας των υδάτων	Τ.Ο. 1410, 3280, 6420, 92A0, 92D0, Lutra lutra, Emys orbicularis, Mauremys rivulata, Pelasgus laconicus, Squalius keadicus, Tropidophoxinellus spartiaticus, Myotis capaccinii	1. Πλήθος ενημερωτικών ενεργειών 2. Τεχνικές εκθέσεις 3. Αριθμός εργασιών πεδίου	1. Δείκτες ποιότητας υδάτων 2. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών στόχων Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες του Τ.Ο. 92C0
MM25403CA1501	Δράσεις για την βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό των αρδευτικών τεχνικών.	Τ.Ο. 1410, 3280, 6420, 92A0, 92D0, Lutra lutra, Emys orbicularis, Mauremys rivulata, Pelasgus laconicus, Squalius keadicus, Tropidophoxinellus spartiaticus, Myotis capaccinii	1. Πλήθος ενημερωτικών ενεργειών 2. Τεύχος με εκτίμηση αναγκών και προτάσεις δράσεων 3. Πλήθος δράσεων βελτίωσης και εκσυγχρονισμού των αρδευτικών τεχνικών 4. Πλήθος συσκευών καταμέτρησης 5. Πλήθος τακτικών ελέγχων	1. Έλεγχος καλής λειτουργίας και συντήρησης των καταμετρητών και των αρδευτικών συσκευών
MM25403CA1601	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων
MM25403CB0801	Αποκατάσταση εκτάσεων εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου 92A0	Τ.Ο 92A0	1. Αριθμός δράσεων αποκατάστασης που εφαρμόστηκαν και τυπολογία 2. Έκταση περιοχής που εφαρμόστηκαν δράσεις αποκατάστασης 2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών	Έκταση που αποκαταστάθηκε ο τύπους οικοτόπου 92A0 Βαθμός συνεκτικότητας του τύπου οικοτόπου 92A0
MM25403CE0101	Έργα αποκατάστασης εκβολών Ευρώτα- παρόχθιας ζώνης	2110, 2120, 2190	1. Παρακολούθηση αποτελεσμάτων έργου και υποβολή σχετικών αναφορών	0
MM25403CE0102	Μείωση προσβασιμότητας τροχοφόρων στις παραλίες ωοτοκίας της C. caretta	Caretta caretta, αμμοθινικοί τ.ο.	1. Αριθμός και μήκος οδοφραχτών (μπάρες) που τοποθετήθηκαν 2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Αριθμός συστάσεων/ παραβάσεων/ επιβολής προστίμου 2. Αριθμός παραβάσεων 3. Αριθμός οδοφραχτών που λεηλατήθηκαν/ καταστράφηκαν

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25403CE0401	Σύνταξη και θεσμοθέτηση Σχέδιου Δράσης αντιμετώπισης έκτακτου περιστατικού θαλάσσιας/ παράκτιας ρύπανσης	Το σύνολο των θαλάσσιων τ.ο. και ειδών θαλάσσιας πανίδας της περιοχής	1. Θεσμοθέτηση (Έκδοση ΚΥΑ) 2. Συμφωνητικά ΜΔΠΠ/ΟΦΥΠΕΚΑ με υπηρεσίες, ιδιώτες, ερευνητικά κέντρα και ΜΚΟ 3. Αριθμός προληπτικών ασκήσεων 4. Αριθμός υλικών που έγινε προμήθεια	1. Πληθυσμιακά δεδομένα των ειδών στόχων
MM25403CF0301	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Έκθεση παρουσίασης της υφιστάμενης κατάστασης 2. Προσδιορισμός φέρουσας ικανότητας 3. Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών. Αριθμός προτάσεων συγκεκριμένων δράσεων και παρεμβάσεων 4. Γεωχωρική βάση δεδομένων 5. Πρόταση προγράμματος παρακολούθησης 6. Θεσμικές και κανονιστικές ρυθμίσεις σχετικά με την διακίνηση των επισκεπτών	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25403CF0302	Εγκατάσταση ειδικών ναυδέτων σκαφών αναψυχής φιλικών προς τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων	1120*	1. Τεχνική μελέτη 2. Αριθμός ειδικών ναυδετών που τοποθετούνται 3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων έργων και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Αριθμός σκαφών που ναυδετούν ανά τύπο σκάφους 2.Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες του Τ.Ο. 1120*
MM25403CF0303	Κατά χώρο ρύθμιση των δραστηριοτήτων αναψυχής στα αμμοθινικά οικοσυστήματα, μέσω έργων / υποδομών μικρής κλίμακας και κανονιστικών ρυθμίσεων	Τ.Ο. 2110, 2120, 2190 Caretta caretta	1. Μήκος και έκταση περιοχής οριοθέτησης 2. Αριθμός οργανωμένων θέσεων στάθμευσης 3. Πλήθος τροχοφόρων σε οργανωμένες θέσεις στάθμευσης ανά έτος και εποχή 4. Αριθμός επισκεπτών ανά έτος	1. Πληθυσμιακά δεδομένα (συμπεριλ. Αριθμού φωλεών, Ποσοστό νεοσσών που εκκολάφθηκαν επιτυχώς), πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος του είδους Caretta caretta 2. Βαθμός διατήρησης, δομή και λειτουργίες των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων 3. Αριθμός παραβιάσεων, συστάσεων, προστίμων ανά έτος
MM25403CF0304	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής	Τ.Ο. 2110, 2120, 2190, Caretta caretta	1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα (συμπεριλ. Αριθμού φωλεών, Ποσοστό νεοσσών που εκκολάφθηκαν επιτυχώς), πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος του είδους Caretta caretta 2. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση και εξάπλωση του είδους Chamaeleo africanus 2. Βαθμός διατήρησης, δομή και λειτουργίες των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων
MM25403CF0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων 4. Αριθμός παραβάσεων ανά έτος
MM25403CF0306	Τοποθέτηση κάδων συλλογής απορριμμάτων στα παράλια των εκβολών του Ευρώτα	2110, 2120, 2190	1. Αριθμός κάδων συλλογής απορριμμάτων ανά παραλία 2 Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων έργων και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Ποσοστό μείωσης απορριμμάτων σε κάθε παραλία
MM25403CF0307	Αποκατάσταση των αμμοθινών με τη χρήση «παγίδων»	2110, 2120, 2190	1. Αριθμός «παγίδων» που τοποθετούνται ανά παραλία 2 Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων έργων και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25403CF0901	Μείωση εστιών φωτός ορατών από την παράκτια ζώνη στην παραλία Ευρώτα.	Caretta caretta	1. Μελέτη μείωσης της φωτορύπανσης 2. Αριθμός υλικών που έγινε προμήθεια 2. Αριθμός εφαρμογών παρεμβάσεων	1. Πληθυσμιακά δεδομένα (συμπεριλ. Αριθμού φωλεών, Ποσοστό νεοσσών που εκκολάφθηκαν επιτυχώς), πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος του είδους Caretta caretta
MM25403CG0101	Εκπόνηση κοινωνικό-οικονομικής μελέτης για την εκτίμηση ζημιών από την αλληλεπίδραση αλιείας και ειδών θαλάσσιας πανίδας. Αποζημίωση ζημιών σε παράκτιους αλιείς και προτάσεις θεσμικών ρυθμίσεων της αλιευτικής δραστηριότητας.	1. Monachus monachus 2. Caretta caretta 3. Chelonia mydas	1. Μελέτη για την εκτίμηση των συνεπειών της τυχαίας σύλληψης των ειδών θαλάσσιας πανίδας σε αλιευτικά εργαλεία/ 2ο έτος 2. Ηλεκτρονική βάση δεδομένων και ψηφιοποίηση σε Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (GIS)/ 2ο έτος	1. Πλήθος εκβρασμών 2. Πλήθος αναφορών για τυχαίες συλλήψεις 3. Πλήθος αναφορών για ζημιές σε αλιευτικά εργαλεία 4. Πλήθος αριθμού αλιέων που αποζημιώνονται, Πλήθος αποζημιώσεων / 4ο έτος
MM25403CG0102	Δράσεις αποκατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (Posidonion oceanicae)»	Τ.Ο. 1120*, Caretta caretta, Chelonia mydas, Monachus monachus, Pinna nobilis	1. Έκταση τ.ο. που εφαρμόστηκαν δράσεις αποκατάστασης - 6ο έτος 2. Οδηγός πρακτικών αποκατάστασης - 6ο έτος 3. Ετήσια τεχνική έκθεση - 3ο έως 6ο έτος	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών Caretta caretta και Pinna nobilis 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες του τύπου οικοτόπου 1120*
MM25403CG0104	Εκπόνηση Σχεδίου Επαγγελματικής και Ερασιτεχνικής Αλιευτικής διαχείρισης της περιοχής	1120* Caretta caretta, Chelonia mydas, Monachus monachus	1. Μελέτη- Σχέδιο Αλιευτικής Διαχείρισης για ερασιτεχνική και επαγγελματική αλιεία 2. Θεσμοθέτηση Σχεδίου Αλιευτικής Διαχείρισης για ερασιτεχνική και επαγγελματική αλιεία 3. Αριθμός διαχειριστικών δράσεων που προτείνονται, αριθμός διαχειριστικών δράσεων που υλοποιήθηκαν 4. Αριθμός/ Έκταση περιοχών με ρυθμίσεις	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Μεταβολές στο εισόδημα αλιέων
MM25403CG0201	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής και κυρίως το σύνολο των ειδών ορνιθοπανίδας	1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων
MM25403CI0301	Παρακολούθηση και περιορισμός εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών στο θαλάσσιο περιβάλλον	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	1. Αριθμός δράσεων περιορισμού/εξολόθρευσης ανά έτος 2. Είδη και Ποσότητα χωροκατακτητικών ειδών θαλάσσιας χλωρίδας που απομακρύνθηκαν ανά περιοχή και ανά δράση 3. Είδη, Ποσότητα και μέγεθος χωροκατακτητικών ειδών ιχθυοπανίδας που απομακρύνθηκε ανά δράση	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25403CI0302	Παρακολούθηση εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών στο χερσαίο περιβάλλον	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	1. Πλήθος θέσεων παρακολούθησης 2. Πλήθος ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών που εντοπίζονται 3. Πλήθος σεμιναρίων αναφορικά με τα χωροκατακτητικά είδη 4. Πλήθος πολιτών που εμπλέκονται στον εντοπισμό και την εξάλειψη των ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25403CI0302	Έλεγχος για παρουσία, και συλλογή ατόμων του ξενικού εισβλητικού είδους Trachemys scripta	Emys orbicularis, Mauremys rivulata	Αριθμός δειγματοληψιών Αριθμός ατόμων που συλλέγονται	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση και εξάπλωση των ειδών Emys orbicularis και Mauremys rivulata
MM25403CJ0101	Καθαρισμός του θαλάσσιου βυθού από απορρίμματα	1120* Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (Posidonion oceanicae)	1. Αριθμός καθαρισμών ανά έτος 2. Αριθμός ομάδων/ ατόμων που συμμετέχουν στους καθαρισμούς 3. Ποσότητα συλλεγμένων απορριμμάτων ανά κατηγορία	1. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 2. Αριθμός και ποσότητα απορριμμάτων σε σημαντικούς τύπους οικοτόπων

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25403CJ0102	Δημιουργία μηχανισμού εποπτείας της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας σχετικά με τη ρύπανση και μόλυνση του ποταμού Ευρώτα και λοιπών υδατορευμάτων της προστατευόμενης περιοχής	Lutra lutra, Chiroptera spp.	1. Παρατηρητήριο ποιότητας υδάτων 2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Ποσοστό των διαπιστωμένων περιβαλλοντικών παραβάσεων που σχετίζονται με τη ρύπανση ή μόλυνση των υδατορευμάτων τα οποία εντοπίστηκαν και αντιμετωπίστηκαν μέσω του μηχανισμού εποπτείας της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας 2. Απόλυτος αριθμός διαπιστωμένων περιβαλλοντικών παραβάσεων που σχετίζονται με τη ρύπανση ή μόλυνση των υδατορευμάτων 3. έτη παρακολούθησης
MM25403CJ0103	Έργα αποκατάστασης μικρών υγροτόπων στα παράλια των εκβολών του Ευρώτα	υγροτοπικοί τύποι οικοτόπων, Υγροτοπικά είδη ορνιθοπανίδας	1. Γεωτεχνική μελέτη αποκατάστασης των υγροτόπων στις εκβολές του Ευρώτα. 2. Διαδικασίες Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης των Τεχνικών Έργων 3. Τεχνικά έργα αποκατάστασης των υγροτόπων στις εκβολές του Ευρώτα. 4. Φυτοτεχνική Μελέτη 5. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των υγροτοπικών τύπων οικοτόπων
MM25403CJ0401	Εκτίμηση και παρακολούθηση των ιχθυαποθεμάτων	Lutra lutra	1. Αριθμός εργασιών πεδίου και σχετικών αναφορών	1. Δεδομένα πληθυσμιακών τάσεων
MM25403CW0101	Εξειδικευμένες δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών στον τουριστικό τομέα	Όλα τα είδη και οι τύποι οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου	1. Αριθμός ενημερωτικών συναντήσεων που πραγματοποιήθηκαν 2. Αριθμός ενημερωτικών φυλλαδίων που παράχθηκαν 3. Αριθμός οπτικο-ακουστικού υλικού που παράχθηκε 4. Αριθμός εμπλεκόμενων που συμμετείχαν στα σεμινάρια	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών στόχων 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25403CW0102	Δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών αλιέων	1. 1120* Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (Posidonion oceanicae) 2. Monachus monachus 3. Caretta caretta 4. Chelonia mydas	1. Αριθμός ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) ανά έτος - 1ο και 2ο έτος 2. Αριθμός ενημερωτικών φυλλαδίων - 1ο έτος	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών στόχων
MM25403CW0103	Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους	Όλα οι Τ.Ο. και τα είδη	1. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων της περιοχής 2. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των τοπικών φορέων 3. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25403CW0104	Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση	Όλα οι Τ.Ο. και τα είδη	1. Πλήθος έντυπου υλικού 2. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης 3. Αριθμός προγραμμάτων εκπαίδευσης 4. Αριθμός συμμετεχόντων στα προγράμματα ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης 5. Αριθμός ερωτηματολογίων που συμπληρώθηκαν	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25403CW0105	Δράσεις εκπαίδευσης, κατάρτισης και ενημέρωσης των αρμόδιων αρχών και φορέων σε θέματα παρακολούθησης, αποτελεσματικής διαχείρισης θαλάσσιου χώρου και αντιμετώπισης παράνομων ενεργειών και ειδικών περιστατικών (π.χ. εκβρασμών και τραυματισμών πανίδας)	1. Monachus monachus 2. Caretta caretta 3. Chelonia mydas	1. Αριθμός πρωτόκολλων - 1ο έτος 2. Αριθμός ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) - 2ο έτος 3. Αριθμός ενημερωτικών φυλλαδίων - 1ο έτος 4. Αριθμός συμμετεχόντων στις συναντήσεις/ σεμινάρια	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25403CW0106	Ευαισθητοποίηση - ενημέρωση σχετικά με τις επιπτώσεις από την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων	Canis aureus, είδη ορνιθοπανίδας	1. Αριθμός ερωτηματολογίων 2. Αριθμός πληροφοριακού υλικού που έχει διανεμηθεί και άτομα που ενημερώθηκαν 3. Αριθμός τοπικών συναντήσεων/εκδηλώσεων	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση και εξάπλωση του είδους Canis aureus
MM25403CW0201	Ταχεία εκτίμηση των πληθυσμών της Monachus monachus στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, του βαθμού πιέσεων, την κατάσταση των ιχθυαποθεμάτων που αποτελούν κύριο μέρος της διατροφής του και εκτίμηση του βαθμού διατήρησης των κύριων ενδιαιτημάτων τροφοληψίας του είδους	Monachus monachus	1. Τεχνική Μελέτη βάσης: εκτίμηση του πληθυσμού του είδους στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, εκτίμηση του βαθμού πιέσεων, κατάσταση διατήρησης των σημαντικών αλιευμάτων που αποτελούν την κύρια διατροφή της φώκιας, κατάσταση διατήρησης των σημαντικών ενδιαιτημάτων τροφοληψίας/ τέλος εφαρμογής μέτρου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος του είδους Monachus monachus 2. Βαθμός διατήρησής, δομή και λειτουργίες των Τ.Ο. 1120*, 1170
MM25403CW0202	Πρόγραμμα συλλογής δεδομένων στο θαλάσσιο χώρο για την εκτίμηση των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών Caretta caretta και Chelonia mydas, των πιέσεων που δέχονται και της κατάστασης των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας (μελέτη βάσης).	1. Caretta caretta 2. Chelonia mydas 3. τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (Posidonion oceanicae)» (ενδιαίτημα τροφοληψίας)	Α) Ενδιάμεση αναφορά προόδου της μελέτης η οποία θα περιλαμβάνει ταχεία εκτίμηση του βαθμού των κύριων πιέσεων (18 μήνες) Β) Τελική Έκθεση (με την ολοκλήρωση του έργου στο 3ο έτος)	1. Πληθυσμιακά δεδομένα (συμπεριλ. Αριθμού φωλεών, Ποσοστό νεοσσών που εκκολάφθηκαν επιτυχώς), πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος του είδους Caretta caretta και Chelonia mydas 2. Βαθμός διατήρησής, δομή και λειτουργίες των οικοτόπων 1120* και 1170
MM25403CW0203	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (Posidonion oceanicae)»	Τ.Ο. 1120*	1. Έκταση τ.ο. που εφαρμόστηκαν δράσεις αποκατάστασης - 2ο έτος 2. Χάρτες παρουσίας και κατάστασης διατήρησης του τ.ο. - 2ο έτος 3. Ετήσια τεχνική έκθεση - 1ο έως 2ο έτος 4. Αριθμός πιέσεων και απειλών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν 5. Αριθμός οικοσυστημικών υπηρεσιών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν	1. Βαθμός διατήρησής, δομή και λειτουργίες του Τ.Ο. 1120*
MM25403CW0204	Διερεύνηση και καταγραφή των ειδών χειροπτέρων και των ενδιαιτημάτων τους (μελέτη βάσης)	Chiroptera spp.	1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών χειροπτέρων
MM25403CW0205	Καταγραφή κατανομής και πυκνότητας παρουσίας της βίδρας (μελέτη βάσης)	Lutra lutra	1. Αριθμός εργασιών πεδίου 2. Έκθεση αναφοράς 3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος του είδους Lutra lutra
MM25403CW0206	Καταγραφή παρουσίας και πληθυσμιακής πυκνότητας του τσακαλιού (μελέτη βάσης)	Canis aureus	1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση του είδους Canis aureus
MM25403CW0207	Πρόγραμμα παρακολούθησης και προστασίας αναπαραγωγικής δραστηριότητας, φωλιών και νεοσσών στις κύριες περιοχές φωλεοποίησης της Caretta caretta στις παραλίες ωοτοκίας στο Λακωνικό Κόλπο	Caretta caretta	1..Ετήσια έκθεση αξιολόγησης εργασίας πεδίου και αποτελεσμάτων - κάθε έτος 2. Ηλεκτρονική βάση δεδομένων και ψηφιοποίηση σε Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (GIS) - 1ο έτος υλοποίησης 3. Ενημέρωση γεω-χωρικής βάσης δεδομένων με τα δεδομένα συλλογής από το πεδίο- κάθε έτος και εφάπαξ 4. Αριθμός φωλιών που καταγράφηκαν 5. Αριθμός φωλιών που μεταφέρθηκαν 6. Αριθμός φωλιών που σημάνθηκαν	1. Πληθυσμιακά δεδομένα (συμπεριλ. Αριθμού φωλεών, Ποσοστό νεοσσών που εκκολάφθηκαν επιτυχώς), πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος του είδους Caretta caretta

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25403CW0208	Παρακολούθηση τύπων οικοτόπων	Όλα οι Τ.Ο.	1. Έκταση, Χάρτες παρουσίας και κατάστασης διατήρησης των τ.ο. 3. Ετήσια τεχνική έκθεση 4. Αριθμός πιέσεων και απειλών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν 5. Αριθμός οικοσυστημικών υπηρεσιών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν	1. Βαθμός διατήρησής, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25403CW0209	Παρακολούθηση ειδών πανίδας	Όλα τα είδη πανίδας	1. Έκταση, Χάρτες παρουσίας και κατάστασης διατήρησης των ειδών 3. Ετήσια τεχνική έκθεση 4. Αριθμός πιέσεων και απειλών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν 5. Αριθμός οικοσυστημικών υπηρεσιών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών
MM25403CW0210	Παρακολούθηση ανθρωπογενών δραστηριοτήτων	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	1. Χάρτες παρουσίας, Έκταση και ένταση ανθρωπογενών πιέσεων που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν 2. Καταγραφή έκτασης και έντασης των επιπτώσεων στα οικοσυστήματα από τις ανθρωπογενείς πιέσεις και απειλές που καταγράφηκαν 3. Ετήσια τεχνική έκθεση	1. % μείωση της έντασης των πιέσεων ή του βαθμού των επιπτώσεων στα θαλάσσια οικοσυστήματα από τις ανθρωπογενείς πιέσεις/ απειλές. 2. Αριθμός μέτρων και δράσεων μείωσης της έντασης των πιέσεων ή του βαθμού των επιπτώσεων στα θαλάσσια οικοσυστήματα από τις ανθρωπογενείς πιέσεις/ απειλές
MM25403CW0211	Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	1. Τεύχος Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας 2. Μήκος φυτοφραχτών 3. Πλήθος και έκταση γεωργικών εκμεταλλεύσεων που ακολουθούν ορθές γεωργικές πρακτικές (κλιμάκωση αναφορικά με τον τύπο των γεωργικών πρακτικών) 4. Πλήθος τοπικών ποικιλιών που καλλιεργούνται και έκταση στην οποία καλλιεργούνται 5. Πλήθος και έκταση εκμεταλλεύσεων που υιοθετούν πρακτικές έξυπνης γεωργίας 6. Πλήθος και έκταση εκμεταλλεύσεων που μετατράπηκαν σε λιγότερο υδροβόρες	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησής, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25403CW0212	Χαρτογράφηση τύπων οικοτόπων και χρήσεων γης μέσου και άνου ρου ποταμού Ευρώτα. Αξιολόγηση τύπων οικοτόπων του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43	Τ.Ο. Παραρτήματος Ι Οδηγίας 92/43	1. Έκταση τύπων οικοτόπων που χαρτογραφήθηκαν 2. Έκταση χρήσεων γης που χαρτογραφήθηκαν 3. Αριθμός Τ.Ο. που εκτιμήθηκε ο Β.Δ.	0
MM25403CW0213	Βελτίωση γνώσης κατανομής του είδους Elaphe quatuorlineata	Elaphe quatuorlineata	1. Αριθμός δειγματοληψιών ανά σημείο και εποχή 2. Αριθμός ατόμων ανά σημείο και εποχή που καταγράφηκαν 3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών 4. Αναφορά με τα αποτελέσματα της μελέτης (ετήσια)	0
MM25403CW0214	Χαρτογράφηση και αξιολόγηση τύπου οικοτόπου 2190 (Μελέτη βάσης)	2190	1. Έκταση Τ.Ο. 2190 που χαρτογραφήθηκε 2. Έκταση χρήσεων γης που χαρτογραφήθηκαν	0

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25403CW0215	Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των πληθυσμών των ειδών ιχθυοπανίδας	Tropidophoxinellus spartiaticus, Pelasgus laconicus	1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου 2. Αριθμός δειγματοληψιών 3. Άτομα του είδους που καταγράφηκαν 4. Αναφορά με τα αποτελέσματα της μελέτης (ετήσια)	0
MM25403CW0301	Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής	Όλα οι Τ.Ο. και τα είδη	1. Τεύχος μελέτης 2. γεωχωρική βάση δεδομένων 3. Βαθμός επίτευξης της χαρτογράφησης και ποσοτικοποίησης των οικοσυστημικών υπηρεσιών	1. Μεταβολή των οικοσυστημικών υπηρεσιών των Τ.Ο. και των ειδών της περιοχής
MM25403CW0302	Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	1. Δομημένη βάση δεδομένων 2. Λειτουργικότητα webgis εφαρμογής 3. Λειτουργικότητα εφαρμογής για smartphones και tablets 4. Αριθμός χρηστών που χρησιμοποιούν την εφαρμογή για smartphones/tablets 5. Αριθμός επισκέψεων στην webgis εφαρμογή 6. Αριθμός δεδομένων που εισάχθηκε στη βάση δεδομένων 7. Πλήθος τύπου δεδομένων που εισάχθηκε στη βάση δεδομένων	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων
MM25403CW0303	Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής	Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα	1. Αριθμός περιπολιών 2. Αριθμός αναφορών 3. χλμ. κάλυψης ανά έτος, αριθμός παραβάσεων που εντοπίστηκαν 4. Αριθμός προστίμων που επιβλήθησαν 5. Αριθμός εξοπλισμού που αγοράστηκε	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων
MM25403CW0305	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων
MM25403CW0306	Κανονιστικό πλαίσιο για την εκτέλεση κάθε φύσης έργου και ενέργειας εντός της προστατευόμενης περιοχής	Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής	1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου	1. Πληθυσμιακά δεδομένα, πληθυσμιακή τάση, εξάπλωση, κατάσταση ενδιαιτήματος των ειδών 2. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των τύπων οικοτόπων 3. Μεταβολή στο εισόδημα εμπλεκομένων
MM25403CW0307	«Dune shifting monitoring»– παρακολούθηση μετατόπισης αμμόλοφων.	2110, 2120, 2190	1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων έργων και υποβολής σχετικών αναφορών	1. Βαθμός διατήρησης, έκταση, δομή και λειτουργίες των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων
MM25403CW0308	Παρακολούθηση και υλοποίηση δράσεων διατήρησης με στόχο την βελτίωση του καθεστώτος διατήρησης των προστατευόμενων ειδών ιχθυοπανίδας Squalius keadicus (Κινδυνεύον) και Pelasgus laconicus (Κρισίμως Κινδυνεύον) που διαβιούν στον ποταμό Ευρώτα.	Squalius keadicus, Pelasgus laconicus	1. Αριθμός επισκέψεων πεδίου 2. Αριθμός δράσεων αποκατάστασης που εφαρμόστηκαν και τυπολογία 3. Έκταση περιοχής που εφαρμόστηκαν δράσεις αποκατάστασης	1. Πληθυσμιακά δεδομένα για το εισβολικό κουνουπόψαρο Gambusia holbrooki 2. Πληθυσμιακά δεδομένα για το τα είδη καιαδική μένιδα (Squalius keadicus) και λακωνικό πελάσγο (Pelasgus laconicus) στη λεκάνη του Ευρώτα

Κωδικός Μέτρου	Ονομασία Μέτρου	Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Εκροής (ΔΕ)	Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου - Δείκτες Αποτελεσματικότητας (ΔΑ)
MM25403CW0309	Δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρόμων αναψυχής και διαδρομές περιήγησης επιφανείας με μάσκα και αναπνευστήρα	1120*	1. Αριθμός διαδρόμων και υποβρύχιων ενημερωτικών πινακίδων που τοποθετήθηκαν και συνολικό μήκος ανά έτος 2. Αριθμός επισκεπτών ανά διάδρομο ανά έτος 3. Αριθμός τοπικών επιχειρήσεων που εκμεταλλεύονται τους διαδρόμους	1. Αριθμός κρουσμάτων κακής συμπεριφοράς επισκέπτη/ συστάσεων 2. % αύξηση εισοδήματος στους επιχειρηματίες καταδυτικού τουρισμού της περιοχής

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΤΕΥΧΟΥΣ ΜΑ

Adamantopoulou, S., Androukaki, E., Dendrinos, P., Kotomatas, S., Paravas, V., Psaradellis, M., Tounta, E. and Karamanlidis, A.A. (2011) 'Movements of Mediterranean monk seals (Monachus monachus) in the eastern Mediterranean Sea', *Aquatic Mammals*, 37(3), pp. 256–261.

Adamopoulou, A., Zeri, C. and Kafetzis, A. (2018) 'Floating microplastics in the Greek Seas', in *12th Panhellenic Symposium of Oceanography & Fisheries, Corfu, Greece, Book of Abstracts . http://minouw-project.eu/wp-content/uploads/2018/07/HCMR-12th-Panhellenic-Symposium-of-Oceanography-and-Fisheries.pdf*, p. 135.

Agatzini-Leonardou, S., Oustadakis, P., Tsakiridis, P.E. and Markopoulos, C. (2008) 'Titanium leaching from red mud by diluted sulfuric acid at atmospheric pressure', *Journal of hazardous materials*, 157(2–3), pp. 579–586.

Agulles, M., Jordà, G. and Lionello, P. (2021) 'Flooding of Sandy Beaches in a Changing Climate. The Case of the Balearic Islands (NW Mediterranean)', *Frontiers in Marine Science*, 8. Available at: https://doi.org/10.3389/fmars.2021.760725.

Airoldi, L., Ballesteros, E., Buonuomo, R., Van Belzen, J., Bouma, T.J., Cebrian, E., De Clerk, O., Engelen, A.H., Ferrario, F. and Fraschetti, S. (2014) 'Marine forests at risk: solutions to halt the loss and promote the recovery of Mediterranean canopy-forming seaweeds', in *5th Mediterranean Symposium on Marine Vegetation*, pp. 28–33.

Altringham, J. and Kerth, G. (2016) 'Bats and roads', in *Bats in the Anthropocene: conservation of bats in a changing world*. Springer, Cham, pp. 35–62.

Ambraseys, N.N. and Jackson, J.A. (1990) 'Seismicity and associated strain of central Greece between 1890 and 1988', *Geophysical Journal International*, 101(3), pp. 663–708.

Ambraseys, N.N. and Jackson, J.A. (1997) 'Seismicity and strain in the Gulf of Corinth (Greece) since 1694', *Journal of Earthquake Engineering*, 1(03), pp. 433–474.

Andree, K.B., Carrasco, N., Carella, F., Furones, D. and Prado, P. (2021) 'Vibrio mediterranei , a potential emerging pathogen of marine fauna: investigation of pathogenicity using a bacterial challenge in Pinna nobilis and development of a species-specific PCR', *Journal of Applied Microbiology*, 130(2), pp. 617–631. Available at: https://doi.org/10.1111/jam.14756.

Andrews, K.M. and Gibbons, J.W. (2005) 'How do highways influence snake movement? Behavioral responses to roads and vehicles', *Copeia 2005*, pp. 772–782.

Andrews, K.M., Gibbons, J.W. and Jochimsen, D.M. (2008) 'Ecological effects of roads on amphibians and reptiles: A literature review', *Urban Herpetology. Salt Lake City Utah USA: Society for the Study of Amphibians and Reptiles*, 3, pp. 121–143.

Angelidis, M.O., Markantonatos, P.G., Bacalis, N.C. and Albanis, T.A. (1996) 'Seasonal fluctuations of nutrients and pesticides in the basin of Evrotas river, Greece', *Journal of Environmental Science & Health Part A*, 31(2), pp. 387–410.

Angiolillo, M. and Fortibuoni, T. (2020) 'Impacts of Marine Litter on Mediterranean Reef Systems: From Shallow to Deep Waters', *Frontiers in Marine Science*, 7. Available at: https://doi.org/10.3389/fmars.2020.581966.

Antoniou, A., Frantzis, A., Alexiadou, P., Paschou, N. and Poulakakis, N. (2018) 'Evidence of introgressive hybridization between Stenella coeruleoalba and Delphinus delphis in the Greek Seas', *Molecular phylogenetics and evolution*, 129, pp. 325–337.

Aresco, M.J. (2005) 'Mitigation measures to reduce highway mortality of turtles and other herpetofauna at a north Florida lake', *The Journal of Wildlife Management*, 69(2), pp. 549–560.

Arianoutsou, M. (1988) 'Assessing the impacts of human activities on nesting of loggerhead sea-turtles (Caretta Caretta L.) on Zakynthos island, western Greece', *Environmental Conservation*, 15(4), pp. 327–334.

Arvanitidis, C., Atzigeorgiou, G., Koutsoubas, D., Dounas, C., Eleftheriou, A. and Koulouri, P. (2005)

'Mediterranean lagoons revisited: weakness and efficiency of the rapid biodiversity assessment techniques in a severely fluctuating environment', *Biodiversity & Conservation*, 14(10), pp. 2347–2359.

Ashley, E.P. and Robinson, J.T. (1996) 'Road mortality of amphibians, reptiles and other wildlife on the Long Point Causeway, Lake Erie, Ontario', *Canadian Field Naturalist*, 110(3), pp. 403–412.

Ballantyne, M. and Pickering, C.M. (2013) 'Tourism and recreation: a common threat to IUCN red-listed vascular plants in Europe', *Biodiversity and Conservation*, 22(13–14), pp. 3027–3044.

Ballesteros, E., Torras, X., Pinedo, S., Garcia, M., Mangialajo, L. and De Torres, M. (2007) 'A new methodology based on littoral community cartography dominated by macroalgae for the implementation of the European Water Framework Directive', *Marine pollution bulletin*, 55(1–6), pp. 172–180.

Barbieri, R., Zogaris, S., Kalogianni, E., Stoumboudi, M.T., Chatzinikolaou, Y., Giakoumi, S., Kapakos, Y., Kommatas, D., Koutsikos, N. and Tachos, V. (2015) 'Freshwater fishes and lampreys of Greece: An annotated checklist'.

Bariche, M., Alwan, N., El-Assi, H. and Zurayk, R. (2009) 'Diet composition of the Lessepsian bluespotted cornetfish Fistularia commersonii in the eastern Mediterranean', *Journal of Applied Ichthyology*, 25(4), pp. 460–465.

Basso, L., Vazquez-Luis, M., Garcia-March, J.R., Deudero, S., Alvarez, E., Vicente, N., Duarte, C.M. and Hendriks, I.E. (2015) 'The pen shell, Pinna nobilis: A review of population status and recommended research priorities in the Mediterranean Sea', *Barbara EC (ed), Advances in Marine Biology 71*, 71, pp. 109–160.

Bath, G., Price, C., Riley, K. and Morris, J. (2023) 'A global review of protected species interactions with marine aquaculture', *Reviews in Aquaculture*, 15(4), pp. 1686–1719. Available at: https://doi.org/10.1111/raq.12811.

Bearzi, G., Agazzi, S., Gonzalvo, J., Costa, M., Bonizzoni, S., Politi, E., Piroddi, C. and Reeves, R.R. (2008) 'Overfishing and the disappearance of short-beaked common dolphins from western Greece', *Endangered Species Research*, 5(1), pp. 1–12.

Bearzi, G., Bonizzoni, S., Agazzi, S., Gonzalvo, J. and Currey, R.J.C. (2011) 'Striped dolphins and short-beaked common dolphins in the Gulf of Corinth, Greece: Abundance estimates from dorsal fin photographs', *Marine Mammal Science*, 27(3), pp. E165–E184.

Bearzi, G., Bonizzoni, S., Santostasi, N.L., Furey, N.B., Eddy, L., Valavanis, V.D. and Gimenez, O. (2016) 'Dolphins in a scaled-down Mediterranean: the Gulf of Corinth's odontocetes', in G. Notarbartolo Di Sciara, M. Podestà, and B. Curry (eds) *In: Notarbartolo Di Sciara G, Podestà M, Curry BE (Eds.), Advances in Marine Biology 75 (Chapter Ten)*. Academic Press, pp. 297–331. Available at: https://doi.org/10.1016/bs.amb.2016.07.003.

Bearzi, G., Politi, E., Agazzi, S., Bruno, S., Costa, M. and Bonizzoni, S. (2005) 'Occurrence and present status of coastal dolphins (Delphinus delphis and Tursiops truncatus) in the eastern Ionian Sea', *Aquatic Conservation: Marine and Freshwater Ecosystems*, 15(3), pp. 243–257.

Beckers, A., Hubert-Ferrari, A., Beck, C., Bodeux, S., Tripsanas, E., Sakellariou, D. and De Batist, M. (2015) 'Active faulting at the western tip of the Gulf of Corinth, Greece, from high-resolution seismic data', *Marine Geology*, 360, pp. 55–69.

Beckers, A., Hubert-Ferrari, A., Beck, C., Papatheodorou, G., De Batist, M., Sakellariou, D., Tripsanas, E. and Demoulin, A. (2018) 'Characteristics and frequency of large submarine landslides at the western tip of the Gulf of Corinth', *Natural Hazards and Earth System Sciences*, 18(5), pp. 1411–1425.

Benjamins, S., Williamson, B., Billing, S.-L., Yuan, Z., Collu, M., Fox, C., Hobbs, L., Masden, E.A., Cottier-Cook, E.J. and Wilson, B. (2024) 'Potential environmental impacts of floating solar photovoltaic systems', *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 199, p. 114463. Available at: https://doi.org/10.1016/j.rser.2024.114463.

Bergmeier, E. (2002) 'Plant communities and habitat differentiation in the Mediterranean coniferous woodlands of Mt. Parnon (Greece)', *Folia Geobotanica*, 37, pp. 309–331.

Bergmeier, E., Ristow, M., Krause, J., Meyer, S. and Panitsa, M. (2021) 'Phytodiversity of Limnos (North

Aegean, Greece)—an update and evaluation', *Fl. Medit*, 31, pp. 233–246.

Bertolino, M., Costa, G., Carella, M., Cattaneo-Vietti, R., Cerrano, C., Pansini, M., Quarta, G., Calcagnile, L. and Bavestrello, G. (2017) 'The dynamics of a Mediterranean coralligenous sponge assemblage at decennial and millennial temporal scales', *PLOS ONE*. Edited by L. Zane, 12(5), p. e0177945. Available at: https://doi.org/10.1371/journal.pone.0177945.

Bevilacqua, S., Guarnieri, G., Farella, G., Terlizzi, A. and Fraschetti, S. (2018) 'A regional assessment of cumulative impact mapping on Mediterranean coralligenous outcrops', *Scientific Reports*, 8(1), p. 1757. Available at: https://doi.org/10.1038/s41598-018-20297-1.

van de Bildt, M.W.G., Martina, B.E.E., Vedder, E.J., Androukaki, E., Kotomatas, S., Komnenou, A., Sidi, B.A., Jiddou, A.B., Barham, M.E.O., Niesters, H.G.M. and Osterhaus, A.D.M.E. (2000) 'Identification of morbilliviruses of probable cetacean origin in carcases of Mediterranean monk seals (Monachus monachus)', *Veterinary Record*, 146(24), pp. 691–694. Available at: https://doi.org/10.1136/vr.146.24.691.

BirdLife International (2015) 'European red list of birds'. Office for Official Publications of the European Communities Luxembourg.

Blanfuné, A., Thibaut, T., Boudouresque, C.F., Mačić, V., Markovic, L., Palomba, L., Verlaque, M. and Boissery, P. (2017) 'The CARLIT method for the assessment of the ecological quality of European Mediterranean waters: Relevance, robustness and possible improvements', *Ecological Indicators*, 72, pp. 249–259. Available at: https://doi.org/10.1016/j.ecolind.2016.07.049.

Bonizzoni, S., Furey, N.B., Pirotta, E., Valavanis, V.D., Würsig, B. and Bearzi, G. (2013) 'Fish farming and its appeal to common bottlenose dolphins: modelling habitat use in a Mediterranean embayment', *Aquatic Conservation: Marine and Freshwater Ecosystems*, 24(5), pp. 696–711. Available at: https://doi.org/10.1002/aqc.2401.

Bornovas, J., Gaitanakis, P. and Spiridopoulos, A. (1984) 'Geological map of Greece, 1: 50 000, Perachora sheet', *IGME, Athens* [Preprint].

Boudouresque, C.-F., Bernard, G., Bonhomme, P., Charbonnel, E., Diviacco, G., Meinesz, A., Pergent, G., Pergent-Martini, C., Ruitton, S. and Tunesi, L. (2012) 'Protection and conservation of Posidonia oceanica meadows.' RAMOGE and RAC/SPA, pp. 1–202.

Boudouresque, C.-F., Blanfuné, A., Pergent, G., Pergent-Martini, C., Perret-Boudouresque, M. and Thibaut, T. (2020) 'Impacts of Marine and Lagoon Aquaculture on Macrophytes in Mediterranean Benthic Ecosystems', *Frontiers in Marine Science*, 7. Available at: https://doi.org/10.3389/fmars.2020.00218.

Brooks, M. and Ferentinos, G. (1984) 'Tectonics and sedimentation in the Gulf of Corinth and the Zakynthos and Kefallinia channels, western Greece', *Tectonophysics*, 101(1–2), pp. 25–54.

Brooks, R.J., Brown, G.P. and Galbraith, D.A. (1991) 'Effects of a sudden increase in natural mortality of adults on a population of the common snapping turtle (Chelydra serpentina)', *Canadian Journal of zoology*, 69(5), pp. 1314–1320.

Bruno, D., Zapata, V., Guareschi, S., Picazo, F., Dettori, E., Carbonell, J.A., Millán, A., Velasco, J. and Robledano, F. (2019) 'Short-term responses of aquatic and terrestrial biodiversity to riparian restoration measures designed to control the invasive arundo donax L.', *Water*, 11(12), p. 2551.

Buia, M.C., Gambi, M.C. and Dappiano, M. (2004) 'Seagrass systems', *Biologia Marina Mediterranea*, 11(suppl.1), pp. 133–183.

Cabanellas-Reboredo, M., Vázquez-Luis, M., Mourre, B., Álvarez, E., Deudero, S., Amores, Á., Addis, P., Ballesteros, E., Barrajón, A., Coppa, S., García-March, J.R., Giacobbe, S., Casalduero, F.G., Hadjioannou, L., Jiménez-Gutiérrez, S. V, Katsanevakis, S., Kersting, D., Mačić, V., Mavrič, B., Patti, F.P., Planes, S., Prado, P., Sánchez, J., Tena-Medialdea, J., de Vaugelas, J., Vicente, N., Belkhamssa, F.Z., Zupan, I. and Hendriks, I.E. (2019) 'Tracking a mass mortality outbreak of pen shell Pinna nobilis populations: A collaborative effort of scientists and citizens', *Scientific Reports*, 9(1), p. 13355. Available at: https://doi.org/10.1038/s41598-019-49808-4.

Calò, A., Di Franco, A., Dimitriadis, C., Piacentini, L., Ventura, P., Pey, A., García-Charton, J.A., Charbonnel, E., Decugis, V., De Franco, F., Fournari-Konstantinidou, I., Grbin, J., Kastelic, L., Merotto,

L., Rinaudo, I., Marie-Catherine, M.-C., Sobrado-Llompart, F., Trujillo-Alarcon, M., Quattrocchi, F., Milazzo, M. and Guidetti, P. (2023) 'Social-ecological features of set nets small-scale fisheries in the context of Mediterranean marine protected areas', *Mediterranean Marine Science*, 24(3), pp. 491–509. Available at: https://doi.org/10.12681/mms.33079.

Camp, R.J. and Knight, R.L. (1998) 'Effects of rock climbing on cliff plant communities at Joshua Tree National Park, California', *Conservation Biology*, 12(6), pp. 1302–1306.

Campagnaro, T., Trentanovi, G. and Sitzia, T. (2018) 'Identifying habitat type conservation priorities under the Habitats Directive: Application to two Italian biogeographical regions', *Sustainability*, 10(4), p. 1189.

Capanni, F., Karamanlidis, A.A., Dendrinos, P., Zaccaroni, A., Formigaro, C., D'Agostino, A. and Marsili, L. (2024) 'Monk seals (Monachus monachus) in the Mediterranean Sea: The threat of organochlorine contaminants and polycyclic aromatic hydrocarbons', *Science of The Total Environment*, 915, p. 169854. Available at: https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2023.169854.

del Carmen Sabatini, M., Verdiell, A., Iglesias, R.M.R. and Vidal, M. (2007) 'A quantitative method for zoning of protected areas and its spatial ecological implications', *Journal of environmental management*, 83(2), pp. 198–206.

Carrete, M., Sánchez-Zapata, J.A., Benítez, J.R., Lobón, M. and Donázar, J.A. (2009) 'Large scale risk-assessment of wind-farms on population viability of a globally endangered long-lived raptor', *Biological Conservation*, 142(12), pp. 2954–2961.

Casale, P., Broderick, A., Camiñas, J., Cardona, L., Carreras, C., Demetropoulos, A., Fuller, W., Godley, B., Hochscheid, S., Kaska, Y., Lazar, B., Margaritoulis, D., Panagopoulou, A., Rees, A., Tomás, J. and Türkozan, O. (2018) 'Mediterranean sea turtles: current knowledge and priorities for conservation and research', *Endangered Species Research*, 36, pp. 229–267. Available at: https://doi.org/10.3354/esr00901.

Casale, P. and Margaritoulis, D. (2010) 'Sea turtles in the Mediterranean: Distribution, threats and conservation priorities', p. 294.

Castellote, M., Brotons, J.M., Chicote, C., Gazo, M. and Cerdà, M. (2015) 'Long-term acoustic monitoring of bottlenose dolphins, Tursiops truncatus, in marine protected areas in the Spanish Mediterranean Sea', *Ocean & Coastal Management*, 113, pp. 54–66. Available at: https://doi.org/10.1016/j.ocecoaman.2015.05.017.

Ceccherelli, G., Piazzi, L. and Cinelli, F. (2000) 'Response of the non-indigenous Caulerpa racemosa (Forsskål) J. Agardh to the native seagrass Posidonia oceanica (L.) Delile: effect of density of shoots and orientation of edges of meadows', *Journal of experimental marine biology and ecology*, 243(2), pp. 227–240.

Cerrano, C., Bavestrello, G., Bianchi, C.N., Calcinai, B., Cattaneo-Vietti, R., Morri, C. and Sarà, M. (2001) 'The Role of Sponge Bioerosion in Mediterranean Coralligenous Accretion', in *Mediterranean Ecosystems*. Milano: Springer Milan, pp. 235–240. Available at: https://doi.org/10.1007/978-88-470-2105-1_30.

Cerrano, C., Bavestrello, G., Bianchi, C.N., Cattaneo-vietti, R., Bava, S., Morganti, C., Morri, C., Picco, P., Sara, G., Schiaparelli, S., Siccardi, A. and Sponga, F. (2000) 'A catastrophic mass-mortality episode of gorgonians and other organisms in the Ligurian Sea (North-western Mediterranean), summer 1999', *Ecology Letters*, 3(4), pp. 284–293. Available at: https://doi.org/10.1046/j.1461-0248.2000.00152.x.

Chapman, J.L. and Reiss, M.J. (1999) *Ecology: principles and applications*. Cambridge University Press.

Charalampakis, M., Lykousis, V., Sakellariou, D., Papatheodorou, G. and Ferentinos, G. (2014) 'The tectono-sedimentary evolution of the Lechaion Gulf, the south eastern branch of the Corinth graben, Greece', *Marine Geology*, 351, pp. 58–75.

Charbonnel, E., Vaugelas, J. de, Chiaverini, D., Cottalorda, J., Gravez, V., Francour, P., Abellard, O., Remonnay, L., Menager, V. and Boudouresque, C. (1995) 'Cartographie de l'herbier de Posidonie et autres types de fonds dans de secteur des iles d' Hyeres (Var, France) pour le passage d'un cable Telecom a fibres optiques. Notice d'impact.' France Telecom & GIS Posidonie, GIS Posidonie publ.,

pp. 1–124.

Church, J.A., Clark, P.U., Cazenave, A., Gregory, J.M., Jevrejeva, S., Levermann, A., Merrifield, M.A., Milne, G.A., Nerem, R.S. and Nunn, P.D. (2013) 'Sea-level rise by 2100', *Science*, 342(6165), p. 1445.

Chytrý, M. and Otýpková, Z. (2003) 'Plot sizes used for phytosociological sampling of European vegetation', *Journal of Vegetation Science*, 14(4), pp. 563–570. Available at: https://doi.org/10.1111/j.1654-1103.2003.tb02183.x.

Clément, B. (1983) 'Evolution géodynamique d'un secteur des Hellenides internes: l'Attique-Beotie (Grèce continentale)'.

Collier, C.J. and Waycott, M. (2014) 'Temperature extremes reduce seagrass growth and induce mortality', *Marine pollution bulletin*, 83(2), pp. 483–490.

Commission of the European Communities (2013) 'Interpretation manual of European Union habitats–EUR28. DG Environment Nature ENV B.3.', 144. Available at: https://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/habitatsdirective/docs/Int_Manual_EU28.pdf
.

Congdon, J.D., Dunham, A.E. and van Loben Sels, R.C. (1993) 'Delayed sexual maturity and demographics of Blanding's turtles (Emydoidea blandingii): implications for conservation and management of long-lived organisms', *Conservation Biology*, 7(4), pp. 826–833.

Constantinidis, T., Kalpoutzakis, E. and Kougioumoutzis, K. (2015) 'The rediscovery of Stachys virgata (Lamiaceae), a rare endemic of Peloponnisos, Greece: taxonomy, distribution, karyology and conservation', *Phytotaxa*, 218(3), p. 241. Available at: https://doi.org/10.11646/phytotaxa.218.3.3.

Contandriopoulos, J. (1975) 'Distribution géographique, écologie et cytotaxinomie du Linaria hellenica Turrill (Scrophulariaceae)'.

Côté-Laurin, M.-C., Benbow, S. and Erzini, K. (2017) 'The short-term impacts of a cyclone on seagrass communities in Southwest Madagascar', *Continental Shelf Research*, 138, pp. 132–141.

Dai, K., Bergot, A., Liang, C., Xiang, W.-N. and Huang, Z. (2015) 'Environmental issues associated with wind energy–A review', *Renewable Energy*, 75, pp. 911–921.

Dailianis, T., Akyol, O., Babali, N., Bariche, M., Crocetta, F., Gerovasileiou, V., Chanem, R., Gökoğlu, M., Hasiotis, T. and IZQUIERDO-MUÑOZ, A. (2016) 'New Mediterranean Biodiversity Records (July 2016)', *Mediterranean Marine Science*, 17(2), pp. 608–626.

Davies, C., Moss, D. and Hill, M. (2004) *EUNIS Habitat type classification revised 2004*. European Environmental Agency.

Davis, P.H. (1967) *Flora of Turkey and the East Aegean Islands, Volume 2*, *Biebersteinia Steph. In: Davis P. H. (ed.)*. Edited by P.H. Davis. Edinburgh: Edinburgh University Press. Available at: https://doi.org/10.3366/j.ctvxcrd1p.

Dawson, R.J., Dickson, M.E., Nicholls, R.J., Hall, J.W., Walkden, M.J.A., Stansby, P.K., Mokrech, M., Richards, J., Zhou, J., Milligan, J., Jordan, A., Pearson, S., Rees, J., Bates, P.D., Koukoulas, S. and Watkinson, A.R. (2009) 'Integrated analysis of risks of coastal flooding and cliff erosion under scenarios of long term change', *Climatic Change*, 95(1–2), pp. 249–288. Available at: https://doi.org/10.1007/s10584-008-9532-8.

Delforge, P. (2006) *Orchids of Europe, North Africa and the Middle East*. Timber Press.

Dendrinos, P., Karamanlidis, A.A., Kotomatas, S., Legakis, A., Tounta, E. and Matthiopoulos, J. (2007) 'Pupping habitat use in the Mediterranean monk seal: a long-term study', *Marine Mammal Science*, 23(3), pp. 615–628.

Dewald, J.R. and Pike, D.A. (2014) 'Geographical variation in hurricane impacts among sea turtle populations', *Journal of Biogeography*. Edited by L. Manne, 41(2), pp. 307–316. Available at: https://doi.org/10.1111/jbi.12197.

Diamond, J.M. (1975) 'The island dilemma: lessons of modern biogeographic studies for the design of natural reserves', *Biological conservation*, 7(2), pp. 129–146.

Díaz-Almela, E. and Duarte, C.M. (2008) 'Management of Natura 2000 habitats. 1120* Posidonia

beds (Posidonion oceanicae)', *European Commission* [Preprint].

DIAZ-ALMELA, E., Marba, N. and Duarte, C.M. (2007) 'Consequences of Mediterranean warming events in seagrass (Posidonia oceanica) flowering records', *Global change biology*, 13(1), pp. 224–235.

Dietz, C., von Helversen, O. and Nill, D. (2011) 'Bats of Britain, Europe & Northwest Africa. Reprint with corrections'. A&C Black Publisher Ltd., London.

Dietz, C. and Kiefer, A. (2016) *Bats of Britain and Europe*. Bloomsbury Publishing.

Dimopoulos, P., Raus, T., Bergmeier, E., Constantinidis, T., Iatrou, G., Kokkini, S., Strid, A. and Tzanoudakis, D. (2013) 'Vascular Plants of Greece. An annotated checklist', *Berlin: Botanischer Garten und Botanisches Museum Berlin-Dahlem. Athens: Hellenic Botanical Society [Engletera 31]*, p. 372.

Drewitt, A.L. and Langston, R.H.W. (2006) 'Assessing the impacts of wind farms on birds', *Ibis*, 148, pp. 29–42.

Duarte, C.M. (2002) 'The future of seagrass meadows', *Environmental conservation*, 29(2), pp. 192–206.

Dürr, T. (2020) 'Bird fatalities at wind turbines in Europe (Landesamt für Umwelt database)'. Brandenburg, Germany.

Economou, A.N., Giakoumi, S., Vardakas, L., Barbieri, R., STOUMBOUDI, M.T.H. and Zogaris, S. (2007) 'The freshwater ichthyofauna of Greece-an update based on a hydrographic basin survey', *Mediterranean Marine Science*, 8(1), pp. 91–166.

ENVECO (2019) 'Σχόλια και περαιτέρω κατευθύνσεις επί των κεφαλαίων 1,2 και 3 των ΕΠΜ μετά την εξέταση της πρώτης σειράς παραδοτέων των 11 Αναδόχων'. ΥΠΕΝ/Γενική Δ/νση Περιβαλλοντικής Πολιτικής/Διεύθυνση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας/Τμήμα Προστατευόμενων Περιοχών, p. 28.

Environment D G (2017) 'Reporting under Article 17 of the Habitats Directive. Explanatory notes and guidelines for the period 2013–2018', *Brussels*, pp. 1–188.

European Commission (2011) 'NATURA 2000 Standard Data Form Explanatory Notes.' European Commission.

European Commission, D.E. (2007) 'Interpretation manual of European Union habitats', *European Commission-DG Environment, Eur 27* [Preprint].

Evans, D. and Arvela, M. (2011) 'Assessment and reporting under Article 17 of the Habitats Directive. Explanatory Notes & Guidelines for the period 2007-2012', *European Commission, Brussels*, pp. 1–123.

FAO (2019) 'Fisheries and Aquaculture topics. Fish capture technology. Topics Fact Sheets.', *In: FAO Fisheries and Aquaculture Department [online]. Rome. Updated 4 January 2016. http://www.fao.org/fishery/* [Preprint].

Fernández-Bellon, D., Wilson, M.W., Irwin, S. and O'Halloran, J. (2019) 'Effects of development of wind energy and associated changes in land use on bird densities in upland areas', *Conservation Biology*, 33(2), pp. 413–422.

Ferrario, J., Marchini, A., Borrelli, P., Gigli Berzolari, F. and Occhipinti-Ambrogi, A. (2016) 'A fuzzy "boater" model to detect fouling and spreading risk of non-indigenous species by recreational boats', *Journal of Environmental Management*, 182, pp. 198–207. Available at: https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2016.07.029.

Ferretti, F., Myers, R.A., Serena, F. and Lotze, H.K. (2008) 'Loss of large predatory sharks from the Mediterranean Sea', *Conservation biology*, 22(4), pp. 952–964.

Formigaro, C., Karamanlidis, A.A., Dendrinos, P., Marsili, L., Silvi, M. and Zaccaroni, A. (2017) 'Trace element concentrations in the Mediterranean monk seal (Monachus monachus) in the eastern Mediterranean Sea', *Science of The Total Environment*, 576, pp. 528–537. Available at: https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2016.10.142.

Francour, P., Sinnassamy, J.M., Urscheler, F. and Fleury, M.C. (1992) 'Cartographie des fonds et des

herbiers à Posidonia oceanica entre la presqu'île de Giens et l'île de Porquerolles (Var) pour le passage d'un sea-line', *Ville d'Hyères & GIS Posidonie, GIS Posidonie publ., Fr*, pp. 1–72.

Frandsen, P.R. (1997) 'Team Arundo: interagency cooperation to control giant cane (Arundo donax)', in *Assessment and management of plant invasions*. Springer, pp. 244–248.

Frantzis, A. (2009) 'Cetaceans in Greece: present status of knowledge. Initiative for the Conservation of Cetaceans in Greece', *Technical Report, Athens, Greece*, p. 94.

Frantzis, A., Alexiadou, P., Paximadis, G., Politi, E., Gannier, A. and Corsini-Foka, M. (2003) 'Current knowledge of the cetacean fauna of the Greek Seas', *Journal of Cetacean Research and Management*, *5*(3), pp. 219–232.

Frantzis, A. and Herzing, D.L. (2002) 'Mixed-species associations of striped dolphins (Stenella coeruleoalba), short-beaked common dolphins (Delphinus delphis), and Risso's dolphins (Grampus griseus) in the Gulf of Corinth (Greece, Mediterranean Sea)', *Aquatic Mammals*, 28(2), pp. 188–197.

Froese, R., Pauly, D. and (eds) (2019) 'FishBase. Worldwide web electronic publication'. Available at: www.fishbase.org.

Fuentes, M.M.P.B., Santos, A.J.B., Abreu-Grobois, A., Briseño-Dueñas, R., Al-Khayat, J., Hamza, S., Saliba, S., Anderson, D., Rusenko, K.W., Mitchell, N.J., Gammon, M., Bentley, B.P., Beton, D., Booth, D.T.B., Broderick, A.C., Colman, L.P., Snape, R.T.E., Calderon-Campuzano, M.F., Cuevas, E., Lopez-Castro, M.C., Flores-Aguirre, C.D., Mendez de la Cruz, F., Segura-Garcia, Y., Ruiz-Garcia, A., Fossette, S., Gatto, C.R., Reina, R.D., Girondot, M., Godfrey, M., Guzman-Hernandez, V., Hart, C.E., Kaska, Y., Lara, P.H., Marcovaldi, M.A.G.D., LeBlanc, A.M., Rostal, D., Liles, M.J., Wyneken, J., Lolavar, A., Williamson, S.A., Manoharakrishnan, M., Pusapati, C., Chatting, M., Mohd Salleh, S., Patricio, A.R., Regalla, A., Restrepo, J., Garcia, R., Santidrián Tomillo, P., Sezgin, C., Shanker, K., Tapilatu, F., Turkozan, O., Valverde, R.A., Williams, K., Yilmaz, C., Tolen, N., Nel, R., Tucek, J., Legouvello, D., Rivas, M.L., Gaspar, C., Touron, M., Genet, Q., Salmon, M., Araujo, M.R., Freire, J.B., Castheloge, V.D., Jesus, P.R., Ferreira, P.D., Paladino, F. V., Montero-Flores, D., Sozbilen, D. and Monsinjon, J.R. (2024) 'Adaptation of sea turtles to climate warming: Will phenological responses be sufficient to counteract changes in reproductive output?', *Global Change Biology*, 30(1). Available at: https://doi.org/10.1111/gcb.16991.

Galanaki, A. (2000) 'A study of the otter, Lutra lutra, in the Evrotas River Delta, Greece'. BSc dissertation, University of Wales, Bangor, UK.

Galvánek, D. and Janák, M. (2008) *Management of Natura 2000 habitats. 6230 *Species-rich Nardus grasslands*. European Commission.

Gamaletsos, P.N., Godelitsas, A., Kasama, T., Kuzmin, A., Lagos, M., Mertzimekis, T.J., Göttlicher, J., Steininger, R., Xanthos, S., Pontikes, Y., Angelopoulos, G.N., Zarkadas, C., Komelkov, A., Tzamos, E. and Filippidis, A. (2016) 'The role of nano-perovskite in the negligible thorium release in seawater from Greek bauxite residue (red mud)', *Scientific Reports*, 6(1), p. 21737. Available at: https://doi.org/10.1038/srep21737.

Garrabou, J., Gómez-Gras, D., Ledoux, J.-B., Linares, C., Bensoussan, N., López-Sendino, P., Bazairi, H., Espinosa, F., Ramdani, M., Grimes, S., Benabdi, M., Souissi, J. Ben, Soufi, E., Khamassi, F., Ghanem, R., Ocaña, O., Ramos-Esplà, A., Izquierdo, A., Anton, I., Rubio-Portillo, E., Barbera, C., Cebrian, E., Marbà, N., Hendriks, I.E., Duarte, C.M., Deudero, S., Díaz, D., Vázquez-Luis, M., Alvarez, E., Hereu, B., Kersting, D.K., Gori, A., Viladrich, N., Sartoretto, S., Pairaud, I., Ruitton, S., Pergent, G., Pergent-Martini, C., Rouanet, E., Teixidó, N., Gattuso, J.-P., Fraschetti, S., Rivetti, I., Azzurro, E., Cerrano, C., Ponti, M., Turicchia, E., Bavestrello, G., Cattaneo-Vietti, R., Bo, M., Bertolino, M., Montefalcone, M., Chimienti, G., Grech, D., Rilov, G., Tuney Kizilkaya, I., Kizilkaya, Z., Eda Topçu, N., Gerovasileiou, V., Sini, M., Bakran-Petricioli, T., Kipson, S. and Harmelin, J.G. (2019) 'Collaborative Database to Track Mass Mortality Events in the Mediterranean Sea', *Frontiers in Marine Science*, 6, p. 707. Available at: https://doi.org/10.3389/fmars.2019.00707.

Gaston, K.J. (1998) 'Species-range size distributions: products of speciation, extinction and transformation', *Philosophical Transactions of the Royal Society of London. Series B: Biological Sciences*, 353(1366), pp. 219–230.

Van Gelder, J.J. (1973) 'A quantitative approach to the mortality resulting from traffic in a population of Bufo bufo L.', *Oecologia*, 13(1), pp. 93–95.

Georghiou, K. and Delipetrou, P. (2019) *Electronic database of the endemic, subendemic and threatened plants of Greece*. CHLORIS–19/06/2019. University of Athens.

Georgiakakis, P., Kret, E., Cárcamo, B., Doutau, B., Kafkaletou-Diez, A., Vasilakis, D. and Papadatou, E. (2012) 'Bat fatalities at wind farms in north-eastern Greece', *Acta Chiropterologica*, 14(2), pp. 459–468.

Gerovasileiou, V., Aguilar, R. and Marin, P. (2017) *Guidelines for inventoring and monitoring of dark habitats in the Mediterranean Sea*. Edited by T. SPA/RAC-Deep Sea Lebanon Project.

Gerovasileiou, V., Chintiroglou, C., Vafidis, D., Koutsoubas, D., Sini, M., Dailianis, T., Issaris, Y., Akritopoulou, E., Dimarchopoulou, D. and Voutsiadou, E. (2015) 'Biodiversity in marine caves of the eastern Mediterranean Sea', *Mediterranean Marine Science*, 16(1), pp. 245–265.

Giannatos, G. (2004) 'Conservation action plan for the golden jackal Canis aureus L. in Greece', *Greece. WWF Greece*, p. 47.

Giannitsaros, A. (1977) *Linaria Hellenica Turill, an Endemic Plant of Lakonia Greece that Requires Protection*.

Giokas, S., Karkoulis, P., Pafilis, P. and Valakos, E. (2007) 'Relictual physiological ecology in the threatened land snail Codringtonia helenae: A cause for decline in a changing environment?', *acta oecologica*, 32(3), pp. 269–278.

Giorgi, F. and Lionello, P. (2008) 'Climate change projections for the Mediterranean region', *Global and planetary change*, 63(2–3), pp. 90–104.

Gittenberger, E. (1987) 'Neue Taxa der sogenannten Gattung Isabellaria (Gastropoda Pulmonata: Clausiliidae) vom Peloponnes', *Basteria*, 51(1/3), pp. 79–84.

González-Gaya, B., García-Bueno, N., Buelow, E., Marin, A. and Rico, A. (2022) 'Effects of aquaculture waste feeds and antibiotics on marine benthic ecosystems in the Mediterranean Sea', *Science of The Total Environment*, 806, p. 151190. Available at: https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2021.151190.

Guannel, G., Arkema, K., Ruggiero, P. and Verutes, G. (2016) 'The Power of Three: Coral Reefs, Seagrasses and Mangroves Protect Coastal Regions and Increase Their Resilience', *PLOS ONE*. Edited by C.N. Bianchi, 11(7), p. e0158094. Available at: https://doi.org/10.1371/journal.pone.0158094.

Güçlüsoy, H. and Savas, Y. (2003) 'Interaction between monk seals Monachus monachus (Hermann, 1779) and marine fish farms in the Turkish Aegean and management of the problem', *Aquaculture Research*, 34(9), pp. 777–783. Available at: https://doi.org/10.1046/j.1365-2109.2003.00884.x.

Guelorget, O. and Perthuisot, J. (1992) 'PARALIC ECOSYSTEMS Biological organization and functionning', *Vie et Milieu/Life & Environment*, pp. 215–251.

Guidetti, P. (2006) 'Marine reserves reestablish lost predatory interactions and cause community changes in rocky reefs', *Ecological Applications*, 16(3), pp. 963–976.

Hadjicharalambous, E. (1996) 'Contribution to the study of the ecology and biology of the genus Codringtonia Kobelt, 1898 (Gastropoda, Pulmonata)', *University of Athens (PhD Thesis)* [Preprint].

Halada, L., Evans, D., Romão, C. and Petersen, J.-E. (2011) 'Which habitats of European importance depend on agricultural practices?', *Biodiversity and Conservation*, 20(11), pp. 2365–2378. Available at: https://doi.org/10.1007/s10531-011-9989-z.

Handrinos, G. and Akriotis, T. (1997) *The birds of Greece*. London: A & C Black.

Hein, C. and Hale, A. (2019) *Wind Energy: Effects on Bats*. National Renewable Energy Lab.(NREL), Golden, CO (United States).

Hendriks, I.E., Tenan, S., Tavecchia, G., Marbà, N., Jordà, G., Deudero, S., Álvarez, E. and Duarte, C.M. (2013) 'Boat anchoring impacts coastal populations of the pen shell, the largest bivalve in the Mediterranean', *Biological Conservation*, 160, pp. 105–113. Available at: https://doi.org/10.1016/j.biocon.2013.01.012.

Hernández-Matías, A., Real, J., Parés, F. and Pradel, R. (2015) 'Electrocution threatens the viability of

populations of the endangered Bonelli's eagle (Aquila fasciata) in Southern Europe', *Biological Conservation*, 191, pp. 110–116.

Hernandez-Milian, G., Tsangaris, C., Anestis, A., Fossi, M.C., Baini, M., Caliani, I., Panti, C., Bundone, L. and Panou, A. (2023) 'Monk seal faeces as a non-invasive technique to monitor the incidence of ingested microplastics and potential presence of plastic additives', *Marine Pollution Bulletin*, 193, p. 115227. Available at: https://doi.org/10.1016/j.marpolbul.2023.115227.

Hooper, T., Armstrong, A. and Vlaswinkel, B. (2020) 'Environmental impacts and benefits of marine floating solar', *Solar Energy*, 219, pp. 11–14. Available at: https://doi.org/10.1016/j.solener.2020.10.010.

Del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. and de Juana, E. (eds) (2019) 'Handbook of the birds of the world alive. Lynx Edicions, Barcelona'.

Hutterer, R., Ivanova, T., Meyer-Cords, C. and Rodrigues, L. (2005) *Bat migrations in Europe : a review of banding data and literature*. Bonn: Federal Agency for Nature Conservation.

Iatrou, G. (2013) 'Saponaria jagelii. The IUCN Red List of Threatened Species 2013: e.T61639A50017799'. Available at: https://doi.org/http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2013-2.RLTS.T61639A50017799.en.

Iatrou, M., Ferentinos, G., Papatheodorou, G., Piper, D.J.W. and Tripsanas, E. (2007) 'Anthropogenic turbidity current deposits in a seismically active graben, the Gulf of Corinth, Greece: a useful tool for studying turbidity current transport processes', in *Submarine Mass Movements and Their Consequences*. Springer, pp. 149–157.

Iatrou, M., Papatheodorou, G., Geraga, M. and Ferentinos, G. (2010a) 'Submarine bauxitic tailings disposal: a case study in Corinth Gulf, central Greece', *Rapp. Comm. Int. Mer Médit*, 39, p. 260.

Iatrou, M., Papatheodorou, G., Geraga, M. and Ferentinos, G. (2010b) 'The study of heavy metal concentrations in the red mud deposits at the Gulf of Corinth, using multivariate techniques', *Bulletin of the Geological Society of Greece*, 43(2), pp. 1018–1028.

Ibisch, P.L., Hoffmann, M.T., Kreft, S., Pe'er, G., Kati, V., Biber-Freudenberger, L., DellaSala, D.A., Vale, M.M., Hobson, P.R. and Selva, N. (2016) 'A global map of roadless areas and their conservation status', *Science*, 354(6318), pp. 1423–1427. Available at: https://doi.org/10.1126/science.aaf7166.

Issaris, Y., Katsanevakis, S., Pantazi, M., Vassilopoulou, V., Panayotidis, P., Kavadas, S., Kokkali, A., Salomidi, M., Frantzis, A. and Panou, A. (2012) 'Ecological mapping and data quality assessment for the needs of ecosystem-based marine spatial management: case study Greek Ionian Sea and the adjacent gulfs', *Mediterranean Marine Science*, 13(2), pp. 297–311. Available at: https://doi.org/https://doi.org/10.12681/mms.312.

IUCN (2019) *IUCN RED LIST : www.iucnredlist.org*. Available at: www.iucnredlist.org.

Jan, P.-L., Zarzoso-Lacoste, D., Fourcy, D., Baudouin, A., Farcy, O., Boireau, J., Gouar, P. Le, Puechmaille, S.J. and Petit, E.J. (2019) 'Population-level sensitivity to landscape variables reflects individual-based habitat selection in a woodland bat species', *bioRxiv*, p. 752733 [Preprint]. Available at: https://doi.org/10.1101/752733.

Janssen, J.A.M., Rodwell, J.S., Criado, M.G., Gubbay, S., Haynes, T., Nieto, A., Sanders, N., Landucci, F., Loidi, J., Ssymank, A., Tahvanainen, T., Valderrabano, M., Acosta, A., Aronsson, M., Arts, G., Attorre, F., Bergmeier, E., Bijlsma, R.-J., Bioret, F., Biță-Nicolae, C., Biurrun, I., Calix, M., Capelo, J., Čarni, A., Chytrý, M., Dengler, J., Dimopoulos, P., Essl, F., Gardfjell, H., Gigante, D., Giusso del Galdo, G., Hájek, M., Jansen, F., Jansen, J., Kapfer, J., Mickolajczak, A., Molina, J.A., Molnár, Z., Paternoster, D., Piernik, A., Poulin, B., Renaux, B., Schaminée, J.H.J., Šumberová, K., Toivonen, H., Tonteri, T., Tsiripidis, I., Tzonev, R. and Valachovič, M. (2016) *European Red List of Habitats. Part 2. Terrestrial and freshwater habitats* . European Union. Available at: https://doi.org/10.2779/091372.

Johnson, W.M. and Karamanlidis, A.A. (2000) 'When fishermen save seals. The Monachus Guardian. 3 (1), 1–8. http', *www. monachus-guardian. org/mguard05/05covsto. htm* [Preprint].

Joint Nature Conservation Committee (2004) 'Common standards monitoring guidance for Vascular plant species. Version February 2004.' Great Britain, p. 113.

Jordà, G., Marbà, N. and Duarte, C.M. (2012) 'Mediterranean seagrass vulnerable to regional

climate warming', *Nature Climate Change*, 2(11), pp. 821–824.

Kalogianni, E., Vardakas, L., Karaouzas, I., Smeti, E., Lashou, S., Giakoumi, S., Kouraklis, P., Koutsikos, N., Kapakos, G., Filippi, G., Kapeloni, M., Leris, I. and Dimitriou, H. (2023) 'Δράσεις Βελτίωσης Καθεστώτος Διατήρησης των Προστατευόμενων Ειδών Ιχθυοπανίδας Squalius keadicus (Κινδυνεύον) και Pelasgus laconicus (Κρισίμως Κινδυνεύον).- «Εκτίμηση των αποτελεσμάτων των δράσεων βελτίωσης του καθεστώτος διατήρησης των ψαριών στη λεκάνη '. ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε.

Kalogianni, E., Vourka, A., Karaouzas, I., Vardakas, L., Laschou, S. and Skoulikidis, N.T. (2017) 'Combined effects of water stress and pollution on macroinvertebrate and fish assemblages in a Mediterranean intermittent river', *Science of the Total Environment*, 603, pp. 639–650.

Kalogirou, S., Corsini, M., Kondilatos, G. and Wennhage, H. (2007) 'Diet of the invasive piscivorous fish Fistularia commersonii in a recently colonized area of the eastern Mediterranean', *Biological invasions*, 9(8), pp. 887–896.

Karagiannidi, T., Papaefthymiou, H. and Papatheodorou, G. (2009) 'Radioactive impact of a bauxite beneficiation plant in the Itea Gulf (Gulf of Corinth, Greece)', *Journal of Radioanalytical and Nuclear Chemistry*, 279(3), pp. 923–934. Available at: https://doi.org/10.1007/s10967-008-7412-3.

Karamanlidis, A. and Dendrinos, P. (2015) *Monachus monachus (errata version published in 2017). The IUCN Red List of Threatened Species, 2015:e.T13653A117647375. Downloaded on 27 October 2019.* Available at: http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2015-4.RLTS.T13653A45227543.en.

Karamanlidis, A., Dendrinos, P., de Larrinoa, P.., Gücü, A.., Johnson, W.., Kiraç, C.. and Pires, R. (2016) 'The Mediterranean monk seal Monachus monachus: status, biology, threats, and conservation priorities', *Mammal Review*, 46(2), pp. 92–105. Available at: https://doi.org/10.1111/mam.12053.

Karamanlidis, A.A., Adamantopoulou, S., Kallianiotis, A.A., Tounta, E. and Dendrinos, P. (2020) 'An interview-based approach assessing interactions between seals and small-scale fisheries informs the conservation strategy of the endangered Mediterranean monk seal', *Aquatic Conservation: Marine and Freshwater Ecosystems*, 30(5), pp. 928–936.

Karamanlidis, A.A., Androukaki, E., Adamantopoulou, S., Chatzispyrou, A., Johnson, W.M., Kotomatas, S., Papadopoulos, A., Paravas, V., Paximadis, G. and Pires, R. (2008) 'Assessing accidental entanglement as a threat to the Mediterranean monk seal Monachus monachus', *Endangered Species Research*, 5(2–3), pp. 205–213.

Karamanlidis, A.A., Pires, R., Silva, N.C. and Neves, H.C. (2004) 'The availability of resting and pupping habitat for the Critically Endangered Mediterranean monk seal Monachus monachus in the archipelago of Madeira', *Oryx*, 38(2), pp. 180–185. Available at: https://doi.org/10.1017/S0030605304000328.

Karamesouti, M., Panagos, P. and Kosmas, C. (2018) 'Model-based spatio-temporal analysis of land desertification risk in Greece', *Catena*, 167, pp. 266–275. Available at: https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0341816218301577.

Karaouzas, I., Theodoropoulos, C., Vardakas, L., Kalogianni, E. and Th. Skoulikidis, N. (2018) 'A review of the effects of pollution and water scarcity on the stream biota of an intermittent Mediterranean basin', *River Research and Applications*, 34(4), pp. 291–299.

Karaouzas, I., Theodoropoulos, C., Vardakas, L., Zogaris, S. and Skoulikidis, N. (2017) 'The Evrotas River Basin: 10 years of ecological monitoring', in *The Rivers of Greece*. Springer, pp. 279–326.

Karpouzoglou, T., Vlaswinkel, B. and van der Molen, J. (2020) 'Effects of large-scale floating (solar photovoltaic) platforms on hydrodynamics and primary production in a coastal sea from a water column model', *Ocean Science*, 16(1), pp. 195–208. Available at: https://doi.org/10.5194/os-16-195-2020.

Karymbalis, E., Chalkias, C., Chalkias, G., Grigoropoulou, E., Manthos, G. and Ferentinou, M. (2012) 'Assessment of the sensitivity of the southern coast of the Gulf of Corinth (Peloponnese, Greece) to sea-level rise', *Open Geosciences*, 4(4), pp. 561–577. Available at: https://doi.org/10.2478/s13533-012-0101-3.

Kati, V., Kassara, C., Psaralexi, M., Tzortzakaki, O., Petridou, M., Galani, A. and Hoffmann, M. (2020a)

'Conservation policy under a roadless perspective: Minimizing fragmentation in Greece', *Biological Conservation*, 252, p. 108828. Available at: https://doi.org/10.1016/j.biocon.2020.108828.

Kati, V., Kassara, C., Psaralexi, M., Tzortzakaki, O., Petridou, M., Galani, A. and Hoffmann, M. (2020b) 'The roadless map of Greece, Mendeley Data, V1'. Available at: https://doi.org/10.17632/s6zh89fb5c.1.

Katsanevakis, S. (2005) 'Population ecology of the endangered fan mussel Pinna nobilis in a marine lake', *Endangered species research*, 1, pp. 51–59. Available at: https://doi.org/https://doi.org/10.3354/esr001051.

Katsanevakis, S. (2007) 'Growth and mortality rates of the fan mussel Pinna nobilis in Lake Vouliagmeni (Korinthiakos Gulf, Greece): a generalized additive modelling approach', *Marine Biology*, 152(6), pp. 1319–1331. Available at: https://doi.org/10.1007/s00227-007-0781-2.

Katsanevakis, S. (2009) 'Population dynamics of the endangered fan mussel Pinna nobilis in a marine lake: a metapopulation matrix modeling approach', *Marine Biology*, 156(8), pp. 1715–1732. Available at: https://doi.org/10.1007/s00227-009-1206-1.

Katsanevakis, S. (2016) 'Transplantation as a conservation action to protect the Mediterranean fan mussel Pinna nobilis', *Marine Ecology Progress Series*, 546, pp. 113–122. Available at: https://doi.org/10.3354/meps11658.

Katsanevakis, S., Olenin, S., Puntila-Dodd, R., Rilov, G., Stæhr, P.A.U., Teixeira, H., Tsirintanis, K., Birchenough, S.N.R., Jakobsen, H.H., Knudsen, S.W., Lanzén, A., Mazaris, A.D., Piraino, S. and Tidbury, H.J. (2023) 'Marine invasive alien species in Europe: 9 years after the IAS Regulation', *Frontiers in Marine Science*, 10. Available at: https://doi.org/10.3389/fmars.2023.1271755.

Katsanevakis, S., Tempera, F. and Teixeira, H. (2016) 'Mapping the impact of alien species on marine ecosystems: the Mediterranean Sea case study', *Diversity and Distributions*, 22(6), pp. 694–707.

Katsanevakis, S., Tsirintanis, K., Tsaparis, D., Doukas, D., Sini, M., Athanassopoulou, F., Kolygas, M.N., Tontis, D., Koutsoubas, D. and Bakopoulos, V. (2019) 'The cryptogenic parasite Haplosporidium pinnae invades the Aegean Sea and causes the collapse of Pinna nobilis populations', *Aquatic Invasions*, 14(2), pp. 150–164.

Katsanevakis, S., Wallentinus, I., Zenetos, A., Leppäkoski, E., Çinar, M.E., Oztürk, B., Grabowski, M., Golani, D. and Cardoso, A.C. (2014) 'Impacts of invasive alien marine species on ecosystem services and biodiversity: a pan-European review', *Aquatic Invasions*, 9(4), pp. 391–423. Available at: https://doi.org/10.3391/ai.2014.9.4.01.

Katsanevakis, S., Zenetos, A., Corsini-Foka, M. and Tsiamis, K. (2020) 'Biological Invasions in the Aegean Sea: Temporal Trends, Pathways, and Impacts', in *Anagnostou CL, Kostianoy AG, Mariolakos ID, Panayotidis P, Soilemezidou M, Tsaltas G (eds.) The Aegean Sea Environment: The Natural System. The Handbook of Environmental Chemistry, vol 129.* Springer Science and Business Media Deutschland GmbH, pp. 367–400. Available at: https://doi.org/10.1007/698_2020_642.

Katsanevakis, S., Zenetos, A., Poursanidis, D., Nunes, A.L., Deriu, I., Bogucarskis, K. and Cardoso, A.C. (2013) 'ELNAIS meets EASIN: distribution of marine alien species in Greece using EASIN mapping services and ELNAIS spatial data', *Mediterranean Marine Science*, 14(1), p. 95. Available at: https://doi.org/10.12681/mms.329.

Keramidas, I., Dimarchopoulou, D., Pardalou, A. and Tsikliras, A.C. (2018) 'Estimating recreational fishing fleet using satellite data in the Aegean and Ionian Seas (Mediterranean Sea)', *Fisheries Research*, 208, pp. 1–6.

Kersting, D., Benabdi, M., Čižmek, H., Grau, A., Jimenez, C., Katsanevakis, S., Öztürk, B., Tuncer, S., Tunesi, L., Vázquez-Luis, M., Vicente, N. and Otero Villanueva, M. (2019) 'Pinna nobilis. The IUCN Red List of Threatened Species', *2019:e.T160075998A160081499. doi: 10.2305/IUCN.UK.2019-3.RLTS.T160075998A160081499.en* [Preprint]. Available at: https://doi.org/10.2305/IUCN.UK.2019-3.RLTS.T160075998A160081499.en.

Kiraç, C.O., Veryeri, N.O., Güçlüsoy, H. and Savaş, Y. (2013) 'National Action Plan for the Conservation of the Mediterranean monk seal Monachus monachus in Turkey', *UNEP MAP RAC/SPA and Republic of Türkiye Ministry of Forest and Water Works, Ankara, Turkey*, pp. 1–46.

Kominos, T., Galanaki, A., Nikolaos, B. and Youlatos, D. (2018) *Golden jackal (Canis aureus Linnaeus 1758) distribution in western Greece: an update*.

Korakaki, E., Legakis, A., Katsanevakis, S., Koulelis, P.P., Avramidou, E.V., Soulioti, N. and Petrakis, P.V. (2021) 'Invasive Alien Species of Greece', in *Invasive Alien Species*. Wiley, pp. 124–189. Available at: https://doi.org/10.1002/9781119607045.ch29.

Kornilios, P., Poulakakis, N., Mylonas, M. and Vardinoyannis, K. (2009) 'The phylogeny and biogeography of the genus Zonites Montfort, 1810 (Gastropoda: Pulmonata): preliminary evidence from mitochondrial data', *Journal of Molluscan Studies*, 75(2), pp. 109–117. Available at: https://doi.org/10.1093/mollus/eyp003.

Kotinis-Zambakas, S.R., Angouridakis, V.E. and Zambakas, J.D. (1984) 'A criterion for defining transitional zones between humid continental and mediterranean climates in the region of Greece', *Journal of Climatology*, 4(1), pp. 99–104. Available at: https://doi.org/10.1002/joc.3370040108.

Kotsakiozi, P. (2013) 'Comparative study of the physiological adaptations of the land snails of the genus Codringtonia Kobelt 1898', *PhD thesis, National and Kapodistrian University of Athens* [Preprint].

Kottelat, M. and Barbieri, R. (2004) 'Pseudophoxinus laconicus, a new species of minnow from Peloponnese, Greece, with comments on the West Balkan Pseudophoxinus species (Teleostei: Cyprinidae)', *Ichthyological Exploration of Freshwaters*, 15(2), pp. 147–160.

Koumpli-Sovantzi, L., Vallianatou, I. and Yannitsaros, A. (1997) 'A contribution to the hydrophilous flora of Peloponnisos (Greece)', *Feddes Repertorium*, 108(5–6), pp. 453–461. Available at: https://doi.org/10.1002/fedr.19971080518.

Koutsias, N., Allgöwer, B., Kalabokidis, K., Mallinis, G., Balatsos, P. and Goldammer, J.G. (2016) 'Fire occurrence zoning from local to global scale in the European Mediterranean basin: implications for multi-scale fire management and policy', *iForest - Biogeosciences and Forestry*, 9(2), pp. 195–204. Available at: https://doi.org/10.3832ifor1513-008.

Koutsias, N., Arianoutsou, M., Kallimanis, A.S., Mallinis, G., Halley, J.M. and Dimopoulos, P. (2012) 'Where did the fires burn in Peloponnisos, Greece the summer of 2007? Evidence for a synergy of fuel and weather', *Agricultural and Forest Meteorology*, 156(1), pp. 41–53. Available at: https://doi.org/10.1016/j.agrformet.2011.12.006.

Koutsoubas, D., Dounas, C., Arvanitidis, C., Kornilios, S., Petihakis, G., Triantafyllou, G. and Eleftheriou, A. (2000) 'Macrobenthic community structure and disturbance assessment in Gialova Lagoon, Ionian Sea', *ICES Journal of Marine Science*, 57(5), pp. 1472–1480. Available at: https://doi.org/10.1006/jmsc.2000.0905.

Kuntz, K.L. and Larson, D.W. (2006) 'Influences of Microhabitat Constraints and Rock-Climbing Disturbance on Cliff-Face Vegetation Communities', *Conservation Biology*, 20(3), pp. 821–832. Available at: https://doi.org/10.1111/j.1523-1739.2006.00367.x.

Kunz, T.H. (1982) 'Roosting ecology of bats', in *Ecology of bats*. Springer, Boston, MA., pp. 1–55.

de la Riva, J., Pérez-Cabello, F., Lana-Renault, N. and Koutsias, N. (2004) 'Mapping wildfire occurrence at regional scale', *Remote Sensing of Environment*, 92(3), pp. 363–369. Available at: https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.rse.2004.06.022.

Lattos, A., Bitchava, K., Giantsis, I.A., Theodorou, J.A., Batargias, C. and Michaelidis, B. (2021a) 'The Implication of Vibrio Bacteria in the Winter Mortalities of the Critically Endangered Pinna nobilis', *Microorganisms*, 9(5), p. 922. Available at: https://doi.org/10.3390/microorganisms9050922.

Lattos, A., Feidantsis, K., Georgoulis, I., Giantsis, I.A., Karagiannis, D., Theodorou, J.A., Staikou, A. and Michaelidis, B. (2021b) 'Pathophysiological Responses of Pinna nobilis Individuals Enlightens the Etiology of Mass Mortality Situation in the Mediterranean Populations', *Cells*, 10(11), p. 2838. Available at: https://doi.org/10.3390/cells10112838.

Lattos, A., Feidantsis, K., Giantsis, I.A., Theodorou, J.A. and Michaelidis, B. (2023) 'Seasonality in Synergism with Multi-Pathogen Presence Leads to Mass Mortalities of the Highly Endangered Pinna nobilis in Greek Coastlines: A Pathophysiological Approach', *Microorganisms*, 11(5), p. 1117. Available at: https://doi.org/10.3390/microorganisms11051117.

Lattos, A., Giantsis, I.A., Karagiannis, D. and Michaelidis, B. (2020) 'First detection of the invasive Haplosporidian and Mycobacteria parasites hosting the endangered bivalve Pinna nobilis in Thermaikos Gulf, North Greece', *Marine Environmental Research*, 155, p. 104889.

Lee, K.-S., Park, S.R. and Kim, Y.K. (2007) 'Effects of irradiance, temperature, and nutrients on growth dynamics of seagrasses: a review', *Journal of Experimental Marine Biology and Ecology*, 350(1–2), pp. 144–175.

Lehtomäki, J. and Moilanen, A. (2013) 'Methods and workflow for spatial conservation prioritization using Zonation', *Environmental Modelling & Software*, 47(Supplement C), pp. 128–137. Available at: https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.envsoft.2013.05.001.

Leris, I., Kalogianni, E., Tsangaris, C., Smeti, E., Laschou, S., Anastasopoulou, E., Vardakas, L., Kapakos, Y. and Skoulikidis, N.T. (2019) 'Acute and sub-chronic toxicity bioassays of Olive Mill Wastewater on the Eastern mosquitofish Gambusia holbrooki', *Ecotoxicology and Environmental Safety*, 175, pp. 48–57. Available at: https://doi.org/10.1016/j.ecoenv.2019.03.025.

Levasseur, P., Sterrett, S. and Sutherland, C. (2019) 'Visual Head Counts: A Promising Method for Efficient Monitoring of Diamondback Terrapins', *Diversity*, 11(7), p. 101. Available at: https://doi.org/10.3390/d11070101.

Levy, Y., Aizenberg, I. and Leader, N. (2019) 'Israel Parks Authority Report: Initial account of a mass stranding event on the coast of Israel – January 2019', *Israel Nature and Parks Authority, Ecology Department, Science and Conservation Divisio* [Preprint].

Litsi-Mizan, V., Efthymiadis, P.T., Gerakaris, V., Serrano, O., Tsapakis, M. and Apostolaki, E.T. (2023) 'Decline of seagrass (Posidonia oceanica) production over two decades in the face of warming of the Eastern Mediterranean Sea', *New Phytologist*, 239(6), pp. 2126–2137. Available at: https://doi.org/10.1111/nph.19084.

Macdonald, S.M. and Mason, C.F. (1990) 'Action plan for European otters', *Foster-Turley, P., Macdonald, S., Mason, CF. Otters. An action plan for their conservation. IUCN Species Survival Commission, Gland*, pp. 29–40.

Macfadyen, G., Huntington, T. and Cappell, R. (2009) *Abandoned, lost or otherwise discarded fishing gear*.

Machias, A., Vassilopoulou, V., Vatsos, D., Bekas, P., Kallianiotis, A., Papaconstantinou, C. and Tsimenides, N. (2001) 'Bottom trawl discards in the northeastern Mediterranean Sea', *Fisheries research*, 53(2), pp. 181–195.

Maczka, K., Matczak, P., Jeran, A., Chmielewski, P.J. and Baker, S. (2021) 'Conflicts in ecosystem services management: analysis of stakeholder participation in natura 2000 in poland', *Environmental Science & Policy*, 117, pp. 16–24.

La Manna, G., Manghi, M., Pavan, G., Lo Mascolo, F. and Sarà, G. (2013) 'Behavioural strategy of common bottlenose dolphins (Tursiops truncatus) in response to different kinds of boats in the waters of Lampedusa Island (Italy)', *Aquatic Conservation: Marine and Freshwater Ecosystems*, 23(5), pp. 745–757.

Marba, N. and Duarte, C.M. (2010) 'Mediterranean warming triggers seagrass (Posidonia oceanica) shoot mortality', *Global Change Biology*, 16(8), pp. 2366–2375.

Margaritoulis, D., Argano, R., Baran, I., Bentivegna, F., Bradai, M., Camiñas, J., Casale, P., Metrio, G., Demetropoulos, A., Gerosa, G., Godley, B., Haddoud, D., Houghton, J., Laurent, L. and Lazar, B. (2003) 'Loggerhead turtles in the Mediterranean Sea: present knowledge and conservation perspectives', in *Pages 175-198 in Loggerhead Sea Turtles (editors: AB Bolten, BE Witherington). Smithsonian Institution Press, Washington DC*. Smithsonian Books, Washington DC, p. 319.

Margaritoulis, D., Panagopoulou, A. and Rees, A.F. (2009) 'Loggerhead nesting in Rethymno, Island of Crete, Greece: fifteen-year nesting data (1990-2004) indicate a declining Population', *Proceedings of the 2nd Mediterranean Conference on Marine Turtles, Kemer, 4-7 May 2005, Turkey*, pp. 116–119.

Margaritoulis, D. and Teneketzis, K. (2003) 'Identification of a developmental habitat of the green turtle in Lakonikos Bay, Greece', in D. Margaritoulis and A. Demetropoulos (eds) *Proceedings of the*

First Mediterranean Conference on Marine Turtles (Rome, 24-28 October 2001). Barcelona Convention - Bern Convention – Bonn Convention (CMS). Nicosia, Cyprus, pp. 170–175.

Margules, C.R. and Pressey, R.L. (2000) 'Systematic conservation planning', *Nature*, 405(6783), pp. 243–253.

Marques, A.T., Batalha, H., Rodrigues, S., Costa, H., Pereira, M.J.R., Fonseca, C., Mascarenhas, M. and Bernardino, J. (2014) 'Understanding bird collisions at wind farms: An updated review on the causes and possible mitigation strategies', *Biological Conservation*, 179, pp. 40–52.

Marques, A.T., Santos, C.D., Hanssen, F., Muñoz, A., Onrubia, A., Wikelski, M., Moreira, F., Palmeirim, J.M. and Silva, J.P. (2020) 'Wind turbines cause functional habitat loss for migratory soaring birds', *Journal of Animal Ecology*, 89(1), pp. 93–103.

Martins, S., Patino−Martinez, J., Abella, E., de Santos Loureiro, N., Clarke, L.J. and Marco, A. (2022) 'Potential impacts of sea level rise and beach flooding on reproduction of sea turtles', *Climate Change Ecology*, 3, p. 100053. Available at: https://doi.org/10.1016/j.ecochg.2022.100053.

Masden, E.A., Haydon, D.T., Fox, A.D., Furness, R.W., Bullman, R. and Desholm, M. (2009) 'Barriers to movement: impacts of wind farms on migrating birds', *ICES Journal of marine Science*, 66(4), pp. 746–753.

McDiarmid, R.W., Foster, M.S., Guyer, C., Chernoff, N. and Gibbons, J.W. (2012) *Reptile biodiversity: standard methods for inventory and monitoring*. Univ of California Press.

Medail, F. and Quezel, P. (1997) 'Hot-spots analysis for conservation of plant biodiversity in the Mediterranean Basin', *Annals of the Missouri Botanical Garden*, pp. 112–127.

Megalofonou, P., Damalas, D. and De Metrio, G. (2009) 'Biological characteristics of blue shark, Prionace glauca, in the Mediterranean Sea', *Journal of the Marine Biological Association of the United Kingdom*, 89(6), pp. 1233–1242.

Megalofonou, P., Damalas, D. and Yannopoulos, C. (2005) 'Composition and abundance of pelagic shark by-catch in the eastern Mediterranean Sea', *Cybium*, 29(2), pp. 135–140.

Megalofonou, P., Damalas, D., Yannopoulos, C., De Metrio, G., Deflorio, M., De La Serna, J.M. and Macias, D. (2000) 'By-catches and discards of sharks in the large pelagic fisheries in the Mediterranean Sea', *Final report of the Project* [Preprint], (No 97/50 DG XIV/C1).

Merk, O.M. (2013) 'The Competitiveness of Global Port-Cities: Synthesis Report', in.

Migli, D., Petridou, M., Giannotos, G. and Maragou, P. (2014) 'Current golden jackal status in Greece-from a low population point to an ongoing recovery', in *First International Jackal Symposium: Book of abstracts*. Veliko Gradište, Serbia.

Mikkonen, N. and Moilanen, A. (2013) 'Identification of top priority areas and management landscapes from a national Natura 2000 network', *Environmental science & policy*, 27, pp. 11–20.

Millennium Ecosystem Assessment (2005) 'Current State & Trends Assessment. Chapter 4: Biodiversity', *http:// www.millenniumassessment.org/documents/ document.273.aspx.pdf* [Preprint].

Miller, G.S. (1912) *Catalogue of the Mammals of Western Europe:(Europe Exclusive of Russia) in the Collection of the British Museum*. London: British Museum (Natural History).

Moilanen, A., Kujala, H. and Leathwick, J.R. (2009) 'The Zonation framework and software for conservation prioritization', *Spatial conservation prioritization*, pp. 196–210.

Moilanen, A., Leathwick, J.R. and Quinn, J.M. (2011) 'Spatial prioritization of conservation management', *Conservation letters*, 4(5), pp. 383–393.

Montefalcone, M. (2009) 'Ecosystem health assessment using the Mediterranean seagrass Posidonia oceanica: a review', *Ecological indicators*, 9(4), pp. 595–604.

Montefalcone, M., Albertelli, G., Morri, C. and Bianchi, C.N. (2007) 'Urban seagrass: Status of Posidonia oceanica facing the Genoa city waterfront (Italy) and implications for management', *Marine Pollution Bulletin*, 54(2), pp. 206–213. Available at: https://doi.org/10.1016/j.marpolbul.2006.10.005.

Montefalcone, M., Morri, C., Bianchi, C.N., Bavestrello, G. and Piazzi, L. (2017) 'The two facets of species sensitivity: Stress and disturbance on coralligenous assemblages in space and time', *Marine Pollution Bulletin*, 117(1–2), pp. 229–238. Available at: https://doi.org/10.1016/j.marpolbul.2017.01.072.

Montesanto, B. and Panayotidis, P. (2000) 'The Cystoseira spp. communities from the Aegean Sea (north-east Mediterranean)', *Journal of the Marine Biological Association of the United Kingdom*, 80(2), pp. 357–358.

Moreno, D., Aguilera, P.A. and Castro, H. (2001) 'Assessment of the conservation status of seagrass (Posidonia oceanica) meadows: implications for monitoring strategy and the decision-making process', *Biological Conservation*, 102(3), pp. 325–332.

Moutopoulos, D.K., Katselis, G., Prodromitis, G. and Koutsikopoulos, C. (2020) 'Mapping fisheries hot-spot and high-violated fishing areas in professional and recreational small-scale fisheries', *Aquaculture and Fisheries*, 5(5), pp. 265–272. Available at: https://doi.org/10.1016/j.aaf.2019.10.003.

Moutopoulos, D.K., Ramfos, A., Moukas, C. and Katselis, G. (2014) 'Description of a daily fishing activity from a small-scale fisherman in Central Greece (Korinthiakos Gulf)', *International Aquatic Research*, 6(2), p. 67. Available at: https://doi.org/10.1007/s40071-014-0067-5.

Moutopoulos, D.K. and Stergiou, K. (2012) *Spatial disentangling of Greek fisheries landings by gear during 1928-2007*. Aristotle University of Thessaloniki.

Müller, S.W., Rusterholz, H.-P. and Baur, B. (2004) 'Rock climbing alters the vegetation of limestone cliffs in the northern Swiss Jura Mountains', *Canadian Journal of Botany*, 82(6), pp. 862–870. Available at: https://doi.org/10.1139/b04-058.

Naughton, L. (2007) 'Zoning for Conservation and Development in Protected Areas', *Tenure brief (University of Winscosin-Madison)* [Preprint], (4).

Neubert, E. (1998) 'New data on the fauna of Clausiliidae of Greece, in particular on Albinaria from Attica and the Peloponnese (Gastropoda Pulmonata: Clausiliidae)', *Basteria*, 62(3/4), pp. 125–155.

Neubert, E., Rüber, L., Schweizer, M., Baur, H., Jochum, A., Hertwig, S., Christian, K., Burri, T., Grossenbacher, K. and Menkveld-Gfeller, U. (2019) 'European Red List of Terrestrial Molluscs: Snails, Slugs, and Semi-Slugs', *The Raffles Bulletin of Zoology*, 67, pp. 517–535.

Nicolaidou, A., Reizopoulou, S., Koutsoubas, D., Orfanidis, S. and Kevrekidis, T. (2005) 'Biological components of Greek lagoonal ecosystems: an overview', *Mediterranean Marine Science*, 6(2), pp. 31–50.

Nikolaou, A., Papadimitriou, E., Kiourani, E. and Katsanevakis, S. (2024) 'Pinna nobilis refugia breached: Ongoing Mass Mortality Event in the Gulf of Kalloni (Aegean Sea)', *Mediterranean Marine Science*, 25(3), pp. 747–752. Available at: https://doi.org/10.12681/mms.38613.

Nuzzo, V.A. (1996) 'Structure of cliff vegetation on exposed cliffs and the effect of rock climbing', *Canadian Journal of Botany*, 74(4), pp. 607–617. Available at: https://doi.org/10.1139/b96-077.

ΟΙΚΟΜ (2021) 'Εκτίμηση της δομής και της δυναμικής των πληθυσμών δενδρόκεδρου (Juniperus drupacea) και της αναπαραγωγικής βιολογίας του είδους', *Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας* [Preprint].

Ordóñez, J.L., Molowny-Horas, R. and Retana, J. (2006) 'A model of the recruitment of Pinus nigra from unburned edges after large wildfires', *Ecological Modelling*, 197(3–4), pp. 405–417.

Ordóñez, J.L., Retana, J. and Espelta, J.M. (2005) 'Effects of tree size, crown damage, and tree location on post-fire survival and cone production of Pinus nigra trees', *Forest Ecology and Management*, 206(1–3), pp. 109–117.

Orfanidis, S., Panayotidis, P. and Stamatis, N. (2001) 'Ecological evaluation of transitional and coastal waters: a marine benthic macrophytes-based model', *Mediterranean marine science*, 2(2), pp. 45–66.

Orfanidis, S., Panayotidis, P. and Stamatis, N. (2003) 'An insight to the ecological evaluation index (EEI)', *Ecological Indicators*, 3(1), pp. 27–33. Available at: https://doi.org/10.1016/S1470-160X(03)00008-6.

Orfanidis, S., Rindi, F., Cebrian, E., Fraschetti, S., Nasto, I., Taskin, E., Bianchelli, S., Papathanasiou, V., Kosmidou, M., Caragnano, A., Tsioli, S., Ratti, S., Fabbrizzi, E., Verdura, J., Tamburello, L., Beqiraj, S., Kashta, L., Sota, D., Papadimitriou, A., Mahmoudi, E., Kiçaj, H., Georgiadis, K., Hannachi, A. and Danovaro, R. (2021) 'Effects of Natural and Anthropogenic Stressors on Fucalean Brown Seaweeds Across Different Spatial Scales in the Mediterranean Sea', *Frontiers in Marine Science*, 8. Available at: https://doi.org/10.3389/fmars.2021.658417.

Otero, M.D.M., Numa, C., Bo, M., Orejas, C., Garrabou, J., Cerrano, C., Kružić, P., Antoniadou, C., Aguilar, R. and Kipson, S. (2017) *Overview of the conservation status of Mediterranean Anthozoans*. Malaga, Spain: IUCN.

Palomo, I., Martín-López, B., Alcorlo, P. and Montes, C. (2014) 'Limitations of protected areas zoning in Mediterranean cultural landscapes under the ecosystem services approach', *Ecosystems*, 17(7), pp. 1202–1215.

Panagopoulos, D., Sofouli, E., Teneketzis, K. and Margaritoulis, D. (2003) 'Stranding data as an indicator of fisheries induced mortality of sea turtles in Greece', in *Proceedings of the First Mediterranean Conference on Marine Turtles (editors: D. Margaritoulis, A. Demetropoulos). Pages 202-206*. Nicosia, Cyprus: Barcelona Convention - Bern Convention - Bonn Convention (CMS), p. 270.

Panayotidis, P., Diapoulis, A., Varkitzi, I. and Montesanto, B. (2001) 'Cystoseira spp. used for the typology of the NATURA-2000 code 1170 ("reefs") at the Aegean Sea (NE Mediterranean)', in *Proceedings of the first Mediterranean Symposium on Marine Vegetation. Ajaccio 3-4 October 2000*, pp. 168–172.

Panayotidis, P., Papathanasiou, V., Gerakaris, V., Fakiris, E., Orfanidis, S., Papatheodorou, G., Kosmidou, M., Georgiou, N., Drakopoulou, V. and Loukaidi, V. (2022) 'Seagrass meadows in the Greek Seas: presence, abundance and spatial distribution', *Botanica Marina*, 65(4), pp. 289–299. Available at: https://doi.org/10.1515/bot-2022-0011.

Papadopoulos, G.A. (2003) 'Tsunami hazard in the Eastern Mediterranean: strong earthquakes and tsunamis in the Corinth Gulf, Central Greece', *Natural hazards*, 29(3), pp. 437–464.

Papadopoulos, G.A., Drakatos, G. and Plessa, A. (2000) 'Foreshock activity as a precursor of strong earthquakes in Corinthos Gulf, Central Greece', *Physics and Chemistry of the Earth, Part A: Solid Earth and Geodesy*, 25(3), pp. 239–245.

Papanastasiou, I., Evangelou, V., Papoutsis, L., Bouga, M. and Emmanouil, N. (2018) 'Molecular taxonomy of the genus Physokermes (Hemiptera: Coccidae) species in Greece, based on mtDNA sequencing data', *Journal of Apicultural Research*, 57(4), pp. 479–483.

Papanikolaou, D.J. and Royden, L.H. (2007) 'Disruption of the Hellenic arc: Late Miocene extensional detachment faults and steep Pliocene-Quaternary normal faults—Or what happened at Corinth?', *Tectonics*, 26(5).

Papastergiadou, E.S., Retalis, A., Kalliris, P. and Georgiadis, T. (2007) 'Land use changes and associated environmental impacts on the Mediterranean shallow Lake Stymfalia, Greece', *Hydrobiologia*, (584), pp. 361–372.

Papatheodorou, G., Lyberis, E. and Ferentinos, G. (1999) 'Use of factor analysis to study the distribution of metalliferous bauxitic tailings in the seabed of the Gulf of Corinth, Greece', *Natural Resources Research*, 8(4), pp. 277–286.

Papatheodorou, G., Papaefthymiou, H., Maratou, A. and Ferentinos, G. (2005) 'Natural radionuclides in bauxitic tailings (red-mud) in the Gulf of Corinth, Greece', *Radioprotection*, 40(1), pp. S549–S555. Available at: https://doi.org/10.1051/radiopro:2005s1-080.

Papatheodorou, G., Stefatos, A., Christodoulou, D. and Ferentinos, G. (2003) 'Small Scale Present Day Turbidity Currents in a Tectonically Active Submarine Graben, The Gulf of Corinth (Greece): Their Significance in Dispersing Mine Tailings and Their Relevance to Basin Filling', in *In: Locat, J., Mienert, J., Boisvert, L. (eds) Submarine Mass Movements and Their Consequences. Advances in Natural and Technological Hazards Research, vol 19. Springer, Dordrecht.*, pp. 459–468. Available at: https://doi.org/10.1007/978-94-010-0093-2_51.

Papazachos, B. and Papazachou, C. (1989) 'The earthquakes in Greece'. Ziti publications, p. 244.

Papazachos, B. and Papazachou, C. (1997) *The earthquakes in Greece*. Editions Ziti.

Paragamian, K. (2020a) 'Fauna of the cave Spilaio Pigaza, Sykea, Monemvasia, Peloponnisos', *In Paragamian, K., M. Poulinakis, S. Paragamian and I. Nikoloudakis. Cave fauna of Greece database - Hellenic Institute of Speleological Research. Cave data updated 14.01.2020, Accessed 11.09.2020* [Preprint]. Available at: https://database.inspee.gr/caves/browse/Greece/Peloponnisos/Lakonia/Monemvasia/Sykea/Spilaio Pigaza.

Paragamian, K. (2020b) 'Fauna of the cave Spilaio Solomou Trypa, Velies, Monemvasia, Peloponnisos', *In Paragamian, K., M. Poulinakis, S. Paragamian and I. Nikoloudakis. Cave fauna of Greece database - Hellenic Institute of Speleological Research. Cave data updated 30.04.2020, Accessed 11.09.2020* [Preprint]. Available at: https://database.inspee.gr/caves/browse/Greece/Peloponnisos/Lakonia/Monemvasia/Velies/Spilaio Solomou Trypa.

Paragamian, K. (2020c) 'Fauna of the cave Spilaio Trinolenos, Levidi, Tripoli, Peloponnisos', *In Paragamian, K., M. Poulinakis, S. Paragamian and I. Nikoloudakis. Cave fauna of Greece database - Hellenic Institute of Speleological Research. Cave data updated 31.01.2018, Accessed 11.09.2020* [Preprint]. Available at: https://database.inspee.gr/caves/browse/Greece/Peloponnisos/Arkadia/Tripoli/Levidi/Spilaio Trinolenos.

Paragamian, K. (2020d) 'Fauna of the cave Spilaio Vri, Kontaiika, Monemvasia, Peloponnisos', *In Paragamian, K., M. Poulinakis, S. Paragamian and I. Nikoloudakis. Cave fauna of Greece database - Hellenic Institute of Speleological Research. Cave data updated 14.01.2020, Accessed 11.09.2020* [Preprint]. Available at: https://database.inspee.gr/caves/browse/Greece/Peloponnisos/Lakonia/Monemvasia/Koulouraiika/Varathro Sfendami.

Paramana, T., Karditsa, A., Milatou, N., Petrakis, S., Megalofonou, P., Poulos, S. and Dassenakis, M. (2021) 'Creating the base for MSP; depicting the environmental status of Inner Ionian-Korinthiakos Gulf', in *Proceedings of the 17th International Conference on Environmental Science and Technology, CEST2021, Athens, Greece*, pp. 1–4.

Pearce-Higgins, J.W., Green, R.E. and Green, R. (2014) 'Birds and climate change: impacts and conservation responses'.

Pérez, M., García, T., Invers, O. and Ruiz, J.M. (2008) 'Physiological responses of the seagrass Posidonia oceanica as indicators of fish farm impact', *Marine Pollution Bulletin*, 56(5), pp. 869–879. Available at: https://doi.org/10.1016/j.marpolbul.2008.02.001.

Pergent-Martini, C., Leoni, V., Pasqualini, V., Ardizzone, G.D., Balestri, E., Bedini, R., Belluscio, A., Belsher, T., Borg, J. and Boudouresque, C.F. (2005) 'Descriptors of Posidonia oceanica meadows: use and application', *Ecological Indicators*, 5(3), pp. 213–230.

Pergent-Martini, C., Pergent, G., Fernandez, C. and Ferrat, L. (1999) 'Value and use of Posidonia oceanica as a biological indicator', *Land-ocean interactions: managing coastal ecosystems. Proceeding MEDCOAST*, pp. 73–90.

Pergent, G., Aguilar, R., Ballesteros, E., Bazairi, H., Bianchi, C.N., Bitar, G., Borg, J., Chevaldonne, P., Daniel, B. and Gerovasileiou, V. (2015) 'Action Plan for the conservation of habitats and species associated with seamounts, underwater caves and canyons, aphotic hard beds and chemo-synthetic phenomena in the Mediterranean Sea. Dark Habitats Action Plan'. UNEP-MAP-RAC/SPA, p. 117.

Pergent, G., Pergent-Martini, C., Mimault, B. and Pasqualini, V. (2002) 'Impacts et traces potentiels d'un cable d'alimentation electrique entre la Corse et la Sardaigne. Expertise biologique.', *EDF & Seagrass 2000, Seagrass 2000 publ.*, 1–34.

Perrins, C.M. and Snow, D.W. (1998) *The complete birds of the Western Palearctic on CD-ROM*. Oxford University Press.

Petrakis, G., Kavadas, S., Siapatis, A., Segovia, M., Lefkaditou, E. and Sourlas, E. (2009) 'Assessment of impacts of the boat seine fishery on fisheries resources', *Hellenic Centre for Marine Research*

Technical Report (in Greek). Athens, Greece: HCMR, p. 129.

Pezzi, G., Ferretti, F., Maltoni, A., Krebs, P., Conedera, M. and Maresi, G. (2022) 'The Chestnut Orchards in the Bolognese Apennines: A Vanishing Socio-ecological Habitat', *Historical Ecology: Learning from the Past to Understand the Present and Forecast the Future of Ecosystems*, pp. 195–205.

Phillips, M.R. and Jones, A.L. (2006) 'Erosion and tourism infrastructure in the coastal zone: Problems, consequences and management', *Tourism Management*, 27(3), pp. 517–524. Available at: https://doi.org/10.1016/j.tourman.2005.10.019.

Phitos, D. and Greuter, W. (1993) 'Saponaria jagelii, a new species from the island of Elafonis (Peloponnisos, Greece) ', *Flora Mediterranea*, 3, pp. 277–278.

Phitos, D., Strid, A., Snogerup, S. and Greuter, W. (eds) (1995) *The Red Data Book of rare and threatened plants of Greece*. Athens: World Wide Fund for Nature.

Pietroluongo, G., Quintana Martín-Montalvo, B., Antichi, S., Miliou, A. and Costa, V. (2022) 'First Assessment of Micro-Litter Ingested by Dolphins, Sea Turtles and Monk Seals Found Stranded along the Coasts of Samos Island, Greece', *Animals*, 12(24), p. 3499. Available at: https://doi.org/10.3390/ani12243499.

Piñol, J., Terradas, J. and Lloret, F. (1998) 'Climate warming, wildfire hazard, and wildfire occurrence in coastal eastern Spain', *Climatic change*, 38(3), pp. 345–357.

Pireaus Bank LIFE12 NAT/GR/000275 (2019) 'Sustainable management and financing of wetland biodiversity - The case of lake Stymfalia', *LIFE12 NAT/GR/000275 - FINAL TECHNICAL REPORT*, p. 57. Available at: http://www.lifestymfalia.gr/~/media/files/stimfalia/executive-summary-final-report-life-stymfalia.pdf.

Pirotta, E., Merchant, N.D., Thompson, P.M., Barton, T.R. and Lusseau, D. (2015) 'Quantifying the effect of boat disturbance on bottlenose dolphin foraging activity', *Biological Conservation*, 181, pp. 82–89.

Podiadis, V., Dosi, A., Verriopoulou, A., Trivourea, M., Reichelt, M., Hayes Tieken, R., Brooke, B., Sini, M., Trygonis, V., Mumme, C., Genov, T., Zlatar, V., Bueler, D., Fourniotis Pavlatos, P., Prichard, D. and Verriopoulos, G. (2003) 'The striped dolphins in the Gulf of Korinth, 1996–2002: a comparative study.', in *17th Conference of the European Cetacean Society, March 9-13, 2003, Las Palmas de Gran Canaria, Spain, Abstract Book*, p. 263.

Pontikes, Y. (2007) 'Utilization of red mud in the heavy clay industry', *PhD, University of Patras* [Preprint].

Procaccini, G., Beer, S., Björk, M., Olsen, J., Mazzuca, S. and Santos, R. (2012) 'Seagrass ecophysiology meets ecological genomics: are we ready?', *Marine Ecology*, 33(4), pp. 522–527.

QGIS Development Team (2021) 'QGIS Geographic Information System'. Open Source Geospatial Foundation (http://qgis.osgeo.org).

Rako Gospić, N. and Picciulin, M. (2016) 'Changes in whistle structure of resident bottlenose dolphins in relation to underwater noise and boat traffic', *Marine Pollution Bulletin*, 105(1), pp. 193–198. Available at: https://doi.org/10.1016/j.marpolbul.2016.02.030.

Ranc, N., Krofel, M. and Ćirović, D. (2018) 'Canis aureus (errata version published in 2019)', *The IUCN Red List of Threatened Species 2018: e.T118264161A144166860. Downloaded on 20 October 2019.* [Preprint].

Reilly, C.E., Larson, J., Amerson, A.M., Staines, G.J., Haxel, J.H. and Pattison, P.M. (2022) 'Minimizing Ecological Impacts of Marine Energy Lighting', *Journal of Marine Science and Engineering*, 10(3), p. 354. Available at: https://doi.org/10.3390/jmse10030354.

Riedel, A. (1985) 'Revision der Gattung Zonites Montfort (Gastropoda: Zonitidae): griechische Arten', in *Ann. Zool. (Wars.)*. -, pp. 1–67.

Riedel, A. (1992) *The Zonitidae (sensu lato)(Gastropoda, Pulmonata) of Greece*. Hellenic Zoological Society.

Riedel, A. and Mylonas, M. (1997) 'Neue Angaben über einige Zonites-Arten von den griechischen

Inseln, nebst Beschreibungen neuer Taxa (Gastropoda: Stylommatophora: Zonitidae)', *Malakologische Abhandlungen aus dem Staatlichen Museum für Tierkunde in Dresden*, 18, pp. 153–164.

Robson, L.E. and Blouin-Demers, G. (2013) 'Eastern hognose snakes (Heterodon platirhinos) avoid crossing paved roads, but not unpaved roads', *Copeia 2013*, (3), pp. 507–511.

Rodrigues, L., Bach, M.-J., Dubourg-Savage, B., Karapandža, D., Kovac˘, T., Kervyn, J., Dekker, A., Kepel, P., Bach, J., Collins, C., Harbusch, K., Park, B., Micevski, J. and Minderman (2017) *Κατευθυντήριες οδηγίες για την εξέταση των νυχτερίδων σε αιολικά πάρκα – Αναθεώρηση 2014*. Βόννη, Γερμανία: EUROBATS Publication Series No. 6 (Ελληνική Έκδοση). Γραμματεία UNEP/EUROBATS. Available at: http://www.eurobats.org/sites/default/files/documents/publications/publication_series/EUROBATS_6_wind turbines_EL_final.pdf.

Rodwell, J., García Criado, M., Gubbay, S., Borg, J. and Al, E. (2016) *European red list of habitats. Part 1: Marine habitats*. Edited by European Commission: Directorate-General for Environment. Publications Office of the European Union. Available at: https://data.europa.eu/doi/10.2779/032638.

Roebeling, P.C., Costa, L., Magalhães-Filho, L. and Tekken, V. (2013) 'Ecosystem service value losses from coastal erosion in Europe: historical trends and future projections', *Journal of Coastal Conservation*, 17(3), pp. 389–395. Available at: https://doi.org/10.1007/s11852-013-0235-6.

Rosen, P.C. and Lowe, C.H. (1994) 'Highway mortality of snakes in the Sonoran Desert of southern Arizona', *Biological Conservation*, 68(2), pp. 143–148.

Rotich, D.J. (2012) 'Concept of zoning management in protected areas'.

Rountos, K., Peterson, B. and Karakassis, I. (2012) 'Indirect effects of fish cage aquaculture on shallow Posidonia oceanica seagrass patches in coastal Greek waters', *Aquaculture Environment Interactions*, 2(2), pp. 105–115. Available at: https://doi.org/10.3354/aei00037.

Rouse, J.D., Willson, R.J., Black, R. and Brooks, R.J. (2011) 'Movement and spatial dispersion of Sistrurus catenatus and Heterodon platirhinos: implications for interactions with roads', *Copeia 2011*, (3), pp. 443–456.

Ruitton, S., Francour, P. and Boudouresque, C.F. (2000) 'Relationships between algae, benthic herbivorous invertebrates and fishes in rocky sublittoral communities of a temperate sea (Mediterranean)', *Estuarine, coastal and shelf science*, 50(2), pp. 217–230.

Ruiz, J.M., Marín-Guirao, L., García-Muñoz, R., Ramos-Segura, A., Bernardeau-Esteller, J., Pérez, M., Sanmartí, N., Ontoria, Y., Romero, J. and Arthur, R. (2018) 'Experimental evidence of warming-induced flowering in the Mediterranean seagrass Posidonia oceanica', *Marine pollution bulletin*, 134, pp. 49–54.

Ryan, D.A.J. and Heyward, A. (2003) 'Improving the precision of longitudinal ecological surveys using precisely defined observational units', *Environmetrics: The official journal of the International Environmetrics Society*, 14(3), pp. 283–293.

Sala, E., Boudouresque, C.F. and Harmelin-Vivien, M. (1998) 'Fishing, Trophic Cascades, and the Structure of Algal Assemblages: Evaluation of an Old but Untested Paradigm', *Oikos*, 82(3), p. 425. Available at: https://doi.org/10.2307/3546364.

Sala, E., Kizilkaya, Z., Yildirim, D. and Ballesteros, E. (2011) 'Alien Marine Fishes Deplete Algal Biomass in the Eastern Mediterranean', *PLoS ONE*. Edited by S. Thrush, 6(2), p. e17356. Available at: https://doi.org/10.1371/journal.pone.0017356.

SALOMIDI, M., KATSANEVAKIS, S., BORJA, A., BRAECKMAN, U., DAMALAS, D., GALPARSORO, I., MIFSUD, R., MIRTO, S., PASCUAL, M., PIPITONE, C., RABAUT, M., TODOROVA, V., VASSILOPOULOU, V. and VEGA FERNANDEZ, T. (2012) 'Assessment of goods and services, vulnerability, and conservation status of European seabed biotopes: a stepping stone towards ecosystem-based marine spatial management', *Mediterranean Marine Science*, 13(1), p. 49. Available at: https://doi.org/10.12681/mms.23.

Salomidi, M., Zibrowius, H., Issaris, Y. and Milionis, K. (2010) 'Dendrophyllia in Greek waters,

Mediterranean Sea, with the first record of D. ramea (Cnidaria, Scleractinia) from the area', *Mediterranean Marine Science*, 11(1), pp. 189–194.

San Miguel, A. and Commission, E. (2008) *Management of Natura 2000 habitats. 6220 *Pseudo-steppe with grasses and annuals of the Thero-Brachypodietea*. Europena Commission.

Sanchez-Vidal, A., Canals, M., de Haan, W.P., Romero, J. and Veny, M. (2021) 'Seagrasses provide a novel ecosystem service by trapping marine plastics', *Scientific Reports*, 11(1), p. 254. Available at: https://doi.org/10.1038/s41598-020-79370-3.

Sarris, D., Christodoulakis, D. and Körner, C. (2011) 'Impact of recent climatic change on growth of low elevation eastern Mediterranean forest trees', *Climatic Change*, 106, pp. 203–223. Available at: https://doi.org/10.1007/s10584-010-9901-y.

Saydam, E. and Güçlüsoy, H. (2023) 'Revealing the Mediterranean Monk Seal (Monachus monachus)'s Cave Preference in Gökova Bay on the Southwest Coast of Türkiye', *Sustainability*, 15(15), p. 12017. Available at: https://doi.org/10.3390/su151512017.

Schuster, E., Bulling, L. and Köppel, J. (2015) 'Consolidating the state of knowledge: a synoptical review of wind energy's wildlife effects', *Environmental management*, 56(2), pp. 300–331.

Selva, N., Kreft, S., Kati, V., Schluck, M., Jonsson, B.-G., Mihok, B., Okarma, H. and Ibisch, P.L. (2011) 'Roadless and Low-Traffic Areas as Conservation Targets in Europe', *Environmental Management*, 48(5), p. 865. Available at: https://doi.org/10.1007/s00267-011-9751-z.

Shafer, C.L. (1997) 'Terrestrial nature reserve design at the urban/rural interface', in *Conservation in highly fragmented landscapes*. Springer, pp. 345–378.

Shine, R., Lemaster, M., Wall, M., Langkilde, T. and Mason, R. (2004) 'Why did the snake cross the road? Effects of roads on movement and location of mates by garter snakes (Thamnophis sirtalis parietalis)', *Ecology and Society*, 9(1).

Simantiris, N. (2024) 'The impact of climate change on sea turtles: Current knowledge, scientometrics, and mitigation strategies', *Science of The Total Environment*, 923, p. 171354. Available at: https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2024.171354.

Simboura, N., Pavlidou, A., Bald, J., Tsapakis, M., Pagou, K., Zeri, C., Androni, A. and Panayotidis, P. (2016) 'Response of ecological indices to nutrient and chemical contaminant stress factors in Eastern Mediterranean coastal waters', *Ecological Indicators*, 70, pp. 89–105. Available at: https://doi.org/10.1016/j.ecolind.2016.05.018.

Sini, M., Vatikiotis, K., Thanopoulou, Z., Katsoupis, C., Maina, I., Kavadas, S., Karachle, P.K. and Katsanevakis, S. (2019) 'Small-Scale Coastal Fishing Shapes the Structure of Shallow Rocky Reef Fish in the Aegean Sea', *Frontiers in Marine Science*, 6. Available at: https://doi.org/10.3389/fmars.2019.00599.

Smeti, E., Kalogianni, E., Karaouzas, I., Laschou, S., Tornes, E., De Castro-Catala, N., Anastasopoulou, E., Koutsodimou, M., Andriopoulou, A. and Vardakas, L. (2019) 'Effects of olive mill wastewater discharge on benthic biota in Mediterranean streams', *Environmental Pollution*, 254, p. 113057.

Solomon, S., Manning, M., Marquis, M. and Qin, D. (2007) *Climate change 2007-the physical science basis: Working group I contribution to the fourth assessment report of the Intergovernmental Panel on Climate Change*. Cambridge university press.

Sotiropoulos, K., Eleftherakos, K., Džukić, G., Kalezić, M.L., Legakis, A. and Polymeni, R.M. (2007) 'Phylogeny and biogeography of the alpine newt Mesotriton alpestris (Salamandridae, Caudata), inferred from mtDNA sequences', *Molecular Phylogenetics and Evolution*, 45(1), pp. 211–226. Available at: https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.ympev.2007.03.012.

Sotiropoulos, K., Eleftherakos, K., Kalezić, M.L., Legakis, A. and Polymeni, R.M. (2008) 'Genetic structure of the alpine newt, Mesotriton alpestris (Salamandridae, Caudata), in the southern limit of its distribution: implications for conservation', *Biochemical Systematics and Ecology*, 36(4), pp. 297–311. Available at: https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.bse.2007.10.002.

Spassov, N. and Acosta-Pankov, I. (2019) 'Dispersal history of the golden jackal (Canis aureus moreoticus Geoffroy, 1835) in Europe and possible causes of its recent population explosion', *Biodiversity data journal. e34825. https://doi.org/10.3897/BDJ.7.e34825*, 7.

Steinbauer, M.J., Irl, S.D.H. and Beierkuhnlein, C. (2013) 'Elevation-driven ecological isolation promotes diversification on Mediterranean islands', *Acta Oecologica*, 47, pp. 52–56. Available at: https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.actao.2012.11.004.

Stipcich, P., La Manna, G. and Ceccherelli, G. (2024) 'Warming-induced flowering and fruiting in the seagrass Posidonia oceanica and uncertainties due to context-dependent features', *Marine Biology*, 171(3), p. 67. Available at: https://doi.org/10.1007/s00227-024-04388-4.

Strid, A. (2016) *Atlas of the Aegean flora*. Botanic Garden and Botanical Museum Berlin-Freie Universität Berlin.

Sureda, A., Tejada, S., Box, A. and Deudero, S. (2013) 'Polycyclic aromatic hydrocarbon levels and measures of oxidative stress in the Mediterranean endemic bivalve Pinna nobilis exposed to the Don Pedro oil spill', *Marine Pollution Bulletin*, 71(1–2), pp. 69–73. Available at: https://doi.org/10.1016/j.marpolbul.2013.03.033.

Tan, K., Perdetzoglou, D.K. and Roussis, V. (1997) 'Biebersteinia orphanidis (Geraniaceae) from southern Greece', in *Annales Botanici Fennici*. JSTOR, pp. 41–45.

Tan, K. and Iatrou, G. (2001) 'Endemic Plants of Greece the Peloponnese', *Denmark, Copenhagen K*, pp. 127–129.

Taylor, B., Weiss, J.R., Goodliffe, A.M., Sachpazi, M., Laigle, M. and Hirn, A. (2011) 'The structures, stratigraphy and evolution of the Gulf of Corinth rift, Greece', *Geophysical Journal International*, 185(3), pp. 1189–1219.

Teneketzis, K., Antonopoulou, M., Koutsoubas, D. and Margaritoulis, D. (2006) 'Confirmation of a Green turtle developmental habitat in Lakonikos Bay, southern Greece, through stomach content analyses.', in *Book of Abstracts of the 10th International Congress on the Zoogeography and Ecology of Greece and Adjacent Regions*. Patra, Greece, 26-30/6/2006: The Hellenic Zoological Society, Greece, p. 210.

Thaxter, C.B., Buchanan, G.M., Carr, J., Butchart, S.H.M., Newbold, T., Green, R.E., Tobias, J.A., Foden, W.B., O'Brien, S. and Pearce-Higgins, J.W. (2017) 'Bird and bat species' global vulnerability to collision mortality at wind farms revealed through a trait-based assessment', *Proceedings of the Royal Society B: Biological Sciences*, 284(1862), p. 20170829.

Theodora, Y. (2019) 'Aegean Sea—Challenges and Dilemmas in Management and Planning for Local Development in Fragmented Insular Regions', *Heritage*, 2(3), pp. 1762–1784. Available at: https://doi.org/10.3390/heritage2030108.

Thibaut, T., Blanfuné, A., Boudouresque, C.-F. and Verlaque, M. (2015) 'Decline and local extinction of Fucales in French Riviera: the harbinger of future extinctions?', *Mediterranean Marine Science*, 16(1), pp. 206–224.

Topouzelis, K., Makri, D., Stoupas, N., Papakonstantinou, A. and Katsanevakis, S. (2018) 'Seagrass mapping in Greek territorial waters using Landsat-8 satellite images', *International Journal of Applied Earth Observation and Geoinformation*, 67, pp. 98–113. Available at: https://doi.org/10.1016/j.jag.2017.12.013.

Tragaki, A., Gallousi, C. and Karymbalis, E. (2018) 'Coastal hazard vulnerability assessment based on geomorphic, oceanographic and demographic parameters: The case of the Peloponnese (Southern Greece)', *Land*, 7(2), p. 56.

Trigas, P., Tsiftsis, S., Tsiripidis, I. and Iatrou, G. (2012) 'Distribution Patterns and Conservation Perspectives of the Endemic Flora of Peloponnese (Greece)', *Folia Geobotanica*, 47(4), pp. 421–439. Available at: https://doi.org/10.1007/s12224-012-9130-4.

Tsagarakis, K., Machias, A., Giannoulaki, M., Somarakis, S. and Karakassis, I. (2008) 'Seasonal and temporal trends in metrics of fish community for otter-trawl discards in a Mediterranean ecosystem', *ICES Journal of Marine Science*, 65(4), pp. 539–550.

Tsakiridis, P.E., Agatzini-Leonardou, S. and Oustadakis, P. (2004) 'Red mud addition in the raw meal for the production of Portland cement clinker', *Journal of Hazardous Materials*, 116(1–2), pp. 103–110.

Tsiftsis, S. (2016) 'Morphological variability of Himantoglossum ss (Orchidaceae) in Greece',

Phytotaxa, 245(1), pp. 17–30.

Tsiftsis, S. and Antonopoulos, Z. (2017) 'Atlas of the Greek Orchids. 1–2', *Mediterraneo Editions* [Preprint].

Tsiripidis, I., Xystrakis, F., Kallimanis, A., Panitsa, M. and Dimopoulos, P. (2018) 'A bottom–up approach for the conservation status assessment of structure and functions of habitat types', *Rendiconti Lincei. Scienze Fisiche e Naturali*, 29(2), pp. 267–282.

Tuya, F., Betancor, S., Fabbri, F., Espino, F. and Haroun, R. (2016) 'Photo-physiological performance and short-term acclimation of two coexisting macrophytes (Cymodocea nodosa and Caulerpa prolifera) with depth', *Scientia Marina*, 80(2), pp. 247–259.

Tzanatos, E., Somarakis, S., Tserpes, G. and Koutsikopoulos, C. (2006) 'Identifying and classifying small-scale fisheries métiers in the Mediterranean: A case study in the Patraikos Gulf, Greece', *Fisheries Research*, 81(2–3), pp. 158–168.

Tzanatos, E., Somarakis, S., Tserpes, G. and Koutsikopoulos, C. (2007) 'Discarding practices in a Mediterranean small-scale fishing fleet (Patraikos Gulf, Greece)', *Fisheries Management and Ecology*, 14(4), pp. 277–285.

Ulman, A., Ferrario, J., Forcada, A., Seebens, H., Arvanitidis, C., Occhipinti-Ambrogi, A. and Marchini, A. (2019) 'Alien species spreading via biofouling on recreational vessels in the Mediterranean Sea', *Journal of Applied Ecology*. Edited by N. O'Connor, 56(12), pp. 2620–2629. Available at: https://doi.org/10.1111/1365-2664.13502.

Valdemarsen, T., Hansen, P.K., Ervik, A. and Bannister, R.J. (2015) 'Impact of deep-water fish farms on benthic macrofauna communities under different hydrodynamic conditions', *Marine Pollution Bulletin*, 101(2), pp. 776–783. Available at: https://doi.org/10.1016/j.marpolbul.2015.09.036.

Valente, R., Stamatopoulos, L. and Donadio, C. (2014) 'Environmental design criteria through geoindicators for two Mediterranean coastlands', *CSE-City Safety Energy*, (2), pp. 63–76.

Vardakas, L., Kalogianni, E., Economou, A.N., Koutsikos, N. and Skoulikidis, N.T. (2017a) 'Mass mortalities and population recovery of an endemic fish assemblage in an intermittent river reach during drying and rewetting', *Fundamental and Applied Limnology*, 190(4), pp. 331–347.

Vardakas, L., Kalogianni, E., Papadaki, C., Vavalidis, T., Mentzafou, A., Koutsoubas, D. and Skoulikidis Th., N. (2017b) 'Defining critical habitat conditions for the conservation of three endemic and endangered cyprinids in a Mediterranean intermittent river before the onset of drought', *Aquatic Conservation: Marine and Freshwater Ecosystems*, 27(6), pp. 1270–1280. Available at: https://doi.org/10.1002/aqc.2735.

Vardinoyannis, K. (1994) 'Biogeography of land snails in the south Aegean island arc'. University of Athens.

Varnavas, S.P. and Achilleopoulos, P.P. (1995) 'Factors controlling the vertical and spatial transport of metal-rich particulate matter in seawater at the outfall of bauxitic red mud toxic waste', *Science of the total environment*, 175(3), pp. 199–205.

Varvanas, S.P., Ferentinos, G. and Collins, M. (1986) 'Dispersion of bauxite red mud in the Gulf of Corinth', *Marine Geology*, 70, pp. 211–222.

Vassiliades, D. and Yannitsaros, A. (2000) 'Orphanides's best discovery', *Bot. Chron*, 13, pp. 241–248.

Vavadakis, D., Agioutantis, Z., Xenidis, A. and Boufounos, D. (2006) 'Simulation of bauxite residues disposal in abandoned mine open pits', in *2nd International Conference on: Advances in Mineral Resources Management and Environmental Geotechnology (AMIREG 2006), Hania, Crete, Greece. Santorini: Heliotopos Conferences.(2006, September 25–27)*.

Vázquez-Luis, M., Borg, J.A., Morell, C., Banach-Esteve, G. and Deudero, S. (2015) 'Influence of boat anchoring on Pinna nobilis: a field experiment using mimic units', *Marine and Freshwater Research*, 66(9), pp. 786–794.

Vázquez-Luis, M., Morató, M., Campillo, J.A., Guitart, C. and Deudero, S. (2016) 'High metal contents in the fan mussel Pinna nobilis in the Balearic Archipelago (western Mediterranean Sea) and a review of concentrations in marine bivalves (Pinnidae)', *Scientia Marina*, 80(1), pp. 111–122.

Available at: https://doi.org/10.3989/scimar.04255.24B.

Veryeri, O., Güçlüsoy, H. and Savas, H. (2001) 'Snared and drowned', *The Monachus Guardian*, 4(1), pp. 29–33.

Vigliola, L. (1998) 'Contrôle et régulation du recrutement des Sparidae (Poissons, Téléostéens) en Méditerranée: importance des processus pré-et post-installation benthique'. Aix-Marseille 2.

Vigliola, L., Harmelin-Vivien, M.L., Biagi, F., Galzin, R., Garcia-Rubies, A., Harmelin, J.-G., Jouvenel, J.-Y., Le Direach-Boursier, L., Macpherson, E. and Tunesi, L. (1998) 'Spatial and temporal patterns of settlement among sparid fishes of the genus Diplodus in the northwestern Mediterranean', *Marine Ecology Progress Series*, 168, pp. 45–56.

Walther, P. (1986) 'The meaning of zoning in the management of natural resource lands', *Journal of environmental management*, 22(4), pp. 331–343.

Ward, J.E., Rosa, M. and Shumway, S.E. (2019) 'Capture, ingestion, and egestion of microplastics by suspension-feeding bivalves: a 40-year history', *Anthropocene Coasts*, 2(1), pp. 39–49. Available at: https://doi.org/10.1139/anc-2018-0027.

Water Framework Directive (2000) 'Directive 2000/60/EC of the European Parliament and of the Council of 23 October 2000 establishing a framework for Community action in the field of water policy', *Official journal of the European communities. L 327, 22/12/2000*, pp. 0001–0073.

Wilson, D.E. and Mittermeier, R.A. (eds) (2019) *Handbook of the Mammals of the World, Vol. 9. Bats*. Lynx Edicions, Barcelona.

y Royo, C.L., Casazza, G., Pergent-Martini, C. and Pergent, G. (2010) 'A biotic index using the seagrass Posidonia oceanica (BiPo), to evaluate ecological status of coastal waters', *Ecological Indicators*, 10(2), pp. 380–389.

Yannitsaros, A.G., Constantinidis, T.A. and Vassiliades, D.D. (1996) 'The rediscovery of Biebersteinia orphanidis Boiss.(Geraniaceae) in Greece', *Botanical Journal of the Linnean Society*, 120(3), pp. 239–242.

Yassoglou, N., Tsadilas, C. and Kosmas, C. (2017) 'Soil research', in *The Soils of Greece*. Springer, pp. 97–100.

Zenetos, A., Corsini-Foka, M., Crocetta, F., Gerovasileiou, V., Karachle, P.K., Simboura, N., Tsiamis, K. and Pancucci-Papadopoulou, M.-A. (2018) 'Deep cleaning of alien and cryptogenic species records in the Greek Seas (2018 update)', *Management of Biological Invasions*, 9(3), pp. 209–226.

Zotou, M., Grantounis, P., Karamidou, E., Tsirintanis, K., Sini, M., Poursanidis, D., Azzolin, M., Dailanis, T., Kytinou, E. and Issaris, Y. (2020) 'Pinna nobilis in the Greek seas (NE Mediterranean): on the brink of extinction?', *Mediterranean Marine Science.*, 21(3), pp. 575–591. Available at: https://doi.org/https://doi.org/10.12681/mms.23777.

Αθηναίος, Π., Δεληγιάννης, Α., Παπάρα, Χ. and Νεστορίδου, Π Χριστοδούλου, Β Μπελαλίδης, Α. (2022) 'Παραδοτέο Β10: «Τεύχος οδηγιών για τη διευκόλυνση της πρόσβασης του κοινού στην πληροφορία των ΕΠΜ και τη διενέργεια της δημόσιας διαβούλευσης»'. Αθήνα: Ανάδοχος: ENVECO Α.Ε., Φορέας Ανάθεσης Μελέτης: ΥΠΕΝ/Γενική Δ/νση Περιβαλλοντικής Πολιτικής/Διεύθυνση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας/Τμήμα Προστατευόμενων Περιοχών, p. 40.

Αλεξίου, Μ. (2009) *Εφαρμογή της πολυκριτηριακής ανάλυσης για την ολοκληρωμένη διαχείριση του ταμιευτήρα Τάκα Αρκαδίας*. Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Available at: http://dspace.aua.gr/xmlui/handle/10329/87.

Αριανούτσου–Φαραγγιτάκη, Μ. (2001) 'Δείκτες μεταπυρικής φυσικής αναγέννησης στα Μεσογειακά οικοσυστήματα', *Πρακτικά Επιστημονικού Συνεδρίου με Θέμα: Αποκατάσταση Καμένων Εκτάσεων, ΕΘΙΑΓΕ, Αθήνα* [Preprint].

Αριανούτσου, Μ., Καζάνης, Δ., Κόκκορης, Ι., Μπαζός, Ι., Χριστοπούλου, Α., Κωνσταντινίδης, Γεωργίου, Π. and Κοπανέλλου, Ε. (2009) 'Διερεύνηση της επίδρασης της φωτιάς σε ορεινά δασικά οικοσυστήματα της Πελοποννήσου', in *Μ.Α. Δούση, Κ.Α. Θάνος (επιμ. εκδ.). Πρόγραμμα και Περιλήψεις. 11ο Πανελλήνιο Επιστημονικό Συνέδριο, Ελληνική Βοτανική Εταιρεία. Αθήνα, 8-11 Οκτωβρίου 2009*. Εκδόσεις Ε.Κ. Πανεπιστημίου Αθηνών.

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (2012) 'Έρευνα σχετικά με την ξήρανση της ελάτης στην περιοχή του Παρνασσού'. Παρνασσός, p. 43. Available at: http://www.parnassosnp.gr/Data/Sites/1/meletes/έρευνα-σχετικά-με-την-ξήρανση-της-ελάτης-στην-περιοχή-του-παρνασσού.pdf.

Βλάχος, Χ., Ξένος, Α., Κασάμπαλης, Δ., Δεδουσοπούλου, Ε., Κιούσης, Δ., Χατζηνίκος, Ε., Μπίρτσας, Π., Γκάσιος, Α., Μελικώκη, Κ., Βλαχάκη, Δ. and Κόντος, Κ. (Συντονιστές έκδοσης) (2015) 'Χάρτες υφιστάμενης κατανομής και εύρους εξάπλωσης για κάθε είδος της Μελέτης 9 "Εποπτεία και Αξιολόγηση της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών Ορνιθοπανίδας στην Ελλάδα"', in. ΥΠΕΚΑ / Ανάδοχος σύμπραξη: Φ. Φασούλας – Ν. Μάντζιος Ε.Ε. – Ροδούλα Κωσνταντινίδου – Αθ. Τζακόπουλος και ΣΙΑ Ε.Ε.

Γεωργιακάκης, Π., Καυκαλέτου – Ντιέζ, Ά. and Παπαδάτου, Έ. (2019) 'Τα χειρόπτερα των ελληνικών περιοχών του Δικτύου Natura2000. Συμβολή στην επικύρωση των ΤΕΔ. Μέρος Ι.' Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης, Πανεπιστήμιο Κρήτης, p. 14.

Γεωργίου, Κ., Δεληπέτρου, Π. and Κρήτης, Π.Κ.-Π. (2000) *Απειλούμενα ενδημικά είδη χλωρίδας στη Νότια Ελλάδα*. Αθήνα: Περιφέρεια Κρήτης - Πανεπιστήμιο Κρήτης.

Γεωργίου, Κ., Δεληπέτρου, Π., Σκώκου, Ν., Χλύκας, Ν. and Έκδοσης), (Συντονιστές (2015a) 'Μελέτη 3: Εποπτεία και αξιολόγηση ειδών χλωρίδας κοινοτικού ενδιαφέροντος'. ΥΠΑΠΕΝ/ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ : «NERCO – Ν. ΧΛΥΚΑΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ Α.Ε.Μ.», «ΣΚΩΚΟΥ ΘΕΟΔΩΡΑ», «ΠΑΤΡΙΝΕΛΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ».

Γεωργίου, Κ., Δεληπέτρου, Π., Σκώκου, Ν., Χλύκας, Ν. and Έκδοσης), (Συντονιστές (2015b) 'Παραδοτέο Γ.11 : Επικαιροποιημένη έκδοση του παραδοτέου Β.7 «Πρόταση Επιθυμητών τιμών αναφοράς (Favorable Reference Value) για κάθε είδος, για κάθε ΤΚΣ ή ομάδα ΤΚΣ στα πλαίσια της Μελέτης 3: Εποπτεία και αξιολόγηση ειδών χλωρίδας κοινοτικού ενδιαφέροντος.' Αθήνα: ΥΠΑΠΕΝ/ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ : «NERCO – Ν. ΧΛΥΚΑΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ Α.Ε.Μ.», «ΣΚΩΚΟΥ ΘΕΟΔΩΡΑ», «ΠΑΤΡΙΝΕΛΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ», p. 7.

Γεωργίου, Κ., Δεληπέτρου, Π., Σκώκου, Ν., Χλύκας, Ν. and Έκδοσης), (Συντονιστές (2015c) 'Παραδοτέο Δ.7: «Εισήγηση για την διαδικασία μελλοντικής συστηματικής παρακολούθησης της κατάστασης διατήρησης» στα πλαίσια της Μελέτης 3: Εποπτεία και αξιολόγηση ειδών χλωρίδας κοινοτικού ενδιαφέροντος.' Αθήνα: ΥΠΑΠΕΝ, Αθήνα, ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ : «NERCO – Ν. ΧΛΥΚΑΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ Α.Ε.Μ.», «ΣΚΩΚΟΥ ΘΕΟΔΩΡΑ ΤΟΥ ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΟΥ», «ΠΑΤΡΙΝΕΛΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΟΥ ΑΙΜΙΛΙΟΥ», p. 33.

Γιαννακοπούλου, Π. (2019) *Μελέτη των οφιολιθικών πετρωμάτων των Γερανείων Ορέων και της Γευγελής. Η επίδραση των μικροπετρογραφικών, γεωχημικών και φυσικομηχανικών χαρακτηριστικών στην ποιότητα τους ως αδρανών υλικών*. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ ΣΧΟΛΗ ΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ. Available at: https://nemertes.lis.upatras.gr/jspui/bitstream/10889/12521/1/Διδακτορική Διατριβή_Παναγιώτας Γιαννακοπούλου.pdf.

Γιαννάτος, Γ. (2014) 'Πληθυσμιακή κατάσταση και στοιχεία οικολογίας του τσακαλιού (Canis aureus L.) στην Ελλάδα', *(Doctoral dissertation, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ). Σχολή Θετικών Επιστημών. Τμήμα Βιολογίας. Τομέας Ζωολογίας και Θαλάσσιας Βιολογίας)*, p. 116.

Γιαννάτος, Γ. (2020) 'Παραδοτέο 1ο: Έκθεση αποτελεσμάτων δειγματοληψιών για παρουσία τσακαλιών στις 10 Ειδικές Ζώνες Διατήρησης του δικτύου Natura 2000 χωρικής αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας.', *Έργο: "Διαχείριση συγκρούσεων από το Τσακάλι (Canis aureus) στα κτηνοτροφικά ζώα για αποφυγή χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων"* [Preprint]. Eco Studies PC, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας.

Γιαννάτος, Γ. (2021) 'Παραδοτέο 2ο: Διαχειριστικές πρακτικές για τη μείωση των συγκρούσεων τσακαλιών – κτηνοτρόφων, σε περιοχές χωρικής αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας.', *Έργο: "Διαχείριση συγκρούσεων από το Τσακάλι (Canis aureus) στα κτηνοτροφικά ζώα για αποφυγή χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων"* [Preprint]. Eco Studies PC, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας.

Γιάσογλου, Ν. (2004) 'Φυσικοί πόροι και ερημοποίηση', in *Επιστημονικές Εργασίες Ελλήνων Συγγραφέων, Εθνική Επιτροπή Κατά της Ερημοποίησης*. European Soil Bureau Research Report, p. 60.

Γκάγκας, Ζ. (2015) 'Μελέτη παρακολούθησης ποιοτικών παραμέτρων υγροτόπου Μουστού'. Αθήνα: METRICA Α.Ε.

Γκίκα, Ε. (2017) *Γεωαρχαιολογικές παρατηρήσεις και μεταβολές στάθμης της θάλασσας στη Νότια Πελοπόννησο*. ΕΚΠΑ - Σχολή Θετικών Επιστημών. Available at: https://pergamos.lib.uoa.gr/uoa/dl/frontend/file/lib/default/data/1518990/theFile/1518994.

Γρίβας, Κ., Ιωαννίδης, Ι., Γεωργιακάκης, Π., Γιαννάτος, Γ., Γκάνου, Ε., Κατακαλαίου, Α., Μανωλόπουλος, Α., Ξηρουχάκης, Σ., Σημαιάκης, Σ., Χριστοπούλου, Α. and Χατζηχαραλάμπους, Ε. (2012) 'Οικολογική μελέτη Όρους Ταϋγέτου και προτάσεις για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας', p. 264+II παραρτήματα. Available at: http://repository.biodiversity-info.gr/handle/11340/796.

Δενδρινός, Π., Καραμανλίδης, Α.Α., Αδαμαντοπούλου, Σ., Κοεμτζόπουλος, Κ., Κομνηνού, Α. and Τούντα, Ε. (2021) 'Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη Μεσογειακή φώκια (Monachus monachus).', *Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη Μεσογειακή φώκια (Monachus monachus). Έργο LIFE-IP 4 NATURA: Ολοκληρωμένες δράσεις για τη διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα.*, pp. 88 & IV Παραρτήματα.

Δημαλέξης Α - Γραφείο Μελετών (2009) 'Προσδιορισμός συμβατών δραστηριοτήτων σε σχέση με τα είδη χαρακτηρισμού των Ζωνών Ειδικής Προστασίας της ορνιθοπανίδας: Παραδοτέο 8 Οδηγός οικολογικών απαιτήσεων, απειλών και ενδεδειγμένων μέτρων για τα είδη χαρακτηρισμού', in. Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. - Δ/νση Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος, p. 500.

Δημόπουλος, Π., Αλεξανδροπούλου, Ε., Κόκκορης, Ι., Ψημμένου, Δ. and Ηλιάδου, Ε. (2020) 'Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων.', *Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων»*. Αθήνα: ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, p. 90.

Δημόπουλος, Π., Κόκκορης, Ι. and Δράκου, Ε. (2017) *Τεχνικός οδηγός χαρτογράφησης και αξιολόγησης των οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών τους*. Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος & Αειφόρου Ανάπτυξης, Αθήνα.

Δημόπουλος, Π., Μπαζός, Ι., Φυτώκα, Ε., Μήλιος, Δ. and Μπόγλης, Α. (2018a) 'Φυτοκοινωνιολογική Έρευνα του Υγροτοπικού Συμπλέγματος της Λιμνοθάλασσας Μουστού και της Ευρύτερης Περιοχής της.', in *9ο Πανελλήνιο Συνέδριο Οικολογίας HELECOS. Ελληνική Οικολογική Εταιρεία Ηράκλειο Κρήτης, 4-7/10/2018 (Poster)*, pp. 140–141.

Δημόπουλος, Π., Ξυστράκης, Φ. and Τσιριπίδης, Ι. (2014) *Παραδοτέο Α1. Οριστικός κατάλογος Τύπων Οικοτόπων - 1η έκδοση*. Αθήνα: ΥΠΕΚΑ, ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ – Ε. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΥ – Α. ΓΛΑΒΑΣ.

Δημόπουλος, Π., Τσιριπίδης, Ι., Ξυστράκης, Φ., Καλλιμάνης, Α. and Πανίτσα, Μ. (2018b) 'Μεθοδολογία παρακολούθησης και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης οικοτόπων στην Ελλάδα', *Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος & Αειφόρου Ανάπτυξης, ΥΠΕΝ*. Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος & Αειφόρου Ανάπτυξης, p. 128.

Δρακοπούλου, Π., Κυριακίδου, Χ. and Παναγιωτίδης, Π. (2016) 'Χαρτογράφηση λιβαδιών Posidonia & Cymodocea στο θαλάσσιο μέτωπο Ναυπάκτου–Ιτέας.', *9th Symposium on Oceanography & Fisheries, 2009 - Proceedings*, I, pp. 572–577.

ΕΚΧΑ (2015) *Μελέτη Ανάπτυξης υποδομής χωρικών δεδομένων μεγάλης κλίμακας (1:5.000) για τις χερσαίες προστατευόμενες περιοχές του δικτύου «NATURA 2000» σε 147 ΤΚΣ και 111 ΖΕΠ της Ελλάδας (Σύμβαση Ν1- 02), Αποτελέσματα παραδοτέου Χαρτογράφησης Χερσαίων Τύπων Οικοτόπων*. Ανάδοχο Σχήμα : NERCO – Ν. ΧΛΥΚΑΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΑΕΜ & ΟΙΚΟΜ ΜΕΛΕΤΗΤΙΚΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΕΠΕ.

Ευρωπαϊκή Ένωση (2019) "Έγγραφο κατευθύνσεων για την εξόρυξη ορυκτών πλην των ενεργειακών και το Natura 2000'. Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2018) *Η γεωργία στο δίκτυο Natura 2000*. Λουξεμβούργο.

Ιωαννίδης, Ι., Παπαμιχαήλ, Γ., Λουκάτος, Α. and Εμμανουηλίδη, Β. (2015) 'Μελέτη 5 «Εποπτεία και Αξιολόγηση της Κατάστασης Διατήρησης ειδών Αμφιβίων – Ερπετών κοινοτικού ενδιαφέροντος στην Ελλάδα»'. ΥΠΑΠΕΝ / ΕΠΕΜ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΑΕ, ιι. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΓΚΑΡΓΚΟΥΛΑ και ιιι. ΗΛΙΑ ΤΑΡΝΑΡΑ».

Κακούρος, Π. (συντονιστής) (2000) 'Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη "Δέλτα Ευρώτα"'. ΥΠΕΧΩΔΕ, Ευρωπαϊκή Ένωση - ΓΔ Περιβάλλοντος.

Κακούρος, Π., Αποστολάκης, Α., Ντάφης, Σ. and Υγροτόπων, Ε.Κ.Β.- (2009) *'Έκθεση αποτίμησης επιπτώσεων της πυρκαγιάς του 2007 στον τύπο οικοτόπου '(Υπό) Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά μαυρόπευκα' του Πάρνωνα (GR2520006)*. Θέρμη: Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων - Υγροτόπων.

Κακούρος, Π., Μπόγλης, Α. and Πανταζή, Α. (2013) 'Συνοπτική παρουσίαση του έργου LIFE PINUS «Αποκατάσταση των δασών Pinus nigra στον Πάρνωνα (GR2520006) μέσω μίας δομημένης προσέγγισης»'. Άστρος: Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού, p. 12. Available at: http://www.parnonaslife.gr/txt/laymans-report_FINAL.pdf.

Καλογιάννη, Ε., Βαρδάκας, Λ., Καραούζας, Ι., Σμέτη, Ε., Λάσχου, Σ., Γιακουμή, Σ., Κουράκλης, Π., Κούτσικος, Ν., Καπάκος, Γ. and Δημητρίου, Η. (2022a) 'Δράσεις δημιουργίας αποθέματος των ειδών στόχων', *ΠΑΡΝΩΝ "Δράσεις Βελτίωσης Καθεστώτος Διατήρησης των Προστατευόμενων Ειδών Ιχθυοπανίδας Squalius keadicus (Κινδυνεύον) και Pelasgus laconicus (Κρισίμως Κινδυνεύον)*." [Preprint]. ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε. / Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας.

Καλογιάννη, Ε., Βαρδάκας, Λ., Καραούζας, Ι., Σμέτη, Ε., Λάσχου, Σ., Γιακουμή, Σ., Κουράκλης, Π., Κούτσικος, Ν., Καπάκος, Γ. and Δημητρίου, Η. (2022b) 'Δράσεις εμπλουτισμού με το είδη S. keadicus και P. laconicus στη λεκάνη του ποταμού Ευρώτα εντός των ορίων της προστατευόμενης περιοχής', *ΠΑΡΝΩΝ "Δράσεις Βελτίωσης Καθεστώτος Διατήρησης των Προστατευόμενων Ειδών Ιχθυοπανίδας Squalius keadicus (Κινδυνεύον) και Pelasgus laconicus (Κρισίμως Κινδυνεύον)*." [Preprint]. ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε. / Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας.

Καλογιάννη, Ε., Βαρδάκας, Λ., Καραούζας, Ι., Σμέτη, Ε., Λάσχου, Σ., Γιακουμή, Σ., Κουράκλης, Π., Κούτσικος, Ν., Καπάκος, Γ., Φιλιππή, Γ., Καπελώνη, Γ. and Δημητρίου, Η. (2022c) 'Δράσεις προστασίας και βελτίωσης του υδρολογικού καθεστώτος και των περιβαλλοντικών συνθηκών των θερινών καταφυγίων & προπαρασκευαστικές δράσεις βελτίωσης (πιλοτική μείωση/εξάλειψη του εισβολικού κουνουπόψαρου Gambusia holbrooki) των ενδιαιτημάτων που θα', *ΠΑΡΝΩΝ "Δράσεις Βελτίωσης Καθεστώτος Διατήρησης των Προστατευόμενων Ειδών Ιχθυοπανίδας Squalius keadicus (Κινδυνεύον) και Pelasgus laconicus (Κρισίμως Κινδυνεύον)*." [Preprint]. ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε. / Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας.

Καλογιάννη, Ε., Βαρδάκας, Λ., Παπαδάκη, Χ. and Δημητρίου, Η. (2020) "Έκθεση αποτελεσμάτων της βιβλιογραφικής έρευνας για τη συλλογή και αξιολόγηση υδρολογικών και ιχθυολογικών δεδομένων στην περιοχή Natura 2000 - ΕΚΒΟΛΕΣ ΕΥΡΩΤΑ, ΠΕΡΙΟΧΗ ΒΡΟΝΤΑΜΑ, ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΛΑΚΩΝΙΚΟΥ ΚΟΛΠΟΥ', *ΠΑΡΝΩΝ "Δράσεις Βελτίωσης Καθεστώτος Διατήρησης των Προστατευόμενων Ειδών Ιχθυοπανίδας Squalius keadicus (Κινδυνεύον) και Pelasgus laconicus (Κρισίμως Κινδυνεύον)*." ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε. / Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, p. 104.

Καλογιάννη, Ε., Βαρδάκας, Λ., Παπαϊωάννου, Γ., Καραούζας, Ι., Σμέτη, Ε., Λάσχου, Σ., Γιακουμή, Σ., Κουράκλης, Π., Κούτσικος, Ν., Καπάκος, Γ., Σκουλικίδης, Ν. and Δημητρίου, Η. (2021) 'Υδρολογικός χαρακτηρισμός των θερινών καταφυγίων ψαριών στη λεκάνη του Ευρώτα και χωροθέτηση των δράσεων διατήρησης των ειδών-στόχων εντός των ορίων της προστατευόμενης περιοχής Natura 2000 – ΕΚΒΟΛΕΣ ΕΥΡΩΤΑ, ΠΕΡΙΟΧΗ ΒΡΟΝΤΑΜΑ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΛΑΚΩΝΙΚΟΥ', *ΠΑΡΝΩΝ "Δράσεις Βελτίωσης Καθεστώτος Διατήρησης των Προστατευόμενων Ειδών Ιχθυοπανίδας Squalius keadicus (Κινδυνεύον) και Pelasgus laconicus (Κρισίμως Κινδυνεύον)*." [Preprint]. ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε. / Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας.

Καρμίρης, Η., Ξυστράκης, Φ., Πλένιου, Μ. and Αστάρας, Χ. (2023) 'Εκτίμηση επιπτώσεων της βόσκησης σε επιλεγμένα σπάνια και ενδημικά είδη και τύπους οικοτόπων και πρόταση διαχειριστικών μέτρων - Παραδοτέο Π4: Τελική Έκθεση'. Ινστιτούτο Δασικών Ερευνών. Θεσσαλονίκη, p. 32.

Κατσιγιάννης, Φ. and Bonetti, Α. (2009) *Θηλαστικά της περιοχής Στυμφαλίας*. Αθήνα: Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς.

Κομηνός, Θ. and Καστρίτης, Θ. (α) (2009) 'Σχέδιο δράσης για τη Ζώνη Ειδικής Προστασίας «GR2540008 Νότια Μάνη»', in *Δημαλέξης, Α. Μπούσμπουρας, Δ., Καστρίτης, Θ., Μανωλόπουλος Α. και Saravia V. (Συντονιστές Έκδοσης). Τελική αναφορά προγράμματος επαναξιολόγησης 69 σημαντικών περιοχών για τα πουλιά για τον χαρακτηρισμό τους ως Ζωνών Ειδικής Προστασίας της Ορνιθοπανίδας*. ΥΠΕΧΩΔΕ, p. 18.

Κοτζαγεώργης, Γ Χριστοδούλου, Β Νεστορίδου, Π., Παπάρα, Χ. and Μαρουλάκης, Μ. (2022) 'Παραδοτέο Β4. «Περαιτέρω εξειδίκευση – κατευθύνσεις για τη συμπλήρωση συγκεκριμένων θεματικών αντικειμένων των κεφαλαίων 4 και 5 των ΕΠΜ μετά τη διαβούλευση της ΕΠΜ»'. . Υπ. Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ENVECO Α.Ε, p. 9.

Κοτζαγεώργης, Γ., Μαρουλάκης, Μ., Νεστορίδου, Π., Τσιαούση and Χατζηχαραλάμπους, Ε. (2019) 'Εξειδίκευση Τεχνικών Προδιαγραφών ΕΠΜ', *Τεύχη Α και Β, παραδοτέο Μελέτης «Τεχνικός και Επιστημονικός Συντονισμός της Εκπόνησης ΕΠΜ, Σχεδίων Προεδρικών Διαταγμάτων (ΠΔ) και Σχεδίων Διαχείρισης (ΣΔ) για τις Περιοχές του Δικτύου Natura 2000», Ανάδοχος: ENVECO Α.Ε.* ΥΠΕΝ/Γενική Δ/νση Περιβαλλοντικής Πολιτικής/Διεύθυνση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας/Τμήμα Προστατευόμενων Περιοχών, p. 95.

Κουγιουμουτζής, Κ. (επιστημονικός υπεύθυνος) (2019) 'Species on the brink of extinction'. Τομέας Οικολογίας και Ταξινομικής, Τμήμα Βιολογίας, ΕΚΠΑ.

Κουσουρής, Θ. (2014) *Οι λίμνες στην Ελλάδα - 5/6. Στερεά Ελλάδα, Εύβοια, Πελοπόννησος. Λιμνών καταγραφές και Μαρτυρίες*.

Κρινά, Α., Κούτσιας, Ν., Πλένιου, Μ. and Ξυστράκης, Φ. (2017) 'Κλιματική κατάταξη του ελλαδικού χώρου: Επικαιροποίηση-μελλοντική εκτίμηση-συσχέτιση με δασική βλάστηση', *18ο Πανελλήνιο Δασολογικό Συνέδριο & International Workshop - Η Ελληνική Δασοπονία μπροστά σε σημαντικές προκλήσεις: αειφορική διαχείριση δασών, δασικοί χάρτες, περιβαλλοντικές τεχνολογίες – δικτύωση και προστασία φυσικού περιβάλλοντος*. Έδεσσα, pp. 1088–1095.

Κωνσταντινίδης, Θ. and Καλπουτζάκης, Ε. (2015) *Οδηγός χλωρίδας προστατευόμενης περιοχής όρους Πάρνωνα και υγρότοπου Μουστού - Ενδημικά, σπάνια και απειλούμενα είδη*. Φορέας Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγρότοπου Μουστού. Available at: https://www.dropbox.com/s/ssuc7gijwybkm0k/XloridaGrHR.rar?dl=0 (Accessed: 13 October 2019).

Λαλεχός, Ν. (1974) 'Γεωλογική δομή της Κεντροδυτικής Πελοποννήσου', *Γεωλ. αναγνωρίσεις*, (53), p. 94.

Λεγάκις, Α. and Μαραγκού, Π. (επιμ. εκδ). (2009) *Το Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας*. Αθήνα: Ελληνική Ζωολογική Εταιρεία.

Μακρυκώστα, Ε., Πασπάτης, Μ., Παττακού, Κ. and Βουγιούκας, Σ. (2019) *Προωθώντας τη συνύπαρξη των θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών και των θαλάσσιων δραστηριοτήτων στην Ελλάδα: προτάσεις από το πρόγραμμα INTERREG MED-PHAROS4MPAs. Εθνική αναφορά. INTERREG MED-PHAROS4MPAs*.

Μαρουλάκης, Μ., Βαλτά, Κ., Τεκές, Σ. and Κοτζαγεώργης, Γ. (2020) 'Βάση δεδομένων και σχετικά αρχεία GIS (εργασία Α8) Έκθεση με τα στοιχεία των ΕΠΜ που προτείνεται να καταχωρούνται στην ενιαία βάση δεδομένων και το σύστημα γεωγραφικών πληροφοριών. Έκδοση 3η.', *Παραδοτέο Μελέτης «Τεχνικός και Επιστημονικός Συντονισμός της Εκπόνησης ΕΠΜ, Σχεδίων Προεδρικών Διαταγμάτων (ΠΔ) και Σχεδίων Διαχείρισης (ΣΔ) για τις Περιοχές του Δικτύου Natura 2000», Ανάδοχος: ENVECO Α.Ε.* ΥΠΕΝ/Γενική Δ/νση Περιβαλλοντικής Πολιτικής/Διεύθυνση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας/Τμήμα Προστατευόμενων Περιοχών, p. 97.

Μαρουλάκης, Μ., Χριστοδούλου, Β., Βαλτά, Κ., Ντζιονη, Ε., Παπαδάτου, Ν. and Αγραφιώτης, Α.Κ.Γ. (2021a) 'Παραδοτέο Β4. «Τεύχος Οδηγιών για τη διευκόλυνση της πρόσβασης του κοινού στην πληροφορία των ΕΠΜ/ Οδηγίες προετοιμασίας των στοιχείων των ΕΠΜ για την ανάρτησή τους στην διαδικτυακή πλατφόρμα του έργου»'. Αθήνα: Υπ. Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ENVECO Α.Ε, p. 14.

Μαρουλάκης, Μ., Χριστοδούλου, Β., Νεστορίδου, Π., Παπάρα, Χ., Βαλτά, Κ., Τεκές, Σ. and Κοτζαγεώργης, Γ. (2021b) 'Παραδοτέο Β4. Επικαιροποίηση-συμπλήρωση προδιαγραφών ΒΔ-GIS και κατευθύνσεων σύνταξης φύλλων προτεινόμενων διαχειριστικών μέτρων (κεφάλαια 4 και 5 της ΕΠΜ)'. Αθήνα: Υπ. Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ENVECO Α.Ε., p. 14.

Μαυρομμάτης, Γ. (1978) 'Βιοκλιματικός Χάρτης της Ελλάδος - Χάρτης Βλάστησης της Ελλάδος - Χάρτης Βιοκλιματικών Ορόφων της Ελλάδος', *Υπουργείο Γεωργίας, Ίδρυμα Δασικών Ερευνών Αθηνών, Τομέας Δασικής Σταθμολογίας* [Preprint].

Μέλισσας, Δ. (2021) 'Πλωτά αιολικά πάρκα. Πρόταση θεσμικού πλαισίου για ασφαλείς επενδύσεις με ελάχιστο δημόσιο κόστος.' Αθήνα: Εκδόσεις Σάκκουλα, p. 117.

Μητρόπουλος, Α. (2018) *Διαχείριση υδάτων και περιβαλλοντική προστασία στη λίμνη Τάκα*. Ελληνικό

Ανοικτό Πανεπιστήμιο/Hellenic Open University. Available at: https://apothesis.eap.gr/handle/repo/39120?mode=simple.

Μίγκλη, Δ and Γαληνός, Σ. (2010) 'Μελέτη των πληθυσμών τσακαλιού (Canis aureus) σε Χαλκιδική και Πελοπόννησο', *Ιούνιος 2008-Σεπτέμβριος 2009. Τελική αναφορά προγράμματος, WWF Ελλάς – Καλλιστώ. 44 σελ.+ 12 Παράρτημα (Αδημοσίευτη εργασία)*. [Preprint].

Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων -ΜΟΔ (2018) 'Μεθοδολογία Ανάπτυξης Πράσινων Σημείων'.

Μπεξή, Κ. (2016) *Διερεύνηση των παραγόντων που έχουν συμβάλει στο φαινόμενο της ξήρανσης της ελάτης στο Ανατολικό Μαίναλο*. Available at: https://kypseli.ouc.ac.cy/handle/11128/2806.

Μπόγλης, Α. and Μήλιος, Δ. (2019) 'Πρώτη αποτίμηση οικολογικής καταστροφής από την πυρκαγιά της 10-11 Αυγούστου 2019 στην Ελαφόνησο.' Άστρος: Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασιάς, p. 7.

Μπόγλης, Α., Τρυφωνόπουλος, Γ., Αναστόπουλος, Δ., Κανελίδου, Α., Αναστασιάδη, Α., Πανταζή, Κ., Αρβανίτης, Δ. and Έκδοσης), (Συντάκτες (2016) 'Εξαετής Έκθεση αναφοράς υλοποίησης του Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. και αξιολόγηση εφαρμογής των όρων προστασίας της προστατευόμενης περιοχής Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού (Περίοδος αναφοράς 2010-2015)'. Άστρος, p. 129.

Μπούσμπουρας, Δ. (2008) *Το οικολογικό πάρκο Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού. Η ανάγκη οργανωμένης διαχείρισης της βόσκησης για την διατήρηση της βιοποικιλότητας και του τοπίου., Λιβαδοπονία και Προστατευόμενες Περιοχές. Πρακτικά 6ου Πανελλήνιου Λιβαδοπονικού Συνεδρίου Λεωνίδιο Αρκαδίας, 2-4 Οκτωβρίου 2008*. Available at: http://www.elet.gr/pages/wp-content/uploads/04-Pages-from-6o-praktika.pdf.

Μπούσμπουρας, Δ. (2009a) "Έκθεση Ορνιθολογικής αξιολόγησης περιοχής «GR118 Όρη Αρτεμήσιο και Λύρκειο»', *Δημαλέξης, Α. Μπούσμπουρας, Δ., Καστρίτης, Θ., ΜανωλόπουλοςΑ. και Saravia V. (Συντονιστές'Εκδοσης). Τελική αναφορά προγράμματος επαναξιολόγησης 69 σημαντικών περιοχών για τα πουλιά για τον χαρακτηρισμό τους ως Ζωνών Ειδικής Προστασίας της Ορνιθοπανίδας.*, p. 30.

Μπούσμπουρας, Δ. (2009b) 'Σχέδιο Δράσης για την Ζώνη Ειδικής Προστασίας «GR Όρη Αρτεμήσιο και Λύρκειο»', *Δημαλέξης, Α. Μπούσμπουρας, Δ., Καστρίτης, Θ., ΜανωλόπουλοςΑ. και Saravia V. (Συντονιστές'Εκδοσης). Τελική αναφορά προγράμματος επαναξιολόγησης 69 σημαντικών περιοχών για τα πουλιά για τον χαρακτηρισμό τους ως Ζωνών Ειδικής Προστασίας της Ορνιθοπανίδας*. Αθήνα: ΥΠΕΧΩΔΕ, p. 14.

Νεστορίδου, Π., Παπάρα, Χ., Χριστοδούλου, Β., Μαρουλάκης, Μ., Χατζηχαραλάμπους, Ε., Κακούρος, Π., Χατζηιορδάνου, Λ., Ναυροζίδου, Β., Ιακωβίδης, Ά. and Κώστα, Χ. (2019) 'Εξειδίκευση τεχνικών προδιαγραφών για κάθε μία ΕΠΜ', *Παραδοτέο Α5 Μελέτης «Τεχνικός και Επιστημονικός Συντονισμός της Εκπόνησης ΕΠΜ, Σχεδίων Προεδρικών Διαταγμάτων (ΠΔ) και Σχεδίων Διαχείρισης (ΣΔ) για τις Περιοχές του Δικτύου Natura 2000», Ανάδοχος: ENVECO Α.Ε.* ΥΠΕΝ/Γενική Δ/νση Περιβαλλοντικής Πολιτικής/Διεύθυνση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας/Τμήμα Προστατευόμενων Περιοχών, p. 145.

Νεστορίδου, Π., Χριστοδούλου, Β., Παπάρα, Χ., Μαρουλάκης, Μ. and Κοτζαγεώργης, Γ. (2020) 'Γραπτές εισηγήσεις προς τη Διευθύνουσα Υπηρεσία για ζητήματα που προέκυψαν κατά τη διάρκεια της εκπόνησης των ΕΠΜ (εργασία Β3)', *«Τεχνικός και Επιστημονικός Συντονισμός της Εκπόνησης ΕΠΜ, Σχεδίων Προεδρικών Διαταγμάτων (ΠΔ) και Σχεδίων Διαχείρισης (ΣΔ) για τις Περιοχές του Δικτύου Natura 2000»,*. Αθήνα: Ανάδοχος: ENVECOA.E., Φορέας Ανάθεσης Μελέτης: ΥΠΕΝ/Γενική Δ/νση Περιβαλλοντικής Πολιτικής/Διεύθυνση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας/Τμήμα Προστατευόμενων Περιοχών, p. 41.

Νικολαΐδης, Ν., Σκουλικίδης, Ν., Παπαδουλάκης, Β., Τσακίρης, Κ. and Καλογεράκης, Ν. (2009) 'Ολοκληρωμένη Διαχείριση Υδατικών Πόρων Λεκάνης Απορροής Ποταμού Ευρώτα', *Διαχειριστικά Σχέδια Πιλοτικής Αγροτικής Λεκάνης Ευρώτα Ποταμού Τεχνική έκθεση Στην Έκδοση: Νικολαΐδης Ν., Ν. Καλογεράκης, Ν. Σκουλικίδης, Κ. Τσακίρης, 2005-2009. Τεχνολογίες φιλικές προς το περιβάλλον για αγροτική ανάπτυξη*. Πρόγραμμα Life-περιβάλλον, LIFE05ENV/Gr/000245 EE (EnviFriendly), p. 134. Available at: https://ec.europa.eu/environment/life/project/Projects/index.cfm?fuseaction=home.showFile&rep=file&fil=ENVIFriendly_Mngmt_Plans_GR.pdf.

Ντάφης, Σ., Παπαστεργιάδου, Ε., Λαζαρίδου, Ε. and Τσιαφούλη, Μ. (2001) *Τεχνικός Οδηγός*

Αναγνώρισης, Περιγραφής και Χαρτογράφησης Τύπων Οικοτόπων της Ελλάδας. Θεσσαλονίκη: Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων-Υγροτόπων (ΕΚΒΥ).

Ξανθόπουλος, Γ., Παλάσκας, Δ., Σκουτέρη, Α., Θεοδωρίδης, Ν. and Αλμπάνης, Κ. (2018) 'Μεθοδολογία εκτίμησης της αξίας δασικής γης στην Ελλάδα'. Available at: http://www.fria.gr/files/ForestValueManual.pdf.

Ξυστράκης, Φ., Δεληπέτρου, Π., Σκώκου, Ν., Χλύκας, Ν. and Γεωργίου, Κ. (2019) 'Τα φυτικά είδη ως προστατευτέο αντικείμενο των χερσαίων ΕΖΔ στην Περιφέρεια Πελοποννήσου', in *16ο Πανελλήνιο Συνέδριο της Ελληνικής Βοτανικής Εταιρείας*. Αθήνα.

Ξυστράκης, Φ., Δουλγέρης, Χ., Πλένιου, Μ., Φωτάκης, Δ., Καρμίρης, Η., Ηλίας, Α. and Τσιουρλής, Γ. (2021) 'Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη διαχειριστικών δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση για επεμβάσεις βελτίωσης της κατάστασης διατήρησης του Τύπου Οικοτόπου 92Α0 και της εξάπλωσης εμφάνισής του'. Θεσσαλονίκη: Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, p. 99.

Οικονόμου, Α. (2008) 'Η πανίδα των ελληνικών σπηλαίων', *ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ / ΕΦΟΡΕΙΑ ΠΑΛΑΙΟΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ-ΣΠΗΛΑΙΟΛΟΓΙΑΣ Ν. ΕΛΛΑΔΟΣ*, p. 65. Available at: http://followodysseus.culture.gr/Portals/54/PDFs/tonia/SPILAIOLOGIAS/3-Panida Ellinikwn Spilaiwn.pdf.

Οικοσκόπιο (2020) *Διαδικτυακή χαρτογραφική εφαρμογή για το ελληνικό περιβάλλον*, *WWF http://oikoskopio.gr/map/*. Available at: http://oikoskopio.gr/map/.

Παναγοπούλου, Α. (2021) 'Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη θαλάσσια χελώνα Caretta caretta. ACTION PLAN, ACTION A2: Regulations for reducing anthropogenic impacts at nesting sites LIFE EUROTURTLES, COLLECTIVE ACTIONS FOR IMPROVING THE CONSERVATION STATUS OF THE EU SEA TURTLE POPULATION', *LIFE15 NAT/HR/000997*. Αρχέλων, p. 139.

Παπαγεωργίου, Α., Καρέτος, Γ. and Κατσαδωράκης, Γ. (επιμ εκδοσης) (2012) *Το δάσος: Μια ολοκληρωμένη προσέγγιση*. WWF Ελλάς. Available at: http://www.wwf.gr/images/pdfs/A6.pdf.

Παπαδάτου, Ε., Συνοδινού, Κ. and Κατσιμάνης, Ν. (2014) 'Σχέδιο Δράσης για την πανίδα στην Ειδική Ζώνη Διατήρησης GR2530002 Λίμνη Στυμφαλία: Χειρόπτερα. Πρόγραμμα LIFE12 NAT/GR/000275 - LIFE Stymfalia', p. 43.

Παπαϊωάννου, Γ., Δημητρίου, Η., Βαρδάκας, Λ., Κουράκλης, Π. and Καλογιάννη, Ε. (2021) 'Διαμόρφωση προδιαγραφών των δράσεων προστασίας και βελτίωσης του υδρολογικού καθεστώτος των θερινών καταφυγίων των ψαριών στη λεκάνη απορροής του ποταμού Ευρώτα εντός των ορίων του Φορέα Διαχείρισης', *ΠΑΡΝΩΝ "Δράσεις Βελτίωσης Καθεστώτος Διατήρησης των Προστατευόμενων Ειδών Ιχθυοπανίδας Squalius keadicus (Κινδυνεύον) και Pelasgus laconicus (Κρισίμως Κινδυνεύον)*." [Preprint]. ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε. / Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας.

Παπακωνσταντίνου, Κ. (2009a) 'Έκθεση ορνιθολογικής αξιολόγησης της περιοχής «GR116 Όρη Ζήρεια – Κυλλήνη»', *Δημαλέξης, Α. Μπούσμπουρας, Δ., Καστρίτης, Θ., ΜανωλόπουλοςΑ. και Saravia V. (ΣυντονιστέςΈκδοσης). Τελική αναφορά προγράμματος επαναξιολόγησης 69 σημαντικών περιοχών για τα πουλιά για τον χαρακτηρισμό τους ως Ζωνών Ειδικής Προστασίας της Ορνιθοπανίδας*. Αθήνα: ΥΠΕΧΩΔΕ, p. 36.

Παπακωνσταντίνου, Κ. (2009b) 'Σχέδιο Δράσης για την Ζώνη Ειδικής Προστασίας «GR Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)»', *Δημαλέξης, Α. Μπούσμπουρας, Δ., Καστρίτης, Θ., ΜανωλόπουλοςΑ. και Saravia V. (ΣυντονιστέςΈκδοσης). Τελική αναφορά προγράμματος επαναξιολόγησης 69 σημαντικών περιοχών για τα πουλιά για τον χαρακτηρισμό τους ως Ζωνών Ειδικής Προστασίας της Ορνιθοπανίδας*. Αθήνα: ΥΠΕΧΩΔΕ, p. 17.

Παπαμιχαήλ, Γ., Αράπης, Θ., Πετκίδη, Κ., Ι, Φ. and Β, Χ. (2015) 'Παραδοτέο 7 και 8, Μελέτης 7: «Εποπτεία και αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης ειδών θηλαστικών κοινοτικού ενδιαφέροντος στην Ελλάδα»', in. Αθήνα: ΥΠΕΚΑ, Σύμπραξη μελετητών και γραφείων μελετών «ΑΡΑΠΗΣ ΘΩΜΑΣ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ, ΓΕΩΑΝΑΛΥΣΗ ΑΕ και ΠΑΠΑΧΑΡΙΣΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΤΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ», p. 47.

Παπάρα, Χ., Νεστορίδου, Π., Μαρουλάκης, Μ., Χριστοδούλου, Β. and Χατζηχαραλάμπους, Ε. (2019) 'Εγχειρίδιο Οδηγιών και Προτύπου για την εκπόνηση των ΕΠΜ', *Παραδοτέο Α7 Μελέτης «Τεχνικός και Επιστημονικός Συντονισμός της Εκπόνησης ΕΠΜ, Σχεδίων Προεδρικών Διαταγμάτων (ΠΔ) και Σχεδίων*

Διαχείρισης (ΣΔ) για τις Περιοχές του Δικτύου Natura 2000», Ανάδοχος: ENVECO Α.Ε. ΥΠΕΝ/Γενική Δ/νση Περιβαλλοντικής Πολιτικής/Διεύθυνση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας/Τμήμα Προστατευόμενων Περιοχών., p. 42.

Παππάς, Ε., Καρδακάρη, Ν., Ζήφου, Μ., Κατσιμάνης, Ν. and Συνοδινού, Κ. (2015) 'Τεκμηρίωση Επιστημονικής Πληροφορίας Σχεδίου Διαχείρισης για την προστατευόμενη περιοχή «Λίμνη Στυμφαλία» (ΕΖΔ/ ΖΕΠ GR2530002). Πρόγραμμα LIFE 12 NAT/GR/000275 - LIFE Stymfalia.'

Παππάς, Ε., Κατσιμάνης, Ν., Συνοδινού, Κ., Ζαχαράκη, Τ., Καρδακάρη, Ν. and Ζήφου, Μ. (2018) 'Σχέδιο Διαχείρισης για την προστατευόμενη περιοχή «Λίμνη Στυμφαλία» (ΕΖΔ/ ΖΕΠ GR2530002)', *Πρόγραμμα LIFE 12 NAT/GR/000275 - LIFE Stymfalia. ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ* [Preprint].

Παππάς, Ε. and Σιγαλός, Γ. (Ανάδοχοι) (2011) 'Ειδική περιβαλλοντική μελέτη για την περιοχή του όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και τη χαράδρα Φλαμπουρίτσα (Β' τεύχος)'. Δ/νση τεχνικών υπηρεσιών δήμου Ξυλοκάστρου, p. 52.

Παραγκαμιάν, Κ. (2019) 'Στενοενδημικά είδη σπηλαιόβιων ασπονδύλων και σπήλαια στις περιοχές NATURA 2000 της Ελλάδας', in. Ινστιτούτο Σπηλαιολογικών Ερευνών Ελλάδας, p. 60.

Παραγκαμιάν, Κ. (2020) *Παρατηρήσεις και προτάσεις για τις Ειδικές Ζώνες Διατήρησης και τους προτεινόμενους Τόπους Κοινοτικής Σημασίας του δικτύου NATURA 2000 στην Ελλάδα που έχουν θεσμοθετηθεί λόγω της παρουσίας σημαντικών σπηλαίων.*, *Πρόγραμμα LIFE17 NAT/GR/000522 – LIFE GRECABAT*. Ινστιτούτο Σπηλαιολογικών Ερευνών Ελλάδας.

Σακελλαρίου (2007) 'Επίδραση της απόθεσης καταλοίπων βωξίτη (ερυθράς ιλύος) στον κόλπο Αντικύρας και τον ευρύτερο Κορινθιακό κόλπο από το εργοστάσιο της ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΝ της Ελλάδος στα Άσπρα Σπίτια Βοιωτίας. Περίληψη συμπερασμάτων από τις μελέτες του ΕΛΚΕΘΕ. Ελληνικό Κέντρο Θαλασ', p. 3.

Σαλωμίδη, Μ., Ισσαρης., Ι. and Pancucci-Papadopoulou, Μ.Α. (2006) 'Οι Θαλασσιες Προστατευομενες Περιοχες ως εργαλειο Διαχειρισης του Παρακτιου Χωρου: μελετη σκοπιμοτητας σε μία περιοχη υψηλης βιοποικιλοτητας.', *8ο Πανελλήνιο Συμπόσιο Ωκεανογραφίας & Αλιείας, Θεσσαλονίκη 4-8 Ιουνίου 2006* [Preprint].

Σιδηροπούλου, Α., Φωτιάδης, Γ., Ισπικούδης, Ι. and Παπαναστάσης, Β. (2010) 'Ευρείες μονάδες βόσκησης (Ε.ΜΟ.Β.) στην Ελλάδα', in *Λιβαδοπονία και Ποιότητα Ζωής. Πρακτικά 7ου Πανελλήνιου Λιβαδοπονικού Συνεδρίου. Ξάνθη, 14-16 Οκτωβρίου 2010*. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ / ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΑΣΩΝ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ / ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΙΒΑΔΟΠΟΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ, pp. 109–114.

Σκουλικίδης, Ν., (επιμέλεια έκδοσης), Οικονόμου, Α., Καραούζας, Ι., Βαρδάκας, Λ., Γκριτζάλης, Κ., Ζόγκαρης, Σ., Δημητρίου, Η. and Τάχος, Β. (2008) 'Υδρολογική και Βιογεωχημική παρακολούθηση στη λεκάνη απορροής του Ευρώτα. Τελική Έκθεση'. Αθήνα: ΕΛ.Κ.Θ.Ε. LIFE ENVIRONMENTAL: LIFE 05 ENV/GR/000245 'Environmental Friendly Technologies for Rural Development', p. 229. Available at: http://imbriw.hcmr.gr/wp-content/uploads/2014/01/FINAL-EcoQuality-EVROTAS-REPORT-HCMR-FINAL_FINAL.pdf.

Σκούρτσος, Ε., Αλεξόπουλος, Α., Ζαμπετακη Λέκκα, Α. and Λέκκας, Σ. (2001) 'Η παρουσία των εξωτερικών ελληνίδων στην οροσειρά του Παρνώνα, κεντροανατολική Πελοπόννησος = The occurrence of the internal hellenides on Parnon mountain range, centraleastern', *Πρακτικά 9ου Διεθνούς Συνεδρίου, Αθήνα, Σεπτέμβριος 2001 . Δελτίο της Ελληνικής Γεωλογικής Εταιρίας*, XXXIV(1), pp. 47–54.

Σοφιός, Α., Φουντούλης, Κ., Συνοδινού, Κ. and Κατσιμάνης, Ν. (2014) 'Σχέδιο Δράσης για τη ρύθμιση της στάθμης του νερού στη Λίμνη Στυμφαλία.', *Πρόγραμμα NAT/GR/000275 - LIFE Stymfalia*, p. 35.

Τενεκετζής, Κ. and Μαργαριτούλης, Δ. (2001) 'Η επίδραση της αλιευτικής δραστηριότητας στις θαλάσσιες χελώνες (Caretta caretta και Chelonia mydas) στο Λακωνικό Κόλπο.', in *Πρακτικά. 10ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ιχθυολόγων. 18-20/10/2001, Χανιά*, pp. 321–323.

ΥΠΕΚΑ (2015) 'Εποπτεία και αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης ειδών ορνιθοπανίδας στην Ελλάδα', in. ΥΠΕΚΑ / Ανάδοχος σύμπραξη: Φ. Φασούλας – Ν. Μάντζιος Ε.Ε. – Ροδούλα Κωσνταντινίδου – Αθ. Τζακόπουλος και ΣΙΑ Ε.Ε.

ΥΠΕΝ (2016) 'Εποπτεία και Αξιολόγηση της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα'. Αθήνα: Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Φαρμάκη, Σ. (2013) 'Άτλας γεωμυθολογίας της Πελοποννήσου, σύνδεση αρχαιολογίας και γεωλογίας'.

Φιλιππουπολίτη, Ν. (2014) 'Μουσείο Περιβάλλοντος Στυμφαλίας : Οδηγός'. Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς, p. 72. Available at: https://www.researchgate.net/publication/260943346_Mouseio_Periballontos_Stymphalias_Odegos_Environment_Museum_of_Stymfalia_Visitor's_Guide.

Φοίτος, Δ., Κωνσταντινίδης, Θ. and Καμάρη, Γ. (Επιμ. Ε.. (2009) *Βιβλίο Ερυθρών Δεδομένων των Σπάνιων & Απειλούμενων Φυτών της Ελλάδας*. Πάτρα: Ελληνική Βοτανική Εταιρεία.

Φυτώκα, Ε. and Χατζηιορδάνου, Λ. (2012) 'Επιστημονική αναγνώριση των ορίων και χαρτογράφηση του υγροτοπικού συμπλέγματος του Οικολογικού Πάρκου Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού και της ευρύτερης περιοχής του'. Available at: http://hdl.handle.net/11340/1954.

Φυτώκα, Ε., Χατζηιορδάνου, Λ., Δημόπουλος, Π. and Μπόγλης, Α. (2018) 'Επιστημονική Αναγνώριση των Ορίων και Χαρτογράφηση του Υγροτοπικού Συμπλέγματος της Λιμνοθάλασσας Μουστού και της Ευρύτερης Περιοχής της.', *9ο Πανελλήνιο Συνέδριο Οικολογίας HELECOS. Ελληνική Οικολογική Εταιρεία Ηράκλειο Κρήτης, 4-7/10/2018 (poster)*, pp. 146–147.

Φυτώκα, Ε., Χατζηιορδάνου, Λ., Μέρμυγκας, Δ., Κακούρος, Π. and Αποστολάκης, Α. (2022) 'Επιστημονική τεκμηρίωση της θέσης και των ορίων των υγροτόπων ως νησίδων βιοποικιλότητας και ως οικολογικών διαδρόμων.' Θέρμη: Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας - Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων Υγροτόπων (ΕΚΒΥ), p. 86.

Χουβαρδάς, Δ., Σιδηροπούλου, Α., Μαντζανάς, Κ. and Παπαναστάσης, Β. (2008) 'Εκτίμηση της βοσκοφόρτωσης και διαχειριστικές προτάσεις για τα λιβάδια των πυρόπληκτων Δήμων της Πελοποννήσου', in *Λιβαδοπονία και Προστατευόμενες Περιοχές. Πρακτικά 6ου Πανελλήνιου Λιβαδοπονικού Συνεδρίου Λεωνίδιο Αρκαδίας, 2-4 Οκτωβρίου 2008*. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ / ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΑΣΩΝ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ / ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΙΒΑΔΟΠΟΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ.

Χριστοδούλου, Β. (2009) 'Αλιευτική δραστηριότητα και διαχείριση στον Κορινθιακό και Πατραϊκό κόλπο'.